INTERLINEAR BIBLE

Greek & Hebrew Text with Word-by-Word Translation

Swahili Unlocked Literal Bible - Interlinear

Swahili reference text: Biblia Takatifu (Swahili Unlocked Literal Bible)
© 2019 Door43 World Missions Community
Licensed under Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 (CC BY-SA 4.0)
https://ebible.org/swhulb

This interlinear Bible is provided for personal, non-commercial use only. The reference Bible text may be subject to copyright restrictions. Please do not redistribute or use commercially without proper authorization.

Global Bible Tools
global-tools.bible.systems

2026

Table of Contents

Old Testament

Genesis
Exodus
Leviticus
Numbers
Deuteronomy
Joshua
Judges
Ruth
1 Samuel
2 Samuel
1 Kings
2 Kings
1 Chronicles
2 Chronicles
Ezra
Nehemiah
Esther
Job
Psalms
Proverbs
Ecclesiastes
Song of Solomon
Isaiah
Jeremiah
Lamentations
Ezekiel
Daniel
Hosea
Joel
Amos
Obadiah
Jonah
Micah
Nahum
Habakkuk
Zephaniah
Haggai
Zechariah
Malachi

New Testament

Matthew
Mark
Luke
John
Acts
Romans
1 Corinthians
2 Corinthians
Galatians
Ephesians
Philippians
Colossians
1 Thessalonians
2 Thessalonians
1 Timothy
2 Timothy
Titus
Philemon
Hebrews
James
1 Peter
2 Peter
1 John
2 John
3 John
Jude
Revelation

Genesis

Chapter 1

1	בְּרֵאשִׁית	בָּרָא	אֱלֹהִים	אֵת	הַשָּׁמַיִם	וְאֵת	הָאָרֶץ׃
	Mwanzo–ni	aliumba	Mungu	–	mbingu–	na–	nchi–
	H7225		H0430	H0853	H8064		H0776

Hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na nchi.

2	וְהָאָרֶץ	הָיְתָה	תֹהוּ	וָבֹהוּ	וְחֹשֶׁךְ	עַל־	פְּנֵי	תְהוֹם	וְרוּחַ	אֱלֹהִים
	Na–nchi	ilikuwa	bila–umbo	na–tupu	na–giza	juu–ya	uso–wa	kilindi	na–roho	Mungu
	H0776	H1961	H8414	H0922	H2822		H6440	H8415	H7307	H0430

מְרַחֶפֶת	עַל־	פְּנֵי	הַמָּיִם׃
ilikuwa–ikiangalia	juu–ya	uso–wa	maji–
		H6440	H4325

Nayo nchi haikuwa na umbo na ilikuwa tupu. Giza lilikuwa juu ya uso wa vilindi vya maji. Roho wa Mungu alikuwa akielea juu ya uso wa maji.

3	וַיֹּאמֶר	אֱלֹהִים	יְהִי	אוֹר	וַיְהִי־	אוֹר׃
	Na–akasema	Mungu	iwe	nuru	na–ikawa	nuru
	H0559	H0430	H1961	H0216	H1961	H0216

Mungu akasema, “na kuwe nuru,” na kulikuwa na nuru.

4	וַיַּרְא	אֱלֹהִים	אֶת־	הָאוֹר	כִּי־	טוֹב	וַיַּבְדֵּל	אֱלֹהִים	בֵּין	הָאוֹר
	Na–akaona	Mungu	–	nuru–	kwamba	njema	na–akatenganisha	Mungu	kati–ya	nuru–
	H7200	H0430	H0853	H0216			H0914	H0430	H0996	H0216

וּבֵין	הַחֹשֶׁךְ׃	
na–kati–ya	giza–	
H0996	H2822	

Mungu akaona nuru kuwa ni njema. Akaigawa nuru na giza.

5	וַיִּקְרָא	וֵאלֹהִים	לָאוֹר	יוֹם	וְלַחֹשֶׁךְ	קָרָא	לָיְלָה	וַיְהִי־	עֶרֶב	וַיְהִי־
	Na–akaita	Mungu	nuru–	mchana	na–giza	akaiita	usiku	na–ikawa	jioni	na–ikawa
	H7121	H0430	H0216	H3117	H2822	H7121	H3915	H1961	H6153	H1961

בֹּקֶר	יוֹם	אֶחָד׃	פ
asubuhi	siku	ya–kwanza	P
H1242	H3117	H0259	

Mungu akaiita nuru “ mchana” na giza akaliita “usiku.” Ikawa jioni na asubuhi, siku ya kwanza.

מָֽיִם׃	בֵּין	מַבְדִּ֖יל	וִיהִ֥י	הַמָּ֛יִם	בְּתוֹךְ֙	רָקִ֔יעַ	יְהִ֣י	אֱלֹהִ֑ים	וַיֹּ֣אמֶר	6
maji	kati–ya	ikitenga	na–iwe	maji–	katikati–ya	anga	iwe	Mungu	Na–akasema	
H4325	H0996	H0914	H1961	H4325	H8432	H7549	H1961	H0430	H0559	

לָֽמָּיִם׃
na–maji
H4325

Mungu akasema, “ na kuwe na anga kati ya maji, na ligawe maji na maji.”

									7
מִתַּ֣חַת	אֲשֶׁ֗ר	הַמַּ֙יִם֙	בֵּין	וַיַּבְדֵּ֖ל	הָרָקִ֔יעַ	אֶת־	אֱלֹהִ֜ים	וַיַּ֣עַשׂ	
chini–ya	ambayo	maji–	kati–ya	na–akatenganisha	anga–	–	Mungu	Na–akafanya	
H8478		H4325	H0996	H0914	H7549	H0853	H0430		

כֵּֽן׃	וַיְהִי־	לָרָקִ֣יעַ	מֵעַ֗ל	אֲשֶׁ֙ר֙	הַמַּ֔יִם	וּבֵ֣ין	לָרָקִ֑יעַ
hivyo	na–ikawa	anga–	juu–ya	ambayo	maji–	na–kati–ya	anga–
	H1961	H7549			H4325	H0996	H7549

Mungu akafanya anga na kugawanya maji yaliyo kuwa chini ya anga na maji ambayo yalikuwa juu ya anga. Ikawa hivyo.

										8
פ	שֵׁנִֽי׃	יֹ֖ום	בֹּ֥קֶר	וַיְהִי־	עֶ֛רֶב	וַיְהִי־	שָׁמָ֑יִם	לָרָקִ֣יעַ	אֱלֹהִ֔ים	וַיִּקְרָ֣א	
P	ya–pili	siku	asubuhi	na–ikawa	jioni	na–ikawa	mbingu	anga–	Mungu	Na–akaita	
	H8145	H3117	H1242	H1961	H6153	H1961	H8064	H7549	H0430	H7121	

Mungu akaita anga “mbingu.” Ikawa jioni na asubuhi siku ya pili.

									9
אֶחָֽד׃	מָקֹ֖ום	אֶל־	הַשָּׁמַ֑יִם	מִתַּ֣חַת	הַמַּ֗יִם	יִקָּוּ֤וּ	אֱלֹהִים֙	וַיֹּ֣אמֶר	
pamoja	mahali	hadi	mbingu–	chini–ya	maji–	yakusanyike	Mungu	Na–akasema	
H0259	H4725	H0413	H8064	H8478	H4325		H0430	H0559	

כֵּֽן׃	וַיְהִי־	הַיַּבָּשָׁה֙	וְתֵרָאֶ֔ה	
hivyo	na–ikawa	nchi–kavu	na–ionekane	
	H1961	H3004	H7200	

Mungu akasema, “maji yaliyo chini ya mbingu yakusanyike pamoja mahali pamoja, na ardhi kavu ionekane.” Ikawa hivyo.

										10
וַיִּרְא֣	יַמִּ֑ים	קָרָ֣א	הַמָּ֗יִם	וּלְמִקְוֵ֣ה	אֶ֔רֶץ	לַיַּבָּשָׁה֙	וֵאלֹהִ֔ים	וַיִּקְרָ֣א	
na–akaona	bahari	akaiita	maji–	na–mkusanyiko–wa	ardhi	nchi–kavu	Mungu	Akaiita	
H7200	H3220	H7121	H4325		H0776	H3004	H0430	H7121	

טֽוֹב׃	כִּי־	אֱלֹהִ֖ים
njema	kwamba	Mungu
		H0430

Mungu aliita ardhi kavu “nchi,” na maji yaliyo kusanyika akayaita “bahari.” Akaona kuwa ni vyema.

										11
פְּרִ֗י	עֵ֚ץ	זֶ֣רַע	מַזְרִ֣יעַ	עֹ֔שֶׂה	דֶּ֖שֶׁא	הָאָ֑רֶץ	תַּדְשֵׁ֣א	אֱלֹהִ֔ים	וַיֹּ֣אמֶר	
tunda	mti	mbegu	inayozaa	mimea	majani	ardhi–	iote	Mungu	Na–akasema	
H6529	H6086	H2233	H2232	H6212	H1877	H0776	H1876	H0430	H0559	

וַיְהִי־	הָאָ֑רֶץ	עַל־	בֹּ֣ו	זַרְעֹו־	אֲשֶׁ֤ר	לְמִינֹ֙ו֙	פְּרִ֣י	עֹשֶׂ֔ה	
na–ikawa	ardhi–	juu–ya	ndani–yake	mbegu–yake	ambao	kwa–aina–yake	tunda	ufanyao	
H1961	H0776			H2233		H4327	H6529		

כֵּֽן׃
hivyo

Mungu akasema, nchi ichipushe mimea: miche itoayo mbegu na miti ya matunda itoayo matunda ambayo mbegu yake imo ndani ya tunda, kila kitu kwa namna yake.” Ikawa hivyo.

פְּרִי	עֹשֶׂה־	וְעֵץ	לְמִינֵהוּ	זֶרַע	מַזְרִיעַ	עֵשֶׂב	דֶּשֶׁא	הָאָרֶץ	וַתּוֹצֵא	12
tunda	ufanyao	na–mti	kwa–aina–yake	mbegu	inayozaa	mimea	majani	ardhi–	Na–ikatoa	
H6529		H6086	H4327	H2233	H2232	H6212	H1877	H0776	H3318	

טֽוֹב׃	כִּי־	אֱלֹהִים	וַיַּרְא	לְמִינֵהוּ	בּוֹ	זַרְעוֹ־	אֲשֶׁר
njema	kwamba	Mungu	na–akaona	kwa–aina–yake	ndani–yake	mbegu–yake	ambao
		H0430	H7200	H4327		H2233	

Nchi ikatoa mimea, miche itoayo mbegu ya aina yake, na miti itoayo tunda ambalo mbegu yake imo ndani yake, kwa aina yake. Mungu akaona kuwa ni vyema.

פ	שְׁלִישִׁי׃	יוֹם	בֹּקֶר	וַיְהִי־	עֶרֶב	וַיְהִי־	13
P	ya–tatu	siku	asubuhi	na–ikawa	jioni	na–ikawa	
	H7992	H3117	H1242	H1961	H6153	H1961	

Ikawa jioni na asubuhi, siku ya tatu.

בֵּין	לְהַבְדִּיל	הַשָּׁמַיִם	בִּרְקִיעַ	מְאֹרֹת	יְהִי	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	14
kati–ya	kutenganisha	mbingu–	katika–anga–la	mianga	iwe	Mungu	Na–akasema	
H0996	H0914	H8064	H7549	H3974	H1961	H0430	H0559	

וְשָׁנִים׃	וּלְמֹעֲדִים	וּלְמוֹעֲדִים	לְאֹתֹת	וְהָיוּ	הַלָּיְלָה	וּבֵין	הַיּוֹם	
na–miaka	na–kwa–siku	na–kwa–majira	kwa–ishara	na–iwe	usiku–	na–kati–ya	mchana–	
H8141	H3117	H4150	H0226	H1961	H3915	H0996	H3117	

Mungu akasema, “kuwe na mianga katika anga kutenganisha mchana na usiku. Na ziwe kama ishara, kwa majira, kwa siku na miaka.

כֵּן׃	וַיְהִי־	הָאָרֶץ	עַל־	לְהָאִיר	הַשָּׁמַיִם	בִּרְקִיעַ	לִמְאוֹרֹת	וְהָיוּ	15
hivyo	na–ikawa	ardhi–	juu–ya	kuangaza	mbingu–	katika–anga–la	kwa–mianga	na–iwe	
	H1961	H0776		H0215	H8064	H7549	H3974	H1961	

Ziwe mianga katika anga ili kutoa mwanga juu ya nchi.” Ikawa hivyo.

הַגָּדֹל	הַמָּאוֹר	אֶת־	הַגְּדֹלִים	הַמְּאֹרֹת	שְׁנֵי	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיַּעַשׂ	16
mkubwa–	mwanga–	–	miwili–	mikubwa–	mianga	–	Mungu	Na–akafanya	
	H3974	H0853		H3974	H8147	H0853	H0430		

הַכּוֹכָבִים׃	וְאֵת	הַלָּיְלָה	לְמֶמְשֶׁלֶת	הַקָּטֹן	הַמָּאוֹר	וְאֶת־	הַיּוֹם	לְמֶמְשֶׁלֶת
nyota–	na–	usiku–	kutawala	mdogo–	mwanga–	na–	mchana–	kutawala
H3556	H0853	H3915	H4475		H3974	H0853	H3117	H4475

Mungu akafanya mianga mikuu miwili, mwanga mkuu zaidi kutawala mchana, na mwanga mdogo kutawala usiku. Akafanya nyota pia.

הָאָרֶץ׃	עַל־	לְהָאִיר	הַשָּׁמָיִם	בִּרְקִיעַ	אֱלֹהִים	אֹתָם	וַיִּתֵּן	17
ardhi–	juu–ya	kuangaza	mbingu–	katika–anga–la	Mungu	yao	Na–akaweka	
H0776		H0215	H8064	H7549	H0430	H0853	H5414	

Mungu akazipanga katika anga kutoa mwanga juu nchi,

הַחֹשֶׁךְ	וּבֵין	הָאוֹר	בֵּין	וּלְהַבְדִּיל	וּבַלַּיְלָה	בַּיּוֹם	וְלִמְשֹׁל		18
giza–	na–kati–ya	nuru–	kati–ya	na–kutenganisha	na–usiku–ni	mchana–ni	na–kutawala		
H2822	H0996	H0216	H0996	H0914	H3915	H3117	H4910		

טֽוֹב׃	כִּי־	אֱלֹהִים	וַיַּרְא	
njema	kwamba	Mungu	na–akaona	
		H0430	H7200	

kutawala mchana na usiku, na kugawanya mwanga kutoka kwenye giza. Mungu akaona kuwa ni vyema.

19

פ	רְבִיעִֽי׃	יֹום	בֹּקֶר	וַיְהִי־	עֶרֶב	וַיְהִי־
P	ya–nne	siku	asubuhi	na–ikawa	jioni	na–ikawa
	H7243	H3117	H1242	H1961	H6153	H1961

Ikawa jioni na asubuhi, siku ya nne.

20

הָאָ֑רֶץ	עַל־	יְעוֹפֵ֖ף	וְעוֹף֙	חַיָּ֔ה	נֶ֣פֶשׁ	שֶׁ֔רֶץ	הַמַּ֖יִם	יִשְׁרְצ֣וּ	אֱלֹהִ֗ים	וַיֹּ֣אמֶר
ardhi–	juu–ya	waruke	na–ndege	hai	nafsi	kundi	maji–	yazae	Mungu	Na–akasema
H0776			H5775		H5315	H8318	H4325	H8317	H0430	H0559

הַשָּׁמָֽיִם׃	רְקִ֥יעַ	פְּנֵי	עַל־	
mbingu–	anga–la	uso–wa	juu–ya	
H8064	H7549	H6440		

Mungu akasema, “maji yajae idadi kubwa ya viumbe hai, na ndege waruke juu ya nchi katika anga la mbingu.”

21

וְהַחַיָּ֣ה	נֶ֣פֶשׁ	כָּל־	וְאֵת֙	הַגְּדֹלִ֔ים	הַתַּנִּינִ֗ם		אֶת־	אֱלֹהִ֗ים	וַיִּבְרָ֣א
hai–	nafsi	kila	na–	wakubwa–	nyangumi–wakubwa		–	Mungu	Na–akaumba
	H5315	H3605	H0853				H0853	H0430	

כְּנָפ֑וֹ	עֹ֥וף	כָּל־	וְאֵת֙	לְמִינֵ֔הוּ	הַמַּ֖יִם	שָׁרְצ֣וּ	אֲשֶׁ֤ר	הָרִמֶּ֨שֶׁת	
mwenye–bawa	ndege	kila	na–	kwa–aina–yao	maji–	yalizaa	ambayo	inayotambaa	
H3671	H5775	H3605	H0853	H4327	H4325	H8317		H7430	

טֽוֹב׃	כִּי־	אֱלֹהִ֖ים	וַיַּ֥רְא	לְמִינֵ֑הוּ
njema	kwamba	Mungu	na–akaona	kwa–aina–yake
		H0430	H7200	H4327

Mungu akaumba viumbe wakubwa wa baharini, pamoja na kila kiumbe hai cha aina yake, viumbe waendao na wanaojaa kila mahali majini, na kila ndege mwenye mabawa kwa aina yake. Mungu akaona kuwa ni vyema.

22

הַמַּ֣יִם	אֶת־	וּמִלְא֣וּ	וּרְב֣וּ	פְּר֥וּ	לֵאמֹ֑ר	אֱלֹהִ֖ים	אֹתָ֛ם	וַיְבָ֧רֶךְ
maji–	–	na–mujaze	na–muongezeke	zaeni	akisema	Mungu	wao	Na–akawabariki
H4325	H0853	H4390		H6509	H0559	H0430	H0853	H1288

בָּאָ֔רֶץ׃	יֵרֶב֙	וְהָעֹ֣וף	בַּיָּמִ֖ים
katika–ardhi	waongezeke	na–ndege	katika–bahari
H0776		H5775	H3220

Mungu akavibariki, akisema, “zaeni na muongezeke, na mjae majini katika bahari. Ndege waongezeke juu nchi.”

23

פ	חֲמִישִֽׁי׃	יֹום	בֹּקֶר	וַיְהִי־	עֶרֶב	וַיְהִי־
P	ya–tano	siku	asubuhi	na–ikawa	jioni	na–ikawa
	H2549	H3117	H1242	H1961	H6153	H1961

Ikawa jioni na asubuhi, siku ya tano.

24

בְּהֵמָ֣ה	לְמִינָ֗הּ	חַיָּה֙	נֶ֣פֶשׁ	הָאָ֑רֶץ	תּוֹצֵ֤א	אֱלֹהִים֙	וַיֹּ֣אמֶר	
mnyama–wa–kufugwa	kwa–aina–yake	hai	nafsi	ardhi–	itoe	Mungu	Na–akasema	
H0929	H4327		H5315	H0776	H3318	H0430	H0559	

כֵּֽן׃	וַיְהִי־	לְמִינָ֔הּ	אֶ֖רֶץ	וְחַיְתֹו־	וָרֶ֣מֶשׂ
hivyo	na–ikawa	kwa–aina–yake	ardhi	na–wanyama–wa	na–watambaao
	H1961	H4327	H0776		H7431

Mungu akasema, “ nchi na itoe viumbe hai, kila kiumbe kwa aina yake, mnyama wa kufugwa, vitu vitambaavyo, na wanyama wa nchi, kila kitu kwa jinsi yake.” Ikawa hivyo.

25

הַבְּהֵמָה	וְאֶת־	לְמִינָהּ	הָאָרֶץ	חַיַּת	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיַּעַשׂ	
mnyama-wa-kufugwa	na-	kwa-aina-yake	ardhi-	wanyama-wa	–	Mungu	Na-akafanya	
H0929	H0853	H4327	H0776		H0853	H0430		

כִּי־	אֱלֹהִים	וַיַּרְא	לְמִינֵהוּ	הָאֲדָמָה	רֶמֶשׂ	כָּל־	וְאֶת	לְמִינָהּ
kwamba	Mungu	na-akaona	kwa-aina-yake	ardhi-	kitambacho	kila	na-	kwa-aina-yake
	H0430	H7200	H4327	H0127	H7431	H3605	H0853	H4327

טֽוֹב׃	
njema	

Mungu akafanya wanyama wa nchi kwa aina yake, wanyama wa kufugwa kwa aina yake, na kila kitambaaho juu ya ardhi kwa aina yake. Akaona kuwani vyema.

26

וְיִרְדּוּ	כִּדְמוּתֵנוּ	בְּצַלְמֵנוּ	אָדָם	נַעֲשֶׂה	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	
na-watawale	kwa-sura-yetu	kwa-mfano-wetu	mtu	na-tufanye	Mungu	Na-akasema	
	H1823	H6754	H0120		H0430	H0559	

וּבְכָל־	הָאָרֶץ	וּבְכָל־	וּבַבְּהֵמָה	הַשָּׁמַיִם	וּבְעוֹף	הַיָּם	בִּדְגַת	
na-	ardhi-	na-	na-wanyama-wa-kufugwa	mbingu-	na-ndege-wa	bahari-	samaki-wa	
H3605	H0776	H3605	H0929	H8064	H5775	H3220	H1710	

הָאָרֶץ׃	עַל־	הָרֹמֶשׂ	הָרֶמֶשׂ	
ardhi-	juu-ya	kinachotambaa	kitambacho-	
H0776		H7430	H7431	

Mung akasema, “na tumfanye mtu katika mfano wetu, wa kufanana na sisi. Wawe na mamlaka juu ya samaki wa bahari, juu ya ndege wa angani, juu ya wanyama wa kufuga, juu ya nchi yote, na juu ya kila kitu kitambaacho kinacho tambaa juu ya nchi.”

27

בָּרָא	אֱלֹהִים	בְּצֶלֶם	בְּצַלְמוֹ	הָאָדָם	אֶת־	וֵאלֹהִים	וַיִּבְרָא
alimuumba	Mungu	kwa-mfano-wa	kwa-mfano-wake	mtu-	–	Mungu	Na-akaumba
	H0430	H6754	H6754	H0120	H0853	H0430	

אֹתָם׃	בָּרָא	וּנְקֵבָה	זָכָר	אֹתָו
wao	aliwahumba	na-mwanamke	mwanaume	yeye
H0853		H5347	H2145	H0853

Mungu akamuumba mtu kwa mfano wake. Katika mfano wake alimuumba. Mwanaume na mwanamke aliwaumba.

28

וּרְבוּ	פְּרוּ	אֱלֹהִים	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	אֱלֹהִים	אֹתָם	וַיְבָרֶךְ	
na-muongezeke	zaeni	Mungu	kwao	na-akawaambia	Mungu	wao	Na-akawabariki	
	H6509	H0430		H0559	H0430	H0853	H1288	

וּבְעוֹף	הַיָּם	בִּדְגַת	וּרְדוּ	וְכִבְשֻׁהָ	הָאָרֶץ	אֶת־	וּמִלְאוּ	
na-ndege-wa	bahari-	samaki-wa	na-mtawale	na-muitawale	ardhi-	–	na-mujaze	
H5775	H3220	H1710		H3533	H0776	H0853	H4390	

הָאָרֶץ׃	עַל־	הָרֹמֶשֶׂת	חַיָּה	וּבְכָל־	הַשָּׁמַיִם	
ardhi-	juu-ya	kinachotambaa	kiumbe-hai	na-kila	mbingu-	
H0776		H7430		H3605	H8064	

Mungu akawabariki na akawaambia, “zaeni na kuongezeka. Jazeni nchi, na muitawale. Muwe na mamlaka juu ya samaki wa baharini, juu ya ndege wa angani, na juu ya kila kiumbe hai kiendacho juu ya nchi,”

29

זֶ֣רַע
mbegu
H2233

זֹרֵ֤עַ
inayozaa
H2232

וְעֵ֨שֶׂב
mimea
H6212

כָּל־
kila
H3605

אֶת־
–
H0853

לָכֶ֜ם
ninyi

נָתַ֣תִּי
nimewapa
H5414

הִנֵּ֣ה
tazama
H2009

אֱלֹהִ֗ים
Mungu
H0430

וַיֹּ֣אמֶר
Na-akasema
H0559

פְּרִי־
tunda-la

בֹ֥ו
ndani-yake

אֲשֶׁר־
ambao

הָעֵ֖ץ
mti-
H6086

כָּל־
kila
H3605

וְאֶת־
na-
H0853

הָאָ֑רֶץ
ardhi-
H0776

כָּל־
ardhi-yote
H3605

פְּנֵ֣י
uso-wa
H6440

עַל־
juu-ya

אֲשֶׁ֤ר
ambayo

לְאָכְלָה׃
kwa-chakula
H0402

יִהְיֶ֥ה
itakuwa
H1961

לָכֶ֖ם
kwenu

זֶ֣רַע
mbegu
H2233

זֹרֵ֑עַ
linazaa
H2232

עֵ֥ץ
mti
H6086

Mungu akasema, “tazama, nimewapeni kila mmea uzaao mbegu ambao uko juu ya nchi, na kila mti wenye tunda ambalo lina mbegu ndani yake. Vitakuwa ni chakula kwenu.

30

רוֹמֵ֣שׂ
kitambacho
H7430

וּלְכָל־
na-kwa-kila
H3605

הַשָּׁמַ֗יִם
mbingu-
H8064

עֹוף֙
ndege-wa
H5775

וּלְכֹל־
na-kwa-kila
H3605

הָאָ֔רֶץ
ardhi-
H0776

חַיָּ֥ת
mnyama-wa

וּלְכֹל־
na-kwa-kila
H3605

לְאָכְלָ֑ה
kwa-chakula
H0402

עֵ֥שֶׂב
mimea
H6212

יֶ֖רֶק
mboga
H3418

כָּל־
kila
H3605

אֶת־
–
H0853

חַיָּ֣ה
hai

נֶ֔פֶשׁ
nafsi
H5315

בּֽוֹ
ndani-yake

אֲשֶׁר־
ambacho

הָאָ֖רֶץ
ardhi-
H0776

עַל־
juu-ya

כֵּ֑ן׃
hivyo

וַיְהִי־
na-ikawa
H1961

Kwa kila mnyama wa nchi, kwa kila ndege wa angani, na kila kitambaacho juu ya nchi, na kila kiumbe ambacho kina pumzi ya uhai ni metoa kila mmea kwa ajili ya chakula.” ikawa hivyo.

31

וַיְהִי־
na-ikawa
H1961

מְאֹ֑ד
sana
H3966

טֹ֖וב
njema

וְהִנֵּ֣ה־
na-tazama
H2009

עָשָׂ֔ה
alifanya

אֲשֶׁ֥ר
ambacho

כָּל־
kila-kitu
H3605

אֶת־
–
H0853

אֱלֹהִ֛ים
Mungu
H0430

וַיַּ֥רְא
Na-akaona
H7200

פ
P

הַשִּׁשִּֽׁי׃
ya-sita
H8345

יֹ֖ום
siku
H3117

בֹּ֥קֶר
asubuhi
H1242

וַיְהִי־
na-ikawa
H1961

עֶ֖רֶב
jioni
H6153

Mungu akaona kila kitu alichokiumba. Tazama, kikawa chema sana. Ikawa jioni na asubuhi siku ya sita.

Chapter 2

1

צְבָאָֽם׃
lote

וְכָל־
na-jeshi-lao
H3605

וְהָאָ֖רֶץ
na-ardhi
H0776

הַשָּׁמַ֥יִם
mbingu-
H8064

וַיְכֻ֛לּוּ
Na-zikakamilika
H3615

Kisha mbingu na nchi zilimalizika, na viumbe hai vyote vilivyo jaza mbingu na nchi.

2

בַּיֹּ֣ום
siku-ya
H3117

וַיִּשְׁבֹּת֙
na-akapumzika

עָשָׂ֔ה
alifanya

אֲשֶׁ֥ר
ambayo

מְלַאכְתֹּ֖ו
kazi-yake
H4399

הַשְּׁבִיעִ֑י
saba-
H7637

בַּיֹּ֣ום
siku-ya
H3117

אֱלֹהִ֛ים
Mungu
H0430

וַיְכַ֧ל
Na-akamaliza
H3615

עָשָֽׂה׃
alifanya

אֲשֶׁ֥ר
ambayo

מְלַאכְתֹּ֖ו
yote
H4399

מִכָּל־
kutoka-kazi-yake
H3605

הַשְּׁבִיעִֽי
saba-
H7637

Siku ya saba Mungu alifikia mwisho wa kazi yake ambayo aliifanya, na kwa hiyo alipumzika siku ya saba kutoka kwenye kazi yake yote.

בָּו	כִּי	אֹתֹו	וַיְקַדֵּשׁ	הַשְּׁבִיעִי	יֹום	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיְבָרֶךְ		3
ndani–yake	kwa–sababu	hiyo	na–akaitakasa	ya–saba–	siku	–	Mungu	Na–akaibariki		
		H0853	H6942	H7637	H3117	H0853	H0430	H1288		
פ	לַעֲשֹׂות׃	אֱלֹהִים	בָּרָא	אֲשֶׁר־	מְלַאכְתֹּו	מִכָּל־	שָׁבַת			
P	kufanya	Mungu	aliumba	ambayo	yote	kutoka–kazi–yake	alipumzika			
		H0430			H4399	H3605				

Mungu akaibarikia siku ya saba na akaitakasa, kwa sababu katika siku hiyo alipumzika kutoka kwenye kazi yake yote ambayo aliifanya katika uumbaji.

									4
אֱלֹהִים	יְהוָה	עֲשׂוֹת	בְּיוֹם	בְּהִבָּרְאָם	וְהָאָרֶץ	הַשָּׁמַיִם	תּוֹלְדוֹת	אֵלֶּה	
Mungu	Yahwe	alifanya	siku–ile	walipoumbwa	na–ardhi	vya–mbingu–	ni–vizazi	Hizi	
H0430	H3068		H3117		H0776	H8064	H8435	H0428	
וְשָׁמָיִם׃	אֶרֶץ								
na–mbingu	ardhi								
H8064	H0776								

Haya yalikuwa ni matukio yahusuyo mbingu na nchi, wakati vilipoumbwa, katika siku ambayo Yahwe Mungu aliumba nchi na mbingu.

									5
הַשָּׂדֶה	עֵשֶׂב	וְכֹל־	בָּאָרֶץ	יִהְיֶה	טֶרֶם	הַשָּׂדֶה	שִׂיחַ	וְכֹל	
shamba–	mimea–ya	na–kila	ardhini	hakikuwepo	kabla	shamba–	kichaka–cha	na–kila	
	H6212	H3605	H0776	H1961	H2962		H7880	H3605	
וְאָדָם	הָאָרֶץ	עַל־	אֱלֹהִים	יְהוָה	הִמְטִיר	לֹא	כִּי	יִצְמָח	טֶרֶם	
na–mtu	ardhi–	juu–ya	Mungu	Yahwe	amenyesha	hakuwa	kwa–sababu	haikuchipuka	kabla	
H0120	H0776		H0430	H3068	H4305	H3808		H6779	H2962	
הָאֲדָמָה׃	אֶת־	לַעֲבֹד	אֵין							
udongo–	–	kulima	hakuweko							
H0127	H0853	H5647	H0369							

Hapakuwa na msitu wa shambani uliokuwa katika nchi, na hapakuwa na mmea wa shambani uliokuwa umechipuka, kwa kuwa Yahwe Mungu alikuwa hajasababisha mvua kunyesha juu ya nchi, na hapakuwa na mtu wa kulima ardhi.

									6
הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי־	כָּל־	אֶת־	וְהִשְׁקָה	הָאָרֶץ	מִן־	יַעֲלֶה	וְאֵד	
udongo–	wa	uso–wote	–	na–ukalowanisha	ardhi–	kutoka	ulipanda	Na–ukungu	
H0127	H6440	H3605	H0853	H8248	H0776		H5927	H0108	

Lakini ukungu uliinuka juu kutoka kwenye nchi na kuutia maji uso wote wa ardhi.

									7
וַיִּפַּח	הָאֲדָמָה	מִן־	עָפָר	הָאָדָם	אֶת־	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיִּיצֶר	
na–akapuliza	udongo–	kutoka	mavumbi	mtu–	–	Mungu	Yahwe	Na–akamfanya	
H5301	H0127		H6083	H0120	H0853	H0430	H3068	H3335	
חַיָּה׃	לְנֶפֶשׁ	הָאָדָם	וַיְהִי	חַיִּים	נִשְׁמַת	בְּאַפָּיו			
hai	nafsi	mtu–	na–akawa	uhai	pumzi–ya	puani–mwake			
	H5315	H0120	H1961		H5397	H0639			

Yahwe Mungu aliumba mtu kutoka mavumbi ya ardhi, na akampulizia puani pumzi ya uhai, na mtu akawa kiumbe hai.

									8
הָאָדָם	אֶת־	שָׁם	וַיָּשֶׂם	מִקֶּדֶם	בְּעֵדֶן	גַּן־	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיִּטַּע	
mtu–	–	huko	na–akamweka	mashariki	Edeni	bustani	Mungu	Yahwe	Na–akapanda	
H0120	H0853	H8033				H1588	H0430	H3068	H5193	
יָצָר׃	אֲשֶׁר									
alimfanya	ambaye									
H3335										

Yahwe Mungu aliotesha bustani upande wa mashariki, katika Edeni, na pale akamuweka mtu ambaye alimuumba.

לְמַרְאֶה	נֶחְמָד	עֵץ	כָּל־	הָאֲדָמָה	מִן־	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיַּצְמַח		9
kwa–macho	unaopendeza	mti	kila	udongo–	kutoka	Mungu	Yahwe	Na–akachipusha		
H4758		H6086	H3605	H0127		H0430	H3068	H6779		

טוֹב	הַדַּעַת	וְעֵץ	הַגָּן	בְּתוֹךְ	הַחַיִּים	וְעֵץ	לְמַאֲכָל	וְטוֹב	
mema	wa–kujua–	na–mti	bustani–	katikati–ya	wa–uzima–	na–mti	kwa–chakula	na–mzuri	
	H1847	H6086	H1588	H8432		H6086	H3978		

וָרָע׃	
na–mabaya	

Kutoka ardhini Yahwe Mungu alifanya kila mti uote ambao unapendeza na ni mzuri kwa chakula. Hii ni pamoja na mti wa uzima ambao ulikuwa katikati ya bustani, na mti wa ujuzi wa mema na mabaya.

יִפָּרֵד	וּמִשָּׁם	הַגָּן	אֶת־	לְהַשְׁקוֹת	מֵעֵדֶן	יֹצֵא	וְנָהָר	10
uligawanyika	na–kutoka–huko	bustani–	–	kuinywesha	Edeni	ulitoka	Na–mto	
H6504	H8033	H1588	H0853	H8248		H3318	H5104	

רָאשִׁים׃	לְאַרְבָּעָה	וְהָיָה	
vinne	vichwa	na–ukawa	
	H0702	H1961	

Mto ukatoka nje ya Edeni kuitia maji bustani. Na kutoka pale ukagawanyika na kuwa mito minne.

אֲשֶׁר־	הַחֲוִילָה	אֶרֶץ	כָּל־	אֵת	הַסֹּבֵב	הוּא	פִּישׁוֹן	הָאֶחָד	שֵׁם	11
ambako	Havila–	ya	nchi–yote	–	unazunguka	huo	Pishoni	la–kwanza–	Jina	
	H2341	H0776	H3605	H0853	H5437	H1931	H6376	H0259	H8034	

הַזָּהָב׃	שָׁם
dhahabu	huko
H2091	H8033

Jina la ule wa kwanza ni Pishoni. Huu ni ule ambao unatiririka kupitia nchi yote ya Havila, ambapo kuna dhahabu.

הַשָּׁהַם׃	וְאֶבֶן	הַבְּדֹלַח	שָׁם	טוֹב	הַהוּא	הָאָרֶץ	וּזְהַב	12
shohamu	na–jiwe–la	bedola	huko	njema	hiyo	nchi–	Na–dhahabu–ya	
H7718	H0068	H0916	H8033		H1931	H0776	H2091	

Dhahabu ya inchi ile ni nzuri. pia kuna bedola na jiwe shohamu.

כּוּשׁ׃	אֶרֶץ	כָּל־	אֵת	הַסּוֹבֵב	הוּא	גִּיחוֹן	הַשֵּׁנִי	הַנָּהָר	וְשֵׁם־	13
Kushi	ya	nchi–yote	–	unazunguka	huo	Gihoni	wa–pili–	mto–	Na–jina–la	
	H0776	H3605	H0853	H5437	H1931	H1521	H8145	H5104	H8034	

Jina la mto wa pili ni Gihoni. Huu unatiririka kupitia nchi yote ya kushi.

וְהַנָּהָר	אַשּׁוּר	קִדְמַת	הַהֹלֵךְ	הוּא	חִדֶּקֶל	הַשְּׁלִישִׁי	הַנָּהָר	וְשֵׁם		14
na–mto–	Ashuru	mashariki–ya	unaenda	huo	Hidekeli	wa–tatu–	mto–	Na–jina–la		
H5104	H0804	H6926	H1980	H1931	H2313	H7992	H5104	H8034		

פְּרָת׃	הוּא	הָרְבִיעִי
Frati	huo	wa–nne–
H6578	H1931	H7243

Jina la mto wa tatu ni Hidekeli, ambao unatiririka mashariki mwa Ashuru. Mto wa nne ni Frati.

15 וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־ הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן־ עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ׃
Na-akamchukua Yahwe Mungu mtu– –– bustani-ya Edeni kuilima na kuitunza.
H3947 H3068 H0430 H0120 H0853 H1588 H5647 H8104

Yahwe Mungu alimtwaa mtu na kumweka ndani ya bustani ya Edeni kuilima na kuitunza.

16 וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־ הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ־ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃
Na-akaamuru Yahwe Mungu juu-ya mtu– akisema kutoka-kila mti-wa bustani– kula utakula
H6680 H3068 H0430 H5921 H0120 H0559 H3605 H6086 H1588 H0398 H0398

Yahwe Mungu alimuagiza mtu akisema, “kutoka kwenye kila mti bustanini waweza kula kwa uhuru.

17 וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת׃
lakini-kutoka-mti wa-kujua– mema na-mabaya usile kutoka-kwake kwa-sababu siku-ile utakapokula kufa utakufa
H6086 H1847 H3808 H0398 H4191 H4191 H3117 H0398 H4191 H4191

Lakini kutoka kwenye mti wa ujuzi wa mema na mabaya usile, kwa kuwa siku utakayo kula kutoka katika mti huo, utakufa hakika.”

18 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־ טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־ לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃
Na-akasema Yahwe Mungu si-vizuri kuwa mtu– peke-yake nitamfanyia yeye msaidizi mwenye-kufanana-naye
H0559 H3068 H0430 H3808 H1961 H0120 H0905 H6213 H5828 H5048

Kisha Yahwe Mungu akasema, “siyo jambo jema kwamba mtu huyu lazima awe pekeyake. Nitamfanyia msaidizi anaye mfaa.”

19 וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים מִן־ הָאֲדָמָה כָּל־ חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־ עוֹף הַשָּׁמָיִם וַיָּבֵא אֶל־ הָאָדָם לִרְאוֹת מַה־ יִקְרָא־ לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־ לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הִוא שְׁמוֹ׃
Na-akafanya Yahwe Mungu kutoka udongo– mnyama-wa shamba– na– kila ndege wa-angani na-akawaleta mbingu– kwa kuona nini ataita hiyo kila ambacho mtu– hai hilo jina-lake
H3335 H3068 H0430 H4480 H0127 H3605 H0853 H7704 H5775 H8064 H0413 H7200 H4100 H7121 H3605 H0120 H2416 H1931 H8034

Kutoka ardhini Yahwe Mungu akafanya kila mnyama wa kondeni na kila ndege wa angani. Kisha akawaleta kwa mtu huyu aone angewapatia majina gani. Jina ambalo mtu huyu alimwita kila kiumbe hai, hili ndilo lilikuwa jina lake.

20 וַיִּקְרָ֣א הָאָדָ֗ם שֵׁמֹות֙ לְכָל־הַבְּהֵמָ֣ה וּלְעֹ֣וף הַשָּׁמַ֔יִם
Na-akaita mtu- majina kwa-kila mnyama-wa-kufugwa na-kwa-ndege-wa mbingu-
H7121 H0120 H8034 H3605 H0929 H5775 H8064

וּלְכֹ֖ל חַיַּ֣ת הַשָּׂדֶ֑ה וּלְאָדָ֗ם לֹא־מָצָ֥א עֵ֖זֶר כְּנֶגְדֹּֽו׃
na-kwa-kila mnyama-wa shamba- lakini-kwa-Adamu hakupata kupata msaidizi
H3605 H0120 H3808 H4672 H5828

mwenye-kufanana-naye
H5048

Mtu huyu akawapatia majina wanyama wote, ndege wote wa angani, na kila mnyama wa mwitu. Lakini kwa mtu mwenyewe hapakuwa na msaidizi wa kumfaa yeye.

21 וַיַּפֶּל֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהִ֜ים תַּרְדֵּמָ֗ה עַל־הָאָדָם֙ וַיִּישָׁ֔ן וַיִּקַּ֕ח אַחַ֖ת מִצַּלְעֹתָ֑יו וַיִּסְגֹּ֥ר בָּשָׂ֖ר תַּחְתֶּֽנָּה׃
Na-akaangusha Yahwe Mungu usingizi-mzito juu-ya mtu- na-akalala na-akachukua moja ubavu-wake na-akafunga nyama mahali-pake
H5307 H3068 H0430 H8639 H0120 H3462 H3947 H0259 H6763 H5462 H1320 H8478

22 וַיִּבֶן֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהִ֜ים אֶת־הַצֵּלָ֗ע אֲשֶׁר־לָקַ֤ח מִן־הָאָדָם֙ לְאִשָּׁ֔ה וַיְבִאֶ֖הָ אֶל־הָאָדָֽם׃
Na-akajenga Yahwe Mungu ubavu- ambao alichukua kutoka mtu-
H1129 H3068 H0430 H6763 H0853 H3947 H0120

kuwa-mwanamke na-akamleta kwa mtu-
H0802 H0935 H0413 H0120

Kwa ubavu ambao Yahwe Mungu alichukua toka kwa mtu huyu, akafanya mwanamke na akamleta kwa mtu huyu.

23 וַיֹּ֣אמֶר֮ הָאָדָם֒ זֹ֣את הַפַּ֗עַם עֶ֚צֶם מֵֽעֲצָמַ֔י וּבָשָׂ֖ר מִבְּשָׂרִ֑י לְזֹאת֙ יִקָּרֵ֣א אִשָּׁ֔ה כִּ֥י מֵאִ֖ישׁ לֻקָּחָ֥ה זֹּֽאת׃
Na-akasema mtu- huyu wakati-huu mfupa kutoka-mifupa-yangu na-nyama kutoka-nyama-yangu kuwa-mwanamke kwa-sababu kutoka-mwanaume alichukuliwa huyu
H0559 H0120 H2063 H6471 H6106 H6106 H1320 H1320 H2063 H7121 H0802 H0376 H3947 H2063

Mwanaume akasema, “kwa sasa, huyu ni mfupa katika mifupa yangu, na nyama katika nyama yangu. ataitwa 'mwanamke,' kwa sababu ametwaliwa katika mwanaume.

24 עַל־כֵּ֗ן יַֽעֲזָב־אִישׁ֙ אֶת־אָבִ֣יו וְאֶת־אִמֹּ֔ו וְדָבַ֖ק בְּאִשְׁתֹּ֑ו וְהָי֥וּ לְבָשָׂ֖ר אֶחָֽד׃
hivyo atamwacha mwanaume -na baba-yake na- mama-yake na-ataambatana na-mke-wake na-watakuwa mwili mmoja
H3651 H5800 H0376 H0853 H0001 H0853 H0517 H1692 H0802 H1961 H1320 H0259

Kwa hiyo mwanaume atawaacha baba yake na mama yake, ataungamanika na mke wake, na watakuwa mwili mmoja.

יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃	וְלֹא	וְאִשְׁתּוֹ	הָאָדָם	עֵרוּמִּים	שְׁנֵיהֶם	וַיִּהְיוּ	25
wanaona–aibu	na–hawakuwa	na–mke–wake	mtu–	uchi	wote–wawili	Na–walikuwa	
H0954	H3808	H0802	H0120	H6174	H8147	H1961	

Wote wawili walikuwa uchi, mwanaume na mke wake, lakini hawakuona aibu.

Chapter 3

יְהוָה	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	מִכֹּל	עָרוּם	הָיָה	וְהַנָּחָשׁ	1
Yahwe	aliwafanya	ambao	shamba–la	wanyama–wa	kuliko–wote	mjanja	alikuwa	Na–nyoka	
H3068					H3605	H6175	H1961	H5175	

תֹּאכְלוּ	לֹא	אֱלֹהִים	אָמַר	כִּי־	אַף	הָאִשָּׁה	אֶל־	וַיֹּאמֶר	אֱלֹהִים
msile	msile	Mungu	alisema	kweli–	je	mwanamke	kwa–	na–akasema	Mungu
H0398	H3808	H0430	H0559		H0637	H0802	H0413	H0559	H0430

הַגָּן׃	עֵץ	מִכֹּל
bustani–ya	mti–wa	kutoka–kila–
H1588	H6086	H3605

Sasa nyoka alikuwa mwerevu kuliko myama mwingine yeyote wa kondeni ambaye Yahwe Mungu alikuwa amemuumba. Akamwambia mwanamke, “Je ni kweli Mungu amesema, 'Msile matunda kutoka kwenye mti wowote bustanini'?”

נֹאכֵל׃	הַגָּן	עֵץ־	מִפְּרִי	הַנָּחָשׁ	אֶל־	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר	2
tunakula	bustani–ya	mti–wa	kutoka–matunda–ya	nyoka–wa	kwa–	mwanamke	Na–akasema	
H0398	H1588	H6086	H6529	H5175	H0413	H0802	H0559	

Mwanamke akamwambia nyoka, “Twaweza kula tunda kutoka kwenye miti ya bustani,

לֹא	אֱלֹהִים	אָמַר	הַגָּן	בְּתוֹךְ־	אֲשֶׁר	הָעֵץ	וּמִפְּרִי	3
msile	Mungu	alisema	bustani–ya	katikati–ya	ambao	mti–wa	Lakini–kutoka–matunda–ya	
H3808	H0430	H0559	H1588	H8432		H6086	H6529	

תְּמֻתוּן׃	פֶּן־	בְּוֹ	תִּגְּעוּ	וְלֹא	מִמֶּנּוּ	תֹּאכְלוּ
mkafa	msije–	kwake	msiguse	na–msiguse	kutoka–kwake	msile
H4191	H6435		H5060	H3808		H0398

lakini kuhusu tunda la mti ambao uko katikati ya bustani, Mungu alisema, 'msile, wala msiuguse, vinginevyo mtakufa.'”

תְּמֻתוּן׃	מוֹת	לֹא־	הָאִשָּׁה	אֶל־	הַנָּחָשׁ	וַיֹּאמֶר	4
hamtakufa	kwa–kufa	hakika–hamtakufa	mwanamke	kwa–	nyoka–wa	Na–akasema	
H4191	H4191	H3808	H0802	H0413	H5175	H0559	

Nyoka akamwambia mwanamke, “hakika hamtakufa.

וְנִפְקְחוּ	מִמֶּנּוּ	אֲכָלְכֶם	בְּיוֹם	כִּי	אֱלֹהִים	יֹדֵעַ	כִּי	5
na–yatafunguka	kutoka–kwake	kula–kwenu	siku–ya	kwamba	Mungu	anajua	Kwa–sababu	
H6491		H0398	H3117		H0430	H3045		

רָע׃	טוֹב	יֹדְעֵי	כֵּאלֹהִים	וִהְיִיתֶם	עֵינֵיכֶם	
na–mabaya	mema	mkijua	kama–Mungu	na–mtakuwa	macho–yenu	
		H3045	H0430	H1961		

Kwasababu Mungu anajua kwamba siku mkila macho yenu yatafumbuliwa, na mtakuwa kama Mungu, mkijua mema na mabaya.”

תְּאֻוָה־	וְכִי	לְמַאֲכָל	הָעֵץ	טוֹב	כִּי	הָאִשָּׁה	וַתֵּרֶא	6
unapendeza–	na–kwamba	kwa–chakula	mti–wa	mzuri	kwamba	mwanamke	Na–akaona	
H8378		H3978	H6086			H0802	H7200	

וַתִּקַּח	לְהַשְׂכִּיל	הָעֵץ	וְנֶחְמָד	לָעֵינַיִם	הוּא		
na–akachukua	ili–kufanya–mtu–mwenye–hekima	mti–wa	na–unatamaniwa	kwa–macho	huo		
H3947		H6086			H1931		

וַיֹּאכַל׃	עִמָּהּ	לְאִישָׁהּ	גַּם־	וַתִּתֶּן	וַתֹּאכַל	מִפִּרְיוֹ
na–akala	pamoja–naye	mume–wake	pia–	na–akampa	na–akala	kutoka–matunda–yake
H0398		H0376	H1571	H5414	H0398	H6529

Na mwanamke alipoona kuwa mti ni mzuri kwa chakula, na kuwa unapendeza macho, na kwamba mti ulitamanika kwa kumfanya mtu awe mwerevu, alichukua sehemu ya tunda na akala. Na sehemu yake pia akampatia mumewe aliyekuwa naye, naye akala.

הֵם	עֵירֻמִּם	כִּי	וַיֵּדְעוּ	שְׁנֵיהֶם	עֵינֵי	וַתִּפָּקַחְנָה	7
wao	walikuwa–uchi	kwamba	na–wakajua	wote–wawili	macho–ya	Na–yakafunguka	
H1992	H5903		H3045	H8147		H6491	

חַגֹרֹת׃	לָהֶם	וַיַּעֲשׂוּ	תְאֵנָה	עֲלֵה	וַיִּתְפְּרוּ
nguo–za–kiuno	wenyewe	na–wakajifanyia	mtini	majani–ya	na–wakashona
			H8384	H5929	H8609

Macho ya wote wawili yalifumbuliwa, na wakajua kuwa wako uchi. Wakashona majani ya miti pamoja na wakatengeneza vya kujifunika wao wenyewe.

לְרֽוּחַ	בַּגָּן	מִתְהַלֵּךְ	אֱלֹהִים	יְהוָה	קוֹל	אֶת־	וַיִּשְׁמְעוּ	8
wakati–wa–upepo–wa	katika–bustani	akitembea	Mungu	Yahwe	sauti–ya	–	Na–wakasikia	
H7307	H1588	H1980	H0430	H3068		H0853	H8085	

בְּתוֹךְ	אֱלֹהִים	יְהוָה	מִפְּנֵי	וְאִשְׁתּוֹ	הָאָדָם	וַיִּתְחַבֵּא	הַיּוֹם
katikati–ya	Mungu	Yahwe	kutoka–mbele–ya	na–mke–wake	mtu–wa	na–akajificha	mchana–wa
H8432	H0430	H3068	H6440	H0802	H0120	H2244	H3117

הַגָּן׃	עֵץ
bustani–ya	miti–ya
H1588	H6086

Wakasikia sauti ya Yahwe Mungu akitembea bustanini majira ya kupoa kwa jua, kwa hiyo mwanaume na mke wake wakajificha wao wenyewe kwenye miti ya bustani kuepuka uwepo wa Yahwe Mungu.

אַיֶּכָּה׃	לוֹ	וַיֹּאמֶר	הָאָדָם	אֶל־	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיִּקְרָא	9
Uko–wapi	kwake	na–akasema	mtu–wa	kwa–	Mungu	Yahwe	Na–akaita	
H0335		H0559	H0120	H0413	H0430	H3068	H7121	

Yahwe Mungu akamuita mwanaume na kumwambia, “ uko wapi?”

עֵירֹם	כִּי־	וָאִירָא	בַּגָּן	שָׁמַעְתִּי	קֹלְךָ	אֶת־	וַיֹּאמֶר	10
uchi	kwa–sababu–	na–nikaogopa	katika–bustani	nilisikia	sauti–yako	–	Na–akasema	
H5903		H3372	H1588	H8085		H0853	H0559	

וָאֵחָבֵא׃	אָנֹכִי
na–nikajificha	mimi
H2244	H0595

Mwanaume akasema, “nilikusikia bustanini, na nkaogopa, kwa sababu nilikuwa uchi. kwa hiyo nikajificha.”

אֲשֶׁר	הָעֵץ	הַמִּן־	אֲתָּה	עֵירֹם	כִּי	לְךָ֙	הִגִּיד	מִי	וַיֹּ֣אמֶר	11
ambao	mti–wa	je–kutoka–	wewe	uchi	kwamba	wewe	alikuambia	nani	Na–akasema	
	H6086			H5903			H5046	H4310	H0559	

אָכַלְתָּ׃	מִמֶּנּוּ	אָכַל־	לְבִלְתִּי	צִוִּיתִֽיךָ
umekula	kutoka–kwake	kula–	kutokula–	nilikuamuru
H0398		H0398	H1115	H6680

Mungu akasema, “Ni nani alikwambia kuwa ulikuwa uchi? Je umekula kutoka mti ambao nilikuagiza usile matunda yake?”

לִי	מִמֶּ֣נָּה־	הֲוֹא	עִמָּדִי֮	נָתַתָּה	אֲשֶׁר	הָאִשָּׁה֒	הָאָדָם֙	וַיֹּ֣אמֶר		12
mimi	alinipa–	yeye	pamoja–nami	ulinipa	ambaye	mwanamke	mtu–wa	Na–akasema		
	H5414	H1931	H5978	H5414		H0802	H0120	H0559		

וָאֹכֵֽל׃	הָעֵץ	מִן־	
na–nikala	mti–wa	kutoka–	
H0398	H6086		

Mwanaume akasema, “ Mwanamke uliyenipa kuwa na mimi, alinipatia tunda kutoka kwenye mti, na nikala.”

וַתֹּאמֶר֙	עָשִׂית	זֹּ֣את	מַה־	לָּאִשָּׁה	אֱלֹהִים֙	יְהוָ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר		13
na–akasema	umefanya	hiki	nini–	kwa–mwanamke	Mungu	Yahwe	Na–akasema		
H0559		H2063	H4100	H0802	H0430	H3068	H0559		

וָאֹכֵֽל׃	הִשִּׁיאַנִי	הַנָּחָשׁ	הָאִשָּׁה	
na–nikala	alinidanganya	nyoka–wa	mwanamke	
H0398	H5377	H5175	H0802	

Yahwe Mungu akamwambia mwanamke, “ Nini hiki ulichofanya?” mwanamke akasema, “nyoka alinidanganya, na nikala.”

אָרְוּר	זֹּאת֙	עָשִׂיתָ֔	כִּי	הַנָּחָשׁ֙	אֶל־	וְאֱלֹהִים֙	יְהוָ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר֙		14
umelaaniwa	hili	umefanya	kwa–sababu	nyoka–wa	kwa–	Mungu	Yahwe	Na–akasema		
H0779	H2063			H5175	H0413	H0430	H3068	H0559		

גְּחֹנְךָ֙	עַל־	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	וּמִכֹּ֖ל	הַבְּהֵמָ֑ה	מִכֹּל־	אַתָּה֙	
tumbo–lako	juu–ya	shamba–la	wanyama–wa	na–kuliko–wote	mifugo–ya	kuliko–wote–	wewe	
H1512				H3605	H0929	H3605		

חַיֶּ֖יךָ׃	יְמֵי	כֹּל־	תֹּאכַ֣ל	וְעָפָ֔ר	תֵּלֵֽךְ	
uhai–wako	siku–za	siku–zote–za	utakula	na–mavumbi	utatembea	
	H3117	H3605	H0398	H6083	H3212	

Yahwe Mungu akamwambia nyoka, “ kwa sababu umefanya jambo hili, umelaaniwa wewe mwenyewe miongoni mwa wanyama wote wa kufugwa na wanyama wote wa mwituni. Itakuwa kwa tumbo lako utakwenda, na mavumbi utakula kwa siku zote za maisha yako.

וּבֵ֣ין	זַרְעֲךָ֖	וּבֵ֣ין	הָאִשָּׁה֙	וּבֵ֣ין	בֵּינְךָ֙	אָשִׁ֣ית	וְאֵיבָ֔ה		15
na–kati–ya	uzao–wako	na–kati–ya	mwanamke	na–kati–ya	kati–yako	nitaweka	Na–uadui		
H0996	H2233	H0996	H0802	H0996	H0996	H7896	H0342		

ס	עָקֵֽב׃	תְּשׁוּפֶ֥נּוּ	וְאַתָּה֙	רֹ֔אשׁ	יְשׁוּפְךָ֣	הִ֑וא	זַרְעָ֖הּ
.	kisigino	utamponda	na–wewe	kichwa	atakuponda	yeye	uzao–wake
	H6119	H7779			H7779	H1931	H2233

Nitaweka uadui kati yako na mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake. Atakujeruhi kichwa chako na utamjeruhi kisigino chake.”

וְהָרְנָּדְ
na-ujauzito-wako
H2032

עִצְבוֹנֵךְ
maumivu-yako
H6093

אַרְבֶּה
nitazidisha
H0559

הַרְבָּה
kuzidisha
H0559

אָמַר
akasema
H0559

הָאִשָּׁה
mwanamke
H0802

אֶל־
Kwa-
H0413

16

יִמְשָׁל־
atakutawala-
H4910

וְהוּא
na-yeye
H1931

תְּשׁוּקָתֵךְ
tamaa-yako
H8669

אִישֵׁךְ
mume-wako
H0376

וְאֶל־
na-kwa-
H0413

בָּנִים
watoto
H0559

תֵּלְדִי
utazaa
H3205

בְּעֶצֶב
kwa-maumivu

בָּךְ׃ ס
wewe
.

Kwa mwanamke akasema, nitaongeza uchungu wakati wa kuzaa watoto; itakuwa katika maumivu utazaa watoto. Tamaa yako itakua kwa mume wako, lakini atakutawala.”

מִן־
kutoka-

וַתֹּאכַל
na-ukala
H0398

אִשְׁתֶּךָ
mke-wako
H0802

לְקוֹל
sauti-ya

שָׁמַעְתָּ
ulisikiliza
H8085

כִּי־
kwa-sababu-

אָמַר
akasema
H0559

וּלְאָדָם
Na-kwa-Adamu
H0121

17

הָאֲדָמָה
ardhi
H0127

אֲרוּרָה
imelaaniwa
H0779

מִמֶּנּוּ
kutoka-kwake

תֹּאכַל
kula
H0398

לֹא
usile
H3808

לֵאמֹר
nikisema
H0559

צִוִּיתִיךָ
nilikuamuru
H6680

אֲשֶׁר
ambao
H0834

הָעֵץ
mti-wa
H6086

חַיֶּיךָ׃
uhai-wako

יְמֵי
siku-za
H3117

כֹּל
siku-zote-za
H3605

תֹּאכְלֶנָּה
utakula-kutoka-kwake
H0398

בְּעִצָּבוֹן
kwa-taabu
H6093

בְּעַבּוּרֶךָ
kwa-sababu-yako
H5668

Kwa Adam akasema, “kwa sababu umesikiliza sauti ya mke wako, na umekula kutoka katika mti, ambao nilikuagiza, nikisema, “ usile matunda yake', ardhi imelaaniwa kwa sababu yako; kupitia kazi yenye maumivu utakula matunda ya ardhi kwa siku zote za maisha yako.

הַשָּׂדֶה׃
shamba-la

עֵשֶׂב
mimea-ya
H6212

אֶת־
–
H0853

וְאָכַלְתָּ
na-utakula
H0398

לְךָ
wewe

תַּצְמִיחַ
itakuzalia
H6779

וְדַרְדַּר
na-michongoma
H1863

וְקוֹץ
Na-miiba
H6975

18

Ardhi itazaa miiba na mbigili kwa ajili yako, na utakula mimea ya shambani.

הָאֲדָמָה
udongo-wa
H0127

אֶל־
kwenye-
H0413

שׁוּבְךָ
kurudi-kwako
H7725

עַד
mpaka
H5704

לֶחֶם
mkate
H3899

תֹּאכַל
utakula
H0398

אַפֶּיךָ
uso-wako
H0639

בְּזֵעַת
Kwa-jasho-la
H2188

19

עָפָר
mavumbi
H6083

וְאֶל־
na-kwenye-
H0413

אַתָּה
wewe

עָפָר
mavumbi
H6083

כִּי־
kwa-sababu-

לֻקָּחְתָּ
ulichukuliwa
H3947

מִמֶּנָּה
kutoka-kwake

כִּי
kwa-sababu

תָּשׁוּב׃
utarudi
H7725

Kwa jasho la uso wako utakula mkate, mpaka utakapo irudia ardhi, ambayo kwayo ulitwaliwa. kwa kuwa wewe ni mavumbi na kwenye mavumbi utarudi.”

אֵם
mama-wa
H0517

הָיְתָה
alikuwa
H1961

הִוא
yeye
H1931

כִּי
kwa-sababu

חַוָּה
Hawa
H2332

אִשְׁתּוֹ
mke-wake
H0802

שֵׁם
jina-la
H8034

הָאָדָם
mtu-wa
H0120

וַיִּקְרָא
Na-akamwita
H7121

20

חָי׃
walio-hai

כָּל־
wote-
H3605

Mwanaume akaita mke wake jina Hawa kwa sababu alikuwa mama wa wote wenye uhai.

עֹור	כָּתְנֹות	וּלְאִשְׁתֹּו	לְאָדָם	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיַּעַשׂ	21
ngozi	mavazi–ya	na–kwa–mke–wake	kwa–Adamu	Mungu	Yahwe	Na–akafanya	
H5785	H3801	H0802	H0120	H0430	H3068		

וַיַּלְבִּשֵׁם׃	פ
na–akawavisha	.
H3847	

Yahwe Mungu akatengeneza mavazi ya ngozi kwa ajili ya Adam na mke wake na akawavalisha.

לָדַעַת	מִמֶּנּוּ	כְּאַחַד	הָיָה	הָאָדָם	הֵן	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	22
kujua	wetu	kama–mmoja	amekuwa	mtu–wa	tazama	Mungu	Yahwe	Na–akasema	
H3045		H0259	H1961	H0120	H2005	H0430	H3068	H0559	

גַּם	וְלָקַח	יָדֹו	יִשְׁלַח	פֶּן־	וְעָתָה	וָרָע	טֹוב
pia	na–akachukua	mkono–wake	akanyoosha	asije–	na–sasa	na–mabaya	mema
H1571	H3947	H3027	H7971	H6435	H6258		

לְעֹלָם׃	וָחַי	וְאָכַל	הַחַיִּים	מֵעֵץ
milele	na–akaishi	na–akala	uhai–wa	kutoka–mti–wa
H5769	H2425	H0398		H6086

Yahwe Mungu akasema, “ sasa mtu huyu amekuwa kama mmoja wetu, ajuaye mema na mabaya. Kwa hiyo sasa hataruhusiwa kugusa kwa mkono wake, na kuchukua tunda la mti wa uzima, na kula akaishi tena milele.”

אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	אֶת־	לַעֲבֹד	עֵדֶן	מִגַּן־	אֱלֹהִים	יְהוָה	וַיְשַׁלְּחֵהוּ	23
ambao	udongo–wa	–	ili–kulima	Edeni	kutoka–bustani–ya	Mungu	Yahwe	Na–akamtoa	
	H0127	H0853	H5647		H1588	H0430	H3068	H7971	

מִשָּׁם׃	לְקַח
kutoka–huko	alichukuliwa
H8033	H3947

Kwa hiyo Yahwe Mungu akamuondoa kutoka kwenye bustani ya Edeni, kwenda kulima ardhi ambayo kwahiyo alikuwa ametwaliwa.

אֶת־	עֵדֶן	לְגַן־	מִקֶּדֶם	וַיַּשְׁכֵּן	הָאָדָם	אֶת־	וַיְגָרֶשׁ	24
–	Edeni	ya–bustani–ya	mashariki	na–akaweka	mtu–wa	–	Na–akamfukuza	
H0853		H1588		H7931	H0120	H0853	H1644	

עֵץ	דֶּרֶךְ	אֶת־	לִשְׁמֹר	הַמִּתְהַפֶּכֶת	הַחֶרֶב	לַהַט	וְאֵת	הַכְּרֻבִים
mti–wa	njia–ya	–	ili–kulinda	unaozunguka	upanga–wa	mwali–wa	na–	makerubi–wa
H6086	H1870	H0853	H8104	H2015	H2719	H3858	H0853	H3742

הַחַיִּים׃	ס
uhai–wa	.

Kwa hiyo Mungu akamfukuza mtu huyu nje ya bustani, na akaweka kerubi mashariki mwa bustani ya Edeni, na upanga wa moto ulio geuka geuka kila upande, ili kulinda njia ya kwenda kwenye mti wa uzima.

Chapter 4

קַיִן	אֶת־	וַתֵּלֶד	וַתַּהַר	אִשְׁתֹּו	חַוָּה	אֶת־	יָדַע	וְהָאָדָם	1
Kaini	–	na–akazaa	na–akapata–mimba	mke–wake	Hawa	–	alimjua	Na–Adamu	
	H0853	H3205	H2029	H0802	H2332	H0853	H3045	H0120	

יְהוָה׃	אֶת־	אִישׁ	קָנִיתִי	וַתֹּאמֶר
Yahwe	kwa–msaada–wa	mwanaume	nimepata	na–akasema
H3068	H0854	H0376	H7069	H0559

Mwanume akalala na Hawa mke wake. Akabeba mimba na akamzaa Kaini. Akasema, “ nimezaa mwanaume kwa msaada wa Yahwe.”

רַעְיָה	הֶבֶל	וַיְהִי־	הֶבֶל	אֶת־	אָחִיו	אֶת־	לָלֶדֶת	וַתֹּסֶף	2
mchunga	Habeli	na–akawa	Habeli	–	ndugu–yake	–	kuzaa	Na–akaendelea	
	H1893	H1961	H1893	H0853	H0251	H0853	H3205	H3254	

אֲדָמָה׃	עֹבֵד	הָיָה	וְקַיִן	צֹאן
ardhi	mkulima–wa	alikuwa	na–Kaini	kondoo
H0127	H5647	H1961		H6629

Kisha akazaa ndugu yake Habili. Sasa Habili akawa mchungaji, lakini Kaini alilima udongo.

מִנְחָה	הָאֲדָמָה	מִפְּרִי	קַיִן	וַיָּבֵא	יָמִים	מִקֵּץ	וַיְהִי	3
sadaka	ardhi	kutoka–matunda–ya	Kaini	na–akaleta	siku	baada–ya	Na–ikawa	
H4503	H0127	H6529		H0935	H3117	H7093	H1961	

לַיהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

Ikawa kwamba baada ya muda Kaini alileta sehemu ya mazao ya ardhi kama sadaka kwa Yahwe.

וּמֵחֶלְבֵהֶן	צֹאנוֹ	מִבְּכֹרוֹת	הוּא	גַם־	הֵבִיא	וְהֶבֶל	4
na–mafuta–yake	kondoo–wake	kutoka–wazaliwa–wa–kwanza–wa	yeye	pia–	alileta	Na–Habeli	
H2459	H6629	H1062	H1931	H1571	H0935	H1893	

מִנְחָתוֹ׃	וְאֶל־	הֶבֶל	אֶל־	יְהוָה	וַיַּשַׁע
sadaka–yake	na–	Habeli	–	Yahwe	na–akamkubali
H4503	H0413	H1893	H0413	H3068	H8159

Habili pia, alileta sehemu ya wazao wa kwanza wa wanyama wake na sehemu zilizonona. Yahwe akamkubali Habili pamoja na sadaka yake,

מְאֹד	לְקַיִן	וַיִּחַר	שָׁעָה	לֹא	מִנְחָתוֹ	וְאֶל־	קַיִן	וְאֶל־	5
sana	Kaini	na–akakasirika	hakuikubali	hakuikubali	sadaka–yake	na–	Kaini	Lakini–	
H3966		H2734	H8159	H3808	H4503	H0413		H0413	

פָּנָיו׃	וַיִּפְּלוּ
uso–wake	na–ukaanguka
H6440	H5307

lakini Kaini pamoja na sadaka yake Mungu hakuikubali. Kwa hiyo Kaini alikasirika sana, na uso wake ukakunjamana.

נָפְלוּ	וְלָמָּה	לָּךְ	חָרָה	לָמָּה	קַיִן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	6
umeanguka	na–kwa–nini	wewe	umekasirika	kwa–nini	Kaini	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H5307	H4100		H2734	H4100		H0413	H3068	H0559	

פָּנֶיךָ׃
uso–wako
H6440

Yahwe akamwambia Kaini, “ kwa nini umekasirika na kwa nini uso wako umekunjamana?

חַטָּאת	לַפֶּתַח	תִּיטִיב	לֹא	וְאִם	שְׂאֵת	תֵּיטִיב	אִם־	הֲלוֹא	7
dhambi	mlangoni–pa	vizuri	haukufanya	na–ikiwa	utakubaliwa	vizuri	ukifanya–	Je–	
	H6607	H3190	H3808		H7613	H3190		H3808	

בּוֹ׃	תִּמְשָׁל־	וְאַתָּה	תְּשׁוּקָתוֹ	וְאֵלֶיךָ	רֹבֵץ
hiyo	utaitawala–	na–wewe	tamaa–yake	na–kwako	inalala
	H4910		H8669	H0413	H7257

Kama ukifanya vema, je hutapata kibali? lakini kama hutafanya lilio jema, dhambi iko inakuotea mlangoni na inatamani kukutawala, lakini inakupasa uishinde.

								8
בַּשָּׂדֶה	בִּהְיוֹתָם	וַיְהִי	אָחִיו	הֶבֶל	אֶל־	קַיִן	וַיֹּאמֶר	
shambani	walipokuwa	na–ikawa	ndugu–yake	Habeli	kwa–	Kaini	Na–akasema	
	H1961	H1961	H0251	H1893	H0413		H0559	

וַיַּהַרְגֵהוּ׃	אָחִיו	הֶבֶל	אֶל־	קַיִן	וַיָּקָם
na–akamuua	ndugu–yake	Habeli	dhidi–ya	Kaini	na–akainuka
H2026	H0251	H1893	H0413		

Kaini akamwambia Habili ndugu yake. Hata wakati walipokuwa shambani, Kaini aliinuka dhidi ya Habili ndugu yake na akamuua. (Katika tafsiri za kale zinasema, Kaini alimwambia Habili ndugu yake, “ twende mashambani.” Na wakati walipokuwa shambani, Kaini alimuinukia Habili ndugu yake na kumuua).

									9
לֹא	וַיֹּאמֶר	אָחִיךָ	הֶבֶל	אֵי	קַיִן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
sijui	na–akasema	ndugu–yako	Habeli	yuko–wapi	Kaini	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H3808	H0559	H0251	H1893	H0335		H0413	H3068	H0559	

אָנֹכִי׃	אָחִי	הֲשֹׁמֵר	יָדַעְתִּי	
mimi	ndugu–yangu	je–mimi–ni–mlinzi–wa	sijui	
H0595	H0251	H8104	H3045	

Kisha Yahwe akamuuliza Kaini, “Ndugu yako Habili yuko wapi?” Akasema, “sijui. Je mimi ni mlinzi wa ndugu yangu?”

									10
מִן־	אֵלַי	צֹעֲקִים	אָחִיךָ	דְּמֵי	קוֹל	עָשִׂיתָ	מֶה	וַיֹּאמֶר	
kutoka–	kwangu	inalia	ndugu–yako	damu–ya	sauti–ya	umefanya	nini	Na–akasema	
	H0413	H6817	H0251	H1818			H4100	H0559	

הָאֲדָמָה׃
ardhi
H0127

Yahwe akasema, “umefanya nini? damu ya ndugu yako inaniita mimi kutokea ardhini.

										11
פִּיהָ	אֶת־	פָּצְתָה	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	מִן־	אָתָּה	אָרוּר	וְעַתָּה		
kinywa–chake	–	ilifungua	ambayo	ardhi	kutoka–	wewe	umelaaniwa	Na–sasa		
H6310	H0853	H6475		H0127			H0779	H6258		

מִיָּדֶךָ׃	אָחִיךָ	דְּמֵי	אֶת־	לָקַחַת
kutoka–mkono–wako	ndugu–yako	damu–ya	–	ili–kupokea
H3027	H0251	H1818	H0853	H3947

Na sasa umelaaniwa wewe kutoka ardhi ambayo imefungua kinywa chake kupokea damu ya ndugu yako kutoka mikononi mwako.

									12
לָךְ	כֹּחָהּ	תֵּת־	תֹּסֶף	לֹא־	הָאֲדָמָה	אֶת־	תַּעֲבֹד	כִּי	
kwako	nguvu–zake	kutoa–	haitakupa	haitakupa–	ardhi	–	utakapolima	Utakapolima	
		H5414	H3254	H3808	H0127	H0853	H5647		

בָּאָרֶץ׃	תְּהִיֶה	וָנָד		נָע
duniani	utakuwa	na–mtu–anayezurura		mtu–asiye–na–makazi
H0776	H1961	H5110		H5128

Utakapo ilima ardhi, kuanzia sasa na kuendelea haita kuzalia wewe nguvu yake. Utakuwa mkimbizi na mtu asiye na makao duniani.”

							13
מִנְשֹׂא׃	עֲוֹנִי	גָּדוֹל	יְהוָה	אֶל־	קַיִן	וַיֹּאמֶר	
kuliko–ninayoweza–kubeba	adhabu–yangu	kubwa	Yahwe	kwa–	Kaini	Na–akasema	
H5375	H5771		H3068	H0413		H0559	

Kaini akamwambia Yahwe, “Adhabu yangu ni kubwa kuliko uwezo wangu wa kustahimili.

14

וּמִפָּנֶיךָ	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	מֵעַל	הַיּוֹם	אֹתִי	גֵּרַשְׁתָּ	הֵן	
na–kutoka–uso–wako	ardhi	uso–wa	kutoka–juu–ya	leo	mimi	umenifukuza	Tazama	
H6440	H0127	H6440		H3117	H0853	H1644	H2005	

כָּל־	וְהָיָה	בָּאָרֶץ	וְנָד		נָע	וְהָיִיתִי	אֶסָּתֵר	
yeyote–	na–itakuwa	duniani	na–mtu–anayezurura		mtu–asiye–na–makazi	na–nitakuwa	nitafichwa	
H3605	H1961	H0776	H5110		H5128	H1961	H5641	

:יַהַרְגֵנִי	מֹצְאִי
ataniua	anayenikuta
H2026	H4672

Kwa hakika umenifukuza siku hii ya leo kutoka kwenye ardhi hii, na sitaonekana mbele ya uso wako. Nitakuwa mkimbizi na mtu nisiye na makao katika dunia, na yeyote atakaye niona ataniua.”

15

יֻקַּם	שִׁבְעָתַיִם	קַיִן	הֹרֵג	כָּל־	לָכֵן	יְהוָה	לוֹ	וַיֹּאמֶר
atalipizwa	mara–saba	Kaini	anayemuua	yeyote–	kwa–hiyo	Yahwe	kwake	Na–akasema
H5358	H7659		H2026	H3605		H3068		H0559

:מְצָאוֹ	כָּל־	אֹתוֹ	הַכּוֹת־	לְבִלְתִּי	אוֹת	לְקַיִן	יְהוָה	וַיָּשֶׂם
anayemkuta	yeyote–	yeye	asimuue–	ili–mtu–yeyote–	alama	juu–ya–Kaini	Yahwe	na–akaweka
H4672	H3605	H0853	H5221	H1115	H0226		H3068	

Yahwe akamwambia, “ikiwa mtuyeyote atamuua Kaini, kisasi kitakuwa juu yake mara saba.” Kisha Yahwe akaweka alama juu ya Kaini, ili kwamba kama mtu awayeyote akimuona, mtu huyo asimshambulie.

16

קִדְמַת־	נוֹד	בְּאֶרֶץ־	וַיֵּשֶׁב	יְהוָה	מִלִּפְנֵי	קַיִן	וַיֵּצֵא
mashariki–ya	Nodi	katika–nchi–ya	na–akakaa	Yahwe	kutoka–mbele–ya	Kaini	Na–akatoka
H6926	H5113	H0776	H3427	H3068	H6440		H3318

:עֵדֶן
Edeni

Kwa hiyo Kaini akatoka mbele ya uwepo wa Yahwe na akaishi katika nchi ya Nodi, mashariki mwa Edeni.

17

חֲנוֹךְ	אֶת־	וַתֵּלֶד	וַתָּהַר	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	קַיִן	וַיֵּדַע	
Henoko	–	na–akazaa	na–akapata–mimba	mke–wake	–	Kaini	Na–akamjua	
H2585	H0853	H3205	H2029	H0802	H0853		H3045	

:חֲנוֹךְ	בְּנוֹ	כְּשֵׁם	הָעִיר	שֵׁם	וַיִּקְרָא	עִיר	בֹּנֶה	וַיְהִי
Henoko	mwana–wake	kwa–jina–la	mji–wa	jina–la	na–akauita	mji	akijenga	na–alikuwa
H2585		H8034		H8034	H7121		H1129	H1961

Kaini akamjua mke wake na akapata mimba. Akamzaa Henoko. Akajenga mji na akauita kwa jina la mwanae Henoko.

18

וּמְחִיָיאֵל	מְחִוּיָאֵל	אֶת־	יָלַד	וְעִירָד	עִירָד	אֶת־	לַחֲנוֹךְ	וַיִּוָּלֶד
na–Mehuyaeli	Mehuyaeli	–	alimzaa	na–Iradi	Iradi	–	kwa–Henoko	Na–akazaliwa
H4232	H4232	H0853	H3205	H5897	H5897	H0853	H2585	H3205

:לָמֶךְ	אֶת־	יָלַד	וּמְתוּשָׁאֵל	מְתוּשָׁאֵל	אֶת־	יָלַד	
Lameki	–	alimzaa	na–Methushaeli	Methushaeli	–	alimzaa	
H3929	H0853	H3205	H4967	H4967	H0853	H3205	

Kwa Henoko akazaliwa Iradi. Iradi akamzaa Mehuyaeli. Mehuyaeli akamzaa Methushaeli. Methushaeli akamzaa Lameki.

19 וַיִּקַּח־ לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה
Na-akajichukulia- mwenyewe Lameki wake-wawili-wa jina-la wa-kwanza Ada
H3947 H3929 H8147 H0802 H8034 H0259 H5711

וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלָּה׃
na-jina-la wa-pili Sila
H8034 H8145 H6741

Lameki akajitwalia wake wawili: jinala mmoja alikuwa Ada, na jina la yule mwingine alikuwa Sila.

20 וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־ יָבָל הוּא הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃
Na-akamzaa Ada – Yabali yeye alikuwa baba-wa wakaao katika-hema na-mifugo
H3205 H5711 H0853 H2989 H1931 H1961 H0001 H3427 H0168 H4735

Ada akamzaa Yabali. Huyu ndiye alikuwa baba yao na wale walioishi hemani ambao wanafuga wanyama.

21 וְשֵׁם אָחִיו יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל־ תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב׃
Na-jina-la ndugu-yake Yubali yeye alikuwa baba-wa wote- wanaocheza kinubi na-filimbi
H8034 H0251 H3106 H1931 H1961 H0001 H3605 H8610 H3658 H5748

Ndugu yake aliitwa Yubali. Huyu alikuwa baba yao na wale wapigao kinubi na filimbi.

22 וְצִלָּה גַם־ הִוא יָלְדָה אֶת־ תּוּבַל־קַיִן לֹטֵשׁ כָּל־ חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת
Na-Sila yeye pia- alizaa – Tubali-Kaini mfua-vyuma-wa vyote-vya vifaa-vya shaba
H6741 H1931 H1571 H3205 H0853 H8423 H3913 H3605 H2794

וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן נַעֲמָה׃
na-dada-ya Tubali-Kaini Naama
H0269 H8423

וּבְרִזֶּל na-chuma
H1270

Sila naye akamzaa Tubal Kaini, mfua vyombo vya shaba na chuma. Dada yake na Tubal Kaini alikuwa Naama.

23 וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי
Na-akasema Lameki kwa-wake-zake Ada na-Sila sikieni sauti-yangu wake-wa
H0559 H3929 H0802 H5711 H6741 H8085 H0802

לֶמֶךְ הַאֲזֵנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד
Lameki sikilizeni maneno-yangu kwa-sababu mtu nilimuua kwa-jeraha-langu na-kijana
H3929 H0238 H0376 H2026 H6482 H3206

לְחַבֻּרָתִי׃
kwa-kupigwa-kwangu
H2250

Lameki akawaambia wake zake, Ada na Sila, sikieni sauti yangu; ninyi wake wa Lameki, sikilizeni nisemacho. Kwa kuwa nimemuua mtu kwa kunijeruhi, kijana kwa kunichubua.

24 כִּי שִׁבְעָתַיִם יֻקַּם־ קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃
Kwa-sababu mara-saba atalipizwa- Kaini na-Lameki sabini na-saba
H3588 H7659 H5358 H7014 H3929 H7657 H7651

Ikiwa Kaini atalipiwa kisasi mara saba, ndipo Lameki atalipiwa kisasi mara sabini na saba.”

אֶת־	וַתִּקְרָא	בֵּן	וַתֵּלֶד	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	עוֹד	אָדָם	וַיֵּדַע	25
–	na–akamwita	mwana	na–akazaa	mke–wake	–	tena	Adamu	Na–akamjua	
H0853	H7121		H3205	H0802	H0853	H5750	H0121	H3045	

הֶבֶל	תַּחַת	אַחֵר	זֶרַע	אֱלֹהִים	לִי	שֶׁת־	כִּי	שֵׁת	שְׁמוֹ
Habeli	badala–ya	mwingine	uzao	Mungu	kwangu	ameweka–	kwa–sababu	Sethi	jina–lake
H1893	H8478	H0312	H2233	H0430		H7896		H8352	H8034

קָיִן׃	הֲרָגוֹ	כִּי
Kaini	alimuua	kwa–sababu
	H2026	

Adam akamjua mke wake tena, na akazaa mtoto mwanaume. Akamuita jina lake Sethi na akasema, “ Mungu amenipatia mtoto mwingine wa kiume kwa nafasi ya Habili, kwa kuwa Kaini alimuuwa.”

אֱנוֹשׁ	שְׁמוֹ	אֶת־	וַיִּקְרָא	בֵּן	יֶלֶד־	הוּא	גַּם־	וּלְשֵׁת	26
Enoshi	jina–lake	–	na–akamwita	mwana	alizaliwa–	yeye	pia–	Na–kwa–Sethi	
H0583	H8034	H0853	H7121		H3205	H1931	H1571	H8352	

פ	יְהוָה׃	בְּשֵׁם	לִקְרֹא	הוּחַל	אָז
.	Yahwe	jina–la	kuliita	watu–walianza	wakati–huo
	H3068	H8034	H7121		

Mtoto wa kiume alizaliwa kwa Sethi na akamuita jina lake Enoshi. Wakati huo watu walianza kuliitia jina la Yahwe.

Chapter 5

בִּדְמוּת	אָדָם	אֱלֹהִים	בָּרָא	בְּיוֹם	אָדָם	תּוֹלְדֹת	סֵפֶר	זֶה	1
kwa–sura–ya	Adamu	Mungu	kuumba–kwa	siku–ya	Adamu	vizazi–vya	kitabu–cha	Hiki	
H1823	H0120	H0430		H3117	H0121	H8435		H2088	

אֹתוֹ׃	עָשָׂה	אֱלֹהִים
yeye	alimfanya	Mungu
H0853		H0430

Hii ni orodha ya vizazi vya Adamu. Katika siku ambayo Mungu alimuumba mtu, aliwaumba katika mfano wake mwenyewe.

אֶת־	וַיִּקְרָא	אֹתָם	וַיְבָרֶךְ	בְּרָאָם	וּנְקֵבָה	זָכָר		2
–	na–akawapa–jina	wao	na–akawabariki	aliwaumba	na–mwanamke	Mwanaume		
H0853	H7121	H0853	H1288		H5347	H2145		

ס	הִבָּרְאָם׃	בְּיוֹם	אָדָם	שְׁמָם
.	kuumbwa–kwao	siku–ya	Adamu	jina–lao
		H3117	H0120	H8034

Mwanaume na mwanamke aliwaumba. Akawabariki na akawaita Adam wakati walipoumbwa.

בִּדְמוּתוֹ	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וּמְאַת	שְׁלֹשִׁים	אָדָם	וַיְחִי		3
kwa–sura–yake	na–akazaa	miaka	na–mia–moja–ya	miaka–thelathini	Adamu	Na–akaishi		
H1823	H3205	H8141	H3967	H7970	H0121	H2421		

שֵׁת׃	שְׁמוֹ	אֶת־	וַיִּקְרָא	כְּצַלְמוֹ
Sethi	jina–lake	–	na–akamwita	kwa–mfano–wake
H8352	H8034	H0853	H7121	H6754

Wakati Adamu alipokuwa ameishi miaka 130, akamzaa mwana katika sura yake mwenyewe, kwa mfano wake, na akamuita jina lake Sethi.

מֵאָ֥ת	שְׁמֹנֶ֖ה	שֵׁ֑ת	אֶת־	הוֹלִידֽוֹ	אַחֲרֵי֙	אָדָ֔ם	יְמֵי־	וַיְהִ֣י	4
mia–za	mia–nane–za	Sethi	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Adamu	siku–za	Na–zikawa	
H3967	H8083	H8352	H0853	H3205		H0121	H3117	H1961	

וּבָנֽוֹת׃	בָּנִ֖ים	וַיּ֥וֹלֶד	שָׁנָֽה
na–binti	wana	na–akazaa	miaka
H1323		H3205	H8141

Baada ya Adamu kumzaa Sethi, aliishi miaka mia nane. Akawazaa wana wengi waume na wake.

שָׁנָ֔ה	מֵא֥וֹת	תְּשַׁ֖ע	חַ֑י	אֲשֶׁר־	אָדָ֛ם	יְמֵי	כָּל־	וַיִּֽהְי֗וּ	5
miaka	mia–za	mia–tisa–za	aliishi	ambazo–	Adamu	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa	
H8141	H3967	H8672	H2425		H0121	H3117	H3605	H1961	

ס	וַיָּמֹֽת׃	שָׁנָ֔ה	וּשְׁלֹ֣שִׁים
.	na–akafa	miaka	na–thelathini–ya
	H4191	H8141	H7970

Adamu akaishi miaka 930 kisha akafariki.

אֱנ֖וֹשׁ׃	אֶת־	וַיּ֥וֹלֶד	שָׁנָ֔ה	וּמְאַ֣ת	שָׁנִ֑ים	חָמֵ֖שׁ	שֵׁ֥ת	וַיְחִי־	6
Enoshi	–	na–akazaa	miaka	na–mia–moja–ya	miaka	miaka–mitano	Sethi	Na–akaishi–	
H0583	H0853	H3205	H8141	H3967	H8141	H2568	H8352	H2421	

Wakati Sethi alipokuwa ameishi miaka 105, akamzaa Enoshi.

שָׁנִ֔ים	שָׁבַ֥ע	אֱנ֖וֹשׁ	אֶת־	הוֹלִ֥ידוֹ	אַחֲרֵי֙	שֵׁ֣ת	וַיְחִי־		7
miaka	miaka–saba	Enoshi	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Sethi	Na–akaishi–		
H8141	H7651	H0583	H0853	H3205		H8352	H2421		

וּבָנֽוֹת׃	בָּנִ֖ים	וַיּ֥וֹלֶד	שָׁנָ֔ה	מֵא֥וֹת	וּשְׁמֹנֶ֖ה
na–binti	wana	na–akazaa	miaka	mia–za	na–mia–nane–za
H1323		H3205	H8141	H3967	H8083

Baada ya kumzaa Enoshi, akaishi miaka 807 na akawazaa wana wengi waume na wake.

וּתְשַׁ֖ע	שָׁנָ֔ה	עֶשְׂרֵ֣ה	שְׁתַּ֑יִם	שֵׁ֥ת	יְמֵי־	כָּל־	וַיִּֽהְי֗וּ	8
na–mia–tisa–za	miaka	kumi–na	miaka–kumi–na–mbili	Sethi	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa	
H8672	H8141	H6240	H8147	H8352	H3117	H3605	H1961	

ס	וַיָּמֹֽת׃	שָׁנָ֔ה	מֵא֥וֹת	
.	na–akafa	miaka	mia–za	
	H4191	H8141	H3967	

Sethi akaishi miaka 912 kisha akafariki.

קֵינָֽן׃	אֶת־	וַיּ֥וֹלֶד	שָׁנָ֔ה	תְּשַׁ֥ע	אֱנ֖וֹשׁ	וַיְחִי־	9
Kenani	–	na–akazaa	miaka	miaka–tisini	Enoshi	Na–akaishi	
H7018	H0853	H3205	H8141	H8673	H0583	H2421	

Wakati Enoshi alipokuwa ameishi miaka tisini, akamzaa Kenani.

עֶשְׂרֵ֔ה	חֲמֵ֣שׁ	קֵינָ֑ן	אֶת־	הוֹלִ֥ידוֹ	אַחֲרֵי֙	אֱנ֖וֹשׁ	וַיְחִי־		10
kumi–na	miaka–kumi–na–mitano	Kenani	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Enoshi	Na–akaishi		
H6240	H2568	H7018	H0853	H3205		H0583	H2421		

וּבָנֽוֹת׃	בָּנִ֖ים	וַיּ֥וֹלֶד	שָׁנָ֔ה	מֵא֥וֹת	וּשְׁמֹנֶ֖ה	שָׁנָֽה
na–binti	wana	na–akazaa	miaka	mia–za	na–mia–nane–za	miaka
H1323		H3205	H8141	H3967	H8083	H8141

Baada ya kumzaa Kenani, Enoshi aliishi miaka 815. Akazaa wana wengi wa ume na wake.

מֵאוֹת	וּתְשַׁע	שָׁנִים	חָמֵשׁ	אֱנוֹשׁ	יְמֵי	כָּל־	וַיִּהְיוּ	11
mia–za	na–mia–tisa–za	miaka	miaka–mitano	Enoshi	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa	
H3967	H8672	H8141	H2568	H0583	H3117	H3605	H1961	

ס	וַיָּמֹת׃	שָׁנָה	
.	na–akafa	miaka	
	H4191	H8141	

Enoshi aliishi miaka 905 na kisha akafariki.

מַהֲלַלְאֵל׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	שִׁבְעִים	קֵינָן	וַיְחִי	12
Mahalaleli	–	na–akazaa	miaka	miaka–sabini	Kenani	Na–akaishi	
H4111	H0853	H3205	H8141	H7657	H7018	H2421	

Wakati Kanani alipokuwa ameishi miaka sabini, akamzaa Mahalaleli.

שָׁנָה	אַרְבָּעִים	מַהֲלַלְאֵל	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	קֵינָן	וַיְחִי	13
miaka	miaka–arobaini	Mahalaleli	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Kenani	Na–akaishi	
H8141	H0705	H4111	H0853	H3205		H7018	H2421	

וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	מֵאוֹת	וּשְׁמֹנֶה
na–binti	wana	na–akazaa	miaka	mia–za	na–mia–nane–za
H1323		H3205	H8141	H3967	H8083

Baada ya kumzaa Mahalaleli, Kenani aliishi miaka 840. Akawazaa wana wengi wa ume na wake.

שָׁנָה	מֵאוֹת	וּתְשַׁע	שָׁנִים	עֶשֶׂר	קֵינָן	יְמֵי	כָּל־	וַיִּהְיוּ	14
miaka	mia–za	na–mia–tisa–za	miaka	miaka–kumi	Kenani	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa	
H8141	H3967	H8672	H8141	H6235	H7018	H3117	H3605	H1961	

ס	וַיָּמֹת׃	
.	na–akafa	
	H4191	

Kenani aliishi miaka 910, na kisha akafariki.

יָרֶד׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וְשִׁשִּׁים	שָׁנִים	חָמֵשׁ	מַהֲלַלְאֵל	וַיְחִי	15
Yaredi	–	na–akazaa	miaka	na–sitini–ya	miaka	miaka–mitano	Mahalaleli	Na–akaishi	
H3382	H0853	H3205	H8141	H8346	H8141	H2568	H4111	H2421	

Mahalaleli alipokuwa ameishi miaka sitini na tano, alimzaa Yaredi.

שָׁנָה	שִׁשִּׁים	יֶרֶד	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	מַהֲלַלְאֵל	וַיְחִי	16
miaka	miaka–thelathini	Yaredi	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Mahalaleli	Na–akaishi	
H8141	H7970	H3382	H0853	H3205		H4111	H2421	

וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	מֵאוֹת	וּשְׁמֹנֶה
na–binti	wana	na–akazaa	miaka	mia–za	na–mia–nane–za
H1323		H3205	H8141	H3967	H8083

Baada ya kumzaa Yaredi, Mahalaleli aliishi miaka 830. Akazaa wana wengi wa ume na wake.

שָׁנָה	וְתִשְׁעִים	חָמֵשׁ	מַהֲלַלְאֵל	יְמֵי	כָּל־	וַיִּהְיוּ	17
miaka	na–tisini–ya	miaka–tisini–na–mitano	Mahalaleli	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa	
H8141	H8673	H2568	H4111	H3117	H3605	H1961	

ס	וַיָּמֹת׃	שָׁנָה	מֵאוֹת	וּשְׁמֹנֶה	
.	na–akafa	miaka	mia–za	na–mia–nane–za	
	H4191	H8141	H3967	H8083	

Mahalaleli aliishi miaka 895 na kisha akafariki.

18

שָׁנָה	וּמְאַת	שָׁנָה	וְשִׁשִּׁים	שְׁתָּיִם	יֶרֶד	וַיְחִי־
miaka	na–mia–moja–ya	miaka	na–sitini–ya	miaka–sitini–na–mbili	Yaredi	Na–akaishi–
H8141	H3967	H8141	H8346	H8147	H3382	H2421

חֲנוֹךְ׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד
Henoko	–	na–akazaa
H2585	H0853	H3205

Yaredi alipokuwa ameishi miaka 162, alimzaa Henoko.

19

שָׁנָה	מֵאוֹת	שְׁמֹנֶה	חֲנוֹךְ	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	יֶרֶד	וַיְחִי־
miaka	mia–za	mia–nane–za	Henoko	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Yaredi	Na–akaishi–
H8141	H3967	H8083	H2585	H0853	H3205		H3382	H2421

וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד
na–binti	wana	na–akazaa
H1323		H3205

Baada ya kumzaa Henoko, Yaredi aliishi miaka mianane. Akazaa wana wengi waume na wake.

20

שָׁנָה	וְשִׁשִּׁים	שְׁתַּיִם	יֶרֶד	יְמֵי־	כָּל־	וַיְהִיוּ
miaka	na–sitini–ya	miaka–sitini–na–mbili	Yaredi	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa
H8141	H8346	H8147	H3382	H3117	H3605	H1961

פ	וַיָּמֹת׃	שָׁנָה	מֵאוֹת	וּתְשַׁע
.	na–akafa	miaka	mia–za	na–mia–tisa–za
	H4191	H8141	H3967	H8672

Yaredi aliishi miaka 962 na kisha akafariki.

21

מְתוּשֶׁלַח׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וְשִׁשִּׁים	חָמֵשׁ	חֲנוֹךְ	וַיְחִי
Methusela	–	na–akazaa	miaka	na–sitini–ya	miaka–sitini–na–mitano	Henoko	Na–akaishi
H4968	H0853	H3205	H8141	H8346	H2568	H2585	H2421

Henoko alipokuwa ameishi miaka sitini na tano, akamzaa Methusela.

22

מְתוּשֶׁלַח	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	הָאֱלֹהִים	אֶת־	חֲנוֹךְ	וַיִּתְהַלֶּךְ
Methusela	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Mungu	pamoja–na	Henoko	Na–akatembea
H4968	H0853	H3205		H0430	H0854	H2585	H1980

וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ
na–binti	wana	na–akazaa	miaka	mia–za	mia–tatu–za
H1323		H3205	H8141	H3967	H7969

Henoko akaenenda na Mungu miaka miatatu baada ya kumzaa Methusela. Aliwazaa wana wengi wa ume na wake.

23

שָׁנָה	וְשִׁשִּׁים	חָמֵשׁ	חֲנוֹךְ	יְמֵי	כָּל־	וַיְהִי
miaka	na–sitini–ya	miaka–sitini–na–mitano	Henoko	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa
H8141	H8346	H2568	H2585	H3117	H3605	H1961

שָׁנָה׃	מֵאוֹת	וּשְׁלֹשׁ
miaka	mia–za	na–mia–tatu–za
H8141	H3967	H7969

Henoko aliishi miaka 365.

24 וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ
Na-akatembea Henoko pamoja-na Mungu na-hakuwepo kwa-sababu- alimchukua yeye
H1980 H2585 H0854 H0430 H0369 H3947 H0853

פ׃ אֱלֹהִים׃
. Mungu
H0430

Henoko alienenda na Mungu, na kisha alitoweka, kwa kuwa Mungu alimtwaa.

25 וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח וּמְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנֶים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ׃
Na-akaishi Methusela na-mia-moja-ya miaka na-themanini-ya miaka-themanini-na-saba Na-akazaa Lameki
H2421 H4968 H3967 H8141 H8084 H7651 H3205 H3929

Wakati Methusela alipokuwa ameishi miaka 187, alimzaa Lameki.

26 וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁמֹנֶים שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
Na-akaishi Methusela baada-ya kumzaa-kwake Lameki miaka-themanini-na-mbili
H2421 H4968 H0853 H3929 H3205 H8147

na-akazaa wana na-binti
H3205 H1323

Baada ya kumzaa Lameki, Methusela aliishi miaka 782. Akawazaa wana wengi wa ume na wake.

27 וַיְהִי כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃ פ
Na-zikawa siku-zote-za siku-za Methusela miaka-sitini-na-tisa miaka na-sitini-ya
H1961 H3605 H3117 H4968 H8672 H8141 H8346

na-akafa
H4191

H8141 H3967 H8672

Methusela aliishi miaka 969. Kisha akafariki.

28 וַיְחִי־לֶמֶךְ וּמְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנֶים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃
Na-akaishi- Lameki miaka-themanini-na-mbili na-themanini-ya miaka na-mia-moja-ya miaka
H2421 H3929 H8147 H8084 H8141 H3967 H8141

mwana na-akazaa
H3205

Wakati Lameki alipokuwa ameishi miaka 182, alimzaa mwana.

29 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְהוָה׃
Na-akamwita – jina-lake Nuhu akisema huyu atatufariji kutoka-kazi-yetu na-kutoka-taabu-ya mikono-yetu kwa-sababu-ya ardhi ambayo alilaani Yahwe
H7121 H0853 H8034 H5146 H0559 H2088 H5162 H4639 H6093 H3027 H0127 H0834 H0779 H3068

Akamuita jina lake Nuhu, akisema, “Huyu ndiye atatupatia pumziko kutoka katika kazi yetu na kutoka katika kazi ya taabu ya mikono yetu, ambayo lazima tuifanye kwa sababu ya ardhi ambayo Yahwe ameilaani.”

30 וַיְחִי־ Na-akaishi- H2421 לֶמֶךְ Lameki H3929 אַחֲרֵי baada-ya H0310 הוֹלִידוֹ kumzaa-kwake H3205 אֶת־ - H0853 נֹחַ Nuhu H5146 חָמֵשׁ miaka-tisini-na-mitano H2568

וְתִשְׁעִים na-tisini-ya H8673 שָׁנָה miaka H8141 וַחֲמֵשׁ na-mia-tano-za H2568 מֵאֹת mia-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 בָּנִים wana H1121 וּבָנוֹת׃ na-binti H1323

Lameki aliishi miaka 595 baada ya kumzaa baba wa Nuhu. Akazaa wanawengi wa ume na wake.

31 וַיְהִי Na-zikawa H1961 כָּל־ siku-zote-za H3605 יְמֵי־ siku-za H3117 לֶמֶךְ Lameki H3929 וְשִׁבְעִים na-sabini-ya H7657 שָׁנָה miaka H8141 שֶׁבַע miaka-sabini-na-saba H7651

וּשְׁבַע na-mia-saba-za H7651 מֵאוֹת mia-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיָּמָת׃ na-akafa H4191 ס .

Lameki aliishi miaka 777. Kisha akafariki.

32 וַיְהִי־ Na-alikuwa- H1961 נֹחַ Nuhu H5146 בֶּן־ mwenye-umri-wa H1121 חֲמֵשׁ mia-tano-za H2568 מֵאוֹת mia-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 אֶת־ - H0853 נֹחַ Nuhu H5146

שֵׁם Shemu H8035 אֶת־ - H0853 וְאֶת־ na- H0853 חָם Hamu H2526 אֶת־ - H0853 יֶפֶת׃ Yafethi H3315

Baada ya Nuhu kuishi miaka miatano, akamzaa Shemu, Hamu, na Yafethi.

Chapter 6

1 וַיְהִי Na-ikawa H1961 כִּי־ wakati- הֵחֵל walianza H2490 הָאָדָם wanadamu H0120 לָרֹב kuongezeka H7231 עַל־ juu-ya פְּנֵי uso-wa H6440 הָאֲדָמָה ardhi H0127 וּבָנוֹת na-binti H1323 יֻלְּדוּ walizaliwa H3205 לָהֶם׃ kwao

Ikawa wakati watu walipoanza kuongezeka juu ya uso wa nchi na wana wa kike wakazaliwa kwao,

2 וַיִּרְאוּ Na-wakaona H7200 בְנֵי־ wana-wa הָאֱלֹהִים Mungu H0430 אֶת־ - H0853 בְּנוֹת binti-za H1323 הָאָדָם wanadamu H0120 כִּי kwamba טֹבֹת walikuwa-wazuri הֵנָּה wao H2007

וַיִּקְחוּ na-wakawachukua H3947 לָהֶם wenyewe נָשִׁים wake H0802 מִכֹּל kutoka-wote H3605 אֲשֶׁר ambao בָּחָרוּ׃ waliwachagua H0977

wana wa Mungu walipoona kuwa mabinti wa wanadamu ni wenye kuvutia. waliwachukua kuwa wake zao, kila waliye mchagua.

3 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 לֹא־ haitatawala- H3808 יָדוֹן haitatawala H1777 רוּחִי Roho-yangu H7307 בָאָדָם katika-mtu H0120 לְעֹלָם milele H5769

בְּשַׁגַּם kwa-sababu-pia H1571 הוּא yeye H1931 בָשָׂר ni-nyama H1320 וְהָיוּ na-zitakuwa H1961 יָמָיו siku-zake H3117 מֵאָה mia-moja H3967 וְעֶשְׂרִים na-ishirini-ya H6242 שָׁנָה׃ miaka H8141

Yahwe akaema, “ roho yangu haitasalia kwa mwanadamu milele, kwa kuwa wao ni nyama. Wataishi miaka 120.”

יָבֹאוּ	אֲשֶׁר	כֵּן	אַחֲרֵי־	וְגַם	הָהֵמָּה	בַּיָּמִים	בָּאָרֶץ	הָיוּ	הַנְּפִלִים	4
waliingia	wakati	hapo	baada–ya	na–pia	hizo	siku–za	duniani	walikuwa	Wanefili	
H0935				H1571	H1992	H3117	H0776	H1961	H5303	

אֲשֶׁר	הַגִּבֹּרִים	הֵמָּה	לָהֶם	וְיָלְדוּ	הָאָדָם	בְּנוֹת	אֶל־	הָאֱלֹהִים	בְּנֵי
ambao	mashujaa	wao	kwao	na–wakazaa	wanadamu	binti–za	kwa–	Mungu	wana–wa
	H1368	H1992		H3205	H0120	H1323	H0413	H0430	

	פ	הַשֵּׁם׃	אַנְשֵׁי	מֵעוֹלָם
	.	sifa	watu–wa	wa–kale
		H8034	H0376	H5769

Majitu makubwa yalikuwa juu ya uso wa nchi nyakati hizo, na hata baada ya hapo. Hii ilitokea wakati wana wa Mungu walipowaoa binti za wanadamu, na kupata watoto pamoja nao. Hawa walikuwa watu hodari zamani, watu wenye sifa.

יֵצֶר	וְכָל־	בָּאָרֶץ	הָאָדָם	רָעַת	רַבָּה	כִּי	יְהוָה	וַיַּרְא	5
nia–ya	na–kila–	duniani	mtu–wa	uovu–wa	kubwa	kwamba	Yahwe	Na–akaona	
H3336	H3605	H0776	H0120				H3068	H7200	

הַיּוֹם׃	כָּל־	רַע	רַק	לִבּוֹ	מַחְשְׁבֹת
siku	wakati–wote–wa	mbaya	tu	moyo–wake	mawazo–ya
H3117	H3605		H7535		H4284

Yahwe akaona kwamba uovu wa watu umezidi katika nchi, na kwamba mawazo ya mioyo yao daima inaelekea tu katika uovu.

אֶל־	וַיִּתְעַצֵּב	בָּאָרֶץ	הָאָדָם	אֶת־	עָשָׂה	כִּי־	יְהוָה	וַיִּנָּחֶם	6
katika–	na–akahuzunika	duniani	mtu–wa	–	alifanya	kwamba–	Yahwe	Na–akajuta	
H0413		H0776	H0120	H0853			H3068	H5162	

לִבּוֹ׃
moyo–wake

Yahwe akajuta kuwa amemuumba mwanadamu juu ya nchi, na ikamuhuzunisha moyo wake.

פְּנֵי	מֵעַל	בָּרָאתִי	אֲשֶׁר־	הָאָדָם	אֶת־	אֶמְחֶה	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	7
uso–wa	kutoka–juu–ya	niliumba	ambaye–	mtu–wa	–	nitamfuta	Yahwe	Na–akasema	
H6440				H0120	H0853		H3068	H0559	

עוֹף	וְעַד־	רֶמֶשׂ	עַד־	בְּהֵמָה	עַד־	מֵאָדָם	הָאֲדָמָה	
ndege–wa	na–mpaka–	viumbe–vitambaavyo	mpaka–	mifugo	mpaka–	kutoka–mtu	ardhi	
H5775	H5704	H7431	H5704	H0929	H5704	H0120	H0127	

עֲשִׂיתִם׃	כִּי	נִחַמְתִּי	כִּי	הַשָּׁמָיִם	
niliwafanya	kwamba	nimejuta	kwa–sababu	mbingu–za	
		H5162		H8064	

Kwa hiyo Yahwe akasema, “Nitamfutilia mbali mwanadamu ambaye nimemuumba katika uso wa nchi; mwanadamu na wanyama wakubwa, na vitambaavyo na ndege wa angani, kwa kuwa nimehuzunika kuwa nimeviumba.”

	פ	יְהוָה׃	בְּעֵינֵי	חֵן	מָצָא	וְנֹחַ	8
	.	Yahwe	machoni–pa	neema	alipata	Lakini–Nuhu	
		H3068		H2580	H4672	H5146	

Lakini Nuhu akapata neema ya upendeleo machoni pa Yahwe.

בְּדֹרֹתָיו	הָיָה	תָּמִים	צַדִּיק	אִישׁ	נֹחַ	נֹחַ	תּוֹלְדֹת	אֱלֶּה	9
katika–kizazi–chake	alikuwa	mkamilifu	mwenye–haki	mtu	Nuhu	Nuhu	vizazi–vya	Hizi	
H1755	H1961	H8549	H6662	H0376	H5146	H5146	H8435	H0428	

נֹחַ׃	הֶתְהַלֶּךְ־	הָאֱלֹהִים	אֶת־	
Nuhu	alitembea–	Mungu	pamoja–na	
H5146	H1980	H0430	H0854	

Kulikuwa na matukio kumuhusu Nuhu. Nuhu alikuwa mtu mwenye haki, na asiye na lawama miongoni mwa watu wa kipindi chake. Nuhu alitembea na Mungu.

יָפֶת׃	וְאֶת־	חָם	אֶת־	שֵׁם	אֶת־	בָּנִים	שְׁלֹשָׁה	נֹחַ	וַיּוֹלֶד	10
Yafethi	na–	Hamu	–	Shemu	–	wana	watatu–wa	Nuhu	Na–akazaa	
H3315	H0853	H2526	H0853	H8035	H0853		H7969	H5146	H3205	

Nuhu akafanyika baba wa wana watatu wa kiume: Shem, Ham na Yafeti.

חָמָס׃	הָאָרֶץ	וַתִּמָּלֵא	הָאֱלֹהִים	לִפְנֵי	הָאָרֶץ	וַתִּשָּׁחֵת	11
ukatili	ardhi	na–ikajaa	Mungu	mbele–ya	ardhi	Na–ikaharibika	
H2555	H0776	H4390	H0430	H6440	H0776	H7843	

Nchi iliharibika mbele za Mungu, na ikajaa ghasia.

כָּל־	הִשְׁחֶית	כִּי־	נִשְׁחָתָה	וְהִנֵּה	הָאָרֶץ	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיַּרְא		12
wote–	wameharibu	kwa–sababu–	imeharibika	na–tazama	ardhi	–	Mungu	Na–akaona		
H3605	H7843		H7843	H2009	H0776	H0853	H0430	H7200		

ס	הָאָרֶץ׃	עַל־	דַּרְכּוֹ	אֶת־	בָּשָׂר
.	ardhi	juu–ya	njia–zao	–	wenye–mwili
	H0776		H1870	H0853	H1320

Mungu akaiona nchi; tazama, ilikuwa imeharibika, kwa kuwa wote wenye mwili walikuwa wameharibu njia zao juu ya nchi.

לִפְנָי	בָּא	בָּשָׂר	כָּל־	קֵץ	לְנֹחַ	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר			13
mbele–yangu	umefika	wenye–mwili	wote–	mwisho–wa	kwa–Nuhu	Mungu	Na–akasema			
H6440	H0935	H1320	H3605	H7093	H5146	H0430	H0559			

אֶת־	מַשְׁחִיתָם	וְהִנְנִי	מִפְנֵיהֶם	חָמָס	הָאָרֶץ	מָלְאָה	כִּי־	
pamoja–na	nitawaharibu	na–tazama–mimi	kwa–sababu–yao	ukatili	ardhi	imejaa	kwa–sababu–	
H0854	H7843	H2009	H6440	H2555	H0776	H4390		

הָאָרֶץ׃
ardhi
H0776

Mungu akamwambia Nuhu, “Nimeona kuwa sasa niwakati wa mwisho kwa wote wenye mwili, kwa kuwa inchi imejaa ghasia kutokana na wao. Hakika, nitawaharibu wao pamoja na nchi.

תֵּבַת	אֶת־	תַּעֲשֶׂה	קִנִּים	גֹּפֶר	עֲצֵי־	תֵּבַת	לְךָ֣	עֲשֵׂה		14
safina–ya	–	utaifanya	vyumba	goferi	mbao–za	safina–ya	wewe–mwenyewe	Jifanyie		
H8392	H0854		H7064	H1613	H6086	H8392				

בַּכֹּפֶר׃	וּמִחוּץ	מִבָּיִת	אֹתָהּ	וְכָפַרְתָּ
kwa–lami	na–nje	ndani	hiyo	na–utaipaka
	H2351		H0853	

Tengeneza safina ya mti wa mvinje kwa ajili yako. Tengeneza vyumba katika safina, na vifunike kwa lami ndani na nje.

15 וְזֶ֕ה אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶׂ֖ה אֹתָ֑הּ שְׁלֹ֤שׁ מֵאוֹת֙ אַמָּ֣ה אֹ֔רֶךְ חֲמִשִּׁ֥ים אַמָּ֖ה רָחְבָּ֑הּ וּשְׁלֹשִׁ֥ים אַמָּ֖ה קוֹמָתָֽהּ׃

Na-hivi jinsi utaifanya hiyo mia-tatu-za mia-za dhiraa hamsini-za dhiraa upana-wake dhiraa na-thelathini-za dhiraa kimo-chake

H2088 H0853 H7969 H3967 H0752 H2572 H7341 H7970 H6967

Hivi ndivyo utakavyofanya: urefu wa safina dhiraa miatatu, upana wake dhiraa hamsini, kwenda juu kwake dhiraa thelathini.

16 צֹ֥הַר תַּעֲשֶׂ֖ה לַתֵּבָ֑ה וְאֶל־אַמָּ֣ה תְכַלֶּ֔נָּה מִלְמַ֖עְלָה וּפֶ֥תַח הַתֵּבָ֖ה בְּצִדָּ֣הּ תָּשִׂ֔ים תַּחְתִּיִּ֥ם שְׁנִיִּ֖ם וּשְׁלִשִׁ֣ים תַּעֲשֶֽׂהָ׃

Dirisha utaifanyia safina-ya na-kwa- dhiraa utaimaliza juu na-mlango-wa safina-ya

H6654 H8392 H6607 H4605 H3615 H0413 H8392 H6654 H8145 H7992 H6213

Tengeneza paa la safina, na ulimalize kwa kipimo cha dhiraa kutoka juu ubavuni. Weka mlango katika ubavu wa safina na utengeneze dari ya chini, ya pili na ya tatu.

17 וַאֲנִ֗י הִנְנִי֙ מֵבִ֣יא אֶת־הַמַּבּ֣וּל מַ֔יִם עַל־הָאָ֖רֶץ לְשַׁחֵ֣ת כָּל־בָּשָׂ֗ר אֲשֶׁ֤ר בּוֹ֙ רוּחַ֙ חַיִּ֔ים מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם כֹּ֥ל אֲשֶׁר־בָּאָ֖רֶץ יִגְוָֽע׃

Na-mimi Na-tazama-mimi ninaleta – gharika-ya juu-ya ardhi ili-kuharibu wote-

H0589 H2009 H0935 H0853 H3999 H4325 H0776 H7843 H3605

wenye-mwili ambao- ndani-yake pumzi-ya uhai chini-ya mbingu-za kila-kitu ambacho-

H1320 H0834 H1931 H7307 H2422 H8478 H8064 H3605 H0834

duniani kitakufa

H0776 H1478

Sikiliza, nimekaribia kuleta gharika ya maji juu ya nchi, kuharibu wenye mwili wote wakaao ndani ya nchi wenye pumzi ya uhai chini ya mbingu. Kila kitu kilichopo juu ya nchi kitakufa.

18 וַהֲקִמֹתִ֥י אֶת־בְּרִיתִ֖י אִתָּ֑ךְ וּבָאתָ֣ אֶל־הַתֵּבָ֔ה אַתָּ֖ה וּבָנֶ֥יךָ וְאִשְׁתְּךָ֖ וּנְשֵׁ֥י בָנֶ֛יךָ אִתָּֽךְ׃

Na-nitaimarisha – agano-langu nawe na-utaingia safina-ya katika- wewe

H0853 H1285 H0854 H0935 H0413 H8392

na-wana-wako na-mke-wako na-wake-wa wana-wako pamoja-nawe

H0802 H0802 H0854

Lakini nitalifanya thabiti agano langu na wewe. Utaingia ndani ya safina, wewe, na wana wako wa kiume, na mke wako, pamoja na wake za wanao.

19 וּמִכֹּל֙ הָ֣חַי מִכָּל־בָּשָׂ֔ר שְׁנַ֥יִם מִכֹּ֖ל תָּבִ֣יא אֶל־הַתֵּבָ֑ה לְהַחֲיֹ֥ת אִתָּ֖ךְ זָכָ֥ר וּנְקֵבָ֖ה יִהְיֽוּ׃

Na-kutoka-kila- kiumbe-hai kutoka-kila- mwenye-mwili wawili-wa kutoka-kila utaleta

H3605 H2416 H3605 H1320 H8147 H3605 H0935

katika- safina-ya ili-kuwahuisha pamoja-nawe dume na-jike watakuwa

H0413 H8392 H2421 H0854 H2145 H5347 H1961

Kwa kila kiumbe hai chenye mwili, viwili vya kila aina utavileta ndani ya safina, ili visalie hai pamoja nawe, vya kike na vya kiume.

מִכֹּל	לְמִינָהּ	הַבְּהֵמָה	וּמִן־	לְמִינֵהוּ	מֵהָעוֹף	20
kutoka–kila	kwa–aina–yake	mifugo–ya	na–kutoka–	kwa–aina–yake	Kutoka–ndege	
H3605	H4327	H0929		H4327	H5775	

אֵלֶיךָ	יָבֹאוּ	מִכֹּל	שְׁנַיִם	לְמִינֵהוּ	הָאֲדָמָה	רֶמֶשׂ
kwako	watakuja	kutoka–kila	wawili–wa	kwa–aina–yake	ardhi–ya	kiumbe–kitambaacho
H0413	H0935	H3605	H8147	H4327	H0127	H7431

לְהַחֲיוֹת׃
ili–kuwahuisha
H2421

Katika ndege kwa jinsi yake, na wanyama wakubwa kwa jinsi yake, kila kitambaacho ardhini kwa jinsi yake, viwili viwili vya kila aina vitakuja kwako ili viwe salama.

וְאָסַפְתָּ	יֵאָכֵל	אֲשֶׁר	מַּאֲכָל	מִכֹּל־	לְךָ	קַח־	וְאַתָּה	21
na–ukikusanye	kinaliwa	ambacho	chakula	kutoka–kila–	wewe–mwenyewe	chukua–	Na–wewe	
H0622	H0398		H3978	H3605		H3947		

לְאָכְלָה׃	וְלָהֶם	לְךָ	וְהָיָה	אֵלֶיךָ	
kwa–chakula	na–kwao	kwako	na–kitakuwa	kwako	
H0402			H1961	H0413	

Kusanya kila aina ya chakula kinacholiwa kwa ajili yako na ukitunze, ili kwamba viwe chakula chako na chao.”

ס	עָשָׂה׃	כֵּן	אֱלֹהִים	אֹתוֹ	צִוָּה	אֲשֶׁר	כְּכֹל	נֹחַ	וַיַּעַשׂ	22
.	alifanya	hivyo	Mungu	yeye	alimwamuru	ambayo	kama–yote	Nuhu	Na–akafanya	
			H0430	H0853	H6680		H3605	H5146		

Kwa hiyo Nuhu akafanya hivi. kulingana na yote ambayo Mungu alimuagiza, ndivyo alifanya.

Chapter 7

אֶל־	בֵּיתֶךָ	וְכָל־	אַתָּה	בֹּא־	לְנֹחַ	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	1
katika–	nyumba–yako	na–nyumba–yako–yote	wewe	ingia–	kwa–Nuhu	Yahwe	Na–akasema	
H0413		H3605		H0935	H5146	H3068	H0559	

הַזֶּה׃	בַּדּוֹר	לְפָנַי	צַדִּיק	רָאִיתִי	אֹתְךָ	כִּי־	הַתֵּבָה
hiki	katika–kizazi	mbele–yangu	mwenye–haki	nimekuona	wewe	kwa–sababu–	safina–ya
H2088	H1755	H6440	H6662	H7200	H0853		H8392

Yahwe akamwambia Nuhu, “Njoo, wewe na nyumba yako wote, katika safina, kwa kuwa nimeona kuwa wewe ni mwenye haki mbele yangu katika kizazi hiki.

אִישׁ	שִׁבְעָה	שִׁבְעָה	לְךָ	תְּקַח־	הַטְּהוֹרָה	הַבְּהֵמָה	וּמִכֹּל	2
dume	saba	saba	wewe–mwenyewe	chukua–	safi	mifugo–ya	Kutoka–wote–wa	
H0376	H7651	H7651		H3947	H2889	H0929	H3605	

וְאִשְׁתּוֹ׃	אִישׁ	שְׁנַיִם	הִוא	טְהֹרָה	לֹא	אֲשֶׁר	הַבְּהֵמָה	וּמִן־	וְאִשְׁתּוֹ
na–jike–yake	dume	wawili	hiyo	safi	si	ambayo	mifugo–ya	na–kutoka–	na–jike–yake
H0802	H0376	H8147	H1931	H2889	H3808		H0929		H0802

Kwa kila mnyama aliye safi utakuja nao saba wa kiume na saba wa kike. Na kwa wanyama wasio safi, lete wawili wawili, wakiume na wakike.

זֶרַע	לְחַיּוֹת	וּנְקֵבָה	זָכָר	שִׁבְעָה	שִׁבְעָה	הַשָּׁמַיִם	מֵעוֹף	גַּם	3
uzao	ili-kuhuisha	na-jike	dume	saba	saba	mbingu-za	kutoka-ndege-wa	Pia	
H2233	H2421	H5347	H2145	H7651	H7651	H8064	H5775	H1571	

הָאָרֶץ׃	כָּל־	פְּנֵי	עַל־
ardhi	yote-ya	uso-wa	juu-ya
H0776	H3605	H6440	

Pia na kwa ndege wa angani, lete saba wa kiume na saba wa kike, ili kuhifadhi kizazi chao juu ya uso wa nchi yote.

אַרְבָּעִים	הָאָרֶץ	עַל־	מַמְטִיר	אָנֹכִי	שִׁבְעָה	עוֹד	לְיָמִים	כִּי	4
siku-arobaini	ardhi	juu-ya	nitanyesha	mimi	saba	nyingine	baada-ya-siku	Kwa-sababu	
H0705	H0776		H4305	H0595	H7651	H5750	H3117		

עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר	הַיְקוּם	כָּל־	אֶת־	וּמָחִיתִי	לָיְלָה	וְאַרְבָּעִים	יוֹם	
nilifanya	ambacho	kiumbe-hai	kila-	–	na-nitafuta	usiku	na-usiku-arobaini	siku	
		H3351	H3605	H0853		H3915	H0705	H3117	

הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	מֵעַל
ardhi	uso-wa	kutoka-juu-ya
H0127	H6440	

Kwa kuwa ndani ya siku saba nitasababisha mvua kunyesha juu ya nchi muda wa siku arobaini mchana na usiku. Nitaharibu kila kiumbe hai nilichokiumba juu ya uso wa ardhi.”

יְהוָה׃	צִוָּהוּ	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	נֹחַ	וַיַּעַשׂ	5
Yahwe	alimwamuru	ambayo-	kama-yote	Nuhu	Na-akafanya	
H3068	H6680		H3605	H5146		

Nuhu alifanya yote ambayo Yahwe alimuagiza.

עַל־	מַיִם	הָיָה	וְהַמַּבּוּל	שָׁנָה	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	בֶּן־	נֹחַ	6
juu-ya	maji	ilikuwa	na-gharika-ya	miaka	mia-za	mia-sita-za	mwenye-umri-wa	Na-Nuhu	
	H4325	H1961	H3999	H8141	H3967	H8337		H5146	

הָאָרֶץ׃
ardhi
H0776

Nuhu alikuwa na umri wa miaka mia sita wakati gharika ilipokuja juu ya nchi.

אִתּוֹ	בָּנָיו	וּנְשֵׁי־	וְאִשְׁתָּו	וּבְנָיו	נֹחַ	וַיָּבֹא	7
pamoja-naye	wana-wake	na-wake-wa	na-mke-wake	na-wana-wake	Nuhu	Na-akaingia	
H0854		H0802	H0802		H5146	H0935	

הַמַּבּוּל׃	מֵי	מִפְּנֵי	הַתֵּבָה	אֶל־	
gharika-ya	maji-ya	kutoka-mbele-ya	safina-ya	katika-	
H3999	H4325	H6440	H8392	H0413	

Nuhu, watoto wake wa kiume, mke wake, na wake za watoto wake waliingia katika safina pamoja kwa sababu ya maji ya gharika.

וּמִן־	טְהֹרָה	אֵינֶנָּה	אֲשֶׁר	הַבְּהֵמָה	וּמִן־	הַטְּהוֹרָה	הַבְּהֵמָה	מִן־	8
na-kutoka-	safi	si	ambayo	mifugo-ya	na-kutoka-	safi	mifugo-ya	Kutoka-	
	H2889	H0369		H0929		H2889	H0929		

הָאֲדָמָה׃	עַל־	רֹמֶשׂ	אֲשֶׁר־	וְכֹל	הָעוֹף	
ardhi	juu-ya	kinachotambaa	kinachotambaa-	na-kila	ndege-wa	
H0127		H7430		H3605	H5775	

Wanyama ambao ni safi na wanyama ambao si safi, ndege, na kila kitambaacho juu ya ardhi,

9

כַּאֲשֶׁר	וּנְקֵבָה	זָכָר	הַתֵּבָה	אֶל־	נֹחַ	אֶל־	בָּאוּ	שְׁנַיִם	שְׁנַיִם
kama	na–jike	dume	safina–ya	katika–	Nuhu	kwa–	waliingia	wawili	Wawili
	H5347	H2145	H8392	H0413	H5146	H0413	H0935	H8147	H8147

נֹחַ׃	אֶת־	אֱלֹהִים	צִוָּה
Nuhu	–	Mungu	alimwamuru
H5146	H0853	H0430	H6680

wawili wawili mume na mke wakaja kwa Nuhu na wakaingia katika safina, kama vile Mungu alivyokuwa amemwagiza Nuhu.

10

הָאָרֶץ׃	עַל־	הָיוּ	הַמַּבּוּל	וּמֵי	הַיָּמִים	לְשִׁבְעַת	וַיְהִי
ardhi	juu–ya	yalikuwa	gharika–ya	na–maji–ya	siku	baada–ya–siku–saba	Na–ikawa
H0776		H1961	H3999	H4325	H3117	H7651	H1961

Ikawa kwamba baada ya siku saba, maji ya gharika yakaja juu ya nchi.

11

הַשֵּׁנִי	בַּחֹדֶשׁ	נֹחַ	לְחַיֵּי־	שָׁנָה	מֵאָוֹת	שֵׁשׁ־	בִּשְׁנַת
wa–pili	mwezi–wa	Nuhu	wa–maisha–ya	miaka	mia–wa	mia–sita–wa	Katika–mwaka–wa
H8145	H2320	H5146		H8141	H3967	H8337	H8141

כָּל־	נִבְקְעוּ	הַזֶּה	בַּיּוֹם	לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשָׂר	בְּשִׁבְעָה־
chemchemi–zote–za	yalipasuka	hii	siku–ya	ya–mwezi	siku	kumi–na	siku–ya–kumi–na–saba–
H3605	H1234	H2088	H3117	H2320	H3117	H6240	H7651

נִפְתָּחוּ׃	הַשָּׁמַיִם	וַאֲרֻבֹּת	רַבָּה	תְּהוֹם	מַעְיְנֹת
yalifunguliwa	mbingu–za	na–madirisha–ya	kubwa	kilindi	chemchemi–za
	H8064	H0699		H8415	H4599

Katika mwaka wa mia sita wa maisha yake Nuhu, katika mwezi wa pili, katika siku ya kumi na saba ya mwezi, katika siku iyo hiyo, chemchemi zote za vilindi vikuu zilipasuka na kufunguka, na madirisha ya mbinguni yakafunguka.

12

לָיְלָה׃	וְאַרְבָּעִים	יוֹם	אַרְבָּעִים	הָאָרֶץ	עַל־	הַגֶּשֶׁם	וַיְהִי
usiku	na–usiku–arobaini	siku	siku–arobaini	ardhi	juu–ya	mvua	Na–ikawa
H3915	H0705	H3117	H0705	H0776		H1653	H1961

Mvua ikaanza kunyesha juu ya nchi kwa siku arobaini mchana na usiku.

13

בְּנֵי־	וְיֶפֶת	וְחָם	וְשֵׁם־	נֹחַ	בָּא	הַזֶּה	הַיּוֹם	בְּעֶצֶם
wana–wa	na–Yafethi	na–Hamu	na–Shemu–	Nuhu	aliingia	hii	siku	Siku–ile–ile–ya
	H3315	H2526	H8035	H5146	H0935	H2088	H3117	H6106

אֶל־	אִתָּם	בָּנָיו	נְשֵׁי־	וּשְׁלֹשֶׁת	נֹחַ	וְאֵשֶׁת	נֹחַ
katika–	pamoja–nao	wana–wake	wake–wa	na–wake–watatu–wa	Nuhu	na–mke–wa	Nuhu
H0413	H0854		H0802	H7969	H5146	H0802	H5146

הַתֵּבָה׃
safina–ya
H8392

Katika siku iyo hiyo Nuhu pamoja na watoto wake, Shem, Ham, na Yafethi na mke wa Nuhu, na wale wake watatu wa wana wa Nuhu pamoja waliingia katika safina.

14

וְכָל־	לְמִינָהּ	הַבְּהֵמָה	וְכָל־	לְמִינָהּ	הַחַיָּה	וְכָל־	הָמָּה
na–kila–	kwa–aina–yake	mifugo–ya	na–kila–	kwa–aina–yake	mnyama–wa	na–kila–	Wao
H3605	H4327	H0929	H3605	H4327		H3605	H1992

הָעוֹף	וְכָל־	לְמִינֵהוּ	הָאָרֶץ	עַל־	הָרֹמֶשׂ	הָרֶמֶשׂ		
ndege–wa	na–kila–	kwa–aina–yake	ardhi	juu–ya	kinachotambaa	kiumbe–kitambaacho		
H5775	H3605	H4327	H0776		H7430	H7431		

כָּנָף׃	כָּל־	צִפּוֹר	כֹּל	לְמִינֵהוּ
mabawa	wenye–	ndege	kila	kwa–aina–yake
H3671	H3605	H6833	H3605	H4327

Waliingia pamoja na kila mnyama wa mwitu kwa jinsi yake, na kila mnyama wa kufugwa kwa jinsi yake, na kila kitambaacho juu ya ardhi kwa jinsi yake, na kila aina ya ndege kwa jinsi yake, kila aina ya kiumbe chenye mabawa.

15

הַבָּשָׂר	מִכָּל־	שְׁנַיִם	שְׁנַיִם	הַתֵּבָה	אֶל־	נֹחַ	אֶל־	וַיָּבֹאוּ
wenye–mwili	kutoka–wote–	wawili	wawili	safina–ya	katika–	Nuhu	kwa–	Na–wakaingia
H1320	H3605	H8147	H8147	H8392	H0413	H5146	H0413	H0935

חַיִּים׃	רוּחַ	בּוֹ	אֲשֶׁר־
uhai	pumzi–ya	ndani–yake	ambao–
	H7307		

Viwili viwili katika kila chenye mwili ambacho kilikuwa na pumzi ya uhai kilikuja kwa Nuhu na kuingia katika safina.

16

צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	בָּאוּ	בָּשָׂר	מִכָּל־	וּנְקֵבָה	זָכָר	וְהַבָּאִים
alimwamuru	kama	waliingia	wenye–mwili	kutoka–wote–	na–jike	dume	Na–walioingia
H6680		H0935	H1320	H3605	H5347	H2145	H0935

בְּעֲדוֹ׃	יְהוָה	וַיִּסְגֹּר	אֱלֹהִים	אֹתוֹ
nyuma–yake	Yahwe	na–akafunga	Mungu	yeye
H1157	H3068	H5462	H0430	H0853

Wanyama walioingia ndani walikuwa wakiume na kike katika wote wenye mwili; wakaingia kama vile Mungu alivyokuwa amemwagiza. Kisha Yahwe akawafungia mlango.

17

הַמַּיִם	וַיִּרְבּוּ	הָאָרֶץ	עַל־	יוֹם	אַרְבָּעִים	הַמַּבּוּל	וַיְהִי
maji–ya	na–yakaongezeka	ardhi	juu–ya	siku	siku–arobaini	gharika–ya	Na–ikawa
H4325		H0776		H3117	H0705	H3999	H1961

הָאָרֶץ׃	מֵעַל	וַתָּרָם	הַתֵּבָה	אֶת־	וַיִּשְׂאוּ
ardhi	kutoka–juu–ya	na–ikainuliwa	safina–ya	–	na–yakaiinua
H0776			H8392	H0853	H5375

Kisha gharika ikaja juu ya nchi kwa siku arobaini, na maji yakaongezeka na kuinua safina juu ya nchi.

18

עַל־	הַתֵּבָה	וַתֵּלֶךְ	הָאָרֶץ	עַל־	מְאֹד	וַיִּרְבּוּ	הַמָּיִם	וַיִּגְבְּרוּ
juu–ya	safina–ya	na–ikakwenda	ardhi	juu–ya	sana	na–yakaongezeka	maji–ya	Na–yakazidi
	H8392	H3212	H0776		H3966		H4325	H1396

הַמָּיִם׃	פְּנֵי	
maji–ya	uso–wa	
H4325	H6440	

Maji yakafunika kabisa nchi, na safina ikaelea juu ya uso wa maji.

19 וְהַמַּ֗יִם גָּבְרוּ֙ מְאֹ֣ד מְאֹ֔ד עַל־ הָאָ֖רֶץ וַיְכֻסּ֑וּ כָּל־ הֶהָרִ֔ים

Na–maji–ya yakazidi sana sana juu–ya ardhi na–yakafunikwa milima–yote– milima–ya

H4325 H1396 H3966 H3966 H0776 H3680 H3605 H2022

הַגְּבֹהִ֥ים אֲשֶׁר־ תָּחַ֖ת כָּל־ יְמֵ֥י הַשָּׁמָֽיִם׃

mirefu ambayo– chini–ya yote–ya mbingu–za

H1364 H8478 H3605 H8064

Maji yakaongezeka zaidi juu ya nchi kiasi kwamba milima yote mirefu ambayo ilikuwa chini ya anga ikafunikwa.

20 חֲמֵ֣שׁ עֶשְׂרֵ֤ה אַמָּה֙ מִלְמַ֣עְלָה גָּבְר֣וּ הַמַּ֔יִם וַיְכֻסּ֖וּ הֶהָרִֽים׃

Kwa–dhiraa–kumi–na–tano dhiraa juu yakazidi maji–ya na–yakafunikwa milima–ya

H2568 H6240 H4605 H1396 H4325 H3680 H2022

Maji yakaongezeka dhiraa kumi na tano juu ya vilele vya milima.

21 וַיִּגְוַ֣ע כָּל־ בָּשָׂ֣ר ׀ הָרֹמֵ֣שׂ עַל־ הָאָ֗רֶץ בָּע֤וֹף וּבַבְּהֵמָה֙ וּבַחַיָּ֔ה וְכֹ֖ל הַשֶּׁ֣רֶץ הַשֹּׁרֵ֣ץ עַל־ הָאָ֑רֶץ וְכֹ֖ל הָאָדָֽם׃

Na–wakaangamia wote– wenye–mwili wanaotambaa juu–ya ndege–wa na–mifugo na–wanyama na–kila– kiumbe–kimene–menecho juu–ya ardhi na–wote–wa wanadamu

H1478 H3605 H1320 H7430 H0776 H5775 H0929 H8318 H8317 H0776 H3605 H0120

Vitu vyote vyenye uhai ambavyo vilitembea juu ya nchi vilikufa: ndege, mifugo, wanyama wa mwituni, viumbe hai vyote kwa wingi vilivyoishi juu ya nchi, pamoja na watu.

22 כֹּ֚ל אֲשֶׁר֙ נִשְׁמַת־ ר֣וּחַ חַיִּ֔ים בְּאַפָּ֖יו מִכֹּ֣ל אֲשֶׁ֑ר בֶּחָרָבָ֖ה מֵתוּ׃

Kila–kitu ambacho pumzi–ya roho–ya uhai puani–mwake kutoka–wote waliokuwa katika–nchi–kavu walikufa

H3605 H7307 H5397 H0639 H3605 H2724 H4191

Viumbe hai vyote ambavyo vilikaa juu ya ardhi, vilivyo pumua pumzi ya uhai kwa njia ya pua, vilikufa.

23 וַיִּמַּ֣ח אֶת־ כָּל־ הַיְקוּם֩ אֲשֶׁ֨ר ׀ עַל־ פְּנֵ֣י הָאֲדָמָ֗ה מֵאָדָם֙ עַד־ בְּהֵמָ֔ה וְרֶ֖מֶשׂ וְעַד־ עוֹף־ הַשָּׁמַ֑יִם וַיִּמָּחוּ֙ מִן־ הָאָ֔רֶץ וְאַ֥ךְ נֹ֖חַ וַאֲשֶׁ֥ר אִתּ֛וֹ בַּתֵּבָֽה׃

Na–akafuta – kila– kiumbe–hai ambacho juu–ya uso–wa ardhi kutoka–mtu kutoka–nchi–yote– mpaka– viumbe–vitambaavyo mpaka– mifugo mpaka– ndege–wa mbingu–za Na–wakafutwa kutoka– tu– Nuhu na–wale pamoja–naye katika–safina

H0853 H3605 H3351 H0120 H0127 H6440 H7431 H5704 H0929 H5704 H5775 H8064 H5704 H0389 H5146 H0854 H8392

Hivyo kila kilichokuwa hai ambacho kilikuwa juu ya uso wa mchi kilifutwa, kuanzia watu mpaka wanyama wakubwa, mpaka vitambaavyo, na mpaka ndege wa angani. Vyote viliangamizwa kutoka kwenye nchi. Nuhu tu pamoja na wale waliokuwa naye kwenye safina ndio walisalia.

יֽוֹם׃	וּמְאַת	חֲמִשִּׁים	הָאָרֶץ	עַל־	הַמָּיִם	וַיִּגְבְּרוּ	24
siku	na–mia–moja–ya	mia–hamsini–za	ardhi	juu–ya	maji–ya	Na–yakazidi	
H3117	H3967	H2572	H0776		H4325	H1396	

Maji haya kuzama chini ya nchi kwa muda wa siku miamoja na hamsini.

Chapter 8

הַבְּהֵמָה	כָּל־	וְאֶת־	הַחַיָּה	כָּל־	וְאֵת	נֹחַ	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיִּזְכֹּר	1
mifugo–ya	wote–wa	na–	wanyama	wote–wa	na–	Nuhu	–	Mungu	Na–akakumbuka	
H0929	H3605	H0853		H3605	H0853	H5146	H0853	H0430	H2142	

הָאָרֶץ	עַל־	רוּחַ	אֱלֹהִים	וַיַּעֲבֵר	בַּתֵּבָה	אִתּוֹ	אֲשֶׁר
ardhi	juu–ya	upepo	Mungu	na–akapitisha	katika–safina	pamoja–naye	ambao
H0776		H7307	H0430		H8392	H0854	

הַמָּיִם׃	וַיָּשֹׁכּוּ
maji–ya	na–yakapungua
H4325	H7918

Mungu akamtazama Nuhu, wanyama wote wa mwitu, na wanyama wote wa kufugwa ambao walikuwa pamoja naye kwenye safina. Mungu akafanya upepo uvume juu ya nchi, na maji yakaanza kuzama chini.

הַגֶּשֶׁם	וַיִּכָּלֵא	הַשָּׁמָיִם	וַאֲרֻבֹּת	תְּהוֹם	מַעְיְנֹת	וַיִּסָּכְרוּ	2
mvua	na–ikazuiliwa	mbingu–za	na–madirisha–ya	kilindi	chemchemi–za	Na–zikafungwa	
H1653	H3607	H8064	H0699	H8415	H4599	H5534	

הַשָּׁמָיִם׃	מִן־
mbingu–za	kutoka–
H8064	

Chemichemi za vilindi pamoja na madirisha ya mbingu vikafungwa, na mvua ikakoma kunyesha.

הַמַּיִם	וַיַּחְסְרוּ	וְשׁוֹב	הָלוֹךְ	הָאָרֶץ	מֵעַל	הַמָּיִם	וַיָּשֻׁבוּ	3
maji–ya	na–yakapungua	na–kurudi	kwenda	ardhi	kutoka–juu–ya	maji–ya	Na–yakarejea	
H4325	H2637	H7725	H1980	H0776		H4325	H7725	

יֽוֹם׃	וּמְאַת	חֲמִשִּׁים	מִקְצֵה
siku	na–mia–moja–ya	mia–hamsini–za	mwishoni–mwa
H3117	H3967	H2572	

Maji ya gharika yakaanza kuzama kidogo kidogo katika nchi. na mwisho wa siku miamoja na hamsini maji yakawa yamezama chini.

לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשָׂר	בְּשִׁבְעָה־	הַשְּׁבִיעִי	בַּחֹדֶשׁ	הַתֵּבָה	וַתָּנַח	4
ya–mwezi	siku	kumi–na	siku–ya–kumi–na–saba–	wa–saba	mwezi–wa	safina–ya	Na–ikakaa	
H2320	H3117	H6240	H7651	H7637	H2320	H8392	H5117	

אֲרָרָט׃	הָרֵי	עַל
Ararati	milima–ya	juu–ya
H0780	H2022	

safina ikatulia katika mwezi wa saba, siku ya kumi na saba ya mwezi, juu ya milima ya Ararati.

בָּעֲשִׂירִי	הָעֲשִׂירִי	הַחֹדֶשׁ	עַד	וְחָסוֹר	הָלוֹךְ	הָיוּ	וְהַמַּיִם	5
mwezi–wa–kumi	wa–kumi	mwezi–wa	mpaka	na–kupungua	yakienda	yalikuwa	Na–maji–ya	
H6224	H6224	H2320	H5704	H2637	H1980	H1961	H4325	

הֶהָרִים׃	רָאשֵׁי	נִרְאוּ	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	
milima–ya	vilele–vya	zilionekana	ya–mwezi	siku–ya–kwanza	
H2022		H7200	H2320	H0259	

Maji yakaendelea kuzama chini hadi mwezi wa kumi. Siku ya kwanza ya mwezi, vilele vya milima vikaonekana.

חַלּוֹן	אֶת־	נֹחַ	וַיִּפְתַּח	יוֹם	אַרְבָּעִים	מִקֵּץ	וַיְהִי	6
dirisha-la	–	Nuhu	na-akafungua	siku	siku-arobaini	mwishoni-mwa	Na-ikawa	
H2474	H0853	H5146		H3117	H0705	H7093	H1961	

עָשָׂה׃	אֲשֶׁר	הַתֵּבָה
alifanya	ambalo	safina-ya
		H8392

Ikatokea kwamba baada ya siku arobaini Nuhu alifungua dirisha la safina ambayo aliitengeneza.

יְבֻשַּׁת	עַד־	וָשׁוֹב	יָצוֹא	וַיֵּצֵא	הָעֹרֵב	אֶת־	וַיְשַׁלַּח	7
kukauka-kwa	mpaka-	na-kurudi	kwenda	na-akatoka	kunguru-wa	–	Na-akamtuma	
H3001	H5704	H7725	H3318	H3318	H6158	H0853	H7971	

הָאָרֶץ׃	מֵעַל	הַמָּיִם
ardhi	kutoka-juu-ya	maji-ya
H0776		H4325

Akatuma kunguru na akaruka hadi maji yalipo kauka katika nchi.

הַמַּיִם	הֵקַלּוּ	לִרְאוֹת	מֵאִתּוֹ	הַיּוֹנָה	אֶת־	וַיְשַׁלַּח	8
maji-ya	je-yamepungua	ili-kuona	kutoka-kwake	njiwa-wa	–	Na-akamtuma	
H4325	H7043	H7200	H0854	H3123	H0853	H7971	

הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	מֵעַל
ardhi	uso-wa	kutoka-juu-ya
H0127	H6440	

Kisha akatuma njiwa kuona kama maji yamezama chini kutoka kwenye uso wa nchi,

רַגְלָהּ	לְכַף־	מָנוֹחַ	הַיּוֹנָה	מָצְאָה֩	וְלֹא־			9
mguu-wake	kwa-wayo-wa	mahali-pa-kupumzika	njiwa-wa	hakupata	Na-hakupata-			
H7272	H3709	H4494	H3123	H4672	H3808			

הָאָרֶץ	כָּל־	פְּנֵי	עַל־	מַיִם	כִּי־	הַתֵּבָה	אֶל־	אֵלָיו֙	וַתָּשָׁב
ardhi	yote-ya	uso-wa	juu-ya	maji	kwa-sababu-	safina-ya	katika-	kwake	na-akarudi
H0776	H3605	H6440		H4325		H8392	H0413	H0413	H7725

הַתֵּבָה׃	אֶל־	אֵלָיו	אֹתָהּ	וַיָּבֵא	וַיַּחֲזֶק֙	יָד֔וֹ	וַיִּשְׁלַח	
safina-ya	katika-	kwake	yeye	na-akamleta	na-akamchukua	mkono-wake	na-akanyoosha	
H8392	H0413	H0413	H0853	H0935	H3947	H3027	H7971	

lakini njiwa hakuona sehemu ya kutua unyayo wake, na akarudi kwake ndani ya safina, kwa kuwa maji yalikuwa bado yamefunika nchi yote. Akanyoosha mkono wake, akamchukua na kumuweka ndani ya safina pamoja naye.

הַיּוֹנָה	אֶת־	שִׁלַּח	וַיֹּסֶף	אֲחֵרִים	יָמִים	שִׁבְעַת	עֹוד	וַיָּחֶל	10
njiwa-wa	–	kumtuma	na-akaendelea	nyingine	siku	siku-saba-za	tena	Na-akangojea	
H3123	H0853	H7971	H3254	H0312	H3117	H7651	H5750		

הַתֵּבָה׃	מִן־	
safina-ya	kutoka-	
H8392		

Akasubiri siku saba zingine akatuma tena njiwa kutoka kwenye safina.

11 וַתָּבֹא Na-akaja H0935 אֵלָיו kwake H0413 הַיּוֹנָה njiwa-wa H3123 לְעֵת wakati-wa H6256 עֶרֶב jioni H6153 וְהִנֵּה na-tazama H2009 עֲלֵה־ jani-la H5929 זַיִת mzeituni H2132 טָרָף lililochukuliwa H2965

בְּפִיהָ kinywani-mwake H6310 וַיֵּדַע na-akajua H3045 נֹחַ Nuhu H5146 כִּי־ kwamba- H7043 קָלְוּ yamepungua H4325 הַמָּיִם maji-ya מֵעַל kutoka-juu-ya הָאָרֶץ׃ ardhi H0776

Njiwa akarudi kwake jioni. Tazama! katika mdomo wake kulikuwa na jani bichi la mzeituni lililochumwa. Kwa hiyo Nuhu akatambua kuwa maji yamekwisha zama chini ya nchi.

12 וַיִּיָּחֶל Na-akangojea H3176 עוֹד tena H5750 שִׁבְעַת siku-saba-za H7651 יָמִים siku H3117 אֲחֵרִים nyingine H0312 וַיְשַׁלַּח na-akamtuma H7971 אֶת־ – H0853 הַיּוֹנָה njiwa-wa H3123

וְלֹא־ na-hakurudi- H3808 יָסְפָה hakuendelea H3254 שׁוּב־ kurudi- H7725 אֵלָיו kwake H0413 עוֹד׃ tena H5750

Akasubiri siku saba zingine na akamtuma njiwa tena. Njiwa hakurudi kwake tena.

13 וַיְהִי Na-ikawa H1961 בָּרִאשׁוֹן mwezi-wa-kwanza H7223 שָׁנָה miaka H8141 מֵאוֹת mia-wa H3967 וְשֵׁשׁ־ na-mia-sita-wa H8337 בְּאַחַת katika-mwaka-wa H0259

אֶת־ – H0853 נֹחַ Nuhu H5146 וַיָּסַר na-akaondoa H5493 הָאָרֶץ ardhi H0776 מֵעַל kutoka-juu-ya הַמָּיִם maji-ya H4325 חָרְבוּ yalikauka לַחֹדֶשׁ ya-mwezi H2320 בְּאֶחָד siku-ya-kwanza H0259

הָאֲדָמָה׃ ardhi H0127 פְּנֵי uso-wa H6440 חָרְבוּ umekauka וְהִנֵּה na-tazama H2009 וַיַּרְא na-akaona H7200 הַתֵּבָה safina-ya H8392 מִכְסֵה kifuniko-cha H4372

Ikawa kwamba katika mwaka wa mia sita na moja, katika mwezi wa kwanza, siku ya kwanza ya mwezi, maji yalikuwa yamekauka katika nchi. Nuhu akaondoa kifuniko cha safina, akatazama nje, na akaona kwamba, Tazama, uso wa nchi ulikuwa umekauka.

14 וּבַחֹדֶשׁ Na-mwezi-wa H2320 הַשֵּׁנִי wa-pili H8145 בִּשְׁבְעָה siku-ya-ishirini-na-saba H7651 וְעֶשְׂרִים na-ishirini-ya H6242 יוֹם siku H3117 יָבְשָׁה ilikauka H3001 לַחֹדֶשׁ ya-mwezi H2320

הָאָרֶץ׃ ס ardhi . H0776

Katika mwezi wa pili, siku ya ishirini na saba ya mwezi, nchi ilikuwa imekauka.

15 וַיְדַבֵּר Na-akasema H1696 אֱלֹהִים Mungu H0430 אֶל־ kwa- H0413 נֹחַ Nuhu H5146 לֵאמֹר׃ akisema H0559

Mungu akamwambia Nuhu,

16 צֵא Toka H3318 מִן־ kutoka- הַתֵּבָה safina-ya H8392 אַתָּה wewe וְאִשְׁתְּךָ na-mke-wako H0802 וּנְשֵׁי־ na-wake-wa H0802 וּבָנֶיךָ na-wana-wako בָּנֶיךָ wana-wako

אִתָּךְ׃ pamoja-nawe H0854

“Toka nje ya safina, wewe, mke wako, wanao wa kiume, na wake wa wanao pamoja nawe.

בָּעֹוף	בָּשָׂר	מִכֹּל־	אִתְּךָ	אֲשֶׁר־	הַחַיָּה	כָּל־	17
ndege–wa	wenye–mwili	kutoka–wote–	pamoja–nawe	ambao–	wanyama	Wote–wa	
H5775	H1320	H3605	H0854			H3605	

הַיֵּצֵא)	]הוצא[	הָאָרֶץ	עַל־	הָרֶמֶשׂ	הָרֶמֶשׂ	וּבְכָל־	וּבַבְּהֵמָה
watoe	watoe	ardhi	juu–ya	vinavyotambaa	viumbe–vitambavyo	na–wote–	na–mifugo
H3318	H3318	H0776		H7430	H7431	H3605	H0929

הָאָרֶץ׃	עַל־	וְרָבוּ	וּפְרוּ	בָּאָרֶץ	וְשִׁרְצוּ	אִתָּךְ
ardhi	juu–ya	na–waongezeke	na–wazae	duniani	na–wajazeane	pamoja–nawe
H0776			H6509	H0776	H8317	H0854

Wachukuwe utoke nje pamoja nao kila kiumbe hai chenye mwili ambacho kiko nawe - ndege, wanyama wa kufugwa, na kila kitambaacho ambacho hutambaa juu ya nchi - ili kwamba viweze kukua na kuwa na idadi kubwa zaidi ya viumbe hai katika nchi yote, kwa kuzaliana na kuongezeka juu ya nchi.”

אִתּוֹ׃	בָּנָיו	וּנְשֵׁי־	וְאִשְׁתּוֹ	וּבָנָיו	נֹחַ	וַיֵּצֵא־	18
pamoja–naye	wana–wake	na–wake–wa	na–mke–wake	na–wana–wake	Nuhu	Na–akatoka–	
H0854		H0802	H0802		H5146	H3318	

Kwa hiyo Nuhu akatoka nje pamoja na watoto wake wa kiume, mke wake, na wake wa wa wanawe pamoja naye.

כְּלָ	הָעֹוף	וְכָל־	הָרֶמֶשׂ	כָּל־	הַחַיָּה	כָּל־	19
kila	ndege–wa	na–wote–wa	viumbe–vitambavyo	wote–wa	wanyama	Wote–wa	
H3605	H5775	H3605	H7431	H3605		H3605	

הַתֵּבָה׃	מִן־	יָצְאוּ	לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם	הָאָרֶץ	עַל־	רוֹמֵשׂ	
safina–ya	kutoka–	walitoka	kwa–familia–zao	ardhi	juu–ya	kitu–kitambaacho	
H8392		H3318	H4940	H0776		H7430	

Kila kiumbe hai, kila kitambaacho, na kila ndege, na kila kiendacho juu ya nchi, kwa kabila zao, wakaiacha safina.

הַבְּהֵמָה	וּמִכֹּל	וַיִּקַּח	לַיהוָה	מִזְבֵּחַ	נֹחַ	וַיִּבֶן	20
mifugo–ya	kutoka–wote–wa	na–akachukua	kwa–Yahwe	madhabahu	Nuhu	Na–akajenga	
H0929	H3605	H3947	H3068	H4196	H5146	H1129	

עֹלֹת	וַיַּעַל	הַטָּהֹר	הָעֹוף	וּמִכֹּל	הַטְּהוֹרָה	
sadaka–za–kuteketezwa	na–akatoa	safi	ndege–wa	na–kutoka–wote–wa	safi	
	H5927	H2889	H5775	H3605	H2889	

בַּמִּזְבֵּחַ׃
juu–ya–madhabahu
H4196

Nuhu akajenga madhabahu kwa Yahwe. Akachukua baadhi ya wanyama walio safi na baadhi ya ndege walio safi, na kutoa sadaka ya kuteketezwa juu ya madhabahu.

21

לִבּוֹ	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	הַנִּיחֹחַ	רֵיחַ	אֶת־	יְהוָה	וַיָּרַח
moyo–wake	katika–	Yahwe	na–akasema	kupendeza	harufu–ya	–	Yahwe	Na–akanusa
	H0413	H3068	H0559	H5207	H7381	H0853	H3068	H7306

כִּי	הָאָדָם	בַּעֲבוּר	הָאֲדָמָה	אֶת־	עוֹד	לְקַלֵּל	אֹסֶף	לֹא־
kwa–sababu	mtu–wa	kwa–sababu–ya	ardhi	–	tena	kulaani	sitailaani	sitailaani–tena–
	H0120	H5668	H0127	H0853	H5750	H7043	H3254	H3808

עוֹד	אֹסֶף	וְלֹא־	מִנְעֻרָיו	רַע	הָאָדָם	לֵב	יֵצֶר
tena	sitaendelea	na–sitaendelea–tena–	tangu–ujana–wake	mbaya	mtu–wa	moyo–wa	nia–ya
H5750	H3254	H3808			H0120		H3336

עָשִׂיתִי׃	כַּאֲשֶׁר	חַי	כָּל־	אֶת־	לְהַכּוֹת
nilivyofanya	kama	kiumbe–hai	kila–	–	kupiga
			H3605	H0853	H5221

Yahwe akanusa harufu nzuri ya kuridhisha na akasema moyoni mwake, “ Sita laani tena ardhi kwa sababu ya mwanadamu, ingawa nia za mioyo yao ni mbaya tokea utoto. Wala sita haribu kilakitu chenye uhai, kama nilivyo fanya.

22

וָחֹם	וְקֹר	וְקָצִיר	זֶרַע	הָאָרֶץ	יְמֵי	כָּל־	עֹד	
na–joto	na–baridi	na–uvunaji	upandaji	ardhi	siku–za	siku–zote–za	Wakati–wote	
H2527	H7120		H2233	H0776	H3117	H3605	H5750	

יִשְׁבֹּתוּ׃	לֹא	וָלַיְלָה	וְיוֹם	וָחֹרֶף	וְקַיִץ	
havitakoma	havitakoma	na–usiku	na–mchana	na–baridi–kali	na–kiangazi	
	H3808	H3915	H3117	H2779	H7019	

Wakati nchi isaliapo, majira ya kupanda mbegu na mavuno, baridi na joto, kiangazi na majira ya baridi, mchana na usiku havitakoma.”

Chapter 9

1

פְּרוּ	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	בָּנָיו	וְאֶת־	נֹחַ	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיְבָרֶךְ	
zaeni	wao	na–akawaambia	wana–wake	na–	Nuhu	–	Mungu	Na–akabariki	
H6509		H0559		H0853	H5146	H0853	H0430	H1288	

הָאָרֶץ׃	אֶת־	וּמִלְאוּ	וּרְבוּ	
ardhi	–	na–muijaze	na–mkaongezeke	
H0776	H0853	H4390		

Kisha Mungu akambariki Nuhu na wanawe, na kuwaambia, “Zaeni, mkaongezeke, na muijaze nchi.

2

וְעַל	הָאָרֶץ	חַיַּת	כָּל־	עַל	יִהְיֶה	וְחִתְכֶם	וּמוֹרַאֲכֶם	
na–juu–ya	ardhi	wanyama–wa	wote–wa	juu–ya	utakuwa	na–woga–wenu	Na–hofu–yenu	
	H0776		H3605		H1961			

הָאֲדָמָה	תִּרְמֹשׂ	אֲשֶׁר	בְּכֹל	הַשָּׁמַיִם	עוֹף	כָּל־	
ardhini	wanaotambaa	wanaotambaa	katika–wote	mbingu–za	ndege–wa	wote–wa	
H0127	H7430		H3605	H8064	H5775	H3605	

נִתָּנוּ׃	בְּיֶדְכֶם	הַיָּם	דְּגֵי	וּבְכָל־	
wamewekwa	mikononi–mwenu	bahari	samaki–wa	na–katika–wote–wa	
H5414	H3027	H3220	H1709	H3605	

Hofu na utisho wenu vitakuwa juu ya kila mnyama aliye hai juu ya nchi, juu ya kila ndege wa angani, juu ya kila kitu kiendacho chini juu ya ardhi, na juu ya samaki wote wa baharini. Vimetolewa katika mikono yenu.

3

לְאָכְלָה	יִהְיֶה	לָכֶם	חַי	הוּא־	אֲשֶׁר	רֶמֶשׂ	כָּל־
kwa–chakula	kitakuwa	kwenu	hai	ni–	ambacho	kiumbe–kitambaacho	Kila–
H0402	H1961			H1931		H7431	H3605

כֹּל׃	אֶת־	לָכֶם	נָתַתִּי	עֵשֶׂב	כְּיֶרֶק
vyote	–	ninyi	nimewapa	mimea	kama–kijani–cha
H3605	H0853		H5414	H6212	H3418

Kila kitu kiendacho kilicho hai kitakuwa chakula kwa ajili yenu. Kama nilivyo wapa mimea, sasa nawapa kila kitu.

4

תֹּאכֵלוּ׃	לֹא	דָמוֹ	בְנַפְשׁוֹ	בָּשָׂר	אַךְ־	
msile	msile	damu–yake	pamoja–na–nafsi–yake	nyama	Lakini–	
H0398	H3808	H1818	H5315	H1320	H0389	

Lakini msile nyama pamoja na uhai wake - yaani damu yake - ndani yake.

5

חַיָּה	כָּל־	מִיַּד	אֶדְרְשׁ	לְנַפְשֹׁתֵיכֶם	דִּמְכֶם	אֶת־	וְאַךְ
mnyama	kila–	kutoka–mkono–wa	nitaidai	kwa–nafsi–zenu	damu–yenu	–	Na–hakika
	H3605	H3027	H1875	H5315	H1818	H0853	H0389

אֶת־	אֶדְרֹשׁ	אָחִיו	אִישׁ	מִיַּד	הָאָדָם	וּמִיַּד	אֶדְרְשֶׁנּוּ
–	nitaidai	ndugu–yake	mtu	kutoka–mkono–wa	mtu–wa	na–kutoka–mkono–wa	nitaidai
H0853	H1875	H0251	H0376	H3027	H0120	H3027	H1875

הָאָדָם׃	נֶפֶשׁ
mtu–wa	nafsi–ya
H0120	H5315

Lakini kwa ajili ya damu yenu, uhai uliomo katika damu yenu nitataka malipo. Kutoka katika mkono wa kila mnyama nitaitaka. Kutoka katika mkono wa kila mtu, yaani, kutoka katika mkono wa yule ambaye amemuua ndugu yake, nitataka fidia kwa ajili ya uhai wa mtu huyo.

6

בְּצֶלֶם	כִּי	יִשְׁפָּךְ	דָמוֹ	בָאָדָם	הָאָדָם	דָּם	שֹׁפֵךְ
kwa–sura–ya	kwa–sababu	itamwagwa	damu–yake	kwa–mtu	mtu–wa	damu–ya	Anayemwaga
H6754		H8210	H1818	H0120	H0120	H1818	H8210

הָאָדָם׃	אֶת־	עָשָׂה	אֱלֹהִים
mtu–wa	–	alimfanya	Mungu
H0120	H0853		H0430

Yeyote amwagaye damu ya mtu, kwa njia ya mtu damu yake itamwagwa, kwa sababu ilikuwa ni katika mfano wa Mungu kwamba Mungu alimuumba mtu.

7

ס	בֹּה׃	וּרְבוּ־	בָאָרֶץ	שִׁרְצוּ	וּרְבוּ	פְּרוּ	וְאַתֶּם
.	humo	na–mkaongezeke–	duniani	jaeni	na–mkaongezeke	zaeni	Na–ninyi
			H0776	H8317		H6509	

Na hivyo nanyi zaeni na kuongezeka, sambaeni katika inchi yote na muongezeke juu yake.”

8

לֵאמֹר׃	אִתּוֹ	בָּנָיו	וְאֶל־	נֹחַ	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	
akisema	pamoja–naye	wana–wake	na–kwa–	Nuhu	kwa–	Mungu	Na–akasema	
H0559	H0854		H0413	H5146	H0413	H0430	H0559	

Kisha Mungu akazungumza na Nuhu na wanae pamoja naye, akisema,

9

זַרְעֲכֶם	וְאֶת־	אִתְּכֶם	בְּרִיתִי	אֶת־	מֵקִים	הִנְנִי	וַאֲנִי	
uzao–wenu	na–	nanyi	agano–langu	–	ninaimarisha	tazama–mimi	Na–mimi	
H2233	H0854	H0854	H1285	H0853		H2009	H0589	

אַחֲרֵיכֶם׃
baada–yenu

“Kwa ajili yangu, sikiliza! Ninakwenda kulithibitisha agano langu pamoja nawe na uzao wenu baada yenu,

10

וְאֶת־ כָּל־ נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה
Na–pamoja–na kila– nafsi hai ambayo pamoja–nanyi ndege–wa mifugo–ya na–kila–
H0854 H3605 H5315 H2416 H0834 H0854 H5775 H0929 H3605

וּבְכָל־ הַחַיָּה הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל
na–kila– mnyama–wa ardhi pamoja–nanyi kutoka–wote waliotoka safina–ya kwa–wote–wa
H3605 H2416 H0776 H0854 H3605 H3318 H8392 H3605

חַיַּת הָאָרֶץ׃
wanyama–wa ardhi
H2416 H0776

na kwa kila kiumbe hai kilicho pamoja nawe, pamoja na ndege, mnyama wa kufugwa, na kila kiumbe cha nchi pamoja nawe, kuanzia kwa wote waliotoka kwenye safina, mpaka kwa kila kiumbe hai juu ya nchi.

11

וַהֲקִמֹתִי אֶת־ בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־ יִכָּרֵת
Na–nitaimarisha – agano–langu nanyi na–hawataangamizwa–tena– hawataangamizwa
H3772 H0853 H1285 H0854 H3808 H3772

עוֹד כָּל־ בָּשָׂר מֵמֵי הַמַּבּוּל וְלֹא־ יִהְיֶה עוֹד
tena wote– wenye–mwili kwa–maji–ya gharika–ya na–hakutakuwa– hakutakuwa tena
H5750 H3605 H1320 H4325 H3999 H3808 H1961 H5750

לְשַׁחֵת הָאָרֶץ׃ מַבּוּל
ili–kuharibu ardhi gharika
H7843 H0776 H3999

Kwa sababu hii ninalithibitisha agano langu pamoja nanyi, kwamba hapatatokea kuangamizwa kwa mwenye mwili kwa njia ya maji ya gharika. Tena hapatatokea gharika ya kuangamiza nchi.”

12

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי
Na–akasema Mungu hii alama–ya ambalo– mimi ninaweka kati–yangu
H0559 H0430 H2063 H0226 H0834 H0589 H5414 H0996

וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־ נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃
na–kati–yenu na–kati–ya kila– nafsi hai ambayo pamoja–nanyi kwa–vizazi vya–milele
H0996 H0996 H3605 H5315 H2416 H0834 H0854 H1755 H5769

Mungu akasema, “ na hii ndiyo ishara ya agano ambalo ninafanya kati yangu na ninyi pamoja na kila kiumbe hai kilicho pamoja nanyi, kwa vizazi vyote vya baadaye:

13

בְּרִית אֶת־ קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת
agano – upinde–wangu–wa–mvua nimeweka katika–wingu na–utakuwa kwa–alama–ya
H1285 H0853 H7198 H5414 H6051 H1961 H0226

בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃
kati–yangu na–kati–ya ardhi
H0996 H0996 H0776

Nimeweka upinde wangu wa mvua katika wingu, na itakuwa ndiyo ishara ya agano kati yangu na nchi.

14

וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל־ הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת
Na–itakuwa nikilifunika–kwa–wingu wingu juu–ya ardhi na–utaonekana upinde–wa–mvua
H1961 H6051 H5921 H0776 H7200 H7198

בֶּעָנָן׃
katika–wingu
H6051

Hata itakuwa nitakapoleta wingu juu ya nchi na upinde wa mvua ukaonekana katika wingu,

15

כָּל־ וּבֵין וּבֵינֵיכֶם בֵּינִי אֲשֶׁר בְּרִיתִי אֶת־ וְזָכַרְתִּי
kila– na–kati–ya na–kati–yenu kati–yangu ambalo agano–langu – Na–nitakumbuka
H3605 H0996 H0996 H0996 H1285 H0853 H2142

הַמַּיִם עוֹד יִהְיֶה וְלֹא־ בָּשָׂר בְּכָל־ חַיָּה נֶפֶשׁ
maji–ya tena hayatakuwa na–hayatakuwa–tena– wenye–mwili katika–wote– hai nafsi
H4325 H5750 H1961 H3808 H1320 H3605 H5315

בָּשָׂר׃ כָּל־ לִשְׁחֵת לְמַבּוּל
wenye–mwili wote– ili–kuharibu kwa–gharika
H1320 H3605 H7843 H3999

ndipo nitakumbuka agano langu, ambalo ni kati yangu na ninyi na kila kiumbe hai cha wote mwenye mwili. Maji hayatafanyika tena gharika kuharibu wote wenye mwili.

16

עוֹלָם בְּרִית לִזְכֹּר וּרְאִיתִיהָ בָּעָנָן הַקֶּשֶׁת וְהָיְתָה
la–milele agano ili–kukumbuka na–nitauona katika–wingu upinde–wa–mvua Na–utakuwa
H5769 H1285 H2142 H7200 H6051 H7198 H1961

עַל־ אֲשֶׁר בָּשָׂר בְּכָל־ חַיָּה נֶפֶשׁ כָּל־ וּבֵין אֱלֹהִים בֵּין
juu–ya ambao wenye–mwili katika–wote– hai nafsi kila– na–kati–ya Mungu kati–ya
H1320 H3605 H5315 H3605 H0996 H0430 H0996

הָאָרֶץ׃
ardhi
H0776

Upinde wa mvua utakuwa katika mawingu na nitauona, ili kukumbuka agano la milele kati ya Mungu na kila kiumbe hai cha wote wenye mwili ambacho kiko juu ya nchi.”

17

הֲקִמֹתִי אֲשֶׁר הַבְּרִית אוֹת־ זֹאת נֹחַ אֶל־ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
nimelimarisha ambalo agano–la alama–ya hii Nuhu kwa– Mungu Na–akasema
H1285 H0226 H2063 H5146 H0413 H0430 H0559

פ הָאָרֶץ׃ עַל־ אֲשֶׁר בָּשָׂר כָּל־ וּבֵין בֵּינִי
. ardhi juu–ya ambao wenye–mwili wote– na–kati–ya kati–yangu
H0776 H1320 H3605 H0996 H0996

Kisha Mungu akamwambia Nuhu, “ Hii ni ishara ya agano ambalo nimelithibitisha kati yangu na wenye mwili wote ambao wako juu ya nchi.”

18

יֶפֶת וְחָם שֵׁם הַתֵּבָה מִן־ הַיֹּצְאִים נֹחַ בְּנֵי־ וַיִּהְיוּ
na–Yafethi na–Hamu Shemu safina–ya kutoka– waliotoka Nuhu wana–wa Na–walikuwa
H3315 H2526 H8035 H8392 H3318 H5146 H1961

כְּנָעַן׃ אֲבִי הוּא וְחָם
Kanaani baba–wa yeye na–Hamu
H0001 H1931 H2526

Wana wa Nuhu ambao walitoka katika safina walikuwa ni Shemu, Hamu, na Yafethi. Na Hamu akamzaa kanaani.

19

הָאָרֶץ׃ כָּל־ נָפְצָה וּמֵאֵלֶּה נֹחַ בְּנֵי־ אֵלֶּה שְׁלֹשָׁה
ardhi dunia–yote–ya ilitawanyika na–kutoka–hawa Nuhu wana–wa hawa Watatu
H0776 H3605 H0428 H5146 H0428 H7969

Watatu hawa walikuwa ndio wana wa Nuhu, na kutokea kwa hawa nchi yote ikajaa watu.

20

כָּרֶם׃ וַיִּטַּע הָאֲדָמָה אִישׁ נֹחַ וַיָּחֶל
shamba–la–mizabibu na–akapanda wa–ardhi mtu Nuhu Na–akaanza
H3754 H5193 H0127 H0376 H5146

Nuhu akaanza kuwa mkulima, na akapanda mizabibu.

21	וַיָּ֥שֶׂת	מִן־	הַיַּ֖יִן	וַיִּשְׁכָּ֑ר	וַיִּתְגַּ֖ל	בְּתֹ֥וךְ	אָהֳלֹֽה׃
	Na–akanywa	kutoka–	divai–ya	na–akalewa	na–akajifunua	ndani–ya	hema–lake
	H8354		H3196	H7937	H1540	H8432	H0168

Akanywa sehemu ya divai na akalewa. Akawa amelala hemeani uchi.

22	וַיַּ֣רְא	חָ֠ם	אֲבִ֨י	כְּנַ֜עַן	אֶת־	עֶרְוַ֤ת	אָבִיו֙	וַיַּגֶּ֣ד
	Na–akaona	Hamu	baba–wa	Kanaani	–	uchi–wa	baba–yake	na–akawaambia
	H7200	H2526	H0001		H0853	H6172	H0001	H5046

בַּח֔וּץ׃	אֶחָ֖יו	לִשְׁנֵֽי־
nje	ndugu–zake	ndugu–zake–wawili–
H2351	H0251	H8147

Kisha Hamu, baba yake na Kanaani, akaona uchi wa baba yake na akawaambia ndugu zake wawili waliokuwa nje.

23	וַיִּקַּ֣ח	שֵׁ֠ם	וְיֶ֨פֶת֙	אֶת־	הַשִּׂמְלָ֜ה	וַיָּשִׂ֣ימוּ	עַל־	שְׁכֶ֗ם
	Na–akachukua	Shemu	na–Yafethi	–	nguo–ya	na–wakaiweka	juu–ya	mabega–ya
	H3947	H8035	H3315	H0853	H8071			H7926

וּפְנֵיהֶ֖ם	אֲבִיהֶ֑ם	עֶרְוַ֣ת	אֶת	וַיְכַסּ֔וּ	אֲחֹרַנִּ֔ית	וַיֵּלְכ֣וּ	שְׁנֵיהֶ֔ם	
na–nyuso–zao	baba–yao	uchi–wa	–	na–wakafunika	nyuma	na–wakatembea	wote–wawili	
H6440	H0001	H6172	H0853	H3680	H0322	H3212	H8147	

רָא֖וּ׃	לֹ֣א	אֲבִיהֶ֑ם	וְעֶרְוַ֣ת	אֲחֹרַנִּ֔ית
hawakuuona	hawakuuona	baba–yao	na–uchi–wa	nyuma
H7200	H3808	H0001	H6172	H0322

Kwa hiyo Shemu na Yafethi wakachukua kanzu wakaitanda juu ya mabega yao, na wakatembea kinyumenyume na wakaufunika uchi wa baba yao. Nyuso zao zikiwa zimegeuka nyuma upande mwingine, kwa hiyo hawakuona uchi wa baba yao.

24	וַיִּיקַ֖ץ	נֹ֑חַ	מִיֵּינ֔וֹ	וַיֵּ֣דַע	אֶת	אֲשֶׁר־	עָשָׂה־	לֹ֖וֹ
	Na–akaamka	Nuhu	kutoka–divai–yake	na–akajua	–	kile–ambacho–	alimfanyia–	yeye
	H3364	H5146	H3196	H3045	H0853			

הַקָּטָֽן׃	בְּנֹֽו׃
mdogo	mwana–wake

Nuhu alipozinduka kutoka katika ulevi wake, alijua ni jambo gani mtoto wake mdogo amemfanyia.

25	וַיֹּ֗אמֶר	אָר֣וּר	כְּנָ֔עַן	עֶ֖בֶד	עֲבָדִ֥ים	יִֽהְיֶה	לְאֶחָֽיו׃
	Na–akasema	amelaaniwa	Kanaani	mtumwa–wa	watumwa	atakuwa	kwa–ndugu–zake
	H0559	H0779		H5650	H5650	H1961	H0251

Hivyo akasema, “Alaaniwe Kanaani. Na awe mtumishi kwa watumishi wa ndugu zake.”

26	וַיֹּ֗אמֶר	בָּר֣וּךְ	יְהוָה֮	אֱלֹהֵי֒	שֵׁ֣ם	וִיהִ֥י	כְּנַ֖עַן	עֶ֥בֶד	לָמֹֽו׃
	Na–akasema	amebarikiwa	Yahwe	Mungu–wa	Shemu	na–awe	Kanaani	mtumwa	kwao
	H0559	H1288	H3068	H0430	H8035	H1961		H5650	H3926

Akasema pia, Yahwe, Mungu wa Shemu, abarikiwe, Kanaani na awe mtumwa wake.

27	יֶ֣פֶת	אֱלֹהִים֮	לְיֶ֒פֶת֒	וְיִשְׁכֹּ֣ן	בְּאָהֳלֵי־	שֵׁ֔ם	וִיהִ֥י	כְּנַ֖עַן	עֶ֥בֶד
	Na–ampanue	Mungu	Yafethi	na–akae	katika–hema–za	Shemu	na–awe	Kanaani	mtumwa
		H0430	H3315	H7931	H0168	H8035	H1961		H5650

לָמֹֽו׃
kwao
H3926

Mungu na apanuwe mipaka ya Yafethi, na afanye makazi yake katika hema za Shemu. Kanaani na awe mtumwa wake.”

שָׁנָה׃	וַחֲמִשִּׁים	שָׁנָה	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	הַמַּבּוּל	אַחַר	נֹחַ	וַיְחִי־
miaka	na–hamsini–ya	miaka	mia–za	mia–tatu–za	gharika–ya	baada–ya	Nuhu	Na–akaishi–
H8141	H2572	H8141	H3967	H7969	H3999		H5146	H2421

28

Baada ya gharika, Nuhu aliishi miaka miatatu na hamsini.

שָׁנָה	וַחֲמִשִּׁים	שָׁנָה	מֵאוֹת	תְּשַׁע	נֹחַ	יְמֵי־	כָּל־	וַיְהִיוּ	
miaka	na–hamsini–ya	miaka	mia–za	mia–tisa–za	Nuhu	siku–za	siku–zote–za	Na–zikawa	
H8141	H2572	H8141	H3967	H8672	H5146	H3117	H3605	H1961	

29

וַיָּמֹת׃	פ
na–akafa	.
H4191	

Siku zote za Nuhu zilikuwa ni miaka mia tisa na hamsini, na kisha alikufa.

Chapter 10

בָּנִים	לָהֶם	וַיִּוָּלְדוּ	נֹעַ֖	חָם	שֵׁם	נֹחַ	בְּנֵי־	תּוֹלְדֹת	וְאֵלֶּה
wana	kwao	na–wakazaliwa	na–Yafethi	Hamu	Shemu	Nuhu	wana–wa	vizazi–vya	Na–hivi
		H3205	H3315	H2526	H8035	H5146		H8435	H0428

1

הַמַּבּוּל׃	אַחַר
gharika–ya	baada–ya
H3999	

Hivi ndivyo vilikuwa vizazi vya wana wa Nuhu, ambao ni, Shemu, Hamu, na Yafethi. Wana wa kiume walizaliwa kwao baada ya gharika.

וּמֶשֶׁךְ	וְתֻבַל	וְיָוָן	וּמָדַי	וּמָגוֹג	גֹּמֶר	יֶ֫פֶת	בְּנֵי	
na–Mesheki	na–Tubali	na–Yavani	na–Madai	na–Magogu	Gomeri	Yafethi	Wana–wa	
H4902	H8422	H3120	H4074	H4031	H1586	H3315		

2

וְתִירָס׃
na–Tirasi
H8494

Wana wa Yafethi walikuwa Gomeri, Magogu, Madai, Yavani, Tubali, Masheki, na Tirasi.

וְתוֹגַרְמָה׃	וְרִיפַת	אַשְׁכְּנַז	גֹּמֶר	וּבְנֵי	
na–Togarma	na–Rifathi	Ashkenazi	Gomeri	Na–wana–wa	
H8425		H0813	H1586		

3

Na wana wa Gomeri walikuwa Ashikenazi, Rifathi na Togama.

וְדֹדָנִים׃	כִּתִּים	וְתַרְשִׁישׁ	אֱלִישָׁה	יָוָן	וּבְנֵי	
na–Dodanimu	Kitimu	na–Tarshishi	Elisha	Yavani	Na–wana–wa	
H1721	H3794	H8659	H0473	H3120		

4

Wana wa Yavani walikuwa Elisha, Tarshishi, Kitimu, na Dodanimu.

לִלְשֹׁנֹ֑	אִישׁ	בְּאַרְצֹתָם	הַגּוֹיִם	אִיֵּי	נִפְרְדוּ֙	מֵאֵלֶּה	
kwa–lugha–yake	kila–mtu	katika–nchi–zao	mataifa	visiwa–vya	waligawanyika	Kutoka–hawa	
H3956	H0376	H0776		H0339	H6504	H0428	

5

בְּגוֹיֵהֶם׃	לְמִשְׁפְּחֹתָם
katika–mataifa–yao	kwa–familia–zao
	H4940

Kutoka kwa hawa watu wa pwani waligawanyika na kwenda kwenye ardhi zao, kila mtu na lugha yake, kufuatana na koo zao, kwa mataifa yao.

6	וּבְנֵי	חָם	כּוּשׁ	וּמִצְרַיִם	וּפוּט	וְכְנָעַן׃	
	Na-wana-wa	Hamu	Kushi	na-Misri	na-Putu	na-Kanaani	
		H2526		H4714	H6316		

Wana wa Hamu walikuwa Kushi, Misraimu, Putu, na Kanaani.

7	וּבְנֵי	כּוּשׁ	סְבָא	וַחֲוִילָה	וְסַבְתָּה	וְרַעְמָה	וְסַבְתְּכָא	וּבְנֵי	רַעְמָה
	Na-wana-wa	Kushi	Seba	na-Hawila	na-Sabta	na-Raama	na-Sabteka	na-wana-wa	Raama
		H5434		H2341	H5454	H7484	H5455		H7484

וּדְדָן׃	שְׁבָא	
na-Dedani	Sheba	
	H7614	

Wana wa Kushi walikuwa Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka. Wana wa Raama walikuwa Sheba na Dedani.

8	בָּאָרֶץ׃	גִּבֹּר	לִהְיוֹת	הֵחֵל	הוּא	נִמְרֹד	אֶת־	יָלַד	וְכוּשׁ
	duniani	shujaa	kuwa	alianza	yeye	Nimrodi	–	alimzaa	Na-Kushi
	H0776	H1368	H1961		H1931	H5248	H0853	H3205	

Kushi akamzaa Nimrodi, ambaye alikuwa hodari wa kwanza juu ya nchi.

9	יֵאָמֵר	כֵּן	עַל־	יְהוָה	לִפְנֵי	צַיִד	גִּבֹּר־	הָיָה	הוּא־
	inasemwa	hivyo	kwa-sababu-ya	Yahwe	mbele-ya	mwindaji	shujaa-	alikuwa	Yeye-
	H0559			H3068	H6440		H1368	H1961	H1931

יְהוָה׃	לִפְנֵי	צַיִד	גִּבּוֹר	כְּנִמְרֹד
Yahwe	mbele-ya	mwindaji	shujaa	kama-Nimrodi
H3068	H6440		H1368	H5248

Alikuwa mwindaji mkuu mbele ya Yahwe. Hii ndiyo sababu hunenwa, “Kama Nimrod mwindaji mkuu mbele za Yahwe.”

10	בְּאֶרֶץ	וְכַלְנֵה	וְאַכַּד	וְאֶרֶךְ	בָּבֶל	מַמְלַכְתּוֹ	רֵאשִׁית	וַתְּהִי
	katika-nchi-ya	na-Kalne	na-Akadi	na-Ereki	Babeli	ufalme-wake	mwanzo-wa	Na-akaita
	H0776		H0390	H0751	H0894	H4467	H7225	H1961

שִׁנְעָר׃
Shinari
H8152

Miji ya kwanza ya ufalme wake ilikuwa Babeli, Ereku, Akadi na Kalne, katika ichi ya Shinari.

11	מִן־	הָאָרֶץ	הַהִוא	יָצָא	אַשּׁוּר	וַיִּבֶן	אֶת־	נִינְוֵה	וְאֶת־	רְחֹבֹת
	Kutoka-	nchi-ya	hiyo	alitoka	Ashuru	na-akajenga	–	Ninawi	na-	Rehobothi-Iri
		H0776	H1931	H3318	H0804	H1129	H0853	H5210	H0853	H7344

כָּלַח׃	וְאֶת־	עִיר
Kala	na-	mji
H3625	H0853	

Kutoka katika nchi ile alikwenda Ashuru na akajenga Ninawi, Rehoboth- iri na Kala,

12	הַגְּדֹלָה׃	הָעִיר	הִוא	כָּלַח	וּבֵין	נִינְוֵה	בֵּין	רֶסֶן	וְאֶת־
	mkubwa	mji	huo	Kala	na-kati-ya	Ninawi	kati-ya	Reseni	Na-
			H1931	H3625	H0996	H5210	H0996	H7449	H0853

na Raseni ambao ulikuwa kati ya Ninawi na Kala. Ulikuwa mji mkubwa.

13 וּמִצְרַ֗יִם יָלַד֙ אֶת־ לוּדִ֣ים וְאֶת־ עֲנָמִ֔ים וְאֶת־ לְהָבִ֖ים וְאֶת־
Na-Misri alimzaa – Waludimu na- Waanamimu na- Walehabimu na-
H4714 H3205 H0853 H3866 H0853 H6047 H0853 H3853 H0853

נַפְתֻּחִֽים׃
Wanaftuhu
H5320

Misraimu akazaa Waludi, Waanami, Walehabi, na Wanaftuhi,

14 וְאֶת־ פַּתְרֻסִּ֣ים וְאֶת־ כַּסְלֻחִ֗ים אֲשֶׁ֤ר יָצְאוּ֙ מִשָּׁ֔ם פְּלִשְׁתִּ֖ים וְאֶת־
Na- Wapatrusi na- Wakasluhu ambao walitoka kutoka-huko Wafilisti na-
H0853 H6625 H0853 H3695 H3318 H8033 H6430 H0853

כַּפְתֹרִֽים׃ ס
Wakaftori
H3732

.

Wapathrusi na Wakasluhi (ambao kwao Wafilisti walitokea), na Wakaftori.

15 וּכְנַ֗עַן יָלַד֙ אֶת־ צִידֹ֣ן בְּכֹרֹ֔ו וְאֶת־ חֵֽת׃
Na-Kanaani alimzaa – Sidoni mzaliwa-wake-wa-kwanza na- Hethi
H3205 H0853 H6721 H1060 H0853 H2845

Kanaani akamzaa Sidono, mwanawe wa kwanza, na Hethi,

16 וְאֶת־ הַיְבוּסִ֥י וְאֶת־ הָאֱמֹרִ֖י וְאֶת־ הַגִּרְגָּשִֽׁי׃
Na- Myebusi na- Mwamori na- Mgirgashi
H0853 H2983 H0853 H0567 H0853 H1622

pia na Myebusi, na Mwamori, Mgirgashi,

17 וְאֶת־ הַחִוִּ֥י וְאֶת־ הָעַרְקִ֖י וְאֶת־ הַסִּינִֽי׃
Na- Mhivi na- Mwarki na- Msini
H0853 H2340 H0853 H6208 H0853 H5513

Mhivi, Mwarki, Msini,

18 וְאֶת־ הָאַרְוָדִ֥י וְאֶת־ הַצְּמָרִ֖י וְאֶת־ הַחֲמָתִ֑י וְאַחַ֗ר נָפֹ֙צוּ֙ מִשְׁפְּחֹ֣ות
Na- Mwarvadi na- Msemari na- Mhamathi na-baadaye zilitawanyika familia-za
H0853 H0721 H0853 H6786 H0853 H2577 H4940

הַכְּנַעֲנִֽי׃
Wakanaani

Mwarvadi, Msemari, na Mhamathi. Baadaye koo za wakanaani zikasambaa.

19 וַיְהִ֣י גְבֻ֔ול כְּנַעֲנִי֙ מִצִּידֹ֔ן בֹּאֲכָ֖ה גְּרָ֑רָה עַ֥ד־ עַזָּ֖ה בֹּאֲכָ֣ה
Na-ulikuwa mpaka-wa Wakanaani kutoka-Sidoni kwenda Gerari mpaka- Gaza kwenda
H1961 H1366 H6721 H0935 H1642 H5704 H5804 H0935

סְדֹ֧ם וַעֲמֹרָ֛ה וְאַדְמָ֥ה וּצְבֹיִ֖ם עַד־ לָשַֽׁע׃
Sodoma na-Gomora na-Adma na-Seboimu mpaka- Lasha
H5467 H6017 H0126 H6636 H5704 H3962

Mpaka wa Wakanaani ulianzia Sidoni, katika mwelekeo wa Gerari, hata Gaza, na kama kuelekea Sodoma, Gomora, Adma, na Seboimu hata Lasha.

20	אֵלֶּה	בְּנֵי־	וָם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	לְלִשְׁנֹתָם	בְּאַרְצֹתָם	בְּגוֹיֵהֶם׃
	Hawa	wana–wa	Hamu	kwa–familia–zao	kwa–lugha–zao	katika–nchi–zao	katika–mataifa–yao
	H0428		H2526	H4940	H3956	H0776	

ס
.

Hawa walikuwa wana wa Ham, kwa koo zao, kwa lugha zao, katika ardhi zao na katika mataifa yao.

21	אֲחִי	עֵבֶר	בְּנֵי־	כָל־	אֲבִי	הוּא	גַם־	יֻלַּד	וּלְשֵׁם
	ndugu–wa	Eberi	wana–wa	wote–wa	baba–wa	yeye	pia–	alizaliwa	Na–kwa–Shemu
	H0251	H5677		H3605	H0001	H1931	H1571	H3205	H8035

הַגָּדוֹל׃	יֶפֶת	
mkubwa	Yafethi	
	H3315	

Pia walizaliwa wana kwa Shemu, ndugu yake mkubwa wa Yafethi. Shemu pia alikuwa baba yao na watu wote wa Eberi.

22	בְּנֵי	שֵׁם	עֵילָם	וְאַשּׁוּר	וְאַרְפַּכְשַׁד	וְלוּד	וַאֲרָם׃
	Wana–wa	Shemu	Elamu	na–Ashuru	na–Arpakshadi	na–Ludi	na–Aramu
		H8035		H0804	H0775	H3865	H0758

Wana wa Shemu walikuwa Elamu, Ashuru, Alfaksadi, Ludi, na Aramu.

23	וּבְנֵי	אֲרָם	עוּץ	וְחוּל	וְגֶתֶר	וָמַשׁ׃
	Na–wana–wa	Aramu	Usi	na–Huli	na–Getheri	na–Mashi
		H0758	H5780	H2343	H1666	H4851

Wana wa Aramu walikuwa ni Usi, Huli, Getheri, na Mashi.

24	וְאַרְפַּכְשַׁד	יָלַד	אֶת־	שֶׁלַח	וְשֶׁלַח	יָלַד	אֶת־	עֵבֶר׃
	Na–Arpakshadi	alimzaa	–	Shela	na–Shela	alimzaa	–	Eberi
	H0775	H3205	H0853	H7974	H7974	H3205	H0853	H5677

Arfaksadi akamzaa Sela, na Sela akamzaa Eber.

25	וּלְעֵבֶר	יֻלַּד	שְׁנֵי	בָּנִים	שֵׁם	הָאֶחָד	פֶּלֶג	כִי
	Na–kwa–Eberi	alizaliwa	wawili–wa	wana	jina–la	wa–kwanza	Pelegi	kwa–sababu
	H5677	H3205	H8147		H8034	H0259	H6389	

יָקְטָן׃	אָחִיו	וְשֵׁם	הָאָרֶץ	נִפְלְגָה	בְיָמָיו
Yoktani	ndugu–yake	na–jina–la	ardhi	iligawanyika	wakati–wake
H3355	H0251	H8034	H0776	H6385	H3117

Eberi akazaa wana wawili wa kiume. Jina la mmoja aliitwa Pelegi maana katika siku zake nchi iligawanyika. Jina la ndugu yake aliitwa Yoktani.

26	וְיָקְטָן	יָלַד	אֶת־	אַלְמוֹדָד	וְאֶת־	שָׁלֶף	וְאֶת־	חֲצַרְמָוֶת	וְאֶת־	יָרַח׃
	Na–Yoktani	alimzaa	–	Almodadi	na–	Shelefu	na–	Hasarmawethi	na–	Yera
	H3355	H3205	H0853	H0486	H0853	H8026	H0853	H2700	H0853	H3392

Yoktani akamzaa Almodadi, Shelefu, Hasarmawethi, Yera,

27	וְאֶת־	הֲדוֹרָם	וְאֶת־	אוּזָל	וְאֶת־	דִקְלָה׃
	Na–	Hadoramu	na–	Uzali	na–	Dikla
	H0853		H0853	H0187	H0853	H1853

Hadoram, Uzali, Dikla,

וְאֶת־	עוֹבָל	וְאֶת־	אֲבִימָאֵל	וְאֶת־	שְׁבָא׃		28
Na–	Obali	na–	Abimaeli	na–	Sheba		
H0853	H5745	H0853	H0039	H0853	H7614		

Obali, Abimaeli, Sheba,

וְאֶת־	אוֹפִר	וְאֶת־	חֲוִילָה	וְאֶת־	יוֹבָב	כֹּל־	אֵלֶּה	בְּנֵי	יָקְטָן׃	29
Na–	Ofiri	na–	Hawila	na–	Yobabu	wote–	hawa	wana–wa	Yoktani	
H0853	H0211	H0853	H2341	H0853	H3103	H3605	H0428		H3355	

Ofiri, Havila, na Yobabi. Hawa wote walikuwa wana wa Yoktani.

וַיְהִי	מוֹשָׁבָם	מִמֵּשָׁא	בְּאֶכָה	סְפָרָה	הַר	הַקֶּדֶם׃	30
Na–ilikuwa	makazi–yao	kutoka–Mesha	kwenda	Sefara	mlima–wa	mashariki	
H1961	H4186	H4852	H0935	H5611	H2022		

Mpaka wao ulikuwa unaanzia Mesha, hadi Sefari, mlima wa mashariki.

אֱלֶּה	בְּנֵי־	שֵׁם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	לְלְשֹׁנֹתָם	בְּאַרְצֹתָם	לְגוֹיֵהֶם׃	31
Hawa	wana–wa	Shemu	kwa–familia–zao	kwa–lugha–zao	katika–nchi–zao	katika–mataifa–yao	
H0428		H8035	H4940	H3956	H0776		

Hawa walikuwa wana wa Shemu, kulingana na koo zao na lugha zao, katika ardhi zao kulingana na mataifa yao.

אֱלֶּה	מִשְׁפְּחֹת	בְּנֵי־	נֹחַ	לְתוֹלְדֹתָם	בְּגוֹיֵהֶם	וּמֵאֵלֶּה	32
Hizi	familia–za	wana–wa	Nuhu	kwa–vizazi–vyao	katika–mataifa–yao	na–kutoka–hawa	
H0428	H4940		H5146	H8435		H0428	

נִפְרְדוּ	הַגּוֹיִם	בָּאָרֶץ	אַחַר	הַמַּבּוּל׃	פ	
yaligawanyika	mataifa	duniani	baada–ya	gharika–ya	.	
H6504		H0776		H3999		

Hizi zilikuwa koo za wana wa Nuhu, kulingana na vizazi vyao, kwa mataifa yao. Kutokea kwa hawa mataifa yaligawanyika na kwenda juu ya nchi baada ya gharika.

Chapter 11

וַיְהִי	כָּל־	הָאָרֶץ	שָׂפָה	אֶחָת	וּדְבָרִים	אֲחָדִים׃	1
Na–ilikuwa	yote–ya	ardhi	lugha	moja	na–maneno	yale–yale	
H1961	H3605	H0776	H8193	H0259	H1697	H0259	

Sasa nchi yote ilikuwa inatumia lugha moja na ilikua na usemi mmoja.

וַיְהִי	בְּנָסְעָם	מִקֶּדֶם	וַיִּמְצְאוּ	בְקָעָה	בְּאֶרֶץ	שִׁנְעָר	2
Na–ikawa	waliposafiri	kutoka–mashariki	na–wakapata	bonde	katika–nchi–ya	Shinari	
H1961	H5265		H4672	H1237	H0776	H8152	

וַיֵּשְׁבוּ	שָׁם׃	
na–wakakaa	huko	
H3427	H8033	

Ikawa waliposafiri upande wa mashariki, wakaona eneo tambarare katika nchi ya Shinari na wakakaa pale.

3

וְנִשְׁרְפָה
na–tuyachome
H8313

לִבְנִים
matofali
H3843

נִלְבְּנָה
tufanye–matofali

הָבָה
njooni
H3051

רֵעֵהוּ
jirani–yake
H7453

אֶל־
kwa–
H0413

אִישׁ
mtu
H0376

וַיֹּאמְרוּ
Na–wakasemana
H0559

לָהֶם
kwao

הָיָה
ilikuwa
H1961

וְהַחֵמָר
na–lami
H2564

לְאָבֶן
badala–ya–mawe
H0068

הַלְּבֵנָה
matofali
H3843

לָהֶם
kwao

וַתְּהִי
na–yakawa
H1961

לִשְׂרֵפָה
kwa–moto
H8316

לַחֹמֶר׃
badala–ya–udongo

Wakasemezana, “Haya njoni, tufanye matofari na tuyachome kikamilifu.” Walikuwa na matofari badala ya mawe na lami kama chokaa.

4

בַּשָּׁמַיִם
mbinguni
H8064

וְרֹאשׁוֹ
na–kilele–chake

וּמִגְדָּל֙
na–mnara
H4026

עִיר
mji

לָנוּ
sisi–wenyewe

נִבְנֶה־
tujijengee–
H1129

וְהָבָה
njooni
H3051

וַיֹּאמְרוּ
Na–wakasema
H0559

הָאָ֑רֶץ׃
ardhi
H0776

כָּל־
yote–ya
H3605

פְּנֵי
uso–wa
H6440

עַל־
juu–ya

נָפוּץ
tukatawanyika

פֶּן־
tusije–

שֵׁם
jina
H8034

לָנוּ
sisi–wenyewe

וְנַעֲשֶׂה־
na–tujifanyie–

Wakasema, “njoni, na tujenge mji sisi wenyewe na mnara ambao kilele chake kitafika angani, na tujifanyie jina. Kama hatutafanya, basi tutatawanyika katika uso wa nchi yote.”

5

בָּנוּ
waliujenga
H1129

אֲשֶׁר
ambao

הַמִּגְדָּל֙
mnara–wa

וְאֶת־
na–
H0853

הָעִ֔יר
mji–wa

אֶת־
–
H0853

לִרְאֹת
ili–kuona
H7200

יְהוָ֖ה
Yahwe
H3068

וַיֵּ֣רֶד
Na–akashuka
H3381

בְּנֵי
wana–wa

הָאָדָֽם׃
mtu–wa
H0120

Kwa hiyo Yahwe akashuka kuona mji na mnara ambao wazao wa Ibrahimu walikuwa wamejenga.

6

וְזֶה
na–hii
H2088

לְכֻלָּ֖ם
kwa–wote
H3605

אַחַ֣ת
moja
H0259

וְשָׂפָ֣ה
na–lugha
H8193

אֶחָ֑ד
wamoja
H0259

עַם
watu

הֵ֤ן
tazama
H2005

יְהוָה֙
Yahwe
H3068

וַיֹּ֣אמֶר
Na–akasema
H0559

אֲשֶׁר
ambacho

כָּל
kila–kitu
H3605

מֵהֶ֔ם
kwao
H1992

יִבָּצֵ֖ר
kitakachozuiliwa
H1219

לֹא־
hakuna–kitu–
H3808

וְעַתָּ֕ה
na–sasa
H6258

לַעֲשׂ֑וֹת
wa–kufanya

הַחֵ֣לָּ֔ם
mwanzo–wao

לַעֲשׂ֖וֹת׃
kufanya

יָזְמ֥וּ
wanakusudia
H2161

Yahwe akasema, “Tazama, watu hawa ni taifa moja na lugha moja, na wameanza kufanya hivi! Hivikaribuni halitashindikana jambo watakalo kusudia kulifanya.

7

אִישׁ
mtu
H0376

יִשְׁמְעוּ
wasielewe
H8085

לֹ֣א
wasielewe
H3808

אֲשֶׁר֮
ili

שְׂפָתָם֒
lugha–yao
H8193

שָׁם
huko
H8033

וְנָבְלָ֣ה
na–tuichanganye

נֵ֔רְדָּה
tushuke
H3381

הָבָ֗ה
Njooni
H3051

רֵעֵהוּ׃
jirani–yake
H7453

שְׂפַ֥ת
lugha–ya
H8193

Njoni, tushuke na tuvuruge lugha yao pale, ili kwamba wasielewane.”

וַיָּפֶץ	יְהוָה	אֹתָם	מִשָּׁם	עַל־	פְּנֵי	כָּל־	הָאָרֶץ	וַיַּחְדְּלוּ	8
Na–akawatawanya	Yahwe	wao	kutoka–huko	juu–ya	uso–wa	yote–ya	ardhi	na–wakaacha	
H3068	H0853	H8033	H6440	H3605	H0776	H2308			

לִבְנֹת׃	הָעִיר׃
kujenga	mji–wa
H1129	

Kwa hiyo Yahwe akawatawanya kutoka pale kwenda pande zote za uso wa nchi na wakaacha kujenga mji.

יְהוָה	בָּלַל	שָׁם	כִּי־	בָּבֶל	שְׁמָהּ	קָרָא	כֵּן	עַל־	9
Yahwe	alichanganya	huko	kwa–sababu–	Babeli	jina–lake	uliitwa	hivyo	Kwa–sababu–ya	
H3068		H8033		H0894	H8034	H7121			

כָּל־	פְּנֵי	עַל־	יְהוָה	הֲפִיצָם	וּמִשָּׁם	הָאָרֶץ	כָּל־	שְׂפַת
yote–ya	uso–wa	juu–ya	Yahwe	aliwatawanya	na–kutoka–huko	ardhi	yote–ya	lugha–ya
H3605	H6440		H3068		H8033	H0776	H3605	H8193

הָאָרֶץ׃	פ
ardhi	.
H0776	

Kwa hiyo, jina lake ukaitwa Babeli, kwa sababu hapo Yahwe alivuruga lugha ya nchi yote na tangu pale Yahwe akawatawanya ng'ambo juu ya uso wa nchi yote.

אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	מֵאַת	בֶּן־	שֵׁם	שֵׁם	תּוֹלְדֹת	אֵלֶּה	10
–	na–akazaa	miaka	mia–moja–ya	mwenye–umri–wa	Shemu	Shemu	vizazi–vya	Hizi	
H0853	H3205	H8141	H3967		H8035	H8035	H8435	H0428	

הַמַּבּוּל׃	אַחַר	שְׁנָתַיִם	אַרְפַּכְשָׁד
gharika–ya	baada–ya	miaka–miwili	Arpakshadi
H3999		H8141	H0775

Hivi ndivyo vilikuwa vizazi vya Shemu. Shemu alikuwa na umri wa miaka mia moja, na akamzaa Alfaksadi miaka miwili baada ya gharika.

מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	אַרְפַּכְשָׁד	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	שֵׁם	וַיְחִי־		11
mia–za	mia–tano–za	Arpakshadi	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Shemu	Na–akaishi–		
H3967	H2568	H0775	H0853	H3205		H8035	H2421		

וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	ס
na–binti	wana	na–akazaa	miaka	.
H1323		H3205	H8141	

Shemu akaishi miaka miatano baada ya kumzaa Alfaksadi. Pia akazaa wana wengine wa kiume na wa kike.

אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וּשְׁלֹשִׁים	חָמֵשׁ	חַי	וְאַרְפַּכְשַׁד		12
–	na–akazaa	miaka	na–thelathini–ya	miaka–thelathini–na–mitano	aliishi	Na–Arpakshadi		
H0853	H3205	H8141	H7970	H2568	H2421	H0775		

שֶׁלַח׃
Shela
H7974

Wakati Alfaksadi alipokuwa ameishi miaka thelathini na mitano akamzaa Shela.

13 וַיְחִי Na-akaishi H2421 אַרְפַּכְשַׁד Arpakshadi H0775 אַחֲרֵי baada-ya H3205 הוֹלִידוֹ kumzaa-kwake H0853 אֶת- – H7974 שֶׁלַח Shela H7969 שָׁלֹשׁ miaka-mia-nne-na-mitatu

שְׁנִים miaka H8141 וְאַרְבַּע na-mia-nne-za H0702 מֵאוֹת mia-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 בָּנִים wana H1323 וּבָנוֹת: na-binti ס .

Alfaksadi aliishi miaka 403 baada ya kumzaa Shela. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

14 עֵבֶר: Eberi H5677 אֶת- – H0853 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 שָׁנָה miaka H8141 שְׁלֹשִׁים miaka-thelathini H7970 חָי aliishi H2421 וְשֶׁלַח Na-Shela H7974

Wakati Shela alipokuwa ameishi miaka thelathini, akamzaa Eberi.

15 וַיְחִי- Na-akaishi- H2421 שֶׁלַח Shela H7974 אַחֲרֵי baada-ya H3205 הוֹלִידוֹ kumzaa-kwake H0853 אֶת- – H5677 עֵבֶר Eberi H7969 שָׁלֹשׁ miaka-mia-nne-na-mitatu H8141 שְׁנִים miaka

וְאַרְבַּע na-mia-nne-za H0702 מֵאוֹת mia-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 בָּנִים wana H1323 וּבָנוֹת: na-binti ס .

Shela aliishi miaka 403 baada ya kumzaa Eberi. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

16 וַיְחִי- Na-akaishi- H2421 עֵבֶר Eberi H5677 אַרְבַּע miaka-thelathini-na-minne H0702 וּשְׁלֹשִׁים na-thelathini-ya H7970 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 אֶת- – H0853

פָּלֶג: Pelegi H6389

Wakati Eberi alipokuwa ameishi miaka thelathini na minne, akamzaa Pelegi.

17 וַיְחִי- Na-akaishi- H2421 עֵבֶר Eberi H5677 אַחֲרֵי baada-ya H3205 הוֹלִידוֹ kumzaa-kwake H0853 אֶת- – H6389 פָּלֶג Pelegi H7970 שְׁלֹשִׁים miaka-mia-nne-na-thelathini

שָׁנָה miaka H8141 וְאַרְבַּע na-mia-nne-za H0702 מֵאוֹת mia-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 בָּנִים wana H1323 וּבָנוֹת: na-binti ס .

Eberi aliishi miaka 430 baada ya kumzaa Pelegi. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

18 וַיְחִי- Na-akaishi- H2421 פֶּלֶג Pelegi H6389 שְׁלֹשִׁים miaka-thelathini H7970 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 אֶת- – H0853 רְעוּ: Reu H7466

Wakati Pelegi alipokuwa ameishi miaka thelathini, akamzaa Reu.

19 וַיְחִי- Na-akaishi- H2421 פֶּלֶג Pelegi H6389 אַחֲרֵי baada-ya H3205 הוֹלִידוֹ kumzaa-kwake H0853 אֶת- – H7466 רְעוּ Reu H8672 תְּשַׁע miaka-mia-mbili-na-tisa H8141 שְׁנִים miaka

וּמָאתַיִם na-mia-mbili-za H3967 שָׁנָה miaka H8141 וַיּוֹלֶד na-akazaa H3205 בָּנִים wana H1323 וּבָנוֹת: na-binti ס .

Pelegi aliishi miaka 209 baada ya kumza a Reu. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

שְׂרוּג׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וּשְׁלֹשִׁים	שְׁתַּיִם	רְעוּ	וַיְחִי	20
Serugi	–	na–akazaa	miaka	na–thelathini–ya	miaka–thelathini–na–mbili	Reu	Na–akaishi	
H8286	H0853	H3205	H8141	H7970	H8147	H7466	H2421	

Wakati Reu alipokuwa ameishi miaka thelathini na miwili, alimzaa Serugi.

שָׁנִים	שָׁבַע	שְׂרוּג	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	רְעוּ	וַיְחִי	21
miaka	miaka–mia–mbili–na–saba	Serugi	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Reu	Na–akaishi	
H8141	H7651	H8286	H0853	H3205		H7466	H2421	

ס	וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וּמָאתַיִם
.	na–binti	wana	na–akazaa	miaka	na–mia–mbili–za
	H1323		H3205	H8141	H3967

Reu aliishi miaka207 baada ya kumzaa Seregu. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

נָחוֹר׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	שְׂרוּג	וַיְחִי	22
Nahori	–	na–akazaa	miaka	miaka–thelathini	Serugi	Na–akaishi	
H5152	H0853	H3205	H8141	H7970	H8286	H2421	

Wakati Seregu alipokuwa ameishi miaka thelathini, akamzaa Nahori.

שָׁנָה	מָאתַיִם	נָחוֹר	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	שְׂרוּג	וַיְחִי	23
miaka	miaka–mia–mbili	Nahori	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Serugi	Na–akaishi	
H8141	H3967	H5152	H0853	H3205		H8286	H2421	

ס	וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	
.	na–binti	wana	na–akazaa	
	H1323		H3205	

Seregu aliishi miaka mia mbili baada ya kumzaa Nahori. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

תָּרַח׃	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וְעֶשְׂרִים	תְּשַׁע	נָחוֹר	וַיְחִי	24
Tera	–	na–akazaa	miaka	na–ishirini–ya	miaka–ishirini–na–tisa	Nahori	Na–akaishi	
H8646	H0853	H3205	H8141	H6242	H8672	H5152	H2421	

Wakati Nahori alipokuwa ameishi miaka ishirini na tisa, akamzaa Tera.

תְּשַׁע־		תֶּרַח	אֶת־	הוֹלִידוֹ	אַחֲרֵי	נָחוֹר	וַיְחִי	25
miaka–mia–moja–na–kumi–na–tisa		Tera	–	kumzaa–kwake	baada–ya	Nahori	Na–akaishi	
H8672		H8646	H0853	H3205		H5152	H2421	

ס	וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	וּמְאַת	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה
.	na–binti	wana	na–akazaa	miaka	na–mia–moja–ya	miaka	kumi–na
	H1323		H3205	H8141	H3967	H8141	H6240

Nahori aliishi mika 119 baada ya kumzaa Tera. Akawazaa pia wana wengine wa kiume na wa kike.

וְאֶת־	נָחוֹר	אֶת־	אַבְרָם	אֶת־	וַיּוֹלֶד	שָׁנָה	שִׁבְעִים	תֶּרַח	וַיְחִי־	26
na–	Nahori	–	Abramu	–	na–akazaa	miaka	miaka–sabini	Tera	Na–akaishi–	
H0853	H5152	H0853	H0087	H0853	H3205	H8141	H7657	H8646	H2421	

הָרָן׃
Harani
H2039

Baada ya Tera kuishi miaka sabini, akamzaa Abram, Nahori, na Haran.

27 וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת תֶּרַח תֶּרַח הוֹלִיד אֶת־ אַבְרָם אֶת־ נָחוֹר וְאֶת־ הָרָן

Na-hivi vizazi-vya Tera Tera alimzaa -- Abramu -- Nahori na- Harani

H0428 H8435 H8646 H8646 H3205 H0853 H0087 H0853 H5152 H0853 H2039

וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־ לוֹט׃

na-Harani alimzaa -- Lutu

H2039 H3205 H0853 H3876

Hivi ndivyo vilikuwa vizazi vya Tera. Tera alimzaa Abram, Nahori, na Harani, na Harani akamzaa Lutu.

28 וַיָּמָת הָרָן עַל־ פְּנֵי תֶּרַח אֲבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ

Na-akafa Harani mbele-ya uso-wa Tera baba-yake katika-nchi-ya kuzaliwa-kwake

H4191 H2039 H6440 H8646 H0001 H0776 H4138

בְּאוּר כַּשְׂדִּים׃

katika-Uri ya-Wakaldayo

H3778

Harani akafa machoni pa baba yake Tera katika nchi aliyozaliwa, katika Ur wa Wakaldayo.

29 וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־ אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם

Na-wakaoa Abramu na-Nahori wenyewe wake jina-la mke-wa Abramu Sarai na-jina-la

H3947 H0087 H5152 H0802 H8034 H0802 H0802 H0087 H8297 H8034

אֵשֶׁת־ נָחוֹר אֲבִי מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה׃

mke-wa Nahori Milka baba-wa binti-wa Harani baba-wa Milka na-baba-wa Iska

H0802 H5152 H4435 H0001 H1323 H2039 H0001 H4435 H0001 H3252

Abram na Nahori wakajitwalia wake. Mke wa Abram aliitwa Sarai na mke wa Nahori aliitwa Milka, binti wa Harani, aliyekuwa baba wa Milka na Iska.

30 וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ יֶלֶד׃

Na-alikuwa Sarai tasa hakuwa-na yeye mtoto

H1961 H8297 H6135 H0369 H3808 H2056

Sasa Sarai alikuwa Tasa; hakuwa na mtoto.

31 וַיִּקַּח תֶּרַח אַבְרָם אֶת־ בְּנוֹ וְאֶת־ לוֹט בֶּן־ הָרָן בְּנֵי

Na-akachukua Tera Abramu -- mwana-wake na- Lutu mwana-wa Harani mwana-wa

H3947 H8646 H0087 H0853 H1121 H0853 H3876 H1121 H2039 H1121

אַבְרָם וְאֶת־ שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת בְּנוֹ אַבְרָם

Abramu na- Sarai mkwe-wake mke-wa mwana-wake Abramu

H0087 H0853 H8297 H3618 H0802 H1121 H0087

וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ

na-wakatoka pamoja-nao kutoka-Uri ya-Wakaldayo ili-kwenda nchi-ya Kanaani na-wakafika

H3318 H0854 H4480 H3778 H3212 H0776 H3667 H0935

עַד־ חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃

mpaka- Harani na-wakakaa huko

H5704 H3427 H8033

Tera akamtwaa Abram mwanawe, Lutu mwana wa mwanawe Harani, na Sarai mkwewe, mke wa mwanawe Abram, na kwa pamoja wakatoka Ur wa Wakaldayo, kwenda katika nchi ya Kanaani. Lakini walipofika Harani wakakaa pale.

32 וַיִּהְיוּ יְמֵי־ תֶּרַח שִׁבְעִים מִאַתַיִם וּמָאתַיִם שָׁנִים חָמֵשׁ

Na-zikawa siku-za Tera miaka-mia-mbili-na-mitano miaka na-mia-mbili-za miaka

H1961 H3117 H8646 H2568 H8141 H3967 H8141

וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן׃ ס

na-akafa Tera katika-Harani .

H4191 H8646

Tera akaishi miaka 205 kisha akafa hapao Harani.

Chapter 12

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ אַבְרָם לֶךְ־ לְךָ מֵאַרְצְךָ

Na-akasema Yahwe kwa- Abramu ondoka- wewe-mwenyewe kutoka-nchi-yako

H0559 H3068 H0413 H0087 H3212 H0776

וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר

na-kutoka-jamaa-yako na-kutoka-nyumba-ya baba-yako kwenda- nchi ambayo

H4138 H0001 H0413 H0776

אַרְאֶךָּ׃

nitakuonyesha

H7200

Kisha Yahwe akamwambia Abram, “Nenda utoke katika nchi yako, na toka kwa ndugu zako, na kwa jamaa za baba yako, uende katika nchi nitakayo kuonesha.

2 וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה

Na-nitakufanya kuwa-taifa kubwa na-nitakubariki na-nitalikuza jina-lako na-utakuwa

H1961 H8034 H1431 H1288

בְּרָכָה׃

baraka

H1293

Nitakufanya uwe taifa kubwa, na nitakubariki na kulifanya jinalako kuwa kubwa, na utafanyika baraka.

3 וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ

Na-nitawabariki wanaokubariki na-anayekulaani nitamlaani na-zitabarikiwa kupitia-wewe

H1288 H1288 H7043 H0779 H1288

כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃

familia-zote-za familia-za ardhi

H3605 H4940 H0127

Nitawabariki wakubarikio, lakini asiye kuheshimu nita mlaani. Kupitia kwako familia zote za nchi zitabarikiwa.

4 וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט

Na-akaondoka Abramu kama alimsemeza yeye Yahwe na-akaenda pamoja-naye Lutu

H3212 H0087 H3212 H1696 H0413 H3068 H3212 H0854 H3876

וְאַבְרָם בֶּן־ שִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן׃

na-Abramu mwenye-umri-wa na-sabini-ya miaka miaka-sabini-na-mitano miaka wakati-wa-kutoka-kwake kutoka-Harani

H0087 H7657 H8141 H2568 H8141 H3318

Kwa hiyo Abram akaondoka kama vile Yahwe alivyo mwambia kufanya, na Lutu akaenda pamoja naye. Abram alikuwa na miaka sabini na mitano wakati alipotoka Harani.

וְאֶת־	אָחִיו	בֶּן־	לוֹט	וְאֶת־	אִשְׁתּוֹ	שָׂרַי	אֶת־	אַבְרָם	וַיִּקַּח		5
na–	ndugu–yake	mwana–wa	Lutu	na–	mke–wake	Sarai	–	Abramu	Na–akachukua		
H0853	H0251		H3876	H0853	H0802	H8297	H0853	H0087	H3947		
בְּחָרָן	עָשׂוּ	אֲשֶׁר־	הַנֶּפֶשׁ	וְאֶת־	רְכוּשָׁם	אֲשֶׁר	רְכוּשָׁם	כָּל־			
katika–Harani	walipata	ambao–	watu	na–	walikusanya	ambayo	mali–yao	mali–yote–			
			H5315	H0853	H7408		H7399	H3605			
כְּנַעַן׃	אַרְצָה	וַיָּבֹאוּ	כְּנַעַן	אַרְצָה	לָלֶכֶת	וַיֵּצְאוּ					
Kanaani	nchi–ya	na–wakafika	Kanaani	nchi–ya	ili–kwenda	na–wakatoka					
	H0776	H0935		H0776	H3212	H3318					

Abram akamchukua Sarai mkewe, Lutu, mtoto wa ndugu yake, na vyote walivyomiliki ambavyo wamevikusanya, na watu ambao wamewapata wakiwa huko Harani. Wakatoka kwenda katika nchi ya Kanaani, wakafika nchi ya Kanaani.

										6
מוֹרֶה	אֵלוֹן	עַד	שְׁכֶם	מְקוֹם	עַד	בְּאֶרֶץ	אַבְרָם	וַיַּעֲבֹר		
More	mwaloni–wa	mpaka	Shekemu	mahali–pa	mpaka	nchini	Abramu	Na–akapita		
H4176	H0436	H5704	H7927	H4725	H5704	H0776	H0087			
בָּאָרֶץ׃	אָז	וְהַכְּנַעֲנִי								
walikuwa–nchini	wakati–huo	na–Wakanaani								
H0776										

Abram akapitia katikati ya nchi hadi Shekemu, hadi mwaloni wa More. Wakati huo wakanaani waliishi katika nchi hiyo.

									7
הָאָרֶץ	אֶת־	אֶתֵּן	לְזַרְעֲךָ	וַיֹּאמֶר	אַבְרָם	אֶל־	יְהוָה	וַיֵּרָא	
nchi	–	nitawapa	kwa–uzao–wako	na–akasema	Abramu	kwa–	Yahwe	Na–akamtokea	
H0776	H0853	H5414	H2233	H0559	H0087	H0413	H3068	H7200	
אֵלָיו׃	הַנִּרְאֶה	לַיהוָה	מִזְבֵּחַ	שָׁם	וַיִּבֶן	הַזֹּאת			
yeye	aliyemtokea	kwa–Yahwe	madhabahu	huko	na–akajenga	hii			
H0413	H7200	H3068	H4196	H8033	H1129	H2063			

Yahwe akamtokea Abram, na kusema, “Nitawapa uzao wako nchi hii.” Kwa hiyo Abram akamjengea madhabahu, Yahwe ambaye alimtokea.

								8
מִקֶּדֶם	הָהָרָה	מִשָּׁם	וַיַּעְתֵּק					
mashariki–ya	kwenda–mlimani	kutoka–huko	Na–akahama					
H2022	H8033	H6275						
מִזְבֵּחַ	שָׁם	וַיִּבֶן־	מִקֶּדֶם	וְהָעַי	מִזְרָח	בֵּית־אֵל		
madhabahu	huko	na–akajenga–	upande–wa–mashariki	na–Ai	upande–magharibi	Betheli		
H4196	H8033	H1129		H5857	H3220	H1008		
יְהוָה׃	בְּשֵׁם	וַיִּקְרָא	לַיהוָה					
Yahwe	jina–la	na–akaliita	kwa–Yahwe					
H3068	H8034	H7121	H3068					

Kutoka pale akaenda kwenye nchi ya mlima mashariki mwa Betheli, ambapo alipiga hema yake, magaribi kukiwa na Betheli na mashariki kukiwa na mji wa Ai. Akajenga madhabahu ya Yahwe pale na kuliitia jina la Yahwe.

						9
וַיִּסַּע	אַבְרָם	הָלוֹךְ	וְנָסוֹעַ	הַנֶּגְבָּה׃	פ	
Na–akasafiri	Abramu	akiendelea	kusafiri	kuelekea–Negevu	.	
H5265	H0087	H1980	H5265	H5045		

Kisha Abram akaendelea kusafiri, akielekea upande wa Negebu.

10 וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי־כָבֵד kali kwa-sababu- huko kukaa Misri Abramu na-akashuka nchini njaa Na-ikawa
H3515 H8033 H4714 H0087 H3381 H0776 H7458 H1961

הָרָעָב בָּאָרֶץ׃ njaa-ya nchini
H7458 H0776

Kulikuwa na njaa katika nchi, kwa hiyo Abram akaenda kukaa Misri, kwa kuwa njaa ilikua kali katika nchi.

11 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרָיְמָה וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ Na-ikawa alipokaribia alipokaribia kuingia Misri na-akasema kwa- Sarai mke-wake
H1961 H7126 H7126 H0935 H4714 H0559 H0413 H8297 H0802

הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ׃ tazama- tafadhali ninajua kwamba mwanamke mzuri-wa sura wewe
H2009 H4994 H3045 H3303 H4758

Wakati alipokaribia kuingia Misri, akamwambia Sarai mkewe, “tazama, najua kuwa wewe ni mwanamke mzuri.

12 וְהָיָה כִּי־יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ זֹאת אִשְׁתּוֹ Na-itakuwa wakati- watakuona wewe Wamisri na-watasema mke-wake huyu
H1961 H3588 H7200 H0853 H4713 H0559 H0802 H2063

וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ יְחַיּוּ׃ na-wataniua mimi na-wewe watakuacha-hai
H2026 H0853 H0853 H2421

Wamisri watakapokuona watasema, huyu ni mke wake, na wataniua mimi, lakini watakuacha wewe hai.

13 אִמְרִי־נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב־לִי בַעֲבוּרֵךְ Sema- tafadhali dada-yangu wewe ili nipate-mema- kwangu kwa-sababu-yako
H0559 H4994 H0269 H0853 H4616 H3190 H3588 H5668

וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ׃ na-iishi nafsi-yangu kwa-sababu-yako
H2421 H5315 H1558

Hivyo wewe sema kuwa ni dada yangu, ili kwamba niwe salama kwa sababu yako, na kumba maisha yangu yatasalimika kwa sababu yako.”

14 וַיְהִי כְּבֹא אַבְרָם מִצְרָיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־ Na-ikawa alipoingia Abramu Misri na-wakaona Wamisri mwanamke kwamba-
H1961 H0935 H0087 H4714 H7200 H3588 H0853 H0802

יָפָה הִוא מְאֹד׃ mzuri yeye sana
H3303 H1931 H3966

Ikawa kwamba Abram alipoingia Misri, Wamisri wakaona kwamba Sarai ni mzuri sana.

15 וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי וַיְהַלְלוּ פַּרְעֹה אֶל־בֵּית פַּרְעֹה וַתֻּקַּח na-Wakamuona yeye wakuu-wa Farao na-wakamsifu yeye kwa- Farao na-akachukuliwa
H7200 H0853 H8269 H6547 H3588 H0853 H1984 H6547 H0413 H6547 H3947

הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה׃ mwanamke nyumba-ya Farao
H0802 H6547

Wakuu wa Farao wakamuona, na kumsifia kwa Farao, na huyu mwanamke akachukuliwa kupelekwa nyumbani mwa Farao.

16

וּלְאַבְרָם	הֵיטִיב	בַּעֲבוּרָהּ	וַיְהִי־	לָוֹ	צֹאן־	וּבָקָר
Na-kwa-Abramu	alifanya-mema	kwa-sababu-yake	na-akawa-na-	yeye	kondoo-	na-ng'ombe
H0087	H3190	H5668	H1961		H6629	H1241

וּגְמַלִּים׃	וַאֲתֹנֹת	וּשְׁפָחֹת	וַעֲבָדִים	וַחֲמֹרִים
na-ngamia	na-punda-jike	na-watumwa-wanawake	na-watumwa-wanaume	na-punda-dume
H1581	H0860	H8198	H5650	H2543

Farao akamtendea kwa wema Abram kwa ajili yake, na akampatia kondoo, maksai, punda waume watumishi wa kiume, watumishi wa kike, punda wake, na ngamia.

17

עַל־	בֵּיתוֹ	וְאֶת־	גְּדֹלִים	נְגָעִים	פַּרְעֹה	אֶת־	וַיהוָה	וַיְנַגַּע
kwa-sababu-ya	nyumba-yake	na-	makubwa	mapigo	Farao	–	Yahwe	Na-akampiga
		H0853		H5061	H6547	H0853	H3068	H5060

אַבְרָם׃	אֵשֶׁת	שָׂרַי	דְּבַר
Abramu	mke-wa	Sarai	jambo-la
H0087	H0802	H8297	H1697

Kisha Yahwe akampiga Farao na nyumba yake kwa mapigo makuu kwa sababau ya Sarai, mke wa Abram.

18

לָמָּה	לִי	עָשִׂיתָ	זֹּאת	מַה־	וַיֹּאמֶר	לְאַבְרָם	פַּרְעֹה	וַיִּקְרָא
kwa-nini	mimi	umenifanyia	hiki	nini-	na-akasema	Abramu	Farao	Na-akamwita
H4100			H2063	H4100	H0559	H0087	H6547	H7121

הִוא׃	אִשְׁתְּךָ	כִּי	לִי	הִגַּדְתָּ	לֹא־
yeye	mke-wako	kwamba	mimi	hukuuniambia	hukuuniambia-
H1931	H0802			H5046	H3808

Farao akamwita Abram na kusema, “Nini hiki ambacho umenifanyia? Kwa nini hukuniambia kuwa alikuwa mke wako?

19

וְעַתָּה	לְאִשָּׁה	לִי	אֹתָהּ	וָאֶקַּח	הִוא	אֲחֹתִי	אָמַרְתָּ	לָמָּה
na-sasa	kuwa-mke	kwangu	yeye	na-nikamchukua	yeye	dada-yangu	ulisema	Kwa-nini
H6258	H0802		H0853	H3947	H1931	H0269	H0559	H4100

וָלֵךְ׃	קַח	אִשְׁתֶּךָ	הִנֵּה
na-uende	mchukue	mke-wako	tazama
H3212	H3947	H0802	H2009

Kwa nini ulisema, 'ni dada yangu; na mimi nikamchukua kuwa mke wangu? Sasa kwa sababu hiyo huyu hapa mke wako. Mchukue na uende zako.”

20

וְאֶת־	אִשְׁתּוֹ	וְאֶת־	אֹתוֹ	וַיְשַׁלְּחוּ	אֲנָשִׁים	פַּרְעֹה	עָלָיו	וַיְצַו
na-	mke-wake	na-	yeye	na-wakampeleka	watu	Farao	juu-yake	Na-akaamuru
H0853	H0802	H0853	H0853	H7971	H0376	H6547		H6680

לוֹ׃	אֲשֶׁר־	כָּל־
alikuwa-nayo	ambayo-	yote-
		H3605

Kisha Farao akatoa amri kwa watu wake kuhusiana naye, na wakamuondoa, yeye pamoja na mke wake na vyote alivyokuwa navyo.

Chapter 13

1

לוֹ	אֲשֶׁר־	וְכָל־	וְאִשְׁתּוֹ	הוּא׀	מִמִּצְרַיִם	אַבְרָם	וַיַּעַל	
alikuwa–nayo	ambayo–	na–yote–	na–mke–wake	yeye	kutoka–Misri	Abramu	Na–akapanda	
	H3605		H0802	H1931	H4714	H0087	H5927	

הַנֶּגְבָּה׃	עִמּוֹ	וְלוֹט
kuelekea–Negevu	pamoja–naye	na–Lutu
H5045		H3876

Kwa hiyo Abram akaondoka akatoka Misri na akaenda Negebu, Yeye, mke wake, na vyote alivyokuwa navyo. Lutu pia akaenda pamoja naye.

2

וּבַזָּהָב׃	בַּכֶּסֶף	בַּמִּקְנֶה	מְאֹד	כָּבֵד	וְאַבְרָם
na–katika–dhahabu	katika–fedha	katika–mifugo	sana	alikuwa–tajiri	Na–Abramu
H2091	H3701	H4735	H3966	H3513	H0087

Na sasa Abram alikuwa tajiri wa mifugo, fedha na dhahabu.

3

אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	עַד־	בֵּית־אֵל	וְעַד־	מִנֶּגֶב	לְמַסָּעָיו	וַיֵּלֶךְ	
ambapo–	mahali	mpaka–	Betheli	mpaka–	kutoka–Negevu	kwa–safari–zake	Na–akaenda	
	H4725	H5704	H1008	H5704	H5045	H4550	H3212	

הָעָי׃	וּבֵין	בֵּית־אֵל	בֵּין	בַּתְּחִלָּה	(אֲהֵלֹה׀ | ׀אהלה)	שָׁם	הָיָה
Ai	na–kati–ya	Betheli	kati–ya	mwanzoni	hema–lake	hema–lake	huko	ilikuwa
H5857	H0996	H1008	H0996	H8462	H0168	H0168	H8033	H1961

Aliendelea na safari yake kutoka Negebu hadi Betheli, mahali ambapo hema yake ilikuwa tangu mwanzo, kati ya Betheli na mji wa Ai.

4

שָׁם	וַיִּקְרָא	בָּרִאשֹׁנָה	שָׁם	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	הַמִּזְבֵּחַ	מְקוֹם	אֶל־
huko	na–akaliita	mwanzoni	huko	aliifanya	ambayo–	madhabahu	mahali–pa	Kwenye–
H8033	H7121	H7223	H8033			H4196	H4725	H0413

יְהוָה׃	בְּשֵׁם	אַבְרָם
Yahwe	jina–la	Abramu
H3068	H8034	H0087

Akaenda mahali ambapo madhabahu ilikuwa imejengwa mwanzoni. Hapa akaliitia jina la Yahwe.

5

וּבָקָר	צֹאן־	הָיָה	אַבְרָם	אֶת־	הַהֹלֵךְ	לְלוֹט	וְגַם־	
na–ng'ombe	kondoo–	alikuwa–na	Abramu	pamoja–na	aliyekwenda	Lutu	Na–pia–	
H1241	H6629	H1961	H0087	H0854	H1980	H3876	H1571	

וְאֹהָלִים׃
na–hema
H0168

aliyekuwa anasafiri na Abram, alikuwa pia na ngo'mbe, makundi ya mifugo, na mahema.

6

רְכוּשָׁם	הָיָה	כִּי־	יַחְדָּו	לָשֶׁבֶת	הָאָרֶץ	אֹתָם	נָשָׂא	וְלֹא־	
mali–yao	ilikuwa	kwa–sababu–	pamoja	kukaa	nchi	wao	kuwachukua	Na–haikuweza–	
H7399	H1961			H3427	H0776	H0853	H5375	H3808	

יַחְדָּו׃	לָשֶׁבֶת	יָכְלוּ	וְלֹא	רָב
pamoja	kukaa	hawakuweza	na–hawakuweza	nyingi
	H3427	H3201	H3808	

Nchi haikuwatosha wote kukaa pamoja karibu kwa sababu mali zao zilikuwa nyingi sana, kiasi kwamba hawakuweza kukaa pamoja.

7

רֹעֵי
wachungaji–wa
H7473

וּבֵין
na–kati–ya
H0996

אַבְרָם
Abramu
H0087

מִקְנֵה־
mifugo–ya
H4735

רֹעֵי
wachungaji–wa
H7473

בֵּין
kati–ya
H0996

רִיב
ugomvi
H7379

וַיְהִי־
Na–ikawa–
H1961

בָּאָרֶץ׃
nchini
H0776

יֹשֵׁב
walikaa
H3427

אָז
wakati–huo

וְהַפְּרִזִּי
na–Waperizi
H6522

וְהַכְּנַעֲנִי
na–Wakanaani

לוֹט
Lutu
H3876

מִקְנֵה־
mifugo–ya
H4735

Pia, kulikuwa na ugomvi kati ya wachunga wanyama wa Abram na wachunga wanyama wa Lutu. Wakanaani pamoja na Waperizi walikuwa wakiishi katika nchi ile wakati huo.

8

בֵּינִי
kati–yangu
H0996

מְרִיבָה
ugomvi
H4808

תְּהִי
usiwepo
H1961

נָא
tafadhali
H4994

אַל־
usiwepo–
H0408

לוֹט
Lutu
H3876

אֶל־
kwa–
H0413

אַבְרָם
Abramu
H0087

וַיֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

אֲנָשִׁים
watu
H0376

כִּי־
kwa–sababu–

רֹעֶיךָ
wachungaji–wako
H7473

וּבֵין
na–kati–ya
H0996

רֹעַי
wachungaji–wangu
H7473

וּבֵין
na–kati–ya
H0996

וּבֵינֶיךָ
na–kati–yako
H0996

אֲנָחְנוּ׃
sisi
H0587

אַחִים
ndugu
H0251

Kwa hiyo Abram akamwambia Lutu, “Pasiwe na ugomvi kati yako na mimi, na kati ya wachunga wanyama wako na wachunga wanyama wangu; licha ya hayo sisi ni familia.

9

אִם־
ukienda–

מֵעָלָי
kutoka–kwangu

נָא
tafadhali
H4994

הִפָּרֶד
jitenganishe
H6504

לְפָנֶיךָ
mbele–yako
H6440

הָאָרֶץ
nchi
H0776

כָּל־
nchi–yote–
H3605

הֲלֹא
Je–
H3808

וְאַשְׂמְאִילָה׃
nitakwenda–kushoto
H8041

הַיָּמִין
kulia
H3225

וְאִם־
na–ukienda–

וְאֵימְנָה
nitakwenda–kulia
H3231

הַשְׂמְאל
kushoto
H8040

Je nchi hii yote haiko mbele yako? Nenda na ujitenge na mi. Ikiwa utakwenda kushoto, mimi nitakwenda kulia. au ikiwa utakwenda kulia, mimi nitakwenda kushoto.”

10

הַיַּרְדֵּן
Yordani
H3383

כִּכַּר
bonde–la
H3603

כָּל־
bonde–lote–la
H3605

אֶת־
–
H0853

וַיַּרְא
na–akaona
H7200

עֵינָיו
macho–yake

אֶת־
–
H0853

לוֹט
Lutu
H3876

וַיִּשָּׂא־
Na–akainua–
H5375

וְאֶת־
na–
H0853

סְדֹם
Sodoma
H5467

אֶת־
–
H0853

יְהוָה
Yahwe
H3068

שִׁחֵת
kuharibu–kwa
H7843

וּלְפָנֵי
kabla–ya
H6440

מַשְׁקֶה
lilikuwa–na–maji

כֻּלָּהּ
lote
H3605

כִּי
kwamba

צֹעַר׃
Soari
H6820

כְּבֹא
kwenda
H0935

מִצְרַיִם
Misri
H4714

כְּאֶרֶץ
kama–nchi–ya
H0776

יְהוָה
Yahwe
H3068

כְּגַן־
kama–bustani–ya
H1588

עֲמֹרָה
Gomora
H6017

Kwa hiyo Lutu akatazama, na akaona kuwa nchi yote tambarare ya Yorodani ilikuwa na maji kila mahali hadi Zoari, kama vile bustani ya Yahwe, na kama nchi ya Misri. Hii ilikuwa ni kabla Yahwe hajaiangamiza Sodoma na Gomora.

11

לוֹט
Lutu
H3876

וַיִּסַּע
na–akasafiri
H5265

הַיַּרְדֵּן
Yordani
H3383

כִּכַּר
bonde–la
H3603

כָּל־
bonde–lote–la
H3605

אֶת
–
H0853

לוֹט
Lutu
H3876

לוֹ
mwenyewe

וַיִּבְחַר־
Na–akachagua–
H0977

אֲחִיו׃
ndugu–yake
H0251

מֵעַל
kutoka–kwa

אִישׁ
mtu
H0376

וַיִּפָּרְדוּ
na–wakatengana
H6504

מִקֶּדֶם
mashariki

Kwa hiyo Lutu akajichagulia yeye mwenyewe nchi tambarare ya Yorodani na akasafiri mashariki, na ndugu hawa wakatengana wao kwa wao.

הַכִּכָּר	בְּעָרֵי	יָשַׁב	וְלוֹט	כְּנָעַן	בְּאֶרֶץ־	יָשַׁב	אַבְרָם		12
bonde–la	katika–miji–ya	alikaa	na–Lutu	Kanaani	katika–nchi–ya	alikaa	Abramu		
H3603		H3427	H3876		H0776	H3427	H0087		

סְדֹם׃	עַד־	וַיֶּאֱהַל	
Sodoma	mpaka–	na–akapiga–hema	
H5467	H5704	H0167	

Abram akaishi katika nchi ya Kanaani, na Lutu akaishi katika miji ya tambarare. Akatandaza hema zake hadi Sodoma.

מְאֹד׃	לַיהוָה	וְחַטָּאִים	רָעִים	סְדֹם	וְאַנְשֵׁי		13
sana	kwa–Yahwe	na–wenye–dhambi	walikuwa–wabaya	Sodoma	Na–watu–wa		
H3966	H3068	H2400		H5467	H0376		

Na sasa watu wa Sodoma walikuwa waovu na wenye dhambi nyingi dhidi ya Yahwe.

שָׂא	מֵעִמּוֹ	לוֹט	הִפָּרֶד־	אַחֲרֵי	אַבְרָם	אֶל־	אָמַר	וַיהוָה	14
inua	kutoka–kwake	Lutu	kutengana–kwa	baada–ya	Abramu	kwa–	akasema	Na–Yahwe	
H5375		H3876	H6504		H0087	H0413	H0559	H3068	

וְנֶגְבָּה	צָפֹנָה	שָׁם	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	מִן־	וּרְאֵה	עֵינֶיךָ	נָא
na–kusini	kaskazini	upo	wewe	ambapo–	mahali	kutoka–	na–uone	macho–yako	tafadhali
H5045	H6828	H8033			H4725		H7200		H4994

וְיָמָּה׃	וָקֵדְמָה
na–magharibi	na–mashariki
H3220	

Yahwe akamwambia Abram baada ya Lutu kuondoka kwake, “Angalia kuanzia mahali ulipo simama hadi kaskazini, kusini, mashariki, na magharibi.

אֶתְּנֶנָּה	לְךָ	רְאֵה	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	כָּל־	אֶת־	כִּי	15
nitakupa	wewe	unaona	wewe	ambayo–	nchi	nchi–yote–	–	Kwa–sababu	
H5414		H7200			H0776	H3605	H0853		

עוֹלָם׃	עַד־	וּלְזַרְעֲךָ
milele	mpaka–	na–kwa–uzao–wako
H5769	H5704	H2233

Nchi yote hii uionayo, nitakupatia wewe pamoja na uzao wako milele.

אִישׁ	יוּכַל	אִם־	וְאֵשֶׁר	הָאָרֶץ	כַּעֲפַר	זַרְעֶךָ	אֶת־	וְשַׂמְתִּי	16
mtu	akiweza	akiweza–	ambao	ardhi	kama–mavumbi–ya	uzao–wako	–	Na–nitaufanya	
H0376	H3201			H0776	H6083	H2233	H0853		

יִמָּנֶה׃	זַרְעֶךָ	גַּם־	הָאָרֶץ	עֲפַר	אֶת־	לִמְנוֹת	
utahesabika	uzao–wako	pia–	ardhi	mavumbi–ya	–	kuhesabu	
H4487	H2233	H1571	H0776	H6083	H0853	H4487	

Nitawafanya uzao wako kuwa wengi kama mavumbi ya nchi, kiasi kwamba kama kuna mtu anaweza kuhesabu mavumbi ya nchi, ndipo na uzao wako pia utahesabika.

אֶתְּנֶנָּה׃	לְךָ	כִּי	וּלְרָחְבָּהּ	לְאָרְכָּהּ	בָּאָרֶץ	הִתְהַלֵּךְ	קוּם	17
nitakupa	wewe	kwa–sababu	na–kwa–upana–wake	kwa–urefu–wake	nchi	tembelea	Simama	
H5414			H7341	H0753	H0776	H1980		

Inuka, tembea katika urefu na upana wa nchi hii, kwa kuwa nitakupatia.”

בְּחֶבְרוֹן	אֲשֶׁר	מַמְרֵא	בְּאֵלֹנֵי	וַיֵּשֶׁב	וַיִּבֶן	אַבְרָם	וַיֶּאֱהַל	18
Hebroni	ambayo	Mamre	katika–mialoni–ya	na–akakaa	na–akaja	Abramu	Na–akapiga–hema	
		H4471	H0436	H3427	H0935	H0087	H0167	

פ	:לַיהוָה	מִזְבֵּחַ	שָׁם	וַיִּבֶן־
.	kwa–Yahwe	madhabahu	huko	na–akajenga–
	H3068	H4196	H8033	H1129

Kwa hiyo Abram akachukua hema yake, akaja na kukaa katika mwaloni wa Mamre, ambao uko Hebroni, na pale akajenga Madhabahu ya Yahwe.

Chapter 14

אֶלָסָר	מֶלֶךְ	אַרְיוֹךְ	שִׁנְעָר	מֶלֶךְ־	אַמְרָפֶל	בִּימֵי	וַיְהִי	1
Elasari	mfalme–wa	Arioki	Shinari	mfalme–wa	Amrafeli	katika–siku–za	Na–ikawa	
H0495	H4428		H8152	H4428	H0569	H3117	H1961	

גּוֹיִם׃	מֶלֶךְ	וְתִדְעָל	עֵילָם	מֶלֶךְ	כְּדָרְלָעֹמֶר
mataifa	mfalme–wa	na–Tidali	Elamu	mfalme–wa	Kedorlaoma
	H4428	H8413		H4428	H3540

Ikiwa katika siku za Amrafeli, mfalme wa shinari, Arioko, mfalme wa Elasari, Kedorlaoma, mfalme wa Elam na Tidali, mfalme wa Goimu,

עֲמֹרָה	מֶלֶךְ	בִּרְשָׁע	וְאֶת־	סְדֹם	מֶלֶךְ	בֶּרַע	אֶת־	מִלְחָמָה	עָשׂוּ	2
Gomora	mfalme–wa	Birsha	na–na	Sodoma	mfalme–wa	Bera	na	vita	walifanya	
H6017	H4428	H1306	H0854	H5467	H4428	H1298	H0854	H4421		

וּמֶלֶךְ	(צְבוֹיִים)	[צביים]	מֶלֶךְ	וְשֶׁמְאֵבֶר	אַדְמָה	מֶלֶךְ	וְשִׁנְאָב
na–mfalme–wa	(Seboimu)	[Seboimu]	mfalme–wa	na–Shemeberi	Adma	mfalme–wa	Shinabu
H4428	H6636	H6636	H4428	H8038	H0126	H4428	H8134

צֹעַר׃	הִיא־	בָּלַע
Soari	hiyo–ni	Bela
H6820	H1931	

walifanya vita dhidi ya Bera mfalme wa Sodoma, Birsha, mfalme wa Gomora, Shinabu, mfalme wa Adma, Shemeberi, mfalme wa Seboim, na mfalme wa Bela(pia ikiitwa Soari).

הַמָּלַח׃	יָם	הִוא	הַשִּׂדִּים	עֵמֶק	אֶל־	חָבְרוּ	אֵלֶּה	כָּל־	3
Chumvi	bahari–ya	hilo	Sidimu	bonde–la	katika	walijiunga	hawa	Wote	
H4417	H3220	H1931	H7708	H6010	H0413	H2266	H0428	H3605	

Hawa wafalme watano wa mwisho waliungana pamoja katika bonde la Sidim (pia likiitwa bahari ya chumvi).

עֶשְׂרֵה	וּשְׁלֹשׁ־	כְּדָרְלָעֹמֶר	אֶת־	עָבְדוּ	שְׁנָה	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	4
kumi–na–tatu	na–miaka	Kedorlaoma	(kitu)	walimtumikia	mwaka	kumi–na–mbili	Miaka	
H6240	H7969	H3540	H0853	H5647	H8141	H6240	H8147	

מָרְדוּ׃	שְׁנָה
waliasi	mwaka
H4775	H8141

Kwa miaka kumi na mbili walimtumikia Kedorlaoma, lakini katika mwaka wa kumi na tatu waliasi.

אֲשֶׁר	וְהַמְּלָכִים	כְּדָרְלָעֹמֶר	בָּא	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	וּבְאַרְבַּע	5
ambao	na–wafalme	Kedorlaoma	alikuja	mwaka	kumi–na–nne	Na–katika–mwaka	
	H4428	H3540	H0935	H8141	H6240	H0702	

הַזּוּזִים	וְאֶת־	קַרְנַיִם־בַּעַשְׁתְּרֹת	רְפָאִים	אֶת־	וַיַּכּוּ	אֹתָם	
Wazuzimu	na	katika–Ashteroth–Karnaimu	Warefaimu	(kitu)	na–wakawapiga	walikuwa–naye	
H2104	H0853	H6255		H0853	H5221	H0854	

קִרְיָתָיִם׃	בְּשָׁוֵה	הָאֵימִים	וְאֶת	בְּהָם	
Kiriataimu	katika–Shawe	Waemimu	na	katika–Hamu	
H7156	H7740	H0368	H0853	H1990	

Kisha katika mwaka wa kumi na nne, Kedorlaoma na wafalme waliokuwa pamoja nae walikuja na kuwashambulia Warefai katika Ashteroth Karnaimu, na Wazuzi katika Hamu, Waemi katika Shawe Kiriathaimu,

הַמִּדְבָּר׃	עַל־	אֲשֶׁר	פָּארָן אֵל	עַד	שֵׂעִיר	בְּהַרְרָם	הַחֹרִי	וְאֶת־	6
jangwa	karibu–na	ambayo	El–Parani	hadi	Seiri	katika–mlima–wao	Wahori	na	
			H0364	H5704		H2022	H2752	H0853	

na Wahori katika mlima wao wa Seiri, mpaka El Parani iliyo karibu na jangwa.

כָּל־	אֶת־	וַיַּכּוּ	קָדֵשׁ	הִוא	מִשְׁפָּט עֵין	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	וַיָּשֻׁבוּ	7
yote	(kitu)	na–wakawapiga	Kadeshi	hiyo–ni	En–Mishpati	hadi	na–wakaja	Na–wakarudi	
H3605	H0853	H5221	H6946	H1931	H5880	H0413	H0935	H7725	

תָּמָר׃ בְּחַצְצֹן	הַיֹּשֵׁב	הָאֱמֹרִי	אֶת־	וְגַם	הָעֲמָלֵקִי	שְׂדֵה
katika–Hasason–Tamari	wakaao	Waamori	(kitu)	na–pia	Waamaleki	nchi–ya
H2688	H3427	H0567	H0853	H1571	H6003	

Kisha wakarudi wakaja En Misifati (Pia ikiitwa Kadeshi), na kuishinda nchi yote ya Waamaleki, na pia Waamori ambao waliishi Hasasoni Tamari.

אַדְמָה	וּמֶלֶךְ	עֲמֹרָה	וּמֶלֶךְ	סְדֹם	מֶלֶךְ־	וַיֵּצְא		8
Adma	na–mfalme–wa	Gomora	na–mfalme–wa	Sodoma	mfalme–wa	Na–akatoka		
H0126	H4428	H6017	H4428	H5467	H4428	H3318		

וַיַּעַרְכוּ	צֹעַר	הִוא־	בָּלַע	וּמֶלֶךְ	צְבוֹיִם(	]צביים	וּמֶלֶךְ
na–wakapanga–vita	Soari	hiyo–ni	Bela	na–mfalme–wa	(Seboimu)	[Seboimu]	na–mfalme–wa
	H6820	H1931		H4428	H6636	H6636	H4428

הַשִּׂדִּים׃	בְּעֵמֶק	מִלְחָמָה	אִתָּם	
la–Sidimu	katika–bonde	vita	nao	
H7708	H6010	H4421	H0854	

Kisha mfalme wa Sodoma, mfalme wa Gomora, mfalme wa Adma, mfalme wa Seboim, na mfalme wa Bela (pia ikiitwa Soari) walikwenda na kuandaa vita

וְאַמְרָפֶל	גּוֹיִם	מֶלֶךְ	וְתִדְעָל	עֵילָם	מֶלֶךְ	כְּדָרְלָעֹמֶר	אֵת	9
na–Amrafeli	mataifa	mfalme–wa	na–Tidali	Elamu	mfalme–wa	Kedorlaoma	dhidi–ya	
H0569		H4428	H8413		H4428	H3540	H0854	

הַחֲמִשָּׁה׃	אֶת־	מְלָכִים	אַרְבָּעָה	אֶלָּסָר	מֶלֶךְ	וְאַרְיוֹךְ	שִׁנְעָר	מֶלֶךְ
watano	dhidi–ya	wafalme	wanne	Elasari	mfalme–wa	na–Arioki	Shinari	mfalme–wa
H2568	H0854	H4428	H0702	H0495	H4428		H8152	H4428

dhidi ya Kadorlaoma, mfalme wa Elam, Tidali mfalme wa Goim, Amrafeli, mfalme wa Shinari, Arioki, mfalme wa Elasari; wafme wanne dhidi ya wale watano.

10

סְדֹם	מֶלֶךְ־	וַיַּכּוּ	חַמָּר	בְּאֶרֹת	בָּאֶרֹת	הַשִּׂדִּים	וְעֶמֶק
Sodoma	mfalme–wa	na–wakakimbia	ya–lami	mashimo	mashimo	Sidimu	Na–bonde–la
H5467	H4428	H5127	H2564	H0875	H0875	H7708	H6010

נָסוּ׃	הֵרָה	וְהַנִּשְׁאָרִים	שָׁמָּה	וַיִּפְּלוּ־	וַעֲמֹרָה	
walikimbia	mlimani	na–waliobaki	huko	na–wakaanguka	na–Gomora	
H5127	H2022	H7604	H8033	H5307	H6017	

Na sasa bonde la Sidimu lilikuwa limejaa mashimo ya lami, na wafalme wa Sodoma na Gomora walipokimbia, wakaanguka pale. Wale waliosalia wakakimbilia milimani.

11

אָכְלָם	כָּל־	וְאֶת־	וַעֲמֹרָה	סְדֹם	רְכֻשׁ	כָּל־	אֶת־	וַיִּקְחוּ
vyakula–vyao	vyote	na	na–Gomora	Sodoma	mali–ya	yote	(kitu)	Na–wakachukua
H0400	H3605	H0853	H6017	H5467	H7399	H3605	H0853	H3947

וַיֵּלֵכוּ׃
na–wakaenda
H3212

Kwa hiyo adui akachukua mali zote za Sodoma na Gomora na vyakula vyao vyote, na wakaenda zao,

12

אַבְרָם	אֲחִי	בֶּן־	רְכֻשׁוֹ	וְאֶת־	לוֹט	אֶת־	וַיִּקְחוּ
Abramu	ndugu–ya	mwana–wa	mali–yake	na	Lutu	(kitu)	Na–wakamchukua
H0087	H0251		H7399	H0853	H3876	H0853	H3947

בְּסְדֹם׃	יֹשֵׁב	וְהוּא	וַיֵּלֵכוּ
katika–Sodoma	alikaa	na–yeye	na–wakaenda
H5467	H3427	H1931	H3212

walipoondoka, wakamchukua pia Lutu, mtoto wa ndugu yake na Abram ambaye aliishi Sodoma, pamoja na mali zake zote.

13

בְּאֵלֹנֵי	שֹׁכֵן	וְהוּא	הָעִבְרִי	לְאַבְרָם	וַיַּגֶּד	הַפָּלִיט	וַיָּבֹא	
katika–mialoni–ya	alikaa	na–yeye	Mwebrania	Abramu	na–akamwambia	mkimbizi	Na–akaja	
H0436	H7931	H1931	H5680	H0087	H5046		H0935	

בְּרִית־	בַּעֲלֵי	וְהֵם	עָנֵר	וַאֲחֵי	אֶשְׁכֹּל	אֲחֵי	הָאֱמֹרִי	מַמְרֵא
agano–la	walioshirikiana–na	na–wao	Aneri	na–ndugu–ya	Eshkoli	ndugu–ya	Mwamori	Mamre
H1285	H1167	H1992	H6063	H0251	H0812	H0251	H0567	H4471

אַבְרָם׃
Abramu
H0087

Mmoja ambaye alitoroka alikuja na kumwambia Abram mwebrania. Alikuwa anaishi katika mialoni ya Mamre, mwamori ambaye alikuwa ni ndugu wa Eshkoli na Aneri ambao walikuwa washirika wa Abram.

14

אֶת־	וַיָּרֶק	אָחָיו	נִשְׁבָּה	כִּי	אַבְרָם	וַיִּשְׁמַע
(kitu)	na–akaandaa	ndugu–yake	alitekwa	kwamba	Abramu	Na–akasikia
H0853	H7324	H0251	H7617		H0087	H8085

וּשְׁלֹשׁ	עָשָׂר	שְׁמֹנָה	בֵּיתוֹ	יְלִידֵי	חֲנִיכָיו
na–mia	na–kumi–na–nane	mia–tatu	nyumbani–mwake	waliozaliwa	watumishi–wake–waliofunzwa
H7969	H6240	H8083		H3211	H2593

דָּן׃	עַד־	וַיִּרְדֹּף	מֵאוֹת
Dani	hadi	na–akawafuatia	tatu
H1835	H5704	H7291	H3967

Abram aliposikia kuwa maadui wamemteka ndugu yake, akawaongoza wanaume waliofunzwa na kuzaliwa nyumbani mwake 318 na akawaongoza hadi Dani.

15 וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם וַיִּרְדְּפֵם
Na–akawagawanya dhidi–yao usiku yeye na–watumishi–wake na–akawapiga na–akawafuatia
H7291 H5221 H5650 H1931 H3915

חוֹבָה עַד־ אֲשֶׁר מִשְׂמְאל לְדַמָּשֶׂק׃
Hoba hadi ambayo kaskazini–ya Dameski
H2327 H5704 H8040 H1834

Akawagawanya watu wake dhidi yao usiku na kuwavamia, na kuwafukuza mpaka Hoba, ambayo iko kaskazini mwa Dameski.

16 וַיָּשֶׁב אֶת (kitu) H0853 לוֹט Lutu H3876 וְגַם na–pia H1571 אֶת־ (kitu) H0853 כָּל־ yote H3605 הָרְכֻשׁ mali H7399 וְאֶת־ na H0853 הַנָּשִׁים wanawake H0802 וְגַם na–pia H1571 אֶת־ (kitu) H0853 וְאֶת־ na H0853 אֲחִיו ndugu–yake H0251 וּרְכֻשׁוֹ na–mali–yake H7399 הָעָם׃ watu
הֵשִׁיב alirudisha H7725

Kisha akarudisha mali zote, pia akamrudisha ndugu yake Lutu na mali zake, pamoja na wanawake na watu wengine.

17 וַיֵּצֵא Na–akatoka H3318 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 סְדֹם Sodoma H5467 לִקְרָאתוֹ kumlaki H7125 אַחֲרֵי baada–ya H0310 שׁוּבוֹ kurudi–kwake H7725 מֵהַכּוֹת kutoka–kupiga H5221 אֶת־ (kitu) H0853

כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת־ na H0853 הַמְּלָכִים wafalme H4428 אֲשֶׁר ambao H0834 אִתּוֹ walikuwa–naye H0854 אֶל־ katika H0413 עֵמֶק bonde–la H6010 שָׁוֵה Shawe H7740 עֵמֶק bonde–la H6010 הוּא hilo H1931 עֵמֶק bonde–la H6010
Kedorlaoma na H0853 wafalme H4428 ambao H0834 walikuwa–naye H0854 katika H0413 bonde–la H6010 Shawe H7740 bonde–la H6010 hilo H1931 bonde–la H6010
H3540

הַמֶּלֶךְ׃
Mfalme
H4428

Baada ya Abram kurudi kutoka kumpiga Kadorlaoma na wafalme waliokuwa pamoja nae, mfalme wa Sodoma akatoka kuonana nae katika bonde la Shawe (pia iliitwa bonde la mfalme).

18 וּמַלְכִּי־צֶדֶק Na–Melkizedeki H4442 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 שָׁלֵם Salemu H8004 הוֹצִיא alitoa H3318 לֶחֶם mkate H3899 וְיַיִן na–divai H3196 וְהוּא na–yeye H1931 כֹּהֵן kuhani–wa H3548 לְאֵל Mungu H0410

עֶלְיוֹן׃
Aliye–Juu–Sana

Melkizedeki, mfalme wa Salem, akaleta mkate na divai. Alikuwa ni kuhani wa Mungu aliye juu sana.

19 וַיְבָרְכֵהוּ Na–akambariki H1288 וַיֹּאמַר na–akasema H0559 בָּרוּךְ Abarikiwe H1288 אַבְרָם Abramu H0087 לְאֵל na–Mungu H0410 עֶלְיוֹן Aliye–Juu–Sana H5945 קֹנֵה Muumba–wa H7069

וָאָרֶץ׃ שָׁמַיִם
na–nchi mbingu
H0776 H8064

Alimbariki akisema, “Abarikiwea Abram na Mungu aliye juu sana, muumba wa mbingu na nchi.

בְּיָדֶךָ
mkononi–mwako
H3027

צָרֶיךָ
adui–zako

מִנֶּן
amewatia
H4042

אֲשֶׁר־
ambaye

עֶלְיוֹן
Aliye–Juu–Sana

אֵל
Mungu
H0410

וּבָרוּךְ
Na–abarikiwe
H1288

20

מִכֹּל׃
ya–vyote
H3605

מַעֲשֵׂר
zaka
H4643

לוֹ
yeye

וַיִּתֶּן־
Na–akampa
H5414

Abarikiwe Mungu aliye juu sana, ambaye amekupatia adui zako katika mikono yako.” Kisha Abram akampatia sehemu ya kumi ya kila kitu.

קַח־
chukua
H3947

וְהָרְכ�ush
na–mali
H7399

הַנֶּפֶשׁ
watu
H5315

לִי
mimi

תֶּן־
Nipe
H5414

אַבְרָם
Abramu
H0087

אֶל־
kwa
H0413

סְדֹם
Sodoma
H5467

מֶלֶךְ־
mfalme–wa
H4428

וַיֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

21

לָךְ׃
kwa–ajili–yako

Mfalme wa Sodama akamwambia Abram, “Nipatie watu, na ujichukulie wewe mwenyewe mali.”

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֶל־
kwa
H0413

יָדִי
mkono–wangu
H3027

הֲרִימֹתִי
Nimeinua

סְדֹם
Sodoma
H5467

מֶלֶךְ
mfalme–wa
H4428

אֶל־
kwa
H0413

אַבְרָם
Abramu
H0087

וַיֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

22

וָאָרֶץ׃
na–nchi
H0776

שָׁמַיִם
mbingu
H8064

קֹנֵה
Muumba–wa
H7069

עֶלְיוֹן
Aliye–Juu–Sana

אֵל
Mungu
H0410

Abram akamwambia mfalme wa Sodoma, “Nimeinua juu mkono wangu kwa Yahwe, Mungu aliye juu sana, muumbaji wa mbingu na nchi,

אָקַח
nitachukua
H3947

וְאִם־
kwamba–kutoka

נַּעַל
kiatu
H5275

שְׂרוֹךְ־
ukanda–wa
H8288

וְעַד
hadi
H5704

מִחוּט
uzi
H2339

אִם־
Kwamba–kutoka

23

אֵת־
(kitu)
H0853

הֶעֱשַׁרְתִּי
nilimtajirisha
H6238

אֲנִי
mimi
H0589

תֹאמַר
kusema
H0559

וְלֹא
na–huwezi
H3808

לָךְ
ni–chako

אֲשֶׁר־
ambacho

מִכֹּל־
kutoka–kitu–chochote
H3605

אַבְרָם׃
Abramu
H0087

kwamba sitachukua uzi wala gidamu ya kiatu, au kitu chochote ambacho ni chako, 'ili kwamba usiseme, nimemfanya Abram kuwa tajiri.'

הָלְכוּ
walikwenda
H1980

אֲשֶׁר
ambao

הָאֲנָשִׁים
watu
H0376

וְחֶלְקָ
na–sehemu–ya

הַנְּעָרִים
vijana
H5288

אָכְלוּ
walichokula
H0398

אֲשֶׁר
kile

רַק
tu
H7535

בִּלְעֲדַי
Isipokuwa
H1107

24

ס
(mwisho)

חֶלְקָם׃
sehemu–yao

יִקְחוּ
wachukue
H3947

הֵם
wao
H1992

וּמַמְרֵא
na–Mamre
H4471

אֶשְׁכֹּל
Eshkoli
H0812

עָנֵר
Aneri
H6063

אִתִּי
nami
H0854

Sitachukua chochote isipokuwa kile ambacho vijana wamekula na sehemu za watu waliokwenda nami. Aneri, Eskoli, na Mamre na wachukue sehemu zao.”

Chapter 15

1 וְאַחַר דִּבְרֵי־לָה הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־ אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר
Baada-ya mambo haya neno-la lilikuwa Yahwe kwa Abramu katika-maono akisema
H0559 H4236 H0087 H0413 H3068 H1697 H1961 H0428 H1697

אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד׃
mimi ngao yako thawabu-yako kubwa sana
H0595 H4043 H0595 H0087 H3372 H0408 H3966

Baada ya mabo haya neno la Yahwe likamjia Abram katika maono, likisema, “Usiogope, Abram! mimi ni ngao yako na thawabu yako kubwa sana.”

2 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה־תִּתֶּן לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי
Na-akasema Abramu Bwana Yahwe nini-mi utanipa mimi na-mimi naenda bila-mtoto
H0559 H0087 H0136 H3069 H4100 H5414 H0595 H1980 H6185

וּבֶן־ בֵּיתִי זֶה דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר׃
na-mwana-wa nyumba-yangu urithi-wa Dameski Eliezeri
H0461 H1834 H1931 H4943

Abram akasema, “Bwana Yahwe, utanipatia nini, kwa kuwa naenda bila mtoto, na mrithi wa nyumba yangu ni Eliezeri wa Dameski?”

3 וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי נָתָתָּה לֹא זָרַע וְהִנֵּה בֶן־
Na-akasema Abramu Tazama kwangu hukupa hukupa uzao na-tazama mwana-wa
H0559 H0087 H2005 H3808 H5414 H2233 H2009

בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי׃
nyumba-yangu atanirithi mimi
H3423 H0853

Abram akasema, “Kwakuwa hujanipatia uzao, tazama, mwangalizi wa nyumba yangu ndiye mrithi wangu.”

4 וְהִנֵּה דְבַר־ יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא זֶה יִירָשֶׁךָ כִּי־ אִם
Na-tazama neno-la Yahwe kwake akisema Huyu hatakurithi bali isipokuwa
H2009 H1697 H3068 H0413 H0559 H3808 H3423 H3588 H3588

אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ׃
yule atakayetoka tumboni-mwako yeye atakurithi
H3318 H4578 H1931 H3423

Kisha, tazama, neno la Yahwe likaja kwake, kusema, “Mtu huyu hatakuwa mrithi wako; isipokuwa atakaye toka katika mwili wako ndiye atakuwa mrithi wako.”

5 וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־ נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים
Na-akamtoa nje yeye nje Tazama tafadhali mbinguni na-uhesabu nyota
H3318 H2351 H0853 H3318 H5027 H4994 H8064 H5608 H3556

אִם־ תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃
kama utaweza kuzihesabu hizo na-akasema kwake hivyo itakuwa uzao-wako
H3201 H3588 H0853 H3541 H0559 H3541 H1961 H2233

Kisha akamtoa nje, na akasema, Tazama mbinguni, na uzihesabu nyota, ikiwa unaweza kuzihesabu.” Kisha akamwambia, hivyo ndivyo uzao wako utakavyokuwa.

6 וְהֶאֱמִן בַּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה׃
Na-akaamini Na-akahesabiwa kwake katika-Yahwe
H0539 H2803 H3541 H6666

Akamwamini Yahwe, na akamuhesabia jambo hili kuwa mwenye haki.

לָֽתֶת	כַּשְׂדִּ֑ים	מֵאוּר	הוֹצֵאתִ֖יךָ	אֲשֶׁ֥ר	יְהוָ֛ה	אֲנִ֥י	אֶלָּ֖יו	וַיֹּ֣אמֶר	7
kukupa	ya–Wakaldayo	kutoka–Uri	nilikutoa	ambaye	Yahwe	Mimi	kwake	Na–akasema	
H5414	H3778		H3318		H3068	H0589	H0413	H0559	

לָֽרֶשְׁתָּ֥הּ׃	הַזֹּ֖את	הָאָ֥רֶץ	אֶת־	לָ֛ךְ
kuirithi	hii	nchi	(kitu)	wewe
H3423	H2063	H0776	H0853	

Akamwambia, Mimi ni Yahwe, niliye kutoa katika Uru ya Wakaldayo, na kukupatia nchi hii kuirithi.”

אִירָשֶׁ֥נָּה׃	כִּ֖י	אֵדָ֑ע	בַּמָּ֥ה	יֱהוִ֛ה	אֲדֹנָ֥י	וַיֹּ֣אמֶר	8
nitairithi	kwamba	nitajua	kwa–nini	Yahwe	Bwana	Na–akasema	
H3423		H3045	H4100	H3069	H0136	H0559	

Akasema, “Bwana Yahwe, nitajua je kuwa nitairithi?”

מְשֻׁלֶּ֔שֶׁת	וְעֵ֣ז	מְשֻׁלֶּ֔שֶׁת	עֶגְלָ֥ה	לִ֖י	קְחָ֛ה	אֵלָ֥יו	וַיֹּ֣אמֶר	9
wa–miaka–mitatu	na–mbuzi	wa–miaka–mitatu	ndama	kwangu	Chukua	kwake	Na–akasema	
H8027	H5795	H8027			H3947	H0413	H0559	

וְגוֹזָֽל׃	וְתֹ֖ר	מְשֻׁלָּ֑שׁ	וְאַ֣יִל	
na–kinda–la–njiwa	na–njiwa	wa–miaka–mitatu	na–kondoo–dume	
H1469	H8449	H8027		

Kisha akamwambia, “Nipatie ndama wa umri wa miaka mitatu, mbuzi mke wa umri wa miaka mitatu, na kondoo mume wa umri wa miaka mitatu, na njiwa na mwana njiwa.”

וַיִּתֶּן	בַּתָּוֶךְ	אֹתָם֙	וַיְבַתֵּ֔ר	אֱלֹהִ֑ים	כָּל־	אֶת־	לוֹ֙	וַיִּקַּ֤ח־		10
na–akaviweka	katikati	vipande	na–akavipasua	hivi	vyote	(kitu)	kwake	Na–akachukua		
H5414	H8432	H0853	H1334	H0428	H3605	H0853		H3947		

בָּתָֽר׃	לֹ֥א	הַצִּפֹּ֖ר	וְאֶת־	רֵעֵ֥הוּ	לִקְרַ֣את	בִּתְרֹ֑ו	אִ֥ישׁ־	
hakupasua	hakuwapasua	ndege	lakini	mwenzake	kuelekeana	kipande–chake	kila	
H1334	H3808	H6833	H0853	H7453	H7125	H1335	H0376	

Akamletea hivi vyote, akavipasua katika sehemu mbili, akaweka kila kipande kuelekea mwenzake, ila ndege hakuawapasua.

אַבְרָֽם׃	אֹתָ֖ם	וַיַּשֵּׁ֑ב	הַפְּגָרִ֔ים	עַל־	הָעַ֣יִט	וַיֵּ֥רֶד	11
Abramu	wao	na–akawafukuza	mizoga	juu–ya	ndege–wa–kuwinda	Na–wakashuka	
H0087	H0853	H5380	H6297		H5861	H3381	

Wakati ndege walipokuja juu ya mizoga, Abram akawafukuza.

אֵימָ֖ה	וְהִנֵּ֑ה	אַבְרָ֔ם	עַל־	נָפְלָ֣ה	וְתַרְדֵּמָ֞ה	לָב֣וֹא	הַשֶּׁ֗מֶשׁ	וַיְהִי֙		12
hofu	na–tazama	Abramu	juu–ya	ulianguka	na–usingizi–mzito	kuchwa	jua	Na–ikawa		
H0367	H2009	H0087		H5307	H8639	H0935	H8121	H1961		

עָלָֽיו׃	נֹפֶ֥לֶת	גְּדֹלָ֖ה	חֲשֵׁכָ֥ה
juu–yake	ilianguka	kubwa	giza
	H5307		H2825

Kisha wakati jua lilipokuwa likizama, Abram akalala usingizi mzito na tazama, hofu ya giza kuu ikamfunika.

13

זַרְעֲךָ	יִהְיֶה	וְגֵר	כִּי־	תֵּדַע	יָדֹעַ	לְאַבְרָם	וַיֹּאמֶר	
uzao–wako	watakuwa	wageni	kwamba	jua	Kwa–hakika	kwa–Abramu	Na–akasema	
H2233	H1961	H1616		H3045	H3045	H0087	H0559	

מֵאוֹת	אַרְבַּע	אֹתָם	וְעִנּוּ	וַעֲבָדוּם	לָהֶם	לֹא	בְּאֶרֶץ
nne	miaka–mia	wao	na–watawaonea	na–watawatumikia	yao	ambayo–si	katika–nchi
H3967	H0702	H0853		H5647		H3808	H0776

שָׁנָה׃
mwaka
H8141

Kisha Yahwe akamwambia Abram, “Ujuwe kwa hakika kwamba uzao wako watakuwa wageni katika nchi ambayo si ya kwao, na watatumikishwa na kuteswa kwa miaka mia nne.

14

כֵּן	וְאַחֲרֵי־	אָנֹכִי	דָּן	יַעֲבֹדוּ	אֲשֶׁר	הַגּוֹי	אֶת־	וְגַם
hivyo	na–baada–ya	mimi	nitahukumu	watalitumikia	ambalo	taifa	(kitu)	Na–pia
		H0595	H1777	H5647			H0853	H1571

נָּדוֹל׃	בִּרְכֻשׁ	יֵצְאוּ
nyingi	na–mali	watatoka
	H7399	H3318

Nitahukumu taifa ambalo watalitumikia, na baadye watatoka wakiwa na mali nyingi.

15

טוֹבָה׃	בְּשֵׂיבָה	תִּקָּבֵר	בְּשָׁלוֹם	אֲבֹתֶיךָ	אֶל־	תָּבוֹא	וְאַתָּה	
mzuri	katika–uzee	utazikwa	kwa–amani	baba–zako	kwa	utakwenda	Na–wewe	
	H7872	H6912	H7965	H0001	H0413	H0935		

Lakini utakwenda kwa baba zako kwa amani, na utazikwa katika uzee mwema.

16

עַד־	הָאֱמֹרִי	עֲוֹן	שָׁלֵם	לֹא־	כִּי	הֵנָּה	יָשׁוּבוּ	רְבִיעִי	וְדוֹר	
hadi	Waamori	uovu–wa	kamili	si	kwa–sababu	hapa	watarudi	cha–nne	Na–kizazi	
H5704	H0567	H5771	H8003	H3808		H2008	H7725	H7243	H1755	

הֵנָּה׃
hapa
H2008

Katika kizazi cha nne watakuja tena hapa, kwa sababu uovu wa Waamori haujafikia mwisho wake.”

17

וְלַפִּיד	עָשָׁן	תַּנּוּר	וְהִנֵּה	הָיָה	וַעֲלָטָה	בָּאָה	הַשֶּׁמֶשׁ	וַיְהִי	
na–mwali–wa	ya–moshi	tanuru	na–tazama	lilikuwa	na–giza–kuu	lilichwa	jua	Na–ikawa	
H3940	H6227	H8574	H2009	H1961	H5939	H0935	H8121	H1961	

הָאֵלֶּה׃	הַגְּזָרִים	בֵּין	עָבַר	אֲשֶׁר	אֵשׁ
hivyo	vipande	kati–ya	ulipita	ambao	moto
H0428	H1506	H0996			H0784

Jua lilipokuwa limezama na kuwa giza, tazama, chungu cha moshi wenye moto na miali ya mwanga ilipita kati ya vile vipande.

18

נָתַתִּי	לְזַרְעֲךָ	לֵאמֹר	בְּרִית	אַבְרָם	אֶת־	יְהוָה	כָּרַת	הַהוּא	בַּיּוֹם	
nimetoa	Kwa–uzao–wako	akisema	agano	Abramu	na	Yahwe	alifanya	hiyo	Siku	
H5414	H2233	H0559	H1285	H0087	H0854	H3068	H3772	H1931	H3117	

פְּרָת׃	נְהַר־	הַגָּדֹל	הַנָּהָר	עַד־	מִצְרַיִם	מִנְּהַר	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־
Frati	mto–wa	mkubwa	mto	hadi	Misri	kutoka–mto–wa	hii	nchi	(kitu)
H6578	H5104		H5104	H5704	H4714	H5104	H2063	H0776	H0853

Siku hiyo Yahwe akafanya agano na Abram, akisema, “Ninatoa nchi hii kwa uzao wako, kutoka mto wa Misri hadi kwenye mto mkuu, Frati -

19	אֶת־	הַקֵּינִי׀	וְאֶת־	הַקְּנִזִּי	וְאֶת־	הַקַּדְמֹנִי׃
	(kitu)	Wakeni	na	Wakenizi	na	Wakadmoni
	H0853	H7017	H0853	H7074	H0853	H6935

Mkeni, Mkenizi, na Mkadmoni,

20	וְאֶת־	הַחִתִּי׀	וְאֶת־	הַפְּרִזִּי	וְאֶת־	הָרְפָאִים׃
	na	Wahiti	na	Waperizi	na	Warefaimu
	H0853	H2850	H0853	H6522	H0853	

Mhiti, Mperizi, Mrefai,

21	וְאֶת־	הָאֱמֹרִי׀	וְאֶת־	הַכְּנַעֲנִי	וְאֶת־	הַגִּרְגָּשִׁי	וְאֶת־	הַיְבוּסִי׃	ס
	na	Waamori	na	Wakanaani	na	Wagirgashi	na	Wayebusi	(mwisho)
	H0853	H0567	H0853	Wakanaani	H0853	H1622	H0853	H2983	

Mwamori, Mkanaani, Mgirgashi, na Myebusi.

Chapter 16

1	וְשָׂרַי׀	אֵשֶׁת	אַבְרָם	לֹא	הקמזליה	לוֹ	וְלָהּ	שִׁפְחָה	מִצְרִית
	Na–Sarai	mke–wa	Abramu	hakumzalia	hakumzalia	yeye	na–alikuwa–na	kijakazi	Mmisri
	H8297	H0802	H0087	H3808	H3205			H8198	H4713

וּשְׁמָהּ	הָגָר׃
na–jina–lake	Hagari
H8034	H1904

Kisha Sarai mke wa Abram, alikuwa hajamzalia mtoto, lakini alikuwa na mtumishi wa kike, Mmisri ambaye jina lake aliitwa Hajiri.

2	וַתֹּאמֶר	שָׂרַי	אֶל־	אַבְרָם	הִנֵּה־	נָא	עֲצָרַנִי	יְהוָה	מִלֶּדֶת	בַּא־
	Na–akasema	Sarai	kwa	Abramu	Tazama	tafadhali	amenizuia	Yahwe	kuzaa	Ingia
	H0559	H8297	H0413	H0087	H2009	H4994	H6113	H3068	H3205	H0935

אַבְרָם	וַיִּשְׁמַע	מִמָּנָּה	אִבְנֶה	אוּלַי	שִׁפְחָתִי	אֶל־	נָא
Abramu	Na–akasikiliza	kupitia–yeye	nitajengwa	labda	kijakazi–wangu	kwa	tafadhali
H0087	H8085		H1129	H0194	H8198	H0413	H4994

לְקוֹל	שָׂרָי׃
sauti–ya	Sarai
	H8297

Kwa hiyo Sarai akamwambia Abram, “Tazama, Yahwe hajanifanya mimi kuwa na watoto. Nenda na ulale na mtumishi wangu. Ili kwamba niweze kupata watoto kupitia yeye.” Abram akasikiliza sauti ya Sarai.

3	וַתִּקַּח	שָׂרַי	אֵשֶׁת־	אַבְרָם	אֶת־	הָגָר	הַמִּצְרִית׀	שִׁפְחָתָהּ
	Na–akamchukua	Sarai	mke–wa	Abramu	(kitu)	Hagari	Mmisri	kijakazi–wake
	H3947	H8297	H0802	H0087	H0853	H1904	H4713	H8198

וַתִּתֵּן	כְּנַעַן	בְּאֶרֶץ	אַבְרָם	לְשֶׁבֶת	שָׁנִים	עֶשֶׂר	מִקֵּץ	
na–akampa	Kanaani	katika–nchi–ya	Abramu	kukaa–kwa	miaka	miaka–kumi	mwishoni–mwa	
H5414		H0776	H0087	H3427	H8141	H6235	H7093	

לְאִשָּׁה׃	לוֹ	אִישָׁה	לְאַבְרָם	אֹתָהּ
kuwa–mke	kwake	mume–wake	kwa–Abramu	yeye
H0802		H0376	H0087	H0853

Ilikuwa baada ya Abram kuishi miaka kumi katika nchi ya Kanaani ndipo Sarai, mke wa Abram, alimtoa Hajiri yule mmisri mtumishi wake kwa mume wake awe kama mke wake.

הָגָר	אֶל־	וַיָּבֹא		הָרָתָה	כִּי	וַתֵּרֶא	וַתָּהַר	4
Hagari	kwa	Na–akaingia		amepata–mimba	kwamba	na–akaona	na–akapata–mimba	
H1904	H0413	H0935		H2029		H7200	H2029	

בְּעֵינֶיהָ׃	גְּבִרְתָּהּ	וַתֵּקַל
machoni–mwake	bibi–yake	na–akamtweza
	H1404	H7043

Kwa hiyo akawa na mahusiano na Hajiri, na akabeba mimba. Na alipoona kuwa amebeba mimba, akamdharau bibi yake.

שִׁפְחָתִי	נָתַתִּי	אָנֹכִי	עָלַיִךְ	חֲמָסִי	אַבְרָם	אֶל־	שָׂרַי	וַתֹּאמֶר	5
kijakazi–wangu	nilimpa	mimi	juu–yako	Dhuluma–yangu	Abramu	kwa	Sarai	Na–akasema	
H8198	H5414	H0595		H2555	H0087	H0413	H8297	H0559	

בְּעֵינֶיהָ	וָאֵקַל	הָרָתָה	כִּי	וַתֵּרֶא	בְּחֵיקֵךְ	
machoni–mwake	na–nikadharauliwa	amepata–mimba	kwamba	na–akaona	kifuani–mwako	
	H7043	H2029		H7200	H2436	

וּבֵינֶיךְ׃	בֵּינִי	יְהוָה	יִשְׁפֹּט
na–kati–yako	kati–yangu	Yahwe	Ahukumu
H0996	H0996	H3068	H8199

Kisha Sarai akamwambia Abram, “Jambo hili baya kwangu ni kwa sababu yako. Nilimtoa mtumishi wangu wa kike katika kumbatio lako. Na alipoona kuwa amebeba mimba, nilidharaulika machoni pake. Na sasa acha Yahwe aamuwe kati yangu na wewe.”

לָהּ	עֲשֹׂי־	בְיָדֵךְ	שִׁפְחָתֵךְ	הִנֵּה	שָׂרַי	אֶל־	אַבְרָם	וַיֹּאמֶר	6
yeye	Mfanyie	mkononi–mwako	kijakazi–wako	Tazama	Sarai	kwa	Abramu	Na–akasema	
	H3027		H8198	H2009	H8297	H0413	H0087	H0559	

מִמֶּנִּיהָ׃	וַתִּבְרַח	שָׂרַי	וַתְּעַנֶּהָ	בְּעֵינָיִךְ	הַטּוֹב
kutoka–mbele–yake	na–akakimbia	Sarai	Na–akamtesa	machoni–mwako	lililo–jema
H6440	H1272	H8297			

Lakini Abram akamwambia Sarai, “Tazama, hapa, mtumishi wako yuko katika uwezo wako, fanya unachofikiri ni kizuri sana kwake.” Kwa hiyo Sarai akakabiliana naye kwa ukatili, na akatoroka.

עַל־	בַּמִּדְבָּר	הַמַּיִם	עֵין	עַל־	יְהוָה	מַלְאַךְ	וַיִּמְצָאָהּ		7
karibu–na	jangwani	maji	chemchemi–ya	karibu–na	Yahwe	malaika–wa	Na–akamkuta		
		H4325			H3068	H4397	H4672		

שׁוּר׃	בְּדֶרֶךְ	הָעַיִן
Shuri	njiani–ya	chemchemi
H7793	H1870	

Malaika wa Yahwe akamkuta karibu na chemichemi ya maji katika jangwa, chemichemi iliyo katika njia kuelekea Shuri.

וְאָנָה	בָּאת	מִזֶּה	אֵי־	שָׂרַי	שִׁפְחַת	הָגָר	וַיֹּאמַר		8
na–unakwenda–wapi	umekuja	hapa	kutoka–wapi	Sarai	kijakazi–wa	Hagari	Na–akasema		
H0575	H0935	H2088	H0335	H8297	H8198	H1904	H0559		

בֹּרַחַת׃	אָנֹכִי	גְּבִרְתִּי	שָׂרַי	מִפְּנֵי	וַתֹּאמֶר	תֵּלֵכִי
ninakimbia	mimi	bibi–yangu	Sarai	kutoka–mbele–ya	Na–akasema	utaenda
H1272	H0595	H1404	H8297	H6440	H0559	H3212

Akasema, Hajiri, mtumishi wa Sarai, umetoka wapi na unakwenda wapi?" Na akasema, ninamtoroka bibi yangu Sarai."

9 וַיֹּאמֶר לָהּ֮ מַלְאַךְ־יְהוָה֒ שׁוּבִי֙ אֶל־גְּבִרְתֵּ֔ךְ וְהִתְעַנִּ֖י תַּחַ֣ת יָדֶֽיהָ׃

Na-akasema kwake malaika-wa Yahwe Rudi kwa bibi-yako na-ujinyenyekeze chini-ya mikono-yake

H0559 H4397 H3068 H7725 H0413 H1404 H8478 H3027

Malaika wa Yahwe akamwambia, " Rudi kwa bibi yako, na unyenyekee chini ya mamlaka yake."

10 וַיֹּאמֶר לָהּ֮ מַלְאַךְ־יְהוָה֒ הַרְבָּה֙ אַרְבֶּ֣ה אֶת־זַרְעֵ֔ךְ וְלֹ֥א יִסָּפֵ֖ר מֵרֹֽב׃

Na-akasema kwake malaika-wa Yahwe Kuzidisha nitazidisha (kitu) uzao-wako na-haitahesabika haitahesabika kwa-wingi

H0559 H4397 H3068 H6555 H0853 H2233 H3808 H5608 H7230

Kisha Malaika wa Yahwe akamwambia, "Nitazidisha uzao wako maradufu, kiasi kwamba watakuwa wengi wasioweza kuhesabika."

11 וַיֹּאמֶר לָהּ֮ מַלְאַךְ־יְהוָה֒ הִנָּ֣ךְ הָרָ֔ה וְיֹלַדְתְּ בֵּ֑ן וְקָרָ֥את שְׁמֹ֖ו יִשְׁמָעֵ֑אל כִּֽי־שָׁמַ֥ע יְהוָ֖ה אֶל־עָנְיֵֽךְ׃

Na-akasema kwake malaika-wa Yahwe Tazama-wewe una-mimba na-utazaa mwana na-utamwita jina-lake Ishmaeli kwa-sababu Yahwe (kitu) mateso-yako

H0559 H4397 H3068 H2009 H3205 H1121 H7121 H8034 H3458 H3588 H8085 H3068 H0413 H6040

Malaika wa Yahwe pia akamwambia, " Tazama, wewe unamimba, na utazaa mtoto kiume, na utamwita jina lake Ishmaeli, kwasabab Yahwe amesikia mateso yako.

12 וְהוּא֙ יִהְיֶ֣ה פֶּ֔רֶא יָדֹ֖ו בַּכֹּ֑ל וְיַ֣ד כֹּ֔ל בֹּ֖ו וְעַל־פְּנֵ֥י כָל־אֶחָ֖יו יִשְׁכֹּֽן׃

Na-yeye atakuwa punda-mwitu mtu mkono-wake dhidi-ya-wote na-mkono-wa wote ndugu uso-wa na-mbele-ya dhidi-yake ataishi zake-wote

H1931 H1961 H6501 H0120 H3027 H3605 H3027 H3605 H5921 H6440 H7931 H0251

Atakuwa punda mwitu wa mtu. Atakuwa adui dhidi ya kila mtu, na kila mtu atakuwa adui yake, na ataishi kando na ndugu zake wote."

13 וַתִּקְרָ֞א שֵׁם־יְהוָ֣ה הַדֹּבֵ֗ר אֵלֶ֙יהָ֙ אַתָּ֣ה אֵ֔ל כִּ֥י אָמְרָ֖ה הֲגַ֣ם הֲלֹ֑ם רָאִ֖יתִי אַחֲרֵ֥י רֹאִֽי׃

Na-akaliita jina-la Yahwe aliyesema naye Wewe Mungu kwa-sababu anayeniona kuniona

H7121 H8034 H3068 H1696 H0413 H0410 H0859 H3588 H7210 H7200

Kisha akamwita jina hili Yahwe aliye zungumza naye, "Wewe ni Mungu unionaye mimi," kwa kuwa alisema, "je ninaendelea kweli kuona, hata baada ya kuwa ameniona?"

14 עַל־כֵּ֥ן קָרָ֖א לַבְּאֵ֑ר בְּאֵ֣ר לַחַ֥י רֹאִ֛י הִנֵּ֥ה בֵֽין־קָדֵ֖שׁ וּבֵ֥ין בָּֽרֶד׃

Kwa-hivyo hivyo aliita kisima Beer-Lahai-Roi Tazama kati-ya Kadeshi na-kati-ya Beredi

H5921 H3651 H7121 H0875 H0883 H2009 H0996 H6946 H0996 H1260

Kwa hiyo kisima kiliitwa Beerlahairori; Tazama, kiko kati ya Kadeshi na Beredi.

בְּנֹו	שֵׁם־	אַבְרָם	וַיִּקְרָא	בֶּן	לְאַבְרָם	הָגָר	וַתֵּלֶד	15
mwana–wake	jina–la	Abramu	na–akamwita	mwana	kwa–Abramu	Hagari	Na–akazaa	
	H8034	H0087	H7121		H0087	H1904	H3205	

יִשְׁמָעֵאל׃	הָגָר	יָלְדָה	אֲשֶׁר־	
Ishmaeli	Hagari	alimzaa	ambaye	
H3458	H1904	H3205		

Hajiri akamzalia Abram mwana wa kiume, na Abram akamwita mwanawe, ambaye Hajiri amemzaa jina, Ishmaeli.

אֶת־	הָגָר	בִּלְּדֶת־	שָׁנִים	וְשֵׁשׁ	שָׁנָה	שְׁמֹנִים	בֶּן־	וְאַבְרָם	16
(kitu)	Hagari	alipomzaa	miaka	na–sita	mwaka	themanini	alikuwa–na–miaka	Na–Abramu	
H0853	H1904	H3205	H8141	H8337	H8141	H8084		H0087	

ס	לְאַבְרָם׃	יִשְׁמָעֵאל
(mwisho)	kwa–Abramu	Ishmaeli
	H0087	H3458

Abram alikuwa na umri wa miaka themanini na sita wakati Hajiri alipomzaa Ishmaeli kwa Abram.

Chapter 17

יְהוָה	וַיֵּרָא	שָׁנִים	וְתֵשַׁע	שָׁנָה	תִּשְׁעִים	בֶּן־	אַבְרָם	וַיְהִי	1
Yahwe	na–akamtokea	miaka	na–tisa	mwaka	tisini	alikuwa–na–miaka	Abramu	Na–ikawa	
H3068	H7200	H8141	H8672	H8141	H8673		H0087	H1961	

לְפָנַי	הִתְהַלֵּךְ	שַׁדַּי	אֵל	אֲנִי־	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	אַבְרָם	אֶל־
mbele–yangu	Enenda	Mwenyezi	Mungu	Mimi–ni	kwake	na–akasema	Abramu	kwa
H6440	H1980	H7706	H0410	H0589	H0413	H0559	H0087	H0413

תָּמִים׃	וֶהְיֵה
mkamilifu	na–uwe
H8549	H1961

Wakati Abram alipokuwa na umri wa miaka tisini na tisa, Yahwe alimtokea Abram na akamwambia, “Mimi ni Mungu wa uwezo. Uende mbele yangu, na uwe mkamilifu.

מְאֹד׃	בִּמְאֹד	אוֹתְךָ	וְאַרְבֶּה	וּבֵינֶךָ	בֵּינִי	בְּרִיתִי	וְאֶתְּנָה	2
sana	sana	wewe	na–nitakuzidisha	na–kati–yako	kati–yangu	agano–langu	Na–nitafanya	
H3966	H3966	H0853		H0996	H0996	H1285	H5414	

Kisha nitalithibitisha agano langu kati yangu mimi na wewe, na nitakuzidisha sana.

לֵאמֹר׃	אֱלֹהִים	אִתּוֹ	וַיְדַבֵּר	פָּנָיו	עַל־	אַבְרָם	וַיִּפֹּל	3
akisema	Mungu	naye	na–akasema	uso–wake	juu–ya	Abramu	Na–akaanguka	
H0559	H0430	H0854	H1696	H6440		H0087	H5307	

Abram akainama uso wake hadi chini ardhini na Mungu akazungumza naye, akisema,

גּוֹיִם׃	הֲמוֹן	לְאַב	וְהָיִיתָ	אִתָּךְ	בְּרִיתִי	הִנֵּה	אֲנִי	4
mataifa	wingi–wa	baba–wa	na–utakuwa	nawe	agano–langu	tazama	Mimi	
		H0001	H1961	H0854	H1285	H2009	H0589	

“Mimi, tazama, agano langu liko nawe. Utakuwa baba wa mataifa mengi.

אַבְרָהָם	שִׁמְךָ	וְהָיָה	אַבְרָם	שִׁמְךָ	אֶת־	עוֹד	יִקָּרֵא	וְלֹא־	5
Ibrahimu	jina–lako	na–litakuwa	Abramu	jina–lako	(kitu)	tena	itaitwa	Na–haitaitwa	
H0085	H8034	H1961	H0087	H8034	H0853	H5750	H7121	H3808	

נְתַתִּיךָ׃	גּוֹיִם	הֲמוֹן	אַב־	כִּי
nimekufanya	mataifa	wingi–wa	baba–wa	kwa–sababu
H5414			H0001	

Wala jina lako halitakuwa tena Abram, bali jina lako litakuwa Abraham - kwa kuwa ninakuchagua kuwa baba wa mataifa mengi.

וּמְלָכִים	לְגוֹיִם	וּנְתַתִּיךָ	מְאֹד	בִּמְאֹד	אֹתְךָ	וְהִפְרֵתִי	6
na–wafalme	kuwa–mataifa	na–nitakufanya	sana	sana	wewe	Na–nitakuzidisha	
H4428		H5414	H3966	H3966	H0853	H6509	

יֵצְאוּ׃	מִמְּךָ
watatoka	kutoka–kwako
H3318	

Nitakufanya uwe na uzao mwingi zaidi, na nitakufanya mataifa, na wafalme watatoka kwako.

							7
זַרְעֲךָ	וּבֵין	וּבֵינְךָ	בֵּינִי	בְּרִיתִי	אֶת־	וַהֲקִמֹתִי	
uzao–wako	na–kati–ya	na–kati–yako	kati–yangu	agano–langu	(kitu)	Na–nitasimamisha	
H2233	H0996	H0996	H0996	H1285	H0853		

וּלְזַרְעֲךָ	לֵאלֹהִים	לְךָ	לִהְיוֹת	עוֹלָם	לִבְרִית	לְדֹרֹתָם	אַחֲרֶיךָ
na–kwa–uzao–wako	Mungu	kwako	kuwa	la–milele	kuwa–agano	kwa–vizazi–vyao	baada–yako
H2233	H0430		H1961	H5769	H1285	H1755	

אַחֲרֶיךָ׃
baada–yako

Nitaimarisha agao langu kati yangu mimi na wewe na uzao wako baada yako, katika vizazi vyao vyote kwa agano la milele, nitakuwa Mungu kwako na kwa wazao wako baada yako.

									8
כָּל־	אֶת	מְגֻרֶיךָ	אֶרֶץ	וְאֶת	אַחֲרֶיךָ	וּלְזַרְעֲךָ	לָךְ	וְנָתַתִּי	
yote	(kitu)	ya–ugeni–wako	nchi	(kitu)	baada–yako	na–uzao–wako	wewe	Na–nitakupa	
H3605	H0853	H4033	H0776	H0853		H2233		H5414	

לֵאלֹהִים׃	לָהֶם	וְהָיִיתִי	עוֹלָם	לַאֲחֻזַּת	כְּנַעַן	אֶרֶץ
Mungu	kwao	na–nitakuwa	milele	kuwa–miliki–ya	Kanaani	nchi–ya
H0430		H1961	H5769	H0272		H0776

Nitakupa wewe, na wazao wako baada yako, nchi ambayo ulikuwa unaishi, nchi yote ya Kanaani, kuwa miliki ya milele, na nitakuwa Mungu wao.”

									9
אַתָּה	תִּשְׁמֹר	בְּרִיתִי	אֶת־	וְאַתָּה	אַבְרָהָם	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	
wewe	utashika	agano–langu	(kitu)	Na–wewe	Ibrahimu	kwa	Mungu	Na–akasema	
	H8104	H1285	H0853		H0085	H0413	H0430	H0559	

לְדֹרֹתָם׃	אַחֲרֶיךָ	וְזַרְעֲךָ
kwa–vizazi–vyao	baada–yako	na–uzao–wako
H1755		H2233

Kisha Mungu akamwambia Abraham, “nawe lazima ulishike agano langu, wewe pamoja na uzao wako baada yako kwa vizazi vyao.

10

זֹאת Hili H2063 | בְּרִיתִי agano–langu H1285 | אֲשֶׁר ambalo | תִּשְׁמְרוּ mtashika H8104 | בֵּינִי kati–yangu H0996 | וּבֵינֵיכֶם na–kati–yenu H0996 | וּבֵין na–kati–ya H0996 | זַרְעֲךָ uzao–wako H2233

אַחֲרֶיךָ baada–yako | הִמּוֹל Kutahiriwa | לָכֶם kwenu | כָּל־ kila H3605 | זָכָר׃ mwanaume H2145

Hili ndilo agano langu, ambalo utalishika, kati yangu na wewe na wazao wako baada yako: Kila mwanaume wa kwenu lazima atahiriwe.

11

וְנִמַלְתֶּם Na–mtakatwa | אֵת (kitu) H0853 | בְּשַׂר nyama–ya H1320 | עָרְלַתְכֶם govi–lenu H6190 | וְהָיָה na–itakuwa H1961 | לְאוֹת ishara–ya H0226 | בְּרִית agano H1285 | בֵּינִי kati–yangu H0996

וּבֵינֵיכֶם׃ na–kati–yenu H0996

Lazima mtatahiriwa katika nyama ya govi la ngozi ya mbele, na hii itakuwa ishara ya agano kati yangu mimi na ninyi.

12

וּבֶן־ Na–mwenye–siku | שְׁמֹנַת nane H8083 | יָמִים siku H3117 | יִמּוֹל atatahiriwa | כָּל־ kila H3605 | לָכֶם kwenu | לְדֹרֹתֵיכֶם kwa–vizazi–vyenu H1755

יְלִיד mzaliwa–wa H3211 | בָּיִת nyumba | מִנֵּכַר־ na–aliyenunuliwa–kwa H4736 | כֶּסֶף fedha H3701 | מִכֹּל kutoka–kwa–yeyote H3605 | בֶּן־ mwana–wa | נֵכָר mgeni H5236

אֲשֶׁר ambaye | לֹא si H3808 | מִזַּרְעֲךָ kutoka–uzao–wako H2233 | הוּא׃ yeye H1931

Kila mwanaume wa kwenu aliye na umri wa siku nane lazima atahiriwe, katika vizazi ya watu wenu. Hii ni pamoja na yule azaliwaye katika nyumba yako na yeye ambaye amenunuliwa kwa fedha kutoka kwa mgeni yeyote ambaye si mmoja wa wazao wako.

13

וְהִמָּול Lazima–atahiriwe | יִמּוֹל atatahiriwa | יְלִיד mzaliwa–wa H3211 | בֵּיתְךָ nyumba–yako | וּמִקְנַת na–aliyenunuliwa–kwa H4736 | כַּסְפֶּךָ fedha–yako H3701

וְהָיְתָה na–litakuwa H1961 | בְּרִיתִי agano–langu H1285 | בִּבְשַׂרְכֶם katika–nyama–yenu H1320 | לִבְרִית kuwa–agano H1285 | עוֹלָם׃ la–milele H5769

14

וְעָרֵל Na–mwanaume–asiyetahiriwa | זָכָר mwanaume H2145 | אֲשֶׁר ambaye | לֹא־ hatatahiriwa H3808 | יִמּוֹל atatahiriwa | אֵת־ (kitu) H0853 | בְּשַׂר nyama–ya H1320

וְנִכְרְתָה na–atakatiliwa–mbali | הַנֶּפֶשׁ nafsi H5315 | הַהִוא hiyo H1931 | מֵעַמֶּיהָ kutoka–watu–wake | אֶת־ (kitu) H0853 | בְּרִיתִי agano–langu H1285 | הֵפַר׃ amevunja

עָרְלָתוֹ govi–lake H6190

ס (mwisho)

Mwanaume yeyote asiye tahiriwa katika mwili govi la ngozi yake ya mbele atatengwa na watu wake. Amevunja agano langu.”

15

שְׂמָהּ	אֶת־	תִּקְרָא	לֹא־	אִשְׁתְּךָ	שָׂרַי	אַבְרָהָם	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר
jina–lake	(kitu)	itamwita	usimwite	mke–wako	Sarai	Ibrahimu	kwa	Mungu	Na–akasema
H8034	H0853	H7121	H3808	H0802	H8297	H0085	H0413	H0430	H0559

שְׂמָהּ׃	שָׂרָה	כִּי	שָׂרַי
jina–lake	Sara	kwa–sababu	Sarai
H8034	H8283		H8297

Mungu akamwambia Abraham, “kwa habari ya Sarai mkeo, usimuite tena Sarai. Badala yake jina lake litakuwa Sara.

16

וּבֵרַכְתִּיהָ	בֵּן	לְךָ	מִמֶּנָּה	נָתַתִּי	גַּם	אֹתָהּ	וּבֵרַכְתִּי	
na–nitambariki	mwana	wewe	kutoka–kwake	nitakupa	na–pia	yeye	Na–nitambariki	
H1288				H5414	H1571	H0853	H1288	

יִהְיוּ׃	מִמֶּנָּה	עַמִּים	מַלְכֵי	לְגוֹיִם	וְהָיְתָה
watakuwa	kutoka–kwake	watu	wafalme–wa	kuwa–mataifa	na–atakuwa
H1961			H4428		H1961

Nitambariki, na nitakupatia mtoto wa kiume kwake. Nitambariki, na atakuwa mama wa mataifa. Wafalme wa watu wa mataifa watapatikana kutokana na yeye.

17

בְּלִבּוֹ	וַיֹּאמֶר	וַיִּצְחָק	פָּנָיו	עַל־	אַבְרָהָם	וַיִּפֹּל	
moyoni–mwake	na–akasema	na–akacheka	uso–wake	juu–ya	Ibrahimu	Na–akaanguka	
	H0559	H6711	H6440		H0085	H5307	

שָׁנָה	תִּשְׁעִים	הֲבַת־	שָׂרָה	וְאִם־	יִוָּלֵד	שָׁנָה	מֵאָה־	הַלְבֶן
mwaka	tisini	mwenye–miaka	Sara	na–kama	atazaliwa	mwaka	miaka–mia	Je–mtu–mwenye
H8141	H8673	H1323	H8283		H3205	H8141	H3967	

תֵּלֵד׃
atazaa
H3205

Kisha Abraham akainama uso wake hadi ardhini, na akacheka, akasema moyoni mwake, Je yawezekana mtoto azaliwe kwa mwanaume ambaye ana umri wa miaka miamoja? na Je Sara, ambaye ana umri wa miaka tisini anaweza kuzaa mwana?”

18

לְפָנֶיךָ׃	יִחְיֶה	יִשְׁמָעֵאל	לְוֵי	הָאֱלֹהִים	אֶל־	אַבְרָהָם	וַיֹּאמֶר	
mbele–yako	angeishi	Ishmaeli	Laiti	Mungu	kwa	Ibrahimu	Na–akasema	
H6440	H2421	H3458	H3863	H0430	H0413	H0085	H0559	

Abraham akamwambia Mungu, “Lau Ishmaeli angeweza kuishi kabla yako!”

19

וְקָרָאתָ	בֵּן	לְךָ	יֹלֶדֶת	אִשְׁתְּךָ	שָׂרָה	אֲבָל	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	
na–utamwita	mwana	wewe	atakuzalia	mke–wako	Sara	Hakika	Mungu	Na–akasema	
H7121			H3205	H0802	H8283	H0061	H0430	H0559	

עוֹלָם	לִבְרִית	אִתּוֹ	בְּרִיתִי	אֶת־	וַהֲקִמֹתִי	יִצְחָק	שְׁמוֹ	אֶת־	
la–milele	kuwa–agano	naye	agano–langu	(kitu)	na–nitasimamisha	Isaka	jina–lake	(kitu)	
H5769	H1285	H0854	H1285	H0853		H3327	H8034	H0853	

אַחֲרָיו׃	לְזַרְעוֹ	
baada–yake	kwa–uzao–wake	
	H2233	

Mungu akasema, Hapana, Sarai mkeo atakuzalia mtoto wa kiume na utamwita jina lake Isaka. Nita imarisha agano langu na yeye kama agano la milele pamoja na uzao wake baada yake.

20

אֹתֹו	וְהִפְרֵיתִי	אֹתֹו	בֵּרַכְתִּי	וְהִנֵּה	שְׁמַעְתִּיךָ	וְלִישְׁמָעֵאל	
yeye	na–nitamzidisha	yeye	nimembariki	Tazama	nimekusikia	Na–kwa–Ishmaeli	
H0853	H6509	H0853	H1288	H2009	H8085	H3458	

וּנְתַתָּיו	יוֹלִיד	נְשִׂיאִם	עָשָׂר	שְׁנֵים־	מְאֹד	בִּמְאֹד	אֹתֹו	וְהִרְבֵּיתִי
na–nitamfanya	atazaa	wakuu	na–wawili	wakuu–kumi	sana	sana	yeye	na–nitamzidisha
H5414	H3205		H6240	H8147	H3966	H3966	H0853	

גָּדֹול׃	לְגֹוי
kubwa	kuwa–taifa

Na kwa habari ya Ishmaeli nimekusikia. Tazama, ninambariki, na nitamfanya kuwa na uzao na kumzidisha maradufu. Atakuwa baba wa viongozi kumi na mbili wa makabila, na nitamfanya kuwa taifa kuu.

21

שָׂרָה	לְךָ	תֵּלֵד	אֲשֶׁר	יִצְחָק	אֶת־	אֲקִים	בְּרִיתִי	וְאֶת־
Sara	kwako	atamzaa	ambaye	Isaka	na	nitalisimamisha	agano–langu	Lakini
H8283		H3205		H3327	H0854		H1285	H0853

הָאַחֶרֶת׃	בַּשָּׁנָה	הַזֹּה	לַמֹּועֵד	
ujao	mwaka	huu	wakati–huu	
H0312	H8141	H2088	H4150	

Lakini agano langu nitalifanya imara na Isaka, ambaye Sarai atazaa kwako majira haya mwakani.”

22

אַבְרָהָם׃	מֵעַל	אֱלֹהִים	וַיַּעַל	אִתֹּו	לְדַבֵּר	וַיְכַל
Ibrahimu	kutoka–juu–ya	Mungu	na–akapanda	naye	kusema	Na–akamaliza
H0085		H0430	H5927	H0854	H1696	H3615

Alipo kuwa amemaliza kuzungumza naye, Mungu akaondoka kwa Abraham.

23

יְלִידֵי	כָּל־	וְאֵת	בְּנֹו	יִשְׁמָעֵאל	אֶת־	אַבְרָהָם	וַיַּקַּח
waliozaliwa	wote	na	mwana–wake	Ishmaeli	(kitu)	Ibrahimu	Na–akamchukua
H3211	H3605	H0853		H3458	H0853	H0085	H3947

זָכָר	כָּל־	כַּסְפֹּו	מִקְנַת	כָּל־	וְאֵת	בֵּיתֹו
mwanaume	kila	fedha–yake	walionunuliwa–kwa	wote	na	nyumbani–mwake
H2145	H3605	H3701	H4736	H3605	H0853	

עָרְלָתָם	בְּשַׂר	אֶת־	וַיָּמָל	אַבְרָהָם	בַּיִת	בְּאַנְשֵׁי	
govi–lao	nyama–ya	(kitu)	na–akawatahiri	Ibrahimu	nyumba–ya	miongoni–mwa–watu–wa	
H6190	H1320	H0853		H0085		H0376	

אֱלֹהִים׃	אִתֹּו	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	הַזֶּה	הַיֹּום	בְּעֶצֶם	
Mungu	naye	alivyosema	kama	hiyo	siku	siku–hiyo	
H0430	H0854	H1696		H2088	H3117	H6106	

Kisha Abraham akamtwaa Ishmaeli mwanawe, na wote ambao walizaliwa katika nyumba yake, na wote ambao walinunuliwa kwa fedha yake, kila mwanaume miongoni mwa watu wa nyumba ya Abraham, walitahiriwa mwili wa magovi ya ngozi ya mbele katika siku iyo hiyo, kama Mungu alivyo kuwa amesema.

24

עָרְלָתֹו׃	בְּשַׂר	בְּהִמֹּולֹו	שָׁנָה	וָתֵשַׁע	תִּשְׁעִים	בֶּן־	וְאַבְרָהָם	
govi–lake	nyama–ya	alipotahiriwa	mwaka	na–tisa	tisini	alikuwa–na–miaka	Na–Ibrahimu	
H6190	H1320		H8141	H8672	H8673		H0085	

Abraham alikuwa na umri wa miaka tisini na tisa alipotahiriwa katika mwili wa govi la ngozi yake ya mbele.

25 וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהִמֹּלוֹ אֶת
Na-Ishmaeli mwana-wake alikuwa-na-miaka kumi na-tatu mwaka alipotahiriwa (kitu)
H3458 H0853 H6240 H8141

בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃
nyama-ya govi-lake
H1320 H6190

Na Ishmaeli mwanawe alikuwa na umri wa miaka kumi na tatu alipotahiriwa katika mwili wa govi la ngozi yake ya mbele.

26 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃
Siku-hiyo siku hiyo Ibrahimu na-Ishmaeli mwana-wake
H6106 H3117 H2088 H0085 H3458

נִמּוֹל alitahiriwa

Siku ile ile ambayo wote wawili Abraham na Ishmael mwanawe walipotahiriwa, ndipo

27 וְכָל־אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת־כֶּסֶף
Na-wote watu-wa nyumba-yake mzaliwa-wa nyumba na-aliyenunuliwa-kwa fedha
H3605 H0376 H3211 H1004 H4736 H3701

מֵאֵת בֶּן־נֵכָר נִמֹּלוּ אִתּוֹ׃ פ
kutoka-kwa mwana-wa mgeni walitahiriwa naye (mwisho)
H0854 H5236 H0854

wanaume wote wa nyumba yake walitahiriwa pia, hawa ni pamoja na wale waliozaliwa katika nyumba ile na wale walionunuliwa kwa fedha kutoka kwa mgeni.

Chapter 18

1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֹהֶל
Na-akamtokea yeye Yahwe katika-mialoni-ya Mamre na-yeye alikaa mlangoni-pa hema
H7200 H0413 H3068 H0436 H4471 H1931 H3427 H6607 H0168

כְּחֹם הַיּוֹם׃
wakati-wa-joto la-mchana
H2527 H3117

Yahwe alimtokea Abraham katika Mialoni ya Mamre, alipokua ameketi mlangoni pa hema wakati wa jua.

2 וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים
Na-akainua macho-yake na-akaona na-tazama watu-watatu watu wamesimama
H5375 H7200 H2009 H7969 H0376 H5324

עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ
karibu-naye na-akaona na-akakimbia kuwalaki kutoka-mlangoni-pa hema na-akasujudu
H7812 H0168 H6607 H7125 H7323 H7200

אָרְצָה׃
chini
H0776

Akatazama juu na, tazama, akaona wanaume watatu wamesimama mbele yake. Alipo waona, alikimbia kupitia mlango wa hema kuwalaki na kuinama chini hadi ardhini.

3 וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל־
Na-akasema Bwana-wangu kama tafadhali nimepata neema machoni-mwako usipite
H0559 H0113 H0518 H4994 H4672 H2580 H5869 H0408

תַּעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃ נָא
usipite kutoka mtumishi-wako tafadhali
H4994 H5650

Akasema, “Bwana, kama nimepata upendelea machoni pako, nakuomba usinipite na kuniacha mtumishi wako.

4 יֶקַּח־ נָא מְעַט־ מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תָּחַת הָעֵץ׃
Yaletwe tafadhali kidogo-cha maji na-mnawe miguu-yenu na-mpumzike chini-ya mti
H3947 H4994 H4592 H4325 H7364 H7272 H8172 H8478 H6086

Naomba maji kidogo yaletwe, mnawe miguu yenu, na mjipumzishe chini ya mti.

5 וְאֶקְחָה פַת־ לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־ כֵן עַל־ עֲבַרְתֶּם עַל־ כֵּן כַּאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כֵּן וַיֹּאמְרוּ עַבְדְּכֶם׃ דִּבַּרְתָּ׃
Na-nilete kipande-cha mkate na-mburudishe moyo-wenu baadaye mtapita kwa-sababu hivyo kwa mmepita kwa hivyo kwa Na-wakasema mtumishi-wenu ulivyosema
H3947 H3899 H5582 H8478 H5650 H1696

Nami acha nilete chakula kidogo, ili kwamba mjiburudishe wenyewe. Ndipo baadae mwaweza kwenda zenu, kwa kuwa mmekuja kwa mtumishi wenu.” Nao wakasema, “Fanya kama ulivyo sema.”

6 וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־ שָׂרָה וַיֹּאמֶר שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי עֻגוֹת׃
Na-akaharakisha Ibrahimu hemani kwa Sara na-akasema vipimo-vitatu unga laini kanda na-ufanye mikate
H0085 H0168 H0413 H8283 H0559 H7969 H7058 H5560 H3888 H6692

Kisha Abraham akaenda upesi hemani kwa Sara, na akasema, “Harakisha, chukua vipimo vitatu vya unga safi, uukande, na fanya mkate.”

7 וְאֶל־ הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־ בְּקַר רַךְ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־ הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃
Na-kwa ng'ombe alikimbia Ibrahimu na-akachukua ndama-wa ng'ombe mwororo na-mzuri na-akampa mtumishi kwa kuandaa yeye
H0413 H1241 H7323 H0085 H3947 H1241 H7390 H5414 H5288 H0413 H5560 H0853

Kisha Abraham akakimbia kundini, akachukua ndama wa ng'ombe aliye laini na mzuri, na akampatia mtumishi na kwa haraka akamwandaa.

8 וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־ הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא־ עֹמֵד עֲלֵיהֶם תָּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃
Na-akachukua siagi ng'ombe aliandaa na-akaweka mbele-yao na-yeye akasimama karibu-nao chini-ya mti na-wakala
H3947 H2461 H1241 H5975 H6440 H1931 H5414 H6086 H8478 H0398

Akatwaa siagi na maziwa na ndama aliye kwisha andaliwa, na akaweka chakula mbele yao, naye akasimama karibu nao chini ya mti wakati wanakula.

9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃
Na-wakasema kwake Yuko-wapi Sara mke-wako Na-akasema Tazama hemani
H0559 H0413 H0346 H8283 H0802 H0559 H2009 H0168

Wakamwambia, “Mke wako Sara yuko wapi?” akajibu. “pale hemani.”

בֵּן	וְהִנֵּה־	חַיָּה	כָּעֵת	אֵלֶיךָ	אָשׁוּב	שׁוֹב	וַיֹּאמֶר
mwana	na–tazama	mwaka–ujao	wakati–huu	kwako	nitarudi	Hakika	Na–akasema
	H2009		H6256	H0413	H7725	H7725	H0559

10

אַחֲרָיו׃	וְהוּא	הָאֹהֶל	פֶּתַח	שֹׁמַעַת	וְשָׂרָה	אִשְׁתֶּךָ	לְשָׂרָה
nyuma–yake	na–hilo	hema	mlangoni–pa	alikuwa–akisikia	Na–Sara	mke–wako	kwa–Sara
	H1931	H0168	H6607	H8085	H8283	H0802	H8283

akasema, “Hakika nitarejea kwako majira ya machipuko, na tazama Sara mkeo atakuwa na mtoto wa kiume.” Sara alikuwa akisikiliza mlangoni pa hema iliyokuwa nyuma yake.

לְשָׂרָה	לִהְיוֹת	חָדַל	בַּיָּמִים	בָּאִים	זְקֵנִים	וְשָׂרָה	וְאַבְרָהָם
kwa–Sara	kuwa	ilikoma	katika–siku	waliokuja	walikuwa–wazee	na–Sara	Na–Ibrahimu
H8283	H1961	H2308	H3117	H0935	H2205	H8283	H0085

11

כַּנָּשִׁים׃	אֹרַח
ya–wanawake	njia
H0802	H0734

Abraham na Sara walikuwa wazee, umri wao ulikuwa umeendelea sana, na Sara alikuwa amepita umri ambao mwanamke anaweza kuzaa watoto.

לִי	הָיְתָה־	בְלֹתִי	אַחֲרֵי	לֵאמֹר	בְּקִרְבָּהּ	שָׂרָה	וַתִּצְחַק
kwangu	itakuwa	kuzeeka–kwangu	Baada–ya	akisema	moyoni–mwake	Sara	Na–akacheka
	H1961	H1086		H0559	H7130	H8283	H6711

12

זָקֵן׃	וַאדֹנִי	עֶדְנָה
ni–mzee	na–bwana–wangu	furaha
H2204	H0113	

Kwa hiyo Sara akajicheka mwenyewe, akijisemesha mwenyewe, “baada ya kuwa nimechakaa na bwana wangu ni mzee, je ni tapata furaha hii?”

הַאַף	לֵאמֹר	שָׂרָה	צָחֲקָה	זֶה	לָמָּה	אַבְרָהָם	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
Je–kweli	akisema	Sara	alicheka	hii	Kwa–nini	Ibrahimu	kwa	Yahwe	Na–akasema
H0637	H0559	H8283	H6711	H2088	H4100	H0085	H0413	H3068	H0559

13

זָקַנְתִּי׃	וַאֲנִי	אֵלֵד	אֻמְנָם
nimezeeka	na–mimi	nitazaa	hakika
H2204	H0589	H3205	H0552

Yahwe akamwambia Abraham, “Kwa nini Sara amecheka na kusema, Je ni kweli nitazaa mtoto, nikiwa mzee'?

כָּעֵת	אֵלֶיךָ	אָשׁוּב	לַמּוֹעֵד	דָּבָר	מֵיְהוָה	הֲיִפָּלֵא
wakati–huu	kwako	nitarudi	Wakati–ulioamriwa	jambo	kwa–Yahwe	Je–haiwezekani
H6256	H0413	H7725	H4150	H1697	H3068	H6381

14

בֵּן׃	וּלְשָׂרָה	חַיָּה
mwana	na–kwa–Sara	mwaka–ujao
	H8283	

Je kuna jambo lolote gumu sana kwa Yahwe? Itakuwa katika wakati nilioweka mimi majira ya machipuko, nitarejea kwako. Majira haya mwakani Sara atakuwa na mtoto wa kiume.”

וַיֹּאמֶר	יֵרֵאָה	וְכִי	צָחַקְתִּי	לֹא	לֵאמֹר	וְשָׂרָה	וַתְּכַחֵשׁ	
Na–akasema	aliogopa	kwa–sababu	sikucheka	Sikucheka	akisema	Sara	Na–akakana	
H0559	H3372		H6711	H3808	H0559	H8283	H3584	

15

צָחָקְתְּ׃	כִּי	לֹא
ulicheka	bali	Hapana
H6711		H3808

Kisha Sara akakataa na kusema, “sikucheka,” kwa kuwa aliogopa. Yahwe akasema, “hapana ulicheka.”

16 וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל־פְּנֵי סְדֹם
Na-wakasimama kutoka-hapo watu na-wakatazama juu-ya uso-wa Sodoma
H0376 H8033 H8259 H6440 H5467

וְאַבְרָהָם הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם׃
na-Ibrahimu alikwenda nao kuwasindikiza
H0085 H1980 H0085 H7971

Kisha wale wanaume walisimama kuondoka na wakatazama chini kuelekea Sodoma. Abraham akafuatana nao kuona njia yao.

17 וַיהוָה אָמָר הֲמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה׃
Na-Yahwe alisema Je-nitaficha mimi kutoka-kwa-Ibrahimu kile mimi ninachofanya
H3068 H0559 H3680 H0589 H0085 H0589

Lakini Yahwe akasema, Je ni mfiche Abraham kile ninacho kusudia kufanya,

18 וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרְכוּ בוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃
Na-Ibrahimu hakika atakuwa taifa kubwa na-lenye-nguvu na-watabarikiwa ndani-yake yote mataifa-ya nchi
H1961 H1961 H0085 H0776 H3605 H6099 H1288

Ikiwa kwa hakika Abraham atakuwa mkuu na taifa lenye nguvu, na katika yeye mataifa yote ya dunia watabarikiwa?

19 כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ
Kwa-sababu ninajua ili kwamba atawaagiza (kitu) wana-wake na nyumba-yake
H3045 H4616 H6680 H0853 H1121 H0853 H1004

אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו׃
baada-yake na-watashika njia-ya Yahwe kufanya haki na-hukumu ili kuleta Yahwe juu-ya Ibrahimu (kitu) kile alichosema juu-ya
H0310 H8104 H1870 H3068 H6666 H4941 H4616 H0935 H3068 H5921 H0085 H0853 H0834 H1696 H5921

Kwa kuwa nimemchagua ili awaelekeze wanawe na nyumba yake baada yake waishike njia ya Yahwe, watende utakatifu na haki, ili kwamba Yahwe ampatie Abraham yale aliyo yasema kwake.”

20 וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סְדֹם וְעֲמֹרָה כִּי־רָבָּה כִּי וְחַטָּאתָם כָּבְדָה מְאֹד׃
Na-akasema Yahwe Kilio-cha Sodoma na-Gomora kwa-sababu ni-kikubwa kwa-sababu na-dhambi-yao ni-nzito sana
H0559 H3068 H2201 H5467 H6017 H3588 H3966 H3513 H3588 H2403

Kisha Yahwe akasema, “Kwa sababu kilio cha Sodoma na Gomora ni kikuu, na kwa kuwa dhambi yao ni kubwa,

21 אֵרְדָה־נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָלָה וְאִם־לֹא אֵדָעָה׃
Nitashuka tafadhali na-nione kulingana-na-kilio-chake kilichonifikia kwangu wamefanya kabisa na-kama hapana nitajua
H3381 H4994 H7200 H6818 H0935 H0413 H6213 H3617 H0518 H3808 H3045

sasa nitashuka pale na kuona kilio kilicho nifikia dhidi yake, ikiwa kweli wamefanya au hawakufanya, nitajua.”

22 וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד
Na-wakageuka kutoka-hapo watu Sodoma na-wakaenda na-Ibrahimu bado alisimama
H6437 H8033 H0376 H5467 H3212 H0085 H5750 H5975

לִפְנֵי יְהוָה׃
mbele-ya Yahwe
H6440 H3068

Kwa hiyo wale wanaume wakageuka toka pale, na kuelekea Sodoma, lakini Abraham akabaki amesimama mbele ya Yahwe.

23 וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע׃
Na-akakaribia Ibrahimu na-akasema Je-pia utaharibu mwenye-haki pamoja-na mwovu
H5066 H0085 H0559 H0637 H5595 H6662 H7563

Kisha Abraham alikaribia na kusema, “Je utawafutilia mbali watakatifu pamoja na waovu?

24 וְלֹא־תִסְפֶּה לַמָּקוֹם בַּעֲבוּר חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ׃
na-hautasamehe utaharibu Je-pia mji ndani-ya wenye-haki hamsini kuna Labda
H3808 H5595 H0637 H5892 H8432 H6662 H2572 H3426 H0194

תִּשָּׂא אֲבוּר לַמָּקוֹם חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ׃
utasamehe kwa-ajili-ya mahali hamsini wenye-haki ambao ndani-yake
H5375 H4616 H4725 H2572 H6662 H0834 H7130

Huenda wakawepo wenye haki hamsini katika mji. Je utawakatilia mbali na usiuache mji kwa ajili ya hao watakatifu hamsini walioko hapo?

25 חָלִלָה לְךָ מֵעֲשֹׂת כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם־רָשָׁע
Iwe-mbali nawe kufanya kama-jambo hili kumuua mwenye-haki pamoja-na mwovu
H2486 H0834 H6213 H1697 H2088 H4191 H6662 H7563

וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לְךָ הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט׃
na-itakuwa kama-mwenye-haki kama-mwovu Iwe-mbali nawe Je-Hakimu-wa yote nchi hatafanya haki
H1961 H6662 H7563 H2486 H0834 H8199 H3605 H0776 H6213 H4941

Hasha usifanye hivyo, kuwauwa watakatifu pamoja na waovu, ili kwamba watakatifu watendewe sawa na waovu. Hasha! Je muhukumu wa ulimwengu wote hatatenda haki?”

26 וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר
Na-akasema Yahwe Kama nitapata katika-Sodoma hamsini wenye-haki ndani-ya mji
H0559 H3068 H0518 H4672 H5467 H2572 H6662 H8432 H5892

וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם׃
na-nitasamehe mahali-pote mahali kwa-ajili-yao
H5375 H3605 H4725 H5668

Yahwe akasema, “Katika Sodoma nikipata watakatifu hamsini kwenye mji, nita uacha mji wote kwa ajili ya hao.”

27 וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי
Na-akajibu Ibrahimu na-akasema Tazama tafadhali nimethubutu kusema kwa
H6030 H0085 H0559 H2009 H4994 H2974 H1696 H0413 H0136

וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר׃
na-mimi mavumbi na-majivu
H0595 H6083 H0665

Abraham akajibu na kusema, “Tazama, Nimeshika kusema na Bwana wangu, hata kama mimi ni mavumbi na majivu!

28

כָּל־	אֶת־	בַּחֲמִשָּׁה	הַתַּשְׁחֵית	חֲמִשָּׁה	הַצַּדִּיקֻם	חֲמִשִּׁים	יַחְסְרוּן	אוּלַי
mji	(kitu)	kwa–watano	Je–utaharibu	watano	wenye–haki	hamsini	watapungua	Labda
H3605	H0853	H2568	H7843	H2568	H6662	H2572	H2637	H0194

וַחֲמִשָּׁה׃	אַרְבָּעִים	שָׁם	אֶמְצָא	אִם־	אַשְׁחִית	לֹא	וַיֹּאמֶר	הָעִיר
na–watano	arobaini	huko	nitapata	kama	sitaharibu	Sitaharibu	Na–akasema	wote
H2568	H0705	H8033	H4672		H7843	H3808	H0559	

Itakuwaje ikiwa kuna watano pungufu katika idadi ya hao watakatifu hamsini? Je utaangamiza mji wote kwa upungufu wa hao watano?” Akasema, “Sitaangamiza, ikiwa nitapata watu arobaini na watano pale.”

29

אַרְבָּעִים	שָׁם	יִמָּצְאוּן	אוּלַי	וַיֹּאמַר	אֵלָיו	לְדַבֵּר	עוֹד	וַיֹּסֶף
arobaini	huko	watapatikana	Labda	na–akasema	kwake	kusema	tena	Na–akaendelea
H0705	H8033	H4672	H0194	H0559	H0413	H1696	H5750	H3254

הָאַרְבָּעִים׃	בַּעֲבוּר	אֶעֱשֶׂה	לֹא	וַיֹּאמֶר
arobaini	kwa–ajili–ya	sitafanya	Sitafanya	Na–akasema
H0705	H5668		H3808	H0559

Akaongea naye tena, na kusema, “Itakuwaje ikiwa arobaini watapatikana pale?” Akajibu, “Sitafanya kwa ajili ya hao arobaini.”

30

אוּלַי	וַאֲדַבֵּרָה	לַאדֹנָי	יִחַר	אָנָּא	אַל־	וַיֹּאמֶר	
Labda	na–niseme	kwa–Bwana–wangu	ikasirike	tafadhali	Usikasirike	Na–akasema	
H0194	H1696	H0136	H2734	H4994	H0408	H0559	

שָׁם	אֶמְצָא	אִם־	אֶעֱשֶׂה	לֹא	וַיֹּאמֶר	שְׁלֹשִׁים	שָׁם	יִמָּצְאוּן
huko	nitapata	kama	sitafanya	Sitafanya	Na–akasema	thelathini	huko	watapatikana
H8033	H4672			H3808	H0559	H7970	H8033	H4672

שְׁלֹשִׁים׃
thelathini
H7970

Akasema, Tafadhali usikasirike, Bwana, nikiongea. Pengine thelathini watapatikana pale.” Akajibu, 'Sitafanya, ikiwa nitapata thelathini pale.”

31

אוּלַי	אֲדֹנָי	אֶל־	לְדַבֵּר	הוֹאַלְתִּי	נָא	הִנֵּה־	וַיֹּאמֶר	
Labda	Bwana–wangu	kwa	kusema	nimethubutu	tafadhali	Tazama	Na–akasema	
H0194	H0136	H0413	H1696	H2974	H4994	H2009	H0559	

הָעֶשְׂרִים׃	בַּעֲבוּר	אַשְׁחִית	לֹא	וַיֹּאמֶר	עֶשְׂרִים	שָׁם	יִמָּצְאוּן	
ishirini	kwa–ajili–ya	sitaharibu	Sitaharibu	Na–akasema	ishirini	huko	watapatikana	
H6242	H5668	H7843	H3808	H0559	H6242	H8033	H4672	

Akasema, Tazama, Nimeshika kusema na Bwana wangu! Pengine ishirini watapatikana pale.” Akajibu, “Sitaharibu kwa ajili ya hao ishirini.”

32

הַפַּעַם	אַךְ־	וַאֲדַבְּרָה	לַאדֹנָי	יִחַר	אָנָּא	אַל־	וַיֹּאמֶר	
mara–hii	tu	na–niseme	kwa–Bwana–wangu	ikasirike	tafadhali	Usikasirike	Na–akasema	
H6471	H0389	H1696	H0136	H2734	H4994	H0408	H0559	

הָעֲשָׂרָה׃	בַּעֲבוּר	אַשְׁחִית	לֹא	וַיֹּאמֶר	עֲשָׂרָה	שָׁם	יִמָּצְאוּן	אוּלַי
kumi	kwa–ajili–ya	sitaharibu	Sitaharibu	Na–akasema	kumi	huko	watapatikana	Labda
H6235	H5668	H7843	H3808	H0559	H6235	H8033	H4672	H0194

Akasema, “Tafadhali usikasirike, Bwana, na nitasema jambo hili kwa mara ya mwisho. Huenda kumi wakaonekana kule.” Na akasema, sitaangamiza kwa ajili ya hao kumi.”

שָׁב	וְאַבְרָהָם	אַבְרָהָם	אֶל־	לְדַבֵּר	כִּלֵּה	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	וַיֵּלֶךְ	33
akarudi	na–Ibrahimu	Ibrahimu	na	kusema	alipomaliza	alipomaliza	Yahwe	Na–akaenda	
H7725	H0085	H0085	H0413	H1696	H3615		H3068	H3212	

לִמְקֹמוֹ׃	
mahali–pake	
H4725	

Yahwe akaendelea na njia yake mara tu baada ya kumaliza kuongea na Abraham, na Abraham akarudi nyumbani.

Chapter 19

סְדֹם	בְּשַׁעַר־	יֹשֵׁב	וְלוֹט	בָּעֶרֶב	סְדֹמָה	הַמַּלְאָכִים	שְׁנֵי	וַיָּבֹאוּ	1
Sodoma	mlangoni	akakaa	na–Loti	jioni	Sodoma	malaika	watu–wawili	na–wakaenda	
H5467	H8179	H3427	H3876	H6153	H5467	H4397	H8147	H0935	

אָרְצָה׃	אַפַּיִם	וַיִּשְׁתָּחוּ	לִקְרָאתָם	וַיָּקָם	לוֹט	וַיַּרְא־	
ardhini	uso	na–akaabudu	kumkutania	na–akasimama	Loti	na–akakuta	
H0776	H0639	H7812	H7125		H3876	H7200	

Malaika wawili wakaja Sodoma jioni, wakati ambao Lutu alikuwa amekaa langoni mwa Sodoma. Lutu akawaona, akainuka kuwalaki, na akainama uso wake chini ardhini.

עַבְדְּכֶם	בֵּית	אֶל־	נָא	סֻרוּ	אֲדֹנַי	נָא־	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר	2
ya–mtumishi–wako	nyumba	kwa	karibu	karibu	Bwana–yangu	karibu	tena	na–akasema	
H5650		H0413	H4994	H5493	H0113	H4994	H2009	H0559	

לֹא	וַיֹּאמְרוּ	לְדַרְכְּכֶם	וְהַלַכְתֶּם	וְהִשְׁכַּמְתֶּם	רַגְלֵיכֶם	וְרַחֲצוּ	וְלִינוּ	
si	na–wakasema	barabara–yenu	na–kamatia	na–amka	miguu–yenu	na–pishe	na–lala	
H3808	H0559	H1870	H1980	H7925	H7272	H7364		

תָּלִינ׃	בָּרְחוֹב	כִּי
tutakula	barabara–kuu	kwa–sababu
	H7339	

Akasema, Tafadhari Bwana zangu, nawasihi mgeuke mwende kwenye nyumba ya mtumishi wenu, mlale pale usiku na muoshe miguu yenu. Kisha muamke asubuhi na mapema muondoke.” Nao wakasema, “Hapana, usiku tutalala mjini.”

בֵּיתוֹ	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	אֵלָיו	וַיַּסֵּר	מְאֹד	בָּם	וַיִּפְצַר־		3
nyumba–yake	kwa	na–wakaenda	kwake	na–wakakamatia	sana	kwao	na–akasisitiza		
	H0413	H0935	H0413	H5493	H3966		H6484		

וַיֹּאכֵלוּ׃	אָפֶה	וּמַצּוֹת	מִשְׁתֶּה	לָהֶם	וַיַּעַשׂ
na–wakakula	akafanya	na–mkate–wa–tanshi	karamu	kwao	na–akafanya
H0398	H0644	H4682	H4960		

Lakini akawasihi sana, mwishowe wakaondoka pamoja nae, na wakaingia katika nyumba yake. Akaandaa chakula na kuoka mkate usiotiwa chachu, wakala.

הַבַּיִת	עַל־	נָסַבּוּ	סְדֹם	אַנְשֵׁי	הָעִיר	וְאַנְשֵׁי	יִשְׁכָּבוּ	טֶרֶם	4
nyumba	juu	wakazunguka	Sodoma	watu	wa–jiji	na–watu	watalala	kabla	
		H5437	H5467	H0376		H0376	H7901	H2962	

מִקָּצֶה׃	הָעָם	כָּל־	זָקֵן	וְעַד־	מִנָּעַר	
mwanzo–wa	watu	kila	mzee	na–hadi	kutoka–kijana	
		H3605	H2205	H5704	H5288	

Lakini kabla hawaja lala, wanaume wa mji, wa Sodoma, vijana kwa wazee wakaizunguka nyumba, wanaume wote kutoka kila kona ya mji.

אֵלֶיךָ	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	הָאֲנָשִׁים	אַיֵּה	לַּיְלָה	וַיֹּאמְרוּ	לוֹט	אֶל־	וַיִּקְרְאוּ		5
kwako	wakaenda	ambao	watu	wapi	kwake	na–wakasema	Loti	kwa	na–wakaita		
H0413	H0935		H0376	H0346		H0559	H3876	H0413	H7121		
אֹתָם׃	וְנֵדְעָה	אֵלֵינוּ	הוֹצִיאֵם	הַלָּיְלָה							
wao	na–tutajua	kwetu	kamatia	usiku							
H0853	H3045	H0413	H3318	H3915							

Wakamwita Lutu, na kumwambia, “Wale wanaume walioingia kwako usiku wakowapi? watoe hapa nje waje kwetu, ili tuweze kulala nao.”

אֲחֵרָיו׃	סָגַר	וְהַדֶּלֶת	הַפֶּתְחָה	לוֹט	אֲלֵהֶם	וַיֵּצֵא	6
nyuma–yake	akafunga	na–mlango	mlangoni	Loti	kwao	na–akakweza	
	H5462		H6607	H3876	H0413	H3318	

Lutu akatoka nje na akafunga mlango.

תָּרֵעוּ׃	אַחַי	נָא	אַל־	וַיֹּאמַר	7
msaada–si	ndugu–zangu	karibu	karibu–na	na–akasema	
	H0251	H4994	H0408	H0559	

Akasema, “Nawasihi, ndugu zangu, msitende uovu.

אוֹצִיאָה־	אִישׁ	יָדְעוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	בָּנוֹת	שְׁתֵּי	לִי	נָא	הִנֵּה־	8
nitakamatia	mtu	wanajua	si	ambao	wawili	binti–wangu	kwangu	karibu	tena	
H3318	H0376	H3045	H3808		H1323	H8147		H4994	H2009	
הָאֵל	לָאֲנָשִׁים	רַק	בְּעֵינֵיכֶם	כַּטּוֹב	לָהֶן	וַעֲשׂוּ	אֲלֵיכֶם	אֶתְהֶן	נָא	
watu	tu	macho–yangu	nzuri	kile	kwao	na–fanya	kwenu	kwa–ajili–ya	karibu	
H0411	H0376	H7535					H0413	H0853	H4994	
קֹרָתִי׃	בְּצֵל	בָּאוּ	כֵּן	עַל־	כִּי־	דָּבָר	תַּעֲשׂוּ	אַל־		
paa–yangu	giza	wakaenda	kwa–hiyo	juu	kwa–sababu	fanya	karibu–na	hawa		
H6982	H6738	H0935				H1697		H0408		

Tazama, nina mabinti wawili ambao hawajawahi kulala na mwanaume yeyote. Nawaomba tafadhari niwalete kwenu, na muwafanyie lolote muonalo kuwa jema machoni penu. Msitende lolote kwa wanaume hawa, kwa kuwa wamekuja chini ya kivuli cha dari yangu.”

וַיִּשְׁפֹּט	לָגוּר	בָּא־	הָאֶחָד	וַיֹּאמְרוּ	הָלְאָה	גֶּשׁ־	וַיֹּאמְרוּ		9
na–atatokuuwa	kukaa	akaja	yule–mmoja	na–wakasema	kule	karibu	na–wakasema		
H8199		H0935	H0259	H0559	H1973	H5066	H0559		
מְאֹד	בְּלוֹט	בָּאִישׁ	וַיִּפְצְרוּ	מֵהֵם	לְךָ	נָרַע	עָתָּה	שָׁפוֹט	
sana	Loti	mtu	na–wakasumbulea	kuliko–wao	vibaya	tutafanya	sasa	hukumu	
H3966	H3876	H0376	H6484	H1992			H6258	H8199	
הַדֶּלֶת׃	לִשְׁבֹּר	וַיִּגְּשׁוּ							
mlango	kuvunja	na–wakakaribia							
	H7665	H5066							

Wakasema, “Ondoka hapa!” Wakasema pia, huyu alikuja kukaa hapa kama mgeni, na sasa amekuwa mwamuzi! Sasa tutakushugulilia vibaya wewe kuliko wao.” Wakamsonga sana huyo mtu, huyo Lutu, na wakakaribia kuvunja mlango.

10 וַיִּשְׁלְחוּ֙ הָאֲנָשִׁ֔ים אֶת־יָדָ֖ם וְאֶת־לוֹט֙ אֵלֵיהֶ֣ם הַבָּ֔יְתָה וַיְסַגְּר֖וּ הַדָּֽלֶת׃ וְאֶת־הַפְּתָחִ֥ים הִכּ֛וּ בַּסַּנְוֵרִ֖ים מִקָּטֹ֣ן וְעַד־גָּד֑וֹל וַיִּלְאֽוּ׃ לִמְצֹ֥א הַפָּֽתַח׃

wanaume wao watu wakamkamata Loti kwa mkono wakafunga mlango. na-walipiga juu wa-nyumba kwa upofu wa-kutoka mdogo hadi mkubwa, na-walaloeza kupata mlango.

11 וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פֶּתַח מִלְּנוֹנִי תוֹלִיפִּיגָא הָאֲנָשִׁים אַמְבַאו נָא־וָטוּ

Kisha wale wageni wa Lutu wakawapiga kwa upofu wale wanaume waliokuwa nje ya nyumba, vijana na wazee kwa pamoja, kiasi kwamba wakachoka wakati wakiutafuta mlango.

12 וַיֹּאמְרוּ֙ הָאֲנָשִׁ֜ים אֶל־לוֹט֮ עֹ֣ד מִי־פֹ֣ה לְךָ֗ חָתָן֙ וּבָנֶ֔יךָ וְאֶת־בְּנֹתֶ֖יךָ וְכֹ֣ל אֲשֶׁר־לְךָ֑ הוֹצֵ֖א מִן־הַמָּקֽוֹם׃

wakasema Loti kwa watu wakwe hapa kwako nani bado wa-wana-wako mkwe na-binti-zangu na yeyote mwingine katika huu mji, ukawatoe hapa.

13 כִּ֣י מַשְׁחִתִ֗ים אֲנַ֛חְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם֮ הַזֶּה֒ כִּֽי־גָדְלָ֤ה צַעֲקָתָם֙ אֶת־פְּנֵ֣י יְהוָ֔ה וַיְשַׁלְּחֵ֥נוּ יְהוָ֖ה לְשַׁחֲתָֽהּ׃

Basi wale watu wakamwambia Lutu, Je una mtu mwingine yeyote hapa? wakwe zako, wanao na mabinti zako, na yeyote mwingine katika huu mji, ukawatoe hapa.

13 כi- sababu wa-tuangamiza sisi mahali hapa kwa kuwa kilio chao kubwa kilio yao kimefika mbele za Yahwe, naye Yahwe ametutuma kuuangamiza.

Kwa kuwa tunakaribia kuiangamiza sehemu hii, kwa sababu mashitaka dhidi yake mbele ya Yahwe yamezidi kiasi kwamba ametutuma kuuangamiza.”

14 וַיֵּצֵ֣א לוֹט֮ וַיְדַבֵּר֒ אֶל־חֲתָנָיו֙ לֹקְחֵ֣י בְנֹתָ֔יו וַיֹּאמֶר֙ קוּמ֣וּ צְא֔וּ מִן־הַמָּקֹ֖ום הַזֶּ֑ה כִּֽי־מַשְׁחִ֤ית יְהוָה֙ אֶת־הָעִ֔יר וַיְהִ֥י כִמְצַחֵ֖ק בְּעֵינֵ֥י חֲתָנָֽיו׃

Lutu akatoka na akazungumza na wakwe zake, wanaume ambao walikuwa wamewaposa binti zake, akawambia, “Ondokeni upesi mahali hapa, kwa kuwa Yahwe anakaribia kuuangamiza mji.” Lakini kwa wakwe zake alionekana kuwa anawatania.

15

קַח	קוּם	לֵאמֹר	בְּלוֹט	הַמַּלְאָכִים	וַיָּאִיצוּ	עָלָה	הַשָּׁחַר	וּכְמוֹ
chukua	simama	kusema	Loti	walikamatia	na–malaika	inuka	mahali–pa	na–jua
H3947		H0559	H3876	H4397	H0213	H5927	H7837	H3644

בַּעֲוֹן	תִּסָּפֶה	פֶּן־	הַנִּמְצָאת	בְּנֹתֶיךָ	שְׁתֵּי	וְאֶת־	אִשְׁתְּךָ	אֶת־
kwa–sababu	utaangamiza	karibu	walipo	nne	na–binti	wawili	na–binti–zako	mke–wako
H5771	H5595	H6435	H4672	H1323	H8147	H0853	H0802	H0853

הָעִיר׃
jiji

Alfajiri, malaika wakamsihi Lutu, wakisema, ondoka, mtwae mkeo na binti zako wawili ambao wako hapa, ili kwamba usipotelee katika adhabu ya mji huu.”

16

בְּנֹתָיו	שְׁתֵּי	וּבְיַד	אִשְׁתּוֹ	וּבְיַד־	בְּיָדוֹ	הָאֲנָשִׁים	וַיַּחֲזִקוּ	וַיְיִתְמַהְמָּהּ
nne–zako	binti	na–mkono	mke–wako	na–mkono	mkono	watu	na–kamatia	na–akabaki
H1323	H8147	H3027	H0802	H3027	H3027	H0376	H2388	H4102

לָעִיר׃	מִחוּץ	וַיְנַחֻהוּ	וַיֹּצִאֻהוּ	עָלָיו	יְהוָה	בְּחֶמְלַת
jiji	kutoka	na–wakanunulia	na–wakakamatia	juu–yake	ya–Yahwe	kwa–rehema
	H2351	H3240	H3318		H3068	H2551

Lakini akakawia-kawia. Kwa hiyo watu wale wakamshika mkono wake, na mkono wa mkewe, na mikono ya binti zake wawili, kwa sababu Yahwe alimhurumia. Wakawatoa nje, na kuwaweka nje ya mji.

17

נַפְשֶׁךָ	עַל־	הִמָּלֵט	וַיֹּאמֶר	הַחוּצָה	אֹתָם	כְּהוֹצִיאָם	וַיְהִי	
maisha–yako	juu	kamatia	na–akasema	nje	yake	kama–walikamatia	na–kuwa	
H5315		H4422	H0559	H2351	H0853	H3318	H1961	

פֶּן־	הִמָּלֵט	הָהָרָה	הַכִּכָּר	בְּכָל־	תַּעֲמֹד	וְאֶל־	אַחֲרֶיךָ	תַּבִּיט	אֶל־
karibu	kamatia	hili	mahali	kila	simama	na–karibu–na	nyuma–yako	angalia	karibu–na
H6435	H4422	H2022	H3603	H3605	H5975	H0408		H5027	H0408

תִּסָּפֶה׃
utaangamiza
H5595

Wakisha kuwatoa nje mmoja wa wale watu akasema, “Jiponye nafsi yako! usitazame nyuma, au usikae mahali popote kwenye hili bonde. Toroka uende milimani ili kwamba usije ukatoweshwa mbali.”

18

אֲדֹנָי׃	נָא	אַל־	אֲלֵהֶם	לוֹט	וַיֹּאמֶר
Bwana–yangu	karibu	karibu–na	kwao	Loti	na–akasema
H0136	H4994	H0408	H0413	H3876	H0559

Lutu akawambia, “Hapana, tafadhali bwana zangu!

19

חַסְדְּךָ	וַתַּגְדֶּל	בְּעֵינֶיךָ	חֵן	עַבְדְּךָ	מָצָא	נָא	הִנֵּה־	
rehema	na–umekubwa	macho–yangu	neema	mtumishi–wako	nimepata	karibu	tena	
	H1431		H2580	H5650	H4672	H4994	H2009	

לְהַמָּלֵט	אוּכַל	לֹא	וְאָנֹכִי	נַפְשִׁי	אֶת־	לְהַחֲיוֹת	עִמָּדִי	עָשִׂיתָ	אֲשֶׁר
kamatia	niweza	si	niweza–si	na–mimi	maisha–yangu	kulinda	nami	umefanya	ambayo
H4422	H3201	H3808	H0595	H5315	H0853	H2421	H5978		

וָמָתִי׃	הָרָעָה	תִּדְבָּקַנִי	פֶּן־	הָהָרָה	
na–nitakufa	jambo–la	itanibaka	karibu	hili	
H4191		H1692	H6435	H2022	

Mtumishi wenu amepata kibali machoni pako, na umenionesha wema ulio mkuu kwa kuokoa maisha yangu, lakini sitaweza kutorokea milimani, kwa sababu mabaya yataniwahi na nitakufa.

נָּא	אִמָּלְטָה	מִצְּעָר	וְהֵיא	שָׁמָּה	לָנוּס	קָרֹבָה	הַזֹּאת	הָעִיר	נָּא	הִנֵּה־	20
karibu	nitakufa	ndogo	na–kile	hapo	kuruka	kumkamatia	hili	jiji	karibu	tena	
H4994	H4422	H4705	H1931	H8033	H5127	H7138	H2063		H4994	H2009	

נַפְשִׁי׃	וּתְחִי	הִוא	מִצְּעָר	הֲלֹא	שָׁמָּה
uzima–zangu	na–tutajifanya	kile	ndogo	je	hapo
H5315	H2421	H1931	H4705	H3808	H8033

Tazama, ule mji pale uko karibu nijisalimishe pale, na ni mdogo. Tafadhari niacheni nikimbilie pale (Je Siyo mdogo ule?), na maisha yangu yataokolewa.”

הָפְכִי	לְבִלְתִּי	הַזֶּה	לַדָּבָר	גַּם	פָּנֶיךָ	נָשָׂאתִי	הִנֵּה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	21
kuanguka	si	hili	jambo	pia	uso–wako	ninakubali	tena	kwake	na–akasema	
H2015	H1115	H2088	H1697	H1571	H6440	H5375	H2009	H0413	H0559	

דִּבַּרְתָּ׃	אֲשֶׁר	הָעִיר	אֶת־
ulinena	ambaye	lile	jiji
H1696			H0853

Akamwambia, “Sawa, nimekubali ombi hili pia, kwamba sitaangamiza mji ambaoumeutaja.

בְּאָמָתֶךָ	עַד־	דָּבָר	לַעֲשׂוֹת	אוּכַל	לֹא	כִּי	שָׁמָּה	הִמָּלֵט	מַהֵר	22
kukamatia–wako	hadi	jambo	kufanya	niweza	si	kwa–sababu	hapo	kamatia	haraka	
H0935	H5704	H1697		H3201	H3808		H8033	H4422		

צֹוֲעַר׃	הָעִיר	שֵׁם־	קָרָא	כֵּן	עַל־	שָׁמָּה
ndogo	wa–jiji	jina	kuitwa	kwa–hiyo	juu	hapo
H6820		H8034	H7121			H8033

Harakisha! toroka uende pale, kwa kuwa sitafanya chochote mpaka ufike pale.” kwa hiyo mji ule ukaitwa Soari.

צֹּעַרָה׃	בָּא	וְלוֹט	הָאָרֶץ	עַל־	יָצָא	הַשֶּׁמֶשׁ	23
ndogo	akafika	na–Loti	ardhi	juu	ilizuka	jua	
H6820	H0935	H3876	H0776		H3318	H8121	

Jua lilikuwa limekwisha chomoza juu ya nchi wakati Lutu alipofika Soari.

יְהוָה	מֵאֵת	וָאֵשׁ	גָּפְרִית	עֲמֹרָה	וְעַל־	סְדֹם	עַל־	הִמְטִיר	וַיהוָה	24
Yahwe	kutoka	moto	kufua	Gomora	na–juu	Sodoma	juu	akaanguka	na–Yahwe	
H3068	H0854	H0784	H1614	H6017		H5467		H4305	H3068	

הַשָּׁמָיִם׃	מִן־	
upanga	kutoka	
H8064		

Kisha Yahwe akanyesha juu ya Sodoma na Gomora kiberiti na moto toka kwa Yahwe mbinguni.

יֹּשְׁבֵי	כָּל־	וְאֵת	הַכִּכָּר	כָּל־	וְאֵת	הָאֵל	הֶעָרִים	אֶת־	וַיַּהֲפֹךְ	25
wakazi	kila	na–kila	mandhari	kila	na–kila	mahali	hii	miji	na–akabadilisha	
H3427	H3605	H0853	H3603	H3605	H0853	H0411		H0853	H2015	

הָאֲדָמָה׃	וְצֶמַח	הֶעָרִים	
wa–ardhi	na–mmea	wa–miji	
H0127	H6780		

Akaharibu miji ile, na bonde lote, na vyote vilivyomo katika miji, na mimea iliyo chipua juu ya ardhi.

מֶלַח׃	נְצִיב	וַתְּהִי	מֵאַחֲרָיו	אִשְׁתּוֹ	וַתַּבֶּט	26
chumvi	nguzo	na–kuwa	nyuma	mke–wako	na–angalia	
H4417	H5333	H1961		H0802	H5027	

Lakini mke wa Lutu aliye kuwa nyuma yake, akatazama nyuma, na akawa nguzo ya chumvi.

אֶת־	שָׁם	עָמַד	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	אֶל־	בַּבֹּקֶר	אַבְרָהָם	וַיַּשְׁכֵּם	27
Yahwe	nyuso	hapo	mesimama	ambaye	mahali	kwa	asubuhi	na–Abraham–akamka	
H0854	H8033	H5975		H4725	H0413	H1242	H0085	H7925	

יְהוָה׃	פְּנֵי
Yahwe	uso–wa
H3068	H6440

Abraham akaamuka asubuhi na mapema akaenda mahali alipokuwa amesimama mbele ya Yahwe.

הַכִּכָּר	אֶרֶץ	פְּנֵי	כָּל־	וְעַל־	וַעֲמֹרָה	סְדֹם	פְּנֵי	עַל־	וַיַּשְׁקֵף	28
mandhari	ardhi	nyuso	kila	na–juu	na–Gomora	Sodoma	nyuso	juu	na–akatazama	
H3603	H0776	H6440	H3605		H6017	H5467	H6440		H8259	

הַכִּבְשָׁן׃	כְּקִיטֹר	הָאָרֶץ	קִיטֹר	עָלָה	וְהִנֵּה	וַיַּרְא
tanuri	kama–moshi	ardhi	moshi	mvua	na–tena	na–akaona
H3536	H7008	H0776	H7008	H5927	H2009	H7200

Akatazama chini kuelekea Sodoma na Gomora na kuelekea katika nchi yote bondeni. Akaona na tazama, moshi ulikuwauki ukienda juu kutoka chini kama moshi wa tanuru.

אֱלֹהִים	וַיִּזְכֹּר	הַכִּכָּר	עָרֵי	אֶת־	אֱלֹהִים	בְּשַׁחֵת	וַיְהִי		29
Mungu	na–akakumbuka	hii	ya–mandhari	miji	Mungu	kama–angamiza	na–kuwa		
H0430	H2142	H3603		H0853	H0430	H7843	H1961		

אֶת־	בַּהֲפֹךְ	הַהֲפֵכָה	מִתּוֹךְ	לוֹט	אֶת־	וַיְשַׁלַּח	אַבְרָהָם	אֶת־
ambayo	miji	kuzunguja	ya–kuzunguja	katikati	kutoka	Loti	na–alituma	Abraham
H0853	H2015	H2018	H8432	H3876	H0853	H7971	H0085	H0853

לוֹט׃	בָּהֵן	יָשַׁב	אֲשֶׁר־	הֶעָרִים
Loti	hapo	kufa	ndani	akakaa
H3876	H2004	H3427		

Wakati Mungu alipoharibu miji ya bondeni, Mungu akamkumbuka Abraham. Akamtoa Lutu kutoka katika maangamizi alipoangamiza miji ambayo katika hiyo Lutu aliishi.

כִּי	עִמּוֹ	בְּנֹתָיו׀	וּשְׁתֵּי	בָּהָר	וַיֵּשֶׁב	מִצּוֹעַר	לוֹט	וַיַּעַל׀	30
kwa–sababu	pamoja–naye	nne–zake	na–binti	mlima	na–akakaa	ndogo	Loti	na–akainuka	
		H1323	H8147	H2022	H3427	H6820	H3876	H5927	

בְּנֹתָיו׃	וּשְׁתֵּי	הוּא	בַּמְּעָרָה	וַיֵּשֶׁב	בְּצוֹעַר	לָשָׁבֶת	יָרֵא
nne–zake	na–binti	yeye	pango	na–akakaa	ndogo	kukaa	kumkhofu
H1323	H8147	H1931	H4631	H3427	H6820	H3427	H3372

Lakini Lutu akapanda juu kutoka Soari na kwenda kuishi katika milima akiwa pamoja na binti zake wawili, kwa sababu aliogopa kuishi Soari. Kwa hiyo akaishi pangoni, yeye na binti zake wawili.

בָּאָרֶץ	אֵין	וְאִישׁ	זָקֵן	אָבִינוּ	הַצְּעִירָה	אֶל־	הַבְּכִירָה	וַתֹּאמֶר	31
ardhi	hakuna	na–mtu	mzee	baba–yetu	binti–ndogo	kwa	binti–mkubwa	na–akasema	
H0776	H0369	H0376	H2204	H0001	H6810	H0413	H1067	H0559	

הָאָרֶץ׃	כָּל־	כְּדֶרֶךְ	עָלֵינוּ	לָבוֹא
ardhi	kila	kama–njia	juu–yetu	jia
H0776	H3605	H1870		H0935

Yule wa kwanza akamwambia yule mdogo, “Baba yetu ni mzee, na hakuna mwanaume mahali popote wa kulala na sisi kulingana na desturi ya dunia yote.

32

לְכָה	נַשְׁקָה	אֶת־	אָבִינוּ	יַיִן	וְנִשְׁכְּבָה	עִמּוֹ
karibu	tumnywe	baba–yetu	mvinyo	na–tutakaa	pamoja–naye	na–tutajifanya
H3212	H8248	H0853	H0001	H3196	H7901	

וּנְחַיֶּה	מֵאָבִינוּ	זָרַע׃
kutoka–baba–yetu	uzima	uzao
H2421	H0001	H2233

Njoo na tumnyweshe baba yetu mvinyo na tulale naye ili kwamba tuendeleze uzao wa baba yetu.”

33

הַבְּכִירָה׀	וַתָּבֹא	הָהוּא	בַּלַּיְלָה	יַיִן	אֶבְיהֶן	אֶת־	וַתַּשְׁקֶין	
na–akakaa	mkubwa	na–akaja	huu	usiku	mvinyo	baba–yao	na–wakamlisha	
H1067	H0935	H1931	H3915	H3196	H0001	H0853	H8248	

וּבְקוּמָהּ׃	בְּשִׁכְבָהּ	יָדַע	וְלֹא־	אָבִיהָ	אֶת־	וַתִּשְׁכַּב
na–kuamka–kwake	na–kumka–inuka	kumka–kaa	kama–akakaa	yalijua	na–si	pamoja–naye
	H7901	H3045	H3808	H0001	H0854	H7901

Kwa hiyo wakamnywesha baba yako mvinyo usiku ule. Kisha yule wa kwanza akaingia na akalala na baba yake; Baba yake hakujua ni wakati gani alikuja kulala, wala wakati alipo amka.

34

אָבִי	אֶת־	אֱמֶשׁ	שָׁכַבְתִּי	הֵן־	הַצְּעִירָה׀	אֶל־	הַבְּכִירָה׀	וַתֹּאמֶר	מְמָחֳרָת	וַיְהִי׀
baba	nae	jioni	nilikaa	tena	ndogo	kwa	mkubwa	na–akasema	siku–la	na–kuwa
H0001	H0854	H0570	H7901	H2005	H6810	H0413	H1067	H0559	H4283	H1961

וּנְחַיֶּה	עִמּוֹ	שִׁכְבִי	וּבֹאִי	הַלַּיְלָה	גַּם־	יַיִן	נַשְׁקֶנּוּ
na–tutajifanya	pamoja–naye	akakaa	na–karibu	usiku	pia	mvinyo	tumnywe
H2421		H7901	H0935	H3915	H1571	H3196	H8248

זָרַע׃	מֵאָבִינוּ
uzima	kutoka–baba–yetu
H2233	H0001

Siku iliyo fuata yule wa kwanza akamwambia mdogowake, “Sikiliza, usiku wa jana nililala na baba yangu. Na tumnyweshe mvinyo usiku wa leo pia, na uingie ukalale naye. Ili kwamba tuendeleze uzao wa baba yetu.”

35

הַצְּעִירָה׀	וַתָּקָם	יַיִן	אֶבְיהֶן	אֶת־	הַהוּא	בַּלַּיְלָה	גַּם	וַתַּשְׁקֶין	
na–akakaa	ndogo	na–akasimama	mvinyo	baba–yao	huu	usiku	pia	na–wakamlisha	
H6810		H3196	H0001	H0853	H1931	H3915	H1571	H8248	

וּבְקוּמָהּ׃	בְּשִׁכְבָהּ	יָדַע	וְלֹא־	עִמּוֹ	וַתִּשְׁכַּב
na–kumka–inuka	kumka–kaa	kama–akakaa	yalijua	na–si	pamoja–naye
	H7901	H3045	H3808		H7901

Kwa hiyo wakamnywesha baba yao mvinyo usiku ule pia, na yule mdogo akaenda na akalala naye. Baba yake hakujua ni wakati gani alilala, wala wakati alipoamka.

36

מֵאֲבִיהֶן׃	לוֹט	בְּנוֹת־	שְׁתֵּי	וַתַּהֲרֶין
kutoka–kwa–baba–yao	kutoka–baba–yao	za–Loti	binti–wawili	na–wakazaa
H0001	H3876	H1323	H8147	H2029

Basi hao binti wote wawili wa Lutu wakapata mimba kwa baba yao.

37

עַד־	מוֹאָב	אֲבִי־	הוּא	מוֹאָב	שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	בֵּן	הַבְּכִירָה׀	וַתֵּלֶד
hadi	Moabu	baba	yeye	Moabu	jina	na–akamwita	mtoto	mkubwa	na–akajifanya
H5704	H4124	H0001	H1931	H4124	H8034	H7121		H1067	H3205

הַיּוֹם׃
leo
H3117

Wa kwanza akazaa mwana wa kiume, na akamwita jina lake Moabu. Akawa ndiye baba wa wamoabu hata leo.

אֲבִי	הוּא	בֶּן־עַמִּי	שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	בֶּן	יָלְדָה	הוּא	גַּם־	וְהַצְּעִירָה	38
baba	yeye	Benaamuni	jina	na–akamwita	mtoto	akajifanya	yeye	pia	na–ndogo	
H0001	H1931	H1151	H8034	H7121		H3205	H1931	H1571	H6810	

ס	הַיּוֹם׃	עַד־	עַמּוֹן	בְּנֵי־
S	leo	hadi	Amoni	kwa–watoto
	H3117	H5704	H5983	

Nayule mdogo naye akazaa mwana wa kiume, na akamwita Benami. Huyu ndiye baba wa watu wa Waamoni hata leo.

Chapter 20

שׁוּר	וּבֵין	קָדֵשׁ	בֵּין־	וַיֶּשֶׁב	הַנֶּגֶב	אַרְצָה	אַבְרָהָם	מִשָּׁם	וַיִּסַּע	1
Shuri	na–kati	Kadeshi	kati	na–akakaa	kusini	ardhi	Abraham	hapo	na–akakweza	
H7793	H0996	H6946	H0996	H3427	H5045	H0776	H0085	H8033	H5265	

בִּגְרָר׃	וַיָּגָר
Gerari	na–akakaa
H1642	

Abraham akasafiri kutoka pale hadi nchi ya Negebu, na akakaa kati ya Kadeshi na Shuri. Akawa mgeni akiishi Gerari.

									2
אֲבִימֶלֶךְ	וַיִּשְׁלַח	הוּא	אָחֹתִי	אִשְׁתּוֹ	שָׂרָה	אֶל־	אַבְרָהָם	וַיֹּאמֶר	
Abimeleki	na–alituma	kile	dada–yangu	mke–wako	Sara	kwa	Abraham	na–akasema	
H0040	H7971	H1931	H0269	H0802	H8283	H0413	H0085	H0559	

שָׂרָה׃	אֶת־	וַיִּקַּח	גְּרָר	מֶלֶךְ	
Sara	Sara	na–akakamata	Gerari	mfalme	
H8283	H0853	H3947	H1642	H4428	

Abraham akasema kususu mkewe Sara, “ni dada yangu.” Kwa hiyo Abimeleki mfalme wa Gerari akatuma watu wake kumchukua Sara.

										3
מֵת	הִנְּךָ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	הַלָּיְלָה	בַּחֲלוֹם	אֲבִימֶלֶךְ	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיָּבֹא	
unakufa	tena	kwake	na–akasema	usiku	ndoto	Abimeleki	kwa	Mungu	na–akaja	
H4191	H2009		H0559	H3915	H2472	H0040	H0413	H0430	H0935	

בָּעַל׃	בְּעֻלַת	וְהוּא	לָקַחְתָּ	אֲשֶׁר־	הָאִשָּׁה	עַל־	
mlangano	mume	na–kale	ulichukua	ambaye	mwanamke	juu	
H1167	H1166	H1931	H3947		H0802		

Lakini Mungu akamtokea Abimeleki usiku katika ndoto, akamwambia, “Tazama, wewe ni mfu kutokana na mwanamke uliye mchukua, kwa kuwa ni mke wa mtu.”

										4
צַדִּיק	גַּם־	הֲגוֹי	אֲדֹנָי	וַיֹּאמַר	אֱלֶיהָ	קָרַב	לֹא	וַאֲבִימֶלֶךְ		
pia	taifa	je	Bwana	na–akasema	kwake	kumkaribia	si	na–Abimeleki		
H6662	H1571		H0136	H0559	H0413	H7126	H3808	H0040		

תַּהֲרֹג׃
mtu–wenye–haki
H2026

Basi Abimeleki alikuwa bado hajamkaribia hivyo akasema, “Bwana, Je utaua hata taifa lenye haki?

5 הֲלֹא֩ הִ֨וא אָמְרָ֜ה אֲחֹתִ֣י הִ֗וא וְהִ֤יא־גַם־הִוא֙ אָמְרָ֣ה אָחִ֔י בְּתֹ֥ם־לְבָבִ֖י וּבְנִקְיֹ֣ן כַּפַּ֑י עָשִׂ֖יתִי זֹֽאת׃

je yeye akasema kwangu dada-yangu kile na-kale pia akasema yeye
H3808 H1931 H0559 H0269 H1931 H1571 H1931 H0559 H1931

kale ndani-ya msukumo-wa moyo-wangu na-nafasi mkono-wangu nifanya
H1931 H8537 H3824 H3709 H3709 H3709 H2063

Je si yeye mwenyewe aliye niambia, 'Sara ni dada yangu?' Hata Sara mwenyewe alisema, 'ni kaka yangu.' Nimefanya hili katika uadilifu wa moyo wangu na katika mikono isiyo na hatia.”

6 וַיֹּ֤אמֶר֙ אֵלָ֣יו הָאֱלֹהִ֔ים בַּחֲלֹ֖ם גַּ֣ם אָנֹכִ֑י יָדַ֙עְתִּי֙ כִּ֣י בְתֹם־לְבָבְךָ֣ עָשִׂ֔יתָ וָאֶחְשָׂךְ֙ גַּם־אָנֹכִ֔י מֵחֲטוֹ־לִ֖י עַל־כֵּ֣ן לֹֽא־נְתַתִּ֑יךָ לִנְגֹּ֖עַ אֵלֶֽיהָ׃

na-akasema kwake Mungu ndoto kwa-sababu nijua mimi pia
H0559 H0413 H0430 H2472 H1571 H3045 H0595 H1571

ndani-ya kwa-hiyo si nikakufa kumkaribia kwake
H8537 H3808 H5414 H5060 H0413

Kisha Mungu akasema naye katika ndoto, “Kweli, ninajua pia kwamba umefanya hili katika uadilifu wa moyo wako, na pia nilikuzuia usitende dhambi dhidi yangu mimi. Ndiyo maana sikuruhusu umshike.

7 וְעַתָּ֞ה הָשֵׁ֣ב אֵֽשֶׁת־הָאִ֗ישׁ כִּֽי־נָבִיא֙ הֽוּא֙ וְיִתְפַּלֶּל־בַּעַדְךָ֔ וְחְיֵה֙ וְאִם־אֵינְךָ֣ מֵשִׁ֔יב דַּ֚ע כִּי־מ֣וֹת תָּמ֔וּת אַתָּ֖ה וְכָל־אֲשֶׁר־לָֽךְ׃

na-sasa kamatia mke Mungu kwa-sababu nabii kale na-itasali kwa-ajili-yako
H6258 H7725 H0802 H0376 H0802 H5030 H1931 H6419 H1157

wewe na-kila na-kama si jua kumrejesha kufa kufa kwa-sababu tutakufa
H3605 H0369 H3045 H7725 H4191 H4191 H4191

ambaye kwako
H0834 H0834

Kwa hiyo, mrudishe huyo mke wa mtu, kwa kuwa ni nabii. Atakuombea, na utaishi. Lakini usipo mrudisha, ujuwe kwamba wewe pamoja na wote walio wa kwako mtakufa hakika.

8 וַיַּשְׁכֵּ֣ם אֲבִימֶ֗לֶךְ בַּבֹּ֙קֶר֙ וַיִּקְרָ֣א לְכָל־עֲבָדָ֔יו וַיְדַבֵּ֥ר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִ֖ים הָאֵ֑לֶּה וַיִּירְא֥וּ הָאֲנָשִׁ֖ים מְאֹֽד׃

na-Abimeleki-akamka asubuhi na-akamkita kila mtumishi-wako na-akasema kila
H7925 H0040 H1242 H7121 H3605 H5650 H1696

neno hili kwa-sikio-lao na-wakakhofu watu sana –watu
H0853 H3605 H1697 H0428 H0241 H3372 H0376

Abimeleki akaamka asubuhi na mapema akawaita watumishi wake wote waje kwake. Akawasimulia mambo haya yote, na watu wale wakaogopa sana.

9 וַיִּקְרָ֣א אֲבִימֶ֗לֶךְ לְאַבְרָהָם֙ וַיֹּ֣אמֶר לּ֔וֹ מֶה־נִּ֥ינִי לָּ֖נוּ עָשִׂ֑יתָ וּמֶה־חָטָ֣אתִי לְךָ֔ כִּֽי־הֵבֵ֥אתָ עָלַ֖י וְעַל־מַמְלַכְתִּ֑י חֲטָאָ֣ה גְדֹלָ֔ה מַֽעֲשִׂ֥ים אֲשֶׁר־לֹֽא־יֵעָשׂ֖וּ עָשִׂ֥יתָ עִמָּדִֽי׃

na-akamkita Abimeleki Abraham na-akasema kwake nini na-nini sisi umefanya
H7121 H0040 H0085 H0559 H0559 H4100 H4100 H4100 H4100 H6213

kwa-sababu umeleta juu-yangu na-juu ufalme-wangu dhambi kubwa
H3588 H0935 H5921 H5921 H4467 H2401 H1419

kwako nilipiga kazi ambayo si zitafanya umefanya nami
H3588 H2398 H4639 H3808 H6213 H6213 H5978

Kisha Abimeleki akamwita Abraham na kumwambia, “Umetufanyia jambo gani? Ni kwa jinsi gani nimekutenda dhambi kwamba umeniletea mimi na ufalme wangu dhambi hii kubwa? Umenifanyia mimi jambo ambalo halipaswi kufanywa.”

אֵת־	עָשִׂיתָ	כִּי	רָאִיתָ	מָּה	אַבְרָהָם	אֶל־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֹּאמֶר	10
jambo	umefanya	kwa-sababu	umkuta	nini	Abraham	kwa	Abimeleki	na-akasema	
H0853			H7200	H4100	H0085	H0413	H0040	H0559	

הַזֶּה׃	הַדָּבָר	
lile	hili	
H2088	H1697	

Abimeleki akamwambia Abraham, “Nini kilikushawishi wewe kutenda jambo hili?”

בַּמָּקוֹם	אֱלֹהִים	יִרְאַת	אֵין־	רַק	אָמַרְתִּי	כִּי	אַבְרָהָם	וַיֹּאמֶר	11
mahali	Mungu	kumkhofu	hakuna	tu	nisema	kwa-sababu	Abraham	na-akasema	
H4725	H0430	H3374	H0369	H7535	H0559		H0085	H0559	

אִשְׁתִּי׃	דְּבַר	עַל־	וַהֲרָגוּנִי	הַזֶּה
mke-wangu	neno	juu	na-wataninua	hapa
H0802	H1697		H2026	H2088

Abraham akasema, “Ni kwasababu nilifikiri hakika hakuna hofu ya Mungu katika sehemu hii, na kwamba wataniua kwa ajili ya mke wangu.'

אִמִּי	בַת־	לֹא	אַךְ	הִוא	אָבִי	בַת־	אֲחֹתִי	אָמְנָה	וְגַם־	12
mama-wangu	binti	si	tu	kale	baba-wangu	binti	dada-yangu	aliokwa	na-pia	
H0517	H1323	H3808	H0389	H1931	H0001	H1323	H0269	H0546	H1571	

לְאִשָּׁה׃	לִי	וַתְּהִי־
mke	kwangu	na-kutwa
H0802		H1961

Licha ya kwamba kweli ni dada yangu, binti wa baba yangu, ingawa si binti wa mama yangu; na ndiye alifanyika kuwa mke wangu.

זֶה	לָּהּ	וָאֹמַר	אָבִי	מִבֵּית	אֱלֹהִים	אֹתִי	הִתְעוּ	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי־	13
wee	kwake	na-nisema	baba-wangu	nyumba	Mungu	kwangu	walitata	kama	na-kuwa	
H2088		H0559	H0001		H0430	H0853	H8582		H1961	

אִמְרִי־	שָׂמָה	נָבוֹא	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	כָּל־	אֶל	עִמָּדִי	תַּעֲשִׂי	אֲשֶׁר	חַסְדֵּךְ
sema	hapo	tukaenda	ambayo	tutakapo-jia	mahali	kila	nami	utafanya	ambayo	neema
H0559	H8033	H0935		H4725	H3605	H0413	H5978			

הִוא׃	אָחִי	לִי
kale	ndugu	kwangu
H1931	H0251	

Wakati Mungu aliponiondoa katika nyumba ya baba yangu na kusafiri kutoka mahali kwenda mahali pengine, nilimwambia mke wangu, kwa kila sehemu tutakayo kwenda, unioneshe uaminifu wako kama mke wangu: Kila mahali tutakapo kwenda, useme juu yangu kuwa, “Ni kaka yangu.”"

וּשְׁפָחֹת	וַעֲבָדִים	וּבָקָר	צֹאן	אֲבִימֶלֶךְ	וַיִּקַּח		14
na-wasichana-watumishi	na-watumishi	na-ng'ombe	kundi	Abimeleki	na-akachukua		
H8198	H5650	H1241	H6629	H0040	H3947		

אִשְׁתּוֹ׃	שָׂרָה	אֵת	לּוֹ	וַיָּשֶׁב	לְאַבְרָהָם	וַיִּתֵּן
mke-wake	mke-wako	Sara	kwake	na-akarejesha	Abraham	na-akampa
H0802	H8283	H0853		H7725	H0085	H5414

Ndipo Abimeleki akatwaa kondoo, maksai, watumwa wa kiume na wa kike akampatia Abraham. Basi Abimeleki akamrudisha Sara, mke wa Abraham.

15 וַיֹּ֣אמֶר אֲבִימֶ֔לֶךְ הִנֵּ֥ה אַרְצִ֖י לְפָנֶ֑יךָ בַּטּ֥וֹב בְּעֵינֶ֖יךָ שֵֽׁב׃

na–akasema	Abimeleki	tena	ardhi–yangu	kwa–mbele–yako	kile	nzuri	macho–yangu
H0559	H0040	H2009	H0776	H6440			H3427

Abimeleki akasema, Tazama, Nchi yangu i mbele yako. Kaa mahali utakapopendezewa.”

16 וּלְשָׂרָ֣ה אָמַ֔ר הִנֵּ֥ה נָתַ֛תִּי אֶ֥לֶף כֶּ֖סֶף לְאָחִ֑יךְ הִנֵּ֥ה ה֛וּא־לָ֖ךְ כְּסוּת֙ עֵינַ֔יִם לְכֹ֖ל אֲשֶׁ֣ר אִתָּ֑ךְ וְאֵ֥ת כֹּ֖ל וְנֹכָֽחַת׃

na–Sara	akasema	tena	nikampa	alfuni	fedha	kwa	ndugu	wako	tena	yake	kile	kama–kile	
H8283	H0559	H2009	H5414	H0505	H3701	H0251	H2009	H1931	H2009	H3682	H3605		

2 וַתַּהַר׀ וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־
na-akanzaa na-akajifanya Sara kwa-Abraham mtoto kwa-uzima-wake kwa-wakati ambaye
H2029 H3205 H8283 H0085 H2029 H4150

דִּבֶּר אֹתוֹ יַעַשׂ אֱלֹהִים׃
alinena yake Mungu
H1696 H0853 H0430

Sara akachukua mimba na akamzalia Abraham mtoto wa kiume katika uzee wake, katika muda ule ule ambao Mungu alikuwa amemwambia.

3 וַיִּקְרָא אַבְרָהָם׀ אֶת־שֵׁם בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־
na-akamwita Abraham jina wa-mtoto wake aliyezaliwa kwake ambaye akajifanya
H7121 H0085 H0853 H8034 H3205 H3205

לוֹ שָׂרָה יִצְחָק׃
kwa-yeye Sara Isaaka
H3205 H8283 H3327

Abraham akamwita jina mwanawe, ambaye alizaliwa kwake, na Sara, Isaka.

4 וַיָּמָל אַבְרָהָם׀ אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה
na-akabethali Abraham Isaaka mtoto-wake ya-nane siku kama akaamuru yake
H3117 H8083 H6680

אֹתוֹ אֱלֹהִים׃
Mungu Mungu
H0430 H0853

Abraham akamtahiri mwanawe Isaka alipofikisha siku nane, kama vile Mungu alivyokuwa amemwagiza.

5 וְאַבְרָהָם בֶּן־מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ׃
na-Abraham mwezi mia sanamu kwa-kuwa kwake Isaaka mtoto-wake mwanawe
H0085 H3967 H8141 H3205 H0853 H3327

Abraham alikuwa na umri wa miaka mia moja wakati mwanawe Isaka anazaliwa kwake.

6 וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל־הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לִי׃
na-akasema Sara kucheka akafanya kwangu Mungu kila anayesikia itacheka kwangu
H0559 H8283 H6712 H6213 H3605 H8085 H6711

Sara akasema, “Mungu amenifanya nicheke; kila mtu atakaye sikia atacheka pamoja na nami.”

7 וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלַדְתִּי בֵן
na-akasema nani akasema Abraham jifanya watoto Sara kwa-sababu nijifanya mtoto
H0559 H4310 H6213 H3243 H8283 H3205

לִזְקֻנָיו׃
kwa-uzima-wake
H2208

Pia akasema, “Nani angesema kwa Abraham kwamba Sara atalea mtoto, na sasa kweli nimemzalia mtoto wakiume katika uzee wake!”

8 וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָּדוֹל בְּיוֹם
na-akakubwa mtoto na-akakua na-akafanya Abraham karamu kubwa siku
H1431 H3206 H1580 H6213 H4960 H0085 H3117

הִגָּמֵל יִצְחָק׃
ya-kutoka-mazira Isaka
H1580 H0853 H3327

Mtoto akakua na akaachishwa kunyonya, na Abraham akafanya sherehe kubwa katika siku ambayo Isaka aliachishwa.

9 וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק׃
na-akakuta Sara mtoto wa-Hagi wa-Misri ambaye akajifanya kwa-Abraham akicheka
H7200 H8283 H0853 H0519 H1904 H4713 H3205 H0085 H6711

Sara akamwona mwana wa Hajiri Mmisri, ambaye alikuwa amezaliwa kwa Abraham, akidhihaki.

10 וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן־הָאָמָה הַזֹּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק׃
na-akasema Abraham kamatia mtumishi huyu na-mtoto wake kwa-sababu si yatajifanya mtoto wa-mtumishi huyu pamoja mtoto-wangu pamoja Isaaka
H0559 H0085 H1644 H0519 H2063 H0853 H0413 H3808 H3423 H0519 H2063 H0413 H3327

Kwa hiyo akamwambia Abraham, “Mfukuze huyu mwanamke huyu mtumwa pamoja na mtoto wake: kwa kuwa mtoto huyu wa mwanamke mtumwa hawezi kuwa mrithi pamoja na mwanangu Isaka.”

11 וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אוֹדֹת בְּנוֹ׃
na-jambo lilikufa sana macho Abraham juu neno mtoto-wake
H3423 H1697 H3966 H0413 H0085 H0182

Jambo hili likamuhuzunisha sana Abraham kwa sababu ya mwanawe.

12 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנַּעַר וְעַל־אֲמָתֶךָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שִׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע׃
na-akasema Mungu kwa Abraham karibu-na kumkhofu macho-yangu juu kijana kwa-sababu sauti-yake sikiliza Sara kwako asema kila wangu mtumishi wa-mtumishi na-juu kwako yitaita Isaaka uzima
H3327 H7121 H2233 H0413 H8283 H8085 H0559 H3605 H0519 H5288 H0413 H0408 H0085 H0413 H0430 H0559

Lakini Mungu akamwambia Abraham, “Usihuzunike kwa sababu ya kijana huyu, na kwa sababu ya mwanamke huyu mtumwa wako. Sikiliza maneno asemayo Sara juu ya jambo hili, kwa sababu itakuwa kupitia Isaka kwamba uzao wako utaitwa.

13 וְגַם אֶת־בֶּן־הָאָמָה לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא׃
na-pia mtoto wa-mtumishi taifa kubwa nitafanya kwa-sababu uzima-wako kale
H1571 H0853 H0519 H1931 H2233

Nitamfanya pia mtoto wa mjakazi kuwa taifa, kwa sababu ni uzao wako.”

14 וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־לֶחֶם וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן הָגָר שָׂם עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע׃
na-Abraham-akamka asubuhi na-akachukua mkate na-mota ya-maji na-akampa Hagi na-mtoto wake juu mgongo wake na-akakweza Beeari jangwani kwa-sababu katika-jangwa-la Beer-sheba akatanga-tanga
H7925 H0085 H1242 H3947 H3899 H2573 H4325 H5414 H7926 H0853 H3206 H7971 H3212 H1904 H0413 H8582 H0884

Abraham akaamka asubuhi na mapema, akachukua mkate na kiriba cha maji, akampatia Hajiri, akiweka juu ya bega lake. Akamtoa kijana akampatia Hajiri na akawaondoa. Hajiri akaondoka akapotea katika jangwa la Beerisheba.

אַחַד	תַּחַת	הַיֶּלֶד	אֶת־	וַתַּשְׁלֵךְ	הַחֵמֶת	מִן־	הַמַּיִם	וַיִּכְלוּ	15
mti	mmoja	chini	mtoto	na–akakamata	mota	kutoka	maji	na–wakaagomea	
H0259	H8478	H3206	H0853	H7993	H2573		H4325	H3615	

הַשִּׂחִם׃
jangwani
H7880

Maji yalipokwisha kwenye kiriba akamtelekeza kijana katika moja ya vichaka.

אָמְרָה	כִּי	קֻשִּׁים	כְּמִטַּחֲוֵי	הַרְחֵק	מִנֶּגֶד	לָהּ	וַתֵּשֶׁב	וַתֵּלֶךְ׀	16
akasema	kwa–sababu	na–sehemu	upinde	nyuma	kutoka	kwake	na–akakaa	na–akakweza	
H0559		H7198	H2909	H7368	H5048		H3427	H3212	

וַתָּבְךְּ׃	קֹלָהּ	אֶת־	וַתִּשָּׂא	מִנֶּגֶד	וַתֵּשֶׁב	הַיֶּלֶד	בְּמוֹת	אֶרְאֶה	אַל־
akalia	na–akalia	sauti–yake	na–akainua	kutoka	na–akakaa	mtoto	kumkufa	angalia	si
H1058		H0853	H5375	H5048	H3427	H3206	H4194	H7200	H0408

Kisha akaondoka, na akakaa umbali kidogo na yule kijana, umbali kama wa kutupa mshale, kwa vile alisema, “Na nisitazame kifo cha mtoto.” Alipokuwa amekaa kumkabili, akapaza sauti yake akalia.

אֶל־	וּמֵאֱלֹהִים	מַלְאַךְ	וַיִּקְרָא׀	הַנַּעַר	קוֹל	אֶת־	אֱלֹהִים׀	וַיִּשְׁמַע	17
Hagi	kwa	ya–Mungu	malaika	na–akamkita	ya–kijana	sauti	Mungu	na–akasikia	
H0413	H0430	H4397	H7121	H5288		H0853	H0430	H8085	

תִּירְאִי	אַל־	הָגָר	לָךְ	מַה־	לָהּ	וַיֹּאמֶר	הַשָּׁמַיִם	מִן־	הָנַר׀
kwa–sababu	kumkhofu	karibu–na	Hagi	kwako	nini	kwake	na–akasema	upanga	kutoka
H3372	H0408	H1904		H4100		H0559	H8064		H1904

שָׁם׃	הוּא־	בַּאֲשֶׁר	הַנַּעַר	קוֹל	אֶל־	אֱלֹהִים	שָׁמַע	כִּי־
hapo	kale	kwa–sababu	kale	mahali	ya–kijana	sauti	Mungu	akasikia
H8033	H1931		H5288		H0413	H0430	H8085	

Mungu akasikia kilio cha kijana, na malaika wa Mungu akamwita Hajiri kutoka mbinguni, akamwambia, “Nini kinakusumbua? Usiogope, kwa kuwa Mungu amesikia kilio cha kijana mahali alipo.

לְנוֹי	כִּי־	בְּוֹ	יָדֶךָ	אֶת־	וְהַחֲזִיקִי	הַנַּעַר	אֶת־	שְׂאִי	קוּמִי	18
nitafanya	kubwa	taifa	kwa–sababu	kwake	mkono	na–kama	kijana	kuchukua	simama	
			H3027	H0853	H2388	H5288	H0853	H5375		

אֲשִׂימֶנּוּ׃	גָּדוֹל
nitamfanya	kwake

Inuka msimamishe mtoto, na umtie moyo; kwa kuwa nitamfanya kuwa taifa kubwa.”

וַתְּמַלֵּא	וַתֵּלֶךְ	מַיִם	בְּאֵר	וַתֵּרֶא	עֵינֶיהָ	אֶת־	אֱלֹהִים׀	וַיִּפְקַח	19
na–akamjaza	na–akakweza	maji	bwawa	na–akakuta	yake	macho	Mungu	na–akabuka	
H4390	H3212	H4325	H0875	H7200		H0853	H0430	H6491	

הַנָּעַר׃	אֶת־	וַתִּשְׁקְ	מַיִם	הַחֵמֶת	אֶת־	
na–akajifanya	kijana	na–akakamata	na–akamnywe	ya–maji	mota	
H5288	H0853	H8248	H4325	H2573	H0853	

Kisha Mungu akayafunua macho ya Hajiri, natazama akaona kisima cha maji. Akaenda akajaza kiriba maji, na akampatia kijana akanywa.

20 וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֶה׃
na-kuwa Mungu mtoto na-akakubwa na-akakaa jangwani mpiga upinde
H1961 H0430 H0854 H5288 H1431 H3427 H1961

wenye-ujanja
H7199

Mungu akawa pamoja na kijana, na akakua. Akaishi jangwani akawa mwindaji.

21 וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
na-akaakaa jangwani Faran na-akachukua mama kwake mwanamke kutoka ardhi
H3427 H6290 H0517 H3947 H0802 H0776 H4714

פ
Misri

Akaishi katka jangwa la Parani, na mama yake akampatia mke kutoka Misri.

22 וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה׃
na-kuwa wakati huo na-akasema Abimeleki na-Fikoli mtawala wa-jeshi kwake
H1961 H6256 H1931 H0559 H0040 H6369 H8269 H0413

pamoja-nako kila ambaye wewe
H3605

Mungu kusema Abraham kwa
H0430 H0559 H0085

Ikawa kwamba katika wakati ule Abimeleki na Fikoli kamanda wa jeshi lake akamwambia Abraham, akisema, “Mungu yuko pamoja na wewe katika yote uyatendayo.

23 וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִי בֵּאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנֶכְדִּי כַּחֶסֶד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גַּרְתָּה בָּהּ׃
na-sasa nisahau kwangu kufa si kama hapa kwa-Mungu kwangu na-ndugu kwangu
H6258 H7650 H0430 H8266 H2008 H0430 H5220 H5209

umekaa ambayo ardhi na-na nami utafanya nami umefanya kama na-makabila
H0776 H5978

Sasa niapie kwa Mungu kwamba hutanifanyia baya, wala mwanangu, wala uzao wangu. Onesha kwangu na kwa nchi ambayo umekuwa ukikaa agano lile lile la uaminifu ambalo nimekuonesha wewe.”

24 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אֶשָּׁבֵעַ׃
na-akasema Abraham mimi sitafanya
H0559 H0085 H0595 H7650

Abraham akasema, “Nina apa.”

25 וְהוֹכַח אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃
na-akakashfu Abraham Abimeleki juu neno ya-bwawa ya-maji ambayo waliiba
H3198 H0085 H0853 H0040 H0182 H0875 H4325

watumishi wa-Abimeleki
H1497 H5650 H0040

Abraham pia akamlalamikia Abimeleki kuhusu kisima cha maji ambacho watumishi wa Abimeleki wamekinyang'anya.

אַתָּה	וְגַם־	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	עָשָׂה	מִי	יָדַעְתִּי	לֹא	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֹּאמֶר	26
kunena	si	na–pia	hili	neno	akafanya	nani	nijua	si	Abimeleki	na–akasema	
	H1571	H2088	H1697	H0853		H4310	H3045	H3808	H0040	H0559	

הַיּוֹם׃	בִּלְתִּי	שָׁמַעְתִּי	לֹא	אָנֹכִי	וְגַם	לִי	הִגַּדְתָּ	לֹא־
–leo	isipokuwa	leo	kwa–ajili–ya	kuona	si	mimi	na–pia	kwangu
H3117	H1115	H8085	H3808	H0595	H1571		H5046	H3808

Abimeleki akasema, “Sijui ni nani amefanya jambo hili. Hukuniambia mapema; na sijalisikia ila leo hii.”

שְׁנֵיהֶם	וַיִּכְרְתוּ	לַאֲבִימֶלֶךְ	וַיִּתֵּן	וּבָקָר	צֹאן	אַבְרָהָם	וַיִּקַּח	27
mawili	na–wakafanya	Abimeleki	na–akampa	na–ng'ombe	kundi	Abraham	na–akachukua	
H8147	H3772	H0040	H5414	H1241	H6629	H0085	H3947	

בְּרִית׃
agano
H1285

Kwa hiyo Abraham akachukua kondoo na ng'ombe maksai akampatia Abimeleki, na wawili hawa wakafanya agano.

לְבַדֵּהֶן׃	הַצֹּאן	כִּבְשֹׁת	שֶׁבַע	אֶת־	אַבְרָהָם	וַיַּצֵּב	28
wao–peke–yao	pekee	wa–kundi	konde	kiumbi	Abraham	na–akameka	
H0905	H6629	H3535	H7651	H0853	H0085	H5324	

Kisha Abraham akatenga wanakondoo wa kike saba pekeyao.

אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	כִּבְשֹׁת	שֶׁבַע	הֵנָּה	מָה	אַבְרָהָם	אֶל־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֹּאמֶר	29
ambaye	haya	wa–kundi	konde	haya	nini	Abraham	kwa	Abimeleki	na–akasema	
	H0428	H3535	H7651	H2007	H4100	H0085	H0413	H0040	H0559	

לְבַדָּנָה׃	הִצַּבְתָּ
pekee	umemeka
H0905	H5324

Abimeleki akamwambia Abraham, “Nini maana ya hawa wanakondoo wa kike saba ambao umewatenga pekeyao?”

בַּעֲבוּר	מִיָּדִי	תִּקַּח	כִּבְשֹׁת	שֶׁבַע	אֶת־	כִּי	וַיֹּאמֶר		30
mkono–wangu	kutoka	utachukua	wa–kundi	saba	konde	kwa–sababu	na–akasema		
H5668	H3027	H3947	H3535	H7651	H0853		H0559		

הַזֹּאת׃	הַבְּאֵר	אֶת־	חָפַרְתִּי	כִּי	לְעֵדָה	לִי	תְּהִיֶּה־
lile	hili	bwawa	nikakumbuka	kwa–sababu	shahidi	kuwa	kwa–sababu
H2063	H0875	H0853	H2658				H1961

Akajibu, “Hawa wanakondoo wa kike saba utawapokea kutoka mkonono mwangu, ili kwamba uwe ushahidi kwangu, kuwa nichimba kisima hiki.”

נִשְׁבְּעוּ	שָׁם	כִּי	שֶׁבַעבְּאֵר	הַהוּא	לַמָּקוֹם	קָרָא	כֵּן	עַל־	31
mawili	sitafanya	hapo	kwa–sababu	Beeari	hili	mahali–pa	akamkita	kwa–hiyo	
H7650	H8033		H0884	H1931	H4725	H7121			

שְׁנֵיהֶם׃
agano
H8147

Kwa hiyo akaita mahali pale Beerisheba, kwa sababu mahali pale wote wawili wali apa kiapo.

32 וַיִּכְרְתוּ בְּרִית בִּבְאֵר שָׁבַע וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ
wakarudi agano Beeari na-akasimama Abimeleki na-Fikoli wa-jeshi
H3772 H1285 H0884 H0040 H6369 H8269

וַיָּשֻׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים׃
na-wakarudi ardhi Wafilisti Wafilisti
H7725 H0413 H0776 H6430

Walifanya agano hapo Bersheba, kisha Abimeleki na Fikoli, amiri wa jeshi, wakarudi katika nchi ya Wafilisti.

33 וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם׃
na-akamta Abraham mti Beeari na-akamwita jina Yahwe Mungu wa-milele
H5193 H0815 H0884 H7121 H8033 H8034 H3068 H0410 H5769

Abraham akapanda mti wa mkwaju katika Beerisheba. Na pale akamwabudu Yahwe, Mungu wa milele.

34 וַיָּגָר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים׃ פ
na-akakaa Abraham ardhi Wafilisti siku wengi P
H0085 H0776 H6430 H3117

Abraham akasalia kuwa mgeni katika nchi ya Wafilisti kwa siku nyingi.

Chapter 22

1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
Na-ikawa baada-ya mambo haya Mungu na-alimjaribu [alama] Ibrahimu na-akasema
H1961 H0310 H1697 H0428 H5254 H0853 H0085 H0559

אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃
kwake Ibrahimu na-akasema Mimi-hapa
H0413 H0085 H0559 H2009

Ikawa kwamba baada ya mambo hayo Mungu akampima Abraham. Akamwambia, “Abraham!” Abraham akasema, “Mimi hapa.”

2 וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם
Na-akasema chukua tafadhali mwana-wako pekee-wako ambaye [alama] Isaka na-enda kwako kwenye nchi ya-Moria na-umtoe huko
H0559 H3947 H4994 H0853 H1121 H3173 H0834 H0853 H3327 H3212 H0413 H0776 H4179 H5927 H8033

לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃
kama-sadaka juu-ya moja ya-milima ambayo nitakuambia kwako
H5930 H5921 H0259 H2022 H0834 H0559 H0413

Kisha Mungu akasema, “Mchukue mwanao, mwanao wa pekee, umpendaye, Isaka, na uende katika nchi ya Moria. Mtoe kama sadaka ya kuteketezwa mahali pale juu ya moja ya milima hiyo, ambayo nitakwambia.”

חֲמֹרֹו punda–wake H2543 אֶת־ [alama] H0853 וַיְחַבֹּשׁ na–akatandika H2280 בַּבֹּקֶר asubuhi H1242 אַבְרָהָם Ibrahimu H0085 וַיַּשְׁכֵּם Na–Ibrahimu–aliamka–mapema H7925 3

בְּנֹו mwana–wake יִצְחָק Isaka H3327 וְאֶת na–pia H0853 אִתֹּו pamoja–naye H0854 נְעָרָיו watumishi–wake H5288 שְׁנֵי wawili H8147 אֶת־ [alama] H0853 וַיְבַקַּע na–akachukua H3947

הַמָּקֹום mahali H4725 אֶל־ kwenye H0413 וַיֵּלֶךְ na–akaenda H3212 וַיָּקָם na–akainuka עֹלָה za–sadaka–ya–kuteketezwa עֵצֵי kuni H6086 וַיְבַקַּע na–akapasua H1234

הָאֱלֹהִים׃ Mungu H0430 לֹו kwake אָמַר־ alimwambia H0559 אֲשֶׁר־ ambapo

Kwa hiyo Abraham akaamka asubuhi na mapema, akatandika punda wake, akawachukuwa vijana wake wawili, pamoja na Isaka mwanawe. Akakata kuni kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, kisha akapanga safari kwenda mahali ambapo Mungu alimwambia.

אֶת־ [alama] H0853 וַיַּרְא na–akaona H7200 עֵינָיו macho–yake אֶת־ [alama] H0853 אַבְרָהָם Ibrahimu H0085 וַיִּשָּׂא na–Ibrahimu–aliinua H5375 הַשְּׁלִישִׁי ya–tatu H7992 בַּיֹּום katika–siku H3117 4

מֵרָחֹק׃ kwa–mbali H7350 הַמָּקֹום mahali H4725

Siku ya tatu Abraham akatazama juu na akaona mahali pakiwa mbali.

הַחֲמֹור punda H2543 עִם־ pamoja–na הָ hapa H6311 לָכֶם kwenu שְׁבוּ־ kaeni H3427 נְעָרָיו watumishi–wake H5288 אֶל־ kwa H0413 אַבְרָהָם Ibrahimu H0085 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 5

אֲלֵיכֶם׃ kwenu H0413 וְנָשׁוּבָה na–tutarudi H7725 וְנִשְׁתַּחֲוֶה na–tutaabudu H7812 כֹּה pale עַד־ mpaka H5704 נֵלְכָה tutaenda H3212 וְהַנַּעַר na–kijana H5288 וַאֲנִי na–mimi H0589

Abraham akawambia vijana wake, “kaeni hapa pamoja na punda, mimi pamoja na Isaka tutakwenda pale. Tutaabudu na kisha tutarudi hapa penu.”

יִצְחָק Isaka H3327 עַל־ juu–ya וַיָּשֶׂם na–akaweka הָעֹלָה za–sadaka–ya–kuteketezwa עֵצֵי kuni H6086 אֶת־ [alama] H0853 אַבְרָהָם Ibrahimu H0085 וַיִּקַּח Na–akachukua H3947 6

וַיֵּלְכוּ na–wakaenda H3212 הַמַּאֲכֶלֶת kisu H3979 וְאֶת־ na–pia H0853 הָאֵשׁ moto H0784 אֶת־ [alama] H0853 בְּיָדֹו mkononi–mwake H3027 וַיִּקַּח na–akachukua H3947 בְּנֹו mwana–wake

יַחְדָּו׃ pamoja שְׁנֵיהֶם wote–wawili H8147

Ndipo Abraham akachukua kuni kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa akaziweka juu ya Isaka mwanawe. Mkononi mwake akachukua moto na kisu; na wote wawili wakaondoka pamoja.

7

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אָבִי
Baba–yangu
H0001

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אָבִיו
baba–yake
H0001

אַבְרָהָם
Ibrahimu
H0085

אֶל־
kwa
H0413

יִצְחָק
Isaka
H3327

וַיֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

הַשָּׂה
mwana–kondoo
H7716

וְאַיֵּה
na–wapi
H0346

וְהָעֵצִים
na–kuni
H6086

הָאֵשׁ
moto
H0784

הִנֶּנָּה
Tazama
H2009

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

בְּנִי
mwana–wangu

הִנֵּנִי
Mimi–hapa
H2009

לְעֹלָה׃
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa

Isaka akazungumza na Abraham baba yake akisema, “Baba yangu,” naye akasema, “ Ndiyo mwanangu.” Akasema, “Tazama huu ni moto na kuni, lakini yuko wapi mwanakondoo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa?”

8

הַשֶּׂה
mwana–kondoo
H7716

לוֹ
mwenyewe

יִרְאֶה־
atajipatia
H7200

אֱלֹהִים
Mungu
H0430

אַבְרָהָם
Ibrahimu
H0085

וַיֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

יַחְדָּו׃
pamoja

שְׁנֵיהֶם
wote–wawili
H8147

וַיֵּלְכוּ
na–wakaenda
H3212

בְּנִי
mwana–wangu

לְעֹלָה
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa

Abraham akasema, “Mungu mwenyewe atatupatia mwanakondoo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, mwanangu.” Kwa hiyo wakaendelea, wote wawili pamoja.

9

שָׁם
hapo
H8033

וַיִּבֶן
na–akajenga
H1129

הָאֱלֹהִים
Mungu
H0430

לוֹ
kwake

אָמַר־
alimwambia
H0559

אֲשֶׁר
ambapo

הַמָּקוֹם
mahali
H4725

אֶל־
kwenye
H0413

וַיָּבֹאוּ
Na–wakafika
H0935

יִצְחָק
Isaka
H3327

אֶת־
[alama]
H0853

וַיַּעֲקֵד
na–akamfunga
H6123

הָעֵצִים
kuni
H6086

אֶת־
[alama]
H0853

וַיַּעֲרֹךְ
na–akapanga

הַמִּזְבֵּחַ
madhabahu
H4196

אֶת־
[alama]
H0853

אַבְרָהָם
Ibrahimu
H0085

לָעֵצִים׃
kuni
H6086

מִמַּעַל
juu–ya
H4605

הַמִּזְבֵּחַ
madhabahu
H4196

עַל־
juu–ya

אֹתוֹ
yeye
H0853

וַיָּשֶׂם
na–akamweka

בְּנוֹ
mwana–wake

Walipofika mahali ambapo Mungu alikuwa amemwambia, Abraham akajenga madhabahu pale na akaweka kuni juu yake. Kisha akamfunga Isaka mwanawe, na akamlaza juu ya madhabahu, juu ya zile kuni.

10

הַמַּאֲכֶלֶת
kisu
H3979

אֶת־
[alama]
H0853

וַיִּקַּח
na–akachukua
H3947

יָדוֹ
mkono–wake
H3027

אֶת־
[alama]
H0853

אַבְרָהָם
Ibrahimu
H0085

וַיִּשְׁלַח
Na–Ibrahimu–akaunyoosha
H7971

בְּנוֹ׃
mwana–wake

אֶת־
[alama]
H0853

לִשְׁחֹט
kumchinja

Abraham akanyoosha mkono wake akachukua kisu ili kumuua mwanawe.

11

אַבְרָהָם
Ibrahimu
H0085

וְאַבְרָהָם
Ibrahimu
H0085

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

הַשָּׁמַיִם
mbinguni
H8064

מִן־
kutoka

יְהוָה
wa–Yahwe
H3068

מַלְאַךְ
malaika
H4397

אֵלָיו
kwake
H0413

וַיִּקְרָא
Na–akamwita
H7121

הִנֵּנִי׃
Mimi–hapa
H2009

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

Ndipo malaika wa Yahwe akamwita kutoka mbinguni na kusema, “Abraham, Abraham!” naye akasema, “Mimi hapa.”

תָּעַשׂ	וְאַל־	הַנַּעַר	אֶל־	יָדְךָ֙	תִּשְׁלַ֤ח	אַל־	וַיֹּ֣אמֶר	12
kumfanyia	na–usiwe	kijana	kwa	mkono–wako	usinyooshe	usiunyooshe	Na–akasema	
	H0408	H5288	H0413	H3027	H7971	H0408	H0559	

אַתָּה	אֱלֹהִים֙	יְרֵ֣א	כִּי־	יָדַ֔עְתִּי	עַתָּ֖ה	וְכִי	מְאוּמָ֑ה	לוֹ֙
wewe	Mungu	unamcha	kwamba	ninajua	sasa	kwa–sababu	chochote	kwake
	H0430	H3373		H3045	H6258		H3972	

מִמֶּנִּֽי׃	יְחִידְךָ֖	אֶת־	בִּנְךָ֥	אֶת־	חָשַׂכְתָּ֛	וְלֹ֥א	
kutoka–kwangu	pekee–wako	[alama]	mwana–wako	[alama]	hukumzuia	na–hukumzuia	
	H3173	H0853		H0853	H2820	H3808	

Akasema, “usinyooshe mkono wako juu ya kijana, wala usifanye jambo lolote kumdhuru, kwa kuwa sasa najua unamcha Mungu, kwa kuona kuwa hukumzuilia mwanao, mwanao wa pekee, kwa ajili yangu.”

אָ֔יִל	וְהִנֵּה־	וַיִּרְאֹ֣	עֵינָ֗יו	אֶת־	אַבְרָהָם֙	וַיִּשָּׂ֤א	13
kondoo–dume	na–tazama	na–akaona	macho–yake	[alama]	Ibrahimu	Na–Ibrahimu–aliinua	
	H2009	H7200		H0853	H0085	H5375	

וַיִּקַּ֣ח	אַבְרָהָם֮	וַיֶּלֶךְ֒	בְּקַרְנָיו֙	בַּסְּבַ֣ךְ	נֶאֱחַ֤ז	אַחַר֙	
na–akachukua	Ibrahimu	na–akaenda	kwa–pembe–zake	katika–kichaka	amenaswa	nyuma	
H3947	H0085	H3212		H5442	H0270		

בְּנֽוֹ׃	תַּחַת֙	לְעֹלָ֔ה	וַיַּעֲלֵ֥הוּ	הָאַ֖יִל	אֶת־	
mwana–wake	badala–ya	kama–sadaka–ya–kuteketezwa	na–akamtoa	kondoo–dume	[alama]	
	H8478		H5927		H0853	

Abraham akatazama juu na tazama, nyuma yake kulikuwa na kondoo mume amenaswa pembe zake kichakani. Abraham akaenda akamchukua kondoo na akamtoa kama sadaka ya kuteketezwa badala ya mwanawe.

אֲשֶׁר֙	יִרְאֶ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר	הַה֗וּא	הַמָּקוֹם֙	שֵׁם־	אַבְרָהָ֖ם	וַיִּקְרָ֣א	14
kama–inavyosemwa	Ataona	Yahwe	pale	mahali	jina–la	Ibrahimu	Na–akaliita	
	H7200	H3068	H1931	H4725	H8034	H0085	H7121	

יֵרָאֶ֑ה׃	יְהוָ֖ה	בְּהַ֥ר	הַיּ֛וֹם	יֵאָמֵ֔ר	
ataonekana	wa–Yahwe	katika–mlima	leo	inavyosemwa	
H7200	H3068	H2022	H3117	H0559	

Kwa hiyo Abraham akapaita mahali pale, Yahwe atatoa,” na panaitwa hivyo hata leo. “Juu ya mlima wa Yahwe itatolewa.”

הַשָּׁמָֽיִם׃	מִן־	שֵׁנִ֖ית	אַבְרָהָ֑ם	אֶל־	יְהוָ֣ה	מַלְאַ֤ךְ	וַיִּקְרָ֥א	15
mbinguni	kutoka	mara–ya–pili	Ibrahimu	kwa	wa–Yahwe	malaika	Na–akamwita	
H8064		H8145	H0085	H0413	H3068	H4397	H7121	

Malaika wa Yahwe akamwita Abraham kwa mara ya pili kutoka mbinguni

אֲשֶׁר֙	יַ֔עַן	כִּ֣י	יְהוָ֔ה	נְאֻם־	נִשְׁבַּ֣עְתִּי	בִּ֑י	וַיֹּ֣אמֶר	16
kwamba	kwa–sababu	kwamba	Yahwe	asema	nimeapa	kwa–nafsi–yangu	Na–akasema	
	H3282		H3068	H5002	H7650		H0559	

אֶת־	בִּנְךָ֥	אֶת־	חָשַׂכְתָּ֛	וְלֹ֥א	הַזֶּ֖ה	הַדָּבָ֣ר	אֶת־	עָשִׂ֑יתָ
[alama]	mwana–wako	[alama]	hukumzuia	na–hukumzuia	hili	jambo	[alama]	umefanya
H0853		H0853	H2820	H3808	H2088	H1697	H0853	

יְחִידֶֽךָ׃
pekee–wako
H3173

na kusema - Hiki ni kiapo cha Yahwe, “Kwa ajili ya nafsi yangu nimeapa kwamba kwa kuwa umefanya jambo hili, na hukunizuilia mwanao, mwanao wa pekee,

כְּכוֹכְבֵי	זַרְעֲךָ֙	אֶת־	אַרְבֶּה	וְהַרְבָּה	אֲבָרֶכְךָ֜	בָּרֵ֤ךְ	כִּי־	17
kama–nyota	uzao–wako	[alama]	nitazidisha	na–kuzidisha	nitakubariki	kubariki	hakika	
H3556	H2233	H0853			H1288	H1288		

וְיִרַ֣שׁ	הַיָּם֒	שְׂפַ֣ת	עַל־	אֲשֶׁ֣ר	וְכַחֹ֗ול	הַשָּׁמַ֔יִם	
na–uzao–wako–utamiliki	wa–bahari	ukingo	juu–ya	ambao	na–kama–mchanga	za–mbinguni	
H3423	H3220	H8193			H2344	H8064	

אֹיְבָ֑יו׃	שַׁ֣עַר	אֶת	זַרְעֲךָ֖
la–adui–zao	lango	[alama]	uzao–wako
H0341	H8179	H0853	H2233

hakika nitakubariki na nitakuzidishia uzao wako kama nyota za angani, na kama mchanga ulioko kwenye ufukwe wa bahari; na uzao wakowatamiliki lango la adui zao.

אֲשֶׁ֖ר	עֵקֶב֙	הָאָ֔רֶץ	גֹּויֵ֣י	כֹּ֖ל	בְּזַרְעֲךָ֑	וְהִתְבָּרֲכ֣וּ		18
kwamba	kwa–sababu	ya–dunia	ya–mataifa	mataifa–yote	katika–uzao–wako	Na–watajibariki		
	H6118	H0776		H3605	H2233	H1288		

בְּקֹלִֽי׃	שָׁמַ֥עְתָּ
sauti–yangu	uliisikia
	H8085

Kupitia uzao wako mataifa yote ya dunia watabarikiwa, kwa sababu umetii sauti yangu.”

אֶל־	יַחְדָּ֑ו	וַיֵּלֶךְ֙	וַיָּקֻ֣מוּ	נְעָרָ֔יו	אֶל־	אַבְרָהָ֖ם	וַיֵּ֥שֶׁב	19
kwenda	pamoja	na–wakaenda	na–wakainuka	watumishi–wake	kwa	Ibrahimu	Na–akarudi	
H0413		H3212		H5288	H0413	H0085	H7725	

פ	בִּבְאֵ֥ר שָׁבַ֖ע׃	אַבְרָהָ֑ם	וַיֵּ֣שֶׁב	שָׁבַ֥עבְּאֵֽר
[aya]	katika–Beer–Sheba	Ibrahimu	na–Ibrahimu–akakaa	Beer–Sheba
	H0884	H0085	H3427	H0884

Kwa hiyo Abraham akarejea kwa vijana wake, na wakaondoka wakaenda pamoja Beerisheba, hivyo akakaa Beerisheba.

יָלְדָ֖ה	הִנֵּ֥ה	לֵאמֹ֛ר	לְאַבְרָהָ֑ם	וַיֻּגַּ֣ד	הָאֵ֔לֶּה	הַדְּבָרִ֥ים	אַחֲרֵי֙	וַיְהִ֗י	20
amezaa	Tazama	akisema	Ibrahimu	na–akaambiwa	haya	mambo	baada–ya	Na–ikawa	
H3205	H2009	H0559	H0085	H5046	H0428	H1697		H1961	

אָחִֽיךָ׃	לְנָחֹ֖ור	בָּנִ֥ים	הֵ֛וא	גַּם־	מִלְכָּ֣ה
ndugu–yako	kwa–Nahori	wana	yeye	pia	Milka
H0251	H5152		H1931	H1571	H4435

Ikawa kwamba baada ya mambo haya ambayo Abraham aliambiwa, “Milka amemzalia pia watoto, ndugu yako Nahori.”

קְמוּאֵ֣ל	וְאֶת־	אָחִ֔יו	בּ֥וּז	וְאֶת־	בְּכֹרֹ֖ו	עוּץ֙	אֶת־	21
Kemueli	na–pia	ndugu–yake	Buzi	na–pia	mzaliwa–wa–kwanza–wake	Usi	[alama]	
H7055	H0853	H0251	H0938	H0853	H1060	H5780	H0853	

אֲרָ֑ם׃	אֲבִ֖י
Aramu	baba–ya
H0758	H0001

Hawa walikuwa ni Usi mzaliwa wa kwanza, Busi ndugu yake, Kemueli aliye mzaa Aramu,

בְּתוּאֵֽל׃	וְאֶת	יִדְלָ֖ף	וְאֶת־	פִּלְדָּ֥שׁ	וְאֶת־	חֲזֹ֛ו	וְאֶת־	כֶּ֧שֶׂד	וְאֶת־	22
Bethueli	na–pia	Yidlafu	na–pia	Pildashi	na–pia	Hazo	na–pia	Kesedi	na–pia	
	H0853	H3044	H0853	H6394	H0853	H2375	H0853	H3777	H0853	

Kesedi, Hazo, Pildashi, Yidlafu, na Bethueli.

אֲחִי	לְנָחוֹר	מִלְכָּה	יָלְדָה	אֵלֶּה	שְׁמֹנָה	רִבְקָה	אֶת־	יָלַד	וּבְתוּאֵל	23
ndugu	kwa–Nahori	Milka	alizaa	hawa	wanane	Rebeka	[alama]	alizaa	Na–Bethueli	
H0251	H5152	H4435	H3205	H0428	H8083	H7259	H0853	H3205		

אַבְרָהָם׃	
wa–Ibrahimu	
H0085	

Bethuel akamzaa Rebeka. Hawa walikuwa ni wale watoto wanane ambao Milka alizaa kwa Nahori, ndugu yake na Abraham.

גַּחַם	וְאֶת־	טֶבַח	אֶת־	הוּא	גַּם־	וַתֶּלֶד	רְאוּמָה	וּשְׁמָהּ	וּפִילַגְשׁוֹ	24
Gahamu	na–pia	Teba	[alama]	yeye	pia	na–akazaa	Reuma	na–jina–lake	Na–suria–wake	
H1514	H0853	H2875	H0853	H1931	H1571	H3205	H7208	H8034	H6370	

ס	מַעֲכָה׃	וְאֶת־	תָּחַשׁ	וְאֶת־
[sehemu]	Maaka	na–pia	Tahashi	na–pia
	H4601	H0853	H8477	H0853

Suria wake, ambaye aliitwa Reuma, pia akamzaa Teba, Gahamu, Tahashi, na Maaka.

Chapter 23

שְׁנֵי	שָׁנִים	וְשֶׁבַע	שָׁנָה	וְעֶשְׂרִים	שָׁנָה	מֵאָה	שָׂרָה	חַיֵּי	וַיִּהְיוּ	1
sanamu	sanamu	na–saba	sanamu	na–ishirini	sanamu	mia	Sara	uzima–za	na–kuwa	
H8141	H8141	H7651	H8141	H6242	H8141	H3967	H8283		H1961	

שָׂרָה׃	חַיֵּי
Sara	ya–uzima
H8283	

Sara akaishi mika mia moja na ishirini na saba. Hii ndiyo ilikuwa ni miaka ya maisha ya Sara.

לִסְפֹּד	אַבְרָהָם	וַיָּבֹא	כְּנָעַן	בְּאֶרֶץ	חֶבְרוֹן	הִוא	אַרְבַּעבְקִרְיַת	שָׂרָה	וַתָּמָת	2
kulia	Abraham	na–akakuja	Kanaa	ardhi	Hebron	kale	kwa–jiji–la	Sara	na–akakufa	
H5594	H0085	H0935		H0776		H1931	H7153	H8283	H4191	

וְלִבְכֹּתָהּ׃	לְשָׂרָה
na–kulia	kwa–Sara
H1058	H8283

Sara akafa katika Kiriathi Arba, ambayo ni Hebroni, katika nchi ya Kanaani. Abraham akaomboleza na kumlilia Sara.

חֵת	בְּנֵי־	אֶל־	וַיְדַבֵּר	מֵתֹו	פְּנֵי	מֵעַל	אַבְרָהָם	וַיָּקָם	3
Heti	kwa–binti	kwa	na–akasema	maiti–yake	nyuso	juu	Abraham	na–akasimama	
H2845		H0413	H1696	H4191	H6440		H0085		

לֵאמֹר׃	
kusema	
H0559	

Kisha Abraham akainuka na kutoka kwa mkewe aliye kufa, akanena na watoto wa kiume wa Hethi, akisema,

4
גֵּר־ וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־ קֶבֶר
mlangano na-mkazi mimi pamoja-nanyo taka kwangu mwenye-mali kaburi
H1616 H0595 H5414 H0272 H6913
מִלְּפָנָי׃ מֵתִי וְאֶקְבְּרָה עִמָּכֶם
kutoka maiti-yangu na-itakufa pamoja-nanyo
H6440 H4191 H6912

“Mimi ni mgeni kati yenu. Tafadhari nipatieni mahali pa kuzikia miongoni mwenu, ili kwamba niweze kuzika wafu wangu.”

5
וַיַּעֲנוּ בְנֵי־ חֵת אֶת־ אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃
na-wakajua kwa-binti Heti Abraham kusema kwake
H0559 H0085 H0853 H2845

Wana wa Hethi wakamjibu Abraham, wakasema,

6
שְׁמָעֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבָר אֶת־
akasikia Bwana mfalme Mungu wewe katikati-netu kwa-kile kaburi wetu kaburi
H8085 H0113 H0430 H8432 H4005 H6913 H6912 H0853
מֵתֶךָ׃ מִקְבָּר מִמְּךָ קְבָרְךָ יִכְלֶה לֹא־ אִישׁ מִמֶּנּוּ מֵתֶךָ
mfu-wako maiti-yako kaburi kutoka kichawi si kaburi kutoka mtu maiti-yako
H4191 H6912 H3607 H3808 H6913 H0853 H0376 H4191

“Tusikilize, bwana wangu. Wewe ni mwana wa Mungu miongoni mwetu. Zika wafu wako katika makaburi yetu utakayochagua. Hakuna miongoni mwetu atakaye kuzuilia kaburi lake, kwa ajili ya kuzikia wafu wako.”

7
חֵת׃ לִבְנֵי הָאָרֶץ לְעַם־ וַיִּשְׁתָּחוּ אַבְרָהָם וַיָּקָם
Heti kwa-binti ya-ardhi taifa na-akaabudu Abraham na-akasimama
H2845 H0776 H7812 H0085

Abraham akainuka na kusujudu chini kwa watu wa nchi ile, kwa wana wa Hethi.

8
אֶת־ לְקֶבֶר נַפְשְׁכֶם אֶת־ יֵשׁ אִם־ לֵאמֹר אִתָּם וַיְדַבֵּר
kutoka maiti-yangu kuweka nyuso-wenu kuna kama kusema pamoja-nao na-akasema
H0853 H6912 H5315 H0854 H3426 H0559 H0854 H1696
צֹחַר׃ בֶּן־ בְּעֶפְרֹן לִי וּפְגְעוּ־ שִׁמְעוֹנִי לִי מִלְּפָנַי מֵתִי
Zohari mtoto Efroni kwa na-jibu kwangu akasikia mbele-yangu
H6714 H6085 H6293 H8085 H6440 H4191

Akawaambia, akisema, “ikiwa mmekubali mimi kuzika wafu wangu, ndipo nisikilizeni, msihini Efroni mwana wa Sohari kwa ajili yangu.

9
בְּקִצֵּה שַׁמְבַּנִי־ וְיִתֶּן־ לִי אֶת־ פַּנְגוֹ מִעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אַמְבַּיֵ אֲשֶׁר־ לוֹ אֲשֶׁר
shambani-wake na-taka kwangu pango ya-Makipelela ambaye kwake ambaye mbele
H5414 H0853 H4631 H4375
קֶבֶר׃ מָלֵא יִתְּנֶנָּה כְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת־ שְׁדֵה־ בְּכֶסֶף
maiti kamili kwa-fedha kwangu itaka katikati-nanyo mwenye-mali kaburi
H6913 H3701 H4392 H5414 H8432 H0272

Mwambieni aniuzie pango la Makpela, ambalo analimiliki, ambalo liko mwishoni mwa shamba lake. Kwa bei kamili aniuzie waziwazi mbele ya watu kama miliki ya kuzikia.”

10
אֶת־ הַחִתִּי עֶפְרֹן וַיַּעַן חֵת בְּנֵי־ בְּתוֹךְ יֹשֵׁב וְעֶפְרֹן
Abraham wa-Heti Efroni na-akajua Heti kwa-binti katikati mesimama na-Efroni
H0853 H2850 H6085 H2845 H8432 H3427 H6085
לֵאמֹר׃ עִירוֹ שַׁעַר־ בָּאֵי לְכֹל חֵת בְּנֵי־ בְּאָזְנֵי אַבְרָהָם
kusema yake jiji wa-mlangani mlangano kila Heti wa-binti kwa-sikio
H0559 H8179 H0935 H3605 H2845 H0241 H0085

Efroni alikuwa ameketi miongoni mwa wana wa Hethi, hivyo Efroni Mhiti akamjibu Abraham alipowasikia wana wa Hethi, wote ambao walikuwa wamekuja langoni mwa mji wake, akasema,

11 לֹא־ si H3808 אֲדֹנִי Bwana H0113 שְׁמָעֵנִי akasikia H8085 הַשָּׂדֶה ardhi נָתַתִּי nitakupa H5414 לְךָ kwako וְהַמְּעָרָה na–pango H4631 אֲשֶׁר־ ambaye בּוֹ kwa–yeye לְךָ kwako

נְתַתִּיהָ kwako H5414 לְעֵינֵי katikati–nanyo בְּנֵי־ kaburi עַמִּי maiti–yako נָתַתִּי nimekupa H5414 לְךָ kwako קְבֹר zika H6912 מֵתֶךָ׃ mfu–wako H4191

“Hapana, bwana wangu, nisikilize. Ninakupatia shamba na pango ambalo limo ndani yake. Ninakupatia mbele ya wana wa watu wangu. Ninakupatia uzike wafu wako.”

12 וַיִּשְׁתַּחוּ na–akaabudu H7812 אַבְרָהָם Abraham H0085 לִפְנֵי mbele H6440 עַם taifa הָאָרֶץ׃ ardhi H0776

Kisha Abraham akasujudu chini mbele ya watu wa nchi ile.

13 וַיְדַבֵּר na–akasema H1696 אֶל־ kwa H0413 עֶפְרֹון Efroni H6085 בְּאָזְנֵי kwa–sikio H0241 עַם־ taifa הָאָרֶץ ardhi H0776 לֵאמֹר kusema H0559 אַךְ tu H0389 אִם־ kama אַתָּה wewe אֲדֹנִי kwangu H3863

שְׁמָעֵנִי akasikia H8085 נָתַתִּי akampa H5414 כֶּסֶף fedha H3701 הַשָּׂדֶה shambani–wangu חַק chukua מִמֶּנִּי kutoka וְאֶקְבְּרָה na–itakufa H6912 אֶת־ maiti–yangu H0853 מֵתִי hapo H4191

שָׁמָּה׃ humo H8033

Akamwambia Efroni watu wa nchi ile wakisikiliza, akasema, ikiwa uko radhi, tafadhari nisikilize. Nitalipia shamba. Chukua fedha kwangu, na nitazika wafu wangu pale.”

14 וַיַּעַן na–akajua עֶפְרֹון Efroni H6085 אֶת־ Abraham H0853 אַבְרָהָם kusema H0085 לֵאמֹר kwake H0559 לוֹ׃ kwake H0559

Efroni akamjibu Abraham, akisema,

15 אֲדֹנִי Bwana H0113 שְׁמָעֵנִי akasikia H8085 אֶרֶץ ardhi H0776 אַרְבַּע mia H0702 מֵאַת arobaini H3967 שֶׁקֶל־ sheqeli H8255 כֶּסֶף fedha H3701 בֵּינִי kati H0996 וּבֵינְךָ na–kati–nako H0996 מָה־ nini H4100 הִוא kile H1931

וְאֶת־ na–maiti–yangu H0853 מֵתְךָ kaburi H4191 קְבֹר׃ hapo H6912

“Tafadhari bwana wangu, nisikilize. Kipande cha ardhi kinathamani ya shekeli mia nne za fedha, na hiyo ni kitu gani kati yangu mimi na wewe? wazike wafu wako.”

16 וַיִּשְׁמַע na–akasikia H8085 אַבְרָהָם Abraham H0085 אֶל־ Efroni H0413 עֶפְרֹון na–akanyingira אַבְרָהָם fedha H0085 וַיִּשְׁקֹל Abraham H8254 לְעֶפְרֹן Efroni H6085 אֶת־ jambo הַכֶּסֶף ambaye H3701

אֲשֶׁר alinena דִּבֶּר kwa–sikio H1696 בְּאָזְנֵי wa–binti H0241 בְּנֵי־ Heti חֵת mia H2845 אַרְבַּע arobaini H0702 מֵאוֹת sheqeli H3967 שֶׁקֶל fedha H8255 כֶּסֶף kucheza H3701 עֹבֵר kwa–soko

לַסֹּחֵר׃ kwa–wafanyabiashara H5503

Abraham akamsikiliza Efroni na akampimia Efroni kiwango cha fedha alizosema mbele ya wana wa Helthi wakisikiliza, shekeli mia nne za fedha, kwa mujibu wa viwango vya vipimo vya kibiashara.

17

הַשָּׂדֶה	מַמְרֵא	לִפְנֵי	אֲשֶׁר	בַּמַּכְפֵּלָה	אֲשֶׁר	עֶפְרֹון	שְׂדֵה	וַיָּקָם
shambani	Mamere	mbele	ambaye	Makipelela	ambaye	Efroni	shambani	na-akasimama
	H4471	H6440		H4375		H6085		

גְּבֻלוֹ	בְּכָל־	אֲשֶׁר	בַּשָּׂדֶה	אֲשֶׁר	הָעֵץ	וְכָל־	בּוֹ	אֲשֶׁר־	וְהַמְּעָרָה
mpaka	kila	ambaye	shambani	ambaye	mti	na-kila	kwa-yeye	ambaye	na-pango
H1366	H3605				H6086	H3605			H4631

סָבִיב׃	
kuzunguka	
H5439	

Kwa hiyo shamba la Efroni, lililokuwa katika Makpela, mbele ya Mamre, shamba pamoja na pango lililokuwamo ndani yake na miti yote iliyokuwamo ndani ya shamba na iliyokuwa mpakani ikatolewa

18

עִירוֹ׃	שַׁעַר־	בָּאֵי	בְּכֹל	חֵת	בְּנֵי־	לְעֵינֵי	לְמִקְנָה	לְאַבְרָהָם
jiji-yake	ya-mlangani	mlangano	kila	Heti	ya-binti	macho	mwenye-mali	kwa-Abraham
	H8179	H0935	H3605	H2845			H4736	H0085

kwa Abraham kwa njia ya manunuzi mbele ya wana wa Hethi, na mbele ya wote waliokuja malangoni pa mji wake.

19

מְעָרַת	אֶל־	אִשְׁתּוֹ	שָׂדֶה	אֶת־	אַבְרָהָם	קָבַר	כֵּן	וְאַחֲרֵי־
ya-shambani	pango	kwa	mke-wako	Sara	Abraham	kaburi	kwa-hiyo	na-baada
H4631	H0413	H0802	H8283	H0853	H0085	H6912		

כְּנָעַן׃	בְּאֶרֶץ	חֶבְרֹון	הִוא	מַמְרֵא	פְּנֵי	עַל־	הַמַּכְפֵּלָה	שְׂדֵה
Kanaani	pembetatu	Kanaa	ardhi	Hebron	kale	Mamere	mbele	ya-Makipelela
	H0776		H1931	H4471	H6440		H4375	

Baada ya haya, Abraham akamzika Sara mkewe katika pango la shamba la Makpela, lililo mbele ya Mamre, ambayo ni Hebroni, katika nchi ya Kanaani.

20

קָבֶר	לַאֲחֻזַּת־	לְאַבְרָהָם	בּוֹ	אֲשֶׁר־	וְהַמְּעָרָה	הַשָּׂדֶה	וַיָּקָם	
kaburi	mwenye-mali	kwa-Abraham	kwa-yeye	ambaye	na-pango	shambani	na-akasimama	
H6913	H0272	H0085			H4631			

ס	חֵת׃	בְּנֵי־	מֵאֵת	
S	Heti	kwa-binti	kutoka	
	H2845		H0854	

Kwa hiyo shamba pamoja na pango likatolewa na wana wa Hethi kwa Abraham kama milki na eneo la kuzikia.

Chapter 24

1

אַבְרָהָם	אֶת־	בֵּרַךְ	וַיהוָה	בַּיָּמִים	בָּא	זָקֵן	וְאַבְרָהָם	
Ibrahimu	[alama]	alimbariki	na-Yahwe	katika-siku	ameendelea	alikuwa-mzee	Na-Ibrahimu	
H0085	H0853	H1288	H3068	H3117	H0935	H2204	H0085	

בַּכֹּל׃	
katika-kila-kitu	
H3605	

Basi Abraham alikuwa mzee sana na Yahwe akawa amembariki katika mambo yote.

2

הַמֹּשֵׁל	בֵּיתוֹ	זִקֵן	עַבְדּוֹ	אֶל־	אַבְרָהָם	וַיֹּאמֶר	
anayetawala	wa–nyumba–yake	mzee	mtumishi–wake	kwa	Ibrahimu	Na–akasema	
H4910		H2205	H5650	H0413	H0085	H0559	

יְרֵכִי׃	תָּחַת	יָדֶךָ	נָא	שִׂים־	לוֹ	אֲשֶׁר־	בְּכָל־
paja–langu	chini–ya	mkono–wako	tafadhali	weka	kwake	ambacho	juu–ya–kila
H3409	H8478	H3027	H4994				H3605

Abraham akamwambia mtumwa wake, ambaye alikuwa mkubwa kuliko wote wa nyumbani mwake na mkuu wa vyote alivyo kuwa navyo.”Weka mkono wako chini ya paja langu

3

לֹא־	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	וֵאלֹהֵי	הַשָּׁמַיִם	אֱלֹהֵי	יְהוָה	וְאַשְׁבִּיעֲךָ
huta	kwamba	dunia	na–Mungu–wa	mbinguni	Mungu–wa	kwa–Yahwe	Na–nitakuapisha
H3808		H0776	H0430	H8064	H0430	H3068	H7650

יוֹשֵׁב	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַכְּנַעֲנִי	מִבְּנוֹת	לִבְנִי	אִשָּׁה	תִּקַּח	
ninakaa	mimi	ambao	Wakanaani	kutoka–binti–za	kwa–mwana–wangu	mke	kumchukua	
H3427	H0595			H1323		H0802	H3947	

בְּקִרְבּוֹ׃
katikati–yao
H7130

na nitakufanya uape kwa Yahwe, Mungu wa Mbingu na nchi, kwamba hutampatia mwanangu mke kutoka kwa mabinti wa Wakanaani, miongoni mwao wale nikaao kati yao.

4

אִשָּׁה	וְלָקַחְתָּ	תֵּלֵךְ	מוֹלַדְתִּי	וְאֶל־	אַרְצִי	אֶל־	כִּי	
mke	na–utamchukua	utaenda	uzazi–wangu	na–kwenye	nchi–yangu	kwenye	bali	
H0802	H3947	H3212	H4138	H0413	H0776	H0413		

לְיִצְחָק׃	לִבְנִי
kwa–Isaka	kwa–mwana–wangu
H3327	

Lakini utakwenda kwenye nchi yangu, na kwa ndugu zangu, na kumtafutia mwanangu Isaka mke.”

5

אַחֲרַי	לָלֶכֶת	הָאִשָּׁה	תֹּאבֶה	לֹא־	אוּלַי	הָעֶבֶד	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
nyuma–yangu	kuja	mwanamke	atakubali	hata	labda	mtumishi	kwake	Na–akasema
	H3212	H0802	H0014	H3808	H0194	H5650	H0413	H0559

אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶל־	בִּנְךָ	אֶת־	אָשִׁיב	הֲהָשֵׁב	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶל־
ambayo	nchi	kwenye	mwana–wako	[alama]	nimrudishe	je–kurudi	hii	nchi	kwenye
	H0776	H0413		H0853	H7725	H7725	H2063	H0776	H0413

מִשָּׁם׃	יָצָאתָ
kutoka–huko	ulitoka
H8033	H3318

Yule mtumwa wake akamwambia, “Itakuwaje ikiwa mwanamke hatakuwa tayari kufuatana nami hadi katika nchi hii? Je nitamrudisha mwanao katika nchi ambayo ulitoka?”

6

בְּנִי	אֶת־	תָּשִׁיב	פֶּן־	לְךָ	הִשָּׁמֶר	אַבְרָהָם	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
mwana–wangu	[alama]	kumrudisha	usije	kwako	jihadhari	Ibrahimu	kwake	Na–akasema
	H0853	H7725	H6435		H8104	H0085	H0413	H0559

שָׁמָּה׃
huko
H8033

Abraham akamwambia, “Hakikisha kwamba hutamrudisha mwanangu kule!

אָבִי	מִבֵּית	לְקָחַנִי	אֲשֶׁר	הַשָּׁמַיִם	אֱלֹהֵי	וַיהוָה	7
baba–yangu	kutoka–nyumba–ya	alinichukua	ambaye	mbinguni	Mungu–wa	Yahwe	
H0001		H3947		H8064	H0430	H3068	

לִי	נְשְׁבַּע־	וַאֲשֶׁר	לִי	דִּבֶּר־	וַאֲשֶׁר	מוֹלַדְתִּי	וּמֵאֶרֶץ	
kwangu	aliapa	na–ambaye	nami	aliongea	na–ambaye	uzazi–wangu	na–kutoka–nchi–ya	
	H7650			H1696		H4138	H0776	

מַלְאָכוֹ	יִשְׁלַח	הוּא	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־	אֶתֶּן	לְזַרְעֲךָ	לֵאמֹר
malaika–wake	atatuma	yeye	hii	nchi	[alama]	nitaitoa	kwa–uzao–wako	akisema
H4397	H7971	H1931	H2063	H0776	H0853	H5414	H2233	H0559

מִשָּׁם׃	לִבְנִי	אִשָּׁה	וְלָקְחָתָ	לְפָנֶיךָ
kutoka–huko	kwa–mwana–wangu	mke	na–utamchukua	mbele–yako
H8033		H0802	H3947	H6440

Yahwe, Mungu wa mbingu, ambaye alinitoa mimi kutoka katika nyumba ya baba yangu na kutoka katika nchi ya ndugu zangu, na ambaye aliniahidia kwa kiapo maalumu akisema, 'Nitawapa uzao wako nchi hii,' atatuma malaika wake mbele yako, na utapata mke kwa ajili ya mwanangu kutoka huko.

וְנִקֵּיתָ	אַחֲלָתִי	לָלֶכֶת	הָאִשָּׁה	תֹּאבֶה	לֹא	וְאִם־		8
na–utakuwa–huru	nyuma–yako	kuja	mwanamke	atakubali	hata	Na–kama		
H5352		H3212	H0802	H0014	H3808			

שֶׁמָּה׃	תָּשֵׁב	לֹא	בְּנִי	אֶת־	רַק	זֹאת	מִשְּׁבֻעָתִי
huko	mrudishe	usi	mwana–wangu	[alama]	tu	hiki	kutoka–kiapo–changu
H8033	H7725	H3808		H0853	H7535	H2063	H7621

Lakini ikiwa mwanamke hatakuwa tayari, ndipo utakuwa huru katika hiki kiapo changu. Cha muhimu tu ni kwamba usije ukamrudisha mwanangu huko.”

אֲדֹנָיו	אַבְרָהָם	יֶרֶךְ	תַּחַת	יָדוֹ	אֶת־	הָעֶבֶד	וַיָּשֶׂם	9
bwana–wake	la–Ibrahimu	paja	chini–ya	mkono–wake	[alama]	mtumishi	Na–akaweka	
H0113	H0085	H3409	H8478	H3027	H0853	H5650		

הַזֶּה׃	הַדָּבָר	עַל־	לוֹ	וַיִּשָּׁבַע	
hili	jambo	juu–ya	kwake	na–akaapa	
H2088	H1697			H7650	

Kwa hiyo mtumwa akaweka mkono wake jini ya paja la Abraham bwana wake, na akaapa kuhusiana na jambo hili.

וַיֵּלֶךְ	אֲדֹנָיו	מִגְמַלֵּי	גְּמַלִּים	עֲשָׂרָה	הָעֶבֶד	וַיִּקַּח		10
na–akaenda	bwana–wake	kutoka–ngamia–za	ngamia	kumi	mtumishi	Na–akachukua		
H3212	H0113	H1581	H1581	H6235	H5650	H3947		

אֶל־	וַיֵּלֶךְ	וַיַּקְם	בְּיָדוֹ	אֲדֹנָיו	טוּב	וְכָל־	
kwenye	na–akaenda	na–akainuka	mkononi–mwake	vya–bwana–wake	vizuri	na–vitu–vyote	
H0413	H3212		H3027	H0113	H2898	H3605	

נָהֹר׃	עִיר	אֶל־	נַהֲרַיִם
wa–Nahori	mji	kwenye	Aramu–Naharaimu
H5152		H0413	H0763

Mtumwa akachukua ngamia kumi wa bwana wake na akaondoka. Akachukua pia aina zote za zawadi kutoka kwa bwana wake. Akaondoka na kwenda katika mkoa wa Aramu Naharaimu, mji wa Nahori.

11

וַיְבָרֶךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל־ בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת
Na–akawapigisha–magoti ngamia nje–ya mji karibu–na kisima cha–maji wakati–wa
H1288 H1581 H2351 H0413 H0875 H4325 H6256

עֶרֶב יְצֵאת לְעֵת הַשֹּׁאֲבֹת׃
jioni kutoka wakati–wa wachota–maji
H6153 H3318 H6256 H7579

Akawapigisha magoti ngamia nje ya mji karibu na kisima cha maji. Ilikuwa jioni wakati ambao wanawake huenda kuchota maji.

12

וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֵה־ נָא לְפָנַי
Na–akasema Yahwe Mungu–wa bwana–wangu Ibrahimu nifanyie tafadhali mbele–yangu
H0559 H3068 H0430 H0113 H0085 H4994 H6440

וַעֲשֵׂה־ חֶסֶד עִם אַדֹנִי אַבְרָהָם׃ הַיּוֹם
na–ufanye wema pamoja–na bwana–wangu Ibrahimu leo
H3117 H0113 H0085

Kisha akasema, “Yahwe, Mungu wa bwana wangu Abraham, anijalie kufanikiwa leo na aoneshe agano la uaminifu kwa bwana wangu Abraham.

13

הִנֵּה הָעֵיר אַנְשֵׁי בְּנוֹת הַמָּיִם עֵין עַל־ נִצָּב אָנֹכִי הִנֵּה
Tazama mji watu–wa na–binti–za ya–maji chemchemi karibu–na nimesimama mimi Tazama
H2009 H0595 H5324 H0413 H4325 H0376 H1323

יֹצְאֹת לִשְׁאֹב מָיִם׃
wanatoka kuchota maji
H3318 H7579 H4325

Tazama, nimesimama hapa karibu na chemchemi ya maji na binti za watu wa mji wanakuja kuteka maji.

14

וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אמַר אֵלֶיהָ כַּדֵּךְ הַטִי־ נָא
Na–itakuwa msichana ambaye nitamwambia kwake mtungi–wako iinamisha tafadhali
H1961 H5291 H0559 H0413 H3537 H5186 H4994

וְגַם־ גְּמַלֶיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ יֵעֶה הִכַּחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק עִם־
na–pia ngamia–zako nitawanywesha yeye umemchagua kwa–mtumishi–wako kwa–Isaka pamoja–na
H1571 H1581 H8248 H0853 H3198 H5650 H3327 H0854

וְגַם־ שָׁתָה וְאָמְרָה אַשְׁקֶנָּה וְאֶשְׁתֶּה אֲדַע כִּי־ עָשִׂיתָ חֶסֶד
na–ninywe na–akasema kunywa na–pia nitajua kwamba umefanya wema
H8354 H0559 H8354 H1571 H3045 H3588 H6213 H2617

אַדֹנִי׃ עִם־
bwana–wangu
H0113

Na itokee hivi kwamba. Nikimwambia msichana, tafadhari tua mtungi wako ili niweze kunywa maji,' na akiniambia, 'Kunywa, na kwamba nitawanywesha ngamia wako pia,' huyo ndiye awe ambaye umemchagulia mtumwa wako Isaka. Kwa njia hii nitajua kuwa umeonesha agano la uaminifu kwa bwana wangu.”

15

וַיְהִי־ הוּא יֵעֶה אֲשֶׁר טֶרֶם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת
Na–ikawa yeye kabla alipomaliza kuongea na–tazama Rebeka anatoka ambaye
H1961 H1931 H2962 H3615 H1696 H2009 H7259 H3318

אֲשֶׁר יָלְדָה לְבְתוּאֵל בֶּן־ מִלְכָּה אֶשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם
alizaliwa kwa–Bethueli mwana–wa Milka mke–wa Nahori ndugu–ya Ibrahimu
H3205 H1328 H1121 H4435 H0802 H5152 H0251 H0085

וְכַדָּהּ עַל־ שִׁכְמָהּ׃
na–mtungi–wake juu–ya bega–lake
H3537 H5921 H7926

Ikawa kwamba hata kabla hajamaliza kuzungumza, tazama, Rebeka akaja akiwa na mtungi wake wa maji begani mwake. Rebeka alizaliwa na Bethueli mwana wa Milka, mke wa Nahori, ndugu yake na Abraham.

וַתֵּרֶד	יְרָעָהּ	לֹא	וְאִישׁ	בְּתוּלָה	מְאֹד	מַרְאֶהָ	טֹבֶת	וְהַנַּעֲרָ	16
na-akashuka	amemjua	hakuwa	na-mtu	bikira	sana	wa-kuonekana	mzuri	Na-msichana	
H3381	H3045	H3808	H0376	H1330	H3966	H4758		H5291	

וַתָּעַל׃	כַּדָּהּ	וַתְּמַלֵּא	הָעַיְנָה
na-akapanda	mtungi-wake	na-akajaza	kisimani
H5927	H3537	H4390	

Msichana huyu alikuwa mzuri na alikuwa bikira. Hapana mwanaume aliye kuwa amekwisha lala naye. Akashuka kisimani na kuujaza mtungi wake, na kupanda juu.

מַיִם	מְעַט־	נָא	הַגְמִיאִינִי	וַיֹּאמֶר	לִקְרָאתָהּ	הָעֶבֶד	וַיָּרָץ	17
maji	kidogo	tafadhali	nipe-ninywe	na-akasema	kumlaki	mtumishi	Na-akakimbia	
H4325	H4592	H4994	H1572	H0559	H7125	H5650	H7323	

מִכַּדֵּךְ׃	
kutoka-mtungi-wako	
H3537	

Kisha mtumwa yule akakimbia kumlaki yule msichana, na kusema, “Tafadhari nipatie maji kidogo ya kunywa kutoka katika mtungi wako.”

עַל־	כַּדָּהּ	וַתָּרֶד	וַתְּמַהֵר	אַדְנִי	שְׁתֵה	וַתֹּאמֶר		18
juu-ya	mtungi-wake	na-akashusha	na-akafanya-haraka	bwana-wangu	kunywa	Na-akasema		
	H3537	H3381		H0113	H8354	H0559		

וַתַּשְׁקֵהוּ׃	יָדָהּ	
na-akamnywesha	mkono-wake	
H8248	H3027	

Akasema, “kunywa tafadhari bwana wangu,” na kwa haraka akatua mtungi wake juu ya mkono wake, na akampatia maji ya kunywa.

אִם־	עַד	אֶשְׁאָב	לִגְמַלֶּיךָ	גַּם	וַתֹּאמֶר	לְהַשְׁקֹתוֹ	וַתְּכַל		19
kama	mpaka	nitachota	kwa-ngamia-zako	pia	na-akasema	kumnywesha	Na-alipomaliza		
	H5704	H7579	H1581	H1571	H0559	H8248	H3615		

לִשְׁתֹּת׃	כִּלּוֹ
kunywa	wamemaliza
H8354	H3615

Alipokuwa amemaliza kumpatia maji, akasema, “Nitachota maji kwa ajili ya ngamia wako pia, mpaka watakapomaliza kunywa.”

עוֹד	וַתָּרָץ	הַשֹּׁקֶת	אֶל־	כַּדָּהּ	וַתָּעָר	וַתְּמַהֵר			20
tena	na-akakimbia	birika	ndani-ya	mtungi-wake	na-akamwaga	Na-akafanya-haraka			
H5750	H7323	H8268	H0413	H3537	H6168				

גְּמַלָּיו׃	לְכָל־	וַתִּשְׁאָב	לִשְׁאֹב	הַבְּאֵר	אֶל־
ngamia-zake	kwa-ngamia-zake-zote	na-akachota	kuchota	kisima	kwenye
H1581	H3605	H7579	H7579	H0875	H0413

Hivyo akaharakisha akamwaga maji yaliyokuwa mtungini kwenye chombo cha kunywshea mifugo, kisha akakimbia tena kisimani kuchota maji, na kuwanywesha ngamia wake wote.

21 וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה מַחֲרִישׁ לָדַעַת הַהִצְלִיחַ יְהוָה
Na-mtu akimtazama-kwa-mshangao akinyamaza kujua kama-amefanikisha Yahwe
H0376 H7583 H3045 H3068

דַּרְכּוֹ׃ אִם־ לֹא
safari-yake au hapana
H1870 H3808

Yule mtu akamtazama msichana akiwa kimya kuona kama Yahwe amefanikisha njia yake au la.

22 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר גָּמְלוּ הַגְּמַלִּים וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב מִשְׁקָלוֹ
Na-ikawa wakati walipomaliza ngamia na-akachukua mtu pete-ya-pua dhahabu uzito-wake
H1961 H3615 H8354 H1581 H3947 H0376 H5141 H2091 H4948

בֶּקַע וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־ יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב׃
beka na-bangili-mbili bangili juu-ya mikono-yake kumi dhahabu
H1235 H8147 H6235 H2091

מִשְׁקָלָם׃
uzito-wao
H4948

Ngamia walipomaliza kunywa maji, yule mtu akaleta pete ya pua ya dhahabu yenye uzito wa nusu shekeli, na bangili mbili za dhahabu kwa ajili ya mikono yake zenye uzito wa shekeli kumi,

23 וַיֹּאמֶר בַּת־ מִי נָא הַגֶּיְדִי אֹתְּ מָי בַּת־ בִּית־
Na-akasema binti-ya nani wewe niambie tafadhali mimi je-kuna nyumba-ya
H0559 H1323 H4310 H0001 H4994 H5046 H3426

אָבִיךְ מָקוֹם נָלִין׃ לָנוּ לוֹלִין
baba-yako nafasi kwetu kulala
H0001 H4725

akamuuliza, “wewe ni binti wa nani? Niambie tafadhali, Je kuna nafasi nyumbani mwa baba yako kwa ajili yetu kupumzika usiku?”

24 וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־ בְּתוּאֵל אָנֹכִי מִמֶּלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר׃
Na-akasema kwake binti-ya Bethueli mimi Milka ambaye alimzalia Nahori
H0559 H0413 H1323 H0595 H4435 H0834 H3205 H5152

Akamwambia, “Mimi ni binti wa Bethueli mwana wa Milka, ambaye alimzaa kwa Nahori.”

25 וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־ כֹּן גַּם־ תֶּבֶן גַּם־ מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־ מָקוֹם
Na-akasema kwake pia majani pia chakula-cha-wanyama pia nyingi kwetu pia nafasi
H0559 H0413 H1571 H8401 H1571 H4554 H7227 H6213 H1571 H4725

לָלִין׃
kulala

Akasema pia, “Tunayo malisho tele na chakula, na iko nafasi kwa ajili yako kulala usiku.”

26 וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה׃
Na-akainamisha-kichwa mtu na-akasujudu kwa-Yahwe
H6915 H0376 H7812 H3068

Kisha yume mtu akainama chini na kumwabudu Yahwe.

27

לֹא־	אֲשֶׁר	אַבְרָהָם	אֲדֹנִי	אֱלֹהֵי	יְהוָה	בָּרוּךְ	וַיֹּאמֶר
hakuacha	ambaye	Ibrahimu	bwana–wangu	Mungu–wa	Yahwe	abarikiwe	Na–akasema
H3808		H0085	H0113	H0430	H3068	H1288	H0559

נָחַנִי	בַּדֶּרֶךְ	אָנֹכִי	אֲדֹנִי	מֵעִם	וַאֲמִתּוֹ	חַסְדּוֹ	עָזַב
alioniongozia	njiani	mimi	bwana–wangu	pamoja–na	na–uaminifu–wake	wema–wake	kuacha
H5148	H1870	H0595	H0113		H0571		

אֲדֹנִי׃	אֶחֵי	בֵּית	יְהוָה
bwana–wangu	ndugu–za	nyumba–ya	Yahwe
H0113	H0251		H3068

Akasema, “Abarikiwe Yahwe, Mungu wa bwana wangu Abraham, ambaye hakuacha agano lake la uaminifu na kweli yake mbele ya bwana wangu. Kwa vile Yahwe ameniongoza moja kwa moja kwenye nyumba ya ndugu zake bwana wangu.”

28

הָאֱלֹה׃	כַּדְּבָרִים	אִמָּה	לְבֵית	וַתַּגֶּד	הַנַּעֲרָ	וַתָּרָץ
haya	kama–maneno	mama–yake	kwa–nyumba–ya	na–akaeleza	msichana	Na–akakimbia
H0428	H1697	H0517		H5046	H5291	H7323

Kisha yule msichana akakimbia na kwenda kuwaeleza watu wa nyumba ya mama yake juu ya mambo yote haya.

29

הָאִישׁ	אֶל־	לָבָן	וַיָּרָץ	לָבָן	וּשְׁמוֹ	אָח	וּלְרִבְקָה
mtu	kwenye	Labani	na–akakimbia	Labani	na–jina–lake	kaka	Na–Rebeka–alikuwa–na
H0376	H0413		H7323		H8034	H0251	H7259

הָעָיִן׃	אֶל־	הַחוּצָה
chemchemi	kwenye	nje
	H0413	H2351

Na sasa Rebeka alikuwa na kaka yake, jina lake aliitwa Labani. Labani akakimbia kwa yule mtu aliye kuwa nje barabarani karibu na kisima.

30

אֲחֹתוֹ׀	יְדֵי	עַל־	הַצְּמִדִים׀	וְאֶת־	הַנֶּזֶם	אֶת־	כִּרְאֹת	וַיְהִי
dada–yake	mikono–ya	juu–ya	bangili	na–pia	pete–ya–pua	[alama]	alipoona	Na–ikawa
H0269	H3027			H0853	H5141	H0853	H7200	H1961

הָאִישׁ	אֵלַי	דִּבֶּר	כֹּה־	לֵאמֹר	אֲחֹתוֹ	רִבְקָה	דִּבְרֵי	אֶת־	וּכְשָׁמְעוֹ
mtu	kwangu	alisema	hivyo	akisema	dada–yake	Rebeka	maneno–ya	[alama]	na–aliposikia
H0376	H0413	H1696	H3541	H0559	H0269	H7259	H1697	H0853	H8085

הָעָיִן׃	עַל־	הַגְּמַלִּים	עַל־	עִמָּד	וְהִנֵּה	הָאִישׁ	אֶל־	וַיָּבֹא
chemchemi	karibu–na	ngamia	karibu–na	amesimama	na–tazama	mtu	kwenye	na–akaja
		H1581		H5975	H2009	H0376	H0413	H0935

Akisha kuona hereni ya puani pamoja na zile bangili kwenye mikono ya dada yake, na kusikia maneno ya Rebeka dada yake, “Hivi ndivyo yule mtu alicho niambia,” alikwenda kwa yule mtu, na, Tazama, alikuwa amesimama karibu na ngamia pale kisimani.

31

וְאָנֹכִי	בַּחוּץ	תַּעֲמֹד	לָמָּה	יְהוָה	בָּרוּךְ	בּוֹא	וַיֹּאמֶר
na–mimi	nje	unasimama	kwa–nini	wa–Yahwe	mbarikiwa	njoo	Na–akasema
H0595	H2351	H5975	H4100	H3068	H1288	H0935	H0559

לַגְּמַלִּים׃	וּמָקוֹם	הַבַּיִת	פִּנִּיתִי
kwa–ngamia	na–nafasi	nyumba	nimetayarisha
H1581	H4725		H6437

Labani akasema, “Njoo, wewe uliye barikiwa na Yahwe. Kwa nini umesimama nje? nimekwisha andaa nyumba, pamoja na mahali kwa ajili ya ngamia.”

32	וַיָּבֹא	הָאִישׁ	וַיְפַתַּח	הַגְּמַלִּים	וַיִּתֵּן	מַֽתָּבֶן	
	Na–akaingia	mtu	na–akafungua	nyumbani	na–akatoa	majani	
	H0935	H0376		H1581	H5414	H8401	

וּמִסְפּוֹא	לַגְּמַלִּים	וּמַיִם	לְרַחַץ	רַגְלָיו	וְרַגְלֵי	הָאֲנָשִׁים
na–chakula–cha–wanyama	kwa–ngamia	na–maji	kunawa	miguu–yake	na–miguu–ya	watu
H4554		H4325	H7364	H7272	H7272	H0376

אִתּוֹ׃	אֲשֶׁר	
pamoja–naye	ambao	
H0854		

Kwa hiyo yule mtu akaingia ndani ya nyumba na akashusha mizigo kutoka kwa wale ngamia. Ngamia wakapatiwa malisho na chakula, na maji yakatolewa kuosha miguu yake pamoja na miguu ya wale watu aliokuwa pamoja nao.

33	אִם־	עַד	אֹכַל	לֹא	וַיֹּאמֶר	לֶאֱכֹל	לְפָנָיו	(וַיּוּשָׂם)	[ויישם]
	kama	mpaka	kula	sita	na–akasema	kula	mbele–yake	na–ikawekwa	[ketiv]
		H5704	H0398	H3808	H0559	H0398	H6440	H3455	H3455

דִּבַּרְתִּי	דְּבָרַי	וַיֹּאמֶר	דַּבֵּר׃	
nimeongea	maneno–yangu	na–akasema	ongea	
H1696	H1697	H0559	H1696	

Wakaandaa chakula mbele yake ale, lakini akasema, “Sitakula mpaka niseme kile ninacho paswa kusema.” Kwa hiyo Labani akmwambia, “Sema.”

34	וַיֹּאמֶר	עֶבֶד	אַבְרָהָם	אָנֹכִי׃
	Na–akasema	mtumishi	wa–Ibrahimu	mimi
	H0559	H5650	H0085	H0595

Akasema, “Mimi ni mtumwa wa Abraham.

35	וַיהוָה	בֵּרַךְ	אֶת־	אֲדֹנִי	מְאֹד	וַיִּגְדָּל	וַיִּתֶּן־	לוֹ
	Na–Yahwe	alimbariki	[alama]	bwana–wangu	sana	na–akawa–mkubwa	na–alimpa	kwake
	H3068	H1288	H0853	H0113	H3966	H1431	H5414	

וּשְׁפָחֹת	וַעֲבָדִם	וְזָהָב	וְכֶסֶף	וּבָקָר	צֹאן	
na–watumishi–wake	na–watumishi–waume	na–dhahabu	na–fedha	na–ng'ombe	kondoo	
H8198	H5650	H2091	H3701	H1241	H6629	

וּגְמַלִּים	וַחֲמֹרִים׃	
na–ngamia	na–punda	
H1581	H2543	

Yahwe amembariki sana bwana wangu na amekuwa mtu mkuu. Amempatia mifugo na makundi ya wanyama, fedha, dhahabu, watumwa wa kiume na watumwa wa kike, pamoja na ngamia na punda.

36	וַתֵּלֶד	שָׂרָה	אֵשֶׁת	אֲדֹנִי	בֵּן	לַאדֹנִי	אַחֲרֵי	זִקְנָתָהּ
	Na–akazaa	Sara	mke–wa	bwana–wangu	mwana	kwa–bwana–wangu	baada–ya	uzee–wake
	H3205	H8283	H0802	H0113		H0113		H2209

לוֹ׃	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶת־	לוֹ	וַיִּתֶּן־	
kwake	ambacho	kila–kitu	[alama]	kwake	na–alimpa	
		H3605	H0853		H5414	

Sara, mke wa bwana wangu, alimzalia mwana bwana wangu alipokuwa mzee, na amempatia mwanawe kila kitu anachomiliki.

לִבְנִי	אִשָּׁה	תִקָּח	לֹא־	לֵאמֹר	אֲדֹנִי	וַיַּשְׁבִּעֵנִי	37
kwa–mwana–wangu	mke	kumchukua	huta	akisema	bwana–wangu	Na–akaniapisha	
	H0802	H3947	H3808	H0559	H0113	H7650	

בְּאַרְצוֹ׃	יֹשֵׁב	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַכְּנַעֲנִי	מִבְּנוֹת
katika–nchi–yake	ninakaa	mimi	ambao	Wakanaani	kutoka–binti–za
H0776	H3427	H0595			H1323

Bwana wangu aliniapisha, akisema, “Usije ukampatia mwanangu mke kutoka kwa mabinti wa Wakanaani, ambao kwao nimefanya makazi.

מִשְׁפַּחְתִּי	וְאֶל־	תֵּלֵךְ	אָבִי	בֵּית־	אֶל־	לֹא	אִם־	38
jamaa–yangu	na–kwenye	utaenda	baba–yangu	nyumba–ya	kwenye	kama	isipokuwa	
H4940	H0413	H3212	H0001		H0413	H3808		

לִבְנִי׃	אִשָּׁה	וְלָקַחְתָּ
kwa–mwana–wangu	mke	na–utamchukua
	H0802	H3947

Badala yake, lazima uende kwa familia ya baba yangu, na kwa ndugu zangu, na kupata mke kwa ajili ya mwanangu.'

אַחֶרָי׃	הָאִשָּׁה	תֵּלֵךְ	לֹא־	אֻלַי	אֲדֹנִי	אֶל־	וָאֹמַר	39
nyuma–yangu	mwanamke	ataenda	hata	labda	bwana–wangu	kwa	Na–nikasema	
	H0802	H3212	H3808	H0194	H0113	H0413	H0559	

Nikamwambia bwana wangu, pengine mwanamke huyo asikubali kufuatana nami.'

מַלְאָכוֹ	יִשְׁלַח	לְפָנָיו	הִתְהַלַּכְתִּי	אֲשֶׁר־	יְהוָה	אֵלָי	וַיֹּאמֶר	40
malaika–wake	atatuma	mbele–yake	nilienda	ambaye	Yahwe	kwangu	Na–akasema	
H4397	H7971	H6440	H1980		H3068	H0413	H0559	

לִבְנִי	אִשָּׁה	וְלָקַחְתָּ	דַּרְכִּי	וְהִצְלִיחַ	אִתָּךְ
kwa–mwana–wangu	mke	na–utamchukua	njia–yako	na–atafanikisha	pamoja–nawe
	H0802	H3947	H1870		H0854

אָבִי׃	וּמִבֵּית	מִמִּשְׁפַּחְתִּי
baba–yangu	na–kutoka–nyumba–ya	kutoka–jamaa–yangu
H0001		H4940

Lakini akaniambia, Yahwe, ambaye ninakwenda mbele yake, atatuma malaika wake pamoja nawe na atakufanikisha njia yako, kwamba utapata mke kwa ajili ya mwangu kutoka miongoni mwa ndugu zangu na kutoka katika ukoo wa baba yangu.

מִשְׁפַּחְתִּי	אֶל־	תָּבוֹא	כִּי	מֵאָלָתִי	תִּנָּקֶה	אָז	41
jamaa–yangu	kwenye	utakapoenda	wakati	kutoka–kiapo–changu	utakuwa–huru	wakati–huo	
H4940	H0413	H0935		H0423	H5352		

מֵאָלָתִי׃	נָקִי	וְהָיִיתָ	לָּךְ	יִתְּנוּ	לֹא	וְאִם־	
kutoka–kiapo–changu	huru	na–utakuwa	kwako	hawatakupa	hawa	na–kama	
H0423		H1961		H5414	H3808		

Lakini utakuwa huru katika kiapo changu ikiwa utafika kwa ndugu zangu na wasikuruhusu kuja naye. Ndipo utakuwa huru katika kiapo changu.

42 וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל־הָעָיִן וָאֹמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי
Na-nikaja leo kwenye chemchemi na-nikasema Yahwe Mungu-wa bwana-wangu
H0935 H3117 H0413 H3426 H3068 H0559 H0430 H0113

אַבְרָהָם אִם־יֶשְׁךָ נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ׃
Ibrahimu kama unafanya tafadhali kufanikisha njia-yangu ambayo mimi ninaenda juu-yake
H0085 H3426 H4994 H1870 H0595 H1980

Hivyo nimefika leo kisimani, na nikasema, 'O Yahwe, Mungu wa bwana wangu Abraham, tafadhari, ikiwa kweli umekusudia kuifanya safari yangu kuwa yenye kufanikiwa -

43 הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב
Tazama mimi nimesimama karibu-na chemchemi ya-maji na-itakuwa msichana
H2009 H0595 H5324 H0413 H4325 H1961 H5959

מַיִם מְעַט־נָא מַיִם מִכַּדֵּךְ׃ וְאָמְרָתִי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא
maji kidogo tafadhali nipe-ninywe kwake na-nitasema kuchota anayetoka
H4325 H4592 H4994 H8248 H0413 H0559 H7579 H3318

מְעַט מִכַּדֵּךְ׃
kutoka-mtungi-wako
H3537

tazama niko hapa nimesimama karibu na kisima cha maji - na iwe kwamba binti ajaye kuchota maji, nitakaye mwambia, “Tafadhari unipatie maji kidoka kutoka kwenye mtungi wako ninywe,” mwanamke atakaye niabia,

44 וְהָיָה הָעַלְמָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ גַּם־אַתְּ שְׁתִי וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב
yeye ambaye ni-mwanamke ambaye ni-mwanamke ambaye ni-mwanamke ambaye ni-mwanamke
H1931 H0802 H0802 H0802 H0802

הִוא הַיָּשְׁרָה לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנִי׃
yeye nitachota kwa-ngamia-zako na-pia kunywa wewe pia kwangu na-akasema kwa-mwana-wa Yahwe amemchagua ambaye ni-mwanamke bwana-wangu
H1931 H7579 H1581 H1571 H8354 H0859 H1571 H0413 H0559 H0802 H3068 H3198 H0802 H0113

“Kunywa, na nitakuchotea pia maji kwa ajili ya ngamia wako” - na awe ndiye ambaye wewe Yahwe, umemchagulia mtoto wa bwana wangu.”

45 וְאָנֹכִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר עַל־לִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת כַּדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ
Mimi kabla nilipomaliza kuongea katika moyo-wangu na-tazama Rebeka anatoka
H0589 H2962 H3615 H1696 H0413 H3824 H2009 H7259 H3318

וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וָאֹמַר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא׃ וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ
na-akashuka kisimani bega-lake juu-ya kwake na-nikasema na-akachota
H3381 H3824 H7926 H5921 H0413 H0559 H7579

וְכַדֵּהּ עַל־יָדָהּ וָאֶשְׁתְּ וְגַם גְּמַלָּיִךְ אַשְׁקֶה עַד אִם־כִּלּוּ לְהַשְׁקוֹת׃
na-mtungi-wake juu-ya na-akashusha Na-akafanya-haraka kutoka-juu-yake kunywa
H3537 H5921 H3381 H4116 H4116 H8354

וְגַם־נַשְׁתִּי וְגַם גְּמַלַּי הִשְׁקָתָה׃
na-pia ngamia zako nitawanywesha na-nikanywa na-pia ngamia aliwanywesha
H1571 H1581 H8248 H8354 H1571 H1581 H8248

Ikawa hata kabla sijamaliza kuzungumza moyoni mwangu, Tazama, Rebeka akaja na mtungi wake juu ya bega lake akashuka chini kisimani akachota maji. Hivyo nikamwambia, 'Tafadhari nipatie maji ninywe.'

46 וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה
Na-akafanya-haraka na-akashusha mtungi-wake kutoka-juu-yake na-akasema kunywa
H3381 H4116 H5921 H3824 H0559 H8354

וָאֶשְׁתְּ וְגַם גְּמַלַּי הִשְׁקָתָה׃
na-nikanywa na-pia ngamia zako nitawanywesha
H8354 H1571 H1581 H8248

Ndipo kwa haraka alipoushusha mtungi wake begani mwake na akasema, 'Kunywa, na pia nitawapatia maji ngamia wak.' Kwa hiyo nikanywa, na akawanywesha ngamia pia.

47

בְּתוּאֵל	בַּת־	וַתֹּאמֶר	אֵתֶּ֥	מֵי	בַּת־	וָאֹמַר֙	אֹתָהּ֙	וָאֶשְׁאַ֔ל	
Bethueli	binti–ya	na–akasema	wewe	nani	binti–ya	na–nikasema	yeye	Na–nikamwuliza	
	H1323	H0559		H4310	H1323	H0559	H0853	H7592	

עַל־	הַגָּמֶ֑ל	וָאָשֻׂם	מִלְכָּה	לְ֠	יָלְדָה־	אֲשֶׁר	נָחֹור	בֶּן־
juu–ya	pete–ya–pua	na–nikaweka	Milka	kwake	alimzalia	ambaye	Nahori	mwana–wa
	H5141		H4435		H3205		H5152	

יָדֶ֖יהָ׃	עַל־	וְהַצְּמִידִ֔ים	אַפָּ֣הּ
mikono–yake	juu–ya	na–bangili	pua–yake
H3027			H0639

Nikamuuliza na kusema, 'Wewe ni binti wa nani?' Akasema, 'Binti wa Bethueli, Mwana wa Nahori, ambaye Milka alizaa kwake.' Kisha nikamwekea pete puani mwake pamoja na bangili mikononi mwake.

48

אֱלֹהֵי֙	יְהוָ֔ה	אֶת־	וָאֲבָרֵ֕ךְ	לַיהוָ֖ה	וָאֶשְׁתַּחֲוֶ֑ה	וָאֶקֹּ֗ד	
Mungu–wa	Yahwe	[alama]	na–nikambariki	kwa–Yahwe	na–nikasujudu	Na–nikainama	
H0430	H3068	H0853	H1288	H3068	H7812	H6915	

אֶת־	לָקַחַת	אֶמֶּת	בְּדֶרֶךְ	הִנְחַנִי֙	אֲשֶׁר	אַבְרָהָ֔ם	אֲדֹנִ֑י	
[alama]	kumchukua	ya–kweli	katika–njia	aliniongozia	ambaye	Ibrahimu	bwana–wangu	
H0853	H3947	H0571	H1870	H5148		H0085	H0113	

לִבְנֽוֹ׃	אֲדֹנִ֑י	אֲחִ֖י	בַּת־	
kwa–mwana–wake	bwana–wangu	ndugu–ya	binti–ya	
	H0113	H0251	H1323	

Kisha nikainama chini nikamwabudu Yahwe, na kumbariki Yahwe, Mungu wa bwana wangu Abraham, ambaye amenionguza katika njia sahihi kumpata binti wa ndugu za bwana wangu kwa ajili ya mwanawe.

49

הַגִּ֣ידוּ	אֲדֹנִ֗י	אֶת־	וֶאֱמֶת֙	חֶ֣סֶד	עֹשִׂ֔ים	יֶשְׁכֶּ֖ם	אִם־	וְעַתָּ֞ה	
niambieni	bwana–wangu	kwa	na–uaminifu	wema	mkifanya	mtafanya	kama	Na–sasa	
H5046	H0113	H0854	H0571			H3426		H6258	

עַל־	אֹ֥ו	יָמִ֖ין	עַל־	וְאֶפְנֶ֑ה	לִ֣י	הַגִּ֣ידוּ	לֹ֤א	וְאִם־	לִ֣י
upande–wa	au	kulia	upande–wa	na–nigeuke	mimi	niambieni	hapana	na–kama	mimi
		H3225		H6437		H5046	H3808		

שְׂמֹֽאל׃
kushoto
H8040

Kwa hiyo, ikiwa mko tayari kumfanyia rehema na kweli, niambieni. Lakini kama sivyo, niambieni, ili kwamba niweze kwenda upande wa kulia, au kushoto.”

50

לֹא	הַדָּבָ֔ר	יָצָ֖א	מֵיְהוָ֑ה	וַיֹּאמְרוּ֙	וּבְתוּאֵ֔ל	לָבָ֣ן	וַיַּ֥עַן	
hatuwezi	jambo	limetoka	kutoka–kwa–Yahwe	na–wakasema	na–Bethueli	Labani	Na–akajibu	
H3808	H1697	H3318	H3068	H0559				

טֽוֹב׃	אֹו־	רַ֥ע	אֵלֶ֖יךָ	דַּבֵּ֑ר	נוּכַ֥ל	
jema	au	baya	kwako	kusema	hatuwezi	
			H0413	H1696	H3201	

Ndipo Labani na Bethueli wakajibu na kusema, “Jambo hili limetoka kwa Yahwe; hatuwezi kusema kwako aidha neno baya au zuri.

לְבֶן־	אִשָּׁה֙	וּתְהִי	וָלֵךְ֒	קַח	לְפָנֶיךָ	רִבְקָה	הִנֵּה־	51
kwa–mwana–wa	mke	na–awe	na–enda	mchukue	mbele–yako	Rebeka	Tazama	
	H0802	H1961	H3212	H3947	H6440	H7259	H2009	

יְהוָה׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	אֲדֹנֶיךָ
Yahwe	alivyosema	kama	bwana–wako
H3068	H1696		H0113

Tazama, Rebeka yu mbele yako. Mchukue na uende, ili awe mke wa mtoto wa bwana wako, kama Yahwe alivyosema.”

וַיִּשְׁתָּחוּ	דִּבְרֵיהֶם	אֶת־	אַבְרָהָם	עֶבֶד	שָׁמַע	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי֙	52
na–akasujudu	maneno–yao	[alama]	wa–Ibrahimu	mtumishi	aliposikia	wakati	Na–ikawa	
H7812	H1697	H0853	H0085	H5650	H8085		H1961	

לַיהוָה׃	אָרְצָה
kwa–Yahwe	chini
H3068	H0776

Mtumwa wa Abraham aliposikia maneno yao, akainama mwenyewe chini ardhini kwa Yahwe.

וַיִּתֵּן	וּבְגָדִים	זָהָב֙	וּכְלֵי	כֶּסֶף	כְּלֵי־	הָעֶבֶד	וַיּוֹצֵא	53
na–akatoa	na–nguo	dhahabu	na–vyombo–vya	fedha	vyombo–vya	mtumishi	Na–akatoa	
H5414		H2091	H3627	H3701	H3627	H5650	H3318	

וּלְאִמָּהּ׃	לְאָחֶיהָ	נָתַן	וּמִגְדָּנֹת	לְרִבְקָה	
na–kwa–mama–yake	kwa–kaka–yake	akatoa	na–zawadi	kwa–Rebeka	
H0517	H0251	H5414	H4030	H7259	

Mtumwa akaleta vipande vya fedha na vipande vya dhahabu, na nguo, akampatia Rebeka. Akampatia pia kaka yake na mama yake zawadi zenye thamani.

וַיָּקוּמוּ	וַיָּלִינוּ	עִמּוֹ	אֲשֶׁר־	וְהָאֲנָשִׁים	הוּא֙	וַיִּשְׁתּוּ	וַיֹּאכְלוּ	54
na–wakaamka	na–wakalala	pamoja–naye	ambao	na–watu	yeye	na–wakanywa	Na–wakala	
				H0376	H1931	H8354	H0398	

לַאדֹנִי׃	שַׁלְּחֵנִי	וַיֹּאמֶר	בַּבֹּקֶר
kwa–bwana–wangu	niacheni–niende	na–akasema	asubuhi
H0113	H7971	H0559	H1242

Kisha yeye na watu aliokuwa nao wakala na kunywa. wakakaa pale mpaka usiku, na walipoamka asubuhi, akasema, Niruhusuni niende kwa bwana wangu.”

עָשׂוֹר	אוֹ	יָמִים	אִתָּנוּ	הַנַּעֲרָ	תֵּשֵׁב	וְאִמָּהּ֙	אָחִיהָ֙	וַיֹּאמֶר	55
kumi	au	siku	pamoja–nasi	msichana	akae	na–mama–yake	kaka–yake	Na–akasema	
H6218		H3117	H0854	H5291	H3427	H0517	H0251	H0559	

תֵּלֵךְ׃	אַחַר
ataenda	baadaye
H3212	

Kaka yake na mama yake wakasema, mwache binti abaki nasi kwa siku chache zingine, angalau siku kumi. baada ya hapo anaweza kwenda.”

דַּרְכִּי	הִצְלִיחַ	וַיהוָה	אֹתִי֙	תְּאַחֲרוּ	אַל־	אֲלֵהֶם֙	וַיֹּאמֶר	56
njia–yangu	amefanikisha	na–Yahwe	mimi	nicheleweshe	msi	kwao	Na–akasema	
H1870		H3068	H0853	H0309	H0408	H0413	H0559	

לַאדֹנִי׃	וְאֵלֵכָה	שַׁלְּחוּנִי
kwa–bwana–wangu	na–niende	niachieni–niende
H0113	H3212	H7971

Lakini akawambia, msinizuie, kwa kuwa Yahwe amefanikisha njia yangu. Niruhusuni niende kwa bwana wangu.”

57	וַיֹּאמְרוּ	נִקְרָא	לַנַּעֲרָ	וְנִשְׁאֲלָה	אֶת־	פִּיהָ׃
	Na–wakasema	tumwite	msichana	na–tumwulize	[alama]	mdomo–wake
	H0559	H7121	H5291	H7592	H0853	H6310

Wakasema, “Tutamwita binti na kumuuliza.”

58	וַיִּקְרְאוּ	לְרִבְקָה	וַיֹּאמְרוּ	אֵלֶיהָ	הֲתֵלְכִי	עִם־	הָאִישׁ	הַזֶּה
	Na–wakamwita	Rebeka	na–wakasema	kwake	utaenda	pamoja–na	mtu	huyu
	H7121	H7259	H0559	H0413	H3212		H0376	H2088

וַתֹּאמֶר	אֵלֵךְ׃
na–akasema	nitaenda
H0559	H3212

Kwa hiyo wakamwita Rebeka na kumuuliza, “Je utakwenda na mtu huyu?” Akajibu, “Nitakwenda.”

59	וַיְשַׁלְּחוּ	אֶת־	רִבְקָה	אֲחֹתָם	וְאֶת־	מֵנִקְתָהּ	וְאֶת־	עֶבֶד
	Na–wakamwacha–aende	[alama]	Rebeka	dada–yao	na–pia	mlezi–wake	na–pia	mtumishi
	H7971	H0853	H7259	H0269	H0853	H3243	H0853	H5650

אַבְרָהָם	וְאֶת־	אֲנָשָׁיו׃	
wa–Ibrahimu	na–pia	watu–wake	
H0085	H0853	H0376	

Kwa hiyo wakampeleka dada yao Rebeka, pamoja na watumishi wake wa kike, kwenda njiani pamoja na mtumishi wa Abraham na watu wake.

60	וַיְבָרְכוּ	אֶת־	רִבְקָה	וַיֹּאמְרוּ	לָהּ	אֲחֹתֵנוּ	אַתְּ	הֲיִי	לְאַלְפֵי
	Na–wakambariki	[alama]	Rebeka	na–wakasema	kwake	dada–yetu	wewe	uwe	maelfu
	H1288	H0853	H7259	H0559		H0269		H1961	H0505

רְבָבָה	וְיִירַשׁ	זַרְעֵךְ	אֶת	שַׁעַר	שֹׂנְאָיו׃	
makumi–elfu	na–uzao–wako–umiliki	uzao–wako	[alama]	lango	la–wachukiao	
H7233	H3423	H2233	H0853	H8179	H8130	

Wakambarikia Rebeka, na wakamwambia, “Ndugu yetu, na uwe mama wa maelfu na wa makumi elfu, uzao wako upate kumiliki lango la wale wanao wachukia.”

61	וַתָּקָם	רִבְקָה	וְנַעֲרֹתֶיהָ	וַתִּרְכַּבְנָה	עַל־	הַגְּמַלִּים	וַתֵּלַכְנָה
	Na–akainuka	Rebeka	na–wajakazi–wake	na–wakapanda	juu–ya	ngamia	na–wakaenda
	H7259	H7259	H5291	H7392		H1581	H3212

אַחֲרֵי	הָאִישׁ	וַיִּקַּח	הָעֶבֶד	אֶת־	רִבְקָה	וַיֵּלֶךְ׃
nyuma–ya	mtu	na–akamchukua	mtumishi	[alama]	Rebeka	na–akaenda
	H0376	H3947	H5650	H0853	H7259	H3212

Kisha Rebeka akasimama, yeye na watumishi wake kwa hesabu ya ngamia, na wakamfuata yule mtu. Hivyo watumishi wakamchukua Rebeka, na wakaenda zao.

62	וְיִצְחָק	בָּא	מִבּוֹא	לְאֵר לַחַי רֹאִי	וְהוּא	יוֹשֵׁב	בְּאֶרֶץ
	Na–Isaka	alikuwa–ametoka	kutoka–kuja	Beer–Lahai–Roi	na–yeye	alikuwa–anakaa	katika–nchi
	H3327	H0935	H0935	H0883	H1931	H3427	H0776

הַנֶּגֶב׃
ya–Negebu
H5045

Nyakati hizo Isaka alikuwa anakaa katika Negebu, na alikuwa tu amerejea kutoka Beerlahairoi.

עֵינָיו׃	וַיִּשָּׂא	עָרֵב	לִפְנוֹת	בַּשָּׂדֶה	לָשׂוּחַ	יִצְחָק	וַיֵּצֵא	63
macho–yake	na–akainua	jioni	wakati–wa	shambani	kutafakari	Isaka	Na–akatoka	
	H5375	H6153	H6437		H7742	H3327	H3318	

בָּאִים׃	גְּמַלִּים	וְהִנֵּה	וַיַּרְא
zinakuja	ngamia	na–tazama	na–akaona
H0935	H1581	H2009	H7200

Isaka akaenda kutafakari shambani jioni. Alipotazama akaona, natazama, kulikuwa na ngamia wakija!

וַתִּפֹּל	יִצְחָק	אֶת־	וַתֵּרֶא	עֵינֶיהָ	אֶת־	רִבְקָה	וַתִּשָּׂא	64
na–akashuka	Isaka	[alama]	na–akaona	macho–yake	[alama]	Rebeka	Na–Rebeka–aliinua	
H5307	H3327	H0853	H7200		H0853	H7259	H5375	

הַגָּמָל׃	מֵעַל
ngamia	kutoka–juu–ya
H1581	

Rebeka akatazama na alipomwona Isaka, akaruka kutoka kwenye ngamia.

לִקְרָאתֵנוּ	בַּשָּׂדֶה	הַהֹלֵךְ	הַלָּזֶה	הָאִישׁ	מִי־	הָעֶבֶד	אֶל־	וַתֹּאמֶר	65
kutulaki	shambani	anayekuja	yule	mtu	ni–nani	mtumishi	kwa	Na–akasema	
H7125		H1980	H1976	H0376	H4310	H5650	H0413	H0559	

וַתִּתְכָּס׃	הַצָּעִיף	וַתִּקַּח	אֲדֹנִי	הוּא	הָעֶבֶד	וַיֹּאמֶר
na–akajifunika	shela	na–akachukua	ni–bwana–wangu	yeye	mtumishi	na–akasema
H3680	H6809	H3947	H0113	H1931	H5650	H0559

Akamwambia mtumwa, “mtu huyo ni nani anaye tembea shambani akija kutupokea?” Mtumwa akasema, “Ni bwana wangu.” Hivyo Rebeka akachukua shela yake akajifunika.

עָשָׂה׃	אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֶת	לְיִצְחָק	הָעֶבֶד	וַיְסַפֵּר	66
alifanya	ambayo	mambo	mambo–yote	[alama]	kwa–Isaka	mtumishi	Na–akamweleza	
		H1697	H3605	H0853	H3327	H5650		

Mtumwa akamwambia Isaka mambo yote ambayo amefanya.

וַתְּהִי־	רִבְקָה	אֶת־	וַיִּקָּח	אִמּוֹ	שָׂרָה	הָאֹהֱלָה	יִצְחָק	וַיְבִאֶהָ	67
na–akawa	Rebeka	[alama]	na–akamchukua	mama–yake	Sara	hemani	Isaka	Na–akamleta	
H1961	H7259	H0853	H3947	H0517	H8283	H0168	H3327	H0935	

פ	אִמּוֹ׃	אַחֲרֵי	יִצְחָק	וַיִּנָּחֵם	וַיֶּאֱהָבֶהָ	לְאִשָּׁה	לוֹ
[aya]	mama–yake	baada–ya	Isaka	na–Isaka–akafarijika	na–akampenda	mke–wake	kwake
	H0517		H3327	H5162	H0157	H0802	

Kisha Isaka akamleta katika hema ya Sara mama yake na akamchukua Rebeka, na akawa mke wake, na akampenda. Kwa hiyo Isaka akafarijika baada ya kifo cha mama yake.

Chapter 25

קְטוּרָה׃	וּשְׁמָהּ	אִשָּׁה	וַיִּקַּח	אַבְרָהָם	וַיֹּסֶף	1
Ketura	na–jina–lake	mke	na–akachukua	Ibrahimu	Na–akaongeza	
H6989	H8034	H0802	H3947	H0085	H3254	

Abraham akaoa mke mwingine; jina lake aliitwa Ketura.

2

מִדְיָן	וְאֶת־	מְדָן	וְאֶת־	יָקְשָׁן	וְאֶת־	זִמְרָן	אֶת־	לוֹ	וַתֵּלֶד
Midiani	na–pia	Medani	na–pia	Yokshani	na–pia	Zimrani	[alama]	kwake	Na–akazaa
H4080	H0853	H4091	H0853	H3370	H0853	H2175	H0853		H3205

שׁוּחַ׃	וְאֶת־	יִשְׁבָּק	וְאֶת־
Shua	na–pia	Ishbaki	na–pia
H7744	H0853	H3435	H0853

Akamzalia Zimrani, Jokshani, Medani, Midiani, Ishbaki, na Shua.

3

וַיָּקְשָׁן	יָלַד	אֶת־	שְׁבָא	וְאֶת־	דְּדָן	וּבְנֵי	דְדָן	הָיוּ
Na–Yokshani	alizaa	[alama]	Sheba	na–pia	Dedani	na–wana–wa	Dedani	walikuwa
H3370	H3205	H0853	H7614	H0853				H1961

וּלְאֻמִּים׃	וּלְטוּשִׁים	אַשּׁוּרִם
na–Waleumi	na–Waletushi	Waashuri
H3817	H3912	

Jokshani akamzaa Sheba na Dedani. Wana wa Dedani walikuwa ni Waashuru, Waletushi, na Waleumi.

4

אֵלֶּה	כָּל־	וְאֶלְדָּעָה	וַאֲבִידָע	וַחֲנֹךְ	וָעֵפֶר	עֵיפָה	מִדְיָן	וּבְנֵי
hawa	hawa–wote	na–Eldaa	na–Abida	na–Hanoki	na–Eferi	Efa	Midiani	Na–wana–wa
H0428	H3605	H0420	H0028	H2585	H6081	H5891	H4080	

קְטוּרָה׃	בְּנֵי
Ketura	wana–wa
H6989	

Wana wa Midiani walikuwa ni Efa, Eferi, Hanoki, Abida, na Eldaa. Hawa wote walikuwa ni wana wa Ketura.

5

לְיִצְחָק׃	לוֹ	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶת־	אַבְרָהָם	וַיִּתֵּן
kwa–Isaka	kwake	ambacho	kila–kitu	[alama]	Ibrahimu	Na–akampa
H3327			H3605	H0853	H0085	H5414

Abraham akampatia Isaka vitu vyote alivyokuwa navyo.

6

מַתָּנֹת	אַבְרָהָם	נָתַן	לְאַבְרָהָם	אֲשֶׁר	הַפִּילַגְשִׁים	וְלִבְנֵי
zawadi	Ibrahimu	aliwapa	kwa–Ibrahimu	ambao	masuria	Na–kwa–wana–wa
H4979	H0085	H5414	H0085		H6370	

אֶרֶץ	אֶל־	קֶדְמָה	חַי	בְּעוֹדֶנּוּ	בְּנוֹ	יִצְחָק	מֵעַל	וַיְשַׁלְּחֵם
nchi	kwenye	mashariki	hai	akiwa–bado	mwana–wake	Isaka	mbali–na	na–akawatuma
H0776	H0413			H5750		H3327		H7971

קֶדֶם׃
ya–mashariki

Ingawaje, wakati alipokua angali akiishi, aliwapatia zawadi wana wa masuria wake na kuwapeleka katika nchi ya mashariki, mbali na Isaka, mwanae.

7

שָׁנָה	מֵאַת	חֲיֵי	אֲשֶׁר־	אַבְרָהָם	חַיֵּי	שְׁנֵי־	יְמֵי	וְאֵלֶּה
miaka	mia–moja	aliishi	ambayo	Ibrahimu	maisha–ya	za–miaka–ya	siku	Na–hizi
H8141	H3967	H2425		H0085		H8141	H3117	H0428

שָׁנִים׃	וְחָמֵשׁ	שָׁנָה	וְשִׁבְעִים
miaka	na–mitano	miaka	na–sabini
H8141	H2568	H8141	H7657

Hizi ndizo zilikuwa siku za miaka ya uhai wake Abraham alizoishi, miaka 175.

8

וְשָׂבַע	זָקֵן	טוֹבָה	בְּשֵׂיבָה	אַבְרָהָם	וַיָּמָת	וַיִּגְוַע
na-ameshiba	mzee	mzuri	katika-uzee	Ibrahimu	na-akafa	Na-akapumua-mara-ya-mwisho
H7649	H2205		H7872	H0085	H4191	H1478

עַמָּיו׃	אֶל־	וַיֵּאָסֶף
watu-wake	kwa	na-akakusanywa
	H0413	H0622

Abraham akapumua pumzi ya mwisho na akafa katika uzee mwema, mzee aliye shiba siku, na akakusanywa kwa watu wake.

9

אֶל־	הַמַּכְפֵּלָה	מְעָרַת	אֶל־	בָּנָיו	וְיִשְׁמָעֵאל	יִצְחָק	אֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ
katika	la-Makpela	pango	katika	wana-wake	na-Ishmaeli	Isaka	yeye	Na-wakamzika
H0413	H4375	H4631	H0413		H3458	H3327	H0853	H6912

מַמְרֵא׃	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	הַחִתִּי	צֹחַר	בֶּן־	עֶפְרֹן	שְׁדֵה
Mamre	uso-wa	mbele-ya	ambalo	Mhiti	Sohari	mwana-wa	la-Efroni	shamba
H4471	H6440			H2850	H6714		H6085	

Isaka na Ishmaili, wanae wakamzika katika pango la Makipela, katika shamba la Efron mwana wa Soari Mhiti, pango lililokuwa karibu na Mamre.

10

אַבְרָהָם	קָבַר	שָׁמָּה	חֵת	בְּנֵי־	מֵאֵת	אַבְרָהָם	קָנָה	אֲשֶׁר־	הַשָּׂדֶה
Ibrahimu	alizikwa	huko	Hethi	wana-wa	kutoka-kwa	Ibrahimu	alinunua	ambalo	Shamba
H0085	H6912	H8033	H2845		H0854	H0085	H7069		

אִשְׁתּוֹ׃	וְשָׂרָה
mke-wake	na-Sara
H0802	H8283

Shamba hili Abraham alilinunua kwa watoto wa Hethi. Abraham akazikwa pale pamoja na Sara mkewe.

11

יִצְחָק	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיְבָרֶךְ	אַבְרָהָם	מוֹת	אַחֲרֵי	וַיְהִי
Isaka	[alama]	Mungu	na-akambariki	cha-Ibrahimu	kifo	baada-ya	Na-ikawa
H3327	H0853	H0430	H1288	H0085	H4194		H1961

ס	רֹאִי׃לַחַי בְּאֵר	עִם־	יִצְחָק	וַיֵּשֶׁב	בְּנוֹ
[sehemu]	Beer-Lahai-Roi	karibu-na	Isaka	na-akakaa	mwana-wake
	H0883		H3327	H3427	

Baada ya kifo cha Abraham, Mungu akambariki Isaka mwanae, na Isaka akaishi karibu na Beerlalahairoi.

12

הַמִּצְרִית	הָגָר	יָלְדָה	אֲשֶׁר	אַבְרָהָם	בֶּן־	יִשְׁמָעֵאל	תֹּלֶדֹת	וְאֵלֶּה
Mmisri	Hagari	alimzaa	ambaye	Ibrahimu	mwana-wa	vya-Ishmaeli	vizazi	Na-hizi
H4713	H1904	H3205		H0085		H3458	H8435	H0428

לְאַבְרָהָם׃	שָׂרָה	שִׁפְחַת
kwa-Ibrahimu	Sara	mjakazi-wa
H0085	H8283	H8198

Na sasa hawa ndio walikuwa wana wa Ishimaeli, mwana wa Abraham, ambaye Hajiri Mmisri mtumishi wake Sara, alizaa kwa Abraham.

13

לְתוֹלְדֹתָם	בִּשְׁמֹתָם	יִשְׁמָעֵאל	בְּנֵי	שְׁמוֹת	וְאֵלֶּה
kwa-vizazi-vyao	kwa-majina-yao	Ishmaeli	ya-wana-wa	majina	Na-haya
H8435	H8034	H3458		H8034	H0428

וּמִבְשָׂם׃	וְאַדְבְּאֵל	וְקֵדָר	נְבָיֹת	יִשְׁמָעֵאל	בְּכֹר
na-Mibsamu	na-Adbeeli	na-Kedari	Nebayothi	Ishmaeli	mzaliwa-wa-kwanza-wa
H4017	H0110	H6938	H5032	H3458	H1060

Haya ndiyo yalikuwa majina ya wana wa Ishimaeli, kuanzia mzaliwa wa kwanza: Nebayothi - mzaliwa wa kwanza wa Ishimaeli, Kedari, Adbeeli, Mibsamu,

14

וּמַשָּׂא׃	וְדוּמָה	וּמַשְׂמָע
na–Masa	na–Duma	Na–Mishma
H4854	H1746	H4927

Mishma, Duma, Masa,

15

וְקֶדְמָה׃	נָפִישׁ	יְטוּר	וְתֵימָא	חֲדַד
na–Kedema	Nafishi	Yeturi	na–Tema	Hadadi
H6929	H5305	H3195	H8485	H2301

Hadadi, Tema, Yeturi, Nafishi, na Kedema.

16

וּבְטִירֹתָם	בְּחַצְרֵיהֶם	שְׁמֹתָם	וְאֵלֶּה	יִשְׁמָעֵאל	בְּנֵי	הֵם	אֵלֶּה
na–katika–ngome–zao	katika–vijiji–vyao	majina–yao	na–haya	Ishmaeli	wana–wa	ndio	Hawa
H2918		H8034	H0428	H3458		H1992	H0428

לְאֻמֹּתָם׃	נְשִׂיאִם	עָשָׂר	שְׁנֵים־
kulingana–na–mataifa–yao	wakuu	wawili	kumi–na
H0523		H6240	H8147

Hawa ndio walikuwa wana wa Ishimaeli, na haya ndiyo majina yao, kwa vijiji vyao, na katika vituo vyao; Maseyidi kumi na wawili kufuatana na kabila zao.

17

וְשֶׁבַע	שָׁנָה	וּשְׁלֹשִׁים	שָׁנָה	מְאַת	יִשְׁמָעֵאל	חַיֵּי	שְׁנֵי	וְאֵלֶּה
na–saba	miaka	na–thelathini	miaka	mia–moja	Ishmaeli	ya–maisha–ya	miaka	Na–hizi
H7651	H8141	H7970	H8141	H3967	H3458		H8141	H0428

עַמָּיו׃	אֶל־	וַיֵּאָסֶף	וַיָּמָת	וַיִּגְוַע	שָׁנִים
watu–wake	kwa	na–akakusanywa	na–akafa	na–akapumua–mara–ya–mwisho	miaka
	H0413	H0622	H4191	H1478	H8141

Hii ndiyo ilikuwa miaka ya Ishimaeli, miaka 137: akapumua pumzi yake ya mwisho na akafa, na akakusanywa pamoja na watu wake.

18

בֹּאֲכָה	מִצְרַיִם	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	שׁוּר	עַד־	מֵחֲוִילָה	וַיִּשְׁכְּנוּ
unapoenda	Misri	uso–wa	mbele–ya	ambayo	Shuri	mpaka	kutoka–Havila	Na–walikaa
H0935	H4714	H6440			H7793	H5704	H2341	H7931

פ	נָפָל׃	אֶחָיו	כָּל־	פְּנֵי	עַל־	אַשּׁוּרָה
[aya]	alianguka	ndugu–zake	ndugu–zake–wote	uso–wa	mbele–ya	Ashuru
	H5307	H0251	H3605	H6440		H0804

Walioshi toka Havila mpaka Shuri, ambayo iko karibu na Misri, kuelekea Ashuru. Waliishi kwa uadui kati yao.

19

יִצְחָק׃	אֶת־	הוֹלִיד	אַבְרָהָם	אַבְרָהָם	בֶּן־	יִצְחָק	תּוֹלְדֹת	וְאֵלֶּה
Isaka	[alama]	alimzaa	Ibrahimu	Ibrahimu	mwana–wa	vya–Isaka	vizazi	Na–hizi
H3327	H0853	H3205	H0085	H0085		H3327	H8435	H0428

Haya ndiyo yalikuwa matukio kumuhusu Isaka, mwana wa Abraham: Abraham alimzaa Isaka.

20

רִבְקָה	אֶת־	בְּקִחְתּוֹ	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	בֶּן־	יִצְחָק	וַיְהִי
Rebeka	[alama]	alipomchukua	miaka	arobaini	mwenye–miaka	Isaka	Na–Isaka–alikuwa
H7259	H0853	H3947	H8141	H0705		H3327	H1961

לוֹ	הָאֲרַמִּי	לָבָן	אֲחוֹת	אֲרַם־מִפַּדָּן	הָאֲרַמִּי	בְּתוּאֵל	בַּת־
kwake	Mwaramu	Labani	dada–ya	kutoka–Padani–Aramu	Mwaramu	Bethueli	binti–ya
	H0761		H0269	H6307	H0761		H1323

לְאִשָּׁה׃
kuwa–mke–wake
H0802

Isaka alikuwa na umri wa miaka arobaini alipomuoa Rebeka, binti wa ethueli Mshami wa Padani Aramu, ndugu wa Labani Mshami.

21 וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא

Na-aliomba Isaka kwa-Yahwe kwa-ajili-ya mke-wake kwa-sababu tasa yeye
H6279 H3327 H3068 H5227 H0802 H6135 H1931

וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃

na-akamjibu kwake Yahwe na-akapata-mimba Rebeka mke-wake
H6279 H3068 H2029 H7259 H0802

Isaka akamwomba Yahwe kwa ajili ya mke wake kwa sababu alikuwa tasa, na Yahwe akajibu maombi yake, Rebeka mkewe akabeba mimba.

22 וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן חִיvyo לָמָּה זֶּה

Na-walikuwa-wakisukumana watoto ndani-yake na-akasema kama hivyo kwa-nini hii
H7533 H1121 H7130 H0559 H3541 H4100 H2088

אָנֹכִי מִמִּי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה׃

mimi na-akaenda kumuuliza [alama] Yahwe
H0595 H3212 H1875 H0853 H3068

Watoto hawa walipokuwa tumboni mwake wakasumbuka, naye akasema, “Kwa nini jambo hili linatokea kwangu mimi?” Akaenda kumuuliza Yahwe kuhusu jambo hili.

23 וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי [גיים] (גוֹיִם) בְּבִטְנֵךְ

Na-akasema Yahwe kwake mataifa-mawili [ketiv] mataifa katika-tumbo-lako
H0559 H3068 H8147 H0990

וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאְמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר׃

na-watu-wawili mataifa kutoka-tumboni-mwako watafarakana na-taifa-moja kuliko-taifa-lingine
H8147 H3816 H4578 H6504 H3816 H3816

mdogo atamtumikia na-mkubwa litakuwa-na-nguvu
H6810 H5647 H0553

Yahwe akamwambia, “Mataifa mawili yako katika tumbo lako, na mataifa haya mawili yatatengana ndani yako. Taifa moja litakuwa lenye nguvu kuliko lingine, na yule mkubwa atamtumikia mdogo.

24 וַיְמֻלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ׃

Na-zilipotimia siku-zake kuzaa na-tazama mapacha katika-tumbo-lake
H4390 H3117 H3205 H2009 H8380 H0990

Ulipo wadia wakati wa kujifungua, tazama, kulikuwa na mapacha ndani ya tumbo lake.

25 וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ

Na-akatoka wa-kwanza mwekundu yote-yake kama-vazi la-nywele na-wakamwita jina-lake
H3318 H7223 H0132 H3605 H0155 H8181 H7121 H8034

עֵשָׂו׃

Esau
H6215

Wakwanza akatoka akiwa mwekundu mwili wote kama vazi la nywele. Wakamwita jina lake Esau.

26 וְאַחֲרֵי־ Na–baadaye
כֵן hivyo
יָצָא akatoka
אָחִיו ndugu–yake
יָדוֹ na–mkono–wake
אֹחֶזֶת ukishikilia
בַּעֲקֵב kisigino
עֵשָׂו cha–Esau
H6215 H6119 H0270 H3027 H0251 H3318

וְיִקָּרֵא na–akamwita
שְׁמוֹ jina–lake
יַעֲקֹב Yakobo
וְיִצְחָק na–Isaka–alikuwa–mwenye
בֶּן־ miaka
שִׁשִּׁים sitini
שָׁנָה miaka
בְּלֶדֶת walipozaliwa
H3205 H8141 H8346 H3327 H3290 H8034 H7121

אֹתָם׃ wao
H0853

Baada ya hapo ndugu yake akatoka. Mkono wake ukiwa umeshika kisigino cha Esau. Akaitwa jina lake Yakobo. Isaka alikuwa na umri wa miaka sitini wakati mke wake alipo wazaa hawa watoto.

27 וַיִּגְדְּלוּ Na–wakakua
הַנְּעָרִים vijana
וַיְהִי na–akawa
עֵשָׂו Esau
אִישׁ mtu
יֹדֵעַ mjuzi
צַיִד wa–kuwinda
שָׂדֶה wa–shambani
H1431 H5288 H1961 H6215 H0376 H3045 H0376

וְיַעֲקֹב׀ Na–Yakobo
אִישׁ mtu
תָּם mtulivu
יֹשֵׁב anayekaa
אֹהָלִים׃ hemani
H3290 H0376 H8535 H3427 H0168

Vijana hawa wakakua, Hesau akawa mwindaji hodari, mtu wa nyikani; lakini Yakobo alikuwa mtu mkimya, aliye tumia muda wake akiwa katika mahema.

28 וַיֶּאֱהַב Na–akampenda
יִצְחָק Isaka
אֶת־ [alama]
עֵשָׂו Esau
כִּי־ kwa–sababu
צַיִד mawindo
בְּפִיו kinywani–mwake
וְרִבְקָה lakini–Rebeka
H0157 H3327 H0853 H6215 H6310 H7259

אֹהֶבֶת alimpenda
אֶת־ [alama]
יַעֲקֹב׃ Yakobo
H0157 H0853 H3290

Kisha Isaka akampenda Esau kwa sababu alikula wanyama ambao alikuwa anawinda, lakini Rebeka akampenda Yakobo.

29 וַיָּזֵד Na–akapika
יַעֲקֹב Yakobo
נָזִיד mchuzi
בָּא na–akaja
עֵשָׂו Esau
מִן־ kutoka
הַשָּׂדֶה shambani
וְהוּא na–yeye
עָיֵף׃ amechoka
H2102 H3290 H5138 H0935 H6215 H1931 H5889

Yakobo akapika mchuzi. Esau akaja kutoka nyikani, akiwa dhaifu kutokana na njaa.

30 וַיֹּאמֶר Na–akasema
עֵשָׂו Esau
אֶל־ kwa
יַעֲקֹב Yakobo
הַלְעִיטֵנִי nipe–nile
נָא tafadhali
מִן־ kutoka
הָאָדֹם nyekundu
הָאָדֹם nyekundu
הַזֶּה hiyo
H0559 H6215 H0413 H3290 H3938 H4994 H0559 H2088

אֱדוֹם׃ Edomu
שְׁמוֹ jina–lake
קָרֵא־ aliitwa
כֵּן hivyo
עַל־ kwa–sababu–ya
אָנֹכִי mimi
עָיֵף nimechoka
כִּי kwa–sababu
H0123 H8034 H7121 H0595 H5889

Esau akamwambia Yakobo, “Nilishe mchuzi mwekundu. Tafadhari, nimechoka!” Na hii ndiyo sababu jina lake aliitwa Edomu.

31 וַיֹּאמֶר Na–akasema
יַעֲקֹב Yakobo
מִכְרָה uza
כַּיּוֹם leo
אֶת־ [alama]
בְּכֹרָתְךָ haki–yako–ya–uzaliwa–wa–kwanza
לִי׃ kwangu
H0559 H3290 H4376 H3117 H0853 H1062

Yakobo akasema, “Kwanza uniuzie haki yako ya mzaliwa wa kwanza.”

לִי זֶה וְלָמָּה־ לָמוּת הוֹלֵךְ אָנֹכִי הִנֵּה עֵשָׂו וַיֹּאמֶר 32
kwangu hii na-kwa-nini kufa ninaenda mimi Tazama Esau Na-akasema
H2088 H4100 H4191 H1980 H0595 H2009 H6215 H0559

בְּכֹרָה׃
haki-ya-uzaliwa-wa-kwanza
H1062

Esau akasema, “Tazama, nakaribia kufa. Ni nini kwangu haki ya mzaliwa wa kwanza?”

אֶת־ וַיִּמְכֹּר לוֹ וַיִּשָּׁבַע כַּיּוֹם לִי׳ הִשָּׁבְעָה יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר 33
[alama] na-akauza kwake na-akaapa leo kwangu niapie Yakobo Na-akasema
H0853 H4376 H7650 H3117 H7650 H3290 H0559

לְיַעֲקֹב׃ בְּכֹרָתוֹ
kwa-Yakobo haki-yake-ya-uzaliwa-wa-kwanza
H3290 H1062

Yakobo akasema, “Kwanza uape kwangu mimi,” kwa hiyo Esau akaapa kiapo na kwa njia hii akawa ameuza haki yake ya mzaliwa wa kwanza kwa Yakobo.

וַיָּקָם וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאכַל עֲדָשִׁים וּנְזִיד לֶחֶם לְעֵשָׂו נָתַן וְיַעֲקֹב 34
na-akainuka na-akanywa na-akala wa-dengu na-mchuzi mkate Esau alimpa Na-Yakobo
H8354 H0398 H5742 H5138 H3899 H6215 H5414 H3290

ס הַבְּכֹרָה׃ אֶת־ עֵשָׂו וַיִּבֶז וַיֵּלֶךְ
[sehemu] haki-ya-uzaliwa-wa-kwanza [alama] Esau na-akaidharau na-akaenda
H1062 H0853 H6215 H0959 H3212

Yakobo akampatia Esau mkate pamoja na mchuzi wa dengu. Akala na kunywa, kisha akainuka na akaenda zake. Kwa njia hii Esau akawa ameidharau haki yake ya mzaliwa wa kwanza.

Chapter 26

בִּימֵי הָיָה אֲשֶׁר הָרִאשׁוֹן הָרָעָב מִלְּבַד בָּאָרֶץ רָעָב וַיְהִי 1
katika-siku-za ilikuwa ambayo ya-kwanza njaa mbali-na katika-nchi njaa Na-ikawa
H3117 H1961 H7223 H7458 H0905 H0776 H7458 H1961

גְּרָרָה׃ פְּלִשְׁתִּים מֶלֶךְ־ אֲבִימֶלֶךְ אֶל־ יִצְחָק וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם
Gerari Wafilisti mfalme-wa Abimeleki kwa Isaka na-akaenda Ibrahimu
H1642 H6430 H4428 H0040 H0413 H3327 H3212 H0085

Basi njaa ikatokea katika nchi, mbali na njaa ya kwanza iliyotokea siku za Ibrahimu. Isaka akaenda kwa Abimeleki, mfalme wa Wafilisiti huko Gerari.

בָּאָרֶץ שְׁכֹן מִצְרַיְמָה תֵּרֵד אַל־ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו וַיֵּרָא 2
katika-nchi kaa Misri shuke usi na-akasema Yahwe kwake Na-akamtokea
H0776 H7931 H4714 H3381 H0408 H0559 H3068 H0413 H7200

אֵלֶיךָ׃ אֹמַר אֲשֶׁר
kwako nitakuambia ambayo
H0413 H0559

Basi Yahwe akamtokea na kumwambia, “Usishuke kwenda Misri; kaa katika nchi niliyokuambia.

כִּי־ kwa–sababu
וַאֲבָרְכֶךָּ na–nitakubariki H1288
עִמְּךָ pamoja–nawe
וְאֶהְיֶה na–nitakuwa H1961
הַזֹּאת hii H2063
בָּאָרֶץ katika–nchi H0776
גָּוֹר kaa–kama–mgeni 3

וַהֲקִמֹתִי na–nitaisimamisha
הָאֵל hizi H0411
הָאָרֶצֹת nchi H0776
כָּל־ nchi–zote H3605
אֶת־ [alama] H0853
אֶתֵּן nitaitoa H5414
וּלְזַרְעֲךָ na–kwa–uzao–wako H2233
לְךָ kwako

אָבִיךָ׃ baba–yako H0001
לְאַבְרָהָם kwa–Ibrahimu H0085
נִשְׁבָּעְתִּי niliapa H7650
אֲשֶׁר ambacho
הַשְּׁבֻעָה kiapo H7621
אֶת־ [alama] H0853

Kaa katika nchi hii hii niliyokuambia, nami nitakuwa pamoja nawe na kukubariki; kwani kwako wewe na uzao wako, nitawapa nchi hii yote, nami nitatimiza kiapo nilichomwapia Ibrahimu baba yako.

לְזַרְעֲךָ kwa–uzao–wako H2233
וְנָתַתִּי na–nitaitoa H5414
הַשָּׁמַיִם za–mbinguni H8064
כְּכוֹכְבֵי kama–nyota H3556
זַרְעֲךָ uzao–wako H2233
אֶת־ [alama] H0853
וְהִרְבֵּיתִי Na–nitazidisha 4

גּוֹיֵי ya–mataifa
כֹּל mataifa–yote H3605
בְּזַרְעֲךָ katika–uzao–wako H2233
וְהִתְבָּרֲכוּ na–watajibariki H1288
הָאֵל hizi H0411
הָאָרֶצֹת nchi H0776
כָּל־ nchi–zote H3605
אֵת [alama] H0853

הָאָרֶץ׃ ya–dunia H0776

Nitauzidisha uzao wako kama nyota za mbinguni, nami nitawapa uzao wako nchi hizi zote. Kupitia uzao wako mataifa yote ya dunia yatabarikiwa.

מִשְׁמַרְתִּי amri–yangu H4931
וַיִּשְׁמֹר na–akashika H8104
בְּקֹלִי sauti–yangu
אַבְרָהָם Ibrahimu H0085
שָׁמַע aliisikia H8085
אֲשֶׁר־ kwamba
עֵקֶב kwa–sababu H6118 5

וְתוֹרֹתָי׃ na–mafundisho–yangu H8451
חֻקּוֹתַי sheria–zangu H2708
מִצְוֹתַי maagizo–yangu H4687

Nitalifanya hili kwa sababu Ibrahimu aliitii sauti yangu na kutunza maelekezo yangu, amri zangu na sheria zangu.”

בִּגְרָר׃ katika–Gerari H1642
יִצְחָק Isaka H3327
וַיֵּשֶׁב Na–akakaa H3427 6

Hivyo Isaka akakaa Gerari.

הוּא yeye H1931
אֲחֹתִי dada–yangu H0269
וַיֹּאמֶר na–akasema H0559
לְאִשְׁתּוֹ kuhusu–mke–wake H0802
הַמָּקוֹם mahali H4725
אַנְשֵׁי watu–wa H0376
וַיְשְׁאֲלוּ Na–wakauliza H7592 7

עַל־ kwa–sababu–ya
הַמָּקוֹם mahali H4725
אַנְשֵׁי watu–wa H0376
יַהַרְגֻנִי wataniua H2026
פֶּן־ labda H6435
אִשְׁתִּי mke–wangu H0802
לֵאמֹר kusema H0559
יָרֵא aliogopa H3372
כִּי kwa–sababu

הִיא׃ yeye H1931
מַרְאֶה wa–kuonekana H4758
טוֹבַת mzuri
כִּי־ kwa–sababu
רִבְקָה Rebeka H7259

Watu wa eneo hilo walipomwuliza juu ya mke wake, alisema, “Yeye ni dada yangu.” Aliogopa kusema, “Yeye ni mke wangu,” kwa kuwa alidhani, “Watu wa nchi hii wataniua ili wamchukue Rebeka, kwa kuwa ni mzuri wa uso.”

8

וַיְהִי	כִּי	אָרְכוּ־	לוֹ	שָׁם	הַיָּמִים	וַיַּשְׁקֵף	אֲבִימֶלֶךְ	
Na–ikawa	wakati	zilipokuwa–ndefu	kwake	huko	siku	na–akatazama–nje	Abimeleki	
H1961		H0748		H8033	H3117	H8259	H0040	

אֶת	מְצַחֵק	יִצְחָק	וְהִנֵּה	וַיַּרְא	הַחַלּוֹן	בְּעַד	פְּלִשְׁתִּים	מֶלֶךְ
pamoja–na	akimburudisha	Isaka	na–tazama	na–akaona	dirisha	kupitia	wa–Wafilisti	mfalme
H0854	H6711	H3327	H2009	H7200	H2474	H1157	H6430	H4428

אִשְׁתּוֹ׃	רִבְקָה
mke–wake	Rebeka
H0802	H7259

Baada ya Isaka kuwa amekaa pale kwa muda mrefu, Ikatukia kwamba Abimeleki mfalme wa Wafilisiti alichungulia katika dirisha. Tazama, akamwona Isaka akimpapasa Rebeka, mke wake.

9

וְאֵיךְ	הִוא	אִשְׁתְּךָ	הִנֵּה	אַךְ	וַיֹּאמֶר	לְיִצְחָק	אֲבִימֶלֶךְ	וַיִּקְרָא
na–vipi	yeye	mke–wako	tazama	hakika	na–akasema	kwa–Isaka	Abimeleki	Na–akamwita
	H1931	H0802	H2009	H0389	H0559	H3327	H0040	H7121

אָמוּת	פֶּן־	אָמַרְתִּי	כִּי	יִצְחָק	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	הֲוא	אֲחֹתִי	אָמַרְתָּ
nitakufa	labda	nilisema	kwa–sababu	Isaka	kwake	na–akasema	yeye	dada–yangu	ulisema
H4191	H6435	H0559		H3327	H0413	H0559	H1931	H0269	H0559

עָלֶיהָ׃
kwa–sababu–yake

Abimeleki akamwita Isaka kwake na kusema, “Tazama, kwa hakika yeye ni mke wako. Kwa nini ulisema, 'Yeye ni dada yangu?” Isaka akamwambia, “Kwa sababu nilidhani mtu mmoja aweza kuniua ili amchukue.”

10

הָעָם	אַחַד	שָׁכַב	כִּמְעַט	לָנוּ	עָשִׂיתָ	זֹאת	מַה־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֹּאמֶר
wa–watu	mmoja	angelala	labda	kwetu	umefanya	hiki	nini	Abimeleki	Na–akasema
	H0259	H7901	H4592			H2063	H4100	H0040	H0559

אָשָׁם׃	עָלֵינוּ	וְהֵבֵאתָ	אִשְׁתֶּךָ	אֶת־
hatia	juu–yetu	na–ungeleta	mke–wako	pamoja–na
H0817		H0935	H0802	H0854

Abimeleki akamwambia, “Ni jambo gani hili ulilotufanyia? Mmojawapo wa watu angeweza bila shaka kulala na mke wako, nawe ungeweza kuleta hatia juu yetu.”

11

הַזֶּה	בָּאִישׁ	הַנֹּגֵעַ	לֵאמֹר	הָעָם	כָּל־	אֶת־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיְצַו	
huyu	mtu	anayemgusa	akisema	watu	watu–wote	[alama]	Abimeleki	Na–akaamuru	
H2088	H0376	H5060	H0559		H3605	H0853	H0040	H6680	

יוּמָת׃	מוֹת	וּבְאִשְׁתּוֹ	
atauawa	kufa	au–mke–wake	
H4191	H4191	H0802	

Hivyo Abimeleki akawaonya watu wote na kusema, “Mtu yeyote atakayemgusa mtu huyu au mke wake atauawa.”

12

שְׁעֹרִים	מֵאָה	הַהוּא	בַּשָּׁנָה	וַיִּמְצָא	הַהוּא	בָּאָרֶץ	יִצְחָק	וַיִּזְרַע
vipimo	mara–mia	ule	katika–mwaka	na–akapata	ile	katika–nchi	Isaka	Na–akapanda
H8180	H3967	H1931	H8141	H4672	H1931	H0776	H3327	H2232

יְהוָה׃	וַיְבָרְכֵהוּ
Yahwe	na–akambariki
H3068	H1288

Isaka akapanda mazao katika nchi hiyo na kuvuna mwaka huo vipimo mia, kwa kuwa Yahwe alimbariki.

13 וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־
Na-akawa-mkubwa mtu na-akaendelea kuendelea na-kuwa-mkubwa mpaka kwamba
H1431 H0376 H3212 H1980 H1432 H5704

גָּדַל מְאֹד׃
akawa-mkubwa sana
H1431 H3966

Mtu huyo akawa tajiri, naye akaongezeka zaidi hata akawa mkuu sana.

14 וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה
Na-alikuwa-na kwake makundi-ya kondoo na-makundi-ya ng'ombe na-watumishi wengi
H1961 H0376 H4735 H6629 H4735 H1241 H5657 H7227

וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים׃
na-wakamwonea-wivu yeye Wafilisti
H7065 H0853 H6430

Alikuwa na kondoo na ngombe na familia kubwa. Wafilisiti wakamwonea wivu.

15 וְכָל־ הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי
Na-visima-vyote visima ambavyo walichimba watumishi-wa baba-yake katika-siku-za
H3605 H0875 H0834 H2658 H5650 H0001 H3117

אַבְרָהָם אָבִיו סִתְמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר׃
Ibrahimu baba-yake waliziba Wafilisti na-wakavijaza udongo
H0085 H0001 H5640 H6430 H4390 H6083

Basi visima vyote watumishi wa baba yake walikuwawamevichimba katika siku za Ibrahimu baba yake, Wafilisiti wakavikatalia kwa kwa kuvijaza kifusi.

16 וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־ יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־
Na-akasema Abimeleki kwa Isaka nenda kutoka-kwetu kwa-sababu umekuwa-na-nguvu
H0559 H0040 H0413 H3327 H3212 H4480 H3588 H6105

מְאֹד׃ מִמֶּנּוּ
sana kuliko-sisi
H3966

Abimeleki akamwambia Isaka, “Ondoka kati yetu, kwa kuwa wewe una nguvu kuliko sisi.”

17 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּחַן בְּנַחַל־ גְּרָר וַיֵּשֶׁב
Na-akaondoka kutoka-huko Isaka na-akapiga-hema katika-bonde-la Gerari na-akakaa
H3212 H8033 H3327 H2583 H1642 H3427

שָׁם׃
huko
H8033

Hivyo Isaka akaondoka pale na kukaa katika bonde la Gerari, na kuishi pale.

18 וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־ בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
Na-akarudi Isaka na-akachimba [alama] visima vya-maji ambavyo walichimba
H7725 H3327 H2658 H0853 H0875 H4325 H0834 H2658

בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם
katika-siku-za Ibrahimu baba-yake na-waliziba Wafilisti baada-ya kifo cha-Ibrahimu
H3117 H0085 H0001 H5640 H6430 H0310 H0085

וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת כַּשֵּׁמֹת אֲשֶׁר־ קָרָא לָהֶן אָבִיו׃
na-akayaita kwayo majina kama-majina ambayo aliita kwayo baba-yake
H7121 H3686 H8034 H8034 H7121 H3686 H0001

Kwa mara nyingine tena Isaka akachimba visima vya maji, vilivyokuwa vimechimbwa siku za Ibrahimu baba yake. Wafilisiti walikuwa wamevizuia baada ya kufa kwake Ibrahimu. Isaka akaviita visima kwa majina aliyokuwa ameviita baba yake.

19

מָֽיִם	בְּאֵר	שָׁם	וַיִּמְצְאוּ־	בַּנַּחַל	יִצְחָק	עַבְדֵי־	וַיַּחְפְּרוּ	
cha–maji	kisima	huko	na–wakapata	katika–bonde	Isaka	watumishi–wa	Na–wakachimba	
H4325	H0875	H8033	H4672		H3327	H5650	H2658	

חַיִּֽים׃	
yanayobubujika	

Watumishi wa Isaka walipochimba katika bonde, wakaona kisima cha maji yaliyokuwakuwa yakibubujika.

20

לָ֣נוּ	לֵאמֹ֗ר	יִצְחָק֙	רֹעֵי֙	עִם־	גְּרָ֔ר	רֹעֵי֙	וַיָּרִ֣יבוּ	
ni–yetu	wakisema	Isaka	wachunga–wa	pamoja–na	Gerari	wachunga–wa	Na–wakashindana	
	H0559	H3327	H7473		H1642	H7473	H7378	

עִמּ֑וֹ׃	הֶֽתְעַשְּׂקוּ	כִּי	עֵ֖שֶׂק	הַבְּאֵ֥ר	שֵׁם־	וַיִּקְרָ֣א	הַמָּֽיִם	
naye	walishindana	kwa–sababu	Eseki	kisima	jina–la	na–akakiita	maji	
	H6229		H6230	H0875	H8034	H7121	H4325	

Wachungaji wa Gerari wakagombana na wachungaji wa Isaka, na kusema, “Haya ni maji yetu.”Hivyo Isaka akakiita kisima hicho “Eseki,” kwa sababu waligombana naye.

21

שִׂטְנָֽה׃		שְׁמָ֔הּ	וַיִּקְרָ֣א	עָלֶ֖יהָ	גַּם־	וַיָּרִ֣יבוּ	אַחֶ֑רֶת	בְּאֵ֥ר	וַיַּחְפְּרוּ֙
Sitna		jina–lake	na–akakiita	juu–yake	pia	na–wakashindana	kingine	kisima	Na–wakachimba
H7856		H8034	H7121		H1571	H7378	H0312	H0875	H2658

Wakachimba kisima kingine, wakakigombania hicho nacho, hivyo akakiita “Sitina.”

22

רָ֔בוּ	וְלֹ֣א	אַחֶ֑רֶת	בְּאֵ֥ר	וַיַּחְפְּר֖וּ	מִשָּׁ֛ם	וַיַּעְתֵּ֥ק		
hawakushindana	na–hawa	kingine	kisima	na–akachimba	kutoka–huko	Na–akaondoka		
H7378	H3808	H0312	H0875	H2658	H8033	H6275		

הִרְחִ֖יב	עַתָּ֑ה	כִּי־	וַיֹּ֣אמֶר	רְחֹבֹ֔ות	שְׁמָ֥הּ	וַיִּקְרָ֣א	עָלֶ֔יהָ	
ametufanyia–nafasi	sasa	kwa–sababu	na–akasema	Rehobothi	jina–lake	na–akakiita	juu–yake	
H7337	H6258		H0559	H7344	H8034	H7121		

בָּאָ֖רֶץ׃	וּפָרִ֥ינוּ	לָ֛נוּ	יְהוָ֖ה	
katika–nchi	na–tutazaa	kwetu	Yahwe	
H0776	H6509		H3068	

Akatoka hapo na akachimba kisima kingine, lakini hicho hawakukigombania. Hivyo akakiita Rehobothi, na akasema, “Sasa Yahwe ametufanyia nafasi, na tutafanikiwa katika nchi.”

23

בְּאֵ֥ר שָֽׁבַע׃	מִשָּׁ֖ם	וַיַּ֥עַל
Beer–Sheba	kutoka–huko	Na–akapanda
H0884	H8033	H5927

Kisha Isaka akaenda Beersheba.

24 וַיֵּ֣רָא אֵלָ֣יו יְהוָ֗ה בַּלַּ֙יְלָה֙ הַה֣וּא וַיֹּ֔אמֶר אָנֹכִ֖י אֱלֹהֵ֣י אַבְרָהָ֑ם
Na-akamtokea usiku huohuo Yahwe kwake Mungu-wa Ibrahimu
H7200 H0413 H3068 H3915 H1931 H0559 H0430 H0085

אַל־תִּירָ֣א כִּֽי־אִתְּךָ֣ אָנֹכִ֔י וּבֵרַכְתִּ֖יךָ וְהִרְבֵּיתִ֣י אֶת־זַרְעֲךָ֔
usi kwa-sababu pamoja-nawe Mimi na-nitakubariki na-nitazidisha
H0408 H3372 H0854 H0595 H1288

בַּעֲב֖וּר אַבְרָהָ֥ם עַבְדִּֽי׃
kwa-ajili-ya Ibrahimu mtumishi-wangu
H5668 H0085 H5650

Yahwe akamtokea usiku huohuo na akasema, “Mimi ni Mungu wa Ibrahimu baba yako. Usiogope, kwa maana mimi nipo pamoja nawe na nitakubariki na kuvidisha vizazi vyako, kwa ajili ya mtumishi wangu Ibrahimu.”

25 וַיִּבֶן־שָׁ֣ם מִזְבֵּ֔חַ וַיִּקְרָ֖א בְּשֵׁ֣ם יְהוָ֑ה וַיֵּ֤ט שָׁם֙ אָהֳלֹ֔ו וַיִּכְרוּ־שָׁ֥ם עַבְדֵי־יִצְחָ֖ק בְּאֵֽר׃
Na-akajenga madhabahu huko na-akaita kwa-jina la-Yahwe na-akapiga hema-lake huko watumishi-wa Isaka kisima
H1129 H8033 H4196 H7121 H8034 H3068 H5186 H8033 H5650 H3327 H0875

Isaka akajenga madhabahu pale na akaliita jina la Yahwe. Akapiga hema yake pale, na watumishi wake wakachimba kisima.

26 וַאֲבִימֶ֣לֶךְ הָלַ֤ךְ אֵלָיו֙ מִגְּרָ֔ר וַאֲחֻזַּ֥ת מֵרֵעֵ֖הוּ וּפִיכֹ֣ל שַׂר־צְבָאֹֽו׃
Na-Abimeleki akaenda kwake kutoka-Gerari na-Ahuzathi rafiki-yake na-Fikoli mkuu-wa jeshi-lake
H0040 H1980 H0413 H1642 H0276 H7453 H6369 H8269 H6635

Kisha Abimeleki akamwendea kutoka Gerari, pamoja na Ahuzathi, rafiki yake, na Fikoli, jemedari wa jeshi.

27 וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם יִצְחָק֙ מַדּ֣וּעַ בָּאתֶ֣ם אֵלַ֔י וְאַתֶּ֥ם שְׂנֵאתֶ֖ם אֹתִ֑י וַתְּשַׁלְּחֻ֥נִי מֵאִתְּכֶֽם׃
Na-akasema Isaka kwao kwa-nini mmekuja kwangu na-ninyi mlinichukia mimi na-kunifukuza kwenu
H0559 H3327 H0413 H0935 H4069 H0853 H8130 H0853 H7971 H0854

Isaka akawambia, “Kwa nini mmekuja kwangu, kwani mlinichukia na kunifukuza kwenu.

28 וַיֹּאמְר֗וּ רָא֤וּ רָאִינוּ֙ כִּֽי־הָיָ֣ה יְהוָ֣ה עִמָּ֔ךְ וַנֹּ֣אמֶר תְּהִי־נָ֥א אָלָ֖ה בֵּינֵ֑ינוּ בֵּינוֹתֵ֣ינוּ וּבֵינֶ֔ךָ וְנִכְרְתָ֥ה בְרִ֖ית עִמָּֽךְ׃
Na-wakasema tumeona tumeona kwamba amekuwa Yahwe pamoja-nawe na-tukasema iwe tafadhali kiapo kati-yetu kati-yetu kati-yetu na-tufanye agano pamoja-nawe
H0559 H7200 H7200 H3588 H1961 H3068 H5973 H0559 H1961 H4994 H0423 H0996 H0996 H0996 H0996 H3772 H1285 H5973

Nao wakasema, “Tumeona yakini kwamba Yahwe amekuwa nawe. Hivyo tukaamua kwamba kuwe na kiapo kati yetu, ndiyo, kati yetu nawe. Hivyo na tufanye agano nawe,

29 אִם־ kwamba–huta
תַּעֲשֶׂה kufanya
עִמָּנוּ kwetu
רָעָה ubaya
כַּאֲשֶׁר kama
לֹא hatuku
נְגַעֲנוּךָ kukugusa H5060
וְכַאֲשֶׁר na–kama
עָשִׂינוּ tulivyofanya
H3808

עִמְּךָ kwako
רַק־ tu H7535
טּוֹב wema
וַנְּשַׁלָּחֲךָ na–tukakuondoa H7971
בְּשָׁלוֹם kwa–amani H7965
אַתָּה wewe
עַתָּה sasa H6258
בְּרוּךְ mbarikiwa H1288
יְהוָה׃ wa–Yahwe H3068

kwamba hautatudhuru, kama ambavyo sisi hatukukudhuru, na kama sisi tulivyokutendea vema wewe na tumekuacha uondoke kwa amani. Kwa kweli, Yahwe amekubariki.”

30 וַיַּעַשׂ Na–akawafanyia
לָהֶם kwao
מִשְׁתֶּה karamu H4960
וַיֹּאכְלוּ na–wakala H0398
וַיִּשְׁתּוּ׃ na–wakanywa H8354

Hivyo Isaka akawaandalia sherehe, na wakala na kunywa.

31 וַיַּשְׁכִּימוּ Na–wakaamka–mapema H7925
וַיִּשָּׁבְעוּ na–wakaapiana H7650
בַבֹּקֶר asubuhi H1242
אִישׁ mtu H0376
לְאָחִיו kwa–ndugu–yake H0251
וַיְשַׁלַּח־ na–akawaondoa H7971
יִצְחָק Isaka H3327
מֵאִתּוֹ kutoka–kwake H0854
וַיֵּלֶךְ na–wakaenda H3212
בְּשָׁלוֹם׃ kwa–amani H7965

Wakaamuka mapema asubuhi na wakaapiana kiapo. Kisha Isaka akawaruhusu kuondoka, nao wakamwacha katika amani.

32 וַיְהִי Na–ikawa H1961
בַּיּוֹם katika–siku H3117
הַהוּא ile H1931
וַיָּבֹאוּ na–wakaja H0935
עַבְדֵי watumishi–wa H5650
יִצְחָק Isaka H3327
וַיַּגִּדוּ na–wakamwambia H5046
לוֹ kwake
עַל־ kuhusu
אֹדוֹת habari–za H0182
הַבְּאֵר kisima H0875
אֲשֶׁר ambacho
חָפָרוּ walichimba H2658
וַיֹּאמְרוּ na–wakasema H0559
לוֹ kwake
מָצָאנוּ tumepata H4672
מָיִם׃ maji H4325

Siku hiyohiyo watumishi wake wakaja na kumwambia juu ya kisima walichokuwa wamekichimba. Wakasema, “Tumeona maji.”

33 וַיִּקְרָא Na–akakiita
אֹתָהּ hicho H0853
שִׁבְעָה Shiba H7656
עַל־ kwa–sababu–ya
כֵּן hivyo
שֵׁם־ jina–la H8034
הָעִיר mji
בְּאֵר־ Beer–Sheba H0884
שָׁבַע siku H3117
עַד hadi H5704
הַיּוֹם׃ ס [sehemu]
הַזֶּה׃ hii H2088

Akakiita kile kisima Shiba, hivyo jina la mji ule ni Beersheba hata leo.

34 וַיְהִי Na–Esau–alikuwa H1961
עֵשָׂו Esau H6215
בֶּן־ mwenye–miaka
אַרְבָּעִים arobaini H0705
שָׁנָה miaka H8141
וַיִּקַּח na–akamchukua H3947
אִשָּׁה mke H0802
אֶת־ [alama] H0853
יְהוּדִית Yudithi H3067
בַּת־ binti–ya H1323
בְּאֵרִי Beeri H0882
וְאֶת־ na–pia H0853
בָּשְׂמַת Basemathi H1315
בַּת־ binti–ya H1323
אֵילֹן Eloni H0356
חִתִּי׃ Mhiti H2850
הַחִתִּי Mhiti H2850

Esau alipokuwa na umri wa miaka arobaini, akajitwalia mke, Yudithi binti Beeri Mhiti, na Basemathi binti Eloni Mhiti.

35 וַתִּהְיֶיןָ Na–walikuwa H1961
מֹרַת uchungu H4786
רוּחַ wa–roho H7307
לְיִצְחָק kwa–Isaka H3327
לְרִבְקָה׃ na–kwa–Rebeka H7259
ס [sehemu]

Wakamhuzunisha Isaka na Rebeka.

Chapter 27

וַיְקָ֣ם — יִצְחָ֗ק — זָקֵן — כִּי־ — וַיְהִי — 1
na–akamwita — kuona — macho–yake — na–zikatia–giza — Isaka — alipokuwa–mzee — wakati — Na–ikawa
H7121 — H7200 — H3327 — H2204 — H1961

אֵלָ֔יו — וַיֹּ֣אמֶר — בְּנֹ֖ו — אֵלָ֑יו — וַיֹּ֣אמֶר — הַגָּדֹ֔ל — בְּנֹ֖ו — וְעֵשָׂ֣ו — אֶת־
kwake — na–akasema — mwana–wangu — kwake — na–akasema — mkubwa — mwana–wake — Esau — [alama]
H0413 — H0559 — H0413 — H0559 — H6215 — H0853

הֵנֵּֽנִי׃
Mimi–hapa
H2009

Isaka alipozeeka na macho yake kuwa mazito kiasi cha kutokuona, alimwita Esau, mwanawe mkubwa, na akamwambia, “Mwanangu. Yeye akasema, “Mimi hapa.”

מוֹתִֽי׃ — יֹ֖ום — יָדַ֣עְתִּי — לֹ֑א — זָקַ֥נְתִּי — נָ֛א — הִנֵּה־ — וַיֹּ֥אמֶר — 2
ya–kifo–changu — siku — ninajua — si — nimekuwa–mzee — sasa — tazama — Na–akasema
H4194 — H3117 — H3045 — H3808 — H2204 — H4994 — H2009 — H0559

Akamwambia, “Tazama, mimi nimezeeka. Sijui siku ya kufa kwangu.

הַשָּׂדֶ֔ה — וְצֵא֙ — וְקַשְׁתֶּ֔ךָ — תֶּלְיְךָ֖ — כֵּלֶ֑יךָ — נָ֛א — שָׂא־ — וְעַתָּ֥ה — 3
shambani — na–toka — na–upinde–wako — podo–lako — vifaa–vyako — tafadhali — chukua — Na–sasa
H3318 — H7198 — H8522 — H3627 — H4994 — H5375 — H6258

צֵ֥ידָה׃) —]צידה[— לִּ֖י — וְצ֥וּדָה
mawindo — [ketiv] — kwangu — na–uwinde
H6720 — H6720

Kwahiyo chukua silaha zako, podo lako na upinde wako, na uende uwandani ukaniwindie mnyama.

וְאֹכְלָ֔ה — לִּ֖י — וְהָבִ֣יאָה — אָהַ֑בְתִּי — כַּאֲשֶׁ֥ר — מַטְעַמִּ֛ים — לִּ֥י — וַעֲשֵׂה־ — 4
na–nile — kwangu — na–uniletee — nipendavyo — kama — chakula–kitamu — kwangu — na–utengeneze
H0398 — H0935 — H0157 — H4303

אָמֻֽות׃ — בְּטֶ֖רֶם — נַפְשִׁ֑י — תְּבָרֶכְךָ֖ — בְּעֵ֥בוּר
sijafa — kabla — nafsi–yangu — nikubariki — ili
H4191 — H2962 — H5315 — H1288 — H5668

Uniandalie chakula kitamu, aina ile niipendayo, uniletee ili nikile na kukubariki kabla sijafa.

עֵשָׂ֔ו — וַיֵּלֶךְ֙ — בְּנֹ֗ו — עֵשָׂ֣ו — אֶל־ — יִצְחָ֔ק — בְּדַבֵּ֖ר — שֹׁמַ֣עַת — וְרִבְקָ֔ה — 5
Esau — na–akaenda — mwana–wake — Esau — kwa — Isaka — alipoongea — akisikia — Na–Rebeka
H6215 — H3212 — H6215 — H0413 — H3327 — H1696 — H8085 — H7259

לְהָבִֽיא׃ — צַ֥יִד — לָצ֖וּד — הַשָּׂדֶ֔ה
kuleta — mawindo — kuwinda — shambani
H0935

Basi Rebeka akasikia Isaka alipoongea na Esau mwanawe. Esau akaenda uwandani kuwinda mawindo na kuja nayo.

6

וְרִבְקָה֙ אָמְרָ֣ה אֶל־יַעֲקֹ֔ב בְּנָ֖ה הִנֵּ֣ה שָׁמַ֔עְתִּי אֶת־ אָבִ֖יךָ מְדַבֵּ֣ר אֶל־עֵשָׂ֣ו אָחִ֑יךָ לֵאמֹֽר׃

Na–Rebeka akasema Yakobo mwana–wake Tazama nimesikia [alama] baba–yako akiongea na Esau kaka–yako akisema:

H7259 H0559 H3290 H0413 H0559 H2009 H8085 H0853 H0001 H1696 H0413 H6215 H0251 H0559

Rebeka akaongea na Yakobo mwanawe na kumwambia, “Tazama, nimemsikia baba yako akiongea na Esau ndugu yako. Akasema,

7

וְאֹכְלָ֣ה מַטְעַמִּ֔ים לִ֖י וַעֲשֵׂה־ צַ֣יִד לִ֑י וְהָבִ֣יאָה לִּ֔י

na–nile chakula–kitamu kwangu na–unitengenezee mawindo kwangu niletee

H0398 H4303 H0935

וַאֲבָרֶכְכָ֖ה לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה לִפְנֵ֖י מוֹתִֽי׃

na–nitakubariki mbele–ya Yahwe kabla–ya kifo–changu

H1288 H6440 H3068 H6440 H4194

'Niletee mnyama na unitengenezee chakula kitamu, ili nikile na kukubariki mbele za Yahwe kabla ya kufa kwangu.'

8

אֹתָֽךְ׃ מְצַוָּ֔ה אֲנִ֖י לַאֲשֶׁ֑ר בְּקֹלִ֣י שְׁמַ֔ע בְּנִ֖י וְעַתָּ֥ה

wewe ninakuamuru mimi kwa–lile sauti–yangu sikiliza mwana–wangu Na–sasa

H0853 H6680 H0589 H8085 H6258

Kwa hiyo sasa, mwanangu, usikilize sauti yangu kama ninavyokuagiza,

9

גְּדָיֵ֑י מִן־הַצֹּ֔אן לִ֖י וְקַח־ שְׁנֵ֥י לְךָ֛ נָ֧א אֶל־ הַגְּדִיִּ֛ם

mbuzi–wadogo wawili kutoka–huko kwangu na–unichukue kundi kwenye tafadhali Nenda

H1423 H8147 H8033 H3947 H6629 H0413 H4994 H3212

וְאֶֽעֱשֶׂ֥ה מַטְעַמִּ֖ים אֹתָ֑ם כַּאֲשֶׁ֥ר לְאָבִ֖יךָ

na–nitawatengeneza wao chakula–kitamu kwa–baba–yako kama

H0853 H4303 H0001

טֹבִ֔ים עִזִּ֖ים מִ֥ן־ הָבֵ֖א וְ֝

wazuri wa–mbuzi anavyopenda

H5795 H0157

אָהֵֽב׃

Nenda kundini, na uniletee wanambuzi wawili; nami nitaandaa chakula kitamu kutokana nao kwa ajili ya baba yako, kwa namna aipendayo.

10

וְהֵבֵ֣את לְאָבִ֔יךָ וְאָכַ֑ל בַּעֲבֻ֣ר אֲשֶׁ֣ר יְבָרֶכְךָ֔ לִפְנֵ֥י מוֹתֽוֹ׃

Na–utampelekea baba–yako na–akale ili kwamba akubariki kabla–ya kifo–chake

H0935 H0001 H0398 H5668 H1288 H6440 H4194

Utakipeleka kwa baba yako, ili kwamba akile, na kukubariki kabla hajafa.”

11

וַיֹּ֣אמֶר יַעֲקֹ֗ב אֶל־ רִבְקָה֙ אִמּ֣וֹ עֵשָׂ֤ו אָחִי֙ אִ֣ישׁ הֵ֔ן

Na–akasema Yakobo kwa Rebeka mama–yake Tazama kaka–yangu mtu

H0559 H3290 H0413 H7259 H0517 H2005 H0251 H0376

וְאָנֹכִ֖י חָלָֽק׃ אִ֑ישׁ שָׂעִ֣ר

na–mimi laini mtu mwenye–nywele

H0595 H2509 H0376

12

וְהֵבֵאתִי
na–nilete
H0935

כִּמְתַעְתֵּעַ
kama–mdanganyaji
H8591

בְעֵינָיו
machoni–pake

וְהָיֵיתִי
na–nitakuwa
H1961

אָבִי
baba–yangu
H0001

יְמַשֵּׁנִי
atanigusa
H4959

אוּלַי
Labda
H0194

בְּרָכָה׃
baraka
H1293

וְלֹא
na–si
H3808

קְלָלָה
laana
H7045

עָלַי
juu–yangu

Pengine baba yangu atanigusa, nami nitaonekana kama mdanganyifu kwake. Nami nitajiletea laana badala ya baraka.”

13

שְׁמַע
sikiliza
H8085

אֲךָ
tu
H0389

בְּנִי
mwana–wangu

קִלְלָתְךָ
laana–yako
H7045

עָלַי
juu–yangu

אִמּוֹ
mama–yake
H0517

לוֹ
kwake

וַתֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

לִי׃
kwangu

קַח־
chukua
H3947

וְלֵךְ
na–nenda
H3212

בְּקֹלִי
sauti–yangu

Mama yake akamwambia, “Mwanangu, acha laana yoyote iwe juu yangu. Wewe sikiliza sauti yangu, nenda, uniletee.”

14

אִמּוֹ
mama–yake
H0517

וַתַּעַשׂ
na–akatengeneza

לְאִמָּו
kwa–mama–yake
H0517

וַיָּבֵא
na–akaleta
H0935

וַיִּקַּח
na–akachukua
H3947

וַיֵּלֶךְ
Na–akaenda
H3212

אָבִיו׃
baba–yake
H0001

אָהֵב
alipenda
H0157

כַּאֲשֶׁר
kama

מַטְעַמִּים
chakula–kitamu
H4303

Hivyo Yakobo alikwenda na kuchukua wanambuzi na kuwaleta kwa mama yake, na mama yake akaandaa chakula kitamu, kama alichokipenda baba yake.

15

אֲשֶׁר
ambazo

הַחֲמֻדֹת
za–thamani

הַגָּדֹל
mkubwa

בְּנָהּ
mwana–wake

עֵשָׂו
za–Esau
H6215

בִּגְדֵי
nguo

אֶת־
[alama]
H0853

רִבְקָה
Rebeka
H7259

וַתִּקַּח
Na–akachukua
H3947

הַקָּטֹן׃
mdogo

בְּנָהּ
mwana–wake

יַעֲקֹב
Yakobo
H3290

אֶת־
[alama]
H0853

וַתַּלְבֵּשׁ
na–akamvisha
H3847

בַּבָּיִת
nyumbani

אִתָּהּ
kwake
H0854

Rebeka akachukua nguo nzuri za Esau, mwanawe mkubwa, alizokuwa nazo nyumbani mwake, na akamvika Yakobo, mwanawe mdogo.

16

וְעַל
na–juu–ya

יְדֵיו
mikono–yake
H3027

עַל־
juu–ya

הִלְבִּישָׁה
akamvisha
H3847

הֳעִזִּים
wa–mbuzi
H5795

גְּדָיֵי
za–mbuzi–wadogo
H1423

עֹרֹת
ngozi
H5785

וְאֶת
Na–pia
H0853

צַוָּארָיו׃
shingo–yake

חֶלְקַת
laini–ya

Akamvalisha ngozi ya mwanambuzi katika mikono yake na katika sehemu laini za shingo yake.

17

בְּיַד
mkononi–mwa
H3027

עָשְׂתָה
alitayarisha

אֲשֶׁר
ambao

הַלֶּחֶם
mkate
H3899

וְאֶת־
na–pia
H0853

הַמַּטְעַמִּים
chakula–kitamu
H4303

אֶת־
[alama]
H0853

וַתִּתֵּן
Na–akampa
H5414

בְּנָהּ׃
mwana–wake

יַעֲקֹב
Yakobo
H3290

Akaweka katika mikono ya Yakobo kile chakula kitamu na mkate aliokuwa ameuandaa.

מִי	הִנֶּנִי	וַיֹּאמֶר	אָבִי	וַיֹּאמֶר	אָבִיו	אֶל־	וַיָּבֹא	18
ni–nani	Mimi–hapa	na–akasema	Baba–yangu	na–akasema	baba–yake	kwa	Na–akaingia	
H4310	H2009	H0559	H0001	H0559	H0001	H0413	H0935	

בְּנִי׃	אַתָּה
mwana–wangu	wewe

Yakobo akaenda kwa baba yake na kumwambia, “Babangu.” Yeye akasema, “Mimi hapa; U nani wewe, mwanangu?”

עָשִׂיתִי	בְכֹרֶךָ	עֵשָׂו	אָנֹכִי	אָבִיו	אֶל־	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר	19
nimefanya	mzaliwa–wako–wa–kwanza	Esau	mimi	baba–yake	kwa	Yakobo	Na–akasema	
	H1060	H6215	H0595	H0001	H0413	H3290	H0559	

מְצֵידִי	וְאָכְלָה	שְׁבָה	נָא	קוּם־	אֵלַי	דִּבְרָתָ	כַּאֲשֶׁר	
kutoka–mawindo–yangu	na–ukale	kaa	tafadhali	inuka	kwangu	ulivyoniambia	kama	
	H0398	H3427	H4994		H0413	H1696		

נַפְשֶׁךָ׃	תְּבָרֲכֵנִי	בַּעֲבוּר
nafsi–yako	unibariki	ili
H5315	H1288	H5668

Yakobo akamwambia baba yake, “Mimi ni Esau mzaliwa wako wa kwanza; nimefanya kama ulivyoniagiza. Basi kaa na ule sehemu ya mawindo yangu, ili unibariki.”

לִמְצֹא	מִהַרְתָּ	זֶּה	מַה־	בְּנוֹ	אֶל־	יִצְחָק	וַיֹּאמֶר	20
kupata	umefanya–haraka	hii	ni–nini	mwana–wake	kwa	Isaka	Na–akasema	
H4672		H2088	H4100		H0413	H3327	H0559	

לְפָנָי׃	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	הִקְרָה	כִּי	וַיֹּאמֶר	בְּנִי
mbele–yangu	Mungu–wako	Yahwe	alinifanyia	kwa–sababu	na–akasema	mwana–wangu
H6440	H0430	H3068			H0559	

Isaka akamwambia mwanawe, “Imekuwaje umepata kwa haraka hivyo, mwanangu?” Akasema, “Ni kwa sababu Yahwe Mungu wako ameniletea.”

בְּנִי	וַאֲמֻשְׁךָ	נָא	גְּשָׁה־	יַעֲקֹב	אֶל־	יִצְחָק	וַיֹּאמֶר	21
mwana–wangu	na–nikuguse	tafadhali	njoo–karibu	Yakobo	kwa	Isaka	Na–akasema	
	H4184	H4994	H5066	H3290	H0413	H3327	H0559	

לֹא׃	אִם־	עֵשָׂו	בְּנִי	זֶה	הַאַתָּה
hapana	au	Esau	mwana–wangu	huyu	je–wewe
H3808		H6215		H2088	

Isaka akamwambia Yakobo, “Njoo karibu nami, ili nikuguse, mwanangu, ili nijue kama kweli wewe ni mwanangu Esau au hapana.”

קוֹל	הַקֹּל	וַיֹּאמֶר	וַיְמֻשֵּׁהוּ	אָבִיו	יִצְחָק	אֶל־	יַעֲקֹב	וַיִּגַּשׁ	22
sauti	sauti	na–akasema	na–akamgusa	baba–yake	Isaka	kwa	Yakobo	Na–akakaribia	
		H0559	H4959	H0001	H3327	H0413	H3290	H5066	

עֵשָׂו׃	יְדֵי	וְהַיָּדַיִם	יַעֲקֹב
ya–Esau	mikono	lakini–mikono	ya–Yakobo
H6215	H3027	H3027	H3290

Yakobo akamkaribia Isaka baba yake; na Isaka akamgusa na kusema, “Sauti ni sauti ya Yakobo, lakini mikono ni mkikono ya Esau.”

23 וְלֹא הִכִּירוֹ כִּי־ הָיוּ זִלִּיו יָדָיו כִּידֵי עֵשָׂו
Na–hakumtambua kwa–sababu zilikuwa mikono–yake kama–mikono–ya Esau
H3808 H6215 H3027 H1961 H3027 H6215

וַיְבָרְכֵהוּ׃ שְׂעִרֹת יְנִיקָיו אָחִיו
na–akambariki yenye–nywele kaka–yake
H1288 H0251

Isaka hakumtambua, kwa sababu mikono yake ilikuwa na manyoya, kama mikono ya Esau ndugu yake, hivyo Isaka akambariki.”

24 וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי׃
Na–akasema wewe huyu mwana–wangu Esau na–akasema mimi
H0559 H0559 H2088 H6215 H0559 H0589

Akasema, “Wewe kweli ni mwanangu Esau?” Naye akasema, “Ni mimi.”

25 וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִי וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן תְּבָרֶכְךָ
Na–akasema niletee kwangu na–nile kutoka–mawindo ya–mwana–wangu ili ikubariki
H0559 H5066 H0398 H0398 H4616 H1288

וַיָּשְׁתְּ׃ יַיִן לוֹ לֶוּ וַיֹּאכַל וַיֵּבֵא לוֹ וַיִּגַּשׁ־ נַפְשִׁי
na–akanywa divai kwake na–akamleta na–akala kwake na–akamletea nafsi–yangu
H8354 H3196 H0935 H0398 H0398 H5066 H5315

Isaka akasema, “Kilete chakula kwangu, na nile mawindo yako, ili nikubariki.” Yakobo akakileta chakula kwake. Isaka akala, na Yakobo akamletea mvinyo, akanywa.

26 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו בָּבָא־ נְגָשָׁה־ וּשְׁקָה־ לִי
Na–akasema kwake Isaka baba–yake njoo–karibu tafadhali na–unibusu mimi
H0559 H0413 H3327 H0001 H5066 H4994 H7754 H5401

בְּנִי׃
mwana–wangu

Kisha Isaka baba yake akamwambia, “Sogea karibu nami na unibusu, mwanangu.”

27 וַיִּגַּשׁ וַיָּרַח אֶת־ רֵיחַ בִּגְדָיו וַיְבָרְכֵהוּ
Na–akakaribia na–akanusa [alama] harufu ya–nguo–zake na–akambariki
H5066 H7306 H0853 H7381 H0899 H0899 H1288

וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ
na–akasema Tazama harufu ya–mwana–wangu kama–harufu ya–shamba ambalo alibariki
H0559 H7200 H7381 H0899 H7381 H7704 H0834 H1288

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Yakobo akasogea na kumbusu, naye akanusa harufu ya nguo zake na kumbariki. Akasema, “Tazama, harufu ya mwanangu ni kama harufu ya shamba alilolibariki Yahwe.

28 וְיִתֶּן־ לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ
Na–akupe kwako Mungu kutoka–umande wa–mbinguni na–kutoka–unono wa–dunia
H5414 H0899 H0430 H2919 H8064 H8064 H0776

וְתִירֹשׁ׃ דָּגָן וְלֹב
na–divai–mpya wa–nafaka na–wingi
H8492 H1715 H7230

Mungu akupe sehemu ya umande wa mbinguni, sehemu ya unono wa nchi, na wingi wa nafaka na mvinyo mpya.

29 יַעַבְדוּךָ מַמִּים עַמִּים [וישתחון] (וְיִשְׁתַּחֲוּוּ) לְךָ כְּוָתֵי לְאֻמִּים גְּבִיר׀
wakutumike mataifa [ketiv] na-wakusujudie kwako watu kuwa bwana
H5647 H3816 H7812 H7812 H3816 H1376

לְאַחֶיךָ גְּבִיר לְבָנֶיךָ אִמֶּךָ בְּנֵי לְךָ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ אָרְרֶיךָ אָרוּר
kwa-ndugu-zako na-wakusujudie kwako wana-wa mama-yako wanaokulaani walaaniwe
H0251 H7812 H3816 H0517 H1121 H3816 H0779 H0779

וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ׃
na-wanaokubariki wabarikiwe
H1288 H1288

Watu na wakutumikie na mataifa yainame chini yako. Uwe bwana juu ya ndugu zako, na wana wa mama yako wainame chini yako. Kila anayekulaani na alaaniwe; na kila anayekubariki abarikiwe.”

30 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק֙ לְבָרֵךְ֙ אֶת־ יַעֲקֹ֔ב וַיְהִי אַךְ֙ יָצֹ֣א
Na-ikawa wakati alipomaliza Isaka kumbariki [alama] Yakobo na-ikawa tu kutoka
H1961 H3615 H3327 H1288 H0853 H3290 H1961 H0389 H3318

יַעֲקֹ֔ב מִפְּנֵ֖י יִצְחָ֣ק אָבִ֑יו וְעֵשָׂ֣ו אָחִ֔יו בָּ֥א
alipotoka Yakobo uso-wa Isaka baba-yake na-Esau kaka-yake akaja
H3318 H3290 H6440 H3327 H1 H6215 H0251 H0935

מִצֵּידֽוֹ׃
kutoka-kuwinda-kwake

Mara Isaka alipomaliza kumbariki Yakobo, na Yakobo ndo ametoka mbele ya Isaka baba yake, Esau ndugu yake akaja kutoka kuwinda.

31 וַיַּעַשׂ גַּם־ הוּא֮ יֶ֣שׁ מַטְעַמִּים֒ וַיָּבֵא֙ לְאָבִ֔יו וַיַּאמֶר֙
Na-akatengeneza pia yeye chakula-kitamu na-akaleta kwa-baba-yake na-akasema
H1571 H1931 H4303 H0935 H0001 H0559

לְאָבִ֔יו יָקֻם֙ אָבִ֣י וְיֹאכַ֔ל מִצֵּ֖יד בְּנ֑וֹ בַּעֲב֣וּר
kwa-baba-yake ainuke baba-yangu na-akale kutoka-mawindo ya-mwana-wake ili
H0001 H0001 H0398 H6679 H0001 H0559

תְּבָרֲכַ֖נִי נַפְשֶֽׁךָ׃
unibariki nafsi-yako
H1288 H5315

Yeye pia akaandaa chakula kitamu na kukileta kwa baba yake. Akamwambia baba yake, “Baba, inuka na ule baadhi ya mawindo ya mwanao, ili uweze kunibariki.”

32 בִּנְךָ֥ אֲנִי֙ וַיֹּ֣אמֶר אָתָּ֔ה מִי־ אָבִ֖יו יִצְחָ֣ק לוֹ֙ וַיֹּ֣אמֶר
mwana-wako mimi na-akasema wewe ni-nani baba-yake Isaka kwake Na-akasema
H1121 H0589 H0559 H0859 H4310 H1 H3327 H0559

בְּכֹרְךָ֥ עֵשָׂ֖ו׃
mzaliwa-wako-wa-kwanza Esau
H1060 H6215

Isaka baba yake akamwambia, “U nani wewe? Akasema, “Mimi ni mwanao, Esau, mzaliwa wako wa kwanza.”

אֵפֹוא	מִי־	וַיֹּאמֶר	מְאֹד֙	עַד־	גְּדֹלָה	חֲרָדָ֔ה	יִצְחָק	וַיֶּחֱרַ֤ד		33
basi	ni–nani	na–akasema	sana	hadi	kukubwa	kutetemeka	Isaka	Na–akatetemeka		
H0645	H4310	H0559	H3966	H5704		H2731	H3327	H2729		

תָּבוֹא	בְּטֶרֶם	מִכֹּל	וָאֹכַל	לִי	וַיָּבֵא	צַיִד֙	הַצָּד־	הוּא	
hujafika	kabla	kutoka–kila–kitu	na–nikala	kwangu	na–akaniletea	mawindo	aliyewinda	yeye	
H0935	H2962	H3605	H0398		H0935			H1931	

יְהִיֶֽה׃	בָּרוּךְ	גַּם־	וָאֲבָרֲכֵֽהוּ
atakuwa	mbarikiwa	pia	na–nikambariki
H1961	H1288	H1571	H1288

Isaka akatetemeka sana na kusema, “Alikuwa nani aliyewinda mawindo nakuniletea? Nilikula chote kabla haujaja, nami nimembariki. Atabarikiwa, kwa kweli.”

									34
גְּדֹלָה	צְעָקָה	וַיִּצְעַק	אָבִיו	דִּבְרֵי	אֶת־	עֵשָׂו֙	כִּשְׁמֹ֣עַ		
kikubwa	kilio	na–akapiga–kelele	baba–yake	maneno–ya	[alama]	Esau	Aliposikia		
	H6818	H6817	H0001	H1697	H0853	H6215	H8085		

אָבִי׃	אָנִי	גַּם־	בָּרֲכֵ֥נִי	לְאָבִיו	וַיֹּאמֶר	מְאֹ֑ד	עַד־	וּמָרָ֖ה
baba–yangu	mimi	pia	nibariki	kwa–baba–yake	na–akasema	sana	hadi	na–kichungu
H0001	H0589	H1571	H1288	H0001	H0559	H3966	H5704	H4751

Esau aliposikia maneno ya baba yake, akalia kwa kilio kikubwa na cha uchungu sana, na akamwambia baba yake, “Unibariki nami, mimi pia, babangu.”

בִּרְכָתֶֽךָ׃	וַיִּקָּח	בִּמִרְמָ֔ה	אָחִ֖יךָ	בָּ֣א	וַיֹּאמֶר	35
baraka–yako	na–akachukua	kwa–udanganyifu	kaka–yako	amekuja	Na–akasema	
H1293	H3947	H4820	H0251	H0935	H0559	

Isaka akasema, “Ndugu yako alikuja hapa kwa hila na amechukua baraka yako.”

									36
אֶת־	פַּעֲמַ֥יִם	זֶה	וַיַּעְקְבֵ֣נִי	יַעֲקֹ֔ב	שְׁמוֹ֙	קָרָ֣א	הֲכִי֙	וַיֹּאמֶר	
[alama]	mara–mbili	hii	na–amenidanganya	Yakobo	jina–lake	aliitwa	je–si	Na–akasema	
H0853	H6471	H2088	H6117	H3290	H8034	H7121		H0559	

בִּרְכָתִ֑י	לָקַ֖ח	עַתָּ֥ה	וְהִנֵּ֛ה	לָקַ֥ח	בִּכְרָתִ֖י
baraka–yangu	amechukua	sasa	na–tazama	alichukua	haki–yangu–ya–uzaliwa–wa–kwanza
H1293	H3947	H6258	H2009	H3947	H1062

בְּרָכָֽה׃	לִי	אָצַ֖לְתָּ	הֲלֹא־	וַיֹּאמֶר
baraka	kwangu	kuniwekea	je–hauku	na–akasema
H1293		H0680	H3808	H0559

Esau akasema, “Je hakuitwa Yakobo kwa haki? Kwa maana amenidanganya mara mbili hizi. Alichukua haki ya uzaliwa wangu wa kwanza, na tazama, sasa amechukua baraka yangu.” Na akasema, “Je haukuniachia baraka?

								37
לְךָ֔	שַׂמְתִּיו	גְּבִ֣יר	הֵ֑ן	לְעֵשָׂ֖ו	וַיֹּאמֶר	יִצְחָק	וַיַּעַן	
kwako	nimemfanya	bwana	Tazama	kwa–Esau	na–akasema	Isaka	Na–akajibu	
		H1376	H2005	H6215	H0559	H3327		

לַעֲבָדִ֖ים	לוֹ֙	נְתַתִּי	אֶחָ֔יו	כָּל־	וְאֶת־	
kuwa–watumishi	kwake	nimempa	ndugu–zake	ndugu–zake–wote	na–ndugu–zake–wote	
H5650		H5414	H0251	H3605	H0853	

בְּנִי׃	אֶעֱשֶׂה	מָּה	אֵפֹוא	וּלְכָה	סְמַכְתָּיו	וּתְירֹ֥שׁ	וְדָגָ֖ן	
mwana–wangu	nitafanya	nini	basi	na–kwako	nimemsaidia	na–divai–mpya	na–nafaka	
		H4100	H0645		H5564	H8492	H1715	

Isaka akajibu na kumwambia Esau, “Tazama, nimemfanya kuwa bwana wako, na nimempa ndugu zake kuwa watumishi wake. Na nimempa nafaka na divai. Je nikufanyie nini mwanangu?

38

בָּרַכְתָּנִי	אָבִי	לְךָ	הוּא־	אַחַת	הַבְּרָכָה	אָבִיו	אֶל־	עֵשָׂו	וַיֹּאמֶר
nibariki	baba–yangu	kwako	tu	moja	je–baraka	baba–yake	kwa	Esau	Na–akasema
H1288	H0001		H1931	H0259	H1293	H0001	H0413	H6215	H0559

וַיִּבְךְּ׃	קֹלוֹ	עֵשָׂו	וַיִּשָּׂא	אָבִי	אֲנִי	גַּם־	
na–akalia	sauti–yake	Esau	na–akainua	baba–yangu	mimi	pia	
H1058		H6215	H5375	H0001	H0589	H1571	

Esau akamwambia babaye, “Je hauna hata baraka moja kwa ajili yangu, babangu? Nibariki nami, hata mimi pia, babangu.” Esau akalia kwa sauti.

39

הָאָרֶץ	מִשְׁמַנֵּי	הִנֵּה	אֵלָיו	וַיַּאמֶר	אָבִיו	יִצְחָק	וַיַּעַן	
wa–dunia	mbali–na–unono	Tazama	kwake	na–akasema	baba–yake	Isaka	Na–akajibu	
H0776		H2009	H0413	H0559	H0001	H3327		

מֵעָל׃	הַשָּׁמַיִם	וּמִטַּל	מִוֹשְׁבֶךָ	יִהְיֶה	
kutoka–juu	wa–mbinguni	na–mbali–na–umande	makazi–yako	itakuwa	
	H8064	H2919	H4186	H1961	

Isaka baba yake akajibu na kumwambia, “Tazama, mahali unapoishi patakuwa mbali na utajiri wa nchi, mbali na umande juu angani.

40

כַּאֲשֶׁר	וְהָיָה	תַּעֲבֹד	אָחִיךָ	וְאֶת־	תָּחִיֶּה	חַרְבְּךָ	וְעַל־	
wakati	na–itakuwa	utamtumikia	kaka–yako	na–kwa	utaishi	upanga–wako	Na–kwa	
	H1961	H5647	H0251	H0853	H2421	H2719		

צַוָּארֶךָ׃	מֵעַל	עֻלּוֹ	וּפָרַקְתָּ	תָּרִיד
shingo–yako	kutoka–juu–ya	nira–yake	na–utauvunja	utakapozurura
		H5923	H6561	H7300

Kwa upanga wako utaishi, nawe utamtumikia ndugu yako. lakini utakapoasi, utaiondoa nira yake shingoni mwako.”

41

בֵּרַכוֹ	אֲשֶׁר	הַבְּרָכָה	עַל־	יַעֲקֹב	אֶת־	עֵשָׂו	וַיִּשְׂטֹם
alimbariki	ambayo	baraka	kwa–sababu–ya	Yakobo	[alama]	Esau	Na–akamchukia
H1288		H1293		H3290	H0853	H6215	H7852

אֲבֵל	יְמֵי	יִקְרְבוּ	בְלִבּוֹ	עֵשָׂו	וַיֹּאמֶר	אָבִיו
za–maombolezo	siku	zitakaribia	moyoni–mwake	Esau	na–akasema	baba–yake
H0060	H3117	H7126		H6215	H0559	H0001

אָחִי׃	יַעֲקֹב	אֶת־	וְאַהַרְגָה	אָבִי	
kaka–yangu	Yakobo	[alama]	na–nitamwua	ya–baba–yangu	
H0251	H3290	H0853	H2026	H0001	

Esau akamchukia Yakobo kwa sababu ya baraka ambayo baba yake alimpa. Esau akajisemea moyoni, “Siku za maombolezo kwa ajili ya baba yangu zinakaribia; baada ya hapo nitamwua Yakobo ndugu yangu.”

42

וַתֻּשַּׁלַּח	הַגָּדֹל	בְּנָהּ	עֵשָׂו	דִּבְרֵי	אֶת־	לְרִבְקָה	וַיֻּגַּד	
na–akatuma	mkubwa	mwana–wake	Esau	maneno–ya	[alama]	Rebeka	Na–akaelezwa	
H7971			H6215	H1697	H0853	H7259	H5046	

עֵשָׂו	הִנֵּה	אֵלָיו	וַתֹּאמֶר	הַקָּטֹן	בְּנָהּ	לְיַעֲקֹב	וַתִּקְרָא
Esau	Tazama	kwake	na–akasema	mdogo	mwana–wake	kwa–Yakobo	na–akamwita
H6215	H2009	H0413	H0559			H3290	H7121

לְהָרְגֶךָ׃	לְךָ	מִתְנַחֵם	אָחִיךָ	
kukuua	kuhusu–wewe	anajifariji	kaka–yako	
H2026		H5162	H0251	

Rebeka akaambiwa maneno ya Esau mwanawe mkubwa. Hivyo akatuma na kumwita Yakobo mwanawe mdogo na kumwambia, “Tazama, Esau ndugu yako anajifariji juu yako kwa kupanga kukuuwa.

43

לָבָן	אֶל־	לְךָ	בְּרַח־	וְקוּם	בְּקֹלִי	שְׁמַע	בְּנִי	וְעַתָּה
Labani	kwa	kwako	kimbia	na–inuka	sauti–yangu	sikiliza	mwana–wangu	Na–sasa
	H0413		H1272			H8085		H6258

חָרָנָה׃	אָחִי
Harani	kaka–yangu
	H0251

Kwa hiyo sasa, mwanangu, unisikie na kukimbilia kwa Labani, ndugu yangu, huko Harani.

44

אָחִיךָ׃	חֲמַת	תָּשׁוּב	אֲשֶׁר־	עַד	אֲחָדִים	יָמִים	עִמּוֹ	וְיָשַׁבְתָּ
ya–kaka–yako	hasira	itakapomalizika	wakati	mpaka	chache	siku	pamoja–naye	Na–ukae
H0251	H2534	H7725		H5704	H0259	H3117		H3427

Ukae naye kitambo, mpaka hasira ya ndugu yako itakapopungua,

45

אֲשֶׁר־	אֵת	וְשָׁכַח	מִמְּךָ	אָחִיךָ	אַף־	שׁוּב	עַד־	
ulivyomfanya	[alama]	na–akasahau	kutoka–kwako	kaka–yako	hasira–ya	itakapopoa	mpaka	
	H0853	H7911		H0251	H0639	H7725	H5704	

גַּם־	אֶשְׁכָּל	לָמָּה	מִשָּׁם	וּלְקַחְתִּיךָ	וְשָׁלַחְתִּי	לוֹ	עָשִׂיתָ	
pia	nipoteze	kwa–nini	kutoka–huko	na–nikuchukue	na–nitatuma	kwake	uliyomfanya	
H1571		H4100	H8033	H3947	H7971			

אֶחָד׃	יוֹם	שְׁנֵיכֶם
moja	siku	wote–wawili
H0259	H3117	H8147

hata hasira ya ndugu yako itakapokuondokea, na kusahau ulivyomtenda. Kisha nitatuma na kukurudisha kutoka pale. Kwa nini niwapoteze ninyi nyote katika siku moja?

46

בְּנוֹת	מִפְּנֵי	בְּחַיַּי	קָצְתִי	יִצְחָק	אֶל־	רִבְקָה	וַתֹּאמֶר	
binti–za	kwa–sababu–ya	na–maisha–yangu	nimechoshwa	Isaka	kwa	Rebeka	Na–akasema	
H1323	H6440		H6973	H3327	H0413	H7259	H0559	

מִבְּנוֹת	כָּאֵלֶּה	חֵת	מִבְּנוֹת־	אִשָּׁה	יַעֲקֹב	לָקַחַת	אִם־	חֵת	
kutoka–binti–za	kama–hawa	Hethi	kutoka–binti–za	mke	Yakobo	atachukua	kama	Hethi	
H1323	H0428	H2845	H1323	H0802	H3290	H3947		H2845	

חַיִּים׃	לִי	לָמָּה	הָאָרֶץ
maisha	kwangu	kwa–nini	nchi
		H4100	H0776

Rebeka akamwambia Isaka, “Nimechoka na maisha kwa sababu ya hawa binti za Hethi. Ikiwa Yakobo atachukua mmojawapo wa binti wa Hethi kuwa mkewe, kama wanawake hawa, baadhi ya binti za nchi, maisha yatakuwa na maana gani kwangu?”

Chapter 28

1

וַיְצַוֵּהוּ	אֹתוֹ	וַיְבָרֶךְ	יַעֲקֹב	אֶל־	יִצְחָק	וַיִּקְרָא	
na–akamfanya	yeye	na–akambariki	Yakobo	kwa	Isaaka	na–Isaaka–akamwita	
H6680	H0853	H1288	H3290	H0413	H3327	H7121	

כְּנָעַן׃	מִבְּנוֹת	אִשָּׁה	תִּקַּח	לֹא־	לוֹ	וַיֹּאמֶר
Kanani	kutoka–wana–wa	mwanamke	jambazi	usirudini	kwake	na–akamwambia
	H1323	H0802	H3947	H3808		H0559

Isaka akamwita Yakobo, akambariki, na kumwagiza, “Usichukuwe mwanamke katika wanawake wa Kikanaani.

2

וְקַח־ mama–yako H3947 | אִמֶּךָ baba–wa H0517 | אֲבִי Bethueli H0001 | בְתוּאֵל ya | בִּיתָה nyumba | פַּדֶּנָה אֲרָם Paddan–Aramu H6307 | לֵךְ kwenda H3212 | קוּם jukuma

אִמֶּךָ׃ ndugu–wa H0517 | אֲחִי Labani H0251 | לָבָן kutoka–wana–wa | מִבְּנוֹת mwanamke H1323 | אִשָּׁה kutoka–hapo H0802 | מִשָּׁם kwako H8033 | לְךָ na–jukuma

Inuka, nenda Padani Aramu, katika nyumba ya Bethueli baba wa mama yako, na uchukue mwanamke pale, mmojawapo wa binti za Labani, kaka wa mama yako.

3

וְתָהֵיתָ na–utakuwa H1961 | וְיִרְבֶּךָ na–kuhusu–idadi | וְיַפְרְךָ kuuzaliana H6509 | אִתְּךָ na–atakufanya H0853 | יְבָרֶכְךָ wewe H1288 | שַׁדַּי atakubariki H7706 | וְאֵל na–Mungu–Mkuu H0410

לִקְהַל עַמִּים׃ watu | kwa–mkutano–wa H6951

Mungu Mwenyezi na akubariki, akupe uzao na akuzidishe, hata uwe wingi wa watu.

4

אִתָּךְ kwako H0854 | וּלְזַרְעֲךָ na–kwa–uzao–wako H2233 | לְךָ kwako | אַבְרָהָם Abraham H0085 | בִּרְכַּת baraka–ya | אֶת־ na H0853 | לְךָ kwako | וְיִתֶּן־ na–atakupa H5414

לְאַבְרָהָם׃ kwa–Abraham H0085 | אֱלֹהִים Mungu H0430 | נָתַן alitoa H5414 | אֲשֶׁר־ ambayo | מְגֻרֶיךָ ya–kumishi–kwako H4033 | אֶרֶץ ardhi H0776 | אֶת־ wewe H0853 | לְרִשְׁתְּךָ ili–kumiliki H3423

Na akupe baraka ya Ibrahimu, wewe, na uzao wako baada yako, kwamba uweze kumilki nchi ambapo umekuwa ukiishi, ambayo Mungu alimpa Ibrahimu.”

5

לָבָן Labani | אֶל־ kwa H0413 | אֲרַם־פַּדֶּנָה Paddan–Aramu H6307 | וַיֵּלֶךְ na–akakwenda H3212 | יַעֲקֹב Yakobo H3290 | אֶת־ na H0853 | יִצְחָק Isaaka H3327 | וַיִּשְׁלַח na–Isaaka–alipeleka H7971

וְעֵשָׂו׃ na–Esau H6215 | יַעֲקֹב ya–Yakobo H3290 | אֵם mama H0517 | רִבְקָה Rebeka H7259 | אֲחֵי ndugu–wa H0251 | הָאֲרַמִּי Arameo H0761 | בְתוּאֵל Bethueli | בֶּן־ mwana–wa

Hivyo Isaka akamwondoa Yakobo. Yakobo akaenda Padani Aramu, kwa Labani mwana wa Bethueli Mwaramu, kaka wa Rebeka, mama yao Yakobo na Esau.

6

וְשִׁלַּח na–alikamatia H7971 | יַעֲקֹב Yakobo H3290 | אֶת־ na H0853 | יִצְחָק Isaaka H3327 | בֵּרַךְ Isaaka–akambariki H1288 | כִּי־ kwa–kuwa | עֵשָׂו Esau H6215 | וַיַּרְא na–Esau–akamwona H7200

אֹתוֹ yeye H0853 | בְּבָרְכוֹ katika–kumbariki H1288 | אִשָּׁה mwanamke H0802 | מִשָּׁם kutoka–hapo H8033 | לוֹ kwake | לֵאמֹר־ kupokea H3947 | אֲרַם־פַּדֶּנָה Paddan–Aramu H6307 | אֹתוֹ yeye H0853

כְּנַעַן׃ Kanani | מִבְּנוֹת kutoka–wana–wa H1323 | אִשָּׁה mwanamke H0802 | תִּקַּח jambazi H3947 | לֹא־ usirudini H3808 | לֵאמֹר kusema H0559 | עָלָיו juu–yake | וַיְצַו na–akamfanya H6680

Basi Esau alipoona kwamba Isaka amembariki Yakobo na kumpeleka Padani Aramu, kuchukua mke kutoka pale. Lakini pia akaona kwamba Isaka alikuwa amembariki na kumwagiza, akisema, “Usichukue mke katika wanawake wa Kanaani.”

וַיֵּלֶךְ	אִמּוֹ	וְאֶל־	אָבִיו	אֶל־	יַעֲקֹב	וַיִּשְׁמַע	7
na–akakwenda	mama–yake	na–kwa	baba–yake	kwa	Yakobo	na–Yakobo–akasikia	
H3212	H0517	H0413	H0001	H0413	H3290	H8085	

אֲרָם׃פַּדָּנָה
Paddan–Aramu
H6307

Esau pia akaona kwamba Yakobo alikuwa amemtii baba yake na mama yake, na alikuwa amekwenda Padani Aramu.

בְּעֵינֵי	כְּנָעַן	בְּנוֹת	רָעוֹת	כִּי	עֵשָׂו	וַיַּרְא	8
kwenye–macho–ya	Kanani	wana–wa	walikuwa–vibaya	kwa–kuwa	Esau	na–Esau–akamwona	
		H1323			H6215	H7200	

אָבִיו׃	יִצְחָק
baba–yake	Isaaka
H0001	H3327

Esau akaona kwamba wanawake wa Kanaani hawakumpendeza Isaka baba yake.

בַּת־	וּמָחֲלַת	אֶת־	וַיֵּלַךְ	יִשְׁמָעֵאל	אֶל־	עֵשָׂו	וַיֵּלֶךְ	9
binti–wa	Mahaleta	kwa–ajili	na–akajukuma	Ishmali	kwa	Esau	na–Esau–akakwenda	
H1323	H4258	H0853	H3947	H3458	H0413	H6215	H3212	

לוֹ	נָשָׂיו	עַל־	נְבָיוֹת	אֲחֹת	אַבְרָהָם	בֶּן־	יִשְׁמָעֵאל
kwake	wanamke–zake	juu–ya	Nebayoti	dada–wa	Abraham	mwana–wa	Ishmali
	H0802		H5032	H0269	H0085		H3458

ס	לְאִשָּׁה׃
S	kwa–mke–wake
	H0802

Hivyo akaenda kwa Ishmaeli, na kuchukua, mbali na wake aliokuwa nao, Mahalathi binti Ishmaeli, mwana wa Ibrahimu, dada wa Nebayothi, kuwa mke wake.

חָרָנָה׃	וַיֵּלֶךְ	שֶׁבַעמִבְאֵר	יַעֲקֹב	וַיֵּצֵא	10
Harrani	na–akakwenda	kutoka–Beeri–inayoishi–vision	Yakobo	na–Yakobo–akajitokeza	
	H3212	H0884	H3290	H3318	

Yakobo akatoka Beersheba na akaelekea Harani.

וַיִּקַּח	הַשֶּׁמֶשׁ	בָּא	כִּי־	שָׁם	וַיָּלֶן	בַּמָּקוֹם	וַיִּפְגַּע	11
na–akajukuma	lilirudi	jua	kwa–kuwa	hapo	na–akakaa	mahali–lile	na–akakutana–na	
H3947	H8121	H0935		H8033		H4725	H6293	

הַהוּא׃	בַּמָּקוֹם	וַיִּשְׁכַּב	מְרַאֲשֹׁתָיו	וַיָּשֶׂם	הַמָּקוֹם	מֵאַבְנֵי	
lile	mahali–lile	na–akalala	akama–kichwa–chake	na–akaweka	mahali–lile	kutoka–ajabu–ya	
H1931	H4725	H7901	H4763		H4725	H0068	

Akaja mahali fulani na akakaa pale usiku kucha, kwa kuwa jua lilikuwa limekuchwa. Akachukua mojawapo ya mawe katika eneo hilo, akaliweka chini ya kichwa chake, na akalala usingizi katika eneo hilo.

וְרֹאשׁוֹ	אַרְצָה	מֻצָּב	סֻלָּם	וְהִנֵּה	וַיַּחֲלֹם		12
na–juu–yake	ardhi	imekutana–sehemu–nne	mwelekeo–mmoja	na–tazama	na–akagundua–kwa		
	H0776	H5324	H5551	H2009			

בּוֹ׃	וְיֹרְדִים	עֹלִים	אֱלֹהִים	מַלְאֲכֵי	וְהִנֵּה	הַשָּׁמָיְמָה	מַגִּיעַ
kwa–ajili–yake	na–kuteremka	uinuka	wa–Mungu	malaika–wa	na–tazama	anga	kumkuta
	H3381	H5927	H0430	H4397	H2009	H8064	H5060

Akaota na kuona ngazi imewekwa juu ya nchi. Ncha yake ilifika hata mbinguni na malaika wa Mungu walikuwa wakishuka na kupanda juu yake.

13 וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
na–tazama Mungu amesimama juu–yake na–akasema mimi Mungu Mungu–wa Abraham
H2009 H3068 H5324 H5921 H0559 H0589 H3068 H0430 H0085

אָבִיךָ אֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה
baba–yako na–Mungu–wa Isaaka ardhi ambayo wewe ulala juu–yake kwako nitatoa
H0001 H0430 H3327 H0776 H0834 H0859 H7901 H5921 H0834 H5414

וּלְזַרְעֶךָ׃
na–kwa–uzao–wako
H2233

Tazama, Yahwe amesimama juu yake na kusema, “Mimi ni Yahwe, Mungu wa Ibrahimu baba yako, na Mungu wa Isaka. Nchi uliyolala juu yake, nitakupa wewe na uzao wako.

14 וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה
na–uzao–wako utakuwa kama–mavumbi–ya ardhi na–utaeneza magharibi na–mashariki
H1961 H2233 H6083 H0776 H6555 H3220

וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ׃
na–kusanywa kwa kila jamii–ya ardhi na–kwa–uzao–wako
H1288 H0859 H3605 H4940 H0127 H2233

וְנָגְבָּה וְצָפְנָה
na–kusini na–kaskazini
H5045 H6828

Uzao wako utakuwa kama mavumbi ya ardhi, na utaenea mbali kuelekea magharibi, mashariki, kaskazini, na kusini. Kupitia kwako na kupitia uzao wako familia zote za dunia zitabarikiwa.

15 וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ
na–tazama mimi kwako na–nitakuingilia–kati kwa kila ambaye unarudi
H2009 H0595 H5973 H8104 H0834 H3605 H3212 H7725

אֶל כִּי אִם עָשִׂיתִי אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ׃
na–nitakukamatia hii ardhi kwa–kuwa si nitakuacha kwa hata ikiwa nimefanya
H0413 H2063 H0127 H3588 H3808 H5800 H0834 H1696 H0853

Tazama, mimi nipo nawe, na nitakulinda kila uendako, Nitakurudisha katika nchi hii tena; kwani sitakuacha. Nitafanya kila nililokuahidi.”

16 וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי׃
na–Yakobo–akajitokeza Yakobo kutoka–usingizi–wake na–akasema kweli kuna Mungu kumjua si na–mimi hili mahali–hili
H3364 H3290 H8142 H0559 H0403 H3426 H3068 H3045 H3808 H0595 H2088 H4725

Yakobo akaamka katika usingizi, na akasema, “Hakika Yahwe yupo mahali hapa, sikujua hili.”

17 וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃
na–alida na–akasema nini–hii mahali–hili–timamu–sana mahali–hili si haba–na hata nyumba–ya Mungu na–hili mlango–wa anga
H3372 H0559 H4100 H4725 H3372 H2088 H0369 H2088 H3588 H1004 H0430 H0430 H8179 H8064

Akaogopa na kusema, “Eneo hili linatisha kama nini! Hili sio kingine zaidi ya nyumba ya Mungu. Hili ni lango la mbinguni.”

18

וַיַּשְׁכֵּם	יַעֲקֹב	בַּבֹּקֶר	וַיִּקַּח	אֶת־	הָאֶבֶן	אֲשֶׁר־	שָׂם
na–Yakobo–akaamka	Yakobo	asubuhi	na–akajukuma	na	ajabu	ambayo	aliyeka
H7925	H3290	H1242	H3947	H0853	H0068		

מְרַאֲשֹׁתָיו	וַיָּשֶׂם	אֹתָהּ	יְצֻבָּה	וַיִּצֹק	שֶׁמֶן	עַל־	רֹאשָׁהּ׃
kichwa–chake	na–akaweka	yeye	kilicho–upeta	na–akayeyusha	mafuta	juu–ya	juu–yake
H4763		H0853	H4676	H3332	H8081		

Yakobo akaamka mapema asubuhi na akachukua jiwe alilokuwa ameliweka chini ya kichwa chake. Akaliweka kama nguzo na kumimina mafuta juu yake.

19

וַיִּקְרָא	שֵׁם־	אֶת־	הַמָּקוֹם	הַהוּא	בֵּית־אֵל	וְאוּלָם	לוּז	שֵׁם־	הָעִיר
na–akamwita	jina–la	mahali–lile	mahali–lile	hili	Betheli	lakini	Luzi	jina–la	mjiji
H7121	H8034	H0853	H4725	H1931	H1008	H0199	H3870	H8034	

לָרִאשֹׁנָה׃
hapo–kwanza
H7223

Akapaita pale Betheli, lakini jina la kawaida la mji lilikuwa Luzu.

20

וַיִּדַּר	יַעֲקֹב	נֶדֶר	לֵאמֹר	אִם־	יִהְיֶה	אֱלֹהִים	עִמָּדִי
na–Yakobo–akasema	Yakobo	ahadi	kusema	kama	ikiwa	Mungu	pamoja–nami
H5087	H3290	H5088	H0559		H1961	H0430	H5978

וְשָׁמַרַנִי	בַּדֶּרֶךְ	הַזֶּה	אֲשֶׁר	אָנֹכִי	הוֹלֵךְ	וְנָתַן־	לִי	לֶחֶם	לֶאֱכֹל
na–akanjaga	kwenye	njia	hii	ambayo	mimi	ninakwenda	na–akakamatia	mkate	kula
H8104	H1870	H2088		H0595	H1980	H5414		H3899	H0398

וּבֶגֶד	לִלְבֹּשׁ׃
na–nguo	jipaji
	H3847

Yakobo akatoa nadhiri, kusema, “Ikiwa Mungu atakuwa nami na atanilinda katika njia nipitayo, na atanipa mkate wa kula, na mavazi ya kuvaa,

21

וְשַׁבְתִּי	בְשָׁלוֹם	אֶל־	בֵּית	אָבִי	וְהָיָה	יְהוָה	לִי
na–nitarudi	salama	nyumba–ya	baba–yangu	na–utakuwa	na	Mungu	kwangu
H7725	H7965	H0413		H0001	H1961	H3068	

לֵאלֹהִים׃
kwa–Mungu
H0430

hata nikarudi salama katika nyumba ya baba yangu, ndipo Yahwe atakapokuwa Mungu wangu.

22

וְהָאֶבֶן	הַזֹּאת	אֲשֶׁר־	שַׂמְתִּי	מַצֵּבָה	יִהְיֶה	בֵּית	אֱלֹהִים
na–ajabu–hii	ambayo	nimeweka	kilicho–upeta	utakuwa	nyumba–ya	Mungu	na–kila
H0068	H2063			H4676	H1961		H0430

וְכֹל	אֲשֶׁר	תִּתֶּן־	לִי	עַשֶּׂר	אֲעַשְּׂרֶנּוּ	לָךְ׃
ambaye	utaka	nikatoa	kwangu	kumi	nitambisha	kwako
H3605		H5414		H6237	H6237	

Kisha jiwe hili nililoliweka kama nguzo litakuwa jiwe takatifu. Kutoka katika kila utakachonipa, kwa hakika nitakupa tena sehemu ya kumi.”

Chapter 29

וַיִּשָּׂא	יַעֲקֹב	רַגְלָיו	וַיֵּלֶךְ	אַרְצָה	בְּנֵי־	קֶדֶם׃	1
na–akainua	Yakobo	miguu–yake	na–akaenda	nchi–ya	wana–wa	mashariki	
H5375	H3290	H7272	H3212	H0776			

Kisha Yakobo akaendelea na safari yake na akafika katika nchi ya watu wa mashariki.

וַיַּרְא	וְהִנֵּה	בְאֵר	בַּשָּׂדֶה	וְהִנֵּה־	שָׁם	שְׁלֹשָׁה	עֶדְרֵי־	2
na–akaona	na–tazama	kisima	katika–shamba	na–tazama	huko	tatu	makundi–ya	
H7200	H2009	H0875		H2009	H8033	H7969	H5739	

צֹאן	רֹבְצִים	עָלֶיהָ	כִּי	מִן־	הַבְּאֵר	הַהִוא	יַשְׁקוּ
kondoo	wamelala	juu–yake	kwa–sababu	kutoka	kisima–hicho	hicho	wananywesha
H6629	H7257				H0875	H1931	H8248

הָעֲדָרִים	וְהָאֶבֶן	גְּדֹלָה	עַל־	פִּי	הַבְּאֵר׃	
makundi–hayo	na–jiwe	kubwa	juu–ya	mdomo–wa	kisima	
H5739	H0068			H6310	H0875	

Hata alipotazama, akaona kisima kondeni, na, tazama, makundi matatu ya kondoo yalikuwa yamelala kando yake. Kwani kutoka katika hicho wangeyanywesha makundi, na jiwe juu ya mdomo wa kisima lilikuwa kubwa.

									3
מֵעַל	הָאֶבֶן	אֶת־	וְגָלֲלוּ	הָעֲדָרִים	כָּל־	שָׁמָּה	וְנֶאֶסְפוּ־		
kutoka–juu–ya	jiwe	–	na–wameviringisha	makundi	yote	huko	na–wamekusanyika		
	H0068	H0853	H1556	H5739	H3605	H8033	H0622		

עַל־	הָאֶבֶן	אֶת־	וְהִשְׁקוּ	הַצֹּאן	אֶת־	וְהִשְׁקוּ	הַבְּאֵר	פִּי
juu–ya	jiwe	–	na–wamerudisha	kondoo	–	na–wamenywesha	kisima	mdomo–wa
	H0068	H0853	H7725	H6629	H0853	H8248	H0875	H6310

לִמְקֹמָהּ׃	הַבְּאֵר	פִּי	
mahali–pake	kisima	mdomo–wa	
H4725	H0875	H6310	

Wakati makundi yote yangekusanyika pale, wachungaji wangevingirisha jiwe kutoka katika mdomo wa kisima na kuwanywesha kondoo, na kisha kurudisha jiwe juu ya mdomo wa kisima, mahali pake.

								4
מֵחָרָן	וַיֹּאמְרוּ	אַתֶּם	מֵאַיִן	אַחַי	יַעֲקֹב	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	
kutoka–Harani	na–wakasema	nyinyi	kutoka–wapi	ndugu–zangu	Yakobo	kwao	na–akasema	
	H0559		H0370	H0251	H3290		H0559	

אֲנָחְנוּ׃
sisi
H0587

Yakobo akawambia, “Ndugu zangu, ninyi mnatokea wapi?” nao wakasema, “Tunatoka Harani.”

									5
יָדָעְנוּ׃	וַיֹּאמְרוּ	נָחֹור	בֶּן־	לָבָן	אֶת־	הַיְדַעְתֶּם	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	
tunamjua	na–wakasema	Nahori	mwana–wa	Labani	–	mnamjua	kwao	na–akasema	
H3045	H0559	H5152			H0853	H3045		H0559	

Akawambia, “Mnamfahamu Labani mwana wa Nahori?” Wakasema, “Tunamfahamu.”

									6
בִּתּוֹ	רָחֵל	וְהִנֵּה	שָׁלוֹם	וַיֹּאמְרוּ	לוֹ	הַשָּׁלוֹם	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	
binti–yake	Raheli	na–tazama	amani	na–wakasema	kwake	je–amani	kwao	na–akasema	
H1323	H7354	H2009	H7965	H0559		H7965		H0559	

הַצֹּאן׃	עִם־	בָּאָה	
kondoo	pamoja–na	anakuja	
H6629		H0935	

Akawambia, “Je hajambo?” Wakasema, “Hajambo, na, tazama pale, Raheli binti yake anakuja na kondoo.”

הַשְׁקוּ	הַמִּקְנֶה	הֵאָסֵף	עֵת	לֹא־	גָדוֹל	הַיּוֹם	עוֹד	הֵן	וַיֹּאמֶר	7
wanywesheni	mifugo	kukusanya	wakati	si	kubwa	siku	bado	tazama	na–akasema	
H8248	H4735	H0622	H6256	H3808		H3117	H5750	H2005	H0559	

רְעוּ׃	וּלְכוּ	הַצֹּאן
kulisha	na–endeni	kondoo
	H3212	H6629

Yakobo akasema, “Tazama, ni mchana. Siyo wakati wa kukusanya kondoo pamoja. Mnapaswa kuwanywesha kondoo na kisha mkaenda na kuwaacha wachunge.”

הָעֲדָרִים	כָּל־	יֶאֱסְפוּ	אֲשֶׁר	עַד	נוּכַל	לֹא	וַיֹּאמְרוּ	8
makundi	yote	yamekusanywa	wakati	hadi	hatuwezi	hatuwezi	na–wakasema	
H5739	H3605	H0622		H5704	H3201	H3808	H0559	

הַצֹּאן׃	וְהִשְׁקִינוּ	הַבְּאֵר	פִּי	מֵעַל	הָאֶבֶן	אֶת־	וְגָלֲלוּ
kondoo	na–tunywesha	kisima	mdomo–wa	kutoka–juu–ya	jiwe	–	na–wameviringisha
H6629	H8248	H0875	H6310		H0068	H0853	H1556

Wakamwambia, “Hatuwezi kuwanywesha mpaka makundi yote yakusanyike pamoja. Ndipo wanaume watakapovingirisha jiwe kutoka mlangoni mwa kisima, na ndipo tutakapowanywesha kondoo.”

אֲשֶׁר	הַצֹּאן	עִם־	בָּאָה	וְרָחֵל	עִמָּם	מְדַבֵּר	עוֹדֶנּוּ	9
ambayo	kondoo	pamoja–na	amekuja	na–Raheli	nao	anazungumza	bado–yeye	
	H6629		H0935	H7354		H1696	H5750	

הִוא׃	רֹעָה	כִּי	לְאָבִיהָ
yeye	mchungaji	kwa–sababu	baba–yake
H1931			H0001

Wakati bado Yakobo anaongea nao, Raheli akaja pamoja na kondoo wa babaye, kwani alikuwa akiwachunga.

אִמּוֹ	אֲחֵי	לָבָן	בַּת־	רָחֵל	אֶת־	יַעֲקֹב	רָאָה	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי	10
mama–yake	ndugu–ya	Labani	binti–ya	Raheli	–	Yakobo	aliona	wakati	na–ikawa	
H0517	H0251		H1323	H7354	H0853	H3290	H7200		H1961	

אֶת־	וַיִּגֶל	יַעֲקֹב	וַיַּגַּשׁ	אִמּוֹ	אֲחֵי	לָבָן	צֹאן	וְאֶת־
–	na–akaviringisha	Yakobo	na–akakaribia	mama–yake	ndugu–ya	Labani	kondoo–za	na–
H0853	H1556	H3290	H5066	H0517	H0251		H6629	H0853

אֲחֵי	לָבָן	צֹאן	אֶת־	וַיַּשְׁקְ	הַבְּאֵר	פִּי	מֵעַל	הָאֶבֶן
ndugu–ya	Labani	kondoo–za	–	na–akanywesha	kisima	mdomo–wa	kutoka–juu–ya	jiwe
H0251		H6629	H0853	H8248	H0875	H6310		H0068

אִמּוֹ׃
mama–yake
H0517

Yakobo alipomwona Raheli, binti wa Labani, kaka wa mamaye, na kondoo wa Labani, kaka wa mama yake, Yakobo akaja juu, akalivingirisha jiwe kutoka mlangoni mwa kisima, na akawanywesha kondoo wa Labani, kaka wa mama yake.

וַיִּבְךְּ׃	קֹלוֹ	אֶת־	וַיִּשָּׂא	לְרָחֵל	יַעֲקֹב	וַיִּשַּׁק	11
na–akalia	sauti–yake	–	na–akainua	Raheli	Yakobo	na–akambusu	
H1058		H0853	H5375	H7354	H3290		

Yakobo akambusu Raheli na akalia kwa sauti.

וְכִי הוּא אָבִיהָ אֲחֵי כִּי לְרָחֵל יַעֲקֹב וַיַּגֶּד 12
na-kwamba yeye baba-yake ndugu-ya kwamba Raheli Yakobo na-akamwambia
H1931 H0001 H0251 H7354 H3290 H5046

לְאָבִיהָ׃ וַתַּגֶּד וַתָּרָץ וַתִּשָּׁק הוּא רִבְקָה בֶּן־
baba-yake na-akamwambia na-akakimbia yeye Rebeka mwana-wa
H0001 H5046 H7323 H1931 H7259

Yakobo akamwambia Raheli kwamba alikuwa ni ndugu wa baba yake, na kwamba alikuwa mwana wa Rebeka. Kisha yeye akakimbia kumwambia baba yake.

וַיָּרָץ אֲחֹתוֹ בֶּן־ יַעֲקֹב וּשְׁמַע אֶת־ לָבָן כִּשְׁמֹעַ וַיְהִי׳ 13
na-akakimbia dada-yake mwana-wa Yakobo habari-za – Labani aliposikia na-ikawa
H7323 H0269 H3290 H0853 H8085 H1961

בֵּיתוֹ אֶל־ וַיְבִיאֵהוּ לוֹ וַיְנַשֵּׁק־ לוֹ וַיְחַבֵּק־ לִקְרָאתוֹ
nyumba-yake kwa na-akamleta yeye na-akambusu yeye na-akamkumbatia kumpokea
H0413 H0935 H2263 H7125

הָאֵלֶּה׃ הַדְּבָרִים כָּל־ אֵת לְלָבָן וַיְסַפֵּר
haya mambo-haya yote – Labani na-akamwambia
H0428 H1697 H3605 H0853

Labani aliposikia habari kuhusu Yakobo mwana wa dada yake, akaenda kukutana naye, akamkumbatia, akambusu, na kumleta nyumbani kwake. Yakobo akamwambia Labani mambo haya yote.

וַיֵּשֶׁב אָתָּה וּבְשָׂרִי עַצְמִי אַךְ לָבָן לוֹ וַיֹּאמֶר 14
na-akakaa wewe na-nyama-yangu mfupa-wangu hakika Labani kwake na-akasema
H3427 H1320 H6106 H0389 H0559

יָמִים׃ חֹדֶשׁ עִמּוֹ
siku mwezi pamoja-naye
H3117 H2320

Labani akamwambia, “Kwa hakika wewe ni mfupa wangu na nyama yangu.” Kisha Yakobo akakaa naye kama mwezi mmoja.

חִנָּם אָתָּה אָחַי כִּי־ לְיַעֲקֹב לָבָן וַיֹּאמֶר 15
bure wewe ndugu-yangu je-kwa-sababu kwa-Yakobo Labani na-akasema
H2600 H0251 H3290 H0559

וַעֲבַדְתָּנִי אַתָּה אָחִי הַכִּי־ לְיַעֲקֹב לָבָן וַיֹּאמֶר
na-unitumikia wewe ndugu-yangu je-kwa-sababu kwa-Yakobo Labani na-akasema
H5647 H0251 H3290 H0559

מַשְׂכֻּרְתֶּךָ׃ מַה־ לִי מִמִּי הַנִּידָה
ujira-wako nini mimi niambie
H4909 H4100 H5046

Kisha Labani akamwambia Yakobo, “Je unitumikie bure kwa kuwa wewe ni ndugu yangu? Niambie, ujira wako utakuwaje?

רָחֵל׃ הַקְּטַנָּה מִדּוֹגוֹ וְשֵׁם לֵאָה הַגְּדֹלָה׀ שֵׁם בְּנוֹת שְׁתֵּי וּלְלָבָן 16
Raheli mdogo na-jina-la Lea mkubwa jina-la binti mbili na-Labani
H7354 H8034 H3812 H8034 H1323 H8147

Basi Labani alikuwa na binti wawili. Jina la mkubwa lilikuwa ni Lea, na jina la mdogo lilikuwa Raheli.

מַרְאֶה׃ וְיִפַת רַאֲת־ יְפַת־ הָיְתָה וְרָחֵל׀ רַכּוֹת לֵאָה וְעֵינֵי 17
sura na-mzuri-wa umbo mzuri-wa alikuwa na-Raheli laini Lea na-macho-ya
H4758 H3303 H8389 H3303 H1961 H7354 H7390 H3812

Macho ya Lea yalikuwa dhaifu, lakini Raheli alikuwa mzuri wa umbo na mwonekano.

18

בְּרָחֵל	שֶׁנִּים	שֶׁבַע	אֶעֱבָדְךָ	וַיֹּאמֶר	רָחֵל	אֶת־	יַעֲקֹב	וַיֶּאֱהַב
kwa–Raheli	miaka	saba	nitakutumikia	na–akasema	Raheli	–	Yakobo	na–akampenda
H7354	H8141	H7651	H5647	H0559	H7354	H0853	H3290	H0157

הַקְּטַנָּה׃	בִּתְּךָ	
mdogo	binti–yako	
	H1323	

Yakobo alimpenda Raheli, hivyo akasema, “Nitakutumikia miaka saba kwa ajili ya Raheli, binti yako mdogo.”

19

אַחֵר	לְאִישׁ	אֹתָהּ	מִתִּתִּי	לָךְ	אֹתָהּ	תִּתִּי	טוֹב	לָבָן	וַיֹּאמֶר
mwingine	kwa–mtu	yeye	kuliko–kumpa	kwako	yeye	kumpa	bora	Labani	na–akasema
H0312	H0376	H0853	H5414		H0853	H5414			H0559

עִמָּדִי׃	שְׁבָה	
pamoja–nami	kaa	
H5978	H3427	

Labani akasema, Itakuwa vema kukupa wewe, kuliko kumpa mtu mwingine. Kaa nami.”

20

כְּיָמִים	בְּעֵינָיו	וַיִּהְיוּ	שֶׁנִּים	שֶׁבַע	בְּרָחֵל	יַעֲקֹב	וַיַּעֲבֹד
kama–siku	machoni–mwake	na–ilikuwa	miaka	saba	kwa–Raheli	Yakobo	na–akatumika
H3117		H1961	H8141	H7651	H7354	H3290	H5647

אֹתָהּ׃	בְּאַהֲבָתוֹ	אֲחָדִים
yeye	kwa–upendo–wake	chache
H0853	H0157	H0259

Hivyo Yakobo akamtumikia kwa miaka saba kwa ajili ya Raheli; nayo ilionekana kwake kama siku chache tu, kwa ajili ya upendo aliokuwa nao kwake.

21

מָלְאוּ	כִּי	אִשְׁתִּי	אֶת־	הָבָה	לָבָן	אֶל־	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר
imekamilika	kwa–sababu	mke–wangu	–	nipe	Labani	kwa	Yakobo	na–akasema
H4390		H0802	H0853	H3051		H0413	H3290	H0559

אֵלֶיהָ׃	וְאָבוֹאָה	יָמָי
kwake	na–niingie	siku–zangu
H0413	H0935	H3117

Kisha Yakobo akamwambia Labani, “Nipe mke wangu, kwani siku zangu zimetimia - ili kwamba nimwoe!

22

מִשְׁתָּה׃	וַיַּעַשׂ	הַמָּקוֹם	אַנְשֵׁי	כָּל־	אֶת־	לָבָן	וַיֶּאֱסֹף
karamu	na–akafanya	mahali–hapo	watu–wa	wote	–	Labani	na–akakusanya
H4960		H4725	H0376	H3605	H0853		H0622

Hivyo Labani akawaalika watu wa mahali hapo na kuandaa sherehe.

23

אֵלָיו	אֹתָהּ	וַיָּבֵא	בִּתּוֹ	לֵאָה	אֶת־	וַיִּקַּח	בָּעֶרֶב	וַיְהִי
kwake	yeye	na–akamleta	binti–yake	Lea	–	na–akamchukua	jioni	na–ikawa
H0413	H0853	H0935	H1323	H3812	H0853	H3947	H6153	H1961

אֵלֶיהָ׃	וַיָּבֵא	
kwake	na–akaingia	
H0413	H0935	

Wakati wa jioni, Labani akamchukua Lea binti yake mkubwa na kumleta kwa Yakobo, aliyelala naye.

24

שִׁפְחָה׃	בִּתּוֹ	לְלֵאָה	שִׁפְחָתוֹ	זִלְפָּה	אֶת־	לָהּ	לָבָן	וַיִּתֵּן
mtumishi	binti–yake	kwa–Lea	mtumishi–wake	Zilpa	–	yeye	Labani	na–akampa
H8198	H1323	H3812	H8198	H2153	H0853			H5414

Labani akampa mtumishi wake wakike Zilpa kuwa mjakazi wa Lea.

25 וַיְהִי בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה־הִוא לֵאָה וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מַה־זֹּאת
na-ikawa asubuhi na-tazama yeye Lea na-akasema kwa Labani nini hii
H1961 H1242 H2009 H1931 H3812 H0559 H0413 H4100 H2063

עָשִׂיתָ לִּי מִמִּצְרַיִם וְלָמָּה רִמִּיתָנִי׃
umenifanyia mimi je-si kwa-Raheli nilikutumikia pamoja-nawe na-kwa-nini umenidanganya
H6213 H3808 H7354 H5647 H6904 H4100 H7411

Ilipofika asubuhi, tazama, kumbe ni Lea! Yakobo akamwambia Labani, “Ni nini hiki ulichonifanyia? Je sikukutumikia kwa ajili ya Raheli? Kwa nini basi umenihadaa?

26 וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצָּעִירָה לִפְנֵי
na-akasema Labani haifai kufanya hivyo mahali-petu kumpa mdogo kabla-ya
H0559 H3808 H6213 H3651 H4725 H5414 H6810 H6440

הַבְּכִירָה׃
mzaliwa-wa-kwanza
H1067

Labani akamwambia, “Siyo utamaduni wetu kumtoa bindi mdogo kabla ya mzaliwa wa kwanza.

27 מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר
maliza juma hii na-tutakupa wewe pia – huyu kwa-utumishi ambao
H4390 H7620 H2063 H5414 H1571 H0853 H2063 H5656 H0834

תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃
utanitumikia pamoja-nami bado saba miaka mengine
H5647 H5978 H5750 H7651 H8141 H0312

Timiza juma la bibi arusi, na tutakupa yule mwingine pia kwa mbadala wa kunitumikia miaka mingine saba.”

28 וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא זֹאת שְׁבֻעַ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל
na-akafanya Yakobo hivyo na-akamaliza juma hii na-akampa yeye Raheli
H6213 H3290 H3651 H4390 H7620 H2063 H5414 H3947 H7354

בִּתּוֹ לְאִשָּׁה׃ לוֹ בִּתּוֹ
binti-yake kuwa-mke yeye
H1323 H0802 H3947

Yakobo akafanya hivyo, na akatimiza juma la Lea. Kisha Labani akampa Raheli binti yake kuwa mke wake.

29 וַיִּתֶּן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתוֹ לָהּ
na-akampa Labani kwa-Raheli binti-yake – Bilha mtumishi-wake yeye
H5414 H3948 H7354 H1323 H0853 H1090 H8198 H3947

לְשִׁפְחָה׃
kuwa-mtumishi
H8198

Lakini pia Labani akampa Raheli binti yake Bilha, kuwa mjakazi wake.

30 וַיָּבֹא גַּם אֶל־רָחֵל מִלֵּאָה וַיֵּאֶהַב גַּם־אֶת־רָחֵל מִלֵּאָה
na-akaingia pia kwa Raheli na-akampenda – Raheli kuliko-Lea
H0935 H1571 H0413 H7354 H0157 H0853 H7354 H1090 H3812

וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃
na-akatumika pamoja-naye bado saba miaka mengine
H5647 H5978 H5750 H7651 H8141 H0312

Hivyo Yakobo akalala na Raheli, pia, lakini akampenda Raheli zaidi ya Lea. Hivyo Yakobo akamtumikia Labani kwa miaka saba mingine.

וְרָחֵל	רַחְמָה	אֶת־	וַיִּפְתָּח	לֵאָה	שְׂנוּאָה	כִּי־	יְהוָה	וַיַּרְא	31
na–Raheli	tumbo–lake	–	na–akafungua	Lea	amechukiwa	kwamba	Yahwe	na–akaona	
H7354	H7358	H0853		H3812	H8130		H3068	H7200	

עֶקָרָה׃	
tasa	
H6135	

Yahwe akaona kwamba Lea hakupendwa, hivyo akalifungua tumbo lake, lakini Raheli hakuwa na mtoto.

כִּי	רְאוּבֵן	שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	בֵּן	וַתֵּלֶד	לֵאָה	וַתָּהַר		32
kwa–sababu	Reubeni	jina–lake	na–akamwita	mwana	na–akazaa	Lea	na–akapata–mimba		
	H7205	H8034	H7121		H3205	H3812	H2029		

יֶאֱהָבְנִי	עַתָּה	כִּי	בְּעָנְיִי	יְהוָה	רָאָה	כִּי־	אָמְרָה	
atanipenda	sasa	kwa–sababu	mateso–yangu	Yahwe	ameona	kwamba	alisema	
H0157	H6258		H6040	H3068	H7200		H0559	

אִישִׁי׃	
mume–wangu	
H0376	

Lea akashika mimba na kuzaa mwana, naye akamwita Rubeni. Kwani alisema, “Kwa sababu Yahwe ameliangalia teso langu; bila shaka mme wangu sasa atanipenda.”

יְהוָה	שָׁמַע	כִּי־	וַתֹּאמֶר	בֵּן	וַתֵּלֶד	עוֹד	וַתָּהַר	33
Yahwe	amesikia	kwamba	na–akasema	mwana	na–akazaa	tena	na–akapata–mimba	
H3068	H8085		H0559		H3205	H5750	H2029	

שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	זֶה	אֶת־	גַּם־	לִי	וַיִּתֶּן־	אָנֹכִי	שְׂנוּאָה	כִּי־
jina–lake	na–akamwita	huyu	–	pia	mimi	na–akanipa	mimi	ninachukiwa	kwamba
H8034	H7121	H2088	H0853	H1571		H5414	H0595	H8130	

שִׁמְעוֹן׃	
Simeoni	
H8095	

Kisha akashika mimba tena na kuzaa mwana. Akasema, “Kwa sababu Yahwe amesikia kwamba sipendwi, kwa hiyo amenipa mwana mwingine,” na akamwita Simoni.

יִלָּוֶה	הַפַּעַם	עַתָּה	וַתֹּאמֶר	בֵּן	וַתֵּלֶד	עוֹד	וַתָּהַר	34
atajiunga	wakati–huu	sasa	na–akasema	mwana	na–akazaa	tena	na–akapata–mimba	
	H6471	H6258	H0559		H3205	H5750	H2029	

כֵּן	עַל־	בָּנִים	שְׁלֹשָׁה	לוֹ	יָלַדְתִּי	כִּי־	אֵלַי	אִישִׁי		
hivyo	kwa–sababu–ya	wana	watatu	yeye	nimemzalia	kwa–sababu	kwangu	mume–wangu		
			H7969		H3205		H0413	H0376		

לֵוִי׃	שְׁמוֹ	קָרָא־
Lawi	jina–lake	aliita
H3878	H8034	H7121

Kisha akashika mimba tena na kuzaa mwana. Akasema, “Wakati huu mme wangu ataungana nami, kwa kuwa nimemzalia wana watatu.” Kwa hiyo akaitwa Lawi.

35 וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת־
na-akapata-mimba tena na-akazaa mwana na-akasema wakati-huu nitamsifu –
H2029 H5750 H3205 H0559 H6471 H3034 H0853

יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת׃
Yahwe kwa-sababu-ya hivyo aliita jina-lake Yuda na-akaacha kuzaa
H3068 H7121 H8034 H3063 H5975 H3205

Akashika mimba tena na kuzaa mwana. Akasema, “Wakati huu nitamsifu Yahwe.” Kwa hiyo akamwita jina lake Yuda; kisha akaacha kuzaa watoto.

Chapter 30

1 וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחֹתָהּ
Na-akaona Raheli kwamba ha kumzalia Yakobo na-akawa-na-wivu Raheli dada yake
H7200 H7354 H3808 H3205 H3290 H7354 H0269

וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הָבָה־לִּי בָנִים וְאִם־אַיִן מֵתָה אָנֹכִי׃
na-akasema kwa Yakobo nipe mimi watoto na-kama hapana nimekufa mimi
H0559 H0413 H3290 H3051 H0595 H0369 H4191 H0595

Raheli alipoona kwamba hamzalii Yakobo watoto, Raheli akamwonea wivu dada yake. Akamwambia Yakobo, “Nipe watoto, sivyo nitakufa.”

2 וַיִּחַר־אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר־
Na-ikawaka hasira ya-Yakobo kwa-Raheli na-akasema je-badala-ya Mungu mimi ambaye
H2734 H0639 H3290 H7354 H0559 H8478 H0430 H0595

מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן׃
amekuzuia kutoka-kwako tunda-la tumbo
H4513 H6529 H0990

Hasira ya Yakobo ikawaka juu ya Raheli. Akasema, “Mimi ni badala ya Mungu, aliyekuzuilia usipate watoto?

3 וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי בִלְהָה בֹּא אֶלֶיהָ וְתֵלֶד עַל־בִּרְכַּי
Na-akasema Tazama mjakazi-wangu Bilha ingia kwake na-azae juu-ya magoti-yangu
H0559 H2009 H0519 H1129 H0935 H0413 H3205 H1290

וְאִבָּנֶה גַּם־אָנֹכִי מִמֶּנָּה׃
na-nijengwe pia mimi kupitia-yeye
H1129 H1571 H0595

Akasema, “Tazama, kuna mjakazi wangu Bilha. Lala naye, hivyo aweze kuzaa watoto magotini pangu, nami nitapata watoto kwake.

4 וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב׃
Na-akampa kwake [alama] Bilha mjakazi-wake kuwa-mke na-akaingia kwake Yakobo
H5414 H0413 H0853 H8198 H0802 H0935 H0413 H3290

Hivyo akampa Bilha mjakazi kama mke wake, na Yakobo akalala naye.

5 וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן׃
Na-akapata-mimba Bilha na-akazaa kwa-Yakobo mwana
H2029 H3205 H3290

Bilha akashika mimba na kumzalia Yakobo mwana.

לִי	וַיִּתֶּן־	בְּקֹלִי	שָׁמַע	וְגַם	אֱלֹהִים	דָּנַנִי	רָחֵל	וַתֹּאמֶר	6
mimi	na–akanipa	sauti–yangu	amesikia	na–pia	Mungu	amenihukumu	Raheli	Na–akasema	
	H5414		H8085	H1571	H0430	H1777	H7354	H0559	

דָּן׃	שְׁמוֹ	קָרְאָה	כֵּן	עַל־	בֵּן
Dani	jina–lake	akamwita	hivyo	kwa–sababu–ya	mwana
H1835	H8034	H7121			

Kisha Raheli akasema, “Mungu ameamua kwa faida yangu. Ameyasikiliza maombi yangu na kunipa mwana.” Kwa sababu hiyo akamwita jina lake Dani

שֵׁנִי	בֵּן	רָחֵל	שִׁפְחַת	בִּלְהָה	וַתֵּלֶד	עוֹד	וַתַּהַר	7
wa–pili	mwana	Raheli	mjakazi–wa	Bilha	na–akazaa	tena	Na–akapata–mimba	
H8145		H7354	H8198		H3205	H5750	H2029	

לְיַעֲקֹב׃
kwa–Yakobo
H3290

Bilha, mjakazi wa Raheli, akashika mimba tena na kumzalia Yakobo mwana wa pili.

נַם־	אֲחֹתִי	עִם־	נִפְתָּלְתִּי	וֵאלֹהִים	נַפְתּוּלֵי	רָחֵל	וַתֹּאמֶר	8
pia	dada–yangu	pamoja–na	nimepambana	Mungu	mapambano–ya	Raheli	Na–akasema	
H1571	H0269		H6617	H0430	H5319	H7354	H0559	

נַפְתָּלִי׃	שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	יָכֹלְתִּי
Naftali	jina–lake	na–akamwita	nimeshinda
H5321	H8034	H7121	H3201

Raheli akasema, “Kwa mashindano yenye nguvu nimeshindana na dada yangu na kushinda.” Akamwita jina lake Naftali.

שִׁפְחָתָה	זִלְפָּה	אֶת־	וַתִּקַּח	מִלֶּדֶת	עָמְדָה	כִּי	לֵאָה	וַתֵּרֶא	9
mjakazi–wake	Zilpa	[alama]	na–akachukua	kuzaa	amesimama	kwamba	Lea	Na–akaona	
H8198	H2153	H0853	H3947	H3205	H5975		H3812	H7200	

לְאִשָּׁה׃	לְיַעֲקֹב	אֹתָהּ	וַתִּתֶּן
kuwa–mke	kwa–Yakobo	yeye	na–akampa
H0802	H3290	H0853	H5414

Lea alipoona kwamba ameacha kuzaa, akamchukua Zilpa, mjakazi wake, na kumpa Yakobo kama mke wake.

בֵּן׃	לְיַעֲקֹב	לֵאָה	שִׁפְחַת	זִלְפָּה	וַתֵּלֶד	10
mwana	kwa–Yakobo	Lea	mjakazi–wa	Zilpa	Na–akazaa	
	H3290	H3812	H8198	H2153	H3205	

Zilpa, mjakazi wa Lea, akamzalia Yakobo mwana.

גָּד׃	שְׁמוֹ	אֶת־	וַתִּקְרָא	)גָּד(	)בָּא(	]בגד[	לֵאָה	וַתֹּאמֶר	11
Gadi	jina–lake	[alama]	na–akamwita	bahati–njema	imekuja	[ketiv]	Lea	Na–akasema	
H1410	H8034	H0853	H7121	H1409	H0935	H1409	H3812	H0559	

Lea akasema, “Hii ni bahati njema!” Hivyo akamwita jina lake Gadi.

לְיַעֲקֹב׃	שֵׁנִי	בֵּן	לֵאָה	שִׁפְחַת	זִלְפָּה	וַתֵּלֶד	12
kwa–Yakobo	wa–pili	mwana	Lea	mjakazi–wa	Zilpa	Na–akazaa	
H3290	H8145		H3812	H8198	H2153	H3205	

Kisha Zilpa, mjakazi wa Lea, akamzalia Yakobo mwana wa pili.

13 וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וַתִּקְרָא
Na-akasema Lea katika-furaha-yangu kwa-sababu watanifurahia wanawake na-akamwita
H0559 H3812 H0837 H0833 H1323 H7121

אֶת־ שְׁמוֹ אָשֵׁר׃
[alama] jina-lake Asheri
H0853 H8034 H0836

Lea akasema, “Nina furaha! Kwa maana mabinti wataniita furaha.” Hivyo akamwita jina lake Asheri.

14 וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר־ חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים
Na-akaenda Reubeni katika-siku-za mavuno-ya ngano na-akapata matunda-ya-mapenzi
H3212 H7205 H3117 H2406 H4672 H1736

תְּנִי־ לֵאָה אֶל־ אִמּוֹ רָחֵל וַתֹּאמֶר אִמּוֹ לֵאָה אֶל־ אֹתָם וַיָּבֵא בַּשָּׂדֶה
nipe Lea kwa Raheli na-akasema mama-yake Lea kwa hayo na-akaleta shambani
H5414 H3812 H0413 H7354 H0559 H0517 H3812 H0413 H0853 H0935

בְּנֶךָ׃ מִדּוּדָאֵי לִי נָא
ya-mwana-wako kutoka-matunda-ya-mapenzi mimi tafadhali
H1736 H4994

Siku za mavuno ya ngano Rubeni akaenda shambani na kuona tunguja. Akazileta kwa mama yake. Kisha Raheli akamwambia Lea, “Nipe baadhi ya tunguja za mwanao.”

15 וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אִישִׁי וְלָקַחַת
Na-akasema kwake je-ni-kidogo kuchukua-kwako mume-wangu na-kuchukua
H0559 H4592 H3947 H0376 H3947

גַּם אֵת־ דּוּדָאֵי בְּנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב
pia [alama] matunda-ya-mapenzi ya-mwana-wangu na-akasema Raheli kwa-hivyo atalala
H1571 H0853 H1736 H0559 H7354 H7901

בְּנֶךָ׃ דּוּדָאֵי תַּחַת הַלַּיְלָה עִמָּךְ
ya-mwana-wako matunda-ya-mapenzi badala-ya usiku-huu pamoja-nawe
H1736 H8478 H3915

Lea akamwambia, “Je ni jambo dogo kwako, kumchukua mme wangu? Je na sasa unataka kuchukua tunguja za mwanangu pia? Raheli akasema, “Kisha atalala nawe leo usiku, kwa kubadilishana na tunguja za mwanao.

16 וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־ הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר
Na-akaja Yakobo kutoka shambani jioni na-akatoka Lea kumlaki na-akasema
H0935 H3290 H4480 H7704 H6153 H3318 H3812 H7125 H0559

אֵלַי כִּי בִּי שָׂכֹר שָׂכַרְתִּיךְ בְּדוּדָאֵי
kwangu kwa-sababu kukodisha nimekukodisha kwa-matunda-ya-mapenzi
H0413 H3588 H7936 H7936 H1736

בְּנִי יִשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא׃
ya-mwana-wangu na-akalala pamoja-naye usiku ule
H1121 H7901 H5973 H3915 H1931

Jioni Yakobo akaja kutoka uwandani. Lea akaenda kumlaki na kusema, “Leo usiku utalala nami, kwani nimekuajiri kwa tunguja za mwanangu.” Hivyo Yakobo akalala na Lea usiku huo.

17

בֵּן	לְיַעֲקֹב	וַתֵּלֶד	וַתַּהַר	לֵאָה	אֱל־	אֱלֹהִים	וַיִּשְׁמַע
mwana	kwa–Yakobo	na–akazaa	na–akapata–mimba	Lea	[alama]	Mungu	Na–akamsikia
H3290		H3205	H2029	H3812	H0413	H0430	H8085

חֲמִישִׁי׃	
wa–tano	
H2549	

Mungu akamsikia Lea, na akashika mimba na kumzalia Yakobo mwana wa tano.

18

שִׁפְחָתִי	נָתַתִּי	אֲשֶׁר־	שְׂכָרִי	אֱלֹהִים	נָתַן	לֵאָה	וַתֹּאמֶר
mjakazi–wangu	nilimpa	kwa–sababu	ujira–wangu	Mungu	amenipa	Lea	Na–akasema
H8198	H5414		H7939	H0430	H5414	H3812	H0559

יִשָּׂשכָר׃	שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	לְאִישִׁי
Isakari	jina–lake	na–akamwita	kwa–mume–wangu
H3485	H8034	H7121	H0376

Lea akasema, “Mungu amenipa ujira wangu, kwa sababu nilimpa mme wangu mjakazi wangu.” Akamwita jina lake Isakari.

19

לְיַעֲקֹב׃	שִׁשִּׁי	בֵּן־	וַתֵּלֶד	לֵאָה	עוֹד	וַתַּהַר
kwa–Yakobo	wa–sita	mwana	na–akazaa	Lea	tena	Na–akapata–mimba
H3290	H8345		H3205	H3812	H5750	H2029

Lea akashika mimba tena na kuzaa mwana wa tano kwa Yakobo.

20

יִזְבְּלֵנִי	הַפַּעַם	טוֹב	זֵבֶד	אֹתִי	וֵאלֹהִים	זְבָדַנִי	לֵאָה	וַתֹּאמֶר	
atakaa–nami	wakati–huu	nzuri	zawadi	mimi	Mungu	amenipa–zawadi	Lea	Na–akasema	
H2082	H6471		H2065	H0853	H0430	H2064	H3812	H0559	

שְׁמוֹ	אֶת־	וַתִּקְרָא	בָּנִים	שִׁשָּׁה	לוֹ	יָלַדְתִּי	כִּי־	אִישִׁי
jina–lake	[alama]	na–akamwita	wana	sita	kwake	nimemzalia	kwa–sababu	mume–wangu
H8034	H0853	H7121		H8337		H3205		H0376

זְבֻלוּן׃	
Zebuluni	
H2074	

Lea akasema, “Mungu amenipa zawadi njema. Sasa mme wangu ataniheshimu, kwa sababu nimemzalia wana sita.” Akamwita jina lake Zabuloni.

21

דִּינָה׃	שְׁמָהּ	אֶת־	וַתִּקְרָא	בַּת	יָלְדָה	וְאַחַר
Dina	jina–lake	[alama]	na–akamwita	binti	akazaa	Na–baadaye
H1783	H8034	H0853	H7121	H1323	H3205	

Baadaye akazaa binti na kumwita jina lake Dina.

22

וַיִּפְתָּח	אֱלֹהִים	אֶלֶיהָ	וַיִּשְׁמַע	רָחֵל	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיִּזְכֹּר	
na–akafungua	Mungu	kwake	na–akamsikia	Raheli	[alama]	Mungu	Na–akamkumbuka	
	H0430	H0413	H8085	H7354	H0853	H0430	H2142	

רַחְמָהּ׃	אֶת־
tumbo–lake	[alama]
H7358	H0853

Mungu akamkumbuka Raheli na kumsikiliza. Akampa kushika mimba.

23

חֶרְפָּתִי׃	אֶת־	אֱלֹהִים	אָסַף	וַתֹּאמֶר	בֵּן	וַתֵּלֶד	וַתַּהַר
aibu–yangu	[alama]	Mungu	ameondoa	na–akasema	mwana	na–akazaa	Na–akapata–mimba
H2781	H0853	H0430	H0622	H0559		H3205	H2029

Akashika mimba na kuzaa mwana. Akasema, “Mungu ameiondoa aibu yangu.”

24 וַתִּקְרָא Na-akamwita H7121 אֶת־ [alama] H0853 שְׁמוֹ jina-lake H8034 יוֹסֵף Yusufu H3130 לֵאמֹר akisema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 יֹסֵף aniongezee H3254 לִי kwangu בֵּן mwana

אַחֵר׃ mwingine H0312

Akamwita jina lake Yusufu, akisema, Yahwe ameniongeza mwana mwingine.”

25 וַיְהִי Na-ikawa H1961 כַּאֲשֶׁר wakati H3205 יָלְדָה alipomzaa H7354 רָחֵל Raheli H7355 אֶת־ [alama] H0853 יוֹסֵף Yusufu H3130 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 יַעֲקֹב Yakobo H3290 אֶל־ kwa H0413 לָבָן Labani

וְאֵלְכָה na-niende H3212 אֶל־ kwenye H0413 מְקוֹמִי mahali-pangu H4725 וְלִארְצִי׃ na-nchi-yangu H0776 שַׁלְּחֵנִי niache-niende H7971

Baada ya Raheli kumzaa Yusufu, Yakobo akamwambia Labani, “Niache niande, ili kwamba niende nyumbani kwetu na katika nchi yangu.

26 תְּנָה nipe H5414 אֶת־ [alama] H0853 נָשַׁי wake-zangu H0802 וְאֶת־ na-pia H0853 יְלָדַי watoto-wangu H3206 אֲשֶׁר ambao עָבַדְתִּי nilikutumikia H5647 אִתְּךָ wewe H0853 בָּהֵן kwa-wao H2004

עֲבַדְתִּיךָ׃ nilikutumikia H5647 אֲשֶׁר ambayo עָבְדָתִי kazi-yangu H5656 אֶת־ [alama] H0853 יָדַעְתָּ unajua H3045 אַתָּה wewe כִּי kwa-sababu וְאֵלְכָה na-niende

Nipe wake zangu na watoto wangu niliokutumikia kwa ajili yao, na uniache niondoke, kwani unafahamu nilivyokutumikia.

27 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 לָבָן Labani מִם־ kama נָא tafadhali H4994 מָצָאתִי nimepata H4672 חֵן kibali H2580 בְּעֵינֶיךָ machoni-pako

בִּגְלָלֶךָ׃ kwa-sababu-yako H1558 יְהוָה Yahwe H3068 וַיְבָרְכֵנִי na-amenibariki H1288 נִחַשְׁתִּי nimejifunza-kwa-uaguzi H5172

Labani akamwambia, “Ikiwa nimepata kibali machoni pako, subiri, kwa sababu nimejifunza kwa kutumia uaguzi kwamba Yahwe amenibariki kwa ajili yako.”

28 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 נָקְבָה taja שְׂכָרְךָ ujira-wako H7939 עָלַי juu-yangu וְאֶתְּנָה׃ na-nitakupa H5414

Kisha akasema, “Taja ujira wako, nami nitalipa.”

29 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 אַתָּה wewe יָדַעְתָּ unajua H3045 אֵת jinsi אֲשֶׁר ambayo עָבַדְתִּיךָ nilivyokutumikia H5647 וְאֶת־ na-jinsi H0853 אֲשֶׁר ambavyo

הָיָה ilikuwa H1961 מִקְנְךָ mifugo-yako H4735 אִתִּי׃ pamoja-nami H0854

Yakobo akamwambia, “Unajua nilivyokutumikia, na jinsi ambavyo mifugo wako wamekuwa nami.

30

לְרֹ֣ב — kuwa–vingi — H7230
וַיִּפְרֹ֗ץ — na–ikavuka — H6555
לְפָנַי֙ — kabla–yangu — H6440
לְךָ֔ — kwako — H0
הָיָ֖ה — ulikuwa–nacho — H1961
אֲשֶׁר־ — ambacho — H0
מְעַ֣ט — kidogo — H4592
כִּ֑י — kwa–sababu

אָנֹכִי֙ — mimi — H0595
גַּם־ — pia — H1571
אֶעֱשֶׂ֣ה — nitafanya — H6213
מָתַ֔י — lini — H4970
וְעַתָּ֖ה — na–sasa — H6258
לְרַגְלָ֑י — popote–nilipoenda — H7272
אֹתְךָ֙ — wewe — H0853
יְהוָ֔ה — Yahwe — H3068
וַיְבָ֥רֶךְ — na–akakubariki — H1288

לְבֵיתִֽי׃ — kwa–nyumba–yangu

Kwani walikuwa wachache kabla sijaja, na wameongezeka kwa wingi. Popote nilipokutumikia Mungu amekubariki. Je ni lini mimi nitaandaa kwa ajili ya nyumba yangu pia?”

31

מְאוּמָ֑ה — chochote — H3972
לִ֣י — mimi — H0
תִּתֶּן־ — nipe — H5414
לֹֽא־ — usi — H3808
יַעֲקֹב֙ — Yakobo — H3290
וַיֹּ֣אמֶר — na–akasema — H0559
לְךָ֔ — kwako — H0
אֶתֵּ֖ן — nitakupa — H5414
מָ֑ה — nini — H4100
וַיֹּ֣אמֶר — Na–akasema — H0559

אִשְׁמֹֽר׃ — nitawalinda — H8104
צֹאנְךָ֖ — mifugo–yako — H6629
אֶרְעֶ֥ה — kuchunga — H7462
אָשׁ֛וּבָה — nitarudi — H7725
הַזֶּ֥ה — hili — H2088
הַדָּבָ֖ר — jambo — H1697
לִ֑י — kwangu — H0
תַּעֲשֶׂה־ — utanifanyia — H6213
אִם־ — kama — H0

Hivyo Labani akasema, “Je nikulipe nini? Yakobo akasema, 'Usinipe chochote. Ikiwa utafanya jambo hili kwa ajili yangu, nitawalisha tena kondoo wako na kuwatunza.

32

כָּל־ — kila — H3605
מִשָּׁם֙ — kutoka–huko — H8033
הָסֵ֣ר — kuondoa — H5493
הַיּ֔וֹם — leo — H3117
צֹאנֶ֖ךָ — mifugo–yako — H6629
בְּכָל־ — katika–mifugo–yako–yote — H3605
אֶעֱבֹ֑ר — nitapita

חוּם֙ — mweusi — H2345
שֶׂה־ — mwana–kondoo — H7716
וְכָל־ — na–kila — H3605
וְטָלֹ֣וא — na–mwenye–mabaka — H2921
נָקֹ֔ד — mwenye–madoa — H5348
וְשֶׂ֖ה — mwana–kondoo — H7716

בָּעִזִּ֑ים — miongoni–mwa–mbuzi — H5795
וְנָקֹ֣ד — na–mwenye–madoa — H5348
וְטָלֹ֔וא — na–mwenye–mabaka — H2921
בַּכְּשָׂבִ֖ים — miongoni–mwa–kondoo — H3775

שְׂכָרִֽי׃ — ujira–wangu — H7939
וְהָיָ֥ה — na–utakuwa — H1961

Niache nipite kati ya kundi lako lote leo, kwa kuondoa kila kondoo mwenye milia na mabaka, na kila kondoo mweusi kati yao, na kati ya wenye mabaka na milia katika mbuzi. Hawa watakuwa ujira wangu.

33

תָּבֹ֣וא — utakapokuja — H0935
כִּֽי־ — wakati — H0
מָחָ֗ר — ya–kesho — H4279
בְּיוֹם֙ — katika–siku — H3117
צִדְקָתִ֔י — haki–yangu — H6666
בְּ֣י — kwa–ajili–yangu — H0
וְעָנְתָ֖ה־ — Na–itashuhudia — H6030

וְטָלֹ֣וא — na–mwenye–mabaka — H2921
נָקֹ֔ד — mwenye–madoa — H5348
אֵינֶ֥נּוּ — si — H0369
אֲשֶׁר־ — ambaye — H0
כָּל — kila — H3605
לְפָנֶ֖יךָ — mbele–yako — H6440
שְׂכָרִ֑י — ujira–wangu — H7939
עַל־ — juu–ya — H0

אִתִּֽי׃ — kwangu — H0854
הִ֣וא — yeye — H1931
גָּנ֔וּב — ameibwa — H1589
בַּכְּשָׂבִ֖ים — miongoni–mwa–kondoo — H3775
וְחוּם֙ — na–mweusi — H2345
בָּעִזִּ֔ים — miongoni–mwa–mbuzi — H5795

Uadilifu wangu utashuhudia kwa ajili yangu hapo baadaye, utakapokuja kuangalia ujira wangu. Kila ambaye hana milia na hana madoa miongoni mwa mbuzi, na mweusi kati ya kondoo, ikiwa wataonekana kwangu, watahesabiwa kuwa wameibwa.”

34

כִּדְבָרֶךָ׃	יְהִי	לוֹ	הֵן	לָבָן	וַיֹּאמֶר
kama–neno–lako	iwe	iwe	Tazama	Labani	Na–akasema
H1697	H1961	H3863	H2005		H0559

Labani akasema, “Nakubali. Na iwe kama yalivyo maneno yako.”

35

וְאֶת	וְהַטְלֻאִים	הָעֲקֻדִים	הַתְּיָשִׁים	אֶת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	וַיָּסַר
na–pia	na–wenye–mabaka	wenye–mistari	beberu	[alama]	ile	katika–siku	Na–akaondoa
H0853	H2921	H6124	H8495	H0853	H1931	H3117	H5493

בּוֹ	לָבָן	אֲשֶׁר־	כָּל	וְהַטְלֻאֹת	הַנְּקֻדּוֹת	הָעִזִּים	כָּל־
ndani–yake	weupe	ambaye	kila	na–wenye–mabaka	wenye–madoa	mbuzi	mbuzi–wote
	H3836		H3605	H2921	H5348	H5795	H3605

בָּנָיו׃	בְּיַד־	וַיִּתֵּן	בַּכְּשָׂבִים	חוּם	וְכָל־
wana–wake	mikononi–mwa	na–akawapa	miongoni–mwa–kondoo	mweusi	na–kila
	H3027	H5414	H3775	H2345	H3605

Siku hiyo Labani akaondoa mabeberu yaliyokuwa na milia na madoa, na majike ya mbuzi yaliyokuwa na milia na madoa, kila aliyekuwa mweupe, na weusi wote katika mbuzi, akawakabidhi katika mikono ya wanaye.

36

רֹעֶה	וְיַעֲקֹב	יַעֲקֹב	וּבֵין	בֵּינוֹ	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	דֶּרֶךְ	וַיָּשֶׂם
alichunga	na–Yakobo	Yakobo	na–kati–ya	kati–yake	siku	ya–siku–tatu	safari	Na–akaweka
	H3290	H3290	H0996	H0996	H3117	H7969	H1870	

הַנּוֹתָרֹת׃	לָבָן	צֹאן	אֶת־
iliyobaki	ya–Labani	mifugo	[alama]
H3498		H6629	H0853

Pia Labani akaweka safari ya siku tatu kati yake na Yakobo. Hivyo Yakobo akabaki kuchunga wale kondoo wa Labani waliosalia.

37

וְעֶרְמֹן	וְלַוּז	לַח	לִבְנֶה	מַקֵּל	יַעֲקֹב	לוֹ	וַיִּקַּח־
na–mkestani	na–mluzi	mbichi	za–mlibna	fimbo	Yakobo	kwake	Na–akachukua
H6196	H3869	H3892	H3839	H4731	H3290		H3947

עַל־	אֲשֶׁר	הַלָּבָן	מַחְשַׂף	לִבְנוֹת	פְּצָלוֹת	בָּהֶן	וַיְפַצֵּל
juu–ya	ambao	weupe	ukionyesha	myeupe	mibambuko	ndani–yake	na–akabambua
		H3836	H4286	H3836	H6479		H6478

הַמַּקְלוֹת׃
fimbo
H4731

Yakobo akachukua matawi mabichi yaliyokatwa ya mipopla, mlozi na mwaramoni mbichi akatoa maganda ili michilizi myeupe ionekane, na akaifanya sehemu nyeupe ya ndani ya mti iliyokuwa ndani ya fito ionekane.

38

בְּרָהֳטִים	פִּצֵּל	אֲשֶׁר	הַמַּקְלוֹת	אֶת־	וַיַּצֵּג
kwenye–mabirika	alibambua	ambazo	fimbo	[alama]	Na–akaziweka
	H6478		H4731	H0853	H3322

הַצֹּאן	לִנְכַח	לִשְׁתּוֹת	הַצֹּאן	תָּבֹאן	אֲשֶׁר	הַמָּיִם	בִּשְׁקָתוֹת
mifugo	mbele–ya	kunywa	mifugo	inakuja	ambapo	vya–maji	kwenye–vyombo–vya–maji
H6629	H5227	H8354	H6629	H0935		H4325	H8268

לִשְׁתּוֹת׃	בְּבֹאָן	וַיֵּחַמְנָה
kunywa	walipokuja	na–ikawa–na–joto
H8354	H0935	H3179

Kisha akaziweka fito alizokuwa amezibambua mbele ya makundi ya kondoo, mbele ya mabirika yakunyweshea walipokuja kunywa maji. Wakashika mimba walipokuja kunywa maji.

39

עֻקְּדִים	הַצֹּאן	וַתִּלַּדֶן	הַמַּקְלוֹת	אֶל־	הַצֹּאן	וַיֶּחֱמוּ
wenye–mistari	mifugo	na–ikazaa	fimbo	kuelekea	mifugo	Na–ikawa–na–joto
H6124	H6629	H3205	H4731	H0413	H6629	H3179

וּטְלֻאִים׃	נְקֻדִּים
na–wenye–mabaka	wenye–madoa
H2921	H5348

Wanyama wakapandana mbele ya fito; nao wakazaa watoto wenye milia, mabaka na wenye madoa.

40

עָקֹד	אֶל־	הַצֹּאן	פְּנֵי	וַיִּתֵּן	יַעֲקֹב	הִפְרִיד	וְהַכְּשָׂבִים
wenye–mistari	kuelekea	mifugo	nyuso–za	na–akaweka	Yakobo	akatenganisha	Na–kondoo
H6124	H0413	H6629	H6440	H5414	H3290	H6504	H3775

לְבַדּוֹ	עֲדָרִים	לְוָ	וַיָּשֶׁת־	לָבָן	בְּצֹאן	חֻום	וְכָל־
peke–yake	makundi	kwake	na–akaweka	Labani	katika–mifugo–ya	mweusi	na–weusi–wote
H0905	H5739		H7896		H6629	H2345	H3605

לָבָן׃	צֹאן	עַל־	שָׂתָם	וְלֹא	
Labani	mifugo–ya	pamoja–na	hakuwaweka	na–hakuweka	
	H6629		H7896	H3808	

Yakobo akawatenga hawa wanakondoo, lakini akawafanya waliosalia kuelekea wanyama wenye milia na kondoo weusi wote katika kundi la Labani. Kisha akayatenga makundi yake mwenyewe pekee na hakuwaweka pamoja na wale wa Labani.

41

יַעֲקֹב	וְשָׂם	הַמְקֻשָּׁרוֹת	הַצֹּאן	יַחֵם	בְּכָל־	וְהָיָה	
Yakobo	na–akaweka	yenye–nguvu	mifugo	wanapopata–joto	wakati–wowote	Na–ikawa	
H3290		H7194	H6629	H3179	H3605	H1961	

בַּמַּקְלוֹת׃	לְיַחֲמֵנָּה	בָּרָהָטִים	הַצֹּאן	לְעֵינֵי	הַמַּקְלוֹת	אֶת־
kwenye–fimbo	kupata–joto	kwenye–mabirika	mifugo	mbele–ya–macho–ya	fimbo	[alama]
H4731	H3179		H6629		H4731	H0853

Pindi kondoo wenye nguvu katika kundi walipopandana, Yakobo alilaza fito katika mabirika ya maji mbele ya macho ya kundi, ili kwamba washike mimba kati ya fito.

42

לְלָבָן	הָעֲטֻפִים	וְהָיָה	יָשִׂים	לֹא	הַצֹּאן	וּבְהַעֲטִיף
kwa–Labani	dhaifu	na–ikawa	hakuweka	hakuweka	mifugo	Na–wakati–dhaifu
		H1961		H3808	H6629	

לְיַעֲקֹב׃	וְהַקְּשָׁרִים
kwa–Yakobo	na–yenye–nguvu
H3290	H7194

Lakini wakati waliodhaifu walipokuja, hakuweka fito mbele yao. Hivyo wanyama dhaifu wakawa wa Labani, na wenye nguvu wakawa wa Yakobo.

43

וּשְׁפָחוֹת	רַבּוֹת	צֹאן	לוֹ	וַיְהִי־	מְאֹד	מְאֹד	הָאִישׁ	וַיִּפְרֹץ	
na–wajakazi	mingi	mifugo	kwake	na–alikuwa–na	sana	sana	mtu	Na–akaenea	
H8198		H6629		H1961	H3966	H3966	H0376	H6555	

וַחֲמֹרִים׃	וּגְמַלִּים	וַעֲבָדִים
na–punda	na–ngamia	na–watumishi
H2543	H1581	H5650

Mtu huyo akastawi sana. Akawa na kundi kubwa la kondoo, wajakazi na wajoli, ngamia na punda.

Chapter 31

וַיִּשְׁמַע אֶת־ דִּבְרֵי בְנֵי־ לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת [alama] Yakobo amechukua wakisema Labani wana–wa maneno–ya [alama] Na–akasikia H8085 H0853 H1697 H0559 H3947 H3290 H0853 1

כָּל־ אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֶת [alama] amepata vya–baba–yetu na–kutoka–kwa–vilivyokuwa vya–baba–yetu vilivyokuwa vyote H3605 H0001 H0001 H0853

כָּל־ כְּבֵדוֹ הַכָּבֹד מֵאֲשֶׁר הוּא׃ huu utajiri utajiri–wote H2088 H3519 H3605

Basi Yakobo akasikia maneno ya wana wa Labani, wakisema, “Yakobo amechukuwa yote yaliyokuwa ya baba yetu, na ni kutoka katika mali ya baba yetu amepata utajiri wake.”

וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת־ פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃ Na–akaona Yakobo uso–wa Labani na–tazama haukuwa pamoja–naye kama–jana na–juzi H7200 H3290 H6440 H3868 H0369 H2009 H8543 H8032 2

Yakobo akaona mwonekano katika uso wa Labani. Akaona kwamba nia yake imebadilika.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־ אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃ Na–akasema Yahwe kwa kwenye rudi nchi ya–baba–zako na–uzazi–wako na–nitakuwa pamoja–nawe H0559 H3068 H0413 H7725 H0776 H0001 H4138 H1961 3

Kisha Yahwe akamwambia Yakobo, “Rudi katika nchi ya baba zako na ya ndugu zako, nami nitakuwa nawe.”

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה אֶל־ מִפּוּגוֹ צֹאנוֹ׃ Na–akatuma Yakobo Raheli na–akawaita Lea shambani kwenye mifugo–yake H7971 H3290 H7354 H3812 H7121 H0413 H6629 4

Yakobo akatuma kuwaita Raheli na Lea uwandani katika kundi lake la kondoo

וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת־ פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי־ אֵינֶנּוּ אֵלַי כְּתְמֹל שִׁלְשֹׁם וֵאלֹהֵי אָבִי הָיָה עִמָּדִי׃ Na–akasema kwao ninaona [alama] uso–wa baba–yenu kwamba hauko kwangu kama–jana na–juzi lakini–Mungu–wa baba–yangu amekuwa pamoja–nami H0559 H0595 H6440 H0001 H3588 H0369 H0413 H8543 H8032 H0430 H0001 H1961 H5978 5

naye akawambia, “Naona nia ya baba yenu kwangu imebadilika, lakini Mungu wa baba yangu amekuwa nami.

וְאַתֶּנָּה יְדַעְתֶּן כִּי כָּל־ כֹּחִי עָבַדְתִּי אֶת־ אֲבִיכֶן׃ Na–nyinyi mnajua kwamba kwa–nguvu–zangu–zote nilimtumikia [alama] baba–yenu H0001 H3045 H3605 H5647 H0853 6

Nanyi mnajua kwamba ni kwa nguvu zangu zote nimemtumikia baba yenu.

עֲשָׂרֶת	מַשְׂכֻּרְתִּי	אֶת־	וְהֶחֱלֵף	בִּי	חָתַל	וַאֲבִיכֶן	7
mara–kumi	ujira–wangu	[alama]	na–akabadilisha	mimi	amenidanganya	Na–baba–yenu	
H6235	H4909	H0853	H2498			H0001	

:עִמָּדִי	לְהָרַע	אֱלֹהִים	נְתָנוֹ	וְלֹא־	מִנִּים
mimi	kunidhuru	Mungu	hakumruhusu	lakini–hakumruhusu	mara
H5978		H0430	H5414	H3808	H4489

Baba yenu amenidanganya na amebadilisha ujira wangu mara kumi, lakini Mungu hakumruhusu kunidhuru.

הַצֹּאן	כָּל־	וְיָלְדוּ	שְׂכָרֵךְ	יִהְיֶה	נְקֻדִים	יֹאמַר	כֹּה	אִם־	8
mifugo	mifugo–yote	na–walizaa	ujira–wako	itakuwa	wenye–madoa	angesema	hivyo	Kama	
H6629	H3605	H3205	H7939	H1961	H5348	H0559	H3541		

וְיָלְדוּ	שְׂכָרֵךְ	יִהְיֶה	עֲקֻדִּים	יֹאמַר	כֹּה	וְאִם־	נְקֻדִּים
na–walizaa	ujira–wako	itakuwa	wenye–mistari	angesema	hivyo	na–kama	wenye–madoa
H3205	H7939	H1961	H6124	H0559	H3541		H5348

:עֲקֻדִּים	הַצֹּאן	כָּל־
wenye–mistari	mifugo	mifugo–yote
H6124	H6629	H3605

Ikiwa alisema, 'Wanyama wenye mabaka watakuwa ujira wako,' ndipo kondoo wote walipozaa watoto wenye mabaka. Na aliposema, wenye milia watakuwa ujira wako,' ndipo kundi lote lilipozaa watoto wenye milia.

:לִי	וַיִּתֶּן־	אֲבִיכֶם	מִקְנֶה	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיַּצֵּל	9
mimi	na–akanipa	ya–baba–yenu	mifugo	[alama]	Mungu	Na–akaokoa	
	H5414	H0001	H4735	H0853	H0430	H5337	

Kwa njia hii Mungu amemnyang'anya mifugo baba yenu na kunipa mimi.

וָאֵרֶא	עִינַי	וָאֶשָּׂא	הַצֹּאן	יַחֻם	בְּעֵת	וַיְהִי	10
na–nikaona	macho–yangu	na–nikainua	mifugo	kupata–joto	wakati–wa	Na–ikawa	
H7200		H5375	H6629	H3179	H6256	H1961	

נְקֻדִּים	עֲקֻדִּים	הַצֹּאן	עַל־	הָעֻלִּים	הֶעַתֻּדִים	וְהִנֵּה	בַּחֲלֹום
wenye–madoa	wenye–mistari	mifugo	juu–ya	wanaopanda	beberu	na–tazama	katika–ndoto
H5348	H6124	H6629		H5927	H6260	H2009	H2472

:וּבְרֻדִּים
na–wenye–rangi
H1261

Wakati fulani wa majira ya kupandana, niliona katika ndoto mabeberu yaliyowapanda kundi. Mabeberu yalikuwa ya milia, mabaka na madoa.

:הִנֵּנִי	וָאֹמַר	יַעֲקֹב	בַּחֲלֹום	הָאֱלֹהִים	מַלְאַךְ	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	11
Mimi–hapa	na–nikasema	Yakobo	katika–ndoto	wa–Mungu	malaika	kwangu	Na–akasema	
H2009	H0559	H3290	H2472	H0430	H4397	H0413	H0559	

Malaika wa Mungu akaniambia katika ndoto, 'Yakobo.' Nikasema, 'Mimi hapa.'

וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 שָׂא־ inua H5375 נָא tafadhali H4994 עֵינֶיךָ macho–yako וּרְאֵה na–uone H7200 כָּל־ beberu–wote H3605 הָעֲתֵדִים beberu H6260 הָעֳלִים wanaopanda H5927 12

עַל־ juu–ya הַצֹּאן mifugo H6629 עֻקְדִים wenye–mistari H6124 נְקֻדִּים wenye–madoa H5348 וּבְרֻדִּים na–wenye–rangi H1261 כִּי kwa–sababu רָאִיתִי nimeona H7200 אֵת [alama] H0853

כָּל־ vyote H3605 אֲשֶׁר ambavyo לָבָן Labani עָשָׂה anakufanyia לָךְ׃ wewe

Akasema, 'Inua macho yako uone mabeberu wanaolipanda kundi. Wana milia, madoa na na mabaka, kwani nimeona kila jambo Labani analokutendea.

אָנֹכִי Mimi H0595 הָאֵל Mungu–wa H0410 בֵּית־אֵל Betheli H1008 אֲשֶׁר ambapo מָשַׁחְתָּ ulipaka H4886 שָׁם huko H8033 מַצֵּבָה nguzo H4676 אֲשֶׁר ambapo נָדַרְתָּ uliweka–nadhiri H5087 13

מִן־ kutoka הָאָרֶץ nchi H0776 הַזֹּאת hii H2063 וְשׁוּב na–urudi H7725 אֶל־ kwenye H0413 אֶרֶץ nchi H0776

לִי kwangu שָׁם huko H8033 נֶדֶר nadhiri H5088 עַתָּה sasa קוּם inuka צֵא toka H3318

מוֹלַדְתֶּךָ׃ ya–uzazi–wako H4138

Mimi ni Mungu wa Betheli, mahali ulipoitia nguzo mafuta, mahali uliponitolea nadhiri. Basi sasa inuka na uondoke katika nchi hii na kurudi katika nchi uliyozaliwa.

וַתַּעַן Na–akajibu רָחֵל Raheli H7354 וְלֵאָה na–Lea H3812 וַתֹּאמַרְנָה na–wakasema H0559 לוֹ kwake הַעוֹד je–bado–kuna חֵלֶק sehemu לָנוּ kwetu וְנַחֲלָה na–urithi H5159 14

בְּבֵית katika–nyumba–ya אָבִינוּ׃ baba–yetu H0001

Raheli na Lea wakajibu na kumwambia, “Je kuna sehemu yoyote au urithi wetu katika nyumba ya baba yetu?

הֲלֹא Je–si H3808 נָכְרִיּוֹת wageni נֶחְשַׁבְנוּ tunahesabiwa H2803 לוֹ kwake כִּי kwa–sababu מְכָרָנוּ alituuza H4376 וַיֹּאכַל na–akala H0398 גַּם־ pia H1571 אָכוֹל kula H0398 אֶת־ [alama] H0853 15

כַּסְפֵּנוּ׃ fedha–yetu H3701

Je hatutendei kama wageni? Kwa maana ametuuza na kwa ujumla ametapanya pesa zetu.

כִּי kwa–sababu כָּל־ utajiri–wote H3605 הָעָשִׁר utajiri H6239 אֲשֶׁר ambao הִצִּיל aliokoa H5337 אֱלֹהִים Mungu H0430 מֵאָבִינוּ kutoka–kwa–baba–yetu H0001 לָנוּ kwetu 16

וּלְבָנֵינוּ na–kwa–watoto–wetu וְעַתָּה na–sasa כֹּל kila–kitu H3605 אֲשֶׁר ambacho אָמַר alisema H0559 אֱלֹהִים Mungu H0430 אֵלֶיךָ kwako H0413 עֲשֵׂה׃ fanya הוּא ni H1931

Mali zote ambazo sasa Mungu amemnyang'anya baba yetu ni zetu na watoto wetu. Sasa basi, lolote Mungu alilokuambia, fanya.

17

עַל־ juu–ya
נָשָׁיו wake–zake H0802
וְאֶת־ na–pia H0853
בָּנָיו wana–wake
אֶת־ [alama] H0853
וַיִּשָּׂא na–akawainua H5375
יַעֲקֹב Yakobo H3290
וַיָּקָם Na–akainuka

הַגְּמַלִּים׃
ngamia H1581

Kisha Yakobo akainuka na kuwapandisha wanawe na wakeze kwenye ngamia.

18

רְכֻשׁוֹ mali–yake H7399
כָּל־ mali–yake–yote H3605
וְאֶת־ na–pia H0853
מִקְנֵהוּ mifugo–yake H4735
כָּל־ mifugo–yake–yote H3605
אֶת־ [alama] H0853
וַיְנַהֵג Na–akaendesha

אֶל־ kwa H0413
לָבוֹא kwenda H0935
אֲרָם־בְּפַדַּן katika–Padani–Aramu H6307
רָכַשׁ alipata H7408
אֲשֶׁר ambayo
קִנְיָנוֹ alivyopata H7075
מִקְנֵה mifugo H4735
רָכָשׁ alipata H7408
אֲשֶׁר ambayo

כְּנָעַן׃ Kanaani
אֶרֶץ nchi–ya H0776
אָבִיו baba–yake H0001
יִצְחָק Isaka H3327

Akawaongoza mifugo wake wote mbele yake, pamoja na mali zake zote, wakiwemo wanyama aliowapata huko Padani Aramu. Kisha akaenda kuelekea kwa Isaka baba yake katika nchi ya Kanaani.

19

אֶת־ [alama] H0853
רָחֵל Raheli H7354
וַתִּגְנֹב na–akaiba H1589
צֹאנוֹ mifugo–yake H6629
אֶת־ [alama] H0853
לִגְזֹז kunyoa H1494
הָלַךְ alienda H1980
וְלָבָן Na–Labani

לִגְזֹז׃ za–baba–yake H0001
אֲשֶׁר ambazo
הַתְּרָפִים sanamu–za–nyumbani H8655

Labani alipokuwa amekwenda kuwakata manyoya kondoo wake, Raheli akaiba miungu ya nyumba ya baba yake.

20

הִגִּיד kumwambia H5046
בִּלְתִּי kutomwambia H1097
עַל־ kwa
הָאֲרַמִּי Mwaramu H0761
לָבָן wa–Labani
לֵב moyo
אֶת־ [alama] H0853
יַעֲקֹב Yakobo H3290
וַיִּגְנֹב Na–akaiba H1589

הוּא׃ yeye H1931
בָּרַח anakimbia H1272
כִּי kwamba
לוֹ kwake

Yakobo pia akamdanganya Labani Mwarami, kwa kutomtaarifu kwamba anaondoka.

21

אֶת־ [alama] H0853
וַיַּעֲבֹר na–akavuka
וַיָּקָם na–akainuka
לוֹ kwake
אֲשֶׁר־ vilivyokuwa
וְכָל־ na–vitu–vyote H3605
הוּא yeye H1931
וַיִּבְרַח Na–akakimbia H1272

הַגִּלְעָד׃ Gileadi H1568
הָר mlima H2022
פָּנָיו uso–wake H6440
אֶת־ [alama] H0853
וַיָּשֶׂם na–akakaza
הַנָּהָר Mto H5104

Hivyo akaondoka na vyote alivyokuwa navyo na kwa haraka akavuka mto, na akaenda kuelekea nchi ya vilima ya Gileadi.

22

יַעֲקֹב׃ Yakobo H3290
בָּרַח amekimbia H1272
כִּי kwamba
הַשְּׁלִישִׁי ya–tatu H7992
בַּיּוֹם katika–siku H3117
לְלָבָן Labani
וַיֻּגַּד Na–akaelezwa H5046

Siku ya tatu Labani akaambiwa kwamba Yakobo amekimbia.

דֶּרֶךְ	אַחֶרָיו	וַיִּרְדֹּף	עִמּוֹ	אֶחָיו	אֶת־	וַיִּקַּח	23
safari	nyuma–yake	na–akamfuatia	pamoja–naye	ndugu–zake	[alama]	Na–akachukua	
H1870		H7291		H0251	H0853	H3947	

הַגִּלְעָד׃	בְּהַר	אֹתוֹ	וַיַּדְבֵּק	יָמִים	שִׁבְעַת	
Gileadi	katika–mlima	yeye	na–akampata	siku	ya–siku–saba	
H1568	H2022	H0853	H1692	H3117	H7651	

Hivyo akawachukua ndugu zake pamoja naye na kumfuatia kwa safari ya siku saba. Akampata katika nchi ya vilima ya Gileadi.

לוֹ	וַיֹּאמֶר	הַלָּיְלָה	בַּחֲלֹם	הָאֲרַמִּי	לָבָן	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיָּבֹא	24
kwake	na–akasema	ya–usiku	katika–ndoto	Mwaramu	Labani	kwa	Mungu	Na–akaja	
	H0559	H3915	H2472	H0761		H0413	H0430	H0935	

רָע׃	עַד־	מִטּוֹב	יַעֲקֹב	עִם־	תְּדַבֵּר	פֶּן־	לְךָ	הִשָּׁמֶר
baya	hadi	kutoka–jema	Yakobo	pamoja–na	kuongea	usije	kwako	jihadhari
	H5704		H3290		H1696	H6435		H8104

Basi Mungu akaja kwa Labani Mwarami katika ndoto usiku na kumwambia, “Ujiadhari kumwambia Yakobo jambo lolote liwe jema au baya.”

אָהֳלוֹ	אֶת־	תָּקַע	וְיַעֲקֹב	יַעֲקֹב	אֶת־	לָבָן	וַיַּשֵּׂג	25
hema–lake	[alama]	alikuwa–amepiga	na–Yakobo	Yakobo	[alama]	Labani	Na–akampata	
H0168	H0853	H8628	H3290	H3290	H0853		H5381	

הַגִּלְעָד׃	בְּהַר	אֶחָיו	אֶת־	תָּקַע	וְלָבָן	בָּהָר	
Gileadi	katika–mlima	ndugu–zake	[alama]	akapiga	na–Labani	katika–mlima	
H1568	H2022	H0251	H0854	H8628		H2022	

Labani akampata Yakobo. Basi Yakobo alikuwa amepiga hema yake katika nchi ya vilima. Labani pia akapiga kambi pamoja na ndugu zake katika nchi ya kilima ya Gileadi.

לְבָבִי	אֶת־	וַתְּנַהֵג	עָשִׂיתָ	מֶה	לְיַעֲקֹב	לָבָן	וַיֹּאמֶר	26
moyo–wangu	[alama]	na–ukaiba	umefanya	nini	kwa–Yakobo	Labani	Na–akasema	
H3824	H0853	H1589		H4100	H3290		H0559	

חָרֶב׃	כִּשְׁבִיוֹת	בְּנֹתַי	אֶת־	וַתְּנַהֵג	
ya–upanga	kama–mateka	binti–zangu	[alama]	na–ukawaendesha	
H2719	H7617	H1323	H0853		

Labani akamwambia Yakobo, “Umefanya nini, kwamba umewachukua binti zangu kama mateka wa vita?

לִּי	הִגַּדְתָּ	וְלֹא־	אֹתִי	וַתְּנַהֵג	לְבָרֵחַ	נַחְבֵּאתָ	לָמָּה	27
mimi	kuniambia	na–hauku	mimi	na–ukaniibia	kukimbia	ulijificha	Kwa–nini	
	H5046	H3808	H0853	H1589	H1272	H2244	H4100	

וּבְכִנּוֹר׃	בְּתֹף	וּבְשִׁרִים	בְּשִׂמְחָה	וָאֲשַׁלְּחֲךָ	
na–kwa–kinubi	kwa–ngoma	na–kwa–nyimbo	kwa–furaha	na–ningekuondoa	
H3658	H8596		H8057	H7971	

Kwa nini umekimbia kwa siri na kunihadaa kwa kutokuniambia? Ningekuruhusu uondoke kwa sherehe na kwa nyimbo, kwa matari na vinubi.

הִסְכַּלְתָּ	עַתָּה	וְלִבְנֹתָי	לְבָנַי	לְנַשֵּׁק	נְטַשְׁתַּנִי	וְלֹא		28
umefanya–kijinga	sasa	na–binti–zangu	wana–wangu	kuwabusu	hukuniacha	Na–hukuniacha		
H5528	H6258	H1323			H5203	H3808		

עָשְׂו׃
kufanya

Haukuniacha niwabusu wajukuu wangu na binti zangu kwa kuwaaga. Basi umefanya upumbavu.

אֲבִיכֶם	וֵאלֹהֵי	רָע	עִמָּכֶם	לַעֲשׂוֹת	יָדִי	לְאֵל	יֶשׁ־	29
baba–yenu	lakini–Mungu–wa	ubaya	nyinyi	kukufanyia	mkono–wangu	kwa–nguvu–ya	yako	
H0001	H0430				H3027	H0410	H3426	

יַעֲקֹב	עִם־	מִדַּבֵּר	לְךָ	הִשָּׁמֶר	לֵאמֹר	אִתָּי	אָמַר	וְאֶמֶשׁ
Yakobo	pamoja–na	kuongea	kwako	jihadhari	akisema	kwangu	alisema	jana–usiku
H3290		H1696		H8104	H0559	H0413	H0559	H0570

רָע׃	עַד־	מִטּוֹב
baya	hadi	kutoka–jema
	H5704	

Iko katika uwezo wangu kukudhuru, lakini Mungu wa baba yako alisema nami usiku wa leo na kuniambia, 'Jiadhari usimwambie Yakobo neno la heri wala shari.'

אָבִיךָ	לְבֵית	נִכְסַפְתָּה	נִכְסֹף	כִּי־	הָלַכְתָּ	הָלֹךְ	וְעַתָּה	30
baba–yako	nyumba–ya	ulitamani	kutamani	kwa–sababu	umeondoka	kuondoka	Na–sasa	
H0001		H3700	H3700		H1980	H1980	H6258	

אֱלֹהָי׃	אֶת־	נָגַבְתָּ	לָמָּה	
miungu–yangu	[alama]	uliiba	kwa–nini	
H0430	H0853	H1589	H4100	

Na sasa, umeondoka kwa sababu umeitamani sana nyumba ya baba yako. Lakini kwa nini umeiba miungu yangu?

אָמַרְתִּי	כִּי	רֻדֹּתִי	כִּי	לְלָבָן	וַיֹּאמֶר	יַעֲקֹב	וַיַּעַן	31
nilisema	kwa–sababu	niliogopa	kwa–sababu	kwa–Labani	na–akasema	Yakobo	Na–akajibu	
H0559		H3372			H0559	H3290		

מֵעִמִּי׃	בְּנוֹתֶיךָ	אֶת־	תִּגְזֹל	פֶּן־
kutoka–kwangu	binti–zako	[alama]	utawanyanganya	labda
	H1323	H0853	H1497	H6435

Yakobo akajibu na kumwambia Labani, “Ni kwa sababu niliogopa na kudhani kuwa ungeninyang'anya binti zako kwa nguvu ndiyo maana nikaondoka kwa siri.

אַחֶינוּ	נֶגֶד	יְחֵיֶה	לֹא	אֱלֹהֶיךָ	אֶת־	תִּמְצָא	אֲשֶׁר	עִם	32
ndugu–zetu	mbele–ya	ataishi	hata	miungu–yako	[alama]	utampata	ambaye	pamoja–na	
H0251	H5048	H2421	H3808	H0430	H0853	H4672			

יַעֲקֹב	יָדַע	וְלֹא־	לָךְ	וְקַח־	עִמָּדִי	מֶה	לְךָ	הַכֶּר־
Yakobo	hakujua	na–hakujua	kwako	na–uchukue	pamoja–nami	nini	kwako	jitambue
H3290	H3045	H3808		H3947	H5978	H4100		

גְּנָבָתַם׃	רָחֵל	כִּי
aliiba	Raheli	kwamba
H1589	H7354	

Yeyote aliyeiiba miungu yako hataendelea kuishi. Mbele ya ndugu zetu, onesha chochote kilichochako nilichonacho na uchukue.” Kwa maana Yakobo hakujua kwamba Raheli alikuwa ameviiba.

וּבְאָהֳלֹ
na–katika–hema–la
H0168

לֵאָה
Lea
H3812

וּבְאָהֳלֹ
na–katika–hema–la
H0168

וְיַעֲקֹב
Yakobo
H3290

בְּאָהֳלֹ
katika–hema–la
H0168

לָבָן
Labani
H3812

וַיָּבֹא
Na–akaingia
H0935

33

לֵאָה
Lea
H3812

מֵאָהֳלֹ
kutoka–hema–la
H0168

וַיֵּצֵא
na–akatoka
H3318

מָצָא
hakupata
H4672

וְלֹא
na–hakupata
H3808

הָאֱמָהֹת
wajakazi
H0519

שְׁתֵּי
wajakazi–wawili
H8147

רָחֵל׃
Raheli
H7354

בְּאָהֳלֹ
katika–hema–la
H0168

וַיָּבֹא
na–akaingia
H0935

Labani akaingia katika hema ya Yakobo, katika hema ya Lea, na katika hema za wale wajakazi wawili, lakini hakuviona. Akatoka katika hema ya Lea na kuingia katika hema ya Raheli.

בְּכֹר
katika–tandiko

וַתְּשַׂמֵּם
na–akaziweka

הַתְּרָפִים
sanamu–za–nyumbani
H8655

אֶת־
[alama]
H0853

לָקְחָה
alikuwa–amechukua
H3947

וְרָחֵל
Na–Raheli
H7354

34

הָאָהֳלֹ
hema
H0168

כָּל־
hema–lote
H3605

אֶת־
[alama]
H0853

לָבָן
Labani

וַיְמַשֵּׁשׁ
na–akapapasa
H4959

עַל־יֵהֶם
juu–yake

וַתֵּשֶׁב
na–akakaa
H3427

הַגָּמָל
la–ngamia
H1581

מָצָא׃
hakupata
H4672

וְלֹא
na–hakupata
H3808

Basi Raheli alikuwa ameichukua miungu ya nyumbani, na kuiweka katika ngozi ya ngamia, na kukaa juu yake. Labani akatafuta katika hema yote, lakini hakuiona.

לֹוא
si
H3808

כִּי
kwa–sababu

אֲדֹנִי
bwana–wangu
H0113

בְעֵינֶי
machoni–pa

יִחַר׀
kasirike
H2734

אַל־
isi
H0408

אָבִיהָ
baba–yake
H0001

אֶל־
kwa
H0413

וַתֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

35

וַיְחַפֵּשׂ
na–akatafuta
H2664

לִי
kwangu

נָשִׁים
ya–wanawake
H0802

דֶּרֶךְ
njia
H1870

כִּי־
kwa–sababu

מִפָּנָיִךְ
mbele–yako
H6440

לָקוּם
kuinuka

אוּכַל׀
naweza
H3201

הַתְּרָפִים׃
sanamu–za–nyumbani
H8655

אֶת־
[alama]
H0853

מָצָא
hakupata
H4672

וְלֹא
na–hakupata
H3808

Akamwambia baba yake, “Usikasirike, bwana wangu, kwamba siwezi kusimama mbele yako, kwani nipo katika kipindi changu.” Hivyo akatafuta lakini hakuiona miungu ya nyumbani mwake.

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

יַעֲקֹב׀
Yakobo
H3290

וַיִּעַן
na–akajibu

בְּלָבָן
na–Labani

וַיִּרֶב
na–akashindana
H7378

לְיַעֲקֹב
kwa–Yakobo
H3290

וַיִּחַר
Na–ikakasirika
H2734

36

דָּלַקְתָּ
umenifuatia–kwa–joto
H1814

כִּי
kwamba

חַטָּאתִי
dhambi–yangu

מָה
nini
H4100

פָּשְׁעִי׀
kosa–langu
H6588

מַה־
nini
H4100

לְלָבָן
kwa–Labani

אַחֲרָי׃
nyuma–yangu

Yakobo akakasirika na kuojiana na Labani. Akamwambia, “Kosa langu ni nini? Dhambi yangu ni ipi, hata ukanifuatia kwa ukali?

מָצָאתָ	מַה־	כֵּלַי	כָּל־	אֶת־	מִשַּׁשְׁתָּ	כִּי־	37
umepata	nini	vitu–vyangu	vitu–vyangu–vyote	[alama]	umepapasa	kwa–sababu	
H4672	H4100	H3627	H3605	H0853	H4959		

וְאַחֶיךָ	אַחַי	נֶגֶד	כֹּה	שִׂים	בֵּיתֶךָ	כְּלֵי־	מִכֹּל
na–ndugu–zako	ndugu–zangu	mbele–ya	hapa	weka	nyumba–yako	vitu–vya	kutoka–vitu–vyote
H0251	H0251	H5048	H3541			H3627	H3605

שְׁנֵינוּ׃	בֵּין	וְיוֹכִיחוּ
yetu–sisi–wawili	kati	na–waamue
H8147	H0996	H3198

Kwa maana umechunguza mali zangu zote. Umeona nini kati ya kitu chochote cha nyumbani mwako? Viweke hapa mbele ya ndugu zetu, ili waamue kati yetu wawili.

לֹא	וְעִזֶּךָ	רְחֵלֶיךָ	עִמָּךְ	אָנֹכִי	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	זֶה	38
hawa	na–mbuzi–jike–zako	kondoo–jike–zako	pamoja–nawe	mimi	miaka	miaka–ishirini	Hizi	
H3808	H5795	H7353		H0595	H8141	H6242	H2088	

אָכָלְתִּי׃	לֹא	צֹאנֶךָ	וְאֵילֵי	שִׁכֵּלוֹ
nilikula	si	wa–mifugo–yako	na–kondoo–dume	kuharibika
H0398	H3808	H6629		

Kwa miaka ishirini nimekuwa nawe. Kondoo wako na mbuzi wako hawakutoa mimba, wala sikula dume lolote la kondoo katika wanyama wako.

מִיָּדִי	אֲחַטֶּנָּה	אָנֹכִי	אֵלֶיךָ	הֵבֵאתִי	לֹא־	טְרֵפָה	39
kutoka–mkononi–mwangu	nilibeba–hasara	mimi	kwako	nilikuletea	si	Aliyeraruliwa	
H3027	H2398	H0595	H0413	H0935	H3808	H2966	

לָיְלָה׃	וּגְנֻבְתִּי	יוֹם	גְּנֻבְתִּי	תְּבַקֶּשָׁנָּה
usiku	na–iliyoibwa	mchana	iliyoibwa	ulitaka
H3915	H1589	H3117	H1589	H1245

Kilichoraruliwa na hayawani sikukuletea. Badala yake, nilichukua upotevu huo, kwamba wameibwa mchana au usiku.

שְׁנָתִי	וַתִּדַּד	בַּלָּיְלָה	וְקֶרַח	חֹרֶב	אֲכָלַנִי	בַּיּוֹם	הָיָיתִי	40
usingizi–wangu	na–ikakimbia	usiku	na–baridi	joto	ikilinila	mchana	nilikuwa	
H8142	H5074	H3915	H7140		H0398	H3117	H1961	

מֵעֵינָי׃
kutoka–machoni–pangu

Nilikuwepo wakati wote; mchana joto lilinipata, na baridi wakati wa usiku; na sikupata usingizi.

עֶשְׂרֵה	אַרְבַּע־	עֲבַדְתִּיךָ	בְּבֵיתֶךָ	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	לִי	זֶה־	41
nne	kumi–na	nilikutumikia	katika–nyumba–yako	miaka	miaka–ishirini	kwangu	Hizi	
H6240	H0702	H5647		H8141	H6242		H2088	

וַתַּחֲלֵף	בְּצֹאנֶךָ	שָׁנִים	וְשֵׁשׁ	בִּנֹתֶיךָ	בִּשְׁתֵּי	שָׁנָה
na–ulibadilisha	kwa–mifugo–yako	miaka	na–sita	binti–zako	kwa–binti–zako–wawili	miaka
H2498	H6629	H8141	H8337	H1323	H8147	H8141

מְנָיִם׃	עֲשָׂרֶת	מַשְׂכֻּרְתִּי	אֶת־	
mara	mara–kumi	ujira–wangu	[alama]	
H4489	H6235	H4909	H0853	

Miaka hii ishirini nimekuwa katika nyumba yako. Nilikufanyia kazi miaka kumi na nne kwa ajili ya binti zako wawili, na miaka sita kwa ajili ya wanyama wako. Umebadili ujira wangu mara kumi.

42	לוּלֵי	אֱלֹהֵי	אָבִי	אֱלֹהֵי	אַבְרָהָם	וּפַחַד	יִצְחָק	הָיָה
	Kama–si	Mungu–wa	baba–yangu	Mungu–wa	Ibrahimu	na–Hofu–ya	Isaka	angekuwa
	H3884	H0430	H0001	H0430	H0085	H6343	H3327	H1961

לִי	כִּי	עַתָּה	רֵיקָם	שִׁלַּחְתָּנִי	אֶת־	עָנְיִי	וְאֶת־
kwangu	hakika	sasa	mikono–mitupu	ungeniacha–niende	[alama]	taabu–yangu	na–pia
		H6258	H7387	H7971	H0853	H6040	H0853

יְגַעַ	כַּפַּי	רָאָה	אֱלֹהִים	וַיּוֹכַח	אֲמֶשׁ׃
kazi–ya	mikono–yangu	aliiona	Mungu	na–akakemea	jana–usiku
H3018	H3709	H7200	H0430	H3198	H0570

Isipokuwa Mungu wa baba yangu, Mungu wa Ibrahimu, yule Isaka anayemwofu, amekuwa nami, bila shaka sasa ungenipeleka mikono mitupu. Mungu ameliona teso langu na jinsi nilivyofanya kazi kwa bidii, na hivyo akakukemea usiku wa leo.

43	וְהַבָּנִים	בְּנֹתַי	הַבָּנוֹת	יַעֲקֹב	אֶל־	וַיֹּאמֶר	לָבָן	וַיַּעַן
	na–watoto	ni–binti–zangu	binti	Yakobo	kwa	na–akasema	Labani	Na–akajibu
		H1323	H1323	H3290	H0413	H0559		

לִי־	רֹאֶה	אַתָּה	אֲשֶׁר־	וְכֹל	צֹאנִי	וְהַצֹּאן	בָּנַי
kwangu	unaona	wewe	unavyoviona	na–vyote	ni–mifugo–yangu	na–mifugo	ni–watoto–wangu
	H7200			H3605	H6629	H6629	

אֲשֶׁר	לִבְנֵיהֶן	אוֹ	הַיּוֹם	לָאֵלֶּה	אֶעֱשֶׂה	מֶה־	וְלִבְנֹתַי	הֽוּא
ambao	kwa–watoto–wao	au	leo	kwa–hawa	nitafanya	nini	na–kwa–binti–zangu	ni
			H3117	H0428		H4100	H1323	H1931

יָלָדוּ׃
wamezaa
H3205

Labani akajibu na kumwambia Yakobo, “Mabinti hawa ni mabinti zangu, wajukuu ni wajukuu wangu, na wanyama ni wanyama wangu. Yote uyaonayo ni yangu. Lakini nitafanya nini leo kwa hawa binti zangu, au kwa watoto wao waliowazaa?

44	בִּינִי	לְעֵד	וְהָיֶה	וָאָתָּה	אֲנִי	בְּרִית	נִכְרְתָה	לְכָה	וְעַתָּה
	kati–yangu	shahidi	na–liwe	na–wewe	mimi	agano	na–tufanye	njoo	Na–sasa
	H0996	H5707	H1961		H0589	H1285	H3772	H3212	H6258

וּבֵינֶךָ׃
na–kati–yako
H0996

Hivyo sasa, na tufanye agano, wewe nami, na liwe shahidi kati yangu nawe.”

45	מַצֵּבָה׃	וַיְרִימֻהָ	אָבֶן	יַעֲקֹב	וַיִּקַּח
	nguzo	na–akaliinua	jiwe	Yakobo	Na–akachukua
	H4676		H0068	H3290	H3947

Hivyo Yakobo akachukua jiwe na kuliweka kama nguzo.

46	אֲבָנִים	וַיִּקְחוּ	אֲבָנִים	לִקְטוּ	לְאֶחָיו	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר
	mawe	na–wakachukua	mawe	kusanyeni	kwa–ndugu–zake	Yakobo	Na–akasema
	H0068	H3947	H0068	H3950	H0251	H3290	H0559

וַיַּעֲשׂוּ־	גָל	וַיֹּאכְלוּ	שָׁם	עַל־	הַגָּל׃
na–wakafanya	lundo	na–wakala	huko	juu–ya	lundo
	H1530	H0398	H8033		H1530

Yakobo akawambia ndugu zake, “Kusanyeni mawe.” Hivyo wakachukua mawe na kufanya rundo. Kisha wakala pale kati ya lile rundo.

47 וַיִּקְרָא־ Na–akaliita H7121 לָבָן Labani יְגַר שָׂהֲדוּתָא Yegari–Sahadutha יַעֲקֹב na–Yakobo H3290 קָרָא aliita H7121 לוֹ hilo גַּלְעֵד׃ Galeedi H1567

Labani aliliita Yega Saha Dutha, lakini Yakobo akaiita Galeedi

48 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 לָבָן Labani הַגַּל lundo H1530 הַזֶּה hili H2088 עֵד shahidi H5707 בֵּינִי kati–yangu H0996 וּבֵינֶךָ na–kati–yako H0996 הַיּוֹם leo H3117 עַל־ kwa–sababu–ya

כֵּן hivyo קָרָא־ aliita H7121 שְׁמוֹ jina–lake H8034 גַּלְעֵד׃ Galeedi H1567

Labani akasema, “Rundo hili ni shahidi kati yangu nawe leo.” Kwa hiyo jina lake likaitwa Galedi.

49 וְהַמִּצְפָּה Na–Mispa H4709 אָשֶׁר ambapo אָמַר alisema H0559 יִצֶף alinde H6822 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּינִי kati–yangu H0996 וּבֵינֶךָ na–kati–yako H0996 כִּי wakati נִסָּתֵר tumefichana H5641

אִישׁ mtu H0376 מֵרֵעֵהוּ׃ kutoka–kwa–mwenzake H7453

Inaitwa pia Mispa, kwa sababu Labani alisema, “Yahwe na atuangalie mimi nawe, tunapokuwa hatuonani.

50 אִם־ Kama תְּעַנֶּה utawatesa אֶת־ [alama] בְּנֹתַי binti–zangu H1323 וְאִם־ na–kama קַח utachukua H3947 נָשִׁים wake H0802 עַל־ mbali–na בְּנֹתַי binti–zangu H1323

אֵין hakuna H0369 אִישׁ mtu H0376 עִמָּנוּ pamoja–nasi רְאֵה tazama H7200 אֱלֹהִים Mungu H0430 עֵד shahidi H5707 בֵּינִי kati–yangu H0996 וּבֵינֶךָ׃ na–kati–yako H0996

Ikiwa utawatesa binti zangu, au ikiwa utachukua wanawake wengine mbali na binti zangu, japokuwa hakuna mwingine yupo nasi, tazama, Mungu ni shahidi kati yangu nawe.”

51 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 לָבָן Labani לְיַעֲקֹב kwa–Yakobo H3290 וְהִנֵּה Tazama H2009 הַגַּל lundo H1530 הַזֶּה hili H2088 וְהִנֵּה na–tazama H2009 הַמַּצֵּבָה nguzo H4676 אֲשֶׁר ambayo

יָרֵיתִי niliinua בֵּינִי kati–yangu H0996 וּבֵינֶךָ׃ na–kati–yako H0996

Labani akamwambia Yakobo, Tazama rundo hili, na tazama nguzo, nililoliweka kati yako nami.

52 עֵד Shahidi H5707 הַגַּל lundo H1530 הַזֶּה hili H2088 וְעֵדָה na–shahidi הַמַּצֵּבָה nguzo H4676 אִם־ kama אֲנִי mimi H0589 לֹא־ sita H3808 אֶעֱבָר kuvuka אֵלַיִךְ kwako H0413 אֶת־ [alama] H0853

הַמַּצֵּבָה nguzo H4676 וְאֶת־ na–pia H0853 הַזֶּה hili H2088 הַגַּל lundo H1530 אֶת־ [alama] H0853 אֵלַי kwangu H0413 תַּעֲבֹר kuvuka לֹא־ huta H3808 אַתָּה wewe וְאִם־ na–kama הַזֶּה hili H2088 הַגַּל lundo H1530

הַזֹּאת hii H2063 לְרָעָה׃ kwa–ubaya

Rundo hili ni shahidi, na nguzo ni shahidi, kwamba sitapita rundo hili kuja kwako, na kwamba wewe hautapita rundo hili kuja kwangu, kwa madhara.

53

אֱלֹהֵי	אַבְרָהָם	וֵאלֹהֵי	נָחוֹר	יִשְׁפְּטוּ	בֵּינֵינוּ	אֱלֹהֵי	אֲבִיהֶם
Mungu-wa	Ibrahimu	na-Mungu-wa	Nahori	watuamue	kati-yetu	Mungu-wa	baba-yao
H0430	H0085	H0430	H5152	H8199	H0996	H0430	H0001

וַיִּשָּׁבַע	יַעֲקֹב	בְּפַחַד	אָבִיו	יִצְחָק׃
na-akaapa	Yakobo	kwa-Hofu-ya	baba-yake	Isaka
H7650	H3290	H6343	H0001	H3327

Mungu wa Ibrahimu, na mungu wa Nahori, miungu ya baba zao, waamue kati yetu.”Yakobo akaapa kwa Hofu ya Isaka baba yake.

54

וַיִּזְבַּח	יַעֲקֹב	זִבְחוֹ	בָּהָר	כְּתִקְלִמָּה	וַיִּקְרָא	לְאֶחָיו	לֶאֱכָל־	לֶחֶם
Na-akachinja	Yakobo	dhabihu	katika-mlima	katika-mlima	na-akawaita	ndugu-zake	kula	mkate
H2076	H3290	H2077	H2022	H2022	H7121	H0251	H0398	H3899

וַיַּאכְלוּ	לֶחֶם	וַיָּלִינוּ	בָּהָר׃
na-wakala	mkate	na-wakalala	katika-mlima
H0398	H3899		H2022

Yakobo akatoa sadaka juu ya mlima na akawaita ndugu zake kula chakula. Walikula na kukaa usiku kucha juu ya mlima.

55

וְלִבְנוֹתָיו	לְבָנָיו	וַיְנַשֵּׁק	בַּבֹּקֶר	לָבָן	וַיַּשְׁכֵּם
na-binti-zake	wana-wake	na-akawabusu	asubuhi	Labani	Na-akaamka-mapema
H1323			H1242		H7925

לִמְקֹמוֹ׃	לָבָן	וַיָּשָׁב	וַיֵּלֶךְ	אָתָם	וַיְבָרֶךְ
mahali-pake	Labani	na-akarudi	na-akaenda	wao	na-akawabariki
H4725		H7725	H3212	H0853	H1288

Labani akaamka asubuhi na mapema, akawabusu wajuu zake na binti zake na kuwabariki. Kisha Labani akaondoka na kurudi kwake.

Chapter 32

אֱלֹהִים׃	מַלְאֲכֵי	בּוֹ	וַיִּפְגְּעוּ־	לְדַרְכּוֹ	הָלַךְ	וְיַעֲקֹב	1
wa-Mungu	malaika	naye	na-wakamkutana	njiani-mwake	akaenda	Na-Yakobo	
H0430	H4397		H6293	H1870	H1980	H3290	

Yakobo pia akaendelea na safari yake, na malaika wa Mungu wakakutana naye.

שֵׁם־	וַיִּקְרָא	זֶה	אֱלֹהִים	מַחֲנֵה	רָאָם	כַּאֲשֶׁר	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר	2
jina-la	na-akakiita	hii	Mungu	kambi-ya	alipowaona	alipowaona	Yakobo	Na-akasema	
H8034	H7121	H2088	H0430	H4264	H7200		H3290	H0559	

הַמָּקוֹם	הַהוּא	מַחֲנָיִם׃	פ
mahali	pale	Mahanaimu	[aya]
H4725	H1931	H4266	

Yakobo alipowaona, akasema, “Hii ni kambi ya Mungu,” hivyo akapaita mahali pale Mahanaimu.

שֵׂעִיר	אַרְצָה	אֲחִיו	עֵשָׂו	אֶל־	לְפָנָיו	מַלְאָכִים	יַעֲקֹב	וַיִּשְׁלַח	3
Seiri	nchi-ya	kaka-yake	Esau	kwa	mbele-yake	wajumbe	Yakobo	Na-akatuma	
	H0776	H0251	H6215	H0413	H6440	H4397	H3290	H7971	

אֱדוֹם׃	שְׂדֵה
Edomu	sehemu-ya
H0123	

Yakobo akatuma wajumbe mbele yake waende kwa Esau ndugu yake katika nchi ya Seiri, katika eneo la Edomu.

4

כֹּה
hivyo
H3541

לְעֵשָׂו
kwa-Esau
H6215

לַאדֹנִי
kwa-bwana-wangu
H0113

תֹּאמְרוּן
mtasema
H0559

כֹּה
hivyo
H3541

לֵאמֹר
akisema
H0559

אֹתָם
wao
H0853

וַיְצַו
Na-akawaamuru
H6680

וָאֵחָר
na-nimekawia
H0309

גַּרְתִּי
nimekaa-kama-mgeni
H1581

לָבָן
Labani
H3290

עִם־
pamoja-na

יַעֲקֹב
Yakobo
H3290

עַבְדְּךָ
mtumishi-wako
H5650

אָמַרְתִּי
amesema
H0559

עַד־
mpaka
H5704

עָתָּה׃
sasa
H6258

Aliwaagiza, kusema, “Hivi ndivyo mtakavyosema kwa bwana wangu Esau: Hivi ndivyo mtumishi wako Yakobo asemavyo: 'Nimekuwa nikikaa na Labani, naye amekawilisha kurudi kwangu hata sasa.

5

וָאֱשְׁלְחָה
na-nimetuma
H7971

וְשִׁפְחָה
na-mjakazi
H8198

וְעֶבֶד
na-mtumishi
H5650

צֹאן
kondoo
H6629

וַחֲמֹור
na-punda
H2543

שׁוֹר
ng'ombe
H7794

לִי
kwangu

וַיְהִי־
Na-ninaye
H1961

בְּעֵינֶיךָ׃
machoni-pako

חֵן
kibali
H2580

לִמְצֹא־
kupata
H4672

לַאדֹנִי
bwana-wangu
H0113

לְהַגִּיד
kumwambia
H5046

Nina ng'ombe, punda, na kondoo, wajori na wajakazi. Nimetuma ujumbe huu kwa bwana wangu, ili kwamba nipate kibali mbele zako.”

6

עֵשָׂו
Esau
H6215

אֶל־
kwa
H0413

אָחִיךָ
kaka-yako
H0251

אֶל־
kwa
H0413

בָּאנוּ
tulifika
H0935

לֵאמֹר
wakisema
H0559

יַעֲקֹב
Yakobo
H3290

אֶל־
kwa
H0413

הַמַּלְאָכִים
wajumbe
H4397

וַיָּשֻׁבוּ
Na-wakarudi
H7725

עִמּוֹ׃
pamoja-naye

אִישׁ
watu
H0376

מֵאוֹת
nne
H3967

וְאַרְבַּע־
na-mia
H0702

לִקְרָאתְךָ
kukuonana
H7125

הֹלֵךְ
anakuja
H1980

וְגַם
na-pia
H1571

Wajumbe wakarudi kwa Yakobo na kusema, “Tulikwenda kwa Esau ndugu yako. Anakuja kukulaki, na watu mia nne pamoja naye.”

7

אֲשֶׁר־
ambao

הָעָם
watu

אֶת־
[alama]
H0853

וַיַּחַץ
na-akagawanya
H2673

לֹו
kwake

וַיֵּצֶר
na-akataabika
H3334

מְאֹד
sana
H3966

יַעֲקֹב
Yakobo
H3290

וַיִּירָא
Na-akaogopa
H3372

מַחֲנֹות׃
makambi
H4264

לִשְׁנֵי
makambi-mawili
H8147

וְהַגְּמַלִּים
na-ngamia
H1581

הַבָּקָר
ng'ombe
H1241

וְאֶת־
na-pia
H0853

הַצֹּאן
kondoo
H6629

וְאֶת־
na-pia
H0853

אִתֹּו
pamoja-naye
H0854

Ndipo Yakobo alipoogopa sana na kutaabika. Hivyo akagawanya watu aliokuwa nao katika kambi mbili, na kondoo pia, mbuzi na ngamia.

8

הַמַּחֲנֶה
kambi
H4264

וְהָיָה
na-itakuwa
H1961

וְהִכָּהוּ
na-akaipiga
H5221

הָאַחַת
moja
H0259

הַמַּחֲנֶה
kambi
H4264

אֶל־
kwenye
H0413

עֵשָׂו
Esau
H6215

בָּא
atakuja
H0935

אִם־
kama

וַיֹּאמֶר
Na-akasema
H0559

לִפְלֵיטָה׃
kwa-wokovu
H6413

הַנִּשְׁאָר
iliyobaki
H7604

Akasema, “Ikiwa Esau ataishambulia kambi moja, ndipo kambi nyingine itakaposalimika.”

9

יִצְחָק	אָבִי	וֵאלֹהֵי	אַבְרָהָם	אָבִי	אֱלֹהֵי	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר
Isaka	baba–yangu	na–Mungu–wa	Ibrahimu	baba–yangu	Mungu–wa	Yakobo	Na–akasema
H3327	H0001	H0430	H0085	H0001	H0430	H3290	H0559

וְאִיטִיבָה	וּלְמוֹלַדְתֵּךְ	לְאַרְצֵךְ	שׁוּב	אֵלַי	הָאֹמֵר	יְהוָה
na–nitakutendea–mema	na–uzazi–wako	nchi–yako	rudi	kwangu	uliyesema	Yahwe
H3190	H4138	H0776	H7725	H0413	H0559	H3068

עִמָּךְ׃
pamoja–nawe

Yakobo akasema, “Mungu wa baba yangu Ibrahimu, na Mungu wa baba yangu Isaka, Yahwe, uliyeniambia, 'Rudi katika nchi yako na kwa jamaa yako, nami nitakustawisha,'

10

אֶת־	עָשִׂיתָ	אֲשֶׁר	הָאֱמֶת	וּמִכָּל־	הַחֲסָדִים	מִכֹּל	קָטֹנְתִּי
[alama]	umemfanyia	ambao	uaminifu	na–uaminifu–wote	wema	wema–wote	sistahili
H0854			H0571	H3605		H3605	H6994

וְעַתָּה	הַזֶּה	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עָבַרְתִּי	בְּמַקְלִי	כִּי	עַבְדֶּךָ
na–sasa	hii	Yordani	[alama]	nilivuka	kwa–fimbo–yangu	kwa–sababu	mtumishi–wako
H6258	H2088	H3383	H0853		H4731		H5650

מַחֲנוֹת׃	לִשְׁנֵי	הָיִיתִי
makambi	makambi–mawili	nimekuwa
H4264	H8147	H1961

Mimi sistahili matendo yako yote ya agano la uaminifu na ustahilifu wote uliomfanyia mtumishi wako. Kwa maana nilikuwa na fimbo tu nilipovuka mto huu wa Yordani, na sasa nimekuwa matuo mawili.

11

כִּי־	עֵשָׂו	מִיַּד	אָחִי	מִיַּד	נָא	הַצִּילֵנִי
kwa–sababu	Esau	kutoka–mkono–wa	kaka–yangu	kutoka–mkono–wa	tafadhali	niokoe
	H6215	H3027	H0251	H3027	H4994	H5337

בָּנִים׃	עַל־	אֵם	וְהַכַּנִי	יָבוֹא	פֶּן־	אֹתוֹ	אָנֹכִי	יָרֵא
watoto	pamoja–na	mama	na–atanipiga	atakuja	labda	yeye	mimi	ninaogopa
		H0517	H5221	H0935	H6435	H0853	H0595	H3373

Tafadhari niokoe kutoka katika mikono ya ndugu yangu, mikono ya Esau, kwa maana namwogopa, kwamba atakuja na kunishambulia mimi na wamama na watoto.

12

אֶת־	וְשַׂמְתָּ	עִמָּךְ	אֵיטִיב	הֵיטֵב	אָמַרְתָּ	וְאַתָּה
[alama]	na–nitauweka	pamoja–nawe	nitakutendea–mema	hakika	ulisema	Na–wewe
H0853			H3190	H3190	H0559	

מֵרֹב׃	יִסָּפֵר	לֹא־	אֲשֶׁר	הַיָּם	כְּחוֹל	זַרְעֲךָ
kwa–wingi	hesabika	hau	ambao	wa–bahari	kama–mchanga	uzao–wako
H7230		H3808		H3220	H2344	H2233

Lakini ulisema, 'hakika nitakufanya ufanikiwe. Nitaufanya uzao wako kuwa kama mchanga wa bahari, ambao hauwezi kuhesabika kwa hesabu yake.”

13

מִנְחָה	בְּיָדוֹ	הַבָּא	מִן־	וַיַּלֶּן	הַהוּא	בַּלַּיְלָה	שָׁם	וַיָּלֶן
zawadi	mkononi–mwake	vilivyokuja	kutoka	na–akachukua	ule	usiku	huko	Na–akalala
H4503	H3027	H0935		H3947	H1931	H3915	H8033	

אָחִיו׃	לְעֵשָׂו
kaka–yake	kwa–Esau
H0251	H6215

Yakobo akakaa pale usiku huo. Akachukua baadhi ya alivyokuwa navyo kama zawadi kwa Esau, ndugu yake:

14

וְאֵילִים	מָאתַיִם	רְחֵלִים	עֶשְׂרִים	וּתְיָשִׁים	מָאתַיִם	עִזִּים
na–kondoo–dume	mia–mbili	kondoo–jike	ishirini	na–mbuzi–dume	mia–mbili	mbuzi–jike
	H3967	H7353	H6242	H8495	H3967	H5795

עֶשְׂרִים׃
ishirini
H6242

mbuzi majike mia mbili na mabeberu ishirini, kondoo majike mia mbili na madume ya kondoo ishirini,

15

וּפָרִים	אַרְבָּעִים׀	פָּרוֹת	שְׁלֹשִׁים	וּבְנֵיהֶם	מֵינִיקוֹת	גְּמַלִּים
na–mafahali	arobaini	ng'ombe–jike	thelathini	na–watoto–wao	wanaonyonyesha	ngamia
H6499	H0705	H6510	H7970		H3243	H1581

עֲשָׂרָה׃	וַעְיָרִם	עֶשְׂרִים	אֲתֹנֹת	עֲשָׂרָה
kumi	na–wana–punda	ishirini	punda–jike	kumi
H6235	H5895	H6242	H0860	H6235

ngamia wakamwao thelathini na wana wao, ng'ombe madume arobaini na madume kumi ya ng'ombe, punda wa kike ishirini na madume yake ishirini.

16

אֶל־	וַיֹּאמֶר	לְבַדּוֹ	עֵדֶר	עֵדֶר	עֲבָדָיו	בְּיַד־	וַיִּתֵּן
kwa	na–akasema	peke–yake	kundi	kundi	watumishi–wake	mikononi–mwa	Na–akawapa
H0413	H0559	H0905	H5739	H5739	H5650	H3027	H5414

עֵדֶר׃	וּבֵין	עֵדֶר	בֵּין	תָּשִׁימוּ	וְרֶוַח	לְפָנַי	עִבְרוּ	עֲבָדָיו
kundi	na–kati–ya	kundi	kati–ya	wekeni	na–nafasi	mbele–yangu	vukeni	watumishi–wake
H5739	H0996	H5739	H0996		H7305	H6440		H5650

Akawaweka katika mikono ya watumishi wake, kila kundi peke yake. Akawambia watumishi, “Tangulieni mbele yangu na mwache nafasi kati ya makundi ya wanyama.”

17

אָחִי	עֵשָׂו	יְפָגְשְׁךָ֖	כִּי	לֵאמֹר	הָרִאשׁוֹן	אֶת־	וַיְצַו
kaka–yangu	Esau	akutanapo–nawe	wakati	akisema	wa–kwanza	[alama]	Na–akamwamuru
H0251	H6215	H6298		H0559	H7223	H0853	H6680

הַוָּה	וּלְמִי	תֵלֵךְ	וְאָנָה	אַתָּה׀	לְמִי־	לֵאמֹר	וְשָׁאֲלְךָ֖
hawa	na–wa–nani	unakwenda	na–unakwenda–wapi	wewe	wa–nani	akisema	na–akakuuliza
H0428	H4310	H3212	H0575		H4310	H0559	H7592

לְפָנֶיךָ׃
mbele–yako
H6440

Akamwagiza mtumishi wa kwanza, akisema, “Ndugu yangu Esau atakapokutana nawe na kukuuliza, akasema, 'Ninyi ni wa nani? Mnakwenda wapi? Na wanyama hawa mbele yenu ni wa nani?

18

לַאדֹנִי	שְׁלוּחָה	הִוא׀	מִנְחָה	לְיַעֲקֹב	לְעַבְדְּךָ֖	וְאָמַרְתָּ
kwa–bwana–wangu	imetumwa	ni	zawadi	Yakobo	ni–wa–mtumishi–wako	Na–utasema
H0113	H7971	H1931	H4503	H3290	H5650	H0559

אַחֲרֵינוּ׃	הִוא׀	גַּם־	וְהִנֵּה	לְעֵשָׂו
nyuma–yetu	yeye	pia	na–tazama	kwa–Esau
	H1931	H1571	H2009	H6215

Ndipo umwambie, 'Ni wa mtumishi wako Yakobo. Ni zawadi wanaopelekwa kwa bwana wangu Esau. Na tazama, yeye pia anakuja nyuma yetu.”

19

כָּל־ אֶת־ גַּם֙ הַשְּׁלִישִׁ֔י אֶת־ גַּם֙ הַשֵּׁנִ֔י אֶת־ גַּם וַיְצַוּ
wote [alama] pia wa–tatu [alama] pia wa–pili [alama] pia Na–akamwamuru
H3605 H0853 H1571 H7992 H0853 H1571 H8145 H0853 H1571 H6680

עֵשָׂו֙ אֶל־ תְּדַבְּרֻ֣ון הַזֶּ֔ה כַּדָּבָ֖ר לֵאמֹ֑ר הָעֲדָרִ֣ים אַחֲרֵי֙ הַהֹלְכִ֔ים
Esau kwa mtasema hili kama–neno akisema makundi nyuma–ya waliokwenda
H6215 H0413 H1696 H2088 H1697 H0559 H5739 H1980

בְּמִצְאֶכֶ֖ם אֹתֹ֥ו׃
mkimkuta yeye
H4672 H0853

Yakobo akatoa maelekezo kwa kundi la pili pia, la tatu, na watu wote walioyafuata makundi ya wanyama. Akasema, mseme vilevile kwa Esau mtakapokutana naye.

20

אֲמַרְתֶּ֖ם וְאַ֣ף נִּתְּנָ֥ה הִנֵּ֛ה עַבְדְּךָ֥ יַעֲקֹ֖ב אַחֲרֵינ֑ו כִּי־ אָמַ֔ר
Na–mtasema pia Tazama mtumishi–wako Yakobo nyuma–yetu kwa–sababu alisema
H0559 H1571 H2009 H5650 H3290 H0310 H0559

אֲכַפְּרָ֣ה אֶרְאֶ֔ה כֵּ֚ן וְאַחֲרֵי־ לְפָנָ֑י הַהֹלֶ֣כֶת בַּמִּנְחָ֗ה פָּנָ֛יו אוּלַ֥י
nitafunika nitauona hivyo na–baadaye mbele–yangu inayokwenda kwa–zawadi uso–wake labda
H3722 H7200 H3651 H0310 H6440 H1980 H4503 H6440 H0194

פָּנָ֖יו יִשָּׂ֥א אֹתִֽי׃
uso–wangu atainua uso–wake
H6440 H5375 H6440

Mnapaswa pia kusema, 'mtumwa wako Yakobo pia anakuja nyuma yetu.” Kwani alifikiri, “nitamtuliza Esau kwa zawadi nilizozituma mbele yangu. Kisha baadaye, nitakapomwona, bila shaka atanipokea.”

21

בָּמַּחֲנֶֽה׃ הַהִוא֙ בַּלָּיְלָ֣ה־ הַלָּ֔ן וְה֥וּא פָּנָ֖יו עַל־ הַמִּנְחָ֑ה וַתַּעֲבֹ֣ר
kambini ule usiku akalala na–yeye uso–wake juu–ya zawadi Na–ikavuka
H4264 H1931 H3915 H0310 H1931 H6440 H0310 H4503

Hivyo zawadi zikatangulia mbele yake. Yeye mwenyewe akakaa kambini usiku huo

22

וְאֶת־ נָשָׁיו֙ שְׁתֵּ֣י אֶת־ וַיִּקַּ֔ח הִוא֙ בַּלָּיְלָ֣ה וַיָּ֑קָם
na–pia wake–zake wake–zake–wawili [alama] na–akachukua ule usiku Na–akainuka
H0853 H0802 H8147 H0853 H3947 H1931 H3915

אֵת֙ וַיַּעֲבֹ֔ר יְלָדָ֖יו עָשָׂ֥ר אַחַ֛ד וְאֶת־ שִׁפְחֹתָ֥יו שְׁתֵּ֖י
[alama] na–akavuka watoto–wake moja kumi–na na–pia wajakazi–wake wajakazi–wawili
H0853 H3206 H6240 H0259 H0853 H8198 H8147

מַעֲבַ֥ר יַבֹּֽק׃
kivuko cha–Yaboki
H2999

Yakobo akaamka wakati wa usiku, na akawachukua wakeze, wajakazi wake na wanaye kumi na wawili. Akawawavusha kijito cha Yaboki.

23

וַיְקָחֵ֔ם וַיַּעֲבִרֵ֖ם אֶת־ הַנָּחַ֑ל וַיַּעֲבֵר֙ אֲשֶׁר־ לֹֽו׃
Na–akawachukua na–akawavusha [alama] kijito na–akavusha vilivyokuwa kwake
H3947 H0853 H0853 H5158

Kwa njia hii akawapeleka kupitia chemichemi pamoja na mali yake yote.

24 וַיִּוָּתֵר Na-akabaki H3498 יַעֲקֹב Yakobo H3290 לְבַדּוֹ peke-yake H0905 וַיֵּאָבֵק na-akapigana H0079 אִישׁ mtu H0376 עִמּוֹ pamoja-naye עַד mpaka H5704 עֲלוֹת kupambazuka H5927
הַשָּׁחַר׃ kwa-mapambazuko H7837

Yakobo akaachwa peke yake, na mtu akashindana naya mpaka alfajiri.

25 וַיַּרְא Na-akaona H7200 כִּי kwamba יָכֹל mshinda H3201 לוֹ yeye וַיִּגַּע na-akagusa H5060 בְּכַף־ bakora-ya H3709 יְרֵכוֹ paja-lake H3409 וַתֵּקַע na-ikatoka H3363
עִמּוֹ׃ naye בְּהֵאָבְקוֹ alipopigana H0079 יַעֲקֹב la-Yakobo H3290 יֶרֶךְ paja H3409 כַּף־ bakora-ya H3709

Mtu yule alipoona kwamba hawezi kumshinda, akalipiga paja lake. Paja la Yakobo likatenguka alipokuwa akishindana naye.

26 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 שַׁלְּחֵנִי niache-niende H7971 כִּי kwa-sababu עָלָה imepanda H5927 הַשָּׁחַר mapambazuko H7837 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לֹא si H3808
אֲשַׁלֵּחֲךָ nitakuacha-uende H7971 כִּי kama-si אִם־ kama H1288 בֵּרַכְתָּנִי׃ umenibariki

Yule mtu akasema, “Niache niende, kwani kunakucha.” Yakobo akasema, sitakuacha uende mpaka uwe umenibariki.”

27 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 מַה־ nani H4100 שִׁמְךָ jina-lako H8034 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 יַעֲקֹב׃ Yakobo H3290

Yule mtu akamwuliza, “Jina lako ni nani?” Yakobo akasema, “Yakobo.” Yule mtu akasema,

28 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 לֹא si H3808 יַעֲקֹב Yakobo H3290 יֵאָמֵר litaitwa H0559 עוֹד tena H5750 שִׁמְךָ jina-lako H8034 כִּי bali כִּי־ kwa-sababu
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אִם־ ila
וַתּוּכָל׃ na-umeshinda H3201 אֲנָשִׁים wanadamu H0376 וְעִם־ na-pamoja-na אֱלֹהִים Mungu H0430 עִם pamoja-na שָׂרִיתָ umeshindana H8280

“Jina lako halitakuwa Yakobo tena, ila Israeli. Kwa kuwa umeshindana na Mungu na wanadamu na umeshinda.”

29 וַיִּשְׁאַל Na-akauliza H7592 יַעֲקֹב Yakobo H3290 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 הַגִּידָה־ niambie H5046 נָּא tafadhali H4994 שְׁמֶךָ jina-lako H8034 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לָמָּה kwa-nini H4100 זֶּה hii H2088
שָׁם׃ huko H8033 אֹתוֹ yeye H0853 וַיְבָרֶךְ na-akambariki H1288 לִשְׁמִי jina-langu H8034 תִּשְׁאַל unauliza H7592

Yakobo akamwambia, “Tafadhari niambie jina lako.” Akasema, “Kwa nini kuniuliza jina langu?” Kisha akambariki pale.

30 וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם־הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־כָה רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי׃

Na-akakiita Yakobo jina-la mahali Penieli kwa-sababu nilimwona Mungu uso kwa uso na-ikaokoka nafsi-yangu

H7121 H3290 H8034 H4725 H6439 H7200 H0430 H6440 H0413 H5337 H5315

Yakobo akapaita mahali pale Penieli kwani alisema, “Nimemwona Mungu uso kwa uso, na maisha yangu yamesalimika.”

31 וַיִּזְרַח־לוֹ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל־יְרֵכוֹ׃

Na-ikapanda kwake jua wakati alivuka [alama] Penueli na-yeye alikuwa-akichechemea juu-ya paja-lake

H2224 H8121 H3890 H0853 H6439 H1931 H6760 H3409

Jua likatoka wakati Yakobo anaipita Penieli. Alikuwa akichechemea kwa sababu ya paja lake.

32 עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף־הַיָּרֵךְ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה כִּי־נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה׃

Kwa-sababu-ya hivyo hawa-kula wana-wa Israeli [alama] mshipa wa-paja ambao juu-ya bakora-ya paja bakora-ya siku hii kwa-sababu aligusa mshipa wa-paja la-Yakobo katika-mshipa

H3409 H3709 H3117 H2088 H5060 H3709 H3409 H5704 H3478 H0853 H1517 H5384 H3290 H1517 H5384

Ndiyo maana wana wa Israeli hawali kano ya paja iliyopo katika nyonga ya paja, kwa sababu yule mtu aliziumiza hizo kano alipotegua paja la Yakobo.

Chapter 33

1 וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיְחַץ עַל־הַיְלָדִים לֵאָה וְעַל־רָחֵל וְעַל־שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת׃

Yakobo akabadilisha macho akajua tazama Esau akakuja na watu mia nne pamoja naye. akagawanya watoto kati ya Lea, Raheli, na wale wajakazi wawili.

H3290 H5375 H7200 H2009 H6215 H0935 na H0376 H3967 H0702 H2673 H3812 H7354 H3812 H3206 H0853 H8198 H8147 H8198

2 וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־לֵאָה וְיַלְדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃

akawaweka watumishi watoto kwanza Lea mwisho Rachel na-yosefu mwisho

H8198 H0853 H3130 H0314 H0853 H7354 H3206 H0853 H7223 H3812 H3206

Kisha akawaweka wajakazi na wanao mbele, wakifuatiwa na Lea na watoto wake, Raheli na Yusufu wakafuata mwisho wa wote.

אָחֵיו׃	עַד־	גִּשְׁתּוֹ	עַד־	פְּעָמִים	שֶׁבַע	אַרְצָה׀	וַיִּשְׁתָּחוּ	לִפְנֵיהֶם	עָבַר	וְהוּא		3
kaka	kwa	akamkaribia	hadi	saba	mara	ardhini	akasujudu	mbele	akapita	yeye		
H0251	H5704	H5066	H5704	H6471	H7651	H0776	H7812	H6440		H1931		

Yeye mwenyewe akatangulia mbele yao. Akasujudu mara saba kuelekea ardhi, hata alipomkaribia ndugu yake.

וַיִּבְכּוּ׃	וַיִּשָּׁקֵהוּ	וַיְחַבְּקֵהוּ	צַוָּארָו	עַל־	וַיִּפ�ֹּל	וַיָּרָץ	לִקְרָאתוֹ	עֵשָׂו	וַיָּרָץ	4
akalia	akalia	akamkumbatia	akambusu	shingo	akajaa	akamkumbatia	kumkutania	akakimbia	Esau	
H1058		H2263			H5307	H2263	H7125	H6215	H7323	

Esau akakimbia kumlaki, akamkumbatia, akakumbatia shingo yake na kumbusu. Kisha wakalia.

מִי־	וַיֹּאמֶר	הַיְלָדִים	וְאֶת־	הַנָּשִׁים׀	אֶת־	וַיַּרְא	עֵינָיו	אֶת־	וַיִּשָּׂא		5
watoto	wako	hawa	nani	akasema	watoto	wanawake	akaona	macho	akabadilisha		
H4310	H0559	H3206	H0853	H0802	H0853	H7200		H0853	H5375		
עַבְדֶּךָ׃	אֶת־	אֱלֹהִים	חָנַן	אֲשֶׁר־	הַיְלָדִּים	וַיֹּאמַר	לָךְ	אֱלֹהִים			
mtumwa	–	Mungu	]חָנַן[	wako	mtumishi	Mungu	amekubariki	asher			
H5650	H0853	H0430			H3206	H0559		H0428			

Esau alipoinua macho, aliona wanawake na watoto. Akauliza, “Hawa watu pamoja nawe ni kinanani?” Yakobo akasema, Ni watoto ambao Mungu amempa mtumishi wako kwa neema.”

וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ׃	וְיַלְדֵיהֶן	הֵנָּה	הַשְּׁפָחוֹת	וַתִּגַּשְׁן	6
wasujudu	watoto	kwa	wanawake	watumishi	
H7812	H3206	H2007	H8198	H5066	

Kisha wajakazi wakakaribia pamoja na watoto wao, nao wakasujudia.

וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃	וְרָחֵל	יוֹסֵף	נִגַּשׁ	וְאַחַר	וַיִּשְׁתַּחֲווּ	וִילָדֶיהָ	לֵאָה	גַּם־	וַתִּגַּשׁ		7
akasujudu	Raheli	wasujudu	Rachel	yosefu	baada	wasujudu	watoto	naye	Lea		
H7812	H7354	H3130	H5066		H7812	H3206	H3812	H1571	H5066		

Akafuata Lea pia na watoto wake wakaja na kusujudia. Mwisho Yusufu na Raheli wakaja na kusujudia.

חֵן	לִמְצֹא־	וַיֹּאמֶר	פָּגֶשְׁתִּי	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַמַּחֲנֶה	כָּל־	לְךָ	מִי	וַיֹּאמֶר		8
fahari	kupata	akasema	nilipata	asher	yote	kambi	hii	kumbe	nani	akasema		
H2580	H4672	H0559	H6298		H2088	H4264	H3605		H4310	H0559		
בְּעֵינֵי׃	אֲדֹנִי											
machoni	bwangu											
	H0113											

Esau akasema, Unamaanisha nini kwa makundi haya yote niliyokutana nayo?” Yakobo akasema, “Kutafuta kibali mbele za bwana wangu.

לָךְ׃	אֲשֶׁר־	לְךָ	יִהְיֶ	אָחִי	רָב	לִי	יֶשׁ־	עָשָׂו	וַיֹּאמֶר	9
kwako	yako	kumbe	kuwa	kaka	mengi	kwangu	kuna	akasema	Esau	
			H1961	H0251			H3426	H6215	H0559	

Esau akasema, “Ninayo ya kutosha, ndugu yangu. Tunza uliyonayo kwa ajili yako mwenyewe.”

10 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֲל־אַדֹנָי אִם־נָא כָּתָפְתִּי נָא בְעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ
Yakobo akasema Hapana kama fahari kupata kama tafadhali akasema zawali na-kuchukua
H3290 H0559 H4994 H4994 H4994 H0408 H3290 H3947

מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי־כֵן עַל־כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים
kwangu mkono kwa kwa na kwa nilirudia uso kama-uso Mungu na
H4503 H3027 H3651 H5921 H7200 H6440 H7200 H6440 H0430

וַתִּרְצֵנִי׃
kumnidhani
H7521

Yakobo akasema, “Hapana, tafadhari, ikiwa nimeona kibali mbele zako, basi upokee zawadi yangu kutoka mkononi mwangu, na ni kama kuona uso wa Mungu, na umenipokea.

11 קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת לְךָ כִּי־חַנַנִי אֱלֹהִים וְכִי
chukua karibu zawali yangu asher ilileta kumbe kwa amenibariki Mungu na
H3947 H4994 H0853 H1293 H0834 H0935 H3651 H3283 H0430 H3588

יֶשׁ־לִי כֹּל יוֹתֶר וַיִּפְצַר־בּוֹ וַיִּקָּח׃
kuna kwangu yote akauliza kumbe akachukua
H3426 H3605 H6484 H3947

Tafadhari pokea zawadi yangu uliyoletewa, kwa sababu Mungu amenitendea kwa neema, na kwa sababu ninavyo vya kutosha.” Hivyo Yakobo akamsihi, na Esau akamkubali.

12 וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃
akasema tuondoke tuende nitakwenda mbele
H0559 H5265 H3212 H3212 H5048

Kisha Esau akasema, “Haya na tuondoke. Nitakutangulia.”

13 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי־הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן
akasema kwangu mkubwa unajua watoto wamechelewa na-kondoo na-ng'ombe
H0559 H0413 H0113 H3045 H3206 H7390 H6629

וְעָלוֹת עָלַי וְדָפְקוּם יוֹם אֶחָד וְמֵתוּ כָּל־הַצֹּאן׃
kubeba sana wakachezwa siku moja watakufa kondoo yote
H5763 H5921 H1849 H3117 H0259 H4191 H3605 H6629

וְהַבָקָר וַעֲלוֹת
wanataka kubeba
H1241 H5763

Yakobo akamwambia, “Bwana wangu anajua kwamba watoto ni wadogo, na kwamba kondoo na ng'ombe wananyonyesha ndama wao. Ikiwa watapelekwa kwa haraka hata siku moja, wanyama wote watakufa.

14 יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לְפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל
apita karibu mkubwa mbele mtumishi mimi nitanunua pole-pole kwa-miguu
H5674 H4994 H0113 H6440 H5650 H0589 H5095 H0328 H7272

אֲשֶׁר־אֲנִי הוֹלֵךְ לְפָנָי עַד אֲשֶׁר־אָבֹא אֶל־אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃
kazi asher mbele kwa-miguu watoto hadi asher nifike kwa mkubwa Seiri
H4399 H6440 H7272 H3206 H5704 H0834 H0935 H0413 H0113

Tafadhari bwana wangu na amtangulie mtumishi wake. Nitasafiri polepole, kwa kadili ya mifugo iliyo mbele yangu, na kadili ya watoto, hata nitakapofika kwa bwana wangu huko Seiri.”

15 וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה־נָּא עִמְּךָ מִן־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי פַּמְּה
akasema Esau nitakamatia karibu wangu watu kwa pamoja kwa
H0559 H6215 H3322 H4994 H5973 H4480 H5971 H0854 H4100

אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ זֶה
nini kupata fahari machoni mkubwa
H2088 H4672 H2580 H5869 H0113

Esau akasema, haya nikuachie baadhi ya watu wangu waliopamoja nami.” Yakobo akasema, “Kwa nini kufanya hivyo? Bwana wangu amekuwa mkalimu kwangu kiasi cha kutosha.”

וַיָּשָׁב׃	בַּיּוֹם	הַהוּא	עֵשָׂו	לְדַרְכּוֹ	שֵׂעִירָה׃	16
akakaa	siku	hiyo	Esau	njiani	Seiri	
H7725	H3117	H1931	H6215	H1870		

Hivyo Esau akaanza kurudi Seiri.

וְיַעֲקֹב	נָסַע	סֻכֹּתָה	וַיִּבֶן	לוֹ	בַּיִת	וּלְמִקְנֵהוּ	עָשָׂה	סֻכֹּת	עַל־	17
Yakobo	akasogea	Sukoti	akajengea	kumbe	nyumba	mifugo	akafanya	makazi	na	
H3290	H5265	H5523	H1129			H4735		H5521		

ס	סֻכֹּת׃	הַמָּקוֹם	שֵׁם־	קָרָא	כֵּן
S	Sukoti	mahali	jina	akaiita	kwa
	H5523	H4725	H8034	H7121	

Yakobo akasafiri kuelekea Sukothi, akajijengea nyumba, na akafanya mazizi kwa ajili ya mifugo wake. Hivyo jina la eneo linaitwa Sukothi.

וַיָּבֹא	יַעֲקֹב	שָׁלֵם	עִיר	שְׁכֶם	אֲשֶׁר	בְּאֶרֶץ	כְּנָעַן	בְּבֹאוֹ	אֲרָם־פַּדָּן	18
Yakobo	akaja	salama	mji	Shekemu	asher	ardhi	Kanani	alipokuja	Padani–Arami	
H0935	H3290	H8003		H7927		H0776		H0935	H6307	

הָעִיר׃	פְּנֵי	אֶת־	וַיִּחַן	
mji	mji	uso	akakamata	
	H6440	H0854	H2583	

Yakobo alipokuja kutoka Padani Aramu, akafika salama katika mji wa Shekemu, uliyo katika nchi ya Kanaani. Akapiga kambi karibu na mji.

בְּנֵי־	חֲמוֹר	אֲבִי	שְׁכֶם	הַשָּׂדֶה	אֲשֶׁר	נָטָה־	שָׁם	אָהֳלֹו	מִיַּד	19
baba	Hamori	binti	mkono	hema	alitanda	asher	shambani	sehemu	akaweza	
	H3027	H0168	H8033	H5186				H0853	H7069	

קְשִׂיטָה׃	בְּמֵאָה	שְׁכֶם	אֲבִי	חֲמוֹר	
kesita	mia	pesa	kwa	Shekemu	
H7192	H3967	H7927	H0001	H2544	

Kisha akanunu sehemu ya ardhi alipokuwa ameweka hema yake kutoka kwa wana wa Hamori, baba wa Shekemu, kwa vipande mia vya fedha.

ס	יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	אֵל	לוֹ	וַיִּקְרָא־	מִזְבֵּחַ	שָׁם	וַיַּצֵּב־	20
S	Israeli	Mungu	Mungu	kumbe	akaiita	mbalimbali	pale	akajengea	
	H3478	H0430	H0410		H7121	H4196	H8033	H5324	

Akajenga madhabahu pale na kuiita El Elohe Israeli.

Chapter 34

הָאָרֶץ׃	בִּבְנוֹת	לִרְאוֹת	לְיַעֲקֹב	יָלְדָה	אֲשֶׁר	לֵאָה	בַּת־	דִּינָהׇ	וַתֵּצֵא	1
ardhi	binti	kumuona	akaja	Yakobo	alikuwa	asher	Lea	binti	Dinah	
H0776	H1323	H7200	H3290	H3205		H3812	H1323	H1783	H3318	

Basi Dina, Binti wa Lea aliyemzalia Yakobo, akaenda kuwaona wasichana wa nchi.

וַיַּרְא	אֹתָהּ	שְׁכֶם	בֶּן־	חֲמוֹר	הַחִוִּי	נְשִׂיא	הָאָרֶץ	וַיִּקַּח	2
akamjua	Shekemu	mwana	Hamori	Mhivi	mkubwa	ardhi	akamchukua	akaliwa	
H7200	H0853	H7927		H2544	H2340		H0776	H3947	

אֹתָהּ	וַיִּשְׁכַּב	אֹתָהּ	וַיְעַנֶּהָ׃
akamdhulumu	akalala	yeye	׀וַיְעַנֶּהָ׃׀
H0853	H7901	H0853	

Shekemu mwana wa Hamori Mhivi, mwana mfalme wa nchi, akamwona na akamkamata kwa nguvu na kulala naye.

עַל־	וַיִּדְבָּר	הַנַּעֲרָ	אֶת־	וַיֶּאֱהַבְ	יַעֲקֹב	בָּת־	בְּדִינָה	נַפְשׁוֹ	וַתִּדְבַּק	3
moyo	msichana	akamkozeana	msichana	akampenda	Yakobo	binti	Dinah	wake	moyo	
H1696	H5291		H0853	H0157	H3290	H1323	H1783	H5315	H1692	

לֵב	הַנַּעֲרָ׃
׀לֵב	׀הַנַּעֲרָ׃׀
	H5291

Akavutiwa na Dina, binti Yakobo. Akampenda msichana na kuongea naye kwa upole.

הַזֹּאת	הַיַּלְדָּה	אֶת־	לִי	קַח־	לֵאמֹר	אָבִיו	חֲמוֹר	אֶל־	שְׁכֶם	וַיֹּאמֶר	4
hii	׀הַיַּלְדָּה׀	–	mke	huyu	msichana	nipe	akasema	Hamori	baba	Shekemu	
H2063	H3207	H0853		H3947	H0559	H0001	H2544	H0413	H7927	H0559	

לְאִשָּׁה׃
mwanamke
H0802

Shekemu akamwambia Hamori baba yeke, kusema, “Nipe msichana huyu kuwa mke wangu.”

אֶת־	הָיוּ	וּבָנָיו	בִּתּוֹ	דִינָה	אֶת־	טִמֵּא	כִּי	שָׁמַע	וְיַעֲקֹב	5
shambani	mifugo	walikuwa	watoto	binti	Dinah	alivyodumisha	kwa	akasikia	Yakobo	
H0854	H1961		H1323	H1783	H0853			H8085	H3290	

בְּאָם׃	עַד־	יַעֲקֹב	וְהֵחֲרֵשׁ	בַּשָּׂדֶה	מְקֻנֵהוּ
akaja	mpaka	wakaja	hadi	Yakobo	akatatambudzika
H0935	H5704	H3290			H4735

Basi Yakobo akasikia kwamba alikuwa amemchafua Dina binti yake. Wanawe walikuwa pamoja na wanyama uwandani, hivyo Yakaobo akawangoja hata walipokuja.

אִתּוֹ׃	לְדַבֵּר	יַעֲקֹב	אֶל־	שְׁכֶם	אֲבִי־	חֲמוֹר	וַיֵּצֵא	6
naye	kumbe	kusema	Yakobo	kwa	Shekemu	baba	Hamori	
H0854	H1696	H3290	H0413	H7927	H0001	H2544	H3318	

Hamori baba wa Shekemu akaenda kuongea na Yakobo.

וַיִּתְעַצְּבוּ	הָאֲנָשִׁים	וַיִּחַר	כִּשְׁמֹעָם	הַשָּׂדֶה	מִן־	בָּאוּ	יַעֲקֹב	וּבְנֵי	7
wakapata	na-watu	wakamkamatia	wanajua	wakasikia	shambani	wakakuja	Yakobo	watoto	
	H0376	H2734	H8085			H0935	H3290		

לְשָׁכַב	אֶת־	בַּת־	יַעֲקֹב	וְכֵן	לֹא	לָהֶם	מְאֹד	סָבְלָה	כִּי־	נְבָלָה	עָשָׂה	בְּיִשְׂרָאֵל
kuliwa	binti	Yakobo	na	hata	wala	sana	sababu	buyu	kwa	kufanya	Israeli
H7901	H0854	H1323	H3290		H3808		H3966	H5039				H3478

וְיֵעָשֶׂה׃
wanastahili

Wana wa Yakobo waliposikia neno hili wakaja kutoka uwandani. Watu hawa walichukizwa sana. Walikasirika sana kwa sababu alikuwa amemwaibisha Israeli kwa kumlazimisha binti wa Yakobo, kwa maana jambo kama hilo halikupasa kutendeka.

תְּנוּ	בִּבְתְּכֶם	נַפְשׁוֹ	חֲשֻׁקָה	בְּנִי	שְׁכֶם	לֵאמֹר	אִתָּם	חֲמוֹר	וַיְדַבֵּר	8
kumbe	nipe	bintini	anakamatia	moyo	Shekemu	mwanagu	kusema	kumbe	Hamori	
H5414	H1323	H5315			H7927	H0559	H0854	H2544	H1696	

לְאִשָּׁה׃	לוֹ	אֹתָהּ	נָא
mwanamke	kwake	yeye	mke
H0802		H0853	H4994

Hamori akaongea nao, akisema, “Shekemu mwanangu anampenda binti yenu. Tafadhari mpeni kuwa mke wake.

לָכֶם׃	תִּקְחוּ	בְּנֹתֵינוּ	וְאֶת־	לָנוּ	תִּתְּנוּ־	בְּנֹתֵיכֶם	אֹתָנוּ	וְהִתְחַתְּנוּ	9
kumbe	yani	binti	na	kumbe	kumbe	binti	kumbe	na–kuofana	
	H3947	H1323	H0853		H5414	H1323	H0853		

Mwoane nasi, tupeni binti zenu, na mjichukulie binti zetu kwa ajili yenu wenyewe.

בָּהּ׃	וְהֵאָחֲזוּ	וּסְחָרוּהָ	שְׁבוּ	לִפְנֵיכֶם	תִּהְיֶה	וְהָאָרֶץ	תֵּשְׁבוּ	וְאֹתָנוּ	10
kukaliana	na	kuuzisha	jenga	kumbe	nchi	kumbe	kuishi	na	
	H0270	H5503	H3427	H6440	H1961	H0776	H3427	H0854	

Mtaishi nasi, na nchi itakuwa wazi kwa ajili yenu kufanya biashara humo, na kupata mali.”

תֹּאמְרוּ	וַאֲשֶׁר	בְּעֵינֵיכֶם	חֵן	אֶמְצָא־	אַחֻזָּה	וְאֶל־	אָבִיהָ	אֶל־	שְׁכֶם	וַיֹּאמֶר	11
asher	na	machoni	fahari	kupata	kaka	na	kumbe	akasema	baba	Shekemu	
H0559			H2580	H4672	H0251	H0413	H0001	H0413	H7927	H0559	

אֵתָּן׃	אֵלַי
kumbe	kumbe
H5414	H0413

Shekemu akamwambia baba yake na ndugu zake, “Na nione kibari machoni penu, na chochote mtakachoniambia nitatoa.

לִי	וּתְנוּ־	אֵלַי	תֹּאמְרוּ	כַּאֲשֶׁר	וְאֶתְּנָה	וּמַתָּן	מֹהַר	מְאֹד	עָלַי	הַרְבּוּ	12
msichana	nipe	kumbe	kumbe	kama	kumbe	na–zawali	bei	kila	kumbe	kungia	
	H5414	H0413	H0559		H5414	H4976	H4119	H3966			

לְאִשָּׁה׃	הַנַּעֲרָ	אֶת־
mwanamke	mke	kumbe
H0802	H5291	H0853

Niambieni kiasi kikubwa chochote cha mahari na zawadi kama mtakavyo, nami nitatoa chochote msemacho, lakini mnipe msichana kuwa mke wangu.”

אֲשֶׁר	וַיְדַבְּרוּ	בְּמִרְמָה	אֲבִיו	חֲמוֹר	וְאֶת־	שְׁכֶם	אֶת־	יַעֲקֹב	בְּנֵי־	וַיַּעֲנוּ	13
kumbe	baba	Hamori	Shekemu	kwa	hili	jambo	kuwa	wala	kumbe	wakasema	
	H1696	H4820	H0001	H2544	H0853	H7927	H0853	H3290			

אֲחֹתָם׃	דִּינָה	אֶת	טִמֵּא
kumbe	kaka	Dinah	alidumisha
H0269	H1783	H0853	

Wana wa Yakobo wakamjibu Shekemu na Hamori baba yake kwa hila, kwa sababu Shekemu alikuwa amemnajisi Dina dada yao.

14 וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לָתֵת אֶת־אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ
wakasema kumbe wala kuwa jambo hili kumpa kaka yetu mtu
H0559 H0413 H3808 H3201 H1697 H2088 H5414 H0853 H0269 H0376

אֲשֶׁר־לָנוּ׃ הוּא כִּי־חֶרְפָּה עָרְלָה לָנוּ אֲשֶׁר
mwenye ambaye kwa aibu kumbe kumbe asher
H6190 H2781 H1931 kumbe kumbe asher

Wakawambia, “Hatuwezi kufanya jambo hili, kumpa dada yetu mtu yeyote ambaye hajatailiwa; kwani hiyo ni aibu kwetu.

15 אַךְ־בְּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כָּמֹנוּ לְהִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר׃
lakini kumbe wewe kama kuwa kumbe kuwa kutaka kumbe mwaume
H0389 H2063 H0225 kumbe kuwa kumbe kutaka kumbe mwaume
H3605 H1961 H3644 H2145

Kwa sharti hili peke yake tutakubaliana nanyi: iwapo mtatailiwa kama sisi, ikiwa kila mtu mme miongoni mwenu atatailiwa.

16 וְנָתַנּוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ אִתְּכֶם וְהָיִינוּ
kumbe binti kumbe kumbe binti kumbe kumbe na kumbe kumbe na
H5414 H0853 H1323 H1323 H0853 H3947 kumbe H3427 H0854 H1961

לְעַם אֶחָד׃
wakakomea mtu
H0259

Ndipo tutakapowapa binti zetu, nasi tutachukua binti zenu kwetu sisi wenyewe, na tutaishi nanyi na kuwa wamoja.

17 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ אֶת־בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ׃
na-kama wala kumbe kumbe kumbe kumbe binti kumbe hatukwenda
H3808 H8085 H0413 kumbe kumbe H0853 H3947 H1980

Lakini kama hamtusikilizi na kutailiwa, ndipo tutakapomchukua dada yetu na kuondoka.

18 וַיִּיטְבוּ דִבְרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בֶּן־חֲמוֹר׃
wakakubali kumbe kumbe Hamori na Shekemu mwana Hamori
H3190 H1697 H2544 H7927 na H2544

Maneno yao yakawafurahisha Hamori na Shekemu mwanaye.

19 וְלֹא־אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבַת־יַעֲקֹב וְהוּא
wala kumbe msichana kufanya jambo kwa anataka binti Yakobo yeye
H3808 H0309 H5288 H6213 H1697 kwa H2654 H1323 H3290 H1931

נִכְבָּד מִכֹּל בֵּית אָבִיו׃
akaheshima kuliko nyumba baba
H3513 H3605 H0001

Kijana hakukawia kufanya walichokisema, kwa maana alipendezwa na binti Yakobo, na kwa sababu alikuwa mtu aliyeheshimiwa sana katika nyumba ya babaye.

20 וַיָּבֹא חֲמוֹר וְשִׁכֶם בְּנוֹ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל־אַנְשֵׁי
Hamori na-Shekemu mwana wakaja kwa mlangoni mji watu mji
H0935 H2544 H7927 wakaja kwa H8179 H5892 H0376 H0413

עִירָם לֵאמֹר׃
kusema akasema
H0559

Hamori na Shekemu mwanaye wakaenda katika lango la mji wao na kuongea na watu wa mji, kusema,

21 הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ
watu hawa wanataka kumbe kumbe kuishi na ardhi kuzisha na kumbe ardhi
H0376 H0428 H8003 H1992 H0854 H3427 H0776 H5503 H0853 H0776

הִנֵּה רַחְבַת־יָדַיִם לִפְנֵיהֶם אֶת־בְּנֹתָם נִקַּח־לָנוּ לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ
tazama kugeni kumbe mbele binti kumbe kumbe kumbe mke na binti
H2009 H7342 H3027 H6440 H0853 H1323 H3947 H0802 H0853 H1323

נִתֵּן לָהֶם׃
kumbe kumbe
H5414

“Watu hawa wanaamani nasi, hivyo na waishi katika nchi na kufanya biashara humo kwa maana, kweli, nchi ni kubwa ya kuwatosha. Haya na tuwachukue binti zao kuwa wake, nasi tuwape binti zetu.

22 אַךְ־בְּזֹאת לָנוּ הָאֲנָשִׁים יֵאֹתוּ בְּזֹאת לָנוּ לִהְיוֹת אִתָּנוּ לָשֶׁבֶת לְעַם אֶחָד בִּהְמּוֹל
lakini kumbe kuwa watu kumbe kuishi kumbe kuwa mtu wakakomea
H0389 H2063 H0225 H0376 H0854 H3427 H1961 H0259

לָנוּ כָּל־זְכוּר כַּאֲשֶׁר הֵם נִמּוֹלִים׃
kumbe kumbe mwaume kama kumbe kumbe
H3605 H2145 H1992

Kwa shariti hili pekee watu hawa wanakubali kuishi nasi na kuwa wamoja: ikiwa kila mwanamme miongoni mwetu atatailiwa, kama wao.

23 מִקְנֵהֶם וְקִנְיָנָם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אַךְ נֵאוֹתָה לָהֶם וְיֵשְׁבוּ
mifugo mali wala kumbe kumbe lakini kumbe kumbe na–kuishi
H4735 H7075 H3808 H0929 H3605 H0389 H1992 H3427

אִתָּנוּ׃
kumbe
H0854

Je wanyama wao na vitu vyao - wanyama wao wote kuwa wetu? Haya na tukubaliane nao, nao wataishi kati yetu.”

24 וַיִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲמוֹר וְאֶל־שְׁכֶם בְּנוֹ כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ
wakasikia kwa Hamori na Shekemu mwana kumbe yote mlangoni mji
H8085 H0413 H2544 H0413 H7927 H1121 H3605 H3318 H8179 H5892

וַיִּמֹּלוּ כָּל־זָכָר כָּל־יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ׃
wakakufa kumbe mwaume kumbe yote mlangoni mji
H3605 H2145 H3605 H3318 H8179 H5892

Watu wote wa mji wakamsikiliza Hamori na Shekemu, mwanaye. Kila mwanamme akatailiwa.

25 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי יַעֲקֹב
wakakuwa siku ya–tatu kumbe kwa–maumivu wakakamata kwa watoto Yakobo
H1961 H3117 H7992 H1961 H3510 H3947 H8147 H1121 H3290

אֲחֵי דִינָה אִישׁ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ
na–Lawi Dinah mtu wakaja na mji salama wakakufa
H3878 H1783 H0376 H0935 H5892 H0983 H2026

חַרְבּוֹ וְלִוִּי שִׁמְעוֹן כָּל־זָכָר׃
panga na–Lawi Simoni kumbe mwaume
H2719 H3878 H8095 H3605 H2145

Katika siku ya tatu, walipokuwa katika maumivu bado, wawili wa wana wa Yakobo (Simoni na Lawi, kaka zake Dina), wakachukua kila mmoja upanga wake na kuushambulia mji ambao ulikuwa na uhakika wa ulinzi wake, nao wakauwa wanamme wote.

אֶת־	וַיִּקְחוּ	חֶרֶב	לְפִי־	הָרְגוּ	בְנוֹ	שְׁכֶם	וְאֶת־	חֲמוֹר	וְאֶת־	26
nyumba	Dinah	wakakamata	panga	wakakufa	mwana	Shekemu	na	Hamori	na	
H0853	H3947	H2719	H6310	H2026		H7927	H0853	H2544	H0853	

וַיֵּצֵאוּ׃	שְׁכֶם	מִבֵּית	דִּינָה
akatoka	Shekemu	wakakwenda	Shekemu
H3318	H7927		H1783

Wakamwua Hamori na Shekemu kwa makali ya upanga. Wakamchukua Dina kutoka nyumba ya Shekemu na kuondoka.

אֲחוֹתָם׃	טִמְּאוּ	אֲשֶׁר	הָעִיר	וַיָּבֹזּוּ	הַחֲלָלִים	עַל־	בָּאוּ	יַעֲקֹב	בְּנֵי	27
kaka	walidumisha	asher	mji	wakavunja	wazimu	na	wakaja	Yakobo	watoto	
H0269				H0962			H0935	H3290		

Wale wana wengine wa Yakobo wakaja kwa maiti na kuuteka nyara mji, kwa sababu watu wale walikuwa wamemnajisi dada yao.

וְאֶת־	בָּעִיר	אֲשֶׁר־	וְאֵת	חֲמֹרֵיהֶם	וְאֶת־	בְּקָרָם	וְאֶת־	צֹאנָם	אֶת־	28
na–	kumbe	shambani	kumbe	mji	kumbe	kumbe	kumbe	kumbe	kondoo	
H0853			H0853	H2543	H0853	H1241	H0853	H6629	H0853	

לָקָחוּ׃	בַּשָּׂדֶה	אֲשֶׁר
akachukua	shamba	ambaye
H3947		

Wakachukua makundi yao ya kondoo, mbuzi, punda, na kila kitu ndani ya mji na viunga vyake

וַיָּבֹזּוּ	שָׁבוּ	נְשֵׁיהֶם	וְאֶת־	טַפָּם	כָּל־	וְאֶת־	חֵילָם	כָּל־	וְאֶת־	29
wakavunja	wakakamata	wanawake	kumbe	watoto	kumbe	kumbe	mali	kumbe	kumbe	
H0962	H7617	H0802	H0853	H2945	H3605	H0853	H2428	H3605	H0853	

בַּבָּיִת׃	אֲשֶׁר	כָּל־	וְאֶת
nyumba	kumbe	kumbe	kumbe
		H3605	H0853

utajiri wote. Watoto na wake zao wote, wakawachukua. Hata wakachukua kila kitu kilichokua katika nyumba.

בִּישַּׁב	לְהַבְאִישֵׁנִי	אֹתִי	עַכַרְתֶּם	לִוִּי	וְאֶל־	שִׁמְעוֹן	אֶל־	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר	30
wakamatia	kusikika	kumbe	kukamatia	kumbe	kuzaa	Lawi	na	Simoni	akasema	
H3427	H0887	H0853	H5916	H3878	H0413	H8095	H0413	H3290	H0559	

וְהַכּוּנִי	עָלַי	וְנֶאֶסְפוּ	מִסְפָּר	מְתֵי	וַאֲנִי	וּבַפְּרִזִּי	בָּכְנַעֲנִי	הָאָרֶץ
wakachapa	kumbe	na–kukamatia	machache	watu	kumbe	na–Perizi	Kanani	ardhi
H5221		H0622	H4557	H4962	H0589	H6522		H0776

וּבֵיתִי׃	אֲנִי	וְנִשְׁמַדְתִּי
nyumba	kumbe	na–kukamatia
	H0589	H8045

Yakobo akawambia Simoni na Lawi, “Mmeleta shida juu yangu, kunifanya ninuke kwa wenyeji wa nchi, Wakanaani na Waperizi. Mimi nina watu wachache. Ikiwa watajikusanya pamoja kinyume changu na kunishambulia.”

פ	אֲחוֹתֵנוּ׃	אֶת־	יַעֲשֶׂה	הַכְזוֹנָה	וַיֹּאמְרוּ	31
P	kaka	kumbe	kufanya	hata	wakasema	
	H0269	H0853		H2181	H0559	

Lakini Simoni na Lawi wakasema, “Je Shekemu alipaswa kumtendea dada yetu kama kahaba?”

Chapter 35

וַיֹּ֤אמֶר אֱלֹהִים֙ אֶל־יַעֲקֹ֔ב קוּם֙ עֲלֵ֣ה בֵֽית־אֵ֔ל וְשֶׁב־שָׁ֖ם וַעֲשֵׂה־שָׁ֣ם מִזְבֵּ֑חַ בְּבָרְחֲךָ֗ אֶל־פְּנֵי֙ עֵשָׂ֣ו אָחִ֔יךָ׃ 1

akasema Mungu kwa Yakobo inuka kwenda Bethel na-kuishi pale na-kujengea pale mbalimbali alipokimbia kumbe aseyeonesha Mungu kaka Esau uso

H0559 H0430 H0413 H3290 H1008 H5927 H3427 H8033 H6440 H1272 H0413 H7200 H0410 H0251 H6215

Mungu akamwambia Yakobo, “Inuka, panda kwenda Betheli, na ukae pale. Unijengee madhabahu pale, niliyekutokea pale ulipomkimbia Esau kaka yako.”

וַיֹּ֣אמֶר יַעֲקֹב֮ אֶל־בֵּיתוֹ֒ וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר־עִמּ֗וֹ הָסִ֙רוּ֙ אֶת־אֱלֹהֵ֣י הַנֵּכָ֔ר אֲשֶׁ֖ר בְּתֹכְכֶ֑ם וְהִטַּהֲרוּ֙ וְהַחֲלִ֣יפוּ שִׂמְלֹתֵיכֶֽם׃ 2

akasema Yakobo kumbe pamoja na-kwake kumbe wa-kigeni mungu ondoa kumbe kusafisha kumbe

H0559 H3290 H0413 H0413 H3605 H0413 H5493 H0853

kumbe katikati-ya ambaye kumbe na-kubadilisha

H0853 H8432 H0834 H5236 H0430

Kisha Yakobo akawambia nyumba yake na wote aliokuwa nao, “Wekeni mbali miungu yote ya kigeni iliyo kati yenu, jitakaseni wenyewe, na kubadili mavazi yenu.

וְנָקוּמָ֣ה וְנַעֲלֶ֔ה בֵּֽית־אֵ֑ל וְאֶֽעֱשֶׂה־שָּׁ֣ם מִזְבֵּ֔חַ לָאֵ֕ל הָעֹנֶ֖ה אֹתִ֥י בְּי֖וֹם צָרָתִ֑י וַיְהִי֙ עִמָּדִ֣י בַּדֶּ֔רֶךְ אֲשֶׁ֥ר הָלָֽכְתִּי׃ 3

na-kwenda na-kwenda Bethel na-kujengea pale mbalimbali Mungu akasikia kumbe

H0853 H0410 H4196 H8033 H1008 H5927

siku ujinga na kumbe njiani asher alipokwenda

H3117 H6862 H1961 H5978 H1870 H0834 H1980

Kisha tuondoke na kwenda Betheli. Nitajenga pale madhabahu kwa Mungu, aliyenijibu katika siku ya shida yangu, naye amekuwa pamoja nami kila nilikokwenda.

וַיִּתְּנ֣וּ אֶל־יַעֲקֹב֮ כָּל־אֱלֹהֵי֣ הַנֵּכָר֒ אֲשֶׁ֣ר בְּיָדָ֗ם וְאֶת־הַנְּזָמִים֙ אֲשֶׁ֣ר בְּאָזְנֵיהֶ֔ם וַיִּטְמֹ֥ן אֹתָ֛ם יַעֲקֹ֖ב תַּחַ֣ת הָאֵלָ֑ה אֲשֶׁ֥ר עִם־שְׁכֶֽם׃ 4

wakambia Yakobo kumbe mkono asher wa-kigeni mungu kumbe na-kumweka kumbe

H5414 H0413 H3290 H5973 H0430 H3605 H0853 H3290 H3027 H0853

na-mfalme asher sikio wamezika Yakobo chini mti asher pamoja Shekemu

H5141 H0834 H0241 H2934 H0853 H3290 H8478 H0834 H0854 H7927

Hivyo wakampa Yakobo miungu yote ya kigeni iliyokuwa mikononi mwao, na heleni zilizokuwa katika masikio yao. Yakobo akazifukia chini ya mwaloni uliokuwa karibu na Shekemu.

וַיִּסָּ֕עוּ וַיְהִ֥י חִתַּ֖ת אֱלֹהִ֑ים אֲשֶׁ֣ר סְבִיבֹתֵיהֶ֗ם וְלֹא־רָדְפ֛וּ אַחֲרֵ֥י בְנֵי־יַעֲקֹֽב׃ 5

wakakwenda na matatizo Mungu asher miji na kukamatia wala kumbe

H5265 H1961 H2847 H0430 H0834 H4173 H5439 H3808 H7291

baada watoto Yakobo

H0310 H1121 H3290

Kwa kadili walivyo safiri, Mungu akaifanya miji yote iliyokuwa karibu nao kuhofu, hivyo watu hao hawakuwafuatia wana wa Yakobo.

אֲשֶׁר־	הָעָם	וְכָל־	הַהוּא	בֵּית־אֵל	הִוא	כְּנַעַן	בְּאֶרֶץ	אֲשֶׁר	לוּזָה	יַעֲקֹב	וַיָּבֹא
asher	watu	kumbe	yeye	Bethel	kumbe	Kanani	ardhi	asher	Lusa	akaja	Yakobo
		H3605	H1931	H1008	H1931		H0776		H3870	H3290	H0935

6

עִמּוֹ׃
pamoja

Hivyo Yakobo akafika Luzu(ndiyo Betheli), ulioko katika nchi ya Kanaani, yeye na watu wote aliokuwa nao.

נִגְלוּ	שָׁם	כִּי	בֵּית־אֵל	אֵל	לַמָּקוֹם	וַיִּקְרָא	מִזְבֵּחַ	שָׁם	וַיִּבֶן	
onesha	pale	kwa	Bethel	Mungu	mahali	akaiita	mbalimbali	pale	akajengea	
H1540	H8033		H1008	H0410	H4725	H7121	H4196	H8033	H1129	

7

אָחִיו׃	מִפְּנֵי	בְּבָרְחוֹ	הָאֱלֹהִים	אֵלָיו
kaka	uso	alipokimbia	Mungu	kumbe
H0251	H6440	H1272	H0430	H0413

Alijenge madhabahu na kuliita eneo hilo El Betheli, kwa sababu Mungu alikuwa amejifunua kwake, alipokuwa akimkimbia ndugu yake.

וַיִּקְרָא	הָאַלּוֹן	תַּחַת	לְבֵית־אֵל	מִתָּחַת	וַתִּקָּבֵר	רִבְקָה	מֵינֶקֶת	דְּבֹרָה	וַתָּמָת	
jina	akaiita	mti	chini	Bethel	chini	na-zikwa	akakufa	mwaliko	Rebekah	
H7121	H0437	H8478	H1008	H8478	H6912	H7259	H3243	H1683	H4191	

8

	שְׁמוֹ	בָּכוּת׃אַלּוֹן	פ
	Mti-wa-kilio	בָּכוּת׃[]אַלּוֹן	P
	H8034	H0439	

Debora, mlezi wa Rebeka, akafa. Akazikwa chini kutoka Betheli chini ya mwaloni, hivyo ikaitwa Aloni Bakuthi.

אֹתוֹ׃	וַיְבָרֶךְ	אֲרָם־מִפַּדָּן	בְּבֹאוֹ	עֹוד	יַעֲקֹב	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיֵּרָא
kumbe	akambariki	Padani-Arami	alipokuja	tena	Yakobo	kumbe	Mungu	akajua
H0853	H1288	H6307	H0935	H5750	H3290	H0413	H0430	H7200

9

Yakobo alipokuja kutoka Padani Aramu, Mungu akamtokea tena na kumbariki.

אִם־	כִּי	יַעֲקֹב	עֹוד	שִׁמְךָ	יִקָּרֵא	לֹא־	יַעֲקֹב	שִׁמְךָ	אֱלֹהִים	לוֹ	וַיֹּאמֶר־
lakini	kwa	Yakobo	tena	jina	kumbe	wala	Yakobo	jina	Mungu	kumbe	akasema
		H3290	H5750	H8034	H7121	H3808	H3290	H8034	H0430		H0559

10

יִשְׂרָאֵל׃	שְׁמוֹ	אֶת־	וַיִּקְרָא	שִׁמְךָ	יִהְיֶה	יִשְׂרָאֵל	
Israeli	jina	kumbe	akaiita	jina	kumbe	Israeli	
H3478	H8034	H0853	H7121	H8034	H1961	H3478	

Mungu akamwambia, “Jina lako ni Yakobo, lakini jina lako halitakuwa Yakobo tena. Jina lako litakuwa Israeli.” Hivyo Mungu akamwita jina lake Israeli.

וּקְהַל	גֹּוי	וּרְבֵה	פְּרֵה	שַׁדַּי	אֵל	אֲנִי	אֱלֹהִים	לוֹ	וַיֹּאמֶר	
kumbe	taifa	kumbe	jaa	Mwenye-nguvu	Mungu	kumbe	Mungu	kumbe	akasema	
H6951			H6509	H7706	H0410	H0589	H0430		H0559	

11

יֵצְאוּ׃	מֵחֲלָצֶיךָ	וּמְלָכִים	מִמֶּךָּ	יִהְיֶה	גֹּוִים
watakuja	kumbe	na-wafalme	wewe	kumbe	makundi
H3318	H2504	H4428		H1961	

Mungu akamwambia, “Mimi ni Mungu Mwenyezi, Uwe mwenye kuzaa na kuongezeka. Taifa na wingi wa mataifa watakujia, na wafalme watatoka miongoni mwa uzao wako.

12

וְאֶת־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק אֶתֶּנָּה לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן׃

na kumbe ardhi asher kumbe Abrahamu na-Isaka kumbe kumbe baada kumbe

H0853 H0776 H5414 H0085 H3327 H5414 H2233 H5414

אֶת־ הָאָרֶץ׃

kumbe ardhi

H0853 H0776

Nchi ambayo nilimpa Ibrahimu na Isaka, nitakupa wewe. Nami nitaupa pia uzao wako baada yako nchi hii.”

13

וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־ דִּבֶּר אִתּוֹ׃

Mungu kwenda kumbe mahali asher kumbe kumbe

H5927 H0430 H4725 H0854 H1696

Mungu akapanda kutoka mahali alipoongea naye.

14

וַיַּצֵּב מַצֵּבָת אֶבֶן וַיִּסֶּךְ

akajengea mwamba jiwe akamwaga

H5324 H4678 H0068

אֲשֶׁר־ דִּבֶּר אִתּוֹ בַּמָּקוֹם מַצֵּבָה יַעֲקֹב

asher kumbe kumbe mahali mwamba Yakobo

H1696 H0854 H4725 H4676 H3290

עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק שָׁמֶן׃

kumbe mtendo akamwaga mafuta

H5262 H3332 H8081

Yakobo akaweka nguzo katika eneo ambalo Mungu alikuwa ameongea naye, nguzo ya jiwe. Akamimina juu yake sadaka ya kinywaji na akamimina mafuta juu yake.

15

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־ שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית־ אֵל׃

akaiita Yakobo kumbe jina mahali kumbe kumbe asher kumbe pale Mungu Bethel

H7121 H3290 H0853 H8034 H4725 H1696 H0854 H8033 H0430 H1008

Yakobo akaiita sehemu Mungu aliyoongea naye, Betheli

16

וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי־ עוֹד כִּבְרַת־ הָאָרֶץ לָבוֹא וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ׃

wakasogea Bethel na-kwa tena sehemu ardhi wakaja Efratha Rachel akajifungua

H5265 H1008 H1961 H5750 H3530 H0776 H0935 H0672 H3205 H7354

בְּלִדְתָּהּ׃

kumbe

H3205

Wakaendelea na safari kutoka Betheli. Walipokuwa kitambo kabla ya kufika Efrathi, Raheli akashikwa na uchungu.

17

וַיְהִי בְּהַקְשֹׁתָהּ בִּלְדָתָהּ וַתֹּאמֶר הַמְיַלֶּדֶת לָהּ אַל־ תִּירְאִי כִּי־ גַם־ זֶה לָךְ בֵּן׃

na kumbe kumbe akamwambia mkunga tafadhali kukataa kwa kumbe

H1961 H7185 H3205 H0559 H3205 H0408 H3372 H1571

naye kumbe mwana

H2088

Akawa na utungu mzito. Alipokuwa katika utungu mzito zaidi, mkunga akamwambia, “Usiogope, kwani sasa utapata mtoto mwingine wa kiume.”

18 וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא־לוֹ
na kumbe roho kwa kumbe akaiita jina Ben-oni baba akaiita kumbe
H1961 H3318 H5315 H4191 H1144 H8034 H1126 H0001 H7121 H4191

בִּנְיָמִין׃
Benyamini
H1144

Hata alipokaribia kufa, kwa pumzi yake ya mwisho akamwita jina lake Benoni, lakini baba yake akamwita jina lake Benjamini.

19 וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא בֵּית׃לָחֶם
Rachel akakufa na-zikwa njiani Efratha kumbe Bethlehemu
H4191 H7354 H6912 H1870 H0672 H1931 H1035

Raheli akafa na kuzikwa katika njia iendayo Efrathi (ndio Bethlehemu).

20 וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל־קִבְרָתָהּ הִוא מַצֶּבֶת קִבֶּרֶת־רָחֵל עַד־
akajengea Yakobo mwamba na zipate kumbe mwamba zipate Rachel hadi
H5324 H3290 H4676 H6900 H1931 H4678 H6900 H7354 H5704

הַיּוֹם׃
siku
H3117

Yakobo akaweka nguzo katika kaburi lake. Ndiyo alama ya kaburi la Raheli hata leo.

21 וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וַיֵּט אָהֳלָה מֵהָלְאָה לִמְגַדַּל־עֵדֶר׃
Yakobo akakaa Israeli kumbe hema kumbe
H5265 H5186 H3478 H0168 H1973 H4029

Israeli akaendelea na safari na akaweka hema yake kuvuka mnara wa walinzi wa kondoo.

22 וַיְהִי בִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהִוא יָעֵי וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת־
ikawa akakaa Israeli nchi yeye akaenda Rubeni akalala muumba
H1961 H7931 H3478 H0776 H1931 H3212 H7205 H7901 H0854

בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל פ וַיְהִי־בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר׃
Bilha muumba baba akasikia Israeli Yakobo watoto na-kuwa Yakobo kumi na-mawili
H1060 H6370 H1961 H3290 H8147 H6240

Yakobo alipokuwa akiishi katika nchi hiyo, Rubeni akalala na Bilha suria wa baba yake, na Israeli akasikia kuhusu hilo. Basi Yakobo alikuwa na wana kumi na mbili.

23 בְּנֵי לֵאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר
watoto Lea mkubwa Yakobo Reuben na-Simoni na-Lawi na-Yuda na-Isahaka
H3812 H1060 H3290 H7205 H8095 H3878 H3063 H3485

וְזְבוּלֻן׃
na-Zebuluni
H2074

Wanawe kwa Lea walikuwa Rubeni, mzaliwa wa kwanza wa Yakobo, na Simoni, Lawi, Yuda, Isakari, na Zabuloni.

24 בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃
watoto Rachel Yosefu na-Benyamini
H7354 H3130 H1144

Wanawe kwa Raheli walikuwa Yusufu na Benjamini.

25 וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃
na-watoto Bilha muumba Rachel Dana na-Naftali
H8198 H7354 H1835 H5321

Wanawe kwa Bilha, mjakazi wa Raheli walikuwa Dani na Naftali.

אֲשֶׁר	יַעֲקֹב	בְּנֵי	אֱלֶה	וְאָשֵׁר	גָּד	לֵאָה	שִׁפְחַת	זִלְפָּה	וּבְנֵי	26
asher	Yakobo	watoto	kumbe	na–Aseri	Gadi	Lea	muumba	Zilpa	na–watoto	
	H3290		H0428	H0836	H1410	H3812	H8198	H2153		

בְּפַדָּן׃	אֲרָם	לוֹ	יֻלַּד־
Padani–Arami		kumbe	walizaliwa
H6307			H3205

Wana wa Zilpa, mjakazi wa Lea, walikuwa Gadi na Asheri. Hawa wote walikuwa wana wa Yakobo waliozaliwa kwake huko Padani Aramu.

גָּר־	אֲשֶׁר־	חֶבְרוֹן	הוּא	הָאַרְבָּעְקִרְיָתָ	מִמְּרֵא	אָבִיו	יִצְחָק	אֶל־	יַעֲקֹב	וַיָּבֹא	27
akakaa	asher	Hebroni	kumbe	Arba	mji	Mamre	Isaka	baba	akaja	Yakobo	
			H1931	H7153	H4471	H0001	H3327	H0413	H3290	H0935	

וְיִצְחָק׃	אַבְרָהָם	שָׁם	
na–Isaka	Abrahamu	pale	
H3327	H0085	H8033	

Yakobo akaja kwa Isaka, baba yake, huko Mamre katika Kiriathi Arba (jina sawa na Hebroni), alipoishi Ibrahimu na Isaka.

שָׁנָה׃	וּשְׁמֹנִים	שָׁנָה	מֵאַת	יִצְחָק	יְמֵי	וַיִּהְיוּ	28
mwaka	miaka	na–themanini	mia	Isaka	miaka	na–kumbe	
H8141	H8084	H8141	H3967	H3327	H3117	H1961	

Isaka akaishi miaka mia moja na themanini.

יָמִים	וּשְׂבַע	זָקֵן	עַמּוֹ	אֶל־	וַיֵּאָסֶף	וַיִּמָּת	יִצְחָק	וַיִּגְוַע		29
miaka	na–umri	mzee	watu	kwa	akakusanywa	na–kumaumivu	akakufa	Isaka		
H3117	H7649	H2205		H0413	H0622	H4191	H3327	H1478		

פ	בָּנָיו׃	וְיַעֲקֹב	עֵשָׂו	אֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ
P	watoto	na–Yakobo	Esau	kumbe	wakamzika
		H3290	H6215	H0853	H6912

Isaka akapumua pumzi yake ya mwisho na akafa, na akakusanywa kwa wahenga wake, na mtu mzee amejaa siku. Esau na Yakobo, wanawe, wakamzika.

Chapter 36

אֱדוֹם׃	הוּא	עֵשָׂו	תֹּלְדוֹת	וְאֵלֶּה	1
Edom	kumbe	Esau	jamii	kumbe	
H0123	H1931	H6215	H8435	H0428	

Hivi ndivyo vizazi vya Esau (aliyeitwa pia Edom).

הַחִתִּי	אֵילוֹן	בַּת־	עָדָה	אֶת־	כְּנַעַן	מִבְּנוֹת	נָשָׂיו	אֶת־	לָקַח	עֵשָׂו	2
Mhiti	Eloni	binti	Ada	kumbe	Kanani	binti	wanawake	kumbe	akakamata	Esau	
H2850	H0356	H1323	H5711	H0853		H1323	H0802	H0853	H3947	H6215	

הַחִוִּי׃	צִבְעוֹן	בַּת־	עָנָה	בַּת־	אָהֳלִיבָמָה	וְאֶת־
Mhivi	Zibioni	binti	Ana	binti	Aholibama	kumbe
H2340	H6649	H1323	H6034	H1323	H0173	H0853

Esau akachukua wakeze kutoka kwa Wakanaani. Hawa walikuwa wake zake: Ada binti Eloni Mhiti; Oholibama binti Ana, mjukuu wa Zibeoni Mhivi; na

3	וְאֶת־	בָּשְׂמַת	בַּת־	יִשְׁמָעֵאל	אֲחוֹת	נְבָיוֹת׃	
	kumbe	Basimati	binti	Ismaili	kaka	Nebayoti	
	H0853	H1315	H1323	H3458	H0269	H5032	

Basemathi, binti Ishmaeli, dada wa Nebayothi.

4	וַתֵּלֶד	עָדָה	לְעֵשָׂו	אֶת־	אֱלִיפָז	וּבָשְׂמַת	יָלְדָה	אֶת־	רְעוּאֵל׃
	na–Ada	Esau	kumbe	Elifaza	na–Basimati	akajifungua	kumbe	Reuweli	]רְעוּאֵל׃[
	H3205	H5711	H6215	H0853	H0464	H1315	H3205	H0853	H7467

Ada akamzaa Elifazi kwa Esau, na Basemathi akamzaa Reueli.

5	וְאָהֳלִיבָמָה	יָלְדָה	אֶת־	]יעיש[	)יְעוּשׁ(	וְאֶת־	יַעְלָם	וְאֶת־	קֹרַח
	na–Aholibama	akajifungua	kumbe	Yeyusha	kumbe	na–Yalami	kumbe	Koraha	kumbe
	H0173	H3205	H0853	H3274	H3266	H0853	H3281	H0853	H7141

אֵלֶּה	בְּנֵי	עֵשָׂו	אֲשֶׁר	יֻלְּדוּ־	לוֹ	בְּאֶרֶץ	כְּנָעַן׃
watoto	Esau	asher	walizaliwa	kumbe	Kanani	nchi	Kanaani
H0428		H6215		H3205		H0776	

Oholibama akamzaa Yeushi, Yalamu, na Kora. Hawa walikuwa wana wa Esau waliozaliwa kwake katika nchi ya Kananaani.

6	וַיִּקַּח	עֵשָׂו	אֶת־	נָשָׁיו	וְאֶת־	בָּנָיו	וְאֶת־	בְּנֹתָיו	וְאֶת־
	Esau	akakamata	kumbe	wanawake	na	watoto	kumbe	binti	kumbe
	H3947	H6215	H0853	H0802	H0853		H0853	H1323	H0853

כָּל־	נַפְשׁוֹת	בֵּיתוֹ	וְאֶת־	כָּל־	מִקְנֵהוּ	וְאֶת־	כָּל־	בְּהֶמְתּוֹ	וְאֵת
kumbe	nyumba	kumbe	mifugo	kumbe	kumbe	kumbe	kumbe	kumbe	kumbe
H3605		H0853	H4735	H3605	H0853	H0929	H3605	H0853	

כָּל־	רְכוּשׁוֹ	אֲשֶׁר	קָנָנוֹ	כָּל־	אֲשֶׁר	רָכָשׁ		
kumbe	mifugo	asher	mali	kumbe	asher	akajifanya		
H3605	H4735		H7075	H3605		H7408		

אֶת־	אַרְצָה	כְּנָעַן	וַיֵּלֶךְ	אֶל־	אֶרֶץ	מִפְּנֵי	יַעֲקֹב	אָחִיו׃
ardhi	akakwenda	Kanani	ardhi	kumbe	uso	kaka	ndugu	
H0776	H3212		H0776	H0413	H6440	H3290	H0251	

Esau akawachukua wakeze, wanawe, binti zake, na watu wote wa nyumba yake, mifugo wake - wanyama wake wote, na mali yake yote, aliyokuwa amekusanya katika nchi ya Kanaani, na akaenda katika nchi iliyoko mbali kutoka kwa Yakobo nduguye.

7	כִּי־	הָיָה	רְכוּשָׁם	רָב	מִשֶּׁבֶת	יַחְדָּו	וְלֹא	יָכְלָה	אֶרֶץ
	kwa	mali	kumbe	mengi	zaidi	kumbe	wala	ardhi	kumbe
		H1961	H7399		H3427		H3808	H3201	H0776

מְגוּרֵיהֶם	לָשֵׂאת	אֹתָם	מִפְּנֵי	מִקְנֵיהֶם׃		
kukamatia	kumbe	mifugo	mbele–ya	mifugo		
H4033	H5375	H0853	H6440	H4735		

Alifanya hivi kwa sababu mali zao zilikuwa nyingi sana kwa wao kuishi pamoja. Nchi waliyokuwa wamekaa isingeweza kuwafaa kwa mifugo yao.

8	וַיֵּשֶׁב	עֵשָׂו	בְּהַר	שֵׂעִיר	עֵשָׂו	הוּא	אֱדוֹם׃
	Esau	akakaa	mlima	Seiri	Esau	kumbe	Edom
	H3427	H6215	H2022		H6215	H1931	H0123

Hivyo Esau, aliyejulikana pia kama Edomu, akakaa katika nchi ya kilima Seiri.

9	וְאֵלֶּה	תֹּלְדוֹת	עֵשָׂו	אֲבִי	אֱדוֹם	בְּהַר	שֵׂעִיר׃
	kumbe	jamii	Esau	baba	Edom	mlima	Seiri
	H0428	H8435	H6215	H0001	H0123	H2022	

Hivi ndivyo vizazi vya Esau, babu wa Waedomu katika nchi ya mlima Seiri.

בֶּן־	רְעוּאֵל	עֵשָׂו	אֵשֶׁת	עָדָה	בֶּן־	אֱלִיפַז	עֵשָׂו	בְּנֵי־	שְׁמוֹת	אֵלֶּה	10
mwana	Reuweli	Esau	mke	Ada	mwana	Elifaza	Esau	watoto	majina	kumbe	
	H7467	H6215	H0802	H5711		H0464	H6215		H8034	H0428	

עֵשָׂו׃	אֵשֶׁת	בָּשְׂמַת
Esau	mke	Basimati
H6215	H0802	H1315

Haya yalikuwa majina ya wana wa Esau: Elifazi mwana wa Ada, mkewe Esau; Reueli mwana wa Basemathi, mkewe Esau.

וּקְנַז׃	וְגַעְתָּם	צְפוֹ	אוֹמָר	תֵּימָן	אֱלִיפָז	בְּנֵי	וַיִּהְיוּ	11
na–Kenazi	na–Gatamu	Zefo	Omari	Temani	Elifaza	watoto	na	
H7073	H1609	H6825	H0201	H8487	H0464		H1961	

Wana wa Elifazi walikuwa Temani, Omari, Zefo, Gatamu, na Kenazi.

עֲמָלֵק	אֶת־	לֶאֱלִיפַז	וַתֵּלֶד	עֵשָׂו	בֶּן־	לֶאֱלִיפַז	פִּילֶגֶשׁ	הָיְתָה	וְתִמְנַע		12
Amaleki	kumbe	Elifaza	akajifungua	Esau	mwana	Elifaza	muumba	alikuwa	na–Timna		
H6002	H0853	H0464	H3205	H6215		H0464	H6370	H1961	H8555		

עֵשָׂו׃	אֵשֶׁת	עָדָה	בְּנֵי	אֱלֶּה
Esau	mke	Ada	watoto	kumbe
H6215	H0802	H5711		H0428

Timna, suria wa Elifazi, mwana wa Esau, akamzaa Amaleki. Hawa walikuwa wajukuu wa Ada, mkewe Esau.

בְּנֵי	הָיוּ	אֲלֵה	וּמִזָּה	שַׁמָּה	וָזֶרַח	נַחַת	רְעוּאֵל	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	13
watoto	walikuwa	kumbe	na–Miza	Shama	na–Zera	Naha	Reuweli	watoto	na–kumbe	
	H1961	H0428	H4199	H8048	H2226	H5184	H7467		H0428	

עֵשָׂו׃	אֵשֶׁת	בָּשְׂמַת
Esau	mke	Basimati
H6215	H0802	H1315

Hawa walikuwa wana wa Reueli: Nahathi, Zera, Shama, na Miza. Hawa walikuwa wajukuu wa Basemathi, mkewe Esau.

וַתֵּלֶד	עֵשָׂו	אֵשֶׁת	צִבְעוֹן	בַּת־	עֲנָה	בַּת־	אָהֳלִיבָמָה	בְּנֵי	הָיוּ	וְאֵלֶּה	14
akajifungua	Esau	mke	Zibioni	binti	Ana	binti	Aholibama	watoto	walikuwa	kumbe	
H3205	H6215	H0802	H6649	H1323	H6034	H1323	H0173		H1961	H0428	

קֹרַח׃	וְאֶת־	יַעְלָם	וְאֶת־	יְעוּשׁ)	]יעיש[	אֶת־	לְעֵשָׂו
]קֹרַח׃[	Koraha	kumbe	na–Yalami	kumbe	Yeyusha	kumbe	Esau
H7141	H0853	H3281	H0853	H3266	H3274	H0853	H6215

Hawa walikuwa wana wa Oholibama, mkewe Esau, aliyekuwa binti Ana na mjukuu wa Zibeoni. Alimzalia Esau Yeushi, Yalamu, na Kora.

תֵּימָן	אַלּוּף	עֵשָׂו	בְּכוֹר	אֱלִיפַז	בְּנֵי	עֵשָׂו	בְּנֵי־	אַלּוּפֵי	אֱלֶּה	15
Temani	wakubwa	Esau	mkubwa	Elifaza	watoto	Esau	watoto	wakubwa	kumbe	
H8487		H6215	H1060	H0464		H6215			H0428	

קְנַז׃	אַלּוּף	צְפוֹ	אַלּוּף	אוֹמָר	אַלּוּף
Kenazi	wakubwa	Zefo	wakubwa	Omari	wakubwa
H7073		H6825		H0201	

Hizi zilikuwa koo kati ya vizazi vya Esau: uzao wa Elifazi, mzaliwa wa kwanza wa Esau: Temani, Omari, Zefo, Kenazi, Kora,

בְּאֶרֶץ	אֱלִיפַז׀	אַלּוּפֵי	אֱלֹה	עֲמָלֵק	אַלּוּף	גַּעְתָּם	אַלּוּף	קֹרַח	אַלּוּף־	16
ardhi	Elifaza	wakubwa	kumbe	Amaleki	wakubwa	Gatamu	wakubwa	Koraha	wakubwa	
H0776	H0464		H0428	H6002		H1609		H7141		

עָדָה׃	בְּנֵי	אֱלֹה	אֱדֹום
Ada	watoto	kumbe	Edom
H5711		H0428	H0123

Gatamu, na Amaleki. Hivi vilikuwa vizazi vya koo kutoka kwa Elifazi katika nchi ya Edomu. Walikuwa wajukuu wa Ada.

שַׁמָּה	אַלּוּף	זֶרַח	אַלּוּף	נַחַת׀	אַלּוּף	עֵשָׂו	בֶּן־	רְעוּאֵל׀	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	17
Shama	wakubwa	Zera	wakubwa	Naha	wakubwa	Esau	mwana	Reuweli	watoto	na	
H8048		H2226		H5184		H6215		H7467		H0428	

אִשֶּׁת	בָּשְׂמַת	בְּנֵי	אֱלֹה	אֱדֹום	בְּאֶרֶץ	רְעוּאֵל׀	אַלּוּפֵי	אֱלֹה	מִזָּה	אַלּוּף
mke	Basimati	watoto	kumbe	Edom	ardhi	Reuweli	wakubwa	kumbe	Miza	wakubwa
H0802	H1315		H0428	H0123	H0776	H7467		H0428	H4199	

עֵשָׂו׃
Esau
H6215

Hizi zilikuwa koo kutoka kwa Reueli, mwana wa Esau: Nahathi, Zera, Shama, Miza. Hizi zilikuwa koo kutoka kwa Reueli katika nchi ya Edomu. Walikuwa wajukuu wa Basemathi, mkewe Esau.

אַלּוּף	יַעְלָם	אַלּוּף	יְעוּשׁ	אַלּוּף	עֵשָׂו	אֵשֶׁת	אָהֳלִיבָמָה׀	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	18
wakubwa	Yalami	wakubwa	Yeyusha	wakubwa	Esau	mke	Aholibama	watoto	na	
	H3281		H3266		H6215	H0802	H0173		H0428	

עֵשָׂו׃	אֵשֶׁת	עֲנָה	בַּת־	אָהֳלִיבָמָה	אַלּוּפֵי	אֱלֹה	קֹרַח
Esau	mke	Ana	binti	Aholibama	wakubwa	kumbe	Koraha
H6215	H0802	H6034	H1323	H0173		H0428	H7141

Hizi zilikuwa koo za Oholibama, mkewe Esau: Yeushi, Yalamu, Kora. Hizi ni koo zilizotoka kwa Oholibama mkewe Esau, binti Ana.

ס	אֱדֹום׃	הִוא	אַלּוּפֵיהֶם	וְאֵלֶּה	עֵשָׂו	בְּנֵי־	אֱלֹה	19
pia	Edom	kumbe	wakubwa	kumbe	Esau	watoto	kumbe	
	H0123	H1931		H0428	H6215		H0428	

Hawa walikuwa wana wa Esau na koo zao.

וַעֲנָה׃	וְצִבְעֹון	וְשֹׁובָל	לֹוטָן	הָאֶרֶץ	יֹשְׁבֵי	הַחֹרִי	שֵׂעִיר׀	בְּנֵי־	אֱלֹה	20
na–Ana	na–Zibioni	na–Shobali	Lotani	ardhi	wakamatia	Mhorini	Seiri	watoto	kumbe	
H6034	H6649	H7732	H3877	H0776	H3427	H2752			H0428	

Hawa walikuwa wana wa Seiri Mhori, wenyeji wa nchi hiyo: Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana,

אֱדֹום׃	בְּאֶרֶץ	שֵׂעִיר	בְּנֵי	הַחֹרִי	אַלּוּפֵי	אֱלֹה	וְדִישֹׁן	וְאֶצֶר	וְדִשָׁן	21
Edom	ardhi	Seiri	watoto	Mhorini	wakubwa	kumbe	na–Dishan	na–Eseri	na–Dishoni	
H0123	H0776			H2752		H0428	H1789	H0687	H1787	

Dishoni, Ezeri, na Dishani. Hizi zilikuwa koo the Wahori, wenyeji wa Seiri katika nchi ya Edomu.

								22
תִּמְנָע׃	לֹוטָן	וַאֲחֹות	וְהֵימָם	חֹרִי	לֹוטָן	בְּנֵי־	וַיְהִיו	
Timna	Lotani	na–kaka	na–Hemamu	Hori	Lotani	watoto	na–kumbe	
H8555	H3877	H0269	H1967	H2753	H3877		H1961	

Wana wa Lotani walikuwa Hori na Hemani, na Timna alikuwa dada wa Lotani.

וְאוֹנָם׃	שְׁפוֹ	וְעִיבָל	וּמָנַחַת	עַלְוָן	שׁוֹבָל	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	23
na-Onamu	Shefo	na-Ebali	na-Manahati	Alwan	Shobali	watoto	kumbe	
H0208	H8195			H5935	H7732		H0428	

Hawa walikuwa wana wa Shobali: Alvani, Manahathi, Ebali, Shefo, na Onamu.

הַיֵּמִם׃	אֶת־	מָצָא	אֲשֶׁר	עֲנָה	הוּא	וַעֲנָה	וְאַיָּה	צִבְעוֹן	בְּנֵי־	וְאֵלֶּה	24
mvua	kumbe	akakuta	asher	Ana	kumbe	na-Ana	na-Aya	Zibioni	watoto	kumbe	
H3222	H0853	H4672		H6034	H1931	H6034	H0345	H6649		H0428	

אָבִיו׃	לְצִבְעוֹן	הַחֲמֹרִים	אֶת־	בִּרְעֹתוֹ	בַּמִּדְבָּר
baba	kwa	punda	kumbe	alipokuwa	jangwani
H0001	H6649	H2543	H0853		

Hawa walikuwa wana wa Zibeoni: Aia na Ana. Huyu ndiye Ana aliyeona chemichemi za moto nyikani, alipokuwa akichunga punda wa Zibeoni babaye.

עֲנָה׃	בַּת־	וְאָהֳלִיבָמָה	דִּשֹׁן	עֲנָה	בְּנֵי־	וְאֵלֶּה	25
Ana	binti	na-Aholibama	Dishoni	Ana	watoto	kumbe	
H6034	H1323	H0173	H1787	H6034		H0428	

Hawa walikuwa watoto wa Ana: Dishoni na Oholibama, binti Ana.

וּכְרָן׃	וְיִתְרָן	וְאֶשְׁבָּן	חֶמְדָּן	דִּישָׁן	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	26
na-Karani	na-Yitrani	na-Eshbani	Hemidani	Dishan	watoto	kumbe	
H3763	H3506	H0790	H2533	H1789		H0428	

Hawa walikuwa wana wa Dishoni: Hemdani, Eshbani, Ithrani, na Kerani.

וַעֲקָן׃	וְזַעֲוָן	בִּלְהָן	אֶצֶר	בְּנֵי־	אֵלֶּה	27
na-Akani	na-Zaawani	Bilhani	Eseri	watoto	kumbe	
H6130	H2190	H1092	H0687		H0428	

Hawa walikuwa wana wa Ezeri: Bilhani, Zaavani, na Akani.

וַאֲרָן׃	עוּץ	דִּישָׁן	בְּנֵי־	אֵלֶּה	28
na-Arani	Utsi	Dishan	watoto	kumbe	
H0765	H5780	H1789		H0428	

Hawa walikuwa wana wa Dishani: Uzi na Arani.

אֲלוּף	צִבְעוֹן	אֲלוּף	שׁוֹבָל	אֲלוּף	לוֹטָן	אֲלוּף	הַחֹרִי	אַלּוּפֵי	אֵלֶּה	29
wakubwa	Zibioni	wakubwa	Shobali	wakubwa	Lotani	wakubwa	Mhorini	wakubwa	kumbe	
	H6649		H7732		H3877		H2752		H0428	

עֵנָה׃
Ana
H6034

Hizi zilikuwa koo za Wahori: Lotani, Shobali, Zibeoni, na Ana,

לְאַלֻּפֵיהֶם	הַחֹרִי	אַלּוּפֵי	אֵלֶּה	דִּישָׁן	אֲלוּף	אֶצֶר	אֲלוּף	דִּשָׁן	אֲלוּף	30
kumbe	Mhorini	wakubwa	kumbe	Dishan	wakubwa	Eseri	wakubwa	Dishoni	wakubwa	
	H2753		H0428	H1789		H0687		H1787		

בְּאֶרֶץ	שֵׂעִיר׃	פ	
ardhi	Seiri	pia	
H0776			

Dishoni, Ezeri, Dishani: hizi zilikuwa koo za Wahori, kulingana na ukoo ulivyoorodheshwa katika nchi ya Seiri.

לִבְנֵי	מֶלֶךְ	מִלֶּךְ־	לִפְנֵי	אֱדֹום	בְּאֶרֶץ	מָלְכוּ	אֲשֶׁר	הַמְּלָכִים	וְאֵלֶּה	31
watoto	mkubwa	mkubwa	kabla	Edom	ardhi	wakafanya	asher	wafalme	kumbe	
	H4428		H6440	H0123	H0776			H4428	H0428	

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Hawa walikuwa wafalme waliomiliki katika nchi ya Edomu kabla ya mfalme yeyote kumilika juu ya Waisraeli:

דִּינְהָבָה׃	עִירֹו	וְשֵׁם	בְּעֹור	בֶּן־	בָּלַע	בֶּאֱדֹום	וַיִּמְלֹךְ	32
mji	jina	kumbe	Beori	mwana	Bela	Edom	na–nafanya	
H1838		H8034	H1160			H0123		

Bela mwana wa Beori, alitawala huko Edomu, na jina la mji wake lilikuwa Dinhaba.

מִבָּצְרָה׃	זֶרַח	בֶּן־	יֹובָב	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	בָּלַע	וַיָּמָת	33
Botsra	Zera	mwana	Yobabi	kumbe	na–nafanya	akakufa	Bela	
H1224	H2226		H3103	H8478			H4191	

Bela alipofariki, kisha Yobabu mwana wa Zera kutoka Bozra, akatawala mahali pake.

הַתֵּימָנִי׃	מֵאֶרֶץ	חֻשָׁם	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	יֹובָב	וַיָּמָת	34
Temani	ardhi	Husamu	kumbe	na–nafanya	akakufa	Yobabi	
H8489	H0776	H2367	H8478		H3103	H4191	

Yobabu alipofariki, Hushamu aliyekuwa wa nchi ya Watemani, akatawala mahali pake.

מִדְיָן	אֶת־	הַמַּכָּה	בְּדַד	בֶּן־	הֲדַד	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	חֻשָׁם	וַיָּמָת	35
Midiani	kumbe	akachapa	Bedadi	mwana	Hadadi	kumbe	na–nafanya	akakufa	Husamu	
H4080	H0853	H5221	H0911		H1908	H8478		H2367	H4191	

עֲוִית׃	עִירֹו	וְשֵׁם	מֹואָב	בִּשְׂדֵה
mji	jina	kumbe	Moabi	shambani
H5762		H8034	H4124	

Hushamu alipofariki, Hadadi mwana wa Bedadi aliyewashinda Wamidiani katika nchi ya Moabu, akatawala mahali pake. Jina la mji wake lilikuwa Avithi.

מַסְרֵקָה׃	שַׂמְלָה	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	הֲדַד	וַיָּמָת	36
Masreka	Samla	kumbe	na–nafanya	akakufa	Hadadi
H4957	H8072	H8478		H1908	H4191

Hadadi alipofariki, kisha Samla wa Masreka akatawala mahali pake.

הַנָּהָר׃	מֵרְחֹבֹות	שָׁאּול	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	שַׂמְלָה	וַיָּמָת	37
mto	Rehoboti	Shauli	kumbe	na–nafanya	akakufa	Samla
H5104	H7344	H7586	H8478		H8072	H4191

Samla alipofariki, kisha Shauli wa Rehobothi kando ya mto alitawala mahali pake.

עַכְבֹּור׃	בֶּן־	חֲנָנְבַעַל	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	שָׁאּול	וַיָּמָת	38
Akbori	mwana	Baal–hanani	kumbe	na–nafanya	akakufa	Shauli
H5907		H1177	H8478		H7586	H4191

Shauli alipofariki, kisha Baali Hanani mwana wa Akbori akatawala mahali pake.

39 וַיָּמָת֙ חָנָ֣ן בַּ֔עַל בֶּן־עַכְבּ֖וֹר וַיִּמְלֹ֣ךְ תַּחְתָּ֑יו וְשֵׁ֥ם עִירֹ֖ו פָּ֑עִי
Baal-hanani mwana Akbori akakufa, na-nafanya kumbe Hadari akatawala mahali pake. Jina la mji wake lilikuwa Pau.
H1177 H4191 H5907 H8478 H1924 H8034 H6464

וְשֵׁ֥ם אִשְׁתֹּ֖ו מְהֵיטַבְאֵ֑ל בַּת־מַטְרֵ֖ד בַּת־מֵ֥י זָהָֽב׃
Jina la mkewe lilikuwa Mehetabeli, binti Matredi, mjukuu wa Me Zahabu.
H4105 H1323 H4308 H1323 H4314

40 וְאֵ֣לֶּה שְׁמֹ֤ות אַלּוּפֵי֙ עֵשָׂ֔ו לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם לִמְקֹמֹתָ֑ם בִּשְׁמֹתָ֖ם אַלּ֥וף תִּמְנָ֛ע אַלּ֥וף עַלְוָ֖ה אַלּ֥וף יְתֵֽת׃
Haya ndiyo yalikuwa majina ya wakuu wa koo kutoka uzao wa Esau, kwa kufuata koo zao na maeneo yao, kwa majina yao: Timna, Alva, Yethethi,
H6215 H4940 H4725 H8034 H8555 H8034 H0428 H3509

41 אַלּ֥וף אָהֳלִיבָמָ֖ה אַלּ֣וף אֵלָ֑ה אַלּ֥וף פִּינֹֽן׃
Oholibama, Ela, Pinoni,
H8034 H0173 H8034 H0425 H8034 H6373

42 אַלּ֥וף קְנַ֖ז אַלּ֣וף תֵּימָ֑ן אַלּ֥וף מִבְצָֽר׃
Kenazi, Temani, Mbza,
H8034 H7073 H8034 H8487 H8034 H4014

43 אַלּ֥וף מַגְדִּיאֵ֖ל אַלּ֣וף עִירָ֑ם אַלּוּפֵ֣י אֱדֹ֔ום לְמֹושְׁבֹתָ֖ם בְּאֶ֣רֶץ אֲחֻזָּתָ֑ם הֽוּא־עֵשָׂ֖ו אֲבִ֥י אֱדֹֽום׃ פ
Magdieli, na Iramu. Hawa walikuwa wakuu wa ukoo wa Edomu, kwa kufuata makao yao katika nchi waliyomiliki. Nao ni Esau, baba wa Waedomu.
H8034 H0173 H8034 H5902 H8034 H4025 H8034 H0123 H0776 H4186 H0123 H0428 H0272 H1931 H6215 H0001 H0123 P

Chapter 37

1 וַיֵּ֣שֶׁב יַעֲקֹ֔ב בְּאֶ֖רֶץ מְגֻרֵ֣י אֲבִ֑יו בְּאֶ֖רֶץ כְּנָֽעַן׃
Yakobo akaishi katika nchi aliyokaa babaye, katika nchi ya Kanaani.
H3427 H3290 H0776 H4033 H0001 H0776 H3667

2 וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע שָׁנָה עֶשְׂרֵה עִשְׂרֵה הָיָה אֶלִיקוּא מְחֻנגָּג׳י
Hizi vizazi–vya Yakobo Yusufu mwana–wa saba kumi miaka alikuwa mchungaji
H0428 H8435 H3290 H3130 H7651 H6240 H8141 H1961

וְאֶת־ בִּלְהָה בְּנֵי־ אֶת־ נַעַר וְהוּא בַּצֹּאן אֶחָיו אֶת־
na–[alama] Bilha wana–wa [alama] kijana na–yeye katika–kondoo ndugu–zake [alama]
H0854 H0854 H5288 H1931 H6629 H0251 H0854

רָעָה דִּבָּתָם אֶת־ יוֹסֵף וַיָּבֵא אָבִיו נָשֵׁי זִלְפָּה בְּנֵי־
mbaya habari–yao–mbaya [alama] Yusufu na–akaleta baba–yake wake–wa Zilpa wana–wa
H1681 H0853 H3130 H0935 H0001 H0802 H2153

אֶל־ אֲבִיהֶם׃
kwa baba–yao
H0413 H0001

Haya ndiyo matukio yaliyomhusu Yakobo. Yusufu, aliyekuwa kijana wa miaka kumi na saba, alikuwa akilichunga kundi pamoja na ndugu zake. Alikuwa pamoja na wana wa Bilha na pamoja na wana wa Zilpa, wake wa baba yake. Yusufu akaleta taarifa yao mbaya kwa baba yao.

3 בֶּן־ כִּי־ בָנָיו מִכָּל־ יוֹסֵף אֶת־ אָהֵב וְיִשְׂרָאֵל
mwana–wa kwa–sababu wana–wake kuliko–wote Yusufu [alama] alimpenda Na–Israeli
H3605 H3130 H0853 H0157 H3478

פַּסִּים׃ כְּתֹנֶת לוֹ וְעָשָׂה לוֹ הוּא זְקֻנִים
la–rangi–nyingi joho kwake na–akamfanyia kwake yeye uzee
H6446 H3801 H1931 H2208

Basi Israeli akampenda Yusufu kuliko wanawe wote kwa sababu alikuwa mwana wa uzee wake. Akamshonea vazi zuri.

4 אֶחָיו מִכָּל־ אֲבִיהֶם אָהֵב אֹתּוֹ כִּי־ אֶחָיו וַיִּרְאוּ
ndugu–zake kuliko–wote baba–yao alimpenda yeye kwamba ndugu–zake Na–wakaona
H0251 H3605 H0001 H0157 H0853 H0251 H7200

לְשָׁלֹם׃ דַּבְּרוֹ כֻלְּוּ וְלֹא אֹתּוֹ וַיִּשְׂנְאוּ
kwa–amani kusema–naye wakaweza na–hawakuweza yeye na–wakamchukia
H7965 H1696 H3201 H3808 H0853 H8130

Ndugu zake wakaona kwamba baba yao alimpenda sana kuliko ndugu zake wote. Wakamchukia na hawakuongea naye vema.

5 שְׂנֹא עוֹד וַיּוֹסִפוּ לְאֶחָיו וַיַּגֶּד וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף וַיַּחֲלֹם
kumchukia tena na–wakaongeza ndugu–zake na–akawaambia ndoto Yusufu Na–akaota
H8130 H5750 H3254 H0251 H5046 H2472 H3130

אֹתוֹ׃
yeye
H0853

Yusufu akaota ndoto, na akawambia ndugu zake. Wakamchukia zaidi.

6 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־ נָּא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלָמְתִּי׃
Na–akasema kwao sikieni tafadhali ndoto hii ambayo niliota
H0559 H0413 H8085 H4994 H2088

Aliwambia, “Tafadhari sikilizeni ndoto hii niliyoiota.

7

וְהִנֵּה
ukasimama
H2009

וְהִנֵּה
na–tazama
H2009

הַשֶּׁדֶה
shamba
H8432

בְּתוֹךְ
katikati–ya
H8432

אֲלֻמִּים
miganda
H0485

מְאַלְמִים
tulikuwa–tunafunga
H0481

אֲנַחְנוּ
sisi
H0587

וְהִנֵּה
na–tazama
H2009

וַתְּשְׁתַּחֲוֶיןָ
na–ikainamia
H7812

אֲלֻמֹּתֵיכֶם
miganda–yenu
H0485

וְתִסֻּבֶּינָה
ikazunguka
H5437

וְהִנֵּה
na–tazama
H2009

נִצָּבָה
ukasimama–wima
H5324

וְגַם־
na–pia
H1571

אֲלֻמָּתִי
mganda–wangu
H0485

לַאֲלֻמָּתִי׃
mganda–wangu
H0485

Tazama, tulikuwa tukifunga miganda ya nafaka shambani na tazama, mganda wangu ukainuka na kusimama wima, na tazama, miganda yenu ikasogea na kuuinamia mganda wangu”

8

מָשׁוֹל
kutawala
H4910

אִם־
au

עָלֵינוּ
juu–yetu

תִּמְלֹךְ
utatawala

הֲמָלֹךְ
Je–kutawala

אֶחָיו
ndugu–zake
H0251

לוֹ
yeye

וַיֹּאמְרוּ
Na–wakamwambia
H0559

חֲלֹמֹתָיו
ndoto–zake
H2472

עַל־
kwa–sababu–ya

אֹתוֹ
yeye
H0853

שְׂנֹא
kumchukia
H8130

עוֹד
tena
H5750

וַיּוֹסִפוּ
na–wakaongeza
H3254

בָּנוּ
sisi

תִּמְשֹׁל
utatutawala
H4910

דְּבָרָיו׃
maneno–yake
H1697

וְעַל־
na–kwa–sababu–ya

Ndugu zake wakamwambia, “Je ni kweli utatutawala? Je utatutawala juu yetu? Hata wakamchukia zaidi kwa ajili ya ndoto zake na maneno yake.

9

הִנֵּה
tazama
H2009

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

לְאֶחָיו
ndugu–zake
H0251

אֹתוֹ
hiyo
H0853

וַיְסַפֵּר
na–akaiambia

אַחֵר
nyingine
H0312

חֲלוֹם
ndoto
H2472

עוֹד
tena
H5750

וַיַּחֲלֹם
Na–akaota

מְשִׁתַּחֲוִים
wananinamia
H7812

כּוֹכָבִים
nyota
H3556

עָשָׂר
na–moja
H6240

וְאַחַד
na–kumi
H0259

וְהַיָּרֵחַ
na–mwezi
H3394

הַשֶּׁמֶשׁ
jua
H8121

וְהִנֵּה
na–tazama
H2009

עוֹד
tena
H5750

חֲלוֹם
ndoto
H2472

חָלַמְתִּי
niliota

לִי׃
mimi

Akaota ndoto nyingine na kuwasimulia ndugu zake. Alisema, “Tazama, nimeota ndoto nyingine: Jua na mwezi na nyota kumi na moja ziliniinamia.”

10

אָבִיו
baba–yake
H0001

בּוֹ
yeye

וַיִּגְעַר־
na–akamkemea
H1605

אֶחָיו
ndugu–zake
H0251

וְאֶל־
na–kwa
H0413

אָבִיו
baba–yake
H0001

אֶל־
kwa
H0413

וַיְסַפֵּר
Na–akaiambia

אֵלַי
mimi
H0589

נָבוֹא
tutakuja
H0935

הֲבוֹא
Je–kuja
H0935

תַּלְמֻתְךָ
uliota

אֲשֶׁר
ambayo

הַזֶּה
hii
H2088

הַחֲלוֹם
ndoto
H2472

מָה־
nini
H4100

לּוֹ
kwake

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אַרְצָה׃
ardhini
H0776

לְךָ
wewe

לְהִשְׁתַּחֲוֹת
kukuinamia
H7812

וְאַחֶיךָ
na–ndugu–zako
H0251

וְאִמְּךָ
na–mama–yako
H0517

Akamwambia baba yake vile vile alivyowambia ndugu zake, na baba yake akamkemea. Akamwambia, Je umeota ndoto ya namna gani hii? Je mama yako na mimi na ndugu zako kweli tutakuja kukuinamia mpaka chini?”

11

הַדָּבָר׃
jambo
H1697

אֶת־
[alama]
H0853

שָׁמַר
akaishika
H8104

וְאָבִיו
na–baba–yake
H0001

אֶחָיו
ndugu–zake
H0251

בּוֹ
yeye

וַיְקַנְאוּ־
na–wakamwonea–wivu
H7065

Ndugu zake wakamwonea wivu, lakini baba yake akaliwema jambo hilo moyoni.

וַיֵּלְכוּ	אֶחָיו	לִרְעוֹת	אֶת־	צֹאן	אֲבִיהֶם	בִּשְׁכֶם׃	12
na–wakaenda	ndugu–zake	kuchunga	[alama]	kondoo	wa–baba–yao	kule–Shekemu	
H3212	H0251		H0853	H6629	H0001	H7927	

Ndugu zake wakaenda kulichunga kundi la baba yao huko Shekemu.

וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	אֶל־	יוֹסֵף	הֲלוֹא	אַחֶיךָ	רֹעִים	בִּשְׁכֶם	לְכָה	13
Na–akasema	Israeli	kwa	Yusufu	Je–si	ndugu–zako	wanachunga	kule–Shekemu	njoo	
H0559	H3478	H0413	H3130	H3808	H0251		H7927	H3212	

וְאֶשְׁלָחֲךָ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	לוֹ	הִנֵּנִי׃
na–nitakutuma	kwao	na–akasema	kwake	niko–hapa
H7971	H0413	H0559		H2009

Israeli akamwambia Yusufu, 'Je ndugu zako hawalichungi kundi huko Shekemu? Njoo, nami nitakutuma kwao." Yusufu akamwambia, "nipo tayari."

וַיֹּאמֶר	לוֹ	לֶךְ־	נָא	רְאֵה	אֶת־	שְׁלוֹם	אַחֶיךָ	וְאֶת־	14
Na–akasema	kwake	nenda	tafadhali	angalia	[alama]	hali–ya	ndugu–zako	na–[alama]	
H0559		H3212	H4994	H7200	H0853	H7965	H0251	H0853	

וַיִּבְאֵהוּ	מֵעֵמֶק	חֶבְרוֹן	וַיָּבֹא	דָּבָר	וַהֲשִׁבֵנִי	הַצֹּאן	שְׁלוֹם
na–akamtuma	kutoka–bondeni	Hebroni	na–akafika	habari	na–uniletee	kondoo	hali–ya
H7971	H6010		H0935	H1697	H7725	H6629	H7965

שְׁכֶמָה׃
Shekemu
H7927

Akamwambia, "Basi nenda, uwaone ndugu zako na kundi wanaendeleaje, na uniletee neno." Hivyo Yakobo akamtuma kutoka katika bonde la Hebroni, na Yusufu akaenda Shekemu.

וַיִּמְצָאֵהוּ	אִישׁ	וְהִנֵּה	תֹּעֶה	בַּשָּׂדֶה	וַיִּשְׁאָלֵהוּ	הָאִישׁ	לֵאמֹר	15
na–akamkuta	mtu	na–tazama	akitangatanga	shambani	na–akamwuliza	mtu–huyo	akisema	
H4672	H0376	H2009	H8582		H7592	H0376	H0559	

מַה־	תְּבַקֵּשׁ׃	
nini	unatafuta	
H4100	H1245	

Mtu mmoja akamwona Yusufu. Tazama, Yusufu alikuwa akizunguka kondeni. Yule mtu akamwuliza, "Unatafuta nini?"

וַיֹּאמֶר	אֶת־	אַחַי	אָנֹכִי	מְבַקֵּשׁ	הַגִּידָה־	נָּא	אֵיפֹה	הֵם	16
na–akasema	[alama]	ndugu–zangu	mimi	ninatafuta	niambie	tafadhali	wapi	wao	
H0559	H0853	H0251	H0595	H1245	H5046	H4994	H0375	H1992	

רֹעִים׃
wanachunga

Yusufu akamwambia, "Nawatafuta ndugu zangu. Tafadhari, niambie, wananalichunga wapi kundi."

וַיֹּאמֶר	הָאִישׁ	נָסְעוּ	מִזֶּה	כִּי	שָׁמַעְתִּי	אֹמְרִים	נֵלְכָה	הָאִישׁ	17
na–akasema	mtu–huyo	wameondoka	kutoka–hapa	kwa–sababu	nilisikia	wakisema	twende		
H0559	H0376	H5265	H2088		H8085	H0559	H3212		

וַיֵּלֶךְ	יוֹסֵף	אַחַר	אֶחָיו	וַיִּמְצָאֵם	בְּדֹתָן׃	
na–akaenda	Yusufu	nyuma–ya	ndugu–zake	na–akawakuta	kule–Dothani	
H3212	H3130		H0251	H4672	H1886	

דֹּתָיְנָה
Dothani
H1886

Yule mtu akasema, “Waliondoka mahali hapa, kwa maana niliwasikia wakisema, 'Haya twende Dothani.” Yusufu akawafuata ndugu zake na kuwaona huko Dothani.

18

אֹתוֹ	וַיִּתְנַכְּלוּ	אֲלֵיהֶם	יִקְרַב	וּבְטֶרֶם	מֵרָחֹק	אֹתוֹ	וַיִּרְאוּ
yeye	na–wakafanya–hila	kwao	hakukaribia	na–kabla	kwa–mbali	yeye	na–wakamwona
H0853	H5230	H0413	H7126	H2962	H7350	H0853	H7200

לַהֲמִיתֻֽוּ׃	
kumwua	
H4191	

Wakamwona kutokea mbali, na kabla hajawakaribia, wakapanga njama ya kumwua.

19

בָּֽא׃	הַלָּזֶה	הַחֲלֹמוֹת	בָּעַל	הִנֵּה	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וַיֹּאמְרוּ
anakuja	huyu	ndoto	bwana–wa	tazama	ndugu–yake	kwa	mtu	na–wakasema
H0935	H1976	H2472	H1167	H2009	H0251	H0413	H0376	H0559

Ndugu zake wakaambiana wao kwa wao, “Tazama, mwotaji anakaribia.

20

חַיָּה	וְאָמַרְנוּ	הַבֹּרוֹת	בְּאַחַד	וְנַשְׁלִכֵהוּ	וְנָהַרְגֵהוּ	לְכוּ	וְעַתָּה
mnyama	na–tuseme	ya–mashimo	katika–moja	na–tumtupe	na–tumuue	njooni	na–sasa
	H0559		H0259	H7993	H2026	H3212	H6258

חֲלֹמֹתָיו׃	יִהְיוּ	מַה־	וְנִרְאֶה	אֲכָלָתְהוּ	רָעָה	
ndoto–zake	zitakuwa	nini	na–tuone	amemla	mkali	
H2472	H1961	H4100	H7200	H0398		

Njoni sasa, na tumwue na kumtupa katika mojawapo ya mashimo haya. Nasi tutasema, 'Mnyama mkali amemrarua.' Nasi tutaona ndoto zake zitakuwaje.”

21

נַכֶּנּוּ	לֹא	וַיֹּאמֶר	מִיָּדָם	וַיַּצִּלֵהוּ	רְאוּבֵן	וַיִּשְׁמַע	
tumuue	tusi	na–akasema	kutoka–mikononi–mwao	na–akamwokoa	Reubeni	na–akasikia	
H5221	H3808	H0559	H3027	H5337	H7205	H8085	

נָֽפֶשׁ׃	
uhai	
H5315	

Rubeni alilisikia hilo na kumwokoa kutoka katika mikono yao. Alisema, “Tusiuondoe uhai wake.”

22

הַבּוֹר	אֶל־	אֹתוֹ	הַשְׁלִיכוּ	דָּם	תִּשְׁפְּכוּ־	אַל־	רְאוּבֵן	וְאֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר
shimo	katika	yeye	mtupeni	damu	mwage	msi	Reubeni	wao	na–akawaambia
	H0413	H0853	H7993	H1818	H8210	H3808	H7205	H0413	H0559

אֹתוֹ	הַצִּיל	לְמַעַן	בּוֹ	תִּשְׁלְחוּ־	אַל־	וְיָד	בַּמִּדְבָּר	אֲשֶׁר	הַזֶּה
yeye	kumwokoa	ili	yeye	mnyooshee	msi	na–mkono	katika–jangwa	ambalo	hili
H0853	H5337	H4616		H7971	H0408	H3027			H2088

אָבִיו׃	אֶל־	לַהֲשִׁיבוֹ	מִיָּדָם
baba–yake	kwa	kumrudisha	kutoka–mikononi–mwao
H0001	H0413	H7725	H3027

Rubeni aliwambia, “Msimwage damu. Mtupeni katika shimo hili lililopo nyikani, lakini msiweke mikono yenu juu yake” - ili kwamba aweze kumwokoa katika mikono yao na kumrudisha kwa baba yake.

23

יוֹסֵף	אֶת־	וַיַּפְשִׁיטוּ	אֶחָיו	אֶל־	יוֹסֵף	בָּא	כְּאֲשֶׁר־	וַיְהִי	
Yusufu	[alama]	na–wakamvua	ndugu–zake	kwa	Yusufu	alipofika	wakati	na–ikawa	
H3130	H0853	H6584	H0251	H0413	H3130	H0935		H1961	

עָלָיו׃	אֲשֶׁר	הַפַּסִּים	כְּתֹנֶת	אֶת־	כְּתָנְתּוֹ	אֶת־	
juu–yake	ambalo	la–rangi–nyingi	joho	[alama]	joho–lake	[alama]	
		H6446	H3801	H0853	H3801	H0853	

Ikawa Yusufu alipowafikia ndugu zake, walimvua vazi lake zuri.

בְּ	אֵין	רֵק	וְהַבּוֹר	הַבֵּרָה	אֹתוֹ	וַיִּשְׂלְכוּ	וַיִּקָּחֻהוּ	24
ndani–yake	hapakuwa	tupu	na–shimo	shimoni	yeye	na–wakamtupa	na–wakamchukua	
	H0369	H7386			H0853	H7993	H3947	

מָֽיִם׃
maji
H4325

Wakamchukua na kumtupa shimoni. Shimo lilikuwa tupu bila maji.

אֹרַח֣ת	וְהִנֵּה֮	וַיִּרְאוּ֒	עֵינֵיהֶם֮	וַיִּשְׂאוּ֒	לֶ֣חֶם׀	לֶֽאֱכָל־	וַיֵּשְׁבוּ֙	25
msafara–wa	na–tazama	na–wakaona	macho–yao	na–wakainua	mkate	kula	na–wakaketi	
H0736	H2009	H7200		H5375	H3899	H0398	H3427	

וָלֹ֑ט	וּצְרִי֙	נְכֹא֣ת	נֹשְׂאִ֔ים	וּגְמַלֵיהֶ֖ם	מִגִּלְעָ֛ד	בָּאָ֥ה	יִשְׁמְעֵאלִ֗ים
na–manemane	na–zeri	viungo	wakibeba	na–ngamia–wao	kutoka–Gileadi	unakuja	Waishmaeli
H3910	H6875	H5219	H5375	H1581	H1568	H0935	H3459

מִצְרָֽיְמָה׃	לְהוֹרִ֥יד	הוֹלְכִ֖ים
Misri	kutelemsha	wakienda
H4714	H3381	H1980

Wakakaa chini kula mkate. Walipoinua macho yao na kuangalia, na, tazama, msafara wa Waishmaeli ulikuwa ukija kutoka Gileadi, pamoja na ngamia wao waliochukua viungo, malhamu na manemane. Walikuwa wakisafiri kuvichukua kuelekea Misri.

אָחִ֑ינוּ	אֶת־	נַהֲרֹ֣ג	כִּי	בֶּ֥צַע	מַה־	אֶחָ֖יו	אֶל־	יְהוּדָ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר	26
ndugu–yetu	[alama]	tumuue	kama	faida	nini	ndugu–zake	kwa	Yuda	na–akasema	
H0251	H0853	H2026		H1215	H4100	H0251	H0413	H3063	H0559	

דָּמֽוֹ׃	אֶת־	וְכִסִּ֖ינוּ
damu–yake	[alama]	na–tufiche
H1818	H0853	H3680

Yuda akawambia ndugu zake, “Ni faida gani kama tutamwua ndugu yetu na kufunika damu yake?

כִּי־	בֹּ֖ו	תְּהִי־	אַל־	וְיָדֵ֑נוּ	לַיִּשְׁמְעֵאלִ֔ים	וְנִמְכְּרֶ֣נּוּ	לְכ֔וּ	27
kwa–sababu	juu–yake	uwe	usi	na–mkono–wetu	kwa–Waishmaeli	na–tumuuze	njooni	
		H1961	H0408	H3027	H3459	H4376	H3212	

אָחִֽיו׃	וַיִּשְׁמְעוּ	הֵ֥א	בְשָׂרֵ֖נוּ	אָחִ֥ינוּ
ndugu–zake	na–wakasikiliza	yeye	mwili–wetu	ndugu–yetu
H0251	H8085	H1931	H1320	H0251

Haya, na tumwuze kwa Waishmaeli na wala tusiweke mikono yetu juu yake. Kwani yeye ni ndugu yetu, nyama yetu.” Ndugu zake wakamsikiliza.

אֶת־	וַיַּעֲלוּ֩	וַיִּמְשְׁכוּ֙	סֹחֲרִ֜ים	מִדְיָנִ֗ים	אֲנָשִׁים֙	וַיַּעַבְרוּ֙		28
[alama]	na–wakampandisha	na–wakamvuta	wafanyabiashara	Wamidiani	watu	na–wakapita		
H0853	H5927	H4900	H5503	H4084	H0376			

בְּעֶשְׂרִ֔ים	לַיִּשְׁמְעֵאלִ֖ים	יוֹסֵ֑ף	אֶת־	וַיִּמְכְּרוּ֙	הַבּ֔וֹר	מִן־	יוֹסֵ֣ף	
kwa–ishirini	kwa–Waishmaeli	Yusufu	[alama]	na–wakamuuza	shimoni	kutoka	Yusufu	
H6242	H3459	H3130	H0853	H4376			H3130	

מִצְרָֽיְמָה׃	יוֹסֵ֖ף	אֶת־	וַיָּבִיאוּ֙	כָּֽסֶף
Misri	Yusufu	[alama]	na–wakamleta	ya–fedha
H4714	H3130	H0853	H0935	H3701

Wafanyabiashara wa Kimidiani wakapita. Ndugu zake wakamwinua na kumtoa Yusufu shimoni. Wakamwuza Yusufu kwa Waishmaeli kwa vipande ishirini vya fedha. Waishmaeli wakamchukua Yusufu mpaka Misri.

29 וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה־אֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע
na-akarudi Reubeni kwa shimo na-tazama hakuna Yusufu shimoni na-akararua
H7725 H7205 H0413 H2009 H0369 H3130 H7167

אֶת־בְּגָדָיו׃
[alama] mavazi-yake
H0853

Rubeni akarudi kwenye shimo, na, tazama, Yusufu hakuwemo shimoni. Akararua mavazi yake.

30 וַיָּשָׁב אֶל־אֶחָיו וַיֹּאמַר יַלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי אָנָה אָנִי־בָא׃
na-akarudi kwa ndugu-zake na-akasema hayuko mtoto hakuwemo wapi mimi niende
H7725 H0413 H0251 H0559 H0369 H3206 H0589 H0575 H0589 H0935

Akarudi kwa ndugu zake na kusema, “Kijana yuko wapi? Na mimi, je niende wapi?”

31 וַיִּקְחוּ אֶת־כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ
na-wakachukua joho la-Yusufu na-wakachinja mbuzi dume na-wakalitia
H3947 H3801 H3130 H0853 H5795 H2881 H0853

אֶת־הַכְּתֹנֶת בַּדָּם׃
[alama] joho katika-damu
H0853 H3801 H1818

Wakachinja mbuzi na kisha wakalichukua vazi la Yusufu na kulichovya katika damu.

32 וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיָּבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ
na-wakatuma joho la-rangi-nyingi na-wakaleta kwa baba-yao na-wakasema
H7971 H3801 H6446 H0935 H0413 H0001 H0559

זֹאת מָצָאנוּ הַכֶּר־נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא אִם־לֹא׃
hii tumeipata tambua tafadhali joho la-mwana-wako hilo au hapana
H2063 H4672 H4994 H3801 H1931 H0398 H3808

Kisha wakalipeleka kwa baba yao na kusema, “Tumeiona hii. Tafadhari angalia kwamba ni vazi la mwanao au hapana.”

33 וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ טָרֹף
na-akalitambua na-akasema joho la-mwana-wangu mnyama mkali amemla kuraruliwa
H5234 H0559 H3801 H2416 H7451 H0398 H2963

טֹרַף יוֹסֵף׃
ameraruliwa Yusufu
H2963 H3130

“Yakobo akaitambua na kusema, “Ni nguo ya mwanangu. Mnyama wa mwitu amemrarua. Bila shaka Yusufu ameraruliwa katika vipande.

34 וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו וַיָּשֶׂם שַׂק בְּמָתְנָיו
na-akararua Yakobo nguo-zake na-akavaa nguo-ya-gunia kiunoni-mwake
H7167 H3290 H8071 H7760 H8242 H4975

וַיִּתְאַבֶּל עַל־בְּנוֹ יָמִים רַבִּים׃
na-akamwombolezea kwa-ajili-ya mwana-wake siku nyingi
H0056 H3117

Yakobo akararua mavazi yake na kuvaa mavazi ya magunia katika viuno vyake. Akaomboleza kwa ajili ya mwanawe siku nyingi.

לְהִתְנַחֵם	וַיִּמָּאֵן	לְנַחֲמוֹ	בִּנְתָּיו	וְכָל־	בָּנָיו	כָּל־	וַיָּקֻמוּ	35
kufarijiwa	na–akakataa	kumfariji	binti–zake	na–wote	wana–wake	wote	na–wakasimama	
H5162	H3985	H5162	H1323	H3605		H3605		

וַיֵּבְךְּ׃	שְׁאֹלָה	אָבֵל	בְּנִי	אֶל־	אֵרֵד	כִּי־	וַיֹּאמֶר
na–akamlilia	kaburini	nikiomboleza	mwana–wangu	kwa	nitashuka	kwa–sababu	na–akasema
H1058	H7585	H0057		H0413	H3381		H0559

אָבִיו׃	אֹתוֹ
baba–yake	yeye
H0001	H0853

Wanawe na binti zake wote wakainuka na kumfariji, lakini alikataa kufarijiwa. Akasema, “Hakika nitashuka kuzimu nikimwombolezea mwanangu.” Babaye akamlilia.

שָׂר	פַּרְעֹה	סְרִיס	לְפוֹטִיפַר	מִצְרַיִם	אֶל־	אֹתוֹ	מָכְרוּ	וְהַמְּדָנִים	36
mkuu–wa	Farao	ofisa–wa	kwa–Potifa	Misri	kwa	yeye	walimuuza	na–Wamidiani	
H8269	H6547	H5631	H6318	H4714	H0413	H0853	H4376	H4092	

הַטַּבָּחִים׃	פ
walinzi	[sehemu]
H2876	

Wamidiani wakamwuza huko Misri kwa Potifa, afisa wa Farao, kepteni wa walinzi.

Chapter 38

וַיֵּט	אֶחָיו	מֵאֵת	יְהוּדָה	וַיֵּרֶד	הַהֽוּא	בָּעֵת	וַיְהִי	1
na–akageuka	ndugu–zake	kutoka–kwa	Yuda	na–akashuka	huo	wakati–wa	na–ikawa	
H5186	H0251	H0854	H3063	H3381	H1931	H6256	H1961	

חִירָה׃	וּשְׁמוֹ	עֲדֻלָמִי	אִישׁ	עַד־
Hira	na–jina–lake	Mwadulami	mtu	hadi
H2437	H8034	H5726	H0376	H5704

Ikawa wakati ule Yuda akawaacha ndugu zake na kukaa na Mwadulami fulani, jina lake Hira.

וַיִּקָּחֶהָ	שׁוּעַ	וּשְׁמוֹ	כְּנַעֲנִי	אִישׁ	בַּת־	יְהוּדָה	שָׁם	וַיַּרְא־	2
na–akamchukua	Shua	na–jina–lake	Mkanaani	mtu	binti–ya	Yuda	huko	na–akaona	
H3947	H7770	H8034		H0376	H1323	H3063	H8033	H7200	

אֵלֶיהָ׃	וַיָּבֹא
kwake	na–akaingia
H0413	H0935

Pale akakutana na binti Mkanaani jina lake Shua. Akamwoa na kulala naye.

עֵר׃	שְׁמוֹ	אֶת־	וַיִּקְרָא	בֵּן	וַתֵּלֶד	וַתַּהַר	3
Eri	jina–lake	–	na–akamwita	mwana	na–akazaa	na–akapata–mimba	
H6147	H8034	H0853	H7121		H3205	H2029	

Akawa mjamzito na kuzaa mwana. Akaitwa Eri.

אוֹנָן׃	שְׁמוֹ	אֶת־	וַתִּקְרָא	בֵּן	וַתֵּלֶד	עוֹד	וַתַּהַר	4
Onani	jina–lake	–	na–akamwita	mwana	na–akazaa	tena	na–akapata–mimba	
H0209	H8034	H0853	H7121		H3205	H5750	H2029	

Akawa mjamzito tena na kuzaa mwana tena. Akamwita jina lake Onani.

וְהָיָה שֵׁלָה שְׁמוֹ אֶת־ וַתִּקְרָא בֵּן וַתֹּלֶד עוֹד וַתֹּסֶף 5
na–alikuwa Shela jina–lake – na–akamwita mwana na–akazaa tena na–akaongeza
H1961 H7956 H8034 H0853 H7121 H3205 H5750 H3254

אֹתוֹ׃ בִּלְדָתָהּ בְּכְזִיב
yeye alipomzaa Kezibu
H0853 H3205 H3580

Akazaa mwana mwingine akamwita jina lake Shela. Alikuwa huko Kezibu alipomzaa.

תָּמָר׃ וּשְׁמָהּ בְּכוֹרוֹ לְעֵר אִשָּׁה יְהוּדָה וַיִּקַּח 6
Tamari na–jina–lake mzaliwa–wake–wa–kwanza kwa–Eri mke Yuda na–akamchukua
H8559 H8034 H1060 H6147 H0802 H3063 H3947

Yuda akaona mke kwa ajili ya Eri, mzaliwa wake wa kwanza. Jina lake Tamari.

וַיְמִתֵהוּ יְהוָה בְּעֵינֵי רָע יְהוּדָה בְּכוֹר עֵר וַיְהִי 7
na–akamuua Yahwe machoni–mwa mbaya Yuda mzaliwa–wa–kwanza–wa Eri na–ikawa
H4191 H3068 H3063 H1060 H6147 H1961

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Eri, mzaliwa wa kwanza wa Yuda, alikuwa mwovu mbele za Yahwe. Yahwe akamwua.

אָחִיךָ אֵשֶׁת־ בָּא לְאוֹנָן יְהוּדָה וַיֹּאמֶר 8
ndugu–yako mke–wa kwa ingia kwa–Onani Yuda na–akasema
H0251 H0802 H0413 H0935 H0209 H3063 H0559

לְאָחִיךָ׃ זֶרַע וְהָקֵם אֹתָהּ וִיבֵם
kwa–ndugu–yako uzao na–umendelee yeye na–mfanye–kuwa–mke–wa–ndugu
H0251 H2233 H0853 H2992

Yuda akamwambia Onani, “Lala na mke wa nduguyo. Fanya wajibu wa shemeji kwake, na umwinulie nduguyo mwana.”

אֶל־ בָּא אִם־ וְהָיָה הַזֶּרַע יִהְיֶה לוֹ לֹא כִּי אוֹנָן וַיֵּדַע 9
kwa aliingia kama na–ikawa uzao itakuwa lake si kwamba Onani na–alijua
H0413 H0935 H1961 H2233 H1961 H3808 H0209 H3045

לְאָחִיו׃ זֶרַע נָתַן־ לְבִלְתִּי אַרְצָה וְשִׁחֵת אָחִיו אֵשֶׁת
kwa–ndugu–yake uzao kumpa ili–asiwe ardhini na–akaharibu ndugu–yake mke–wa
H0251 H2233 H5414 H1115 H0776 H7843 H0251 H0802

Onani alijua kwamba mtoto asingekuwa wake. Pindi alipolala na mke wa kaka yake, alimwaga mbegu juu ya ardhi ili kwamba asimpatie nduguye mtoto.

אֹתוֹ׃ גַּם־ וַיָּמֶת עָשָׂה אֲשֶׁר יְהוָה בְּעֵינֵי וַיֵּרַע 10
yeye pia na–akamuua alifanya alichofanya Yahwe machoni–mwa na–ikawa–mbaya
H0853 H1571 H4191 H3068

Alilolifanya lilikuwa ovu mbele za Yahwe. Yahwe akamwua pia.

11 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה בֵּית־אָבִיךְ עַד־
na-akasema Yuda kwa-Tamari mkwe-wake kaa mjane nyumba-ya baba-yako hadi
H0559 H3063 H8559 H3618 H3427 H0490 H1004 H0001 H5704

יִגְדַּל שֵׁלָה אָחִי כְּאָחֲיוֹ כִּי־אָמַר פֶּן־אָסִיף גַּם־הוּא יָמוּת
akue Shela mwanangu kwa-sababu alisema asije pia yeye akafa kama-ndugu-zake
H1431 H7956 H1121 H3588 H0559 H6435 H1571 H1931 H4191 H0251

תָּמָר אָבִיהָ׃ בֵּית וַתֵּשֶׁב וַתֵּלֶךְ
Tamari baba-yake nyumba-ya na-akakaa na-akaenda
H8559 H0001 H3427 H3212

Kisha Yuda akamwambia Tamari, mkwewe, “Ukakae mjane katika nyumb aya baba yako hadi Shela, mwanangu, atakapokuwa.” Kwani aliogopa, “Asije akafa pia, kama nduguze.” Tamari akaondoka na kuishi katika nyumba ya babaye.

12 וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־שׁוּעַ אֵשֶׁת־יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה
na-zikaongezeka siku na-akafa binti-ya Shua mke-wa Yuda na-akafarijiwa Yuda
H3117 H4191 H1323 H7770 H0802 H3063 H5162 H3063

וְחִירָה רֵעֵהוּ רְעֶדֻלָמִי עַל־גֻּזֵּי צֹאנוֹ הוּא תִמְנָתָה׃
na-Hira rafiki-yake Mwadulami kwa wakata-manyoya-wa kondoo-zake yeye Timna
H2437 H7453 H5726 H5921 H1494 H6629 H1931 H8553

Baada ya muda mrefu, binti Shua, mkewe Yuda, alikufa. Yuda akafarijika na kwenda kwa wakatao kondoo wake manyoya huko Timna, yeye na rafiki yake, Hira Mwadulami.

13 וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה
na-akaambiwa Tamari kusema tazama baba-mkwe-wako anapanda Timna
H5046 H8553 H0559 H2009 H2524 H5927 H8553

לָגֹז צֹאנוֹ׃
kukata-manyoya kondoo-zake
H1494 H6629

Tamari akaambiwa, “Tazama, mkweo anakwenda Timna kukata kondoo wake manyoya.”

14 וַתָּסַר וַתִּכַס בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּתְעַלָּף בַּשָּׁעַר שָׁלָה
na-akavua mavazi-ya ujane-wake kutoka-kwake na-akajifunika kwa-shela na-akajifunika
H5493 H0491 H4060 H3680 H6809 H5968

וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה
na-akakaa mlangoni-mwa Enaimu ambayo juu-ya njia-ya Timna kwa-sababu aliona
H3427 H6607 H5869 H0834 H5921 H1870 H8553 H3588 H7200

כִּי־גָדַל שֵׁלָה וְהוּא לֹא־נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה׃
kwamba Shela amekuwa-mkubwa kupewa hapakuwa na-yeye yeye kuwa-mke
H3588 H7956 H1431 H5414 H3808 H1931 H0802

Akavua mavazi yake ya ujane na akajifunika kwa ushungi. Akakaa katika lango la Enaimu, lililoko kando ya njia iendayo Timna. Kwa maana aliona kwamba Shela amekua lakini akupewe kuwa mke wake.

15 וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ׃
na-akamuona Yuda na-akamdhani kuwa-kahaba kwa-sababu alijifunika uso-wake
H7200 H3063 H2803 H2181 H3588 H3680 H6440

Yuda alipomwona alidhani ni kahaba kwa maana alikuwa amefunika uso wake.

16

וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הָבָה־נָּא tafadhali karibu na–akasema njia kwa kwake na–akageuka
H4994 H3051 H0559 H1870 H0413 H0413 H5186

אֲבוֹא niingie H0935
כִּי־לֹא יָדַע alijua hakujua H3045 H3808
כִּי כַלָּתוֹ הִוא yeye mkwe–wake H1931 H3618
כִּי kwamba kwa–sababu
מַה־תִּתֶּן utanipa H5414
לִי mimi
וַתֹּאמֶר na–akasema H0559
מַה־נִּי nini H4100

אֵלָיו׃ kwangu H0413
תָּבוֹא utaingia H0935
כִּי kwamba

Akamwendea kando ya njia na kusema, “Njoo, tafadhari uniruhusu kulala nawe” - kwani hakujua kwamba alikuwa ni mkwewe - naye akasema, “Utanipa nini ili ulale nami?

17

וַיֹּאמֶר אָנכִי אֲשַׁלַּח נִּדְי־מִן־הָעִזִּים מִן־הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם־
na–akasema mimi nitatuma mbuzi–mdogo–wa mbuzi kutoka kondoo kama
H0559 H0595 H7971 H1423 H5795 H6629 H0559

תִּתֶּן utanipa H5414
עֵרָבוֹן amana H6162
עַד hadi H5704
תִּשְׁלְחִי׃ utakapotuma H7971

Akasema, “Nitakuletea mwana mbuzu wa kundi.” Akasema, “Je utanipa rehani hata utakapo leta?”

18

וַיֹּאמֶר אֶתֶּן־לָךְ מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֲתֶּן־לָךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ
na–akasema nitakupa nini amana ambayo wewe na–akasema muhuri–wako
H0559 H5414 H4100 H6162 H0559 H2368

וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לָהּ וַיָּבֹא
na–kamba–yako na–fimbo–yako ambayo mkononi–mwako na–kampa yeye na–akaingia
H6616 H4294 H3027 H5414 H0935

וַתַּהַר לוֹ׃ אֵלֶיהָ
na–akapata–mimba kwake kwake
H2029 H0413

Akasema, “Nikupe rehani gani?” Naye akasema, “Mhuri wako na mshipi, na fimbo iliyo mkononi mwako.” Akampa na kulala naye. Akawa mjamzito.

19

וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר וַתִּלְבַּשׁ מֵעָלֶיהָ צְעִיפָהּ וַתִּלְבָּשׁ בִּגְדֵי
na–akasimama na–akaenda na–akavua na–akavaa kutoka–kwake shela–yake mavazi–ya
H3212 H5493 H3847

אַלְמְנוּתָהּ׃ ujane–wake H0491

Akaamka na kuondoka. Akavua ushungi wake na kuvaa vazi la ujane wake.

20

וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָמִי לָקַחַת אֶת־
na–akatuma Yuda mkono–wa rafiki–yake Mwadulami kuchukua
H7971 H3063 H3027 H7453 H5726 H3947 H0853

הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃ וְלֹא
amana kutoka–mkono–wa mwanamke na–hakumpata yeye na–hakumpata
H6162 H3027 H0802 H3808 H4672 H3808

Yuda akatuma mwana mbuzi kutoka kundini kwa mkono wa rafiki yake Mwadulami ili aichukue rehani kutoka katika mkono wa mwanamke, lakini hakumwona.

הֻוא	הַקְּדֵשָׁה	אַיֵּה	לֵאמֹר	מְקֹמָהּ	אַנְשֵׁי	אֶת־	וַיִּשְׁאַל		21
yule	kahaba–wa–hekalu	iko–wapi	kusema	mahali–pake	watu–wa	–	na–akawauliza		
H1931	H6948	H0346	H0559	H4725	H0376	H0853	H7592		

קְדֵשָׁה׃	בָּזֶה	הָיְתָה	לֹא־	וַיֹּאמְרוּ	הַדֶּרֶךְ	עַל־	בָּעֵינַיִם	
kahaba–wa–hekalu	hapa	alikuwa	hapakuwa	na–wakasema	njia	juu–ya	Enaimu	
H6948	H2088	H1961	H3808	H0559	H1870		H5879	

Kisha Mwadulami akauliza watu wa sehemu hiyo,"Yupo wapi kahaba aliyekuwa Enaimu kando ya njia?" Wakasema, hapajawai tokea kahaba hapa."

הַמָּקוֹם	אַנְשֵׁי	וְגַם	מְצָאתֶיהָ	לֹא	וַיֹּאמֶר	יְהוּדָה	אֶל־	וַיָּשָׁב	22
mahali–hapo	watu–wa	na–pia	sikumpata	sijampata	na–akasema	Yuda	kwa	na–akarudi	
H4725	H0376	H1571	H4672	H3808	H0559	H3063	H0413	H7725	

קְדֵשָׁה׃	בָּזֶה	הָיְתָה	לֹא־	אָמְרוּ
kahaba–wa–hekalu	hapa	alikuwa	hapakuwa	walisema
H6948	H2088	H1961	H3808	H0559

Akarudi kwa Yuda na kusema, "Sikumwona. Pia watu wa eneo hilo wamesema, 'Hajawai kuwapo kahaba hapa."

הַגְּדִי	שָׁלַחְתִּי	הַנָּה	לָבוּז	נִהְיֶה	פֶּן	לָהּ	תִּקַּח־	יְהוּדָה	וַיֹּאמֶר	23
mbuzi–mdogo	nilituma	tazama	aibu	tukawa	asije	yeye	achukue	Yuda	na–akasema	
H1423	H7971	H2009	H0937	H1961	H6435		H3947	H3063	H0559	

מְצָאתָהּ׃	לֹא	וְאַתָּה	הַזֹּה	
yeye	hukumpata	na–wewe	huyu	
H4672	H3808		H2088	

Yuda akasema, "Mwache akae na vitu, tusije tukaaibika. Hakika, nimemletea mwanambuzi, lakini hukumwona."

תָּמָר	זְנָתָה	לֵאמֹר	לִיהוּדָה	וַיֻּגַּד	חֳדָשִׁים	כְּמִשְׁלֹשׁ	וַיְהִי		24
Tamari	amezini	kusema	Yuda	na–akaambiwa	miezi	kama–miezi–mitatu	na–ikawa		
H8559	H2181	H0559	H3063	H5046	H2320	H7969	H1961		

הוֹצִיאוּהָ	יְהוּדָה	וַיֹּאמֶר	לִזְנוּנִים	הָרָה	הִנֵּה	וְגַם	כַּלָּתֵךְ	
mtoeni	Yuda	na–akasema	kwa–uzinzi	ana–mimba	tazama	na–pia	mkwe–wako	
H3318	H3063	H0559	H2183		H2009	H1571	H3618	

וְתִשָּׂרֵף׃
na–achomwe
H8313

Ikawa baada ya miezi mitatu Yuda akaambiwa, "Tamari mkweo amefanya ukahaba, na kwa hakika, yeye ni mjamzito." Yuda akasema, "Mleteni hapa ili achomwe."

אֲשֶׁר־	לְאִישׁ	לֵאמֹר	חָמִיהָ	אֶל־	שָׁלְחָה	וְהִיא	מוּצֵאת	הֻוא		25
ambaye	kwa–mtu	kusema	baba–mkwe–wake	kwa	alituma	na–yeye	akitolewa	yeye		
	H0376	H0559	H2524	H0413	H7971	H1931	H3318	H1931		

וְהַפְּתִילִים	הַחֹתֶמֶת	לְמִי	נָּא	הַכֵּר־	וַתֹּאמֶר	הָרָה	אָנֹכִי	לוֹ	אֱלֶה	
na–kamba	muhuri	ni–za–nani	tafadhali	tambua	na–akasema	nina–mimba	mimi	zake	hizi	
H6616	H2858	H4310	H4994		H0559		H0595		H0428	

הָאֵלֶּה׃	וְהַמַּטֶּה
hizi	na–fimbo
H0428	H4294

Alipoletwa nje, alipeleka ujumbe kwa mkwewe, “Mimi ni mjamzito kwa mtu mwenye vitu hivi.” Akasema, “Tambua tafadhari, mhuri huu na mshipi na fimbo ni vya nani.”

עַל־	כִּי־	מִמֶּנִּי	צָדְקָה	וַיֹּאמֶר	יְהוּדָה	וַיַּכֶּר	26
kwa–sababu–ya	kwa–sababu	kuliko–mimi	amefanya–haki	na–akasema	Yuda	na–akatambua	
			H6663	H0559	H3063		

לְדַעְתָּהּ׃	עוֹד	יָסַף	וְלֹא־	בְנִי	לְשֵׁלָה	נְתַתִּיהָ	לֹא־	כֵּן
kumjua	tena	akaendelea	na–hakuendelea	mwanangu	kwa–Shela	sikumpa	sikumpa	hivyo
H3045	H5750	H3254	H3808		H7956	H5414	H3808	

Yuda akavitambua na kusema, “Yeye ni mwenye haki kuliko mimi, kwani sikumpa Shela, mwanangu awe mme wake.” Hakulala naye tena.

בִּבְטְנָהּ׃	תְּאוֹמִים	וְהִנֵּה	לִדְתָּהּ	בְּעֵת	וַיְהִי	27
tumboni–mwake	mapacha	na–tazama	kuzaa–kwake	wakati–wa	na–ikawa	
H0990	H8380	H2009	H3205	H6256	H1961	

Muda wake wa kujifungua ukafika, tazama, mapacha walikuwa tumboni mwake.

עַל־	וַתִּקְשֹׁר	הַמְיַלֶּדֶת	וַתִּקַּח	יָד	וַיִּתֵּן־	בְּלִדְתָּהּ	וַיְהִי	28
juu–ya	na–akafunga	mkunga	na–akachukua	mkono	na–akatoa	alipozaa	na–ikawa	
	H7194	H3205	H3947	H3027	H5414	H3205	H1961	

רִאשֹׁנָה׃	יָצָא	זֶה	לֵאמֹר	שָׁנִי	יָדוֹ	
kwanza	alitoka	huyu	kusema	nyekundu	mkono–wake	
H7223	H3318	H2088	H0559	H8144	H3027	

Ikawa alipokuwa akijifungua mmoja akatoa mkono nje, na mkunga akachukua kitambaa cha rangi ya zambarau na kukifunga katika mkono wake na kusema, “Huyu ametoka wa kwanza.”

מַה־	וַתֹּאמֶר	אָחִיו	יָצָא	וְהִנֵּה	יָדוֹ	כְּמֵשִׁיב	וַיְהִי	29
kwa–nini	na–akasema	ndugu–yake	alitoka	na–tazama	mkono–wake	aliporudisha	na–ikawa	
H4100	H0559	H0251	H3318	H2009	H3027	H7725	H1961	

פָּרֶץ׃	שְׁמוֹ	וַיִּקְרָא	פָּרֶץ	עָלֶיךָ	פָּרָצְתָּ
Peresi	jina–lake	na–akaitwa	uvunjaji	juu–yako	umevunja
H6557	H8034	H7121	H6556		H6555

Ikawa aliporudisha mkono wake, tazama, ndugu yake akatoka kwanza. Mkunga akasema, “Umetokaje” Na akaitwa Peresi.

וַיִּקְרָא	הַשֵּׁנִי	יָדוֹ	עַל־	אֲשֶׁר	אָחִיו	יָצָא	וְאַחַר	30
na–akaitwa	nyekundu	mkono–wake	juu–ya	ambaye	ndugu–yake	alitoka	na–baadaye	
H7121	H8144	H3027			H0251	H3318		

ס	זָרַח׃	שְׁמוֹ	
X	Zera	jina–lake	
	H2226	H8034	

Kisha ndugu yake akatoka, akiwa na utepe wa zambarau juu ya mkono wake, naye akaitwa Zera.

Chapter 39

הַטַּבָּחִים	שַׂר	פַּרְעֹה	סְרִיס	פּוֹטִיפַר	וַיִּקְנֵהוּ	מִצְרָיְמָה	הוֹרֵד	וְיוֹסֵף	1
wachezaji	mkubwa	Pharaoh	mgeni	Potiphar	anakununua	Egypt	kudownshed	na	
H2876	H8269	H6547	H5631	H6318	H7069	H4714	H3381	H3130	

שָׁמָּה׃	הוֹרְדֻהוּ	אֲשֶׁר	הַיִּשְׁמְעֵאלִים	מִיַּד	מִצְרִי	אִישׁ
pale	walishuka	asile	Waismaeli	mtoka	Misri	mtu
H8033	H3381		H3459	H3027	H4713	H0376

Yusufu akaletwa Misri. Potifa, aliyekuwa afisa wa Farao mkuu wa walinzi na Mmisri, akamnunua kutoka kwa Waishmaeli, waliokuwa wamempeleka pale.

2

בְּבֵית	וַיְהִי	מַצְלִֽיחַ	אִישׁ	וַיְהִי	יוֹסֵף	אֶת־	יְהוָה	וַיְהִי
katika	na–iliendelea	mwenye–bahati	mtu	na–iliendelea	Yosefa	kwa	Yahwe	na–iliendelea
	H1961		H0376	H1961	H3130	H0854	H3068	H1961

הַמִּצְרִֽי׃	אֲדֹנָיו
mkubwa–wake	nyumba
H4713	H0113

Yahwe alikuwa pamoja na Yusufu na akawa mtu aliyefanikiwa. Aliishi katika nyumba ya Mmisri bwana wake.

3

עֹשֶׂה	הוּא	אֲשֶׁר־	וְכֹל	אִתּוֹ	יְהוָה	כִּי	אֲדֹנָיו	וַיַּרְא
anafanya	yeye	asile	na–yote	pamoja–naye	Yahwe	kwamba	mkubwa–wake	na–akaona
	H1931		H3605	H0854	H3068		H0113	H7200

בְּיָדֽוֹ׃	מַצְלִֽיחַ	יְהוָה
katika–mkono–wake	kufanikisha	Yahwe
H3027		H3068

Bwana wake akaona kwamba Yahwe alikuwa pamoja naye na kwamba Yahwe alifanikisha kila kitu alichokifanya.

4

וַיִּפְקְדֵהוּ	אֹתוֹ	וַיְשָׁרֵת	בְּעֵינָיו	חֵן	יוֹסֵף	וַיִּמְצָא	
akamfanya–mkuu	yeye	akamhidimi	mbele–ya–macho–yake	neema	Yosefa	na–akakuta	
	H0853	H8334		H2580	H3130	H4672	

בְּיָדֽוֹ׃	נָתַן	לוֹ	יֶשׁ־	וְכֹל־	בֵּיתוֹ	עַל־	
mtaka–mkono–wake	akampa	kwake	asile	na–yote	nyumba–yake	juu–ya	
H3027	H5414		H3426	H3605			

Yusufu akapata kibali mbele zake. Akamtumikia Potifa. Potifa akamfanya msimamizi juu ya nyumba yake, na kila alichokimiliki, akakiweka chini ya uangalizi wake.

5

כָּל־	וְעַל	בְּבֵיתוֹ	אֹתוֹ	הִפְקִיד	מֵאָז	וַיְהִי	
yote	na–juu–ya	katika–nyumba–yake	yeye	akamfanya–mkuu	mtoka–wakati	na–iliendelea	
H3605			H0853			H1961	

בִּגְלַל	הַמִּצְרִֽי	בָּיִת	אֶת־	יְהוָה	וַיְבָרֶךְ	לוֹ	יֶשׁ־	אֲשֶׁר
na–iliendelea	ya–Yosefa	kwa–sababu	ya–Misri	nyumba	Yahwe	na–akambariki	kwake	asile
H1558	H4713		H0853	H3068	H1288		H3426	

בַּבָּיִת	לוֹ	יֶשׁ־	אֲשֶׁר	בְּכֹל־	יְהוָה	בִּרְכַּת	וַיְהִי	יוֹסֵף
katika–nyumba	kwake	na–shambani	nyumbani	kwake	asile	juu–ya–yote	ya–Yahwe	baraka
		H3426		H3605	H3068	H1293	H1961	H3130

וּבַשָּׂדֶֽה׃
na–katika–shamba

Ikawa alipomfanya msimamizi juu ya nyumba yake na juu ya kila kitu alichomiliki, Yahwe akaibariki nyumba ya Mmisri kwa sababu ya Yusufu. Baraka za Yahwe zilikuwa juu ya kila kitu alichokuwa nacho Potifa nyumbani na shambani.

6

מְאֹומָה אִתּוֹ יָדַע וְלֹא־ יוֹסֵף בְּיַד־ לוֹ אֲשֶׁר־ כָּל־ וַיַּעֲזֹב
kitu pamoja–naye jua na–ata Yosefa mtaka– kwake asile yote na–akaacha
H3972 H0854 H3045 H3808 H3130 H3027 H3605

תֹּאַר יְפֵה־ יוֹסֵף וַיְהִי אֹוכֵל הוּא אֲשֶׁר־ הַלֶּחֶם אִם־ כִּי
kuonekana na–mzuri mzuri–sura Yosefa na–iliendelea anakula yeye asile mkate ila
H8389 H3303 H3130 H1961 H0398 H1931 H3899

מַרְאֶה׃ וִיפֵה
sura na–mzuri–wa
H4758 H3303

Potifa akaweka kila alichokuwa nacho chini ya uangalizi wa Yusufu. Hakuwa na haja ya kufikiri juu ya lolote isipokuwa chakula alichokula tu. Basi Yusufu alikuwa kijana mzuri na wa kuvutia.

7

אֶת־ אֲדֹנָיו אֵשֶׁת־ וַתִּשָּׂא הָאֵלֶּה הַדְּבָרִים אַחַר וַיְהִי
macho–yake wa–mkubwa–wake mke na–akainua haya ya–mambo baada na–iliendelea
H0853 H0113 H0802 H5375 H0428 H1697 H1961

עִמִּי׃ שִׁכְבָה וַתֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־ עֵינֶיהָ
nami pamoja–nami jifunze na–akasema Yosefa kwa
H7901 H0559 H3130 H0413

Ikawa baada ya hayo mke wa bwana wake akamtamani Yusufu. Akamwambia, “Lala nami.”

8

לֹא־ אֲדֹנִי הֵן אֲדֹנָיו אֵשֶׁת אֶל־ וַיֹּאמֶר וַיְמָאֵן
ata mkubwa–wangu tazama wa–mkubwa–wake mke kwa na–akasema na–akakataa
H3808 H0113 H2005 H0113 H0802 H0413 H0559 H3985

לוֹ אקמפא יֶשׁ־ kwake אֲשֶׁר־ asile וְכֹל na–yote בַּבַּיִת katika–nyumba מַה־ kitu אִתִּי pamoja–nami יָדַע jua
H3426 H3605 H4100 H0854 H3045

בְּיָדִי׃ נָתָן
mkononi–mwangu mtaka–mkono–wangu
H3027 H5414

Lakini yeye alikataa na kumwambia mke wa bwana wake, “Tazama, bwana wangu haangalii chochote nikifanyacho nyumbani, na ameweka kila kitu anachokimiliki chini ya uangalizi wangu.

9

מְאֹומָה מִמֶּנִּי חָשַׂךְ וְלֹא־ מִמֶּנִּי הַזֶּה בַּבַּיִת גָּדוֹל אֵינֶנּוּ
kitu mtoka–mimi kuzuia na–ata hii nyumbani zaidi–ya–mimi mkubwa ata–mimi
H3972 H2820 H3808 H2088 H0369

הָרָעָה אֱעֶשֶׂה וְאֵיךְ אִשְׁתּוֹ אֵת־ בַּאֲשֶׁר אוֹתָךְ אִם־ כִּי
huu ubaya–mkubwa ninaweza–kufanya na–vipi mke–wangu wewe sababu wewe ila
H0802 H0853

לֵאלֹהִים׃ וְחָטָאתִי הַגְּדֹלָה הַזֹּאת
dhidi–ya–Mungu na–kutenda–dhambi Mungu na–sini–kataa
H0430 H2398 H2063

Hakuna mtu aliye mkuu katika nyumba hii kuliko mimi. Hajanidhuiria chochote isipokuwa wewe, kwa sababu wewe ni mkewe. Ni kwa namna gani basi naweza kufanya uovu mkuu namna hii na kumtenda dhambi Mungu?

10

לִשְׁכַּב אֵלֶיהָ שָׁמַע וְלֹא־ יֹום וְיֹום יוֹסֵף אֶל־ כְּדַבְּרָהּ וַיְהִי
kulala kwake sikiliza na–ata siku kila Yosefa kwa soko–yake na–iliendelea
H7901 H0413 H8085 H3808 H3117 H3117 H3130 H0413 H1696 H1961

עִמָּהּ׃ לִהְיוֹת אֶצְלָהּ
pamoja–naye kuwa karibu–naye
H1961 H0681

Akamwambia Yusufu siku baada ya siku, lakini yeye akakataa kulala naye wala kuwa naye.

11

וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ
na–iliendelea kama–siku hii na–akaingia nyumbani kufanya kazi–yake na–ata mtu
H1961 H3117 H2088 H0935 H6213 H4399 H0369 H0376

מֵאַנְשֵׁי הַבָּיִת בַּבָּיִת׃
mtoka–watu wa–nyumba npo nyumbani
H0376 H8033

Ikawa siku moja aliingia ndani kufanya kazi yake. Hakuna mtu yeyote wa nyumbani aliyekuwepo pale ndani.

12

וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדָו לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ
na–akamkamata kwa–nguo kusema jifunze pamoja–nami na–akaacha nguo
H8610 H0559 H7901

וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃
na–akakimbia na–akuwa–nje nje
H5127 H3318 H2351

בְּיָדָהּ מִבֵּיתָהּ
mtaka–mkono–wake mtaka–mkono–wake
H3027

Akashika nguo zake na kusema, “Lala nami.” Akaacha nguo zake mikononi mwake, akakimbia, na kutoka nje.

13

וַיְהִי כִּרְאוֹתָהּ שֶׁעָזַב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס
na–iliendelea wakati–akamkuta kwamba akaacha nguo mtaka–mkono–wake na–akakimbia
H1961 H7200 H3588 H5800 H0899 H3027 H5127

הַחוּצָה׃
nje
H2351

Ikawa, alipoona kwamba ameziacha nguo zake mikononi mwake na kwamba amekimbia nje,

14

וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם רְאוּ הֵבִיא לָנוּ
na–akaita watu wa–nyumba–yake kusema kwao angalia akaletea kwetu
H7121 H0376 H3588 H0559 H0853 H7200 H0935

אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי
mtu Miebrania kufanya–mzushi kwetu akakuja kwangu kulala pamoja–nami
H0376 H5680 H6711 H1004 H0935 H0413 H7901

וָאֶקְרָא בְקוֹל גָּדוֹל׃
na–akatabasamu kwa–sauti kubwa
H7121

akawaita watu wa nyumbani mwake na kuwambia, “Tazama, Potifa ameleta Mwebrania huyu kutudhihaki. Aliingia kulala nami, na nikapiga kelele.

15

וַיְהִי כְשָׁמְעוֹ כִּי הֲרִימֹתִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב
na–iliendelea wakati–akasikia kwamba akainua sauti–yangu na–akatabasamu na–akaacha
H1961 H8085 H3588 H7311 H6963 H7121

בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃
nguo karibu–na–mimi na–akakimbia na–kuwa–nje nje
H0681 H5127 H3318 H2351

Ikawa aliponisikia nikipiga kelele, akaniacha na nguo yake, akakimbia, na kutoka nje.”

16

וַתַּנַּח בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ עַד־בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ׃
na–akababaki nguo karibu–na–mimi hadi kuja mkubwa–wake kwa nyumba
H3240 H0681 H5704 H0935 H0113 H0413

Akaweka nguo zake karibu naye hata bwana yake alipokuja nyumbani.

17 וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדִּבְרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא־אֵלַי הָעֶבֶד
na-akamwambia yeye kulingana-na-neno hii kusema akakuja kwangu mtumishi
H1696 H0413 H1697 H0428 H0559 H0935 H0413 H5650

אֲשֶׁר־עָשָׂה לִי כְּמִשְׁפַּט הָאִישׁ׃
asile mtumishi-wako kwa-mimi akafanya hii
H0834 H5650 H0428 H1697

Akamwambia maelelezo haya, “Yule mtumishi Mwebrania uliyemleta kwetu, aliingia kunidhihaki.

18 וַיְהִי כְּהַרִימִי קוֹלִי שָׁמַע וַיָּרָץ הַחוּצָה׃
na-iliendelea wakati-akainua sauti-yangu na-akatabasamu na-akaacha nguo
H1961 H7121

וַיִּצָּק אֶת־הַמַּיִם עַל־הַגְּמַלִּים עַד אֲשֶׁר־כִּלּוּ לִשְׁתּוֹת׃
na-akakimbia nje
H5127 H2351

Ikawa nilipopiga kelele, akaacha nguo yake kwangu akakimbia nje.”

19 וַיְהִי כְּהַרְבֹּתָהּ לִשְׁאֹב וָאֶשְׁאֲבָה לִגְמַלֶּיךָ עַד אִם־כִּלּוּ לִשְׁתּוֹת׃
na-iliendelea wakati-akasikia mkubwa-wake neno la-mke-wake asile akasema kwake
H1961 H8085 H0113 H0853 H1697 H0802 H0834 H1696

Ikawa, bwana wake aliposikia maelezo aliyoambiwa na mkewe, “Hivi ndivyo mtumishi wako alivyonitenda,” alikasirika sana.

20 וַיְהִי כְּמַהֲלָה לָהּ וַתָּרָץ הַבַּיְתָה לְהַגִּיד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
na-akachukua na-akampa yeye Yosefa mkubwa-wa kwa nyumba ya-gerezani mahali
H3947 H5414 H0853 H3130 H0113 H0413 H1004 H5470 H4725

וְרִבְקָה הָיְתָה אֹהֶבֶת אֶת־הָאִישׁ אֶת־לָבָן וְאֶת־בְּתוּאֵל׃
asile wagerezeaji wa-mfalme gerezani pale nyumbani ya-gerezani
H0834 H0631 H0615 H4428 H1961 H8033 H1004 H5470

Bwana wa Yusufu akamchukua na kumweka gerezani, mahali walipowekwa wafungwa wa mfalme. Akawa pale kifungoni.

21 וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר׃
na-iliendelea Yahwe kwa Yosefa na-akakufa karibu-kwake upendo na-akampa neema
H1961 H3068 H0854 H3130 H5186 H0413 H2617 H5414 H2580

כָּל־הַנְּתוּנִים בְּיַד־יוֹסֵף הָיוּ תַחַת יָדוֹ כָּל־אֲשֶׁר הוּא עֹשִׂים שָׁם הוּא עֹשֶׂה׃
mbele-ya mkubwa wa-gerezani -gereza
H8269 H1004 H5470

Lakini Yahwe alikuwa pamoja na Yusufu na kumwonyesha uaminifu wa agano. Akampa kibali mbele ya mlinzi wa gereza.

כָּל־	אֶת	יוֹסֵף	בִּיד־	הַסֹּהַר	בֵּית־	שָׂר	וַיִּתֵּן		22
asile	wote	wagerezeaji	Yosefa	mtaka–mkono–wa	wa–gerezani	mkubwa	na–akampa		
H3605	H0853	H3130	H3027	H5470		H8269	H5414		
הוּא	שָׁם	עֹשִׂים	אֲשֶׁר	כָּל־	וְאֵת	הַסֹּהַר	בְּבֵית	אֲשֶׁר	הָאֲסִירִם
yeye	huko	kufanya	iliendelea	yeye	npo	wanafanya	na–yote	ya–gerezani	nyumbani
H1931	H8033			H3605	H0853	H5470			H0615
							עֹשֶׂה׃	הָיָה	
							akifanya	alikuwa	
								H1961	

Mlinzi wa gereza akawaweka mikononi mwa Yusufu wafungwa wote waliokuwa gerezani. Chochote walichokifanya, kilikuwa chini ya uangalizi wa Yusufu.

בְּיָדוֹ	מְאוּמָה	כָּל־	אֶת־	רֹאֶה	הַסֹּהַר	בֵּית־	שָׂר	וְאֵין	23
Yahwe	sababu	Yosefa	mtaka–mkono–wa	kitu	kuona	wa–gerezani	mkubwa	ata	
H3027	H3972	H3605	H0853	H7200	H5470		H8269	H0369	
ס	מַצְלִיחַ׃	יְהוָה	עֹשֶׂה	הוּא	וַאֲשֶׁר־	אִתּוֹ	יְהוָה	בַּאֲשֶׁר	
S	akimfanikisha	Yahwe	kufanikisha	Yahwe	kufanya	yeye	na–asile	pamoja–naye	
		H3068		H1931		H0854	H3068		

Mlinzi wa gereza hakuwa na wasiwasi juu ya chochote kilichokuwa mkononi mwake, kwa sababu Yahwe alikuwa pamoja naye. Yahwe akafanikisha kila alichokifanya.

Chapter 40

וְהָאֹפֶה	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	מִשְׁקֶה	חָטְאוּ	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אַחַר	וַיְהִי	1
na–mwambaji	Misri	mfalme	mkunyaji	wanakosa	haya	ya–mambo	baada	na–iliendelea	
H0644	H4714	H4428		H2398	H0428	H1697		H1961	
						מִצְרַיִם׃	לְמֶלֶךְ	לַאֲדֹנֵיהֶם	
						Misri	mfalme	kwao	
						H4714	H4428	H0113	

Ikawa baada ya mambo haya, mnyweshaji wa mfalme wa Misri na mwokaji wa mfalime walimkosa bwana wao, mfalme wa Misri.

הַמַּשְׁקִים	שָׂר	עַל	סָרִיסָיו	שְׁנֵי	עַל	פַּרְעֹה	וַיִּקְצֹף		2
wa–wakunyaji	mkubwa	juu–ya	wakubwa–wake	watu	juu–ya	Pharaoh	na–akasikitika		
	H8269		H5631	H8147		H6547	H7107		
						הָאוֹפִים׃	שַׂר	וְעַל	
						wa–wambaji	mkubwa	na–juu–ya	
						H0644	H8269		

Farao akawakasirikia hawa maafsa wawili, mkuu wa wanyweshaji na mkuu wa waokaji.

בֵּית	אֶל־	הַטַּבָּחִים	שַׂר	בֵּית	בְּמִשְׁמַר	אֹתָם	וַיִּתֵּן		3
nyumba	kwa	wa–wachezaji	ya–mkubwa	nyumba	mtaka–kuzuia	yeye	na–akawapa		
	H0413	H2876	H8269		H4929	H0853	H5414		
					שָׁם׃	אָסוּר	יוֹסֵף	אֲשֶׁר	מֻקָּם
					pale	gerezani	Yosefa	asile	mahali
					H8033	H0631	H3130		H4725
									הַסֹּהַר
									ya–gerezani
									H5470

Akawaweka katika lindo katika nyumba ya kapteni wa walinzi, katika gereza lile Yusufu alimofungwa.

וַיִּשָּׁרֶת	אִתָּם	יוֹסֵף	אֶת־	הַטַּבָּחִים	שַׂר	וַיִּפְקֹד	4
yeye	na–akamhidimi	pamoja–nao	Yosefa	wa–wachezaji	mkubwa	na–akamtaka	
H8334	H0854	H3130	H0853	H2876	H8269		

בְּמִשְׁמָר׃	יָמִים	וַיִּהְיוּ	אֹתָם	
katika–ulinzi	mtaka–kuzuia	siku	na–iliendelea	
H4929	H3117	H1961	H0853	

Kapteni wa walinzi akamweka Yusufu kuwa mtumishi wao. Walikaa kifungoni kwa muda fulani.

כְּפִתְרֹון	אִישׁ	אֶחָד	בְּלֵילָה	חֲלֹמוֹ	אִישׁ	שְׁנֵיהֶם	חֲלוֹם	וַיַּחַלְמוּ	5
kulingana–na–tafsiri	mtu	mmoja	usiku	ndoto–yake	mtu	wote	ndoto	na–wakaumiza	
H6623	H0376	H0259	H3915	H2472	H0376	H8147	H2472		

בְּבֵית	אֲסוּרִים	אֲשֶׁר	מִצְרַיִם	לְמֶלֶךְ	אֲשֶׁר	וְהָאֹפֶה	הַמַּשְׁקֶה	חֲלֹמוֹ
nyumbani	gerezani	asile	Misri	mfalme	asile	na–mwambaji	mkunyaji	ndoto–yake
	H0631		H4714	H4428		H0644		H2472

הַסֹּהַר׃
ya–gerezani
H5470

Wote wakaota ndoto - mnyweshaji na mwokaji wa mfalme wa Misri waliokuwa wamefungwa gerezani - kila mmoja akaota ndoto usiku huo huo, na kila ndoto ilikuwa na tafsiri yake.

זֹעֲפִים׃	וְהִנָּם	אֹתָם	וַיַּרְא	בַּבֹּקֶר	יוֹסֵף	אֲלֵיהֶם	וַיָּבֹא	6
hao	na–tazama	yeye	na–akaona	asubuhi	Yosefa	kwao	na–akakuja	
H2196	H2009	H0853	H7200	H1242	H3130	H0413	H0935	

Yusufu akaja kwao asubuhi na kuwaona. Tazama, walikuwa na uzuni.

בְּמִשְׁמַר	אִתּוֹ	אֲשֶׁר	פַּרְעֹה	סְרִיסֵי	אֶת־	וַיִּשְׁאַל	7
nyumbani	mtaka–kuzuia	pamoja–naye	asile	wa–Pharaoh	wakubwa	na–akauliza	
H4929	H0854		H6547	H5631	H0853	H7592	

הַיּוֹם׃	רָעִים	פְּנֵיכֶם	מַדּוּעַ	לֵאמֹר	אֲדֹנָיו	בֵּית
leo	mbaya	uso–wenu	mbona	kwa	kusema	ya–mkubwa–wake
H3117		H6440	H4069	H0559	H0113	

Akawauliza maafsa wa Farao waliokuwa pamoja naye kifungoni katika nyumba ya bwana wake, kusema, “Kwa nini leo mnaoneka wenye uzuni?”

אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	אֹתָו	אֵין	וּפֹתֵר	חָלַמְנוּ	חֲלוֹם	אֵלָיו	וַיֹּאמְרוּ	8
kwao	na–akasema	yeye	ata	na–mtafsiKaJa	tumekumata	ndoto	kwake	na–wakasema	
H0413	H0559	H0853	H0369	H6622		H2472	H0413	H0559	

לִי׃	נָא	סַפְרוּ־	פִּתְרֹנִים	לֵאלֹהִים	הֲלוֹא	יוֹסֵף
kwangu	tafadhali	sema	tafsiri	kwa–Mungu	je	Yosefa
	H4994		H6623	H0430	H3808	H3130

Wakamwambia, Sisi wote tumeota ndoto na hakuna wakuitafsiri.” Yusufu akawambia, “Je tafsiri haitoki kwa Mungu? Niambieni, tafadhari.”

וַיֹּאמֶר	לְיוֹסֵף	חֲלֹמוֹ	אֶת־	הַמַּשְׁקִים	שַׂר־	וַיְסַפֵּר	9
kwake	na–akasema	kwa–Yosefa	ndoto–yangu	wa–wakunyaji	mkubwa	na–akasema	
H0559	H3130	H2472	H0853		H8269		

לְפָנָי׃	גֶּפֶן	וְהִנֵּה־	בַּחֲלוֹמִי	לוֹ	
mbele–yangu	mbele–yangu	mizaani	na–tazama	katika–ndoto–yangu	
H6440	H1612	H2009	H2472		

Mkuu wa wanyweshaji akamwambia Yusufu ndoto yake. Akamwambia, “Katika ndoto yangu, tazama, kulikuwa na mzabibu mbele yangu.

10

הִבְשִׁילוּ	נִצָּה	עָלְתָה	כְפֹרַחַת	וְהָיָא	שָׂרִיגִם	שְׁלֹשָׁה	וּבַנֶּפֶן
wakapata	mabubu	ilipanda	inacheza	na–iliendelea	matawi	matatu	na–katika–mizaani
H1310		H5927		H1931	H8299	H7969	H1612

עֲנָבִים׃	אַשְׁכְּלֹתֶיהָ
zabibu	matunda
H6025	H0811

Na kulikuwa na matawi matatu katika mzabibu huo. Ulipochipua, ukachanua maua na kuzaa vichala vya zabibu.

11

וְאֶשְׁחָט	הָעֲנָבִים	אֶת־	וְאָקָח	בְּיָדִי	פַּרְעֹה	וְכוֹס	
yeye	na–nikaoshia	zabibu	na–nikachukua	mtaka–mkono–yangu	cha–Pharaoh	na–kikombe	
H7818	H6025	H0853	H3947	H3027	H6547		

כְּךָ	עַל־	הַכּוֹס	אֶת־	וְאֶתֵּן	פַּרְעֹה	כּוֹס	אֶל־	אֹתָם
kiganja–cha	wa–Pharaoh	mkono	kwa	kikombe	na–nikampa	cha–Pharaoh	kikombe	kwa
H3709			H0853	H5414	H6547		H0413	H0853

פַּרְעֹה׃
Farao
H6547

Kikombe cha Farao kilikuwa mkononi mwangu. Nikachukua zabibu na kuzikamua katika kikombe cha Farao, na kukiweka kikombe katika mkono wa Farao.”

12

הֵם׃	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	הַשָּׂרִגִים	שְׁלֹשֶׁת	פִּתְרֹנוֹ	זֶה	יוֹסֵף	לוֹ	וַיֹּאמֶר
ni	matatu	siku	matatu	matawi	tafsiri–yake	hii	Yosefa	kwake	na–akasema
H1992	H3117	H7969	H8299	H7969	H6623	H2088	H3130		H0559

Yusufu akamwambia, “Tafsiri yake ni hii. Yale matawi matatu ni siku tatu.

13

עַל־	וַהֲשִׁיבְךָ	רֹאשֶׁךָ	אֶת־	פַּרְעֹה	יִשָּׂא	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	וּבְעוֹד
juu–ya	kiti–chako	na–akakurejesha	kichwa–chako	Pharaoh	atainua	matatu	siku	katika
	H7725		H0853	H6547	H5375	H3117	H7969	H5750

הָרִאשׁוֹן	כַּמִּשְׁפָּט	בְּיָדוֹ	פַּרְעֹה	כּוֹס־	וְנָתַתָּ	כַּנֶּךָ	
mwanzo	kulingana–na	mtaka–mkono–wake	cha–Pharaoh	kikombe	na–utatoa	cheo–chako	
H7223	H4941	H3027	H6547		H5414	H3653	

מַשְׁקֵהוּ׃	הָיִיתָ	אֲשֶׁר
wakunyaji	iliendelea	asile
	H1961	

Ndani ya siku tatu Farao atakiinua kichwa chako na kukurudisha katika nafasi yako. Utakiweka kikombe cha Farao katika mkono wake, kama ulivyokuwa ulipokuwa mnyweshaji wake.

14

וְעָשִׂיתָ־	לְּךָ	יִיטַב	כַּאֲשֶׁר	אִתְּךָ	זְכַרְתַּנִי	אִם־	כִּי
na–kufanya	kwako	itakuwa–vizuri	kulingana–na	pamoja–nami	ukumbuke	kama	lakini
		H3190		H0854	H2142		

הַבָּיִת	מִן־	וְהוֹצֵאתַנִי	פַּרְעֹה	אֶל־	וְהִזְכַּרְתַּנִי	חֶסֶד	עִמָּדִי	נָא	
nyumba	mtoka	na–kunitorokea	Pharaoh	kwa	na–kunizikumbuka	upendo	na–mimi	tafadhali	
		H3318	H6547	H0413	H2142		H5978	H4994	

הַזֶּה׃
hii
H2088

Lakini unikumbuke ukifanikiwa, na unionesha wema. Unitaje kwa Farao na kuniondoa hapa gerezani.

15

מְאוּמָה	עָשִׂיתִי	לֹא־	פֹּה	וְגַם־	הָעִבְרִים	מֵאֶרֶץ	גֻּנֹּבְתִי	גֻּנֹּב	כִּי־
kitu	kufanya	ata	hapa	na–pia	nchi–ya–Wiebrania	mtoka	nilifuka	nilioibwa	kwamba
H3972		H3808	H6311	H1571	H5680	H0776	H1589	H1589	

בַּבּוֹר׃	אֹתִי	שָׂמוּ	כִּי־
ndani–ya–shimo	yeye	wakamuweka	kama
	H0853		

Maana hakika nilitekwa kutoka katika nchi ya Waebrania. Na hapa sijafanya chochote kinachonipasa niwekwe gerezani.”

16

אַף־	יוֹסֵף	אֶל־	וַיֹּאמֶר	פִּתָּר	טֹוב	כִּי	הָאֹפִים	שַׂר־	וַיַּרְא
pia	Yosefa	kwa	na–akasema	tafsiri	vizuri	kwamba	wa–wambaji	mkubwa	na–akaona
H0637	H3130	H0413	H0559	H6622			H0644	H8269	H7200

רֹאשִׁי׃	עַל־	חֹרִי	סַלֵּי	שְׁלֹשָׁה	וְהִנֵּה	בַּחֲלוֹמִי	אֲנִי	
kichwa–changu	juu–ya	vya–mimba	viatu	baturi	na–tazama	katika–ndoto–yangu	mimi	
		H2751	H5536	H7969	H2009	H2472	H0589	

Mkuu wa waokaji alipoona kwamba tafsiri ilikuwa ya kuvutia, akamwambia Yusufu, “Mimi pia niliota ndoto, na tazama, vikapu vitatu vya mikate vilikuwa juu ya kichwa changu.

17

אֹתָם	אֹכֶל	וְהָעוֹף	אֹפֶה	מַעֲשֵׂה	פַּרְעֹה	מַאֲכָל	מִכֹּל	הָעֶלְיֹון	וּבַסָּל
yeye	akula	wapiga	mkazi	ya–Pharaoh	kula	kila	mtoka	vya–juu	na–katika–viatu
H0853	H0398	H5775	H0644	H4639	H6547	H3978	H3605		H5536

רֹאשִׁי׃	מֵעַל	הַסָּל	מִן־
kichwa–changu	juu	viatu	mtoka
		H5536	

Katika kikapu cha juu kulikuwa na kila aina za bidhaa ya kuokwa kwa Farao, lakini ndege wakavila ndani ya kikapu juu ya kichwa changu.”

18

יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	הַסַּלִּים	שְׁלֹשֶׁת	פִּתְרֹנֹו	זֶה	וַיֹּאמֶר	יוֹסֵף	וַיַּעַן
matatu	siku	vya–viatu	baturi	tafsiri–yake	hii	na–akasema	Yosefa	na–akasagua
H3117	H7969	H5536	H7969	H6623	H2088	H0559	H3130	

הֵם׃
ni
H1992

Yusufu akajibu na kusema, “Tafsiri ni hii. Vikapu vitatu ni siku tatu.

19

וְתָלָה	מֵעָלֶיךָ	רֹאשֶׁךָ	אֶת־	פַּרְעֹה	יִשָּׂא	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	וּבְעוֹד
juu–ya	na–akakutaliki	juu–yako	kichwa–chako	Pharaoh	atainua	matatu	siku	katika
H8518			H0853	H6547	H5375	H3117	H7969	H5750

מֵעָלֶיךָ׃	בְּשָׂרְךָ	אֶת־	הָעוֹף	וְאָכַל	עֵץ	עַל־	אוֹתְךָ
kutoka–juu–yako	nyama–yako	juu–yako	mtoka	nyama–yako	ndege	na–akakula	mti
	H1320	H0853	H5775	H0398	H6086		H0853

Ndani ya siku tatu Fareao atakiinua kichwa chako kutoka kwako na atakutundika juu ya mtu. Ndege watakula mwili wako.”

מִשְׁתֶּה	וַיַּעַשׂ	פַּרְעֹה	אֶת־	הֻלֶּדֶת	יוֹם	הַשְּׁלִישִׁי	בַּיּוֹם	וַיְהִי	20
kwa	tuzo	na–akafanya	Pharaoh	ya–kuzaliwa	siku	ya–tatu	siku	na–iliendelea	
H4960		H6547	H0853	H3205	H3117	H7992	H3117	H1961	

וְאֶת־	הַמַּשְׁקִים	שַׂר	וְרֹאשׁ	אֶת־	וַיִּשָּׂא	עֲבָדָיו	לְכָל־	
cha–mkubwa	na–kichwa	wa–wakunyaji	wa–mkubwa	kichwa	na–akainua	wote	mtumishi–wake	
H0853		H8269		H0853	H5375	H5650	H3605	

עֲבָדָיו׃	בְּתוֹךְ	הָאֹפִים	שַׂר	רֹאשׁ	
watumishi–wake	kati–ya	ya–mtumishi–wake	kati	wa–wambaji	
H5650	H8432	H0644	H8269		

Ikawa siku ya tatu ambayo ilikuwa ni siku ya kuzaliwa kwa Farao. Akafanya sherehe kwa watumishi wake wote. “Akakiinua juu” kichwa cha mkuu wa wanyweshaji na kichwa cha mkuu wa waokaji, kati ya watumishi wake.

וַיִּתֵּן	מַשְׁקֵהוּ	עַל־	הַמַּשְׁקִים	שַׂר	אֶת־	וַיָּשֶׁב		21
mtaka–mkono	kikombe	na–akampa	cheo–chake	wa–wakunyaji	mkubwa	na–akarejesha		
H5414				H8269	H0853	H7725		

פַּרְעֹה׃	כָּף	עַל־	הַכּוֹס	
Farao	kiganja–cha	juu–ya	wa–Pharaoh	
H6547	H3709			

Akamrudisha mkuu wa wanyweshaji katika majukumu yake, na akakiweka tena kikombe katika mkono wa Farao.

יוֹסֵף׃	לָהֶם	פָּתַר	כַּאֲשֶׁר	תָּלָה	הָאֹפִים	שַׂר	וְאֶת	22
Yosefa	kwao	alitoa	tafsiri	kulingana–na	akamtaliki	wa–wambaji	na–mkubwa	
H3130		H6622		H8518	H0644	H8269	H0853	

Lakini akamtundika mkuu wa waokaji, kama Yusufu alivyokuwa amewatafsiria.

פ	וַיִּשְׁכַּחֵהוּ׃	יוֹסֵף	אֶת־	הַמַּשְׁקִים	שַׂר־	זָכָר	וְלֹא־	23
P	na–akakosea	yeye	na–akamuimba	Yosefa	wa–wakunyaji	mkubwa	na–ata	
	H7911	H3130	H0853		H8269	H2142	H3808	

Hata hivyo mkuu wa wanyweshaji hakukumbuka kumsaidia Yusufu. Badala yake, alimsahau.

Chapter 41

עֹמֵד	וְהִנֵּה	חֹלֶם	וּפַרְעֹה	יָמִים	שְׁנָתַיִם	מִקֵּץ	וַיְהִי	1
akisimama	na–tazama	aliota	na–Farao	ya–siku	miaka–miwili	mwishoni–mwa	Na–ikawa	
H5975	H2009		H6547	H3117	H8141	H7093	H1961	

הַיְאֹר׃	עַל־
mto	kando–ya
H2975	

Ikawa mwishoni mwa miaka miwili mizima Farao akaota ndoto.

וּבְרִיאֹת	מַרְאֶה	יְפוֹת	פָּרוֹת	שֶׁבַע	עֹלֹת	הַיְאֹר	מִן־	וְהִנֵּה	2
na–wanene	za–sura	nzuri	ng'ombe	saba	wakipanda	mtoni	kutoka	na–tazama	
H1277	H4758	H3303	H6510	H7651	H5927	H2975		H2009	

בָּאָחוּ׃	וַתִּרְעֶינָה	בְּשֵׂי	
katika–majani	na–wakalisha	wa–nyama	
H0260		H1320	

Tazama, alikuwa amesimama kando ya Nile. Tazama, ng'ombe saba wakatoka katika mto Nile, wakupendeza na wanene, na wakajilisha katika nyasi.

3

רָעוֹת	הַיְאֹר	מִן־	אַחֵרֵיהֶן	עֹלוֹת	אֲחֵרוֹת	פָּרוֹת	שֶׁבַע	וְהִנֵּה
wabaya	mtoni	kutoka	nyuma–yao	wakipanda	wengine	ng'ombe	saba	na–tazama
	H2975			H5927	H0312	H6510	H7651	H2009

שִׂפַּת	עַל־	הַפָּרוֹת	אֶצֶל	וַתַּעֲמֹדְנָה	בָּשָׂר	וְדַקוֹת	מַרְאֶה
ukingo–wa	kando–ya	ng'ombe	kando–ya	na–wakasimama	wa–nyama	na–wembamba	wa–sura
H8193		H6510	H0681	H5975	H1320	H1851	H4758

הַיְאֹר׃
mto
H2975

Tazama, ng'ombe wengine saba wakatoka katika Nile baada yao, wasiopendeza na wamekondeana. Wakasimama ukingoni mwa mto kando ya wale ng'ombe wengine.

4

הַפָּרוֹת	שֶׁבַע	אֶת	הַבָּשָׂר	וְדַקֹּת	הַמַּרְאֶה	רָעוֹת	הַפָּרוֹת	וַתֹּאכַלְנָה
ng'ombe	saba	[alama]	wa–nyama	na–wembamba	wa–sura	wabaya	ng'ombe	na–wakawala
H6510	H7651	H0853	H1320	H1851	H4758		H6510	H0398

פַּרְעֹה׃	וַיִּיקַץ	וְהַבְּרִיאֹת	הַמַּרְאֶה	יִפְתָּ
Farao	na–akaamka	na–wanene	wa–sura	nzuri
H6547	H3364	H1277	H4758	H3303

Kisha wale ng'ombe wasiopendeza na waliokonda wakawala wale waliokuwa wanapendeza na walionenepa.

5

אֶחָד	בְּקָנֶה	עֹלוֹת	שִׁבֳּלִים	שֶׁבַע	וְהִנֵּה	שִׁנִּית	וַיִּחַלֹּם	וַיִּישָׁן
moja	katika–bua	yakipanda	masuke	saba	na–tazama	mara–ya–pili	na–akaota	na–akalala
H0259	H7070	H5927		H7651	H2009	H8145		H3462

וְטֹבוֹת׃	בְּרִיאוֹת
na–mazuri	mazuri
	H1277

Kisha Farao akaamka. Kisha akalala na kuota mara ya pili. Tazama, masuke saba ya nafaka yalichipua katika mche mmoja, mema na mazuri.

6

צְמָחוֹת	קָדִים	וּשְׁדוּפַת	דַּקּוֹת	שִׁבֳּלִים	שֶׁבַע	וְהִנֵּה
yakichipuka	kwa–upepo–wa–mashariki	na–yaliyokauka	membamba	masuke	saba	na–tazama
H6779	H6921	H7710	H1851		H7651	H2009

אַחֲרֵיהֶן׃
nyuma–yao

Tazama, masuke saba, membamba na yaliyokaushwa na upepo wa mashariki, yakachipua baada yake.

7

וְהַמְלֵאוֹת	הַבְּרִיאוֹת	הַשִּׁבֳּלִים	שֶׁבַע	אֶת	הַדַּקּוֹת	הַשִּׁבֳּלִים	וַתִּבְלַעְנָה
na–yaliyojaa	mazuri	masuke	saba	[alama]	membamba	masuke	na–yakameza
H4392	H1277		H7651	H0853	H1851		H1104

חֲלוֹם׃	וְהִנֵּה	פַּרְעֹה	וַיִּיקַץ
ndoto	na–tazama	Farao	na–akaamka
H2472	H2009	H6547	H3364

Masuke membamba yakayameza yale masuke saba mema yote. Farao akaamka, na, tazama, ilikuwa ni ndoto tu.

8

כָּל־	אֶת־	וַיִּקְרָא	וַיִּשְׁלַח	רוּחוֹ	וַתְּפָעֶם	בַּבֹּקֶר׀	וַיְהִי	
wote	[alama]	na–akawaita	na–akatuma	roho–yake	na–ikasumbuka	asubuhi	na–ikawa	
H3605	H0853	H7121	H7971	H7307	H6470	H1242	H1961	

לָהֶם׀	פַּרְעֹה	וַיְסַפֵּר	חַכְמֶיהָ	כָּל־	וְאֶת־	מִצְרַיִם	חַרְטֻמֵּי	
wao	Farao	na–akawaambia	wenye–hekima–wake	wote	na–[alama]	Misri	wachawi–wa	
	H6547		H2450	H3605	H0853	H4714	H2748	

לְפַרְעֹה׃	אוֹתָם	פּוֹתֵר	וְאֵין־	חֲלֹמוֹ	אֶת־	
kwa–Farao	wao	mfasiri	na–hapakuwa	ndoto–yake	[alama]	
H6547	H0853	H6622	H0369	H2472	H0853	

Ikawa wakati wa asubuhi roho yake ikafadhaika. Akatuma na kuwaita waganga na wenye hekima wote wa Misri. Farao akawasimlia ndoto zake, lakini hakuna aliyeweza kumtafsiria Farao.

9

אֲנִי	חֲטָאַי	אֶת־	לֵאמֹר	פַּרְעֹה	אֶת־	הַמַּשְׁקִים	שַׂר	וַיְדַבֵּר׀
mimi	makosa–yangu	[alama]	akisema	Farao	[alama]	wanywaji	mkuu–wa	na–akasema
H0589	H2399	H0853	H0559	H6547	H0854		H8269	H1696

הַיּוֹם׃	מַזְכִּיר
leo	ninakumbuka
H3117	H2142

Kisha mkuu wa wanyweshaji akamwambia Farao, “Leo ninayafikiri makosa yangu.

10

בֵּית	בְּמִשְׁמַר	אֹתִי	וַיִּתֵּן	עֲבָדָיו	עַל־	קָצַף	פַּרְעֹה	
nyumba–ya	gerezani	mimi	na–akaniweka	watumishi–wake	juu–ya	alikasirika	Farao	
	H4929	H0853	H5414	H5650		H7107	H6547	

הָאֹפִים׃	שַׂר	וְאֶת	אֹתִי	הַטַּבָּחִים	שַׂר	
waokaji	mkuu–wa	na–[alama]	mimi	walinzi	mkuu–wa	
H0644	H8269	H0853	H0853	H2876	H8269	

Farao aliwakasirikia watumishi wake, na kutuweka kifungoni katika nyumba ya kapteni wa walinzi, mkuu wa waokaji na mimi.

11

חֲלֹמוֹ	כְּפִתְרוֹן	אִישׁ	וָהוּא	אֲנִי	אֶחָד	בְּלַיְלָה	חֲלוֹם	וַנַּחַלְמָה
ndoto–yake	kama–tafsiri–ya	kila–mtu	na–yeye	mimi	mmoja	usiku	ndoto	na–tukaota
H2472	H6623	H0376	H1931	H0589	H0259	H3915	H2472	

חָלָמְנוּ׃
tuliota

Tuliota ndoto usiku huo mmoja, yeye na mimi. Kila mmoja aliota kwa kadili ya tafsiri yake.

12

וַנְּסַפֶּר־	הַטַּבָּחִים	לְשַׂר	עֶבֶד	עִבְרִי	נַעַר	אִתָּנוּ	וְשָׁם	
na–tukamwambia	walinzi	wa–mkuu–wa	mtumwa	Mwebrania	kijana	pamoja–nasi	na–pale	
	H2876	H8269	H5650	H5680	H5288	H0854	H8033	

פָּתָר׃	כַּחֲלֹמוֹ	אִישׁ	חֲלֹמֹתֵינוּ	אֶת־	לָנוּ	וַיִּפְתָּר־	לוֹ
alifasiri	kama–ndoto–yake	kila–mtu	ndoto–zetu	[alama]	sisi	na–akatufasilia	yeye
H6622	H2472	H0376	H2472	H0853		H6622	

Pamoja nasi kulikuwa na kijana Mwebrania, mtumishi wa kapteni wa walinzi. Tulimwambia na akatutafsiria ndoto zetu. Alitutafsiria kila mmoja wetu kulingana na ndoto yake.

13 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־ לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־ כַּנִּי
na-ikawa kama alivyotufasilia sisi hivyo ikawa mimi akanirudisha juu-ya cheo-changu
H1961 H6622 H3653

וְאֹתוֹ תָלָה׃
na-yeye akamtundika
H0853 H8518

Ikawa kama alivyotutafsiria, ndivyo ilivyokuwa. Farao alinirudisha katika nafasi yangu, lakini akamtundika yule mwingine.”

14 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־ יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן־ הַבּוֹר
na-akatuma Farao na-akamwita [alama] Yusufu na-wakamkimbiza kutoka gerezani
H7971 H6547 H7121 H3130 H7323

וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־ פַּרְעֹה׃
na-akabadilisha nguo-zake na-akaingia kwa Farao
H2498 H8071 H0935 H0413 H6547

וַיְנַלַּח וַיָּבֹא אֵלָיו׃
na-akanyoa na-akaingia kwake
H1548 H0935 H0413

Ndipo Farao alipotuma na kumwita Yusufu. Kwa haraka wakamtoa gerezani. Akajinyoa mwenyewe, akabadili mavazi yake, na akaingia kwa Farao.

15 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־ יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי
na-akasema Farao kwa Yusufu ndoto niliota na-mfasiri hakuna hiyo na-mimi
H0559 H6547 H0413 H3130 H2472 H6622 H0369 H0853 H0589

אֹתוֹ׃ לִפְתֹּר חֲלוֹם תִּשְׁמַע לֵאמֹר עָלֶיךָ שָׁמַעְתִּי
hiyo kuifasiri ndoto unasikia kusema juu-yako nimesikia
H0853 H6622 H2472 H8085 H0559 H8085

Farao akamwambia Yusufu, “Nimeoda ndoto, lakini hakuna wa kuitafsiri. Lakini nimesikia kuhusu wewe, kwamba unaposikia ndoto unaweza kuitafsiri.”

16 שְׁלֹום אֶת־ יַעֲנֶה אֱלֹהִים בִּלְעָדָי לֵאמֹר פַּרְעֹה אֶת־ יוֹסֵף וַיַּעַן
amani-ya [alama] atajibu Mungu si-mimi akisema Farao [alama] Yusufu na-akajibu
H7965 H0853 H0430 H1107 H0559 H6547 H0853 H3130

פַּרְעֹה׃
Farao
H6547

Yusufu akamjibu Farao, kusema, “Siyo katika mimi. Mungu atamjibu Farao kwa uhakika.”

17 עַל־ עַמֶּד הִנֵּנִי בַּחֲלֹמִי יוֹסֵף אֶל־ פַּרְעֹה וַיְדַבֵּר
kando-ya nikisimama tazama-mimi katika-ndoto-yangu Yusufu kwa Farao na-akasema
H5975 H2009 H2472 H3130 H0413 H6547 H1696

הַיְאֹר׃ שִׂפַת
mto ukingo-wa
H2975 H8193

Farao akamwambia Yusufu, “Katika ndoto yangu, tazama, nilisimama katika ukingo wa Nile.

18 וְהִנֵּה מִן־ הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וְיִפַּת
na-tazama kutoka mtoni wakipanda saba ng'ombe wanene na-nzuri wa-nyama na-
H2009 H1277 H6510 H7651 H5927 H2975 H1320 H3303

בָּאָחוּ׃ וַתִּרְעֶינָה תֹּאַר
katika-majani na-wakalisha wa-umbo
H0260 H8389

Tazama, ng'ombe saba wakatoka ndani ya Nile, wanene na wakuvutia, nao wakajilisha katika nyasi.

19

תֹּאַר	וְרָעוֹת	דַּלּוֹת	אַחֵרִיהֶן	עֹלוֹת	אֲחֵרוֹת	פָּרוֹת	שֶׁבַע־	וְהִנֵּה
wa-umbo	na-wabaya	dhaifu	nyuma-yao	wakipanda	wengine	ng'ombe	saba	na-tazama
H8389				H5927	H0312	H6510	H7651	H2009

אֶרֶץ	בְּכָל־	כָּהֵנָּה	רָאֵיתִי	לֹא־	בָשָׁר	וְרַקּוֹת	מְאֹד	
nchi	katika-yote	kama-hao	nimewahi-kuona	si	wa-nyama	na-wembamba	sana	
H0776	H3605	H2007	H7200	H3808	H1320	H7534	H3966	

לָרֹעַ׃	מִצְרַיִם
kwa-ubaya	ya-Misri
H7455	H4714

Tazama, ng'ombe wengine saba wakapanda baada yao, dhaifu, wabaya, na wembaba. Sijawao kuona wabaya kama hao katika nchi yote ya Misri.

20

הָרִאשֹׁנוֹת	הַפָּרוֹת	שֶׁבַע	אֵת	וְהָרָעוֹת	הָרַקּוֹת	הַפָּרוֹת	וַתֹּאכַלְנָה	
wa-kwanza	ng'ombe	saba	[alama]	na-wabaya	wembamba	ng'ombe	na-wakawala	
H7223	H6510	H7651	H0853		H7534	H6510	H0398	

הַבְּרִיאֹת׃	
wanene	
H1277	

Wale ng'ombe wembamba na wabaya wakawala wale ng'ombe saba na wanene.

21

אֶל־	בָּאוּ	כִּי־	נוֹדַע	וְלֹא	קִרְבֶּנָה	אֶל־	וַתָּבֹאנָה	
katika	wameingia	kwamba	ikajulikana	na-haikujulikana	matumbo-yao	katika	na-wakaingia	
H0413	H0935		H3045	H3808	H7130	H0413	H0935	

וָאִיקָץ׃	בַּתְּחִלָּה	כַּאֲשֶׁר	רַע	וּמַרְאֵיהֶן	קִרְבֶּנָה	
na-nikaamka	mwanzoni	kama	mbaya	na-sura-yao	matumbo-yao	
H3364	H8462			H4758	H7130	

Walipokuwa wamemaliza kuwala wote, haikujulikana kama walikuwa wamewala, kwani walibaki wabaya kama mwanzo. Kisha nikaamka.

22

אֶחָד	בְּקֶנֶה	עֹלֶת	שִׁבֳּלִים	שֶׁבַע	וְהִנֵּה	בַּחַלְמִי	וָאֵרָא	
moja	katika-bua	yakipanda	masuke	saba	na-tazama	katika-ndoto-yangu	na-nikaona	
H0259	H7070	H5927		H7651	H2009	H2472	H7200	

וְטֹבוֹת׃	מְלֵאֹת
na-mazuri	yaliyojaa
	H4392

Niliona katika ndoto yangu, na tazama, masuke saba yakatoka katika bua moja, jema na limejaa.

23

קָדִים	שְׁדֻפוֹת	דַּקּוֹת	צְנֻמוֹת	שִׁבֳּלִים	שֶׁבַע	וְהִנֵּה	
na-upepo-wa-mashariki	yaliyounguzwa	membamba	yaliyokauka	masuke	saba	na-tazama	
H6921	H7710	H1851	H6798		H7651	H2009	

אַחֲרִיהֶם׃	צֹמְחוֹת
nyuma-yao	yakichipuka
	H6779

Tazama, masuke saba zaidi, yaliyonyauka, membamba na yamekaushwa na upepo wa mashariki, yakachipua baada yake.

24

אֶל־	וָאֹמַר׀	הַטֹּבוֹת	הַשְּׁבֻלִים	שֶׁבַע	אֶת	הַדַּקֹּת	הָשְׁבֻלִים	וַתִּבְלַעְנָ
kwa	na–nikawaambia	mazuri	masuke	saba	[alama]	membamba	masuke	na–yakameza
H0413	H0559			H7651	H0853	H1851		H1104

לִי׃	מַגִּיד	וְאֵין	הַחַרְטֻמִּים
mimi	aliyeniambia	na–hakuna	wachawi
	H5046	H0369	H2748

Yale masuke membamba yakayameza masuke saba mema. Niliwaambia waganga ndoto hizi, lakini hakuna aliyeweza kunielezea.”

25

הָאֱלֹהִים	אֲשֶׁר	אֵת	הוּא	אֶחָד	פַּרְעֹה	חֲלוֹם	פַּרְעֹה	אֶל־	יוֹסֵף׀	וַיֹּאמֶר
Mungu	lile	[alama]	ndiyo	moja	ya–Farao	ndoto	Farao	kwa	Yusufu	na–akasema
H0430		H0853	H1931	H0259	H6547	H2472	H6547	H0413	H3130	H0559

לְפַרְעֹה׃	הִגִּיד	עָשָׂה
Farao	amemwambia	atafanya
H6547	H5046	

Yusufu akamwambia Farao, “Ndoto za Farao ni moja. Mungu amemwambia Farao kuhusu jambo analokwenda kulifanya.

26

שָׁנִים	שֶׁבַע	הַטֹּבֹת	הַשְּׁבֻלִים׀	וְשֶׁבַע	הֵנָּה	שְׁנֵי׀	שֶׁבַע	הַטֹּבֹת	פָּרֹת	שֶׁבַע
miaka	saba	mazuri	masuke	na–saba	ndiyo	miaka	saba	nzuri	ng'ombe	saba
H8141	H7651			H7651	H2007	H8141	H7651		H6510	H7651

הוּא׃	אֶחָד	חֲלוֹם	הֵנָּה	
ndiyo	moja	ndoto	ndiyo	
H1931	H0259	H2472	H2007	

Wale ng'ombe saba wema ni miaka saba, na masuke saba mema ni miaka saba. Ndoto ni moja.

27

הֵנָּה	שְׁנֵי׀	שֶׁבַע	אַחֲרִיהֶן	הָעֹלֹת	וְהָרָעֹת	הָרַקּוֹת	הַפָּרוֹת	וְשֶׁבַע	
ndiyo	miaka	saba	nyuma–yao	waliokuja	na–wabaya	wembamba	ng'ombe	na–saba	
H2007	H8141	H7651		H5927		H7534	H6510	H7651	

שְׁנֵי	שֶׁבַע	יִהְיוּ׀	הַקָּדִים	שִׁדְפוֹת	הָרֵקוֹת	הַשְּׁבֻלִים׀	וְשֶׁבַע	
miaka–ya	saba	yatakuwa	na–upepo–wa–mashariki	yaliyounguzwa	matupu	masuke	na–saba	
H8141	H7651	H1961	H6921	H7710	H7386		H7651	

רָעָב׃
njaa
H7458

Na wale ng'ombe saba wembamba na wabaya waliokuja baadaye ni miaka saba, na pia masuke saba membamba yaliyokaushwa na upepo wa mashariki itakuwa miaka saba ya njaa.

28

הֶרְאָה	עָשָׂה	הָאֱלֹהִים	אֲשֶׁר	פַּרְעֹה	אֶל־	דִּבַּרְתִּי	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	הוּא
ameonyesha	atafanya	Mungu	lile	Farao	kwa	nimelisema	ambalo	jambo	hilo
H7200		H0430		H6547	H0413	H1696		H1697	H1931

פַּרְעֹה׃	אֶת־
Farao	[alama]
H6547	H0853

Hilo ni jambo nililomwambia Farao. Mungu amemfunulia Farao jambo analokwenda kulifanya.

29

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	גָּדוֹל	שֶׁבַע	בָּאוֹת	שָׁנִים	שֶׁבַע	הִנֵּה
ya–Misri	nchi	katika–yote	mkubwa	wingi	inakuja	miaka	saba	tazama
H4714	H0776	H3605		H7647	H0935	H8141	H7651	H2009

Tazama, miaka saba yenye utele mwingi inakuja katika nchi yote ya Misri.

בְּאֶרֶץ	הַשָּׂבָע	כָּל־	וְנִשְׁכַּח	אַחֲרֵיהֶן	רָעָב	שֶׁבַע	וְקָמוּ	30
katika–nchi	wingi	wote	na–utasahaulika	nyuma–yao	njaa	miaka–ya	saba	na–itakuja
H0776	H7647	H3605	H7911		H7458	H8141	H7651	

הָאָרֶץ׃	אֶת־	הָרָעָב	וְכִלָּה	מִצְרָיִם
nchi	[alama]	njaa	na–itamaliza	ya–Misri
H0776	H0853	H7458	H3615	H4714

Na miaka saba ya njaa itakuja baada yake, na utele wote katika nchi ya Misri utasahaulika, na njaa itaiaribu nchi.

אַחֲרֵי־	הַהוּא	הָרָעָב	מִפְּנֵי	בָּאָרֶץ	הַשָּׂבָע	יִוָּדֵעַ	וְלֹא־	31
baada–ya	hiyo	njaa	kwa–sababu–ya	katika–nchi	wingi	itajulikana	na–haitajulikana	
	H1931	H7458	H6440	H0776	H7647	H3045	H3808	

מְאֹד׃	הוּא	כָּבֵד	כִּי־	כֵּן
sana	hiyo	nzito	kwa–sababu	hivyo
H3966	H1931	H3515		

Utele hautakumbukwa katika nchi kwa sababu ya njaa itakayofuata, kwa kuwa itakuwa kali sana.

נָכוֹן	כִּי־	פַּעֲמָיִם	פַּרְעֹה	אֶל־	הַחֲלוֹם	הִשָּׁנוֹת	וְעַל	32
imekwisha–kuamua	kwa–sababu	mara–mbili	Farao	kwa	ndoto	kurudiwa	na–kwa–sababu	
		H6471	H6547	H0413	H2472			

לַעֲשֹׂתוֹ׃	הָאֱלֹהִים	וּמְמַהֵר	הָאֱלֹהִים	מֵעִם	הַדָּבָר
kulifanya	Mungu	na–atafanya–haraka	Mungu	kutoka–kwa	jambo
	H0430		H0430		H1697

Kwamb ndoto ilijirudia kwa Farao sababu ni kwamba jambo hili limeanzishwa na Mungu, na Mungu atalitimiza hivi karibuni.

אֶרֶץ	עַל־	וִישִׁיתֵהוּ	וְחָכָם	נָבוֹן	אִישׁ	פַּרְעֹה	יֵרֶא	וְעַתָּה	33
nchi	juu–ya	na–amweke	na–mwenye–hekima	mwenye–akili	mtu	Farao	atafute	na–sasa
H0776		H7896	H2450	H0995	H0376	H6547	H7200	H6258

מִצְרָיִם׃
ya–Misri
H4714

Basi Farao atafute mtu mwenye maharifa na busara, na kumweka juu ya nchi ya Misri.

אֶת־	וְחֻמָשׁ	הָאָרֶץ	עַל־	פְּקִדִים	וְיַפְקֵד	פַּרְעֹה	יַעֲשֶׂה	34
[alama]	na–achukue–sehemu–ya–tano	nchi	juu–ya	maafisa	na–awaweke	Farao	afanye	
H0853	H2567	H0776		H6496		H6547		

הַשָּׂבָע׃	שֶׁבַע	בְּשֶׁבַע	מִצְרַיִם	אֶרֶץ
wingi	miaka–ya	katika–saba	ya–Misri	nchi
H7647	H8141	H7651	H4714	H0776

Farao na afanye hivi: achague wasimamizi juu ya nchi. Na wachukue sehemu ya tano ya mazao ya Misri katika miaka saba ya shibe.

וְיִצְבְּרוּ־	הָאֵלֶּה	הַבָּאֹת	הַטֹּבֹת	הַשָּׁנִים	אֹכֶל	כָּל־	אֶת־	וְיִקְבְּצוּ	35
na–warundike	hii	inayokuja	mizuri	ya–miaka	chakula	yote	[alama]	na–wakusanye	
H6651	H0428	H0935		H8141	H0400	H3605	H0853	H6908	

וְשָׁמְרוּ׃	בְּעָרִים	אֹכֶל	פַּרְעֹה	יַד־	תַּחַת	בָּר
na–wahifadhi	katika–miji	chakula	Farao	mkono–wa	chini–ya	nafaka
H8104		H0400	H6547	H3027	H8478	

Na wakusanye chakula chote cha hii miaka myema ijayo na kuitunza nafaka chini ya mamlaka ya Farao, kwa chakula kutumika katika miji. Wakiifadhi.

תִּהְיֶין	אֲשֶׁר	הָרָעָב	שְׁנֵי	לִשְׁבַע	לָאָרֶץ	לִפְקֹדוֹן	הָאֹכֶל	וְהָיָה	36
itakuwa	ambayo	njaa	miaka-ya	kwa-saba	kwa-nchi	kwa-akiba	chakula	na-kitakuwa	
H1961		H7458	H8141	H7651	H0776	H6487	H0400	H1961	

:בָּרָעָב	הָאָרֶץ	תִּכָּרֵת	וְלֹא־	מִצְרָיִם	בְּאֶרֶץ	
kwa-njaa	nchi	ikatiliwe-mbali	na-isikatiliwe-mbali	ya-Misri	katika-nchi	
H7458	H0776	H3772	H3808	H4714	H0776	

Chakula kitakuwa matumizi ya nchi kwa miaka saba ya njaa itakayokuwa katika nchi ya Misri. Kwa njia hii nchi haitaaribiwa na njaa.”

:עֲבָדָיו	כָּל־	וּבְעֵינֵי	פַּרְעֹה	בְּעֵינֵי	הַדָּבָר	וַיִּיטַב	37
watumishi-wake	wote	na-machoni-pa	Farao	machoni-pa	jambo	na-likawa-zuri	
H5650	H3605		H6547		H1697	H3190	

Ushauri huu ukawa mwema machoni pa Farao na machoni pa watumishi wake wote.

אֲשֶׁר	אִישׁ	כָּזֶה	הֲנִמְצָא	עֲבָדָיו	אֶל־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	38
ambaye	mtu	kama-huyu	Je-tutampata	watumishi-wake	kwa	Farao	na-akasema	
	H0376	H2088	H4672	H5650	H0413	H6547	H0559	

בּוֹ׃	אֱלֹהִים	רוּחַ
ndani-yake	Mungu	roho-ya
	H0430	H7307

Farao akawambia watumishi wake, “Je tunaweza kumpata mtu kama huyu, ambaye ndani yake kuna Roho wa Mungu?”

כָּל־	אֶת־	אוֹתְךָ	אֱלֹהִים	הוֹדִיעַ	אַחֲרֵי	יוֹסֵף	אֶל־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	39
yote	[alama]	wewe	Mungu	kukujulisha	baada-ya	Yusufu	kwa	Farao	na-akasema	
H3605	H0853	H0853	H0430	H3045		H3130	H0413	H6547	H0559	

:כָּמוֹךָ	וְחָכָם	נָבוֹן	אֵין־	זֹאת
kama-wewe	na-mwenye-hekima	mwenye-akili	hakuna	haya
H3644	H2450	H0995	H0369	H2063

Hivyo Farao akamwambia Yusufu, “Kwa vile Mungu amekuonesha yote haya, hakuna mtu mwenye ufahamu na busara kama wewe.

עַמִּי	כָּל־	יִשַּׁק	פִּיךָ	וְעַל־	בֵּיתִי	עַל־	תִּהְיֶה	אַתָּה	40
watu-wangu	wote	watabusu	neno-lako	na-juu-ya	nyumba-yangu	juu-ya	utakuwa	wewe	
	H3605		H6310				H1961		

:מִמְּךָ	אֶגְדָּל	הַכִּסֵּא	רַק
kuliko-wewe	nitakuwa-mkubwa	kiti-cha-enzi	tu
	H1431	H3678	H7535

Utakuwa juu ya nyumba yangu, watu wangu watatawaliwa kwa kadili ya neno lako. Katika kiti cha enzi peke yake mimi nitakuwa mkuu kuliko wewe.”

אֶרֶץ	כָּל־	עַל	אֹתְךָ	נָתַתִּי	רְאֵה	יוֹסֵף	אֶל־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	41
nchi	yote	juu-ya	wewe	nimekuweka	tazama	Yusufu	kwa	Farao	na-akasema	
H0776	H3605		H0853	H5414	H7200	H3130	H0413	H6547	H0559	

:מִצְרָיִם
ya-Misri
H4714

Farao akamwambia Yusufu, “Tazama, nimekuweka juu ya nchi yote ya Misri.”

עַל־	אֹתָהּ	וַיִּתֵּן	יָדוֹ	מֵעַל	טַבַּעְתּוֹ	אֶת־	פַּרְעֹה	וַיָּסַר	42
juu–ya	hiyo	na–akaitia	mkono–wake	kutoka	pete–yake	[alama]	Farao	na–akavua	
	H0853	H5414	H3027		H2885	H0853	H6547	H5493	

הַזָּהָב	רְבִד	וַיָּשֶׂם	שֵׁשׁ	בִּגְדֵי־	אֹתוֹ	וַיַּלְבֵּשׁ	יוֹסֵף	יַד
wa–dhahabu	mkufu	na–akaweka	kitani	mavazi–ya	yeye	na–akamvika	Yusufu	mkono–wa
H2091	H7242				H0853	H3847	H3130	H3027

צַוָּארוֹ׃	עַל־
shingo–yake	juu–ya

Farao akavua pete yake ya mhuri kutoka katika mkono wake na kuiweka katika mkono wa Yusufu. Akamvika kwa mavazi ya kitani safi, na kuweka mkufu wa dhahabu shingoni mwake.

לְפָנָיו	וַיִּקְרְאוּ	לוֹ	אֲשֶׁר־	הַמִּשְׁנֶה	בְּמִרְכֶּבֶת	אֹתוֹ	וַיַּרְכֶּב	43
mbele–yake	na–wakapiga–kelele	lake	ambalo	la–pili	katika–gari–la	yeye	na–akampandisha	
H6440	H7121			H4932	H4818	H0853	H7392	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	כָּל־	עַל	אֹתוֹ	וְנָתוֹן	אַבְרֵךְ
ya–Misri	nchi	yote	juu–ya	yeye	na–akamweka	pigeni–magoti
H4714	H0776	H3605		H0853	H5414	H0086

Akataka apandishwe katika kibandawazi cha pili alichokuwa nacho. Watu wakapiga kelele mbele yake, “Pigeni magoti.” Farao akamweka juu ya nchi yote ya Misri.

אָיִשׁ	יָרִים	לֹא־	וּבִלְעָדֶיךָ	פַּרְעֹה	אֲנִי	יוֹסֵף	אֶל־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	44
mtu	atanyanyua	hata	na–bila–wewe	Farao	mimi	Yusufu	kwa	Farao	na–akasema	
H0376		H3808	H1107	H6547	H0589	H3130	H0413	H6547	H0559	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	רַגְלוֹ	וְאֶת־	יָדוֹ	אֶת־	
ya–Misri	nchi	katika–yote	mguu–wake	na–[alama]	mkono–wake	[alama]	
H4714	H0776	H3605	H7272	H0853	H3027	H0853	

Farao akamwambia Yusufu, “Mimi ni Farao, mbali na wewe, hakuna mtu atakayeinua mkono wake au mguu wake katika nchi ya Misri.”

אָסְנַת	אֶת־	לוֹ	וַיִּתֵּן־	פַּעְנֵחַ־כָּתֶנֶת	יוֹסֵף	שֵׁם־	פַּרְעֹה	וַיִּקְרָא	45
Asenathi	[alama]	yeye	na–akampa	Zafenath–Panea	Yusufu	jina–la	Farao	na–akamwita	
H0621	H0853		H5414	H6847	H3130	H8034	H6547	H7121	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	עַל־	יוֹסֵף	וַיֵּצֵא	לְאִשָּׁה	אֹן	כֹּהֵן	פֶּרַעפְּוֹטִי	בַּת־
ya–Misri	nchi	juu–ya	Yusufu	na–akatoka	kuwa–mke	Oni	kuhani–wa	Potifera	binti–ya
H4714	H0776		H3130	H3318	H0802	H0204	H3548	H6319	H1323

Farao akamwita Yusufu jina la Zafenathi Panea.” Akampa Asenathi, binti wa Potifera kuhani wa On, kuwa mke wake. Yusufu akaenda juu ya nchi yote ya Misri.

מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	לִפְנֵי	בְּעָמְדוֹ	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	בֶּן־	וְיוֹסֵף	46
mfalme–wa	Farao	mbele–ya	aliposimama	miaka	thelathini	mwenye–miaka	na–Yusufu	
H4428	H6547	H6440	H5975	H8141	H7970		H3130	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	וַיַּעֲבֹר	פַּרְעֹה	מִלִּפְנֵי	יוֹסֵף	וַיֵּצֵא	מִצְרָיִם
ya–Misri	nchi	katika–yote	na–akapita	Farao	kutoka–mbele–ya	Yusufu	na–akatoka	Misri
H4714	H0776	H3605		H6547	H6440	H3130	H3318	H4714

Yusufu alikuwa na umri wa miaka thelathini aliposimama mbele ya Farao, mfalme wa Misri. Yusufu akatoka mbele ya Farao, na kwenda katika nchi yote ya Misri.

לִקְמָצִים׃	הַשָּׂבַע	שְׁנֵי	בְּשָׂבַע	הָאָרֶץ	וַתַּעַשׂ	47
kwa–makungu	wingi	miaka–ya	katika–saba	nchi	na–ikafanya	
H7062	H7647	H8141	H7651	H0776		

Katika miaka saba ya shibe nchi ilipozaa kwa wingi.

48

בְּאֶרֶץ הָיוּ֙ אֲשֶׁר שָׁנִים שֶׁבַע וַאֹכֶל כָּל־ אֶת־ וַיִּקְבֹּץ
katika–nchi ilikuwa ambayo miaka ya–saba chakula yote [alama] na–akakusanya
H0776 H1961 H8141 H7651 H0400 H3605 H0853 H6908

סְבִיבֹתֶיהָ אֲשֶׁר הָעִיר שְׁדֵה־ אָכֶל בְּעָרֵים אֹכֶל וַיִּתֵּן־ מִצְרַיִם
kulizunguka ambalo la–mji cha–shamba chakula katika–miji chakula na–akaweka ya–Misri
H5439 H0400 H0400 H5414 H4714

בְּתוֹכָהּ׃ נָתָן
ndani–yake aliweka
H8432 H5414

Akakusanya chakula chote cha miaka saba iliyokuwako katika nchi ya Misri na kukiweka chakula katika miji. Akaweka katika kila mji chakula cha mashamba yaliyokizunguka.

49

כִּי־ עַד מְאֹד הַרְבֵּה הַיָּם כְּחוֹל בָּר יוֹסֵף וַיִּצְבֹּר
kwamba mpaka sana nyingi wa–bahari kama–mchanga nafaka Yusufu na–akarundika
H5704 H3966 H3220 H2344 H3130 H6651

מִסְפָּר׃ אֵין כִּי־ לִסְפֹּר חָדַל
hesabu hakukuwa–na kwa–sababu kuhesabu akaacha
H4557 H0369 H2308

Yusufu akahifadhi nafaka kama mchanga wa bahari, kingi kiasi kwamba akaacha kuhesabu, kwa sababu kilikuwa hakihesabiki.

50

יֻלַּד־ אֲשֶׁר הָרָעָב שְׁנַת תָּבוֹא בְּטֶרֶם בָּנִים שְׁנֵי יֻלַּד־ וּלְיוֹסֵף
alimzalia ambao njaa miaka–ya haijafika kabla wana wawili alizaliwa na–kwa–Yusufu
H3205 H7458 H8141 H0935 H2962 H8147 H3205 H3130

אוֹן׃ כֹּהֵן פֹּטִי־ פֶּרַע בַּת־ אָסְנַת לוֹ֙
Oni kuhani–wa Potifera binti–ya Asenathi yeye
H0204 H3548 H6319 H1323 H0621

Kabla miaka ya njaa kuingia Yusufu akapata wana wawili, ambao Asenathi, binti wa Potifera kuhani wa On, alimzalia.

51

כִּי־ מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר שֵׁם אֶת־ יוֹסֵף וַיִּקְרָא
kwa–sababu Manase mzaliwa–wa–kwanza jina–la [alama] Yusufu na–akamwita
H4519 H1060 H8034 H0853 H3130 H7121

בֵּית כָּל־ וְאֵת עֲמָלִי כָּל־ אֶת־ אֱלֹהִים נַשֵּׁנִי
nyumba–ya yote na–[alama] taabu–yangu yote [alama] Mungu amenisahaulisha
H3605 H0853 H5999 H3605 H0853 H0430 H5382

אָבִי׃
baba–yangu
H0001

Yusufu akamwita mzaliwa wake wa kwanza Manase, kwani alisema, “Mungu amenisahaurisha shida zangu zote na nyumba yote ya baba yangu.”

52

אֱלֹהִים הִפְרַנִי כִּי־ אֶפְרַיִם קָרָא הַשֵּׁנִי שֵׁם וְאֵת
Mungu amenifanya–nizae kwa–sababu Efraimu akamwita wa–pili jina–la na–[alama]
H0430 H6509 H0669 H7121 H8145 H8034 H0853

עָנְיִי׃ בְּאֶרֶץ
ya–taabu–yangu katika–nchi
H6040 H0776

Akamwita mwanawe wa pili Efraimu, kwani alisema, Mungu amenipa uzao katika nchi ya mateso yangu.”

53	וַתִּכְלֶ֣ינָה	שֶׁ֣בַע	שְׁנֵ֣י	הַשָּׂבָע֮	אֲשֶׁ֣ר	הָיָה֒	בְּאֶ֣רֶץ	מִצְרָֽיִם׃
	na–ikaisha	saba	miaka–ya	wingi	ambayo	ilikuwa	katika–nchi	ya–Misri
	H3615	H7651	H8141	H7647		H1961	H0776	H4714

Miaka saba ya shibe iliyokuwa katika nchi ya Misri ikafika mwisho.

54	וַתְּחִלֶּ֣ינָה	שֶׁ֣בַע	שְׁנֵ֣י	הָרָעָב֮	לָבֹוא֒	כַּאֲשֶׁ֣ר	אָמַ֣ר	יֹוסֵ֑ף	רָעָב֙
	na–ikaanza	saba	miaka–ya	njaa	kuja	kama	alivyosema	Yusufu	njaa
		H7651	H8141	H7458	H0935		H0559	H3130	H7458

וּבְכָל־	הָאֲרָצֹ֔ות	בְּכָל־	לֶ֖חֶם׃	הָיָ֥ה	מִצְרַ֖יִם	אֶ֥רֶץ
na–katika–yote	nchi	katika–yote	mkate	kulikuwa–na	ya–Misri	nchi
H3605	H0776	H3605	H3899	H1961	H4714	H0776

Miaka saba ya njaa ikaanza, kama alivyokuwa amesema Yusufu. Kulikuwa na njaa katika nchi zote, lakini katika nchi yote ya Misri kulikuwa na chakula.

55	וַתִּרְעַ֣ב	כָּל־	אֶ֣רֶץ	מִצְרַ֔יִם	וַיִּצְעַ֤ק	הָעָם֙	אֶל־	פַּרְעֹ֔ה
	na–ikapata–njaa	yote	nchi	ya–Misri	na–wakapiga–kelele	watu	kwa	Farao
	H7456	H3605	H0776	H4714	H6817		H0413	H6547

אֲשֶׁר־	יֹוסֵ֥ף	אֶל־	לְכ֖וּ	מִצְרַ֑יִם	לְכָל־	פַּרְעֹ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר	לַלָּחֶ֖ם
lile	Yusufu	kwa	nendeni	wa–Misri	kwa–wote	Farao	na–akasema	kwa–ajili–ya–mkate
	H3130	H0413	H3212	H4713	H3605	H6547	H0559	H3899

תַּעֲשׂ֖וּ׃	לָכֶ֥ם	יֹאמַ֛ר
fanyeni	ninyi	atakalowaambieni
		H0559

Nchi yote ya Misri ilipokuwa na njaa, watu wakapiga kelele kwa Farao kwa ajili ya chakula. Farao akawambia Wamisri wote, “Nendeni kwa Yusufu na mfanye atakavyosema.”

56	וְהָרָעָב֙	הָיָ֣ה	עַל־	כָּל־	פְּנֵ֣י	הָאָ֔רֶץ	וַיִּפְתַּ֥ח	יֹוסֵ֖ף	אֶת־	כָּל־
	na–njaa	ilikuwa	juu–ya	yote	uso–wa	nchi	na–akafungua	Yusufu	[alama]	yote
	H7458	H1961		H3605	H6440	H0776		H3130	H0853	H3605

מִצְרָֽיִם׃	בְּאֶ֣רֶץ	הָרָעָב֙	וַיֶּחֱזַ֤ק	לְמִצְרַ֔יִם	וַיִּשְׁבֹּ֥ר	בָּהֶ֖ם	אֲשֶׁ֥ר
ya–Misri	katika–nchi	njaa	na–ikawa–kali	Wamisri	na–akawauzia	ndani–yake	ambayo
H4714	H0776	H7458	H2388	H4713	H7666		

Njaa ilikuwa juu ya uso wote wa nchi. Yusufu akafungua ghala zote na kuuza chakula kwa Wamisri. Njaa ilikuwa kali sana katika nchi ya Misri.

57	וְכָל־	הָאָ֣רֶץ	בָּ֣אוּ	מִצְרַ֔יְמָה	לִשְׁבֹּ֥ר	אֶל־	יֹוסֵ֖ף	כִּי־	חָזַ֥ק	הָרָעָֽב׃
	na–yote	nchi	walikuja	Misri	kununua	kwa	Yusufu	kwa–sababu	ilikuwa–kali	njaa
	H3605	H0776	H0935	H4714	H7666	H0413	H3130		H2388	H7458

בְּכָל־	הָאָֽרֶץ׃	
katika–yote	nchi	
H3605	H0776	

Dunia yote ikaja Misri kununua nafaka kutoka kwa Yusufu, kwani njaa ilikuwa kali katika dunia yote.

Chapter 42

1

לְבָנָיו	יַעֲקֹב	וַיֹּאמֶר	בְּמִצְרַיִם	שֶׁבֶר	יֵשׁ־	כִּי	יַעֲקֹב	וַיַּרְא
wana–wake	Yakobo	na–akasema	Misri	mkate	kuna	kwamba	Yakobo	na–akaona
	H3290	H0559	H4714	H7668	H3426		H3290	H7200

תִּתְרָאוּ׃	לָמָּה
nini	kwa
H7200	H4100

Basi Yakobo akafahamu kwamba kuna nafaka huko Misri. Akawambia wanawe, “Kwa nini mnatazamana?

2

וְשִׁבְרוּ־	שָׁמָּה	רְדוּ־	בְּמִצְרַיִם	שֶׁבֶר	יֵשׁ־	כִּי	שָׁמַעְתִּי	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר
na–kununua	huko	buya	Misri	mkate	kuna	kwamba	nila	tazama	na–akasema
H7666	H8033	H3381	H4714	H7668	H3426		H8085	H2009	H0559

נָמוּת׃	וְלֹא	וְנִחְיֶה	מִשָּׁם	לָנוּ
na–ata	na–tukale	kwa–hapo	yetu	kwa–ajili
H4191	H3808	H2421	H8033	

Akasema, “Tazama, nimesikia kwamba kuna nafaka huko Misri. Shukeni huko mkatununulie chakula ili tuishi wala tusife.”

3

מִמִּצְרָיִם׃	בָּר	לִשְׁבָּר	עֲשָׂרָה	יוֹסֵף	אֲחֵי־	וַיֵּרְדוּ
mtoka	mgati	kununua	kumi	ya–Yosefa	wana	na–wakabuya
H4714		H7666	H6235	H3130	H0251	H3381

Ndugu kumi wa Yusufu wakashuka Misri kununua chakula.

4

אֶחָיו	אֶת־	יַעֲקֹב	שָׁלַח	לֹא־	יוֹסֵף	אֲחֵי	בִנְיָמִין	וְאֶת־
kwamba	kaka–zake	pamoja	Yakobo	kumpeleka	ata	ya–Yosefa	kaka	na–Binyamini
H0251	H0854	H3290	H7971	H3808	H3130	H0251	H1144	H0853

אָסוֹן׃	יִקְרָאֶנּוּ	פֶּן־	אָמַר	כִּי
madhimmu	kwake	kitendeka	labda	akasema
H0611	H7122	H6435	H0559	

Lakini Benjamini, ndugu wa Yusufu, Yakobo hakumtuma na ndugu zake, kwani alihofu kwamba madhara yaweza kumpata.

5

הָרָעָה	הָיָה	כִּי־	הַבָּאִים	בְּתוֹךְ	לִשְׁבֹּר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיָּבֹאוּ
iliendelea	kwamba	ya–wabuya	kati	katika	kununua	ya–Yisraeli	wana	na–wakabuya
H7458	H1961		H0935	H8432	H7666	H3478		H0935

בְּנָעַן׃	בְּאֶרֶץ
katika	njaa
	H0776

Wana wa Israeli wakaja kununua miongoni mwao waliokuja, kwani njaa ilikuwapo katika nchi ya Kanaani.

6

הָאָרֶץ	עִם	לְכָל־	הַמַּשְׁבִּיר	הוּא	הָאָרֶץ	עַל־	הַמֹּשֵׁל	הוּא	וְיוֹסֵף
watu	yote	kwa	wabuzi	yeye	nchi	juu–ya	mkubwa	iliendelea	na–Yosefa
H0776		H3605	H7666	H1931	H0776		H7989	H1931	H3130

אָרְצָה׃	אַפַּיִם	לוֹ	וַיִּשְׁתַּחֲווּ־	יוֹסֵף	אֲחֵי	וַיָּבֹאוּ
mgongo	yeye	na–wakainama	ya–Yosefa	kaka–za	na–wakakuja	wa–nchi
H0776	H0639		H7812	H3130	H0251	H0935

Basi Yusufu alikuwa mtawala juu ya nchi. Ndiye aliyekuwa akiwauzia watu wote wa nchi. Ndugu zake Yusufu wakaja na kumwinamia na nyuso zao hata chini.

וַיִּרְאֶ֣א יוֹסֵ֣ף אֶת־זֶ֗ה אֲחָיו֙ וַיַּכִּרֵ֔ם וַיִּתְנַכֵּ֥ר אֲלֵיהֶ֖ם 7
na–akaona Yosefa kaka–zake na–akakamatia yeye na–akamnyamaa kwao
H7200 H3130 H0853 H0251 H0413

וַיְדַבֵּ֥ר אִתָּ֖ם קָשׁ֑וֹת וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם מֵאַ֥יִן בָּאתֶ֛ם וַיֹּ֥אמֶר מֵאֶ֖רֶץ כְּנַ֣עַן
na–akamwambia yeye kali na–akasema kwao kwa alikuja na–wakasema mtoka nchi
H1696 H0854 H7186 H0559 H0413 H0370 H0935 H0559 H0776 H3667

לִשְׁבָּר־אֹֽכֶל׃
ya–Kaanani kununua
H7666 H0400

Yusufu akawaona ndugu zake na kuwatambua, lakini alijibadili kwao na kuongea nao kwa ukali. Akawambia, “Mmetoka wapi?” Wakasema, “Kutoka nchi ya Kanaani ili kununua chakula.”

וְהֵ֖ם לֹ֣א הִכִּרֻֽהוּ׃ וַיַּכֵּ֥ר יוֹסֵ֛ף אֶת־אֶחָ֑יו 8
yaani jua ata na–wao kaka–zake Yosefa na–akakamatia
H3808 H1992 H0251 H0853 H3130

Yusufu akawatambua ndugu zake, lakini wao hawakumtambua.

וַיִּזְכֹּ֣ר יוֹסֵ֗ף אֶת־הַחֲלֹמוֹת֙ אֲשֶׁ֣ר חָלַ֣ם לָהֶ֔ם וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֔ם 9
na–akakumbuka Yosefa ndoto asile akakota kwa wapo na–akasema kwao
H2142 H3130 H0853 H2472 H0370 H0413 H0559 H0413

מְרַגְּלִ֣ים אַתֶּ֔ם לִרְא֖וֹת אֶת־עֶרְוַ֣ת הָאָ֑רֶץ בָּאתֶֽם׃
wabuzi wewe kuona siri ya–nchi muja mlikuja
H7270 H0376 H7200 H0853 H6172 H0776 H0935

Yusufu akazikumbuka ndoto aliyoziota kuhusu wao. Akawambia, “Ninyi ni wapelelezi. Mmekuja kuona sehemu za nchi zisizolindwa.”

וַיֹּ֣אמְרוּ֮ אֵלָיו֒ לֹ֣א אֲדֹנִ֗י וְעֲבָדֶ֙יךָ֙ בָּ֣אוּ לִשְׁבָּר־אֹ֖כֶל׃ 10
na–akasema kwake ata mkubwa na–mtumishi–wako buya kununua chakula
H0559 H0413 H3808 H0113 H5650 H0935 H7666 H0400

Wakamwambia, “Hapana, bwana wangu. Watumishi wako wamekuja kununua chakula.

כֻּלָּ֣נוּ בְנֵי־אִ֤ישׁ אֶחָד֙ נָחְנ֣וּ כֵנִ֔ים וְעֲבָדֶ֖יךָ לֹא־הָי֣וּ רֹעִ֑ים 11
kwa–yote wana ya–mtu mmoja tuliko kaka sisi ata iliendelea mtumishi–wako
H3605 H0376 H0259 H5168 H3667 H0587 H3808 H1961 H5650

מְרַגְּלִֽים׃
wabuzi
H7270

Sisi sote ni wana wa baba mmoja. Ni watu wa kweli. Watumishi wako siyo wapelelezi.”

וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֔ם לֹ֕א כִּי־עֶרְוַ֥ת הָאָ֖רֶץ בָּאתֶ֥ם לִרְאֽוֹת׃ 12
na–akasema kwao ata kwamba siri ya–nchi muja kuona
H0559 H0413 H3808 H6172 H0776 H0935 H7200

Akawambia, “Hapana, mmekuja kuangalia sehemu za nchi zisizolindwa.”

וַיֹּ֣אמְרוּ֮ שְׁנֵ֣ים עָשָׂר֒ עֲבָדֶ֙יךָ֙ אַחִ֣ים אֲנַ֔חְנוּ בְּנֵי־אִ֥ישׁ אֶחָ֖ד בְּאֶ֣רֶץ כְּנָ֑עַן 13
na–wakasema kumi na–mbili mtumishi–wako kaka sisi wana mmoja katika nchi
H0559 H8147 H6240 H5650 H0251 H0587 H0376 H0259 H0776 H3667

וְהִנֵּ֣ה הַקָּטֹ֔ן אֶת־מְדֹ֖גוֹ הַיּ֣וֹם אֵ֑צֶל וְהָאֶחָ֖ד אֵינֶ֥נּוּ׃
ya–Kaanani na–tazama mdogo leo baba–yetu na–mm ata
H2009 H6440 H0854 H3117 H0001 H0259 H0369

Wakasema, “Sisi watumishi wako tupo ndugu kumi na wawili, wana wa baba mmoja katika nchi ya Kanaani. Tazama, mdogo yupo na baba yetu, na mwingine hayupo hai tena.”

14 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כְּנַעַן אֲשֶׁר הוּא יוֹסֵף אַלֵּהֶם כְּנַעַן אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם כְּנַעַן לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם׃
na-akasema kwao asile yeye Yosefa kwao nimeambia kwao kusema wabuzi wewe
H0559 H0413 H1931 H3130 H0413 H1696 H0413 H0559 H7270

Yusufu akawambia, “Ndivyo nilivyowambia; ninyi ni wapelelezi.

15 בְּזֹאת תִּבָּחֲנוּ חֵי פַּרְעֹה אִם־ תֵּצְאוּ מִזֶּה אִם־ בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה׃
mta-hii kujaribu wao hai Pharaoh kama mbuya mtoka huku kaka mdogo wenu hapa
H2063 H0974 H0935 H6547 H3318 H2088 H0974 H0935 H0251 H2008

Mtajaribiwa kwa njia hii. Kama aishivyo Farao, hamtaondoka hapa, mdogo wenu asipokuja hapa.

16 שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־ אֲחִיכֶם וְאַתֶּם וְיִבָּחֲנוּ הֵאָסְרוּ כְּנַעַן דִּבְרֵיכֶם אֲלֵהֶם כִּי כְּנַעַן אַתֶּם׃
mta-wangu mtoka kamu na-chitaka wenu kaka na-wewe kufa na-kujaribu kauli kwa ata hai Pharaoh kwamba wabuzi wewe
H7971 H4557 H0259 H3947 H0251 H0853 H0854 H0631 H0571 H1697 H0413 H0408 H2421 H6547 H3588 H7270

Mtumeni mmoja wenu amlete mdogo wenu. Mtabaki gerezani, hata maneno yenu yatakapothibitishwa, kwamba kuna ukweli ndani yenu.”

17 וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־ מִשְׁמָר שִׁלְשֶׁת יָמִים׃
na-akakusanya yeye kwa kuzuia siku matatu
H0622 H0853 H0413 H4929 H7969 H3117

Akawaweka kifungoni kwa siku tatu.

18 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כְּנַעַן הַשְּׁלִישִׁי בַּיּוֹם זֹאת עֲשׂוּ וְחְיוּ אֶת־ הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא׃
na-akasema kwao siku ya-tatu Yosefa kwao kufanya na-kale Mungu wewe mimi jua
H0559 H0413 H3117 H7992 H3130 H0413 H6213 H2421 H0853 H0430 H0589 H3372

Katika siku ya tatu Yusufu akaongea nao, “Fanyeni hivi nanyi mtaishi, kwani ninamcha Mungu.

19 אִם־ כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד כְּנַעַן בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם יֵאָסֵר וְאַתֶּם כְּנַעַן לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם׃
kama kaka wewe mmoja kufa katika nyumba na-wewe itasimama ya-kuzuia na-njaa mgati buya nyumba-zenu
H0518 H3651 H0859 H0251 H0259 H1004 H3212 H0631 H4929 H3212 H7459 H7668 H0935 H1004

Kama ninyi ni watu wa kweli, mmoja wenu atazuiliwa hapa gerezani, lakini ninyi nendeni, chukueni nafaka kwa ajili ya nyumba zenu.

20 וְאֶת־ אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי כְּנַעַן וְיֵאָמְנוּ דִּבְרֵיכֶם וְלֹא תָמֻתוּ כְּנַעַן וַיַּעֲשׂוּ־
na-kaka wenu mdogo mta-pata kwangu na-wao wone kauli wewe na-ata
H0853 H0251 H3651 H0559 H0539 H1697 H3808 H4191 H3651

כֵּן׃
kufanya

Mleteni mdogo wenu kwangu ili kwamba maneno yenu yathibitishwe nanyi hamtakufa.” Wakafanya hivyo.

אֲשֶׁר	אָחִינוּ	עַל־	אֲנַחְנוּ	וְאֲשֵׁמִים	אֲבָל	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וַיֹּאמְרוּ	21
asile	kaka–yetu	juu–ya	sisi	hatusiwi	lakini	kaka–yake	kwa	mtu	na–wakasema	
	H0251		H0587	H0818	H0061	H0251	H0413	H0376	H0559	

בָּאָה	כֵּן	עַל־	שָׁמַעְנוּ	וְלֹא	אֵלֵינוּ	בְּהִתְחַנְּנוֹ	נַפְשׁוֹ	צָרַת	רָאִינוּ
ndoto	kwa–hiyo	kwao	sikiliza	na–ata	kwetu	akakumukia	ya–nchi–yake	mateso	tulikamata
H0935			H8085	H3808	H0413		H5315		H7200

הַזֹּאת׃	הַצָּרָה	אֵלֵינוּ
hii	kwetu	ijapo
H2063		H0413

Wakasemezana wao kwa wao, “Kwa kweli tuna hatia juu ya ndugu yetu kwani tuliona tabu ya nafsi yake alipotusihi nasi hatukusikia. Kwa hiyo taabu hii imeturudia.”

תָּחֶטְאוּ	אַל־	לֵאמֹר	וְאֵלֵיכֶם	אָמַרְתִּי	הֲלוֹא	לֵאמֹר	אֹתָם	רְאוּבֵן	וַיַּעַן	22
dhambi	ata	kusema	kwao	niliambia	je	kusema	yeye	Reubeni	na–akasagua	
H2398	H0408	H0559	H0413	H0559	H3808	H0559	H0853	H7205		

נִדְרָשׁ׃	הִנֵּה	דָמוֹ	וְגַם־	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא	בַיֶּלֶד	
kumtaka	tazama	kumwua	na–pia	sikiliza	na–ata	kwa–mtoto	
H1875	H2009	H1818	H1571	H8085	H3808	H3206	

Rubeni akawajibu, “Je sikuwambia, 'Msitende dhambi juu ya kijana,' lakini hamkusikia? Basi, tazama, damu yake inatakiwa juu yetu.”

בְּיֹנָתָם׃	הַמֵּלִיץ	כִּי	יוֹסֵף	שֹׁמֵעַ	כִּי	יֵדְעוּ	לֹא	וְהֵמָּה	23
kati	mfalme–wa–wa	kwamba	Yosefa	sikiliza	kwamba	jua	ata	na–wao	
H0996	H3887		H3130	H8085		H3045	H3808	H1992	

Lakini hawakuja kwamba Yusufu anawaelewa, kwani kulikuwa na mkalimani kati yao.

אֶת־	מֵאִתָּם	וַיִּקַּח	אֲלֵהֶם	וַיְדַבֵּר	אֲלֵהֶם	וַיָּשָׁב	וַיֵּבְךְּ	מֵעֲלֵיהֶם	וַיִּסֹּב	24
kwao	yeye	kwa	na–akajieleza	yeye	na–akalia	Yosefa	kwao	mtoka	na–akakuja	
H0853	H0854	H3947	H0413	H1696	H0413	H7725	H1058		H5437	

לְעֵינֵיהֶם׃	אֹתוֹ	וַיֶּאֱסֹר	שִׁמְעוֹן
macho–yao	yeye	na–akamfunga	Simoni
	H0853	H0631	H8095

Akatoka kwao na kulia. Akarudi kwao na kuongea nao. Akamchukua Simoni miongoni mwao na kumfunga mbele ya macho yao.

כַּסְפֵּיהֶם	וּלְהָשִׁיב	בָּר	כְּלֵיהֶם	אֶת־	וַיְמַלְאוּ	יוֹסֵף	וַיְצַו		25
mtu	fedha–zao	na–kurudisha	mgati	amtacho–zao	na–wakajaza	Yosefa	na–akamtaka		
H3701	H7725		H3627	H0853	H4390	H3130	H6680		

כֵּן׃	לָהֶם	וַיַּעַשׂ	לַדָּרֶךְ	צֵדָה	לָהֶם	וְלָתֵת	שַׂקֵּו	אֶל־	אִישׁ
kwao	kwa	na–akafanya	njia	kwa	chakula	kwao	na–kumpa	mtumbi	kwa
			H1870	H6720		H5414	H8242	H0413	H0376

Kisha Yusufu akaagiza watumishi kujaza mifuko yao kwa nafaka, na kurudisha pesa ya kila mmoja katika gunia lake, nakuwapa mahitaji kwa safari. Wakatendewa hivyo.

מִשָּׁם׃	וַיִּלְכּוּ	חֲמֹרֵיהֶם	עַל־	שִׁבְרָם	אֶת־	וַיִּשְׂאוּ	26
mtoka–huku	na–wakabuya	chumbari–zao	juu–ya	mgati	mtumbi–zao	na–walipeta	
H8033	H3212	H2543		H7668	H0853	H5375	

Hawa ndugu wakapandisha chakula chao juu ya punda zao na kuondoka pale.

27

בַּמָּזֹון	לַחֲמֹרֹו	מִסְפֹּוא	לָתֵת	שַׁקּוֹ	אֶת־	הָאֶחָד	וַיִּפְתַּח
na–akaona	mahali–pa–kupumzika	mbuyu	kuletea	wake	mtumbi	mm	na–akafungua
H4411	H2543	H4554	H5414	H8242	H0853	H0259	

אַמְתַּחְתֹּו׃	בְּפִי	הִוא	וְהִנֵּה־	כַּסְפֹּו	אֶת־	וַיַּרְא
ya–mtumbi–wake	kinywa	katika	yeye	na–tazama	wake	fedha
H0572	H6310	H1931	H2009	H3701	H0853	H7200

Mmoja wao alipofungua gunia lake ili kumlisha punda wao katika sehemu waliyokuwa, akaona pesa yake. Tazama, ilikuwa mdomoni mwa gunia lake.

28

בְּאַמְתַּחְתִּי	הִנֵּה	וְגַם	כַּסְפִּי	הוּשַׁב	אָחִיו	אֶל־	וַיֹּאמֶר
katika	tazama	na–pia	fedha–yangu	kurudisha	kaka–zake	kwa	na–akasema
H0572	H2009	H1571	H3701	H7725	H0251	H0413	H0559

זֹּאת	מַה־	לֵאמֹר	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וַיֶּחֶרְדּוּ	לִבָּם	וַיֵּצֵא
Mungu	kufanya	nini	kusema	kaka–yake	kwa	mtu	na–wakabuya	mtumbi–yangu
H2063	H4100	H0559	H0251	H0413	H0376	H2729		H3318

לָנוּ׃	אֱלֹהִים	עָשָׂה
kwetu	yeye	kwetu
	H0430	

Akawambia ndugu zake, “Pesa yangu imerudishwa. Tazama, imo katika gunia langu.”Mioyo yao ikazimia na wakageukiana kila mmoja huku wakitetemeka. Wakasema, “Ni nini hiki alichotutendea Mungu?”

29

לֹו׀	וַיַּגִּידוּ	כְּנָעַן	אַרְצָה	אֲבִיהֶם	יַעֲקֹב	אֶל־	וַיָּבֹאוּ
yote	yeye	na–wakamwambia	Kaanani	baba–yao	Yakobo	kwa	na–wakabuya
	H5046		H0776	H0001	H3290	H0413	H0935

לֵאמֹר׃	אִתָּם	הַקֹּרֹת	כָּל־	אֶת	
akisema	wao	kusema	kwao	kilichotendeka	
H0559	H0853		H3605	H0853	

Wakaenda kwa Yakobo, baba yao katika nchi ya Kanaani na kumwambia yote yaliyowapata.

30

כְּמַרְגְּלִים	אֹתָנוּ	וַיִּתֵּן	קָשׁוֹת	אִתָּנוּ	הָאָרֶץ	אֲדֹנֵי	הָאִישׁ	דִּבֶּר
kwetu	na–akampa	kali	kwetu	pamoja	ya–nchi	mkubwa	mtu	mwaliko
H7270	H0853	H5414	H7186	H0854	H0776	H0113	H0376	H1696

הָאָרֶץ׃	אֶת־	
siri	kama–wabuzi	
H0776	H0853	

Wakasema, “Yule mtu, bwana wa nchi, aliongea nasi kwa ukali na kutudhania kuwa wapelelezi katika nchi.

31

מְרַגְּלִים׃	הֲיֵינוּ	לֹא	אֲנָחְנוּ	כֵּנִים	אֵלָיו	וַנֹּאמֶר
wabuzi	iliendelea	ata	sisi	kweli	kwake	na–tulisema
H7270	H1961	H3808	H0587		H0413	H0559

Tukamwambia, 'Tu watu wa kweli sisi. Sisi siyo wapelelezi.

32

הַיֹּום	וְהַקָּטֹן	אֵינֶנּוּ	הָאֶחָד	אָבִינוּ	בְּנֵי	אַחִים	אֲנָחְנוּ	עָשָׂר	שְׁנֵים־
leo	na–mdogo	ata	mm	ya–baba–yetu	wana	kaka	tutako	na–mbili	kumi
H3117		H0369	H0259	H0001		H0251	H0587	H6240	H8147

כְּנָעַן׃	בְּאֶרֶץ	אָבִינוּ	אֶת־
ya–Kaanani	nchi	katika	baba–yetu
	H0776	H0001	H0854

Tupo ndugu kumi na wawili, wana wa baba yetu. Mmoja hayupo hai tena, na mdogo yupo na baba yetu katika nchi ya Kanaani.”

אַתֶּם	כֵּנִים	כִּי	אֵדַע	בְּזֹאת	הָאָרֶץ	אֲדֹנִי	הָאִישׁ	אֵלֵינוּ	וַיֹּאמֶר	33
wewe	kweli	kwamba	jua	mtaka–hii	ya–nchi	mkubwa	mtu	kwetu	na–akasema	
			H3045	H2063	H0776	H0113	H0376	H0413	H0559	

וְלֵכוּ׃	קְחוּ	בָּתֵּיכֶם	רַעֲבוֹן	וְאֶת־	אִתִּי	הַנִּיחוּ	הָאֶחָד׀	אֲחִיכֶם
na–kwenda	chitaka	nyumba–zenu	ya–maneno	na–nini	pamoja	kusimama	mm	kaka
H3212	H3947		H7459	H0853	H0854	H3240	H0259	H0251

Yule mtu, bwana wa nchi, akatwambia, 'Kwa hili nitajua kwamba ni watu wa kweli ninyi. Mwacheni mmojawapo wa ndugu zenu, chukueni chakula kwa ajili ya njaa katika nyumba zenu, na mwondoke.

אַתֶּם	מְרַגְּלִים׀	לֹא	כִּי	וְאֶדְעָה	אֶלָּי׀	הַקָּטֹן׀	אֲחִיכֶם	אֶת־	וְהָבִיאוּ	34
wewe	wabuzi	ata	kwamba	na–wajua	kwangu	mdogo	wenu	kaka	na–wakaletea	
	H7270	H3808		H3045	H0413		H0251	H0853	H0935	

תִּסְחָרוּ׃	הָאָרֶץ	וְאֶת־	לָכֶם	אֶתֵּן	אֲחִיכֶם׀	אֶת־	אַתֶּם	כֵּנִים	כִּי
kumzaliw	ya–nchi	na–siri	kwako	kumpa	wenu	kaka	wewe	kweli	kwamba
H5503	H0776	H0853		H5414	H0251	H0853			

Mleteni mdogo wenu kwangu. Ndipo nitakapojua kwamba ninyi si wapelelezi, lakini ni watu wa kweli. Kisha nitamwachilia ndugu yenu, na mtafanya biashara katika nchi.”

בְּשַׁקְוֹ	כַּסְפּוֹ	צְרוֹר־	אִישׁ	וְהִנֵּה־	שַׂקֵּיהֶם	מְרִיקֵים	הֵם	וַיְהִי	35
mtumbi–wake	katika	fedha–ya	nyinzi	mm	na–tazama	mtumbi–zao	wao	na–iliendelea	
H8242	H3701		H0376	H2009	H8242	H7324	H1992	H1961	

וַיִּרְאוּ׃	וַאֲבִיהֶם	הֵמָּה	כַּסְפֵּיהֶם	צְרֹרוֹת	אֶת־	וַיִּרְאוּ	
wakaogopa	na–wakaogopa	na–baba–yao	wao	fedha–zao	tsaka	na–wakaona	
H3372	H0001	H1992	H3701		H0853	H7200	

Ikawa walipoyafungua magunia yao, na tazama, kila mfuko wa fedha wa mmojawao ulikuwa katika gunia lake. Wakati wao na baba yao walipoona mifuko yao ya fedha, wakaogopa.

אֵינֶנּוּ	וְשִׁמְעוֹן	אֵינֶנּוּ	יוֹסֵף	שְׁכַלְתֶּם	אֹתִי	אֲבִיהֶם	יַעֲקֹב	אֲלֵהֶם׀	וַיֹּאמֶר	36
na–Simoni	ata	Yosefa	mimi	kusambaza	wewe	baba–yao	Yakobo	kwao	na–akasema	
H0369	H8095	H0369	H3130		H0853	H0001	H3290	H0413	H0559	

כֻּלָּנָה׃	הָיוּ	עָלַי	תִּקָּחוּ	בִנְיָמִן	וְאֶת־	
kwa–ajili	iliendelea	juu–yangu	wao	na–Binyamini	ata	
H3605	H1961		H3947	H1144	H0853	

Yakobo baba yao akawambia, “Mmeniharibia watoto wao. Yusufu hayupo hai tena, Simoni ameondoka, nanyi mmpeleke Benjamini naye. Mambo haya yote ni kunyume changu.”

אִם־	תָּמוּת	בָּנַי׀	שְׁנֵי	אֶת־	לֵאמֹר	אָבִיו	אֶל־	רְאוּבֵן׀	וַיֹּאמֶר	37
kama	kumwua	miwili	wangu	wana	kusema	baba–yake	kwa	Reubeni	na–akasema	
	H4191		H8147	H0853	H0559	H0001	H0413	H7205	H0559	

אֵלָיִךְ׃	אֲשִׁיבֶנּוּ	וַאֲנִי	יָדִי	עַל־	אֹתוֹ	תְּנָה	אֵלֶיךָ	אֲבִיאֶנּוּ	לֹא
kwa–mimi	mdogo	na–mleta	njia	juu–ya	hii	kumpa	kwako	sikumletea	ata
H0413	H7725	H0589	H3027		H0853	H5414	H0413	H0935	H3808

Rubeni akamwambia baba yake, kusema, “Unaweza kuwaua wanangu wawili nisipomrudisha Benjamini kwako. Mweke mikononi mwangu, nami nitamrudisha tena kwako.”

38

וְהֲוּא
na–tutapanda
H1931

מֵת
na–mimi
H4191

אָחִיו
pamoja
H0251

כִּי־
buya
H3381

עִמָּכֶם
ata
H3808

בִּנְיָ
kaka–yangu

יֶרֶד
kwa–mimi

לֹא־
ata

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אֶת־
–
H0853

וְהוֹרַדְתֶּם
mtashushia
H3381

בָּהּ
ndani–yake

תָּלְכוּ־
wangu
H3212

אֲשֶׁר
wangu

בַּדֶּרֶךְ
na–wangu
H1870

אָסוֹן
wote
H0611

וּקְרָאתֶם
kufa
H7122

נִשְׁאָר
na–ata
H7604

לְבַדִּי
na–tukale
H0905

שְׁאוֹלָה׃
kuzimu
H7585

בְּיָגוֹן
kwa–huzuni
H3015

שֵׂיבָתִי
mvi–zangu
H7872

Yakobo akasema, “Mwanangu atashuka pamoja nanyi. Kwani ndugu yake amekufa na yeye peke yake amebaki. Ikiwa madhara yatampata katika njia mnayoiendea, ndipo mtakapozishusha mvi zangu kaburini kwa huzuni.”

Chapter 43

1

וְהָרָעָב
na–njaa
H7458

כָּבֵד
mbaya
H3515

בָּאָרֶץ׃
mtu–nchi
H0776

Njaa ilikuwa kali katika nchi.

2

וַיְהִי
na–iliendelea
H1961

כַּאֲשֶׁר
kama

כִּלּוּ
walimaliza
H3615

לֶאֱכֹל
chakula
H0398

אֶת־
asile
H0853

הַשֶּׁבֶר
walileta
H7668

אֲשֶׁר
mtoka

הֵבִיאוּ
Misri
H0935

מִמִּצְרַיִם
na–akasema
H4714

וַיֹּאמֶר
kwao
H0559

אֲלֵיהֶם
baba–yao
H0413

אֲבִיהֶם
buya
H0001

שֻׁבוּ
kununua
H7725

שִׁבְרוּ־
kidogo
H7666

לָנוּ
chakula

מְעַט־
chakula–kidogo
H4592

אֹכֶל׃
chakula
H0400

Ikawa walipokuwa wametumia chakula chote walichokitoa Misri, baba yao akawambia, “Nendeni tena; mtununulie chakula.”

3

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אֵלָיו
kwake
H0413

יְהוּדָה
Yuda
H3063

לֵאמֹר
kusema
H0559

הָעֵד
jua

הֵעִד
akasema
H3808

בָּנוּ
kwa

הָאִישׁ
sisi
H0376

לֵאמֹר
mtu
H0559

לֹא־
akasema
H3808

תִּרְאוּ
ata
H7200

פָּנַי
mkute
H6440

בִּלְתִּי
uso
H1115

אֲחִיכֶם
yake
H0251

אִתְּכֶם׃
kaka
H0854

Yuda akamwambia, “Yule mtu alituonya kwa ukali, 'Hamtauona uso wangu ndugu yenu asipokuwa nanyi.'

4

אִם־
kama

יֶשְׁךָ
kama
H3426

מְשַׁלַּח
mta–kumpa
H7971

אֶת־
kaka–yetu
H0853

אָחִינוּ
pamoja
H0251

אִתָּנוּ
nasi
H0854

נֵרְדָּה
tutapanda
H3381

וְנִשְׁבְּרָה
na–tutakununua
H7666

לְךָ
chakula

אֹכֶל׃
kwako
H0400

Ikiwa utamtuma ndugu yetu pamoja nasi, tutashuka na kuwanunulia chakula.

5

וְאִם־
na–kama

אֵינְךָ
ata
H0369

מְשַׁלֵּחַ
mta–kumpa
H7971

לֹא
ata
H3808

נֵרֵד
tutapanda
H3381

כִּי־
kwamba
H0376

הָאִישׁ
mtu
H0559

אָמַר
akasema
H0413

אֵלֵינוּ
kwa
H3808

לֹא־
sisi
H7200

תִּרְאוּ
yangu
H0854

אִתְּכֶם׃
uso
H0251

בִּלְתִּי
mkute
H1115

פָּנַי
ata
H6440

Lakini usipompeleka, hatutashuka. Kwa maana yule mtu alitwambia, 'Hamtauona uso wangu ndugu yenu asipokuwa nanyi.”

	אָח׃	לָכֶם	הַעוֹד	לְאִישׁ	לְהַגִּיד	לִי	הֲרֵעֹתֶם	לָמָּה	יִשְׂרָאֵל	וַיֹּאמֶר	6
	kaka	kwa	je	mtu	kwa	kumzaliwa	nini	kwa	Yisraeli	na–akasema	
	H0251		H5750	H0376	H5046			H4100	H3478	H0559	

Israeli akawambia, “Kwa nini mlinitendea mimi vibaya hivyo kwa kumwambia mtu huyo kwamba mnaye ndugu mwingine?”

	הַעוֹד	לֵאמֹר	וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ	לָנוּ	הָאִישׁ	שָׁאַל־	שָׁאוֹל	וַיֹּאמְרוּ			7
	kusema	na–kwa–jamii–yetu	sisi	kwa	mtu	kumbuza	kumbuza	na–wakasema			
	H5750	H0559	H4138		H0376	H7592	H7592	H0559			
	הַדִּבְרִים	פִּי	עַל־	לוֹ	נַגֵּד־	אָח	לָכֶם	חַי	חַי	אֲבִיכֶם	
	kwa–kuwa	kwa–nini	kwa	na–tutambuziwa	kaka	wewe	je	hai	baba–yako	je	
	H1697	H6310			H5046	H0251		H3426		H0001	
	אֲחִיכֶם׃	אֶת־	הוֹרִידוּ	יֹאמַר	כִּי	נֵדַע	הֶיָדוֹעַ	הָאֱלֹהִ			
	ndugu–yenu	–	mleteni–chini	atasema	kwamba	tujue	mdogo	kwa–kaka			
	H0251	H0853	H3381	H0559		H3045	H3045	H0428			

Wakasema, “Yule mtu alituuliza habari zetu na familia yetu kwa kina. Akasema, 'Je baba yenu bado yuko hai? Je mnaye ndugu mwingine?'Tukamjibu kulingana na maswali haya. Tungejuaje kwamba angetwambia, 'Mleteni ndugu yenu?”

	וְנִלְכָה	וְנָקוּמָה	אִתִּי	הַנַּעַר	שִׁלְחָה	אָבִיו	יִשְׂרָאֵל	אֶל־	יְהוּדָה	וַיֹּאמֶר	8
	na–tutapanda	nami	pamoja	kijana	tuma	baba–yake	Yisraeli	kwa	Yuda	na–akasema	
	H3212		H0854	H5288	H7971	H0001	H3478	H0413	H3063	H0559	
	טַפֵּנוּ׃	גַּם־	אַתָּה	גַּם־	אֲנַחְנוּ	גַּם־	נָמוּת	וְלֹא	וְנִחְיֶה		
	watoto–wetu	pia–	wewe	watoto–wangu	na–wewe	sisi	kufa	na–ata	na–tutakale		
	H2945	H1571		H1571	H0587	H1571	H4191	H3808	H2421		

Yuda akamwambia Israeli baba yake, “Mtume kijana pamoja nami. Tutainuka na kwenda ili kwamba tuishi tusife, wote sisi, wewe, na hata watoto wetu.

	וְהִצַּנְתָּיו	אֵלֶיךָ	הֲבִיאֹתִיו	לֹא	אִם־	תְּבַקְּשֶׁנּוּ	מִיָּדִי	אֶעֱרְבֶּנּוּ	אָנֹכִי		9
	mbele	na–kumweka	kwako	kumtaka	wangu	mtoka–mkono	kijana	kumpa	mimi		
	H3322	H0413	H0935	H3808		H1245	H3027	H6148	H0595		
	הַיָּמִים׃	כָּל־	לְךָ	וְחָטָאתִי	לְפָנֶיךָ						
	–siku	kwa–siku	kwa–baba	na–dhambi–yangu	kwako						
	H3117	H3605		H2398	H6440						

Mimi nitakuwa mdhamini wake. Utaniwajibisha mimi. Kama nisipomleta na kumweka mbele yako, basi nibebe lawama daima.

	פְּעָמִים׃	זֶה	שָׁבְנוּ	עַתָּה	כִּי־	הִתְמַהְמָהְנוּ	לוּלֵא	כִּי	10
	mwili	hii	tumkupitia	sasa	kwamba	tumtumia–muda	kama	kwamba	
	H6471	H2088	H7725	H6258		H4102	H3884		

Kwani kama tusingekawia, bila shaka hata sasa tungekuwa tumekwisha rudi mara ya pili.”

11

קְחוּ	עֲשׂוּ	זֹאת	אִפּוֹא	וְכֵן	אִם־	אֲבִיהֶם	יִשְׂרָאֵל	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר
chitaka	kufanya	hii	lazima	kama	kama	baba–yao	Yisraeli	kwao	na–akasema
H3947		H2063	H0645			H0001	H3478	H0413	H0559

צְרִי	מְעַט	מְנָחָה	לָאִישׁ	וְהוֹרִידוּ	בִכְלֵיכֶם	הָאָרֶץ	מִזִּמְרַת
chamomile	kidogo	zawadi	mtu	na–letea	katika–mtumbi–wako	ya–nchi	mtoka–jasmine
H6875	H4592	H4503	H0376	H3381	H3627	H0776	H2173

וּשְׁקֵדִים׃	בָּטְנִים	וָלֹט	נְכֹאת	דְּבַשׁ	וּמְעַט
almonds	pistachio	na–myrrh	gum	asali	kidogo
H8247	H0992	H3910	H5219	H1706	H4592

Israeli baba yao akawambia, “Kama ni hivyo, basi fanyeni hivi. Chukueni baadhi ya mazao mazuri ya nchi katika mifuko yenu. Mchukulieni yule mtu zawadi: baadhi ya malhamu, asali, viungo na manemane, jozi na lozi.

12

אַמְתְּחֹתֵיכֶם	בְּפִי	הַמּוּשָׁב	הַכֶּסֶף	וְאֶת־	בְּיֶדְכֶם	קְחוּ	מִשְׁנֶה	וְכֶסֶף
kinywa	kwa	rudi	na–fedha	wenu	katika–mkono	chitaka	miwili	na–fedha
H0572	H6310	H7725	H3701	H0853	H3027	H3947	H4932	H3701

הוּא׃	מִשְׁנֶה	אוּלַי	בְּיֶדְכֶם	תָּשִׁיבוּ
ni	kosa	labda	wenu	amtacho
H1931	H4870	H0194	H3027	H7725

Chukueni pesa mara mbili mikononi mwenu. Pesa iliyorudishwa katika magunia yenu, muichukue tena katika mikono yenu. Pengine walikosea.

13

הָאִישׁ׃	אֶל־	שׁוּבוּ	וְקוּמוּ	קְחוּ	אֲחִיכֶם	וְאֶת־
mtu	kwa	buya	na–tandika	chitaka	wenu	na–kaka
H0376	H0413	H7725		H3947	H0251	H0853

Mchukueni ndugu yenu pia. Inukeni na mwende tena kwa mtu yule.

14

אֲחִיכֶם	אֶת־	לָכֶם	וְשַׁלַּח	הָאִישׁ	לִפְנֵי	רַחֲמִים	לָכֶם	יִתֵּן	שַׁדַּי	וְאֵל
mm	kaka	wao	na–kumpa	mtu	mbele	huruma	wao	kumpa	Shaddai	na–El
H0251	H0853		H7971	H0376	H6440			H5414	H7706	H0410

שָׁכֻלְתִּי׃	שָׁכֻלְתִּי	כַּאֲשֶׁר	וַאֲנִי	בִּנְיָמִין	וְאֶת־	אַחֵר
nimenyimwa	nimenyimwa	kusumbua	kusumbua	kama	na–mimi	na–Binyamini
			H0589	H1144	H0853	H0312

Mungu Mwenyezi na awape kuona rehema mbele ya huyo mtu, hivyo kwamba awafungulie ndugu yenu mwingine na Benjamini. Kama nikipotelewa na watoto, nimepotelewa.”

15

לָקְחוּ	כֶּסֶף	וּמִשְׁנֶה־	הַזֹּאת	הַמִּנְחָה	אֶת־	הָאֲנָשִׁים	וַיִּקְחוּ
katika–mkono–wao	chitaka	miwili	na–fedha	hii	zawadi	wao	na–wakachukua
H3947	H3701	H4932	H2063	H4503	H0853	H0376	H3947

לִפְנֵי	וַיַּעַמְדוּ	מִצְרַיִם	וַיֵּרְדוּ	וַיָּקֻמוּ	בִנְיָמִן	וְאֶת־	בְּיָדָם
mbele–ya	wakasimama	Yosefa	mbele	na–wakasimu	kuu	na–wakapanda	na–Binyamini
H6440	H5975	H4714	H3381		H1144	H0853	H3027

יוֹסֵף׃
Yusufu
H3130

Watu wale wakachukua zawadi hii, na katika mikono yao wakachukua mara mbili ya kiasi cha pesa, pamoja na Benjamini. Wakaamka na kushuka Misri na kusimama mbele ya Yusufu.

16 וַיַּ֣רְא יוֹסֵף֮ אֶת־בִּנְיָמִין֒ אֹתָם֙ וַיֹּ֣אמֶר֔ לַאֲשֶׁ֖ר עַל־ בֵּיתֹ֑ו

na–akaona Yosefa pamoja Binyamini kwa asile juu nyumba–yake
H7200 H3130 H0854 H0853 H0559 H1144

וְטָבַ֣ח טֶ֔בַח וְהָכֵ֑ן כִּ֣י אִתִּ֖י יֹאכְלוּ֙ הָאֲנָשִׁ֣ים בַּֽצָּהֳרָֽיִם׃

na–tayarisha nyama na–amu nyumbani hawa watu letea nami pamoja kwamba
H2874 H2873 H0376 H0853 H0935 H0398 H0854

הָאֲנָשִׁ֖ים בָּתֵּ֥י אֶת־ הָבֵ֛א

wanakula saa
H0376

Yusufu alipomwona Benjamini akiwa nao, akamwambia mtunzaji wa nyumba yake, “Walete watu hao ndani ya nyumba, chinja mnyama na umwandae, kwani watu hawa watakula chakula cha mchana pamoja nami.”

17 וַיַּ֣עַשׂ הָאִ֔ישׁ כַּאֲשֶׁ֥ר אָמַ֖ר יוֹסֵ֑ף וַיָּבֵ֣א הָאִ֔ישׁ אֶת־ הָאֲנָשִׁ֖ים בָּיְתָ֥ה

na–akafanya mtu kulingana asile akasema Yosefa na–akaileta watu nyumba
H0376 H0559 H3130 H0935 H0376 H0853 H0376

יוֹסֵֽף׃

Yosefa
H3130

Mtunzaji wa nyumba akafanya kama Yusufu alivyosema. Akawaleta wale watu nyumbani kwa Yusufu.

18 וַיִּירְא֣וּ הָאֲנָשִׁ֗ים כִּ֤י הוּבְא֙וּ֙ בֵּ֣ית יוֹסֵ֔ף וַיֹּ֣אמְרוּ֔ עַל־ דְּבַ֖ר

na–wakaogopa watu kwamba kuletea nyumba Yosefa na–wakasema juu kwa
H3372 H0376 H0935 H0559 H3130 H1697

הַכֶּ֣סֶף הַשָּׁ֗ב בְּאַמְתְּחֹתֵ֣ינוּ֮ בַּתְּחִלָּ֣ה אֲנַ֣חְנוּ מוּבָאִ֔ים לְהִתְגֹּלֵ֥ל עָלֵ֖ינוּ וּלְהִתְנַפֵּ֑ל

fedha rudi katika amtacho wenu ya–mwanzo sisi kuletea hapa
H3701 H7725 H0572 H8462 H0587 H0935 H1556 H5307

וְאֶת־ לַעֲבָדִ֔ים לָקַ֣חַת וְלִכְבֹּ֥שׁ עָלֵ֖ינוּ חֲמֹרֵֽינוּ׃

wao na–kumkamata mtumishi wao na–kumkuta kwa–ajili–ya
H0853 H5650 H0853 H3947 H2543

וַיִּגְּשׁ֣וּ אֶל־ הַבַּ֔יִת פֶּ֖תַח

mlangoni–pa –nyumba
H6607

Wale ndugu wakaogopa kwa vile walivyoletwa katika nyumba ya Yusufu. Wakasema, “Ni kwa sababu ya pesa iliyorudishwa katika magunia yetu mara ya kwanza tulipoletwa ndani, kwamba atafute nafasi kinyume chetu. Kwamba aweze kutukamata na kutuchukua kama watumwa, na kuchukua punda wetu.” Wakamsogelea mtunzaji wa nyumba ya Yusufu,

19 וַיְדַבְּר֥וּ אֵלָ֖יו פֶּ֥תַח אֶל־ הַבָּֽיִת׃

wakasema naye Yusufu nyumba–ya juu–ya aliyekuwa mtu – Wakamkaribia
H1696 H0413 H3130 H0413 H0376 H0413 H5066

nao wakaongea naye mlangoni mwa nyumba,

20 וַיֹּ֣אמְרוּ֮ בִּ֣י אֲדֹנִי֒ יָרֹ֣ד יָרַ֔דְנוּ לִשְׁבָּר־ בַּתְּחִלָּ֖ה אָכֹֽל׃

na–wakakuja kwa mtu asile juu Yosefa nyumba na–wakaambiana
H0559 H0994 H0113 H3381 H3381 H7666 H8462 H0400

wakisema, “Bwana wangu, tulikuja mara ya kwanza kununua chakula.

21 וַיְהִי כִּי־בָאנוּ אֶל־הַמָּלוֹן וַנִּפְתְּחָה אֶת־אַמְתְּחֹתֵינוּ וְהִנֵּה כֶסֶף־
Ikawa tulipo–fika –malazi tukafungua –mifuko–yetu na–tazama fedha–ya
H1961 H0935 H0413 H4411 H0853 H0572 H2009 H3701

אִישׁ בְּפִי כִּסְפֵּנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנָּשָׁב אֹתוֹ
kila–mtu kinywani–mwa fedha–yetu kwa–uzito–wake nasi–tumeirudisha hiyo
H0376 H6310 H3701 H4948 H7725 H0853

בְּיָדֵנוּ׃
mikononi–mwetu
H3027

Ikawa, tulipofika katika eneo la kupumzikia, tukafungua magunia yetu, na, tazama, pesa ya kila mtu ilikuwa katika gunia lake, pesa yetu kwa kiasi kamili. Tumeileta katika mikono yetu.

22 וְכֶסֶף אַחֵר הוֹרַדְנוּ בְיָדֵנוּ לִשְׁבָּר־ אֹכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־
na–wakasema kwa mkubwa wangu panda panda ya–mwanzo chakula ni–nani
H3701 H0312 H3381 H3027 H7666 H3808 H3045 H4310

בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ׃ כַּסְפֵּנוּ שָׂם
katika–mifuko–yetu fedha–yetu aliyeiweka
H0572 H3701

Tumekuja na pesa nyingine pia mikonon mwetu ili kununua chakula. Hatujui aliyeziweka pesa katika magunia yetu.”

23 וַיֹּאמֶר נָתַן אַבִיכֶם וֵאלֹהֵי אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ אַל־ לָכֶם שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
na–iliendelea kwa kuja –nyumba ya–Yosefa na–akaletea kwake zawadi asile
H0559 H7965 H0408 H3372 H0430 H0430 H0001 H5414

אֹתָם אֶל־ אַלְהֵם וַיּוֹצֵא אֶלֶי כֶּסֶף בָּא כַּסְפְּכֶם בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם מַטְמוֹן לָכֶם
– kwao akamtoa kwangu chini kwake na–wakainama nyumbani katika–mkono–zao
H0853 H0413 H3318 H0413 H0935 H3701 H0572 H4301

שִׁמְעוֹן׃
Simeoni
H8095

Mtunzaji wa nyumba akasema, “Amani iwe kwenu, msiogope. Mungu wenu na Mungu wa baba yenu ndiye aliyeweka pesa katika magunia yenu. Nilipokea pesa yenu.” Kisha mtunzaji wa nyumba akamleta Simoni kwao.

24 וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־ הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה מְזִי יוֹסֵף אַסִיל וַיִּתֵּן־ אַמְבַמְבוּזָא וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם
na–akauliza kwao lini baba–nyinyi mzazi asile ambambuza je baba–nyinyi
H0935 H0376 H0853 H0376 H4414 H3130 H5414 H7364 H7272

וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא הַי לַחֲמֹרֵיהֶם׃
mzazi hai kwa–punda–zao
H5414 H4554 H2543

Msimamizi wa nyumba akawapeleka watu hao katika nyumba ya Yusufu. Akawapa maji, nao wakaosha miguu yao. Akawalisha punda wao.

25 וַיָּכִינוּ אֶת־ הַמִּנְחָה עַד־ הָדִי –זָוָדִי וַיִּשְׁמְעוּ כִּי כְּוָא בָּוֹא יוֹסֵף בָּצָּהֳרָיִם
Wakatayarisha – –zawadi hadi– kuja–kwa Yusufu walisikia kwa–kuwa adhuhuri
H0853 H4503 H5704 H0935 H3130 H8085

כִּי־ שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם׃
kwamba– huko wangekula chakula
H8033 H0398 H3899

Wakaandaa zawadi kwa ajili ya Yusufu aliyekuwa akija mchana, kwani walikuwa wamesikia kwamba watakula pale.

אֲשֶׁר־	הַמִּנְחָה	אֶת־	לוֹ	וַיָּבִיאוּ	הַבַּיְתָה	יוֹסֵף	וַיָּבֹא	26
iliyokuwa–	–zawadi	–	kwake	wakamleta	nyumbani	Yusufu	Yusufu–akaja	
	H4503	H0853		H0935		H3130	H0935	

אָרְצָה׃	לוֹ	וַיִּשְׁתַּחֲווּ־	הַבָּיְתָה	בְּיָדָם
chini	yeye	wakamwinamia–	nyumbani	mikononi–mwao
H0776		H7812		H3027

Yusufu alipokuja nyumbani, wakaleta nyumbani zawadi iliyokuwa mikononi mwao, nao wakainama mbele yake hata chini.

אֲשֶׁר	הַזָּקֵן	אֲבִיכֶם	הֲשָׁלוֹם	וַיֹּאמֶר	לְשָׁלוֹם	לָהֶם	וַיִּשְׁאַל	27
ambaye	na–wakainama	na–wakakua	hai	baba–yangu	mtumishi	kwa	na–wakainama	
	H2205	H0001	H7965	H0559	H7965		H7592	

חָי׃	הַעוֹדֶנּוּ	אֲמַרְתֶּם
hai	bado–yuko	mlisema
	H5750	H0559

Akawauliza juu ya hali zao na kusema,”Je baba yenu hajambo, yule mzee mliyemnena? Je bado yu hai?”

וַיִּקְדּוּ	חָי	עוֹדֶנּוּ	לְאָבִינוּ	לְעַבְדְּךָ	שָׁלוֹם	וַיֹּאמְרוּ		28
Wakainamia	hai	bado–yuko	baba–yetu	kwa–mtumishi–wako	Amani	Wakasema		
H6915		H5750	H0001	H5650	H7965	H0559		

וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃)	וישתחון
wakasujudu	wakasujudu
H7812	H7812

Wakasema, “Mtumishi wako baba yetu hajambo. Na bado yu hai” Wakajinyenyekeza na kuinama chini.

אִמּוֹ׃	בֶּן־	אָחִיו	בִּנְיָמִין	אֶת־	וַיַּרְא	עֵינָיו	וַיִּשָּׂא	29
na–akasema	mwana	mm	kaka–yake	Binyamini	na–akaona	macho–yake	na–akainua	
H0517		H0251	H1144	H0853	H7200		H5375	

חָנְנְךָ	אֱלֹהִים	וַיֹּאמַר	אֵלָי	אֲמַרְתֶּם	אֲשֶׁר	הַקָּטֹן	אֲחִיכֶם	הַזֶּה׀	וַיֹּאמֶר
kumpa	Mungu	na–akasema	kwangu	ambambuza	asile	mdogo	kaka–wako	je	kwake
	H0430	H0559	H0413	H0559			H0251	H2088	H0559

בְּנִי׃
wangu

Alipoinua macho yake akamwona Benjamini ndugu yake, mwana wa mamaye, naye akasema, “Je huyu ndiye mdogo wenu mliyemsema?” Na kisha akasema, “Mungu na awe mwenye neema kwako, mwanangu.”

לִבְכּוֹת	וַיְבַקֵּשׁ	אָחִיו	אֶל־	רַחֲמָיו׀	נִכְמְרוּ	כִּי־	יוֹסֵף	וַיְמַהֵר	30
kwa–chakula	na–tafuta	kaka–yake	kwa	zimo	huruma–zake	kwamba	Yosefa	na–haraka	
H1058	H1245	H0251	H0413		H3648		H3130		

שָׁמָּה׃	וַיֵּבְךְּ	הַחֲדָרָה	וַיָּבֹא
pale	na–akalia	huonekana	na–kuja
H8033	H1058	H2315	H0935

Yusufu akaharakisha kutoka chumbani, kwani aliguswa sana kuhusu nduguye. Akatafuta mahali pa kulia. Akaingia chumbani mwake na kulia umo.

לָחֶם׃	שִׂימוּ	וַיֹּאמֶר	וַיִּתְאַפַּק	וַיֵּצֵא	פָּנָיו	וַיִּרְחַץ	31
chakula	kuweka	na–akasema	na–akajitambulisha	na–kija	uso–yake	na–akakumimina	
H3899		H0559	H0662	H3318	H6440	H7364	

Akaosha uso wake na kutoka nje. Akajizuia mwenyewe, akasema, “karibuni chakula.”

כִּי֩	לְבַדָּ֨ם	אֹתוֹ֜	הָאֹכְלִ֗ים	וְלַמִּצְרִיִּם֙	לְבַדָּ֔ם	וְלָהֶ֖ם	לְבַדָּ֑ם	לוֹ֙	וַיָּשִׂ֣ימוּ	32
yeye	yeye	pamoja	wanakalya	na–Misri	yeye	na–kwao	yeye	kwake	na–wakaweka	
	H0905	H0854	H0398	H4713	H0905		H0905			

לְמִצְרָֽיִם׃	הוּא֙	תּוֹעֲבָ֣ה	כִּֽי־	לֶ֔חֶם	הָעִבְרִ֖ים	אֶת־	לֶאֱכָ֣ל	הַמִּצְרִ֗ים	יוּכְל֤וּן	לֹא֙
Misri	ni	haba	kwamba	chakula	Wiebrania	kula	Misri	yuweza	ata	kwamba
H4713	H1931	H8441		H3899	H5680	H0854	H0398	H4713	H3201	H3808

Watumishi wakamhudumia Yusufu peke yake na wale ndugu peke yao. Wamisri pale wakala pamoja naye peke yao kwa sababu Wamisri hawakuweza kula mkate na Waebrania, kwani hilo ni chukizo kwa Wamisri.

הָאֲנָשִׁים	וַיִּתְמְהוּ֙	כִּצְעָרָ֔תוֹ	וְהַצָּעִ֖יר	כִּבְכֹרָתֹ֑ו	הַבְּכֹ֣ר	לְפָנָ֔יו	וַיֵּשְׁב֤וּ	33
na–wajiana	kwa–mdogo	na–mdogo	kwa–mkubwa	mkubwa	yeye	mbele	na–wakakalia	
H0376	H8539	H6812	H6810	H1062	H1060	H6440	H3427	

רֵעֵ֖הוּ׃	אֶל־	אִ֥ישׁ	
kwa	mtu	watu	
H7453	H0413	H0376	

Wale ndugu wakakaa mbele yake, mzaliwa wa kwanza kwa kulingana na haki yake ya uzaliwa, na mdogo kulingana na ujana wake. Wale watu wakashangaa wote.

מִמַּשְׂאֹ֖ת	בִּנְיָמִ֑ן	מַשְׂאֵ֣ת	וַתֵּ֣רֶב	אֲלֵהֶ֗ם	פָּנָיו֙	מֵאֵ֣ת	מַשְׂאֹ֔ת	וַיִּשָּׂ֣א	34
zawadi–zao	mtoka	ya–Binyamini	na–zawadi	kwao	mbele–yake	mtoka	zawadi	na–akainua	
H4864	H1144	H4864		H0413	H6440	H0854	H4864	H5375	

עִמּ֔וֹ׃	וַיִּשְׂכְּר֥וּ	וַיִּשְׁתְּ֖וּ	יָדֽוֹת	חֲמֵ֣שׁ	כֻּלָּ֑ם
pamoja–naye	na–wakakunywea	na–wakanywea	wake	mkono	miwili
	H7937	H8354	H3027	H2568	H3605

Yusufu akapeleka sehemu kwao kutoka katika chakula kilichokuwa mbele yake. Lakini sehemu ya Benjamini ilikuwa mara tano zaidi ya kila ndugu zake. Wakanywa na wakamfurahia.

Chapter 44

אַמְתְּחֹ֖ת	אֶת־	מַלֵּ֣א	לֵאמֹ֑ר	בֵּיתֹ֔ו	עַל־	אֲשֶׁ֥ר	אֶת־	וַיְצַ֕ו	1
wangu	amtacho	jaza	kuweka	kusema	nyumba–yake	juu	asile	na–akamtaka	
H0572	H0853	H4390	H0559				H0853	H6680	

אַמְתַּחְתֹּֽו׃	בְּפִ֖י	אִ֥ישׁ	כֶּ֛סֶף־	וְשִׂ֥ים	שְׁאֵ֖ת	יוּכְל֥וּן	כַּאֲשֶׁ֛ר	אֹ֑כֶל	הָאֲנָשִׁ֔ים
kinywa	kwa	mtu	fedha	na–kuweka	kubeba	yuweza	asile	kulingana	chakula
H0572	H6310	H0376	H3701		H5375	H3201		H0400	H0376

Yusufu akamwamru msimamizi wa nyumba yake, akisema, “Jaza magunia ya watu hawa kwa chakula, kiasi wawezacho kubeba, na uweke pesa ya kila mtu katika mdomo wa gunia lake.

כֶּ֖סֶף	וְאֶת֙	הַקָּטֹ֔ן	אַמְתַּחַ֖ת	בְּפִ֣י	תָּשִׂ֑ים	הַכֶּ֖סֶף	גְּבִ֣יעַ	גְּבִיעִ֔י	וְאֶת־	2
na–fedha	mdogo	amtacho	kinywa	kwa	kuweka	ya–fedha	kikombe	yangu	na–kikombe	
H3701	H0853		H0572	H6310		H3701	H1375	H1375	H0853	

דִּבֶּֽר׃	אֲשֶׁ֥ר	יֹוסֵ֖ף	כִּדְבַ֣ר	וַיַּ֔עַשׂ	שִׁבְרֹ֑ו
asile	Yosefa	neno	kulingana	na–akafanya	yake
H1696		H3130	H1697		H7668

Uweke kikombe changu, cha fedha, katika mdomo wa gunia la mdogo, na pesa yake ya chakula pia.” Msimamizi akafanya kama Yusufu alivyosema.

וַחֲמֹרֵיהֶֽם׃	הֵמָּה֙	שִׁלְּחוּ֙	וְהָאֲנָשִׁ֔ים	אֹ֖ור	הַבֹּ֑קֶר	3
na–chumbari–zao	yeye	walituma	na–watu	nyepesi	asubuhi	
H2543	H1992	H7971	H0376	H0215	H1242	

Kukapambazuka asubuhi, na wale watu wakaruhusiwa kuondoka, wao na punda zao.

4 הֵ֣ם יָצְא֗וּ בַּ֚בֹּקֶר וְיוֹסֵ֣ף הִרְחִיקוּ֔ לֹ֥א הָעִ֖יר אֶת־ אֲשֶׁ֣ר אָמַ֑ר וְעַל־ juu asile kwa akasema na-Yosefa kuwa-mbali ata siri kija wao
H0559 H3130 H7368 H3808 H0853 H3318 H1992

לָֽמָּה׃ אֲלֵהֶ֔ם וְאָמַרְתָּ֙ וְהִשַּׁגְתָּ֣ם הָאֲנָשִׁ֗ים אַחֲרֵי֙ רְדֹ֣ף קוּם֙ בֵּיתֹ֑ו kwao na-kusema yeye na-kumtaka watu baada kufuata panda nyumba-yake
H4100 H0413 H0559 H5381 H0376 H7291

שִׁלַּמְתֶּ֖ם טֹובָֽה׃ תָּחַ֥ת רָעָ֛ה מְנ֥וּ־כְפַנְיָ֖ה שִׁלַּמְתֶּ֥ם nzuri ubaya mnu-kufanya kwa
H8478

Walipokuwa wametoka mjini lakini hawajafika mbali, Yusufu akamwambia msimamizi wa nyumba yake, “Inuka, uwafuatie wale watu, na utakapowapata, wambie, 'Kwa nini mmelipa uovu badala ya mema?

5 הֲלֹ֣וא זֶ֗ה אֲשֶׁ֤ר יִשְׁתֶּה־ אֲדֹנִי֙ בֹּ֣ו וְה֣וּא נַחֵ֔שׁ יְנַחֵ֥שׁ בֹּ֖ו אֲשֶׁ֣ר הֲרֵעֹתֶ֥ם עֲשִׂיתֶֽם׃ je hii asile yuweza mkubwa na yeye tafsiri kwa hii wangu nzuri mmefanya
H3808 H2088 H0834 H8354 H0113 H0589 H5172 H1931 H5172 H0834 H7451

Je hiki siyo kikombe ambacho bwana wangu hukinywea, na kikombe akitumiacho kwa uaguzi? Mmefanya vibaya, kwa jambo hili mlilolifanya.”

6 וַיַּשֵּׂג֖ וַיְדַבֵּ֣ר אֵלֶ֑הֶם אֶת־ הַדְּבָרִ֥ים הָאֵֽלֶּה׃ na-wakakamata yeye na-wakamwambia yeye neno hii
H5381 H1696 H0413 H0853 H1697 H0428

Msimamizi wa nyumba akawapata na kuwambia maneno haya.

7 וַיֹּאמְרוּ֙ אֵלָ֔יו כְּדִבְרִ֥ים הָאֵ֖לֶּה אֲדֹנִ֑י חָלִ֣ילָה לַעֲבָדֶ֔יךָ na-wakasema kwake kwa mtumishi-wako akasema mkubwa kulingana neno hii haba
H0559 H0413 H4100 H1697 H0428 H2486 H5650

מֵעֲשֹׂ֖ות כְּדַבֶּ֥ר הַזֶּֽה׃ mtumishi-wako mt-asile kufanya
H1697 H2088

Wakasema, “Kwa nini bwana wetu anasema maneno kama haya? Na iwe mbali na watumishi wako kwamba wanaweza kufanya jambo hili.

8 הֵן֙ כֶּ֣סֶף אֲשֶׁ֤ר מָצָ֙אנוּ֙ בְּפִ֣י אַמְתְּחֹתֵ֔ינוּ הֱשִׁיבֻ֖נוּ אֵלֶ֣יךָ מֵאֶ֣רֶץ כְּנָ֑עַן tazama fedha asile tutapata kwa kinywa amtacho wetu tulirudisha kwako
H2005 H3701 H0834 H4672 H6310 H0572 H7725 H0413 H0776 H3667

זָהָ֖ב׃ אֹו֙ כֶּ֣סֶף וְאֵ֣יךְ נִגְנֹ֔ב מִבֵּ֖ית אֲדֹנֶ֑יךָ nyumba kwa tutaibia na-vipi Kaanani nchi mtoka
H2091 H0176 H3701 H0834 H1589

Tazama, pesa tulizozikuta katika midomo ya magunia yetu, tulizileta kwako kutoka katika nchi ya Kanaani. Ni kwa jinsi gani basi tunaweza kuiba katika nyumba ya bwana wako fedha au dhahabu?

9 אֲשֶׁ֨ר יִמָּצֵ֤א אִתּוֹ֙ מֵעֲבָדֶ֔יךָ וָמֵ֣ת וְגַם־ אֲנַ֖חְנוּ נִהְיֶ֥ה לַאדֹנִֽי׃ asile tutapata pamoja mtumishi-wako na-kufa sisi mtumishi-wako
H0834 H4672 H0854 H5650 H4191 H1571 H0587 H1961

לַעֲבָדִֽים׃ kwa-bwana-wangu kuwa-watumwa
H0113 H5650

Yeyote kitakayeonekana kwake miongoni mwa watumishi wako, atakufa, nasi sote tutakuwa watumwa wa bwana wangu.”

יִהְיֶה־	אִתּוֹ	יִמָּצֵא	אֲשֶׁר	הוּא	כֵּן־	כִּדְבָרֵיכֶם	עַתָּה	גַּם־	וַיֹּאמֶר	10
yeye	pamoja	tutapata	asile	wewe	neno	kulingana	sasa	pia	na–akasema	
H1961	H0854	H4672		H1931		H1697	H6258	H1571	H0559	

נְקִיִּם׃	תִּהְיוּ	וְאַתֶּם	עֶבֶד	לִי
nisiwe	mtumishi–wangu	na–wewe	wakubwa	ni–mimi
	H1961		H5650	

Msimamizi akasema, “Basi na iwe kwa kadili ya maneno yenu. Yeye ambaye kikombe kitaonekana kwake atakuwa mtumwa wangu, nanyi wengine mtakuwa bila hatia.”

אַמְתַּחְתּוֹ׃	אִישׁ	וַיִּפְתָּחוּ	אֶרְצָה	אַמְתַּחְתּוֹ	אֶת־	אִישׁ	וַיּוֹרֵדוּ	וַיְמַהֲרוּ	11
amtacho	mtu	na–kunufunza	chini	mtaka	amtacho	mtu	na–kuteremka	na–haraka	
H0572	H0376		H0776	H0572	H0853	H0376	H3381		

Kisha kila mtu akaharakisha na kulishusha gunia lake chini. na kila mtu akalifungua gunia lake.

בְּאַמְתַּחַת	הַגָּבִיעַ	וַיִּמְצָא	כִּלָּה	וּבַקָּטֹן	הֵחֵל	בַּגָּדוֹל	וַיְחַפֵּשׂ	12
katika	kikombe	na–akakuta	nikamaliza	na–wa–mdogo	huanza	wa–kubwa	na–akamtafuta	
H0572	H1375	H4672	H3615				H2664	

בִּנְיָמִן׃
amtacho
H1144

Msimamizi akatafuta. akaanza na mkubwa wa wote na kumaliza kwa mdogo wa wote, na kikombe kikaonekana katika gunia la Benjamini.

וַיָּשָׁבוּ	חֲמֹרֹו	עַל־	אִישׁ	וַיַּעֲמֹס	שִׁמְלֹתָם	וַיִּקְרְעוּ	13
na–wakarudi	chumbari–yake	juu	mtu	na–wakachukua	nguo–zao	na–wakakumata	
H7725	H2543		H0376	H6006	H8071	H7167	

הָעִירָה׃
siri

Wakararua mavazi yao. Kila mtu akapakia juu ya punda wake nao wakarudi mjini.

שָׁם	עוֹדֶנּוּ	וְהוּא	יוֹסֵף	בֵּיתָה	וְאֶחָיו	יְהוּדָה	וַיָּבֹא	14
pale	iliendelea	na–yeye	Yosefa	nyumbani	na–kaka–zake	Yuda	na–akakuja	
H8033	H5750	H1931	H3130		H0251	H3063	H0935	

אָרְצָה׃	לְפָנָיו	וַיִּפְּלוּ
kwake	chini	na–wakainama
H0776	H6440	H5307

Yuda na ndugu zake wakaja katika nyumba ya Yusufu. Bado alikuwepo pale, nao wakainama mbele zake hata chini.

כִּי־	יְדַעְתֶּם	הֲלוֹא	עֲשִׂיתֶם	אֲשֶׁר	הַזֹּאת	הַמַּעֲשֶׂה	מָה־	יוֹסֵף	לָהֶם׀	וַיֹּאמֶר	15
kwamba	jua	je	wangu	asile	hii	kufanya	nini	Yosefa	kwao	na–akasema	
	H3045	H3808			H2088	H4639	H4100	H3130		H0559	

כָּמֹנִי׃	אֲשֶׁר	אִישׁ	יְנַחֵשׁ	נַחֵשׁ
kama	asile	mtu	tafsiri	tafsiri
H3644		H0376	H5172	H5172

Yusufu akawambia, “Je ni nini hili mlilolifanya? Je hamjui kwamba mtu kama mimi anafanya uaguzi.

16

נִצְטַדָּק	וּמַה־	נְּדַבֶּר	מַה־	לַּאדֹנִי	נֹּאמַר֙	מַה־	יְהוּדָה	וַיֹּאמֶר
kumwasilianisha	na–nini	kusagua	nini	kwangu	kusema	nini	Yuda	na–akasema
H6663	H4100	H1696	H4100	H0113	H0559	H4100	H3063	H0559

לַאדֹנִי	עֲבָדֶיךָ	הִנֶּנּוּ	עֲבָדֶיךָ	עָוֹן	אֶת־	מָצָא	הָאֱלֹהִים	
mtumishi–wako	tutapata	asile	kama–mtumishi–wako	jua	jua	kwamba	wangu	
H0113	H5650	H2009	H5650	H5771	H0853	H4672	H0430	

בְּיָדוֹ׃	הַנִּבְיַע	נִמְצָא	אֲשֶׁר־	גַּם	אֲנַחְנוּ	גַּם־	
mkononi–mwake	kikombe	amepatikana	ambaye–	nisiwe	na–sisi	wakubwa	
H3027	H1375	H4672		H1571	H0587	H1571	

Yuda akasema, “Je tunaweza kumwambia nini bwana wangu? Tuseme nini? au ni jinsi gani twaweza kujithibitisha wenyewe? Mungu ameona uovu wa watumishi wako. Tazama, sisi ni watumwa wa bwana wangu, wote sisi na yule ambaye kikombe kimeonekana mkononi mwake.”

17

בְּיָדוֹ	הַנִּבְיַע	נִמְצָא	אֲשֶׁר֙	הָאִישׁ	זֹּאת	מֵעֲשׂוֹת	לִּי	חָלִילָה	וַיֹּאמֶר
katika	kikombe	tutapata	asile	mtu	hii	kufanya	kwa–mimi	haba	na–akasema
H3027	H1375	H4672		H0376	H2063			H2486	H0559

אֲבִיכֶם׃	אֶל־	לְשָׁלוֹם	עֲלוּ	וְאַתֶּם	עָבֶד	לִי	יִהְיֶה־	הוּא֙
baba–yenu	baba–wenu	kwa	buya	na–wewe	mtumishi–wangu	ni–yeye	yeye	mkono–wa
H0001	H0413	H7965	H5927		H5650		H1961	H1931

פ
P

Yusufu akasema, “Na iwe mbali nami kwamba naweza kufanya hivyo. Mtu ambaye kikombe kimeonekana mkononi mwake, huyu ndiye atakuwa mtumwa wangu, lakini ninyi wengine, nendeni kwa amani kwa baba yenu.”

18

עַבְדְּךָ	נָּא	יְדַבֶּר־	אֲדֹנִי֙	בְּ֣י	וַיֹּאמֶר֩	יְהוּדָה	אֵלָיו	וַיִּגַּשׁ
mkutano	kwa	neno	akasema	mkubwa	tafadhali	na–akasema	Yuda	na–akakuja
H5650	H4994	H1696	H0113	H0994	H0559	H3063	H0413	H5066

כְּפַרְעֹה׃	כָּמוֹךָ	כִּי	בְּעַבְדֶּךָ	אַפְּךָ	יֶחַר	וְאַל־	אֲדֹנִי֙	בְּאָזְנֵי	דָּבָר֙
mkubwa	kama	kwamba	mtumishi–wako	kwa	mkubwa	hasira	na–ata	wangu	ya–mkubwa
H6547	H3644		H5650	H0639	H2734	H0408	H0113	H0241	H1697

Ndipo Yuda alipomkaribia na kusema, “Bwana wangu, tafadhari mwache mtumishi wako aseme neno katika masikio ya bwana wangu, na usiziache hasira zako kuwaka dhidi ya mtumishi wako, kwani wewe ni kama Farao.

19

אָח׃	אוֹ־	אָב	לָכֶם	הֲיֵשׁ־	לֵאמֹר	עַבְדָּיו	אֶת־	שָׁאַל	אֲדֹנִי
kaka	au	baba	kuna	je	kusema	mtumishi–wako	wauliza	wangu	mkubwa
H0251		H0001		H3426	H0559	H5650	H0853	H7592	H0113

Bwana wangu aliwauliza watumishi wake, kusema, Je mnaye baba au ndugu?'

20

קָטֹן	זְקֵנִים	וְיֶלֶד	זָקֵן	אָב	לָנוּ֙	יֶשׁ־	אֲדֹנִי	אֶל־	וַנֹּאמֶר֙
mdogo	wa–uzamili	mdogo	na–mtoto	mzazi	baba	kuna	mkubwa	kwake	na–tulamia
	H2208	H3206	H2205	H0001		H3426	H0113	H0413	H0559

אֲהֵבוֹ׃	וְאָבִיו	לְאִמּוֹ	לְבַדּוֹ	הוּא֙	וַיִּוָּתֵר	מֵת	וְאָחִיו	
akampe	na–baba–yake	mama–yake	pekee	yeye	na–iliendelea	kufa	na–kaka–yake	
H0157	H0001	H0517	H0905	H1931	H3498	H4191	H0251	

Nasi tukamwambia bwana wangu, 'Tunaye baba, ni mzee, na mwana wa uzee wake, ni mdogo. Na ndugu yake alishakufa, na yeye peke yake ndiye amebaki kwa mama yake, na baba yake anampenda.'

21

עָלָיו׃	עֵינִי	וְאָשִׂימָה	אֵלָי	הוֹרִדֻהוּ	עַבְדֶּךָ	אֶל־	וַתֹּאמֶר֙	
juu–yake	macho–yangu	na–nimweke	kwake	kuwa–chini	mtumishi–wako	kwake	na–akasema	
			H0413	H3381	H5650	H0413	H0559	

Nawe ukawambia matumishi wako, 'Mleteni ili nimwone.'

אֹתֹ֖ו	לַעֲזֹ֑ב	הַנַּ֣עַר	יוּכַ֗ל	לֹא־	אֲדֹנִ֜י	אֶל־	וַֽיֹּאמֶר֙	22
baba–yake	kumwacha	kijana	yuweza	ata	mtumishi–wako	kwake	na–tulamia	
H0853		H5288	H3201	H3808	H0113	H0413	H0559	

וָמֵ֔ת׃	אָבִ֖יו	אֶת־	וְעָזַ֥ב	אָבִ֛יו
atakufa	baba–yake	na–kufa	baba–yake	na–wakaliwa
H4191	H0001	H0853		H0001

Nasi tukamwambia bwana wangu, 'Kijana hawezi kumwacha babaye. Kwani akimwacha babaye baba yake angekufa.'

אֶת־אֲבִ֑יכֶם	הַקָּטֹ֖ן	אֲחִיכֶ֥ם	יֵרֵ֛ד	לֹ֥א	אִם־	עַבְדְּךָ֖	אֶל־	וַנֹּ֣אמֶר	23
ata	mdogo	kaka–wangu	kuwa–chini	ata	kama	mtumishi–wako	kwake	na–akasema	
H0854		H0251	H3381	H3808		H5650	H0413	H0559	

פָּנָֽי׃	לִרְאֹ֖ות	תֹּסִפ֥וּן	לֹ֛א
utateremka	baba	na–wamkamata	tutapanda
H6440	H7200	H3254	H3808

Na ukawambia watumishi wako, 'Mdogo wenu asipokuja pamoja nanyi, hamtauona uso wangu tena.'

דִּבְרֵ֣י	אֶת	לֹ֔ו	וַנַּגֶּד־	אָבִ֖י	עַבְדְּךָ֑	אֶל־	עָלֹ֣ינוּ	כִּ֔י	וַיְהִ֣י	24
nasi	pamoja	ata	na–kijana	baba–yangu	mtumishi–wako	kwa	kubuya	kama	na–sasa	
H1697	H0853		H5046	H0001	H5650	H0413	H5927		H1961	

אֲדֹנִֽי׃
na–kucheza
H0113

Na ikawa tulipokwenda kwa mtumishi wako baba yangu, tulimwambia maneno ya bwana wangu.

אֹֽכֶל׃	מְעַט־	לָ֔נוּ	שִׁבְרוּ־	שֹׁ֖בוּ	אָבִ֑ינוּ	וַיֹּ֣אמֶר	25
mtoka	kijana	kuwa–chini	ata	kwakusema	baba–yangu	na–mtumishi	
H0400	H4592		H7666	H7725	H0001	H0559	

Na baba yetu akasema, Nendeni tena, mkatununulie chakula.'

אִתָּ֔נוּ	הַקָּטֹ֖ן	אָחִ֣ינוּ	יֵ֑שׁ	אִם־	לָֽהֶ֣ת	נוּכַ֗ל	לֹ֣א	וַנֹּ֣אמֶר	26
pamoja	ata	na–kijana	baba–yangu	mtumishi–wako	kwa	kubuya	kama	na–sasa	
H0854		H0251	H3426		H3381	H3201	H3808	H0559	

אִתָּֽנוּ׃	אֵינֶ֥נּוּ	הַקָּטֹ֖ן	וְאָחִ֣ינוּ	הָאִ֔ישׁ	פְּנֵ֣י	לִרְאֹ֔ות	נוּכַ֖ל	לֹ֣א	כִּי־	וַיָּרֶד־נוּ
nasi	kichwa	baba–yaku	tutapata	asile	uso	mkute	ata	kama	na–kuwa–chini	nasi
H0854	H0369		H0251	H0376	H6440	H7200	H3201	H3808		H3381

Nasi tukasema, “Hatuwezi kushuka. Ikiwa mdogo wetu atakuwa nasi, ndipo tutakaposhuka, kwani hatuwezi kuuona uso wa mtu yule mdogo wetu asipokuwa pamoja nasi.'

שְׁנַ֖יִם	כִּ֥י	יְדַעְתֶּ֛ם	אַתֶּ֑ם	אֵלֵ֣ינוּ	אָבִ֔י	עַבְדְּךָ֖	וַיֹּ֣אמֶר	27
mkono–wangu	mtoka	kijana	kuwa–chini	kusema	baba–yangu	mtumishi–wako	na–akasema	
H8147		H3045		H0413	H0001	H5650	H0559	

אִשְׁתִּֽי׃	לִ֖י	יָלְדָ֥ה־	
nyuma	na–kumweka	kufa	
H0802		H3205	

Mtumishi wako baba yetu akatwambia, 'Mnajua kwamba mke wangu alinizalia wana wawili.

28 וַיְיַצֵּא הָאָחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ־טָרַף טָרַף וְלֹא־רְאִיתִיו

na-iliendelea kumwua mtumishi-wako baba-yaku na-mtoto ata pamoja nami na-naja

H3318 H0259 H0854 H0559 H0389 H2963 H2963 H3808 H7200

עַד־הֵנָּה׃

kichwa baba-yaku

H5704 H2008

Na mmoja akatoka kwangu nami nikasema, “Bila shaka ameraruliwa vipande, na tangu hapo sijamwona.”

29 וּלְקַחְתָּם גַּם־אֹתִי מֵעִם זֶה וְקָרָהוּ בָּנַי וְהוֹרַדְתָּם אָסוֹן

na-sasa kama kuja kwa mtumishi-wako baba-yangu na-kijana ata ata

H3947 H1571 H0853 H2088 H6440 H0611 H3381

שְׁאֹלָה׃ בְּרָעָה שִׁבְתִּי אֶת־פָּמוֹיָה

kushikana na-roho-yake nasi pamoja

H7585 H7872 H0853

Nanyi mkimchukua huyu naye kutoka kwangu mabaya yanaweza kumpata, mtashusha mvi zangu kwa kaburini kwa huzuni.

30 וְעַתָּה אֶל־כְּבֹאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ

na-kuwa kumkuja kwa mtumishi-wako baba-yangu na-kijana ata ata na-roho-yake

H6258 H0935 H0413 H5650 H0001 H5288 H0369 H0854 H5315

בְּנַפְשׁוֹ׃ קְשׁוּרָה

na-roho-yake kumshikana

H5315 H7194

Kwa hiyo, basi, nitapokuja kwa mtumishi wako baba yangu, na kijana hayupo nasi, kwa kuwa uhai wake umefungamanishwa katika uhai wa kijana,

31 וְהָיָה כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר וָמֵת וְהוֹרִידוּ עַבְדֶּיךָ אֶת־

na-kuwa kumkuja kwamba ata kijana na-kufa na-kuletea mtumishi-wako kichwa

H1961 H7200 H3588 H0369 H5288 H4191 H3381 H5650 H0853

שְׁאֹלָה׃ מֵתֶסוֹ בְּיָגוֹן אָבִינוּ עַבְדֶּיךָ שֵׂיבַת

mateso kwa baba-yangu mtumishi-wako kwa

H7585 H3015 H0001 H5650 H7872

itakuwa, atakapoona kwamba kijana hayupo nasi atakufa. Na watumishi wako watazishusha mvi za mtumishi wako baba yetu kaburini kwa masikitiko.

32 כִּי עָרַב עַבְדְּךָ אֶת־הַנַּעַר מִעֵם אָבִי באבא־יאנגו לֵאמֹר אִם־לֹא

kwamba kumpa mtumishi-wako kijana mtoka mkono baba-yangu kusema kama ata

H3588 H6148 H5650 H0853 H5288 H4480 H0001 H0559 H0518 H3808

כָּל־הַיָּמִים׃ לְאָבִי וְחָטָאתִי אֵלֶיךָ אֲבִיאֶנּוּ

kwa baba-yangu kwa na-kufa kwako kuletea

H3117 H3605 H0001 H2398 H0413 H0935

Kwani mtumishi wako alikuwa mdhamini wa kijana kwa baba yangu na alisema, 'Ikiwa sitamleta kwako, ndipo nitakapokuwa mwenye hatia kwa baba yangu daima.”

33 וְעַתָּה יֵשֶׁב־נָא תַחַת הַנַּעַר עֶבֶד לַאדֹנִי

na-sasa kuwa-chini tafadhali mtumishi-wako badala kijana mtumishi-wangu kwa

H6258 H3427 H4994 H5650 H8478 H5288 H5650 H0113

עִם־אֶחָיו׃ יַעַל הַנַּעַר

pamoja kubuya na-kijana mkubwa

H0251 H5927 H5288

Kwa hiyo sasa, tafadhari mwache mtumishi wake akae kama mtumwa kwa bwana wangu badala ya kijana, na umwache kijana aende na ndugu zake.

אֲרָאֲה	פֶּן	אִתִּי	אֵינֶנּוּ	וְהַנַּעַר	אָבִי	אֶל־	אֶעֱלֶה	אֵיךְ	כִּי־		34
baada–yangu	kwa	ata	ata	na–kijana	baba–yangu	kwa	kubuya	vipi	kwamba		
H7200	H6435	H0854	H0369	H5288	H0001	H0413	H5927				

אָבִי׃	אֶת־	יִמְצָא	אֲשֶׁר	בָּרָע
tutapata	asile	ubaya	kusikika	nini
H0001	H0853	H4672		

Kwa maana nitakwenda jinsi gani kwa baba yangu ikiwa kijana hayupo nami? Ninaogopa kuona mabaya yatakayompata baba yangu.”

Chapter 45

הוֹצִיאוּ	וַיִּקְרָא	עָלָיו	הַנִּצָּבִים	לְכָל	לְהִתְאַפֵּק	יוֹסֵף	יָכֹל	וְלֹא־		1
na–akamita	juu–yake	kusimama	yote	kwa	kumnyamaa	Yosefa	yuweza	na–ata		
H3318	H7121		H5324	H3605	H0662	H3130	H3201	H3808		

אֶל־	יוֹסֵף	בְּהִתְוַדַּע	אֹתוֹ	אִישׁ	עָמַד	וְלֹא־	מֵעָלָיו	אִישׁ	כָּל־
kumjua	Yosefa	na	pamoja	mtu	kusimama	na–ata	mtu	yote	kuwa–nje
H0413	H3130	H3045	H0854	H0376	H5975	H3808		H0376	H3605

אֶחָיו׃
kaka–zake
H0251

Ndipo Yusufu hakuweza kujizuia mwenyewe mbele ya watumishi waliosimama kando yake. Akasema kwa sauti, “Kila mtu aondoke.” Hivyo hakuna mtumishi aliyesimama kando yake wakati Yusufu alipojitambulisha kwa ndugu zake.

בֵּית	וַיִּשְׁמַע	מִצְרַיִם	וַיִּשְׁמְעוּ	בִּבְכִי	קֹלוֹ	אֶת־	וַיִּתֵּן	2
nyumba	na–wakasikiliza	Misri	na–wakasikiliza	kilia	kwa	sauti–yake	na–akampa	
	H8085	H4713	H8085	H1065		H0853	H5414	

פַּרְעֹה׃
Pharaoh
H6547

Akalia kwa sauti, Wamisri wakasikia, na nyumba ya Farao wakasikia kuhusu hilo.

וְלֹא־	חָי	אָבִי	הַעוֹד	יוֹסֵף	אֲנִי	אֶחָיו	אֶל־	יוֹסֵף	וַיֹּאמֶר		3
na–ata	hai	baba–yangu	je	Yosefa	mimi	kaka–zake	kwa	Yosefa	na–akasema		
H3808		H0001	H5750	H3130	H0589	H0251	H0413	H3130	H0559		

מִפָּנָיו׃	נִבְהֲלוּ	כִּי	אֹתוֹ	לַעֲנוֹת	אֶחָיו	יָכְלוּ
mtoka	waboga	kwamba	kwake	kumkuta	kaka–zake	yuweza
H6440	H0926		H0853		H0251	H3201

Yusufu akawambia ndugu zake, “Mimi ni Yusufu. Je baba yangu ni mzima bado? Ndugu zake hawakuweza kumjibu, kwani walitishwa na uwepo wake.

וַיֹּאמֶר	וַיִּגָּשׁוּ	אֵלַי	נָא	גְּשׁוּ־	אֶחָיו	אֶל־	יוֹסֵף	וַיֹּאמֶר		4
na–akasema	na–wakakuja	kwangu	tafadhali	karibu	kaka–zake	kwa	Yosefa	na–akasema		
H0559	H5066	H0413	H4994	H5066	H0251	H0413	H3130	H0559		

מִצְרַיְמָה׃	אֹתִי	מְכַרְתֶּם	אֲשֶׁר־	אֲחִיכֶם	יוֹסֵף	אֲנִי
Misri	yeye	walinu–ujua	asile	kaka–wangu	Yosefa	mimi
H4714	H0853	H4376		H0251	H3130	H0589

Kisha Yusufu akawambia ndugu zake, “Nikaribieni, tafadhari.” Nao wakasogea. Akawambia, “Mimi ni Yusufu ndugu yenu, mliyemwuza Misri.

5

הֲנָה	אֹתִי	מְכַרְתֶּם	כִּי־	בְּעֵינֵיכֶם	יִחַר	וְאַל־	תֵּעָצְבוּ	אַל־	וְעַתָּה
hapa	yeye	walinu–ujua	kwamba	macho–yangu	hasira	na–ata	kusikitika	ata	na–sasa
H2008	H0853	H4376			H2734	H0408		H0408	H6258

לִפְנֵיכֶם׃	אֱלֹהִים	שְׁלָחַנִי	לְמִחְיָה	כִּי
Mungu	alituma	kufa	kwa–ajili	kwamba
H6440	H0430	H7971	H4241	

Lakini sasa msihuzunike au kukasirika miongoni mwenu kwamba mliniuza huku, kwani Mungu alinituma mbele yenu ili kutunza uhai.

6

אֲשֶׁר	שְׁנָיִם	חָמֵשׁ	וְעוֹד	הָאָרֶץ	בְּקֶרֶב	הָרָעָב	שְׁנָתַיִם	זֶה	כִּי־
miaka	na–kwa–mitano	ya–nchi	kati	katika	njaa	miwili	miaka	hii	kwamba
	H8141	H2568	H5750	H0776	H7130	H7458	H8141	H2088	

וְקָצִיר׃	חָרִישׁ	אֵין־	
kuchimba	ata	kwamba	
	H2758	H0369	

Maana ni miaka miwili njaa imekuwa katika nchi, na bado kuna miaka mitano ambayo hakutakuwa na kulima wala kuvuna.

7

לָכֶם	וּלְהַחֲיוֹת	בָּאָרֶץ	שְׂאֵרִית	לָכֶם	לְשׂוּם	לִפְנֵיכֶם	אֱלֹהִים	וַיִּשְׁלָחֵנִי
na–kwa–ajili	nchi	ya–kufa	kwa–ajili	ya–kufa	kwa–ajili	mbele–yangu	Mungu	na–alituma
	H2421	H0776	H7611			H6440	H0430	H7971

גְּדֻלָּה׃	לִפְלֵיטָה
kwa–karibuni	ya–kufa
	H6413

Mungu alinituma mbele yenu kuwahifadhi kama masalia duniani, na kuwaweka hai kwa ukombozi mkuu.

8

לְאָב	וַיְשִׂימֵנִי	הָאֱלֹהִים	כִּי	הֶחְיָה	אֹתִי	שְׁלַחְתֶּם	אַתֶּם	לֹא־	וְעַתָּה
kwa	na–akanieka	Mungu	kwamba	hapa	yeye	walinu–ujua	wewe	ata	na–sasa
H0001		H0430		H2008	H0853	H7971		H3808	H6258

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	וּמֹשֵׁל	בֵּיתוֹ	לְכָל־	וּלְאָדוֹן	לְפַרְעֹה
kwa–yote	na–mkubwa	nyumba–yake	kwa–yote	na–mkubwa	Pharaoh	kwa	baba
H4714	H0776	H3605	H4910		H3605	H0113	H6547

Hivyo si ninyi mlionipeleka huku bali ni Mungu, na amenifanya baba kwa Farao, bwana wa nyumba yake yote, na mtawala wa nchi yote ya Misri.

9

בִּנְךָ	אָמַר	כֹּה	אֶלָיו	וַאֲמַרְתֶּם	אָבִי	אֶל־	וַעֲלוּ	מַהֲרוּ	
mwana	akasema	kama	kwake	na–wakamwambia	baba–yangu	kwa	na–buya	haraka	
	H0559	H3541	H0413	H0559	H0001	H0413	H5927		

תַּעֲמֹד׃	אַל־	אֵלַי	רְדָה	מִצְרָיִם	לְכָל־	לְאָדוֹן	אֱלֹהִים	שָׂמַנִי	יוֹסֵף
ata	kwangu	buya	Misri	kwa	mkubwa	kwa	Mungu	akaniki	Yosefa
H5975	H0408	H0413	H3381	H4714	H3605	H0113	H0430		H3130

Fanyeni haraka mwende kwa baba yangu na mmwambie, 'Hivi ndivyo asemavyo Yusufu mwanao, “Mungu amenifanya bwana kwa Wamisri wote. Shuka kwangu, usikawie.

וּבְנֵי
na-wana-wako

וּבָנֶיךָ
wewe

אַתָּה
kwangu

אֵלַי
karibu
H0413

קָרוֹב
na-utakuwa
H7138

וְתָיֵיתָ
ya-Goseni
H1961

גֹּשֶׁן
nchi
H1657

בְּאֶרֶץ־
katika
H0776

וְיָשַׁבְתָּ
na-utakaa
H3427

10

לָךְ׃
asile

אֲשֶׁר־
na-yote

וְכָל־
na-ng'ombe-wako
H3605

וּבְקָרְךָ
na-mbuzi-wako
H1241

וְצֹאנְךָ
wa-wana-wako
H6629

בָּנֶיךָ
na-wana

Utaishi katika nchi ya Gosheni, nawe utakuwa karibu nami, wewe na watoto wako na watoto wa watoto wako, na kondoo wako na mbuzi wako, na yote uliyonayo.

פֶּן־
kusikika
H6435

רָעָב
njaa
H7458

שָׁנִים
miaka
H8141

חָמֵשׁ
kwa-mitano
H2568

עוֹד
kwa-ajili
H5750

כִּי־
kwamba

שָׁם
pale
H8033

אִתְּךָ
wewe
H0853

וְכִלְכַּלְתִּי
na-nikathibiti
H3557

11

לָךְ׃
kwako

אֲשֶׁר־
asile

וְכָל־
na-yote
H3605

וּבֵיתְךָ
na-nyumba-yako

אַתָּה
wewe

תִּוָּרֵשׁ
na-kumweza
H3423

Nami nitakuhudumia pale, kwa maana bado kuna miaka mitano ya njaa, hivyo usije ukaingia katika uhitaji, wewe, nyumba yako, na yote uliyonayo.”

פִּי
kinywa
H6310

כִּי־
kwamba

בִנְיָמִין
Binyamini
H1144

אָחִי
ya-kaka-yangu
H0251

וְעֵינֵי
na-macho

רֹאוֹת
kuona
H7200

עֵינֵיכֶם
macho-yangu

וְהִנֵּה
na-tazama
H2009

12

אֵלֵיכֶם׃
kwangu
H0413

הַמְדַבֵּר
kiongeza
H1696

Tazama, macho yenu yanaona, na macho ya Benjamini ndugu yangu, kwamba ni kinywa changu kinachoongea nanyi.

אֲשֶׁר
asile

כָּל־
na-yote
H3605

וְאֵת
Misri
H0853

בְּמִצְרַיִם
katika
H4714

כְּבוֹדִי
aibu-yangu
H3519

כָּל־
yote
H3605

אֶת־
baba-yangu
H0853

לְאָבִי
kwa
H0001

וְהִגַּדְתֶּם
na-wakamwambia
H5046

13

הֵנָּה׃
hapa
H2008

אָבִי
hapa
H0001

אֶת־
baba-yangu
H0853

וְהוֹרַדְתֶּם
na-kuletea
H3381

וּמְהַרְתֶּם
na-haraka

רְאִיתֶם
wakaona
H7200

Mtamwambia baba yangu juu ya heshima yangu yote huku Misri na yote mliyoyaona. Mtaharakisha na kumleta baba yangu huku.”

עַל־
juu-ya

בָּכָה
akalia
H1058

וּבִנְיָמִן
na-Binyamini
H1144

וַיֵּבְךְּ
na-akalia
H1058

אָחִיו
kaka-yake
H0251

בִּנְיָמִן־
ya-Binyamini
H1144

צַוָּארֵי
shingo

עַל־
juu-ya

וַיִּפֹּל
na-akakua
H5307

14

צַוָּארָיו׃
shingo-yake

Akaikumbatia shingo ya Benjamini ndugu yake na kulia, na Benjamini akalia shongoni mwake.

אֶחָיו
kuzungumza
H0251

דִּבְּרוּ
ya
H1696

כֵּן
na-baada

וְאַחֲרֵי
wao

עָלָיו
juu-ya

וַיֵּבְךְּ
na-akalia
H1058

אָחָיו
kaka-zake
H0251

לְכָל־
yote
H3605

וַיְנַשֵּׁק
na-akamkumbuza

15

אִתּוֹ׃
kaka-zake
H0854

Akawabusu ndugu zake wote na kulia kwa ajili yao. Baada ya hayo ndugu zake wakaongea naye.

וַיִּיטַב יוֹסֵף אַחֵי בָּאוּ לֵאמֹר פַּרְעֹה בֵּית נִשְׁמַע וְהַקֹּל 16
na-iliendelea ya-Yosefa kaka-za buya kusema ya-Pharaoh nyumbani kusikika na-sauti
H3190 H3130 H0251 H0935 H0559 H6547 H8085

עֲבָדָיו׃ וּבְעֵינֵי פַּרְעֹה בְּעֵינֵי
ya-mtumishi-wake na-macho ya-Pharaoh macho
H5650 H6547

Habari ya jambo hili ikasemwa katika nyumba ya Farao: “Ndugu zake Yusufu wamekuja.” Ikampendeza sana Farao na watumishi wake.

אֶת־ טַעֲנוּ עֲשׂוּ זֹאת אַחֵיךָ אֶל־ אֶמֹר יוֹסֵף אֶל־ פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר 17
pweza chukua kufanya hii kaka-zake kwa sema Yosefa kwa Pharaoh na-akasema
H0853 H2943 H2063 H0251 H0413 H0559 H3130 H0413 H6547 H0559

כְּנָעַן׃ אַרְצָה בֹּאוּ וּלְכוּ־ בְּעִירְכֶם
ya-Kaanani nchi kwa na-buya wako
H0776 H0935 H3212 H1165

Farao akamwambia Yusufu, “Wambie ndugu zako, 'Fanyeni hivi: Wapakieni wanyama wenu na mwende katika nchi ya Kanaani.

וְאֶתְנָה אֵלָי וּבֹאוּ בָּתֵיכֶם וְאֶת־ אֲבִיכֶם אֶת־ וְקַחוּ 18
jamii kwao na-kumpa kwangu na-buya na-nyumba-zenu baba-wangu na-chitaka
H5414 H0413 H0935 H0853 H0001 H0853 H3947

הָאָרֶץ׃ חֶלֶב אֶת־ וְאִכְלוּ מִצְרַיִם אֶרֶץ טוּב אֶת־ לָכֶם
-nchi bora-ya – mle Misri ya-nchi mafuta na-wakala ya-Misri
H0776 H2459 H0853 H0398 H4714 H0776 H2898 H0853

Mchukueni baba yenu na nyumba zenu mnijie. Nami nitawapa mema ya nchi ya Misri, nanyi mtakula unono wa nchi.'

לְטַפְּכֶם עַגָלוֹת מִצְרַיִם מֵאֶרֶץ לָכֶם קְחוּ־ עֲשׂוּ זֹאת צֻוִּיתָה וְאַתָּה 19
gari ya-Misri nchi mtoka kwao chitaka kufanya hii kuamrisha na-wewe
H2945 H5699 H4714 H0776 H3947 H2063 H6680

וּבָאתֶם׃ אֲבִיכֶם אֶת־ וְנִשָּׂאתֶם וְלִנְשֵׁיכֶם
na-kubeba wake-wako na-kwa watoto-wako kwa
H0935 H0001 H0853 H5375 H0802

Basi mmeamriwa, 'Fanyeni hivi, chukueni mikokoteni kutoka Misri kwa ajili ya watoto wenu na kwa ajili ya wake zenu. Mchukueni baba yenu na kuja.

מִצְרַיִם אֶרֶץ כָּל־ טוּב כִּי־ כִלֵיכֶם עַל־ תָּחֹס אַל־ וְעֵינְכֶם 20
ya-Misri nchi yote jamii kwamba kila-moyo-wako juu-ya hasira ata na-macho-wako
H4714 H0776 H3605 H2898 H3627 H2347 H0408

יֶשׁ׃ לָכֶם הוּא׃
yeye kwao
H1931

Msijari kuhusu mali zenu, kwani mema yote ya nchi ya Misri ni yenu.”

פִּי עַל־ עַגָלוֹת יוֹסֵף לָהֶם וַיִּתֵּן יִשְׂרָאֵל בְּנֵי כֵּן וַיַּעֲשׂוּ־ 21
kanywa juu-ya gari Yosefa kwao na-akampa ya-Yisraeli wana kama na-akafanya
H6310 H5699 H3130 H5414 H3478

לַדָּרֶךְ׃ צֵדָה לָהֶם וַיִּתֵּן פַּרְעֹה
kwa chakula kwao na-akampa ya-Pharaoh
H1870 H6720 H5414 H6547

Wana wa Israeli wakafanya hivyo. Yusufu akawapa mikokoteni, kwa kadili ya agizo la Farao, na akawapa mahitaji ya safari.

כֶּסֶף	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	נָתַן	וּלְבִנְיָמִן	שְׁמָלֹת	חֲלִפוֹת	לָאִישׁ	נָתַן	לְכֻלָּם	22
akampa	Binyamini	na-kwa	ya-nguo	suluhu	mtu	kila	akampa	yote	kwa	
H3701	H3967	H7969	H5414	H1144	H8071	H2487	H0376	H5414	H3605	

שְׁמָלֹת׃	חֲלִפֹת	וְחָמֵשׁ
na-mitano	ya-fedha	kataika
H8071	H2487	H2568

Akawapa wote mavazi ya kubadilisha, lakini akampa Benjamini vipande mia tatu vya fedha na mavazi matano ya kubadilisha.

אַתֹּנֹת	וְעֶשֶׂר	מִצְרַיִם	מִטּוּב	נִשְׂאִים	חֲמֹרִים	עֲשָׂרָה	כְּזֹאת	שָׁלַח	וּלְאָבִיו	23
ya-Misri	jamii	kubeba	kumi	kamela	hii	kama	alituma	baba-yake	na-kwa	
H0860	H6235	H4714	H2898	H5375	H2543	H6235	H2063	H7971	H0001	

לַדָּרֶךְ׃	לְאָבִיו	וּמָזוֹן	וְלֶחֶם	בֶּר	נְשֹׂאֹת
na-chakula	na-mkate	ugali	kubeba	kumi	na-punda
H1870	H0001	H4202	H3899		H5375

Akampelekea baba yake: punda kumi waliobeba mema ya Misri, punda majike kumi wamebeba nafaka, mikate, na mahitaji mengine kwa baba yake kwa ajili ya safari.

בַּדָּרֶךְ׃	תִּרְגְּזוּ	אַל־	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	וַיֵּלֵכוּ	אֶחָיו	אֶת־	וַיְשַׁלְּחֵהוּ	24
kwa	hasira	ata	kwao	na-akasema	kwao	na-akikula	kaka-zake	na-akatomeza	
H1870	H7264	H0408	H0413	H0559	H3212	H0251	H0853	H7971	

Hivyo akawaruhusu ndugu zake nao wakaondoka. Akawambia, “Angalieni msijemkagombana njiani.”

אֲבִיהֶם׃	יַעֲקֹב	אֶל־	כְּנַעַן	אֶרֶץ	וַיָּבֹאוּ	מִמִּצְרַיִם	וַיַּעֲלוּ	25
Yakobo	kwa	ya-Kaanani	nchi	na-wakakuja	Misri	mtoka	na-wakabuya	
H0001	H3290	H0413		H0776	H0935	H4714	H5927	

Wakapanda kutoka Misri na kuja katika nchi ya Kanaani, kwa Yakobo baba yao.

מֹשֶׁל	הִוא	וְכִי־	חַי	יוֹסֵף	עוֹד	לֵאמֹר	לוֹ	וַיַּגִּדוּ	26
mkubwa	yeye	na-kwamba	hai	Yosefa	kwa-ajili	kusema	kwake	na-wakamwambia	
H4910	H1931			H3130	H5750	H0559		H5046	

לָהֶם׃	הֶאֱמִין	לֹא־	כִּי	לִבּוֹ	וַיָּפָג	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	בְּכָל־
kwao	kufa	ata	kwamba	moyo-yake	na-akaacha	ya-Misri	nchi	kwa-yote
	H0539	H3808			H6313	H4714	H0776	H3605

Wakamwambia “Yusufu bado yu hai, na ndiye mtawala juu ya nchi yote ya Misri.” Na moyo wake ulishikwa na ushangao, kwani hakuwaamini.

אֲלֵהֶם	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יוֹסֵף	דִּבְרֵי	כָּל־	אֵת	אֵלָיו	וַיְדַבֵּרוּ	27
na-akaona	kwao	akamwambia	asile	ya-Yosefa	neno	yote	kwake	na-wakamwambia	
H0413	H1696		H3130	H1697	H3605	H0853	H0413	H1696	

רוּחַ	וַתְּחִי	אֹתוֹ	לְשַׂאת	יוֹסֵף	שָׁלַח	אֲשֶׁר־	הָעֲגָלוֹת	אֶת־	וַיַּרְא
roho	na-kutii	kwake	na-kupoweza	kwake	kwa-kumkuta	Yosefa	alituma	asile	gari
H7307	H2421	H0853	H5375	H3130	H7971		H5699	H0853	H7200

אֲבִיהֶם׃	יַעֲקֹב
baba-yake	ya-Yakobo
H0001	H3290

Wakamwambia maneno yote ya Yusufu aliyokuwa amewambia. Yakobo alipoona mikokoteni Yusufu aliyokuwa amepeleka kuwabeba, roho ya Yakobo baba yao ikafufuka.

וְאֶרְאֶנּוּ	אֶלְכָה	חָי	בְּנִי	יוֹסֵף	עוֹד־	רַב	יִשְׂרָאֵל	וַיֹּאמֶר	28
tutapanda	hai	mwana–yangu	Yosefa	kwa–sana	kwa	kambi	Yisraeli	na–akasema	
H7200	H3212			H3130	H5750		H3478	H0559	

בְּטֶרֶם	אָמוּת׃
na–tutamkuta	kwake
H2962	H4191

Israeli akasema, “Inatosha. Yusufu mwanangu yu hai. Nitakwenda nikamwone kabla sijafa.”

Chapter 46

זְבָחִים	וַיִּזְבַּח	שָׁבַעבְּאֵרָה	וַיָּבֹא	לוֹ	אֲשֶׁר־	וְכָל־	יִשְׂרָאֵל	וַיִּסַּע	1
sadaka	akatolea	Beerseba	wakaja	anayomiliki	kila	pamoja na	Israeli	Wakasogeza	
H2077	H2076	H0884	H0935			H3605	H3478	H5265	

יִצְחָק׃	אָבִיו	לֵאלֹהֵי
Isaka	wa–baba	kwa–mungu
H3327	H0001	H0430

Israeli akasafiri na yote aliyokuwa nayo na akaja Beersheba. Pale akatoa sadaka kwa Mungu wa Isaka baba yake.

יַעֲקֹב	וַיַּעֲקֹב	וַיֹּאמֶר	הַלַּיְלָה	בְּמַרְאֹת	לְיִשְׂרָאֵל	וֵאלֹהִים	וַיֹּאמֶר	2
Yakobo	Yakobo	akasema	ya–gabi	katika–macho–ya–usiku	kwa–Israeli	Mungu	akasema	
H3290	H3290	H0559	H3915		H3478	H0430	H0559	

הִנֵּנִי׃	וַיֹּאמֶר
nipo–hapa	akasema
H2009	H0559

Mungu akamwambia Israeli katika ndoto usiku, akisema, “Yakobo, Yakobo.”

מִצְרַיְמָה	מֵרְדָה	תִּירָא	אַל־	אָבִיךָ	אֱלֹהֵי	הָאֵל	אָנֹכִי	וַיֹּאמֶר	3
Misri	ya–kwenda	kuwa–na–hofu	usiseme	yako	wa–baba	Mungu	mimi	akasema	
H4714	H3381	H3372	H0408	H0001	H0430	H0410	H0595	H0559	

שָׁם׃	אֲשִׂימְךָ	נָדוֹל	לְגוֹי	כִּי־
huko	nitakukuta	kubwa	kwa–taifa	kwa–sababu
H8033				

Akasema, “Mimi hapa.” Akasema, “Mimi ni Mungu, Mungu wa baba yako. Usiogope kushuka Misri, kwa maana nitakufanya taifa kubwa huko.

וְיוֹסֵף	עָלֹה	גַם־	אֲעַלְךָ	וְאָנֹכִי	מִצְרַיְמָה	עִמְּךָ	אֵרֵד	אָנֹכִי	4
Yusufu	kuletwa–juu	na	nitakupatia	mimi	Misri	na–wewe	nitakwenda	mimi	
H3130	H5927	H1571	H5927	H0595	H4714		H3381	H0595	

עֵינֶיךָ׃	עַל־	יָדוֹ	יָשִׁית
macho–yako	juu–ya	mkono–yake	ataweka
		H3027	H7896

Nitakwenda pamoja nawe huko Misri, Nami nitakupandisha huku tena bila shaka. Na Yusufu akayafunika macho yako kwa mikono wake.”

יַעֲקֹב	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּשְׂאוּ	שָׁבַעמִבְאֵר	יַעֲקֹב	וַיָּקֻם	5
Yakobo	akamruka	Israeli	wana	wakabeba	katika–Beerseba	Yakobo	wakasimama	
H3290	H0853	H3478		H5375	H0884	H3290		

פַּרְעֹה	שָׁלַח	אֲשֶׁר־	בָּעֲגָלוֹת	נְשֵׁיהֶם	וְאֶת־	טַפָּם	וְאֶת־	אֲבִיהֶם
Farao	alituma	ambayo	katika–magari	wake	akamruka	watoto	akamruka	baba–yao
H6547	H7971		H5699	H0802	H0853	H2945	H0853	H0001

אֹתוֹ׃	לָשֵׂאת
yeye	ya–kubeba
H0853	H5375

Yakobo akainuka kutoka Beersheba. Wana wa Israeli wakamsafirisha Yakobo baba yao, watoto wao, na wake wao, katika mikokotene ambayo Farao alikuwa ameipeleka kuwachukua.

רֶכֶשׁוֹ	אֲשֶׁר	רְכוּשָׁם	וְאֶת־	מִקְנֵיהֶם	אֶת־	וַיִּקְחוּ	6
wali–kusambaza	ambayo	mali–yao	akamruka	nyama–yao	akamruka	wakachukua	
H7408		H7399	H0853	H4735	H0853	H3947	

אֹתוֹ׃	זַרְעוֹ	וְכָל־	יַעֲקֹב	מִצְרַיְמָה	וַיָּבֹאוּ	כְּנַעַן	בְּאֶרֶץ
na–yeye	wote–wake	pamoja na	Yakobo	Misri	wakakuja	Kanani	katika–nchi
H0854	H2233	H3605	H3290	H4714	H0935		H0776

Wakachukua mifugo yao na mali zao walizokuwa wamezipata katika nchi ya Kanaani. Wakaja Misri, Yakobo na uzao wake wote pamoja naye.

וְכָל־	בָּנָיו	וּבְנוֹת	בְּנֹתָיו	אִתּוֹ	בָּנָיו	וּבְנֵי	בָּנָיו	7
pamoja na	binti–wa–wana	akamruka	binti	na–yeye	wana–wa–wana	akamruka	wana	
H3605		H1323	H1323	H0854				

ס	מִצְרַיְמָה׃	אִתּוֹ	הֵבִיא	זַרְעוֹ
kifo	Misri	na–yeye	akaletwa	wote–wake
	H4714	H0854	H0935	H2233

Akaja Misri pamoja na wanawe na wana wa wanawe, binti zake na wana wa binti zake, na uzao wake wote.

וּבָנָיו	יַעֲקֹב	מִצְרַיְמָה	הַבָּאִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	שְׁמוֹת	וְאֵלֶּה	8
akamruka	Yakobo	Misri	wakakuja	Israeli	wana	majina	akamruka	
	H3290	H4714	H0935	H3478		H8034	H0428	

רְאוּבֵן׃	יַעֲקֹב	בְּכֹר
Reuben	Yakobo	mzaliwa–wa–kwanza
H7205	H3290	H1060

Haya ni majina ya watoto wa Israeli waliokuja Misri, Yakobo na wanawe: Rubeni, mzaliwa wa kwanza wa Yakobo;

וְכַרְמִי׃	וְחֶצְרוֹן	וּפַלְוּא	חֲנוֹךְ	רְאוּבֵן	וּבְנֵי	9
akamruka–Karmi	akamruka–Hesroni	akamruka–Palu	Hanoki	Reuben	akamruka	
H3756	H2696	H6396	H2585	H7205		

wana wa Rubeni Hanoki na Palu na Hezroni na Karmi;

וְיָכִין	וְאֹהַד	וְיָמִין	יְמוּאֵל	שִׁמְעוֹן	וּבְנֵי	10
akamruka–Yakini	akamruka–Ohadi	akamruka–Yamini	Yemuel	Simeon	akamruka	
H3199	H0161	H3226	H3223	H8095		

הַכְּנַעֲנִית׃	בֶּן־	וְשָׁאוּל	וְצֹחַר
wa–Mkanaani	mwana	akamruka–Shauli	akamruka–Zohari
		H7586	H6714

wana wa Simoni, Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohari, na Shauli, wana wa mwanamke Mkanaani;

11	וּבְנֵי	לֵוִי	גֵּרְשׁוֹן	קְהָת	וּמְרָרִי׃
	akamruka	Levi	Gershoni	Kohati	akamruka–Merari
		H3878	H1648	H6955	H4847

wana wa Lawi Gershoni, Kohathi, na Merari.

12	וּבְנֵי	יְהוּדָה	עֵר	וְאוֹנָן	וְשֵׁלָה	וָפֶרֶץ	וְזָרַח	
	akamruka	Yuda	Era	akamruka–Onani	akamruka–Shela	akamruka–Pereza	akamruka–Zara	
		H3063	H6147	H0209	H7956	H6557	H2226	

וַיָּמָת	עֵר	וְאוֹנָן	בְּאֶרֶץ	כְּנַעַן	וַיִּהְיוּ	בְּנֵי־	פֶּרֶץ	חֶצְרוֹן
akakufa	Era	akamruka–Onani	katika–nchi	Kanani	akakuwa	wana	Pereza	Hesroni
H4191	H6147	H0209	H0776		H1961		H6557	H2696

וְחָמוּל׃
akamruka–Hamuli
H2538

Wana wa Yuda: Eri, Shela, Peresi, na Zera, (Lakini Eri na Onani walikufa katika nchi ya Kanaani). Na wana wa Peresi walikuwa Hezroni na Hamuli.

13	וּבְנֵי	יִשָּׂשכָר	תּוֹלָע	וּפוּוָה	וְיוֹב	וְשִׁמְרוֹן׃
	akamruka	Isaskari	Tolai	akamruka–Pua	akamruka–Yobu	akamruka–Shimroni
		H3485	H8439	H6312	H3102	

Wana wa Isakari walikuwa Tola, Puva, Lobu, na Shimroni;

14	וּבְנֵי	זְבוּלֻן	סֶרֶד	וְאֵלוֹן	וְיַחְלְאֵל׃	
	akamruka	Zebuluni	Sered	akamruka–Eloni	akamruka–Yahleleli	
		H2074	H5624	H0356	H3177	

Wana wa Zabuloni walikuwa Seredi, Eloni, na Yahleeli

15	וְאֵלֶּה	הַוָּה	לֵאָה	בְּנֵי	אֲשֶׁר	יָלְדָה	לְיַעֲקֹב	אֲרָם־בְּפַדָּן	וְאֶת	דִּינָה
	hawa	wana	Lea	ambayo	aliwazaa	kwa–Yakobo	katika–Padani–Aramu	akamruka	Dina
	H0428		H3812		H3205	H3290	H6307	H0853	H1783

בִּתּוֹ	כָּל־	נֶפֶשׁ	בָּנָיו	וּבְנוֹתָיו	שְׁלֹשִׁים	וְשָׁלֹשׁ׃
mwana–wake	kila	kawaida	wana–wake	akamruka–binti	thelathini	akamruka–tatu
H1323	H3605	H5315		H1323	H7970	H7969

Hawa walikuwa wana wa Lea aliomzalia Yakobo huko Padani Aramu, pamoja na na Dina binti yake. Wanawe na binti zake walikuwa thelathini na watatu.

16	וּבְנֵי	גָּד	צְפִיוֹן	חַגִּי	שׁוּנִי	וְאֶצְבֹּן	עֵרִי	וַאֲרוֹדִי
	akamruka	Gadi	Zifioni	akamruka–Hagi	Shuni	akamruka–Etziboni	Eri	akamruka–Arodi
		H1410	H6837	H2291	H7764	H0675	H6179	H0722

וְאַרְאֵלִי׃
akamruka–Areli
H0692

Wana wa Gadi walikuwa Zifioni, Hagi, Shuni, Ezboni, Eri, Arodi, na Areli.

17	וּבְנֵי	אָשֵׁר	יִמְנָה	וְיִשְׁוָה	וְיִשְׁוִי	וּבְרִיעָה	וְשֶׂרַח	
	akamruka	Ashera	Imna	akamruka–Ishva	akamruka–Ishvi	akamruka–Beria	akamruka–Sera	
		H0836	H3232	H3438	H3440	H1283	H8294	

וּמַלְכִּיאֵל׃	חֶבֶר	בְּרִיעָה	וּבְנֵי	אֲחֹתָם	
akamruka–Malkieli	Heber	Beria	akamruka	dada–yao	
H4439	H2268	H1283		H0269	

Wana wa Asheri walikuwa Imna, Ishva, Ishvi, na Beria; na Sera alikuwa dada yao. Wana wa Beria walikuwa Heberi na Malkieli.

אֶת־	וַתֵּלֶד	בִּתּוֹ	לְלֵאָה	לָבָן	נָתַן	אֲשֶׁר־	זִלְפָּה	בְּנֵי	אֱלֶה	18
akamruka	akawazaa	mwana–wake	kwa–Lea	Labani	alitoa	ambayo	Zilpa	wana	hawa	
H0853	H3205	H1323	H3812		H5414		H2153		H0428	

נָפֶשׁ׃	עֶשְׂרֵה	שֵׁשׁ	לְיַעֲקֹב	אֵלֶּה
kawaida	akamruka–kumi–na–sita	kumi–na–sita	kwa–Yakobo	hawa
H5315	H6240	H8337	H3290	H0428

Hawa walikuwa wana wa Zilpa, ambaye Labani alikuwa amempa Lea binti yake. Wana aliomzalia Yakobo wote walikuwa kumi na sita.

וּבִנְיָמִן׃	יוֹסֵף	יַעֲקֹב	אֵשֶׁת	רָחֵל	בְּנֵי	19
akamruka–Benjamin	Yusufu	Yakobo	mke	Raheli	wana	
H1144	H3130	H3290	H0802	H7354		

Wana wa Raheli mkewe Yakobo walikuwa Yusufu na Benjamini.

בַּת־	אָסְנַת	לוֹ	יָלְדָה־	אֲשֶׁר	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	לְיוֹסֵף	וַיִּוָּלֶד		20
binti	Asenati	yeye	aliwazaa	ambaya	Misri	katika–nchi	kwa–Yusufu	akazaliwa		
H1323	H0621		H3205		H4714	H0776	H3130	H3205		

אֶפְרָיִם׃	וְאֶת־	מְנַשֶּׁה	אֶת־	אָן	כֹּהֶן	פֶּרַעפְּוֹטִי	
Eframu	akamruka	Manashe	akamruka	On	kuhani	Poti–Fera	
H0669	H0853	H4519	H0853	H0204	H3548	H6319	

Huko Misri Manase na Efraimu walizaliwa kwa Yusufu na Asenathi, binti Potifera kuhani wa Oni.

וְנַעֲמָן	גֵּרָא	וְאַשְׁבֵּל	וָבֶכֶר	בָּלַע	בִּנְיָמִן	וּבְנֵי	21
akamruka–Naama	Gera	akamruka–Ashibeli	akamruka–Beka	Bela	Benjamin	akamruka	
H5283	H1617	H0788	H1071		H1144		

וָאָרְדִּ׃	וְחֻפִּים	מֻפִּים	וָרֹאשׁ	אֵחִי
akamruka–Ardi	akamruka–Hupimi	Mupimi	akamruka–Rosh	Ehi
H0714	H2650	H4649	H7220	H0278

Wana wa Benjamini walikuwa Bela, Bekeri, Ashbeli, Gera, Naamani, Ehi, Roshi, Mupimu, Hupimu, na Ardi.

אַרְבָּעָה	נֶפֶשׁ	כֹּל־	לְיַעֲקֹב	יֶלֶד	אֲשֶׁר	רָחֵל	בְּנֵי	אֵלֶּה	22
kumi–na–nne	kawaida	kila	kwa–Yakobo	aliwazaliwa	ambaya	Raheli	wana	hawa	
H0702	H5315	H3605	H3290	H3205		H7354		H0428	

עָשָׂר׃
kawaida
H6240

Hawa walikuwa wana wa Raheli waliozaliwa kwa Yakobo - jumla yao kumi na wanne.

חֻשִׁים׃	דָּן	וּבְנֵי־	23
Hushimi	Dani	akamruka	
	H1835		

Mwana wa Dani alikuwa Hushimu.

וְשַׁלֻּם׃	וְיֵצֶר	וְגוּנִי	יַחְצְאֵל	נַפְתָּלִי	וּבְנֵי	24
akamruka–Shilema	akamruka–Yetseri	akamruka–Guni	Yahtzeli	Naftali	akamruka	
H8006	H3337	H1476	H3183	H5321		

Wana wa Naftali walikuwa Yahzeeli, Guni, Yezeri, na Shilemi.

אֶת־	וַתָּלֶד	בִּתּוֹ	לְרָחֵל	לָבָן	נָתַן	אֲשֶׁר־	בִּלְהָה	בְּנֵי	אֱלֹהָה	25
akamruka	akawazaa	mwana–wake	kwa–Raheli	Labani	alitoa	ambaya	Bilha	wana	hawa	
H0853	H3205	H1323	H7354		H5414				H0428	

שִׁבְעָה׃	נֶפֶשׁ	כָּל־	לְיַעֲקֹב	אֵלֶּה
saba	kawaida	kila	kwa–Yakobo	hawa
H7651	H5315	H3605	H3290	H0428

Hawa walikuwa wana Bilha aliomzalia Yakobo, ambaye Labani alimpa Raheli binti yake - wote walikuwa saba.

									26
מִלְבַד	יְרֵכוֹ	יֹצְאֵי	מִצְרַיְמָה	לְיַעֲקֹב	הַבָּאָה	הַנֶּפֶשׁ	כָּל־		
isipokuwa	katika–kamba–yake	waliozaliwa	Misri	kwa–Yakobo	wakakuja	kawaida	kila		
H0905	H3409	H3318	H4714	H3290	H0935	H5315	H3605		

וְשֵׁשׁ׃	שִׁשִּׁים	נֶפֶשׁ	כָּל־	יַעֲקֹב	בְּנֵי־	נְשֵׁי	
akamruka–sita	sitini	kawaida	kila	Yakobo	wana	wake	
H8337	H8346	H5315	H3605	H3290		H0802	

Wate waliokwenda na Yakobo, waliokuwa uzao wake, bila kuhesabu wake wa wana wa Yakobo walikuwa sitini na sita.

										27
הַנָּפֶשׁ	כָּל־	שְׁנֵים	נֶפֶשׁ	בְּמִצְרַיִם	לוֹ	יֻלַּד־	אֲשֶׁר־	יוֹסֵף	וּבְנֵי	
kawaida	kila	mbili	kawaida	katika–Misri	yeye	aliwazaliwa	ambaya	Yusufu	akamruka	
H5315	H3605	H8147	H5315	H4714		H3205		H3130		

פ	שִׁבְעִים׃	מִצְרַיְמָה	הַבָּאָה	יַעֲקֹב	לְבֵית־
kifo	sabini	Misri	wakakuja	Yakobo	kwa–nyumba
	H7657	H4714	H0935	H3290	

Pamoja na wana wawili wa Yusufu waliozaliwa kwake huko Misri, watu wa familia yake waliokwenda Misri walikuwa sabini jumla yao.

									28
גֹּשְׁנָה	לְפָנָיו	לְהוֹרֹת	יוֹסֵף	אֶל־	לְפָנָיו	שָׁלַח	יְהוּדָה	וְאֶת־	
Gosheni	majibu–yake	ya–kuarifu	Yusufu	kwa	majibu–yake	alituma	Yuda	akamruka	
H1657	H6440		H3130	H0413	H6440	H7971	H3063	H0853	

גֹּשֶׁן׃	אַרְצָה	וַיָּבֹאוּ
Gosheni	nchi	wakakuja
H1657	H0776	H0935

Yakobo akamtuma Yuda kuwatangulia mbele kwa Yusufu kuonesha njia mbele yake kwenda Gosheni, nao wakaja katika eneo la Gosheni.

								29
גֹּשְׁנָה	אָבִיו	יִשְׂרָאֵל	לִקְרַאת־	וַיַּעַל	מֶרְכַּבְתּוֹ	יוֹסֵף	וַיֵּאָסֶר	
Gosheni	baba–yake	Israeli	kumlaki–	akapanda	gari–lake	Yusufu	Yusufu–akafunga	
H1657	H0001	H3478	H7125	H5927	H4818	H3130	H0631	

עוֹד׃	צַוָּארָיו	עַל־	וַיִּבְךְּ	צַוָּארָיו	עַל־	וַיִּפֹּל	אֶלָיו	וַיֵּבְךְּ
tena	shingo–yake	juu–ya	akalia	shingo–yake	juu–ya	akaanguka	kwake	Akamtokea
H5750			H1058			H5307	H0413	H7200

Yusufu akaandaa kibandawazi chake na akaenda kumlaki baba yake huko Gosheni. Akamwona, akaikumbatia shingo yake, na akalia shingoni mwake kwa kitambo.

									30
אֶת־	רְאוֹתִי	אַחֲרֵי	הַפָּעַם	אָמוּתָה	יוֹסֵף	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	וַיֹּאמֶר	
–	kuona	baada–ya	–wakati–huu	Sasa–nife	Yusufu	kwa–	Israeli	Israeli–akasema	
H0853	H7200		H6471	H4191	H3130	H0413	H3478	H0559	

חָי׃	עוֹדְךָ	כִּי	פָּנֶיךָ
hai	bado–uko	kwamba	uso–wako
	H5750		H6440

Israeli akamwambia Yusufu, “Basi na nife sasa, kwa kuwa nimeuona uso wako, kwamba bado uko hai.”

31 וַיֹּ֤אמֶר יוֹסֵף֙ אֶל־אֶחָ֣יו וְאֶל־בֵּ֣ית אָבִ֔יו אֶעֱלֶ֖ה וְאַגִּ֣ידָה לְפַרְעֹ֑ה וְאֹמְרָ֣ה אֵלָ֗יו אַחַי֙ וּבֵית־אָבִ֔י אֲשֶׁ֥ר בְּאֶֽרֶץ־כְּנַ֖עַן בָּ֥אוּ אֵלָֽי׃

Yusufu–akasema Yusufu–akamwambia ndugu–zake kwa– kwa– Yusufu Nitakwenda baba–yake nyumba–ya na–kwa–
H3130 H0559 H0251 H0413 H0413 H0001 H5927

Farao kumwambia na–kumwambia yeye Ndugu–zangu na–nyumba–ya baba–yangu
H6547 H5046 H0559 H0413 H0251 H0001

waliokuwa katika–nchi–ya Kanaani wamekuja kwangu
H0776 H0935

Yusufu akawambia ndungu zake na nyumba ya baba yake, “Nitakwenda na kumwambia Farao, kusema, 'Ndugu zangu na nyumba ya baba yangu, waliokuwa katika nchi ya Kanaani, wamenijia.

32 וְהָאֲנָשִׁים֙ רֹ֣עֵי צֹ֔אן כִּֽי־אַנְשֵׁ֥י מִקְנֶ֖ה הָי֑וּ וְצֹאנָ֥ם וּבְקָרָ֛ם וְכָל־אֲשֶׁר־לָהֶ֖ם הֵבִיאוּ׃

Na–watu–hao wachungaji–wa kondoo kwa–sababu– watu–wa mifugo walikuwa
H0376 H6629 H0376 H4735 H1961

na–ng'ombe–zao na–vyote– walivyo– navyo wameleta
H1241 H3605 H0935

na–kondoo–zao
H6629

Watu hawa ni wafugaji, kwani wamekuwa watunza wanyama. Wamekuja na makundi yao ya kondoo, na mbuzi, na vyote walivyonavyo.'

33 וְהָיָ֕ה כִּֽי־יִקְרָ֥א לָכֶ֖ם פַּרְעֹ֑ה וְאָמַ֕ר מַה־מַּעֲשֵׂיכֶֽם׃

Itakuwa wakati– ninyi atakapowaiteni Farao na–kusema nini– kazi–yenu
H1961 H7121 H6547 H0559 H4100 H4639

Itakuwa, Farao atakapowaita na kuwauliza, 'Kazi yenu ni ipi?'

34 וַאֲמַרְתֶּ֗ם מִקְנֵה֙ הָי֣וּ עֲבָדֶ֔יךָ מֵֽנְעוּרֵ֥ינוּ וְעַד־עָתָ֖ה גַּם־אֲנַ֣חְנוּ גַּם־אֲבֹתֵ֑ינוּ בְּעֶ֣בֶר תֵּשְׁבוּ֮ כִּֽי־תוֹעֲבַ֣ת מִצְרַ֣יִם כָּל־רֹ֣עֵה צֹֽאן׃

Mtasema Watu–wa mifugo walikuwa watumishi–wako tangu–ujana–wetu na–hadi– sasa
H0559 H0376 H4735 H1961 H5650 H5704 H6258

pia– sisi pia– baba–zetu ili mkae kwa– Gosheni kwa–sababu–
H1571 H0587 H1571 H0001 H5668 H3427 H1657

Wamisri chukizo–kwa kila– mchungaji–wa kondoo
H4713 H8441 H3605

mwambieni, 'Watumishi wako wamekuwa watunza wanyama tangu ujana wetu mpaka sasa, sisi, na baba zetu.' Fanyeni hivyo ili mweze kuishi katika nchi ya Gosheni, kwani kila mfugaji ni chukizo kwa Wamisri.”

Chapter 47

1 וַיָּבֹ֣א יוֹסֵף֮ וַיַּגֶּד֒ לְפַרְעֹה֙ וַיֹּ֣אמֶר אָבִ֔י וְאַחַ֣י וְצֹאנָ֥ם וּבְקָרָ֛ם וְכָל־אֲשֶׁר־לָהֶ֖ם בָּ֑אוּ וְהִנָּ֖ם בְּאֶ֥רֶץ גֹּֽשֶׁן׃

wakakuja akamruka–kila akamruka–ngombe–zao akamruka–mbuzi–zao
H0935 H3605 H1241 H6629

Yusufu akamwambia Farao akasema baba–yangu akamruka–ndugu–zangu
H3130 H0559 H0001 H0251

ambayo mamiliki–yao
H0935

Gosheni katika–nchi akamruka–hapa Kanani kutoka–nchi
H1657 H0776 H2009 H0776

Kisha Yusufu akaingia kwa Farao na kumwambia, “Baba yangu na ndugu zangu, kondoo wao, mbuzi wao, na yote waliyonayo, wamefika kutoka katika nchi ya Kanaani. Tazama, wapo katika nchi ya Gosheni.”

2

וּמִקְנֵה	אֶחָיו	לָקַח	חֲמִשָּׁה	אֲנָשִׁים	וַיציגֵם	לִפְנֵי	פַּרְעֹה׃
akamruka–kutoka	ndugu–zangu	akachukua	tano	watu	akaweka	mbele–ya	Farao
	H0251	H3947	H2568	H0376	H3322	H6440	H6547

Akawachukua watano katika ndugu zake na kuwatambulisha kwa Farao.

3

רֹעֵה	פַּרְעֹה	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ	מַעֲשֵׂיכֶם	מַה־	אֶחָיו	אֶל־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	
walezi	Farao	kwa	wakasema	kazi–yenu	ni–nini	ndugu–zangu	kwa	Farao	akasema	
	H6547	H0413	H0559	H4639	H4100	H0251	H0413	H6547	H0559	

צֹאן	עֲבָדֶיךָ	גַּם־	אֲנַחְנוּ	גַּם־	אֲבוֹתֵינוּ׃	
wa–mbuzi	watumishi–wako	na	wenyewe	na	baba–zetu	
H6629	H5650	H1571	H0587	H1571	H0001	

Farao akawambia ndugu zake, “Kazi yenu ni nini?” Wakamwambia Farao, “Watumishi wako ni wafugaji, kama mababu zetu.”

4

מִרְעֶה	אֵין	כִּי־	בָאנוּ	בָּאָרֶץ	לָגוּר	פַּרְעֹה	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ
malifu	hakuna	kwa–sababu	tumekuja	katika–nchi	ya–kugeni	Farao	kwa	wakasema
H4829	H0369		H0935	H0776		H6547	H0413	H0559

כְּנָעַן	בְּאֶרֶץ	הָרָעָב	כָּבֵד	כִּי־	לַעֲבָדֶיךָ	אַשֶּׁר	לַצֹּאן
Kanani	katika–nchi	njaa	kuwa–kali	kwa–sababu	ya–watumishi–wako	ambaya	ya–mbuzi
	H0776	H7458	H3515		H5650		H6629

גֹּשֶׁן׃	בְּאֶרֶץ	עֲבָדֶיךָ	נָא	יֵשְׁבוּ־	וְעַתָּה
Gosheni	katika–nchi	watumishi–wako	karibu	tukae	akamruka–sasa
H1657	H0776	H5650	H4994	H3427	H6258

Kisha wakamwambia Farao, “Tumekuja kukaa kwa muda katika nchi. Hakuna malisho kwa ajili ya makundi ya watumishi wako, kwa maana njaa ni kali sana katika nchi ya Kanaani. Hivyo, tafadhari waache watumishi wako wakae katika nchi ya Gosheni.”

5

אֵלֶיךָ׃	בָּאוּ	וְאַחֶיךָ	אָבִיךָ	לֵאמֹר	יוֹסֵף	אֶל־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	
kwako	wakakuja	akamruka–ndugu–zako	baba–yako	kusema	Yusufu	kwa	Farao	akasema	
H0413	H0935	H0251	H0001	H0559	H3130	H0413	H6547	H0559	

Kisha Farao akamwambia Yusufu, kusema, “Baba yako na ndugu zako wamekuja kwako.

6

אֶת־	הוֹשֵׁב	הָאָרֶץ	בְּמֵיטַב	הִוא	לְפָנֶיךָ	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	
akamruka	makaa	ya–nchi	katika–sehemu–nzuri	ni–hii	majibu–yako	Misri	nchi	
H0853	H3427	H0776	H4315	H1931	H6440	H4714	H0776	

יָדַעְתָּ	וְאִם־	גֹּשֶׁן	בְּאֶרֶץ	יֵשְׁבוּ	אַחֶיךָ	וְאֶת־	אָבִיךָ	
unajua	akamruka–kama	Gosheni	katika–nchi	watakaa	ndugu–zako	akamruka	baba–yako	
H3045		H1657	H0776	H3427	H0251	H0853	H0001	

מִקְנֶה	שָׁרֵי	וְשַׂמְתָּם	חַיִל	אַנְשֵׁי־	בָם	וְיֶשׁ־	
wa–nyama	wakuu	akamruka–kuweka	wa–nguvu	watu	miongoni–mwao	akamruka–kumiliki	
H4735	H8269		H2428	H0376		H3426	

עַל־	אֲשֶׁר־	לִי׃	
juu–ya	ambaya	yangu	

Nchi ya Misri iko mbele yako. Mkalishe baba yako na ndugu zako katika eneo zuri, nchi ya Gosheni. Ikiwa unafahamu watu wenye uwezo miongoni mwao, uwaweke kuwatunza wanyama wangu.”

וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמִדֵהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה׃ 7

akamleteа Yusufu akamruka Yakobo baba-yake akamwekа mbele-ya Farao akambarakа
H0935 H3130 H0853 H3290 H0001 H5975 H6440 H6547 H1288

Kisha Yusufu akamwingiza Yakobo baba yake na kumweka mbele ya Farao. Yakobo akambariki Farao.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי חַיָּיְךָ׃ 8

akasema Farao kwa Yakobo siku-za ni-kwa-nini miaka-ya maisha-yako
H0559 H6547 H0413 H3290 H3117 H4100 H8141

Farao akamwambia Yakobo, “Umeishi kwa muda gani?”

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שְׁנֵי מְגוּרַי מִעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי וְלֹא הִשִּׂיגוּ יְמֵי חַיַּי בִּימֵי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם׃ 9

akasema Yakobo Farao kwa siku-za miaka-ya thelathini ukali-wa-maengo-yangu akamruka-shida vilikuwa siku-za miaka-ya maisha-yangu katika-siku-za baba-zangu
H0559 H3290 H6547 H0413 H3117 H8141 H7970 H4033 H3967 H1961 H3117 H8141 H3117 H0001

ni-kidogo miaka akamruka-mia
H4592 H8141 H3967

halikufikia akamruka-leo
H5381 H3808

ukali-wa-maengo-yao
H4033

Yakobo akamwambia Farao, “Miaka ya safari zangu ni mia moja na thelathini. Miaka ya maisha yangu imekuwa mifupi na ya maumivu. Siyo kama miaka ya baba zangu.”

וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי פַרְעֹה׃ 10

akambarakа Yakobo akakwenda nje Farao
H1288 H3290 H3318 H6440 H6547

Kisha Yakobo akambariki Farao na kuondoka mbele zake.

וַיּוֹשֵׁב יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אַחְוָתוֹ וַיִּתֶּן לָהֶם אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ רַעְמְסֵס כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַרְעֹה׃ 11

akamkaa Yusufu akamruka baba-yake akamruka ndugu-zake akampa watumishi-wake
H3427 H3130 H0853 H0001 H0853 H0251 H5414

akamruka-mamiliki katika-nchi Misri katika-sehemu-nzuri ya-nchi katika-nchi Rameseu
H0272 H0776 H4714 H4315 H0776 H0776 H7486

kama-ambavyo alitaka Farao
H6680 H6547

Kisha Yusufu akamweka baba yake na ndugu zake. Akawapa eneo katika nchi ya Misri, sehemu nzuri sana ya nchi, katika eneo la Ramesesi, kama Farao alivyokuwa ameagiza.

וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אַחְיו וְאֶת־כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃ 12

akampatia-riziki Yusufu akamruka baba-yake akamruka ndugu-zake akamruka kila nyumba baba-yake mkate kwa-kadiri-ya watoto-wadogo
H3557 H3130 H0853 H0001 H0853 H0251 H0853 H3605 H1004 H0001 H3899 H6310 H2945

Yusufu akamhudumia baba yake kwa chakula, ndugu zake, na nyumba yote ya baba yake, kulingana na hesabu ya wahitaji wao.

מְאֹד	הָרָעָב	כָּבֵד	כִּי־	הָאָרֶץ	בְּכָל־	אֵין	וְלֶחֶם	13
zaidi–sana	njaa	kuwa–kali	kwa–sababu	nchi	katika–kila	kuliko	akamruka–mkate	
H3966	H7458	H3515		H0776	H3605	H0369	H3899	

הָרָעָב׃	מִפְּנֵי	כְּנַעַן	וְאֶרֶץ	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	וַתֵּלַהּ
kwa–sababu	Kanani	nchi	akamruka	Misri	nchi	akajiitengeneza
H7458	H6440		H0776	H4714	H0776	

Basi hakukuwa na chakula katika nchi yote; kwani njaa ilikuwa kali sana. Nchi ya Misri na nchi ya Kanaani ikaharibika kwa sababu ya njaa.

מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ־	הַנִּמְצָא	הַכֶּסֶף	כָּל־	אֶת־	יוֹסֵף	וַיְלַקֵּט	14
Misri	katika–nchi	ilikupatikana	fedha	kila	akamruka	Yusufu	akakusanya	
H4714	H0776	H4672	H3701	H3605	H0853	H3130	H3950	

יוֹסֵף	וַיָּבֵא	שִׁבְרִים	הֵם	אֲשֶׁר־	בַּשֶּׁבֶר	כְּנַעַן	וּבְאֶרֶץ
Yusufu	akaletea	akamzaa	walikunua	ambaya	katika–ununuzi	Kanani	akamruka–katika–nchi
H3130	H0935	H7666	H1992		H7668		H0776

פַּרְעֹה׃	בֵּיתָה	הַכֶּסֶף	אֶת־
Farao	nyumba	fedha	akamruka
H6547		H3701	H0853

Yusufu akakusanya pesa yote iliyokuwa katika nchi ya Misri na nchi ya Kanaani, kwa kuwauzia wakaaji wake chakula. Kisha Yusufu akaleta ile pesa katika kasri la Farao.

כָּל־	וַיָּבֹאוּ	כְּנַעַן	וּמֵאֶרֶץ	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הַכֶּסֶף	וַיִּתֶּם	15
kila	wakakuja	Kanani	akamruka–kutoka–nchi	Misri	kutoka–nchi	fedha	akasomeka	
H3605	H0935		H0776	H4714	H0776	H3701	H8552	

נָמוּת	וְלֶמָּה	לֶּחֶם	לָּנוּ	הָבָה־	לֵאמֹר	יוֹסֵף	אֶל־	מִצְרַיִם
tutafa	akamruka–kwa–nini	mkate	kwa–tupu	toa	kusema	Yusufu	kwa	Misri
H4191	H4100	H3899		H3051	H0559	H3130	H0413	H4713

כָּסֶף׃	אָפֵס	כִּי	נֶגְדֶּךָ
fedha	kuishia	kwa–sababu	majibu–yako
H3701	H0656		H5048

Pesa yote ya nchi za Misri na Kanaani ilipokwisha, Wamisri wote wakaja kwa Yusufu wakisema, “Tupe chakula! Kwa nini tufe mbele zako kwa maana pesa yetu imekwisha?”

אִם־	בִּמְקֹנֵיכֶם	לָכֶם	וְאֶתְּנָה	מִקְנֵיכֶם	הָבוּ	יוֹסֵף	וַיֹּאמֶר	16
kama	na–nyama–yenu	kwako	akamruka–nitaka	nyama–yenu	toa	Yusufu	akasema	
	H4735		H5414	H4735	H3051	H3130	H0559	

כָּסֶף׃	אָפֵס	
fedha	kama–kuishia	
H3701	H0656	

Yusufu akasema, “Ikiwa pesa yenu imekwisha, leteni wanyama wenu nami nitawapa chakula badala ya wanyama wenu.”

17 וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן יוֹסֵף לָהֶם בַּלֶּחֶם
akamleteа akamruka nyama–yao kwa Yusufu akampa kwa–kila–mmoja Yusufu mkate
H0935 H0853 H4735 H0413 H3130 H5414 H3130 H3899

בְּסוּסִים בְּמִקְנֵה הַצֹּאן בְּמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים
kwa–farasi akamruka–na–nyama ya–mbuzi akamruka–na–nyama ya–ngombe akamruka–na–punda
H4735 H6629 H4735 H1241 H2543

בַּלֶּחֶם בְּכָל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא׃
akamruka–mkate kwa–kila nyama–yao katika–mwaka huo
H3899 H3605 H4735 H8141 H1931

וַיְנַהֲלֵם
akampatia–riziki
H5095

Hivyo wakaleta wanyama wao kwa Yusufu. Yusufu akawapa chakula kwa kubadilishana na farasi, kondoo, mbuzi na kwa punda. Akawalisha kwa mkate kwa kubadilisha na wanyama wao mwaka ule.

18 וַתִּתֹּם לוֹ וַיֹּאמְרוּ הַשַּׁנִית בַּשָּׁנָה אֵלָיו וַיָּבֹאוּ הַהִוא הַשָּׁנָה
akasomeka kwa–yeye wakasema wa–pili katika–mwaka kwake wakakuja huo mwaka
H8552 H0559 H8145 H8141 H0413 H0935 H1931 H8141

וּמִקְנֵה הַכֶּסֶף תַּם אִם־כִּי מֵאֲדֹנִי נִכַּחֵד לֹא־
akamruka–na–nyama fedha kuishia kama kwa–sababu bwana–yangu akamchagua hatusikiize
H4735 H3701 H8552 H3588 H3282 H0113 H3582 H3808

אִם־ בִּלְתִּי אֲדֹנִי לִפְנֵי נִשְׁאַר לֹא כֻלִּיכוּ אֲדֹנִי אֶל־ הַבְּהֵמָה
kama isipokuwa bwana–yangu majibu–yako kusalia kuliko bwana–yangu kwa ya–kumiliki
H1115 H0113 H6440 H7604 H3808 H0113 H0413 H0929

גְּוִיָּתֵנוּ׃ וַאֲדָמָתֵנוּ
mwili–wetu akamruka–ardhi–yetu
H1472 H0127

Mwaka ule ulipokwisha, wakaja kwake mwaka uliofuata na kumwambia, “Hatutaficha kwa bwana wangu kwamba pesa yetu yote imekwisha, na wanyama ni wa bwana wangu. Hakuna kilichobaki mbele za bwana wangu, isipokuwa miili yetu na nchi yetu.

19 לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם־ נַחְנוּ גַּם אַדְמָתֵנוּ קְנֵה־ נוּנָה אֹתָנוּ
kwa–nini tutafa majibu–yako na wenyewe na ardhi–yetu nunua wenyewe
H4100 H4191 H3588 H5869 H1571 H0587 H1571 H0127 H7069 H0853

וְאֶת־ אַדְמָתֵנוּ בַּלֶּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ עֲבָדִים
akamruka ardhi–yetu akamruka–mkate akamruka–tutakuwa wenyewe ardhi–yetu
H0853 H0127 H3899 H1961 H0587 H0127 H5650

וְאֶת־ וְתֵן לְפַרְעֹה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה
akamruka Farao watumishi mbegu akamruka–tutaishi akamruka–tufa akamruka–ardhi
H0853 H5414 H6547 H2421 H3808 H4191 H0127

לֹא תֵשֵׁם׃
haita kubaliwa
H3808 H3456

Kwa nini tufe mbele za macho yake, sisi na nchi yetu? Utununue sisi na nchi yetu badala ya chakula, na sisi na nchi yetu tutakuwa watumishi wa Farao. Tupe mbegu ili kwamba tuishi na tusife, na kwamba nchi isiwe tupu bila watu.

20 וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת־כָּל־אַדְמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה כִּי־ מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ
akamnunua Yusufu akamruka kila ardhi Misri kwa Farao kwa–sababu alijuza kila–mmoja
H7069 H3130 H0853 H3605 H0127 H4714 H6547 H4376 H4713 H0376

שָׁדֵהוּ כִּי־ חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃
shambani–wake kwa–sababu kuwa–kali juu–yao njaa akakuwa ardhi Farao
H7704 H3588 H2388 H5921 H7458 H1961 H0776 H6547

Hivyo Yusufu akamnunulia Farao nchi yote ya Misri. Kwani kila Mmisri akauza shamba lake, kwa sababu njaa ilikuwa kali sana. Kwa njia hii, nchi ikawa mali ya Farao.

21

מִצְרַ֔יִם	גְּבוֹל־	מִקְצֵ֖ה	לְעָרֶ֑יהָ	אֹתוֹ֙	הֶעֱבִ֣יר	הָעָ֔ם	וְאֶת־
Misri	wa-mtaa	kutoka-mwisho	kwa-miji	yeye	akamkamatia	watu	akamgeuza
H4714	H1366			H0853			H0853

קְצֵ֥הוּ׃	וְעַד־
ncha-yake	akamruka-kwa
	H5704

Na watu, akawafanya kuwa watumwa kutoka mpaka mmoja wa Misri hata mkapa mwingine.

22

מֵאֵ֥ת	לַכֹּהֲנִ֖ים	חֹ֣ק	כִּ֑י	קָנָ֣ה	לָֽא	הַכֹּהֲנִ֗ים	אַדְמַ֤ת	רָק	
kutoka	kutoka	kwa-kuhani	sheria	kwa-sababu	hakunuliwa	ya-kuhani	ardhi	tu	
H0854	H3548	H2706		H7069	H3808	H3548	H0127	H7535	

כֵּ֔ן	עַל־	פַּרְעֹ֖ה	לָהֶ֣ם	נָתַ֑ן	אֲשֶׁ֣ר	חֻקָּ֞ם	אֶת־	וְאָכְל֣וּ	פַּרְעֹ֗ה
hii	juu-ya	Farao	kwa-wao	alitoa	ambaya	sheria-yao	akamruka	akamkula	Farao
		H6547		H5414		H2706	H0853	H0398	H6547

אַדְמָתָֽם׃	אֶת־	מָכְרוּ֙	לֹ֣א
ardhi-yao	akamruka	alijuza	kuliko
H0127	H0853	H4376	H3808

Ilikuwa ni nchi ya makuhani pekee ambayo Yusufu hakuinunua, kwa maana makuhani walikuwa wakipewa posho. Walikula katika sehemu aliyowapa Farao. Kwa hiyo hawakuuza nchi yao.

23

אַדְמַתְכֶ֖ם	וְאֶת־	הַיּ֣וֹם	אֶתְכֶ֑ם	קָנִ֥יתִי	הֵ֛ן	הָעָ֖ם	אֶל־	יוֹסֵ֥ף	וַיֹּ֣אמֶר
ardhi-yenu	akamruka	leo	wenyewe	akununtshi	tazama	watu	kwa	Yusufu	akasema
H0127	H0853	H3117	H0853	H7069	H2005		H0413	H3130	H0559

הָאֲדָמָ֔ה׃	אֶת־	וּזְרַעְתֶּ֣ם	זֶ֔רַע	לָכֶ֖ם	הֵא־	לְפַרְעֹ֑ה
ardhi	akamruka	akamruka-utakakufa	mbegu	kwa-kwako	tazama	Farao
H0127	H0853	H2232	H2233		H1887	H6547

Kisha Yusufu akawambia watu, “Tazama, nimewanunua ninyi na nchi yenu leo kwa ajili ya Farao. Basi mbegu hii hapa kwa ajili yenu, nanyi mtapanda katika nchi.

24

הַיֶּ֣לֶד	וְאַרְבַּ֣ע	לְפַרְעֹ֔ה	חֲמִישִׁ֖ית	וּנְתַתֶּ֣ם	בַּתְּבוּא֑ת	וְהָיָ֣ה	
sehemu	akamruka-nne	Farao	tano	akamruka-hutoa	katika-mavuno	akamruka-akakuwa	
H3027	H0702	H6547	H2549	H5414	H8393	H1961	

בְּבָתֵּיכֶ֑ם	וְלַאֲשֶׁ֣ר	וּלְאָכְלְכֶ֗ם	הַשָּׂדֶ֔ה	לְזֶ֣רַע	לָכֶ֔ם	יִהְיֶ֖ה
katika-nyumba	akamruka-kwa	akamruka-kwa-kula	ya-shambani	kwa-mbegu	kwako	itakuwa
		H0400		H2233		H1961

לְטַפְּכֶֽם׃	וְלֶאֱכֹ֖ל
watoto-wadogo-yenu	akamruka-kwa-kula
H2945	H0398

Wakati wa mavuno, mtampa Farao sehemu ya tano, na sehemu nne zitakuwa zenu, kwa mbegu za shamba na kwa chakula cha nyumba zenu na watoto wenu.”

25

וְהָיִ֣ינוּ	אֲדֹנִ֔י	בְּעֵינֶ֖יךָ	חֵ֑ן	נִמְצָא־	הֶחֱיִתָ֣נוּ	וַיֹּאמְר֔וּ	
akamruka-tutakuwa	bwana-yangu	majibu-yako	neema	umpatia	uliokua-hai	wakasema	
H1961	H0113		H2580	H4672	H2421	H0559	

לְפַרְעֹֽה׃	עֲבָדִֽים׃
Farao	watumishi
H6547	H5650

Wakasema, “Umeokoa maisha yetu. Na tupate kibali machoni pako. Tutakuwa watumishi wa Farao.”

לְפַרְעֹֽה׃	מִצְרַ֔יִם	אַדְמַ֣ת	עַל־	הַזֹּ֗את	הַיּוֹם֙	עַד־	לְחֹ֣ק	יוֹסֵ֔ף	אֹתָ֥הּ	וַיָּשֶׂם	26
Farao	Misri	ardhi	juu–ya	hii	leo	kwa–hiyo	kwa–sheria	Yusufu	yeye	akaweka	
H6547	H4714	H0127		H2088	H3117	H5704	H2706	H3130	H0853		

לְפַרְעֹֽה׃	הָיְתָ֖ה	לְא֣	לְבַדָּ֑ם	הַכֹּהֲנִ֗ים	אַדְמַ֤ת	רַ֛ק	לַחֲמֹ֥שׁ
Farao	kuwa	kuliko	kwa–yao	ya–kuhani	ardhi	tu	kwa–tano
H6547	H1961	H3808	H0905	H3548	H0127	H7535	H2569

Hivyo Yusufu akaifanya kuwa sheria inayofanya kazi hata leo katika nchi ya Misri, kwamba moja ya tano ni ya Farao. Eneo la makuhani peke yake ndo halikufanywa kuwa la Farao.

וַיִּפְרֻ֥ו	בָּ֖הּ	וַיֵּאָחֲז֣ו	גֹּ֑שֶׁן	בְּאֶ֣רֶץ	מִצְרַ֔יִם	בְּאֶ֥רֶץ	יִשְׂרָאֵ֖ל	וַיֵּ֥שֶׁב	27
akamnyumba	yeye	akamjuza	Gosheni	katika–nchi	Misri	katika–nchi	Israeli	akakaa	
H6509		H0270	H1657	H0776	H4714	H0776	H3478	H3427	

מְאֹֽד׃	וַיִּרְבּ֖ו
zaidi–sana	akamzaa
H3966	

Hivyo Israeli akaishi katika nchi ya Misri, katika eneo la Gosheni. Watu wake wakapata umiliki pale. Walikuwa wenye kuzaa na kuongezeka sana.

יְמֵי־	וַיְחִי	שָׁנָה֙	עֶשְׂרֵ֤ה	שְׁבַע	מִצְרַ֔יִם	בְּאֶ֥רֶץ	יַעֲקֹ֖ב	וַיְחִ֣י	28
siku–za	akamruka	akakuwa	miaka	kumi–na–saba	Misri	katika–nchi	Yakobo	akakaa	
H3117	H1961	H8141	H6240	H7651	H4714	H0776	H3290	H2421	

שָׁנָֽה׃	וּמְאַ֥ת	וְאַרְבָּעִ֖ים	שָׁנִ֑ים	שֶׁבַע	חַיָּ֥יו	שְׁנֵ֣י	יַעֲקֹ֔ב
miaka	akamruka–mia	akamruka–arobaini	miaka	kumi–na–saba	maisha–yake	miaka–ya	Yakobo
H8141	H3967	H0705	H8141	H7651		H8141	H3290

Yakobo akaishi katika nchi ya Misri miaka kumi na saba, kwa hiyo miaka ya maisha ya Yakobo ilikuwa miaka mia moja arobaini na saba.

לֹו֙	וַיֹּ֣אמֶר	לְיוֹסֵ֔ף	לִבְנֹ֖ו	וַיִּקְרָ֣א	לְמ֤וֹת	יִשְׂרָאֵל֙	יְמֵי־	וַיִּקְרְבוּ֙	29
kwa–yeye	akasema	Yusufu	mtoto–wake	akamita	kufa	Israeli	siku–za	akakribiana	
	H0559	H3130		H7121	H4191	H3478	H3117	H7126	

תָּחַ֣ת	יָדְךָ֔	נָ֣א	שִׂים־	בְּעֵינֶ֑יךָ	חֶ֣סֶד	מָצָ֔אתי	נָ֣א	אִם־	
chini–ya	mkono–yako	karibu	weka	majibu–yako	neema	nimepata	karibu	kama	
H8478	H3027	H4994			H2580	H4672	H4994		

אַל־	וֶאֱמֶ֖ת	חֶ֣סֶד	עִמָּדִ֔י	וְעָשִׂ֥יתָ	יְרֵכִֽי׃	
karibu	akamruka–kweli	utendo–wa–kila	pamoja–yangu	akamruka–utafanya	kamba–yangu	
H0408	H0571		H5978		H3409	

בְּמִצְרָֽיִם׃	תִּקְבְּרֵ֥נִי	נָ֖א
katika–Misri	kutaka	kusikia
H4714	H6912	H4994

Wakati wa kufa kwake Yakobo ulipokaribia, alimwita Yusufu mwanaye na kumwambia, “Ikiwa nimepata kibali mbele zako, weka mkono wako chini ya paja langu, na unitendee kwa uaminifu na kweli. Tafadhari usinizike Misri.

בְּקִבְרָתָֽם	וּקְבַרְתָּ֣נִי	מִמִּצְרַ֔יִם	וּנְשָׂאתַ֣נִי	אֲבֹתַ֑י	עִם־	וְשָׁכַבְתִּי֙	30
katika–kaburi–lao	utanizika	kutoka–Misri	utanibeba	baba–zangu	pamoja–na	Nitalala	
H6900	H6912	H4714	H5375	H0001		H7901	

כִּדְבָרֶ֖ךָ׃	אֶֽעֱשֶׂ֥ה	אָנֹכִ֛י	וַיֹּ֥אמַר
kama–neno–lako	nitafanya	Mimi	Akasema
H1697		H0595	H0559

Nitakapolala na baba zangu, utanitoa Misri na kunizika katika eneo la kuzikia la baba zangu.” Yusufu akasema, “Nitafanya kama ulivyosema.”

וַיֹּאמֶר 31
Akasema
H0559

הִשָּׁבְעָה
Niapie
H7650

לִּי
mimi

וַיִּשְׁבַּע
Akaapa
H7650

לוֹ
kwake

וַיִּשְׁתָּחוּ
Israeli–akamwinamia
H7812

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

עַל־
juu–ya

רֹאשׁ
kichwa–cha

פ
P

הַמִּטָּה׃
–kitanda
H4296

Israeli akasema, “Niapie,” na Yusufu akamwapia. Kisha Israeli akainama chini mbele ya kitanda chake.

Chapter 48

וַיְהִי 1
na–ikawa
H1961

אַחֲרֵי
baada–ya

הַדְּבָרִים
mambo–haya
H1697

הָאֵלֶּה
haya
H0428

וַיֹּאמֶר
na–akaambiwa
H0559

לְיוֹסֵף
Yosefa
H3130

הִנֵּה
tazama
H2009

אָבִיךָ
baba–yako
H0001

חֹלֶה
mgonjwa

וַיִּקַּח
na–akachukua
H3947

אֶת־
–
H0853

שְׁנֵי
wawili
H8147

בָנָיו
wana–wake

עִמּוֹ
pamoja–naye

אֶת־
–
H0853

מְנַשֶּׁה
Manase
H4519

וְאֶת־
na–
H0853

אֶפְרָיִם׃
Efraimu
H0669

Ikawa baada ya mambo haya, mmojawapo akamwambia Yusufu, “Tazama, baba yako ni mgonjwa.” Hivyo akaondoka pamoja na wanawe wawili, Manase na Efrahimu.

וַיֹּאמֶר 2
na–akasema
H0559

הִנֵּה
tazama
H2009

בִּנְךָ
mwanao

יוֹסֵף
Yosefa
H3130

בָּא
anakuja
H0935

אֵלֶיךָ
kwako
H0413

וַיִּגַּד
na–akaambiwa
H5046

לְיַעֲקֹב
Yakobo
H3290

וַיִּתְחַזֵּק
na–akajiimarisha
H2388

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

וַיֵּשֶׁב
na–akakaa
H3427

עַל־
juu–ya

הַמִּטָּה׃
kitanda
H4296

Yakobo alipoambiwa, “Tazama, mwanao Yusufu amekuja kukuona,” Israeli akakusanya nguvu na kukaa juu ya kitanda.

וַיֹּאמֶר 3
na–akasema
H0559

יַעֲקֹב
Yakobo
H3290

אֵל־
kwa
H0413

יוֹסֵף
Yosefa
H3130

אֶל
Mungu
H0410

שַׁדַּי
Mwenyezi
H7706

נִרְאָה־
alinitokea
H7200

אֵלַי
kwangu
H0413

בְּלוּז
Luzi
H3870

בְּאֶרֶץ
katika–nchi–ya
H0776

כְּנָעַן
Kanani

וַיְבָרֶךְ
na–akanibariki
H1288

אֹתִי׃
mimi
H0853

Yakobo akamwambia Yusufu, Mungu Mwenyezi alinitokea huko Luzu katika nchi ya Kanaani. Akanibariki na

וַיֹּאמֶר 4
na–akasema
H0559

אֵלַי
kwangu
H0413

הִנְנִי
tazama–mimi
H2009

מַפְרְךָ
nitakuzidisha
H6509

וְהִרְבִּיתִךָ
na–nitakuongeza

וּנְתַתִּיךָ
na–nitakufanya
H5414

לִקְהַל
kusanyiko–la
H6951

עַמִּים
mataifa

וְנָתַתִּי
na–nitaipa
H5414

אֶת־
–
H0853

הָאָרֶץ
nchi–hii
H0776

הַזֹּאת
hii
H2063

לְזַרְעֲךָ
kwa–uzao–wako
H2233

אַחֻזַּת
miliki
H0272

אַחֲרֶיךָ
baadaye

עוֹלָם׃
ya–milele
H5769

kuniambia, 'Tazama, nitakupa uzao mwingi, na kukuzidisha. Nitakufanya kuwa kusanyiko la mataifa. Nitakupa nchi hii wewe na uzao wako kuwa milki ya milele.'

עַד־	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	לְךָ	הַנּוֹלָדִים	בָּנֶיךָ	שְׁנֵי־	וְעַתָּה		5
kabla–ya	Misri	katika–nchi–ya	kwako	waliozaliwa	wana–wako	wawili	na–sasa		
H5704	H4714	H0776		H3205		H8147	H6258		

וְשִׁמְעוֹן	כִּרְאוּבֵן	וּמְנַשֶּׁה	אֶפְרַיִם	הֵם	לִי־	מִצְרַיְמָה	אֵלֶיךָ	בֹּאִי
na–Simeoni	kama–Reubeni	na–Manase	Efraimu	wao	kwangu	Misri	kwako	kuja–kwangu
H8095	H7205	H4519	H0669	H1992		H4714	H0413	H0935

לִי׃	יִהְיוּ־
wangu	watakuwa
	H1961

Na sasa wanao wawili, waliozaliwa kwako katika nchi ya Misri kabla sijaja Misri, ni wangu. Efrahimu na Manase watakuwa wangu, kama walivyo Rubeni na Simioni.

אֲחֵיהֶם	שָׁם	עַל	יִהְיוּ	לְךָ	אַחֲרֵיהֶם	הוֹלַדְתָּ	אֲשֶׁר־	וּמוֹלַדְתְּךָ	6
ndugu–zao	jina–la	kwa	watakuwa	kwako	baadaye	umezaa	ambao	na–watoto–wako	
H0251	H8034		H1961			H3205		H4138	

בְּנַחֲלָתָם׃	יִקָּרְאוּ
katika–urithi–wao	wataitwa
H5159	H7121

Watoto utakaowapata baada ya hapo ni wako; watahesabiwa katika majina ya ndugu zao katika urithi wao.

בַּדִּי־	כְנַעַן	בְּאֶרֶץ	רָחֵל	עָלַי	מֵתָה	מִפַּדָּן	בְּבֹאִי	וָאָנִי	7
njiani	Kanani	katika–nchi–ya	Raheli	juu–yangu	alikufa	kutoka–Padani	nilipokuja	na–mimi	
H1870		H0776	H7354		H4191	H6307	H0935	H0589	

הִוא	אֶפְרָת	בִּדְרַךְ־	שָׁם	וָאֶקְבְּרֶהָ	אֶפְרָתָה	לָבֹא	אֶרֶץ	כִּבְרַת־	בְּעוֹד
hiyo	Efrata	njiani–kwa	huko	na–nikamzika	Efrata	kufika	nchi	umbali–mdogo–wa	bado
H1931	H0672	H1870	H8033	H6912	H0672	H0935	H0776	H3530	H5750

לֶחֶם׃בֵּית
Bethlehemu
H1035

Lakini kwangu mimi, nilipokuja kutoka Padani, kwa uzuni yangu Raheli alikufa njiani katika nchi ya Kanaani, wakati kungalipo kitambo kwenda Efrathi. Nilimzika pale katika njia iendayo Efrathi" (ndio, Bethlehemu).

אֱלֹהִים׃	מִי־	וַיֹּאמֶר	יוֹסֵף	בְּנֵי	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וַיַּרְא	8
hawa	nani	na–akasema	Yosefa	wana–wa	–	Israeli	na–akaona	
H0428	H4310	H0559	H3130		H0853	H3478	H7200	

Israeli alipowaona wana wa Yusufu, akasema, "Ni nani hawa?"

אֱלֹהִים	לִי	נָתַן־	אֲשֶׁר־	הֵם	בָּנַי	אָבִיו	אֶל־	יוֹסֵף	וַיֹּאמֶר	9
Mungu	mimi	amenipa	ambao	wao	wanangu	baba–yake	kwa	Yosefa	na–akasema	
H0430		H5414		H1992		H0001	H0413	H3130	H0559	

וַאֲבָרְכֵם׃	אֵלַי	נָא	קָחֵם־	וַיֹּאמֶר	בָּזֶה	
na–niwabariki	kwangu	tafadhali	walete	na–akasema	hapa	
H1288	H0413	H4994	H3947	H0559	H2088	

Yusufu akamwambia baba yake, "Hawa ni wanangu, Mungu alionipa hapa:" Israeli akasema, "Walete kwangu, kwamba niwabariki."

10

לִרְאֹות	יוכַל	לֹא	מְזֹקֵן	כְּבִדּוּ	יִשְׂרָאֵל	וְעֵינֵי
kuona	hakuweza	hakuweza	kwa-uzee	yalikuwa-mazito	Israeli	na-macho-ya
H7200	H3201	H3808	H2207	H3513	H3478	

לָהֶם׃	וַיְחַבֵּק	לָהֶם	וַיִּשַּׁק	אֵלָיו	אֹתָם	וַיְנַשֵּׁ
wao	na-akawakumbatia	wao	na-akawabusu	kwake	wao	na-akawakaribia
	H2263			H0413	H0853	H5066

Basi macho ya Israeli yalikuwa yanashindwa kwa ajili ya umri wake, hivyo hakuweza kuona. Hivyo Yusufu akawasogeza karibu yake, na akawabusu na kuwakumbatia.

11

וְהִנֵּה	פִּלַּלְתִּי	לֹא	פָּנֶיךָ	רְאֹה	יוֹסֵף	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	וַיֹּאמֶר
na-tazama	sikufikiria	sikufikiria	uso-wako	kuona	Yosefa	kwa	Israeli	na-akasema
H2009	H6419	H3808	H6440	H7200	H3130	H0413	H3478	H0559

זַרְעֶךָ׃	אֶת־	גַּם	אֱלֹהִים	אֹתִי	הֶרְאָה
uzao-wako	–	pia	Mungu	mimi	amenionyesha
H2233	H0853	H1571	H0430	H0853	H7200

Israeli akamwambia Yusufu, “Sikutazamia kuuona uso wako tena, Lakini Mungu ameniruhusu kuwaona hata wanao.”

12

אָרְצָה׃	לְאַפָּיו	וַיִּשְׁתָּחוּ	בִּרְכָּיו	מֵעִם	אֹתָם	יוֹסֵף	וַיּוֹצֵא
ardhini	uso-wake	na-akasujudu	magoti-yake	kutoka-kati-ya	wao	Yosefa	na-akawatoa
H0776	H0639	H7812	H1290		H0853	H3130	H3318

Yusufu akawaondoa kati ya magoti ya Israeli, na kisha akainama na uso wake juu ya nchi.

13

מִשְׂמֹאל	בִּימִינוֹ	אֶפְרַיִם	אֶת־	שְׁנֵיהֶם	אֶת־	יוֹסֵף	וַיִּקַּח
kushoto-kwa	mkono-wake-wa-kulia	Efraimu	–	wote-wawili	–	Yosefa	na-akachukua
H8040	H3225	H0669	H0853	H8147	H0853	H3130	H3947

אֵלָיו׃	וַיִּגַּשׁ	יִשְׂרָאֵל	מִימִין	בִּשְׂמֹאלוֹ	מְנַשֶּׁה	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל
kwake	na-akawakaribisha	Israeli	kulia-kwa	kushoto-kwake	Manase	na-	Israeli
H0413	H5066	H3478	H3225	H8040	H4519	H0853	H3478

Yusufu akawachukua wote wawili, Efrahimu katika mkono wake wa kulia kuelekea mkono wa kushoto wa Israeli, na Manase katika mkono wake wa kulia kuelekea mkono wa kulia wa Israeli, na akawasogeza kwake.

14

אֶפְרַיִם	רֹאשׁ	עַל־	וַיָּשֶׁת	יְמִינוֹ	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וַיִּשְׁלַח	
Efraimu	kichwa-cha	juu-ya	na-akaweka	mkono-wake-wa-kulia	–	Israeli	na-akanyosha	
H0669			H7896	H3225	H0853	H3478	H7971	

אֶת־	שִׂכְלוֹ	מְנַשֶּׁה	רֹאשׁ	עַל־	שְׂמֹאלוֹ	וְאֶת־	הַצָּעִיר	וְהוּא
–	akivigeuka	Manase	kichwa-cha	juu-ya	kushoto-kwake	na-	mdogo	na-yeye
H0853		H4519			H8040	H0853	H6810	H1931

הַבְּכוֹר׃	מְנַשֶּׁה	כִּי	יָדָיו
mzaliwa-wa-kwanza	Manase	kwa-sababu	mikono-yake
H1060	H4519		H3027

Israeli akainua mkono wake wa kulia na kuuweka juu ya kichwa cha Efrahimu, aliyekuwa mdogo, na mkono wake wa kushoto juu ya kichwa cha Manase. Akaipishanisha mikono yake, kwani Manase ndiye alikuwa mzaliwa wa kwanza.

15 וַיְבָרֶךְ na-akambariki H1288 אֶת־ – H0853 יוֹסֵף Yosefa H3130 וַיֹּאמַר na-akasema H0559 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 אֲשֶׁר ambaye הִתְהַלְּכוּ walitembea H1980 אֲבֹתַי baba-zangu H0001

הַיּוֹם siku H3117 עַד־ hadi H5704 מֵעוֹדִי tangu-uzaliwa-wangu אֹתִי mimi H0853 הָרֹעֶה Mchungaji הָאֱלֹהִים Mungu H0430 וְיִצְחָק na-Isaka H3327 אַבְרָהָם Abrahamu H0085 לְפָנָיו mbele-yake H6440

הַזֶּה׃ hii H2088

Israeli akambariki Yusufu, akisema, Mungu ambaye mbele zake baba zangu Ibrahimu na Isaka walitembea, Mungu aliyenilinda hata leo,

16 הַמַּלְאָךְ Malaika H4397 הַגֹּאֵל Mkombozi מִמִּי mimi H0853 כָּל־ kutoka-kila H3605 רָע ubaya יְבָרֵךְ awabariki H1288 אֶת־ – H0853 הַנְּעָרִים vijana H5288 וְיִקָּרֵא na-liitwe H7121 בְתוֹכָם juu-yao

בְּקִרְבָּ katikati-ya H7130 לָרֹב kwa-wingi H7230 וְיִדְגּוּ na-waongezeke H1711 וְיִצְחָק na-Isaka H3327 אַבְרָהָם Abrahamu H0085 אֲבֹתַי baba-zangu H0001 וְשֵׁם na-jina-la H8034 שְׁמִי jina-langu H8034

הָאָרֶץ׃ nchi H0776

malaika walionilinda na madhara yote, awabariki vijana hawa. Jina langu na litajwe kwao, na majina ya baba zangu Ibrahimu na Isaka. Na wawe makutano ya watu juu ya nchi.”

17 וַיַּרְא na-akaona H7200 יוֹסֵף Yosefa H3130 כִּי־ kwamba יָשִׁית aliweka H7896 אֲבִיו baba-yake H0001 יְמִינוֹ kulia-wake H3225 עַל־ juu-ya רֹאשׁ kichwa-cha

אֶפְרַיִם Efraimu H0669 וַיֵּרַע na-ikawa-mbaya בְּעֵינָיו machoni-mwake וַיִּתְמֹךְ na-akashika H8551 יַד־ mkono-wa H3027 אָבִיו baba-yake H0001 לְהָסִיר kuuondoa H5493

אֹתָהּ huo H0853 רֹאשׁ־ kichwa-cha H4519 מִמְּנַשֶּׁה׃ Manase H4519 עַל־ juu-ya רֹאשׁ kichwa-cha אֶפְרַיִם Efraimu H0669 מֵעַל kutoka-juu-ya

Yusufu alipoona baba yake ameweka mkono wake wa kulia juu ya kichwa cha Efrahimu, haikumpendeza. Akauchukuwa mkono wa baba yake auweke katika kichwa cha Manase.

18 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 יוֹסֵף Yosefa H3130 אֶל־ kwa H0413 אָבִיו baba-yake H0001 לֹא־ si H3808 כֵן hivyo כִּי־ kwa-sababu זֶה huyu H2088

רֹאשׁוֹ׃ kichwa-chake עַל־ juu-ya יְמִינְךָ mkono-wako-wa-kulia H3225 שִׂים weka הַבְּכֹר mzaliwa-wa-kwanza H1060

Yusufu akamwambia baba yake, “Sivyo babangu; kwani huyu ndiye mzaliwa wa kwanza. Uweke mkono wako juu ya kichwa chake.”

19

יְהִיֶה־ atakuwa H1961 הוּא yeye H1931 גַּם־ pia H1571 יָדַעְתִּי najua H3045 בְנִי mwanangu יָדַעְתִּי najua H3045 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 אָבִיו baba–yake H0001 וַיְמָאֵן na–akakataa H3985

יִגְדַּל atakuwa–mkubwa–kuliko H1431 הַקָּטֹן mdogo אָחִיו ndugu–yake H0251 וְאוּלָם lakini H0199 יִגְדַּל atakuwa–mkubwa H1431 הוּא yeye H1931 וְגַם־ na–pia H1571 לְעָם taifa

הַגּוֹיִם׃ mataifa מְלֹא־ umati–wa H4393 יִהְיֶה utakuwa H1961 וְזַרְעוֹ na–uzao–wake H2233 מִמֶּנּוּ yeye

Baba yake akakataa na kusema, “Ninafahamu, mwanangu, nafahamu. Yeye naye atakuwa watu, naye pia atakuwa mkuu. Lakini mdogo wake atakuwa mkuu kuliko yeye, na uzao wake utakuwa wingi wa mataifa.”

20

אֱלֹהִים Mungu H0430 יְשִׁמְךָ akufanye לֵאמֹר kusema יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 יְבָרֵךְ atabariki H1288 בְּךָ kwako לֵאמוֹר kusema H0559 הַהוּא ile H1931 בַּיּוֹם siku–ile H3117 וַיְבָרֲכֵם na–akawabariki H1288

מְנַשֶּׁה׃ Manase H4519 לִפְנֵי mbele–ya H6440 אֶפְרַיִם Efraimu H0669 אֶת־ – H0853 וַיָּשֶׂם na–akaweka וְכִמְנַשֶּׁה na–kama–Manase H4519 כְּאֶפְרַיִם kama–Efraimu H0669

Israeli akawabariki siku hiyo kwa maneno haya, “Watu wa Israeli watatamka baraka kwa majina yenu wakisema, Mungu na akufanye kama Efrahimu na kama Manase'. “Kwa njia hii, Israeli akamweka Efrahimu mbele ya Manase.

21

אֱלֹהִים Mungu H0430 וְהָיָה na–atakuwa H1961 מֵת ninakufa H4191 אָנֹכִי mimi H0595 הִנֵּה tazama H2009 יוֹסֵף Yosefa H3130 אֶל־ kwa H0413 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

אֲבֹתֵיכֶם׃ baba–zenu H0001 אֶרֶץ nchi–ya H0776 אֶל־ kwa H0413 אִתְּכֶם ninyi H0853 וְהֵשִׁיב na–atawarudisha H7725 עִמָּכֶם pamoja–nanyi

Israeli akamwambia Yusufu, “Tazama, ninakaribia kufa, lakini Mungu atakuwa nanyi, na atawarudisha katika nchi ya baba zenu.

22

לָקַחְתִּי nilichukua H3947 אֲשֶׁר ambayo אַחֶיךָ ndugu–zako H0251 עַל־ juu–ya אַחַד moja H0259 שְׁכֶם Shekemu H7926 לְךָ wewe נָתַתִּי nimekupa H5414 וַאֲנִי na–mimi H0589

פ X וּבְקַשְׁתִּי׃ na–kwa–upinde–wangu H7198 בְּחַרְבִּי kwa–upanga–wangu H2719 הָאֱמֹרִי Mwamori H0567 מִיָּד kutoka–mkono–wa H3027

Kwako wewe, kwa kuwa uko juu ya ndugu zako, ninakupa mtelemko wa mlima niliouchukuwa kutoka kwa Waamori kwa upanga wangu na upinde wangu.”

Chapter 49

1

לָכֶם kwanzo וְאַגִּידָה akamruka–nitajifunza H5046 הֵאָסְפוּ kusanya H0622 וַיֹּאמֶר akasema H0559 בָּנָיו watoto–yake אֶל־ kwa H0413 יַעֲקֹב Yakobo H3290 וַיִּקְרָא akamita H7121

הַיָּמִים׃ wa–siku H3117 בְּאַחֲרִית katika–mwisho H0319 אֶתְכֶם wanzo H0853 יִקְרָא itakukusanya H7122 אֲשֶׁר־ ambaya אֶת akamruka H0853

Kisha Yakobo akawaita wana wake, na kusema: “Jikusanyeni pamoja, ili niwaambie yatakayowapata nyakati zijazo.

2	הִקָּבְצוּ	כוסניה	H6908	וְשִׁמְעוּ	אקמרוקה-סיקיליזה	H8085	בְּנֵי	וטוטו
	יַעֲקֹב	יעקוبו	H3290	וְשִׁמְעוּ	אקמרוקה-סיקיליזה	H8085	אֶל־	קווה
	יִשְׂרָאֵל	اسرائيلي	H3478	אֲבִיכֶם׃	بابا-يينو	H0001		

Kusanyikeni ninyi wenyewe na msikilize, enyi wana wa Yakobo. Msikilizeni Israeli, baba yenu.

3	רְאוּבֵן	روبين	H7205	בְּכֹרִי	ني-مزاليوا-وا-كوانزا	H1060	אַתָּה	ويوي
	כֹּחִי	نغوفو-يانغو	H0202	וְרֵאשִׁית	اكامروكا-كوانزا	H7225	אוֹנִי	وا-نغوفو-يانغو
	יֶתֶר	زايدي	H7613	שְׂאֵת	وا-كوتامبوا	H5794	עָז׃	وا-نغوفو
							וְיֶתֶר	اكامروكا-زايدي

Reubeni, wewe ni mzaliwa wangu wa kwanza, nguvu zangu, na mwanzo wa uwezo wangu, aliyesalia katika heshima na nguvu.

4	פָּחַז	كوا-ادِمو	H6349	כַּמַּיִם	كاما-ماجي	H4325	אַל־	اوسيسوجيزي
	תּוֹתַר	هوما	H3498	כִּי	كوا-سبابو	H5927	עָלִיתָ	اومبانده
	אָבִיךָ	بابا-ياكو	H0001	מִשְׁכְּבֵי	كاتيكا-مويلي	H4904		
	חִלַּלְתָּ	هومازا	H3878	יְצוּעֵי	مويلي-ياكو	H5927	עָלָה׃	وانغو
	אָז	كوا-هيو	H3878				פ	كيفو

Asiyezuilika kama maji yarukayo, hautakuwa na umaharufu, kwa sababu ulikwenda juu ya kitanda cha baba yako. Hata ukakitia unajisi; ulikipanda kwa kuvizia.

5	שִׁמְעוֹן	سيميون	H8095	וְלֵוִי	اكامروكا-ليفي	H3878	אַחִים	ندوغو-زانغو
	כְּלֵי	سيلاها	H3627	חָמָס	وا-جينغا	H2555	מְכֵרֹתֵיהֶם׃	واجيزاجي-ياو

Simoni na Lawi ni ndugu. Panga zao ni silaha za vurugu.

6	בְּסֹדָם	كوفانيا	H5475	אַל־	اوسيهيتاجي	H0408	תָּבֹא	نيسيينجي
	נַפְשִׁי	نافسي-يانغو	H5315	בְּקָהָלָם	كاتيكا-كوسانيا-مواو	H6951	תֵּחַד	نيومبي
	אַל־	اوسيهيتاجي	H0408					
	כְּבֹדִי	وانغو-اوكوبوا	H3519	כִּי	كوا-سبابو	H0376	אִישׁ	متو
	הָרְגוּ	وامووا	H2026	בְאַפָּם	كاتيكا-هاسيرا-يو	H0639	וּבִרְצֹנָם	اكامروكا-نا-رادهي-يو
	עִקְּרוּ־	اكاكونغ-كونغا	H7522	שׁוֹר׃	نغ'ومبي	H7794		

Ee nafsi yangu, usiingie barazani pao; usiingie katika mikutano yao, kwani moyo wangu unaheshima kubwa kwa ajili yao. Kwani katika hasira yao waliua watu. Iliwapendeza kuwakata visigino ng'ombe.

7	אָרוּר	كوتاكا	H0779	אַפָּם	هاسيرا-يو	H0639	כִּי	كوا-سبابو
	עָז	كووا-كالي	H5794	כִּי	كوا-سبابو	H5678	וְעֶבְרָתָם	اكامروكا-غادهابو-يو
	קָשָׁתָה	كووا-كالي	H7185					
	אֲחַלְּקֵם	نيتاسامبازا	H3290	בְּיַעֲקֹב	واو	H3478	בְּיִשְׂרָאֵל׃	اكامروكا-نيتاواتاوانيا
							ס	كيفو

Hasira yao na ilaaniwe, kwani ilikuwa kali - na ukali wao, kwani ulikuwa ni katili. Nitawagawa katika Yakobo na kuwatawanya katika Israeli.

אֹיְבֶיךָ	בְּעֹרֶף	יָדֶךָ	אֹיְבֶיךָ	יוֹנָדֹךְ	אַתָּה	יְהוּדָה	8
itaboweka	adui–yako	katika–kamba	mkono–yako	ndugu–zangu	atakudhamiria	Yuda	
H0341	H6203	H3027	H0251	H3034		H3063	

אָבִיךָ׃	בְּנֵי	לְךָ	יִשְׁתַּחֲוּוּ
baba–yako	baba–yako	watoto	kwako
H0001			H7812

Yuda, ndugu zako watakusifu. Mkono wako utakuwa shingoni mwa adui zako. Wana wa baba yako watainama mbele zako

רָבָץ	כָּרַע	עָלִיתָ	בְּנִי	מִטֶּרֶף	יְהוּדָה	אֲרִיֵה	גּוּר	9
amwaka	kumakaa	umepanda	mtoto–wangu	kutoka–mti	Yuda	mtoto–wangu	simba	
H7257	H3766	H5927		H2964	H3063		H1482	

יְקִימֶנּוּ׃	מִי	וּכְלָבִיא	כְּאַרְיֵה
itakuamuka	nani	akamruka–na–mvua	kama–simba
	H4310		

Yuda ni mwana simba. Mwanangu, umetoka katika mawindo yako. Alisimama chini, alijikunyata kama simba, kama simba jike. Je nana atakayejaribu kumwamsha?

עַד	רַגְלָיו	מִבֵּין	וּמְחֹקֵק	מִיהוּדָה	שֵׁבֶט	יָסוּר	לֹא־	10
kwa	kamba–yake	kutoka	akamruka–wandati	kutoka–Yuda	ondoka	haita	scepter	
H5704	H7272	H0996	H2710	H3063	H7626	H5493	H3808	

עַמִּים׃	יִקְהַת	וְלוֹ	(שִׁילֹו)	[שילה]	יָבֹא	כִּי־
taifa	itakusanya	akamruka–kwa–yeye	Shilo	Shiloh	akakuja	kwa–sababu
	H3349		H7886	H7886	H0935	

Fimbo haitaondoka katika Yuda, wala fimbo ya utawala kutoka katika miguu yake, hata atakapo kuja Shilo. Mataifa yatamtii.

וְלַשַּׁרְקָה	(עִירֹו)	[עירה]	לַגֶּפֶן	אֹסְרִי	11
mkate–wa–kwili–mji	akamruka–kwa–mizabibu–yake	mwana–yake	kwa–mzabibu	kusonga	
	H5895	H5895	H1612	H0631	

עֲנָבִים	וּבְדַם־	לְבֻשׁוֹ	בַּיַּיִן	כִּבֶּס	אֶתֹנוֹ	בְּנִי	
na–ramani	akamruka–meno	akamruka	katika–maji	akambaraka	punda–yake	mtoto–wangu	
H6025	H1818	H3830	H3196	H3526	H0860		

(סוּתֹו׃)	[סותה]
kuweka	ya–maziwa
H5497	H5497

Kumfunga punda wake kwenye mzabibu, na mwanapunda wake katika mzabibu mzuri, amefua mavazi yake katika divai, na kanzu yake katika damu ya vichala vya mzabibu.

פ	מֵחָלָב׃	שִׁנַּיִם	וּלְבֶן־	מִיַּיִן	עֵינַיִם	חַכְלִילִי	12
P	kuliko–maziwa	nyefu	akamruka–meno	kutoka–divai	kuwa–nyekundu	macho–yake	
	H2461	H8127	H3836	H3196		H2447	

Macho yake yatakuwa mausi kama mvinyo, na meno yake meupe kama maziwa.

13

אֳנִיּוֹת	לְחֹוף	וְהוּא	יִשְׁכֹּן	יַמִּים	לְחֹוף	זְבוּלֻן
ya–meli	kwa–pweza	akamruka–yeye	itakaa	ya–bahari	pweza	Zebuluni
H0591	H2348	H1931	H7931	H3220	H2348	H2074

ס	צִידֹן׃	עַל־	וְיַרְכָתוֹ	
kifo	Sidoni	juu–ya	akamruka–kamba–yake	
	H6721		H3411	

Zabuloni atakaa katika fukwe ya bahari. Atakuwa bandari kwa ajili ya meli, na mpaka wake utakuwa hata Sidoni.

14

הַמִּשְׁפְּתָיִם׃	בֵּין	רֹבֵץ	גֶּרֶם	חֲמֹר	יִשָּׂשכָר
watawala–wawili	ndani–ya	kumakaa	kumwaka	punda–mwenye–mifupa–kali	Isaskari
H4942	H0996	H7257	H1634	H2543	H3485

Isakari ni punda mwenye nguvu, ajilazaye kati ya kondoo.

15

נָעֳמָה	כִּי	הָאָרֶץ	וְאֶת־	טֹוב	כִּי	מְנֻחָה	וַיַּרְא
kuwa–nzuri	kwa–sababu	ardhi	akamruka	kuwa–nzuri	kwa–sababu	itakukamatia	Dani
H5276		H0776	H0853			H4496	H7200

ס	עֹבֵד׃	לְמַס־	וַיְהִי	לְסָבֹּל	שְׁכֶמוֹ	וַיֵּט	
S	wa–kufanya–kazi	kwa–wasiliana	akakuwa	ya–bumba	kamba–yake	akamkweka	
	H5647	H4522	H1961	H5445	H7926	H5186	

Anaona mahali pazuri pa kupumzikia na nchi ya kupendeza. Atainamisha bega lake kwa mzigo na kuwa mtumishi wake.

16

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי	כְּאַחַד	עַמּוֹ	יָדִין	דָּן
Israeli	kabila	kama–mmoja	taifa–yake	atahukumu	Dani
H3478	H7626	H0259		H1777	H1835

Dani atawaamua watu wake kama mojawapo ya makabila ya Israeli.

17

הַנָּשֵׁךְ	אֹרַח	עַל־	שְׁפִיפֹן	דֶּרֶךְ	עַל־	נָחָשׁ	דָּן	יְהִי־
yule–akachimba	njia	juu–ya	nyoka–mwenye–sumu	njia	juu–ya	nyoka	Dani	itakuwa
	H0734		H8207	H1870		H5175	H1835	H1961

אָחֹור׃	רֹכְבוֹ	וַיִּפֹּל	סוּס	עִקְבֵי־	
nyuma	mtu–akikwenda–juu–yake	akavuka	farasi	tumbo–lako	
H0268	H7392	H5307		H6119	

Dani atakuwa nyoka kando ya njia, nyoka mwenye sumu aumaye visigino vya farasi katika njia, hivyo aongozaye farasi huanguka nyuma.

18

יְהוָה׃	קִוִּיתִי	לִישׁוּעָתְךָ
nami–nazimu	Mungu–wako	kutoka–Ashera
H3068		H3444

Ninaungoja wokovu wako, Yahwe.

19

ס	עָקֵב׃	יָגֻד	וְהוּא	יְגוּדֶנּוּ	גְּדוּד	גָּד
S	kamba–yake	likuja	akamruka–yeye	likuja	kundi–likuja	Gadi
	H6119	H1464	H1931	H1464	H1416	H1410

Gadi - wapanda farasi watamshambulia, lakini yeye atawapiga katika visigino vyao.

20

מֶלֶךְ׃	מַעֲדַנֵּי־	יִתֵּן	וְהוּא	לַחְמוֹ	שְׁמֶנָה	מֵאָשֵׁר
kitu–kizuri	rafiki–ya–mfalme	itayapa	akamruka–yeye	mkate	mwisho–yake	Kutoka–kwa–Asheri
H4428	H4574	H5414	H1931	H3899	H8082	H0836

ס
S

Vyakula vya Asheri vitakuwa vingi, naye ataandaa vyakula vya kifalme.

ס	שָׁפֶר׃	אִמְרֵי־	הַנֹּתֵן	שְׁלֶחָה	אַיָּלָה	נַפְתָּלִי	21
nzuri	neno	itayapa	naye	kula–waliochukuliwa	mbuzi	Naftali	
	H8233	H0561	H5414	H7971	H0355	H5321	

Naftali ni dubu jike asiyefungwa; atakuwa na watoto wa dubu walio wazuri.

צְעָדָה	בָּנוֹת	עַיִן	עֲלֵי־	פֹּרָת	בֵּן	יוֹסֵף	פֹּרָת	בֵּן	22
kumkita	binti	chemchemi	juu–ya	mzabibu	mtoto	Yusufu	mzabibu–mwenye	mtoto	
H6805	H1323			H6509		H3130	H6509		

שׁוּר׃	עֲלֵי־
ukuta	juu–ya

Yusufu ni tawi lizaalo, tawi lizaalo karibu na kijito, ambaye matawi yake yako juu wa ukuta.

חִצִּים׃	בַּעֲלֵי	וַיִּשְׂטְמֻהוּ	וָרֹבּוּ	וַיְמָרֲרֻהוּ	23
mshale	wenye	akamruka–akamfikiri	kwa–hasira	akamruka–akaweta	
H2671	H1167	H7852	H7232	H4843	

Mpiga mishale atamshambulia na kumrushia na kumsumbua.

אֲבִיר	מִידֵי	יָדָיו	זְרֹעֵי	וַיָּפֹזוּ	קֶשְׁתּוֹ	בְּאֵיתָן	וַתָּשֶׁב	24
yeye–mwenye–nguvu	kutoka	yake	mkono	wakakufa	upinde–wake	na–imara	akakaa	
H0046	H3027	H3027	H2220	H6339	H7198	H0386	H3427	

יִשְׂרָאֵל׃	אֶבֶן	רֹעֶה	מִשָּׁם	יַעֲקֹב	
Israeli	jiwe	walezi	kutoka–huko	Yakobo	
H3478	H0068		H8033	H3290	

Lakini upinde wake utakuwa imara, na mikono yake itakuwa hodari kwa sababu ya mikono ya Mwenyenguvu wa Yakobo, kwa ajili ya jina la Mchungaji, Mwamba wa Israeli.

וִיבָרֶכְךָּ	שַׁדַּי	וְאֵת	וְיַעְזְרֶךָּ	אָבִיךָ	מֵאֵל	25
itakubaraka	Mwenyezi–Mungu	akamruka	akamruka–itakakusaidia	baba–yako	kutoka–Mungu	
H1288	H7706	H0854	H5826	H0001	H0410	

בִּרְכֹת	תְּחַת	רִבְבֹת	תְּהוֹם	בִּרְכֹת	מֵעָל	שָׁמַיִם	בִּרְכֹת	
akamruka–baraka	chini	ilalilo	nyumba	akamruka–baraka	kutoka–juu	anga	akamruka–baraka	
H1293	H8478	H7257	H8415	H1293		H8064	H1293	

וָרָחַם׃	שָׁדַיִם
akamruka–tumboni	matiti

Mungu wa baba yako atakusaidia na Mungu Mwenye enzi atakubariki kwa baraka mbinguni juu, baraka za vilindi vilivyo chini, na baraka za maziwa na tumbo.

תִּהְיֶיךָ	עוֹלָם	גִּבְעֹת	תַּאֲוַת	עַד־	הוֹרַי	בִּרְכֹת	עַל־	גָּבְרוּ	אָבִיךָ	בִּרְכֹת	26
itakuwa	milele	mlima	homa	kwa	babazangu	baraka	juu–ya	kuliko	baba–yako	baraka	
H1961	H5769	H1389	H8379	H5704	H2029	H1293		H1396	H0001	H1293	

פ	אֶחָיו׃	נְזִיר	וּלְקָדְקֹד	יוֹסֵף	לְרֹאשׁ
P	ndugu–yake	Naziri	akamruka–kichwa	Yusufu	kichwa
	H0251	H5139	H6936	H3130	

Baraka za baba yako ni kuu kuliko baraka za milima ya zamani au vitu vilivyotamaniwa vya milima ya kale. Na viwe katika kichwa cha Yusufu, hata juu ya taji ya kifalme kichwani pa ndugu zake.

27

וְלָעֶרֶב	עַד	יֹאכַל	בַּבֹּקֶר	יִטְרָף	וְאָב	בִּנְיָמִין
akamruka–jioni	akamruka	akamkula	asubuhi	itakula	mbwa–mwenye–kinyonga	Benjamin
H6153	H5706	H0398	H1242	H2963	H2061	H1144

שָׁלָל׃	יְחַלֵּק
nyanda	itasambaza
H7998	

Benjamini ni mbwamwitu mwenye njaa. Wakati wa asubuhi atalarua mawindo, na jioni atagawa mateka.”

28

דִּבְּר	אֲשֶׁר־	וְזֹאת	עָשָׂר	שְׁנֵים	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	אֵלֶּה	כָּל־
aliniambia	ambaya	akamruka–hii	akamruka–mbili	kumi–na–mbili	Israeli	kabila	hii	kila
H1696		H2063	H6240	H8147	H3478	H7626	H0428	H3605

אֹתָם׃	בֵּרַךְ	כְּבִרְכָתוֹ	אֲשֶׁר	אִישׁ	אוֹתָם	וַיְבָרֶךְ	אֲבִיהֶם	לָהֶם
wao	itabaraka	kama–baraka–yake	ambaya	mtu	wao	akambaraka	baba–yao	kwa–wao
H0853	H1288	H1293		H0376	H0853	H1288	H0001	

Haya ni makabila kumi na mbili ya Israeli. Hiki ndicho baba yao alichowambia alipowabariki. Aliwabariki kila mmoja kwa baraka iliyomstahili.

29

אֹתִי	קִבְרוּ	עַמִּי	אֶל־	נֶאֱסָף	אֲנִי	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	אוֹתָם	וַיְצַו
mimi	zika	taifa–yangu	kwa	kukamatia	mimi	kwa–wao	akasema	wao	akamambia
H0853	H6912		H0413	H0622	H0589	H0413	H0559	H0853	H6680

הַחִתִּי׃	עֶפְרֹן	בִּשְׂדֵה	אֲשֶׁר	הַמְּעָרָה	אֶל־	אֲבֹתָי	אֶל־
Moemori	Efroni	katika–shambani	ambaya	mtego	kwa	mambo–yangu	kwa
H2850	H6085			H4631	H0413	H0001	H0413

Kisha akawaelekeza na kuwaambia, “Ninakaribia kwenda kwa watu wangu. Mnizike pamoja na babu zangu katika pango lililoko katika shamba la Efroni Mhiti,

30

מַמְרֵא	פְּנֵי־	עַל־	אֲשֶׁר	הַמַּכְפֵּלָה	בִּשְׂדֵה	אֲשֶׁר	בַּמְּעָרָה
Mamre	uso	juu–ya	ambaya	wa–Makfela	katika–shambani	ambaya	katika–mtego
H4471	H6440			H4375			H4631

עֶפְרֹן	מֵאֵת	הַשָּׂדֶה	אֶת־	אַבְרָהָם	קָנָה	אֲשֶׁר׀	כְּנָעַן	בְּאֶרֶץ
Efroni	kutoka	shambani	akamruka	Abrahamu	alinunua	ambaya	Kanani	katika–nchi
H6085	H0854		H0853	H0085	H7069			H0776

קָבֶר׃	לַאֲחֻזַּת־	הַחִתִּי
kaburi	mamiliki	Moemori
H6913	H0272	H2850

katika pango lililo katika shamba la Makpela, karibu na Mamre katika nchi ya Kanaani, shamba Ibrahimu alilolinunua kwa Efron Mhiti kwa ajili ya eneo la kuzikia.

31

אֶת־	קִבְּרוּ	שָׁמָּה	אִשְׁתּוֹ	שָׂרָה	וְאֵת	אַבְרָהָם	אֶת־	קִבְּרוּ	שָׁמָּה
akamruka	zika	huko	mke–wake	Sara	akamruka	Abrahamu	–	wamezika	Huko
H0853	H6912	H8033	H0802	H8283	H0853	H0085	H0853	H6912	H8033

לֵאָה׃	אֶת־	קָבְרָתִי	וְשָׁמָּה	אִשְׁתּוֹ	רִבְקָה	וְאֵת	יִצְחָק
Lea	akamruka	nalizika	akamruka–huko	mke–wake	Rebeka	akamruka	Isaka
H3812	H0853	H6912	H8033	H0802	H7259	H0853	H3327

Pale walimzika Ibrahimu na Sara mkewe; pale wakamzika Isaka na Rebeka mkewe; na pale nikamzika Lea.

32

חֵת׃	בְּנֵי־	מֵאֵת	בְּוֹ	אֲשֶׁר־	וְהַמְּעָרָה	הַשָּׂדֶה	מִקְנָה
Heti	wana	kutoka	katika–yeye	ambaya	akamruka–mtego	ya–shambani	nyama–yake
H2845		H0854			H4631		H4735

Shamba na pango lililomo lilinunuliwa kutoka kwa watu wa Hethi.”

אֶל־	רַגְלָיו	וַיֶּאֱסֹף	בָּנָיו	אֶת־	לְצַוֹּת	יַעֲקֹב	וַיְכַל	33
kitanda	kwa	miguvu–yake	akamkusanya	watoto–yake	ya–kuwaambia	Yakobo	akakomesha	
H0413	H7272	H0622		H0853	H6680	H3290	H3615	

עַמָּיו׃	אֶל־	וַיֶּאֱסֶף	וַיִּגְוַע	הַמִּטָּה
watu–wake	taifa–yake	kwa	akamruka–akasambazwa	akakufa
	H0413	H0622	H1478	H4296

Yakobo alipomaliza maagizo hayo kwa wanawe, akaiweka miguu yake kitandani, akakata roho, akawaendea watu wake

Chapter 50

לוֹ׃	וַיִּשַּׁק־	עָלָיו	וַיִּבְךְּ	אָבִיו	פְּנֵי	עַל־	יוֹסֵף	וַיִּפֹּל	1
yeye	akambembeleza	juu–yake	akalia	baba–yake	uso	juu–ya	Yusufu	akavamia	
			H1058	H0001	H6440		H3130	H5307	

Yusufu akahuzunika sana hata akauangukia uso wa baba yake, akamlilia, na kumbusu.

אֶת־	לַחֲנֹט	הָרֹפְאִים	אֶת־	עֲבָדָיו	אֶת־	יוֹסֵף	וַיְצַו		2
akamruka	ya–kufa	agano	akamruka	watumishi–wake	akamruka	Yusufu	akampa–amri		
H0853		H7495	H0853	H5650	H0853	H3130	H6680		

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	הָרֹפְאִים	וַיַּחַנְטוּ	אָבִיו
Israeli	akamruka	agano–lina	akamtoa–kwa–heri	baba–yake
H3478	H0853	H7495		H0001

Yusufu akawaagiza watumishi wake matabibu kumtia dawa babaye. Hivyo matabibu wakampaka dawa Israeli.

הַחֲנֻטִים	יְמֵי	יִמְלְאוּ	כֵּן	כִּי	יוֹם	אַרְבָּעִים	לוֹ	וַיִּמְלְאוּ־	3
waliozika	kwa–siku	kuzika	hivyo	kwa–sababu	siku	arobaini	kwa–yeye	akamkuta	
	H3117	H4390			H3117	H0705		H4390	

יוֹם׃	שִׁבְעִים	מִצְרַיִם	אֹתוֹ	וַיִּבְכּוּ	
siku	sabini	Misri	yeye	wakalia	
H3117	H7657	H4713	H0853	H1058	

Wakatimiza siku arobain, kwani huo ndio uliokuwa muda kamili wa kutia dawa. Wamisri wakamlilia kwa siku sabini

לֵאמֹר	פַּרְעֹה	בֵּית	אֶל־	יוֹסֵף	וַיְדַבֵּר	בְּכִיתוֹ	יְמֵי	וַיַּעַבְרוּ	4
kumwambia	kusema	Farao	nyumba	Yusufu	akamniambia	ya–kumligia	siku	akakwisha	
H0559	H6547		H0413	H3130	H1696	H1068	H3117		

לֵאמֹר׃	פַּרְעֹה	בְּאָזְנֵי	נָּא	דַּבְּרוּ־	בְּעֵינֵיכֶם	חֵן	מָצָאתִי	נָא	אִם־
kusema	Farao	sikio	karibu	niambie	majibu–yako	neema	nimepata	karibu	kama
H0559	H6547	H0241	H4994	H1696		H2580	H4672	H4994	

Siku za maombolezo zilipotimia, Yusufu akaongea na watumishi wa baraza la kifalme wa Farao kusema, “Ikiwa nimepata kibali machoni penu, tafadharini ongeeni na Farao, kusema,

כָּרֵיתִי	אֲשֶׁר	בִּקְבְרִי	מֵתֶ֖	אָנֹכִ֑י	הִנֵּה	לֵאמֹר	הִשְׁבִּיעֵנִי	אָבִי	5
ambaya	kaburi–langu	katika–kila	kufa	mimi	tazama	kusema	aliomwita	baba–yangu	
		H6913	H4191	H0595	H2009	H0559	H7650	H0001	

נָּא	אֶעֱלֶה־	וְעַתָּה	תִּקְבְּרֵנִי	שָׁמָּה	כְּנַעַן	בְּאֶרֶץ	לִי׀	
kwangu	karibu	nitakufa–juu	huko	Kanani	katika–nchi	kwangu	nikufa–juu–ya	
H4994	H5927	H6258	H6912	H8033		H0776		

וְאֶקְבְּרָה	אֶת־	אָבִי	וְאָשׁוּבָה׃
akamruka–zika	akamruka	baba–yangu	akamruka–nitarudi
H6912	H0853	H0001	H7725

'Baba yangu aliniapisha, kusema, “Tazama, ninakaribia kufa. Unizike katika kaburi nililolichimba kwa ajili yangu mwenyewe katika nchi ya Kanaani. Ndipo utakaponizika.” Basi sasa niruhusu niende nimzike baba yangu, na kisha nitarudi.”

הִשְׁבִּיעֶךָ׃	כַּאֲשֶׁר	אָבִיךָ	אֶת־	וּקְבֹר	עֲלֵה	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	6
aliomwita	kama–ambavyo	baba–yako	akamruka	akamruka–zika	kwenda	Farao	akasema	
H7650		H0001	H0853	H6912	H5927	H6547	H0559	

Farao akajibu, “Nenda na umzika baba yako, kama alivyokuwapisha.”

עַבְדֶּי	כָּל־	אִתּוֹ	וַיַּעֲלוּ	אָבִיו	אֶת־	לִקְבֹּר	יוֹסֵף	וַיַּעַל	7
watumishi	kila	kwa–yeye	akakwenda	baba–yake	akamruka	ya–kuzika	Yusufu	akakwenda	
H5650	H3605	H0854	H5927	H0001	H0853	H6912	H3130	H5927	

מִצְרָֽיִם׃	אֶרֶץ־	זִקְנֵי	וְכֹל	בֵּיתוֹ	זִקְנֵי	פַּרְעֹה
ardhi	wazee	kila	akamruka	nyumba–yake	wazee	Farao
H4714	H0776	H2205	H3605		H2205	H6547

Yusufu akaenda kumzika baba yake. Maofisa wa Farao wote wakaenda pamoja naye - washauri wa nyumba yake, maofisa waandamizi wote wa nchi ya Misri,

רַק	אָבִיו	וּבֵית	וְאֶחָיו	יוֹסֵף	בֵּית	וְכֹל		8
tu	baba–yake	akamruka–nyumba	akamruka–ndugu–zake	Yusufu	nyumba	akamruka–kila		
H7535	H0001		H0251	H3130		H3605		

גֹּשֶׁן׃	בְּאֶרֶץ	עָזְבוּ	וּבְקָרָם	וְצֹאנָם	טַפָּם
Gosheni	katika–nchi	kuacha	akamruka–ngombe	akamruka–mbuzi	watoto–wadogo
H1657	H0776		H1241	H6629	H2945

pamoja na nyumba yote ya Yusufu na ndugu zake, na nyumba yote ya baba yake. Lakini watoto wao, kondoo wao na makundi ya mbuzi wao yaliachwa katika nchi ya Gosheni.

מְאֹד׃	כָּבֵד	הַמַּחֲנֶה	וַיְהִי	פָּרָשִׁים	גַּם־	רֶכֶב	גַּם־	עִמּוֹ	וַיַּעַל	9
zaidi–sana	kuwa–kali	kundi	akakuwa	askari	na	magari	na	kwa–yeye	akakwenda	
H3966	H3515	H4264	H1961		H1571	H7393	H1571		H5927	

Vibandawazi na wapanda farasi pia walikwenda pamoja naye. Lilikuwa kundi kubwa sana la watu.

מִסְפָּד	שָׁם	וַיִּסְפְּדוּ־	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר׀	הָאָטָד	גֹּרֶן	עַד־	וַיָּבֹאוּ	10
kifo–ya	huko	akamkalia	Jordan	juu–ya	ambaya	ya–Atadi	tambini	kwa	wakakuja	
H4553	H8033	H5594	H3383	H5676		H0329	H1637	H5704	H0935	

יָמִים׃	שִׁבְעַת	אֵבֶל	לְאָבִיו	וַיַּעַשׂ	מְאֹד	וְכָבֵד	גָּדוֹל	
siku	saba	kutokufa	kwa–baba–yake	akafanya	zaidi–sana	akamruka–kali	kubwa	
H3117	H7651	H0060	H0001		H3966	H3515		

Hata walipokuja katika sakafu ya kupuria ya Atadi upande mwingine wa Yordani, wakaomboleza kwa majonzi ya huzuni kubwa. Yusufu akafanya maombolezo ya siku saba kwa ajili ya babaye pale.

11 וַיֹּאמְרוּ הָאָטָד בִּגֹּרֶן הָאֶבֶל אֶת־ הַכְּנַעֲנִי הָאָרֶץ יוֹשֵׁב וַיַּרְא
akamwita ya–Atadi katika–tambini kutokufa akamruka Mkanaani ardhi wakaa akaona
H0559 H0329 H1637 H0060 H0853 H7200 H0776 H3427 H7200

מִצְרַיִם אָבֶל שְׁמָהּ קָרָא כֵּן עַל־ לְמִצְרָיִם זֶה כָּבֵד אֵבֶל־
kufa–Misri jina–yake akamita yote kwa–sababu kwa–Misri hii kuwa–kali wao
H0067 H8034 H7121 H4713 H2088 H3515 H0060

הַיַּרְדֵּן׃ בְּעֵבֶר אֲשֶׁר
Jordan juu–ya ambaya
H3383 H5676

Wenyeji wa nchi, Wakanaani, walipoona maombolezo katika sakafu ya Atadi, wakasema, “Hili ni tukio la kuhuzunisha sana kwa Wamisri.” Ndiyo maana eneo hilo likaitwa Abeli Mizraimu, lililoko mbele ya Yordani.

12 וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו כֵּן לוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּם׃
akafanya watoto–wake yote kwa–yeye kama–ambavyo aliamri
H6680

Hivyo wanawe wakamfanyia Yakobo kama alivyokuwa amewaagiza.

13 וַיִּשְׂאוּ בָנָיו אֹתוֹ יֵיטֶב וַיִּקְבְּרוּ כְּנַעַן אַרְצָה בָּנָיו אֹתוֹ יֵיטֶב שָׁדֶה
wakabeba yeye watoto–wake ardhi Kanani akamzika yeye katika–mtego ya–shambani
H5375 H0853 H0776 H6912 H0853 H4631

מְאֵת קֶבֶר לַאֲחֻזַּת־ הַשָּׂדֶה אֶת־ אַבְרָהָם קָנָה אֲשֶׁר הַמַּכְפֵּלָה
kutoka kaburi mamiliki shambani akamruka Abrahamu alinunua ambaya wa–Makfela
H0854 H6913 H0272 H0853 H0085 H7069 H4375

מַמְרֵא׃ פְּנֵי מַמְרֵא עַל־ הַחִתִּי עֶפְרֹן
Mamre Mamre majibu–yake Moemori Efroni
H4471 H6440 H2850 H6085

Wana wake wakampeleka katika nchi ya Kanaani na wakamzika katika pango katika shamba la Makpela, karibu na Mamre. Ibrahimi alikuwa amelinunua pango pamoja na shamba kwa ajili ya eneo la kuzikia. Alikuwa amelinunua kutoka kwa Efroni Mhiti.

14 וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא אֶחָיו וְאֶת־ כָּל־ הָעֹלִים
akamrudi Yusufu Misri yeye akamruka–ndugu–zake akamruka–kila waliotembea
H7725 H3130 H4714 H1931 H0251 H3605 H5927

אָבִיו׃ אֶת־ קָבְרוֹ אַחֲרֵי אָבִיו אֶת־ לְקָבֵר אֹתוֹ
baba–yake akamruka kuzika baada baba–yake akamruka ya–kuzika na–yeye
H0001 H0853 H6912 H0001 H0853 H6912 H0854

Baada ya kuwa amemzika babaye, Yusufu akarudi Misri, yeye, pamoja na ndugu zake, na wote waliokuwa wamemsindikiza ili kumzika babaye.

15 וַיִּרְאוּ אֲחֵי־ יוֹסֵף כִּי־ מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ
akaona ndugu– Yusufu kwa–sababu kufa baba–yao wakamwita kwa kwamba
H7200 H0251 H3130 H0559 H3863 H7852

וְהָשֵׁב יוֹסֵף יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־ הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמֹל נְגָמְלֵנוּ
atakasimama Yusufu akamruka–itarudi kwa–tupu ubaya wote ambaya tumgeuzemo yeye
H3130 H7725 H0853 H3605 H7451 H1580

אֹתוֹ׃
wenyewe
H0853

Nduguze Yusufu walipoona kwamba baba yao amekufa, wakasema, “Itakuwaje ikiwa Yusufu atatukasirikia na akataka kutulipa kikamilifu kwa ajili ya uovu tuliomtenda?”

16

לֵאמֹר׃	מוֹתְךָ	לִפְנֵי	צִוָּה	אָבִיךָ	לֵאמֹר	יוֹסֵף	אֶל־	וַיְצַוּוּ
kufa–yake	kabla	majibu–yake	aliamri	baba–yako	kusema	Yusufu	kwa	akampa–amri
H0559	H4194	H6440	H6680	H0001	H0559	H3130	H0413	H6680

Hivyo wakamwagiza Yusufu, kusema, “Baba yako alitoa maelekezo kabla hajafa, kusema,

17

אַחֶיךָ	פָּשַׁע	נָא	שָׂא	אָנָּא	לְיוֹסֵף	תִּאמְרוּ	כֹּה־	
ndugu–zangu	makosa	karibu	kusambaza	karibu	Yusufu	wamwambie	hivi	
H0251	H6588	H4994	H5375	H0577	H3130	H0559	H3541	

נָא	שָׂא	וְעַתָּה׀	גְּמָלוּךְ	רָעָה	כִּי־	וְחַטָּאתָם
karibu	kusambaza	akamruka–sasa	waligeuzana	ubaya	kwa–sababu	akamruka–dhambi–zao
H4994	H5375	H6258	H1580			

אֱלֹהֵי	עַבְדֵי	לְפֶשַׁע	אֵלָיו׃	בְּדַבְּרָם	יוֹסֵף	וַיֵּבְךְּ	אָבִיךָ
Mungu	watumishi	kwa–haba	kwake	kwake	katika–kubiri–yao	akalia	baba–yako
H0430	H5650	H6588	H0413	H1696	H3130	H1058	H0001

'Mwambieni hivi Yusufu, “Tafadhari samehe makosa ya ndugu zako na dhambi yao uovu waliokutenda.” Basi wasamehe watumishi wa Mungu wa baba yako.” Yusufu akalia walipomwambia.

18

לַעֲבָדִים׃	לְךָ	הִנֵּנּוּ	וַיֹּאמְרוּ	לְפָנָיו	וַיִּפְלוּ	אֶחָיו	גַּם־	וַיֵּלְכוּ	
watumishi	kwa	wao	akamwita	majibu–yake	akavamia	ndugu–zake	na	akakwenda	
H5650		H2009	H0559	H6440	H5307	H0251	H1571	H3212	

Ndugu zake pia wakaenda na kuinamisha nyuso zao mbele zake. Wakasema, “Tazama, sisi ni watumishi wako.”

19

אָנִי׃	אֱלֹהִים	הֲתַחַת	כִּי	תִירָאוּ	אַל־	יוֹסֵף	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר
mimi	Mungu	kama	kwa–sababu	kuwa–na–hofu	usiseme	Yusufu	kwa–wao	akamwita
H0589	H0430	H8478		H3372	H0408	H3130	H0413	H0559

Lakini Yusufu akawajibu, “Msiogope, Je mimi ni badala ya Mungu?

20

לְמַעַן	לְטֹבָה	חֲשָׁבָהּ	אֱלֹהִים	רָעָה	עָלַי	חֲשַׁבְתֶּם	וְאַתֶּם	
kwa–njia	kwangu	kumgeuza	Mungu	ubaya	kwangu	kumgeuza	akamruka–wewe	
H4616		H2803	H0430			H2803		

רַב׃	עַם־	לְהַחֲיֹת	הַזֶּה	כַּיּוֹם	עֲשֹׂה	
watu–wengi	ya–kufa	hii	siku	kama	ya–kufanya	
		H2421	H2088	H3117		

Lakini kwenu, mlikusudia kunidhuru, lakini Mungu alikusudia mema, kuhifadhi maisha ya watu wengi, kama mwonavyo leo.

21

וְאֶת־	אֶתְכֶם	אֲכַלְכֵּל	אָנֹכִי	תִירָאוּ	אַל־	וְעַתָּה׀	
akamruka	wanzo	itakufa–kumpatia–riziki	mimi	kuwa–na–hofu	usiseme	akamruka–sasa	
H0853	H0853	H3557	H0595	H3372	H0408	H6258	

לִבָּם׃	עַל־	וַיְדַבֵּר	אוֹתָם	וַיְנַחֵם	טַפְּכֶם	
moyo	kwangu	akamniambia	wao	akampa–tamko	watoto–wadogo–yenu	
		H1696	H0853	H5162	H2945	

Hivyo basi msiogope. Nitawahudumia ninyi na watoto wenu wadogo.” Kwa njia hii aliwatia moyo na kuongea na mioyo yao kwa upole.

22 וַיֵּ֣שֶׁב יוֹסֵף֮ בְּמִצְרַ֒יִם֒ הֽוּא֙ וּבֵ֣ית אָבִ֔יו וַיְחִ֖י יוֹסֵ֑ף מֵאָ֥ה
akakaa Yusufu akamruka–nyumba baba–yake akakaa Yusufu Misri yeye akamruka–nyumba baba–yake akakaa Yusufu mia
H3427 H3130 H1931 H4714 H3130 H0001 H2421 H3130 H3967

וְעֶשֶׂר׃ שָׁנִֽים
akamruka–kumi miaka
H6235 H8141

Yusufu akakaa Misri, pamoja na familia ya baba yake. Akaishi miaka mia moja na kumi.

23 וַיַּ֤רְא יוֹסֵף֙ לְאֶפְרַ֔יִם בְּנֵ֥י שִׁלֵּשִׁ֖ים גַּם־ בְּנֵ֣י מָכִ֑יר יֻלְּד֖וּ מְנַשֶּׁ֥ה בֶן־
akaona Yusufu kwa Eframu watoto wa–tatu na watoto Makiri mwana
H7200 H3130 H0669 H8029 H1571 H4353 H4519 H3205

יוֹסֵֽף׃ בִּרְכֵּ֥י עַל־
juu–ya kufa Manashe
H3130 H1290

Yusufu akawaona wana wa Efraimu hata kizazi cha tatu. Pia aliwaona wana wa Makiri mwana wa Manase, waliowekwa katika magoti ya Yusufu.

24 וַיֹּ֤אמֶר יוֹסֵף֙ אֶל־ אֶחָ֣יו אָנֹכִ֔י מֵ֖ת וֵאלֹהִ֑ים פָּקֹ֤ד יִפְקֹד֙
akamwita Yusufu kwa ndugu–zake mimi kufa akamruka–Mungu itakufa–kuwa itakufa
H0559 H3130 H0413 H0251 H0595 H4191 H0430

אֶתְכֶ֔ם וְהֶעֱלָ֥ה מִן־ הַזֹּ֖את הָאָ֑רֶץ אֶל־ אֲשֶׁ֣ר נִשְׁבַּ֔ע
wanzo akamruka–itakuletra kutoka hii ardhi kwa ambaya aliomwita
H0853 H5927 H2088 H2063 H0776 H0413 H0776 H0834 H7650

לְאַבְרָהָ֥ם לְיִצְחָ֖ק וּלְיַעֲקֹֽב׃
Abrahamu Isaka Yakobo
H0085 H3327 H3290

Yusufu akawambia ndugu zake, “Ninakaribia kufa; lakini kwa hakika Mungu atawajilia na kuwaongoza kutoka katika nchi hii na kuwapeleka katika nch aliyoapa kumpa Ibrahimu, kwa Isaka na kwa Yakobo.”

25 וַיַּשְׁבַּ֤ע יוֹסֵף֙ אֶת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֕ר פָּקֹ֥ד יִפְקֹ֛ד אֱלֹהִ֖ים אֶתְכֶ֑ם
akamta Yusufu akamruka watoto Israeli kusema kufa itakufa Mungu wanzo
H7650 H3130 H0853 H1121 H3478 H0559 H6485 H6485 H0430 H0853

מִזֶּֽה׃ עַצְמֹתַ֖י מִפֻּ֥פָה אֶת־ וְהַעֲלִתֶ֛ם
kutoka–huku mifupa–yangu akamruka akamruka–itakuletra
H2088 H6106 H0853 H5927

Kisha Yusufu akawaapisha watu wa Israeli kwa kiapo. Akasema, “Bila shaka Mungu atawajilia. Wakati huo mtachukuwa mifupa yangu kutoka hapa.”

26 וַיָּ֥מָת יוֹסֵ֖ף מֵאָ֣ה שָׁנִ֑ים וַיַּחַנְטוּ֙ אֹת֔וֹ וַיִּישֶׂם֙
akakufa Yusufu mwana mia akamruka–kumi akamtoa–kwa–heri yeye akamweka
H4191 H3130 H1121 H3967 H6235 H8141 H0853 H3455

בָּאָר֔וֹן בְּמִצְרָֽיִם׃
sanduku Misri
H0727 H4714

Hivyo Yusufu akafa, mwenye miaka 110. Wakampaka dawa na akawekwa katika jeneza huko Misri.

Exodus

Chapter 1

אִישׁ	יַעֲקֹב	אֵת	מִצְרַיְמָה	הַבָּאִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	שְׁמוֹת	וְאֵלֶּה	1
kila–mtu	Yakobo	pamoja–na	Misri	waliokuja	wa–Israeli	ya–wana	majina	Na–haya	
H0376	H3290	H0854	H4714	H0935	H3478		H8034	H0428	

בָּאוּ׃	וּבֵיתוֹ
walikuja	na–nyumba–yake
H0935	

Haya ndiyo majina ya wana wa Israeli waliokuja Misri pamoja na Yakobo kila moja na familia yake:

וִיהוּדָה׃	לֵוִי	שִׁמְעוֹן	רְאוּבֵן	2
na–Yuda	Lawi	Simeoni	Reubeni	
H3063	H3878	H8095	H7205	

Rubeni, Simioni, Lawi, na Yuda,

וּבִנְיָמִן׃	זְבוּלֻן	יִשָּׂשכָר	3
na–Benyamini	Zebuluni	Isakari	
H1144	H2074	H3485	

Isakari, Zebuluni, na Benjamini,

וְאָשֵׁר׃	גָּד	וְנַפְתָּלִי	דָּן	4
na–Asheri	Gadi	na–Naftali	Dani	
H0836	H1410	H5321	H1835	

Dani, Naftali, Gadi, na Asheri.

הָיָה	וְיוֹסֵף	נֶפֶשׁ	שִׁבְעִים	יַעֲקֹב	יֶרֶךְ־	יֹצְאֵי	נֶפֶשׁ	כָּל־	וַיְהִי	5
alikuwa	na–Yosefu	nafsi	sabini	Yakobo	kiuno–cha–	waliotoka	nafsi	kila–	Na–ikawa	
H1961	H3130	H5315	H7657	H3290	H3409	H3318	H5315	H3605	H1961	

בְּמִצְרָיִם׃
katika–Misri
H4714

Jumla ya watu wa ukoo wa Yakobo walikuwa sabini. Yusufu alikuwa Misri tayari.

הַהוּא׃	הַדּוֹר	וְכֹל	אֶחָיו	וְכָל־	יוֹסֵף	וַיָּמָת	6
hicho	kizazi	na–kila	ndugu–zake	na–kila–	Yosefu	Na–akafa	
H1931	H1755	H3605	H0251	H3605	H3130	H4191	

Ndipo Yusufu, pamoja na kaka zake wote, na kizazi chote wakafa.

7 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ
Na-wana wa-Israeli walizaa na-wakaongezeka na-wakawa-wengi na-wakawa-wenye-nguvu
H3478 H6509 H8317 H3478

בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃ פ
sana sana na-ikajaa nchi wao P
H3966 H3966 H4390 H0776 H0853

Waisraeli walifanikiwa sana, wakaongezeka sana idadi yao, na wakawa na nguvu maana nchi ilijazwa na wao.

8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף׃
Na-akasimama mfalme- mpya juu-ya- Misri ambaye hakumjua hakumjua yule- Yosefu
H4428 H2319 H5921 H4714 H834 H3045 H3808 H853 H3130

Wakati huu sasa mfalme mpya asiyemjua Yusufu aliinuka katika Misri.

9 וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃
Na-akasema kwa- watu wake Tazama watu wa-Israeli wengi na wenye nguvu kuliko sisi
H0559 H0413 H5971 H2009 H5971 H3478 H7227 H6099 H4480 H1992

Akawaambia watu wake, “Tazama, hawa Waisraeli ni wengi na wenye nguvu kuliko sisi.

10 הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה
Njooni tuwe-wajanja kwao wasije- wakaongezeka na-itakuwa wakati- itatokea vita
H3051 H2449 H3820 H6435 H7235 H1961 H3588 H7122 H4421

וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ׃
na-wataungana pia- wao na- adui-zetu na-wakapigana- na-sisi na-wakapanda kutoka- nchi
H3254 H1571 H1931 H5921 H8130 H3898 H1961 H5927 H4480 H776

Njooni na tukae nao kwa akili, ama sivyo wataendelea kuongezeka na kama vita ikiibuka, wataungana na adui zetu, watapigana nasi, na kisha wataondoka.”

11 וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם
Na-wakaweka juu-yao wakuu wa-kazi-ya-kulazimishwa ili kuwatesa kwa-mizigo-yao
H8269 H5921 H8269 H4522 H4616 H6031 H5450

וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת־יעני וְאֶת־פִּתֹם וְרַעַמְסֵס׃
na-wakajenga miji ya-hazina kwa-Farao yaani- Pitomu na- Ramsesi
H1129 H4543 H6547 H853 H6619 H853 H7486

Hivyo wakawekea walinzi ambao waliwatesa kwa kuwatumikisha kazi ngumu. Waisraeli walijenga maghala ya miji kwa ajili ya Farao: Pishoni na Ramsei.

12 וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ
Na-kadiri walivyowatesa wao ndivyo walivyoongezeka na-ndivyo walivyoenea
H6555 H3651 H853 H3651 H3966 H6555

וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
na-wakachukia kwa-sababu-ya wana wa-Israeli
H6973 H6440 H1121 H3478

Lakini kadiri Wamisri walivyowatesa, ndivyo Waisraeli waliendelea kuongezeka na kusambaa. Hivyo Wamisri wakaanza kuwaogopa Waisraeli.

13 וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ׃
Na–wakawafanyisha–kazi Wamisri wale– wana wa–Israeli kwa–ukatili
H5647 H4713 H0853 H1121 H3478 H6531

Wamisri waliwafanya Waisraeli wafanye kazi kwa nguvu nyingi.

14 וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים
Na–wakaifanya–chungu ile– maisha–yao kwa–kazi ngumu kwa–udongo na–kwa–matofali
H4843 H0853 H2416 H5656 H7186 H2563 H3843

וְכָל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃
na–kwa–kila– kazi–yao ambayo– walifanya kwayo kwa–ukatili
H3605 H5656 H0834 H5647 H1992 H6531

Waliyafanya maisha yao kuwa machungu kwa kuwafanyisha kazi ngumu kwa vinu na matofali na kwa kila aina ya kazi za shambani. Kazi zao zote zilikuwa ngumu.

15 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת הָעִבְרִיֹּת אֲשֶׁר שֵׁם הָאַחַת
Na–akasema mfalme wa–Misri kwa–wakunga wa–Waebrania ambao jina la–mmoja
H0559 H4428 H4714 H3205 H5680 H0834 H8034 H0259

שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה׃
Shifra na–jina la–pili Pua
H8236 H8034 H8145 H6326

Kisha mfalme wa Misri akawaambia wakunga wa Kiebrania; mmoja wao aliitwa jina lake Shifra, na mwingine aliitwa Puha.

16 וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת וְרָאִיתֶן עַל־הָאָבְנָיִם
Na–akasema mnapozalisha wale– wanawake–Waebrania na–mkaona juu–ya– viti–vya–kuzalia
H0559 H3205 H0853 H5680 H7200 H5921 H0070

אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִיא וָחָיָה׃
ikiwa– mwana yeye mwueni yeye binti ya na–ikiwa– binti yeye aishi
H0518 H1121 H1931 H4191 H0853 H1323 H1931 H0518 H2425

Akasema, “Wakati mnapowasaidia wanawake wa Kiebrania wanapojifungua, chunguzeni wanapozaa. Ikiwa ni mtoto wa kiume, basi muueni; bali ikiwa ni mtoto wa kike, basi mwacheni aishi.”

17 וַתִּירֶאןָ הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
Lakini–wakaogopa Mungu yule– wakunga wakawafanyisha– kama alivyosema
H3372 H0430 H0853 H3205 H3808 H6213 H3588 H1696

אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים׃
kwao mfalme wa–Misri na–wakawacha wale– watoto–wa–kiume
H0413 H4428 H4714 H2421 H0853 H3206

Lakini wale Wakunga walimwogopa Mungu na hawakufanya kama mfalme wa Misri alivyowaagiza; badala yake waliwaacha watoto wa kiume waishi.

18 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מַדּוּעַ עֲשִׂיתֶן
Na–akawaita mfalme– wa–Misri wakunga na–akasema kwao Kwa–nini mmefanya
H7121 H4428 H4714 H3205 H0559 H3588 H4069 H6213

הַדָּבָר הַזֶּה וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים׃
jambo hili na–mkawaacha wale– watoto–wa–kiume
H1697 H2088 H2421 H0853 H3206

Mfalme wa Misri akawaita Wakunga na kuwaambia, “Kwanini mmefanya haya, na kuwaacha watoto wa kiume wakaishi?”

19 וַתֹּאמֶרְן הַמְיַלְּדֹת
Na–wakasema wakunga
H0559 H3205

אֶל־ פַּרְעֹה כִּי לָא כַּנָּשִׁים הַמִּצְרִיֹת
kwa– Farao Kwa–sababu si kama–wanawake wa–Misri
H0413 H6547 H3808 H0802 H4713

כִּי־ הֶעִבְרִיֹת נָשִׁים כִּי־ תָבֹוא אֲלֵהֶן הַמְיַלֶּדֶת
kwa–sababu– wanawake–Waebrania kwa–sababu– wenye–nguvu wao kabla hajafika kwao mkunga
H5680 H2422 H2007 H2962 H0935 H0413 H3205

וְיָלָדוּ׃
na–wameshazaa
H3205

Wale Wakunga wakamjibu Farao, “Hawa wanawake wa Kiebrania siyo kama wanawake wa Kimisri. Hawa wana nguvu na jasiri sana maana wao humaliza kuzaa kabla hata mkunga hajafika.”

20 וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים לַמְיַלְּדֹת וַיִּרֶב הָעָם וַיַּעַצְמוּ
Na–akawatendea–mema Mungu wakunga na–wakaongezeka watu na–wakawa–wenye–nguvu
H3190 H0430 H3205 H5921 H6213

מְאֹד׃
sana
H3966

Mungu aliwalinda hawa Wakunga. Watu waliongezeka kwa idadi na kuwa na nguvu sana.

21 וַיְהִי כִּי־ יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת אֶת־ הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם
Na–ikawa kwa–sababu– waliogopa wakunga yule– Mungu na–akawafanyia kwao
H1961 H3372 H3205 H0853 H0430 H6213

בָּתִּים׃
nyumba

Kwa sababu wale Wakunga walimwogopa Mungu, aliwapa familia.

22 וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל־ עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־ הַיֶּלֹוד הַיְאֹרָה
Na–akaamuru Farao kwa–kila– watu–wake akisema Kila– atakayezaliwa mtoni
H6680 H6547 H3605 H5971 H0559 H3605 H3209 H2975

תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל־ הַבַּת תְּחַיּוּן׃ ס
mtupeni na–kila– binti mwacheni–aishi S
H7993 H3605 H1323 H2421

Farao akawaagiza watu wote, “Lazima mmutupe kila mtoto wa kiume anayezaliwa katika mto, lakini kila mtoto wa kike wamwache aishi.”

Chapter 2

1 וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת־ בַּת־ לֵוִי׃
Na–akaenda mtu kutoka–nyumba ya–Lawi na–akachukua binti– ya–Lawi
H3212 H0376 H4940 H3947 H0853 H1323 H3878

Sasa mwanamme wa kabila la Lawi alimuoa mwanamke Mlawi.

2

טֹוב	כִּי־	אֹתֹו	וַתָּרևא	בֵּן	וַתֵּלֶד	הָאִשָּׁה	וַתָּהַר
mzuri	kwamba–	yeye	na–akamwona	mwana	na–akazaa	mwanamke	Na–akapata–mimba
		H0853	H7200		H3205	H0802	H2029

יְרָחִֽים׃	שְׁלֹשָׁה	וַתִּצְפְּנֵהוּ	הֽוּא
mitatu	miezi	na–akamficha	yeye
H3391	H7969	H6845	H1931

Yule mwanamke akapata mimba na kuzaa mtoto wa kiume. Alipoona ya kuwa alikuwa mtoto mwenye afaya, alimficha kwa miezi mitatu.

3

גֹּמֶא	תֵּבַת	לֹו	וַתָּשֶׂם־	הַצְּפִינֹו	עֹוד	יְכָלָה	וְלֹא־
la–mafunjo	sanduku	kwake	na–akachukua–	kumficha	zaidi	tena	Na–hakuweza
H1573	H8392		H3947	H6845	H5750	H3201	H3808

וַתָּשֶׂם	הַיֶּלֶד	אֶת־	בָּהּ	וַתָּשֶׂם	וּבַזָּפֶת	בַּחֵמָר	וַתַּחְמְרָה
na–akaliweka	mtoto		ndani–yake	na–akamweka	na–kwa–ubani	kwa–lami	na–akalipaka
	H3206	H0853			H2203	H2564	

הַיְאֹֽר׃	שְׂפַת	עַל־	בַּסּוּף
wa–mto	ukingo	kando–ya–	katika–manyasi
H2975	H8193		H5488

Lakini alipokuwa hawezi kuendelea kumficha tena, alichukua kikapu cha manyasi akakipaka sifa na lami. Akamtia mtoto ndani yake na kukiweka juu ya maji katika majani kando ya mto.

4

לֹו׃	יֵעָשֶׂה	מַה־	לְדַעָּה	מֵרָחֹק	אֲחֹתֹו	וַתִּתַּצַּב	
kwake	kitafanywa	nini–	kujua	kwa–mbali	dada–yake	Na–akasimama	
		H4100	H3045	H7350	H0269	H3320	

Dada yake akasimama kwa mbali ili ajue yatakayompata.

5

הִלְכֹּת	וְנַעֲרֹתֶיהָ	הַיְאֹר	עַל־	לִרְחֹץ	פַּרְעֹה	בַּת־	וַתֵּרֶד	
wakitembea	na–wajakazi–wake	mto	katika–	kuoga	ya–Farao	binti–	Na–akashuka	
H1980	H5291	H2975		H7364	H6547	H1323	H3381	

וַתִּשְׁלַח	הַסּוּף	בְּתֹוךְ	הַתֵּבָה	אֶת־	וַתֵּרֶא	הַיְאֹר	יַד	עַל־
na–akatuma	manyasi	katikati–ya–	sanduku		na–akaona	wa–mto	ukingo	kando–ya–
H7971	H5488	H8432	H8392	H0853	H7200	H2975	H3027	

וַתִּקָּחֶהָ	אֲמָתָהּ	אֶת־
na–akalichukua	mjakazi–wake	
H3947	H0519	H0853

Binti Farao akashuka kuoga mtoni wakati vijakazi wake wakitembea kando ya mto. Naye akaona kile kikapu katika majani na akamtuma kijakazi wake kwenda kukileta.

6

וַתַּחְמֹל	בֹּכָה	נַעַר	וַתְּנַהּ־	הַיֶּלֶד	אֶת־	וַתִּרְאֶהוּ	וַתִּפְתַּח	
na–akamhurumia	akilia	mvulana	na–tazama–	mtoto		na–akamwona	Na–akafungua	
H2550	H1058	H5288	H2009	H3206	H0853	H7200		

זֶה׃	הָעִבְרִים	מִיַּלְדֵי	וַתֹּאמֶר	עָלָיו
huyu	wa–Waebrania	kutoka–watoto	na–akasema	juu–yake
H2088	H5680	H3206	H0559	

Alipokifungua, aliomwona mtoto. Tazama, mtoto alikuwa analia. Alimhurumia na kusema, “Bila shaka huyu ni mmoja wapo wa watoto wa Waebrania.”

7

אִשָּׁה לָךְ וְקָרָאתִי הַאֵלֵךְ פַּרְעֹה בַּת־ אֶל־ אֶחָתוֹ וַתֹּאמֶר
mwanamke kwako na-nikamwite Je-niende ya-Farao binti- kwa- dada-yake Na-akasema
H0802 H7121 H3212 H6547 H1323 H0413 H0269 H0559

הַיָּלֶד׃ אֶת־ לָךְ וְתֵינֶק הָעִבְרִיֹּת מִן מֵינֶקֶת
mtoto H3206 H0853 kwako na-akumnyonyeshe Waebrania kutoka mwenye-kunyonyesha
H3243 H5680 H3243

Basi dada wa yule mtoto akamwambia binti Farao, “Je naweza kwenda kukutafutia mwanamke wa Kiebrania aje akulele mtoto kwa ajili yako?”

8

אֶת־ וַתִּקְרָא הָעַלְמָה וַתֵּלֶךְ לֵכִי פַּרְעֹה בַּת־ לָהּ וַתֹּאמֶר־
H0853 na-akamwita msichana na-akaenda Nenda ya-Farao binti- yeye Na-akamwambia-
H7121 H5959 H3212 H3212 H6547 H1323 H0559

הַיָּלֶד׃ אֵם
wa-mtoto mama
H3206 H0517

Binti Farao akamwambia, “Nenda.” Hivyo yule binti akaenda na kumwita mama yake yule mtoto.

9

וְהֵינִקֵהוּ הַזֶּה הַיֶּלֶד אֶת־ הֵילִיכִי פַּרְעֹה בַּת־ לָהּ וַתֹּאמֶר
na-umnyonyeshe huyu mtoto H0853 Mchukue ya-Farao binti- yeye Na-akamwambia
H3243 H2088 H3206 H3212 H6547 H1323 H0559

הַיֶּלֶד הָאִשָּׁה וַתִּקַּח שִׂכְרֵךְ אֶת־ אֶתֶּן וָאֵנִי לִי
mtoto mwanamke na-akamchukua ujira-wako H0853 nitakupa na-mimi kwangu
H3206 H0802 H3947 H7939 H5414 H0589

וַתְּנִיקֵהוּ׃
na-akamnyonyesha
H5134

Binti Farao akamwambia mama yake yule mtoto, “Mchukue mtoto huyu ukaninyonyeshee, nami nitakupa posho.” Hivyo yule mwanamke akamchukua mtoto na kumnyonyesha.

10

לְבֶן כַּמָּה־ לָהּ וַיְהִי־ פַּרְעֹה לְבַת־ וַתְּבִאֵהוּ הַיֶּלֶד וַיִּגְדַּל
kama-mwana kwake na-akawa- ya-Farao kwa-binti- na-akamleta mtoto Na-akakua
H1961 H6547 H1323 H0935 H3206 H1431

מְשִׁיתֻהוּ׃ הַמָּיִם מִן־ כִּי וַתֹּאמֶר מֹשֶׁה שְׁמוֹ וַתִּקְרָא
nilimtoa maji kutoka- kwa-sababu na-akasema Musa jina-lake na-akamwita
H4871 H4325 H0559 H4872 H8034 H7121

Mtoto alipokuwa mkubwa, akamleta kwa binti Farao, na akawa mtoto wake. Akamwita jina lake Musa akisema, “Kwa sababu nilimtoa katika maji.”

11

וַיַּרְא אֶחָיו אֶל־ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיִּגְדַּל הָהֵם בַּיָּמִים וַיְהִי
na-akaona ndugu-zake kwa- na-akatoka Musa na-akakua hizo katika-siku Na-ikawa
H7200 H0251 H0413 H3318 H4872 H1431 H1992 H3117 H1961

מֵאֶחָיו׃ עִבְרִי אִישׁ־ מַכֶּה אִישׁ מִצְרִי אִישׁ וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם
kutoka-ndugu-zake Mwebrania mtu- akimpiga Mmisri mtu na-akaona mizigo-yao
H0251 H5680 H0376 H5221 H4713 H0376 H7200 H5450

Musa alipokuwa mtu mzima, alienda kwa watu wake na kuona kazi ngumu walizokuwa wanafanya. Alimuona Mmisri akimpiga Mwebrania, mmoja wa watu wa jamii yake.

12

אֶת־	וַיַּךְ	אִישׁ	אֵין	כִּי	וַיַּרְא	וְכֹה	כֹּה	וַיָּךְ
𐤀	na-akampiga	mtu	hakuna	kwamba	na-akaona	na-huku	huku	Na-akatazama
H0853	H5221	H0376	H0369		H7200	H3541	H3541	H6437

בַּחוֹל׃	וַיִּטְמְנֵהוּ	הַמִּצְרִי
katika-mchanga	na-akamficha	Mmisri
H2344	H2934	H4713

Aliangalia huku na kule, na alipoona ya kuwa hakuna mtu, alimuua yule mmisri na kuuficha mwili wake katika mchanga.

13

וַיֹּאמֶר	נִצִּים	עִבְרִים	אֲנָשִׁים	שְׁנֵי־	וְהִנֵּה	הַשֵּׁנִי	בַּיּוֹם	וַיֵּצֵא
na-akasema	wakigombana	Waebrania	watu	wawili-	na-tazama	ya-pili	siku	Na-akatoka
H0559		H5680	H0376	H8147	H2009	H8145	H3117	H3318

רֵעֶךָ׃	תַּכֶּה	לָמָּה	לָרָשָׁע
mwenzako	unampiga	kwa-nini	kwa-mwovu
H7453	H5221	H4100	H7563

Alienda tena siku iliyofuata, na tazama, Waebrania wawili walikuwa wanapigana. Alimwambia yule aliyekuwa na makosa, “Kwa nini unampigia mwenzako?”

14

הֲלְהָרְגֵנִי	עָלֵינוּ	וְשֹׁפֵט	שָׂר	לְאִישׁ	שָׂמְךָ	מִי	וַיֹּאמֶר
Je-kuniua	juu-yetu	na-mwamuzi	mkuu	kuwa-mtu	aliyekuweka	ni-nani	Na-akasema
H2026		H8199	H8269	H0376		H4310	H0559

אָכֵן	וַיֹּאמַר	מֹשֶׁה	וַיִּירָא	הַמִּצְרִי	אֶת־	הָרַגְתָּ	כַּאֲשֶׁר	אֹמֵר	אַתָּה
hakika	na-akasema	Musa	na-akaogopa	Mmisri	𐤀	ulivyomwua	kama	unasema	wewe
H0403	H0559	H4872	H3372	H4713	H0853	H2026		H0559	

הַדָּבָר׃	נוֹדַע
jambo	imejulikana
H1697	H3045

Lakini yule mtu alisema, “Ni nani aliyekuweka wewe kuwa kiongozi na mwamuzi juu yetu? Unataka kuniua na mimi kama ulivyomuua yule mmisri?” Ndipo Musa akaogopa na kusema, “Hakika niliyoyafanya yamejulikana.”

15

וַיִּבְרַח	מֹשֶׁה	אֶת־	לַהֲרֹג	וַיְבַקֵּשׁ	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	פַּרְעֹה	וַיִּשְׁמַע
na-akakimbia	Musa	𐤀	kumwua	na-akatafuta	hili	jambo	𐤀	Farao	Na-akasikia
H1272	H4872	H0853	H2026	H1245	H2088	H1697	H0853	H6547	H8085

עַל־	וַיֵּשֶׁב	מִדְיָן	בְּאֶרֶץ־	וַיֵּשֶׁב	פַּרְעֹה	מִפְּנֵי	מֹשֶׁה
kando-ya-	na-akakaa	ya-Midiani	katika-nchi-	na-akakaa	Farao	kutoka-mbele-ya	Musa
	H3427	H4080	H0776	H3427	H6547	H6440	H4872

הַבְּאֵר׃
kisima
H0875

Farao aliposikia habari hizi, alijaribu kumuua Musa. Lakini Musa alikimbia na kwenda kuishi katika nchi ya Wamidiani. Kule alikaa chini kando ya mto.

16

אֶת־	וַתְּמַלֵּאנָה	וַתְּדַלֶּינָה	וַתָּבֹאנָה	בְּנוֹת	שֶׁבַע	מִדְיָן	וּלְכֹהֵן
𐤀	na-wakajaza	na-wakateka	na-wakaja	binti	saba	wa-Midiani	Na-kwa-kuhani
H0853	H4390	H1802	H0935	H1323	H7651	H4080	H3548

אֲבִיהֶן׃	צֹאן	לְהַשְׁקוֹת	הָרָהֳטִים
wa-baba-yao	kondoo	kuwanywesha	mabirika
H0001	H6629	H8248	

Wakati huo kuhani wa Midiani alikuwa na mabinti saba. Walikuja mtoni kuchota maji na kujaza vyombo vyao ili wawanyweshe mifuko ya baba yao.

17

וַיָּבֹאוּ	הָרֹעִים	וַיִּגְרְשׁוּם	וַיָּקָם	מֹשֶׁה	וַיּוֹשִׁעָן
Na–wakaja	wachungaji	na–wakawafukuza	na–akasimama	Musa	na–akawaokoa
H0935		H1644		H4872	H3467

וַיַּשְׁקְ	אֶת־	צֹאנָם׃
na–akawanywesha		kondoo–zao
H8248	H0853	H6629

Wachungaji walikuja na kutaka kuwafukuza, lakini Musa alienda kuwasaidia. Kisha akawanywesha mifugo wao.

18

וַתָּבֹאנָה	אֶל־	רְעוּאֵל	אֲבִיהֶן	וַיֹּאמֶר	מַדּוּעַ	מְהַרְתֶּן	בֹּא	הַיּוֹם׃
Na–wakarudi	kwa–	Reueli	baba–yao	na–akasema	kwa–nini	mmeharakisha	kuja	leo
H0935	H0413	H7467	H0001	H0559	H4069		H0935	H3117

Wale mabinti walipoenda kwa Reueli baba yao, aliwauliza, “Kwa nini mmerudi nyumbani mapema hivi leo?”

19

וַתֹּאמַרְן	אִישׁ	מִצְרִי	הִצִּילָנוּ	מִיַּד	הָרֹעִים	וְגַם־	דָּלֹה
Na–wakasema	mtu	Mmisri	alituokoa	kutoka–mkono	wa–wachungaji	na–pia–	kuteka
H0559	H0376	H4713	H5337	H3027		H1571	H1802

דָּלָה	לָּנוּ	וַיַּשְׁקְ	אֶת־	הַצֹּאן׃
aliteka	kwetu	na–akawanywesha		kondoo
H1802		H8248	H0853	H6629

Wakamwambia, “Mmisri mmoja alituokoa dhidi ya wachungaji. Pia alichota maji na kuwanywesha mifugo wetu.”

20

הָאִישׁ	אֶת־	עֲזַבְתֶּן	זֶה	לָמָּה	וְאַיּוֹ	בִּנֹתָיו	אֶל־	וַיֹּאמֶר
mtu		mlimwacha	huyu	kwa–nini	na–yuko–wapi	binti–zake	kwa–	Na–akasema
H0376	H0853		H2088	H4100	H0346	H1323	H0413	H0559

לֶחֶם׃	וְיֹאכַל	לוֹ	קִרְאֶן
chakula	na–ale	yeye	mwiteni
H3899	H0398		H7121

Kisha akawauliza binti zake, “Yu wapi sasa? Kwa nini mlimwacha? Mwiteni ili apate kula chakula pamoja nasi.”

21

בִּתּוֹ	צִפֹּרָה	אֶת־	וַיִּתֶּן	הָאִישׁ	אֶת־	לָשֶׁבֶת	מֹשֶׁה	וַיּוֹאֶל
binti–yake	Sipora		na–akampa	mtu	pamoja–na–	kukaa	Musa	Na–akakubali
H1323	H6855	H0853	H5414	H0376	H0854	H3427	H4872	H2974

לְמֹשֶׁה׃
kwa–Musa
H4872

Musa akakubali kukaa na yule mtu ambaye pia alimpa binti yake Zipora ili amuoe.

22

גֵּר	אָמַר	כִּי	גֵּרְשֹׁם	שְׁמוֹ	אֶת־	וַיִּקְרָא	בֵּן	וַתֵּלֶד	
mgeni	alisema	kwa–sababu	Gershomu	jina–lake		na–akamwita	mwana	Na–akazaa	
H1616	H0559		H1647	H8034	H0853	H7121		H3205	

פ ¶	נָכְרִיָּה׃	בְּאֶרֶץ	הָיִיתִי	
	ya–kigeni	katika–nchi	nimekuwa	
	H5237	H0776	H1961	

Alizaa mtoto wa kiume, na Musa akamwita jina lake Geshomu; akisema; “Nimekuwa mkazi katika nchi ya ugeni.”

בְּנֵי־	וַיֵּאָנְחוּ	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ	וַיָּמָת	הָהֵם	הָרַבִּים	בַּיָּמִים	וַיְהִי׃	23
wana–	na–wakalia	wa–Misri	mfalme	na–akafa	hizo	nyingi	katika–siku	Na–ikawa	
	H0584	H4714	H4428	H4191	H1992		H3117	H1961	

הָאֱלֹהִים	אֶל־	שַׁוְעָתָם	וַתַּעַל	וַיִּזְעָקוּ	הָעֲבֹדָה	מִן־	יִשְׂרָאֵל	
Mungu	kwa–	kilio–chao	na–ikapanda	na–wakapiga–kelele	kazi	kutoka–	wa–Israeli	
H0430	H0413	H7775	H5927	H2199	H5656		H3478	

הָעֲבֹדָה׃	מִן־
kazi	kutoka–
H5656	

Muda mrefu baadaye, mfalme wa Misri akafa. Waisraeli walilalamika kwa sababu ya kazi za utumwa. Walilia kutafuta msaada, na maombi yao yakamfikia Mungu kwa sababu ya mateso yao.

אֶת־	בְּרִיתוֹ	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיִּזְכֹּר	נַאֲקָתָם	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיִּשְׁמַע	24
na–	agano–lake	□	Mungu	na–akakumbuka	kulia–kwao	□	Mungu	Na–akasikia	
H0854	H1285	H0853	H0430	H2142	H5009	H0853	H0430	H8085	

יַעֲקֹב׃	וְאֶת־	יִצְחָק	אֶת־	אַבְרָהָם
Yakobo	na–	Isaka	na–	Ibrahimu
H3290	H0854	H3327	H0854	H0085

Mungu aliposikia malalamiko yao, Mungu alikumbuka agano lake na Abrahamu, na Isaka, na Yakobo.

ס	אֱלֹהִים׃	וַיֵּדַע	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיַּרְא	25
§	Mungu	na–akajua	wa–Israeli	wana	□	Mungu	Na–akaona	
	H0430	H3045	H3478		H0853	H0430	H7200	

Mungu aliwaona Waisraeli na akaielewa hali yao.

Chapter 3

מִדְיָן	כֹּהֵן	חֹתְנוֹ	יִתְרוֹ	צֹאן	אֶת־	רֹעֶה	הָיָה	וּמֹשֶׁה	1
wa–Midiani	kuhani	mkwe–wake	wa–Yethro	kondoo	–	akichunga	alikuwa	na–Musa	
H4080	H3548		H3503	H6629	H0853		H1961	H4872	

הָאֱלֹהִים	הַר	אֶל־	וַיָּבֹא	הַמִּדְבָּר	אַחַר	הַצֹּאן	אֶת־	וַיִּנְהַג
wa–Mungu	mlima	hadi–	na–akaja	jangwa	nyuma–ya	kondoo	–	na–akawaongoza
H0430	H2022	H0413	H0935			H6629	H0853	

חֹרֵבָה׃
Horebu
H2722

Wakati huu Musa aliendelea kuchunga mifugo ya Yethro baba mkwe wake, kuhani wa Midiani. Musa alilionga kundi la mifugo kuelekea upande wa mbali wa jangwa mpaka kufika Horebu, mlima wa Mungu.

מִתּוֹךְ	אֵשׁ	בְּלַבַּת־	אֵלָיו	יְהוָה	מַלְאַךְ	וַיֵּרָא		2
kutoka–katikati–ya	moto	katika–mwali–wa–	kwake	wa–Yahwe	malaika	na–akaonekana		
H8432	H0784	H3827	H0413	H3068	H4397	H7200		

אֵינֶנּוּ	וְהַסְּנֶה	בָּאֵשׁ	בֹּעֵר	הַסְּנֶה	וְהִנֵּה	וַיַּרְא	הַסְּנֶה
hakikuteketezwa	na–kichaka	kwa–moto	kinawaka	kichaka	na–tazama	na–akaangalia	kichaka
H0369	H5572	H0784		H5572	H2009	H7200	H5572

אֻכָּל׃
kuteketezwa
H0398

Akiwa pale malaika wa Yahwe akamtokea kama mwali wa moto katika kichaka. Musa aliangalia, na tazama, kichaka kiliwaka moto lakini hakikuteketea.

3

מַדּוּעַ	הַזֶּה	הַגָּדֹל	הַמַּרְאֶה	אֶת־	וְאֶרְאֶה	נָּא	אָסֻרָה־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
kwa–nini	hili	kubwa	jambo	–	na–nione	sasa	nigeuke–	Musa	na–akasema
H4069	H2088		H4758	H0853	H7200	H4994	H5493	H4872	H0559

הַסְּנֶה׃	יִבְעַר	לֹא־
kichaka	haliwaki	haikuwaka
H5572		H3808

Musa akasema, “Nitageuka ili nione kitaku hiki cha ajabu, kwa nini kichaka hakiteketei.”

4

אֱלֹהִים	אֵלָיו	וַיִּקְרָא	לִרְאוֹת	סָר	כִּי	יְהוָה	וַיַּרְא
Mungu	kwake	na–akamwita	kuangalia	aligeuka	kwamba	Yahwe	na–akaona
H0430	H0413	H7121	H7200	H5493		H3068	H7200

הִנֵּנִי׃	וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	הַסְּנֶה	מִתּוֹךְ
hapa–niko	na–akasema	Musa	Musa	na–akasema	kichaka	kutoka–katikati–ya
H2009	H0559	H4872	H4872	H0559	H5572	H8432

Yahwe alipoona ya kuwa amegeuka upande ili aone, Mungu alimwita kutoka katika kile kichaka na kusema, “Musa, Musa.” Musa akasema, “Mimi hapa.”

5

רַגְלֶיךָ	מֵעַל	נְעָלֶיךָ	שַׁל־	הֲלֹם	תִּקְרַב	אַל־	וַיֹּאמֶר	
miguu–yako	kutoka–juu–ya	viatu–vyako	vua–	hapa	usikaribie	usikaribie–	na–akasema	
H7272		H5275	H5394	H1988	H7126	H0408	H0559	

הוּא׃	קֹדֶשׁ	אַדְמַת־	עָלָיו	עוֹמֵד	אַתָּה	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	כִּי
ni	takatifu	ardhi–	juu–yake	unasimama	wewe	ambapo	mahali	kwa–sababu
H1931	H6944	H0127		H5975			H4725	

Mungu akasema, “Usinikaribie! Vua viatu katika miguu yako, kwa kuwa mahali uliposimama ni mahali palipowekwa wakfu kwa ajili yangu.”

6

יִצְחָק	אֱלֹהֵי	אַבְרָהָם	אֱלֹהֵי	אָבִיךָ	אֱלֹהֵי	אָנֹכִי	וַיֹּאמֶר	
wa–Isaka	Mungu	wa–Ibrahimu	Mungu	wa–baba–yako	Mungu	mimi	na–akasema	
H3327	H0430	H0085	H0430	H0001	H0430	H0595	H0559	

אֶל־	מֵהַבִּיט	יָרֵא	כִּי	פָּנָיו	מֹשֶׁה	וַיַּסְתֵּר	יַעֲקֹב	וֵאלֹהֵי
kwa–	kutazama	aliogopa	kwa–sababu	uso–wake	Musa	na–akaficha	wa–Yakobo	na–Mungu
H0413	H5027	H3372		H6440	H4872	H5641	H3290	H0430

הָאֱלֹהִים׃
Mungu
H0430

Aliongeza kusema, “Mimi ni Mungu wa baba yako, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo.” Kisha Musa akaufunika uso wake, kwa kuwa aliogopa kumwangalia Mungu.

7

בְּמִצְרָיִם	אֲשֶׁר	עַמִּי	עֳנִי	אֶת־	רָאֹיתִי	רָאֹה	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
Misri	ambao	ya–watu–wangu	mateso	–	nimeona	kuona	Yahwe	na–akasema	
H4714			H6040	H0853	H7200	H7200	H3068	H0559	

אֶת־	יָדַעְתִּי	כִּי	נֹגְשָׂיו	מִפְּנֵי	שָׁמַעְתִּי	צַעֲקָתָם	וְאֶת־	
–	najua	kwa–sababu	waonevu–wake	kwa–sababu–ya	nimesikia	kilio–chao	na–	
H0853	H3045		H5065	H6440	H8085	H6818	H0853	

מַכְאֹבָיו׃
maumivu–yake
H4341

Yahwe akasema, “Hakika nimeyaona mateso ya watu wangu walioko Misri. Nimesikia kelele zao kwa sababu ya mabwana wao, kwa kuwa nayajua mateso yao.

8

הַהִוא֣	הָאָ֑רֶץ	מִן־	וְלְהַעֲלֹתוֹ֙	מִצְרַ֔יִם	מִיַּ֖ד	וּלְהַצִּילוֹ֙	וְאֵֽד	
hiyo	nchi	kutoka–	na–kuwapandisha	wa–Misri	kutoka–mkono	kuwaokoa	na–nimeshuka	
H1931	H0776			H4713	H3027	H5337	H3381	

אֶל־	וּרְבָ֣שׁ	חָלָ֗ב	זָבַ֤ת	אֶ֙רֶץ֙	אֶל־	וּרְחָבָ֔ה	טוֹבָ֖ה	אֶ֣רֶץ	אֶל־
kwenda–	na–asali	maziwa	itiririkayo	nchi	kwenda–	na–pana	nzuri	nchi	kwenda–
H0413	H1706	H2461	H2100	H0776	H0413	H7342		H0776	H0413

וְהַיְבוּסִֽי׃	וְהַחִוִּ֥י	וְהַפְּרִזִּ֛י	וְהָאֱמֹרִ֧י	וְהַחִתִּ֣י	הַכְּנַעֲנִ֗י	מְקֹום֙	
na–Myebusi	na–Mhivi	na–Mperizi	na–Mwamori	na–Mhiti	pa–Mkanaani	mahali	
H2983	H2340	H6522	H0567	H2850		H4725	

Nimekuja chini kuwaokoa dhidi ya mamlaka ya Wamisri na kuwatoa katika nchi ile na kuwaleta katika nchi nzuri, pana, nchi ijaayo maziwa na asali; kwenye ukanda wa Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi.

9

אֶת־	רָאִ֖יתִי	וְגַם־	אֶלֻּ֑	בָּאָה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	צַעֲקַ֤ת	הִגָּה֙	וְעַתָּ֔ה
–	nimeona	na–pia–	kwangu	kimefika	wa–Israeli	cha–wana–	kilio	tazama	na–sasa
H0853	H7200	H1571	H0413	H0935	H3478		H6818	H2009	H6258

אֹתָֽם׃	לֹחֲצִ֖ים	מִצְרַ֥יִם	אֲשֶׁר	הַלַּ֥חַץ
wao	inawaonea	Misri	ambao	uonevu
H0853	H3905	H4713		H3906

Sasa kilio cha watu wa Israeli kimenifikia mimi. Zaidi sana, Mimi nimeyaona mateso ambayo Wamisri wanawatesa.

10

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עַמִּי	אֶת־	וְהוֹצֵא	פַּרְעֹה	אֶל־	וְאֶשְׁלָחֲךָ	לְכָה	וְעַתָּה
wa–Israeli	wana–	watu–wangu	–	na–utoe	Farao	kwa–	na–nitakutuma	njoo	na–sasa
H3478			H0853	H3318	H6547	H0413	H7971	H3212	H6258

מִמִּצְרָֽיִם׃
kutoka–Misri
H4714

Sasa basi, nitakutuma wewe kwa Farao ili upate kuwatoa watu wangu, wana wa Israeli, kutoka katika nchi ya Misri.”

11

פַּרְעֹה	אֶל־	אֵלֵךְ֙	כִּ֣י	אָנֹכִ֔י	מִי	הָאֱלֹהִ֑ים	אֶל־	מֹשֶׁה֙	וַיֹּ֣אמֶר
Farao	kwa–	niende	kwamba	mimi	ni–nani	Mungu	kwa–	Musa	na–akasema
H6547	H0413	H3212		H0595	H4310	H0430	H0413	H4872	H0559

מִמִּצְרָֽיִם׃	יִשְׂרָאֵ֖ל	בְּנֵ֥י	אֶת־	אוֹצִ֛יא	וְכִ֥י
kutoka–Misri	wa–Israeli	wana	–	niwatoe	na–kwamba
H4714	H3478		H0853	H3318	

Lakini Musa akamwambia Mungu, “Mimi ni nani hata niende kwa Farao na kuwatoa Waisraeli kutoka Misri?”

12

אָנֹכִ֔י	כִּ֥י	הָאֹות֙	לְךָ֔	וְזֶה־	עִמָּ֑ךְ	אֶֽהְיֶה	כִּי־	וַיֹּ֣אמֶר
mimi	kwamba	ishara	kwako	na–hii–	pamoja–nawe	nitakuwa	kwa–sababu–	na–akasema
H0595		H0226		H2088		H1961		H0559

עַל	הָאֱלֹהִ֔ים	אֶת־	תַּעַבְדוּן֙	מִמִּצְרַ֖יִם	הָעָ֣ם	אֶת־	בְּהוֹצִיאֲךָ֥	שְׁלַחְתִּ֖יךָ
juu–ya	Mungu	–	mtamtumikia	kutoka–Misri	watu	–	utakapowatoa	nimekutuma
	H0430	H0853	H5647	H4714		H0853	H3318	H7971

הַזֶּֽה׃	הָהָ֑ר
huu	mlima
H2088	H2022

Mungu akamjibu, “Hakika nitakuwa pamoja nawe. Hii itakuwa ishara kwako ya kuwa nimekutuma. Utakapokuwa umewatoa watu kutoka Misri, mtaniabudu mimi katika mlima huu.”

13

וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁה֮ אֶל־הָאֱלֹהִים֒ הִנֵּ֣ה אָנֹכִי֮ בָּא֒ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֮ וְאָמַרְתִּי֒ לָהֶם֙ אֱלֹהֵ֣י אֲבוֹתֵיכֶ֔ם שְׁלָחַ֖נִי אֲלֵיכֶ֑ם וְאָמְר֣וּ לִ֔י מָה־שְּׁמ֖וֹ מָ֣ה אֹמַ֑ר אֲלֵהֶֽם׃

wa-Israeli wana kwa- ninakuja mimi tazama Mungu kwa- Musa na-akasema
H3478 H0413 H0935 H0595 H2009 H0430 H0413 H4872 H0559

kwangu na-watasema- kwenu amenituma wa-baba-zenu Mungu wao na-nitawaambia
H0559 H0413 H7971 H0001 H0430 H0559

kwao nitasema nini jina-lake nini-
H0413 H0559 H4100 H8034 H4100

Musa akamwambia Mungu, “Nikienda kwa Waisraeli na kuwaambia, 'Mungu wa baba zenu amenituma mimi kwenu,' na kisha wakiniambia, 'jina lake nani?' nitawaambia nini?”

14

וַיֹּ֣אמֶר אֱלֹהִים֮ אֶל־מֹשֶׁה֒ אֶֽהְיֶ֣ה אֲשֶׁ֣ר אֶֽהְיֶ֑ה וַיֹּ֕אמֶר כֹּ֥ה תֹאמַ֖ר לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אֶֽהְיֶ֖ה שְׁלָחַ֥נִי אֲלֵיכֶֽם׃

na-akasema Mungu kwa- Musa NIKO AMBAYE NIKO hivyo utasema
H0559 H0430 H0413 H4872 H1961 H1961 H3541 H0559

wa-Israeli kwa-wana NIKO amenituma kwenu
H3478 H1961 H7971 H0413

Mungu akamwambia Musa, “MIMI NIPO AMBAYE NIPO.” Mungu akasema, “Ni lazima uwaambie Waisraeli, “MIMI NIPO amenituma kwenu.”

15

וַיֹּ֣אמֶר עוֹד֮ אֱלֹהִים֒ אֶל־מֹשֶׁה֙ כֹּֽה־תֹאמַ֣ר אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֮ יְהוָה֒ אֱלֹהֵ֣י אֲבֹתֵיכֶ֔ם אֱלֹהֵ֥י אַבְרָהָ֖ם אֱלֹהֵ֣י יִצְחָ֑ק וֵאלֹהֵ֣י יַעֲקֹ֔ב שְׁלָחַ֖נִי אֲלֵיכֶ֑ם זֶ֣ה שְּׁמִ֣י לְעֹלָ֔ם וְזֶ֖ה זִכְרִ֥י לְדֹ֖ר דֹּֽר׃

na-akasema Mungu tena Musa kwa- Mungu kwa- hivyo- utasema wa-Israeli wana
H0559 H0430 H5750 H4872 H0413 H0430 H0413 H3541 H0559 H3478 H0413

wa-baba-zenu Mungu wa-Ibrahimu Mungu wa-Isaka Mungu wa-Yakobo na-Mungu Mungu
H0001 H0430 H0085 H0430 H3327 H0430 H3290 H0430

amenituma kwenu hili- jina-langu milele na-hii kumbukumbu-yangu kwa-kizazi
H7971 H0413 H2088 H8034 H5769 H2088 H2143 H1755

hadi-kizazi
H1755

Pia Mungu akamwambia Musa, “Lazima uwaambie Waisraeli, 'Yahwe, Mungu wa baba zenu, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo amenituma mimi kwenu. Hili ndio jina langu milele, na hivi ndivyo nitakavyokumbukwa na vizazi vyote.'

16

הָלֹךְ֮ וְאָסַפְתָּ֣ אֶת־זִקְנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֒ וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֗ם יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣י אֲבֹתֵיכֶ֔ם נִרְאָ֥ה אֵלַ֖י אֱלֹהֵ֣י אַבְרָהָ֑ם יִצְחָ֖ק וְיַעֲקֹ֥ב לֵאמֹ֛ר פָּקֹ֥ד פָּקַ֖דְתִּי אֶתְכֶ֥ם וְאֵת־הֶֽעָשׂ֥וּי לָכֶ֖ם בְּמִצְרָֽיִם׃

nenda na-uwakusanye wa-Israeli wazee – na-uwaambie wao Yahwe Mungu
H3212 H0622 H3478 H2205 H0853 H0559 H0413 H3068 H0430

kuwatembelea nimewaontembelea ninyi na- kwenu yaliyofanywa katika-Misri
H0853 H0853 H4714

akisema na-Yakobo Isaka wa-Ibrahimu Mungu kwangu alionekana wa-baba-zenu
H0559 H3290 H3327 H0085 H0430 H0413 H7200 H0001

Nenda ukawakusanye wazee wa Israeli pamoja. Waambie, 'Yahwe, Mungu wa baba zenu, Mungu wa Abrahamu, wa Isaka na Yakobo, amenitokea mimi na kusema, “Hakika nimewatazama na nimeona yale mliyotendewa huko Misri.

17

הַֽכְנַעֲנִי֙	אֶ֣רֶץ	אֶל־	מִצְרַ֔יִם	מֵעֳנִ֖י	אֶתְכֶ֑ם	אַעֲלָ֕ה	וָאֹמַ֗ר	
ya–Mkanaani	nchi	kwenda–	ya–Misri	kutoka–mateso	ninyi	nitawapandisha	na–nilisema	
	H0776	H0413	H4714	H6040	H0853	H5927	H0559	

חָלָ֥ב	זָבַ֖ת	אֶ֣רֶץ	אֶל־	וְהַיְבוּסִ֔י	וְהַחִוִּ֖י	וְהַפְּרִזִּ֑י	וְהָאֱמֹרִ֕י	וְהַחִתִּֽי
maziwa	itiririkayo	nchi	kwenda–	na–Myebusi	na–Mhivi	na–Mperizi	na–Mwamori	na–Mhiti
H2461	H2100	H0776	H0413	H2983	H2340	H6522	H0567	H2850

וּדְבָ֥שׁ׃	
na–asali	
H1706	

Nimeahidi kuwatoa ninyi katika mateso ya Misri na kuwaleta katika nchi ya Wakanaani, Wahiti, Wamwori, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi. Nchi ijaayo maziwa na asali.”

18

מִצְרַ֔יִם	מֶ֣לֶךְ	אֶל־	יִשְׂרָאֵ֗ל	וְזִקְנֵ֣י	אַתָּה֮	וּבָאתָ֣	לְקֹלֶךָ֒	וְשָׁמְע֣וּ
wa–Misri	mfalme	kwa–	wa–Israeli	na–wazee	wewe	na–utakuja	sauti–yako	na–watasikiliza
H4714	H4428	H0413	H3478	H2205		H0935		H8085

נֵלְכָ֤ה־	וְעַתָּה֙	עָלֵ֣ינוּ	נִקְרָ֔ה	הָעִבְרִיִּ֖ים	אֱלֹהֵ֣י	יְהוָ֑ה	אֵלֵ֕ינוּ	וַאֲמַרְתָּ֣ם
tuende–	na–sasa	nasi	ametukutana	wa–Waebrania	Mungu	Yahwe	kwake	na–mtasema
H3212	H6258			H5680	H0430	H3068	H0413	H0559

אֱלֹהֵ֖ינוּ׃	לַיהוָ֑ה	וְנִזְבְּחָ֖ה	בַּמִּדְבָּ֥ר	יָמִ֛ים	שְׁלֹשֶׁ֥ת	דֶּ֖רֶךְ	נָּ֣א
Mungu–wetu	kwa–Yahwe	na–tutoe–dhabihu	jangwani	siku	ya–siku–tatu	njia	sasa
H0430	H3068	H2076		H3117	H7969	H1870	H4994

Watakusikiliza. Wewe pamoja na wazee wa Israeeli itawapasa kwenda kwa mfalme wa Misri, na imewapasa kumwambia, 'Yahwe, Mungu wa Waebrania amekutana nasi. Hivyo tuache sisi twende safari ya siku tatu katika jangwa ili tupate kutoa sadaka kwa Yahwe Mungu wetu.'

19

לַהֲלֹ֣ךְ	מִצְרַ֔יִם	מֶ֣לֶךְ	אֶתְכֶ֑ם	יִתֵּ֕ן	לֹא־	כִּ֥י	יָדַ֖עְתִּי	וַאֲנִ֣י
kwenda	wa–Misri	mfalme	ninyi	atakuruhusu	hatakuruhusu	kwamba	najua	na–mimi
H1980	H4714	H4428	H0853	H5414	H3808		H3045	H0589

חֲזָקָֽה׃	בְּיָ֖ד	וְלֹ֥א
wenye–nguvu	kwa–mkono	na–si
H2389	H3027	H3808

Lakini nafahamu ya kuwa mfalme wa Misri hatawaacha ninyi mwende, isipokuwa kwa kulazimishwa.

20

נִפְלְאֹתַ֔י	בְּכֹ֖ל	מִצְרַ֑יִם	אֶת־	וְהִכֵּיתִ֣י	יָדִ֗י	אֶת־	וְשָׁלַחְתִּ֣י	
maajabu–yangu	kwa–kila	Misri	–	na–nitaipiga	mkono–wangu	–	na–nitaunyosha	
H6381	H3605	H4713	H0853	H5221	H3027	H0853	H7971	

אֶתְכֶֽם׃	יְשַׁלַּ֖ח	כֵּ֥ן	וְאַחֲרֵי־	בְּקִרְבּ֑וֹ	אֶעֱשֶׂ֣ה	אֲשֶׁ֔ר
ninyi	atakuacha	hivyo	na–baada–ya–	katikati–yake	nitafanya	ambayo
H0853	H7971			H7130		

Nitainua mkono wangu na kuwapiga Wamisri kwa miujiza yote nitakayoifanya kati yao. Baada ya hayo, atawaacha mwende.

21

כִּ֣י	וְהָיָה֮	מִצְרַ֒יִם֒	בְּעֵינֵ֣י	הַזֶּ֗ה	הָעָם־	חֵן֙	אֶת־	וְנָתַתִּ֣י
wakati	na–itakuwa	Misri	machoni–mwa	hawa	watu–	neema	–	na–nitawapa
	H1961	H4713		H2088		H2580	H0853	H5414

רֵיקָֽם׃	תֵּלֵכ֖וּ	לֹ֥א	תֵּלְכ֔וּן
mikono–mitupu	hamtaondoka	hamtaondoka	mtaondoka
H7387	H3212	H3808	H3212

Nitawapa watu hawa kufadhiliwa kutoka kwa Wamisri ili muondokapo msiende mikono mitupu.

| | | |

Yahwe akamwambia Musa, “Mchukue kwa kumshikia mkia wake.” Hivyo alimchukua yule nyoka. Mara ikaggeuka na kuwa fimbo mkononi mwake tena.

5

אֱלֹהֵי	אֲבֹתָם	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֵלֶיךָ	נִרְאָה	כִּי־	יַאֲמִינוּ	לְמַעַן	
Mungu	wa–baba–zao	Mungu	Yahwe	kwako	alitokea	kwamba–	waamini	ili	
H0430	H0001	H0430	H3068	H0413	H7200		H0539	H4616	

יַעֲקֹב׃	וֵאלֹהֵי	יִצְחָק	אֱלֹהֵי	אַבְרָהָם
wa–Yakobo	na–Mungu	wa–Isaka	Mungu	wa–Ibrahimu
H3290	H0430	H3327	H0430	H0085

“Hii ni ili wapate kuamini ya kuwa Yahwe, Mungu wa baba zao, Mungu wa wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo amekutokea wewe.”

6

בְּחֵיקֶךָ	יָדְךָ	נָא	הָבֵא־	עוֹד	לוֹ	יְהוָה	וַיֹּאמֶר׃
kifuani–mwako	mkono–wako	tafadhali	weka–	tena	kwake	Yahwe	na–akasema
H2436	H3027	H4994	H0935	H5750		H3068	H0559

מְצֹרַעַת	יָדוֹ	וְהִנֵּה	וַיּוֹצִאָהּ	בְּחֵיקוֹ	יָדוֹ	וַיָּבֵא
una–ukoma	mkono–wake	na–tazama	na–akautoa	kifuani–mwake	mkono–wake	na–akaweka
H6879	H3027	H2009	H3318	H2436	H3027	H0935

כַּשָּׁלֶג׃
kama–theluji
H7950

Yahwe pia alimwambia, “Sasaingiza mkono wako ndani ya vazi lako.” Hivyo Musa akaingiza mkono wake ndani ya vazi lake. Na alipoutoa nje, tazama, mkono wake ulikuwa na ukoma, mweupe kama theluji.

7

יָדוֹ	וַיָּשֶׁב	חֵיקֶךָ	אֶל־	יָדְךָ	הָשֵׁב	וַיֹּאמֶר	
mkono–wake	na–akarudisha	kifua–chako	kwenye–	mkono–wako	rudisha	na–akasema	
H3027	H7725	H2436	H0413	H3027	H7725	H0559	

שָׁבָה	וְהִנֵּה־	מֵחֵיקוֹ	וַיּוֹצִאָהּ	חֵיקוֹ	אֶל־
umerudi	na–tazama–	kutoka–kifuani–mwake	na–akautoa	kifua–chake	kwenye–
H7725	H2009	H2436	H3318	H2436	H0413

כִּבְשָׂרוֹ׃
kama–mwili–wake
H1320

Yahwe akasema, “Ingiza mkono wako ndani ya vazi lako tena.” Hivyo akaingiza mkono wake ndani ya vazi lake, na alipoutoa nje aliona ukiwa mzima tena kama ulivyo mwili wake wote.

8

הָרִאשׁוֹן	הָאֹת	לְקֹל	יִשְׁמְעוּ	וְלֹא	לָךְ	יַאֲמִינוּ	לֹא	אִם־	וְהָיָה
ya–kwanza	ishara	sauti–ya	sikiliza	na–hawata	wewe	kuamini	hawata	kama–	na–itakuwa
H7223	H0226		H8085	H3808		H0539	H3808		H1961

הָאַחֲרוֹן׃	הָאֹת	לְקֹל	וְהֶאֱמִינוּ
ya–mwisho	ishara	sauti–ya	na–wataamini
H0314	H0226		H0539

Yahwe akasema, “Kama hawatakuamini wewe - kama hawatazingatia ishara yanggu ya kwanza ya nguvu zangu au kuziamini, basi wataamini ishara ya pili.

9 וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ גַּם ׀ לִשְׁנֵי הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן
na–itakuwa kama– hawata kuamini pia ishara mbili hizi na–hawata sikiliza
H1961 H3808 H0428 H0226 H8147 H1571 H0539 H3808 H8085

וְהָיוּ מִמֵּימֵי הַיְאֹר וְשָׁפַכְתָּ וְלָקַחְתָּ לְקַלֶּךָ
na–yatakuwa juu–ya–nchi–kavu na–utamwaga ya–mto kutoka–maji na–utachukua sauti–yako
H1961 H3004 H8210 H2975 H4325 H3947

בַּיַּבָּשֶׁת׃ לְדָם וְהָיוּ מִן־הַיְאֹר תִּקָּח אֲשֶׁר הַמַּיִם
juu–ya–nchi–kavu damu na–yatakuwa mto kutoka– utachukua ambayo maji
H3006 H1818 H1961 H2975 H3947 H4325

Na ikiwa hawataamini hata ishara hizi zote mbili za nguvu zangu, au wasipokusikiliza wewe, basi chota maji kutoka katika mto na uyamwage katika nchi kavu. Maji utakayoyamwaga yatakuwa damu katika nchi kavu.”

10 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ מִתְמוֹל גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם
na–akasema Musa kwa– Yahwe tafadhali Bwana–wangu si mtu mimi
na–akasema Musa kwa– Yahwe tafadhali Bwana–wangu si mtu mimi
H0559 H4872 H0413 H3068 H0994 H0136 H3808 H0376 H0595

מֵאָז גַּם מִתְמוֹל גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם גַּם עַבְדֶּךָ אֶל־
tangu hata tangu–jana hata tangu–juzi hata mtumishi–wako kwa–
tangu hata tangu–jana hata tangu–juzi hata mtumishi–wako kwa–
H4480 H1571 H8543 H1571 H8032 H1571 H5650 H0413

דַּבֶּרְךָ כִּי כִבַד־פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי׃
uliponiambia kwa–sababu mzito– wa–mdomo na–mzito wa–ulimi mimi
uliponiambia kwa–sababu mzito– wa–mdomo na–mzito wa–ulimi mimi
H1696 H3515 H6310 H3515 H3956 H0595

Ndipo Musa akamwambia Yahwe, “Bwana, mimi ni mzuri wa kuongea, si hapo kwanza au hata baada ya kuwa umeongea na mtumishi wako. Mimi ni mdhaifu wa kuongea na nina kigugumizi.”

11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מִי־שָׂם פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי־יָשׂוּם אִלֵּם
na–akasema Yahwe kwake nani– alifanya mdomo kwa–mwanadamu au nani bubu
na–akasema Yahwe kwake nani– alifanya mdomo kwa–mwanadamu au nani bubu
H0559 H3068 H0413 H4310 H6310 H0120 H0176 H4310 H0483

אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי יְהוָה׃
au kiziwi au mwenye–kuona au kipofu si mimi Yahwe
au kiziwi au mwenye–kuona au kipofu si mimi Yahwe
H2795 H0176 H6493 H0176 H5787 H3808 H0595 H3068

Yahwe akamwambia, “Ni nani anayeumba mdomo wa mwanadamu? Ni nani amfanyaye mwanadamu kuwa bubu au aone au kipofu? Je si mimi Yahwe?

12 וְעַתָּה לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְהוֹרֵיתִיךָ אֲשֶׁר
na–sasa nenda na–mimi nitakuwa pamoja–na– mdomo–wako na–nitakufundisha nini
na–sasa nenda na–mimi nitakuwa pamoja–na– mdomo–wako na–nitakufundisha nini
H6258 H3212 H0595 H1961 H6310 H3384

תְּדַבֵּר׃
utasema
H1696

Sasa nenda, nami nitauongoza mdomo wako na nitakufundisha cha kusema.”

13 וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח־נָא בְיַד־תִּשְׁלָח׃
na–akasema tafadhali Bwana–wangu tafadhali kwa–mkono– tuma– utakayetuma
na–akasema tafadhali Bwana–wangu tafadhali kwa–mkono– tuma– utakayetuma
H0559 H0994 H0136 H4994 H3027 H7971

Lakini Musa akasema, “Bwana, tafadhali mtume mtu mwingine, yeyote unayependa kumtuma.”

14

אָחִיךָ אַהֲרֹן הֲלֹא וַיֹּאמֶר בְּמֹשֶׁה יְהוָה אַף וַיִּחַר־
ndugu–yako Haruni si na–akasema dhidi–ya–Musa ya–Yahwe hasira na–ikawaka–
H0251 H0175 H3808 H0559 H4872 H3068 H0639 H2734

יֹצֵא הוּא הִנֵּה־ וְגַם הוּא יָדַבֶּר יָדֹעְתִּי הַלֵּוִי
anakuja yeye tazama– na–pia yeye atasema kusema kwamba– najua Mlawi
H3318 H1931 H2009 H1571 H1931 H1696 H1696 H3045 H3881

בְּלִבּוֹ׃ וְשָׂמַח וְרָאֲךָ לִקְרָאתֶךָ
moyoni–mwake na–atafurahi na–atakuona kukutana–nawe
H8055 H7200 H7125

Kisha Yahwe akamkasirikia Musa. Akasema, “Vipi kuhusu Aroni kaka yako yule Mlawi? Najua ya kuwa anaweza kuongea vizuri. Hata hivyo, anakuja kukutana na wewe, na atakapokuona moyo wake utajawa na furaha.

15

אֲדַבֶּרֶת וְאָנֹכִי בְּפִיו הַדְּבָרִים אֶת־ וְשַׂמְתָּ אֵלָיו וְדִבַּרְתָּ
nitakuwa na–mimi kinywani–mwake maneno – na–utaweka yeye na–utamwambia
H1961 H0595 H6310 H1697 H0853 H0413 H1696

אֶת אֶתְכֶם וְהוֹרֵיתִי פִּיהוּ וְעִם־ פִּיךָ עִם־
– ninyi na–nitawafundisha mdomo–wake na–pamoja–na– mdomo–wako pamoja–na–
H0853 H0853 H6310 H6310

תַּעֲשׂוּן׃ אֲשֶׁר
mtafanya nini

Wewe utaongea naye na utaweka maneno ya kusema kinywani mwake. Nami nitakiongoza kinywa chako na kinywa chake pia, nami nitaonesha ninyi nyote yawapasayo kutenda.

16

לְךָ יִהְיֶה־ הוּא וְהָיָה הָעָם אֶל־ לְךָ וְדִבֶּר־
kwako atakuwa– yeye na–itakuwa watu kwa– kwa–ajili–yako na–atasema–
H1961 H1931 H1961 H0413 H1931 H1696

לֵאלֹהִים׃ לוֹ תִּהְיֶה־ וְאַתָּה לְפֶה
kama–Mungu kwake utakuwa– na–wewe kama–mdomo
H0430 H1961 H6310

Yeye ataongea na watu kwa niaba yako. Yeye atakuwa msemaji wako, na wewe utakuwa kama Mungu kwake.

17

הָאֹתֹת׃ אֶת־ בּוֹ תַּעֲשֶׂה־ אֲשֶׁר בְּיָדְךָ תִּקַּח הַזֶּה הַמַּטֶּה וְאֶת־
ishara – nayo utafanya– ambayo mkononi–mwako utaichukua hii fimbo na–
H0226 H0853 H4294 H0853

פ
P

Utachukua hii fimbo pamoja nawe mkononi mwako. Kwa fimbo hii utafanya ishara.”

18

אֵלֵכָה לוֹ וַיֹּאמֶר חֹתְנוֹ יֶתֶר אֶל־ וַיֵּשָׁב מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ
niende kwake na–akasema mkwe–wake Yethro kwa– na–akarudi Musa na–akaenda
H3212 H0559 H3500 H0413 H7725 H4872 H3212

חַיִּים הָעוֹדָם וְאֶרְאֶה בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר־ אַחַי אֶל־ וְאָשׁוּבָה נָּא
wanaishi kama–bado na–nione katika–Misri ambao– ndugu–zangu kwa– na–nirudi tafadhali
H5750 H7200 H4714 H0251 H0413 H7725 H4994

לְשָׁלוֹם׃ לֵךְ לְמֹשֶׁה יִתְרוֹ וַיֹּאמֶר
kwa–amani nenda kwa–Musa Yethro na–akasema
H7965 H3212 H4872 H3503 H0559

Hivyo Musa alirudi kwa Yethro - baba mkwe wake na kumwambia, “Niruhusu nipate kurudi kwa ndugu zangu walioko Misri ili niweze kuona kama bado wako hai.” Yethro akwambia Musa, “Nenda kwa amani.”

19

כִּי־	מִצְרָיִם	שֻׁב	לֵךְ	בְּמִדְיָן	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
kwa–sababu–	Misri	rudi	nenda	katika–Midiani	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
	H4714	H7725	H3212	H4080	H4872	H0413	H3068	H0559

נַפְשֶׁךָ׃	אֶת־	הַמְבַקְשִׁים	הָאֲנָשִׁים	כָּל־	מֵתוּ	
uhai–wako	–	waliotaka	watu	wote–	wamekufa	
H5315	H0853	H1245	H0376	H3605	H4191	

Yahwe akamwambia Musa kule Midiani, “Nenda, rudi Misri, kwa kuwa watu wote waliotaka kukuua wameshakufa.”

20

הַחֲמֹר	עַל־	וַיַּרְכִּבֵם	בָּנָיו	וְאֶת־	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח
punda	juu–ya–	na–akawapandisha	wana–wake	na–	mke–wake	–	Musa	na–akachukua
H2543		H7392		H0853	H0802	H0853	H4872	H3947

בְּיָדוֹ׃	הָאֱלֹהִים	מַטֵּה	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח	מִצְרָיִם	אַרְצָה	וַיָּשָׁב
mkononi–mwake	ya–Mungu	fimbo	–	Musa	na–akachukua	ya–Misri	nchi	na–akarudi
H3027	H0430	H4294	H0853	H4872	H3947	H4714	H0776	H7725

Musa akamchukua mke wake na watoto wake wa kiume na kuwapandisha kwenye punda. Akarudi mpaka nchi ya Misri, naye alichukua fimbo ya Mungu pamoja naye mkononi mwake.

21

הַמֹּפְתִים	כָּל־	רְאֵה	מִצְרַיְמָה	לָשׁוּב	בְּלֶכְתְּךָ	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
maajabu	yote–	angalia	Misri	kurudi	utakaporudi	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H4159	H3605	H7200	H4714	H7725	H3212	H4872	H0413	H3068	H0559

אֲשֶׁר־	שַׂמְתִּי	בְּיָדֶךָ	וַעֲשִׂיתָם	לִפְנֵי	פַּרְעֹה	וַאֲנִי	אַחֲזִק
ambayo–	nimeweka	mkononi–mwako	na–uyafanye	mbele–ya	Farao	na–mimi	nitauimarisha
		H3027		H6440	H6547	H0589	H2388

הָעָם׃	אֶת־	יְשַׁלַּח	וְלֹא	לִבּוֹ	אֶת־
watu	–	kuwaacha	na–hata	moyo–wake	–
	H0853	H7971	H3808		H0853

Yahwe akamwambia Musa, “Utakaporudi Misri, jitahidi kufanya ishara zote nilizokupa kufanya mbele ya Farao. Lakini nitaufanya moyo wake kuwa mgumu, naye hawatawaacha watu waende.

22

בְּכֹרִי	בְּנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	פַּרְעֹה	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	
mzaliwa–wa–kwanza	mwana–wangu	Yahwe	asema	hivyo	Farao	kwa–	na–utamwambia	
H1060		H3068	H0559	H3541	H6547	H0413	H0559	

יִשְׂרָאֵל׃
Yisraeli
H3478

Lazima umwambie Farao, 'Hivi ndivyo asemavyo Yahwe: Israeli ni mtoto wangu, mzaliwa wa kwanza wangu,

23

לְשַׁלְּחוֹ	וַתְּמָאֵן	וַיְעַבְדֵנִי	בְּנִי	אֶת־	שַׁלַּח	אֵלֶיךָ	וָאֹמַר	
kumwacha	na–umekataa	na–aniabudu	mwana–wangu	–	mwache	kwako	na–nimesema	
H7971	H3985	H5647		H0853	H7971	H0413	H0559	

בְּכֹרֶךָ׃	בִּנְךָ	אֶת־	הֹרֵג	אָנֹכִי	הִנֵּה	
mzaliwa–wako–wa–kwanza	mwana–wako	–	ninamuua	mimi	tazama	
H1060		H0853	H2026	H0595	H2009	

nami nakuamuru, “Mwache mwanangu aende ili apate kuniabudu mimi.” Lakini kwa kuwa umekataa kumwachia, hakika nitamuua mtoto wako wa kiume, mzaliwa wa kwanza wako.”'

24

הֲמִיתְךָ׃	וַיְבַקֵּשׁ	יְהוָה	וַיִּפְגְּשֵׁהוּ	בַּמָּלוֹן	בַּדָּרֶךְ	וַיְהִי		
kumuua	na–akataka	Yahwe	na–akakutana–naye	katika–nyumba–ya–wageni	njiani	na–ikawa		
H4191	H1245	H3068	H6298	H4411	H1870	H1961		

Sasa wakiwa njiani, wakati wa usiku walipopumzika, Yahwe alikutana na Musa na kutaka kumuua.

25

וַתִּקַּח צִפֹּרָה צֹר jiwe–kali H6864 וַתִּכְרֹת na–akakata H3772 אֶת־ – H0853 עָרְלַת govi H6190 בְּנָהּ la–mwana–wake וַתַּגַּע na–akagusa H5060

וַתֹּאמֶר na–akasema H0559 מִגֻּוּ miguu–yake H7272 לְרַגְלָיו kwangu לִי׃ אַתָּה wewe דָּמִים wa–damu H1818 חֲתַן־ bwana–arusi– H2860 כִּי kwa–sababu

Kisha Zipora akachukua kisu kikali na kukata govi la mtoto wake wa kiume na kuligusisha miguuni pake. Kisha akasema, “Hakika wewe ni bwana harusi wangu kwa njia ya damu.”

26

וַיֶּרֶף na–akamwacha H7503 מִמֶּנּוּ yeye אָז wakati–huo אָמְרָה alisema H0559 חֲתַן bwana–arusi H2860 דָּמִים wa–damu H1818 לַמּוּלֹת׃ kwa–sababu–ya–tohara H4139

פ
P

Hivyo Yahwe akamwachia. Akasema, “Wewe ni bwana harusi wa damu” kwa sababu ya kutahiriwa.

27

וַיֵּלֶךְ na–akaenda H3212 לִקְרַאת kukutana–na H7125 מֹשֶׁה Musa H4872 לֶךְ nenda H3212 אַהֲרֹן Haruni H0175 אֶל־ kwa– H0413 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

וַיִּשַּׁק־ na–akambusu– לוֹ׃ yeye הָאֱלֹהִים wa–Mungu H0430 בְּהַר katika–mlima H2022 וַיִּפְגְּשֵׁהוּ na–akakutana–naye H6298

Yahwe akamwambia Aroni, “Nenda nyikani ukutane na Musa.” Aroni akaenda na kukutana naye katika mlima wa Mungu, na kumbusu.

28

וַיַּגֶּד na–akamwambia H5046 מֹשֶׁה Musa H4872 לְאַהֲרֹן Haruni H0175 אֶת – H0853 כָּל־ yote– H3605 דִּבְרֵי maneno H1697 יְהוָה ya–Yahwe H3068 אֲשֶׁר ambayo שְׁלָחוֹ alimtuma H7971 וְאֶת na– H0853

צִוָּהוּ׃ alimwamuru H6680 אֲשֶׁר ambazo אֹתֹת ishara H0226 כָּל־ yote– H3605

Musa akwambia Aroni maneno yote ya Yahwe ambayo alimtuma kusema na kwa habari za ishara zote za nguvu za Yahwe ambazo alimwagiza kutenda.

29

וַיֵּלֶךְ na–akaenda H3212 מֹשֶׁה Musa H4872 וְאַהֲרֹן na–Haruni H0175 וַיַּאַסְפוּ na–wakakusanya H0622 כָּל־ wote– H3605 זִקְנֵי wazee H2205 בְּנֵי wa–wana יִשְׂרָאֵל׃ wa–Yisraeli H3478

Kisha Musa na Aroni wakaenda na kuwakusanya wazee wote wa Israeli.

30

וַיְדַבֵּר na–akasema H1696 אַהֲרֹן Haruni H0175 אֵת – H0853 כָּל־ yote– H3605 הַדְּבָרִים maneno H1697 אֲשֶׁר־ ambayo– דִּבֶּר alisema H1696 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 מֹשֶׁה Musa H4872

וַיַּעַשׂ na–akafanya H0226 הָאֹתֹת ishara לְעֵינֵי machoni–pa הָעָם׃ watu

Aroni akawaambia maneno yote ambayo Yahwe alimwambia Musa. Pia alionesha ishara na miujiza ya nguvu za Yahwe mbele ya watu.

בְּנֵי	אֶת־	יְהוָה	פָּקַד	כִּי־	וַיִּשְׁמְעוּ	הָעָם	וַיַּאֲמֵן		31
wana	–	Yahwe	aliwatembelea	kwamba–	na–wakasikia	watu	na–wakaamini		
	H0853	H3068			H8085		H0539		

וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ׃	וַיִּקְּדוּ	עָנְיָם	אֶת־	רָאָה	וְכִי	יִשְׂרָאֵל
na–wakasujudu	na–wakainamisha–vichwa	mateso–yao	–	aliona	na–kwamba	wa–Yisraeli
H7812	H6915	H6040	H0853	H7200		H3478

Watu waliamini. Waliposikia ya kuwa Yahwe aliwaona Waisraeli na ya kwamba aliyaona mateso yao, waliinamisha vichwa vyao na kumwabudu.

Chapter 5

יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	פַּרְעֹה	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	בָּאוּ	וְאַחַר	1
Yahwe	asema	hivyo–	Farao	kwa–	na–wakasema	na–Haruni	Musa	wakaja	na–baadaye	
H3068	H0559	H3541	H6547	H0413	H0559	H0175	H4872	H0935		

בַּמִּדְבָּר׃	לִי	וְיָחֹגּוּ	עַמִּי	אֶת־	שַׁלַּח	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי
jangwani	kwangu	na–washerehekee	watu–wangu	–	waache	wa–Yisraeli	Mungu
		H2287		H0853	H7971	H3478	H0430

Baada ya mambo haya kutokea, Musa na Aruni walienda kwa Farao na kumwambia, ""Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Israeli anasema: 'Waache watu wangu waende, ili wapate kunifanyia karamu jangwani.'"

יִשְׂרָאֵל	אֶת־	לְשַׁלַּח	בְּקֹלוֹ	אֶשְׁמַע	אֲשֶׁר	יְהוָה	מִי	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	2
Yisraeli	–	kuwaacha	sauti–yake	nisikilize	ambaye	Yahwe	nani	Farao	na–akasema	
H3478	H0853	H7971		H8085		H3068	H4310	H6547	H0559	

אֲשַׁלַּח׃	לֹא	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וְגַם	יְהוָה	אֶת־	יָדַעְתִּי	לֹא
mwaacha	sita	Yisraeli	–	na–pia	Yahwe	–	nimemjua	simjui
H7971	H3808	H3478	H0853	H1571	H3068	H0853	H3045	H3808

Farao akasema, “Yahwe ni nani? Kwa nini mimi nisikiliz sauti yake na kuwaacha Israeli waende? Mimi simjui Yahwe; na la zaidi, sitawaacha Israeli waende.”

שְׁלֹשֶׁת	דֶּרֶךְ	נָּא	נֵלְכָה	עָלֵינוּ	נִקְרָא	הָעִבְרִים	אֱלֹהֵי	וַיֹּאמְרוּ	3
ya–siku	safari	tafadhali	tuende	sisi	ametukutana	wa–Waebrania	Mungu	na–wakasema	
H7969	H1870	H4994	H3212		H7122	H5680	H0430	H0559	

בַּדֶּבֶר	יִפְגָּעֵנוּ	פֶּן־	אֱלֹהֵינוּ	לַיהוָה	וְנִזְבְּחָה	בַּמִּדְבָּר	יָמִים
kwa–tauni	akutupiga	asije–	Mungu–wetu	kwa–Yahwe	na–tutoe–dhabihu	jangwani	tatu
H1698	H6293	H6435	H0430	H3068	H2076		H3117

בְּחֶרֶב׃	אוֹ
kwa–upanga	au
H2719	

Wakasema, “Mungu wa Waebrania amekutana nasi. Tuache twende safari jangwani kwa siku tatu ili tutoe sadaka kwa Yahwe Mungu wetu ili asituadhibu kwa mapigo au kwa upanga.”

הָעָם	אֶת־	תַּפְרִיעוּ	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	לָמָּה	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ	אֱלֹהֵם	וַיֹּאמֶר	4
watu	–	mnawazuia	na–Haruni	Musa	kwa–nini	wa–Misri	mfalme	kwao	na–akasema	
	H0853		H0175	H4872	H4100	H4714	H4428	H0413	H0559	

לִסְבְלֹתֵיכֶם׃	לְכוּ	מִמַּעֲשָׂיו
kwenye–mizigo–yenu	nendeni	kutoka–kazi–zao
H5450	H3212	H4639

Lakini mfalme wa Misri aliwaambia, “Musa na Aruni, kwa nini mnawatoa watu kazini mwao? Nendeni kazini kwenu.”

אֹתָם	וְהַשְׁבַּתֶּם	הָאָרֶץ	עַם	עַתָּה	רַבִּים	הֵן־	פַּרְעֹה	וַיֹּאמֶר	5
wao	na–mnawapumzisha	wa–nchi	watu	sasa	wengi	tazama–	Farao	na–akasema	
H0853		H0776		H6258		H2005	H6547	H0559	

מִסִּבְלֹתָם׃	
kutoka–mizigo–yao	
H5450	

Pia alisema, “Sasa kuna Waebrania wengi nchini mwetu, na ninyi mnawafanya waache kazi zao.”

שִׁטְרֵיו	וְאֶת־	בָּעָם	הַנִּגְשִׂים	אֶת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	פַּרְעֹה	וַיְצַו	6
wasimamizi–wao	na–	kwa–watu	waoneaji	–	ile	siku	Farao	na–akaamuru	
H7860	H0853		H5065	H0853	H1931	H3117	H6547	H6680	

לֵאמֹר׃	
kusema	
H0559	

Siku ile ile, Farao alitoa amri kwa wasimamizi na wanyapara wa wale watu. Akasema,

הֵם	שִׁלְשֵׁם	כִּתְמוֹל	הַלְּבֵנִים	לִלְבֹּן	לָעָם	תָּבֶן	לָתֵת	תֹּאסִפוּן	לֹא	7
wao	na–juzi	kama–jana	matofali	kutengeneza	watu	majani	kuwapa	endelee	msi	
H1992	H8032	H8543	H3843			H8401	H5414	H3254	H3808	

תָּבֶן׃	לָהֶם	וְקֹשְׁשׁוּ	יֵלְכוּ
majani	wenyewe	na–wakusanye	waende
H8401			H3212

“Tofauti na ilivyokuwa mwanzo, “Tofauti ni ilivyokuwa awali, msiwapatie tena watu majani ya kutengenezea tofali. Waacheni wao waende kujitafutia majani wenyewe.

עֲלֵיהֶם	תָּשִׂימוּ	שִׁלְשֵׁם	תְּמוֹל	עֹשִׂים	הֵם׀	אֲשֶׁר	הַלְּבֵנִים	מַתְכֹּנֶת	וְאֶת־	8
juu–yao	mtaweka	na–juzi	jana	wanaifanya	wao	ambayo	ya–matofali	idadi	na–	
		H8032	H8543		H1992		H3843	H4971	H0853	

הֵם	כֵּן	עַל־	הֵם	נִרְפִּים	כִּי־	מִמֶּנּוּ	תִגְרְעוּ	לֹא	
wao	hivyo	kwa–	wao	wavivu	kwa–sababu–	kutoka–kwake	punguze	msi	
H1992			H1992	H7503			H1639	H3808	

לֵאלֹהֵינוּ׃	נִזְבְּחָה	נֵלְכָה	לֵאמֹר	צְעָקִים	
kwa–Mungu–wetu	tutoe–dhabihu	twende	kusema	wanapiga–kelele	
H0430	H2076	H3212	H0559	H6817	

Ingawa wanapaswa kuleta hesabu sawa ya matofali watakayotengeneza kama ilivyokuwa awali. Msipokee pungufu, kwasababu wao ni wavivu. Ndiyo maana wanapiga kelele na kusema, 'turuhusu tuende tukamtolee sadaka Mungu wetu.'

שֶׁקֶר׃	בִּדְבְרֵי־	יִשְׁעוּ	וְאַל־	בָּהּ	וַיַּעֲשׂוּ־	הָאֲנָשִׁים	עַל־	הָעֲבֹדָה	תִּכְבַּד	9
ya–uongo	maneno–	sikilize	na–wasi–	hiyo	na–waifanye–	watu	juu–ya–	kazi	izidi	
H8267	H1697	H8159	H0408			H0376		H5656	H3513	

Waongezeeni kazi wanaume ili wasipate tena muda wa kusikiliza maneno ya upotoshaji.”

לֵאמֹר	הָעָם	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ	וְשֹׁטְרָיו	הָעָם׀	נִגְשֵׁי	וַיֵּצְאוּ		10
kusema	watu	kwa–	na–wakasema	na–wasimamizi–wao	wa–watu	waoneaji	na–wakatoka		
H0559		H0413	H0559	H7860		H5065	H3318		

תָּבֶן׃	לָכֶם	נֹתֵן	אֵינֶנִּי	פַּרְעֹה	אָמַר	כֹּה
majani	kwenu	kutoa	simpi	Farao	asema	hivyo
H8401		H5414	H0369	H6547	H0559	H3541

Kwa hiyo viongozi wa watu na waangalizi wao waliwajulisha watu. Walisema, “Hivi ndivyo farao amesema: 'Sitawapeni tena malighafi.

11

אֵין	כִּי	תִּמְצְאוּ	מֵאֲשֶׁר	תֶּבֶן	לָכֶם֙	קְח֣וּ	לְכ֔וּ	אַתֶּ֖ם
hakuna	kwa–sababu	mtapata	kutoka–mahali	majani	kwenu	chukueni	nendeni	ninyi
H0369		H4672		H8401		H3947	H3212	

דָּבָֽר׃	מֵעֲבֹדַתְכֶ֖ם	נִגְרָֽע
chochote	kutoka–kazi–yenu	kupunguzwa
H1697	H5656	H1639

Nyinyi wenyewe mtaenda kutafuta majani popote mtakapopata, lakini kazi zenu hazitapunguzwa.

12

לַתֶּֽבֶן׃	קַ֣ש	לְקֹשֵׁ֔ שׁ	מִצְרַ֖ יִם	אֶ֣רֶץ	בְּכָל־	הָעָ֑ם	וַיָּ֥פֶץ	
badala–ya–majani	mabua	kukusanya	ya–Misri	nchi	katika–yote–	watu	na–wakatawanyika	
H8401	H7179		H4714	H0776	H3605			

Basi watu hao wakatawanyika katika nchi yote ya Misri ili wapate kukusanya matakataka badala ya majani.

13

בְּיוֹמֹ֥ו	יֹ֖ום	דְּבַר־	מַעֲשֵׂיכֶ֛ם	כַּלִּ֥ו	לֵאמֹ֑ר	אָצִ֖ים	וְהַנֹּגְשִׂ֣ים	
kwa–siku–yake	cha–siku	kiasi–	kazi–zenu	kamilisheni	kusema	wakiwasukuma	na–waoneaji	
H3117	H3117	H1697	H4639	H3615	H0559	H0213	H5065	

הַתֶּֽבֶן׃	בִּהְיֹ֥ות	כַּאֲשֶׁ֖ר
majani	wakati–kulikuwa–na	kama
H8401	H1961	

Wasimamizi wao wakawahimiza na kusema, “Malizeni kazi zenu, sawa na wakati ule majani yalipokuwapo.”

14

נֹגְשָׂ֔י	עֲלֵהֶ֖ם	שָׂמ֣וּ	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵ֣י	שֹׁטְרֵ֤י	וַיֻּכּ֔וּ	
na–waoneaji	juu–yao	waliwekwa	ambao–	wa–Yisraeli	wa–wana	wasimamizi	na–wakapigwa	
H5065				H3478		H7860	H5221	

כְּתֹמֹ֥ול	לִלְבֹּ֖ן	חָקְכֶ֑ם	כִּלְיֹתֶ֛ם	לֹא֩	מִדֹּ֨ועַ	לֵאמֹ֜ר	פַּרְעֹ֗ה	
kama–jana	kutengeneza–matofali	kiasi–chenu	maliza	hamku	kwa–nini	kusema	wa–Farao	
H8543		H2706	H3615	H3808	H4069	H0559	H6547	

הַיֹּֽום׃	גַּם־	תְּמֹ֥ול	גַּם־	שִׁלְשֹׁ֖ם
leo	pia–	jana	pia–	na–juzi
H3117	H1571	H8543	H1571	H8032

Wanyapara wa Farao wakawapiga wasimamizi wa Waisraeli, watu walewale ambao waliwaweka kuwa wasimamizi wa watumishi. Wale Wanyapara wakakazana kuwauliza, “Kwanini hamjatimiza idadi ya matofali inayotakiwa kwenu, siku ya jana na hata leo kama ambavyo mlifanya siku za nyuma?”

15

לֵאמֹ֔ר	פַּרְעֹ֖ה	אֶל־	וַיִּצְעֲק֣וּ	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵ֣י	שֹׁטְרֵ֤י	וַיָּבֹ֗אוּ	
kusema	Farao	kwa–	na–wakapiga–kelele	wa–Yisraeli	wa–wana	wasimamizi	na–wakaja	
H0559	H6547	H0413	H6817	H3478		H7860	H0935	

לַעֲבָדֶֽיךָ׃	כֹּ֖ה	תַּעֲשֶׂ֑ה	לָמָּ֛ה
kwa–watumishi–wako	hivyo	unafanya	kwa–nini
H5650	H3541		H4100

Basi Wanyapara wa wana wa Israeli wakamwendea Farao na kumlilia. Walisema, “Kwanini unawatendea watumishi wako hivi?

16

עֲשׂ֔וּ	לָ֣נוּ	אֹמְרִ֖ים	וּלְבֵנִ֑ים	לַעֲבָדֶ֖יךָ	נִתָּ֥ן	אֵ֛ין	תֶּ֥בֶן	
fanyeni	kwetu	wanasema	na–matofali	kwa–watumishi–wako	yanayotolewa	hakuna	majani	
	H0559		H3843	H5650	H5414	H0369	H8401	

עַמֶּֽךָ׃	וְחָטָאת	מֻכִּ֖ים	עֲבָדֶ֑יךָ	וְהִנָּ֥ה
ya–watu–wako	na–dhambi	wanapigwa	watumishi–wako	na–tazama
	H2398	H5221	H5650	H2009

Sisi watumishi wako hatupewi majani tena, lakini bado wanatuambia sisi, “Tengenezeni tofali!' Sisi watumwa wako tunapigwa sasa, lakini kosa hilo ni la watu wako.”

נִזְבְּחָה	נֵלְכָה	אִמְרִים	אַתֶּם	כֵּן	עַל־	נִרְפִּים	אַתֶּם	נִרְפִּים	וַיֹּאמֶר	17
tutoe–dhabihu	twende	mnasema	ninyi	hivyo	kwa–	wavivu	ninyi	wavivu	na–akasema	
H2076	H3212	H0559				H7503		H7503	H0559	

יְהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

Lakini Farao akasema, “Ninyi ni wavivu! Wavivu ninyi! Ninyi mwasema, 'Turuhusu twende kumtolea Yahwe sadaka.'

									18
לְבֵנִים	וְתֶכֶן	לָכֶם	יִנָּתֵן	לֹא־	וְתֶבֶן	עִבְדוּ	לְכוּ	וְעַתָּה	
ya–matofali	na–idadi	kwenu	tolewa	hayata–	na–majani	fanyeni–kazi	nendeni	na–sasa	
H3843	H8506		H5414	H3808	H8401	H5647	H3212	H6258	

תִּתֶּנּוּ׃
mtatoa
H5414

Sasa rudini kazini. Hamtapewa majani tena, lakini mnapaswa kutengeneza idadi ile ile ya matofali.”

								19
לֵאמֹר	בְּרָע	אֹתָם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	שִׁטְרֵי	וַיִּרְאוּ		
kusema	katika–hali–mbaya	wenyewe	wa–Yisraeli	wa–wana–	wasimamizi	na–wakaona		
H0559		H0853	H3478		H7860	H7200		

בְּיוֹמוֹ׃	יוֹם	דְּבַר־	מִלְבְּנֵיכֶם	תִּגְרְעוּ	לֹא־	
kwa–siku–yake	cha–siku	kiasi–	kutoka–matofali–yenu	punguza	hamta–	
H3117	H3117	H1697	H3843	H1639	H3808	

Wanyapara wa wana wa Israeli wakagundua ya kuwa walikuwa kwenye shida kubwa mara walipoambiwa, “Hamtapunguza kamwe idadi ya matofali mnayotengeneza kila siku.”

									20
בְּצֵאתָם	לִקְרָאתָם	נִצָּבִים	אַהֲרֹן	וְאֶת־	מֹשֶׁה	אֶת־	וַיִּפְגְּעוּ		
walipotoka	kukutana–nao	wamesimama	Haruni	na–	Musa	na–	na–wakakutana		
H3318	H7125	H5324	H0175	H0853	H4872	H0853	H6293		

פַּרְעֹה׃	מֵאֵת	
Farao	kutoka–mbele–ya	
H6547	H0854	

Wakakutana na Musa na Haruni, waliokuwa wamesimama nje ya Ikulu wakati wanatoka kwa Farao.

									21
אֶת־	הִבְאַשְׁתֶּם	אֲשֶׁר	וְיִשְׁפֹּט	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	יֵרֶא	אֱלֹהִים	וַיֹּאמְרוּ	
–	mmeiharibisha	ambao	na–ahukumu	juu–yenu	Yahwe	aone	kwao	na–wakasema	
H0853	H0887		H8199		H3068	H7200	H0413	H0559	

חֶרֶב	לָתֵת־	עֲבָדָיו	וּבְעֵינֵי	פַּרְעֹה	בְּעֵינֵי	רֵיחֵנוּ	
upanga	kuweka–	watumishi–wake	na–machoni–pa	Farao	machoni–pa	harufu–yetu	
H2719	H5414	H5650		H6547		H7381	

לְהָרְגֵנוּ׃	בְּיָדָם	
kutuua	mikononi–mwao	
H2026	H3027	

Wakawaambia Musa na Haruni, “Yahwe awatazame ninyi na kuwaadhibu, kwa sababu mmetufanya sisi kuonekana wabaya mbele ya Farao na watumishi wake. Mmetia upanga mikononi mwao ili watuue.”

22 וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אֲדֹנָי לָמָּה הֲרֵעֹתָה
na-akarudi Musa kwa- Yahwe na-akasema Bwana-wangu kwa-nini umewafanyia-mabaya
H7725 H4872 H0413 H3068 H0559 H0136 H4100 H7971

לָעָם הַזֶּה לָמָּה זֶּה שְׁלַחְתָּנִי׃
watu hawa kwa-nini hii umenituma
H2088 H4100 H2088

Musa akarudi kwa BWANA na kumwambia, “Bwana, kwanini umewatenda mabaya watu hawa? Kwanini kunituma mimi kwanza?

23 וּמֵאָז בָּאתִי אֶל־פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ הֵרַע לָעָם הַזֶּה
na-tangu nilikuja kwa- Farao kusema kwa-jina-lako amewafanyia-mabaya watu hawa
H0935 H0413 H6547 H1696 H8034 H2088

וְהַצֵּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ׃
na-kuokoa huku- kuwaokoa – watu-wako
H5337 H3808 H5337 H0853

Tangu nilipokuja kwa Farao kusema naye kwa jina lako, amewatenda mabaya watu hawa, wala hujawaokoa watu wako hata kidogo.”

Chapter 6

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַתָּה תִּרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפַרְעֹה
na-akasema Yahwe kwa- Musa sasa utaona nini nitafanya kwa-Farao kwa-sababu
H0559 H3068 H0413 H4872 H6258 H7200 H0834 H6547 H3588

כִּי בְיָד חֲזָקָה יְגָרְשֵׁם וּבְיָד חֲזָקָה יְשַׁלְּחֵם מֵאַרְצוֹ׃ ס
kwa-mkono wenye-nguvu atawafukuza na-kwa-mkono wenye-nguvu atawaacha kutoka-nchi-yake S
H3027 H2389 H1644 H3027 H2389 H7971 H0776

Kisha Yahweh akasema na Musa, “Sasa utaona nitakacho fanya kwa Farao. Utaona hili, kwa kuwa ata waacha waenda kwa mkono wangu hodari. Kwasababu ya mkono wangu hodari, ata waondoa nje ya nchi.”

2 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה׃
na-akasema Mungu kwa- Musa na-akasema mimi kwake Yahwe
H1696 H0430 H0413 H4872 H0559 H0589 H0413 H3068

Mungu akasema na Musa na kumwambia, “Mimi ni Yahweh.

3 וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי
na-nilitokea kwa- Ibrahimu kwa- Isaka na-kwa- Yakobo kama-Mungu Mwenyezi
H7200 H0413 H0085 H0413 H3327 H0413 H3290 H0410 H7706

וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם׃
na-jina-langu Yahwe sikujulikana kujulikana kwao
H8034 H3068 H3808 H3045 H0251

Nilimtokea Ibrahimu, Isaka, na Yakobo kama Mungu mwenye nguvu; lakini kwa jina langu, Yahweh, sikujuliikana kwao.

4

כְּנָעַן אֶרֶץ אֶת־ לָהֶם לָתֶת אֹתָם בְּרִיתִי אֶת־ הֲקִמֹתִי וְגַם
ya–Kanaani nchi – wao kuwapa nao agano–langu – nimeliweka na–pia
H0776 H0853 H5414 H0854 H1285 H0853 H1571

בָּהּ׃ גָּרוּ אֲשֶׁר־ מְגֻרֵיהֶם אֶרֶץ אֶת
humo waliishi ambamo– ya–ukazi–wao nchi –
H4033 H0776 H0853

Pia niliimarisha agano langu na wao, ilikuwapatia nchi ya Kanani, nchi walioishi kama sio raia, nchi walio tanga tanga.

5

מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי נַאֲקַת אֶת־ שָׁמַעְתִּי אֲנִי וְגַם
Misri ambao wa–Yisraeli kwa–wana kuugua – nimesikia mimi na–pia
H4714 H3478 H5009 H0853 H8085 H0589 H1571

בְּרִיתִי׃ אֶת־ וָאֶזְכֹּר אֹתָם מַעֲבִדִים
agano–langu – na–nimekumbuka wao inawatumikisha
H1285 H0853 H2142 H0853 H5647

Zaidi ya yote, nimesikia kilio cha Waisraeli ambao wa Misri wame wa chukua watumwa, na nimekumbuka agano langu.

6

מִתַּחַת אֶתְכֶם וְהוֹצֵאתִי יְהוָה אֲנִי יִשְׂרָאֵל לִבְנֵי־ אֱמֹר לָכֵן
kutoka–chini–ya ninyi na–nitawatoa Yahwe mimi wa–Yisraeli kwa–wana– sema kwa–hiyo
H8478 H0853 H3318 H3068 H0589 H3478 H0559

אֶתְכֶם וְנָאַלְתִּי
ninyi na–nitawakomboa

מֵעֲבֹדָתָם מִצְרַיִם סִבְלֹת אֶתְכֶם וְהִצַּלְתִּי
kutoka–utumwa–wao ya–Misri mizigo ninyi na–nitawaokoa
H5656 H4714 H5450 H0853 H5337

גְּדֹלִים׃ וּבִשְׁפָטִים נְטוּיָה בִּזְרוֹעַ
kubwa na–kwa–hukumu ulionyooshwa kwa–mkono
H8201 H5186 H2220

Kisha basi, sema kwa Waisraeli, 'Mimi ni Yahweh. Nitawatoa kwenye utumwa chini ya wa Misri, na kuwaweka huru na nguvu zao. Nitawaokoa kwa kudhihirisha nguvu zangu, na kwa matendo ya ajabu ya hukumu.

7

וִידַעְתֶּם לֵאלֹהִים לָכֶם וְהָיִיתִי לְעָם לִי אֶתְכֶם וְלָקַחְתִּי
na–mtajua Mungu kwenu na–nitakuwa kuwa–watu kwangu ninyi na–nitawachukua
H3045 H0430 H1961 H3947

מִצְרָיִם׃ סִבְלוֹת מִתַּחַת אֶתְכֶם הַמּוֹצִיא אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה אֲנִי כִּי
ya–Misri mizigo kutoka–chini–ya ninyi anayewatoa Mungu–wenu Yahwe mimi kwamba
H4714 H5450 H8478 H0853 H3318 H0430 H3068 H0589

Nitawaleta kwangu kama watu wangu, na nitakuwa Mungu wenu. Mtajua kuwa mimi ndiye Yahweh Mungu wenu, aliye watoa kwenye utumwa chini ya wa Misri.

8

אֹתָהּ לָתֶת יָדִי אֶת־ נָשָׂאתִי אֲשֶׁר הָאָרֶץ אֶל־ אֶתְכֶם וְהֵבֵאתִי
hiyo kutoa mkono–wangu – niliinua ambayo nchi hadi– ninyi na–nitawaleta
H0853 H5414 H3027 H0853 H5375 H0776 H0413 H0853 H0935

אֲנִי מוֹרָשָׁה לָכֶם אֹתָהּ וְנָתַתִּי וְלִיַעֲקֹב לְיִצְחָק לְאַבְרָהָם
mimi kama–urithi kwenu hiyo na–nitawapa na–kwa–Yakobo kwa–Isaka kwa–Ibrahimu
H0589 H4181 H0853 H5414 H3290 H3327 H0085

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Nitawaleta kwenye nchi niliyo muahidi kumpa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Nitawapa kama mali yenu. Mimi ni Yahweh.”'

מֹשֶׁה	אֶל־	שָׁמְעוּ֙	וְלֹ֣א	יִשְׂרָאֵ֔ל	בְּנֵ֣י	אֶל־	כֵּ֖ן	מֹשֶׁ֑ה	וַיְדַבֵּ֣ר	9
Musa	kwa–	sikiliza	na–hawaku	wa–Yisraeli	wana	kwa–	hivyo	Musa	na–akasema	
H4872	H0413	H8085	H3808	H3478		H0413		H4872	H1696	

פ	קֹֽשִׁי׃	וּמֵעֲבֹדָ֖ה	רֽוּחַ֙	מִקֹּ֥צֶר
P	mgumu	na–kwa–utumwa	wa–roho	kwa–sababu–ya–ukosefu
	H7186	H5656	H7307	H7115

Musa alipo waambia haya Waisraeli, hawakumsiliza kwasababu ya mateso magumu ya utumwa wao.

לֵאמֹֽר׃	מֹשֶׁ֖ה	אֶל־	יְהוָ֥ה	וַיְדַבֵּ֣ר	10
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Hivyo Yahweh akazungumza na Musa na kumwambia,

יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	אֶת־	וְיִשַׁלַּ֤ח	מִצְרַ֔יִם	מֶ֣לֶךְ	פַּרְעֹ֖ה	אֶל־	דַּבֵּ֣ר	בֹּ֑א	11
wa–Yisraeli	wana–	–	na–awaache	wa–Misri	mfalme	Farao	kwa–	sema	nenda	
H3478		H0853	H7971	H4714	H4428	H6547	H0413	H1696	H0935	

מֵאַרְצֽוֹ׃	
kutoka–nchi–yake	
H0776	

“Nenda umwambie Farao, mfalme wa Misri, awaache watu wa Israeli waondoke kwenye nchi yake.”

לֹא־	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	הֵ֣ן	לֵאמֹ֔ר	יְהוָ֖ה	לְפָנַ֑י	מֹשֶׁ֣ה	וַיְדַבֵּ֣ר		12
hawaku–	wa–Yisraeli	wana–	tazama	kusema	Yahwe	mbele–ya	Musa	na–akasema		
H3808	H3478		H2005	H0559	H3068	H6440	H4872	H1696		

פ	שְׂפָתָֽיִם׃	עֶרֶל֙	וַאֲנִ֣י	פַּרְעֹ֔ה	יִשְׁמְעֵ֥נִי	וְאֵ֖יךְ	אֵלַ֑י	שָׁמְע֣וּ	
P	midomo	mwenye–kutotahiriwa	na–mimi	Farao	atanisikiliza	na–vipi	mimi	nisikiliza	
	H8193	H6189	H0589	H6547	H8085		H0413	H8085	

Musa akamwambia Yahweh, “Kama Waisraeli hawajanisikiliza mimi, kwa nini Farao anisikillize mimi, tangu mimi sio mzuri wakuzungumza?”

בְּנֵ֣י	אֶל־	וַיְצַוֻּם֙	אַהֲרֹ֔ן	וְאֶל־	מֹשֶׁ֣ה	אֶל־	יְהוָ֖ה	וַיְדַבֵּ֣ר		13
wana	kuhusu–	na–akawaamuru	Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema		
	H0413	H6680	H0175	H0413	H4872	H0413	H3068	H1696		

יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	אֶת־	לְהוֹצִ֥יא	מִצְרַ֖יִם	מֶ֣לֶךְ	פַּרְעֹ֑ה	וְאֶל־	יִשְׂרָאֵ֔ל	
wa–Yisraeli	wana–	–	kuwatoa	wa–Misri	mfalme	Farao	na–kuhusu–	wa–Yisraeli	
H3478		H0853	H3318	H4714	H4428	H6547	H0413	H3478	

ס	מִצְרָֽיִם׃	מֵאֶ֥רֶץ	
S	ya–Misri	kutoka–nchi	
	H4714	H0776	

Yahweh akasema na Musa na Aruni. Akawapa amri ya Waisraeli na Farao, mfalme wa Misri, awatoe Waisraeli kutoka nchi ya Misri.

יִשְׂרָאֵל֙	בְּכֹ֣ר	רְאוּבֵ֔ן	בְּנֵ֣י	אֲבֹתָ֑ם	בֵּית־	רֹאשֵׁ֣י	אֵלֶּ֖ה		14
wa–Yisraeli	mzaliwa–wa–kwanza	wa–Reubeni	wana	ya–baba–zao	wa–nyumba–	wakuu	hawa		
H3478	H1060	H7205		H0001			H0428		

רְאוּבֵֽן׃	מִשְׁפְּחֹ֖ת	אֵלֶּ֥ה	וְכַרְמִ֖י	חֶצְרֹ֑ן	וּפַלּ֥וּא	חֲנֹֽךְ
za–Reubeni	koo	hizi	na–Karmi	Hesroni	na–Palu	Hanoki
H7205	H4940	H0428	H3756	H2696	H6396	H2585

Hawa walikuwa vichwa wa nyumba za baba yao: wana wa Rubeni, mzaliwa wa kwanza wa Israeli, walikuwa Hanoki, Palu, Hezroni, na Karmi. Hawa walikuwa mababu wa ukoo wa Rubeni.

15

וּבְנֵי	שִׁמְעוֹן	יְמוּאֵל	יָמִין	אֹהַד	יָכִין	זֹהַר	וְשָׁאוּל
na–wana	wa–Simeoni	Yemueli	Yamini	na–Ohadi	na–Yakini	na–Sohari	na–Shauli
	H8095	H3223	H3226	H0161	H3199	H6714	H7586

בֶּן־	הַכְּנַעֲנִית	אֵלֶּה	מִשְׁפְּחֹת	שִׁמְעֹון׃
mwana–	wa–Mkanaani	hizi	koo	za–Simeoni
		H0428	H4940	H8095

Wana wa Simeoni walikuwa Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohari, na Shauli - mwana wa mwanamke wa Kanani. Hawa walikuwa mababu wa ukoo wa Simeoni.

16

וְאֵלֶּה	שְׁמוֹת	בְּנֵי־	לֵוִי	לְתֹלְדֹתָם	גֵּרְשׁוֹן	קְהָת	וּמְרָרִי
na–haya	majina	ya–wana–	wa–Lawi	kwa–vizazi–vyao	Gershoni	na–Kohathi	na–Merari
H0428	H8034		H3878	H8435	H1648	H6955	H4847

וּשְׁנֵי	חַיֵּי	לֵוִי	שָׁבַע	וּשְׁלֹשִׁים	וּמְאַת	שָׁנָה׃
na–miaka	ya–maisha	ya–Lawi	saba	na–thelathini	na–mia–moja	miaka
H8141		H3878	H7651	H7970	H3967	H8141

Hapa yameorodheshwa majina ya wana wa Lawi, pamoja na uzo wao. Walikuwa ni Gerishoni, Kohathi, na Merari. Lawi aliishi mpaka alipo kuwa na miaka 137.

17

בְּנֵי	גֵרְשׁוֹן	לִבְנִי	וְשִׁמְעִי	לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
wana	wa–Gershoni	Libni	na–Shimei	kwa–koo–zao
	H1648	H3845	H8096	H4940

Wana wa Gerishoni walikuwa Libni na Shimei.

18

וּבְנֵי	קְהָת	עַמְרָם	יִצְהָר	וְחֶבְרוֹן	וְעֻזִּיאֵל	וּשְׁנֵי	חַיֵּי
na–wana	wa–Kohathi	Amramu	na–Ishari	na–Hebroni	na–Uzieli	na–miaka	ya–maisha
	H6955	H6019	H3324		H5816	H8141	

קְהָת	שָׁלֹשׁ	וּמְאַת	וּשְׁלֹשִׁים	שָׁנָה׃
ya–Kohathi	tatu	na–mia–moja	na–thelathini	miaka
H6955	H7969	H3967	H7970	H8141

Wana wa Kohathi walikuwa Amramu, Izhari, Hebroni, na uzieli. Kohathi aliishi hadi miaka 133.

19

וּבְנֵי	מְרָרִי	מַחְלִי	וּמוּשִׁי	אֵלֶּה	מִשְׁפְּחֹת	הַלֵּוִי	לְתֹלְדֹתָם׃
na–wana	wa–Merari	Mahli	na–Mushi	hizi	koo	za–Walawi	kwa–vizazi–vyao
	H4847	H4249	H4187	H0428	H4940	H3878	H8435

Wana wa Merari walikuwa Mahli na Mushi. Hawa walikuja kuwa mababu wa ukoo wa Walawi, pamoja na uzao wao.

20

וַתֵּלֶד	לְאִשָּׁה	לוֹ	דֹּדָתוֹ	יוֹכֶבֶד	אֶת־	עַמְרָם	וַיִּקַּח
na–akamzalia	kuwa–mke	kwake	shangazi–yake	Yokebedi	–	Amramu	na–akamchukua
H3205	H0802		H1733	H3115	H0853	H6019	H3947

וּשְׁלֹשִׁים	שָׁבַע	עַמְרָם	חַיֵּי	וּשְׁנֵי	מֹשֶׁה	וְאֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	לוֹ
na–thelathini	saba	ya–Amramu	ya–maisha	na–miaka	Musa	na–	Haruni	–	yeye
H7970	H7651	H6019		H8141	H4872	H0853	H0175	H0853	

וּמְאַת	שָׁנָה׃
na–mia–moja	miaka
H3967	H8141

Amramu alimuoa Yokebedi, dada yake baba yake. Alimzalia Aruni na Musa. Amramu aliishi miaka 137 na akafa.

וּבְנֵי	יִצְהָר	קֹרַח	נֶפֶג	וְזִכְרִי׃	21
na–wana	wa–Ishari	Kora	na–Nefegi	na–Zikri	
	H3324	H7141	H5298	H2147	

Wana wa Izhari walikuwa Kora, Nefegi, na Zikri.

וּבְנֵי	עֻזִּיאֵל	מִישָׁאֵל	וְאֶלְצָפָן	וְסִתְרִי׃	22
na–wana	wa–Uzieli	Mishaeli	na–Elisafani	na–Sithri	
	H5816	H4332	H0469	H5644	

Wana wa Uzieli walikuwa Mishaeli, Elizafani na Sithri.

לוֹ	נַחְשׁוֹן	אֲחוֹת	עַמִּינָדָב	בַּת־	אֱלִישֶׁבַע	אֶת־	אַהֲרֹן	וַיִּקַּח	23
kwake	wa–Nashoni	dada	wa–Aminadabu	binti–	Elisheba	–	Haruni	na–akamchukua	
	H5177	H0269	H5992	H1323	H0472	H0853	H0175	H3947	

אִיתָמָר׃	וְאֶת־	אֶלְעָזָר	אֶת־	אֲבִיהוּא	וְאֶת־	נָדָב	אֶת־	לוֹ	וַתֵּלֶד	לְאִשָּׁה
Ithamari	na–	Eleazari	–	Abihu	na–	Nadabu	–	yeye	na–akamzalia	kuwa–mke
H0385	H0853	H0499	H0853	H0030	H0853	H5070	H0853		H3205	H0802

Aruni alimuoa Elisheba, binti wa Aminadabu, dada wa Nashoni. Alimzaa Nadabu na Abihu, Eleazari na Ithamari.

הַקָּרְחִי׃	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה	וַאֲבִיאָסָף	וְאֶלְקָנָה	אַסִּיר	קֹרַח	וּבְנֵי	24
za–Wakora	koo	hizi	na–Abiasafu	na–Elkana	Asiri	wa–Kora	na–wana	
H7145	H4940	H0428	H0023	H0511	H0617	H7141		

Wana wa Kora walikuwa Asiri, Elikana na Abiasa. Hawa walikuwa mababu wa ukoo wa Wakora.

לוֹ	פּוּטִיאֵל	מִבְּנוֹת	לוֹ	לְקַח־	אַהֲרֹן	בֶּן־	וְאֶלְעָזָר	25
kwake	za–Putieli	kutoka–binti	kwake	alichukua–	wa–Haruni	mwana–	na–Eleazari	
	H6317	H1323		H3947	H0175		H0499	

הַלֻּוִי	אֲבוֹת	רָאשֵׁי	הָאֵלֶּה	פִּינְחָס	אֶת־	לוֹ	וַתֵּלֶד	לְאִשָּׁה	
wa–Walawi	wa–baba	wakuu	hawa	Finehasi	–	yeye	na–akamzalia	kuwa–mke	
H3881	H0001		H0428	H6372	H0853		H3205	H0802	

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
kwa–koo–zao
H4940

Eleazari, mwana wa Aruni, alimuoa mmoja wa mabinti Wa Putieli. Alimzalia Fineazi. Hawa walikuwa vichwa wa nyumba za baba yao miongoni mwa Walawi, pamoja na uzao wao.

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	הוֹצִיאוּ	לָהֶם	יְהוָה	אָמַר	אֲשֶׁר	וּמֹשֶׁה	אַהֲרֹן	הוּא	26
wa–Yisraeli	wana	–	watoeni	kwao	Yahwe	alisema	ambao	na–Musa	Haruni	huyu	
H3478		H0853	H3318		H3068	H0559		H4872	H0175	H1931	

צִבְאֹתָם׃	עַל־	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ
majeshi–yao	kulingana–na–	ya–Misri	kutoka–nchi
		H4714	H0776

Hawa wanaume wawili walikuwa Musa na Aruni ambao Yahweh alisema, “Waleteni Waisraeli kutoka nchi ya Misri, kwa makundi ya wanaume wapiganaji.”

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	אֶת־	לְהוֹצִיא	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	אֶל־	הַמְדַבְּרִים	הֵם	27
wa–Yisraeli	wana–	–	kuwatoa	wa–Misri	mfalme–	Farao	kwa–	wanaosema	wao	
H3478		H0853	H3318	H4714	H4428	H6547	H0413	H1696	H1992	

וְאַהֲרֹן׃	מֹשֶׁה	הוּא	מִמִּצְרָיִם	
na–Haruni	Musa	huyu	kutoka–Misri	
H0175	H4872	H1931	H4714	

Aruni na Musa wakazungumza na Farao, mfalme wa Misri, awaruhusu Waisraeli watoke Misri. Hawa walikuwa Musa na Aruni wale wale.

פ	מִצְרָֽיִם׃	בְּאֶ֥רֶץ	מֹשֶׁ֖ה	אֶל־	יְהוָ֑ה	דִּבֶּ֣ר	בְּיוֹם֙	וַיְהִ֔י	28
P	ya–Misri	katika–nchi	Musa	kwa–	Yahwe	aliposema	siku	na–ikawa	
	H4714	H0776	H4872	H0413	H3068	H1696	H3117	H1961	

Pale Yahweh alipo zungumza na Musa katika nchi ya Misri,

מֶ֖לֶךְ	פַּרְעֹ֥ה	אֶל־	דַּבֵּ֛ר	יְהוָ֗ה	אֲנִי֙	לֵאמֹ֣ר	מֹשֶׁ֔ה	אֶל־	יְהוָ֖ה	וַיְדַבֵּ֥ר	29
mfalme	Farao	kwa–	sema	Yahwe	mimi	kusema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H4428	H6547	H0413	H1696	H3068	H0589	H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

אֵלֶ֑יךָ׃	דַּבֵּ֣ר	אֲנִ֔י	אֲשֶׁ֥ר	כָּל־	אֵת֙	מִצְרַ֔יִם	
wewe	ninakuambia	mimi	ambayo	yote–	–	wa–Misri	
H0413	H1696	H0589		H3605	H0853	H4714	

alimwambia, “Mimi ni Yahweh. Sema kwa Farao, mfalme wa MIsri, kila kitu nitacho kwambia.”

וְאֵ֖יךְ	שְׂפָתַ֑יִם	עֲרַ֣ל	אֲנִ֔י	הֵ֚ן	יְהוָ֔ה	לִפְנֵ֣י	מֹשֶׁ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר	30
na–vipi	midomo	mwenye–kutotahiriwa	mimi	tazama	Yahwe	mbele–ya	Musa	na–akasema	
	H8193	H6189	H0589	H2005	H3068	H6440	H4872	H0559	

פ	פַּרְעֹ֖ה׃	אֵלַ֥י	יִשְׁמַ֛ע	
P	Farao	mimi	atanisikiliza	
	H6547	H0413	H8085	

Lakini Musa alimwambia Yahweh, “Mimi sio mzuri wa kuongea, hivyo kwanini Farao anisikilize mimi?”

Chapter 7

וְאַהֲרֹ֖ן	לְפַרְעֹ֑ה	אֱלֹהִ֔ים	נְתַתִּ֣יךָ	רְאֵ֚ה	מֹשֶׁ֔ה	אֶל־	יְהוָ֖ה	וַיֹּ֣אמֶר	1
na–Haruni	kwa–Farao	Mungu	nimekufanya	angalia	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0175	H6547	H0430	H5414	H7200	H4872	H0413	H3068	H0559	

נְבִיאֶֽךָ׃	יִהְיֶ֥ה	אָחִ֖יךָ	
nabii–wako	atakuwa	ndugu–yako	
H5030	H1961	H0251	

Yahweh akasema na Musa, “Ona, nimekufanya kama mungu kwa Farao. Aruni kaka yako atakuwa nabii wako.

אֶל־	יְדַבֵּ֔ר	אָחִ֖יךָ	וְאַהֲרֹ֑ן	אַצַוֶּ֣ךָּ	אֲשֶׁ֥ר	כָּל־	אֵת֙	תְּדַבֵּ֔ר	אַתָּ֣ה	2
kwa–	atasema	ndugu–yako	na–Haruni	nitakuamuru	ambayo	yote–	–	utasema	wewe	
H0413	H1696	H0251	H0175	H6680		H3605	H0853	H1696		

מֵאַרְצֽוֹ׃	יִשְׂרָאֵ֔ל	בְּנֵי־	אֶת־	וְשִׁלַּ֖ח	פַּרְעֹ֑ה	
kutoka–nchi–yake	wa–Yisraeli	wana–	–	na–awaache	Farao	
H0776	H3478		H0853	H7971	H6547	

Utasema kila kitu nitacho kuamuru kusema. Aruni kaka yako ata sema na Farao iliawaachie watu wa Israeli watoke kwenye nchi yake.

וְאֶת־	אֹתֹתַ֑י	אֶת־	וְהִרְבֵּיתִ֥י	פַּרְעֹ֖ה	לֵ֣ב	אֶת־	אַקְשֶׁ֥ה	וַאֲנִ֛י	3
na–	ishara–zangu	–	na–nitazidisha	wa–Farao	moyo	–	nitauimarisha	na–mimi	
H0853	H0226	H0853		H6547		H0853	H7185	H0589	

מִצְרָֽיִם׃	בְּאֶ֥רֶץ	מוֹפְתָ֖י	
ya–Misri	katika–nchi	maajabu–yangu	
H4714	H0776	H4159	

Lakini nitaufanya moyo wa Farao mgumu, na nitaonyesha ishara nyingi za nguvu zangu, maajabu mengi, katika nchi ya Misri.

4	וְלֹא־	יִשְׁמַע	אֲלֵכֶם֙	פַּרְעֹ֔ה	וְנָתַתִּי	אֶת־	יָדִ֖י	בְּמִצְרָ֑יִם
	na–hata–	sikiliza	ninyi	Farao	na–nitaweka	–	mkono–wangu	juu–ya–Misri
	H3808	H8085	H0413	H6547	H5414	H0853	H3027	H4714

וְהוֹצֵאתִי	אֶת־	צִבְאֹתַ֣י	אֶת־	עַמִּ֣י	בְנֵי־	יִשְׂרָאֵל֮	מֵאֶ֣רֶץ	
na–nitawatoa	–	majeshi–yangu	–	watu–wangu	wana–	wa–Yisraeli	kutoka–nchi	
H3318	H0853		H0853			H3478	H0776	

מִצְרַ֔יִם	בִּשְׁפָטִ֖ים	גְּדֹלִֽים׃
ya–Misri	kwa–hukumu	kubwa
H4714	H8201	

Lakini Farao hata kusikiliza, kwahiyo nitaueka mkono wangu juu ya Misri na kutoa makundi yangu ya wanaume wapiganaji, watu wangu, wazao wa Israeli, watoke nchi ya Misri kwa matendo makubwa ya hukumu.

5	וְיָדְע֣וּ	מִצְרַ֗יִם	כִּ֤י	אֲנִי֙	יְהוָ֔ה	בִּנְטֹתִ֥י	אֶת־	יָדִ֖י
	na–watajua	Misri	kwamba–	mimi	Yahwe	nitakapounyoosha	–	mkono–wangu
	H3045	H4713		H0589	H3068	H5186	H0853	H3027

עַל־	מִצְרַ֑יִם	וְהוֹצֵאתִ֤י	אֶת־	בְּנֵי־	יִשְׂרָאֵל֙	מִתּוֹכָֽם׃		
juu–ya–	Misri	na–nitawatoa	–	wana–	wa–Yisraeli	kutoka–katikati–yao		
	H4714	H3318	H0853		H3478	H8432		

Wamisri watajua kuwa mimi ni Yahweh nitapo nyoosha mkono wangu kwa Misri na kuwatoa Waisraeli kutoka miongoni mwao.”

6	וַיַּ֥עַשׂ	מֹשֶׁ֖ה	וְאַהֲרֹ֑ן	כַּאֲשֶׁ֣ר	צִוָּ֔ה	יְהוָ֥ה	אֹתָ֛ם	כֵּ֥ן	עָשֽׂוּ׃
	na–akafanya	Musa	na–Haruni	kama	alivyoamuru	Yahwe	wao	hivyo	walifanya
		H4872	H0175		H6680	H3068	H0853		

Musa na Aruni wakafanya hivyo; walifanya kama Yahweh alivyo waamuru.

7	וּמֹשֶׁה֙	בֶּן־	שְׁמֹנִ֣ים	שָׁנָ֔ה	וְאַהֲרֹ֕ן	בֶּן־	שְׁלֹ֥שׁ	וּשְׁמֹנִ֖ים
	na–Musa	mwenye–miaka–	themanini	miaka	na–Haruni	mwenye–miaka–	tatu	na–themanini
	H4872		H8084	H8141	H0175		H7969	H8084

שָׁנָה֙	בְּדַבְּרָ֣ם	אֶל־	פַּרְעֹ֔ה׃	פ
miaka	waliposema	kwa–	Farao	P
H8141	H1696	H0413	H6547	

Musa alikuwa na miaka themanini, na Aruni miaka themanini na tatu walipo ongea na Farao.

8	וַיֹּ֥אמֶר	יְהוָ֖ה	אֶל־	מֹשֶׁ֑ה	וְאֶל־	אַהֲרֹ֖ן	לֵאמֹֽר׃
	na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	na–kwa–	Haruni	kusema
	H0559	H3068	H0413	H4872	H0413	H0175	H0559

Yahweh akamwambia Musa na Aruni,

9	כִּ֣י	יְדַבֵּ֤ר	אֲלֵכֶם֙	פַּרְעֹ֔ה	לֵאמֹ֑ר	תְּנ֤וּ	לָכֶם֙	מוֹפֵ֔ת	וְאָמַרְתָּ֙	אֶל־
	wakati	atakaposema	kwenu	Farao	kusema	toeni	kwenu	ajabu	na–utamwambia	kwa–
		H1696	H0413	H6547	H0559	H5414		H4159	H0559	H0413

אַהֲרֹ֔ן	קַ֚ח	אֶת־	מַטְּךָ֙	וְהַשְׁלֵ֣ךְ	לִפְנֵי־	פַּרְעֹ֔ה	יְהִ֖י	לְתַנִּֽין׃
Haruni	chukua	–	fimbo–yako	na–uitupe	mbele–ya–	Farao	na–iwe	joka
H0175	H3947	H0853	H4294	H7993	H6440	H6547	H1961	

“Wakati Farao atakapo waambia, 'Fanya muujiza,' utamwambia Aruni, 'Chukuwa gongo lako na ulirushe chini mbele ya Farao, ililigeuke nyoka.”'

יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ	פַּרְעֹה	אֶל־	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיָּבֹא		10
Yahwe	alivyoamuru	kama	hivyo	na–wakafanya	Farao	kwa–	na–Haruni	Musa	na–akaja		
H3068	H6680				H6547	H0413	H0175	H4872	H0935		

עַבְדָּיו	וְלִפְנֵי	פַּרְעֹה	לִפְנֵי	מַטֵּהוּ	אֶת־	אַהֲרֹן	וַיַּשְׁלֵךְ	
watumishi–wake	na–mbele–ya	Farao	mbele–ya	fimbo–yake	–	Haruni	na–akaitupa	
H5650	H6440	H6547	H6440	H4294	H0853	H0175	H7993	

לְתַנִּין׃	וַיְהִי
joka	na–ikawa
	H1961

Kisha Musa na Aruni wakaenda kwa Farao, na wakafanya kama Yahweh alivyo waamuru. Aruni akarusha chini gongo lake mbele ya Farao na watumishi wake, na likageuka nyoka.

חַרְטֻמֵּי	הֵם	גַּם־	וַיַּעֲשׂוּ	וְלַמְכַשְּׁפִים	לַחֲכָמִים	פַּרְעֹה	גַּם־	וַיִּקְרָא	11
waganga	wao	pia–	na–wakafanya	na–wachawi	wenye–hekima	Farao	pia–	na–akawaita	
H2748	H1992	H1571		H3784	H2450	H6547	H1571	H7121	

כֵּן׃	בְּלַהֲטֵיהֶם	מִצְרַיִם
hivyo	kwa–uchawi–wao	wa–Misri
	H3858	H4714

Kisha naye Farao akawaita wazee wenye hekima na wachawi. Wakafanya jambo hilo hilo kwa uchawi wao.

אֶת־	אַהֲרֹן	מַטֵּה־	וַיִּבְלַע	לְתַנִּנֵם	וַיִּהְיוּ	מַטֵּהוּ	אִישׁ	וַיַּשְׁלִיכוּ	12
–	ya–Haruni	fimbo–	na–ikameza	majoka	na–zikawa	fimbo–yake	kila–mtu	na–wakatupa	
H0853	H0175	H4294	H1104		H1961	H4294	H0376	H7993	

מַטֹּתָם׃
fimbo–zao
H4294

Kila mtu akarusha chini gongo lake, na magongo yakawa nyoka. Lakini gongo la Aruni lilimeza nyoka zao.

דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֶם	שָׁמַע	וְלֹא	פַּרְעֹה	לֵב	וַיֶּחֱזַק	13
alivyosema	kama	wao	sikiliza	na–hakusikiliza	wa–Farao	moyo	na–ukawa–mgumu	
H1696		H0413	H8085	H3808	H6547		H2388	

פ	יְהוָה׃
P	Yahwe
	H3068

Moyo wa Farao ulikuwa mgumu, na akusikiliza, kama Yahweh alivyo tabiri.

הָעָם׃	לְשַׁלַּח	מֵאֵן	פַּרְעֹה	לֵב	כָּבֵד	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	14
watu	kuwaacha	amekataa	wa–Farao	moyo	mgumu	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
	H7971	H3985	H6547		H3515	H4872	H0413	H3068	H0559	

Yahweh akasema na Musa, “Moyo wa Farao ni mgumu, na anakataa kuacha watu waende.

15 לֵךְ אֶל־ nenda kwa– H3212 פַּרְעֹה Farao H6547 בַּבֹּקֶר asubuhi H1242 הִנֵּה tazama H2009 יֹצֵא anakuja H3318 הַמַּיְמָה majini H4325 וְנִצַּבְתָּ na–simama H5324 לִקְרָאתוֹ kukutana–naye H7125

עַל־ kando–ya– H8193 שְׂפַת ukingo H2975 הַיְאֹר wa–mto H4294 וְהַמַּטֶּה na–fimbo H2975 אֲשֶׁר־ ambayo– H2015 נֶהְפָּךְ iligeuzwa H5175 לְנָחָשׁ kuwa–nyoka H3947 תִּקָּח ichukue

בְּיָדֶךָ׃ mkononi–mwako H3027

Nenda kwa Farao asubui anapoenda kwenye maji. Simama kwenye chanzo cha mto kukutana naye, na uchukuwe mkononi mwako gongo ambalo liligeuka nyoka.

16 וְאָמַרְתָּ na–utamwambia H0559 אֵלָיו yeye H0413 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵי Mungu H0430 הָעִבְרִים wa–Waebrania H5680 שְׁלָחַנִי amenituma H7971 אֵלֶיךָ kwako H0413 לֵאמֹר kusema H0559 שַׁלַּח waache H7971

כֹּה׃ sasa H3541 עַד־ mpaka– H5704 שָׁמַעְתָּ sikiliza H8085 לֹא־ huku– H3808 וְהִנֵּה na–tazama H2009 בַּמִּדְבָּר jangwani H5647 וַיַּעַבְדֵנִי na–waniabudu H5971 עַמִּי watu–wangu H0853 אֶת־ –

Mwambie, 'Yahweh, Mungu wa Waebrania, amenituma kwako, “Acha watu wangu waende, iliwaniabudu nyikani. Mpaka sasa haujanisikiliza.”

17 כֹּה hivyo H3541 אָמַר asema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 תֵּדַע utajua H3045 בְּזֹאת kwa–hii H2063 כִּי kwamba H3588 אֲנִי mimi H0589 יְהוָה Yahwe H3068 הִנֵּה tazama H2009 אָנֹכִי mimi H0595 מַכֶּה ninapiga H5221

וְנֶהֶפְכוּ na–yatageuzwa H2015 הַמַּיִם maji H4325 אֲשֶׁר ambayo H0834 בַּיְאֹר katika–mto H2975 עַל־ juu–ya– H5921 בְּיָדִי mkononi–mwangu H3027 אֲשֶׁר־ ambayo– H0834 בַּמַּטֶּה kwa–fimbo H4294

לְדָם׃ kuwa–damu H1818

Yahweh anasema hili: “Kwa hili utajua kuwa mimi ni Yahweh. Ninaenda kupiga maji ya mto wa Misri kwa gongo langu lililo mikono mwangu, na mto utageuzwa kuwa damu.

18 וְהַדָּגָה na–samaki H1710 אֲשֶׁר־ ambao– H0834 בַּיְאֹר katika–mto H2975 תָּמוּת watakufa H4191 וּבָאַשׁ na–utanuka H0887 הַיְאֹר mto H2975 וְנִלְאוּ na–watashindwa H3811 מִצְרַיִם Wamisri H4714

ס S הַיְאֹר׃ mto H2975 מִן־ kutoka– מַיִם maji H4325 לִשְׁתּוֹת kunywa H8354

Samaki walio kwenye mto watakufa, na mto utanuka. Wa Misri Hawataweza kunywa maji yalio kwenye mto.”"'

19

מַטֵּךְ	קַח	אַהֲרֹן	אֶל־	אֱמַר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
fimbo–yako	chukua	Haruni	kwa–	mwambie	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H4294	H3947	H0175	H0413	H0559	H4872	H0413	H3068	H0559	

יְאֹרֵיהֶם	עַל־	וַנַהֲרֹתָם	עַל־	מִצְרַיִם	מֵימֵי	עַל־	יָדְךָ	וּנְטֵה־
vijito–vyao	juu–ya–	mito–yao	juu–ya–	ya–Misri	maji	juu–ya–	mkono–wako	na–unyooshe–
H2975		H5104		H4714	H4325		H3027	H5186

דָּם	וְיִהְיוּ־	מֵימֵיהֶם	מִקְוֶה	כֹּל־	וְעַל	אַגְמֵיהֶם	וְעַל־
damu	na–yatakuwa–	ya–maji–yao	makusanyo	yote–	na–juu–ya	madimbwi–yao	na–juu–ya–
H1818	H1961	H4325		H3605		H0098	

וּבָאֲבָנִים׃	וּבְעֵצִים	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	בְּכָל־	דָּם	וְהָיָה
na–katika–mawe	na–katika–miti	ya–Misri	nchi	katika–yote–	damu	na–itakuwa
H0068	H6086	H4714	H0776	H3605	H1818	H1961

Kisha Yahweh akasema na Musa, “Mwambie Aruni, 'Chukuwa gongo lako na unyooshe mkono kwenye maji ya Misri, na juu ya mito yake, mifereji, visima, na madimbwi yote, ili maji yao ya damu. Fanya hivi ilikuwe na damu nchi nzima ya Misri, hadi kwenye vyombo vyote vya mbao na mawe.”'

20

בַּמַּטֶּה	וַיַּכֶּם	יְהוָה	צִוָּה	וְכַאֲשֶׁר	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־
fimbo	na–akaiinua	Yahwe	alivyoamuru	kama	na–Haruni	Musa	hivyo	na–wakafanya–
H4294		H3068	H6680		H0175	H4872		

וּלְעֵינֵי	פַּרְעֹה	לְעֵינֵי	בַּיְאֹר	אֲשֶׁר	הַמַּיִם	אֶת־	וַיָּרֶם	
na–machoni–pa	Farao	machoni–pa	katika–mto	ambayo	maji	–	na–akayapiga	
	H6547		H2975		H4325	H0853	H5221	

לְדָם׃	בַּיְאֹר	אֲשֶׁר־	הַמַּיִם	כָּל־	וַיֵּהָפְכוּ	עֲבָדָיו	
kuwa–damu	katika–mto	ambayo–	maji	yote–	na–yakageuzwa	watumishi–wake	
H1818	H2975		H4325	H3605	H2015	H5650	

Musa na Aruni walifanya kama Yahweh alivyo waamuru. Aruni alinyanyua gongo na kupiga maji ya mto, machoni pa Farao na watumishi wake. Maji yote kwenye mto yaligeuga damu.

21

יָכְלוּ	וְלֹא־	הַיְאֹר	וַיִּבְאַשׁ	מֵתָה	בַּיְאֹר	אֲשֶׁר־	וְהַדָּגָה	
kuweza	na–hawakuweza–	mto	na–ukanuka	walikufa	katika–mto	ambao–	na–samaki	
H3201	H3808	H2975	H0887	H4191	H2975		H1710	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	הַדָּם	וַיִּהִי	הַיְאֹר	מִן־	מַיִם	לִשְׁתּוֹת	מִצְרַיִם
ya–Misri	nchi	katika–yote–	damu	na–ikawa	mto	kutoka–	maji	kunywa	Wamisri
H4714	H0776	H3605	H1818	H1961	H2975		H4325	H8354	H4713

Samaki kwenye mto wakafa, na mto ukaanza kunuka. Wamisri hawakuweza kunywa maji kwenye mto, na damu ilikuwa kila mahali katika nchii ya Misri.

22

לְבָבוֹ־	וַיֶּחֱזַק	בְּלָטֵיהֶם	מִצְרַיִם	חַרְטֻמֵּי	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־	
moyo–	na–ukawa–mgumu	kwa–uchawi–wao	wa–Misri	waganga	hivyo	na–wakafanya–	
	H2388	H3909	H4714	H2748			

יְהוָה׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֶם	שָׁמַע	וְלֹא־	פַּרְעֹה	
Yahwe	alivyosema	kama	wao	sikiliza	na–hakusikiliza–	wa–Farao	
H3068	H1696		H0413	H8085	H3808	H6547	

Lakini wachawi walifanya vivyo hivyo na uchawi wao. Kwaiyo moyo wa Farao ukawa mgumu, na akakataa kuwasikiliza Musa na Aruni, kama Yahweh alivyo sema itatokea.

לִבּוֹ	שָׁת	וְלֹא־	בֵיתוֹ	אֶל־	וַיָּבֹא	פַּרְעֹה	וַיָּפֶן	23
moyo–wake	kuweka	na–hakuweka–	nyumba–yake	kwenye–	na–akaingia	Farao	na–akageuka	
	H7896	H3808		H0413	H0935	H6547	H6437	

לָזֹאת׃	גַּם־
kwa–hii	hata–
H2063	H1571

Kisha Farao akarudi na kwenda nyumbani kwake. Wala hakutilia maanani hili.

לֹא	כִּי	לִשְׁתּוֹת	מַיִם	הַיְאֹר	סְבִיבֹת	מִצְרַיִם	כָּל־	וַיַּחְפְּרוּ	24
hawaku	kwa–sababu	kunywa	maji	mto	kuzunguka	Wamisri	wote–	na–wakachimba	
H3808		H8354	H4325	H2975	H5439	H4713	H3605	H2658	

הַיְאֹר׃	מִמֵּימֵי	לִשְׁתּת	יָכְלוּ
ya–mto	kutoka–maji	kunywa	weza
H2975	H4325	H8354	H3201

Wamisri wote walichimba pembeni ya mto kwa ajili ya maji ya kunywa, lakini hawakuweza kunywa maji ya mto.

פ	הַיְאֹר׃	אֶת־	יְהוָה	הַכּוֹת־	אַחֲרֵי	יָמִים	שִׁבְעַת	וַיִּמָּלֵא	25
P	mto	–	Yahwe	kupiga–	baada–ya	saba	siku	na–zikatimia	
	H2975	H0853	H3068	H5221		H3117	H7651	H4390	

Siku saba zilipita baada ya Yahweh kushambulia mto.

Chapter 8

כֹּה	אֵלָיו	וְאָמַרְתָּ	פַּרְעֹה	אֶל־	בֹּא	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	1
hivyo	yeye	na–utamwambia	Farao	kwa–	nenda	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H3541	H0413	H0559	H6547	H0413	H0935	H4872	H0413	H3068	H0559	

וְיַעַבְדֻנִי׃	עַמִּי	אֶת־	שַׁלַּח	יְהוָה	אָמַר
na–waniabudu	watu–wangu	–	waache	Yahwe	asema
H5647		H0853	H7971	H3068	H0559

Kisha Yahweh akazungumza na Musa, “Nenda kwa Farao na umwambie, 'Yahweh anasema hivi: Acha watu wangu waende hili wakaniabudu.

גְּבוּלְךָ	כָּל־	אֶת־	נֹגֵף	אָנֹכִי	הִנֵּה	לְשַׁלֵּחַ	אַתָּה	מָאֵן	וְאִם־	2
mipaka–yako	yote–	–	ninapiga	mimi	tazama	kuwaacha	wewe	utakataa	na–kama–	
H1366	H3605	H0853	H5062	H0595	H2009	H7971		H3986		

בְּצְפַרְדְּעִים׃
kwa–vyura
H6854

Ukikataa kuwaruhusu waende, nitaidhuru nchi yako yote kwa vyura.

וּבַחֲדַר	בְּבֵיתֶךָ	וּבָאוּ	וְעָלוּ	צְפַרְדְּעִים	הַיְאֹר	וְשָׁרַץ		3
na–katika–chumba	nyumbani–mwako	na–wataingia	na–watapanda	vyura	mto	na–utajaa		
H2315		H0935	H5927	H6854	H2975	H8317		

עֲבָדֶיךָ	וּבְבֵית	מִטָּתֶךָ	וְעַל־	מִשְׁכָּבֶךָ
za–watumishi–wako	na–katika–nyumba	kitanda–chako	na–juu–ya–	cha–kulala–kwako
H5650		H4296		H4904

וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ׃	וּבְתַנּוּרֶיךָ	וּבְעַמֶּךָ
na–katika–vyombo–vya–unga–wako	na–katika–tanuri–zako	na–kwa–watu–wako
H4863	H8574	

Mito itajawa na vyura. Watatoka na kuingia nyumbani kwako, chumbani kwako, na kitandani kwako. Wataenda nyumbani mwa watumishi wako. Wataenda kwa watu wako, kwenye majiko yako, na vyombo vya kukandia mkate.

4

וּבְכָה	וְבְעַמְּךָ	וּבְכָל־	עֲבָדֶיךָ	יַעֲלוּ	הַצְפַרְדְּעִים׃
na–kwako	na–kwa–watu–wako	na–kwa–wote–	watumishi–wako	watapanda	vyura
		H3605	H5650	H5927	H6854

Vyura watakushambulia wewe, watu wako, na watumishi wako wote.""'

5

יָדֶךָ	אֶת־	נְטֵה	אַהֲרֹן	אֶל־	אֱמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
mkono–wako	–	unyooshe	Haruni	kwa–	mwambie	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H3027	H0853	H5186	H0175	H0413	H0559	H4872	H0413	H3068	H0559

וְהַעַל	הַאֲגַמִּים	וְעַל־	הַיְאֹרִים	עַל־	הַנָּהָר֔ת	עַל־	בְּמַטֶּךָ
na–uwapandishe	madimbwi	na–juu–ya–	vijito	juu–ya–	mito	juu–ya–	kwa–fimbo–yako
H5927	H0098		H2975		H5104		H4294

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	עַל־	הַצְפַרְדְּעִים	אֶת־
ya–Misri	nchi	juu–ya–	vyura	–
H4714	H0776		H6854	H0853

Yahweh akamwambia Musa, “Mwambie Aruni, 'Nyoosha mkono wako na gongo lako kwenye mito, mifereji, na kwenye mabwawa, na uwatoe vyura juu ya nchi ya Misri.”'

6

הַצְפַרְדֵּעַ	וַתַּעַל	מִצְרַיִם	מֵימֵי	עַל	יָדוֹ	אֶת־	אַהֲרֹן	וַיֵּט
vyura	na–wakapanda	ya–Misri	maji	juu–ya	mkono–wake	–	Haruni	na–akanyoosha
H6854	H5927	H4714	H4325		H3027	H0853	H0175	H5186

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	אֶת־	וַתְּכַס
ya–Misri	nchi	–	na–wakafunika
H4714	H0776	H0853	H3680

Aruni akanyoosha mkono juu ya maji ya Misri, na vyura wakatoka na kujaza nchi ya Misri.

7

הַצְפַרְדְּעִים	אֶת־	וַיַּעֲלוּ	בְלָטֵיהֶם	הַחַרְטֻמִּים	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־
vyura	–	na–wakapandisha	kwa–uchawi–wao	waganga	hivyo	na–wakafanya–
H6854	H0853	H5927	H3909	H2748		

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	עַל־
ya–Misri	nchi	juu–ya–
H4714	H0776	

Lakini wachawi walifanya vivyo hivyo na uchawi wao: waliwatoa vyura juu ya nchi ya Misri.

8

וַיֶּסֶר	יְהוָה	אֶל־	הַעְתִּירוּ	וַיֹּאמֶר	וּלְאַהֲרֹן	לְמֹשֶׁה	פַּרְעֹה	וַיִּקְרָא
na–awaondoe	Yahwe	kwa–	mwombeni	na–akasema	na–Haruni	Musa	Farao	na–akaita
H5493	H3068	H0413	H6279	H0559	H0175	H4872	H6547	H7121

הָעָם	אֶת־	וַאֲשַׁלְּחָה	וּמֵעַמִּי	מִמֶּנִּי	הַצְפַרְדְּעִים
watu	–	na–nitawaacha	na–kutoka–kwa–watu–wangu	kwangu	vyura
	H0853	H7971			H6854

לַיהוָה׃	וְיִזְבְּחוּ
kwa–Yahwe	na–watoe–dhabihu
H3068	H2076

Kisha Farao akawaita Musa na Aruni na kuwaambia, “Muombeni Yahweh iliawaondoe vyura kwangu na kwa watu wangu. Kisha nitawaacha watu waende, iliwamtolee dhabihu.”

9 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי וְלְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ
na-akasema Musa kwa-Farao jivunie kwangu lini niombe kwa-ajili-yako
H0559 H4872 H6547 H4970 H6279

וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ
na-kwa-watumishi-wako na-kwa-watu-wako kuwaangamiza vyura kutoka-kwako
H5650 H3772 H6854

תִּשָּׁאַרְנָה׃ בַּיְאֹר רַק וּמִבָּתֶּיךָ
watabaki katika-mto isipokuwa na-kutoka-nyumba-zako
H7604 H2975 H7535

Musa akamwambia Farao, “Unaweza chukuwa fursa ya kuniambia lini nikuombee wewe, watumishi wako, na watu wako, ili vyura waondolewe kwako na nyumbani kwako na wabaki tu kwenye mito.”

10 וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר כְּדִבְרְךָ לְמַעַן תֵּדַע כִּי־ אֵין
na-akasema kesho na-akasema kulingana-na-neno-lako ili ujue kwamba- hakuna
H0559 H4279 H0559 H1697 H4616 H3045 H0369

כַּיהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ
kama-Yahwe Mungu-wetu
H3068 H0430

Farao akasema, “Kesho.” Musa akasema, “Acha iwe kama ulivyo sema, ili kwamba ujue hakuna Mungu mwengine kama Yahweh, Mungu wetu.

11 וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ
na-wataondoka vyura kutoka-kwako na-kutoka-nyumba-zako
H5493 H6854

תִּשָּׁאַרְנָה׃ בַּיְאֹר רַק וּמֵעַמֶּךָ וּמֵעֲבָדֶיךָ
watabaki katika-mto isipokuwa na-kutoka-kwa-watu-wako na-kutoka-kwa-watumishi-wako
H7604 H2975 H7535 H5650

Vyura wataondoka kutoka kwako, nyumbani mwako, kwa watumishi wako, na kwa watu wako. Watabaki tu kwenye mito.”

12 וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־
na-akatoka Musa na-Haruni kutoka-mbele-ya Farao na-akapiga-kelele Musa kwa-
H3318 H4872 H0175 H6547 H6817 H4872 H0413

יְהוָה עַל־ דְּבַר הַצְפַרְדְּעִים לַפַּרְעֹה׃ אֲשֶׁר־ שָׂם אֲלִיכֶא
Yahwe kuhusu- jambo la-vyura kwa-Farao ambao- aliweka
H3068 H6854 H1697 H6547

Musa na Aruni wakaondoka kwa Farao. Kisha Musa akamlilia Yahweh kuhusu hao vyura alio waleta kwa Farao.

13 וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּמֻתוּ הַצְפַרְדְּעִים מִן־ הַבָּתִּים
na-akafanya Yahwe kulingana-na-neno la-Musa na-wakafa vyura kutoka- nyumba
H6213 H3068 H1697 H4872 H4191 H6854 H4480 H1004

מִן־ הַחֲצֵרֹת וּמִן־ הַשָּׂדֹת׃
kutoka- viwanja na-kutoka- mashamba

Yahweh akafanya kama Musa alivyo omba: Vyura wakafa kwenye nyumba, nyuani, na mashambani.

14 וַיִּצְבְּרוּ אֹתָם חֳמָרִם חֳמָרִם וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ׃
na-wakawakusanya wao marundo marundo na-ilinuka nchi
H6651 H0853 H2564 H2564 H0887 H0776

Watu wakawakusanya kwa mafungu, na nchi ikanuka.

לִבּוֹ	אֶת־	וְהַכְבֵּד	הָרְוָחָה	הָיְתָה	כִּי	פַּרְעֹה	וַיַּרְא	15
moyo–wake	–	na–akauimarisha	nafuu	ilikuwa	kwamba	Farao	na–akaona	
	H0853	H3513	H7309	H1961		H6547	H7200	

ס	יְהוָה׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֶם	שָׁמַע	וְלֹא	
S	Yahwe	alivyosema	kama	wao	sikiliza	na–hakusikiliza	
	H3068	H1696		H0413	H8085	H3808	

Lakini Farao alipoona kuna afadhali, aliufanya moyo wake kuwa mgumu na hakumsikiliza Musa na Aruni, kama Yahweh alivyo sema.

מַטֶּךָּ	אֶת־	נְטֵה	אַהֲרֹן	אֶל־	אֱמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	16
fimbo–yako	–	unyooshe	Haruni	kwa–	mwambie	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H4294	H0853	H5186	H0175	H0413	H0559	H4872	H0413	H3068	H0559	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	לְכִנָּם	וְהָיָה	הָאָרֶץ	עֲפַר	אֶת־	וְהַךְ
ya–Misri	nchi	katika–yote–	chawa	na–yatakuwa	ya–nchi	mavumbi	–	na–upige
H4714	H0776	H3605	H3654	H1961	H0776	H6083	H0853	H5221

Yahweh akamwambia Musa, “Mwambie Aruni, 'Nyoosha gongo lako na upige udongo chini, iliuwe chawa kati nchi yote ya Misri.”'

בְּמַטֵּהוּ	יָדוֹ	אֶת־	אַהֲרֹן	וַיֵּט	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־		17
kwa–fimbo–yake	mkono–wake	–	Haruni	na–akanyoosha	hivyo	na–wakafanya–		
H4294	H3027	H0853	H0175	H5186				

כָּל־	וּבַבְּהֵמָה	בָּאָדָם	הַכִּנָּם	וַתְּהִי	הָאָרֶץ	עֲפַר	אֶת־	וַיַּךְ	
yote–	na–kwa–wanyama	kwa–watu	chawa	na–yakawa	ya–nchi	mavumbi	–	na–akapiga	
H3605	H0929	H0120	H3654	H1961	H0776	H6083	H0853	H5221	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	כִּנִּים	הָיָה	הָאָרֶץ	עֲפַר
ya–Misri	nchi	katika–yote–	chawa	yakawa	ya–nchi	mavumbi
H4714	H0776	H3605	H3654	H1961	H0776	H6083

Wakanya hivyo: Aruni akanyoosha mkono wake na gongo lake. Akaupiga udongo wa ardhi. Chawa wakaja juu ya watu na wanyama. Udongo wote kwenye ardhi ukawa chawa katika nchi ya Misri.

וְלֹא	הַכִּנִּים	אֶת־	לְהוֹצִיא	בְּלָטֵיהֶם	הַחַרְטֻמִּים	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־	18
na–hawakuweza	chawa	–	kutoa	kwa–uchawi–wao	waganga	hivyo	na–wakafanya–	
H3808	H3654	H0853	H3318	H3909	H2748			

וּבַבְּהֵמָה׃	בָּאָדָם	הַכִּנָּם	וַתְּהִי	יָכְלוּ	
na–kwa–wanyama	kwa–watu	chawa	na–yakawa	weza	
H0929	H0120	H3654	H1961	H3201	

Wachawi walijaribu kufanya chawa kwa uganga wao lakini hawakuweza. Palikuwa na chawa kwa watu na kwa wanyama.

לֵב־	וַיֶּחֱזַק	הוּא	אֱלֹהִים	אֶצְבַּע	פַּרְעֹה	אֶל־	הַחַרְטֻמִּם	וַיֹּאמְרוּ	19
moyo–	na–ukawa–mgumu	hii	cha–Mungu	kidole	Farao	kwa–	waganga	na–wakasema	
	H2388	H1931	H0430	H0676	H6547	H0413	H2748	H0559	

ס	יְהוָה׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֶם	שָׁמַע	וְלֹא־	פַּרְעֹה	
S	Yahwe	alivyosema	kama	wao	sikiliza	na–hakusikiliza–	wa–Farao	
	H3068	H1696		H0413	H8085	H3808	H6547	

Kisha wachawi wakamwambia Farao, “Hichi ni kidole cha Mungu.” Lakini moyo wa Farao ulikuwa Mgumu, hivyo akakataa kuwasikiliza. Ilikuwa kama Yahweh alivyo sema Farao atafanya.

20

פַּרְעֹה	לִפְנֵי	וְהִתְיַצֵּב	בַּבֹּקֶר	הַשְּׁכֶם	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
Farao	mbele–ya	na–usimame	asubuhi	amka–mapema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H6547	H6440	H3320	H1242	H7925	H4872	H0413	H3068	H0559

עַמִּי	שַׁלַּח	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֵלָיו	וְאָמַרְתָּ	הַמָּיְמָה	יוֹצֵא	הִנֵּה
watu–wangu	waache	Yahwe	asema	hivyo	yeye	na–utamwambia	majini	anakuja	tazama
	H7971	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	H4325	H3318	H2009

וְיַעַבְדֵנִי׃
na–waniabudu
H5647

Yahweh akamwambia Musa, “Inuka asubui mapema na usimame mbele ya Farao anapoenda mtoni. Umwambie, 'Yahweh anasema hivi: “Acha watu wangu waende wakaniabudu mimi.

21

מְשַׁלַּחַת	הִנֵּנִי	עַמִּי	אֶת־	מְשַׁלֵּחַ	אֵינְךָ	אִם־	כִּי
ninatuma	tazama–mimi	watu–wangu	–	kuwaacha	huwaacha	kama–	kwa–sababu
H7971	H2009		H0853	H7971	H0369		

הֶעָרֹב	אֶת־	וּבְבָתֶּיךָ	וּבְעַמֶּךָ	וּבַעֲבָדֶיךָ		בְּךָ
mainzi	–	na–katika–nyumba–zako	na–kwa–watu–wako	na–kwa–watumishi–wako		kwako
H6157	H0853			H5650		

עָלֶיהָ׃	הֵם	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	וְגַם	הֶעָרֹב	אֶת־	מִצְרַיִם	בָּתֵּי	וּמָלְאוּ
juu–yake	wao	ambayo–	ardhi	na–pia	mainzi	–	za–Misri	nyumba	na–zitajaa
	H1992		H0127	H1571	H6157	H0853	H4713		H4390

Lakini usipo acha watu wangu waende nitatuma kundi la nzi kwako, watumishi wako, na watu wako, na kwenye nyumba zenu. Nyumba za wa Misri zitajawa na makundi ya nzi, na ata ardhi wanayo simama itajawa na nzi.

22

עַמִּי	אֲשֶׁר	גֹּשֶׁן	אֶרֶץ	אֶת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהִפְלֵיתִי	
watu–wangu	ambamo	ya–Gosheni	nchi	–	ile	siku	na–nitaitenganisha	
		H1657	H0776	H0853	H1931	H3117	H6395	

אֲנִי	כִּי	תֵּדַע	לְמַעַן	עָרֹב	שָׁם	הֱיוֹת־	לְבִלְתִּי	עָלֶיהָ	עַמֶּךָ
mimi	kwamba	ujue	ili	mainzi	huko	kuwepo–	kutolea–mbali	humo	wanasimama
H0589		H3045	H4616	H6157	H8033	H1961	H1115		H5975

הָאָרֶץ׃	בְּקֶרֶב	יְהוָה
nchi	katikati–ya	Yahwe
H0776	H7130	H3068

Lakini katika siku hiyo nitaitendea nchi ya Gosheni tofauti, nchi ambayo watu wangu wanaishi, ilikwamba kusiwe na makundi ya nzi huko. Hili litatokea ili kwamba mjue mimi ni Yahweh katika hii nchi.

23

הָאֹת	יִהְיֶה	לְמָחָר	עַמְּךָ	וּבֵין	עַמִּי	בֵּין	פְּדֻת	וְשַׂמְתִּי
ishara	itakuwa	kesho	watu–wako	na–kati–ya	watu–wangu	kati–ya	ukombozi	na–nitaweka
H0226	H1961	H4279		H0996		H0996	H6304	

הַזֶּה׃
hii
H2088

Nitaweka utofauti kati ya watu wangu na watu wako. Hii ishara ya nguvu zangu itatokea kesho""'

24

וּבֵית	פַּרְעֹה	בֵּיתָה	כָּבֵד	עָרֹב	וַיָּבֹא	כֵּן	יְהוָה	וַיַּעַשׂ	
na–nyumba	Farao	nyumbani–mwa	mengi	mainzi	na–yakaja	hivyo	Yahwe	na–akafanya	
	H6547		H3515	H6157	H0935		H3068		

הֶעָרֹב׃	מִפְּנֵי	הָאָרֶץ	תִּשָּׁחֵת	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	וּבְכָל־	עֲבָדָיו	
mainzi	kwa–sababu–ya	nchi	ikaharibika	ya–Misri	nchi	na–katika–yote–	ya–watumishi–wake	
H6157	H6440	H0776	H7843	H4714	H0776	H3605	H5650	

Yahweh akafanya hivyo, na kundi kubwa la nzi likaja nyumbani mwa Farao na nyumbani mwa watumishi wake. Katika nchi yote ya Misri, nchi iliharibiwa na makundi ya nzi.

25 וַיִּקְרָא פַּרְעֹה אֶל־ מֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן na–akaita Farao kwa– Musa na–Haruni
H7121 H6547 H0413 H4872 H0175

וַיֹּאמֶר לְכוּ זִבְחוּ לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ׃ na–akasema nendeni toeni–dhabihu kwa–Mungu–wenu katika–nchi
H0559 H3212 H2076 H0430 H0776

Farao akawaita Musa na Aruni na kuwaambia, “Nendeni, mtolee Mungu wenu dhabihu kwenye nchi yetu.”

26 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נָכוֹן כֵּן לַעֲשׂוֹת כִּי־ תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם na–akasema Musa si sawa hivyo kufanya kwa–sababu chukizo la–Misri
H0559 H4872 H3808 H5414 H3651 H6942 H8441 H4714

אֶזְבְּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־ תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם וְזָבְחוּ לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֵנוּ׃ tutoe–dhabihu kwa–Yahwe Mungu–wetu tazama chukizo la–Misri – tutoe–dhabihu mbele–ya–macho–yao na–wasi tuue–kwa–mawe
H2076 H3068 H0430 H2005 H8441 H4714 H0853 H2076 H3808 H5619

Musa akasema, “Sio vyema sisi kufanya hivyo, kwa kuwa dhabihu tunazo mtolea Yahweh Mungu wetu zinachukiza kwa Wamisri. Kama tutatoa dhabihu mbele ya macho yao zilizo chukizo kwa Wamisri, hawata tupiga mawe?

27 דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְזָבַחְנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר safari ya–siku tatu tutaenda jangwani na–tutoe–dhabihu kwa–Yahwe Mungu–wetu kama
H1870 H7969 H3117 H3212 H4057 H2076 H3068 H0430 H3651

יֹאמַר אֵלֵינוּ׃ atakavyotuambia sisi
H0559 H0413

Hapana, ni safari ya siku tatu kwenda nyikani ambayo lazima tuende, ili kiutoa dhabihu kwa Yahweh Mungu wetu, kama anavyo tuamuru.”

28 וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אָנֹכִי אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וּזְבַחְתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם na–akasema Farao mimi nitawaacha ninyi na–mtatoa–dhabihu kwa–Yahwe Mungu–wenu
H0559 H6547 H0595 H7971 H0853 H2076 H3068 H0430

רַק הַרְחֵק לֹא־ תַרְחִיקוּ הָעְתִּירוּ לָלֶכֶת כַּעֲדִי׃ lakini mbali msi– mbali ombeeni kwenda ende–mbali kwa–ajili–yangu
H7535 H7368 H3808 H7368 H6279 H3212 H7368 H1157

Farao akasema, “Nitakuruhusu kwenda kumtolea dhabihu Yahweh Mungu wenu nyikani. Ila usiende mbali sana. Niombee.”

29

יְהוָה	אֶל־	וְהַעְתַּרְתִּי	מֵעִמָּךְ׀	יוֹצֵא	אָנֹכִי	הִנֵּה	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
Yahwe	kwa-	na-nitamwomba	kutoka-kwako	ninatoka	mimi	tazama	Musa	na-akasema
H3068	H0413	H6279		H3318	H0595	H2009	H4872	H0559

וּמֵעַמּוֹ	מֵעֲבָדָיו	מִפַּרְעֹה	הֶעָרֹב	וְסָר
na-kutoka-kwa-watu-wake	kutoka-kwa-watumishi-wake	kutoka-kwa-Farao	mainzi	na-yataondoka
	H5650	H6547	H6157	H5493

הָעָם	אֶת־	שַׁלַּח	לְבִלְתִּי׀	הָתֵּל	פַּרְעֹה	יֹסֵף	אַל־	רַק	מָהָר
watu	–	kuacha	kutowaacha	kudanganya	Farao	endelee	usi-	lakini	kesho
	H0853	H7971	H1115		H6547	H3254	H0408	H7535	H4279

לַיהוָה׃	לְזִבְחַ
kwa-Yahwe	kutoa-dhabihu
H3068	H2076

Musa akasema, “Wakati tu nitakapoenda kutoka kwako, nitamuomba Yahweh ili makundi ya nzi yatoke kwako, wewe Farao, na watumishi wako na watu kesho. Lakini usifanye udhalimu tena kwa kutowaacha watu wetu waende kumtolea dhabihu Yahweh.”

30

יְהוָה׃	אֶל־	וַיֶּעְתַּר	פַּרְעֹה	מֵעִם	מֹשֶׁה	וַיֵּצֵא
Yahwe	kwa-	na-akamwomba	Farao	kutoka-mbele-ya	Musa	na-akatoka
H3068	H0413	H6279	H6547		H4872	H3318

Musa akaenda nje kutoka kwa Farao na kumuomba Yahweh.

31

מִפַּרְעֹה	הֶעָרֹב	וַיָּסַר	מֹשֶׁה	כְּדְבַר	יְהוָה	וַיַּעַשׂ
kutoka-kwa-Farao	mainzi	na-akaondoa	la-Musa	kulingana-na-neno	Yahwe	na-akafanya
H6547	H6157	H5493	H4872	H1697	H3068	

אֶחָד׃	נִשְׁאַר	לֹא	וּמֵעַמּוֹ	מֵעֲבָדָיו
hata-mmoja	kubaki	hakubaki	na-kutoka-kwa-watu-wake	kutoka-kwa-watumishi-wake
H0259	H7604	H3808		H5650

Yahweh akafanya kama Musa alivyo muomba: alitoa makundi ya nzi kutoka kwa Farao, watumishi wake, na watu wake. Hakuna ata mmoja aliye baki.

32

שְׁלַח	וְלֹא	הַזֹּאת	בַּפַּעַם	גַּם	לִבּוֹ	אֶת־	פַּרְעֹה	וַיַּכְבֵּד
waacha	na-hakuwaacha	huu	wakati	hata	moyo-wake	–	Farao	na-akauimarisha
H7971	H3808	H2063	H6471	H1571		H0853	H6547	H3513

פ	הָעָם׃	אֶת־
P	watu	–
		H0853

Lakini Farao aliufanya moyo wake mgumu tena, na hakuwaacha watu waende.

Chapter 9

1

אָמַר	כֹּה־	אֱלֹיו	וְדַבַּרְתָּ	פַּרְעֹה	אֶל־	בֹּא	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
asema	hivyo-	yeye	na-umwambie	Farao	kwa-	nenda	Musa	kwa-	Yahwe	na-akasema
H0559	H3541	H0413	H1696	H6547	H0413	H0935	H4872	H0413	H3068	H0559

וְיַעַבְדֻנִי׃	עַמִּי	אֶת־	שַׁלַּח	הָעִבְרִים	אֱלֹהֵי	יְהוָה
na-waniabudu	watu-wangu	–	waache	wa-Waebrania	Mungu	Yahwe
H5647		H0853	H7971	H5680	H0430	H3068

Kisha Yahweh akamwambia Musa, Nenda kwa Farao na umwambie, 'Yahweh, Mungu wa Waebrania, anasema hivi: “Acha watu wangu waende ili wakaniabudu mimi.”

2

כִּ֣י	אִם־	מָאֵ֗ן	אַתָּה֙	לְשַׁלֵּ֣חַ	וְעוֹדְךָ֔	מַחֲזִ֖יק	בָּֽם׃
kwa–sababu	kama–	unakataa	wewe	kuwaacha	na–bado	unawashika	wao
		H3986		H7971	H5750	H2388	

Lakini ukikataa kuwaruhusu waende, kama utaendelea kuwa bakiza nyuma,

3

הִנֵּה	יַד־	יְהוָה	הוֹיָה	בִּמְקִנְךָ֙	אֲשֶׁר	בַּשָּׂדֶ֔ה	בַּסּוּסִ֣ים	
tazama	mkono–	wa–Yahwe	utakuwa	juu–ya–mifugo–yako	ambayo	shambani	juu–ya–farasi	
H2009	H3027	H3068	H1961	H4735				

בַּחֲמֹרִ֖ים	בַּצֹּ֑אן	וּבַבָּקָ֕ר	בַּגְּמַלִּ֛ים	בַּבָּקָ֥ר	כָּבֵ֖ד	מְאֹֽד׃
juu–ya–punda	na–juu–ya–kondoo	juu–ya–ng'ombe	juu–ya–ngamia	kali	tauni	sana
H2543	H6629	H1241	H1581	H3515	H1698	H3966

basi mkono wa Yahweh utakuwa kinyume dhidi ya mifugo yako shambani na kwa farasi, punda, ngamia, ng'ombe na kondoo, naitasababisha ugonjwa mbaya sana.

4

וְהִפְלָ֣ה	יְהוָ֗ה	בֵּין֙	מִקְנֵ֣ה	יִשְׂרָאֵ֔ל	וּבֵין֙	מִקְנֵ֣ה	מִצְרָ֑יִם
na–atatenganisha	Yahwe	kati–ya	mifugo	ya–Yisraeli	na–kati–ya	mifugo	ya–Misri
H6395	H3068	H0996	H4735	H3478	H0996	H4735	H4714

וְלֹ֥א	יָמ֖וּת	מִכֹּל־	לִבְנֵ֣י	יִשְׂרָאֵ֔ל	דָּבָ֥ר׃
na–hakuna	kufa	kutoka–yote–	ya–wana	wa–Yisraeli	chochote
H3808	H4191	H3605		H3478	H1697

Yahweh ata tendea tofauti mifugo ya Israeli na mifugo Misri: Haukuna mnyama wa Waisraeli ataye kufa.

5

וַיָּ֖שֶׂם	יְהוָ֑ה	מוֹעֵ֣ד	לֵאמֹ֗ר	מָחָ֤ר	יַעֲשֶׂ֨ה	יְהוָה֙	הַדָּבָ֣ר	הַזֶּ֔ה
na–akaweka	Yahwe	wakati	kusema	kesho	atafanya	Yahwe	jambo	hili
H3068	H3068	H4150	H0559	H4279		H3068	H1697	H2088

בָּאָֽרֶץ׃	
katika–nchi	
H0776	

Yahweh ametenga muda; amesema, “Ni kesho ambapo nitafanya ilitukio katika nchi.”"

6

וַיַּ֣עַשׂ	יְהוָ֔ה	אֶת־	הַדָּבָ֥ר	הַזֶּ֖ה	מִמָּחֳרָ֑ת	וַיָּמָ֗ת	כֹּ֚ל	מִקְנֵ֣ה	מִצְרָ֔יִם
na–akafanya	Yahwe	–	jambo	hili	siku–iliyofuata	na–wakafa	wote	mifugo	ya–Misri
H3068	H3068	H0853	H1697	H2088	H4283	H4191	H3605	H4735	H4713

וּמִמִּקְנֵ֥ה	בְנֵי־	יִשְׂרָאֵ֖ל	לֹא־	מֵ֥ת	אֶחָֽד׃
na–kutoka–mifugo	ya–wana–	wa–Yisraeli	hakufa–	kufa	hata–mmoja
H4735		H3478	H3808	H4191	H0259

Yahweh akafanya hivi siku iliyofuata: mifugo yote ya Misri ikafa. Lakini hamna mnyama wa Waisraeli aliye kufa, hamna mnyama ata mmoja.

7

וַיִּשְׁלַ֖ח	פַּרְעֹ֑ה	וְהִנֵּ֣ה	לֹא־	מֵ֥ת	מִמִּקְנֵ֥ה	יִשְׂרָאֵ֖ל	עַד־	אֶחָֽד
na–akatuma	Farao	na–tazama	hakufa–	kufa	kutoka–mifugo	ya–Yisraeli	hata–	mmoja
H7971	H6547	H2009	H3808	H4191	H4735	H3478	H5704	H0259

וַיִּכְבַּ֣ד	לֵב֮	פַּרְעֹה֒	וְלֹ֣א	שִׁלַּ֔ח	אֶת־	הָעָ֖ם׃		פ
na–ukawa–mgumu	moyo	wa–Farao	na–hakuwaacha	waacha	–	watu		P
H3513		H6547	H3808	H7971	H0853			

Farao akafanya utafiti, na tazama, hakuna mnyama ata mmoja aliye kufa. Lakini moyo wake ulikuwa mjeuri, hivyo hakuwaacha watu waende.

8

וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וְאֶל־	אַהֲרֹן	חֻקֲחוּ	לָכֶם	מְלַאׁ	מִכֹנֵיכֶם
na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	na–kwa–	Haruni	chukueni	kwenu	vujaa	mikono–yenu
H0559	H3068	H0413	H4872	H0413	H0175	H3947		H4393	H2651

פַּרְעֹה׃	לְעֵינֵי	הַשָּׁמַיְמָה	מֹשֶׁה	וּזְרָקוֹ	כִּבְשָׁן	פָּיַח
Farao	machoni–pa	angani	Musa	na–ayatupe	ya–tanuri	majivu
H6547		H8064	H4872	H2236	H3536	H6368

Kisha Yahweh akawambia Musa na Aruni, “Chukuwa majivu na uyajaze mkononi kutoka kwenye tanuru. Wewe, Musa, lazima uyarushe juu wakati Farao akitazama.

9

וְעַל־	הָאָדָם	עַל־	וְהָיָה	מִצְרָיִם	אֶרֶץ	כָּל־	עַל	לְאָבָק	וְהָיָה
na–juu–ya–	watu	juu–ya–	na–itakuwa	ya–Misri	nchi	yote–	juu–ya	vumbi	na–yatakuwa
	H0120		H1961	H4714	H0776	H3605		H0080	H1961

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־	אַבַעְבֻּעֹת	פֹּרֵחַ	לִשְׁחִין	הַבְּהֵמָה
ya–Misri	nchi	katika–yote–	malengelenge	yenye–kuchanuka	kuwa–majipu	wanyama
H4714	H0776	H3605	H0076		H7822	H0929

Yatakuwa vumbi safi nchi nzima ya Misri. Yatasababisha majipu na mafua kulipuka kwa watu na wanyama katika nchi yote ya Msri.”

10

וַיִּזְרְקוּ	וַיַּעַמְדוּ	לִפְנֵי	פַּרְעֹה	הַכִּבְשָׁן	פָּיַח	אֶת־	וַיִּקְחוּ	
na–akayatupa	na–wakasimama	mbele–ya	Farao	ya–tanuri	majivu	–	na–wakachukua	
H2236	H5975	H6440	H6547	H3536	H6368	H0853	H3947	

בָּאָדָם	פֹּרֵחַ	אַבַעְבֻּעֹת	שְׁחִין	וַיְהִי	הַשָּׁמַיְמָה	מֹשֶׁה	אֹתוֹ
kwa–watu	yenye–kuchanuka	malengelenge	majipu	na–yakawa	angani	Musa	hayo
H0120		H0076	H7822	H1961	H8064	H4872	H0853

וּבַבְּהֵמָה׃
na–kwa–wanyama
H0929

Hivyo Musa na Aruni wakachukuwa majivu kutoka kwenye tanuru na kusimama mbele ya Farao. KIsha Musa akarusha majivu juu. Majivu yakasababisha majipu na mafua kutokea kwa watu na wanyama.

11

הַשְּׁחִין	מִפְּנֵי	מֹשֶׁה	לִפְנֵי	לַעֲמֹד	הַחַרְטֻמִּים	יָכְלוּ	וְלֹא־	
majipu	kwa–sababu–ya	Musa	mbele–ya	kusimama	waganga	weza	na–hawakuweza–	
H7822	H6440	H4872	H6440	H5975	H2748	H3201	H3808	

מִצְרָיִם׃	וּבְכָל־	בְּחַרְטֻמִּם	הַשְּׁחִין	הָיָה	כִּי־	
Misri	na–kwa–wote–	kwa–waganga	majipu	yalikuwa	kwa–sababu–	
H4713	H3605	H2748	H7822	H1961		

Waganga hawakuweza kumzuia Musa kwasababu ya majipu, kwasababu majipu yalikuwa kwao na kwa Wamisri wote.

12

כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֵם	שָׁמַע	וְלֹא	פַּרְעֹה	לֵב	אֶת־	יְהוָה	וַיְחַזֵּק
kama	wao	sikiliza	na–hakusikiliza	wa–Farao	moyo	–	Yahwe	na–akauimarisha
	H0413	H8085	H3808	H6547		H0853	H3068	H2388

ס	מֹשֶׁה׃	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר
S	Musa	kwa–	Yahwe	alivyosema
	H4872	H0413	H3068	H1696

Yahweh akaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, Farao hakuwasikiliza Musa na Aruni. Hili ndilo Yahweh alilo mwambia Musa Farao atalo fanya.

13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִצְרָיִם שִׁלַּחְתִּי בְּכָל־הַמַּכֹּתַי לִפְנֵי וְהִתְעַצֵּב פַּרְעֹה

na-akasema Yahwe kwa- Musa amka-mapema asubuhi mbele-ya na-usimame Farao

H0559 H3068 H0413 H4872 H7925 H1242 H6440 H3320 H6547

וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־

na-utamwambia yeye hivyo- asema Yahwe Mungu wa-Waebrania waache –

H0559 H3541 H0559 H3068 H0430 H5680 H7971 H0853

וְיַעַבְדֻנִי׃ עַמִּי

na-waniabudu watu-wangu

H5647

Kisha Yahweh akamwambia Musa, Amka asubui mapema, simama mbele ya Farao, na umwambie, 'Yahweh, Mungu wa Waebrania, anasema hivi: Acha watu wangu waende ili wakaniabudu mimi.

14 וְכִי בַּפָּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבֶּךָ

kwa-sababu wakati huu mimi ninatuma – yote- mapigo-yangu kwenye-

H6471 H2063 H0589 H7971 H0853 H3605 H4046 H0413

אֵין כִּי תֵדַע עַבְדֶּךָ וּבְעַמֶּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ לְבַעֲבוּר

hakuna kwamba ujue ili na-kwa-watu-wako na-kwa-watumishi-wako moyo-wako

H0369 H3045 H5668 H5650

כָּמֹנִי׃ בְּכָל־הָאָרֶץ

nchi katika-yote- kama-mimi

H0776 H3605 H3644

Kwa muda huu nitatuma mapigo kwako wewe, kwa watumishi wako na watu wako. Nitafanya hivi ili ujue hakuna kama mimi kwenye dunia yote.

15 כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וְאֶת־אוֹתְךָ וָאַךְ

kwa-sababu sasa ningeinyoosha – mkono-wangu na- wewe na-ningekupiga

H6258 H7971 H0853 H3027 H0853 H0853 H5221

עַמְּךָ מִן־הָאָרֶץ׃ וַתִּכָּחֵד בַּדָּבֶר

watu-wako kutoka- na-ungeangamizwa kwa-tauni

H1698 H3582 H0776

Mpaka sasa ningeweza kuunyosha mkono wangu na kukushambulia wewe na watu wako kwa ugonjwa, na ungeondelewa kwenye nchi.

16 וְאוּלָם כֹּחַי הֶרְאֹתְךָ בַּעֲבוּר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ

lakini nguvu-yangu – kukuonyesha ili hii nimekusimamisha

H0199 H5668 H2063 H5975 H7200 H0853

וּלְמַעַן שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ׃ סַפֵּר

na-ili jina-langu katika-yote- nchi kutangaza

H4616 H8034 H3605 H0776

Lakini ni kwa sababu hii nimekuruhusu uishi: ili kukuonyesha nguvu zangu, ili kwamba jina langu litangazwe dunia nzima.

17 עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי לִבְלְתִּי שַׁלְּחָם׃

bado unajikweza dhidi-ya-watu-wangu kutowaacha waacha

H5750 H5549 H1115 H7971

Bado unajiinua dhidi ya watu wangu kwa kuwaacha wasiende.

18 לֹא־ haijakuwa– H3808 אֲשֶׁר ambayo מְאֹד sana H3966 כָּבֵד nzito H3515 בָּרָד mvua–ya–mawe H1259 מָחָר kesho H4279 כָּעֵת wakati H6256 מַמְטִיר ninanyesha H4305 הִנֵּנִי tazama–mimi H2009 עֲשָׂתָה׃ sasa H6258 וְעַד־ mpaka– H5704 הִוָּסְדָה ilipoanzishwa H3245 הַיּוֹם siku H3117 לְמִן־ tangu– בְּמִצְרַיִם katika–Misri H4714 כָּמֹהוּ kama–hiyo H3644 הָיָה kuwa H1961

Sikiliza! Kesho muda kama huu nita leta mvua ya mawe ya barafu kubwa, kama ambayo haijawai kuonekana Misri toka ilipo anza hadi sasa.

19 כָּל־ kila– H3605 בַּשָּׂדֶה shambani לְךָ kwako אֲשֶׁר ambayo כָּל־ yote– H3605 וְאֶת na– H0853 מִקְנְךָ mifugo–yako H4735 אֶת־ – H0853 הָעֵז kusanya H5756 שְׁלַח tuma H7971 וְעַתָּה na–sasa H6258 הַבַּיְתָה nyumbani יֶאָסֵף kujikusanya H0622 וְלֹא na–hata H3808 בַּשָּׂדֶה shambani יִמָּצֵא atapatikana H4672 אֲשֶׁר־ ambaye– וְהַבְּהֵמָה na–mnyama H0929 הָאָדָם mtu H0120 וָמֵת׃ na–watakufa H4191 הַבָּרָד mvua–ya–mawe H1259 עֲלֵהֶם juu–yao וְיָרָד na–itashuka H3381

Kisha sasa, tuma wanaume na ukusanye mifugo yako na vitu vyote ulivyo navyo mashambani sehemu salama. Kila mtu na mnyama aliyeko shambani na hajaletwa nyumbani - mawe ya barufu yatawashukia, na watakufa.""

20 אֶת־ – H0853 הֵנִיס alikimbishia H5127 פַּרְעֹה wa–Farao H6547 מֵעַבְדֵי miongoni–mwa–watumishi H5650 יְהוָה la–Yahwe H3068 דְּבַר neno H1697 אֶת־ – H0853 הַיָּרֵא aliyeogopa H3372 הַבָּתִּים׃ nyumba אֶל־ kwenye– H0413 מִקְנֵהוּ mifugo–yake H4735 וְאֶת־ na– H0853 עֲבָדָיו watumishi–wake H5650

Kisha hao wa watumishi wa Farao walio amini ujumbe wa Yahweh waka harakisha kuleta watumwa na mifugo yao ndani ya nyumba zao.

21 אֶת־ – H0853 וַיַּעֲזֹב na–akawaacha יְהוָה la–Yahwe H3068 דְּבַר neno H1697 אֶל־ kwa– H0413 לִבּוֹ moyo–wake שָׂם kuweka לֹא־ kuweka– H3808 וַאֲשֶׁר na–asiyeweka– פ P בַּשָּׂדֶה׃ shambani מִקְנֵהוּ mifugo–yake H4735 וְאֶת־ na– H0853 עֲבָדָיו watumishi–wake H5650

Lakini hao ambao hawa kuchukuwa ujumbe wa Yahweh maanani waliacha watumwa wao na mifugo shambani.

22 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 מֹשֶׁה Musa H4872 נְטֵה unyooshe H5186 אֶת־ – H0853 יָדְךָ mkono–wako H3027 עַל־ juu–ya– הַשָּׁמַיִם mbingu H8064 וְיִהְיֶ na–iwepo H1961 וְעַל na–juu–ya הַבְּהֵמָה wanyama H0929 וְעַל־ na–juu–ya– הָאָדָם watu H0120 עַל־ juu–ya– מִצְרַיִם ya–Misri H4714 אֶרֶץ nchi H0776 בְּכָל־ katika–yote– H3605 בָּרָד mvua–ya–mawe H1259 מִצְרָיִם׃ ya–Misri H4714 בְּאֶרֶץ katika–nchi H0776 הַשָּׂדֶה ya–shamba עֵשֶׂב mimea H6212 כָּל־ yote– H3605

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Nyoosha mkono wako kuelekea mbingu ili kuwe na mawe ya barafu katika nchi yote ya Misri, kwa watu, kwa wanyama, na kwenye mimea yote shambani na nchi nzima ya Misri.”

23

קֹלֹ֣ת	נָתָן	וַיהוָה	הַשָּׁמַ֗יִם	עַל־	מַטֵּהוּ֙	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיֵּ֤ט
ngurumo	akatoa	na–Yahwe	mbingu	juu–ya–	fimbo–yake	–	Musa	na–akanyoosha
	H5414	H3068	H8064		H4294	H0853	H4872	H5186

עַל־	בָּרָד	יְהוָה֙	וַיִּמְטֵ֣ר	אָ֔רְצָה	אֵ֖שׁ	וַתְּהַלֶּךְ֙	וּבָרָ֔ד	
juu–ya–	mvua–ya–mawe	Yahwe	na–akanyesha	ardhini	moto	na–ikaenda	na–mvua–ya–mawe	
	H1259	H3068	H4305	H0776	H0784	H1980	H1259	

מִצְרָֽיִם׃	אֶ֥רֶץ
ya–Misri	nchi
H4714	H0776

Musa akanyoosha mkono na gongo lake kuelekea mbiguni, na Yahweh akatuma mngurumo, mawe ya barafu, na radi kwenye nchi. Pia alinyesha mvua kwenye nchi ya Misri.

24

מְאֹ֔ד	כְּבֵד	הַבָּרָ֕ד	בְּתוֹךְ֙	מִתְלַקַּחַ֔ת	וְאֵ֖שׁ	בָּרָ֗ד	וַיְהִי	
sana	nzito	mvua–ya–mawe	katikati–ya	ukiwaka	na–moto	mvua–ya–mawe	na–ikawa	
H3966	H3515	H1259	H8432	H3947	H0784	H1259	H1961	

הָיְתָ֥ה	מֵאָז֙	מִצְרַ֔יִם	אֶ֖רֶץ	בְּכָל־	כָּמֹ֑הוּ	הָיָ֣ה	לֹא־	אֲשֶׁ֤ר
ilipokuwa	tangu	ya–Misri	nchi	katika–yote–	kama–hiyo	kuwepo	haikukuwepo–	ambayo
H1961		H4714	H0776	H3605	H3644	H1961	H3808	

לְגוֹֽי׃
taifa

Hivyo kulikuwa na radi iliyo changanyika na mawe ya barafu, ilikuwa hatari sana, kuliko yeyote iliyowai kutokea kwenye nchi ya Misri tangu liwe taifa.

25

בַּשָּׂדֶ֔ה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	מִצְרַ֔יִם	אֶ֖רֶץ	בְּכָל־	הַבָּרָ֗ד	וַיַּ֤ךְ
shambani	ambayo	yote–	–	ya–Misri	nchi	katika–yote–	mvua–ya–mawe	na–ikapiga
	H3605	H0853	H4714	H0776	H3605	H1259	H5221	

הַבָּרָד֙	הִכָּ֔ה	הַשָּׂדֶ֖ה	עֵ֣שֶׂב	כָּל־	וְאֵת֙	בְּהֵמָ֔ה	וְעַד־	מֵאָדָ֑ם
mvua–ya–mawe	ikapiga	ya–shamba	mimea	yote–	na–	mnyama	mpaka–	kutoka–mtu
H1259	H5221		H6212	H3605	H0853	H0929	H5704	H0120

שִׁבֵּֽר׃	הַשָּׂדֶ֖ה	עֵ֥ץ	כָּל־	וְאֶת־
ikavunja	ya–shamba	miti	yote–	na–
H7665		H6086	H3605	H0853

Katika nchi yote ya Misri, barafu ya mawe ilipiga kila kitu kwenye shamba, watu na wanyama. Ilipiga kila mmea shambani na kuvunja kila mti.

26

לֹא	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵ֣י	שָׁ֔ם	אֲשֶׁר־	גֹּ֖שֶׁן	בְּאֶ֣רֶץ	רַ֗ק	
haikuwepo	wa–Yisraeli	wana	walikuwa	ambako–	ya–Gosheni	katika–nchi	isipokuwa	
H3808	H3478		H8033		H1657	H0776	H7535	

בָּרָֽד׃	הָיָ֖ה
mvua–ya–mawe	kuwepo
H1259	H1961

Isipo kuwa tu nchi ya Gosheni, walipo ishi Waisraeli, hapakuwa na mawe ya barafu.

27 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
na-akatuma Farao na-akaita Musa na-Haruni na-akasema kwao
H7971 H6547 H7121 H4872 H0175 H0559 H0413

הַפָּעַם וַיהוָה הִצְדִּיק אֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים׃
wakati-huu Yahwe ni-mwenye-haki na-mimi na-watu-wangu waovu
H6471 H3068 H6662 H0589 H7563

Kisha Farao akatuma wanaume wakawaite Musa na Aruni. Akawaambia, “Nimetenda dhambi wakati huu. Yahweh ni mwenye haki, na mimi na watu wangu ni waovu.

28 הַעְתִּירוּ אֶל־ יְהוָה וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד
ombeeni kwa- Yahwe na-yatosha kuwepo ngurumo za-Mungu na-mvua-ya-mawe
H6279 H0413 H3068 H1961 H0430 H1259

וְאֲשַׁלְּחָה אִתְּכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד׃
na-nitawaacha ninyi na-hamta endelea kukaa
H7971 H0853 H3808 H3254 H5975

Muombe Yahweh, kwasababu radi na barafu ya mawe imezidi. Nitawaacha muende, na hamtabaki tena hapa.”

29 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כְּצֵאתִי אֶת־ הָעִיר אֶת־ אֶפְרֹשׂ כַּפַּי
mikono-yangu – nitakunjua mji – nitakapotoka Musa kwake na-akasema
H3709 H0853 H6566 H0853 H3318 H4872 H0413 H0559

אֶל־ יְהוָה הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־ עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ׃
kwa- Yahwe ngurumo zitakoma na-mvua-ya-mawe haitakuwepo- tena ili ujue kwamba ya-Yahwe nchi
H0413 H3068 H2308 H1259 H3808 H1961 H5750 H4616 H3045 H3068 H0776

Musa akamwambia, “Nitakapo ondoka tu kwenye mji, nitaitanua mikono yangu kwa Yahweh. Mngurumo utaacha, na hakutakuwa na barafu ya mawe tena. Kwa ili utajua kuwa nchi ni ya Yahweh.

30 וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים׃
na-wewe na-watumishi-wako bado hamjamwogopa mbele-ya Yahwe Mungu
H3808 H5650 H2962 H3372 H6440 H3068 H0430

Lakini kwa wewe na watu wako, najua bado hamu mheshimu Yahweh Mungu.”

31 וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכֶּתָה כִּי שְׁבֻלִים אָבִיב וְהַכִּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ׃
na-kitani na-shayiri vikapigwa kwa-sababu shayiri ilikuwa-kichwa na-kitani
H6594 H8184 H5221 H3808 H8184 H0024 H6594

ilikuwa-kwenye-shina
H1392

Sasa kitani na shayiri ziliharibiwa, kwa kuwa shayiri ilikuwa katika kukomaa, na kitani ilikuwa imestawi.

32 וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה׃
na-ngano na-mtama haviku pigwa kwa-sababu vimechelewa hivyo
H2406 H3698 H3808 H5221 H0648 H2007

Lakini ngano na kusemethu hazikupigwa mana zinachelewa kukua.

אֶל־	כַּפָּיו	וַיִּפְרֹשׂ	הָעִיר	אֶת־	פַּרְעֹה	מֵעִם	מֹשֶׁה	וַיֵּצֵא	33
kwa–	mikono–yake	na–akakunjua	mji	–	Farao	kutoka–mbele–ya	Musa	na–akatoka	
H0413	H3709	H6566		H0853	H6547		H4872	H3318	

נִתָּךְ	לֹא־	וּמָטָר	וְהַבָּרָד	הַקֹּלוֹת	וַיַּחְדְּלוּ	יְהוָה	
kumwagwa	haikumwagwa–	na–mvua	na–mvua–ya–mawe	ngurumo	na–zikakoma	Yahwe	
H5413	H3808	H4306	H1259		H2308	H3068	

אָרְצָה׃
ardhini
H0776

Musa alipo muacha Farao na mji, alitanua mikono yake kwa Yahweh; mngurumo na barafu ya mawe ikasimama, na mvua haikunyesha tena.

וְהַקֹּלֹת	וְהַבָּרָד	הַמָּטָר	חָדַל	כִּי־	פַּרְעֹה	וַיַּרְא	34
na–ngurumo	na–mvua–ya–mawe	mvua	imekoma	kwamba–	Farao	na–akaona	
	H1259	H4306	H2308		H6547	H7200	

וַעֲבָדָיו׃	הוּא	לִבּוֹ	וַיַּכְבֵּד	לַחֲטֹא	וַיֹּסֶף	
na–watumishi–wake	yeye	moyo–wake	na–akauimarisha	kutenda–dhambi	na–akaendelea	
H5650	H1931		H3513	H2398	H3254	

Farao alipoona mvua, barafu ya mawe, na mngurumo umekatika, akatenda dhambi na kufanya moyo wake kuwa mgumu, pamoja na watumishi wake.

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	שִׁלַּח	וְלֹא	פַּרְעֹה	לֵב	וַיֶּחֱזַק	35
wa–Yisraeli	wana	–	waacha	na–hakuwaacha	wa–Farao	moyo	na–ukawa–mgumu	
H3478		H0853	H7971	H3808	H6547		H2388	

פ	מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	יְהוָה	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר
P	wa–Musa	kwa–mkono–	Yahwe	alivyosema	kama
	H4872	H3027	H3068	H1696	

Moyo wa Farao ulikuwa mgumu, hakuacha watu wa Israeli waende. Hivi ndivyo Yahweh alimwambia Musa Farao atafanya.

Chapter 10

הִכְבַּדְתִּי	אֲנִי	כִּי־	פַּרְעֹה	אֶל־	בֹּא	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	1
nimeuimarisha	mimi	kwa–sababu–	Farao	kwa–	nenda	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H3513	H0589		H6547	H0413	H0935	H4872	H0413	H3068	H0559	

אֵלֶּה	אֹתֹתַי	שָׁתִי	לְמַעַן	עֲבָדָיו	לֵב	וְאֶת־	לִבּוֹ	אֶת־
hizi	ishara–zangu	niweke	ili	wa–watumishi–wake	moyo	na–	moyo–wake	–
H0428	H0226	H7896	H4616	H5650		H0853		H0853

בְּקִרְבּוֹ׃
katikati–yake
H7130

Yahweh akamwambia Musa, “Nenda kwa Farao, kwa kuwa nimeufanya moyo wake mgumu na moyo wa watumishi wake. Nimefanya hivi kuonyesha hizi ishara za nguvu zangu miongoni mwao.

2 וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִּנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר
nili ambie uambie masikioni–mwa mwana–wako na–mwana– wa–mwana–wako –
H4616 H0241 H0853

הִתְעַלַּלְתִּי וְאֶת־בְּמִצְרַיִם אֹתֹתַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בָּם וְיִדַעְתֶּם כִּי־
nilifanya na– katika–Misri ishara–zangu ambazo– niliweka kwao na–mtajua kwamba–
H4714 H0853 H0226 H3045

אֲנִי יְהוָה׃
mimi Yahwe
H0589 H3068

Pia nimefanya hivi ili muwaambie watoto wenu na wajukuu wenu vitu nilivyo fanya, jinsi nilivyo itendea Misri kwa ukali, na jinsi nilivyo onyesha aina tofauti za ishara za nguvu zangu miongoni mwao. Kwa hili mtajua kuwa mimi ni Yahweh.”

3 וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה
na–akaja Musa na–Haruni kwa– Farao na–wakasema kwake hivyo– asema Yahwe
H0935 H4872 H0175 H0413 H6547 H0559 H0413 H3541 H0559 H3068

אֱלֹהֵי הָעִבְרִים מָתַי מָאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃
Mungu wa Waebrania lini umekataa kujinyenyekeza mbele–yangu waache watu–wangu na–waniabudu
H0430 H5680 H4970 H3985 H6440 H7971 H5647

Hivyo Musa na Aruni wakaenda kwa Farao na kumwambia, “Yahweh, Mungu wa Waebrania, anasema hivi: 'Kwa muda gani utaendelea kukataa kujinyenyekesha mbele zangu? Acha watu wangu waenda ili wakaniabudu.

4 כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה
kwa–sababu kama– unakataa wewe kuwaacha –
H3986 H0853 H7971 H0853 watu–wangu tazama–mimi ninaleta kesho nzige
H0697 H4279

בִּגְבֻלֶךָ׃
katika–mipaka–yako
H1366

Lakini ukikataa kuwaruhusu watu wangu kwenda, sikiliza, kesho nitaleta nzige kwenye nchi yako.

5 וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לִרְאֹת אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל
na–watafunika uso wa–nchi na–hawataweza kuona –
H3680 H0853 H0776 H3808 H7200 H0853

אֶת־כָּל־הַיֶּתֶר הַנִּשְׁאָרֶת לָכֶם מִן־הַבָּרָד הַפְּלֵטָה הַצֹּמַחַת
mabaki ya–yaliyopona yaliyobaki kwenu kutoka– mvua–ya–mawe
H1259 H7604 H6413 H3808 H0853 H0398

לָכֶם מִן־הָעֵץ וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה׃
kwenu kutoka– miti yote– –
H6779 H6086 H3605 H0853 H0398

Watafunika ardhi ya juu ili kwamba mtu asiweze kuona udongo. Watakula mabaki yote yalio salia kwenye mvua ya barafu ya mawe. Pia watakula kila mti unaokua shambani.

כָּל־ וּבָתֵּי עַבָדֶיךָ כָּל־ וּבָתֵּי בָתֶּיךָ וּמָלְאוּ 6
za–wote– na–nyumba watumishi–wako za–wote– na–nyumba nyumba–zako na–zitajaa
H3605 H5650 H3605 H4390

הֵיוֹתָם מִיּוֹם אֲבֹתֶיךָ וַאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ רָאוּ לֹא־ אֲשֶׁר מִצְרַיִם׃
walipokuwa tangu–siku za–baba–zako na–baba baba–zako ona haku– ambayo Wamisri
H1961 H3117 H0001 H0001 H0001 H7200 H3808 H4713

פַּרְעֹה׃ מֵעִם וַיֵּצֵא וַיִּפֶּן הַזֶּה הַיּוֹם עַד הָאֲדָמָה עַל־
Farao kutoka–mbele–ya na–akatoka na–akageuka hii siku mpaka ardhi juu–ya–
H6547 H3318 H6437 H2088 H3117 H5704 H0127

Watajaza nyumba zenu, zote za watumishi wenu, na zote za Wamisri wote - jambo ambalo baba zenu wala mababu zenu hawakuwai kuona, jambo ambalo halikuwai shuhudiwa toka walipo kuwa duniani hadi leo.”' Kisha Musa akaondoka na kutoka kwa Farao.

לְמוֹקֵשׁ לָנוּ זֶה יִהְיֶה מָתַי עַד־ אֵלָיו פַּרְעֹה עַבְדֵי וַיֹּאמְרוּ 7
mtego kwetu huyu atakuwa lini mpaka– kwake wa–Farao watumishi na–wakasema
H4170 H2088 H1961 H4970 H5704 H0413 H6547 H5650 H0559

כִּי תֵדַע הֲטֶרֶם אֱלֹהֵיהֶם יְהוָה אֶת־ וַיַּעַבְדוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־ שַׁלַּח
kwamba hujui bado Mungu–wao Yahwe – na–wakamuabudu watu – waache
H3045 H2962 H0430 H3068 H0853 H5647 H0376 H0853 H7971

מִצְרָיִם׃ אָבְדָה
Misri imeangamia
H4714 H0006

Watumishi wa Farao wakamwambia, “Mpaka lini huyu mwanaume ata kuwa msumbufu kwetu? Acha Waisraeli waende wakamuabudu Yahweh Mungu wao. Bado haujatambua kuwa Misri imeharibiwa?”

לְכוּ אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־ אַהֲרֹן וְאֶת־ מֹשֶׁה אֶת־ וַיּוּשַׁב 8
nendeni kwao na–akasema Farao kwa– Haruni na– Musa – na–akarudishwa
H3212 H0413 H0559 H6547 H0413 H0175 H0853 H4872 H0853 H7725

הַהֹלְכִים׃ וָמִי מִי אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה אֶת־ עִבְדוּ
watakaokwenda na–nani nani Mungu–wenu Yahwe – muabudu
H1980 H4310 H4310 H0430 H3068 H0853 H5647

Musa na Aruni wakaletwa tena kwa Farao, ambaye aliwaambia, “Nendeni amkamuabudu Yahweh Mungu wenu. Lakini watu gani wataenda?”

בְּבָנֵינוּ נֵלֵךְ וּבְזִקְנֵינוּ בְּנֹעָרֵינוּ מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר 9
kwa–wana–wetu tutakwenda na–kwa–wazee–wetu kwa–vijana–wetu Musa na–akasema
H3212 H2205 H5288 H4872 H0559

חַג־ כִּי נֵלֵךְ וּבְבָקָרֵנוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבְבְנוֹתֵינוּ
sikukuu– kwa–sababu tutakwenda na–kwa–ng'ombe–zetu kwa–kondoo–zetu na–kwa–binti–zetu
H2282 H3212 H1241 H6629 H1323

יְהוָה׃ לָנוּ
ya–Yahwe kwetu
H3068

Musa akasema, “Tutaondoka na wadogo wetu na wakubwa wetu, pamoja na wana wetu na mabinti zetu. Tutaondoka na ng'ombe na kondoo zetu, maana lazima tufanye siku kuu ya Yahweh.”

10 וַיֹּאמֶר אֶלֹהֶם מְתוֹ נַ–אַקַכוּא יְהִי נַ–אַקַמְלֶתָא כְּוָ–בִנְתִי– יְהוָה וַ–פַרְעֹה עַמָּכֶם נַ–אַקַוָ– כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח
H0559 H0413 H1961 H3068 H6547 H0853 H7971

פְּנֵיכֶם׃ נִלִמְתּוֹעַ מַגִּי קוּתוֹקַ– כְּוָ–סַבַבוּ רְאֹה נַ–אַקַסֶמָ מֹשֶׁה וַ–יְנָ–אֶת־ נַ–אַקַמְוִיתָא אֶתְכֶם
H0853 H0853 H2945 H7200 H0853 H5048 H6440

Farao akawaambia, “Yahweh kwa kweli awe nanyi, kama nitawaacha muende na wadogo zenu waende. Angalia, una uovu kwenye nia.

11 לֹא נַ–אַקַוָ– כֵּן כָּתִקַ–סִקוּ לְכוּ־ הִזוֹ נַ–אַקַכוּא הָאֱלֹהִים וְעִבְדוּ אֶת־ יְהוָה
H3808 H3212 H4994 H1397 H5647 H0853 H3068

פְּנֵי מְוֶבְרַנִיָא מְתוּ– אַקִמְפִגָא מְמִסְרִי מְתוּ נַ–אַקָאוֹנָא מִזִגוֹ–יָאוֹ כִּי נַ–אַקָאַנְגַלִיָא אַתֶּם אֹתָם וַיְגָרֵשׁ מְבַקְשִׁים
H1245 H1644 H0853 H0854 H6440

פ פַּרְעֹה׃ P נְדוּגוּ–יָקֶ
H6547

Hapana! Nenda, wanaume tu miongoni mwenu, na mmuabudu Yahweh, kwa kuwa hilo ndilo mnalo litaka.” Kisha Musa na Aruni wakaondolewa uweponi mwa Farao.

12 וַיֹּאמֶר יְהוָה נַ–אַקָטָזָמָא נַ–אַקָאוֹנָא מְתוּ הָקוּנָא נְקְוַמְבָא מֹשֶׁה נַ–אַקָאוֹנָא אֶל־ נַ–פָלֶ הָפָא וַיַּעַל נַ–אַקַמְפִיצָא אֶרֶץ מִצְרַיִם –
H4714 H0776 H3027 H5186 H4872 H0413 H3068 H0559

הָאָרֶץ יָ–נְצִי מִמֵעַשֵׂב יוֹתֵ–כָּל־ אֶת־ – וַיֹּאכַל נַ–וָקָלֶ יָ–מִסְרִי מִצְרַיִם אֶרֶץ נְצִי עַל־ מְצַ–חַנְגַנִי וַיַּעַל נַ–אַקַמְפִיצָא בָּאֲרֻבֶּה מִמְסְרִי
H0776 H6212 H3605 H0853 H0398 H4714 H0776 H6921 H5927 H0697

הַבָּרָד׃ מְוּאַ–יָ–מָוֶ הִשְׁאִיר אֲשֶׁר אַמְבָיוֹ כָּל־ יוֹתֵ– אֵת – אֶת
H1259 H7604 H3605 H0853

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Nyoosha mkono wako kwenye nchi ya Misri palipo na nzige, ili washambulie nchi ya Misri na kula kila mmea, kila kitu barua ya mawe iliyo acha.”

13 וַיֹּט נַ–אַקָטוֹקָ מֹשֶׁה סִקוּ נַ–אַקָטָזָמָא וַ–יְהוָה וַקִגוֹמְבָנָא מִצְרַיִם וַ–אֶרֶץ וַנָאוּמֶ וַוִלִי– מַטֵּהוּ יָ–פִלִ אֶת־ מְוֶבְרַנִיָא
H5186 H4872 H4294 H0853 H3068 H4714 H0776 H0776

וְכָל־ נַ–אוּסִקוּ–וֹתֶ הַהִוּא אִלֶ הַיּוֹם סִקוּ כָּל־ יִרָנִי–יָקוֹ בָּאֶרֶץ אַנְפִגָא קְדִים קְוַ–נִנִי רוּחַ קְוַ–מְוֹבוּ נְטָה נַ–אַקָסֶמָ
H0776 H6921 H7307 H3605 H3605 H1931 H3117 H3605

הָאַרְבֶּה׃ נְזִגֶ אֶת־ – נְקָלֶטָ וַ–שָׁא הַקְדִים וַ–שָׁרִקִי הַרוּחַ נַ–אוּפֶפוֹ הָיָה אִלִיקוּוָ הַבֹּקֶר אֲסוּבוּהִי הַלַּיְלָה אוּסִקוּ
H0697 H0853 H5375 H6921 H7307 H1961 H1242 H3915

Musa akanyoosha na gongo lake juu ya nchi ya Misri, na Yahweh akaleta upepo wa mashariki juu ya nchi mchana wote na usiku mzima. Palipo kuwa asubui, upepo wa mashariki ulileta nzige.

14

גְּבוּל	בְּכֹל	וַיָּנַח	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	כָּל־	עַל	הָאַרְבֶּה	וַיַּעַל
wewe	kuniua	juu–yetu	na–mwamuzi	mkuu	mtu	alikuweka	ni–nani	na–akasema
H1366	H3605	H5117	H4714	H0776	H3605		H0697	H5927

אַרְבֶּה	כֵּן	הָיָה	לֹא־	לִפְנָיו	מֹאד	כָּבֵד	מִצְרָיִם	
na–akasema	Musa	na–Musa–akaogopa	Mmisri	–	ulivyomwua	kama–ulivyomwua	unasema	
H0697		H1961	H3808	H6440	H3966	H3515	H4714	

כֵּן׃	יִהְיֶה־	לֹא	וְאַחֲרָיו	כָּמֹהוּ	
hivyo	kuwa–	jambo	limejulikana	hakika	
	H1961	H3808		H3644	

Nzige wakaenda nchi yote ya Misri na kuharibu sehemu zote. Hapajawai kuwa na kundi kama hilo la nzige juu ya nchi, hakuna kama tena kama hilo litawai kutokea.

15

כָּל־	אֶת־	וַיֹּאכַל	הָאָרֶץ	וַתֶּחְשַׁךְ	הָאָרֶץ	כָּל־	עֵין	אֶת־	וַיְכַס
na–akakimbia	Musa	–	kumwua	na–akataka	hili	jambo	–	Farao	na–akasikia
H3605	H0853	H0398	H0776	H2821	H0776	H3605		H0853	H3680

הוֹתִיר	אֲשֶׁר	הָעֵץ	פְּרִי	כָּל־	וְאֵת	הָאָרֶץ		עֵשָׂב
kando–ya–	na–akakaa	ya–Midiani	katika–nchi–	na–akakaa	Farao	kutoka–mbele–ya		Musa
H3498		H6086	H6529	H3605	H0853	H0776		H6212

הַשָּׂדֶה	וּבְעֵשֶׂב	בָּעֵץ	יֶרֶק	כָּל־	נוֹתַר	וְלֹא־		הַבָּרָד
ya–shamba	na–katika–mimea	katika–mti	kijani	yote–	kubaki	na–hakubaki–		kisima
	H6212	H6086	H3418	H3605	H3498	H3808		H1259

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	בְּכָל־
ya–Misri	nchi	katika–yote–
H4714	H0776	H3605

Walifunika ardhi yote ya juu ikawa giza. Walikula kila mmea na kila tunda la miti ambayo barafu ya mawe ilibakiza. Kila eneo la nchi ya Misri, hakuna mmea wa kijani ulibaki, wala mti au mmea wa shambani.

16

לַיהוָה	חָטָאתִי	וַיֹּאמֶר	וְלָאַהֲרֹן	לְמֹשֶׁה	לִקְרָא	פַּרְעֹה	וַיְמַהֵר	
–	na–wakajaza	na–wakateka–maji	na–wakaja	binti	saba	wa–Midiani	na–kwa–kuhani	
H3068	H2398	H0559	H0175	H4872	H7121	H6547		

וְלָכֶם׃	אֱלֹהֵיכֶם	
kunyweshea	birika	
	H0430	

Kisha Farao akawaita Musa na Aruni na kuwaambia, “Nimefanya dhambi dhidi ya Yahweh na dhidi yako.

17

הַפַּעַם	אָנָּא	חַטָּאתִי	נָא	שָׂא	וְעַתָּה	
na–akawaokoa	Musa	na–akasimama	na–wakawafukuza	wachunga	na–wakaja	
H6471	H0389		H4994	H5375	H6258	

אֶת־	רַק	מֵעָלַי	וְיָסֵר	אֱלֹהֵיכֶם	לַיהוָה	וְהַעְתִּירוּ	
–	na–wakawaokoa	wa–Misri	mfalme	kondoo–wao	–	na–akanyweshea	
H0853	H7535		H5493	H0430	H3068	H6279	

הַזֶּה׃	הַמָּוֶת
haya	watoto–wa–kiume
H2088	H4194

Kisha sasa, nisamehe dhambi yangu wakati huu, na uombe kwa Yahweh Mungu wako aondoe hichi kifo kwangu.”

18

יְהוָה׃	אֶל־	וַיֶּעְתַּר	פַּרְעֹה	מֵעִם	וַיֵּצֵא	
kwa–nini	na–akasema	baba–yao	Reueli	kwa–	na–wakarudi	
H3068	H0413	H6279	H6547		H3318	

Musa akaondoka kwa Farao na kumuomba Yahweh.

									19
אֶת־	וַיִּשָּׂא	מֹאד	חָזָק	יָם	רוּחַ־	יְהוָה	וַיַּהֲפֹךְ		
aliteka	na–pia–	wa–wachunga	kutoka–mkono	alituokoa	Mmisri	mtu	na–wakasema		
H0853	H5375	H3966	H2389	H3220	H7307	H3068	H2015		

בְּכֹל	אֶחָד	אַרְבֶּה	נִשְׁאַר	לֹא	סוּף	נָמָּה	וַיִּתְקָעֵהוּ	הָאַרְבֶּה	
na–wamezaa	mkunga	kwao	hamjafika	kondoo	–	na–akanyweshea	kwetu	kuteka	
H3605	H0259	H0697	H7604	H3808	H5488	H3220	H8628	H0697	

מִצְרָיִם׃	גְּבוּל
ya–Misri	mipaka
H4714	H1366

Yahweh akaleta upepo mkali wa magharibi ulio wachukuwa wale nzige na kuwapeleka Bahari ya Shamu; hakuna nzige ata mmoja aliye baki eneo la Misri.

									20
בְּנֵי	אֶת־	שִׁלַּח	וְלֹא	פַּרְעֹה	לֵב	אֶת־	יְהוָה	וַיְחַזֵּק	
mtu	–	mmemwacha	hivi	kwa–nini	na–yuko–wapi	binti–zake	kwa–	na–akasema	
	H0853	H7971	H3808	H6547		H0853	H3068	H2388	

פ	יִשְׂרָאֵל׃
kwake	mwiteni
	H3478

Lakini Yahweh aliufanya moyo wa Farao mgumu, na Farao hakuacha Waisraeli waende.

									21
וְיהִי	הַשָּׁמַיִם	עַל־	יָדְךָ	נְטֵה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
binti–yake	Sipora	–	na–akampa	mtu	pamoja–na–	kukaa	Musa	na–akakubali	
H1961	H8064		H3027	H5186	H4872	H0413	H3068	H0559	

חֹשֶׁךְ׃	וְיָמֵשׁ	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	עַל־	חֹשֶׁךְ
giza	na–iwe–nzito	ya–Misri	nchi	juu–ya–	kwa–Musa
H2822	H4959	H4714	H0776		H2822

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Nyoosha mkono wako kuelekea mbingu, ili kuwe na giza nchi yote ya Misri, giza linalo weza kuhisiwa.”

									22
אַפֵּלָה	חֹשֶׁךְ־	וְיִהְיֶ֥	הַשָּׁמַיִם	עַל־	יָדוֹ	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיֵּט	
mgeni	alisema	kwa–sababu	Gershomu	jina–lake	–	na–akamwita	mwana	na–akazaa	
H0653	H2822	H1961	H8064		H3027	H0853	H4872	H5186	

יָמִים׃	שְׁלֹשֶׁת	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	בְּכָל־
S	P	ya–kigeni	katika–nchi	nimekuwa
H3117	H7969	H4714	H0776	H3605

Musa akanyoosha mkono wake kuelekea mbingu, na kulikuwa na giza nene nchi yote ya Misri kwa siku tatu.

									23
מִתַּחְתָּיו	אִישׁ	קָמוּ	וְלֹא־	אָחִיו	אֶת־	אִישׁ	רָאוּ	לֹא־	
wana–	na–wakalia	wa–Misri	mfalme	na–akafa	hizo	nyingi	katika–siku	na–ikawa	
H8478	H0376		H3808	H0251	H0853	H0376	H7200	H3808	

בְּמוֹשְׁבֹתָם׃	אוֹר	הָיָה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וּלְכָל־	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	
Mungu	kwa–	kilio–chao	na–ukafika	na–wakapiga–kelele	utumwa	kutoka–	wa–Israeli	
H4186	H0216	H1961	H3478		H3605	H3117	H7969	

Hakuna aliye muona mwingine; hakuna aliye toka nyumbani mwake kwa siku tatu. Walakini, Waisraeli wote walikuwa na taa katika sehemu walizo ishi.

24 וַיִּקְרָ֣א מֹשֶׁה֮ וַיֹּ֣אמֶר֒ לְכ֣וּ עִבְד֗וּ אֶת־יְהוָה֙
na-akasikia Mungu -a kuugua-kwao na-akakumbuka Mungu -a agano-lake na-
H7121 H6547 H0413 H4872 H0559 H3212 H5647 H0853 H3068

רַ֚ק צֹאנְכֶ֣ם בְּקַרְכֶ֔ם יֵצֵ֖א נָ֣ם־ טַפְּכֶ֑ם יֵלֵ֣ךְ עִמָּכֶ֔ם׃
Ibrahimu na- Isaka Yakobo na- watoto-wenu waende nanyi
H7535 H6629 H1241 H1571 H3322 H2945 H3212

Farao alimuita Musa na kusema, “Nenda umuabudu Yahweh. Ata familia zenu za weza kwenda nanyie, lakini ng'ombe zenu na kondoo zenu zitabaki.”

25 וַיֹּ֣אמֶר֮ מֹשֶׁה֒ גַּם־ אַתָּ֣ה תִתֵּ֣ן בְּיָדֵ֗נוּ וְזְבָחִים֙ וְעֹלֹ֔ות וְעָשִׂ֖ינוּ
na-akaangalia Mungu -a wana wa-Israeli na-akajua Mungu S na-tufanye
H0559 H4872 H1571 H5414 H3027 H2077

לַיהוָ֖ה אֱלֹהֵ֑ינוּ׃
kwa-Yahwe Mungu-wetu
H3068 H0430

Lakini Musa akasema, “Lazima utupe wanyama kwa ajili ya dhabihu na sadaka za kuteketeza ili tuwatoe dhabihu kwa Yahweh Mungu wetu.

26 וְגַם־ מִקְנֵ֣נוּ יֵלֵ֣ךְ עִמָּ֑נוּ עָמָ֣נוּ נִשְׁאַ֔ר כִּ֚י לֹ֣א תִשָּׁאֵ֔ר מִמֶּ֖נּוּ
na-pia- mifugo-yetu itakwenda nasi hatabaki kubaki kwa-sababu kutoka-kwake
H1571 H4735 H3212 H3808 H7604 H6541

נִקַּ֔ח לַֽעֲבֹ֖ד אֶת־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֑ינוּ וַאֲנַ֣חְנוּ֮ לֹ֣א נֵדַ֒ע מַה־ נַּֽעֲבֹ֥ד אֶת־ יְהוָ֖ה עַד־ בֹּאֵ֥נוּ שָֽׁמָּה׃
tutachukua kumtumikia -a Yahwe Mungu-wetu na-sisi hatujui- kujua nini- tutamtumikia -a Yahwe mpaka- tutakapofika huko
H3947 H5647 H0853 H3068 H0430 H0587 H3808 H3045 H4100 H3947 H0853 H3068 H5704 H0935 H8033

Mifugo yetu lazima iende na sisi; ata mmoja hawezi kubaki, lazima tuwapeleke wakamuabudu Yahweh Mungu wetu. Kwa kuwa hatujui tutakacho muabudu nacho Yahweh mpaka tufike pale.

27 וַיְחַזֵּ֣ק יְהוָ֔ה אֶת־ לֵ֖ב פַּרְעֹ֣ה וְלֹ֣א אָבָ֑ה לְשַׁלְּחָֽם׃
na-akauimarisha Yahwe -a moyo wa-Farao na-hakutaka taka kuwaacha
H2388 H3068 H0853 H6547 H3808 H0014 H7971

Lakini Yahweh aliufanya moyo wa Farao mgumu, na hakuwaacha waende.

28 וַיֹּ֣אמֶר־ לֹ֣ו פַּרְעֹ֔ה לֵ֖ךְ מֵעָלָ֑י הַשָּׁ֣מֶר לְךָ֗ אֶל־ תֹּ֙סֶף֙ רְאֹ֣ת פָּנַ֔י כִּ֚י בְּיֹ֣ום רְאֹתְךָ֔ פָּנַ֖י תָּמֻֽות׃
na-akasema- kwake Farao nenda kutoka-kwangu jihadhari wewe usi- endelee
H0559 H6547 H3212 H4872 H8104 H0408 H3254

Farao alimwambia Musa, “Toka kwangu! Kuwa muangalifu na jambo moja, kwamba usinione tena, kwa kuwa siku utakapo uona uso wangu, utakufa.”

29 וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁה֮ כֵּ֣ן דִּבַּ֣רְתָּ֔ לֹֽא־ אֹסֵ֥ף עֹ֖וד רְאֹ֣ת פָּנֶ֑יךָ׃ פ
na-akasema Musa hivyo umesema sita endelea tena kuuona uso-wako P
H0559 H4872 H3651 H1696 H3808 H3254 H5750 H7200 H6440

Musa akasema, “Wewe mwenyewe umesema. Sitauona uso wako tena.”

Chapter 11

וְעַל־ פַּרְעֹה֙ עַל־ אָבִ֣יא נִתְלֶ֔טָא אֶחָ֖ד נֶ֣גַע עֽוֹד מֹשֶׁ֗ה אֶל־ יְהוָה֙ וַיֹּ֣אמֶר 1
na–juu–ya– Farao juu–ya– nitaleta moja pigo bado Musa kwa– Yahwe na–akasema
H6547 H0935 H0259 H5061 H5750 H4872 H0413 H3068 H0559

נְגֹ֔שׁ כְּבִשָׁ֖ה כְּשַׁלְּחֹ֑ו מִזֶּ֣ה אֶתְכֶ֗ם יְשַׁלַּ֤ח כֻּלֹּו֙ אַחֲרֵי־ מִצְרַ֔יִם
kufukuza kabisa atakapowaacha kutoka–hapa ninyi atawaacha hivyo baada–ya– Misri
H1644 H3617 H7971 H2088 H0853 H7971 H4714

מִזֶּ֖ה׃ אֶתְכֶ֥ם יְנָרֵ֛שׁ
kutoka–hapa ninyi atawafukuza
H2088 H0853 H1644

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Bado kuna pigo moja nitalo lileta kwa Farao na Misri. Baada ya hilo, atakuacha uondoke hapa. Atakapo kuachia uende, ata kuondoa kabisa.

רְעֵ֣הוּ מֵאֵ֣ת וְאִ֣ישׁ וְיִשְׁאֲל֤וּ הָעָם֙ בְּאָזְנֵ֣י נָ֔א דַּבֶּר־ 2
jirani–yake kutoka–kwa kila–mtu na–waombe watu masikioni–mwa tafadhali sema–
H7453 H0854 H0376 H7592 H0241 H4994 H1696

זָהָ֖ב׃ וּכְלֵי֙ כֶּ֣סֶף כְּלֵי־ רְעוּתָ֔הּ מֵאֵ֣ת וְאִשָּׁ֖ה
vya–dhahabu na–vyombo vya–fedha vyombo– jirani–yake kutoka–kwa na–mwanamke
H2091 H3627 H3701 H3627 H7468 H0854 H0802

Waelekeze watu kwamba kila mwanaume na mwanamke amuulizie jirani yake vitu vya fedha na vitu vya dhahabu.”

מֹשֶׁ֣ה גָּד֣וֹל וְגַם֙ הָאִ֣ישׁ מְאֹ֔ד בְּעֵינֵ֖י מִצְרָ֑יִם הָעָ֗ם חֵ֣ן אֶת־ יְהוָ֔ה וַיִּתֵּ֥ן 3
Musa mkuu pia mtu Wamisri machoni–pa watu kibali – Yahwe na–akawapa
H4872 H0376 H1571 H4713 H2580 H0853 H3068 H5414

ס וּבְעֵינֵ֖י הָעָֽם׃ מִצְרַ֔יִם פַּרְעֹ֣ה עַבְדֵי־ בְּעֵינֵ֥י מִצְרַ֛יִם בְּאֶ֥רֶץ מְאֹֽד׃
S watu na–machoni–pa wa–Farao watumishi– machoni–pa ya–Misri katika–nchi sana
H6547 H5650 H4714 H0776 H3966

Sasa Yahweh aliwafanya Wamisri kuwa na shauku ya kuwapendeza Waisraeli. Aidha, Musa alikuwa wakuvutia sana machoni pa watumishi wa Farao na watu wa Misri.

בְּתוֹךְ֙ יוֹצֵ֣א אֲנִ֔י הַלַּ֖יְלָה כַּחֲצֹ֣ת יְהוָ֑ה אָמַ֗ר כֹּ֚ה מֹשֶׁ֔ה וַיֹּ֣אמֶר 4
katikati–ya ninatoka mimi usiku katikati–ya Yahwe asema hivyo Musa na–akasema
H8432 H3318 H0589 H3915 H2676 H3068 H0559 H3541 H4872 H0559

מִצְרָֽיִם׃
Misri
H4714

Musa akasema, “Yahweh asema hivi: 'Wakati wa usiku wa manane nitaenda Misri yote.

מִבְכֹ֖ר בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֑יִם בְּכוֹר֙ כָּל־ וּמֵ֥ת 5
kutoka–mzaliwa–wa–kwanza ya–Misri katika–nchi mzaliwa–wa–kwanza kila– na–atakufa
H1060 H4714 H0776 H1060 H3605 H4191

הַשִּׁפְחָ֔ה בְּכֹ֖ר עַ֣ד כִּסְאֹ֑ו עַל־ הַיֹּשֵׁ֣ב פַּרְעֹ֗ה
wa–mjakazi mzaliwa–wa–kwanza mpaka kiti–chake–cha–enzi juu–ya– anayekaa wa–Farao
H8198 H1060 H5704 H3678 H3427 H6547

בְּהֵמָֽה׃ בְּכֹ֖ור וְכָל֙ הָרֵחָ֔יִם אַחַ֣ר אֲשֶׁ֥ר
wa–wanyama wazaliwa–wa–kwanza na–wote jiwe–la–kusagia nyuma–ya aliye
H0929 H1060 H3605 H7347

Wazaliwa wa kwanza wote wa nchi ya Misri watakufa, kuanzia mzaliwa wa kwanza wa Farao, anaye keti kiti chake cha enzi, mpaka mzaliwa wa kwanza wa misichana mtumwa anaye saga mbegu, na kwa wazaliwa wa kwanza wa mifugo.

לֹא	כָמֹהוּ	אֲשֶׁר	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	בְּכָל־	גְּדֹלָה	צְעָקָה	וְהָיְתָה		6
haijakuwa	kama–hiyo	ambayo	ya–Misri	nchi	katika–yote–	kikubwa	kilio	na–itakuwa		
H3808	H3644		H4714	H0776	H3605		H6818	H1961		

תֹּסֶף׃	לֹא	וְכָמֹהוּ	נִהְיָתָה
kuwepo–tena	haitakuwa	na–kama–hiyo	kuwa
H3254	H3808	H3644	H1961

Kisha kutakuwa na kilio kikubwa nchi yote ya Misri, kama ambacho hakijawai wala hakitatokea tena.

וְעַד־	לְמֵאִישׁ	לִשְׁנוֹ	כָּלֶב	יֶחֱרַץ־	לֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וּלְכֹל		7
na–mpaka–	kwa–mtu	ulimi–wake	mbwa	kukaririka–	hata	wa–Yisraeli	wana	na–kwa–wote		
H5704	H0376	H3956	H3611	H2782	H3808	H3478		H3605		

יִשְׂרָאֵל׃	וּבֵין	מִצְרַיִם	בֵּין	יְהוָה	יַפְלֶה	אֲשֶׁר	תִּדְעוּן	לְמַעַן	בְּהֵמָה
Yisraeli	na–kati–ya	Misri	kati–ya	Yahwe	anatenganisha	kwamba	mjue	ili	mnyama
H3478	H0996	H4714	H0996	H3068	H6395		H3045	H4616	H0929

Lakini ata mbwa hata bweka kwa watu wa Israeli, dhidi ya mtu au mnyama. Kwa hili utajuwa kuwa nina watendea Wamisri na Waisraeli tofauti.'

לֵאמֹר	לִי	וְהִשְׁתָּחֲוּוּ־	אֵלַי	אֶלֶּה	עֲבָדֶיךָ	כָּל־	וְיָרְדוּ			8
kusema	mimi	na–wataniinaamia–	kwangu	hawa	watumishi–wako	wote–	na–watashuka			
H0559		H7812	H0413	H0428	H5650	H3605	H3381			

אֵצֵא	כֵּן	וְאַחֲרֵי־	בְּרַגְלֶיךָ	אֲשֶׁר־	הָעָם	וְכָל־	אַתָּה	צֵא
nitatoka	hivyo	na–baada–ya–	wakikufuata	ambao–	watu	na–wote–	wewe	toka
H3318			H7272			H3605		H3318

ס	אָף׃	בָּחֳרִי־	פַּרְעֹה	מֵעִם־	וַיֵּצֵא
S	kali	kwa–hasira–	Farao	kutoka–mbele–ya–	na–akatoka
	H0639	H2750	H6547		H3318

Watumishi wote hawa wako, Farao, watakuja chini yangu na kunisujudu mimi. Watasema, 'Nenda, wewe na watu wote wanao kufuata!' Baada ya hapo nitaondoka." Kisha akaondoka mbele ya Farao kwa hasira kubwa.

רְבוֹת	לְמַעַן	פַּרְעֹה	אֲלֵיכֶם	יִשְׁמַע	לֹא־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	9
zizidishwe	ili	Farao	ninyi	sikiliza	hata	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
	H4616	H6547	H0413	H8085	H3808	H4872	H0413	H3068	H0559	

מִצְרָיִם׃	בְּאֶרֶץ	מוֹפְתָי	
ya–Misri	katika–nchi	maajabu–yangu	
H4714	H0776	H4159	

Yahweh akamwambia Musa, Farao hatakusikiliza. Hii ni ili nifanye mambo ya ajabu katika nchi ya Misri."

פַּרְעֹה	לִפְנֵי	הָאֵלֶּה	הַמּוֹפְתִים	כָּל־	אֶת־	עֲשֵׂה	וְאַהֲרֹן	וּמֹשֶׁה		10
Farao	mbele–ya	haya	maajabu	yote–	–	walifanya	na–Haruni	na–Musa		
H6547	H6440	H0428	H4159	H3605	H0853		H0175	H4872		

בְּנֵי־	אֶת־	שַׁלַּח	וְלֹא־	פַּרְעֹה	לֵב	אֶת־	יְהוָה	וַיְחַזֵּק	
wana–	–	waacha	na–hakuwaacha–	wa–Farao	moyo	–	Yahwe	na–akauimarisha	
	H0853	H7971	H3808	H6547		H0853	H3068	H2388	

פ	מֵאַרְצוֹ׃	יִשְׂרָאֵל	
P	kutoka–nchi–yake	wa–Yisraeli	
	H0776	H3478	

Musa na Aruni wakafanya mambo haya ya kushangaza mbele za Farao. Lakini Yahweh aliufanya moyo wa Farao mgumu, na Farao hakuwaacha watu wa Israeli kuondoka katika nchi yake.

Chapter 12

1

וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וְאֶל־	אַהֲרֹן	בְּאֶרֶץ	מִצְרַיִם	לֵאמֹר׃
Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	na–kwa–	Haruni	katika–nchi	ya–Misri	akisema
H0559	H3068	H0413	H4872	H0413	H0175	H0776	H4714	H0559

Yahweh akasema na Musa na Aruni katika nchi ya Misri. Alisema,

2

הַזֶּה	לָכֶם	רֵאשׁ	חֳדָשִׁים	הוּא	רִאשׁוֹן	לְחָדְשֵׁי	הַשָּׁנָה׃		
huu	kwenu	kichwa	cha–miezi	huo	wa–kwanza	kwa–miezi	ya–mwaka		
H2088	H0413	H7218	H2320	H1931	H7223	H2320	H8141		

“Kwako wewe, mwezi huu utakuwa mwanzo wa miezi, mwezi wa kwanza wa mwaka kwako.

3

דַּבְּרוּ	אֶל־	כָּל־	עֲדַת	כוּסַנְיִקו	יִשְׂרָאֵל	לֵאמֹר	בֶּעָשֹׂר	לַחֹדֶשׁ	הַזֶּה
Semeni	kwa–	wote–	kusanyiko	la–Yisraeli	mkisema	siku–ya–kumi	ya–mwezi	huu	
H1696	H0413	H3605	H5712		H3478	H0559	H6218	H2320	H2088

וְיִקְחוּ	לָהֶם	אִישׁ	שֶׂה	לְבֵית־	אָבֹת	שֶׂה	מִשְׁפָּחָה׃
na–wachukue	kwao	kila–mtu	mwana–kondoo	kwa–nyumba–	ya–baba	mwana–kondoo	
H3947		H0376	H7716		H0001	H7716	

Liambie kusanyiko la Israeli, 'Siku ya kumi mwezi huu kila mtu lazima achukuwe mwana kondoo au mbuzi mdogo wa kwake, kila familia ifanye hivi, mwana kondoo kwa kila nyumba.

4

וְאִם־	יִמְעַט	הַבַּיִת	מִהְיֹת	מִשֶּׂה	וְלָקַח	הוּא		
Na–ikiwa–	itakuwa–ndogo	nyumba	kuwa	kuliko–mwana–kondoo	na–achukue	yeye		
	H4591		H1961	H7716	H3947	H1931		

וּשְׁכֵנוֹ	הַקָּרֹב	אֶל־	בֵּיתוֹ	בְּמִכְסַת	נְפָשֹׁת	אִישׁ	לְפִי	
na–jirani–yake	aliye–karibu	na–	nyumba–yake	kwa–hesabu	ya–nafsi	kila–mtu	kwa–kiwango	
	H7138	H0413		H4373	H5315	H0376	H6310	

אָכְלוֹ	תָּכְסוּ	עַל־	הַשֶּׂה׃	
cha–kula–kwake	mtahesabu	juu–ya–	mwana–kondoo	
H0400	H3699		H7716	

Kama hiyo nyumba ni ndogo sana kwa mwana kondoo, mwanaume na jirani yake wachukuwe mwana kondoo au nyama ya mbuzi mdogo ambayo itatosha watu. Lazima iwe yatosha kwa kila mtu kula, kwaiyo lazima wachukuwe nyama ya kutosha kulisha wote.

5

מִן־	לָכֶם	יִהְיֶה	שָׁנָה	בֶּן־	זָכָר	תָּמִים	שֶׂה	
kutoka–	kwenu	atakuwa	mwaka	mwenye–umri–wa–	dume	mkamilifu	Mwana–kondoo	
		H1961	H8141		H2145	H8549	H7716	

תִּקָּחוּ׃	הָעִזִּים	וּמִן־	הַכְּבָשִׂים	
mtachukua	mbuzi	na–kutoka–	kondoo	
H3947	H5795		H3532	

Mwana kondoo wako au mbuzi wako mdogo lazima asiwe na upungufu, dume mwenye mwaka mmoja. Unaweza kuchukuwa mmoja wa kondoo au mbuzi.

6

הַזֶּה לַחֹדֶשׁ יוֹם עָשָׂר אַרְבָּעָה עַד לְמִשְׁמֶרֶת לָכֶם וְהָיָה
huu ya–mwezi siku kumi nne hadi kwa–kulindwa kwenu Na–atakuwa
H2088 H2320 H3117 H6240 H0702 H5704 H4931 H1961

הָעַרְבָּיִם׃ בֵּין יִשְׂרָאֵל עֲדַת־ קְהַל כֹּל אֹתוֹ וְשָׁחֲטוּ
jioni kati–ya la–Yisraeli wa–kusanyiko– mkutano yote yeye na–wachinje
H6153 H0996 H3478 H5712 H6951 H3605 H0853

Lazima umtunze mpaka siku ya kumi na nne ya huo mwezi. Kisha kusanyiko lote la Israeli lazima liwaue hawa wanyama jioni.

7

וְעַל־ הַמְּזוּזֹת שְׁתֵּי עַל־ וְנָתְנוּ הַדָּם מִן־ וְלָקְחוּ
na–juu–ya– za–milango nguzo–mbili juu–ya– na–waipake damu kutoka– Na–wachukue
H4201 H8147 H5414 H1818 H3947

בָּהֶם׃ אֹתוֹ יֹאכְלוּ אֲשֶׁר־ הַבָּתִּים עַל הַמַּשְׁקוֹף
ndani–yake yeye watakula ambazo– nyumba juu–ya kizingiti–cha–juu
H0853 H0398 H4947

Lazima uchukuwe baadhi ya damu na uweke kwenye sehemu mbili za mihimili ya milango na juu ya fremu za milango ambapo utalia hizo nyama.

8

וּמַצּוֹת אֵשׁ צְלִי־ הַזֶּה בַלַּיְלָה הַבָּשָׂר אֶת־ וְאָכְלוּ
na–mikate–isiyotiwa–chachu kwa–moto iliyookwa– huu usiku– nyama – Na–wale
H4682 H0784 H6748 H2088 H3915 H1320 H0853 H0398

יֹאכְלֻהוּ׃ מְרֹרִים עַל־
wataila mimea–michungu pamoja–na–
H0398 H4844

Lazima ule hizo nyama usiku, baada ya kuchoma kwenye moto. Kula na mkate ulio andaliwa kwa hamira, pamoja na mimea michungu.

9

אִם־ כִּי בַמַּיִם מְבֻשָּׁל וּבָשֹׁל נָּא מִמֶּנּוּ תֹאכְלוּ אַל־
ila– bali kwa–maji kupikwa wala–iliyopikwa mbichi kutoka–kwake kula Msile–
H4325 H1310 H1311 H4995 H0398 H0408

קִרְבּוֹ׃ וְעַל־ כִּרְעָיו עַל־ רֹאשׁוֹ אֵשׁ צְלִי־
sehemu–za–ndani na–pamoja–na– miguu–yake pamoja–na– kichwa–chake kwa–moto iliyookwa–
H7130 H3767 H0784 H6748

Usiile mbichi au imechemshwa kwenye maji. Badala yake, choma kwenye moto na kichwa chake, miguu na sehemu za ndani.

10

עַד־ מִמֶּנּוּ וְהוֹתַר בֹּקֶר עַד־ מִמֶּנּוּ תּוֹתִירוּ וְלֹא־ תִשְׂרְפוּ׃ בָּאֵשׁ בֹּקֶר
hadi– kutoka–kwake na–kilichobaki asubuhi hadi– kutoka–kwake kubakisha Na–msibakishe– mtachoma kwa–moto asubuhi
H5704 H3498 H1242 H5704 H3498 H3808 H8313 H0784 H1242

Usiache ata kidogo kubaki mpaka asubui. Lazima uchome chochote kilicho baki asubui.

11

בְּרַגְלֵיכֶם מָתְנֵיכֶם נַעֲלֵיכֶם חֲגֻרִים וְכֻתֹּתֵיכֶם בְּיָדְכֶם אֹתוֹ תֹאכְלוּ וְכָכָה
miguuni–mwenu viuno–vyenu viatu–vyenu vikiwa–vimefungwa viuno–vyenu yeye mtakula Na–hivi
H7272 H4975 H5275 H2296 H4975 H0853 H0398 H3602

לַיהוָה׃ הִוא פֶּסַח בְּחִפָּזוֹן אֹתוֹ וַאֲכַלְתֶּם בְּיֶדְכֶם וּמַקֵּלְכֶם
kwa–Yahwe hiyo Pasaka kwa–haraka yeye na–mtakula mikononi–mwenu na–fimbo–zenu
H3068 H1931 H6453 H2649 H0853 H0398 H3027 H4731

Hivi ndivyo wa paswa kula: ukiwa umefunga mkanda wako, umevaa viatu vyako, na gongo lako mkononi mwako. Lazima ule kwa haraka. Ni Pasaka ya Yahweh.

וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ־ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה׀ וְהִכֵּיתִי כָל־ בְּכוֹר wazaliwa-wa-kwanza wote- na-nitapiga huu usiku- ya-Misri katika-nchi- Na-nitapita 12
H1060 H3605 H5221 H2088 H3915 H4714 H0776

בִּבְהֵמָה וְעַד־ מֵאָדָם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְכָל־ אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
mnyama na-hadi- kutoka-mwanadamu katika-nchi ya-Misri na-kwa-wote- miungu ya-Misri
H0929 H5704 H0120 H0776 H4714 H3605 H0430 H4714

אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה׃
nitafanya hukumu mimi Yahwe
H8201 H0589 H3068

Yahweh anasema hili: Nitaenda katika nchi ya Misri usiku na kushambulia wazaliwa wote wa kwanza wa wanadamu na wanyama katika nchi ya Misri. Nitaleta pigo kwa miungu yote ya Misri. Mimi ni Yahweh.

וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרָאִיתִי Na-itakuwa damu kwenu kwa-ishara juu-ya nyumba ambazo ninyi mmo na-nitaiona 13
H1961 H1818 H0226 H5921 H1004 H0834 H0859 H8033 H7200

וְלֹא־ יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף לְמַשְׁחִית בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
na-haitakuwa- itakuwa pigo kwenu la-kuangamiza katika-nchi ya-Misri
H3808 H1961 H5063 H0853 H4889 H0776 H4714

Damu itakuwa ishara kwenye nyumba zenu ya kuja kwangu. Nitakapo ona damu, nitapita nitakapo shambulia nchi ya Misri. Ili pigo halitawajia na kuwaharibu.

וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג Na-itakuwa siku hii kwenu kwa-ukumbusho na-mtaisherehekea hiyo sikukuu 14
H1961 H3117 H2088 H0853 H2146 H2287 H0853 H2282

לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם תְּחָגֻּהוּ׃
kwa-Yahwe katika-vizazi-vyenu amri ya-milele mtaisherehekea
H3068 H1755 H2708 H5769 H2287

Hii siku itakuwa kumbukumbu kwenu, ambayo lazima muadhimishe kama sherehe ya Yahweh. Itakuwa sheria kwenu pia, kwenye vizazi vyote vya watu wenu, ambayo mwapaswa kuadhimisha leo.

שִׁבְעַת יָמִים שֵׂאֹר אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ Siku-saba siku mikate-isiyotiwa-chachu hakika siku- ya-kwanza mtaondoa 15
H7651 H3117 H4682 H0389 H3117 H7223 H7604

כִּי כָּל־ יְכֻלַת בַּיּוֹם הַהוּא נֶפֶשׁ הַנֶּאֱכָלֶת לְבַדָּהּ יֵעָשֶׂה לָכֶם׃
kwa-sababu yeyote- anayekula kilichotiwa-chachu kutoka-nyumba-zenu chachu
H3588 H3605 H0398 H4682 H1004 H7603

וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד־ יוֹם
na-atakatiliwa-mbali nafsi hiyo kutoka-Yisraeli kutoka-siku ya-kwanza hadi- siku
H3772 H5315 H1931 H3478 H3117 H7223 H5704 H3117

הַשְּׁבִיעִי׃
ya-saba
H7637

Utakula mkate bila hamira wakati wa siku saba. Siku ya kwanza utaondoa hamira kwenye nyumba zenu. Yeyote atakaye kula mkate uliyotiwa chachu kwanzia siku ya kwanza mpaka siku ya saba, huyo mtu lazima akatwe kutoka Israeli.

16

יִהְיֶה	קֹדֶשׁ	מִקְרָא־	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם	קֹדֶשׁ	מִקְרָא־	הָרִאשׁוֹן	וּבַיּוֹם
utakuwa	mtakatifu	mkutano–	ya–saba	na–siku–	mtakatifu	mkutano–	ya–kwanza	Na–siku–
H1961	H6944	H4744	H7637	H3117	H6944	H4744	H7223	H3117

לְכָל־	יֵאָכֵל	אֲשֶׁר	אַךְ	בָּהֶם	יֵעָשֶׂה	לֹא־	מְלָאכָה	כָּל־	לָכֶם
kwa–kila–	itakayoliwa	ile	isipokuwa	ndani–yake	fanywa	haita–	yoyote	kazi–	kwenu
H3605	H0398		H0389			H3808	H4399	H3605	

לָכֶם׃	יֵעָשֶׂה	לְבַדּוֹ	הִוא	נֶפֶשׁ
kwenu	itafanywa	peke–yake	hiyo	nafsi
		H0905	H1931	H5315

Siku ya kwanza kutakuwa na kusanyiko lililo tengwa kwa ajili yangu, na siku ya saba kutakuwa na kusanyiko kama hilo. Hakuna kazi itakayo fanywa hizi siku, zaidi ya kupika kila mmoja ale. Hiyo ndio kazi pekee itakayo fanywa na wewe.

17

הַזֶּה	הַיּוֹם	בְּעֶצֶם	כִּי	הַמַּצּוֹת	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	
hii	siku	katika–siku–hii–hii	kwa–sababu	mikate–isiyotiwa–chachu	–	Na–mtashika	
H2088	H3117	H6106		H4682	H0853	H8104	

הַזֶּה	הַיּוֹם	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	צִבְאוֹתֵיכֶם	אֶת־	הוֹצֵאתִי
hii	siku	–	na–mtashika	ya–Misri	kutoka–nchi	majeshi–yenu	–	nilitoa
H2088	H3117	H0853	H8104	H4714	H0776		H0853	H3318

עוֹלָם׃	חֻקַּת	לְדֹרֹתֵיכֶם	
ya–milele	amri	katika–vizazi–vyenu	
H5769	H2708	H1755	

Lazima uadhimishe hii Sherehe ya Mkate Usiotiwa Chachu kwasababu ni siku hii ambayo nitawaleta watu wako, makundi yaliyo na silaha, kwa makundi yaliyo na silaha, kutoka nchi ya Misri. Lazima uadhimishe hii siku kwa vizazi vyote vya watu wako. Hii itakuwa sheria kwako.

18

תֹּאכְלוּ	בָּעֶרֶב	לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשָׂר	בְּאַרְבָּעָה	בָּרִאשֹׁן	
mtakula	jioni	ya–mwezi	siku	kumi	siku–ya–kumi–na–nne	Katika–mwezi–wa–kwanza	
H0398	H6153	H2320	H3117	H6240	H0702	H7223	

בָּעֶרֶב׃	לַחֹדֶשׁ	וְעֶשְׂרִים	הָאֶחָד	יוֹם	עַד	מַצֹּת	
jioni	ya–mwezi	na–ishirini	moja	siku	hadi	mikate–isiyotiwa–chachu	
H6153	H2320	H6242	H0259	H3117	H5704	H4682	

Lazima ule mkate usiotiwa chachu kuanzia jioni ya siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza wa mwaka, mpaka jioni ya siku ya ishirini na moja ya mwezi.

19

כָּל־	וְכִי	בְּבָתֵּיכֶם	יִמָּצֵא	לֹא	שְׁאֹר	יָמִים	שִׁבְעַת	
yeyote–	kwa–sababu	katika–nyumba–zenu	patikana	haita–	chachu	siku	Siku–saba	
H3605			H4672	H3808	H7603	H3117	H7651	

יִשְׂרָאֵל	מֵעֲדַת	הַהוּא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	מַחְמֶצֶת	אֹכֵל	
la–Yisraeli	kutoka–kusanyiko	hiyo	nafsi	na–atakatiliwa–mbali	kilichotiwa–chachu	anayekula	
H3478	H5712	H1931	H5315	H3772		H0398	

הָאָרֶץ׃	וּבְאֶזְרַח	בַּגֵּר	
wa–nchi	au–mzaliwa	awe–mgeni	
H0776	H0249	H1616	

Wakati wa hizi siku, nyumbani mwenu kusipatikane na hamira. Yeyote atakaye kula mkate ulio andaliwa na hamira lazima akatwe kutoka jamii ya Israeli, huyo mtu awe ni mgeni au mtu aliye zaliwa nchini mwenu.

תֹּאכְלוּ	מוֹשְׁבֹתֵיכֶם	בְּכֹל	תֹּאכֵלוּ	לֹא	מַחְמֶצֶת	כָּל־	20
mtakula	yenu–yote	katika–makazi–	kula	msile–	kilichotiwa–chachu	Chochote–	
H0398	H4186	H3605	H0398	H3808		H3605	

פ	מַצּוֹת׃	
¶	mikate–isiyotiwa–chachu	
	H4682	

Hautakula chochote kilicho andaliwa na hamira. Popote utapo ishi, lazima ule mkate usio na hamira.”'

מָשְׁכוּ	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	זִקְנֵי	לְכָל־	מֹשֶׁה	וַיִּקְרָא	21
Nendeni	kwao	na–akasema	wa–Yisraeli	wazee	kwa–wote–	Musa	Na–akawaita	
H4900	H0413	H0559	H3478	H2205	H3605	H4872	H7121	

הַפָּסַח׃	וְשַׁחֲטוּ	לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם	צֹאן	לָכֶם	וּקְחוּ	
Pasaka	na–chinjeni	kwa–familia–zenu	kondoo	kwenu	na–chukueni	
H6453		H4940	H6629		H3947	

Kisha Musa akawaita viongozi wote wa Israeli na kuwaambia, “Nendeni na mchague mwana kondoo au mbuzi watakao tosha kulisha familia zenu na muue mwana kondoo wa pasaka.

אֶל־	וְהַנִּעְתֶּם	בַסַּף	אֲשֶׁר־	בַּדָּם	וּטְבַלְתֶּם	אֵזוֹב	אֲגֻדַּת	וּלְקַחְתֶּם	22
kwenye–	na–mpake	bakuli	iliyo–	katika–damu	na–mtie	cha–hisopo	kifungu	Na–chukueni	
H0413	H5060			H1818	H2881	H0231	H0092	H3947	

בַּסַּף	אֲשֶׁר	הַדָּם	מִן־	הַמְּזוּזֹת	שְׁתֵּי	וְאֶל־	הַמַּשְׁקוֹף
katika–bakuli	iliyo	damu	kutoka–	za–milango	nguzo–mbili	na–kwenye–	kizingiti–cha–juu
		H1818		H4201	H8147	H0413	H4947

בֹּקֶר׃	עַד־	בֵּיתוֹ	מִפֶּתַח־	אִישׁ	תֵּצְאוּ	לֹא	וְאַתֶּם	
asubuhi	hadi–	mwa–nyumba–yake	mlangoni–	mtu–yeyote	kutoka	msitoke–	na–ninyi	
H1242	H5704		H6607	H0376	H3318	H3808		

Kisha chukua jani la hisopu na uchovye kwenye damu itakayo kuwa kwenye beseni. Paka damu iliyo kwenye beseni juu ya fremu ya mlango na kwenye mihimili miwili ya mlango. Hakuna ata mmoja atakaye toka nje ya mlango wake mpaka asubui.

הַמַּשְׁקוֹף	עַל־	הַדָּם	אֶת־	וְרָאָה	מִצְרַיִם	אֶת־	לִנְגֹּף	יְהוָה	וְעָבַר	23
kizingiti–cha–juu	juu–ya–	damu	–	na–ataiona	Misri	–	kupiga	Yahwe	Na–atapita	
H4947		H1818	H0853	H7200	H4714	H0853	H5062	H3068		

וְלֹא	הַפֶּתַח	עַל־	יְהוָה	וּפָסַח	הַמְּזוּזֹת	שְׁתֵּי	וְעַל	
na–hataruhusu–	mlango	juu–ya–	Yahwe	na–atapita–juu	za–milango	nguzo–mbili	na–juu–ya	
H3808	H6607		H3068		H4201	H8147		

לִנְגֹּף׃	בָּתֵּיכֶם	אֶל־	לָבֹא	הַמַּשְׁחִית	יִתֵּן	
kupiga	nyumba–zenu	katika–	kuingia	mharibifu	kuruhusu	
H5062		H0413	H0935	H7843	H5414	

Kwa kuwa Yahweh atapita kushambulia Wamisri. Atakapo ona damu juu ya fremu ya mlango na kwenye mihimili miwili ya mlango, atapita mlango wako na ata ruhusu mharibifu kuja nyumbani kwenu kuwashambulia.

עוֹלָם׃	עַד־	וּלְבָנֶיךָ	לְךָ	לְחָק־	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	24
milele	hadi–	na–kwa–watoto–wako	kwako	kwa–amri–	hili	neno	–	Na–mtashika	
H5769	H5704			H2706	H2088	H1697	H0853	H8104	

Lazima uadhimishe hili tukio. Hili litakuwa daima sheria kwako na kwa uzao wenu.

כַּאֲשֶׁר	לָכֶם	יְהוָה	יִתֵּן	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	תָּבֹאוּ	כִּי־	וְהָיָה	25
kama–	kwenu	Yahwe	ataipa	ambayo	nchi	katika–	mtakapoingia	wakati–	Na–itakuwa	
		H3068	H5414		H0776	H0413	H0935		H1961	

הַזֹּאת׃	הָעֲבֹדָה	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	דִּבֶּר
hii	ibada	–	na–mtashika	alivyosema
H2063	H5656	H0853	H8104	H1696

Utakapo ingia nchi Yahweh atakayo kupa, kama alivyo ahidi kufanya, lazima uadhimishe hili tendo la ibada.

לָכֶם׃	הַזֹּאת	הָעֲבֹדָה	מָה	בְּנֵיכֶם	אֲלֵיכֶם	יֹאמְרוּ	כִּי־	וְהָיָה	26
kwenu	hii	ibada	Nini	watoto–wenu	kwenu	watakaposema	wakati–	Na–itakuwa	
	H2063	H5656	H4100		H0413	H0559		H1961	

Watoto wako watakapo kuuliza, 'Hili tendo la ibada lina maana gani?'

בָּתֵּי	עַל־	פֶּסַח	אֲשֶׁר	לַיהוָה	הוּא	פֶּסַח	זֶבַח־	וַאֲמַרְתֶּם		27
nyumba	ya–	alipita–juu	ambaye	kwa–Yahwe	hiyo	ya–Pasaka	Dhabihu–	Na–mtasema		
				H3068	H1931	H6453	H2077	H0559		

הִצִּיל	בָּתֵּינוּ	וְאֶת־	מִצְרַיִם	אֶת־	בְּנָגְפּוֹ	בְּמִצְרַיִם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־
aliziokoa	nyumba–zetu	na–	Misri	–	alipopiga	katika–Misri	wa–Yisraeli	za–wana–
H5337		H0853	H4714	H0853	H5062	H4714	H3478	

וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ׃	הָעָם	וַיִּקֹּד	
na–wakasujudu	watu	Na–waliinama	
H7812		H6915	

kisha lazima useme, 'Ni sadaka ya Pasaka ya Yahweh, kwasababu Yahweh kapita nyumba za Waisraeli Misri alipo washambulia Wamisri. Aliweka nyumba zetu huru.”' Kisha watu wakamsujudia Yahweh.

מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיַּעֲשׂוּ	וַיֵּלְכוּ	28
Musa	–	Yahwe	alivyoamuru	kama–	wa–Yisraeli	wana	na–wakafanya	Na–wakaenda	
H4872	H0853	H3068	H6680		H3478			H3212	

ס	עָשׂוּ׃	כֵּן	וְאַהֲרֹן	
¶	walifanya	hivyo	na–Haruni	
			H0175	

Waisraeli wakaenda na kufanya kama Yahweh alivyo waamuru Musa na Aruni.

בְּכוֹר	כָּל־	הִכָּה	וַיהוָה	הַלַּיְלָה	בַּחֲצִי	וַיְהִי		29
wazaliwa–wa–kwanza	wote–	alipiga	na–Yahwe	usiku	usiku–wa–manane	Na–ikawa		
H1060	H3605	H5221	H3068	H3915	H2677	H1961		

כִּסְאוֹ	עַל־	הַיֹּשֵׁב	פַּרְעֹה	מִבְכַר	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	
kiti–chake–cha–enzi	juu–ya–	aliyekaa	wa–Farao	kutoka–mzaliwa–wa–kwanza	ya–Misri	katika–nchi	
H3678		H3427	H6547	H1060	H4714	H0776	

וְכֹל	הַבְּוֹר	בְּבֵית	אֲשֶׁר	הַשֹּׁבֵי	בְּכוֹר	עַד	
na–wote	ya–gereza	katika–nyumba	aliyekuwa	wa–mateka	mzaliwa–wa–kwanza	hadi	
H3605					H1060	H5704	

בְּהֵמָה׃	בְּכוֹר	
wa–mnyama	wazaliwa–wa–kwanza	
H0929	H1060	

Ikawa usiku wa manane kuwa Yahweh akawashambulia wazaliwa wote wa kwanza wa nchi ya Misri, kuanzia mzaliwa wa kwanza wa Farao, aliye keti kiti chake cha enzi, mzaliwa wa kwanza wa mtu aliye gerezani na wazaliwa wote wa kwanza wa mifugo.

30 וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־ עַבָדָיו וְכָל־ מִצְרַיִם
Na–akaamka Farao usiku yeye na–wote– watumishi–wake na–wote– wa–Misri
H6547 H3915 H1931 H3605 H5650 H3605 H4714

וַתְּהִי נָשִׁיכָה קִלִּיבוּ בְּמִצְרָיִם כִּי־ אֵין הַקוקוּוָ–נָא בַּיִת אֲשֶׁר
na–kulikuwa–na kilio kikubwa katika–Misri kwa–sababu– hakukuwa–na nyumba ambayo
H1961 H6818 H1419 H4714 H0369

אֵין־ שָׁם מֵת׃
hakukuwa–na– humo aliyekufa
H0369 H8033 H4191

Farao akaamka usiku - yeye, watumishi wake, na Wamisri. Palikuwa na kelele za maombolezo Misri, kwa kuwa hakukuwa na nyumba ambayo hamna mtu hakufa.

31 וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ
Na–akawaita Musa na–Haruni usiku na–akasema Ondokeni tokeni kutoka–kati–ya
H7121 H4872 H0175 H3915 H0559 H3318 H8432

עַמִּי גַּם־ אַתֶּם גַּם־ בְּנֵי וְיִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת־ יְהוָה
watu–wangu pia– ninyi pia– wana wa–Yisraeli na–nendeni mtumikieni – Yahwe
H5971 H1571 H0859 H1571 H1121 H3478 H3212 H5647 H0853 H3068

כְּדַבֶּרְכֶם׃
kama–mlivyosema
H1696

Farao akamuita Musa na Aruni usiku na kusema, “Inuka, tokeni miongoni mwa watu wangu, nyie pamoja na Waisraeli. Nenda, mmuabudu Yahweh, kama mlivyo sema mnataka kufanya.

32 וְלֶכוּ גַּם־ צֹאנְכֶם קְחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּקַרְכֶם גַּם־ וּבֵרַכְתֶּם
na–nendeni pia– kondoo–zenu chukueni kama– mlivyosema ng'ombe–zenu pia– Pia–
H3212 H1571 H6629 H7947 H1696 H1241 H1571 H1288

אֹתִי׃ גַּם־
mimi pia–
H0859 H1571

Chukuweni ng'ombe zenu na kondoo zenu, kama mlivyo sema, na muende, na pia mnibariki.”

33 וַתֶּחֱזַק מִצְרַיִם עַל־ הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם כִּי מִן־ הָאָרֶץ כִּי
Na–wakasisitiza Wamisri juu–ya– watu kuharakisha kuwatoa kwa–sababu kutoka– nchi kwa–sababu
H2388 H4713 H5921 H5971 H4116 H7971 H3588 H4480 H0776 H3588

אָמְרוּ כֻלָּנוּ מֵתִים׃
walisema sisi–wote tumekufa
H0559 H3605 H4191

Wamisri walikuwa na haraka ya kuwa ondoa nchini, kwa kuwa walisema, “Sisi ni watu tuliokufa.”

34 וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת־ בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם
Na–wakachukua watu – unga–wao kabla haujachacha vyombo–vyao–vya–unga
H5375 H5971 H0853 H1217 H2962 H2556 H4863

צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל־ שִׂכְמָם׃
vilivyofungwa katika–nguo–zao juu–ya– mabega–yao
H6872 H8071 H5921 H7926

Watu wakachukuwa ngano yao pasipo kuongeza hamira yeyote. Bakuli zao zakukandia ngano zilifungiwa kwenye nguo zao na kwenye mabega yao.

מִמִּצְרַיִם	וַיִּשְׁאֲלוּ	מֹשֶׁה	כִּדְבַר	עָשׂוּ	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי־	35
kutoka–kwa–Wamisri	na–wakaomba	la–Musa	kama–neno	walifanya	wa–Yisraeli	Na–wana–	
H4714	H7592	H4872	H1697		H3478		

וּשְׂמָלֹת׃	זָהָב	וּכְלֵי	כֶּסֶף	כְּלֵי־	
na–mavazi	vya–dhahabu	na–vyombo	vya–fedha	vyombo–	
H8071	H2091	H3627	H3701	H3627	

Watu Waisraeli walifanya kama Musa alivyo waambia. Waliwaomba Wamisri vitu vya fedha, vitu vya dhahabu, na nguo.

וַיַּשְׁאִלֻם	מִצְרַיִם	בְּעֵינֵי	הָעָם	חֵן	אֶת־	נָתַן	וַיהוָה	36
na–wakawakopesha	mwa–Wamisri	machoni	watu	upendeleo	–	aliwapa	Na–Yahwe	
H7592	H4714			H2580	H0853	H5414	H3068	

פ	מִצְרָיִם׃	אֶת־	וַיְנַצְּלוּ	
¶	Misri	–	na–wakanyang'anya	
	H4714	H0853	H5337	

Yahweh aliwafanya Wamisri na shauku ya kuwapendeza Waisraeli. Hivyo Wamisri waliwapa chochote walicho waomba. Katika hili, Waisraeli waliwachukulia vingi Wamisri.

אֶלֶף	מֵאוֹת	כְּשֵׁשׁ־	סֻכֹּתָה	מֵרַעְמְסֵס	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּסְּעוּ	37
elfu	sita	kama–mia–	kwenda–Sukothi	kutoka–Ramesesi	wa–Yisraeli	wana–	Na–wakasafiri	
H0505	H3967	H8337	H5523	H7486	H3478		H5265	

מִטָּף׃	לְבַד	הַגְּבָרִים	רַגְלִי
bila–watoto	peke–yao	wanaume	watu–wa–miguu
H2945	H0905	H1397	H7273

Waisraeli wakasafiri kutoka Ramesi kwenda Sakothi. Walikuwa na idadi ya wanaume 600, 000 kwa miguu, kuongezea kwa wanawake na watoto.

כָּבֵד	מִקְנֶה	וּבָקָר	וְצֹאן	אִתָּם	עָלָה	רַב	עֵרֶב	וְגַם־	38
mingi	mifugo	na–ng'ombe	na–kondoo	pamoja–nao	ulipanda	mkubwa	umati	Na–pia–	
H3515	H4735	H1241	H6629	H0854	H5927			H1571	

מְאֹד׃
sana
H3966

Mchanganyiko wa kundi la wasio Waisraeli pia walienda nao, pamoja na ng'ombe na kondoo, idadi kumbwa ya mifugo.

מַצּוֹת	עֻגֹת	מִמִּצְרַיִם	הוֹצִיאוּ	אֲשֶׁר	הַבָּצֵק	אֶת־	וַיֹּאפוּ	39
isiyotiwa–chachu	mikate	kutoka–Misri	walileta	ambao	unga	–	Na–wakaoka	
H4682	H5692	H4714	H3318		H1217	H0853	H0644	

וְלֹא	מִמִּצְרַיִם	גֹּרְשׁוּ	כִּי־	חָמֵץ	לֹא	כִּי	
na–hawakuweza–	kutoka–Misri	walifukuzwa	kwa–sababu–	imechacha	haikuwa–	kwa–sababu	
H3808	H4714	H1644			H3808		

לָהֶם׃	עָשׂוּ	לֹא־	צֵדָה	וְגַם־	לְהִתְמַהְמֵהַּ	יָכְלוּ	
kwao	kujiandalia	hawakuji–	chakula	na–pia–	kukawia	kuweza	
		H3808	H6720	H1571	H4102	H3201	

Walioka mikate na unga wa ngano wenye hamira walio utoa Misri. Ulikuwa hauna hamira kwasababu waliondolewa Misri na hawakuweza chelewa kuandaa chakula.

שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	בְּמִצְרָיִם	יָשְׁבוּ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וּמוֹשַׁב	40
miaka	miaka–thelathini	katika–Misri	walikaa	ambayo	wa–Yisraeli	ya–wana	Na–makazi	
H8141	H7970	H4714	H3427		H3478		H4186	

שָׁנָה׃	מֵאוֹת	וְאַרְבַּע
miaka	mia	na–mia–nne
H8141	H3967	H0702

Waisraeli waliishi Misri kwa miaka 430.

וַיְהִי	שָׁנָה	מֵאוֹת	וְאַרְבַּע	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	מִקֵּץ	וַיְהִי	41
na–ikawa	miaka	mia	na–mia–nne	miaka	miaka–thelathini	mwisho–wa	Na–ikawa	
H1961	H8141	H3967	H0702	H8141	H7970	H7093	H1961	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	יְהוָה	צִבְאוֹת	כָּל־	יָצְאוּ	הַזֶּה	הַיּוֹם	בְּעֶצֶם
ya–Misri	kutoka–nchi	ya–Yahwe	yote	majeshi–	yalitoka	hii	siku	siku–hii–hii
H4714	H0776	H3068		H3605	H3318	H2088	H3117	H6106

Baada ya miaka 430, siku hiyo hiyo, majeshi yote ya Yahweh yalio jiami waliondoka kutoka nchi ya Misri.

הַזֶּה	הַלָּיְלָה	הִוא־	מִצְרָיִם	מֵאֶרֶץ	לְהוֹצִיאָם	לַיהוָה	הוּא	שִׁמֻּרִים	לֵיל	42
huu	usiku	huo–	ya–Misri	kutoka–nchi	kuwatoa	kwa–Yahwe	huo	wa–kulindwa	Usiku	
H2088	H3915	H1931	H4714	H0776	H3318	H3068	H1931	H8107	H3915	

פ	לְדֹרֹתָם׃	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לְכָל־	שִׁמֻּרִים	לַיהוָה
¶	katika–vizazi–vyao	wa–Yisraeli	wana	kwa–wote–	wa–kulindwa	kwa–Yahwe
	H1755	H3478		H3605	H8107	H3068

Huu ulikuwa usiku wakuwa macho, ili Yahweh awatoe kutoka nchi ya Misri. Huu ulikuwa usiku wa Yahweh wa kuadhimishwa na Waisraeli wote na watu wa vizazi vyao vyote.

בֶּן־	כָּל־	הַפָּסַח	חֻקַּת	זֹאת	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	43
mwana–wa–	Yeyote–	ya–Pasaka	amri	Hii	na–Haruni	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
	H3605	H6453	H2708	H2063	H0175	H4872	H0413	H3068	H0559	

בּוֹ׃	יֹאכַל	לֹא־	נֵכָר
ndani–yake	kula	asile–	mgeni
	H0398	H3808	H5236

Yahweh akamwambia Musa na Aruni, “Hii ni sheria ya Pasaka: hakuna mgeni anaye ruhusiwa kuila.

אֶזֶּה	אֹתוֹ	וּמַלְתָּה	כֶּסֶף	מִקְנַת־	אִישׁ	עֶבֶד	וְכָל־	44
ndipo	yeye	na–umtahiri	kwa–fedha	aliyenunuliwa–	wa–mtu	mtumwa	Lakini–yeyote–	
	H0853		H3701	H4736	H0376	H5650	H3605	

בּוֹ׃	יֹאכַל
ndani–yake	atakula
	H0398

Walakini, kila mtumwa wa Misraeli, aliye nunuliwa kwa pesa, anaeza kula baada ya kutahiriwa.

בּוֹ׃	יֹאכַל־	לֹא־	וְשָׂכִיר	תּוֹשָׁב	45
ndani–yake	kula–	asile–	na–mfanyakazi–wa–mshahara	Mkazi	
	H0398	H3808	H7916		

Wageni na watumishi waajiriwa hawapaswi kula chakula chochote.

46	בְּבַיִת	אֶחָד	יֵאָכֵל	לֹא־	תוֹצִיא	מִן־	הַבַּיִת	מִן־	הַבָּשָׂר	
	Katika–nyumba	moja	italiwa	msitoe–	kutoa	kutoka–	nyumba	sehemu–yoyote–ya–	nyama	
		H0259	H0398	H3808	H3318				H1320	

חְוּצָה	נje	וְעֶצֶם	na–mfupa	H6106	
לֹא	msivunje–	H3808			
תִּשְׁבְּרוּ־	kuvunja–	H7665			
בּוֹ׃	ndani–yake				

Chakula chapaswa kuliwa ndani ya nyumba moja. Hauruhusiwi kubeba nyama yeyote nje ya nyumba, na hauruhusiwi kuvunja mfumba wowote.

47	כָּל־	עֲדַת	יִשְׂרָאֵל	יַעֲשׂוּ	אֹתוֹ׃
	Kusanyiko–	lote	la–Yisraeli	wataifanya	hiyo
	H3605	H5712	H3478		H0853

Jamii zote za Israeli za paswa kuadhimisha sherehe.

48	וְכִי־	יָגוּר	אִתְּךָ	גֵּר	וְעָשָׂה	פֶּסַח	לַיהוָה	
	Na–ikiwa–	atakaa	pamoja–nawe	mgeni	na–atataka–kuifanya	Pasaka	kwa–Yahwe	
			H0854	H1616		H6453	H3068	

כְּאֶזְרַח	וְהָיָה	לַעֲשׂתּוֹ	יִקְרַב	וְאָז	זָכָר	כָּל־	לוֹ	הִמּוֹל
kama–mzaliwa	na–atakuwa	kuifanya	atakaribia	na–ndipo	dume	kila–	yeye	awe–ametahiriwa
H0249	H1961		H7126		H2145	H3605		

הָאָרֶץ	וְכָל־	עָרֵל	לֹא־	יֹאכַל	בּוֹ׃	
wa–nchi	na–yeyote–	asiyetahiriwa	asile–	kula	ndani–yake	
H0776	H3605	H6189	H3808	H0398		

Kama mgeni anaishi na wewe na anataka kuadhimisha Pasaka kwa Yahweh, ndugu zake wote wa kiume wapaswa kutahiriwa. Kisha anaeza kuja na kuadhimisha. Atakuwa kama watu walio zaliwa kwenye nchi. Walakini, hakuna mtu asiye tahiriwa anaruhusiwa kula chakula chochote.

49	תּוֹרָה	אַחַת	יִהְיֶה	לֶאֱזְרָח	וְלַגֵּר	הַגָּר	בְּתוֹכְכֶם׃
	Sheria	moja	itakuwa	kwa–mzaliwa	na–kwa–mgeni	anayekaa	kati–yenu
	H8451	H0259	H1961	H0249	H1616		H8432

Sheria hii hii itahusika kwa mzaliwa wa asili na mgeni anayeishi miongoni mwenu.”

50	וַיַּעֲשׂוּ	כָּל־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֶת־	מֹשֶׁה	וְאֶת־
	Na–wakafanya	wote–	wana	wa–Yisraeli	kama–	alivyoamuru	Yahwe	–	Musa	na–
		H3605		H3478		H6680	H3068	H0853	H4872	H0853

אַהֲרֹן	כֵּן	עָשׂוּ׃	ס ¶	
Haruni	hivyo	walifanya		
H0175				

Waisraeli wote walifanya kama Yahweh alivyo waamuru Musa na Aruni.

51	וַיְהִי	בְּעֶצֶם	הַיּוֹם	הַזֶּה	הוֹצִיא	יְהוָה	אֶת־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	מֵאֶרֶץ
	Na–ikawa	siku–hii–hii	siku	hii	alitoa	Yahwe	–	wana	wa–Yisraeli	kutoka–nchi
	H1961	H6106	H3117	H2088	H3318	H3068	H0853		H3478	H0776

מִצְרַיִם	עַל־	צִבְאֹתָם׃	פ ¶	
ya–Misri	kulingana–na–	majeshi–yao		
H4714				

Ikaja kuwa siku hiyo Yahweh akawaleta Israeli kutoka nchi ya Misri kwa makundi yalio jiami.

Chapter 13

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ 1
Na–akasema Yahwe kwa– Musa akisema
H1696 H0413 H3068 H4872 H0559

Yahweh akasema na Musa na kumwambia,

קַדֶּשׁ־ לִי כָּל־ בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־ רֶחֶם 2
Nitakasie– kwangu wote– wazaliwa–wa–kwanza wanaofungua kila– tumbo
H6942 H0559 H3605 H1060 H3605 H7358

בִּבְנֵי מִיעֹנִי–מְוַ–וָנָה בָּאָדָם מִקְנֶה וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא׃
miongoni–mwa–wana kwa–mwanadamu wa–Yisraeli na–kwa–mnyama kwangu yeye
H1931 H0929 H0120 H3478

“Nitengee wazaliwa wote wa kwanza, kila mzaliwa wa kwanza wa Waisraeli, watu na wanyama. Mzaliwa wa kwanza ni wangu.”

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ הָעָם זָכוֹר אֶת־ הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם 3
Na–akasema Musa kwa– watu Kumbukeni – siku hii ambayo mlitoka
H0559 H4872 H0413 H2142 H0853 H3117 H2088 H3318

מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה
kutoka–Misri kutoka–nyumba ya utumwa kwa–sababu kwa–nguvu ya–mkono alitoa Yahwe
H4714 H5650 H3588 H2392 H3027 H3318 H3068

אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ׃
ninyi kutoka–hapa na–msile– kuliwa kilichotiwa–chachu
H0853 H2088 H3808 H0398

Musa akawambia watu, “Hii kumbukeni hii siku, siku mliyo toka Misri, kutoka nyumba ya utumwa, kwa mkono hodari wa Yahweh amewatoa kutoka hii sehemu. Hakuna mkate wa hamira waruhusiwa kuliwa.

הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב׃ 4
Leo ninyi mnatoka katika–mwezi wa–Abibu
H3117 H0859 H3318 H2320 H0024

Mnatoka Misri hii siku, mwezi wa Abibu.

וְהָיָה כִּי־ יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־ אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי 5
Na–itakuwa wakati– atakapokuleta Yahwe katika– nchi ya–Wakanaani na–Wahiti
H1961 H3588 H0935 H3068 H0413 H0776 H2850

וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ אֶרֶץ
na–Waamori na–Wahivi na–Wayebusi ambayo aliapa kwa–baba–zako kukupa wewe nchi
H0567 H2340 H2983 H0834 H7650 H0001 H5414 H0859 H0776

זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ אֶת־ הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה׃
itiririkayo maziwa na–asali na–utafanya – ibada hii katika–mwezi huu
H2100 H2461 H1706 H5647 H0853 H5656 H2063 H2320 H2088

Yahweh atakapo waleta nchi ya Wakanani, Wahiti, Waamori, Wahivi, na Wayebusi, nchi aliyo waapia mababu zenu kuwapa, nchi inayo tiririka kwa maziwa na asali - kisha wapaswa kuadhimisha hili tendo la ibada kila mwezi.

שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה׃ 6
Siku–saba siku utakula mikate–isiyotiwa–chachu na–siku– ya–saba sikukuu kwa–Yahwe
H7651 H3117 H0398 H4682 H3117 H7637 H2282 H3068

Kwa siku saba utakula mkate bila hamira; siku ya saba kutakuwa na maakuli ya kumuadhimisha Yahweh.

לְךָ	יֵרָאֶה	וְלֹא־	הַיָּמִים	שִׁבְעַת	אֶת	יֵאָכֵל	מַצּוֹת	7
kwako	kuonekana	na–isipatikane–	siku	siku–saba	kwa	italiwa	Mikate–isiyotiwa–chachu	
	H7200	H3808	H3117	H7651	H0853	H0398	H4682	

גְּבֻלֶךָ׃	בְּכָל־	שְׂאֹר	לְךָ	יֵרָאֶה	וְלֹא־	חָמֵץ
yako–yote	katika–mipaka–	chachu	kwako	kuonekana	na–isipatikane–	kilichotiwa–chachu
H1366	H3605	H7603		H7200	H3808	

Mkate usio na hamira wapaswa kuliwa kwa siku saba zote; hakuna mkate ulio na hamira wapaswa kuliwa miongoni mwenu. Hakuna hamira yapaswa kuonekana kwenye mipaka yenu.

יְהוָה	עָשָׂה	זֶה	בַּעֲבוּר	לֵאמֹר	הַהוּא	בַּיּוֹם	לְבִנְךָ	וְהִגַּדְתָּ	8
Yahwe	alifanya	hii	Kwa–sababu–ya	ukisema	hiyo	siku–	mwanao	Na–utamwambia	
H3068		H2088	H5668	H0559	H1931	H3117		H5046	

מִמִּצְרָיִם׃	בְּצֵאתִי	לִי
kutoka–Misri	nilipotoka	kwangu
H4714	H3318	

Hiyo siku utasema kwa watoto wako, 'Hii ni kwasababu ya kile Yahweh alichofanya kwangu nilipo taka Misri.'

בְּיָד	וּלְזִכָּרוֹן	יָדֶךָ	עַל־	לְאוֹת	לְךָ	וְהָיָה		9
kati–ya	na–kwa–ukumbusho	mkono–wako	juu–ya–	kwa–ishara	kwako	Na–itakuwa		
H0996	H2146	H3027		H0226		H1961		

בְּיָד	כִּי	בְּפִיךָ	יְהוָה	תּוֹרַת	תִּהְיֶה	לְמַעַן	עֵינֶיךָ
kwa–mkono	kwa–sababu	kinywani–mwako	ya–Yahwe	sheria	iwe	ili	macho–yako
H3027		H6310	H3068	H8451	H1961	H4616	

מִמִּצְרָיִם׃	יְהוָה	הוֹצִאֲךָ	חֲזָקָה
kutoka–Misri	Yahwe	alikutoa	wenye–nguvu
H4714	H3068	H3318	H2389

Hii itakuwa kumbukumbu mkononi mwako, na kumbukumbu kwenye paji la uso wako. Hii ni ili sheria ya Yahweh iwe kinywani mwako, maana kwa mkono hodari Yahweh amewatoa kutoka Misri.

ס	יָמִימָה׃	מִיָּמִים	לְמוֹעֲדָהּ	הַזֹּאת	הַחֻקָּה	אֶת־	וְשָׁמַרְתָּ	10
¶	hadi–siku	kutoka–siku	kwa–wakati–wake	hii	amri	–	Na–utashika	
	H3117	H3117	H4150	H2063	H2708	H0853	H8104	

Kisha basi wapaswa kushika hii sheria kwa wakati uliyo kusudiwa kutoka mwaka hadi mwaka.

נִשְׁבָּע	כַּאֲשֶׁר	הַכְּנַעֲנִי	אֶרֶץ	אֶל־	יְהוָה	יְבִאֲךָ	כִּי־	וְהָיָה	11
alivyoapa	kama–	ya–Wakanaani	nchi	katika–	Yahwe	atakapokuleta	wakati–	Na–itakuwa	
H7650			H0776	H0413	H3068	H0935		H1961	

לָךְ׃	וְנָתָנָהּ	וְלַאֲבֹתֶיךָ	לְךָ
wewe	na–akupe	na–kwa–baba–zako	kwako
	H5414	H0001	

Yahweh atakapo waleta kwenye nchi ya Wakanani, kama alivyo apa kwenu na kwa mababu zenu kufanya, na atakapo wapa nchi ninyi,

שֶׁגֶר	וְהַפֶּטֶר	וְכָל־	לַיהוָה	רֶחֶם	פֶּטֶר־	כָּל־	וְהַעֲבַרְתָּ	12
mzaliwa	mfunguzi	na–kila–	kwa–Yahwe	tumbo	wanaofungua–	wote–	Na–utaweka–wakfu	
H7698		H3605	H3068	H7358		H3605		

לַיהוָה׃	הַזְּכָרִים	לְךָ	יִהְיֶה	אֲשֶׁר	בְּהֶמָּה
kwa–Yahwe	dume	kwako	atakuwa	ambaye	wa–mnyama
H3068	H2145		H1961		H0929

lazima umtengee mzaliwa wa kwanza mtoto na uzao wa kwanza wa wanyama wenu. Wakiume watakuwa wa Yahweh.

תְּפַדֶּה	לֹא	וְאִם־	בְּשֵׂה	תְּפַדֶּה	חֲמֹר	פֶּטֶר	וְכָל־	13
kukomboa	hutakomboa–	na–ikiwa–	kwa–kondoo	utakomboa	wa–punda	mfunguzi	Na–kila–	
H6299	H3808		H7716	H6299	H2543		H3605	

בְּכֹרֵ֖י	מִבָּנֶ֑יךָ	אָדָ֕ם	בְּכ֥וֹר	וְכֹ֖ל	וַעֲרַפְתָּ֣ו
miongoni–mwa–wanao		wa–mwanadamu	mzaliwa–wa–kwanza	na–kila	na–utamvunja–shingo
		H0120	H1060	H3605	H6202

תְּפַדֶּ֔ה׃
utakomboa
H6299

Kila mzaliwa wa kwanza wa punda lazima umnunue tena na mwana kondoo. Kama hautamnunua tena, lazima uivunje shingo yake. Lakini kila mzaliwa wa kwanza wakiume miongoni mwenu - lazima umnunue tena.

וְאָמַרְתָּ	זֹּאת	מַה־	לֵּאמֹר	מָחָר	בִּנְךָ	יִשְׁאָלְךָ	כִּי־	וְהָיָה	14
na–utasema	hii	Nini–	akisema	kesho	mwanao	atakakuuliza	wakati–	Na–itakuwa	
H0559	H2063	H4100	H0559	H4279		H7592		H1961	

עֲבָדִֽים׃	מִבֵּ֖ית	מִמִּצְרָ֑יִם	יְהוָ֤ה	הוֹצִיאָ֙נוּ֙	יָ֣ד	בְּחֹ֔זֶק	אֵלָ֖יו
ya–utumwa	kutoka–nyumba	kutoka–Misri	Yahwe	alitutoa	ya–mkono	Kwa–nguvu	kwake
H5650		H4714	H3068	H3318	H3027	H2392	H0413

Mwanae atakapo kuuliza baadae, 'Hii ina maana gani?' kisha utamwambia, 'Ni kwa mkono hodari Yahweh katutoa Misri, kutoka nyumba ya utumwa.

בְּכוֹר	כָּל־	יְהוָה	וַיַּהַרֹג	לְשַׁלְּחֵ֣נוּ	פַּרְעֹה֮	הִקְשָׁה	כִּי־	וַיְהִי	15
wazaliwa–wa–kwanza	wote–	Yahwe	na–aliua	kutuleta	Farao	alipokaidi	wakati–	Na–ikawa	
H1060	H3605	H3068	H2026	H7971	H6547	H7185		H1961	

בְּכֹ֖ור	וְעַד־	אָדָ֥ם	מִבְּכֹ֛ר	מִצְרַ֑יִם	בְּאֶ֣רֶץ
mzaliwa–wa–kwanza	na–hadi–	wa–mwanadamu	kutoka–mzaliwa–wa–kwanza	ya–Misri	katika–nchi
H1060	H5704	H0120	H1060	H4714	H0776

לְחֹ֔ם	פֶּ֖טֶר	כָּל־	לַיהוָ֑ה	זֹכְרִ֣ים	אֲנִ֔י	כֵּ֚ן	עַל־	בְּהֵמָ֗ה
tumbo	wanaofungua	wote–	kwa–Yahwe	ninatoa–dhabihu	mimi	hiyo	kwa–	wa–mnyama
H7358		H3605	H3068	H2076	H0589			H0929

אֶפְדֶּ֖ה׃	בָּנַ֥י	בְּכ֥וֹר	וְכָל־	הַזְּכָרִ֔ים
ninawakomboa	wa–wanangu	wazaliwa–wa–kwanza	na–wote–	dume
H6299		H1060	H3605	H2145

Farao alipo kataa kwa ujeuri kutuachia twende, Yahweh aliwaua wazaliwa wa kwanza wa nchi ya Misri, wazaliwa wa kwanza wa watu na wa wanyama. Ndio sababu ninatoa dhabihu kwa Yahweh kwa kila mzaliwa wa kwanza wa kila mnyama, na pia sababu nina nunua wazaliwa wa kwanza wa wanangu tena.'

עֵינֶ֔יךָ	בֵּין	וּלְטוֹטָפֹ֖ת	יָדֶ֑כָה	עַל־	לְאוֹת֙	וְהָיָ֤ה		16
macho–yako	kati–ya	na–kwa–tefilini	mkono–wako	juu–ya–	kwa–ishara	Na–itakuwa		
	H0996	H2903	H3027		H0226	H1961		

ס	מִמִּצְרָֽיִם׃	יְהוָ֤ה	הוֹצִיאָ֙נוּ֙	יָ֣ד	בְּחֹ֔זֶק	כִּ֚י
¶	kutoka–Misri	Yahwe	alitutoa	ya–mkono	kwa–nguvu	kwa–sababu
	H4714	H3068	H3318	H3027	H2392	

Hii itakuwa kumbukumbu mikononi mwako na kumbukumbu kwenye paji lako la uso, kwa kuwa ni kwa mkono hodari Yahweh alitutoa kutoka Misri.”

17

אֱלֹהִים	נָחָם	וְלֹא־	הָעָם	אֶת־	פַּרְעֹה	בְּשַׁלַּח	וַיְהִי
Mungu	kuwaongoza	na–hakunyosha–	watu	–	Farao	alipowaruhusu–kutoka	Na–ikawa
H0430	H5148	H3808		H0853	H6547	H7971	H1961

אֱלֹהִים	אָמַר	וְכִי	הוּא	קָרוֹב	כִּי	פְּלִשְׁתִּים	אֶרֶץ	דֶּרֶךְ
Mungu	alisema	kwa–sababu	hiyo	ilikuwa–karibu	ingawa	ya–Wafilisti	ya–nchi	njia
H0430	H0559		H1931	H7138		H6430	H0776	H1870

מִצְרָיְמָה׃	וְשָׁבוּ	מִלְחָמָה	בִּרְאֹתָם	הָעָם	יִנָּחֵם	פֶּן־
Misri	na–warudi	vita	watakapoona	watu	wakabadili–mawazo	Wasije–
H4714	H7725	H4421	H7200		H5162	H6435

Farao alipo waachia watu waende, Mungu akuwaongoza kwa njia ya Wafilisti, japo hiyo njia ilikuwa karibu. Kwa kuwa Mungu alisema, “Labda watu watabadili nia zao watakapo ona vita na watarudi Misri.”

18

סוּף	יַם־	הַמִּדְבָּר	דֶּרֶךְ	הָעָם	אֶת־	וֵאלֹהִים	וַיַּסֵּב
ya–Shamu	bahari–	ya–jangwa	njia	watu	–	Mungu	Na–akawaongoza–kuzunguka
H5488	H3220		H1870		H0853	H0430	H5437

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עָלוּ	וַחֲמֻשִׁים
ya–Misri	kutoka–nchi	wa–Yisraeli	wana–	walipanda	na–wakiwa–wameandaliwa
H4714	H0776	H3478		H5927	H2571

Hivyo Mungu akawaongoza watu kuzunguka nyikani kupita Bahari ya Shamu. Waisraeli waliondoka kutoka nchi ya Misri wakiwa wamejiami kwa pambano.

19

הִשְׁבִּיעַ	הַשְׁבֵּעַ	כִּי	עִמּוֹ	יוֹסֵף	עַצְמוֹת	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח
kuwaapia	aliapa	kwa–sababu	pamoja–naye	ya–Yosefu	mifupa	–	Musa	Na–akachukua
H7650	H7650			H3130	H6106	H0853	H4872	H3947

וְהַעֲלִיתֶם	אִתְּכֶם	אֱלֹהִים	יִפְקֹד	פָּקֹד	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־
na–mtapandisha	ninyi	Mungu	atawatembelea	Hakika	akisema	wa–Yisraeli	wana	–
H5927	H0853	H0430			H0559	H3478		H0853

אִתְּכֶם׃	מִזֶּה	עַצְמֹתַי	אֶת־
pamoja–nanyi	kutoka–hapa	mifupa–yangu	–
H0854	H2088	H6106	H0853

Musa akachukuwa mifupa ya Yusufu pamoja naye, kwa kuwa Yusufu aliwaapisha Waisraeli na kusema, “Mungu atawaokoa, na muibebe mifupa yangu na nyie.”

20

הַמִּדְבָּר׃	בִּקְצֵה	בְּאֵתָם	וַיַּחֲנוּ	מִסֻּכֹּת	וַיִּסְעוּ
jangwa	pembeni–mwa	huko–Ethamu	na–wakapiga–kambi	kutoka–Sukothi	Na–wakasafiri
		H0864	H2583	H5523	H5265

Waisraeli walisafiri kutoka Sakothi na kuweka kambi Ethamu pembezoni mwa nyikani.

21

הַדֶּרֶךְ	לַנְחֹתָם	עָנָן	בְּעַמּוּד	יוֹמָם	לִפְנֵיהֶם	הֹלֵךְ	וַיהוָה
njiani	kuwaongoza	ya–wingu	katika–nguzo	mchana	mbele–yao	alikuwa–akienda	Na–Yahwe
H1870	H5148	H6051	H5982	H3119	H6440	H1980	H3068

וְלָיְלָה׃	יוֹמָם	לָלֶכֶת	לָהֶם	לְהָאִיר	אֵשׁ	בְּעַמּוּד	וְלַיְלָה
na–usiku	mchana	kwenda	wao	kuwaangazia	ya–moto	katika–nguzo	na–usiku
H3915	H3119	H3212		H0215	H0784	H5982	H3915

Yahweh alitangulia mbele yao mchana kama nguzo ya wingu kuwaongoza njiani. Usiku alienda kama nguzo ya moto kuwapa mwanga. Kwa namna hii waliweza kusafiri mchana na usiku.

לִפְנֵי	לַיְלָה	הָאֵשׁ	וְעַמּוּד	יוֹמָם	הֶעָנָן	עַמּוּד	יָמִישׁ	לֹא־	22
mbele–ya	usiku	ya–moto	wala–nguzo	mchana	ya–wingu	nguzo	kuondoka	Haikuondoka–	
H6440	H3915	H0784	H5982	H3119	H6051	H5982	H4185	H3808	

פ ¶	הָעָם׃
	watu

Yahweh hakuchukuwa kutoka kwa watu nguzo ya wingu mchana wala nguzo ya moto usiku.

Chapter 14

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akasema na Musa na kumwambia,

הַחִירֹתפִּי	לִפְנֵי	וְיָשֻׁבוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר			2
Pi–Hahirothi	mbele–ya	na–wapige–kambi	na–warudie	wa–Yisraeli	wana	kwa–	Sema		
H6367	H6440	H2583	H7725	H3478		H0413	H1696		
תַּחֲנוּ	נִכְחוֹ	צְפוֹן־בַּעַל	לִפְנֵי	הַיָּם	וּבֵין	מִגְדֹּל	בֵּין		
pigeni–kambi	mkabala–nayo	Baali–Sefoni	mbele–ya	bahari	na–kati–ya	Migdoli	kati–ya		
H2583	H5226	H1189	H6440	H3220	H0996		H0996		

הַיָּם׃	עַל־
bahari	karibu–na–
H3220	

“Waambie Waisraeli wageuke na kueka kambi mbele ya Pi Hahirothi, katikati ya Migdoli na bahari, mbele ya Baali Zefoni. Wapaswa kueka kambi pembenni ya Pi Hahirothi.

בָּאָרֶץ	הֵם	נְבֻכִים	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	פַּרְעֹה	וְאָמַר	3
katika–nchi	wao	Wamechanganyikiwa	wa–Yisraeli	kuhusu–wana	Farao	Na–atasema	
H0776	H1992	H0943	H3478		H6547	H0559	

הַמִּדְבָּר׃	עֲלֵיהֶם	סָגַר
jangwa	juu–yao	imewafungia
		H5462

Farao atasema kuhusu Waisraeli, 'Wanaangaika kwenye nchi. Nyikani imewafunika.'

אַחֲרֵיהֶם	וְרָדַף	פַּרְעֹה	לֵב־	אֶת־	וְחִזַּקְתִּי		4
nyuma–yao	na–atawafuatia	wa–Farao	moyo–	–	Na–nitaufanya–kuwa–mgumu		
	H7291	H6547		H0853	H2388		

כִּי־	מִצְרַיִם	וְיָדְעוּ	חֵילוֹ	וּבְכָל־	בְּפַרְעֹה	וְאִכָּבְדָה
kwamba–	Wamisri	na–watajua	jeshi–lake	na–kupitia–wote–	kupitia–Farao	na–nitapata–utukufu
	H4713	H3045	H2428	H3605	H6547	H3513

כֵּן׃	וַיַּעֲשׂוּ־	יְהוָה	אֲנִי
hivyo	Na–wakafanya–	Yahwe	mimi
		H3068	H0589

Nitaufanya moyo wa Farao mgumu, na yeye ata wakimbiza. Nitapata utukufu kwasababu ya Farao na jeshi lake lote. Wamisri watajua mimi ni Yahweh.” Kisha Waisraeli wakaeka kambi kama walivyo elekezwa.

5

לִבַּב
moyo
H3824

וַיֻּגַּד
na-ukageuka
H2015

הָעָם
watu

בָּרַח
wamekimbia
H1272

כִּי
kwamba

מִצְרַיִם
wa-Misri
H4714

לְמֶלֶךְ
mfalme
H4428

וַיִּגַּד
Na-akaambiwa
H5046

עָשִׂינוּ
tumefanya

זֹּאת
hii
H2063

מַה־
Nini-
H4100

וַיֹּאמְרוּ
na-wakasema
H0559

הָעָם
watu

אֶל־
dhidi-ya-
H0413

וַעֲבָדָיו
na-watumishi-wake
H5650

פַּרְעֹה
wa-Farao
H6547

מֵעָבְדֵנוּ׃
kutoka-kututumikia
H5647

יִשְׂרָאֵל
Yisraeli
H3478

אֶת־
-
H0853

שַׁלַּחְנוּ
tuliwaachia
H7971

כִּי־
kwamba-

Mfalme wa Misri alipo ambiwa Waisraeli wametoroka, nia ya Farao na watumishi wake ikageuka dhidi ya watu. Wakasema, “Tumefanya nini kwa kuwaacha Waisraeli waende huru na wasitutumikie?”

6

עַמּוֹ׃
pamoja-naye

לָקַח
alichukua
H3947

עַמּוֹ
watu-wake

וְאֶת־
na-
H0853

רִכְבּוֹ
magari-yake
H7393

אֶת־
-
H0853

וַיֶּאְסֹר
Na-akafunga
H0631

Kisha Farao akachukuwa magari yake ya farasi na jeshi lake.

7

וְשָׁלְשֻׁם
na-maafisa

מִצְרַיִם
ya-Misri
H4714

רֶכֶב
magari
H7393

וְכֹל
na-yote
H3605

בָּחוּר
yaliyochaguliwa
H0977

רֶכֶב
magari
H7393

מֵאוֹת
sita
H3967

שֵׁשׁ־
mia-
H8337

וַיִּקַּח
Na-akachukua
H3947

כֻּלּוֹ׃
yote
H3605

עַל־
juu-ya-

Alichukuwa magari ya farasi mia sita imara na magari yote ya farasi ya Misri, pamoja na maafisa wa hayo magari.

8

מִצְרַיִם
wa-Misri
H4714

מֶלֶךְ
mfalme
H4428

פַּרְעֹה
wa-Farao
H6547

לֵב
moyo

אֶת־
-
H0853

יְהוָה
Yahwe
H3068

וַיְחַזֵּק
Na-akaufanya-kuwa-mgumu
H2388

יֹצְאִים
walikuwa-wakitoka
H3318

יִשְׂרָאֵל
wa-Yisraeli
H3478

וּבְנֵי
na-wana

יִשְׂרָאֵל
wa-Yisraeli
H3478

בְּנֵי
wana

אַחֲרֵי
nyuma-ya

וַיִּרְדֹּף
na-akawafuatia
H7291

בְּיַד
kwa-mkono
H3027

רָמָה׃
ulioinuliwa

Yahweh akafanya mgumu moyo wa Farao, mfalme wa Misri, na mfalme akawafukuzia Waisraeli. Sasa Waisraeli waliondoka kwa shangwe.

9

חֹנִים
wakiwa-wamepiga-kambi
H2583

אוֹתָם
wao
H0853

וַיַּשִּׂיגוּ
na-wakawafikia
H5381

אַחֲרֵיהֶם
nyuma-yao

מִצְרַיִם
Wamisri
H4713

וַיִּרְדְּפוּ
Na-wakawafuatia
H7291

וְחֵילוֹ
na-jeshi-lake
H2428

וּפָרָשָׁיו
na-wapanda-farasi-wake

פַּרְעֹה
ya-Farao
H6547

רֶכֶב
magari
H7393

סוּס
wote

כָּל־
farasi-
H3605

הַיָּם
bahari
H3220

עַל־
karibu-na-

צְפֹן׃בַּעַל
Baali-Sefoni
H1189

לִפְנֵי
mbele-ya
H6440

הַחִירֹת־פִּי
Pi-Hahirothi
H6367

עַל־
karibu-na-

Lakini Wamisri wali wafukuzia, pamoja na farasi na magari ya farasi, wapanda farasi, na jeshi lake. Walikuta Waisraeli wameeka kambi pembezoni mwa bahari kati ya Pi Hahirothi na Baali Zefoni.

וּמִצְרַ֗יִם וְהִנֵּ֤ה עֵינֵיהֶם֙ אֶת־ יִשְׂרָאֵ֔ל בְּנֵי־ וַיִּשְׂאוּ֙ הִקְרֵ֔יב וּפַרְעֹ֖ה 10
Wamisri na–tazama macho–yao – wa–Yisraeli wana– na–wakainua alikaribia Na–Farao
H4713 H2009 H0853 H3478 H5375 H7126 H6547

יִשְׂרָאֵ֔ל בְּנֵי־ וַיִּצְעֲקוּ֙ מְאֹ֑ד וַיִּירְא֣וּ אַחֲרֵיהֶ֗ם נֹסֵ֣עַ
wa–Yisraeli wana– na–wakapiga–kelele sana na–wakaogopa nyuma–yao walikuwa–wakisafiri
H3478 H6817 H3966 H3372 H5265

יְהוָֽה׃ אֶל־
Yahwe kwa–
H3068 H0413

Farao alipo karibia, Waisraeli walitaza juu na kushangaa. Wamisri walikuwa wakija kwao, na waliogopa. Waisraeli walimlilia Yahweh.

בְּמִצְרַ֔יִם מְקֹבְרִ֖ים אֵין־ הַמְבָלִ֑י מֹשֶׁה֙ אֶל־ וַיֹּ֣אמְרוּ֮ 11
katika–Misri makaburi hakuna– Je–kwa–sababu–hakukuwa–na– Musa kwa– Na–wakasema
H4714 H6913 H0369 H1097 H4872 H0413 H0559

מִמִּצְרָֽיִם׃ לְהוֹצִיאָ֣נוּ לָ֔נוּ עָשִׂ֖יתָ זֹּ֥את מַה־ בַּמִּדְבָּ֑ר לָמ֣וּת לְקַחְתָּ֗נוּ
kutoka–Misri kutuleta sisi umetufanyia hii Nini– jangwani kufa umetuchukua
H4714 H3318 H2063 H4100 H4191 H3947

Walimwambia Musa, “Ni kwasababu hakukuwa na makaburi Misri, hadi umetuleta tufe huku nyikani? Kwanini umetutendea hivi, kwa kututoa Misri?

חֲדַ֔ל לֵאמֹ֖ר בְּמִצְרַ֑יִם אֵלֶ֣יךָ דַּבֵּ֤רנוּ אֲשֶׁר֙ הֲדָבָ֣ר זֶ֔ה הֲלֹא־ 12
Tuache tukisema katika–Misri wewe tulikuambia ambalo neno hilo Je–hii–si–
H2308 H0559 H4714 H0413 H1696 H1697 H2088 H3808

אֶת־ עֲבֹ֣ד לָ֗נוּ טֹ֚וב כִּ֣י מִצְרַ֔יִם אֶת־ וְנַעַבְדָ֥ה מִמֶּֽנּוּ
– kutumikia kwetu ni–bora kwa–sababu Misri – na–tutumike kutoka–kwetu
H0853 H5647 H4713 H0853 H5647

מִצְרַ֔יִם מִמֶּ֖נּוּ מִן־ בַּמִּדְבָּֽר׃
Misri kuliko–kufa–kwetu jangwani
H4713 H4191

Hili si ndilo tulilo kwambia Misri? Tulikwambia, 'Utuache, ili tuwafanyie Wamisri kazi.' Ingekuwa bora kwetu sisi kuwafanyia kazi kuliko kufa nyikani.”

אֶת־ וּרְא֣וּ הִתְיַצְּב֗וּ תִּירָא֣וּ אַל־ הָעָם֮ אֶל־ מֹשֶׁה֒ וַיֹּ֣אמֶר 13
– na–muone simameni–imara kuogopa Msiogope– watu kwa– Musa Na–akasema
H0853 H7200 H3320 H3372 H0408 H0413 H4872 H0559

אֶת־ רְאִיתֶם֙ אֲשֶׁ֣ר כִּ֔י הַיּ֔וֹם לָכֶ֖ם יַעֲשֶׂ֑ה אֲשֶׁר־ יְהוָ֗ה יְשׁוּעַת֙
– mmewaona ambao kwa–sababu leo kwenu atafanya ambao– wa–Yahwe wokovu
H0853 H7200 H3117 H3068 H3444

עוֹלָ֔ם עַד־ עֹ֖וד לִרְאֹתָ֑ם תֹּסִ֣יפוּ לֹ֣א הַיּ֔וֹם מִצְרַ֔יִם
milele hadi– tena kuwaona kuendelea hamta– leo Wamisri
H5769 H5704 H5750 H7200 H3254 H3808 H3117 H4713

Musa akawaambia watu, “Msiogope. Simameni imara na muone wokovu Yahweh atakao uleta kwenu leo. Kwa maana hamtawaona tena Wamisri mnao waona leo.

פ תַּחֲרִישֽׁוּן׃ וְאַתֶּ֖ם לָכֶ֑ם יִלָּחֵ֣ם יְהוָ֔ה 14
¶ mtanyamaza na–ninyi kwa–ajili–yenu atapigana Yahwe
H3068

Yahweh ata wapigania, na ninyi mtasima imara.”

15 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק אֵלָי דַּבֶּר אֶל־בְּנֵי
Na–akasema Yahwe kwa–Musa Kwa–nini–unanililia kwangu Sema kwa– wana–
H3068 H0559 H0413 H4872 H4100 H6817 H0413 H1696 H0413

וְיִסָּעוּ׃ יִשְׂרָאֵל
na–wasafiri wa–Yisraeli
H5265 H3478

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Kwanini wewe, Musa, unaendelea kuniita mimi? Waambie Waisraeli waendelee mbele.

16 וְאַתָּה הָרֵם אֶת־ מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־ יָדְךָ עַל־ הַיָּם
Na–wewe inua – fimbo–yako na–unyooshe – mkono–wako juu–ya– bahari
H0853 H4294 H5186 H0853 H3027 H3220

וּבְקָעֻהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃
na–uipasue na–waingie wana– wa–Yisraeli katikati–ya bahari juu–ya–nchi–kavu
H1234 H0935 H3478 H8432 H3220 H3004

Nyanyua gongo lako juu, nyoosha mkono wako kuelekea baharini na uigawanye sehemu mbili, ili watu wa Israeli wapite baharini kwenye nchi kavu.

17 וַאֲנִי הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־ לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ
Na–mimi tazama–mimi ninaufanya–kuwa–mgumu – moyo wa–Wamisri na–wataingia
H0589 H2009 H2388 H0853 H4713 H0935

וּבְכָל־ חֵילוֹ בְּפַרְעֹה וְאִכָּבְדָה אַחֲרֵיהֶם בְּרִכְבּוֹ
na–kupitia–wote– jeshi–lake kupitia–Farao na–nitapata–utukufu nyuma–yao kupitia–magari–yake
H3605 H2428 H6547 H3513 H7393

וּבְפָרָשָׁיו׃
na–kupitia–wapanda–farasi–wake

Jitahadharishe kuwa nitafanya mioyo ya Wamisri kuwa migumu ili wawafuate. Nitapata utukufu kwasababu ya Farao na jeshi lake lote, magari yake ya farasi, na wapanda farasi.

18 וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־ אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה
Na–watajua Wamisri kwamba– mimi Yahwe ninapopata–utukufu kupitia–Farao
H3045 H4713 H0589 H3068 H3513 H6547

בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃
kupitia–magari–yake na–kupitia–wapanda–farasi–wake
H7393

Kisha Wamisri watajua kuwa mimi ni Yahweh nitakapo pata utukufu kwasababu ya Farao, magari yake ya farasi, na wapanda farasi wake.”

19 וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
Na–akasogea malaika wa–Mungu aliyekuwa–akienda mbele–ya kambi ya–Yisraeli
H5265 H4397 H0430 H1980 H6440 H4264 H3478

וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
na–akaenda nyuma–yao na–akasogea nguzo ya–wingu kutoka–mbele–yao na–ikasimama
H3212 H5265 H5982 H6051 H6440 H5975

מֵאַחֲרֵיהֶם׃
nyuma–yao

Malaika wa Mungu, aliyeenda mbele ya Waisraeli, aliama na kwenda nyuma yao. Nguzo ya wingu ili sogea mbele yao na kwenda kusimama nyumba yao.

20

הֶעָנָן	וַיְהִי	יִשְׂרָאֵל	מַחֲנֵה	וּבֵין	מִצְרַיִם	מַחֲנֵה	וּבֵין	וַיָּבֹא	
wingu	na–kulikuwa–na	ya–Yisraeli	kambi	na–kati–ya	ya–Misri	kambi	kati–ya	Na–ikaja	
H6051	H1961	H3478	H4264	H0996	H4714	H4264	H0996	H0935	

כָּל־	זֶה	אֶל־	זֶה	קְרַב	וְלֹא־	הַלָּיְלָה	אֶת־	וַיַּאַר	וְהַחֹשֶׁךְ
usiku–	hiyo	kwa–	hii	kukaribia	na–hakukaribia–	usiku	–	na–iliangaza	na–giza
H3605	H2088	H0413	H2088	H7126	H3808	H3915	H0853	H0215	H2822

הַלָּיְלָה׃
wote
H3915

Wingu lilikuja katikati ya kambi ya Misri na kambi ya Israeli. Lilikuwa wingu jeusi kwa Wamisri, lakini liliangaza usiku kwa ajili ya Waisraeli, hivyo upande mmoja haukuweza kuja karibu ya mwingine usiku wote.

21

אֶת־	וַיהוָה	וַיּוֹלֶךְ	הַיָּם	עַל־	יָדוֹ	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּט	
–	Yahwe	na–akaiendesha	bahari	juu–ya–	mkono–wake	–	Musa	Na–akanyoosha	
H0853	H3068	H3212	H3220		H3027	H0853	H4872	H5186	

הַיָּם	אֶת־	וַיָּשֶׂם	הַלַּיְלָה	כָּל־	עַזָּה	קָדִים	בְּרוּחַ	הַיָּם
bahari	–	na–akaigeuza	wote	usiku–	mkali	wa–mashariki	kwa–upepo	bahari
H3220	H0853		H3915	H3605	H5794	H6921	H7307	H3220

הַמָּיִם׃	וַיִּבָּקְעוּ	לֶחָרָבָה
maji	na–zikapasuka	kuwa–nchi–kavu
H4325	H1234	H2724

Musa akanyoosha mkono wake kuelekea bahari. Yahweh akasogeza bahari nyuma kwa upepo mkali wa mashariki usiku huo wote na kufanya bahari nchi kavu. Kwa namna hii maji yaligawanyika.

22

חֹמָה	לָהֶם	וְהַמַּיִם	בַּיַּבָּשָׁה	הַיָּם	בְּתוֹךְ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיָּבֹאוּ
ukuta	kwao	na–maji	juu–ya–nchi–kavu	bahari	katikati–ya	wa–Yisraeli	wana–	Na–wakaingia
H2346		H4325	H3004	H3220	H8432	H3478		H0935

וּמִשְׂמֹאלָם׃	מִימִינָם
na–kushoto–kwao	kulia–kwao
H8040	H3225

Waisraeli walienda katikati ya bahari kwa nchi kavu. Maji yaliunda ukuta mkono wao wa kulia na mkono wao wa kushoto.

23

רִכְבּוֹ	פַּרְעֹה	סוּס	כָּל	אַחֲרֵיהֶם	וַיָּבֹאוּ	מִצְרַיִם	וַיִּרְדְּפוּ	
magari–yake	wa–Farao	wote	farasi–	nyuma–yao	na–wakaingia	Wamisri	Na–wakawafuatia	
H7393	H6547		H3605		H0935	H4713	H7291	

הַיָּם׃	תּוֹךְ	אֶל־	וּפָרָשָׁיו
ya–bahari	katikati	katika–	na–wapanda–farasi–wake
H3220	H8432	H0413	

Wamisri waka wafukuzia. Wali wafuata hadi katikati ya bahari - farasi wote wa Farao, magari ya farasi, na wapanda farasi.

24

מִצְרַיִם	מַחֲנֵה	אֶל־	יְהוָה	וַיַּשְׁקֵף	הַבֹּקֶר	בְּאַשְׁמֹרֶת	וַיְהִי	
ya–Misri	kambi	juu–ya–	Yahwe	na–akatazama	ya–asubuhi	zamu–ya–usiku	Na–ikawa	
H4713	H4264	H0413	H3068	H8259	H1242	H0821	H1961	

מִצְרָיִם׃	מַחֲנֵה	אֶת	וַיָּהָם	וְעָנָן	אֵשׁ	בְּעַמּוּד	
ya–Misri	kambi	–	na–akawatatanisha	na–wingu	ya–moto	kupitia–nguzo	
H4713	H4264	H0853	H2000	H6051	H0784	H5982	

Lakini masaa ya mapema ya asubui, Yahweh alitazama chini jeshi la Wamisri kupitia nguzo ya moto na wingu. Alisababisha hofu miongoni mwa Wamisri.

בִּכְבֵדֻת	וַיְנַהֲגֵהוּ	מַרְכְּבֹתָיו	אֹפַן	אֶת	וַיָּסַר		25
kwa–ugumu	na–akayaendesha	ya–magari–yake	magurudumu	–	Na–akaondoa		
H3517		H4818	H0212	H0853	H5493		

נִלְחָם	יְהוָה	כִּי	יִשְׂרָאֵל	מִפְּנֵי	אָנוּסָה	מִצְרַיִם	וַיֹּאמֶר
anapigana	Yahwe	kwa–sababu	Yisraeli	kutoka–mbele–ya	Tukimbie	Wamisri	na–wakasema
	H3068		H3478	H6440	H5127	H4714	H0559

פ	בְּמִצְרָיִם	לָהֶם
¶	dhidi–ya–Misri	kwa–ajili–yao
	H4714	

Magari yao ya farasi yalikuwa yana kwama matairi, na wapanda farasi waliendesha kwa ugumu. Hivyo Wamisri walisema, “Acha tuwakimbie Waisraeli, kwa kuwa Yahweh anawapigania dhidi yetu.”

וְיָשֻׁבוּ	הַיָּם	עַל־	יָדֶךָ	אֶת־	נְטֵה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	26
na–yarudi	bahari	juu–ya–	mkono–wako	–	Nyoosha	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H7725	H3220		H3027	H0853	H5186	H4872	H0413	H3068	H0559	

פָּרָשָׁיו׃	וְעַל־	רִכְבּוֹ	עַל־	מִצְרַיִם	עַל־	הַמָּיִם
wapanda–farasi–wake	na–juu–ya–	magari–yake	juu–ya–	Wamisri	juu–ya–	maji
		H7393		H4714		H4325

Yahweh akamwambia Musa, “Nyoosha mkono kuelekea bahari ili maji yawarudie Wamisri, magari yao ya farasi, na wapanda farasi wao.”

לִפְנוֹת	הַיָּם	וַיָּשָׁב	הַיָּם	עַל־	יָדוֹ	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיֵּט	27
kabla–ya	bahari	na–ikarudi	bahari	juu–ya–	mkono–wake	–	Musa	Na–akanyoosha	
H6437	H3220	H7725	H3220		H3027	H0853	H4872	H5186	

אֶת־	יְהוָה	וַיְנַעֵר	לִקְרָאתוֹ	נָסִים	וּמִצְרַיִם	לְאֵיתָנוֹ	בַּקֶּר	
–	Yahwe	na–akawatupa	kuikutana	walikuwa–wakikimbia	na–Wamisri	nguvu–yake	asubuhi	
H0853	H3068	H5287	H7125	H5127	H4714	H0386	H1242	

הַיָּם׃	בְּתוֹךְ	מִצְרַיִם
bahari	katikati–ya	Wamisri
H3220	H8432	H4714

Hivyo Musa akanyoosha mkono wake kuelekea bahari, na ikarudi kwenye hali yake ya kawaida palipo pambazuka. Wamisri walikimbilia ndani ya bahari, na Yahweh akawaingiza Wamisri katikati ndani yake.

חֵיל	לְכֹל	הַפָּרָשִׁים	וְאֶת־	הָרֶכֶב	אֶת־	וַיְכַסּוּ	הַמַּיִם	וַיָּשֻׁבוּ		28
lote	jeshi–	wapanda–farasi	na–	magari	–	na–yakafunika	maji	Na–yakarudi		
H2428	H3605		H0853	H7393	H0853	H3680	H4325	H7725		

אֶחָד׃	עַד־	בָּהֶם	נִשְׁאַר	לֹא־	בַּיָּם	אַחֲרֵיהֶם	הַבָּאִים	פַּרְעֹה
mmoja	hata–	miongoni–mwao	kubaki	hakubaki–	baharini	nyuma–yao	walioingia	la–Farao
H0259	H5704		H7604	H3808	H3220		H0935	H6547

Maji yakarudi na kufunika magari ya farasi ya Farao, wapanda farasi, na jeshi lake lote lililo fuata magari ya farasi kwenye bahari. Hakuna aliyepona.

לָהֶם	וְהַמַּיִם	הַיָּם	בְּתוֹךְ	בַּיַּבָּשָׁה	הָלְכוּ	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	29
kwao	na–maji	bahari	katikati–ya	juu–ya–nchi–kavu	walitembea	wa–Yisraeli	Lakini–wana	
	H4325	H3220	H8432	H3004	H1980	H3478		

וּמִשְׂמֹאלָם	מֵימִינָם	חֹמָה
na–kushoto–kwao	kulia–kwao	ukuta
H8040	H3225	H2346

Walakini, Waisraeli walitembea kwenye nchi kavu katikati ya bahari. Maji yalikuwa ukuta kwao mkono wa kulia na mkono wa kushoto.

וַיֹּושַׁע	יְהוָה	בַּיֹּום	הַהֻוא	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	מִיַּד	מִצְרָיִם	וַיַּרְא		30
Na-akaokoa	Yahwe	siku-	hiyo	–	Yisraeli	kutoka-mkono	wa-Misri	na-akaona		
H3467	H3068	H3117	H1931	H0853	H3478	H3027	H4714	H7200		

יִשְׂרָאֵל	אֶת־	מִצְרַיִם	מֵת	עַל־	שְׂפַת	הַיָּם׃	
Yisraeli	–	Wamisri	wamekufa	juu-ya-	ukingo	wa-bahari	
H3478	H0853	H4714	H4191		H8193	H3220	

Hivyo Yahweh akaokoa Israeli hiyo siku kutoka mkono wa Wamisri, na Israeli ikaona maiti za Wamisri ufukweni.

בְּמִצְרַיִם	יְהוָה	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַגְּדֹלָה	הַיָּד	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וַיַּרְא	31
dhidi-ya-Misri	Yahwe	alifanya	ambao	mkubwa	mkono	–	Yisraeli	Na-akaona	
H4714	H3068				H3027	H0853	H3478	H7200	

עַבְדֹּו׃	וּבְמֹשֶׁה	בַּיהוָה	וַיַּאֲמִינוּ	יְהוָה	אֶת־	הָעָם	וַיִּירְאוּ	
mtumishi-wake	na-kwa-Musa	kwa-Yahwe	na-wakaamini	Yahwe	–	watu	na-wakaogopa	
H5650	H4872	H3068	H0539	H3068	H0853		H3372	

פ
¶

Israeli ilipoona nguvu kubwa Yahweh aliyo itumia dhidi ya Wamisri, watu walimsifu Yahweh, na kumwamini Yahweh na mtumishi wake Musa.

Chapter 15

לַיהוָה	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	מֹשֶׁה	שָׁיר־	אָז		1
kwa-Yahwe	huu	wimbo	–	wa-Yisraeli	na-wana	Musa	aliimba-	Ndipo		
H3068	H2063		H0853	H3478		H4872	H7891			

סוּס	נָּאָה	נָּאָה	כִּי־	לַיהוָה	אָשִׁירָה	לֵאמֹר	וַיֹּאמְרוּ	
farasi	kutukuka	ametukuka	kwa-sababu-	kwa-Yahwe	Nitaimba	wakisema	na-wakasema	
	H1342	H1342		H3068	H7891	H0559	H0559	

בַּיָּם׃	רָמָה	וְרֹכְבֹו
baharini	ametupa	na-mpanda-farasi-wake
H3220		H7392

Kisha Musa na watu wa Israeli wakaimba hii nyimbo kwa Yahweh. Waliimba, “Nitaimba kwa Yahweh, kwa kuwa ameshinda kwa utukufu; farasi na dereva wake amewatupa kwenye bahari.

זֶה	לִּישׁוּעָה	לִי	וַיְהִי־	יָהּ	וְזִמְרָת	עָזִּי			2
Huyu	kwa-wokovu	kwangu	na-amekuwa-	Yah	na-wimbo-wangu	Nguvu-yangu			
H2088	H3444		H1961	H3050	H2176	H5797			

וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃	אֲבִי	אֱלֹהֵי	וְאַנְוֵהוּ	אֵלִי	
na-nitamtukuza	wa-baba-yangu	Mungu	na-nitamsifu	Mungu-wangu	
	H0001	H0430		H0410	

Yahweh ni uweza wangu na nyimbo yangu, na amekuwa wokovu wangu. Huyu ni Mungu wangu, na nitamsifu, Mungu wa baba yangu, nitamtukuza.

שְׁמֹו׃	יְהוָה	מִלְחָמָה	אִישׁ	יְהוָה	3
jina-lake	Yahwe	wa-vita	mtu	Yahwe	
H8034	H3068	H4421	H0376	H3068	

Yahweh ni shujaa; Yahweh ni jina lake.

שָׁלְשָׁיו	וּמִבְחַר	בַּיָּם	יָרָה	וְחֵילוֹ	פַּרְעֹה	מַרְכְּבֹת	4
wa–maafisa–wake	na–waliochaguliwa	baharini	ameyatupa	na–jeshi–lake	ya–Farao	Magari	
	H4005	H3220		H2428	H6547	H4818	

סוּף׃	בְּיַם־	טָבְּעוּ
ya–Shamu	katika–bahari–	wamezama
H5488	H3220	H2883

Ametupa magari ya farasi ya Farao na jeshi lake kwenye bahari. Maafisa wa Farao hodari walizama kwenye Bahari ya Shamu.

אָבֶן׃	כְּמוֹ־	בִּמְצוּלֹת	יָרְדוּ	יְכַסְיֻמוּ	תְּהֹמֹת	5
jiwe	kama–	katika–kina–kirefu	walishuka	vimewafunika	Vilindi	
H0068	H3644	H4688	H3381	H3680	H8415	

Kina kiliwafunika; walienda kwenye kina kama jiwe.

יְהוָה	יְמִינְךָ	בַּכֹּחַ	נֶאְדָּרִי	יְהוָה	יְמִינְךָ	6
Yahwe	mkono–wako–wa–kulia	kwa–nguvu	umetukuka	Yahwe	Mkono–wako–wa–kulia	
H3068	H3225		H0142	H3068	H3225	

אוֹיֵב׃	תִּרְעַץ
adui	umemvunja–vipande–vipande
H0341	H7492

Mkono wako wakulia, Yahweh, una nguvu ya utukufu; mkono wako, Yahweh, umewavunja adui.

חֲרֹנְךָ	תְּשַׁלַּח	קָמֶיךָ	תַּהֲרָס	וּגְאוֹנְךָ	וּבְרֹב	7
hasira–yako	unatuma	wanaokupinga	unawaangusha	wa–ukuu–wako	Na–kwa–wingi	
H2740	H7971		H2040	H1347	H7230	

כַּקַּשׁ׃	יֹאכְלֵמוֹ
kama–majani–makavu	inawateketeza
H7179	H0398

Kwa utukufu mkubwa umewapindua walio inuka dhidi yako. Umetuma gadhabu; imewateketeza kama karatasi.

נִזְלֵים	נֶד	כְּמוֹ־	נִצְּבוּ	מַיִם	נֶעֶרְמוּ	אַפֶּיךָ	וּבְרוּחַ	8
yanayotiririka	lundo	kama–	yalisimama	maji	yalirundikwa	ya–pua–yako	Na–kwa–pumzi	
H5140	H5067	H3644	H5324	H4325	H6192	H0639	H7307	

יָם׃	בְּלֶב־	תְּהֹמֹת	קָפְאוּ
wa–bahari	katika–moyo–	vilindi	yaliganda
H3220		H8415	

Kwa pumzi ya pua yako maji yalijaa; maji yanayo tembea yalisimama wima na kujaa juu; maji yalikuwa manene ndani ya kilindi cha bahari.

נַפְשִׁי	תְּמַלְאֵמוֹ	שָׁלָל	אֲחַלֵּק	אַשִּׂיגֵ	אָרִיק	אוֹיֵב	אָמַר	9
nafsi–yangu	nafsi–yangu–itajaa	nyara	nitagawanya	nitawafikia	Nitawafuatia	adui	Alisema	
H5315	H4390	H7998		H5381	H7291	H0341	H0559	

יָדִי׃	תּוֹרִישֵׁמוֹ	חַרְבִּי	אָרִיק
mkono–wangu	mkono–wangu–utawangamiza	upanga–wangu	nitafuta–upanga
H3027	H3423	H2719	H7324

Adui alisema, 'Nitakimbiza, nitapita, nitagawa nitakacho chukuwa; tamanio langu litatimizwa kwao; nitavuta upanga wangu; mkono wangu utawaharibu wao.'

אַדִּירִים׃	בְּמַיִם	כָּעוֹפֶרֶת	צָלְלוּ	יָם	כִּסָּמוֹ	בְרוּחֲךָ	נָשָׁפְתָּ	10
makuu	katika–maji	kama–risasi	walizama	bahari	iliwafunika	kwa–pumzi–yako	Ulipuliza	
H0117	H4325	H5777	H6749	H3220	H3680	H7307	H5398	

Lakini ulipuliza kwa upepo wako, na bahari ikawafunika wao; walizama kama chuma nzito kwenye maji mengi.

נָשַׁבְתָּ	כָּמוֹכָה	מִי	יְהוָה	בָּאֵלִם	כָּמוֹכָה	מִי־	11
uliyetukuka	kama–wewe	ni–nani	Yahwe	miongoni–mwa–miungu	kama–wewe	Ni–nani–	
H0142	H3644	H4310	H3068	H0410	H3644	H4310	

פֹּאֵל׃	עֹשֵׂה	תְּהִלֹּת	נוֹרָא	בַּקֹּדֶשׁ
maajabu	anayefanya	sifa	wa–kuogofya	kwa–utakatifu
H6382		H8416	H3372	H6944

Ni nani kama wewe, Yahweh, miongoni mwa miungu? Nani kama wewe, mtakatifu wa utukufu, katika sifa umetukuzwa, anaye fanya miujiza?

אָרֶץ׃	תִּבְלָעֵמוֹ	יְמִינְךָ	נָטִיתָ	12
nchi	nchi–ikawameza	mkono–wako–wa–kulia	Ulinyoosha	
H0776	H1104	H3225	H5186	

Ulinyoosha mkono wako wa kulia, na dunia ikawameza.

נָהַלְתָּ	גָּאַלְתָּ	זוּ	עַם־	בְּחַסְדְּךָ	נָחִיתָ	13
umewaelekeza	uliowakomboa	hawa	watu–	kwa–upendo–wako–wa–agano	Umewaongoza	
H5095		H2098			H5148	

קָדְשֶׁךָ׃	נָוֶה	אֶל־	בְּעֻזֶּךָ
yako–matakatifu	makao	kwenye–	kwa–nguvu–yako
H6944		H0413	H5797

Katika uaminifu wa agano lako umewaongoza watu ulio waokoa. Katika uweza wako umewaongoza katika sehemu takatifu unayo ishi.

פְּלֶשֶׁת׃	יֹשְׁבֵי	אָחַז	חִיל	יִרְגְּזוּן	עַמִּים	שָׁמְעוּ	14
wa–Ufilisti	wakaaji	umewashika	uchungu	yanatetemeka	mataifa	Wamesikia	
H6429	H3427	H0270		H7264		H8085	

Watu watasikia, na watatetemeka; hofu itawakumba wakazi wa Filistia.

יְאֻחֲזֵמוֹ	מוֹאָב	אֵילֵי	אֱדוֹם	אַלּוּפֵי	נִבְהֲלוּ	אָז	15
kutetemeka–kumewashika	wa–Moabu	viongozi	wa–Edomu	wakuu	walishtuka	Ndipo	
H0270	H4124		H0123		H0926		

כְּנָעַן׃	יֹשְׁבֵי	כֹּל	נָמֹגוּ	רָעַד
wa–Kanaani	wakaaji	wote	wameyeyuka	kutetemeka
	H3427	H3605	H4127	

Kisha wazee wa Edomu wataogopa; wanajeshi wa Moabu watetemeka; wakazi wote wa Kanani watayayuka.

יִדְמוּ	זְרוֹעֲךָ	בִּגְדֹל	וָפַחַד	אֵימָתָה	עֲלֵיהֶם	תִּפֹּל	16
watakuwa–kimya	wa–mkono–wako	kwa–ukuu	na–woga	hofu	juu–yao	Itawaangukia	
	H2220		H6343	H0367		H5307	

קָנִיתָ׃	זוּ	עַם־	יַעֲבֹר	עַד־	יְהוָה	עַמְּךָ	יַעֲבֹר	עַד־	כָּאֻמָּן
ulionunua	hawa	watu–	wapite	hadi–	Yahwe	watu–wako	wapite	hadi–	kama–jiwe
H7069	H2098			H5704	H3068			H5704	H0068

Mshituko na hofu vitawaangukia. Kwasababu ya nguvu ya mkono wako, watakuwa kimya kama jiwe hadi watu wako watakapo pita, Yahweh - hadi watu ulio waokoa watakapo pita.

פָּעַלְתָּ	לְשִׁבְתְּךָ	מָכוֹן	נָחַלְתְּךָ	בְּהַר	וְתִטָּעֵמוֹ	תְּבִאֵמוֹ	17
umeifanya	pa–kukaa–kwako	mahali	wa–urithi–wako	katika–mlima	na–utawapanda	Utawaleta	
H6466	H3427	H4349	H5159	H2022	H5193	H0935	

יָדֶיךָ׃	כּוֹנְנוּ	אֲדֹנָי	מִקְדָּשׁ	יְהוָה
mikono–yako	zimeimarisha	Bwana	patakatifu	Yahwe
H3027		H0136	H4720	H3068

Utawaleta na kuwapanda kwenye mlima wa urithi wako, sehemu, Yahweh, ulio jenga ya kuishi, sehemu takatifu, Bwana wetu, mikono yako iliyo jenga.

וְיִמְלֹךְ	לְעֹלָם	וָעֶד׃		18
atatawala	milele	na–milele		
H3068	H5769	H5703		
Yahwe	milele	na–milele		

Yahweh ata tawala milele na milele.”

כִּי	בָּא	סוּס	פַּרְעֹה	בְּרִכְבּוֹ	וּבְפָרָשָׁיו			19
Kwa–sababu	waliingia	farasi	wa–Farao	pamoja–na–magari–yake	na–wapanda–farasi–wake			
	H0935		H6547	H7393				
וַיָּשֶׁב	יְהוָה	עֲלֵהֶם	אֶת־	מֵי	הַיָּם	וּבְנֵי	יִשְׂרָאֵל	
na–akarejesha	Yahwe	juu–yao	–	maji	ya–bahari	lakini–wana	wa–Yisraeli	
H7725	H3068		H0853	H4325	H3220		H3478	
בַּיָּם								
baharini								
H3220								

פ	הַיָּם׃	בְּתוֹךְ	בַּיַּבָּשָׁה	הָלְכוּ
¶	bahari	katikati–ya	juu–ya–nchi–kavu	walitembea
	H3220	H8432	H3004	H1980

Kwa kuwa farasi wa Farao walienda na magari ya farasi na wapanda farasi kwenye bahari. Yahweh alileta maji ya bahari juu yao. Lakini Waisraeli walienda juu ya nchi kavu katikati ya bahari.

בְּיָדָהּ	הַתֹּף	אֶת־	אַהֲרֹן	אֲחוֹת	הַנְּבִיאָה	מִרְיָם	וַתִּקַּח	20
mkononi–mwake	tari	–	ya–Haruni	dada	nabii–mke	Miriamu	Na–akachukua	
H3027	H8596	H0853	H0175	H0269	H5031	H4813	H3947	
וּבִמְחֹלֹת׃	בְּתֻפִּים	אַחֲרֶיהָ	הַנָּשִׁים	כָּל־	וַתֵּצֶאן			
na–ngoma	kwa–matari	nyuma–yake	wote	wanawake–	na–wakatoka			
H4246	H8596		H0802	H3605	H3318			

Miriamu nabii wa kike, dada wa Aruni, akanyanyua tari, na wanawake wote wakatoka na matari, wakicheza nae.

סוּס	נָאָה	גָּאָה	כִּי־	לַיהוָה	שִׁירוּ	מִרְיָם	לָהֶם	וַתַּעַן	21
farasi	kutukuka	ametukuka	kwa–sababu–	Yahwe	Mwimbieni	Miriamu	wao	Na–akawajibu	
	H1342	H1342		H3068	H7891	H4813			
ס	בַּיָּם׃	רָמָה	וְרֹכְבוֹ					
¶	baharini	ametupa	na–mpanda–farasi–wake					
	H3220		H7392					

Miriamu akawaimbia: “Muimbieni Yahweh, kwa kuwa ameshinda kwa utukufu. Farasi na mpanda farasi amewatupa baharini.

אֶל־	וַיֵּצְאוּ	סוּף	מִיַּם־	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּסַּע	22
kwenda–	na–wakatoka	ya–Shamu	kutoka–bahari–	Yisraeli	–	Musa	Na–akawaondoa	
H0413	H3318	H5488	H3220	H3478	H0853	H4872	H5265	
מָיִם׃	מָצְאוּ	וְלֹא־	בַּמִּדְבָּר	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת־	וַיֵּלְכוּ	שׁוּר	מִדְבַּר־
maji	kupata	na–hawakupata–	jangwani	siku	siku–tatu–	na–wakaenda	la–Shuri	jangwa–
H4325	H4672	H3808		H3117	H7969	H3212	H7793	

Kisha Musa akaongoza Israeli mbele kupita Bahari ya Shamu. Walienda nyikani ya Shuri. Walisafiri kwa siku tatu nyikani pasipo kuona maji yeyote.

23 וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא־יָכְלוּ לִשְׁתֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי־מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ מָרָה׃
Na-wakafika Mara na-hawakuweza-kunywa maji kutoka-Mara kwa-sababu yalikuwa machungu hayo kwa- hiyo akapaita- jina-lake Mara
H0935 H4785 H3808 H3201 H8354 H4325 H4785 H4751 H1992 H0413 H7121 H8034 H4785

Kisha wakaja Mara, lakini hawakunywa maji ya huko kwasababu yalikuwa machungu. Hivyo wakaita hiyo sehemu Mara.

24 וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה־נִּשְׁתֶּה׃
Na-wakanung'unika watu dhidi-ya- Musa wakisema Nini- tutakunywa
H4751 H5971 H5921 H4872 H0559 H4100 H8354

Hivyo watu wakamlalamikia Musa na kusema, “Nini tunaweza kunywa?”

25 וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם שָׂם־לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ׃
Na-akalilia kwa- Yahwe na-akamwonyesha mti Yahwe na-akautupa katika- maji alimjaribu
H6817 H0413 H3068 H3068 H6086 H7993 H0413 H4325 H4985 H4325 H8033 H2706 H4941 H8033 H5254

Musa akamlilia Yahweh, na kumonyesha mti. Musa akautupa kwenye maji, na maji yakawa matamu kunywa. Ndio pale Yahweh alipowapa sheria kali, na ndio pale alipo wajaribu.

26 וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ׃ ס ¶
Na-akasema Ikiwa- kusikia kusikia utasikia sauti ya-Yahwe Mungu-wako na-yaliyo-sawa na-akamwonyesha mti ugonjwa- machoni-mwake na-kusikiliza utafanya na-kushika sheria- zake-zote mimi kwa-sababu Yahwe mponyaji-wako
H0559 H0518 H8085 H8085 H0518 H3068 H0430 H3477 H3605 H0238 H6213 H4687 H8104 H3605 H2706 H3605 H0589 H3068 H7495

Alisema, “Kama utasikiliza sauti ya Yahweh Mungu wako kwa umakini, na kufanya yalio sahihi machoni pake, na kama utatega sikio kwa amri zake na kutii sheria zake zote - sitawaekea ninyi magonjwa yale niliyo waekea Wamisri, kwa kuwa mimi ni Yahweh ninaye kuponya.”

27 וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם עַל־הַמָּיִם׃
Na-wakafika Elimu na-hapo chemchemi-kumi-na-mbili za maji na miti sabini ya mtende. Walieka kambi hapo pembeni ya maji.
H0935 H0362 H8033 H8147 H6240 H5704 H4325 H8558 H7657 H2583 H8033 H4325

Chapter 16

1 וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
na-wakasafiri kutoka-Elimu na-wakafika kusanyiko-lote-la wana-wa mkutano-wa Israeli
H5265 H0362 H0935 H3605 H5712 H3478

אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין־אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה
mpaka jangwa-la Sini ambalo kati-ya Elimu na-kati-ya Sinai katika-siku-ya-kumi-na
H0413 H0996 H0362 H0996 H5514 H2568

לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
tangu-kutoka-kwao kutoka-nchi-ya Misri
H3318 H0776 H4714

הַשֵּׁנִי לַחֹדֶשׁ יוֹם עָשָׂר תano siku ya mwezi wa pili walipo toka Misri.

2 וילינון] (וַיִּלֹּונוּ) עַל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
[na-wakalalamika] (na-wakalalamika) juu-ya kusanyiko-lote-la mkutano-wa wana-wa Israeli
H3605 H5712 H3478

אֶל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר׃
Musa na-juu-ya Haruni jangwani
H4872 H0175

Jamii yote ya Waisraeli wali walalamikia Musa na Aruni nyikani.

3 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן מוּתֵנוּ
na-wakasema kwao wana-wa Israeli nani angetoa kufa-kwetu
H0559 H0413 H3478 H4310 H5414 H4191

בְּיַד־יְהוָה בְּאַרְצֵנוּ בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ
katika-nchi-ya kwa-sababu tulipokuwa-tukikaa kando-ya chungu-cha nyama tulipokuwa-tukila
H0776 H3427 H4714 H1320 H0398

לָשְׂבַע כִּי־הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית
hadi-kushiba kwa-sababu mmetutoa sisi mpaka jangwa-hili hili kuuawa
H7648 H3318 H0853 H0413 H2088 H4191

אֶת־כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב׃ ס
kusanyiko-lote-hili kusanyiko hili kwa-njaa [s]
H3605 H6951 H2088 H7458

Waisraeli waliwaambia, “Kama tu tungekufa kwa mkono wa Yahweh nchi ya Misri tulipo kuwa tumeketi kwenye vyombo vya nyama na tulikuwa tunakula mkate kwa tele. Maana umetuleta nyikani uuwe jamii zetu zote kwa njaa.”

4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם מִן־הַשָּׁמָיִם
na-akasema Yahwe kwa Musa tazama-mimi ninanyesha kwenu mkate kutoka mbinguni
H0559 H3068 H0413 H4872 H2009 H4305 H3899 H8064

וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ
na-watatoka watu na-wakusanye kiwango-cha siku kwa-siku-yake ili-kwamba niwajaribu
H3318 H5971 H3950 H1697 H3117 H3117 H4616

הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא׃
kama-wataenda katika-sheria-yangu au hapana
H3212 H8451 H3808

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Nitakunyeshea mvua ya mkate. Watu wataenda na kukusanya kiasi cha siku kila siku ili niwajaribu kama wataendelea kushika sheria yangu au hapana.

וְהָיָה	יָבִיאוּ	אֲשֶׁר־	אֵת	וְהֵכִינוּ	הַשִּׁשִּׁי	בַּיּוֹם	וְהָיָה	5
na–kitakuwa	wataleta	kile–ambacho	–	na–wataandaa	ya–sita	katika–siku	na–itakuwa	
H1961	H0935		H0853		H8345	H3117	H1961	

ס	יוֹם׃	יוֹם	יִלְקְטוּ	אֲשֶׁר־	עַל	מִשְׁנֶה
[s]	siku	siku	watakusanya	kile–ambacho	juu–ya	mara–mbili
	H3117	H3117	H3950			H4932

Itakuja kuwa siku ya sita, kwamba watakusanya mara mbili zaidi ya wanavyo kusanyaga, na watapika wanacholeta.”

וְיֵדַעְתֶּם	עֶרֶב	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כָּל־	אֶל־	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	6
na–mtajua	jioni	Israeli	wana–wa	wana–wote–wa	kwa	na–Haruni	Musa	na–akasema	
H3045	H6153	H3478		H3605	H0413	H0175	H4872	H0559	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	הוֹצִיא	יְהוָה	כִּי	
Misri	kutoka–nchi–ya	ninyi	amewatoa	Yahwe	kwamba	
H4714	H0776	H0853	H3318	H3068		

Kisha Musa na Aruni wakawaambia watu wote wa Israeli, “Jioni mtajua kuwa ni Yahweh aliye waleta kutoka nchi ya Misri.

תִּלֻּנֹתֵיכֶם	אֶת־	בְּשָׁמְעוֹ	יְהוָה	כְּבוֹד	אֶת־	וּרְאִיתֶם	וּבֹקֶר		7
malalamiko–yenu	–	kwa–kusikia–kwake	Yahwe	utukufu–wa	–	na–mtaona	na–asubuhi		
H8519	H0853	H8085	H3068	H3519	H0853	H7200	H1242		

עָלֵינוּ׃	(תַלִּינוּ)	[תלונן]	כִּי	מָה	וְנַחְנוּ	יְהוָה	עַל־
juu–yetu	(mnalalamika)	[mnalalamika]	kwamba	nini	na–sisi	Yahwe	juu–ya
				H4100	H5168	H3068	

Asubui utaona utukufu wa Yahweh, kwa maana anasikia mna mlalamikia. Sisi ni nani hadi mtulalamikie?”

לֶאֱכֹל	בָּשָׂר	בָּעֶרֶב	לָכֶם	יְהוָה	בְּתֵת	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	8
kula	nyama	jioni	kwenu	Yahwe	wakati–Yahwe–atakapotoa	Musa	na–akasema	
H0398	H1320	H6153		H3068	H5414	H4872	H0559	

אַתֶּם	אֲשֶׁר־	תִּלֻּנֹתֵיכֶם	אֶת־	יְהוָה	בִּשְׁמָעַ	לִשְׂבְּעַ	לַבֹּקֶר	וְלֶחֶם
ninyi	ambayo	malalamiko–yenu	–	Yahwe	kwa–kusikia	kushiba	asubuhi	na–mkate
		H8519	H0853	H3068	H8085	H7646	H1242	H3899

יְהוָה׃	עַל־	כִּי	תִּלֻּנֹתֵיכֶם	עָלֵינוּ	לֹא־	מָה	וְנַחְנוּ	עָלָיו	מַלִּינֻם	
Yahwe	juu–ya	bali	malalamiko–yenu	juu–yetu	si	nini	na–sisi	juu–yake	mnalalamika	
H3068			H8519		H3808	H4100	H5168		H8519	

Musa pia akasema, “Utajua hili pale Yahweh atakapo kupa nyama jioni na mkate asubui kwa tele - kwa kuwa amesikia malalamishi mnayo tamka dhidi yake. Nani ni Aruni na mimi? Malalamishi yenu sio dhidi yetu; ni dhidi ya Yahweh.”

בְּנֵי	עֵדַת	כָּל־	אֶל־	אָמַר	אַהֲרֹן	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	9
wana–wa	mkutano–wa	kusanyiko–lote–la	kwa	sema	Haruni	kwa	Musa	na–akasema	
	H5712	H3605	H0413	H0559	H0175	H0413	H4872	H0559	

תִּלֻּנֹתֵיכֶם׃	אֶת	שָׁמַע	כִּי	יְהוָה	לִפְנֵי	קָרְבוּ	יִשְׂרָאֵל
malalamiko–yenu	–	amesikia	kwa–sababu	Yahwe	mbele–ya	karibieni	Israeli
H8519	H0853	H8085		H3068	H6440	H7126	H3478

Musa akamwambia Aruni, “Sema kwa jamii yote ya watu wa Israeli, 'Njoo karibu ya Yahweh, kwa kuwa amesikia malalamishi yenu.'”

10

בְּנֵי־ wana–wa
עֲדַת mkutano–wa H5712
כָּל־ kusanyiko–lote–la H3605
אֶל־ kwa H0413
אַהֲרֹן Haruni H0175
כִּדַּבֶּר wakati–Haruni–aliposema H1696
וַיְהִי na–ikawa H1961

נִרְאָה ulionekana H7200
יְהוָה Yahwe H3068
כְּבוֹד utukufu–wa H3519
וְהִנֵּה na–tazama H2009
בַּמִּדְבָּר jangwa
אֶל־ kuelekea H0413
וַיִּפְנוּ na–wakageuka H6437
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478

פ [p]
בֶּעָנָן׃ katika–wingu H6051

Ikawa, Aruni alipo sema na jamii yote ya watu wa Israeli, wakaangalia kuelekea nyikani, na, tazama, utukufu wa Yahweh ukatokea kwenye wingu.

11

לֵאמֹר׃ akisema H0559
מֹשֶׁה Musa H4872
אֶל־ kwa H0413
יְהוָה Yahwe H3068
וַיְדַבֵּר na–akasema H1696

Kisha Yahweh akasema na Musa na kumwambia,

12

בָּין kati–ya H0996
לֵאמֹר ukisema H0559
אֱלֹהֶם kwao H0413
דַּבֵּר sema H1696
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
בְּנֵי wana–wa
תְּלוּנֹת malalamiko–ya H8519
אֶת־ – H0853
שָׁמַעְתִּי nimesikia H8085

יְהוָה Yahwe H3068
אֲנִי mimi H0589
כִּי kwamba
וְיֵדַעְתֶּם na–mtajua H3045
לָחֶם mkate H3899
תִּשְׂבְּעוּ־ mtashiba H7646
וּבַבֹּקֶר na–asubuhi H1242
בָּשָׂר nyama H1320
תֹּאכְלוּ mtakula H0398
הָעַרְבַּיִם jioni–mbili H6153

אֱלֹהֵיכֶם׃ Mungu–wenu H0430

“Nimesikia malalamishi ya watu wa Israeli. Sema nao na useme, 'Jioni utakula nyama, na asubui utashiba mkate. Kisha utajua mimi ni Yahweh Mungu wako.'”

13

וַיְהִי na–ikawa H1961
בָּעֶרֶב jioni H6153
וַתַּעַל na–wakainuka H5927
הַשְּׂלָו kware H7958
וַתְּכַס na–wakafunika H3680
אֶת־ – H0853
הַמַּחֲנֶה kambi H4264
וּבַבֹּקֶר na–asubuhi H1242
הָיְתָה kulikuwa H1961

שִׁכְבַת tabaka–la H7902
הַטַּל umande H2919
סָבִיב kuzunguka H5439
לַמַּחֲנֶה׃ kambi H4264

Ikaja kuwa kwamba jioni kware wakaja juu na kufunika kambi. Asubui umande ulitanda kambini.

14

וַתַּעַל na–lilipoinuka H5927
שִׁכְבַת tabaka–la H7902
הַטָּל umande H2919
וְהִנֵּה na–tazama H2009
עַל־ juu–ya H5921
פְּנֵי uso–wa H6440
הַמִּדְבָּר jangwa
דַּק kitu–kidogo H1851

הָאָרֶץ׃ ardhi H0776
עַל־ juu–ya H5921
כַּכְּפֹר kama–barafu
דַּק kidogo H1851
מְחֻסְפָּס kama–magamba H2636

Umande ulipo kwisha, pale juu ya ardhi ya nyikani kulikuwa na kama barafu iliyo ganda kwenye ardhi.

15

הִוא	מָן	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וַיֹּאמְרוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּרְאוּ
ni	mana	ndugu–yake	kwa	mtu	na–wakasema	Israeli	wana–wa	na–walipoona
H1931		H0251	H0413	H0376	H0559	H3478		H7200

הַלֶּחֶם	הוּא	אֲלֵהֶם	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	הִוא	מַה־	יָדְעוּ	לֹא	כִּי
mkate	huu	kwao	Musa	na–akasema	ni	ni–nini	walijua	hawakujua	kwa–sababu
H3899	H1931	H0413	H4872	H0559	H1931	H4100	H3045	H3808	

לְאָכְלָה׃	לָכֶם	יְהוָה	נָתַן	אֲשֶׁר
kula	kwenu	Yahwe	ametoa	ambao
H0402		H3068	H5414	

Watu wa Israeli walipo ona, walisema mmoja kwa mwenzake, “Hii ni nini?” Hawakujua ilikuwa ni nini. Musa akawaambia, “Ni mkate Yahweh aliyo wapa mle.

16

לְפִי	אִישׁ	מִמֶּנּוּ	לִקְטוּ	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	זֶה
kulingana–na	kila–mtu	kutoka–kwake	kusanyeni	Yahwe	ameamuru	ambalo	neno	hili
H6310	H0376		H3950	H3068	H6680		H1697	H2088

בְּאָהֳלֹו	לַאֲשֶׁר	אִישׁ	נַפְשֹׁתֵיכֶם	מִסְפַּר	לַגֻּלְגֹּלֶת	עֹמֶר	אָכְלוּ
katika–hema–lake	kwa–wale	kila–mtu	nafsi–zenu	hesabu–ya	kwa–kichwa	omeri	kula–kwake
H0168		H0376	H5315	H4557	H1538		H0400

תִּקָּחוּ׃
mtachukua
H3947

Hii ni amri Yahweh aliyotoa: 'Lazima ukusanye, kila mmoja wenu, kiasi unacho itaji kula, lita mbili kwa kila mtu. Hivi ndivyo utakavyo kusanya: Kusanya cha kutosha kula cha kila mtu anaye ishi hemani mwako.'”

17

הַמַּרְבֶּה	וַיִּלְקְטוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־
aliyekusanya–mengi	na–wakakusanya	Israeli	wana–wa	hivyo	na–wakafanya
	H3950	H3478			

וְהַמַּמְעִיט׃
na–aliyekusanya–kidogo
H4591

Watu wa Israeli wakafanya hivyo. Baadhi wakakusanya zaidi, baadhi wakakusanya kidogo.

18

הַמַּרְבֶּה	הֶעְדִּיף	וְלֹא	בָּעֹמֶר	וַיְמַדּוּ	
aliyekusanya–mengi	aliyekusanya–mengi	na–hakuzidi	kwa–omeri	na–walipopima	
	H5736	H3808		H4058	

אָכְלוֹ	לְפִי־	אִישׁ	הֶחְסִיר	לֹא	וְהַמַּמְעִיט
kula–kwake	kulingana–na	kila–mtu	hakupunguka	hakupunguka	na–aliyekusanya–kidogo
H0400	H6310	H0376	H2637	H3808	H4591

לָקֳטוּ׃
walikuwa–wamekusanya
H3950

Walipo pima kwa kipimo cha lita, hao walio kusanya zaidi hawakuwa na kilicho salia, na hao walio kusanya kidogo hawakuwa na pungufu. Kila mmoja alikusanya cha kutosha kukidhi maitaji yake.

19

בֹּקֶר׃	עַד־	מִמֶּנּוּ	יוֹתֵר	אַל־	אִישׁ	אֲלֵהֶם	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	
asubuhi	hadi	kutoka–kwake	asibakize	asibakize	mtu–yeyote	kwao	Musa	na–akasema	
H1242	H5704		H3498	H0408	H0376	H0413	H4872	H0559	

Kisha Musa akawaambia, “Hakuna ata mmoja kubakiza hadi asubui.”

20

עַד־	מִמֶּנּוּ	אֲנָשִׁים	וַיּוֹתְרוּ	מֹשֶׁה	אֶל־	שָׁמְעוּ	וְלֹא־
hadi	kutoka–kwake	watu	na–wakababakiza	Musa	–	wakamsikiliza	na–hawakusikiliza
H5704		H0376	H3498	H4872	H0413	H8085	H3808

מֹשֶׁה׃	עֲלֵהֶם	וַיִּקְצֹף	וַיִּבְאַשׁ	תּוֹלָעִים	וַיָּרֻם	בֹּקֶר
Musa	juu–yao	na–akawakasirikia	na–ukanuka	mabuu	na–ukaoza	asubuhi
H4872		H7107	H0887			H1242

Walakini, hawakumsikiliza Musa. Baadhi yao waliacha baadhi hadi asubui, lakini ilizalisha wadudu na kuwa batili. Kisha Musa akawa na hasira juu yao.

21

אָכְלוֹ	כְּפִי	אִישׁ	בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	אֹתוֹ	וַיִּלְקְטוּ
kula–kwake	kulingana–na	kila–mtu	asubuhi	kila–asubuhi	–	na–wakakusanya
H0400	H6310	H0376	H1242	H1242	H0853	H3950

וְנָמַס׃	הַשֶּׁמֶשׁ	וְחַם
na–ikayeyuka	jua	na–ilipokuwa–joto
H4549	H8121	H2552

Walikusanya asubui kwa asubui. Kila mtu alikusanya cha kutosha kula kwa hiyo siku. Jua lilipo kuwa kali, ili yayuka.

22

הָעֹמֶר	שְׁנֵי	מִשְׁנֶה	לֶחֶם	לָקְטוּ	הַשִּׁשִּׁי	בַּיּוֹם	וַיְהִי
omeri	omeri–mbili	mara–mbili	mkate	walikuwa–wamekusanya	ya–sita	siku	na–ikawa
	H8147	H4932	H3899	H3950	H8345	H3117	H1961

לְמֹשֶׁה׃	וַיַּגִּידוּ	הָעֵדָה	נְשִׂיאֵי	כָּל־	וַיָּבֹאוּ	לָאֶחָד
Musa	na–wakamwambia	kusanyiko	viongozi–wa	viongozi–wote–wa	na–wakaja	kwa–kila–mmoja
H4872	H5046	H5712		H3605	H0935	H0259

siku ya sita walikusanya mkate mara mbili zaidi, lita mbili kwa kila mtu. Viongozi wote wa jamii walikuja na kumwambia hili kwa Musa.

23

קֹדֶשׁ	שַׁבַּת־	שַׁבָּתוֹן	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הוּא	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר
takatifu	Sabato	pumziko	Yahwe	amesema	ni–kile–ambacho	hiki	kwao	na–akasema
H6944	H7676	H7677	H3068	H1696		H1931	H0413	H0559

תְּבַשְּׁלוּ	אֲשֶׁר־	וְאֵת	אֹפּוּ	תֹּאפּוּ	אֲשֶׁר־	אֵת	מָחָר	לַיהוָה
mtapika	ambacho	na–kile–ambacho	okeni	mtaoka	kile–ambacho	–	kesho	kwa–Yahwe
H1310		H0853	H0644	H0644		H0853	H4279	H3068

עַד־	לְמִשְׁמֶרֶת	לָכֶם	הַנִּיחוּ	הָעֹדֵף	כָּל־	וְאֵת	בַּשְּׁלוּ
hadi	kuhifadhiwa	kwenu	wekeni	kinachobaki	kile–chote–kinachobaki	na–kile–chote	pikeni
H5704	H4931		H3240	H5736	H3605	H0853	H1310

הַבֹּקֶר׃
asubuhi
H1242

Aliwaambia, “Hili ndilo Yahweh alililo lisema: 'Kesho ni mapumziko ya kujiliwaza, sabato takatifu kwa utukufu wa Yahweh. Oka kile unataka kuoka, na chemsha kile unataka kuchemsha. Vyote vitakavyo baki, jihifadhie hadi asubui.”'

24

וְלֹא	מֹשֶׁה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	הַבֹּקֶר	עַד־	אֹתוֹ	וַיַּנִּיחוּ
na–haikuoza	Musa	alivyoamuru	kama–alivyoamuru	asubuhi	hadi	–	na–wakaweka
H3808	H4872	H6680		H1242	H5704	H0853	H3240

בּוֹ׃	הָיְתָה	לֹא־	וְרִמָּה	הִבְאִישׁ
ndani–yake	hayakuwepo	hayakuwepo	na–mabuu	haikuoza
	H1961	H3808	H7415	H0887

Hivyo wakaeka pembeni hadi asubui, kama Musa alivyo elekeza. Haikuharibika, wala haikuwa na mdudu yeyote.

לֹא	הַיּ֔וֹם	לַיהוָ֖ה	הַיּ֣וֹם	שַׁבָּ֑ת	כִּי־	הַיּ֥וֹם	אֹכְלֵ֛הוּ	מֹשֶׁ֖ה	וַיֹּ֣אמֶר	25
hamtaipata	leo	kwa–Yahwe	leo	Sabato	kwa–sababu	leo	kuleni	Musa	na–akasema	
H3808	H3117	H3068	H3117	H7676		H3117	H0398	H4872	H0559	

בַּשָּׂדֶֽה׃	תִּמְצָאֻ֥הוּ
shambani	hamtaipata
	H4672

Musa alisema, “Kula hicho cha kula leo, kwa kuwa leo ni siku iliyo tengwa ya kumtukuza Yahweh. Leo hamtaikuta mashambani.

יְהֹוָ֔ה	לֹ֣א	שַׁבָּ֑ת	הַשִּׁבִּיעִ֖י	וּבַיּ֥וֹם	תִּלְקְטֻ֛הוּ	יָמִ֥ים	שֵׁ֖שֶׁת	26
haitakuwepo	haitakuwepo	Sabato	ya–saba	na–siku	mtakusanya	siku	siku–sita	
H1961	H3808	H7676	H7637	H3117	H3950	H3117	H8337	

בּֽוֹ׃
ndani–yake

Mtaikusanya ndani ya siku sita, lakini siku ya saba ni Sabato. Siku ya Sabato hakuta kuwa na manna.”

מָצָֽאוּ׃	וְלֹ֥א	לִלְקֹ֖ט	הָעָ֛ם	מִן־	יָצְא֥וּ	הַשְּׁבִיעִ֑י	בַּיּ֣וֹם	וַיְהִי֙	27
hawakupata	na–hawakupata	kukusanya	watu	kutoka	walitoka	ya–saba	siku	na–ikawa	
H4672	H3808	H3950			H3318	H7637	H3117	H1961	

ס
[s]

Ilikuja kuwa siku ya saba ambapo baadhi ya watu walienda kukusanya manna, lakini hawakukuta

מִצְוֹתַ֖י	לִשְׁמֹ֥ר	מֵאַנְתֶּ֛ם	אָנָּ֥ה	עַד־	מֹשֶׁ֖ה	אֶל־	יְהוָ֣ה	וַיֹּ֣אמֶר	28
amri–zangu	kuzishika	mtakataa	lini	mpaka	Musa	kwa	Yahwe	na–akasema	
H4687	H8104	H3985	H0575	H5704	H4872	H0413	H3068	H0559	

וְתוֹרֹתָֽי׃
na–sheria–zangu
H8451

Kisha Yahweh akamwambia Musa, Kwa muda gani utaendelea kukataa kushika amri zangu na sheria zangu?

לָכֶ֔ם	נֹתֵ֥ן	הוּא֙	כֵּ֣ן	עַל־	הַשַּׁבָּ֗ת	לָכֶם֙	נָתַ֤ן	יְהוָה֙	כִּי־	רְא֕וּ	29
ninyi	anawapa	yeye	hivyo	kwa–hiyo	Sabato	ninyi	amewapa	Yahwe	kwamba	tazameni	
	H5414	H1931			H7676		H5414	H3068		H7200	

יֵצֵ֖א	אַל־	תַּחְתָּ֑יו	אִ֣ישׁ	וְשִׁבְת֤וּ	יוֹמָ֔יִם	לֶ֚חֶם	הַשִּׁשִּׁ֔י	בַּיּ֣וֹם	
asitoke	mtu–yeyote–asitoke	mahali–pake	kila–mtu	kaeni	wa–siku–mbili	mkate	ya–sita	siku	
H3318	H0408	H8478	H0376	H3427	H3117	H3899	H8345	H3117	

הַשְּׁבִיעִֽי׃	בַּיּ֖וֹם	מִמְּקֹמ֑וֹ	אִ֥ישׁ
ya–saba	siku	kutoka–mahali–pake	mtu
H7637	H3117	H4725	H0376

Tazama, Yahweh amekupa Sabato. Hivyo siku ya sita anakupa mkate wa siku mbili. Kila mmoja wenu lazima akae kwenye sehemu yake; hakuna hata mmoja wa kutoka sehemu yake siku ya saba.”

הַשְּׁבִיעִֽי׃	בַּיּ֖וֹם	הָעָ֑ם	וַיִּשְׁבְּת֥וּ	30
ya–saba	siku	watu	na–wakapumzika	
H7637	H3117			

Hivyo watu watapumzika siku ya saba.

גַּד	כִּזְרַע	וְהוּא	מָן	שְׁמוֹ	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	וַיִּקְרְאוּ	31
giliadi	kama–mbegu–ya	na–ilikuwa	mana	jina–lake	–	Israeli	nyumba–ya	na–wakaiita	
H1407	H2233	H1931		H8034	H0853	H3478		H7121	

בְּדְבָשׁ׃	כִּצְפִיחַת	וְטַעְמוֹ	לָבָן
na–asali	kama–mkate–wa–asali	na–ladha–yake	nyeupe
H1706	H6838	H2940	H3836

Watu wa Israeli walikiita chakula kile “manna.” Ilikuwa ni nyeupe kama mbegu ya mgiligani, na ladha yake kama maandazi yaliyo pikwa na asali.

מִכֻּנוּ	הָעֹמֶר	מְלֵא	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	זֶה	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	32
kutoka–kwake	omeri	jaza	Yahwe	ameamuru	ambalo	neno	hili	Musa	na–akasema	
		H4393	H3068	H6680		H1697	H2088	H4872	H0559	

אֶתְכֶם	הֶאֱכַלְתִּי	אֲשֶׁר	הַלֶּחֶם	אֶת־	יִרְאוּ	וּלְמַעַן	לְדֹרֹתֵיכֶם	לְמִשְׁמֶרֶת
ninyi	niliwalishe	ambao	mkate	–	waone	ili	kwa–vizazi–vyenu	kuhifadhiwa
H0853	H0398		H3899	H0853	H7200	H4616	H1755	H4931

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	בְּהוֹצִיאִי	בַּמִּדְבָּר
Misri	kutoka–nchi–ya	ninyi	nilipowatoa	jangwani
H4714	H0776	H0853	H3318	

Musa akasema, “Hili ndilo Yahweh alilo amuru: 'Acha lita mbili ya manna ihifadhiwe kwa ajili vizazi vya watu wako ili kwamba uzao wako uone mkate niliyo kulisha nyikani, baada ya kukutoa kutoka nchi ya Misri.

מְלֵא־	שָׂמָּה	וְתֵן־	אַחַת	צִנְצֶנֶת	קַח	אַהֲרֹן	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	33
jaza	ndani–yake	na–uweke	kimoja	chombo	chukua	Haruni	kwa	Musa	na–akasema	
H4393	H8033	H5414	H0259	H6803	H3947	H0175	H0413	H4872	H0559	

לְדֹרֹתֵיכֶם׃	לְמִשְׁמֶרֶת	יְהוָה	לִפְנֵי	אֹתוֹ	וְהַנַּח	מָן	הָעֹמֶר
kwa–vizazi–vyenu	kuhifadhiwa	Yahwe	mbele–ya	–	na–uiweke	mana	omeri
H1755	H4931	H3068	H6440	H0853	H3240		

Musa akamwambia Aruni, “Chukuwa jagi na uweke lita mbili za manna ndani yake. Hifadhi kwa Yahweh i dumu vizazi vyote vya watu.”

לִפְנֵי	אַהֲרֹן	וַיַּנִּיחֵהוּ	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	34
mbele–ya	Haruni	na–akaiweka	Musa	kwa	Yahwe	ameamuru	kama–alivyoamuru	
H6440	H0175	H3240	H4872	H0413	H3068	H6680		

לְמִשְׁמֶרֶת׃	הָעֵדֻת
kuhifadhiwa	ushuhuda
H4931	H5715

Kama Yahweh alivyo muamuru Musa, Aruni akahifadhi pembeni mwa mawe yaliyo kuwa na amri za agano.

אֶל־	בֹּאָם	עַד־	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	הַמָּן	אֶת־	אָכְלוּ	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	35
–	walipofika	hadi	miaka	miaka–arobaini	mana	–	walikula	Israeli	na–wana–wa	
H0413	H0935	H5704	H8141	H0705		H0853	H0398	H3478		

אֶרֶץ	קְצֵה	אֶל־	בֹּאָם	עַד־	אָכְלוּ	הַמָּן	אֶת־	נוֹשָׁבֶת	אֶרֶץ
nchi–ya	mpaka–wa	–	walipofika	hadi	walikula	mana	–	inayokaliwa	nchi
H0776		H0413	H0935	H5704	H0398		H0853	H3427	H0776

כְּנָעַן׃
Kanaani

Watu wa Israeli walikula manna miaka arobaini mpaka walipo kuja nchi yenye watu. Walikula mpaka walipo fika kwenye mipaka ya nchi ya Kanani.

36	וְהָעֹמֶר	עֲשִׂרִית	הָאֵיפָה	הִוא׃	פ
	na–omeri	sehemu–ya–kumi–ya	efa	ni	[p]
		H6224	H0374	H1931	

Lita mbili ni makumi ya efa.

Chapter 17

1	וַיִּסְעוּ	כָּל־	עֲדַת	בְּנֵי־	יִשְׂרָאֵל	מִמִּדְבַּר־	סִין
	na–wakasafiri	kusanyiko–lote–la	mkutano–wa	wana–wa	Israeli	kutoka–jangwa–la	Sini
	H5265	H3605	H5712		H3478		

לְמַסְעֵיהֶם	עַל־	פִּי	יְהוָה	וַיַּחֲנוּ	בִּרְפִידִם	וְאֵין	
kwa–safari–zao	kulingana–na	neno–la	Yahwe	na–wakapiga–kambi	Refidimu	na–hakukuwa–na	
H4550		H6310	H3068	H2583	H7508	H0369	

מַיִם	לִשְׁתֹּת	הָעָם׃
maji	kunywa	watu
H4325	H8354	

Jamii yote ya Israeli ili safiri kutoka nyikani ya Sinu, wakifuata maelekezo ya Yahweh. Walieka kambi Refidimu, lakini hapakuwa na maji ya watu kunywa.

2	וַיָּרֶב	הָעָם	עִם־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמְרוּ	תְּנוּ־	לָנוּ	מַיִם	וְנִשְׁתֶּה
	na–wakagombana	watu	na	Musa	na–wakasema	tupeni	sisi	maji	na–tunywe
	H7378			H4872	H0559	H5414		H4325	H8354

וַיֹּאמֶר	לָהֶם	מֹשֶׁה	מַה־	תְּרִיבוּן	עִמָּדִי	מַה־	תְּנַסּוּן	אֶת־	יְהוָה׃
na–akasema	kwao	Musa	kwa–nini	mnagombana	nami	kwa–nini	mnajaribu	–	Yahwe
H0559		H4872	H4100	H7378	H5978	H4100	H5254	H0853	H3068

Hivyo watu wakamlaumu Musa kwa hali yao na kusema, “Tupe maji ya kunywa.” Musa akasema, “Kwanini mnagombana na mimi? Kwanini mnajaribu Yahweh?”

3	וַיִּצְמָּא	שָׁם	הָעָם	לַמַּיִם	וַיָּלֶן	הָעָם	עַל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
	na–wakaona–kiu	huko	watu	maji	na–wakalalamika		juu–ya	Musa	na–wakasema
	H6770	H8033		H4325				H4872	H0559

לָמָּה	זֶּה	הֶעֱלִיתָנוּ	מִמִּצְרַיִם	לְהָמִית	אֹתִי	וְאֶת־	בָּנַי	וְאֶת־	
kwa–nini	hii	umetupandisha	kutoka–Misri	kutuua	mimi	na	watoto–wangu	na	
H4100	H2088	H5927	H4714	H4191	H0853	H0853		H0853	

מִקְנִי	בַּצָּמָא׃
mifugo–yangu	kwa–kiu
H4735	H6772

Watu walikuwa na kiu sana, na waka mlalamikia Musa. Wakasema, “Kwanini umetutoa Misri? Ili utuue sisi na watoto wetu na mifugo yetu kwa kiu?”

4	וַיִּצְעַק	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	לֵאמֹר	מָה	אֶעֱשֶׂה	לָעָם	הַזֶּה
	na–akamlilia	Musa	–	Yahwe	akisema	nifanye–nini	nifanye	kwa–watu	hawa
	H6817	H4872	H0413	H3068	H0559	H4100			H2088

עוֹד	מְעַט	וְסָקְלֻנִי׃	
bado–kidogo	kidogo	na–watanipiga–mawe	
H5750	H4592	H5619	

Kisha Musa akamlilia Yahweh, “Nini ni fanya kwa hawa watu? Wako tayari ata kunipiga mawe.”

									5
אִתָּךְ	וְקָח	הָעָם	לִפְנֵי	עֲבֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
pamoja–nawe	na–uchukue	watu	mbele–ya	pita	Musa	kwa	Yahwe	na–akasema	
H0854	H3947		H6440		H4872	H0413	H3068	H0559	

הַיְאֹר	אֶת־	בּוֹ	הִכִּיתָ	אֲשֶׁר	וּמַטְּךָ	יִשְׂרָאֵל	מִזִּקְנֵי	
Mto–Naili	–	kwa–hiyo	ulipiga	ambayo	na–fimbo–yako	Israeli	baadhi–ya–wazee–wa	
H2975	H0853		H5221		H4294	H3478	H2205	

וְהָלָכְתָּ׃	בְּיָדֶךָ	קַח
na–uende	mkononi–mwako	ichukue
H1980	H3027	H3947

Yahweh akamwambia Musa, “Nenda mbele yao, na uchukuwe baadhi ya wazee wa Israeli. Chukuwa gongo ulilo piga nalo mto, na uende.

									6
וְהִכִּיתָ	בְּחֹרֵב	הַצּוּר	עַל־	וְשָׁם	לְפָנֶיךָ	עֹמֵד	הִנֵּנִי		
na–utapiga	Horebu	mwamba	juu–ya	huko	mbele–yako	nimesimama	tazama–mimi		
H5221	H2722	H6697		H8033	H6440	H5975	H2009		

מֹשֶׁה	כֵּן	וַיַּעַשׂ	הָעָם	וְשָׁתָה	מַיִם	מִמְּנּוּ	וְיָצְאוּ	בַּצּוּר	
Musa	hivyo	na–akafanya	watu	na–watakunywa	maji	kutoka–kwake	na–yatatoka	mwamba	
H4872				H8354	H4325		H3318	H6697	

יִשְׂרָאֵל׃	זִקְנֵי	לְעֵינֵי
Israeli	wazee–wa	mbele–ya–macho–ya
H3478	H2205	

Nitasimama mbele yako pale kwenye mwamba wa Horebu, na utaupiga mwamba. Maji yatatoka ya watu kunywa.” Kisha Musa akafanya hivyo mbele ya wazee wa Israeli.

									7
יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְרִיב	עַל־	וּמְרִיבָה	מַסָּה	הַמָּקוֹם	שֵׁם	וַיִּקְרָא	
Israeli	wana–wa	ugomvi	kwa–sababu–ya	na–Meriba	Masa	mahali	jina–la	na–akaliita	
H3478		H7379		H4809	H4532	H4725	H8034	H7121	

אִם־	בְּקִרְבֵּנוּ	יְהוָה	הֲיֵשׁ	לֵאמֹר	יְהוָה	אֶת־	נִסֹּתָם	וְעַל
au	katikati–yetu	Yahwe	je	wakisema	Yahwe	–	kumjaribu–kwao	na–kwa–sababu–ya
	H7130	H3068	H3426	H0559	H3068	H0853	H5254	

פ	אָיִן׃
[p]	hapana
	H0369

Aliita ile sehemu Massa na Meriba kwasababu ya malalamishi ya Waisraeli, na kwasababu walimjaribu Bwana kwa kusema, “Je Yahweh yupo miongoni mwetu au hapana?”

						8
בִּרְפִידִם׃	יִשְׂרָאֵל	עִם־	וַיִּלָּחֶם	עֲמָלֵק	וַיָּבֹא	
Refidimu	Israeli	na	na–akapigana	Amaleki	na–akaja	
H7508	H3478			H6002	H0935	

Kisha jeshi la watu wa Ameleki wakaja na kushambulia Israeli huko Refidimu.

									9
הִלָּחֶם	וְצֵא	אֲנָשִׁים	לָנוּ	בְּחַר־	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	
pigana	na–toka	watu	kwa–ajili–yetu	chagua	Yoshua	kwa	Musa	na–akasema	
	H3318	H0376		H0977	H3091	H0413	H4872	H0559	

הָאֱלֹהִים	וּמַטֵּה	הַגִּבְעָה	רֹאשׁ	עַל־	נִצָּב	אָנֹכִי	מָחָר	בַּעֲמָלֵק
Mungu	na–fimbo–ya	kilima	kilele–cha	juu–ya	nitasimama	mimi	kesho	na–Amaleki
H0430	H4294	H1389			H5324	H0595	H4279	H6002

בְּיָדִי׃
mkononi–mwangu
H3027

Hivyo Musa akamwambia Yoshua, “Chagau wanaume kadha na uende nje. Pigana na Ameleki. Kesho nitasimama juu ya kilima na gongo la Mungu mkononi mwangu.”

בַּעֲמָלֵק	לְהִלָּחֵם	מֹשֶׁה	לוֹ	אֱמֹר־	כַּאֲשֶׁר	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּעַשׂ	10
na–Amaleki	kupigana	Musa	kwake	alivyosema	kama–alivyosema	Yoshua	na–akafanya	
H6002		H4872		H0559		H3091		

הַגִּבְעָה׃	רֹאשׁ	עָלָה	וְחוּר	אַהֲרֹן	וּמֹשֶׁה	
kilima	kilele–cha	wakapanda	na–Huri	Haruni	na–Musa	
H1389		H5927	H2354	H0175	H4872	

Hivyo Yoshua akapigana na Ameleki kama Musa alivyo elekeza, wakati Musa, Aruni, na Huri walienda juu ya kilima.

וְכַאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	וְנָבַר	יָדוֹ	מֹשֶׁה	יָרִים	כַּאֲשֶׁר	וְהָיָה	11
na–wakati	Israeli	na–akashinda	mkono–wake	Musa	alipoinua	wakati	na–ikawa	
	H3478	H1396	H3027	H4872			H1961	

עֲמָלֵק׃	וְנָבַר	יָדוֹ	יָנֵיחַ	
Amaleki	na–akashinda	mkono–wake	alipoushusha	
H6002	H1396	H3027	H5117	

Wakati Musa alipo kuwa ameshikilia mikono yake juu, Israeli ilikuwa yashinda; alipo acha mikono yake ipumzike, Ameleki alianza kushinda.

תַּחְתָּיו	וַיָּשִׂימוּ	אֶבֶן	וַיִּקְחוּ־	כְּבֵדִים	מֹשֶׁה	וִידֵי		12
chini–yake	na–wakaliweka	jiwe	na–wakachukua	ilikuwa–mizito	Musa	na–mikono–ya		
H8478		H0068	H3947	H3515	H4872	H3027		

אֶחָד	מִזֶּה	בְיָדָיו	תָּמְכוּ	וְחוּר	וְאַהֲרֹן	עָלֶיהָ	וַיֵּשֶׁב
mmoja	upande–mmoja	mikono–yake	wakaishika	na–Huri	na–Haruni	juu–yake	na–akaketi
H0259	H2088	H3027	H8551	H2354	H0175		H3427

הַשָּׁמֶשׁ׃	בֹּא	עַד־	אֱמוּנָה	יָדָיו	וַיְהִי	אֶחָד	וּמִזֶּה
jua	kuzama–kwa	hadi	imara	mikono–yake	na–ikawa	mmoja	na–upande–mwingine
H8121	H0935	H5704	H0530	H3027	H1961	H0259	H2088

Mikono ya Musa alipo kuwa mizito, Aruni na Huri walichukuwa jiwe na kuweka chini yake alikalie. Muda huo huo, Aruni na Huri walinyanyua mikono yake juu, mtu mmoja upande mmoja, na mtu mmoja upande mwingine. Hivyo mikono ya Musa ilishikiliwa tuli mpaka jua lilipo zama.

פ	חָרֶב׃	לְפִי־	עַמּוֹ	וְאֶת־	עֲמָלֵק	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּחֲלֹשׁ	13
[p]	upanga	kwa–makali–ya	watu–wake	na	Amaleki	–	Yoshua	na–akawashinda	
	H2719	H6310		H0853	H6002	H0853	H3091	H2522	

Hivyo Yoshua akawashinda watu wa Ameleki kwa upanga.

וְשִׂים	בַּסֵּפֶר	זִכָּרוֹן	זֹאת	כְּתֹב	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	14
na–uweke	katika–kitabu	kumbukumbu	hili	andika	Musa	kwa	Yahwe	na–akasema	
		H2146	H2063	H3789	H4872	H0413	H3068	H0559	

עֲמָלֵק	זֵכֶר	אֶת־	אֶמְחֶה	מָחֳה	כִּי־	יְהוֹשֻׁעַ	בְּאָזְנֵי
Amaleki	kumbukumbu–ya	–	nitafuta	kufuta–kabisa	kwamba	Yoshua	masikioni–mwa
H6002	H2143	H0853				H3091	H0241

הַשָּׁמָיִם׃	מִתָּחַת
mbingu	kutoka–chini–ya
H8064	H8478

Yahweh akamwambia Musa, “Andika haya kwenye kitabu na umsomee Yoshua, kwasababu nitaondoa kumbukumbu ya Ameleki kutoka chini ya mbingu.”

נִסִּי׃	וְיהוָה	שְׁמוֹ	וַיִּקְרָא	מִזְבֵּחַ	מֹשֶׁה	וַיִּבֶן	15
Bendera–yangu	Yahwe	jina–lake	na–akaliita	madhabahu	Musa	na–akajenga	
H3071	H3071	H8034	H7121	H4196	H4872	H1129	

Kisha Musa akajenga madhabahu na kuiita “Yahweh ni bendera yangu.”

לַיהוָה	מִלְחָמָה	יָהּ	כֵּס	עַל־	יָד	כִּי־	וַיֹּאמֶר	16
kwa–Yahwe	vita	Yah	kiti–cha–enzi–cha	juu–ya	mkono	kwa–sababu	na–akasema	
H3068	H4421	H3050	H3676		H3027		H0559	

פ	דֹּר׃	מִדֹּר	בָּעֲמָלֵק
[p]	hadi–kizazi	kutoka–kizazi	dhidi–ya–Amaleki
	H1755	H1755	H6002

Alisema, “Kwa kuwa mkono ulinyanyuliwa juu kuelekea kiti cha enzi cha Yahweh - kwamba Yahweh ata fanya vita na Ameleki vizazi na vizazi.”

Chapter 18

אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	מֹשֶׁה	חֹתֵן	מִדְיָן	כֹּהֵן	יִתְרוֹ	וַיִּשְׁמַע	1
ambayo	yote–ambayo	–	Musa	mkwe–wa	Midiani	kuhani–wa	Yethro	na–akasikia	
	H3605	H0853	H4872		H4080	H3548	H3503	H8085	

אֶת־	יְהוָה	הוֹצִיא	כִּי־	עַמּוֹ	וּלְיִשְׂרָאֵל	לְמֹשֶׁה	אֱלֹהִים	עָשָׂה
–	Yahwe	amewatoa	kwamba	watu–wake	na–kwa–Israeli	kwa–Musa	Mungu	amefanya
H0853	H3068	H3318			H3478	H4872	H0430	

מִמִּצְרָיִם׃	יִשְׂרָאֵל
kutoka–Misri	Israeli
H4714	H3478

Yethro, kuhani wa Midiani, baba mkwe wake Musa, alisikia yote Mungu aliyo fanya kwa Musa na kwa Israeli watu wake. Alisikia Yahweh ametoa Israeli kutoka Misri.

אַחַר	מֹשֶׁה	אֵשֶׁת	צִפֹּרָה	אֶת־	מֹשֶׁה	חֹתֵן	יִתְרוֹ	וַיִּקַּח	2
baada–ya	Musa	mke–wa	Sipora	–	Musa	mkwe–wa	Yethro	na–akamchukua	
	H4872	H0802	H6855	H0853	H4872		H3503	H3947	

שִׁלּוּחֶיהָ׃
kumrudisha–kwake
H7964

Yethro, baba mkwe wake Musa, akamchukuwa Zipora, mke wa Musa, baada ya kumpeleka nyumbani,

אָמַר	כִּי	גֵּרְשֹׁם	הָאֶחָד	שֵׁם	אֲשֶׁר	בָּנֶיהָ	שְׁנֵי	וְאֶת	3
alisema	kwa–sababu	Gershomu	mmoja	jina–la	ambao	wanawe	wana–wake–wawili	na	
H0559		H1647	H0259	H8034			H8147	H0853	

נָכְרִיָּה׃	בְּאֶרֶץ	הָיִיתִי	גֵּר
ya–kigeni	katika–nchi	nilikuwa	mgeni
H5237	H0776	H1961	H1616

na wana wake wawili; jina mmoja lilikuwa Gershomu, kwa kuwa Musa alisema, “Nimekuwa mgeni katika nchi ya kigeni.”

4

בְּעֶזְרִי	אָבִי	אֱלֹהַי	כִּי־	אֱלִיעֶזֶר	הָאֶחָד	וְשֵׁם
msaada–wangu	baba–yangu	Mungu–wa	kwa–sababu	Eliezeri	mwingine	na–jina–la
H5828	H0001	H0430		H0461	H0259	H8034

פַּרְעֹה׃	מֵחֶרֶב	וַיַּצִּלֵנִי
Farao	kutoka–upanga–wa	na–akaniokoa
H6547	H2719	H5337

Jina la mwingine lilikuwa Eliezeri, kwa kuwa Musa alisema, “Mungu wa babu yangu alikuwa msaada wangu. Aliniokoa na mkono wa Farao.”

5

הַמִּדְבָּר	אֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	וְאִשְׁתּוֹ	וּבָנָיו	מֹשֶׁה	חֹתֵן	יִתְרוֹ	וַיָּבֹא
jangwa	katika	Musa	kwa	na–mkewe	na–wanawe	Musa	mkwe–wa	Yethro	na–akaja
	H0413	H4872	H0413	H0802		H4872		H3503	H0935

הָאֱלֹהִים׃	הָר	שָׁם	חֹנֶה	הוּא	אֲשֶׁר־
Mungu	mlima–wa	huko	amepiga–kambi	yeye	ambako
H0430	H2022	H8033	H2583	H1931	

Yethro, baba mkwe wake Musa, alikuja na watoto wake Musa na mke wake Musa nyikani alipo eka kambi katika mlima wa Mungu.

6

וְאִשְׁתֶּךָ	אֵלֶיךָ	בָּא	יִתְרוֹ	חֹתֶנְךָ	אֲנִי	מֹשֶׁה	אֶל־	וַיֹּאמֶר
na–mkeo	kwako	nimekuja	Yethro	mkweo	mimi	Musa	kwa	na–akasema
H0802	H0413	H0935	H3503		H0589	H4872	H0413	H0559

עִמָּהּ׃	בָּנֶיהָ	וּשְׁנֵי
pamoja–naye	wanawe	na–wanawe–wawili
		H8147

Alimwambia Musa, “Mimi, baba mkwe wako Yethro, nina kuja kwako na mke wako na wanao wawili.”

7

וַיִּשְׁאַלוּ	לוֹ	וַיִּשַּׁק־	וַיִּשְׁתַּחוּ	חֹתְנוֹ	לִקְרַאת	מֹשֶׁה	וַיֵּצֵא
na–wakaambiana	yeye	na–akambusu	na–akamsujudia	mkwewe	kumlaki	Musa	na–akatoka
H7592			H7812		H7125	H4872	H3318

הָאָהֱלָה׃	וַיָּבֹאוּ	לְשָׁלוֹם	לְרֵעֵהוּ	אִישׁ־
hemani	na–wakaingia	amani	kwa–mwenzake	mtu
H0168	H0935	H7965	H7453	H0376

Musa alitoka kwenda kukutana na baba mkwe wake, akamwinamia, na kumbusu. Wakajuliana hali na wakaingia ndani ya hema.

8

לְפַרְעֹה	יְהוָה	עָשָׂה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	לְחֹתְנוֹ	מֹשֶׁה	וַיְסַפֵּר
kwa–Farao	Yahwe	amefanya	ambayo	yote–ambayo	–	mkwewe	Musa	na–akamwambia
H6547	H3068			H3605	H0853		H4872	

מִצָּאָתַם	אֲשֶׁר	הַתְּלָאָה	כָּל־	אֶת	יִשְׂרָאֵל	אוֹדֹת	עַל	וּלְמִצְרַיִם
iliwapata	ambayo	taabu	taabu–yote	–	Israeli	habari–za	kwa–sababu–ya	na–kwa–Misri
H4672		H8513	H3605	H0853	H3478	H0182		H4714

יְהוָה׃	וַיַּצִּלֵם	בַּדֶּרֶךְ	
Yahwe	na–akawaokoa	njiani	
H3068	H5337	H1870	

Musa akamwambia baba mkwe wake yale yote Yahweh aliyo ya fanya kwa Farao na Wamisri kwa ajili ya Waisraeli, magumu yote yaliyo watoke njianim na jinsi Yahweh alivyo waokoa.

9 יְהוָה עָשָׂה אֲשֶׁר־ הַטּוֹבָה כָּל־ עַל יִתְרוֹ וַיַּחַדְ
Yahwe amefanya ambao wema wema–wote kwa–sababu–ya Yethro na–akafurahi
H3068 H3605 H3503 H2302

מִצְרָיִם׃ מִיַּד הִצִּילוֹ אֲשֶׁר לְיִשְׂרָאֵל
Misri kutoka–mkononi–mwa amewaokoa ambao kwa–Israeli
H4714 H3027 H5337 H3478

Yethro akafurahia yale mema yote Yahweh aliyo watendea Israeli, kwa hilo amewaokoa na mkono wa Wamisri.

10 מִיַּד אֶתְכֶם הִצִּיל אֲשֶׁר יְהוָה בָּרוּךְ יִתְרוֹ וַיֹּאמֶר
kutoka–mkononi–mwa ninyi amewaokoa ambaye Yahwe abarikiwe Yethro na–akasema
H3027 H0853 H5337 H3068 H1288 H3503 H0559

מִתַּחַת הָעָם אֶת־ הִצִּיל אֲשֶׁר פַּרְעֹה וּמִיַּד מִצְרִים
kutoka–chini–ya watu – amewaokoa ambaye Farao na–kutoka–mkononi–mwa Misri
H8478 H0853 H5337 H6547 H3027 H4714

מִצְרָיִם׃ יַד־
Misri mkono–wa
H4714 H3027

Yethro akasema, “Yahweh atukuzwe, kwa kuwa amekuokoa na mkono wa Wamisri na mkono wa Faraom na kuwatoa watu kwenye mkono wa Wamisri.

11 כִּי הָאֱלֹהִים מִכֹּל־ יְהוָה גָּדוֹל כִּי־ יָדַעְתִּי עַתָּה
kwa–sababu miungu kuliko–miungu–yote Yahwe mkuu kwamba ninajua sasa
H0430 H3605 H3068 H3045 H6258

עֲלֵיהֶם׃ זָדוּ אֲשֶׁר בַּדָּבָר
juu–yao walijivuna ambalo katika–jambo
H2102 H1697

Sasa najua Yahweh ni mkuu kuliko miungu yote, kwasababu Wamisri walipo watenda Waisraeli kwa kiburi, Mungu aliwaokoa watu wake.”

12 לֵאלֹהִים וּזְבָחִים עֹלָה מֹשֶׁה חֹתֵן יִתְרוֹ וַיִּקַּח
kwa–Mungu na–dhabihu sadaka–ya–kuteketezwa Musa mkwe–wa Yethro na–akachukua
H0430 H2077 H4872 H3947

חֹתֵן עִם־ לֶחֶם לֶאֱכָל־ יִשְׂרָאֵל זִקְנֵי וְכֹל אַהֲרֹן וַיָּבֹא
mkwe–wa pamoja–na mkate kula Israeli wazee–wa na–wazee–wote–wa Haruni na–akaja
H3899 H0398 H3478 H2205 H3605 H0175 H0935

הָאֱלֹהִים׃ לִפְנֵי מֹשֶׁה
Mungu mbele–ya Musa
H0430 H6440 H4872

Yethro, baba mkwe wake Musa, akaleta sadaka ya kuteketeza na dhabihu kwa Mungu. Aruni na wazee wote wa Israeli wakaja kula chakula mbele za Yahweh na baba mkwe wake Musa.

13 הָעָם וַיַּעֲמֹד הָעָם אֶת־ לִשְׁפֹּט מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב מָמָחֳרָת וַיְהִי
watu na–wakasimama watu – kuhukumu Musa na–akaketi siku–ya–pili na–ikawa
H5975 H0853 H8199 H4872 H3427 H4283 H1961

הָעֶרֶב׃ עַד־ הַבֹּקֶר עַד־ מִן־ מֹשֶׁה עַל־
jioni hadi asubuhi kutoka Musa mbele–ya
H6153 H5704 H1242 H4872

Siku iliyofuata Musa aliketi kuwa hukumu watu. Watu walisimama kumzunguka Musa kwanzia asubui hadi jioni.

14 וַיַּרְא֣ | מֹשֶׁה֮ | חֹתֵן֒ | אֵ֣ת | כָּל־ | אֲשֶׁר־ | הוּא֩ | עֹשֶׂ֨ה | לָעָ֜ם
na–alipoona | Musa | mkwe–wa | – | yote–ambayo | ambayo | yeye | anafanya | kwa–watu
H7200 | H4872 | | H0853 | H3605 | | H1931 | | |

וַיֹּ֣אמֶר | מָה־ | הַדָּבָ֣ר | הַזֶּ֗ה | אֲשֶׁ֤ר | אַתָּה֙ | עֹשֶׂ֔ה | מַדּ֥וּעַ | אַתָּ֖ה
na–akasema | nini | jambo–hili | hili | ambalo | wewe | unafanya | kwa–nini | wewe
H0559 | H4100 | H1697 | H2088 | | | | H4069 |

יוֹשֵׁ֣ב | לְבַדֶּ֑ךָ | וְכָל־ | הָעָ֗ם | נִצָּ֤ב | עָלֶ֙יךָ֙ | מִן־ | בֹּ֔קֶר | עַד־
unakaa | peke–yako | na–watu–wote | watu | wamesimama | juu–yako | kutoka | asubuhi | hadi
H3427 | H0905 | H3605 | | H5324 | | | H1242 | H5704

עָֽרֶב׃
jioni
H6153

Baba mkwe wake Musa alipo ona yale yote aliyo yafanya kwa watu, alisema, “Ni nini unachofanya na watu? Kwanini unaketi peke yako na watu wote wamesimama kukuzunguka asubui hadi jioni?”

15 וַיֹּ֣אמֶר | מֹשֶׁה֮ | חֹתְנוֹ֒ | לְ֣ | כִּי־ | יָבֹ֣א | אֵלַ֤י | הָעָם֙ | לִדְרֹ֔שׁ
na–akasema | Musa | kwa–mkwewe | kwa–sababu | wanakuja | kwangu | watu | kumtaka–shauri
H0559 | H4872 | | | H0935 | H0413 | | H1875

אֱלֹהִֽים׃
Mungu
H0430

Musa akamwambia baba mkwe wake, “Watu wanakuja kuniuliza muongozo wa Mungu.

16 כִּי־ | יִהְיֶה | לָהֶם | דָּבָר֙ | בָּ֣א | אֵלַ֔י | וְשָׁפַטְתִּי֙ | בֵּ֣ין | אִ֔ישׁ
wakiwa–na | jambo | kwao | jambo | linakuja | kwangu | na–ninahukumu | kati–ya | mtu
| H1961 | | H1697 | | H0413 | H8199 | H0996 | H0376

וְהוֹדַעְתִּי֙ | אֶת־ | חֻקֵּ֣י | הָאֱלֹהִ֔ים | וְאֶת־ | תּוֹרֹתָ֖יו׃
na–ninawajulisha | – | amri–za | Mungu | na | sheria–zake
H3045 | H0853 | H2706 | H0430 | H0853 | H8451

וּבֵ֥ין | רֵעֵ֖הוּ | na–kati–ya | jirani–yake
H0996 | H7453

Wanapo kuwa na malumbano, wanakuja kwangu. Ninaamua kati ya mtu mmoja na mwingine, na nina wafundisha maagizo na sheria.”

17 וַיֹּ֣אמֶר | מֹשֶׁה֮ | חֹתֵן֒ | לֹא־ | טוֹב֙ | הַדָּבָ֣ר | אֲשֶׁ֤ר | אַתָּה֙ | עֹשֶׂ֔ה׃
na–akasema | Musa | mkwe–wa | si | zuri | jambo | ambalo | wewe | unafanya
H0559 | H4872 | | H3808 | | H1697 | | | |

Baba mkwe wake Musa alimwambia, “Unachofanya sicho kizuri sana.

18 נָבֹ֣ל | תִּבֹּ֔ל | גַּם־ | אַתָּ֖ה | גַּם־ | הָעָ֥ם | הַזֶּ֛ה | אֲשֶׁ֥ר | עִמָּ֑ךְ
kuchoka–kabisa | utachoka | pia | wewe | pia | watu–hawa | hawa | ambao | pamoja–nawe
| | H1571 | | H1571 | | H2088 | | |

כִּי־ | כָבֵ֥ד | מִמְּךָ֖ | הַדָּבָ֣ר | לֹא־ | תוּכַ֥ל | עֲשֹׂתֽוֹ׃ | לְבַדֶּֽךָ׃
kwa–sababu | nzito | kwako | jambo | huwezi | kuweza | kulifanya | peke–yako
| H3515 | | H1697 | H3808 | H3201 | | H0905

Hakika utajichosha, wewe na watu waliyopo na wewe. Huu mzigo ni mzito sana kwako. Hauwezi kufanya peke yako.

19 עַתָּה שְׁמַע sikiliza H8085 בְּקֹלִי sauti–yangu אִיעָצְךָ nitakushauri H3289 וְיִהִי na–awe H1961 אֱלֹהִים Mungu H0430 עִמָּךְ pamoja–nawe הֱיֵה uwe H1961 אַתָּה wewe
לָעָם kwa–watu מוֹל mbele–ya H4136 אֱלֹהִים Mungu H0430 וְהֵבֵאתָ na–uwalete H0935 אַתָּה wewe אֶת– H0853 הַדְּבָרִים mambo H1697 אֶל־ kwa H0413 הָאֱלֹהִים׃ Mungu H0430

Nisikilize. Nitakupa ushauri, na Mungu ata kuwa na wewe, kwasababu wewe nimwakilishi wa watu kwa Mungu, na una leta malumbano yao kwake.

20 וְהִזְהַרְתָּה na–uwaoneshe H0853 אֶתְהֶם wao H0853 אֶת־ – H0853 הַחֻקִּים amri H2706 וְאֶת־ na H0853 הַתּוֹרֹת sheria H8451 וְהוֹדַעְתָּ na–uwajulishe H3045 לָהֶם wao הַדֶּרֶךְ njia H1870 אֶת־ – H0853
יַעֲשׂוּן׃ watayafanya וְאֶת־ na H0853 הַמַּעֲשֶׂה matendo H4639 אֲשֶׁר ambayo בָּהּ ndani–yake יֵלְכוּ watakayoiendea H3212

Lazima uwafundishe maagizo yake na sheria. Lazima uwafundishe njia yakutembea na kazi ya kufanya.

21 וְאַתָּה na–wewe תֶּחֱזֶה utachagua H2372 מִכָּל־ kutoka–kwa–watu–wote H3605 אַנְשֵׁי־ watu–wenye H0376 חַיִל uwezo H2428 יִרְאֵי wanaomcha H3373 אֱלֹהִים Mungu H0430
שָׂרֵי viongozi–wa H8269 אַנְשֵׁי watu–wa H0376 אֱמֶת kweli H0571 שֹׂנְאֵי wanaochukia H8130 בָּצַע rushwa H1215 וְשַׂמְתָּ na–uwaweke עֲלֵהֶם juu–yao שָׂרֵי viongozi–wa H8269 אַלְפִים elfu H0505 שָׂרֵי viongozi–wa H8269
עֲשָׂרֹת׃ kumi H6235 וְשָׂרֵי na–viongozi–wa H8269 חֲמִשִּׁים hamsini H2572 שָׂרֵי viongozi–wa H8269 מֵאוֹת mia H3967

Mbali zaidi, lazima uchague wanaume wenye uwezo kutoka watu wote, wanaume wanao muheshimu Mungu, wanaume wa kweli wanao chukuia mapato ya ufisadi. Lazima uwaeke juu ya watu, kuwa viongozi wa maelfu, mamia, hamsini, na makumi.

22 וְשָׁפְטוּ na–watahukumu H8199 אֶת־ – H0853 הָעָם watu בְּכָל־ wakati–wote H3605 עֵת wakati H6256 וְהָיָה na–itakuwa H1961 כָּל־ jambo–lolote–kubwa H3605 הַדָּבָר jambo H1697
הַגָּדֹל kubwa יָבִיאוּ watakuletea H0935 אֵלֶיךָ kwako H0413 וְכָל־ na–jambo–lolote–dogo H3605 הַדָּבָר jambo H1697 הַקָּטֹן dogo יִשְׁפְּטוּ־ watahukumu H8199 הֵם wao H1992
וְהָקֵל na–upunguze מֵעָלֶיךָ kutoka–kwako וְנָשְׂאוּ na–watabeba H5375 אִתָּךְ׃ pamoja–nawe H0854

Watawa hukumu watu na kesi za kawaida, lakini kesi ngumu wataleta kwako. Kwa kesi ndogo, wanaweza kuhukumu wenyewe. Kwa hivyo itakuwa rahisi kwako, na watabeba mzigo na wewe.

23 אִם kama עָמַד kusimama H5975 וְצִוְּךָ na–akakuamuru H6680 אֱלֹהִים Mungu H0430 וְיָכָלְתָּ na–utaweza H3201 תַּעֲשֶׂה utafanya הַזֶּה hili H2088 הַדָּבָר jambo–hili H1697 אֶת־ – H0853
וְגַם na–pia H1571 כָּל־ watu–wote–hawa H3605 הָעָם watu הַזֶּה hawa H2088 עַל־ kwa מְקֹמוֹ mahali–pake H4725 יָבֹא watakwenda H0935 בְּשָׁלוֹם׃ kwa–amani H7965

Ukifanya hivi, na kama Mungu akikuamuru kufanya al kadhalika, basi utaweza kuvumilia, na watu wote watarudi nyumbani wameridhika.”

24	וַיִּשְׁמַע	מֹשֶׁה	לְקוֹל	חֹתְנוֹ	וַיַּעַשׂ	כֹּל	אֲשֶׁר	אָמָר׃
	na–akasikiliza	Musa	sauti–ya	mkwewe	na–akafanya	yote	ambayo	alisema
	H8085	H4872				H3605		H0559

Hivyo Musa akasikiliza maneno ya baba mkwe wake na akafanya yale yote aliyo yasema.

25	וַיִּבְחַר	מֹשֶׁה	אַנְשֵׁי־	חַיִל	מִכָּל־	יִשְׂרָאֵל	וַיִּתֵּן	אֹתָם
	na–akachagua	Musa	watu–wenye	uwezo	kutoka–kwa–wote–wa	Israeli	na–akawafanya	wao
	H0977	H4872	H0376	H2428	H3605	H3478	H5414	H0853

	רָאשִׁים	עַל־	הָעָם	שָׂרֵי	אֲלָפִים	שָׂרֵי	מֵאוֹת	שָׂרֵי	חֲמִשִּׁים
	viongozi	juu–ya	watu	viongozi–wa	elfu	viongozi–wa	mia	viongozi–wa	hamsini
			H8269		H0505	H8269	H3967	H8269	H2572

וְשָׂרֵי	עֲשָׂרֹת׃	
na–viongozi–wa	kumi	
H8269	H6235	

Musa alichagua wanaume wenye uwezo kutoka Israeli na kuwa fanya vichwa juu ya watu, viongozi wahusika wa maelfu, mamia, hamsini, na makumi.

26	וְשָׁפְטוּ	אֶת־	כָּל־	עֵת	אֶת־	הַדָּבָר	הַקָּשֶׁה	יְבִיאוּן	אֶל־
	na–wakahukumu	–	wakati–wote	wakati	–	jambo	gumu	wangemleta	kwa
	H8199	H0853	H3605	H6256	H0853	H1697	H7186	H0935	H0413

מֹשֶׁה	וְכָל־	הַדָּבָר	הַקָּטֹן	יִשְׁפְּטוּ	הֵם׃
Musa	na–jambo–lolote	jambo	dogo	wangehukumu	wao
H4872	H3605	H1697		H8199	H1992

Waliwa hukumu watu katika hali za kawaida. Kesi ngumu walimletea Musa, lakini wao wenyewe wali hukumu kesi ndogo.

27	וַיְשַׁלַּח	מֹשֶׁה	אֶת־	חֹתְנוֹ	וַיֵּלֶךְ	לוֹ	אֶל־	אַרְצוֹ׃	פ
	na–akamwaga	Musa	–	mkwewe	na–akaenda	yeye	kwenda	nchi–yake	[p]
	H7971	H4872	H0853		H3212		H0413	H0776	

Kisha Musa akamwacha baba mkwe wake kuondoka, na Yethro akarudi kwenye nchi yake.

Chapter 19

1	בַּחֹדֶשׁ	הַשְּׁלִישִׁי	לְצֵאת	בְּנֵי־	יִשְׂרָאֵל	מֵאֶרֶץ	מִצְרָיִם	בַּיּוֹם	הַזֶּה
	katika–mwezi	wa–tatu	tangu–kutoka	wana–wa	Israeli	kutoka–nchi–ya	Misri	siku	hii
	H2320	H7992	H3318		H3478	H0776	H4714	H3117	H2088

בָּאוּ	מִדְבַּר	סִינָי׃
wakafika	jangwa–la	Sinai
H0935		H5514

Katika mwezi wa tatu baada ya watu wa Israeli kutoka Misri, siku hiyo, walikwenda nyikani ya Sinai.

2	וַיִּסְעוּ	מֵרְפִידִים	וַיָּבֹאוּ	מִדְבַּר	סִינַי	וַיַּחֲנוּ	בַּמִּדְבָּר
	na–wakasafiri	kutoka–Refidimu	na–wakafika	jangwa–la	Sinai	na–wakapiga–kambi	jangwani
	H5265	H7508	H0935		H5514	H2583	

וַיִּחַן־	שָׁם	יִשְׂרָאֵל	נֶגֶד	הָהָר׃
na–akapiga–kambi	huko	Israeli	mbele–ya	mlima
H2583	H8033	H3478	H5048	H2022

Walipo ondoka Refidimu na kuja nyikani ya Sinai, walieka kambi mbele ya mlima.

3

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־הָהָר לֵאמֹר
na-Musa akapanda kwa Mungu na-akaita kwake Yahwe kutoka mlima akisema
H4872 H5927 H0413 H0430 H7121 H3068 H0413 H2022 H0559

כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
hivyo utasema kwa-nyumba-ya Yakobo na-uwaambie wana-wa Israeli
H3541 H0559 H3290 H5046 H3478

Musa akaenda juu kwa Mungu. Yahweh alimuita kutoka mlimani na kusema, “Lazima uiambie nyumba ya Yakobo, watu wa Israeli:

4

אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל־
nilichofanya mmeona nilichofanya kwa-Misri na-nikawabeba ninyi juu-ya
H7200 H4714 H5375 H0853

כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבֵא אֶתְכֶם אֵלָי׃
mabawa-ya tai na-nikawaleta ninyi kwangu
H3671 H5404 H0935 H0853 H0413

Uliona nilicho fanya kwa Wamisri, jinsi nilivyo kubeba kwa mabawa ya tai na kukuleta kwangu.

5

וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
na-sasa kama kusikiliza mtasikiliza sauti-yangu na-mkashika –
H6258 H0518 H8085 H8085 H6963 H8104 H0853

בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ׃
agano-langu na-mtakuwa kwangu miongoni-mwa-mataifa-yote kwa-sababu yangu nchi-yote nchi
H1285 H1961 H3605 H5459 H3605 H3588 H0776

Kisha sasa, ukinisikiliza kwa utii sauti yangu na kushika agano langu, kisha utakuwa mali yangu ya pekee miongoni mwa watu wote, kwa kuwa dunia yote ni yangu.

6

וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים
na-ninyi mtakuwa kwangu ufalme-wa makuhani na-taifa takatifu haya maneno
H1697 H0428 H6918 H1961 H3605 H4467 H3588

אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ambayo utasema kwa wana-wa Israeli
H1696 H0413 H3478

Utakuwa ufalme wa kikuhani na taifa takatifu langu. Haya ni maneno wapaswa kuwaambia Waisraeli.

7

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־
na-akaja Musa na-akawaita wazee-wa watu na-akaweka mbele-yao – maneno-yote
H0935 H4872 H7121 H2205 H5971 H7760 H6440 H0853 H3605

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה׃
haya ambayo alimuamuru Yahwe
H0428 H0834 H6680 H3068

Hivyo Musa akaja na kuwaita wazee wa watu. Aliweke mbele yao maneno yote haya Yahweh aliyo muamuru.

יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	כֹּל	וַיַּאמְרוּ	יַחְדָּו	הָעָם	כָּל־	וַיַּעֲנוּ	8
Yahwe	amesema	ambayo	yote	na-wakasema	pamoja	watu	watu-wote	na-wakajibu	
H3068	H1696		H3605	H0559			H3605		

יְהוָה׃	אֶל־	הָעָם	דִּבְרֵי	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיָּשֶׁב	נַעֲשֶׂה
Yahwe	kwa	watu	maneno-ya	–	Musa	na-akarudisha	tutafanya
H3068	H0413		H1697	H0853	H4872	H7725	

Watu wote walijibu pamoja na kusema, “Tutafanya yote Yahweh aliyo tuambia.” Kisha musa akaja kutoa taarifa ya maneno watu kwa Yahweh.

הֶעָנָן	בְּעַב	אֵלֶיךָ	בָּא	אָנֹכִי	הִנֵּה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	9
wingu	katika-utacho	kwako	ninakuja	mimi	tazama	Musa	kwa	Yahwe	na-akasema	
H6051	H5645	H0413	H0935	H0595	H2009	H4872	H0413	H3068	H0559	

לְעוֹלָם	יַאֲמִינוּ	בְּךָ	וְגַם־	עִמָּךְ	בְּדַבְּרִי	הָעָם׀	יִשְׁמַע	בַּעֲבוּר
milele	waamini	kwako	na-pia	nawe	ninaposema	watu	wasikie	ili-kwamba
H5769	H0539		H1571		H1696		H8085	H5668

יְהוָה׃	אֶל־	הָעָם	דִּבְרֵי	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּגֶּד
Yahwe	kwa	watu	maneno-ya	–	Musa	na-akamwambia
H3068	H0413		H1697	H0853	H4872	H5046

Yahweh akamwambia Musa, “Nitakuja kwako kwa wingu nene ili watu wasikie ninapo sema na wewe na wakuamini milele.” Kisha Musa kamwambia Yahweh maneno ya Yahweh.

וּמָחָר	הַיּוֹם	וְקִדַּשְׁתָּם	הָעָם	אֶל־	לֵךְ	מֹשֶׁה׀	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	10
na-kesho	leo	na-uwatakase	watu	kwa	nenda	Musa	kwa	Yahwe	na-akasema	
H4279	H3117	H6942		H0413	H3212	H4872	H0413	H3068	H0559	

שִׂמְלֹתָם׃	וְכִבְּסוּ
nguo-zao	na-wafue
H8071	H3526

Yahweh akamwambia Musa, “Nenda kwa watu. Leo na kesho lazima uwatenge, na kuwafanya waoshe mavazi yao.

יְהוָה	יֵרֵד	הַשְּׁלִשִׁי	בַּיּוֹם	וְכִי	הַשְּׁלִשִׁי	לַיּוֹם	נְכֹנִים	וְהָיוּ	11
Yahwe	atashuka	ya-tatu	siku	kwa-sababu	ya-tatu	kwa-siku	tayari	na-wawe	
H3068	H3381	H7992	H3117		H7992	H3117		H1961	

סִינָי׃	הַר	עַל־	הָעָם	כָּל־	לְעֵינֵי
Sinai	mlima-wa	juu-ya	watu	watu-wote	mbele-ya-macho-ya
H5514	H2022			H3605	

Kuwa tayari kwa siku ya tatu, kwa kuwa siku ya tatu Yahweh atashuka chini ya Mlima Sayuni.

עֲלֹות	לָכֶם	הִשָּׁמְרוּ	לֵאמֹר	סָבִיב	הָעָם׀	אֶת־	וְהִגְבַּלְתָּ	12
kupanda	nafsi-zenu	jihadharini	ukisema	kuzunguka	watu	–	na-utaweka-mipaka	
H5927		H8104	H0559	H5439		H0853	H1379	

יוּמָת׃	מוֹת	בָּהָר	הַנֹּגֵעַ	כָּל־	בְּקָצֵהוּ	וְנֹגַעַ	בָּהָר	
atauawa	kufa	mlima	anayegusa	yeyote-anayegusa	mpaka-wake	au-kugusa	mlimani	
H4191	H4191	H2022	H5060	H3605		H5060	H2022	

Lazima uweke mipaka kote kuzunguka mlima kwa ajili ya watu. Uwaambie, 'Kuweni waangalifu msiende juu ya mlima au kushika mipaka yake. Yeyote atakaye shika mlima ata uawa.'

13 לֹא־ תִנַּע usimguse H5060 בּוֹ yeye יָד mkono H3027 כִּי־ kwa–sababu סָקַל kupigwa–kwa–mawe H5619
אוֹ־ au יָרֹה kupigwa–kwa–mshale יִסָּקֵל atapigwa–kwa–mawe H5619 אִם־ kama–ni יִיָּרֶה atapigwa–kwa–mshale בְּהֵמָה mnyama H0929
אִם־ au–ni אִישׁ mtu H0376 לֹא hataishi H3808 יִחְיֶה hataishi H2421 בִּמְשֹׁךְ wakati–wa–kupigwa H4900 הַיֹּבֵל pembe–ya–kondoo–dume H3104 הֵמָּה wao H1992 יַעֲלוּ watapanda H5927
בָּהָר׃ mlimani H2022

Hakuna mkono wa mtu yeyote kumshika mtu huyu. Badala yake, lazima apigwe mawe au kuchomwa mshale. Iwe ni mtu au mnyama, lazima auawe. Tarumbeta itakapo pigwa muda mrefu, wanaweza kuja chini ya mguu wa mlima.”

14 וַיֵּרֶד na–akashuka H3381 מֹשֶׁה Musa H4872 מִן־ kutoka הָהָר mlimani H2022 אֶל־ kwenda–kwa הָעָם watu וַיְקַדֵּשׁ na–akawatakasa H6942 אֶת־ – H0853 הָעָם watu
וַיְכַבְּסוּ na–wakafua H3526 שִׂמְלֹתָם׃ nguo–zao H8071

Kisha Musa akashuka mlimani kwenda kwa watu. Aliwatenga watu kwa ajili ya Yahweh na wakaosha mavazi yao.

15 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 אֶל־ kwa H0413 הָעָם watu הֱיוּ kuweni H1961 נְכֹנִים tayari לִשְׁלֹשֶׁת kwa–siku–tatu H7969 יָמִים siku H3117 אֶל־ msikaribie H0408 תִּגְּשׁוּ msimkaribie H5066
אֶל־ – H0413 אִשָּׁה׃ mwanamke H0802

Aliwaambia watu, “Kuweni tayari siku ya tatu; msiwakaribie wake zenu.”

16 וַיְהִי na–ikawa H1961 בַּיּוֹם siku H3117 הַשְּׁלִישִׁי ya–tatu H7992 בִּהְיֹת ilipokuwa H1961 הַבֹּקֶר asubuhi H1242 וַיְהִי na–kulikuwa H1961 קֹלֹת ngurumo וּבְרָקִים na–ume me וְעָנָן na–wingu H6051
כָּל־ watu–wote H3605 הָהָר mlima H2022 עַל־ juu–ya כְּבֵד zito H3515 וְקֹל na–sauti–ya שֹׁפָר tarumbeta H7782 חָזָק kuu H2389 מְאֹד sana H3966 וַיֶּחֱרַד na–wakatetemeka H2729
הָעָם watu אֲשֶׁר ambao בַּמַּחֲנֶה׃ kambini H4264

Siku ya tatu, ilipo fika asubui, kulikuwa na ngurumo na radi na wingu nene kwenye mlima, na sauti kubwa ya tarumbeta. Watu wote kambini waliogopa.

17 וַיּוֹצֵא na–akawatoa H3318 מֹשֶׁה Musa H4872 אֶת־ – H0853 הָעָם watu לִקְרַאת kumlaki H7125 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 מִן־ kutoka הַמַּחֲנֶה kambini H4264 וַיִּתְיַצְּבוּ na–wakasimama H3320
בְּתַחְתִּית chini–ya H8482 הָהָר׃ mlima H2022

Musa akaleta watu kutoka kambini kukutana na Mungu, na wakasimama miguuni mwa mlima.

18 וְהַר סִינַי עָשַׁן מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה
na–mlima–wa moshi wote kwa–sababu ambayo alishuka juu–yake Yahwe
H2022 H6225 H3605 H6440 H3381 H5514 H3068

בָּאֵשׁ כָּל־ וַיֶּחֱרַד כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ
katika–moto mlima–wote na–ukatetemeka kama–moshi–wa tanuri na–ukapanda moshi–wake
H0784 H3605 H2729 H6227 H3536 H5927 H6227

מְאֹד׃ הָהָר
sana mlima
H3966 H2022

Mlima Sina ulijwa kabisa na moshi kwasababu Yahweh alishuka na moto na moshi. Moshi ulipanda juu kama moshi wa tanuru, na mlima wote ulitikisika kwa vurugu.

19 וַיְהִי קוֹל הוֹלֵךְ הַשּׁוֹפָר וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים
na–ikawa sauti–ya tarumbeta iliendelea na–ikawa sana Musa alisema na–Mungu
H1961 H7782 H1980 H2390 H3966 H4872 H1696 H0430

יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל׃
alijibu kwa–sauti

Sauti ya tarumbeta ilipo ongezeka na zaidi, Musa akazungumza, na Mungu kamjibu kwa sauti.

20 וַיֵּרֶד יְהוָה עַל־ הַר סִינַי אֶל־ רֹאשׁ הָהָר יְהוָה וַיִּקְרָא יְהוָה
na–akashuka Yahwe juu–ya mlima–wa Sinai kwenda kilele–cha mlima Yahwe na–akaita Yahwe
H3381 H3068 H0413 H2022 H5514 H0413 H7218 H2022 H3068

לְמֹשֶׁה אֶל־ רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה׃
Musa kwenda kilele–cha mlima na–akapanda Musa
H4872 H0413 H7218 H2022 H5927 H4872

Yahweh akashuka chini ya Mlima Sinai, juu ya mlima, na akamuita Musa kuja juu. Kisha Musa akapanda juu.

21 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה רֵד הָעֵד בָּעָם פֶּן־ יֶהֱרְסוּ
na–akasema Yahwe kwa Musa shuka onya watu wasije wakavunja–mpaka
H0559 H3068 H0413 H4872 H3381 H5749 H5971 H6435 H2040

אֵלָיו יְהוָה מִמֶּנּוּ רָב׃ וְנָפַל לִרְאוֹת יְהוָה אֶל־ מִקְנוּ
kwa–kwao kutoka–kwao wengi na–wakafa kuona Yahwe kwenda–kwa
H0413 H3068 H4480 H7227 H5307 H7200 H3068 H0413

Yahweh akamwabia Musa, “Shuka chini na uwaonye watu wasipite kuniangalia, au wengi wao wataangamia.

22 וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגָּשִׁים אֶל־ יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ פֶּן־ יִפְרָץ
na–pia makuhani wanaomkaribia – Yahwe wajitakase asije akawapiga
H1571 H3548 H5066 H0413 H3068 H6942 H6435 H6555

בָּהֶם יְהוָה׃ מִיכֹּנְגוֹ
miongoni–mwao Yahwe
H3068

Acha pia mukuhani wanao kuja karibu yangu wakitenge - wajiandae kwa ujio - ili nisiwashambulie.”

23 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה לֹא־ יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל־ הַר
na–akasema Musa kwa Yahwe hawawezi watu kupanda kwa mlima–wa
H0559 H4872 H0413 H3068 H3808 H3201 H5927 H0413 H2022

סִינָי כִּי־ אַתָּה הַעֵדֹתָה בָּנוּ לֵאמֹר הַגְבֵּל אֶת־ הָהָר וְקִדַּשְׁתּוֹ׃
Sinai kwa–sababu wewe ulituonya sisi ukisema weka–mipaka – mlima na–uutakase
H5514 H3588 H0859 H5749 H1379 H0853 H2022 H6942

Musa akamwabia Yahweh, “Watu hawawezi kuja juu ya mlima, kwa kuwa umetuamuru: 'Eka mipaka kuzunguka mlima na utenge kwa ajili ya Yahweh.'”

עִמָּךְ	וְאַהֲרֹן	אַתָּה	וְעָלִיתָ	רֵד	לְךָ־	יְהוָה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר		24
pamoja–nawe	na–Haruni	wewe	na–utapanda	shuka	nenda	Yahwe	kwake	na–akasema		
	H0175		H5927	H3381	H3212	H3068	H0413	H0559		

יְהוָה	אֶל־	לַעֲלֹת	יֶהֱרְסוּ	אַל־	וְהָעָם	וְהַכֹּהֲנִים	
Yahwe	kwenda–kwa	kupanda	wasivunje–mpaka	wasivunje–mpaka	na–watu	na–makuhani	
H3068	H0413	H5927	H2040	H0408		H3548	

בָּם׃	יִפְרָץ־	פֶּן־
miongoni–mwao	akawapiga	asije
	H6555	H6435

Yahweh akamwambia, Nenda, shuka chini ya mlima, na umelete Aruni na wewe, lakini usiache makuhani na watu kupita vizuizi na kuja kwangu, au nitawashambulia.”

ס	אֲלֵהֶם׃	וַיֹּאמֶר	הָעָם	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֵּרֶד	25
[s]	wao	na–akawaambia	watu	kwenda–kwa	Musa	na–akashuka	
	H0413	H0559		H0413	H4872	H3381	

Hivyo Musa akaenda chini kwa watu na kusema nao.

Chapter 20

ס	לֵאמֹר׃	הָאֱלֹה	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֵת	אֱלֹהִים	וַיְדַבֵּר	1
[s]	akisema	haya	maneno	maneno–yote	–	Mungu	na–akasema	
	H0559	H0428	H1697	H3605	H0853	H0430	H1696	

Mungu alisema maneno yote haya:

מִבֵּית	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הוֹצֵאתִיךָ	אֲשֶׁר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אָנֹכִי	2
kutoka–nyumba–ya	Misri	kutoka–nchi–ya	alikutoa	ambaye	Mungu–wako	Yahwe	mimi	
	H4714	H0776	H3318		H0430	H3068	H0595	

עֲבָדִים׃
utumwa
H5650

Ndimi Bwana Mungu wenu, niliyewatoa katika ardhi Misri, nje ya nyumba ya utumwa.

פָּנָי	עַל־	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	לְךָ	יִהְיֶה־	לֹא	3
uso–wangu	mbele–ya	mingine	miungu	kwako	usiwe–na	usiwe	
H6440		H0312	H0430		H1961	H3808	

Msiwe na miungu mingine ila mimi tu.

וּבַשָּׁמַיִם	אֲשֶׁר	תְּמוּנָה	וְכָל־	וּפֶסֶל	לְךָ	תַּעֲשֶׂה־	לֹא	4
mbinguni	wa–kitu–ambacho	mfano	wala–mfano–wowote	sanamu	kwako	usifanye	usijifanyie	
H8064		H8544	H3605	H6459			H3808	

לָאָרֶץ	מִתָּחַת	וּבַמָּיִם	וַאֲשֶׁר	מִתָּחַת	בָּאָרֶץ	וַאֲשֶׁר	מִמַּעַל
ardhi	chini–ya	majini	wala–ambacho	chini	duniani	wala–ambacho	juu
H0776	H8478	H4325		H8478	H0776		H4605

Msijitengenezee sanamu za kuchonga kufananisha na kitu chochote kilichopo juu ya mbingu, chini ya ardhi, au ndani ya maji.

יְהוָה	אֱנֹכִי	כִּי	תָּעֲבְדֵם׃	וְלֹא	לָהֶם֙	תִּשְׁתַּחֲוֶה	לֹא־	5
Yahwe	mimi	kwa–sababu	usiviabudu	wala–usiviabudu	kwavyo	usivisujudie	usivisujudie	
H3068	H0595		H5647	H3808		H7812	H3808	

עַל־	בָּנִים	עַל־	אָבֹת	עָוֹן	פֹּקֵד	קַנָּא	אֵל	אֱלֹהֶיךָ
juu–ya	watoto	juu–ya	baba	uovu–wa	ninalipiza	mwenye–wivu	Mungu	Mungu–wako
			H0001	H5771		H7067	H0410	H0430

לְשֹׂנְאָי׃	רִבֵּעִים	וְעַל־	שִׁלֵּשִׁים	
kwa–wale–wanaonichukia	kizazi–cha–nne	na–juu–ya	kizazi–cha–tatu	
H8130	H7256		H8029	

Msipinde na kuabudu sanamu, mimi Yahweh Mungu wenu, ni Mungu mwenye wivu. Nitaadhibu uovu wa mabubu kwa kuleta adhabu juu ya kizazi, cha tatu hadi kizazi cha nne kwa wale wanao nichukia.

וּלְשֹׁמְרֵי	לְאֹהֲבַי	לַאֲלָפִים	חֶסֶד	וְעֹשֶׂה	6
na–kwa–wanaozishika	kwa–wanaonipenda	kwa–maelfu	upendo–wa–agano	na–kuonyesha	
H8104	H0157	H0505			

מִצְוֹתָי׃	ס	
amri–zangu	[s]	
H4687		

Ila nitaweka agano la uaminifu kwa maelfu watakao nipenda na kushika amri zangu.

לְאָ	כִּי	לַשָּׁוְא	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	שֵׁם־	אֶת־	תִּשָּׂא	לֹא	7
hataachilia	kwa–sababu	bure	Mungu–wako	Yahwe	jina–la	–	usilitumie	usilitumie	
H3808		H7723	H0430	H3068	H8034	H0853	H5375	H3808	

פ	לַשָּׁוְא׃	שְׁמוֹ	אֶת־	יִשָּׂא	אֲשֶׁר־	אֶת	יְהוָה	יְנַקֶּה
[p]	bure	jina–lake	–	atalitumia	yule–ambaye	–	Yahwe	hataachilia
	H7723	H8034	H0853	H5375		H0853	H3068	H5352

Usilitaje bure jina la Yahweh Mungu wako, sitkuwa na hatia kwa yeyote atakaye taja jina langu bure.

לְקַדְּשׁוֹ	הַשַּׁבָּת	יוֹם	אֶת־	זָכוֹר	8
kuitakasa	Sabato	siku–ya	–	ikumbuke	
H6942	H7676	H3117	H0853	H2142	

Ikumbuke siku ya Sabato, na kunitengea.

מְלַאכְתֶּךָ	כָּל־	וְעָשִׂיתָ	תַּעֲבֹד	יָמִים	שֵׁשֶׁת	9
kazi–yako	kazi–yako–yote	na–utafanya	utafanya–kazi	siku	siku–sita	
H4399	H3605		H5647	H3117	H8337	

lazima ufanye kazi zako zote kwa siku sita.

כָּל־	תַּעֲשֶׂה	לֹא־	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	וְשַׁבָּת	הַשְּׁבִיעִי	וְיוֹם	10
kazi–yoyote	usifanye	usifanye	Mungu–wako	kwa–Yahwe	Sabato	ya–saba	lakini–siku	
H3605		H3808	H0430	H3068	H7676	H7637	H3117	

וַאֲמָתְךָ	עַבְדְּךָ	וּבִתֶּךָ	וּבִנְךָ־	וְאַתָּה	מְלָאכָה
wala–mjakazi–wako	mtumwa–wako	wala–binti–yako	wala–mwanao	wewe	kazi
H0519	H5650	H1323			H4399

בִּשְׁעָרֶיךָ	אֲשֶׁר	וְגֵרְךָ	וּבְהֶמְתֶּךָ	
katika–malango–yako	ambaye	wala–mgeni–wako	wala–mnyama–wako	
H8179		H1616	H0929	

Ila siku ya saba ni Sabato kwaajili ya Yahweh Mungu wako. Siku hiyo usifanye kazi yoyote, wewe, au mwana wako, au binti yako, au mtumishi wako wakiume, au mtumishi wako mwanamke, au ng'ombe zako, au mgeni aliye ndani ya malango yako.

הַיָּם	אֶת־	הָאָרֶץ	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם	אֶת־	יְהוָה	עָשָׂה	יָמִים	שֵׁשֶׁת־	כִּי	11
bahari	–	ardhi	na	mbingu	–	Yahwe	aliiumba	siku	siku-sita	kwa-sababu	
H3220	H0853	H0776	H0853	H8064	H0853	H3068		H3117	H8337		

כֵּן	עַל־	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	וַיָּנַח	בָּם	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־
hivyo	kwa-hiyo	ya-saba	siku	na-akapumzika	ndani-yake	vilivyomo	vyote-vilivyomo	na
		H7637	H3117	H5117			H3605	H0853

ס	וַיְקַדֵּשֵׁהוּ׃	הַשַּׁבָּת	יוֹם	אֶת־	יְהוָה	בֵּרַךְ
[s]	na-akaitakasa	Sabato	siku-ya	–	Yahwe	aliibariki
	H6942	H7676	H3117	H0853	H3068	H1288

Kwa siku sita Yahweh aliumba mbingu na nchi, bahari, na vitu vyote vilivyomo, na siku ya saba alipumzika. Kwa hiyo Yahweh aliibariki siku ya Sabato na kuitenga.

עַל	יָמֶיךָ	יַאֲרִכֻן	לְמַעַן	אִמֶּךָ	וְאֶת־	אָבִיךָ	אֶת־	כַּבֵּד	12
juu-ya	siku-zako	ziongezeke	ili-kwamba	mama-yako	na	baba-yako	–	waheshimu	
	H3117	H0748	H4616	H0517	H0853	H0001	H0853	H3513	

ס	לָךְ׃	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה
[s]	wewe	anakupa	Mungu-wako	Yahwe	ambayo	ardhi
		H5414	H0430	H3068		H0127

Waheshimu baba na mama yako, ili uweze kuishi miaka mingi duniani Yahweh Mungu wako ametoa.

ס	תִּרְצָח׃	לֹא	13
[s]	usiue	usiue	
	H7523	H3808	

Usiue.

ס	תִּנְאָף׃	לֹא	14
[s]	usizini	usizini	
	H5003	H3808	

Usifanye uasherati (usizini).

ס	תִּגְנֹב׃	לֹא	15
[s]	usiibe	usiibe	
	H1589	H3808	

Usiibe kwa mtu yoyote.

ס	שָׁקֶר׃	עֵד	בְּרֵעֲךָ	תַּעֲנֶה	לֹא־	16
[s]	uongo	shahidi-wa	dhidi-ya-jirani-yako	usishuhudie	usishuhudie	
	H8267	H5707	H7453		H3808	

Usishuhudie uongo dhidi ya jirani yako.

רֵעֶךָ	אֵשֶׁת	תַּחְמֹד	לֹא־	רֵעֶךָ	בֵּית	תַּחְמֹד	לֹא	17
jirani-yako	mke-wa	usitamani	usitamani	jirani-yako	nyumba-ya	usitamani	usitamani	
H7453	H0802		H3808	H7453			H3808	

וַחֲמֹרוֹ	וְשׁוֹרוֹ	וַאֲמָתוֹ	וְעַבְדּוֹ
wala-punda-wake	wala-ng'ombe-wake	wala-mjakazi-wake	wala-mtumwa-wake
H2543	H7794	H0519	H5650

פ	לְרֵעֶךָ׃	אֲשֶׁר	וְכֹל
[p]	ni-cha-jirani-yako	ambacho	wala-chochote-ambacho
	H7453		H3605

Usitaman nyumba ya jirani yako; usitamani mke wa jirani yako, wala mtumishi wake wakiume, mtumishi wake mwanamke, ng'ombe wake, punda wake, au chochote cha jirani yako.

18

הַשֹּׁפָר	קוֹל	וְאֵת	הַלַּפִּידִם	וְאֶת־	הַקּוֹלֹת	אֶת־	רֹאִים	הָעָם	וְכָל־
tarumbeta	sauti–ya	na	mianga	na	ngurumo	–	waliona	watu	na–watu–wote
H7782		H0853	H3940	H0853		H0853	H7200		H3605

מֵרָחֹק׃	וַיָּעֻמְדוּ	וַיָּנֻעוּ	הָעָם	וַיַּרְא	עָשָׁן	הָהָר	וְאֶת־
kwa–mbali	na–wakasimama	na–wakatetemeka	watu	na–walipokiona	moshi	mlima	na
H7350	H5975	H5128		H7200	H6226	H2022	H0853

Watu wote waliona radi na umeme, na kusikia sauti ya mbiu, na mlima ukitoa moshi. Watu walipoona hivo, walitetemeka na kusimama mbali.

19

וְאַל־	וְנִשְׁמָעָה	עִמָּנוּ	אַתָּה	דַּבֵּר־	מֹשֶׁה	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ
na–asizungumze	na–tutasikiliza	nasi	wewe	sema	Musa	kwa	na–wakasema
H0408	H8085			H1696	H4872	H0413	H0559

נָמוּת׃	פֶּן־	אֱלֹהִים	עִמָּנוּ	יְדַבֵּר
tukafa	tusije	Mungu	nasi	asizungumze
H4191	H6435	H0430		H1696

Wakamwambia Musa, ongea na sisi, na tutakusikiliza; lakini usiruhusu Mungu kuongea nasi, ama tutakufa.

20

לְבַעֲבוּר	כִּי	תִירָאוּ	אַל־	הָעָם	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
kwa–kusudi–la	kwa–sababu	msiogope	msiogope	watu	kwa	Musa	na–akasema
H5668		H3372	H0408		H0413	H4872	H0559

פְּנֵיכֶם	עַל־	יִרְאָתוֹ	תִּהְיֶה	וּבַעֲבוּר	הָאֱלֹהִים	בָּא	אֶתְכֶם	נַסּוֹת
nyuso–zenu	juu–ya	hofu–yake	iwe	na–ili–kwamba	Mungu	amekuja	ninyi	kuwajaribu
H6440		H3374	H1961	H5668	H0430	H0935	H0853	H5254

תֶּחֱטָאוּ׃	לְבִלְתִּי
mkatenda–dhambi	msije
H2398	H1115

Musa akawaambia watu, “msiogope, Mungu alikuja kuwajaribu ili heshima yake iwe ndani yenu, kwa hiyo msitende dhambi.”

21

שָׁם	אֲשֶׁר־	הָעֲרָפֶל	אֶל־	נִגַּשׁ	וּמֹשֶׁה	מֵרָחֹק	הָעָם	וַיַּעֲמֹד
huko	ambako	giza–nene	–	akakaribia	na–Musa	kwa–mbali	watu	na–wakasimama
H8033		H6205	H0413	H5066	H4872	H7350		H5975

הָאֱלֹהִים׃	פ
Mungu	[p]
H0430	

hivyo watu walisimama mbali, na Musa alikaribia giza nene Mungu alipokuwa.

22

רְאִיתֶם	אַתֶּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	תֹּאמַר	כֹּה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
mmeona	ninyi	Israeli	wana–wa	kwa	utasema	hivyo	Musa	kwa	Yahwe	na–akasema
H7200		H3478		H0413	H0559	H3541	H4872	H0413	H3068	H0559

עִמָּכֶם׃	דִּבַּרְתִּי	הַשָּׁמַיִם	מִן־	כִּי
nanyi	nimesema	mbinguni	kutoka	kwamba
	H1696	H8064		

Yahweh alimwambia Musa, “Ni lazima uwaambie hili Waisraeli: 'Wewe mwenyewe umeona niliongea na wewe kutoka mbinguni.

23

לֹא	זָהָב	וֵאלֹהֵי	כֶּסֶף	אֱלֹהֵי	אִתִּי	תַּעֲשׂוּן	לֹא
msifanye	dhahabu	wala–miungu–ya	fedha	miungu–ya	pamoja–nami	msifanye	msifanye
H3808	H2091	H0430	H3701	H0430	H0854		H3808

לָכֶם׃	תַּעֲשׂוּ
kwenu	msifanye

Misjitengenezee miungu mingine pamoja nami, miungu ya fedha au miungu ya dhahabu.

24

אֶת־	עָלָיו	וְזָבַחְתָּ	לִי׀	תַּעֲשֶׂה־	אֲדָמָה	מִזְבַּח
–	juu–yake	na–utatoa–dhabihu	mimi	utanifanyia	udongo	madhabahu–ya
H0853		H2076			H0127	H4196

וְאֶת־	צֹאנְךָ	אֶת־	שְׂלָמֶיךָ	וְאֶת־	עֹלֹתֶיךָ	
na	kondoo–zako	–	sadaka–zako–za–amani	na	sadaka–zako–za–kuteketezwa	
H0853	H6629	H0853	H8002	H0853		

אֶת־	אַזְכִּיר	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	בְּכֹל־	בְּקָרֶךָ	
–	nitakapofanya–kukumbukwa	ambapo	mahali	mahali–popote–ambapo	ng'ombe–zako	
H0853	H2142		H4725	H3605	H1241	

וּבֵרַכְתִּיךָ׃	אֵלֶיךָ	אָבוֹא	שְׁמִי
na–nitakubariki	kwako	nitakuja	jina–langu
H1288	H0413	H0935	H8034

Tengenezeni madhabahu ya udongo kwa ajili yangu, na lazima mtoe sadaka ya kuteketeza, sadaka ya ushirika, kondoo, na ng'ombe. kila sehemu ntakapotaka jina langu liheshimiwe, nitakuja kwenu na kuwabariki.

25

אֶתְהֶן	תִּבְנֶה	לֹא־	לִי׀	תַּעֲשֶׂה־	אֲבָנִים	מִזְבַּח	וְאִם־
yenyewe	usiijenge	usiijenge	mimi	utanifanyia	mawe	madhabahu–ya	na–kama
H0853	H1129	H3808			H0068	H4196	

וַתְּחַלְלֶהָ׃	עָלֶיהָ	הֵנַפְתָּ	חַרְבְּךָ	כִּי	גָזִית	
na–umeichafua	juu–yake	umeuinua	upanga–wako	kwa–sababu	mawe–ya–kuchongwa	
			H2719		H1496	

Kama mtatengeneza madhabahu ya mawe, msijenge na mawe yaiyokatika, na kama mtatumia vyombo vyenu juu yake, mtaweka unajisi.

26

תִּגְלֶה	לֹא־	אֲשֶׁר	מִזְבְּחִי	עַל־	בְּמַעֲלֹת	תַּעֲלֶה	וְלֹא־	
isifunuliwe	isifunuliwe	ili	madhabahu–yangu	juu–ya	kwa–ngazi	usipande	na–usipande	
H1540	H3808		H4196			H5927	H3808	

פ	עָלָיו׃	עֶרְוָתֶךָ	
[p]	juu–yake	uchi–wako	
		H6172	

msije juu ya madhabahu yangu kwa hatua zenu; hii ni ili msioneshe sehemu zenu za siri.”

Chapter 21

1

וְאֵלֶּה	הַמִּשְׁפָּטִים	אֲשֶׁר	תָּשִׂים	לִפְנֵיהֶם׃	
Na–hizi	hukumu–za	ambazo	utaweka	mbele–yao	
H0428	H4941			H6440	

Sasa hizi ni amri utakazoweka kabla yao:

יֵצֵא	וּבַשְּׁבִעִת	יַעֲבֹד	שָׁנִים	שֵׁשׁ	עִבְרִי	עֶבֶד	תִּקְנֶה	כִּי	2
atatoka	na–katika–ya–saba	atatumika	miaka	sita	Mwebrania	mtumwa	utanunua	kama	
H3318	H7637	H5647	H8141	H8337	H5680	H5650	H7069		

חִנָּם׃	לַחָפְשִׁי
bure	kwa–uhuru
H2600	H2670

'kama mtanunua mtumishi wa kiebrania, atatumikia kwa miaka sita, na mwaka wa saba ataachiwa huru bila kilipwa chochote.

אִשָּׁה	בָּעַל	אִם־	יֵצֵא	בְּנַפְשׁוֹ	יָבֹא	בְּנַפְשׁוֹ		אִם־	3
mke	mwenye	kama	atatoka	katika–upweke–wake	atakuja	katika–upweke–wake		kama	
H0802	H1167		H3318	H1610	H0935	H1610			

עִמּוֹ׃	אִשְׁתּוֹ	וְיָצְאָה	הוּא
pamoja–naye	mke–wake	na–atatoka	yeye
	H0802	H3318	H1931

Kama alikuja mwenyewe, ataenda huru kwa ridhaa yake;

בָּנוֹת	אוֹ	בָּנִים	לוֹ	וְיָלְדָה־	אִשָּׁה	לוֹ	יִתֶּן־	אֲדֹנָיו	אִם־	4
binti	au	wana	kwake	na–atamzalia	mke	kwake	atampa	bwana–wake	kama	
H1323				H3205	H0802		H5414	H0113		

בְּנַפְשׁוֹ׃	יֵצֵא	וְהוּא	לַאדֹנֶיהָ	תִּהְיֶה	וִילָדֶיהָ	הָאִשָּׁה
katika–upweke–wake	atatoka	na–yeye	wa–bwana–wake	watakuwa	na–watoto–wake	mke–huyo
H1610	H3318	H1931	H0113	H1961	H3206	H0802

kama bwana wake atampa mke na kumzalia mwana na binti, mke pamoja na watoto wake watabaki mali ya bwana wake, na ataenda zake huru.

אֶת־	אֲדֹנִי	אֶת־	אָהַבְתִּי	הָעֶבֶד	יֹאמַר	אָמֹר	וְאִם־		5
	bwana–wangu		ninampenda	mtumwa–huyo	atasema	kusema	na–kama		
H0853	H0113	H0853	H0157	H5650	H0559	H0559			

חָפְשִׁי׃	אֵצֵא	לֹא	בָּנַי	וְאֶת־	אִשְׁתִּי
huru	kutoka	sitaki	wana–wangu	na–	mke–wangu
H2670	H3318	H3808		H0853	H0802

Lakini kama mtumishi atasema waziwazi, “Nampenda bwana wangu, mke wangu, na watoto; sitaenda nje,”

אֶל־	אוֹ	הַדֶּלֶת	אֶל־	וְהִגִּישׁוֹ	הָאֱלֹהִים	אֶל־	אֲדֹנָיו	וְהִגִּישׁוֹ	6
kwa	au	mlango	kwa	na–atamleta	Mungu	kwa	bwana–wake	na–atamleta	
H0413			H0413	H5066	H0430	H0413	H0113	H5066	

בַּמַּרְצֵעַ	אָזְנוֹ	אֶת־	אֲדֹנָיו	וְרָצַע	הַמְּזוּזָה	
kwa–kifaa–cha–kutoboa	sikio–lake		bwana–wake	na–atamtoboa	mwimo–wa–mlango	
H4836	H0241	H0853	H0113	H7527	H4201	

ס	לְעֹלָם׃	וַעֲבָדוֹ	
ס	milele	na–atamtumikia	
	H5769	H5647	

“kisha bwana wake atapaswa kumleta kwa Mungu. Bwana wake atapaswa kumleta katika mlango au katika muhimili wa mlango, na bwana wake atatoboa sikio lake na sindano. Kisha mtumishi wake atamtumikia kwa maisha yake yote.

כְּצֵאת	תֵּצֵא	לֹא	לְאָמָה	בִּתּוֹ	אֶת־	אִישׁ	יִמְכֹּר	וְכִי־	7
kama–kutoka–kwa	atatoka	hatatoka	kuwa–mjakazi	binti–yake		mtu	atauza	na–kama	
H3318	H3318	H3808	H0519	H1323	H0853	H0376	H4376		

הָעֲבָדִים׃	
watumwa–waume	
H5650	

Kama mwanaume ata muuza binti wake kama mtumishi wa kike, ata weza kwenda huru kama watumishi wa kiume wanavyo enda.

יְעָדָהּ	)לוֹ(	]לֹא[	אֲשֶׁר־	אֲדֹנֶיהָ	בְּעֵינֵי	רָעָה	אִם־	8
alimchagua	kwake	[hapana]	ambaye	bwana–wake	machoni–pa	mbaya	kama	
H3259		H3808		H0113				

בָּהּ׃	בִּבְגָדוֹ־	לְמָכְרָהּ	יִמְשֹׁל	לֹא־	נָכְרִי	לְעַם	וְהֶפְדָּהּ
kwake	katika–hila–yake	kumuuza	mamlaka	hatakuwa–na	geni	kwa–taifa	na–atamkomboa
	H0898	H4376	H4910	H3808	H5237		H6299

Kama hamridhishi bwana wake, aliye mtenga kwa ajili yake, kisha lazima amnunue tena. Hana ruhusa ya kumuuza kwa watu wengine wa kigeni. Hana ruhusa hiyo, sababu amemtendea kwa hila.

לָהּ׃	יַעֲשֶׂה־	הַבָּנוֹת	כְּמִשְׁפַּט	יְיַעֲדֶנָּה	לִבְנוֹ	וְאִם־	9
kwake	atafanya	binti	kama–hukumu–ya	atamchagua	kwa–mwana–wake	na–kama	
		H1323	H4941	H3259			

Ikiwa bwana wake atamposa awe mke wa mwanae, atamtendea kama desturi zipasavyo sawa na binti zake.

וְעֹנָתָהּ	כְּסוּתָהּ	שְׁאֵרָהּ	לֹו	יִקַּח־	אַחֶרֶת	אִם־	10
na–haki–yake–ya–ndoa	mavazi–yake	chakula–chake	kwake	atachukua	nyingine	kama	
H5772	H3682	H7607		H3947	H0312		

יִגְרָע׃	לֹא
atapunguza	hatapunguza
H1639	H3808

Ikiwa atajitwalia mke mwingine, asimpunguzie huyo chakula chake, nguo na haki zake za unyumba.

ס	כָּסֶף׃	אֵין	חִנָּם	וְיָצְאָה	לָהּ	יַעֲשֶׂה	לֹא	אֵלֶּה	שְׁלֹשׁ־	וְאִם־	11
ס	fedha	bila	bure	na–atatoka	kwake	atafanya	hatafanya	hizi	tatu	na–kama	
	H3701	H0369	H2600	H3318			H3808	H0428	H7969		

Lakini asipofanyiwa mambo haya matatu, basi anaweza kwenda bure pasipo kutolewa mali.

יוּמָת׃	מוֹת	וָמֵת	אִישׁ	מַכֵּה	12
atauawa	kufa	naye–akafa	mtu	apigaye	
H4191	H4191	H4191	H0376	H5221	

Mtu awaye yote ampigaye mtu hata akafa, inampasa mtu huyo auawe pia.

וְשַׂמְתִּי	לְיָדוֹ	אֹנֶה	וְהָאֱלֹהִים	צָדָה	לֹא	וַאֲשֶׁר֙	13
na–nitaweka	mkononi–mwake	alitoa	na–Mungu	hakumvizia	hakumvizia	na–yeye–ambaye	
	H3027	H0579	H0430		H3808		

ס	שָׁמָּה׃	יָנוּס	אֲשֶׁר	מָקוֹם	לְךָ֖	
ס	huko	atakimbilia	ambapo	mahali	kwako	
	H8033	H5127		H4725		

Lakini kama hakumvizia, ila kwa bahati mbaya, basi nitamfanyia mahali pa kukimbilia.

14

מֵעִם	בְּעָרְמָה	לְהָרְגוֹ	רֵעֵהוּ	עַל־	אִישׁ	יָזֵד	וְכִי־
kutoka–kwa	kwa–hila	kumuua	jirani–yake	juu–ya	mtu	atajiinua	na–kama
	H6195	H2026	H7453		H0376	H2102	

ס	לָמוּת׃	תִּקָּחֶנּוּ	מִזִּבְחִי
ס	kufa	utamchukua	madhabahu–yangu
	H4191	H3947	H4196

Lakini mtu akimwendea mwenzake kwa kujikinai, kusudi apate kumwua kwa hila; huyo utamwondoa hata kama ni madhabahuni pangu, ili auawe.

15

יוּמָת׃	מוֹת	וְאִמּוֹ	אָבִיו	וּמַכֵּה
atauawa	kufa	na–mama–yake	baba–yake	na–apigaye
H4191	H4191	H0517	H0001	H5221

Yeyote atakaye mpiga baba au mama yake lazima auawe.

16

ס	יוּמָת׃	מוֹת	בְּיָדוֹ	וְנִמְצָא	וּמְכָרוֹ	אִישׁ	וְגֹנֵב
ס	atauawa	kufa	mkononi–mwake	na–akapatikana	na–kumuuza	mtu	na–aibaye
	H4191	H4191	H3027	H4672	H4376	H0376	H1589

Yeyote atakaye mteka mtu na kumuuza, au mtu amekutwa kama mali yake, huyo mtekaji lazima auawe.

17

ס	יוּמָת׃	מוֹת	וְאִמּוֹ	אָבִיו	וּמְקַלֵּל
ס	atauawa	kufa	na–mama–yake	baba–yake	na–alaaniye
	H4191	H4191	H0517	H0001	H7043

Yeyote atakaye mlaani baba au mama yake lazima auawe.

18

אוֹ	בְּאֶבֶן	רֵעֵהוּ	אֶת־	אִישׁ	וְהִכָּה־	אֲנָשִׁים	יְרִיבֻן	וְכִי־
au	kwa–jiwe	jirani–yake		mtu	na–akampiga	watu	watabishana	na–kama
	H0068	H7453	H0853	H0376	H5221	H0376	H7378	

לְמִשְׁכָּב׃	וְנָפַל	יָמוּת	וְלֹא	בְּאֶגְרֹף
kitandani	na–akaanguka	akafa	na–hakufa	kwa–ngumi
H4904	H5307	H4191	H3808	H0106

Kama wanaume watapigana na mmoja akimpiga mwengine kwa jiwe au ngumi, na huyo mtu asife, lakini alazwe kitandani;

19

וְנִקָּה	מִשְׁעַנְתּוֹ	עַל־	בַּחוּץ	וְהִתְהַלָּךְ	יָקוּם	אִם־
na–atahesabiwa–hana–hatia	fimbo–yake	juu–ya	nje	na–akatembea	atainuka	kama
H5352			H2351	H1980		

ס	יְרַפֵּא׃	וְרַפֹּא	יִתֵּן	שִׁבְתּוֹ	רַק	הַמַּכֶּה
ס	atamponya	na–kuponya	atalipa	kupumzika–kwake	tu	aliyempiga
	H7495	H7495	H5414	H7674	H7535	H5221

kisha akapona na anaweza kutembea kwa gongo lake, yeye aliye mpiga lazima alipe muda aliye mpotezea; na lazima alipe matibabu yake yote. Lakini huyo mtu hana hatia ya mauaji.

20

בַּשֵּׁבֶט	אֲמָתוֹ	אֶת־	אוֹ	עַבְדּוֹ	אֶת־	אִישׁ	יַכֶּה	וְכִי־
kwa–fimbo	mjakazi–wake		au	mtumwa–wake		mtu	atampiga	na–kama
H7626	H0519	H0853		H5650	H0853	H0376	H5221	

יִנָּקֵם׃	נָקֹם	יָדוֹ	תַּחַת	וּמֵת
atalipwa–kisasi	kulipa–kisasi	mkono–wake	chini–ya	naye–akafa
H5358	H5358	H3027	H8478	H4191

Kama mwanaume akimpiga mtumishi wake wa kiume au wa kike kwa gongo, na kama mtumishi huyo akifa kwa madhara ya pigo, kisha huyo mtu lazima ahadhibiwe.

יֻקַּם	לֹא	יַעֲמֹד	יוֹמַיִם	אוֹ	יוֹם	אִם־	אַךְ	21
atalipwa–kisasi	hatalipiwa–kisasi	atasimama	siku–mbili	au	siku	kama	lakini	
H5358	H3808	H5975	H3117		H3117		H0389	

ס	הוּא׃	כַּסְפּוֹ	כִּי	
ס	yeye	fedha–yake	kwa–sababu	
	H1931	H3701		

Walakini, mtumishi huyo akiishi siku moja au mbili, bwana aruhusiwi kuadhibiwa, kwa kuwa atateseka kupoteza mtumishi huyo.

							22
וְיָצְאוּ	הָרָה׀	אִשָּׁה	וְנָגְפוּ	אֲנָשִׁים	יִנָּצוּ	וְכִי־	
na–wakatoka	mjamzito	mwanamke	na–wakampiga	watu	watagombana	na–kama	
H3318		H0802	H5062	H0376			

יָשִׁית	כַּאֲשֶׁר	יֵעָנֵשׁ	עָנוֹשׁ	אָסוֹן	יִהְיֶה	וְלֹא	יְלָדֶיהָ
ataweka	kama–vile	ataadhibiwa	kuadhibiwa	maafa	itakuwa	na–hakuna	watoto–wake
H7896		H6064	H6064	H0611	H1961	H3808	H3206

בִּפְלִלִים׃	וְנָתַן	הָאִשָּׁה	בַּעַל	עָלָיו
kwa–waamuzi	na–atalipa	mke–huyo	mwenye	juu–yake
H6414	H5414	H0802	H1167	

Kama wanaume wakipigana pamoja na wakamuumiza wanamke mwenye mimba na kuiharibu, lakini hakuna majeraha mengine kwake, kisha huyo mwanaume mwenye hatia lazima alipe kama mme wa mwanamke anavyo taka kwake, na kulipa kama hakimu anavyo kusudia.

							23
נָפֶשׁ׃	תָּחַת	נֶפֶשׁ	וְנָתַתָּה	יִהְיֶה	אָסוֹן	וְאִם־	
uhai	badala–ya	uhai	na–utaweka	yatakuwa	maafa	na–kama	
H5315	H8478	H5315	H5414	H1961	H0611		

Lakini kama kuna majeraha makubwa, lazima utoe uhai kwa uhai, jicho kwa jicho,

										24
רֶגֶל	יָד	תַּחַת	יָד	שֵׁן	תַּחַת	שֵׁן	עַיִן	תַּחַת	עַיִן	
mguu	mkono	badala–ya	mkono	jino	badala–ya	jino	jicho	badala–ya	jicho	
H7272	H3027	H8478	H3027	H8127	H8478	H8127		H8478		

רֶגֶל׃	תַּחַת	
mguu	badala–ya	
H7272	H8478	

jino kwa jino, mkono kwa mkono, mguu kwa mguu,

ס	חַבּוּרָה׃	תַּחַת	חַבּוּרָה	פָּצַע	תַּחַת	פָּצַע	כְּוִיָּה	תַּחַת	כְּוִיָּה	25
ס	chubuko	badala–ya	chubuko	jeraha	badala–ya	jeraha	kuungua	badala–ya	kuungua	
	H2250	H8478	H2250	H6482	H8478	H6482	H3555	H8478	H3555	

kuchoma kwa kuchoma, jeraha kwa jeraha, au mkwaruzo kwa mkwaruzo.

										26
אֲמָתוֹ	עֵין	אֶת־	אוֹ	עַבְדּוֹ	עֵין	אֶת־	אִישׁ	יַכֶּה	וְכִי־	
mjakazi–wake	jicho	𐤀	au	mtumwa–wake	jicho	𐤀	mtu	atampiga	na–kama	
H0519		H0853		H5650		H0853	H0376	H5221		

ס	עֵינוֹ׃	תַּחַת	יְשַׁלְּחֶנּוּ	לַחָפְשִׁי	וְשִׁחֲתָה
ס	jicho–lake	badala–ya	atamwacha	kwa–uhuru	na–akaliharibu
		H8478	H7971	H2670	H7843

Kama mwanaume akipiga jicho la mtumishi wake kiume au mtumishi wake wa kike na kuliharibu, kisha lazima amuache mtumishi aende pasipo fidia ya jicho.

לַחָפְשִׁי	יַפִּיל	אֲמָתוֹ	שֵׁן	אוֹ־	עַבְדּוֹ	שֵׁן	וְאִם־		27
kwa–uhuru	ataling'oa	mjakazi–wake	jino	au	mtumwa–wake	jino	na–kama		
H2670	H5307	H0519	H8127		H5650	H8127			

יְשַׁלְּחֶנּוּ	תָּחַת	שִׁנּוֹ׃	פ	
atamwacha	badala–ya	jino–lake	פ	
H7971	H8478	H8127		

Kama akitoa jino la mtumishi wake wa kiume au mtumishi wake wa kike, lazima amuache mtumishi kwenda huru kama fidia ya jino.

וָמֵת	אִשָּׁה	אֶת־	אוֹ	אִישׁ	אֶת־	שׁוֹר	יִנַּח	וְכִי־	28
naye–akafa	mwanamke	𐤀	au	mtu	𐤀	ng'ombe	atampiga–pembe	na–kama	
H4191	H0802	H0853		H0376	H0853	H7794	H5055		

בְּשָׁרֹו	אֶת־	יֵאָכֵל	וְלֹא	הַשּׁוֹר	יִסָּקֵל	סָקוֹל	
nyama–yake	𐤀	italiwa	na–hataliwa	ng'ombe–huyo	atapigwa–mawe	kupigwa–mawe	
H1320	H0853	H0398	H3808	H7794	H5619	H5619	

נָקִי׃	הַשּׁוֹר	וּבַעַל	
hana–hatia	ng'ombe–huyo	na–mwenye	
	H7794	H1167	

Kama ng'ombe akimpiga mwanaume au mwanamke akafa, ng'ombe lazima apigwe mawe, na nyama yake hairuhusiwi kuliwa; lakini mmiliki wa ng'ombe lazima awe huru kwa hatia.

שִׁלְשֹׁם	מִתְמֹל	הוּא	נָגָּח		שׁוֹר	וְאִם		29
na–juzi	tangu–jana	yeye	aliyekuwa–na–tabia–ya–kupiga–pembe		ng'ombe	na–kama		
H8032	H8543	H1931	H5056		H7794			

אִשָּׁה	אוֹ	אִישׁ	וְהֻמְתָה	יִשְׁמְרֶנּוּ	וְלֹא	בִּבְעָלָיו	וְהוּעַד
mwanamke	au	mtu	na–akaua	atamlinda	na–hakumlinda	mwenye–wake	na–akamwonya
H0802		H0376	H4191	H8104	H3808	H1167	

יוּמָת׃	בְּעָלָיו	וְגַם־	יִסָּקֵל	הַשּׁוֹר	
atauawa	mwenye–wake	na–pia	atapigwa–mawe	ng'ombe–huyo	
H4191	H1167	H1571	H5619	H7794	

Lakini kama ng'ombe alikuwa na tabia ya kupiga hapo awali, na mmiliki wake alionywa lakini hakumzuia, na ng'ombe ameua mwanaume au mwanamke, huyo ng'ombe lazima apigwe mawe, na mmiliki wake lazima auawe pia.

כְּכֹל	נַפְשֹׁו	פְּדֹיֹן	וְנָתַן	עָלָיו	יוּשַׁת	כֹּפֶר	אִם־	30
kulingana–na–yote	uhai–wake	ukombozi	na–atalipa	juu–yake	itawekwa	fidia	kama	
H3605	H5315		H5414		H7896			

עָלָיו׃	יוּשַׁת	אֲשֶׁר־
juu–yake	yatawekwa	ambayo
	H7896	

Kama malipo ya uhai yanaitajika, lazima alipe chochote anachotakiwa kulipa.

הַזֶּה	כַּמִּשְׁפָּט	יִנָּח	בַּת	אוֹ־	יִנָּח	בֵּן	אוֹ־	31
hii	kama–hukumu	atampiga–pembe	binti	au	atampiga–pembe	mwana	au	
H2088	H4941	H5055	H1323		H5055			

לוֹ׃	יֵעָשֶׂה	
kwake	itafanywa	

Kama ng'ombe amempiga mwana wa mwanaume au binti wake, mmiliki wa ng'ombe anapaswa kufanya kama masharti yanavyo mlazimu.

שְׁקָלִים	שְׁלֹשִׁים	וַכֶּסֶף	אִמָּה	אוֹ	הַשּׁוֹר	יִנָּח	עֶבֶד	אִם־	32
shekeli	thelathini	fedha	mjakazi	au	ng'ombe-huyo	atampiga-pembe	mtumwa	kama	
H8255	H7970	H3701	H0519		H7794	H5055	H5650		

ס	יִסָּקֵל׃	וְהַשּׁוֹר	לַאדֹנָיו	יִתֵּן
ס	atapigwa-mawe	na-ng'ombe-huyo	kwa-bwana-wake	atalipa
	H5619	H7794	H0113	H5414

Kama ng'ombe akimpiga mtumishi wa kiume au wakike, mmiliki wa ngombe lazima alipe shekeli thelathini za fedha, na ng'ombe lazima apigwe mawe.

וְלֹא	בֹר	אִישׁ	יִכְרֶה	כִּי־	אוֹ	בּוֹר	אִישׁ	יִפְתַּח	וְכִי־	33
na-hakulifunika	shimo	mtu	atachimba	kama	au	shimo	mtu	atafungua	na-kama	
H3808		H0376					H0376			

חֲמוֹר׃	אוֹ	שׁוֹר	שָׂמָּה	וְנָפַל־	יְכַסֶּנּוּ
punda	au	ng'ombe	humo	na-akaanguka	atalifunika
H2543		H7794	H8033	H5307	H3680

Kama mwanaume akifungua shimo, au kama mwanume akichimba shimo na asifunike, na ng'ombe au punda akaanguka ndani,

יְהֵיֶה־	וְהַמֵּת	לִבְעָלָיו	יָשִׁיב	כֶּסֶף	יְשַׁלֵּם	הַבּוֹר	בָּעַל	34
atakuwa	na-aliyekufa	kwa-mwenye-wake	atarudisha	fedha	atalipa	shimo-hilo	mwenye	
H1961	H4191	H1167	H7725	H3701			H1167	

ס	לוֹ׃	
ס	wake	

mmiliki wa shimo lazima alipe madhara. Lazima atoe hela kwa mmiliki wa mnyama aliye kufa, na mnyama aliye kufa atakuwa wake.

וּמָכְרוּ	וָמֵת	רֵעֵהוּ	שׁוֹר	אֶת־	אִישׁ	שׁוֹר־	יִגָּף	וְכִי־	35
na-watauza	naye-akafa	jirani-yake	ng'ombe		mtu	ng'ombe-wa	atajeruhi	na-kama	
H4376	H4191	H7453	H7794	H0853	H0376	H7794	H5062		

הַמֵּת	אֶת־	וְגַם	כַּסְפּוֹ	אֶת־	וְחָצוּ	הַחַי	הַשּׁוֹר	אֶת־
aliyekufa		na-pia	fedha-yake		na-watagawana	aliye-hai	ng'ombe-huyo	
H4191	H0853	H1571	H3701	H0853	H2673		H7794	H0853

יֶחֱצוּן׃
watagawana
H2673

Kama ng'ombe wa mwanaume akimuumiza ng'ombe wa mwanume mwengine hadi kufa, kisha lazima wamuuze ng'ombe aliye hai na kugawana gharama, na pia lazima wagawane ng'ombe aliye kufa.

מִתְמֹל	הוּא	נָגֹח	שׁוֹר	כִּי	נוֹדַע	אוֹ	36
tangu-jana	yeye	aliyekuwa-na-tabia-ya-kupiga-pembe	ng'ombe	kwamba	ilijulikana	au	
H8543	H1931	H5056	H7794		H3045		

תַּחַת	שׁוֹר	יְשַׁלֵּם	שַׁלֵּם	בְּעָלָיו	יִשְׁמְרֶנּוּ	וְלֹא	שִׁלֻּשֹׁם
badala-ya	ng'ombe	atalipa	kulipa	mwenye-wake	atamlinda	na-hakumlinda	na-juzi
H8478	H7794			H1167	H8104	H3808	H8032

ס	לוֹ׃	יְהֵיֶה־	וְהַמֵּת	הַשּׁוֹר	
ס	wake	atakuwa	na-aliyekufa	ng'ombe-huyo	
		H1961	H4191	H7794	

Lakini kama ilijulikana kama ng'ombe alikuwa na tabia ya kupiga hapo awali, na mmiliki wake hakumfunga ndani, hakika lazima alipe ng'ombe kwa ng'ombe, na mnyama aliye kufa atakuwa wake.

Chapter 22

חֲמִשָּׁה	מִכְרֹו	אֹו	וּטְבָחֹו	שֶׁה	אֹו־	שֹׁור	אִישׁ	יִגְנֹב־	כִּי	1
watano	kuuza	au	na–kuchinja	kondoo	au	ng'ombe	mtu	akiiba	Kwa–sababu	
H2568	H4376		H2873	H7716		H7794	H0376	H1589		

הַשֶּׂה׃	תָּחַת	צֹאן	וְאַרְבַּע־	הַשֹּׁור	תַּחַת	יְשַׁלֵּם	בָּקָר
kondoo	badala–ya	kondoo	na–wanne	ng'ombe	badala–ya	atalipa	ng'ombe
H7716	H8478	H6629	H0702	H7794	H8478		H1241

Kama mwanaume akiiba ng'ombe aua kondoo na kumuua au kumuuza, kisha lazima alipe ng'ombe watano au ng'ombe mmoja, na kondoo wanne kwa mmoja.

דָּמִים׃	לֹו	אֵין	וָמֵת	וְהֻכָּה	הַגַּנָּב	יִמָּצֵא	בַּמַּחְתֶּרֶת	אִם־	2
damu	kwake	hakuna	na–kufa	na–kupigwa	mwizi	atapatikana	katika–kuvunja	Ikiwa	
H1818		H0369	H4191	H5221	H1590	H4672	H4290		

Kama mwizi akikutwa anavunja ndani, na kama akipigwa na kufa, hakutakuwa na hatia ya mauaji hayatakuwa juu ya mtu yeyote.

לֹו	אֵין	אִם־	יִשַּׁלֵּם	שַׁלֵּם	לֹו	דָּמִים	עָלָיו	הַשֶּׁמֶשׁ	זָרְחָה	אִם־	3
kwake	hakuna	ikiwa	atalipa	kulipa	kwake	damu	juu–yake	jua	imechomoza	Ikiwa	
	H0369					H1818		H8121	H2224		

בִּגְנֵבָתֹו׃	וְנִמְכָּר
kwa–wizi–wake	na–kuuzwa
H1591	H4376

Lakini kama jua limechomoza kabla ya yeye kuvunja ndani, hatia ya mauaji itakuwa juu ya aliyemuua. Mwizi lazima afanya alipe alichoiba. Kama hana chochote, kisha lazima auzwe kwa uwizi wake.

חַמֹור	עַד־	מִשֹּׁור	הַגְּנֵבָה	בְיָדֹו	תִּמָּצֵא	הִמָּצֵא	אִם־	4
punda	hadi	kuanzia–ng'ombe	wizi	mkononi–mwake	atapatikana	kupatikana	Ikiwa	
H2543	H5704	H7794	H1591	H3027	H4672	H4672		

ס	יְשַׁלֵּם׃	שְׁנָיִם	חַיִּים	שֶׂה	עַד־	
ס	atalipa	mara–mbili	hai	kondoo	hadi	
		H8147		H7716	H5704	

Kama mnyama amekutwa hai eneo lake, kama ni ng'ombe, punda, au kondoo, lazima alipe mara mbili.

אֶת־	וְשִׁלַּח	כֶּרֶם	אֹו־	שָׂדֶה	אִישׁ	יַבְעֶר־	כִּי	5
	na–kutuma	shamba–la–mizabibu	au	shamba	mtu	akilisha	Kwa–sababu	
H0853	H7971	H3754			H0376			

שָׂדֵהוּ	מֵיטַב	אַחֵר	בִּשְׂדֵה	וּבְעֵר	(בְּעִירֹו)	[בעירה]
shamba–lake	bora	mwingine	katika–shamba	na–kulisha	(mnyama–wake)	[mnyama–wake]
	H4315	H0312			H1165	H1165

ס	יְשַׁלֵּם׃	כַּרְמֹו		וּמֵיטַב
ס	atalipa	shamba–lake–la–mizabibu		na–bora
		H3754		H4315

Kama mwanaume akiwapeleka malishoni mifugo yake au shamba la mizabibu na akawaachia wanyama wake, na kawa wanakula shambani mwa mwanaume mwengine, lazima afanye malipo bora kutoka shambani mwake na shamba lake la mizabibu.

אוֹ	גָּדִישׁ	וְנֶאֱכַל	קְצִיר	וּמְצָאָה	אֵשׁ	תֹּצֵא	כִּי־		6
au	marundo	na–kuteketezwa	miiba	na–kupata	moto	itatoka	Kwa–sababu		
		H0398	H6975	H4672	H0784	H3318			

ס	הַבֹּעֵרָה׃	אֶת־	הַמַּבְעֵר	יְשַׁלֵּם	שַׁלֵּם	הַשָּׂדֶה	אוֹ	הַקָּמָה
ס	moto	𐤀	aliyewasha	atalipa	kulipa	shamba	au	nafaka–iliyosimama
	H1200	H0853						H7054

Kama moto ukitokea na kusambaa kwenye miba hadi mbegu, au mimea, au shamba kuteketezwa, yeye aliye anzisha moto lazima afanye malipo.

וְגֻנַּב	לִשְׁמֹר	כֵּלִים	אוֹ־	כֶּסֶף	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	יִתֵּן	כִּי־	7
na–kuibwa	kutunza	vyombo	au	fedha	jirani–yake	kwa	mtu	akitoa	Kwa–sababu	
H1589	H8104	H3627		H3701	H7453	H0413	H0376	H5414		

שְׁנָיִם׃	יְשַׁלֵּם	הַגַּנָּב	יִמָּצֵא	אִם־	הָאִישׁ	מִבֵּית	
mara–mbili	atalipa	mwizi	atapatikana	ikiwa	mtu	kutoka–nyumba	
H8147		H1590	H4672		H0376		

Kama mwanaume akitoa pesa au mali kwa jirani yake amtunzie, na kama itaibiwa nyumbani mwa huyo mwanaume, kama mwizi akipatikana, huyo mwizi lazima alipe mara mbili.

אִם־	הָאֱלֹהִים	אֶל־	הַבָּיִת	בַּעַל־	וְנִקְרַב	הַגַּנָּב	יִמָּצֵא	לֹא	אִם־	8
ikiwa	Mungu	kwa	nyumba	bwana–ya	na–kuletwa	mwizi	atapatikana	la	Ikiwa	
	H0430	H0413		H1167	H7126	H1590	H4672	H3808		

רֵעֵהוּ׃	בִּמְלֶאכֶת	יָדוֹ	שָׁלַח	לֹא
jirani–yake	kwa–mali	mkono–wake	alinyoosha	la
H7453	H4399	H3027	H7971	H3808

Lakini kama mwizi asipo patikana, kisha mmiliki wa nyumba ata kuja mbele za waamuzi kuona kama ameeka mkono wake kwenye mali za jirani yake.

עַל־	שֶׂה	עַל־	חֲמוֹר	עַל־	שׁוֹר	עַל־	פֶּשַׁע	דִּבְרַ־	כָּל־	עַל־	9
kuhusu	kondoo	kuhusu	punda	kuhusu	ng'ombe	kuhusu	kosa	jambo–la	kila	Kuhusu	
	H7716		H2543		H7794		H6588	H1697	H3605		

הָאֱלֹהִים	עַד	זֶה	הֻוא	כִּי־	יֹאמַר	אֲשֶׁר	אֲבֵדָה	כָּל־	עַל־	שׁלְמָה
Mungu	hadi	hiki	hiki	kwamba	atasema	ambacho	kilichopotea	kila	kuhusu	vazi
H0430	H5704	H2088	H1931		H0559		H0009	H3605		H8008

שְׁנֵיהֶם	אֲשֶׁר	יַרְשִׁיעֻן	אֱלֹהִים	יְשַׁלֵּם	שְׁנָיִם			
wote–wawili	ambaye	watamhukumu	Mungu	atalipa	mara–mbili			
H8147		H7561	H0430		H8147			

			ס	לְרֵעֵהוּ׃
			ס	kwa–jirani–yake
				H7453

Kwa kila lumbano kuhusu jambo, kama ni ng'ombe, punda, kondoo, nguo, au chochote kilichopotea mtu anacho sema, “Hichi ni changu,” malalamiko ya pande zote lazima zije kwa waamuzi. Mwanaume ambaye waamuzi wanamkuta na hatia ata lipa mara mbili kwa jirani yake.

שֶׂה	אוֹ־	שׁוֹר	אוֹ־	חֲמוֹר	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	יִתֵּן	כִּי־	10
kondoo	au	ng'ombe	au	punda	jirani–yake	kwa	mtu	akitoa	Kwa–sababu	
H7716		H7794		H2543	H7453	H0413	H0376	H5414		

רֹאֶה׃	אֵין	נִשְׁבָּה	אוֹ־	נִשְׁבַּר	אוֹ־	וּמֵת	לִשְׁמֹר	בְּהֵמָה	וְכָל־
anayeona	hakuna	kutekwa	au	kuvunjika	au	na–kufa	kutunza	mnyama	na–kila
H7200	H0369	H7617		H7665		H4191	H8104	H0929	H3605

Kama mwanaume akimpa jirani yake punda, ng'ombe, kondoo, au mnyama yeyote kumuhifadhia, na kama akifa au kuumia au akibebwa pasipo mtu kumuona,

יָדוֹ	שָׁלַח	לֹא	אִם־	שְׁנֵיהֶם	בֵּין	תִּהְיֶה֙	יְהוָ֔ה	שְׁבֻעַת	11
mkono–wake	alinyoosha	la	ikiwa	wote–wawili	kati–ya	kitakuwa	Yahwe	kiapo–cha	
H3027	H7971	H3808		H8147	H0996	H1961	H3068	H7621	

יְשַׁלַּ֑ם׃	וְלֹא	בְּעָלָיו	וְלָקַח	רֵעֵהוּ	בִּמְלֶאכְתּ	
atalipa	na–la	mwenye–wake	na–kupokea	jirani–yake	kwa–mali	
	H3808	H1167	H3947	H7453	H4399	

kiapo kwa Yahweh lazima wafanye wote wawili, kama ndio au hapana mtu ameeka mkono wake kwenye mali ya jirani yake. Mmiliki lazima akubali hili, na mwengine hatafanya malipo.

לִבְעָלָיו׃	יְשַׁלֵּם	מִמֶּ֖נּוּ	יִגָּנֵ֥ב	גָּנֹ֛ב	וְאִם־	12
kwa–mwenye–wake	atalipa	kutoka–kwake	itaibwa	kuiba	Na–ikiwa	
H1167			H1589	H1589		

Lakini kama iliibwa kwake, mwengine lazima afanye malipo kwa mmiliki kwa ajili yake.

פ	יְשַׁלֵּ֑ם׃	לֹ֣א	הַטְּרֵפָ֔ה	עֵ֥ד	יְבִאֵ֖הוּ	יִטָּרֵ֥ף	טָרֹ֛ף	אִם־	13
פ	atalipa	la	kilichoraruliwa	shahidi	atakileta	itararuliwa	kuraruliwa	Ikiwa	
		H3808	H2966	H5707	H0935	H2963	H2963		

Kama mnyama alikatwa vipande, acha mwanaume mwengine alete huyo mnyama kama ushahidi. Hatalipa kwa ajili ya vile vipande.

מֵת	אוֹ־	וְנִשְׁבַּ֥ר	רֵעֵ֖הוּ	מֵעִ֣ם	אִ֑ישׁ	יִשְׁאַ֣ל	וְכִי־	14
kufa	au	na–kuvunjika	jirani–yake	kutoka–kwa	mtu	akikopa	Na–kwa–sababu	
H4191		H7665	H7453		H0376	H7592		

יְשַׁלֵּ֔ם׃	שַׁלֵּ֥ם	עִמּ֖וֹ	אֵין־	בְּעָלָיו	
atalipa	kulipa	pamoja–naye	hakuna	mwenye–wake	
			H0369	H1167	

Kama mwanaume akiazima mnyama kutoka kwa jirani yake na mnyama akajeruhia au akafa pasipo mmiliki kuwa naye, mwanaume mwengine lazima afanya malipo.

בָּא	הֽוּא	שָׂכִ֖יר	אִם־	יְשַׁלֵּ֑ם	לֹ֣א	עִמּ֔וֹ	בְּעָלָ֖יו	אִם־	15
alikuja	yeye	aliyekodishwa	ikiwa	atalipa	la	pamoja–naye	mwenye–wake	Ikiwa	
H0935	H1931	H7916			H3808		H1167		

ס	בִּשְׂכָרֽוֹ׃	
ס	kwa–ujira–wake	
	H7939	

Lakini kama mmiliki alikuwa nae, mwanaume mwengine haitaji kulipa; kama mnyama aliazimwa, atalipwa kwa gharama ya kuazima.

וְשָׁכַב	אָרְשָׂה	לֹא־	אֲשֶׁר	בְּתוּלָ֖ה	אִ֣ישׁ	יְפַתֶּ֑ה	וְכִי־	16
na–kulala	amechumbiwa	la	ambaye	bikira	mtu	akimshawishi	Na–kwa–sababu	
H7901	H0781	H3808		H1330	H0376			

לְאִשָּׁ֔ה׃	לֹ֥ו	יְמַהֲרֶ֣נָּה	מָהֹ֖ר	עִמָּֽדִי׃	
kuwa–mke–wake	kwake	atamlipa–mahari	mahari	pamoja–naye	
H0802		H4117	H4117		

Kama mwanaume akimtongoza bikra ambaye hana mchumba, na kama akilala naye, lazima amfanye kuwa mke wake kwa kulipa gharama za bibi arusi zinazo stahili.

17

כְּמַהַר	יִשְׁקֹל	כֶּסֶף	לוֹ	לְתִתָּהּ	אָבִיהָ	יְמָאֵן	מָאֵן	אִם־
kama–mahari	atalipa	fedha	kwake	kumtoa	baba–yake	atakataa	kukataa	Ikiwa
H4119	H8254	H3701		H5414	H0001	H3985	H3985	

ס	הַבְּתוּלֹת׃	
ס	mabikira	
	H1330	

Kama baba yake akikataa kabisa kumpatia, lazima alipe hela inayo lingana na gharama za bibi arusi bikra.

18

ס	תְּחַיֶּה׃	לֹא	מְכַשֵּׁפָה
ס	utamwacha–aishi	la	Mchawi
	H2421	H3808	H3784

Hautamwacha mchawi kuishi.

19

ס	יוּמָת׃	מוֹת	בְּהֵמָה	עִם־	שֹׁכֵב	כָּל־	
ס	atauawa	kufa	mnyama	pamoja–na	alala	Kila	
	H4191	H4191	H0929		H7901	H3605	

Yeyote atakaye lala na mnyama lazima auawe.

20

לְבַדּוֹ׃	לַיהוָה	בִּלְתִּי	יֶחֱרָם	לֵאלֹהִים	זֹבֵחַ
peke–yake	kwa–Yahwe	isipokuwa	atateketezwa	kwa–miungu	Anayetoa–dhabihu
H0905	H3068	H1115		H0430	H2076

Yeyote atakaye toa dhabihu kwa mungu mwengine isipo kuwa Yahweh lazima auawe.

21

הֱיִיתֶם	גֵּרִים	כִּי־	תִלְחָצֻנּוּ	וְלָא	תוֹנֶה	לֹא־	וְגֵר	
mlikuwa	wageni	kwa–sababu	utamkandamiza	na–la	utamdanganya	la	Na–mgeni	
H1961	H1616		H3905	H3808	H3238	H3808	H1616	

מִצְרָיִם׃	בְּאֶרֶץ
Misri	katika–nchi
H4714	H0776

Hauta mkosea mgeni au kumnyanyasa, kwa kuwa ninyi mlikuwa wageni katika nchi ya Misri.

22

תְעַנּוּן׃	לֹא	וְיָתוֹם	אַלְמָנָה	כָּל־
utawatesa	la	na–yatima	mjane	Kila
	H3808	H3490	H0490	H3605

Hauruhusiwi kumtendea vibaya mjane au mtoto asiye kuwa na baba.

23

אֶשְׁמַע	שָׁמֹעַ	אֵלַי	יִצְעַק	צָעֹק	אִם־	כִּי	אֹתוֹ	תְעַנֶּה	עַנֵּה	אִם־
nitasikia	kusikia	kwangu	atalia	kulia	ikiwa	kwa–sababu	yeye	utamtesa	kutesa	Ikiwa
H8085	H8085	H0413	H6817	H6817			H0853			

צַעֲקָתוֹ׃	
kilio–chake	
H6818	

Ukiwadhuru ata kidogo, na kama wakiniita mimi, hakika nitasikia sauti yao.

24

נְשֵׁיכֶם	וְהָיוּ	בֶּחָרֶב	אֶתְכֶם	וְהָרַגְתִּי	אַפִּי	וְחָרָה	
wake–zenu	na–watakuwa	kwa–upanga	ninyi	na–nitawaua	hasira–yangu	Na–kuwaka	
H0802	H1961	H2719	H0853	H2026	H0639	H2734	

פ	יְתֹמִים׃	וּבְנֵיכֶם	אַלְמָנוֹת
פ	yatima	na–watoto–wenu	wajane
	H3490		H0490

Hasira yangu itawaka, na nitakuua kwa upanga; wake zenu watakuwa wajane, na watoto wenu pasipo baba.

תִּהְיֶה	לֹּא־	עִמָּךְ	הֶעָנִי׃	אֶת־	עַמִּי	אֶת־	תַּלְוֶה	וְכֶסֶף	אִם־		25
utakuwa	la	pamoja–nawe	maskini		watu–wangu		utakopesha	fedha	Ikiwa		
H1961	H3808		H6041	H0853		H0853		H3701			

נֶּשֶׁךְ׃	עָלָיו	תְּשִׂימוּן	לֹא־	כְּנֹשֶׁה	לוֹ
riba	juu–yake	mtamweka	la	kama–mkopeshaji	kwake
H5392			H3808	H5383	

Ukiazima hela kwa watu wangu walio maskini, haupaswi kuwa kama anaye kopesha hela kwake au kutoza faida.

הַשָּׁמֶשׁ	בֹּא	עַד־	רֵעֶךָ	שַׂלְמַת	תַּחְבֹּל	חָבֹל	אִם־		26
jua	kuja	hadi	jirani–yako	vazi–la	utachukua–rehani	kuchukua–rehani	Ikiwa		
H8121	H0935	H5704	H7453	H8008					

לוֹ׃	תְּשִׁיבֶנּוּ	
kwake	utamrudishia	
	H7725	

Ukichukuwa vazi la jirani yako kwa deni, lazima umrudishie kabla jua kuzama,

שְׂמָלָתוֹ	הִוא	לְבַדָּהּ	(כסותו֙)	[כסותה]	הִוא	כִּי		27
vazi–lake	yeye	peke–yake	(kifuniko–chake)	[kifuniko–chake]	yeye	Kwa–sababu		
H8071	H1931	H0905	H3682	H3682	H1931			

וְשָׁמַעְתִּי	אֵלַי	יִצְעַק	כִּי־	וְהָיָה	יִשְׁכַּב	בַּמֶּה	לְעֹרֹו	
na–nitasikia	kwangu	atakapolia	kwa–sababu	na–itakuwa	atalala	kwa–nini	kwa–ngozi–yake	
H8085	H0413	H6817		H1961	H7901	H4100	H5785	

ס	אֲנִי׃	חַנּוּן	כִּי־	
ס	mimi	mwenye–neema	kwa–sababu	
	H0589	H2587		

kwa kuwa hilo ndilo funiko lake, ni vazi la mwili wake. Nini tena ambacho anaweza kulalia? Atakapo niita mimi, nitasikia, kwa kuwa mimi ni mwenye huruma.

תָּאֹר׃	לֹא	בְּעַמְּךָ	וְנָשִׂיא	תְקַלֵּל	לֹא	אֱלֹהִים	28
utamlaani	la	miongoni–mwa–watu–wako	na–kiongozi	utamlaani	la	Mungu	
H0779	H3808			H7043	H3808	H0430	

Usinikufuru mimi, Mungu, wala kumtukana mtawala wa watu wako.

תִּתֵּן־	בָּנֶיךָ	בְּכֹור	תְּאַחֵר	לֹא	וְדִמְעֶךָ	מְלֵאָתְךָ	29
utatoa	wana–wako	mzaliwa–wa–kwanza	utachelewsha	la	na–machozi–yako	Wingi–wako	
H5414		H1060	H0309	H3808	H1831	H4395	

לִי׃
kwangu

Husizuie sadaka kutoka kwenye mavuno yako au kwenye hifadhi ya mvinyo wako. Lazima unipe mzaliwa wa kwanza wa wana wako.

יִהְיֶה	יָמִים׀	שִׁבְעַת	לְצֹאנֶךָ	לְשֹׁרְךָ	תַּעֲשֶׂה	כֵּן־	30
atakuwa	siku	siku–saba	kwa–kondoo–wako	kwa–ng'ombe–wako	utafanya	Vivyo–hivyo	
H1961	H3117	H7651	H6629	H7794			

לִי׃	תִּתְּנוּ־	הַשְּׁמִינִי	בַּיֹּום	אִמּוֹ	עִם־
kwangu	utamtoa	nane	siku–ya	mama–yake	pamoja–na
	H5414	H8066	H3117	H0517	

Lazima ufanye hivyo hivyo kwa ng'ombe na kondoo wako. Kwa siku saba lazima wabaki na mama zao, lakini siku ya nane lazima unipe mimi.

לֹא	טְרֵפָה	בַּשָּׂדֶה	וּבָשָׂר	לֵי	תִּתְּנוּן	קֹדֶשׁ	וְאַנְשֵׁי־		31
la	iliyoraruliwa	katika–shamba	na–nyama	kwangu	mtakuwa	utakatifu	Na–watu–wa		
H3808	H2966		H1320		H1961	H6944	H0376		
				ס	אֹתוֹ׃	תַּשְׁלִכוּן	לַכֶּלֶב	תֹּאכְלוּ	
				ס	hiyo	mtaitupa	kwa–mbwa	mtakula	
					H0853	H7993	H3611	H0398	

Mtakuwa watu walio tengwa kwa ajili yangu. Hivyo hamtakula nyama iliyo uliwa na wanyama porini. Badala yake, uwatupie mbwa.

Chapter 23

לְהִוֹת	רָשָׁע	עִם־	יָדְךָ	תָּשֶׁת	אַל־	שָׁוְא	שָׁמַע	תִּשָּׂא	לֹא	1
kuwa	mwovu	na–	mkono–wako	uweke	usi–	ya–uongo	habari	utabeba	si	
H1961	H7563		H3027	H7896	H0408	H7723		H5375	H3808	
						ס	חָמָס׃	עֵד		
						¶	wa–udhalimu	shahidi		
							H2555	H5707		

Haupaswi kutoa taarifa ya uongo kuhusu yeyote. usijiunge na mwanaume muovu kuwa shahidi wa uongo.

רִב	עַל־	תַּעֲנֶה	וְלֹא־	לְרָעֹת	רַבִּים	אַחֲרֵי־	תִּהְיֶה	לֹא־	2
shauri	juu–ya–	utajibu	na–si–	kufanya–mabaya	wengi	nyuma–ya–	utakuwa	si–	
H7379			H3808				H1961	H3808	
					לְהַטֹּת׃	רַבִּים	אַחֲרֵי	לִנְטֹת	
					kupotosha	wengi	kufuata	kupindua	
					H5186			H5186	

Haupaswi kufuata umati kufanya uovu, wala kutoa ushahidi ukiwa na umati ili kupotosha haki.

	ס	בְּרִיבֹו׃	תֶּהְדָּר	לֹא	וְדָל	3
	¶	katika–shauri–lake	utampendelea	si	na–maskini	
		H7379	H1921	H3808	H1800

Haupaswi kumpendelea mwanaume maskini kwenye kesi yake.

הָשֵׁב	תַּעֶה	חַמֹרוֹ	אֹו	אֹיִבְךָ	שׁוֹר	תִּפְגַּע	כִּי		4
kurudisha	akipotea	punda–wake	au	wa–adui–yako	ngombe	utakutana–na	kama		
H7725	H8582	H2543		H0341	H7794	H6293			
					ס	לֹו׃	תְּשִׁיבֶנּוּ		
					¶	kwake	utamrudisha		
							H7725		

Ukikutana na ng'ombe wa adui wako au punda wake amepotea, lazima umrudishie.

וְחָדַלְתָּ	מַשָּׂאוֹ	תַּחַת	רֹבֵץ	שֹׂנַאֲךָ	חֲמֹור	תִּרְאֶה	כִּי־		5
na–utaacha	mzigo–wake	chini–ya	amelala	wa–anayekuchukia	punda	utamwona	kama–		
H2308		H8478	H7257	H8130	H2543	H7200			
				ס	עִמֹּו׃	תַּעֲזֹב	עָזֹב	לֹו	מֵעֲזֹב	
				¶	pamoja–naye	utasaidia	kusaidia	kwake	kumsaidia	

Ukiona punda wa yule anaye kuchukia ameanguka chini na mzigo wake, hauta muacha huyo mtu. Lazima umsaidie na punda wake

6	לֹא	תַטָה	מִשְׁפָּט	אֶבְיֹנְךָ	בְּרִיבוֹ׃
	si	utapindua	hukumu	ya–maskini–wako	katika–shauri–lake
	H3808	H5186	H4941	H0034	H7379

Haupaswi kupotosha haki kama yapaswa kwenda kwa watu maskini katika kesi ya mwanaume maskini.

7	מִדְּבַר־	שֶׁקֶר	תִּרְחָק	וְנָקִי	וְצַדִּיק	אַל־	תַּהֲרֹג
	kutoka–neno–	la–uongo	utakaa–mbali	na–asiye–na–hatia	na–mwenye–haki	usi–	uue
	H1697	H8267	H7368		H6662	H0408	H2026

כִּי	לֹא־	אַצְדִּיק	רָשָׁע׃
kwa–sababu	si–	nitamhesabia–haki	mwovu
	H3808	H6663	H7563

Usijiunge na wengine kufanya shutuma za uongo, na usiue asiye na hatia wala mwenye haki, kwa kuwa sitamuacha muovu.

8	וְשֹׁחַד	לֹא	תִקָּח	כִּי	הַשֹּׁחַד	יְעַוֵּר	פִּקְחִים
	na–rushwa	si	utachukua	kwa–sababu	rushwa	inapofusha	wenye–kuona
	H7810	H3808	H3947		H7810	H5786	H6493

דִּבְרֵי	צַדִּיקִם׃
maneno	ya–wenye–haki
H1697	H6662

Husiwai chukuwa rushwa, kwa kuwa rushwa inawapofusha wanaoona, na kupotosha maneno ya wakweli.

9	וְגֵר	לֹא	תִלְחָץ	וְאַתֶּם	יְדַעְתֶּם	אֶת־	נֶפֶשׁ	הַגֵּר	כִּי־
	na–mgeni	si	utamkandamiza	na–ninyi	mnajua	–	nafsi	ya–mgeni	kwa–sababu–
	H1616	H3808	H3905		H3045	H0853	H5315	H1616	

גֵּרִים	הֱיִיתֶם	בְּאֶרֶץ	מִצְרָיִם׃
wageni	mlikuwa	katika–nchi	ya–Misri
H1616	H1961	H0776	H4714

Haupaswi kumnyanyasa mgeni, kwa kuwa wewe ulikuwa mgeni katika nchi ya Misri.

10	וְשֵׁשׁ	שָׁנִים	תִּזְרַע	אֶת־	אַרְצֶךָ	וְאָסַפְתָּ	אֶת־	תְּבוּאָתָהּ׃
	na–miaka–sita	miaka	utapanda	–	nchi–yako	na–utakusanya	–	mavuno–yake
	H8337	H8141	H2232	H0853	H0776	H0622	H0853	H8393

Kwa miaka sita utapanda mbegu kwenye nchi yako na kukusanya mazao yake.

11	וְהַשְּׁבִיעִת	תִּשְׁמְטֶנָּה	וּנְטַשְׁתָּהּ	וְאָכְלוּ	אֶבְיֹנֵי	עַמֶּךָ	וְיִתְרָם	
	na–katika–ya–saba	utaiacha	na–utaitupa	na–watakula	maskini	wa–watu–wako	na–iliyobaki	
	H7637	H8058	H5203	H0398	H0034			

תֹּאכַל	חַיַּת	הַשָּׂדֶה	כֵּן־	תַּעֲשֶׂה	לְכַרְמְךָ	
itakula	wanyama	wa–shamba	vivyo–hivyo–	utafanya	kwa–shamba–lako–la–mizabibu	
H0398					H3754	

לְזֵיתֶךָ׃
kwa–mzeituni–wako
H2132

Lakini katika mwezi wa saba utaacha hakujalimwa, ili kwamba maskini miongoni mwenu wale. Wanacho acha, wanyama wa porini watakula. Utafanya hivyo na mashamba yenu ya mizabibu na ya mizaituni.

יָנוּחַ	לְמַעַן	תִּשְׁבֹּת	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם	מַעֲשֶׂיךָ	תַּעֲשֶׂה	יָמִים	שֵׁשֶׁת	12
apumzike	ili	utapumzika	ya–saba	na–katika–siku	kazi–zako	utafanya	siku	siku–sita	
H5117	H4616		H7637	H3117	H4639		H3117	H8337	

וְהַגֵּר׃	אֲמָתְךָ	בֶּן־	וְיִנָּפֶשׁ	וַחֲמֹרֶךָ	שׁוֹרְךָ
na–mgeni	wa–mjakazi–wako	mwana–	na–aburudishwe	na–punda–wako	ngombe–wako
H1616	H0519		H5314	H2543	H7794

Wakati wa siku sita utafanya kazi, lakini siku ta saba utapumzika. Fanya hivi ili ng'ombe na punda wako wapumzike, na ili wana wa watumwa wako wa kike na wageni wapumzike na kupata hauweni.

לֹא	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וְשֵׁם	תִּשָּׁמֵרוּ	אֲלֵיכֶם	אָמַרְתִּי	אֲשֶׁר־	וּבְכֹל	13
si	mingine	la–miungu	na–jina	mtaangalia	kwenu	nimesema	ambayo–	na–katika–yote	
H3808	H0312	H0430	H8034	H8104	H0413	H0559		H3605	

פִּיךָ׃	עַל־	יִשָּׁמַע	לֹא	תַזְכִּירוּ
mdomo–wako	juu–ya–	litasikiwa	si	mtataja
H6310		H8085	H3808	H2142

Kuwa makini kwa kila kitu nilicho kwambia. Husitaje majina ya miungu mingine, wala kuruhusu majina yao kusikika kutoka mdomoni mwako.

בַּשָּׁנָה׃	לִי	תָּחֹג	רְגָלִים	שָׁלֹשׁ	14
katika–mwaka	kwangu	utaadhimisha	sikukuu	mara–tatu	
H8141		H2287	H7272	H7969	

Lazima usafiri kusherehekea mara tatu kwa ajili yangu kila mwaka.

תֹּאכַל	יָמִים	שִׁבְעַת	תִּשְׁמֹר	הַמַּצּוֹת	חַג	אֶת־	15
utakula	siku	siku–saba	utashika	ya–mikate–isiyochachwa	sikukuu	–	
H0398	H3117	H7651	H8104	H4682	H2282	H0853	

כִּי־	הָאָבִיב	חֹדֶשׁ	לְמוֹעֵד	צִוִּיתִךָ	כָּאֲשֶׁר	מַצּוֹת
kwa–sababu–	wa–Abibu	wa–mwezi	wakati	nilivyokuamuru	kama–vile	mikate–isiyochachwa
	H0024	H2320	H4150	H6680		H4682

רִיקָם׃	פָּנָי	יֵרָאוּ	וְלֹא־	מִמִּצְרָיִם	יָצָאתָ	בְּוֹ
mikono–mitupu	uso–wangu	wataonekana	na–si–	kutoka–Misri	ulitoka	ndani–yake
H7387	H6440	H7200	H3808	H4714	H3318	

Lazima uadhimishe sherehe ya Mkate usiotiwa Chachu. Kama nilivyo kuamuru, utakula mkate usiotiwa chachu kwa siku saba. Wakati huo, utajitokeza kwangu mwezi wa Abibu, uliowekwa kwa ajili ya kusudi hili. Ni kwa mwezi huu uliyo toka Misri. Lakini usijitokeze kwangu mikono mitupu.

בַּשָּׂדֶה	תִּזְרַע	אֲשֶׁר	מַעֲשֶׂיךָ	בִּכּוּרֵי	הַקָּצִיר	וְחַג	16
katika–shamba	utapanda	ambazo	ya–kazi–zako	malimbuko	ya–mavuno	na–sikukuu	
	H2232		H4639	H1061		H2282	

מַעֲשֶׂיךָ	אֶת־	בְּאָסְפְּךָ	הַשָּׂדֶה	בְּצֵאת	הָאָסִף	וְחַג
kazi–zako	–	katika–kukusanya–kwako	kwa–mwaka	katika–kutoka	ya–kukusanya	na–sikukuu
H4639	H0853	H0622	H8141	H3318	H0614	H2282

הַשָּׂדֶה׃	מִן־
shamba	kutoka–

Lazima uadhimishe Sherehe ya Mavuno, matunda ya kwanza ya kazi yako ulipo panda mbegu shambani. Pia lazima uadhimishe Sherehe ya Ukusanyaji wa mwisho wa mwaka, unapo kusanya mazao yako kutoka shambani.

17

שָׁלֹשׁ	פְּעָמִים	בַּשָּׁנָה	יֵרָאֶה	כָּל־	זְכוּרְךָ	אֶל־	פְּנֵי
mara–tatu	kwa–mwaka	katika–mwaka	ataonekana	kila–	mwanaume–wako	kwa–	uso
H7969	H6471	H8141	H7200	H3605	H2138	H0413	H6440

וְהָאָדֹן׃	יְהוָה
wa–Bwana	Yahwe
H0113	H3068

Wanaume wote wako lazima wajitokeze kwa Bwana Yahweh mara tatu kila mwaka.

18

חֵלֶב־	יָלִין	וְלֹא־	זִבְחֵי	דַם־	חָמֵץ	עַל־	תִּזְבָּח	לֹא־
mafuta–	italala	na–si–	ya–dhabihu–yangu	damu–	chachu	juu–ya–	utatoa–dhabihu	si–
H2459		H3808	H2077	H1818			H2076	H3808

בֹּקֶר׃	עַד־	חַגִּי	
asubuhi	hadi–	ya–sikukuu–yangu	
H1242	H5704	H2282	

Haupaswi kutoa damu iliyo tolewa dhabihu kwangu na mkate uliyotiwa hamira. Mafuta kutoka kwa dhabihu za sherehe zangu hayapaswi kubaki usiku wote mpaka asubui.

19

לֹא־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בֵּית	תָּבִיא	אַדְמָתְךָ	בִּכּוּרֵי	רֵאשִׁית	
si–	Mungu–wako	ya–Yahwe	nyumba	utaleta	ya–nchi–yako	wa–malimbuko	mwanzo	
H3808	H0430	H3068		H0935	H0127	H1061	H7225	

ס	אִמּוֹ׃	בַּחֲלֵב	גְּדִי	תְּבַשֵּׁל
¶	ya–mama–yake	katika–maziwa	mwana–mbuzi	utapika
	H0517	H2461	H1423	H1310

Lazima ulete matunda ya kwanza bora kutoka shambani mwako ndani ya nyumba yangu, nyumba ya Yahweh Mungu wako. Haupaswi kumchemsha mbuzi mtoto akiwa bado ananyonya.

20

הַמָּקוֹם	אֶל־	וְלַהֲבִיאֲךָ	בְּדָרֶךְ	לִשְׁמָרְךָ	לְפָנֶיךָ	מַלְאָךְ	שֹׁלֵחַ	אָנֹכִי	הִנֵּה
mahali	kwa–	na–kukuleta	njiani	kukulinda	mbele–yako	malaika	ninatuma	mimi	tazama
H4725	H0413	H0935	H1870	H8104	H6440	H4397	H7971	H0595	H2009

הֲכִנֹתִי׃	אֲשֶׁר
nimeandaa	ambapo

Ninaenda kumleta malaika mbele yako kukuongoza njiani, na kukuleta sehemu niliyo iandaa.

21

לֹא	כִי	בּוֹ	תַּמֵּר	אַל־	בְּקֹלוֹ	וּשְׁמַע	מִפָּנָיו	הִשָּׁמֶר
si	kwa–sababu	yeye	umkasirisha	usi–	sauti–yake	na–usikie	mbele–yake	jihadhari
H3808			H4843	H0408		H8085	H6440	H8104

בְּקִרְבּוֹ׃	שְׁמִי	כִי	לְפִשְׁעֲכֶם	יִשָּׂא
ndani–mwake	jina–langu	kwa–sababu	makosa–yenu	atasamehe
H7130	H8034		H6588	H5375

Kuwa makini naye na kumtii.

22

אַדַּבֵּר	אֲשֶׁר	כָּל	וְעָשִׂיתָ	בְּקֹלוֹ	תִּשְׁמַע	שָׁמֹעַ	אִם־	כִי	
nitasema	ambayo	yote	na–utafanya	sauti–yake	utasikia	kusikia	ikiwa–	kwa–sababu	
H1696		H3605			H8085	H8085			

צֹרְרֶיךָ׃	אֶת־	וְצַרְתִּי	אֹיְבֶיךָ	אֶת־	וְאָיַבְתִּי
wanaokusumbua	–	na–nitakuwa–dhidi	adui–zako	–	na–nitakuwa–adui
	H0853		H0341	H0853	H0340

Husimkasirishe, kwa kuwa hatasamehe makosa yako. Jina langu liko kwake. Kama hakika ukimtii sauti yake na kufanya kila ninacho kwambia, kisha nitakuwa adui kwa adui zako na mpinzani kwa wapinzani wako.

וְהַחִתִּי	הָאֱמֹרִי	אֶל־	וְהֵבִיאֲךָ	לְפָנֶיךָ	מַלְאָכִי	יֵלֵךְ	כִּי־	23
na–Mwhiti	Mwamori	kwa–	na–atakuleta	mbele–yako	malaika–wangu	ataenda	kwa–sababu–	
H2850	H0567	H0413	H0935	H6440	H4397	H3212		

וְהִכְחַדְתִּיו׃	וְהַיְבוּסִי	הַחִוִּי	וְהַכְּנַעֲנִי	וְהַפְּרִזִּי	
na–nitawaangamiza	na–Myebusi	Mhivi	na–Mkanaani	na–Mperizi	
H3582	H2983	H2340		H6522	

Malaika mwangu ataenda mbele zako na kukuleta kwa Waamori, Wahiti, Waperizi, Wakanani, Wahivi, na Wayebusi. Nitawaharibu.

כְּמַעֲשֵׂיהֶם	תַּעֲשֶׂה	וְלֹא	תַעֲבְדֵם	וְלֹא	לֵאלֹהֵיהֶם	תִּשְׁתַּחֲוֶה	לֹא־	24
kama–matendo–yao	utafanya	na–si	utawatumikia	na–si	miungu–yao	utasujudia	si–	
H4639		H3808	H5647	H3808	H0430	H7812	H3808	

מַצֵּבֹתֵיהֶם׃	תְּשַׁבֵּר	וְשַׁבֵּר	תְּהָרְסֵם	הָרֵס	כִּי
nguzo–zao–takatifu	utavunja	na–kuvunja	utabomoa	kubomoa	kwa–sababu
H4676	H7665	H7665	H2040	H2040	

Haupaswi kuinamia miungu yao, kuabudu, au kufanya wanavyo fanya. Badala yake, lazima uwapindue kabisa na kuvunja nguzo zao za mawe vipande vipande.

וְאֶת־	לַחְמְךָ	אֶת־	וּבֵרַכְתָּ	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֶת	וַעֲבַדְתֶּם	25
na–	mkate–wako	–	na–atabariki	Mungu–wenu	Yahwe	–	na–mtamtumikia	
H0853	H3899	H0853	H1288	H0430	H3068	H0853	H5647	

מִקִּרְבֶּךָ׃	מַחֲלָה	וַהֲסִרֹתִי	מֵימֶיךָ	
kutoka–kati–yako	ugonjwa	na–nitaondoa	maji–yako	
H7130		H5493	H4325	

Lazima umuabudu Yahweh Mungu wako, na atabariki mkate wako na maji. Nitaondoa magonjwa miongoni mwenu.

יָמֶיךָ	מִסְפַּר	אֶת־	בְּאַרְצֶךָ	וַעֲקָרָה	מְשַׁכֶּלֶת	תִּהְיֶה	לֹא	26
ya–siku–zako	hesabu	–	katika–nchi–yako	na–tasa	inayoharibu–mimba	itakuwa	si	
H3117	H4557	H0853	H0776	H6135		H1961	H3808	

אֲמַלֵּא׃	
nitajaza	
H4390	

Hakuna mwanamke atakaye kuwa tasa au mimba kuharibika katika nchi yako. Nitawapa maisha marefu.

אֲשֶׁר	הָעָם	כָּל־	אֶת־	וְהַמֹּתִי	לְפָנֶיךָ	אֲשַׁלַּח	אֵימָתִי	אֶת־	27
ambao	watu	wote–	–	na–nitafadhaisha	mbele–yako	nitatuma	hofu–yangu	–	
		H3605	H0853	H2000	H6440	H7971	H0367	H0853	

עֹרֶף׃	אֹיְבֶיךָ	אֵלֶיךָ	כָּל־	אֶת־	וְנָתַתָּי	בָּהֶם	תִּבְאָ	
shingo	adui–zako	kwako	wote–	–	na–nitatoa	kwao	utaingia	
H6203	H0341	H0413	H3605	H0853	H5414		H0935	

Nitatuma hofu yangu kwao ambao mnaenda. Nitaua wote mnao kutana nao. Nitafanya maadui zenu wawaogope kwa kugeuza migongo yao kwenu.

הַכְּנַעֲנִי	אֶת־	הַחִוִּי	אֶת־	וְגֵרַשָׁה	לְפָנֶיךָ	הַצִּרְעָה	אֶת־	וְשִׁלַּחְתִּי	28
Wakanaani	–	Wahivi	–	na–watawaondoa	mbele–yako	manyigu	–	na–nitatuma	
	H0853	H2340	H0853	H1644	H6440	H6880	H0853	H7971	

מִלְּפָנֶיךָ׃	הַחִתִּי	וְאֶת־	
mbele–yako	Wahiti	na–	
H6440	H2850	H0853	

Nitatuma mavu kwenu watakao fukuza Wahivi, Wakanani, na Wahiti mbele zenu.

שְׁמָמָה	הָאָרֶץ	תִּהְיֶה	פֶּן־	אֶחָת	בְּשָׁנָה	מִפָּנֶיךָ	אַגָּרְשֶׁנּוּ	לֹא	29
ukiwa	nchi	ikawa	isije–	mmoja	katika–mwaka	mbele–yako	nitawaondoa	si	
	H0776	H1961	H6435	H0259	H8141	H6440	H1644	H3808	

הַשָּׂדֶה׃	חַיַּת	עָלֶיךָ	וְרַבָּה
wa–shamba	wanyama	juu–yako	na–wakaongezeka

Sitawaondoa kwenu kwa mwaka mmoja, au nchi itakuwa imetelekezwa, na wanyama wa porini watakuwa wengi kwenu.

הָאָרֶץ׃	אֶת־	וְנָחַלְתָּ	תִּפְרֶה	אֲשֶׁר	עַד	מִפָּנֶיךָ	אַגָּרְשֶׁנּוּ	מְעַט	מְעַט	30
nchi	–	na–utairithi	kuzaa	utakapo	hadi	mbele–yako	nitawaondoa	kidogo	kidogo	
H0776	H0853	H5157	H6509		H5704	H6440	H1644	H4592	H4592	

Badala yake, nitawafukuza kidogo kidogo kutoka kwenu mpaka utakapo kuwa umestawi na kurithi nchi.

פְּלִשְׁתִּים	יָם	וְעַד־	סוּף	מִיַּם־	גְּבֻלְךָ	אֶת־	וְשַׁתִּי	31
ya–Wafilisti	bahari	na–hadi–	ya–Shamu	kutoka–bahari–	mpaka–wako	–	na–nitaweka	
H6430	H3220	H5704	H5488	H3220	H1366	H0853	H7896	

הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	אֶת	בְּיֶדְכֶם	אֶתֵּן	וְכִי	הַנָּהָר	עַד־	וּמִמִּדְבָּר
wa–nchi	wakaaji	–	mikononi–mwenu	nitatoa	kwa–sababu	Mto	hadi–	na–kutoka–jangwa
H0776	H3427	H0853	H3027	H5414		H5104	H5704	

מִפָּנֶיךָ׃	וְגֵרַשְׁתָּמוֹ
mbele–yako	na–utawaondoa
H6440	H1644

Nitatengeneza mipaka yako kutoka Bahari ya Shamu hadi Bahari ya Wafilisti, na kutoka nyikani hadi Mto Frati. Nitakupa ushindi juu ya wakazi wote wa nchi. Utawaondoa kutoka kwako mwenyewe.

בְּרִית׃	וְלֵאלֹהֵיהֶם	לָהֶם	תִּכְרֹת	לֹא־	32
agano	na–miungu–yao	nao	utafanya–agano	si–	
H1285	H0430		H3772	H3808	

Haupaswi kufanya agano na wao au na miungu yao.

	לִי	אֹתְךָ	יַחֲטִיאוּ		פֶּן־	בְּאַרְצְךָ	יֵשְׁבוּ	לֹא	33
	kwangu	wewe	wakakufanya–utende–dhambi		isije–	katika–nchi–yako	watakaa	si	
		H0853	H2398		H6435	H0776	H3427	H3808	
פ	לְמוֹקֵשׁ׃	לְךָ	יִהְיֶה	כִּי־	אֱלֹהֵיהֶם	אֶת־	תַּעֲבֹד	כִּי	
¶	mtego	kwako	itakuwa	kwa–sababu–	miungu–yao	–	utawatumikia	kwa–sababu	
	H4170		H1961		H0430	H0853	H5647		

Hawapaswi kuishi nchini mwako, au watakufanya ufanya dhambi dhidi yangu. Ukiabudu miungu yao, hakika watakuwa mtego kwako.'"

Chapter 24

וַאֲבִיהוּא	נָדָב	וְאַהֲרֹן	אַתָּה	יְהוָה	אֶל־	עֲלֵה	אָמַר	מֹשֶׁה	וְאֶל־	1
na–Abihu	Nadabu	na–Haruni	wewe	Yahwe	kwa–	panda	alisema	Musa	na–kwa–	
H0030	H5070	H0175		H3068	H0413	H5927	H0559	H4872	H0413	

מֵרָחֹק׃	וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם	יִשְׂרָאֵל	מִזִּקְנֵי	וְשִׁבְעִים	
kwa–mbali	na–mtasujudu	wa–Israeli	miongoni–mwa–wazee	na–sabini	
H7350	H7812	H3478	H2205	H7657	

Kisha Yahweh akamwabia Musa, “Njoo juu kwangu -wewe, Aruni, Nadabu, Abihu, na wazee sabini wa Israeli, na kuniabudu kwa mbali.

2

לֹא	וְהָעָם	יִגָּשׁוּ	לֹא	וְהֵם	יְהוָה	אֶל־	לְבַדּוֹ	מֹשֶׁה	וְנִגַּשׁ
si	na–watu	watakaribia	si	na–wao	Yahwe	kwa–	peke–yake	Musa	na–atakaribia
H3808		H5066	H3808	H1992	H3068	H0413	H0905	H4872	H5066

עִמּוֹ׃	יַעֲלוּ	
pamoja–naye	watapanda	
	H5927	

Musa peke yake anaweza kuja karibu yangu. Wengine hawapaswi kuja karibu, wala watu kuja juu na yeye.”

3

כָּל־	וְאֵת	יְהוָה	דִּבְרֵי	כָּל־	אֵת	לָעָם	וַיְסַפֵּר	מֹשֶׁה	וַיָּבֹא
zote–	na–	ya–Yahwe	maneno	yote–	–	watu	na–akawasimulia	Musa	na–akaja
H3605	H0853	H3068	H1697	H3605	H0853			H4872	H0935

אֲשֶׁר־	הַדְּבָרִים	כָּל־	וַיַּאמְרוּ	אֶחָד	קוֹל	הָעָם	כָּל־	וַיַּעַן	הַמִּשְׁפָּטִים
ambayo–	maneno	yote–	na–wakasema	moja	sauti	watu	wote–	na–wakajibu	hukumu
	H1697	H3605	H0559	H0259			H3605		H4941

נַעֲשֶׂה׃	יְהוָה	דִּבֶּר
tutafanya	Yahwe	amesema
	H3068	H1696

Musa akaenda juu na kuwaambia watu maneno yote ya Yahweh na amri zake. Watu wote wakajibu kwa sauti moja na kusema, “Tutafanya maneno yote Yahweh aliyo tuamuru.”

4

בַּבֹּקֶר	וַיִּשְׁכֶּם	יְהוָה	דִּבְרֵי	כָּל־	אֵת	מֹשֶׁה	וַיִּכְתֹּב	
asubuhi	na–akaamka–mapema	ya–Yahwe	maneno	yote–	–	Musa	na–akaandika	
H1242	H7925	H3068	H1697	H3605	H0853	H4872	H3789	

לִשְׁנֵים	מַצֵּבָה	עֶשְׂרֵה	וּשְׁתֵּים	הָהָר	תַּחַת	מִזְבֵּחַ	וַיִּבֶן	
kwa–kumi–na–mbili	nguzo	kumi	na–kumi–na–mbili	mlima	chini–ya	madhabahu	na–akajenga	
H8147	H4676	H6240	H8147	H2022	H8478	H4196	H1129	

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי	עָשָׂר
ya–Israeli	makabila	kumi
H3478	H7626	H6240

Kisha Musa akaandika chini maneno yote ya Yahweh. Asubui mapema, Musa akajenga madhabahu chini ya mguu wa mlima na kupanga nguzo kumi na mbili za mawe, ili mawe yawakilishe makabila kumi na mbili ya Israeli.

5

עֹלֹת	וַיַּעֲלוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	נַעֲרֵי	אֶת־	וַיִּשְׁלַח	
sadaka–za–kuteketezwa	na–wakatoa	wa–Israeli	wa–wana	vijana	–	na–akawatuma	
	H5927	H3478		H5288	H0853	H7971	

פָּרִים׃	לַיהוָה	שְׁלָמִים	זְבָחִים	וַיִּזְבְּחוּ	
ng'ombe	kwa–Yahwe	za–amani	dhabihu	na–wakatoa–dhabihu	
H6499	H3068	H8002	H2077	H2076	

Aliwatuma vijana Wakiisraeli kutoa sadaka ya kuteketeza na kutoa dhabihu za ng'ombe za sadaka ya ushirika kwa Yahweh.

6

הַדָּם	וַחֲצִי	בָּאַגָּנֹת	וַיָּשֶׂם	הַדָּם	חֲצִי	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח	
ya–damu	na–nusu	katika–mabakuli	na–akaweka	ya–damu	nusu	Musa	na–akachukua	
H1818	H2677	H0101		H1818	H2677	H4872	H3947	

הַמִּזְבֵּחַ׃	עַל־	זָרָק
madhabahu	juu–ya–	alinyunyiza
H4196		H2236

Musa allichukuwa nusu ya damu na kuweka kwenye mabeseni; alinyunyuzia nusu ingine kwenye madhabahu.

כָּל	וַיֹּאמְרוּ	הָעָם	בְּאָזְנֵי	וַיִּקְרָא	הַבְּרִית	סֵפֶר	וַיִּקַּח	7
yote	na–wakasema	watu	masikioni–mwa	na–akasoma	cha–agano	kitabu	na–akachukua	
H3605	H0559		H0241	H7121	H1285		H3947	

וְנִשְׁמָע׃	נַעֲשֶׂה	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	
na–tutasikia	tutafanya	Yahwe	amesema	ambayo–	
H8085		H3068	H1696		

Alichukuwa kitabu cha agano na kuwasomea kwa nguvu watu. Walisema, “Tutafanya yote Yahweh aliyo sema. Tutakuwa watiifu.”

הִנֵּה	וַיֹּאמֶר	הָעָם	עַל־	וַיִּזְרֹק	הַדָּם	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח	8
tazama	na–akasema	watu	juu–ya–	na–akanyunyiza	damu	–	Musa	na–akachukua	
H2009	H0559			H2236	H1818	H0853	H4872	H3947	

הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	כָּל־	עַל	עִמָּכֶם	יְהוָה	כָּרַת	אֲשֶׁר	הַבְּרִית	דַּם־
haya	maneno	yote–	juu–ya	nanyi	Yahwe	amefanya	ambalo	ya–agano	damu–
H0428	H1697	H3605			H3068	H3772		H1285	H1818

Kisha Musa akachukuwa damu na kunyunyiza kwa watu. Alisema, “Hii ni damu ya agano Yahweh alilo lifanya nanyi kwa kuwapa hii ahadi kwa maneno yote haya.”

מִזִּקְנֵי	וְשִׁבְעִים	וַאֲבִיהוּא	נָדָב	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיַּעַל		9
miongoni–mwa–wazee	na–sabini	na–Abihu	Nadabu	na–Haruni	Musa	na–akapanda		
H2205	H7657	H0030	H5070	H0175	H4872	H5927		

יִשְׂרָאֵל׃	
wa–Israeli	
H3478	

Kisha Musa, Aruni, Nadabu, Abihu, na wazee sabini wa Israeli wakaenda juu ya mlima.

לִבְנַת	כְּמַעֲשֵׂה	רַגְלָיו	וְתַחַת	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	אֶת	וַיִּרְאוּ		10
ya–matofali	kama–kazi	miguu–yake	na–chini–ya	wa–Israeli	Mungu	–	na–wakaona		
H3840	H4639	H7272	H8478	H3478	H0430	H0853	H7200		

לְטָהַר׃	הַשָּׁמַיִם	וּכְעֶצֶם	הַסַּפִּיר
kwa–usafi	cha–mbingu	na–kama–kiini	ya–yakuti–samawi
	H8064	H6106	H5601

Walimuona Mungu wa Israeli.

אֶת־	וַיֶּחֱזוּ	יָדוֹ	שָׁלַח	לֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֲצִילֵי	וְאֶל־	11
–	na–wakamwona	mkono–wake	alinyoosha	si	wa–Israeli	wa–wana	wakuu	na–kwa–	
H0853	H2372	H3027	H7971	H3808	H3478		H0678	H0413	

ס	וַיִּשְׁתּוּ׃	וַיֹּאכְלוּ	הָאֱלֹהִים	
¶	na–wakanywa	na–wakala	Mungu	
	H8354	H0398	H0430	

Chini ya miguu yake kulikuwa na sakafu iliyo jengwa kwa jiwe la yakuti samawi, safi kama mbingu yenyewe. Mungu hakugusa na mkono kwa hasira viongozi Waisraeli. Walimuona Mungu, na wakanywa na kula.

וְאֶתְּנָה	שָׁם	וֶהְיֵה־	הָהָרָה	אֵלַי	עֲלֵה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	12
na–nitakupa	huko	na–ukae–	mlimani	kwangu	panda	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H5414	H8033	H1961	H2022	H0413	H5927	H4872	H0413	H3068	H0559	

לְהוֹרֹתָם׃	כָּתַבְתִּי	אֲשֶׁר	וְהַמִּצְוָה	וְהַתּוֹרָה	הָאָבֶן	לֻחֹת	אֶת־	לְךָ
kuwafundisha	nimeandika	ambayo	na–amri	na–sheria	vya–jiwe	vibao	–	kwako
	H3789		H4687	H8451	H0068	H3871	H0853	

Yahweh akamwambia Musa, “Njoo juu kwangu mlimani na ubaki pale. Nitakupa saani za mawe na sheria na amri nilizo ziandika, ili uwafundishe.”

הָר	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיַּעַל	מְשָׁרְתוֹ	וִיהוֹשֻׁעַ	מֹשֶׁה	וַיָּקָם	13
mlima	kwa–	Musa	na–akapanda	mtumishi–wake	na–Yoshua	Musa	na–akasimama	
H2022	H0413	H4872	H5927	H8334	H3091	H4872		

הָאֱלֹהִים׃	
wa–Mungu	
H0430	

Hivyo Musa akaenda na msaidizi wake Yoshua na kwenda juu mlima wa Mungu.

אֲלֵיכֶם	נָשׁוּב	אֲשֶׁר־	עַד	בָּזֶה	לָנוּ	שְׁבוּ־	אָמַר	הַזְּקֵנִים	וְאֶל־	14
kwenu	kurudi	tutakapo–	hadi	hapa	kwetu	kaeni–	alisema	wazee	na–kwa–	
H0413	H7725		H5704	H2088		H3427	H0559	H2205	H0413	

אֲלֵהֶם׃	יִגַּשׁ	דִּבְרִים	בַּעַל	מִי־	עִמָּכֶם	וְחוּר	אַהֲרֹן	וְהִנֵּה
kwao	akaribie	shauri	mwenye	yeyote–	pamoja–nanyi	na–Huri	Haruni	na–tazama
H0413	H5066	H1697	H1167	H4310		H2354	H0175	H2009

Musa akawaambia wazee, “Baki hapa na mtusubiri hadi tutakapo warudia. Aruni na Huri wapo nanyi. Kama kuna mtu mwenye malalamiko, acha awaende.”

הָהָר׃	אֶת־	הֶעָנָן	וַיְכַס	הָהָר	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיַּעַל	15
mlima	–	wingu	na–likafunika	mlima	kwa–	Musa	na–akapanda	
H2022	H0853	H6051	H3680	H2022	H0413	H4872	H5927	

Hivyo Musa akaenda juu ya mlima, na wingu likafunika.

שֵׁשֶׁת	הֶעָנָן	וַיְכַסֵּהוּ	סִינָי	הַר	עַל־	יְהוָה	כְּבוֹד־	וַיִּשְׁכֹּן	16
siku–sita	wingu	na–likaufunika	Sinai	mlima	juu–ya–	wa–Yahwe	utukufu–	na–ukakaa	
H8337	H6051	H3680	H5514	H2022		H3068	H3519	H7931	

הֶעָנָן׃	מִתּוֹךְ	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	מֹשֶׁה	אֶל־	וַיִּקְרָא	יָמִים	
wingu	kutoka–katikati–ya	ya–saba	katika–siku	Musa	kwa–	na–akaita	siku	
H6051	H8432	H7637	H3117	H4872	H0413	H7121	H3117	

Utukufu wa Yahweh ukabaki juu ya Mlima wa Sinai, na wingu likafunika kwa siku sita. Siku ya saba alimuita Musa kutoka ndani ya wingu.

הָהָר	בְּרֹאשׁ	אֹכֶלֶת	כְּאֵשׁ	יְהוָה	כְּבוֹד	וּמַרְאֵה		17
mlima	juu–ya	unaoteketeza	kama–moto	wa–Yahwe	wa–utukufu	na–muonekano		
H2022		H0398	H0784	H3068	H3519	H4758		

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	לְעֵינֵי
wa–Israeli	wana	machoni–mwa
H3478		

Utukufu wa Yahweh ulikuwa kama moto ulao juu ya mlima kwenye macho ya Waisraeli.

בָּהָר	מֹשֶׁה	וַיְהִי	הָהָר	אֶל־	וַיַּעַל	הֶעָנָן	בְּתוֹךְ	מֹשֶׁה	וַיָּבֹא	18
mlimani	Musa	na–akawa	mlima	kwa–	na–akapanda	wingu	katikati–ya	Musa	na–akaingia	
H2022	H4872	H1961	H2022	H0413	H5927	H6051	H8432	H4872	H0935	

פ	לָיְלָה׃	וְאַרְבָּעִים	יוֹם	אַרְבָּעִים	
¶	usiku	na–arobaini	siku	arobaini	
	H3915	H0705	H3117	H0705	

Musa akaingia kwenye wingu na kwenda juu ya mlima. Alikuwa mlimani siku arobaini na usiku arobaini.

Chapter 25

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃	1
na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	akisema	
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559	

Yahweh akamwambia Musa,

דַּבֵּר	אֶל־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	וְיִקְחוּ־	לִי	תְּרוּמָה	מֵאֵת	כָּל־	אִישׁ	2
sema	kwa–	wana	wa–Israeli	na–wanichukue–	kwangu	sadaka	kutoka–kwa	kila–	mtu	
H1696	H0413		H3478	H3947		H8641	H0854	H3605	H0376	

תְּרוּמָתִי׃	אֶת־	תִּקְחוּ	לִבּוֹ	יִדְּבֶנּוּ	אֲשֶׁר
sadaka–yangu	–	mtachukua	moyo–wake	atahamasishwa	ambaye
H8641	H0853	H3947		H5068	

“Waambie Waisraeli wanitolee sadaka kila mtu nawe utapokea kutoka kwa mtu yeyote atakayetoa kwa moyo mkunjufu. Lazima upokee hizi sadaka kwa ajili yangu.

וּנְחֹשֶׁת׃	וָכֶסֶף	זָהָב	מֵאִתָּם	תִּקְחוּ	אֲשֶׁר	הַתְּרוּמָה	וְזֹאת	3
na–shaba	na–fedha	dhahabu	kutoka–kwao	mtachukua	ambayo	sadaka	na–hii	
	H3701	H2091	H0854	H3947		H8641	H2063	

Hizi ndio sadaka utakazopokea kwao; dhahabu, fedha na shaba,

וְעִזִּים׃	וְשֵׁשׁ	שְׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	וּתְכֵלֶת	4
na–manyoya–ya–mbuzi	na–kitani–laini	nyekundu	na–nyuzi	na–zambarau	na–bluu	
H5795		H8144		H0713	H8504	

buluu, zambarau na nyekundu, na nguo za kitani safi, na manyoya ya mbuzi;

וַעֲצֵי	תְּחָשִׁים	וְעֹרֹת	מְאָדָּמִים	אֵילִם	וְעֹרֹת	5
na–miti	za–pomboo	na–ngozi	zilizotiwa–rangi–nyekundu	za–kondoo–dume	na–ngozi	
H6086	H8476	H5785	H0119		H5785	

שָׁטִים׃
ya–mshita
H7848

na ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu na ngozi za pomboo, miti ya mjohoro,

הַסַּמִּים׃	וְלִקְטֹרֶת	הַמִּשְׁחָה	לְשֶׁמֶן	בְּשָׂמִים	לַמָּאֹר	שֶׁמֶן	6
wenye–harufu–nzuri	na–kwa–uvumba	ya–kupaka	kwa–mafuta	viungo	kwa–taa	mafuta	
H5561	H7004		H8081	H1314	H3974	H8081	

mafuta ya ile taa, na viungo vya manukato kwa yale mafuta ya kupaka na kwa ule uvumba wenye harufu nzuri;

וְלַחְשֶׁן׃	לָאֵפֹד	מִלֻּאִים	וְאַבְנֵי	שֹׁהַם	אַבְנֵי־	7
na–kwa–kifuko–cha–kifuani	kwa–kisibau	ya–kujaza	na–mawe	ya–shohamu	mawe–	
H2833	H0646	H4394	H0068	H7718	H0068	

mawe ya shohamu na mawe mengine ya kutiwa kwa ile naivera na kwa kile kifuko cha kifuani.

בְּתוֹכָם׃	וְשָׁכַנְתִּי	מִקְדָּשׁ	לִי	וְעָשׂוּ	8
kati–yao	na–nitakaa	patakatifu	kwangu	na–watafanya	
H8432	H7931	H4720			

Waache wanifanyie patakatifu ili nipate kukaa kati yao.

9

תַּבְנִית	וְאֵת	הַמִּשְׁכָּן	תַּבְנִית	אֵת	אוֹתְךָ	מַרְאֶה	אֲנִי	אֲשֶׁר	כְּכֹל
mfano	na–	wa–maskani	mfano	–	wewe	ninakuonyesha	mimi	ambavyo	kama–vile
H8403	H0853	H4908	H8403	H0853	H0853	H7200	H0589		H3605

ס	תַּעֲשׂוּ׃	וְכֵן	כֻּלָּיו	כָּל־
¶	mtafanya	na–hivyo	vyombo–vyake	wa–vyote–
			H3627	H3605

Lazima ufanye sawa na haya yote nikuoneshayo mfano wa maskani, na vifaa vyake, ndivyo utakavyovifanya.

10

וְאַמָּה	אָרְכּוֹ	וָחֵצִי	אַמָּתַיִם	שִׁטִּים	עֲצֵי	אֵרֹן	וְעָשׂוּ
na–dhiraa	urefu–wake	na–nusu	dhiraa–mbili	ya–mshita	la–miti	sanduku	na–watafanya
	H0753	H2677		H7848	H6086	H0727	

קֹמָתוֹ׃	וָחֵצִי	וְאַמָּה	רָחְבּוֹ	וָחֵצִי	
kimo–chake	na–nusu	na–dhiraa	upana–wake	na–nusu	
H6967	H2677		H7341	H2677	

Wana paswa wafanye sanduku la mti wa mjohoro. Urefu wake na uwe dhiraa mbili na nusu; na upana wake moja na nusu, na kwenda juu kwake dhiraa moja na nusu.

11

עָלָיו	וְעָשִׂיתָ	תְצַפֶּנּוּ	וּמִחוּץ	מִבַּיִת	טָהוֹר	זָהָב	אֹתוֹ	וְצִפִּיתָ
juu–yake	na–utafanya	utalifunika	na–nje	ndani	safi	dhahabu	hilo	na–utafunika
		H6823	H2351		H2889	H2091	H0853	H6823

סָבִיב׃	זָהָב	זֵר	
kuzunguka	wa–dhahabu	ukingo	
H5439	H2091	H2213	

Lazima ulifunike nadni kwa dhahabu safi, na utie na ukingo wa dhahabu kulizunguka pande zote.

12

פַּעֲמֹתָיו	אַרְבַּע	עַל	וְנָתַתָּה	זָהָב	טַבַּעַת	אַרְבַּע	לוֹ	וְיָצַקְתָּ	
miguu–yake	nne	juu–ya	na–utaweka	za–dhahabu	pete	nne	kwake	na–utasubu	
H6471	H0702		H5414	H2091	H2885	H0702		H3332	

צַלְעוֹ	עַל־	טַבַּעַת	וּשְׁתֵי	הָאֶחָת	צַלְעוֹ	עַל־	טַבַּעַת	וּשְׁתֵי
upande–wake	juu–ya–	pete	na–mbili	mmoja	upande–wake	juu–ya–	pete	na–mbili
H6763		H2885	H8147	H0259	H6763		H2885	H8147

הַשֵּׁנִית׃
wa–pili
H8145

Nawe uta yayusha katika viduara vinne vya dhahabu, na kuviweka katika miguu yake minne; viduara viwili upande mmoja, na viduara viwili upande wake wa pili.

13

זָהָב׃	אֹתָם	וְצִפִּיתָ	שִׁטִּים	עֲצֵי	בַדֵּי	וְעָשִׂיתָ
dhahabu	hiyo	na–utafunika	ya–mshita	ya–miti	miti	na–utafanya
H2091	H0853	H6823	H7848	H6086	H0905	

Nawe lazima ufanya miti mirefu ya mshita na kuifunika dhahabu.

14

הָאָרֹן	אֶת־	לָשֵׂאת	הָאָרֹן	צַלְעֹת	עַל	בְּטַבָּעֹת	הַבַּדִּים	אֶת־	וְהֻבָּאתָ
sanduku	–	kubeba	za–sanduku	pande	juu–ya	katika–pete	miti	–	na–utaingiza
H0727	H0853	H5375	H0727	H6763		H2885	H0905	H0853	H0935

בָּהֶם׃
kwa–hiyo

Nawe lazima uweka hiyo miti katika vile viduara vilivyo katika pande mbili za sanduku ili kulichukua hilo sanduku.

15

מִמֶּנּוּ׃	יָסֵרוּ	לֹא	הַבַּדִּים	יִהְיוּ	הָאָרֹן	בְּטַבְּעֹת	
kutoka–kwake	itaondolewa	si	miti	itakuwa	za–sanduku	katika–pete	
	H5493	H3808	H0905	H1961	H0727	H2885	

Hiyo miti itakaa katika vile viduara vya sanduku; haitaondolewa.

16

אֵלֶיךָ׃	אֶתֵּן	אֲשֶׁר	הָעֵדֻת	אֶת	הָאָרֹן	אֶל־	וְנָתַתָּ	
kwako	nitakupa	ambao	ushahidi	–	sanduku	kwa–	na–utaweka	
H0413	H5414		H5715	H0853	H0727	H0413	H5414	

Kisha weka ndani ya sanduku hizo amri nitakazokupa.

17

אָרְכָּהּ	וָחֵצִי	אַמָּתַיִם	טָהוֹר	זָהָב	כַּפֹּרֶת	וְעָשִׂיתָ
urefu–wake	na–nusu	dhiraa–mbili	safi	cha–dhahabu	kiti–cha–rehema	na–utafanya
H0753	H2677		H2889	H2091	H3727	

רָחְבָּהּ׃	וָחֵצִי	וְאַמָּה
upana–wake	na–nusu	na–dhiraa
H7341	H2677	

Nawe lazima utengeneze kifuniko cha dhahabu safi. Urefu wake utakuwa dhiraa mbili na nusu, na upana wake dhiraa moja na nusu.

18

מִשְּׁנֵי	אֹתָם	תַּעֲשֶׂה	מִקְשָׁה	זָהָב	כְּרֻבִים	שְׁנַיִם	וְעָשִׂיתָ
kutoka–pande–mbili	hiyo	utafanya	ya–kufua	ya–dhahabu	makerubi	wawili	na–utafanya
H8147	H0853		H4749	H2091	H3742	H8147	

הַכַּפֹּרֶת׃	קְצוֹת
za–kiti–cha–rehema	za–ncha
H3727	H7098

Nawe fanya makerubi mawili ya dhahabu katika hiyo miisho miwili ya kiti cha rehema.

19

מִזֶּה	מִקְצָה	אֶחָד	וּכְרוּב־	מִזֶּה	מִקְצָה	אֶחָד	כְּרוּב	וַעֲשֵׂה
hii	kutoka–ncha	mmoja	na–kerubi–	hii	kutoka–ncha	mmoja	kerubi	na–fanya
H2088	H7098	H0259	H3742	H2088	H7098	H0259	H3742	

קְצוֹתָיו׃	שְׁנֵי	עַל־	הַכְּרֻבִים	אֶת־	תַּעֲשׂוּ	הַכַּפֹּרֶת	מִן־
za–ncha–zake	pande–mbili	juu–ya–	makerubi	–	mtafanya	kiti–cha–rehema	kutoka–
H7098	H8147		H3742	H0853		H3727	

Weka kerubi moja mwisho mmoja wa kiti cha rehema, na kerubi la pili mwisho wa pili. Lazima hao makerubi wawe kitu kimoja na kiti cha rehema.

20

עַל־	בְּכַנְפֵיהֶם	סֹכְכִים	לְמַעְלָה	כְּנָפַיִם	פֹּרְשֵׂי	הַכְּרֻבִים	וְהָיוּ	
juu–ya–	kwa–mabawa–yao	wakifunika	juu	mabawa	wakieneza	makerubi	na–watakuwa	
	H3671		H4605	H3671	H6566	H3742	H1961	

יִהְיוּ	הַכַּפֹּרֶת	אֶל־	אֲחֵיהֶן	אֶל־	אִישׁ	וּפְנֵיהֶם	הַכַּפֹּרֶת	
zitakuwa	kiti–cha–rehema	kwa–	ndugu–yake	kwa–	mtu	na–nyuso–zao	kiti–cha–rehema	
H1961	H3727	H0413	H0251	H0413	H0376	H6440	H3727	

הַכְּרֻבִים׃	פְּנֵי
za–makerubi	nyuso
H3742	H6440

Na hao makerubi watainua mabawa yao juu, na kukifunika hicho kiti cha rehema kwa mabawa yao. Nyuso zao makerubi zitaelekeana na zitaelekea kiti cha rehema.

תִּתֵּן	הָאָרֹן	וְאֶל־	מִלְמָעְלָה	הָאָרֹן	עַל־	הַכַּפֹּרֶת	אֶת־	וְנָתַתָּ	21
utaweka	sanduku	na–kwa–	juu	sanduku	juu–ya–	kiti–cha–rehema	–	na–utaweka	
H5414	H0727	H0413	H4605	H0727		H3727	H0853	H5414	

אֵלֶיךָ׃	אֶתֵּן	אֲשֶׁר	הָעֵדֻת	אֶת־
kwako	nitakupa	ambao	ushahidi	–
H0413	H5414		H5715	H0853

Lazima uweke kiti cha rehema juu ya hilo sanduku, kisha uwe hizo amri nitakazokupa ndani ya sanduku.

	הַכַּפֹּרֶת	מֵעַל	אִתָּךְ	וְדִבַּרְתִּי	שָׁם	לָךְ	וְנוֹעַדְתִּי	22
	kiti–cha–rehema	kutoka–juu–ya	nawe	na–nitasema	huko	nawe	na–nitakutana	
	H3727		H0854	H1696	H8033		H3259	

אֲשֶׁר	כֹּל־	אֵת	הָעֵדֻת	אֲרֹן	עַל־	אֲשֶׁר	הַכְּרֻבִים	שְׁנֵי	מִבֵּין
ambayo	yote–	–	la–ushahidi	sanduku	juu–ya–	ambayo	makerubi	wawili	kutoka–kati–ya
	H3605	H0853	H5715	H0727			H3742	H8147	H0996

¶	׃יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	אוֹתְךָ	אֲצַוֶּה
	wa–Israeli	wana	kwa–	wewe	nitakuamuru
	H3478		H0413	H0853	H6680

Nami nitaonana nawe hapo katika sanduku. Nitazungumza nawe pale nilipo juu ya kiti cha rehema. Itakuwa katikati ya hao makerubi mawili waliyo juu ya sanduku la ushuhuda nitakapo zungumza na wewe katika mambo yote nitakayokuagiza kwa ajili ya wana wa Israeli.

רָחְבּוֹ	וְאַמָּה	אָרְכּוֹ	אַמָּתַיִם	שִׁטִּים	עֲצֵי	שֻׁלְחָן	וְעָשִׂיתָ	23
upana–wake	na–dhiraa	urefu–wake	dhiraa–mbili	ya–mshita	ya–miti	meza	na–utafanya	
H7341		H0753		H7848	H6086	H7979		

קֹמָתוֹ׃	וָחֵצִי	וְאַמָּה	
kimo–chake	na–nusu	na–dhiraa	
H6967	H2677		

Nawe fanya meza ya mti wa mshiti. Urefu wake utakuwa dhiraa mbili, na upana wake dhiraa moja, na kwenda juu kwake dhiraa moja na nusu.

סָבִיב׃	זָהָב	זֵר	לוֹ	וְעָשִׂיתָ	טָהוֹר	זָהָב	אֹתוֹ	וְצִפִּיתָ	24
kuzunguka	wa–dhahabu	ukingo	kwake	na–utafanya	safi	dhahabu	hiyo	na–utafunika	
H5439	H2091	H2213			H2889	H2091	H0853	H6823	

Uifunike dhahabu safi na kuifanyia ukingo wa dhahabu wa kuizunguka pande zote.

זֵר־	וְעָשִׂיתָ	סָבִיב	טֹפַח	מִסְגֶּרֶת	לוֹ	וְעָשִׂיתָ		25
ukingo–	na–utafanya	kuzunguka	upana–wa–kiganja	sura	kwake	na–utafanya		
H2213		H5439	H2948	H4526				

סָבִיב׃	לְמִסְגַּרְתּוֹ	זָהָב
kuzunguka	kwa–sura–yake	wa–dhahabu
H5439	H4526	H2091

Lazima ufanyie fremu ya kuizunguka pande zote, upana wake utakuwa nyanda nne, ukingo wa dhahabu wa kuuzunguka fremu pande zote.

אַרְבַּע	עַל	הַטַּבָּעֹת	אֶת־	וְנָתַתָּ	זָהָב	טַבָּעֹת	אַרְבַּע	לוֹ	וְעָשִׂיתָ	26
nne	juu–ya	pete	–	na–utaweka	za–dhahabu	pete	nne	kwake	na–utafanya	
H0702		H2885	H0853	H5414		H2885	H0702			

רַגְלָיו׃	לְאַרְבַּע	אֲשֶׁר	הַפֵּאֹת
miguu–yake	kwa–nne	ambazo	pembe
H7272	H0702		H6285

Uifanyie viduara vinne vya dhahabu na kuvitia vile viduara katika pembe zake nne, katika miguu yake minne ilipo kuwa.

27

לְעֻמַּת	הַמִּסְגֶּרֶת	תִּהְיֶיןָ	הַטַּבָּעֹת	לְבָתֵּים	לְבַדִּים	לָשֵׂאת	אֶת־	הַשֻּׁלְחָן׃
karibu–na	sura	itakuwa	pete	kwa–nyumba	kwa–miti	kubeba	–	meza
H5980	H4526	H1961	H2885	kwa–nyumba	H0905	H5375	H0853	H7979

Vile viduara na viwe karibu na ile fremu ili viwe mahali pa kutilia ile miti, ya kuichukulia meza.

28

וְעָשִׂיתָ	אֶת־	הַבַּדִּים	עֲצֵי	שִׁטִּים	וְצִפִּיתָ	אֹתָם	זָהָב	וְנִשָּׂא־
na–utafanya	–	miti	ya–miti	ya–mshita	na–utafunika	hiyo	dhahabu	na–itabebwa–
	H0853	H0905	H6086	H7848	H6823	H0853	H2091	H5375

בָּם	אֶת־	הַשֻּׁלְחָן׃
kwa–hiyo	–	meza
	H0853	H7979

Fanya ile miti ya mti wa mshita, na kuifunika dhahabu, kwamba ile meza ichukuliwe kwayo.

29

וְעָשִׂיתָ	קְעָרֹתָיו	וְכַפֹּתָיו	וּקְשׂוֹתָיו	וּמְנַקִּיֹתָיו	אֲשֶׁר
na–utafanya	sahani–zake	na–vikombe–vyake	na–vitasa–vyake	na–mabakuli–yake	ambayo
	H7086	H3709	H7184	H4518	

יָסַךְ	בָּהֶן	זָהָב	טָהוֹר	תַּעֲשֶׂה	אֹתָם׃
yatamiminiwa	kwa–hiyo	dhahabu	safi	utafanya	hiyo
	H2004	H2091	H2889		H0853

Nawe fanya sahani zake, na miiko yake, na makopo yake, na vikombe vyake vya kumiminia. Vifanye vyote vya dhahabu safi.

30

וְנָתַתָּ	עַל־	הַשֻּׁלְחָן	לֶחֶם	פָּנִים	לְפָנַי	תָּמִיד׃		פ
na–utaweka	juu–ya–	meza	mkate	wa–uso	mbele–yangu	daima		¶
H5414		H7979	H3899	H6440	H6440	H8548		

Nawe utaiweka mikate ya wonyesho juu ya meza mbele yangu daima.

31

וְעָשִׂיתָ	מְנֹרַת	זָהָב	טָהוֹר	מִקְשָׁה	תֵּעָשֶׂה	הַמְּנוֹרָה׃	
na–utafanya	kinara–cha–taa	cha–dhahabu	safi	ya–kufua	itafanywa	kinara–cha–taa	
	H4501	H2091	H2889	H4749		H4501	

יְרֵכָהּ	וְקָנָהּ	גְּבִיעֶיהָ	כַּפְתֹּרֶיהָ	וּפִרְחֶיהָ	מִמֶּנָּה
msingi–wake	na–shina–lake	vikombe–vyake	matunda–yake	na–maua–yake	kutoka–kwake
H3409	H7070	H1375	H3730	H6525	

יִהְיוּ׃
vitakuwa
H1961

Nawe fanya kinara cha taa cha dhahabu safi; hicho kinara na kifanywe cha kazi ya kufua, kitako chake, na mti wake, vikombe vyake, na matovu yake, na maua yake, vyote vitakuwa vya kitu kimoja nacho.

32

מְנֹרָה	קְנֵי	וְשִׁשָּׁה	וְשִׁלֹּשָׁה	מִצִּדֶּיהָ	יֹצְאִים	קָנִים	וְשִׁשָּׁה
ya–kinara–cha–taa	matawi	matatu	matatu	kutoka–pande–zake	yanayotoka	matawi	na–matawi–sita
H4501	H7070	H7969	H7969	H6654	H3318	H7070	H8337

מִצִּדָּהּ	הָאֶחָד	וּשְׁלֹשָׁה	קְנֵי	מְנֹרָה	מִצִּדָּהּ	
kutoka–upande–wake	mmoja	na–matatu	matawi	ya–kinara–cha–taa	kutoka–upande–wake	
H6654	H0259	H7969	H7070	H4501	H6654	

הַשֵּׁנִי׃
wa–pili
H8145

Nacho kitakuwa na matawi sita yenye kutoka ubavuni mwake - matawi matatu ya kinara upande wake mmoja, na matawi matatu ya kinara upande wake wa pili.

33

וּשְׁלֹשָׁה
na–matatu
H7969

וָפֶרַח׃
na–ua
H6525

כַּפְתֹּר
tunda
H3730

הָאֶחָד׀
moja
H0259

בַּקָּנֶה
katika–tawi
H7070

מְשֻׁקָּדִים
vilivyoundwa–kama–mlozi
H8246

גְּבִעִים
vikombe
H1375

שְׁלֹשָׁה
matatu
H7969

לְשֵׁשֶׁת
kwa–matawi–sita
H8337

כֵּן
hivyo

וָפֶרַח
na–ua
H6525

כַּפְתֹּר
tunda
H3730

הָאֶחָד
moja
H0259

בַּקָּנֶה
katika–tawi
H7070

מְשֻׁקָּדִים
vilivyoundwa–kama–mlozi
H8246

גְּבִעִים
vikombe
H1375

הַמְּנֹרָה׃
kinara–cha–taa
H4501

מִן־
kutoka–

הַיֹּצְאִים
yanayotoka
H3318

הַקָּנִים
matawi
H7070

Tawi la kwanza lazima liwe na vikombe vitatu vilivyotengenezwa mfano wa maua ya mlozi katika tawi moja, tovu na ua na vikombe vitatu vilivyofanywa mfano wa maua ya mlozi katika tawi la pili, tovu na ua. Vivyo hivyo hayo matawi yote sita yatokayo katika kile kinara.

34

כַּפְתֹּרֶיהָ
matunda–yake
H3730

מְשֻׁקָּדִים
vilivyoundwa–kama–mlozi
H8246

גְּבִעִים
vikombe
H1375

אַרְבָּעָה
nne
H0702

וּבַמְּנֹרָה
na–katika–kinara–cha–taa
H4501

וּפְרָחֶיהָ׃
na–maua–yake
H6525

Katika hicho kinara, lazima kuwe na vikombe vinne vilivyofanywa mfano wa maua ya mlozi, matovu yake, na maua yake.

35

שְׁנֵי
matawi–mawili
H8147

תַּחַת
chini–ya
H8478

וְכַפְתֹּר׀
na–tunda
H3730

מִמֶּנָּה
kutoka–kwake

הַקָּנִים
matawi
H7070

שְׁנֵי
matawi–mawili
H8147

תַּחַת׀
chini–ya
H8478

וְכַפְתֹּר
na–tunda
H3730

מִמֶּנָּה
kutoka–kwake

הַקָּנִים
matawi
H7070

שְׁנֵי
matawi–mawili
H8147

תַּחַת־
chini–ya–
H8478

וְכַפְתֹּר
na–tunda
H3730

מִמֶּנָּה
kutoka–kwake

הַקָּנִים׀
matawi
H7070

הַמְּנֹרָה׃
kinara–cha–taa
H4501

מִן־
kutoka–

הַיֹּצְאִים
yanayotoka
H3318

הַקָּנִים
matawi
H7070

לְשִׁשֶּׁת׀
kwa–matawi–sita
H8337

Lazima kuwe na tovu chini ya matawi - mawili la kitu kimoja nacho, na tovu chini ya matawi mawili la kitu kimoja nacho, na tovu chini ya matawi mawili la kitu kimoja nacho, kwa hayo matawi sita yatokayo katika kile kinara.

36

זְהַב
dhahabu
H2091

אַחַת
moja
H0259

מִקְשָׁה
vya–kufua
H4749

כֻּלָּהּ
vyote
H3605

יִהְיוּ׀
vitakuwa
H1961

מִמֶּנָּה
kutoka–kwake

וּקְנֹתָם
na–matawi–yake
H7070

כַּפְתֹּרֵיהֶם
matunda–yake
H3730

טָהוֹר׃
safi
H2889

Matovu yake na matawi yake yatakuwa ya kitu kimoja nacho, kiwe chote pia kazi moja ya kufua, ya dhahabu safi.

37

עַל־
juu–ya–

וְהֵאִיר
na–itaangaza
H0215

נֵרֹתֶיהָ
taa–zake

אֶת־
–
H0853

וְהֶעֱלָה׀
na–utawasha
H5927

שִׁבְעָה
saba
H7651

נֵרֹתֶיהָ
taa–zake

אֶת־
–
H0853

וְעָשִׂיתָ
na–utafanya

פָּנֶיהָ׃
wa–mbele–yake
H6440

עֵבֶר
upande
H5676

Lazima nawe uzifanye hivyo vinara saba na taa zake saba, nao wataziwasha hizo taa zake, zitoe nuru mbele yake.

וּמַלְקָחֶיהָ	וּמַחְתֹּתֶיהָ	זָהָב	טָהוֹר׃		38
na–koleo–zake	na–vyetezo–vyake	dhahabu	safi		
H4457	H4289	H2091	H2889		

Na makoleo yake, na visahani vyake, vyote vitakuwa vya dhahabu safi.

הָאֵלֶּה׃	הַכֵּלִים	כָּל־	אֵת	אֹתָהּ	יַעֲשֶׂה	טָהוֹר	זָהָב	כִּכָּר	39
hivi	vyombo	vyote–	–	hiyo	atafanya	safi	ya–dhahabu	talanta	
H0428	H3627	H3605	H0854	H0853		H2889	H2091	H3603	

Tumia talanta moja ya dhahabu safi, pamoja na vyombo hivi vyote.

ס	בָּהָר׃	מָרְאֶה	אַתָּה	אֲשֶׁר־	בְּתַבְנִיתָם	וַעֲשֵׂה	וּרְאֵה	40
¶	mlimani	unaonyeshwa	wewe	ambao–	kwa–mfano–wao	na–ufanye	na–uone	
	H2022	H7200			H8403		H7200	

Nawe angalia ya kwamba uvifanye kama mfano wake, uliooneshwa mlimani.

Chapter 26

וְאֶת־	הַמִּשְׁכָּן	תַּעֲשֶׂה	עֲשֶׂר	יְרִיעֹת	שֵׁשׁ	מָשְׁזָר	וּתְכֵלֶת	וְאַרְגָּמָן	1
na–	maskani	utafanya	kumi	mapazia	kitani–laini	iliyosokotwa	na–bluu	na–zambarau	
H0853	H4908		H6235	H3407		H7806	H8504	H0713	

אֹתָם׃	תַּעֲשֶׂה	חֹשֶׁב	מַעֲשֵׂה	כְּרֻבִים	שְׁנִי	וְתוֹלַעַת
hiyo	utafanya	ya–fundi–stadi	kazi	makerubi	nyekundu	na–nyuzi
H0853		H2803	H4639	H3742	H8144	

Lazima ufanye hiyo maskani iwe na mapazia kumi ifanye ya nguo ya kitani nzuri ya kusokota, pamoja na nyuzi za rangi ya buluu, zambarau na nyekundu, pamoja na makerubi. Kazi ya fundi stadi.

בָּאַמָּה	אַרְבַּע	וּרְחַב	בָּאַמָּה	וְעֶשְׂרִים	שְׁמֹנֶה	הָאַחַת	הַיְרִיעָה	וְאֹרֶךְ	2
kwa–dhiraa	nne	na–upana	kwa–dhiraa	ishirini	ishirini–na–nane	moja	wa–pazia	urefu	
	H0702	H7341		H6242	H8083	H0259	H3407	H0753	

הַיְרִיעֹת׃	לְכָל־	אַחַת	מִדָּה	הָאֶחָת	הַיְרִיעָה
mapazia	kwa–yote–	kimoja	kipimo	moja	pazia
H3407	H3605	H0259		H0259	H3407

Urefu wa kila pazia utakuwa dhiraa ishirini na nane, na upana wa kila pazia utakuwa dhiraa nne. Mapazia yote yatakuwa ya kipimo kimoja.

יְרִיעֹת	וְחָמֵשׁ	אַחַת	אֶל־	אִשָּׁה	חֻבָּרֹת	תִּהְיֶיןָ	הַיְרִיעֹת	חֲמֵשׁ	3
mapazia	na–tano	nyingine	kwa–	moja	yakiunganishwa	yatakuwa	mapazia	tano	
H3407	H2568	H0269	H0413	H0802	H2266	H1961	H3407	H2568	

אַחַת׃	אֶל־	אִשָּׁה	חֻבָּרֹת
nyingine	kwa–	moja	yakiunganishwa
H0269	H0413	H0802	H2266

Mapazia matano yataungwa pamoja, na mapazia matano mengine yataungwa pamoja.

מִקְצָה	הָאֶחָת	הַיְרִיעָה	שְׁפַּת	עַל	תְּכֵלֶת	לֻלְאֹת	וְעָשִׂיתָ		4
kutoka–ncha	moja	wa–pazia	ukingo	juu–ya	vya–bluu	vitanzi	na–utafanya		
H7098	H0259	H3407	H8193		H8504	H3924			

בַּמַּחְבֶּרֶת	הַקְּיצוֹנָה	הַיְרִיעָה	בִּשְׂפַת	תַּעֲשֶׂה	וְכֵן	בַּחֹבֶרֶת
katika–muunganiko	la–nje	wa–pazia	katika–ukingo	utafanya	na–hivyo	katika–muunganiko
H4225	H7020	H3407	H8193			H2279

הַשֵּׁנִית׃
wa–pili
H8145

Lazima ufanye tanzi za rangi ya samawati upande wa mwisho wa pazia moja katika ule upindo wa fungu lake. Vivyo hivyo utafanya upande wa mwisho wa ile pazia iliyo, katika fungu la pili.

בִּקְצֵה	תַּעֲשֶׂה	לֻלָאֹת	וַחֲמִשִּׁים	הָאֶחָת	בִּיְרִיעָה	תַּעֲשֶׂה	לֻלָאֹת	חֲמִשִּׁים	5
katika–ncha	utafanya	vitanzi	na–hamsini	moja	katika–pazia	utafanya	vitanzi	hamsini	
		H3924	H2572	H0259	H3407		H3924	H2572	

אַחֹתָהּ׃	אֶל־	אִשָּׁה	הַלֻּלָאֹת	מַקְבִּילֹת	הַשֵּׁנִית	בַּמַּחְבֶּרֶת	אֲשֶׁר	הַיְרִיעָה
kingine	kwa–	kimoja	vitanzi	vikiangaliana	wa–pili	katika–muunganiko	ambalo	ya–pazia
H0269	H0413	H0802	H3924	H6901	H8145	H4225		H3407

Fanya matanzi hamsini katika pazia moja, na matanzi hamsini katika upande wa mwisho wa ile pazia iliyo katika kuungana kwa pili.

אֶל־	אִשָּׁה	הַיְרִיעֹת	אֶת־	וְחִבַּרְתָּ	זָהָב	קַרְסֵי	חֲמִשִּׁים	וְעָשִׂיתָ	6
kwa–	moja	mapazia	–	na–utaunganisha	vya–dhahabu	vifungo	hamsini	na–utafanya	
H0413	H0802	H3407	H0853	H2266	H2091	H7165	H2572		

פ	אֶחָד׃	הַמִּשְׁכָּן	וְהָיָה	בַּקְרָסִים	הַלְּאֹתָה
¶	moja	maskani	na–itakuwa	kwa–vifungo	lingine
	H0259	H4908	H1961	H7165	H0269

Fanya hivi ili hizo tanzi zielekeana. Kisha ufanye vifungo hamsini vya dhahabu, na kuunganisha hayo mapazia pamoja kwa vile vifungo na hiyo maskani itakuwa ni moja.

עֶשְׂרֵה	עַשְׁתֵּי־	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	לְאֹהֶל	עִזִּים	יְרִיעֹת	וְעָשִׂיתָ	7
moja	kumi–na–	maskani	juu–ya–	kwa–hema	ya–manyoya–ya–mbuzi	mapazia	na–utafanya	
H6240	H6249	H4908		H0168	H5795	H3407		

אֹתָם׃	תַּעֲשֶׂה	יְרִיעֹת
hiyo	utafanya	mapazia
H0853		H3407

Lazima ufanye mapazia ya nywele za mbuzi yawe hema juu ya maskani. Lazima ufanye mapazia kumi na moja.

הַיְרִיעָה	בָּאַמָּה	אֹרֶךְ	וְרֹחַב	בָּאַמָּה	שְׁלֹשִׁים	הָאַחַת	הַיְרִיעָה	וְאֹרֶךְ	8
pazia	kwa–dhiraa	nne	na–upana	kwa–dhiraa	thelathini	moja	wa–pazia	urefu	
H3407		H0702	H7341		H7970	H0259	H3407	H0753	

יְרִיעֹת׃	עֶשְׂרֵה	לְעַשְׁתֵּי	אַחַת	מִדָּה	הָאֶחָת
mapazia	moja	kwa–kumi–na–	kimoja	kipimo	moja
H3407	H6240	H6249	H0259		H0259

Urefu wa kila pazia utakuwa dhiraa thelathini, na upana wa kila pazia utakuwa dhiraa nne. Hayo mapazia kumi na moja yatakuwa ya kipimo kimoja.

9

לְבָד	הַיְרִיעֹת	שֵׁשׁ	וְאֶת־	לְבָד	הַיְרִיעֹת	חֲמֵשׁ	אֶת־	וְחִבַּרְתָּ
peke–yake	mapazia	sita	na–	peke–yake	mapazia	tano	–	na–utaunganisha
H0905	H3407	H8337	H0853	H0905	H3407	H2568	H0853	H2266

הָאֹהֶל׃	פְּנֵי	מוּל	אֶל־	הַשִּׁשִּׁית	הַיְרִיעָה	אֶת־	וְכָפַלְתָּ
wa–hema	uso	mbele–ya	kwa–	la–sita	pazia	–	na–utakuunja–mara–mbili
H0168	H6440	H4136	H0413	H8345	H3407	H0853	H3717

Lazima utaunganisha mapazia matano mbali, na mapazia sita mbali, na lile pazia la sita utalikunja hapo upande wa mbele wa ile hema.

10

בַּחֹבֶרֶת	הַקְּיצֹנָה	הָאֶחָת	הַיְרִיעָה	שְׂפַת	עַל	לֶלְאֹת	חֲמִשִּׁים	וְעָשִׂיתָ
katika–muunganiko	la–nje	moja	wa–pazia	ukingo	juu–ya	vitanzi	hamsini	na–utafanya
H2279	H7020	H0259	H3407	H8193		H3924	H2572	

הַשֵּׁנִית׃	הַחֹבֶרֶת	הַיְרִיעָה	שְׂפַת	עַל	לֶלְאֹת	וַחֲמִשִּׁים
la–pili	linaloungana	wa–pazia	ukingo	juu–ya	vitanzi	na–hamsini
H8145	H2279	H3407	H8193		H3924	H2572

Ufanye tanzi hamsini upande wa mwisho wa pazia lile lililo la mwisho katika hayo yaliyounganywa pamoja, na tanzi hamsini upande wa mwisho wa lile pazia lililo nje katika hayo ya pili yaliyounganywa pamoja.

11

בַּלֶּלְאֹת	הַקָּרְסִים	אֶת־	וְהֵבֵאתָ	חֲמִשִּׁים	נְחֹשֶׁת	קַרְסֵי	וְעָשִׂיתָ
katika–vitanzi	vifungo	–	na–utaingiza	hamsini	vya–shaba	vifungo	na–utafanya
H3924	H7165	H0853	H0935	H2572		H7165	

אֶחָד׃	וְהָיָה	הָאֹהֶל	אֶת־	וְחִבַּרְתָּ
moja	na–itakuwa	hema	–	na–utaunganisha
H0259	H1961	H0168	H0853	H2266

Kisha ufanye vifungo hamsini vya shaba, na kuvitia vile vifungo katika zile tanzi, na kuiunganya ile hema pamoja, ili iwe hema moja.

12

תִּסַּךְ	הָעֹדֶפֶת	הַיְרִיעָה	חֲצִי	הָאֹהֶל	בִּירִיעֹת	הָעֹדֵף	וְסָרַח
itaning'inia	iliyozidi	ya–pazia	nusu	ya–hema	katika–mapazia	wa–ziada	na–ubatilisho
H5628	H5736	H3407	H2677	H0168	H3407	H5736	H5629

הַמִּשְׁכָּן׃	אֲחֹרֵי	עַל
ya–maskani	nyuma	juu–ya
H4908	H0268	

Kipande kile kilichosalia, kile kiangukacho, cha yale mapazia ya hema, itaanguka huko upande wa nyuma wa maskani.

13

יִהְיֶה	הָאֹהֶל	יֶרִיעַת	בְּאֹרֶךְ	בָּעֹדֶף	מִזֶּה	וְהָאַמָּה	מִזֶּה	וְהָאַמָּה
itakuwa	ya–hema	wa–mapazia	katika–urefu	katika–ziada	hii	na–dhiraa	hii	na–dhiraa
H1961	H0168	H3407	H0753	H5736	H2088		H2088	

לְכַסֹּתוֹ׃	וּמִזֶּה	מִזֶּה	הַמִּשְׁכָּן	צִדֵּי	עַל־	סָרוּחַ
kuifunika	na–hii	hii	za–maskani	pande	juu–ya–	ikining'inia
H3680	H2088	H2088	H4908	H6654		H5628

Lazima kuwe na dhiraa moja upande mmoja, na ile dhiraa moja upande wa pili - ya urefu wa mapazia ya hema uliosalia, zitaanguka katika ubavu wa maskani upande huu na upande huu, ili kuifunika.

14

מְאָדָּמִים	אֵילִם	עֹרֹת	לָאֹהֶל	מִכְסֶה	וְעָשִׂיתָ
zilizotiwa–rangi–nyekundu	za–kondoo–dume	ngozi	kwa–hema	kifuniko	na–utafanya
H0119		H5785	H0168	H4372	

פ	מִלְמָעְלָה׃	תְּחָשִׁים	עֹרֹת	וּמִכְסֵה
¶	juu	za–pomboo	cha–ngozi	na–kifuniko
	H4605	H8476	H5785	H4372

Nawe fanya kifuniko cha ile hema, cha ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu, na juu yake kifuniko cha ngozi za pomboo.

15

וְעָשִׂ֣יתָ	אֶת־	הַקְּרָשִׁ֗ים	לַמִּשְׁכָּן֙	עֲצֵי֙	שִׁטִּ֔ים	עֹמְדִֽים׃	
na–utafanya	–	mbao	kwa–maskani	za–miti	ya–mshita	zimesimama	
H0853	H7175	H4908	H6086	H7848	H5975		

Nawe lazima ufanye hizo fremu za maskani za mti wa mjohoro.

16

עֶשֶׂר	אַמּ֖וֹת	אָרֶךְ֙	הַקֶּ֔רֶשׁ	וְאַמָּ֥ה	וַחֲצִ֖י	הָאַמָּ֑ה	רֹ֣חַב	הַקֶּ֔רֶשׁ	הָאֶחָֽד׃
kumi	dhiraa	urefu	wa–mbao	na–dhiraa	na–nusu	dhiraa	upana	wa–mbao	moja
H6235		H0753	H7175		H2677		H7341	H7175	H0259

Kila fremu utakuwa na urefu wa dhiraa kumi, na upana wake kila ubao utakuwa dhiraa moja na nusu.

17

תַּעֲשֶׂ֖ה	כֵּ֣ן	אַחַ֑תָּה	אֶל־	אִשָּׁ֣ה	מְשֻׁלֶּ֔בֶת	הָאֶחָ֖ד	לַלֶּ֥קֶשׁ	יָדֹ֛ות	שְׁתֵּ֥י
utafanya	hivyo	nyingine	kwa–	moja	zilizounganishwa	moja	kwa–mbao	ndimi	mbili
		H0269	H0413	H0802	H7947	H0259	H7175	H3027	H8147

הַמִּשְׁכָּֽן׃	קַרְשֵׁ֥י	לְכָל
za–maskani	mbao	kwa–zote
H4908	H7175	H3605

Kila fremu itakuwa na ndimi mbili, zenye kuunganishwa huu na huu. Ndivyo utakavyozifanya mbao zote za maskani.

18

וְעָשִׂ֣יתָ	אֶת־	הַקְּרָשִׁ֗ים	לַמִּשְׁכָּן֙	עֶשְׂרִ֔ים	קֶ֖רֶשׁ	לִפְאַ֣ת	נֶ֑גְבָּה
na–utafanya	–	mbao	kwa–maskani	ishirini	mbao	kwa–upande	wa–kusini
	H0853	H7175	H4908	H6242	H7175	H6285	H5045

תֵּימָֽנָה׃
upande–wa–kusini
H8486

Kisha ufanye zile mbao za maskani, mbao ishirini kwa upande wa kusini kuelekea kusini.

19

וְאַרְבָּעִ֖ים	אַדְנֵי־	כֶ֣סֶף	תַּעֲשֶׂ֔ה	תַּ֚חַת	עֶשְׂרִ֣ים	הַקֶּ֔רֶשׁ	שְׁנֵ֥י	אֲדָנִ֖ים
na–arobaini	vitako–	vya–fedha	utafanya	chini–ya	ishirini	mbao	vitako–viwili	vitako
H0705	H0134	H3701		H8478	H6242	H7175	H8147	H0134

תַּ֣חַת־	הַקֶּ֔רֶשׁ	אֲדָנִ֖ים	וּשְׁנֵ֣י	יְדֹתָ֑יו	לִשְׁתֵּ֣י	הָאֶחָ֔ד	הַקֶּ֔רֶשׁ	תַּ֣חַת־
chini–ya–	mbao	vitako	na–vitako–viwili	ndimi–zake	kwa–mbili	moja	mbao	chini–ya–
H8478	H7175	H0134	H8147	H3027	H8147	H0259	H7175	H8478

יְדֹתָֽיו׃	לִשְׁתֵּ֣י	הָאֶחָ֔ד
ndimi–zake	kwa–mbili	moja
H3027	H8147	H0259

Lazima nawe ufanye vitako arubaini vya fedha chini ya zile fremu ishirini. Vitako viwili chini ya fremu moja, kupokea zile ndimi zake mbili, na vitako viwili chini ya fremu nyingine kupokea zile ndimi zake mbili.

20

וּלְצֶ֣לַע	הַמִּשְׁכָּ֗ן	הַשֵּׁנִ֖ית	לִפְאַ֣ת	צָפֹ֑ון	עֶשְׂרִ֣ים	קָ֔רֶשׁ	
na–kwa–upande	wa–maskani	wa–pili	kwa–upande	wa–kaskazini	ishirini	mbao	
H6763	H4908	H8145	H6285	H6828	H6242	H7175	

Kwa upande wa pili wa maskani, upande wa kaskazini, mbao ishirini

21

הָאֶחָ֔ד	הַקֶּ֔רֶשׁ	תַּ֚חַת	אֲדָנִ֣ים	שְׁנֵ֣י	כֶ֣סֶף	אַדְנֵיהֶ֖ם	וְאַרְבָּעִ֖ים	
moja	mbao	chini–ya	vitako	vitako–viwili	vya–fedha	vitako–vyake	na–arobaini	
H0259	H7175	H8478	H0134	H8147	H3701	H0134	H0705	

הָאֶחָֽד׃	הַקֶּ֔רֶשׁ	תַּ֚חַת	אֲדָנִ֣ים	וּשְׁנֵ֣י	
moja	mbao	chini–ya	vitako	na–vitako–viwili	
H0259	H7175	H8478	H0134	H8147	

na vitako vyake vya fedha arubaini. Lazima kuwe na vitako viwili chini ya fremu moja, na vitako viwili chini ya fremu nyingine.

22	וּלְיַרְכְתֵּי	הַמִּשְׁכָּן	מַגָּבָה	תַּעֲשֶׂה	שִׁשָּׁה	קְרָשִׁים׃
	na–kwa–nyuma	ya–maskani	magharibi	utafanya	sita	mbao
	H3411	H4908	H3220		H8337	H7175

Ufanye fremu sita kwa ajili ya upande wa nyuma wa maskani kuelekea magharibi.

23	וּשְׁנֵי	קְרָשִׁים	תַּעֲשֶׂה	לְמִקְצַעֹת	הַמִּשְׁכָּן	בַּיַּרְכָתָיִם׃
	na–mbili	mbao	utafanya	kwa–pembe	za–maskani	nyuma
	H8147	H7175		H4742	H4908	H3411

Tena ufanye fremu mbili kwa ajili ya hizo pembe za maskani zilizo upande wa nyuma.

24	וְיִהְיוּ	תְאֹמִים	מִלְמַטָּה	וְיַחְדָּו	יִהְיוּ	תַּמִּים	עַל־	רֹאשׁוֹ
	na–zitakuwa	mapacha	chini	na–pamoja	zitakuwa	kamili	juu–ya–	kichwa–chake
	H1961	H8382	H4295		H1961	H8535		
	אֶל־							
	kwa–							
	H0413							

יִהְיוּ׃	הַמִּקְצֹעֹת	לִשְׁנֵי	לִשְׁנֵיהֶם	יִהְיֶה	כֵּן	הָאָחַת	הַטַּבָּעַת
zitakuwa	pembe	kwa–mbili	kwa–mbili	itakuwa	hivyo	moja	pete
H1961	H4740	H8147	H8147	H1961		H0259	H2885

Hizi fremu zitakuwa zimetengana upande wa chini, lakini zimeshinkana kwa juu ya duara moja.

25	וְהָיוּ	שְׁמֹנָה	קְרָשִׁים	וְאַדְנֵיהֶם	כֶּסֶף	שִׁשָּׁה	עָשָׂר	אֲדָנִים
	na–zitakuwa	nane	mbao	na–vitako–vyake	vya–fedha	kumi–na–sita	kumi	vitako
	H1961	H8083	H7175	H0134	H3701	H8337	H6240	H0134

הָאָחַד׃	הַקֶּרֶשׁ	תָּחַת	אֲדָנִים	וּשְׁנֵי	הָאֶחָד	הַקֶּרֶשׁ	תַּחַת	אֲדָנִים	שְׁנֵי
moja	mbao	chini–ya	vitako	na–vitako–viwili	moja	mbao	chini–ya	vitako	vitako–viwili
H0259	H7175	H8478	H0134	H8147	H0259	H7175	H8478	H0134	H8147

Fremu zitakuwa ni nane, na vitako vyake vya fedha. Vitako kumi na sita, vitako viwili chini ya fremu moja, na vitako viwili chini ya ubao wa pili.

26	וְעָשִׂיתָ	בְרִיחִם	עֲצֵי	שִׁטִּים	חֲמִשָּׁה	לְקַרְשֵׁי	צֶלַע־	הַמִּשְׁכָּן
	na–utafanya	mataruma	ya–miti	ya–mshita	matano	kwa–mbao	za–upande–	wa–maskani
		H1280			H2568	H7175		H4908

הָאֶחָד׃
moja
H0259

Lazima ufanye mataruma ya mti wa mshita- mataruma matano kwa ajili ya mbao za upande mmoja wa maskani,

27	וַחֲמִשָּׁה	בְרִיחִם	לְקַרְשֵׁי	צֶלַע־	הַמִּשְׁכָּן	הַשֵּׁנִית	וַחֲמִשָּׁה	בְרִיחִם
	na–matano	mataruma	kwa–mbao	za–upande–	wa–maskani	wa–pili	na–matano	mataruma
	H2568	H1280	H7175		H4908	H8145	H2568	H1280

מַגָּבָה׃	לַיַּרְכָתַיִם	הַמִּשְׁכָּן	צֶלַע	לְקַרְשֵׁי
magharibi	kwa–nyuma	wa–maskani	za–upande	kwa–mbao
H3220	H3411	H4908	H6763	H7175

na mataruma matano kwa ajili ya fremu za upande wa pili wa maskani, na mataruma matano kwa ajili ya fremu za upande wa maskani ulio nyuma kuelekea magharibi.

28	וְהַבְּרִיחַ	הַתִּיכֹן	בְּתוֹךְ	הַקְּרָשִׁים	מִבְרַח	מִן־	הַקָּצֶה	אֶל־	הַקָּצֶה׃
	na–taruma	la–kati	katikati–ya	mbao	likipitia	kutoka–	ncha	hadi–	ncha
	H1280	H8484	H8432	H7175	H1272			H0413	

Na hilo taruma la katikati lililo katikati ya zile fremu, litapenya toka mwisho huu hata mwisho huu.

בָּתִּים	זָהָב	תַּעֲשֶׂה	טַבְעֹתֵיהֶם	וְאֶת־	זָהָב	תְּצַפֶּה	הַקְּרָשִׁים	וְאֶת־	29
nyumba	dhahabu	utafanya	pete–zake	na–	dhahabu	utafunika	mbao	na–	
	H2091		H2885	H0853	H2091	H6823	H7175	H0853	

זָהָב׃	הַבְּרִיחִם	אֶת־	וְצִפִּיתָ	לַבְּרִיחִם
dhahabu	mataruma	–	na–utafunika	kwa–mataruma
H2091	H1280	H0853	H6823	H1280

lazima uzifunuke hizo fremu kwa dhahabu. Nawe lazima ufanye maduara yake ya za dhahabu, kuwa kama vishikizo, na hayo mataruma utayafunika dhahabu.

ס	בָּהָר׃	הָרְאִיתָ	אֲשֶׁר	כְּמִשְׁפָּטוֹ	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	וַהֲקֵמֹתָ	30
¶	mlimani	ulionyeshwa	ambao	kama–mfano–wake	maskani	–	na–utasimamisha	
	H2022	H7200		H4941	H4908	H0853		

Nawe utaisimamisha hiyo maskani sawasawa na mfano wake uliooneshwa mlimani.

מָשְׁזָר	וְשֵׁשׁ	שָׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	פָּרֹכֶת	וְעָשִׂיתָ	31
iliyosokotwa	na–kitani–laini	nyekundu	na–nyuzi	na–zambarau	la–bluu	pazia	na–utafanya	
H7806		H8144		H0713	H8504	H6532		

כְּרֻבִים׃	אֹתָהּ	יַעֲשֶׂה	חֹשֵׁב	מַעֲשֵׂה
makerubi	hiyo	atafanya	ya–fundi–stadi	kazi
H3742	H0853		H2803	H4639

Nawe fanya pazia la nyuzi za rangi ya buluu, zambarau na nyekundu, na nguo za kitani nzuri zenye kusokotwa, litafumwa na kutiwa makerubi, kazi ya fundi stadi.

וְוֵיהֶם	זָהָב	מְצֻפִּים	שִׁטִּים	עַמּוּדֵי	אַרְבָּעָה	עַל־	אֹתָהּ	וְנָתַתָּה	32
kulabu–zake	dhahabu	zilizofunikwa	za–mshita	nguzo	nne	juu–ya–	hiyo	na–utaweka	
H2053	H2091	H6823	H7848	H5982	H0702		H0853	H5414	

כָּסֶף׃	אַדְנֵי־	אַרְבָּעָה	עַל־	זָהָב
vya–fedha	vitako–	nne	juu–ya–	dhahabu
H3701	H0134	H0702		H2091

Kisha litungike katika nguzo nne za mti wa mshita zilizofunikwa dhahabu, vifungo vyake vitakuwa vya dhahabu, katika vitako vya fedha vinne.

אֵת	לַפָּרֹכֶת	מִבֵּית	שָׁמָּה	וְהֵבֵאתָ	הַקְּרָסִים	תַּחַת	הַפָּרֹכֶת	אֶת־	וְנָתַתָּה	33
–	pazia	ndani–ya	huko	na–utaleta	vifungo	chini–ya	pazia	–	na–utaweka	
H0853	H6532		H8033	H0935	H7165	H8478	H6532	H0853	H5414	

קֹדֶשׁ	וּבֵין	הַקֹּדֶשׁ	בֵּין	לָכֶם	הַפָּרֹכֶת	וְהִבְדִּילָה	הָעֵדוּת	אֲרוֹן
patakatifu	na–kati–ya	patakatifu	kati–ya	kwenu	pazia	na–litagawanya	la–ushahidi	sanduku
H6944	H0996	H6944	H0996		H6532	H0914	H5715	H0727

הַקֳּדָשִׁים׃
pa–patakatifu
H6944

Nawe tungika lile pazia chini ya vile vifungo, nawe lete lile sanduku la ushuhuda. Lile pazia litawagawanyia kati ya patakatifu, na mahali patakatifu sana.

בְּקֹדֶשׁ	הָעֵדֻת	אֲרוֹן	עַל	הַכַּפֹּרֶת	אֶת־	וְנָתַתָּ	34
katika–patakatifu	la–ushahidi	sanduku	juu–ya	kiti–cha–rehema	–	na–utaweka	
H6944	H5715	H0727		H3727	H0853	H5414	

הַקֳּדָשִׁים׃
pa–patakatifu
H6944

Nawe lazima utaweka kiti cha rehema juu ya lile sanduku la ushuhuda ndani ya mahali pale patakatifu sana. Na ile meza utaiweka nje ya pazia.

35

הַשֻּׁלְחָן	נְכַח	הַמְּנֹרָה	וְאֶת־	לַפָּרֹכֶת	מִחוּץ	הַשֻּׁלְחָן	אֶת־	וְשַׂמְתָּ
meza	mkabala–na	kinara–cha–taa	na–	pazia	nje–ya	meza	–	na–utaweka
H7979	H5227	H4501	H0853	H6532	H2351	H7979	H0853	

צָּפוֹן׃	צֶלַע	עַל־	תִּתֵּן	וְהַשֻּׁלְחָן	תֵּימָנָה	הַמִּשְׁכָּן	צֶלַע	עַל
wa–kaskazini	upande	juu–ya–	utaweka	na–meza	kusini	wa–maskani	upande	juu–ya
H6828	H6763		H5414	H7979	H8486	H4908	H6763	

Lazima uweke kinara cha taa kuikabili ile meza upande wa maskani wa kuelekea kusini. Lile meza utaiweka upande wa kaskazini.

36

שְׁנֵי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	הָאֹהֶל	לְפֶתַח	מָסָךְ	וְעָשִׂיתָ
nyekundu	na–nyuzi	na–zambarau	bluu	wa–hema	kwa–mlango	sitara	na–utafanya
H8144		H0713	H8504	H0168	H6607	H4539	

רֹקֵם׃	מַעֲשֵׂה	מְשְׁזָר	וְשֵׁשׁ	
ya–mtarizi	kazi	iliyosokotwa	na–kitani–laini	
H7551	H4639	H7806		

Kisha utafanya kisitiri kwa mlango wa hema, cha nyuzi za rangi ya buluu, zambarau, na nyekundu, na kitani nzuri yenye kusokotwa, kazi ya mshonaji wa taraza.

37

זָהָב	אֹתָם	וְצִפִּיתָ	שִׁטִּים	עַמּוּדֵי	חֲמִשָּׁה	לַמָּסָךְ	וְעָשִׂיתָ
dhahabu	hiyo	na–utazifunika	za–mshita	nguzo	tano	kwa–sitara	na–utafanya
H2091	H0853	H6823	H7848	H5982	H2568	H4539	

ס	נְחֹשֶׁת׃	אַדְנֵי	חֲמִשָּׁה	לָהֶם	וְיָצַקְתָּ	זָהָב	וָוֵיהֶם
¶	vya–shaba	vitako	tano	kwake	na–utasubu	dhahabu	kulabu–zake
		H0134	H2568		H3332	H2091	H2053

Nawe fanya nguzo tano za mti wa mshita kwa kile kisitiri, na kuzifunika dhahabu; kulabu zake zitakuwa za dhahabu. Nawe utasubu vitako vya shaba vitano kwa ajili yake.

Chapter 27

1

אֻרֶךְ	אַמּוֹת	חָמֵשׁ	שִׁטִּים	עֲצֵי	הַמִּזְבֵּחַ	אֶת־	וְעָשִׂיתָ
urefu	dhiraa	dhiraa–tano	ya–mshita	ya–miti	madhabahu	–	na–utafanya
H0753		H2568	H7848	H6086	H4196	H0853	

אַמּוֹת	וְשָׁלֹשׁ	הַמִּזְבֵּחַ	יִהְיֶה	רָבוּעַ	רֹחַב	אַמּוֹת	וְחָמֵשׁ
dhiraa	na–dhiraa–tatu	madhabahu	itakuwa	mraba	upana	dhiraa	na–dhiraa–tano
	H7969	H4196	H1961	H7251	H7341		H2568

קֹמָתוֹ׃
kimo–chake
H6967

Nawe fanya madhabahu ya mti wa mshita, urefu wake utakuwa ni dhiraa tano na upana wake dhiraa tano. Hiyo madhabahu itakuwa mraba na kwenda juu kwake kutakuwa dhiraa tatu.

2

קַרְנֹתָיו	תִּהְיֶיןָ	מִמֶּנּוּ	פִּנֹּתָיו	אַרְבַּע	עַל	קַרְנֹתָיו	וְעָשִׂיתָ
pembe–zake	zitakuwa	kutoka–kwake	kona–zake	nne	juu–ya	pembe–zake	na–utafanya
	H1961		H6438	H0702			

נְחֹשֶׁת׃	אֹתוֹ	וְצִפִּיתָ	
shaba	hiyo	na–utafunika	
	H0853	H6823	

Nawe fanya pembe nne kama mfano wa pembe za ng'ombe. Hizo pembe zitakuwa za kitu kimoja na madhabahu, nawe utayafunika kwa shaba.

וּמִזְלְגֹתָיו
na–nyuma–zake

וּמִזְרְקֹתָיו
na–mabakuli–yake
H4219

וְיָעָיו
na–koleo–zake
H3257

לְדַשְׁנוֹ
kuondoa–majivu
H1878

סִירֹתָיו
sufuria–zake

וְעָשִׂיתָ
na–utafanya

3

נְחֹשֶׁת׃
shaba

תַּעֲשֶׂה
utafanya

כֵּלָיו
vyombo–vyake
H3627

לְכָל־
kwa–vyote–
H3605

וּמַחְתֹּתָיו
na–vyetezo–vyake
H4289

Lazima vyombo vyake vya kuyaondoa majivu yake utavifanya, na majembe yake, na mabakuli yake, na uma zake, na meko yake. Vyombo vyake vyote utavifanya vya shaba.

אַרְבַּע
nne
H0702

הָרֶשֶׁת
wavu
H7568

עַל־
juu–ya–

וְעָשִׂיתָ
na–utafanya

נְחֹשֶׁת
ya–shaba

רֶשֶׁת
ya–wavu
H7568

מַעֲשֵׂה
kazi
H4639

מִכְבָּר
wavu
H4345

לוֹ
kwake

וְעָשִׂיתָ
na–utafanya

4

קְצוֹתָיו׃
ncha–zake
H7098

אַרְבַּע
nne
H0702

עַל
juu–ya
H0702

נְחֹשֶׁת
za–shaba

טַבְעֹת
pete
H2885

Nawe uifanyie hiyo madhabahu wavu wa shaba. Kisha utie pete nne za shaba katika hizo pembe nne za ule wavu.

עַד
hadi
H5704

הָרֶשֶׁת
wavu
H7568

וְהָיְתָה
na–itakuwa
H1961

מִלְמָטָּה
chini
H4295

הַמִּזְבֵּחַ
wa–madhabahu
H4196

כַּרְכֹּב
ukingo
H3749

תָּחַת
chini–ya
H8478

אֹתָהּ
hiyo
H0853

וְנָתַתָּה
na–utaweka
H5414

5

הַמִּזְבֵּחַ׃
ya–madhabahu
H4196

חֲצִי
nusu
H2677

Nawe lazima uweke huo wavu chini ya kizingo kiizungukacho madhabahu upande wa chini.

נְחֹשֶׁת׃
shaba

אֹתָם
hiyo
H0853

וְצִפִּיתָ
na–utafunika
H6823

שִׁטִּים
ya–mshita
H7848

עֲצֵי
ya–miti
H6086

בַּדֵּי
miti
H0905

לַמִּזְבֵּחַ
kwa–madhabahu
H4196

בַּדִּים
miti
H0905

וְעָשִׂיתָ
na–utafanya

6

Nawe fanya miti kwa ajili ya madhabahu, miti ya mshita, na kuifunika shaba.

שְׁתֵי
pande–mbili
H8147

עַל־
juu–ya–

הַבַּדִּים
miti
H0905

וְהָיוּ
na–itakuwa
H1961

בַּטַּבָּעֹת
katika–pete
H2885

בַּדָּיו
miti–yake
H0905

אֶת־
–
H0853

וְהוּבָא
na–itaingizwa
H0935

7

אֹתוֹ׃
hiyo
H0853

בְּשִׂאֵת
katika–kubeba
H5375

הַמִּזְבֵּחַ
wa–madhabahu
H4196

צַלְעֹת
za–upande
H6763

Na hiyo miti itatiwa katika viduara, na ile miti itakuwa katika pande mbili za madhabahu, wakati wa kuichukua.

יַעֲשׂוּ׃
watafanya

כֵּן
hivyo

בְּהָר
mlimani
H2022

אֹתְךָ
wewe
H0853

הֹרָאָה
ulivyoonyeshwa
H7200

כַּאֲשֶׁר
kama–vile

אֹתוֹ
hiyo
H0853

תַּעֲשֶׂה
utafanya

לֻחַת
mbao
H3871

נְבוּב
wazi
H5014

8

ס
¶

Uifanye ya mbao, yenye mvungu ndani yake kama ulivyooneshwa mlimani.

קְלָעִים	תֵּימָנָה׃	נֶגֶב־	לִפְאַת	הַמִּשְׁכָּן	חֲצַר	אֵת	וְעָשִׂיתָ	9
mapazia	upande–wa–kusini	wa–kusini–	kwa–upande	wa–maskani	ua	–	na–utafanya	
	H8486	H5045	H6285	H4908		H0853		

הָאֶחָת׃	לַפְּאָה	אֹרֶךְ	בָּאַמָּה	מֵאָה	מָשְׁזָר	שֵׁשׁ	לְחָצֵר
mmoja	kwa–upande	urefu	kwa–dhiraa	dhiraa–mia	iliyosokotwa	kitani–laini	kwa–ua
H0259	H6285	H0753		H3967	H7806		

Nawe ufanye ua wa maskani. Upande wa kusini wa kuelekea kusini kutakuwa na chandarua ya nguo ya kitani nzuri yenye kusokotwa, kwa huo ua, urefu wake upande mmoja utakuwa ni dhiraa mia moja.

וַחֲשֻׁקֵיהֶם	הָעַמֻּדִים	וָוֵי	נְחֹשֶׁת	עֶשְׂרִים	וְאַדְנֵיהֶם	עֶשְׂרִים	וְעַמֻּדֵיו	10
na–vibanio–vyake	za–nguzo	kulabu	shaba	ishirini	na–vitako–vyake	ishirini	na–nguzo–zake	
H2838	H5982	H2053		H6242	H0134	H6242	H5982	

כָּסֶף׃	
fedha	
H3701	

Na nguzo zake zitakuwa nguzo ishirini, na vitako vyake ishirini, vitako vyake vitakuwa vya shaba kulabu za zile nguzo na vitanzi vyake vitakuwa vya fedha.

ועמדו]	אֹרֶךְ	מֵאָה	קְלָעִים	בָּאֹרֶךְ	צָפוֹן	לִפְאַת	וְכֵן	11
[na–nguzo–zake]	urefu	dhiraa–mia	mapazia	kwa–urefu	wa–kaskazini	kwa–upande	na–hivyo	
H5982	H0753	H3967		H0753	H6828	H6285		

וַחֲשֻׁקֵיהֶם	הָעַמֻּדִים	וָוֵי	נְחֹשֶׁת	עֶשְׂרִים	וְאַדְנֵיהֶם	עֶשְׂרִים	(וְעַמּוּדָיו
na–vibanio–vyake	za–nguzo	kulabu	shaba	ishirini	na–vitako–vyake	ishirini	(na–nguzo–zake)
H2838	H5982	H2053		H6242	H0134	H6242	H5982

כָּסֶף׃	
fedha	
H3701	

Ni vivyo hivyo upande wa kaskazini, urefu wake hiyo chandarua utakuwa ni dhiraa mia moja, na nguzo zake ishirini, na vitako vyake ishirini vitakuwa vya shaba, kulabu za zile nguzo na vitanzi vyake vitakuwa vya fedha.

עֲשָׂרָה	עַמֻּדֵיהֶם	אַמָּה	חֲמִשִּׁים	קְלָעִים	יָם	לִפְאַת־	הֶחָצֵר	וְרֹחַב	12
kumi	nguzo–zake	dhiraa	hamsini	mapazia	wa–magharibi	kwa–upande–	wa–ua	na–upana	
H6235	H5982		H2572		H3220	H6285		H7341	

עֲשָׂרָה׃	וְאַדְנֵיהֶם
kumi	na–vitako–vyake
H6235	H0134

Na upande wa magharibi, upana wa ua kutakuwa na chandarua ya dhiraa hamsini; nguzo zake kumi, na vitako vyake kumi.

אַמָּה׃	חֲמִשִּׁים	מִזְרָחָה	קֵדְמָה	לִפְאַת	הֶחָצֵר	וְרֹחַב	13
dhiraa	hamsini	mashariki	wa–mashariki	kwa–upande	wa–ua	na–upana	
	H2572	H4217		H6285		H7341	

Na upana wa ule ua upande wa mashariki kuelekea mashariki utakuwa ni dhiraa hamsini.

וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	עַמֻּדֵיהֶם	לַכָּתֵף	קְלָעִים	אַמָּה	עֶשְׂרֵה	וַחֲמֵשׁ	14
na–vitako–vyake	tatu	nguzo–zake	kwa–bega	mapazia	dhiraa	kumi	na–kumi–na–tano	
H0134	H7969	H5982	H3802			H6240	H2568	

שְׁלֹשָׁה׃	
tatu	
H7969	

Chandarua upande mmoja wa langō itakuwa dhiraa kumi na tano upana wake. Lazima nguzo zake zitakuwa tatu na vitako vyake vitatu.

15

וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	עַמְּדֵיהֶם	קְלָעִים	עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ	הַשֵּׁנִית	וְלַכָּתֵף
na–vitako–vyake	tatu	nguzo–zake	mapazia	kumi	kumi–na–tano	la–pili	na–kwa–bega
H0134	H7969	H5982		H6240	H2568	H8145	H3802

שְׁלֹשָׁה׃
tatu
H7969

Upande wa pili ni vivyo hivyo chandarua ya dhiraa kumi na tano; nguzo zake tatu, na vitako vyake vitatu.

16

שְׁנֵי	וְחוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	אַמָּה	עֶשְׂרִים	וּמָסָךְ	הֵחָצֵר	וּלְשַׁעַר
nyekundu	na–nyuzi	na–zambarau	bluu	dhiraa	dhiraa–ishirini	sitara	la–ua	na–kwa–lango
H8144		H0713	H8504		H6242	H4539		H8179

אַרְבָּעָה׃	וְאַדְנֵיהֶם	אַרְבָּעָה	עַמֻּדֵיהֶם	רִקֻּם	מַעֲשֵׂה	מָשְׁזָר	וְשֵׁשׁ
nne	na–vitako–vyake	nne	nguzo–zake	ya–mtarizi	kazi	iliyosokotwa	na–kitani–laini
H0702	H0134	H0702	H5982	H7551	H4639	H7806	

Na kwa lile langō la ua patakuwa na kisitiri cha dhiraa ishirini, kitakuwa cha nguo ya rangi ya buluu, zambarau na nyekundu, na kitani nzuri yenye kusokotwa, kazi ya mshonaji taraza; nguzo zake zitakuwa nne, na vitako vyake vinne.

17

כֶּסֶף	וָוֵיהֶם	כֶּסֶף	מְחֻשָּׁקִים	סָבִיב	הֵחָצֵר	עַמּוּדֵי	כָּל־
fedha	kulabu–zake	fedha	zitabanwa	kuzunguka	za–ua	za–nguzo	nguzo–zote–
H3701	H2053	H3701		H5439		H5982	H3605

נְחֹשֶׁת׃	וְאַדְנֵיהֶם
shaba	na–vitako–vyake
	H0134

Nguzo zote za ule ua ziuzungukao pande zote zitakuwa na vitanzi vya fedha; kulabu zake za fedha, na vitako vyake vya shaba.

18

וְקֹמָה	בַּחֲמִשִּׁים	חֲמִשִּׁים	וְרֹחַב	בָּאַמָּה	מֵאָה	הֵחָצֵר	אֹרֶךְ
na–kimo	kwa–hamsini	hamsini	na–upana	kwa–dhiraa	dhiraa–mia	wa–ua	urefu
H6967	H2572	H2572	H7341		H3967		H0753

נְחֹשֶׁת׃	וְאַדְנֵיהֶם	מָשְׁזָר	שֵׁשׁ	אַמּוֹת	חֲמֵשׁ
shaba	na–vitako–vyake	iliyosokotwa	kitani–laini	dhiraa	dhiraa–tano
	H0134	H7806			H2568

Urefu wa huo ua utakuwa dhiraa mia moja, na upana wake utakuwa dhiraa hamsini kotekote, na kwenda juu kwake dhiraa tano; yawe ya nguo ya kitani nzuri, na vitako vyake vitakuwa vya shaba.

19

יִתְדֹתָיו	וְכָל־	עֲבֹדָתוֹ	בְּכָל	הַמִּשְׁכָּן	כְּלֵי	לְכֹל	
vigingi–vyake	na–vigingi–vyote–	huduma–yake	katika–yote	vya–maskani	vyombo	kwa–vyote	
H3489	H3605	H5656	H3605	H4908	H3627	H3605	

ס	נְחֹשֶׁת׃	הֵחָצֵר	יִתְדֹת	וְכָל־	
¶	shaba	vya–ua	vigingi	na–vigingi–vyote–	
			H3489	H3605	

Vyombo vyote vya maskani vitumiwavyo katika utumishi wake wote, na vigingi vyake vyote, na vigingi vyote vya ule ua, vitakuwa vya shaba.

זַ֖יִת	שָׁמֶן	אֵלֶ֑יךָ	וְיִקְח֣וּ	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵ֣י	אֶת־	וְתִצַּוֵּ֥ה	וְאַתָּ֛ה	20
ya-mzeituni	mafuta	kwako	na-watakuletea	wa-Israeli	wana	–	utaamuru	na-wewe	
H2132	H8081	H0413	H3947	H3478		H0853	H6680		

תָּמִֽיד׃	נֵ֔ר	לְהַעֲלֹ֖ת	לַמָּאֹ֑ור	כָּתִ֥ית	זָ֛ךְ
daima	taa	kuwasha	kwa-taa	yaliyopondwa	safi
H8548		H5927	H3974	H3795	H2134

awe waamuru wana wa Israeli wakuletee mafuta ya zeituni safi ya kupondwa kwa ajili ya nuru, ili kufanya ile taa kuwaka daima.

אֹתֹ֗ו	יַעֲרֹךְ֙	הָעֵדֻ֔ת	עַל־	אֲשֶׁ֥ר	לַפָּרֹ֖כֶת	מִח֥וּץ	מֹועֵ֑ד	בְּאֹ֣הֶל	21
hiyo	atapanga	ushahidi	juu-ya-	ambalo	pazia	nje-ya	la-kukutana	katika-hema	
H0853		H5715			H6532	H2351	H4150	H0168	

עֹולָ֔ם	חֻקַּ֥ת	יְהוָ֖ה	לִפְנֵ֣י	בְּקֶ֑ר	עַד־	מֵעֶ֣רֶב	וּבָנָ֥יו	אַהֲרֹ֛ן
ya-milele	amri	Yahwe	mbele-ya	asubuhi	hadi-	kutoka-jioni	na-wana-wake	Haruni
H5769	H2708	H3068	H6440	H1242	H5704	H6153		H0175

ס	יִשְׂרָאֵ֔ל׃	בְּנֵ֣י	מֵאֵ֖ת	לְדֹרֹתָ֑ם	
¶	wa-Israeli	wana	kutoka-kwa	kwa-vizazi-vyao	
	H3478		H0854	H1755	

Ndani ya ile hema ya kukutania, nje ya hilo pazia, lililo mbele ya huo ushuhuda, Haruni na wanawe wataitengeza tangu jioni hadi asubuhi mbele ya BWANA; itakuwa ni amri ya milele katika vizazi vyao vyote kwa ajili ya wana wa Israeli.

Chapter 28

אֹתֹ֑ו	בָּנָ֖יו	וְאֶת־	אָחִ֣יךָ	אַהֲרֹ֔ן	אֶת־	אֵלֶ֣יךָ	הַקְרֵ֗ב	וְאַתָּ֞ה	1
pamoja-naye	wana-wake	na-	ndugu-yako	Haruni	–	kwako	mleta-karibu	na-wewe	
H0854		H0853	H0251	H0175	H0853	H0413	H7126		

וַאֲבִיה֣וּא	נָדָ֗ב	אַהֲרֹן֙	לִ֤י	לְכַהֲנֹ֣ו־	יִשְׂרָאֵ֔ל	בְּנֵ֣י	מִתֹּ֖וךְ	
na-Abihu	Nadabu	Haruni	kwangu	kunitumikia-kikuhani-	wa-Israeli	wana	kutoka-katikati-ya	
H0030	H5070	H0175		H3547	H3478		H8432	

אַהֲרֹ֑ן׃	בְּנֵ֣י	וְאִיתָמָ֖ר	אֶלְעָזָ֥ר	
wa-Haruni	wana	na-Ithamari	Eleazari	
H0175		H0385	H0499	

Umuite Aruni kaka yako na wana wake - Nadabu, na Abihu, na Eleazari, na Ithamari - miongoni mwa wana wa Israeli, ili anitumikie katika kazi ya ukuhani.

וּלְתִפְאֶ֥רֶת׃	לְכָבֹ֖וד	אָחִ֣יךָ	לְאַהֲרֹ֑ן	קֹ֖דֶשׁ	בִּגְדֵי־	וְעָשִׂ֥יתָ	2
na-kwa-uzuri	kwa-utukufu	ndugu-yako	kwa-Haruni	matakatifu	mavazi-	na-utafanya	
H8597	H3519	H0251	H0175	H6944			

Nawe utamfanyia Aruni ndugu yako mavazi matakatifu, kwa utukufu na kwa uzuri.

רֹוחַ֙	מִלֵּאתִ֣יו	אֲשֶׁ֔ר	לֵ֖ב	חַכְמֵי־	כָּל־	אֶל־	תְּדַבֵּ֤ר	וְאַתָּ֞ה	3
roho	nimewajaza	ambao	wa-moyo	wenye-hekima-	wote-	kwa-	utasema	na-wewe	
H7307	H4390			H2450	H3605	H0413	H1696		

לִ֑י׃	לְכַהֲנֹ֣ו־	לְקַדְּשֹׁ֗ו	אַהֲרֹן֙	בִּגְדֵ֣י	אֶת־	וְעָשׂ֣וּ	חָכְמָ֔ה
kwangu	kunitumikia-kikuhani-	kumtakasa	ya-Haruni	mavazi	–	na-watafanya	ya-hekima
	H3547	H6942	H0175		H0853		H2451

Nawe utawaambia watu wote wenye moyo wa hekima, niliowajaza na roho ya hekima wamfanyie Aruni mavazi ili kumtakasa anitumikie katika kazi ya ukuhani.

וּכְתֹנֶת	וּמְעִיל	וְאֵפוֹד	חֹשֶׁן	יַעֲשׂוּ	אֲשֶׁר	הַבְּגָדִים	וְאֶלֶּה	4
na–kanzu	na–joho	na–kisibau	kifuko–cha–kifuani	watafanya	ambayo	mavazi	na–hizi	
H3801	H4598	H0646	H2833				H0428	

אָחִיךָ	לְאַהֲרֹן	קֹדֶשׁ	בִּגְדֵי־	וְעָשׂוּ	וְאַבְנֵט	מִצְנֶפֶת	תַּשְׁבֵּץ
ndugu–yako	kwa–Haruni	matakatifu	mavazi–	na–watafanya	na–mshipi	kilemba	iliyofumwa
H0251	H0175	H6944			H0073	H4701	H8665

לִי׃	לְכַהֲנוֹ־	וּלְבָנָיו
kwangu	kunitumikia–kikuhani–	na–kwa–wana–wake
	H3547	

Na mavazi watakayoyafanya ni kifuko cha kifuani, na naivera, na joho, na kanzu ya kazi ya urembo, na kilemba, na mshipi; nao watawafanyia Aruni nduguye, na wanawe, mavazi matakatifu ili anitumikie katika kazi ya ukuhani.

תּוֹלַעַת	וְאֶת־	הָאַרְגָּמָן	וְאֶת־	הַתְּכֵלֶת	וְאֶת־	הַזָּהָב	אֶת־	יִקְחוּ	וְהֵם	5
nyuzi	na–	zambarau	na–	bluu	na–	dhahabu	–	watachukua	na–wao	
	H0853	H0713	H0853	H8504	H0853	H2091	H0853	H3947	H1992	

פ	הַשָּׁשׁ׃	וְאֶת־	הַשָּׁנִי
¶	kitani–laini	na–	nyekundu
		H0853	H8144

Nao wataitwaa dhahabu, na nguo ya rangi ya samawi, na ya rangi ya zambarau, na ya rangi nyekundu.

שָׁנִי	תּוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	זָהָב	הָאֵפֹד	אֶת־	וְעָשׂוּ	6
nyekundu	nyuzi	na–zambarau	bluu	dhahabu	kisibau	–	na–watafanya	
H8144		H0713	H8504	H2091	H0646	H0853		

חֹשֵׁב׃	מַעֲשֵׂה	מְשְׁזָר	וְשָׁשׁ	
ya–fundi–stadi	kazi	iliyosokotwa	na–kitani–laini	
H2803	H4639	H7806		

Nao waifanye naivera kwa nyuzi za dhahabu, na za samawi, na za zambarau, na nyekundu, na kitani nzuri yenye kusokotwa kwa kazi ya mstadi.

קְצוֹתָיו	שְׁנֵי	אֶל־	לָו	יְהֻיֶה־	חֻבָּרֹת	כְּתֵפֹת	שְׁתֵּי	7
za–ncha–zake	pande–mbili	kwa–	kwake	vitakuwa–	vikiunganishwa	vipande–vya–bega	mbili	
H7098	H8147	H0413		H1961	H2266	H3802	H8147	

וְחֻבָּר׃
na–vitaunganishwa
H2266

Lazima itakuwa na vipande viwili vya mabegani, vilivyoungana kwenye ncha zake mbili; ili ipate kuunganywa.

יִהְיֶה	מִמֶּנּוּ	כְּמַעֲשֵׂהוּ	עָלָיו	אֲשֶׁר	אֲפֻדָּתוֹ	וְחֵשֶׁב	8
itakuwa	kutoka–kwake	kama–kazi–yake	juu–yake	ambao	wa–kisibau–chake	na–mshipi	
H1961		H4639			H0642	H2805	

מְשְׁזָר׃	וְשָׁשׁ	שָׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	זָהָב
iliyosokotwa	na–kitani–laini	nyekundu	na–nyuzi	na–zambarau	bluu	dhahabu
H7806		H8144		H0713	H8504	H2091

Na mshipi wa kazi ya ustadi ulio juu yake, ili kuifunga mahali pake; utakuwa wa kazi kama ile ya naivera, ya vitu vile vile ya nyuzi za dhahabu, na za rangi ya samawi, na ya zambarau, na nyekundu, na kitani nzuri yenye kusokotwa.

9 וְלָקַחְתָּ אֶת־ שְׁתֵי אַבְנֵי־ שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת
na-utachukua – mawe-mawili mawe- ya-shohamu na-utachora juu-yake majina
H3947 H0853 H8147 H0068 H7718 H8034

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ya-wana wa-Israeli
H3478

Nawe utatwaa vito viwili vya shohamu, ya rangi ya chani-kiwiti, nawe utachora juu yake majina ya wana wa Israeli;

10 עַל־ הַנּוֹתָרִים הַשִּׁשָּׁה שְׁמוֹת וְאֶת־ הָאֶחָת הָאֶבֶן עַל מִשְׁמֹתָם שִׁשָּׁה
juu-ya- yaliyobaki sita majina na- moja jiwe juu-ya kati-ya-majina-yao sita
H3498 H8337 H8034 H0853 H0259 H0068 H8337

כְּתוֹלְדֹתָם׃ הַשֵּׁנִית הָאֶבֶן
kwa-kuzaliwa-kwao la-pili jiwe
H8435 H8145 H0068

Majina yao sita katika kito kimoja, na majina sita yaliyosalia katika kile kito cha pili, kwa utaratibu wa kuzaliwa kwao.

11 מַעֲשֵׂה חָרַשׁ פִּתּוּחֵי נַקְשִׁי אֶבֶן הָאֲבָנִים שְׁתֵי אֶת־ תְּפַתַּח חֹתָם
kazi ya-fundi nakshi wa-mawe mawe mawe-mawili – utachora za-muhuri
H4639 H2796 H6603 H0068 H0068 H8147 H0853 H2368

אֹתָם׃ תַּעֲשֶׂה זָהָב מִשְׁבְּצוֹת מֻסַבֹּת יִשְׂרָאֵל בְּנֵי שְׁמֹת עַל־
hiyo utafanya vya-dhahabu vizingiti yakizungushiwa wa-Israeli ya-wana majina juu-ya-
H0853 H2091 H4865 H4142 H3478 H8034

Kwa kazi mtu mwenye kuchora mawe kama vile muhuri ichorwavyo, utavichora hivi vito viwili, sawasawa na majina ya wana wa Israeli, nawe utavitia katika vijalizo vya dhahabu.

12 וְשַׂמְתָּ אֶת־ שְׁתֵי הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת אַבְנֵי
na-utaweka – mawe-mawili mawe juu-ya vipande-vya-bega vya-kisibau mawe
H0853 H8147 H0068 H3802 H0646 H0068

זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־ שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה
ya-ukumbusho kwa-wana wa-Israeli na-atabeba Haruni – majina-yao mbele-ya Yahwe
H2146 H3478 H5375 H0175 H0853 H8034 H6440 H3068

עַל־ שְׁתֵי כְּתֵפָיו לְזִכָּרֹן׃ ס
juu-ya- mabega-mawili mabega-yake kwa-ukumbusho ¶
H8147 H3802 H2146

Nawe utavitia vile vito viwili juu ya vipande vya mabegani vya hiyo naivera, viwe vito vya ukumbusho kwa ajili ya wana wa Israeli. Naye Aruni atayachukua majina yao mbele za Yahweh juu ya mabega yake mawili ili kuwa ukumbusho.

13 וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת זָהָב׃
na-utafanya vizingiti vya-dhahabu
H4865 H2091

Nawe fanya vijalizo viwili vya dhahabu

14 וּשְׁתֵי שַׁרְשְׁרֹת מִנְיָרוֹרו טָהוֹר זָהָב שַׁרְשְׁרֹת מִגְבָּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה
na-minyororo-miwili minyororo safi ya-dhahabu iliyosokotwa utafanya hiyo kazi
H8147 H8333 H2889 H2091 H4020 H0853 H4639

עַל־ הַמִּשְׁבְּצֹת׃ ס וְנָתַתָּה אֶת־ שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבֹתֹת עֲבֹת
juu-ya- vizingiti ¶ na-utaweka – minyororo ya-kamba ya-kamba
H4865 H5414 H0853 H8333 H5688 H5688

na mikufu miwili ya dhahabu safi; utaifanya iwe mfano wa kamba, ya kazi ya kusokotwa; nawe uitie ile mikufu ya kazi ya kusokotwa katika vile vijalizo.

אֵפֹד	כְּמַעֲשֵׂה	חֹשֶׁב	מַעֲשֵׂה	מִשְׁפָּט	חֹשֶׁן	וְעָשִׂיתָ	15
ya-kisibau	kama-kazi	ya-fundi-stadi	kazi	cha-hukumu	kifuko-cha-kifuani	na-utafanya	
H0646	H4639	H2803	H4639	H4941	H2833		

מְשֻׁזָּר	וְשֵׁשׁ	שָׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	זָהָב	תַּעֲשֶׂנּוּ
iliyosokotwa	na-kitani-laini	nyekundu	na-nyuzi	na-zambarau	bluu	dhahabu	utafanya
H7806		H8144		H0713	H8504	H2091	

אֹתוֹ׃	תַּעֲשֶׂה
hiyo	utafanya
H0853	

Nawe lazima utafanya kifuko cha kifuani cha hukumu, kazi ya fundi stadi; utakifanya kwa kuiandama ile kazi ya hiyo naivera. Fanya nyuzi za dhahabu, na za rangi ya samawi, na za rangi ya zambarau, na nyekundu, na kitani safi yenye kusokotwa, ndivyo utakavyokifanya.

רָחְבּוֹ׃	וְזֶרֶת	אָרְכּוֹ	זֶרֶת	כָּפוּל	יִהְיֶה	רָבוּעַ	16
upana-wake	na-shibiri	urefu-wake	shibiri	kilichokunjwa	itakuwa	mraba	
H7341	H2239	H0753	H2239	H3717	H1961	H7251	

Kitakuwa mraba, tena cha kukunjwa; urefu wake utakuwa shibiri moja, na upana wake shibiri moja.

פִּטְדָה	אֹדֶם	טוּר	אֶבֶן	טוּרִים	אַרְבָּעָה	אֶבֶן	מִלֵּאת	בּוֹ	וּמִלֵּאתָ	17
topazi	karneoli	safu	mawe	safu	safu-nne	mawe	kujaza	ndani-yake	na-utajaza	
H6357	H0124	H2905	H0068	H2905	H0702	H0068	H4396		H4390	

הָאֶחָד׃	הַטּוּר	וּבָרֶקֶת
ya-kwanza	safu	na-zumaridi
H0259	H2905	

Nawe ukijaze viweko vya vito, safu nne za vito; safu moja itakuwa ni akiki, na yakuti ya rangi ya manjano, na baharamani, hivi vitakuwa safu ya kwanza.

וְיָהַלֹם׃	סַפִּיר	נֹפֶךְ	הַשֵּׁנִי	וְהַטּוּר	18
na-almasi	yakuti-samawi	tukisi	ya-pili	na-safu	
H3095	H5601	H5306	H8145	H2905	

Na safu ya pili itakuwa zumaridi, na yakuti samawi, na almasi.

וְאַחְלָמָה׃	שְׁבוֹ	לֶשֶׁם	הַשְּׁלִישִׁי	וְהַטּוּר	19
na-amethisto	akiki	hiakintho	ya-tatu	na-safu	
H0306	H7618	H3958	H7992	H2905	

Na safu ya tatu itakuwa hiakintho, na akiki nyekundu, na amethisto.

זָהָב	מְשֻׁבָּצִים	וְיָשְׁפֵּה	וְשֹׁהַם	תַּרְשִׁישׁ	הָרְבִיעִי	וְהַטּוּר	20
dhahabu	yaliyowekwa-katika-vizingiti	na-yaspi	na-shohamu	krisolito	ya-nne	na-safu	
H2091	H7660	H3471	H7718	H8658	H7243	H2905	

בְּמִלּוּאָתָם׃	יִהְיוּ
katika-kujazwa-kwake	yatakuwa
H4396	H1961

Na safu ya nne itakuwa ni zabarajadi, na shohamu, na yaspi. Vito hivyo vitakazwa ndani ya dhahabu kwa kujaa mahali pake.

21 וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶיןָ na–mawe H0068 yatakuwa H1961 juu–ya– H5921 majina H8034 wana– H1121 wa–Israeli H3478 mbili–na–kumi H8147 kumi H6240 juu–ya– H5921

לִשְׁנֵי kwa–kumi–na–mbili H8147 תִּהְיֶיןָ yatakuwa H1961 שְׁמוֹ jina–lake H8034 juu–ya– H5921 אִישׁ kila–moja H0376 חוֹתָם za–muhuri H2368 פִּתּוּחֵי nakshi H6603 שְׁמֹתָם majina–yao H8034

עָשָׂר kumi H6240 מַקֵּבֶת׃ makabila H7626

Na vile vito vitakuwa sawasawa na majina ya wana wa Israeli, kumi na viwili, sawasawa na majina yao. Mfano wa kuchora kwa muhuri kila kimoja sawasawa na jina lake, vitakuwa vya hizo kabila kumi na mbili.

22 וְעָשִׂיתָ na–utafanya H6213 juu–ya– H5921 הַחֹשֶׁן kifuko–cha–kifuani H2833 מִנְיָרֹרֹת minyororo H8331 שַׁרְשֹׁת iliyosokotwa H1383 מַעֲשֵׂה kazi H4639 עֲבֹת ya–kamba H5688 זָהָב dhahabu H2091

טָהוֹר׃ safi H2889

Nawe lazima utie katika kile kifuko cha kifuani mikufu mfano wa kamba, ya kazi ya kusokotwa, ya dhahabu safi.

23 וְעָשִׂיתָ na–utafanya H6213 עַל־ juu–ya– H5921 הַחֹשֶׁן kifuko–cha–kifuani H2833 שְׁתֵי pete–mbili H8147 טַבָּעוֹת pete H2885 זָהָב za–dhahabu H2091 וְנָתַתָּ na–utaweka H5414 אֶת־ – H0853

הַחֹשֶׁן׃ za–kifuko–cha–kifuani H2833 קְצוֹת za–ncha H7098 שְׁנֵי pande–mbili H8147 עַל־ juu–ya– H5921 הַטַּבָּעוֹת pete H2885 שְׁתֵי pete–mbili H8147

Nawe utie maduara mawili ya dhahabu katika kile kifuko cha kifuani, na kuzitia hizo pete mbili katika ncha mbili za kifuko cha kifuani.

24 וְנָתַתָּה na–utaweka H5414 אֶת־ – H0853 שְׁתֵי minyororo–miwili H8147 עֲבֹת ya–kamba H5688 הַזָּהָב ya–dhahabu H2091 עַל־ juu–ya– H5921 שְׁתֵי pete–mbili H8147 הַטַּבָּעֹת pete H2885

הַחֹשֶׁן׃ za–kifuko–cha–kifuani H2833 קְצוֹת ncha H7098 אֶל־ kwa– H0413

Nawe utie hiyo mikufu miwili ya dhahabu iliyosokotwa katika zile pete mbili zilizo katika ncha za kifuko cha kifuani.

25 וְאֵת na– H0853 שְׁתֵי ncha–mbili H8147 קְצוֹת za–ncha H7098 שְׁתֵי za–minyororo–miwili H8147 הָעֲבֹתֹת ya–kamba H5688 תִּתֵּן utaweka H5414 עַל־ juu–ya– H5921 שְׁתֵי vizingiti–viwili H8147

פָּנָיו׃ uso–wake H6440 מוּל mbele–ya H4136 אֶל־ kwa– H0413 הָאֵפֹד vya–kisibau H0646 כִּתְפוֹת vipande–vya–bega H3802 עַל־ juu–ya– H5921 וְנָתַתָּה na–utaweka H5414 הַמִּשְׁבְּצוֹת vizingiti H4865

Na ncha zile nyingine za hiyo mikufu miwili ya kusokotwa utazitia katika vile vijalizo viwili, na kuvitia katika vile vipande vya mabegani vya naivera upande wa mbele.

26 וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי pete–mbili H8147 עַל־ juu–ya– אֹתָם hiyo H0853 וְשַׂמְתָּ na–utaweka H7760 זָהָב za–dhahabu H2091 טַבְּעוֹת pete H2885 שְׁתֵּי pete–mbili H8147 וְעָשִׂיתָ na–utafanya

קְצוֹת za–ncha H7098 הַחֹשֶׁן za–kifuko–cha–kifuani H2833 עַל־ juu–ya– שְׁפָתוֹ ukingo–wake H8193 אֲשֶׁר ambao אֶל־ kwa– H0413 עֵבֶר upande H5676 הָאֵפֹד wa–kisibau H0646 בְּיִתָה׃ ndani

Nawe utafanya viduara vili vya dhahabu, uzitie katika hizo ncha mbili za kifuko cha kifuani, katika ukingo wake.

27 וְעָשִׂיתָ na–utafanya H6213 שְׁתֵּי pete–mbili H8147 עוֹד vipande–viwili H5750 עַל־ juu–ya– אֹתָם hiyo H0853 וְנָתַתָּה na–utaweka H5414 זָהָב za–dhahabu H2091 טַבְּעוֹת pete H2885 שְׁתֵּי pete–mbili H8147

מִמַּעַל juu–ya מִמּוּל kutoka–mbele–ya H4136 פָּנָיו uso–wake H6440 לְעֻמַּת karibu–na H5980 מֶחְבַּרְתּוֹ muunganiko–wake H4225 כְּתְפֹת vya–bega H3802 הָאֵפֹד vya–kisibau H0646 מִלְמַטָּה chini H4295

מִמַּעַל juu–ya לְחֻשֶׁב mshipi H2805 הָאֵפֹד׃ wa–kisibau H0646

Nawe lazima ufanye viduara vili vya dhahabu, na kuzitia katika vile vipande viwili vya mabegani vya ile naivera chini yake, upande wa mbele, karibu na kifungo chake, juu ya huo mshipi wa naivera uliosukwa kwa ustadi.

28 וְיִרְכְּסוּ na–watafunga H7405 אֶת־ – H0853 הַחֹשֶׁן kifuko–cha–kifuani H2833 [מטבעתו] [kutoka–pete–yake] H2885 (מֵטַבְּעֹתָיו) (kutoka–pete–zake) H2885 אֶל־ kwa– H0413 טַבְּעֹת pete H2885

יִזָּח kitaondoka H2118 וְלֹא־ na–si– H3808 הָאֵפֹד wa–kisibau H0646 חֶשֶׁב mshipi H2805 עַל־ juu–ya– לִהְיוֹת kuwa H1961 תְּכֵלֶת wa–bluu H8504 בִּפְתִיל kwa–uzi H6616 הָאֵפֹד za–kisibau H0646

הַחֹשֶׁן kifuko–cha–kifuani H2833 מֵעַל kutoka–juu–ya הָאֵפֹד׃ kisibau H0646

Nao watakikaza kile kileso kwa vile viduara vyake kwenye viduara za naivera kwa ukanda wa rangi ya samawi, ili kwamba kikae pale juu ya ule mshipi wa naivera uliosukwa kwa ustadi, ili kwamba kifuko cha kifuani kisiachane na naivera.

29 וְנָשָׂא na–atabeba H5375 אַהֲרֹן Haruni H0175 אֶת־ – H0853 שְׁמוֹת majina H8034 בְּנֵי־ ya–wana– יִשְׂרָאֵל wa–Israeli H3478 בְּחֹשֶׁן katika–kifuko–cha–kifuani H2833

לִפְנֵי־ mbele–ya– H6440 לְזִכָּרֹן kwa–ukumbusho H2146 הַקֹּדֶשׁ patakatifu H6944 אֶל־ kwa– H0413 בְּבֹאוֹ anapoingia H0935 לִבּוֹ moyo–wake עַל־ juu–ya– הַמִּשְׁפָּט cha–hukumu H4941

יְהוָה Yahwe H3068 תָּמִיד׃ daima H8548

Na Aruni atayachukua majina ya wana wa Israeli katika kile kifuko cha kifuani cha hukumu juu ya moyo wake kwa kufanya maamuzi, hapo atakapoingia ndani ya mahali patakatifu, kuwa ukumbusho mbele yaYahweh daima.

30 וְנָתַתָּ אֶל־ kwa– H0413 נְתַנְתָּ na–utaweka H5414 חֻשֶׁן kifuko–cha–kifuani H2833 הַמִּשְׁפָּט cha–hukumu H4941 אֶת־ – H0853 הָאוּרִים Urimu H0224 וְאֶת־ na– H0853 הַתֻּמִּים Thumimu H8550

וְהָיוּ na–vitakuwa H1961 עַל־ juu–ya– H5921 לֵב moyo H3820 אַהֲרֹן wa–Haruni H0175 בְּבֹאוֹ anapoingia H0935 לִפְנֵי mbele–ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 וְנָשָׂא na–atabeba H5375 אַהֲרֹן Haruni H0175

אֶת־ – H0853 מִשְׁפַּט hukumu H4941 בְּנֵי־ ya–wana– H1121 יִשְׂרָאֵל wa–Israeli H3478 עַל־ juu–ya– H5921 לִבּוֹ moyo–wake H3820 לִפְנֵי mbele–ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 תָּמִיד׃ daima H8548 ס ¶

Nawe utie hizo Urimu na Thumimu katika kile kifuko cha kifuani cha hukumu; nazo zitakuwa juu ya moyo wa Aruni, hapo atakapoingia ndani mbele ya Yahweh na Aruni atachukua hukumu ya hao wana wa Israeli juu ya moyo wake mbele ya Yahweh daima.

31 וְעָשִׂיתָ na–utafanya

אֶת־ – H0853 מְעִיל joho H4598 הָאֵפוֹד la–kisibau H0646 כְּלִיל lote H3632 תְּכֵלֶת׃ bluu H8504

Nawe fanya hiyo joho ya naivera ya rangi ya samawi yote.

32 וְהָיָה na–itakuwa H1961

פִּי־ shimo– H6310 רֹאשׁוֹ la–kichwa–chake H7218 בְּתוֹכוֹ katikati–yake H8432 שָׂפָה ukingo H8193 יִהְיֶה׀ itakuwa H1961 לְפִיו kwa–shimo–lake H6310

סָבִיב kuzunguka H5439 מַעֲשֵׂה kazi H4639 אֹרֶג ya–mfumaji H0707 כְּפִי kama–shimo H6310 תַּחְרָא la–dirii H8473 יִהְיֶה־ itakuwa– H1961 לֹא si H3808 לוֹ kwake יִקָּרֵעַ׃ litararuka H7167

Nayo itakuwa na tundu katikati yake kwa kupitisha kichwa; itakuwa na utepe wa kazi ya kusokotwa kuzunguka hilo tundu lake, mfano wa tundu lililo katika kanzu ya chuma, ili lisipasuke.

33 וְעָשִׂיתָ na–utafanya

עַל־ juu–ya– H5921 שׁוּלָיו upindo–wake H7757 רִמֹּנֵי makomamanga H7416 תְּכֵלֶת ya–bluu H8504 וְאַרְגָּמָן na–zambarau H0713 וְתוֹלַעַת na–nyuzi

שָׁנִי nyekundu H8144 עַל־ juu–ya– H5921 שׁוּלָיו upindo–wake H7757 סָבִיב kuzunguka H5439 וּפַעֲמֹנֵי na–kengele H6472 זָהָב za–dhahabu H2091 בְּתוֹכָם kati–yake H8432 סָבִיב׃ kuzunguka H5439

Nawe katika pindo zake utatia makomamanga ya rangi ya samawi, na ya rangi ya zambarau, na ya rangi nyekundu, kuzunguka pindo zake kotekote; na njuga za dhahabu kati ya hayo makomamanga pande zote.

34 פַּעֲמֹן kengele H6472 זָהָב ya–dhahabu H2091 וְרִמֹּון na–komamanga H7416 פַּעֲמֹן kengele H6472 זָהָב ya–dhahabu H2091 וְרִמֹּון na–komamanga H7416 שׁוּלִי upindo H7757 עַל־ juu–ya– H5921

הַמְעִיל wa–joho H4598 סָבִיב׃ kuzunguka H5439

Kengele ya dhahabu na komamanga, kengele ya dhahabu na komamanga, katika pindo za joho kuizunguka pande zote.

35 וְהָיָה na–itakuwa H1961 עַל־ juu–ya– H5921 אַהֲרֹן Haruni H0175 לְשָׁרֵת kutumika H8334 וְנִשְׁמַע na–itasikiwa H8085 קוֹלוֹ sauti–yake בְּבֹאוֹ anapoingia H0935 אֶל־ kwa– H0413 הַקֹּדֶשׁ patakatifu H6944

לִפְנֵי mbele–ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 וּבְצֵאתוֹ na–anapotoka H3318 וְלֹא na–si H3808 יָמוּת׃ atakufa H4191 ס ¶

Nayo itakuwa juu ya Aruni akitumika; na sauti ya hizo kengele itasikilikana hapo aingiapo ndani ya mahali patakatifu mbele ya Yahweh na hapo atokapo nje, ili kwamba asife.

קֹ֣דֶשׁ	חֹתָ֗ם	פִּתּוּחֵי֙	עָלָ֔יו	וּפִתַּחְתָּ֖	טָה֑וֹר	זָהָ֣ב	צִ֔יץ	וְעָשִׂ֥יתָ	36
mtakatifu	ya–muhuri	nakshi	juu–yake	na–utachora	safi	la–dhahabu	bamba	na–utafanya	
H6944	H2368	H6603			H2889	H2091			

לַֽיהוָֽה׃	
kwa–Yahwe	
H3068	

Nawe fanya bamba la dhahabu safi na kuchora juu yake, mfano wa machoro ya muhuri, “Mtakatifu kwa Yahweh.”

מ֥וּל	אֶל־	הַמִּצְנֶ֖פֶת	עַל־	וְהָיָ֣ה	תְּכֵ֤לֶת	פְּתִיל֙	עַל־	אֹת֔וֹ	וְשַׂמְתָּ֣	37
mbele–ya	kwa–	kilemba	juu–ya–	na–itakuwa	wa–bluu	uzi	juu–ya–	hiyo	na–utaweka	
H4136	H0413	H4701		H1961	H8504	H6616		H0853		

יִהְיֶ֑ה׃	הַמִּצְנֶ֖פֶת	פְּנֵ֥י־
itakuwa	wa–kilemba	uso–
H1961	H4701	H6440

Nawe ulitie hilo bamba katika ukanda wa rangi ya samawi, nalo litakuwa katika kile kilemba; litakuwa upande wa mbele wa kile kilemba.

הַקֳּדָשִׁ֔ים	עֲוֹן֙	אֶת־	אַהֲרֹ֔ן	וְנָשָׂ֣א	אַהֲרֹ֗ן	מֵצַח֙	עַל־	וְהָיָ֤ה	38
wa–vitu–vitakatifu	uovu	–	Haruni	na–atabeba	la–Haruni	paji	juu–ya–	na–itakuwa	
H6944	H5771	H0853	H0175	H5375	H0175	H4696		H1961	

וְהָיָה֙	קָדְשִׁ֣ים	מַתְּנֹ֔ת	לְכָל־	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	יַקְדִּישׁוּ֙	אֲשֶׁ֤ר	
na–itakuwa	vya–vitu–vyao–vitakatifu	zawadi	kwa–vyote–	wa–Israeli	wana	watatakasa	ambavyo	
H1961	H6944	H4979	H3605	H3478		H6942		

יְהוָ֔ה׃	לִפְנֵ֣י	לָהֶ֗ם	לִרְצ֥וֹן	תָּמִ֖יד	מִצְחֹ֑ו	עַל־
Yahwe	mbele–ya	kwao	kwa–kukubalika	daima	paji–lake	juu–ya–
H3068	H6440		H7522	H8548	H4696	

Nalo litakuwa katika kipaji cha uso cha Aruni, na Aruni atauchukua uovu wa vile vitu vitakatifu, watakavyovitakasa hao wana wa Israeli katika vipawa vyao vyote vitakatifu, nalo litakuwa katika kipaji chake cha uso sikuzote, ili kwamba vipate kukubaliwa mbele za Yahweh.

תַּעֲשֶׂ֖ה	וְאָבַ֣טְתָּ	שֵׁ֑שׁ	מִצְנֶ֣פֶת	וְעָשִׂ֤יתָ	שֵׁשׁ֙	הַכְּתֹ֣נֶת	וְשִׁבַּצְתָּ֤	39
utafanya	na–mshipi	cha–kitani–laini	kilemba	na–utafanya	ya–kitani–laini	kanzu	na–utafuma	
	H0073		H4701			H3801	H7660	

רֹקֵ֔ם׃	מַעֲשֵׂ֥ה
ya–mtarizi	kazi
H7551	H4639

Na hiyo kanzu utaifuma ya kitani nzuri ya kazi ya urembo, ufanye na kilemba cha nguo ya kitani nzuri, nawe utafanya mshipi wa kazi ya mwenye kutia taraza.

תַּעֲשֶׂ֖ה	וּמִגְבָּעֹ֣ת	אַבְנְטִ֤ים	לָהֶם֙	וְעָשִׂ֣יתָ	כְתֹנֶ֔ת	תַּעֲשֶׂ֖ה	אַהֲרֹ֑ן	וְלִבְנֵ֣י	40
utafanya	na–kofia	mishipi	kwao	na–utafanya	kanzu	utafanya	wa–Haruni	na–kwa–wana	
	H4021	H0073			H3801		H0175		

וּלְתִפְאָֽרֶת׃	לְכָב֥וֹד	לָהֶֽם׃
na–kwa–uzuri	kwa–utukufu	kwao
H8597	H3519	

Kisha utafany kanzu kwa ajili ya wana wa Aruni, nawe wafanyie mishipi, wafanyie na kofia kwa utukufu na uzuri.

41 וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם hiyo H0853 na–utawavika H3847 אֶת־ – H0853 אַהֲרֹן Haruni H0175 וְאֶת־ na– H0853 אֶחָיךָ ndugu–yako H0251 בָּנָיו wana–wake אִתּוֹ pamoja–naye H0854

וּמָשַׁחְתָּ wao H0853 אֹתָם na–utawapaka–mafuta H4886 וּמִלֵּאתָ wao H0853 אֹתָם na–utajaza H4390 אֶת־ – H0853 יָדָם mikono–yao H3027 וְקִדַּשְׁתָּ na–utawatakasa H6942 אֹתָם wao H0853

וְכִהֲנוּ na–watanitumikia–kikuhani H3547 לִי׃ kwangu

Nawe mvike huyo nduguye Aruni na wanawe nao mavazi hayo; nawe watie mafuta, na kuwaweka kwa kazi takatifu, na kuwatakasa, ili wapate kunitumikia mimi katika kazi ya ukuhani.

42 וַעֲשֵׂה na–fanya H6213 לָהֶם kwao H0853 מִכְנְסֵי־ suruali– H4370 בָד ya–kitani H0906 לְכַסּוֹת kufunika H3680 בָּשָׂר nyama H1320 עֶרְוָה ya–utupu H6172 מִמָּתְנַיִם kutoka–kiunoni H4975 וְעַד־ hadi– H5704

יִהְיוּ׃ itakuwa H1961 יֶרֵכַיִם mapaja H3409

Nawe wafanyie suruali za nguo ya kitani, ili kufunika tupu ya miili yao; suruali hizo zitafika tangu kiunoni hata mapajani.

43 וְהָיוּ na–itakuwa H1961 עַל־ juu–ya– H5921 אַהֲרֹן Haruni H0175 וְעַל־ na–juu–ya– H5921 בָּנָיו wana–wake בְּבֹאָם wanapoingia H0935 אֶל־ kwa– H0413 אֹהֶל hema H0168 לְשָׁרֵת la–kukutana H8334

וְלֹא־ na–si– H3808 יִשְׂאוּ watabeba H5375 עָוֹן uovu H5771 בְּקָדֶשׁ katika–patakatifu H6944 לְשָׁרֵת kutumika H8334 הַמִּזְבֵּחַ madhabahu H4196 אֶל־ kwa– H0413 בְּנִשְׂתָּם wanapokaribia H5066 וְלֹא au

ס ¶ וְלִזַרְעוֹ na–kwa–uzao–wake H2233 אַחֲרָיו׃ baada–yake חֻקַּת amri H2708 עוֹלָם ya–milele H5769 לוֹ kwake וָמֵתוּ na–watakufa H4191

Aruni na wanawe watazivaa, hapo watakapoingia katika hema ya kukutania, au hapo watakapoikaribia madhabahu ili watumike katika mahali patakatifu; wasije wakachukua uovu, wakafa; hii itakuwa ni amri ya milele kwake yeye, na kwa wazao wake.

Chapter 29

1 וְזֶה na–hili H2088 הַדָּבָר jambo H1697 אֲשֶׁר־ ambalo– H0834 תַּעֲשֶׂה utafanya H6213 לָהֶם kwao H0853 לְקַדֵּשׁ kuwatakasa H6942 אֹתָם wao H0853 לְכַהֵן kutumika–kikuhani H3547 לִי kwangu

תְּמִימִם׃ wasio–na–kasoro H8549 שְׁנַיִם wawili H8147 וְאֵיל na–kondoo–dume H0352 בֶּן־ mwana– H1121 בָּקָר wa–ng'ombe H1241 אֶחָד mmoja H0259 פַּר fahali H6499 לָקַח kuchukua H3947

Sasa Hivi ndivyo wapaswa kufanya kuwatenga ili wanitumikie kama makuhani. Chukuwa mtoto wa ng'ombe dume na kondoo bila lawama,

2

בַּשֶּׁמֶן	בְּלוּלֹת	מַצּוֹת	וְחַלֹּת	מַצּוֹת	וְלֶחֶם
na–mafuta	yaliyochanganywa	yasiyo–na–chachu	na–maandazi	usio–na–chachu	na–mkate
H8081		H4682	H2471	H4682	H3899

תַּעֲשֶׂה	חִטִּים	סֹלֶת	בַּשֶּׁמֶן	מְשֻׁחָים	מַצּוֹת	וּרְקִיקֵי
utafanya	wa–ngano	unga–laini	mafuta	iliyopakwa	isiyo–na–chachu	na–mikate–myembamba
	H2406	H5560	H8081	H4886	H4682	H7550

אֹתָם׃
hiyo
H0853

mkate bila hamira, na keki bila hamira iliyo changanywa na mafuta. Pia chukuwa maandazi bila hamira yalio pakwa mafuta. Fanya maandazi kwa unga mzuri wa ngano.

3

הַפָּר	וְאֶת־	בַּסָּל	אֹתָם	וְהִקְרַבְתָּ	אֶחָד	סַל	עַל־	אוֹתָם	וְנָתַתָּ
fahali	na–	katika–kikapu	hiyo	na–utayaleta	kimoja	kikapu	juu–ya–	hiyo	na–utaweka
H6499	H0853	H5536	H0853	H7126	H0259	H5536		H0853	H5414

הָאֵילִם׃	שְׁנֵי	וְאֶת
kondoo–dume	wawili	na–
	H8147	H0853

Lazima uweke kwenye ndoo moja, leta kwenye ndoo, na kuleta pamoja na ng'ombe dume na wana kondoo wawili.

4

מוֹעֵד	אֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	תַּקְרִיב	בָּנָיו	וְאֶת־	אַהֲרֹן	וְאֶת־
la–kukutana	wa–hema	mlango	kwa–	utawaleta	wana–wake	na–	Haruni	na–
H4150	H0168	H6607	H0413	H7126		H0853	H0175	H0853

בַּמָּיִם׃	אֹתָם	וְרָחַצְתָּ
kwa–maji	wao	na–utawaosha
H4325	H0853	H7364

Lazima nawe umlete Aruni na wana wake wawili katika lango la kuingilia hema la kukutania. Lazima uwasafishe Aruni na wana wake kwenye maji.

5

מְעִיל	וְאֶת	הַכֻּתֹּנֶת	אֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	וְהִלְבַּשְׁתָּ	הַבְּגָדִים	אֶת־	וְלָקַחְתָּ
joho	na–	kanzu	–	Haruni	–	na–utamvika	mavazi	–	na–utachukua
H4598	H0853	H3801	H0853	H0175	H0853	H3847		H0853	H3947

בְּחֻשֶׁב	לוֹ	וְאָפַדְתָּ	הַחֹשֶׁן	וְאֶת־	הָאֵפֹד	וְאֶת־	הָאֵפֹד
kwa–mshipi	kwake	na–utamfunga	kifuko–cha–kifuani	na–	kisibau	na–	la–kisibau
H2805		H0640	H2833	H0853	H0646	H0853	H0646

הָאֵפֹד׃
wa–kisibau
H0646

Kisha twaa hayo mavazi na kumvika Haruni; itie kanzu, na joho ya naivera, na naivera, na kifuko cha kifuani, na kumkaza kwa huo mshipi wa naivera uliosukwa kwa ustadi.

6

עַל־	הַמִּצְנֶפֶת	רֹאשׁוֹ	וְנָתַתָּ	אֶת־	גֵּזֶר	הַקֹּדֶשׁ	עַל־	וְשַׂמְתָּ
juu–ya–	kilemba	kichwa–chake	na–utaweka	–	taji	takatifu	juu–ya–	na–utaweka
	H4701		H5414	H0853	H5145	H6944		

הַמִּצְנֶפֶת׃
kilemba
H4701

Nawe mvike kile kilemba kichwani, na ile taji takatifu utaitia katika kile kilemba.

7	וְלָקַחְתָּ	אֶת־	שֶׁמֶן	הַמִּשְׁחָה	וְיָצַקְתָּ	עַל־	רֹאשׁוֹ
	na–utachukua	–	mafuta	ya–kupaka	na–utamimina	juu–ya–	kichwa–chake
	H3947	H0853	H8081		H3332		

וּמָשַׁחְתָּ	אֹתוֹ׃	
na–utampaka–mafuta	yeye	
H4886	H0853	

Ndipo utakapotwaa hayo mafuta ya kutiwa, na kummiminia kichwani mwake, na kumtia mafuta.

8	וְאֶת־	בָּנָיו	תַּקְרִיב	וְהִלְבַּשְׁתָּם	כֻּתֳּנֹת׃
	na–	wana–wake	utawaleta	na–utawavika	kanzu
	H0853		H7126	H3847	H3801

Kisha walete hao wanawe na kuwavika kanzu.

9	וְחָגַרְתָּ	אֹתָם	אַבְנֵט	מִשְׁפִּי	אַהֲרֹן	וּבָנָיו	וְחָבַשְׁתָּ	מִגְבָּעֹת
	na–utawafunga	wao	mishipi	Haruni	na–wana–wake		na–utawafunga	kofia
	H2296	H0853	H0073	H0175			H2280	H4021

וְהָיְתָה	לָהֶם	כְּהֻנָּה	לְחֻקַּת	עוֹלָם	מִלֵּאתָ	יַד־	אַהֲרֹן	וְיַד־
na–itakuwa	kwao	ukuhani	kwa–amri	ya–milele	na–utajaza	mkono–	wa–Haruni	na–mkono–
H1961	H1992	H3550	H2708	H5769	H4390	H3027	H0175	H3027

בָּנָיו׃
wa–wana–wake

Nawe uwakaze mishipi, Aruni na wanawe, na kuwavika kofia. Nao watakuwa na huo ukuhani kwa amri ya milele. Nawe utawaweka Haruni na wanawe kwa kazi takatifu.

10	וְהִקְרַבְתָּ	אֶת־	לִפְנֵי	אֹהֶל	מוֹעֵד	וְסָמַכְתָּ	אַהֲרֹן	וּבָנָיו
	na–utamleta	–	mbele–ya	hema	la–kukutana	na–ataweka	Haruni	na–wana–wake
	H7126	H0853	H6440	H0168	H4150	H5564	H0175	

הַפָּר׃	רֹאשׁ	עַל־	יְדֵיהֶם	אֶת־	
cha–fahali	kichwa	juu–ya–	mikono–yao	–	
H6499			H3027	H0853	

Kisha utamleta huyo ng’ombe mbele ya hema ya kukutania; na Haruni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa cha huyo ng’ombe.

11	וְשָׁחַטְתָּ	אֶת־	הַפָּר	לִפְנֵי	יְהוָה	פֶּתַח	אֹהֶל	מוֹעֵד׃
	na–utamchinja	–	fahali	mbele–ya	Yahwe	mlango	wa–hema	la–kukutana
		H0853	H6499	H6440	H3068	H6607	H0168	H4150

Kisha utamchinja huyo ng’ombe mbele ya Yahweh pa hema ya kukutania. BWANA,

12	וְלָקַחְתָּ	מִדַּם	הַפָּר	וְנָתַתָּה	עַל־	קַרְנֹת	הַמִּזְבֵּחַ	
	na–utachukua	kutoka–damu	ya–fahali	na–utaweka	juu–ya–	pembe	za–madhabahu	
	H3947	H1818	H6499	H5414			H4196	

בְּאֶצְבָּעֶךָ	אֶת־	וְכֹל	הַדָּם	תִּשְׁפֹּךְ	אֶל־	יְסוֹד	הַמִּזְבֵּחַ׃	
kwa–kidole–chako	na–	yote–	damu	utamimina	kwa–	msingi	wa–madhabahu	
H0676	H0853	H3605	H1818	H8210	H0413	H3247	H4196	

Kisha twaa baadhi ya damu ya ng’ombe, uitie katika pembe za madhabahu kwa kidole chako; na kuimimina damu yote chini ya madhabahu.

13 וְלָקַחְתָּ֙ אֶת־ כָּל־ יוֹתֶ֣רֶת הַמְּכַסָּ֔ה אֲשֶׁ֥ר עַל־ הַכָּבֵ֖ד וְאֶת־ כָּל־ הַחֵ֣לֶב אֲשֶׁ֣ר עַל־ קִרְבּ֑וֹ וְאֶת־ שְׁתֵּ֣י הַכְּלָיֹ֗ת וְאֶת־ הַחֵ֙לֶב֙ אֲשֶׁ֣ר עֲלֵיהֶ֔ן וְאֶת־ הַשּׁ֖וֹק הַיְמָנִ֑ית וְהִקְטַרְתָּ֖ כִּ֥י אֵ֛יל מִלֻּאִ֥ים הֽוּא׃

13 Kisha chukuwa mafuta yote yafunikayo matumbo, na kitambi kilicho katika ini, na figo mbili, na mafuta yaliyo juu yake, uyateketeze yote juu ya madhabahu.

14 וְאֶת־ בְּשָׂרוֹ֙ וְאֶת־ עֹר֣וֹ וְאֶת־ פִּרְשׁ֔וֹ תִּשְׂרֹ֥ף בָּאֵ֖שׁ מִח֣וּץ לַֽמַּחֲנֶ֑ה חַטָּ֥את הֽוּא׃

14 Lakini nyama yake huyo ng’ombe, na ngozi yake, na mavi yake, utayachoma kwa moto nje ya marago; ni sadaka kwa ajili ya dhambi.

15 וְאֶת־ שְׁנֵ֣י הָאֵילִ֗ם הָאֶחָד֙ תִּקַּ֣ח אַֽהֲרֹ֔ן וְסָמְכ֥וּ אַֽהֲרֹ֛ן וּבָנָ֖יו אֶת־ יְדֵיהֶ֑ם עַל־ רֹ֖אשׁ הָאָֽיִל׃

15 Pia mtwae kondoo mume mmoja; na Aruni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa chake huyo kondoo mume.

16 וְשָׁחַטְתָּ֙ אֶת־ הָאַ֔יִל וְלָקַחְתָּ֖ אֶת־ דָּמ֑וֹ וְזָרַקְתָּ֥ עַל־ הַמִּזְבֵּ֖חַ סָּבִֽיב׃

16 Kisha utamchinja huyo kondoo mume, na kuitwaa damu yake, na kuinyunyiza katika madhabahu kuizunguka kando-kando.

17 וְאֶת־ הָאַ֖יִל תְּנַתַּ֣ח לִנְתָחָ֑יו וְרָחַצְתָּ֤ קִרְבּוֹ֙ וְכִרְעָ֔יו וְנָתַתָּ֛ עַל־ נְתָחָ֥יו וְעַל־ רֹאשֽׁוֹ׃

17 Kisha utamkata-kata kondoo vipande vyake, na kuyaosha matumbo yake na miguu yake, na kuiweka pamoja na vipande vyake na kichwa chake,

18 וְהִקְטַרְתָּ֙ אֶת־ כָּל־ הָאַ֔יִל הַמִּזְבֵּ֖חָה עֹלָ֣ה הֽוּא־ לַיהוָ֑ה אִשֵּׁ֥ה רֵֽיחַ־ נִיחֹ֖חַ לַיהוָ֥ה הֽוּא׃

18 Kisha utamkata-kata kondoo vipande vyake, na kuyaosha matumbo yake na miguu yake, na kuiweka pamoja na vipande vyake na kichwa chake,

nawe mteketeze kondoo mzima juu ya madhabahu. Ni sadaka ya kuteketezwa kwa ajili yaYahweh; ni harufu nzuri, sadaka iliyosongezwa kwa Yahweh kwa njia ya moto.

19

אֶת־	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	וְסָמַכְתָּ	הַשֵּׁנִי	הָאַיִל	אֶת	וְלָקַחְתָּ
–	na–wana–wake	Haruni	na–ataweka	wa–pili	kondoo–dume	–	na–utachukua
H0853		H0175	H5564	H8145		H0853	H3947

הָאָיִל׃	רֹאשׁ	עַל־	יְדֵיהֶם	
cha–kondoo–dume	kichwa	juu–ya–	mikono–yao	
			H3027	

Kisha mtwae huyo kondoo mwingine; na Aruni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa chake huyo kondoo.

20

עַל־	וְנָתַתָּה	מִדָּמוֹ	וְלָקַחְתָּ	הָאַיִל	אֶת־	וְשָׁחַטְתָּ	
juu–ya–	na–utaweka	kutoka–damu–yake	na–utachukua	kondoo–dume	–	na–utamchinja	
	H5414	H1818	H3947		H0853		

וְעַל־	הַיְמָנִית	בָּנָיו	אָזֶן	תְּנוּךְ	וְעַל־	אַהֲרֹן	אָזֶן	תְּנוּךְ
na–juu–ya–	la–kulia	la–wana–wake	ya–sikio	ncha	na–juu–ya–	la–Haruni	ya–sikio	ncha
	H3233		H0241	H8571		H0175	H0241	H8571

הַיְמָנִית	רַגְלָם	בֹּהֶן	וְעַל־	הַיְמָנִית	יָדָם	בֹּהֶן
wa–kulia	cha–mguu–wao	kidole–gumba	na–juu–ya–	wa–kulia	cha–mkono–wao	kidole–gumba
H3233	H7272	H0931		H3233	H3027	H0931

סָבִיב׃	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	הַדָּם	אֶת־	וְזָרַקְתָּ
kuzunguka	madhabahu	juu–ya–	damu	–	na–utanyunyiza
H5439	H4196		H1818	H0853	H2236

Kisha utamchinja kondoo, na kuitwaa damu yake, na kuitia katika ncha ya sikio la Aruni la upande wa kuume, na katika ncha za masikio ya kuume ya wanawe, na katika vyanda vya gumba vya mikono yao ya kuume, na katika vidole vikuu vya miguu yao ya kuume, na kuinyunyiza hiyo damu katika madhabahu kuizunguka kando-kando.

21

הַמִּשְׁחָה	וּמִשֶּׁמֶן	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	אֲשֶׁר	הַדָּם	מִן־	וְלָקַחְתָּ	
ya–kupaka	na–kutoka–mafuta	madhabahu	juu–ya–	ambayo	damu	kutoka–	na–utachukua	
	H8081	H4196			H1818		H3947	

וְעַל־	בָּנָיו	וְעַל־	בְּגָדָיו	וְעַל־	אַהֲרֹן	עַל־	וְהִזֵּיתָ
na–juu–ya–	wana–wake	na–juu–ya–	mavazi–yake	na–juu–ya–	Haruni	juu–ya–	na–utanyunyiza
					H0175		

וּבָנָיו	וּבִגְדֵי	הוּא׀	וְקֻדַּשׁ	אִתּוֹ	בָּנָיו	בִּגְדֵי
na–wana–wake	na–mavazi–yake	yeye	na–atatakaswa	pamoja–naye	ya–wana–wake	mavazi
		H1931	H6942	H0854		

אִתּוֹ׃	בָּנָיו	וּבִגְדֵי
pamoja–naye	ya–wana–wake	na–mavazi
H0854		

Kisha twaa katika hiyo damu iliyo juu ya madhabahu, na katika hayo mafuta ya kutiwa, na kumnyunyizia Aruni, juu ya mavazi yake, na wanawe, na mavazi yao pia, pamoja naye; naye atatakaswa, na mavazi yake, na wanawe, na mavazi ya wanawe, pamoja naye.

22	וְלָקַחְתָּ	מִן־	הָאַיִל	הַחֵלֶב	וְהָאַלְיָה	וְאֶת־	וְהַחֵלֶב	הַמְכַסֶּה	
	na–utachukua	kutoka–	kondoo–dume	mafuta	na–mkia–mnene	na–	mafuta	yanayofunika	
	H3947			H2459	H0451	H0853	H2459	H3680	

	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	וְאֶת־	הַכְּלָיֹת	שְׁתֵּי	וְאֶת	הַכָּבֵד	יֹתֶרֶת	וְאֶת	הַקֶּרֶב	אֶת־
	ambayo	mafuta	na–	figo	mbili	na–	la–ini	ini–dogo	na–	matumbo	–
		H2459	H0853	H3629	H8147	H0853	H3516	H3508	H0853	H7130	H0853

הוּא׃	מְלֵאִים	אֵיל	כִּי	הַיָּמִין	שׁוֹק	וְאֶת	עֲלֵהֶן	
huu	wa–kuweka–wakfu	kondoo–dume	kwa–sababu	la–kulia	paja	na–	juu–yake	
H1931	H4394			H3225	H7785	H0853		

Tena yatwae mafuta ya huyo kondoo mume, na mkia wake wa mafuta, na mafuta yafunikayo matumbo, na kitambi kilicho katika ini, na figo mbili, na mafuta yaliyo katika hizo figo, na paja la kuume; kwani ni kondoo ambaye ni wa kuwekwa kwa kazi takatifu.

23	וְרָקִיק	אַחַת	שֶׁמֶן	לֶחֶם	וַחַלַּת	אַחַת	לֶחֶם	וְכִכַּר
	na–mkate–mwembamba	mmoja	wa–mafuta	mkate	na–andazi	mmoja	mkate	na–mkate
	H7550	H0259	H8081	H3899	H2471	H0259	H3899	H3603

יְהוָה׃	לִפְנֵי	אֲשֶׁר	הַמַּצּוֹת	מִסַּל	אֶחָד	
Yahwe	mbele–ya	ambacho	cha–mikate–isiyochachwa	kutoka–kikapu	mmoja	
H3068	H6440		H4682	H5536	H0259	

Utwae na mkate mmoja wa unga, na mkate mmoja ulioandaliwa kwa mafuta, na kaki moja katika kile kikapu cha mikate isiyotiwa chachu, kilichowekwa mbele ya Yahweh.

24	בָּנָיו	כַּפֵּי	וְעַל	אַהֲרֹן	כַּפֵּי	עַל	הַכֹּל	וְשַׂמְתָּ
	vya–wana–wake	viganja	na–juu–ya	vya–Haruni	viganja	juu–ya	vyote	na–utaweka
		H3709		H0175	H3709		H3605	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	תְּנוּפָה	אֹתָם	וְהֵנַפְתָּ	
Yahwe	mbele–ya	sadaka–ya–kutikisa	hiyo	na–utavitikisa	
H3068	H6440	H8573	H0853		

Nawe utavitia hivi vyote katika mikono ya Aruni, na katika mikono ya wanawe; nawe utavitikisa-tikisa viwe sadaka ya kutikiswa mbele za Yahweh.

25	עַל־	הַמִּזְבֵּחָה	וְהִקְטַרְתָּ	מִיָּדָם	אֹתָם	וְלָקַחְתָּ
	juu–ya–	madhabahuni	na–utafukiza	kutoka–mikononi–mwao	hiyo	na–utavichukua
		H4196		H3027	H0853	H3947

הִוא	אִשֶּׁה	יְהוָה	לִפְנֵי	נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	הָעֹלָה	
hii	sadaka–ya–moto	Yahwe	mbele–ya	nzuri	kwa–harufu	sadaka–ya–kuteketezwa	
H1931	H0801	H3068	H6440	H5207	H7381		

לַיהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

Kisha uvitwae vile vitu mikononi mwao, na kuviteketeza juu ya madhabahu, juu ya ile sadaka ya kuteketezwa, viwe harufu nzuri mbele yangu; ni sadaka iliyotengenezwa kwangu kwa njia ya moto.

26	לְאַהֲרֹן	אֲשֶׁר	הַמִּלֻּאִים	מֵאֵיל	הֵחָזֶה	אֶת־	וְלָקַחְתָּ
	wa–Haruni	ambaye	wa–kuweka–wakfu	kutoka–kondoo–dume	kidari	–	na–utachukua
	H0175		H4394		H2373	H0853	H3947

לְמָנָה׃	לְךָ	וְהָיָה	יְהוָה	לִפְנֵי	תְּנוּפָה	אֹתוֹ	וְהֵנַפְתָּ
kwa–fungu	kwako	na–itakuwa	Yahwe	mbele–ya	sadaka–ya–kutikisa	hiyo	na–utakitikisa
H4490		H1961	H3068	H6440	H8573	H0853	

Kisha twaa kidari cha huyo kondoo wa kuwekwa kwake Haruni kwa kazi takatifu, na kukitikisa-tikisa kiwe sadaka ya kutikiswa mbele za Yahwe nacho kitakuwa ni sehemu yako.

הוּנַף	אֲשֶׁר	הַתְּרוּמָה	שׁוֹק	וְאֵת	הַתְּנוּפָה	חֲזֵה	וְאֵת	וְקִדַּשְׁתָּ	27
lilitikiswa	ambalo	la-kuinua	paja	na-	cha-kutikisa	kidari	–	na-utatakasa	
		H8641	H7785	H0853	H8573	H2373	H0853	H6942	

לְאַהֲרֹן	מֵאֲשֶׁר	הַמִּלֻּאִים	מֵאֵיל	הוּרַם	וַאֲשֶׁר	
wa-Haruni	kutoka-ambaye	wa-kuweka-wakfu	kutoka-kondoo-dume	lilinuliwa	na-ambalo	
H0175		H4394				

לְבָנָיו׃	וּמֵאֲשֶׁר
wa-wana-wake	na-kutoka-ambaye

Nawe kitakase kile kidari cha ile sadaka ya kutikiswa, na lile paja la sadaka ya kuinuliwa, lililotikiswa, na lililoinuliwa juu, vya yule kondoo wa kuwekwa kwa kazi takatifu, huyo aliyekuwa kwa ajili ya Aruni na wanawe.

בְּנֵי	מֵאֵת	עוֹלָם	לְחָק־	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	וְהָיָה׀		28
wana	kutoka-kwa	ya-milele	kwa-amri-	na-kwa-wana-wake	kwa-Haruni	na-itakuwa		
	H0854	H5769	H2706		H0175	H1961		

מֵאֵת	יִהְיֶה	וּתְרוּמָה	הֻוא	תְּרוּמָה	כִּי	יִשְׂרָאֵל	
kutoka-kwa	itakuwa	na-sadaka-ya-kuinua	hii	sadaka-ya-kuinua	kwa-sababu	wa-Israeli	
H0854	H1961	H8641	H1931	H8641		H3478	

לַיהוָה׃	תְּרוּמָתָם	שַׁלְמֵיהֶם	מִזִּבְחֵי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־
kwa-Yahwe	sadaka-yao-ya-kuinua	zao-za-amani	kutoka-dhabihu	wa-Israeli	wana-
H3068	H8641	H8002	H2077	H3478	

Navyo vitakuwa vya Haruni na wanawe posho ya lazima sikuzote itokayo kwa hao wana wa Israeli; kwa kuwa ni sadaka ya kuinuliwa; nayo itakuwa ni sadaka ya kuinuliwa itokayo kwa hao wana wa Israeli katika dhabihu zao za sadaka za amani, ni sadaka yao ya kuinuliwa kwa ajili ya Yahweh.

אַחֲרָיו	לְבָנָיו	יִהְיוּ	לְאַהֲרֹן	אֲשֶׁר	הַקֹּדֶשׁ	וּבִגְדֵי		29
baada-yake	kwa-wana-wake	yatakuwa	ya-Haruni	ambayo	matakatifu	na-mavazi		
		H1961	H0175		H6944			

יָדָם׃	אֶת־	בָּם	וּלְמַלֵּא־	בָּהֶם	לְמָשְׁחָה
mikono-yao	–	kwa-hiyo	na-kwa-kujaza-	kwa-hiyo	kwa-kupakwa-mafuta
H3027	H0853		H4390		

Na hayo mavazi matakatifu ya Aruni yatakuwa ya wanawe baada yake, wayavae watakapotiwa mafuta, na watakapowekwa kwa kazi takatifu.

אֶל־	יָבֹא	אֲשֶׁר	מִבָּנָיו	תַּחְתָּיו	הַכֹּהֵן	יִלְבָּשֶׁם	יָמִים	שִׁבְעַת	30
kwa-	atakuja	ambaye	kutoka-wana-wake	badala-yake	kuhani	atayavaa	siku	siku-saba	
H0413	H0935			H8478	H3548	H3847	H3117	H7651	

בַּקֹּדֶשׁ׃	לְשָׁרֵת	מוֹעֵד	אָהֳל
katika-patakatifu	kutumika	la-kukutana	hema
H6944	H8334	H4150	H0168

Huyo mwanawe atakayekuwa kuhani badala yake atayavaa muda wa siku saba, hapo atakapoingia ndani ya hiyo hema ya kukutania, ili atumike ndani ya mahali patakatifu.

בְּשָׂרוֹ	אֶת־	וּבִשַּׁלְתָּ	תִּקַּח	הַמִּלֻּאִים	אֵיל	וְאֶת	31
nyama-yake	–	na-utapika	utachukua	wa-kuweka-wakfu	kondoo-dume	na-	
H1320	H0853	H1310	H3947	H4394		H0853	

קָדֹשׁ׃	בְּמָקֹם
patakatifu	katika-mahali
H6918	H4725

Nawe twaa huyo kondoo mume aliyekuwa wa kuwekwa kwa kazi takatifu, na kuitokosa nyama yake katika mahali patakatifu.

אֶשֶׁר	הַלֶּחֶם	וְאֶת־	הָאַיִל	בְּשַׂר	אֶת־	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	וְאָכַל		32
ambao	mkate	na–	ya–kondoo–dume	nyama	–	na–wana–wake	Haruni	na–atakula		
	H3899	H0853		H1320	H0853		H0175	H0398		
						מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	בַּסֶּל	
						la–kukutana	wa–hema	mlango	katika–kikapu	
						H4150	H0168	H6607	H5536	

Na Aruni na wanawe wataila ile nyama ya kondoo, na mikate iliyo katika kile kikapu, hapo mbele ya mlango wa hema ya kukutania.

יָדָם	אֶת־	לְמַלֵּא	בָּהֶם	כִּפֶּר		אֲשֶׁר	אֹתָם	וְאָכְלוּ		33
mikono–yao	–	kujaza	kwa–hiyo	ilifanyiwa–upatanisho		ambayo	hiyo	na–watakula		
H3027	H0853	H4390					H0853	H0398		
הֵם׃	קֹדֶשׁ	כִּי־	יֹאכַל	לֹא־	זָר	אֹתָם	לְקַדֵּשׁ			
hizi	takatifu	kwa–sababu–	atakula	si–	na–mgeni	wao	kuwatakasa			
H1992	H6944		H0398	H3808		H0853	H6942			

Nao watakula vile vitu ambavyo upatanisho ulifanywa kwa hivyo, ili kuwaweka kwa kazi takatifu na kuwatakasa; lakini mgeni asivile, maana, ni vitu vitakatifu.

הַבֹּקֶר	עַד־	הַלֶּחֶם	וּמִן־	הַמִּלֻּאִים	מִבְשַׂר	יִוָּתֵר	וְאִם־			34
asubuhi	hadi–	mkate	na–kutoka–	ya–kuweka–wakfu	kutoka–nyama	itabaki	na–ikiwa–			
H1242	H5704	H3899		H4394	H1320	H3498				
הוּא׃	קֹדֶשׁ	כִּי־	יֵאָכֵל	לֹא	בָּאֵשׁ	הַנּוֹתָר	אֶת־	וְשָׂרַפְתָּ		
hii	takatifu	kwa–sababu–	italiwa	si	kwa–moto	iliyobaki	–	na–utachoma		
H1931	H6944		H0398	H3808	H0784	H3498	H0853	H8313		

Na kwamba kitu cho chote cha ile nyama, iliyo kwa ajili ya kuweka kwa kazi takatifu, au cho chote cha hiyo mikate, kikisalia hata asubuhi, ndipo utavichoma kwa moto hivyo vilivyosalia; havitaliwa, maana, ni vitu vitakatifu

צִוִּיתִי	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	כָּכָה	וּלְבָנָיו		לְאַהֲרֹן	וְעָשִׂיתָ			35
nimekuamuru	ambavyo–	kama–vile	hivyo	na–kwa–wana–wake		kwa–Haruni	na–utafanya			
H6680		H3605	H3602			H0175				
				יָדָם׃	תְּמַלֵּא	יָמִים	שִׁבְעַת	אֹתָכָה		
				mikono–yao	utajaza	siku	siku–saba	wewe		
				H3027	H4390	H3117	H7651	H0853		

Ni hivyo utakavyowatendea Aruni na wanawe kama nilivyo kuagiza. Utawaweka kwa kazi takatifu siku saba.

הַכִּפֻּרִים	עַל־	לַיּוֹם	תַּעֲשֶׂה	חַטָּאת			וּפַר			36
upatanisho	juu–ya–	kwa–siku	utafanya	wa–dhabihu–ya–dhambi			na–fahali			
H3725		H3117					H6499			
עָלָיו	בְּכַפֵּרְךָ			הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	וְחִטֵּאתָ				
juu–yake	kwa–kufanya–upatanisho–wako			madhabahu	juu–ya–	na–utafanya–upatanisho				
				H4196		H2398				
						לְקַדְּשׁוֹ׃	אֹתוֹ	וּמָשַׁחְתָּ		
						kuitakasa	hiyo	na–utaipaka–mafuta		
						H6942	H0853	H4886		

Kila siku utamtoa ng’ombe wa sadaka ya dhambi kwa ajili ya upatanisho; nawe utaisafisha hiyo madhabahu, hapo utakapofanya upatanisho kwa ajili ya hiyo madhabahu; nawe utaitia mafuta, ili kuitakasa.

37 שִׁבְעַת יָמִים תְּכַפֵּר֙ עַל־ הַמִּזְבֵּ֔חַ וְקִדַּשְׁתָּ֖ אֹתֹ֑ו וְהָיָ֤ה
siku–saba siku utafanya–upatanisho juu–ya– madhabahu na–utaitakasa hiyo na–itakuwa
H7651 H3117 H4196 H6942 H0853 H1961

הַמִּזְבֵּ֖חַ קֹ֣דֶשׁ קָדָשִׁ֑ים כָּל־ הַנֹּגֵ֥עַ בַּמִּזְבֵּ֖חַ יִקְדָּֽשׁ׃ ס ¶
madhabahu takatifu sana wote– wanaogusa madhabahu watatakaswa
H4196 H6944 H6944 H3605 H5060 H4196 H6942

Utafanya upatanisho kwa ajili ya hiyo madhabahu muda wa siku saba, na kuitakasa; ndipo madhabahu itakapokuwa takatifu sana; kila kitu kiigusacho madhabahu kitakuwa kitakatifu.

38 וְזֶ֣ה אֲשֶׁר֩ תַּעֲשֶׂ֨ה עַל־ הַמִּזְבֵּ֜חַ כְּבָשִׂ֤ים בְּנֵי־ שָׁנָה֙ שְׁנָתַ֔יִם
na–hili ambalo utafanya juu–ya– madhabahu wana–kondoo mwaka wawili
H2088 H0259 H6213 H4196 H3532 H8141 H8147

לַיֹּ֖ום תָּמִ֥יד׃
kwa–siku daima
H3117 H8548

Lazima utoe kwenye madhabahu wana-kondoo wa mwaka mmoja wawili siku baada ya siku

39 אֶת־ הַכֶּ֣בֶשׂ הָאֶחָ֗ד תַּעֲשֶׂה֙ בַּבֹּ֔קֶר וְאֵת֙ הַכֶּ֣בֶשׂ הַשֵּׁנִ֔י תַּעֲשֶׂ֖ה בֵּ֥ין
– mwana–kondoo mmoja utafanya asubuhi na– mwana–kondoo wa pili utamchinja kati–ya
H0853 H3532 H0259 H6213 H1242 H0853 H3532 H8145 H6213 H0996

הָעַרְבָּֽיִם׃
jioni
H6153

daima. Mwana-kondoo mmoja utamchinja asubuhi; na mwana-kondoo wa pili utamchinja jioni

40 וְעִשָּׂרֹ֣ן הַהִ֗ין בָּשָׁ֙מֶן֙ כָּתִ֣ית רְבִיעִ֔ת הִ֖ין יָ֑יִן לַכֶּ֣בֶשׂ הָאֶחָֽד׃
na–sehemu–ya–kumi ya–hini na–mafuta yaliyopondwa robo divai kwa–mwana–kondoo mmoja
H6241 H1969 H8081 H3795 H7253 H3196 H3532 H0259

בָּלּ֣וּל סֹ֔לֶת
uliochanganywa ya–unga–laini
H5560

וְנֶ֥סֶךְ רְבִיעִ֖ת הִ֑ין הַהִ֣ין
na–sadaka–ya–kinywaji robo ya–hini
H5262 H7253 H1969

Pamoja na mwana-kondoo mmoja utatoa vibaba vitatu vya unga mzuri uliochanganyika na mafuta yenye kupondwa, kiasi cha kibaba na robo kibaba; na divai kiasi cha kibaba na robo kibaba, iwe sadaka ya kinywaji.

41 וְאֵת֙ הַכֶּ֣בֶשׂ הַשֵּׁנִ֔י תַּעֲשֶׂ֖ה בֵּ֣ין הָעַרְבָּ֑יִם כְּמִנְחַ֤ת הַבֹּ֙קֶר֙
na– mwana–kondoo wa pili utamchinja kati–ya jioni kama–sadaka–ya–nafaka ya–asubuhi
H0853 H3532 H8145 H6213 H0996 H6153 H4503 H1242

וּכְנִסְכָּ֖הּ תַּעֲשֶׂ֣ה־ לְּרֵ֣יחַ נִיחֹ֗חַ אִשֶּׁ֙ה֙ לַיהוָֽה׃
na–kama–sadaka–yake–ya–kinywaji kwake utafanya– kwa–harufu nzuri sadaka–ya–moto kwa–Yahwe
H5262 H3068 H6213 H7381 H5207 H0801 H3068

Na huyo mwana-kondoo wa pili utamchinja wakati wa jioni. Nawe utamfanyia vivyo kama ile sadaka ya unga ya asubuhi, na kama ile sadaka yake ya kinywaji. Hii itatoa harufu nzuri, ni dhabihu ya kusongezwa kwangu kwa njia ya moto.

לִפְנֵי	מוֹעֵד	אֹהֶל־	פֶּתַח	לְדֹרֹתֵיכֶם	תָּמִיד׀	עֹלַת	42
mbele–ya	la–kukutana	wa–hema–	mlango	kwa–vizazi–vyenu	ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa	
H6440	H4150	H0168	H6607	H1755	H8548		

שָׁם׃	אֵלֶיךָ	לְדַבֶּר	שָׁמָּה	לָכֶם׀	אִוָּעֵד	אֲשֶׁר	יְהוָה
huko	kwako	kusema	huko	nanyi	nitakutana	ambapo	Yahwe
H8033	H0413	H1696	H8033		H3259		H3068

Itakuwa ni sadaka ya kuteketezwa milele katika vizazi vyenu vyote mlangoni pa ile hema ya kukutania mbele ya Yahweh, hapo nitakapokutana nanyi, ili niseme na wewe hapo.

בִּכְבֹדִי׃	וְנִקְדָּשׁ	יִשְׂרָאֵל׀	לִבְנֵי	שָׁמָּה	וְנוֹעַדְתִּי	43
kwa–utukufu–wangu	na–itatakaswa	wa–Israeli	na–wana	huko	na–nitakutana	
H3519	H6942	H3478		H8033	H3259	

Nami nitakutana na wana wa Israeli hapo; na hiyo hema itafanywa takatifu na utukufu wangu. Nami nitaitakasa hiyo hema ya kukutania, na hiyo madhabahu.

כָּנָיו	וְאֶת־	אַהֲרֹן	וְאֶת־	הַמִּזְבֵּחַ	וְאֶת־	מוֹעֵד	אֹהֶל	אֶת־	וְקִדַּשְׁתִּי	44
wana–wake	na–	Haruni	na–	madhabahu	na–	la–kukutana	hema	–	na–nitatakasa	
	H0853	H0175	H0853	H4196	H0853	H4150	H0168	H0853	H6942	

לִי׃	לְכַהֵן	אֲקַדֵּשׁ	
kwangu	kutumika–kikuhani	nitatakasa	
	H3547	H6942	

Pia Aruni na wanawe nitawatakasa, ili wanitumikie katika kazi ya ukuhani.

לֵאלֹהִים׃	לָהֶם	וְהָיֵיתִי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	וְשָׁכַנְתִּי	45
Mungu	kwao	na–nitakuwa	wa–Israeli	wana	kati–ya	na–nitakaa	
H0430		H1961	H3478		H8432	H7931	

Na mimi nitakaa kati ya wana wa Israeli, nami nitakuwa Mungu wao.

מֵאֶרֶץ	אֹתָם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	וְיָדְעוּ	46
kutoka–nchi	wao	niliwatoa	ambaye	Mungu–wao	Yahwe	mimi	kwamba	na–watajua	
H0776	H0853	H3318		H0430	H3068	H0589		H3045	

פ	אֱלֹהֵיהֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	בְּתוֹכָם	לְשָׁכְנִי	מִצְרָיִם	
¶	Mungu–wao	Yahwe	mimi	kati–yao	kukaa–kwangu	ya–Misri	
	H0430	H3068	H0589	H8432	H7931	H4714	

Nao watanijua kuwa mimi ndimi Yahweh, Mungu wao, niliyewaleta watoke katika nchi ya Misri, nipate kukaa kati yao. Ni mimi Yahweh, Mungu wao.

Chapter 30

אֹתוֹ׃	תַּעֲשֶׂה	שִׁטִּים	עֲצֵי	קְטֹרֶת	מִקְטַר	מִזְבַּחַ	וְעָשִׂיתָ	1
hiyo	utafanya	ya–mshita	ya–miti	uvumba	ya–kufukiza	madhabahu	na–utafanya	
H0853		H7848	H6086	H7004	H4729	H4196		

Nawe fanya madhabahu ya kufukizia uvumba; utaifanyiza kwa mti wa mshita.

קָמָתוֹ	וְאַמָּתַיִם	יִהְיֶה	רָבוּעַ	רָחְבּוֹ׀	וְאַמָּה	אָרְכּוֹ	אַמָּה	2
kimo–chake	na–dhiraa–mbili	itakuwa	mraba	upana–wake	na–dhiraa	urefu–wake	dhiraa	
H6967		H1961	H7251	H7341		H0753		

קַרְנֹתָיו׃	מִמֶּנּוּ
pembe–zake	kutoka–kwake

Urefu wake utakuwa dhiraa moja, na upana wake dhiraa moja; itakuwa mraba; na kwenda juu kwake dhiraa mbili; pembe zake zitakuwa za kitu kimoja nayo.

וְאֶת־	סָבִיב	קִרְנֹתָיו	וְאֶת־	גַּגּוֹ	אֶת־	טָהוֹר	זָהָב	אֹתוֹ	וְצִפִּיתָ	3
na–	kuzunguka	kuta–zake	na–	juu–yake	–	safi	dhahabu	hiyo	na–utafunika	
H0853	H5439	H7023	H0853	H1406	H0853	H2889	H2091	H0853	H6823	

סָבִיב׃	זָהָב	זֵר	לוֹ	וְעָשִׂיתָ	קִרְנֹתָיו
kuzunguka	wa–dhahabu	ukingo	kwake	na–utafanya	pembe–zake
H5439	H2091	H2213			

Nawe utaifunikiza dhahabu safi juu yake - na mbavu zake kando kando, na pembe zake. Nawe utaifanyia ukingo wa dhahabu kuizunguka.

עַל	לְזֵרוֹ	מִזֶּה	וְלוֹ	תַּעֲשֶׂה־	זָהָב	טַבַּעַת	וּשְׁתֵּי		4
juu–ya	ukingo–wake	chini–ya	kwake	utafanya–	za–dhahabu	pete	na–pete–mbili		
	H2213	H8478			H2091	H2885	H8147		

וְהָיָה	צִדָּיו	שְׁנֵי	עַל־	תַּעֲשֶׂה	צַלְעֹתָיו	שְׁתֵּי	
na–itakuwa	za–upande–wake	pande–mbili	juu–ya–	utafanya	za–upande–wake	pande–mbili	
H1961	H6654	H8147			H6763	H8147	

בָּהֵמָּה׃	אֹתוֹ	לָשֵׂאת	לְבַדִּים	לְבָתִּים	
kwa–hiyo	hiyo	kubeba	kwa–miti	kwa–nyumba	
H1992	H0853	H5375	H0905		

Kisha utaifanyia pete mbili za dhahabu, chini ya ukingo wake katika mbavu zake mbili, katika pande zake mbili utazifanya; nazo zitakuwa mahali pa kuitia miti ya kuichukulia madhabahu.

זָהָב׃	אֹתָם	וְצִפִּיתָ	שְׁטִים	עֵצֵי	הַבַּדִּים	אֶת־	וְעָשִׂיתָ	5
dhahabu	hiyo	na–utafunika	ya–mshita	ya–miti	miti	–	na–utafanya	
H2091	H0853	H6823	H7848	H6086	H0905	H0853		

Na ile miti utaifanya kwa mti wa mshita, na kuifunikiza dhahabu safi.

לִפְנֵי	הָעֵדֻת	אֲרֹן	עַל־	אֲשֶׁר	הַפָּרֹכֶת	לִפְנֵי	אֹתוֹ	וְנָתַתָּה	6
mbele–ya	la–ushahidi	sanduku	juu–ya–	ambalo	pazia	mbele–ya	hiyo	na–utaweka	
H6440	H5715	H0727			H6532	H6440	H0853	H5414	

שָׁמָּה׃	לְךָ	אִוָּעֵד	אֲשֶׁר	הָעֵדֻת	עַל־	אֲשֶׁר	הַכַּפֹּרֶת
huko	nawe	nitakutana	ambapo	ushahidi	juu–ya–	ambacho	kiti–cha–rehema
H8033		H3259		H5715			H3727

Nawe utaitia mbele ya lile pazia lililo karibu na sanduku la ushuhuda mbele ya kiti cha rehema kilicho juu ya ushuhuda, hapo nitakapokutana nawe.

בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	סַמִּים	קְטֹרֶת	אַהֲרֹן	עָלָיו	וְהִקְטִיר	7
asubuhi	asubuhi	wenye–harufu–nzuri	uvumba	Haruni	juu–yake	na–atafukiza	
H1242	H1242	H5561	H7004	H0175			

יַקְטִירֶנָּה׃	הַנֵּרֹת	אֶת־	בְּהֵיטִיבׇו	
atafukiza	taa	–	anapozitayarisha	
		H0853	H3190	

Na Aruni atafukiza uvumba wa manukato juu yake; kila siku asubuhi. Atakapozitengeneza zile taa, ataufukiza,

תָּמִיד	קְטֹרֶת	יַקְטִירֶנָּה	הָעַרְבַּיִם	בֵּין	הַנֵּרֹת	אֶת־	אַהֲרֹן	וּבְהַעֲלֹת	8
daima	uvumba	atafukiza	jioni	kati–ya	taa	–	Haruni	na–anapoziwasha	
H8548	H7004		H6153	H0996		H0853	H0175	H5927	

לְדֹרֹתֵיכֶם׃	יְהוָה	לִפְנֵי
kwa–vizazi–vyenu	Yahwe	mbele–ya
H1755	H3068	H6440

na Aruni atakapoziwasha zile taa wakati wa jioni, ataufukiza, uwe uvumba wa daima mbele za Yahweh katika vizazi vyenu vyote.

וּמִנְחָה	וְעֹלָה	זֶרֶה	קְטֹרֶת	עָלָיו	תַּעֲלֶה	לֹא־		9
na–sadaka–ya–nafaka	na–sadaka–ya–kuteketezwa	mgeni	uvumba	juu–yake	mtatoa	si–		
H4503			H7004		H5927	H3808		

עָלָיו׃	תִּסְכֹּו	לֹא	וְנֶסֶךְ	
juu–yake	mtamimina	si	na–sadaka–ya–kinywaji	
		H3808	H5262	

Hamtafukiza juu yake uvumba mgeni, wala sadaka ya kuteketezwa, wala sadaka ya unga, wala hamtamimina juu yake sadaka ya kinywaji.

							10
מִדָּם	בַּשָּׁנָה	אַחַת	קַרְנֹתָיו	עַל־	אַהֲרֹן	וְכִפֶּר	
kwa–damu	kwa–mwaka	mara–moja	pembe–zake	juu–ya–	Haruni	na–atafanya–upatanisho	
H1818	H8141	H0259			H0175		

עָלָיו	יְכַפֶּר	בַּשָּׁנָה	אַחַת	הַכִּפֻּרִים	חַטַּאת
juu–yake	atafanya–upatanisho	kwa–mwaka	mara–moja	ya–upatanisho	ya–dhabihu–ya–dhambi
		H8141	H0259	H3725	

פ	לַיהוָה׃	הִוא	קֳדָשִׁים	קֹדֶשׁ־	לְדֹרֹתֵיכֶם
¶	kwa–Yahwe	hii	sana	takatifu–	kwa–vizazi–vyenu
	H3068	H1931	H6944	H6944	H1755

Naye Aruni atafanya upatanisho juu ya pembe zake mara moja kila mwaka. Kwa damu ya ile sadaka ya dhambi ya kufanya upatanisho, mara moja kila mwaka ataifanyia upatanisho, katika vizazi vyenu vyote. Ni takatifu sana kwa Yahweh.”

					11
לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa,

								12
וְנָתְנוּ	לְפִקְדֵיהֶם׃	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	רֹאשׁ	אֶת־	תִּשָּׂא	כִּי	
na–watatoa	kwa–kuhesabiwa–kwao	wa–Israeli	ya–wana–	hesabu	–	utachukua	wakati	
H5414		H3478			H0853	H5375		

בָהֶם	יִהְיֶה	וְלֹא־	אֹתָם	בִּפְקֹד	לַיהוָה	נַפְשׁוֹ	כֹּפֶר	אִישׁ
kwao	itakuwa	na–si–	wao	katika–kuhesabu	kwa–Yahwe	ya–nafsi–yake	fidia	kila–mtu
	H1961	H3808	H0853		H3068	H5315		H0376

אֹתָם׃	בִּפְקֹד	נֶגֶף
wao	katika–kuhesabu	tauni
H0853		H5063

“Utakapowahesabu wana wa Israeli, kama itakavyotokea hesabu yao, ndipo watakapompa BWANA kila mtu ukombozi kwa ajili ya roho yake, hapo utakapowahesabu; ili kwamba yasiwe maradhi kati yao, hapo utakapowahesabu.

									13
בְּשֶׁקֶל	הַשֶּׁקֶל	מַחֲצִית	הַפְּקֻדִים	עַל־	הָעֹבֵר	כָּל־	יִתְּנוּ	זֶה	
kwa–shekeli	ya–shekeli	nusu	wanaohesabiwa	kwa–	anayepita	kila–	watatoa	hii	
H8255	H8255	H4276				H3605	H5414	H2088	

לַיהוָה׃	תְּרוּמָה	הַשֶּׁקֶל	מַחֲצִית	הַשֶּׁקֶל	גֵּרָה	עֶשְׂרִים	הַקֹּדֶשׁ
kwa–Yahwe	sadaka–ya–kuinua	ya–shekeli	nusu	shekeli	gera	ishirini	ya–patakatifu
H3068	H8641	H8255	H4276	H8255	H1626	H6242	H6944

Kila mtu apitaye kwa wale waliohesabiwa atatoa nusu shekeli kwa kuiandama shekeli ya mahali patakatifu; (shekeli ni gera ishirini). Nusu shekeli kwa sadaka ya Yahweh.

14

וְמָעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	הַפְּקֻדִים	עַל־	הָעֹבֵר	כֹּל
na–zaidi	miaka	miaka–ishirini	kutoka–mwenye	wanaohesabiwa	kwa–	wanaopita	wote
H4605	H8141	H6242					H3605

יְהוָה׃	תְּרוּמַת	יִתֵּן
ya–Yahwe	sadaka–ya–kuinua	atatoa
H3068	H8641	H5414

Kila mtu apitaye kwa wale waliohesabiwa tangu huyo ambaye umri wake ni miaka ishirini, au zaidi, atatoa hiyo sadaka kwangu.

15

לְכֹתֶל	הַשֶּׁקֶל	מֶמַּחֲצִית	יַמְעִיט	לֹא	וְהַדַּל	יַרְבֶּה	לֹא־	הֶעָשִׁיר
kutoa	ya–shekeli	kutoka–nusu	atapunguza	si	na–maskini	ataongeza	si–	tajiri
H5414	H8255	H4276	H4591	H3808	H1800		H3808	H6223

נַפְשֹׁתֵיכֶם׃	עַל־	לְכַפֵּר	יְהוָה	תְּרוּמַת	אֶת־
nafsi–zenu	juu–ya–	kufanya–upatanisho	ya–Yahwe	sadaka–ya–kuinua	–
H5315			H3068	H8641	H0853

Watu watakapo leta hii sadaka kwangu kufanya upatananisho, matajiri hawataleta zaidi, wala maskini hawataleta kilichopungua katika hiyo nusu shekeli.

16

אֹתוֹ	וְנָתַתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	מֵאֵת	הַכְּפֻרִים	כֶּסֶף	אֶת־	וְלָקַחְתָּ
hiyo	na–utaweka	wa–Israeli	wana	kutoka–kwa	ya–upatanisho	fedha	–	na–utachukua
H0853	H5414	H3478		H0854		H3701	H0853	H3947

לְזִכָּרוֹן	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	וְהָיָה	מוֹעֵד	אֹהֶל	עֲבֹדַת	עַל־
kwa–ukumbusho	wa–Israeli	kwa–wana	na–itakuwa	la–kukutana	ya–hema	huduma	juu–ya–
H2146	H3478		H1961	H4150	H0168	H5656	

פ ¶	נַפְשֹׁתֵיכֶם׃	עַל־	לְכַפֵּר	יְהוָה	לִפְנֵי
	nafsi–zenu	juu–ya–	kufanya–upatanisho	Yahwe	mbele–ya
	H5315			H3068	H6440

Nawe utapokea hizo fedha za upatanisho mikononi mwa hao wana wa Israeli, na kuziweka kwa ajili ya utumishi wa hema ya kukutania. Ili kwamba ziwe ukumbusho kwa ajili ya wana wa Israeli mbele yangu ili kufanya upatanisho kwa ajili ya roho zenu.

17

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

Yahweh akamwambia Musa,

18

אֹתוֹ	וְנָתַתָּ	לְרָחְצָה	נְחֹשֶׁת	וְכַנּוֹ	נְחֹשֶׁת	כִּיּוֹר	וְעָשִׂיתָ
hiyo	na–utaweka	kwa–kunawa	shaba	na–kitako–chake	la–shaba	birika	na–utafanya
H0853	H5414	H7364		H3653		H3595	

מָיִם׃	שָׁמָּה	וְנָתַתָּ	הַמִּזְבֵּחַ	וּבֵין	מוֹעֵד	אֹהֶל	בֵּין־
maji	huko	na–utaweka	madhabahu	na–kati–ya	la–kukutana	hema	kati–ya–
H4325	H8033	H5414	H4196	H0996	H4150	H0168	H0996

“Fanya na birika la shaba, na tako lake la shaba, ili kuogea; nawe utaliweka kati ya hema ya kukutania na madhabahu, nawe utalitia maji.

19

רַגְלֵיהֶם׃	וְאֶת־	יְדֵיהֶם	אֶת־	מִמֶּנּוּ	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	וְרָחֲצוּ
miguu–yao	na–	mikono–yao	–	kutoka–kwake	na–wana–wake	Haruni	na–watanawa
H7272	H0853	H3027	H0853			H0175	H7364

Na Aruni na wanawe wataosha mikono yao na miguu yao humo.

									20
אוֹ	יָמֻתוּ	וְלֹא	מַיִם	יִרְחֲצוּ־	מוֹעֵד	אָהֳל	אֶל־	בְּבֹאָם	
au	watakufa	na–si	maji	watanawa–	la–kukutana	hema	kwa–	wanapoingia	
	H4191	H3808	H4325	H7364	H4150	H0168	H0413	H0935	

לַיהוָה׃	אִשֶּׁה	לְהַקְטִיר	לְשָׁרֵת	הַמִּזְבֵּחַ	אֶל־	בְּגִשְׁתָּם
kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	kufukiza	kutumika	madhabahu	kwa–	wanapokaribia
H3068	H0801		H8334	H4196	H0413	H5066

Hapo waingiapo ndani ya hema ya kukutania au waendepo karibu na madhabahu kunitumikia kwa kuchoma sadaka, watajiosha majini, ili wasife.

								21
חָק־	לָהֶם	וְהָיְתָה	יָמֻתוּ	וְלֹא	וְרַגְלֵיהֶם	יְדֵיהֶם	וְרָחֲצוּ	
amri–	kwao	na–itakuwa	watakufa	na–si	na–miguu–yao	mikono–yao	na–watanawa	
H2706		H1961	H4191	H3808	H7272	H3027	H7364	

פ	לְדֹרֹתָם׃	וּלְזַרְעוֹ	לוֹ	עוֹלָם
¶	kwa–vizazi–vyao	na–kwa–uzao–wake	kwake	ya–milele
	H1755	H2233		H5769

Basi wataosha mikono yao na miguu yao ili kwamba wasife; na neno hili litakuwa amri kwao milele, kwake yeye na kwa wazao wake katika vizazi vyao vyote.

					22
לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Kisha Yahweh akasema na Musa,

									23
מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	דְּרוֹר	מָר־	רֹאשׁ	בְּשָׂמִים	לְךָ	קַח־	וְאַתָּה	
mia	mia–tano	safi	manemane–	bora	viungo	kwako	chukua–	na–wewe	
H3967	H2568	H1865	H4753		H1314		H3947		

וּקְנֵה־	וּמְאָתַיִם	חֲמִשִּׁים	מַחֲצִיתוֹ	בָּשֶׂם	וְקִנְמָן־
na–mwanzi–	mia–mbili	mia–mbili–na–hamsini	nusu–yake	wenye–harufu–nzuri	na–mdalasini–
H7070	H3967	H2572	H4276	H1314	H7076

וּמָאתַיִם׃	חֲמִשִּׁים	בֹּשֶׂם	
mia–mbili	mia–mbili–na–hamsini	wenye–harufu–nzuri	
H3967	H2572	H1314	

“Jitwalie manukato yaliyo bora, manemane mbichi shekeli mia tano, na mdalasini wenye harufu nzuri 250, na kane shekeli 250

								24
הֵן׃	זֵית	וְשֶׁמֶן	הַקֹּדֶשׁ	בְּשֶׁקֶל	מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	וְקִדָּה	
hini	ya–mzeituni	na–mafuta	ya–patakatifu	kwa–shekeli	mia	mia–tano	na–kasia	
H1969	H2132	H8081	H6944	H8255	H3967	H2568	H6916	

na kida shekeli mia tano, kwa kuiandama shekeli ya mahali patakatifu, na mafuta ya zeituni kiasi cha vibaba vitano.

								25
מַעֲשֵׂה	מִרְקַחַת	רֹקֵחַ	קֹדֶשׁ	מִשְׁחַת־	שֶׁמֶן	אֹתוֹ	וְעָשִׂיתָ	
kazi	wa–mchanganyiko	mchanganyiko	matakatifu	ya–kupaka–	mafuta	hiyo	na–utafanya	
H4639	H4842	H7545	H6944		H8081	H0853		

יִהְיֶה׃	קֹדֶשׁ	מִשְׁחַת־	שֶׁמֶן	רֹקֵחַ
itakuwa	matakatifu	ya–kupaka–	mafuta	ya–mchanganyaji
H1961	H6944		H8081	H7543

Nawe utayafanya mafuta ya kutiwa matakatifu, marhamu iliyochanganywa kwa kazi ya ustadi ya mtengezaji manukato; yatakuwa ni mafuta matakatifu ya kutiwa.

26	וּמָשַׁחְתָּ	בּוֹ	אֶת־	אֹהֶל	מוֹעֵד	וְאֶת	אֲרוֹן	הָעֵדֻת׃
	na–utapaka–mafuta	kwa–hiyo	–	hema	la–kukutana	na–	sanduku	la–ushahidi
	H4886		H0853	H0168	H4150	H0853	H0727	H5715

Nawe utaipaka hema ya kukutania kwa mafuta hayo, na hilo sanduku la ushuhuda,

27	וְאֶת־	הַשֻּׁלְחָן	וְאֶת־	כָּל־	כֵּלָיו	וְאֶת־	כֵּלָיו	הַמְּנֹרָה	וְאֶת־	כֵּלֶיהָ
	na–	meza	na–	vyote–	vyombo–vyake	na–	vyombo–vyake	kinara–cha–taa	na–	vyombo–vyake
	H0853	H7979	H0853	H3605	H3627	H0853	H3627	H4501	H0853	H3627

וְאֶת	מִזְבַּח	הַקְּטֹרֶת׃
na–	madhabahu	ya–uvumba
H0853	H4196	H7004

na hiyo meza, na vyombo vyake vyote, na kinara cha taa, na vyombo vyake,

28	וְאֶת־	מִזְבָּח	הָעֹלָה	וְאֶת־	כָּל־	כֵּלָיו	וְאֶת־	הַכִּיֹּר
	na–	madhabahu	ya–sadaka–ya–kuteketezwa	na–	vyote–	vyombo–vyake	na–	birika
	H0853	H4196		H0853	H3605	H3627	H0853	H3595

וְאֶת־	כַּנּוֹ׃	
na–	kitako–chake	
H0853	H3653	

na madhabahu ya kufukizia uvumba, na madhabahu ya kuteketezea sadaka, pamoja na vyombo vyake vyote, na birika, na tako lake.

29	וְקִדַּשְׁתָּ	אֹתָם	וְהָיוּ	קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים	כָּל־	הַנֹּגֵעַ	בָּהֶם	יִקְדָּשׁ׃
	na–utatakasa	hiyo	na–itakuwa	takatifu	sana	wote–	wanaogusa	hiyo	itatakaswa
	H6942	H0853	H1961	H6944	H6944	H3605	H5060		H6942

Nawe utavitakasa vitu hivyo, ili viwe vitakatifu sana; tena kila kivigusacho vyombo vile kitakuwa kitakatifu.

30	וְאֶת־	אַהֲרֹן	וְאֶת־	בָּנָיו	תְּמַשָּׁח	וְקִדַּשְׁתָּ	אֹתָם	לְכַהֲנ
	na–	Haruni	na–	wana–wake	utawapaka–mafuta	na–utawatakasa	wao	kutumika–kikuhani
	H0853	H0175	H0853		H4886	H6942	H0853	H3547

לִי׃
kwangu

Nawe utawatia mafuta Aruni na wanawe, na kuwatakasa, ili wanitumikie katika kazi ya ukuhani.

31	וְאֶל־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	תְּדַבֵּר	לֵאמֹר	שֶׁמֶן	מִשְׁחַת־	קֹדֶשׁ	יִהְיֶה
	na–kwa–	wana	wa–Israeli	utasema	akisema	mafuta	ya–kupaka–	matakatifu	itakuwa
	H0413		H3478	H1696	H0559	H8081		H6944	H1961

זֶה	לִי	לְדֹרֹתֵיכֶם׃
haya	kwangu	kwa–vizazi–vyenu
H2088		H1755

Nawe utanena na wana wa Israeli na kuwaambia, Haya yatakuwa ni mafuta matakatifu ya kutiwa kwa ajili yangu mimi katika vizazi vyenu vyote.

32	עַל־	בְּשַׂר	אָדָם	לֹא	יִיסָּךְ	וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ	לֹא	תַעֲשׂוּ
	juu–ya–	nyama	ya–mtu	si	itamiminiwa	na–kwa–mfano–wake	si	mtafanya
		H1320	H0120	H3808	H3251	H4971	H3808	

כָּמֹהוּ	קֹדֶשׁ	הוּא	קֹדֶשׁ	יִהְיֶה	לָכֶם׃
kama–hiyo	takatifu	hii	takatifu	itakuwa	kwenu
H3644	H6944	H1931	H6944	H1961	

Hayatamiminwa katika kiwiliwili cha binadamu, wala msifanye mengine mfano wa haya kama yalivyoungwa kwa viungo vyake; ni matakatifu, na kwenu ninyi yatakuwa matakatifu.

עַל־	מִמָּנּוּ	יִתֵּן	וַאֲשֶׁר	כָּמֹהוּ	יְרֻקַּח	אֲשֶׁר	אִישׁ	33
juu–ya–	kutoka–kwake	ataweka	na–ambaye	kama–hiyo	atachanganya	ambaye	mtu	
		H5414		H3644	H7543		H0376	

ס	מֵעַמָּיו׃	וְנִכְרַת	זָר
¶	kutoka–watu–wake	na–atakatiliwa–mbali	mgeni
		H3772	

Mtu awaye yote atakayechanganya mafuta mfano wa haya, au mtu awaye yote atakayetia mafuta haya juu ya mgeni, mtu huyo atakatiliwa mbali na watu wake.'"

וְחֶלְבְּנָה	וּשְׁחֵלֶת	וְנָטָף	סַמִּים	לְךָ	קְח־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	34
na–galbano	na–onikha	ubani	viungo	kwako	chukua–	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H2464	H7827		H5561		H3947	H4872	H0413	H3068	H0559	

יִהְיֶה׃	בְּבַד	בָּד	זַכָּה	וּלְבֹנָה	סַמִּים
itakuwa	kwa–sehemu	sehemu	safi	na–ubani	viungo
H1961	H0905	H0905	H2134	H3828	H5561

Yahweh akamwambia Musa, "Jitwalie manukato mazuri, yaani, natafi, na shekelethi, na kelbena; viungo vya manukato vizuri pamoja na ubani safi; vitu hivyo vyote na viwe vya kipimo kimoja.

טָהוֹר	מְמֻלָּח	רֹקַח	מַעֲשֵׂה	רֹקֵחַ	קְטֹרֶת	אֹתָהּ	וְעָשִׂיתָ	35
safi	uliokolezwa	ya–mchanganyaji	kazi	mchanganyiko	uvumba	hiyo	na–utafanya	
H2889		H7543	H4639	H7545	H7004	H0853		

קֹדֶשׁ׃
takatifu
H6944

Nawe utafanya uvumba wa vitu hivyo, manukato ya kazi ya ustadi wa mtengenazaji manukato, yatakuwa yamekolea, safi, matakatifu.

הָעֵדֻת	לִפְנֵי	מִמֶּנָּה	וְנָתַתָּה	הָדֵק	מִמֶּנָּה	וְשָׁחַקְתָּ	36
ushahidi	mbele–ya	kutoka–kwake	na–utaweka	laini	kutoka–kwake	na–utaponda	
H5715	H6440		H5414	H1854		H7833	

לָכֶם׃	תִּהְיֶה	קֳדָשִׁים	קֹדֶשׁ	שָׁמָּה	לְךָ	אִוָּעֵד	אֲשֶׁר	מוֹעֵד	בְּאָהֶל
kwenu	itakuwa	sana	takatifu	huko	nawe	nitakutana	ambapo	la–kukutana	katika–hema
	H1961	H6944	H6944	H8033		H3259		H4150	H0168

Nawe baadhi yake utayaponda sana, na kuyaweka mbele ya ushuhuda ndani ya hema ya kukutania, hapo nitakapokutana nawe; nayo yatakuwa kwenu matakatifu sana.

תִּהְיֶה	קֹדֶשׁ	לָכֶם	תַּעֲשׂוּ	לֹא	בְּמַתְכֻּנְתָּהּ	תַּעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	וְהַקְטֹרֶת	37
itakuwa	takatifu	kwenu	mtafanya	si	kwa–mfano–wake	utafanya	ambao	na–uvumba	
H1961	H6944			H3808	H4971			H7004	

לַיהוָה׃	לְךָ
kwa–Yahwe	kwako
H3068	

Na uvumba utakaofanya, hamtajifanyia uvumba wenye viungo sawasawa na uvumba huo; utakuwa kwenu mtakatifu kwa ajili yangu.

38 אִישׁ מְתוּ־ אֲשֶׁר־ אַיַּעֲשֶׂה כָּמוֹהָ לְהָרֵיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמָּיו׃
mtu ambaye- atafanya kama-hiyo kunusa hiyo na-atakatiliwa-mbali kutoka-watu-wake
H0376 H3644 H7306 H3772

ס
¶

Mtu ye yote atakayefanya mfano wa huo, ili kuunusa, mtu huyo atakatiliwa mbali na watu wake.

Chapter 31

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
na-akaongea Yahwe kwa- Musa kusema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Yahweh akasema na Musa,

2 רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־ חוּר לְמַטֵּה בֶּן־ אוּרִי יְהוּדָה׃
tazama nimemwita kwa-jina Besaleli mwana-wa- Huri wa-kabila-la- mwana-wa- Uri Yuda
H7200 H7121 H8034 H1212 H2354 H4294 H0221 H3063

“Angalia, nimemwita kwa jina lake Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabila ya Yuda

3 וָאֲמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־ מְלָאכָה׃
na-nimemjaza yeye roho ya-Mungu kwa-hekima na-kwa-ufahamu na-kwa-maarifa na-kwa-kila- kazi
H4390 H0853 H7307 H0430 H2451 H8394 H1847 H3605 H4399

Nami nimemjaza Bezaleli na roho ya Mungu, katika hekima, na maarifa, na ujuzi, na mambo ya kazi ya kila aina,

4 לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת׃
kubuni mipango kufanya kwa-dhahabu na-kwa-fedha na-kwa-shaba
H2803 H4284 H3701 H2091

ili abuni kazi za ustadi, kuwa fundi wa dhahabu, na wa fedha, na wa shaba,

5 וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־ מְלָאכָה׃
na-kwa-uchongaji-wa- jiwe kujaza na-kwa-uchongaji-wa- mti kufanya kwa-kila- kazi
H2799 H0068 H4390 H2799 H6086 H3605 H4399

na kukata vito kwa kutiwa mahali, na kuchora miti, na kufanya kazi ya ustadi iwayo yote.

6 וַאֲנִי֙ הִנֵּ֣ה נָתַ֔תִּי אִתּ֖וֹ אֶת־אָהֳלִיאָ֑ב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ֙ לְמַטֵּ֣ה דָ֔ן וּבְלֵ֖ב כָּל־חֲכַם־לֵ֥ב נָתַ֖תִּי חָכְמָ֑ה וְעָשׂ֗וּ אֵ֚ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר צִוִּיתֶֽךָ׃

na–mimi tazama nimempa pamoja–naye – Oholiabu mwana–wa– Ahisamaki
H0589 H2009 H5414 H0854 H0853 H0171 H0294

wa–kabila–la– Dani na–katika–moyo–wa– kila– mwenye–hekima– moyo nimeweka hekima
H4294 H1835 H3605 H2450 H5414 H2451

na–watafanya na– yote– ambayo nimekuamuru
H0853 H3605

Tena, nimemchagua, awe pamoja naye Oholiabu, mwana wa Ahisamaki, wa kabila ya Dani. Nami nimetia hekima katika mioyo ya wote wenye moyo wa hekima, ili wapate kufanya vyote nilivyokuagiza. Hii ni,

7 וְאֵת֙ אָהֶ֣ל מוֹעֵ֔ד וְאֶת־הַכַּפֹּ֖רֶת אֲשֶׁ֣ר עָלָ֑יו וְאֶת־כָּל־כְּלֵ֖י הָאֹֽהֶל׃

– hema na–kukutania na–sanduku la–ushahidi na– kifuniko–cha–rehema ambalo
– H0168 H0853 H4150 H0853 H0727 H5715 H0853 H3727

juu–yake na– vyombo–vyote– vya– hema
H0853 H3605 H3627 H0168

hema ya kukutania na sanduku la ushuhuda, na kiti cha rehema kilicho juu yake, na vyombo vyote vya Hema;

8 וְאֶת־כָּל־הַשֻּׁלְחָ֗ן וְאֶת־כֵּלָ֛יו וְאֶת־הַמְּנֹרָ֥ה הַטְּהֹרָ֖ה וְאֶת־מִזְבְּחֵ֣י הַקְּטֹֽרֶת׃

na– meza na– vyombo–vyake na– kinara–cha–taa safi na– vyombo–vyote–
H0853 H7979 H0853 H3627 H0853 H4501 H2889 H0853 H3605

vyake na– madhabahu ya–uvumba
H3627 H0853 H4196 H7004

na meza, na vyombo vyake, na kinara cha taa safi pamoja na vyombo vyake vyote,

9 וְאֶת־מִזְבַּ֣ח הָעֹלָ֔ה וְאֶת־כָּל־כֵּלָ֖יו וְאֶת־הַכִּיּ֣וֹר וְאֶת־כַּנּ֑וֹ׃

na– madhabahu ya–sadaka–ya–kuteketezwa na– vyombo–vyote– vyake na– birika
H0853 H4196 H0853 H3605 H3627 H0853 H3595

na– kitako–chake
H0853 H3653

na madhabahu ya kufukizia uvumba; na madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na vyombo vyake vyote, na birika na tako lake.

10 וְאֶת־בִּגְדֵ֣י הַשָּׁרֵ֔ד לְשָׁרֵ֖ת בַּקֹּ֑דֶשׁ אֶת־בִּגְדֵ֤י הַקֹּדֶשׁ֙ לְאַהֲרֹ֣ן הַכֹּהֵ֔ן וְאֶת־בִּגְדֵ֖י בָּנָ֥יו לְכַהֵֽן׃

na– mavazi ya–huduma na– matakatifu kwa–Haruni kuhani na– mavazi
H0853 H8278 H0853 H6944 H0175 H3548 H0853 H0899

ya–wanawe kwa–ukuhani
H3547

Pia mavazi yenye kufumwa kwa uzuri, na mavazi matakatifu ya Haruni kuhani, na mavazi ya wanawe, ili kutumika katika kazi ya ukuhani.

כְּכֹל	לַקֹּדֶשׁ	הַסַּמִּים	קְטֹרֶת	וְאֶת־	הַמִּשְׁחָה	שֶׁמֶן	וְאֶת	11
kama–yote–	kwa–patakatifu	wenye–manukato	uvumba	na–	ya–kupaka	mafuta	na–	
H3605	H6944	H5561	H7004	H0853		H8081	H0853	

פ	יַעֲשׂוּ׃	צְוִיתְךָ	אֲשֶׁר־
—	watafanya	nimekuamuru	ambayo–
		H6680	

Pia mafuta ya kutiwa, na uvumba wa manukato mazuri, kwa ajili ya mahali patakatifu; sawasawa na yote niliyokuagiza ndivyo watakavyofanya wao.

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	12
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H0559	

akasema na Musa,

תִּשְׁמֹרוּ	שַׁבְּתֹתַי	אֶת־	אַךְ	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	וְאַתָּה	13
mtazishika	sabato–zangu	–	hakika	kusema	Israeli	wana–wa–	kwa–	sema	na–wewe	
H8104	H7676	H0853	H0389	H0559	H3478		H0413	H1696		

אֲנִי	כִּי	לָדַעַת	לְדֹרֹתֵיכֶם	וּבֵינֵיכֶם	בֵּינִי	הִוא	אוֹת	כִּי	
mimi	kwamba	kujua	katika–vizazi–vyenu	na–kati–yenu	kati–yangu	ni	ishara	kwa–sababu	
H0589		H3045	H1755	H0996	H0996	H1931	H0226		

מְקַדִּשְׁכֶם׃	יְהוָה
ninayewatakasa	Yahwe
H6942	H3068

“Waambie wana wa Israeli, 'Hakika mtazishika Sabato zangu, kwa kuwa ni ishara kati ya mimi na ninyi katika vizazi vyenu vyote; ili mpate kujua ya kuwa mimi ndimi BWANA niwatakasaye ninyi.

יוּמָת	מוֹת	מְחַלְלֶיהָ	לָכֶם	הִוא	קֹדֶשׁ	כִּי	הַשַּׁבָּת	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	14
atauawa	kufa	anayeitiia	kwenu	ni	takatifu	kwa–sababu	sabato	–	na–mtaishika	
H4191	H4191			H1931	H6944		H7676	H0853	H8104	

הַהִוא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	מְלָאכָה	בָהּ	הָעֹשֶׂה	כָּל־	כִּי	
hiyo	nafsi	na–atakatiliwa	kazi	ndani–yake	afanyaye	kila–	kwa–sababu	
H1931	H5315	H3772	H4399			H3605		

עַמֶּיהָ׃	מִקֶּרֶב
watu–wake	kutoka–katikati–ya–
	H7130

Basi mtaishika hiyo Sabato; kwa kuwa ni takatifu kwenu; kila mtu atakayeitia unajisi hakika yake atauawa; kwa kuwa kila mtu afanyaye kazi katika siku hiyo, nafsi hiyo itakatiliwa mbali na watu wake.

										15
קֹדֶשׁ	שַׁבָּתוֹן	שַׁבַּת	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם	מְלָאכָה	יֵעָשֶׂה	יָמִים	שֵׁשֶׁת	
takatifu	ya–mapumziko	sabato	ya–saba	na–siku	kazi	itafanywa	sita	siku	
H6944	H7677	H7676	H7637	H3117	H4399		H3117	H8337	

יוּמָת׃	מוֹת	הַשַּׁבָּת	בְּיוֹם	מְלָאכָה	הָעֹשֶׂה	כָּל־	לַיהוָה	
atauawa	kufa	ya–sabato	siku	kazi	afanyaye	kila–	kwa–Yahwe	
H4191	H4191	H7676	H3117	H4399		H3605	H3068	

Kazi itafanywa siku sita; lakini siku ya saba ni Sabato ya kustarehe kabisa, takatifu kwa BWANA; kila mtu atakayefanya kazi yo yote katika siku ya Sabato, hakika yake atauawa.

16

לְדֹרֹתָם
katika–vizazi–vyao
H1755

הַשַּׁבָּת
sabato
H7676

אֶת־
–
H0853

לַעֲשׂוֹת
kufanya
H6213

הַשַּׁבָּת
sabato
H7676

אֶת־
–
H0853

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

בְּנֵי־
wana–wa–
H1121

וְשָׁמְרוּ
na–watashika
H8104

בְּרִית
agano
H1285

עוֹלָם׃
la–milele
H5769

Kwa ajili ya hayo wana wa Israeli wataishika Sabato. Kuiangalia sana hiyo Sabato katika vizazi vyao vyote, ni agano la milele.

17

יָמִים
sita
H3117

שֵׁשֶׁת
siku
H8337

כִּי־
kwa–sababu–
H3588

לְעֹלָם
milele
H5769

הִוא
ni
H1931

אוֹת
ishara
H0226

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

בְּנֵי
wana–wa–
H1121

וּבֵין
na–kati–ya–
H0996

בֵּינִי
kati–yangu
H0996

וַיִּנָּפַשׁ׃
na–akajipumzisha
H5314

שָׁבַת
alipumzika
H7673

הַשְּׁבִיעִי
ya–saba
H7637

וּבַיּוֹם
na–siku
H3117

הָאָרֶץ
nchi
H0776

וְאֶת־
na–
H0853

הַשָּׁמַיִם
mbingu
H8064

אֶת־
–
H0853

יְהוָה
Yahwe
H3068

עָשָׂה
alifanya

ס

Ni ishara kati ya mimi na wana wa Israeli milele; kwani kwa siku sita Yahweh alifanya mbingu na nchi, akastarehe kwa siku ya saba na kupumzika.

18

לֻחֹת
vibao
H3871

שְׁנֵי
mbili
H8147

סִינַי
Sinai
H5514

בְּהַר
juu–ya–mlima
H2022

אִתּוֹ
naye
H0854

לְדַבֶּר
kuzungumza
H1696

כְּכַלֹּתוֹ
alipomaliza
H3615

מֹשֶׁה
Musa
H4872

אֶל־
kwa–
H0413

וַיִּתֵּן
na–akampa
H5414

אֱלֹהִים׃
cha–Mungu
H0430

בְּאֶצְבַּע
kwa–kidole
H0676

כְּתֻבִים
vilivyoandikwa
H3789

אֶבֶן
vya–jiwe
H0068

לֻחֹת
vibao
H3871

הָעֵדֻת
vya–ushahidi
H5715

Hapo Mungu alipokuwa amekwisha zungumza na Musa katika mlima wa Sinai, akampa hizo mbao mbili za ushuhuda, mbao mbili za mawe, zilizoandikwa kwa mkono wake.

Chapter 32

1

הָהָר
mlima
H2022

מִן־
kutoka–
H4480

לָרֶדֶת
kushuka
H3381

מֹשֶׁה
Musa
H4872

בֹּשֵׁשׁ
amechelewa
H0954

כִּי־
kwamba–
H3588

הָעָם
watu
H5971

וַיַּרְא
na–akaona
H7200

לָנוּ
kwa–sisi
H0587

עֲשֵׂה־
fanya–
H6213

קוּם
simama
H6965

אֱלֹהִים
kwake
H0430

וַיֵּאָמְרוּ
na–wakasema
H0559

אַהֲרֹן
Haruni
H0175

עַל־
juu–ya–
H5921

הָעָם
watu
H5971

וַיִּקָּהֵל
na–wakakusanyika
H6950

אֲשֶׁר
ambaye
H0834

הָאִישׁ
mtu
H0376

מֹשֶׁה
Musa
H4872

זֶה
huyu
H2088

כִּי־
kwa–sababu–
H3588

לְפָנֵינוּ
mbele–yetu
H6440

יֵלְכוּ
wataenda
H3212

אֲשֶׁר
ambao
H0834

אֱלֹהִים
miungu
H0430

לוֹ׃
kwake
H0

הָיָה
imetokea
H1961

מֶּה־
nini–
H4100

יָדַעְנוּ
tumejua
H3045

לֹא
hatujui
H3808

מִצְרַיִם
Misri
H4714

מֵאֶרֶץ
kutoka–nchi–ya–
H0776

הֶעֱלָנוּ
alituongoza
H5927

Hata watu walipoona ya kuwa Musa amekawia kushuka katika mlima, wakakusanyana wakamwendea Aruni, wakamwambia, “Njoo, katufanyizie sanamu itakayokwenda mbele yetu, kwa maana Musa huyo aliyetutoa katika nchi ya Misri hatujui yaliyompata.”

2

בְּאָזְנֵי	אֲשֶׁר	הַזָּהָב	נִזְמֵי	פָּרְקוּ	אַהֲרֹן	אֱלֹהֶם	וַיֹּאמֶר
katika–masikio–ya–	ambazo	za–dhahabu	hereni	vueni	Haruni	kwao	na–akasema
H0241		H2091	H5141	H6561	H0175	H0413	H0559

אֵלָי׃	וְהָבִיאוּ	וּבְנֹתֵיכֶם	בְּנֵיכֶם	נְשֵׁיכֶם
kwangu	na–mlete	na–binti–zenu	wana–wenu	wake–zenu
H0413	H0935	H1323		H0802

Hivyo Aruni akawaambia, “Zitoeni pete za dhahabu zilizo katika masikio ya wake zenu, na wana wenu, na binti zenu, mkaniletee.”

3

בְּאָזְנֵיהֶם	אֲשֶׁר	הַזָּהָב	נִזְמֵי	אֶת־	הָעָם	כָּל־	וַיִּתְפָּרְקוּ
katika–masikio–yao	ambazo	za–dhahabu	hereni	–	watu	wote–	na–wakajivua
H0241		H2091	H5141	H0853		H3605	H6561

אַהֲרֹן׃	אֶל־	וַיָּבִיאוּ
Haruni	kwa–	na–wakaleta
H0175	H0413	H0935

Watu wote wakavua pete za dhahabu zilizo katika masikio yao, na wakamletea Aruni.

4

עֵגֶל	וַיַּעַשֵׂהוּ	בַּחֶרֶט	אֹתוֹ	וַיָּצַר	מִיָּדָם	וַיִּקַּח	
ndama	na–akafanya	kwa–patasi	hiyo	na–akaunda	kutoka–mikononi–mwao	na–akachukua	
H5695		H2747	H0853	H3335	H3027	H3947	

הֶעֱלוּךָ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֶיךָ	אֵלֶּה	וַיֹּאמְרוּ	מַסֵּכָה
walikuongoza	ambao	Israeli	miungu–yako	hawa	na–wakasema	ya–kuyeyushwa
H5927		H3478	H0430	H0428	H0559	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	
Misri	kutoka–nchi–ya–	
H4714	H0776	

Akapoke mikononi mwao akaitengeneza kwa patasi, akaifanya iwe sanamu ya ndama kwa kuiyeyusha. Nao wakasema, “Hiyo ndiyo miungu yako, Ee Israeli, iliyokutoa katika nchi ya Misri.”

5

אַהֲרֹן	וַיִּקְרָא	לִפְנָיו	מִזְבֵּחַ	וַיִּבֶן	אַהֲרֹן	וַיַּרְא	
Haruni	na–akatangaza	mbele–yake	madhabahu	na–akajenga	Haruni	na–akaona	
H0175	H7121	H6440	H4196	H1129	H0175	H7200	

מָחָר׃	לַיהוָה	חַג	וַיֹּאמַר
kesho	kwa–Yahwe	sikukuu	na–akasema
H4279	H3068	H2282	H0559

Naye Haruni alipoona jambo hili, akajenga madhabahu mbele yake; Aruni akatangaza akasema,

6

וַיַּשְׁכִּימוּ	מֻחָרָת	וַיַּעֲלוּ	עֹלֹת	וַיַּגָּשׁוּ	
na–wakaamka–mapema	siku–iliyofuata	na–wakatoa	sadaka–za–kuteketezwa	na–wakaleta	
H7925	H4283	H5927		H5066	

פ							
—	לְצַחֵק׃	וַיָּקֻמוּ	וְשָׁתוּ	לֶאֱכֹל	הָעָם	וַיֵּשֶׁב	שְׁלָמִים
	kucheza	na–wakasimama	na–kunywa	kula	watu	na–wakaketi	sadaka–za–amani
	H6711		H8354	H0398		H3427	H8002

“Kesho itakuwa sikukuu kwa Yahweh.” Wakaondoka asubuhi na mapema, wakatoa dhabihu, wakaleta sadaka za amani, watu wakaketi kula na kunywa, wakaondoka wacheze.

עַמְּךָ	שִׁחֵת	כִּי	לֵד־	לְךָ־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	7
watu–wako	wamejiharibu	kwa–sababu	shuka	nenda–	Musa	kwa–	Yahwe	na–akaongea	
	H7843		H3381	H3212	H4872	H0413	H3068	H1696	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	הֶעֱלֵיתָ	אֲשֶׁר
Misri	kutoka–nchi–ya–	uliwatoa	ambao
H4714	H0776	H5927	

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Shuka upesi, kwa maana watu wako uliowatoa katika nchi ya Misri wamejiharibu nafsi zao.

לָהֶם	עָשׂוּ	צִוִּיתִם	אֲשֶׁר	הַדֶּרֶךְ	מִן־	מַהֵר	סָרוּ	8
kwa–wenyewe	wamefanya	niliwaamuru	ambayo	njia	kutoka–	haraka	wamegeuka	
		H6680		H1870			H5493	

וַיֹּאמְרוּ	לּוֹ	וַיִּזְבְּחוּ־	לוֹ	וַיִּשְׁתַּחֲווּ־	מַסֵּכָה	עֵגֶל	
na–wakasema	kwake	na–wametoa–sadaka–	hiyo	na–wameabudu–	ya–kuyeyushwa	ndama	
H0559		H2076		H7812		H5695	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	הֶעֱלוּךָ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֶיךָ	אֵלֶּה
Misri	kutoka–nchi–ya–	walikuongoza	ambao	Israeli	miungu–yako	hawa
H4714	H0776	H5927		H3478	H0430	H0428

Wamepotoka upesi kuiacha ile njia niliyowaamuru, wamejifanyizia ndama ya kuyeyusha wakaiabudu na kuitolea dhabihu. Wakasema, 'Hiyo ndiyo miungu yako, Ee Israeli, iliyokutoa katika nchi ya Misri.

עַם־	וְהִנֵּה	הַזֶּה	הָעָם	אֶת־	רָאִיתִי	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	9
watu–	na–tazama	hawa	watu	–	nimeona	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
	H2009	H2088		H0853	H7200	H4872	H0413	H3068	H0559	

הוּא׃	עֹרֶף	קְשֵׁה־
ni	ngumu	wenye–shingo–
H1931	H6203	H7186

Kisha Yahweh akamwambia Musa, “Mimi nimewaona watu hawa, na tazama, ni watu wenye shingo ngumu.

וְאֶעֱשֶׂה	וַאֲכַלֵּם	בָּהֶם	אַפִּי	וְיִחַר־	לִי	הַנִּיחָה	וְעַתָּה	10
na–nitakufanya	na–niwaangamize	juu–yao	hasira–yangu	na–iwake–	mimi	niache	na–sasa	
	H3615		H0639	H2734		H3240	H6258	

גָּדוֹל׃	לְגוֹי	אוֹתְךָ
kubwa	taifa	wewe
		H0853

Basi sasa usinizuie. Ili hasira zangu ziwake juu yao, niwaangamize. Nami nitakufanya wewe uwe taifa kuu.”

יְהוָה	לָמָּה	וַיֹּאמֶר	אֱלֹהָיו	יְהוָה	פְּנֵי	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיְחַל	11
Yahwe	kwa–nini	na–akasema	Mungu–wake	Yahwe	uso–wa–	–	Musa	na–akamsihi	
H3068	H4100	H0559	H0430	H3068	H6440	H0853	H4872		

בְּכֹחַ	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הוֹצֵאתָ	אֲשֶׁר	בְּעַמֶּךָ	אַפֶּךָ	יֶחֱרֶה
kwa–nguvu	Misri	kutoka–nchi–ya–	uliwatoa	ambao	juu–ya–watu–wako	hasira–yako	iwakie
	H4714	H0776	H3318			H0639	H2734

חֲזָקָה׃	וּבְיָד	גָּדוֹל	
wenye–nguvu	na–kwa–mkono	kubwa	
H2389	H3027		

Musa akamsihi sana Yahweh Mungu wake, na kusema,”Yahweh, kwa nini hasira zako kuwaka juu ya watu wako uliowaleta kutoka nchi ya Misri kwa uweza mkuu, na kwa mkono wenye nguvu?

12

בָּהָרִים	אֹתָם	לַהֲרֹג	הוֹצִיאָם	בְּרָעָה	לֵאמֹר	מִצְרַיִם	יֹאמְרוּ	לָמָּה
milimani	wao	kuwaua	aliwatoa	kwa-uovu	kusema	Wamisri	waseme	kwa-nini
H2022	H0853	H2026	H3318		H0559	H4713	H0559	H4100

אַפֵּךְ	מֵחֲרוֹן	שׁוּב	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	מֵעַל	וּלְכַלּוֹתָם	
hasira-yako	kutoka-ukali-wa-	geuka	ardhi	uso-wa-	kutoka-juu-ya-	na-kuwaangamiza	
H0639	H2740	H7725	H0127	H6440		H3615	

לְעַמֶּךָ׃	הָרָעָה	עַל־	וְהִנָּחֵם
kwa-watu-wako	uovu	kuhusu-	na-ughairi
			H5162

Kwa nini Wamisri kusema, 'Amewatoa kwa kuwatenda uovu, ili apate kuwaua milimani, na kuwaondoa watoke juu ya uso wa nchi?' Geuka katika hasira yako kali, ughairi uovu huu ulio nao juu ya watu wako.

13

לָהֶם	נִשְׁבַּעְתָּ	אֲשֶׁר	עֲבָדֶיךָ	וּלְיִשְׂרָאֵל	לְיִצְחָק	לְאַבְרָהָם	זְכֹר
kwao	uliapa	ambao	watumishi-wako	na-Israeli	Isaka	Ibrahimu	kumbuka
	H7650		H5650	H3478	H3327	H0085	H2142

כְּכוֹכְבֵי	זַרְעֲכֶם	אֶת־	אַרְבֶּה	אֲלֵהֶם	וַתְּדַבֵּר	בָּהֶ֫
kama-nyota-za-	uzao-wenu	–	nitazidisha	kwao	na-ukasema	kwa-wewe-mwenyewe
H3556	H2233	H0853		H0413	H1696	

וְנָחֲלוּ	לְזַרְעֲכֶם	אֶתֵּן	אָמַרְתִּי	אֲשֶׁר	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	וְכָל־	הַשָּׁמָיִם
na-watairithi	kwa-uzao-wenu	nitaipa	nilisema	ambayo	hii	nchi	na-yote-	mbingu
H5157	H2233	H5414	H0559		H2063	H0776	H3605	H8064

לְעֹלָם׃
milele
H5769

Mkumbuke Ibrahimu, na Isaka, na Israeli, watumishi wako, ambao uliwaapia kwa nafsi yako, na kuwaambia, 'Nitazidisha kizazi chenu mfano wa nyota za mbinguni; tena nchi hii yote niliyoinena nitakipa kizazi chenu nao watairithi milele.'"

14

פ	לְעַמּוֹ׃	לַעֲשׂוֹת	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הָרָעָה	עַל־	יְהוָה	וַיִּנָּחֶם
—	kwa-watu-wake	kufanya	alisema	ambao	uovu	kuhusu-	Yahwe	na-akaghairi
			H1696				H3068	H5162

Na Yahweh akaughairi ule uovu aliosema ya kwamba atawatenda watu wake.

15

הָעֵדֻת	לֻחֹת	וּשְׁנֵי	הָהָר	מִן־	מֹשֶׁה	וַיֵּרֶד	וַיִּפֶן	
vya-ushahidi	vibao	na-mbili	mlima	kutoka-	Musa	na-akashuka	na-akageuka	
H5715	H3871	H8147	H2022		H4872	H3381	H6437	

וּמִזֶּה	מִזֶּה	עִבְרֵיהֶם	מִשְּׁנֵי	כְּתֻבִים	לֻחֹת	בְּיָדוֹ	
na-upande-huu	upande-huu	zake	pande-zote-mbili-	vilivyoandikwa	vibao	mkononi-mwake	
H2088	H2088	H5676	H8147	H3789	H3871	H3027	

כְּתֻבִים׃	הֵם
vilivyoandikwa	vilikuwa
H3789	H1992

Kisha Musa akageuka akashuka katika mlima, na zile mbao mbili za mawe mikononi mwake. Mbao zilizoandikwa pande zote mbili, upande huu na upande huu ziliandikwa.

16

הוּא	אֱלֹהִים	מִכְתָּב	וְהַמִּכְתָּב	הֵמָּה	אֱלֹהִים	מַעֲשֵׂה	וְהַלֻּחֹת	
yalikuwa	ya-Mungu	maandishi	na-maandishi	vilikuwa	Mungu	kazi-ya-	na-vibao	
H1931	H0430	H4385	H4385	H1992	H0430	H4639	H3871	

הַלֻּחֹת׃	עַל־	חָרוּת
vibao	juu-ya-	yamechongwa
H3871		H2801

Na zile mbao zilikuwa kazi ya Mungu nayo maandiko yalikuwa maandiko ya Mungu, yaliyochorwa katika zile mbao.

17

מֹשֶׁה	אֶל־	וַיֹּאמֶר	בְּרֵעָה	הָעָם	קוֹל	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּשְׁמַע
Musa	kwa–	na–akasema	wakipiga–kelele	ya–watu	sauti	–	Yoshua	na–akasikia
H4872	H0413	H0559	H7452			H0853	H3091	H8085

בַּמַּחֲנֶה׃	מִלְחָמָה	קוֹל
kambini	ya–vita	sauti
H4264	H4421	

Na Yoshua aliposikia kelele za watu walipokuwa wakipiga kelele, akamwambia Musa, “Kuna kelele ya vita kambini.

18

עַנּוֹת	קוֹל	וְאֵין	גְּבוּרָה	עַנּוֹת	קוֹל	אֵין	וַיֹּאמֶר	
ya–kupiga–kelele–ya–	sauti	na–si	ushindi	ya–kupiga–kelele–ya–	sauti	si	na–akasema	
		H0369	H1369			H0369	H0559	

שֹׁמֵעַ׃	אָנֹכִי	עַנּוֹת	קוֹל	חֲלוּשָׁה
ninasikia	mimi	ya–kuimba	sauti	kushindwa
H8085	H0595			H2476

“Lakini Musa akasema, “Hiyo si sauti ya watu wapigao kelele kwa sababu ya kushinda vitani, wala si sauti ya watu wapigao kelele kwa sababu ya kushindwa; bali kelele za watu waimbao ndizo ninazozisikia mimi.”

19

וּמְחֹלֵלֹת	הָעֶגֶל	אֶת־	וַיַּרְא	הַמַּחֲנֶה	אֶל־	קָרַב	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי
na–kucheza	ndama	–	na–akaona	kambi	kwa–	alipokaribia	wakati	na–ikawa
H4246	H5695	H0853	H7200	H4264	H0413	H7126		H1961

הַלֹּחֹת	אֶת־	)מִיָּדָיו(	]מידו[	וַיַּשְׁלֵךְ	מֹשֶׁה	אַף	וַיִּחַר־	
vibao	–	kutoka–mikononi–mwake	—	na–akatupa	ya–Musa	hasira	na–ikawaka–	
H3871	H0853	H3027	H3027	H7993	H4872	H0639	H2734	

הָהָר׃	תַּחַת	אֹתָם	וַיְשַׁבֵּר
mlima	chini–ya–	hivyo	na–akavivunja
H2022	H8478	H0853	H7665

Hata alipoyakaribia kambini akaiona ile ndama, na watu wakicheza. Hasira ya Musa ikawaka. Akazitupa zile mbao mikononi mwake, akazivunja chini ya mlima.

20

וַיִּטְחַן	בָּאֵשׁ	וַיִּשְׂרֹף	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	הָעֶגֶל	אֶת־	וַיִּקַּח	
na–akaisaga	kwa–moto	na–akaiteketeza	walifanya	ambayo	ndama	–	na–akachukua	
H2912	H0784	H8313			H5695	H0853	H3947	

אֶת־	וַיִּשְׁקְ	הַמַּיִם	פְּנֵי	עַל־	וַיִּזֶּר	דָּק	אֲשֶׁר־	עַד
–	na–akawanywesha	maji	uso–wa–	juu–ya–	na–akaitawanya	unga	iliyo–	hadi
H0853	H8248	H4325	H6440		H2219	H1854		H5704

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי
Israeli	wana–wa–
H3478	

Akaitwaa ile ndama waliyoifanya, akaichoma moto, akaisaga hata ikawa mavumbi, akainyunyiza juu ya maji. Akawanywesha wana wa Israeli.

21

כִּי־	הַזֶּה	הָעָם	לְךָ	עָשָׂה	מֶה־	אַהֲרֹן	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
kwamba–	hawa	watu	kwako	walikufanyia	nini–	Haruni	kwa–	Musa	na–akasema
	H2088				H4100	H0175	H0413	H4872	H0559

גְּדֹלָה׃	חֲטָאָה	עָלָיו	הֵבֵאתָ
kubwa	dhambi	juu–yao	umeleta
	H2401		H0935

Musa akamwambia Aruni, “Watu hawa wamekufanyani hata ukaleta dhambi hii kuu juu yao?

22

וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־יֶחַר אַף אֲדֹנִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הָעָם כִּי־בְרָע הוּא׃

na–akasema Haruni isi–wakie hasira bwana–wangu wewe unajua watu – kwamba katika–uovu wako

H0559 H0175 H0408 H2734 H0639 H0113 H3045 H0853 H1931

Aruni akasema, “Hasira yako isiwake, bwana wangu. Wewe unawajua watu hawa, ya kuwa wamejielekeza kwa mabaya.

23

וַיֹּאמְרוּ אֵלַי עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ׃

na–wakaniambia fanya–kwa–sisi miungu ambao wataenda mbele–yetu kwa–sababu– huyu Musa mtu ambaye alituongoza kutoka–nchi–ya– Misri hatujui kwake imetokea nini– tumejua

H0559 H4100 H3045 H0430 H3212 H6440 H0430 H3212 H6440 H2088 H4872 H0376 H5927 H0776 H4714 H3808 H1961 H4100 H3045

Maana waliniambia, 'Katufanyie miungu, itakayokwenda mbele yetu. Kwa maana mtu huyo Musa, aliyetutoa katika nchi ya Misri, hatujui yaliyompata.'

24

וָאֹמַר לָהֶם לְמִי זָהָב הִתְפָּרָקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי וָאַשְׁלִכֵהוּ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה׃

na–nikawaambia wao aliye–na– dhahabu ijivue na–wakanipa– mimi na–nikatupa motoni na–ikatoka ndama hii

H0559 H0376 H4310 H2091 H6561 H5414 H3318 H5695 H2088

Nikawaambia, 'Mtu ye yote aliye na dhahabu na aivue; basi wakanipa, nami nikaitupa ndani ya moto, akatoka ndama huyu.”

25

וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם כִּי־פָרֻעָ֑ה כִּי־פֵרַ֥ע אֲהֲרֹ֖ן לִשְׁמָצָ֥ה בְּקָמֵיהֶֽם׃

na–akaona Musa – watu kwamba wamelegea walikuwa aliwaachia kwa–sababu– kwa–aibu Haruni kati–ya–adui–zao

H7200 H4872 H0853 H5971 H1931 H6544 H3605 H8103 H0175

Basi Musa alipoona ya kuwa watu hawa wameasi (maana Haruni amewaacha waasi, ili wawe dhihaka kati ya adui zao)

26

וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי׃

na–akasimama Musa langoni–mwa– kambi na–akasema ni–nani kwa–Yahwe kwangu na–wakakusanyika kwake wote– wana–wa– Lawi

H5975 H4872 H8179 H4264 H0559 H4310 H3068 H0413 H0622 H0413 H3605 H1121 H3878

Ndipo Musa akasimama katika mlango wa marago, akasema, “Mtu awaye yote aliye upande wa Yahweh na aje kwangu.” Wana wa Lawi wote wakamkusanyikia.

27 וַיֹּאמֶר הָכִ֣ה לָהֶ֗ם אָמַר֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל שִׂ֖ימוּ אִ֣ישׁ־
na-akasema kwao hivyo- amesema Yahwe Mungu-wa- Israeli wekeni kila-mtu-
H0559 H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H0376

חַרְבּ֑וֹ וְעִבְר֣וּ פִיתֵ֔נִי פָּ֥ג יְרֵכ֖וֹ עַל־ מִשָּׁעַר֙ לְשַׁעַר֙ בְּמַחֲנֵ֔הָ
upanga-wake juu-ya- paja-lake piteni kutoka-lango- hadi-lango kambini
H2719 H3409 H7725 H8179 H8179 H4264

וְאִ֣ישׁ רֵעֵ֔הוּ וְאִ֣ישׁ אָחִ֔יו אִ֣ישׁ־ וְהִרְגֻ֖ו אֶת־ אִ֣ישׁ אֶת־
na-muue kila-mtu- ndugu-yake na-kila-mtu rafiki-yake na-kila-mtu – kila-mtu –
H2026 H0376 H0251 H0376 H7453 H0376 H0853 H0376 H0853

קִרְבּֽוֹ׃
jirani-yake
H7138

Akawaambia, Yahweh, Mungu wa Israeli, asema hivi, 'Kila mtu na ajifunge upanga wake pajani mwake, akapite huko na huko toka mlango hata mlango kati ya marago, mkamchinje kila mtu ndugu yake, na kila mtu mwenziwe na kila mtu jirani yake.'"

28 וַיַּעֲשׂ֣וּ בְנֵי־ לֵוִ֔י כִּדְבַ֥ר מֹשֶׁ֖ה וַיִּפֹּ֣ל מִן־ הָעָ֑ם
na-wakafanya wana-wa- Lawi kama-neno-la- Musa na-wakaanguka kutoka- watu
H3878 H1697 H4872 H5307

בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא כִּשְׁלֹ֣שֶׁת אַלְפֵ֥י אִֽישׁ׃
siku hiyo kama-elfu- tatu mtu
H3117 H1931 H7969 H0505 H0376

Na hao wana wa Lawi wakafanya kama vile alivyosema Musa, wakaanguka siku ile kama watu elfu tatu.

29 וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה מִלְאוּ֙ יֶדְכֶ֣ם הַיּ֔וֹם לַיהוָ֖ה כִּ֣י אִ֣ישׁ
na-akasema Musa jitakasize mkono-wenu leo kwa-Yahwe kwa-sababu kila-mtu
H0559 H4872 H4390 H3027 H3117 H3068 H0376

בְּבִנּ֑וֹ בְּאָחִ֖יו וְלָתֵ֥ת עֲלֵיכֶ֛ם הַיּ֥וֹם בְּרָכָֽה׃
juu-ya-mwanawe na-juu-ya-nduguye na-kuweka juu-yenu leo baraka
H1293 H3117 H5414 H0251

Musa akasema, Jiwekeni wakfu kwa Yahweh leo, kila mtu juu ya mwanawe na juu ya ndugu yake; ili Yahweh awape baraka leo."

30 וַיְהִי֙ מִמָּחֳרָ֔ת וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה אֶל־ הָעָ֗ם אַתֶּ֤ם חֲטָאתֶם֙ חֲטָאָ֔ה
na-ikawa siku-iliyofuata na-akasema Musa kwa- watu ninyi mmetenda dhambi
H1961 H4283 H0559 H4872 H0413 H0376 H2398 H2401

אוּלַ֣י אֶכַּפְּרָ֖ה בְּעַ֥ד וְעַתָּ֛ה אֶֽעֱלֶ֥ה אֶל־ יְהוָ֖ה וַיֹּ֣אמֶר גְּדֹלָֽה׃
labda nitafanya-upatanisho kwa-niaba-ya- na-sasa nitapanda kwa- Yahwe kubwa
H0194 H3722 H6258 H5927 H0413 H3068 H1419

חַטַּאתְכֶֽם׃
dhambi-yenu

Hata asubuhi yake Musa akawaambia watu, "Mmetenda dhambi kuu. Sasa nitakwenda juu kwa Yahweh. Labda nitafanya upatanisho kwa ajili ya dhambi yenu."

31 וַיָּ֣שָׁב מֹשֶׁ֔ה אֶל־ יְהוָ֖ה וַיֹּ֣אמֶר אָנָּ֗א חָטָ֤א הָעָם֙ הַזֶּ֔ה חַטָּאָ֖ה
na-akarudi Musa kwa- Yahwe na-akasema tafadhali wametenda watu hawa dhambi
H7725 H4872 H0413 H3068 H0559 H0577 H2398 H2088 H2401

זָהָ֑ב וַיַּעֲשׂ֣וּ לָהֶ֔ם אֱלֹהֵ֖י מִיתֵּ֥ר אוּלַ֖י אֶכַּפְּרָ֥ה בְעַדְכֶֽם׃
dhahabu miungu-ya- kwa-wenyewe na-wakafanya kubwa
H2091 H0430

Musa akarejea kwa Yahweh akasema," Oh! Watu hawa wametenda dhambi kuu wamejifanyia miungu ya dhahabu.

נָּא	מְחֵנִי	אֹ֣ין	וְאִם־	חַטָּאתָם	תִּשָּׂא	אִם־	וְעַתָּה	32
tafadhali	nifute	hapana	na–kama–	dhambi–yao	utasamehe	kama–	na–sasa	
H4994		H0369			H5375		H6258	

כָּתָבְתָּ׃	אֲשֶׁר	מִסִּפְרְךָ
umeandika	ambacho	kutoka–kitabu–chako
H3789		

Walakini sasa, ikiwa utawasamehe dhambi yao – na kama sivyo, unifute, nakusihi, katika kitabu chako ulichoandika."

אֶמְחֶנּוּ	לִּי	חָטָא־	אֲשֶׁר	מִי	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	33
nitamfuta	kwangu	ametenda–dhambi–	ambaye	ni–nani	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
		H2398		H4310	H4872	H0413	H3068	H0559	

מִסִּפְרִי׃
kutoka–kitabu–changu

Yahweh akamwambia Musa, "Mtu ye yote aliyenitenda dhambi ndiye nitakayemfuta katika kitabu changu.

הִנָּה	לָּךְ	דִּבַּרְתִּי	אֲשֶׁר־	אֶל	הָעָם	אֶת־	נָחֵה	וְלֵךְ	וְעַתָּה	34
tazama	wewe	nilikuambia	ambako–	kwenda	watu	–	waongoze	nenda	na–sasa	
H2009		H1696		H0413		H0853	H5148	H3212	H6258	

עֲלֵיהֶם	וּפָקַדְתִּי	פָּקְדִי	וּבְיוֹם	לְפָנֶיךָ	יֵלֵךְ	מַלְאָכִי	
juu–yao	na–nitaadhibu	nitakapoadhibu	na–siku	mbele–yako	ataenda	malaika–wangu	
			H3117	H6440	H3212	H4397	

חַטָּאתָם׃
dhambi–yao

Basi sasa uende ukawaongoze watu hawa mpaka mahali pale ambapo nimekwambia habari zake. Tazama, malaika wangu atakutangulia. Lakini pamoja na hayo siku nitakayowajilia nitawapatiliza kwa ajili ya dhambi yao."

הָעֵגֶל	אֶת־	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	עַל	הָעָם	אֶת־	יְהוָה	וַיִּגֹּף	35
ndama	–	walifanya	ambayo	kwa–sababu–ya–	watu	–	Yahwe	na–akawapiga	
H5695	H0853					H0853	H3068	H5062	

ס	אַהֲרֹן׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר
—	Haruni	alifanya	ambayo
	H0175		

Kisha Yahweh akawapiga hao watu, kwa walivyoifanya ile ndama, ambayo Aruni aliifanya.

Chapter 33

אֲשֶׁר	וְהָעָם	אַתָּה	מִזֶּה	עֲלֵה	לֵךְ	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
ambao	na–watu	wewe	kutoka–hapa	panda	nenda	Musa	kwa–	Yahwe	na–akaongea	
			H2088	H5927	H3212	H4872	H0413	H3068	H1696	

לְיִצְחָק	לְאַבְרָהָם	נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הֶעֱלִיתָ
kwa–Isaka	kwa–Ibrahimu	niliapa	ambayo	nchi	kwenda–	Misri	kutoka–nchi–ya–	uliwatoa
H3327	H0085	H7650		H0776	H0413	H4714	H0776	H5927

אֹתָנָּה׃	לְזַרְעֲךָ	לֵאמֹר	וְלְיַעֲקֹב	
nitaipa	kwa–uzao–wako	kusema	na–kwa–Yakobo	
H5414	H2233	H0559	H3290	

Yahweh anasema na Musa, “Nenda kutoka hapa, wewe na watu ulio watoa kutoka nchi ya Misri. Nenda kwenye nchi nilio fanya nadhiri na Ibrahimu, Isaka, Yakobo, nilipo sema, 'Nitakupa wewe na uzao wako'.'

2

וְהַחִתִּי	הָאֱמֹרִי	הַכְּנַעֲנִי	אֶת־	וְגֵרַשְׁתִּי	מַלְאָךְ	לְפָנֶיךָ	וְשָׁלַחְתִּי	
na–Wahiti	Waamori	Wakanaani	–	na–nitafukuza	malaika	mbele–yako	na–nitatuma	
H2850	H0567		H0853	H1644	H4397	H6440	H7971	

וְהַיְבוּסִי׃	הַחִוִּי	וְהַפְּרִזִּי
na–Wayebusi	Wahivi	na–Waperizi
H2983	H2340	H6522

Nitatuma malaika mbele yako, na kuwaondoa Wakanani, Waamori, Wahiti, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi.

3

בְּקִרְבְּךָ	אֶעֱלֶה	לֹּא	כִּי	וּדְבָשׁ	חָלָב	זָבַת	אֶרֶץ	אֶל־
katikati–yako	nitapanda	sitapanda	kwa–sababu	na–asali	maziwa	itiririkayo	nchi	kwenda–
H7130	H5927	H3808		H1706	H2461	H2100	H0776	H0413

בַּדֶּרֶךְ׃	אֶכְלְךָ	פֶּן־	אַתָּה	עֹרֶף	קְשֵׁה־	עַם־	כִּי	
njiani	nikakuangamiza	nisije–	wewe	ngumu	wenye–shingo–	watu–	kwa–sababu	
H1870	H3615	H6435		H6203	H7186			

Nenda kwenye hiyo nchi, inayo tiririka kwa maziwa na asali, lakini sitaenda nawe, kwasababu ninyi ni watu wajehuri. Ninaweza kuwaharibu njiani.”

4

אִישׁ	שָׁתוּ	וְלֹא־	וַיִּתְאַבָּלוּ	הַזֶּה	הָרָע	הַדָּבָר	אֶת־	הָעָם	וַיִּשְׁמַע
mtu	vaa	na–hawaku–	na–wakaomboleza	hili	baya	neno	–	watu	na–wakasikia
H0376	H7896	H3808	H0056	H2088		H1697	H0853		H8085

עָלָיו׃	עֶדְיִו
juu–yake	mapambo–yake
	H5716

Watu walipo sikia haya maneno ya kushtua, walilia, na hakuna aliye vaa mikufu.

5

עַם־	אַתֶּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	אֶל־	אֱמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
watu–	ninyi	Israeli	wana–wa–	kwa–	sema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
		H3478		H0413	H0559	H4872	H0413	H3068	H0559

וְעַתָּה	וְכִלִּיתִיךָ	בְּקִרְבְּךָ	אֶעֱלֶה	אֶחָד	רֶגַע	עֹרֶף	קְשֵׁה־	
na–sasa	na–ningekuangamiza	katikati–yako	ningepanda	mmoja	wakati	ngumu	wenye–shingo–	
H6258	H3615	H7130	H5927	H0259	H7281	H6203	H7186	

לָךְ׃	אֶעֱשֶׂה־	מָה	וְאֵרְעָה	מֵעָלֶיךָ	עֶדְיְךָ	הוֹרֵד	
wewe	nitakufanyia–	nini	na–nijue	kutoka–juu–yako	mapambo–yako	ondoa	
		H4100	H3045		H5716	H3381	

Yahweh alisema kwa Musa, “Waambie Waisraeli, 'Ninyi ni watu wakorofi. Kama ningeenda miongoni mwenu ata kwa muda kidogo, nigewaharibu ninyi. Hivyo sasa, toa mikufu yenu ili niamue nini cha kufanya kwenu.”'

6

חוֹרֵב׃	מֵהַר	עֶדְיָם	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּתְנַצְּלוּ
Horebu	kutoka–mlima–	mapambo–yao	–	Israeli	wana–wa–	na–wakajivua
H2722	H2022	H5716	H0853	H3478		H5337

Hivyo Waisraeli hawaku vaa mikufu kutoka Mlima Horebu na kwendelea.

7 וּמֹשֶׁה֙ יִקַּ֣ח אֶת־ הָאֹהֶ֔ל וְנָטָה־ לוֹ֙ מִח֣וּץ לַֽמַּחֲנֶ֔ה הַרְחֵ֖ק מִן־ הַֽמַּחֲנֶ֑ה וְקָרָ֣א לוֹ֙ אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד וְהָיָה֙ כָּל־ מְבַקֶּ֣שׁ יְהוָ֔ה יֵצֵא֙ אֶל־ אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד אֲשֶׁ֖ר מִח֥וּץ לַֽמַּחֲנֶֽה׃

u-Musa yi-kachukua hema na-kwenda- kila mtu alliye muuliza Yahweh a-lienda kwenye hema ya kukutania, ambalo lipo nje ya kambi, mbali kidogo na kambini.

8 וְהָיָ֗ה כְּצֵאת֙ מֹשֶׁ֔ה אֶל־ הָאֹ֖הֶל יָקֻ֣מוּ כָל־ הָעָ֑ם וְנִצְּב֣וּ אִ֣ישׁ פֶּ֣תַח אָהֳל֔וֹ וְהִבִּ֥יטוּ אַחֲרֵ֖י מֹשֶׁ֑ה עַד־ בֹּא֖וֹ הָאֹֽהֱלָה׃

Kisha Musa alipo enda kwenye hema, watu wote walisima kando ya hema yao na kumuangalia Musa hadi alipo ingia ndani.

9 וְהָיָ֗ה כְּבֹא֙ מֹשֶׁ֣ה הָאֹ֔הֱלָה יֵרַ֥ד עַמּ֖וּד הֶֽעָנָ֑ן וְעָמַ֣ד פֶּ֔תַח הָאֹ֖הֶל וְדִבֶּ֥ר עִם־ מֹשֶֽׁה׃

Wakati wowote Musa alipo ingia hemani, nguzo ya wingu ilishuka chini na kusimama nje ya lango la hema, na Yahweh alizungumza na Musa.

10 וְרָאָ֗ה כָּל־ הָעָם֙ אֶת־ עַמּ֣וּד הֶֽעָנָ֔ן עֹמֵ֖ד פֶּ֣תַח הָאֹ֑הֶל וְקָ֣מוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ֔וּ אִ֖ישׁ פֶּ֥תַח אָהֳלֽוֹ׃

Wakati wowote watu walipo ona nguzo ya wingu imesimama langoni mwa hema, waliamka na kuabudu, kila langoni mwa hema yake.

11 וְדִבֶּ֤ר יְהוָה֙ אֶל־ מֹשֶׁ֔ה פָּנִ֥ים אֶל־ פָּנִ֖ים כַּאֲשֶׁ֣ר יְדַבֶּ֣ר אִ֔ישׁ אֶל־ רֵעֵ֑הוּ וְשָׁ֣ב אֶל־ הַֽמַּחֲנֶ֗ה וּמְשָׁרְתוֹ֙ יְהוֹשֻׁ֣עַ בִּן־ נ֔וּן נַ֖עַר לֹ֣א יָמִ֑ישׁ מִתּ֖וֹךְ הָאֹֽהֶל׃ ס

Yahweh alizungumza na Musa uso kwa uso, kama mtu anapo zungumza na rafiki yake. Kisha Musa alirudi kambini, lakini mtumishi wake Yoshua mwana wa Nuni, kijana, alibaki hemani.

אֶת־	הָעַל	אֵלַי	אֹמֵר	אַתָּה	רְאֵה	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	12
–	waongoze	kwangu	unasema	wewe	tazama	Yahwe	kwa–	Musa	na–akasema	
H0853	H5927	H0413	H0559		H7200	H3068	H0413	H4872	H0559	

עִמִּי	תִּשְׁלַח	אֲשֶׁר־	אֶת	הוֹדַעְתַּנִי	לֹא	וְאַתָּה	הַזֶּה	הָעָם
pamoja–nami	utamtuma	ambaye–	–	umenijulisha	hukunijulisha	na–wewe	hawa	watu
	H7971		H0853	H3045	H3808		H2088	

בְּעֵינָי׃	חֵן	מָצָאתָ	וְגַם־	בְּשֵׁם	יָדַעְתִּיךָ	אָמַרְתָּ	וְאַתָּה	
machoni–pangu	neema	umepata	na–pia–	kwa–jina	ninakujua	ulisema	na–wewe	
	H2580	H4672	H1571	H8034	H3045	H0559		

Musa alisema na Yahweh, “Ona, umekuwa ukisema na mimi, 'Chukuwa watu hawa safarini,' lakini hauja niambia nani utamtuma na mimi. Umesema, 'Nina kujua kwa jina, na umepata upendeleo kwangu.'

אֶת־	נָא	הוֹדִעֵנִי	בְּעֵינֶיךָ	חֵן	מָצָאתִי	נָא	אִם־	וְעַתָּה		13
–	tafadhali	nijulishe	machoni–pako	neema	nimepata	tafadhali	kama–	na–sasa		
H0853	H4994	H3045		H2580	H4672	H4994		H6258		

עַמְּךָ	כִּי	וּרְאֵה	בְּעֵינֶיךָ	חֵן	אֶמְצָא־	לְמַעַן	וְאֵדָעֲךָ	דְּרָכֶךָ
watu–wako	kwamba	na–uone	machoni–pako	neema	nipate–	ili	na–nikujue	njia–yako
	H7200			H2580	H4672	H4616	H3045	H1870

הַגּוֹי׃ הַזֶּה׃	
hili taifa	
H2088	

Kama nimepata upendeleo machoni pako, nionyeshe njia zako ili nikujue na kuendelea kupata upendeleo machoni pako. Kumbuka ili taifa ni watu wako.”

לָךְ׃	וַהֲנִחֹתִי	יֵלֵכוּ	פָּנַי	וַיֹּאמֶר	14
wewe	na–nitakupa–pumziko	utaenda	uso–wangu	na–akasema	
	H5117	H3212	H6440	H0559	

Yahweh akajibu, “Uwepo wangu utaenda nawe, na nitakupa pumziko.”

מִזֶּה׃	תַּעֲלֵנוּ	אַל־	הַלְכִים	פָּנֶיךָ	אֵין	אִם־	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	15
kutoka–hapa	tuongoze	usi–	hauendi	wako	uso–wako	kama–	kwake	na–akasema	
H2088	H5927	H0408	H1980	H6440	H0369		H0413	H0559	

Musa akasema, “Kama uwepo wako hautaenda nasi, usitutoe hapa.

אֲנִי	בְּעֵינֶיךָ	חֵן	מָצָאתִי	כִּי־	אֶפּוֹא	יִוָּדַע	וּבַמֶּה	16
mimi	machoni–pako	neema	nimepata	kwamba–	basi	itajulikana	na–kwa–nini	
H0589		H2580	H4672		H0645	H3045	H4100	

וְעַמְּךָ	אֲנִי	וְנִפְלִינוּ	עַמֻּנוּ	בְּלֶכְתֶּךָ	הֲלוֹא	וְעַמְּךָ
na–watu–wako	mimi	na–tutengwa	pamoja–nasi	kwa–kwenda–kwako	si	na–watu–wako
	H0589	H6395		H3212	H3808	

פ	הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	הָעָם	מִכֹּל־	
—	ardhi	uso–wa–	juu–ya–	ambao	watu	kutoka–wote–	
	H0127	H6440				H3605	

Au je, itajulikanaje niimepata upendeleo machoni pako, mimi na watu wako? Haitakuwa kuwa tu kama ukienda nasi mimi na watu wako tutakuwa na utofauti na watu wengine wote waliopo katika uso wa dunia?”

17

אֶעֱשֶׂה	דִּבַּרְתָּ	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	גַּם	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
nitafanya	umesema	ambalo	hili	jambo	–	pia	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H1696			H2088	H1697	H0853	H1571	H4872	H0413	H3068	H0559

בְּשֵׁם׃	וְאֵדָעֲךָ	בְּעֵינַי	חֵן	מָצָאתָ	כִּי־	
kwa–jina	na–ninakujua	machoni–pangu	neema	umepata	kwa–sababu–	
H8034	H3045		H2580	H4672		

Yahweh akamwambia Musa, “Nitafanya pia hichi kitu ulicho niomba, kwa kuwa umepata upendeleo machoni mwangu, na nina kujua kwa jina lako.”

18

כְּבֹדֶךָ׃	אֶת־	נָא	הַרְאֵנִי	וַיֹּאמֶר	
utukufu–wako	–	tafadhali	nionyeshe	na–akasema	
H3519	H0853	H4994	H7200	H0559	

Musa akasema, Tafadhali nionyeshe utukufu wako.”

19

וְקָרָאתִי	פָּנֶיךָ	עַל־	טוּבִי	כָּל־	אַעֲבִיר	אֲנִי	וַיֹּאמֶר	
na–nitatangaza	uso–wako	juu–ya–	wangu	wema–wote–	nitapitisha	mimi	na–akasema	
H7121	H6440		H2898	H3605		H0589	H0559	

וְרִחַמְתִּי	אָחֹן	אֲשֶׁר	אֶת־	וְחַנֹּתִי	לְפָנֶיךָ	יְהוָה	בְּשֵׁם	
na–nitamhurumia	nitamrehemu	ambaye	–	na–nitamrehemu	mbele–yako	Yahwe	jina	
H7355			H0853		H6440	H3068	H8034	

אֲרַחֵם׃	אֲשֶׁר	אֶת־
nitamhurumia	ambaye	–
H7355		H0853

Yahweh akasema, “Nitafanya wema wangu wote ujulikani kwako, na nitatangaza jina langu 'Yahweh' kwako. Nitakuwa na neema kwake nitakae kuwa na neema, na nitaonyesha rehema kwake nitakaye onyesha rehema.”

20

יִרְאַנִי	לֹא־	כִּי	פָּנָי	אֶת־	לִרְאֹת	תוּכַל	לֹא	וַיֹּאמֶר	
kuniona	hata–	kwa–sababu	uso–wangu	–	kuuona	kuweza	huwezi	na–akasema	
H7200	H3808		H6440	H0853	H7200	H3201	H3808	H0559	

וָחָי׃	הָאָדָם
na–akaishi	mtu
H2425	H0120

Lakini Yahweh akasema, “Hauta ona uso wangu, kwa kuwa hakuna aonaye uso wangu na kuiishi.”

21

הַצּוּר׃	עַל־	וְנִצַּבְתָּ	אִתִּי	מָקוֹם	הִנֵּה	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
mwamba	juu–ya–	na–utasimama	pamoja–nami	mahali	tazama	Yahwe	na–akasema	
H6697		H5324	H0854	H4725	H2009	H3068	H0559	

Yahweh akasema, “Ona, hapa kuna sehemu yangu; utasimama kwenye huu mwamba.

22

הַצּוּר	בִּנְקֶרֶת	וְשַׂמְתִּיךָ	כְּבֹדִי	בַּעֲבֹר		וְהָיָה	
mwamba	katika–ufa–wa–	na–nitakuweka	utukufu–wangu	utukufu–wangu–unapopita		na–itakuwa	
H6697	H5366		H3519			H1961	

עָבְרִי׃	עַד־	עָלֶיךָ	כַּפִּי	וְשַׂכֹּתִי
nimepita	hadi–	juu–yako	kiganja–changu	na–nitakufunika
	H5704		H3709	

Wakati utukufu wangu unapita, nitakuweka kwenye shimo kubwa la mwamba na kukufunika kwa mkono wangu mpaka nitakapo pita.

23

וּפָנַי
na–uso–wangu
H6440

אֲחֹרָי
mgongo–wangu
H0268

אֶת־
–
H0853

וְרָאִיתָ
na–utaona
H7200

כַּפִּי
kiganja–changu

אֶת־
–
H0853

וַהֲסִרֹתִי
na–nitaondoa
H5493

ס
—

יֵרָאוּ׃
utaonekana
H7200

לֹא
hautaonekana
H3808

Kisha nitaondoa mkono wangu, na utaona mgongo wangu, ila uso wangu hautaonekana.”

Chapter 34

1

אֲבָנִים
vya–mawe
H0068

לֻחֹת
vibao
H3871

שְׁנֵי־
mbili–
H8147

לְךָ
wewe

פְּסָל־
chonga–
H6458

מֹשֶׁה
Musa
H4872

אֶל־
kwa–
H0413

יְהוָה
Yahwe
H3068

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

הָיוּ
yalikuwa
H1961

אֲשֶׁר
ambayo

הָרִאשֹׁנִים
maneno
H1697

אֶת־
–
H0853

הַלֻּחֹת
vibao
H3871

עַל־
juu–ya–

וְכָתַבְתִּי
na–nitaandika
H3789

כְּרִאשֹׁנִים
kama–vile–vya–kwanza
H7223

שִׁבַּרְתָּ׃
ulivunja
H7665

אֲשֶׁר
ambavyo

הָרִאשֹׁנִים
vya–kwanza
H7223

הַלֻּחֹת
vibao
H3871

עַל־
juu–ya–

Yahweh akamwabia Musa, “Kata mbao mbili za mawe kama zile za awali. Nitaandika kwenye hizi mbao za mawe maneno yaliyo kuwa kwenye mbao za mawe za mwanzo, mbao za mawe ulizo zivunja.

2

לִי
kwangu

וְנִצַּבְתָּ
na–usimame
H5324

סִינַי
Sinai
H5514

הַר
mlima
H2022

אֶל־
kwenda–
H0413

בַּבֹּקֶר
asubuhi
H1242

וְעָלִיתָ
na–upande
H5927

לַבֹּקֶר
asubuhi
H1242

נָכוֹן
tayari

וֶהְיֵה
na–uwe
H1961

הָהָר׃
mlima
H2022

רֹאשׁ
kilele–cha–

עַל־
juu–ya–

שָׁם
huko
H8033

Kuwa tayari asubui na uje Mlima Sinai, na uje mbele zangu juu ya mlima.

3

הָהָר
mlima
H2022

בְּכָל־
katika–yote–
H3605

יֵרָא
onekane
H7200

אַל־
asi–
H0408

אִישׁ
mtu
H0376

וְגַם־
na–pia–
H1571

עִמָּךְ
pamoja–nawe

יַעֲלֶה
asipande
H5927

לֹא־
hata–
H3808

וְאִישׁ
na–mtu
H0376

הַהוּא׃
huo
H1931

הָהָר
mlima
H2022

מְוּל
mbele–ya–
H4136

אֶל־
kuelekea–
H0413

יִרְעוּ
lishe

אַל־
wasi–
H0408

וְהַבָּקָר
na–ng'ombe
H1241

הַצֹּאן
kondoo
H6629

גַּם־
hata–
H1571

Hakuna atakaye kuja nawe. Usiruhusu mtu yeyote aonekana popote kwenye mlima. Hakuna kundi la mifugo wanao ruhusiwa ata kula mbele ya mlima.”

4

מֹשֶׁה
Musa
H4872

וַיִּפְסֹל
na–akachonga
H6458

שְׁנֵי־
mbili–
H8147

לֻחֹת
vibao
H3871

אֲבָנִים
vya–mawe
H0068

כָּרִאשֹׁנִים
kama–vile–vya–kwanza
H7223

וַיַּשְׁכֵּם
na–akaamka–mapema
H7925

מֹשֶׁה
Musa
H4872

וַיַּעַל
na–akapanda

אֶל־
kwenda–
H0413

הַר
mlima
H2022

סִינַי
Sinai
H5514

כַּאֲשֶׁר
kama

צִוָּה
aliamuru
H6680

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֹתוֹ
yeye
H0853

וַיִּקַּח
na–akachukua
H3947

בַּבֹּקֶר
asubuhi
H1242

בְּיָדוֹ׃
mkononi–mwake
H3027

שְׁנֵי
mbili
H8147

לֻחֹת
vibao
H3871

אֲבָנִים׃
vya–mawe
H0068

Hivyo Musa akakata mbao mbili za mawe kama za mwanzo, na akaamka asubui mapema na kwenda juu ya Mlima Sinai, kama Yahweh alivyo muelekeza. Musa alibeba mbao za mawe mikononi mwake.

בְּשֵׁם	וַיִּקְרָא	שָׁם	עִמּוֹ	וַיִּתְיַצַּב	בָּעָנָן	יְהוָה	וַיֵּרֶד	5
jina	na-akatangaza	huko	pamoja-naye	na-akasimama	katika-wingu	Yahwe	na-akashuka	
H8034	H7121	H8033		H3320	H6051	H3068	H3381	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Yahweh akaja chini katika wingu na akasima mbele za Musa, na akatamka jina “Yahweh.”

	אֵל	יְהוָה	וְיהוָה	וַיִּקְרָא	פָּנָיו	עַל־	וְיהוָה	וַיַּעֲבֹר	6
	Mungu	Yahwe	Yahwe	na-akatangaza	uso-wake	juu-ya-	Yahwe	na-akapita	
	H0410	H3068	H3068	H7121	H6440		H3068		

חֶסֶד	וְרַב־	אַפַּיִם	אֶרֶךְ	וְחַנּוּן		רַחוּם	
upendo-wa-agano	na-mwingi-wa-	hasira	mwenye-subira	na-mwenye-huruma		mwenye-rehema	
		H0639	H0750	H2587		H7349	

וֶאֱמֶת׃
na-ukweli
H0571

Yahweh akapita kwake na kukiri, “Yahweh, Yahweh, Mungu ni wa rehema na wa neema, sio mwepesi wa hasira, na anadumu katika uwaminifu wa agano na uadilifu,

וְחַטָּאָה	וָפֶשַׁע	עָוֹן	נֹשֵׂא	לָאֲלָפִים	חֶסֶד	נֹצֵר		7
na-dhambi	na-kosa	uovu	mwenye-kusamehe	kwa-maelfu	upendo-wa-agano	mlinzi-wa-		
	H6588	H5771	H5375	H0505		H5341		

עַל־	אָבוֹת	עָוֹן	וּפֹקֵד	יְנַקֶּה	לֹא	וְנַקֵּה	
juu-ya-	wa-baba	uovu	akiadhibu	haaachi-bila-adhabu	hata-	lakini-kuacha-bila-adhabu	
	H0001	H5771		H5352	H3808	H5352	

רִבֵּעִים׃	וְעַל־	שִׁלֵּשִׁים	עַל־	בָּנִים	בְּנֵי	וְעַל־	בָּנִים	
kizazi-cha-nne	na-juu-ya-	kizazi-cha-tatu	juu-ya-	watoto	watoto-wa-	na-juu-ya-	watoto	
H7256		H8029						

ukishika uaminifu wa agano kwa vizazi maelfu, ukisamehe maasi, makosa, na dhambi. Lakini hamsafishi mwenye hatia. Ataleta adhabu ya dhambi za baba kwa watoto wao na watoto wa watoto wao, kwa kizazi cha tatu na hadi cha nne.”

וַיִּשְׁתָּחוּ׃	אַרְצָה	וַיִּקֹּד	מֹשֶׁה	וַיְמַהֵר		8
na-akaabudu	ardhini	na-akainamisha-kichwa	Musa	na-akafanya-haraka		
H7812	H0776	H6915	H4872			

Musa haraka akainamisha kichwa chake kwenye ardhi na kuabudu.

יֵלֶךְ־	אֲדֹנָי	בְּעֵינֶיךָ	חֵן	מָצָאתִי	נָא	אִם־	וַיֹּאמֶר		9
aende-	Bwana-wangu	machoni-pako	neema	nimepata	tafadhali	kama-	na-akasema		
H3212	H0136		H2580	H4672	H4994		H0559		

הוּא	עַרְפְּךָ	קְשֵׁה־	עַם־	כִּי	בְקִרְבֵּנוּ	אֲדֹנָי	נָא	
ni	ngumu	wenye-shingo-	watu-	kwa-sababu	katikati-yetu	Bwana-wangu	tafadhali	
H1931	H6203	H7186			H7130	H0136	H4994	

וּנְחַלְתָּנוּ׃	וּלְחַטָּאתֵנוּ	לַעֲוֹנֵנוּ	וְסָלַחְתָּ	
na-uturithi	na-dhambi-yetu	uovu-wetu	na-usamehe	
H5157		H5771	H5545	

Kisha akasema, “Kama sasa nimepata upendeleo machoni pako, Bwana wangu, tafadhali nenda pamoja nasi, kwa kuwa hawa watu ni wa korofi. Samehe maasi yetu na dhambi zetu, na utuchukuwe kama urithi wako.”

אֶעֱשֶׂה	עַמְּךָ	כֹּל־	נֶגֶד	בְּרִיתׄ	כֹּרֵת	אָנֹכִי	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר		10
nitafanya	watu–wako	wote–	mbele–ya–	agano	ninafanya	mimi	tazama	na–akasema		
		H3605	H5048	H1285	H3772	H0595	H2009	H0559		
וְרָאָה	הַגּוֹיִם	וּבְכָל־	הָאָרֶץ	בְּכָל־	נִבְרְאוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	נִפְלָאֹת		
na–wataona	mataifa	na–katika–yote–	nchi	katika–yote–	umbwa	haija–	ambayo	maajabu		
H7200		H3605	H0776	H3605		H3808		H6381		
נוֹרָא	כִּי־	יְהוָה	מַעֲשֶׂה	אֶת־	בְּקִרְבּוֹ	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הָעָם	כָּל־	
ya–kuogofya	kwa–sababu–	Yahwe	kazi–ya–	–	katikati–yao	wewe	ambao–	watu	wote–	
H3372		H3068	H4639	H0853	H7130				H3605	
עִמָּךְ׃	עֹשֶׂה	אֲנִי	אֲשֶׁר	הִוא						
pamoja–nawe	ninafanya	mimi	ambayo	ni						
		H0589		H1931						

Yahweh akasema, “Ona, ninakaribu kufanya agano. Mbele za watu wako, nitafanya maajabu ambayo hayajawai kufanywa duniani kote wala kwenye taifa lote. Watu wote miongoni mwako wataona matendo yangu, kwa kuwa ni kitu cha hofu ninacho fanya kwako.

גָּרֵשׁ	הִנֶּנִי	הַיּוֹם	מְצַוֶּךָּ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	אֵת	לְךָ֣	שְׁמָר־		11
ninafukuza	tazama–mimi	leo	ninakuamuru	mimi	ambayo	–	wewe	shika–		
H1644	H2009	H3117	H6680	H0595		H0853		H8104		
וְהַחִוִּי	וְהַפְּרִזִּי	וְהַחִתִּי	וְהַכְּנַעֲנִי	הָאֱמֹרִי	אֶת־	מִפָּנֶיךָ				
na–Wahivi	na–Waperizi	na–Wahiti	na–Wakanaani	Waamori	–	kutoka–mbele–yako				
H2340	H6522	H2850		H0567	H0853	H6440				
וְהַיְבוּסִי׃										
na–Wayebusi										
H2983										

Tii amri zangu leo. Ninawaondoa mbele yako Waamori, Wakanani, Wahivi, Wahiti, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi.

בָּא	אַתָּה	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	לְיוֹשֵׁב	בְּרִיתׄ	תִּכְרֹת	פֶּן־	לְךָ֣	הִשָּׁמֶר	12
unaenda	wewe	ambayo	nchi	na–wenyeji–wa–	agano	ukafanya	usije–	wewe	jihadhari	
H0935			H0776	H3427	H1285	H3772	H6435		H8104	
בְּקִרְבֶּךָ׃	לְמוֹקֵשׁ	יִהְיֶה	פֶּן־	עָלֶיהָ						
katikati–yako	mtego	ikawa	usije–	ndani–yake						
H7130	H4170	H1961	H6435							

Kuwa mwanglifu usifanye agano na wakazi wa nchi unayo kwenda, au wata kuwa mtego kwako.

וְאֶת־	תְּשַׁבֵּרוּן	מַצֵּבֹתָם	וְאֶת־	תְּגֹצֻוּן	מִזְבְּחֹתָם	אֶת־	כִּי	13
na–	mtazivunja	nguzo–zao	na–	mtazibomoa	madhabahu–zao	–	lakini	
H0853	H7665	H4676	H0853	H5422	H4196	H0853		
תִּכְרֹתוּן׃	אֲשֵׁרָיו							
mtaikata	miti–yao–ya–ashera							
H3772	H0842							

Badala yake, lazima uvunje madhabahu zao, ponda nguzo zao za mawe, na kukata nguzo zao za Ashera.

14

קַנָּא	יְהוָה	כִּי	אַחֵר	לְאֵל	תִּשְׁתַּחֲוֶה	לֹא	כִּי
Mwenye–wivu	Yahwe	kwa–sababu	mwingine	mungu	usiabudu	hata–	kwa–sababu
H7067	H3068		H0312	H0410	H7812	H3808	

הוּא׃	קַנָּא	אֵל	שְׁמוֹ
yeye	mwenye–wivu	Mungu	jina–lake
H1931	H7067	H0410	H8034

Kwa kuwa wewe haupaswi kumuabudu mungu mwingine, maana Yahweh, ambaye jina lake ni Uwivu, ni Mungu wa uwivu.

15

אֱלֹהֵיהֶם	אַחֲרֵי	וְזָנוּ	הָאָרֶץ	לְיוֹשֵׁב	בְּרִית	תִּכְרֹת	פֶּן־
miungu–yao	kufuatia	na–wakafanya–ukahaba	nchi	na–wenyeji–wa–	agano	ukafanya	usije–
H0430		H2181	H0776	H3427	H1285	H3772	H6435

מִזְבְּחֹתָ׃	וְאָכַלְתָּ	לְךָ	וְקָרָא	לֵאלֹהֵיהֶם	וְזָנוּ	
kutoka–sadaka–yake	na–ukala	wewe	na–akakuita	kwa–miungu–yao	na–wakatoa–sadaka	
H2077	H0398		H7121	H0430	H2076	

Hivyo kuwa mwangalifu usifanye agano na wakazi wa nchi, kwa kuwa wanajifanyia ukahaba kwa miungu yao, na wanatoa dhabihu kwa miungu yao. Kisha mmoja wao ata kukaribisha na wewe utakula baadhi ya dhabihu zake,

16

אַחֲרֵי	בְּנֹתָיו	וְזָנוּ	לְבָנֶיךָ	מִבְּנֹתָיו	וְלָקְחָה
kufuatia	binti–zao	na–wakafanya–ukahaba	kwa–wana–wako	kutoka–binti–zao	na–ukachukua
	H1323	H2181		H1323	H3947

אֱלֹהֵיהֶן׃	אַחֲרֵי	בָּנֶיךָ	אֶת־	וְהִזְנוּ	אֱלֹהֵיהֶן
miungu–yao	kufuatia	wana–wako	–	na–wakawafanya–wakahaba	miungu–yao
H0430			H0853	H2181	H0430

na kisha utachukuwa baadhi ya mabinti zake kwa wanao, na mabinti wake watafanya ukahaba kwa miungu yao, na watafanya wanao kufanya ukahaba kwa miungu yao.

17

לָךְ׃	תַּעֲשֶׂה־	לֹא	מַסֵּכָה	אֱלֹהֵי
wewe	fanyie–	usi–	ya–kuyeyushwa	miungu
		H3808		H0430

Usifanye Miungu ya chuma ya kuyayusha.

18

מַצּוֹת	תֹּאכַל	יָמִים	שִׁבְעַת	תִּשְׁמֹר	הַמַּצּוֹת	חַג	אֶת־
mikate–isiyochachwa	utakula	saba	siku	utaishika	ya–mikate–isiyochachwa	sikukuu	–
H4682	H0398	H3117	H7651	H8104	H4682	H2282	H0853

בְּחֹדֶשׁ	כִּי	הָאָבִיב	חֹדֶשׁ	לְמוֹעֵד	צִוִּיתְךָ	אֲשֶׁר
katika–mwezi	kwa–sababu	wa–Abibu	mwezi	wakati–uliowekwa–wa–	nilikuamuru	kama
H2320		H0024	H2320	H4150	H6680	

מִמִּצְרָיִם׃	יָצָאתָ	הָאָבִיב
kutoka–Misri	ulitoka	wa–Abibu
H4714	H3318	H0024

Laziam ushike Sherehe ya Mkate Usiotiwachachu. Kama nilivyo kuamuru, lazima ule mkate usio na hamira kwa siku saba kwa muda uliotengwa wa mwezi wa Abibu, maana nikatika mwezi wa Abibu ulitoka Misri.

19

תִּזָּכָר	מִקְנְךָ	וְכָל־	לִי	רֶחֶם	פֶּטֶר	כָּל־
ya–kiume	mifugo–yako	na–kila–	ni–wangu	tumbo	mzaliwa–wa–kwanza–wa–	kila–
H2142	H4735	H3605		H7358		H3605

וָשֶׂה׃	שׁוֹר	פֶּטֶר
na–kondoo	ng'ombe	mzaliwa–wa–kwanza–wa–
H7716	H7794	

Wazaliwa wote ni mwangu, ata mzaliwa wa kwanza wa kiume wa mifugo, yote ya ng'ombe na kondoo.

תִּפְדֶּה	לֹא	וְאִם־	בְּשֶׂה	תִּפְדֶּה	חֲמֹר	וּפָטַר	20
komboa	huta–	na–kama–	kwa–kondoo	utamkomboa	punda	na–mzaliwa–wa–kwanza–wa–	
H6299	H3808		H7716	H6299	H2543		

וְלֹא־	תִּפְדֶּה	בָּנֶיךָ	בְּכֹר	כֹּל	וַעֲרַפְתָּו	
na–hata–	utamkomboa	wana–wako	mzaliwa–wa–kwanza–wa–	kila	na–utamvunja–shingo	
H3808	H6299		H1060	H3605	H6202	

רֵיקָם׃	פְּנֵי	יֵרָאֽוּ
mikono–mitupu	uso–wangu	mtu–asionekane
H7387	H6440	H7200

Lazima umnunue tena mzaliwa kwanza wa punda kwa kondoo, lakini usipo mnunua tena, kisha uivunje shingo yake. Lazima ununue tena wazaliwa wa kwanza wote wa wanao. Hakuna ata mmoja atakye kuja kwangu mikono mitupu.

בֶּחָרִישׁ	תִּשְׁבֹּת	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם	תַּעֲבֹד	יָמִים	שֵׁשֶׁת	21
wakati–wa–kulima	utapumzika	ya–saba	na–siku	utafanya–kazi	sita	siku	
H2758		H7637	H3117	H5647	H3117	H8337	

תִּשְׁבֹּת׃	וּבַקָּצִיר	
utapumzika	na–wakati–wa–kuvuna	

Utafanya kazi kwa siku sita, lakini siku ya saba utapumzika. Ata wakati wakilimo na wa mavuno, lazima upumzike.

וְחַג	חִטִּים	קְצִיר	בִּכּוּרֵי	לְךָ	תַּעֲשֶׂה	שָׁבֻעֹת	וְחַג	22
na–sikukuu	ngano	mavuno–ya–	malimbuko–ya–	kwako	utafanya	ya–majuma	na–sikukuu	
H2282	H2406		H1061			H7620	H2282	

הַשָּׁנָה׃	תְּקוּפַת	הָאָסִיף	
mwaka	mwishoni–mwa–	ya–kukusanya	
H8141	H8622	H0614	

Lazima uadhimishe Sherehe ya Majuma kwa mazao ya kwanza ya mavuno ya ngano, na lazima uadhimishe Sherehe ya Makusanyo mwisho wa mwaka.

וְהָאָדָן	פְּנֵי	אֶת־	זְכוּרְךָ	כָּל־	יֵרָאֶה	בַּשָּׁנָה	פְּעָמִים	שָׁלֹשׁ	23
Bwana	uso–wa–	–	mwanaume–wako	kila–	ataonekana	kwa–mwaka	tatu	mara	
H0113	H6440	H0853	H2138	H3605	H7200	H8141	H6471	H7969	

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	
Israeli	Mungu–wa–	Yahwe	
H3478	H0430	H3068	

Mara tatu kwa mwaka wanaume wenu wote watajitokeza kwa Bwana Yahweh, Mungu wa Israeli.

גְּבוּלֶךָ	אֶת־	וְהִרְחַבְתִּי	מִפָּנֶיךָ	גּוֹיִם	אוֹרִישׁ	כִּי־		24
mpaka–wako	–	na–nitapanua	kutoka–mbele–yako	mataifa	nitayafukuza	kwa–sababu–		
H1366	H0853	H7337	H6440		H3423			

יְהוָה	פְּנֵי	אֶת־	לֵרָאוֹת	בַּעֲלֹתְךָ	אַרְצְךָ	אֶת־	אִישׁ	יַחְמֹד	וְלֹא־
Yahwe	uso–wa–	–	kuonekana	unapopanda	nchi–yako	–	mtu	atatamani	na–hata–
H3068	H6440	H0853	H7200	H5927	H0776	H0853	H0376		H3808

בַּשָּׁנָה׃	פְּעָמִים	שָׁלֹשׁ	אֱלֹהֶיךָ	
kwa–mwaka	tatu	mara	Mungu–wako	
H8141	H6471	H7969	H0430	

Kwa kuwa nitaondoa mataifa mbele yenu na kutanua mipika. Hakuna atakaye tamani kuwa na ardhi yenu kama yao utakapo toka mbele za Yahweh mara tatu kwa mwaka.

לַבֹּֽקֶר	יָלִין	וְלֹא־	זִבְחִי	דַם־	חָמֵץ	עַל־	תִּשְׁחַט	לֹא־	25
hadi–asubuhi	kae–usiku	na–isi–	sadaka–yangu	damu–ya–	chachu	pamoja–na–	chinje	usi–	
H1242		H3808	H2077	H1818				H3808	

הַפָּסַח׃	חַג	זֶבַח
Pasaka	ya–sikukuu–ya–	sadaka
H6453	H2282	H2077

Hautatoa damu ya dhabihu yangu na hamira yeyote, wala nyama yeyote kutoka dhabihu za Sherehe ya Pasaka kubaki hadi asubui.

לֹא־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בֵּית	תָּבִיא	אַדְמָתְךָ	בִּכּוּרֵי	רֵאשִׁית	26
usi–	Mungu–wako	Yahwe	nyumba–ya–	utaleta	ardhi–yako	ya–malimbuko–ya–	kwanza	
H3808	H0430	H3068		H0935	H0127	H1061	H7225	

פ	אִמּוֹ׃	בַּחֲלֵב	גְּדִי	תְּבַשֵּׁל
—	mama–yake	katika–maziwa–ya–	mwanakondoo	pika
	H0517	H2461	H1423	H1310

Lazima ulete matunda ya kwanza yalio bora kutoka nyumbani kwako. Usimchemshe mbuzi mtoto katika maziwa ya mama yake.”

כִּי	הָאֱלֹהִים	הַדְּבָרִים	אֶת־	לְךָ	כָּתַב־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	27
kwa–sababu	haya	maneno	–	wewe	andika–	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
	H0428	H1697	H0853		H3789	H4872	H0413	H3068	H0559	

וְאֶת־	בְּרִית	אִתְּךָ	כָּרַתִי	הָאֱלֹהִים	הַדְּבָרִים	פִּי	עַל־	
na–	agano	pamoja–nawe	nimefanya	haya	maneno	kinywa–cha–	kwa–msingi–wa–	
H0854	H1285	H0854	H3772	H0428	H1697	H6310		

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Yahweh akamwabia Musa, “Andika chini haya maneno, kwa kuwa nimejiahidi haya maneno niliyo yasema, na nimefanya agano kwako na Israeli.”

לָא	לֶחֶם	לַיְלָה	וְאַרְבָּעִים	יוֹם	אַרְבָּעִים	יְהוָה	עִם־	שָׁם	וַיְהִי־	28
hakula	mkate	usiku	na–arobaini	siku	arobaini	Yahwe	pamoja–na–	huko	na–alikuwa–	
H3808	H3899	H3915	H0705	H3117	H0705	H3068		H8033	H1961	

דִּבְרֵי	אֵת	הַלֻּחֹת	עַל־	וַיִּכְתֹּב	שְׁתָּה	לָא	וּמַיִם	אָכַל
maneno–ya–	–	vibao	juu–ya–	na–akaandika	alikunywa	hakunywa	na–maji	alikula
H1697	H0853	H3871		H3789	H8354	H3808	H4325	H0398

הַדְּבָרִים׃	עֲשֶׂרֶת	הַבְּרִית
amri	kumi	agano
H1697	H6235	H1285

Musa alikuwa huko na Yahweh kwa siku arobaini na usiku; hakula chakula chochote wala kunywa maji yeyote. Aliandika katika mbao maneno ya agano, Amri kumi.

הָעֵדֹת	לֻחֹת	וּשְׁנֵי	סִינַי	מֵהַר	מֹשֶׁה	בְּרֶדֶת	וַיְהִי		29
vya–ushahidi	vibao	na–mbili	Sinai	kutoka–mlima–	Musa	Musa–aliposhuka	na–ikawa		
H5715	H3871	H8147	H5514	H2022	H4872	H3381	H1961		
כִּי	יָדַע	לֹא־	וּמֹשֶׁה	הָהָר	מִן־	בְּרִדְתּוֹ	מֹשֶׁה	בְּיַד־	
kwamba	jua	haku–	na–Musa	mlima	kutoka–	aliposhuka	Musa	mkononi–mwa–	
	H3045	H3808	H4872	H2022		H3381	H4872	H3027	
					אֹתוֹ׃	בְּדַבְּרוֹ	פְּנֵיו	עוֹר	קָרַן
					naye	alipoongea	uso–wake	ngozi–ya–	ilikuwa–iking'aa
					H0854	H1696	H6440	H5785	H7160

Musa alipo shuka chini ya Mlima Sinai na mbao mbili za agano za ushuhuda mikononi mwake, hakujua kuwa ngozi ya kuwa uso wake ulikuwa wa'ngaa akizungumza na Mungu.

קָרַן	וְהִנֵּה	מֹשֶׁה	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְכָל־	אַהֲרֹן	וַיַּרְא	30
ilikuwa–iking'aa	na–tazama	Musa	–	Israeli	wana–wa–	na–wote–	Haruni	na–akaona	
H7160	H2009	H4872	H0853	H3478		H3605	H0175	H7200	
					אֵלָיו׃	מִגָּשֶׁת	וַיִּירְאוּ	פְּנֵיו	עוֹר
					yeye	kumkaribia	na–wakaogopa	uso–wake	ngozi–ya–
					H0413	H5066	H3372	H6440	H5785

Wakati Aruni na Waisraeli walipo muona Musa, ngozi ya uso wake ulikuwa wa ng'aa, na waliogopa kuja karibu yake.

בָּעֵדָה	הַנְּשִׂאִים	וְכָל־	אַהֲרֹן	אֵלָיו	וַיָּשֻׁבוּ	מֹשֶׁה	אֲלֵהֶם	וַיִּקְרָא	31
katika–mkutano	viongozi	na–wote–	Haruni	kwake	na–wakarudi	Musa	kwao	na–akawaita	
H5712		H3605	H0175	H0413	H7725	H4872	H0413	H7121	
						אֲלֵהֶם׃	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	
						kwao	Musa	na–akaongea	
						H0413	H4872	H1696	

Lakini Musa aliwaita, na Aruni na viongozi wa jamii wakaja kwake. Kisha Musa akasema nao.

כָּל־	אֵת	וַיְצַוֵּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כָּל־	נִגְּשׁוּ	כֵּן	וְאַחֲרֵי־	32
yote–	–	na–akawaamuru	Israeli	wana–wa–	wote–	walikaribia	hilo	na–baadaye–	
H3605	H0853	H6680	H3478		H3605	H5066			
					סִינָי׃	בְּהַר	אִתּוֹ	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר
					Sinai	juu–ya–mlima–	naye	Yahwe	alisema	ambayo
					H5514	H2022	H0854	H3068	H1696	

Baada ya haya, watu wote wa Israeli wakaja kwa Musa, na akawambia amri zote Yahweh alizo mpa katika Mlima Sinai.

מַסְוֶה׃	פָּנָיו	עַל־	וַיִּתֵּן	אִתָּם	מִדַּבֵּר	מֹשֶׁה	וַיְכַל	33
utaji	uso–wake	juu–ya–	na–akaweka	nao	kuongea	Musa	na–akamaliza	
H4533	H6440		H5414	H0854	H1696	H4872	H3615	

Musa alipo maliza kuzungumza nao, alifunika uso wake kwa kitambaa.

הַמַּסְוֶה	אֶת־	יָסִיר	אֹתוֹ	לְדַבֵּר	יְהוָה	לִפְנֵי	מֹשֶׁה	וּבְבֹא	34
utaji	–	aliondoa	naye	kuongea	Yahwe	mbele–ya–	Musa	na–Musa–alipoingiya	
H4533	H0853	H5493	H0854	H1696	H3068	H6440	H4872	H0935	
יְצִוָּה׃	אֲשֶׁר	אֵת	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	וְדִבֶּר	וְיָצָא	צֻוָּתוֹ	עַד־
aliamriwa	ambayo	–	Israeli	wana–wa–	kwa–	na–akaongea	na–alitoka	alitoka	hadi–
H6680		H0853	H3478		H0413	H1696	H3318	H3318	H5704

Wakati Musa alipoenda mbele za Yahweh kusema naye, aliondoa kitambaa, hadi alipo toka. Alipo toka, aliwaambia Waisraeli alicho amriwa kusema.

עֹוד	קָרַן	כִּי	מֹשֶׁה	פְּנֵי	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וְרָאוּ		35
ngozi-ya-	ilikuwa-iking'aa	kwamba	Musa	uso-wa-	–	Israeli	wana-wa-	na-wakaona		
H5785	H7160		H4872	H6440	H0853	H3478		H7200		

בְּאֹו	עַד־	פָּנָיו	עַל־	הַמַּסְוֶה	אֶת־	מֹשֶׁה	וְהֵשִׁיב	מֹשֶׁה	פְּנֵי
aliingiya	hadi-	uso-wake	juu-ya-	utaji	–	Musa	na-akarudisha	Musa	uso-wa-
H0935	H5704	H6440		H4533	H0853	H4872	H7725	H4872	H6440

ס	אִתֹּו׃	לְדַבֵּר
—	naye	kuongea
	H0854	H1696

Waisraeli walipo muona Musa ana'ngaa uso, alirudisha kitambaa tena usoni mpaka alipokuwa anaenda kuongea na Yahweh.

Chapter 35

אֱלֶּה	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עֲדַת	כָּל־	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּקְהֵל		1
kwao	na-akasema	Israeli	wana-wa-	mkutano-wa-	yote-	–	Musa	na-akakusanya		
H0413	H0559	H3478		H5712	H3605	H0853	H4872	H6950		

אֹתָם׃	לַעֲשֹׂת	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	הַדְּבָרִים	אֵלֶּה
hayo	kufanya	Yahwe	ameamuru	ambayo-	maneno	haya
H0853		H3068	H6680		H1697	H0428

Musa akawakusanya jamii yote ya Waisraeli na kuwaambia, “Haya ndio mambo Yahweh aliyo waamuru mfanye.

שַׁבָּת	קֹדֶשׁ	לָכֶם	יְהִיֶה	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיֹּום	מְלָאכָה	תֵּעָשֶׂה	יָמִים	שֵׁשֶׁת	2
sabato	takatifu	kwenu	itakuwa	ya-saba	na-siku	kazi	itafanywa	sita	siku	
H7676	H6944		H1961	H7637	H3117	H4399		H3117	H8337	

יוּמָת׃	מְלָאכָה	בֹּו	הָעֹשֶׂה	כָּל־	לַיהוָה	שַׁבְּתֹון
atauawa	kazi	ndani-yake	afanyaye	kila-	kwa-Yahwe	ya-mapumziko
H4191	H4399			H3605	H3068	H7677

Kwa siku sita kazi ya weza fanywa, lakini kwako, siku ya saba lazima iwe siku takatifu, siku ya Sabato ya mapumziko, takatifu kwa Yahweh. Yeyote atakaye fanya kazi hiyo siku lazima auawe.

פ	הַשַּׁבָּת׃	בְּיֹום	מֹשְׁבֹתֵיכֶם	בְּכֹל	אֵשׁ	תְּבַעֲרוּ	לֹא־	3
—	ya-sabato	siku	makao-yenu	katika-yote-	moto	washe	usi-	
	H7676	H3117	H4186	H3605	H0784		H3808	

Haupaswi kuwasha moto kwenye nyumba zenu siku ya Sabato.”

הַדָּבָר	זֶה	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֲדַת	כָּל־	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	4
jambo	hili	kusema	Israeli	wana-wa-	mkutano-wa-	yote-	kwa-	Musa	na-akasema	
H1697	H2088	H0559	H3478		H5712	H3605	H0413	H4872	H0559	

לֵאמֹר׃	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־
kusema	Yahwe	ameamuru	ambalo-
H0559	H3068	H6680	

Musa akasema na jamii yote ya Waisraeli, kwa kusema, “Hichi ndicho kitu Yahweh alicho amuru.

5

אֵת יְבִיאֻהָ לִבּוֹ נְדַיב כֹּל לַיהוָה תְּרוּמָה מֵאִתְּכֶם קְחוּ
– atalete moyo mwenye–hiari– kila kwa–Yahwe toleo kutoka–kwenu chukueni
H0853 H0935 H5081 H3605 H3068 H8641 H0854 H3947

וּנְחֹשֶׁת׃ וְכֶסֶף זָהָב יְהוָה תְּרוּמַת
na–shaba na–fedha dhahabu Yahwe toleo–la–
H3701 H2091 H3068 H8641

Chukuwa sadaka kwa ajili ya Yahweh, wote wenye moyo mkunjufu. Leta sadaka kwa Yahweh - dhahabu, fedha, shaba,

6

וְעִזִּים׃ וְשֵׁשׁ שְׁנִי וְתוֹלַעַת וְאַרְגָּמָן וְתָכֶלֶת
na–manyoya–ya–mbuzi na–kitani–bora rangi–nyekundu na–mdudu–wa– na–zambarau na–bluu
H5795 H8144 H0713 H8504

buluu, zambarau, sufu nyekundu na kitambaa kizuri; nywele za mbuzi;

7

וְעֹרֹת וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְתַחָשִׁים וַעֲצֵי
na–ngozi–za– na–ngozi–za– kondoo–dume zilizotiwa–rangi–nyekundu tahashi na–miti–ya–
H5785 H5785 H0119 H8476 H6086

שִׁטִּים׃
mshita
H7848

ngozi za kondoo zilizotiwa rangi nyekundu na ngozi za pomboo; na mbao za mshita;

8

וְלִקְטֹרֶת הַמִּשְׁחָה לְשֶׁמֶן וּבְשָׂמִים לַמָּאוֹר וְשֶׁמֶן
na–kwa–uvumba kupaka kwa–mafuta–ya– na–manukato kwa–taa na–mafuta
H7004 H8081 H1314 H3974 H8081

הַסַּמִּים׃
wenye–manukato
H5561

mafuta ya taa kwa pahali patakatifu, viungo vya manukato kwa hayo mafuta ya kutiwa,

9

וְלַחֹשֶׁן׃ לָאֵפוֹד מְלֵאִים וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי־
na–kwa–kifuko–cha–kifuani kwa–kisibau ya–kupamba na–mawe shoham na–mawe–ya–
H2833 H0646 H4394 H0068 H7718 H0068

kwa uvumba mzuri na vito vya shohamu na vito vya kutiwa kwa hiyo naivera, na kwa hicho kifuko cha kifuani.

10

אֲשֶׁר כֹּל־ אֵת וְיַעֲשׂוּ יָבֹאוּ בָּכֶם לֵב חֲכַם־ וְכָל־
ambayo yote– – na–afanye aje miongoni–mwenu moyo mwenye–hekima– na–kila–
H3605 H0853 H0935 H0068 H2450 H3605

יְהוָה׃ צִוָּה
Yahwe ameamuru
H3068 H6680

Kila mwanaume mwenye ustadi kati yenu aje na afanye kila kitu ambacho Yahweh aliyaamuru —

11

וְאֶת־ קְרָסָיו וְאֶת־ מִכְסֵהוּ וְאֶת־ אָהֳלֹו אֶת־ הַמִּשְׁכָּן אֶת־
na– vifungo–vyake – kifuniko–chake na– hema–lake – maskani –
H0853 H7165 H0853 H4372 H0853 H0168 H0853 H4908 H0853

אֲדָנָיו׃ וְאֶת־ עַמֻּדָיו אֶת־ בְּרִיחָו אֶת־ קְרָשָׁיו
vitako–vyake na– nguzo–zake – mataruma–yake – mbao–zake
H0134 H0853 H5982 H0853 H1280 H0853 H7175

hema la kuabudia, na kifuniko chake, na vifungo vyake, na mbao zake, nguzo, na sakafu;

הַמָּסָךְ׃	פָּרֹכֶת	וְאֵת	הַכַּפֹּרֶת	אֶת־	בַּדָּיו	וְאֶת־	הָאָרֹן	אֶת־	12
la–kufunika	pazia	na–	kifuniko–cha–rehema	–	miti–yake	na–	sanduku	–	
H4539	H6532	H0853	H3727	H0853	H0905	H0853	H0727	H0853	

pia sanduku na nguzo zake, kiti cha rehema, na pazia la kusitiri.

הַפָּנִים׃	לֶחֶם	וְאֵת	כֵּלָיו	כָּל־	וְאֶת־	בַּדָּיו	וְאֶת־	הַשֻּׁלְחָן	אֶת־	13
wa–wonyesho	mkate	na–	vyake	vyombo–vyote–	na–	miti–yake	na–	meza	–	
H6440	H3899	H0853	H3627	H3605	H0853	H0905	H0853	H7979	H0853	

Walileta meza na miguu yake, vyombo vyake vyote, na mkate wa wonyesho;

הַמָּאוֹר׃	שֶׁמֶן	וְאֵת	נֵרֹתֶיהָ	וְאֶת־	כֵּלֶיהָ	וְאֶת־	הַמָּאוֹר	מְנֹרַת	וְאֶת־	14
ya–taa	mafuta	na–	taa–zake	na–	vyombo–vyake	na–	cha–taa	kinara–cha–taa–	na–	
H3974	H8081	H0853		H0853	H3627	H0853	H3974	H4501	H0853	

kinara cha taa, vyombo vyake, taa, na mafuta ya zile taa;

קְטֹרֶת	וְאֵת	הַמִּשְׁחָה	שֶׁמֶן	וְאֵת	בַּדָּיו	וְאֶת־	הַקְּטֹרֶת	מִזְבַּח	וְאֶת־	15
uvumba	na–	ya–kupaka	mafuta	na–	miti–yake	na–	uvumba	madhabahu–ya–	na–	
H7004	H0853		H8081	H0853	H0905	H0853	H7004	H4196	H0853	

הַמִּשְׁכָּן׃	לְפֶתַח	הַפֶּתַח	מָסַךְ	וְאֶת־	הַסָּמִיךְ
maskani	kwa–mlango–wa–	la–mlango	pazia	na–	wenye–manukato
H4908	H6607	H6607	H4539	H0853	H5561

ile madhabahu ya uvumba na nguzo zake, mafuta ya upako na uvumba ulitiwa maukato; kishikizo cha mwingilio wa hema ya kuabudia;

לוֹ	אֲשֶׁר־	הַנְּחֹשֶׁת	מִכְבַּר	וְאֶת־	הָעֹלָה	מִזְבַּח	וְאֵת	16
wake	ambao–	shaba	wavu–wa–	na–	sadaka–ya–kuteketezwa	madhabahu–ya–	–	
			H4345	H0853		H4196	H0853	

כַּנּוֹ׃	וְאֶת־	הַכִּיֹּר	אֶת־	כֵּלָיו	כָּל־	וְאֶת־	בַּדָּיו	אֶת־
kitako–chake	na–	birika	–	vyake	vyombo–vyote–	na–	miti–yake	–
H3653	H0853	H3595	H0853	H3627	H3605	H0853	H0905	H0853

madhabahu ya sadaka ya kuteketeza na kitunzi cha shaba na nguzo na vyombo; na ile beseni kubwa na sakafu yake.

שָׁעַר	מָסַךְ	וְאֶת	אֲדָנֶיהָ	וְאֶת־	עַמֻּדָיו	אֶת־	הֶחָצֵר	קַלְעֵי	אֶת	17
la–lango–la–	pazia	na–	vitako–vyake	na–	nguzo–zake	–	ua	mapazia–ya–	–	
H8179	H4539	H0853	H0134	H0853	H5982	H0853			H0853	

הֶחָצֵר׃
ua

Walileta vishikizo kwa ajili ya nyuani na nguzo zake na sakafu yake, na pazia kwa ajili mwingilio wa nyauni;

מֵיתְרֵיהֶם׃	וְאֶת־	הֶחָצֵר	יִתְדֹת	וְאֶת־	הַמִּשְׁכָּן	יִתְדֹת	אֶת־	18
kamba–zake	na–	ua	vigingi–vya–	na–	maskani	vigingi–vya–	–	
H4340	H0853		H3489	H0853	H4908	H3489	H0853	

na ile misumari ya hema la kuabudia na nyuani, pamoja na kamba zake.

19 אֶת־ בִּגְדֵי מַוָּזִי־ יָא־ נָוָנְיוּ בְּגִדֵי וְאֶת־ נָא־ הַכֻּהֵן כְּוָא־ אַהֲרֹן׃
H0853 H6944 H8334 H8278 H0853 H3547 H0853 H3548 H0175
matakatifu mavazi – katika–patakatifu kuhudumia huduma mavazi–ya– – kwa–ukuhani ya–wanawe mavazi na– kuhani kwa–Haruni

Walileta mavazi yaliyofumwa kutumikia sehemu takatifu, mavazi takatifu ya Aruni kuhani na wanae, kwa wao kutumika kama makuhani.”

20 מֹשֶׁה׃ מִלְפְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ עֲדַת כָּל־ וַיָּצְאוּ
H4872 H6440 H3478 H5712 H3605 H3318
Musa kutoka–mbele–ya– Israeli wana–wa– mkutano–wa– yote– na–wakatoka

Kisha makabila yote ya Israeli yakaondoka na kwenda kutoka uweponi mwa Musa.

21 נָדְבָה אֲשֶׁר־ וְכֹל לִבּוֹ נְשָׂאוֹ אֲשֶׁר־ אִישׁ כָּל־ וַיָּבֹאוּ
H5068 H3605 H5375 H0376 H3605 H0935
alimhimiza ambaye na–kila moyo–wake alimchochea ambaye– mtu kila– na–wakaja

מוֹעֵד׃ לְאָהֳלָ אַהֶל לִמְלֶאכֶת יְהוָה תְּרוּמַת אֶת־ הֱבִיאוּ אֹתוֹ רוּחוֹ
H4150 H0168 H4399 H3068 H8641 H0853 H0935 H0853 H7307
la–kukutania hema kwa–kazi–ya– Yahwe toleo–la– – walileta yeye roho–yake

הַקֹּדֶשׁ׃ וּלְבִגְדֵי עֲבֹדָתוֹ וּלְכָל־
H6944 H5656 H3605
matakatifu na–kwa–mavazi huduma–yake na–kwa–kila–

Kila mtu moyo wake ulimchochea na aliye andaliwa na roho yake alikuja na kuleta sadaka kwa Yahweh kwa matengenezo ya hema ya kuabudia, kwa vitu vyote kwajili ya huduma ndani yake, na kwa vazi takatifu.

22 חָח הֱבִיאוּ לֵב נְדִיב לְכֹל הַנָּשִׁים עַל־ הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ
H2397 H0935 H5081 H3605 H0802 H0376 H0935
vipini walileta moyo mwenye–hiari– kila wanawake pamoja–na– wanaume na–wakaja

הֵנִיף אֲשֶׁר אִישׁ וְכָל־ זָהָב כְּלִי כָּל־ וְכוּמָז וְטַבָּעַת וָנֶזֶם
H2091 H3627 H3605 H3558 H2885 H5141
alitikisa ambaye mtu na–kila– dhahabu chombo–cha– kila– na–mikufu na–pete na–hereni

לַיהוָה׃ זָהָב תְּנוּפַת
H3068 H2091 H8573
kwa–Yahwe dhahabu toleo–la–kutikiswa–la–

Walikuja, wote wanaume kwa wanawake, wote waliokuwa na moyo wa utayari. Walileta madini, hereni, pete, na vitu vya thamani, vitu vyote tofauti vyenye madini ya dhahabu. Waliwasilisha sadaka za dhahabu kama sadaka ya kupunga kwa Yahweh.

23 וְתוֹלַעַת וְאַרְנָמֶן תְּכֵלֶת אֹתוֹ נִמְצָא אֲשֶׁר־ אִישׁ וְכָל־
H0713 H8504 H0854 H4672 H0376 H3605
na–mdudu–wa– na–zambarau bluu naye alipatikana ambaye– mtu na–kila–

אֵילָם וְעֹרֹת וְעִזִּים וְשֵׁשׁ שָׁנִי
kondoo–dume na–ngozi–za– H5785 na–manyoya–ya–mbuzi H5795 na–kitani–bora rangi–nyekundu H8144

הֵבִיאוּ׃ תְּחָשִׁים וְעֹרֹת מְאָדָמִים
H0935 H8476 H5785 H0119
walileta tahashi na–ngozi–za– zilizotiwa–rangi–nyekundu

Kila mmoja alikuwa na sufu ya buluu, dhambarau, au nyekundu, nguo nzuri, singa za mbuzi, ngozi za kondoo zilizobadili kuwa nyekundu, na ngozi ya pomboo walivileta.

24 וְכֹל־ יְהוָה תְּרוּמַת אֵת־ הֵבִיאוּ וּנְחֹשֶׁת כֶּסֶף־ תְּרוּמַת מֵרִים כָּל־
na–kila Yahwe toleo–la– – walileta na–shaba fedha toleo–la– aliyetoa kila–
H3605 H3068 H8641 H0853 H0935 H3701 H8641 H3605

הֵבִיאוּ׃ הָעֲבֹדָה מְלֶאכֶת לְכָל־ שִׁטִּים עֵצֵי אִתּוֹ נִמְצָא אֲשֶׁר־
walileta huduma kazi–ya– kwa–kila– mshita miti–ya– naye alipatikana ambaye
H0935 H5656 H4399 H3605 H7848 H6086 H0854 H4672

kila mmoja alitengeneza sadaka ya fedha au shaba walizileta kama sadaka kwa Yahweh, na kila mmoja aliyekuwa na mti wa mshita kwa matumizi ya kazi aliuleta.

25 וַיָּבִיאוּ טָווּ בְיָדֶיהָ לֵב חַכְמַת־ אִשָּׁה וְכָל־
na–wakaleta walisokota kwa–mikono–yake moyo mwenye–hekima– mwanamke na–kila–
H0935 H2901 H3027 H2450 H0802 H3605

וְאֶת־ הַשָּׁנִי תּוֹלַעַת אֶת־ הָאַרְגָּמָן וְאֶת־ הַתְּכֵלֶת אֶת־ מַטְוֶה
na– rangi–nyekundu mdudu–wa– – zambarau na– bluu – uzi–uliosokotwa
H0853 H8144 H0853 H0713 H0853 H8504 H0853 H4299

הַשֵּׁשׁ׃
kitani–bora

kila mwanamke mwenye ustadi walisokota sufu kwa mikono yao na walileta sufu walizosokota za buluu, dhambarau, au sufu nyekundu, au nguo nzuri.

26 אֶת־ טָווּ בְּחָכְמָה אֹתָנָה לֵבָן נָשָׂא אֲשֶׁר הַנָּשִׁים וְכָל־
– walisokota kwa–hekima wao moyo–wao uliwachochea ambao wanawake na–wote–
H0853 H2901 H2451 H0853 H5375 H0802 H3605

הָעִזִּים׃
manyoya–ya–mbuzi
H5795

Wanawake wote wenye mioyo iliyochochewa na walio na ustadi walisokota singa za mbuzi.

27 לָאֲפוֹד הַמְלָאִים אַבְנֵי וְאֶת־ הַשֹּׁהַם אַבְנֵי אֶת־ הֵבִיאוּ וְהַנְּשִׂאִם
kwa–kisibau ya–kupamba mawe na– shoham mawe–ya– – walileta na–viongozi
H0646 H4394 H0068 H0853 H7718 H0068 H0853 H0935

וְלַחְשֶׁן׃
na–kwa–kifuko–cha–kifuani
H2833

Viongozi walileta mawe ya shohamu na mawe mengine kwaajili ya kuwekwa kwenye hiyo naivera na hicho kifuko cha kifuani;

28 וְלִקְטֹרֶת הַמְּשָׁחָה וּלְשֶׁמֶן לְמָאוֹר הַשָּׁמֶן וְאֶת־ הַבֹּשֶׂם וְאֶת־
na–kwa–uvumba kupaka na–kwa–mafuta–ya– kwa–taa mafuta na– manukato na–
H7004 H8081 H3974 H8081 H0853 H1314 H0853

הַסַּמִּים׃
wenye–manukato
H5561

walileta viungo na mafuta kwaajili ya taa, kwa mafuta ya upako, na kwa uvumba wa manukato.

29 כָּל־ אִישׁ מְוַנאֻמֶ֣ה וְאִשָּׁה֮ אֲשֶׁר֒ נָדַב֙ אֻלִוַכוֹכֵ֣א לִבָּם֔ מוֹיוֹ־וַאוֹ אֹתָ֔ם לְהָבִיא֙ כُלְ־
kila– mwanaume na–mwanamke ambao uliwachochea moyo–wao wao kuleta kwa–kila–
H3605 H0935 H0853 H3605 H0376 H0802 H0376 H0853 H0935 H3605

בְּנֵי־ וַנאֻמֶ֣ה הֵבִיאוּ֮ מֹשֶׁה֒ בְיַד־ לַעֲשׂוֹת֙ יְהוָ֔ה צִוָּ֣ה אֲשֶׁ֔ר הַמְלָאכָ֖ה
wana–wa– walileta Musa kwa–mkono–wa– kufanya Yahwe ameamuru ambayo kazi
H0935 H4872 H3027 H3068 H6680 H4399

פ יִשְׂרָאֵ֖ל נְדָבָ֥ה תוֹלֵאוֹ־לַהִיאָרִ֑י לַיהוָ֔ה׃
— Israeli toleo–la–hiari kwa–Yahwe
H3478 H5071 H3068

Waisraeli walileta sadaka ya hiyari kwa Yahweh; kila mwanaume na mwanamke ambao mioyo yao ilikuwa tayari walileta vifaa kwaajili kazi zote ambazo Yahweh aliamuru kupitia Musa zifanyike.

30 בְּשֵׁם֙ יְהוָ֔ה קָרָ֖א רְאֵ֣וּ בְנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל אֶל־ מֹשֶׁ֖ה וַיֹּאמֶר֙
kwa–jina Yahwe amemwita tazameni Israeli wana–wa– kwa– Musa na–akasema
H8034 H3068 H7121 H7200 H3478 H0413 H4872 H0559

יְהוּדָֽה׃ לְמַטֵּ֣ה חוּר֙ בֶּן־ אוּרִ֔י בֶּן־ בְּצַלְאֵ֖ל
Yuda wa–kabila–la– Huri mwana–wa– Uri mwana–wa– Besaleli
H3063 H4294 H2354 H0221 H1212

Musa alisema kwa waisraeli, “Tazama, Yahweh ameita kwa jina juu ya Bezaleli mwana wa Uri mwana wa Huri, kutoka kabila la Yuda.

31 וּבְדַעַת֙ בִּתְבוּנָ֔ה בְּחָכְמָ֖ה אֱלֹהִ֑ים רֽוּחַ֙ אֹת֣וֹ וַיְמַלֵּ֤א
na–kwa–maarifa kwa–ufahamu kwa–hekima ya–Mungu roho yeye na–akamjaza
H1847 H8394 H2451 H0430 H7307 H0853 H4390

וּבְכָל־ מְלָאכָֽה׃
na–kwa–kila– kazi
H3605 H4399

Aliijaza Bezaleli kwa Roho yake, kumpa hekima, uwelewa, na maarifa, kwa aina zote za ujenzi,

32 וְלַחְשֹׁ֔ב מִפְּנ֣וֹת לַעֲשׂ֔וֹת בַּזָּהָ֖ב וּבַכֶּ֥סֶף וּבַנְּחֹֽשֶׁת׃
na–kubuni mipango kufanya kwa–dhahabu na–kwa–fedha na–kwa–shaba
H2803 H4284 H2091 H3701

kufanya sanaa ya ubunifu na kufanya kazi za dhahabu, shaba, na shaba;

33 וּבַחֲרֹ֣שֶׁת עֵ֔ץ לַעֲשׂ֖וֹת בְּכָל־ וּבַחֲרֹ֣שֶׁת לְמַלֹּאת֙ אֶבֶן֙ וּבַחֲרֹ֣שֶׁת
na–kwa–uchongaji–wa– mti kufanya kwa–kila– na–kwa–uchongaji–wa– kujaza jiwe na–kwa–uchongaji–wa–
H2799 H6086 H2799 H4390 H0068 H2799

מְלֶ֥אכֶת מַחֲשָֽׁבֶת׃
kazi–ya– ustadi
H4399 H4284

pia kukata na kupanga mawe na mbao iliochongwa- kufanya kazi za aina zote kwa ubunifu na ujenzi.

34 וְלְהוֹרֹ֣ת נָתַ֔ן בִּלִבּ֖וֹ הֽוּא֙ וְאָהֳלִיאָ֣ב בֶּן־ אֲחִיסָמָ֔ךְ
na–kufundisha ameweka moyoni–mwake yeye na–Oholiabu mwana–wa– Ahisamaki
H1835 H5414 H1931 H0171 H0294

דָּֽן׃ לְמַטֵּ֖ה־
Dani wa–kabila–la–
H1835 H4294

Aliiweka kufundisha ndani ya moyo wake, yeye pamoja na Oholiabu mwana wa Ahisamaki, kutoka kabila la Dani.

וְחֹשֵׁב	וְחָרָשׁ	מְלֶאכֶת	כָּל־	לַעֲשׂוֹת	לֵב	חָכְמַת־	אֹתָם	מִלֵּא	35
na–mbuni	fundi	kazi–ya–	kila–	kufanya	moyo	hekima–ya–	wao	amewajaza	
H2803	H2796	H4399	H3605			H2451	H0853	H4390	

וּבַשֵּׁשׁ	הַשָּׁנִי	בִּתוֹלַעַת	וּבָאַרְגָּמָן	בַּתְּכֵלֶת	וְרֹקֵם		
na–kwa–kitani–bora	rangi–nyekundu	kwa–mdudu–wa–	na–kwa–zambarau	kwa–bluu	na–mshonaji		
	H8144		H0713	H8504	H7551		

מַחֲשָׁבֹת׃	וְחֹשְׁבֵי	מְלָאכָה	כָּל־	עֹשֵׂי	וְאֹרֵג	
mipango	na–wabuni–wa–	kazi	kila–	wafanyaji–wa–	na–mfumaji	
H4284	H2803	H4399	H3605		H0707	

Aliwajaza kwa ustadi wa kufanya kazi za aina zote, kufanya kazi ya kama kuchora mawe, kama mwerevu, kama mtia taraza katika nyuzi za rangu ya buluu, dhambarau, na nyekundu na nguo nzuri, na kama washonaji. Walikuwa wachonga mawe wa kazi zote, na walikuwa wabunifu wa sanaa.

Chapter 36

אֲשֶׁר	לֵב	חֶכֶם־	אִישׁ	וְכָל	וְאָהֳלִיאָב	בְּצַלְאֵל	וְעָשָׂה		1
ambaye	moyo	mwenye–hekima–ya–	mtu	na–kila	na–Oholiabu	Betsaleli	na–akafanya		
		H2450	H0376	H3605	H0171	H1212			

מְלֶאכֶת	כָּל־	אֶת־	לַעֲשֹׂת	לָדַעַת	בָּהֵמָּה	וּתְבוּנָה	חָכְמָה	יְהוָה	נָתַן
kazi	kila–	–	kufanya	kujua	ndani–yao	na–ufahamu	hekima	Yahwe	alimpa
H4399	H3605	H0853		H3045	H1992	H8394	H2451	H3068	H5414

יְהוָה׃	צִוָּה	אֲשֶׁר־	לְכֹל	הַקֹּדֶשׁ	עֲבֹדַת	
Yahwe	aliamuru	ambacho–	kwa–kila	patakatifu	ya–huduma–ya–	
H3068	H6680		H3605	H6944	H5656	

Hivyo Bezaleli na Oholiabu na kila mtu mwenye ustadi ambaye Yahweh aliye mpa ustadi na uwezo kujua jinsi ya kufanya kazi katika ujenzi wa sehemu takatifu wafanye kazi kadiri ya yote Yahweh aliyo amuru.”

אִישׁ	כָּל־	וְאֶל	אָהֳלִיאָב	וְאֶל־	בְּצַלְאֵל	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיִּקְרָא	2
mtu	kila–	na–kwa	Oholiabu	na–kwa–	Betsaleli	kwa–	Musa	na–akamwita	
H0376	H3605	H0413	H0171	H0413	H1212	H0413	H4872	H7121	

אֲשֶׁר	כָּל	בִּלְבּוֹ	חָכְמָה	יְהוָה	נָתַן	אֲשֶׁר	לֵב	חֶכֶם־
ambaye	kila	moyoni–mwake	hekima	Yahwe	alimpa	ambaye	moyo	mwenye–hekima–ya–
	H3605		H2451	H3068	H5414			H2450

אֹתָהּ׃	לַעֲשֹׂת	הַמְּלָאכָה	אֶל־	לִקְרֹבָה	לִבּוֹ	נְשָׂאוֹ	
hiyo	kuifanya	kazi	kwa–	kukaribia	moyo–wake	moyo–wake–ulimsukuma	
H0853		H4399	H0413	H7126		H5375	

Musa akamuita Bezaleli, Oholiabu, na kila mtu mwenye ujuzi ambaye Yahweh kampa ujuzi, na ambaye moyoni mwake ulichochewa kuja na kufanya kazi.

בְּנֵי	הֵבִיאוּ	אֲשֶׁר	הַתְּרוּמָה	כָּל־	אֶת	מֹשֶׁה	מִלִּפְנֵי	וַיִּקָּחוּ		3
wana–wa–	walileta	ambayo	sadaka	kila–	–	Musa	kutoka–mbele–ya	na–wakachukua		
	H0935		H8641	H3605	H0853	H4872	H6440	H3947		

עוֹד	אֵלָיו	הֵבִיאוּ	וְהֵם	אֹתָהּ	לַעֲשֹׂת	הַקֹּדֶשׁ	עֲבֹדַת	לִמְלֶאכֶת	יִשְׂרָאֵל
bado	kwake	walileta	na–wao	hiyo	kuifanya	patakatifu	ya–huduma–ya–	kwa–kazi	Israeli
H5750	H0413	H0935	H1992	H0853		H6944	H5656	H4399	H3478

בַּבֹּקֶר׃	בַּבֹּקֶר	נְדָבָה	
asubuhi	asubuhi	sadaka–za–hiari	
H1242	H1242	H5071	

Walipokea kutoka kwa Musa sadaka zote ambazo Waisraeli walizo leta kwa ujenzi ya sehemu takatifu. Watu walikuwa bado wanaleta sadaka za hiari kila asubui kwa Musa.

4

אִישׁ־	הַקֹּדֶשׁ	מְלֶאכֶת	כָּל־	אֵת	הָעֹשִׂים	הַחֲכָמִים	כָּל־	וַיָּבֹאוּ	
mtu–	ya–patakatifu	kazi	kila–	–	waliofanya	wenye–hekima	wote–	na–wakaja	
H0376	H6944	H4399	H3605	H0853		H2450	H3605	H0935	

עֹשִׂים׃	הֵמָּה	אֲשֶׁר־	מִמְּלַאכְתּוֹ	אִישׁ
walifanya	wao	ambayo–	kutoka–kazi–yake	mtu
	H1992		H4399	H0376

Hivyo watu wote walikuwa na ujuzi walikuwa wakifanya kazi sehemu takatifu walikuja kutoka kwenye kazi walikuwa wakifanya.

5

הָעֲבֹדָה	מִדֵּי	לְהָבִיא	הָעָם	מַרְבִּים	לֵאמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ
huduma	zaidi–ya	kuleta	watu	wanaleta–zaidi	kusema	Musa	kwa–	na–wakasema
H5656	H1767	H0935			H0559	H4872	H0413	H0559

אֹתָהּ׃	לַעֲשֹׂת	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	לַמְּלָאכָה
hiyo	kuifanya	Yahwe	aliamuru	ambayo–	kwa–kazi
H0853		H3068	H6680		H4399

Wachonga mawe walimwabia Musa, “Watu wanaleta zaidi sana ya yanayo itajika kufanya kazi Yahweh aliyo tuamuru.”

6

וְאִשָּׁה	אִישׁ	לֵאמֹר׀	בְּמַחֲנֶה	קוֹל	וַיַּעֲבִירוּ	מֹשֶׁה	וַיְצַו	
wala–mwanamke	mtu	kusema	kambini	sauti	na–wakapitisha	Musa	na–akaamuru	
H0802	H0376	H0559	H4264			H4872	H6680	

מֵהָבִיא׃	הָעָם	וַיִּכָּלֵא	הַקֹּדֶשׁ	לִתְרוּמַת	מְלֶאכֶת	עוֹד	יַעֲשׂוּ־	אַל־	
kuleta	watu	na–wakazuiliwa	patakatifu	kwa–sadaka–ya–	kazi	tena	asifanye–	asifanye–	
H0935		H3607	H6944	H8641	H4399	H5750		H0408	

Hivyo Musa akaamuru mtu yeyote asilete tena kwa ujenzi wa sehemu takatifu. Kisha watu wakaacha kuleta hivi vitu.

7

ס	וְהוֹתֵר׃	אֹתָהּ	לַעֲשׂוֹת	הַמְּלָאכָה	לְכָל־	דַּיָּם	הָיְתָה	וְהַמְּלָאכָה
—	na–ilizidi	hiyo	kuifanya	kazi	kwa–kila–	ya–kutosha–kwao	ilikuwa	na–kazi
	H3498	H0853		H4399	H3605	H1767	H1961	H4399

Walikuwa na zaidi ya vitu vya ujenzi.

8

אֶת־	הַמְּלָאכָה	בְּעֹשֵׂי	לֵב	חֲכַם־	כָּל־	וַיַּעֲשׂוּ		
–	kazi	miongoni–mwa–wafanyaji–wa–	moyo	wenye–hekima–ya–	wote–	na–wakafanya		
H0853	H4399			H2450	H3605			

שָׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	וּתְכֶלֶת	מָשְׁזָר	שֵׁשׁ	יְרִיעֹת	עֵשֶׂר	הַמִּשְׁכָּן
nyekundu	na–nyuzi–za–	na–zambarau	na–bluu	iliyosokotwa	kitani	mapazia	kumi	maskani
H8144		H0713	H8504	H7806		H3407	H6235	H4908

אֹתָם׃	עָשָׂה	חֹשֵׁב	מַעֲשֵׂה	כְּרֻבִים
hayo	akayafanya	ya–fundi–stadi	kazi	makerubi
H0853		H2803	H4639	H3742

Hivyo wachonga mawe miongoni mwao wakajenga lile hema la kuabudia kwa mapazia kumi yaliyo jengwa kitamba kizuri na buluu, zambarau, na sufu nyekundu kwa aina ya kerubi. Hii ni kazi ya Bezaleli, mjenzi mwenye ujuzi sana.

אַרְבַּע	וְחֹמֶשׁ	בָּאַמָּה	וְעֶשְׂרִים	שְׁמֹנֶה	הָאַחַת	הַיְרִיעָה	אֹרֶךְ	9
nne	na-upana	kwa-dhiraa	na-ishirini	ishirini-na-nane	moja	wa-pazia	urefu	
H0702	H7341		H6242	H8083	H0259	H3407	H0753	

הַיְרִיעֹת׃	לְכָל־	אַחַת	מִדָּה	הָאֶחָת	הַיְרִיעָה	בָּאַמָּה
mapazia	kwa-kila-	kimoja	kipimo	moja	pazia	kwa-dhiraa
H3407	H3605	H0259		H0259	H3407	

Urefu wa kila pazia ulikuwa mikono ishirini na nane, nao upana wa kila kitambaa ulikuwa mikono minne. Vitambaa vyote hivyo vilikuwa na kipimo kimoja.

יְרִיעֹת	וְחָמֵשׁ	אֶחָת	אֶל־	אַחַת	הַיְרִיעֹת	חֲמֵשׁ	אֶת־	וַיְחַבֵּר	10
mapazia	na-matano	moja	kwa-	moja	mapazia	matano	–	na-akaunganisha	
H3407	H2568	H0259	H0413	H0259	H3407	H2568	H0853	H2266	

אֶחָת׃	אֶל־	אַחַת	חִבֵּר	
moja	kwa-	moja	akaunganisha	
H0259	H0413	H0259	H2266	

Bezaleli akaunganisha vitambaa vitano pamoja, na vile vitambaa vingine vitano akaviunganisha pamoja.

מִקְצָה	הָאֶחָת	הַיְרִיעָה	שְׂפַת	עַל	תְּכֵלֶת	לֻלְאֹת	וַיַּעַשׂ	11
mwishoni	moja	pazia	ukingo-wa	juu-ya	vya-bluu	vitanzi	na-akafanya	
H7098	H0259	H3407	H8193		H8504	H3924		

הַקָּיצוֹנָה	הַיְרִיעָה	בִּשְׂפַת	עָשָׂה	כֵּן	בַּמַּחְבָּרֶת	
la-nje	pazia	katika-ukingo-wa	akafanya	vivyo-hivyo	katika-muunganiko	
H7020	H3407	H8193			H4225	

הַשֵּׁנִית׃	בַּמַּחְבָּרֶת	
wa-pili	katika-muunganiko	
H8145	H4225	

Kisha akafanya vitanzi vya uzi wa bluu kwenye upindo wa kitambaa kilicho mahali pa kuungania. Akafanya vivyo hivyo kwenye upindo wa kitambaa cha nje kabisa kilicho mahali pale pengine pa kuungania.

בִּקְצֵה	עָשָׂה	לֻלְאֹת	וַחֲמִשִּׁים	הָאֶחָת	בַּיְרִיעָה	עָשָׂה	לֻלְאֹת	חֲמִשִּׁים	12
mwishoni-mwa	akafanya	vitanzi	na-hamsini	moja	katika-pazia	akafanya	vitanzi	hamsini	
		H3924	H2572	H0259	H3407		H3924	H2572	

אֶחָת׃	אֶל־	אַחַת	הַלֻּלָאֹת	מַקְבִּילֹת	הַשֵּׁנִית	בַּמַּחְבָּרֶת	אֲשֶׁר	הַיְרִיעָה
moja	kwa-	moja	vitanzi	vilivyolingana	wa-pili	katika-muunganiko	ambalo	pazia
H0259	H0413	H0259	H3924	H6901	H8145	H4225		H3407

Akafanya vitanzi hamsini kwenye kitambaa kimoja, akafanya vitanzi hamsini kwenye mwisho wa kitambaa kilichokuwa mahali pale pengine pa kuungania, vitanzi hivyo vikiwa vinaelekeana.

אֶל־	אַחַת	הַיְרֵעֹת	אֶת־	וַיְחַבֵּר	זָהָב	קְרָסֵי	חֲמִשִּׁים	וַיַּעַשׂ	13
kwa-	moja	mapazia	–	na-akaunganisha	dhahabu	vifungo-vya-	hamsini	na-akafanya	
H0413	H0259	H3407	H0853	H2266	H2091	H7165	H2572		

ס	אֶחָד׃	הַמִּשְׁכָּן	וַיְהִי	בַּקְרָסִים	אַחַת
—	moja	maskani	na-ikawa	kwa-vifungo	moja
	H0259	H4908	H1961	H7165	H0259

Mwishowe akafanya kulabu hamsini za dhahabu na kuviunganisha vitambaa hivyo pamoja kwa kulabu hizo, hivi kwamba hiyo ikawa maskani moja.

14

עֲשָׂרֶה	עַשְׁתֵּי־	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	לְאֹהֶל	עִזִּים	יְרִיעֹת	וַיַּעַשׂ
moja	kumi–na–	maskani	juu–ya–	kwa–hema	ya–manyoya–ya–mbuzi	mapazia	na–akafanya
H6240	H6249	H4908		H0168	H5795	H3407	

אֹתָם׃	עָשָׂה	יְרִיעֹת
hayo	akayafanya	mapazia
H0853		H3407

Bezaleli akafanya vitambaa vya mahema vya manyoya ya mbuzi kwa ajili ya hema lililo juu ya maskani. Vitambaa kumi na moja ndivyo alivyofanyiza.

15

הָאֶחָת	הַיְרִיעָה	רֹחַב	אַמּוֹת	וְאַרְבַּע	בָּאַמָּה	שְׁלֹשִׁים	הָאַחַת	הַיְרִיעָה	אֹרֶךְ
moja	wa–pazia	upana	dhiraa	na–nne	kwa–dhiraa	thelathini	moja	wa–pazia	urefu
H0259	H3407	H7341		H0702		H7970	H0259	H3407	H0753

יְרִיעֹת׃	עֲשָׂרֶה	לְעַשְׁתֵּי	אַחַת	מִדָּה	
mapazia	moja	kwa–kumi–na–	kimoja	kipimo	
H3407	H6240	H6249	H0259		

Urefu wa kila kitambaa ulikuwa mikono thelathini, nao upana wa kila kitambaa ulikuwa mikono minne. Vitambaa hivyo kumi na moja vilikuwa na kipimo kimoja.

16

לְבָד׃	הַיְרִיעֹת	שֵׁשׁ	וְאֶת־	לְבָד	הַיְרִיעֹת	חֲמֵשׁ	אֶת־	וַיְחַבֵּר
peke–yake	mapazia	sita	na–	peke–yake	mapazia	matano	–	na–akaunganisha
H0905	H3407	H8337	H0853	H0905	H3407	H2568	H0853	H2266

Kisha akaunganisha vitambaa vitano pamoja na vile vitambaa vingine sita pamoja.

17

בַּמַּחְבָּרֶת	הַקִּיצֹנָה	הַיְרִיעָה	שְׂפַת	עַל	חֲמִשִּׁים	לֵלָאֹת	וַיַּעַשׂ
katika–muunganiko	la–nje	pazia	ukingo–wa	juu–ya	hamsini	vitanzi	na–akafanya
H4225	H7020	H3407	H8193		H2572	H3924	

הַשֵּׁנִית׃	הַחֹבֶרֶת	הַיְרִיעָה	שְׂפַת	עַל־	עָשָׂה	לֵלָאֹת	וַחֲמִשִּׁים
la–pili	linalounganika	pazia	ukingo–wa	juu–ya–	akafanya	vitanzi	na–hamsini
H8145	H2279	H3407	H8193			H3924	H2572

Kisha akafanya vitanzi hamsini kwenye upindo wa kitambaa cha nje kabisa kilicho mahali pa kuungania, naye akafanya vitanzi hamsini kwenye upindo wa kile kitambaa kingine kilichoungana nacho.

18

אֶחָד׃	לִהְיֹת	הָאֹהֶל	אֶת־	לְחַבֵּר	חֲמִשִּׁים	נְחֹשֶׁת	קַרְסֵי	וַיַּעַשׂ
moja	ili–liwe	hema	–	kuunganisha	hamsini	shaba	vifungo–vya–	na–akafanya
H0259	H1961	H0168	H0853	H2266	H2572		H7165	

Bezaleli akafanya kulabu hamsini za shaba kwa ajili ya kuliunganisha hilo hema pamoja liwe kipande kimoja.

19

מְאָדָּמִים	אֵלִים	עֹרֹת	לָאֹהֶל	מִכְסֶה	וַיַּעַשׂ	
zilizotiwa–rangi–nyekundu	kondoo–dume	ngozi–za–	kwa–hema	kifuniko	na–akafanya	
H0119		H5785	H0168	H4372		

ס	מִלְמָעְלָה׃	תְּחָשִׁים	עֹרֹת	וּמִכְסֵה	
—	juu	pomboo	cha–ngozi–za–	na–kifuniko	
	H4605	H8476	H5785	H4372	

Naye akafanya kifuniko cha hema kutokana na ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu na kifuniko kutokana na ngozi za sili, upande wa juu.

20

עֹמְדִים׃	שִׁטִּים	עֲצֵי	לַמִּשְׁכָּן	הַקְּרָשִׁים	אֶת־	וַיַּעַשׂ	
zilizosimama	mshita	miti–ya–	kwa–maskani	mbao	–	na–akafanya	
H5975	H7848	H6086	H4908	H7175	H0853		

Bezaleli akafanya viunzi vya mbao vya hema ya kukutani kutokana na mbao za mshita.

21

עֶשֶׂר	אַמֹּת	אֻרְךְ	הַקֶּרֶשׁ	וְאַמָּה	נַחֲצִי	הָאַמָּה	רֹחַב	הַקֶּרֶשׁ	הָאֶחָד׃
kumi	dhiraa	urefu	wa-ubao	na-dhiraa	na-nusu	dhiraa	upana	wa-ubao	mmoja
H6235		H0753	H7175		H2677		H7341	H7175	H0259

Urefu wa kiunzi ulikuwa mikono kumi, nao upana wa kila kiunzi ulikuwa mkono mmoja na nusu.

22

שְׁתֵּי	יָדֹת	לַקֶּרֶשׁ	הָאֶחָד	מְשֻׁלָּבֹת	אַחַת	אֶל־	אֶחָת	
pini-mbili	za-kuunganisha	kwa-ubao	mmoja	zilizounganishwa	moja	kwa-	moja	
H8147	H3027	H7175	H0259	H7947	H0259	H0413	H0259	

כֵּן	עָשָׂה	לְכָל	קַרְשֵׁי	הַמִּשְׁכָּן׃	
vivyo-hivyo	akafanya	kwa-kila	mbao-za-	maskani	
		H3605	H7175	H4908	

Kila kiunzi kilikuwa na ndimi mbili zilizounganishwa. Hivyo ndivyo alivyofanya viunzi vyote vya maskani.

23

וַיַּעַשׂ	אֶת־	הַקְּרָשִׁים	לַמִּשְׁכָּן	עֶשְׂרִים	קְרָשִׁים	לִפְאַת	נֶגֶב	תֵּימָנָה׃
na-akafanya	–	mbao	kwa-maskani	ishirini	mbao	kwa-upande	wa-kusini	kusini
	H0853	H7175	H4908	H6242	H7175	H6285	H5045	H8486

Basi akafanya viunzi vya maskani, viunzi ishirini kwa ajili ya upande kuelekea kusini.

24

וְאַרְבָּעִים	אַדְנֵי־	כֶּסֶף	עָשָׂה	תַּחַת	עֶשְׂרִים	הַקְּרָשִׁים	שְׁנֵי	אַדָנִים
na-arobaini	vitako-vya-	fedha	akafanya	chini-ya	ishirini	mbao	vitako-viwili	vitako
H0705	H0134	H3701		H8478	H6242	H7175	H8147	H0134

תַּחַת־	הַקֶּרֶשׁ	הָאֶחָד	לִשְׁתֵּי	יְדֹתָיו	וּשְׁנֵי	אַדָנִים	תַּחַת־	
chini-ya-	ubao	mmoja	kwa-pini-mbili	za-kuunganisha	na-vitako-viwili	vitako	chini-ya-	
H8478	H7175	H0259	H8147	H3027	H8147	H0134	H8478	

הַקֶּרֶשׁ	הָאֶחָד	לִשְׁתֵּי	יְדֹתָיו׃	
ubao	mmoja	kwa-pini-mbili	za-kuunganisha	
H7175	H0259	H8147	H3027	

Bezaleli akafanya vikalio arobaini vya fedha viwe chini ya vile viunzi ishirini, vikalio viwili chini ya kiunzi kimoja pamoja na ndimi zake mbili na vikalio vingine viwili chini ya kiunzi kingine pamoja na ndimi zake mbili.

25

וּלְצֶלַע	הַמִּשְׁכָּן	הַשֵּׁנִית	לִפְאַת	צָפוֹן	עָשָׂה	עֶשְׂרִים	קְרָשִׁים׃	
na-kwa-upande	wa-maskani	wa-pili	kwa-upande	wa-kaskazini	akafanya	ishirini	mbao	
H6763	H4908	H8145	H6285	H6828		H6242	H7175	

Na kwa ajili ya ule upande mwingine wa maskani, upande wa kaskazini, akafanya viunzi ishirini

26

וְאַרְבָּעִים	אַדְנֵיהֶם	כֶּסֶף	שְׁנֵי	אַדָנִים	תַּחַת	הַקֶּרֶשׁ	הָאֶחָד	
na-arobaini	vitako-vyake	vya-fedha	vitako-viwili	vitako	chini-ya	ubao	mmoja	
H0705	H0134	H3701	H8147	H0134	H8478	H7175	H0259	

וּשְׁנֵי	אַדָנִים	תַּחַת	הַקֶּרֶשׁ	הָאֶחָד׃	
na-vitako-viwili	vitako	chini-ya	ubao	mmoja	
H8147	H0134	H8478	H7175	H0259	

na vikalio vyake arobaini vya fedha. Vikalio viwili chini ya kiunzi kimoja na vikalio viwili chini ya kiunzi kingine

27

וּלְיַרְכְתֵי	הַמִּשְׁכָּן	יָמָּה	עָשָׂה	שִׁשָּׁה	קְרָשִׁים׃	
na-kwa-nyuma-ya	maskani	upande-wa-magharibi	akafanya	sita	mbao	
H3411	H4908	H3220		H8337	H7175	

Na kwa ajili ya zile pande za nyuma za maskani kuelekea magharibi akafanya viunzi sita.

28

וּשְׁנֵי	קְרָשִׁים	עָשָׂה	לִמְקֻצְעֹת	הַמִּשְׁכָּן	בַּיַּרְכָתָיִם׃	
na-mbao-mbili	mbao	akafanya	kwa-pembe	za-maskani	nyuma	
H8147	H7175		H4742	H4908	H3411	

Naye akafanya viunzi viwili vya pembeni ya maskani kwenye pande zake mbili za nyuma

29

הַטַּבָּעַת	אֶל־	רֹאשׁוֹ	אֶל־	תַּמִּים	יִהְיוּ	וְיַחְדָּו	מִלְמַטָּה׀	תֹּאמַם׀	וְהָיוּ
pete	kwa-	juu-yake	kwa-	kamili	zilikuwa	na-pamoja	chini	mapacha	na-zilikuwa
H2885	H0413		H0413	H8382	H1961		H4295	H8382	H1961

הַמִּקְצֹעֹת׃	לִשְׁנֵי	לִשְׁנֵיהֶם	עֲשָׂה	כֵּן	הָאֶחָת	
za-pembe	kwa-mbili	kwa-zote-mbili	akafanya	vivyo-hivyo	moja	
H4740	H8147	H8147			H0259	

Hizi zilikuwa pacha upande wa chini, lakini juu ya kila moja kwenye pete ya kwanza. Hivyo ndivyo alivyoifanya yote miwili, ile miimo ya pembeni.

30

שְׁנֵי	אֲדָנִים	עֶשֶׂר	שִׁשָּׁה	כֶּסֶף	וַאדְנֵיהֶם	קְרָשִׁים	שְׁמֹנָה	וְהָיוּ	
vitako-viwili	vitako	sita	kumi-na-	vya-fedha	na-vitako-vyake	mbao	nane	na-zilikuwa	
H8147	H0134	H6240	H8337	H3701	H0134	H7175	H8083	H1961	

הָאֶחָד׃	הַקָּרֶשׁ	תָּחַת	אֲדָנִים	שְׁנֵי	אֲדָנִים
mmoja	ubao	chini-ya	vitako	vitako-viwili	vitako
H0259	H7175	H8478	H0134	H8147	H0134

Basi vikajumlika kuwa viunzi vinane na vikalio vyake kumi na sita vya fedha, vikalio viwili kando ya vikalio viwili chini ya kila kiunzi.

31

הַמִּשְׁכָּן	צֶלַע־	לִקְרֶשֵׁי	חֲמִשָּׁה	שִׁטִּים	עֲצֵי	בְּרִיחֵי	וַיַּעַשׂ
maskani	upande-wa-	kwa-mbao-za-	matano	mshita	miti-ya-	mataruma-ya-	na-akafanya
H4908	H6763	H7175	H2568	H7848	H6086	H1280	

הָאֶחָת׃
mmoja
H0259

Bezaleli akafanya miti ya mshita, mitano kwa ajili ya viunzi vya upande mmoja wa maskani,

32

הַשֵּׁנִית	הַמִּשְׁכָּן	צֶלַע־	לִקְרֶשֵׁי	בְּרִיחֵם	וַחֲמִשָּׁה	
wa-pili	maskani	upande-wa-	kwa-mbao-za-	mataruma	na-mataruma-matano	
H8145	H4908	H6763	H7175	H1280	H2568	

יָמָּה׃	לַיְרֵכָתַיִם	הַמִּשְׁכָּן	לִקְרֶשֵׁי	בְּרִיחֵם	וַחֲמִשָּׁה
magharibi	kwa-nyuma	maskani	kwa-mbao-za-	mataruma	na-mataruma-matano
H3220	H3411	H4908	H7175	H1280	H2568

na miti mitano kwa ajili ya viunzi vya upande ule mwingine wa maskani na miti mitano kwa ajili ya viunzi vya maskani kwa ajili ya zile pande mbili za nyuma za magharibi.

33

אֶל־	הַקָּצֶה	מִן־	הַקְּרָשִׁים	בְּתוֹךְ	לִבְרֹחַ	הַתִּיכֹן	הַבְּרִיחַ	אֶת־	וַיַּעַשׂ
hadi-	mwisho	kutoka-	mbao	katikati-ya	kupitia	la-katikati	taruma	–	na-akafanya
H0413			H7175	H8432	H1272	H8484	H1280	H0853	

הַקָּצֶה׃
mwisho

Kisha akafanya mti wa katikati upitie katikati ya vile viunzi toka mwisho mmoja mpaka ule mwingine.

34

בָּתִּים	זָהָב	עָשָׂה	טַבְּעֹתָם׀	וְאֶת־	זָהָב	צִפָּה	הַקְּרָשִׁים	וְאֶת־	
nyumba	za-dhahabu	akazifanya	pete-zake	na-	kwa-dhahabu	akazifunika	mbao	na-	
	H2091		H2885	H0853	H2091	H6823	H7175	H0853	

זָהָב׃	הַבְּרִיחִם	אֶת־	וַיְצַף	לַבְּרִיחִם	
kwa-dhahabu	mataruma	–	na-akayafunika	kwa-mataruma	
H2091	H1280	H0853	H6823	H1280	

Naye akavifunika vile viunzi kwa dhahabu, akafanyiza pete zake za dhahabu ziwe vitegemezo kwa ajili ya ile miti, akaifunika ile miti kwa dhahabu.

וְשֵׁשׁ	שְׁנֵי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	הַפָּרֹכֶת	אֶת־	וַיַּעַשׂ	35
na–kitani	nyekundu	na–nyuzi–za–	na–zambarau	la–bluu	pazia	–	na–akafanya	
	H8144		H0713	H8504	H6532	H0853		

כְּרֻבִים׃	אֹתָהּ	עָשָׂה	חֹשֶׁב	מַעֲשֵׂה	מָשְׁזָר	
makerubi	hilo	akalifanya	ya–fundi–stadi	kazi	iliyosokotwa	
H3742	H0853		H2803	H4639	H7806	

Bezaleli akafanya pazia, la uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa cha rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora kilichosokotwa, kalitia makerubi kwa kazi ya mjenzi.

זָהָב	וַיִּצֻק	שִׁשִּׁים	עַמּוּדֵי	אַרְבָּעָה	לָהּ	וַיַּעַשׂ		36
kwa–dhahabu	na–akazifunika	mshita	nguzo–za–	nguzo–nne	kwa–hilo	na–akafanya		
H2091	H6823	H7848	H5982	H0702				

כֶּסֶף׃	אַדְנֵי־	אַרְבָּעָה	לָהֶם	וַיִּצֹק	זָהָב	וָוֵיהֶם
fedha	vitako–vya–	vitako–vinne	kwa–hizo	na–akasubu	za–dhahabu	kulabu–zake
H3701	H0134	H0702		H3332	H2091	H2053

Kisha akalifanyia nguzo nne za mshita na kuzifunika kwa dhahabu, vibanio vyake vikiwa vya dhahabu, na kutengeneza vikalio vinne vya fedha kwa ajili yake.

שְׁנֵי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	הָאֹהֶל	לְפֶתַח	מָסָךְ	וַיַּעַשׂ	37
nyekundu	na–nyuzi–za–	na–zambarau	la–bluu	hema	kwa–mlango–wa	pazia	na–akafanya	
H8144		H0713	H8504	H0168	H6607	H4539		

רֹקֵם׃	מַעֲשֵׂה	מָשְׁזָר	וְשֵׁשׁ
ya–mtarizi	kazi	iliyosokotwa	na–kitani
H7551	H4639	H7806	

Naye akafanya kisitiri kwa ajili ya mwingilio wa hema kutokana na uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora kilichosokotwa, kazi ya mfumaji.

וַחֲשֻׁקֵיהֶם	רָאשֵׁיהֶם	וְצִפָּה	וָוֵיהֶם	וְאֶת־	חַמְשָׁה	עַמּוּדָיו	וְאֶת־		38
na–tepe–zake	vichwa–vyake	na–akafunika	kulabu–zake	na–	tano	nguzo–zake	na–		
H2838		H6823	H2053	H0853	H2568	H5982	H0853		

פ	נְחֹשֶׁת׃	חֲמִשָּׁה	וַאֲדָנֵיהֶם	זָהָב	
—	vya–shaba	vitano	na–vitako–vyake	kwa–dhahabu	
		H2568	H0134	H2091	

Pia akafanya na nguzo zake tano na vibanio vyake. Naye akavifunika vilele vyake na viungo vyake kwa dhahabu, lakini vile vikalio vyake vitano vilikuwa vya shaba.

Chapter 37

אָרְכּוֹ	וָחֹצִי	אַמֹּתַיִם	שִׁטִּים	עֲצֵי	הָאָרֹן	אֶת־	בְּצַלְאֵל	וַיַּעַשׂ	1
urefu–wake	na–nusu	dhiraa–mbili	mshita	miti–ya–	sanduku	–	Betsaleli	na–akafanya	
H0753	H2677		H7848	H6086	H0727	H0853	H1212		

קֹמָתוֹ׃	וָחֵצִי	וְאַמָּה	רָחְבּוֹ	וָחֵצִי	וְאַמָּה	
kimo–chake	na–nusu	na–dhiraa	upana–wake	na–nusu	na–dhiraa	
H6967	H2677		H7341	H2677		

Bezaleli akafanya Sanduku la mbao za mshita. Mikono miwili na nusu urefu wake, na mkono mmoja na nusu upana wake, na mkono mmoja na nusu kimo chake.

וְזֵר	לָוֹ	וַיַּעַשׂ	וּמְחֻוץ	מִבַּיִת	טָהוֹר	זָהָב	וַיְצַפֵּהוּ	2
ukingo	kwa–hilo	na–akafanya	na–nje	ndani	safi	kwa–dhahabu	na–akalifunika	
H2213			H2351		H2889	H2091	H6823	

סָבִיב׃	זָהָב
pande–zote	wa–dhahabu
H5439	H2091

Kisha akalifunika kwa dhahabu safi ndani na nje na kulifanyia ukingo wa dhahabu kulizunguka pande zote.

וּשְׁתֵּי	פַּעֲמֹתָיו	אַרְבַּע	עַל	זָהָב	טַבְּעֹת	אַרְבַּע	לוֹ	וַיִּצֹק	3
na–pete–mbili	miguu–yake	nne	juu–ya	za–dhahabu	pete	nne	kwa–hilo	na–akasubu	
H8147	H6471	H0702		H2091	H2885	H0702		H3332	

הַשֵּׁנִית׃	צַלְעוֹ	עַל־	טַבְּעֹת	וּשְׁתֵּי	הָאַחַת	צַלְעוֹ	עַל־	טַבְּעֹת	
wa–pili	upande–wake	juu–ya–	pete	na–pete–mbili	mmoja	upande–wake	juu–ya–	pete	
H8145	H6763		H2885	H8147	H0259	H6763		H2885	

Kisha akalitengenezea pete nne za dhahabu, za juu ya miguu yake minne, pete mbili upande wake mmoja na pete mbili upande wake mwingine

זָהָב׃	אֹתָם	וַיִּצֹק	שְׁטֻחִים	עֵצֵי	בַּדֵּי	וַיַּעַשׂ	4
kwa–dhahabu	hiyo	na–akaifunika	mshita	ya–miti–ya–	mipiko	na–akafanya	
H2091	H0853	H6823	H7848	H6086	H0905		

Kisha akafanya miti ya mshita na kuifunika kwa dhahabu.

הָאָרֹן׃	אֶת־	לָשֵׂאת	הָאָרֹן	צַלְעֹת	עַל	בַּטַּבָּעֹת	הַבַּדִּים׀	אֶת־	וַיָּבֵא	5
sanduku	–	kubeba	sanduku	pande–za	juu–ya	katika–pete	mipiko	–	na–akaingiza	
H0727	H0853	H5375	H0727	H6763		H2885	H0905	H0853	H0935	

Halafu akaitia miti hiyo kwenye zile pete zilizo pande za Sanduku ili kulibeba Sanduku.

אָרְכֹּה	וָחֵצִי	אַמָּתַיִם	טָהוֹר	זָהָב	כַּפֹּרֶת	וַיַּעַשׂ	6
urefu–wake	na–nusu	dhiraa–mbili	safi	cha–dhahabu	kifuniko–cha–rehema	na–akafanya	
H0753	H2677		H2889	H2091	H3727		

רָחְבָּהּ׃	וָחֵצִי	וְאַמָּה
upana–wake	na–nusu	na–dhiraa
H7341	H2677	

Naye akafanya kifuniko cha dhahabu safi. Mikono miwili na nusu urefu wake, na mkono mmoja na nusu upana wake.

מִשְּׁנֵי	אֹתָם	עֹשָׂה	מִקְשָׁה׀	זָהָב	כְּרֻבִים	שְׁנֵי	וַיַּעַשׂ	7
kutoka–ncha–mbili	hayo	akayafanya	ya–kufua	ya–dhahabu	makerubi	wawili	na–akafanya	
H8147	H0853		H4749	H2091	H3742	H8147		

הַכַּפֹּרֶת׃	קְצָוֹת
za–kifuniko–cha–rehema	ncha
H3727	H7098

Bezaleli akafanya makerubi wawili wa dhahabu. Kwa kazi ya kufua akawafanya kwenye miisho yote miwili ya kifuniko.

מִן־	מִזֶּה	מִקְצָה	אֶחָד	וּכְרוּב־	מִזֶּה	מִקְצָה	אֶחָד	כְּרוּב־	8
kutoka–	ile	kutoka–ncha	mmoja	na–kerubi–	hii	kutoka–ncha	mmoja	kerubi–	
	H2088	H7098	H0259	H3742	H2088	H7098	H0259	H3742	

):קְצוֹתָיו(	]קצוותו[	מִשְּׁנֵי	הַכְּרֻבִים	אֶת־	עָשָׂה	הַכַּפֹּרֶת
ncha–zake	ncha–zake	kutoka–ncha–mbili	makerubi	–	akafanya	kifuniko–cha–rehema
H7098	H7117	H8147	H3742	H0853		H3727

Kerubi mmoja kwenye mwisho ule, na yule kerubi mwingine kwenye mwisho huu. Aliwafanya makerubi juu ya kifuniko kwenye miisho yote miwili.

בְּכַנְפֵיהֶם׃	סֹכְכִים	לְמַעְלָה	כְּנָפַיִם	פֹּרְשֵׂי	הַכְּרֻבִים׃	וַיִּהְיוּ		9
kwa–mabawa–yao	wakifunika	juu	mabawa–yao	wakitandaza	makerubi	na–walikuwa		
H3671		H4605	H3671	H6566	H3742	H1961		

אֶל־	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וּפְנֵיהֶם	הַכַּפֹּרֶת	עַל־	
kwa–	ndugu–yake	kwa–	mtu	na–nyuso–zao	kifuniko–cha–rehema	juu–ya–	
H0413	H0251	H0413	H0376	H6440	H3727		

פ	הַכְּרֻבִים׃	פְּנֵי	הָיוּ	הַכַּפֹּרֶת
—	makerubi	nyuso–za	zilikuwa	kifuniko–cha–rehema
	H3742	H6440	H1961	H3727

Nao wakawa makerubi wanaonyoosha mabawa yao mawili kuelekea juu, wakisitiri kifuniko kwa mabawa yao, nazo nyuso zao zilikuwa zikielekeana. Nyuso za makerubi hao zilielekea kifuniko hicho.

וְאַמָּה	אָרְכּוֹ	אַמָּתַיִם	שְׁטִים	עֲצֵי	הַשֻּׁלְחָן	אֶת־	וַיַּעַשׂ	10
na–dhiraa	urefu–wake	dhiraa–mbili	mshita	ya–miti–ya–	meza	–	na–akafanya	
	H0753		H7848	H6086	H7979	H0853		

קֹמָתוֹ׃	וָחֵצִי	וְאַמָּה	רָחְבּוֹ
kimo–chake	na–nusu	na–dhiraa	upana–wake
H6967	H2677		H7341

Bezaleli akafanya meza ya mbao za mshita. Mikono miwili urefu wake, na mkono mmoja upana wake, na mkono mmoja na nusu kimo chake.

זָהָב	זֵר	לוֹ	וַיַּעַשׂ	טָהוֹר	זָהָב	אֹתוֹ	וַיִּצֶק		11
wa–dhahabu	ukingo	kwa–hiyo	na–akafanya	safi	kwa–dhahabu	hiyo	na–akaifunika		
H2091	H2213			H2889	H2091	H0853	H6823		

סָבִיב׃
pande–zote
H5439

Halafu akaifunika kwa dhahabu safi na kufanya ukingo wa dhahabu kuizunguka pande zote.

זֵר־	וַיַּעַשׂ	סָבִיב	טֹפַח	מִסְגֶּרֶת	לוֹ	וַיַּעַשׂ		12
ukingo–	na–akafanya	pande–zote	wa–nyanda–moja	mwalo	kwa–hiyo	na–akafanya		
H2213		H5439	H2948	H4526				

סָבִיב׃	לְמִסְגַּרְתּוֹ	זָהָב
pande–zote	kwa–mwalo–wake	wa–dhahabu
H5439	H4526	H2091

Kisha akafanya mzingo wa upana wa kiganja kuizunguka na kufanya ukingo wa dhahabu kwa ajili ya mzingo wake kuizunguka pande zote.

13

עַל	הַטַּבָּעֹת	אֶת־	וַיִּתֵּן	זָהָב	טַבָּעֹת	אַרְבָּע	לוֹ	וַיִּצֹק
juu–ya	pete	–	na–akaweka	za–dhahabu	pete	nne	kwa–hiyo	na–akasubu
H2885		H0853	H5414	H2091	H2885	H0702		H3332

רַגְלָיו׃	לְאַרְבָּע	אֲשֶׁר	הַפֹּאת	אַרְבָּע
yake	kwa–miguu–nne	ambazo	pembe	nne
H7272	H0702		H6285	H0702

Tena, akatengeneza pete nne za dhahabu kwa ajili yake na kuziweka pete hizo kwenye zile pembe nne zilizokuwa kwa ajili ya ile miguu minne.

14

הַשֻּׁלְחָן׃	אֶת־	לָשֵׂאת	לַבַּדִּים	בָּתֵּי	הַטַּבָּעֹת	הָיוּ	הַמִּסְגֶּרֶת	לְעֻמַּת
meza	–	kubeba	kwa–mipiko	nyumba	pete	zilikuwa	mwalo	karibu–na
H7979	H0853	H5375	H0905		H2885	H1961	H4526	H5980

Pete hizo zilikuwa karibu na ule mzingo, ili kutegemeza ile miti ya kuibeba meza hiyo.

15

לָשֵׂאת	זָהָב	אֹתָם	וַיִּצֹק	שִׁטִּים	עֲצֵי	הַבַּדִּים	אֶת־	וַיַּעַשׂ
kubeba	kwa–dhahabu	hiyo	na–akaifunika	mshita	ya–miti–ya–	mipiko	–	na–akafanya
H5375	H2091	H0853	H6823	H7848	H6086	H0905	H0853	

הַשֻּׁלְחָן׃	אֶת־
meza	–
H7979	H0853

Halafu akafanya ile miti ya mshita na kuifunika kwa dhahabu ili kuibeba ile meza.

16

וְאֶת־	קְעָרֹתָיו	אֶת־	הַשֻּׁלְחָן	עַל־	אֲשֶׁר	וְהַכַּפֹּת	אֶת־	וַיַּעַשׂ
na–	sahani–zake	–	meza	juu–ya–	ambavyo	vyombo	–	na–akafanya
H0853	H7086	H0853	H7979			H3627	H0853	

בָּהֶן	יְסֹךְ	אֲשֶׁר	הַקְּשׂוֹת	וְאֶת־	מְנַקִּיֹתָיו	וְאֶת	כַּפֹּתָיו	
kwa–hizo	zingewekwa–mimina	ambazo	bilauri	na–	bakuli–zake	na–	vijiko–vyake	
H2004			H7184	H0853	H4518	H0853	H3709	

פ	טָהוֹר׃	זָהָב
—	safi	za–dhahabu
	H2889	H2091

Baada ya hilo akafanya kutokana na dhahabu safi vile vyombo vilivyo juu ya meza, sahani zake na vikombe vyake na mabakuli yake na mitungi yake iliyotumiwa kumimina matoleo ya kinywaji.

17

אֶת־	עָשָׂה	מִקְשָׁה	טָהוֹר	זָהָב	הַמְּנֹרָה	אֶת־	וַיַּעַשׂ
–	akakifanya	kilichofuwa	safi	cha–dhahabu	kinara–cha–taa	–	na–akafanya
H0853		H4749	H2889	H2091	H4501	H0853	

וּפְרָחֶיהָ	כַּפְתֹּרֶיהָ	גְּבִיעֶיהָ	וְקָנָהּ	יְרֵכָהּ	הַמְּנֹרָה׃	
na–maua–yake	matunda–yake	vikombe–vyake	na–shina–lake	msingi–wake	kinara–cha–taa	
H6525	H3730	H1375	H7070	H3409	H4501	

הָיוּ׃	מִמֶּנָּה
yalikuwa	kutoka–ndani–yake
H1961	

Kisha akafanya kinara cha taa cha dhahabu safi. Kwa kazi ya kufua akakifanya kinara cha taa. Pande zake na matawi yake, vikombe vyake, mafundo yake na maua yake vikatokea kwake.

18

מִנָּרָה	קְנֵי	וְשִׁלְשָׁה	מִצְּדֵיהָ	יֹצְאִים	קָנִים	וְשִׁשָּׁה
kinara–cha–taa	matawi–ya	matatu	kutoka–pande–zake	yaliyotoka	matawi	na–matawi–sita
H4501	H7070	H7969	H6654	H3318	H7070	H8337

מִצְּדָהּ	מִנָּרָה	קְנֵי	וּשְׁלִשָּׁהּ	הָאֶחָד	מִצְּדָהּ
kutoka–upande–wake	kinara–cha–taa	matawi–ya	na–matatu	mmoja	kutoka–upande–wake
H6654	H4501	H7070	H7969	H0259	H6654

הַשֵּׁנִי׃
wa–pili
H8145

Na matawi sita yalikuwa yakitoka kwenye pande zake, matawi matatu ya kinara cha taa kutoka kwenye upande wake mmoja na matawi mengine matatu ya kinara cha taa kutoka kwenye ule upande wake mwingine.

19

וָפֶרַח	כַּפְתֹּר	הָאֶחָד	בַּקָּנֶה	מְשֻׁקָּדִים	גְּבִעִים	שְׁלֹשָׁה
na–ua	tunda	moja	katika–tawi	vilivyofanywa–kama–mlozi	vikombe	vikombe–vitatu
H6525	H3730	H0259	H7070	H8246	H1375	H7969

וָפֶרַח	כַּפְתֹּר	אֶחָד	בְּקָנֶה	מְשֻׁקָּדִים	גְּבִעִים	וּשְׁלֹשָׁה
na–ua	tunda	moja	katika–tawi	vilivyofanywa–kama–mlozi	vikombe	na–vikombe–vitatu
H6525	H3730	H0259	H7070	H8246	H1375	H7969

הַמְּנֹרָה׃	מִן־	הַיֹּצְאִים	הַקָּנִים	לְשִׁשָּׁת	כֵּן
kinara–cha–taa	kutoka–	yaliyotoka	matawi	kwa–matawi–sita	vivyo–hivyo
H4501		H3318	H7070	H8337	

Vikombe vitatu vyenye umbo la maua ya mlozi vilikuwa kwenye kikundi kimoja cha matawi, vifundo na maua yakifuatana; na vikombe vitatu vyenye umbo la maua ya mlozi vilikuwa kwenye kile kikundi kingine cha matawi, vifundo na maua yakifuatana. Hivyo ndivyo ilivyokuwa kwa yale matawi sita yaliyokuwa yakitoka katika kile kinara cha taa.

20

כַּפְתֹּרֶיהָ	מְשֻׁקָּדִים	גְּבִעִים	אַרְבָּעָה	וּבַמְּנֹרָה
matunda–yake	vilivyofanywa–kama–mlozi	vikombe	vinne	na–katika–kinara–cha–taa
H3730	H8246	H1375	H0702	H4501

וּפְרָחֶיהָ׃
na–maua–yake
H6525

Na kwenye kile kinara cha taa kulikuwa na vikombe vinne vyenye umbo la maua ya mlozi, vifundo vyake na maua yake yakifuatana.

21

הַקָּנִים	שְׁנֵי	תַּחַת	וְכַפְתֹּר	מִמֶּנָּה	הַקָּנִים	שְׁנֵי	תַּחַת	וְכַפְתֹּר
matawi	mawili	chini–ya	na–tunda	kutoka–ndani–yake	matawi	mawili	chini–ya	na–tunda
H7070	H8147	H8478	H3730		H7070	H8147	H8478	H3730

לְשִׁשֶּׁת	מִמֶּנָּה	הַקָּנִים	שְׁנֵי	תָּחַת־	וְכַפְתֹּר	מִמֶּנָּה
kwa–matawi–sita	kutoka–ndani–yake	matawi	mawili	chini–ya–	na–tunda	kutoka–ndani–yake
H8337		H7070	H8147	H8478	H3730	

מִמֶּנָּה׃	הַיֹּצְאִים	הַקָּנִים
kutoka–ndani–yake	yaliyotoka	matawi
	H3318	H7070

Na kile kifundo chini ya matawi mawili kilitoka kwake, na kifundo kilicho chini ya yale matawi mengine mawili kilitoka kwake, na kifundo kingine kilicho chini ya matawi mengine mawili zaidi kilitoka kwake, kwa ajili ya matawi sita yanayotoka katika kinara.

22

כַּפֹּתֹרֵיהֶם	וּקְנָתָם	מִמֶּנָּה	הָיוּ	כְלָה	מִקְשָׁה	אַחַת
matunda–yake	na–matawi–yake	kutoka–ndani–yake	yalikuwa	vyote	kilichofuwa	kimoja
H3730	H7070		H1961	H3605	H4749	H0259

זָהָב	טָהוֹר׃
cha–dhahabu	safi
H2091	H2889

Vifundo vyake na matawi yake vilitoka kwake, vyote vilikuwa kitu kimoja cha kazi ya kufua, cha dhahabu safi.

23

וַיַּעַשׂ	אֶת־	נֵרֹתֶיהָ	שִׁבְעָה	וּמַלְקָחֶיהָ	וּמַחְתֹּתֶיהָ	זָהָב	טָהוֹר׃
na–akafanya	–	taa–zake	saba	na–mikasi–yake	na–vyetezo–vyake	vya–dhahabu	safi
	H0853		H7651	H4457	H4289	H2091	H2889

Kisha akafanya taa zake saba na mikasi ya tambi zake na vyetezo vyake kutokana na dhahabu safi.

24

פ	כִּכַּר	תָּלַנְטִ	זָהָב	טָהוֹר	עָשָׂה	אֹתָהּ	וְאֶת	כָּל־	כְּלֵיהָ׃
—	talanta	ya–dhahabu	safi	akakifanya	hicho	na–		vyombo–vyake–	vyote
	H3603	H2091	H2889		H0853	H0853		H3605	H3627

Alikifanya kwa talanta ya dhahabu safi, hicho pamoja na vyombo vyake vyote.

25

אֲרֻכּוֹ	אַמָּה	שְׁתֵּים	עֵצֵי	הַקְּטֹרֶת	מִזְבַּח	אֶת־	וַיַּעַשׂ
urefu–wake	dhiraa	mshita	ya–miti–ya–	ya–uvumba	madhabahu	–	na–akafanya
H0753		H7848	H6086	H7004	H4196	H0853	

הָיוּ	מִמֶּנּוּ	קִמְתּוֹ	וְאַמָּתֹ	רָבוּעַ	רָחְבּוֹ	וְאַמָּה
zilikuwa	kutoka–ndani–yake	kimo–chake	na–dhiraa–mbili	mraba	upana–wake	na–dhiraa
H1961		H6967		H7251	H7341	

קַרְנֹתָיו׃
pembe–zake

Sasa akafanya madhabahu ya uvumba+ kutokana na mbao za mshita. + Mkono mmoja urefu wake na mkono mmoja upana wake, ikiwa mraba, na mikono miwili kimo chake. Pembe zake zilitoka kwake.

26

סָבִיב	קִירֹתָיו	וְאֶת־	גַּגּוֹ	אֶת־	טָהוֹר	זָהָב	אֹתוֹ	וַיִּצֶף
pande–zote	kuta–zake	na–	juu–yake	–	safi	kwa–dhahabu	hiyo	na–akaifunika
H5439	H7023	H0853	H1406	H0853	H2889	H2091	H0853	H6823

סָבִיב׃	זָהָב	זֵר	לוֹ	וַיַּעַשׂ	קַרְנֹתָיו	וְאֶת־	
pande–zote	wa–dhahabu	ukingo	kwa–hiyo	na–akafanya	pembe–zake	na–	
H5439	H2091	H2213				H0853	

Kisha akaifunika kwa dhahabu safi, upande wake wa juu na pande zake za kando kuizunguka na pembe zake, naye akafanya ukingo wa dhahabu kuizunguka pande zote.

27

שְׁתֵּי	עַל	לְזֵרֹתָיו	מִתַּחַת	וְלוֹ	עֲשֵׂה־	זָהָב	טַבַּעַת	וּשְׁתֵּי	
mbili	juu–ya	ukingo–wake	chini–ya	kwa–hiyo	akafanya–	za–dhahabu	pete	na–pete–mbili	
H8147		H2213	H8478			H2091	H2885	H8147	

בַּדִּים׃	אֹתוֹ	לָשֵׂאת	לְבַדִּים	לְבָתִּים	צִדָּיו	שְׁנֵי	עַל	צַלְעֹתָיו
kwa–hiyo	hiyo	kubeba	kwa–mipiko	nyumba	upande–zake	mbili	juu–ya	pande–zake
	H0853	H5375	H0905		H6654	H8147		H6763

Naye akaifanyia pete mbili za dhahabu chini ya ukingo wake kwenye pande zake mbili, kwenye pande zake mbili zinazoelekeana, za kutegemeza ile miti ya kuibeba.

28

זָהָב׃	אֹתָם	וַיִּצֶף	שְׁתֵּים	עֵצֵי	הַבַּדִּים	אֶת־	וַיַּעַשׂ
kwa–dhahabu	hiyo	na–akaifunika	mshita	ya–miti–ya–	mipiko	–	na–akafanya
H2091	H0853	H6823	H7848	H6086	H0905	H0853	

Kisha akafanya ile miti ya mshita na kuifunika kwa dhahabu.

טָהוֹר	הַסַּמִּים	קְטֹרֶת	וְאֶת־	קֹדֶשׁ	הַמִּשְׁחָה	שֶׁמֶן	אֶת־	וַיַּעַשׂ	29
safi	wa–manukato	uvumba	na–	matakatifu	ya–kupaka	mafuta	–	na–akafanya	
H2889	H5561	H7004	H0853	H6944		H8081	H0853		

פ	רֹקֵחַ׃		מַעֲשֵׂה
—	ya–mtengenezaji–wa–manukato		kazi
	H7543		H4639

Tena akafanya yale mafuta yanayotumiwa kutia mafuta na ule uvumba safi uliotiwa manukato, + kazi ya mtengenezaji wa marhamu.

Chapter 38

אַמּוֹת	חָמֵשׁ	שְׁטִים	עֲצֵי	הָעֹלָה		מִזְבָּח	אֶת־	וַיַּעַשׂ	1
dhiraa	tano	mshita	ya–miti–ya–	ya–sadaka–ya–kuteketezwa		madhabahu	–	na–akafanya	
	H2568	H7848	H6086			H4196	H0853		

קֹמָתוֹ׃	אַמּוֹת	וְשָׁלֹשׁ	רָבֻוּעַ	רָחְבּוֹ	אַמּוֹת	וְחֲמֵשׁ־	אָרְכּוֹ
kimo–chake	dhiraa	na–tatu	mraba	upana–wake	dhiraa	na–tano–	urefu–wake
H6967		H7969	H7251	H7341		H2568	H0753

Naye akafanya madhabahu ya toleo la kuteketezwa kwa mbao za mshita. Mikono mitano urefu wake, na mikono mitano upana wake, ilikuwa mraba, na mikono mitatu kimo chake.

הָיוּ	מִמֶּנּוּ	פִּנֹּתָיו	אַרְבַּע	עַל	קַרְנֹתָיו	וַיַּעַשׂ	2
zilikuwa	kutoka–ndani–yake	pembe–zake	nne	juu–ya	pembe–zake	na–akafanya	
H1961		H6438	H0702				

נְחֹשֶׁת׃	אֹתוֹ	וַיְצַף	קַרְנֹתָיו
kwa–shaba	hiyo	na–akaifunika	pembe–zake
	H0853	H6823	

Halafu akafanya pembe zake kwenye zile ncha zake nne. Pembe zake zilitoka kwake. Kisha akaifunika kwa shaba.

וְאֶת־	הַיָּעִים	וְאֶת־	הַסִּירֹת	אֶת־	הַמִּזְבֵּחַ	כְּלֵי	כָּל־	אֶת־	וַיַּעַשׂ	3
na–	koleo	na–	sufuria	–	madhabahu	vya–	vyombo–vyote–	–	na–akafanya	
H0853	H3257	H0853		H0853	H4196	H3627	H3605	H0853		

נְחֹשֶׁת׃	עָשָׂה	כֵּלָיו	כָּל־	הַמַּחְתֹּת	וְאֶת־	הַמִּזְלָגֹת	אֶת־	הַמִּזְרָקֹת
vya–shaba	akavifanya	vyote	vyombo–vyake–	vyetezo	na–	uma	–	mabakuli
		H3627	H3605	H4289	H0853		H0853	H4219

Baada ya hilo akavifanya vyombo vyote vya madhabahu, yale makopo na zile sepetu na yale mabakuli, zile nyuma na vile vyetezo. Vyombo vyake vyote alivifanya kwa shaba.

כַּרְכֻּבּוֹ	תַּחַת	נְחֹשֶׁת	רֶשֶׁת	מַעֲשֵׂה	מִכְבָּר	לַמִּזְבֵּחַ	וַיַּעַשׂ	4
ukingo–wake	chini–ya	wa–shaba	ya–wavu	kazi	wavu	kwa–madhabahu	na–akafanya	
H3749	H8478		H7568	H4639	H4345	H4196		

חֻצָיו׃	עַד־	מִלְמַטָּה	
nusu–yake	hadi–	chini	
H2677	H5704	H4295	

Tena akaifanyia madhabahu kiunzi cha fito, mtandao wa shaba, chini ya ukingo wake, chini kuelekea katikati yake.

לַבַּדִּים׃	בָּתִּים	הַנְּחֹשֶׁת	לְמִכְבַּר	הַקָּצוֹת	בְּאַרְבַּע	טַבָּעֹת	אַרְבַּע	וַיִּצֹק	5
kwa–mipiko	nyumba	wa–shaba	kwa–wavu	pembe	katika–nne	pete	nne	na–akasubu	
H0905			H4345	H7117	H0702	H2885	H0702	H3332	

Halafu akatengeneza pete nne kwenye ile miisho minne karibu na kile kiunzi cha shaba, ili kuitegemeza ile miti.

נְחֹשֶׁת׃	אֹתָם	וַיִּצֹק	שִׁטִּים	עֲצֵי	הַבְּרִיחִם	אֶת־	וַיַּעַשׂ	6
kwa-shaba	hiyo	na-akaifunika	mshita	ya-miti-ya-	mipiko	–	na-akafanya	
	H0853	H6823	H7848	H6086	H0905	H0853		

Bezaleli akafanya miti ya mshita na kuifunika kwa shaba.

אֹתוֹ	לָשֵׂאת	הַמִּזְבֵּחַ	צַלְעֹת	עַל	בַּטַּבָּעֹת	הַבְּרִיחִם	אֶת־	וַיָּבֵא	7
hiyo	kubeba	madhabahu	pande-za	juu-ya	katika-pete	mipiko	–	na-akaingiza	
H0853	H5375	H4196	H6763		H2885	H0905	H0853	H0935	

ס	אֹתוֹ׃	עָשָׂה	לֻחֹת	נְבוּב	בָּהֶם
—	hiyo	akafanya	ya-mbao	mashimo	kwa-hiyo
	H0853		H3871	H5014	

Kisha akaitia ile miti kwenye zile pete zilizo pande za madhabahu ili kuibeba. Akaifanya kuwa sanduku la mbao lenye uwazi.

	בְּמַרְאֹת	נְחֹשֶׁת	כִּנּוֹ	וְאֶת	נְחֹשֶׁת	הַכִּיֹּר	אֶת	וַיַּעַשׂ	8
	kwa-vioo	cha-shaba	kitako-chake	na-	la-shaba	birika	–	na-akafanya	
			H3653	H0853		H3595	H0853		

ס	מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	צָבְאוּ	אֲשֶׁר	הַצֹּבְאֹת
—	la-kukutania	hema	mlangoni-pa	walihudumu	ambao	vya-wanawake-waliohudumu
	H4150	H0168	H6607	H6633		H6633

Kisha akafanya beseni ya shaba na kinara chake cha shaba. Kwa kutumia vioo vya watumishi wanawake ambao walifanya utumishi uliopangwa kwenye mwingilio wa hema la mkutano.

שֵׁשׁ	הֶחָצֵר	קַלְעֵי	תֵּימָנָה	נֶגֶב	וּלְפֵאַת	הֶחָצֵר	אֶת־	וַיַּעַשׂ	9
ya-kitani	ua	mapazia-ya	kusini	kusini	kwa-upande-wa	ua	–	na-akafanya	
			H8486	H5045	H6285		H0853		

בָּאַמָּה׃	מֵאָה	מָשְׁזָר
kwa-dhiraa	mia-moja	iliyosokotwa
	H3967	H7806

Naye akafanya ule ua. Upande unaokabili Negebu, kuelekea kusini, mapazia ya ua yalikuwa ya kitani bora kilichosokotwa, kwa mikono mia moja.

וַחֲשָׁקֵיהֶם	הָעַמֻּדִים	וָוֵי	נְחֹשֶׁת	עֶשְׂרִים	וְאַדְנֵיהֶם	עֶשְׂרִים	עַמּוּדֵיהֶם	10
na-tepe-zake	nguzo	kulabu-za	vya-shaba	ishirini	na-vitako-vyake	ishirini	nguzo-zake	
H2838	H5982	H2053		H6242	H0134	H6242	H5982	

כָּסֶף׃
za-fedha
H3701

Nguzo zake ishirini na vikalio vyake ishirini vilikuwa vya shaba. Misumari ya nguzo na viungo vyake vilikuwa vya fedha

וְאַדְנֵיהֶם	עֶשְׂרִים	עַמּוּדֵיהֶם	בָּאַמָּה	מֵאָה	צָפוֹן	וּלְפֵאַת		11
na-vitako-vyake	ishirini	nguzo-zake	kwa-dhiraa	mia-moja	kaskazini	na-kwa-upande-wa		
H0134	H6242	H5982		H3967	H6828	H6285		

כָּסֶף׃	וַחֲשָׁקֵיהֶם	הָעַמֻּדִים	וָוֵי	נְחֹשֶׁת	עֶשְׂרִים	
za-fedha	na-tepe-zake	nguzo	kulabu-za	vya-shaba	ishirini	
H3701	H2838	H5982	H2053		H6242	

Pia, kwa ajili ya upande wa kaskazini kulikuwa na mikono mia. Nguzo zake ishirini na vikalio vyake ishirini vilikuwa vya shaba. Misumari ya nguzo na viungo vyake vilikuwa vya fedha.

12

עֶשְׂרָה	עַמּוּדֵיהֶם	בָּאַמָּה	חֲמִשִּׁים	קְלָעִים	יָם	וְלִפְאַת־
kumi	nguzo–zake	kwa–dhiraa	hamsini	mapazia	magharibi	na–kwa–upande–wa–
H6235	H5982		H2572		H3220	H6285

כָּסֶף׃	וַחֲשׁוּקֵיהֶם	הָעַמֻּדִים	וָוֵי	עֶשְׂרָה	וְאַדְנֵיהֶם
za–fedha	na–tepe–zake	nguzo	kulabu–za	kumi	na–vitako–vyake
H3701	H2838	H5982	H2053	H6235	H0134

Lakini kwa ajili ya upande wa magharibi mapazia yalikuwa mikono hamsini. Nguzo zake zilikuwa kumi na vikalio vyake kumi. Misumari ya nguzo na viungo vyake vilikuwa vya fedha.

13

אַמָּה׃	חֲמִשִּׁים	מִזְרָחָה	קֵדְמָה	וְלִפְאַת
dhiraa	hamsini	mashariki	mashariki	na–kwa–upande–wa
	H2572	H4217		H6285

Na kwa ajili ya upande wa mashariki kulikuwa na mikono hamsini.

14

שְׁלֹשָׁה	עַמּוּדֵיהֶם	הַכָּתֵף	אֶל־	אַמָּה	עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ־	קְלָעִים
tatu	nguzo–zake	upande–mmoja	kwa–	dhiraa	tano	kumi–na–	mapazia
H7969	H5982	H3802	H0413		H6240	H2568	

שְׁלֹשָׁה׃	וְאַדְנֵיהֶם
vitatu	na–vitako–vyake
H7969	H0134

Mapazia yalikuwa mikono kumi na mitano kwa upande mmoja. Nguzo zake zilikuwa tatu na vikalio vyake vitatu.

15

קְלָעִים	הֶחָצֵר	לְשַׁעַר	וּמִזֶּה	מִזֶּה	הַשֵּׁנִית	וְלַכָּתֵף
mapazia	ua	kwa–lango–la	na–upande–ule	upande–huu	wa–pili	na–kwa–upande
		H8179	H2088	H2088	H8145	H3802

שְׁלֹשָׁה׃	וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	עַמּוּדֵיהֶם	אַמָּה	עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ
vitatu	na–vitako–vyake	tatu	nguzo–zake	dhiraa	tano	kumi–na–
H7969	H0134	H7969	H5982		H6240	H2568

Na kwa ajili ya upande ule mwingine, huu na ule, wa lango la ua, mapazia yalikuwa mikono kumi na mitano. Nguzo zake zilikuwa tatu na vikalio vyake vitatu.

16

מָשְׁזָר׃	שֵׁשׁ	סָבִיב	הֶחָצֵר	קַלְעֵי	כָּל־
iliyosokotwa	ya–kitani	pande–zote	ua	ya–	mapazia–yote–
H7806		H5439			H3605

Mapazia yote ya ua kuzunguka pande zote yalikuwa ya kitani bora kilichosokotwa.

17

וְצִפּוּי	כָּסֶף	וַחֲשׁוּקֵיהֶם	הָעַמּוּדִים	וָוֵי	נְחֹשֶׁת	לָעַמֻּדִים	וְהָאֲדָנִים
na–kifuniko	za–fedha	na–tepe–zake	nguzo	kulabu–za	vya–shaba	kwa–nguzo	na–vitako
H6826	H3701	H2838	H5982	H2053		H5982	H0134

הֶחָצֵר׃	עַמְּדֵי	כֹּל	כֶּסֶף	מְחֻשָּׁקִים	וְהֵם	כֶּסֶף	רָאשֵׁיהֶם
ua	nguzo–za	zote	za–fedha	zilikuwa–na–tepe	na–hizo	cha–fedha	cha–vichwa–vyake
	H5982	H3605	H3701		H1992	H3701	

Navyo vikalio vya nguzo vilikuwa vya shaba. Vibanio vya vikalio na viungo vyake vilikuwa vya fedha navyo vilifunikwa kwa shaba sehemu ya juu, na kulikuwa na viungo vya shaba kwa ajili ya nguzo zote za ua.

18

וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	רֹקֵם	מַעֲשֵׂה	הֶחָצֵר	שַׁעַר	וּמָסַךְ
na–nyuzi–za–	na–zambarau	la–bluu	ya–mtarizi	kazi	ua	la–lango–la	na–pazia
	H0713	H8504	H7551	H4639		H8179	H4539

אַמּוֹת	חָמֵשׁ	בְּרֹחַב	וְקוֹמָה	אֹרֶךְ	אַמָּה	וְעֶשְׂרִים	מְשְׁזָר	וְשֵׁשׁ	שְׁנִי
dhiraa	tano	kwa–upana	na–kimo	urefu	dhiraa	na–ishirini	iliyosokotwa	na–kitani	nyekundu
	H2568	H7341	H6967	H0753		H6242	H7806		H8144

הֶחָצֵר׃	קַלְעֵי	לְעֻמָּת
ua	mapazia–ya	sawa–na
		H5980

Nacho kisitiri cha lango la ua kilikuwa na mikono ishirini urefu. Cha uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora kilichosokotwa, na urefu wake ulikuwa mikono ishirini, nacho kimo kotekote kilikuwa mikono mitano sawasawa na mapazia ya ua.

19

כֶּסֶף	וָוֵיהֶם	נְחֹשֶׁת	אַרְבָּעָה	וְאַדְנֵיהֶם	אַרְבָּעָה	וְעַמֻּדֵיהֶם
za–fedha	kulabu–zake	vya–shaba	vinne	na–vitako–vyake	nne	na–nguzo–zake
H3701	H2053		H0702	H0134	H0702	H5982

כָּסֶף׃	וַחֲשֻׁקֵיהֶם	רָאשֵׁיהֶם	וְצִפּוּי
za–fedha	na–tepe–zake	cha–vichwa–vyake	na–kifuniko
H3701	H2838		H6826

Na nguzo zake nne na vikalio vyake vinne vilikuwa vya shaba. Misumari yake ilikuwa ya fedha na utando wa vichwa vyake na viungo vyake ulikuwa wa fedha.

20

ס	נְחֹשֶׁת׃	סָבִיב	וְלֶחָצֵר	לַמִּשְׁכָּן	הַיִתֵדֹת	וְכָל־
—	vya–shaba	pande–zote	na–kwa–ua	kwa–maskani	vigingi	na–vigingi–vyote–
		H5439		H4908	H3489	H3605

Na misumari yote ya hema kwa ajili ya maskani na kwa ajili ya ua kuzunguka pande zote ilikuwa ya shaba

21

פִּי	עַל־	פְּקֻד	אֲשֶׁר	הָעֵדֻת	מִשְׁכַּן	הַמִּשְׁכָּן	פְּקוּדֵי	אֵלֶּה
amri–ya	kwa–	zilihesabiwa	ambazo	ushuhuda	maskani–ya	maskani	ni–hesabu–za	hizi
H6310				H5715	H4908	H4908		H0428

הַכֹּהֵן׃	אַהֲרֹן	בֶּן־	אִיתָמָר	בְּיַד	הַלְוִיִּם	עֲבֹדַת	מֹשֶׁה
kuhani	Haruni	mwana–wa–	Ithamari	kwa–mkono–wa	Walawi	huduma–ya	Musa
H3548	H0175		H0385	H3027	H3881	H5656	H4872

Hivi ndivyo vitu vilivyohesabiwa vya maskani, maskani ya Ushuhuda, vilivyohesabiwa kwa amri ya Musa, kuwa utumishi wa Walawi chini ya uongozi wa Ithamari mwana wa Aruni kuhani.

22

אֶת	עָשָׂה	יְהוּדָה	לְמַטֵּה	חוּר	בֶּן־	אוּרִי	בֶּן־	וּבְצַלְאֵל
–	akafanya	Yuda	wa–kabila–la	Huri	mwana–wa–	Uri	mwana–wa–	na–Betsaleli
H0853		H3063	H4294	H2354		H0221		H1212

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כָּל־
Musa	–	Yahwe	aliamuru	ambavyo–	vyote–
H4872	H0853	H3068	H6680		H3605

Naye Bezaleli mwana wa Uri mwana wa Huru wa kabila la Yuda alifanya yote ambayo Yahweh alikuwa amemwamuru Musa.

וְאִתּוֹ	אָהֳלִיאָב	בֶּן־	אֲחִיסָמָךְ	לְמַטֵּה־	דָּן	חָרָשׁ		23
na–pamoja–naye	Oholiabu	mwana–wa–	Ahisamaki	wa–kabila–la–	Dani	fundi		
H0854	H0171		H0294	H4294	H1835	H2796		
וְחֹשֵׁב	וְרֹקֵם	בַּתְּכֵלֶת	וּבָאַרְגָּמָן	וּבְתוֹלַעַת	הַשָּׁנִי			
na–mtengenezaji	na–mtarizi	katika–bluu	na–katika–zambarau	na–katika–nyuzi–za–	nyekundu			
H2803	H7551	H8504	H0713		H8144			
וּבַשֵּׁשׁ׃	ס							
na–katika–kitani	—							

Na pamoja naye alikuwa Oholiabu mwana wa Ahisamaki wa kabila la Dani, fundi na mtarizi na mfumaji wa uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora.

כָּל־	הַזָּהָב	הֶעָשׂוּי	לַמְלָאכָה	בְּכֹל	מְלֶאכֶת	הַקֹּדֶשׁ	וַיְהִי	24
dhahabu–yote–	dhahabu	iliyotumiwa	kwa–kazi	katika–kila	kazi	ya–patakatifu	na–ilikuwa	
H3605	H2091		H4399	H3605	H4399	H6944	H1961	
זְהַב	הַתְּנוּפָה	תָּשַׂע	וְעֶשְׂרִים	כִּכָּר	וּשְׁבַע	מֵאוֹת		
dhahabu	ya–sadaka–ya–kutikisa	talanta–ishirini–na–tisa	na–ishirini	talanta	na–mia–saba	mia		
H2091	H8573	H8672	H6242	H3603	H7651	H3967		
וּשְׁלֹשִׁים	שֶׁקֶל	בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ׃					
na–thelathini	shekeli	kwa–shekeli	ya–patakatifu					
H7970	H8255	H8255	H6944					

Dhahabu yote iliyotumiwa kwa ajili ya kazi katika kazi yote ya mahali patakatifu ikawa jumla ya dhahabu ya toleo la kutikisa, + talanta ishirini na tisa na shekeli 730 kulingana na shekeli+ ya mahali patakatifu.

וְכֶסֶף	פְּקוּדֵי	הָעֵדָה	מְאַת	כִּכָּר	וְאֶלֶף	וּשְׁבַע	מֵאוֹת	25
na–fedha	ya–hesabu–ya	kusanyiko	mia–moja	talanta	na–elfu–moja	na–mia–saba	mia	
H3701		H5712	H3967	H3603	H0505	H7651	H3967	
וַחֲמִשָּׁה	וְשִׁבְעִים	שֶׁקֶל	בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ׃				
na–sabini–na–tano	na–sabini	shekeli	kwa–shekeli	ya–patakatifu				
H2568	H7657	H8255	H8255	H6944				

Nayo fedha ya wale walioandikishwa kati ya kusanyiko ilikuwa talanta mia moja na shekeli 1, 775 kulingana na shekeli ya mahali patakatifu,

בֶּקַע	לַגֻּלְגֹּלֶת	מַחֲצִית	הַשֶּׁקֶל	בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ	לְכֹל	הָעֹבֵר	26
beka	kwa–kichwa	nusu	ya–shekeli	kwa–shekeli	ya–patakatifu	kwa–kila	aliyepita	
H1235	H1538	H4276	H8255	H8255	H6944	H3605		
הַפְּקֻדִים	מִבֶּן	עֶשְׂרִים	מִאָה	שָׁנָה	וָמַעְלָה	לְשֵׁשׁ־	מֵאוֹת	אֶלֶף
waliohesabiwa	kutoka–umri–wa	miaka–ishirini	miaka	na–zaidi	na–sita–	mia–sita–	mia	elfu
		H6242	H8141	H4605	H8337	H3967	H0505	
וַחֲמִשִּׁים׃	מֵאוֹת	וַחֲמֵשׁ	אֲלָפִים	וּשְׁלֹשֶׁת				
na–hamsini	mia	na–mia–tano	elfu	na–elfu–tatu				
H2572	H3967	H2568	H0505	H7969				

ile nusu shekeli kwa ajili ya mtu mmoja ilikuwa nusu shekeli kulingana na shekeli ya mahali patakatifu,. Kwa kila mtu aliyekuwa akipita kuingia upande wa wale waliokuwa wameandikishwa kuanzia miaka ishirini na zaidi, jumla ya watu 603, 550.

27 וְאֶת הַקְּדֶשׁ אַדְנֵי אֶת לְצֶקֶת הַכֶּסֶף כִּכַּר מֵאַת וַיְהִי
na- patakatifu vitako-vya - kusubu za-fedha talanta mia-moja na-zilikuwa
H0853 H6944 H0134 H0853 H3332 H3701 H3603 H3967 H1961

לָאֶדֶן׃ כִּכָּר כִּכָּר הַכִּכָּר לִמְאַת מֵאָה אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת אַדְנֵי
kwa-kitako talanta talanta kwa-mia-moja vitako mia-moja pazia vitako-vya
H0134 H3603 H3603 H3967 H0134 H3967 H6532 H0134

Na talanta mia moja za fedha zilitumiwa kutengeneza vikalio vya mahali patakatifu na vikalio vya lile pazia. Vikalio mia moja vilitoshana na talanta mia moja, talanta moja kwa kikalio kimoja.

28 וְאֶת־ הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים
na- elfu-moja na-mia-saba mia na-sabini-na-tano na-sabini akafanya kulabu
H0853 H0505 H7651 H3967 H2568 H7657 H6213 H2053

אֹתָם׃ וְחִשַּׁק רָאשֵׁיהֶם וְצִפָּה לָעַמּוּדִים
hizo na-akaunganisha vichwa-vyake na-akafunika kwa-nguzo
H0853 H6823 H5982

Na kutokana na zile shekeli 1, 775 alifanyiza vibanio vya nguzo na kuvifunika sehemu yake ya juu na kuviunganisha pamoja.

29 וּנְחֹשֶׁת הַתְנוּפָה שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם מֵאוֹת וְאַרְבַּע־ שֶׁקֶל׃
na-shaba ya-sadaka-ya-kutikisa sabini talanta na-elfu-mbili mia na-mia-nne- shekeli
H8573 H7657 H3603 H0505 H3967 H0702 H8255

Nayo shaba ya toleo la kutikisa ilikuwa talanta sabini na shekeli 2, 400.

30 מִזְבַּח מַדְהֲבָתוֹ וְאֶת מוֹעֵד לֶאֹהֶל פֶּתַח אַדְנֵי אֶת־ בָּהּ וַיַּעַשׂ
madhabahu na- la-kukutania hema mlango-wa vitako-vya - kwa-hiyo na-akafanya
H4196 H0853 H4150 H0168 H6607 H0134 H0853

כְּלֵי כָּל־ וְאֶת לָוֹ אֲשֶׁר־ הַנְּחֹשֶׁת מִכְבַּר וְאֶת־ הַנְּחֹשֶׁת
vya- vyombo-vyote- na- kwa-hiyo ambao- wa-shaba wavu na- ya-shaba
H3627 H3605 H0853 H4345 H0853

הַמִּזְבֵּחַ׃
madhabahu
H4196

Naye akaitumia kufanya vile vikalio vya mwingilio wa hema la mkutano na ile madhabahu ya shaba na kile kiunzi chake cha shaba, na vyombo vyote vya madhabahu,

31 וְאֶת הֶחָצֵר שַׁעַר אַדְנֵי וְאֶת־ סָבִיב הֶחָצֵר אַדְנֵי וְאֶת־
na- ua lango-la vitako-vya na- pande-zote ua vitako-vya na-
H0853 H8179 H0134 H0853 H5439 H0134 H0853

סָבִיב׃ הֶחָצֵר יִתְדֹת כָּל־ וְאֶת־ הַמִּשְׁכָּן יִתְדֹת כָּל־
pande-zote ua vya- vigingi-vyote- na- maskani vya- vigingi-vyote-
H5439 H3489 H3605 H0853 H4908 H3489 H3605

na vile vikalio vya ua kuzunguka pande zote, na vile vikalio vya lango la ua, na misumari yote ya maskani na misumari+ yote ya ua kuzunguka pande zote.

Chapter 39

שְׁרָד	בִּגְדֵי־	עָשׂוּ	הַשֵּׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְהָאַרְגָּמָן	הַתְּכֵלֶת	וּמִן־	1
huduma	mavazi–ya–	walifanya	nyekundu	na–nyuzi–za–	na–zambarau	bluu	na–kutoka–	
H8278			H8144		H0713	H8504		

לְאַהֲרֹן	אֲשֶׁר	הַקֹּדֶשׁ	בִּגְדֵי	אֶת־	וַיַּעֲשׂוּ	בַּקֹּדֶשׁ	לְשָׁרֵת
kwa–Haruni	ambayo	matakatifu	mavazi	–	na–wakafanya	katika–patakatifu	kuhudumu
H0175		H6944		H0853		H6944	H8334

פ	:מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile
	H4872	H0853	H3068	H6680	

Na kutokana na ule uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili wakafanya mavazi yaliyofumwa kwa ajili ya kuhudumu katika mahali patakatifu. Basi wakafanya yale mavazi matakatifu yaliyokuwa kwa ajili ya Aruni, kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru Musa.

שָׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	זָהָב	הָאֵפֹד	אֶת־	וַיַּעַשׂ	2
nyekundu	na–nyuzi–za–	na–zambarau	bluu	cha–dhahabu	kisibau	–	na–akafanya	
H8144		H0713	H8504	H2091	H0646	H0853		

מָשְׁזָר׃	וְשֵׁשׁ
iliyosokotwa	na–kitani
H7806	

Basi akaifanya ile naivera ya dhahabu, uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora kilichosokotwa.

הַתְּכֵלֶת	בְּתוֹךְ	לַעֲשׂוֹת	פְּתִילִם	וְקִצַּץ	הַזָּהָב	פַּתֵּי	אֶת־	וַיְרַקְּעוּ	3
bluu	katikati–ya	kufanya	nyuzi	na–akakata	dhahabu	bamba–za	–	na–wakafulia	
H8504	H8432		H6616	H7112	H2091		H0853	H7554	

מַעֲשֵׂה	הַשֵּׁשׁ	וּבְתוֹךְ	הַשָּׁנִי	תּוֹלַעַת	וּבְתוֹךְ	הָאַרְגָּמָן	וּבְתוֹךְ
kazi	kitani	na–katikati–ya	nyekundu	nyuzi–za–	na–katikati–ya	zambarau	na–katikati–ya
H4639		H8432	H8144		H8432	H0713	H8432

:חֹשֵׁב
ya–fundi–stadi
H2803

Kisha wakafua mabamba ya dhahabu yawe mabamba membamba, naye akakata nyuzi za kufuma pamoja na ule uzi wa bluu na ile sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kile kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kile kitani bora, kama kazi ya mjenzi.

)קְצוֹתָיו(	]קצוותו[	שְׁנֵי	עַל־	חֻבָּרֹת	לוֹ	עָשׂוּ־	כְּתֵפֹת	4
ncha–zake	ncha–zake	mbili	juu–ya–	yaliyounganishwa	kwa–hicho	walifanya–	mabega	
H7098	H7117	H8147		H2266			H3802	

:חֻבָּר
kiliunganishwa
H2266

Wakaifanyia vipande vya begani vilivyounganishwa. Iliunganishwa kwenye miisho yake miwili.

כְּמַעֲשֵׂהוּ הוּא֙ מְמֻנוּ עָלָיו אֲשֶׁר אֶפְדָּתוֹ וְחֻשֵּׁב 5
kama–kazi–yake ulikuwa kutoka–ndani–yake juu–yake ambao wa–kisibau–chake na–mshipi
H4639 H1931 H0642 H2805

כַּאֲשֶׁר מָשְׁזָר וְשֵׁשׁ שָׁנִי וְתוֹלַעַת וְאַרְגָּמָן וְתֹכֶלֶת זָהָב
kama–vile iliyosokotwa na–kitani nyekundu na–nyuzi–za– na–zambarau bluu dhahabu
H7806 H8144 H0713 H8504 H2091

מֹשֶׁה׃ אֶת־ יְהוָה צִוָּה
Musa – Yahwe aliamuru
H4872 H0853 H3068 H6680

Nao mshipi, uliokuwa juu yake ili kuifunga, ulikuwa wa kitambaa kilekile kulingana na ufundi wake, wa dhahabu, uzi wa bluu, na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora kilichosokotwa, kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru Musa.

זָהָב מִשְׁבְּצֹת מֻסַבֹּת הַשֹּׁהַם אַבְנֵי אֶת־ וַיַּעֲשׂוּ 6
dhahabu vijalizo–vya yaliyozungushiwa shohamu mawe–ya – na–wakafanya
H2091 H4865 H4142 H7718 H0068 H0853

יִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי שְׁמוֹת עַל־ חוֹתָם פִּתּוּחֵי מְפֻתָּחֹת
Israeli wana–wa– majina–ya juu–ya– muhuri michongo–ya yaliyochongwa
H3478 H8034 H2368 H6603

Kisha wakafanya mawe ya shohamu yaliyopangwa kwenye mapambo ya dhahabu, yaliyochongwa kwa michoro ya muhuri kulingana na majina ya wana wa Israeli.

לִבְנֵי זִכָּרוֹן אַבְנֵי הָאֵפֹד כִּתְפֹת עַל אֹתָם וַיָּשֶׂם 7
kwa–wana–wa– ukumbusho mawe–ya kisibau mabega–ya juu–ya hayo na–akayaweka
H2146 H0068 H0646 H3802 H0853

פ מֹשֶׁה׃ אֶת־ יְהוָה צִוָּה כַּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל
— Musa – Yahwe aliamuru kama–vile Israeli
H4872 H0853 H3068 H6680 H3478

Bezaleli akayaweka kwenye vile vipande vya begani vya naivera yawe mawe ya ukumbusho kwa ajili ya wana wa Israeli, kama vile Yehova alivyokuwa amemwamuru Musa.

אֵפֹד כְּמַעֲשֵׂה חֹשֶׁב מַעֲשֵׂה הַחֹשֶׁן אֶת־ וַיַּעַשׂ 8
kisibau kama–kazi–ya ya–fundi–stadi kazi kifuko–cha–kifuani – na–akafanya
H0646 H4639 H2803 H4639 H2833 H0853

מָשְׁזָר׃ וְשֵׁשׁ שָׁנִי וְתוֹלַעַת וְאַרְגָּמָן תֹּכֶלֶת זָהָב
iliyosokotwa na–kitani nyekundu na–nyuzi–za– na–zambarau bluu cha–dhahabu
H7806 H8144 H0713 H8504 H2091

Kisha akafanya kile kifuko cha kifuani kwa ufundi wa mjenzi, kama ule ufundi wa naivera, kutokana na dhahabu, uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili na kitani bora kilichosokotwa.

זֶרֶת הַחֹשֶׁן אֶת־ עָשׂוּ כָּפוּל הָיָה רָבוּעַ 9
shibiri kifuko–cha–kifuani – walifanya kilichokunjwa–mara–mbili kilikuwa mraba
H2239 H2833 H0853 H3717 H1961 H7251

כָּפוּל׃ רָחְבּוֹ וְזֶרֶת אָרְכּוֹ
kilichokunjwa–mara–mbili upana–wake na–shibiri urefu–wake
H3717 H7341 H2239 H0753

Kilikuwa mraba kilipokunjwa. Walikifanya kile kifuko cha kifuani, kinapokunjwa, shubiri moja urefu wake na shubiri moja upana wake.

וּבָרֶקֶת	פִּטְדָה	אֹדֶם	טוּר	אֶבֶן	טוּרֵי	אַרְבָּעָה	בּוֹ	וַיְמַלְאוּ־	10
na–zumaridi	topazi	ya–akiki	safu	mawe	safu–za	safu–nne	ndani–yake	na–wakajaza–	
	H6357	H0124	H2905	H0068	H2905	H0702		H4390	

הָאֶחָד׃	הַטּוּר
ya–kwanza	safu
H0259	H2905

Kisha wakakijaza kwa mistari minne ya mawe. Mstari wa zabarijadi, topazi na zumaridi ulikuwa mstari wa kwanza.

וְיָהַלֹם׃	סַפִּיר	נֹפֶךְ	הַשֵּׁנִי	וְהַטּוּר	11
na–almasi	yakuti–samawi	feruzi	ya–pili	na–safu	
H3095	H5601	H5306	H8145	H2905	

Nao mstari wa pili ulikuwa feruzi, yakuti na yaspi.

וְאַחְלָמָה׃	שְׁבוֹ	לֶשֶׁם	הַשְּׁלִישִׁי	וְהַטּוּר	12
na–ametisti	akiki	hiakintho	ya–tatu	na–safu	
H0306	H7618	H3958	H7992	H2905	

Nao mstari wa tatu ulikuwa jiwe la leshemi, akiki na amethisti.

זָהָב	מְשֻׁבְּצוֹת	מוּסַבֹּת	וְיָשְׁפֵה	שֹׁהַם	תַּרְשִׁישׁ	חֲרְבִיעִי	וְהַטּוּר	13
dhahabu	vijalizo–vya	yaliyozungushiwa	na–yaspi	shohamu	krisolitho	ya–nne	na–safu	
H2091	H4865	H4142	H3471	H7718	H8658	H7243	H2905	

בְּמִלְאָתָם׃
katika–viwekeo–vyake
H4396

Nao mstari wa nne ulikuwa krisolito na shohamu na yashefi. Yaliwekwa katika mapambo ya dhahabu katika mahali pake.

עֶשְׂרֵה	שְׁתָּים	הֵנָּה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	שְׁמֹת	עַל־	וְהָאֲבָנִים	14
kumi–na–mbili	kumi–na–mbili	yalikuwa	Israeli	wana–wa–	majina–ya	juu–ya–	na–mawe	
H6240	H8147	H2007	H3478		H8034		H0068	

לִשְׁנֵים	שְׁמֹו	עַל־	אִישׁ	חֹתָם	פִּתּוּחֵי	שְׁמֹתָם	עַל־
kwa–makabila	jina–lake	juu–ya–	kila–moja	muhuri	michongo–ya	majina–yao	juu–ya–
H8147	H8034		H0376	H2368	H6603	H8034	

שֵׁבֶט׃	עָשָׂר
kabila	kumi–na–mbili
H7626	H6240

Na mawe hayo yalikuwa kulingana na majina ya wana wa Israeli. Yalikuwa kumi na mawili kulingana na majina yao, kwa michongo ya muhuri, kila moja kulingana na jina lake kwa ajili ya yale makabila kumi na mawili.

עֲבֹת	מַעֲשֵׂה	גַּבְלֻת	שַׁרְשֹׁרֹת	חֹשֶׁן	עַל־	וַיַּעֲשׂוּ	15
ya–kamba	kazi	iliyosokotwa	minyororo	kifuko–cha–kifuani	juu–ya–	na–wakafanya	
H5688	H4639	H1383	H8333	H2833			

טָהוֹר׃	זָהָב
safi	ya–dhahabu
H2889	H2091

Nao wakafanya juu ya kile kifuko cha kifuani minyororo yenye mashada, msokoto wa kamba, wa dhahabu safi.

16

וַיִּתְּנוּ זָהָב טַבְּעֹת וּשְׁתֵּי na–wakaweka za–dhahabu pete na–pete–mbili H5414 H2091 H2885 H8147

זָהָב מִשְׁבְּצֹת וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי dhahabu vijalizo–vya na–wakafanya mbili H2091 H4865 H8147

הַחֹשֶׁן׃ קְצוֹת שְׁנֵי עַל־ הַטַּבָּעֹת שְׁתֵּי אֶת־ za–kifuko–cha–kifuani ncha mbili juu–ya– pete mbili – H2833 H7098 H8147 H2885 H8147 H0853

Kisha wakafanya mapambo mawili ya dhahabu na pete mbili za dhahabu na kuziweka hizo pete mbili kwenye ile miisho miwili ya kile kifuko cha kifuani.

17

קְצוֹת עַל־ הַטַּבָּעֹת שְׁתֵּי עַל־ הַזָּהָב הָעֲבֹתֹת וַיִּתְּנוּ שְׁתֵּי na–wakaweka ncha juu–ya– pete mbili juu–ya– za–dhahabu kamba mbili H7098 H2885 H8147 H2091 H5688 H8147 H5414

הַחֹשֶׁן׃ za–kifuko–cha–kifuani H2833

Baada ya hilo wakapitisha zile kamba mbili za dhahabu kwenye zile pete mbili zilizo kwenye miisho ya kile kifuko cha kifuani.

18

הַמִּשְׁבְּצֹת שְׁתֵּי עַל־ נָתְנוּ הָעֲבֹתֹת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי וְאֵת vijalizo vijalizo–viwili juu–ya– waliweka kamba za–kamba–mbili ncha ncha–mbili na– H4865 H8147 H5414 H5688 H8147 H7098 H8147 H0853

פָּנָיו׃ מוּל אֶל־ הָאֵפֹד כִּתְפֹת עַל־ וַיִּתְּנֶם uso–wake mbele–ya kwa– kisibau mabega–ya juu–ya– na–wakaviweka H6440 H4136 H0413 H0646 H3802 H5414

Nao wakapitisha ile miisho miwili ya zile kamba mbili kwenye yale mapambo mawili. Halafu wakaiweka juu ya vile vipande vya begani vya naivera, mbele yake.

19

קְצוֹת שְׁנֵי עַל־ וַיָּשִׂימוּ זָהָב טַבְּעֹת שְׁתֵּי וַיַּעֲשׂוּ ncha mbili juu–ya– na–wakaziweka za–dhahabu pete pete–mbili na–wakafanya H7098 H8147 H2091 H2885 H8147

בְּיָתָה׃ הָאֵפֹד עֵבֶר אֶל־ אֲשֶׁר שְׁפָתוֹ עַל־ הַחֹשֶׁן ndani kisibau upande–wa kwa– ambao ukingo–wake juu–ya– za–kifuko–cha–kifuani H0646 H5676 H0413 H8193 H2833

Kisha wakafanya pete mbili za dhahabu na kuziweka kwenye ile miisho miwili ya kile kifuko cha kifuani kwenye upindo wake ulio upande unaoelekea ile efodi upande wa ndani.

20

כִּתְפֹת שְׁתֵּי עַל־ וַיִּתֵּנֶם זָהָב טַבְּעֹת שְׁתֵּי וַיַּעֲשׂוּ mabega–ya mbili juu–ya– na–wakaziweka za–dhahabu pete pete–mbili na–wakafanya H3802 H8147 H5414 H2091 H2885 H8147

הָאֵפֹד׃ לְחֻשֶׁב מִמַּעַל מֻחְבָּרְתֹּו לְעֻמַּת פָּנָיו מִמּוּל מִלְמַטָּה חֹשֶׁן הָאֵפֹד kisibau mshipi–wa juu–ya muunganiko–wake karibu–na uso–wake mbele–ya chini kisibau H0646 H2805 H4605 H4225 H5980 H6440 H4136 H4295 H0646

Halafu wakafanya pete mbili za dhahabu na kuziweka juu ya vile vipande viwili vya begani vya efodi upande wake wa chini, sehemu yake ya mbele, karibu na mahali pake pa kuungania, juu ya ule mshipi wa naivera.

בִּפְתִיל	הָאֵפֹד	טַבְעֹת	אֶל־	מִטַּבְעֹתָיו	הַחֹשֶׁן	אֶת־	וַיִּרְכְּסוּ			21
kwa–uzi	kisibau	pete–za	kwa–	kutoka–pete–zake	kifuko–cha–kifuani	–	na–wakakifunga			
H6616	H0646	H2885	H0413	H2885	H2833	H0853	H7405			
הַחֹשֶׁן	יִזַּח	וְלֹא־	הָאֵפֹד	חֵשֶׁב	עַל־	לֶהְיֹת	תְּכֵלֶת			
kifuko–cha–kifuani	kiondoke	na–ili–isiondoke–	kisibau	mshipi–wa	juu–ya–	ili–kiwe	wa–bluu			
H2833	H2118	H3808	H0646	H2805		H1961	H8504			
מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	הָאֵפֹד	מֵעַל				
Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	kisibau	kutoka–juu–ya				
H4872	H0853	H3068	H6680		H0646					

Mwishowe wakakifunga kile kifuko cha kifuani kwa pete zake kwenye zile pete za efodi kwa uzi wa bluu, ili kipate kuwa juu ya mshipi wa efodi na kile kifuko cha kifuani kisiondoke juu ya efodi, kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru Musa.

תְּכֵלֶת׃	כְּלִיל	אֹרֶג	מַעֲשֵׂה	הָאֵפֹד	מְעִיל	אֶת־	וַיַּעַשׂ	22
la–bluu	lote	ya–mfumaji	kazi	la–kisibau	joho	–	na–akafanya	
H8504	H3632	H0707	H4639	H0646	H4598	H0853		

Bezaleli akafanya lile koti la naivera, lote la uzi wa zambarau, kazi ya mshonaji.

לְפִיו	שָׂפָה	תַּחְרָא	כְּפִי	בְּתוֹכוֹ	הַמְּעִיל	פִּי־	וּפִי	23
kwa–shimo–lake	ukingo	dirii	kama–shimo–la	katikati–yake	joho	na–shimo–la–		
H6310	H8193	H8473	H6310	H8432	H4598	H6310		
יִקָּרֵעַ׃	לֹא	סָבִיב						
liraruke	ili–lisiraruke–	pande–zote						
H7167	H3808	H5439						

Na sehemu wazi ya hilo koti ilikuwa katikati yake, kama sehemu wazi ya vazi la chuma. Sehemu hiyo iliyo wazi ilikuwa na ukingo kuizunguka pande zote ili isiraruke.

וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	רִמֹּנֵי	הַמְּעִיל	שׁוּלֵי	עַל־	וַיַּעֲשׂוּ		24
na–zambarau	bluu	makomamanga–ya	joho	upindo–wa	juu–ya–	na–wakafanya		
H0713	H8504	H7416	H4598	H7757				
מָשְׁזָר׃	שְׁנִי	וְתוֹלַעַת						
zilizosokotwa	nyekundu	na–nyuzi–za–						
H7806	H8144							

Halafu wakafanya kwenye upindo wa hilo koti makomamanga ya uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili, vilivyosokotwa pamoja.

בְּתוֹךְ	הַפַּעֲמֹנִים	אֶת־	וַיִּתְּנוּ	טָהוֹר	זָהָב	פַּעֲמֹנֵי	וַיַּעֲשׂוּ	25
katikati–ya	kengele	–	na–wakaweka	safi	dhahabu	kengele–za	na–wakafanya	
H8432	H6472	H0853	H5414	H2889	H2091	H6472		
הָרִמֹּנִים׃	בְּתוֹךְ	סָבִיב	הַמְּעִיל	שׁוּלֵי	עַל־			
makomamanga	katikati–ya	pande–zote	joho	upindo–wa	juu–ya–			
H7416	H8432	H5439	H4598	H7757				

Wakafanya kengele za dhahabu safi na kuziweka kengele hizo katikati ya makomamanga kwenye upindo wa lile koti kuzunguka pande zote, katikati ya makomamanga;

סָבִיב	הַמְּעִיל	שׁוּלֵי	עַל־	וְרִמֹּן	פַּעֲמֹן	וְרִמֹּן	פַּעֲמֹן		26
pande–zote	joho	upindo–wa	juu–ya–	na–komamanga	kengele	na–komamanga	kengele		
H5439	H4598	H7757		H7416	H6472	H7416	H6472		
ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	לְשָׁרֵת			
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	kuhudumu			
	H4872	H0853	H3068	H6680		H8334			

kengele na komamanga, kengele na komamanga kwenye upindo wa hilo koti kuzunguka pande zote, kwa ajili ya kuhudumu, kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru Musa.

27

וּלְבָנָיו׃	לְאַהֲרֹן	אֹרֶג	מַעֲשֵׂה	שֵׁשׁ	הַכָּתֹנֶת	אֶת־	וַיַּעֲשׂוּ
na–kwa–wanawe	kwa–Haruni	ya–mfumaji	kazi	za–kitani	kanzu	–	na–wakafanya
	H0175	H0707	H4639		H3801	H0853	

Kisha wakafanya zile kamba za kitani bora, kwa ajili ya Haruni na wanawe.

28

הַבָּד	מִכְנְסֵי	וְאֶת־	שֵׁשׁ	הַמִּגְבָּעַת	פַּאֲרֵי	וְאֶת־	שֵׁשׁ	הַמִּצְנֶפֶת	וְאֵת
kitani	suruali–za	na–	ya–kitani	kofia	mapambo–ya	na–	cha–kitani	kilemba	na–
H0906	H4370	H0853		H4021	H6287	H0853		H4701	H0853

מָשְׁזָר׃	שֵׁשׁ
iliyosokotwa	za–kitani
H7806	

Na kile kilemba cha kitani bora na yale mavalio ya kichwani ya mapambo ya kitani bora na zile suruali za kitani bora kilichosokotwa,

29

מַעֲשֵׂה	שְׁנִי	וְתוֹלַעַת	וְאַרְגָּמָן	וְתֹכֶלֶת	מָשְׁזָר	שֵׁשׁ	הָאַבְנֵט	וְאֶת־	וְאֵת
kazi	nyekundu	na–nyuzi–za–	na–zambarau	na–bluu	uliosokotwa	wa–kitani	mshipi	na–	na–
H4639	H8144		H0713	H8504	H7806		H0073	H0853	H0853

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	רֹקֵם
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	ya–mtarizi
	H4872	H0853	H3068	H6680		H7551

na ule ukumbuu wa kitani bora kilichosokotwa na uzi wa bluu na sufu iliyotiwa rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyekundu ya kochinili, kazi ya mfumaji, kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru Musa.

30

עָלָיו	וַיִּכְתְּבוּ	טָהוֹר	זָהָב	הַקֹּדֶשׁ	נֵזֶר־	צִיץ	אֶת־	וַיַּעֲשׂוּ
juu–yake	na–wakaandika	safi	la–dhahabu	takatifu	taji–	bamba	–	na–wakafanya
	H3789	H2889	H2091	H6944	H5145		H0853	

לַיהוָה׃	קֹדֶשׁ	חוֹתָם	פִּתּוּחֵי	מִכְתַּב
kwa–Yahwe	mtakatifu	muhuri	ya–michongo–ya	maandishi
H3068	H6944	H2368	H6603	H4385

Mwishowe wakafanya lile bamba linalong’aa, ishara takatifu ya wakfu, kutokana na dhahabu safi na kuandika juu yake maandishi kwa mchongo wa muhuri: “Utakatifu kwa Yahweh. ”

31

כַּאֲשֶׁר	מִלְמָעְלָה	הַמִּצְנֶפֶת	עַל־	לָהֶת	תְּכֵלֶת	פְּתִיל	עָלָיו	וַיִּתְּנוּ
kama–vile	juu	kilemba	juu–ya–	kuliweka	wa–bluu	uzi	juu–yake	na–wakaweka
	H4605	H4701		H5414	H8504	H6616		H5414

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru
	H4872	H0853	H3068	H6680

Kisha wakalitia uzi wa bluu ili waliweke juu ya kile kilemba upande wa juu. Kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru Musa.

וַיַּעֲשׂוּ	מוֹעֵד	אָהֳל	מִשְׁכָּן	עֲבֹדַּת	כָּל־	וַתֻּכַל		32
na–wakafanya	la–kukutania	hema	maskani	ya–huduma–ya	kazi–yote–	na–ikamalizika		
	H4150	H0168	H4908	H5656	H3605	H3615		
עָשׂוּ׃	כֵּן	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	כְּכֹל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי
walifanya	hivyo	Musa	–	Yahwe	aliamuru	ambavyo	kama–vyote	Israeli	wana–wa–
		H4872	H0853	H3068	H6680		H3605	H3478	

פ
—

Basi kazi ya ile maskani ya hema la mkutano ikafikia mwisho wake. Kwa maana wana wa Israeli waliendelea kufanya kulingana na yote ambayo Yahweh alikuwa amemwamuru Musa.

כֻּלָּיו	כָּל־	וְאֶת־	הָאֹהֶל	אֶת־	מֹשֶׁה	אֶל־	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	וַיָּבִיאוּ	33
vyote	vyombo–vyake–	na–	hema	–	Musa	kwa–	maskani	–	na–wakaleta	
H3627	H3605	H0853	H0168	H0853	H4872	H0413	H4908	H0853	H0935	
וְאֲדָנָיו׃	וְעַמֻּדָיו	)בְּרִיחָיו(	]בריחו[	קְרָשָׁיו	קְרָסָיו					
na–vitako–vyake	na–nguzo–zake	mataruma–yake	mataruma–yake	mbao–zake	vifungo–vyake					
H0134	H5982	H1280	H1280	H7175	H7165					

Nao wakaileta maskani kwa Musa, lile hema pamoja na vyombo vyake vyote, kulabu zake, viunzi vyake vya mbao, miti yake na nguzo zake na vikalio vyake,

מִכְסֵה	וְאֶת־	הַמְאָדַּמִּים	הָאֵילִם	עוֹרֹת	מִכְסֵה	וְאֶת־	34
kifuniko	na–	zilizotiwa–rangi–nyekundu	kondoo–dume	cha–ngozi–za	kifuniko	na–	
H4372	H0853	H0119		H5785	H4372	H0853	
הַמָּסָךְ׃	פָּרֹכֶת	וְאֶת	הַתְּחָשִׁים	עֹרֹת			
la–sitara	pazia	na–	pomboo	cha–ngozi–za			
H4539	H6532	H0853	H8476	H5785			

na kifuniko chake cha ngozi za kondoo-dume zilizotiwa rangi nyekundu na kifuniko chake cha ngozi za sili na pazia la kisitiri,

הַכַּפֹּרֶת׃	וְאֶת	בַּדָּיו	וְאֶת־	הָעֵדֻת	אֲרֹן	אֶת־	35
kifuniko–cha–rehema	na–	mipiko–yake	na–	la–ushuhuda	sanduku	–	
H3727	H0853	H0905	H0853	H5715	H0727	H0853	

na sanduku la ushuhuda na miti yake na kifuniko.

הַפָּנִים׃	לֶחֶם	וְאֶת	כֵּלָיו	כָּל־	אֶת־	הַשֻּׁלְחָן	אֶת־	36
ya–wonyesho	mikate	na–	vyote	vyombo–vyake–	–	meza	–	
H6440	H3899	H0853	H3627	H3605	H0853	H7979	H0853	

Wakaleta meza, vyombo vyake vyote, na ule mkate wa wonyesho,

כָּל־	וְאֶת־	הַמְּעֹרָכָה	נֵרֹת	נֵרֹתֶיהָ	אֶת־	הַטְּהֹרָה	הַמְּנֹרָה	אֶת־	37
vyombo–vyake–	na–	za–kupanga	taa	taa–zake	–	safi	kinara–cha–taa	–	
H3605	H0853	H4634			H0853	H2889	H4501	H0853	
הַמָּאוֹר׃	שֶׁמֶן	וְאֶת	כֵּלֶיהָ						
ya–mwanga	mafuta	na–	vyote						
H3974	H8081	H0853	H3627						

kile kinara cha taa cha dhahabu safi, taa zake, ule mstari wa taa, na vyombo vyake vyote na yale mafuta ya kuangazia taa,

הַסַּמִּים	קְטֹרֶת	וְאֶת	הַמִּשְׁחָה	שֶׁמֶן	וְאֵת	הַזָּהָב	מִזְבַּח	וְאֵת	38
wa–manukato	uvumba	na–	ya–kupaka	mafuta	na–	ya–dhahabu	madhabahu	na–	
H5561	H7004	H0853		H8081	H0853	H2091	H4196	H0853	

הָאָהֳל׃	פֶּתַח	מָסַךְ	וְאֶת
hema	la–mlango–wa	pazia	na–
H0168	H6607	H4539	H0853

na madhabahu ya dhahabu na yale mafuta yanayotumiwa kutia mafuta na ule uvumba uliotiwa manukato na kile kisitiri kwa ajili ya mwingilio wa hema,

בַּדָּיו	אֶת־	לּוֹ	אֲשֶׁר־	הַנְּחֹשֶׁת	מִכְבָּר	וְאֶת־	הַנְּחֹשֶׁת	מִזְבַּח	וְאֵת	39
mipiko–yake	–	kwa–hiyo	ambao–	wa–shaba	wavu	na–	ya–shaba	madhabahu	–	
H0905	H0853				H4345	H0853		H4196	H0853	

כַּנּוֹ׃	וְאֶת־	הַכִּיֹּר	אֶת־	כֵּלָיו	כָּל־	וְאֶת־
kitako–chake	na–	birika	–	vyote	vyombo–vyake–	na–
H3653	H0853	H3595	H0853	H3627	H3605	H0853

ile madhabahu ya shaba na kile kiunzi chake cha shaba, miti yake na vyombo vyake vyote, ile beseni na kinara chake,

לְשַׁעַר	הַמָּסָךְ	וְאֶת־	אֲדָנֶיהָ	וְאֶת־	עַמֻּדֶיהָ	אֶת־	הֶחָצֵר	קַלְעֵי	אֶת	40
la–lango–la	pazia	na–	vitako–vyake	na–	nguzo–zake	–	ua	mapazia–ya	–	
H8179	H4539	H0853	H0134	H0853	H5982	H0853			H0853	

הַמִּשְׁכָּן	עֲבֹדַת	כְּלֵי	כָּל־	וְאֵת	וִיתֵדֹתֶיהָ	מֵיתָרָיו	אֶת־	הֶחָצֵר
maskani	huduma–ya	vya–	vyombo–vyote–	na–	na–vigingi–vyake	kamba–zake	–	ua
H4908	H5656	H3627	H3605	H0853	H3489	H4340	H0853	

מוֹעֵד׃	לְאֹהֶל
la–kukutania	kwa–hema
H4150	H0168

Wakaleta mapazia ya ua, nguzo zake na vikalio vyake na kile kisitiri+ kwa ajili ya lango la ua, kamba zake za hema na misumari yake ya hema na vyombo vyote kwa ajili ya utumishi wa maskani, kwa ajili ya hema ya kukutania.

הַקֹּדֶשׁ	בִּגְדֵי	אֶת־	בַּקֹּדֶשׁ	לְשָׁרֵת	הַשָּׁרֵד	בִּגְדֵי	אֶת־	41
matakatifu	mavazi	–	katika–patakatifu	kuhudumu	huduma	mavazi–ya	–	
H6944		H0853	H6944	H8334	H8278		H0853	

לְכַהֵן׃	בָּנָיו	בִּגְדֵי	וְאֶת־	הַכֹּהֵן	לְאַהֲרֹן
kuhudumu–ukuhani	wanawe	mavazi–ya	na–	kuhani	kwa–Haruni
H3547			H0853	H3548	H0175

Wakaleta yale mavazi yaliyofumwa kwa ajili ya kuhudumu katika patakatifu, yale mavazi matakatifu kwa ajili ya Aruni kuhani na mavazi ya wanawe ya kutumikia wakiwa makuhani.

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עָשׂוּ	כֵּן	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	42
Israeli	wana–wa–	walifanya	hivyo	Musa	–	Yahwe	aliamuru	ambavyo–	kama–vyote	
H3478				H4872	H0853	H3068	H6680		H3605	

הָעֲבֹדָה׃	כָּל־	אֵת
hiyo	kazi–yote–	–
H5656	H3605	H0853

Kulingana na yote ambayo Yahweh alikuwa amemwamuru Musa, hivyo ndivyo wana wa Israeli walivyoufanya utumishi wote.

אֹתָהּ	עָשׂוּ		וְהִנֵּה	הַמְּלָאכָה	כָּל־	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּרְא	43
hiyo	walikuwa–wameifanya		na–tazama	hiyo	kazi–yote–	–	Musa	na–akaona	
H0853			H2009	H4399	H3605	H0853	H4872	H7200	

פ	מֹשֶׁה׃	אֹתָם	וַיְבָרֶךְ	עָשׂוּ	כֵּן	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
—	Musa	wao	na–akawabariki	walifanya	hivyo	Yahwe	aliamuru	kama–vile
	H4872	H0853	H1288			H3068	H6680	

Naye Musa akaiona ile kazi yote, na, tazama, walikuwa wameifanya kama vile Yahweh alivyokuwa ameamuru. Hivyo ndivyo walivyokuwa wamefanya. Basi Musa akawabariki.

Chapter 40

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Kisha Yahweh akasema na Musa na kumwambia,

מִשְׁכָּן	אֶת־	תָּקִים	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	הָרִאשׁוֹן	הַחֹדֶשׁ	בְּיוֹם־		2
maskani	–	utaisimamisha	la–mwezi	katika–moja	wa–kwanza	mwezi	katika–siku–ya–		
H4908	H0853		H2320	H0259	H7223	H2320	H3117		

מוֹעֵד׃	אֹהֶל
la–kukutania	hema
H4150	H0168

“Siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza ya mwaka lazima wewe uandae hema la kukutania.

אֶת־	הָאָרֹן	עַל־	וְסַכֹּתָ	הָעֵדוּת	אֲרוֹן	אֶת	שָׁם	וְשַׂמְתָּ	3
–	sanduku	juu–ya–	na–utafunika	la–ushuhuda	sanduku	–	humo	na–utaweka	
H0854	H0727			H5715	H0727	H0853	H8033		

הַפָּרֹכֶת׃
pazia
H6532

Utaweka sanduku la ushuhuda ndani yake, na utaziba sanduku kwa pazia.

הַמְּנֹרָה	אֶת־	וְהֵבֵאתָ	עֶרְכּוֹ	אֶת־	וְעָרַכְתָּ	הַשֻּׁלְחָן	אֶת־	וְהֵבֵאתָ	4
kinara–cha–taa	–	na–utaleta	vitu–vyake	–	na–utapanga	meza	–	na–utaleta	
H4501	H0853	H0935	H6187	H0853		H7979	H0853	H0935	

נֵרֹתֶיהָ׃	אֶת־	וְהַעֲלֵיתָ
taa–zake	–	na–utawasha
	H0853	H5927

Utaleta ndani meza na kuandaa kwa mpangilio vitu vyake. Kisha utaleta kinara cha taa na kuandaa taa.

הָעֵדֻת	אֲרוֹן	לִפְנֵי	לִקְטֹרֶת	הַזָּהָב	מִזְבַּח	אֶת־	וְנָתַתָּה		5
la–ushuhuda	sanduku	mbele–ya	kwa–uvumba	ya–dhahabu	madhabahu	–	na–utaweka		
H5715	H0727	H6440	H7004	H2091	H4196	H0853	H5414		

לְמִשְׁכָּן׃	הַפֶּתַח	מָסַךְ	אֶת־	וְשַׂמְתָּ	
kwa–maskani	la–mlango	pazia	–	na–utaweka	
H4908	H6607	H4539	H0853		

Nawe utaweka madhabahu ya dhahabu ya uvumba mbele ya sanduku la ushuhuda, na utaweka pazia katika mwingilio wa hema la kukutania.

מִשְׁכָּן	פֶּתַח	לִפְנֵי	הָעֹלָה	מִזְבַּח	אֶת־	וְנָתַתָּה	6
maskani	mlango-wa	mbele-ya	ya-sadaka-ya-kuteketezwa	madhabahu	–	na-utaweka	
H4908	H6607	H6440		H4196	H0853	H5414	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל־
la-kukutania	hema-
H4150	H0168

Utaweka madhabahu kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa mbele ya mwingilio wa hema ya kukutania.

וְנָתַתָּ	הַמִּזְבֵּחַ	וּבֵין	מוֹעֵד	אֹהֶל	בֵּין־	הַכִּיֹּר	אֶת־	וְנָתַתָּ	7
na-utaweka	madhabahu	na-kati-ya	la-kukutania	hema	kati-ya-	birika	–	na-utaweka	
H5414	H4196	H0996	H4150	H0168	H0996	H3595	H0853	H5414	

מָיִם׃	שָׁם
maji	humo
H4325	H8033

Utaweka ile saani kubwa katikati ya hema la kukutania na madhabahu na utaweka maji ndani yake.

הֶחָצֵר׃	שַׁעַר	מָסַךְ	אֶת־	וְנָתַתָּ	סָבִיב	הֶחָצֵר	אֶת־	וְשַׂמְתָּ	8
ua	la-lango-la	pazia	–	na-utaweka	pande-zote	ua	–	na-utaweka	
	H8179	H4539	H0853	H5414	H5439		H0853		

Uandae nyuani inayoizunguka, na utundike pazia katika mwingilio wa nyuani.

כָּל־	וְאֶת־	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	וּמָשַׁחְתָּ	הַמִּשְׁחָה	שֶׁמֶן	אֶת־	וְלִכַּחְתָּ	9
vyote-	na-	maskani	–	na-utaipaka	ya-kupaka	mafuta	–	na-utachukua	
H3605	H0853	H4908	H0853	H4886		H8081	H0853	H3947	

קֹדֶשׁ׃	וְהָיָה	כֵּלָיו	כָּל־	וְאֶת־	אֹתוֹ	וְקִדַּשְׁתָּ	בּוֹ	אֲשֶׁר־
takatifu	na-itakuwa	vyote	vyombo-vyake-	na-	hiyo	na-utaitakasa	ndani-yake	ambavyo-
H6944	H1961	H3627	H3605	H0853	H0853	H6942		

Lazima uchukuwe mafuta ya upako na upake hema la kukutania na kila kitu kilichopo ndani yake. Lazima uitenge na samani zake kwangu; kisha itakuwa takatifu.

כֵּלָיו	כָּל־	וְאֶת־	הָעֹלָה	מִזְבַּח	אֶת־	וּמָשַׁחְתָּ	10
vyote	vyombo-vyake-	na-	ya-sadaka-ya-kuteketezwa	madhabahu	–	na-utaipaka	
H3627	H3605	H0853		H4196	H0853	H4886	

קֳדָשִׁים׃	קֹדֶשׁ	הַמִּזְבֵּחַ	וְהָיָה	הַמִּזְבֵּחַ	אֶת־	וְקִדַּשְׁתָּ
sana	takatifu	madhabahu	na-itakuwa	madhabahu	–	na-utaitakasa
H6944	H6944	H4196	H1961	H4196	H0853	H6942

Lazima upake mafuta madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa na vyombo vyake. Lazima utenge madhabhu kwa ajili yangu na itakuwa takatifu kwangu.

אֹתוֹ׃	וְקִדַּשְׁתָּ	כַּנּוֹ	וְאֶת־	הַכִּיֹּר	אֶת־	וּמָשַׁחְתָּ	11
hilo	na-utalitakasa	kitako-chake	na-	birika	–	na-utalipaka	
H0853	H6942	H3653	H0853	H3595	H0853	H4886	

Upake mafuta beseni la shaba na sakafu yake na uitenge kwa ajili yangu.

מוֹעֵד	אֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	בָּנָיו	וְאֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	וְהִקְרַבְתָּ	12
la-kukutania	hema	mlango-wa	kwa-	wanawe	na-	Haruni	–	na-utawaleta	
H4150	H0168	H6607	H0413		H0853	H0175	H0853	H7126	

מָיִם׃	אֹתָם	וְרָחַצְתָּ
kwa-maji	wao	na-utawaosha
H4325	H0853	H7364

Umlete Aruni na wanae kwa mwingilio wa hema la kukutania na uwaoshe wote kwa maji.

13

וְקִדַּשְׁתָּ	אֹתוֹ	וּמָשַׁחְתָּ	הַקֹּדֶשׁ	בִּגְדֵי	אֶת	אַהֲרֹן	אֶת־	וְהִלְבַּשְׁתָּ
na–utamtakasa	yeye	na–utampaka	matakatifu	mavazi	–	Haruni	–	na–utamvika
H6942	H0853	H4886	H6944		H0854	H0175	H0853	H3847

לִי׃	וְכִהֵן	אֹתוֹ
mimi	na–atanihudumia–ukuhani	yeye
	H3547	H0853

Utamfunika Aruni kwa mavazi yaliyo tengwa kwa ajili yangu, mpake mafuta na umtenge ili anitumikie kama kuhani.

14

כָּתֳנֶת׃	אֹתָם	וְהִלְבַּשְׁתָּ	תַּקְרִיב	בָּנָיו	וְאֶת־
kanzu	wao	na–utawavika	utawaleta	wanawe	na–
H3801	H0853	H3847	H7126		H0853

Utawaleta wana wake na kuwafunika kwa nguo nzito.

15

וְכִהֲנוּ	אֲבִיהֶם	אֶת־	מָשַׁחְתָּ	כַּאֲשֶׁר	אֹתָם	וּמָשַׁחְתָּ
na–watanihudumia–ukuhani	baba–yao	–	ulivyompaka	kama–vile	wao	na–utawapaka
H3547	H0001	H0853	H4886		H0853	H4886

לְדֹרֹתָם׃	עוֹלָם	לְכַהֲנֹת	מָשְׁחָתָם	לָהֶם	לִהְיֹת	וְהָיְתָה	לִי
katika–vizazi–vyao	wa–milele	kwa–ukuhani	kupakwa–kwao	kwao	kuwa	na–itakuwa	mimi
H1755	H5769	H3550			H1961	H1961	

Utawapaka mafuta kama ulivyo mpaka baba yao ili wanitumikie kama makuhani. Upako wao utawafanya makuhani wa kudumu vizazi vyote vya watu wao.”

16

ס	עָשָׂה׃	כֵּן	אֹתוֹ	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	כְּכֹל	מֹשֶׁה	וַיַּעַשׂ
—	akafanya	hivyo	yeye	Yahwe	aliamuru	ambavyo	kama–vyote	Musa	na–akafanya
			H0853	H3068	H6680		H3605	H4872	

Hivi ndivyo Musa alivyo sema; alifuata yote Yahweh aliyo muamuru. Alifanya vitu vyote hivi.

17

לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	הַשֵּׁנִית	בַּשָּׁנָה	הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	וַיְהִי
la–mwezi	katika–moja	wa–pili	katika–mwaka	wa–kwanza	katika–mwezi	na–ikawa
H2320	H0259	H8145	H8141	H7223	H2320	H1961

הַמִּשְׁכָּן׃	הוּקַם
maskani	ilisimamishwa
H4908	

Hivyo hema la kukutania liliandaliwa siku ya kwanza ya mwezi wa mwaka wa pili.

18

אֶת־	וַיָּשֶׂם	אֲדָנָיו	אֶת־	וַיִּתֵּן	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיָּקֶם
–	na–akaweka	vitako–vyake	–	na–akaweka	maskani	–	Musa	na–akaisimamisha
H0853		H0134	H0853	H5414	H4908	H0853	H4872	

עַמּוּדָיו׃	אֶת־	וַיָּקֶם	בְּרִיחָיו	אֶת־	וַיִּתֵּן	קְרָשָׁיו
nguzo–zake	–	na–akasimamisha	mataruma–yake	–	na–akaweka	mbao–zake
H5982	H0853		H1280	H0853	H5414	H7175

Musa alianda hema la kukutania, akaeka sakafu zake sehemu yake, akaanda fremu zake, akashikisha chuma zake, na akaanda minara na nguzo zake.

19

הָאֹהֶל	מִכְסֵה	אֶת־	וַיָּשֶׂם	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	הָאֹהֶל	אֶת־	וַיִּפְרֹשׂ
cha–hema	kifuniko	–	na–akaweka	maskani	juu–ya–	hema	–	na–akatandaza
H0168	H4372	H0853		H4908		H0168	H0853	H6566

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	מִלְמָעְלָה	עָלָיו
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	juu	juu–yake
	H4872	H0853	H3068	H6680		H4605	

Alitandaza mfuniko juu ya hema la kukutania na kuweka hema juu yake, kama Yahweh alivyo muamuru.

הַבַּדִּים	אֶת־	וַיָּשֶׂם	הָאָרֹן	אֶל־	הָעֵדֻת	אֶת־	וַיִּתֵּן	וַיִּקַּח	20
mipiko	–	na–akaweka	sanduku	katika–	ushuhuda	–	na–akaweka	na–akachukua	
H0905	H0853		H0727	H0413	H5715	H0853	H5414	H3947	

מִלְמָעְלָה׃	הָאָרֹן	עַל־	הַכַּפֹּרֶת	אֶת־	וַיִּתֵּן	הָאָרֹן	עַל־	
juu	sanduku	juu–ya–	kifuniko–cha–rehema	–	na–akaweka	sanduku	juu–ya–	
H4605	H0727		H3727	H0853	H5414	H0727		

Alichukuwa amri za agano na kuweka kwenye sanduku. Pia aliweka nguzo kwenye sanduku na kuweka mfuniko wa kiti cha rehema.

הַמָּסָךְ	פָּרֹכֶת	אֶת	וַיָּשֶׂם	הַמִּשְׁכָּן	אֶל־	הָאָרֹן	אֶת־	וַיָּבֵא	21
la–sitara	pazia	–	na–akaweka	maskani	katika–	sanduku	–	na–akalileta	
H4539	H6532	H0853		H4908	H0413	H0727	H0853	H0935	

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	הָעֵדוּת	אֲרוֹן	עַל	וַיָּסֶךְ
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	la–ushuhuda	sanduku	juu–ya	na–akafunika
	H4872	H0853	H3068	H6680		H5715	H0727		

Aliichukuwa sanduku na kuweka ndani ya hema la kukutania. Aliandaa pazia ili lizibe sanduku la ushuhuda, kama Yahweh alivyo muamuru.

הַמִּשְׁכָּן	יֶרֶךְ	עַל	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	הַשֻּׁלְחָן	אֶת־	וַיִּתֵּן	22
maskani	upande–wa	juu–ya	la–kukutania	katika–hema	meza	–	na–akaweka	
H4908	H3409		H4150	H0168	H7979	H0853	H5414	

לַפָּרֹכֶת׃	מִחוּץ	צָפֹנָה
pazia	nje–ya	kaskazini
H6532	H2351	H6828

Alieka meza kwenye hema la kukutania, kwa upande wa kaskazini mwa hema la kukutania, nje ya pazia.

יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	לִפְנֵי	לֶחֶם	עֶרֶךְ	עָלָיו	וַיַּעֲרֹךְ	23
Yahwe	aliamuru	kama–vile	Yahwe	mbele–ya	mikate	mpangilio–wa	juu–yake	na–akapanga	
H3068	H6680		H3068	H6440	H3899	H6187			

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	
—	Musa	–	
	H4872	H0853	

Alieka mkate kwa mpangilio katika meza ya Yahweh, kama Yahweh alivyo amuru.

עַל	הַשֻּׁלְחָן	נֹכַח	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	הַמְּנֹרָה	אֶת־	וַיָּשֶׂם	24
juu–ya	meza	mkabala–na	la–kukutania	katika–hema	kinara–cha–taa	–	na–akaweka	
	H7979	H5227	H4150	H0168	H4501	H0853		

נֶגְבָּה׃	הַמִּשְׁכָּן	יֶרֶךְ
kusini	maskani	upande–wa
H5045	H4908	H3409

Alieka kinara cha taa kwenye hema la kukutania, upande wa pili wa meza, kusini mwa hema la kukutani.

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	לִפְנֵי	הַנֵּרֹת	וַיַּעַל	25
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	Yahwe	mbele–ya	taa	na–akawasha	
	H4872	H0853	H3068	H6680		H3068	H6440		H5927	

Aliwasha taa mbele za Yahweh, kama Yahweh alivyo muamuru.

הַפָּרֹכֶת׃	לִפְנֵי	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	הַזָּהָב	מִזְבַּח	אֶת־	וַיָּשֶׂם	26
pazia	mbele–ya	la–kukutania	katika–hema	ya–dhahabu	madhabahu	–	na–akaweka	
H6532	H6440	H4150	H0168	H2091	H4196	H0853		

Aliweka madhabahu ya dhahabu ya uvumba ndani ya hema la kukutania mbele ya pazia.

27

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	סַמִּים	קְטֹרֶת	עָלָיו	וַיַּקְטֵר
Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile	wa–manukato	uvumba	juu–yake	na–akafukiza
H4872	H0853	H3068	H6680		H5561	H7004		

פ
—

Alichoma uvumba wa manukato hapo, kama Yahweh alivyo muamuru.

28

לַמִּשְׁכָּן׃	הַפֶּתַח	מָסַךְ	אֶת־	וַיָּשֶׂם
kwa–maskani	la–mlango	pazia	–	na–akaweka
H4908	H6607	H4539	H0853	

Alitundika pazia katika hema ya kukutania.

29

אֹהֶל־	מִשְׁכַּן	פֶּתַח	שָׂם	הָעֹלָה	מִזְבַּח	וְאֵת	
hema–	maskani	mlangoni–pa	akaweka	ya–sadaka–ya–kuteketezwa	madhabahu	na–	
H0168	H4908	H6607			H4196	H0853	

הַמִּנְחָה	וְאֶת־	הָעֹלָה	אֶת־	עָלָיו	וַיַּעַל	מוֹעֵד
sadaka–ya–unga	na–	sadaka–ya–kuteketezwa	–	juu–yake	na–akatoa	la–kukutania
H4503	H0853		H0853		H5927	H4150

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile
	H4872	H0853	H3068	H6680	

Aliweka madhabahu ya sadaka ya kuteketeza katika hema ya kukutania. Aliitolea sadaka ya kuteketeza na sadaka ya unga, kama Yahweh alivyo muamuru.

30

וַיִּתֵּן	הַמִּזְבֵּחַ	וּבֵין	מוֹעֵד	אֹהֶל	בֵּין־	הַכִּיֹּר	אֶת־	וַיָּשֶׂם
na–akaweka	madhabahu	na–kati–ya	la–kukutania	hema	kati–ya–	birika	–	na–akaweka
H5414	H4196	H0996	H4150	H0168	H0996	H3595	H0853	

לְרָחְצָה׃	מַיִם	שָׁמָּה
kwa–kunawa	maji	humo
H7364	H4325	H8033

Aliweka beseni katikati ya hema ya kukutunia na madhabahu, na maji ya kuoshea.

31

וְאֶת־	יְדֵיהֶם	אֶת־	וּבָנָיו	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	מִמֶּנּוּ	וְרָחֲצוּ	
na–	mikono–yao	–	na–wanawe	na–Haruni	Musa	kutoka–humo	na–wakanawa	
H0853	H3027	H0853		H0175	H4872		H7364	

רַגְלֵיהֶם׃	
miguu–yao	
H7272	

Musa, Aruni, na wanae waliosha mikono yao na miguu kwenye beseni

32

יִרְחָצוּ	הַמִּזְבֵּחַ	אֶל־	וּבְקָרְבָתָם	מוֹעֵד	אֹהֶל	אֶל־	בְּבֹאָם
walinawa	madhabahu	kwa–	na–walipokaribia	la–kukutania	hema	katika–	walipoingia
H7364	H4196	H0413	H7126	H4150	H0168	H0413	H0935

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
—	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–vile
	H4872	H0853	H3068	H6680	

muda wowote walipoenda kwenye hema ya kukutania na muda wowote walipoenda kwenye madhabahu. Walijisafisha, kama Yahweh alivyo muamuru Musa.

וַיִּתֵּן	וְלַמִּזְבֵּחַ	לַמִּשְׁכָּן	סָבִיב׀	הֶחָצֵר	אֶת־	וַיָּקֶם	33
na–akaweka	na–kwa–madhabahu	kwa–maskani	pande–zote	ua	–	na–akausimamisha	
H5414	H4196	H4908	H5439		H0853		

פ	הַמְּלָאכָה׃	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיְכַל	הֶחָצֵר	שַׁעַר	מָסַךְ	אֶת־
—	kazi	–	Musa	na–akamaliza	ua	la–lango–la	pazia	–
	H4399	H0853	H4872	H3615		H8179	H4539	H0853

Musa alianda nyuani nyuma ya hema ya kukutania na madhabahu. Alianda pazia katika mwingilio wa nyuani. Katika hili, Musa alimaliza kazi.

									34
אֶת־	מָלֵא	יְהוָה	וּכְבוֹד	מוֹעֵד	אֹהֶל	אֶת־	הֶעָנָן	וַיְכַס	
–	uliijaza	Yahwe	na–utukufu–wa	la–kukutania	hema	–	wingu	na–wingu–lilifunika	
H0853	H4390	H3068	H3519	H4150	H0168	H0853	H6051	H3680	

הַמִּשְׁכָּן׃
maskani
H4908

Kisha wingu likafunika hema ya kukutania, na utukufu wa Yahweh ukafunika hema ya kukutania.

								35
שָׁכַן	כִּי־	מוֹעֵד	אֹהֶל	אֶל־	לָבוֹא	מֹשֶׁה	יָכֹל	וְלֹא־	
lilikaa	kwa–sababu–	la–kukutania	hema	katika–	kuingia	Musa	kuweza	na–hakuweza–	
H7931		H4150	H0168	H0413	H0935	H4872	H3201	H3808	

הַמִּשְׁכָּן׃	אֶת־	מָלֵא	יְהוָה	וּכְבוֹד	הֶעָנָן	עָלָיו
maskani	–	uliijaza	Yahwe	na–utukufu–wa	wingu	juu–yake
H4908	H0853	H4390	H3068	H3519	H6051	

Musa hakuweza kuingia hema ya kukutania kwasababu wingu lilikuwa juu yake, na kwasababu utukufu wa Yahweh ulijaza hema ya kukutania.

								36
בְּכֹל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יִסְעוּ	הַמִּשְׁכָּן	מֵעַל	הֶעָנָן	וּבְהֵעָלוֹת	
katika–kila	Israeli	wana–wa–	walisafiri	maskani	kutoka–juu–ya	wingu	na–wingu–lilipoinuka	
H3605	H3478		H5265	H4908		H6051	H5927	

מַסְעֵיהֶם׃
safari–zao
H4550

Muda wowote wingu lilipo chukuliwa juu kutoka hema ya kukutania, watu wa Israeli waliendelea na safari yao.

								37
יוֹם	עַד־	יִסְעוּ	וְלֹא	הֶעָנָן	יֵעָלֶה	לֹא	וְאִם־	
siku	hadi–	hawakusafiri	na–hawakusafiri	wingu	lilikuwa–halijainuka	halikuinuka	na–kama–	
H3117	H5704	H5265	H3808	H6051	H5927	H3808		

יֵעָלֶתוֹ׃
ya–kuinuka–kwake
H5927

Lakini kama wingu haliku nyanyuka juu kutoka hema ya kukutania, kisha basi watu hawaku safiri. Walibaki hadi siku lilipo nyanyuliwa juu.

									38
לַיְלָה	תִּהְיֶה	וְאֵשׁ	יוֹמָם	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	יְהוָה	עֲנַן	כִּי	
usiku	ulikuwa	na–moto	mchana	maskani	lilikuwa–juu–ya–	Yahwe	wingu–la	kwa–sababu	
H3915	H1961	H0784	H3119	H4908		H3068	H6051		

מַסְעֵיהֶם׃	בְּכֹל־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	כָּל־	לְעֵינֵי	בּוֹ
safari–zao	katika–kila–	Israeli	ya–	nyumba–yote–	machoni–pa	ndani–yake
H4550	H3605	H3478		H3605		

Kwa kuwa wingu la Yahweh lilikuwa juu ya hema ya kukutania mchana, na moto wake ulikuwa juu yake usiku, wazi kwa watu wote wa Israeli kipindi chote cha safari yao.

Leviticus

Chapter 1

1

וַיִּקְרָא	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֵלָיו	מֵאֹהֶל	מוֹעֵד	לֵאמֹר׃
Na–akaita	kwa–	Musa	na–akasema	Yahwe	kwake	kutoka–hemani	ya–mkutano	akisema
H7121	H0413	H4872	H1696	H3068	H0413	H0168	H4150	H0559

Mungu alimwita Musa na alisema naye kutoka kweye hema la kukutania, akasema,

2

דַּבֵּר	אֶל־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	וְאָמַרְתָּ	אֲלֵהֶם	אָדָם	כִּי־	יַקְרִיב	
Sema	kwa–	wana	wa–Israeli	na–uwaambie	wao	mtu	ikiwa–	ataleta	
H1696	H0413		H3478	H0559	H0413	H0120		H7126	

וּמִן־	הַבְּהֵמָה	מִן־	מִן־	לַיהוָה	קָרְבָּן	מִכֶּם	הַבָּקָר	
au–kutoka–	mifugo	kutoka–	kutoka–	kwa–Yahwe	sadaka	miongoni–mwenu	ng'ombe	
	H0929			H3068			H1241	

קָרְבַּנְכֶם׃	אֶת־	תַּקְרִיבוּ	הַצֹּאן
sadaka–yenu	–	mtaileta	kondoo
	H0853	H7126	H6629

“Sema na wana wa Israeli na uwaambie, 'Mwanaume yeyote miongoni mwenu akileta sadaka kwa Bwana, aleta kama matoleo katika wanyama wako, iwapo mifugo au katika kundi.”

3

תָּמִים	זָכָר	הַבָּקָר	מִן־	קָרְבָּנוֹ	עֹלָה		אִם־
lisilo–na–dosari	dume	ng'ombe	kutoka–	sadaka–yake	sadaka–ya–kuteketezwa		Ikiwa–
H8549	H2145	H1241					

לִרְצֹנוֹ	אֹתוֹ	יַקְרִיב	מוֹעֵד	אֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	יַקְרִיבֶנּוּ	
kwa–kukubalika–kwake	yeye	atalileta	la–mkutano	wa–hema	mlango	kwenye–	atalileta	
H7522	H0853	H7126	H4150	H0168	H6607	H0413	H7126	

יְהוָה׃	לִפְנֵי
Yahwe	mbele–ya
H3068	H6440

Kama matoleo yake ni ya sadaka ya kutekezwa kutoka katika kundi, atatoa dume asiyekuwa na kasoro. Atamtoa katika mlango wa kuingilia katika hema ya kukutania, ili iwe imekubaliwa mbele za Bwana.

4

לוֹ	וְנִרְצָה	הָעֹלָה	רֹאשׁ	עַל	יָדוֹ	וְסָמַךְ		
kwake	na–itakubaliwa	cha–sadaka–ya–kuteketezwa	kichwa	juu–ya	mkono–wake	Na–ataweka		
	H7521				H3027	H5564		

עָלָיו׃	לְכַפֵּר
kwa–ajili–yake	kufanya–upatanisho

Ataweka mikono yake kichwani pa sadaka ya kuteketezwa, na ndipo itakuwa imekubaliwa badala yake kufanya upatanisho kwa ajili yake mwenyewe.

אַהֲרֹן	בְּנֵי	וְהִקְרִיבוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	הַבָּקָר	בֶּן	אֶת־	וְשָׁחַט	5
wa–Haruni	wana	na–wataleta	Yahwe	mbele–ya	wa–ng'ombe	ndama	–	Na–atachinja	
H0175		H7126	H3068	H6440	H1241		H0853		

סָבִיב	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	הַדָּם	אֶת־	וְזָרְקוּ	הַדָּם	אֶת־	הַכֹּהֲנִים
pande–zote	madhabahu	juu–ya	damu	–	na–watainyunyiza	damu	–	makuhani
H5439	H4196		H1818	H0853	H2236	H1818	H0853	H3548

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	אֲשֶׁר־
la–mkutano	wa–hema	mlango	ambayo–
H4150	H0168	H6607	

Ndipo atapaswa kuchinja ng'ombe mbele ya Bwana. Watoto wa Aroni, makuhani wataleta damu na kuinyunyizia katika madhabahu iliyo katika mlango wa kuingilia katika hema la kukutania.

לִנְתָחֶיהָ׃	אֹתָהּ	וְנִתָּח	הָעֹלָה	אֶת־	וְהִפְשִׁיט	6
vipande–vipande	hiyo	na–ataikata	sadaka–ya–kuteketezwa	–	Na–atachuna	
H5409	H0853	H5408		H0853	H6584	

Ndipo ataichuna sadaka ya kuteketezwa na kuikata vipande.

עֵצִים	וְעָרְכוּ	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	אֵשׁ	הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וְנָתְנוּ	7
kuni	na–watapanga	madhabahu	juu–ya	moto	kuhani	wa–Haruni	wana	Na–wataweka	
H6086		H4196		H0784	H3548	H0175		H5414	

הָאֵשׁ׃	עַל־
moto	juu–ya
H0784	

Kisha wana wa Haruni kuhani wataweka moto katika madhabahu na kuweka kuni ili kuchochea moto.

הַפָּדֶר	וְאֶת־	הָרֹאשׁ	אֶת־	הַנְּתָחִים	אֶת	הַכֹּהֲנִים	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וְעָרְכוּ	8
mafuta	na–	kichwa	–	vipande	–	makuhani	wa–Haruni	wana	Na–watapanga	
H6309	H0853		H0853	H5409	H0853	H3548	H0175			

הַמִּזְבֵּחַ׃	עַל־	אֲשֶׁר	הָאֵשׁ	עַל־	אֲשֶׁר	הָעֵצִים	עַל־	
madhabahu	juu–ya	ambao	moto	juu–ya	ambazo	kuni	juu–ya	
H4196			H0784			H6086		

Wana wa Haruni, makuhani wataweka vipande, kichwa na mafuta, watazipanga juu ya kuni zilizoko juu ya moto ulio madhabahuni.

הַכֹּל	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְהִקְטִיר	בַּמָּיִם	יִרְחַץ	וּכְרָעָיו	וְקִרְבּוֹ	9
vyote	–	kuhani	na–atafukiza	kwa–maji	ataosha	na–miguu–yake	Na–matumbo–yake	
H3605	H0853	H3548		H4325	H7364	H3767	H7130	

ס	לַיהוָה׃	נִיחוֹחַ	רֵיחַ־	אִשֶּׁה	עֹלָה	הַמִּזְבֵּחָה
¶	kwa–Yahwe	nzuri	harufu–	toleo–la–moto	sadaka–ya–kuteketezwa	juu–ya–madhabahu
	H3068	H5207	H7381	H0801		H4196

Lakini matumbo yake na miguu lazima ataiosha kwa maji. Kisha kuhani atateketeza kila kitu kilicho juu ya madhabahu kama sadaka ya kuteketeza. Italeta harufu nzuri sana kwangu; itakuwa sadaka iliyotolewa kwa moto kwa ajili yangu.

הָעִזִּים	מִן־	אוֹ	הַכְּשָׂבִים	מִן־	קָרְבָּנוֹ	הַצֹּאן	מִן־	וְאִם־	10
mbuzi	kutoka–	au	kondoo–wadogo	kutoka–	sadaka–yake	kondoo	kutoka–	Na–ikiwa–	
H5795			H3775			H6629			

יַקְרִיבֶנּוּ׃	תָּמִים	זָכָר	לְעֹלָה
atalileta	lisilo–na–dosari	dume	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa
H7126	H8549	H2145	

Kama sadaka kwa ajili ya sadaka ya kuteketeza kutoka kundi, kondoo au mbuzi, lazima atoe dume asiye na kasoro.

יְהוָה	לִפְנֵי	צָפְנָה	הַמִּזְבֵּחַ	יָרֵךְ	עַל	אֹתוֹ	וְשָׁחַט	11
Yahwe	mbele-ya	kaskazini	wa-madhabahu	upande	kando-ya	yeye	Na-atachinja	
H3068	H6440	H6828	H4196	H3409		H0853		

הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	דָּמוֹ	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וְזָרְקוּ
madhabahu	juu-ya	damu-yake	–	makuhani	wa-Haruni	wana	na-watainyunyiza
H4196		H1818	H0853	H3548	H0175		H2236

סָבִיב׃
pande-zote
H5439

Lazima atamchinja juu ya madhabahu iliyo katika upande wa kaskazini mbele ya Bwana. Wana wa Haruni makuhani, watanyunyiza damu kila upande wa madhabahu.

וְעָרַךְ	פִּדְרָו	וְאֶת־	רֹאשׁוֹ	וְאֶת־	לְנִתָּחָיו	אֹתוֹ	וְנִתָּח	12
na-atapanga	mafuta-yake	na-	kichwa-chake	na-	vipande-vyake	hiyo	Na-ataikata	
	H6309	H0853		H0853	H5409	H0853	H5408	

הַמִּזְבֵּחַ׃	עַל־	אֲשֶׁר	הָאֵשׁ	עַל־	אֲשֶׁר	הָעֵצִים	עַל־	אֹתָם	הַכֹּהֵן
madhabahu	juu-ya	ambao	moto	juu-ya	ambazo	kuni	juu-ya	hivyo	kuhani
H4196			H0784			H6086		H0853	H3548

Kisha ataikata katika vipande, pamoja na kichwa na mafuta yake, kuhani atavipanga juu ya kuni zilizo katika moto ulio madhabahuni,

וְהִקְטִיר	הַכֹּל	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְהִקְרִיב	בַּמָּיִם	יִרְחַץ	וְהַכְּרָעַיִם	וְהַקֶּרֶב	13
na-atafukiza	vyote	–	kuhani	na-ataleta	kwa-maji	ataosha	na-miguu	Na-matumbo	
	H3605	H0853	H3548	H7126	H4325	H7364	H3767	H7130	

פ ¶	לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	רֵיחַ	אִשֶּׁה	הוּא	עֹלָה	הַמִּזְבֵּחָה
	kwa-Yahwe	nzuri	harufu	toleo-la-moto	hiyo	sadaka-ya-kuteketezwa	juu-ya-madhabahu
	H3068	H5207	H7381	H0801	H1931		H4196

lakini matumbo yake na miguu yake lazima ioshwe kwa maji. Kisha kuhani atatoa yote na kuiteketeza juu ya madhabahu. Ni sadaka ya kuteketezwa, italeta harufu nzuri kwa ajili ya Bwana; itakuwa sadaka ya Bwana iliyotolewa kwa moto.

וְהִקְרִיב	לַיהוָה	קָרְבָּנוֹ	עֹלָה	הָעוֹף	מִן־	וְאָם	14
na-ataleta	kwa-Yahwe	sadaka-yake	sadaka-ya-kuteketezwa	ndege	kutoka-	Na-ikiwa	
H7126	H3068			H5775			

קָרְבָּנוֹ׃	אֶת־	הַיּוֹנָה	בְּנֵי	מִן־	אוֹ	הַתֹּרִים	מִן־
sadaka-yake	–	wa-njiwa	wana	kutoka-	au	njiwa-wakubwa	kutoka-
	H0853	H3123				H8449	

Kama sadaka yake kwa Bwana itakuwa ni sadaka ya kuteketezwa ni ndege, ndipo ataleta kama sadaka yake aidha ni huwa au kinda la njiwa.

וְהִקְטִיר	רֹאשׁוֹ	אֶת־	וּמָלַק	הַמִּזְבֵּחָה	אֶל־	הַכֹּהֵן	וְהִקְרִיבוֹ	15
na-atafukiza	kichwa-chake	–	na-atakata	madhabahu	kwenye-	kuhani	Na-atalileta	
		H0853	H4454	H4196	H0413	H3548	H7126	

הַמִּזְבֵּחַ׃	קִיר	עַל	דָּמוֹ	וְנִמְצָה	הַמִּזְבֵּחָה
wa-madhabahu	ukuta	kwenye	damu-yake	na-itamwagwa	juu-ya-madhabahu
H4196	H7023		H1818	H4680	H4196

Kuhani ataileta madhabahuni, atamnyonga kichwa chake, na kuiteketeza juu ya madhabahu. Kisha damu yake itachuruzishwa juu ya pande za madhabahu.

הַמִּזְבֵּחַ	אֶצֶל	אֹתָהּ	וְהִשְׁלִיךְ	בְּנִצָּתָהּ	מֶרְאָתוֹ	אֶת־	וְהֵסִיר	16
madhabahu	kando-ya	hiyo	na-atatupa	na-manyoya-yake	tumbo-lake	–	Na-ataondoa	
H4196	H0681	H0853	H7993	H5133	H4760	H0853	H5493	

הַדָּשֶׁן׃	מְקוֹם	אֶל־	קֵדְמָה
pa-majivu	mahali	kwenye-	mashariki
H1880	H4725	H0413	

Kisha atakiondoa kibofu chake pamoja na uchafu wake, na kukiweka upande wa mashariki mwa madhabahu, katika sehemu ya majivu.

הַכֹּהֵן	אֹתָו	וְהִקְטִיר	יַבְדִּיל׀	לֹא	בִכְנָפָיו	אֹתוֹ	וְשִׁסַּע	17
kuhani	hiyo	na-atafukiza	asiigawanye	hata	kwa-mabawa-yake	hiyo	Na-atairarua	
H3548	H0853		H0914	H3808	H3671	H0853	H8156	

הוּא	עֹלָה	הָאֵשׁ	עַל־	אֲשֶׁר	הָעֵצִים	עַל־	הַמִּזְבֵּחָה
hiyo	sadaka-ya-kuteketezwa	moto	juu-ya	ambazo	kuni	juu-ya	juu-ya-madhabahu
H1931		H0784			H6086		H4196

ס	לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	רֵיחַ	אִשֶּׁה
¶	kwa-Yahwe	nzuri	harufu	toleo-la-moto
	H3068	H5207	H7381	H0801

Kisha atapasua mabawa yake, lakini hatagawanya katika vipande viwili. Kisha Kuhani atamteketeza katika madhabahu, juu ya kuni amabazo ziko juu ya moto. Itakuwa sadaka ya kuteketezwa, na italeta harufu nzuri sana kwa Bwana; itakuwa sadaka ya Bwana iliyotolewa kwa moto.

Chapter 2

קָרְבָּנוֹ	יִהְיֶה	סֹלֶת	לַיהוָה	מִנְחָה׀	קָרְבָּן	תַּקְרִיב	כִּי־	וְנֶפֶשׁ	1
sadaka-yake	itakuwa	unga-laini	kwa-Yahwe	ya-nafaka	sadaka	italeta	ikiwa-	Na-nafsi	
	H1961	H5560	H3068	H4503		H7126		H5315	

לְבֹנָה׃	עָלֶיהָ	וְנָתַן	שֶׁמֶן	עָלֶיהָ	וְיָצַק
ubani	juu-yake	na-ataweka	mafuta	juu-yake	na-atamimina
H3828		H5414	H8081		H3332

Yeyote akitoa sadaka ya nafaka kwa Bwana, sadaka yake lazima iwe unga safi, na atamwaga mafuta juu yake na kuweka ubani juu yake.

מְלֵא	מִשָּׁם	וְקָמַץ	הַכֹּהֲנִים׀	אַהֲרֹן	בְּנֵי	אֶל־	וְהֵבִיאָה	2
kiasi-kamili	kutoka-hapo	na-atachukua-konzi	makuhani	wa-Haruni	wana	kwa-	Na-atamileta	
H4393	H8033	H7061	H3548	H0175		H0413	H0935	

וְהִקְטִיר	לְבֻנָתָהּ	כָּל־	עַל	וּמִשַּׁמְנָהּ	מִסָּלְתָהּ	קֶמְצוֹ
na-atafukiza	ubani-wake	yote-	pamoja-na	na-mafuta-yake	kutoka-unga-wake	cha-konzi-yake
	H3828	H3605		H8081	H5560	H7062

לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	רֵיחַ	אִשֶּׁה	הַמִּזְבֵּחָה	אַזְכָּרָתָהּ	אֶת־	הַכֹּהֵן
kwa-Yahwe	nzuri	harufu	toleo-la-moto	juu-ya-madhabahu	kumbukumbu-yake	–	kuhani
H3068	H5207	H7381	H0801	H4196	H0234	H0853	H3548

Atachukua sadaka kwa wana wa Haruni, makuhani na pale kuhani atachukua konzi moja ya unga safi pamoja na mafuta na ubani. Kisha kuhani atateketeza hiyo sadaka juu ya madhabahu kuwa shukrani kwa uzuri wa Bwana. Italeta harufu nzuri sana kwa Bwana, itakuwa sadaka ya Bwana iliyotolewa kwa moto.

	יָקְרְבוּ	קֹדֶשׁ	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	הַמִּנְחָה	מִן־	וְהַנּוֹתֶרֶת	3
	ya–vitakatifu	takatifu	na–wanawe	kwa–Haruni	sadaka–ya–nafaka	kutoka–	Na–iliyobaki	
	H6944	H6944		H0175	H4503		H3498	

ס	יְהוָה׃	מֵאִשֵּׁי	
¶	ya–Yahwe	kutoka–matoleo–ya–moto	
	H3068	H0801	

Unga wowote uliobaki utakuwa ni wa Haruni na watoto wake. Ni takatifu sana kwa Bwana iliyotolewa sadaka kwa Bwana kwa moto.

	מַצּוֹת	חַלֹּת	סֹלֶת	תַּנּוּר	מַאֲפֵה	מִנְחָה	קָרְבָּן	תַּקְרֵב	וְכִי	4
	isiyotiwa–chachu	mikate	unga–laini	tanuri	iliyookwa	ya–nafaka	sadaka	utaleta	Na–wakati	
	H4682	H2471	H5560	H8574	H3989	H4503		H7126		

ס	בַּשָּׁמֶן׃	מְשֻׁחִים	מַצּוֹת	וּרְקִיקֵי	בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלֹת
¶	mafuta	zilizopakwa	zisizo–na–chachu	na–biskuti	na–mafuta	iliyochanganywa
	H8081	H4886	H4682	H7550	H8081	

Kisha utakapotoa sadaka ya unga bila chachu iliyookwa kweye kiokeo, itakuwa mkate lainiya unga safi uliochanganywa na mafuta, au mkate mgumu usiokuwa na chachu, ambao umesambazwa na mafuta.

בְּלוּלָה	סֹלֶת	קָרְבָּנֶךָ	הַמַּחֲבַת	עַל־	מִנְחָה	וְאִם־	5
uliochanganywa	unga–laini	sadaka–yako	kikaango	kwenye–	sadaka–ya–nafaka	Na–ikiwa–	
	H5560		H4227		H4503		

תִּהְיֶה׃	מַצָּה	בַּשָּׁמֶן	
itakuwa	isiyo–na–chachu	na–mafuta	
H1961	H4682	H8081	

Kama matoleo yako ya nafaka yameokwa na kikaango cha chuma ni lazima iwe unga safi bila chachu uliochanganywa na mafuta.

ס	הוּא׃	מִנְחָה	שֶׁמֶן	עָלֶיהָ	וְיָצַקְתָּ	פְּתִתִים	אֹתָהּ	פָּתוֹת	6
¶	hiyo	sadaka–ya–nafaka	mafuta	juu–yake	na–utamimina	vipande	hiyo	Ivunje	
	H1931	H4503	H8081		H3332		H0853	H6626	

Utagawanya katika vipande na kumwaga mafuta juu yake. Hii ni sadaka ya nafaka.

תֵּעָשֶׂה׃	בַּשָּׁמֶן	סֹלֶת	קָרְבָּנֶךָ	מַרְחֶשֶׁת	מִנְחַת	וְאִם־	7
itatengenezwa	kwa–mafuta	unga–laini	sadaka–yako	sufuria	sadaka–ya–nafaka	Na–ikiwa–	
	H8081	H5560		H4802	H4503		

Kama sadaka yako ya nafaka imepikwa katika kikaango, ni lazima iwe imetengenezwa kwa unga safi na mafuta.

	לַיהוָה	מֵאֵלֶּה	יֵעָשֶׂה	אֲשֶׁר	הַמִּנְחָה	אֶת־	וְהֵבֵאתָ	8
	kwa–Yahwe	kutoka–hizi	itatengenezwa	ambayo	sadaka–ya–nafaka	–	Na–utaleta	
	H3068	H0428			H4503	H0853	H0935	

הַמִּזְבֵּחַ׃	אֶל־	וְהִגִּישָׁהּ	הַכֹּהֵן	אֶל־	וְהִקְרִיבָהּ	
madhabahu	kwenye–	na–ataisogeza	kuhani	kwa–	na–utaileta	
H4196	H0413	H5066	H3548	H0413	H7126	

Utaleta matoleo ya nafaka yaliyotengenezwa kwa vitu hivi kwa Bwana, italeta kwa kuhani, ambaye ataleta mbele ya madhabahu.

	וְהִקְטִיר	אַזְכָּרָתָהּ	אֶת־	הַמִּנְחָה	מִן־	הַכֹּהֵן	וְהֵרִים	9
	na–atafukiza	kumbukumbu–yake	–	sadaka–ya–nafaka	kutoka–	kuhani	Na–ataondoa	
		H0234	H0853	H4503		H3548		

לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	רֵיחַ	אִשֶּׁה	הַמִּזְבֵּחָה	
kwa–Yahwe	nzuri	harufu	toleo–la–moto	juu–ya–madhabahu	
H3068	H5207	H7381	H0801	H4196	

Ndipo kuhani atachukua baadhi ya sadaka ya nafaka ya shukrani ya Bwana, ataitekeza katika madhabahu. Itakuwa sadaka ya kuteketezwa kwa moto, italeta harufu nzuri kwa Bwana.

קָדָשִׁים	קֹדֶשׁ	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	הַמִּנְחָה	מִן־	וְהַנּוֹתֶרֶת	10
ya–vitakatifu	takatifu	na–wanawe	kwa–Haruni	sadaka–ya–nafaka	kutoka–	Na–iliyobaki	
H6944	H6944		H0175	H4503		H3498	

יְהוָה׃	מֵאִשֵּׁי
ya–Yahwe	kutoka–matoleo–ya–moto
H3068	H0801

Itakayobaki sadaka ya nafaka itakuwa ya Haruni na wanawe. Itakuwa takatifu kamili ya Bwana kutoka matoleo kwa Bwana yatolewayo kwa moto.

תֵּעָשֶׂה	לֹא	לַיהוָה	תַּקְרִיבוּ	אֲשֶׁר	הַמִּנְחָה	כָּל־	11
haitatengenezwa	haitafanywa	kwa–Yahwe	mtaleta	ambayo	sadaka–ya–nafaka	Kila–	
	H3808	H3068	H7126		H4503	H3605	

מִמֶּנּוּ	תַּקְטִירוּ	לֹא־	דְּבַשׁ	וְכָל־	שְׂאֹר	כָּל־	כִּי	חָמֵץ
kutoka–hiyo	hamtafukiza	haitafukizwa	asali	na–kila–	chachu	kila–	kwa–sababu	na–chachu
		H3808	H1706	H3605	H7603	H3605		

לַיהוָה׃	אִשֶּׁה
kwa–Yahwe	toleo–la–moto
H3068	H0801

Sadaka ya nafaka itolewayo kwa Bwana isiwe na chachu, hautatekeza chachu wala asali kama matoleo yatakayotekezwa kwa moto kwa ajili ya Bwana.

לֹא־	הַמִּזְבֵּחַ	וְאֶל־	לַיהוָה	אֹתָם	תַּקְרִיבוּ	רֵאשִׁית	קָרְבָּן	12
haitapanda	madhabahu	lakini–kwenye–	kwa–Yahwe	hivyo	mtatoa	ya–malimbuko	Sadaka	
H3808	H4196	H0413	H3068	H0853	H7126	H7225		

נִיחֹחַ׃	לְרֵיחַ	יַעֲלוּ
nzuri	kwa–harufu	hazitapanda
H5207	H7381	H5927

Utayatoa kwa Bwana kama mazao ya kwanza, lakini hayatatumika kama matoleo ya harufu nzuri ya moto juu ya madhabahu.

מֶלַח	תַּשְׁבִּית	וְלֹא	תְּמְלָחֶ֔	בַּמֶּלַח	מִנְחָתֶךָ	קָרְבָּן	וְכָל־	13
chumvi	usiache	na–haitaacha	utakoleza	kwa–chumvi	ya–nafaka–yako	sadaka	Na–kila–	
H4417		H3808		H4417	H4503		H3605	

קָרְבָּנְךָ	כָּל־	עַל	מִנְחָתֶךָ	מֶּעָל	אֱלֹהֶיךָ	בְּרִית		
sadaka–yako	kila–	juu–ya	ya–sadaka–yako–ya–nafaka	kutoka–juu	la–Mungu–wako	ya–agano		
	H3605		H4503		H0430	H1285		

ס	מֶלַח׃	תַּקְרִיב	
¶	chumvi	utatoa	
	H4417	H7126	

Utaweka chumvi katika kila matoleo yako ya nafaka. Usipungukie chumvi ya agano la Bwana katika matoleo yako ya unga. Matoleo yako yote hayatapungukiwa na chumvi.

14 וְאִם־ Na–ikiwa– H7126 תַּקְרִיב utatoa H3503 מִנְחַת sadaka–ya–nafaka H4503 בִּכּוּרִים ya–malimbuko H1061 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 אָבִיב masuke–mabichi H0024

אֵת – H0853 תַּקְרִיבוּ utatoa H7126 כַּרְמֶל mpya H3759 גֶּרֶשׂ nafaka–iliyosagwa H1643 בָּאֵשׁ kwa–moto H0784 קָלְיוּ yaliyokaangwa H7033 מִנְחַת sadaka–ya–nafaka H4503

בִּכּוּרֶיךָ׃ ya–malimbuko–yako H1061

Kama ukitoa matoleo ya nafaka ya mazao ya kwanza kwa Bwana, utatoa nafaka mbichi yaliyookwa kwa moto, na yaliyopondwa.

15 וְנָתַתָּ Na–utaweka H5414 עָלֶיהָ juu–yake H8081 שֶׁמֶן mafuta H8081 וְשַׂמְתָּ na–utaweka H5414 עָלֶיהָ juu–yake H8081 לְבֹנָה ubani H3828 מִנְחָה sadaka–ya–nafaka H4503 הִוא׃ hiyo H1931

Lazima utaweka mafuta na ubani juu yake. Haya ni matoleo ya nafaka.

16 וְהִקְטִיר Na–atafukiza H3548 הַכֹּהֵן kuhani H3548 אֶת־ – H0853 אַזְכָּרָתָהּ kumbukumbu–yake H0234 מִגְרְשָׁהּ kutoka–nafaka–yake H1643 וּמִשַּׁמְנָהּ na–mafuta–yake H8081

עַל pamoja–na H3605 כָּל־ yote– H3605 לִבְנָתָהּ ubani–wake H3828 אִשֶּׁה toleo–la–moto H0801 לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068 פ ¶

Kuhani atatoa sehemu ya nafaka iliyopondwa na mafuta na ubani, kama sadaka ya shukrani itolewayo kwa uzuri wa Bwana. Hii ni sadaka ya Bwana inayotolewa kwa moto.

Chapter 3

1 וְאִם־ Na–ikiwa– H3605 זֶבַח dhabihu H2077 שְׁלָמִים ya–amani H8002 קָרְבָּנוֹ sadaka–yake H7126 מִן־ kutoka– H1241 הַבָּקָר ng'ombe H1931 הוּא yeye H7126 מַקְרִיב analeta H7126 אִם־ ikiwa–

זָכָר dume H2145 אִם־ ikiwa– H5347 נְקֵבָה jike H8549 תָּמִים lisilo–na–dosari H7126 יַקְרִיבֶנּוּ atalileta H6440 לִפְנֵי mbele–ya H3068 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Kama mtu atoa dhabihu ambayo ni matoleo ya amani ya mnyama kutoka katika kundi, dume au jike, lazima atatoa mnyama asiyena kasoro mbele ya Bwana.

2 וְסָמַךְ Na–ataweka H5564 יָדוֹ mkono–wake H3027 עַל־ juu–ya H7218 רֹאשׁ kichwa H6440 קָרְבָּנוֹ cha–sadaka–yake H7819 וְשָׁחַט na–atamchinja H6607 פֶּתַח mlango H0168 אֹהֶל wa–hema H0168

וְזָרְקוּ na–watainyunyiza H2236 בְּנֵי wana H0175 אַהֲרֹן wa–Haruni H0175 הַכֹּהֲנִים makuhani H3548 אֶת־ – H0853 הַדָּם damu H1818 עַל־ juu–ya H4196 הַמִּזְבֵּחַ madhabahu H4150 מִזְרַק la–mkutano H4150

סָבִיב׃ pande–zote H5439

Ataweka mikono yake juu ya sadaka yake na atamchinja mbele ya mlango wa hema ya kukutania. Kisha wana wa Haruni makuhani watanyunyizia damu yake katika pande za madhabahu.

הַמְכַסֶּה	הַחֵלֶב	אֶת־	לַיהוָה	אִשֶּׁה	הַשְּׁלָמִים	מִזֶּבַח	וְהִקְרִיבוֹ		3
yanayofunika	mafuta	–	kwa-Yahwe	toleo-la-moto	ya-amani	kutoka-dhabihu	Na-ataleta		
H3680	H2459	H0853	H3068	H0801	H8002	H2077	H7126		

הַקֵּרֶב׃	עַל־	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	כָּל־	וְאֵת	הַקֶּרֶב	אֶת־	
matumbo	juu-ya	ambayo	mafuta	yote-	na-	matumbo	–	
H7130			H2459	H3605	H0853	H7130	H0853	

Mtu akitoa dhabihu ya amani itolewayo kwa moto kwa ajili ya Bwana. Mafuta yanayofunika au yanayoungana na hizo sehemu za ndani,

וְאֶת־	הַכְּסָלִים	עַל־	אֲשֶׁר	עֲלֵהֶן	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	וְאֶת־	הַכְלָיֹת	שְׁתֵּי	וְאֵת	4
na-	viuno	juu-ya	ambayo	juu-yake	ambayo	mafuta	na-	figo	mbili	Na-	
H0853	H3689					H2459	H0853	H3629	H8147	H0853	

יְסִירֶנָּה׃	הַכְּלָיֹות	עַל־	הַכָּבֵד	עַל־	הַיֹּתֶרֶת
atauondoa	figo	pamoja-na	ini	juu-ya	utando
H5493	H3629		H3516		H3508

figo mbili na mafuta yaliyofunika kiunoni na yanayozunguka ini, pamoja na figo atayatoa pamoja.

הָעֹלָה	עַל־	הַמִּזְבֵּחָה	אַהֲרֹן	בְּנֵי־	אֹתוֹ	וְהִקְטִירוּ	5
sadaka-ya-kuteketezwa	juu-ya	juu-ya-madhabahu	wa-Haruni	wana-	hivyo	Na-watafukiza	
		H4196	H0175		H0853		

לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	רֵיחַ	אִשֶּׁה	הָאֵשׁ	עַל־	אֲשֶׁר	הָעֵצִים	עַל־	אֲשֶׁר
kwa-Yahwe	nzuri	harufu	toleo-la-moto	moto	juu-ya	ambazo	kuni	juu-ya	ambayo
H3068	H5207	H7381	H0801	H0784			H6086		

פ
¶

Wana wa Haruni watayachoma hayo katika madhabahu pamoja na sadaka ya kutekezwa, juu ya kuni zilizo kwenye moto. Zitaleta harufu nzuri mbele ya Bwana; itakuwa sadaka ya itolewayo kwake kwa moto.

אוֹ	זָכָר	לַיהוָה	שְׁלָמִים	לְזֶבַח	קָרְבָּנוֹ	הַצֹּאן	מִן־	וְאִם־	6
au	dume	kwa-Yahwe	ya-amani	kwa-dhabihu	sadaka-yake	kondoo	kutoka-	Na-ikiwa-	
	H2145	H3068	H8002	H2077		H6629			

יַקְרִיבֶנּוּ׃	תָּמִים	לִפְנֵי	נְקֵבָה
atalileta	lisilo-na-dosari	mbele-ya	jike
H7126	H8549	H6440	H5347

Kama dhabihu ya amani ya mtu itolewayo kwa Bwana ni kutoka katika mifugo ni mbuzi au kondoo ni dume au jike, atatoa dhabihu isiyo na kasoro.

לִפְנֵי	אֹתוֹ	וְהִקְרִיב	קָרְבָּנוֹ	אֶת־	מַקְרִיב	הוּא־	כֶּשֶׂב	אִם־	7
mbele-ya	yeye	na-ataleta	sadaka-yake	–	analeta	yeye-	mwanakondoo	Ikiwa-	
H6440	H0853	H7126		H0853	H7126	H1931	H3775		

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Kama atatoa mwanakondoo kwa ajili ya dhabihu yake, atamtoa mbele za Bwana.

אֹתוֹ	וְשָׁחַט	קָרְבָּנוֹ	רֹאשׁ	עַל־	יָדוֹ	אֶת־	וְסָמַךְ	8
yeye	na–atamchinja	cha–sadaka–yake	kichwa	juu–ya	mkono–wake	–	Na–ataweka	
H0853					H3027	H0853	H5564	

עַל־	דָּמוֹ	אֶת־	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וְזָרְקוּ	מִזְבֵּחַ	לִפְנֵי	אֹהֶל
juu–ya	damu–yake	–	wa–Haruni	wana	na–watainyunyiza	la–mkutano	hema	mbele–ya
	H1818	H0853	H0175		H2236	H4150	H0168	H6440

סָבִיב׃	הַמִּזְבֵּחַ
pande–zote	madhabahu
H5439	H4196

Ataweka mkono wake juu ya ya kichwa cha dhabihu yake na atamchinja mbele ya hema ya kukutania. Ndipo wana wa Haruni watanyunyizia damu pande za madhabahu.

הָאַלְיָה	חֶלְבּוֹ	לַיהוָה	אִשֶּׁה	הַשְּׁלָמִים	מִזֶּבַח	וְהִקְרִיב		9
mkia–mnene	mafuta–yake	kwa–Yahwe	toleo–la–moto	ya–amani	kutoka–dhabihu	Na–ataleta		
H0451	H2459	H3068	H0801	H8002	H2077	H7126		

אֶת־	הַמְכַסֶּה	הַחֵלֶב	וְאֶת־	יְסִירֶנָּה	הָעֶצֶה	לְעֻמַּת	תְּמִימָה
–	yanayofunika	mafuta	na–	atauondoa	mfupa–wa–mgongo	karibu–na	ukamilifu
H0853	H3680	H2459	H0853	H5493	H6096	H5980	H8549

הַקֶּרֶב׃	עַל־	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	כָּל־	וְאֵת	הַקֶּרֶב	
matumbo	juu–ya	ambayo	mafuta	yote–	na–	matumbo	
H7130			H2459	H3605	H0853	H7130	

Mtu akitoa sadaka ya dhabihu ya amani kama sadaka ya kusogezwa kwa moto kwa Bwana. Mafuta, mafuta ya mkia yatakatwa hapo karibu na mfupa wa kiuno, na mafuta yanayofunika matumbo na mafuta yaliyo katika matumbo,

וְאֶת־	הַכְּסָלִים	עַל־	אֲשֶׁר	עֲלֵהֶן	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	וְאֶת־	הַכְלָיֹת	שְׁתֵּי	וְאֵת	10
na–	viuno	juu–ya	ambayo	juu–yake	ambayo	mafuta	na–	figo	mbili	Na–	
H0853	H3689					H2459	H0853	H3629	H8147	H0853	

יְסִירֶנָּה׃	הַכְּלָיֹת	עַל־	הַכָּבֵד	עַל־	הַיֹּתֶרֶת	
atauondoa	figo	pamoja–na	ini	juu–ya	utando	
H5493	H3629		H3516		H3508	

na figo zote mbili na mafuta yanayofunika yaliyo karibu na kiuno kitambi kilicho karibu na ini na figo ataziondoa zote.

פ	לַיהוָה׃	אִשֶּׁה	לֶחֶם	הַמִּזְבֵּחָה	הַכֹּהֵן	וְהִקְטִירוֹ	11
¶	kwa–Yahwe	toleo–la–moto	chakula	juu–ya–madhabahu	kuhani	Na–atafukiza	
	H3068	H0801	H3899	H4196	H3548		

Na kuhani atayatekeza yote kwa moto katika madhabahu kama sadaka ya chakula isogezwayo kwa moto kwa Bwana.

יְהוָה׃	לִפְנֵי	וְהִקְרִיבוֹ	קָרְבָּנוֹ	עֵז	וְאִם	12
Yahwe	mbele–ya	na–ataleta	sadaka–yake	mbuzi	Na–ikiwa	
H3068	H6440	H7126		H5795		

Kama matoleo ya mtu ni mbuzi, ndipo ataitoa mbele ya Bwana.

13 וְסָמַךְ Na–ataweka H5564 אֶת־ – H0853 יָדוֹ mkono–wake H3027 עַל־ juu–ya רֹאשׁוֹ kichwa–chake וְשָׁחַט na–atamchinja אֹתוֹ yeye H0853 לִפְנֵי mbele–ya H6440

אָהֳל hema H0168 מוֹעֵד la–mkutano H4150 וְזָרְקוּ na–watainyunyiza H2236 בְּנֵי wana אַהֲרֹן wa–Haruni H0175 אֶת־ – H0853 דָּמוֹ damu–yake H1818 עַל־ juu–ya הַמִּזְבֵּחַ madhabahu H4196

סָבִיב׃ pande–zote H5439

Ataweka mikono yake juu ya kichwa cha mbuzi na atamchinja mbele ya hema ya kukutania. Ndipo wana wa Haruni watanyunyizia damu pande zote za madhabahu.

14 וְהִקְרִיב Na–ataleta H7126 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake קָרְבָּנוֹ sadaka–yake אִשֶּׁה toleo–la–moto H0801 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 אֶת־ – H0853 הַחֵלֶב mafuta H2459

הַקֶּרֶב׃ matumbo H7130 עַל־ juu–ya אֲשֶׁר ambayo הַחֵלֶב mafuta H2459 כָּל־ yote– H3605 וְאֶת na– H0853 הַקֶּרֶב matumbo H7130 אֶת־ – H0853 הַמְכַסֶּה yanayofunika H3680

Mtu akitoa dhabihu kwa Bwana kwa njia ya moto. Ataondoa mafuta yanayozunguka matumbo, na mafuta yote yanayozunguka matumbo.

15 וְאֶת Na– H0853 שְׁתֵּי mbili H8147 הַכְּלָיֹת figo H3629 וְאֶת־ na– H0853 הַחֵלֶב mafuta H2459 אֲשֶׁר ambayo עֲלֵיהֶן juu–yake אֲשֶׁר ambayo עַל־ juu–ya הַכְּסָלִים viuno H3689 וְאֶת־ na– H0853

יְסִירֶנָּה׃ ataondoa H5493 הַכְּלָיֹת figo H3629 עַל־ pamoja–na הַכָּבֵד ini H3516 עַל־ juu–ya הַיֹּתֶרֶת utando H3508

Ataondoa pia figo mbili na mafuta yanayozunguka, ambayo yanazunguka kiuno na kitambi cha maini pamoja na figo.

16 וְהִקְטִירָם Na–atavifukiza הַכֹּהֵן kuhani H3548 הַמִּזְבֵּחָה juu–ya–madhabahu H4196 לֶחֶם chakula H3899 אִשֶּׁה toleo–la–moto H0801 לְרֵיחַ kwa–harufu H7381 נִיחֹחַ nzuri H5207 כָּל־ yote– H3605

לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068 חֵלֶב mafuta H2459

Kuhani atateketeza yote juu ya madhabahu kama matoleo ya chakula yatolewayo kwa moto, ni sadaka ya kuleta harufu nzuri sana. Mafuta yote ni ya Bwana.

17 חֻקַּת Amri H2708 עוֹלָם ya–milele H5769 לְדֹרֹתֵיכֶם kwa–vizazi–vyenu H1755 בְּכֹל katika–yote H3605 מוֹשְׁבֹתֵיכֶם makazi–yenu H4186 כָּל־ yote– H3605 חֵלֶב mafuta H2459 וְכָל־ na–yote– H3605 דָּם damu H1818

פ ¶ תֹּאכֵלוּ׃ kula H0398 לֹא hamta H3808

Itakuwa ni amri ya kudumu kwa kizazi cha watu katika maeneo yote mtakapotengeneza makazi, kwamba hamtakula mafuta au damu.”'

Chapter 4

1

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Na–akasema Yahwe kwa– Musa akisema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Bwana alisema na Musa na kumwambi,

2

דַּבֵּר אֶל־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי־ תֶחֱטָא בִּשְׁגָגָה מִכֹּל
Sema kwa– wana wa–Israeli akisema nafsi ikiwa– itakosa kwa–kutokujua kutoka–yote
H1696 H0413 H3478 H0559 H5315 H2398 H7684 H3605

מֵהֵנָּה׃ מִמְצוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃
ya–hizo amri za–Yahwe ambazo hazita fanywa na–akafanya moja
H2007 H4687 H3068 H0834 H3808 H6213 H0259

“Waambie wana wa Israeli 'mtu yeyote akifanya dhambi bila kukusudia, kufanya chochote ambacho Bwana ameagiza kutofanya, na kama akifanya chochote kilichozuiliwa, yafuatayo lazima yatatendeka.

3

אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל
Ikiwa kuhani aliyetiwa–mafuta atakosa kwa–hatia ya–watu na–ataleta kwa–ajili–ya
H0518 H3548 H4899 H2398 H0819 H5971 H7126 H5921

חַטָּאתוֹ׳ אֲשֶׁר חָטָא בֶּן־ פָּר בֶּקֶר תָּמִים לַיהוָה׃ לְחַטָּאת׃
dhambi–yake ambayo amekosa mwana– ng'ombe–dume wa–ng'ombe asiye–na–dosari kwa–Yahwe kwa–dhambi
H2403 H0834 H2398 H1121 H6499 H1241 H8549 H3068 H2403

Kama ni kuhani mkuu aliyetenda dhambi na kuleta hatia kwa watu, atatoa dume asiyekuwa na kasoro kwa Bwana kwa ajili ya dhambi aliyotenda kama sadaka ya dhambi.

4

וְהֵבִיא אֶת־ הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־ יָדוֹ עַל־ רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־
Na–ataleta – ng'ombe–dume kwenye– wa–hema mlango la–mkutano mbele–ya Yahwe na–ataweka mikono juu–ya kichwa cha–ng'ombe–dume na–atachinja –
H0935 H0853 H6499 H6440 H0168 H6607 H4150 H6440 H3068 H5564 H3027 H5921 H7218 H6499 H0853

הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃
ng'ombe–dume mbele–ya Yahwe
H6499 H6440 H3068

Ataleta dume mbele ya mlango wa hema ya kukutania mbele ya Bwana, ataweka mikono juu ya dume, na atamchinja huyo dume mbele za Bwana.

5

וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ
Na–atachukua kuhani aliyetiwa–mafuta kutoka–damu ya–ng'ombe–dume na–ataleta hiyo
H3947 H3548 H4899 H1818 H6499 H0935 H0853

אֹהֶל מוֹעֵד׃ אֶל־
hema la–mkutano kwenye–
H0168 H4150 H0413

Kuhani aliyewekewa mafuta atachukua damu ya dume na kuileta mbele ya hema ya kukutania.

הַדָּם	מִן־	וְהִזָּה	בַּדָּם	אֶצְבָּעוֹ	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְטָבַל	6
damu	kutoka–	na–atanyunyiza	katika–damu	kidole–chake	–	kuhani	Na–atachovya	
H1818			H1818	H0676	H0853	H3548	H2881	

הַקֹּדֶשׁ׃	פָּרֹכֶת	פְּנֵי	אֶת־	יְהוָה	לִפְנֵי	פְּעָמִים	שֶׁבַע
la–patakatifu	pazia	mbele–ya	–	Yahwe	mbele–ya	nyakati	mara–saba
H6944	H6532	H6440	H0854	H3068	H6440	H6471	H7651

Kuhani atazamisha kidole chake katika damu na kuinyunyiza mara saba mbele za Bwana, mbele ya pazia la mahali pa takatifu.

קְטֹרֶת	מִזְבַּח	קַרְנוֹת	עַל־	הַדָּם	מִן־	הַכֹּהֵן	וְנָתָן	7
ya–uvumba	za–madhabahu	pembe	juu–ya	damu	kutoka–	kuhani	Na–ataweka	
H7004	H4196			H1818		H3548	H5414	

דָּם	כָּל־	וְאֵת	מוֹעֵד	בְּאָהֶל	אֲשֶׁר	יְהוָה	לִפְנֵי	הַסַּמִּים
damu	yote–	na–	la–mkutano	katika–hema	ambayo	Yahwe	mbele–ya	wenye–harufu–nzuri
H1818	H3605	H0853	H4150	H0168		H3068	H6440	H5561

הָעֹלָה	מִזְבָּח	יְסוֹד	אֶל־	יִשְׁפֹּךְ	הַפָּר	
ya–sadaka–ya–kuteketezwa	wa–madhabahu	msingi	kwenye–	atamwaga	ya–ng'ombe–dume	
	H4196	H3247	H0413	H8210	H6499	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	אֲשֶׁר־
la–mkutano	wa–hema	mlango	ambayo–
H4150	H0168	H6607	

Na kuhani ataweka kiasi cha damu ya huyo dume juu ya pembe za madhabahu ya kuvukizia uvumba mbele za Bwana, katika hema ya kukutania na ataimwaga yote iliyobaki chini ya madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa, iliyo mahali pa kuinglia katika hema ya kukutania.

הַחֵלֶב	אֶת־	מִמֶּנּוּ	יָרִים	הַחַטָּאת	פָּר	חֵלֶב	כָּל־	וְאֶת־	8
mafuta	–	kutoka–kwake	ataondoa	wa–dhambi	ya–ng'ombe–dume	mafuta	yote–	Na–	
H2459	H0853				H6499	H2459	H3605	H0853	

הַקֶּרֶב׃	עַל־	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	כָּל־	וְאֵת	הַקֶּרֶב	עַל־	הַמְכַסֶּה
matumbo	juu–ya	ambayo	mafuta	yote–	na–	matumbo	juu–ya	yanayofunika
H7130			H2459	H3605	H0853	H7130		H3680

Atakata mafuta yote ya dume wa sadaka ya dhambi, mafuta yanayofunika matumbo na mafuta yote yaliyo katika matumbo,

וְאֶת־	הַכְּסָלִים	עַל־	אֲשֶׁר	עֲלֵיהֶן	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	וְאֶת־	הַכְּלָיֹת	9
na–	viuno	juu–ya	ambayo	juu–yake	ambayo	mafuta	na–	figo	
H0853	H3689					H2459	H0853	H3629	

וְאֵת	שְׁתֵּי	הַכְּלָיֹת	עַל־	הַכֶּבֶד	עַל־	הַיֹּתֶרֶת
Na–	mbili	figo	pamoja–na	ini	juu–ya	utando
H0853	H8147	H3629		H3516		H3508

יְסִירֶנָּה׃	הַכְּלָיוֹת	עַל־	
ataondoa	figo	pamoja–na	
H5493	H3629		

figo mbili na mafuta yaliyopo pamoja nazo, yaliyo karibu na kiuno na kitambi cha maini pamoja na hizo figo.

הַכֹּהֵן	וְהִקְטִירָם	הַשְּׁלָמִים	זֶבַח	מִשּׁוֹר	יוּתַּר	כַּאֲשֶׁר	10
kuhani	na–atavifukiza	ya–amani	wa–dhabihu	kutoka–ng'ombe	inavyoondolewa	Kama–vile	
H3548		H8002	H2077	H7794			

הָעֹלָה׃	מִזְבָּח	עַל	
ya–sadaka–ya–kuteketezwa	madhabahu	juu–ya	
	H4196		

Ataondoa zote vile vile kama yanavyoondolewa katika dume wa sadaka ya dhabihu ya amani. Kuhani atatekeza sehemu hizo katika madhabahu ya sadaka za kuteketezwa.

וְעַל־	רֹאשׁוֹ	עַל־	בְּשָׂרוֹ	כָּל־	וְאֶת־	הַפָּר	עוֹר	וְאֶת־		11
na–	kichwa–chake	pamoja–na	nyama–yake	yote–	na–	ya–ng'ombe–dume	ngozi	Na–		
			H1320	H3605	H0853	H6499	H5785	H0853		

וּפִרְשׁוֹ׃	וְקִרְבּוֹ	כְּרָעָיו
na–mavi–yake	na–matumbo–yake	miguu–yake
H6569	H7130	H3767

Ngozi ya dume na mabaki yoyote ya nyama, pamoja na kichwa chake, miguu yake, matumbo yake na mavi yake,

טָהוֹר	מָקוֹם	אֶל־	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	הַפָּר	כָּל־	אֶת־	וְהוֹצִיא	12
safi	mahali	kwenye–	ya–kambi	nje	kwenye–	ng'ombe–dume	yote–	–	Na–atautoa	
H2889	H4725	H0413	H4264	H2351	H0413	H6499	H3605	H0853	H3318	

שֶׁפֶךְ	עַל־	בָּאֵשׁ	עֵצִים	עַל־	אֹתוֹ	וְשָׂרַף	הַדֶּשֶׁן	שֶׁפֶךְ	אֶל־
dampo	juu–ya	kwa–moto	kuni	juu–ya	huo	na–atauteketeza	la–majivu	dampo	kwenye–
H8211		H0784	H6086		H0853	H8313	H1880	H8211	H0413

פ	יִשָּׂרֵף׃	הַדָּשֶׁן
¶	utateketezwa	la–majivu
	H8313	H1880

mabaki yote ya dume atayachukua nje ya mji mahali palipo safi, mahali wanapomwaga majivu; watateketeza sehemu zote juu ya kuni. Watateketeza sehemu zote mahali wanapomwaga majivu.

מֵעֵינֵי	דָּבָר	וְנֶעְלַם	יִשְׁגּוּ	יִשְׂרָאֵל	עֵדַת	כָּל־	וְאִם	13
kutoka–macho	jambo	na–ikafichika	watakosa	wa–Israeli	mkutano	yote–	Na–ikiwa	
	H1697	H5956	H7686	H3478	H5712	H3605		

תֵּעָשֶׂינָה	לֹא־	אֲשֶׁר	יְהוָה	מִצְוֹת	מִכָּל־	אַחַת	וְעָשׂוּ	הַקָּהָל	
fanywa	hazita–	ambazo	za–Yahwe	amri	kutoka–yote–	moja	na–wakafanya	ya–kusanyiko	
	H3808		H3068	H4687	H3605	H0259		H6951	

וְאָשֵׁמוּ׃
na–wakahatia
H0816

Kama mkutano wote wa wana wa Israeli wakitenda dhambi bila kukusudia, na mkutano hawatakumbuka kwamba wametenda dhambi, na kufanya vile Bwana aliagiza wasifanye na wakajisikia hatia.

פָּר	הַקָּהָל	וְהִקְרִיבוּ	עָלֶיהָ	חָטְאוּ	אֲשֶׁר	הַחַטָּאת	וְנוֹדְעָה	14
ng'ombe–dume	kusanyiko	na–wataleta	juu–yake	wamekosa	ambayo	dhambi	Na–ikijulikana	
H6499	H6951	H7126		H2398			H3045	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	לִפְנֵי	אֹתוֹ	וְהֵבִיאוּ	לְחַטָּאת	בָּקָר	בֶּן־
la–mkutano	hema	mbele–ya	huo	na–wataleta	kwa–dhambi	wa–ng'ombe	mwana–
H4150	H0168	H6440	H0853	H0935		H1241	

Na dhambi waliyofanya ikajulikana, mkutano watatoa ng'ombe dume mchanga kuwa sadaka ya dhambi watamleta mbele ya hema ya kukutania.

הַפָּר	רֹאשׁ	עַל־	יְדֵיהֶם	אֶת־	הָעֵדָה	זִקְנֵי	וְסָמְכוּ	15
cha–ng'ombe–dume	kichwa	juu–ya	mikono–yao	–	wa–mkutano	wazee	Na–wataweka	
H6499			H3027	H0853	H5712	H2205	H5564	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	הַפָּר	אֶת־	וְשָׁחַט	יְהוָה	לִפְנֵי
Yahwe	mbele–ya	ng'ombe–dume	–	na–atachinja	Yahwe	mbele–ya
H3068	H6440	H6499	H0853		H3068	H6440

Wazee wa mkutano wataweka mikono yao juu ya kichwa cha ng'ombe mbele za Bwana, na ng'ombe atachinjwa mbele za Bwana.

16 וְהֵבִיא Na–ataleta H0935 הַכֹּהֵן kuhani H3548 הַמָּשִׁיחַ aliyetiwa–mafuta H4899 מִדַּם kutoka–damu H1818 הַפָּר ya–ng'ombe–dume H6499 אֶל־ kwenye– H0413 אֹהֶל hema H0168 מוֹעֵד׃ la–mkutano H4150

Kuhani aliyetiwa mafuta ataleta damu ya ng'ombe katika hema ya kukutania,

17 וְטָבַל Na–atachovya H2881 הַכֹּהֵן kuhani H3548 אֶצְבָּעוֹ kidole–chake H0676 מִן־ kutoka– H1818 הַדָּם damu H6471 וְהִזָּה na–atanyunyiza H7651 שֶׁבַע mara–saba פְּעָמִים nyakati לִפְנֵי mbele–ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 אֵת – H0854 פְּנֵי mbele–ya H6440 הַפָּרֹכֶת׃ pazia H6532

kuhani atachovya kidole chake katika damu na kuinyunyizia mara saba mbele za Bwana mbele ya pazia.

18 וּמִן־ Na–kutoka– H1818 הַדָּם damu H5414 וְיִתֵּן ataweka H4196 הַמִּזְבֵּחַ za–madhabahu H7651 עַל־ juu–ya קֶרֶן pembe אֲשֶׁר ambayo H6440 לִפְנֵי mbele–ya H3068 יְהוָה Yahwe H3247 יְסוֹד msingi H0413 אֶל־ kwenye– H8210 יִשְׁפֹּךְ atamwaga H1818 הַדָּם damu H3605 כָּל־ yote– H0853 וְאֵת na– H4150 מוֹעֵד la–mkutano H0168 בְּאֹהֶל katika–hema אֲשֶׁר ambayo מוֹעֵד׃ la–mkutano H0168 אֹהֶל wa–hema H6607 פָּתַח mlango אֲשֶׁר־ ambayo– H6607 הָעֹלָה ya–sadaka–ya–kuteketezwa מִזְבַּח wa–madhabahu H4196

Ataweka kiasi cha damu katika pembe za madhabahu mbele za Bwana iliyo katika hema ya kukutania na ataimwaga damu yote chini ya madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa, iliyo katika mlango wa kuingilia katika hema ya kukutania.

19 וְאֵת Na– H0853 כָּל־ yote– H3605 חֶלְבּוֹ mafuta–yake H2459 יָרִים ataondoa מִמֶּנּוּ kutoka–kwake וְהִקְטִיר na–atafukiza הַמִּזְבֵּחָה׃ juu–ya–madhabahu H4196

Atakata mafuta yote na kuyatekeza katika madhabahu.

20 וְעָשָׂה Na–atafanya H6499 לַפָּר kwa–ng'ombe–dume כַּאֲשֶׁר kama–vile עָשָׂה alivyofanya לְפַר kwa–ng'ombe–dume H6499 הַחַטָּאת wa–dhambi וְנִסְלַח na–watasamehewa H3548 הַכֹּהֵן kuhani H5545 עֲלֵהֶם kwa–ajili–yao וְכִפֶּר na–atafanya–upatanisho לוֹ kwake יַעֲשֶׂה־ atafanya– כֵּן vivyo–hivyo לָהֶם׃ wao H1992

Hivyo ndivyo atakavyomfanya huyo ng'ombe, kama alivyomfanya ng'ombe wa sadaka ya dhambi, atamfanyia vivyo hivyo huyu ng'ombe, kuhani atawafanyia upatanisho watu nao watasamehewa.

אֹתוֹ	וְשָׁרַף	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	הַפָּר	אֶת־	וְהוֹצִיא		21
huo	na–atauteketeza	ya–kambi	nje	kwenye–	ng'ombe–dume	–	Na–atautoa		
H0853	H8313	H4264	H2351	H0413	H6499	H0853	H3318		

הַקֹּדֶל	חַטַּאת	הָרִאשׁוֹן	הַפָּר	אֵת	שָׂרַף	כַּאֲשֶׁר	
ya–kusanyiko	sadaka–ya–dhambi	wa–kwanza	ng'ombe–dume	–	alivyoteketeza	kama–vile	
H6951		H7223	H6499	H0853	H8313		

הִוא׃	פ	
hiyo	¶	
H1931		

Atamchukua huyo ng'ombe nje ya mji na kumteketeza kama alivyomteketeza ng, ombe wa kwanza. Hii ni sadaka ya dhambi kwa ajili ya mkutano.

אֱלֹהָיו	יְהוָה	מִצְוֹת	מִכֹּל־	אַחַת	וְעָשָׂה	יֵחֶטָא	נָשִׂיא	אֲשֶׁר	22
Mungu–wake	za–Yahwe	amri	kutoka–yote–	moja	na–akafanya	atakosa	kiongozi	Wakati	
H0430	H3068	H4687	H3605	H0259		H2398			

וְאָשֵׁם׃	בִּשְׁגָגָה	תֵּעָשֶׂינָה	לֹא־	אֲשֶׁר	
na–akahatia	kwa–kutokujua	fanywa	hazita–	ambazo	
H0816	H7684		H3808		

Mtawala akitenda dhambi bila kukusudia kufanya moja ya yale Bwana Mungu wake ameagiza kutotenda, na anajisikia hatia

אֶת־	וְהֵבִיא	בָּהּ	חָטָא	אֲשֶׁר	חַטָּאתוֹ	אֵלָיו	הוֹדַע	אוֹ־	23
–	na–ataleta	nayo	amekosa	ambayo	dhambi–yake	kwake	ikijulishwa	Au–	
H0853	H0935		H2398			H0413	H3045		

תְּמִים׃	זָכָר	עִזִּים	שְׂעִיר	קָרְבָּנוֹ
asiye–na–dosari	dume	wa–mbuzi	beberu	sadaka–yake
H8549	H2145	H5795		

na kama dhambi yake aliyotenda anaifahamu, ataleta dhabihu yake mbuzi mme asiye na kasoro.

בִּמְקוֹם	אֹתוֹ	וְשָׁחַט	הַשָּׂעִיר	רֹאשׁ	עַל־	יָדוֹ	וְסָמַךְ		24
mahali	yeye	na–atamchinja	cha–beberu	kichwa	juu–ya	mkono–wake	Na–ataweka		
H4725	H0853					H3027	H5564		

הִוא׃	חַטָּאת	יְהוָה	לִפְנֵי	הָעֹלָה	אֶת־	יִשְׁחַט	אֲשֶׁר־	
hiyo	sadaka–ya–dhambi	Yahwe	mbele–ya	sadaka–ya–kuteketezwa	–	anachinjwa	ambapo–	
H1931		H3068	H6440		H0853			

Ataweka mkono wake juu ya kichwa cha mbuzi na kumchinja mahali ambapo huchinja sadaka ya kuteketezwa mbele za Bwana. Hii ni sadaka ya dhambi.

עַל־	וְנָתַן	בְּאֶצְבָּעוֹ	הַחַטָּאת	מִדַּם	הַכֹּהֵן	וְלָקַח			25
juu–ya	na–ataweka	kwa–kidole–chake	ya–dhambi	kutoka–damu	kuhani	Na–atachukua			
	H5414	H0676		H1818	H3548	H3947			

אֶל־	יִשְׁפֹּךְ	דָּמוֹ	וְאֶת־	הָעֹלָה	מִזְבַּח	קִרְנֹת	
kwenye–	atamwaga	damu–yake	na–	ya–sadaka–ya–kuteketezwa	za–madhabahu	pembe	
H0413	H8210	H1818	H0853		H4196		

הָעֹלָה׃	מִזְבָּח	יְסוֹד	
ya–sadaka–ya–kuteketezwa	wa–madhabahu	msingi	
	H4196	H3247	

Kuhani atachukua damu ya sadaka ya dhambi kwa kidole chake na kuiweka juu ya pembe za madhabahu kwa dhabihu ya kuteketezwa, na atamwaga damu chini ya madhabahu ya dhabihu ya kuteketezwa.

הַשְּׁלָמִים	זֶבַח	כְּחֵלֶב	הַמִּזְבֵּחָה	יַקְטִיר	חֶלְבּוֹ	כָּל־	וְאֶת־	26
ya–amani	ya–dhabihu	kama–mafuta	juu–ya–madhabahu	atafukiza	mafuta–yake	yote–	Na–	
H8002	H2077	H2459	H4196		H2459	H3605	H0853	

פ	לוֹ׃	וְנִסְלַח	מֵחַטָּאתוֹ	הַכֹּהֵן	עָלָיו	וְכִפֶּר
¶	yeye	na–atasamehewa	kutoka–dhambi–yake	kuhani	kwa–ajili–yake	na–atafanya–upatanisho
		H5545		H3548		

Atateketeza mafuta yote katika madhabahu, kama vile mafuta ya dhabihu ya sadaka ya amani, Kuhani atafanya upatanisho kwa ajili ya mtawala kulingana na dhambi yake, na mtawala atakuwa amesamehewa.

בְּעֵשְׂתָה	הָאָרֶץ	מֵעַם	בִּשְׁגָגָה	תֶּחֱטָא	אַחַת	נֶפֶשׁ	וְאִם־	27
kwa–kufanya–kwake	wa–nchi	kutoka–watu	kwa–kutokujua	itakosa	moja	nafsi	Na–ikiwa–	
	H0776		H7684	H2398	H0259	H5315		

וְאָשֵׁם׃	תֵּעָשֶׂינָה	לֹא־	אֲשֶׁר	יְהוָה	מִמִּצְוֹת	אַחַת
na–akahatia	fanywa	hazita–	ambazo	za–Yahwe	kutoka–amri	moja
H0816		H3808		H3068	H4687	H0259

Kama yeyote wa watu wa kawaida akitenda dhambi bila kukusudia, kufanya vitu ambavyo Bwana ameagiza kutokufanywa na kama ana hatia,

קָרְבָּנוֹ	וְהֵבִיא	חָטָא	אֲשֶׁר	חַטָּאתוֹ	אֵלָיו	הוֹדַע	אוֹ	28
sadaka–yake	na–ataleta	amekosa	ambayo	dhambi–yake	kwake	ikijulishwa	Au	
	H0935	H2398			H0413	H3045		

חָטָא׃	אֲשֶׁר	חַטָּאתוֹ	עַל־	נְקֵבָה	תְּמִימָה	עִזִּים	שְׂעִירַת
amekosa	ambayo	dhambi–yake	kwa–ajili–ya	jike	asiye–na–dosari	wa–mbuzi	mbuzi–jike
H2398				H5347	H8549	H5795	H8166

ndipo dhambi yake aliyoitenda ikajulikana kwake, ndipo ataleta mbuzi mke asiyekuwa na kasoro awe dhabihu kwa ajili ya dhambi zake alizotenda.

אֶת־	וְשָׁחַט	הַחַטָּאת	רֹאשׁ	עַל	יָדוֹ	אֶת־	וְסָמַךְ	29
–	na–atachinja	cha–dhambi	kichwa	juu–ya	mkono–wake	–	Na–ataweka	
H0853					H3027	H0853	H5564	

הָעֹלָה׃	בִּמְקוֹם	הַחַטָּאת	
pa–sadaka–ya–kuteketezwa	mahali	sadaka–ya–dhambi	
	H4725		

Ataweka mikono yake juu ya sadaka ya dhambi na kuchinja sadaka ya dhambi mahali pa sadaka ya kuteketezwa.

קֶרֶנֹת	עַל־	וְנָתַן	בְּאֶצְבָּעוֹ	מִדַּם	הַכֹּהֵן	וְלָקַח		30
pembe	juu–ya	na–ataweka	kwa–kidole–chake	kutoka–damu–yake	kuhani	Na–atachukua		
		H5414	H0676	H1818	H3548	H3947		

יְסֹד	אֶל־	יִשְׁפֹּךְ	דָּמָה	כָּל־	וְאֶת־	הָעֹלָה	מִזְבַּח	
msingi	kwenye–	atamwaga	damu–yake	yote–	na–	ya–sadaka–ya–kuteketezwa	za–madhabahu	
H3247	H0413	H8210	H1818	H3605	H0853		H4196	

הַמִּזְבֵּחַ׃
wa–madhabahu
H4196

Kuhani atachukua kiasi cha damu kwa kidole chake na kuweka katika pembe za madhabahu ya dhabihu ya kuteketezwa. Damu yote iliyobaki ataimwaga chini ya madhabahu.

מֵעַל	חֶלְבּוֹ	הוּסַר	כַּאֲשֶׁר	יָסִיר	חֶלְבַּה	כָּל־	וְאֶת־	31
kutoka–juu	mafuta	inavyoondolewa	kama–vile	ataondoa	mafuta–yake	yote–	Na–	
	H2459	H5493		H5493	H2459	H3605	H0853	

לַיהוָה	נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	הַמִּזְבֵּחָה	הַכֹּהֵן	וְהִקְטִיר	הַשְּׁלָמִים	זֶבַח
kwa–Yahwe	nzuri	kwa–harufu	juu–ya–madhabahu	kuhani	na–atafukiza	ya–amani	ya–dhabihu
H3068	H5207	H7381	H4196	H3548		H8002	H2077

פ	לוֹ׃	וְנִסְלַח	הַכֹּהֵן	עָלָיו	וְכִפֶּר	
¶	yeye	na–atasamehewa	kuhani	kwa–ajili–yake	na–atafanya–upatanisho	
		H5545	H3548			

Atayaondoa mafuta yote, kama alivyoondoa mafuta katika dhabihu ya amani. Kuhani ataiteketeza katika madhabahu ili kuwa harufu nzuri kwa Bwana. Kuhani atafanya upatanisho kwa mtu, na atasamehewa.

יְבִיאֶנָּה׃	תְּמִימָה	נְקֵבָה	לְחַטָּאת	קָרְבָּנוֹ	יָבִיא	כֶּבֶשׂ	וְאִם־	32
atamleta	asiye–na–dosari	jike	kwa–dhambi	sadaka–yake	ataleta	mwanakondoo	Na–ikiwa–	
H0935	H8549	H5347			H0935	H3532		

Kama mtu ataleta mwanakondoo kama dhabihu yake kwa sadaka ya dhambi, ataleta jike asiye na kasoro.

אֹתָהּ	וְשָׁחַט	הַחַטָּאת	רֹאשׁ	עַל	יָדוֹ	אֶת־	וְסָמַךְ	33
yeye	na–atamchinja	cha–dhambi	kichwa	juu–ya	mkono–wake	–	Na–ataweka	
H0853						H0853	H5564	

הָעֹלָה׃	אֶת־	יִשְׁחַט	אֲשֶׁר	בִּמְקוֹם	לְחַטָּאת
sadaka–ya–kuteketezwa	–	anachinjwa	ambapo	mahali	kwa–dhambi
	H0853			H4725	

Ataweka mikono kichwani mwa sadaka ya dhambi na atamchinja kuwa sadaka ya dhambi mahali wanapochinjwa sadaka ya kuteketezwa.

עַל־	וְנָתַן	בְּאֶצְבָּעוֹ	הַחַטָּאת	מִדַּם	הַכֹּהֵן	וְלָקַח	34
juu–ya	na–ataweka	kwa–kidole–chake	ya–dhambi	kutoka–damu	kuhani	Na–atachukua	
	H5414	H0676		H1818	H3548	H3947	

יִשְׁפֹּךְ	דָּמָהּ	כָּל־	וְאֶת־	הָעֹלָה	מִזְבַּח	קֶרֶן	
atamwaga	damu–yake	yote–	na–	ya–sadaka–ya–kuteketezwa	za–madhabahu	pembe	
H8210	H1818	H3605	H0853		H4196		

הַמִּזְבֵּחַ׃	יְסוֹד	אֶל־	
wa–madhabahu	msingi	kwenye–	
H4196	H3247	H0413	

Kuhani atachukua baadhi ya damu ya sadaka ya dhambi kwa kidole chake na kuweka katika pembe za madhabahu kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa, na ataimwaga damu yote chini ya madhabahu.

35 וְאֶת־ כָּל־ יְסִיר אַטָּנְדוֹא חֶלְבָּה מַפּוּטָא־יָקֶה כַּמָּא־וִילֶה אִינְוְיוֹנְדוֹלֶוָא חֶלְבֵּ־ מַפּוּטָא־ הַכְּשֶׂבְ יָא־מְוָנָקוֹנְדוֹא
Na- yote- ataondoa mafuta-yake kama-vile inavyoondolewa mafuta- ya-mwanakondoo
H0853 H3605 H5493 H2459 H5493 H2459 H3775

עַל יוּ־יָא הַמִּזְבֵּחָה יוּ־יָא־מַדְהַבָּהוּ אִתָּם הִוְיוֹ הַכֹּהֵן כֻּהָנִי וְהִקְטִיר נָא־אָטָפוּקִיזָא הַשְּׁלָמִים יָא־אָמָנִי מִזְבַּח קוּטוֹקָא־דְהַבִּיהוּ
juu-ya juu-ya-madhabahu hivyo kuhani na-atafukiza ya-amani kutoka-dhabihu
H4196 H0853 H3548 H8002 H2077

עַל־ הַכֹּהֵן כֻּהָנִי עָלָיו יָקֶה וְכִפֶּר נָא־אָטָפַנְיָא־אֻפָטָנִישׁוֹ יְהוָה יָא־יָהְוֶה אִשֵּׁי מָטוֹלֵאוֹ־יָא־מוֹטוֹ
kwa-ajili-ya kuhani kwa-ajili-yake na-atafanya-upatanisho ya-Yahwe matoleo-ya-moto
H3548 H3068 H0801

פ ¶ לוֹ׃ יֵיֶה וְנִסְלַח נָא־אָטָסָמֶהֶוָא חָטָא אָמֶקוֹסָא אֲשֶׁר־ אַמְבָיוֹ־ חַטָּאתוֹ דְהַמְבִי־יָקֶה
yeye na-atasamehewa amekosa ambayo- dhambi-yake
H5545 H2398

Ataondoa mafuta yote, kama akatavyo mafuta ya mwanakondoo dhabihu ya sadaka ya amani na kuhani ataiteketeza juu ya madhabahu juu ya sadaka ya Bwana itolewayo kwa moto. Kuhani ataleta upatanisho kwa dhambi aliyoifanya, naye atasamehewa.

Chapter 5

1 רָאָה אוֹ עֵד וְהוּא אָלָה קוֹל וְשָׁמְעָה תֶּחֱטָא כִּי־ וְנֶפֶשׁ
ameona au shahidi na-yeye ya-kiapo sauti na-ikasikia itakosa ikiwa- Na-nafsi
H7200 H5707 H1931 H0423 H8085 H2398 H5315

עֲוֹנוֹ׃ וְנָשָׂא יַגִּיד לוֹא אִם־ יָדָע אוֹ
uovu-wake na-atabeba atasema hata ikiwa- anajua au
H5771 H5375 H5046 H3808 H3045

Kama mtu atatenda dhambi kwa sababu hakusema ukweli wakati alipotakiwa kutoa ushahidi fulani kuhusu kile alichotakiwa, ameona au kufahamu habari zake, yeye anastahili adhabu.

2 חַיָּה בְּנִבְלַת אוֹ טָמֵא כִּבְכָל־ דָּבָר תִּגַּע אֲשֶׁר נֶפֶשׁ אוֹ
mnyama mzoga-wa au kichafu kitu kwa-kila- itagusa ambayo nafsi Au
H5038 H2931 H1697 H3605 H5060 H5315

שֶׁרֶץ בְּנִבְלַת אוֹ טְמֵאָה בְּהֵמָה בְּנִבְלַת אוֹ טְמֵאָה
kitambaacho mzoga-wa au mchafu mnyama-wa-nyumbani mzoga-wa au mchafu
H8318 H5038 H2931 H0929 H5038 H2931

וְאָשֵׁם׃ טָמֵא וְהוּא מִכְּוָנוּ וְנֶעְלַם טָמֵא
na-akahatia mchafu na-yeye kutoka-kwake na-ikafichika mchafu
H0816 H2931 H1931 H5956 H2931

Au mtu akigusa kitu chochote ambacho Mungu amekitaja kuwa ni najisi hata kama ni mzoga wa wanyama wa porini au ni mzoga wa wanyama wa kufugwa au wataambaao hata kama mtu huyo hakukusudia kumgusa, yeye ni najisi na mwenye hatia.

3 בָּהּ נַאו יִטְמָא אֲשֶׁר אַמְבַאו טֻמְאָתוֹ־ לִכְלֹ אָדָם בְּטֻמְאַת יִגַּע כִּי אוֹ
nao atachafuliwa ambao uchafu-wake kwa-kila mtu uchafu-wa atagusa wakati Au
H2932 H3605 H0120 H2932 H5060

וְאָשֵׁם׃ יָדָע וְהוּא מִכְּוָנוּ וְנֶעְלַם
na-akahatia anajua na-yeye kutoka-kwake na-ikafichika
H0816 H3045 H1931 H5956

Au amegusa kitu chochote kilicho kichafu, kwa vyovyote kama hakujua, ndipo atakuwa na hatia akijua vile.

לְהֵיטִֽיב אוֹ וּלְהָרַ֣ע בִּשְׂפָתַ֗יִם לְבַטֵּא֙ תִּשָּׁבַ֣ע כִּ֚י נֶ֣פֶשׁ אוֹ 4
kufanya–mema au kufanya–mabaya kwa–midomo kutamka itaapa wakati nafsi Au
H3190 H8193 H0981 H7650 H5315

יָדַ֔ע וְהוּא־ מִמֶּ֣נּוּ וְנֶעְלַ֔ם בִּשְׁגֶ֖עָה הָאָדָ֑ם אַתָּ֣מְא יִבַּטָּ֥א אֲשֶׁ֛ר לָֽכֶל
anajua na–yeye– kutoka–kwake na–ikafichika kwa–kiapo mtu atatamka ambayo kwa–kila
H3045 H1931 H5956 H7621 H0120 H0981 H3605

מֵאֵ֖לֶּה׃ לְאַחַ֥ת וְאָשֵֽׁם
ya–hizi kwa–moja na–akahatia
H0428 H0259 H0816

Au kama yeyote akiapa bila kufikiri kwa midomo yake kufanya ubaya, au kufanya vyema kwa vyovyote vile mtu ameapa kwa haraka atakapotambua atakuwa na hatia kwa vitu hivyo.

עָלֶ֑יהָ׃ חָטָ֣א אֲשֶׁ֔ר וְהִתְוַדָּ֥ה מֵאֵ֖לֶּה לְאַחַ֥ת יֵאָשֵׁ֛ם כִּי־ וְהָיָ֕ה 5
juu–yake amekosa ambayo na–atakiri ya–hizi kwa–moja atahatia wakati– Na–itakuwa
H2398 H3034 H0428 H0259 H0816 H1961

Mtu yeyote akiwa na hatia kwa vitu hivi, lazima akiri kwa yoyote dhambi aliyotenda.

חָטָ֣א אֲשֶׁ֔ר חַטָּאת֖וֹ עַ֚ל לַיהוָ֣ה אַשְׁמ֑וֹ אֶת־ וְהֵבִ֣יא 6
amekosa ambayo dhambi–yake kwa–ajili–ya kwa–Yahwe hatia–yake – Na–ataleta
H2398 H3068 H0817 H0853 H0935

לְחַטָּאת֒ עִזִּ֣ים שְׂעִירַ֤ת אוֹ־ כִּשְׂבָּה֙ הַצֹּ֔אן מִן־ נְקֵבָ֑ה
kwa–dhambi wa–mbuzi mbuzi–jike au– mwanakondoo–jike kondoo kutoka– jike
H5795 H8166 H3776 H6629 H5347

מֵחַטָּאתֹ֖ו׃ הַכֹּהֵ֔ן עָלָ֥יו וְכִפֶּ֛ר
kutoka–dhambi–yake kuhani kwa–ajili–yake na–atafanya–upatanisho
H3548

Ndipo atakapoleta sadaka yake ya hatia mbele za Bwana kwa dhambi aliyokwisha tenda. Ataleta kondoo jike au mbuzi kutoka katika kundi lake kuwa matoleo ya dhambi, kuhani atafanya upatanisho kuhusu dhambi yake.

אַשְׁמֹ֑ו אֶת־ וְהֵבִ֣יא שֶׂה֩ דֵּ֚י יָדֹ֔ו תַּגִּ֖יעַ לֹ֣א וְאִם־ 7
hatia–yake – na–ataleta kondoo kiasi–cha mkono–wake itafikia hata Na–ikiwa–
H0817 H0853 H0935 H7716 H1767 H3027 H5060 H3808

יוֹנָ֔ה בְּנֵי־ שְׁנֵ֣י אוֹ־ תֹרִ֗ים שְׁתֵּ֤י חַטָּ֑אָה אֲשֶׁ֖ר
wa–njiwa wana– wana–wawili au– njiwa njiwa–wakubwa–wawili amekosa ambayo
H3123 H8147 H8449 H8147 H2398

לְעֹלָ֑ה׃ וְאֶחָד֙ לְחַטָּ֔את לַיהוָֽה אֶחָ֥ד
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa na–mmoja kwa–dhambi kwa–Yahwe mmoja
H0259 H0259 H3068

Kama hataweza kununua mwana kondoo ataleta kama sadaka ya hatia, hua wawili au makinda mawili ya njiwa kwa Bwana, mmoja kwa sadaka ya dhambi na mwingine ni sadaka ya kutekeketezwa.

וּמָלַ֖ק רִאשֹׁנָ֑ה לַחַטָּאת֙ אֲשֶׁ֣ר אֶת־ וְהִקְרִ֔יב הַכֹּהֵ֖ן אֶל־ אֹתָ֥ם וְהֵבִ֣יא 8
na–atakata kwanza kwa–dhambi ambaye – na–ataleta kuhani kwa– wao Na–ataleta
H4454 H7223 H0853 H7126 H3548 H0413 H0853 H0935

יַבְדִּֽיל׃ וְלֹ֣א עָרְפֹּ֔ו מִמּ֖וּל רֹאשֹׁ֑ו אֶת־
ataigawanya lakini–hata shingo–yake kutoka–mbele–ya kichwa–chake –
H0914 H3808 H6203 H4136 H0853

Atawaleta kwa kuhani, wa kwanza atatoa kwa ajili ya sadaka ya dhambi. Atamvunja shingo yake lakini ataacha kichwa chake kinaning'inia wala hataiondoa kabisa shingo yake katika mwili.

9 וְהִזָּה na–atanyunyiza H1818 מִדָּם kutoka–damu H1818 עַל־ juu–ya הַחַטָּאת ya–dhambi H7023 קִיר ukuta H4196 הַמִּזְבֵּחַ wa–madhabahu H7604 וְהַנִּשְׁאָר na–iliyobaki

בַּדָּם katika–damu H1818 יִמָּצֵה itamwagwa H4680 אֶל־ kwenye– H3247 יִסּוֹד msingi H4196 הַמִּזְבֵּחַ wa–madhabahu H2398 חַטָּאת sadaka–ya–dhambi H1931 הִוא׃ hiyo

Ndipo atanyunyizia damu yake katika sehemu za madhabahu, na damu inayobaki ataimwaga chini ya madhabahu. Hii ni dhabihu ya dhambi.

10 וְאֶת־ Na– H0853 הַשֵּׁנִי wa–pili H8145 יַעֲשֶׂה atafanya עֹלָה sadaka–ya–kuteketezwa כַּמִּשְׁפָּט kwa–taratibu H4941 וְכִפֶּר na–atafanya–upatanisho

ס ¶ לוֹ׃ yeye וְנִסְלַח na–atasamehewa H5545 חָטָא amekosa H2398 אֲשֶׁר־ ambayo– מֵחַטָּאתוֹ kutoka–dhambi–yake הַכֹּהֵן kuhani H3548 עָלָיו kwa–ajili–yake

Ndipo ataoa ndege wa pili kama sadaka ya kuteketezwa kama ilivyoelekezwa, na kuhani atafanya upatanisho kwa ajili ya dhambi alizokwisha kufanya, na huyo mtu atakuwa amesamehewa.

11 וְאִם־ Na–ikiwa– H3808 לֹא hata H5381 תַשִּׂיג atafikia H3027 יָדוֹ mkono–wake H8147 לִשְׁתֵּי kwa–njiwa–wakubwa–wawili H8449 תֹרִים njiwa H0853 אוֹ au

לִשְׁנֵי kwa–wana–wawili H8147 בְנֵי־ wana– H3123 יוֹנָה wa–njiwa H0935 וְהֵבִיא na–ataleta H0853 אֶת־ – H2398 אֲשֶׁר ambayo קָרְבָּנוֹ sadaka–yake H2398 חָטָא amekosa

עֶשִׂרֶת sehemu–ya–kumi H6224 הָאֵפָה ya–efa H5560 סֹלֶת unga–laini לְחַטָּאת kwa–dhambi H3808 לֹא־ haitawekwa H8081 שֶׁמֶן mafuta עָלֶיהָ juu–yake H7933 יָשִׂים asiweke

וְלֹא־ na–asiupe H3808 יִתֵּן asiweke H5414 עָלֶיהָ ubani H3828 לִבְנָה kwa–sababu כִּי חַטָּאת sadaka–ya–dhambi H1931 הִיא׃ hiyo

Lakini kama hataweza kununua hua wawili au makinda ya njiwa mawili, ndipo ataleta kama dhabihu ya dhambi zake sehemu ya kumi ya unga laini kama sadaka ya dhambi. Asiweke mafuta wala ubani juu yake, kwa kuwa ni sadaka ya dhambi.

12 וְהֵבִיאָהּ Na–atayileta H0935 אֶל־ kwa– H0413 הַכֹּהֵן kuhani H3548 וְקָמַץ na–atachukua–konzi H7061 הַכֹּהֵן kuhani H3548 מְלֹא kiasi–kamili H4393 מִמֶּנָּה kutoka–kwake H3548 וְהַכֹּהֵן

עַל juu–ya H4196 הַמִּזְבֵּחָה juu–ya–madhabahu H7062 קֶמְצוֹ cha–konzi–yake H0853 אֶת־ – H0234 אַזְכָּרָתָהּ kumbukumbu–yake H7067 וְהִקְטִיר na–atafukiza

אִשֵּׁי matoleo–ya–moto H0801 יְהוָה ya–Yahwe H3068 חַטָּאת sadaka–ya–dhambi H1931 הִוא׃ hiyo

Atauleta kwa kuhani, na kuhani atachukua konzi moja ya unga kama ukumbusho wa wema wa Bwana na atauweka juu ya madhabahu na kuteketeza juu ya sadaka za kuteketezwa kwa moto kwa ajili ya Bwana. Hii ni sadaka ya dhambi.

13

וְכִפֶּר֩ עָלָ֨יו הַכֹּהֵ֜ן מֵֽחַטָּאתוֹ֙ אֲשֶׁר־חָטָ֣א מֵאַחַ֔ת וְנִסְלַח־לֽוֹ׃ וְהָיְתָ֥ה לַכֹּהֵ֖ן כַּמִּנְחָֽה׃ ס ¶

Na-atafanya-upatanisho kwa-ajili-yake kuhani kwa-ajili-ya dhambi-yake ambayo- amekosa kutoka-moja ya-hizi na-atasamehewa yeye na-itakuwa kwa-kuhani kama-sadaka-ya-nafaka

H2398 H3548 H3548 H1961 H5545 H0428 H0259 H4503 H3548

Kuhani atafanya upatanisho kwa dhambi yoyote aliyofanya mtu yeyote, mtu huyo atasamehewa. Na sadaka inayobaki itakuwa ya kuhani, kama ilivyo sadaka ya nafaka.'"

14

וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃

Na-akasema Yahwe kwa- Musa akisema

H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Bwana akamwambia Musa, akasema,

15

נֶ֚פֶשׁ כִּֽי־תִמְעֹ֣ל מַ֔עַל וְחָטְאָ֖ה בִּשְׁגָ֑גָה

Nafsi ikiwa- itakosa-uaminifu ukosefu-wa-uaminifu na-akakosa kwa-kutokujua

H5315 H0413 H4603 H4604 H2398 H7684

וְהֵבִיא֩ יְהוָ֨ה אֶת־אֲשָׁמ֜וֹ לַיהוָ֗ה אַ֚יִל תָּמִ֣ים מִן־הַצֹּ֔אן בְּעֶרְכְּךָ֥ שְׁקָלִ֖ים בְּשֶׁ֣קֶל כֶּ֑סֶף בְּשֶׁ֥קֶל הַקֹּֽדֶשׁ׃

na-ataleta vya-Yahwe kutoka-vitu-vitakatifu kondoo-dume kwa-Yahwe hatia-yake – kutoka- asiye-na-dosari kondoo kwa-thamani-yako shekeli fedha- kwa-shekeli- ya-patakatifu kwa-hatia

H0935 H3068 H0817 H0853 H6944 H3701 H8549 H6629 H6187 H8255 H8255 H8255 H6944 H0817

"Kama mtu akikiuka amri na kufanya dhambi kinyume na mambo matakatifu ya Bwana, lakini akifanya bila kukusudia ataleta sadaka ya hatia kwa Bwana. Sadaka hii itakuwa ni kondoo dume asiye na kasoro kutoka katika kundi; thamani yake halisi kifedha kulingana na shekeli ya mahali patakatifu, kama sadaka ya hatia.

16

וְאֵת֩ אֲשֶׁר־חָטָ֨א מִן־הַקֹּ֜דֶשׁ יְשַׁלֵּ֗ם וְאֶת־חֲמִישִׁתּוֹ֙ יוֹסֵ֣ף עָלָ֔יו וְנָתַ֥ן אֹת֛וֹ לַכֹּהֵ֖ן וְהַכֹּהֵ֑ן יְכַפֶּר־עָלָ֥יו בְּאֵ֖יל הָאָשָׁ֥ם וְנִסְלַח־לֽוֹ׃ פ ¶

Na-atawapa hiyo kwa-kuhani na-kuhani atafanya-upatanisho kwa-ajili-yake juu-yake ataongeza sehemu-ya-tano-yake na- atalipa patakatifu kutoka- amekosa ambayo Na-

H5414 H3548 H3548 H0853 H2549 H3254 H0853 H2549 H6944 H0853 H2398 H0834 H0853

na-atasamehewa wa-hatia kwa-kondoo-dume

H5545 H0817

Lazima atalipa kwa Bwana kwa kile alichokosa kulingana na kitakatifu, na ataongezea moja ya tano na kumpa kuhani. Ndipo kuhani ataweka upatanisho kwa ajili yake pamoja na kondoo wa sadaka ya hatia, na mtu atakuwa amesamehewa.

17 וְאִם־ נֶפֶשׁ כִּי חֶטְאָה וְעָשְׂתָה אַחַת מִכֹּל־ מִצְוֹת יְהוָה
Na–ikiwa– nafsi wakati itakosa na–akafanya moja kutoka–yote– amri za–Yahwe
H5315 H2398 H0259 H3605 H4687 H3068

לֹא אֲשֶׁר הַזִּיתָה וְלֹא־ יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃
hazita ambazo na–hata– anajua na–akahatia na–atabeba uovu–wake
H3808 H3808 H3045 H0816 H5375 H5771

Kama mtu akitenda dhambi kwa kufanya kile ambacho Bwana aliagiza kisifanyike, hata kama hakujuwa, atakuwa na hatia na ataibeba hatia yake.

18 וְהֵבִיא אַיִל מִן־ הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם
Na–ataleta kondoo–dume asiye–na–dosari kutoka– kondoo kwa–thamani–yako kwa–hatia
H0935 H0352 H8549 H6629 H6187 H0817

וְכִפֶּר עָלָיו עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר־ הַכֹּהֵן אֶל־ הַכֹּהֵן
na–atafanya–upatanisho kwa–ajili–yake kuhani kwa–ajili–ya kutokujua–kwake kuhani kwa–
H3548 H0413 H3548 H7684

וְנִסְלַח לוֹ׃ יְדַע לֹא־ וְהוּא שָׁגֹג אֲשֶׁר־
na–atasamehewa anajua hata– na–yeye alikosa–kujua ambako–
H5545 H3045 H3808 H1931 H7683

Lazima ataleta kondoo dume asiye na kasoro kutoka katika kundi, anayestahili thamani ya fedha, kama sadaka ya hatia kwa kuhani. Ndipo kuhani atafanya upatanisho kulingana na dhambi aliyotenda, ambayo hakujua atakuwa amesamehewa.

19 פ אָשָׁם הִוא הָיוֹ אָשֹׁם אָשֹׁם לַיהוָה׃ ¶
Sadaka–ya–hatia hiyo hakika– amehatia kwa–Yahwe
H0817 H1931 H0816 H0816 H3068

Ni sadaka ya hatia, na amekuwa na hatia mbele za Bwana.”

Chapter 6

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Na–akanena Yahwe kwa– Musa akisema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Bwana alisema na Musa kumwabia,

2 נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ
Nafsi wakati itatenda–dhambi kosa dhidi–ya–Yahwe na–amedanganya
H5315 H3588 H2398 H4604 H3068 H3584

וּמָעֲלָה בַּעֲמִיתוֹ בִּפְקֻדּוֹן אוֹ־ בִּתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ
na–imekiuka jirani–yake kwa–amana au– kwa–dhamana ya–mkono au kwa–wizi au
H4603 H5997 H6487 H0176 H8667 H3027 H1498 H0176

עָשַׁק אֶת־ עֲמִיתוֹ׃
amemdhulumu – jirani–yake
H6231 H0853 H5997

“Kama mtu akifanya dhambi na kuvunja amri kinyume na Bwana, kama kujihusisha na uongo dhidi ya jirani yake kuhusu kitu fulani cha kutokuwa mwaminifu, au kama akidanganya au kuiba au amemdhurumu jirani.

שֶׁקֶר	עַל־	וְנִשְׁבַּע	בָּהּ	וְכִחֵשׁ	אֲבֵדָה	מָצָא	אוֹ־	3
uongo	juu-ya	na-ameapa	kuhusu-hicho	na-amedanganya	kilichopotea	amepata	Au-	
H8267		H7650		H3584	H0009	H4672		

בָּהֵנָּה׃	לַחֲטֹא	הָאָדָם	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	מִכֹּל	אַחַת	עַל־
ndani-yao	kutenda-dhambi	mtu	atafanya	ambayo-	kutoka-yote	moja	juu-ya
H2007	H2398	H0120			H3605	H0259	

Au akiokota kitu fulani ambacho jirani yake amepoteza na kusema uongo kuhusu hicho, na kuapa kwa uongo au kwa mambo kama haya ambayo watu wanaweza kutenda dhambi.

הַגְּזֵלָה	אֶת־	וְהֵשִׁיב	וְאָשַׁם	חֲטָאָ	כִּי־	וְהָיָה		4
kilichoporwa	–	na-atarudisha	na-ana-hatia	ametenda-dhambi	wakati-	Na-itakuwa		
H1500	H0853	H7725	H0816	H2398		H1961		

הַפִּקָּדוֹן	אֶת־	אוֹ	עָשַׁק	אֲשֶׁר	הָעָשָׁק	אֶת־	אוֹ	גָּזָל	אֲשֶׁר
amana	–	au	alidhulumu	ambayo	dhuluma	–	au	alipora	ambacho
H6487	H0853		H6231		H6233	H0853		H1497	

מָצָא׃	אֲשֶׁר	הָאֲבֵדָה	אֶת־	אוֹ	אִתּוֹ	הָפְקַד	אֲשֶׁר
alipata	ambacho	kilichopotea	–	au	naye	aliwekwa-amana	ambayo
H4672		H0009	H0853		H0854	H6485	

Ndipo itakuwa hivi, kama ametenda dhambi na hatia, kwamba lazima akirudishe kwa vyovyote alichoiba au kudanganya au amedhurumu au kitu kilichopotea naye kukiokota.

								5
אֹתוֹ	וְשִׁלַּם	לַשֶּׁקֶר	עָלָיו	יִשְׁבַּע	אֲשֶׁר־	מִכֹּל	אוֹ	
hicho	na-atalipa	kwa-uongo	juu-yake	ataapa	ambayo-	kutoka-yote	Au	
H0853		H8267		H7650		H3605		

לוֹ	הָוֹא	לַאֲשֶׁר	עָלָיו	יֹסֶף	וַחֲמִשְׁתָּיו	בְּרֹאשׁוֹ		
ni-yake	yeye	kwa-ambaye	juu-yake	ataongeza	na-sehemu-ya-tano-yake	kwa-thamani-yake		
	H1931			H3254	H2549			

אַשְׁמָתוֹ׃	בְּיוֹם	יִתְּנֶנּוּ
ya-hatia-yake	katika-siku	atampa
H0819	H3117	H5414

Au kama amedanganya kwa jambo lolote, lazima atakirudisha kamilina kuongezea sehemu ya tano kwa kumlipa anayedai, kwa siku ile anayopatikana na hatia.

								6
הַצֹּאן	מִן־	תְּמִים	אַיִל	לַיהוָה	יָבִיא	אֲשָׁמוֹ	וְאֶת־	
kondoo	kutoka-	asiye-na-dosari	kondoo-dume	kwa-Yahwe	ataleta	hatia-yake	Na-	
H6629		H8549		H3068	H0935	H0817	H0853	

הַכֹּהֵן׃	אֶל־	לְאָשָׁם	בְּעֶרְכְּךָ
kuhani	kwa-	kwa-sadaka-ya-hatia	kwa-tathmini-yako
H3548	H0413	H0817	H6187

Ataleta sadka ya hatia kwa Bwana: kondoo dume asiye na kasoro kutoka katika kundi lake kulingana na thamani yake, kama sadaka ya hatia kwa kuhani.

								7
לוֹ	וְנִסְלַח	יְהוָה	לִפְנֵי	הַכֹּהֵן	עָלָיו	וְכִפֶּר		
yeye	na-atasamehewa	Yahwe	mbele-ya	kuhani	kwa-ajili-yake	Na-atafanya-upatanisho		
	H5545	H3068	H6440	H3548				

פ	בָּהּ׃	לְאַשְׁמָה	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	מִכֹּל	אַחַת	עַל־
¶	ndani-yake	kwa-hatia	atafanya	ambayo-	kutoka-yote	moja	kwa-ajili-ya
		H0819			H3605	H0259	

Kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake mbele ya Bwana, atakuwa amesamehewa kulingana na chochote kilicho mfanya kuwa na hatia.”

8

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
Na–akanena	Yahwe	kwa–	Musa	akisema
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

Ndipo Bwana alisema na Musa kumwambia,

9

צַו	אֶת־	אַהֲרֹן	וְאֶת־	בָּנָיו	לֵאמֹר	זֹאת	תּוֹרַת	הָעֹלָה
Amuru	–	Haruni	na–	wanawe	akisema	Hii	ni–sheria	ya–sadaka–ya–kuteketezwa
H6680	H0853	H0175	H0853		H0559	H2063	H8451	

הִוא	עַל־	מוֹקְדָה	עַל	הָעֹלָה	הַמִּזְבֵּחַ	כָּל־	הַלַּיְלָה
hiyo	juu–ya	mahali–pa–moto	juu–ya	sadaka–ya–kuteketezwa	madhabahu	yote–	usiku
H1931		H4169			H4196	H3605	H3915

עַד־	הַבֹּקֶר	וְאֵשׁ	הַמִּזְבֵּחַ	תּוּקַד	בּוֹ׃
hadi–	asubuhi	na–moto	wa–madhabahu	utawashwa	juu–yake
H5704	H1242	H0784	H4196	H3344	

“Mwagize Haruni na wanawe, kusema, 'hii ni sheria ya sadaka ya kuteketezwa: Sadaka ya kuteketezwa lazima iwe juu ya makaa ya madhabahu usiku wote hata asubuhi, na moto wa madhabahu utaendelea kuwaka.

10

בִּשְׁרוֹ	עַל־	יִלְבַּשׁ	בַּד	וּמִכְנְסֵי־	בַד	מִדּוֹ	הַכֹּהֵן	וְלָבַשׁ
mwili–wake	juu–ya	atavaa	ya–kitani	na–suruali–	la–kitani	vazi–lake	kuhani	Na–atavaa
H1320		H3847	H0906	H4370	H0906	H4055	H3548	H3847

עַל־	הָעֹלָה	אֶת־	הָאֵשׁ	תֹּאכַל	אֲשֶׁר	הַדֶּשֶׁן	אֶת־	וְהֵרִים
juu–ya	sadaka–ya–kuteketezwa	–	moto	imekula	ambayo	majivu	–	na–atainua
		H0853	H0784	H0398		H1880	H0853	

הַמִּזְבֵּחַ׃	אֵצֶל	וְשָׂמוֹ	הַמִּזְבֵּחַ
madhabahu	karibu–na	na–atayaweka	madhabahu
H4196	H0681		H4196

Kuhani atavaa nguo zake za kitani na atavaa nguo za kitani ndani yake. Atatoa majivu yaliyobaki baada ya moto kutekeza sadaka ya kuteketezwa juu ya madhabahu, na ataweka majivu pembeni mwa madhabahu.

11

אֶל־	הַדֶּשֶׁן	אֶת־	וְהוֹצִיא	אֲחֵרִים	בְּגָדִים	וְלָבַשׁ	בְּגָדָיו	אֶת־	וּפָשַׁט
kwa–	majivu	–	na–atatoa	mengine	mavazi	na–atavaa	mavazi–yake	–	Na–atavua
H0413	H1880	H0853	H3318	H0312		H3847		H0853	H6584

טָהוֹר׃	מָקוֹם	אֶל־	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ
safi	mahali	kwa–	ya–kambi	nje
H2889	H4725	H0413	H4264	H2351

Atavua mavazi haya na kuvaa mavazi mengine ili kuchukua majivu nje ya kambi na kupeleka mahali palipo safi.

12

וּבִעֵר	תְּכֻבֶּה	לֹא	בּוֹ	תּוּקַד־	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	וְהָאֵשׁ	
na–atawasha	utazimwa	si	juu–yake	utawashwa–	madhabahu	juu–ya	Na–moto	
	H3518	H3808		H3344	H4196		H0784	

הָעֹלָה	עָלֶיהָ	וְעָרַךְ	בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	עֵצִים	הַכֹּהֵן	עָלֶיהָ	
sadaka–ya–kuteketezwa	juu–yake	na–atapanga	asubuhi	kila–asubuhi	kuni	kuhani	juu–yake	
			H1242	H1242	H6086	H3548		

הַשְּׁלָמִים׃	חֶלְבֵי	עָלֶיהָ	וְהִקְטִיר
ya–dhabihu–ya–amani	mafuta	juu–yake	na–atafukiza
H8002	H2459		

Moto katika madhabahu utaendelea kuwaka. Usizimike, na kuhani ataongeza kuni kila asubuhi. Atapanga juu yake sadaka ya kuteketezwa kama inavyotakiwa, na atateketeza juu yake mafuta ya sadaka ya amani.

13

ס ¶	תְּכֻבֶּה׃	לֹא	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	תּוּקַד	תָּמִיד	אֵשׁ
	utazimwa	si	madhabahu	juu–ya	utawashwa	daima	Moto
	H3518	H3808	H4196		H3344	H8548	H0784

Moto lazima utaendelea kuwaka katika madhabahu, kamwe usizimike.

14

יְהוָה	לִפְנֵי	אַהֲרֹן	בְּנֵי־	אֹתָהּ	הַקֹּרֵב	הַמִּנְחָה	תּוֹרַת	וְזֹאת
Yahwe	mbele–ya	wa–Haruni	wana–	hiyo	kuleta	ya–sadaka–ya–nafaka	ni–sheria	Na–hii
H3068	H6440	H0175		H0853	H7126	H4503	H8451	H2063

הַמִּזְבֵּחַ׃	פְּנֵי	אֶל־
madhabahu	mbele–ya	kwa–
H4196	H6440	H0413

Hii ni sheria ya sadaka ya nafaka. Wana wa Haruni watatoa mbele ya Bwana katika madhabahu.

15

הַמִּנְחָה	מִסֹּלֶת	בְּקֶמְצוֹ	מִמֶּנּוּ	וְהֵרִים
wa–sadaka–ya–nafaka	kutoka–unga–laini	kwa–konzi–yake	kutoka–kwake	Na–atainua
H4503	H5560	H7062		

וְהִקְטִיר	הַמִּנְחָה	עַל־	אֲשֶׁר	הַלְּבֹנָה	כָּל־	וְאֵת	וּמִשַּׁמְנָהּ	
na–atafukiza	sadaka–ya–nafaka	juu–ya	ambao	ubani	yote–	na–	na–mafuta–yake	
	H4503			H3828	H3605	H0853	H8081	

לַיהוָה׃	אַזְכָּרָתָהּ	נִיחֹחַ	רֵיחַ	הַמִּזְבֵּחַ
kwa–Yahwe	sehemu–ya–kumbukumbu	nzuri	harufu	juu–ya–madhabahu
H3068	H0234	H5207	H7381	H4196

Kuhani atachukua konzi ya unga laini wa sadaka ya nafaka na mafuta na ubani ambao uko juu ya sadaka ya nafaka, atateketeza juu ya madhabahu kuleta harufu nzuri ya shukrani ya kumpendeza Bwana.

16

תֵּאָכֵל	מַצּוֹת	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	יֹאכְלוּ	מִמֶּנָּה	וְהַנּוֹתֶרֶת
italiwa	isiyotiwa–chachu	na–wanawe	Haruni	watakula	kutoka–kwake	Na–iliyobaki
H0398	H4682		H0175	H0398		H3498

יֹאכְלוּהָ׃	מוֹעֵד	אָהֳל־	בַּחֲצַר	קֹדֶשׁ	בִּמְקוֹם
wataila	ya–mkutano	wa–hema–	katika–ua	patakatifu	katika–mahali
H0398	H4150	H0168		H6918	H4725

Haruni na wanae watakula sadaka inayobaki, italiwa bila kutiwa chachu mahali patakatifu. Watakula katika ua ya hema ya kukutania.

17

קֹדֶשׁ	מֵאִשַּׁי	אֹתָהּ	נָתַתִּי	חֶלְקָם	חָמֵץ	תֵּאָפֶה	לֹא
takatifu	kutoka–sadaka–zangu–za–moto	hiyo	nimewapa	sehemu–yao	chachu	itaokwa	Si
H6944	H0801	H0853	H5414			H0644	H3808

וְכָאָשָׁם׃	כַּחַטָּאת	הִוא	קָדָשִׁים
na–kama–sadaka–ya–hatia	kama–sadaka–ya–dhambi	hiyo	sana
H0817		H1931	H6944

Haitaokwa pamoja na chachu. Nimewapa kama sehemu ya sadaka yangu itolewayo kwa moto, ni takatifu sana, kama sadaka ya dhambi na sadaka ya hatia.

18

לְדֹרֹתֵיכֶם	עוֹלָם	חָק־	יְאֻכְלֶנָּה	אַהֲרֹן	בִּבְנֵי	זָכָר	כָּל־	
kwa–vizazi–vyenu	ya–milele	amri–	ataila	wa–Haruni	miongoni–mwa–wana	dume	Kila–	
H1755	H5769	H2706	H0398	H0175		H2145	H3605	

פ ¶	יִקְדָּשׁ׃	בָּהֶם	יִגַּע	אֲשֶׁר־	כָּל	יְהוָה	מֵאִשֵּׁי
	atakuwa–mtakatifu	wao	atagusa	ambaye–	kila–mtu	za–Yahwe	kutoka–sadaka–za–moto
	H6942		H5060		H3605	H3068	H0801

Kwa nyakati zote zijazo kupitia watu wa kizazi chako, mwanaume yeyote mzaliwa kutoka kwa Haruni aweza kula ni sehemu yake, ichukuliwayo katika sadaka ya Bwana kwa moto. Yeyote anayeigusa atakuwa mtakatifu.”

19

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
Na–akanena	Yahwe	kwa–	Musa	akisema
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

Bwana aliongea tena na Musa kumwambia,

20

זֶה	הִיא	קָרְבַּן	אַהֲרֹן	וּבָנָיו	אֲשֶׁר־	יַקְרִיבוּ	לַיהוָה	בְּיוֹם
Hii	ni–sadaka	ya–Haruni	na–wanawe	ambayo–	wataleta	kwa–Yahwe	katika–siku	
H2088		H0175			H7126	H3068	H3117	

תָּמִיד	מִנְחָה	סֹלֶת	הָאֵפָה	עֶשְׂרֹת	אֹתוֹ	הַמָּשַׁח
daima	sadaka–ya–nafaka	unga–laini	ya–efa	sehemu–ya–kumi	yeye	ya–kutiwa–mafuta–kwake
H8548	H4503	H5560	H0374	H6224	H0853	H4886

בָּעֶרֶב׃	וּמַחֲצִיתָהּ	בַּבֹּקֶר	מַחֲצִיתָהּ
jioni	na–nusu–yake	asubuhi	nusu–yake
H6153	H4276	H1242	H4276

“Hii ni sadaka ya Haruni na wanawe ambayo watatoa kwa Bwana katika siku ambayo kila mwana atawekwa wakfu: sehemu ya kumi ya efa ya unga laini kama kawaida sadaka ya nafaka nusu yake asubuhi na nusu yake jioni.

21

תֻּפִינִי	תְּבִיאֶנָּה	מֻרְבֶּכֶת	תֵּעָשֶׂה	בַּשֶּׁמֶן	מַחֲבַת	עַל־
vipande–vilivyookwa	utaileta	iliyochanganywa–vizuri	itafanywa	kwa–mafuta	kikaango	Juu–ya
H8601	H0935	H7246		H8081	H4227	

לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	רֵיחַ־	תַּקְרִיב	פִּתִּים	מִנְחַת
kwa–Yahwe	nzuri	harufu–	utaleta	ya–vipande	sadaka–ya–nafaka
H3068	H5207	H7381	H7126		H4503

Itatengenezwa na mafuta katika kikaango, utaileta ikiwa imeandaliwa imeokwa katika vipande utatoa sadaka ya nafaka ili kuleta harufu nzuri kwa Bwana.

22

עוֹלָם	חָק־	אֹתָהּ	יַעֲשֶׂה	מִבָּנָיו	תַּחְתָּיו	הַמָּשַׁיַח	וְהַכֹּהֵן
ya–milele	amri–	hiyo	atafanya	kutoka–wanawe	mahali–pake	aliyetiwa–mafuta	Na–kuhani
H5769	H2706	H0853			H8478	H4899	H3548

תָּקְטָר׃	כָּלִיל	לַיהוָה
itafukizwa	yote	kwa–Yahwe
	H3632	H3068

Mwana wa Kuhani Mkuu atakayekuwa Kuhani Mkuu mpya kutoka miongoni mwa wanawe ataitoa. Kama amri ya milele, yote itateketezwa kwa Bwana.

23

¶ פ	תֵּאָכֵל׃	לֹא	תִּהְיֶה	כָּלִיל	כֹּהֵן	מִנְחַת	וְכָל־
	italiwa	si	itakuwa	yote	ya–kuhani	sadaka–ya–nafaka	Na–yote–
	H0398	H3808	H1961	H3632	H3548	H4503	H3605

Kila sadaka ya nafaka ya kuhani itatekezwa yote. Haitaliwa kamwe.”

24

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
Na–akanena	Yahwe	kwa–	Musa	akisema
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

Bwana alisema tena Musa, kumwambia,

25 דַּבֵּר֙ Nena H1696 אֶל־ kwa- H0413 אַהֲרֹ֔ן Haruni H0175 וְאֶל־ na-kwa- H0413 בָּנָ֖יו wanawe לֵאמֹ֑ר akisema H0559 זֹ֣את Hii H2063 תּוֹרַ֗ת ni-sheria H8451 הַֽחַטָּאת֙ ya-sadaka-ya-dhambi

לִפְנֵ֣י mbele-ya H6440 הַֽחַטָּאת֔ sadaka-ya-dhambi תִּשָּׁחֵ֖ט itachinjwa הָעֹלָ֑ה sadaka-ya-kuteketezwa תִּשָּׁחֵ֣ט inachinjwa אֲשֶׁר֙ ambapo בִּמְקֹ֣ום mahali H4725

הִ֖וא׃ hiyo H1931 קֳדָשִׁ֥ים sana H6944 קֹ֛דֶשׁ takatifu H6944 יְהוָ֥ה Yahwe H3068

“Sema na Haruni na watoto wake kwamba, 'Hii ni sheria ya sadaka ya dhambi: Sadaka ya dhambi lazima kuchinjwa mahali pa sadaka ya kuteketezwa itachinjwa mbeleya Bwana. Ni takatifu sana.

26 הַכֹּהֵ֣ן Kuhani H3548 הַמְחַטָּ֗א anayetoa-sadaka-ya-dhambi אֹתָהּ֙ hiyo H0853 יֹאכְלֶ֔נָּה ataila H0398 בְּמָקֹ֥ום katika-mahali H4725 קֹ֖דֶשׁ patakatifu H6918 תֵּאָכֵ֑ל italiwa H0398

מֹועֵֽד׃ ya-mkutano H4150 אֹ֥הֶל wa-hema H0168 בַּחֲצַ֖ר katika-ua

Kuhani atakayeitoa kwa ajili ya dhambi ndiye atakayeila. Italiwa mahali patakatifu katika ua wa hema ya kukutania.

27 כָּל־ Kila-mtu H3605 אֲשֶׁר־ ambaye- בְּבְשָׂרָ֣הּ nyama-yake יִגָּ֔ע atagusa וַאֲשֶׁ֥ר na-ambaye יִזֶּ֖ה atanyunyiza יִקְדָּ֑שׁ atakuwa-mtakatifu H6942

בְּמָקֹ֥ום katika-mahali H4725 תְּכַבֵּ֖ס utaosha עָלֶ֣יהָ juu-yake יִזֶּ֔ה atanyunyiza אֲשֶׁ֥ר ambalo תִּלְבָּ֖שׁ vazi עַל־ juu-ya מִדָּמָ֑הּ kutoka-damu-yake H1818

תִּכְבְּסִ֖י patakatifu H6918 קֹֽדֶשׁ׃

Yeyote atakayeigusa nyama yake atakuwa ni mtakatifu na kama damu itadondokea mavazi yatafuliwa mahali palipodondokewa, mahali patakatifu.

28 וְאִם־ na-ikiwa- יִשָּׁבֵר֙ kitavunjwa H7665 בְּלִ֣י ndani-yake תְּבֻשַּׁל־ kitapikwa- H1310 אֲשֶׁ֣ר ambacho חֶֽרֶשׁ cha-udongo H2789 וּכְלִי־ Na-chombo- H3627

בַּמַּ֖יִם׃ kwa-maji H4325 וְשֻׁטַּ֣ף na-kishishwe H7857 וּמֹרַ֔ק na-kisugwe H4838 בְּשֹׁלָ֑ה imepikwa H1310 נֹחֶ֣שֶׁת cha-shaba בִּכְלִ֖י katika-chombo H3627

Lakini chungu kikipikiwa kitavunjwa, kama imepikiwa katika chombo cha shaba, lazima kitasuguliwa na kusafishwa kwa maji.

29 כָּל־ Kila- H3605 זָכָ֣ר dume H2145 בַּכֹּהֲנִ֔ים miongoni-mwa-makuhani יֹאכַ֖ל atakula H0398 אֹתָ֑הּ hiyo H0853 קֹ֖דֶשׁ takatifu H6944 קֳדָשִׁ֥ים sana H6944 הִֽוא׃ hiyo H1931

Mwanaume yeyote miongoni mwa makuhani anaweza kula nyama hiyo kwa sababu ni takatifu sana.

מוֹעֵד	אָהֳלֹ	אֶל־	מִדָּמָהּ	יוּבָא	אֲשֶׁר	חַטָּאת	וְכָל־	30
ya–mkutano	hema	kwa–	kutoka–damu–yake	italetwa	ambayo	sadaka–ya–dhambi	Na–yote–	
H4150	H0168	H0413	H1818	H0935			H3605	

פ	:תִּשָּׂרֵף	בָּאֵשׁ	תֵּאָכֵל	לֹא	בַּקֹּדֶשׁ	לְכַפֵּר	
¶	itachomwa	kwa–moto	italiwa	si	katika–patakatifu	kufanya–upatanisho	
	H8313	H0784	H0398	H3808	H6944		

Na hakuna sadaka ya dhambi italiwa ambayo damu yake imeletwa katika hema ya kukutania kufanya upatanisho katika mahali patakatifu. Ni lazima iteketezwe.

Chapter 7

:הִוא	קָדָשִׁים	קֹדֶשׁ	הָאָשָׁם	תּוֹרַת	וְזֹאת	1
hiyo	sana	takatifu	ya–sadaka–ya–hatia	ni–sheria	Na–hii	
H1931	H6944	H6944	H0817	H8451	H2063	

Hii ndiyo sheria ya sadaka ya hatia. Kwa sababu hiyo ni sadaka takatifu sana.

הָאָשָׁם	אֶת־	יִשְׁחֲטוּ	הָעֹלָה	אֶת־	יִשְׁחֲטוּ	אֲשֶׁר	בִּמְקוֹם	2
sadaka–ya–hatia	–	watachinja	sadaka–ya–kuteketezwa	–	wanachinja	ambapo	Mahali	
H0817	H0853			H0853			H4725	

:סָבִיב	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	יִזְרֹק	דָּמוֹ	וְאֶת־	
kuzunguka	madhabahu	juu–ya	atanyunyiza	damu–yake	na–	
H5439	H4196		H2236	H1818	H0853	

Ni lazima waichinje sadaka ya hatia mahali panapostali kuchinjwa, na ni lazima watainyunyiza damu yake pande zote za madhabahu.

הַחֵלֶב	וְאֶת־	הָאַלְיָה	אֵת	מִמֶּנּוּ	יַקְרִיב	חֶלְבּוֹ	כָּל־	וְאֵת	3
mafuta	na–	mkia–wa–mafuta	–	kutoka–kwake	ataleta	mafuta–yake	yote–	Na–	
H2459	H0853	H0451	H0853		H7126	H2459	H3605	H0853	

:הַקֶּרֶב	אֶת־	הַמְכַסֶּה	
matumbo	–	yanayofunika	
H7130	H0853	H3680	

Mafuta yote yaliyomo ndani yake yataondolewa: mafuta ya mkiani, mafuta yaliyo sehamu za ndani,

וְאֶת־	הַכְּסָלִים	עַל־	אֲשֶׁר	עֲלֵיהֶן	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	וְאֶת־	הַכְּלָיֹת	שְׁתֵּי	וְאֶת	4
na–	viuno	juu–ya	ambayo	juu–yao	ambayo	mafuta	na–	figo	mbili	Na–	
H0853	H3689					H2459	H0853	H3629	H8147	H0853	

:יְסִירֶנָּה	הַכְּלָיֹת	עַל־	הַכָּבֵד	עַל־	הַיֹּתֶרֶת	
ataondoa	figo	juu–ya	ini	juu–ya	kitambi	
H5493	H3629		H3516		H3508	

zile figo mbili pamoja na mafuta yaliyo juu yake, yaliyo karibu na kiuno, na yanayofunika ini—nyama hii yote lazima iondolewe pamoja na hizo figo.

אָשָׁם	לַיהוָה	אִשֶּׁה	הַמִּזְבֵּחָה	הַכֹּהֵן	אֹתָם	וְהִקְטִיר	5
sadaka–ya–hatia	kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	juu–ya–madhabahu	kuhani	wao	Na–atafukiza	
H0817	H3068	H0801	H4196	H3548	H0853		

:הִוא
hiyo
H1931

Kuhani ataviteketeza vipande hivi juu ya madhabahu viwe dhabihu iliyofanywa kwa Yahweh kwa moto. Hii ni sadaka ya hatia

קֹדֶשׁ	יֵאָכֵל	קָדוֹשׁ	בִּמְקוֹם	יֹאכְלֻנּוּ	בַּכֹּהֲנִים	זָכָר	כָּל־	6
takatifu	italiwa	patakatifu	katika–mahali	atakula	miongoni–mwa–makuhani	dume	Kila–	
H6944	H0398	H6918	H4725	H0398	H3548	H2145	H3605	

הִוא׃	קָדָשִׁים
hiyo	sana
H1931	H6944

Kila mwanaume miongoni mwa familia ya kuhani anaweza kula sehemu ya sadaka hii. Lakini ni lazima iliwe ndani ya mahali patakatifu kwa sababu ni takatifu sana.

							7
אֲשֶׁר	הַכֹּהֵן	לָהֶם	אַחַת	תּוֹרָה	כָּאָשָׁם	כְּחַטָּאת	
ambaye	kuhani	kwao	moja	sheria	kama–sadaka–ya–hatia	Kama–sadaka–ya–dhambi	
	H3548		H0259	H8451	H0817		

יִהְיֶה׃	לוֹ	בּוֹ	יְכַפֶּר־
itakuwa	kwake	kwa–hiyo	atafanya–upatanisho–
H1961			

Nayo sadaka ya dhambi ni kama ilivyo sadaka ya hatia. Ni sheria ileile hutumika kwa zote mbili. Zote ni mali ya kuhani azitumiaye kufanya upatanisho.

							8
הָעֹלָה	עוֹר	אִישׁ	עֹלַת	אֶת־	הַמַּקְרִיב	וְהַכֹּהֵן	
ya–sadaka–ya–kuteketezwa	ngozi	ya–mtu	sadaka–ya–kuteketezwa	–	anayetoa	Na–kuhani	
	H5785	H0376		H0853	H7126	H3548	

יִהְיֶה׃	לוֹ	לַכֹּהֵן	הִקְרִיב	אֲשֶׁר
itakuwa	kwake	kwa–kuhani	alitoa	ambayo
H1961		H3548	H7126	

Kuhani atoaye sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya mtu yeyote anaweza kuchuku ngozi ya sadaka hiyo kwa ajili yake mwenyewe.

							9
נַעֲשָׂה	וְכָל־	בַּתַּנּוּר	תָּאָפֶה	אֲשֶׁר	מִנְחָה	וְכָל־	
inayofanywa	na–yote–	katika–tanuru	itaokwa	ambayo	sadaka–ya–nafaka	Na–yote–	
	H3605	H8574	H0644		H4503	H3605	

תִּהְיֶה׃	לוֹ	אֹתָהּ	הַמַּקְרִיב	לַכֹּהֵן	מַחֲבַת	וְעַל־	בַּמַּרְחֶשֶׁת	
itakuwa	kwake	hiyo	anayetoa	kwa–kuhani	kikaango	na–juu–ya	katika–kikaango–kirefu	
H1961		H0853	H7126	H3548	H4227		H4802	

Kila sadaka ya nafaka inayookwa mekoni, na kila sadaka kama hiyo ipikwayo kaangoni au kwenye sufuria itakuwa ya kuhani aitoaye.

							10
בְּנֵי	לְכָל־	וַחֲרֵבָה	בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלָה־	מִנְחָה	וְכָל־	
wana	kwa–yote–	na–kavu	kwa–mafuta	iliyochanganywa–	sadaka–ya–nafaka	Na–yote–	
	H3605		H8081		H4503	H3605	

פ	כְּאָחִיו׃	אִישׁ	תִּהְיֶה	אַהֲרֹן
¶	kama–ndugu–yake	kila–mtu	itakuwa	wa–Haruni
	H0251	H0376	H1961	H0175

Kila sadaka ya nafaka, ama iwe unga mkavu au uliochanganywa na mafuta ya zeitu itakuwa ya ukoo wa Aroni kwa usawa.

							11
לַיהוָה׃	יַקְרִיב	אֲשֶׁר	הַשִּׁלֻּמִים	זֶבַח	תּוֹרַת	וְזֹאת	
kwa–Yahwe	ataleta	ambayo	ya–amani	ya–dhabihu	ni–sheria	Na–hii	
H3068	H7126		H8002	H2077	H8451	H2063	

Hii ndiyo sheria ya dhabihu ya sadaka za amani, ambazo watu watazitoa kwa Yahweh.

חַלֻּת	הַתּוֹדָה	זֶבַח	עַל־	וְהִקְרִיב	יַקְרִיבֶנּוּ	תּוֹדָה׃	עַל־	אִם	12
mikate	ya–shukrani	dhabihu	pamoja–na	na–ataleta	atamleta	shukrani	kwa–ajili–ya	Ikiwa	
H2471	H8426	H2077		H7126	H7126	H8426			

מְשֻׁחֲים	מַצּוֹת	וּרְקִיקֵי	בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלֹת	מַצּוֹת׃
yaliyopakwa	yasiyotiwa–chachu	na–maandazi	kwa–mafuta	iliyochanganywa	isiyotiwa–chachu
H4886	H4682	H7550	H8081		H4682

בַּשָּׁמֶן׃	בְּלוּלֹת	חַלֹּת	מְרֻבֶּכֶת	וְסֹלֶת	בַּשָּׁמֶן	
kwa–mafuta	iliyochanganywa	mikate	uliochanganywa–vizuri	na–unga–laini	kwa–mafuta	
H8081		H2471	H7246	H5560	H8081	

Iwapo mtu yeyote anaitoa ili kuonyesha shukrani kwa Yahweh, basi ataitoa pamoja na dhabih uya mikate iliyotengenezwa bila hamira, bali kwa mafuta ya zeituni yaliyochanganywa na unga lakini bila hamira, na maandazi yaliyotengenezwa bila hamira, bali yaliyopakwa mafuta juu yake, na mikate miembamba iliyofanywa kwa unga laini uliochanganywa na mafuta.

זֶבַח	עַל־	קָרְבָּנוֹ	יַקְרִיב	חָמֵץ	לֶחֶם	חַלֹּת	עַל־	13
dhabihu	pamoja–na	sadaka–yake	ataleta	wenye–chachu	ya–mkate	mikate	Pamoja–na	
H2077			H7126		H3899	H2471		

שְׁלָמָיו׃	תּוֹדָה
ya–amani–yake	ya–shukrani
H8002	H8426

Kwa kusudi la kutoa shukrani, pia anapaswa kutoa pamoja na sadaka yake ya amani, vipande vya mikate iliyotiwa hamira.

לַכֹּהֵן	לַיהוָה	תְּרוּמָה	קָרְבָּן	מִכָּל־	אֶחָד	מִמֶּנּוּ	וְהִקְרִיב	14
kwa–kuhani	kwa–Yahwe	toleo	sadaka	kutoka–yote–	moja	kutoka–kwake	Na–ataleta	
H3548	H3068	H8641		H3605	H0259		H7126	

יִהְיֶה׃	לוֹ	הַשְּׁלָמִים	דַּם	אֶת־	הַזֹּרֵק	
itakuwa	kwake	ya–dhabihu–ya–amani	damu	–	anayenyunyiza	
H1961		H8002	H1818	H0853	H2236	

Ni lazima atatoa moja kila aina ya sadaka hizi kama sadaka iliyoletwa kwa Yahweh. Nayo itakuwa ya makuhani wanaonyunyizia damu ya sadaka ya amani kwenye madhabahu.

לֹא־	יֵאָכֵל	קָרְבָּנוֹ	בְּיוֹם	שְׁלָמָיו	תּוֹדַת	זֶבַח	וּבְשַׂר	15
si–	italiwa	ya–sadaka–yake	katika–siku	ya–amani–yake	ya–shukrani	ya–dhabihu	Na–nyama	
H3808	H0398		H3117	H8002	H8426	H2077	H1320	

בֹּקֶר׃	עַד־	מִמֶּנּוּ	יַנִּיחַ	
asubuhi	hadi–	kutoka–kwake	ataacha	
H1242	H5704		H3240	

Mtu anayeleta sadaka ya amani kwa kusudi la kutoa shukrani ni lazima ataila nyama ya sadaka yake siku ya kutoa dhabihu. Hatakiwi kusaza chochote kilicho cha sadaka hiyo hata asubuhi ya pili.

הַקְרִיבוֹ	בְּיוֹם	קָרְבָּנוֹ	זֶבַח	נְדָבָה	אוֹ	נֶדֶר	וְאִם־	16
ya–kutoa–kwake	katika–siku	sadaka–yake	dhabihu	sadaka–ya–hiari	au	nadhiri	Na–ikiwa–	
H7126	H3117		H2077	H5071		H5088		

יֵאָכֵל׃	מִמֶּנּוּ	וְהַנּוֹתָר	וּמִמָּחֳרָת	יֵאָכֵל	זִבְחוֹ	אֶת־	
italiwa	kutoka–kwake	na–iliyobaki	na–kesho	italiwa	dhabihu–yake	–	
H0398		H3498	H4283	H0398	H2077	H0853	

Lakini iwapo dhabihu ya matoleo yake kusudi lake ni nadhiri, au kwa kusudi la sadaka ya hiari, nyama yake italiwa siku iyo hiyo aitoapo dhabihu yake, lakini chochote kinachosalia cha sadaka hiyo kinaweza kuliwa siku inayofuata.

17

יִשָּׂרֵף׃	בָּאֵשׁ	הַשְּׁלִישִׁי	בַּיּוֹם	הַזָּבַח	מִבְשַׂר	וְהַנּוֹתָר
itachomwa	kwa-moto	ya-tatu	katika-siku	ya-dhabihu	kutoka-nyama	Na-iliyobaki
H8313	H0784	H7992	H3117	H2077	H1320	H3498

Hata hivyo, nyama yoyote ya dhabihu inayobaki siku ya tatu ni lazima ichomwe moto.

18

בַּיּוֹם	שְׁלָמָיו	זֶבַח	מִבְשַׂר־	יֵאָכֵל	הֵאָכֵל	וְאִם
katika-siku	ya-amani-yake	ya-dhabihu	kutoka-nyama-	italiwa	kwa-hakika	Na-ikiwa
H3117	H8002	H2077	H1320	H0398	H0398	

יִהְיֶה	פִּגּוּל	לוֹ	יֵחָשֵׁב	לֹא	אֹתוֹ	הַמַּקְרִיב	יֵרָצֶה	לֹא	הַשְּׁלִישִׁי
itakuwa	chukizo	kwake	itahesabiwa	si	hiyo	anayetoa	itakubaliwa	si	ya-tatu
H1961	H6292		H2803	H3808	H0853	H7126	H7521	H3808	H7992

תִּשָּׂא׃	עֲוֹנָהּ	מִמֶּנּוּ	הָאֹכֶלֶת	וְהַנֶּפֶשׁ
itabeba	uovu-wake	kutoka-kwake	inayokula	na-nafsi
H5375	H5771		H0398	H5315

Iwapo kipande chochote cha nyama hiyo ya dhabihu kinachobaki kinaliwa katika siku ya tatu, hakitakubalika, wala hakitatolewa kwa aliyeitoa. Kitakuwa ni kitu cha kuchukiza, na mtu akilaye atabeba hatia ya dhambi mwenyewe yake.

19

יִשָּׂרֵף	בָּאֵשׁ	יֵאָכֵל	לֹא	טָמֵא	בְּכָל־	יִגָּע	אֲשֶׁר־	וְהַבָּשָׂר
itachomwa	kwa-moto	italiwa	si	mchafu	kwa-yote-	itagusa	ambayo-	Na-nyama
H8313	H0784	H0398	H3808	H2931	H3605	H5060		H1320

בָּשָׂר׃	יֹאכַל	טָהוֹר	כָּל־	וְהַבָּשָׂר
nyama	atakula	safi	kila-	na-nyama
H1320	H0398	H2889	H3605	H1320

Nyama yoyote inayogusa kitu kilicho najisi haitaliwa. Ni lazima ichomwe moto. Na kwa ajili ya nyama inayobaki, yeyote aliye safi anaweza kuila.

20

לַיהוָה	אֲשֶׁר	הַשְּׁלָמִים	מִזֶּבַח	בָּשָׂר	תֹּאכַל	אֲשֶׁר־	וְהַנֶּפֶשׁ
ni-ya-Yahwe	ambayo	ya-amani	kutoka-dhabihu	nyama	itakula	ambayo-	Na-nafsi
H3068		H8002	H2077	H1320	H0398		H5315

מֵעַמֶּיהָ׃	הַהִוא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	עָלָיו	וְטָמְאָתוֹ
kutoka-watu-wake	hiyo	nafsi	na-itakatiliwa-mbali	juu-yake	na-uchafu-wake
	H1931	H5315	H3772		H2932

Hata hivyo, mtu najisi anayekula nyama kutoka kwenye dhabihu ya matoleo ya amani ambayo ni ya Yahweh yapasa mtu huyu akatiliwe mbali kutoka kwa watu wake.

21

בִּבְהֵמָה	אוֹ	אָדָם	בְּטֻמְאַת	טָמֵא	בְּכָל־	תִּגַּע	כִּי־	וְנֶפֶשׁ
kwa-mnyama	au	wa-mtu	kwa-uchafu	mchafu	kwa-yote-	itagusa	ikiwa-	Na-nafsi
H0929		H0120	H2932	H2931	H3605	H5060		H5315

זֶבַח	מִבְשַׂר־	וְאָכַל	טָמֵא	שֶׁקֶץ	בְּכָל־	אוֹ	טְמֵאָה
ya-dhabihu	kutoka-nyama-	na-akala	kichafu	kitu-chenye-chukizo	kwa-yote-	au	mchafu
H2077	H1320	H0398	H2931	H8263	H3605		H2931

פ	מֵעַמֶּיהָ׃	הַהִוא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	לַיהוָה	אֲשֶׁר	הַשְּׁלָמִים
¶	kutoka-watu-wake	hiyo	nafsi	na-itakatiliwa-mbali	ni-ya-Yahwe	ambayo	ya-amani
		H1931	H5315	H3772	H3068		H8002

Iwapo mtu yeyote anagusa kitu chochote kilichonajisi—iwe ni unajisi wa binadamu, au wa mnyama aliyenajisi, au wa kitu fulani kilichonajisi na chenye kuchukiza, na kisha akala baadhi ya nyama ya dhabihu ya sadaka ya amani iliyotolewa kwa Yahweh, lazima mtu huyo akatiliwe mbali kutoka kwa watu wake.

22 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Na-akanena Yahwe kwa- Musa akisema
H1696 H0413 H4872 H0559

Kisha Yahweh akazungumza na Musa, akisema,

23 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל־ חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז׃
Nena kwa- wana wa-Israeli akisema Yote- mafuta ya-ng'ombe na-kondoo na-mbuzi
H1696 H0413 H3478 H0559 H3605 H2459 H7794 H3775 H5795

לֹא תֹאכֵלוּ׃
si mtakula
H3808 H0398

“Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, 'hamruhusiwi kula mafuta ya fahali au kondoo au mbuzi.

24 וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל־ מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ׃
Na-mafuta ya-mzoga na-mafuta ya-aliyeraruliwa yatumike kwa-yote- kazi na-kula si mtakula
H2459 H5038 H2459 H2966 H3605 H4399 H0398 H3808 H0398

Mafuta ya mnyama yoyote afaye peke yake bila ya kuwa dhabihu, au mafuta ya mnyama yeyote aliyeraruliwa na wanyama pori, yanaweza kutumika kwa makusudi mengine, lakini hakika hamtayala.

25 כִּי כָּל־ אֹכֵל חֵלֶב מִן־ הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת׃ מֵעַמֶּיהָ׃
Kwa-sababu kila- anayekula mafuta kutoka- mnyama ambaye ataleta kutoka-kwake
H3605 H0398 H2459 H0929 H7126

sadaka-ya-moto kwa-Yahwe na-itakatiliwa-mbali nafsi inayokula kutoka-watu-wake
H0801 H3068 H3772 H5315 H0398

Yeyote atakayekula mafuta ya mnyama ambayo watu wanaweza kuyatoa kuwa dhabihu ya iliyofanywa kwa Yahweh kwa moto, mtu huyo lazima atakatiliwa mbali kutoka kwa watu wake.

26 וְכָל־ דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה׃
Na-yote- damu si mtakula katika-yote makazi-yenu ya-ndege na-ya-mnyama
H3605 H1818 H3808 H0398 H3605 H4186 H5775 H0929

Hamtakula damu yoyote katika mojawapo ya nyumba zenu, ama iwe kutoka kwa ndege au mnyama.

27 כָּל־ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־ תֹּאכַל דָּם כָּל־ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא׃ פ מֵעַמֶּיהָ׃ ¶
Kila- nafsi ambayo- itakula damu yote- na-itakatiliwa-mbali nafsi hiyo kutoka-watu-wake
H3605 H5315 H3605 H0398 H1818 H3605 H3772 H5315 H1931

Yeyote alaye damu yoyote, mtu huyo lazima akatiliwe mbali kutoka kwa watu wake.'”

28 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Na-akanena Yahwe kwa- Musa akisema
H1696 H0413 H4872 H0559

Kwa hiyo Yahweh akazungumza na Musa na akasema,

29 דַּבֵּר אֶל־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־ זֶבַח dhabihu – Anayetoa akisema wa-Israeli wana kwa- Nena
H1696 H0413 H0935 H3068 H3068 H0853 H2077

שַׁלְמָיו׃ מִזֶּבַח לַיהוָה קָרְבָּנוֹ sadaka-yake – ataleta kwa-Yahwe
H8002 H2077 H3068 H0853 H0935 H3068

“Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, 'Yeye atoaye dhabidhu ya sadaka ya amani kwa Yahweh lazima alete sehemu ya dhabihu yake kwa Yahweh.

30 עַל־ הַחֵלֶב אֶת־ יְהוָה אִשֵּׁי אֵת תְּבִיאֶינָה יָדָיו kidari juu-ya mafuta – za-Yahwe sadaka-za-moto – italeta Mikono-yake
H2373 H2459 H0853 H3068 H0801 H0853 H0935 H3027

יְהוָה׃ לִפְנֵי תְּנוּפָה אֹתוֹ לְהָנִיף הֶחָזֶה אֵת יְבִיאֻנּוּ Yahwe mbele-ya sadaka-ya-kutikisa hiyo kutikisa kidari – atakileta
H3068 H6440 H8573 H0853 H2373 H0853 H0935

Mikono yake mwenyewe lazima iilete hiyo sadaka ifanywayo kwa Yahweh kwa moto. Naye atayaleta hayo mafuta pamoja na kidari, ili kwamba kidari kiweze kutikiswa kuwa sadaka ya kutikiswa mbele za Yahweh.

31 לְאַהֲרֹן הֶחָזֶה וְהָיָה הַמִּזְבֵּחָה הַחֵלֶב אֶת־ הַכֹּהֵן וְהִקְטִיר
kwa-Haruni kidari na-itakuwa juu-ya-madhabahu mafuta – kuhani Na-atafukiza
H0175 H2373 H1961 H4196 H2459 H0853 H3548

וּלְבָנָיו׃
na-wanawe

Kuhani atayachoma mafuta hayo juu ya madhabahu, lakini kile kidari kitakuwa mali ya Aroni na uzao wake.

32 שַׁלְמֵיכֶם׃ מִזִּבְחֵי לַכֹּהֵן תִּרוּמָה תִּתְּנוּ הַיָּמִין שׁוֹק וְאֶת־
zenu-za-amani kutoka-dhabihu kwa-kuhani toleo mtampa la-kulia paja Na-
H8002 H2077 H3548 H8641 H5414 H3225 H7785 H0853

Ni lazima utatoa paja la kulia kwa kuhani kama sadaka iliyotokana na dhabihu ya sadaka yako ya amani.

33 הַמַּקְרִיב אֶת־ דַּם הַשְּׁלָמִים מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ׃
Anayetoa – damu ya-dhabihu-ya-amani kutoka-wana wa-Haruni kwake
H7126 H0853 H1818 H8002 H2459 H0853 H0175

לְמָנָה׃ הַיָּמִין שׁוֹק תִּהְיֶה
kwa-sehemu la-kulia paja itakuwa
H4490 H3225 H7785 H1961

Yule kuhani, mmoja wa wazao wa Aroni, atoaye damu na mafuta ya sadaka ya amani—ni lazima atapata paja la kulia kama mgao wake wa sadaka.

34 כִּי־ אֶת־ חֶזֵה הַתְּנוּפָה הַשּׁוֹק וְאֶת־ הַתְּרוּמָה לָקַחְתִּי מֵאֵת
Kwa-sababu – kidari cha-kutikisa paja na- la-toleo nimechukua kutoka-kwa
H0853 H2373 H8573 H7785 H0853 H8641 H3947 H0854

בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם זָאֹת נָתַתִּי וָאֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
wana- wa-Israeli kutoka-dhabihu zao-za-amani na-nimewapa wao kwa-Haruni kuhani
H3478 H2077 H8002 H5414 H0853 H0175 H3548

מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּלְבָנָיו לְחָק־ עוֹלָם מִלְּי
kutoka-kwa wana wa-Israeli na-wanawe kwa-amri- ya-milele
H0854 H1121 H3478 H2706 H5769

Kwa kuwa nimetwaa kidari, na paja la sadaka ya kutikiswa kutoka kwa watu wa Israeli uwe mchango wao, na amepewa Aroni kuhani na wanawe kuwa mgao wao wa kawaida.

בָּנָיו	וּמִשְׁחַת	אַהֲרֹן	מִשְׁחַת	זֹאת	35
ya–wanawe	na–sehemu–ya–mafuta	ya–Haruni	ni–sehemu–ya–mafuta	Hii	
		H0175		H2063	

לַיהוָה׃	לְכַהֵן	אֹתָם	הִקְרִיב	בְּיוֹם	יְהוָה	מֵאִשֵּׁי	
kwa–Yahwe	kuhudumu	wao	aliyowasogeza	katika–siku	za–Yahwe	kutoka–sadaka–za–moto	
H3068	H3547	H0853	H7126	H3117	H3068	H0801	

Huu ndiyo mgao wa Aroni na uzao wake utokanao na matoleo yaliyofanywa kwa Yahweh kwa moto, siku ile Musa alipowaweka wakfu ili kumtumikia Yahweh katika kazi ya kuhani.

אֹתָם	מָשְׁחוֹ	בְּיוֹם	לָהֶם	לָתֵת	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	36
wao	ya–kuwatia–mafuta–kwake	katika–siku	wao	kuwapa	Yahwe	aliamuru	Ambayo	
H0853	H4886	H3117		H5414	H3068	H6680		

לְדֹרֹתָם׃	עוֹלָם	חֻקַּת	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	מֵאֵת
kwa–vizazi–vyao	ya–milele	amri	wa–Israeli	wana	kutoka–kwa
H1755	H5769	H2708	H3478		H0854

Huu ndio mgao ambao Yahweh aliamru waweze kupewa kutoka kwa watu wa Israeli, katika siku hiyo aliyowatia mafuta ya upako wawe makuhani. Nao utakuwa mgao wao wa kila siku katika vizazi vyote.

וְלַחַטָּאת	לַמִּנְחָה	לָעֹלָה	הַתּוֹרָה	זֹאת	37
na–kwa–sadaka–ya–dhambi	kwa–sadaka–ya–nafaka	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	ni–sheria	Hii	
	H4503		H8451	H2063	

הַשְּׁלָמִים׃	וּלְזֶבַח	וְלַמִּלּוּאִים	וְלָאָשָׁם
ya–amani	na–kwa–dhabihu	na–kwa–sadaka–ya–kuweka–wakfu	na–kwa–sadaka–ya–hatia
H8002	H2077	H4394	H0817

Hii ndiyo sheria ya sadaka ya kuteketezwa, ya sadaka ya nafaka, ya sadaka ya dhambi, ya sadaka ya hatia, ya sadaka ya kuweka wakfu, na ya dhabihu, ya sadaka za amani,

אֶת־	צִוָּתוֹ	בְּיוֹם	סִינָי	בְּהַר	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	38
–	alipowaagiza	katika–siku	Sinai	katika–mlima	Musa	–	Yahwe	aliamuru	Ambayo	
H0853	H6680	H3117	H5514	H2022	H4872	H0853	H3068	H6680		

פ	סִינָי׃	בְּמִדְבָּר	לַיהוָה	קָרְבְּנֵיהֶם	אֶת־	לְהַקְרִיב	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי
¶	la–Sinai	katika–jangwa	kwa–Yahwe	sadaka–zao	–	kuleta	wa–Israeli	wana
	H5514		H3068		H0853	H7126	H3478	

ni sheria ambazo Yahweh alizitoa kwa Musa kwenye Mlima Sinai siku aliyowaamru watu wa Israeli kutoa dhabihu zao kwa Yahweh katika jangwa la Sinai.'"

Chapter 8

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akanena	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akazungumza na Musa, akisema,

2

שְׁמֶן	וְאֶת	הַבְּגָדִים	וְאֵת	אִתּוֹ	בָּנָיו	וְאֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	קַח
mafuta	na–	mavazi	na–	pamoja–naye	wanawe	na–	Haruni	–	Mchukue
H8081	H0853		H0853	H0854		H0853	H0175	H0853	H3947

כָּל	וְאֶת	הָאֵילִם	שְׁנֵי	וְאֵת	הַחַטָּאת	פַּר	וְאֵת	הַמִּשְׁחָה
kikapu	na–	kondoo–dume	wawili	na–	wa–sadaka–ya–dhambi	fahali	na–	ya–kupaka
H5536	H0853		H8147	H0853		H6499	H0853	

הַמַּצּוֹת׃	
cha–mikate–isiyotiwa–chachu	
H4682	

“Walete Aroni na wanawe pamoja naye, mavazi na mafuta ya upako, fahali kwa ajili ya sadaka ya dhambi, kondoo dume wawili, na kikapu cha mkate usio na hamira.

3

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	הַקְהֵל	הָעֵדָה	כָּל־	וְאֵת
ya–mkutano	wa–hema	mlango	kwa–	kusanya	kusanyiko	yote–	Na–
H4150	H0168	H6607	H0413	H6950	H5712	H3605	H0853

Ita kusanyiko lote kwenye ingilio la hema la kukutania.”

4

אֶל־	הָעֵדָה	וַתִּקָּהֵל	אֹתוֹ	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	מֹשֶׁה	וַיַּעַשׂ
kwa–	kusanyiko	na–lilikusanyika	yeye	Yahwe	aliamuru	kama–	Musa	Na–akafanya
H0413	H5712	H6950	H0853	H3068	H6680		H4872	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח
ya–mkutano	wa–hema	mlango
H4150	H0168	H6607

Kwa hiyo Musa akafanya kama Yahweh alivyomwamru, nalo kusanyiko lilikuja pamoja mbele ya ingilio la hema la kukutania. Kisha Musa akaliambia kusanyiko,

5

לַעֲשׂוֹת׃	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	זֶה	הָעֵדָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
kufanywa	Yahwe	aliamuru	ambalo–	ni–neno	Hili	kusanyiko	kwa–	Musa	Na–akasema
	H3068	H6680		H1697	H2088	H5712	H0413	H4872	H0559

“Hivi ndivyo alivyotuamru Yahweh tutende.”

6

בַּמָּיִם׃	אֹתָם	וַיִּרְחַץ	בָּנָיו	וְאֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּקְרֵב
kwa–maji	wao	na–akawaosha	wanawe	na–	Haruni	–	Musa	Na–akawaleta
H4325	H0853	H7364		H0853	H0175	H0853	H4872	H7126

Musa akamleta Aroni na wanawe na kuwaosha kwa maji.

7

אֹתוֹ	וַיַּלְבֵּשׁ	בָּאַבְנֵט	אֹתוֹ	וַיַּחְגֹּר	הַכְּתֹנֶת	אֶת־	עָלָיו	וַיִּתֵּן	
yeye	na–akamvika	kwa–mshipi	yeye	na–akamfunga	kanzu	–	juu–yake	Na–akamvika	
H0853	H3847	H0073	H0853	H2296	H3801	H0853		H5414	

בְּחֵשֶׁב	אֹתוֹ	וַיַּחְגֹּר	הָאֵפֹד	אֶת־	עָלָיו	וַיִּתֵּן	הַמְּעִיל	אֶת־
kwa–mshipi	yeye	na–akamfunga	kisibau	–	juu–yake	na–akamvika	joho	–
H2805	H0853	H2296	H0646	H0853		H5414	H4598	H0854

בּוֹ׃	לוֹ	וַיֶּאְפֹּד	הָאֵפֹד	
kwa–hicho	kwake	na–akamfunga	wa–kisibau	
		H0640	H0646	

Akamvika Aroni kanzu ya ndani yenye urefu wa kufika magotini na kumfunga ukumbuu kiunoni mwake, akamvika joho la nje lenye mikono mirefu na kumvika kile kizibao chenye vipande viwili tumboni na mgongoni na kukifunga kuzunguka kiunoni mwake kwa mshipi uliosokotwa kwa ustadi na kukikaza mwilini mwake.

8

אֶת־	הַחֹשֶׁן	אֶל־	וַיִּתֵּן	הַחֹשֶׁן	אֶת־	עָלָיו	וַיָּשֶׂם
–	kifuko-cha-kifuani	katika-	na-akaweka	kifuko-cha-kifuani	–	juu-yake	Na-akaweka
H0853	H2833	H0413	H5414	H2833	H0853		

הַתֻּמִּים׃	וְאֶת־	הָאוּרִים
Thumimu	na-	Urimu
H8550	H0853	H0224

Kisha Musa akaweka kifuko kifuani mwa Aroni, na ndani ya kifuko hicho akaweka Urimu na Thumimu.

9

אֶל־	הַמִּצְנֶפֶת	עַל־	וַיָּשֶׂם	רֹאשׁוֹ	עַל־	הַמִּצְנֶפֶת	אֶת־	וַיָּשֶׂם
kwa-	kilemba	juu-ya	na-akaweka	kichwa-chake	juu-ya	kilemba	–	Na-akaweka
H0413	H4701					H4701	H0853	

יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	הַקֹּדֶשׁ	נֵזֶר	הַזָּהָב	צִיץ	אֶת	פְּנֵיו	מְוּל
Yahwe	aliamuru	kama-	takatifu	taji	la-dhahabu	bamba	–	uso-wake	mbele-ya
H3068	H6680		H6944	H5145	H2091		H0853	H6440	H4136

מֹשֶׁה׃	אֶת־
Musa	–
H4872	H0853

Na kisha akamfunga kiremba kichwani, na juu ya kiremba kwa mbele, akaweka bamba la dhahabu; liwe taji takatifu, kama Yahweh alivyomwamru yeye.

10

כָּל־	וְאֶת־	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	וַיִּמְשַׁח	הַמִּשְׁחָה	שֶׁמֶן	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח
yote-	na-	maskani	–	na-akapaka	ya-kupaka	mafuta	–	Musa	Na-akachukua
H3605	H0853	H4908	H0853	H4886		H8081	H0853	H4872	H3947

אֹתָם׃	וַיְקַדֵּשׁ	בּוֹ	אֲשֶׁר־
vyao	na-akavitakasa	ndani-yake	ambayo-
H0853	H6942		

Musa akayatwaa hayo mafuta ya upako, akalipaka lile hema la kukutania na kila kitu kilichokuwamo ndani yake na kuvitenga kwa ajili ya Yahweh.

11

אֶת־	וַיִּמְשַׁח	פְּעָמִים	שֶׁבַע	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	מִמָּנּוּ	וַיַּז	
–	na-akapaka	mara	saba	madhabahu	juu-ya	kutoka-kwake	Na-akanyunyiza	
H0853	H4886	H6471	H7651	H4196				

לְקַדְּשָׁם׃	כַּנּוֹ	וְאֶת־	הַכִּיֹּר	וְאֶת־	כֵּלָיו	כָּל־	וְאֶת־	הַמִּזְבֵּחַ
kuvitakasa	kitako-chake	na-	birika	na-	vyombo-vyake	yote-	na-	madhabahu
H6942	H3653	H0853	H3595	H0853	H3627	H3605	H0853	H4196

Akayanyunyiza hayo mafuta juu ya madhabahu mara saba, na kisha akaipaka mafuta hiyo madhabahu na vyombo vyake vyote, na sinia la kunawia na kitako chake ili kuvitenga wa ajili ya Yahweh.

12

אֹתוֹ	וַיִּמְשַׁח	אַהֲרֹן	רֹאשׁ	עַל	הַמִּשְׁחָה	מִשֶּׁמֶן	וַיִּצֹק	
yeye	na-akampaka	cha-Haruni	kichwa	juu-ya	ya-kupaka	kutoka-mafuta	Na-akamimina	
H0853	H4886	H0175				H8081	H3332	

לְקַדְּשׁוֹ׃
kumtakasa
H6942

Akamimina sehemu ya mafuta ya upako juu ya kichwa cha Aroni na kisha akampaka mafuta ili kumtenga.

אֹתָם	וַיַּחְגֹּר	כֻּתֳּנֹת	וַיַּלְבֵּשֵׁם	אַהֲרֹן	בְּנֵי	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּקְרֵב	13
wao	na-akawafunga	kanzu	na-akawavika	wa-Haruni	wana	–	Musa	Na-akawaleta	
H0853	H2296	H3801	H3847	H0175		H0853	H4872	H7126	

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	מִגְבָּעֹות	לָהֶם	וַיַּחְבֹּשׁ	אַבְנֵט
Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama-	kofia	kwao	na-akawafunga	mishipi
H4872	H0853	H3068	H6680		H4021		H2280	H0073

Musa akawaleta wana wa Aroni na kuwavika kila mmoja kanzu ya ndani yenye urefu wa kufika magotini. Kila mmoja wao akamfunga kwa ukumbuu kiunoni mwake na kuwafunga vitambaa vya kitani kichwani pao, kama vile Yahweh alivyokuwa amemru Musa.

אֶת־	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	וַיִּסְמֹךְ	הַחַטָּאת	פַּר	אֶת	וַיִּגַּשׁ	14
–	na-wanawe	Haruni	na-akaweka	wa-sadaka-ya-dhambi	fahali	–	Na-akamleta	
H0853		H0175	H5564		H6499	H0853	H5066	

הַחַטָּאת׃	פָּר	רֹאשׁ	עַל־	יְדֵיהֶם
wa-sadaka-ya-dhambi	cha-fahali	kichwa	juu-ya	mikono-yao
	H6499			H3027

Musa akamleta huyo fahali kwa ajili ya sadaka ya dhambi, naye Aroni na wanawe wakaweka mikono yao juu ya kichwa cha fahali ambaye wamemelete kwa ajili ya sadaka ya dhambi.

קַרְנוֹת	עַל־	וַיִּתֵּן	הַדָּם	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח	וַיְשַׁחָט	15
pembe	juu-ya	na-akaweka	damu	–	Musa	na-akachukua	Na-akamchinja	
		H5414	H1818	H0853	H4872	H3947		

הַדָּם	וְאֶת־	הַמִּזְבֵּחַ	אֶת־	וַיְחַטֵּא	בְּאֶצְבָּעֹו	סָבִיב	הַמִּזְבֵּחַ		
damu	na-	madhabahu	–	na-akaitakasa	kwa-kidole-chake	kuzunguka	za-madhabahu		
H1818	H0853	H4196	H0853	H2398	H0676	H5439	H4196		

עָלָיו׃	לְכַפֵּר	וַיְקַדֵּשֵׁהוּ	הַמִּזְבֵּחַ	יְסֹוד	אֶל־	יָצַק	
juu-yake	kufanya-upatanisho	na-akaitakasa	wa-madhabahu	msingi	kwa-	akamwaga	
		H6942	H4196	H3247	H0413	H3332	

Musa akamchinja, na kisha akachukua sehemu ya damu yake kwa kidole chake na kuiweka juu ya mpembe za madhabahu, akaitakasa hiyo madhabahu, na kuitenga kwa Mungu, ambapo kwa kufanya hivyo, aliisababisha madhabahu kuwa sehemu ya kufaa kwa kufanyia upatanisho.

הַכָּבֵד	יֹּתֶרֶת	וְאֵת	הַקֶּרֶב	עַל־	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	כָּל־	אֶת־	וַיִּקַּח	16
cha-ini	kitambi	na-	matumbo	juu-ya	ambayo	mafuta	yote-	–	Na-akachukua	
H3516	H3508	H0853	H7130			H2459	H3605	H0853	H3947	

הַמִּזְבֵּחָה׃	מֹשֶׁה	וַיַּקְטֵר	חֶלְבֶּהָן	וְאֶת־	הַכְּלָיֹת	שְׁתֵּי	וְאֶת־	
juu-ya-madhabahu	Musa	na-akafukiza	mafuta-yake	na-	figo	mbili	na-	
H4196	H4872		H2459	H0853	H3629	H8147	H0853	

Akachukua mafuta yote yaliyokuwa sehemu za ndani, kile kiwambo cha ini, zile figo mbili pamoja na mafuta yake, Musa akaichoma hiyo nyama yote juu ya madhabahu.

בָּאֵשׁ	שָׂרָף	פִּרְשֹׁו	וְאֶת־	בְּשָׂרֹו	וְאֶת־	עֹרֹו	וְאֶת־	הַפָּר	וְאֶת־	17
kwa-moto	alichoma	mavi-yake	na-	nyama-yake	na-	ngozi-yake	na-	fahali	Na-	
H0784	H8313	H6569	H0853	H1320	H0853	H5785	H0853	H6499	H0853	

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	לְמַחֲנֶה	מִחוּץ
Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama-	ya-kambi	nje
H4872	H0853	H3068	H6680		H4264	H2351

Lakini yule fahali, ngozi yake, nyama yake na kinyesi chake, akavichoma nje ya kambi, kama vile Yehweh alivyokuwa amemwamru yeye.

18 וַיַּקְרֵב אֶת אֵיל הָעֹלָה וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן
Na–akamleta – kondoo–dume wa–sadaka–ya–kuteketezwa na–wakaweka Haruni
H7126 H0853 H0175 H5564

וּבָנָיו אֶת־ יְדֵיהֶם עַל־ רֹאשׁ הָאָיִל׃
na–wanawe – mikono–yao juu–ya kichwa cha–kondoo–dume
H0853 H3027

Musa akamleta yule konndoo dume kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, naye Aroni na wanawe wakaweka mikono yao juu ya kichwa cha huyo kondoo.

19 וַיִּשְׁחָט וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת־ הַדָּם עַל־ מַזְבֵּחַ סָבִיב׃
Na–akamchinja na–akanyunyiza Musa – damu juu–ya madhabahu kuzunguka
H7819 H2236 H4872 H0853 H1818 H5921 H4196 H5439

Musa akamchinja kondoo na kuinyunyizia damu yake kila upande wa madhabahu.

20 וְאֶת־ הָאַיִל נִתַּח מֹשֶׁה וַיַּקְטֵר הָרֹאשׁ וְאֶת־
Na– kondoo–dume alikata vipande–vyake Musa na–akafukiza kichwa na–
H0853 H0834 H3772 H5409 H4872 H6999 H7218 H0853

וְאֶת־ הַנְּתָחִים וְאֶת־ הַפָּדֶר׃
Na– vipande na– mafuta
H0853 H5409 H0853 H6309

Naye akamkatakata kondoo vipande vipande na akakiteketeza kichwa chake pamoja na vile vipande na mafuta.

21 וְאֶת־ הַקֶּרֶב וְאֶת־ הַמִּכְרָעַיִם רָחַץ בַּמָּיִם וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת־ כָּל־
Na– matumbo na– miguu aliosha kwa–maji na–akafukiza Musa – yote–
H0853 H7130 H0853 H3767 H7364 H4325 H6999 H4872 H0853 H3605

נִיחֹחַ אִשֵּׁה הִוא לַיהוָה צְוָה כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה׃
nzuri kwa–harufu– hiyo sadaka–ya–kuteketezwa juu–ya–madhabahu kondoo–dume
H5207 H7381 H1931 H5930 H4196 H0352

Akaziosha kwa maji zile sehemu za ndani pamoja na miguu na akamteketeza kandoo mzima juu ya madhabahu. Ilikuwa ni dhabihu ya kuteketezwa na ilitoa harufu ya kupendeza, sadaka iliyofanywa kwa Yahweh kwa moto kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamru Musa.

22 וַיַּקְרֵב אֶת־ אֵיל הַמִּלֻּאִים וַיִּסְמְכוּ
Na–akamleta – kondoo–dume wa–pili kondoo–dume na–wakaweka
H7126 H0853 H0352 H8145 H0352 H5564

אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־ יְדֵיהֶם עַל־ רֹאשׁ הָאָיִל׃
Haruni na–wanawe – mikono–yao juu–ya kichwa cha–kondoo–dume
H0175 H0853 H3027

Kisha Musa akamleta yule kondoo dume mwingine, kondoo wa kuwekwa wakfu, naye Aroni na wanawe wakaweka mikono yao juu ya kichwa cha kondoo.

23

אֹזֶן־	תְּנוּךְ	עַל־	וַיִּתֵּן	מִדָּמוֹ	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח	וַיִּשְׁחָט	
ya–sikio–	ncha	juu–ya	na–akaweka	kutoka–damu–yake	Musa	na–akachukua	Na–akamchinja	
H0241	H8571		H5414	H1818	H4872	H3947		

וְעַל־	הַיְמָנִית	יָדוֹ	בָּהֶן	וְעַל־	הַיְמָנִית	אַהֲרֹן	
na–juu–ya	wa–kulia	cha–mkono–wake	kidole–kikubwa	na–juu–ya	la–kulia	la–Haruni	
	H3233	H3027	H0931		H3233	H0175	

הַיְמָנִית׃	רַגְלוֹ	בָּהֶן
wa–kulia	cha–mguu–wake	kidole–kikubwa
H3233	H7272	H0931

Aroni akamchinja, naye Musa akachukua sehemu ya damu na kuiweka kwenye ncha ya sikio la Aroni la kulia, juu ya dole gumba la mkono wake wa kulia, na kwenye kidole kikumbwa cha mguu wake wa kulia.

24

תְּנוּךְ	עַל־	הַדָּם	מִן־	מֹשֶׁה	וַיִּתֵּן	אַהֲרֹן	בְּנֵי	אֶת־	וַיַּקְרֵב
ncha	juu–ya	damu	kutoka–	Musa	na–akaweka	wa–Haruni	wana	–	Na–akawaleta
H8571		H1818		H4872	H5414	H0175		H0853	H7126

וְעַל־	הַיְמָנִית	יָדָם	בָּהֶן	וְעַל־	הַיְמָנִית	אָזְנָם	
na–juu–ya	wa–kulia	cha–mkono–wao	kidole–kikubwa	na–juu–ya	la–kulia	ya–sikio–lao	
	H3233	H3027	H0931		H3233	H0241	

עַל־	הַדָּם	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּזְרֹק	הַיְמָנִית	רַגְלָם	בָּהֶן	
juu–ya	damu	–	Musa	na–akanyunyiza	wa–kulia	cha–mguu–wao	kidole–kikubwa	
	H1818	H0853	H4872	H2236	H3233	H7272	H0931	

סָבִיב׃	הַמִּזְבֵּחַ
kuzunguka	madhabahu
H5439	H4196

Akawaleta wana wa Aroni, naye akaweka sehemu ya damu ya kondoo yule kwenye ncha ya sikio lao la kulia, kwenye dole gumba lao cha mkono wa kulia na kwenye kidole chao kikubwa cha mguu wa kulia. Kisha Musa akainyunyiza damu ya huyo kila upande wa madhabahu

25

עַל־	אֲשֶׁר	הַחֵלֶב	כָּל־	וְאֶת־	הָאַלְיָה	וְאֶת־	הַחֵלֶב	אֶת־	וַיִּקַּח
juu–ya	ambayo	mafuta	yote–	na–	mkia–wa–mafuta	na–	mafuta	–	Na–akachukua
	H2459	H3605	H0853		H0451	H0853	H2459	H0853	H3947

שׁוֹק	וְאֶת	חֶלְבַתָּן	וְאֶת־	הַכְּלִיֹת	שְׁתֵּי	וְאֶת־	הַכָּבֵד	יֹתֶרֶת	וְאֶת	הַקֹּרֶב
paja	na–	mafuta–yake	na–	figo	mbili	na–	cha–ini	kitambi	na–	matumbo
H7785	H0853	H2459	H0853	H3629	H8147	H0853	H3516	H3508	H0853	H7130

הַיָּמִין׃
la–kulia
H3225

Naye akayatwaa yale mafuta, mafuta ya mkiani, mafuta liyolikuwa sehemu za ndani, na mafuta yafunikayo ini, zile figo mbili pamoja na mafuta yake na paja la kulia.

26

חַלַּת	לֶחֶם	יְהוָה	לִפְנֵי	וְאַשֶּׁר	הַמַּצּוֹת	וּמִסַּל	
mkate	alichukua	Yahwe	mbele–ya	ambacho	cha–mikate–isiyotiwa–chachu	Na–kutoka–kikapu	
H2471	H3947	H3068	H6440		H4682	H5536	

אֶחָד	וְרָקִיק	אַחַת	שָׁמֶן	לֶחֶם	וְחַלַּת	אַחַת	מַצָּה	
moja	na–andazi	mmoja	wa–mafuta	wa–mkate	na–mkate	mmoja	usio–na–chachu	
H0259	H7550	H0259	H8081	H3899	H2471	H0259	H4682	

הַיָּמִין׃	שׁוֹק	וְעַל	הַחֲלָבִים	עַל־	וַיָּשֶׂם	
la–kulia	paja	na–juu–ya	mafuta	juu–ya	na–akaviweka	
H3225	H7785		H2459			

Akachukua mkate mmoja kutoka kwenye kikapu cha mikate isiyo na hamira ambayoo ilikuwa mbele za Yahweh, akatwaa mkate moja usio na hamira, na mkate mmoja ulioandaliwa kwa mafuta, na mkate mwemba wa kaki na akaiweka juu ya mafuta na juu ya paja la kulia la kondoo.

27 וַיִּתֵּן אֶת־ הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו
Na–akaviweka – vyote juu–ya viganja vya–Haruni na–juu–ya viganja vya–wanawe
H5414 H0853 H3605 H3709 H0175 H3709

תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃
sadaka–ya–kutikisa mbele–ya Yahwe
H8573 H6440 H3068

וַיָּנֶף אֹתָם
na–akavitikisa vyao
H0853

Akaiweka yote mikoni mwa Aroni na katika mikono ya wanawe na kuitikisa mbele za Yahweh kuwa sadaka ya kutikiswa

28 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֹתָם מֵעַל כַּפֵּיהֶם וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ
Na–akachukua Musa vyao kutoka–juu–ya viganja–vyao na–akafukiza juu–ya–madhabahu
H3947 H4872 H0853 H3709 H4196

עַל־ הָעֹלָה מִלֻּאִים הֵם ׀ לְרֵיחַ נִיחֹחַ
juu–ya sadaka–ya–kuteketezwa sadaka–ya–kuwekwa–wakfu hiyo kwa–harufu nzuri
H4394 H1992 H7381 H5207

אִשֶּׁה הִוא לַיהוָה׃
sadaka–ya–moto hiyo kwa–Yahwe
H0801 H1931 H3068

Kisha Musa akaichukua mikate hiyo kutoka mikononi mwao na kuiteketeza juu ya madhabahu kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. Zilikuwa ni sadaka ya kuwekwa wakfu na ilitoa harufu ya kupendeza. Ilikuwa sadaka iliyofanywa kwa Yahweh kwa moto.

29 וַיִּקַּח מֹשֶׁה ׀ אֶת־ הֶחָזֶה וַיְנִיפֵהוּ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה
Na–akachukua Musa – kidari na–akakitikisa sadaka–ya–kutikisa mbele–ya Yahwe
H3947 H4872 H0853 H2373 H5414 H8573 H6440 H3068

מִן־ הָאַיִל מִלֻּאִים לְמֹשֶׁה הָיָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
kutoka–kondoo–dume wa–kuwekwa–wakfu kwa–Musa ilikuwa kama– aliamuru
H4394 H4872 H1961 H4490 H6680

אֶת־ מֹשֶׁה׃ יְהוָה
– Musa Yahwe
H0853 H4872 H3068

Musa akakichukua kidari na kukitikisa kuwa sadaka ya kutikiswa kwa Yahweh. Ilikuwa ni mgao wa Musa wa kondoo wa kuwekewa mikono kwa makuhani, Kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamuru yeye.

30 וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִן־ הַדָּם ׀ אֲשֶׁר עַל־
Na–akachukua Musa kutoka–mafuta ya–kupaka na–kutoka– damu ambayo juu–ya
H3947 H4872 H8081 H4196 H1818

הַמִּזְבֵּחַ וַיַּזְ עַל־ אַהֲרֹן עַל־ בְּגָדָיו וְעַל־ בָּנָיו
madhabahu na–akanyunyiza juu–ya Haruni juu–ya mavazi–yake na–juu–ya wanawe
H4196 H0175

וְאֶת־ בְּגָדֵי בָנָיו אִתּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אַהֲרֹן אֶת־ בְּגָדָיו
na–juu–ya mavazi ya–wanawe pamoja–naye na–akamtakasa Haruni – mavazi–yake
H0854 H6942 H0175 H0853 H0853

וְאֶת־ בָּנָיו וְאֶת־ בְּגָדֵי אִתּוֹ׃
na– wanawe na– mavazi pamoja–naye
H0853 H0853 H0854

Musa akatwaa sehemu ya mafuta ya upako na damu iliyokuwa juu ya madhabahu; naye akayanyunyiza haya juu ya nguo za Aroni, juu ya nguo zake mwenyewe na juu ya nguo za wana wa Aruni waliokua pamoja naye. Kwa njia hii alimtenga Aroni na nguo zake, na wanawe na nguo zao kwa ajili ya Yahweh.

31 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת־הַבָּשָׂר פֶּתַח
Na-akasema Musa kwa- Haruni na-kwa- Pikeni – nyama mlango
H0559 H4872 H0413 H0175 H0413 H1310 H0853 H1320 H6607

אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל
wa-hema ya-mkutano na-hapo mtakula hiyo na- mkate ambao katika-kikapu
H0168 H4150 H8033 H0398 H0853 H0853 H3899 H0834 H5536

הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ׃
cha-kuwekwa-wakfu kama- niliamuru akisema Haruni na-wanawe watakula
H4394 H3699 H6680 H0559 H0175 H1121 H0398

Kwa hiyo Musa akawambia Aruni na wanawe, “Ipikeni nyama mbele ya ingilio la hema la kukutania, na hapo mtaila pamoja na mkate ulio kwenye kikapu cha kuwekwa wakfu, kama ilivyoamriwa, kusema, 'Aroni na wanawe wataila.'

32 וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ׃
Na-iliyobaki katika-nyama na-katika-mkate kwa-moto mtachoma
H3498 H1320 H3899 H0784 H8313

Masalio yoyote ya nyama na mikate utayateketeza kwa moto.

33 וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם
Na-kutoka-mlango wa-hema ya-mkutano si mtatoka saba siku hadi siku
H6607 H0168 H4150 H3808 H3318 H7651 H3117 H5704 H3117

מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת־
ya-kukamilika siku za-kuwekwa-wakfu-kwenu kwa-sababu saba siku atajaza –
H4390 H3117 H4394 H7651 H3117 H4390 H0853

יֶדְכֶם׃
mkono-wenu
H3027

Na hamtatoka kwenye ingilio la hema la kukutania kwa muda wa siku saba, hata zitakapotimia siku za kuwekwa mikono kwenu. Kwa kuwa kwa muda wa siku saba, Yahweh atawaweka wakfu.

34 כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר
Kama- amefanya katika-siku hii aliamuru Yahwe kufanya kufanya-upatanisho
H3699 H6213 H3117 H2088 H6680 H3068 H6213 H3722

עֲלֵיכֶם׃
kwa-ajili-yenu

Kilichotendeka siku hii— Yahweh ndiye amekiamru kitendekeke ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu.

35 וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם
Na-mlango wa-hema ya-mkutano mtakaa mchana na-usiku saba siku na-mtashika
H6607 H0168 H4150 H3427 H3119 H3915 H7651 H3117 H8104

אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי־כֵן הִוְּיתִי׃
– wajibu wa-Yahwe na-si mtakufa kwa-sababu- hivyo niliamriwa
H0853 H4931 H3068 H3808 H4191 H3651 H3559 H6680

Mtakaa kwenye ingilio la hema la kukutania mchana na usiku siku saba, nanyi ishikeni amri ya Yahweh ili msije mkafa, kwa sababu hivi ndivyo ilivyoamriwa.

יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	הַדִּבְּרִים	כָּל־	אֶת	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	וַיַּעַשׂ	36
Yahwe	aliamuru	ambayo–	mambo	yote–	–	na–wanawe	Haruni	Na–akafanya	
H3068	H6680		H1697	H3605	H0853		H0175		

ס	מֹשֶׁה׃	בְּיַד־
¶	wa–Musa	kwa–mkono–
	H4872	H3027

Kwa hiyo Aroni na wanawe wakafanya mambo yote ambayo Yahweh alikuwa amewaamru kwa kinywa cha Musa.

Chapter 9

יִשְׂרָאֵל׃	וּלְזִקְנֵי	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	קָרָא	הַשְּׁמִינִי	בַּיּוֹם	וַיְהִי	1
wa–Israeli	na–wazee	na–wanawe	kwa–Haruni	Musa	aliita	ya–nane	katika–siku	Na–ikawa	
H3478	H2205		H0175	H4872	H7121	H8066	H3117	H1961	

Katika siku ya nane, Musa akawaita Aroni na wanawe pamoja na wazee wa Israeli.

בָּקָר	בֶּן־	עֵגֶל	לְךָ	קַח־	אַהֲרֹן	אֶל־	וַיֹּאמֶר	2
wa–ng'ombe	mwana–	ndama	kwa–ajili–yako	Chukua–	Haruni	kwa–	Na–akasema	
H1241		H5695		H3947	H0175	H0413	H0559	

תְּמִימֻם	לְעֹלָה	וְאַיִל	לְחַטָּאת
wasio–na–dosari	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	na–kondoo–dume	kwa–sadaka–ya–dhambi
H8549			

יְהוָה׃	לִפְנֵי	וְהַקְרֵב
Yahwe	mbele–ya	na–uwalete
H3068	H6440	H7126

Akamwambia Aroni, “Twaa ndama dume kutoka kundini kwa ajili ya sadaka ya dhambi zako, na kondoo dume kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, wote wawili wasiwe na dosari, na uwatoe mbele za Yahweh.

עִזִּים	שְׂעִיר־	קְחוּ	לֵאמֹר	תְּדַבֵּר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְאֶל־	3
wa–mbuzi	mbuzi–dume–	Chukueni	akisema	utanena	wa–Israeli	wana	Na–kwa–	
H5795		H3947	H0559	H1696	H3478		H0413	

תְּמִימִם	שָׁנָה	בְּנֵי־	וְכֶבֶשׂ	וְעֵגֶל	לְחַטָּאת
wasio–na–dosari	mmoja	wa–mwaka–	na–mwana–kondoo	na–ndama	kwa–sadaka–ya–dhambi
H8549	H8141		H3532	H5695	

לְעֹלָה׃
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa

Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, 'Twaeni beberu kwa ajili ya sadaka ya dhambi na ndama na mwana-kondoo, hawa wawili wawe na umri wa mwaka mmoja na bila dosari, ni kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa;

יְהוָה לִפְנֵי לִזְבֹחַ לִשְׁלָמִים וָאַיִל וְשׁוֹר 4
Yahwe mbele–ya kuchinja kwa–dhabihu–ya–amani na–kondoo–dume Na–ng'ombe
H3068 H6440 H2076 H8002 H7794

נִרְאָה יְהוָה הַיּוֹם כִּי בַשָּׁמֶן בְּלוּלָה וּמִנְחָה
ataonekana Yahwe leo kwa–sababu kwa–mafuta iliyochanganywa na–sadaka–ya–nafaka
H7200 H3068 H3117 H8081 H4503

אֲלֵיכֶם׃
kwenu
H0413

pia twaeni fahali na kondoo dume kwa sadaka za amani ili kuwatoa mbele za Yahweh, na sadaka za nafaka iliyochanganywa na mafuta, kwa sababu leo Yahweh atajidhihirisha kwenu.

מוֹעֵד אָהֳלֶ֣ פְּנֵי אֶל־ מֹשֶׁה צִוָּה אֲשֶׁר אֵת וַיִּקְחוּ 5
ya–mkutano hema mbele–ya kwa– Musa aliamuru ambayo – Na–wakachukua
H4150 H0168 H6440 H0413 H4872 H6680 H0853 H3947

יְהוָה׃ לִפְנֵי וַיָּעַמְדוּ הָעֵדָה כָּל־ וַיַּקְרִבוּ
Yahwe mbele–ya na–wakasimama kusanyiko yote– na–wakakaribia
H3068 H6440 H5975 H5712 H3605 H7126

Kwa hiyo wakaleta kwenye hema la kukutania vyote ambavyo Musa aliagiza, nalo kusanyiko lote la Israeli likakaribia na kusimama mbele za Yahweh.

וַיֵּרָא תַּעֲשׂוּ יְהוָה צִוָּה אֲשֶׁר־ הַדָּבָר זֶה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר 6
na–ataonekana mtafanya Yahwe aliamuru ambalo– ni–neno Hili Musa Na–akasema
H7200 H3068 H6680 H1697 H2088 H4872 H0559

יְהוָה׃ כְּבוֹד אֲלֵיכֶם
wa–Yahwe utukufu kwenu
H3068 H3519 H0413

Kisha Musa akasema, “Hivi ndivyo Yahweh amewaamru nyinyi mfanye, ili kwamba utukufu wake uweze kuonekana kwenu.

אֶת־ וַעֲשֵׂה הַמִּזְבֵּחַ אֶל־ קָרֵב אַהֲרֹן אֶל־ מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר 7
– na–fanya madhabahu kwa– Karibia Haruni kwa– Musa Na–akasema
H0853 H4196 H0413 H7126 H0175 H0413 H4872 H0559

בַּעַדֶךָ וְכַפֶּר עָלָתֶךָ וְאֶת־ חַטָּאתְךָ
kwa–ajili–yako na–ufanye–upatanisho sadaka–yako–ya–kuteketezwa na– sadaka–yako–ya–dhambi
H1157 H0853

בְּעַדָם וְכַפֶּר הָעָם קָרְבַּן אֶת־ וַעֲשֵׂה הָעָם וּבְעַד
kwa–ajili–yao na–ufanye–upatanisho ya–watu sadaka – na–fanya watu na–kwa–ajili–ya
H1157 H0853 H1157

יְהוָה׃ צִוָּה כַּאֲשֶׁר
Yahwe aliamuru kama–
H3068 H6680

“Musa akamwambia Aroni, “Njoo karibu na Madhabahu na uteo sadaka yako ya dhambi na sadaka ya kuteketezwa, na kufanya upatanisho kwa ajili ya watu ili kufanya upatanisho kwa ajili yao kama vile ambavyo Yahweh amekwishaamru.”

8

הַחַטָּאת	עֵגֶל	אֶת־	וַיִּשְׁחַט	הַמִּזְבֵּחַ	אֶל־	אַהֲרֹן	וַיִּקְרַב
wa–sadaka–ya–dhambi	ndama	–	na–akachinja	madhabahu	kwa–	Haruni	Na–akakaribia
	H5695	H0853		H4196	H0413	H0175	H7126

לוֹ׃	אֲשֶׁר־
ni–yake	ambaye–

Kwa hiyo Aroni akaikaribia madhabahu na akamchinja yule ndama kwa ajili ya sadaka ya dhambi, ambayo ilikuwa kwa ajili yake mwenyewe.

9

אֶצְבָּעוֹ	וַיִּטְבֹּל	אֵלָיו	הַדָּם	אֶת־	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וַיַּקְרִבוּ	
kidole–chake	na–akachovya	kwake	damu	–	wa–Haruni	wana	Na–wakaleta	
H0676	H2881	H0413	H1818	H0853	H0175		H7126	

אֶל־	יָצַק	הַדָּם	וְאֶת־	הַמִּזְבֵּחַ	קַרְנוֹת	עַל־	וַיִּתֵּן	בַּדָּם
kwa–	akamwaga	damu	na–	za–madhabahu	pembe	juu–ya	na–akaweka	katika–damu
H0413	H3332	H1818	H0853	H4196			H5414	H1818

הַמִּזְבֵּחַ׃	יְסֹוד
wa–madhabahu	msingi
H4196	H3247

Nao wana wa Aroni wakamletea hiyo damu, naye akakichofya kidole chake kwenye damu na kuiweka kwenye pembe za madhabahu, kisha akaimwaga damu chini ya kitako cha madhabahu.

10

הַחַטָּאת	מִן־	הַכָּבֵד	מִן־	הַיֹּתֶרֶת	וְאֶת־	הַכְלָיֹת	וְאֶת־	הַחֵלֶב	וְאֶת־
sadaka–ya–dhambi	kutoka–	ini	kutoka–	kitambi	na–	figo	na–	mafuta	Na–
		H3516		H3508	H0853	H3629	H0853	H2459	H0853

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	הַמִּזְבֵּחָה		הִקְטִיר
Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama–	juu–ya–madhabahu		alifukiza
H4872	H0853	H3068	H6680		H4196		

Hata hivyo, aliyateketeza hayo mafuta, figo, na mafuta yanafunika ini juu ya madhabahu kuwa sadaka ya dhambi, kama vile Yahweh alivyokuwa amemwamru Musa.

11

לַמִּחֻיָּה׃	מִחוּץ	בָּאֵשׁ	שָׂרַף	הָעֹור	וְאֶת־	הַבָּשָׂר	וְאֶת־	
ya–kambi	nje	kwa–moto	alichoma	ngozi	na–	nyama	Na–	
H4264	H2351	H0784	H8313	H5785	H0853	H1320	H0853	

Na akaiteketeza hiyo nyama pamoja na ngozi nje ya kambi

12

אֶת־	אֵלָיו	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וַיַּמְצִאוּ	הָעֹלָה	אֶת־	וַיִּשְׁחַט	
–	kwake	wa–Haruni	wana	na–wakaleta	sadaka–ya–kuteketezwa	–	Na–akachinja	
H0853	H0413	H0175		H4672		H0853		

סָבִיב׃	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	וַיִּזְרְקֵהוּ	הַדָּם	
kuzunguka	madhabahu	juu–ya	na–akainyunyiza	damu	
H5439	H4196		H2236	H1818	

Aroni akaichinja sadaka ya kuteketezwa, nao wanawe wakampa hiyo damu, ambayo aliinyunza pande zote za madhabahu.

13

וַיַּקְטֵר	הָרֹאשׁ	וְאֶת־	לְנִתֲחֶיהָ	אֵלָיו	הִמְצִיאוּ	הָעֹלָה		וְאֶת־
na–akafukiza	kichwa	na–	vipande–vyake	kwake	walileta	sadaka–ya–kuteketezwa		Na–
		H0853	H5409	H0413	H4672			H0853

הַמִּזְבֵּחַ׃	עַל־
madhabahu	juu–ya
H4196	

Kisha wakampa ile sadaka ya kuteketezwa, kipande kwa kipande, pamoja na kichwa, naye akaviteketeza juu ya madhabahu.

הָעֹלָה	עַל־	וַיַּקְטֵר	הַכְּרָעֵים	וְאֶת־	הַקֶּרֶב	אֶת־	וַיִּרְחַץ		14
sadaka–ya–kuteketezwa	juu–ya	na–akafukiza	miguu	na–	matumbo	–	Na–akaosha		
			H3767	H0853	H7130	H0853	H7364		

הַמִּזְבֵּחָה׃
juu–ya–madhabahu
H4196

Akaziosha sehemu za ndani pamoja na miguu na kuziteketeza juu ya dhabihu ya kuteketezwa juu ya Madhabahu.

הַחַטָּאת	שְׂעִיר	אֶת־	וַיִּקַּח	הָעָם	קָרְבַּן	אֶת	וַיַּקְרֵב	15
wa–sadaka–ya–dhambi	mbuzi–dume	–	na–akachukua	ya–watu	sadaka	–	Na–akaleta	
		H0853	H3947			H0853	H7126	

כְּרִאשֹׁן׃	וַיְחַטְּאֵהוּ	וַיִּשְׁחָטֵהוּ	לָעָם	אֲשֶׁר
kama–wa–kwanza	na–akaitoa–sadaka–ya–dhambi	na–akamchinja	kwa–watu	ambaye
H7223	H2398			

Aroni akaleta dhabihu ya watu— mbuzi, kisha akamtoa kuwa dhabihu kwa ajili ya dhambi yao naye akamchinja, akaitoa dhabihu kwa ajili ya dhambi, kama alivyofanya kwa yule mbuzi wa kwanza.

כַּמִּשְׁפָּט׃	וַיַּעֲשֶׂהָ	הָעֹלָה	אֶת־	וַיַּקְרֵב	16
kulingana–na–sheria	na–akaifanya	sadaka–ya–kuteketezwa	–	Na–akaleta	
H4941			H0853	H7126	

Akaileta sadaka ya kuteketezwa na kuitoa kama Yahweh alivyokuwa ameamru.

וַיַּקְטֵר	מִמֶּנָּה	כַּפּוֹ	וַיְמַלֵּא	הַמִּנְחָה	אֶת־	וַיַּקְרֵב		17
na–akafukiza	kutoka–kwake	kiganja–chake	na–akajaza	sadaka–ya–nafaka	–	Na–akaleta		
		H3709	H4390	H4503	H0853	H7126		

הַבֹּקֶר׃	עֹלַת	מִלְבַד	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־
ya–asubuhi	sadaka–ya–kuteketezwa	mbali–na	madhabahu	juu–ya
H1242		H0905	H4196	

Akaileta sadaka ya nafaka; akakijaza kiganja chake nafaka na kuiteketeza juu ya madhabahu, pamoja na sadaka ya asubuhi ya kuteketezwa.

לָעָם	אֲשֶׁר	הַשְּׁלָמִים	זֶבַח	הָאַיִל	וְאֶת־	הַשּׁוֹר	אֶת־	וַיִּשְׁחַט	18
kwa–watu	ambayo	ya–amani	dhabihu	kondoo–dume	na–	ng'ombe	–	Na–akachinja	
		H8002	H2077		H0853	H7794	H0853		

הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	וַיִּזְרְקֻהוּ	אֵלָיו	הַדָּם	אֶת־	אַהֲרֹן	בְּנֵי	וַיַּמְצִאוּ	
madhabahu	juu–ya	na–akainyunyiza	kwake	damu	–	wa–Haruni	wana	na–wakaleta	
H4196		H2236	H0413	H1818	H0853	H0175		H4672	

סָבִיב׃
kuzunguka
H5439

Pia akamchinja fahali na yule kondoo dume, dhabihu kwa ajili ya sadaka ya amani, ambayo ilikuwa kwa ajili ya watu. Nao wana wa Aronni wakampa damu, ambayo aliinyunyiza kila upande wa mdhabahu.

הָאַלְיָה	הָאַיִל	וּמִן־	הַשּׁוֹר	מִן־	הַחֲלָבִים	וְאֶת־		19
mkia–wa–mafuta	kondoo–dume	na–kutoka–	ng'ombe	kutoka–	mafuta	Na–		
H0451			H7794		H2459	H0853		

הַכָּבֵד׃	וְיֹתֶרֶת	וְהַכְּלָיֹת	וְהַמְכַסֶּה	
cha–ini	na–kitambi	na–figo	na–inayofunika	
H3516	H3508	H3629	H4374	

Hata hivyo, waliyakata mafuta ya fahali na ya yule kondoo dume, mafuta ya kwenye mkia, mafuta yafunikayo sehemu za ndani, figo, na yale mafuta yaliyofunika mapafu.

20	וַיָּשִׂימוּ	אֶת־	עַל־	הַחֲלָבִים	הֶחָזוֹת	וַיַּקְטֵר	הַחֲלָבִים	הַמִּזְבֵּחָה׃
	Na–wakaviweka	–	juu–ya	mafuta	vidari	na–akafukiza	mafuta	juu–ya–madhabahu
		H0853		H2459	H2373		H2459	H4196

Wakazichukua hizi sehemu zilizokatwa wakaziweka juu ya vidari, na kisha Aroni akateketeza mafuta juu ya madhabahu.

21	וְאֶת	הֶחָזוֹת	וְאֵת	שׁוֹק	הַיָּמִין	הֵנֵיף	אַהֲרֹן	תְּנוּפָה	לִפְנֵי	יְהוָה
	Na–	vidari	na–	paja	la–kulia	alitikisa	Haruni	sadaka–ya–kutikisa	mbele–ya	Yahwe
	H0853	H2373	H0853	H7785	H3225		H0175	H8573	H6440	H3068

כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	מֹשֶׁה׃	
kama–	aliamuru	Musa	
	H6680	H4872	

Naye Aroni akavitikisa vidari na paja la kulia kuwa sadaka ya kutikiswa mbele za Yahweh, kama vile Musa alivyokuwa ameamru,

22	וַיִּשָּׂא	אַהֲרֹן	אֶת־	ידו]	)יָדָיו	אֶל־	הָעָם	וַיְבָרְכֵם
	Na–akainua	Haruni	–	[mkono–wake]	(mikono–yake)	kwa–	watu	na–akawabariki
	H5375	H0175	H0853	H3027	H3027	H0413		H1288

וַיֵּרֶד	מֵעֲשֹׂת	הַחַטָּאת	וְהָעֹלָה	וְהַשְּׁלָמִים׃
na–akashuka	kutoka–kutoa	sadaka–ya–dhambi	na–sadaka–ya–kuteketezwa	na–dhabihu–ya–amani
H3381				H8002

Kisha Aroni akainua juu mikono yake mbele ya watu na kuwabariki, kisha akashuka chini kutoka mahali alipokuwa akitoa hiyo sadaka ya dhambi, sadaka ya kuteketezwa, na sadaka ya amani.

23	וַיָּבֹא	מֹשֶׁה	וְאַהֲרֹן	אֶל־	אֹהֶל	מוֹעֵד	וַיֵּצְאוּ	וַיְבָרְכוּ
	Na–akaingia	Musa	na–Haruni	kwa–	hema	ya–mkutano	na–wakatoka	na–wakawabariki
	H0935	H4872	H0175	H0413	H0168	H4150	H3318	H1288

אֶת־	הָעָם	וַיֵּרָא	כְּבוֹד־	יְהוָה	אֶל־	כָּל־	הָעָם׃	
–	watu	na–ukaonekana	utukufu–	wa–Yahwe	kwa–	wote–	watu	
H0853		H7200	H3519	H3068	H0413	H3605		

Musa na Aroni wakaingia ndani ya hema la kukutania, kisha wakatoka nje tena na kuwabariki watu, na utukufu wa Yahweh ukaonekana kwa watu wote.

24	וַתֵּצֵא	אֵשׁ	מִלִּפְנֵי	יְהוָה	וַתֹּאכַל	עַל־	הַמִּזְבֵּחַ	אֶת־
	Na–ukatoka	moto	kutoka–mbele–ya	Yahwe	na–ukala	juu–ya	madhabahu	–
	H3318	H0784	H6440	H3068	H0398		H4196	H0853

וַיַּרֹּנּוּ	הָעָם	כָּל־	וַיַּרְא	הַחֲלָבִים	וְאֶת־	הָעֹלָה	
na–wakapiga–kelele	watu	wote–	na–wakaona	mafuta	na–	sadaka–ya–kuteketezwa	
		H3605	H7200	H2459	H0853		

וַיִּפְּלוּ	עַל־	פְּנֵיהֶם׃	
na–wakaanguka	juu–ya	nyuso–zao	
H5307		H6440	

Moto ukashuka kutoka kwa Yahweh na ukairamba sadaka ya kuteketezwa na mafuta yaliyokuwa juu ya madhabahu. Watu wlipoona jambo hili, wakapiga kelele na kulala chini.

Chapter 10

1 וַיִּתְּנוּ מַחְתָּתוֹ אִישׁ וַאֲבִיהוּא נָדָב אַהֲרֹן בְּנֵי־ וַיִּקְּחוּ
na-wakaweka chetezo-chake kila-mtu na-Abihu Nadabu wa-Haruni wana- Na-wakachukua
H5414 H4289 H0376 H0030 H5070 H0175 H3947

אֵשׁ יְהוָה לִפְנֵי וַיַּקְרִבוּ קְטֹרֶת עָלֶיהָ וַיָּשִׂימוּ אֵשׁ בָּהֶן
moto Yahwe mbele-ya na-wakaleta uvumba juu-yake na-wakaweka moto ndani-yake
H0784 H3068 H6440 H7126 H7004 H0784 H2004

אֹתָם׃ צִוָּה לֹא אֲשֶׁר זָרָה
wao aliamuru si ambao mgeni
H0853 H6680 H3808 H3808

Nadabu na Abihu, wana wa Aroni, wakachukua kila mtu kifukizo chake, akaweka moto ndani yake, na kisha uvumba. Kisha wakatoa moto usiokuabalika mbele za Yahweh, moto ambao hakuwaamru wao kuutoa.

2 יְהוָה׃ לִפְנֵי וַיָּמֻתוּ אוֹתָם וַתֹּאכַל יְהוָה מִלִּפְנֵי אֵשׁ וַתֵּצֵא
Yahwe mbele-ya na-wakafa wao na-ukawala Yahwe kutoka-mbele-ya moto Na-ukatoka
H3068 H6440 H4191 H0853 H0398 H3068 H6440 H0784 H3318

Kwa hiyo moto ukashuka chini mbele za Yahweh na kuwala, nao wakafa mbele za Yahweh.

3 לֵאמֹר׀ וַיהוָה דִּבֶּר אֲשֶׁר־ הוּא׀ אַהֲרֹן אֶל־ מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
akisema Yahwe alisema ambalo- Hili Haruni kwa- Musa Na-akasema
H0559 H3068 H1696 H1931 H0175 H0413 H4872 H0559

אֲקֻדַּשׁ וְעַל־ כָּל־ פְּנֵי עַל הָעָם אֲכֻבַּד
nitatakaswa na-mbele-ya wa-wote- uso Kwa-wanaonisogelea nitatukuzwa watu
H6942 H6440 H3605 H7138 H3513

אַהֲרֹן׃ וַיִּדֹּם
Haruni na-akanyamaza
H0175

Kisha Musa akamwambia Aroni, Hivi ndiyo Yahweh alivyokuwa akizunguzia aliposema, 'Nitaufunua utakatifu wangu kwa wale wajao mbele zangu. Nami nitatukuzwa mbele za watu wote.'" Naye Aroni hakusema neno lolote.

4 אַהֲרֹן דֹּד עֻזִּיאֵל בְּנֵי אֶלְצָפָן וְאֶל מִישָׁאֵל׀ אֶל־ מֹשֶׁה וַיִּקְרָא
wa-Haruni ami wa-Uzieli wana Elsafani na-kwa Mishaeli kwa- Musa Na-akaita
H0175 H1730 H5816 H0469 H0413 H4332 H0413 H4872 H7121

פְּנֵי־ מֵאֵת אֲחֵיכֶם׀ אֶת־ שְׂאוּ קָרֻבוּ אֱלֹהֶם וַיֹּאמֶר
uso- kutoka-mbele-ya ndugu-zenu – wabebeni Karibuni kwao na-akasema
H6440 H0854 H0251 H0853 H5375 H7126 H0413 H0559

הַקֹּדֶשׁ אֶל־ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃
wa-patakatifu kwa- nje ya-kambi
H6944 H0413 H2351 H4264

Musa akamwita Mishaeli na Elzafani, wana wa Uzieli mjomba wa Aroni, naye akamwambia, “njoo huku na uwatowe ndugu zako nje ya kambi watoke mbele ya hema.”

5 דִּבֶּר כַּאֲשֶׁר לַמַּחֲנֶה מִחוּץ אֶל־ בְּכֻתָּנְתָם וַיִּשָּׂאֵם׀ וַיִּקְרְבוּ
alisema kama- ya-kambi nje kwa- kwa-kanzu-zao na-wakawabeba Na-wakakaribia
H1696 H4264 H2351 H0413 H3801 H5375 H7126

מֹשֶׁה׃
Musa
H4872

Hivyo wakakaribia na kuwachukua wangali wamevaa kanzu zao za kikuhani, nao wakawapeleka nje ya kambi, kama Musa alivyokuwa ameelekeza. Kisha Musa akamwambia Aroni na wanawe wengine wawili, Eliezari na Ithamari, “

6

וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	אֶל־	אַהֲרֹן	וְלְאֶלְעָזָר׀	וְלְאִיתָמָר׀	בָּנָיו	רֵאשֵׁיכֶם
Na–akasema	Musa	kwa–	Haruni	na–kwa–Eleazari	na–kwa–Ithamari	wanawe	Vichwa–vyenu
H0559	H4872	H0413	H0175	H0499	H0385		

אַל־	וּפְרָעוּ׀	וּבִגְדֵיכֶם	לְא־	תִפְרֹמוּ	וְלָא	תָמֻתוּ	וְעַל	כָּל־	הָעֵדָה
msi–	vifunue	na–mavazi–yenu	msi–	yararue	na–si	mtakufa	na–juu–ya	yote–	kusanyiko
H0408			H3808	H6533	H3808	H4191		H3605	H5712

אֲשֶׁר	הַשְׂרֵפָה	אֶת־	יִבְכּוּ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	כָּל־	וַאֲחֵיכֶם	יִקְצֹף
ambao	mchomo	–	watalilia	ya–Israeli	nyumba	yote–	na–ndugu–zenu	atakasirika
	H8316	H0853	H1058	H3478		H3605	H0251	H7107

יְהוָה׃	שָׂרַף
Yahwe	alichoma
H3068	H8313

Msiache wazi nywele za vichwa vyenu, wala msirarue nguo zenu, ili kwamba msije mkafa, na kwamba Yahweh asilikasirikie kusanyiko zima. Lakini waacheni jamaa zenu, nyumba yote ya Israeli waweze kufanya ibada za maombolezo kwa ajili ya hao ambao Yahweh amewaangamiza kwa moto.

7

כִּי־	תָמֻתוּ	פֶּן־	תֵּצְאוּ׀	לְא	מוֹעֵד	אֹהֶל	וּמִפֶּתַח׀
kwa–sababu–	mkafa	msije–	mtatoka	si	ya–mkutano	wa–hema	Na–kutoka–mlango
	H4191	H6435	H3318	H3808	H4150	H0168	H6607

פ ¶	מֹשֶׁה׃	כִּדְבַר	וַיַּעֲשׂוּ	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	מִשְׁחַת	שֶׁמֶן
	la–Musa	kulingana–na–neno	na–wakafanya	juu–yenu	ya–Yahwe	ya–kupaka	mafuta
	H4872	H1697			H3068		H8081

Msiende nje kutoka kwenye ingilio la hema la kukutania, ama sivyo mtakufa, kwa kuwa mafuta ya Yahweh ya upako yako juu yenu.” Kwa hiyo wakatenda sawasawa na maelekezo ya Musa.

8

לֵאמֹר׃	אַהֲרֹן	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
akisema	Haruni	kwa–	Yahwe	Na–akanena
H0559	H0175	H0413	H3068	H1696

Mungu akazungumza na Aroni, akisema,

9

אֹהֶל	אֶל־	בְּבֹאֲכֶם	אִתָּךְ	וּבָנֶיךָ	וְאַתָּה	וְתָשְׁתְּ	אַל־	וְשֵׁכָר	יַיִן
hema	kwa–	mnapoingia	pamoja–nawe	na–wanao	wewe	nywe	msi–	na–kileo	Divai
H0168	H0413	H0935	H0854			H8354	H0408	H7941	H3196

לְדֹרֹתֵיכֶם׃	עוֹלָם	חֻקַּת	תָמֻתוּ	וְלָא	מוֹעֵד
kwa–vizazi–vyenu	ya–milele	amri	mtakufa	na–si	ya–mkutano
H1755	H5769	H2708	H4191	H3808	H4150

“Msinywe mvinyo wala kinywaji kikali, wewe, au wanao wanaobaki pamoja nawe, ili kwamba mtakapoingia kwenye hema ya kukutania msije mkafa. Hii itakuwa amri ya kudumu katika vizazi vyote vya watu wenu,

10

הַטָּמֵא	וּבֵין	הַחֹל	וּבֵין	הַקֹּדֶשׁ	בֵּין	וּלְהַבְדִּיל
kichafu	na–kati–ya	kilicho–cha–kawaida	na–kati–ya	kitakatifu	kati–ya	Na–kutofautisha
H2931	H0996	H2455	H0996	H6944	H0996	H0914

הַטָּהֹור׃	וּבֵין
safi	na–kati–ya
H2889	H0996

ili kupaambanua kati ya mambo matakatifu na mambo ya kawaida, na kati ya najisi na safi,

יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַחֻקִּים	כָּל־	אֶת	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	וּלְהוֹרֹת		11
Yahwe	alisema	ambazo	amri	yote-	–	wa-Israeli	wana	–	Na-kuwafundisha		
H3068	H1696		H2706	H3605	H0853	H3478		H0853			

פ	מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	אֲלֵיהֶם
¶	wa-Musa	kwa-mkono-	kwao
	H4872	H3027	H0413

ili kwamba mweze kuwafundisha watu wa Israeli amri zote ambazo Yahweh ameziamru kwa kinywa cha Musa.

הַנּוֹתָרִים׀	בָּנָיו	וְאִיתָמָר	וְאֶל־	אֶלְעָזָר	וְאֶל	אַהֲרֹן	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר		12
waliobaki	wanawe	Ithamari	na-kwa-	Eleazari	na-kwa	Haruni	kwa-	Musa	Na-akanena		
H3498		H0385	H0413	H0499	H0413	H0175	H0413	H4872	H1696		

וְאִכְלוּהָ	יְהוָה	מֵאִשֵּׁי	הַנּוֹתֶרֶת	הַמִּנְחָה	אֶת־	קְחוּ	
na-mwile	za-Yahwe	kutoka-sadaka-za-moto	iliyobaki	sadaka-ya-nafaka	–	Chukueni	
H0398	H3068	H0801	H3498	H4503	H0853	H3947	

הִוא׃	קֳדָשִׁים	קֹדֶשׁ	כִּי	הַמִּזְבֵּחַ	אֵצֶל	מַצּוֹת	
hiyo	sana	takatifu	kwa-sababu	madhabahu	karibu-na	isiyotiwa-chachu	
H1931	H6944	H6944		H4196	H0681	H4682	

Musa akazungumza na Aroni na wanawe wawili waliosalia; Eliazari naIthamari, Twaeni sadaka ya nafaka inayobaki kutokana na sadaka ifanywayo kwa Yahweh kwa moto, nanyi ileni kando ya madhabahu bila hamiara, kwa kuwa ni takatifu sana.

בְּנֶיךָ	וְחָק־	חָקֶךָ	כִּי	קֹדֶשׁ	בְּמָקוֹם	אֹתָהּ	וַאֲכַלְתֶּם	13
ya-wanao	na-sehemu-	sehemu-yako	kwa-sababu	patakatifu	katika-mahali	hiyo	Na-mtaila	
	H2706	H2706		H6918	H4725	H0853	H0398	

צִוֻּיתִי׃	כֵּן	כִּי־	יְהוָה	מֵאִשֵּׁי	הִוא
niliamriwa	hivyo	kwa-sababu-	za-Yahwe	kutoka-sadaka-za-moto	hiyo
H6680			H3068	H0801	H1931

lazima mtaila mahali patatifu kwa sababu huo ni mgao wako wewe na mgao wa wanao wa matoleo yaliyofanywa kwa Yahweh kwa moto, kwa kuwa hivi ndivyo limeamriwa niwaambie.

אַתָּה	טָהוֹר	בְּמָקוֹם	תֹּאכְלוּ	הַתְּרוּמָה	שׁוֹק	וְאֵת	הַתְּנוּפָה	חֲזֵה	וְאֶת־		14
wewe	safi	katika-mahali	mtakula	la-toleo	paja	na-	cha-kutikisa	kidari	Na-		
	H2889	H4725	H0398	H8641	H7785	H0853	H8573	H2373	H0853		

בְּנֶיךָ	וְחָק־	חָקֶךָ	כִּי־	אִתָּךְ	וּבְנֹתֶיךָ	וּבְנֶיךָ
ya-wanao	na-sehemu-	sehemu-yako	kwa-sababu-	pamoja-nawe	na-binti-zako	na-wanao
	H2706	H2706		H0854	H1323	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	שַׁלְמֵי	מִזִּבְחֵי	נִתְּנוּ
wa-Israeli	za-wana	za-amani	kutoka-dhabihu	zilipewa
H3478		H8002	H2077	H5414

Kile kidari kitikiswacho na lile paja ambalo hutolewa kwa Yahweh, yapasa mzile mahali palipo safi panapokubalika kwa Mungu. Wewe mwenyewe, wanao na binti zako waliopamoja nawe mtakula sehemu hizo, kwa kuwa zimetolewa kuwa mgao wako na mgao wa wanao kutokana na dhabihu ya sadaka ya ushirika wa watu wa Israeli.

15

לְהָנִיף	יָבִיאוּ	הַחֲלָבִים	אִשֵּׁי	עַל	הַתְּנוּפָה	וַחֲזֵה	הַתְּרוּמָה	שׁוֹק	
kutikisa	wataleta	za–mafuta	sadaka–za–moto	juu–ya	cha–kutikisa	na–kidari	la–toleo	Paja	
H0935	H2459	H0801		H8573	H2373	H8641	H7785		

אִתְּךָ	וּלְבָנֶיךָ	לְךָ	וְהָיָה	יְהוָה	לִפְנֵי	תְּנוּפָה	
pamoja–nawe	na–kwa–wanao	kwako	na–itakuwa	Yahwe	mbele–ya	sadaka–ya–kutikisa	
H0854			H1961	H3068	H6440	H8573	

יְהוָה׃	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	עוֹלָם	לְחָק־
Yahwe	aliamuru	kama–	ya–milele	kwa–amri–
H3068	H6680		H5769	H2706

Lile paja lililotolewa na kidari kilichotikiswa, ni lazima ziletwe pamoja na sadaka ya mafuta iliyofanywa kwa moto, ili kutikiswa mbele za Yahweh. Nazo zitakuwa zako wewe na wanao kuwa mgao wenu daima, kama Yahweh alivyoamru.

16

שָׂרָף	וְהִנֵּה	מֹשֶׁה	דָּרֹשׁ	דָּרַשׁ	הַחַטָּאת	שְׂעִיר	וְאֵת	
ulichomwa	na–tazama	Musa	alitafuta	kwa–hakika	wa–sadaka–ya–dhambi	mbuzi–dume	Na–	
H8313	H2009	H4872	H1875	H1875			H0853	

לֵאמֹר׃	הַנּוֹתָרִם	אַהֲרֹן	בְּנֵי	אִיתָמָר	וְעַל־	אֶלְעָזָר	עַל־	וַיִּקְצֹף
akisema	waliobaki	wa–Haruni	wana	Ithamari	na–juu–ya	Eleazari	juu–ya	na–akakasirika
H0559	H3498	H0175		H0385		H0499		H7107

Kisha Musa akauliza kuhusu yule mbuzi wa sadaka ya dhambi, naye akagundua kwamba alikuwa ametekezwa kwa moto. Kwa hiyo akawakasirikia Eliazari na Ithamari, wana wa Aroni waliosalia; akawaambia,

17

כִּי	הַקֹּדֶשׁ	בִּמְקוֹם	הַחַטָּאת	אֶת־	אֲכַלְתָּם	לֹא־	מַדּוּעַ	
kwa–sababu	patakatifu	katika–mahali	sadaka–ya–dhambi	–	mlikula	si–	Kwa–nini	
	H6944	H4725		H0853	H0398	H3808	H4069	

הָעֵדָה	עֲוֹן	אֶת־	לָשֵׂאת	לָכֶם	נָתַן	וְאֹתָהּ	הִוא	קֹדָשִׁים	קֹדֶשׁ
wa–kusanyiko	uovu	–	kubeba	ninyi	aliwapa	na–hiyo	hiyo	sana	takatifu
H5712	H5771	H0853	H5375		H5414	H0853	H1931	H6944	H6944

יְהוָה׃	לִפְנֵי	עֲלֵיהֶם	לְכַפֵּר
Yahwe	mbele–ya	kwa–ajili–yao	kufanya–upatanisho
H3068	H6440		

“Kwa nini hamjaila sadaka ya dhambi katika eneo la hema, kwa kuwa ni takatifu sana, na kwa kuwa Yahweh amishaitoa kwenu ili kuchukua uovu wa kusanyiko, ili kufanya upatanisho kwa aijli yao mbele zake?

18

אֹתָהּ	תֹּאכְלוּ	אָכוֹל	פְּנִימָה	הַקֹּדֶשׁ	אֶל־	דָּמָהּ	אֶת־	הוּבָא	לֹא־	הֵן
hiyo	mngelila	kula	ndani	patakatifu	kwa–	damu–yake	–	ililetwa	si–	Tazama
H0853	H0398	H0398	H6441	H6944	H0413	H1818	H0853	H0935	H3808	H2005

צִוִּיתִי׃	כַּאֲשֶׁר	בַּקֹּדֶשׁ	
niliamuru	kama–	katika–patakatifu	
H6680		H6944	

Tazama, damu yake haikuletwa ndani ya hema, kwa hiyo iliwapasa kwa hakika kuwa mekwisha ila kwenye eneo la hema, kama nilivyoagiza?

19 וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־ מֹשֶׁה הַיּוֹם הֵן הקריבו [הִקְרִיבוּ] אֶת־ חַטָּאתָם sadaka–yao–ya–dhambi – walitoa leo Tazama Musa kwa– Haruni Na–akanena H0853 H7126 H3117 H2005 H4872 H0413 H0175 H1696

וְאֶת־ עֹלָתָם sadaka–yao–ya–kuteketezwa na– לִפְנֵי יְהוָה Yahwe mbele–ya אֹתִי כָּאֵלֶּה kama–hivi mimi וַתִּקְרֶאנָה na–vilinikuta H0853 H6440 H3068 H7122 H0853 H0428

וְאָכַלְתִּי sadaka–ya–dhambi na–ningekula הַיּוֹם leo הַיִּיטַב ingekuwa–vizuri בְּעֵינֵי machoni יְהוָה׃ mwa–Yahwe H0398 H3117 H3190 H3068

Kisha Aroni akamjibu Musa, “ Tazama, leo walitoa sadaka yao ya dhambi na sadaka ya kuteketezwa mbele za Yahweh, na jambo hili vilevile limetendeka kwangu leo. Ikiwa nimeshakula sadaka ya dhambi leo, Je! Isingekuwa imeshapendeza mbele za Yahweh?”

20 וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו׃ machoni–mwake na–ikawa–vizuri Musa Na–akasikia ¶ פ H4872 H3190 H8085

Naye Musa aliposikia hivyo, akaridhika.

Chapter 11

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה וְאֶל־ אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם׃ kwao akisema Haruni na–kwa– Musa kwa– Yahwe Na–akanena H0413 H0559 H0175 H0413 H4872 H0413 H3068 H1696

Yahweh akazungumza na Musa na Aroni, akasema,

2 דַּבְּרוּ Neneni אֶל־ kwa– H1696 H0413 בְּנֵי wana יִשְׂרָאֵל wa–Israeli לֵאמֹר mkisema זֹאת Hawa הַחַיָּה ni–wanyama אֲשֶׁר ambao תֹּאכְלוּ mtakula H2063 H0559 H3478 H0398

מִכֹּל־ kutoka–yote– הַבְּהֵמָה wanyama אֲשֶׁר ambao עַל־ juu–ya הָאָרֶץ׃ nchi H3605 H0929 H0776

“Sungumzeni na watu wa Israeli muwaambie, 'Hivi ndivyo viumbe vyenye uhai ambavyo mwaweza kula miongoni mwa wanyama walioko juu ya nchi.

3 וְכֹל Kila מַפְרֶסֶת mwenye–kwato–zilizopasuka פַּרְסָה kwato וְשֹׁסַעַת na–zinazopasuka שֹׁסַע kupasuka פְּרֹסֶת kwato מַעֲלַת na–anayechea H3605 H6536 H6541 H8156 H8157 H6541 H5927

בַּבְּהֵמָה miongoni–mwa–wanyama אֹתָהּ huyo תֹּאכְלוּ׃ mtakula גֵּרָה mcheo H0929 H0853 H0398 H1625

Mnaweza kula mnyama yeyote aliye na kwato zenye kugawanyika na ambaye pia hucheua.

4 אַךְ Lakini אֶת־ – זֶה hawa לֹא si תֹּאכְלוּ mtakula מִמַּעֲלֵי kutoka–wanaochea הַגֵּרָה mcheo H0389 H0853 H2088 H3808 H0398 H5927 H1625

וּמִמַּפְרִיסֵי na–kutoka–wenye–kwato–zilizopasuka הַפַּרְסָה kwato אֶת־ – הַגָּמָל ngamia כִּי־ kwa–sababu– מַעֲלֵה anachea גֵּרָה mcheo H6536 H6541 H0853 H1581 H5927 H1625

לָכֶם׃ kwenu הוּא yeye טָמֵא mchafu מַפְרִיס zilizopasuka אֵינֶנּוּ hana וּפַרְסָה na–kwato הוּא yeye H1931 H2931 H6536 H0369 H6541 H1931

Hata hivyo, kuna baadhi ya wanyama ambao ama hawacheui au hana kwato zilizogawanyika, nanyi msiwale hao, wanyama kama ngamia, kwa sababu yeye hucheua lakini hana kwato zilizogawanyika. Kwa hiyo ngamia ni najisi kwenu.

וְאֶת־	הַשָּׁפָן	כִּי־	מַעֲלֵה	גֵרָה	הוּא	וּפַרְסָה	לֹא	יַפְרִיס	טָמֵא	5
Na-	pelele	kwa-sababu-	anachea	mcheo	yeye	na-kwato	si	atapasua	mchafu	
H0853			H5927	H1625	H1931	H6541	H3808	H6536	H2931	

הוּא	לָכֶם׃
yeye	kwenu
H1931	

Pimbi pia: kwa sababu yeye hucheua lakini hana kwato zilizogawanyika mara mbili, huyo pia ni najisi kwenu.

וְאֶת־	הָאַרְנֶבֶת	כִּי־	מַעֲלַת	גֵרָה	הוּא	וּפַרְסָה	לֹא	הִפְרִיסָה	טְמֵאָה	6
Na-	sungura	kwa-sababu-	anachea	mcheo	yeye	na-kwato	si	alipasua	mchafu	
H0853	H0768		H5927	H1625	H1931	H6541	H3808	H6536	H2931	

הוּא	לָכֶם׃
yeye	kwenu
H1931	

Na sungura pia: kwa sababu yeye hucheua lakini hana kwato zilizogawanyika mara mbili, huyu naye ni najisi kwenu.

וְאֶת־	הַחֲזִיר	כִּי־	מַפְרִיס	פַּרְסָה	הוּא	וְשֹׁסַע	שְׁסַע	פַּרְסָה	7
Na-	nguruwe	kwa-sababu-	anapasua	kwato	yeye	na-anapasuka	kupasuka	kwato	
H0853	H2386		H6536	H6541	H1931	H8156	H8157	H6541	

וְהוּא	גֵרָה	לֹא־	יְגַר	טָמֵא	הוּא	לָכֶם׃	
na-yeye	mcheo	si-	anachea	mchafu	yeye	kwenu	
H1931	H1625	H3808	H1641	H2931	H1931		

Na nguruwe pia: ingawaje yeye anazo kwato zilizogawanyika lakini hacheui, kwa hiyo yeye ni najisi kwenu.

לָכֶם׃	הֵם	טְמֵאִים	תִּגָּעוּ	לֹא	וּבִנִבְלָתָם	תֹּאכְלוּ	לֹא	מִבְּשָׂרָם	8
kwenu	wao	wachafu	mtagusa	si	na-mzoga-wao	mtakula	si	Kutoka-nyama-yao	
	H1992	H2931	H5060	H3808	H5038	H0398	H3808	H1320	

Msile aina yoyote ya nyama yao, wala msiiguse mizoga yao. Hao ni najisi kwenu.

סְנַפִּיר	לוֹ	אֲשֶׁר־	כֹּל	בַּמָּיִם	אֲשֶׁר	מִכֹּל	תֹּאכְלוּ	זֶה	אֶת־	9
mapezi	ana	ambaye-	kila-mtu	katika-maji	ambayo	kutoka-yote	mtakula	Hawa	–	
H5579			H3605	H4325		H3605	H0398	H2088	H0853	

תֹּאכְלוּ׃	אֹתָם	וּבַנְּחָלִים	בַּיַּמִּים	בַּמַּיִם	וְקַשְׂקֶשֶׂת
mtakula	wao	na-katika-mito	katika-bahari	katika-maji	na-magamba
H0398	H0853		H3220	H4325	H7193

Nao wanyama waishio majini mnaoweza kuwala ni wale wote walio na mapezi na magamba, iwe waliomo baharini au mitoni.

וּבַנְּחָלִים	בַּיַּמִּים	וְקַשְׂקֶשֶׂת	סְנַפִּיר	לוֹ	אֵין־	אֲשֶׁר	וְכֹל		10
na-katika-mito	katika-bahari	na-magamba	mapezi	kwake	hayana-	ambayo	Na-yote		
	H3220	H7193	H5579		H0369		H3605		

אֲשֶׁר	הַחַיָּה	נֶפֶשׁ	וּמִכֹּל	הַמָּיִם	שֶׁרֶץ	מִכֹּל	
ambacho	ya-kiumbe-hai	nafsi	na-kutoka-yote	vya-maji	viumbe-vidogo	kutoka-yote	
		H5315	H3605	H4325	H8318	H3605	

לָכֶם׃	הֵם	שֶׁקֶץ	בַּמָּיִם
kwenu	wao	chukizo	katika-maji
	H1992	H8263	H4325

Lakini viumbe wote hai wasio na mapezi na magamba waliomo baharini au mitoni, pamoja na wale waendao majini na viumbe hai waliomo majini —watakuwa chukizo kwenu.

11	וְשֶׁקֶץ	יִהְיוּ	לָכֶם	מִבְּשָׂרָם	לֹא	תֹאכֵלוּ	וְאֶת־	נִבְלָתָם
	Na–chukizo	watakuwa	kwenu	kutoka–nyama–yao	si	mtakula	na–	mzoga–wao
	H8263	H1961		H1320	H3808	H0398	H0853	H5038

תְּשַׁקְּצוּ׃
mtachukia
H8262

Kwa kuwa watakuwa chukizo, msile nyama yao, pia mizoga yao sharti itakuwa chukizo.

12	כֹּל	אֲשֶׁר	אֵין־	לוֹ	סְנַפִּיר	וְקַשְׂקֶשֶׂת	בַּמָּיִם	שֶׁקֶץ	הִוא
	Kila–kitu	ambacho	hakina–	kwake	mapezi	na–magamba	katika–maji	chukizo	hicho
	H3605		H0369		H5579	H7193	H4325	H8263	H1931

לָכֶם׃
kwenu

Chochote kisichokuwa na mapezi au magamba kilichomo majini ni lazima kiwe chukizo kwenu.

13	וְאֶת־	אֵלֶּה	תְּשַׁקְּצוּ	מִן־	הָעוֹף	לֹא	יֵאָכְלוּ	שֶׁקֶץ	הֵם	הַנֶּשֶׁר
	Na–	hawa	mtawachukia	kutoka–	ndege	si	wataliwa	chukizo	wao	tai
	H0853	H0428			H5775	H3808	H0398	H8263	H1992	H5404

הָעָזְנִיָּה׃	וְאֶת	הַפֶּרֶס	וְאֶת־
kipungu	na–	furukombe	na–
H5822	H0853	H6538	H0853

Nao ndege mtakaowachukia na msiopaswa kuwala ni hawa wafuatao: tai, furukombe, kipungu,

14	לְמִינָהּ׃	הָאַיָּה	וְאֶת־	הַדָּאָה	וְאֶת־
	kwa–aina–yake	shakwe	na–	mwewe	Na–
	H4327	H0344	H0853	H1676	H0853

mwewe mwekundu, aina yoyote ya kipanga,

15	לְמִינוֹ׃	עֹרֵב	כָּל־	אֶת
	kwa–aina–yake	kunguru	Kila–	–
	H4327	H6158	H3605	H0853

kila aina ya kunguru,

16	לְמִינֵהוּ׃	הַנֵּץ	וְאֶת־	הַשָּׁחַף	וְאֶת־	הַתַּחְמָס	וְאֶת־	הַיַּעֲנָה	בַּת	וְאֶת
	kwa–aina–yake	kipanga	na–	shakwe	na–	koikoi	na–	wa–mbuni	binti	Na–
	H4327		H0853	H7828	H0853	H8464	H0853	H3284	H1323	H0853

kiruka-njia, kipasuasanda, Shakwe, na aina yoyote ya mwewe.

17	הַיַּנְשׁוּף׃	וְאֶת־	הַשָּׁלָךְ	וְאֶת־	הַכּוֹס	וְאֶת־
	bundi–mkubwa	na–	mnandi	na–	bundi	Na–
	H3244	H0853	H7994	H0853		H0853

Ni lazima pia bundi mdogo na bundi mkubwa muwaone kuwa chukizo, mnandi,

18	הָרָחָם׃	וְאֶת־	הַקָּאַת	וְאֶת־	הַתִּנְשֶׁמֶת	וְאֶת־
	tai–mla–nyama	na–	mwari	na–	bundi–wa–masikio	Na–
	H7360	H0853	H6893	H0853	H8580	H0853

bundi mweupe na mwari,

וְאֶת֙	הַחֲסִידָ֔ה	הָאֲנָפָ֖ה	לְמִינָ֑הּ	וְאֶת־	הַדּוּכִיפַ֥ת	וְאֶת־	הָעֲטַלֵּֽף׃		19
Na–	korongo	koikoi	kwa–aina–yake	na–	hudihudi	na–	popo		
H0853	H2624	H0601	H4327	H0853	H1744	H0853	H5847		

korongo na ina zote za koikoi, huduhudi na popo pia.

כֹּ֚ל	שֶׁ֣רֶץ	הָעוֹף֮	הַהֹלֵךְ֒	עַל־	אַרְבַּע֙	שֶׁ֣קֶץ	הִ֔וא	לָכֶֽם׃
Kila	kiumbe–kidogo	chenye–mabawa	kinachotembea	juu–ya	nne	chukizo	hicho	kwenu
H3605	H8318	H5775	H1980		H0702	H8263	H1931	

ס
¶

Wadudu wote wenye mabawa wanatembea kwa miguu minne kwenu ni machukizo.

הַהֹלֵךְ֒	הָעוֹף֮	שֶׁ֣רֶץ	כֹּ֚ל	תֹּאכְל֣וּ	זֶ֔ה	אֶת־	אַךְ֙		21
vinavyotembea	vyenye–mabawa	viumbe–vidogo	kutoka–yote	mtakula	hawa	–	Lakini		
H1980	H5775	H8318	H3605	H0398	H2088	H0853	H0389		

לְנַתֵּ֕ר	לְרַגְלָ֖יו	מִמַּ֣עַל	כְּרָעַ֑יִם	)לָ֗ו(	]לא[	אֲשֶׁר־	אַרְבַּע֙	עַל־
kuruka	miguu–yake	juu–ya	miguu–ya–kuruka	(kwake)	[si]	ambavyo–	nne	juu–ya
	H7272	H4605	H3767		H3808		H0702	

הָאָ֔רֶץ׃	עַל־	בָּהֵ֣ן
nchi	juu–ya	kwa–hiyo
H0776		H2004

Lakini manaweza kula wadudu wenye mabawa wanaotembea kwa miguu minne ya kurukia ardhini yenye vifundo.

הַסָּלְעָ֔ם	וְאֶת־	לְמִינ֑וֹ	הָאַרְבֶּ֣ה	אֶת־	תֹּאכְל֣וּ	מֵהֶ֗ם	אֱלֶּה֙	אֶת־		22
nzige–mwingine	na–	kwa–aina–yake	nzige	–	mtakula	kutoka–kwao	Hawa	–		
H5556	H0853	H4327	H0697	H0853	H0398	H1992	H0428	H0853		

לְמִינֵ֔הוּ׃	הֶחָגָ֣ב	וְאֶת־	לְמִינֵ֑הוּ	הַחַרְגֹּ֖ל	וְאֶת־	לְמִינֵ֥הוּ	
kwa–aina–yake	panzi	na–	kwa–aina–yake	parare	na–	kwa–aina–yake	
H4327	H2284	H0853	H4327	H2728	H0853	H4327	

Na manaweza kula kula aina zote za nzige, senene, parare, au panzi.

הִ֣וא	שֶׁ֔קֶץ	רַגְלַ֖יִם	אַרְבַּ֑ע	לָ֣ו	אֲשֶׁר־	הָעוֹף֮	שֶׁ֣רֶץ	וְכֹל֙	23
hicho	chukizo	miguu	nne	vina	ambavyo–	vyenye–mabawa	viumbe–vidogo	Na–yote	
H1931	H8263	H7272	H0702			H5775	H8318	H3605	

לָכֶֽם׃
kwenu

Lakini wadudu wote warukao wenye miguu minne ni chulkizo kwenu.

עַד־	יִטְמָ֔א	בִּנְבֵלָתָ֖ם	הַנֹּגֵ֣עַ	כָּל־	תִּטַּמָּאוּ֙	וּלְאֵלֶּ֔ה	24
hadi–	atakuwa–mchafu	mzoga–wao	anayegusa	kila–	mtakuwa–wachafu	Na–kwa–hawa	
H5704		H5038	H5060	H3605		H0428	

הָעֶ֥רֶב׃
jioni
H6153

Nanyi mtakuwa najisi hata jioni kutokana na wanyama hawa endapo mtagusa mizogo yao.

וְכָל־	הַנֹּשֵׂא	מִנִּבְלָתָם	יְכַבֵּס	בְּגָדָיו	וְטָמֵא	עַד־	הָעָרֶב׃	25
Na–kila–	anayebeba	mzoga–wao	atafua	mavazi–yake	na–atakuwa–mchafu	hadi–	jioni	
H3605	H5375	H5038	H3526			H5704	H6153	

Na yeyote atakayeokota mojawapo wa mizoga yao ni lazima atazifua ngua zake naye atakuwa najisi hata jioni.

וְכָל־	הַבְּהֵמָה	אֲשֶׁר	הִוא	מַפְרֶסֶת	כַּפָּה	וְשֹׁסַעַת	אֵינֶנָּה	26
Kwa–kila–	mnyama	ambaye	yeye	mwenye–kwato–zilizopasuka	kwato	na–kupasuka	si	
H3605	H0929		H1931		H6541	H8156	H0369	

שֹׁסַעַת	וְגֵרָה	אֵינֶנָּה	מַעֲלָה	טְמֵאִים	הֵם	לָכֶם	כָּל־	הַנֹּגֵעַ	בָּהֶם
kupasuka	na–mcheo	hana	kuchea	wachafu	wao	kwenu	kila–	anayegusa	wao
H8157	H1625	H0369	H5927	H2931	H1992		H3605	H5060	

יִטְמָא׃
atakuwa–mchafu

Mnyama yeyote ambaye anazo kwato ziliachana ambazo hazikugawanyika kabisa au hacheui huyo ni najisi kwenu. Yeyote awagusaye atakuwa najisi.

עַל־	הַהֹלֶכֶת	הַחַיָּה	בְּכָל־	כַּפָּיו	עַל־	הוֹלֵךְ	וְכָל	27
juu–ya	wanaotembea	wanyama	kwa–yote–	viganja–vyake	juu–ya	anayetembea	Na–kila	
	H1980		H3605	H3709		H1980	H3605	

הָעָרֶב׃	עַד־	יִטְמָא	בִּנְבִלָתָם	הַנֹּגֵעַ	כָּל־	לָכֶם	הֵם	טְמֵאִים	אַרְבַּע
jioni	hadi–	atakuwa–mchafu	mzoga–wao	anayegusa	kila–	kwenu	wao	wachafu	nne
H6153	H5704		H5038	H5060	H3605		H1992	H2931	H0702

Mnyama yeyote anayetembea kwa vitanga vyake miongoni mwa wanyama waendao kwa miguu yote minne ni najisi kwenu. Yeyote agusaye mzoga kama huo atakuwa najisi hata jioni.

הָעֶרֶב	עַד־	וְטָמֵא	בְּגָדָיו	יְכַבֵּס	נִבְלָתָם	אֶת־	וְהַנֹּשֵׂא	28
jioni	hadi–	na–atakuwa–mchafu	mavazi–yake	atafua	mzoga–wao	–	Na–anayebeba	
H6153	H5704			H3526	H5038	H0853	H5375	

ס	לָכֶם׃	הֵמָּה	טְמֵאִים	
¶	kwenu	wao	wachafu	
		H1992	H2931	

Na yeyote aokotaye mzoga kama huo ni zazima atazifua nguo zake na kuwa najisi hata jioni. Wanyama hawa watakuwa najisi kwenu.

הָאָרֶץ	עַל־	הַשֹּׁרֵץ	בַּשָּׁרֶץ	הַטָּמֵא	לָכֶם	וְזֶה	29
nchi	juu–ya	vinavyotambaa	miongoni–mwa–viumbe–vidogo	ni–wachafu	kwenu	Na–hawa	
H0776		H8317	H8318	H2931		H2088	

לְמִינֵהוּ׃	וְהַצָּב	וְהָעַכְבָּר	הַחֹלֶד
kwa–aina–yake	na–kenge	na–panya	fuko
H4327		H5909	H2467

Kuhusiana na wanyama wataambaao juu ya ardhi, hawa ndiyo walio najisi kwenu: kicheche, panya, aina zote za mijusi mikubwa, guruguru,

וְהַתְּנִשְׁמֶת׃	וְהַחֹמֶט	וְהַלְּטָאָה	וְהַכֹּחַ	וְהָאֲנָקָה	30
na–kinyonga–mkubwa	na–kenge	na–mjusi	na–kinyonga	Na–nyoka	
H8580	H2546	H3911		H0604	

kenge, mijusi ya ukutani, goromoe, na kinyonga.

בָּהֶם	הַנֹּגֵעַ	כָּל־	הַשֶּׁרֶץ	בְּכָל־	לָכֶם	הַטְּמֵאִים	אֵלֶּה	31
wao	anayewagusa	kila–	viumbe–vidogo	miongoni–mwa–yote–	kwenu	ni–wachafu	Hawa	
	H5060	H3605	H8318	H3605		H2931	H0428	

הָרֶמֶשׂ׃	עַד־	יִטְמָא	בְּמוֹתָם	
jioni	hadi–	atakuwa–mchafu	wakati–wa–kufa–kwao	
H6153	H5704		H4194	

Wanyama hawa wote ambao hutambaa, hawa ndiyo watakuwa najisi kwenu. Yeyote awagusaye atakuwa njisi hata jioni.

בְּמוֹתָם	וּמֵהֶם	עָלָיו׀	יִפֹּל־	אֲשֶׁר־	וְכָל			32
wakati–wa–kufa–kwao	kutoka–kwao	juu–yake	kitaangukia–	ambacho–	Na–kila–kitu			
H4194	H1992		H5307		H3605			

שָׂק	אוֹ	עוֹר֙	אוֹ־	בֶּגֶד	אוֹ	עֵ֚ץ	כְּלִי־	מִכָּל־	יִטְמָא
gunia	au	ngozi	au–	vazi	au	cha–mti	chombo–	kutoka–kila–	kitakuwa–kichafu
H8242		H5785				H6086	H3627	H3605	

יוּבָא	בַּמַּיִם	בָּהֶם	מְלָאכָה	יֵעָשֶׂה	אֲשֶׁר־	כְּלִי	כָּל־	
kitawekwa	katika–maji	kwayo	kazi	kinafanywa	ambacho–	chombo	kila–	
H0935	H4325		H4399			H3627	H3605	

וְטָהֵר׃	הָעֶרֶב	עַד־	וְטָמֵא
na–kitakuwa–safi	jioni	hadi–	na–kitakuwa–kichafu
H2891	H6153	H5704	

Na iwapo mmoja wao anakufa na kuanguka juu ya chombo, chombo hicho kitakuwa najisi, ama kiwe kimetengenezwa kwa mbao, nguo, ngozi, au gunia. Kiwe chombo cha namna gani na kiwe kwa matumizi gani, ni lazima kitalowekwa katika maji nacho kitakuwa najisi hata jio. Kisha kitakuwa safi.

תּוֹכְו	אֶל־	מֵהֶם	יִפֹּל	אֲשֶׁר־	חֶרֶשׂ	כְּלִי־	וְכָל־		33
ndani–yake	kwa–	kutoka–kwao	kitaanguka	ambacho–	cha–udongo	chombo–	Na–kila–		
H8432	H0413	H1992	H5307		H2789	H3627	H3605		

תִּשָּׁבֵרוּ׃	וְאֹתוֹ	יִטְמָא	בְּתוֹכְו	אֲשֶׁר	כֹּל	
mtavunja	na–hicho	kitakuwa–kichafu	ndani–yake	ambacho	kila–kitu	
H7665	H0853		H8432		H3605	

Kwa hiyo kila chungu ambacho mnyama najisi atakiangukia juu yake au ndani yake, chochote kilichomo kwenye chungu hicho kitakuwa najisi, na ni lazima mtakivunja chungu hicho.

יִטְמָא	מַיִם	עָלָיו	יָבוֹא	אֲשֶׁר	יֵאָכֵל	אֲשֶׁר	הָאֹכֶל	מִכָּל־	34
kitakuwa–kichafu	maji	juu–yake	kitakuja	ambacho	kitaliwa	ambacho	chakula	Kutoka–kila–	
	H4325		H0935		H0398		H0400	H3605	

יִטְמָא׃	כְּלִי	בְּכָל־	יִשָּׁתֶה	אֲשֶׁר	מַשְׁקֶה֙	וְכָל־
kitakuwa–kichafu	chombo	katika–kila–	kitanywewa	ambacho	kinywaji	na–kila–
	H3627	H3605	H8354			H3605

Vyakula vyote ambavyo ni safi na kilichuhusiwa kuliwa, lakini kikaingiwa na maji kutoka kwenye chungu najisi kilichoanguka, nacho kitakuwa najisi.

תַּנּוּר	יִטְמָא֔	עָלָיו׀	וּמִנִּבְלָתָם	יִפֹּל	אֲשֶׁר־	וְכֹל		35
tanuru	kitakuwa–kichafu	juu–yake	kutoka–mzoga–wao	kitaanguka	ambacho–	Na–kila–kitu		
H8574			H5038	H5307		H3605		

לָכֶם׃	יִהְיוּ	וּטְמֵאִים	הֵם	טְמֵאִים	יֵתָץ	וְכִירֵים	
kwenu	watakuwa	na–wachafu	wao	wachafu	yatabomolewa	na–jiko	
	H1961	H2931	H1992	H2931	H5422	H3600	

Na kitu chochote kinachoweza kunywewa kutoka kwenye chungu kama hicho kitakuwa najisi. Kila kitu kitakachoangukiwa juu yake na kipande cha mzoga wa mnyama najisi nacho kitakuwa najisi, ama liwe ni jiko au vyungu vya kupikia. Ni najisi na ni lazima kiwe najisi kwenu.

36

וְנִגַּע	טָהוֹר	יִהְיֶה	מַיִם	מִקְוֵה־	וּבְוֹר	מַעְיָן	אַךְ	
na–anayegusa	safi	itakuwa	wa–maji	mkusanyiko–	na–kisima	chemchemi	Lakini	
H5060	H2889	H1961	H4325			H4599	H0389	

יִטְמָא׃	בִּנְבִלָתָם
atakuwa–mchafu	mzoga–wao
	H5038

Chemchemi au kisima cha maji ya kunywa yanapokusanyika patabaki kuwa safi iwapo kiumbe najisi kama hicho kitaangukia humo. Lakini ikiwa yeyote anaugusa mzoga wa mnyama aliye najisi uliomo ndani ya maji, yeye atakuwa najisi.

37

אֲשֶׁר	זֶרַע	זֶרַע	כָּל־	עַל־	מִנִּבְלָתָם	יִפֹּל	וְכִי
ambayo	ya–kupanda	mbegu	kila–	juu–ya	kutoka–mzoga–wao	itaanguka	Na–ikiwa
	H2221	H2233	H3605		H5038	H5307	

הִוא׃	טָהוֹר	יִזָּרֵע
hiyo	safi	itapandwa
H1931	H2889	H2232

Iwapo sehehemu yoyote ya mzoga wa mnyama aliyenajisi inaangukia juu ya mbegu zozote zilizo kwa ajili ya kupanda. Mbegu hizo zitakuwa bado zingali safi.

38

עָלָיו	מִנִּבְלָתָם	וְנָפַל	זֶרַע	עַל־	מַיִם	יִתַּן־	וְכִי
juu–yake	kutoka–mzoga–wao	na–itaanguka	mbegu	juu–ya	maji	itawekwa–	Na–ikiwa
	H5038	H5307	H2233		H4325	H5414	

ס	לָכֶם׃	הִוא	טָמֵא
¶	kwenu	hiyo	mchafu
		H1931	H2931

Lakini kama maji yanawekwa juu ya mbegu, na kama sehemu ya mzoga unaangukia juu yake, nazo zitakuwa najisi kwenu.

39

הַנֹּגֵעַ	לְאָכְלָה	לָכֶם	הֶיא	אֲשֶׁר־	הַבְּהֵמָה	מִן־	יָמוּת	וְכִי
anayegusa	kwa–chakula	kwenu	yeye	ambaye–	mnyama	kutoka–	atakufa	Na–ikiwa
H5060	H0402		H1931		H0929		H4191	

הָעֶרֶב׃	עַד־	יִטְמָא		בִּנְבִלָתָהּ
jioni	hadi–	atakuwa–mchafu		mzoga–wake
H6153	H5704			H5038

Iwapo mnyama yeyote awezaye kuliwa anakufa, naye yeyote amgusaye atakuwa najisi hata jioni.

40

הָעֶרֶב	עַד־	וְטָמֵא	בְּגָדָיו	יְכַבֵּס	מִנִּבְלָתָהּ	וְהָאֹכֵל	
jioni	hadi–	na–atakuwa–mchafu	mavazi–yake	atafua	kutoka–mzoga–wake	Na–anayekula	
H6153	H5704			H3526	H5038	H0398	

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	בְּגָדָיו	יְכַבֵּס	נִבְלָתָהּ	אֶת־	וְהַנֹּשֵׂא	
jioni	hadi–	na–atakuwa–mchafu	mavazi–yake	atafua	mzoga–wake	–	na–anayebeba	
H6153	H5704			H3526	H5038	H0853	H5375	

Na yeyote alaye chochote cha mzoga huo atalazimika kufua nguo zake naye atakuwa anjisi hata jioni. Na yeyote aokotaye mzoga kama huo atafua nguo zake na kuwa najisi hata jioni.

41

יֵאָכֵל׃	לֹא	הִוא	שֶׁקֶץ	הָאָרֶץ	עַל־	הַשֹּׁרֵץ	הַשֹּׁרֵץ	וְכָל־
kitaliwa	si	hicho	chukizo	nchi	juu–ya	kinachotambaa	kiumbe–kidogo	Na–kila–
H0398	H3808	H1931	H8263	H0776		H8317	H8318	H3605

Kila mnyama atambaaye juu ya ardhi atakuwa chukizo; hatakuwa wa kuliwa.

42

אֹרֵבַּע	עַל־	הוֹלֵךְ	וְכֹל	גָּחוֹן	עַל־	הוֹלֵךְ	כֹּל
nne	juu–ya	kinachotembea	na–kila–kitu	tumbo–lake	juu–ya	kinachotembea	Kila–kitu
H0702		H1980	H3605	H1512		H1980	H3605

עַל־	הַשֹּׁרֵץ	הַשָּׁרֵץ	לְכָל־	רַגְלַיִם	מַרְבֵּה	כָּל־	עַד
juu–ya	kinachotambaa	kiumbe–kidogo	kwa–kila–	miguu	mwenye–miguu–mingi	kila–	hadi
	H8317	H8318	H3605	H7272		H3605	H5704

הֵם׃	שֶׁקֶץ	כִּי־	תֹּאכְלוּם	לֹא	הָאָרֶץ
wao	chukizo	kwa–sababu–	mtakula	si	nchi
H1992	H8263		H0398	H3808	H0776

Chochote kitambaacho kwa kujivuta juu ya tumbo lake, na chochote kitembeacho kwa miguu yake yote minne, au chochote kilicho na miguu mingi—wanyama wote ambao hutambaa juu ya nchi, hawa msiwale, kwa sababu watakuwa machukizo.

43

וְלֹא	הַשֹּׁרֵץ	הַשָּׁרֵץ	בְּכָל־	נַפְשֹׁתֵיכֶם	אֶת־	תְּשַׁקְּצוּ	אַל־
na–si	kinachotambaa	kiumbe–kidogo	kwa–kila–	nafsi–zenu	–	jifanye–chukizo	Msi–
H3808	H8317	H8318	H3605	H5315	H0853	H8262	H0408

בָּם׃	וְנִטְמֵתֶם	בָּהֶם	תִּטַּמְּאוּ
kwao	na–mkawa–wachafu	kwao	mtajitiwa–uchafu

Msijinajisi wenyewe kwa kiumbe chochote nnajisi kitaambacho; msijinasi wenyewe kwavyo, ili kwamba msije mkachafuliwa navyo.

44

קְדֹשִׁים	וִהְיִיתֶם	וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי
watakatifu	na–mtakuwa	na–mtajitakasa	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	Kwa–sababu
H6918	H1961	H6942	H0430	H3068	H0589	

בְּכָל־	נַפְשֹׁתֵיכֶם	אֶת־	תִּטַּמְּאוּ	וְלֹא	אֲנִי	קָדוֹשׁ	כִּי
kwa–kila–	nafsi–zenu	–	mtazitiwa–uchafu	na–si	Mimi	mtakatifu	kwa–sababu
H3605	H5315	H0853		H3808	H0589	H6918	

הָאָרֶץ׃	עַל־	הָרֹמֶשׂ	הַשָּׁרֵץ
nchi	juu–ya	kinachotambaa	kiumbe–kidogo
H0776		H7430	H8318

Kwa kuwa Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu. Nanyi lazima muwe watakatifu, kwa hiyo na iweni watakatifu, kwa sababu Mimi ni mtakatifu. Haiwapasi kujichafua kwa aina yoyote ya kiendacho juu ya nchi.

45

לָכֶם	לִהְיוֹת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	הַמַּעֲלֶה	יְהוָה	אֲנִי	וְכִי
kwenu	kuwa	ya–Misri	kutoka–nchi	ninyi	niliyewaleta	Yahwe	Mimi	Kwa–sababu
	H1961	H4714	H0776	H0853	H5927	H3068	H0589	

אֲנִי׃	קָדוֹשׁ	כִּי	קְדֹשִׁים	וִהְיִיתֶם	לֵאלֹהִים
Mimi	mtakatifu	kwa–sababu	watakatifu	na–mtakuwa	Mungu
H0589	H6918		H6918	H1961	H0430

Kwa kuwa Mimi ndimi Yahweh, aliyewaleta ninyi kutoka nchi ya Misri, ili niwe Mungu wenu. Kwa hiyo lazima muwe watakatifu, kwa kuwa Mimi ni mtakatifu.

46

הָרֹמֶשֶׂת	הַחַיָּה	נֶפֶשׁ	וְכֹל	וְהָעוֹף	הַבְּהֵמָה	תּוֹרַת	זֹאת
kinachotambaa	ya–kiumbe–hai	nafsi	na–kila	na–ndege	ya–wanyama	ni–sheria	Hii
H7430		H5315	H3605	H5775	H0929	H8451	H2063

הָאָרֶץ׃	עַל־	הַשֹּׁרֶצֶת	נֶפֶשׁ	וּלְכָל־	בַּמָּיִם
nchi	juu–ya	inayotambaa	nafsi	na–kwa–kila–	katika–maji
H0776		H8317	H5315	H3605	H4325

Hii ndiyo sheria kuhusu wanyama, ndege, kila kiumbe hai kiendacho majini, na ya kila kiumbe kitambaacho juu ya nchi,

47

הַמְּאֻכֶּלֶת	הַחַיָּה	וּבֵין	הַטְּהֹר	וּבֵין	הַטָּמֵא	בֵּין	לְהַבְדִּיל
anayekuliwa	mnyama	na–kati–ya	safi	na–kati–ya	mchafu	kati–ya	Kutofautisha
H0398		H0996	H2889	H0996	H2931	H0996	H0914

פ	תֵּאָכֵל׃	לֹא	אֲשֶׁר	הַחַיָּה	וּבֵין	
¶	ataliwa	si	ambaye	mnyama	na–kati–ya	
	H0398	H3808			H0996	

kwa jili ya kilie kinachopaswa kutofautishwa kati ya kilicho najisi na kilicho safi, na kati ya vitu vilivyokufa na vilivyo hai ambavyo vyaweza kuliwa na vitu vyenye uihai visivyoweza kuliwa.”

Chapter 12

1

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akanena
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

Yahweh akamwambia Musa,

2

וְיָלְדָה	תַזְרִיעַ	כִּי	אִשָּׁה	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר
na–akizaa	atapata–mimba	ikiwa	mwanamke	kusema	Israeli	wana–wa	kwa–	Nena
H3205	H2232		H0802	H0559	H3478		H0413	H1696

דְּוֹתָהּ	נִדַּת	כִּימֵי	יָמִים	שִׁבְעַת	וְטָמְאָה	זָכָר
ugonjwa–wake	hedhi	kama–siku–za	siku	siku–saba	na–atakuwa–mchafu	mtoto–wa–kiume
H1738	H5079	H3117	H3117	H7651		H2145

תִּטְמָא׃
atakuwa–mchafu

“zungumza na watu wa Israeli, uwaambie, 'endapo mwanamke anakuwa mjamzito na kujifungua mtoto wa kiume, naye atakuwa najisi kwa muda wasiku saba, ni kama tu vile anavyokuwa najisi katika siku za kipindi chake kwa mwezi.

3

עָרְלָתוֹ׃	בְּשַׂר	יִמּוֹל	הַשְּׁמִינִי	וּבַיּוֹם
govi–lake	nyama–ya	atatahiriwa	ya–nane	Na–katika–siku
H6190	H1320		H8066	H3117

Katika siku ya nane nyama ya govi la mtoto mvulana itatahiriwa.

4

קֹדֶשׁ	בְּכָל־	טָהֳרָהּ	בִּדְמֵי	תֵּשֵׁב	יָמִים	וּשְׁלֹשֶׁת	יוֹם	וּשְׁלֹשִׁים
kitu–kitakatifu	kwa–kila–	utakaso	katika–damu–ya	atakaa	siku	na–tatu	siku	Na–thelathini
H6944	H3605	H2893	H1818	H3427	H3117	H7969	H3117	H7970

יְמֵי	מְלֹאת	עַד־	תָּבֹא	לֹא	הַמִּקְדָּשׁ	וְאֶל־	תִּגָּע	לֹא־
siku–za	kutimia	mpaka–	ataingia	si	mahali–patakatifu	na–kwa–	atagusa	si–
H3117	H4390	H5704	H0935	H3808	H4720	H0413	H5060	H3808

טָהֳרָהּ׃
utakaso–wake
H2893

Kisha utakaso wa mama wa kutokwa damu yake utaendelea kwa muda wa siku tatu. Haimpasi kugusa kitu chochote kilicho kitakatifu au kukaribia eneo la hema mpaka zitakapomalizika siku za kutakaswa kwake.

וְשִׁשִּׁים כִּנְדָּתָהּ שִׁבְעִים וְטָמְאָה תֵּלֵד נְקֵבָה וְאִם־ 5
na–sitini kama–hedhi–yake wiki–mbili na–atakuwa–mchafu atazaa mtoto–wa–kike Na–ikiwa–
H8346 H5079 H7620 H3205 H5347

טָהֳרָהּ׃ דְּמֵי עַל־ תֵּשֶׁב יָמִים וְשִׁשֶּׁת יוֹם
utakaso damu–ya juu–ya– atakaa siku na–sita siku
H2893 H1818 H3427 H3117 H8337 H3117

Lakini kama atajifungua mtoto wa kike, naye atakuwa najisi kwa mud wa majuma mawili, kama alivyo wakati wa kipindi chake. Kisha utakaso wa mama utaendelea kwa siku sitini sita.

תָּבִיא לְבַת אוֹ לְבֵן טָהֳרָהּ יְמֵי וּבִמְלֹאת 6
ataleta kwa–binti au kwa–mwana–wa–kiume utakaso–wake siku–za Na–kutimia
H0935 H1323 H2893 H3117 H4390

יוֹנָה וּבֶן־ לְעֹלָה שְׂנָתוֹ בֶּן־ כֶּבֶשׂ
njiwa na–mwana–wa– kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwenye– mwana–kondoo
H3123 H8141 H3532

הַכֹּהֵן׃ אֶל־ מוֹעֵד אֹהֶל־ פֶּתַח אֶל־ לְחַטָּאת תֹּר אוֹ־
kuhani kwa– kukutana hema–ya– mlango–wa kwa– kwa–sadaka–ya–dhambi hua au–
H3548 H0413 H4150 H0168 H6607 H0413 H8449

Siku za kutakaswa kwake zitakapoisha, kwa ajili ya mwana au binti, atalazimika kuleta kwa kuhani mwana-kondoo wa mwaka mmoja kuwa sadaka ya kuteketezwa, na kinda la njiwa au huwa kuwa sadaka ya dhambi, mbele ya ingilio la hema la kukutania,

וְטָהֵרָה עָלֶיהָ וְכִפֶּר יְהוָה לִפְנֵי וְהִקְרִיבוֹ 7
na–atatakaswa juu–yake na–atafanya–upatanisho Yahwe mbele–ya Na–ataitoa
H2891 H3068 H6440 H7126

לַנֹּקֵבָה׃ אוֹ לַזָּכָר לַיֹּלֶדֶת תּוֹרַת זֹאת דָּמֶיהָ מִמְקֹר
kwa–kike au kwa–kiume mzazi sheria–ya Hii damu–yake kutoka–chanzo–cha
H5347 H2145 H3205 H8451 H2063 H1818 H4726

Kisha atawatoa mbele za Yahweh na kufanya sadaka ya upatanisho kwa ajili yake, naye atatakaswa kutokana kutiririka kwa damu yake. Hii ndiyo sheria kuhusu mwanamke aifunguaye ama mtoto wa kiume au wa kike.

תֹּרִים שְׁתֵּי־ וְלָקְחָה שֵׁה כִּי יָדָהּ תִּמְצָא לֹא וְאִם־ 8
hua mbili– na–atachukua kondoo ya–kutosha mkono–wake atapata si Na–ikiwa–
H8449 H8147 H3947 H7716 H1767 H3027 H4672 H3808

וְאֶחָד לְעֹלָה אֶחָד יוֹנָה בְּנֵי שְׁנֵי אוֹ
na–mmoja kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mmoja njiwa wana–wa wawili au
H0259 H0259 H3123 H8147

פ וְטָהֵרָה׃ הַכֹּהֵן עָלֶיהָ וְכִפֶּר לְחַטָּאת
¶ na–atatakaswa kuhani juu–yake na–atafanya–upatanisho kwa–sadaka–ya–dhambi
H2891 H3548

Na kama hana uwezo wa kutoa mwana-kondoo, naye ataleta makinda mawili ya njiwa ua hua, mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa na mwingine kuwa sadaka ya dhambi, naye kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake; naye atakuwa safi.”

Chapter 13

לֵאמֹר׃ אַהֲרֹן וְאֶל־ מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה וַיְדַבֵּר 1
kusema Haruni na–kwa– Musa kwa– Yahwe Na–akanena
H0559 H0175 H0413 H4872 H0413 H3068 H1696

Yahweh akazungumza na Musa na Aroni, akasema,

2

בַּהֶרֶת doa-jeupe H0934 אוֹ au סַפַּחַת upele H5597 אוֹ- au- שְׂאֵת uvimbe H7613 בְּשָׂרוֹ mwili-wake H1320 בְּעוֹר־ katika-ngozi-ya H5785 יִהְיֶה itakuwa H1961 כִּי- ikiwa- אָדָם mtu H0120

אַהֲרֹן Haruni H0175 אֶל־ kwa- H0413 וְהוּבָא na-ataletwa H0935 צָרָעַת ukoma H6883 לְנֶגַע kama-pigo-la H5061 בְּשָׂרוֹ mwili-wake H1320 בְּעוֹר־ katika-ngozi-ya H5785 וְהָיָה na-itakuwa H1961

הַכֹּהֲנִים׃ makuhani H3548 מִבָּנָיו wa-wanawe אַחַד mmoja H0259 אֶל־ kwa- H0413 אוֹ au הַכֹּהֵן kuhani H3548

Mtu yeyote anayeonekana na uvimbe au pele au doa ling'aalo juu ya ngozi ya mwili wake, na likawa limeambukizwa ugonjwa wa ngozi mwilini mwake, ni lazima aletwe kwa Aroni kuhani mkuu au kwa mmoja wa wanawe makuhani.

3

בַּנֶּגַע katika-pigo H5061 וְשֶׂעָר na-nywele H8181 הָפַךְ mwili H1320 בְּעוֹר־ katika-ngozi-ya H5785 הַנֶּגַע pigo H5061 אֶת־ – H0853 הַכֹּהֵן kuhani H3548 וְרָאָה Na-ataangalia H7200

בְּשָׂרוֹ mwili-wake H1320 מֵעוֹר kuliko-ngozi-ya H5785 עָמֹק umekuwa-kirefu H6013 הַנֶּגַע pigo H5061 וּמַרְאֵה na-mwonekano-wa H4758 לָבָן nyeupe H3836 וְהָפַךְ zimebadilika H2015

אֹתוֹ׃ yeye H0853 וְטִמְּא na-atamtangaza-mchafu הַכֹּהֵן kuhani H3548 וְרָאָהוּ na-akimwangalia H7200 הוּא ni H1931 צָרַעַת ukoma H6883 נֶגַע pigo-la H5061

Naye kuhanai atachunguza ugonjwa huo kwenye ngozi ya mwili wake. Iwapo malaika zilizopo eneo lenye ugonjwa zimegeuka kuwa nyeupe, na iwapo ugonjwa umejitokeza juu ya ngozi, huo ni ugonjwa wa kuambukiza. Baada cha kuhani kumchunguza, atamtangaza kuwa ni najisi.

4

אֵין- si- H0369 וְעָמֹק na-kirefu H6013 בְּשָׂרוֹ mwili-wake H1320 בְּעוֹר katika-ngozi-ya H5785 הוּא ni H1931 לְבָנָה jeupe H3836 בַּהֶרֶת doa-jeupe H0934 וְאִם- Na-ikiwa-

וְהִסְגִּיר na-atamtenga H5462 לָבָן nyeupe H3836 הָפַךְ imebadilika H2015 לֹא- si- H3808 וּשְׂעָרָה na-nywele-yake H8181 הָעוֹר ngozi H5785 מִן- kuliko- מַרְאֵהָ mwonekano-wake H4758

יָמִים׃ siku H3117 שִׁבְעַת siku-saba H7651 הַנֶּגַע pigo H5061 אֶת- – H0853 הַכֹּהֵן kuhani H3548

Iwapo lile doa ling'aalo katika ngozi yake ni jeupe, na kuonekana kwake halikwenda chini zaidi ya ngozi, na iwapo malaika za eneo lenye ugonjwa hazijabadilika kuwa nyeupe, naye kuhani atamtenga mgonjwa kwa siku saba.

5

עָמַד limesimama H5975 הַנֶּגַע pigo H5061 וְהִנֵּה na-tazama H2009 הַשְּׁבִיעִי ya-saba H7637 בַּיּוֹם katika-siku H3117 הַכֹּהֵן kuhani H3548 וְרָאָהוּ Na-akimwangalia H7200

יָמִים siku H3117 שִׁבְעַת siku-saba H7651 הַכֹּהֵן kuhani H3548 וְהִסְגִּירוֹ na-atamtenga H5462 בָּעוֹר katika-ngozi H5785 הַנֶּגַע pigo H5061 פָּשָׂה limeenea H6581 לֹא- si- H3808 בְּעֵינָיו machoni-mwake

שֵׁנִית׃ mara-ya-pili H8145

Katika siku ya saba, huyo kuhani itambidi kumchunguza tena ili kuona kama katika maamzi yake huo ugonjwa siyo mbaya, na kama haujaenea kwenye ngozi. Iwapo haujaenea, basi, kuhani atamtenga kwa siku saba zaidi.

6

הַנֶּגַע	כֵּהָה	וְהִנֵּה	שִׁנִית	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	אֹתוֹ	הַכֹּהֵן	וְרָאָה
pigo	limefifia	na–tazama	mara–ya–pili	ya–saba	katika–siku	yeye	kuhani	Na–ataangalia
H5061	H3544	H2009	H8145	H7637	H3117	H0853	H3548	H7200

וְכִבֶּס	הִיא	מִסְפָּחַת	הַכֹּהֵן	וְטִהֲרוֹ	בָּעוֹר	הַנֶּגַע	פָּשָׂה	וְלֹא־
na–ataosha	ni	upele	kuhani	na–atamtakasa	katika–ngozi	pigo	limeenea	na–si–
H3526	H1931	H4556	H3548	H2891	H5785	H5061	H6581	H3808

וְטָהֵר׃	בִּגְדָיו
na–atakuwa–safi	mavazi–yake
H2891	

Naye kuhani atamchunga tena katika siku ya saba ili kuona kama ugonjwa ubepona na haujasambaa zaidi kwenye ngozi. kama haujasambaa, basi, kuhani atamtangaza kuwa yeye ni safi. Ni upele tu. Naye atafua nguo zake, na kisha yeye yu safi.

7

אֶל־	הֵרָאֹתוֹ	אַחֲרֵי	בָּעוֹר	הַמִּסְפַּחַת	תִּפְשֶׂה	פָּשֹׂה	וְאִם־
kwa–	kuonyeshwa–kwake	baada–ya	katika–ngozi	upele	litaenea	kuenea	Na–ikiwa–
H0413	H7200		H5785	H4556	H6581	H6581	

הַכֹּהֵן׃	אֶל־	שֵׁנִית	וְנִרְאָה	לְטָהֳרָתוֹ	הַכֹּהֵן	
kuhani	kwa–	mara–ya–pili	na–ataonekana	kwa–utakaso–wake	kuhani	
H3548	H0413	H8145	H7200	H2893	H3548	

Lakini endapo ule upele utakuwa umishasambaa kwenye ngozi baada ya kuwa amejionyesha kwa kuhani kwa ajili kusafishwa kwake, itambidi kujionyesha tena kwa kuhani.

8

וְטִמְּאוֹ	בָּעוֹר	הַמִּסְפָּחַת	פָּשְׂתָה	וְהִנֵּה	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	
na–atamtangaza–mchafu	katika–ngozi	upele	limeenea	na–tazama	kuhani	Na–ataangalia	
	H5785	H4556	H6581	H2009	H3548	H7200	

פ	הוּא׃	צָרַעַת	הַכֹּהֵן
¶	ni	ukoma	kuhani
	H1931	H6883	H3548

Naye kuhani atamchunguza ilikuona kama huo upele umsambaa zaidi ndani ya ngozi. Na endapo utakuwa umesambaa, kisha kuhani atamtangaza kuwa najisi. Huo ni ugonjwa wa kuambukiza.

9

הַכֹּהֵן׃	אֶל־	וְהוּבָא	בְּאָדָם	תִּהְיֶה	כִּי	צָרַעַת	נֶגַע	
kuhani	kwa–	na–ataletwa	katika–mtu	litakuwa	ikiwa	ukoma	Pigo–la	
H3548	H0413	H0935	H0120	H1961		H6883	H5061	

Iwapo ugonjwa wa ngozi wa kuambukiza umo kwa mtu fulani, naye mtu huyo yapasa aletwe kwa kuhan.

10

הָפְכָה	וְהֹיא	בָּעוֹר	לְבָנָה	שְׂאֵת־	וְהִנֵּה	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	
umebadilisha	na–huo	katika–ngozi	mweupe	uvimbe–	na–tazama	kuhani	Na–ataangalia	
H2015	H1931	H5785	H3836	H7613	H2009	H3548	H7200	

בַּשְּׂאֵת׃	חַי	בָּשָׂר	וּמִחְיַת	לָבָן	שֵׂעָר		
katika–uvimbe	hai	mwili	na–nyama–hai–ya	nyeupe	nywele		
H7613		H1320	H4241	H3836	H8181		

Kuhani atamchunguza ili kuona kama kunauvimbe mweupe katika ngozi yake, endapo malaika zitakuwa zimebadilika kuwa nyeupe, au kumekuwa na nyama mbichi kwenye uvimbe.

11

לֹא	הַכֹּהֵן	וְטִמְּאוֹ	בְּשֹׂרוֹ	בְּעֹור	הִוא	נוֹשֶׁנֶת	צָרַעַת
si	kuhani	na–atamtangaza–mchafu	mwili–wake	katika–ngozi–ya	ni	wa–zamani	Ukoma
H3808	H3548		H1320	H5785	H1931	H3462	H6883

הִוא׃	טָמֵא	כִּי	יַסְגִּרֶנּוּ
ni	mchafu	kwa–sababu	atamtenga
H1931	H2931		H5462

Kama ipo, basi, huo ni ugonjwa sugu wa ngozi, naye kuhani atamtangaza kuwa najisi. Hatamtenga kwa kuwa yeye tayari ni najisi.

12

כָּל־	אֶת	הַצָּרַעַת	וְכִסְּתָה	בָּעֹור	הַצָּרַעַת	תִּפְרַח	פָּרֹוחַ	וְאִם־
yote–	–	ukoma	na–itafunika	katika–ngozi	ukoma	itachipuka	kuchipuka	Na–ikiwa–
H3605	H0853	H6883	H3680	H5785	H6883			

מַרְאֵה	לְכָל־	רַגְלָיו	וְעַד־	מֵרֹאשׁוֹ	הַנָּגַע	עֹור
mwonekano–wa	kwa–kila–	miguu–yake	na–mpaka–	kutoka–kichwa–chake	pigo	ngozi–ya
H4758	H3605	H7272	H5704		H5061	H5785

הַכֹּהֵן׃	עֵינֵי
kuhani	macho–ya
H3548	

Iwapo huo ugonjwa unajitokeza na kupanuka zaidi kwenye ngozi, na kuifunika ngozi ya mtu kwa ugonjwa tangu kichwani pake hata miguuni, maadamu anajitokeza kwa kuhani,

13

וְטִהַר	בְּשֹׂרוֹ	כָּל־	אֶת־	הַצָּרַעַת	כִּסְּתָה	וְהִגֵּה	הַכֹּהֵן	וְרָאָה
na–atatakasa	mwili–wake	yote–	–	ukoma	imefunika	na–tazama	kuhani	Na–ataangalia
H2891	H1320	H3605	H0853	H6883	H3680	H2009	H3548	H7200

הִוא׃	טָהֹור	לָבָן	הָפַךְ	כֻּלֹּו	הַנָּגַע	אֶת־
ni	safi	mweupe	umebadilika	wote	pigo	–
H1931	H2889	H3836	H2015	H3605	H5061	H0853

naye kuhani atamchunguza ili kuona kama huo ugonjwa umeshaenea mwili wake wote. Ikiwa imetokeo hivyo, kuhani atamtangaza mtu huyo aliye na ugonjwa kuwa ni safi. Ikiwa amebadilika kuwa mweupe, huyo ni safi.

14

יִטְמָא׃	חַי	בָּשָׂר	בֹּו	הֵרָאֹות	וּבְיֹום
atakuwa–mchafu	hai	nyama	ndani–yake	kuonekana	Na–katika–siku
		H1320		H7200	H3117

Lakini ikiwa nyama mbichi imeonekana juu yake, atakuwa najisi.

15

טָמֵא	הַחַי	הַבָּשָׂר	וְטִמְּאוֹ	הַחַי	הַבָּשָׂר	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְרָאָה
mchafu	hai	nyama	na–atamtangaza–mchafu	hai	nyama	–	kuhani	Na–ataangalia
H2931		H1320			H1320	H0853	H3548	H7200

הִוא׃	צָרַעַת	הִוא
ni	ukoma	ni
H1931	H6883	H1931

Kuhani ataiangalia hiyo nyama mbichi na kumtanga kuwa najisi kwa sababu hiyo nyama mbichi ni najisi. Huo ni ugonjwa wa kuambukiza.

16

אֶל־	וּבָא	לְלָבָן	וְנֶהְפַּךְ	הַחַי	הַבָּשָׂר	יָשׁוּב	כִּי	אֹו
kwa–	na–atakuja	kuwa–nyeupe	na–imebadilika	hai	nyama	itarudi	ikiwa	Au
H0413	H0935	H3836	H2015		H1320	H7725		

הַכֹּהֵן׃
kuhani
H3548

Lakini endapo hiyo nyama mbichi inageuka kuwa nyeupe tena, naye huyo mtu hana budi kwenda kwa kuhani.

17 וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן
Na–akimwangalia kuhani na–tazama limebadilika pigo kuwa–nyeupe na–tatakasa kuhani
H7200 H3548 H2009 H2015 H5061 H3836 H2891 H3548

פ הוּא׃ טָהוֹר הַנֶּגַע אֶת־
¶ ni safi pigo –
H1931 H2889 H5061 H0853

Kuhani atamchunguza ili kuona kama hiyo nyama imebadilika kuwa nyeupe. Kama imekuwa hivyo naye kuhani atatangaza kwamba mtu huyo kuwa ni safi.

18 וּבָשָׂר כִּי־ יִהְיֶה בִּו־ בְּעֹרוֹ שְׂחִין וְנִרְפָּא׃
Na–mwili ikiwa– itakuwa ndani–yake– katika–ngozi–yake jipu na–limepona
H1320 H3588 H1961 H1121 H5785 H7822 H7495

Mtu anapokuwa na jipu juu yangozi yake na limishapona,

19 וְהָיָה בִּמְקוֹם הַשְּׂחִין שְׂאֵת אֽוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה אֽוֹ אַדַמְדֶּמֶת יִהְיֶה וְנִרְאָה אֶל־ הַכֹּהֵן׃
Na–itakuwa mahali–pa jipu uvimbe au doa–jeupe mweupe au jekundu na–itaonekana kwa– kuhani
H1961 H4725 H7822 H7613 H0934 H3836 H0176 H0125 H7200 H0413 H3548

na mahali pa jipu pamekuwa na uvimbe au doa lenye kung'aa, wekundu unaochanganyikana na weupe, yapasa kuonyeshwa kwa kuhani.

20 וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֶהָ שָׁפַל מִן־ הָעוֹר בַּשְּׂחִין וְשַׂעֲרָהּ הָפַךְ לָבָן וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע־ צָרַעַת הִוא בַּשְּׂחִין פָּרָחָה׃
Na–ataangalia kuhani na–tazama mwonekano–wake chini kuliko– ngozi na–nywele–yake imebadilika mchafu–atamtangaza– kuhani pigo–la– ukoma ni katika–jipu imechipuka
H7200 H3548 H2009 H4758 H8217 H4480 H5785 H8181 H2015 H3836 H2930 H3548 H5061 H6883 H1931 H7822 H6524

Naye kuhani atalichunguza ili kuona kama linaonekana limekwenda chini ya ngozi, na kama hizo malaika zimebadilika kuwa nyeupe, kama ni hivyo, kuhani atamtangaza kuwa najisi. Huo ni ugonjwa wa kuambukiza, endapo utakuwa umezalishwa mahali lilipokuwa jipu hilo.

21 וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־ בָּהּ שֵׂעָר לָבָן וְשִׁפְלָה אֵינֶנָּה
Na–ikiwa ataiona kuhani na–tazama si–ndani–yake nywele nyeupe na–chini si
H0518 H7200 H3548 H2009 H0369 H1121 H8181 H3836 H8217 H0369

וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים׃ וְהִיא מִן־ הָעוֹר כֵּהָה הִפְשָׂה הִוא נֶגַע צָרָעַת
na–atamtenga kuhani siku–saba siku kuliko– ngozi na–hiyo imefifia kuenea ni ukoma
H5462 H3548 H7651 H3117 H4480 H5785 H1931 H3544 H6581 H1931 H5061 H6883

Lakini endapo kuhani atakuwa amelichunguza na haoni malaika nyeupe ndani yake, na kwamba iliko chini ya ngozi bali limefifia, kisha kuhani atamtenga kwa siku saba.

22 וְאִם־ פָּשֹׂה תִפְשֶׂה בָּעוֹר הַכֹּהֵן אֹתוֹ וְטִמְּאוֹ נֶגַע הוּא׃
Na–ikiwa– kuenea litaenea katika–ngozi kuhani yeye na–atamtangaza–mchafu pigo ni
H6581 H6581 H5785 H3548 H0853 H2930 H5061 H1931

Kama linaenea kwa kupanuka kwenye ngozi, kisha kuhani atamtangaza kuwa najisi. Huo ni ugonjwa wa kuambukiza.

הֻא	הַשְּׁחִין	צָרֶבֶת	פָּשְׂתָה	לֹא	הַבַּהֶרֶת	תַּעֲמֹד	תַּחְתֶּיהָ	וְאִם־	23
ni	jipu	kovu–la	limeenea	si	doa–jeupe	litasimama	mahali–pake	Na–ikiwa–	
H1931	H7822		H6581	H3808	H0934	H5975	H8478		

ס	הַכֹּהֵן׃	וְטִהֲרוֹ
§	kuhani	na–atamtakasa
	H3548	H2891

Lakini kama hilo doa lenye kung'ara linabaki mahali pake na halijasambaa, basi hilo ni kovu la jipu, naye kuhani atamtangaza kuwa safi.

								24
וְהָיְתָה	אֵשׁ	מִכְוַת־	בְּעֹרוֹ	יִהְיֶה	כִּי־	בָשָׂר	אוֹ	
na–itakuwa	moto	kuungua–kwa–	katika–ngozi–yake	itakuwa	ikiwa–	mwili	Au	
H1961	H0784	H4348	H5785	H1961		H1320		

לְבָנָה׃	אוֹ	אַדַּמְדֶּמֶת	לְבָנָה	בַּהֶרֶת	הַמִּכְוָה	מְחִיַּת
jeupe	au	jekundu	jeupe	doa–jeupe	kuungua	nyama–hai–ya
H3836		H0125	H3836	H0934	H4348	H4241

Ngozi inapoungua na nyama mbichi ya inamekuwa na wekundu uliochanganyika na weupe au doa jeupe,

								25
בַּבַּהֶרֶת	לָבָן	שִׂעָר	נֶהְפַּךְ	וְהִנָּה	הַכֹּהֵן	אֹתָהּ	וְרָאָה	
katika–doa–jeupe	nyeupe	nywele	imebadilika	na–tazama	kuhani	hiyo	Na–ataangalia	
H0934	H3836	H8181	H2015	H2009	H3548	H0853	H7200	

בַּמִּכְוָה	הֻא	צָרַעַת	הָעֹור	מִן־	עָמַק	וּמַרְאֶהָ
katika–kuungua	ni	ukoma	ngozi	kuliko–	umekuwa–kirefu	na–mwonekano–wake
H4348	H1931	H6883	H5785		H6013	H4758

הֻא׃	צָרַעַת	נֶגַע	הַכֹּהֵן	אֹתוֹ	וְטִמֵּא	פָּרֳחָה
ni	ukoma	pigo–la	kuhani	yeye	na–atamtangaza–mchafu	imechipuka
H1931	H6883	H5061	H3548	H0853		

kisha kuhani ataichunguza kuona kama malaika zilizoko kwenye doa hilo zimebadilika na kuwa nyeupe, na kama limeonekana kwenda chini zaidi ya ngozi, kama limekuwa hivyo, basi huo ni ugonjwa wa kuambukiza. Umejitokeza kwenye jeraha la moto, naye kuhani atamtangaza kuwa najisi. Huo ni ugonjwa wa kuambukiza.

									26
וּשְׂפָלָה	לָבָן	שִׂעָר	בַּבַּהֶרֶת	אֵין־	וְהִנָּה	הַכֹּהֵן	יְרֵאֶנָּה	וְאִם	
na–chini	nyeupe	nywele	katika–doa–jeupe	si–	na–tazama	kuhani	ataiona	Na–ikiwa	
H8217	H3836	H8181	H0934	H0369	H2009	H3548	H7200		

יָמִים׃	שִׁבְעַת	הַכֹּהֵן	וְהִסְגִּירוֹ	כֵּהָה	וְהֻא	הָעֹור	מִן־	אֵינֶנָּה
siku	siku–saba	kuhani	na–atamtenga	imefifia	na–hiyo	ngozi	kuliko–	si
H3117	H7651	H3548	H5462	H3544	H1931	H5785		H0369

Lakini endapo kuahani analichunguza na naona kwamba hakuna malaika nyeupe kwenye doa, na kwamba halikuenda chini ya ngozi bali linafifia, basi, kuhani atamtenga mtu huyo kwa siku saba.

								27
בָּעֹור	תִּפְשֶׂהָ	פָּשָׂה	אִם־	הַשְּׁבִיעִי	בַּיֹּום	הַכֹּהֵן	וְרָאָהוּ	
katika–ngozi	litaenea	kuenea	ikiwa–	ya–saba	katika–siku	kuhani	Na–akimwangalia	
H5785	H6581	H6581		H7637	H3117	H3548	H7200	

הֻא׃	צָרַעַת	נֶגַע	אֹתוֹ	הַכֹּהֵן	וְטִמֵּא
ni	ukoma	pigo–la	yeye	kuhani	na–atamtangaza–mchafu
H1931	H6883	H5061	H0853	H3548	

Kisha yapasa kuahani kumchunguza tena katika siku ya saba. Iwapo litakuwa limesambaa kwa upana kwenye ngozi, naye kuhani atamtangaza kuwa najisi. Huo ni ugojwa wa kuambukiza.

28

וְהָוּא	בָּעוֹר	פְּשָׂתָה	לֹא־	הַבַּהֶרֶת	תַּעֲמֹד	תַּחְתֶּיהָ	וְאִם־	
na–hiyo	katika–ngozi	limeenea	si–	doa–jeupe	litasimama	mahali–pake	Na–ikiwa–	
H1931	H5785	H6581	H3808	H0934	H5975	H8478		

הַמִּכְוָה	צָרֶבֶת	כִּי־	הַכֹּהֵן	וְטִהֲרוֹ	הִוא	הַמִּכְוָה	שְׂאֵת	כֻּלָּה
kuungua	kovu–la	kwa–sababu–	kuhani	na–atamtakasa	ni	kuungua	uvimbe–wa	imefifia
H4348			H3548	H2891	H1931	H4348	H7613	H3544

הִוא׃	פ	
ni	¶	
H1931		

Iwapo hilo doa lisalia mahali pake na halitakuwa limesambaa kwenye ngozi bali limefifia, ni uvimbe tu kutokana na kuungua moto, naye kuhani atamtangaza kuwa safi, kwa kuwa siyo zaidi ya jeraha la kuungua.

29

אוֹ	בְּרֹאשׁ	נֶגַע	בּוֹ	יִהְיֶה	כִּי־	אִשָּׁה	אוֹ	וְאִישׁ
au	katika–kichwa	pigo	ndani–yake	litakuwa	ikiwa–	mwanamke	au–	Na–mwanaume
		H5061		H1961		H0802		H0376

בְּזָקָן׃
katika–ndevu
H2206

Iwapo mwanaume au mwanamke ana ugonjwa wa kuambukiza kichwani au kidevuni pake,

30

מִן־	עָמֹק	מַרְאֵהוּ	וְהִנֵּה	הַנֶּגַע	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	
kuliko–	umekuwa–kirefu	mwonekano–wake	na–tazama	pigo	–	kuhani	Na–ataangalia	
	H6013	H4758	H2009	H5061	H0853	H3548	H7200	

הַכֹּהֵן	אֹתוֹ	וְטִמֵּא	דָּק	צָהֹב	שֵׂעָר	וּבוֹ	הָעֹור
kuhani	yeye	na–atamtangaza–mchafu	nyembamba	ya–manjano	nywele	na–ndani–yake	ngozi
H3548	H0853		H1851	H6669	H8181		H5785

הִוא׃	הַזָּקָן	אוֹ	הָרֹאשׁ	צָרַעַת	הִוא	נָתָק
ni	ndevu	au	kichwa	ukoma–wa	ni	upara
H1931	H2206			H6883	H1931	H5424

kisha kuhani atamchunguza mtu huyo kwa ajili ya ugonjwa wa kuambukiza ili kuona kama unakwenda ndani zaidi ya ngozi, na kama kuna nywele za manjano, nyembamba ndani yake. endapo zinaonekana, kisha kuhani atamtangaza kuwa najisi. Huo ni mwasho, ugonjwa wa kuambukiza kichwani au kidevuni.

31

מַרְאֵהוּ	אֵין־	וְהִנֵּה	הַנָּתֶק	נֶגַע	אֶת־	הַכֹּהֵן	יִרְאֶה	וְכִי־
mwonekano–wake	si–	na–tazama	upara	pigo–la	–	kuhani	ataangalia	Na–ikiwa–
H4758	H0369	H2009	H5424	H5061	H0853	H3548	H7200	

הַכֹּהֵן	וְהִסְגִּיר	בּוֹ	אֵין	שָׂחֹר	וְשֵׂעָר	הָעֹור	מִן־	עָמֹק
kuhani	na–atamtenga	ndani–yake	si	nyeusi	na–nywele	ngozi	kuliko–	umekuwa–kirefu
H3548	H5462		H0369	H7838	H8181	H5785		H6013

יָמִים׃	שִׁבְעַת	הַנָּתֶק	נֶגַע	אֶת־
siku	siku–saba	upara	pigo–la	–
H3117	H7651	H5424	H5061	H0853

Iwapo kuhani anachunguza ugonjwa wa mwasho na anagundu kuwa hauko chini ya ngozi, na kama hakuna nywele nyeusi ndani yake, kisha kuhani atamtenga mtu huyo mwenye ugonjwa wa mwasho kwa siku saba.

הַנָּתֶק	פְּשָׂה	לֹא־	וְהִנֵּה	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	הַנֶּגַע	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	32
upara	limeenea	si–	na–tazama	ya–saba	katika–siku	pigo	–	kuhani	Na–ataangalia	
H5424	H6581	H3808	H2009	H7637	H3117	H5061	H0853	H3548	H7200	

אֵין	הַנָּתֶק	וּמַרְאֵה	צָהֹב	שֵׂעָר	בּוֹ	הָיָה	וְלֹא־	
si	upara	na–mwonekano–wa	ya–manjano	nywele	ndani–yake	imekuwa	na–si–	
H0369	H5424	H4758	H6669	H8181		H1961	H3808	

הָעֹור׃	מִן־	עָמֹק	
ngozi	kuliko–	umekuwa–kirefu	
H5785		H6013	

Katika siku ya saba kuhani atauchunguza tena huo ugonjwa ili kuona kama umesambaa, Endapo hakuna malaika za manjano, na iwapo ugonjwa uko usawa ngozi tu,

שִׁבְעַת	הַנָּתֶק	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְהִסְגִּיר	יְנַלֶּחַ	לֹא	הַנָּתֶק	וְאֶת־	וְהִתְנַלָּח	33
siku–saba	upara	–	kuhani	na–atamtenga	atanyoa	si	upara	na––	Na–atanyolewa	
H7651	H5424	H0853	H3548	H5462	H1548	H3808	H5424	H0853	H1548	

שְׁנִית׃	יָמִים
mara–ya–pili	siku
H8145	H3117

basi, yapasa mtu huyo kunyolewa., lakini sehemu yenye ugonjwa haitanyolewa, naye kuhani atamtenga mtu huyo mwenye ugonjwa wa mwasho kwa siku saba.

הַנָּתֶק	פְּשָׂה	לֹא־	וְהִנֵּה	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	הַנָּתֶק	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	34
upara	limeenea	si–	na–tazama	ya–saba	katika–siku	upara	–	kuhani	Na–ataangalia	
H5424	H6581	H3808	H2009	H7637	H3117	H5424	H0853	H3548	H7200	

אֹתוֹ	וְטִהַר	הָעֹור	מִן־	עָמֹק	אֵינֶנּוּ	וּמַרְאֵהוּ	בָּעֹור	
yeye	na–atamtakasa	ngozi	kuliko–	umekuwa–kirefu	si	na–mwonekano–wake	katika–ngozi	
H0853	H2891	H5785		H6013	H0369	H4758	H5785	

וְטָהֵר׃	בְּגָדָיו	וְכִבָּס	הַכֹּהֵן
na–atakuwa–safi	mavazi–yake	na–ataosha	kuhani
H2891		H3526	H3548

Katika siku ya saba kuhani atauchunguza tena ugonjwa ili kuona kama umacha kusambaa ndani ya ngozi. Iwapo unaonekana kuwa hukwenda chini zaidi ya ngozi, kisha kuhani atamtangaza kuwa safi. Mtu huyo yapasa kufua nguo zake, na kisha atakuwa safi.

טָהֳרָתוֹ׃	אַחֲרֵי	בָּעֹור	הַנָּתֶק	יִפְשֶׂה	פָּשֹׂה	וְאִם־	35
utakaso–wake	baada–ya	katika–ngozi	upara	litaenea	kuenea	Na–ikiwa–	
H2893		H5785	H5424	H6581	H6581		

Lakini ikiwa ugonjwa wa mwasho umeenea kwa sehemu kubwa kwenye ngozi baada ya kuhani kutangaza kuwa alikuwa safi,

הַכֹּהֵן	יְבַקֵּר	לֹא־	בָּעֹור	הַנָּתֶק	פָּשָׂה	וְהִנֵּה	הַכֹּהֵן	וְרָאָהוּ	36
kuhani	ataangalia	si–	katika–ngozi	upara	limeenea	na–tazama	kuhani	Na–akimwangalia	
H3548	H1239	H3808	H5785	H5424	H6581	H2009	H3548	H7200	

הוּא׃	טָמֵא	הַצָּהֹב	לַשֵּׂעָר
ni	mchafu	manjano	nywele–ya
H1931	H2931	H6669	H8181

naye kuhani itabidi amchunguze tena. Iwapo ugonjwa utakuwa umesambaa katika ngozi, kuhani hahitajiki kutafuta nywele za manjano. Mtu huyo ni najisi.

בּוֹ	צָמַח־	שָׂעָר	וְשִׂעָר	הַנָּתָק	עָמַד	בְּעֵינָיו	וְאִם־	37
ndani–yake	imechipuka–	nyeusi	na–nywele	upara	limesimama	machoni–mwake	Na–ikiwa–	
	H6779	H7838	H8181	H5424	H5975			

ס	הַכֹּהֵן׃	וְטִהֲרוֹ	הוּא	טָהוֹר	הַנָּתָק	נִרְפָּא	
§	kuhani	na–atamtakasa	ni	safi	upara	limepona	
	H3548	H2891	H1931	H2889	H5424	H7495	

Lakini iwapo katika mtazamo wa kuhani inaonekana kuwa huo ugonjwa wa mwasho umekoma kusambaa, basi huo ugonjwa umekwisha pona. Yeye ni safi, naye kuhani atamtangaza kuwa safi.

בְּשָׂרָם	בְּעוֹר־	יִהְיֶה	כִּי־	אִשָּׁה	אוֹ־	וְאִישׁ	38
mwili–wao	katika–ngozi–ya	litakuwa	ikiwa–	mwanamke	au–	Na–mwanaume	
H1320	H5785	H1961		H0802		H0376	

לְבָנֹת׃	בֶּהָרֹת	בֶּהָרֹת
meupe	madoa–meupe	madoa–meupe
H3836	H0934	H0934

Iwapo mwanume au mwanamke ana madoa juu ya ngozi,

כֵּהוֹת	בֶּהָרֹת	בְּשָׂרָם	בְּעוֹר־	וְהִנֵּה	הַכֹּהֵן	וְרָאָה		39
yamefifia	madoa–meupe	mwili–wao	katika–ngozi–ya	na–tazama	kuhani	Na–ataangalia		
H3544	H0934	H1320	H5785	H2009	H3548	H7200		

ס	הוּא׃	טָהוֹר	בָּעוֹר	פָּרַח	הוּא	בֹּהַק	לְבָנֹת	
§	ni	safi	katika–ngozi	umechipuka	ni	upele	meupe	
	H1931	H2889	H5785		H1931	H0933	H3836	

kisha kuhani atamchunguza mtu huyo ili kuona kama hayo madoa ni meupe kwa kufiifia, ambalo ni kovu tu lililojitokeza kwenye ngozi. Yeye yu safi.

טָהוֹר	הוּא	קֹרֵחַ	רֹאשׁוֹ	יִמָּרֵט	כִּי	וְאִישׁ	40
safi	ni	mwenye–upara–wa–nyuma	kichwa–chake	atanyolewa	ikiwa	Na–mwanaume	
H2889	H1931	H7142		H4803		H0376	

הוּא׃
ni
H1931

Iwapo nywele za mtu zimenyonyoka kichwani, yeye ni kipara lakini yu safi.

גִּבְחַ	רֹאשׁוֹ	יִמָּרֵט	פָּנָיו	מִפְּאַת	וְאִם	41
mwenye–upara–wa–mbele	kichwa–chake	atanyolewa	uso–wake	kutoka–upande–wa	Na–ikiwa	
H1371		H4803	H6440	H6285		

הוּא׃	טָהוֹר	הוּא
ni	safi	ni
H1931	H2889	H1931

Na iwapo nywele zake zimenyonyoka upande wa mbele wa kichwa chake, na iwapo paji lake la uso lina kipara, yeye yu safi.

42 וְכִי־ Na–ikiwa– | יִהְיֶה itakuwa | בַקָּרַחַת katika–upara–wa–nyuma | אוֹ au | בַּגַּבַּחַת katika–upara–wa–mbele | נֶגַע pigo | לָבָן jeupe

אַדַמְדֶּם jekundu | צָרַעַת ukoma | פֹּרַחַת unaochipuka | הִוא ni | בְּקָרַחְתּוֹ katika–upara–wake–wa–nyuma | אוֹ au

בְּגַבַּחְתּוֹ׃ katika–upara–wake–wa–mbele

Lakini endapo kuna kidonda chenye wekundu uliochanganyika na weupe, juu ya kipara chake au paji lake la uso, huo ni ugonjwa wa kuambukiza uliojitokeza.

43 וְרָאָה Na–ataangalia | אֹתוֹ yeye | הַכֹּהֵן kuhani | הַנֶּגַע pigo | וְהִנֵּה na–tazama | שְׂאֵת־ uvimbe–wa– | לְבָנָה mweupe | אַדַמְדֶּמֶת mwekundu

כְּמַרְאֵה kama–mwonekano–wa | בְּגַבַּחְתּוֹ katika–upara–wake–wa–mbele | אוֹ au | בְּקָרַחְתּוֹ katika–upara–wake–wa–nyuma

צָרַעַת ukoma–wa | עוֹר ngozi–ya | בָּשָׂר׃ mwili

44 אִישׁ־ Mtu– | צָרוּעַ mwenye–ukoma | הִוא ni | טָמֵא mchafu | הִוא ni | טַמְּאוֹ atamtangaza–mchafu | טַמְּאֵנוּ kumtangaza–mchafu

הַכֹּהֵן kuhani | בְּרֹאשׁוֹ katika–kichwa–chake | נִגְעוֹ׃ pigo–lake

Ikionekana hivyo, basi huyo ana ugonjwa wa kuambukiza naye ni najisi. Hakika kuhani atamtangaza kuwa najisi kwa sababu ya ugonjwa wake kichwani pake.

45 וְהַצָּרוּעַ Na–mwenye–ukoma | אֲשֶׁר־ ambaye– | בּוֹ ndani–yake | הַנֶּגַע pigo | בְּגָדָיו mavazi–yake | יִהְיוּ yatakuwa | פְרָמִים yaliyochanika

וְרֹאשׁוֹ na–kichwa–chake | יִהְיֶה kitakuwa | פָּרוּעַ wazi | וְעַל־ na–juu–ya– | שָׂפָם mdomo–wa–juu | יַעְטֶה atafunika | וְטָמֵא na–Mchafu | טָמֵא mchafu

יִקְרָא׃ ataita

Mtu aliye na ugojwa wa kuambukiza atavaa nguo zilizochanika, ni lazima nywele zake ziachwe wazi, na yampasa kufunika uso wake mpaka puani na kupiga kelele, 'Najisi, najisi.'

46 כָּל־ Siku–zote– | יְמֵי siku–za | אֲשֶׁר ambazo | הַנֶּגַע pigo | בּוֹ ndani–yake | יִטְמָא atakuwa–mchafu | טָמֵא mchafu | הִוא ni | בָּדָד peke–yake

§ סּ | מוֹשָׁבוֹ׃ makao–yake | לַמַּחֲנֶה kambi | מִחוּץ nje–ya | יֵשֵׁב atakaa

Naye atakuwa najisi siku zote za ugonjwa wake wa kuambukiza. Kwa sababu anao ugonjwa unaosambaa, yapasa kuishi peke yake nje ya kambi.

47

אוֹ	צָמֶר	בִּבְגֶד	צָרַעַת	נֶגַע	בּוֹ	יִהְיֶה	כִּי־	וְהַבֶּגֶד	
au	sufu	katika–nguo–ya	ukoma	pigo–la	ndani–yake	itakuwa	ikiwa–	Na–nguo	
	H6785		H6883	H5061		H1961			

פִּשְׁתִּים׃	בִּבְגֶד
kitani	katika–nguo–ya
H6593	

Kuna wakati fulani vazi la mtu hupata ukungu juu yake. Laweza kuwa vazi, ama la sufu au kitani,

48

בְּעֹור	אוֹ	וְלַצָּמֶר	לַפִּשְׁתִּים	בְּעֵרֶב	אוֹ	בְּשְׁתִי	אוֹ	
katika–ngozi	au	na–kwa–sufu	kwa–kitani	katika–mtande	au	katika–winda	Au	
H5785		H6785	H6593			H8359		

עֹור׃	מְלֵאכֶת	בְּכָל־	אוֹ
ngozi	kazi–ya	katika–kila–	au
H5785	H4399	H3605	

au kitu chochote kilichosukwa au kufumwa kutokana na sufu au kitani, au ngozi au kitu chochote kilichotengenezwa kwa ngozi.

49

אוֹ־	בָעֹור	אוֹ	בַּבֶּגֶד	אֲדַמְדָּם	אוֹ	וְיֵרָקְרָק	הַנֶּגַע	וְהָיָה
au–	katika–ngozi	au	katika–nguo	jekundu	au	kijani–kibichi	pigo	Na–itakuwa
	H5785			H0125		H3422	H5061	H1961

צָרַעַת	נֶגַע	עֹור	כְּלִי־	בְּכָל־	אוֹ	בָעֵרֶב	אוֹ־	בַּשְׁתִי
ukoma	pigo–la	ngozi	chombo–cha–	katika–kila–	au	katika–mtande	au–	katika–winda
H6883	H5061	H5785	H3627	H3605				H8359

הַכֹּהֵן׃	אֶת־	וְהָרְאָה		הוּא
kuhani	–	na–itaonyeshwa		ni
H3548	H0853	H7200		H1931

Iwapo sehemu iliyochafuliwa ina rangi ya kijani au nyekundu katika vazi, ngozi, kifaa kilichosukwa au kufumwa, basi huo ni ukungu uanasambaa, ni lazima uonyeshwe kwa kuhani.

50

יָמִים׃	שִׁבְעַת	הַנֶּגַע	אֶת־	וְהִסְגִּיר	הַנֶּגַע	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	
siku	siku–saba	pigo	–	na–atatenga	pigo	–	kuhani	Na–ataangalia	
H3117	H7651	H5061	H0853	H5462	H5061	H0853	H3548	H7200	

Yapasa kuhani akichunguze hicho kifaa kwa ajili ya ukungu; ni lazima akitenge kitu chochote kilicho na ukungu kwa siku saba.

51

אוֹ־	בַּבֶּגֶד	הַנֶּגַע	פְּשָׂה	כִּי־	הַשְּׁבִיעִי	בַּיֹּום	הַנֶּגַע	אֶת־	וְרָאָה
au–	katika–nguo	pigo	limeenea	ikiwa–	ya–saba	katika–siku	pigo	–	Na–ataangalia
		H5061	H6581		H7637	H3117	H5061	H0853	H7200

הָעֹור	יֵעָשֶׂה	אֲשֶׁר־	לְכָל	בָּעֹור	אוֹ	בָעֵרֶב	אוֹ־	בַּשְׁתִי
ngozi	inafanywa	ambayo–	kwa–kila	katika–ngozi	au	katika–mtande	au–	katika–winda
H5785			H3605	H5785				H8359

הוּא׃	טְמֵא	הַנֶּגַע	מַמְאֶרֶת	צָרַעַת	לִמְלָאכָה
ni	mchafu	pigo	mbaya	ukoma	kwa–kazi
H1931	H2931	H5061	H3992	H6883	H4399

Naye atauchunguza tena huo ukungu katika siku ya saba. Endapo utakuwa umesambaa katika kifaa hicho, basi ni wazi kwamba huo ni ukungu wenye kuangamiza, na hicho kifaa ni najisi.

אוֹ	בַּצֹּ֣מֶר	הָעֵ֔רֶב	אֶת־	אוֹ	וְהַשְּׁתִ֖י	אֶת־	אוֹ	הַבֶּ֑גֶד	אֶת־	וְשָׁלַ֥ךְ	52
au	katika–sufu	mtande	–	au	winda	–	au	nguo	–	Na–atachoma	
	H6785		H0853		H8359	H0853			H0853	H8313	

הַנֶּ֗גַע	בּוֹ	יִהְיֶ֔ה	אֲשֶׁר־	הָעֹ֣ור	כְּלִ֔י	כָּל־	אֶת־	אוֹ	בַּפִּשְׁתִּ֖ים
pigo	ndani–yake	itakuwa	ambayo–	ngozi	chombo–cha	kila–	–	au	katika–kitani
H5061		H1961		H5785	H3627	H3605	H0853		H6593

תִּשָּׂרֵ֥ף׃	בָּאֵ֖שׁ	הִ֑וא	מַמְאֶ֣רֶת	צָרַ֣עַת	כִּי־
itachomwa	katika–moto	ni	mbaya	ukoma	kwa–sababu–
H8313	H0784	H1931	H3992	H6883	

Na mwenye kukimiliki atalazimika kukichoma na kukiteketeza kabisa hicho kifaa kilichoonekana na ukungu ndani yake, haijalishi kiwe ni kifaa cha aina gani, kwani huo ukungu unaweza kusababisha ugonjwa.

אוֹ	בַּבֶּ֣גֶד	הַנֶּ֗גַע	פְּשָׂה֙	לֹא־	וְהִנֵּ֣ה	הַכֹּהֵ֔ן	יִרְאֶ֖ה	וְאִם֙	53
au	katika–nguo	pigo	limeenea	si–	na–tazama	kuhani	ataangalia	Na–ikiwa	
		H5061	H6581	H3808	H2009	H3548	H7200		

עֹ֑ור׃	כְּלִי־	בְּכָל־	אוֹ	בָּעֵ֖רֶב	אוֹ	בַּשְּׁתִ֔י	
ngozi	chombo–cha–	katika–kila–	au	katika–mtande	au	katika–winda	
H5785	H3627	H3605				H8359	

Iwapo kuhani anakichunguza hicho kifaa na kuona kwamba ukungu haujaenea kwenye vazi au chombo kilichosukwa au kusokotwa kutokana na sufu, kitani au ngozi,

וְהִסְגִּ֥יר֛וֹ	הַנֶּ֗גַע	בּוֹ	אֲשֶׁר־	אֵת֙	וְכִבְּס֣וּ	הַכֹּהֵ֔ן	וְצִוָּ֖ה	54
na–atatenga	pigo	ndani–yake	ambayo–	–	na–wataosha	kuhani	Na–ataamuru	
H5462	H5061			H0853	H3526	H3548	H6680	

שִׁבְעַ֥ת־	יָמִ֖ים	שֵׁנִ֑ית׃	
siku–saba–	siku	mara–ya–pili	
H7651	H3117	H8145	

basi atawaagiza wakisafishe hicho kifaa kilichopatikana na ukungu, naye yampasa kukitenga kwa siku saba zaidi.

הַנָּ֗גַע	הָפַ֣ךְ	לֹא־	וְהִנֵּ֣ה	הַנֶּ֗גַע	אֶת־	הֻכַּבָּ֣ס	וְאַחֲרֵי֙	הַכֹּהֵ֔ן	וְרָאָ֖ה	55
pigo	imebadilika	si–	na–tazama	pigo	–	kuoshwa	baada–ya	kuhani	Na–ataangalia	
H5061	H2015	H3808	H2009	H5061	H0853	H3526		H3548	H7200	

תִּשְׁרֶ֣פֶנּוּ	בָּאֵ֔שׁ	הִ֣וא	טֶמֶ֔א	פְּשָׂ֖ה	לֹא־	וְהַנֶּ֗גַע	עֵינֹו֙	אֶת־	
utaichoma	katika–moto	ni	mchafu	limeenea	si–	na–pigo	mwonekano–wake	–	
H8313	H0784	H1931	H2931	H6581	H3808	H5061		H0853	

בְּנַבַּחְתֹּ֑ו׃	אֹו֙	בְּקָרַחְתֹּ֔ו	הִ֣וא	פְּתֶ֖תֶת	
katika–upara–wake–wa–mbele	au	katika–upara–wake–wa–nyuma	ni	kuliwa	
H1372		H7146	H1931	H6356	

Kisha kuhani atakichunguza tena hicho kifaa chenye ukungu baada ya kuwa kimesafishwa. Kama ukungu haukubadilika rangi yake, hata kama haukusambaa, kifaa hicho ni najisi. Yapasa kichomwe, haijalishi ni wapi ukungu huo utakuwa umekichafua.

56 וְאִם֙ הָעֲנִ֔י וְלֹ֥א תַשִּׂ֖יג יָדֹ֑ו וְלָקַ֣ח כֶּ֤בֶשׂ אֶחָד֙ אָשָׁ֔ם לִתְנוּפָ֖ה עָלָ֥יו לְכַפֵּ֣ר וְעִשָּׂרֹ֤ון סֹלֶת֙ אֶחָ֔ד בָּלּ֖וּל בַּשָּׁ֑מֶן וְלֹ֣ג שָׁ֔מֶן׃

Na–ikiwa ataangalia kuhani kuhani limefifia baada–ya kuwa umeoshwa kuoshwa hiyo
H7200 H3548 H2009 H3544 H3526 H0853

na–ataichanika hiyo kutoka– nguo au kutoka– ngozi au kutoka– winda au
H7167 H0853 H3605 H5785 H8359

kutoka– mtande׃
H3605

Iwapo kuhani anakichunguza hicho kifaa, na kama ukungu umefifia baada ya kuwa umeoshwa, basi atakirarua kile kipande kilichochaufuliwa kutoka kwenye vazi au kutoka kwenye ngozi, au kutoka kwenye chombo kilichosukwa au kusokotwa.

57 וְאִם־תֵּרָאֶ֗ה עֹוד֙ בַּבֶּ֔גֶד אֹו־בַשְּׁתִ֖י אֹו־בָעֵ֑רֶב אֹ֚ו בְּכָל־כְּלִי־עֹ֔ור אֲשֶׁר־תִּשְׁרְפֶ֥נּוּ בָאֵ֖שׁ פְּרַחַ֣ת הִ֑וא בְּנֶ֖גַע הִ֥וא וְנִגְעָ֖ה בָּאֵֽשׁ׃

Na–ikiwa–ukungu itaonekana tena katika–nguo katika–winda au– katika–mtande au
H7200 H5750 H3605 H8359 H0784 H1931 H5785 H3627 H3605

katika–chombo–cha– ngozi inayochipuka ni katika–moto utaichoma –ambayo
H3627 H5785 H6555 H1931 H0784 H8313 H0853

katika–kila– ndani–yake׃
H3605

Ikiwa ukungu unazidi kuonekana katika vazi, ama katika chombo kilichosukwa au kufumwa, au katika kitu chochote kilichotengenezwa kwa ngozi, basi, ukungu utakuwa unasambaa. Kifaa chochote kilicho na ukungu ni lazima kichomwe.

58 וְהַבָּגֶד֩ אֹו־בַשְּׁתִ֨י אֹו־בָעֵ֜רֶב אֹ֣ו בְּכָל־כְּלִי־עֹ֗ור אֲשֶׁ֤ר תָּעוֹר֙ כִּֽי־יָסוּר֙ מֵהֶ֔ם וְכֻבַּ֖ס שֵׁנִ֣ית וְטָהֵֽר׃

Na–nguo au– winda au– mtande au– chombo–cha– ngozi ambayo
H8359 H3627 H5785

kila– kutoka–kwao na–imeondoka kwa– pili mara–ya– safi na–itakuwa׃
H3605 H1992 H5493 H3526 H8145 H2891

Vazi au kitu chochote kilichosukwa au kufumwa kutokana na sufu, au kitani, au ngozi au kitu chochote kilichotengenezwa kwa ngozi—iwapo unakisafisha kifaa nao ukungu ukawa umetoka, nacho kifaa lazima kisafishwe mara ya pili, kisha kitakuwa safi.

59 זֹ֣את תֹּורַ֗ת נֶ֚גַע־צָרַ֣עַת בֶּ֔גֶד וְהַצָּמֶ֖ת וְהַשְּׁתִ֑י אֹ֚ו הַפְּשָׁתִ֔ים אֹ֚ו כָּל־כְּלִי־עֹ֔ור לְטַהֲרֹ֥ו אֹ֖ו לְטַמְּאֹֽו׃ פ ¶

Hii ndiyo sheria–ya ukoma–la pigo–la– sufu na– winda au kitani au ngozi au kitu chochote kilichotengenezwa kwa ngozi—iwapo unakisafisha kifaa nao ukungu ukawa umetoka, nacho kifaa lazima kisafishwe
H2063 H8451 H6883 H5061 H6785 H8359 H6593 H3605 H5785 H2891

mara ya pili, kisha kitakuwa safi.

Hii ndiyo sheria ihusuyo ukungu katika vazi la sufu au kitani, au kwenye kitu chochote kilichosukwa au kufumwa kutokana na sufu, au kitani, au kitu chochote kilichotengenewa kwa ngozi, ili kwamba mweze kuvitangaza kuwa safi au najisi.

Chapter 14

1 וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃

Na–akanena Yahwe kwa– Musa kusema׃
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Yahwe alizungumza na Musa, akisema,

אֶל־	וְהוּבָא	טָהֳרָתוֹ	בְּיוֹם	הַמְצֹרָע	תּוֹרַת	תִּהְיֶה	זֹאת	2
kwa–	na–ataletwa	utakaso–wake	katika–siku–ya	mwenye–ukoma	sheria–ya	itakuwa	Hii	
H0413	H0935	H2893	H3117	H6879	H8451	H1961	H2063	

הַכֹּהֵן׃
kuhani
H3548

“Hii itakuwa sheria kwaajili ya mtu aliyekufa kwenye siku ya utakaso. Lazima aletwe kwa kuhani.

נִרְפָּא	וְהִנֵּה	הַכֹּהֵן	וְרָאָה	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	הַכֹּהֵן	וְיָצָא		3
limepona	na–tazama	kuhani	na–ataangalia	kambi	nje–ya	kwa–	kuhani	Na–atatoka		
H7495	H2009	H3548	H7200	H4264	H2351	H0413	H3548	H3318		

הַצָּרוּעַ׃	מִן־	הַצָּרַעַת	נֶגַע־
mwenye–ukoma	kutoka–	ukoma	pigo–la–
H6879		H6883	H5061

Kuhani atakwenda nje ya kambi kumchunguza mtu kuona kama madhara ya ugonjwa wa ngozi yameponywa.

								4
חַיּוֹת	צִפֳּרִים	שְׁתֵּי־	לַמִּטַּהֵר	וְלָקַח	הַכֹּהֵן	וְצִוָּה		
walio–hai	ndege	wawili–	kwa–mtu–anayetakaswa	na–atachukua	kuhani	Na–ataamuru		
H6833	H8147	H2891	H3947	H3548	H6680			

וְאֵזֹב׃	תּוֹלַעַת	וּשְׁנִי	אֶרֶז	וְעֵץ	טְהֹרוֹת	
na–hisopo	mdudu	na–nyekundu–ya	mwerezi	na–mti–wa	safi	
H0231		H8144	H0730	H6086	H2889	

Ndipo kuhani ataamuru kwamba mtu mwenye kutakaswa lazima achukue ndege safi wawili, waliohai, mti wa mwerezi, kitani nyekundu na hisopo.

									5
חֶרֶשׂ	כְּלִי־	אֶל־	הָאֶחָת	הַצִּפּוֹר	אֶת־	וְשָׁחַט	הַכֹּהֵן	וְצִוָּה	
udongo	chombo–cha–	katika–	mmoja	ndege	–	na–atachinja	kuhani	Na–ataamuru	
H2789	H3627	H0413	H0259	H6833	H0853		H3548	H6680	

חַיִּים׃	מַיִם	עַל־
yaliyo–hai	maji	juu–ya–
	H4325	

Kuhani atamwamuru kuua moja ya hao ndege juu ya maji safi yaliyo kwenye chungu cha udongo.

									6
שְׁנִי	וְאֶת־	הָאֶרֶז	עֵץ	וְאֶת־	אֹתָהּ	יִקַּח	הַחַיָּה	הַצִּפֹּר	אֶת־	
nyekundu–ya	na––	mwerezi	mti–wa	na––	yeye	atachukua	aliye–hai	Ndege	–	
H8144	H0853	H0730	H6086	H0853	H0853	H3947		H6833	H0853	

הַצִּפֹּר	בְּדַם	הַחַיָּה	הַצִּפֹּר	וְאֶת	אוֹתָם	וְטָבַל	הָאֵזֹב	וְאֶת־	הַתּוֹלַעַת
ndege	katika–damu–ya	aliye–hai	ndege	na––	hiyo	na–atazamisha	hisopo	na––	mdudu
H6833	H1818		H6833	H0853	H0853	H2881	H0231	H0853	

הַחַיִּים׃	הַמָּיִם	עַל	הַשְּׁחֻטָה
yaliyo–hai	maji	juu–ya	aliyechinjwa
	H4325		

Ndipo kuhani atamchukua ndege aliyehai na mti wa mwerezi, na kitani nyekundu na hisopo, na vyote hivi, pamoja na ndege aliyehai atavichovya kwenye damu ya ndege aliyechinjiwa kwenye maji safi.

וְטִהֲרוֹ	פְּעָמִים	שֶׁבַע	הַצָּרַעַת	מִן־	הַמִּטַּהֵר	עַל	וְהִזָּה	7
na–atamtakasa	mara	saba	ukoma	kutoka–	anayetakaswa	juu–ya	Na–atanyunyiza	
H2891	H6471	H7651	H6883		H2891			

הַשָּׂדֶה׃	פְּנֵי	עַל־	הַחַיָּה	הַצִּפֹּר	אֶת־	וְשִׁלַּח	
shamba	uso–wa	juu–ya–	aliye–hai	ndege	–	na–atamwacha	
	H6440			H6833	H0853	H7971	

Ndipo kuhani atanyunyiza maji haya mara saba juu ya mtu anayetakaswa katika ugonjwa, na ndipo kuhani atamtangaza kuwa msafi. Ndipo kuhani atamwachia ndege aliyehai katika eneo wazi.

שְׂעָרוֹ	כָּל־	אֶת־	וְנִלַּח	בְּגָדָיו	אֶת־	הַמִּטַּהֵר	וְכִבֶּס	8
nywele–zake	zote–	–	na–atanyoa	mavazi–yake	–	anayetakaswa	Na–ataosha	
H8181	H3605	H0853	H1548		H0853	H2891	H3526	

מִחוּץ	וְיָשַׁב	הַמַּחֲנֶה	אֶל־	יָבוֹא	וְאַחַר	וְטָהֵר	בַּמַּיִם	וְרָחַץ
nje–ya	na–atakaa	kambi	kwa–	ataingia	na–baada	na–atakuwa–safi	katika–maji	na–ataoga
H2351	H3427	H4264	H0413	H0935		H2891	H4325	H7364

יָמִים׃	שִׁבְעַת	לְאָהֳלוֹ	
siku	siku–saba	hema–yake	
H3117	H7651	H0168	

Mtu aliyetakaswa atafua nguo zake, atanyoa nywele zake zote, ataoga kwa maji, na ndipo atakuwa safi. Baada ya hayo lazima aje kwenye kambi, lakini ataishi nje ya hema lake kwa siku saba.

רֹאשׁוֹ	אֶת־	שְׂעָרוֹ	כָּל־	אֶת־	יְנַלַּח	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	וְהָיָה	9
kichwa–chake	–	nywele–zake	zote–	–	atanyoa	ya–saba	katika–siku	Na–itakuwa	
	H0853	H8181	H3605	H0853	H1548	H7637	H3117	H1961	

יְנַלַּח	שְׂעָרוֹ	כָּל־	וְאֶת־	עֵינָיו	גַּבַּת	וְאֵת	זְקָנוֹ	וְאֶת־
atanyoa	nywele–zake	zote–	na––	macho–yake	nyusi–za	na––	ndevu–zake	na––
H1548	H8181	H3605	H0853		H1354	H0853	H2206	H0853

וְטָהֵר׃	בַּמָּיִם	בְּשָׂרוֹ	אֶת־	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	אֶת־	וְכִבֶּס
na–atakuwa–safi	katika–maji	mwili–wake	–	na–ataoga	mavazi–yake	–	na–ataosha
H2891	H4325	H1320	H0853	H7364		H0853	H3526

Katika siku ya saba lazima anyoe nywele za kichwa chake, na lazima pia anyoe ndevu zake na nyusi. Lazima anyoe nywele zake zote, na lazima afue nguo zake na aoge kwenye maji; ndipo atakuwa safi.

תְּמִימִם	כְּבָשִׂים	שְׁנֵי־	יִקַּח	הַשְּׁמִינִי	וּבַיּוֹם	10
wasio–na–kasoro	wana–kondoo	wawili–	atachukua	ya–nane	Na–katika–siku	
H8549	H3532	H8147	H3947	H8066	H3117	

עֶשְׂרֹנִים	וּשְׁלֹשָׁה	תְּמִימָה	שְׁנָתָה	בַת־	אַחַת	וְכִבְשָׂה	
sehemu–kumi	na–tatu	asiye–na–kasoro	mwaka–wake	mwenye–	mmoja	na–mwana–kondoo–jike	
H6241	H7969	H8549	H8141	H1323	H0259	H3535	

שָׁמֶן׃	אֶחָד	וְלֹג	בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלָה	מִנְחָה	סֹלֶת	
mafuta	moja	na–logi	na–mafuta	iliyochanganywa	sadaka–ya–nafaka	unga–laini	
H8081	H0259	H3849	H8081		H4503	H5560	

Katika siku ya nane lazima achukue dume wa wana kondoo wawili wasio na lawama, mwana kondoo jike wa mwaka mmoja asiye na lawama, na tatu ya kumi ya efa ya unga safi uliochanganywa mafuta kama sadaka ya nafaka, na kipimo kimoja cha mafuta.

11 וְהֶעֱמִ֣יד הַכֹּהֵ֗ן הַמְטַהֵר֙ אֶת־ הָאִ֣ישׁ הַמְטַהֵר֔ וְאֹתָ֖ם לִפְנֵ֣י

Na-atasimamisha kuhani anayetakasa mtu – anayetakaswa na-hiyo mbele-ya

H6440 H0853 H2891 H0376 H0853 H2891 H3548 H5975

יְהוָ֑ה פֶּ֚תַח מלאהל [מוֹעֵ֔ד] אֹ֖הֶל הֵ֣מָּה kukutana hema-ya mlango-wa Yahwe

H4150 H0168 H6607 H3068

Kuhani ambaye amemtakasa mtu atamsimamisha mtu ambaye aliyemtakasa, pamoja na vile vitu, mbele ya Yahwe mahali pa kuingilia kwenye hema ya mkutano.

12 וְלָקַ֣ח הַכֹּהֵ֗ן אֶת־ הַכֶּ֙בֶשׂ֙ הָאֶחָ֔ד וְהִקְרִ֖יב אֹת֑וֹ לְאָשָׁ֔ם

Na-atachukua kuhani – mwana-kondoo mmoja na-atamtoa yeye kwa-sadaka-ya-hatia

H3947 H3548 H0853 H3532 H0259 H7126 H0853 H0817

וְהֵנִ֤יף אֹתָם֙ תְּנוּפָ֔ה לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׃ na-ataipunga hiyo sadaka-ya-kupunga mbele-ya Yahwe

H8573 H6440 H3068

Kuhani atachukua mmoja wa wanakondoo dume na kumtoa kama sadaka ya hatia, pamoja na kipimo cha mafuta; atavitikisa kwa sadaka ya kutikiswa mbele ya Yahwe.

13 וְשָׁחַ֣ט אֶת־ אֲשֶׁ֣ר הַכֶּ֙בֶשׂ֙ בִּמְקֹ֣ום הָעֹלָ֔ה

Na-atachinja – mwana-kondoo mahali-ambapo sadaka-ya-kuteketezwa

H3532 H4725 H0853 H7819

וְאֶת־ הַחַטָּאת֙ בִּמְקֹ֣ום הַקֹּ֔דֶשׁ כִּ֚י na-– sadaka-ya-dhambi mahali-pa takatifu kwa-sababu

H0853 H4725 H6944

הַכֹּהֵ֖ן לַכֹּהֵ֑ן קֹ֥דֶשׁ קָדָשִׁ֖ים הִ֥וא׃ kwa-kuhani takatifu-wa watakatifu ni

H3548 H6944 H6944 H1931

הָאָשָׁם֙ כַּחַטָּאת֙ הִ֣וא sadaka-ya-hatia kama-sadaka-ya-dhambi ni

H0817 H1931

Lazima aue mwana kondoo dume mahali ambapo wanapochinjia sadaka ya dhambi na sadaka ya kuteketezwa, katika eneo la hema, sababu sadaka ya dhambi ni ya kuhani, kama afanyavyo sadaka ya hatia, kwasababu ni takatifu zaidi.

14 וְלָקַ֣ח הַכֹּהֵ֗ן מִדַּ֙ם הָאָשָׁם֙ וְנָתַ֣ן עַל־

Na-atachukua kuhani kutoka-damu-ya sadaka-ya-hatia na-ataweka juu-ya-

H3947 H3548 H1818 H0817 H5414

תְּנ֣וּךְ אֹ֔זֶן הַכֹּהֵ֖ן וְעַל־ בֹּ֣הֶן יָדֹ֑ו mkono-wake kidole-kikubwa-cha na-juu-ya- sikio-la ncha-ya

H3027 H0931 H3233 H2891 H0241 H8571

הַיְמָנִ֔ית וְעַל־ בֹּ֣הֶן רַגְלֹ֑ו הַיְמָנִֽית׃ wa-kuume mguu-wake kidole-kikubwa-cha na-juu-ya- wa-kuume

H3233 H7272 H0931 H3233

Kuhani atachukua baadhi ya damu ya sadaka ya hatia na kuiweka kwenye ncha ya sikio la kulia la mtu yule wa kutakaswa, katika dole gumba la kulia, katika dole la mguu wa kulia.

15 וְלָקַ֣ח הַכֹּהֵ֗ן מִלֹּ֙ג הַשָּׁ֔מֶן וְיָצַ֣ק עַל־ כַּף

Na-atachukua kuhani kutoka-logi-ya mafuta na-atamimina juu-ya- kiganja-cha

H3947 H3548 H3849 H8081 H3332 H3709

הַכֹּהֵ֖ן הַשְּׂמָאלִֽית׃ kuhani wa-kushoto

H3548 H8042

Ndipo kuhani atachukua mafuta kutoka chombo na kuyamimina katika kiganja cha mkono wake wa kushoto, na kuzamisha kidole chake katika mafuta hayo yaliyo kwenye mkono wa kushoto,

16

עַל־	אֲשֶׁר	הַשֶּׁמֶן	מִן־	הַיְמָנִית	אֶצְבָּעוֹ	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְטָבַל
juu–ya–	ambayo	mafuta	kutoka–	cha–kuume	kidole–chake	–	kuhani	Na–atazamisha
		H8081		H3233	H0676	H0853	H3548	H2881

פְּעָמִים	שֶׁבַע	בְּאֶצְבָּעוֹ	הַשֶּׁמֶן	מִן־	וְהִזָּה	הַשְּׁמָאלִית	כַּפּוֹ
mara	saba	kwa–kidole–chake	mafuta	kutoka–	na–atanyunyiza	cha–kushoto	kiganja–chake
H6471	H7651	H0676	H8081			H8042	H3709

יְהוָה׃	לִפְנֵי
Yahwe	mbele–ya
H3068	H6440

na kunyunyiza baadhi ya mafuta kwa kidole mara saba mbele za Yahwe.

17

עַל־	הַכֹּהֵן	יִתֵּן	כַּפּוֹ	עַל־	אֲשֶׁר	הַשֶּׁמֶן	וּמִיֶּתֶר	
juu–ya–	kuhani	ataweka	kiganja–chake	juu–ya–	ambayo	mafuta	Na–kutoka–kilichobaki–cha	
	H3548	H5414	H3709			H8081		

יָדוֹ	בָּהֶן	וְעַל־	הַיְמָנִית	הַמְטַהֵר	אָזֶן	תְּנוּךְ		
mkono–wake	kidole–kikubwa–cha	na–juu–ya–	la–kuume	anayetakaswa	sikio–la	ncha–ya		
H3027	H0931		H3233	H2891	H0241	H8571		

דָּם	עַל	הַיְמָנִית	רַגְלוֹ	בָּהֶן	וְעַל־	הַיְמָנִית	
damu–ya	juu–ya	wa–kuume	mguu–wake	kidole–kikubwa–cha	na–juu–ya–	wa–kuume	
H1818		H3233	H7272	H0931		H3233	

הָאָשָׁם׃
sadaka–ya–hatia
H0817

kuhani ataweka mafuta yaliyobaki kwenye mkono wake kwenye ncha ya sikio la kulia la mtu wa kutakaswa, juu ya dole gumba la mkono wa kulia, na katika dole kubwa la mguu wa kulia. Lazima aweke mafuta haya juu ya damu kutoka kwenye sadaka ya hatia.

18

עַל־	יִתֵּן	הַכֹּהֵן	כַּף	עַל־	אֲשֶׁר	בַּשֶּׁמֶן	וְהַנּוֹתָר	
juu–ya–	ataweka	kuhani	kiganja–cha	juu–ya–	ambayo	katika–mafuta	Na–kilichobaki	
	H5414	H3548	H3709			H8081	H3498	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	הַכֹּהֵן	עָלָיו	וְכִפֶּר	הַמְטַהֵר	רֹאשׁ	
Yahwe	mbele–ya	kuhani	juu–yake	na–atafanya–upatanisho	anayetakaswa	kichwa–cha	
H3068	H6440	H3548			H2891		

Kama kwa mafuta yaliyosalia kwamba katika mkono wa kuhani, atayaweka juu ya kichwa cha mtu ambaye atakaswaye, na kuhani atafanya utakaso kwaajili yake mbele za Yahwe.

19

הַמְטַהֵר	עַל־	וְכִפֶּר	הַחַטָּאת	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְעָשָׂה	
anayetakaswa	juu–ya–	na–atafanya–upatanisho	sadaka–ya–dhambi	–	kuhani	Na–atafanya	
H2891				H0853	H3548		

הָעֹלָה׃	אֶת־	יִשְׁחַט	וְאַחַר	מִטְּמְאָתוֹ	
sadaka–ya–kuteketezwa	–	atachinja	na–baadaye	kutoka–uchafu–wake	
	H0853			H2932	

Ndipo kuhani atatoa sadaka ya dhambi na kufanya upatanisho kwaajili yake atakaswaye kwa sababu ya kutokuwa safi kwake, na badaye ataua sadaka ya kuchomwa.

	הַמִּזְבֵּחָה	הַמִּנְחָה	וְאֶת־	הָעֹלָה	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְהֶעֱלָה	20
	madhabahuni	sadaka–ya–nafaka	na––	sadaka–ya–kuteketezwa	–	kuhani	Na–atatoa	
	H4196	H4503	H0853		H0853	H3548	H5927	

ס	וְטָהֵר׃	הַכֹּהֵן	עָלָיו	וְכִפֶּר	
§	na–atakuwa–safi	kuhani	juu–yake	na–atafanya–upatanisho	
	H2891	H3548			

Ndipo kuhani atatoa sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya nafaka juu ya madhabahu. Kuhani atafanya upatanisho kwaajili ya mtu huyo, na ndipo atakuwa safi.

	כֶּבֶשׂ	וְלָקַח	מַשָּׂגַת	יָדוֹ	וְאֵין	הוּא	דַּל	וְאִם־	21
	mwana–kondoo	na–atachukua	unaweza–kupata	mkono–wake	na–si	ni	maskini	Na–ikiwa–	
	H3532	H3947	H5381	H3027	H0369	H1931	H1800		

וְעִשָּׂרוֹן	עָלָיו	לְכַפֵּר	לְתְנוּפָה	אָשָׁם	אֶחָד		
na–sehemu–moja–ya–kumi	juu–yake	kufanya–upatanisho	kwa–kupunga	sadaka–ya–hatia	mmoja		
H6241			H8573	H0817	H0259		

שֶׁמֶן׃	וְלֹג	לְמִנְחָה	בַּשָּׁמֶן	בָּלִיל	אֶחָד	סֹלֶת
mafuta	na–logi–ya	kwa–sadaka–ya–nafaka	na–mafuta	iliyochanganywa	moja	unga–laini
H8081	H3849	H4503	H8081		H0259	H5560

Kwa namna hiyo, kama mtu ni masikini na hawezi kumudu matoleo haya, ndipo anaweza kuchukua kondoo mmoja dume kama sadaka ya hatia ya kutikiswa, kufanya upatanisho kwaajili yake mwenyewe, na moja ya kumi ya efa ya unga safi uliochanganywa na mafuta kama sadaka ya nafaka, na chombo cha mafuta,

	יָדוֹ	תַּשִּׂיג	אֲשֶׁר	יוֹנָה	בְּנֵי	שְׁנֵי	אוֹ	תֹרִים	וּשְׁתֵּי	22
	mkono–wake	anaweza–kupata	ambayo	njiwa	wana–wa	wawili	au	hua	Na–wawili	
	H3027	H5381		H3123		H8147		H8449	H8147	

עֹלָה׃	וְהָאֶחָד	חַטָּאת	אֶחָד	וְהָיָה	
sadaka–ya–kuteketezwa	na–mmoja	sadaka–ya–dhambi	mmoja	na–itakuwa	
	H0259		H0259	H1961	

pamoja na njiwa wawili au kinda mbili za njiwa, ambao anaweza kupata; ndege mmoja atakuwa sadaka ya dhambi na mwingine sadaka ya kuteketezwa.

	אֶל־	הַכֹּהֵן	אֶל־	לְטָהֳרָתוֹ	הַשְּׁמִינִי	בַּיּוֹם	אֹתָם	וְהֵבִיא	23
	kwa–	kuhani	kwa–	kwa–utakaso–wake	ya–nane	katika–siku	hiyo	Na–atawaleta	
	H0413	H3548	H0413	H2893	H8066	H3117	H0853	H0935	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	מוֹעֵד	אֹהֶל־	פֶּתַח	
Yahwe	mbele–ya	kukutana	hema–ya–	mlango–wa	
H3068	H6440	H4150	H0168	H6607	

Katika siku ya nane lazima awalete kwa kuhani kwaajili ya utakaso, pakuigilia katika hema ya mkutano, mbele ya Yahwe.

	הַשֶּׁמֶן	לֹג	וְאֶת־	הָאָשָׁם	כֶּבֶשׂ	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְלָקַח	24
	mafuta	logi–ya	na––	sadaka–ya–hatia	mwana–kondoo–wa	–	kuhani	Na–atachukua	
	H8081	H3849	H0853	H0817	H3532	H0853	H3548	H3947	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	תְּנוּפָה	הַכֹּהֵן	אֹתָם	וְהֵנִיף	
Yahwe	mbele–ya	sadaka–ya–kupunga	kuhani	hiyo	na–ataipunga	
H3068	H6440	H8573	H3548	H0853		

Kuhani atachukua mwana kondoo kwaajili ya sadaka, na atachukua pamoja na kiasi cha mafuta ya mzeituni, na ataviinua juu kama anaviwasilisha kwa Yahwe.

25 וְשָׁחַט֙ אֶת־ כֶּ֣בֶשׂ מְשַׁ֣ם הָאָשָׁ֔ם וְלָקַ֥ח הַכֹּהֵ֖ן

Na-atachinja – mwana-kondoo-wa sadaka-ya-hatia na-atachukua kuhani

H0853 H3532 H0817 H3947 H3548

מִדַּ֣ם הָאָשָׁ֑ם וְנָתַ֗ן עַל־ תְּנ֛וּךְ אֹ֥זֶן סִכְיוֹ־לַ֖ הַמְטַהֵֽר׃

kutoka-damu-ya sadaka-ya-hatia na-ataweka juu-ya- ncha-ya sikio-la- anayetakaswa

H1818 H0817 H5414 H8571 H0241 H2891

וְעַל־ בֹּ֣הֶן יְמָנִ֔ית הַיְמָנִ֑ית יָדוֹ֙ מְקֹ֣ום כִּדְלֵי־כִכְבְשָׁ֔ה וְעַל־ רַגְלֹ֥ו

na-juu-ya- la-kuume mkono-wake kidole-kikubwa-cha na-juu-ya- wa-kuume

H3233 H3027 H0931 H3233

הַיְמָנִ֖ית׃ בֹּ֥הֶן כִּדְלֵי־כִכְבְשָׁ֔ה

wa-kuume mguu-wake kidole-kikubwa-cha

H3233 H7272 H0931

Atamuua mwana kondoo kwaajili ya sadaka ya hatia, na atachukua baadhi ya ya damu ya sadaka ya hatia na kuiweka juu ya ncha ya sikio la kulia la yule wakutakaswa, juu ya dole gumba la mkono wake wa kulia, na kwenye dole kubwa la mguu, wa kulia.

26 וּמִן־ הַמַּשֶּׁ֗מֶן יִצֹּ֤ק הַכֹּהֵן֙ הַכֹּהֵן֙ עַל־ כַּ֣ף הַשְּׁמָאלִֽית׃

Na-kutoka- mafuta atamimina kuhani kuhani juu-ya- kiganja-cha wa-kushoto

H8081 H3332 H3548 H3548 H3709 H8042

Ndipo kuhani atamimina baadhi ya mafuta katika kiganja cha mkono wake wa kushoto,

27 וְהִזָּ֣ה הַכֹּהֵן֮ מִן־ הַמַּשֶּׁ֣מֶן אֲשֶׁ֣ר עַל־ כַּפֹּ֑ו הַשְּׁמָאלִית֒ בְּאֶצְבָּעֹ֗ו

Na-atanyunyiza kuhani kutoka- mafuta ambayo juu-ya- kwa-kidole-chake cha-kuume

H3548 H8081 H0676 H3233

שֶׁ֣בַע פְּעָמִ֔ים לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׃ מִדַּ֣ם הַשְּׁמָאלִית֒ כַּפֹּ֑ו

saba mara mbele-ya Yahwe cha-kushoto kiganja-chake

H7651 H6471 H6440 H3068 H8042 H3709

na atanyunyiza kwa kidole chake cha kulia baadhi ya mafuta ambayo yako kwenye mkono wa kushoto mara saba mbele za Yahwe.

28 וְנָתַ֣ן הַכֹּהֵ֗ן מִן־ הַשֶּׁ֣מֶן אֲשֶׁ֣ר עַל־ כַּפֹּ֑ו עַל־ תְּנ֛וּךְ

Na-ataweka kuhani kutoka- mafuta ambayo juu-ya- kiganja-chake juu-ya- ncha-ya

H5414 H3548 H8081 H0817 H3709 H8571

אֹ֥זֶן סִכְיוֹ־לַ֖ הַמְטַהֵ֑ר וְעַל־ בֹּ֣הֶן יְמָנִ֔ית הַיְמָנִ֑ית יָדוֹ֙ מְקֹ֣ום כִּדְלֵי־כִכְבְשָׁ֔ה

sikio-la anayetakaswa na-juu-ya- la-kuume mkono-wake kidole-kikubwa-cha wa-kuume

H0241 H2891 H0931 H3233 H3027 H0931 H3233

דָּ֣ם מִקְּרֹ֔ום עַל־ רַגְלֹ֥ו הַיְמָנִ֖ית׃ בֹּ֥הֶן כִּדְלֵי־כִכְבְשָׁ֔ה וְעַל־

damu-ya mahali-pa juu-ya- wa-kuume mguu-wake kidole-kikubwa-cha na-juu-ya-

H1818 H4725 H3233 H7272 H0931

הָאָשָֽׁם׃

sadaka-ya-hatia

H0817

Ndipo kuhani ataweka kiasi cha mafuta ambayo yako kwenye mkono wake kwenye ncha ya sikio la yule mtu wa kutakaswa, katika dole gumba lake la mkono wa kulia, na dole kubwa la mguu wa kulia, maeneo yale yale ambayo kaweka damu ya sadaka ya hatia.

29 וְהַנּוֹתָר מִן־ Na-kilichobaki H3498 הַמַּשְׁמֵן אֲשֶׁר־ ambayo juu-ya- H8081 עַל־ juu-ya- H3709 כַּף kiganja-cha H3548 הַכֹּהֵן kuhani H5414 יִתֵּן ataweka H6440 לִפְנֵי mbele-ya H3068 יְהוָה׃ Yahwe H2891 הַמִּטַּהֵר anayetakaswa H6440 עָלָיו juu-yake H3709 לְכַפֵּר kufanya-upatanisho H7218 רֹאשׁ kichwa-cha

Ataweka mafuta yaliyobaki yaliyo mkononi mwake juu ya yule wakutakaswa, kufanya upatanisho kwaajili yake mbele za Yahwe.

30 וְעָשָׂה Na-atafanya H0853 אֶת־ – H0259 הָאֶחָד mmoja H8449 מִן־ kutoka- H0176 אוֹ au H1121 מִן־ kutoka- H1323 בְּנֵי wana-wa H3027 הַיּוֹנָה njiwa מִמַּאֲשֶׁר kutoka-kile-ambacho H5381 תַּשִּׂיג anaweza-kupata יָדוֹ׃ mkono-wake

Lazima atoe sadaka ya njiwa au makinda ya njiwa, yale ambayo mtu ameweza kupata -

31 אֵת – H0853 אֲשֶׁר־ kile-ambacho- H5381 תַּשִּׂיג anaweza-kupata H3027 יָדוֹ mkono-wake H0853 אֶת־ – H0259 הָאֶחָד mmoja H2403 חַטָּאת sadaka-ya-dhambi וְאֶת־ na-- H3548 הַכֹּהֵן kuhani H4503 הַמִּנְחָה sadaka-ya-nafaka H5921 עַל־ pamoja-na- H5930 עֹלָה sadaka-ya-kuteketezwa H0259 הָאֶחָד mmoja וְכִפֶּר na-atafanya-upatanisho H6440 לִפְנֵי mbele-ya H3068 יְהוָה׃ Yahwe H2891 הַמִּטַּהֵר anayetakaswa H5921 עַל juu-ya

moja kama ya sadaka ya dhambi na nyingine kama sadaka ya kuteketezwa, pamoja na sadaka ya nafaka. Ndipo kuhani atafanya upatanisho kwaajili ya yule ambaye atatakaswa mbele za Yahwe.

32 זֹאת Hii H2063 תּוֹרַת sheria-ya H8451 אֲשֶׁר־ ambaye- H0834 בּוֹ ndani-yake H1696 נֶגַע pigo-la H6883 צָרַעַת ukoma H0834 אֲשֶׁר ambaye H3808 לֹא־ si- H5381 תַּשִּׂיג anaweza-kupata פ ¶ בְּטָהֳרָתוֹ׃ katika-utakaso-wake H3027 יָדוֹ mkono-wake

Hii ni sheria kwaajili ya mtu kwake kuna athari za ugonjwa wa ngozi, ambaye hawezi kumudu kiwango cha sadaka kwaajili ya utakaso wake.”

33 וַיְדַבֵּר Na-akanena H3068 יְהוָה Yahwe H0413 אֶל־ kwa- H4872 מֹשֶׁה Musa H0413 וְאֶל־ na-kwa- H0175 אַהֲרֹן Haruni H0559 לֵאמֹר׃ kusema

Yahwe alizungumza na Musa na Haruni, akisema,

34 כִּי Mtakapoingia H0935 תָּבֹאוּ mtaingia H0413 אֶל־ katika- H0776 אֶרֶץ nchi-ya H3667 כְּנַעַן Kanaani H0834 אֲשֶׁר ambayo H0589 אֲנִי mimi H5414 נֹתֵן ninaitoa H3667 לָכֶם kwenu H0272 אֲחֻזַּתְכֶם׃ milki-yenu H0776 אֶרֶץ nchi-ya H1004 בְּבֵית katika-nyumba-ya H6883 צָרַעַת ukoma H5061 נֶגַע pigo-la H5414 וְנָתַתִּי na-nitaweka H0272 לַאֲחֻזָּה kwa-milki

“Wakati mtakuja katika nchi ya Kanaani ambayo nimewapa kama miliki, na kama naweka ukungu unaenea ndani ya nyumba katika nchi ya miliki yenu,

35

כְּנֶגַע	לֵאמֹר	לַכֹּהֵן	וְהִגִּיד	הַבַּיִת	לִוֹ	אֲשֶׁר־	וּבָא
Kama–pigo	kusema	kuhani	na–atamwambia	nyumba	yake	ambaye–	Na–atakuja
H5061	H0559	H3548	H5046				H0935

בַּבָּיִת׃	לִי	נִרְאָה
katika–nyumba	kwangu	limeonekana
		H7200

ndipo yeye ambaye anamiliki nyumba ile lazima aje na kumwambia kuhani. Lazima aseme 'Inaonekana kwangu kuna kitu fulani kama ukungu ndani ya nyumba yangu.'”

36

הַכֹּהֵן	יָבֹא	בְּטֶרֶם	הַבַּיִת	אֶת־	וּפִנּוּ	הַכֹּהֵן	וְצִוָּה
kuhani	atakuja	kabla–ya	nyumba	–	na–wataifanya–tupu	kuhani	Na–ataamuru
H3548	H0935	H2962		H0853	H6437	H3548	H6680

וְאַחַר	בַּבַּיִת	אֲשֶׁר	כָּל־	יִטְמָא	וְלֹא	הַנֶּגַע	אֶת־	לִרְאוֹת
na–baadaye	katika–nyumba	ambazo	zote–	zitakuwa–chafu	na–si	pigo	–	kuangalia
			H3605		H3808	H5061	H0853	H7200

הַבָּיִת׃	אֶת־	לִרְאוֹת	הַכֹּהֵן	יָבֹא	כֵּן
nyumba	–	kuangalia	kuhani	atakuja	hivyo
	H0853	H7200	H3548	H0935	

Ndipo kuhani ataamuru kwamba watoe vitu vyote ndani kabla hajaenda ndani kuona uthibitisho wa ukungu, kiasi kwamba hakuna ndani ya nyumba kitakachofanywa najisi. Badaye kuhani lazima aende ndani kuona humo ndani.

37

שִׁקַּעֲרוּרֹת	הַבַּיִת	בְּקִירֹת	הַנֶּגַע	וְהִנֵּה	הַנֶּגַע	אֶת־	וְרָאָה	
mashimo	nyumba	katika–kuta–za	pigo	na–tazama	pigo	–	Na–ataangalia	
H8258		H7023	H5061	H2009	H5061	H0853	H7200	

הַקִּיר׃	מִן־	שָׂפָל	וּמַרְאֵיהֶן	אֲדַמְדַּמֹּת	אוֹ	יְרַקְרַקֹּת	
ukuta	kuliko–	chini	na–mwonekano–wake	mekundu	au	kijani–kibichi	
H7023		H8217	H4758	H0125		H3422	

Yeye lazima achunguze ukungu kuona kama umo katika kuta za nyumba, na kuona ikiwa kunaonekana ukijani au wekundu katika bonde za mwonekano wa kuta.

38

אֶת־	וְהִסְגִּיר	הַבַּיִת	פֶּתַח	אֶל־	הַבַּיִת	מִן־	הַכֹּהֵן	וְיָצָא
–	na–atatenga	nyumba	mlango–wa	kwa–	nyumba	kutoka–	kuhani	Na–atatoka
H0853	H5462		H6607	H0413			H3548	H3318

יָמִים׃	שִׁבְעַת	הַבָּיִת	
siku	siku–saba	nyumba	
H3117	H7651		

Kama nyumba inao ukungu, ndipo kuhani atatoka nje ya nyuma na kufunga mlango wa nyumba kwa siku saba.

39

הַנֶּגַע	פָּשָׂה	וְהִנֵּה	וְרָאָה	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	הַכֹּהֵן	וְשָׁב	
pigo	limeenea	na–tazama	na–ataangalia	ya–saba	katika–siku	kuhani	Na–atarudi	
H5061	H6581	H2009	H7200	H7637	H3117	H3548	H7725	

הַבָּיִת׃	בְּקִירֹת	
nyumba	katika–kuta–za	
	H7023	

Ndipo kuhani atarudi tena katika siku ya saba na kuichunguza kuona kama ukungu umeenea katika kuta za nyumba.

הַנֶּגַע	בָּהֶן	אֲשֶׁר	הָאֲבָנִים	אֶת־	וְחִלְּצוּ	הַכֹּהֵן	וְצִוָּה	40
pigo	ndani–yao	ambayo	mawe	–	na–watavunja	kuhani	Na–ataamuru	
H5061			H0068	H0853		H3548	H6680	

טָמֵא׃	מָקוֹם	אֶל־	לָעִיר	מִחוּץ	אֶל־	אֶתְהֶן	וְהִשְׁלִיכוּ
pachafu	mahali	kwa–	mji	nje–ya	kwa–	hayo	na–watayatupa
H2931	H4725	H0413		H2351	H0413	H0853	H7993

Kama hivyo, ndipo kuhani ataamuru kwamba wayaondoe mawe ambayo ukungu umepatikana na yatupwe katika sehemu najisi nje ya mji.

אֲשֶׁר	הֶעָפָר	אֶת־	וְשָׁפְכוּ	סָבִיב	מִבַּיִת	יַקְצֵעַ	הַבַּיִת	וְאֶת־	41
ambao	udongo	–	na–watamwaga	kuzunguka	ndani	itaparuliwa	nyumba	Na––	
	H6083	H0853	H8210	H5439				H0853	

טָמֵא׃	מָקוֹם	אֶל־	לָעִיר	מִחוּץ	אֶל־	הִקְצוּ
pachafu	mahali	kwa–	mji	nje–ya	kwa–	wameparua
H2931	H4725	H0413		H2351	H0413	H7096

Yeye atataka kuta zote za ndani ya nyumba zikwanguliwe, na lazima achukue vitu vilivyochafuliwa na hivyo vilivyokwanguliwa nje ya mji na kuvitupa kwenye eneo lisilosafi.

וְעָפָר	הָאֲבָנִים	תַּחַת	אֶל־	וְהֵבִיאוּ	אֲחֵרוֹת	אֲבָנִים	וְלָקְחוּ	42
na–udongo	mawe	badala–ya	kwa–	na–wataleta	mengine	mawe	Na–watachukua	
H6083	H0068	H8478	H0413	H0935	H0312	H0068	H3947	

הַבָּיִת׃	אֶת־	וְטָח	יִקַּח	אַחֵר
nyumba	–	na–atapaka	atachukua	mwingine
	H0853		H3947	H0312

Lazima wayachukue mawe mengine na kuyaweka katika sehemu ya mawe yaliyoondolewa, na lazima watumie udongo mpya kupigia lipu nyumba.

הָאֲבָנִים	אֶת־	חִלַּץ	אַחַר	בַּבַּיִת	וּפָרַח	הַנֶּגַע	יָשׁוּב	וְאִם־	43
mawe	–	kuvunja	baada–ya	katika–nyumba	na–kuchipuka	pigo	litarudi	Na–ikiwa–	
H0068	H0853					H5061	H7725		

הִטּוֹחַ׃	וְאַחֲרֵי	הַבָּיִת	אֶת־	הִקְצוֹת	וְאַחֲרֵי
kupaka	na–baada–ya	nyumba	–	kuparua	na–baada–ya
			H0853	H7096	

Kama ukungu unakuja tena na unaingia katika nyumba ambayo mawe yameondolewa na kuta zimekwanguliwa na kupigwa lipu upya,

צָרַעַת	בַּבָּיִת	הַנֶּגַע	פָּשָׂה	וְהִנֵּה	וְרָאָה	הַכֹּהֵן	וּבָא		44
ukoma	katika–nyumba	pigo	limeenea	na–tazama	na–ataangalia	kuhani	Na–atakuja		
H6883		H5061	H6581	H2009	H7200	H3548	H0935		

הִוא׃	טְמֵאָה	בַבָּיִת	הֶוא	מְמָאֶרֶת
ni	mchafu	katika–nyumba	ni	mbaya
H1931	H2931		H1931	H3992

ndipo kuhani lazima aje aingie ndani na kuchunguza nyumba kuona kama ukungu umeenea ndani ya nyumba. Kama hivyo, huo ni ukungu mbaya, na nyumba ni najisi.

45

עֵפֶר	כָּל־	וְאֶת	עֵצָיו	וְאֶת־	אַבְנָיו	אֶת־	הַבַּיִת	אֶת־	וְנָתַץ
udongo–wa	wote–	na––	miti–yake	na––	mawe–yake	–	nyumba	–	Na–atabomoa
H6083	H3605	H0853	H6086	H0853	H0068	H0853		H0853	H5422

טָמֵא׃	מָקוֹם	אֶל־	לָעִיר	מִחוּץ	אֶל־	וְהוֹצִיא	הַבָּיִת
pachafu	mahali	kwa–	mji	nje–ya	kwa–	na–atavipeleka	nyumba
H2931	H4725	H0413		H2351	H0413	H3318	

Nyumba hiyo lazima iangushwe chini. Hayo mawe, mbao, na lipu yote ndani ya nyumba lazima vibebwe kupelekwa nje ya mji kwenye sehemu najisi.

46

יִטְמָא	אֹתוֹ	הִסְגִּיר	יְמֵי	כָּל־	הַבַּיִת	אֶל־	וְהַבָּא
atakuwa–mchafu	hiyo	kutenga	siku–za	siku–zote–	nyumba	kwa–	Na–yule–anayeingia
	H0853	H5462	H3117	H3605		H0413	H0935

הָעָרֶב׃	עַד־
jioni	mpaka–
H6153	H5704

Kwa nyongeza, yeyote anaenda ndani ya nyumba wakati imefungwa atakuwa najisi mpaka jioni.

47

וְהָאֹכֵל	בְּגָדָיו	אֶת־	יְכַבֵּס	בַּבַּיִת	וְהַשֹּׁכֵב
na–yule–anayekula	mavazi–yake	–	ataosha	katika–nyumba	Na–yule–anayelala
H0398		H0853	H3526		H7901

בְּגָדָיו׃	אֶת־	יְכַבֵּס	בַּבַּיִת
mavazi–yake	–	ataosha	katika–nyumba
	H0853	H3526	

Na yeyote aliyelala ndani ya nyumba lazima afue nguo zake, na yeyote aliyekula ndani ya nyumba lazima afue nguo zake.

48

הַנֶּגַע	פָּשָׂה	לֹא־	וְהִנֵּה	וְרָאָה	הַכֹּהֵן	יָבֹא	בֹּא	וְאִם־
pigo	limeenea	si–	na–tazama	na–ataangalia	kuhani	atakuja	kuja	Na–ikiwa–
H5061	H6581	H3808	H2009	H7200	H3548	H0935	H0935	

הַבַּיִת	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְטִהֲר	הַבָּיִת	אֶת־	הִטַּח	אַחֲרֵי	בַּבַּיִת
nyumba	–	kuhani	na–atatakasa	nyumba	–	kupaka	baada–ya	katika–nyumba
	H0853	H3548	H2891		H0853			

הַנָּגַע׃	נִרְפָּא	כִּי
pigo	limepona	kwa–sababu
H5061	H7495	

Kama kuhani akaingia hiyo kuichunguza kuona ikiwa ukungu umeenea katika nyumba baada ya nyumba kupigwa lipu, ndipo, kama ukungu umetoweka, ataitangaza nyumba hiyo kuwa ni safi.

49

אֶרֶז	וְעֵץ	צִפֳּרִים	שְׁתֵּי	הַבַּיִת	אֶת־	לְחַטֵּא	וְלָקַח	
mwerezi	na–mti–wa	ndege	wawili	nyumba	–	kutakasa	Na–atachukua	
H0730	H6086	H6833	H8147		H0853	H2398	H3947	

וְאֵזֹב׃	תּוֹלַעַת	וּשְׁנֵי
na–hisopo	mdudu	na–nyekundu–ya
H0231		H8144

Ndipo kuhani lazima achukue ndege wawili kuitakasa nyumba, na mti wa mwelezi, na sufu nyekundu, na hisopo.

50

חַיִּים׃	מַיִם	עַל־	חֶרֶשׂ	כְּלִי־	אֶל־	הָאֶחָת	הַצִּפֹּר	אֶת־	וְשָׁחַט
yaliyo–hai	maji	juu–ya–	udongo	chombo–cha–	katika–	mmoja	ndege	–	Na–atachinja
	H4325		H2789	H3627	H0413	H0259	H6833	H0853	

Atamuua ndege mmojawapo katika maji masafi kwenye dumu la udongo.

וְאֶת	הַתּוֹלַעַת	שְׁנִי	וְאֶת	הָאֵזֹב	וְאֶת־	הָאֶרֶז	עֵץ־	אֶת־	וְלָקַח	51
na--	mdudu	nyekundu-ya	na--	hisopo	na--	mwerezi	mti-wa-	–	Na-atachukua	
H0853		H8144	H0853	H0231	H0853	H0730	H6086	H0853	H3947	

וּבַמַּיִם	הַשְּׁחוּטָה	הַצִּפֹּר	בְּדַם	אֹתָם	וְטָבַל	הַחַיָּה	הַצִּפֹּר	
na-katika-maji	aliyechinjwa	ndege	katika-damu-ya	hiyo	na-atazamisha	aliye-hai	ndege	
H4325		H6833	H1818	H0853	H2881		H6833	

פְּעָמִים׃	שֶׁבַע	הַבַּיִת	אֶל־	וְהִזָּה	הַחַיִּים	
mara	saba	nyumba	kwa-	na-atanyunyiza	yaliyo-hai	
H6471	H7651		H0413			

Atachukua mti wa mwerezi, hisopo, sufu nyekundu na ndege aliyehai, na kuvichovya kwenye damu ya ndege aliyekufa, kwenye maji safi, na kunyunyizia nyumba mara saba.

וּבַצִּפֹּר	הַחַיִּים	וּבַמַּיִם	הַצִּפֹּר	בְּדַם	הַבַּיִת	אֶת־	וְחִטָּא	52
na-kwa-ndege	yaliyo-hai	na-kwa-maji	ndege	kwa-damu-ya	nyumba	–	Na-atatakasa	
H6833		H4325	H6833	H1818		H0853	H2398	

הַתּוֹלָעַת׃	וּבִשְׁנִי	וּבָאֵזֹב	הָאֶרֶז	וּבְעֵץ	הַחַיָּה	
mdudu	na-kwa-nyekundu-ya	na-kwa-hisopo	mwerezi	na-kwa-mti-wa	aliye-hai	
	H8144	H0231	H0730	H6086		

Ataitakasa nyumba kwa damu ya ndege na maji safi, pamoja na ndege aliyehai, mti wa mwerezi, hisopo, na sufu nyekundu. Lakini atamwachia ndege aliyehai aende nje ya mji mashambani.

הַשָּׂדֶה	פְּנֵי	אֶל־	לָעִיר	מִחוּץ	אֶל־	הַחַיָּה	הַצִּפֹּר	אֶת־	וְשִׁלַּח	53
shamba	uso-wa	kwa-	mji	nje-ya	kwa-	aliye-hai	ndege	–	Na-atamwacha	
	H6440	H0413		H2351	H0413		H6833	H0853	H7971	

וְטָהֵר׃	הַבַּיִת	עַל־	וְכִפֶּר	
na-itakuwa-safi	nyumba	juu-ya-	na-atafanya-upatanisho	
H2891				

Kwa njia hii lazima afanye upatanisho kwaajili ya nyumba, na itakuwa safi.

וְלַנָּתֶק׃	הַצָּרַעַת	נֶגַע	לְכָל־	הַתּוֹרָה	זֹאת	54
na-kwa-upara	ukoma	pigo-la	kwa-kila-	sheria	Hii	
H5424	H6883	H5061	H3605	H8451	H2063	

Hii ni sheria kwa aina zote za athari ya ugonjwa wa ngozi na vitu vyote vinavyosababisha ugonjwa kama huo, na kwaajili ya kuwashwa,

וְלַבָּיִת׃	הַבֶּגֶד	וּלְצָרַעַת	55
na-kwa-nyumba	nguo	Na-kwa-ukoma-wa	
		H6883	

na kwa ukungu kwenye mavazi na nyumba,

וְלַבֶּהָרֶת׃	וְלַסַּפַּחַת	וְלַשְׂאֵת	56
na-kwa-doa-jeupe	na-kwa-upele	Na-kwa-uvimbe	
H0934	H5597	H7613	

kwaajili ya uvimbe, kwaajili ya vipele, madoa,

ס	הַצָּרַעַת׃	תּוֹרַת	זֹאת	הַטָּהֹר	וּבְיוֹם	הַטָּמֵא	בְּיוֹם	לְהוֹרֹת	57
§	ukoma	sheria-ya	Hii	safi	na-katika-siku-ya	mchafu	katika-siku-ya	Kufundisha	
	H6883	H8451	H2063	H2889	H3117	H2931	H3117		

kutambua wakati wowote tatizo hili ni najisi au lini limetakaswa. Hii ni sheria kwaajili ya athari za ugonjwa wa ukungu.

Chapter 15

לֵאמֹֽר׃	אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָֹה	וַיְדַבֵּר	1
akisema	Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	Yahwe	Na–alisema	
H0559	H0175	H0413	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahwe alizungumza na Musa na Haruni, akisema,

כִּי	אִישׁ	אִישׁ	אֱלֹהֶם	וַאֲמַרְתָּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבְּרוּ	2
wakati	yeyote	Mtu	wao	na–mwambieni	Israeli	wana–wa–	kwa–	Semeni	
	H0376	H0376	H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

הֽוּא׃	טָמֵא	זוֹבוֹ	מִבְשָׂרוֹ	זָב	יִהְיֶה	
yeye	ni–najisi	maji–yake–yanayotoka	kutoka–mwilini–mwake	na–maji–yanayotoka	atakapokuwa	
H1931	H2931	H2101	H1320	H2100	H1961	

“Waambie watu wa Israeli, na sema kwao, 'Wakati mtu yeyote kisonono kimemwathiri mwili wake unatoa ugiligili, anakuwa najisi.

אֶת־	בְּשָׂרֹו	רָר	בְּזוֹבוֹ		טֻמְאָתוֹ	תִּהְיֶה	וְזֹאת	3
–	mwili–wake	kutoka	katika–maji–yake–yanayotoka		unajisi–wake	itakuwa	Na–hii	
H0853	H1320	H7325	H2101		H2932	H1961	H2063	

טֻמְאָתוֹ	מְזוֹבוֹ	בְּשָׂרוֹ	הֶחְתִּים	אֹו־	זוֹבוֹ	
unajisi–wake	kutoka–maji–yake–yanayotoka	mwili–wake	imeziba	au–	maji–yake–yanayotoka	
H2932	H2101	H1320	H2856		H2101	

הֽוּא׃
ni
H1931

Unajisi wake unatokana na athari ya kisonono. Iwe mwili wake unatoa ugiligili au umekoma, huo ni unajisi.”

יִטְמָא	הַזָּב	עָלָיו	יִשְׁכַּב	אֲשֶׁר	הַמִּשְׁכָּב	כָּל־	4
kitakuwa–najisi	mwenye–maji–yanayotoka	juu–yake	atakalala	ambacho	kitanda	Kila–	
	H2100		H7901		H4904	H3605	

יִטְמָא׃	עָלָיו	יֵּשֶׁב	אֲשֶׁר־	הַכְּלִי	וְכָל־
kitakuwa–najisi	juu–yake	atakalia	ambacho–	chombo	na–kila–
		H3427		H3627	H3605

Kitanda chochote anachokilalia kitakuwa najisi, na kila kitu ambacho anakaa juu yake kitakuwa najisi.

בַּמַּיִם	וְרָחַץ	בְּנֶדָיו	יְכַבֵּס	בְּמִשְׁכָּבוֹ	יִגַּע	אֲשֶׁר	וְאִישׁ	5
katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	atafua	kitanda–chake	atagusa	ambaye	Na–mtu	
H4325	H7364		H3526	H4904	H5060		H0376	

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi
H6153	H5704	

Yeyote anayegusa kitanda chake lazima afue nguo zake na aoge kwenye maji, na awe amenajisika mpaka jioni.

יִכַּבֶּס	הַזָּב	עָלָיו	יֵשֵׁב	אֲשֶׁר־	הַכְּלִי	עַל־	וְהַיֹּשֵׁב	6
atafua	mwenye–maji–yanayotoka	juu–yake	alikalia	ambacho–	chombo	juu–ya–	Na–aketi	
H3526	H2100		H3427		H3627		H3427	

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	בַּמָּיִם	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	
H6153	H5704		H4325	H7364		

Yeyote anayekaa katika kitu chochote ambacho mtu ambaye ameathiriwa na kisonono alikaa, mtu huyo lazima afue nguo zake na aoge katika maji, na atakuwa najisi mpaka jioni.

בַּמָּיִם	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	יְכַבֶּס	הַזָּב	בִּבְשָׂר	וְהַנֹּגֵעַ		7
katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	atafua	mwenye–maji–yanayotoka	mwili–wa–	Na–agusaye		
H4325	H7364		H3526	H2100	H1320	H5060		

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	
H6153	H5704		

Na yeyote anayegusa mwili wa ambaye ameathirika na kisonono lazima afue nguo zake na aoge katika maji, na awe najisi hadi jioni.

וְרָחַץ	בְּגָדָיו	וְכִבֶּס	בַּטָּהוֹר	הַזָּב	יָרָק	וְכִי־		8
na–ataoga	nguo–zake	atafua	aliye–safi	mwenye–maji–yanayotoka	atamtemea–mate	Na–ikiwa–		
H7364		H3526	H2889	H2100	H7556			

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	בַּמָּיִם	
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	katika–maji	
H6153	H5704		H4325	

Kama mtu ambaye anaona majimaji kama hayo kwa mtu fulani ambaye ametakasika, ndipo mtu huyo lazima afue nguo zake na aoge kwenye maji, na atakuwa najisi hata jioni.

יִטְמָא׃	הַזָּב	עָלָיו	יִרְקֹב	אֲשֶׁר	הַמֶּרְכָּב	וְכָל־	9
litakuwa–najisi	mwenye–maji–yanayotoka	juu–yake	atakalia	ambalo	tandiko	Na–kila–	
	H2100		H7392		H4817	H3605	

Tandiko lolote ambalo ambaye anamajimaji ya kisonono atalikalia litakuwa najisi.

הָעֶרֶב	עַד־	יִטְמָא	תַּחְתָּיו	יִהְיֶה	אֲשֶׁר	בְּכֹל	הַנֹּגֵעַ	וְכָל־	10
jioni	hadi–	atakuwa–najisi	chini–yake	kilikuwa	ambacho	chochote	agusaye	Na–kila–	
H6153	H5704		H8478	H1961		H3605	H5060	H3605	

עַד־	וְטָמֵא	בַּמָּיִם	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	יְכַבֶּס	אוֹתָם	וְהַנּוֹשֵׁא	
hadi–	na–atakuwa–najisi	katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	atafua	vitu–hivyo	na–abebaye	
H5704		H4325	H7364		H3526	H0853	H5375	

הָעֶרֶב׃
jioni
H6153

Yeyote anayegusa kitu chochote kilichokuwa chini ya mtu huyo atakuwa najisi mpaka jioni, na yeyote anayebeba vitu hivyo lazima afue nguo zake na aoge katika maji; atanajisika mpaka jioni.

לֹא־	וְיָדָיו	הַזָּב	בּוֹ	יִגַּע־	אֲשֶׁר	וְכֹל			11
haikunawa	na–mikono–yake	mwenye–maji–yanayotoka	yeye	atagusa–	ambaye	Na–yeyote			
H3808	H3027	H2100		H5060		H3605			

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	בַּמָּיִם	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	וְכִבֶּס	בַּמָּיִם	שָׁטַף
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	atafua	maji	katika–maji
H6153	H5704		H4325	H7364		H3526	H4325	H7857

Ambaye anamajimaji kama hayo akimgusa kabla kwanza ya kuosha kwa maji safi mikono yake, mtu aliyeguswa lazima afue nguo zake na aoge katika maji, na atakuwa najisi mpaka jioni.

יִשָּׁבֵר	הַזָּב	בּוֹ	יִגַּע־	אֲשֶׁר־	חֶרֶשׁ	וּכְלִי־		12
kitavunjwa	mwenye–maji–yanayotoka	yeye	atagusa–	ambacho–	udongo	Na–chombo–cha–		
H7665	H2100		H5060		H2789	H3627		

בַּמָּיִם׃	יִשָּׁטֵף	עֵץ	כְּלִי־	וְכָל־
katika–maji	kitaoshwa	mti	chombo–cha–	na–kila–
H4325	H7857	H6086	H3627	H3605

Chungu chochote cha udongo ambacho ambaye anamajimaji kama hayo akigusa lazima kivunjwe, na kila chombo cha mti lazima kioshwe na maji safi.

וְכִי־	יִטְהַר	הַזָּב	מִזּוֹבוֹ	וְסָפַר		13
Na–wakati–	atakapotakaswa	mwenye–maji–yanayotoka	kutoka–maji–yake–yanayotoka	atahesabu		
	H2891	H2100	H2101			

לְטָהֳרָתוֹ	וְכִבֶּס	בְּנֶדֶיו	וְרָחַץ	בְּשָׂרוֹ	שִׁבְעַת	יָמִים	לוֹ
kwa–kutakaswa–kwake	na–atafua	nguo–zake	na–ataoga	mwili–wake	siku–saba	siku	kwake
H2893	H3526		H7364	H1320	H7651	H3117	

וְטָהֵר׃	חַיִּים	בְּמַיִם
na–atakuwa–safi	yaliyo–hai	katika–maji
H2891		H4325

Wakati mwenye kisonono anapotakaswa katika kisonono chake, ndipo lazima ahesabu kwaajili yake siku saba kwaajili ya kutakasika kwake; ndipo afue nguo na aoshe mwili wake kwenye maji yatiririkayo. Ndipo atakuwa safi.

שְׁנֵי	אוֹ	תֹרִים	שְׁתֵּי	לוֹ	יִקַּח־	הַשְּׁמִינִי	וּבַיּוֹם	14
makinda–mawili	au	wa–hua	njiwa–wawili	kwake	atachukua–	nane	Na–siku–ya–	
H8147		H8449	H8147		H3947	H8066	H3117	

מוֹעֵד	אֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	יְהוָה	לִפְנֵי	וּבָא	יוֹנָה	בְּנֵי	
mkutano	hema–la–	mlango–wa–	kwenye–	Yahwe	mbele–ya	na–atakuja	njiwa	ya–	
H4150	H0168	H6607	H0413	H3068	H6440	H0935	H3123		

הַכֹּהֵן׃	אֶל־	וְנָתָם	
kuhani	kwa–	na–atawapa	
H3548	H0413	H5414	

Katika siku ya nane lazima achukue njiwa wawili au kinda mbili za njiwa na aje mbele za Yahwe pakuingilia kwenye hema ya mkutano; pale lazima atoe hao ndege kwa kuhani.

עֹלָה	וְהָאֶחָד	חַטָּאת	אֶחָד	הַכֹּהֵן	אֹתָם	וְעָשָׂה		15
sadaka–ya–kuteketezwa	na–mwingine	dhabihu–ya–dhambi	mmoja	kuhani	wao	Na–atafanya		
	H0259		H0259	H3548	H0853			

מִזּוֹבוֹ׃	יְהוָה	לִפְנֵי	הַכֹּהֵן	עָלָיו	וְכִפֶּר	
kutoka–maji–yake–yanayotoka	Yahwe	mbele–ya	kuhani	kwa–ajili–yake	na–atafanya–upatanisho	
H2101	H3068	H6440	H3548			

ס
[P]

Lazima kuhani awatoe, moja kama sadaka ya dhambi na nyingine kama ya kuteketezwa, na kuhani lazima afanye upatanisho kwaajili yake mbele za Yahwe kwaajili ya kisonono chake.

16 וְאִישׁ כִּי־ תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־ זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־ כָּל־ בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד־ הָעָרֶב׃

Na–mtu	wakati–	atakamtoka	kutoka–kwake	mbegu–ya–	uzazi	ataoga	katika–maji	–
H0376		H3318		H7902	H2233	H7364	H4325	H0853

mwili–	wake–wote	na–atakuwa–najisi	hadi–	jioni	
H3605	H1320		H5704	H6153	

Kama mtu yeyote ametokwa na shahawa, ndipo lazima aoge mwili wake wote katika maji; atanajisika mpaka jioni.

17 וְכָל־ בֶּגֶד וְכָל־ עוֹר אֲשֶׁר־ יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת־ זָרַע וְכֻבַּס בַּמָּיִם וְטָמֵא עַד־ הָעָרֶב׃ פ

Na–kila–	nguo	na–kila–	ngozi	ambayo–	itakuwa	juu–yake	mbegu–ya–	uzazi	itafuwa
H3605		H3605	H5785		H1961		H7902	H2233	H3526

katika–maji	na–itakuwa–najisi	hadi–	jioni	[P]	
H4325		H5704	H6153		

Kila vazi au ngozi ambayo juu yake kuna shahawa lazama paoshwe kwa maji; itakuwa najisi mpaka jioni.

18 וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־ זָרַע וְרָחֲצוּ בַּמַּיִם וְטָמְאוּ עַד־ הָעָרֶב׃

Na–mwanamke	ambaye	mtu–atalala	mtu	naye	mbegu–ya–	uzazi	wataoga	katika–maji
H0802		H7901	H0376		H7902	H2233	H7364	H4325

na–watakuwa–najisi	hadi–	jioni	
	H5704	H6153	

Na kama mwanamke na mwanaume watalala pamoja na kunakutokwa kwa shahawa kwenda kwa mwanamke, lazima wote wawili waoge katika maji; watakuwa najisi mpaka jioni.

19 וְאִשָּׁה כִּי־ תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל־ הַנֹּגֵעַ בָּהּ יְטְמָא עַד־ הָעָרֶב׃

Na–mwanamke	wakati–	atakuwa	mtiririko–wake	na–mtiririko	damu	itakuwa	mtiririko–wake	katika–mwili–wake	siku–saba	siku
H0802		H1961	H2100	H2101	H1818	H1961		H1320	H7651	H3117

atakuwa–najisi	hadi–	jioni		na–kila–	katika–hedhi–yake	atakuwa	amgusaye	yeye
	H5704	H6153		H3605	H5079	H1961	H5060	

Mwanamke anapokuwa kwenye hedhi, ataendelea kunajisika kwa siku saba, na yeyote anayemgusa atakuwa najisi mpaka jioni.

20 וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו בְּנִדָּתָהּ יְטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר תֵּשֶׁב עָלָיו יְטְמָא׃

Na–chochote	ambacho	atalala	juu–yake	katika–hedhi–yake	kitakuwa–najisi	na–chochote	ambacho–	atakalia
H3605		H7901		H5079		H3605		H3427

juu–yake	kitakuwa–najisi	

Chochote anacholala juu yake wakati wa hedhi kitakuwa najisi; kila kitu ambacho anakalia kitakuwa pia najisi.

וְטָמֵא בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּנֶדָיו יִכַּבָּס בְּמִשְׁכָּבָהּ כִּתַנְדָּ–צָקֵה הַנֹּגֵעַ וְכָל־ 21
na–atakuwa–najisi katika–maji na–ataoga nguo–zake atafua kitanda–chake agusaye Na–kila–
H4325 H7364 H3526 H4904 H5060 H3605

עַד־ הָעָרֶב׃
hadi– jioni
H5704 H6153

Yeyote anayegusa kitanda chake lazima afue nguo zake na aoge kwa maji; mtu huyo atakuwa najisi mpaka jioni.

בְּנֶדָיו יְכַבָּס עָלָיו תֵּשֵׁב אֲשֶׁר־ כְּלִי בְּכָל־ הַנֹּגֵעַ וְכָל־ 22
nguo–zake atafua juu–yake atakalia ambacho– chochote chombo– agusaye Na–kila–
H3526 H3427 H3627 H3605 H5060 H3605

עַד־ הָעָרֶב׃ וְטָמֵא בַּמַּיִם וְרָחַץ
hadi– jioni na–atakuwa–najisi katika–maji na–ataoga
H5704 H6153 H4325 H7364

Yeyote anayegusa chochote ambacho amekikalia lazima afue nguo zake na aoge kwa maji; mtu huyo anakuwa najisi mpaka jioni.

יֹשֶׁבֶת־ הִוא אֲשֶׁר־ הַכְּלִי עַל־ אָו֫ הִוא הַמִּשְׁכָּב עַל־ וְאִם 23
amekalia– yeye ambacho– chombo juu–ya– au ni kitanda juu–ya– Na–ikiwa
H3427 H1931 H3627 H1931 H4904

הָעָרֶב׃ עַד־ יִטְמָא בְּוֹ בִּנְגֹעַ־ עָלָיו
jioni hadi– atakuwa–najisi hicho wakati–wa–kugusa– juu–yake
H6153 H5704 H5060

Iwe juu ya kitanda au kitu chochote juu ya popote atakapokaa, kama akikigusa, mtu huyo atakuwa najisi mpaka jioni.

וְטָמֵא עָלָיו נִדָּתָהּ֙ וּתְהִי֙ אֹתָהּ֙ אִישׁ יִשְׁכַּב֙ שָׁכְבֹ֔ וְאִם 24
atakuwa–najisi juu–yake hedhi–yake na–itakuwa naye mtu atalala kulala Na–ikiwa
H5079 H1961 H0853 H0376 H7901 H7901

פ יִטְמָא׃ עָלָיו יִשְׁכַּב אֲשֶׁר־ הַמִּשְׁכָּב וְכָל־ יָמִים שִׁבְעַת
[P] kitakuwa–najisi juu–yake atalala ambacho– kitanda na–kila– siku siku–saba
H7901 H4904 H3605 H3117 H7651

Kama mwanaume yeyote akilala naye, na unajisi wa mwanamke ukamgusa, atakuwa amenajisika siku saba. Kila kitanda ambacho anakilalia mwanaume huyo kitanajisika.

עֶת־ בְּלֹא֙ רַבִּים יָמִים דָּמָהּ֙ זוֹב יָזוּב֙ כִּי־ וְאִשָּׁה 25
wakati–wa– bila nyingi siku damu–yake mtiririko–wa– atatiririka wakati– Na–mwanamke
H6256 H3808 H3117 H1818 H2101 H2100 H0802

זוֹב יְמֵי־ כָּל־ נִדָּתָהּ֙ עַל־ תָּזוּב֙ כִּי־ אֹו֫ נִדָּתָהּ֙
mtiririko–wa– za– siku–zote hedhi–yake zaidi–ya– atatiririka wakati– au hedhi–yake
H2101 H3117 H3605 H5079 H2100 H5079

הִוא׃ טְמֵאָה תִּהְיֶה אֲטָמְאָתָהּ֙ נִדָּתָהּ֙ כִּימֵי טְמֵאָתָהּ֙
yeye najisi atakuwa hedhi–yake kama–siku–za– unajisi–wake
H1931 H2931 H1961 H5079 H3117 H2932

Kama mwanamke ametokwa damu kwa siku nyingi ambayo siyo kipindi cha hedhi yake, au ikitoka zaidi ya kipindi chake cha hedhi, wakati wote wa siku za kunajisika, atakuwa kama alikuwa kwenye siku zake za hedhi. Yeye ni najisi.

26

כָּל־	הַמִּשְׁכָּב	אֲשֶׁר־	תִּשְׁכַּב	עָלָיו	כָּל־	יְמֵי	זוֹבָהּ	
Kila–	kitanda	ambacho–	atalala	juu–yake	siku–zote	za–	mtiririko–wake	
H3605	H4904		H7901		H3605	H3117	H2101	

תֵּשֵׁב	אֲשֶׁר	הַכְלִי	וְכָל־	לָהּ	יִהְיֶה־	נִדָּתָהּ	כְּמִשְׁכַּב	
atakalia	ambacho	chombo	na–kila–	kwake	kitakuwa–	hedhi–yake	kama–kitanda–cha–	
H3427		H3627	H3605		H1961	H5079	H4904	

נִדָּתָהּ׃	כְּטֻמְאַת	יִהְיֶה	טָמֵא	עָלָיו
hedhi–yake	kama–unajisi–wa–	kitakuwa	najisi	juu–yake
H5079	H2932	H1961	H2931	

Kila kitanda anachokilalia wakati wote wa kutokwa damu itakuwa kwake sawa tu kama kitanda anacholalia wakati wa hedhi, na kila kitu ambacho anakalia kitakuwa najisi, kama tu unajisi wa hedhi yake.

27

בַּמַּיִם	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	וְכִבָּס	יִטְמָא	בָּם	הַנּוֹגֵעַ	וְכָל־	
katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	na–atafua	atakuwa–najisi	vitu–hivyo	agusaye	Na–kila–	
H4325	H7364		H3526			H5060	H3605	

הָעֶרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	
H6153	H5704		

Na yeyote anayegusa kitu kati ya vitu hivyo atakuwa najisi; lazima yeye afue nguo zake na aoge mwenyewe kwenye maji, na atakuwa amenajisika mpaka jioni.

28

יָמִים	שִׁבְעַת	לָהּ	וְסָפְרָה	מִזּוֹבָהּ	טָהֳרָה	וְאִם־	
siku	siku–saba	kwake	atahesabu	kutoka–mtiririko–wake	ametakaswa	Na–ikiwa–	
H3117	H7651			H2101	H2891		

תִּטְהָר׃	וְאַחַר	
atakuwa–safi	na–baada–ya–hapo	
H2891		

Lakini kama mwanamke ametakasika katika kutokwa na damu, ndipo atahesabu kwaajili yake siku saba, baada ya hizo atakuwa safi.

29

שְׁנֵי	אוֹ	תֹרִים	שְׁתֵּי	לָהּ	תָּקֹחַ־	הַשְּׁמִינִי	וּבַיּוֹם	
makinda–mawili	au	wa–hua	njiwa–wawili	kwake	atachukua–	nane	Na–siku–ya–	
H8147		H8449	H8147		H3947	H8066	H3117	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	הַכֹּהֵן	אֶל־	אוֹתָם	וְהֵבִיאָה	יוֹנָה	בְּנֵי
mkutano	hema–la–	mlango–wa–	kwenye–	kuhani	kwa–	wao	na–atawaleta	njiwa	ya–
H4150	H0168	H6607	H0413	H3548	H0413	H0853	H0935	H3123	

Katika siku ya nane atachukua kwake njiwa wawili au kinda wawili wa njiwa na atawaleta kwa kuhani pakuingilia hema ya mkutano.

30

הָאֶחָד	וְאֶת־	חַטָּאת	הָאֶחָד	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְעָשָׂה		
mwingine	na–	dhabihu–ya–dhambi	mmoja	–	kuhani	Na–atafanya		
H0259	H0853		H0259	H0853	H3548			

יְהוָה	לִפְנֵי	הַכֹּהֵן	עָלָיָה	וְכִפֶּר	עֹלָה	
Yahwe	mbele–ya	kuhani	kwa–ajili–yake	na–atafanya–upatanisho	sadaka–ya–kuteketezwa	
H3068	H6440	H3548				

טֻמְאָתָהּ׃	מִזּוֹב	
unajisi–wake	kutoka–mtiririko–wa–	
H2932	H2101	

Huyo kuhani atatoa ndege mmoja kama sadaka ya dhambi na mwingine kama sadaka ya kuteketezwa, na atafanya upatanisho kwaajili ya huyo mbele ya Yahwe kwaajili unajisi wa mwanamke atokwaye damu.

יָמֻ֑תוּ	וְלֹ֣א	מְטַמְּאָ֗ם	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	אֶת־	וְהִזַּרְתֶּ֣ם		31
wasife	ili	kutoka–unajisi–wao	Israeli	wana–wa–	–	Na–mtawakataza		
H4191	H3808	H2932	H3478		H0853			

בְּתוֹכָ֔ם׃	אֲשֶׁ֥ר	מִשְׁכָּנִ֖י	אֶת־	בְּטַמְאָ֑ם	בְּטַמְּאָ֥ם
katikati–yao	ambayo	maskani–yangu	–	kwa–kuchafua	katika–unajisi–wao
H8432		H4908	H0853		H2932

Hivi ndivyo lazima uwatenge watu wa Israeli katika unajisi wao, hivyo hawatakufa tokana na unajisi wao, kwa kuchafua hema langu, ambapo naishi kati yao.

							32
שִׁכְבַת־	מִמֶּנּוּ	תֵּצֵ֣א	וַאֲשֶׁר	הַזָּ֔ב	תּוֹרַ֖ת	זֹ֣את	
mbegu–ya–	kutoka–kwake	itatoka	na–ambaye	mwenye–maji–yanayotoka	ni–sheria–ya–	Hii	
H7902		H3318		H2100	H8451	H2063	

בָּהּ׃	לְטָמְאָה־	זֶ֖רַע
nayo	ili–kunajiswa–	uzazi
		H2233

Huu ndio utaratibu kwa kila ambaye anakisonono, kwaajili kila mwanaume ambaye shahawa yake inatoka na inamfanya kuwa najisi,

							33
זוֹבוֹ֙	אֶת־	וְהַזָּ֔ב	בְּנִדָּתָ֖הּ	וְהַדָּוָ֑ה			
maji–yake–yanayotoka	–	na–mwenye–maji–yanayotoka	katika–hedhi–yake	Na–mwenye–hedhi			
H2101	H0853	H2100	H5079	H1739			

פ	טְמֵאָֽה׃	עִם־	יִשְׁכַּ֣ב	אֲשֶׁ֤ר	וְאִישׁ֙	וְלַנְּקֵבָ֔ה	לַזָּכָ֖ר
[P]	aliye–najisi	na–	atalala	ambaye	na–kwa–mtu	na–kwa–mwanamke	kwa–mwanaume
	H2931		H7901		H0376	H5347	H2145

kwaajili ya mwanamke ambaye yuko katika kipindi cha hedhi, kwaajili ya yeyote aliye na kisonono, awe mwanaume au mwanamke, na kwaajili ya yeyote anayelala na mwanamke najisi.

Chapter 16

אַהֲרֹ֔ן	בְּנֵ֣י	שְׁנֵי֙	מ֣וֹת	אַחֲרֵ֖י	מֹשֶׁ֑ה	אֶל־	יְהוָ֔ה	וַיִּדַּ֖בֶּר	1
Haruni	wa–	wana–wawili	kifo–cha–	baada–ya	Musa	kwa–	Yahwe	Na–alisema	
H0175		H8147	H4194		H4872	H0413	H3068	H1696	

וַיָּמֻֽתוּ׃	יְהוָ֖ה	לִפְנֵי־	בְּקָרְבָתָ֥ם
na–wakafa	Yahwe	mbele–ya–	walipokaribia
H4191	H3068	H6440	H7126

Yahwe alizungumza na Musa - hii ni baada vifo vya wana wawili wa Haruni, walipomkaribia Yahwe na ndipo wakafa.

2

וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	דַּבֵּר	אֶל־	אַהֲרֹן	אָחִיךָ	וְאַל־	יָבֹא	
Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	Sema	kwa–	Haruni	ndugu–yako	na–asiingie	aingie	
H0559	H3068	H0413	H4872	H1696	H0413	H0175	H0251	H0408	H0935	

בְּכָל־	עֵת	אֶל־	הַקֹּדֶשׁ	מִבֵּית	לַפָּרֹכֶת	אֶל־	פְּנֵי	
wakati–wote–	wakati	kwenye–	Patakatifu	kutoka–ndani–ya–	pazia	kwa–	uso–wa–	
H3605	H6256	H0413	H6944		H6532	H0413	H6440	

הַכַּפֹּרֶת	אֲשֶׁר	עַל־	הָאָרֹן	וְלֹא	יָמוּת	כִּי	בֶעָנָן
kiti–cha–rehema	ambacho	juu–ya–	sanduku	na–asife	atakufa	kwa–sababu	katika–wingu
H3727			H0727	H3808	H4191		H6051

הַכַּפֹּרֶת׃	עַל־	אֶרְאֶה
kiti–cha–rehema	juu–ya–	nitatokea
H3727		H7200

Yahwe alimwambia Musa, “Ongea na Haruni kaka yako na umwambie hapana kuja tu wakati wowote katika patakatifu pa patakatifu ndani ya pazia, mbele ya kifuniko cha upatanisho kilicho juu ya sanduku. Akifanya hivyo, anakufa, kwasababu naonekana katika wingu juu ya kifuniko cha upatanisho.

3

בְּזֹאת	יָבֹא	אַהֲרֹן	אֶל־	הַקֹּדֶשׁ	בְּפַר	בֶּן־	בָּקָר
Kwa–hivi	ataingia	Haruni	kwenye–	Patakatifu	na–ng'ombe–dume	mwana–wa–	ng'ombe
H2063	H0935	H0175	H0413	H6944	H6499		H1241

לְעֹלָה׃	וְאַיִל	לְחַטָּאת
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	na–kondoo–dume	kwa–dhabihu–ya–dhambi

Hivi ndivyo jinsi Haruni lazima aje katika patakatifu pa patakatifu. Yeye lazima aingie pamoja na ndama kama sadaka ya dhambi, na kondoo dume kama sadaka ya dhambi.

4

כְּתֹנֶת־	בַּד	קֹדֶשׁ	יִלְבָּשׁ	וּמָכְנְסֵי־	בַד	יִהְיוּ	עַל־	בְּשָׂרוֹ		
Joho–la–	kitani	takatifu	atavaa	na–nguo–za–ndani–za–	kitani	zitakuwa	juu–ya–	mwili–wake		
H3801	H0906	H6944	H3847	H4370	H0906	H1961		H1320		

וּבְאַבְנֵט	בַּד	יַחְגֹּר	וּבְמִצְנֶפֶת	בַּד	יִצְנָף	בִּגְדֵי־		
na–kwa–mshipi–wa–	kitani	atajifunga	na–kwa–kilemba–cha–	kitani	atajifunga–kichwani	nguo–za–		
H0073	H0906	H2296	H4701	H0906	H6801			

וְרָחַץ	בַּמַּיִם	אֶת־	בְּשָׂרוֹ	וּלְבֵשָׁם׃		
na–ataoga	katika–maji	–	mwili–wake	na–atazivaa		
H7364	H4325	H0853	H1320	H3847		

הֵם	קֹדֶשׁ	
ni	takatifu	
H1992	H6944	

Ni lazima avae kanzu ya kitatani, na lazima avae ndani yake nguo ya kitani, na lazima avae mshipi wa kitani na kilemba cha kitani. Haya ni mavazi matakatifu. Lazima aoge mwili wake katika maji na avae mavazi haya.

5

שְׁעִירֵי	שְׁנֵי־	יִקַּח	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עֲדַת	וּמֵאֵת	
beberu–wa–	wana–wawili–	atachukua	Israeli	wana–wa–	kusanyiko–la–	Na–kutoka–kwa–	
	H8147	H3947	H3478		H5712	H0853	

לְעֹלָה׃	אֶחָד	וְאַיִל	לְחַטָּאת	עִזִּים	
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	mmoja	na–kondoo–dume	kwa–dhabihu–ya–dhambi	mbuzi	
	H0259			H5795	

Lazima achukue kwenye umati wa watu wa Israeli mbuzi wawili waume kama sadaka ya dhambi na kondoo dume moja ikiwa ni sadaka ya kuteketezwa.

6 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־ פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־ לוֹ
Na–ataleta Haruni – ng'ombe–dume–wa– dhabihu–ya–dhambi ambaye– ni–wake
H7126 H0175 H0853 H6499

וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃
na–atafanya–upatanisho kwa–ajili–yake na–kwa–ajili–ya– nyumba–yake
H1157 H1157

Ndipo Haruni lazima alete ng'ombe kama sadaka ya dhambi, ambayo itakuwa kwaajili yake mwenyewe, kufanya upatanisho kwaajili yake mwenyewe na familia yake.

7 וְלָקַח אֶת־ שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה
Na–atachukua – beberu–wawili wa–mbuzi na–atawasimamisha mbele–ya wao Yahwe
H3947 H0853 H8147 H5975 H6440 H3068

פֶּתַח מִלangoni–pa– אֹהֶל hema–la– מוֹעֵד׃ mkutano
H6607 H0168 H4150

Ndipo lazima achukue mbuzi wawili na kuwaweka mbele ya Yahwe katika mlango wa kuingilia kwenye hema ya mkutano.

8 וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־ שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה
Na–atapiga Haruni juu–ya– beberu–wawili wa–mbuzi kura kura moja kwa–Yahwe
H5414 H0175 H8147 H1486 H1486 H0259 H3068

וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־ שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל׃
Na–atapiga Haruni juu–ya– beberu–wawili wa–mbuzi kura kura moja kwa–Azazeli
H5414 H0175 H8147 H1486 H1486 H0259 H5799

Ndipo Haruni lazima apige kura kwaajili ya mbuzi hao wawili, kura moja kwaajili ya Yahwe, na kura nyingine kwaajili ya msingiziwa.

9 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־ אֲשֶׁר הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה
Na–ataleta Haruni – beberu ambaye ilipanda juu–yake kura kwa–Yahwe
H7126 H0175 H0853 H5927 H1486 H3068

וְעָשָׂהוּ חַטָּאת׃
na–atamfanya dhabihu–ya–dhambi

Ndipo Haruni lazima awasilishe mbuzi ambaye kura imeangukia kwa Yahwe, na kumtoa mbuzi huyo kama sadaka ya dhambi.

10 וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־ חַי
Na–beberu ambaye ilipanda juu–yake kura kwa–Azazeli atasimamishwa– akiwa–hai
H5927 H1486 H5799 H5975

לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה׃
kufanya–upatanisho juu–yake kumtuma yeye kwa–Azazeli jangwani
H7971 H0853 H5799

לִפְנֵי יְהוָה
mbele–ya Yahwe
H6440 H3068

Lakini mbuzi ambaye kura ya usingiziwa imemwangukia lazima aletwe kwa Yahwe akiwa hai, kufanya upatanisho kwa kumwachia aende porini kama, mbuzimsingiziwa.

11 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־ פַּר ng'ombe–dume–wa– H6499 אֶת־ – H0853 Haruni H0175 Na–ataleta H7126
הַחַטָּאת dhabihu–ya–dhambi אֲשֶׁר־ ambaye– לוֹ ni–wake
וְכִפֶּר na–atafanya–upatanisho בְּעַדוֹ kwa–ajili–yake H1157 וּבְעַד na–kwa–ajili–ya– H1157 בֵּיתוֹ nyumba–yake וְשָׁחַט na–atamchinja אֶת־ – H0853
פַּר ng'ombe–dume–wa– H6499 הַחַטָּאת dhabihu–ya–dhambi אֲשֶׁר־ ambaye– לוֹ׃ ni–wake

Pia Haruni lazima alete ng'ombe kwaajili ya sadaka ya dhambi, ambayo itakuwa kwaajili yake mwenyewe, lazima afanye upatanisho kwaajili yake mwenyewe na familia yake, hivyo lazima yeye amuue huyo ng'ombe kama sadaka ya dhambi kwaajili yake mwenyewe.

12 וְלָקַח Na–atachukua H3947 מִלְּאֹ־ chetezo–kilichojaa– H4393 חֳמַתְּתָה chetezo H4289 גֶּחָלֵי־ makaa–ya– H1513 אֵשׁ moto H0784 מֵעַל kutoka–juu–ya– הַמִּזְבֵּחַ madhabahu H4196
מִבְּנֵי kutoka–mbele–ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 וּמְלֹא na–konzi–zilizojaa H4393 חָפְנָיו konzi–zake H2651 קְטֹרֶת uvumba–wa– H7004 סַמִּים manukato H5561 דַּקָּה uliposagwa H1851
וְהֵבִיא na–atavileta H0935 מְבִית kutoka–ndani–ya– לַפָּרֹכֶת׃ pazia H6532

Haruni lazima achukue chetezo iliyojaa mkaa wa moto kutoka kwenye madhabahu mbele ya Yahwe, na mikono imejaa ubani mzuri, na kuleta vitu hivi ndani ya pazia.

13 וְנָתַן Na–ataweka H5414 אֶת־ – H0853 הַקְּטֹרֶת uvumba H7004 עַל־ juu–ya– מְלֹא wingu–la– H6051
וְכִסָּה na–litafunika H3680 יְהוָה Yahwe H3068 לִפְנֵי mbele–ya H6440 הָאֵשׁ moto H0784
אֶת־ – H0853 הַקְּטֹרֶת uvumba H7004 אֲשֶׁר ambacho עַל־ juu–ya– הָעֵדוּת ushuhuda H5715 וְלֹא naye–hatakufa H3808 יָמוּת׃ atakufa H4191

Hapo lazima aweke ubani juu ya moto mbele za Yahwe ili kwamba wingu kutoka kwenye ubani liweze kufunika kifuniko cha agano la imani ya upatanisho. Yeye afanye hivyo ili kwamba asife.

14 וְלָקַח Na–atachukua H3947 מִדַּם kutoka–damu–ya– H1818 הַפָּר ng'ombe–dume H6499 וְהִזָּה na–atanyunyiza בְּאֶצְבָּעוֹ kwa–kidole–chake H0676 עַל־ juu–ya–
פְּנֵי uso–wa– H6440 הַכַּפֹּרֶת kiti–cha–rehema H3727 קֶדְמָה upande–wa–mashariki וְלִפְנֵי na–mbele–ya H6440 הַכַּפֹּרֶת kiti–cha–rehema H3727 יַזֶּה atanyunyiza
שֶׁבַע־ mara–saba H7651 פְּעָמִים mara H6471 מִן־ kutoka– הַדָּם damu H1818 בְּאֶצְבָּעוֹ׃ kwa–kidole–chake H0676

Ndipo lazima achukue kiasi cha damu ya ng'ombe na kuinyunyiza kwa kidole chake mbele ya kifuniko cha upatanisho. Lazima anyunyize kiasi cha damu kwa kidole chake mara saba mbele ya kifuniko cha upatanisho.

15

אֶת־ וְהֵבִיא לָעָם אֲשֶׁר הַחַטָּאת שְׂעִיר אֶת־ וְשָׁחַט
– na–ataleta ni–wa–watu ambaye dhabihu–ya–dhambi beberu–wa– – Na–atamchinja
H0853 H0935 H0853

כַּאֲשֶׁר דָּמוֹ אֶת־ וְעָשָׂה לַפָּרֶכֶת מִבֵּית אֶל־ דָּמוֹ
kama–alivyofanya damu–yake – na–atafanya pazia ndani–ya– kwenye– damu–yake
H1818 H0853 H6532 H0413 H1818

הַכַּפֹּרֶת עַל־ אֹתוֹ וְהִזָּה הַפָּר לְדַם עָשָׂה
kiti–cha–rehema juu–ya– hiyo na–atanyunyiza ng'ombe–dume kwa–damu–ya– alivyofanya
H3727 H0853 H6499 H1818

הַכַּפֹּרֶת׃ וְלִפְנֵי
kiti–cha–rehema na–mbele–ya
H3727 H6440

Ndipo lazima aue mbuzi kwaajili ya sadaka ya dhambi ambayo ni kwaajili ya watu na kuileta damu yake ndani kwenye pazi. Hapo lazima aifanyie damu kama alivyofanya kwenye damu ya fahali: lazima ainyunyize juu ya kifuniko cha upatanisho na mbele ya kifunuko cha upatanisho.

16

יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מִטֻּמְאֹת הַקֹּדֶשׁ עַל־ וְכִפֶּר
Israeli wana–wa– kutoka–unajisi–wa– Patakatifu kwa– Na–atafanya–upatanisho
H3478 H2932 H6944

יַעֲשֶׂה וְכֵן חַטֹּאתָם לְכָל־ וּמִפִּשְׁעֵיהֶם
atafanya na–vivyo–hivyo dhambi–zao kwa–dhambi–zao–zote na–kutoka–makosa–yao
H3605 H6588

טֻמְאֹתָם׃ בְּתוֹךְ אִתָּם הַשֹּׁכֵן מוֹעֵד לְאָהֶל
unajisi–wao katikati–ya– nao linaloishi mkutano kwa–hema–la–
H2932 H8432 H0854 H7931 H4150 H0168

Yeye lazima afanye upatanisho kwaajili ya mahali patakatifu kwa sababu ya matendo ya unajisi ya watu wa Israeli, na kwa sababu ya uasi na dhambi zao zote. Yeye pia lazima afanye haya kwaajili ya hema ya mkutano, ambapo Yahwe anaishi kati yao, katika uwepo wa matendo yao ya unajisi.

17

בְּבֹאוֹ מוֹעֵד בְּאָהֶל וְיִהְיֶה לֹא־ אָדָם וְכָל־
atakapoingia mkutano katika–hema–la– hatakuwa asiwepo mtu Na–mtu–yeyote
H0935 H4150 H0168 H1961 H3808 H0120 H3605

בַּעֲדוֹ וְכִפֶּר צֵאתוֹ עַד־ בַּקֹּדֶשׁ לְכַפֵּר
kwa–ajili–yake na–atafanya–upatanisho atakapotoka hadi– katika–Patakatifu kufanya–upatanisho
H1157 H3318 H5704 H6944

יִשְׂרָאֵל׃ קְהַל כָּל־ בְּעַד בֵּיתוֹ בְּעַד
Israeli la– kusanyiko–lote– na–kwa–ajili–ya– nyumba–yake na–kwa–ajili–ya–
H3478 H6951 H3605 H1157 H1157

Hakuna mtu anayetakiwa kuwepo katika hema ya mkutano wakati Haruni anaingia kufanya upatanisho katika mahali patakatifu pa patakatifu, na mpaka atoke nje na amemaliza kufanya upatanisho kwaajili yake mwenyewe na kwaajili ya familia yake, na kwaajili umati wa Israeli.

18

וְכִפֶּר יְהוָה לִפְנֵי־ אֲשֶׁר הַמִּזְבֵּחַ אֶל־ וְיָצָא
na–atafanya–upatanisho Yahwe mbele–ya– ambayo madhabahu kwenye– Na–atatoka
H3068 H6440 H4196 H0413 H3318

הַשָּׂעִיר וּמִדָּם הַפָּר מִדָּם וְלָקַח עָלָיו
beberu na–kutoka–damu–ya– ng'ombe–dume kutoka–damu–ya– na–atachukua juu–yake
H1818 H6499 H1818 H3947

סָבִיב׃ הַמִּזְבֵּחַ קַרְנוֹת עַל־ וְנָתַן
pande–zote madhabahu pembe–za– juu–ya– na–ataweka
H5439 H4196 H5414

Yeye lazima aende nje kwenye madhabahu hapo mbele za Yahwe na kufanya upatanisho kwaajili ya hiyo, na lazima achukue kiasi cha damu ya mbuzi na kuiweka juu ya pembe za madhabahu yote kuzunguka.

וְטִהֲרוֹ	פְּעָמִים	שֶׁבַע	בְּאֶצְבָּעוֹ	הַדָּם	מִן־	עָלָיו	וְהִזָּה	19
na–ataitakasa	mara	mara–saba	kwa–kidole–chake	damu	kutoka–	juu–yake	Na–atanyunyiza	
H2891	H6471	H7651	H0676	H1818				

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מִטֻּמְאֹת	וְקִדְּשׁוֹ	
Israeli	wana–wa–	kutoka–unajisi–wa–	na–ataifanya–takatifu	
H3478		H2932	H6942	

Anatakiwa anyunyize kiasi cha damu juu yake kwa kidole chake mara saba kuitakasa na kuitenga maalumu kwa Yahwe, mbali kutoka matendo ya unajisi wa watu wa Israeli.

וְאֶת־	מִזְבַּח	אֹהֶל	וְאֶת־	הַקֹּדֶשׁ	אֶת־	מִכַּפֶּר	וְכִלָּה	20
na–	mkutano	hema–la–	na–	Patakatifu	–	kufanya–upatanisho	Na–atakapokamilisha	
H0853	H4150	H0168	H0853	H6944	H0853		H3615	

הֶחָי׃	הַשָּׂעִיר	אֶת־	וְהִקְרִיב	הַמִּזְבֵּחַ	
aliye–hai	beberu	–	ataleta	madhabahu	
		H0853	H7126	H4196	

Atakapo maliza kupatanisha kwaajili ya mahali patakatifu sana, hema la mkutano, na madhabahu, lazima amlete mbuzi aliyehai.

רֹאשׁ	עַל	)יָדָיו(	]ידו[	שְׁתֵּי	אֶת־	אַהֲרֹן	וְסָמַךְ	21
kichwa–cha–	juu–ya–	(mikono–yake)	[K]	mikono–yake–miwili	–	Haruni	Na–ataweka	
		H3027	H3027	H8147	H0853	H0175	H5564	

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עֲוֹנֹת	כָּל־	אֶת־	עָלָיו	וְהִתְוַדָּה	הַחַי	הַשָּׂעִיר
Israeli	wana–wa–	ya–	makosa–yote–	–	juu–yake	na–ataungama	aliye–hai	beberu
H3478		H5771	H3605	H0853		H3034		

אֹתָם	וְנָתַן	חַטֹּאתָם	לְכָל־	פִּשְׁעֵיהֶם	כָּל־	וְאֶת־	
juu	na–ataziweka	dhambi–zao	kwa–dhambi–zao–zote	za–	dhambi–zao–zote–	na–	
H0853	H5414		H3605	H6588	H3605	H0853	

הַמִּדְבָּרָה׃	עִתִּי	אִישׁ	בְּיַד־	וְשִׁלַּח	הַשָּׂעִיר	רֹאשׁ	עַל־
jangwani	aliyetengwa	mtu	kwa–mkono–wa–	na–atamtuma	beberu	kichwa–cha–	ya–
	H6261	H0376	H3027	H7971			

Haruni lazima aweke mikono yake yote juu ya kichwa cha mbuzi huyu aliyehai na akiri juu yake maovu yote ya watu wa Israeli, uasi wao wote, dhambi zao zote. Ndipo lazima aweke dhambi hizo juu ya kichwa cha mbuzi na amwachie katika uangalizi wa mtu aliyetari kumwongoza mbuzi huyo porini.

גְּזֵרָה	אֶרֶץ	אֶל־	עֲוֹנֹתָם	כָּל־	אֶת־	עָלָיו	הַשָּׂעִיר	וְנָשָׂא	22
isiyokaliwa	nchi	kwenye–	ya–	makosa–yao–yote–	–	juu–yake	beberu	Na–atachukua	
H1509	H0776	H0413	H5771	H3605	H0853			H5375	

בַּמִּדְבָּר׃	הַשָּׂעִיר	אֶת־	וְשִׁלַּח	
jangwani	beberu	–	na–atamwachia	
		H0853	H7971	

Mbuzi lazima abebe juu yake mwenyewe uovu wote kwenda mahali pakiwa. Kule msituni, huyo mtu amwache mbuzi aende huru.

הַבָּד	בִּגְדֵי	אֶת־	וּפָשַׁט	מוֹעֵד	אֹהֶל	אֶל־	אַהֲרֹן	וּבָא	23
kitani	nguo–za–	–	na–atavua	mkutano	hema–la–	kwenye–	Haruni	Na–atakuja	
H0906		H0853	H6584	H4150	H0168	H0413	H0175	H0935	

שָׁם׃	וְהִנִּיחָם	הַקֹּדֶשׁ	אֶל־	בְּבֹאוֹ	לָבַשׁ	אֲשֶׁר
huko	na–ataziacha	Patakatifu	kwenye–	alipoingia	alivaa	ambazo
H8033	H3240	H6944	H0413	H0935	H3847	

Ndipo Haruni anapaswa kwenda tena humo kwenye hema ya mkutano na kuvua mavazi ya kitani ambayo amayavaa kabla hajaenda mahali patakatifu sana, na anatakiwa kuyaacha mavazi hayo pale.

24

בִּגְדֵי	אֶת־	וְלָבַשׁ	קֹדֶשׁ	בְּמָקוֹם	בַּמַּיִם	בְּשָׂרוֹ	אֶת־	וְרָחַץ
nguo–zake	–	na–atavaa	patakatifu	mahali	katika–maji	mwili–wake	–	Na–ataoga
	H0853	H3847	H6918	H4725	H4325	H1320	H0853	H7364

עֹלַת	וְאֶת־	עֹלָתוֹ	אֶת־	וְעָשָׂה	וְיָצָא
sadaka–ya–kuteketezwa–ya–	na–	sadaka–yake–ya–kuteketezwa	–	na–atafanya	na–atatoka
	H0853		H0853		H3318

הָעָם׃	וּבְעַד	בַּעֲדוֹ	וְכִפֶּר	הָעָם
watu	na–kwa–ajili–ya–	kwa–ajili–yake	na–atafanya–upatanisho	watu
	H1157	H1157		

Anapaswa aoshe mwili wake kwa maji mahali patakatifu, na avae nguo zake za kawaida; pia lazima atoke nje kutoa sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya kuteketezwa kwaajili ya wale watu, na kwa njia hii anafanya upatanisho kwaajili yake mwenyewe na kwaajili ya watu.

25

הַמִּזְבֵּחָה׃	יַקְטִיר	הַחַטָּאת	חֵלֶב	וְאֶת
juu–ya–madhabahu	atayafukiza	dhabihu–ya–dhambi	mafuta–ya–	Na–
H4196			H2459	H0853

Lazima yeye achome mafuta ya sadaka ya dhambi juu ya madhabahu.

26

בְּשָׂרוֹ	אֶת־	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	יְכַבֵּס	לַעֲזָאזֵל	הַשָּׂעִיר	אֶת־	וְהַמְשַׁלֵּחַ
mwili–wake	–	na–ataoga	nguo–zake	atafua	kwa–Azazeli	beberu	–	Na–amtumaye
H1320	H0853	H7364		H3526	H5799		H0853	H7971

הַמַּחֲנֶה׃	אֶל־	יָבוֹא	כֵּן	וְאַחֲרֵי־	בַּמָּיִם
kambi	kwenye–	ataingia	hivyo	na–baada–ya–	katika–maji
H4264	H0413	H0935			H4325

Huyu mtu anayemwacha mbuzi msingiziwa aende huru anafua nguo zake na kuosha mwili wake katika maji; baada ya hayo, anaweza kurudi tena kambini.

27

אֲשֶׁר	הַחַטָּאת	שְׂעִיר	וְאֵת	הַחַטָּאת	פַּר	וְאֵת
ambao	dhabihu–ya–dhambi	beberu–wa–	na–	dhabihu–ya–dhambi	ng'ombe–dume–wa–	Na–
			H0853		H6499	H0853

מִחוּץ	אֶל־	יוֹצִיא	בַּקֹּדֶשׁ	לְכַפֵּר	דָּמָם	אֶת־	הוּבָא
nje–ya–	nje–ya–	atatoa	katika–Patakatifu	kufanya–upatanisho	damu–yao	–	ililetwa
H2351	H0413	H3318	H6944		H1818	H0853	H0935

פְּרָשֶׁם׃	וְאֶת־	בִּשְׂרָם	וְאֶת־	עֹרָתָם	אֶת־	בָּאֵשׁ	וְשָׂרְפוּ	לַמַּחֲנֶה
mavi–yao	na–	nyama–yao	na–	ngozi–zao	–	kwa–moto	na–watachoma	kambi
H6569	H0853	H1320	H0853	H5785	H0853	H0784	H8313	H4264

Yule fahali kwaajili ya sadaka ya dhambi na mbuzi kwaajili ya sadaka za dhambi, ambaye damu yake ililetwa kufanya upatanisho katika mahali patakatifu, lazima ipelekwe nje ya kambi. kule lazima wachome, ngozi zao, nyama yao na kinyesi chao.

28

בַּמָּיִם	בְּשָׂרוֹ	אֶת־	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	יְכַבֵּס	אֹתָם	וְהַשֹּׁרֵף
katika–maji	mwili–wake	–	na–ataoga	nguo–zake	atafua	wao	Na–achomaye
H4325	H1320	H0853	H7364		H3526	H0853	H8313

הַמַּחֲנֶה׃	אֶל־	יָבוֹא	כֵּן	וְאַחֲרֵי־
kambi	kwenye–	ataingia	hivyo	na–baada–ya–
H4264	H0413	H0935		

Huyu anayechoma sehemu hizo lazima afue nguo zake na aoge mwili wake katika maji; baada ya hapo, anaweza kurudi tena kwenye kambi.

29 וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
Na-itakuwa kwenu amri-ya- milele katika-mwezi-wa- saba siku-ya-kumi-ya- mwezi
H1961 H0853 H2708 H5769 H2320 H7637 H6218 H2320

תְּעַנּוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֶזְרָח וְהַגֵּר
mtateseka – nafsi-zenu na-kazi-yoyote kazi hamtafanya mtafanya mwenyeji
H0853 H5315 H3605 H4399 H3808 H0249

הַגָּר בְּתוֹכְכֶם׃ akaaye kati-yenu
H1616 H8432

Hii itakuwa sharti kwaajili yenu kwamba katika mwezi wa saba, kwenye siku ya kumi ya mwezi, mtanyenyekea wenyewe na msifanye kazi, iwe mwenyeji wa kuzaliwa au mgeni anayeishi kati yenu.

30 כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֶּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם
Kwa-sababu- siku-ya- hii atafanya-upatanisho kwa-ajili-yenu kuwatakasa ninyi
H3117 H2088 H3722 H2891 H0853

מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ׃ kutoka-dhambi-zenu-zote mbele-ya Yahwe mtatakaswa
H3605 H6440 H3068 H2891

Hii ni kwasababu katika siku hii ya upatanisho utafanywa kwaajili yenu, kuwatakasa ninyi kutoka dhambi zenu zote ili mwe safi mbele za Yahwe.

31 שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם׃
Sabato-ya- pumziko ni kwenu na-mtateseka – nafsi-zenu amri-ya- milele
H7676 H7677 H1931 H3605 H0853 H5315 H2708 H5769

Hii ni maalumu kwa Sabato ya kupumzika kwaajili yenu, na lazima mnyenyekee wenyewe na msifanye kazi. Hili litakuwa sharti kati yenu.

32 וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ לְכַהֵן
Na-atafanya-upatanisho kuhani ambaye- atakapomtia-mafuta yeye na-ambaye atajazwa mkono-wake kuhudumu-kama-kuhani
H3722 H3548 H4886 H0853 H0834 H3027 H3547

תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת־בִּגְדֵי baba-yake na-atavaa – nguo-za-
badala-ya- H8478 H0001 H3847 H0853

הַבָּד בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ׃ kitani nguo-za- Patakatifu
H0906 H6944

Kuhani mkuu, ambaye atapakwa mafuta na kuwekwa wakfu kuwa kuhani mkuu katika nafasi ya baba yake, lazima afanye upatanisho huu na kuvaa mavazi ya kitani, hayo ni mavazi matakatifu.

33 וְכִפֶּר אֶת־מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ
Na-atafanya-upatanisho – patakatifu-pa- takatifu na- hema-la- mkutano na-
H3722 H0853 H4720 H6944 H0853 H0168 H4150 H0853

וְעַל־הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר׃ na-kwa- makuhani na-kwa- watu-wote- wa- kusanyiko atafanya-upatanisho
H3548 H3605 H6951 H3722

madhabahu
H4196

Lazima afanye upatanisho kwaajili ya mahali patakatifu sana; lazima afanye upatanisho kwaajili ya hema ya mkutano na madhabahu, na lazima afanye upatanisho kwaajili ya makuhani na kwaajili ya kusanyiko la watu.

									34
יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עַל־	לְכַפֵּר	עוֹלָם	לְחֻקַּת	לָכֶם	זֹאת	וְהָיְתָה־	
Israeli	wana-wa-	kwa-	kufanya-upatanisho	milele	amri-ya-	kwenu	hii	Na-itakuwa-	
H3478				H5769	H2708		H2063	H1961	

כַּאֲשֶׁר	וַיַּעַשׂ	בַּשָּׁנָה	אַחַת	חַטֹּאתָם	מִכֹּל־
kama-alivyoamuru	Na-alifanya	kwa-mwaka	mara-moja	dhambi-zao	kutoka-dhambi-zao-zote
		H8141	H0259		H3605

פ	:מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה
[P]	Musa	–	Yahwe	aliamuru
	H4872	H0853	H3068	H6680

Hii daima itakuwa sharti kwaajili yako, kufanya upatanisho kwaajili ya watu wa Israeli kwasababu ya dhambi zao zote, mara moja kwa kila mwaka.” Na ilikuwa ikifanika kama Yahwe alivyomwamuru Musa.

Chapter 17

					1
:לֵאמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	
akisema	Musa	kwa-	Yahwe	Na-alisema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akamwambia Musa,

									2
יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כָּל־	וְאֶל	בָּנָיו	וְאֶל־	אַהֲרֹן	אֶל־	דַּבֵּר	
Israeli	wana-wa-	wana-wote-wa-	na-kwa-	wanawe	na-kwa-	Haruni	kwa-	Sema	
H3478		H3605	H0413		H0413	H0175	H0413	H1696	

:לֵאמֹר	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	זֶה	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ
akisema	Yahwe	aliamuru	ambalo-	ni-neno	Hili	wao	na-uwaambie
H0559	H3068	H6680		H1697	H2088	H0413	H0559

“Zungumza na Aroni na wanawe, na watu wote wa Israeli. Waambie mambo ambayo ameamru Yahweh:

									3
אוֹ־	שׁוֹר	יִשְׁחַט	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	מִבֵּית		אִישׁ	אִישׁ	
au-	ng'ombe	atachinja	ambaye	Israeli	kutoka-nyumba-ya-		yeyote	Mtu	
	H7794			H3478			H0376	H0376	

:לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	יִשְׁחַט	אֲשֶׁר	אוֹ	בְּמַחֲנֶה	עֵז	אוֹ־	כֶּשֶׂב
kambi	nje-ya-	atachinja	ambaye	au	kambini	mbuzi	au-	mwana-kondoo
H4264	H2351				H4264	H5795		H3775

Mtu yeyote wa Isreli anayeua fahali au mwana—kondoo au mbuzi kambini, au amuuaye nje ya kambi, ili kumtoa dhabihu—

									4
קָרְבָּן	לְהַקְרִיב	הֱבִיאוֹ	לֹא	מוֹעֵד	אֹהֶל	פֶּתַח	וְאֶל־		
sadaka	kutoa	kumleta	hakuleta	mkutano	hema-la-	mlango-wa-	Na-kwenye-		
	H7126	H0935	H3808	H4150	H0168	H6607	H0413		

דָּם	הַהוּא	לָאִישׁ	יֵחָשֵׁב	דָּם	יְהוָה	מִשְׁכַּן	לִפְנֵי	לַיהוָה
damu	huyo	kwa-mtu	itahesabiwa	damu	Yahwe	maskani-ya-	mbele-ya	kwa-Yahwe
H1818	H1931	H0376	H2803	H1818	H3068	H4908	H6440	H3068

:עַמּוֹ	מִקֶּרֶב	הַהוּא	הָאִישׁ	וְנִכְרְתָה		שְׁפָךְ
watu-wake	kutoka-katikati-ya-	huyo	mtu	na-atakatiliwa-mbali		alimwaga
	H7130	H1931	H0376	H3772		H8210

kama hamleti katika ingilio la hema la kukutania ili kumtoa dhabihu kwa Yahweh mbele za hema lake la kukutania, mtu huyo ana hatia ya damu iliyomwagika. Amemwaga damu, na mtu huyo ni sharti akatiliwe mabali kutoka miongoni mwa watu wake.

5

הֵם	אֲשֶׁר	זִבְחֵיהֶם	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יָבִיאוּ	אֲשֶׁר	לְמַעַן
wao	ambazo	dhabihu–zao	–	Israeli	wana–wa–	walete	kwamba	Ili
H1992		H2077	H0853	H3478		H0935		H4616

פָּתַח	אֶל־	לַיהוָה	וֶהֱבִיאָם	הַשָּׂדֶה	פְּנֵי	עַל־	זִבְחֵיהֶם
mlango–wa–	kwenye–	kwa–Yahwe	na–wazilete	shamba	uso–wa–	juu–ya–	wanatoa–dhabihu
H6607	H0413	H3068	H0935		H6440		H2076

אוֹתָם׃	לַיהוָה	שְׁלָמִים	זִבְחֵי	וְזָבְחוּ	הַכֹּהֵן	אֶל־	מוֹעֵד	אֹהֶל
wao	kwa–Yahwe	amani	dhabihu–za–	na–watoe–dhabihu	kuhani	kwa–	mkutano	hema–la–
H0853	H3068	H8002	H2077	H2076	H3548	H0413	H4150	H0168

Kusudi la amri hii ni kwamba watu wa Israeli wataleta dhabihu zao kwa Yahweh kwenye ingilio la hema la kukutania, watazileta kwa kuhani ziweze kutolewa kuwa matoleo ya shukrani kwa Yahweh, badala ya kutoa dhabihu hadharani katika shamba.

6

פָּתַח	יְהוָה	מִזְבַּח	עַל־	הַדָּם	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְזָרַק
mlangoni–pa–	Yahwe	madhabahu–ya–	juu–ya–	damu	–	kuhani	Na–atanyunyiza
H6607	H3068	H4196		H1818	H0853	H3548	H2236

לַיהוָה׃	נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	הַחֵלֶב	וְהִקְטִיר	מוֹעֵד	אֹהֶל
kwa–Yahwe	nzuri	kama–harufu	mafuta	na–atafukiza	mkutano	hema–la–
H3068	H5207	H7381	H2459		H4150	H0168

Kuhani atainyunyiza damu juu ya madhabahu ya Yahweh kwenye ingilio la hema la kukutania; atayachoma mafuta yake ili kutoa harufu ya kupendeza mbele za Yahweh.

7

זָנִים	הֵם	אֲשֶׁר	לַשְּׁעִירִם	זִבְחֵיהֶם	אֶת־	עוֹד	יִזְבְּחוּ	וְלֹא־
wanazini	wao	ambao	kwa–mapepo	dhabihu–zao	–	tena	dhabihu	Na–hawatatoa–
H2181	H1992			H2077	H0853	H5750	H2076	H3808

לְדֹרֹתָם׃	לָהֶם	זֹאת	תִּהְיֶה־	עוֹלָם	חֻקַּת	אַחֲרֵיהֶם
kwa–vizazi–vyao	kwao	hii	itakuwa–	milele	amri–ya–	baada–yao
H1755	H1992	H2063	H1961	H5769	H2708	

Ni lazima watu wasitoe tena dhabihu zao kwa sanamu za mbuzi, ambazo kwazo hutenda kama makahaba. Hili litakuwa agizo la kudumu kwa ajili yao katika vizazi vya watu wao vyote.

8

הַגֵּר	וּמִן־	יִשְׂרָאֵל	מִבֵּית	אִישׁ	אִישׁ	תֹּאמַר	וַאֲלֵהֶם
mgeni	na–kutoka–	Israeli	kutoka–nyumba–ya–	yeyote	Mtu	utasema	Na–waambie
H1616		H3478		H0376	H0376	H0559	H0413

זָבַח׃	אוֹ־	עֹלָה	יַעֲלֶה	אֲשֶׁר־	בְּתוֹכָם	יָגוּר	אֲשֶׁר־
dhabihu	au–	sadaka–ya–kuteketezwa	atatoa	ambaye–	kati–yao	anaishi	ambaye–
H2077			H5927		H8432		

Ni lazima uwaambie, 'Mtu yeyote wa Israeli, au Mgeni yeyote aishiye miongoni mwao, atoweye dhabihu

9

לַיהוָה	אֹתוֹ	לַעֲשׂוֹת	יְבִיאֶנּוּ	לֹא	מוֹעֵד	אֹהֶל	פֶּתַח	וְאֶל־
kwa–Yahwe	hiyo	kuifanya	kuileta	hakuleta	mkutano	hema–la–	mlango–wa–	Na–kwenye–
H3068	H0853		H0935	H3808	H4150	H0168	H6607	H0413

מֵעַמָּיו׃	הָהוּא	הָאִישׁ	וְנִכְרַת
kutoka–watu–wake	huyo	mtu	atakatiliwa–mbali
	H1931	H0376	H3772

na asiilete kwenye ingilio la hema la kukutania ili kuitoa kwa Yahweh, mtu huyo ni lazima akatiliwe mbali kutoka kwa watu wake.'

10

אֲשֶׁר בְּתוֹכָם הַגֵּר הַגָּר מִן־ יִשְׂרָאֵל מִבֵּית וְאִישׁ אִישׁ
ambaye kati–yao akaaye mgeni na–kutoka– Israeli kutoka–nyumba–ya– yeyote Na–mtu
H8432 H1616 H3478 H0376 H0376

הַדָּם אֶת־ הָאֹכֶלֶת בַּנֶּפֶשׁ פָּנַי וְנָתַתִּי דָּם כָּל־ יֹאכַל
damu – inayokula dhidi–ya–nafsi uso–wangu na–nitaweka damu damu–yoyote– atakula
H1818 H0853 H0398 H5315 H6440 H5414 H1818 H3605 H0398

עַמָּהּ׃ מִקֶּרֶב אֹתָהּ וְהִכְרַתִּי
watu–wake kutoka–katikati–ya– yeye na–nitamkatilia–mbali
H7130 H0853 H3772

Na Mtu yeyote wa Israeli, au yeyote wa Wageni anayeishi miongoni mwao, ambaye hunywa damu; nitamkatilia mbali atoke miongoni mwa watu wake.

11

עַל־ לָכֶם֙ נְתַתִּיו וַאֲנִ֣י הוּא֮ בַּדָּם הַבָּשָׂר֒ נֶפֶשׁ כִּי
juu–ya– ninyi nimewapa na–mimi ni katika–damu mwili uhai–wa– Kwa–sababu
H5414 H0589 H1931 H1818 H1320 H5315

בַּנֶּפֶשׁ הוּא הַדָּם כִּי־ נַפְשֹׁתֵיכֶם עַל־ לְכַפֵּר הַמִּזְבֵּחַ
kwa–nafsi ndiyo damu kwa–sababu– nafsi–zenu kwa– kufanya–upatanisho madhabahu
H5315 H1931 H1818 H5315 H4196

יְכַפֵּר׃
hufanya–upatanisho

Kwa kuwa uhai wa mnyama yeyote umo katika damu yake. Nimeitoa damu yake kwenu kufanya upatanisho juu ya madhabahu kwa ajili ya uhai wenu, kwa sababu ni damu ndiyo ifanyayo upatanisho, kwa kuwa ni damu ipatanishayo kwa ajili ya uhai

12

לֹא־ מִכֶּם נֶפֶשׁ כָּל־ יִשְׂרָאֵל לִבְנֵי אָמַרְתִּי כֵּן עַל־
haitakula kati–yenu nafsi nafsi–yoyote Israeli wana–wa– niliwaambia hivyo Kwa–
H3808 H5315 H3605 H3478 H0559

ס דָּם׃ יֹאכַל לֹא־ בְּתוֹכְכֶם הַגָּר וְהַגֵּר דָּם תֹּאכַל
[S] damu atakula hatakula kati–yenu akaaye na–mgeni damu itakula
H1818 H0398 H3808 H8432 H1616 H1818 H0398

Kwa hiyo Niliwaambia Watu wa Israeli kwamba hayupo miongoni mwenu impasaye kula damu, wala yeyote wa Wageni aishiye miongoni mwenu atakaye kula damu.

13

אֲשֶׁר בְּתוֹכָם הַגֵּר הַגָּר מִן־ יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי אִישׁ אִישׁ
ambaye kati–yao akaaye mgeni na–kutoka– Israeli kutoka–wana–wa– yeyote Na–mtu
H8432 H1616 H3478 H0376 H0376

אֶת־ וְשָׁפַךְ֙ יֵאָכֵל֙ אֲשֶׁר עוֹף אוֹ־ חַיָּה צַיִד יָצוּד
– atamwaga anaweza–kuliwa ambaye ndege au– mnyama mawindo–ya– atawinda
H0853 H8210 H0398 H5775

בֶּעָפָר׃ וְכִסָּהוּ דָּמוֹ
kwa–udongo na–ataifunika damu–yake
H6083 H3680 H1818

Na yeyote miongoni mwa watu wa Israeli, au yeyote wa Wageni aishiye miongoni mwenu ni lazima aimwage damu ya mnyama na kuifukia hiyo damu kwa mafumbi.

הוּא	בְנַפְשׁוֹ	דָמוֹ	בָשָׂר	כָל־	נֶפֶשׁ	כִי־		14
ni	katika–uhai–wake	damu–yake	mwili	mwili–wote–	uhai–wa–	Kwa–sababu–		
H1931	H5315	H1818	H1320	H3605	H5315			

כִי	תֹאכֵל֙	לֹא	בָשָׂר	כָל־	דָם	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	וָאֹמַר֙
kwa–sababu	mtakula	msile	mwili	mwili–wote–	Damu–ya–	Israeli	wana–wa–	na–niliwaambia
H0398	H3808	H1320	H3605		H1818	H3478		H0559

יִכָרֵֽת׃	אֹכְלָיו	כָל־	הִוא	דָמוֹ	בָשָׂר֙	כָל־	נֶפֶשׁ
atakatiliwa–mbali	aulaye	kila–	ni	damu–yake	mwili	mwili–wote–	uhai–wa–
H3772	H0398	H3605	H1931	H1818	H1320	H3605	H5315

Kwa kuwa uhai wa kila kiumbe umo katika damu yake. Ni kwa sababu hii niliwaambia watu wa Israeli, ni lazima msile damu ya kiumbe cho chote, kwa kuwa maisha ya kila kiumbe chenye uhai ni damu yake. Yeyeote ailaye ni lazima akatiliwe mbali.

וְכִבֵּס	וּבַגֶּר	בָּאֶזְרָח	וְטִהַר	נְבֵלָה֙	תֹּאכַל	אֲשֶׁר	נֶפֶשׁ֙	וְכָל־	15
atafua	au–mgeni	mwenyeji	au–iliyoraruliwa	mzoga	itakula	ambayo	nafsi	Na–nafsi–yoyote	
H3526	H1616	H0249	H2966	H5038	H0398		H5315	H3605	

וְטָהֵֽר׃	הָעֶרֶב֙	עַד־	וְטָמֵא֙	בַמָּיִם	וְרָחַץ	בְּגָדָיו	
na–atakuwa–safi	jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	katika–maji	na–ataoga	nguo–zake	
H2891	H6153	H5704		H4325	H7364		

Mtu yeyote alaye mnyama aliyekufa au ambaye amelaruliwa na wanyama pori, ama yule mtu ni mwenyeji wa kuzaliwa au ni mgeni aishiye miongoni mwenu, ni lazima atazifua nguo zake na kujiosha katika maji, naye atakuwa najisi hata jioni. Kisha atakuwa safi.

פ	עֲוֹנֹו׃	וְנָשָׂא	יִרְחָץ֙	לֹא	וּבְשָׂרוֹ	יְכַבֵּס	לֹא	וְאִם֙	16
[P]	hatia–yake	atabeba	ataoga	hataoga	na–mwili–wake	atafua	hatafua	Na–ikiwa	
	H5771	H5375	H7364	H3808	H1320	H3526	H3808		

Lakini kama hazifui nguo zake au kuosha mwili wake, ni lazima aichukue hatia yake”.

Chapter 18

לֵאמֹֽר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akazungumza na Musa, akisema,

אֱלֹהֵיכֶֽם׃	יְהוָה	אֲנִי	אֱלֹהֶם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְנֵי	אֶל־	דַבֵּר֙	2
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	wao	na–uwaambie	Israeli	wana–wa–	kwa–	Sema	
H0430	H3068	H0589	H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

“Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, “Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

תַעֲשׂוּ	לֹא	בָּהּ	יְשַׁבְתֶּם־	אֲשֶׁר	מִצְרַיִם	אֶרֶץ־	כְמַעֲשֵׂה	3
mtafanya	si	ndani–yake	mlikaa–	ambayo	Misri	nchi–ya–	Kama–matendo–ya–	
	H3808		H3427		H4714	H0776	H4639	

לֹא	שָׁמָּה֙	אֶתְכֶם	מֵבִיא	אֲנִי֙	אֲשֶׁר	כְנַעַן	אֶרֶץ־	וּכְמַעֲשֵׂה
si	huko	ninyi	ninayowaleta	mimi	ambayo	Kanaani	nchi–ya–	na–kama–matendo–ya–
H3808	H8033	H0853	H0935	H0589			H0776	H4639

תֵלֵכוּ׃	לֹא	וּבְחֻקֹתֵיהֶם	תַעֲשׂוּ	
mtaenda	si	na–katika–sheria–zao	mtafanya	
H3212	H3808	H2708		

Msitende mambo ambayo watu wa Misri huyatenda, mahali mlikokuwa mkiishi awali. Na ni lazima msitende mambo yale wanayoyatenda watu wa Kanaani, nchi ambayo ninawapeleka nyinyi. Msifuate desturi zao.

אֲנִי	בָּהֶם	לָלֶכֶת	תִּשְׁמְרוּ	חֻקֹּתַי	וְאֶת־	תַּעֲשׂוּ	מִשְׁפָּטַי	אֶת־	4
Mimi	ndani–yazo	kuenda	mtazishika	sheria–zangu	na–	mtafanya	hukumu–zangu	–	
H0589		H3212	H8104	H2708	H0853		H4941	H0853	

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	
Mungu–wenu	Yahwe	
H0430	H3068	

Sheria zangu ndizo mtakazozitenda, na amri zangu ndizo mtakazozishika, kwa sababu Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

הָאָדָם	אֹתָם	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	מִשְׁפָּטַי	וְאֶת־	חֻקֹּתַי	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	5
mtu	zizo	akifanya	ambazo	hukumu–zangu	na–	sheria–zangu	–	Na–mtazishika	
H0120	H0853			H4941	H0853	H2708	H0853	H8104	

ס	יְהוָה׃	אֲנִי	בָּהֶם	וָחַי
¶	Yahwe	Mimi	kwa–hizo	ataishi
	H3068	H0589		H2425

Kwa hiyo ni lazima mzitunze hukumu zangu na sheria zangu. Ikiwa mtu amezitii, ataishi kwa sababu ya hizo. Mimi Ndimi Yahweh.

אֲנִי	עֶרְוָה	לְגַלּוֹת	תִּקְרְבוּ	לֹא	בִּשְׂרוֹ	שְׁאֵר	כָּל־	אֶל־	אִישׁ	אִישׁ	6
Mimi	uchi	kufunua	mtakaribia	si	wa–mwili–wake	jamaa	yoyote–	kwa–	mtu	Mtu	
H0589	H6172	H1540	H7126	H3808	H1320	H7607	H3605	H0413	H0376	H0376	

ס	יְהוָה׃	
¶	Yahwe	
	H3068	

Pasiwepo kwenu atakayelala na yeyote aliye na uhusiano wa karibu naye. Mimi ndimi Yahweh.

לֹא	הִוא	אִמְּךָ	תְגַלֵּה	לֹא	אִמְּךָ	וְעֶרְוַת	אָבִיךָ	עֶרְוַת	7
si	yeye	mama–yako	utafunua	si	mama–yako	na–uchi–wa–	baba–yako	Uchi–wa–	
H3808	H1931	H0517	H1540	H3808	H0517	H6172	H0001	H6172	

ס	עֶרְוָתָהּ׃	תְגַלֵּה	
¶	uchi–wake	utafunua	
	H6172	H1540	

Usimfedheheshe baba yako kwa kulala na mama yako. Yeye ni mama yako! Haikupasi kumfedhehesha yeye.

ס	הִוא׃	אָבִיךָ	עֶרְוַת	תְגַלֵּה	לֹא	אָבִיךָ	אֵשֶׁת־	עֶרְוַת	8
¶	ni	baba–yako	uchi–wa–	utafunua	si	baba–yako	mke–wa–	Uchi–wa–	
	H1931	H0001	H6172	H1540	H3808	H0001	H0802	H6172	

Usilale na yeyote wa wake za baba yako; Usimfedheheshe namna hiyo baba yako.

מוֹלֶדֶת	אִמְּךָ	בַּת־	אוֹ	אֲבִיךָ	בַּת־	אֲחוֹתְךָ	עֶרְוַת		9
aliyezaliwa	mama–yako	binti–ya–	au	baba–yako	binti–ya–	dada–yako	Uchi–wa–		
H4138	H0517	H1323		H0001	H1323	H0269	H6172		

ס	עֶרְוָתָן׃	תְגַלֵּה	לֹא	חוּץ	מוֹלֶדֶת	אוֹ	בַּיִת
¶	uchi–wao	utafunua	si	nje	aliyezaliwa	au	nyumbani
	H6172	H1540	H3808	H2351	H4138		

Usilale na yeyote aliye mmoja miongoni mwa dada zako, ama ni binti ya baba yako au ni binti ya mama yako, ama aliyelelewa nyumbani mwenu au mbali nawe. Usilale na dada zako.

עֶרְוָתָן	תְּגַלֶּה	לֹא	בִּתְּךָ	בַּת־	אוֹ	בִּנְךָ	בַּת־	עֶרְוַת		10
uchi–wao	utafunua	si	binti–yako	binti–ya–	au	mwana–wako	binti–ya–	Uchi–wa–		
H6172	H1540	H3808	H1323	H1323			H1323	H6172		

ס	הֵנָּה׃	עֶרְוָתְךָ	כִּי
¶	wao	uchi–wako	kwa–sababu
	H2007	H6172	

Usilale na binti ya mwanao, au binti ya binti yako. Hiyo ingekuwa aibu yako mwenyewe.

לֹא	הִוא	אֲחוֹתְךָ	אָבִיךָ	מוֹלֶדֶת	אָבִיךָ	אֵשֶׁת	בַּת־	עֶרְוַת		11
si	yeye	dada–yako	baba–yako	aliyezaliwa–na–	baba–yako	mke–wa–	binti–ya–	Uchi–wa–		
H3808	H1931	H0269	H0001	H4138	H0001	H0802	H1323	H6172		

ס	עֶרְוָתָהּ׃	תְּגַלֶּה	
¶	uchi–wake	utafunua	
	H6172	H1540	

Usilale na binti ya mke wa baba yako, aliyezaliwa kwa baba yako, yeye ni dada yako, na usilale naye.

ס	הִוא׃	אָבִיךָ	שְׁאֵר	תְּגַלֶּה	לֹא	אָבִיךָ	אֲחוֹת־	עֶרְוַת	12
¶	yeye	wa–baba–yako	jamaa	utafunua	si	baba–yako	dada–ya–	Uchi–wa–	
	H1931	H0001	H7607	H1540	H3808	H0001	H0269	H6172	

Usilale na dada ya baba yako. Yeye ni ndugu wa karibu kwa baba yako.

אִמְּךָ	שְׁאֵר	כִּי־	תְּגַלֶּה	לֹא	אִמְּךָ	אֲחוֹת־	עֶרְוַת	13
wa–mama–yako	jamaa	kwa–sababu–	utafunua	si	mama–yako	dada–ya–	Uchi–wa–	
H0517	H7607		H1540	H3808	H0517	H0269	H6172	

ס	הִוא׃	
¶	yeye	
	H1931	

Usilale na dada ya mama yako. Yeye ni ndugu wa mama yako.

תִּקְרָב	לֹא	אִשְׁתּוֹ	אֶל־	תְּגַלֶּה	לֹא	אָבִיךָ	אֲחִי־	עֶרְוַת	14
utakaribia	si	mke–wake	kwa–	utafunua	si	baba–yako	ndugu–wa–	Uchi–wa–	
H7126	H3808	H0802	H0413	H1540	H3808	H0001	H0251	H6172	

ס	הִוא׃	דֹּדָתְךָ	
¶	yeye	shangazi–yako	
	H1931	H1733	

Usimfedheheshe ndug wa baba yako kwa kulala na mke wake. Usimkaribie kwa kusudi hilo; yeye ni shangazi yako.

תְּגַלֶּה	לֹא	הִוא	בִּנְךָ	אֵשֶׁת	תְּגַלֶּה	לֹא	כַּלָּתְךָ	עֶרְוַת	15
utafunua	si	yeye	mwana–wako	mke–wa–	utafunua	si	mkwe–wako	Uchi–wa–	
H1540	H3808	H1931		H0802	H1540	H3808	H3618	H6172	

ס	עֶרְוָתָהּ׃	
¶	uchi–wake	
	H6172	

Usilale na binti- mkwe wako, Yeye ni mke wa mwanao; usilale naye.

ס	הִוא׃	אֲחִיךָ	עֶרְוַת	תְּגַלֶּה	לֹא	אֲחִיךָ	אֵשֶׁת־	עֶרְוַת	16
¶	ni	ndugu–yako	uchi–wa–	utafunua	si	ndugu–yako	mke–wa–	Uchi–wa–	
	H1931	H0251	H6172	H1540	H3808	H0251	H0802	H6172	

Usilale na mke wa kaka yako; usije ukamfedhesha yeye katika njia hii.

וְאֶת־	בִּתָּהּ	בַּת־	אֶת־	תְּגַלֶּה	לֹא	וּבִתָּהּ	אִשָּׁה	עֶרְוַת	17
na–	mwana–wake	binti–ya–	–	utafunua	si	na–binti–yake	mwanamke	Uchi–wa–	
H0853		H1323	H0853	H1540	H3808	H1323	H0802	H6172	

הִוא	זִמָּה	הֵנָּה	שַׁאֲרָהּ	עֶרְוָתָהּ	לְגַלּוֹת	תִּקַּח	לֹא	בִּתָּהּ	בַּת־
ni	uovu	wao	jamaa–yake	uchi–wake	kufunua	utamchukua	si	binti–yake	binti–ya–
H1931	H2154	H2007	H7608	H6172	H1540	H3947	H3808	H1323	H1323

Usilale na mwanamke kisha na binti yake, au binti wa mwanawe au binti wa binti yake. Hao ni ndugu zake wa karibu, na kulala nao lingekuwa ni uovu.

								18
עֶרְוָתָהּ	לְגַלּוֹת	לִצְרֹר	תִּקַּח	לֹא	אֲחֹתָהּ	אֶל־	וְאִשָּׁה	
uchi–wake	kufunua	kumsumbua	utamchukua	si	dada–yake	kwa–	Na–mwanamke	
H6172	H1540		H3947	H3808	H0269	H0413	H0802	

בְּחַיֶּיהָ׃		עָלֶיהָ
wakati–wa–uhai–wake		juu–yake

Usimwoe dada ya mke wako kuwa mke wako wa pili na kulala naye wakati bado mke wako wa kwanza angali hai.

								19
עֶרְוָתָהּ׃	לְגַלּוֹת	תִּקְרַב	לֹא	טֻמְאָתָהּ	בְּנִדַּת	אִשָּׁה	וְאֶל־	
uchi–wake	kufunua	utakaribia	si	unajisi–wake	katika–uchafu–wa–	mwanamke	Na–kwa–	
H6172	H1540	H7126	H3808	H2932	H5079	H0802	H0413	

Usilale na mwanamke wakati wake wa hedhi.

									20
בָּהּ׃	לְטָמְאָה־	לְזָרַע	שְׁכָבְתְּךָ	תִּתֶּן	לֹא־	עֲמִיתֶךָ	אֵשֶׁת	וְאֶל־	
kwake	kujinajisi–	kwa–mbegu	kulala–kwako	utatoa	si–	jirani–yako	mke–wa–	Na–kwa–	
		H2233	H7903	H5414	H3808	H5997	H0802	H0413	

Yeye ni najisi kwa wakati huo. Usilale na mke wa jilani yako na kujichafua mwenyewe kwake katika njia hii.

									21
שֵׁם	אֶת־	תְּחַלֵּל	וְלֹא	לַמֹּלֶךְ	לְהַעֲבִיר	תִּתֶּן	לֹא־	וּמְזַרְעֲךָ	
jina	–	utanajisi	na–si	kwa–Moleki	kupitisha	utatoa	si–	Na–kutoka–uzao–wako	
H8034	H0853		H3808	H4432		H5414	H3808	H2233	

יְהוָה׃	אֲנִי	אֱלֹהֶיךָ
Yahwe	Mimi	la–Mungu–wako
H3068	H0589	H0430

Msiwatoe watoto wenu ili kuwapitisha kwenye moto, ili kwamba muwatoe sadaka kwa Moleki, kwa sababu msije mkalinajisi jina la Mungu wenu. Mimi ndimi Yahweh.

								22
הִוא׃	תּוֹעֵבָה	אִשָּׁה	מִשְׁכְּבֵי	תִּשְׁכָּב	לֹא	זָכָר	וְאֶת־	
ni	chukizo	mwanamke	kulala–kwa–	utalala	si	mwanaume	Na–pamoja–na–	
H1931	H8441	H0802	H4904	H7901	H3808	H2145	H0854	

Usilale na mwanaume mwingine kama ulalavyo na mwanamke. Jambo hili lingekuwa uovu.

								23
בָּהּ	לְטָמְאָה־	שְׁכָבְתְּךָ	תִּתֶּן	לֹא־	בְּהֵמָה	וּבְכָל־		
kwake	kujinajisi–	kulala–kwako	utatoa	si–	mnyama	Na–pamoja–na–yoyote–		
		H7903	H5414	H3808	H0929	H3605		

הִוא׃	תֶּבֶל	לִרְבָעָה	בְּהֵמָה	לִפְנֵי	תַּעֲמֹד	לֹא־	וְאִשָּׁה
ni	upotovu	kuzaliana–naye	mnyama	mbele–ya–	atasimama	si–	na–mwanamke
H1931	H8397	H7250	H0929	H6440	H5975	H3808	H0802

Usilale na myama yeyote na kujitia unajisi kwake. Haimpasi mwanamke kufikiria kulala na mnyama ye yote. Huo ungekuwa upotovu.

24 אַל־ תִּטַּמְּאוּ בְּכָל־ יֹ֣את אֱלֹהִ֔ כִּי בְּכָל־ תִּטַּמְּאוּ אֲשֶׁר־ הַגּוֹיִם׃
Usi– jitie–unajisi kwa–yoyote–ya– hizi kwa–sababu kwa–yote–ya– hizi walitiwa–unajisi
H0408 H3605 H0428 H3605 H0428

מִפְּנֵיכֶם׃ מְשַׁלַּחַ אֲנִי mimi אֲשֶׁר־ ambayo– מַטָּאִ֖ mataifa
mbele–yenu H6440 ninayawafukuza H7971 H0589

Msijichafue wenyewe katika njia hizi, kwa kuwa katika njia hizi mataifa yamechafuliwa, mataifa ambayo Nitayafukuza yatoke kwa ajili yenu.

25 אֶת־ הָאָרֶץ וַתִּקָּא עָלֶיהָ עֲוֹנָהּ וָאֶפְקֹד הָאָרֶץ וַתִּטַּמָּא
– nchi na–ilitapika juu–yake uovu–wake na–niliitembelea nchi Na–ilitiwa–unajisi
H0853 H0776 H6958 H5771 H0776

יֹשְׁבֶיהָ׃
wakaaji–wake
H3427

Ni kwa sababu nchi imenajisiwa, hivyo niliiadhibu dhambi yao, nayo nchi ikawatapika wakazi wake

26 וּשְׁמַרְתֶּם תַּעֲשׂוּ וְלֹא מִשְׁפָּטַי וְאֶת־ חֻקֹּתַי אֶת־ אַתֶּם
Na–mtashika mtafanya na–si hukumu–zangu na– sheria–zangu – ninyi
H8104 H3808 H4941 H0853 H2708 H0853

בְּתוֹכְכֶם׃ הַגֵּר anayekaa וְהַגֵּר na–mgeni מִן־ mzaliwa–wa–nchi הָאֶזְרָח haya הָאֵלֶּה machukizo הַתּוֹעֵבֹת kutoka–yoyote–ya– מִכֹּל
miongoni–mwenu H8432 H1616 H0249 H0428 H8441 H3605

Kwa hiyo, yawapasa kuzishika amri zangu na maagiza yangu, na msifanye aina yoyote ya mambo haya ya machukizo, wala Mwisraeli mzaliwa au Mgeni aishie miongoni mwenu.

27 אֲשֶׁר ambao הָאָרֶץ nchi אַנְשֵׁי־ watu–wa– עָשׂוּ walifanya הָאֵל haya הַתּוֹעֵבֹת machukizo כָּל־ yote–ya– אֶת־ – כִּי Kwa–sababu
H0776 H0376 H0411 H8441 H3605 H0853

הָאָרֶץ׃ וַתִּטְמָא na–ilitiwa–unajisi לִפְנֵיכֶם mbele–yenu
nchi H0776 H6440

Kwa kuwa ni uovu huu ambao watu wametenda, wale ambao waliishi hapa kabla yenu, na sasa nchi imenajisiwa.

28 הַגּוֹי taifa אֶת־ – קָאָה ilitapika כַּאֲשֶׁר kama–ilivyotapika אֹתָהּ hiyo בְּטַמַּאֲכֶם mkiinajisi אֶתְכֶם ninyi הָאָרֶץ nchi תָּקִיא itatapika וְלֹא־ Na–si–
H0853 H6958 H0853 H0853 H0776 H6958 H3808

לִפְנֵיכֶם׃ אֲשֶׁר lililo
mbele–yenu H6440

Kwa hiyo, muwe waangalifu ili kwamba nchi isiwatapike nyinyi baada ya kuwa mmeinajisi, kama ilivyowatapika wale watu waliokuwako kabla yenu.

29 הָאֵלֶּה haya הַתּוֹעֵבֹת machukizo מִכֹּל kutoka–yoyote–ya– יַעֲשֶׂה atafanya אֲשֶׁר atakayefanya כָּל־ yeyote– כִּי Kwa–sababu
H0428 H8441 H3605 H0853 H3605

עַמָּם׃ מִקֶּרֶב kutoka–katikati–ya– הָעֹשֹׂת zinazofanya הַנְּפָשׁוֹת nafsi וְנִכְרְתוּ na–watakatiliwa–mbali
watu–wao H7130 H5315 H3772

Yeyote anayefanya mambo haya ya kuchukiza, watu wafanyao mambo hayo ya kuchukiza lazima watakatiliwa mbali kutoka miongoni mwa watu wao.

אֲשֶׁר	הַתּוֹעֵבֹת	מֵחֻקּוֹת	עֲשׂוֹת	לְבִלְתִּי	מִשְׁמַרְתִּי	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם		30
yaliyofanywa	machukizo	kutoka–sheria–za–	kufanya	ili–kuto	amri–yangu	–	Na–mtashika		
	H8441	H2708		H1115	H4931	H0853	H8104		

פ	:אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי	בָּהֶם	תִּטַּמְּאוּ	וְלֹא	לִפְנֵיכֶם	נַעֲשׂוּ
¶	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	kwa–hayo	mtajitia–unajisi	na–si	mbele–yenu	yalifanywa
	H0430	H3068	H0589			H3808	H6440	

Kw a hiyo inawapasa kuzishika amri zangu na sitende mojawapo ya desturi hizi zenyekuchukiza ambazo zilitendwa hapo kabla yenu, ili msijinajisi wenyewe kwa hizo. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

Chapter 19

לֵאמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akazungumza na Musa, akisema.

קְדֹשִׁים	אֲלֵהֶם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֲדַת	כָּל־	אֶל־	דַּבֵּר	2
Watakatifu	wao	na–uwaambie	Israeli	wana–wa–	kusanyiko–la–	wote–wa–	kwa–	Sema	
H6918	H0413	H0559	H3478		H5712	H3605	H0413	H1696	

:אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי	קָדוֹשׁ	כִּי	תִהְיוּ	
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	mtakatifu	kwa–sababu	mtakuwa	
H0430	H3068	H0589	H6918		H1961	

Zungumza na kusanyiko lote la watu wa Israeli na uwaambie, 'Ni lazima muwe watakatifu, kwa kuwa mimi Yahweh Mungu wenu ni mtakatifu.

יְהוָה	אֲנִי	תִּשְׁמֹרוּ	שַׁבְּתֹתַי	וְאֶת־	תִּירָאוּ	וְאָבִיו	אִמּוֹ	אִישׁ	3
Yahwe	Mimi	mtazishika	Sabato–zangu	na–	mtaheshimu	na–baba–yake	mama–yake	Mtu	
H3068	H0589	H8104	H7676	H0853	H3372	H0001	H0517	H0376	

:אֱלֹהֵיכֶם	
Mungu–wenu	
H0430	

Kila mtu amstahi mama yake na baba yake. Na ni lazima muzishike Sabato zangu. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

תַּעֲשׂוּ	לֹא	מַסֵּכָה	וֵאלֹהֵי	הָאֱלִילִים	אֶל־	תִּפְנוּ	אֶל־	4
mtajitengenezea	si	chuma–kilichoyeyushwa	na–miungu–ya–	sanamu	kwa–	geuke	Usi–	
	H3808		H0430	H0457	H0413	H6437	H0408	

:אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי	לָכֶם
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	kwenu
H0430	H3068	H0589	

Msizigeukie sanamu zisizo na thamani, wala kujitengenezea wenyewe miungu kutokana na chuma. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

:תִּזְבָּחֻהוּ	לְרְצֹנְכֶם	לַיהוָה	שְׁלָמִים	זֶבַח	תִּזְבְּחוּ	וְכִי	5
mtaitoa–dhabihu	kwa–ridhaa–yenu	kwa–Yahwe	ya–amani	dhabihu	mkitoa–dhabihu	Na–wakati	
H2076	H7522	H3068	H8002	H2077	H2076		

Unapotoa dhabihu za sadaka ya ushirika kwa Yahweh, utatoa ili kupata kibali.

בָּאֵשׁ	הַשְּׁלִישִׁי	יוֹם	עַד־	וְהַנּוֹתָר	וּמִמָּחֳרָת	יֵאָכֵל	זִבְחֵכֶם	בְּיוֹם	6
kwa–moto	ya–tatu	siku	hadi–	na–iliyobaki	na–kesho–yake	italiwa	dhabihu–yenu	Siku–ya–	
H0784	H7992	H3117	H5704	H3498	H4283	H0398	H2077	H3117	

יִשָּׂרֵף׃
itachomwa
H8313

Ni sharti iliwe siku hiyo hiyo uliyoitoa, au siku inayofuata.

יֵרָצֶה׃	לֹא	הִוא	פִּגּוּל	הַשְּׁלִישִׁי	בַּיּוֹם	יֵאָכֵל	הֵאָכֹל	וְאִם	7
itakubaliwa	si	ni	chukizo	ya–tatu	katika–siku	italiwa	kuliwa	Na–kama	
H7521	H3808	H1931	H6292	H7992	H3117	H0398	H0398		

Kama kinabaki kitu cho chote hata siku ya tatu ni lazima kiteketezwe kwa moto. Kama kitaliwa katika siku ya tatu kitakuwa najisi. Hakitakubalika,

חִלֵּל	יְהוָה	קֹדֶשׁ	אֶת־	כִּי־	יִשָּׂא	עֲוֹנוֹ	וְאָכְלָיו	8
amenajisi	Yahwe	utakatifu–wa–	–	kwa–sababu–	atabeba	uovu–wake	Na–anayeila	
	H3068	H6944	H0853		H5375	H5771	H0398	

מֵעַמָּיהָ׃	הַהֻוא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	
kutoka–watu–wake	hiyo	nafsi	na–itakatiliwa–mbali	
	H1931	H5315	H3772	

lakini kila akilaye ni lazima atachukua hatia yake kwa sababu amekivunjia heshima kilicho kitakatifu kwa Yahweh. Mtu huyo ni lazima akatiliwe mbali na watu wake.

פְּאַת	תְּכַלֶּה	לֹא	אַרְצְכֶם	קְצִיר	אֶת־	וּבְקֻצְרְכֶם	9
pembe–ya–	utamaliza	si	ya–nchi–yenu	mavuno	–	Na–wakati–wa–kuvuna–kwenu	
H6285	H3615	H3808	H0776		H0853		

תְּלַקֵּט׃	לֹא	קְצִירְךָ	וְלֶקֶט	לְקֻצְּרֶ	שָׂדְךָ	
utayakusanya	si	ya–mavuno–yako	na–masalio	kuvuna	shamba–lako	
H3950	H3808		H3951			

Unapovuna mavuno ya ardhi yako, usivune hata pembezo mwa shamba lako kabisa, wala hutakusanya mabaki ya mavuno yako yote.

וּפֶרֶט	תְּעוֹלֵל	לֹא	וְכַרְמְךָ				10
na–matunda–yaliyoanguka	utaokota	si	Na–shamba–lako–la–mizabibu				
H6528		H3808	H3754				

אֹתָם	תַּעֲזֹב	וְלַגֵּר	לֶעָנִי	תְּלַקֵּט	לֹא	כַּרְמְךָ	
hayo	utayaacha	na–kwa–mgeni	kwa–maskini	utakusanya	si	ya–shamba–lako–la–mizabibu	
H0853		H1616	H6041	H3950	H3808	H3754	

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi
H0430	H3068	H0589

Usikusanye kila zabibu kutoka katika mizabibu yako, wala usiziokote dhabibu zilizoanguka chini katika shamba la mizabibu. Ni lazima uziache kwa ajili ya masikini na kwa ajili ya wageni. Mimi ndimi Yahweh Mungu wako.

בַּעֲמִיתֶךָ׃	אִישׁ	תְּשַׁקְּרוּ	וְלֹא־	תְכַחֲשׁוּ	וְלֹא־	תְּגַנְּבוּ	לֹא	11
kwa–jirani–yake	mtu	mtasema–uongo	na–si–	mtadanganya	na–si–	mtaiba	Si	
H5997	H0376	H8266	H3808	H3584	H3808	H1589	H3808	

Usiibe. Usiseme uongo. Msidanganyane.

אֲנִי	אֱלֹהֶיךָ	שֵׁם	אֶת־	וְחִלַּלְתָּ	לַשָּׁקֶר	בִּשְׁמִי	תִּשָּׁבְעוּ	וְלֹא־	12
Mimi	la–Mungu–wako	jina	–	na–utanajisi	kwa–uongo	kwa–jina–langu	mtaapa	Na–si–	
H0589	H0430	H8034	H0853		H8267	H8034	H7650	H3808	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Usiape kwa jina langu kwa uongo na kulinajisi jina la Mungu wako. Mimi ndimi Yahweh

פְּעֻלַּת	תָּלִין	לֹא־	תִגְזֹל	וְלֹא	רֵעֲךָ	אֶת־	תַּעֲשֹׁק	לֹא־	13
ujira–wa–	utalaza	si–	utanyanganya	na–si	jirani–yako	–	utamdhulumu	Si–	
H6468		H3808	H1497	H3808	H7453	H0853	H6231	H3808	

בֹּקֶר׃	עַד־	אִתְּךָ	שָׂכִיר	
asubuhi	hadi–	pamoja–nawe	mfanyakazi	
H1242	H5704	H0854	H7916	

Usimgandamize jirani yako wala kumwibia. Usishikilie malipo ya kibarua usiku kucha hata asubuhi.

וְיָרֵאתָ	מִכְשֹׁל	תִּתֵּן	לֹא	עִוֵּר	וְלִפְנֵי	חֵרֵשׁ	תְּקַלֵּל	לֹא־	14
na–utamwogopa	kikwazo	utaweka	si	kipofu	na–mbele–ya–	kiziwi	utamlaani	Si–	
H3372	H4383	H5414	H3808	H5787	H6440	H2795	H7043	H3808	

יְהוָה׃	אֲנִי	מֵאֱלֹהֶיךָ
Yahwe	Mimi	Mungu–wako
H3068	H0589	H0430

Usimlaani kiziwi au kuweka kikwazo mbele ya kipofu. Badala yake, yakupasa umwogope Mungu wako. Mimi ndimi Yahweh.

וְלֹא	דָל	פְּנֵי־	תְשָׂא	לֹא־	בַּמִּשְׁפָּט	עָוֶל	תַּעֲשׂוּ	לֹא־	15
na–si	maskini	uso–wa–	utainua	si–	katika–hukumu	udhalimu	mtafanya	Si–	
H3808	H1800	H6440	H5375	H3808	H4941			H3808	

עֲמִיתֶךָ׃	תִּשְׁפֹּט	בְּצֶדֶק	גָּדוֹל	פְּנֵי	תֶּהְדַּר
jirani–yako	utahukumu	kwa–haki	mkubwa	uso–wa–	utaheshimu
H5997	H8199	H6664		H6440	H1921

Usisababishe hukumu ikawa ya uongo. Usionyeshe upendeleo kwa mtu fulani eti kwa kuwa tu yeye ni masikini na usionyeshe upendeleo kwa mtu fulani eti kwa kuwa tu yeye ni mtu muhimu. Badala yake, amua juu ya jirani yako kwa haki.

דָּם	עַל־	תַּעֲמֹד	לֹא	בְּעַמֶּיךָ	רָכִיל	תֵּלֵךְ	לֹא־	16
damu	juu–ya–	utasimama	si	miongoni–mwa–watu–wako	kama–mchongezi	utaenda	Si–	
H1818		H5975	H3808		H7400	H3212	H3808	

יְהוָה׃	אֲנִי	רֵעֶךָ	
Yahwe	Mimi	ya–jirani–yako	
H3068	H0589	H7453	

Usiende huku na huko ukisema habari za uchochezi miongoni mwa watu wako, bali tafuta kuyalinda maisha ya jirani yako. Mimi ndimi Yahweh.

אֶת־	תּוֹכִיחַ	הוֹכֵחַ	בִּלְבָבֶךָ	אָחִיךָ	אֶת־	תִּשָּׂא	לֹא־	17
–	utamkemea	kukemea	moyoni–mwako	ndugu–yako	–	utamchukia	Si–	
H0853	H3198	H3198	H3824	H0251	H0853	H8130	H3808	

חֵטְא׃	עָלָיו	תִּשָּׂא	וְלֹא־	עֲמִיתֶךָ
dhambi	juu–yake	utabeba	na–si–	jirani–yako
H2399		H5375	H3808	H5997

Usimchukie ndugu yako moyoni mwako. Mkemee jirani yako kwa heshima ili kwamba usishiriki katika dhambi kwa sababu yake.

וְאָהַבְתָּ	עַמֶּךָ	בְּנֵי	אֶת־	תִּטֹּר	וְלֹא־	תִקָּם	לֹא־	18
na–utampenda	watu–wako	wana–wa–	–	utaweka–kinyongo	na–si–	utalipiza–kisasi	Si–	
H0157			H0853	H5201	H3808	H5358	H3808	

יְהוָה׃	אֲנִי	כָּמוֹךָ	לְרֵעֲךָ
Yahwe	Mimi	kama–wewe–mwenyewe	jirani–yako
H3068	H0589	H3644	H7453

Usijilipize kisasi au kuwa na chuki yoyote dhidi ya mtu yeyote wa watu wako, lakini badala yake mpende jirani yako kama unavyojipenda wewe mwenyewe. Mimi ndimi Yahweh.

שָׁדְךָ	כִלְאַיִם	תְּרַבִּיעַ	לֹא־	בְּהֶמְתְּךָ	תִּשְׁמֹרוּ	חֻקֹּתַי	אֶת־	19
shamba–lako	aina–mbili	utawapandisha	si–	mnyama–wako	mtazishika	Sheria–zangu	–	
	H3610	H7250	H3808	H0929	H8104	H2708	H0853	

עָלֶיךָ׃	יַעֲלֶה	לֹא	שַׁעַטְנֵז	כִלְאַיִם	וּבֶגֶד	כִלְאַיִם	תִזְרַע	לֹא־
juu–yako	itapanda	si	mchanganyiko	ya–aina–mbili	na–nguo	mbegu–mbili	utapanda	si–
	H5927	H3808	H8162	H3610		H3610	H2232	H3808

פ
¶

Shika amri zangu. Usiwazalishe wanyama wako kwa kutumia wanyama wa aina nyingine tofauti. Usichanganye aina mbili tofauti za mbegu unapopanda shamba lako. Usivae vazi lililofumwa kwa kutumia nyuzi za rangi mbili tofauti zilizochanganywa pamoja.

	וְהָיָה	זֶרַע	שִׁכְבַת־	אִשָּׁה	אֶת־	יִשְׁכַּב	כִּי־	וְאִישׁ	20
	na–yeye	mbegu	kulala–kwa–	mwanamke	pamoja–na–	atalala	akiwa–	Na–mtu	
	H1931	H2233	H7902	H0802	H0854	H7901		H0376	

אוֹ	נִפְדָּתָה	לֹא	וְהֻפְדֵּה	לְאִישׁ	נֶחֱרֶפֶת	שִׁפְחָה		
au	amekombolewa	si	na–kukombolewa	na–mwanaume	aliyechumbiwa	mtumwa–wa–kike		
	H6299	H3808	H6299	H0376		H8198		

לֹא	כִּי־	יוּמְתוּ	לֹא	תִהְיֶה	בִּקֹּרֶת	לָהּ	נִתַּן־	לֹא	חֻפָּשָׁה
si	kwa–sababu–	watauawa	si	itakuwa	adhabu	kwake	umepewa–	si	uhuru
H3808		H4191	H3808	H1961	H1244		H5414	H3808	H2668

חֻפָּשָׁה׃
amewekwa–huru
H2666

Yeyote anayelala na msichana mtumwa aliyeposwa na mume mwingine, lakini ambaye hajakombolewa au hajaachwa huru, lazima waadhibiwe. Hawatauawa kwa sababu yule msichana hakuwa huru.

מוֹעֵד	לְאֹהֶל	פֶּתַח	אֶל־	לַיהוָה	אֲשָׁמוֹ		אֶת־	וְהֵבִיא	21
la–kukutania	wa–hema	mlango	kwa–	kwa–Yahwe	sadaka–yake–ya–hatia		–	Na–ataleta	
H4150	H0168	H6607	H0413	H3068	H0817		H0853	H0935	

אָשָׁם׃	אָיִל	
wa–hatia	kondoo–dume	
H0817		

Ni lazima mtu huyo alete sadaka yake ya hatia kwenye ingilio la hema la kukutania—kondoo dume iwe sadaka ya hatia.

22 וְכִפֶּר֙ עָלָ֣יו הַכֹּהֵ֔ן בְּאֵיל֥ הָאָשָׁ֖ם לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וְנִסְלַח־ לֹ֔ו עַל־ חַטָּאתֹ֖ו אֲשֶׁ֥ר חָטָ֛א מֵאַחַ֥ת מֵֽהֵנָּ֖ה וְנִסְלַ֥ח לֹֽו׃ פ

Na-atafanya-upatanisho kwa ajili yake kuhani kwa kondoo dume wa hatia mbele za Yahweh kwa ajili ya dhambi aliyotenda, nayo dhambi yake itasamehewa kwake. ¶

Kisha kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake kwa huyo kondoo dume mbele za Yahweh kutokana na dhambi aliyoitenda. Nayo dhambi iliyotendwa itasamehewa.

23 וְכִי־ תָבֹ֣אוּ בָאָ֗רֶץ וּנְטַעְתֶּם֙ כָּל־ עֵ֣ץ מַאֲכָ֔ל וַעֲרַלְתֶּ֥ם עָרְלָתֹ֖ו אֶת־ פִּרְיֹ֑ו שָׁלֹ֤שׁ שָׁנִים֙ יִהְיֶ֣ה לָכֶ֔ם לֹ֥א יֵאָכֵֽל׃

Na-wakati- mtaingia nchi na kupanda aina zote za miti kwa chakula, kisha mtayahesabu matunda yatakayozaliwa kuwa yamekatazwa kuliwa. Tunda litakatazwa kwako kwa miaka mitatu. Halitaliwa.

24 וּבַשָּׁנָה֙ הָרְבִיעִ֔ת כָּל־ יִהְיֶ֥ה פִּרְיֹ֖ו קֹ֣דֶשׁ הִלּוּלִ֑ים לַיהוָֽה׃

Na-katika-mwaka wa nne matunda yote yatakuwa matakatifu, matoleo ya sifa kwa Yahweh.

25 וּבַשָּׁנָ֣ה הַחֲמִישִׁ֗ת תֹּאכְל֣וּ אֶת־ פִּרְיֹו֮ לְהֹוסִ֣יף לָכֶם֒ תְּבוּאָתֹ֔ו אֲנִ֖י יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃

Na-katika-mwaka wa tano mtakula matunda yake ili kwamba mti uweze kuzaa zaidi. Mimi ndimi Yahweh Mungu wako.

26 לֹ֣א תֹאכְל֔וּ עַל־ הַדָּ֖ם לֹ֣א תְנַחֲשׁ֑וּ וְלֹ֥א תְעֹונֵֽנוּ׃

Si mtakula juu ya damu si mtafanya uaguzi na si mtafanya uchawi.

Usile nyama yoyote amabayo damu ingalimo ndani yake. Usiulize kwa roho juu ya wakati ujao,

27 לֹ֣א תַקִּפ֗וּ פְּאַת֙ רֹאשְׁכֶ֔ם וְלֹ֥א תַשְׁחִ֖ית אֶת־ פְּאַ֣ת זְקָנֶֽךָ׃

Si mtakata pembe za kichwa vyenu na si utaharibu pembe za ndevu zako.

Usitafute kuwadhibiti wengine kwa njia ya nguvu za kichawi. Msifuate tabia za kipagani kama vile kunyoa denge au kunyoa pembe za ndevu zeu.

לֹא	קַעֲקַע	וּכְתֹבֶת	בִּבְשַׂרְכֶם	תִּתְּנוּ	לָא	לָנֶפֶשׁ	וְשֶׂרֶט		28
si	kuchora	na–alama–ya–	katika–miili–yenu	mtafanya	si	kwa–wafu	Na–kujikata		
H3808	H7085	H3793	H1320	H5414	H3808	H5315			

יְהוָה׃	אֲנִי	בָּכֶם	תִּתְּנוּ
Yahwe	Mimi	kwenu	mtafanya
H3068	H0589		H5414

Usiukate mwili wako kwa ajili ya wafu au kuchanja chale juu ya mwili wako. Mimi ndimi Yahweh.

וּמָלְאָה	הָאָרֶץ	תִּזְנֶה	וְלֹא־	לְהַזְנוֹתָהּ	בִּתְּךָ	אֶת־	תְּחַלֵּל	אַל־	29
na–itajaa	nchi	itafanya–ukahaba	na–si–	kumfanya–malaya	binti–yako	–	mnajisi	Usi–	
H4390	H0776	H2181	H3808	H2181	H1323	H0853		H0408	

זִמָּה׃	הָאָרֶץ	
uasherati	nchi	
H2154	H0776	

Usimwaibishe binti yako kwa kumfanya kahaba, la sivyo taifa litaangukia kwenye ukahaba na nchi itajawa na uovu.

יְהוָה׃	אֲנִי	תִּירָאוּ	וּמִקְדָּשִׁי	תִּשְׁמֹרוּ	שַׁבְּתֹתַי	אֶת־	30
Yahwe	Mimi	mtaogopa	na–patakatifu–pangu	mtazishika	Sabato–zangu	–	
H3068	H0589	H3372	H4720	H8104	H7676	H0853	

Utazitunza Sabato zangu na kupaheshimu mahali patakatifu pa hema langu la kukutania. Mimi ndimi Yahweh.

אֲנִי	בָּהֶם	לְטָמְאָה	תִּבְקְשׁוּ	אַל־	הַיִּדְּעֹנִים	וְאֶל־	הָאֹבֹת	אֶל־	תִּפְנוּ	אַל־	31
Mimi	kwao	kujinajisi	watafute	usi–	wachawi	na–kwa–	mizimu	kwa–	geuke	Usi–	
H0589			H1245	H0408	H3049	H0413	H0178	H0413	H6437	H0408	

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	
Mungu–wenu	Yahwe	
H0430	H3068	

Msiwageukie wale wanaoongea na wafu au roho wachafu. msiwatafute, la sivyo watawanajisi ninyi, Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

מֵאֱלֹהֶיךָ	וְיָרֵאתָ	זָקֵן	פְּנֵי	וְהָדַרְתָּ	תָּקוּם	שֵׂיבָה	מִפְּנֵי		32
Mungu–wako	na–utamwogopa	mzee	uso–wa–	na–utaheshimu	utasimama	mvi	Mbele–ya–		
H0430	H3372	H2205	H6440	H1921		H7872	H6440		

פ	יְהוָה׃	אֲנִי	
¶	Yahwe	Mimi	
	H3068	H0589	

Ni lazima usimame mbele za mtu mwenye mvi na uheshimu uwepo wa mzee. Yakupasa umwegope Mungu wako. Mimi ndimi Yahweh.

אֹתוֹ׃	תוֹנוּ	לֹא	בְּאַרְצְכֶם	גֵּר	אִתְּךָ	יָגוּר	וְכִי־	33
yeye	mtamdhulumu	si	katika–nchi–yenu	mgeni	pamoja–nawe	akikaa	Na–wakati–	
H0853	H3238	H3808	H0776	H1616	H0854			

Mgeni anapoishi miongoni mwenu katika nchi yanu, usimtendee lolote lililobaya.

34

אִתְּכֶם	הַגֵּר	וְהַגֵּר	לָכֶם	יִהְיֶה	מִכֶּם	כְּאֶזְרָח
pamoja–nanyi	anayekaa	mgeni	kwenu	atakuwa	kutoka–kwenu	Kama–mzaliwa–wa–nchi
H0854		H1616		H1961		H0249

בְּאֶרֶץ	הֱיִיתֶם	גֵּרִים	כִּי־	כָּמוֹךָ	לוֹ	וְאָהַבְתָּ
katika–nchi–ya–	mlikuwa	wageni	kwa–sababu–	kama–wewe–mwenyewe	yeye	na–utampenda
H0776	H1961	H1616		H3644		H0157

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	מִצְרָיִם
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	Misri
H0430	H3068	H0589	H4714

Mgeni anayeishi pamoja nanyi ni lazima awe kama mwenyeji Mwisraeli mzaliwa anayeishi kwenu, na sharti umpende kama unavyojipenda wewe mwenyewe, ni kwa sababu wewe ulikuwa mgeni katika nchi ya Misri. Mimi ndimi Yahweh Mungu wako.

35

וּבַמְּשׂוֹרָה׃	בַּמִּשְׁקָל	בַּמִּדָּה	בַּמִּשְׁפָּט	עָוֶל	תַּעֲשׂוּ	לֹא־
na–katika–kiasi	katika–uzito	katika–kipimo	katika–hukumu	udhalimu	mtafanya	Si–
H4884	H4948		H4941			H3808

Unapopima urefu, uzito, au wingi usitumie vipimo vya udanganyifu.

36

לָכֶם	יִהְיֶה	צֶדֶק	וְהִין	צֶדֶק	אֵיפַת	צֶדֶק	אַבְנֵי־	צֶדֶק	מֹאזְנֵי
kwenu	itakuwa	haki	na–hini–ya–	haki	efa–ya–	haki	mawe–ya–	haki	Mizani–ya–
	H1961	H6664	H1969	H6664	H0374	H6664	H0068	H6664	H3976

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר־	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי
Misri	kutoka–nchi–ya–	ninyi	niliwatoa	ambaye–	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi
H4714	H0776	H0853	H3318		H0430	H3068	H0589

Tumia mizani iliyo halali, mawe ya kupimia uzito yaliyo halali, efa halali, hini iliyo halali. Mimi ndimi Yahweh Mungu wako, aliyekutoa katika nchi ya utumwa ya Misri.

37

אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	מִשְׁפָּטַי	כָּל־	וְאֶת־	חֻקֹּתַי	כָּל־	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם
hizo	na–mtazifanya	hukumu–zangu	zote–	na–	sheria–zangu	zote–	–	Na–mtashika
H0853		H4941	H3605	H0853	H2708	H3605	H0853	H8104

¶	יְהוָה׃	אֲנִי	פ
	Yahwe	Mimi	
	H3068	H0589	

Utayatii maagizo yangu na sheria zangu zote na kuzitenda. Mimi ndimi Yahweh.

Chapter 20

1

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

Yahweh akazungumza na Musa, akasema,

2

וּמִן־	יִשְׂרָאֵל	מִבְּנֵי	אִישׁ	אִישׁ	תֹּאמַר	יִשְׂרָאֵלִי	בְּנֵי	וְאֶל־
na–kutoka–	Israeli	kutoka–wana–wa–	mtu	Mtu	utasema	Israeli	wana–wa–	Na–kwa–
	H3478		H0376	H0376	H0559	H3478		H0413

מָוֹת	לַמֹּלֶךְ	מִזַּרְעוֹ	יִתֵּן	אֲשֶׁר	בְּיִשְׂרָאֵל	הַגֵּר	וְהַגֵּר
hakika	kwa–Moleki	kutoka–uzao–wake	atatoa	ambaye	katika–Israeli	anayekaa	mgeni
H4191	H4432	H2233	H5414		H3478		H1616

בָּאֵן׃	יְרַגְּמֻהוּ	הָאָרֶץ	עַם	יוֹמָת
kwa–jiwe	watampiga–kwa–mawe	nchi	watu–wa–	atauawa
H0068	H7275	H0776		H4191

“Waambie watu wa Waisraeli, 'mtu yeyote miongoni mwa watu Israeli, au Mgeni yeyote anayeishi miongoni mwa Waisraeli atakayemtoa mtoto wake yeyote kwa Moleki, hakika atauawa. Ni lazima watu wa nchi wamponde kwa mawe.

אֹתוֹ	וְהִכְרַתִּי	הַהֽוּא	בָּאִישׁ	פָּנַי֙	אֶת־	אֶתֶן	וַאֲנִ֣י		3
yeye	na–nitamkatilia–mbali	huyo	dhidi–ya–mtu	uso–wangu	–	nitaweka	Na–mimi		
H0853	H3772	H1931	H0376	H6440	H0853	H5414	H0589		

לְמֹלֵךְ	לַמֹּלֶךְ	נָתַן	מִזַּרְעוֹ֙	כִּ֤י	עָמּוֹ	מִקָּרֵב	
ili	kwa–Moleki	alitoa	kutoka–uzao–wake	kwa–sababu	watu–wake	kutoka–katikati–ya–	
H4616	H4432	H5414	H2233			H7130	

קָדְשִׁי׃	שֵׁם	אֶת־	וּלְחַלֵּל֙	מִקְדָּשִׁ֔י	אֶת־	טַמֵּא֙
langu–takatifu	jina	–	na–kunajisi	patakatifu–pangu	–	kunajisi
H6944	H8034	H0853		H4720	H0853	

Pia nitaukaza uso wangu dhidi ya mtu huyo na kumkatilia mbali kutoka miongoni mwa watu wake kwa sababu amemtoa mtoto wake kwa Moleki, ili kupatia unajisi mahali pangu patakatifu na kulinajisi jina langu takatifu.

הַהֽוּא	הָאִישׁ	מִן־	עֵינֵיהֶם֙	אֶת־	הָאָ֔רֶץ	עַם	יַעְלִימוּ֙	הַעֲלֵם	וְאִם	4
huyo	mtu	kutoka–	macho–yao	–	nchi	watu–wa–	wataficha	kuficha	Na–kama	
H1931	H0376			H0853	H0776		H5956	H5956		

אֹתוֹ׃	הָמִית	לְבִלְתִּי֙	לַמֹּלֶךְ	מִזַּרְעוֹ֙	בְּתִתּ֖וֹ	
yeye	kumuua	bila	kwa–Moleki	kutoka–uzao–wake	wakati–anapotoa	
H0853	H4191	H1115	H4432	H2233	H5414	

Na kama watu wa nchi watayafumba macho yao kwa mtu huyo anapomtoa mmoja wa watoto wake kwa Moleki, kama hawatamwua mtu huyo, ndipo Mimi mwenyewe nitaukaza uso wangu dhidi ya mtu huyo na ukoo wake,

וּבְמִשְׁפַּחְתּ֑וֹ	הַהֽוּא	בָּאִישׁ	פָּנַי֙	אֶת־	אֲנִ֣י	וְשַׂמְתִּי		5
na–familia–yake	huyo	dhidi–ya–mtu	uso–wangu	–	mimi	Na–nitaweka		
H4940	H1931	H0376	H6440	H0853	H0589			

לִזְנוֹת	אַחֲרָיו	הַזֹּנִים	כָּל־	וְאֶת	אֹתוֹ	וְהִכְרַתִּי	
kufanya–ukahaba	nyuma–yake	wanaofuata–ukahaba	wote–	na–	yeye	na–nitamkatilia–mbali	
H2181		H2181	H3605	H0853	H0853	H3772	

עַמָּם׃	מִקָּרֵב	הַמֹּלֶךְ	אַחֲרֵי
watu–wao	kutoka–katikati–ya–	Moleki	nyuma–ya–
	H7130	H4432	

Nami nitamkatilia mbali pamoja na yeyote anayejifanya kahaba ili kufanya umalaya na Moleki.

אַחֲרֵיהֶם	לִזְנוֹת	הַיִּדְּעֹנִים	וְאֶל־	הָאֹבֹת֙	אֶל־	תִּפְנֶה	אֲשֶׁר	וְהַנֶּ֣פֶשׁ	6
nyuma–yao	kufanya–ukahaba	wachawi	na–kwa–	mizimu	kwa–	itageuka	ambayo	Na–nafsi	
	H2181	H3049	H0413	H0178	H0413	H6437		H5315	

אֹתוֹ	וְהִכְרַתִּי	הַהֽוּא	בַּנֶּ֣פֶשׁ	פָּנַי֙	אֶת־	וְנָתַתִּי	
yeye	na–nitamkatilia–mbali	hiyo	dhidi–ya–nafsi	uso–wangu	–	na–nitaweka	
H0853	H3772	H1931	H5315	H6440	H0853	H5414	

עַמּ֖וֹ׃	מִקָּרֵב	
watu–wake	kutoka–katikati–ya–	
	H7130	

Mtu yule anayewageukia wanaozungumza na wafu, au na wale wanaozungumza na roho ili kufanya ukahaba nao, Nitakaza uso wangu dhidi ya mtu huyo; Nami nitamkatilia mbali atoke miongoni mwa watu wake.

אֱלֹהֵיכֶֽם׃	יְהוָה	אֲנִי֙	כִּ֤י	קְדֹשִׁ֔ים	וְהִיִּיתֶ֖ם	וְהִתְקַדִּשְׁתֶּ֑ם	7
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	kwa–sababu	watakatifu	na–mtakuwa	Na–mtajitakasa	
H0430	H3068	H0589		H6918	H1961	H6942	

Kwa hiyo jitakaseni wenyewe na muwe watakatifu, kwa sababu Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

מְקַדִּשְׁכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	חֻקֹּתַי	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	8
ninayewatakasa	Yahwe	Mimi	hizo	na–mtazifanya	sheria–zangu	–	Na–mtashika	
H6942	H3068	H0589	H0853		H2708	H0853	H8104	

Mtazitunza amari zangu na kuzifuta. Mimi ndimi Yahweh anayewatenga ninyi muwe watakatifu.

מָוֹת	אִמּוֹ	וְאֶת־	אָבִיו	אֶת־	יְקַלֵּל	אֲשֶׁר	אִישׁ	אִישׁ	כִּי־	9
hakika	mama–yake	na–	baba–yake	–	atamlaani	ambaye	mtu	mtu	Kwa–sababu–	
H4191	H0517	H0853	H0001	H0853	H7043		H0376	H0376		

בּוֹ׃	דָּמָיו	קִלֵּל	וְאִמּוֹ	אָבִיו	יוּמָת
juu–yake	damu–yake	amewalaani	na–mama–yake	baba–yake	atauawa
	H1818	H7043	H0517	H0001	H4191

Yeyote amlaaniye baba yake au mama yake hakika mtu huyo atauawa. Amemlaani baba yake au mama yake, kwa hiyo ana hatia na anastahili kufa.

אֵשֶׁת	אֶת־	יִנְאַף	אֲשֶׁר	אִישׁ	אֵשֶׁת	אֶת־	יִנְאַף	אֲשֶׁר	וְאִישׁ	10
mke–wa–	na–	atazini	ambaye	mtu	mke–wa–	na–	atazini	ambaye	Na–mtu	
H0802	H0854	H5003		H0376	H0802	H0854	H5003		H0376	

וְהַנֹּאֶפֶת׃	הַנֹּאֵף	יוּמָת	מָוֹת־	רֵעֵהוּ	
na–mzinzi–wa–kike	mzinzi	atauawa	hakika–	jirani–yake	
H5003	H5003	H4191	H4191	H7453	

Mwanaume yeyote afanyaye uzinzi na mke wa mwanaume mwingine, yaani, yeyote anayezini na mke wa jirani yake—yule mwanaume mzinzi na mwanamke mzinzi ni lazima wote wawili wauawe.

גִּלָּה	אָבִיו	עֶרְוַת	אָבִיו	אֵשֶׁת	אֶת־	יִשְׁכַּב	אֲשֶׁר	וְאִישׁ	11
amefunua	baba–yake	uchi–wa–	baba–yake	mke–wa–	na–	atalala	ambaye	Na–mtu	
H1540	H0001	H6172	H0001	H0802	H0854	H7901		H0376	

בָּם׃	דְּמֵיהֶם	שְׁנֵיהֶם	יוּמָתוּ	מָוֹת־
juu–yao	damu–yao	wote–wawili	watauawa	hakika–
	H1818	H8147	H4191	H4191

Mwanaume yeyote anayelala na mke wa baba yake ili kukutana naye kimwili amemfedhehesha baba yake mwenye. Wote wawili; mwana huyo na mke huyo wa baba yake kwa hakika watauawa. wanahatia na wanastahili kufa.

תָּבֶל	שְׁנֵיהֶם	יוּמְתוּ	מָוֹת	כִּלָּתוֹ	אֶת־	יִשְׁכַּב	אֲשֶׁר	וְאִישׁ	12
upotovu	wote–wawili	watauawa	hakika	mkwe–wake	na–	atalala	ambaye	Na–mtu	
H8397	H8147	H4191	H4191	H3618	H0854	H7901		H0376	

בָּם׃	דְּמֵיהֶם	עָשׂוּ	
juu–yao	damu–yao	wamefanya	
	H1818		

Kama mwanaume atalala na mke wa mwanawe, wote wawili; mwanaume huyo na mke huyo wa mwanawe hakika watauawa. Wametenda upotovu. Wana hatia na wanastahili kufa.

עָשׂוּ	תֹּועֵבָה	אִשָּׁה	מִשְׁכְּבֵי	זָכָר	אֶת־	יִשְׁכַּב	אֲשֶׁר	וְאִישׁ	13
wamefanya	chukizo	mwanamke	kulala–kwa–	mwanaume	na–	atalala	ambaye	Na–mtu	
	H8441	H0802	H4904	H2145	H0854	H7901		H0376	

בָּם׃	דְּמֵיהֶם	יוּמָתוּ	מָוֹת	שְׁנֵיהֶם	
juu–yao	damu–yao	watauawa	hakika	wote–wawili	
	H1818	H4191	H4191	H8147	

Kama mwanaume analala na mwanaume mwingine kama alalavyo na mwanamke, wote wawili watakuwa wamefanya jambo lililo ovu. Hakika watauawa. Wana hatia na wanastahili kufa.

14

הֻוא	זְמָה	אִמָּהּ	וְאֶת־	אִשָּׁה	אֶת־	יִקַּח	אֲשֶׁר	וְאִישׁ
ni	uovu	mama–yake	na–	mwanamke	–	atamchukua	ambaye–	Na–mtu
H1931	H2154	H0517	H0853	H0802	H0853	H3947		H0376

בְּתוֹכְכֶם׃	זִמָּה	תִּהְיֶה	וְלֹא־	וְאֹתָהֶן	אֹתוֹ	יִשְׂרְפוּ	בָּאֵשׁ
miongoni–mwenu	uovu	utakuwa	na–si–	na–wao	yeye	watawachoma	kwa–moto
H8432	H2154	H1961	H3808	H0853	H0853	H8313	H0784

Ikiwa mwanaume atamwoa mwanamke na pia akamwoa mama wa mwanamke huyo, huu ni uovu. Ni lazima wachomwe kwa moto, wote wawili, mwanaume huyo na manamke huyo, ili kwamba hapatakuwepo na uovu miongoni mwenu.

15

הַבְּהֵמָה	וְאֶת־	יִתֵּן	מָוֶת	בִּבְהֵמָה	שְׁכָבְתּוֹ	יִתֵּן	אֲשֶׁר	וְאִישׁ
mnyama	na–	atauawa	hakika	kwa–mnyama	kulala–kwake	atatoa	ambaye	Na–mtu
H0929	H0853	H4191	H4191	H0929	H7903	H5414		H0376

תַּהֲרֹגוּ׃	
mtamuua	
H2026	

Ikiwa mwanaume analala na mnyama, hakika atauawa, ni lazima mumuue na mnyama huyo pia.

16

אֹתָהּ	לִרְבָעָה	בְּהֵמָה	כָּל־	אֶל־	תִּקְרַב	אֲשֶׁר	וְאִשָּׁה
naye	kuzaliana–naye	mnyama	yoyote–	kwa–	atakaribia	ambaye	Na–mwanamke
H0854	H7250	H0929	H3605	H0413	H7126		H0802

בָּם׃	דְּמֵיהֶם	יוּמָתוּ	מָוֶת	הַבְּהֵמָה	וְאֶת־	הָאִשָּׁה	אֶת־	וְהָרַגְתָּ
juu–yao	damu–yao	watauawa	hakika	mnyama	na–	mwanamke	–	na–utamuua
	H1818	H4191	H4191	H0929	H0853	H0802	H0853	H2026

Ikiwa mwanamke anamkaribia mnyama ili kulala naye, ni lazima mmuuwe mwanamke huyo pamoja na mnyama. Kwa hakika ni lazima wauawe. wana hatia na wanastahili kufa.

17

בַּת־	אוֹ	אָבִיו	בַּת־	אֲחֹתוֹ	אֶת־	יִקַּח	אֲשֶׁר־	וְאִישׁ
binti–ya–	au	baba–yake	binti–ya–	dada–yake	–	atamchukua	ambaye–	Na–mtu
H1323		H0001	H1323	H0269	H0853	H3947		H0376

הֻוא	חֶסֶד	עֶרְוָתוֹ	אֶת־	תִּרְאֶה	וְהִיא־	עֶרְוָתָהּ	אֶת־	וְרָאָה	אִמּוֹ
ni	aibu	uchi–wake	–	ataona	na–yeye–	uchi–wake	–	na–kuona	mama–yake
H1931		H6172	H0853	H7200	H1931	H6172	H0853	H7200	H0517

גִּלָּה	אֲחֹתוֹ	עֶרְוַת	עַמָּם	בְּנֵי	לְעֵינֵי	וְנִכְרְתוּ	
amefunua	dada–yake	uchi–wa–	watu–wao	wana–wa–	machoni–pa–	na–watakatiliwa–mbali	
H1540	H0269	H6172				H3772	

יִשָּׂא׃	עֲוֹנוֹ
atabeba	uovu–wake
H5375	H5771

Ikiwa mwanaume analala na dada yake, ama ni binti ya baba yake au binti ya mama yake—ikiwa wamelala pamoja, hilo ni jambo la aibu. Ni lazima wakatiliwe mbali watoke machoni pa watu wao, kwa sababu amelala na dada yake. Ni lazima aibebe hatia yake.

18

עֶרְוָתָהּ	אֶת־	וְגִלָּה	דָּוָה	אִשָּׁה	אֶת־	יִשְׁכַּב	אֲשֶׁר־	וְאִישׁ
uchi–wake	–	na–kufunua	mwenye–hedhi	mwanamke	na–	atalala	ambaye–	Na–mtu
H6172	H0853	H1540	H1739	H0802	H0854	H7901		H0376

דָּמֶיהָ	מְקֹר	אֶת־	גִּלְתָּה	וְהִיא	הֶעֱרָה	מְקֹרָהּ	אֶת־	
damu–yake	chanzo–cha–	–	amefunua	na–yeye	amefunua	chanzo–chake	–	
H1818	H4726	H0853	H1540	H1931	H6168	H4726	H0853	

עַמָּם׃	מִקֶּרֶב	שְׁנֵיהֶם	וְנִכְרְתוּ	
watu–wao	kutoka–katikati–ya–	wote–wawili	na–watakatiliwa–mbali	
	H7130	H8147	H3772	

Kama mwanaume analala na mwanamke katika kipindi cha hedhi yake, na amekutana naye kimwili, atakuwa amefunua mtiririko wa damu yake, chanzo cha damu yake. Ni lizima wote wawili wakatiliwe mbali kutoka mingoni mwa watu wao.

19

כִּי	תְגַלֵּה	לֹא	אָבִיךָ	וַאֲחוֹת	אִמְּךָ	אֲחוֹת	וְעֶרְוַת	
kwa–sababu	utafunua	si	baba–yako	na–dada–ya–	mama–yako	dada–ya–	Na–uchi–wa–	
	H1540	H3808	H0001	H0269	H0517	H0269	H6172	

יִשָּׂאוּ׃	עֲוֹנָם	הֶעֱרָה	שְׁאֵרוֹ	אֶת־
watabeba	uovu–wao	amefunua	jamaa–yake	–
H5375	H5771	H6168	H7607	H0853

Usilale na dada ya mama yako, au dada ya baba yako, kwa sababu ungeweza kumwaibisha jamaa yako wa karibu. Ni lazima utabeba hatia yako mwenyewe.

20

גִּלָּה	דֹּדוֹ	עֶרְוַת	דַּדְתּוֹ	אֶת־	יִשְׁכַּב	אֲשֶׁר	וְאִישׁ
amefunua	baba–yake–mdogo	uchi–wa–	shangazi–yake	na–	atalala	ambaye	Na–mtu
H1540	H1730	H6172	H1733	H0854	H7901		H0376

עֲרִירִים	יִשָּׂאוּ	חֶטְאָם	
bila–watoto	watabeba	dhambi–yao	
H6185	H5375	H2399	

Ikiwa mwanaume analala na shangazi yake, atakuwa amemfedhehesha mjomba wake. Wanapokufa, nitawaadhibu wote wawili, na wanapokufa nitauondolea mbali urithi wa watoto wao ambao wangeliupokea kutoka kwa wazazi wao.

21

עֶרְוַת	הֵוא	נִדָּה	אָחִיו	אֵשֶׁת	אֶת־	יִקַּח	אֲשֶׁר	וְאִישׁ
uchi–wa–	ni	uchafu	ndugu–yake	mke–wa–	–	atamchukua	ambaye	Na–mtu
H6172	H1931	H5079	H0251	H0802	H0853	H3947		H0376

יִהְיוּ׃	עֲרִירִים	גִּלָּה	אָחִיו
watakuwa	bila–watoto	amefunua	ndugu–yake
H1961	H6185	H1540	H0251

Ikiwa mwanaume anamwoa mke wa kaka yake wakati ambapo kaka yake angali hai, hilo ni jambo la aibu. Amemfedhehesha kaka yake, na nitaondolea mbali mali yoyote amabayo watoto wao wangerithi kutoka kwa wazazi wao.

22

אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	מִשְׁפָּטַי	כָּל־	וְאֶת־	חֻקֹּתַי	כָּל־	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	
hizo	na–mtazifanya	hukumu–zangu	zote–	na–	sheria–zangu	zote–	–	Na–mtashika	
H0853		H4941	H3605	H0853	H2708	H3605	H0853	H8104	

בָּהּ׃	לָשֶׁבֶת	שָׁמָּה	אֶתְכֶם	מֵבִיא	אֲנִי	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶתְכֶם	תָּקִיא	וְלֹא־
ndani–yake	kukaa	huko	ninyi	ninawaingiza	mimi	ambayo	nchi	ninyi	itatapika	na–si–
	H3427	H8033	H0853	H0935	H0589		H0776	H0853	H6958	H3808

Kwa hiyo imewapasa kuzishika amri na sheria zangu zote; ni lazima mzitii ili kwamba ile nchi ambayo ninawaleta kuishi isiwatapike nyinyi.

מִפְּנֵיכֶם	מְשַׁלַּח	אֲנִי	אֲשֶׁר־	הַגּוֹי	בְּחֻקֹּת	תֵּלְכוּ	וְלֹא		23
mbele–yenu	ninayawafukuza	mimi	ambalo–	taifa	katika–sheria–za–	mtaenda	Na–si		
H6440	H7971	H0589			H2708	H3212	H3808		

בָּם׃	וָאָקֵץ	עָשׂוּ	אֱלֹהֵי	כָּל־	אֶת־	כִּי	
wao	na–niliwachukia	walifanya	hizi	yote–ya–	–	kwa–sababu	
	H6973		H0428	H3605	H0853		

Msienende katika desturi za mataifa ambayo nitayafukuza mbele yenu, ni kwa sababu wamefanya mambo haya yote, nami mimewachukia wao.

לָרֶשֶׁת	לָכֶם׀	אֶתְּנֶנָּה	וַאֲנִי	אַדְמָתָם׀	אֶת־	תִּירְשׁוּ	אַתֶּם׀	לָכֶם	וָאֹמַר	24
kuimiliki	ninyi	nitaiwapa	na–mimi	ardhi–yao	–	mtairithi	ninyi	kwenu	Na–nilisema	
H3423		H5414	H0589	H0127	H0853	H3423			H0559	

הִבְדַּלְתִּי	אֲשֶׁר־	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי׀	וּדְבָשׁ	חָלָב	זָבַת	אֶרֶץ	אֹתָהּ
nimewatenga	ambaye–	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	na–asali	maziwa	itiririkayo	nchi	hiyo
H0914		H0430	H3068	H0589	H1706	H2461	H2100	H0776	H0853

הָעַמִּים׃	מִן־	אֶתְכֶם	
mataifa	kutoka–	ninyi	
		H0853	

Nami nikawaambia ninyi, “Mtaimiliki nchi yao, nitaitoa kwenu ili muimiliki, nchi itiririkayo amaziwa na asali. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu, aliyewatenga nyinyi kutoka kwa watu wengine.

לַטָּהֳרֹ	הַטְּמֵאָה	הָעוֹף	וּבֵין־	לַטְּמֵאָה	הַטְּהֹרָה׀	הַבְּהֵמָה	בֵּין־	וְהִבְדַּלְתֶּם	25
kwa–safi	mchafu	ndege	na–kati–ya–	kwa–mchafu	safi	mnyama	kati–ya–	Na–mtatenga	
H2889	H2931	H5775	H0996	H2931	H2889	H0929	H0996	H0914	

וּבְכֹל	וּבָעוֹף	בַּבְּהֵמָה	נַפְשֹׁתֵיכֶם	אֶת־	תְּשַׁקְּצוּ	וְלֹא־
na–kwa–yoyote	na–kwa–ndege	kwa–mnyama	nafsi–zenu	–	mtazifanya–chukizo	na–si–
H3605	H5775	H0929	H5315	H0853	H8262	H3808

לְטַמְּא׃	לָכֶם	הִבְדַּלְתִּי	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	תִּרְמֹשׂ	אֲשֶׁר	
kuwa–vichafu	kwenu	nimevitenga	ambavyo–	ardhini	kinatambaa	kinachokwenda	
		H0914		H0127	H7430		

Ni lazima pia mtofautishe kati ya wanya najisi na wale walio safi, na kati ya ndege walio najisi na walio safi. Msijichafue wenyewe kwa wanyama au ndege au kiumbe kitambaacho juu ya nchi kilicho najisi, ambacho nimekitenga kuwa najisi.

וַאֲבְדִּיל	יְהוָה	אֲנִי	קָדוֹשׁ	כִּי	קְדֹשִׁים	לִי׀	וְהְיִיתֶם	26
na–nimewatenga	Yahwe	Mimi	mtakatifu	kwa–sababu	watakatifu	kwangu	Na–mtakuwa	
H0914	H3068	H0589	H6918		H6918		H1961	

לִי׃	לִהְיוֹת	הָעַמִּים	מִן־	אֶתְכֶם	
wangu	kuwa	mataifa	kutoka–	ninyi	
	H1961			H0853	

Mtakuwa watakatifu, kwa kuwa Mimi, Yahweh, ni mtakakatifu, nami nimewatenga nyinyi kutoka kwa watu wengine, kwa kuwa nyinyi ni wangu.

מָוֹת	יְדַעֲנִי	אוֹ	אֹוֹב	בָּהֶם	יְהֹוָה	כִּי־	אִשָּׁה	אוֹ־	וְאִישׁ	27
hakika	mchawi	au	mzimu	ndani–yao	atakuwa	akiwa–	mwanamke	au–	Na–mtu	
H4191	H3049		H0178		H1961		H0802		H0376	

פ	בָּם׃	דְּמֵיהֶם	אֹתָם	יִרְגְּמוּ	בָּאֶבֶן	יוּמָתוּ	
¶	juu–yao	damu–yao	wao	watawapiga–mawe	kwa–jiwe	watauawa	
		H1818	H0853	H7275	H0068	H4191	

Mwanaume au mwanamke anayeongea na wafu au anayeongea na roho hakika atauawa. Watu watawaponda kwa mawe. Wanayo hatia na wanastahili kufa.

Chapter 21

וְאָמַרְתָּ	אַהֲרֹן	בְּנֵי	הַכֹּהֲנִים	אֶל־	אֱמֹר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	1
na–uwaambie	Haruni	wana–wa–	makuhani	kwa–	Sema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H0175		H3548	H0413	H0559	H4872	H0413	H3068	H0559	

בְּעַמָּיו׃	יִטַּמָּא	לֹא־	לְנֶפֶשׁ	אֲלֻהֶם
miongoni–mwa–watu–wake	atajitia–unajisi	si–	Kwa–nafsi	wao
		H3808	H5315	H0413

Yahweh akamwambia Musa, “Zungumza na makuhani, wana wa Aroni, nawe waambie, 'hakuna hata mmoja miongoni mwenu atakayejitia unajisi kwa wale wanaokufa miongoni mwa watu wake,

וּלְאָבִיו	לְאִמּוֹ	וְאֵלָיו	הַקָּרֹב	לִשְׁאֵרוֹ	אִם־	כִּי	2
na–kwa–baba–yake	kwa–mama–yake	kwake	wa–karibu	jamaa–yake	kwa–	Isipokuwa	
H0001	H0517	H0413	H7138	H7607			

וּלְאָחִיו׃	וּלְבִתּוֹ	וְלִבְנוֹ
na–kwa–ndugu–yake	na–kwa–binti–yake	na–kwa–mwana–wake
H0251	H1323	

isipokuwa yule aliye ndugu wa karibu—mama yake, baba yake, mwanawe, bintiye, nduguye,

									3
לְאִישׁ	הָיְתָה	לֹא־	אֲשֶׁר	אֵלָיו	הַקָּרוֹבָה	הַבְּתוּלָה	וְלַאֲחֹתוֹ		
wa–mwanaume	amekuwa	si–	ambaye	kwake	aliye–karibu	bikira	Na–kwa–dada–yake		
H0376	H1961	H3808		H0413	H7138	H1330	H0269		

יִטַּמָּא׃	לָהּ
atajitia–unajisi	kwake

au dada yake bikira anayemtegemea, kwa kuwa hana mume—kwake huyo anaweza kujitia unajisi.

					4
לְהֶחֱלוֹ׃	בְּעַמָּיו	בָּעַל	יִטַּמָּא	לֹא	
kujinajisi	miongoni–mwa–watu–wake	bwana	atajitia–unajisi	Si	
		H1167		H3808	

Lakini hatajitia unajisi na kujichafu kwa ajili ya jamaa wengine.

								5
לֹא	זְקָנָם	וּפְאַת	בְּרֹאשָׁם	קָרְחָה	)יִקְרְחוּ(	]יקרחה[	לֹא־	
si	ndevu–zao	na–pembe–za–	vichwani–mwao	upara	watanyoa	[watanyoa]	Si–	
H3808	H2206	H6285		H7144	H7139	H7139	H3808	

שָׂרָטֶת׃	יִשְׂרְטוּ	לֹא	וּבִבְשָׂרָם	יְנַלֵּחוּ
kujikata	watajikata	si	na–katika–miili–yao	watanyoa
	H8295	H3808	H1320	H1548

Makuhanai hawatanyoa vichwa vyo wala kunyoa pembeni mwa ndevu zao, wala hawatachanja chale miili yao.

כִּי֩	אֱלֹהֵיהֶ֨ם	שָׁ֜ם	יְחַלֵּ֗לוּ	וְלֹ֤א	לֵאלֹהֵיהֶם֙	יִהְיוּ֙	קְדֹשִׁ֔ים	6
kwa–sababu	la–Mungu–wao	jina	watanajisi	na–si	kwa–Mungu–wao	watakuwa	Watakatifu	
	H0430	H8034		H3808	H0430	H1961	H6918	

וְהָיוּ֙	מַקְרִיבֶ֣ם	הֵ֔ם	אֱלֹהֵיהֶ֖ם	לֶ֣חֶם	יְהוָ֑ה	אִשֵּׁי֙	אֶת־	
na–watakuwa	wanatoa	wao	wa–Mungu–wao	mkate	Yahwe	sadaka–za–moto–za–	–	
H1961	H7126	H1992	H0430	H3899	H3068	H0801	H0853	

קֹ֥דֶשׁ׃	
watakatifu	
H6944	

Watakuwa watakatifu kwa Mungu wao, wala hawataliaibisha jina la Mungu wao, kwa sababu makuhani hutoa sadaka ya Yahweh ya chakula, mkate wa Mungu wao. Kwa hiyo makuhani lazima wawe watakatifu.

גְּרוּשָׁ֣ה	וְאִשָּׁ֔ה	יִקָּח֑וּ	לֹ֣א	וַחֲלָלָ֗ה	זֹנָ֤ה	אִשָּׁה֙	7
aliyeachwa	na–mwanamke	watamchukua	si	na–aliyenajisiwa	malaya	Mwanamke	
H1644	H0802	H3947	H3808		H2181	H0802	

לֵאלֹהֶ֖יו׃	הִ֣וא	קָדֹ֔שׁ	כִּ֤י־	יִקָּח֑וּ	לֹ֣א	מֵאִישָׁ֖הּ
kwa–Mungu–wake	yeye	mtakatifu	kwa–sababu–	watamchukua	si	kutoka–kwa–mume–wake
H0430	H1931	H6918		H3947	H3808	H0376

Hawataoa mwanamke aliye kahaba na aliyetiwa unajisi, na hawataoa mwanamke aliyetalikiwa kutoka kwa mume wake kwa sababu wametengwa kwa ajili ya Mungu wao.

קָדֹ֣שׁ	מַקְרֵ֔יב	הֽוּא	אֱלֹהֶ֖יךָ	לֶ֣חֶם	אֶת־	כִּי־	וְקִדַּשְׁתּ֥וֹ	8
mtakatifu	anatoa	yeye	wa–Mungu–wako	mkate	–	kwa–sababu–	Na–utamtakasa	
H6918	H7126	H1931	H0430	H3899	H0853		H6942	

מְקַדִּשְׁכֶ֑ם׃	יְהוָ֖ה	אֲנִ֥י	קָד֛וֹשׁ	כִּֽי	לְךָ֥	הָיָ֖ה־	
ninayewatakasa	Yahwe	Mimi	mtakatifu	kwa–sababu	kwako	atakuwa–	
H6942	H3068	H0589	H6918			H1961	

Utamtenga kwa sababu yeye ndiye anayetoa mkate kwa Mungu wako. Ni lazima awe mtakatifu, kwa sababu—Mimi, Yahweh, ndimi niwatakasaye nyinyi—pia Mimi mwenyewe ni mtakatifu.

תֵּ֣יא	אָבִ֔יהָ	אֶת־	לִזְנ֖וֹת	תָּחֵ֣ל	כִּ֤י	כֹהֵן֙	אִ֣ישׁ	וּבַת֙	9
yeye	baba–yake	–	kufanya–ukahaba	ataanza	kama	kuhani	ya–mtu	Na–binti	
H1931	H0001	H0853	H2181			H3548	H0376	H1323	

ס	תְּשָׂרֵ֥ף׃	בָּאֵ֖שׁ	מְחַלָּ֣לֶת
¶	atachomwa	kwa–moto	anamtia–unajisi
	H8313	H0784	

Binti yeyote wa kuhani anayejitia unajisi kwa kujifanya kahaba anajifedhehesha mwenyewe. Ni lazima ateketezwe kwa moto.

שָׁמֶן֙	וּרְאֹשׁ֔וֹ	עַל־	יוּצַ֕ק	אֲשֶׁר־	מֵאָחָ֖יו	הַגָּד֣וֹל	וְהַכֹּהֵ֑ן	10
mafuta	kichwa–chake	juu–ya–	imemiminiwa	ambaye–	kutoka–ndugu–zake	mkuu	Na–kuhani	
H8081			H3332		H0251		H3548	

רֹאשׁ֔וֹ	אֶת־	הַבְּגָדִ֖ים	אֶת־	לִלְבֹּ֣שׁ	יָד֑וֹ	אֶת־	וּמִלֵּ֣א	הַמִּשְׁחָ֗ה
kichwa–chake	–	mavazi	–	kuvaa	mkono–wake	–	na–amejazwa	ya–kupaka
	H0853		H0853	H3847	H3027	H0853	H4390	

יִפְרֹ֖ם׃	לֹ֣א	וּבְגָדָ֔יו	יִפְרָ֥ע	לֹ֣א
atararua	si	na–mavazi–yake	ataacha–wazi	si
H6533	H3808			H3808

Mtu ambaye ni kuhani mkuu miongoni mwa nduguze, ambaye mafuta ya upako yamekwisha kumiminwa kichwani pake, na ambaye amekwisha kuwekwa wakfu ili kuvaa mavazi maalum ya kuhani mkuu, kamwe hataziacha wazi nywele zake wala hatazirarua nguo zake.

וּלְאִמּוֹ	לְאָבִיו	יָבֹא	לֹא	מֵת	נַפְשֹׁת	כָּל־	וְעַל		11
na–kwa–mama–yake	kwa–baba–yake	ataingia	si	ya–maiti	nafsi	yoyote–	Na–juu–ya–		
H0517	H0001	H0935	H3808	H4191	H5315	H3605			
						יִטַּמָּא׃	לֹא		
						atajitia–unajisi	si		
							H3808		

Hataingia kamwe mahali popote ambapo kuna maiti na kujitia unajisi, hata kama ni maiti ya baba yake au ya mama yake.

אֱלֹהָיו	מִקְדַּשׁ	אֵת	יְחַלֵּל	וְלֹא	יֵצֵא	לֹא	הַמִּקְדָּשׁ	וּמִן־	12
Mungu–wake	patakatifu–pa–	–	atanajisi	na–si	ataondoka	si	patakatifu	Na–kutoka–	
H0430	H4720	H0853		H3808	H3318	H3808	H4720		
							יְהוָה׃	אֲנִי	
							Yahwe	Mimi	
							H3068	H0589	
						עָלָיו	אֱלֹהָיו	מִשְׁחַת	
						juu–yake	Mungu–wake	kupaka–ya–	
							H0430		
					שֶׁמֶן	נֵזֶר	כִּי		
					ya–mafuta–ya–	taji	kwa–sababu		
					H8081	H5145			

Kuhani mkuu hataondoka eneo takatifu la hema la kukutania au kupatia unajisi patakatifu pa Mungu wake, kwa sababu amewekwa wakfu kuwa kuhani mkuu kwa kutiwa mafuta ya upako ya Mungu wake. Mimi ndimi Yahweh.

יְקָח׃	בִּבְתוּלֶיהָ	אִשָּׁה	וְהוּא	13
atamchukua	katika–ubikira–wake	mwanamke	Na–yeye	
H3947	H1331	H0802	H1931	

Kuhani mkuu nilazima aoe bikira kuwa mke wake.

כִּי	יִקָּח	לֹא	אֵלֶּה	אֶת־	זֹנָה	וַחֲלָלָה	וּגְרוּשָׁה	אַלְמָנָה	14
bali	atamchukua	si	hawa	–	malaya	na–aliyenajisiwa	na–aliyeachwa	Mjane	
	H3947	H3808	H0428	H0853	H2181		H1644	H0490	
						אִשָּׁה׃	יִקָּח	מֵעַמָּיו	
						mke	atamchukua	kutoka–watu–wake	
						H0802	H3947		
						בְּתוּלָה	אִם־		
						bikira	isipokuwa–		
						H1330			

Hataoa mjene, mwanamke mtalaka au mwanamke aliye kahaba. Anaweza kuoa mwanamke bikira kutoka kwa watu wake,

יְהוָה	אֲנִי	כִּי	בְּעַמָּיו	זַרְעוֹ	יְחַלֵּל	וְלֹא־	15
Yahwe	Mimi	kwa–sababu	miongoni–mwa–watu–wake	uzao–wake	atanajisi	Na–si–	
H3068	H0589			H2233		H3808	
						מְקַדְּשׁוֹ׃	פ ¶
						ninayemtakasa	
						H6942	

kwa hiyo asiwatia unajisi watoto wake miongoni mwa watu wake. kwa kuwa Mimi Yahweh, ndimi ninayemfanya yeye mtakatifu.”

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	16
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akamwambia Musa, akasema,

17

יְהֶיֶה	אֲשֶׁר	לְדֹרֹתָם	מִזַּרְעֲךָ֗	אִישׁ	לֵאמֹר	אַהֲרֹן	אֶל־	דַּבֵּר
atakuwa	ambaye	katika–vizazi–vyao	kutoka–uzao–wako	Mtu	kusema	Haruni	kwa–	Sema
H1961		H1755	H2233	H0376	H0559	H0175	H0413	H1696

אֱלֹהָֽיו׃	לֶחֶם	לְהַקְרִיב	יִקְרַב	לֹא	מוּם	בּוֹ
wa–Mungu–wake	mkate	kutoa	atakaribia	si	dosari	ndani–yake
H0430	H3899	H7126	H7126	H3808		

Zungumza na Aroni na umwambie, 'mtu yeyote wa ukoo wako katika vizazi vyako vyote mwenye kasoro mwilini mwake, asisogee kutoa chakula kwa Mungu wake.

18

עִוֵּר	אִישׁ	יִקְרָב	לֹא	מוּם	בּוֹ	אֲשֶׁר־	אִישׁ	כָּל־	כִּי
kipofu	mtu	atakaribia	si	dosari	ndani–yake	ambaye–	mtu	yeyote–	Kwa–sababu
H5787	H0376	H7126	H3808				H0376	H3605	

שָׂרוּעַ׃	אוֹ	חָרֵם	אוֹ	פִּסֵּחַ	אוֹ
mrefu–kupita–kiasi	au	aliyepungukiwa	au	kilema	au
H8311				H6455	

Mtu yeyote mwenye kasoro mwilini mwake asimkaribie Yahweh,

19

שֶׁבֶר	אוֹ	רָגֵל	שֶׁבֶר	בּוֹ	יִהְיֶה	אֲשֶׁר־	אִישׁ	אוֹ
kuvunjika–kwa–	au	mguu	kuvunjika–kwa–	ndani–yake	atakuwa	ambaye–	mtu	Au
H7667		H7272	H7667		H1961		H0376	

יָד׃
mkono
H3027

mtu kama vile: kipofu au mtu asiyeweza kutembea, mtu aliyeharibiwa uso au kupungukiwa na viungo mwilini, mtu aliye na mguu au mkono wenye ulemavu,

20

אוֹ	בְעֵינָו	תְּבַלֻּל	אוֹ	דַּק	אוֹ־	גִבֵּן	אוֹ־	
au	katika–jicho–lake	uvimbe	au	mwenye–kudumaa	au–	mwenye–nundu	Au–	
		H8400		H1851		H1384		

מָרוֹחַ	אוֹ	יַלֶּפֶת	אוֹ	גָּרָב	
aliyevunjika	au	ukurutu	au	upele	
H4790		H3217		H1618	

mtu mwenye kibiongo mgongoni mwake au aliye na kimo kidogo au wembamba usio wa kawaida, au mtu mwenye kasoro machoni mwake, au mwenye ugonjwa, kidonda, upele, au yule ambaye korodani zake zimeharibiwa.

21

לֹא	הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	מִזֶּרַע	מוּם	בּוֹ	אֲשֶׁר־	אִישׁ	כָּל־
si	kuhani	Haruni	kutoka–uzao–wa–	dosari	ndani–yake	ambaye–	mtu	Yeyote–
H3808	H3548	H0175	H2233				H0376	H3605

לֶחֶם	אֶת	בּוֹ	מוּם	יְהוָה	אִשֵּׁי	אֶת־	לְהַקְרִיב	יִגַּשׁ
mkate	–	ndani–yake	dosari	Yahwe	sadaka–za–moto–za–	–	kutoa	atakaribia
H3899	H0853			H3068	H0801	H0853	H7126	H5066

לְהַקְרִיב׃	יִגַּשׁ	לֹא	אֱלֹהָֽיו	
kutoa	atakaribia	si	wa–Mungu–wake	
H7126	H5066	H3808	H0430	

Hakutakuwa na mtu miongoni mwa ukoo wa Aroni kuhani mkuu mwenye kasoro mwilini atakayekaribia kutoa matoleo yatakayoteketezwa kwa moto kwa ajili ya Yahweh. Mtu kama huyo mwenye kasoro mwilini hatakaribia ili kutoa mkate wa Mungu wake.

22 לֶחֶם אֱלֹהָיו וּמִן־ הַקָּדָשִׁים הַקָּדָשִׁים מִקְדְּשֵׁי
Mkate wa–Mungu–wake na–kutoka– takatifu kutoka–vitu–takatifu–zaidi–za–
H3899 H0430 H6944 H6944 H6944

יֹאכֵל׃
atakula
H0398

Anaweza kula chakula cha Mungu wake, ama iwe baadhi ya vile vilivyo vitakatifu sana au vile vitakatifu.

23 אֲךָ אֶל־ הַפָּרֹכֶת תַּבְא לֹא יִגַּשׁ כִּי־
Lakini kwa– pazia si ataingia si atakaribia kwa–sababu–
H0389 H0413 H6532 H3808 H0935 H3808 H4196 H0413 H5066

יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ פִּי אֲנִי יְהוָה מוּם בְּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת־ מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי
Yahwe Mimi kwa–sababu patakatifu–pangu – atanajisi na–si ndani–yake dosari
H3068 H0589 H4720 H0853 H3808

ninayepatakasa
H6942

Hata hivyo, hataingia ndani ya pazia wala kuisogelea madhabahu, kwa sababu ana kasoro mwilini mwake, ili kwamba asipanajisi mahali patakatifu pangu, kwa kuwa Mimi ndimi Yahweh anayewafanya watakatifu.”

24 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־ אַהֲרֹן וְאֶל־ בָּנָיו וְאֶל־ כָּל־ בְּנֵי
Na–akasema Musa kwa– Haruni na–kwa– wana–wake na–kwa– wote– wana–wa–
H1696 H4872 H0413 H0175 H0413 H0413 H3605

פ יִשְׂרָאֵל׃
¶ Israeli
H3478

Kwa hiyo Musa akamwambia maneno haya Aroni, wanawe, na watu wote wa Israeli.

Chapter 22

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Na–akasema Yahwe kwa– Musa kusema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Yahweh akazungumza na Musa, kusema,

2 דַּבֵּר אֶל־ אַהֲרֹן וְאֶל־ בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקְדְּשֵׁי
Sema kwa– Haruni na–kwa– wana–wake na–wajiepushe kutoka–vitu–takatifu–vya–
H1696 H0413 H0175 H0413 H6944

בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת־ שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים מַקְדִּישָׁם
wana–wa– Israeli na–si watanajisi – jina langu–takatifu ambavyo wao wanaitakasa
H3478 H3808 H8034 H6944 H1992 H6942

אֲנִי יְהוָה׃ לִי
Mimi Yahwe kwangu
H0589 H3068

“Ongea na Aroni na wanawe, waambie wajiepushe na vitu vitakatifu vya watu wa Israeli wanavyovitenga kwangu. Wasilinajisi jina langu. Mimi ndimi Yahweh.

3

מִכָּל־ יִקָּרֵב אֲשֶׁר־ וְאִישׁ כָּל־ לְדֹרֹתֵיכֶם אֱלֹהֶם אֲמָר
kutoka–yoyote–ya– atakaribia ambaye– mtu yeyote– katika–vizazi–vyenu wao Waambie
H3605 H7126 H0376 H3605 H1755 H0413 H0559

לַיהוָה יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ יַקְדִּישׁוּ אֲשֶׁר הַקֳּדָשִׁים אֶל־ זַרְעֲכֶם
kwa–Yahwe Israeli wana–wa– wanaitakasa ambavyo vitu–takatifu kwa– uzao–wenu
H3068 H3478 H6942 H6944 H0413 H2233

יְהוָה׃ אֲנִי מִלְּפָנַי הַנֶּפֶשׁ וְנִכְרְתָה הַהֻוא עָלָיו וְטָמְאָתוֹ
Yahwe Mimi kutoka–mbele–yangu hiyo nafsi na–itakatiliwa–mbali juu–yake na–unajisi–wake
H3068 H0589 H6440 H1931 H5315 H3772 H2932

Waambie, 'Ikiwa mmoja wa wazao wenu katika vizazi vyenu vyote anakaribia vitu vitakatiifu vile ambavyo watu wa Israeli wamevitenga kwa Yahweh, wakati akiwa najisi, sharti mtu huyo akatiliwe mbali atoke mbele zangu. Mimi ndimi Yahweh.

4

זָב אוֹ צָרוּעַ וְהָוָא אַהֲרֹן מִזֶּרַע אִישׁ אִישׁ
mwenye–kutoka au mwenye–ukoma na–yeye Haruni kutoka–uzao–wa– mtu Mtu
H2100 H6879 H1931 H0175 H2233 H0376 H0376

טְמֵא־ בְּכָל־ וְהַנֹּגֵעַ יִטְהָר אֲשֶׁר עַד יֹאכַל לָא בַּקֳּדָשִׁים
najisi–kwa– kwa–yoyote– na–agusaye safi atakapokuwa hadi atakula si vitu–takatifu
H2931 H3605 H5060 H2891 H5704 H0398 H3808 H6944

זָרַע׃ שִׁכְבַת־ מִמָּנּוּ תֵּצֵא אֲשֶׁר־ אִישׁ אוֹ נָפֶשׁ
mbegu kulala–kwa– kutoka–kwake itatoka ambaye– mtu au nafsi
H2233 H7902 H3318 H0376 H5315

Hatakuwapo yeyote wa uzao wa Aroni aliye na ungonjwa wa ngozi wa kuambukiza, au maambukizi yatirirkayo kutoka mwilini mwake, atakayekula sehemu yoyote ya dhabihu inatolewayo kwa Yahweh mpaka atakapotakasika. Yeyote agusaye kitu chochote kilichonajisi kwa njia ya kugusa maiti, au kwa kumgusa mtu yeyote aliyetokwa na shahawa,

5

אֲשֶׁר שֶׁרֶץ בְּכָל־ יִגַּע אֲשֶׁר אִישׁ אוֹ־
kinachomfanya–najisi– kitambaacho kwa–yoyote– atagusa ambaye mtu Au–
H8318 H3605 H5060 H0376

לְכָל לּוֹ יִטְמָא־ אֲשֶׁר בְּאָדָם אוֹ לוֹ יִטְמָא־
kwa–yoyote– kwake atamfanya–najisi– ambaye kwa–mtu au kwake kumfanya–najisi–
H3605 H0120

טֻמְאָתוֹ׃
unajisi–wake
H2932

au yeyote agusaye mnyama atakayemtia unajisi, au mtu yeyote atakayemfanya najisi, kwa hiyo unajisi wowote unaweza kuwa—

6

מִן־ יֹאכַל וְלָא הָעֶרֶב עַד־ וְטָמְאָה בּוֹ תִּגַּע־ אֲשֶׁר נָפֶשׁ
kutoka– atakula na–si jioni hadi– na–atakuwa–najisi kwake itagusa– ambayo Nafsi
H0398 H3808 H6153 H5704 H5060 H5315

בַּמָּיִם׃ בְּשָׂרוֹ רָחַץ אִם־ כִּי הַקֳּדָשִׁים
kwa–maji mwili–wake ataosha kama– isipokuwa vitu–takatifu
H4325 H1320 H7364 H6944

kuhani yeyote agusaye kitu chochote kisichosafi atakuwa najisi hata jioni. Hatakula chochote cha vitu vitakatifu, isipokuwa ameuosha mwili wake katika maji.

7 וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר יֹאכַל מִן־ הַקָּדָשִׁים
Na–atakapotua jua na–atakuwa–safi na–baadaye atakula kutoka– vitu–takatifu
H0935 H8121 H2891 H0398 H6944

כִּי כְּבֻדָּתוֹ לַחְמוֹ הוּא׃
kwa–sababu mkate–wake ni
H3899 H1931

Jua linapotua, ndipo atakuwa safi. Baada ya machweo anaweza kula kutoka katika vitu vitakatifu, kwasababu hivyo ni vyakuala vyake.

8 נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה־ בָהּ אֲנִי יְהוָה׃
Mzoga na–kilichoraruliwa si atakula kujinajisi– kwake Mimi Yahwe
H5038 H2966 H3808 H0398 H3068 H0589

Asile mzoga wowote uliookotwa au mnyama aliyeraruliwa na wanyama pori, ambaye kwake atajitia unajisi. Mimi ndimi Yahweh.

9 וְשָׁמְרוּ אֶת־ מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא־ יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בּוֹ
Na–watashika – amri–yangu na–si– watabeba juu–yao dhambi na–watakufa kwa–hiyo
H8104 H0853 H4931 H3808 H5375 H2399 H4191

מְקַדְּשָׁם׃ יְהוָה אֲנִי יְחַלְּלֵהוּ כִּי
ninayewatakasa Yahwe Mimi watakinajisi kama
H6942 H3068 H0589

Ni lazima makuhani wafuate maagizo yangu, ama sivyo watakuwa na hatia ya dhambi na wangeweza kufa kwa kunitia unajisi. Mimi ndimi Yahweh ninayewafanya wao watakatifu.

10 וְכָל־ יְיֶעט־ מִגֵּר לֹא־ יֹאכַל תּוֹשָׁב מִכֹּהֵן וְשָׂכִיר
Na–yeyote– mgeni si– atakula kitakatifu mkazi wa–kuhani na–mfanyakazi–wa–mshahara
H3605 H3808 H0398 H6944 H8453 H3548 H7916

קֹדֶשׁ׃ יֹאכַל לֹא־
kitakatifu atakula si–
H6944 H0398 H3808

Hakuna mtu kutoka nje ya familia ya kuahani, wakiwemo wageni wa kuhani au watumwa wake wa kuajiliwa, atakayeweza kula kitu chochote kilicho kitakatifu.

11 וְכֹהֵן כִּי־ יִקְנֵה קִנְיַן נֶפֶשׁ כַּסְפּוֹ מִבְּיתוֹ יֹאכַל בּוֹ
Na–kuhani akiwa– atanunua kununua–kwa– nafsi fedha–yake yeye atakula kutoka–hiyo
H3548 H7069 H7075 H5315 H3701 H1931 H0398

בְּלַחְמוֹ׃ יֹאכְלוּ הֵם בֵּיתוֹ וִילִיד
kutoka–mkate–wake watakula wao nyumbani–mwake na–aliyezaliwa
H3899 H0398 H1992 H3211

Lakini kama huyo kuhani amenunua mtumwa kwa fedha yake mwenyewe, mtumwa huyo anaweza kula kutoka katika vitu vilivyotengwa kwa Yahweh. Na watu wa familia ya kuhani na watumwa waliozaliwa nyumbani mwake, pia wanaweza kula pamoja naye kutoka katika vitu hivyo.

12 וּבַת־ כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִוא בִּתְרוּמַת
Na–binti–ya– kuhani akiwa– atakuwa wa–mtu mgeni yeye kutoka–sadaka–ya–kuinuliwa–ya–
H1323 H3548 H1961 H0376 H2114 H1931 H8641

תֹּאכֵל׃ לֹא קֳדָשִׁים
atakula si vitu–takatifu
H0398 H3808 H6944

Ikiwa binti wa kuhani ameolewa na mtu asiye kuhani, hataweza kula chochote cha mchango wa matoleo matakatifu.

13 וּבַת־ Na–binti–ya– H1323 כֹּהֵן kuhani H3548 כִּי akiwa תִהְיֶה atakuwa H1961 אַלְמָנָה mjane H0490 וּגְרוּשָׁה na–aliyeachwa H1644 וְזֶרַע na–uzao H2233 אֵין hakuna H0369 לָהּ׃ kwake

וְשָׁבָה na–atarudi H7725 אֶל־ kwa– H0413 בֵּית nyumba כִּנְעוּרֶיהָ kama–ujana–wake אָבִיהָ ya–baba–yake H0001 מִלֶּחֶם kutoka–mkate H3899 אָבִיהָ wa–baba–yake H0001

תֹּאכֵל atakula H0398 וְכָל־ na–yeyote– H3605 זָר mgeni לֹא־ si– H3808 יֹאכַל atakula H0398 ס ¶ בּוֹ׃ kutoka–hiyo

Lakini ikiwa huyo binti wa kuhani ni mjane au ametalikiwa, na ikiwa hana mtoto, na anarudi kuishi knyumbani kwa baba yake kama alivyokuwa wakati wa ujana wake, anaweza kula kutoka katika chakula cha baba yake. Lakini hakuna yeyote asiye wa familia ya kikuhani anatakayeruhusiwa kula kutoka katika chakula cha kuhani.

14 וְאִישׁ Na–mtu H0376 כִּי־ akiwa– יֹאכַל atakula H0398 קֹדֶשׁ kitakatifu H6944 בִּשְׁגָגָה kwa–kosa H7684 וְיָסַף na–ataongeza H3254 חֲמִשִׁיתוֹ sehemu–ya–tano–yake H2549 עָלָיו juu–yake

וְנָתַן na–atampa H5414 לַכֹּהֵן kuhani H3548 אֶת־ – H0853 הַקֹּדֶשׁ׃ kitakatifu H6944

Kama mtu anakula chakula kitakatifu bila ya kukijua, naye atamlipa kuahani kwa ajili ya hicho; itampasa kuongeza moja ya tano juu yake na kukirejesha kwa kuhani.

15 וְלֹא Na–si H3808 יְחַלְּלוּ watanajisi אֶת־ – H0853 קָדְשֵׁי vitu–takatifu–vya– בְּנֵי wana–wa– יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶת־ – H0853 אֲשֶׁר־ ambavyo– יָרִימוּ wanainua

לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068

Haiwapasi watu wa Israeli kutoheshimu vitu vitakatifu ambavyo vimeinuliwa juu na kuletwa kwa Yahweh,

16 וְהִשָּׂיאוּ Na–watawabebesha H5375 עֲוֹן uovu–wa– אַשְׁמָה hatia H0819 בְּאָכְלָם kwa–kula–kwao H0398 אֶת־ – H0853 קָדְשֵׁיהֶם vitu–vyao–takatifu H6944

פ ¶ מְקַדְּשָׁם׃ ninayewatakasa H6942 יְהוָה Yahwe H3068 אֲנִי Mimi H0589 כִּי kwa–sababu

kisha wakajisababishia wenyewe kuchukua dhambi amabyo ingewafanya kuwa na hatia ya kula chakula kitakatifu, kwa kuwa mimi ndimi Yahweh awafanyaye wao watakatifu.”

17 וַיְדַבֵּר Na–akasema H1696 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 מֹשֶׁה Musa H4872 לֵאמֹר׃ kusema H0559

Yahweh akazungumza na Musa, akasema,

18 דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
Sema kwa-Haruni na-kwa-wana-wake na-kwa-wote-wana-wa- Israeli
H1696 H0413 H0175 H0413 H0413 H3605 H3478

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר
na-uwaambie wao Mtu mtu kutoka-nyumba-ya- Israeli na-kutoka- mgeni
H0559 H0413 H0376 H0376 H3478 H1616

בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב עֹלָתָם לְכָל־נִדְרֵיהֶם וּלְכָל־
katika-Israeli ambaye ataleta sadaka-yake kwa-yote-ya- nadhiri-zao na-kwa-yote-ya-
H3478 H7126 H0376 H3605 H5088 H3605

נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה לְעֹלָה׃
sadaka-zao-za-hiari ambazo- wataleta kwa-Yahwe kwa-sadaka-ya-kuteketezwa
H5071 H7126 H3068

“Sema na Aroni na wanawe, na kwa watu wa Israeli wote. Waambie, Mwisraeli yeyote, au Mgeni anayeishi katika Israeli, waletapo dhabihu—iwe ni kutimiza kiapo, au iwe ni sadaka ya hiari, au wanaleta kwa Yahweh sadaka ya kuteketezwa kwa moto,

19 זָכָר תְּמִים בַּבָּקָר בַּכְּשָׂבִים וּבָעִזִּים׃
dume mkamilifu kutoka-ng'ombe kutoka-kondoo na-kutoka-mbuzi
H2145 H8549 H1241 H3775 H5795

לְרִצֹנְכֶם
Kwa-kukubalika-kwenu
H7522

ikiwa wanataka ikubalike, ni lazima watowe mnyama dume asiye na dosari, kutoka kwenye kundi la ng'ombe, kondoo au mbuzi

20 כָּל אֲשֶׁר־בּוֹ מוּם לֹא תַקְרִיבוּ כִּי־לֹא לְרָצוֹן
Yeyote ambaye- ndani-yake dosari si mtaleta kwa-sababu- si kwa-kukubalika
H3605 H3808 H3808 H7126 H3808 H7522

יִהְיֶה לָכֶם׃
itakuwa kwenu
H1961

Lakini hamtatoa chochote kilicho na dosari. Sitakipokea kwa niaba yenu.

21 וְאִישׁ כִּי־יַקְרִיב זֶבַח־שְׁלָמִים לַיהוָה לְפַלֵּא־נֶדֶר אוֹ
Na-mtu akiwa- ataleta dhabihu-ya- amani kwa-Yahwe kutimiza- nadhiri au
H0376 H3588 H7126 H2077 H8002 H3068 H6381 H5088 H176

נְדָבָה בַּבָּקָר וָצֹאן לְרָצוֹן יִהְיֶה תָּמִים מוּם לֹא יִהְיֶה־בּוֹ׃
kwa-sadaka-ya-hiari kutoka-ng'ombe au kutoka-kondoo kwa-kukubalika atakuwa mkamilifu dosari si itakuwa- yoyote- ndani-yake
H5071 H1241 H176 H6629 H7522 H1961 H8549 H3808 H1961 H3605

Yeyote atoae dhabihu ya sadaka ya ushirika kutoka katika kundi la ng'ombe au la kondoo kwa Yahweh ili kutimiza kiapo, au kama sadaka ya hiari, ili ikubalike, ni lazima isiwe na kilema. Ni lazima pasiweko na kasoro katika mnyama.

22 עִוֶּרֶת֙ אוֹ֙ שָׁב֣וּר אוֹ־ חָר֔וּץ אוֹ־ יַבֶּ֖לֶת אוֹ֙ גָּרָ֣ב אוֹ֙ יַלֶּ֔פֶת

Upofu au kuvunjika au– kukatika au– uvimbe au upele au ukurutu

H2782 H7665 H2990 H1618 H3217

לֹא־ תַקְרִ֤יבוּ אֵלֶּה֙ לַיהוָ֔ה וְאִשֶּׁ֥ה מֵהֶ֖ם עַל־ מִזְבֵּֽחַ׃

si– mtaleta hizi kwa–Yahwe na–sadaka–ya–moto kutoka–hizo juu–ya–

H3808 H7126 H0428 H3068 H0801 H1992

לַיהוָ֑ה מַתְּנ֥וּ לֹא־ תִתְּנ֖וּ מָרִ֥יחַ

kwa–Yahwe madhabahu mtaweka si– mtaleta si–

H3068 H4196 H5414 H3808

Msitoe kabisa wanyama waliovipofu, waliojeruhiwa, wala walio na kilema, wenye upele, vidonda vitokavyo usaha, wala wenye vigaga. Msiwatoe hawa kuwa dhabihu ya kuteketezwa kwa moto iliyotolewa kwa Yahweh juu ya madhabahu.

23 וְשׂ֣וֹר וָשֶׂ֗ה שָׂרוּעַ֙ וְקָל֣וּט נְדָבָ֔ה תַּעֲשֶׂ֑ה

Na–ng'ombe na–kondoo mrefu–kupita–kiasi na–mfupi–kupita–kiasi sadaka–ya–hiari utamfanya

H7794 H7716 H8311 H7038 H5071

אֹתּ֖וֹ יֵעָשֶׂ֥ה לֹֽא׃ וּלְנֵדֶ֖ר לֹ֥א יֵרָצֶֽה׃

yeye si na–kwa–nadhiri si atakubaliwa

H0853 H3808 H5088 H3808 H7521

Unaweza kumleta makisai au mwana-kondoo mlemavu au aliyedumaa kuwa sadaka ya hiari, lakini sadaka kama hiyo kwa ajili kutimiza kiapo, haitapokelewa.

24 וּמָעׇךְ֙ וְנָת֣וּק וְכָת֔וּת וְכָר֥וּת לֹ֣א תַקְרִ֗יבוּ

Na–aliyebanwa na–aliyekatwa na–aliyepondwa na–aliyekatiliwa–mbali si mtaleta

H4600 H5423 H3807 H3772 H3808 H7126

לַיהוָ֔ה וּבְאַרְצְכֶ֖ם לֹ֣א תַעֲשׂ֑וּ

kwa–Yahwe na–katika–nchi–yenu si mtafanya

H3068 H0776 H3808

Usitoe kwa Yahweh mnyama yeyote aliyetiwa jeraha, kupondwa, au kukatwa korodani zake.

25 וּמִיַּ֣ד בֶּן־ נֵכָ֗ר מִכֹּל֙ קָרְבַּ֣ן אֱלֹהֵיכֶ֔ם

Na–kutoka–mkono–wa– mwana–wa– mgeni si mtaleta – mkate wa–Mungu–wenu

H3027 H1121 H5236 H3808 H7126 H0853 H3899 H0430

לֹ֣א מָ֔וּם בָּהֶ֖ם מָשְׁחָתָ֣ם כִּ֑י אֵלֶּה֙ כִּ֣י

si dosari ndani–yao upotovu–wao kwa–sababu hizi kutoka–yoyote–ya–

H3808 H4480 H3605

פ לָכֶֽם׃ יֵרָצ֖וּ

¶ kwenu watakubaliwa

H7521

Usifanye haya katika nchi yako. Usilete mkate wa Mungu wako kutoka mkononi mwa mgeni. Hao wanyama wenye vilema na dosari ndani yao, hawatapokelewa kabisa kwa ajili yako.

26 וַיְדַבֵּ֖ר יְהוָ֑ה אֶל־ מֹשֶׁ֖ה לֵאמֹֽר׃

Na–akasema Yahwe kwa– Musa kusema

H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Yahweh akamwambia Musa na akasema,

27

שִׁבְעַת	וְהָיָה	יִוָּלֵד	כִּי	עֵז	אוֹ־	כֶּשֶׂב	אוֹ־	שׁוֹר	
siku–saba	na–atakuwa	atazaliwa	wakati	mbuzi	au–	mwana–kondoo	au–	Ng'ombe	
H7651	H1961	H3205		H5795		H3775		H7794	

לְקָרְבָּן	יִרְצֶּה	וְהָלְאָה	הַשְׁמִינִי	וּמִיּוֹם	אִמּוֹ	תַּחַת	יָמִים	
kwa–sadaka	atakubaliwa	na–kuendelea	ya–nane	na–kutoka–siku	mama–yake	chini–ya–	siku	
	H7521	H1973	H8066	H3117	H0517	H8478	H3117	

לַיהוָה׃	אִשֶּׁה
kwa–Yahwe	ya–moto
H3068	H0801

“Wakati ndama, mwana—kondo au mwana—mbuzi azaliwapo, sharti abaki na mama yake kwa muda wa siku saba. Ndipo kuanzia siku ya nane na kuendelea, anaweza kupokelewa kuwa dhabihu iliyofanywa kwa moto kwa Yahweh.

28

בְּיוֹם	תִּשְׁחֲטוּ	לֹא	בְּנוֹ	וְאֶת־	אֹתָהּ	שֶׁה	אוֹ־	וְשׁוֹר	
katika–siku	mtamchinja	si	mwana–wake	na–	yeye	kondoo	au–	Na–ng'ombe	
H3117		H3808		H0853	H0853	H7716		H7794	

אֶחָד׃
moja
H0259

Usimchinje ng'ombe jike pamoja na ndama wake au mbuzi jike pamoja na kitoto chake kwa siku moja.

29

לְרִצֹנְכֶם	לַיהוָה	תּוֹדָה	זֶבַח־	תִּזְבְּחוּ	וְכִי־
kwa–kukubalika–kwenu	kwa–Yahwe	shukrani	dhabihu–ya–	mkitoa–dhabihu	Na–wakati–
H7522	H3068	H8426	H2077	H2076	

תִּזָּבְחוּ׃
mtaitoa–dhabihu
H2076

Utoapo sadaka ya shukrani kwa Yahweh utaitoa kwa njia iliyokubalika.

30

יְהוָה׃	אֲנִי	בְּקֶר	עַד־	מִמָּנּוּ	תּוֹתִירוּ	לֹא־	יֵאָכֵל	הַהוּא֙	בַּיּוֹם
Yahwe	Mimi	asubuhi	hadi–	kutoka–hiyo	mtaacha	si–	italiwa	hiyo	Katika–siku
H3068	H0589	H1242	H5704		H3498	H3808	H0398	H1931	H3117

Ni lazima iliwe siku iyo hiyo inayotolewa. Hutakiwi kubakiza chochote hata asubuhi. Mimi ndimi Yahweh.

31

יְהוָה׃	אֲנִי	אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	מִצְוֹתַי	וּשְׁמַרְתֶּם֙
Yahwe	Mimi	hizo	na–mtazifanya	amri–zangu	Na–mtazishika
H3068	H0589	H0853		H4687	H8104

Kwa hiyo imewapasa kuzishika amri zangu na kuzifuata. Mimi ndimi Yahweh.

32

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	וְנִקְדַּשְׁתִּי	קָדְשִׁי	שֵׁם	אֶת־	תְּחַלְּלוּ	וְלֹא	
Israeli	wana–wa–	katikati–ya–	na–nitatakaswa	langu–takatifu	jina	–	mtanajisi	Na–si	
H3478		H8432	H6942	H6944	H8034	H0853		H3808	

מְקַדִּשְׁכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	
ninayewatakasa	Yahwe	Mimi	
H6942	H3068	H0589	

Msiliabishe jina langu takatifu. Ni lazima nitambuliwe kuwa ni mtakatifu na watu wa Israeli. Mimi ndimi Yahweh niwafanyaye ninyi watakatifu,

33

פ	יְהוָה׃	אֲנִי	לֵאלֹהִים	לָכֶם	לִהְיוֹת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם֙	הַמּוֹצִיא	
¶	Yahwe	Mimi	Mungu	kwenu	kuwa	Misri	kutoka–nchi–ya–	ninyi	Niliyewatoa	
	H3068	H0589	H0430		H1961	H4714	H0776	H0853	H3318	

ambaye amewaleta kutoka katika nchi ya Misri ili niwe Mungu wenu: Mimi ndimi Yahweh.”

Chapter 23

1

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	kusema
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

Yahweh akamwambia Musa:

2

דַּבֵּר	אֶל־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	וְאָמַרְתָּ	אֲלֵהֶם	מוֹעֲדֵי	יְהוָה	אֲשֶׁר־	
Sema	kwa–	wana–wa–	Israeli	na–uwaambie	wao	Sikukuu–za–	Yahwe	ambazo–	
H1696	H0413		H3478	H0559	H0413	H4150	H3068		

תִּקְרְאוּ	אֹתָם	מִקְרָאֵי	תַּקִּדֵּשׁ	אֵלֶּה	הֵם	מוֹעֲדָי׃	
mtaziita	hizo	makusanyiko–ya–	takatifu	hizi	ndizo	sikukuu–zangu	
H7121	H0853	H4744	H6944	H0428	H1992	H4150	

“Zungumza na watu wa Israeli, na uwaambie, 'Hizi ndizo sikukuu zilizoamriwa kwa ajili ya Yahweh, ambazo ni lazima mzitangaze kuwa makusanyiko matakatifu, ni sikukuu zangu za mara kwa mara.

3

שֵׁשֶׁת	יָמִים	תֵּעָשֶׂה	מְלָאכָה	וּבַיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי	שַׁבָּת	שַׁבָּתוֹן	
Siku–sita	siku	itafanywa	kazi	na–katika–siku	ya–saba	Sabato	ya–pumziko–kamili	
H8337	H3117		H4399		H7637	H7676	H7677	

מִקְרָא־	קֹדֶשׁ	תַּעֲשׂוּ	לֹא	מְלָאכָה	כָּל־	תַּעֲשׂוּ	שַׁבָּת	הִוא	לַיהוָה
kusanyiko–la–	takatifu	mtafanya	si	kazi	yoyote–		Sabato	ni	kwa–Yahwe
H4744	H6944		H3808	H4399	H3605		H7676	H1931	H3068

בְּכֹל	מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃		פ
katika–yote–	makazi–yenu		¶
H3605	H4186		

Mnaweza kufanya kazi kwa siku sita, lakini siku ya saba ni Sabato ya kupumzika kabisa. Usifanye kazi kwa sababu ni Sabato kwa ajili ya Yahweh mahali pote mnaposhi.

4

אֹתָם	תִּקְרְאוּ	אֲשֶׁר־	תִּקְּדֵשׁ	מִקְרָאֵי	יְהוָה	מוֹעֲדֵי	אֵלֶּה	
hizo	mtaziita	ambazo–	takatifu	makusanyiko–ya–	Yahwe	ndizo–sikukuu–za–	Hizi	
H0853	H7121		H6944	H4744	H3068	H4150	H0428	

בְּמוֹעֲדָם׃	
kwa–wakati–wake	
H4150	

Hizi ndizo sikukuu za Yahweh zilizoamriwa, Makusanyiko matakatifu mtakayoyatangaza kwa nyakati zilioamriwa:

5

בַּחֹדֶשׁ	הָרִאשׁוֹן	בְּאַרְבָּעָה	עָשָׂר	לַחֹדֶשׁ	בֵּין	הָעַרְבָּיִם	פֶּסַח	
Katika–mwezi	wa–kwanza	katika–kumi–na–	nne	ya–mwezi	kati–ya–	jioni	Pasaka	
H2320	H7223	H0702	H6240	H2320	H0996	H6153	H6453	

לַיהוָה׃	
kwa–Yahwe	
H3068	

Katika mwenzi wa kwanza, siku ya kumi na nne ya mwezi kwenye mwanga hafifu wa machweo ya jua, ni Pasaka ya Yahweh.

6 וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם֙ לַחֹ֣דֶשׁ הַזֶּ֔ה חַ֖ג סִכּוֹת֑ שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙ לַיהוָ֔ה מַצּ֖וֹת יֵאָכֵֽל׃

Na–katika–kumi–na– tano siku ya mwezi huu ya mwezi siku sikukuu ya mikate isiotiwa hamira kwa ajili ya Yahweh. Kwa muda wa siku saba mtakula mikate isiotiwa hamira.

7 עֲבֹדָ֥ה מְלֶאכֶת֙ כָּל־ לָכֶ֣ם יִהְיֶ֔ה קֹ֖דֶשׁ מִקְרָא־ הָרִאשׁ֑וֹן בַּיּוֹם֙

utumishi kazi–ya– yoyote– kwenu itakuwa takatifu kusanyiko–la– ya–kwanza Katika–siku

לֹ֥א תַעֲשֽׂוּ׃

si mtafanya

Siku ya kwanza ni lazima mjitenge kwa pamoja, hamtafanya kazi ya kawaida.

8 מִקְרָא־ הַשְּׁבִיעִ֣י בַּיּ֔וֹם יָמִ֖ים שִׁבְעַ֣ת לַיהוָ֑ה אִשֶּׁ֤ה וְהִקְרַבְתֶּם֙

kusanyiko–la– ya–saba katika–siku siku siku–saba kwa–Yahwe sadaka–ya–moto Na–mtaleta

עֲבֹדָ֥ה מְלֶאכֶת֙ כָּל־ קֹ֖דֶשׁ יִהְיֶ֔ה לָא֙ תַעֲשֽׂוּ׃ פ ¶

utumishi kazi–ya– yoyote– takatifu si mtafanya

Kwa siku saba mtamletea Yahweh matoleo ya chakula. Siku ya saba ni ya kusanyiko takatifu lililotengwa kwa ajili ya Yahweh, nanyi katika siku hiyo hamtafanya kazi yoyote ya kawaida.”

9 וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־ מֹשֶׁ֑ה לֵאמֹֽר׃

Na–akasema Yahwe kwa– Musa kusema

Yahweh akamwambia Musa, akisema,

10 דַּבֵּ֞ר אֶל־ בְּנֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֔ם כִּי־ תָבֹ֖אוּ אֶל־ הָאָ֑רֶץ

Sema kwa– wana–wa– Israeli na–uwaambie wao Wakati– mtaingia katika– nchi

אֲשֶׁ֤ר אֲנִי֙ נֹתֵ֣ן לָכֶ֔ם וּקְצַרְתֶּ֖ם אֶת־ קְצִירָ֑הּ וַהֲבֵאתֶ֤ם אֶת־

ambayo mimi ninayowapa ninyi na–mtavuna – na–mtaleta mavuno–yake –

עֹ֣מֶר רֵאשִׁ֣ית קְצִירְכֶ֔ם אֶל־ הַכֹּהֵֽן׃

mganda wa–kwanza–wa– mavuno–yenu kwa– kuhani

“Sema na watu wa Israeli uwaambie, 'mtakapika kwenye nchi nitakayowapa nyinyi, na mtakapovuna mazao yake, nanyi yawapasa kumletea kuhani fungu la masuke ya nafaka ya matunda yake ya kwanza.

11 וְהֵנִ֣יף אֶת־ הָעֹ֗מֶר לִפְנֵ֤י יְהוָה֙ לְרִצֹנְכֶ֔ם מִמָּחֳרַ֖ת הַשַּׁבָּ֑ת

Na–ataupunga – mganda mbele–ya– Yahwe kwa–kukubalika–kwenu kesho–ya– Sabato

יְנִיפֶ֖נּוּ הַכֹּהֵֽן׃

ataupunga kuhani

Naye ataliinua hilo fungu la masuke ya nafaka mbele za Yahweh na kulileta kwake, kwa kuwa litakubalika kwa niaba yenu. Nalo litaletwa siku baada ya Sabato ili kwamba kuhani ataliinua na kulileta kwangu.

תְּמִימִם	כְּבֶשׂ	הָעֹמֶר	אֶת־	הֲנִיפְכֶם	בְּיוֹם	וַעֲשִׂיתֶם	12
mkamilifu	mwana-kondoo	mganda	–	ya-kupunga-kwenu	katika-siku	Na-mtafanya	
H8549	H3532		H0853		H3117		

לַיהוָה׃	לְעֹלָה	שְׁנָתוֹ	בֶּן־
kwa-Yahwe	kwa-sadaka-ya-kuteketezwa	mwaka-wake	mwenye-
H3068		H8141	

Siku ile mtakapoliinua lile fungu la masuke ya nafaka na kulileta kwangu, itawabidi kutoa mwana—kondoo dume wa mwaka mmoja na asiye na dosari awe sadaka ya kuteketezwa kwa Yahweh.

בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלָה	סֹלֶת	עֶשְׂרֹנִים	שְׁנֵי	וּמִנְחָתוֹ	13
na-mafuta	uliochanganywa	unga-laini	kumi	sehemu-mbili-za-	Na-sadaka-yake-ya-nafaka	
H8081		H5560	H6241	H8147	H4503	

הַהִין׃	רְבִיעִת	יַיִן	וְנִסְכָּהּ	נִיחֹחַ	רֵיחַ	לַיהוָה	אִשֶּׁה
hini	robo-ya-	divai	na-sadaka-yake-ya-kinywaji	nzuri	harufu	kwa-Yahwe	sadaka-ya-moto
H1969	H7243	H3196	H5262	H5207	H7381	H3068	H0801

Matoleo ya nafaka yatakuwa sehemu za kumi za efa za unga laini uliochanganywa na mafuta, uwe matoleo yaliyofanywa kwa moto kwa Yahweh, ili kutoa harufu nzuri ya kupendeza, pamoja na hiyo kutakuwa na matoleo ya kinywaji ya divai, moja ya nne ya hini.

הַיּוֹם	עֶצֶם	עַד־	תֹּאכְלוּ	לֹא	וְכַרְמֶל	וְקָלִי	וְלֶחֶם	14
siku	siku-hii	hadi-	mtakula	si	na-nafaka-mpya	na-nafaka-iliyokaangwa	Na-mkate	
H3117	H6106	H5704	H0398	H3808	H3759	H7039	H3899	

לְדֹרֹתֵיכֶם	עוֹלָם	חֻקַּת	אֱלֹהֵיכֶם	קָרְבָּן	אֶת־	הֲבִיאֲכֶם	עַד	הַזֶּה
katika-vizazi-vyenu	milele	sheria-ya-	ya-Mungu-wenu	sadaka	–	kuleteni	hadi	hii
H1755	H5769	H2708	H0430		H0853	H0935	H5704	H2088

ס	מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃	בְּכֹל	
¶	makazi-yenu	katika-yote-	
	H4186	H3605	

Hamtakula mkate, wala nafaka iliyokaangwa au nafaka mpya hata siku ile mliyoleta matoleo haya kwa Mungu wenu. Hii itakuwa amri ya kudumu katika vizazi vyote vya watu wenu, popote pale mnapoishi.

עֹמֶר	אֶת־	הֲבִיאֲכֶם	מִיּוֹם	הַשַּׁבָּת	מִמָּחֳרַת	לָכֶם	וּסְפַרְתֶּם	15
mganda	–	ya-kuleteni	kutoka-siku	Sabato	kutoka-kesho-ya-	kwenu	Na-mtahesabu	
	H0853	H0935	H3117	H7676	H4283			

תְּהְיֶינָה׃	תְּמִימֹת	שַׁבָּתוֹת	שֶׁבַע	הַתְנוּפָה	
zitakuwa	kamili	Sabato	saba	wa-kupunga	
H1961	H8549	H7676	H7651	H8573	

Tangu siku iliyofuata baada ya Sabato—hiyo ilikuwa siku mlipolileta lie fungu la nafaka la matoleo ya kutikiswa—hesabuni majuma saba kamili.

מִנְחָה	וְהִקְרַבְתֶּם	יוֹם	חֲמִשִּׁים	תִּסְפְּרוּ	הַשְּׁבִיעִת	הַשַּׁבָּת	מָמָּחֳרַת	עַד	16
sadaka-ya-nafaka	na-mtaleta	siku	hamsini	mtahesabu	ya-saba	Sabato	kesho-ya-	Hadi	
H4503	H7126	H3117	H2572		H7637	H7676	H4283	H5704	

לַיהוָה׃	חֲדָשָׁה	
kwa-Yahwe	mpya	
H3068	H2319	

Mtahesabu siku hamsini, ambazo zingekuwa siku baada ya Sabato ya saba. Kisha mtaleta matoleo ya nafaka mpya kwa Yahweh.

17 מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
Kutoka-makazi-yenu mtaleta mkate wa-kupunga mbili sehemu-mbili-za- kumi
H4186 H0935 H3899 H8573 H8147 H8147 H6241

חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַיהוָה׃
chachu itaokwa malimbuko kwa-Yahwe
H2557 H0644 H1061 H3068

תִּהְיֶינָה סֹלֶת
itakuwa unga-laini
H1961 H5560

Mtaleta kutoka nyumbani mwenu mikate miwili iliyotengenezwa kutokana na mbili za kumi za efa. Ni lazima ifanywe kwa unga laini na uliochanganywa na hamira; zitakuwa matoleo ya kutikiswa ya malimbuko ya kwanza kwa Yahweh.

18 וְהִקְרַבְתֶּם עַל־ הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִם וּפַר שָׁנָה בְּנֵי
Na-mtaleta pamoja-na- mkate saba wana-kondoo wakamilifu na-fahali mwaka wenye-
H7126 H3899 H7651 H3532 H8549 H6499 H8141

וְאֵיל שְׁנֵים יִהְיוּ עֹלָה
na-kondoo-waume wawili watakuwa sadaka-ya-kuteketezwa
H0259 H8147 H1961

בֶּן־ בֶּקֶר אֶחָד
mwana-wa- ng'ombe mmoja
H1241 H0259

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשֵּׁה רֵיחַ־ נִיחֹחַ
na-sadaka-zao-za-nafaka na-sadaka-zao-za-kinywaji sadaka-ya-moto harufu- nzuri
H4503 H5262 H0801 H7381 H5207

לַיהוָה׃
kwa-Yahwe
H3068

Mtaileta hiyo mikate pamoja na wana—kondoo saba wa mwaka mmoja na wasiokuwa na dosari, fahali mmoja mchanga na dume wa kondoo wawili. Watakuwa matoleo ya kuteketezwa kwa moto kwa Yahweh, pamoja na matoleo yao ya nafaka na matoleo ya kinywaji, matoleo yaliyofanywa kwa moto na kutoa harufu nzuri ya kupendeza kwa Yahweh.

19 וַעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר־ עִזִּים אֶחָד כְּבָשִׂים וּשְׁנֵי לְחַטָּאת
Na-mtafanya beberu-wa- mbuzi mmoja wana-kondoo na-wawili kwa-sadaka-ya-dhambi
H6842 H5795 H0259 H3532 H8147

שְׁלָמִים׃ לְזֶבַח שְׁנֵה בְּנֵי
amani kwa-dhabihu-ya- mwaka wenye-
H8002 H2077 H8141

Ni lazima mtowe mbuzi dume mmoja kwa ajili ya matoleo ya dhambi, na wana—kondoo dume wawili wa mwaka mmoja kwa ajili ya dhabihu, wawe matoleo ya ushirika.

20 וְהֵנִיף הַכֹּהֵן וְעַל־ לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה
Na-atawapunga kuhani pamoja-na- mkate wa-malimbuko sadaka-ya-kupunga
H6251 H3548 H5921 H3899 H1061 H8573

אֹתָם שְׁנֵי כְּבָשִׂים יִהְיוּ קֹדֶשׁ לַיהוָה
wao wawili wana-kondoo watakuwa takatifu kwa-Yahwe
H0853 H8147 H3532 H1961 H6944 H3068

עַל־ יְהוָה לִפְנֵי
pamoja-na- Yahwe mbele-ya-
H3068 H6440

לַכֹּהֵן׃
kwa-kuhani
H3548

Ni lazima kuhani azitikise pamoja na mkate wa malimbuko ya kwanza mbele za Yahweh na kuzileta kwake kuwa matoleo pamoja na kondoo dume wawili. Watakuwa sadaka takatifu kwa Yahweh kwa ajili ya kuhani.

כָּל־	לָכֶם	יִהְיֶה	קֹדֶשׁ	מִקְרָא־	הַזֶּה	הַיּוֹם	וּבְעֶצֶם	וּקְרָאתֶם		21
yoyote–	kwenu	itakuwa	takatifu	kusanyiko–la–	hii	siku	katika–siku–hii	Na–mtatangaza		
H3605		H1961	H6944	H4744	H2088	H3117	H6106	H7121		
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם		בְּכָל־	עוֹלָם	חֻקַּת	תַּעֲשׂוּ	לֹא	עֲבֹדָה	מְלֶאכֶת		
makazi–yenu		katika–yote–	milele	sheria–ya–	mtafanya	si	utumishi	kazi–ya–		
H4186		H3605	H5769	H2708		H3808	H5656	H4399		
לְדֹרֹתֵיכֶם׃										
katika–vizazi–vyenu										
H1755										

Mtatoa tangazo siku iyo hiyo. Kutakuwa na kusanyiko takatifu, na hamtafanya kazi za kawaida. Hii itakuwa amri ya kudumu katika vizazi vya watu wenu mahali pote mnapoishi.

פְּאַת	תְּכַלֵּה	לֹא־	אַרְצְכֶם	קְצִיר	אֶת־	וּבְקֻצְרְכֶם				22
pembe–ya–	utamaliza	si–	ya–nchi–yenu	mavuno	–	Na–wakati–wa–kuvuna–kwenu				
H6285	H3615	H3808	H0776		H0853					
תְּלַקֵּט	לֹא	קְצִירְךָ	וְלֶקֶט	בְּקֻצְרֶךָ	שָׁדְךָ					
utayakusanya	si	ya–mavuno–yako	na–masalio	wakati–wa–kuvuna–kwako	shamba–lako					
H3950	H3808		H3951							
ס	אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	אֹתָם	תַּעֲזֹב	וְלַגֵּר	לֶעָנִי			
¶	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	hayo	utayaacha	na–kwa–mgeni	kwa–maskini			
	H0430	H3068	H0589	H0853		H1616	H6041			

Mtakapovuna mazao ya nchi yenu, Msivune kabisa kabisa pembeni mwa mashamba yenu, wala msivune mazazo ya mavuno yenu. Inawapasa kuyaacha kwa ajili ya masikini na mgeni. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.”

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	23
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akazungumza na Musa, akisema,

לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	הַשְּׁבִיעִי	בַּחֹדֶשׁ	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	24
ya–mwezi	katika–moja	wa–saba	Katika–mwezi	kusema	Israeli	wana–wa–	kwa–	Sema	
H2320	H0259	H7637	H2320	H0559	H3478		H0413	H1696	
קֹדֶשׁ׃	מִקְרָא־	תְּרוּעָה	זִכְרוֹן	שַׁבָּתוֹן	לָכֶם	יִהְיֶה			
takatifu	kusanyiko–la–	kupiga–tarumbeta	ukumbusho–wa–	pumziko	kwenu	itakuwa			
H6944	H4744	H8643	H2146	H7677		H1961			

“Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, “Siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza itakuwa siku ya pumzika makini kwa ajili yenu, kumbukumbu pamoja na kupigwa kwa tarumbeta na kusanyiko takatifu,

ס	לַיהוָה׃	אִשֶּׁה	וְהִקְרַבְתֶּם	תַּעֲשׂוּ	לֹא	עֲבֹדָה	מְלֶאכֶת	כָּל־	25
¶	kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	na–mtaleta	mtafanya	si	utumishi	kazi–ya–	Yoyote–	
	H3068	H0801	H7126		H3808	H5656	H4399	H3605	

Hamtafanya kazi ya kawaida, na ni lazima mtoe dhabihu inayofanywa kwa moto kwa Yahweh.”

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	26
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Kisha Yahweh akamwambia Musa, akisema,

27 אַךְ לָקַחְשׁ בָּעָשׂוֹר הַשְּׁבִיעִי וַיּוֹם הַזֶּה הַכִּפֻּרִים הוּא אֲנִי מִקְרָא־
Lakini katika-kumi wa-saba ya-mwezi siku huu ya-upatanisho ni kusanyiko-la-
H0389 H6218 H7637 H2320 H3117 H2088 H3725 H1931 H4744

אִשֶּׁה׃ וְהִקְרַבְתֶּם נַפְשֹׁתֵיכֶם אֶת־ וְעִנִּיתֶם לָכֶם יִהְיֶה קֹדֶשׁ
sadaka-ya-moto na-mtaleta nafsi-zenu – na-mtazitesa kwenu itakuwa takatifu
H0801 H7126 H5315 H0853 H1961 H6944

לַיהוָה׃
kwa-Yahwe
H3068

“Sasa, siku ya kumi ya mwezi huu wa saba, ni Siku ya Upatanisho. Kutakuwa na kusanyiko takatifu, na ni lazima mjinyenyekeze na kuleta kwa Yahweh matoleo kwa moto.

28 יוֹם כִּי הַזֶּה הַיּוֹם בְּעֶצֶם תַּעֲשׂוּ לֹא מְלָאכָה וְכָל־
siku kwa-sababu hii siku katika-siku-hii mtafanya si kazi Na-yoyote-
H3117 H2088 H3117 H6106 H4399 H3605

אֱלֹהֵיכֶם׃ יְהוָה לִפְנֵי כִּפֻּרִים הוּא הַזֶּה עֲלֵיכֶם לְכַפֵּר
Mungu-wenu Yahwe mbele-ya- kwa-ajili-yenu kufanya-upatanisho ni ya-upatanisho
H0430 H3068 H6440 H3725

Hamtafanya kazi katika siku hiyo kwa sababu ni Siku ya Upatanisho, ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu mbele za Yahweh Mungu wenu.

29 כִּי הַזֶּה הַיּוֹם בְּעֶצֶם תְּעֻנֶּה לֹא־ אֲשֶׁר הַנֶּפֶשׁ כָּל־
Kwa-sababu hii siku katika-siku-hii itateswa si- ambayo nafsi yoyote-
H3605 H5315 H3808 H6106 H3117 H2088

מֵעַמֶּיהָ׃ וְנִכְרְתָה
kutoka-watu-wake na-itakatiliwa-mbali
H3772

Yeyote asiyejinyenyekeza siku hiyo lazima akatiliwe mbali na watu wake.

30 הַזֶּה הַיּוֹם בְּעֶצֶם מְלָאכָה כָּל־ תַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר הַנֶּפֶשׁ וְכָל־
hii siku katika-siku-hii kazi yoyote- itafanya ambayo nafsi Na-yoyote-
H2088 H3117 H6106 H4399 H3605 H5315 H3605

עַמָּהּ׃ מִקֶּרֶב הַהֻוא הַנֶּפֶשׁ אֶת־ וְהַאֲבַדְתִּי
watu-wake kutoka-katikati-ya- hiyo nafsi – na-nitaiangamiza
H7130 H1931 H5315 H0853 H0006

Yeye afanyaye kazi yoyote katika siku hiyo, Mimi, Yahweh, nitamwangamiza atoke miongoni mwa watu wake.

31 כָּל־ מְלָאכָה לֹא תַּעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל
Yoyote- kazi si mtafanya sheria-ya- milele katika-vizazi-vyenu katika-yote-
H3605 H4399 H3808 H2708 H5769 H1755 H3605

מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃
makazi-yenu
H4186

Msifanye kazi ya aina yoyote katika siku hiyo. Hii itakuwa amri ya kudumu katika vizazi vyote vya watu wenu mahali pote mnapoishi.

בְּתִשְׁעָה	נַפְשֹׁתֵיכֶם	אֶת־	וְעִנִּיתֶם	לָכֶם	הוּא	שַׁבָּתוֹן	שַׁבַּת	32
katika–tisa	nafsi–zenu	–	na–mtazitesa	kwenu	ni	ya–pumziko–kamili	Sabato	
H8672	H5315	H0853			H1931	H7677	H7676	

פ	שַׁבַּתְכֶם׃	תִּשְׁבְּתוּ	עֶרֶב	עַד־	מֵעֶרֶב	בָּעֶרֶב	לַחֹדֶשׁ
¶	Sabato–yenu	mtashika	jioni	hadi–	kutoka–jioni	jioni	ya–mwezi
	H7676		H6153	H5704	H6153	H6153	H2320

Siku hii itakuwa Sabato ya pumziko lenye utlivu, na ni lzima siku ya tisa ya mwezi mjinyenyekeze katika majira ya jioni. Tangu jioni hata jioni mtaishika Sabato yenu.”

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	33
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akazungumza na Musa, akisema,

הַשְּׁבִיעִי	לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשֹׂר	בַּחֲמִשָּׁה	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	34
wa–saba	ya–mwezi	siku	tano	Katika–kumi–na–	kusema	Israeli	wana–wa–	kwa–	Sema	
H7637	H2320	H3117	H6240	H2568	H0559	H3478		H0413	H1696	

לַיהוָה׃	יָמִים	שִׁבְעַת	הַסֻּכּוֹת	חַג	הַזֶּה	
kwa–Yahwe	siku	siku–saba	ya–vibanda	sikukuu	huu	
H3068	H3117	H7651	H5521	H2282	H2088	

“Zungumza na watu ISraeli, uwaambie 'Katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba kutakuwa na Sikukuu ya vibanda kwa Yahweh. nayo itadumu siku saba.

תַּעֲשׂוּ׃	לֹא	עֲבֹדָה	מְלֶאכֶת	כָּל־	קֹדֶשׁ	מִקְרָא־	הָרִאשׁוֹן	בַּיּוֹם	35
mtafanya	si	utumishi	kazi–ya–	yoyote–	takatifu	kusanyiko–la–	ya–kwanza	Katika–siku	
	H3808	H5656	H4399	H3605	H6944	H4744	H7223	H3117	

Siku ya kwanza kutakuwa na kusanyiko takatifu. Hamtafanya kazi ya kawaida.

מִקְרָא־	הַשְּׁמִינִי	בַּיּוֹם	לַיהוָה	אִשֶּׁה	תַּקְרִיבוּ	יָמִים	שִׁבְעַת		36
kusanyiko–la–	ya–nane	katika–siku	kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	mtaleta	siku	Siku–saba		
H4744	H8066	H3117	H3068	H0801	H7126	H3117	H7651		

כָּל־	הִוא	עֲצֶרֶת	לַיהוָה	אִשֶּׁה	וְהִקְרַבְתֶּם	לָכֶם	יִהְיֶה	קֹדֶשׁ
yoyote–	ni	mkutano	kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	na–mtaleta	kwenu	itakuwa	takatifu
H3605	H1931	H6116	H3068	H0801	H7126		H1961	H6944

תַּעֲשׂוּ׃	לֹא	עֲבֹדָה	מְלֶאכֶת	
mtafanya	si	utumishi	kazi–ya–	
	H3808	H5656	H4399	

Kwa muda wa siku saba mtatoa dhabihu iliyofanywa kwa moto kwa Yahweh. Siku ya nane kutakuwa na kusanyiko takatifu, nanyi mtato dhabihu iliyofanywa kwa moto kwa Yahweh. Hili ni kusanyiko lenye utulivu, nanyi msifanye kazi yoyote ya kawaida.

קֹדֶשׁ	מִקְרָאֵי	אֹתָם	תִּקְרְאוּ	אֲשֶׁר־	יְהוָה	מוֹעֲדֵי	אֵלֶּה	37
takatifu	makusanyiko–ya–	hizo	mtaziita	ambazo–	Yahwe	ndizo–sikukuu–za–	Hizi	
H6944	H4744	H0853	H7121		H3068	H4150	H0428	

זֶבַח	וּמִנְחָה	עֹלָה	לַיהוָה	אִשֶּׁה	לְהַקְרִיב
dhabihu	na–sadaka–ya–nafaka	sadaka–ya–kuteketezwa	kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	kuleta
H2077	H4503		H3068	H0801	H7126

בְּיוֹמוֹ׃	יוֹם	דְּבַר־	וְנִסָּכִים	
kwa–siku–yake	siku	jambo–la–	na–sadaka–za–kinywaji	
H3117	H3117	H1697	H5262	

Hizi ndizo sikukuu zilizoamriwa kwa ajili ya Yahweh, ambazo mnapaswa kuzitangaza kuwa ni makusanyiko matakatifu ya kutoa dhabihu kwa moto kwa Yahweh, matoleo ya kuteketezwa na matoleo ya nafaka, dhabihu na matoleo ya vinywaji, kila moja kwa siku yake.

נִדְרֵיכֶם	כָּל־	וּמִלְּבַד	מַתְּנוֹתֵיכֶם	וּמִלְּבַד	יְהוָה	שַׁבְּתֹת	מִלְּבַד	38
nadhiri–zenu	zote–	na–zaidi–ya–	zawadi–zenu	na–zaidi–ya–	Yahwe	Sabato–za–	Zaidi–ya–	
H5088	H3605	H0905	H4979	H0905	H3068	H7676	H0905	

לַיהוָה׃	תִּתְּנוּ	אֲשֶׁר	נִדְבֹתֵיכֶם	כָּל־	וּמִלְּבַד
kwa–Yahwe	mnatoa	ambazo	sadaka–zenu–za–hiari	zote–	na–zaidi–ya–
H3068	H5414		H5071	H3605	H0905

Sikukuu hizi zitakuwa nyongeza kwa Sabato za Yahweh na zawadi zenu, viapo vyenu vyote, na sadaka zenu zote za hiari mzitoazo kwa Yahweh.

אֶת־	בְּאָסְפְּכֶם	הַשְּׁבִיעִי	לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשֹׂר	בַּחֲמִשָּׁה	אַךְ	39
–	wakati–wa–kukusanya–kwenu	wa–saba	ya–mwezi	siku	tano	katika–kumi–na–	Lakini	
H0853	H0622	H7637	H2320	H3117	H6240	H2568	H0389	

בַּיּוֹם	יָמִים	שִׁבְעַת	יְהוָה	חַג־	אֶת־	תָּחֹגּוּ	הָאָרֶץ	תְּבוּאַת
katika–siku	siku	siku–saba	Yahwe	sikukuu–ya–	–	mtasherehekea	nchi	mazao–ya–
H3117	H3117	H7651	H3068	H2282	H0853	H2287	H0776	H8393

שַׁבָּתוֹן׃	הַשְּׁמִינִי	וּבַיּוֹם	שַׁבָּתוֹן	הָרִאשׁוֹן
pumziko	ya–nane	na–katika–siku	pumziko	ya–kwanza
H7677	H8066	H3117	H7677	H7223

Kuhusu Sikukuu ya vibanda, siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba, mtakapokuwa mmeyakusanya ndani matunda ya nchi, ni lazima muitunze sikukuu hii ya Yehweh kwa muda wa siku saba. Siku ya kwanza itakuwa ya pumziko lenye utulivu, na siku ya nane pia itakuwa ya pumziko lenye utulivu.

תִּמְרֹ֖ים	כַּפֹּ֣ת	הָדָ֑ר	עֵ֚ץ	פְּרִ֣י	הָרִאשׁ֔וֹן	בַּיּ֥וֹם	לָכֶ֖ם	וּלְקַחְתֶּ֣ם	40
mitende	matawi–ya–	mzuri	la–mti	tunda	ya–kwanza	katika–siku	kwenu	Na–mtachukua	
H8558	H3709	H1926	H6086	H6529	H7223	H3117		H3947	

יְהוָ֖ה	לִפְנֵ֣י	וּשְׂמַחְתֶּ֗ם	נָחַל֙	וְעַרְבֵי־	עָבֹ֣ת	עֵץ־	וַעֲנַ֥ף
Yahwe	mbele–ya–	na–mtafurahi	bonde	na–mierebi–ya–	mnene	mti–	na–matawi–ya–
H3068	H6440	H8055		H6155	H5687	H6086	H6057

יָמִֽים׃	שִׁבְעַ֥ת	אֱלֹהֵיכֶ֖ם	
siku	siku–saba	Mungu–wenu	
H3117	H7651	H0430	

Siku ya kwanza mtachuma tunda lililobora kutoka kwenye miti, mtakata makuti ya mtende, na matawi ya miti minene yenye majani mengi, na majani ya mierebi kutoka chemchemi za maji, nanyi mtashangilia mbele za Yahweh Mungu wenu kwa siku saba.

חֻקַּ֥ת	בַּשָּׁנָ֖ה	יָמִ֑ים	שִׁבְעַ֥ת	לַיהוָ֛ה	חַ֥ג	אֹת֖וֹ	וְחַגֹּתֶ֣ם	41
sheria–ya–	kwa–mwaka	siku	siku–saba	kwa–Yahwe	sikukuu	hiyo	Na–mtaisherehekea	
H2708	H8141	H3117	H7651	H3068	H2282	H0853	H2287	

אֹתֹ֔ו׃	תָּחֹגּ֣וּ	הַשְּׁבִיעִ֑י	בַּחֹ֣דֶשׁ	לְדֹרֹתֵיכֶ֗ם	עוֹלָ֔ם	
hiyo	mtaisherehekea	wa–saba	katika–mwezi	katika–vizazi–vyenu	milele	
H0853	H2287	H7637	H2320	H1755	H5769	

Kwa muda wa siku saba kila mwaka, mtaisherehekea sikukuu hii kwa Yahweh. Hii itakuwa amri ya kudumu katika vizazi vyote vya watu wenu mahali potepote mtakapoishi. Mtaisherehekea sikukuu hii katika mwezi wa saba.

יֵשְׁבוּ	בִּיִשְׂרָאֵל	הֶאֱזָרְחִ֔	כָּל־	יָמִים	שִׁבְעַת	תֵּשְׁבוּ	בַּסֻּכֹּת		42
watakaa	katika–Israeli	wazaliwa–wa–nchi	wote–	siku	siku–saba	mtakaa	Katika–vibanda		
H3427	H3478	H0249	H3605	H3117	H7651	H3427	H5521		

בַּסֻּכֹּת׃
katika–vibanda
H5521

Mtaishi kwenye vibanda vidogovidogo kwa siku saba. Waisraeli wenyeji wa kuzaliwa wote itawapasa kuishi katika vibanda vidogovidogo kwa siku saba,

יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵי	אֶת־	הוֹשַׁבְתִּי	בַּסֻּכּוֹת	כִּי	דֹרֹתֵיכֶם֙	יֵדְעוּ	לְמַעַן	43
Israeli	wana–wa–	–	niliwakalia	katika–vibanda	kwamba	vizazi–vyenu	wajue	Ili	
H3478		H0853	H3427	H5521		H1755	H3045	H4616	

אֱלֹהֵיכֶֽם׃	יְהוָ֔ה	אֲנִי	מִצְרָ֑יִם	מֵאֶ֣רֶץ	אוֹתָ֖ם	בְּהוֹצִיאִ֥י
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	Misri	kutoka–nchi–ya–	wao	wakati–wa–kuwatoa
H0430	H3068	H0589	H4714	H0776	H0853	H3318

ili kwamba wazao wenu, kizazi baada ya kizazi, waweze kujifunza nilivyowafanya wana wa Israeli kuishi kwenye vibanda kama hivi nilipowaongoza kutoka katika nchi ya Misri. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.'"

פ	יִשְׂרָאֵ֑ל׃	בְּנֵי	אֶל־	יְהוָ֔ה	מֹעֲדֵ֣י	אֶת־	מֹשֶׁ֖ה	וַיְדַבֵּ֥ר	44
¶	Israeli	wana–wa–	kwa–	Yahwe	sikukuu–za–	–	Musa	Na–akasema	
	H3478		H0413	H3068	H4150	H0853	H4872	H1696	

Katika njia hii Musa akazitangaza kwa watu wa ISraeli sikukuu zilizoamria kwa ajili ya Yahweh.

Chapter 24

לֵאמֹֽר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָ֔ה	וַיְדַבֵּ֥ר	1
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akamwambia Musa, akisema,

כָּתִ֥ית	זָךְ֙	זַ֣יִת	שֶׁ֔מֶן	אֵלֶ֖יךָ	וְיִקְח֥וּ	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵי	אֶת־	צַ֖ו	2
yaliyopondwa	safi	ya–zeituni	mafuta	kwako	na–walete	Israeli	wana–wa–	–	Amuru	
H3795	H2134	H2132	H8081	H0413	H3947	H3478		H0853	H6680	

תָּמִֽיד׃	נֵ֖ר	לְהַעֲלֹ֥ת	לַמָּאֹֽור׃	
daima	taa	kuwasha	kwa–taa	
H8548		H5927	H3974	

“Waamru watu wa Israeli wakuletee mafuta halisi yaliyokamliwa kutokana na mizeituni ili yatumike kwenye taa, ili kwamba taa ziweze kuwaka daima na kuleta mwanga.

אַהֲרֹ֔ן	אֹתֹ֥ו	יַעֲרֹךְ֙	מִחוּץ֙	לְפָרֹ֣כֶת	הָעֵדֻ֔ת	בְּאֹ֣הֶל	מֹועֵ֑ד	אֲשֶׁ֨ר	3
Haruni	hiyo	ataipanga	Nje–ya–	pazia–la–	ushuhuda	katika–hema	la–kukutania		
H0175	H0853		H2351	H6532	H5715	H0168	H4150		

לְדֹרֹתֵיכֶ֑ם׃	עוֹלָ֖ם	חֻקַּ֥ת	תָּמִ֛יד	יְהוָ֧ה	לִפְנֵ֣י	בָּקֶ֗ר	עַד־	מֵעֶ֣רֶב
katika–vizazi–vyenu	milele	sheria–ya–	daima	Yahwe	mbele–ya–	asubuhi	hadi–	kutoka–jioni
H1755	H5769	H2708	H8548	H3068	H6440	H1242	H5704	H6153

Nje ya pazia lililoko mbele ya sanduku la maamzi ndani ya hema la kukutania, Aroni ataiwasha daima taa mbele za Yahweh, tangu asubuhi hata jioni. Hii itakuwa amri ya kudumu katika vizazi vyote vya watu wenu.

פ	תָּמִֽיד׃	יְהוָ֔ה	לִפְנֵ֣י	הַנֵּרֹ֗ות	אֶת־	יַעֲרֹךְ֙	הַטְּהֹרָ֔ה	הַמְּנֹרָ֖ה	עַל֙	4
¶	daima	Yahwe	mbele–ya–	taa	–	atazipanga	safi	kinara–cha–taa	Juu–ya–	
	H8548	H3068	H6440		H0853		H2889	H4501		

Kuhani mkuu atazifanya taa ziwake daima mbele za Yahweh, taa hizo zilizo kwenye kinara cha dhahabu safi.

שְׁנֵי	חַלּוֹת	עֶשְׂרֵה	שְׁתָּיִם	אֹתָהּ	וְאָפִיתָ	סֹּלֶת	וְלָקַחְתָּ	5
sehemu–mbili–za–	mikate	mbili	kumi–na–	huo	na–utaoka	unga–laini	Na–utachukua	
H8147	H2471	H6240	H8147	H0853	H0644	H5560	H3947	

הָאֶחָת׃	הַחַלָּה	יִהְיֶה	עֶשְׂרֹנִים
mmoja	mkate	itakuwa	kumi
H0259	H2471	H1961	H6241

Yawapasa kuchukua unga laini na kuoka kwa huo mikate kumi na miwili. Ni lazima kuwe na mbili za kumi za efa za unga katika kila mkate.

הַטָּהֹר	הַשֻּׁלְחָן	עַל	הַמַּעֲרֶכֶת	שֵׁשׁ	מַעֲרָכוֹת	שְׁתָּיִם	אוֹתָם	וְשַׂמְתָּ	6
safi	meza	juu–ya–	kwa–safu	sita	safu	safu–mbili	hiyo	Na–utaiweka	
H2889	H7979		H4635	H8337	H4634	H8147	H0853		

יְהוָה׃	לִפְנֵי
Yahwe	mbele–ya–
H3068	H6440

Kisha mtaipanga juu ya meza ya dhahabu safi mbele za Yahweh katika safu mbili, mikate sita katika kila safu,

לְאַזְכָּרָה	לַלֶּחֶם	וְהָיְתָה	זַכָּה	לְבֹנָה	הַמַּעֲרֶכֶת	עַל־	וְנָתַתָּ	7
kwa–ukumbusho	kwa–mkate	na–itakuwa	safi	ubani	safu	juu–ya–	Na–utaweka	
H0234	H3899	H1961	H2134	H3828	H4635		H5414	

לַיהוָה׃	אִשֶּׁה	
kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto	
H3068	H0801	

Mtaweka uvumba safi kando ya kila safu ya mikata kuwa sadaka ya kuwakilisha. Uvumba huo utachomwa kwa moto kwa ajili ya Yahweh.

תָּמִיד	יְהוָה	לִפְנֵי	יַעַרְכֶנּוּ	הַשַּׁבָּת	בְּיוֹם	הַשַּׁבָּת	בְּיוֹם	8
daima	Yahwe	mbele–ya–	atapanga	ya–Sabato	katika–siku	ya–Sabato	Katika–siku	
H8548	H3068	H6440		H7676	H3117	H7676	H3117	

עוֹלָם׃	בְּרִית	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	מֵאֵת
milele	agano–la–	Israeli	wana–wa–	kutoka–kwa–
H5769	H1285	H3478		H0854

Kila siku ya Sabato kuhani mkuu sharti aipange kwa utaratibu hiyo mikate mbele za Yahweh kwa niaba ya watu wa Israeli, iwe ishara ya agano la milele.

לִי	קֹדֶשׁ	בִּמְקוֹם	וַאֲכָלֻהוּ	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	וְהָיְתָה		9
kwa–sababu	patakatifu	katika–mahali	na–wataila	na–kwa–wana–wake	kwa–Haruni	Na–itakuwa		
	H6918	H4725	H0398		H0175	H1961		

ס	עוֹלָם׃	חָק־	יְהוָה	מֵאִשֵּׁי	לוֹ	הִוא	קָדָשִׁים	קֹדֶשׁ
¶	milele	sheria–ya–	Yahwe	kutoka–sadaka–za–moto–za–	kwake	ni	ya–takatifu	takatifu
	H5769	H2706	H3068	H0801		H1931	H6944	H6944

Sadaka hii itakuwa kwa ajili ya Aroni na wanawe, na ni lazima waile mahali palipo patakatifu, kwa kuwa ni sehemu ya matoleo kwa Yahweh yaliyofanywa kwa moto.”

10

מִצְרִי	אִישׁ	בֶּן־	וְהוּא׀	יִשְׂרְאֵלִית	אִשָּׁה	בֶּן־	וַיֵּצֵא׀
Mmisri	mtu	mwana–wa–	na–yeye	Mwisraeli	mwanamke	mwana–wa–	Na–akatoka
H4713	H0376		H1931	H3482	H0802		H3318

הַיִּשְׂרְאֵלִית	בֶּן	בְּמַחֲנֶה	וַיִּנָּצוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּתוֹךְ
mwanamke–Mwisraeli	mwana–wa–	katika–kambi	na–wakapigana	Israeli	wana–wa–	katikati–ya–
H3482		H4264		H3478		H8432

הַיִּשְׂרְאֵלִי׃	וְאִישׁ
Mwisraeli	na–mtu
H3481	H0376

Sasa ilitokea kwamba mwana wa mwanamke Mwisraeli, ambaye baba yake alikuwa Mmisri, alikwenda miongoni mwa watu wa Israeli. Huyu mwana wa mwanamke Mwisraeli akagombana na mwanume Mwisraeli kambini.

11

וַיָּבִיאוּ	וַיְקֹלֵל	הַשֵּׁם׀	אֶת־	הַיִּשְׂרְאֵלִית	הָאִשָּׁה	בֶּן־	וְ֝יִקֹּב
na–wakamleta	na–akalaani	Jina	–	Mwisraeli	mwanamke	mwana–wa–	Na–akakufuru
H0935	H7043	H8034	H0853	H3482	H0802		

דָּן׃	לְמַטֵּה־	דִּבְרִי	בַת־	שְׁלֹמִית	אִמּוֹ	וְשֵׁם	מֹשֶׁה	אֶל־	אֹתוֹ
Dani	wa–kabila–la–	Dibri	binti–ya–	Shelomithi	la–mama–yake	na–jina	Musa	kwa–	yeye
H1835	H4294	H1704	H1323		H0517	H8034	H4872	H0413	H0853

Mwana wa mwanamke Mwisraeli akalikufuru jina la Yahweh na kumlaani Mungu, kwa hiyo watu wakamleta kwa Musa. Jina la mama yake aliitwa Shelomithi, binti wa Dibri, kutoka kabila la Dani.

12

פ ¶	יְהוָה׃	פִּי	עַל־	לָהֶם	לִפְרֹשׁ	בַּמִּשְׁמָר	וַיַּנִּיח�ֻהוּ
	Yahwe	kinywa–cha–	juu–ya–	kwao	kufafanua	kifungoni	Na–wakamweka
	H3068	H6310		H1992		H4929	H3240

Wakamweka kizuizini mpaka Yahweh mwenyewe atakapotangaza mapenzi yake kwao.

13

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

Kisha Yahweh akamwambia Musa,

14

אֶת־	הַשֹּׁמְעִים	כָּל־	וְסָמְכוּ	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	הַמְקַלֵּל	אֶת־	הוֹצֵא
–	waliosikia	wote–	na–waweke	kambi	nje–ya–	kwa–	mlaaniaji	–	Mtoe
H0853	H8085	H3605	H5564	H4264	H2351	H0413	H7043	H0853	H3318

הָעֵדָה׃	כָּל־	אֹתוֹ	וְרָגְמוּ	רֹאשׁוֹ	עַל־	יְדֵיהֶם
kusanyiko	yote–	yeye	na–wampige–mawe	kichwa–chake	juu–ya–	mikono–yao
H5712	H3605	H0853	H7275			H3027

“Mchukue nje ya kambi huyo aliyemlaani Mungu. Wale wote waliomskia wataweka mikono yao juu ya kichwa chake, na kisha kusanyiko lote watamponda kwa mawe.

15

אֱלֹהָיו	יְקַלֵּל	כִּי־	אִישׁ	אִישׁ	לֵאמֹר	תְּדַבֵּר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְאֶל־
Mungu–wake	atalaani	akiwa–	mtu	Mtu	kusema	utasema	Israeli	wana–wa–	Na–kwa–
H0430	H7043		H0376	H0376	H0559	H1696	H3478		H0413

חֶטְאוֹ׃	וְנָשָׂא
dhambi–yake	na–atabeba
H2399	H5375

Ni lazima uwaeleze watu wa Israeli na kusema, 'Yeyote anayemlaani Mungu wake imempasa kubeba hatia yake mwenyewe.

16

בּוֹ	יִרְגְּמוּ־	רָגֹום	יוּמָת	מָוֹת	יְהוָה	שֵׁם־	וְנֹקֵב
yeye	watampiga–mawe–	kupigwa–mawe	atauawa	hakika	Yahwe	jina–la–	Na–akufuruye
	H7275	H7275	H4191	H4191	H3068	H8034	

יוּמָת׃	שֵׁם	בְּנָקְבוֹ־	כָּאֶזְרָח	כַּגֵּר	הָעֵדָה	כָּל־	
atauawa	jina	akikufuru–	kama–mzaliwa–wa–nchi	kama–mgeni	kusanyiko	yote–	
H4191	H8034		H0249	H1616	H5712	H3605	

Yeye anayelikufuru jina la Yahweh kwa hakika ni lazima auawe. Hakika, kusanyiko lote litampiga mawe, ama awe mgeni au Mwisraeli mwenyeji mzaliwa. Ikiwa yeyote analikufuru jina la Yahweh, ni lazima auawe.

17

יוּמָת׃	מָוֹת	אָדָם	נֶפֶשׁ	כָּל־	יַכֶּה	כִּי	וְאִישׁ
atauawa	hakika	ya–mtu	nafsi	yoyote–	atapiga	akiwa	Na–mtu
H4191	H4191	H0120	H5315	H3605	H5221		H0376

Naye amuuaye mtu mwingine ni lazima kwa hakika auewa.

18

נָפֶשׁ׃	תַּחַת	נֶפֶשׁ	יְשַׁלֶּמֶנָּה	בְּהֵמָה	נֶפֶשׁ־	וּמַכֵּה
nafsi	badala–ya–	nafsi	atalipa	mnyama	nafsi–ya–	Na–apigaye
H5315	H8478	H5315		H0929	H5315	H5221

Yeye anayemuua mnyama wa mwingine sharti amfidie, uhai kwa uhai.

19

							וְאִישׁ	
יֵעָשֶׂה	כֵּן	עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר	בַּעֲמִיתֹו	מוּם	יִתֵּן	כִּי־	Na–mtu
itafanywa	hivyo	alifanya	kama–alivyofanya	kwa–jirani–yake	dosari	atatia	akiwa–	
				H5997		H5414		H0376

לֹו׃
kwake

Iwapo mtu anamjeruhi jirani yake, ni lazima atendewe vivyo hivyo alivyomtendea jirani yake:

20

שֶׁן	תַּחַת	שֵׁן	עַיִן	תַּחַת	עַיִן	שֶׁבֶר	תַּחַת	שֶׁבֶר
jino	badala–ya–	jino	jicho	badala–ya–	jicho	kuvunjika	badala–ya–	Kuvunjika
H8127	H8478	H8127		H8478		H7667	H8478	H7667

בּוֹ׃	יִתֵּן	כֵּן	בָּאָדָם	מוּם	יִתֵּן	כַּאֲשֶׁר
kwake	itatiwa	hivyo	kwa–mtu	dosari	atatia	kama–alivyotia
	H5414		H0120		H5414	

Mvunjiko kwa mvunjiko, jicho kwa jicho, jino kwa jino. Kama amesababisha jeraha kwa mtu, ndivyo ipasavyo kutendwa kwake.

21

יוּמָת׃	אָדָם	וּמַכֵּה	יְשַׁלֶּמֶנָּה	בְּהֵמָה	וּמַכֵּה	
atauawa	mtu	na–apigaye	atalipa	mnyama	Na–apigaye	
H4191	H0120	H5221		H0929	H5221	

Yeyote auaye mnyama ni lazima amfidie, na yeyote auaye mtu ni lazima auawe.

22

כִּי	יִהְיֶה	כָּאֶזְרָח	כַּגֵּר	לָכֶם	יִהְיֶה	אֶחָד	מִשְׁפָּט	
kwa–sababu	itakuwa	kama–mzaliwa–wa–nchi	kama–mgeni	kwenu	itakuwa	moja	Hukumu	
	H1961	H0249	H1616		H1961	H0259	H4941	

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	
H0430	H3068	H0589	

Ni lazima mwe na sheria moja kwa wote, mgeni na Mwisraeli mwenyeji mzaliwa, kwa kuwa Mimi ndimi Yahweh Mungu wanu.”

מִחוּץ אֶל־ הַמִּקְלָ֔ל אֶת־ וַיּוֹצִיאוּ יִשְׂרָאֵ֖ל בְּנֵי אֶל־ מֹשֶׁה וַיְדַבֶּר 23
nje–ya– kwa– mlaaniaji – na–wakamtoa Israeli wana–wa– kwa– Musa Na–akasema
H2351 H0413 H7043 H0853 H3318 H3478 H0413 H4872 H1696

כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ יִשְׂרָאֵ֖ל וּבְנֵי־ אָבֶן אֹתוֹ וַיִּרְגְּמוּ לַמַּחֲנֶ֑ה
kama–alivyoamuru walifanya Israeli na–wana–wa– jiwe yeye na–wakampiga–mawe kambi
H3478 H0068 H0853 H7275 H4264

פ מֹשֶׁה׃ אֶת־ יְהוָה צִוָּ֥ה
¶ Musa – Yahwe aliamuru
H4872 H0853 H3068 H6680

Kwa hiyo Musa akazungumza na watu wa Israeli, nao watu wakamleta mwanaume huyo nje ya kambi, yule ambaye alikuwa amemlaani Yahweh. Wakampiga kwa mawe. Watu waisraeli wakaitekeleza amri ya Yahweh aliyoitoa kupitia Musa.

Chapter 25

לֵאמֹֽר׃ סִינַ֖י בְּהַ֣ר מֹשֶׁ֔ה אֶל־ יְהוָ֥ה וַיְדַבֶּר 1
kusema Sinai katika–mlima Musa kwa– Yahwe Na–akasema
H0559 H5514 H2022 H4872 H0413 H3068 H1696

Yahweh akazungumza na Musa kwenye Mlima wa Sinai, akisema,

הָאָ֣רֶץ אֶל־ תָּבֹ֖אוּ כִּי אֲלֵהֶ֑ם וְאָמַרְתָּ֣ יִשְׂרָאֵל֙ בְּנֵי אֶל־ דַּבֵּ֤ר 2
nchi katika– mtaingia Wakati wao na–uwaambie Israeli wana–wa– kwa– Sema
H0776 H0413 H0935 H0413 H0559 H3478 H0413 H1696

לַיהוָֽה׃ שַׁבָּ֖ת הָאָ֣רֶץ וְשָׁבְתָ֥ה לָכֶ֛ם נֹתֵ֥ן אֲנִ֖י אֲשֶׁ֥ר
kwa–Yahwe Sabato nchi na–itapumzika ninyi ninayowapa mimi ambayo
H3068 H7676 H0776 H5414 H0589

“Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, “Mtakapoingia katika nchi ambayo ninawapa, kisha hiyo nchi lazima ifanywe iwe ya kuishika Sabato kwa ajili ya Yahweh.

תִּזְמֹ֔ר שָׁנִ֖ים וְשֵׁ֣שׁ שָׂדֶ֑ךָ תִּזְרַ֖ע שָׁנִ֥ים וְשֵׁ֣שׁ 3
utakata miaka na–miaka–sita shamba–lako utapanda miaka Miaka–sita
H2168 H8141 H8337 H2232 H8141 H8337

תְּבוּאָתָֽהּ׃ אֶת־ וְאָסַפְתָּ֖ כַּרְמֶֽךָ׃
mazao–yake – na–utakusanya shamba–lako–la–mizabibu
H8393 H0853 H0622 H3754

Ni lazima mtapanda mazao yenu kwa miaka sita, na kwa miaka sita mtaikatia matawi mizabibu yenu na kukusanya mazao yake.

לַיהוָ֑ה שַׁבָּ֖ת לָאָ֣רֶץ יִהְיֶ֔ה שַׁבָּת֙וֹן שַׁבָּ֤ת הַשְּׁבִיעִת֙ וּבַשָּׁנָ֣ה 4
kwa–Yahwe Sabato kwa–nchi itakuwa ya–pumziko–kamili Sabato wa–saba Na–katika–mwaka
H3068 H7676 H0776 H1961 H7677 H7676 H7637 H8141

תִּזְמֹֽר׃ לֹ֣א וְכַרְמְךָ֖ תִּזְרָ֥ע לֹ֣א שָׂדֶ֖ךָ
utakata si na–shamba–lako–la–mizabibu utapanda si shamba–lako
H2168 H3808 H3754 H2232 H3808

Lakini katika mwaka wa saba, Sabato ya pumziko la utulivu kwa nchi itashikwa, ni Sabato kwa Yahweh. Hamtapanda mashamba yenu wala kuikatia mizabibu yenu matawi yake.

עִנְּבִי וְאֶת־ תְּקַצֹּור לֹא קְצִירְךָ סְפִיחַ אֶת 5
zabibu–za– na– utavuna si cha–mavuno–yako kilichojiotea –
H6025 H0853 H3808 H0853

לָאָרֶץ׃ יִהְיֶה שַׁבָּתֹון שְׁנַת תִּבְצֹר לֹא נְזִירֶךָ
kwa–nchi itakuwa pumziko–kamili mwaka–wa– utachuma si mizabibu–yako–isiyokatwa
H0776 H1961 H7677 H8141 H1219 H3808 H5139

Hamtasimamia mavuno yoyote ya mazao ya mizabibu iliyojiotesha yenyewe katika mashamba yenu ya mizabibu isiyokatiwa matawi. Huu utakuwa mwaka wa pumziko lenye utulivu kwa ardhi.

וְהָיְתָה בְּנָךְ וְלִבְהֶמְתֶּךָ וְלַחַיָּתְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ כָּל־ תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל׃ 6
Na–itakuwa Sabato–ya– nchi kwenu kwa–chakula kwako na–kwa–mtumwa–wako
H1961 H7676 H0776 H0402 H5650

וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִּירְךָ וְלִתֹושָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ׃
na–kwa–kijakazi–wako na–kwa–mfanyakazi–wako–wa–mshahara na–kwa–mkazi–wako wanaokaa pamoja–nawe
H0519 H7916

Chochote ardhi isiyofanyiwa kazi itakachotoa wakati wa Sabato ndicho kitakuwa chakula chako. Wewe mwenyewe, watumwa wako wa kiume na wa kike, watumishi wako wa kuajiriwa na wageni wanaoishi pamoja nawe mnaweza kujikusanyia chakula.

כָּל־ תִּהְיֶה בְּאַרְצֶךָ אֲשֶׁר וְלַחַיָּה וְלִבְהֶמְתְּךָ 7
yote– yatakuwa katika–nchi–yako aliye na–kwa–mnyama–wa–mwitu Na–kwa–mnyama–wako
H3605 H1961 H0776 H0929

ס לֶאֱכֹל׃ תְּבוּאָתָהּ
¶ kwa–chakula mazao–yake
H0398 H8393

Na wnyama wako wa kufugwa na wanyama pori waweze kula chochote ardhi itoacho.

וְהָיוּ פְּעָמִים שָׁבַע שָׁנִים שָׁנִים שָׁבַע שָׁנִים שַׁבְּתֹת שָׁבַע לְךָ וְסָפַרְתָּ 8
na–yatakuwa mara saba miaka saba miaka Sabato–za– saba kwako Na–utahesabu
H1961 H6471 H7651 H8141 H7651 H8141 H7676 H7651

שָׁנָה׃ וְאַרְבָּעִים תֶּשַׁע הַשָּׁנִים שַׁבְּתֹת שָׁבַע יְמֵי לְךָ
miaka na–tisa arobaini miaka Sabato–za– saba siku–za– kwako
H8141 H0705 H8672 H8141 H7676 H7651 H3117

Ni lazima kwenu kuhesabu Sabato saba za miaka, yaani, saba mara miaka saba, ikifanya jumla ya miaka arobaini na tisa.

לַחֹדֶשׁ בֶּעָשׂוֹר הַשְּׁבִעִי בַּחֹדֶשׁ תְּרוּעָה שׁוֹפָר וְהַעֲבַרְתָּ 9
ya–mwezi katika–siku–ya–kumi wa–saba katika–mwezi ya–kupiga tarumbeta Na–utapitisha
H2320 H6218 H7637 H2320 H8643 H7782

אַרְצְכֶם׃ בְּכָל־ שׁוֹפָר תַּעֲבִירוּ הַכִּפֻּרִים בְּיוֹם
nchi–yenu katika–yote– tarumbeta mtapitisha ya–upatanisho katika–siku
H0776 H3605 H7782 H3725 H3117

Kisha mtapiga sauti ya tarumbeta kila mahali katika siku ya kumi ya mwezi wa saba. Katika Siku ya Upatanisho ni lazima mtapiga tarumbeta katika nchi yenu yote.

10 וְקִדַּשְׁתֶּם | אֶת | שְׁנַת | חַמִּשִׁים | שָׁנָה | וּקְרָאתֶם | דְּרוֹר
Na–mtaitakasa | – | mwaka–wa– | hamsini | mwaka | na–mtatangaza | uhuru
H6942 | H0853 | H8141 | H2572 | H8141 | H7121 | H1865

בָּאָרֶץ | לְכָל־ | יוֹשְׁבֶיהָ | wakaaji–wake | יוֹבֵל | הִוא | תִּהְיֶה | itakuwa | לָכֶם | וְשַׁבְתֶּם | אִישׁ | mtu | אֶל־ | kwa– | אֲחֻזָּתוֹ | miliki–yake
katika–nchi | kwa–wote– | Yobeli | ni | itakuwa | kwenu | na–mtarudi | mtu | kwa– | miliki–yake
H0776 | H3605 | H3104 | H1931 | H1961 | H7725 | H0376 | H0413 | H0272

וְאִישׁ | אֶל־ | kwa– | מִשְׁפַּחְתּוֹ | familia–yake | תָּשֻׁבוּ׃ | mtarudi
na–mtu | H0413 | H4940 | H7725
H0376

Nanyi mtautenga mwaka wa hamsini kwa ajili ya Yahweh na mtatangaza uhuru katika nchi yote kwa wakazi wote. Kutakuwa na Yubile kwa ajili yenu, ambayo kwayo mali na watumwa ni lazima warejeshwe kwa familia zao.

11 וְלֹא | תִזְרָעוּ | לֹא | לָכֶם | תִּהְיֶה | שָׁנָה | חַמִּשִׁים | שְׁנַת | הִוא | יוֹבֵל
na–si | mtapanda | si | kwenu | itakuwa | mwaka | hamsini | mwaka–wa– | ni | Yobeli
H3808 | H2232 | H3808 | | H1961 | H8141 | H2572 | H8141 | H1931 | H3104

תִּקְצְרוּ | אֶת־ | נְזִרֶיהָ׃
mtavuna | – | mizabibu–yake–isiyokatwa
H0853 | H5139

אֶת־ | תִּבְצְרוּ | וְלֹא | סְפִיחֶיהָ | vilivyojiotea–vyake
– | mtachuma | na–si
H0853 | H1219 | H3808

Mwaka wa saba kutakuwa na Yubile kwenu. Hamtapanda wala kusimamia mavuno ya kijioteshacho chenyewe, na kukusanya kichipukacho kwenye mizabibu isiyokatiwa matawi.

12 כִּי | יוֹבֵל | הִוא | קֹדֶשׁ | takatifu | תִּהְיֶה | itakuwa | לָכֶם | קֹדֶשׁ | תִּהְיֶה | לָכֶם | תֹּאכְלוּ | mtakula | אֶת־ | –
Kwa–sababu | Yobeli | ni | takatifu | itakuwa | kwenu | shamba | kutoka– | mtakula | –
| H3104 | H1931 | H6944 | H1961 | | H7225 | H0398 | | H0853

תְּבוּאָתָהּ׃
mazao–yake
H8393

Kwa sababu hiyo ni Yubile takatifu kwenu. Nanyi mtakula mazao yanayokua yenyewe kutoka mashambani.

13 בִּשְׁנַת | הַיּוֹבֵל | הַזֹּאת | תָּשֻׁבוּ | אִישׁ | mtu | אֶל־ | kwa– | אֲחֻזָּתוֹ׃ | miliki–yake
Katika–mwaka–wa– | Yobeli | huu | mtarudi | mtu | | kwa– | | miliki–yake
H8141 | H3104 | H2063 | H7725 | H0376 | | H0413 | | H0272

Ni lazima muwarejeshe kila mmoja kwenye miliki yake katika mwaka huu wa Yubile.

14 וְכִי־ | מִכְרָ | תִמְכְּרוּ | מִמְכָּר | לַעֲמִיתֶךָ | kwa–jirani–yako | אוֹ | au | קָנֹה | kununua | מִיַּד | kutoka–mkono–wa– | עֲמִיתֶךָ | jirani–yako
Na–wakati– | mkiuza | mauzo | kwa–jirani–yako | | kununua | | | | | |
| H4376 | H4465 | H5997 | | H7069 | | | | H3027 | | H5997

אֲחִיו׃ | אֶת־ | אִישׁ | תּוֹנוּ | usi– | אַל־
ndugu–yake | – | mtu | mdhulumu | usi–
H0251 | H0853 | H0376 | H3238 | H0408

Iwapo utauza ardhi yoyote ya jirani yako au kununua ardhi yake, ni shrti msipunjane au kutendeana kwa hila.

15 בְּמִסְפָּר | שְׁנֵי | אַחַר | בָּאָה | מֵאֵת | תִּקְנֶה | הַיּוֹבֵל | שָׁנִים | בְּמִסְפָּר | לָךְ׃ | כְּמִכְרֵי | תִבוּאֹת | שְׁנֵי־ | בְּמִסְפָּר
Kwa–hesabu–ya– | miaka | baada–ya– | kutoka–kwa– | utanunua | Yobeli | | miaka | Kwa–hesabu–ya– | kwako | atauzaHere– | mazao | miaka–ya– | kwa–hesabu–ya–
H4557 | H8141 | | H0854 | H7069 | H3104 | | H8141 | H4557 | | H4376 | H8393 | H8141 | H4557

Iwapo unanunua ardhi kutoka kwa jirani yako, zingatia idadi ya miaka na mazao ambayo yaweza kuvunwa mpaka mwaka wa Yubile nyingine. Jirani yako anayeuza ardhi ni lazima aihesabu miaka hiyo pia.

16 וְלִפְי uchache-wa- H4591 וּלְפִי na-kulingana-na- H6310 מִקְנָתוֹ bei-yake H4736 תַּרְבֶּה utaongeza H7230 הַשָּׁנִים miaka H8141 רַב wingi-wa- H7230 וְלִפְי Kulingana-na- H6310

לָךְ׃ kwako מֹכֵר anakuuzia H4376 הוּא yeye H1931 תְּבוּאֹת mazao H8393 מִסְפַּר hesabu-ya- H4557 כִּי kwa-sababu מִקְנָתוֹ bei-yake H4736 תַּמְעִיט utapunguza H4591 הַשָּׁנִים miaka H8141

Miaka inapoongezeka mpaka Yubile nyingine, ataongeza thamani ya ardhi, na miaka inapokuwa michache kufikia Yubile nyingine atashusha thamani, kwa sababu idadi ya mavuno inahusiana na idadi ya miaka kabla ya Yubile nyingine.

17 כִּי kwa-sababu מֵאֱלֹהֶיךָ Mungu-wako H0430 וְיָרֵאתָ na-utamwogopa H3372 עֲמִיתוֹ jirani-yake H5997 אֶת־ – H0853 אִישׁ mtu H0376 תוֹנוּ mtamdhulumu H3238 וְלֹא Na-si H3808

אֱלֹהֵיכֶם׃ Mungu-wenu H0430 יְהוָה Yahwe H3068 אֲנִי Mimi H0589

Msipunjane au kutendeana kwa hila, badala yake, yawapasa kumheshi Yahweh Mungu wenu.

18 אֹתָם hizo H0853 וַעֲשִׂיתֶם na-mtazifanya תִּשְׁמְרוּ mtazishika H8104 מִשְׁפָּטַי hukumu-zangu H4941 וְאֶת־ na- H0853 חֻקֹּתַי sheria-zangu H2708 אֶת־ – H0853 וַעֲשִׂיתֶם Na-mtafanya

לָבֶטַח׃ kwa-usalama H0983 הָאָרֶץ nchi H0776 עַל־ juu-ya- וְיָשְׁבְתֶּם na-mtakaa H3427

Kwa hiyo basi, ni lazima muyatii maagiza, kuzitunza sheria zangu na kuzitekeleza. Nanyi mtaishi katika nchi katika usalama.

19 עָלֶיהָ׃ juu-yake לָבֶטַח kwa-usalama H0983 וְיָשַׁבְתֶּם na-mtakaa H3427 לָשָׂבַע kushiba H7648 וַאֲכַלְתֶּם na-mtakula H0398 פִּרְיָהּ matunda-yake H6529 הָאָרֶץ nchi H0776 וְנָתְנָה Na-itatoa H5414

Nayo nchi itawapa mavuno yake, nanyi mtakula matunda yenu na mtaishi humo salama.

20 נִזְרָע tutapanda H2232 לֹא si H3808 תֵּן tazama H2005 הַשְּׁבִיעִת wa-saba H7637 בַּשָּׁנָה katika-mwaka H8141 נֹאכַל tutakula H0398 מַה־ Nini- H4100 תֹּאמְרוּ mtasema H0559 וְכִי Na-kama

תְּבוּאָתֵנוּ׃ mazao-yetu אֶת־ – H0853 נֶאֱסֹף tutakusanya H0622 וְלֹא na-si H3808

Labda mtasema, Tutakula nini katika mwaka wa saba? Tazama, hatuwezi kupanda wala kukusanya mazao yetu.”

21 הַתְּבוּאָה mazao H8393 אֶת־ – H0853 וְעָשְׂתָה na-itazaa הַשִּׁשִּׁית wa-sita H8345 בַּשָּׁנָה katika-mwaka H8141 לָכֶם kwenu בִּרְכָתִי baraka-yangu H1293 אֶת־ – H0853 וְצִוֵּיתִי Na-nitaamuru H6680

הַשָּׁנִים׃ miaka H8141 לִשְׁלֹשׁ kwa-miaka-mitatu H7969

Nitaiamru baraaka yangu ije juu yenu katika mwaka wa sita, nayo itatoa mavuno ya kutosha kwa miaka mitatu.

וְעַד	יָשָׁן	הַתְּבוּאָה	מִן־	וַאֲכַלְתֶּם	הַשְּׁמִינִת	הַשָּׁנָה	אֶת	וּזְרַעְתֶּם	22
hadi	ya-zamani	mazao	kutoka-	na-mtakula	wa-nane	mwaka	–	Na-mtapanda	
H5704	H3465	H8393		H0398	H8066	H8141	H0853	H2232	

יָשָׁן׃	תֹּאכְלוּ	תְּבוּאָתָהּ	בּוֹא	עַד־	הַתְּשִׁעִת	הַשָּׁנָה	
ya-zamani	mtakula	mazao-yake	kuja	hadi-	wa-tisa	mwaka	
H3465	H0398	H8393	H0935	H5704	H8671	H8141	

Mtapanda katika mwaka wa nane na mtaendelea kula mazao ya miaka iliyopita na kutoka kwenye ghala la chakula. Mpaka mavuno ya mwaka wa tisa yatakapofika, mtaweza kula kutoka kwenye riziki iliyohifadhiwa katika miaka iliyopita

גֵּרִים	כִּי־	הָאָרֶץ	לִי	כִּי־	לִצְמִתֻת	תִּמָּכֵר	לֹא	וְהָאָרֶץ	23
wageni	kwa-sababu-	nchi	kwangu	kwa-sababu-	milele	itauzwa	si	Na-nchi	
H1616		H0776			H6783	H4376	H3808	H0776	

עִמָּדִי׃	אַתֶּם	וְתוֹשָׁבִים	
pamoja-nami	ninyi	na-wakazi	
H5978			

Ardhi haitauzwa kwa mmiliki mpya wa kudumu, kwa sababu ardhi ni mali yangu. Ninyi nyote mu wageni na wakazi wa muda juu ya ardhi yangu.

ס	לָאָרֶץ׃	תִּתְּנוּ	גְּאֻלָּה	אֲחֻזַּתְכֶם	אֶרֶץ	וּבְכֹל	24
¶	kwa-nchi	mtatoa	ukombozi	ya-miliki-yenu	nchi	Na-katika-yote-	
	H0776	H5414	H1353	H0272	H0776	H3605	

Ni lazima muitunze haki ya ukombozi kwa ajili ya ardhi yote mtakayoimiliki; itawapasa kuruhusu ardhi inunuliwe tena na familia ambayo wewe uliinunua hiyo ardhi kutoka kwao.

גְּאֻלּוֹ	וּבָא	מֵאֲחֻזָּתוֹ	וּמָכַר	אָחִיךָ	יָמוּךְ	כִּי־	25
mkombozi-wake	na-atakuja	kutoka-miliki-yake	na-atauza	ndugu-yako	ataanguka	Kama-	
	H0935	H0272	H4376	H0251	H4134		

אָחִיו׃	מִמְכַּר	אֵת	וְנָאַל	אֵלָיו	הַקָּרֹב	
ndugu-yake	kilichouzwa-na-	–	na-atakomboa	kwake	wa-karibu	
H0251	H4465	H0853		H0413	H7138	

Iwapo Mwisraeli mwenzako anakuwa masikini na kwa sababu hiyo anauza baadhi ya miliki yake, kisha jamaa yake wa karibu anaweza kuja na kuikomboa hiyo miliki ambayo jamaa yake kaiuza kwako.

וּמָצְאָ	יָדוֹ	וְהִשִּׂיגָה	גְּאֻלּוֹ	לוֹ	יִהְיֶה־	לֹא	כִּי	וְאִישׁ	26
na-atapata	mkono-wake	na-atapata	mkombozi	kwake	atakuwa-na-	si	akiwa	Na-mtu	
H4672	H3027	H5381			H1961	H3808		H0376	

גְּאֻלָּתוֹ׃	כְּדֵי	
ukombozi-wake	kiasi-cha-	
H1353	H1767	

Iwapo mtu hana jamaa wa kuikomboa mali yake, lakini ikiwa kafanikiwa na anao uwezo wa kuikomboa,

אֲשֶׁר	לְאִישׁ	הָעֹדֵף	אֶת־	וְהֵשִׁיב	מִמְכָּרוֹ	שְׁנֵי	אֶת־	וְחִשַּׁב	27
ambaye	kwa-mtu	ziada	–	na-atarudisha	mauzo-yake	miaka-ya-	–	Na-atahesabu	
	H0376	H5736	H0853	H7725	H4465	H8141	H0853	H2803	

לַאֲחֻזָּתוֹ׃	וְשָׁב	לוֹ	מָכַר־
kwa-miliki-yake	na-atarudi	kwake	aliuza-
H0272	H7725		H4376

kisha atahesabu miaka tangu ardhi hiyo ilipouzwa na kurejesha kwa mtu aliyemuuzia fedha iliyosalia. Naye anaweza kuerejea kwenye miliki yake mwenyewe.

28

וְהָיָה	לוֹ	הָשַׁב	יְדֵי	יָדוֹ	מָצְאָה	לֹא־	וְאִם	
na–yatakuwa	kwake	kurudisha	kiasi–cha–	mkono–wake	atapata	si–	Na–kama	
H1961		H7725	H1767	H3027	H4672	H3808		

וְיָצָא	הַיּוֹבֵל	שְׁנַת	עַד	אֹתוֹ	הַמַּקְנָה	בְּיַד	מִמְכָּרוֹ
na–atatoka	Yobeli	mwaka–wa–	hadi	yeye	aliyemnunua	mikononi–mwa–	mauzo–yake
H3318	H3104	H8141	H5704	H0853	H7069	H3027	H4465

לַאֲחֻזָּתוֹ׃	וְשָׁב	בַּיּוֹבֵל
kwa–miliki–yake	na–atarudi	katika–Yobeli
H0272	H7725	H3104

Lakini ikiwa hawezi kuirejesha kwake ardhi aliyoiuza, nayo hiyo ardhi aliyoiuza itabaki katika umiliki wa yule aliyeinunua mpaka mwaka wa Yubile. Kwenye mwaka wa Yubile, ardhi itarejeshwa kwa mtu aliyeiuza, naye mmiliki wa asili atarejea kwenye mali yake.

29

וְהָיְתָה	חוֹמָה	עִיר	מוֹשַׁב	בֵּית־	יִמְכֹּר	כִּי־	וְאִישׁ	
na–utakuwa	wenye–ukuta	ya–mji	makazi	nyumba–ya–	atauza	akiwa–	Na–mtu	
H1961	H2346		H4186		H4376		H0376	

גְּאֻלָּתוֹ׃	תִּהְיֶה	יָמִים	מִמְכָּרוֹ	שְׁנַת	תֹּם	עַד־	גְּאֻלָּתוֹ
ukombozi–wake	utakuwa	siku	mauzo–yake	mwaka–wa–	mwisho–wa–	hadi–	ukombozi–wake
H1353	H1961	H3117	H4465	H8141	H8537	H5704	H1353

Ikiwa mtu anauza nyumba iliyo kwenye mji uliozungushiwa ukuta, naye anaweza kuinunua tena ndani ya mwaka baada ya kuuzwa. kwa kuwa, kwa mwaka mzima atakuwa na haki ya ukombozi.

30

תְּמִימָה׃	שְׁנָה	לוֹ	מִלֹּאת	עַד־	יִגָּאֵל	לֹא־	וְאִם	
kamili	mwaka	kwake	kumalizika–kwa–	hadi–	itakombolewa	si–	Na–kama	
H8549	H8141		H4390	H5704		H3808		

לַצְמִיתֻת	חֹמָה	)לוֹ(	]לֹא[	אֲשֶׁר־	בָּעִיר	אֲשֶׁר־	הַבַּיִת	וְקָם
milele	ukuta	kwake	[si]	wenye–	katika–mji	iliyo–	nyumba	na–itasimamishwa
H6783	H2346		H3808					

בַּיּוֹבֵל׃	יֵצֵא	לֹא	לְדֹרֹתָיו	אֹתוֹ	לַקֹּנֶה	
katika–Yobeli	itatoka	si	katika–vizazi–vyake	yeye	kwa–aliyemnunua	
H3104	H3318	H3808	H1755	H0853	H7069	

Kama nyumba hiyo haitakombolewa kabla ya mwaka mzima, ndipo hiyo nyumba iliyoko kwenye mji uliozungushiwa ukuta itakuwa mali ya kudumu ya yule aliyeinunua, katika vizazi vyote vya uzao wake. Nyumba hiyo haitakuwa ya kurejeshwa katika mwaka wa Yubile.

31

שְׂדֵה	עַל־	סְבִיב	חֹמָה	לָהֶם	אֵין־	אֲשֶׁר	הַחֲצֵרִים	וּבָתֵּי	
shamba–la–	juu–ya–	kuzunguka	ukuta	kwao	si–	ambazo	vijiji	Na–nyumba–za–	
		H5439	H2346	H1992	H0369				

יֵצֵא׃	וּבַיּוֹבֵל	לוֹ	תִּהְיֶה־	גְּאֻלָּה	יֵחָשֵׁב	הָאָרֶץ
itatoka	na–katika–Yobeli	kwake	utakuwa–	ukombozi	zitahesabwa	nchi
H3318	H3104		H1961	H1353	H2803	H0776

Lakini nyumba za vijijini zisizokuwa na ukuta kuzizunguuka, zitahesabiwa kuwa shamba la nchi. Zaweza kukombolewa, na ni lazima zirejeshwe katika mwaka wa Yubile.

תִּהְיֶה	עוֹלָם	וְגְאֻלַּת	אֲחֻזָּתָם	עָרֵי	בָּתֵּי	הַלְוִיִּם	וְעָרֵי	32
utakuwa	milele	ukombozi-wa-	miliki-yao	miji-ya-	nyumba-za-	Walawi	Na-miji-ya-	
H1961	H5769	H1353	H0272			H3881		

לַלְוִיִּם׃	
kwa-Walawi	
H3881	

Hata hivyo, nyumba zinazomilikiwa na makuhani katika miji yao zaweza kukombelewa wakati wowote.

							33
בֵּית	מִמְכַּר־	וְיָצָא	הַלְוִיִּם	מִן־	יִגְאַל׀	וַאֲשֶׁר	
nyumba	mauzo-ya-	na-itatoka	Walawi	kutoka-	atakomboa	Na-yeye-atakayekomboa	
	H4465	H3318	H3881				

הֵוא	הַלְוִיִּם	עָרֵי	בָּתֵּי	כִּי	בַּיֹּבֵל	אֲחֻזָּתוֹ	וְעִיר	
ndizo	Walawi	miji-ya-	nyumba-za-	kwa-sababu	katika-Yobeli	miliki-yake	na-mji-wa-	
H1931	H3881				H3104	H0272		

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	אֲחֻזָּתָם
Israeli	wana-wa-	katikati-ya-	miliki-yao
H3478		H8432	H0272

Iwapo mmoja wa makuhani haikombowi nyumba iliyozwa, kisha nyumba hiyo iliyouzwa katika miji ilimo, ni lazima irejeshwe katika mwaka wa Yubile, kwa kuwa nyumba za miji ya makuhani ni mali yao miongoni mwa watu wa Israeli.

									34
הִוא	עוֹלָם	אֲחֻזַּת	כִּי־	יִמָּכֵר	לֹא	עָרֵיהֶם	מִגְרַשׁ	וְשָׂדֵה	
ni	milele	miliki-ya-	kwa-sababu-	litauzwa	si	miji-yao	malisho-la-	Na-shamba-la-	
H1931	H5769	H0272		H4376	H3808		H4054		

לָהֶם׃	ס
kwao	¶

Lakini yale mashamba yanayozunguka miji yao hayataweza kuuzwa kwa sababu hiyo ni mali ya kudumu ya Makuhani.

							35
וְהֶחֱזַקְתָּ	עִמּוֹ	יָדוֹ	וּמָטָה	אָחִיךָ	יָמוּךְ	וְכִי־	
na-utamsaidia	pamoja-nawe	mkono-wake	na-atashuka	ndugu-yako	ataanguka	Na-kama-	
H2388		H3027	H4131	H0251	H4134		

עִמּוֹ׃	וָחַי	וְתוֹשָׁב	גֵּר	בּוֹ
pamoja-nawe	na-ataishi	na-mkazi	mgeni	yeye
	H2421		H1616	

Ikiwa mwananchi mwenzako anakuwa masikini, kiasi kwamba hawezi kujihudumia, nawe utalazimika kumsaidia kama vile ungemsaidia mgeni au mwingine yeyote kutoka nje aishie miongoni mwenu.

								36
וְחֵי	מֵאֶלֹהֶיךָ	וְרָאֲתָ	וְתַרְבִּית	נֶשֶׁךְ	מֵאִתּוֹ	תִּקַּח	אַל־	
na-ataishi	Mungu-wako	na-utamwogopa	na-faida	riba	kutoka-kwake	chukue	Usi-	
H2421	H0430	H3372	H8636	H5392	H0854	H3947	H0408	

עִמָּךְ׃	אָחִיךָ
pamoja-nawe	ndugu-yako
	H0251

Usimtoze riba au kujaribu kunufaika kutoka kwake katika njia yoyote, bali mheshimu Mungu wako ili kwamba ndugu yako aendelee kuishi nawe.

37

תִּתֶּן	לֹא־	וּבְמַרְבִּית	בְּנֶשֶׁךְ	לוֹ	תִּתֶּן	לֹא־	כַּסְפְּךָ	אֶת־
utampa	si–	na–kwa–faida	kwa–riba	yeye	utampa	si–	Fedha–yako	–
H5414	H3808	H4768	H5392		H5414	H3808	H3701	H0853

אָכְלֶךָ׃
chakula–chako
H0400

Hutampa mkopo wa fedha na kumtoza riba, wala hutamuuzia chakula chako ili kupata faida.

38

לָתֵת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר־	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי
kuwapa	Misri	kutoka–nchi–ya–	ninyi	niliwatoa	ambaye–	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi
H5414	H4714	H0776	H0853	H3318		H0430	H3068	H0589

ס	לֵאלֹהִים׃	לָכֶם	לִהְיוֹת	כְּנַעַן	אֶרֶץ	אֶת־	לָכֶם
¶	Mungu	kwenu	kuwa	Kanaani	nchi–ya–	–	ninyi
	H0430		H1961		H0776	H0853	

Mimi ndimi Yahweh Mungu wako, aliye kuleta wewe kutoka nchi ya Misri, ili kwamba Nikupe nchi ya Kanaani, na kwamba niwe Mungu wako.

39

לֹא־	לָךְ	וְנִמְכַּר־	עִמָּךְ	אָחִיךָ	יָמוּךְ	וְכִי־	
si–	kwako	na–atajiuza–	pamoja–nawe	ndugu–yako	ataanguka	Na–kama–	
H3808		H4376		H0251	H4134		

עֶבֶד׃	עֲבֹדַת	בּוֹ	תַּעֲבֹד
mtumwa	kazi–ya–	yeye	utamfanyisha–kazi
H5650	H5656		H5647

Iwapo mwananchi mwenzako atakuwa masikini na kujiuza mwenyewe kwako, hutamfanyisha kazi kama mtumwa.

40

שְׁנַת	עַד־	עִמָּךְ	יִהְיֶה	כְּתוֹשָׁב	כִּשְׂכִּיר
mwaka–wa–	hadi–	pamoja–nawe	atakuwa	kama–mkazi	Kama–mfanyakazi–wa–mshahara
H8141	H5704		H1961		H7916

עִמָּךְ׃	יַעֲבֹד	הַיֹּבֵל
pamoja–nawe	atafanya–kazi	Yobeli
	H5647	H3104

Mtendee kama mtumishi wa kuajiriwa. Ni lazima awe kama yule ahudumuye nawe kwa muda mpaka mwaka wa Yubile.

41

אֶל־	וְשָׁב	עִמּוֹ	וּבָנָיו	הוּא	מֵעִמָּךְ	וְיָצָא	
kwa–	na–atarudi	pamoja–naye	na–watoto–wake	yeye	kutoka–kwako	Na–atatoka	
H0413	H7725			H1931		H3318	

יָשׁוּב׃	אֲבֹתָיו	אֲחֻזַּת	וְאֶל־	מִשְׁפַּחְתּוֹ	
atarudi	baba–zake	miliki–ya–	na–kwa–	familia–yake	
H7725	H0001	H0272	H0413	H4940	

Kisha ataondoka kwako, yeye mwenyewe na watoto wake pamoja naye, na atarejea kwenye familia yake mwenyewe na kwenye miliki ya baba yake.

42

מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֹתָם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר־	הֵם	עֲבָדַי	כִּי־	
Misri	kutoka–nchi–ya–	wao	niliwatoa	ambao–	wao	watumwa–wangu	Kwa–sababu–	
H4714	H0776	H0853	H3318		H1992	H5650		

עֶבֶד׃	מִמְכֶּרֶת	יִמָּכְרוּ	לֹא	
mtumwa	mauzo–ya–	watauzwa	si	
H5650	H4466	H4376	H3808	

Kwa sababu wao ni watumishi wangu niliowaleta kutoka katika nchi ya Misri. Hawatauzwa kama watumwa.

43	לֹא־	תִרְדֶּה	בְוֹ	בְּפָרֶךְ	וְיָרֵאתָ	מֵאֱלֹהֶיךָ׃	
	Si–	utamtawala	yeye	kwa–ukali	na–utamwogopa	Mungu–wako	
	H3808			H6531	H3372	H0430	

Usitawale juu yao kwa ukatili, bali yakupasa kumheshimu Mungu wako.

44	וְעַבְדְּךָ	וַאֲמָתְךָ	אֲשֶׁר	יִהְיוּ־	לָךְ	מֵאֵת	הַגּוֹיִם
	Na–mtumwa–wako	na–kijakazi–wako	ambao	watakuwa–	wako	kutoka–kwa–	mataifa
	H5650	H0519		H1961		H0854	

וְאָמָה׃	עֶבֶד	תִּקְנוּ	מֵהֶם	סְבִיבֹתֵיכֶם	אֲשֶׁר־
na–kijakazi	mtumwa	mtanunua	kutoka–kwao	yanayokuzunguka	ambayo
H0519	H5650	H7069	H1992	H5439	

Kwa upande wa watumwa wako wakiume na watumwa wako wa kike, unaowezao kuwapata kutok kwa mataifa yanayokuzunguka, waweza kununua watumwa kutoka kwao.

45	וְגַם	מִבְּנֵי	הַתּוֹשָׁבִים	הַגָּרִים	עִמָּכֶם	מֵהֶם	תִּקְנוּ
	Na–pia	kutoka–wana–wa–	wakazi	wanaokaa	pamoja–nanyi	kutoka–kwao	mtanunua
	H1571					H1992	H7069

וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם	אֲשֶׁר	עִמָּכֶם	אֲשֶׁר	הוֹלִידוּ	בְּאַרְצְכֶם
na–kutoka–familia–zao	ambao	pamoja–nanyi	ambao	wamezaliwa	katika–nchi–yenu
H4940				H3205	H0776

וְהָיוּ	לָכֶם	לַאֲחֻזָּה׃
na–watakuwa	kwenu	miliki
H1961		H0272

Unaweza pia kununua watumwa kutoka kwa wageni wanaoishi miongoni mwenu, yaani, kutoka familia zao waliopamoja nawe, wale wtoto waliozaliwa katika nchi yako. Wanaweza kuwa mali yako.

46	וְהִתְנַחַלְתֶּם	אֹתָם	לִבְנֵיכֶם	אַחֲרֵיכֶם	לָרֶשֶׁת	אֲחֻזָּה	לְעֹלָם	בָּהֶם
	Na–mtawarithisha	wao	kwa–watoto–wenu	baada–yenu	kurithi	miliki	milele	kwao
	H5157	H0853		H3423	H0272		H5769	

לֹא־	בְאָחִיו	אִישׁ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וּבְאַחֵיכֶם	תַּעֲבֹדוּ	
si–	kwa–ndugu–yake	mtu	Israeli	wana–wa–	na–kwa–ndugu–zenu	mtafanya–kazi	
H3808	H0251	H0376	H3478		H0251	H5647	

ס	בְּפָרֶךְ׃	בְוֹ	תִּרְדֶּה
¶	kwa–ukali	yeye	utamtawala
	H6531		

Unaweza kuzalisha watumwa hao kama urithi kwa watoto wako baada yako, ili kuwamiliki kama mali. Kutoka kwao waweza kununua watumwa daima, lakini hamtawezi kutawala kwa ukali juu ya ndugu zenu walio miogoni mwa watu wa Israeli.

47	וְכִי	תַשִּׂיג	יַד־	גֵּר	וְתוֹשָׁב	עִמָּךְ	וּמָךְ	אָחִיךָ
	Na–kama	atapata	mkono–wa–	mgeni	na–mkazi	pamoja–nawe	na–ataanguka	ndugu–yako
		H5381	H3027	H1616			H4134	H0251

מִשְׁפַּחַת	לְעֵקֶר	אוֹ	עִמָּךְ	תוֹשָׁב	לְגֵר	וְנִמְכַּר	עִמּוֹ	
familia–ya–	kwa–mzao–wa–	au	pamoja–nawe	mkazi	kwa–mgeni	na–atajiuza	pamoja–naye	
H4940	H6133				H1616	H4376		

גֵּר׃
mgeni
H1616

Iwapo mgeni anayeishi nawe kwa muda anakuwa tajiri, na ikiwa mmoja wa Waisraeli amekuwa masikini na kujuza mwenyewe kwa familia ya mgeni, au kwa mtu fulani katika familia,

48

יִגָּאֲלֻ֥נוּ׃	מֵאֶחָ֖יו	אֶחָ֑ד	לֹ֣ו	תִּהְיֶ֥ה־	גְּאֻלָּ֛ה	נִמְכַּ֥ר	אַחֲרֵ֖י	
atamkomboa	kutoka–ndugu–zake	mmoja	kwake	utakuwa–	ukombozi	kujiuza	Baada–ya–	
	H0251	H0259		H1961	H1353	H4376		

baada ya Mwisraeli mwenzako kuwa amenunuliwa. Anaweza kurejeshwa kwa maliopo. Iwapo anaweza kurejeshwa. Mtu fulani katika familia yake anaweza kumkomboa.

49

אֹו־	יִגְאָלֻ֔נוּ	דֹּדֹ֖ו	בֶּן־	אֹ֣ו	דֹּדֹ֑ו		אֹו־	
au–	atamkomboa	baba–yake–mdogo	mwana–wa–	au	baba–yake–mdogo		Au–	
		H1730			H1730			

יָדֹ֔ו	הִשִּׂיגָ֖ה	אֹו־	יִגְאָלֻ֑נוּ	מִמִּשְׁפַּ֥חַת	בְּשָׂרֹ֛ו	מִשְּׁאֵ֖ר	
mkono–wake	atapata	au–	atamkomboa	kutoka–familia–yake	nyama–yake	kutoka–jamaa–wa–	
H3027	H5381			H4940	H1320	H7607	

וְנִגְאָֽל׃	
na–atajikomboa	

Anaweza kuwa mjomba wake, au mjomba wa mwanawe, anayemkomboa yeye, au yeyote aliye ndugu yake wa karibu kutoka kwa ukoo wake. Au, iwapo ni mwenye mafanikio, anaweza kujikomboa mwenyewe.

50

עַד	לֹו֙	הִמָּכְרֹ֔ו	מִשְּׁנַ֖ת	קֹנֵ֑הוּ	עִם־	וְחִשַּׁב֙	
hadi	kwake	kuuzwa–kwake	kutoka–mwaka–wa–	aliyemnunua	pamoja–na–	Na–atahesabu	
H5704		H4376	H8141	H7069		H2803	

כִּימֵ֣י	שָׁנִ֔ים	בְּמִסְפַּ֖ר	מִמְכָּרֹ֑ו	כֶּ֚סֶף	וְהָיָ֣ה	הַיֹּבֵ֔ל	שְׁנַ֖ת	
kama–siku–za–	miaka	kwa–hesabu–ya–	mauzo–yake	fedha–ya–	na–itakuwa	Yobeli	mwaka–wa–	
H3117	H8141	H4557	H4465	H3701	H1961	H3104	H8141	

עִמֹּ֔ו׃	יִהְיֶ֖ה	שָׂכִ֑יר	
pamoja–naye	itakuwa	mfanyakazi–wa–mshahara	
	H1961	H7916	

Ni lazima apatane na mtu aliyemnunua, itawapasa kuhesabu miaka tangu mwaka aliojiuza kwa mnunuzi wake mpaka mwaka wa Yubile. Ile thamani ya ukombozi wake ihesabiwe kulingana na kiwango cha mshahara anaolipwa mtumishi aliyeajiriwa, kwa idadi ya miaka ambayo angeweza kuendelea kufanya kazi kwa yule aliyemnunua.

51

גְּאֻלָּתֹ֔ו	יָשִׁ֖יב	לְפִיהֶ֑ן	בַּשָּׁנִ֣ים	רַבֹּ֔ות	עֹ֖וד	אִם־		
ukombozi–wake	atarudisha	kulingana–nayo	katika–miaka	nyingi	bado	Kama–		
H1353	H7725	H6310	H8141		H5750			

מִקְנָתֹ֖ו׃	מִכֶּ֥סֶף
ununuzi–wake	kutoka–fedha–ya–
H4736	H3701

Endapo kutakuwa kungali na miaka mingi iliyobaki mpaka mwaka wa Yubile, atalazimika kulipa fungu kubwa la fedha kwa ajili ya ukombozi ambao ni uwino wa idadi ya miaka hiyo.

52

לֹו֙	וְחִשַּׁב־	הַיֹּבֵ֔ל	שְׁנַ֖ת	עַד־	בַּשָּׁנִ֑ים	נִשְׁאָ֣ר	מִעַּ֔ט	וְאִם־
kwake	na–atahesabu–	Yobeli	mwaka–wa–	hadi–	katika–miaka	kimebaki	kidogo	Na–kama–
	H2803	H3104	H8141	H5704	H8141	H7604	H4592	

גְּאֻלָּתֹ֖ו׃	אֶת־	יָשִׁ֑יב	שָׁנָ֣יו	כְּפִ֥י	
ukombozi–wake	–	atarudisha	miaka–yake	kulingana–na–	
H1353	H0853	H7725	H8141	H6310	

Iwapo kuna miaka michache tu iliyobaki mpaka mwaka wa Yubile, atapatana na aliyemnunua ili kuipitia idadi ya miaka iliyobaki mpaka Yubile, naye atalazimika kulipia ukombozi wake kulingana na idadi ya miaka.

יִרְדֶּנּוּ	לֹא־	עִמּוֹ	יִהְיֶה	בְּשָׁנָה	שָׁנָה	כִּשְׂכִיר	53
atamtawala	si–	pamoja–naye	atakuwa	kwa–mwaka	mwaka	Kama–mfanyakazi–wa–mshahara	
H3808		H1961	H8141	H8141	H7916		

לְעֵינֶיךָ׃	בְּפֶרֶךְ
machoni–pako	kwa–ukali
	H6531

Naye atatendewa kama mtu aliyeajiriwa mwaka kwa mwaka. Utahakikisha kwamba hatendewi kwa ukali.

								54
הוּא	הַיֹּבֵל	בִּשְׁנַת	וְיָצָא	בְּאֵלֶּה	יִגָּאֵל	לֹא	וְאִם־	
yeye	Yobeli	katika–mwaka–wa–	na–atatoka	kwa–hizi	atakombolewa	si	Na–kama–	
H1931	H3104	H8141	H3318	H0428		H3808		

עִמּוֹ׃	וּבָנָיו
pamoja–naye	na–watoto–wake

Iwapo hakukombolewa katika njia hizi, basi atatumika mpaka mwaka wa Yubile, yeye pamoja na watoto wake.

								55
אֲשֶׁר־	הֵם	עֲבָדַי	עֲבָדִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	לִי	כִּי־	
ambao–	wao	watumwa–wangu	watumwa	Israeli	wana–wa–	kwangu	Kwa–sababu–	
	H1992	H5650	H5650	H3478				

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	מִצְרָיִם	מֵאֶרֶץ	אוֹתָם	הוֹצֵאתִי	
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	Misri	kutoka–nchi–ya–	wao	niliwatoa	
H0430	H3068	H0589	H4714	H0776	H0853	H3318	

Kwangu mimi watu wa Israeli ni watumishi. Wao ni watumishi wangu ambao Niliwatoa katika nchi ya Misri. Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

Chapter 26

									1
תָּקִימוּ	לֹא־	וּמַצֵּבָה	וּפֶסֶל	אֱלִילִם	לָכֶם	תַּעֲשׂוּ	לֹא־	
mtasimamisha	si–	na–nguzo	na–sanamu–ya–kuchonga	sanamu	kwenu	mtajifanyia	Si–	
	H3808	H4676	H6459	H0457			H3808	

כִּי	עָלֶיהָ	לְהִשְׁתַּחֲוֹת	בְּאַרְצְכֶם	תִּתְּנוּ	לָא	מַשְׂכִּית	וְאֶבֶן	לָכֶם
kwa–sababu	juu–yake	kusujudia	katika–nchi–yenu	mtaweka	si	la–picha	na–jiwe	kwenu
		H7812	H0776	H5414	H3808	H4906	H0068	

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי
Mungu–wenu	Yahwe	Mimi
H0430	H3068	H0589

Msijitengenezee sanamu, wala msisimamishe kinyago cha kuchonga au nguzo ya jiwe ya kuabudia, na msisimamishe sura ya jiwe la kuchonga katika nchi yenu mtayoiinamia, kwa kuwa Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu.

									2
ס	יְהוָה׃	אֲנִי	תִּירָאוּ	וּמִקְדָּשִׁי	תִּשְׁמֹרוּ	שַׁבְּתֹתַי	אֶת־	
¶	Yahwe	Mimi	mtaogopa	na–patakatifu–pangu	mtazishika	Sabato–zangu	–	
	H3068	H0589	H3372	H4720	H8104	H7676	H0853	

Ni lazima muitunze Sabato Yangu na kupaheshimu patakatifu pangu. Mimi ndimi Yahweh.

								3
אֹתָם׃	וַעֲשִׂיתֶם	תִּשְׁמְרוּ	מִצְוֹתַי	וְאֶת־	תַּלֵּכוּ	בְּחֻקֹּתַי	אִם־	
hizo	na–mtazifanya	mtazishika	amri–zangu	na–	mtaenda	katika–sheria–zangu	Kama–	
H0853		H8104	H4687	H0853	H3212	H2708		

Iwapo mtatembea katika sheria zangu na kuzishika amri zangu na kuzitii,

הַשָּׁדֶה	וְעֵץ	יִבּוֹלֶהּ	הָאָרֶץ	וְנָתְנָה	בְּעִתָּם	גִּשְׁמֵיכֶם	וְנָתַתִּי	4
wa–shamba	na–mti	mazao–yake	nchi	na–itatoa	kwa–wakati–wake	mvua–yenu	Na–nitatoa	
	H6086	H2981	H0776	H5414	H6256	H1653	H5414	

פִּרְיוֹ׃	יִתֵּן
matunda–yake	utatoa
H6529	H5414

Nami nitawapa ninyi mvua katika majira yake; nayo nchi itatoa mazao yake, na miti ya shambani itatoa matunda yake.

אֶת־	יַשִּׂיג	וּבָצִיר	בָּצִיר	אֶת־	דַּיִשׁ	לָכֶם	וְהִשִּׂיג	5
–	itafikia	na–kuchuma–zabibu	kuchuma–zabibu	–	kupura	kwenu	Na–itafikia	
H0853	H5381	H1210	H1210	H0853	H1786		H5381	

בְּאַרְצְכֶם׃	לָבֶטַח	וִישַׁבְתֶּם	לָשָׂבַע	לַחְמְכֶם	וַאֲכַלְתֶם	זָרַע
katika–nchi–yenu	kwa–usalama	na–mtakaa	kushiba	mkate–wenu	na–mtakula	kupanda
H0776	H0983	H3427	H7648	H3899	H0398	H2233

Upuraji wenu utaendelea hata wakati wa mavuno ya zabibu, na mavuno ya zabibu yataendelea mpaka majira ya kupada mbegu. Nanyi mtakula mkate na kushiba na kuishi salama mahali mtakapofanya mji wenu katika nchi.

חַיָּה	וְהִשְׁבַּתִּי	מַחֲרִיד	וְאֵין	וּשְׁכַבְתֶּם	בָּאָרֶץ	שָׁלוֹם	וְנָתַתִּי	6
mnyama	na–nitaondoa	anayetisha	na–hakuna	na–mtalala	katika–nchi	amani	Na–nitatoa	
		H2729	H0369	H7901	H0776	H7965	H5414	

בְּאַרְצְכֶם׃	תַּעֲבֹר	לֹא־	וְחֶרֶב	הָאָרֶץ	מִן־	רָעָה׀
katika–nchi–yenu	utapita	si–	na–upanga	nchi	kutoka–	mbaya
H0776		H3808	H2719	H0776		

Nitawapa amani; mtalala bila ya kitu chochote kuwatia hofu. Nitawaondolea mbali wanyama waliohatari katika nchi, na upanga hautapita katika nchi yenu.

לְחָרֶב	לִפְנֵיכֶם	וְנָפְלוּ	אֹיְבֵיכֶם	אֶת־	וּרְדַפְתֶּם	7
kwa–upanga	mbele–yenu	na–wataanguka	adui–zenu	–	Na–mtawafukuza	
H2719	H6440	H5307	H0341	H0853	H7291	

Mtawafukuza adui zenu, nao wataanguka mbele yenu kwa upanga.

יִרְדְּפוּ	רִבָבָה	מִכֶּם	וּמֵאָה	מֵאָה	חֲמִשָּׁה׀	מִכֶּם	וְרָדְפוּ	8
watafukuza	elfu–kumi	kutoka–kwenu	na–mia	mia	watano	kutoka–kwenu	Na–watafukuza	
H7291	H7233		H3967	H3967	H2568		H7291	

לְחָרֶב׃	לִפְנֵיכֶם	אֹיְבֵיכֶם	וְנָפְלוּ
kwa–upanga	mbele–yenu	adui–zenu	na–wataanguka
H2719	H6440	H0341	H5307

Watu wenu watano watafukuza adui mia moja, na watu wenu mia moja watafukuza adui elfu kumi; adui zenu wataanguka mbele yenu kwa upanga.

אֶתְכֶם	וְהִרְבֵיתִי	אֶתְכֶם	וְהַפְרֵיתִי	אֲלֵיכֶם	וּפָנִיתִי	9
ninyi	na–nitawazidisha	ninyi	na–nitawafanya–wengi	kwenu	Na–nitageuka	
H0853		H0853	H6509	H0413	H6437	

אִתְּכֶם׃	בְּרִיתִי	אֶת־	וַהֲקִימֹתִי
pamoja–nanyi	agano–langu	–	na–nitalisimamisha
H0854	H1285	H0853	

Nitawatazama kwa upendeleo na kuwafanya nyinyi mzae na kuwazidisha nyinyi.

10	וַאֲכַלְתֶּם	יָשָׁן	נוֹשָׁן	וְיָשָׁן	מִפְנֵי	חָדָשׁ	תּוֹצִיאוּ׃
	Na-mtakula	ya-zamani	ya-zamani-sana	na-ya-zamani	kwa-sababu-ya-	mapya	mtaondoa
	H0398	H3465	H3462	H3465	H6440	H2319	H3318

Mtakula chakula kilichotunzwa ghalani kwa muda mrefu. Mtayaondoa mazao yaliyohifadhiwa ghalani kwa sababu mtahitaji ghala kwa ajili ya mavuno mapya.

11	וְנָתַתִּי	מִשְׁכָּנִי	בְּתוֹכְכֶם	וְלֹא־	תִגְעַל	נַפְשִׁי	אֶתְכֶם׃
	Na-nitaweka	maskani-yangu	katikati-yenu	na-si-	itachukia	nafsi-yangu	ninyi
	H5414	H4908	H8432	H3808	H1602	H5315	H0853

Nitaliweka hema langu katikati yenu, nami stachukizwa nanyi.

12	וְהִתְהַלַּכְתִּי	בְּתוֹכְכֶם	וְהָיִיתִי	לָכֶם	לֵאלֹהִים	וְאַתֶּם	תִּהְיוּ־	לִי
	Na-nitatembea	katikati-yenu	na-nitakuwa	kwenu	Mungu	na-ninyi	mtakuwa-	kwangu
	H1980	H8432	H1961		H0430		H1961	

לְעָם׃
watu

Nitatembea miongoni mwenu nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu.

13	מֶהְיוֹת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי
	kutokuwa	Misri	kutoka-nchi-ya-	ninyi	niliwatoa	ambaye	Mungu-wenu	Yahwe	Mimi
	H1961	H4714	H0776	H0853	H3318		H0430	H3068	H0589

פ	קוֹמְמִיּוּת׃	אֶתְכֶם	וָאוֹלֵךְ	עֻלְּכֶם	מֹטֹת	וָאֲשַׁבֵּר	עֲבָדִים	לָהֶם
¶	wima	ninyi	na-nikawaendesheni	nira-yenu	miti-ya-	na-nilivunja	watumwa	kwao
	H6968	H0853	H3212	H5923	H4133	H7665	H5650	

Mimi ndimi Yahweh Mungu wenu, aliyewaleta nyinyi kutoka nchi ya Misri, ili kwamba msingeendelea kuwa watumwa wao. Nimevunja makomeo ya nira yenu na nikawafanya mtembee kwa kunyooka.

14	הָאֵלֶּה׃	הַמִּצְוֹת	כָּל־	אֵת	תַּעֲשׂוּ	וְלֹא	לִי	תִשְׁמְעוּ	לֹא	וְאִם־
	hizi	amri	zote-	–	mtafanya	na-si	mimi	mtasikiliza	si	Na-kama-
	H0428	H4687	H3605	H0853		H3808		H8085	H3808	

Lakini ikiwa hamtanisikiliza mimi,

15	נַפְשְׁכֶם	תִּגְעַל	מִשְׁפָּטַי	אֶת־	וְאִם	תִּמְאָסוּ	בְּחֻקֹּתַי	וְאִם־
	nafsi-yenu	itachukia	hukumu-zangu	–	na-kama	mtazidharau	sheria-zangu	Na-kama-
	H5315	H1602	H4941	H0853			H2708	

בְּרִיתִי׃	אֶת־	לְהַפְרְכֶם	מִצְוֹתַי	כָּל־	אֶת־	עֲשׂוֹת	לְבִלְתִּי
agano-langu	–	kuvunja-kwenu	amri-zangu	zote-	–	kufanya	kutofanya
H1285	H0853		H4687	H3605	H0853		H1115

na kutozitii amri hizi, na ikiwa mtayakataa maagizo yangu, na kuzichukia sana sheria zangu, kiasi kwamba hamtaweza kuzitii amri zangu zote, lakini mkalivunja agano langu—

16	אֶת־	בָּהָלָה	עֲלֵיכֶם	וְהִפְקַדְתִּי		לָכֶם	זֹאת	אֶעֱשֶׂה־	אֲנִי	אַף־
	–	hofu	juu-yenu	na-nitawatembelea		kwenu	hivi	nitafanya-	mimi	Pia-
	H0853	H0928					H2063		H0589	H0637

לָרִיק	וּזְרַעְתֶּם	נֶפֶשׁ	וּמְרִיבַת	עֵינַיִם	מְכַלּוֹת	הַקַּדַּחַת	וְאֶת־	הַשַּׁחֶפֶת
bure	na-mtapanda	nafsi	na-kuchoshesha	macho	zinazoteketeza	homa	na-	kifua-kikuu
H7385	H2232	H5315	H1727		H3615	H6920	H0853	H7829

אֹיְבֵיכֶם׃	וַאֲכָלֻהוּ	זַרְעֲכֶם
adui-zenu	na-wataila	mbegu-yenu
H0341	H0398	H2233

—kama mtafanya mambo haya, Nami nitafanya hili kwenu: Nitasababisha hofu juu yenu, maradhi na homa kali itakayoangamiza macho na kuondoa uhai wenu. Mtapanda mbegu zenu kwa hasara, kwa sababu adui zenu watakula mazao yake.

וְרָדוּ	אֹיְבֵיכֶם	לִפְנֵי	וְנִגַּפְתֶּם	בָּכֶם	פְּנֵי	וְנָתַתִּי	17
na–watawatawala	adui–zenu	mbele–ya–	na–mtapigwa	dhidi–yenu	uso–wangu	Na–nitaweka	
H0341	H6440	H5062		H6440	H5414		

ס	:אֶתְכֶם	רֹדֵף	וְאֵין־	וְנַסְתֶּם	שְׂנְאֵיכֶם	בָּכֶם׃
¶	ninyi	anayewafuatia	na–hakuna–	na–mtakimbia	wanaowachukia	ninyi
	H0853	H7291	H0369	H5127	H8130	

Nitakaza uso wangu dhidi yenu, na mtashindwa na adui zenu. Watu wanaowachukia watatawala juu yenu, na mtakimbia hata kama hakutakuwa na yeyote anayewafukuza.

אֶתְכֶם	לְיִסְרָה	וְיָסַפְתִּי	לִי	תִשְׁמְעוּ	לֹא	אֵלֶּה	עַד־	וְאִם־	18
ninyi	kuwaadhibu	na–nitaendelea	mimi	mtasikiliza	si	hizi	hadi–	Na–kama–	
H0853	H3256	H3254		H8085	H3808	H0428	H5704		

חַטֹּאתֵיכֶם׃	עַל־	שֶׁבַע	
dhambi–zenu	kwa–	mara–saba	
		H7651	

Iwapo hamtasikiliza maagizo yangu, Nami niwataadhibu vikali mara saba kwa dhambi zenu.

כַּבַּרְזֶל	שְׁמֵיכֶם	אֶת־	וְנָתַתִּי	עֻזְּכֶם	גְּאוֹן	אֶת־	וְשָׁבַרְתִּי	19
kama–chuma	mbingu–zenu	–	na–nitafanya	nguvu–yenu	kiburi–cha–	–	Na–nitavunja	
H1270	H8064	H0853	H5414	H5797	H1347	H0853	H7665	

כַּנְחֹשֶׁה׃	אַרְצְכֶם	וְאֶת־	
kama–shaba	nchi–yenu	na–	
H5154	H0776	H0853	

Nami nitakivunja kiburi chenu katika uwezo wenu. Nitaifanya mbingu juu yenu iwe kama chuma na nchi yenu kama shaba.

הָאָרֶץ	וְעֵץ	יְבוּלָהּ	אֶת־	אַרְצְכֶם	תִּתֶּן	וְלֹא־	כֹחֲכֶם	לָרִיק	וְתַם	20
wa–nchi	na–mti	mazao–yake	–	nchi–yenu	itatoa	na–si–	nguvu–yenu	bure	Na–itaisha	
H0776	H6086	H2981	H0853	H0776	H5414	H3808		H7385	H8552	

פִּרְיוֹ׃	יִתֵּן	לֹא	
matunda–yake	utatoa	si	
H6529	H5414	H3808	

Nguvu yenu itatumika bure, kwa sababu nchi yenu haitazalisha mavuno yake, na miti yenu katika nchi haitazaa matunda yake.

וְיָסַפְתִּי	לִי	לִשְׁמֹעַ	תֹּאבוּ	וְלֹא	קֶרִי	עִמִּי	תֵּלְכוּ	וְאִם־	21
na–nitaongeza	mimi	kusikia	mtataka	na–si	kwa–ukaidi	pamoja–nami	mtaenda	Na–kama–	
H3254		H8085	H0014	H3808	H7147		H3212		

כְּחַטֹּאתֵיכֶם׃	שֶׁבַע	מַכָּה	עֲלֵיכֶם	
kulingana–na–dhambi–zenu	mara–saba	mapigo	juu–yenu	
	H7651	H4347		

Iwapo mtataenenda kinyume changu na hamtanisikiliza mimi, nitaleta mapigo mara saba zaidi juu yenu, sawasawa na dhambi zenu.

וְשִׁכְלָה
na–watawafanya–kufiwa–na–watoto

הַשַּׁדֵּהוּ
mwituni

חַיַּת
wanyama–wa–

אֶת־
–
H0853

בָּכֶם
kwenu

וְהִשְׁלַחְתִּי
Na–nitawapeleka
H7971

22

וְנָשָׁמּוּ
na–zitakuwa–ukiwa
H8074

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

וְהִמְעִיטָה
na–itawapunguza
H4591

בְּהֶמְתְּכֶם
mifugo–yenu
H0929

אֶת־
–
H0853

וְהִכְרִיתָהּ
na–itakatilia–mbali
H3772

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

דַּרְכֵיכֶם׃
njia–zenu
H1870

Nitatuma wanyama mapori hatari dhidi yenu, ambao watawaibia watoto wenu, kuangamiza mifugo yenu na kuwafanya mwe wachache katika idadi yenu. Hivyo barabara zenu zitakuwa nyeupe.

קֶרִי׃
kwa–ukaidi
H7147

עִמִּי
pamoja–nami

וַהֲלַכְתֶּם
na–mtaenda
H1980

לִי
mimi

תִּוָּסְרוּ
mtarekebishwa
H3256

לֹא
si
H3808

בְּאֵלֶּה
kwa–hizi
H0428

וְאִם־
Na–kama–

23

Endapo pamoja na mambo haya kuwapata lakini msiyakubali marekebisho yangu na mkazidi kuenenda katika upinzani dhidi yangu,

אֲנִי
mimi
H0589

גַּם־
pia–
H1571

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

וְהִכֵּיתִי
na–nitawapiga
H5221

בְקֶרִי
kwa–ukaidi
H7147

עִמָּכֶם
pamoja–nanyi

אֲנִי
mimi
H0589

אַף־
pia–
H0637

וְהָלַכְתִּי
Na–nitaenda
H1980

24

חַטֹּאתֵיכֶם׃
dhambi–zenu

עַל־
kwa–

שֶׁבַע
mara–saba
H7651

ndipo nami pia nitaenenda kinyume chenu, na Mimi mwenyewe nitawaadhibu mara saba kwa sababu ya dhambi zenu.

אֶל־
katika–
H0413

וְנֶאֱסַפְתֶּם
na–mtakusanywa
H0622

בְּרִית
agano
H1285

נְקַם־
kisasi–cha–
H5359

נֹקֶמֶת
unaopatiliza
H5358

חֶרֶב
upanga
H2719

עֲלֵיכֶם
juu–yenu

וְהֵבֵאתִי
Na–nitaleta
H0935

25

אוֹיֵב׃
adui
H0341

בְּיַד־
mikononi–mwa–
H3027

וְנִתַּתֶּם
na–mtatiwa
H5414

בְּתוֹכְכֶם
katikati–yenu
H8432

דֶּבֶר
tauni
H1698

וְשִׁלַּחְתִּי
na–nitapeleka
H7971

עָרֵיכֶם
miji–yenu

Nitaleta upanga juu yenu utakaowaadhibu kwa kisasi kwa sababu ya kulivunja agano. Nanyi mtajikusanya kwenye miji yenu, Nami nitatuma humo maafa miongoni mwenu, na mtachukuliwa mikononi mwa adui yenu.

נָשִׁים
wanawake
H0802

עֶשֶׂר
kumi
H6235

וְאָפוּ
na–wataoka
H0644

לַחְמְכֶם
mkate
H3899

מַטֵּה־
fimbo–ya–
H4294

לָכֶם
kwenu

בְּשִׁבְרִי
Wakati–wa–kuvunja–kwangu
H7665

26

וְלֹא
na–si
H3808

וַאֲכַלְתֶּם
na–mtakula
H0398

בַּמִּשְׁקָל
kwa–uzito
H4948

לַחְמְכֶם
mkate–wenu
H3899

וְהֵשִׁיבוּ
na–watarudisha
H7725

אֶחָד
moja
H0259

בְּתַנּוּר
katika–tanuri
H8574

לַחְמְכֶם
mkate–wenu
H3899

תִּשְׂבָּעוּ׃
mtashiba
H7646

ס
¶

Nitakapokomesha mgao wa chakula, wanawake kumi wataweza kuoka mkate wako katika chombo kimoja cha kuokea na watakugawia mkate wako kwa uzani. Nanyi mtakula lakini hamtatoshelezwa.

בְּקֶרִי׃
kwa–ukaidi
H7147

עִמִּי
pamoja–nami

וַהֲלַכְתֶּם
na–mtaenda
H1980

לִי
mimi

תִּשְׁמְעוּ
mtasikiliza
H8085

לֹא
si
H3808

בְּזֹאת
kwa–hivi
H2063

וְאִם־
Na–kama–

27

Endapo hamtanisikiliza pamoja na mambo haya kuwapata, lakini mkazidi kuenenda kinyume na mimi,

אָנִי	אַף־	אֶתְכֶם	וְיִסַּרְתִּי	קֶרִי	בַּחֲמַת־	עִמָּכֶם	וְהָלַכְתִּי	28
mimi	pia–	ninyi	na–nitawaadhibu	ukaidi	kwa–hasira–ya–	pamoja–nanyi	Na–nitaenda	
H0589	H0637	H0853	H3256	H7147	H2534		H1980	

חַטֹּאתֵיכֶם׃	עַל־	שֶׁבַע
dhambi–zenu	kwa–	mara–saba
		H7651

kisha nami nitakwenda kinyume nanyi katika hasira, Nami nitawaadhibu hata mara saba kulingana na wingi wa dhambi zenu.

תֹּאכֵלוּ׃	בְּנֹתֵיכֶם	וּבְשַׂר	בְּנֵיכֶם	בְּשַׂר	וַאֲכַלְתֶּם	29
mtakula	binti–zenu	na–nyama–ya–	wana–wenu	nyama–ya–	Na–mtakula	
H0398	H1323	H1320		H1320	H0398	

Ndipo mtakapokula nyama ya wana wenu; mtakula nyama ya binti zenu.

אֶת־	וְהִכְרַתִּי	בָּמֹתֵיכֶם	אֶת־	וְהִשְׁמַדְתִּי		30
–	na–nitakatilia–mbali	mahali–penu–pa–juu	–	Na–nitaziangamiza		
H0853	H3772	H1116	H0853	H8045		

גִּלּוּלֵיכֶם	פִּגְרֵי	עַל־	פִּגְרֵיכֶם	אֶת־	וְנָתַתִּי	חַמָּנֵיכֶם	
sanamu–zenu	maiti–za–	juu–ya–	maiti–zenu	–	na–nitaweka	madhabahu–zenu–za–uvumba	
H1544	H6297		H6297	H0853	H5414	H2553	

אֶתְכֶם׃	נַפְשִׁי	וְגָעֲלָה
ninyi	nafsi–yangu	na–itachukia
H0853	H5315	H1602

Nitapaangamiza mahali penu pa juu, kuziangusha chini madhabahu zenu za kufukizia uvumba, na kuzitupa maiti zenu juu ya maiti ya sanamu zenu, na Mimi mwenyewe nitawadharau nyinyi.

וְלֹא	מִקְדְּשֵׁיכֶם	אֶת־	וַהֲשִׁמוֹתִי	חָרְבָּה	עָרֵיכֶם	אֶת־	וְנָתַתִּי	31
na–si	patakatifu–penu	–	na–nitafanya–ukiwa	ukiwa	miji–yenu	–	Na–nitafanya	
H3808	H4720	H0853	H8074	H2723		H0853	H5414	

נִיחֹחֲכֶם׃	בְּרֵיחַ	אָרִיחַ
kupendeza–yenu	harufu–ya–	nitanusa
H5207	H7381	H7306

Nitaigeuza miji yennu kuwa magofu na kupaharibu patakatifu penu. Nami sitapendezwa na harufu nzuri ya matoleo yenu.

הַיֹּשְׁבִים	אֹיְבֵיכֶם	עָלֶיהָ	וְשָׁמְמוּ	הָאָרֶץ	אֶת־	אֲנִי	וַהֲשִׁמוֹתִי	32
wanaokaa	adui–zenu	juu–yake	na–watashangaa	nchi	–	mimi	Na–nitafanya–ukiwa	
H3427	H0341		H8074	H0776	H0853	H0589	H8074	

בָּהּ׃
ndani–yake

Nami nitaiharibu nchi. Adui zenu watakaokuwa wakiishi humo watashtushwa na uharibifu huo.

חָרֶב	אַחֲרֵיכֶם	וַהֲרִיקֹתִי	בַּגּוֹיִם	אֶזְרֶה	וְאֶתְכֶם		33
upanga	nyuma–yenu	na–nitauchomoa	miongoni–mwa–mataifa	nitawatawanya	Na–ninyi		
H2719		H7324		H2219	H0853		

חָרְבָּה׃	יִהְיוּ	וְעָרֵיכֶם	שְׁמָמָה	אַרְצְכֶם	וְהָיְתָה	
magofu	itakuwa	na–miji–yenu	ukiwa	nchi–yenu	na–itakuwa	
H2723	H1961			H0776	H1961	

Nami nitawatawanya nyinyi katika mataifa, na nitaufuta upanga wangu na kuwafuatia. Nchi yenu itatelekezwa, na miji yenu itakuwa magofu.

34

וְאַתֶּם	הֱיָה	יְמֵי	כָּל	שַׁבְּתֹתֶיהָ	אֶת־	הָאָרֶץ	תִּרְצֶה	אָז
na–ninyi	ukiwa	siku–za–	siku–zote–	Sabato–zake	–	nchi	itaridhika	Ndipo
H8074		H3117	H3605	H7676	H0853	H0776	H7521	

שַׁבְּתֹתֶיהָ׃	אֶת־	וְהִרְצָת	הָאָרֶץ	תִּשְׁבַּת	אָז	אֹיְבֵיכֶם	בְּאֶרֶץ
Sabato–zake	–	na–itaridhika	nchi	itapumzika	ndipo	adui–zenu	katika–nchi–ya–
H7676	H0853	H7521	H0776			H0341	H0776

Nayo nchi itazifurahia Sabato zake kwa kuwa itakuwa imetelekezwa na ninyi mkiwa katika nchi za daui zenu. Katika nyakati hizo, nchi itapumzika na kufurahia Sabato zake.

35

שָׁבְתָה	לֹא־	אֲשֶׁר	אֶת	תִּשְׁבַּת	הָשַׁמָּה	יְמֵי	כָּל־
ilipumzika	si–	ambacho	–	itapumzika	ukiwa	siku–za–	Siku–zote–
	H3808		H0853		H8074	H3117	H3605

עָלֶיהָ׃	בְּשִׁבְתְּכֶם	בְּשַׁבְּתֹתֵיכֶם
juu–yake	wakati–wa–kukaa–kwenu	katika–Sabato–zenu
	H3427	H7676

Maadamu itakuwa imetelekezwa, itakuwa na pumziko, ambalo litakuwa ni pumziko iliyolikosa pamoja na Sabato zenu mlipokuwa mkiishi ndani yake.

36

אֹיְבֵיהֶם	בְּאַרְצֹת	בִּלְבָבָם	מֹרֶךְ	וְהֵבֵאתִי	בָּכֶם	וְהַנִּשְׁאָרִים
adui–zao	katika–nchi–za–	katika–mioyo–yao	uoga	na–nitaleta	kwenu	Na–waliobaki
H0341	H0776	H3824	H4816	H0935		H7604

חֶרֶב	מְנַסַּת־	וְנָסוּ	נִדָּף	עָלֶה	קוֹל	אֹתָם	וְרָדַף
upanga	kukimbia–kwa–	na–watakimbia	linaoperushwa	jani	sauti–ya–	wao	na–utawafukuza
H2719	H4499	H5127	H5086	H5929		H0853	H7291

רֹדֵף׃	וְאֵין	וְנָפְלוּ
anayefukuza	na–hakuna	na–wataanguka
H7291	H0369	H5307

Na kwa wale watakoachwa humo kwenye nchi za adui zenu, Nitatuma hofu ndani ya mioyo yenu kiasi kwamba hata kama ni maelfu ya majani tu yatakapopeperushwa katika upepo yatawaogofyeni. Nanyi mtaanguka hata kama hakutakuwa na awafukuzaye.

37

אָיִן	וְרֹדֵף	חֶרֶב	כְּמִפְנֵי־	בְּאָחִיו	אִישׁ־	וְכָשְׁלוּ
hakuna	na–anayefukuza	upanga	kama–mbele–ya–	kwa–ndugu–yake	mtu–	Na–watajikwaa
H0369	H7291	H2719	H6440	H0251	H0376	H3782

אֹיְבֵיכֶם׃	לִפְנֵי	תְּקוּמָה	לָכֶם	תִּהְיֶה	וְלֹא־
adui–zenu	mbele–ya–	uwezo–wa–kusimama	kwenu	itakuwa	na–si–
H0341	H6440	H8617		H1961	H3808

Mtajikwaa kila mmoja juu ya mwenzake kama vile mlikuwa mkiukimbia upanga, hata kama hakutakuwa na awafukuzaye nyinyi. Hamtakuwa na nguvu ya kusimama mbele ya daui zenu.

38

אֹיְבֵיכֶם׃	אֶרֶץ	אֶתְכֶם	וְאָכְלָה	בַּגּוֹיִם	וַאֲבַדְתֶּם
adui–zenu	nchi–ya–	ninyi	na–itawala	miongoni–mwa–mataifa	Na–mtapotea
H0341	H0776	H0853	H0398		H0006

Nanyi mtaangamia miongoni mwa mataifa, nayo nchi ya adui zenu yenyewe itawamezani.

וְאַף אֹיְבֵיכֶם בְּאַרְצֹת בָּעֲוֹנָם יִמַּקּוּ כָּכֶם וְהַנִּשְׁאָרִים 39
na–pia adui–zenu katika–nchi–za– katika–uovu–wao watachoka kwenu Na–waliobaki
H0637 H0341 H0776 H5771 H4743 H7604

יִמָּקּוּ׃ אִתָּם אֲבֹתָם בַּעֲוֹנֹת
watachoka pamoja–nao baba–zao katika–uovu–wa–
H4743 H0854 H0001 H5771

Wale watakosalia miongoni mwenu watapotelea katika dhambi zao, huko kwenye nchi za adui zenu, na kwa sababu ya dhambi zao, na kwa sababu ya dhambi za baba zao watapotelea mbali pia.

אֲשֶׁר בְּמַעַלָם אֲבֹתָם עֲוֹן וְאֶת־ עֲוֹנָם אֶת־ וְהִתְוַדּוּ 40
ambao katika–ukosa–wao baba–zao uovu–wa– na– uovu–wao – Na–wataungama
H4604 H0001 H5771 H0853 H5771 H0853 H3034

בְּקֶרִי׃ עִמִּי הָלְכוּ אֲשֶׁר־ וְאַף בִּי מָעֲלוּ־
kwa–ukaidi pamoja–nami walienda ambao– na–pia mimi walikosea–
H7147 H1980 H0637 H4603

Lakini kama watakiri dhambi zao na dhambi ya baba zao, na usaliti wao ambao kwao hawakuwa waaminifu kwangu, pia na mwenendo wao dhidi yangu—

בְּאֶרֶץ אֹתָם וְהֵבֵאתִי בְּקֶרִי עִמָּם אֵלֵךְ אֲנִי אַף־ 41
katika–nchi–ya– wao na–nitawaleta kwa–ukaidi pamoja–nao nitaenda mimi Pia–
H0776 H0853 H0935 H7147 H3212 H0589 H0637

אֶת־ יִרְצוּ וְאָז הֶעֱלֶל לְבָבָם יִכָּנַע אָז אוֹ־ אֹיְבֵיהֶם
– watalikubali na–ndipo isiyotahiriwa mioyo–yao itanyenyekea ndipo au– adui–zao
H0853 H7521 H6189 H3824 H3665 H0341

עֲוֹנָם׃
uovu–wao
H5771

ambao ulinisababisha kuwa kinyume nao, na kuwaleta katika nchi ya adui zao—iwapo mioyo yao isiyotahiriwa itanynyekezwa,

יִצְחָק בְּרִיתִי אֶת־ וְאַף יַעֲקוֹב בְּרִיתִי אֶת־ וְזָכַרְתִּי 42
Isaka agano–langu–na– – na–pia Yakobo agano–langu–na– – Na–nitakumbuka
H3327 H1285 H0853 H0637 H3290 H1285 H0853 H2142

אֶזְכֹּר׃ וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר אַבְרָהָם בְּרִיתִי אֶת־ וְאַף
nitakumbuka na–nchi nitakumbuka Abrahamu agano–langu–na– – na–pia
H2142 H0776 H2142 H0085 H1285 H0853 H0637

na iwapo wataikubali adhabu kwa ajili ya dhambi zao, nami nitalikumbuka agano langu na Yakobo, agano langu na Isaka, agano langu na Abrahamu; Pia, nitaikumbuka nchi.

בְּהִשָּׁמְהּ שַׁבְּתֹתֶיהָ אֶת־ וְתֵרֶץ מֵהֶם תֵּעָזֵב וְהָאָרֶץ 43
katika–ukiwa–wake Sabato–zake – na–itaridhika kutoka–kwao itaachwa Na–nchi
H8074 H7676 H0853 H7521 H1992 H0776

וּבְעֲוֹן יַעַן עֲוֹנָם אֶת־ יִרְצוּ וְהֵם מֵהֶם
na–kwa–sababu kwa–sababu uovu–wao – watalikubali na–wao kutoka–kwao
H3282 H3282 H5771 H0853 H7521 H1992 H1992

נַפְשָׁם׃ נָעֲלָה חֻקֹּתַי וְאֶת־ מָאָסוּ בְּמִשְׁפָּטַי
nafsi–yao ilichukia sheria–zangu na– walizikataa hukumu–zangu
H5315 H1602 H2708 H0853 H4941

Nchi itakayotelekezwa na wao, hivyo itapendezwa na Sabato zake inapobaki imetelekezwa na wao. Itawapasa kulipa hatia kwa dhambi zao kwa sababu ni wao wenyewe ndiyo walioyakataa maagizo yangu na kuzichukia sheria zangu.

וְלֹא־	מְאַסְתִּים	לֹא־	אִיְבֵיהֶם	בְּאֶרֶץ	בְּהְיוֹתָם	זֹאת	גַּם־	וְאַף־		44
na–si–	nimewadharau	si–	adui–zao	katika–nchi–ya–	wakiwa	hivi	pia–	Na–hata–		
H3808		H3808	H0341	H0776	H1961	H2063	H1571	H0637		

יְהוָה	אֲנִי	כִּי	אִתָּם	בְּרִיתִי	לְהָפֵר	לְכַלֹּתָם	גְּעַלְתִּים
Yahwe	Mimi	kwa–sababu	pamoja–nao	agano–langu	kuvunja	kuwamaliza	nimewachukia
H3068	H0589		H0854	H1285		H3615	H1602

אֱלֹהֵיהֶם׃
Mungu–wao
H0430

Lakini pamoja na haya yote, watapokuwa katika nchi ya adui zao, Mimi stawakataa wao, wala sitawachukia ili kuwaangamiza kabisa na kulifutilia mbali agano langu nilililoagana nao, kwa kuwa Mimi ndimi Yahweh Mungu wao.

מֵאֶרֶץ	אֹתָם׀	הוֹצֵאתִי־	אֲשֶׁר	רִאשֹׁנִים	בְּרִית	לָהֶם	וְזָכַרְתִּי	45
kutoka–nchi–ya–	wao	niliwatoa–	ambao	wa–kwanza	agano–la–	kwao	Na–nitakumbuka	
H0776	H0853	H3318		H7223	H1285		H2142	

יְהוָה׃	אֲנִי	לֵאלֹהִים	לָהֶם	לִהְיוֹת	הַגּוֹיִם	לְעֵינֵי	מִצְרַיִם
Yahwe	Mimi	Mungu	kwao	kuwa	mataifa	machoni–pa–	Misri
H3068	H0589	H0430		H1961			H4714

Bali kwa ajili yao, nitalikumbuka agano langu na baba zao, niliowaleta kutoka katika nchi ya Misri machoni pa mataifa, ili niwe Mungu wao. Mimi ndimi Yahweh.”

בֵּינוֹ	יְהוָה	נָתַן	אֲשֶׁר	וְהַתּוֹרֹת	וְהַמִּשְׁפָּטִים	הַחֻקִּים	אֱלֶה	46
kati–yake	Yahwe	alitoa	ambazo	na–mafundisho	na–hukumu	ndizo–sheria	Hizi	
H0996	H3068	H5414		H8451	H4941	H2706	H0428	

פ	מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	סִינַי	בְּהַר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וּבֵין	
¶	Musa	kwa–mkono–wa–	Sinai	katika–mlima	Israeli	wana–wa–	na–kati–ya–	
	H4872	H3027	H5514	H2022	H3478		H0996	

Hizi ndizo amri, hukumu, na sheria ambazo Yahweh alifanya baina yake na watu wa Israeli kwenye Mlima Sinai kwa kupitia Musa.

Chapter 27

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akazungumza na Musa na akasema,

נֶדֶר	יַפְלֶא	כִּי	אִישׁ	אֱלֹהֶם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	2
nadhiri	atafanya–ajabu	akiwa	Mtu	wao	na–uwaambie	Israeli	wana–wa–	kwa–	Sema	
H5088	H6381		H0376	H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

לַיהוָה׃	נְפָשֹׁת	בְּעָרְכְּךָ	
kwa–Yahwe	nafsi	kwa–thamani–yako	
H3068	H5315	H6187	

“Zungumza na watu wa Israeli na uwaambie, 'Iwapo mtu yeyote anatoa kiapo maalum cha kuwa mnathiri kwa Yahweh, tumieni tathmini zifuatazo:

3

וְעַד	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	הַזָּכָר	עֶרְכְּךָ	וְהָיָה
na–hadi	miaka	miaka–ishirini	kutoka–mwenye–	ya–mwanaume	thamani–yako	Na–itakuwa
H5704	H8141	H6242		H2145	H6187	H1961

כֶּסֶף	שֶׁקֶל	חֲמִשִּׁים	עֶרְכְּךָ	וְהָיָה	שָׁנָה	שִׁשִּׁים	בֶּן־
ya–fedha	shekeli	hamsini	thamani–yako	na–itakuwa	miaka	miaka–sitini	mwenye–
H3701	H8255	H2572	H6187	H1961	H8141	H8346	

הַקֹּדֶשׁ׃	בְּשֶׁקֶל
ya–patakatifu	kwa–shekeli
H6944	H8255

Viwango vyenu vya thamani kwa mwanaume aliye na umri kati ya miaka ishirini na miaka sitini yaweza kuwa shekeli hamsini za fedha, kulingana na vipimo vya shekeli ya mahali pa patakatifu.

4

שָׁקֶל׃	שְׁלֹשִׁים	עֶרְכֶּךָ	וְהָיָה	הִוא	נְקֵבָה	וְאִם־
shekeli	thelathini	thamani–yako	na–itakuwa	ni	mwanamke	Na–kama–
H8255	H7970	H6187	H1961	H1931	H5347	

Kwa mwanamke wa umri uleule viwango vyenu vya thamani yapasa viwe shekeli thelathini vya fedha.

5

שָׁנָה	עֶשְׂרִים	בֶּן־	וְעַד	שָׁנִים	חָמֵשׁ	מִבֶּן־	וְאִם
miaka	miaka–ishirini	mwenye–	na–hadi	miaka	miaka–mitano	kutoka–mwenye–	Na–kama
H8141	H6242		H5704	H8141	H2568		

שְׁקָלִים׃	עֲשָׂרֶת	וְלַנְּקֵבָה	שְׁקָלִים	עֶשְׂרִים	הַזָּכָר	עֶרְכֶּךָ	וְהָיָה
shekeli	kumi	na–kwa–mwanamke	shekeli	ishirini	ya–mwanaume	thamani–yako	na–itakuwa
H8255	H6235	H5347	H8255	H6242	H2145	H6187	H1961

Tangu wenye umri wa miaka mitano mpaka wa miaka ishirini viwango vyenu vya thamani kwa mwananume vitakuwa shekeli ishirini za fedha, na kwa mwanamke ni shekeli kumi za fedha,

6

וְהָיָה	שָׁנִים	חָמֵשׁ	בֶּן־	וְעַד	חֹדֶשׁ	מִבֶּן־	וְאִם
na–itakuwa	miaka	miaka–mitano	mwenye–	na–hadi	mwezi	kutoka–mwenye–	Na–kama
H1961	H8141	H2568		H5704	H2320		

עֶרְכְּךָ	וְלַנְּקֵבָה	כֶּסֶף	שְׁקָלִים	חֲמִשָּׁה	הַזָּכָר	עֶרְכְּךָ
thamani–yako	na–kwa–mwanamke	ya–fedha	shekeli	tano	ya–mwanaume	thamani–yako
H6187	H5347	H3701	H8255	H2568	H2145	H6187

כֶּסֶף׃	שְׁקָלִים	שְׁלֹשֶׁת
ya–fedha	shekeli	tatu
H3701	H8255	H7969

Kwa wenye umri wa tangu mwezi mmoja mpaka miaka mitano viwango vyenu vya thamani kwa mawanaume vitakuwa shekeli tano za fedha na kwa mwanamke shekeli tatu za fedha.

7

וְהָיָה	זָכָר	אִם־	וָמַעְלָה	שָׁנָה	שִׁשִּׁים	מִבֶּן־	וְאִם
na–itakuwa	mwanaume	kama–	na–zaidi	miaka	miaka–sitini	kutoka–mwenye–	Na–kama
H1961	H2145		H4605	H8141	H8346		

שְׁקָלִים׃	עֲשָׂרֶה	וְלַנְּקֵבָה	שֶׁקֶל	עָשָׂר	חֲמִשָּׁה	עֶרְכְּךָ
shekeli	kumi	na–kwa–mwanamke	shekeli	tano	kumi–na–	thamani–yako
H8255	H6235	H5347	H8255	H6240	H2568	H6187

Tangu wenye umri wa miaka sitini na zaidi kwa mwanaume viwango vyenu vya thamani vitakuwa shekeli kumi na tano, na kwa mwanamke ni shekeli kumi.

8

הַכֹּהֵן	לִפְנֵי	וְהֶעֱמִידוּ	מֵעֲרֵכְךָ	הוּא	מָךְ	וְאִם־
kuhani	mbele-ya-	na-atasimamishwa	kuliko-thamani-yako	yeye	maskini	Na-kama-
H3548	H6440	H5975	H6187	H1931	H4134	

יַד	תַּשִּׂיג	אֲשֶׁר	פִּי	עַל־	הַכֹּהֵן	אֹתוֹ	וְהֶעֱרִיךְ
mkono-wa-	itapata	ambayo	kinywa-cha-	kulingana-na-	kuhani	yeye	na-atamthaminisha
H3027	H5381		H6310		H3548	H0853	

ס	הַכֹּהֵן׃	יַעֲרִיכֶנּוּ	הַנִּדָּר
¶	kuhani	atamthaminisha	aliyeahidi
	H3548		H5087

Lakini kama mtu atoaye kiapo cha mnadhiri hawezi kulipa kiwango hicho cha thamani, kisha huyo mtu anayetolewa lazima atapelekwa kwa kuhani, naye kuhani atamthamanisha huyo atolewaye kwa kiasi anachoweza kutoa yule anayetoa kiapo cha mnadhiri.

9

אֲשֶׁר	כֹּל	לַיהוָה	קָרְבָּן	מִמֶּנָּה	יַקְרִיבוּ	אֲשֶׁר	בְּהֵמָה	וְאִם־
ambayo	yote	kwa-Yahwe	sadaka	kutoka-kwake	wanaleta	ambaye	mnyama	Na-kama-
	H3605	H3068			H7126		H0929	

קֹדֶשׁ׃	יִהְיֶה־	לַיהוָה	מִמֶּנּוּ	יִתֵּן	
takatifu	itakuwa-	kwa-Yahwe	kutoka-kwake	atatoa	
H6944	H1961	H3068		H5414	

Iwapo mtu anataka kutoa sadaka ya mnyama kwa Yahweh, na iwapo Yahweh ataikubali, kisha huyo mnyama atatengwa kwake.

10

רַע	אוֹ־	בְּרָע	טוֹב	אֹתוֹ	יָמִיר	וְלֹא־	יַחֲלִיפֶנּוּ	לֹא	
mbaya	au-	kwa-mbaya	mzuri	yeye	atambadilisha	na-si-	atabadilisha	Si	
				H0853	H4171	H3808	H2498	H3808	

הוּא	וְהָיָה־	בִּבְהֵמָה	בְּהֵמָה	יָמֵיר	הָמֵר	וְאִם־	בְּטוֹב	
yeye	na-atakuwa-	kwa-mnyama	mnyama	atabadilisha	kubadilisha	na-kama-	kwa-mzuri	
H1931	H1961	H0929	H0929	H4171	H4171			

קֹדֶשׁ׃	יִהְיֶה־	וּתְמוּרָתוֹ	
takatifu	atakuwa-	na-mbadala-wake	
H6944	H1961	H8545	

Mtu huyo hataruhusiwa kumtoa madhabahuni au kumbadilisha huyo mnyama, mzuri kwa mbaya au mbaya kwa mzuri. endapo atatoa mnyama badala ya mwingine, kisha wanyama hao wawili; yule anayetolewa na yule anayebadilishwa wanakuwa watakatifu.

11

קָרְבָּן	מִמֶּנָּה	יַקְרִיבוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	טְמֵאָה	בְּהֵמָה	כָּל־	וְאִם	
sadaka	kutoka-kwake	wataleta	si-	ambaye	najisi	mnyama	yoyote-	Na-kama	
	H7126		H3808		H2931	H0929	H3605		

הַכֹּהֵן׃	לִפְנֵי	הַבְּהֵמָה	אֶת־	וְהֶעֱמִיד	לַיהוָה	
kuhani	mbele-ya-	mnyama	–	na-atasimamisha	kwa-Yahwe	
H3548	H6440	H0929	H0853	H5975	H3068	

Hata hivyo, iwapo kile mtu amishaapa kumtolea Yahweh kwa uhalisia siyo kisafi, kwa hiyo, Yahweh hatakikubali, naye huyo mtu atalazimika kumleta huyo mnyama kwa kuhani.

12

כְּעֶרְכְּךָ	רָע	וּבֵין	טוֹב	בֵּין	אֹתָהּ	הַכֹּהֵן	וְהֶעֱרִיךְ	
kama-thamani-yako	mbaya	na-kati-ya-	mzuri	kati-ya-	yeye	kuhani	Na-atathaminisha	
H6187		H0996		H0996	H0853	H3548		

יִהְיֶה׃	כֵּן	הַכֹּהֵן
itakuwa	hivyo	kuhani
H1961		H3548

Kuhani atamthamanisha, kwa thamani ya soko la mnyama. Thamani yoyote kuhani atakayoiweka juu ya mnyama, hiyo ndiyo itakuwa thamani yake.

13

וְאִם־	נָאֹל	יִגְאֲלֶנָּה	וְיָסַף	חֲמִישִׁתוֹ	עַל־	עֶרְכֶּךָ׃
Na–kama–	kukomboa	atakomboa	na–ataongeza	sehemu–ya–tano–yake	juu–ya–	thamani–yako
			H3254	H2549		H6187

Na kama mmiliki anapenda kumkomboa, kisha tano ya thamani yake itaongezwa kwenye gharama yake ya ukombozi.

14

וְאִישׁ	כִּי־	יַקְדִּישׁ	אֶת־	בֵּיתוֹ	קֹדֶשׁ	לַיהוָה	וְהֶעֱרִיכוֹ	
Na–mtu	akiwa–	ataitakasa	–	nyumba–yake	takatifu	kwa–Yahwe	na–atamthaminisha	
H0376		H6942	H0853		H6944	H3068		

הַכֹּהֵן	בֵּין	טוֹב	וּבֵין	רָע	כַּאֲשֶׁר	יַעֲרִיךְ	אֹתוֹ	
kuhani	kati–ya–	mzuri	na–kati–ya–	mbaya	kama–atakavyothaminisha	atathaminisha	yeye	
H3548	H0996		H0996				H0853	

הַכֹּהֵן	כֵּן	יָקוּם׃
kuhani	hivyo	itasimama
H3548		

Mtu aitengapo nyumba yake iwe zawadi takatifu kwa Yahweh, kisha kuhani ataweka thamani yake ama iwe ni nzuri au mbaya. Thamani yoyote itakayowekwa na kuhani juu yake, ndiyo itakuwa thamani yake.

15

וְאִם־	הַמַּקְדִּישׁ	יִגְאַל	אֶת־	בֵּיתוֹ	וְיָסַף	חֲמִישִׁית
Na–kama–	aliyeitakasa	atakomboa	–	nyumba–yake	na–ataongeza	sehemu–ya–tano–ya–
	H6942		H0853		H3254	H2549

כֶּסֶף־	עֶרְכְּךָ	עָלָיו	וְהָיָה	לוֹ׃	
fedha–ya–	thamani–yako	juu–yake	na–itakuwa	yake	
H3701	H6187		H1961		

Lakini kama mmiliki wake anayeitenga nyumba yake anapenda kuikomboa, atalazimika kuongeza sehemu ya tano ya thamani yake kwenye gharama ya ukombozi wake, nayo nyumba itakuwa yake.

16

וְאִם	מִשְׂדֵה	אֲחֻזָּתוֹ	יַקְדִּישׁ	אִישׁ	לַיהוָה	וְהָיָה	
Na–kama	kutoka–shamba–la–	miliki–yake	ataitakasa	mtu	kwa–Yahwe	na–itakuwa	
		H0272	H6942	H0376	H3068	H1961	

עֶרְכְּךָ	לְפִי	זֶרַע	זֶרַע	חֹמֶר	שְׂעֹרִים	בַּחֲמִשִּׁים	
thamani–yako	kulingana–na–	mbegu–yake	mbegu–ya–	homeri–ya–	shayiri	kwa–hamsini	
H6187	H6310	H2233	H2233		H8184	H2572	

שֶׁקֶל	כֶּסֶף׃
shekeli	ya–fedha
H8255	H3701

Iwapo mtu anatenga sehemu ya ardhi yake mwenye, kisha tathmini yake itakuwa katika uwiano kwa kiwango cha kiasi cha mbegu inayotakiwa kuipanda katika ardhi hiyo—homeri moja ya mbegu za shairi ambayo itathamanishwa kwa shekeli hamsini za fedha.

17

אִם־	מִשְּׁנַת	הַיֹּבֵל	יַקְדִּישׁ	שָׂדֵהוּ	כְּעֶרְכְּךָ	יָקוּם׃
Kama–	kutoka–mwaka–wa–	Yobeli	ataitakasa	shamba–lake	kama–thamani–yako	itasimama
	H8141	H3104	H6942		H6187	

Na kama analitenga shamba lake katika mwaka wa Yubile, tathmini yake ya awali itabaki kuwa ileile.

18 וְאִם־ Na–kama– אַחַר baada–ya– הַיֹּבֵל Yobeli יַקְדִּישׁ ataitakasa שָׁמְרוּ shamba–lake וְחִשַּׁב־ na–atahesabu– לוֹ kwake הַכֹּהֵן kuhani אֶת־ –
H0853 H3548 H2803 H6942 H3104 H0312 H1961 H3808 H3068 H6944 H3104 H3318 H3548 H0272 H1961 H3548 H0272 H6944 H3068 H0853 H4736 H3808 H0376 H3548 H0853 H4376 H3808

23 וְחִשַּׁב־ לָוֹ הַכֹּהֵן כֻּחָנִי אֶת־ הֵסַבְתָּ מִכְסַת הֲעֶרְכְּךָ תַּמָנִי־יָקוֹ עַד הַדִּי שְׁנַת מְוַקַּה־ יוֹבֵל׃ לַיהוָה׃ קֹדֶשׁ תַּקָּטִיפוּ הַהוּא הִיוֹ בַּיּוֹם כַּתִּיקָה־סִיקוּ הֲעֶרְכְּךָ תַּמָנִי־יָקוֹ אֶת־ נְתָנָתוֹ נַאֲתָטוֹ

kuhani atafanya tathmini yake mpaka mwaka wa Yubile, na mtu huyo lazima atalipa thamani yake katika siku hiyo hiyo kuwa zawadi takatifu kwa Yahweh.

24 מֵאִתּוֹ קְנֻהוּ לַאֲשֶׁר הַשָּׂדֶה יָשׁוּב הַיּוֹבֵל בִּשְׁנַת כְּתוֹקָה־קְוָקְוֵ אֲלִילִנוּנוּא קְוָיוּלֵ־אַמְבָיֵ שַׁמְבָא אִתָרוּדִי יוֹבֵלִי קַתִּיקָה־מְוַקַּה־וַ׃ הָאָרֶץ אַחֻזַּת לָוֹ לַאֲשֶׁר־ נְצִ׃ מִלִּיקִי־יָ קְוָקְוֵ קְוָיוּלֵ־אַמְבָיֵ־

Katika mwaka wa Yubile, shamba litarejeshwa kwa mtu yule ambaye lilikuwa limenunuliwa, kwa mmiliki wa ardhi.

25 וְכָל־ נָכִלָ־ תַּקָּטִיפוּ יָ־פַּטַקָּטִיפוּ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה עֶרְכְּךָ תַּמָנִי־יָקוֹ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל קְוָשֶׁקֶלִ־ שִׁשִּׁרִנִי גֵּרָא יִתָקוּוָ שֶׁקֶלִי׃ הַשָּׂקֶל׃

ס
¶

Tathmani yote lazima ifanywe kwa uzani wa shekeli ya mahali pa patakatifu. Gera ishirini kwa shekeli moja.

26 אַךְ־ לָקִנִי־ אֲשֶׁר־ בְּכוֹר מְזַלִיוָ־קְוָקְוָנְזָ אָנָזַלִיוָ־קְוָנְזָ יְהוָה לַיהוָה בְּהֵמָה מִיוֹנְגוֹנִי־מְוָ־וַנְיָמָ׃ לְא־ סִי־ יִהְיֶה אִישׁ אֹתוֹ יֵיֵי אִוְ־ נְגוֹמְבֶ אִוְ־ שׁוֹר נְגוֹמְבֶ שֶׁה קוֹנְדוֹ יְהוָה לַיהוָה הוּא׃ נִי׃

Asiwepo mtu atakayetenga mzaliwa wa kwanza miongoni mwa wanyama, kwa kuwa wazaliwa wote wa kwanza wa wanyama tayari ni mali ya Yahweh; iwe ni maksai au kondoo, ni wa Yahweh.

27 וְאָם נַקָמָ מִיוֹנְגוֹנִי־מְוָ־וַנְיָמָ בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה נַאֲתָקוֹמְבוֹאַ וַחָפוּ נַאֲתָאוֹנְגֵזָ וְעָרַךְ בְּעֶרְכֶּךָ׃ כְּוָתָמָנִי־יָקוֹ וְנִמְכַּר נַאֲתָאוּזְוָ יִגָּאֵל אַתָקוֹמְבוֹלֵוָ לְא סִי וְאִם־ נַקָמָ־ עָלָיו יוּ־יָקֶ חֲמִשְׁתּוֹ סֶהֱמוּ־יָ־תָנוֹ־יָקֶ

Na kama ni mnyama aliye najisi, kisha mmiliki wake anaweza kumnunua tena sawasawa na thamani yake, na sehemu ya tano lazima itaongezwa kwenye thamani hiyo. Na kama mnyama hakombolewi, naye atauzwa kwa thamani iliyowekwa.

28 אַךְ־ Lakini– H0389 כָּל־ chochote– H3605 חֵרֶם kilichowekwa–wakfu אֲשֶׁר ambacho יַחֲרֹם׃ ataiweka–wakfu אִישׁ mtu H0376 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068

מִמְּאָדָם kutoka–mtu H0120 לוֹ yake אֲשֶׁר־ ambayo– כָּל־ kutoka–yote– H3605 וּמִשְׂדֵה na–kutoka–shamba–la– וּבְהֵמָה׳ na–mnyama H0929 אֲחֻזָּתוֹ miliki–yake H0272 לֹא si H3808

יִמָּכֵר itauzwa H4376 וְלֹא na–si H3808 יִגָּאֵל itakombolewa כָּל־ chochote– H3605 חֵרֶם kilichowekwa–wakfu קֹדֶשׁ־ takatifu– H6944 קָדָשִׁים ya–takatifu H6944 הוּא ni H1931

לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068

Hakutakuwa na kitu amabacho mtu anakitoa kwa Yahweh, kutoka katika vyote alivyonavyo, iwe ni mwanadamu au mnyama, au ardhi ya familia yake, ambacho chaweza kuuzwa au kukombolewa. Kila kitu kitolewacho ni kitakatifu sana kwa Yahweh.

29 כָּל־ Yoyote– H3605 חֵרֶם iliyowekwa–wakfu אֲשֶׁר ambayo יְחֻרָם imewekwa–wakfu מִן־ kutoka– הָאָדָם mtu H0120 לֹא si H3808 יִפָּדֶה itakombolewa H6299

מוֹת hakika H4191 יוּמָת׃ atauawa H4191

Hakuna fidia inayoweza kulipwa kwa ajili ya mtu aliyetolewa ili kuangamizwa. Mtu huyo sharti auawe

30 וְכָל־ Na–kila– H3605 מַעְשַׂר zaka–ya– H4643 הָאָרֶץ nchi H0776 מִזֶּרַע kutoka–mbegu–ya– H2233 הָאָרֶץ nchi H0776 מִפְּרִי kutoka–tunda–la– H6529 הָעֵץ mti H6086 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068

הוּא ni H1931 קֹדֶשׁ takatifu H6944 לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068

Zaka yote iliyo ya ardhini, iwe nafaka ichipukayo juu ya ardhi au tunda kutoka kwenye miti, ni mali ya Yahweh. Ni takatifu kwa Yahweh.

31 וְאִם־ Na–kama– יִגָּאֵל atakomboa גָּאֹל kukomboa אִישׁ mtu H0376 מִמַּעַשְׂרוֹ kutoka–zaka–yake חֲמִשִׁיתוֹ sehemu–ya–tano–yake H2549 יֹסֵף ataongeza H3254

עָלָיו׃ juu–yake

Iwapo mtu anakomboa chochote cha zaka yake, atalazimika kuongeza sehemu ya tano kwenye thamani yake.

32 וְכָל־ Na–kila– H3605 מַעְשַׂר zaka–ya– H4643 בָּקָר ng'ombe H1241 וְצֹאן na–kondoo H6629 כֹּל yote H3605 אֲשֶׁר־ ambayo– יַעֲבֹר inapita עֲשִׂירִי wa–kumi H6224 הַשֵּׁבֶט fimbo H7626 תַּחַת chini–ya– H8478

יִהְיֶה־ atakuwa– H1961 קֹדֶשׁ takatifu H6944 לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068

Na kwa kila mnyama wa kumi wa kundi la ng'ombe au la kondoo, yeyote anayepita chini ya fimbo ya mchungaji, atatengwa kwa ajili ya Yahweh.

הָמֵר	וְאִם־	יְמִירֶנּוּ	וְלֹא	לָרַע	טוֹב	בֵּין־	יְבַקֵּר	לֹא	33
kubadilisha	na–kama–	atambadilisha	na–si	kwa–mbaya	mzuri	kati–ya–	atachunguza	Si	
H4171		H4171	H3808			H0996	H1239	H3808	

יִגָּאֵל׃	לֹא	קֹדֶשׁ	יִהְיֶה־	וּתְמוּרָתוֹ	הָוּא	וְהָיָה־	יְמִירֶנּוּ	
atakombolewa	si	takatifu	atakuwa–	na–mbadala–wake	yeye	na–atakuwa–	atambadilisha	
	H3808	H6944	H1961	H8545	H1931	H1961	H4171	

Mchungaji hatatafuta wanyma waliobora au wabaya kabisa, na haruhusiwi kubadili mnyama mmoja kwa mnyama mwingine. Iwapo anambadilisha kwa namna yoyote ile, kisha wote wawili yule wa kwanza na huyo aliyebadiliwa watakuwa watakatifu. Mnyama huyo atolewaye hawezi kukombolewa.'"

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	הַמִּצְוֹת	אֵלֶּה	34
Israeli	wana–wa–	kwa–	Musa	–	Yahwe	aliamuru	ambazo	ndizo–amri	Hizi	
H3478		H0413	H4872	H0853	H3068	H6680		H4687	H0428	

סִינָי׃	בְּהַר
Sinai	katika–mlima
H5514	H2022

Hizi ndizo amri ambazo Yahweh alimpa Musa kwenye mlima Sinai kwa ajili ya watu wa Israeli.

Numbers

Chapter 1

בְּאֶחָד	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	סִינַי	בְּמִדְבָּר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
katika–moja	kukutana	katika–hema	Sinai	katika–jangwa	Musa	kwa–	Yahwe	na–akanena	
H0259	H4150	H0168	H5514		H4872	H0413	H3068	H1696	

לֵאמֹר׃	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	לְצִאתָם	הַשֵּׁנִית	בַּשָּׁנָה	הַשֵּׁנִי	לַחֹדֶשׁ	
kusema	Misri	kutoka–nchi	kutoka–kwao	wa–pili	katika–mwaka	wa–pili	la–mwezi	
H0559	H4714	H0776	H3318	H8145	H8141	H8145	H2320	

Mungu alimwambia Musa katika hema ya kukutania walipokuwa katika jangwa la Sinai. Hii ilitokea katika siku ya kwanza ya mwezi wa pili miaka miwili baadaya Waisraeli kutoka nchi ya Misri. Mungu alisema,

לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֲדַת	כָּל־	רֹאשׁ	אֶת־	שְׂאוּ	2
kwa–nyumba	kwa–koo–zao	Israeli	wana–	kusanyiko	kila–	kichwa	–	hesabuni	
	H4940	H3478		H5712	H3605		H0853	H5375	

לְגֻלְגְּלֹתָם׃	זָכָר	כָּל־	שֵׁמוֹת	בְּמִסְפַּר	אֲבֹתָם	
kwa–vichwa–vyao	mwanaume	kila–	majina	kwa–hesabu	baba–zao	
H1538	H2145	H3605	H8034	H4557	H0001	

'fanya sensa ya wanaume wote wa Israel kutoka kila ukoo, katika familia za baba zao. Wahesabu kwa majina, wahesabu kila mume, kila mwanamume

תִּפְקְדוּ	בְּיִשְׂרָאֵל	צָבָא	יֹצֵא	כָּל־	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	3
wahesabu	katika–Israeli	jeshi	anayetoka	kila–	na–zaidi	miaka	ishirini	kutoka–mwana	
	H3478		H3318	H3605	H4605	H8141	H6242		

וְאַהֲרֹן׃	אַתָּה	לְצִבְאֹתָם	אֹתָם
na–Haruni	wewe	kwa–majeshi–yao	wao
H0175			H0853

kuanzia umri a miaka ishirini na zaidi. Uwahesabu wote wanaoweza kupigana kama askari wa Israel. Wewe na Haruni mtaandika idadi ya wanaume katika makundi ya majeshi yao.

לְבֵית־	רֹאשׁ	אִישׁ	לַמַּטֶּה	אִישׁ	אִישׁ	יִהְיוּ	וְאִתְּכֶם		4
kwa–nyumba–	kichwa	mtu	kwa–kabila	mtu	mtu	watakuwa	na–pamoja–nanyi		
		H0376	H4294	H0376	H0376	H1961	H0854		

הֽוּא׃	אֲבֹתָיו
yeye	baba–zake
H1931	H0001

Kila mwanamume kwa kila kabila, kichwa cha ukoo, lazima atumike na wewe kama kiongozi wa kabila.

אֱלִיצ֖וּר	לְרֽאוּבֵ֑ן	אִתְּכֶ֕ם	יַֽעַמְד֥וּ	אֲשֶׁ֛ר	הָאֲנָשִׁ֥ים	שְׁמ֣וֹת	וְאֵ֔לֶּה	5
Elisuri	kwa–Reubeni	pamoja–nanyi	watasimama	ambao	watu	majina	na–hawa	
H0468	H7205	H0854	H5975		H0376	H8034	H0428	

שְׁדֵיאֽוּר׃	בֶּן־
Shedeuri	mwana–
H7707	

Haya ndiyo majina ya viongozi ambao watapigana pamoja na wewe: Kutoka kabila la Reubeni, Elizuri mwana wa Shedeuri;

צוּרִישַׁדָּֽי׃	בֶּן־	שְׁלֻמִיאֵ֖ל	לְשִׁמְע֑וֹן	6
Surishadai	mwana–	Shelumieli	kwa–Simeoni	
H6701		H8017	H8095	

kutoka kabila la Simeoni, Shelumiel mwana wa Zurishadai

עַמִּינָדָֽב׃	בֶּן־	נַחְשׁ֖וֹן	לִיהוּדָ֑ה	7
Aminadabu	mwana–	Nashoni	kwa–Yuda	
H5992		H5177	H3063	

Kutoka kabila la Yuda, Nashoni mwana wa Aminadabu;

צוּעָֽר׃	בֶּן־	נְתַנְאֵ֖ל	לְיִשָּׂשכָ֑ר	8
Suari	mwana–	Netaneli	kwa–Isakari	
H6686		H5417	H3485	

Ktoka kabila la Isakari, Nethaneli mwana wa Zuari;

חֵלֽוֹן׃	בֶּן־	אֱלִיאָ֖ב	לִזְבוּלֻ֑ן	9
Heloni	mwana–	Eliabu	kwa–Zabuloni	
H2497		H0446	H2074	

kutoka kabila Zebuluni, Eliabu mwana wa Heloni

גַּמְלִיאֵ֖ל	לִמְנַשֶּׁ֑ה	עַמִּיה֥וּד	בֶּן־	אֱלִישָׁמָ֖ע	לְאֶפְרַ֥יִם	יוֹסֵ֛ף	לִבְנֵ֥י	10
Gamalieli	kwa–Manase	Amihudi	mwana–	Elishama	kwa–Efraimu	Yusufu	kwa–wana	
H1583	H4519	H5989		H0476	H0669	H3130		

פְּדָהצ֖וּר׃	בֶּן־
Pedasuri	mwana–
H6301	

kutoka kabila la Efraimu mwana wa Yusufu, Elishama mwana wa Ammihudi; kutoka kabila la Manase, Gamaliel mwan wa Pedazuri;

גִּדְעֹנִֽי׃	בֶּן־	אֲבִידָ֖ן	לִבְנְיָמִ֑ן	11
Gideoni	mwana–	Abidani	kwa–Benyamini	
H1441		H0027	H1144	

kutoka kabila la Benjamini mwana wa Ysufu, Abidani mwan wa Gidion;

עַמִּישַׁדָּֽי׃	בֶּן־	אֲחִיעֶ֖זֶר	לְדָ֑ן	12
Amishadai	mwana–	Ahiezeri	kwa–Dani	
H5996		H0295	H1835	

Kutoka kabila la Dan, Ahizeri mwana wa Amishadai;

עָכְרָֽן׃	בֶּן־	פַּגְעִיאֵ֖ל	לְאָשֵׁ֑ר	13
Okrani	mwana–	Pagieli	kwa–Asheri	
H5918		H6295	H0836	

kutoka kabila Asheri, Pagieli mwana wa Okirani;

14 לְגָ֖ד אֶלְיָסָ֥ף בֶּן־ דְּעוּאֵֽל׃
kwa–Gadi Eliasafu mwana– Deueli
H1410 H0460 H1845

kutoka kabila la Gadi, Eliasafu mwana wa Deuli;

15 לְנַפְתָּלִ֖י אֲחִירַ֣ע בֶּן־ עֵינָֽן׃
kwa–Naftali Ahira mwana– Enani
H5321 H0299 H5881

na kutoka kabila la Naftali, Ahira mwana wa Enani.”

16 אֱלֶ֔ה הָי֖וּ (קרואי) [קריין] קְרוּאֵ֣י הָעֵדָ֑ה נְשִׂיאֵ֥י מַטּ֖וֹת אֲבוֹתָ֥ם רָאשֵׁ֖י אַלְפֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃
hawa waliitwa waliitwa kusanyiko wakuu makabila baba–zao vichwa maelfu Israeli
H0428 H7121 H7148 H5712 H4294 H0001 H0505 H3478

הֵֽם׃
wao
H1992

Hawa ndio wanaume waliochaguliwa kutoka kwa watu. Waliongoza kabila za mababu zao. Walikuwa viongozi wa koo katika Israel.

17 וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֔ה וְאַהֲרֹ֖ן אֶת־ הָאֲנָשִׁ֥ים הָאֵ֖לֶּה אֲשֶׁ֥ר נִקְבוּ֙ בְּשֵׁמֹֽת׃
na–akachukua na–Haruni Musa watu hawa ambao walitajwa kwa–majina
na–akachukua H3947 na–Haruni H0175 Musa H4872 watu H0376 hawa H0428 ambao walitajwa H8034 kwa–majina

Musa na Haruni wakawachukua wale wanaume, waliokuwa wameandikwa kwa majina,

18 וְאֶת־ כָּל־ הָעֵדָ֣ה הִקְהִ֔ילוּ בְּאֶחָד֙ לַחֹ֣דֶשׁ הַשֵּׁנִ֔י וַיִּתְיַלְּד֥וּ
na– kila– kusanyiko walikusanya katika–moja la–mwezi wa–pili na–wakajiandikisha
na– H0853 kila– H3605 kusanyiko H5712 walikusanya H6950 katika–moja H0259 la–mwezi H2320 wa–pili H8145 na–wakajiandikisha H3205

עַל־ מִשְׁפְּחֹתָ֖ם לְבֵ֣ית אֲבֹתָ֑ם בְּמִסְפַּ֣ר שֵׁמ֗וֹת מִבֶּן֙ עֶשְׂרִ֣ים שָׁנָ֔ה
juu–ya– koo–zao kwa–nyumba baba–zao kwa–hesabu majina kutoka–mwana ishirini miaka
juu–ya– H5940 koo–zao H4940 kwa–nyumba H1004 baba–zao H0001 kwa–hesabu H4557 majina H8034 kutoka–mwana H1121 ishirini H6242 miaka H8141

וָמָ֖עְלָה לְגֻלְגְּלֹתָֽם׃
na–zaidi kwa–vichwa–vyao
na–zaidi H4605 kwa–vichwa–vyao H1538

na pamoja na wanaume hao waliwakusanya wanume wote katika siku ya kwanza ya mwezi wa pili. Kisha kila mwanume wa miaka ishirini na zaidi alitambua babu zake. Alitakiwa kutaja koo na famila kutoka katika ukoo.

19 כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֣ה אֶת־ מֹשֶׁ֑ה וַיִּפְקְדֵ֖ם בְּמִדְבַּ֥ר סִינָֽי׃ ס ¶
kama–vile aliamuru Yahwe – Musa na–akawahesabu katika–jangwa Sinai
kama–vile H3605 aliamuru H6680 Yahwe H3068 – H0853 Musa H4872 na–akawahesabu H6485 katika–jangwa H4057 Sinai H5514

Kisha Musa akaandika hesabu yao huko katika nyika ya Sinai, Kama Mungu alivyokuwa amemwamuru kufanya.

20 וַיִּהְי֣וּ בְנֵי־ רְאוּבֵ֗ן בְּכֹר֙ יִשְׂרָאֵ֔ל תּוֹלְדֹתָ֖ם לְמִשְׁפְּחֹתָ֑ם
na–wakawa wana– Reubeni mzaliwa–wa–kwanza Israeli vizazi–vyao kwa–koo–zao
na–wakawa H1961 wana– H1121 Reubeni H7205 mzaliwa–wa–kwanza H1060 Israeli H3478 vizazi–vyao H8435 kwa–koo–zao H4940

לְבֵ֣ית אֲבֹתָ֗ם בְּמִסְפַּ֞ר שֵׁמֹת֙ לְגֻלְגְּלֹתָ֔ם כָּל־ זָכָ֖ר
kwa–nyumba baba–zao kwa–hesabu majina kwa–vichwa–vyao kila– mwanaume
kwa–nyumba H1004 baba–zao H0001 kwa–hesabu H4557 majina H8034 kwa–vichwa–vyao H1538 kila– H3605 mwanaume H2145

מִבֶּ֥ן עֶשְׂרִ֛ים שָׁנָ֥ה וָמַ֖עְלָה כָּל־ יֹצֵ֥א צָבָֽא׃
kutoka–mwana ishirini miaka na–zaidi kila– anayetoka jeshi
kutoka–mwana H1121 ishirini H6242 miaka H8141 na–zaidi H4605 kila– H3605 anayetoka H3318 jeshi H6635

Kutoka uzao wa Reubeni, mtoto wa kwanza wa Israel, yalihesabiwa majina yote ya kila mwanamume mwenye umri wa miaka ishirini na zaidi wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka hesabu ya ukoo na familia.

21 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ פ ¶
waliohesabiwa-wao kwa-kabila Reubeni sita na-arobaini elfu na-tano mia
H7205 H8337 H0705 H0505 H2568 H3967

Waliwahesabu wanaume 46, 000 kutoka ukoo wa Reubeni.

22 לִבְנֵי שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדָיו
kwa-wana Simeoni vizazi-vyao kwa-koo-zao kwa-nyumba baba-zao waliohesabiwa-wake
H8095 H8435 H4940 H0001

בְּמִסְפָּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־ זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
kwa-hesabu majina kwa-vichwa-vyao kila- mwanaume kutoka-mwana ishirini miaka
H4557 H8034 H1538 H3605 H2145 H6242 H8141

וָמַעְלָה כָּל צָבָא׃ יֹצֵא
na-zaidi kila- jeshi anayetoka
H4605 H3605 H3318

Kutoka uzao wa Simeoni yalihesabiwa majina yote ya kila mwanamume mwenye umri wa miaka ishirini na zaidi au wenye uwezo wa kwenda vitani, kutokana na hesabu ya ukoo na familia.

23 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ פ ¶
waliohesabiwa-wao kwa-kabila Simeoni tisa na-hamsini elfu na-tatu mia
H8095 H8672 H2572 H0505 H7969 H3967

Walihesabu wanaume 59, 300 kutoka kabila la Simeoni.

24 לִבְנֵי גָד תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
kwa-wana Gadi vizazi-vyao kwa-koo-zao kwa-nyumba baba-zao kwa-hesabu majina
H1410 H8435 H4940 H0001 H4557 H8034

מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל צָבָא׃ יֹצֵא
kutoka-mwana ishirini miaka na-zaidi kila- jeshi anayetoka
H6242 H8141 H4605 H3605 H3318

Kutoka uzao wa Gadi yalihesabiwa majina yote ya kila mwanamume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

25 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה גָד חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃
waliohesabiwa-wao kwa-kabila Gadi tano na-arobaini elfu na-sita mia na-hamsini
H4294 H1410 H2568 H0705 H0505 H8337 H3967 H2572

פ ¶

Walihesabu wanaume 45, 650 kutoka kabila la Gadi.

26 לִבְנֵי יְהוּדָה תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
kwa-wana Yuda vizazi-vyao kwa-koo-zao kwa-nyumba baba-zao kwa-hesabu majina
H3063 H8435 H4940 H0001 H4557 H8034

מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל צָבָא׃ יֹצֵא
kutoka-mwana ishirini miaka na-zaidi kila- jeshi anayetoka
H6242 H8141 H4605 H3605 H3318

Kutoka uzao wa Yuda yalihesabiwa majina yote ya wanaume wenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	מֵאוֹת׃	וְשֶׁשׁ	אֶלֶף	וְשִׁבְעִים	אַרְבָּעָה	יְהוּדָה	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	27
¶	mia	na-sita	elfu	na-sabini	nne	Yuda	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H8337	H0505	H7657	H0702	H3063	H4294		

walihesabiwa wanume 74, 000 kutoka kabila la Yuda.

שֵׁמֹת	בְּמִסְפַּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	יִשָּׂשכָר	לִבְנֵי	28
majina	kwa-hesabu	baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Isakari	kwa-wana	
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H3485		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה׀	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	
	H3318	H3605	H4605	H8141	H6242		

Kutoka uzao wa Isakari yalihesabiwa majina yote ya kila mwanamume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	אַרְבָּעָה	יִשָּׂשכָר	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	29
¶	mia	na-nne	elfu	na-hamsini	nne	Isakari	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H0702	H0505	H2572	H0702	H3485	H4294		

Walihesabiwa wanaume 54, 000 kutoka kabila la Isakari.

שֵׁמֹת	בְּמִסְפַּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	זְבוּלֻן	לִבְנֵי	30
majina	kwa-hesabu	baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Zabuloni	kwa-wana	
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H2074		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה׀	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	
	H3318	H3605	H4605	H8141	H6242		

Kutoka uzao wa Zabuloni yalihesabiwa majina yote ya kila mwanamume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	שִׁבְעָה	זְבוּלֻן	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	31
¶	mia	na-nne	elfu	na-hamsini	saba	Zabuloni	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H0702	H0505	H2572	H7651	H2074	H4294		

Walihesabiwa wanume 57, 400 kutoka kabila la Zabuloni.

אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	אֶפְרַיִם	לִבְנֵי	יוֹסֵף׀	לִבְנֵי	32
baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Efraimu	kwa-wana	Yusufu	kwa-wana	
H0001		H4940	H8435	H0669		H3130		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה׀	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	שֵׁמֹת	בְּמִסְפַּר	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	majina	kwa-hesabu	
	H3318	H3605	H4605	H8141	H6242		H8034	H4557	

Kutoka uzao wa Efraimu mwana wa Yusufu yalihesabiwa majina yote ya kila mwanaume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	אֶלֶף	אַרְבָּעִים	אֶפְרָיִם	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	33
¶	mia	na-tano	elfu	arobaini	Efraimu	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H2568	H0505	H0705	H0669	H4294		

Walihesabiwa wanaume 40, 500 kutoka kabila la Efraimu.

שְׁמֹות	בְּמִסְפָּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	מְנַשֶּׁה	לִבְנֵי	34
majina	kwa-hesabu	baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Manase	kwa-wana	
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H4519		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	
H3318		H3605	H4605	H8141	H6242		

Kutoka uzao wa Manase mwana wa Yusufu yaliheabiwa majina yote ya kila mwanaume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu y a ukoo na familia.

פ	וּמָאתָיִם׃	אֶלֶף	וּשְׁלֹשִׁים	שְׁנָיִם	מְנַשֶּׁה	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	35
¶	na-mia-mbili	elfu	na-thelathini	mbili	Manase	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H0505	H7970	H8147	H4519	H4294		

Walihesabiwa wanaume 32, 000 kutoka kabila la Manase.

שְׁמֹת	בְּמִסְפָּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	בִּנְיָמִן	לִבְנֵי	36
majina	kwa-hesabu	baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Benyamini	kwa-wana	
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H1144		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	
H3318		H3605	H4605	H8141	H6242		

Kutoka uzao wa Benjamini yalihesabiwa majina yote ya kila mwanaume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na wenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וּשְׁלֹשִׁים	חֲמִשָּׁה	בִּנְיָמִן	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	37
¶	mia	na-nne	elfu	na-thelathini	tano	Benyamini	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H0702	H0505	H7970	H2568	H1144	H4294		

Walihesabiwa wanaume 35, 000 kutoka kabila la Benjamini.

שְׁמֹת	בְּמִסְפָּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	דָּן	לִבְנֵי	38
majina	kwa-hesabu	baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Dani	kwa-wana	
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H1835		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	
H3318		H3605	H4605	H8141	H6242		

Kutoka uzao wa Dani yalihesabiwa majina yote ya kila mwanaume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na mwenye uwezo wa kwenda vitani, Kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	מֵאוֹת׃	וּשְׁבַע	אֶלֶף	וְשִׁשִּׁים	שְׁנָיִם	דָּן	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	39
¶	mia	na-saba	elfu	na-sitini	mbili	Dani	kwa-kabila	waliohesabiwa-wao	
	H3967	H7651	H0505	H8346	H8147	H1835	H4294		

Walihesabiwa wanaume 62, 000 kutoka kabila la Dani.

שְׁמֹת	בְּמִסְפָּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	אָשֵׁר	לִבְנֵי	40
majina	kwa-hesabu	baba-zao	kwa-nyumba	kwa-koo-zao	vizazi-vyao	Asheri	kwa-wana	
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H0836		

צָבָא׃	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	
jeshi	anayetoka	kila-	na-zaidi	miaka	ishirini	kutoka-mwana	
H3318		H3605	H4605	H8141	H6242		

Kutoka uzao wa Asheri yalihesabiwa majina yote ya kila mwanume mwenye umri wa miaka ishirini au zadi na mwenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu y a ukoo na familia.

פ	:מֵאוֹת	וַחֲמֵשׁ	אֶלֶף	וְאַרְבָּעִים	אָחָד	אָשֵׁר	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	41
¶	mia	na–tano	elfu	na–arobaini	moja	Asheri	kwa–kabila	waliohesabiwa–wao	
	H3967	H2568	H0505	H0705	H0259	H0836	H4294		

Walihesabiwa wanaume 41, 500 kutoka ukoo wa Asheri.

שֵׁמֹת	בְּמִסְפַּר	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	תּוֹלְדֹתָם	נַפְתָּלִי	בְּנֵי	42
majina	kwa–hesabu	baba–zao	kwa–nyumba	kwa–koo–zao	vizazi–vyao	Naftali	wana
H8034	H4557	H0001		H4940	H8435	H5321	

:צָבָא	יֹצֵא	כֹּל	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן
jeshi	anayetoka	kila–	na–zaidi	miaka	ishirini	kutoka–mwana
	H3318	H3605	H4605	H8141	H6242	

Kutoka ukoo wa Naftali yalihesabiwa majina yote ya kila mwanaume mwenye umri wa miaka ishirini au zaidi na mwenye uwezo wa kwenda vitani, kutoka kwenye hesabu ya ukoo na familia.

פ	:מֵאוֹת	וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	שְׁלֹשָׁה	נַפְתָּלִי	לְמַטֵּה	פְּקֻדֵיהֶם	43
¶	mia	na–nne	elfu	na–hamsini	tatu	Naftali	kwa–kabila	waliohesabiwa–wao	
	H3967	H0702	H0505	H2572	H7969	H5321	H4294		

Walihesabiwa wanaume 53, 400 kutoka kabila la Naftari

שְׁנֵים	יִשְׂרָאֵל	וּנְשִׂיאֵי	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	פְּקַד	אֲשֶׁר־	הַפְּקֻדִים	אֱלֶּה	44
kumi–na–mbili	Israeli	na–wakuu	na–Haruni	Musa	alihesabu	ambao	waliohesabiwa	hawa	
H8147	H3478		H0175	H4872				H0428	

:הָיוּ	אֲבֹתָיו	לְבֵית־	אֶחָד	אִישׁ־	אִישׁ	עָשָׂר	
walikuwa	baba–zake	kwa–nyumba–	mmoja	mtu–	mtu	kumi	
H1961	H0001		H0259	H0376	H0376	H6240	

Musa na Haruni waliwahesabu wanaume wote hawa, pamoja na wale wanaume kumi na wawili waliokuwa wakiongoza yale makabila kumi na mawili ya Israeli.

מִבֶּן	אֲבֹתָם	לְבֵית	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	פְּקוּדֵי	כָּל־	וַיִּהְיוּ		45
kutoka–mwana	baba–zao	kwa–nyumba	Israeli	wana–	waliohesabiwa	kila–	na–wakawa		
	H0001		H3478			H3605	H1961		

:בְּיִשְׂרָאֵל	צָבָא	יֹצֵא	כָּל־	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	
katika–Israeli	jeshi	anayetoka	kila–	na–zaidi	miaka	ishirini	
H3478		H3318	H3605	H4605	H8141	H6242	

Kwa hiyo wanaume wote wa Israeli wenye umri wa miak ishirini au zaidi, wote wenye uwezo wa kwenda vitani, walihesabiwa kutoka kwenye familia zao.

מֵאוֹת	וַחֲמֵשׁ	אֲלָפִים	וּשְׁלֹשֶׁת	אֶלֶף	מֵאוֹת	שֵׁשׁ־	הַפְּקֻדִים	כָּל־	וַיִּהְיוּ	46
mia	na–tano	maelfu	na–tatu	elfu	mia	mia–sita	waliohesabiwa	kila–	na–wakawa	
H3967	H2568	H0505	H7969	H0505	H3967	H8337		H3605	H1961	

:וַחֲמִשִּׁים
na–hamsini
H2572

Walihesabu wanaume 603, 550.

פ	:בְּתוֹכָם	הָתְפָּקְדוּ	לֹא	אֲבֹתָם	לְמַטֵּה	וְהַלְוִיִּם	47
¶	katikati–yao	walihesabiwa	si	baba–zao	kwa–kabila	na–Walawi	
	H8432		H3808	H0001	H4294	H3881	

Lakini wanaume toka uzao wa Lawi hawakuhesabiwa,

48 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
na–akanena Yahwe kwa– Musa kusema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Kwa sababu BWANA alimwambia Musa,

49 אַךְ אֶת־ לַוִּי לֹא usi– lakini – kabila usi– wana
lakini – H0389 H0853 H4294 H3808 H3878 H3808 H8432

תִפְקֹד וְאֶת־ רֹאשָׁם kichwa–chao na– hesabu
H5375 H3808 H0853 H6485

בְּתוֹךְ בְּנֵי תִּשָּׂא לֹא
katikati wana wainue usi–
H8432 H1121 H5375 H3808

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

“usiwahesabu wale wa kabila la Lawi wala kuwajumuisha kwenye jumla ya watu wa Israeli.

50 וְאַתָּה הַפְקֵד אֶת־ הַלְוִיִּם עַל־ מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל כָּל־ כֵּלָיו
na–wewe waweke – Walawi juu–ya– maskani ushuhuda na–juu kila– vyombo–vyake
H6485 H0853 H3881 H4908 H5715 H3605 H3627

וְאֶת־ כָּל־ כֵּלָיו וְעַל כָּל־ אֲשֶׁר־ לוֹ הֵמָּה וְאֶת־ יִשְׂאוּ אֶת־ הַמִּשְׁכָּן
na– kila– vyombo–vyake na–juu kila– ambacho– lake wao watabeba – maskani
H0853 H3605 H3627 H5921 H3605 H0834 H3808 H1992 H5375 H0853 H4908

וְסָבִיב יַחֲנוּ׃ לַמִּשְׁכָּן וְהֵם יִשְׂרְתֻהוּ
na–kuzunguka watapiga–kambi maskani na–wao watahudumu
H5439 H2583 H4908 H1992 H8334

Badala yake, waagize Walawi kuliangalia hema la amri za agano, na kuangalia mapambo ya hema na vyote vilivyomo. Walawi watalazimika kulibeba hema na lazima wayabebe mapambo ya hema. Lazima waliangalie hema na kuyatengeneza mazingira yake. Wataiangalia masikani na kuzitengeneza kambi zinazolizunguka.

51 וּבִנְסֹעַ הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבְהֻקַּם הַמִּשְׁכָּן יָקִימוּ
na–kuondoka maskani watashusha hiyo Walawi na–kupiga–kambi maskani wataiweka
H5265 H4908 H3381 H0853 H3881 H2583 H4908

וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃ אֹתוֹ הַלְוִיִּם
na–mgeni anayekaribia atauawa hiyo Walawi
H2114 H7126 H4191 H0853 H3881

Kila hema litakapotakiwa kuhamishiwa eneo jingine, Walawi ndio watakaolipeleka pale. Na kila hema litakapotakiwa kusimamishwa, Walawi ndio watakao lisimamisha. Na mgeni yeyote atakayelisogelea hema lazima auawe.

52 וְחָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־ מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל־ דִּגְלוֹ
na–watapiga–kambi wana Israeli mtu katika– kambi–yake na–mtu katika– bendera–yake
H2583 H1121 H3478 H0376 H4264 H0376 H5921 H1714

לְצִבְאֹתָם׃
kwa–majeshi–yao

Wakati watu wa Israeli watakaposimamisha hema zao, kila mwanaume lazima awe karibu na bango la jeshi lake.

53 וְהַלְוִיִּם יִהְיֶה לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא־ יִהְיֶה קֶצֶף עַל־ עֲדַת
na–Walawi kusanyiko juu–ya– wana Israeli na–watalinda – maskani ulinzi – maskani ushuhuda
H3881 H5712 H5921 H1121 H3478 H8104 H0853 H4908 H4931 H0853 H4908 H5715

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

Hata hivyo Walawi lazima waweke hema zao kuizunguka hiyo masikani ya amri za agano ili kwamba hasira yangu isije ikawaka juu ya wana wa Israeli. Walawi lazima wailinde hiyo masikani ya amri za agano.”

כֵּן	מֹשֶׁה	אֵת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	כְּכֹל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיַּעֲשׂוּ	54
hivyo	Musa	–	Yahwe	aliamuru	ambayo	kama–yote	Israeli	wana	na–walifanya	
	H4872	H0853	H3068	H6680		H3605	H3478			

פ	עָשׂוּ׃
¶	walifanya

Wana wa Israeli walifanya yote haya. Walifanya yote ambayo BWANA aliagiza kupitia Musa.

Chapter 2

לֵאמֹר׃	אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר		1
kusema	Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	Yahwe	na–akanena		
H0559	H0175	H0413	H4872	H0413	H3068	H1696		

BWANA akasema na Musa na Haruni tena. Akamwambia,

בְּנֵי	יַחֲנוּ	אֲבֹתָם	לְבֵית	בְּאֹהֶל	דִּגְלוֹ	עַל־	אִישׁ	2
wana	watapiga–kambi	baba–zao	kwa–nyumba	kwa–alama	bendera–yake	katika–	mtu	
	H2583	H0001		H0226	H1714		H0376	

יַחֲנוּ׃	מוֹעֵד	לְאָהֳלֵי־	סָבִיב	מִנֶּגֶד	יִשְׂרָאֵל
watapiga–kambi	kukutana	hema–	kuzunguka	mbele–ya	Israeli
H2583	H4150	H0168	H5439	H5048	H3478

Kila mtu atapanga kulingana na mahali pake, pamoja na mabango ya baba zao. Watapanga kuzunguka hema ya kukutania kila upande.

לְצִבְאֹתָם	יְהוּדָה	מַחֲנֵה	דֶּגֶל	מִזְרָחָה	קֵדְמָה	וְהַחֹנִים	3
kwa–majeshi–yao	Yuda	kambi	bendera	kuchomoza–jua	mashariki	na–wanaopiga–kambi	
	H3063	H4264	H1714	H4217		H2583	

עַמִּינָדָב׃	בֶּן־	נַחְשׁוֹן	יְהוּדָה	לִבְנֵי	וְנָשִׂיא
Aminadabu	mwana–	Nashoni	Yuda	kwa–wana	na–mkuu
H5992		H5177	H3063		

Wale watakaopanga mashariki mwa hema ya kukutania, mahali ambapo juu huonekana wakati wa jua kuchomoza, ni makambi ya Yuda nao watakuwa katika kundi lao. Nashoni mwana wa Aminadabu ni kiongozi wa watu wa Yuda.

מֵאוֹת׃	וְשֵׁשׁ	אֶלֶף	וְשִׁבְעִים	אַרְבָּעָה	וּפְקֻדֵיהֶם	וּצְבָאוֹ	4
mia	na–sita	elfu	na–sabini	nne	na–waliohesabiwa–wao	na–jeshi–lake	
H3967	H8337	H0505	H7657	H0702			

Idadi ya watu wa Yuda ni 74, 600.

נְתַנְאֵל	יִשָּׂשכָר	לִבְנֵי	וְנָשִׂיא	יִשָּׂשכָר	מַטֵּה	עָלָיו	וְהַחֹנִים	5
Netaneli	Isakari	kwa–wana	na–mkuu	Isakari	kabila	juu–yake	na–wanaopiga–kambi	
H5417	H3485			H3485	H4294		H2583	

צוּעַר׃	בֶּן־
Suari	mwana–
H6686	

Kabila la Isakari litapanga mbele ya Yuda. Nethaneli mwana wa Zuari ataliongoza jeshi la Isakari.

ס	מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	אַרְבָּעָה	וּפְקֻדָיו	וּצְבָאוֹ	6
§	mia	na–nne	elfu	na–hamsini	nne	na–waliohesabiwa–wake	na–jeshi–lake	
	H3967	H0702	H0505	H2572	H0702			

Idadi ya kikosi chake ni wanaume 54, 000.

חֵלֹן׃	בֶּן־	אֱלִיאָב	זְבוּלֻן	לִבְנֵי	וְנָשִׂיא	זְבוּלֻן	מַטֵּה	7
Heloni	mwana–	Eliabu	Zabuloni	kwa–wana	na–mkuu	Zabuloni	kabila	
H2497		H0446	H2074			H2074	H4294	

Kabila la Zabuloni litapanga mbele ya Isakari. Eliabu mwana wa Heloni ndiye atakayeliongoza jeshi la Zabuloni.

מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	שִׁבְעָה	וּפְקֻדָיו	וּצְבָאוֹ	8
mia	na–nne	elfu	na–hamsini	saba	na–waliohesabiwa–wake	na–jeshi–lake	
H3967	H0702	H0505	H2572	H7651			

Idadi ya kikosi chake ni 57, 400.

וְשִׁשֶּׁת־	אֶלֶף	וּשְׁמֹנִים	אֶלֶף	מֵאָת	יְהוּדָה	לְמַחֲנֵה	הַפְּקֻדִּים	כָּל־	9
na–sita–	elfu	na–themanini	elfu	mia–moja	Yuda	kwa–kambi	waliohesabiwa	kila–	
H8337	H0505	H8084	H0505	H3967	H3063	H4264		H3605	

ס	יִסָּעוּ׃	רִאשֹׁנָה	לְצִבְאֹתָם	מֵאוֹת	וְאַרְבַּע־	אֲלָפִים
§	wataondoka	kwanza	kwa–majeshi–yao	mia	na–nne–	maelfu
	H5265	H7223		H3967	H0702	H0505

Idadi yote ya kambi y a Yuda ni 186, 400. Watakuwa wa kwanza kuondoka.

									10
אֱלִיצוּר	רְאוּבֵן	לִבְנֵי	וְנָשִׂיא	לְצִבְאֹתָם	תֵּימָנָה	רְאוּבֵן	מַחֲנֵה	דֶּגֶל	
Elisuri	Reubeni	kwa–wana	na–mkuu	kwa–majeshi–yao	kusini	Reubeni	kambi	bendera	
H0468	H7205				H8486	H7205	H4264	H1714	

שְׁדֵיאוּר׃	בֶּן־
Shedeuri	mwana–
H7707	

Upande wa kusini kutakuwa na kambi ya Reubeni katika kundi lao. Kiongozi wa kundi la Reubeni ni Elizuri mwana wa Shedeuri.

מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	אֶלֶף	וְאַרְבָּעִים	שִׁשָּׁה	וּפְקֻדָיו	וּצְבָאוֹ	11
mia	na–tano	elfu	na–arobaini	sita	na–waliohesabiwa–wake	na–jeshi–lake	
H3967	H2568	H0505	H0705	H8337			

Idadi ya kikosi chake ni 46, 500.

שְׁלֻמִיאֵל	שִׁמְעוֹן	לִבְנֵי	וְנָשִׂיא	שִׁמְעוֹן	מַטֵּה	עָלָיו	וְהַחוֹנִם	12
Shelumieli	Simeoni	kwa–wana	na–mkuu	Simeoni	kabila	juu–yake	na–wanaopiga–kambi	
H8017	H8095			H8095	H4294		H2583	

צוּרִי־שַׁדָּי׃	בֶּן־
Surishadai	mwana–
H6701	

Simeoni atapanga mbele ya Reubeni. Kiongozi wa watu wa Simeoni ni Shelumieli mwana wa Zurishadai.

מֵאוֹת׃	וּשְׁלֹשׁ	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	תִּשְׁעָה	וּפְקֻדֵיהֶם	וּצְבָאוֹ	13
mia	na–tatu	elfu	na–hamsini	tisa	na–waliohesabiwa–wao	na–jeshi–lake	
H3967	H7969	H0505	H2572	H8672			

Waliohesabiwa kwenye kikosi chake ni 59, 300.

14 וְמַטֵּה גָד na-kabila H4294 גָּד Gadi H1410 לִבְנֵי kwa-wana נְשִׂיא na-mkuu גָּד Gadi H1410 אֶלְיָסָף Eliasafu H0460 בֶּן־ mwana- דְּעוּאֵל׃ Reueli H7467

Kabila la Gadi litafuatia. Kiongozi wa watu wa Gadi ni Eliasafu mwana wa Deuli.

15 וּפְקֻדֵיהֶם na-waliohesabiwa-wao חֲמִשָּׁה tano H2568 וְאַרְבָּעִים na-arobaini H0705 אֶלֶף elfu H0505 וְשֵׁשׁ na-sita H8337 מֵאוֹת mia H3967 וַחֲמִשִּׁים׃ na-hamsini H2572 וּצְבָאוֹ na-jeshi-lake

Idadi ya kikosi chake ni 45, 650.

16 כָּל־ kila- H3605 הַפְקֻדִים waliohesabiwa לְמַחֲנֵה kwa-kambi רְאוּבֵן Reubeni מֵאַת mia-moja אֶלֶף elfu H0505 וְאֶחָד na-moja H0259 וַחֲמִשִּׁים na-hamsini H2572 אֶלֶף elfu H0505

ס § יִסָּעוּ׃ wataondoka H5265 וּשְׁנֵים na-pili H8145 לְצִבְאֹתָם kwa-majeshi-yao וַחֲמִשִּׁים na-hamsini H2572 מֵאוֹת mia H3967 וְאַרְבַּע־ na-nne- H0702

Wote waliohesabiwa kwenye kambi ya Reubeni, kulingana na kikosi chake, ni 151, 450. Watakuwa wa pili kuondoka.

17 וְנָסַע na-utaondoka H5265 אָהֶל־ hema- H0168 מוֹעֵד kukutana H4150 מַחֲנֵה kambi H4264 הַלְוִיִּם Walawi H3881 בְּתוֹךְ katikati H8432 הַמַּחֲנֹת makambi H4264 כַּאֲשֶׁר kama-vile

ס § לְדִגְלֵיהֶם׃ kwa-bendera-zao H1714 יָדוֹ mkono-wake H3027 עַל־ katika- אִישׁ mtu H0376 יִסָּעוּ wataondoka H5265 כֵּן hivyo יַחֲנוּ׃ wanapiga-kambi H2583

Kifuatacho, ni hema la kukutania kuondoka kambini pamoja na Walawi likiwa katikati ya kambi zote. Lazima waondoke hapo kambini kwa mpangilio huo kama walivyoingia kwenye kambi. Kila mwanamume lazima awe mahali pake kwa kufuata bango lake.

18 דֶּגֶל bendera H1714 מַחֲנֵה kambi H4264 אֶפְרַיִם Efraimu H0669 לְצִבְאֹתָם kwa-majeshi-yao מַגְּרִבִּי magharibi H3220 וְנָשִׂיא na-mkuu לִבְנֵי kwa-wana אֶפְרָיִם Efraimu H0669

עַמִּיהוּד׃ Amihudi H5989 בֶּן־ mwana- אֱלִישָׁמָע Elishama H0476

Migawanyiko ya kambi y Efraimu kufuata mahali pake. Kiongozi wa watu wa Efraimu ni Elishama mwana wa Amihudi.

19 וּצְבָאוֹ na-jeshi-lake וּפְקֻדֵיהֶם na-waliohesabiwa-wao אַרְבָּעִים arobaini H0705 אֶלֶף elfu H0505 וַחֲמֵשׁ na-tano H2568 מֵאוֹת׃ mia H3967

Hesabu ya kikosi hiki ni 40, 500.

20 וְעָלָיו na-juu-yake מַטֵּה kabila H4294 מְנַשֶּׁה Manase H4519 נְשִׂיא na-mkuu לִבְנֵי kwa-wana גַּמְלִיאֵל Gamalieli H1583 מְנַשֶּׁה Manase H4519 בֶּן־ mwana- פְּדָהצוּר׃ Pedasuri H6301

Baada ya hao lilifuata kabila la Manase. Kiongozi wa Manase ni Gamaliel mwana wa Pedazuri.

21 וּצְבָאוֹ na-jeshi-lake וּפְקֻדֵיהֶם na-waliohesabiwa-wao שְׁנַיִם mbili H8147 וּשְׁלֹשִׁים na-thelathini H7970 אֶלֶף elfu H0505 וּמָאתָיִם׃ na-mia-mbili H3967

Hesabu ya kikosi hiki ni 32, 200.

22 וּמַטֵּה בִנְיָמִן לִבְנֵי וְנָשִׂיא בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־ גִּדְעֹנִי׃
na-kabila Benyamini kwa-wana na-mkuu Benyamini Abidani mwana- Gideoni
H4294 H1144 H1144 H0027 H1441

Kabila litakalofuata ni la Benjamini. Kiongozi wa Benjamini n Abidani mwana wa Gidioni.

23 וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה תָּנוֹ וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃
na-waliohesabiwa-wao tano na-thelathini elfu na-nne mia
H2568 H7970 H0505 H0702 H3967

Hesabu ya kikosi hiki ni 35, 000

24 כָּל־ הַפְקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מִאַת מֵאָה וּמֵאָה
kila- waliohesabiwa kwa-kambi Efraimu mia-moja na-mia-moja
H3605 H4264 H0669 H3967

אַלְפַּיִם וּשְׁמֹנַת־ אֶלֶף מִאַת אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשִׁים׃ ס
maelfu na-nane- elfu mia-moja maelfu na-tatu §
H0505 H8083 H0505 H3967 H7992

Wote waliohesabiwa katika kambi ya Efraimu ni 108, 100. Watakuwa wa tatu kuondoka.

25 דֶּגֶל מַחֲנֵה דָּן צָפְנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי דָּן אֲחִיעֶזֶר
bendera kambi Dani kaskazini kwa-majeshi-yao na-mkuu kwa-wana Dani Ahiezeri
H1714 H4264 H1835 H6828 H0299 H1835 H0295

בֶּן־ עַמִּישַׁדָּי׃
mwana- Amishadai
H5996

Upande wa kaskazini kutakuwa na kambi ya kikosi cha Dani. Kiongozi wa watu wa Dani ni Ahiezeri mwana wa Amishadai.

26 וּפְקֻדֵיהֶם שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת׃
na-waliohesabiwa-wao mbili na-sitini elfu na-saba mia
H8147 H8346 H0505 H7651 H3967

Hesabu ya kikosi hiki ni 62, 700.

27 וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־
na-wanaopiga-kambi juu-yake kabila Asheri na-mkuu kwa-wana Asheri Pagieli mwana-
H2583 H4294 H0836 H0836 H6295

עָכְרָן׃
Okrani
H5918

Watu wa kabila ya Asheri watapanga mbele ya Dani. Kiongozi wa Asheri ni Pagieli mwana wa Okirani.

28 וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד מוֹיָה וְאַרְבָּעִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
na-waliohesabiwa-wao moja na-arobaini na-arobaini elfu na-tano mia
H0259 H0705 H0705 H0505 H2568 H3967

Hesabu ya Kikosi hiki ni 41, 500.

29 וּמַטֵּה נַפְתָּלִי לִבְנֵי וְנָשִׂיא נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־ עֵינָן׃
na-kabila Naftali kwa-wana na-mkuu Naftali Ahira mwana- Enani
H4294 H5321 H5321 H0299 H5881

Kabila la Naftali ndilo litakalofuatia. Kiongozi wa Naftali ni Ahira mwana wa Enani.

30 וּצְבָאוֹ na–jeshi–lake
וּפְקֻדֵיהֶם na–waliohesabiwa–wao
שְׁלֹשָׁה tatu
וַחֲמִשִּׁים na–hamsini
אֶלֶף elfu
וְאַרְבַּע na–nne
מֵאוֹת׃ mia

Hesabu ya kikosi hiki ni 53, 400.

31 כָּל־ kila–
הַפְּקֻדִים waliohesabiwa
לְמַחֲנֵה kwa–kambi
דָּן Dani
מְאַת mia–moja
אֶלֶף elfu
וְשִׁבְעָה na–saba
וַחֲמִשִּׁים na–hamsini
אֶלֶף elfu
וְשֵׁשׁ na–sita

¶ פ
לְדִגְלֵיהֶם׃ kwa–bendera–zao
יִסְעוּ wataondoka
לָאַחֲרֹנָה mwisho
מֵאוֹת mia

Wote waliohesabiwa kwenye kambi ya Dani ni 157, 600. Hawa watakuwa wa mwisho kuondoka kambini, wakifuata bango lao.

32 אֱלֶּה hawa
פְּקוּדֵי waliohesabiwa
בְּנֵי wana–
יִשְׂרָאֵל Israeli
לְבֵית kwa–nyumba
אֲבֹתָם baba–zao
כָּל־ kila–
פְּקוּדֵי waliohesabiwa
הַמַּחֲנֹת makambi

לְצִבְאֹתָם kwa–majeshi–yao
שֵׁשׁ־ mia–sita
מֵאוֹת mia
אֶלֶף elfu
וּשְׁלֹשֶׁת na–tatu
מְאוֹת maelfu
וַחֲמֵשׁ na–tano
מֵאוֹת mia
וַחֲמִשִּׁים׃ na–hamsini

Hawa ndio Waisraeli, waliohesabiwa kufuata familia zao. Wote waliohesabiwa kwenye kambi zao, kwa kufuata vikosi vyao ni 603, 550.

33 וְהַלְוִיִּם na–Walawi
לֹא si
הָתְפָּקְדוּ walihesabiwa
בְּתוֹךְ katikati
בְּנֵי wana
יִשְׂרָאֵל Israeli
כַּאֲשֶׁר kama–vile
צִוָּה aliamuru
יְהוָה Yahwe
אֶת־ –

מֹשֶׁה׃ Musa

Lakini Musa na Haruni hawakujumuisha Walawi kwenye Hesabu ya Waisrael. Ilikuwa kama BWANA alivyokuwa amemwagiza Musa.

34 וַיַּעֲשׂוּ na–walifanya
בְּנֵי wana
יִשְׂרָאֵל Israeli
כְּכֹל kama–yote
אֲשֶׁר־ ambayo–
צִוָּה aliamuru
יְהוָה Yahwe
אֶת־ –
מֹשֶׁה Musa
כֵּן־ hivyo–

חָנוּ walipiga–kambi
לְדִגְלֵיהֶם kwa–bendera–zao
וְכֵן na–hivyo
נָסָעוּ waliondoka
אִישׁ mtu
לְמִשְׁפְּחֹתָיו kwa–koo–zake
עַל־ katika–
בֵּית nyumba

לְאֲבֹתָיו׃ baba–zake

Watu wa Israel walifanya yote ambayo BWANA alimwagiza Musa. Walipanga kwa kufuata mabango yao. Walisafiri kutoka kambini kwa kufuata jamaa zao, kwa mpangilio wa familia za koo zao.

Chapter 3

1	וְאֵלֶּה	תּוֹלְדֹת	אַהֲרֹן	וּמֹשֶׁה	בְּיוֹם	דִּבֶּר	יְהוָה	אֶת־	מֹשֶׁה
	Na–hizi	ni–vizazi	vya–Haruni	na–Musa	katika–siku	aliposema	Yahwe	na–	Musa
	H0428	H8435	H0175	H4872	H3117	H1696	H3068	H0854	H4872

בְּהַר	סִינָי׃	
katika–mlima	wa–Sinai	
H2022	H5514	

Sasa hii ndiyo historia ya uzao wa Haruni na Musa wakati BWANA aliposema na Musa kwenye mlima Sinai.

2	וְאֵלֶּה	שְׁמוֹת	בְּנֵי־	אַהֲרֹן	הַבְּכֹר	וַאֲבִיהוּא	אֶלְעָזָר	
	Na–haya	ni–majina	ya–wana–wa–	Haruni	mzaliwa–wa–kwanza	na–Abihu	Eleazari	
	H0428	H8034		H0175	H1060	H0030	H0499	

וְאִיתָמָר׃	
na–Ithamari	
H0385	

Majina ya watoto wa Haruni walikuwa Nadabu ambaye ndiyo mtoto wa kwanza, na Abihu, na Eliezeri, na Ithamari.

3	אֵלֶּה	שְׁמוֹת	בְּנֵי	אַהֲרֹן	הַכֹּהֲנִים	הַמְּשֻׁחִים	אֲשֶׁר־	מִלֵּא
	Haya	ni–majina	ya–wana–wa–	Haruni	makuhani	walioTiwa–mafuta	ambao–	alijaza
	H0428	H8034		H0175	H3548	H4886		H4390

יָדָם׃	לְכַהֵן׃
mikono–yao	kuwa–makuhani
H3027	H3547

Haya ndiyo majina ya wana wa Haruni, makuhani waliokuwa wamepakwa mafuta na kuwekwa wakfu kutumika kama makuhani.

4	וַיָּמָת	נָדָב	וַאֲבִיהוּא	לִפְנֵי	יְהוָה	בְּהַקְרִבָם	אֵשׁ	זָרָה	לִפְנֵי
	Na–akafa	Nadabu	na–Abihu	mbele–ya	Yahwe	walipotoa	moto	wa–kigeni	mbele–ya
	H4191	H5070	H0030	H6440	H3068	H7126	H0784		H6440

יְהוָה	בְּמִדְבַּר	סִינָי	וּבָנִים	לֹא־	הָיוּ	לָהֶם	
Yahwe	katika–jangwa	la–Sinai	na–watoto	hawakuwa–na–	wao	kwao	
H3068		H5514		H3808	H1961		

פ	אֲבִיהֶם׃	אַהֲרֹן	פְּנֵי	עַל־	וְאִיתָמָר	אֶלְעָזָר	וַיְכַהֵן	
¶	baba–yao	wa–Haruni	uso	mbele–ya–	na–Ithamari	Eleazari	na–akatumika–kama–kuhani	
	H0001	H0175	H6440		H0385	H0499	H3547	

Lakini Nadabu na Abihu walikufa mbele ya BWANA walipomtolea moto usiokubalika walipokuwa katika nyika ya Sinai. Nadabu na Abihu hawakuwa na watoto, kwa hiyo Eliazari na Ithamari walitumika kama makuhani pamoja na baba yao.

5	וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
	Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	akisema
	H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

BWANA alinena na Musa, akamwambia,

6	הַקְרֵב	אֶת־	מַטֵּה	לֵוִי	וְהַעֲמַדְתָּ	אֹתוֹ	לִפְנֵי	אַהֲרֹן	הַכֹּהֵן	וְשֵׁרְתוּ
	Walete	—	kabila	la–Lawi	na–uwaweke	wao	mbele–ya	Haruni	kuhani	na–wamtumikie
	H7126	H0853	H4294	H3878	H5975	H0853	H6440	H0175	H3548	H8334

אֹתוֹ׃
yeye
H0853

“Walete kabila ya Lawi na uwaweke kwa Haruni kuhani ili wamsaidie

לִפְנֵי	הָעֵדָה	כָּל־	מִשְׁמֶרֶת	וְאֶת־	מִשְׁמַרְתּוֹ	אֶת־	וְשָׁמְרוּ	7
mbele–ya	la–mkutano	wa–kusanyiko–lote–	wajibu	na–	wajibu–wake	—	Na–watalinda	
H6440	H5712	H3605	H4931	H0853	H4931	H0853	H8104	

הַמִּשְׁכָּן׃	עֲבֹדַת	אֶת־	לַעֲבֹד	מוֹעֵד	אָהֳלֶ
ya–maskani	kazi	—	kufanya	la–kukutania	hema
H4908	H5656	H0853	H5647	H4150	H0168

Nao lazima wafanye majukumu badala ya Haruni na jumuiya yote mbele ya hema ya kukutania. Lazima watumike hemani.

בְּנֵי	מִשְׁמֶרֶת	וְאֶת־	מוֹעֵד	אָהֳלֶ	כְּלֵי	כָּל־	אֶת־	וְשָׁמְרוּ	8
wa–wana–wa–	wajibu	na–	la–kukutania	hema	vya–	vyombo–vyote–	—	Na–watalinda	
	H4931	H0853	H4150	H0168	H3627	H3605	H0853	H8104	

הַמִּשְׁכָּן׃	עֲבֹדַת	אֶת־	לַעֲבֹד	יִשְׂרָאֵל	
ya–maskani	kazi	—	kufanya	Israeli	
H4908	H5656	H0853	H5647	H3478	

Watayatunza mapambo ya hema ya kukutania, na watawatumikia makabila ya Israel kwa huduma ya hemani.

לוֹ	הֵמָּה	נְתוּנִם	נְתוּנִם	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	הַלְוִיִּם	אֶת־	וְנָתַתָּה	9
kwake	wao	waliotolewa	waliotolewa	na–wanawe	kwa–Haruni	Walawi	—	Na–utawapa	
	H1992	H5414	H5414		H0175	H3881	H0853	H5414	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מֵאֵת
Israeli	wana–wa–	kutoka–kwa
H3478		H0854

Uwaweke Walawi kwa Haruni na watoto wake. Nimewatoa kikamilifu ili wamsaidie kuwatumikia watu wa Israel.

וְהַזָּר	כְּהֻנָּתָם	אֶת־	וְשָׁמְרוּ	תִּפְקֹד	בָּנָיו	וְאֶת־	אַהֲרֹן	וְאֶת־	10
na–mgeni	ukuhani–wao	—	na–watalinda	utawaweka	wanawe	na–	Haruni	Na–	
	H3550	H0853	H8104			H0853	H0175	H0853	

	יוּמָת׃	הַקָּרֵב	פ
	atauawa	anayekaribia	¶
	H4191	H7126	

Umchague Haruni na watoto wake kuwa makuhani, lakini mgeni yeyote atakayekaribia lazima auawe.”

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	11
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA alinena na Musa. akamwambia,

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	מִתּוֹךְ	הַלְוִיִּם	אֶת־	לָקַחְתִּי	הִנֵּה	וַאֲנִי	12
Israeli	wana–wa–	kutoka–miongoni–mwa	Walawi	—	nimewachukua	tazama	Na–mimi	
H3478		H8432	H3881	H0853	H3947	H2009	H0589	

יִשְׂרָאֵל	מִבְּנֵי	רֶחֶם	פֶּטֶר	בְּכוֹר	כָּל־	תַּחַת	
Israeli	miongoni–mwa–wana–wa–	tumbo	anayefungua	mzaliwa–wa–kwanza	kila–	badala–ya	
H3478		H7358		H1060	H3605	H8478	

הַלְוִיִּם׃	לִי	וְהָיוּ
Walawi	wangu	na–watakuwa
H3881		H1961

“Tazama, nimewachagua Walawi katika watu wa Israel. Nimefanya hivyo badala ya kuchukua mzaliwa wa kwanza wa kiume wa wana wa Israel. Hawa Walawi ni wangu.

13

בְּכֹור	כָּל־	הִכֵּיתִי	בְּיוֹם	בְּכוֹר	כָּל־	לִי	כִּי
mzaliwa–wa–kwanza	kila–	nilipowapiga	siku	mzaliwa–wa–kwanza	kila–	wangu	Kwa–kuwa
H1060	H3605	H5221	H3117	H1060	H3605		

מֵאָדָם	בְּיִשְׂרָאֵל	בְּכוֹר	כָּל־	לִי	הִקְדַּשְׁתִּי	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	
kutoka–mtu	katika–Israeli	mzaliwa–wa–kwanza	kila–	kwangu	niliwatakasa	ya–Misri	katika–nchi	
H0120	H3478	H1060	H3605		H6942	H4714	H0776	

ס	יְהוָה׃	אֲנִי	יִהְיוּ	לִי	בְּהֵמָה	עַד־	
§	Yahwe	mimi	watakuwa	wangu	mnyama	hadi–	
	H3068	H0589	H1961		H0929	H5704	

Na hata wazaliwa wa kwanza ni mali yangu. Katika siku ambyo niliwavamia wazaliwa wote wa kwanza wa nchi ya Misri, Niliwatenga wazaliwa wa kwanza wa Israeli kwa ajili yangu, watu na wanyama pia. Ni mali yangu. Mimi ndimi BWANA.”

14

לֵאמֹר׃	סִינַי	בְּמִדְבַּר	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
akisema	la–Sinai	katika–jangwa	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H0559	H5514		H4872	H0413	H3068	H1696

BWANA alinena na Musa katika nyika ya Sinai. Akasema,

15

כָּל־	לְמִשְׁפְּחֹתָם	אֲבֹתָם	לְבֵית	לֵוִי	בְּנֵי	אֶת־	פְּקֹד
kila–	kwa–jamaa–zao	za–baba–zao	kwa–nyumba	Lawi	wana–wa–	—	Wahesabu
H3605	H4940	H0001		H3878		H0853	

תִּפְקְדֵם׃	וָמַעְלָה	חֹדֶשׁ	מִבֶּן־	זָכָר
utawahesabu	na–kuendelea	mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–	mwanaume
	H4605	H2320		H2145

“Wahesabu uzao wa Lawi katika kila familia, katika nyumba za koo zao. Hesabu kila mume kuanzia mwezi mmoja au zaidi.”

16

צִוָּה׃	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	פִּי	עַל־	מֹשֶׁה	אֹתָם	וַיִּפְקֹד
alivyoamriwa	kama	ya–Yahwe	amri	kwa–	Musa	wao	Na–akawahesabu
H6680		H3068	H6310		H4872	H0853	

Musa aliwahesabu, kufuata maelekezo ya BWANA, kama alivyoamriwa kufanya.

17

וּמְרָרִי׃	וּקְהָת	גֵּרְשֹׁן	בִּשְׁמֹתָם	לֵוִי	בְּנֵי־	אֵלֶּה	וַיִּהְיוּ־	
na–Merari	na–Kohathi	Gershoni	kwa–majina–yao	Lawi	wana–wa–	hawa	Na–wakawa–	
H4847	H6955	H1648	H8034	H3878		H0428	H1961	

Majina ya watoto waLawi yalikuwa Gerishoni, Kohathi, na Merari.

18

וְשִׁמְעִי׃	לִבְנִי	לְמִשְׁפְּחֹתָם	גֵּרְשׁוֹן	בְּנֵי־	שְׁמוֹת	וְאֵלֶּה	
na–Shimei	Libni	kwa–jamaa–zao	Gershoni	ya–wana–wa–	ni–majina	Na–haya	
H8096	H3845	H4940	H1648		H8034	H0428	

Ukoo uliotokana na watoto wa Gerishoni walikuwa ni Libni na Shimei.

19

וְעֻזִּיאֵל׃	חֶבְרוֹן	וְיִצְהָר	עַמְרָם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	קְהָת	וּבְנֵי
na–Uzieli	Hebroni	na–Ishari	Amramu	kwa–jamaa–zao	Kohathi	Na–wana–wa–
H5816		H3324	H6019	H4940	H6955	

Ukoo uliotokana na watoto Kohathi walikuwa ni Amramu na, Izihari, Hebroni, na Uzieli.

הַלֵּוִי	מִשְׁפְּחֹת	הֵם	אֵלֶּה	ומושׁי	מַחְלִי	לְמִשְׁפְּחֹתָם	מְרָרִי	וּבְנֵי	20
za–Walawi	jamaa	ndizo	hizi	na–Mushi	Mahli	kwa–jamaa–zao	Merari	Na–wana–wa–	
H3881	H4940	H1992	H0428	H4187	H4249	H4940	H4847		

אֲבֹתָם׃	לְבֵית
za–baba–zao	kwa–nyumba
H0001	

Ukoo uliotokana na watoto wa Merari walikuwa ni Mahili na Mushi. Hizi ndizo koo za Walawi, zilizoorodheshwa ukoo kwa ukoo.

מִשְׁפְּחֹת	הֵם	אֵלֶּה	הַשִּׁמְעִי	וּמִשְׁפָּחַת	הַלִּבְנִי	מִשְׁפַּחַת	לְגֵרְשׁוֹן	21
jamaa	ndizo	hizi	ya–Washimei	na–jamaa	ya–Walibni	jamaa	Kwa–Gershoni	
H4940	H1992	H0428	H8097	H4940	H3846	H4940	H1648	

הַגֵּרְשֻׁנִּי׃
za–Wagershoni
H1649

Koo za Walibini na Washimei zilitokana na Wagerishoni. Hizi ndizo koo za Wagerishoni.

חֹדֶשׁ	מִבֶּן־		זָכָר	כָּל־	בְּמִסְפַּר	פְּקֻדֵיהֶם	22
mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–		mwanaume	ya–kila–	kwa–hesabu	waliohesabiwa–wao	
H2320			H2145	H3605	H4557		

מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	אַלְפִים	שִׁבְעַת	פְּקֻדֵיהֶם	וַתַּעֲלֶה
mia	na–tano	maelfu	saba	waliohesabiwa–wao	na–kuendelea
H3967	H2568	H0505	H7651		H4605

Wanaume wote wenye umri wa mwezi mmoja au zaidi walihesabiwa na kufikia idadi ya 7, 500.

יָחֳנוּ׃	יַחֲנוּ	הַמִּשְׁכָּן	אַחֲרֵי	הַגֵּרְשֻׁנִי	מִשְׁפְּחֹת	23
magharibi	watapiga–kambi	maskani	nyuma–ya	za–Wagershoni	Jamaa	
H3220	H2583	H4908		H1649	H4940	

Koo za Wagerishoni watapanga upande wa magharibi wa hema.

לָאֵל׃	בֶּן־	אֶלְיָסָף	לַגֵּרְשֻׁנִי	אָב	בֵּית־	וּנְשָׂיא	24
Laeli	mwana–wa–	Eliasafu	kwa–Wagershoni	baba	wa–nyumba–ya–	Na–mkuu	
H3815		H0460	H1649	H0001			

Eliasafu mwana wa Laeli ataongoza koo za uzao wa Wagerishoni.

וְהָאֹהֶל	הַמִּשְׁכָּן	מוֹעֵד	בְּאָהֶל	גֵּרְשׁוֹן	בְּנֵי־	וּמִשְׁמֶרֶת	25
na–hema	maskani	la–kukutania	katika–hema	Gershoni	wa–wana–wa–	Na–wajibu	
H0168	H4908	H4150	H0168	H1648		H4931	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	וּמָסַךְ	מִכְסֵּהוּ
la–kukutania	wa–hema	la–mlango	na–pazia	kifuniko–chake
H4150	H0168	H6607	H4539	H4372

Familia ya Gerishoni watalilinda hema la kukutania pamoja na hiyo masikani. Watalilinda hema, kifuniko chake, na lile pazia la lango la hema ya kukutania.

הַמִּשְׁכָּן	עַל־	אֲשֶׁר	הֶחָצֵר	פֶּתַח	מָסַךְ	וְאֶת־	הֶחָצֵר	וְקַלְעֵי	26
maskani	ni–juu–ya–	ambayo	wa–ua	la–mlango	pazia	na–	ya–ua	na–mapazia	
H4908				H6607	H4539	H0853			

עֲבֹדָתוֹ׃	לְכֹל	מֵיתָרָיו	וְאֵת	סָבִיב	הַמִּזְבֵּחַ	וְעַל־
kazi–yake	kwa–kila	kamba–zake	na–	kuzunguka	madhabahu	na–juu–ya–
H5656	H3605	H4340	H0853	H5439	H4196	

Wataulinda ua, lile pazia la kwenye lango—ua unaozunguka mahali patakatifu na madhabahu. Watazilinda kamba za hema ya kukutania na vyote vilivyomo.

הַחֶבְרֹנִי	וּמִשְׁפַּחַת	הַיִּצְהָרִי	וּמִשְׁפַּחַת	הָעַמְרָמִי	מִשְׁפָּחַת	וְלִקְהָת	27
ya–Wahebroni	na–jamaa	ya–Waishari	na–jamaa	ya–Waamramu	jamaa	Na–kwa–Kohathi	
H2276	H4940	H3325	H4940	H6020	H4940	H6955	

הַקְּהָתִי׃	מִשְׁפְּחֹת	הֵם	אֵלֶּה	הָעֻזִּיאֵלִי	וּמִשְׁפַּחַת
za–Wakohathi	jamaa	ndizo	hizi	ya–Wauzieli	na–jamaa
H6956	H4940	H1992	H0428	H5817	H4940

Koo zifuatazo zinatokana na Kohathi: ukoo wa Waamrami, ukoo wa Waizihari ukoo wa Wahebroni, na ukoo wa Wauzieli. Koo hizi zinatokana na Wakohathi.

שְׁמֹנַת	וָמֶעְלָה	חֹדֶשׁ	מִבֶּן־	זָכָר	כָּל־	בְּמִסְפַּר	28
nane	na–kuendelea	mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–	mwanaume	ya–kila–	Kwa–hesabu	
H8083	H4605	H2320		H2145	H3605	H4557	

הַקֹּדֶשׁ׃	מִשְׁמֶרֶת	שֹׁמְרֵי	מֵאוֹת	וְשֵׁשׁ	אֲלָפִים
wa–patakatifu	wa–wajibu	walindaji	mia	na–sita	maelfu
H6944	H4931	H8104	H3967	H8337	H0505

Wanaume 8, 600 wenye umri wa mwezi mmoja au zaidi walihesabiwa ili kulinda vitu vya BWANA.

תֵּימָנָה׃	הַמִּשְׁכָּן	יֵרֵךְ	עַל	יַחֲנוּ	קְהָת	בְּנֵי־	מִשְׁפְּחֹת	29
kusini	wa–maskani	upande	kwa–	watapiga–kambi	Kohathi	za–wana–wa–	Jamaa	
H8486	H4908	H3409		H2583	H6955		H4940	

Familia ya uzao wa Kohathi watapanga upande wa kusini wa Hema.

עֻזִּיאֵל׃	בֶּן־	אֱלִיצָפָן	הַקְּהָתִי	לְמִשְׁפְּחֹת	אָב	בֵּית־	וּנְשִׂיא	30
Uzieli	mwana–wa–	Elisafani	za–Wakohathi	kwa–jamaa	baba	wa–nyumba–ya–	Na–mkuu	
H5816		H0469	H6956	H4940	H0001			

Elizafani mwana wa Uzieli ndiye atakayeongoza ukoo wa Wakohathi.

וּכְלֵי	וְהַמִּזְבֵּחֹת	וְהַמְּנֹרָה	וְהַשֻּׁלְחָן	הָאָרֹן	וּמְשָׁמַרְתָּם	31
na–vyombo	na–madhabahu	na–kinara–cha–taa	na–meza	sanduku	Na–wajibu–wao	
H3627	H4196	H4501	H7979	H0727	H4931	

עֲבֹדָתוֹ׃	וְכֹל	וְהַמָּסָךְ	בָּהֶם	יְשָׁרְתוּ	אֲשֶׁר	הַקֹּדֶשׁ
kazi–yake	na–kila	na–pazia	navyo	hutumika	ambavyo	vya–patakatifu
H5656	H3605	H4539		H8334		H6944

Watalilinda sanduku, meza, vikalishio vya taa, madhabahu, vitu vitakatifu ambvyo hutumika katika huduma yao, pazia, na kazi zote zinazoambatana na hema.

פְּקֻדַּת	הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	בֶּן־	אֶלְעָזָר	הַלֵּוִי	נְשִׂיאֵי	וּנְשִׂיא	32
usimamizi	kuhani	Haruni	mwana–wa–	Eleazari	wa–Walawi	wa–wakuu	Na–mkuu	
H6486	H3548	H0175		H0499	H3881			

הַקֹּדֶשׁ׃	מִשְׁמֶרֶת	שֹׁמְרֵי
wa–patakatifu	wa–wajibu	wa–walindaji
H6944	H4931	H8104

Eliazari mwana wa Haruni kuhani atawaongoza wanaume wanaowaongoza Walawi. Atawasimamia wanaume wanaongoza eneo takatifu.

מְרָרִי׃	מִשְׁפְּחֹת	הֵם	אֵלֶּה	הַמּוּשִׁי	וּמִשְׁפַּחַת	הַמַּחְלִי	מִשְׁפַּחַת	לְמְרָרִי	33
za–Merari	jamaa	ndizo	hizi	ya–Wamushi	na–jamaa	ya–Wamahli	jamaa	Kwa–Merari	
H4847	H4940	H1992	H0428	H4188	H4940	H4250	H4940	H4847	

Koo mbili zimetoka kwa Merari: Ukoo wa Mahili na ukoo wa Mushi. Koo hizi zimetokana na Merari,

34

חֹדֶשׁ	מִבֶּן־	זָכָר	כָּל־	בְּמִסְפָּר	וּפְקֻדֵיהֶם	
mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–	mwanaume	ya–kila–	kwa–hesabu	Na–waliohesabiwa–wao	
H2320		H2145	H3605	H4557		

וּמְאָתָֽיִם׃	אֲלָפִֽים	שֵׁשֶׁת	וָמֶֽעְלָה	
na–mia–mbili	maelfu	sita	na–kuendelea	
H3967	H0505	H8337	H4605	

Wanaume 6, 200 wenye umri wa mwezi mmoja na zaidi walihesabiwa.

35

אֲבִיחָֽיִל	בֶּן־	צוּרִיאֵ֔ל	מְרָרִ֖י	לְמִשְׁפְּחֹ֣ת	אָבִ֑	בֵּית־	וּנְשָׂ֣יא
Abihaili	mwana–wa–	Surieli	za–Merari	kwa–jamaa	baba	wa–nyumba–ya–	Na–mkuu
H0032		H6700	H4847	H4940	H0001		

צָפֹנָ֖ה׃	יַחֲנ֥וּ	הַמִּשְׁכָּ֛ן	יֶ֥רֶךְ	עַל
kaskazini	watapiga–kambi	wa–maskani	upande	kwa–
H6828	H2583	H4908	H3409	

Zurieli mwana wa Abihaili ataongoza ukoo wa Merari. Hawa watapanga upande wa kaskazini mwa hema.

36

וּבְרִיחָ֑יו	הַמִּשְׁכָּ֣ן	קַרְשֵׁי֙	מְרָרִ֣י	בְּנֵ֤י	מִשְׁמֶ֣רֶת	וּפְקֻדַּ֣ת	
na–makomeo–yake	za–maskani	mbao	Merari	wa–wana–wa–	wa–wajibu	Na–usimamizi	
H1280	H4908	H7175	H4847		H4931	H6486	

עֲבֹדָתֽוֹ׃	וְכֹ֖ל	כֵּלָ֑יו	וְכֹל־	וַאֲדָנָ֖יו	וְעַמֻּדָ֔יו	
kazi–yake	na–kila	vyake	na–vyombo–vyake–vyote–	na–vitako–vyake	na–nguzo–zake	
H5656	H3605	H3627	H3605	H0134	H5982	

Uzao wa Merari utatunza mbao za hema, mataruma, nguzo, makalishio, viifaa vya ujenzi na vitu vyote vinavyohusika,

37

וּמֵיתְרֵיהֶ֖ם׃	וִיתֵדֹתָ֑ם	וְאַדְנֵיהֶ֖ם	סָבִ֔יב	חֲצַר֙	וְעַמֻּדֵ֣י	
na–kamba–zake	na–vigingi–vyake	na–vitako–vyake	kuzunguka	za–ua	na–nguzo	
H4340	H3489	H0134	H5439		H5982	

na nguzo za ua zinazozunguka hema, makalishio, vigingi na kamba zake.

38

וּמוֹעֵ֡ד	אָהֳלָה־	לִפְנֵי֩	קֶ֨דְמָה	הַמִּשְׁכָּ֜ן	לִפְנֵ֣י	וְהַחֹנִ֗ים	
la–kukutania	hema–	mbele–ya	mashariki	maskani	mbele–ya	Na–wanaopiga–kambi	
H4150	H0168	H6440		H4908	H6440	H2583	

הַמִּקְדָּ֔שׁ	מִשְׁמֶ֣רֶת	שֹׁמְרִ֞ים	וּבָנָ֣יו	וְאַהֲרֹ֗ן	וּמֹשֶׁה֙	מִזְרָ֣חָה
wa–patakatifu	wa–wajibu	walindaji	na–wanawe	na–Haruni	Musa	upande–wa–mashariki
H4720	H4931	H8104		H0175	H4872	H4217

יוּמָֽת׃	הַקָּרֵ֖ב	וְהַזָּ֑ר	יִשְׂרָאֵ֔ל	בְּנֵ֣י	לְמִשְׁמֶ֣רֶת
atauawa	anayekaribia	na–mgeni	Israeli	wa–wana–wa–	kwa–wajibu
H4191	H7126		H3478		H4931

Musa na Haruni na watoto wake watapanga upande wa mashariki wa masikani, mbele ya hema ya kukutania kuelekea mawio ya jua. Wao wataajibika na majukumu ya mahali patakatifu na majukumu ya wana wa Israeli. Mgeni atakayekaribia mahali patakatifu auawe.

39

פִּי	עַל־	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	פָּקַד	אֲשֶׁר׃	הַלְוִיִּם	פְּקוּדֵי	כָּל־
amri	kwa–	na–Haruni	Musa	alihesabu	ambao	wa–Walawi	waliohesabiwa	Wote–
H6310		H0175	H4872			H3881		H3605

וָמַעְלָה	חֹדֶשׁ	מִבֶּן־	זָכָר	כָּל־	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יְהוָה
na–kuendelea	mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–	mwanaume	kila–	kwa–jamaa–zao	ya–Yahwe
H4605	H2320		H2145	H3605	H4940	H3068

ס	אָלֶף׃	וְעֶשְׂרִים	שְׁנַיִם
§	elfu	na–mbili	ishirini
	H0505	H6242	H8147

Musa na Haruni wakawahesabu wanaume wote wa ukoo wa Walawi walikuwa na umri wa mwezi mmoja na zaidi, kama vile BWANA alivyokuwa ameagiza.. Walihesabu wanaume ishirini na mbili elfu.

40

זָכָר	בְּכֹל	כָּל־	פָּקֹד	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
mwanaume	mzaliwa–wa–kwanza	kila–	Wahesabu	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H2145	H1060	H3605		H4872	H0413	H3068	H0559

מִסְפָּר	אֵת	וְשָׂא	וָמַעְלָה	חֹדֶשׁ	מִבֶּן־	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי
hesabu	—	na–chukua	na–kuendelea	mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–	Israeli	wa–wana–wa–
H4557	H0853	H5375	H4605	H2320		H3478	

שְׁמֹתָם׃
ya–majina–yao
H8034

BWANA alisema na Musa, “Wahesabu wanaume wote ambo ni wazaliwa wa kwanza wa Israeli ambao wana umri wa mwezi mmoja na zaidi. Orodhesha majina yao.

41

בְּכֹר	כָּל־	תַּחַת	יְהוָה	אֲנִי	לִי׀	הַלְוִיִּם	אֶת־	וְלָקַחְתָּ
mzaliwa–wa–kwanza	kila–	badala–ya	Yahwe	mimi	kwangu	Walawi	—	Na–utawachukua
H1060	H3605	H8478	H3068	H0589		H3881	H0853	H3947

כָּל־	תַּחַת	הַלְוִיִּם	בְּהֶמַת	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל	בִּבְנֵי
kila–	badala–ya	ya–Walawi	mifugo	na–	Israeli	miongoni–mwa–wana–wa–
H3605	H8478	H3881	H0929	H0853	H3478	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	בִּבְהֵמַת	בְּכוֹר
Israeli	ya–wana–wa–	miongoni–mwa–mifugo	mzaliwa–wa–kwanza
H3478		H0929	H1060

Unitwalie walawi kwa ajili yangu badala ya wazaliwa wa kwanza wa Israeli, Mimi ndimi BWANA. Na utwae wanyama wa Walawi badala ya wazaliwa wa kwanza wa wanyama wa uzao wa Israeli,”

42

כָּל־	אֵת־	אֹתָו	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	מֹשֶׁה	וַיִּפְקֹד
wote–	—	yeye	Yahwe	alivyoamuru	kama	Musa	Na–akawahesabu
H3605	H0853	H0853	H3068	H6680		H4872	

יִשְׂרָאֵל׃	בִּבְנֵי	בְּכֹר
Israeli	miongoni–mwa–wana–wa–	wazaliwa–wa–kwanza
H3478		H1060

Musa akawahesabu wazaliwa wa kwanza wote wa Israeli kama BWANA alivyomwagiza kufanya.

	שְׁמֹות	בְּמִסְפָּר	זָכָר	בִּכְזֹר	כָּל־	וַיְהִי׃	43
	ya–majina	kwa–hesabu	wanaume	wazaliwa–wa–kwanza	wote–	Na–wakawa	
	H8034	H4557	H2145	H1060	H3605	H1961	

אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	שְׁנַיִם	לִפְקֻדֵיהֶם	וָמַעְלָה	חֹדֶשׁ	מִבֶּן־
elfu	na–mbili	ishirini	kwa–waliohesabiwa–wao	na–kuendelea	mmoja	kutoka–mwenye–mwezi–
H0505	H6242	H8147		H4605	H2320	

פ	וּמָאתָֽיִם׃	וְשִׁבְעִים	שְׁלֹשָׁה	
¶	na–tatu	na–sabini	mia–mbili	
	H3967	H7657	H7969	

Aliwahesabu wazaliwa wote wa kwanza kwa mjina, wenye umri wa mwezi mmoja na zaidi. Alihesabu wanaume 22, 273.

	לֵאמֹֽר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	44
	akisema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
	H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Tena BWANA alinena na Musa. Akasema,

בִּבְנֵי		בִּכֹור	כָּל־	תַּחַת	הַלְוִיִּם	אֶת־	קַח		45
miongoni–mwa–wana–wa–		mzaliwa–wa–kwanza	kila–	badala–ya	Walawi	—	Wachukue		
		H1060	H3605	H8478	H3881	H0853	H3947		

הַלְוִיִּם	לִי	וְהָיוּ־	בְּהֶמָתָם	תַּחַת	הַלְוִיִּם	בְּהֶמַת	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל
Walawi	wangu	na–watakuwa–	mifugo–yao	badala–ya	ya–Walawi	mifugo	na–	Israeli
H3881		H1961	H0929	H8478	H3881	H0929	H0853	H3478

יְהוָֽה׃	אֲנִי
Yahwe	mimi
H3068	H0589

“Watwae Walawi badala ya wazaliwa wote wa kwanza wa wana wa Israeli. Na utwae wanyama wa Walawi badala ya wanyama wa Waisreli wengine. Walawi ni mali yangu. Mimi ndimi BWANA.

הַלְוִיִּם	עַל־	הָעֹדְפִים	וְהַמָּאתָיִם	וְהַשִּׁבְעִים	הַשְּׁלֹשָׁה	פְּדוּיֵי	וְאֶת	46
Walawi	juu–ya–	wanaozidi	na–tatu	na–sabini	mia–mbili	waliokombolewa	Na–	
H3881		H5736	H3967	H7657	H7969	H6302	H0853	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מִבְּכֹור
Israeli	wa–wana–wa–	kutoka–miongoni–mwa–wazaliwa–wa–kwanza
H3478		H1060

Unikusanyie shekeli tano za wokovu kwa kila hao 273 za hao wazaliwa wa kwanza wa Israeli za hao wanaozidi idadi ya Walawi.

הַקֹּדֶשׁ	בְּשֶׁקֶל	לַגֻּלְגֹּלֶת	שְׁקָלִים	חֲמֵשֶׁת	חֲמֵשֶׁת	וְלָקַחְתָּ	47
ya–patakatifu	kwa–shekeli	kwa–kichwa	shekeli	shekeli–tano	shekeli–tano	na–utachukua	
H6944	H8255	H1538	H8255	H2568	H2568	H3947	

הַשָּׁקֶל׃	גֵּרָה	עֶשְׂרִים	תִּקַּח	
ni–shekeli	gera	gera–ishirini	utachukua	
H8255	H1626	H6242	H3947	

Utazitumia hizo shekeli tano kwa kipimo cha mahali patakatifu. Shekeli moja ni sawa na gera ishirini.

בָּהֶם׃	הָעֹדְפִים	פְּדוּיֵי	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	הַכֶּסֶף	וְנָתַתָּה	48
miongoni–mwao	wanaozidi	waliokombolewa	na–wanawe	Haruni	fedha	Na–utampa	
	H5736	H6302		H0175	H3701	H5414	

Utawalipa hizo shekeli za wokovu kwa Haruni na wanawe.”

עַל	הָעֹדְפִים	מֵאֵת	הַפִּדְיֹום	כֶּסֶף	אֵת	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח	49
juu-ya	wanaozidi	kutoka-kwa	ya-ukombozi	fedha	—	Musa	Na-akachukua	
	H5736	H0854		H3701	H0853	H4872	H3947	

הַלְוִיִּם׃	פְּדוּיֵי
na-Walawi	waliokombolewa
H3881	H6302

Kwa hiyo Musa akakusanya shakeli za wokovu kutoka kwa wale waliozidi idadi ya wale waliookolewa na Walawi.

חֲמִשָּׁה	הַכֶּסֶף	אֶת־	לָקַח	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּכוֹר	מֵאֵת	50
elfu-moja	fedha	—	alichukua	Israeli	wa-wana-wa-	wazaliwa-wa-kwanza	Kutoka-kwa	
H2568	H3701	H0853	H3947	H3478		H1060	H0854	

הַקֹּדֶשׁ׃	בְּשֶׁקֶל	וָאֶלֶף	מֵאוֹת	וּשְׁלֹשׁ	וְשִׁשִּׁים
kwa-shekeli	na-elfu	mia	na-tano	na-sitini	na-mia-tatu
H6944	H8255	H0505	H3967	H7969	H8346

Musa akakusanya zile fedha kutoka kwa hao wazaliwa wa kwanza wa wana wa Israeli. Alikusanya jumla ya shekeli 1, 365, zenye kipimo sawa na mahali patakatifu. Musa akamlipa Haruni na wanawe hizo shekeli za wokovu.

יְהוָה	פִּי	עַל־	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	הַפְּדֻיִם	כֶּסֶף	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּתֵּן	51
ya-Yahwe	amri	kwa-	na-wanawe	Haruni	ya-ukombozi	fedha	—	Musa	Na-akampa	
H3068	H6310			H0175	H6302	H3701	H0853	H4872	H5414	

פ	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
¶	Musa	—	Yahwe	alivyoamuru	kama
	H4872	H0853	H3068	H6680	

Musa akafanya kila kitu alichoagizwa na neno la BWANA kama BWANA alivyomwagiza.

Chapter 4

לֵאמֹר׃	אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Haruni	na-kwa-	Musa	kwa-	BWANA	na-akanena	
H0559	H0175	H0413	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa na Haruni. Akasema,

לְמִשְׁפְּחֹתָם	לֵוִי	בְּנֵי	מִתּוֹךְ	קְהָת	בְּנֵי	רֹאשׁ	אֶת־	נָשֹׂא	2
kwa-koo-zao	Lawi	wana-wa	kutoka-katikati-ya	Kohathi	wana-wa	jumla-ya	–	hesabu	
H4940	H3878		H8432	H6955			H0853	H5375	

אֲבֹתָם׃	לְבֵית
baba-zao	kwa-nyumba-ya
H0001	

Fanya sensa ya uzao waume wa Kohathi kutoka kwa Walawi, kwa kufuata jamaa na na familia za koo.

שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	בֶּן־	וְעַד	וָמַעְלָה	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	מִבֶּן	3
umri	miaka-hamsini	mwana-wa	na-hadi	na-zaidi	umri	miaka-thelathini	kuanzia-mwana-wa	
H8141	H2572		H5704	H4605	H8141	H7970		

מוֹעֵד׃	בְּאֹהֶל	מְלָאכָה	לַעֲשׂוֹת	לַצָּבָא	בָּא	כָּל־
mkutano	katika-hema-la	kazi	kufanya	kwa-jeshi	anayekuja	kila-
H4150	H0168	H4399			H0935	H3605

Uwahesabu wanaume ambao wana umri wa miaka thelathini hadi miaka hamsini. Hawa wataungana na kundi linalotumika kutoa huduma kwenye hema ya kukutania.

הַקֳּדָשִׁים׃	קֹדֶשׁ	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	קְהָת	בְּנֵי־	עֲבֹדַת	זֹאת	4
pa–patakatifu	patakatifu	mkutano	katika–hema-la	Kohathi	wana-wa	huduma-ya	hii	
H6944	H6944	H4150	H0168	H6955		H5656	H2063	

Uzao wa Kohathi watalinda vile vitu vitakatifu zaidi vilivyohifadhiwa kwa ajili yangu katika hema ya kukutania.

פָּרֹכֶת	אֶת	וְהוֹרִדוּ	הַמַּחֲנֶה	בִּנְסַע	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	וּבָא	5
pazia-la	–	na–watateremsha	kambi	wakati-wa-kusafiri	na–wanawe	Haruni	na–atakuja	
H6532	H0853	H3381	H4264	H5265		H0175	H0935	

הָעֵדֻת׃	אֲרֹן	אֶת	בָּהּ	וְכִסּוּ־	הַמָּסָךְ	
ushuhuda	sanduku-la	–	nalo	na–watafunika–	kifuniko	
H5715	H0727	H0853		H3680	H4539	

Wakati kambi inapojiandaa kusonga mbele, Haruni na wanawe lazima waende hemani, kulishusha pazia linalotenganisha mahali patakatifu na kulifunika sanduku la ushuhuda kwa pazia hilo. Watalifunika hilo sanduku kwa ngozi za pomboo.

כְּלִיל	בֶּגֶד־	וּפָרְשׂוּ	תָּחַשׁ	עוֹר	כְּסוּי	עָלָיו	וְנָתְנוּ	6
rangi-ya	nguo–ya–	na–watatandaza	pomboo	ngozi-ya	kifuniko-cha	juu-yake	na–wataweka	
H3632		H6566	H8476	H5785	H3681		H5414	

בַּדָּיו׃	וְשָׂמוּ	מִלְמָעְלָה	תְּכֶלֶת	
miti-yake	na–wataweka	juu-yake	samawi	
H0905		H4605	H8504	

Watatandika juu yake nguo za rangi ya samawi. Watachomeka hiyo miti ya kubebea.

וְנָתְנוּ	תְּכֶלֶת	בֶּגֶד	יִפְרְשׂוּ	הַפָּנִים	שֻׁלְחַן	וְעַל		7
na–wataweka	samawi	nguo-ya	watatandaza	mikate-ya-wonyesho	meza-ya	na–juu-ya		
H5414	H8504		H6566	H6440	H7979			

הַנָּסֶךְ	קְשָׂוֹת	וְאֶת	הַמְנַקִּיֹּת	וְאֶת־	הַכַּפֹּת	וְאֶת־	הַקְּעָרֹת	אֶת־	עָלָיו
kumimina	vyombo-vya	na–	bakuli	na–	vijiko	na–	sahani	–	juu-yake
H5262	H7184	H0853	H4518	H0853	H3709	H0853	H7086	H0853	

יִהְיֶה׃	עָלָיו	הַתָּמִיד	וְלֶחֶם	
utakuwa	juu-yake	daima	na–mkate-wa	
H1961		H8548	H3899	

Watatandika nguo ya rangi ya samawi kwenye meza ya mikate ya wonyesho. Juu yake wataweka sahani, vijiko, mabakuli na vikombe vya kumiminia. Mikate itakuwepo daima mezani.

אֹתוֹ	וְכִסּוּ	שָׁנִי	תּוֹלַעַת	בֶּגֶד	עֲלֵיהֶם	וּפָרְשׂוּ		8
hiyo	na–watafunika	nyekundu	rangi-ya-mdudu	nguo-ya	juu-yake	na–watatandaza		
H0853	H3680	H8144				H6566		

בַּדָּיו׃	אֶת־	וְשָׂמוּ	תָּחַשׁ	עוֹר	בְּמִכְסֶה	
miti-yake	–	na–wataweka	pomboo	ngozi-ya	kwa–kifuniko-cha	
H0905	H0853		H8476	H5785	H4372	

Wataifunika na nguo ya rangi nyekundu na ngozi za pomboo. na kuweka miti ya kubebea.

9 וְאֶת־ הַמָּאוֹר מְנֹרַת כִּנָּרְתָּהּ וְאֶת־ וְכִסּוּ תְּכֵלֶת בֶּגֶד וְלָקְחוּ
na– mwanga kinara-cha-taa-cha – na–watafunika samawi nguo-ya na–watachukua
H0853 H3974 H4501 H0853 H3680 H8504 H3947

שַׂמְנָהּ כְּלֵי כָּל־ וְאֶת־ מַחְתֹּתֶיהָ וְאֶת־ מִלְקָחֶיהָ וְאֶת־ נַרְתֵּיהָ
mafuta-yake vya vyombo–vyote na– vyetezo-vyake na– mikasi-yake na– taa-zake
H8081 H3627 H3605 H0853 H4289 H0853 H4457 H0853

בָּהֶם׃ לָהּ יִשְׂרְתוּ־ אֲשֶׁר
navyo hicho watatumikia– ambavyo
H8334

Watachukua nguo ya rangi ya samawi na kukifunika kinara, pamoja na taa zake, na koleo zake, na sahani zake na vikombe vyake vya kuwekea mafuta ya taa.

10 תָּחַשׁ עוֹר מִכְסֵה אֶל־ כֵּלֶיהָ כָּל־ וְאֶת־ אֹתָהּ וְנָתְנוּ
pomboo ngozi-ya kifuniko-cha katika– vyake vyombo–vyote na– hicho na–watakiweka
H8476 H5785 H4372 H0413 H3627 H3605 H0853 H0853 H5414

הַמּוֹט׃ עַל־ וְנָתְנוּ
mti-wa-kubebea juu-ya– na–watakiweka
H4132 H5414

Wataweka kinara na vifaa vyake vikiwa vimefunikwa na ngozi ya pomboo, na wataweka kwenye miti ya kukibebea.

11 אֹתוֹ וְכִסּוּ תְּכֵלֶת בֶּגֶד יִפְרְשׂוּ הַזָּהָב מִזְבַּח וְעַל
hiyo na–wataifunika samawi nguo-ya watatandaza dhahabu madhabahu-ya na–juu-ya
H0853 H3680 H8504 H6566 H2091 H4196

בַּדָּיו׃ אֶת־ וְשָׂמוּ תָּחַשׁ עוֹר בְּמִכְסֵה
miti-yake – na–wataweka pomboo ngozi-ya kwa–kifuniko-cha
H0905 H0853 H8476 H5785 H4372

Watafunika na nguo ya samawi katika madhabau ya dhahabu. Wataifunika na ngozi za pomboo, na kuweka ile miti ya kubebea.

12 בָּם יִשְׂרְתוּ־ אֲשֶׁר הַשָּׂרֵת כְּלֵי כָּל־ אֶת־ וְלָקְחוּ
navyo watatumikia– ambavyo huduma vya vyombo–vyote – na–watachukua
H8334 H8335 H3627 H3605 H0853 H3947

אוֹתָם וְכִסּוּ תְּכֵלֶת בֶּגֶד אֶל־ וְנָתְנוּ בַּקְּרָשׁ
hivyo na–wataifunika samawi nguo-ya katika– na–wataviweka katika–patakatifu
H0853 H3680 H8504 H0413 H5414 H6944

הַמּוֹט׃ עַל־ וְנָתְנוּ תָּחַשׁ עוֹר בְּמִכְסֵה
mti-wa-kubebea juu-ya– na–wataviweka pomboo ngozi-ya kwa–kifuniko-cha
H4132 H5414 H8476 H5785 H4372

Watavichukua vyombo vyote vya kazi takatifu na kuvizonga kwenye hiyo nguo ya rangi ya samawi. Watavifunika na ngozi za pomboo na kuviweka hivyo vyombo kwenye miti ya kubebea.

13 אַרְגָּמָן׃ בֶּגֶד עָלָיו וּפָרְשׂוּ הַמִּזְבֵּחַ אֶת־ וְדִשְּׁנוּ
zambarau nguo-ya juu-yake na–watatandaza madhabahu – na–wataondoa-majivu-ya
H0713 H6566 H4196 H0853 H1878

Watayaondoa majivu kwenye madhabahu na kutandika nguo ya rangi ya zambarau juu yake.

בָּהֶם	עָלָיו	וְשָׁרְתוּ	אֲשֶׁר	כָּלָיו	כָּל־	אֶת־	עָלָיו	וְנָתַנּוּ		14
navyo	juu-yake	watatumikia	ambavyo	vyake	vyombo–vyote	–	juu-yake	na–wataweka		
		H8334		H3627	H3605	H0853		H5414		
הַמִּזְבֵּחַ	כְּלֵי	כָּל	הַמִּזְרָקֹת	וְאֶת־	הַיָּעִים	וְאֶת־	הַמִּזְלָגֹת	אֶת־	הַמַּחְתֹּת	אֶת־
madhabahu	vya	vyote	mabakuli	na–	koleo	na–	uma	–	vyetezo	–
H4196	H3627	H3605	H4219	H0853	H3257	H0853		H0853	H4289	H0853
בַּדָּיו׃	וְשָׂמוּ	תָּחַשׁ	עוֹר	כְּסוּי	עָלָיו	וּפָרְשׂוּ				
miti-yake	na–wataweka	pomboo	ngozi-ya	kifuniko-cha	juu-yake	na–watatandaza				
H0905		H8476	H5785	H3681		H6566				

Watavieka kwenye miti ya kubebea vyombo vyote wanavyovitumia kwa kazi ya madhabahuni. Vyombo hivi ni vyetezo, majembe, mabakuli na vitu vingine vya madhabahuni. Wataifuniks madhabahu na ngozi za pomboo na kuweka ile miti ya kubebea.

כָּל־	וְאֶת־	הַקֹּדֶשׁ	אֶת־	לְכַסֹּת	וּבְנָיו	אַהֲרֹן־	וְכִלָּה			15
vyombo–vyote	na–	patakatifu	–	kufunika	na–wanawe	Haruni–	na–atakapokwisha			
H3605	H0853	H6944	H0853	H3680		H0175	H3615			
קְהָת	בְּנֵי־	יָבֹאוּ	כֵּן	וְאַחֲרֵי־	הַמַּחֲנֹת	בִּנְסֹעַ	הַקֹּדֶשׁ	כְּלֵי		
Kohathi	wana-wa	watakuja	hapo	na–baada-ya–	kambi	wakati-wa-kusafiri	patakatifu	vya		
H6955		H0935			H4264	H5265	H6944	H3627		
קְהָת	בְּנֵי־	מַשָּׂא	אֱלֹהִ	וָמֵתוּ	הַקֹּדֶשׁ	אֶל־	יִגְּעוּ	וְלֹא־	לָשֵׂאת	
Kohathi	wana-wa	mzigo-wa	hivi	na–watakufa	patakatifu	–	gusa	na–hawata	kubeba	
H6955			H0428	H4191	H6944	H0413	H5060	H3808	H5375	
מוֹעֵד׃	בְּאֹהֶל									
mkutano	katika–hema-la									
H4150	H0168									

Wakati Haruni na wanawe walipokuwa wamekamilisha kupafunika mahali patakatifu na vyombo vyote, na kambi itakapoanza kuendelea mbele, ndipo wana wa Kohathi watakapokuja kubeba vitu vya mahali patakatifu. Kama watagusa vyombo vitakatifu, lazima watakufa. Hii ni kazi ya wana wa uzao wa Kohathi, kubeba mapambo ya hema ya kukutania.

וּקְטֹרֶת	הַמָּאוֹר	שֶׁמֶן	הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	בֶּן־	וְאֶלְעָזָר	וּפְקֻדַּת			16
na–uvumba-wa	mwanga	mafuta-ya	kuhani	Haruni	mwana-wa	Eleazari	na–usimamizi-wa			
H7004	H3974	H8081	H3548	H0175		H0499	H6486			
הַמִּשְׁכָּן	כָּל־	פְּקֻדַּת	הַמִּשְׁחָה	וְשֶׁמֶן	הַתָּמִיד	וּמִנְחַת	הַסַּמִּים			
maskani	yote–	usimamizi-wa	kupaka	na–mafuta-ya	daima	na–sadaka-ya-unga-ya	manukato			
H4908	H3605	H6486		H8081	H8548	H4503	H5561			
ס	וּבְכֵלָיו׃	בְּקָדְשׁ	בּוֹ	אֲשֶׁר־	וְכָל־					
§	na–vyombo-vyake	katika–patakatifu	ndani-yake	vilivyo–	na–vyote–					
	H3627	H6944			H3605					

Eliazari mwana wa Haruni kuhani atalinda na kusimamia mafuta ya taa, ubani mzuri, sadaka za mara kwa mara na mafuta ya upako. Atasimamia ulinzi wa hema lote na vyote vilivyomo, mahali patakatifu na vyombo vyake.”

לֵאמֹר׃	אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	17
kusema	Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	BWANA	na–akanena	
H0559	H0175	H0413	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa na Haruni. Akasema,

הַלְוִיִּם׃	מִתּוֹךְ	הַקְּהָתִי	מִשְׁפַּחַת	שְׁבָט	אֶת־	תַּכְרִיתוּ	אַל־	18
Walawi	kutoka-katikati-ya	Wakohathi	koo-za	kabila-la	–	wakatilie-mbali	msi	
H3881	H8432	H6956	H4940	H7626	H0853	H3772	H0408	

Usiruhusu kabila la Wakohathi kuondolewa kati ya Walawi.

קֳדֶשׁ	אֶת־	בְּנִשְׁתָּם	יָמֻתוּ	וְלֹא	וְחָיוּ	לָהֶם	עֲשׂוּ	וְזֹאת	19
patakatifu	–	wanapokaribia	kufa	na–hawata	na–wataishi	wao	wafanyieni	na–hivi	
H6944	H0853	H5066	H4191	H3808	H2421			H2063	

עַל־	אִישׁ	אִישׁ	אוֹתָם	וְשָׂמוּ	יָבֹאוּ	וּבָנָיו	אַהֲרֹן	הַקֳּדָשִׁים
katika–	mtu	kila-mtu	wao	na–watawaweka	watakuja	na–wanawe	Haruni	pa–patakatifu
	H0376	H0376	H0853		H0935		H0175	H6944

מַשָּׂאוֹ׃	וְאֶל־	עֲבֹדָתוֹ
mzigo-wake	na–kwa–	huduma-yake
	H0413	H5656

Walinde waishi ili wasije wakafa, kwa kufanya hivi. Wanapokuwa wanasogelea

פ	וָמֵתוּ׃	הַקֳּדֶשׁ	אֶת־	כִּבְלַע	לִרְאוֹת	יָבֹאוּ	וְלֹא־	20
¶	na–watakufa	patakatifu	–	wakati-wa-kufunika	kuona	kuja	na–hawata	
	H4191	H6944	H0853	H1104	H7200	H0935	H3808	

wasije wakaingia ndani ili kuona eneo takatifu hata kwa kitambo, vinginevyo watakufa. Bali Haruni na wanawe wanaweza kuingia, ndipo Haruni na Wanawe watakapowapangia Wakohathi kazi maalumu ya kufanya, kwa kila mmoj.”

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	21
kusema	Musa	kwa–	BWANA	na–akanena	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa tena, Akasema, “Fanya sensa kwa wana Gerishoni pia, kwa kufuata familia za mababu zao, koo zao.

אֲבֹתָם	לְבֵית	הֵם	גַּם־	גֵּרְשׁוֹן	בְּנֵי	רֹאשׁ	אֶת־	נָשֹׂא	22
baba-zao	kwa–nyumba-ya	wao	pia–	Gershoni	wana-wa	jumla-ya	–	hesabu	
H0001		H1992	H1571	H1648			H0853	H5375	

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
kwa–koo-zao
H4940

Uwahesabu wale wenye umri wa mika thelathini hadi miaka hamsini.

שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	בֶּן־	עַד	וָמַעְלָה	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	מִבֶּן	23
umri	miaka-hamsini	mwana-wa	hadi	na–zaidi	umri	miaka-thelathini	kuanzia–mwana-wa	
H8141	H2572		H5704	H4605	H8141	H7970		

בְּאֹהֶל	עֲבֹדָה	לַעֲבֹד	צָבָא	לִצְבָא	הַבָּא׀	כָּל־	אוֹתָם	תִּפְקֹד
katika–hema-la	huduma	kufanya	jeshi	kutumikia	anayekuja	kila–	wao	utawahesabu
H0168	H5656	H5647		H6633	H0935	H3605	H0853	

מוֹעֵד׃
mkutano
H4150

Uwahesabu wote ili waje kuungana na wale wanaotumika katika hema ya kukutania.

וּלְמַשָּׂא׃	לַעֲבֹד	הַגֵּרְשֻׁנִי	מִשְׁפְּחֹת	עֲבֹדַת	זֹאת	24
na–kubeba	kufanya	Wagershuni	koo-za	huduma-ya	hii	
	H5647	H1649	H4940	H5656	H2063	

Hii ndiyo itakuwa kazi ya koo za Gerishoni, wanapotumikia na wanachobeba.

25 וְנָשְׂאוּ אֶת־ יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־ אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵּהוּ
na–watabeba H5375 – H0853 mapazia-ya H3407 maskani H4908 na– H0853 hema-la H0168 mkutano H4150 kifuniko-chake H4372

וּמִכְסֵה אֹהֶל מִלְמַעְלָה מִלְמַעְלָיו אֲשֶׁר־ הַתָּחַשׁ פֶּתַח מָסַךְ פֶּתַח
na–kifuniko-cha H4372 pomboo H8476 ambacho– juu-yake H4605 juu-yake H4605 na– H0853 pazia-la H4539 mlango-wa H6607 hema-la H0168

מוֹעֵד׃
mkutano H4150

Watabeba pazia la masikani, hema la kukutania, na vifunikio vyake, vifuniko vya ngozi ya pomboo ambvyo viko juu yake, na pazia kwenye lango la hema ya kukutania.

26 וְאֶת־ קַלְעֵי מָסַךְ פֶּתַח שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־
na– H0853 mapazia-ya H3407 pazia-la H4539 mlango-wa H6607 lango-la H8179 ua H2691 ambayo juu-ya–

הֶחָצֵר וְאֶת־ מָסַךְ פֶּתַח אֲשֶׁר עַל־ פְּנֵי הַמִּשְׁכָּן וְעַל־ הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת־ מֵיתְרֵיהֶם וְאֶת־ כָּל־ כְּלֵי
ua H2691 na– H0853 pazia-la H4539 mlango-wa H6607 maskani H4908 na–juu-ya– H5921 madhabahu H4196 kuzunguka H5439 na– H0853 kamba-zake H4340 na– H0853 vyombo–vyote H3605 vya H3627

עֲבֹדָתָם וְכָל־ אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְעָבָדוּ׃
huduma-yao H5656 vilivyo H834 tafanya H6213 kwao H1992 na–watatumikia H5647

Watabeba pazia la ua, pazia la kwenye mlango wa ua, ambao uko karibu na maskani karibu na madhabahu, kamba zake na vifaa vyote vya utumishi wake. Chochote kinachotakiwa kufanywa kutokana na vitu hivi, wao ndio watakaofanya.

27 עַל־ פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־ עֲבֹדַת בְּנֵי
kulingana-na– H6310 neno-la H6310 Haruni H175 na–wanawe H1121 itakuwa H1961 yote– H3605 huduma-ya H5656 wana-wa H1121

וּפִקְדָתָם עֲבֹדָתָם וּלְכָל־ מַשָּׂאָם לְכָל־ הַגֵּרְשֻׁנִּי
na–mtawawekea H6485 huduma-yao-yote H5656 na–kwa– H3605 mizigo-yao-yote H4853 kwa– H3605 Wagershuni H1649

עֲלֵהֶם׃ מַשָּׂאָם׃ כָּל־ אֵת בִּמְשֶׁמֶרֶת
juu-yao H5921 yao H4853 mizigo–yao-yote H3605 – H853 kwa–ulinzi H4931

Haruni na wanawe ndio watakaongoza utumishi wa uzao wa Wagerishoni, kwa vitu vyote vile vya kusafirisha, na katika utumishi wao wote. Lazima uwagawie majukumu yao yote.

28 זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם
hii H2063 huduma-ya H5656 koo-za H4940 wana-wa H1121 Wagershuni H1649 katika–hema-la H168 mkutano H4150 na–ulinzi-wao H4931

פ ¶ הַכֹּהֵן׃ אַהֲרֹן בֶּן־ אִיתָמָר בְּיַד
chini-ya–mkono-wa H3027 Ithamari H385 mwana-wa H1121 Haruni H175 kuhani H3548

Huu ndio utumishi wa koo za uzao wa wana wa Wagerishoni katka hema ya kukutania. Ithamari mwana wa Haruni kuhani atawaongoza katika utumishi.

29 בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית־ אֲבֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם׃
wana-wa H1121 Merari H4847 kwa–koo-zao H4940 kwa–nyumba-ya H1004 baba-zao H1 utawahesabu H6485 wao H853

Utawahesabu uzao wa Merari kwa koo zao, na uwapange katika familia za mabau zao,

שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	בֶּן־	וְעַד	וָמַעְלָה	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	מִבֶּן		30
umri	miaka-hamsini	mwana-wa	na–hadi	na–zaidi	umri	miaka-thelathini	kuanzia–mwana-wa		
H8141	H2572		H5704	H4605	H8141	H7970			

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	עֲבֹדַת	אֶת־	לַעֲבֹד	לַצָּבָא	הַבָּא	כָּל־	תִּפְקְדֶם
mkutano	hema-la	huduma-ya	–	kufanya	kwa–jeshi	anayekuja	kila–	utawahesabu
H4150	H0168	H5656	H0853	H5647		H0935	H3605	

kuanzia wenye umri wa miaka thelatini hadi miaka hamsini. Umuhesabu kila atakayeungana na kundi lenye utumishi katika hema ya kukutania.

קְרֹשֵׁי	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	עֲבֹדָתָם	לְכָל־	מַשָּׂאָם	מִשְׁמֶרֶת	וְזֹאת	31
mbao-za	mkutano	katika–hema-la	huduma-yao-yote	kwa–	mzigo-wao	ulinzi-wa	na–hii	
H7175	H4150	H0168	H5656	H3605		H4931	H2063	

וַאֲדָנָיו׃	וְעַמּוּדָיו	וּבְרִיחָיו	הַמִּשְׁכָּן	
na–vitako-vyake	na–nguzo-zake	na–nguzo-zake	maskani	
H0134	H5982	H1280	H4908	

Huu ndio wajibu na kazi yao katika utumishi wao kwenye hema ya kukutania. Watazilinda mbao za maskani, mataluma yake, nguzo na makalishio yake,

לְכָל־	וּמֵיתְרֵיהֶם	וִיתֵדֹתָם	וְאַדְנֵיהֶם	סָבִיב	הֶחָצֵר	וְעַמּוּדֵי		32
kwa–	na–kamba-zake	na–vigingi-vyake	na–vitako-vyake	kuzunguka	ua	na–nguzo-za		
H3605	H4340	H3489	H0134	H5439		H5982		

כְּלֵי	אֶת־	תִּפְקְדוּ	וּבְשִׁמֹּת	עֲבֹדָתָם	וּלְכָל	כְּלֵיהֶם	
vyombo-vya	–	mtawahesabu	na–kwa–majina	huduma-yao-yote	na–kwa–	vyombo-vyake-vyote	
H3627	H0853		H8034	H5656	H3605	H3627	

מַשָּׂאָם׃	מִשְׁמֶרֶת
mzigo-wao	ulinzi-wa
	H4931

pamoja na nguzo za ua zinazozunguka masikani, makalishio yake, vigingi na kamba zake, na vifaa vinginevya ujenzi. Waorodheshe kwa majina na majukumu yao.

בְּאֹהֶל	עֲבֹדָתָם	לְכָל־	מְרָרִי	בְּנֵי	מִשְׁפְּחֹת	עֲבֹדַת	זֹאת		33
katika–hema-la	huduma-yao-yote	kwa–	Merari	wana-wa	koo-za	huduma-ya	hii		
H0168	H5656	H3605	H4847		H4940	H5656	H2063		

הַכֹּהֵן׃	אַהֲרֹן	בֶּן־	אִיתָמָר	בְּיַד	מוֹעֵד
kuhani	Haruni	mwana-wa	Ithamari	chini-ya–mkono-wa	mkutano
H3548	H0175		H0385	H3027	H4150

Huu ndio utumishi wa koo za uzao wa Merari, ambao wanatakiwa kufanya katika hema ya kukutania, chini ya uongozi wa Ithmari mwana wa Haruni kuhani.”

הַקְּהָתִי	בְּנֵי	אֶת־	הָעֲדָה	וּנְשִׂיאֵי	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיִּפְקֹד	34
Wakohathi	wana-wa	–	kusanyiko	na–wakuu-wa	na–Haruni	Musa	na–akahesabu	
H6956		H0853	H5712		H0175	H4872		

אֲבֹתָם׃	וּלְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם
baba-zao	na–kwa–nyumba-ya	kwa–koo-zao
H0001		H4940

Musa na Haruni na viongozi wa watu waliwahesabu wana wa uzao wa Wakohathi kwa kufuata koo za familia za mababu zao.

35

שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	בֶּן־	וְעַד	וָמַעְלָה	שָׁנָה׀	שְׁלֹשִׁים	מִבֶּן
umri	miaka-hamsini	mwana-wa	na–hadi	na–zaidi	umri	miaka-thelathini	kuanzia–mwana-wa
H8141	H2572		H5704	H4605	H8141	H7970	

מוֹעֵד׃	בְּאָהֳלֹ	לַעֲבֹדָה	לַצָּבָא	הַבָּא׀	כָּל־
mkutano	katika–hema-la	kwa–huduma	kwa–jeshi	anayekuja	kila–
H4150	H0168	H5656		H0935	H3605

Waliwahesabu wale wenye umri wa miaka thelathini hadi miaka hamsini. Walimhesabu kila mmoja aliyepaswa kuungana na kundi linalotoa huduma ya utumishi kwenye hema ya kukutania.

36

וַחֲמִשִּׁים׃	מֵאוֹת	שִׁבְעַ	אַלְפַּיִם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	פְּקֻדֵיהֶם	וַיִּהְיוּ
na–hamsini	mia	mia-saba	elfu-mbili	kwa–koo-zao	waliohesabiwa-wao	na–wakawa
H2572	H3967	H7651	H0505	H4940		H1961

Waliwahesabu wanaume 2, 750 kwa kufuata koo zao.

37

מוֹעֵד	בְּאָהֳלֹ	הָעֹבֵד	כָּל־	הַקָּהָתִי	מִשְׁפְּחֹת	פְּקוּדֵי	אֱלֶּה	
mkutano	katika–hema-la	wanaotumika	wote–	Wakohathi	koo-za	waliohesabiwa-wa	hawa	
H4150	H0168	H5647	H3605	H6956	H4940		H0428	

מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	יְהוָה	פִּי	עַל־	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה׀	פָּקַד	אֲשֶׁר
Musa	kwa–mkono-wa–	BWANA	neno-la	kulingana-na–	na–Haruni	Musa	alihesabu	ambao
H4872	H3027	H3068	H6310		H0175	H4872		

ס
§

Musa na Haruni waliwahesabu wanaume wote kutoka koo na familia za Wakohathi ambao hutumika kwenye hema ya kukutania. Walifanya hivi kwa kumtii BWANA aliyewaagiza kupitia kwa Musa.

38

אֲבֹתָם׃	וּלְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	גֵּרְשׁוֹן	בְּנֵי	וּפְקוּדֵי
baba-zao	na–kwa–nyumba-ya	kwa–koo-zao	Gershoni	wana-wa	na–waliohesabiwa-wa
H0001		H4940	H1648		

Uzao wa Gerishoni walihesabiwa kufuata koo na familia za mababu zao,

39

שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	בֶּן־	וְעַד	וָמַעְלָה	שָׁנָה׀	שְׁלֹשִׁים	מִבֶּן
umri	miaka-hamsini	mwana-wa	na–hadi	na–zaidi	umri	miaka-thelathini	kuanzia–mwana-wa
H8141	H2572		H5704	H4605	H8141	H7970	

מוֹעֵד׃	בְּאָהֳלֹ	לַעֲבֹדָה	לַצָּבָא	הַבָּא׀	כָּל־
mkutano	katika–hema-la	kwa–huduma	kwa–jeshi	anayekuja	kila–
H4150	H0168	H5656		H0935	H3605

kuanzia umri wa miaka thelathini hadi miaka hamsini, kwa kila mmoja aliyetakiwa kuungana na watu wanaotoa huduma kwenye hema ya kukutania.

40

וְשֵׁשׁ	אַלְפַּיִם	אֲבֹתָם	לְבֵית	לְמִשְׁפְּחֹתָם	פְּקֻדֵיהֶם	וַיִּהְיוּ׀	
na–mia-sita	elfu-mbili	baba-zao	kwa–nyumba-ya	kwa–koo-zao	waliohesabiwa-wao	na–wakawa	
H8337	H0505	H0001		H4940		H1961	

וּשְׁלֹשִׁים׃	מֵאוֹת
na–thelathini	mia
H7970	H3967

Wanaume wote waliohesabiwa kufuata koo na familia za mababu zao walikuwa 2, 630.

41 אֶלֶּה פְּקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל־ הָעֹבֵד בְּאֹהֶל
hawa waliohesabiwa-wa koo-za wana-wa Gershoni wote- wanaotumika katika–hema-la
H0428 H4940 H1648 H3605 H5647 H0168

מֹועֵד אֲשֶׁר פָּקֵד אליהסבו מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־ פִּי יְהוָה׃ בַּיָּד
mkutano ambao alihesabu Musa na–Haruni kulingana-na– neno-la BWANA
H4150 H0175 H4872 H6310 H3068

Musa na Haruni walizihesabu koo za uzao wa Gerishoni ambao watatumika kwenye hema ya kukutania. Walifanya hivi ili kutii ambacho BWANA aliwaamuru kufanya kuptia kwa Musa.

42 וּפְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃
na–waliohesabiwa-wa koo-za wana-wa Merari kwa–koo-zao kwa–nyumba-ya baba-zao
H0001

Uzao wa Merari walihesabiwa kwa koo kupitia familia za mababu zao,

43 שָׁנָה וְעַד בֶּן־ וָמַעְלָה שָׁנָה שִׁלֹּשִׁים מִבֶּן
umri miaka-hamsini mwana-wa na–hadi na–zaidi umri miaka-thelathini kuanzia–mwana-wa
H8141 H2572 H5704 H4605 H8141 H7970

מֹועֵד׃ בְּאֹהֶל לַעֲבֹדָה לַצָּבָא הַבָּא כָּל־
mkutano katika–hema-la kwa–huduma kwa–jeshi anayekuja kila–
H4150 H0168 H5656 H0935 H3605

kuanzia wenye umri wa miaka thelathini hadi miaka hamsini, kila anayepaswa kuungana na watu wanaotumika kwenye hema ya kukutania.

44 וּמְאָתָיִם׃ אֲלָפִים שְׁלֹשֶׁת לְמִשְׁפְּחֹתָם פְּקֻדֵיהֶם וַיִּהְיוּ
na–mia-mbili elfu elfu-tatu kwa–koo-zao waliohesabiwa-wao na–wakawa
H3967 H0505 H7969 H4940 H1961

Wanaume wote waliohesabiwa kupitia koo za familia za mababu zao walikuwa 3. 200.

45 אֶלֶּה פְּקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
hawa waliohesabiwa-wa koo-za wana-wa Merari ambao alihesabu Musa na–Haruni
H0428 H4940 H4847 H0175

עַל־ פִּי יְהוָה בְּיַד־ מֹשֶׁה׃
kulingana-na– neno-la BWANA kwa–mkono-wa– Musa
H6310 H3068 H3027 H4872

Musa na Haruni waliwahesabu wanaume hawa, uzao wa Merari. Kw kufanya hivi walitii amri ya BWANA aliyowaaagiza kufanya kupitia kwa Musa.

46 כָּל־ הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
wote- waliohesabiwa ambao alihesabu Musa na–Haruni na–wakuu-wa Israeli –
H3605 H4872 H0175 H3478 H0853

הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃
Walawi kwa–koo-zao na–kwa–nyumba-ya baba-zao
H3881 H4940 H0001

Kwa hiyo Musa na Haruni na viongozi wa Israeli waliwahesabu Walawi wote kw kufuata koo na familia za mababu zao

47 מִבֶּן כל־ בֶּן־ חֲמִשִּׁים שָׁנָה
kuanzia–mwana-wa kila– mwana-wa miaka-hamsini umri
H8141 H2572

שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד מַעְלָה וְעַד בֶּן־ חֲמִשִּׁים שָׁנָה
miaka-thelathini umri na–zaidi na–hadi mwana-wa miaka-hamsini umri
H7970 H8141 H4605 H5704 H2572 H8141

כָּל־ הַבָּא לַעֲבֹד לַעֲבֹדַת עֲבֹדָה וַעֲבֹדַת בְּאֹהֶל
kila– anayekuja kufanya huduma-ya huduma na–huduma-ya katika–hema-la
H3605 H0935 H5647 H5656 H5656 H5656 H0168

מוֹעֵד׃ מִשָּׂא כֻּבֵּבָה
mkutano kubeba
H4150

kuanzia wenye umri wa miaka thelathini hadi miaka hamsini. walimhesabu kila aliyepaswa kufanya kazi kwenye masikani, na kila aliyepaswa kubeba na kulinda vitu vya kwenye hema ya kukutania.

48 וְנִיהְיוּ וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אֲלָפִים שְׁמֹנַת אֶלֶף־ שְׁמֹנֶת פְּקֻדֵיהֶם וּשְׁמֹנִים׃
na–wakawa na–mia-tano elfu elfu-nane waliohesabiwa-wao na–themanini
H1961 H2568 H0505 H8083 H8084

Waliwahesabu wanaume 8, 580.

49 אִישׁ אִישׁ מֹשֶׁה בִּיַד־ אוֹתָם פָּקַד יְהוָה פִּי עַל־
mtu kila-mtu Musa kwa–mkono-wa– wao alihesabu BWANA neno-la kulingana-na–
H0376 H0376 H4872 H3027 H0853 H6310 H3068

אֲשֶׁר־ וּפְקֻדָיו מַשָּׂאוֹ וְעַל־ עֲבֹדָתוֹ עַל־
ambao– na–waliohesabiwa-wake mzigo-wake na–kulingana-na– huduma-yake kulingana-na–
H5656

פ ¶ מֹשֶׁה׃ אֶת־ יְהוָה צִוָּה
Musa – BWANA aliamuru
H4872 H0853 H3068 H6680

Kwa agizo la BWANA, Musa alimhesabu kila mwanamume na kutunza kumbukumbu ya kazi ambayo kila mmoja anaweza kufanya. Kwa hivyo, walitii kile ambacho BWANA alikuwa amewaagiza kufanya kupitia kwa Musa.

Chapter 5

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
akasema BWANA kwa Musa akisema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

BWANA alinena na Musa. Akasema,

2 צַו אֶת־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשַׁלְּחוּ מִן־ כָּל־ מַחֲנֶה כָּל־ צָרוּעַ וְכָל־ זָב
Tsu – wana–wa Israeli Uishlhu kutoka kambi wote Tsrua na–wote Zb
H6680 H0853 H3478 H7971 H4264 H3605 H6879 H3605 H2100

וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ׃
na–wote najisi Lnpsh
H3605 H2931 H5315

“Waamuru wana wa Israel wawatoe watu wote wenye magonjwa ya ngozi yanayoambukiza, na kila mwenye mwenye vidonda vinavyotoa harufu, na ambaye amenajisika kwa kugusa maiti.

3 מִזָּכָר עַד־ נְקֵבָה תְּשַׁלְּחוּ אֶל־ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחֻם וְלֹא יְטַמְּאוּ
kutoka–mwanaume hadi Nkbh Tshlhu kwa Mhuts kwa–kambi Tshlhum na–si Itmau
H2145 H5704 H5347 H7971 H0413 H2351 H4264 H7971 H3808

אֶת־ מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי מִשְׁכֵּן בְּתוֹכָם׃
– Mhnihm ambaye mimi Shkn Btukm
H0853 H4264 H0589 H7931 H8432

Awe mme au mke, umtoa kambini. Ili wasije wakaitia unajisi kambi, kwa sababu Mimi huishi ndani yake,”

4 וַיַּעֲשׂוּ־ כֵן בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ אוֹתָם אֶל־ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר

Uiashu Kn wana-wa Israeli Uishlhu Utm kwa Mhuts kwa-kambi kama neno

H3478 H7971 H0853 H0413 H2351 H4264 H1696

פ יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל׃

P BWANA kwa Musa Kn Ashu wana-wa Israeli

H3068 H0413 H4872 H3478

Watu wa Israeli walifanya hivyo. Waliwatoa kambini, Kama BWANA alivyomwagiza Musa. Watu wa Israeli walimtii BWANA.

5 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

akasema BWANA kwa Musa akisema

H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

Tena BWANA akanena na Musa. Akasema,

6 דַּבֵּר אֶל־ בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ אוֹ־ אִשָּׁה כִּי־ יַעֲשׂוּ מִכָּל־

neno kwa wana-wa Israeli mtu U mwanamke kwa-sababu Iashu kutoka-wote

H1696 H0413 H3478 H0376 H0802 H3605

חַטֹּאת הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּיהוָה וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא׃

sadaka-ya-dhambi Hadm Lmal kutoka-juu-ya katika-BWANA Uashmh Hnpsh Hhua

H0120 H4603 H4604 H3068 H0816 H5315 H1931

“Nena na wana wa Israeli. mtu mume na mtu mke akifanya dhambi yeyote ambayo watu hufanyiana wao kwa wao, na mtu huyo akamwasi BWANA, mtu huyo atakuwa na hatia.

7 וְהִתְוַדּוּ אֶת־ חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהֵשִׁיב אֶת־ אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִישִׁתוֹ

Uhtudu – Htatm ambaye Ashu Uhshib – Shmu Brashu Uhmishtu

H3034 H0853 H0817 H7725 H0817 H2549

יֹסֵף עָלָיו לָתֵת לַאֲשֶׁר אָשָׁם לוֹ׃

Isf Aliu na-alitoa kwa-ambaye sadaka-ya-hatia Lu

H3254 H5414 H0816

Ndipo huyo mtu ataungama hiyo dhambi aliyoifanya. Mtu huyo atarudisha malipo ya hatia yake na kuongeza kwenye malipo hayo sehemu ya tano zaidi. Atamlipa huyo aliyemtendea makosa

8 וְאִם־ אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַיהוָה

Uam In kwa-mtu Gal Lhshib Hashm Liu Hashm Hmushb kwa-BWANA

H0369 H0376 H3725 H0817 H0413 H0817 H7725 H3068

לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר־ בּוֹ עָלָיו׃

kwa-kuhani Mlbd Il Hkprim ambaye Ikpr Bu Aliu

H3548 H0905 H3725

Lakini kama huyo mtu huyu aliyetendewa kosa hana ndugu wa kupokea hayo malipo, basi atalipa hayo malipo ya hatia kwangu kupitia kuhani pamoja na kondoo dume kwa ajili ya sadaka yake mwenyewe.

9 וְכָל־ תְּרוּמָה לְכָל־ קָדְשֵׁי בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־ יַקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ

na-wote Trumh kwa-wote Kdshi wana-wa Israeli ambaye Ikribu kwa-kuhani Lu

H3605 H8641 H3605 H6944 H3478 H7126 H3548

יִהְיֶה׃

Ihih

H1961

Kila sadaka ya wana wa Israeli, vitu ambavyo vimetengwa na vikaletwa kwa kuhani na watu wa Israeli, vitakuwa vyake.

10

פ	יִהְיֶה׃	לוֹ	לַכֹּהֵן	יִתֵּן	אֲשֶׁר־	אֵישׁ	יִהְיוּ	לוֹ	קָדָשָׁיו	אֶת־	וְאִישׁ
P	Ihih	Lu	kwa–kuhani	Itn	ambaye	mtu	Ihiu	Lu	Kdshiu	–	na–mtu
	H1961		H3548	H5414		H0376	H1961		H6944	H0853	H0376

Sadaka ya kila mtu itakuwa ya kuhani; kama mtu yeyote atatoa kitu chochote kwa kuhani, kitakuwa chake.”

11

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
akisema	Musa	kwa	BWANA	akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

Tena BWANA akanena na Musa. Akasema,

12

אִשְׁתּוֹ	תִּשְׁטֶה	כִּי־	אִישׁ	אִישׁ	אֲלֵהֶם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	
Shtu	Tshth	kwa–sababu	mtu	mtu	Lhm	Uamrt	Israeli	wana–wa	kwa	neno	
H0802	H7847		H0376	H0376	H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

מָעַל׃	בּוֹ	וּמָעֲלָה	
kutoka–juu–ya	Bu	Umalh	
H4604		H4603	

“Nena na wana wa Israel. Uwaambie, 'kama mke wa mtu ataasi na kufanya dhambi dhidi ya mume wake.

13

נִטְמָאָה	וְהָיא	וְנִסְתְּרָה	אִישָׁהּ	מֵעִינֵי	וְנֶעְלַם	זֶרַע	שְׁכָבַת־	אֹתָהּ	אִישׁ	וְשָׁכַב	
Ntmah	na–yeye	Unstrh	Ishh	kutoka–macho	Unalm	Zra	Shkbt	wewe	mtu	Ushkb	
	H1931	H5641	H0376		H5956	H2233	H7902	H0853	H0376	H7901	

נִתְפָּשָׂה׃	לֹא	וְהִוא	בָּהּ	אֵין	וְעֵד
Ntpshh	si	na–yeye	Bh	In	na–hadi
H8610	H3808	H1931		H0369	H5707

Halafu mtu mwingine akalala naye. Kwa sababu, hiyo atakuwa amenajisika. Na hata kama mume wake hakuona na hajui, hata kama hakuna mtu aliyemkamta akiwa katika tendo na hakuna mtu wa kushuhudia dhidi yake; hata hivyo ile roho ya wivu itaendele kumjulisha yule mume kuwa mke wake amenajisika.

14

עָלָיו	עִבֵּר	אוֹ־	נִטְמָאָה	וְהִוא	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	וְקִנְּא	קִנְאָה	רוּחַ־	עָלָיו	וְעָבַר
Aliu	Abr	U	Ntmah	na–yeye	Shtu	–	Ukna	Knah	Ruh	Aliu	Uabr
				H1931	H0802	H0853	H7065	H7068	H7307		

נִטְמָאָה׃	לֹא	וְהִיא	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	וְקִנְּא	קִנְאָה	רוּחַ־
Ntmah	si	na–yeye	Shtu	–	Ukna	Knah	Ruh
	H3808	H1931	H0802	H0853	H7065	H7068	H7307

Ingawa, roho ya wivu inaweza kumdanganya yule mwanamume wakati mke wake hajanajisika.

15

הָאֵיפָה	עֲשִׂרֹת	עָלֶיהָ	קָרְבָּנָהּ	אֶת־	וְהֵבִיא	הַכֹּהֵן	אֶל־	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	הָאִישׁ	וְהֵבִיא
Haiph	Ashirt	Alih	Krbnh	–	Uhbia	kuhani	kwa	Shtu	–	Haish	Uhbia
H0374	H6224			H0853	H0935	H3548	H0413	H0802	H0853	H0376	H0935

מִנְחַת	כִּי־	לִבְנָה	עָלָיו	יִתֵּן	וְלֹא־	שֶׁמֶן	עָלָיו	יִצֹּק	לֹא־	שְׂעֹרִים	קֶמַח
Mnht	kwa–sababu	Lbnh	Aliu	Itn	na–si	Shmn	Aliu	Itsk	si	Sharim	Kmh
H4503		H3828		H5414	H3808	H8081		H3332	H3808	H8184	H7058

עָוֹן׃	מַזְכֶּרֶת	זִכָּרוֹן	מִנְחַת	הִוא	קְנָאֹת
Aun	Mzkrt	Zkrun	Mnht	yeye	Knat
H5771	H2142	H2146	H4503	H1931	H7068

Kwa mazingira hayo, yule mwanamume anapaswa kumpeleka mke wake kwa kuhani. Yule mwanamume anapaswa kutoa sadaka ya divai kwa ajili yake. Atapaswa kuleta sehemu ya kumi ya efa ya unga wa shayiri. Asitie mafuta juu yake wala asitie ubani juu yake maana ni sadaka ya unga ya wivu, ni sadaka ya unga ya ukumbusho wa uovu.

16 וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי יְהוָה׃
Uhkrib wewe kuhani Uhamdh mbele-ya BWANA
H7126 H0853 H3548 H5975 H6440 H3068

Ndipo kuhani atasogeza karibu na kumweka mbele ya BWANA.

17 וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה
na-alichukua kuhani maji Kdshim Bkli Hrsh na-kutoka Hapr ambaye Ihih
H3947 H3548 H4325 H6918 H3627 H2789 H6083 H1961

בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־מַיִם׃
Bkrka maskani Ikh kuhani na-alitoa kwa maji
H7172 H4908 H3947 H3548 H5414 H0413 H4325

Kuhani atachukua kikombe cha maji matakatifu na atachukua mavumbi ya kwenye masikani. Ataweka yale mavumbi kwenye maji.

18 וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה
Uhamid kuhani – Hashh mbele-ya BWANA Upra – kiongozi Hashh na-alitoa
H5975 H3548 H0853 H0802 H6440 H3068 H6083 H0853 H7218 H0802 H5414

וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת־מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים׃
juu-ya Kpih – Mnht Hzkrun Mnht Knat yeye Ubid kuhani Ihiu Mi Hmrim
H5414 H3709 H0853 H4503 H2146 H4503 H7068 H1931 H3027 H3548 H1961 H4325 H4751

Kisha kuhani atamweka huyo mwanamke mbele za BWANA na atazifungua nywele kichwani kwa huyo mwanamke. Atamwekea mikononi mwake hiyo sadaka ya unga kwa ajili ya ukumbusho, ambayo ni sadaka ya unga kwa ajili ya wivu.

19 וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֹתָהּ וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתָּךְ וְאִם־לֹא
Uhshbia kuhani wewe na-alisema kwa Hashh M si Shkb mtu Tk Uam
H7650 H3548 H0853 H0559 H0413 H0802 H3808 H7901 H0376 H0853

שָׂטִית לְטֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרֲרִים הָאֵלֶּה׃
si Shtit Tmah chini-ya Ishk Hnki Mmi Hmrim Hmarrim Halh
H3808 H7847 H2932 H8478 H0376 H5352 H4325 H4751 H0779 H0428

Kuhani atashikilia mikononi mwake maji machungu yanayoweza kuleta laana. Kuhani atamweka huyo mwanamke chini ya kiapo na kumwambia. 'Kama haujafanya uzinzi na mwanaume mwingine, na kama hajakengeuka na kufanya uovu, basi utakuwa huru na maji haya yanayoweza kuleta laana.

20 וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ
na-- kwa-sababu Shtit chini-ya Ishk na-kwa-sababu Ntmat akatoa mtu Bk
H3808 H7847 H8478 H0376 H5414 H0376

שִׁכְבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ׃ אֶת־
Shkbtu Mbladi Ishk –
H7903 H1107 H0376 H0853

Lakini kama wewe, mwanamke uliye chini ya mume wako, umekengeuka, na kama umenajisika, na kama mwanamume mwingina amelala nawe,

21 וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת הָאָלָה הַכֹּהֵן וְאָמַר הָאִשָּׁה לָאִשָּׁה
Uhshbia kuhani – Hashh katika-saba Halh kuhani na-alisema kwa-mwanamke
H7650 H3548 H0853 H0802 H7621 H0423 H3548 H0559 H0802

יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבָעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת
Itn BWANA Utk Lalh Ulshbah Btuk Amk Btt BWANA Irkk Nplt
H5414 H3068 H0853 H0423 H7621 H8432 H5414 H3068 H0853 H3409 H5307

וְאֶת־ בִּטְנֵךְ צָבֶה׃
na-- Btnk Tsbh
H0853 H0990 H6639

ndipo, (kuhani atamtaka huyo mwanamke aape kiapo kinachoweza kuleta laana kwake, na kwamba ataendelea kumwambia yule mwanamke) 'BWANA atakufanya wewe kuwa laana itakayooneshwa kuwa hivyo kwa watu wako. Hii itatokea pale BWANA atakapoyafanya mapaja yako kuoza na tumbo lako kuvimba.

22 וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים בְּמֵעַיִךְ הָאֱלָה לַצְבוֹת בֶּטֶן וְלַנְפָּל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה וְאָמֵן
Ubau maji Hmarrim Halh Bmaik Ltsbut Btn Ulnpl Irk Uamrh Hashh Mn
H0935 H4325 H0779 H0428 H4578 H6638 H0990 H5307 H3409 H0559 H0802 H0543

אָמֵן׃
Mn
H0543

Haya maji ambayo huleta laana yataingia tumboni mwako na kulifanya tumbo lako kuvimba na mapaja yako kuoza,' mwanamke alitakiwa kujibu, 'Ndiyo, hayo yanipate kama mimi ni mwenye hatia.'

23 וְכָתַב אֶת־הָאָלֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־ מִי הַמָּרִים׃
Uktb – Halt Halh kuhani Bspr Umhh kwa Mi Hmrim
H3789 H0853 H0423 H0428 H3548 H0413 H4325 H4751

Naye kuhani ataziandika laana hizi kwenye kitabu, na kisha kuzifuta laana zilizoandikwa kwa maji ya uchungu.

24 וְהִשְׁקָה אֶת־ הָאִשָּׁה אֶת־ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים
Uhshkh – Hashh – Mi Hmrim Hmarrim Ubau Bh maji Hmarrim
H8248 H0853 H0802 H0853 H4325 H4751 H0779 H0935 H4325 H0779

לְמָרִים׃
Lmrim
H4751

Naye kuhani atamwelekeza yule mwanamke kunywa yale maji machungu yaletayo laana. Yale maji yaletayo laana yataingia na kuwa machungu.

25 וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת־ מִנְחַת הַקְּנָאָת וְהֵנִיף אֶת־ הַמִּנְחָה
na-alichukua kuhani kutoka-mkono Hashh – Mnht Hknat Uhnif – Hmnhh
H3947 H3548 H3027 H0802 H0853 H4503 H7068 H0853 H4503

לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־ הַמִּזְבֵּחַ׃
mbele-ya BWANA Uhkrib wewe kwa madhabahu
H6440 H3068 H7126 H0853 H0413 H4196

Kuhani ataitwaa ile sadaka ya unga ya wivu mikononi mwa yule mwanamke. Atailekeza ile sadaka ya unga mbele ya BWANA na kuileta madhabahuni.

26 וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִן־ הַמִּנְחָה אֶת־ אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת־
Ukmts kuhani kutoka – Hmnhh – Zkrth Uhktir Hmzbhh Uahr Ishkh –
H7061 H3548 H0853 H4503 H0853 H0234 H7126 H4196 H0310 H8248 H0853

הָאִשָּׁה אֶת־ הַמָּיִם׃
Hashh – maji
H0802 H0853 H4325

Kuhani atachukua konzi ya sadaka ya unga mkononi mwake kama sadaka ya kuwakilisha, na kuiteketeza madhabahuni. Ndipo atakapompatia mwanamke yale maji machungu ili ayanywe.

בָּהּ	וּבָאוּ	בְּאִישָׁהּ	מַעַל	וַתִּמְעֹל	נִטְמְאָה֙	אִם־	וְהָיְתָה	הַמַּ֣יִם	אֶת־	וְהִשְׁקָ֖ה		27
Bh	Ubau	Baishh	kutoka-juu-ya	Utmal	Ntmah	M	Uhith	maji	–	Uhshkh		
	H0935	H0376	H4604	H4603			H1961	H4325	H0853	H8248		

עַמָּ֑הּ׃	בְּקֶ֣רֶב	לְאָלָ֔ה	הָאִשָּׁ֖ה	וְהָיְתָ֥ה	יְרֵכָ֛הּ	וְנָפְלָ֥ה	בִטְנָ֖הּ	וְצָבְתָ֣ה	לְמָרִ֑ים	הַמְאָרְרִ֣ים	הַמַּ֖יִם	
Amh	Bkrb	Lalh	Hashh	Uhith	Irkh	Unplh	Btnh	Utsbth	Lmrim	Hmarrim	maji	
	H7130	H0423	H0802	H1961	H3409	H5307	H0990	H6638	H4751	H0779	H4325	

Wakati wa kumpa yale maji ili anywe, kama amenajisika kwa sababu alifanya uovu dhidi ya mume wake, ndipo yale maji yaletayo laana yatamwingia na kuwa machungu. Tumbo lake litavimba na paja lake litaoza. Yule mwanamke atalaaniwa kati ya watu wake.

זָֽרַע׃	וְנִזְרְעָ֥ה	וְנִקְתָ֖ה	הִוא֙	וּטְהֹרָ֔ה	הָאִשָּׁ֑ה	נִטְמְאָ֣ה	לֹ֤א	וְאִם־		28
Zra	Unzrah	Unkth	yeye	Uthrh	Hashh	Ntmah	si	Uam		
H2233	H2232	H5352	H1931	H2889	H0802		H3808			

Lakini kama yule mwanake hajanajisika na kama ni msafi, basi atakuwa huru. Tena ataweza kubeba uja uzito.

וְנִטְמָאָֽה׃	אִישָׁ֖הּ	תָּחַ֣ת	אִשָּׁ֑ה	תִּשְׁטֶ֥ה	אֲשֶׁר	הַקְּנָאֹ֔ת	תּוֹרַ֣ת	זֹּ֔את	29
Untmah	Ishh	chini-ya	mwanamke	Tshth	ambaye	Hknat	Turt	hii	
	H0376	H8478	H0802	H7847		H7068	H8451	H2063	

Hii ndiyo sheria ya wivu. Ni sheria ya mwanamke anayekengeuka kwa mumewe na kunajisika.

אֶת־	וְהֶעֱמִ֣יד	אִשְׁתּ֗וֹ	אֶת־	וְקִנְּאָ֣ה	קִנְאָ֔ה	רוּחַ֙	עָלָ֤יו	תַּעֲבֹ֑ר	אֲשֶׁ֣ר	אִ֖ישׁ	אֽוֹ	30
–	Uhamid	Shtu	–	Ukna	Knah	Ruh	Aliu	Tabr	ambaye	mtu	U	
H0853	H5975	H0802	H0853	H7065	H7068	H7307				H0376		

הַזֹּֽאת׃	הַתּוֹרָ֖ה	כָּל־	אֶת	הַכֹּהֵ֥ן	לָה֙	וְעָשָׂ֤ה	יְהוָה֙	לִפְנֵ֣י	הָאִשָּׁ֔ה
hii	sheria	wote	–	kuhani	Lh	na-alifanya	BWANA	mbele-ya	Hashh
H2063	H8451	H3605	H0853	H3548			H3068	H6440	H0802

Ni sheria ya mwanamume mwenye roho ya wivu kwa mkewe. Atamleta mwanamke mbele ya BWANA, na kuhani atamfanyia huyo mwanamke kila kitu ambacho sheria ya wivu inamtaka kufanya.

פ	עֲוֹנָ֖הּ׃	אֶת־	תִּשָּׂ֣א	הַהִ֑וא	וְהָאִשָּׁ֣ה	מֵעָוֹן֙	הָאִ֣ישׁ	וְנִקָּ֔ה	31
P	Aunh	–	Tsha	Hhua	na-mwanamke	Maun	Haish	Unkh	
	H5771	H0853	H5375	H1931	H0802	H5771	H0376	H5352	

Yule mwanamume atakuwa hana hatia kwa kumleta mke wake kwa kuhani. Na yule mwanmke atauchukua uovu wake.”

Chapter 6

לֵאמֹֽר׃	מֹשֶׁ֖ה	אֶל־	יְהוָ֥ה	וַיְדַבֵּ֛ר	1
akisema	Musa	kwa	BWANA	akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA alinena na Musa. Akamwabia,

יַפְלִ֔א	כִּ֣י	אִשָּׁ֗ה	אֽוֹ־	אִ֤ישׁ	אֱלֹהֶ֙ם֙	וְאָמַרְתָּ֣	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	אֶל־	דַּבֵּ֖ר	2
Ipla	kwa-sababu	mwanamke	U	mtu	Lhm	Uamrt	Israeli	wana-wa	kwa	neno	
H6381		H0802		H0376	H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

לַיהוָֽה׃	לְהַזִּ֥יר	נָזִ֖יר	נֶ֣דֶר	לִנְדֹּ֔ר
kwa-BWANA	Lhzir	Nzir	Ndr	Lndr
H3068		H5139	H5088	H5087

'Nena na wana wa Israeli, uwaambie, 'Kama mume au mke ataweka nadhiri kwa BWANA kwa kiapo maalumu cha mnadhiri, ndipo atajiepusha na divai na vileo. hatakunywa siki itokanayo na divai.

עֲנָבִים	מִשְׁרַת	וְכָל־	יִשְׁתֶּה	לֹא	שֵׁכָר	וְחֹמֶץ	יַיִן	חֹמֶץ	יַּיִר	וְשֵׁכָר	מִיַּיִן		3
Anbim	Mshrt	na–wote	Ishth	si	Shkr	Uhmts	Iin	Hmts	Izir	Ushkr	Miin		
H6025	H4952	H3605	H8354	H3808	H7941	H2558	H3196	H2558		H7941	H3196		

יֹאכֵל׃	לֹא	וְיִבָּשִׁים	לַחִים	וַעֲנָבִים	יִשְׁתֶּה	לֹא
Iakl	si	Uibshim	Lhim	Uanbim	Ishth	si
H0398	H3808	H3002	H3892	H6025	H8354	H3808

Asinywe kileo kitokanacho na siki au kilevi. Asinywe maji ya divai yeyote au kula zabibu mbichi wala zilizokauka.

זֹג	וְעַד־	מֵחַרְצַנִּים	הַיַּיִן	מִגֶּפֶן	יֵעָשֶׂה	אֲשֶׁר	מִכֹּל	נִזְרוֹ	יְמֵי	כֹּל	4
Zg	na–hadi	Mhrtsnim	Hiin	Mgpn	Iashh	ambaye	kutoka–wote	Nzru	Imi	wote	
H2085	H5704	H2785	H3196	H1612			H3605	H5145	H3117	H3605	

יֹאכֵל׃	לֹא	
Iakl	si	
H0398	H3808	

Katika siku zote ambazo amejitenga kwa ajili yangu, asile chochote kinachotokana na zabibu, wala kitu chochote kitokanacho na makokwa hadi maganda.

אֲשֶׁר־	הַיָּמִם	מְלֹאת	עַד־	רֹאשׁוֹ	עַל־	יַעֲבָר	לֹא־	תָּעַר	נִזְרוֹ	נֵדֶר	יְמֵי	כָּל־	5
ambaye	Himm	Mlat	hadi	Rashu	juu–ya	Iabr	si	Tar	Nzru	Ndr	Imi	wote	
	H3117	H4390	H5704				H3808	H8593	H5145	H5088	H3117	H3605	

רֹאשׁוֹ׃	שְׂעַר	פָּרַע	גַּדֵּל	יִהְיֶה	קָדֹשׁ	לַיהוָה	יַזִּיר
Rashu	Shar	Pra	Gdl	Ihih	alitakasa	kwa–BWANA	Izir
	H8181	H6545	H1431	H1961	H6918	H3068	

Wakati wote wa nadhiri yake, wembe usiipite kichwani mwake mpaka siku zake za nadhiri kwa BWANA zitimilike. Lazima ajitenge kwa BWANA. Ataziacha nywele zake zikue kichwani mwake.

יָבֹא׃	לֹא	מֵת	נֶפֶשׁ	עַל־	לַיהוָה	הַזִּירוֹ	יְמֵי	כָּל־	6
Iba	si	aliyekufa	Npsh	juu–ya	kwa–BWANA	Hziru	Imi	wote	
H0935	H3808	H4191	H5315		H3068		H3117	H3605	

Wakati wote wa kujidhiri kwake kwa BWANA, asiikaribie maiti.

אֱלֹהָיו	נֵזֶר	כִּי	בְּמֹתָם	לָהֶם	יִטַּמָּא	לֹא־	וּלְאַחֹתוֹ	לְאָחִיו	וּלְאִמּוֹ	לְאָבִיו	7
Lhiu	Nzr	kwa–sababu	Bmtm	kwa–wao	Itma	si	Ulahtu	Lahiu	Ulamu	Labiu	
H0430	H5145		H4194			H3808	H0269	H0251	H0517	H0001	

רֹאשׁוֹ׃	עַל־
Rashu	juu–ya

Asijinajisi kwa namna yeyote hata kama atakufa baba yake, mama, dada, au ndugu yake. Hii ni kwa sababu amejitenga kwa ajili ya Mungu, kama ambavyo kila mmoja anavyoweza kumuona kwa uerfu wa nywele zake.

לַיהוָה׃	הוּא	קָדֹשׁ	נִזְרוֹ	יְמֵי	כֹּל	8
kwa–BWANA	yeye	alitakasa	Nzru	Imi	wote	
H3068	H1931	H6918	H5145	H3117	H3605	

Wakati wote wa kujidhiri kwake atakuwa mtakatifu, alijitunza kwa ajili ya BWANA.

9 וְכִי־ יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם פְּתָם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלָּח
na-kwa-sababu Imut aliyekufa Aliu Bpta Ptam na-najisi kiongozi Nzru Uglh
H4191 H4191 H4191 H6621 H6597 H5145 H1548

בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ תַּרְתֻּו בְּיוֹם כַּתִּיקָא־סִיקוּ הַשְׁבִּיעִי תַּשְׁבִּיעַ יְגַלְּחֶנּוּ׃
katika-siku Thrtu katika-siku Rashu Hshbiai katika-siku Iglhnu
H3117 H2893 H3117 H7637 H1548

Ikitokea mtu amekufa ghafla pembeni yake na kukitia unajisi kichwa chake kitakatifu, ndipo atakaponyoa kichwa chake katika siku ya kujitakasa —Siku ya saba atanyoa kichwa chake.

10 וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבִא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־ יוֹנָה אֶל־ הַכֹּהֵן
na-katika-siku Hshmini Iba Shti Trim U mbili wana-wa Iunh kwa kuhani
H3117 H8066 H0935 H8147 H8449 H0413 H8147 H3123 H0413 H3548

מוֹעֵד׃ אֹהֶל פֶּתַח אֶל־
mkutano hema Pth kwa
H4150 H0168 H6607 H0413

Siku ya nane atamletea kuhani njiwa wawili au makinda mawili ya njiwa kwenye lango la hema ya kukutania.

11 וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד מוֹיָא עַל־ חֲטָאָת כְּסַדָּקָא־יָדַמְבִי וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו
na-alifanya kuhani moja juu-ya Hta kutoka-ambaye kwa-sadaka-ya-dhambi na-moja kwa-alipanda Ukpr Aliu
H3548 H0259 H5315 H2398 kwa-sadaka-ya-dhambi H0259 H3548

הַהוּא׃ בַּיּוֹם כַּתִּיקָא־סִיקוּ רֹאשׁוֹ אֶת־ – וְקִדַּשׁ נַפְשׁ עַל־ juu-ya חָטָא מֵאֲשֶׁר
Hhua katika-siku Rashu – na-alitakasa Hnpsh juu-ya Hta kutoka-ambaye
H1931 H3117 H0853 H6942 H5315

Naye kuhani atamtoa ndege mmoja kama sadaka ya dhambi na mwingine kama sadaka ya kuteketezwa. Hawa watafanyika sadaka ya upatanisho kwake kwa sababu atakuwa ametenda dhambi ya kuwa karibu na mfu. Atatakasika kichwa chake siku hiyo.

12 וְהִזִּיר לַיהוָה אֶת־ – יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־ מוַנא־וַ שְׁנָתוֹ
Uhzir kwa-BWANA – Imi Nzru Uhbia kondoo mwana-wa Shntu
H3068 H0853 H3117 H5145 H0935 H3532 H8141

נִזְרוֹ׃ טָמֵא כִּי כְוַסַבַבוּ יִפְּלוּ הָרִאשֹׁנִים וְהַיָּמִים לְאָשָׁם
Nzru najisi kwa-sababu Iplu Hrashnim na-siku kwa-sadaka-ya-hatia
H5145 H7223 H3117 H0817

Atajitenga kwa BWANA tena katika siku hizo za utakaso. Ataleta kondoo mume mwenye umri wa mwaka mmoja kama sadaka ya hatia. Zile siku zake kabla ya kunajisika hazitahesabiwa, kwa sababu kujiweka wakfu kwake kulinajisika.

13 וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת יְמֵי נִזְרוֹ אֹתוֹ אֶל־ פֶּתַח אֹהֶל
na-hii Turt Hnzir katika-siku Mlat Imi Nzru Tu kwa Pth hema
H2063 H8451 H5139 H3117 H4390 H3117 H5145 H0853 H0413 H6607 H0168

מוֹעֵד׃
mkutano
H4150

Hii ndiyo sheria ya mnadhiri wakati wa muda wa kujidhiri unapokuwa umetimia. Ataletwa kwenye mlango wa hema ya kukutania.

14 וְהִקְרִיב אֶת־ קָרְבָּנוֹ לַיהוָה כֶּבֶשׂ בֶּן־ שְׁנָתוֹ אֶחָד תָּמִים לְעֹלָה
Uhkrib – Krbnu kwa-BWANA kondoo mwana-wa Shntu moja Tmim kwa-alipanda
H7126 H0853 H3068 H3532 H1121 H8141 H0259 H8549

וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת־ בִּנְתָּהּ שְׁנָתָהּ תְּמִימָה לְחַטָּאת וְאַיִל־ אֶחָד תָּמִים
Ukbshh moja binti Shnth Tmimh kwa-sadaka-ya-dhambi Uail moja Tmim
H3535 H0259 H1323 H8141 H8549 H0259 H8549

לִשְׁלָמִים׃
kwa-sadaka-ya-amani
H8002

Ataleta sadaka yake kwa BWANA. Atatoa mwanakondoo mume wa mwaka mmoja asiye na hila kama sadaka ya kuteketezwa. Ataleta kondoo mke wa mwaka mmoja asiye na hila kama sadaka ya dhambi. Ataleta kondoo mume asiye na hila kama sadaka ya amani.

15 וְסַל מַצּוֹת סֹלֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וּמִנְחָתָם
Usl Mtsut Slt Hlt Blult Bshmn Urkiki Mtsut Mshhim Bshmn Umnhtm
H5536 H4682 H5560 H2471 H1101 H8081 H7550 H4682 H4886 H8081 H4503

וְנִסְכֵּיהֶם׃
Unskihm
H5262

Ataleta kikapu cha mikate iliyotengenezwa bila amira, mikate ya unga mwembamba iliyokandwa kwa mafuta, mikate ya kaki isiyo na amira iliyopakwa mafuta, pamoja na sadaka za unga na sadaka za vinywaji.

16 וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה אֶת־ חַטָּאתוֹ וְאֶת־ עֹלָתוֹ׃
Uhkrib kuhani mbele-ya BWANA na-alifanya – Htatu na-- Altu
H7126 H3548 H6440 H3068 H0853 H2403 H0853 H5930

Kuhani atawaleta mbele za BWANA. Atazitoa hizo sadaka zake za dhambi na kuteketezwa.

17 וְאֶת־ הָאַיִל זֶבַח שַׁלְמִים לַיהוָה עַל סַל הַמַּצּוֹת
na-- Hail Iashh dhabihu sadaka-ya-amani kwa-BWANA juu-ya Sl Hmtsut
H0853 H0352 H3663 H2077 H8002 H3068 H5921 H5536 H4682

וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־ מִנְחָתוֹ וְאֶת־ נִסְכּוֹ׃
na-alifanya kuhani – Mnhtu na-- Nsku
H6213 H3548 H0853 H4503 H0853 H5262

Na kikapu cha mikate isiyowekwa amira, atamtoa yule kondoo mume kama sadaka ya amani kwa BWANA. Pia kuhani atatoa hiyo sadaka ya unga na sadaka ya vinywaji.

18 וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת־ רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת־ שְׂעַר
Uglh Hnzir Pth hema mkutano – kiongozi Nzru na-alichukua – Shar
H1548 H5139 H6607 H0168 H4150 H0853 H7218 H5145 H3947 H0853 H8181

רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל־ אֵשׁ אֲשֶׁר־ תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים׃
kiongozi Nzru na-alitoa juu-ya moto ambaye chini-ya dhabihu Hshlmim
H7218 H5145 H5414 H5921 H0784 H0834 H8478 H2077 H8002

Mnadhiri atanyoa nywele zake kama ishara ya kujitenga kwa ajili ya Mungu kwenye mlango wa hema ya kukutania. Atazitoa nywele zake kichwani kwake na kuzichoma kwa moto ulio chini ya sadaka ya amani.

19 וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־ הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָה מִן־ הָאַיִל וְחַלַּת אַחַת מַצָּה מִן־ הַסַּל
na-alichukua kuhani – Hzra Bshlh kutoka Hail Uhlt moja Mtsh kutoka Hsl
H3947 H3548 H0853 H2220 H1311 H4480 H0352 H2490 H0259 H4682 H4480 H5536

וּרְקִיק אֶחָד מַצָּה וְנָתַן עַל־ כַּפֵּי הַנָּזִיר אַחַר הִתְנַלְּחוֹ אֶת־ נִזְרוֹ׃
Urkik moja Mtsh na-alitoa juu-ya Kpi Hnzir Hr Htglhu – Nzru
H7550 H0259 H4682 H5414 H5921 H3709 H5139 H0310 H1548 H0853 H5145

Kuhani atachukua bega la kondoo mume lililotokoswa, na mkate usiotiwa amira toka kikapuni, na mkate mmoja wa kaki usiotiwa amira. Atauweka kwenye mikono ya Mnadhiri baada ya kuwa amenyoa nywele kwa ishara ya kujidhiri.

											20
חֲזֵה	עַל	לַכֹּהֵן	הוּא	קֹדֶשׁ	יְהוָה	לִפְנֵי	תְּנוּפָה	וְהַכֹּהֵן	אוֹתָם	וְהֵנִיף	
Hzh	juu-ya	kwa-kuhani	yeye	alitakasa	BWANA	mbele-ya	Tnuph	Hkhn	Utm	Uhnif	
H2373		H3548	H1931	H6944	H3068	H6440	H8573	H3548	H0853		

יָיִן׃	הַנָּזִיר	יִשְׁתֶּה	וְאַחַר	הַתְּרוּמָה	שׁוֹק	וְעַל		הַתְּנוּפָה
Iin	Hnzir	Ishth	Uahr	Htrumh	Shuk	na-juu-ya		Htnuph
H3196	H5139	H8354		H8641	H7785			H8573

Kisha kuhani atavitikisa kuwa sadaka kwa BWANA, sehemu takatifu kwa kuhani, pamoja na kidari cha kutikiswa na paja lililotolewa kwa kwa kuhani. Baadaye, Mnadhiri anaweza kunywa divai.

											21
אֲשֶׁר־	מִלְבַד	נִזְרוֹ	עַל־	לַיהוָה	קָרְבָּנוֹ	יִדֹּר	אֲשֶׁר	הַנָּזִיר	תּוֹרַת	זֹאת	
ambaye	Mlbd	Nzru	juu-ya	kwa-BWANA	Krbnu	Idr	ambaye	Hnzir	Turt	hii	
	H0905	H5145		H3068		H5087		H5139	H8451	H2063	

פ	נִזְרוֹ׃	תּוֹרַת	עַל	יַעֲשֶׂה	כֵּן	יִדֹּר	אֲשֶׁר	נִדְרוֹ	כְּפִי	יָדוֹ	תַּשִּׂיג
P	Nzru	Turt	juu-ya	Iashh	Kn	Idr	ambaye	Ndru	Kpi	Idu	Tshig
	H5145	H8451				H5087		H5088	H6310	H3027	H5381

Hii ndiyo sheri ya Mnadhiri anayeapia sadaka yake kwa BWANA kwa ajili ya kujidhiri kwake. Chochote atakachotoa, lazima afanye kama alivyoapa, kuilinda ahadi yake kama ilivyoaniswa katika sheria ya Mnadhiri.

					22
לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	
akisema	Musa	kwa	BWANA	akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Tena BWANA akanena na Musa, akasema,

											23
יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	תְּבָרֲכוּ	כֹּה	לֵאמֹר	בָּנָיו	וְאֶל־	אַהֲרֹן	אֶל־	דַּבֵּר	
Israeli	wana-wa	–	Tbrku	Kh	akisema	Bniu	na-kwa	Haruni	kwa	neno	
H3478		H0853	H1288	H3541	H0559		H0413	H0175	H0413	H1696	

ס	לָהֶם׃	אָמוֹר	
S	kwa-wao	Mur	
		H0559	

“nena na Harunu na wanawe. Uwaambie, 'mtawabariki wana wa Israeli kwa njia hii. Mtawaambia,

					24
ס	וְיִשְׁמְרֶךָ׃	יְהוָה	יְבָרֶכְךָ		
S	Uishmrk	BWANA	Ibrkk		
	H8104	H3068	H1288		

BWANA na awabariki na kuwatunza.

						25
ס	וִיחֻנֶּךָּ׃	אֵלֶיךָ	פָּנָיו	וְיהוָה	יָאֵר	
S	Uihnk	Lik	Pniu	Ihuh	Iar	
		H0413	H6440	H3068	H0215	

BWANA na awaangazie nuru ya uso wake na awe mwenye neema kwenu.

							26
ס	שָׁלוֹם׃	לְךָ	וְיָשֵׂם	אֵלֶיךָ	פָּנָיו	וְיהוָה	יִשָּׂא	
S	Shlum	Lk	na-jina	Lik	Pniu	Ihuh	Isha	
	H7965			H0413	H6440	H3068	H5375	

BWANA na awatazame kwa neema na awape amani.'”

									27
פ	אֲבָרְכֵם׃	וַאֲנִי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עַל־	שְׁמִי	אֶת־	וְשָׂמוּ	
P	Brkm	na-mimi	Israeli	wana-wa	juu-ya	Shmi	–	Ushmu	
	H1288	H0589	H3478			H8034	H0853		

Ni kwa jinsi hii kwamba wanaweza kuwapa jina langu wana wa Israeli.”

Chapter 7

וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־ הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח
na-ikawa katika-siku kumaliza Musa kusimamisha – maskani na-akampaka-mafuta
H1961 H3117 H3615 H4872 H0853 H4908 H4886

וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ יעיה וְאֶת־ כָּל־ כֵּלָיו וְאֶת־ הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־ כָּל־ כֵּלָיו
na-akautakasa yeye na- yeye na- vyote- vyombo-vyake na- madhabahu na- vyote-
H6942 H0853 H0853 H0853 H3605 H3627 H0853 H4196 H0853 H3605

וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃ וַיִּמְשָׁחֵם כֵּלָיו
vyombo-vyake na-akapaka-mafuta na-akavitakasa vyao
H3627 H4886 H6942 H0853

Siku ambayo Musa alikamilsha masikani, alitia mafuta na kuiweka wakfu kwa BWANA, pamoja na mapambo yake. Aliifanyia hivyo madhabahu na vyombo vyake. Aliitia mafuta na kuiweka wakfu kwa BWANA.

וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי
na-wakaleta wakuu-wa Israeli vichwa-vya nyumba-ya baba-zao wao wakuu-wa
H7126 H3478 H0001 H1992

הַמַּטֹּת הֵם עַל־ הָעֹמְדִים הַפְּקֻדִים׃
makabila wao juu-ya waliosimama waliohesabiwa
H4294 H1992 H5975

Siku hiyo, viongozi wa Israeli na wale vichwa vya familia za mababu walitoa sadaka. Hawa wanaume walikuwa viongozi wa makabila. Walisaidia kuhesabu watu kwenye ile sensa.

וַיָּבִיאוּ אֶת־ קָרְבָּנָם סַדְקָה לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־ עֶגְלֹת מָגָרִי עָשָׂר נְשִׂיאִם עַל־ שְׁנֵי עֲגָלָה וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ
na-wakaleta – sadaka-yao mbele-ya BWANA sita- magari na-wawili yaliyofunikwa na-wawili
H0935 H0853 H7133 H6440 H3068 H8337 H5699 H8147

לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן׃ אֹתָם לִפְנֵי
kumi-na-mbili kwa- gari ng'ombe wakuu kwa- na-ng'ombe kwa-mmoja na-wakaleta
H6240 H5699 H1241 H8147 H7794 H0259 H7126

maskani mbele-ya vyao
H4908 H6440 H0853

Walileta sadaka zao kwa BWANA. Walileta magari sita yaliyofunikwa na mafahari kumi na mbili. Walileta gari moja kwa kila viongozi wawili, kila kiongozi alileta fahari moja. Walileta vitu hivi mbele ya masikani.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
na-akasema BWANA kwa- Musa kusema
H0559 H3068 H0413 H4872 H0559

Kisha BWANA akanena na Musa, akamwambia,

קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־ עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד
pokea kutoka-kwao na-vitakuwa kwa-kutumika – utumishi-wa hema-ya mkutano
H3947 H0854 H1961 H5647 H0853 H5656 H0168 H4150

וְנָתַתָּה אֹתָם אֶל־ הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ׃
na-uwape vyao kwa- Walawi mtu kulingana-na utumishi-wake
H5414 H0853 H0413 H3881 H0376 H6310 H5656

“Uzipokee hizo sadaka kutoka kwao na uzitumie kwa matumizi ya kazi ya hema ya kukutania. Uwape hizo sadaka Walawi, kwa kila mmoja kadri ya uhitaji wa kazi yake.”

6	וַיִּקַּח	מֹשֶׁה	אֶת־	הָעֲגָלֹת	וְאֶת־	הַבָּקָר	וַיִּתֵּן	אוֹתָם	אֶל־	הַלְוִיִּם׃
	na–akachukua	Musa	–	magari	na–	ng'ombe	na–akawapa	wao	kwa–	Walawi
	H3947	H4872	H0853	H5699	H0853	H1241	H5414	H0853	H0413	H3881

Musa akayatwaa yale magari na mafahari. na kuwapatia Walawi.

7	וְאֵת	שְׁתֵּי	הָעֲגָלֹת	וְאֶת	אַרְבַּעַת	הַבָּקָר	נָתַן	לִבְנֵי	גֵּרְשׁוֹן	כְּפִי
	–	mbili	magari	na–	wanne	ng'ombe	akawapa	wana–wa	Gershoni	kulingana–na
	H0853	H8147	H5699	H0853	H0702	H1241	H5414		H1648	H6310

עֲבֹדָתָם׃	
utumishi–wao	
H5656	

Aliwapa magari mawili na mafahari wanne wale wa uzao wa Gerishoni, kwa sababu ndivyo kazi yao ilivyohitaji.

8	וְאֵת	אַרְבַּע	הָעֲגָלֹת	וְאֶת	שְׁמֹנַת	הַבָּקָר	נָתַן	לִבְנֵי	מְרָרִי	כְּפִי
	na–	manne	magari	na–	wanane	ng'ombe	akawapa	wana–wa	Merari	kulingana–na
	H0853	H0702	H5699	H0853	H8083	H1241	H5414		H4847	H6310

עֲבֹדָתָם	בְּיַד	אִיתָמָר	בֶּן־	אַהֲרֹן	הַכֹּהֵן׃		
utumishi–wao	chini–ya–mkono–wa	Ithamari	mwana–wa	Haruni	kuhani		
H5656	H3027	H0385		H0175	H3548		

Aliwapatia uzao wa Merari magari manne na mafahari nane, chini ya uangalizi wa Ithamari mwana wa Haruni kuhani. Alifanya hivi kwa sababu ya uhitaji wa kazi yao.

9	וְלִבְנֵי	קְהָת	לֹא	נָתָן	כִּי־	עֲבֹדַת	הַקֹּדֶשׁ	עֲלֵהֶם
	na–wana–wa	Kohathi	si	akawapa	kwa–sababu–	utumishi–wa	patakatifu	juu–yao
		H6955	H3808	H5414		H5656	H6944	

בְּכָתֵף	יִשָּׂאוּ׃
kwa–bega	watabeba
H3802	H5375

Lakini wale wa uzao wa Kohathi hakuwapa chochote kwa sababu wao waliangalia vitu vtakatifu amabvyo vilipaswa vibebwe mabagani mwao, siyo kwa magari.

10	וַיַּקְרִיבוּ	הַנְּשִׂאִים	אֶת	חֲנֻכַּת	הַמִּזְבֵּחַ	בְּיוֹם	הִמָּשַׁח	אֹתוֹ	
	na–wakaleta	wakuu	–	wakfu–wa	madhabahu	katika–siku	ilipopakwa–mafuta	yeye	
	H7126		H0853	H2598	H4196	H3117	H4886	H0853	

וַיַּקְרִיבוּ	הַנְּשִׂיאִם	אֶת־	קָרְבָּנָם	לִפְנֵי	הַמִּזְבֵּחַ׃
na–wakaleta	wakuu	–	sadaka–yao	mbele–ya	madhabahu
H7126		H0853		H6440	H4196

Viongozi walitoa bidhaa zo zingine kwa ajili ya kuwekwa wakfu kwa madhabahu katika siku ile ambayo Musa aliitia mafuta madhabahu. Viongozi walitoa sadaka zao mbele ya madhabahu hiyo.

11	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	נָשִׂיא	אֶחָד	לַיּוֹם	נָשִׂיא	אֶחָד	לַיּוֹם
	na–akasema	BWANA	kwa–	Musa	mkuu	mmoja	kwa–siku	mkuu	mmoja	kwa–siku
	H0559	H3068	H0413	H4872		H0259	H3117		H0259	H3117

יַקְרִיבוּ	אֶת־	קָרְבָּנָם	לַחֲנֻכַּת	הַמִּזְבֵּחַ׃	ס	
wataleta	–	sadaka–yao	kwa–wakfu–wa	madhabahu	—	
H7126	H0853		H2598	H4196		

BWANA akasema na Musa, “kila kiongozi atatoa sadaka kwa siku yake kwa ajili ya kuiweka wakfu madhabahu.”

12 וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן קָרְבָּנוֹ נַחְשׁוֹן בֶּן־ mwana–wa Nashoni H5177 sadaka–yake – H0853 ya–kwanza katika–siku H3117 aliyetoa H7126 na–ikawa H1961

יְהוּדָה׃ לְמַטֵּה עַמִּינָדָב Yuda H3063 wa–kabila–la H4294 Aminadabu H5992

Katika siku ya kwanza, Nashoni mwana wa Aminadabu, wa kabila ya Yuda, alitoa sadaka yake.

13 וְקָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ sahani–ya fedha H3701 moja H0259 fedha H3701 moja H0259 thelathini H7970 na–mia H3967 uzito–wake H4948 bakuli H4219 moja H0259 fedha H3701

na–sadaka–yake

שִׁבְעִים שְׁקֶל shekeli H8255 sabini H7657 בְּשֶׁקֶל kwa–shekeli–ya H8255 הַקֹּדֶשׁ patakatifu H6944 שְׁנֵיהֶם zote–mbili H8147 מְלֵאִים zimejaa H4392 סֹלֶת unga–laini H5560 בְּלוּלָה uliochanganywa

לְמִנְחָה׃ בַּשֶּׁמֶן kwa–sadaka–ya–nafaka H4503 kwa–mafuta H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli 130 na bakuli moja ya fedha ambayo uzito wake ni shekeli sabini, kwa kipimo cha mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

14 כַּף kijiko H3709 אַחַת kimoja H0259 עֲשָׂרָה kumi H6235 זָהָב dhahabu H2091 מְלֵאָה kimejaa H4392 קְטֹרֶת׃ uvumba H7004

Pia alimpa unga wa dhahabu kiasi cha bakuli moja chenye uzani wa shekeli kumi kilichojaa ubani

15 פַּר ng'ombe–dume H6499 אֶחָד mmoja H0259 בֶּן־ mwana–wa עֵגֶל kondoo–dume בֶּקֶר ng'ombe H1241 אֶחָד mmoja H0259 כֶּבֶשׂ־ mwana–kondoo– H3532 אֶחָד mmoja H0259

בֶּן־ mwana–wa שְׁנָתוֹ mwaka–wake H8141 לְעֹלָה׃ kwa–sadaka–ya–kuteketezwa

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mchanga, kondoo dume mmoja na mwanakondoo dume mmoja wa mwaka mmoja.

16 שְׂעִיר־ mbuzi–dume– עִזִּים mbuzi H5795 אֶחָד mmoja H0259

לְחַטָּאת׃ kwa–sadaka–ya–dhambi

Alitoa beberu kama kama sadaka ya hatia.

17 וּלְזֶבַח na–kwa–dhabihu–ya הַשְּׁלָמִים amani H8002 בָּקָר ng'ombe H1241 שְׁנֵים wawili H8147 אֵילִם kondoo–dume חֲמִשָּׁה watano H2568 עַתּוּדִים mbuzi–dume H6260 חֲמִשָּׁה watano H2568

עַמִּינָדָב׃ Aminadabu H5992 בֶּן־ mwana–wa נַחְשׁוֹן Nashoni H5177 קָרְבַּן sadaka–ya זֶה hii H2088 חֲמִשָּׁה watano H2568 שְׁנַת mwaka H8141 בְּנֵי־ wana–wa כְּבָשִׂים wana–kondoo H3532

Alitoa makisai mbili, kondoo waume watano, beberu watano na wanakondoo dume watano wenye umri wa mwaka mmoja mmoja, kama sadaka ya amani. Hii ilikuwa sadaka ya Nashoni mwana wa Aminadabu.

18

יִשָּׂשכָר׃	נְשִׂיא	צוּעַר	בֶּן־	נְתַנְאֵל	הַקְרִיב	הַשֵּׁנִי	בַּיּוֹם
Isakari	mkuu–wa	Suari	mwana–wa	Nethaneli	akaleta	ya–pili	katika–siku
H3485		H6686		H5417	H7126	H8145	H3117

Siku ya pili, Nethanel mwana wa Zuari, kiongozi wa Isakari, alitoa sadaka yake.

19

מִזְרָק	מִשְׁקָלָהּ	וּמֵאָה	שְׁלֹשִׁים	אַחַת	כֶּסֶף	קַעֲרַת־	קָרְבָּנוֹ	אֶת־	הִקְרִיב
bakuli	uzito–wake	na–mia	thelathini	moja	fedha	sahani–ya	sadaka–yake	–	akaleta
H4219	H4948	H3967	H7970	H0259	H3701	H7086		H0853	H7126

סֹלֶת	מְלֵאִים	וּשְׁנֵיהֶם	הַקֹּדֶשׁ	בְּשֶׁקֶל	שֶׁקֶל	שִׁבְעִים	כֶּסֶף	אֶחָד
unga–laini	zimejaa	zote–mbili	patakatifu	kwa–shekeli–ya	shekeli	sabini	fedha	moja
H5560	H4392	H8147	H6944	H8255	H8255	H7657	H3701	H0259

לְמִנְחָה׃	בַּשָּׁמֶן	בְלוּלָה
kwa–sadaka–ya–nafaka	kwa–mafuta	uliochanganywa
H4503	H8081	

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha ya uzito wa shekeli130 na bakuli moja la fedha lenye uzani wa sheli sabini, kwa kipimo cha mahali patakatifu. Viyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kwa sadaka ya unga.

20

קְטֹרֶת׃	מְלֵאָה	זָהָב	עֲשָׂרָה	אַחַת	כַּף
uvumba	kimejaa	dhahabu	kumi	kimoja	kijiko
H7004	H4392	H2091	H6235	H0259	H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzito wa shekeli kumi, iliyojaa ubani.

21

אֶחָד	כֶּבֶשׂ־	אֶחָד	אַיִל	בֶּקָר	בֶּן־	אֶחָד	פָּר	
mmoja	mwana–kondoo–	mmoja	kondoo–dume	ng'ombe	mwana–wa	mmoja	ng'ombe–dume	
H0259	H3532	H0259		H1241		H0259	H6499	

לְעֹלָה׃	שְׁנָתוֹ	בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	mwaka–wake	mwana–wa
	H8141	

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mchanga, kondoo dume mmoja, na mwanakondoo mmoja dume.

22

לְחַטָּאת׃	אֶחָד	עִזִּים	שְׂעִיר־
kwa–sadaka–ya–dhambi	mmoja	mbuzi	mbuzi–dume–
	H0259	H5795	

Alitoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

23

חֲמִשָּׁה	עַתּוּדִים	חֲמִשָּׁה	אֵילִם	שְׁנֵים	בָּקָר	הַשְּׁלָמִים	וּלְזֶבַח
watano	mbuzi–dume	watano	kondoo–dume	wawili	ng'ombe	amani	na–kwa–dhabihu–ya
H2568	H6260	H2568		H8147	H1241	H8002	H2077

פ	צוּעַר׃	בֶּן־	נְתַנְאֵל	קָרְבַּן	זֶה	חֲמִשָּׁה	שְׁנָה	בְּנֵי־	כִּבְשִׂים
—	Suari	mwana–wa	Nethaneli	sadaka–ya	hii	watano	mwaka	wana–wa	wana–kondoo
	H6686		H5417		H2088	H2568	H8141		H3532

Alitoa makisai wawili, Kondoo dume watano, beberu watano, na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja mmoja kuwa sadaka ya amani. Hiii likuwa sadaka ya Nethaneli mwana wa Zuari.

24

חֵלֹן׃	בֶּן־	אֱלִיאָב	זְבוּלֻן	לִבְנֵי	נָשִׂיא	הַשְּׁלִישִׁי	בַּיּוֹם
Heloni	mwana–wa	Eliabu	Zebuluni	wana–wa	mkuu–wa	ya–tatu	katika–siku
H2497		H0446	H2074			H7992	H3117

Siku ya tatu, Eliabu mwana wa Heloni, kiongozi wa uzao wa Zabuloni alitoa sadaka yake.

25 קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ כֶּסֶף אַחַת מֹאָה וּמִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף מִשְׁקָלָהּ שְׁלֹשִׁים אַחַת כֶּסֶף מִזְרָק אֶחָד מֹאָה וּשְׁלֹשִׁים
sadaka–yake sahani–ya fedha moja fedha uzito–wake bakuli moja na–mia thelathini moja fedha bakuli moja na–mia
H7133 H7086 H3701 H0259 H3701 H4948 H4219 H0259 H3967 H7970 H0259 H3701 H4219 H0259 H3967 H7970

בִּלוּלָה שְׁנֵיהֶם זֹלֶת מְלֵאִים הַקֹּדֶשׁ בְּשֶׁקֶל שֶׁקֶל שִׁבְעִים
uliochanganywa zote–mbili unga–laini zimejaa patakatifu kwa–shekeli–ya shekeli sabini
H1101 H8147 H5560 H4392 H6944 H8255 H8255 H7657

לְמִנְחָה׃ בַּשֶּׁמֶן
kwa–sadaka–ya–nafaka kwa–mafuta
H4503 H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli 130, na bakuli moja la fedha lenye uzito wa shekeli sabini kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. vyombo vyote hivi vilikuwa vimeja unga mwembemba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

26 קְטֹרֶת׃ מְלֵאָה זָהָב עֲשָׂרָה אַחַת כָּף
uvumba kimejaa dhahabu kumi kimoja kijiko
H7004 H4392 H2091 H6235 H0259 H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

27 אֶחָד כֶּבֶשׂ־ אֶחָד אַיִל בֶּקֶר בֶּן־ אֶחָד פָּר
mmoja mwana–kondoo– mmoja kondoo–dume ng'ombe mwana–wa mmoja ng'ombe–dume
H0259 H3532 H0259 H0352 H1241 H0259 H6499

לְעֹלָה׃ שְׁנָתוֹ בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwana–wa
H8141

Alitoa sadaka ya fahari mchanga, kondoo dume mmoja, na mwanakondoo dume mmoja.

28 לְחַטָּאת׃ אֶחָד עִזִּים שְׂעִיר־
kwa–sadaka–ya–dhambi mmoja mbuzi mbuzi–dume–
H0259 H5795

Alitoa beberu mmoja kama sadaka ya dhambi.

29 חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה אֵילִם שְׁנֵים בָּקָר הַשְּׁלָמִים וּלְזֶבַח
watano mbuzi–dume watano kondoo–dume wawili ng'ombe amani na–kwa–dhabihu–ya
H2568 H6260 H2568 H0352 H8147 H1241 H8002 H2077

פ חֵלֹן׃ בֶּן־ אֲלִיאָב קָרְבָּן זֶה חֲמִשָּׁה שָׁנָה בְּנֵי־ כְּבָשִׂים
— Heloni mwana–wa Eliabu sadaka–ya hii watano mwaka wana–wa wana–kondoo
H2497 H0446 H2088 H2568 H8141 H3532

Alitoa makisai wawili, kondoo dume watano, beberu watano, na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja mmoja. kuwa sadaka ya amani. Hii ilikuwa sadaka ya Eliabu mwana Heloni.

30 שְׁדֵיאוּר׃ בֶּן־ אֱלִיצוּר רְאוּבֵן לִבְנֵי נָשִׂיא הָרְבִיעִי בַּיּוֹם
Shedeuri mwana–wa Elisuri Reubeni wana–wa mkuu–wa ya–nne katika–siku
H7707 H0468 H7205 H7243 H3117

Siku ya nne, Elizuri mwana wa shedeuri, kiongozi wa uzao wa Reubeni, alitoa sadaka yake.

31 קְרָבָנוֹ sadaka–yake H7086 קַעֲרַת־ sahani–ya H3701 כֶּסֶף fedha H0259 אַחַת moja H7970 שְׁלֹשִׁים thelathini H3967 וּמֵאָה na–mia H4948 מִזְרָקָם uzito–wake H0259 אֶחָד moja H3701 כֶּסֶף fedha H4219 מִזְרָק bakuli

בְּלוּלָה uliochanganywa סֹלֶת unga–laini H5560 מְלֵאִים zimejaa H4392 וְשִׁנֵיהֶם zote–mbili H8147 הַקֹּדֶשׁ patakatifu H6944 בְּשֶׁקֶל kwa–shekeli–ya H8255 שֶׁקֶל shekeli H8255 שִׁבְעִים sabini H7657

לְמִנְחָה׃ kwa–sadaka–ya–nafaka H4503 בַּשֶּׁמֶן kwa–mafuta H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo hivi vyote vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

32 קְטֹרֶת uvumba H7004 מְלֵאָה kimejaa H4392 זָהָב dhahabu H2091 עֲשָׂרָה kumi H6235 אַחַת kimoja H0259 כַּף kijiko H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichoo jaa ubani.

33 אֶחָד mmoja H0259 כֶּבֶשׂ־ mwana–kondoo– H3532 אֶחָד mmoja H0259 אַיִל kondoo–dume H1241 בֶּקֶר ng'ombe H1121 בֶּן־ mwana–wa H0259 אֶחָד mmoja H6499 פָּר ng'ombe–dume

לְעֹלָה׃ kwa–sadaka–ya–kuteketezwa H8141 שְׁנָתוֹ mwaka–wake בֶּן־ mwana–wa

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mmoja mchanga, mwanakondoo dume mmoja mchanga wa mwaka mmoja.

34 שְׂעִיר־ mbuzi–dume– H5795 עִזִּים mbuzi H0259 אֶחָד mmoja

לְחַטָּאת׃ kwa–sadaka–ya–dhambi

Alitoa beberu moja kuwa sadaka ya dhambi.

35 וּלְזֶבַח na–kwa–dhabihu–ya H2077 הַשְּׁלָמִים amani H8002 בָּקָר ng'ombe H1241 שְׁנֵים wawili H8147 אֵילֵם kondoo–dume H2568 חֲמִשָּׁה watano H6260 עַתֻּדִים mbuzi–dume H2568 חֲמִשָּׁה watano

שְׁדֵיאוּר׃ Shedeuri H7707 בֶּן־ mwana–wa אֱלִיצוּר Elisuri H0468 קָרְבָּן sadaka–ya H2088 זֶה hii H2568 חֲמִשָּׁה watano H8141 שָׁנָה mwaka H1121 בְּנֵי־ wana–wa H3532 כִּבְשִׂים wana–kondoo

פ

Alitoa maksai wawili, kondoo dume watano wa mwaka mmoja kuwa sadaka ya amani. Hii ilikuwa sadaka ya Elizuri mwana wa Shedeuri.

36 בַּיּוֹם katika–siku H3117 הַחֲמִישִׁי ya–tano H2549 נָשִׂיא mkuu–wa לִבְנֵי wana–wa שִׁמְעוֹן Simeoni H8095 שְׁלֻמִיאֵל Shelumieli H8017 בֶּן־ mwana–wa צוּרִישַׁדָּי׃ Surishadai H6701

Siku ya tano, Shelumieli mwana wa Zurishadai, kiongozi wa uzao wa Simeoni, alitoa sadaka yake.

37 קְרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ כֶּסֶף אַחַת מוֹזָקָ מִזְקָלָהּ וּמֵאָה שְׁלֹשִׁים אַחַת כֶּסֶף קַעֲרַת־ קְרְבָּנוֹ
sadaka–yake sahani–ya fedha moja bakuli uzito–wake na–mia thelathini moja fedha sahani–ya sadaka–yake
H7086 H3701 H0259 H4219 H4948 H3967 H7970 H0259 H3701 H7086

בְּלוּלָה סֹלֶת מְלֵאִים וְשְׁנֵיהֶם הַקֹּדֶשׁ בְּשֶׁקֶל שֶׁקֶל שִׁבְעִים
uliochanganywa unga–laini zimejaa zote–mbili patakatifu kwa–shekeli–ya shekeli sabini
H5560 H4392 H8147 H6944 H8255 H8255 H7657

לְמִנְחָה׃ בַּשֶּׁמֶן
kwa–sadaka–ya–nafaka kwa–mafuta
H4503 H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shaekali 130 na bakuli mojala fedha lenye uzani wa shekeli sabini kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

38 קְטֹרֶת׃ מְלֵאָה זָהָב עֲשָׂרָה אַחַת כָּף
uvumba kimejaa dhahabu kumi kimoja kijiko
H7004 H4392 H2091 H6235 H0259 H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, uliojaa ubani.

39 אֶחָד כֶּבֶשׂ־ אֶחָד אַיִל בֶּקָר בֶּן־ אֶחָד פָּר
mmoja mwana–kondoo– mmoja kondoo–dume ng'ombe mwana–wa mmoja ng'ombe–dume
H0259 H3532 H0259 H1241 H0259 H6499

לְעֹלָה׃ שְׁנָתוֹ בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwana–wa
H8141

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mchanga, dume la kondoo, na dume la mwanakondoo la mwaka mmoja.

40 לְחַטָּאת אֶחָד עִזִּים שְׂעִיר־
kwa–sadaka–ya–dhambi mmoja mbuzi mbuzi–dume–
H0259 H5795

Alitoa beberu moja kuwa sadaka ya dhambi.

41 חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה אֵילִם שְׁנֵים בָּקָר הַשְּׁלָמִים וּלְזֶבַח
watano mbuzi–dume watano kondoo–dume wawili ng'ombe amani na–kwa–dhabihu–ya
H2568 H6260 H2568 H8147 H1241 H8002 H2077

צוּרִישַׁדָּי׃ בֶּן־ שְׁלֻמִיאֵל קָרְבַּן זֶה חֲמִשָּׁה שְׁנָה בְּנֵי־ כְּבָשִׂים
Surishadai mwana–wa Shelumieli sadaka–ya hii watano mwaka wana–wa wana–kondoo
H6701 H8017 H2088 H2568 H8141 H3532

פ

Alitao maksai wawili, dume wawili wa kondoo, beberu watano, na dume watano wa wanakondoo wa mwaka mmoja mmoja kuwa sadaka y amani. Hiindiyo iliyokuwa sadka ya Shelumei mwana wa Zurishadai.

42 דְּיוּאֵל׃ בֶּן־ אֶלְיָסָף גָּד לִבְנֵי נָשִׂיא הַשִּׁשִּׁי בַּיּוֹם
Deueli mwana–wa Eliasafu Gadi wana–wa mkuu–wa ya–sita katika–siku
H1845 H0460 H1410 H8345 H3117

Siku ya sita, Eliasafu mwana wa Deuli, kiongozi wa uzao wa Gadi, alitoa sadaka yake.

43 קְרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ כֶּסֶף אַחַת מוֹצָא שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
sadaka–yake sahani–ya fedha moja thelathini na–mia uzito–wake bakuli moja fedha
H7086 H3701 H0259 H0237 H3967 H4948 H4219 H0259 H3701

שְׁבְעִים שְׁקֶל שְׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ פַּטָּקָתִיפוּ זוֹתֵי־מְבִילִי זִימֶיָּא אֻנְגָא־לַיְנִי אֻלִיוֹלָנְיְוָה בְּלוּלָה
sabini shekeli shekeli kwa–shekeli–ya patakatifu zote–mbili zimejaa unga–laini uliochanganywa
H7657 H8255 H8255 H6944 H8147 H4392 H5560

בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה׃
kwa–mafuta kwa–sadaka–ya–nafaka
H8081 H4503

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli 130 na bakuli la shaba lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo hivi vyote vilikuwa vimejaa unga mwembemba uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya sadaka ya unga.

44 קְטֹרֶת׃ מְלֵאָה זָהָב עֲשָׂרָה אַחַת כָּף
uvumba kimejaa dhahabu kumi kimoja kijiko
H7004 H4392 H2091 H6235 H0259 H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

45 אֶחָד כָּבֶשׂ־ אֶחָד אַיִל בָּקָר בֶּן־ אֶחָד פָּר
mmoja mwana–kondoo– mmoja kondoo–dume ng'ombe mwana–wa mmoja ng'ombe–dume
H0259 H3532 H0259 H1241 H0259 H6499

לְעֹלָה׃ שְׁנָתוֹ בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwana–wa
H8141

Alitoa sadaka ya kuteketezwa ya fahari changa, kondoo dume mmoja, na dume la mwanakondoo mmoja wa mwaka mmoja.

46 לְחַטָּאת׃ אֶחָד עִזִּים שְׂעִיר־
kwa–sadaka–ya–dhambi mmoja mbuzi mbuzi–dume–
H0259 H5795

Alitoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

47 חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה אֵילִם שְׁנֵים בָּקָר הַשְּׁלָמִים וּלְזֶבַח
watano mbuzi–dume watano kondoo–dume wawili ng'ombe amani na–kwa–dhabihu–ya
H2568 H6260 H2568 H8147 H1241 H8002 H2077

פ — דְּעוּאֵל׃ בֶּן־ אֶלְיָסָף קְרְבָּן זֶה חֲמִשָּׁה שָׁנָה בְּנֵי־ כִּבְשִׂים
Deueli mwana–wa Eliasafu sadaka–ya hii watano mwaka wana–wa wana–kondoo
H1845 H0460 H2088 H2568 H8141 H3532

Alitoa maksai wawili, dume watano wa kondoo, beberu watano, na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo iliyokuwa sadaka ya Eliasafu mwana wa Deuli.

48 עַמִּיהוּד׃ בֶּן־ אֱלִישָׁמָע אֶפְרָיִם לִבְנֵי נָשִׂיא הַשְּׁבִיעִי בְּיוֹם
Amihudi mwana–wa Elishama Efraimu wana–wa mkuu–wa ya–saba katika–siku
H5989 H0476 H0669 H7637 H3117

Siku ya saba, Elishama mwana wa Amihudi, kiongozi wa uzao wa Efraimu, alitoa sadaka yake.

49 קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ כֶּסֶף אַחַת מוֹזָקָ מִזְקָלָהּ וּמֵאָה שִׁלֹּשִׁים אַחַת כֶּסֶף קַעֲרַת־ קָרְבָּנוֹ
sadaka–yake sahani–ya fedha moja thelathini na–mia uzito–wake bakuli moja fedha
H7086 H3701 H0259 H7970 H3967 H4948 H4219 H0259 H3701

בְּלוּלָה סֹלֶת מְלֵאִים וְשְׁנֵיהֶם הַקֹּדֶשׁ בְּשֶׁקֶל שֶׁקֶל שִׁבְעִים
uliochanganywa unga–laini zimejaa zote–mbili patakatifu kwa–shekeli–ya shekeli sabini
H5560 H4392 H8147 H6944 H8255 H8255 H7657

לְמִנְחָה׃ בַּשֶּׁמֶן
kwa–sadaka–ya–nafaka kwa–mafuta
H4503 H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli 130 na bakuli la fedha lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo hivi vyote ilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

50 קְטֹרֶת׃ מְלֵאָה זָהָב עֲשָׂרָה אַחַת כָּף
uvumba kimejaa dhahabu kumi kimoja kijiko
H7004 H4392 H2091 H6235 H0259 H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu, kilichojaa ubani

51 אֶחָד כֶּבֶשׂ־ אֶחָד אַיִל בֶּקֶר בֶּן־ אֶחָד פָּר
mmoja mwana–kondoo– mmoja kondoo–dume ng'ombe mwana–wa mmoja ng'ombe–dume
H0259 H3532 H0259 H1241 H0259 H6499

לְעֹלָה׃ שְׁנָתוֹ בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwana–wa
H8141

Alitoa sadaka ya kuteketezwa, fahari mmoja, kondoo dume mmoja, na mwanakondoo dume mmoja wa mwaka mmoja.

52 לְחַטָּאת׃ אֶחָד עִזִּים שְׂעִיר־
kwa–sadaka–ya–dhambi mmoja mbuzi mbuzi–dume–
H0259 H5795

Alitoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

53 חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה אֵילִם שְׁנֵים בָּקָר הַשְּׁלָמִים וּלְזֶבַח
watano mbuzi–dume watano kondoo–dume wawili ng'ombe amani na–kwa–dhabihu–ya
H2568 H6260 H2568 H8002 H1241 H8141 H2077

עַמִּיהוּד׃ בֶּן־ אֱלִישָׁמָע קָרְבָּן זֶה חֲמִשָּׁה שָׁנָה בְּנֵי־ כְּבָשִׂים
Amihudi mwana–wa Elishama sadaka–ya hii watano mwaka wana–wa wana–kondoo
H5989 H0476 H2088 H2568 H8141 H3532

פ
—

Alitoa maksai wawili, kondo dume watano, beberu watano, na na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja mmoja kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo ilikuwa sdaka ya Elishama mwana wa Amidu.

54 פְּדָה־צוּר׃ בֶּן־ גַּמְלִיאֵל מְנַשֶּׁה לִבְנֵי נָשִׂיא הַשְּׁמִינִי בַּיּוֹם
Pedasuri mwana–wa Gamalieli Manase wana–wa mkuu–wa ya–nane katika–siku
H6301 H1583 H4519 H8066 H3117

Siku y a nane, Gamaliel mwana wa Pedazuri, kiongozi wa uzao wa Manase, alitoa sadaka yake.

55 קְרָבָנוֹ sadaka–yake H7086 קַעֲרַת־ sahani–ya H3701 כֶּסֶף fedha H0259 אַחַת moja H7970 שְׁלֹשִׁים thelathini H3967 וּמֵאָה na–mia H4948 מִזְרָק uzito–wake H4219 בָּקִי bakuli H0259 אֶחָד moja H3701 כֶּסֶף fedha

מִזְלָקָה unga–laini H5560 מְלֵאִים zimejaa H8147 שְׁנֵיהֶם zote–mbili H6944 הַקֹּדֶשׁ patakatifu H8255 בְּשֶׁקֶל kwa–shekeli–ya H8255 שֶׁקֶל shekeli H7657 שִׁבְעִים sabini

בְּלוּלָה uliochanganywa

לְמִנְחָה kwa–sadaka–ya–nafaka H4503 בַּשֶּׁמֶן kwa–mafuta H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli130 na bakuli moja la fedha lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

56 כַּף kijiko H3709 אַחַת kimoja H0259 עֲשָׂרָה kumi H6235 זָהָב dhahabu H2091 מְלֵאָה kimejaa H4392 קְטֹרֶת: uvumba H7004

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

57 פַּר ng'ombe–dume H6499 אֶחָד mmoja H0259 בֶּן־ mwana–wa H1241 בָּקָר ng'ombe H0259 אֶחָד mmoja H3532 כְּבֶשׂ־ mwana–kondoo– H0259 אֶחָד mmoja H3532 אַיִל kondoo–dume

לְעֹלָה: kwa–sadaka–ya–kuteketezwa בֶּן־ mwana–wa H8141 שְׁנָתוֹ mwaka–wake

Alitoa sadaka ya kuteketezwa ya fahari mmoja, kondoo dume mmoja, na mwanakondoo dume mmoja wa mwaka mmoja.

58 שְׂעִיר־ mbuzi–dume– H5795 עִזִּים mbuzi H0259 אֶחָד mmoja

לְחַטָּאת: kwa–sadaka–ya–dhambi

Alitoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

59 וּלְזֶבַח na–kwa–dhabihu–ya H2077 הַשְּׁלָמִים amani H8002 בָּקָר ng'ombe H8147 שְׁנֵים wawili H1241 אֵילִם kondoo–dume H2568 חֲמִשָּׁה watano H6260 עַתֻּדִים mbuzi–dume H2568 חֲמִשָּׁה watano H2568 חֲמִשָּׁה watano

כִּבְשִׂים wana–kondoo H3532 בְּנֵי־ wana–wa H8141 שָׁנָה mwaka H2568 חֲמִשָּׁה watano H2088 זֶה hii H1583 גַּמְלִיאֵל Gamalieli H6301 בֶּן־ mwana–wa H6301 צוּר: פְּדָה Pedasuri

פ —

Alitoa maksai wawili, kondoo dume watano, beberu watano, na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja mmoja kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo iliyokuwa sadaka ya Gamaliel mwana wa Pedazuri.

60 בַּיּוֹם katika–siku H3117 הַתְּשִׁיעִי ya–tisa H8671 נָשִׂיא mkuu–wa H0027 לִבְנֵי wana–wa H1144 בִּנְיָמִן Benyamini H0027 אֲבִידָן Abidani H1441 בֶּן־ mwana–wa H1441 גִּדְעֹנִי: Gideoni

Siku ya tisa, Abidani mwana wa Gidioni, kiongozi wa uzao wa Benjamini, alitoa sadaka yake.

61 קְרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ כֶּסֶף אַחַת מוֹזָקָ מִזְקָלָהּ וּמֵאָה שְׁלֹשִׁים אַחַת כֶּסֶף קַעֲרַת־ קְרְבָּנוֹ
sadaka–yake sahani–ya fedha moja thelathini na–mia uzito–wake bakuli moja fedha
H7086 H3701 H0259 H7970 H3967 H4948 H4219 H0259 H3701

בְּלוּלָה סֹלֶת מְלֵאִים וּשְׁנֵיהֶם הַקֹּדֶשׁ בְּשֶׁקֶל שֶׁקֶל שִׁבְעִים
uliochanganywa unga–laini zimejaa zote–mbili patakatifu kwa–shekeli–ya shekeli sabini
H5560 H4392 H8147 H6944 H8255 H8255 H7657

לְמִנְחָה׃ בַּשֶּׁמֶן
kwa–sadaka–ya–nafaka kwa–mafuta
H4503 H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja yafedha yenye uzani wa sheli 130 na bakuli moja la fedha lenye uzito wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

62 קְטֹרֶת׃ מְלֵאָה זָהָב עֲשָׂרָה אַחַת כָּף
uvumba kimejaa dhahabu kumi kimoja kijiko
H7004 H4392 H2091 H6235 H0259 H3709

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

63 אֶחָד כְּבֶשׂ־ אֶחָד אַיִל בָּקָר בֶּן־ אֶחָד פָּר
mmoja mwana–kondoo– mmoja kondoo–dume ng'ombe mwana–wa mmoja ng'ombe–dume
H0259 H3532 H0259 H1241 H0259 H6499

לְעֹלָה׃ שְׁנָתוֹ בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwana–wa
H8141

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mmoja mchanga, kondoo dume mmoja, na mwanakondoo dume mmoja wa mwaka mmoja.

64 לְחַטָּאת׃ אֶחָד עִזִּים שְׂעִיר־
kwa–sadaka–ya–dhambi mmoja mbuzi mbuzi–dume–
H0259 H5795

Alitoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

65 חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה אֵילִם שְׁנֵים בָּקָר הַשְּׁלָמִים וּלְזֶבַח
watano mbuzi–dume watano kondoo–dume wawili ng'ombe amani na–kwa–dhabihu–ya
H2568 H6260 H2568 H8147 H1241 H8002 H2077

פ — גִּדְעֹנִי׃ בֶּן־ אֲבִידָן קָרְבָּן זֶה חֲמִשָּׁה שָׁנָה בְּנֵי־ כְּבָשִׂים
Gideoni mwana–wa Abidani sadaka–ya hii watano mwaka wana–wa wana–kondoo
H1441 H0027 H2088 H2568 H8141 H3532

Alitoa makisai wawili, kondoo dume watano, beberu watano, na wanakondoo dume watano kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo iliyokuwa sadaka ya Abidani mwana wa Gidioni.

66 עַמִּישַׁדָּי׃ בֶּן־ אֲחִיעֶזֶר דָּן לִבְנֵי נָשִׂיא הָעֲשִׂירִי בְּיוֹם
Amishadai mwana–wa Ahiezeri Dani wana–wa mkuu–wa ya–kumi katika–siku
H5996 H0295 H1835 H6224 H3117

Siku ya kumi, Ahizeri mwana wa Amishadai kiongozi wa Dani alitoa sadaka yake.

67 קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־ כֶּסֶף אַחַת מוֹצָק מִזְרָק מִשְׁקָלָהּ וּמֵאָה׀ שְׁלֹשִׁים אַחַת כֶּסֶף קַעֲרַת־ כֶּסֶף אֶחָד׀ מִזְרָק מִשְׁקָלָהּ׃

sadaka–yake sahani–ya fedha moja bakuli uzito–wake na–mia thelathini moja fedha moja bakuli uzito–wake

H7133 H7086 H3701 H0259 H4219 H4948 H3967 H7970 H0259 H3701 H0259 H4219 H4948

שִׁבְעִים שְׁקֶל שְׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה

sabini shekeli shekeli kwa–shekeli–ya patakatifu zote–mbili zimejaa unga–laini uliochanganywa

H7657 H8255 H8255 H6944 H8147 H4392 H5560

לְמִנְחָה׃ בַּשֶּׁמֶן

kwa–sadaka–ya–nafaka kwa–mafuta

H4503 H8081

Alitoa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shaekeli 130 na bakuli moja lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

68 כַּף אַחַת זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת

kijiko kimoja dhahabu kimejaa uvumba

H3709 H0259 H2091 H4392 H7004

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzito wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

69 אֶחָד כֶּבֶשׂ־ אֶחָד אַיִל בֶּקָר בֶּן־ אֶחָד פָּר

mmoja mwana–kondoo– mmoja kondoo–dume ng'ombe mwana–wa mmoja ng'ombe–dume

H0259 H3532 H0259 H1241 H0259 H6499

לְעֹלָה׃ שְׁנָתוֹ בֶּן־

kwa–sadaka–ya–kuteketezwa mwaka–wake mwana–wa

H8141

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mmoja mchanga, dume moja la kondoo, na dume moja la mwanakondoo wa mwaka mmoja.

70 לְחַטָּאת׃ אֶחָד עִזִּים שְׂעִיר־

kwa–sadaka–ya–dhambi mmoja mbuzi mbuzi–dume–

H0259 H5795

Alitoa beberu moja kuwa sadaka ya dhambi.

71 חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה׀ אֵילִם שְׁנֵים׀ בָּקָר הַשְּׁלָמִים׀ וּלְזֶבַח

watano mbuzi–dume watano kondoo–dume wawili ng'ombe amani na–kwa–dhabihu–ya

H2568 H6260 H2568 H8147 H1241 H8002 H2077

עַמִּישַׁדָּי׃ בֶּן־ אֲחִיעֶזֶר קָרְבָּן זֶה חֲמִשָּׁה שָׁנָה בְּנֵי־ כְּבָשִׂים

Amishadai mwana–wa Ahiezeri sadaka–ya hii watano mwaka wana–wa wana–kondoo

H5996 H0295 H2088 H2568 H8141 H3532

פ

—

Alitoa maksai wawili, kondoo dume watano, beberu watano, na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja mmoja, kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo iliyokuwa sadaka ya Ahizeri mwana wa Amishadai.

72 בְּיוֹם׀ עָשָׂר עַשְׁתֵּי יוֹם נָשִׂיא מַכּוּ־ לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל

katika–siku kumi–na–moja kumi–na–moja siku mkuu–wa wana–wa Asheri Pagieli

H3117 H6249 H6240 H3117 H5387 H0836 H6295

בֶּן־ עָכְרָן׃

mwana–wa Okrani

H5918

Siku ya kumi na moja. Pagieli mwana wa Okrani kiongozi wa uzao wa Asheri alaitoa sadaka yake.

כֶּסֶף	אֶחָד	מִזְרָק	מִשְׁקָלָהּ	וּמֵאָה	שְׁלֹשִׁים	אַחַת	כֶּסֶף	קְעָרַת־	קָרְבָּנוֹ
fedha	moja	bakuli	uzito–wake	na–mia	thelathini	moja	fedha	sahani–ya	sadaka–yake
H3701	H0259	H4219	H4948	H3967	H7970	H0259	H3701	H7086	

בִּלוּלָה	סֹלֶת	מְלֵאִים	וּשְׁנֵיהֶם	הַקֹּדֶשׁ	בְּשֶׁקֶל	שֶׁקֶל	שִׁבְעִים
uliochanganywa	unga–laini	zimejaa	zote–mbili	patakatifu	kwa–shekeli–ya	shekeli	sabini
	H5560	H4392	H8147	H6944	H8255	H8255	H7657

לְמִנְחָה׃	בַּשֶּׁמֶן
kwa–sadaka–ya–nafaka	kwa–mafuta
H4503	H8081

Sadaka yake ilikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shekeli 130 na bakuli moja la fedha lenye uzani wa shekeli sabani, kwa kipimo cha shekeli ya mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi ilikuwa vimejaa unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

קְטֹרֶת׃	מְלֵאָה	זָהָב	עֲשָׂרָה	אַחַת	כָּף	74
uvumba	kimejaa	dhahabu	kumi	kimoja	kijiko	
H7004	H4392	H2091	H6235	H0259	H3709	

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

אֶחָד	כִּבְשׂ־	אֶחָד	אַיִל	בֶּקֶר	בֶּן־	אֶחָד	פָּר	75
mmoja	mwana–kondoo–	mmoja	kondoo–dume	ng'ombe	mwana–wa	mmoja	ng'ombe–dume	
H0259	H3532	H0259		H1241		H0259	H6499	

לְעֹלָה׃	שְׁנָתוֹ	בֶּן־
kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	mwaka–wake	mwana–wa
	H8141	

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mmoja mchanga. dume la kondoo moja, dume moja la mwanakondoo wa mwaka mmoja.

לְחַטָּאת׃	אֶחָד	עִזִּים	שְׂעִיר־	76
kwa–sadaka–ya–dhambi	mmoja	mbuzi	mbuzi–dume–	
	H0259	H5795		

Alitoa beberu moja kuwa sadaka ya dhambi.

חֲמִשָּׁה	עַתֻּדִים	חֲמִשָּׁה	אֵילִם	שְׁנֵים	בָּקָר	הַשְּׁלָמִים	וּלְזֶבַח	77
watano	mbuzi–dume	watano	kondoo–dume	wawili	ng'ombe	amani	na–kwa–dhabihu–ya	
H2568	H6260	H2568		H8147	H1241	H8002	H2077	

פ	עָכְרָן׃	בֶּן־	פַּגְעִיאֵל	קָרְבָּן	זֶה	חֲמִשָּׁה	שָׁנָה	בְּנֵי־	כְּבָשִׂים
—	Okrani	mwana–wa	Pagieli	sadaka–ya	hii	watano	mwaka	wana–wa	wana–kondoo
	H5918		H6295		H2088	H2568	H8141		H3532

Alitoa maksai wawili, dume watano wa kondoo, na wanakondoo dume watano kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo iliyokuwa sadaka ya Pagieli mwana wa Okrani.

								78
אֲחִירַע	נַפְתָּלִי	לִבְנֵי	נָשִׂיא	יוֹם	עָשָׂר	שְׁנֵים	בְּיוֹם	
Ahira	Naftali	wana–wa	mkuu–wa	siku	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili	katika–siku	
H0299	H5321			H3117	H6240	H8147	H3117	

עֵינָן׃	בֶּן־
Enani	mwana–wa
H5881	

Siku ya kumi na mbili., Ahira mwana wa Enani, kiongozi wa uzao wa Naftali, alitoa sadaka yake.

כֶּסֶף	אֶחָד	מִזְרָק	מִשְׁקָלָהּ	וּמֵאָה	שְׁלֹשִׁים	אַחַת	כֶּסֶף	קְעָרַת־	קָרְבָּנוֹ
fedha	moja	bakuli	uzito-wake	na-mia	thelathini	moja	fedha	sahani-ya	sadaka-yake
H3701	H0259	H4219	H4948	H3967	H7970	H0259	H3701	H7086	

בִּלוּלָה	סֹלֶת	מְלֵאִים	וּשְׁנֵיהֶם	הַקֹּדֶשׁ	בְּשֶׁקֶל	שֶׁקֶל	שִׁבְעִים
uliochanganywa	unga-laini	zimejaa	zote-mbili	patakatifu	kwa-shekeli-ya	shekeli	sabini
	H5560	H4392	H8147	H6944	H8255	H8255	H7657

לְמִנְחָה׃	בַּשֶּׁמֶן
kwa-sadaka-ya-nafaka	kwa-mafuta
H4503	H8081

Sadaka yake ailikuwa sahani moja ya fedha yenye uzani wa shaekeli 130 na bakuli moja la fedha lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyote hivi vilikuwa vimejaa unga mwembamba ulichanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga.

קְטֹרֶת׃	מְלֵאָה	זָהָב	עֲשָׂרָה	אַחַת	כָּף	80
uvumba	kimejaa	dhahabu	kumi	kimoja	kijiko	
H7004	H4392	H2091	H6235	H0259	H3709	

Pia alitoa kijiko kimoja cha dhahabu chenye uzani wa shekeli kumi, kilichojaa ubani.

אֶחָד	כְּבֶשׂ־	אֶחָד	אַיִל	בֶּקֶר	בֶּן־	אֶחָד	פָּר		81
mmoja	mwana-kondoo-	mmoja	kondoo-dume	ng'ombe	mwana-wa	mmoja	ng'ombe-dume		
H0259	H3532	H0259		H1241		H0259	H6499		

לְעֹלָה׃	שְׁנָתוֹ	בֶּן־
kwa-sadaka-ya-kuteketezwa	mwaka-wake	mwana-wa
	H8141	

Alitoa sadaka ya kuteketezwa fahari mmoja mchanga, dume moja la kondoo, na mwanakondoo dume moja wa mwaka mmoja.

לְחַטָּאת׃	אֶחָד	עִזִּים	שְׂעִיר־
kwa-sadaka-ya-dhambi	mmoja	mbuzi	mbuzi-dume-
	H0259	H5795	

Alitoa beberu moja kuwa sadaka ya dhambi.

חֲמִשָּׁה	עַתֻּדִים	חֲמִשָּׁה	אֵילִם	שְׁנֵים	בָּקָר	הַשְּׁלָמִים	וּלְזֶבַח		83
watano	mbuzi-dume	watano	kondoo-dume	wawili	ng'ombe	amani	na-kwa-dhabihu-ya		
H2568	H6260	H2568		H8147	H1241	H8002	H2077		

פ	עֵינָן׃	בֶּן־	אֲחִירַע	קָרְבָּן	זֶה	חֲמִשָּׁה	שָׁנָה	בְּנֵי־	כְּבָשִׂים
—	Enani	mwana-wa	Ahira	sadaka-ya	hii	watano	mwaka	wana-wa	wana-kondoo
	H5881		H0299		H2088	H2568	H8141		H3532

Alitoa maksai wawili, kondoo dume watano, beberu watano, na wanakondoo dume watano wa mwaka mmoja mmoja kuwa sadaka ya amani. Hii ndiyo iliyokuwa sadaka ya Ahra mwana wa Enani.

נְשִׂיאֵי	מֵאֵת	אֹתוֹ	הִמְשַׁח	בְּיוֹם	הַמִּזְבֵּחַ	חֲנֻכַּת	וְזֹאת	84
wakuu-wa	kutoka-kwa	yeye	ilipopakwa-mafuta	katika-siku	madhabahu	wakfu-wa	hii	
	H0854	H0853	H4886	H3117	H4196	H2598	H2063	

שְׁנֵים	כֶּסֶף	מְזֻרְקֵי־	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	כֶּסֶף	קַעֲרֹת	יִשְׂרָאֵל
kumi-na-mbili	fedha	bakuli-za	kumi-na-mbili	kumi-na-mbili	fedha	sahani-za	Israeli
H8147	H3701	H4219	H6240	H8147	H3701	H7086	H3478

עֶשְׂרֵה׃	שְׁתֵּים	זָהָב	כַּפּוֹת	עָשָׂר
kumi-na-mbili	kumi-na-mbili	dhahabu	vijiko-vya	kumi-na-mbili
H6240	H8147	H2091	H3709	H6240

Viongozi wa Israeli waliviweka wakfu hivi vitu vyote siku ambayo Musa alimimina mafuta kwenye madhabahu. Waliziweka wakfu zile sahani kumi na mbili za fedha, Bakuli kumi na mbili za fedha, na vijiko kumi na vili vya dhahabu.

הָאֶחָד	הַמְּזֻרָק	וְשִׁבְעִים	כֶּסֶף	הָאֶחָת	הַקְּעָרָה	וּמֵאָה	שְׁלֹשִׁים
moja	bakuli	na-sabini	fedha	moja	sahani	mia-na-thelathini	mia-na-thelathini
H0259	H4219	H7657	H3701	H0259	H7086	H3967	H7970

85

הַקֹּדֶשׁ׃	בְּשֶׁקֶל	מֵאוֹת	וְאַרְבַּע־	אַלְפַּיִם	הַכֵּלִים	כֶּסֶף	כָּל־
patakatifu	kwa-shekeli-ya	mia-nne	na-mia-nne	elfu-mbili	vyombo	fedha	yote-ya
H6944	H8255	H3967	H0702	H0505	H3627	H3701	H3605

Zile sahani za fedha kila moja ilikuwa na uzani wa shaekeli 130 na kila bakuli ye fedha ilikuwa na uzani wa shekeli sabini. Vyombo vyote vya fedh vilikuwa na ujumla ya uzani wa shekeli 2, 400, kwa kipimo cha shekeli za mahali patakatifu.

הַכַּף	עֲשָׂרָה	עֲשָׂרָה	קְטֹרֶת	מְלֵאֹת	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים־	זָהָב	כַּפּוֹת
kijiko	kumi	kumi	uvumba	vimejaa	kumi-na-mbili	kumi-na-mbili	dhahabu	vijiko-vya
H3709	H6235	H6235	H7004	H4392	H6240	H8147	H2091	H3709

86

וּמֵאָה׃	עֶשְׂרִים	הַכַּפּוֹת	זָהָב	כָּל־	הַקֹּדֶשׁ	בְּשֶׁקֶל
na-mia	ishirini	vijiko	dhahabu-ya	yote-ya	patakatifu	kwa-shekeli-ya
H3967	H6242	H3709	H2091	H3605	H6944	H8255

Vile vijiko vya dhahabu vilivyokuwa vimejaa ubani, vilikuwa na uzani wa shekeli kumi kila kimoja. Vijiko vyote vya dhahabu vilikuwa na uzani wa shekeli 120.

פָּרִים	עָשָׂר	שְׁנֵים	לְעֹלָה	הַבָּקָר	כָּל־
ng'ombe-dume	kumi-na-mbili	kumi-na-mbili	kwa-sadaka-ya-kuteketezwa	ng'ombe	yote-ya
H6499	H6240	H8147		H1241	H3605

87

שְׁנֵים	שָׁנָה	בְּנֵי־	כְּבָשִׂים	עָשָׂר	שְׁנֵים־	אֵילֻם
kumi-na-mbili	mwaka	wana-wa	wana-kondoo	kumi-na-mbili	kumi-na-mbili	kondoo-dume
H8147	H8141		H3532	H6240	H8147	

שְׁנֵים	עִזִּים	וּשְׁעִירֵי	וּמִנְחָתָם	עָשָׂר
kumi-na-mbili	mbuzi	na-mbuzi-dume-wa	na-sadaka-yake-ya-nafaka	kumi-na-mbili
H8147	H5795		H4503	H6240

לְחַטָּאת׃	עָשָׂר
kwa-sadaka-ya-dhambi	kumi-na-mbili
	H6240

Waliwatenga wanyama wote kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, fahari kumi na wawili, kondoo dume kumi na wawili, na wanakondoo dume kumi na wawili wa mwaka mmoja mmoja. Walitoa sadaka yao ya unga. Walitoa beberu kumi na wawili kuwa sadaka ya dhambi.

אֵילֻם	פָּרִים	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	הַשְּׁלָמִים	זֶבַח	וּבַקָּר	וְכֹל	
kondoo-dume	ng'ombe-dume	na-wanne	ishirini	amani	dhabihu-ya	ng'ombe	na-yote-ya	
	H6499	H0702	H6242	H8002	H2077	H1241	H3605	
חֲנֻכַּת	זֹאת	שִׁשִּׁים	שָׁנָה	בְּנֵי־	כְּבָשִׂים	שִׁשִּׁים	עַתֻּדִים	שִׁשִּׁים
wakfu-wa	hii	sitini	mwaka	wana-wa	wana-kondoo	sitini	mbuzi-dume	sitini
H2598	H2063	H8346	H8141		H3532	H8346	H6260	H8346

88

אֹתוֹ׃	הִמָּשַׁח	אַחֲרֵי	הַמִּזְבֵּחַ	
yeye	kupakwa-mafuta	baada-ya	madhabahu	
H0853	H4886		H4196	

Kutokana na ng'ombe zao, walitoa fahari ishirini na nne, kondoo dume sitini beberu sitini, na wanakondoo dume sitini wa mwaka mmoja mmoja kuwa sadaka ya amani. Hii ilikuwa kwa ajiliya kuiweka wafu ile madhabahu baada ya kumiminiwa mafuta.

									89
אֶת־	וַיִּשְׁמַע	אִתּוֹ	לְדַבֵּר	מוֹעֵד	אָהֳלָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וּבְבֹא	
–	na–akasikia	naye	kuzungumza	mkutano	hema–ya	katika–	Musa	na–alipoingia	
H0853	H8085	H0854	H1696	H4150	H0168	H0413	H4872	H0935	

הָעֵדֻת	אֲרֹן	עַל־	אֲשֶׁר	הַכַּפֹּרֶת	מֵעַל	אֵלָיו	מִדַּבֵּר	הַקּוֹל
ushuhuda	sanduku–la	juu–ya	ambacho	kiti–cha–rehema	juu–ya	kwake	ikisema	sauti
H5715	H0727			H3727		H0413	H1696	

פ	אֵלָיו׃	וַיְדַבֵּר	הַכְּרֻבִים	שְׁנֵי	מִבֵּין
—	kwake	na–akasema	makerubi	wawili	kutoka–kati–ya
	H0413	H1696	H3742	H8147	H0996

Musa alipoingia kwenye hema ya kukutania kusema na BWANA, ndipo alipoisikia sauti yake ikisema naye. BWANA alinena naye kutoka juu ya kiti cha rehema kilichokuwa juu ya sanduku la ushahidi, kutoka katikati ya makerubi. Alinena naye.

Chapter 8

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Musa	kwa–	BWANA	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa, akamwambia,

										2
מוּל	אֶל־	הַנֵּרֹת	אֶת־	בְּהַעֲלֹתְךָ	אֵלָיו	וְאָמַרְתָּ	אַהֲרֹן	אֶל־	דַּבֵּר	
mbele–ya	kuelekea–	taa	–	unapowasha	yeye	na–umwambie	Haruni	kwa–	sema	
H4136	H0413		H0853	H5927	H0413	H0559	H0175	H0413	H1696	

הַנֵּרוֹת׃	שִׁבְעַת	יָאִירוּ	הַמְּנוֹרָה	פְּנֵי
taa	saba	zitaangaza	kinara	uso–wa
	H7651	H0215	H4501	H6440

“Sema na Haruni umwambie, 'zile taa saba lazima zimulike mbele ya kinara utakapoziwasha,”

									3
נֵרֹתֶיהָ	הֶעֱלָה	הַמְּנוֹרָה	פְּנֵי	מוּל	אֶל־	אַהֲרֹן	כֵּן	וַיַּעַשׂ	
taa–zake	akawasha	kinara	uso–wa	mbele–ya	kuelekea–	Haruni	hivyo	na–akafanya	
	H5927	H4501	H6440	H4136	H0413	H0175			

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
Musa	–	BWANA	aliamuru	kama–
H4872	H0853	H3068	H6680	

Haruni alifanya haya. Aliziwasha zile taa juu ya kinara ili ziangaze mbele yake kama BWANA alivyomwagiza Musa.

										4
פִּרְחָהּ	עַד־	יְרֵכָהּ	עַד־	זָהָב	מִקְשָׁה	הַמְּנֹרָה	מַעֲשֵׂה	וְזֶה	
maua–yake	hadi–	msingi–wake	hadi–	dhahabu	ya–kufuliwa	kinara	kazi–ya	na–hii	
H6525	H5704	H3409	H5704	H2091	H4749	H4501	H4639	H2088	

כֵּן	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	הֶרְאָה	אֲשֶׁר	כַּמַּרְאֶה	הוּא	מִקְשָׁה
hivyo	Musa	–	BWANA	alionyesha	ambayo	kulingana–na–maono	ni	ya–kufuliwa
	H4872	H0853	H3068	H7200		H4758	H1931	H4749

פ	הַמְּנֹרָה׃	אֶת־	עָשָׂה	
—	kinara	–	alifanya	
	H4501	H0853		

Kinara kilitengenezwa kwa njia hii kama BWANA alivyomwelekeza Musa muundo wake. Kiitakaiwa kutengenezwa kwa dhahabu kuanzia kwenye kitako chake hadi juu, ndivyo kilivyotakiwa kutengenezwa kwa dhahabu kwa maua hadi juu.

5

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
na–akasema	BWANA	kwa–	Musa	kusema
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

Tena, BWANA akanena na Musa, akasema,

6

וְאַתָּה	תְּצַוֶּה	אֶת־	הַלְוִיִּם	מִתּוֹךְ	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	אִתָּם׃
na–chukua	–	–	Walawi	kutoka–kati–ya	wana–wa	Israeli	wao
H3947	H0853	H0853	H3881	H8432	H3478	H3478	H0853

'"Uwatwae Walawi kati ya wana wa Israeli na uwatakase."

7

וְהֶעֱבִירוּ	חַטָּאת	מֵי	עֲלֵיהֶם	הַזָּה	לְטַהֲרָם	לָהֶם׀	תַּעֲשֶׂה
na–wapitishe	utakaso	maji–ya	juu–yao	nyunyiza	kuwatakasa	kwao	utafanya
		H4325			H2891		

וְכֹה־	וְהִטֶּהָרוּ׃	בִּגְדֵיהֶם	וְכִבְּסוּ	בְּשָׂרָם	כָּל־	עַל־	תַּעַר׀
na–hivyo–	na–wajitakase	nguo–zao	na–wafue	mwili–wao	yote–ya	juu–ya	wembe
H3541	H2891		H3526	H1320	H3605		H8593

Uwafanyie hivi ili kuwatakasa: Uwanyunyizie maji ya utakaso juu yao. Hakikisha wamenyoa miili yao yote, wafue nguo zao, na kwa njia hii wajitakase wenyewe.

8

סֹלֶת	וּמִנְחָתוֹ	בָּקָר	בֶּן־	פָּר	וְלָקְחוּ	
unga–laini	na–sadaka–yake–ya–nafaka	ng'ombe	mwana–wa	ng'ombe–dume	na–wachukue	
H5560	H4503	H1241		H6499	H3947	

תִּקַּח	בָּקָר	בֶּן־	שֵׁנִי	וּפַר־	בַּשֶּׁמֶן	בְּלוּלָה	
utachukua	ng'ombe	mwana–wa	wa–pili	na–ng'ombe–dume–	kwa–mafuta	uliochanganywa	
H3947	H1241		H8145	H6499	H8081		

לְחַטָּאת׃
kwa–sadaka–ya–dhambi

Kisha wachukue fahari mchanga na sadaka ya unga mwembamba uliochanganywa na mafuta. Halafu wachukue fahari mchanga kwa ajili ya sadaka ya dhambi.

9

כָּל־	אֶת־	וְהִקְהַלְתָּ	מוֹעֵד	אֲהֶל	לִפְנֵי	הַלְוִיִּם	אֶת־	וְהִקְרַבְתָּ
yote–ya	–	na–uwakusanye	mkutano	hema–ya	mbele–ya	Walawi	–	na–uwalete
H3605	H0853	H6950	H4150	H0168	H6440	H3881	H0853	H7126

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	עֲדַת	
Israeli	wana–wa	kusanyiko–la	
H3478		H5712	

Uwalete Walawi mbele ya hema ya kukutania, na uwakusanye jamii yote ya wana wa Israeli.

10

אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וְסָמְכוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	הַלְוִיִּם	אֶת־	וְהִקְרַבְתָּ
–	Israeli	wana–wa	na–waweke	BWANA	mbele–ya	Walawi	–	na–uwalete
H0853	H3478		H5564	H3068	H6440	H3881	H0853	H7126

הַלְוִיִּם׃	עַל־	יְדֵיהֶם	
Walawi	juu–ya	mikono–yao	
H3881		H3027	

Uwalete Walawi mbele yangu, BWANA. Wana wa Israeli wataweka mikono yao juu ya Walawi.

11

מֵאֵת	יְהוָה	לִפְנֵי	תְּנוּפָה	הַלְוִיִם	אֶת־	אַהֲרֹן	וְהֵנִיף	
kutoka–kwa	BWANA	mbele–ya	sadaka–ya–kutikisa	Walawi	–	Haruni	na–atikise	
H0854	H3068	H6440	H8573	H3881	H0853	H0175		

יְהוָה׃	עֲבֹדַת	אֶת־	לַעֲבֹד	וְהָיוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי
BWANA	utumishi–wa	–	kutumika	na–watakuwa	Israeli	wana–wa
H3068	H5656	H0853	H5647	H1961	H3478	

Haruni atawatoa Walawi mbele yangu, kuwa sadaka ya kutikiswa. Atafanya hivi ili kwamba Walawi wanitumikie.

12

וַעֲשֹׂה	הַפָּרִים	רֹאשׁ	עַל	יְדֵיהֶם	אֶת־	יִסְמְכוּ	וְהַלְוִיִם	
na–fanya	ng'ombe–dume	kichwa–cha	juu–ya	mikono–yao	–	wataweka	na–Walawi	
	H6499			H3027	H0853	H5564	H3881	

לַיהוָה	עֹלָה	הָאֶחָד	וְאֶת־	חַטָּאת	הָאֶחָד	אֶת־
kwa–BWANA	sadaka–ya–kuteketezwa	mmoja	na–	sadaka–ya–dhambi	mmoja	–
H3068		H0259	H0853		H0259	H0853

הַלְוִיִם׃	עַל־	לְכַפֵּר
Walawi	kwa–ajili–ya	kufunika–dhambi
H3881		

Walawi wataweka mikono yao juu ya hao fahari. Mtatoa fahari mmoja kuwa sadaka ya dhambi na fahari mwingine kuwa sadaka ya kuteketezwa kwangu, ili kuwa upatanisho kwa Walawi.

13

וְהַנִפְתָּ	בָנָיו	וְלִפְנֵי	אַהֲרֹן	לִפְנֵי	הַלְוִיִּם	אֶת־	וְהַעֲמַדְתָּ	
na–uwatikise	wana–wake	na–mbele–ya	Haruni	mbele–ya	Walawi	–	na–uwasimamishe	
		H6440	H0175	H6440	H3881	H0853	H5975	

לַיהוָה׃	תְּנוּפָה	אֹתָם
kwa–BWANA	sadaka–ya–kutikisa	wao
H3068	H8573	H0853

Walete Walawi mbele ya Haruni na mbele ya wana wake, uwainue kuwa sadaka ya kutikiswa kwa ajili yangu.

14

הַלְוִיִם׃	לִי	וְהָיוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	מִתּוֹךְ	הַלְוִיִּם	אֶת־	וְהִבְדַּלְתָּ	
Walawi	wangu	na–watakuwa	Israeli	wana–wa	kutoka–kati–ya	Walawi	–	na–uwatenge	
H3881		H1961	H3478		H8432	H3881	H0853	H0914	

Kwa njia hii utawatenganisha Walawi toka wana wa Israeli. Walawi watakuwa wangu.

15

וְטָהַרְתָּ	מִזֶּעֶד	אָהֶל	אֶת־	לַעֲבֹד	הַלְוִיִּם	יָבֹאוּ	כֵּן	וְאַחֲרֵי־	
na–uwatakase	mkutano	hema–ya	–	kutumika	Walawi	wataingia	hivyo	na–baada–ya–	
H2891	H4150	H0168	H0853	H5647	H3881	H0935			

תְּנוּפָה׃	אֹתָם	וְהֻנַּפְתָּ	אֹתָם
sadaka–ya–kutikisa	wao	na–uwatikise	wao
H8573	H0853		H0853

Baadaye Walawi wataingia ndani ya hema ya kukutania. Utawatakasa. utawatoa kuwa sadaka ya kutikiswa

16

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	מִתּוֹךְ	לִי	הֵמָּה	נְתֻנִים	נְתֻנִים	כִּי	
Israeli	wana–wa	kutoka–kati–ya	kwangu	wao	waliotolewa	waliotolewa	kwa–sababu	
H3478		H8432		H1992	H5414	H5414		

מִבְּנֵי	כֹּל	בְּכוֹר	רֶחֶם	כָּל־	פִּטְרַת	תַּחַת
miongoni–mwa–wana–wa	kila	mzaliwa–wa–kwanza	tumbo	kila–	ufunguzi–wa	badala–ya
	H3605	H1060	H7358	H3605		H8478

לִי׃	אֹתָם	לָקַחְתִּי	יִשְׂרָאֵל
kwangu	wao	nimewachukua	Israeli
	H0853	H3947	H3478

Fanya hivi kwa sababu wao ni wangu wote kutoka kwa wana wa Israeli. Watachukua nafasi ya kila mzaliwa wa kwanza afunguaye tumbo, mzaliwa wa kwanza wa uzao wa Israeli. Nimewachukua Walawi kwa ajili yangu.

17

יִשְׂרָאֵל	בִּבְנֵי	בְּכוֹר	כָּל־	לִי	כִּי
Israeli	miongoni–mwa–wana–wa	mzaliwa–wa–kwanza	kila–	kwangu	kwa–sababu
H3478		H1060	H3605		

כָּל־	הִכֵּיתִי	בְיוֹם	וּבַבְהֵמָה	בָּאָדָם
kila–	nilipopiga	katika–siku	na–miongoni–mwa–wanyama	miongoni–mwa–wanadamu
H3605	H5221	H3117	H0929	H0120

לִי׃	אֹתָם	הִקְדַּשְׁתִּי	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	בְּכוֹר
kwangu	wao	niliwatakasa	Misri	katika–nchi–ya	mzaliwa–wa–kwanza
	H0853	H6942	H4714	H0776	H1060

Wazaliwa wa kwanza wote kutoka kwa wana wa Israeli ni wangu, watu wote pamoja na wanyama pia. Siku ile nilipowachukua wazaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, Niliwatenga kwa ajili yangu

18

בִּבְנֵי	בְּכוֹר	כָּל־	תַּחַת	הַלְוִיִּם	אֶת־	וָאֶקַּח
miongoni–mwa–wana–wa	mzaliwa–wa–kwanza	kila–	badala–ya	Walawi	–	na–nikachukua
	H1060	H3605	H8478	H3881	H0853	H3947

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Nimewachukua Walawi kutoka kwa wana wa Israeli badala ya wazaliwa wa kwanza.

19

מִתּוֹךְ	וּלְבָנָיו	לְאַהֲרֹן	וּנְתֻנִים	הַלְוִיִּם	אֶת־	וָאֶתְּנָה
kutoka–kati–ya	na–wana–wake	kwa–Haruni	waliotolewa	Walawi	–	na–nikawatoa
H8432		H0175	H5414	H3881	H0853	H5414

מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֲבֹדַת	אֶת־	לַעֲבֹד	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי
mkutano	katika–hema–ya	Israeli	wana–wa	utumishi–wa	–	kutumika	Israeli	wana–wa
H4150	H0168	H3478		H5656	H0853	H5647	H3478	

יִהְיֶה	וְלֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עַל־	וּלְכַפֵּר
itakuwa	na–haitakuwa	Israeli	wana–wa	kwa–ajili–ya	na–kufunika–dhambi
H1961	H3808	H3478			

הַקֹּדֶשׁ׃	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	בִּגֶּשֶׁת	נֶגֶף	יִשְׂרָאֵל	בִּבְנֵי
patakatifu	kwa–	Israeli	wana–wa	wapokaribia	tauni	Israeli	miongoni–mwa–wana–wa
H6944	H0413	H3478		H5066	H5063	H3478	

Nimewatoa Walawi kuwa zawadi kwa Haruni na wana wake. Nimewachukua toka wana wa Isreali ili kuwatumikia wana wa Israeli katika hema ya kukutania. Nimewatoa ili kuwa upatanisho kwa watu ili kwamba wasipatwe na mapigo wakati wanapokaribia kwenye eneo takatifu.

20

לַלְוִיִּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֲדַת	וְכָל־	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיַּעַשׂ
kwa–Walawi	Israeli	wana–wa	kusanyiko–la	na–yote–ya	na–Haruni	Musa	na–akafanya
H3881	H3478		H5712	H3605	H0175	H4872	

עָשׂוּ	כֵּן־	לַלְוִיִּם	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כֹּל
walifanya	hivyo–	kwa–Walawi	Musa	–	BWANA	aliamuru	ambayo–	kulingana–na–yote
		H3881	H4872	H0853	H3068	H6680		H3605

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	לָהֶם
Israeli	wana–wa	kwao
H3478		

Musa, Haruni na jamii ya Waisraeli wote waliwafanyia Walawi hivi. Walifanya kila kitu ambacho BWANA alikuwa amemwamuru Musa kuhusu Walawi. Wana wa Israeli wakafanya haya pamoja nao.

21

אֹתָם	אַהֲרֹן	וַיָּנֶף	בִּגְדֵיהֶם	וַיְכַבֵּס	הַלְוִיִּם	וַיִּתְחַטָּאוּ
wao	Haruni	na-akatikisa	nguo-zao	na-wakafua	Walawi	na-wakajitakasa
H0853	H0175			H3526	H3881	H2398

לְטַהֲרָם׃	אַהֲרֹן	עֲלֵיהֶם	וַיְכַפֶּר	יְהוָה	לִפְנֵי	תְּנוּפָה
kuwatakasa	Haruni	kwa-ajili-yao	na-akafunika-dhambi	BWANA	mbele-ya	sadaka-ya-kutikisa
H2891	H0175			H3068	H6440	H8573

Walawi wakajitakasa wenyewe na kufua mavazi yao, Na Haruni akawatoa kama sadaka ya kutikiswa kwa BWANA na akafanya upatanisho kwao ili kuwatakasa.

22

בְּאַהֲל	עֲבֻדָתָם	אֶת־	לַעֲבֹד	הַלְוִיִּם	בָּאוּ	כֵּן	וְאַחֲרֵי־
katika-hema-ya	utumishi-wao	–	kutumika	Walawi	wakaingia	hivyo	na-baada-ya-
H0168	H5656	H0853	H5647	H3881	H0935		

מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	בָּנָיו	וְלִפְנֵי	אַהֲרֹן	לִפְנֵי	מוֹעֵד
Musa	–	BWANA	aliamuru	kama-	wana-wake	na-mbele-ya	Haruni	mbele-ya	mkutano
H4872	H0853	H3068	H6680			H6440	H0175	H6440	H4150

ס	לָהֶם׃	עָשׂוּ	כֵּן	הַלְוִיִּם	עַל־
—	kwao	walifanya	hivyo	Walawi	kuhusu-
				H3881	

Baada ya hayo, Walawi waliingia ndani kufanya utumishi wao katika hema ya kukutania mbele ya Haruni na mbele ya wanawe. Kama BWANA alivyokuwa amemwagiza Musa juu ya Walawi. Waliwahudumia Walawi wote kwa jinsi hii.

23

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
kusema	Musa	kwa-	BWANA	na-akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

BWANA akanena na Musa tena, Akasema,

24

זֹאת	אֲשֶׁר	לַלְוִיִּם	מִבֶּן	חָמֵשׁ	וְעֶשְׂרִים	שָׁנָה	וָמַעְלָה	יָבוֹא
hii	ambayo	kwa-Walawi	kutoka-umri-wa	ishirini	na-tano	miaka	na-zaidi	ataingia
H2063		H3881		H2568	H6242	H8141	H4605	H0935

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	בַּעֲבֹדַת	צָבָא	לִצְבֹא
mkutano	hema-ya	katika-utumishi-wa	kikosi	kujiunga-na-kikosi
H4150	H0168	H5656		H6633

“Haya yote ni kwa ajili ya Walawi ambao wana umri wa miaka ishirini na mitano na zaidi. Wataungana na wale wanaohudumia hekaluni.

25

יַעֲבֹד	וְלֹא	הָעֲבֹדָה	מִצְבָא	יָשׁוּב	שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	וּמִבֶּן
atatumika	na-hata	utumishi	kutoka-kikosi-cha	atarudi	miaka	hamsini	na-kutoka-umri-wa
H5647	H3808	H5656		H7725	H8141	H2572	

עוֹד׃
tena
H5750

Wataacha kutoa huduma hii watakapokuwa na umri wa miaka hamsini. Katika umri huu hawatakiwi kuendelea na huduma tena.

וַעֲבָדָה מִשְׁמֶרֶת לִשְׁמֹר מוֹעֵד בְּאָהֶל אֲחָיו אֶת־ וְשֹׁרֵת 26
na-utumishi wajibu kushika mkutano katika-hema-ya ndugu-zake – na-atahudumia
H5656 H4931 H8104 H4150 H0168 H0251 H0853 H8334

פ בְּמִשְׁמְרֹתָם׃ לַלְוִיִּם תַּעֲשֶׂה כָּכָה יַעֲבֹד לֹא
— katika-wajibu-wao kwa-Walawi utafanya hivyo atatumika si
H4931 H3881 H3602 H5647 H3808

Wanaweza kuwasaidia ndugu zao wanaoendelea kufanya kazi ndani ya hema ya kukutania, lakini hawatakiwai kufanya kazi tena. Utawaelekeza Walawi kuyafahamu haya yote.”

Chapter 9

הַשֵּׁנִית בַּשָּׁנָה סִינַי בְּמִדְבַּר־ מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה וַיְדַבֵּר 1
wa-pili katika-mwaka Sinai katika-jangwa-la Musa kwa- BWANA na-akasema
H8145 H8141 H5514 H4872 H0413 H3068 H1696

לֵאמֹר׃ הָרִאשׁוֹן בַּחֹדֶשׁ מִצְרַיִם מֵאֶרֶץ לְצֵאתָם
kusema wa-kwanza katika-mwezi Misri kutoka-nchi-ya kutoka-kwao
H0559 H7223 H2320 H4714 H0776 H3318

BWANA akanena na Musa katika katika jangwa la Sinai, mwezi wa kwanza wa mwaka wa pili baada ya kutoka katika nci ya Misri. Akasema,

בְּמוֹעֲדוֹ׃ הַפָּסַח אֶת־ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ וְיַעֲשׂוּ 2
kwa-wakati-wake Pasaka – Israeli wana-wa na-wafanye
H4150 H6453 H0853 H3478

“Wana wa Israeli wataikumbuka Pasaka katika wakati wake kila mwaka.

הָעַרְבָּיִם בֵּין הַזֶּה בַּחֹדֶשׁ יוֹם עֲשֹׂר־ בְּאַרְבָּעָה 3
jioni kati-ya huu katika-mwezi siku kumi-na-nne katika-siku-ya-kumi-na-nne
H6153 H0996 H2088 H2320 H3117 H6240 H0702

וּכְכָל־ חֻקֹּתָיו אַמְרֵי־ כְּכָל־ בְּמוֹעֲדוֹ אֹתוֹ תַּעֲשׂוּ
na-kulingana-na-yote-ya amri-zake kulingana-na-yote-ya kwa-wakati-wake yeye mtafanya
H3605 H2708 H3605 H4150 H0853

אֹתוֹ׃ תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּטָיו
yeye mtafanya hukumu-zake
H0853 H4941

Siku ya kumi na nne ya mwezi huu, muda wa jioni, utaikumbuka Pasaka kila mwaka kwa muda uliopanggwa. Lazima uikumbuke, fuata taratibu zake zote na utii sheria zake zote zinazohusiana na tukio hilo.

הַפָּסַח׃ לַעֲשֹׂת יִשְׂרָאֵל בְּנֵי אֶל־ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר 4
Pasaka kufanya Israeli wana-wa kwa- Musa na-akasema
H6453 H3478 H0413 H4872 H1696

Kwa hiyo, Musa akawaambia wana wa Isareli kuwa wataishika sikukuu ya Pasaka.

עָשָׂר בְּאַרְבָּעָה בָּרִאשׁוֹן הַפָּסַח אֶת־ וַיַּעֲשׂוּ 5
kumi-na-nne katika-siku-ya-kumi-na-nne katika-wa-kwanza Pasaka – na-wakafanya
H6240 H0702 H7223 H6453 H0853

אֲשֶׁר כָּל סִינַי בְּמִדְבַּר בֵּין הָעַרְבָּיִם לַחֹדֶשׁ יוֹם
ambayo kulingana-na-yote Sinai katika-jangwa-la jioni kati-ya kwa-mwezi siku
H3605 H5514 H6153 H0996 H2320 H3117

יִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי עָשׂוּ כֵּן מֹשֶׁה אֶת־ יְהוָה צִוָּה
Israeli wana-wa wakafanya hivyo Musa – BWANA aliamuru
H3478 H4872 H0853 H3068 H6680

Kwa hiyo wakaishika sikuu ya Pasaka katika mwezi wa kwanza, wakati wa jioni wa siku ya kumi na nne ya mwezi katika jangwa la Sinai. Wana wa Israeli walitii kila kitu ambacho BWANA alimwamuru Musa kukifanya.

6

וְלֹא־	אָדָם	לְנֶפֶשׁ	טְמֵאִים	הָיוּ	אֲשֶׁר	אֲנָשִׁים	וַיִּהְיוּ
na–hawaku–	aliyekufa	kwa–sababu–ya–mtu	najisi	walikuwa	ambao	watu	na–wakawa
H3808	H0120	H5315	H2931	H1961		H0376	H1961

וְלִפְנֵי	מֹשֶׁה	לִפְנֵי	וַיִּקְרְבוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	הַפָּסַח	לַעֲשֹׂת־	יָכְלוּ
na–mbele–ya	Musa	mbele–ya	na–wakakaribia	hiyo	katika–siku	Pasaka	kufanya–	weza
H6440	H4872	H6440	H7126	H1931	H3117	H6453		H3201

הַהוּא׃	בַּיּוֹם	אַהֲרֹן
hiyo	katika–siku	Haruni
H1931	H3117	H0175

Kulikuwa na watu fulani walionajisika kwa sababu ya maiti ya mtu. Hawakuweza kuishika Pasaka siku hiyo. Kwa hiyo walikwenda kwa Musa na Haruni siku hiyohiyo.

7

אָדָם	לְנֶפֶשׁ	טְמֵאִים	אֲנַחְנוּ	אֵלָּיו	הָהֵמָּה	הָאֲנָשִׁים	וַיֹּאמְרוּ
aliyekufa	kwa–sababu–ya–mtu	ni–najisi	sisi	kwake	hao	watu	na–wakasema
H0120	H5315	H2931	H0587	H0413	H1992	H0376	H0559

בְּתוֹךְ	בְּמַעֲדוֹ	יְהוָה	קָרְבָּן	אֶת־	הַקֹּרֵב	לְבִלְתִּי	נִגָּרַע	לָמָּה
kati–ya	kwa–wakati–wake	BWANA	sadaka–ya	–	leta	kutoka–ku	tunazuiwa	kwa–nini
H8432	H4150	H3068		H0853	H7126	H1115	H1639	H4100

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי
Israeli	wana–wa
H3478	

Wakamwambia Musa, “Sisi tumenajisika kwa sababu ya maiti ya mtu. Kwa nini basi unatutaka tuendelee kutoa sadaka kwa BWANA kwa wakati wa mwaka uliopangwa kwa wana wa Israeli?”

8

פ	לָכֶם׃	יְהוָה	יְצַוֶּה	מַה־	וְאֶשְׁמְעָה	עִמְדוּ	מֹשֶׁה	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר
—	kwenu	BWANA	ataagiza	nini–	na–nisikie	simameni	Musa	kwao	na–akasema
		H3068	H6680	H4100	H8085	H5975	H4872	H0413	H0559

Naye Musa akawaambia, “Subirini nimsikilize BWANA ataniambia nini juu Yenu.”

9

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	
kusema	Musa	kwa–	BWANA	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa, akamwambia,

10

וְטָמֵא	יִהְיֶה־	כִּי־	אִישׁ	אִישׁ	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	
najisi	atakuwa–	ikiwa–	mtu	mtu	kusema	Israeli	wana–wa	kwa–	sema	
H2931	H1961		H0376	H0376	H0559	H3478		H0413	H1696	

וְעָשָׂה	לְדֹרֹתֵיכֶם	אוֹ	לָכֶם	רְחֹקָה	בְּדֶרֶךְ	אוֹ	לָנֶפֶשׁ
na–afanye	kwa–vizazi–vyenu	au	kwenu	ya–mbali	katika–njia	au	kwa–sababu–ya–mtu
	H1755			H7350	H1870		H5315

לַיהוָה׃	פֶּסַח
kwa–BWANA	Pasaka
H3068	H6453

“Nena na wana wa Israeli, uwaambie, 'kama mmoja wenu au mwana wa uzao wenu amenajisika kwa sababu ya maiti, au ana safari ndefu, bado anaweza kuishika Pasaka ya BWANA.

הָעַרְבָּיִם	בֵּין	יוֹם	עָשָׂר	בְּאַרְבָּעָה		הַשֵּׁנִי	בַּחֹדֶשׁ	11
jioni	kati-ya	siku	kumi-na-nne	katika-siku-ya-kumi-na-nne		wa-pili	katika-mwezi	
H6153	H0996	H3117	H6240	H0702		H8145	H2320	

יֹאכְלֻהוּ׃	וּמְרֹרִים		מַצּוֹת	עַל־	אֹתוֹ	יַעֲשׂוּ
wataila	na-mimea-michungu		mikate-isiyotiwa-chachu	pamoja-na	yeye	watafanya
H0398	H4844		H4682		H0853	

Wataishika Pasaka siku ya kumi na nne ya mwezi wa pili wakati wa jioni. Wataila kwa mikate isyotiwa chahcu na mboga chungu.

בּוֹ	יִשְׁבְּרוּ־	לֹא	וְעֶצֶם	בֹּקֶר	עַד־	מִמֶּנּוּ	יַשְׁאִירוּ	לֹא־	12
wake	vunja-	hawata	na-mfupa	asubuhi	hadi-	kutoka-kwake	acha	hawata-	
	H7665	H3808	H6106	H1242	H5704		H7604	H3808	

אֹתוֹ׃	יַעֲשׂוּ	הַפֶּסַח	חֻקַּת	כְּכָל־
yeye	watafanya	Pasaka	amri-ya	kulingana-na-yote-ya
H0853		H6453	H2708	H3605

Wasiiache mpaka jioni, au kuvunja mifupa yake. Watafuata taratibu zote za Pasaka.

הַפֶּסַח	לַעֲשׂוֹת	וְחָדַל	הָיָה	לֹא־	וּבְדֶרֶךְ	טָהוֹר	הוּא	אֲשֶׁר־	וְהָאִישׁ	13
Pasaka	kufanya	na-akaacha	kuwa	hakuwa-	na-katika-njia	safi	yeye	ambaye-	na-mtu	
H6453		H2308	H1961	H3808	H1870	H2889	H1931		H0376	

לָא	יְהוָה	קָרְבָּן	כִּי	מֵעֲמָיו	הַהוּא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	
haku	BWANA	sadaka-ya	kwa-sababu	kutoka-watu-wake	hiyo	nafsi	na-atakatiliwa-mbali	
H3808	H3068				H1931	H5315	H3772	

הַהוּא׃	הָאִישׁ	יִשָּׂא	חֶטְאוֹ	בְּמֹעֲדוֹ	הִקְרִיב	
huyo	mtu	atabeba	dhambi-yake	kwa-wakati-wake	leta	
H1931	H0376	H5375	H2399	H4150	H7126	

Lakini mtu yeyote asiye najisi na hayuko safarini, na akashindwa kuishika Pasaka, huyo mtu lazima aondolewe kati ya watu wake kwa sababu hakutoa sadaka ambayo BWANA huitaka kwa wakati wa mwaka uliopangwa. Huyo mtu lazima aibebe dhambi yake.

כְּחֻקַּת	לַיהוָה	פֶּסַח	וְעָשָׂה	גֵּר	אִתְּכֶם	נָגוּר	וְכִי־		14
kulingana-na-amri-ya	kwa-BWANA	Pasaka	na-afanye	mgeni	nanyi	ataishi	na-ikiwa-		
H2708	H3068	H6453		H1616	H0854				

לָכֶם	יִהְיֶה	אַחַת	חֻקָּה	יַעֲשֶׂה	כֵּן	וּכְמִשְׁפָּטוֹ	הַפָּסַח
kwenu	itakuwa	moja	amri	atafanya	hivyo	na-kulingana-na-hukumu-yake	Pasaka
	H1961	H0259	H2708			H4941	H6453

פ	הָאָרֶץ׃	וּלְאֶזְרַח	וְלַגֵּר
—	wa-nchi	na-kwa-mzaliwa	na-kwa-mgeni
	H0776	H0249	H1616

Kama mtu mgeni anayeishi kati yenu na akaishika, Pasaka kwa heshima ya BWANA, ataishika na kufanya amri zote, na kutii taratibu zake. Utakuwa na sheria hizohizo kwa wageni na kwa wote waliaozaliwa katika nchi.

לְאָהֳל	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	הֶעָנָן	כִּסָּה	הַמִּשְׁכָּן	אֶת־	הָקִים	וּבְיוֹם		15
kwa-hema-ya	maskani	–	wingu	ilifunika	maskani	–	kusimamisha	na-katika-siku		
H0168	H4908	H0853	H6051	H3680	H4908	H0853		H3117		

בֹּקֶר׃	עַד־	אֵשׁ	כְּמַרְאֵה־	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	יִהְיֶה	וּבָעֶרֶב	הָעֵדֻת
asubuhi	hadi-	moto	kama-mwonekano-wa	maskani	juu-ya	ilikuwa	na-jioni	ushuhuda
H1242	H5704	H0784	H4758	H4908		H1961	H6153	H5715

Na siku hiyo ambayo masikani iliposimamishwa, wingu lilifunika masikani, ile hema ya amari ya agano. Ilipokuwa jioni wingu lilkuwa juu ya masikani. Lilionekana kama moto mpaka asubuhi.

16

לָיְלָה׃	אֵשׁ	וּמַרְאֵה־	יְכַסֶּנּוּ	הֶעָנָן	תָּמִיד	יִהְיֶה	כֵּן
usiku	moto	na–mwonekano–wa	liliifunika	wingu	daima	ilikuwa	hivyo
H3915	H0784	H4758	H3680	H6051	H8548	H1961	

Liliendelea hivyohivyo. Lile wingu lilifunika masikani na kuonekana kama moto wakati wa usiku.

17

יִסְעוּ	כֵּן	וְאַחֲרֵי־	הָאֹהֶל	מֵעַל	הֶעָנָן	הֵעָלֹת	וּלְפִּי
walisafiri	hivyo	na–baada–ya–	hema	kutoka–juu–ya	wingu	kupanda	na–kulingana–na
H5265			H0168		H6051	H5927	H6310

בְּנֵי	יַחֲנוּ	שָׁם	הֶעָנָן	שָׁם	יִשְׁכָּן־	אֲשֶׁר	וּבְמִקוֹם	בְּנֵי
wana–wa	walipiga–kambi	pale	wingu	pale	lilikaa–	ambapo	na–mahali	Israeli
	H2583	H8033	H6051	H8033	H7931		H4725	H3478

יִשְׂרָאֵל׃	wana–wa
Israeli	
H3478	

Na kila wingu lilipochukuliwa kutoka kwenye hema, wana wa Isareli waliendelea na safari yao. Na kila wingu liliposimama, watu waliweka kambi.

18

יְהוָה	פִּי	וְעַל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יִסְעוּ	יְהוָה	פִּי	עַל־
BWANA	amri–ya	na–kwa–	Israeli	wana–wa	walisafiri	BWANA	amri–ya	kwa–
H3068	H6310		H3478		H5265	H3068	H6310	

יַחֲנוּ׃	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	הֶעָנָן	יִשְׁכֹּן	אֲשֶׁר	יְמֵי	כָּל־	יַחֲנוּ
walipiga–kambi	maskani	juu–ya	wingu	lilikaa	ambazo	siku	siku–zote–za	walipiga–kambi
H2583	H4908		H6051	H7931		H3117	H3605	H2583

Wana wa Israrli walisafiri kwa amri ya BWANA, na kwa amri yake waliweka kambi. Wakati wingu liliposimama juu ya masikani, nao walikaa kwenye kambi zao.

19

בְּנֵי־	וְשָׁמְרוּ	רַבִּים	יָמִים	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	הֶעָנָן	וּבְהַאֲרִיךְ	
wana–wa	na–walishika	nyingi	siku	maskani	juu–ya	wingu	na–lilipokaa–muda–mrefu	
	H8104		H3117	H4908		H6051	H0748	

יִסָּעוּ׃	וְלֹא	יְהוָה	מִשְׁמֶרֶת	אֶת־	יִשְׂרָאֵל
safiri	na–hawaku	BWANA	wajibu–wa	–	Israeli
H5265	H3808	H3068	H4931	H0853	H3478

Na wingu lilipobaki kwenye masikani kwa siku nyingi, wana wa Israeli walitakiwa kutii maelekezo ya BWANA na kusitisha safari yao.

20

פִּי	עַל־	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	מִסְפָּר	יָמִים	הֶעָנָן	יִהְיֶה	אֲשֶׁר	וַיֵּשׁ
amri–ya	kwa–	maskani	juu–ya	chache	siku	wingu	lilikuwa	ambapo	na–wakati
H6310		H4908		H4557	H3117	H6051	H1961		H3426

יִסָּעוּ׃	יְהוָה	פִּי	וְעַל־	יַחֲנוּ	יְהוָה
walisafiri	BWANA	amri–ya	na–kwa–	walipiga–kambi	BWANA
H5265	H3068	H6310		H2583	H3068

Wakati mwingine wingu lilibaki kwa siku chache tu kwenye masikani. Kwa mazingira kama hayo walilazimika kutii amri ya BWANA - waliweka kambi na kisha kuendelea na safari tena kwa amri yake.

21

בַּבֹּקֶר	הֶעָנָן	וְנַעֲלָה	בֹּקֶר	עַד־	מֵעֶרֶב	הֶעָנָן	יִהְיֶה	אֲשֶׁר־	וַיֵּשׁ
asubuhi	kumweka	kuinuka	asubuhi	mpaka	jioni	kumweka	kuwa	ambaye	kuwa
H1242	H6051	H5927	H1242	H5704	H6153	H6051	H1961		H3426

וְנָסָעוּ׃	הֶעָנָן	וְנַעֲלָה	לָיְלָה	יוֹמָם	אוֹ	וְנָסָעוּ
kuondoka	kumweka	kuinuka	usiku	mapema	au	kuondoka
H5265	H6051	H5927	H3915	H3119		H5265

Wakati mwingine wingu lilikuwepo kambini kuanzia jioni mpaka asubuhi. Na wingu liliponyanyuliwa asubuhi, walisafiri. Kama liliendelea kwa mchana wote na kwa usiku wote, ni pale tu wingu liliponyanyuliwa ndipo walipoendelea na safari.

לִשְׁכֹּן	הַמִּשְׁכָּן	עַל־	הֶעָנָן	בְּהַאֲרִיךְ	יָמִים	אוֹ־	חֹדֶשׁ	אוֹ־	יָמִים	אוֹ־	22
kukaa	kumweka	juu	kumweka	ngome	siku	au	mwezi	au	siku	au	
H7931	H4908		H6051	H0748	H3117		H2320		H3117		

יִסָּעוּ׃	וּבְהֵעָלֹתוֹ	יִסָּעוּ	וְלֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	יַחֲנוּ	עָלָיו
kuondoka	kuinuka	kuondoka	si	Israeli	mtoto	kumkaa	juu
H5265	H5927	H5265	H3808	H3478		H2583	

Hata kama wingu lilibaki kwenye masikini kwa siku mbili, kwa mwezi mmoja, au kwa mwaka mmoja, ili mradi tu limebaki pale, wana wa Israeli walibaki kwenye kambi zao na kusitisha safari. Lakini pale wingu liliponyanyuliwa, walianza safari yao.

מִשְׁמֶרֶת	אֶת־	יִסָּעוּ	יְהוָה	פִּי	וְעַל־	יַחֲנוּ	יְהוָה	פִּי	עַל־	23
kumweka	kwa	kuondoka	Yahweh	kinywa	juu	kumkaa	Yahweh	kinywa	juu	
H4931	H0853	H5265	H3068	H6310		H2583	H3068	H6310		

פ	מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	יְהוָה	פִּי	עַל־	שָׁמְרוּ	יְהוָה
neno	Musa	mkono	Yahweh	kinywa	juu	kuangalia	Yahweh
	H4872	H3027	H3068	H6310		H8104	H3068

Walifanya kambi kwa amri ya BWANA, na walisafiri kwa amri yake. Walitii amri ya BWANA iliyotolewa kupitia kwa Musa

Chapter 10

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Musa	kwa-	BWANA	na-akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA alinena na Musa, akasema,

וְהָיוּ	אֹתָם	תַּעֲשֶׂה	מִקְשָׁה	כֶּסֶף	חֲצֹצְרֹת	שְׁתֵּי	לְךָ	עֲשֵׂה	2
na-zitakuwa	zao	utazifanya	za-kufuliwa	za-fedha	tarumbeta	mbili	kwako	fanya	
H1961	H0853		H4749	H3701	H2689	H8147			

הַמַּחֲנוֹת׃	אֶת־	וּלְמַסַּע	הָעֵדָה	לְמִקְרָא	לְךָ
kambi	–	na-kwa-kusafirisha	kusanyiko	kwa-kuita	kwako
H4264	H0853	H4550	H5712	H4744	

“tengenza tarumbeta mbili za fedha. Uzitengeneze kwa kufua hizo fedha. Utazitumia hizo tarumbeta kwa kuwaita watu waje pamoja na kwa kuwaita watu wote wakati wa kuondoka kwenye kambi zao.

פֶּתַח	אֶל־	הָעֵדָה	כָּל־	אֵלֶיךָ	וְנוֹעֲדוּ	בָּהֵן	וְתָקְעוּ		3
mlango-wa	kwa-	kusanyiko	yote-ya	kwako	na-watakusanyika	zao	na-watakapopiga		
H6607	H0413	H5712	H3605	H0413	H3259		H8628		

מוֹעֵד׃	אָהֳלֵ
mkutano	hema-ya
H4150	H0168

Makuhani watapiga tarumbeta kwa ajili ya kuwaita watu wote mbele yako kwenye lango la hema ya kukutania.

4 וְאִם־ בְּאַחַת יִתְקָעוּ וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ הַנְּשִׂיאִים רָאשֵׁי אַלְפֵי
na–ikiwa– kwa–moja watapiga na–watakusanyika kwako wakuu vichwa–vya elfu–za
H0259 H8628 H3259 H0413 H0505

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Kama makuhani watapiga tarumbeta moja tu, basi viongozi, vichwa koo za Israeli ndipo watakapokutana kwako.

5 וּתְקַעְתֶּם וְנָסְעוּ תְּרוּעָה הַמַּחֲנוֹת קֵדְמָה׃ הַחֹנִים
na–mtakapopiga na–watasafiri kishindo kambi zilizopiga–kambi mashariki
H8628 H5265 H8643 H4264 H2583

Utakapopiga tarumbeta ya sauti kuu, ile kambi ya upande wa mashariki itaanza kusafiri.

6 וּתְקַעְתֶּם וְנָסְעוּ תְּרוּעָה שֵׁנִית מַרְעֵה־ תְּרוּעָה הַחֹנִים תֵּימָנָה
na–mtakapopiga na–watasafiri kishindo mara–ya–pili kambi zilizopiga–kambi kusini
H8628 H5265 H8643 H8145 H4264 H2583 H8486

לְמַסְעֵיהֶם׃ יִתְקְעוּ תְּרוּעָה
kwa–safari–zao watapiga kishindo
H4550 H8628 H8643

Nawe utakapopiga tarumeta kwa sauti kuu mara ya pili, ile kambi ya upande wa kusini wataanza kusafiri. Watapiga tarumbeta kwa sauti kuu ili kuanza safari yao.

7 וּבְהַקְהֵיל תָּרִיעוּ׃ וְלֹא תִתְקְעוּ הַקָּהָל אֶת־ הַמְכוּתָנוֹ
na–mkikusanya mtapiga–kishindo na–si mtapiga mkutano – –
H6950 H7321 H3808 H8628 H6951 H0853

Watu wote watakapokutana pamoja, piga hizo tarumbeta lakini si kwa sauti kuu.

8 וּבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחֻקַּת
na–wana–wa Haruni makuhani watapiga tarumbeta na–zitakuwa kwenu kwa–amri–ya
H0175 H3548 H8628 H2689 H1961 H2708

עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם׃
milele kwa–vizazi–vyenu
H5769 H1755

Wana wa Haruni, makuhani, watapiga hizo tarumbeta. Huu ndio utakaokuwa utaratibu wa watu wako kwa vizazi vyote.

9 וְכִי־ תָבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל־ הַצַּר אֲשֶׁר הַצֹּרֵר אֶתְכֶם
na–mtakapo– enda vitani katika–nchi–yenu dhidi–ya adui anayewasumbua ninyi
H0935 H4421 H0776 H0779 H6887 H0853

וַהֲרַעֹתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
na–mtapiga–kishindo kwa–tarumbeta na–mtakumbukwa mbele–ya BWANA Mungu–wenu
H7321 H2689 H2142 H6440 H3068 H0430

וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאֹיְבֵיכֶם׃
na–mtaokolewa kutoka–kwa–adui–zenu
H3467 H0341

Nanyi mtakapoenda vitani katika ardhi yenu dhidi ya maadui wenu wanaowakandamiza, ndipo mtakapotoa ishara ya sauti ya tarumbeta. Mimi, BWANA Mungu wako nitawaita kuwakumbuka na kuwaokoa kutoka kwa maadui wenu.

10

חָדְשֵׁיכֶם	וּבְרָאשֵׁי	וְבִמוֹעֲדֵיכֶם	שִׁמְחַתְכֶם	וּבְיוֹם	
miezi-yenu	na-katika-mwanzo-wa	na-katika-sikukuu-zenu	ya-furaha-yenu	na-katika-siku	
H2320		H4150	H8057	H3117	

שַׁלְמֵיכֶם	זִבְחֵי	וְעַל	עֹלֹתֵיכֶם	עַל	בַּחֲצֹצְרֹת	וּתְקַעְתֶּם
amani-yenu	dhabihu-za	na-juu-ya	sadaka-zenu-za-kuteketezwa	juu-ya	tarumbeta	na-mtapiga
H8002	H2077				H2689	H8628

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	אֱלֹהֵיכֶם	לִפְנֵי	לְזִכָּרוֹן	לָכֶם	וְהָיוּ
Mungu-wenu	BWANA	mimi	Mungu-wenu	mbele-ya	kwa-ukumbusho	kwenu	na-zitakuwa
H0430	H3068	H0589	H0430	H6440	H2146		H1961

פ
—

Pia, wakati wa kusherehekea, sikukuu zenu za kawaida na katika miandamo ya miezi, mtapiga tarumbeta zenu kwa heshima ya sadaka zenu za kuteketezwa na kwa sadaka zenu za amani. Huu utakuwa ukumbusho wenu kwangu, Mungu wenu. Mimi ndimi BWANA Mungu wenu.”

11

בַּחֹדֶשׁ	בְּעֶשְׂרִים	הַשֵּׁנִי	בַּחֹדֶשׁ	הַשֵּׁנִית	בַּשָּׁנָה	וַיְהִי
kwa-mwezi	katika-siku-ya-ishirini	wa-pili	katika-mwezi	wa-pili	katika-mwaka	na-ikawa
H2320	H6242	H8145	H2320	H8145	H8141	H1961

הָעֵדֻת׃	מִשְׁכַּן	מֵעַל	הֶעָנָן	נֶעֱלָה	
ushuhuda	maskani-ya	kutoka-juu-ya	wingu	likapanda	
H5715	H4908		H6051	H5927	

Katika siku ya ishrini, mwezi wa pili, mwaka wa pili, Lile wingu liliinuliwa toka masikani ya amri za maagano.

12

הֶעָנָן	וַיִּשְׁכֹּן	סִינָי	מִמִּדְבַּר	לְמַסְעֵיהֶם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּסָּעוּ
wingu	na-likakaa	Sinai	kutoka-jangwa-la	kwa-safari-zao	Israeli	wana-wa	na-wakasafiri
H6051	H7931	H5514		H4550	H3478		H5265

פָּארָן׃	בְּמִדְבָּר
Parani	katika-jangwa-la
H6290	

Wana wa Israeli wakaendelea na safari yao toka jangwa la Sinai. Lile wingu likasimama kwenye jangwa la Parani.

13

מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	יְהוָה	פִּי	עַל־	בָּרִאשֹׁנָה	וַיִּסְעוּ	
Musa	kwa-mkono-wa	BWANA	amri-ya	kwa-	mara-ya-kwanza	na-wakasafiri	
H4872	H3027	H3068	H6310		H7223	H5265	

Walifanya safari yao ya kwanza, kufuatia amri ya BWANA iliyotolewa kupitia kwa Musa.

14

וְעַל־	לְצִבְאֹתָם	בָּרִאשֹׁנָה	יְהוּדָה	בְּנֵי־	מַחֲנֵה	דֶּגֶל	וַיִּסַּע	
na-juu-ya	kwa-vikosi-vyao	kwanza	Yuda	wana-wa	kambi-ya	bendera-ya	na-ikasafiri	
		H7223	H3063		H4264	H1714	H5265	

עַמִּינָדָב׃	בֶּן־	נַחְשׁוֹן	צְבָאוֹ
Aminadabu	mwana-wa	Nashoni	kikosi-chake
H5992		H5177	

Kambi ya mahali pa uzao wa Yuda iliondoka ya kanza, wakiondoa majeshi yao binafsi. Nashoni mwana wa Aminadabu ndiye aliyeongoza jeshi la Yuda.

15

צוּעָר׃	בֶּן־	נְתַנְאֵל	יִשָּׂשכָר	בְּנֵי	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־
Suari	mwana-wa	Nethaneli	Isakari	wana-wa	kabila-la	kikosi-cha	na-juu-ya
H6686		H5417	H3485		H4294		

Nethaneli mwana wa Zuari aliongoza jeshi la kabila la uzao wa Isakari.

וְעַל־	צְבָא	כִּסְלָא	בְּנֵי	זְבוּלֻן	אֱלִיאָב	בֶּן־	חֵלוֹן׃	16
na–juu–ya	kikosi–cha	kabila–la	wana–wa	Zebuluni	Eliabu	mwana–wa	Heloni	
		H4294		H2074	H0446		H2497	

Eliabu mwana wa Heloni aliongoza jeshi la kabila la Zabuloni.

וְהוּרַד	הַמִּשְׂכָּן	וְנָסְעוּ	בְּנֵי־	גֵרְשׁוֹן	וּבְנֵי	מְרָרִי	נֹשְׂאֵי	17
na–ilishusha	maskani	na–wakasafiri	wana–wa	Gershoni	na–wana–wa	Merari	wabebaji–wa	
H3381	H4908	H5265		H1648		H4847	H5375	

הַמִּשְׂכָּן׃	ס	
maskani	—	
H4908		

Uzao wa Gerishoni na Merari, ambao walitunza masikani, na kuanza kusafiri.

אֱלִיצוּר	צְבָאוֹ	וְעַל־	לְצִבְאֹתָם	רְאוּבֵן	מַחֲנֵה	דֶּגֶל	וְנָסַע	18
Elisuri	kikosi–chake	na–juu–ya	kwa–vikosi–vyao	Reubeni	kambi–ya	bendera–ya	na–ikasafiri	
H0468				H7205	H4264	H1714	H5265	

שְׁדֵיאוּר׃	בֶּן־	
Shedeuri	mwana–wa	
H7707		

Baadaye Walifuata jeshi la mahali pa kambi ya Reubeni walianza safari yao. Elizuri mwana wa Shedeuri aliongoza jeshi la Reubebni.

צוּרִי־שַׁדָּי׃	בֶּן־	שְׁלֻמִיאֵל	שִׁמְעוֹן	בְּנֵי	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־	19
Surishadai	mwana–wa	Shelumieli	Simeoni	wana–wa	kabila–la	kikosi–cha	na–juu–ya	
H6701		H8017	H8095		H4294			

Shelumieli mwana wa Zurishadai alilliongoza jeshi la kabila la uzao wa Simeoni.

דְּעוּאֵל׃	בֶּן־	אֶלְיָסָף	גָּד	בְּנֵי־	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־	20
Deueli	mwana–wa	Eliasafu	Gadi	wana–wa	kabila–la	kikosi–cha	na–juu–ya	
H1845		H0460	H1410		H4294			

Eliasafu mwana Deuli alilliongoza jeshi la kabila la uzao wa Gadi.

עַד־	הַמִּשְׂכָּן	אֶת־	וְהֵקִימוּ	הַמְקֻדָּשׁ	נֹשְׂאֵי	הַקְּהָתִים	וְנָסְעוּ	21
hadi–	maskani	–	na–waliisimamisha	patakatifu	wabebaji–wa	Wakohathi	na–wakasafiri	
H5704	H4908	H0853		H4720	H5375	H6956	H5265	

בָּאָם׃	ס	
kuja–kwao	—	
H0935		

Kabila la Kohathi nalo lilianza safari. Wao walibebba vyombo vya mahali patakatifu. Wengine waliisimamisha masikani kabla ya Wakohathi kufika kambi inayofuata.

וְעַל־	לְצִבְאֹתָם	אֶפְרַיִם	בְּנֵי־	מַחֲנֵה	דֶּגֶל	וְנָסַע	22
na–juu–ya	kwa–vikosi–vyao	Efraimu	wana–wa	kambi–ya	bendera–ya	na–ikasafiri	
		H0669		H4264	H1714	H5265	

עַמִּיהוּד׃	בֶּן־	אֱלִישָׁמָע	צְבָאוֹ
Amihudi	mwana–wa	Elishama	kikosi–chake
H5989		H0476	

Majeshi ya kabila la uzao wa Efraimu ndio waliofuata. Elishama mwana wa Amihudi ndiye aliyeongoza jeshi la Efraimu.

צוּר׃	פְּדָה־	בֶּן־	גַּמְלִיאֵל	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־	23
Suri	Pedasuri	mwana–wa	Gamalieli	Manase	wana–wa	kabila–la	kikosi–cha	na–juu–ya	
H6301	H6301		H1583	H4519		H4294			

Gamalieli mwana wa Pedazuri aliongoza jeshi la uzao wa Manase.

ס	גִּדְעֹנִי׃	בֶּן־	אֲבִידָן	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־	24
—	Gideoni	mwana–wa	Abidani	Benyamini	wana–wa	kabila–la	kikosi–cha	na–juu–ya	
	H1441		H0027	H1144		H4294			

Abidani mwana wa Gidioni aliongoza jeshi la uzao wa kabila la Benjamini.

לְכָל־	מְאַסֵּף	דָּן	בְּנֵי־	מַחֲנֵה	דֶּגֶל	וְנָסַע			25
kwa–kambi–zote	walinzi–wa–nyuma	Dani	wana–wa	kambi–ya	bendera–ya	na–ikasafiri			
H3605	H0622	H1835		H4264	H1714	H5265			

עַמִּישַׁדָּי׃	בֶּן־	אֲחִיעֶזֶר	צְבָאֹו	וְעַל־	לְצִבְאֹתָם	הַמַּחֲנֹת
Amishadai	mwana–wa	Ahiezeri	kikosi–chake	na–juu–ya	kwa–vikosi–vyao	kambi
H5996		H0295				H4264

Lile jeshi lililoweka kambi mahali pa bango la uzao wa Dani lilikuwa la mwisho kuondoka. Ahizeri mwana wa Amishadai ndiye aliyeongoza jeshi la Dani.

עָכְרָן׃	בֶּן־	פַּגְעִיאֵל	אָשֵׁר	בְּנֵי	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־	26
Okrani	mwana–wa	Pagieli	Asheri	wana–wa	kabila–la	kikosi–cha	na–juu–ya	
H5918		H6295	H0836		H4294			

Pagieli mwana wa Okirani aliongoza jeshi la wana wa uzao wa Asheri.

עֵינָן׃	בֶּן־	אֲחִירַע	נַפְתָּלִי	בְּנֵי	מַטֵּה	צְבָא	וְעַל־	27
Enani	mwana–wa	Ahira	Naftali	wana–wa	kabila–la	kikosi–cha	na–juu–ya	
H5881		H0299	H5321		H4294			

Ahira mwana wa Enani aliongoza jeshi la uzao wa kabila ya Naftali.

ס	וַיִּסְעוּ׃	לְצִבְאֹתָם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	מַסְעֵי	אֱלֶּה	28
—	na–wakasafiri	kwa–vikosi–vyao	Israeli	wana–wa	safari–za	hizi	
	H5265		H3478		H4550	H0428	

Hivi ndivyo majeshi ya wana wa Israeli yalivyosafiri.

וּנְסָעִים	מֹשֶׁה׃	חֹתֵן	הַמִּדְיָנִי׃	רְעוּאֵל	בֶּן־	לְחֹבָב	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	29
tunasafiri	Musa	mkwe–wa	Mmidiani	Reueli	mwana–wa	kwa–Hobabu	Musa	na–akasema	
H5265	H4872		H4084	H7467		H2246	H4872	H0559	

אֹתָנוּ	לָכֶה	לָכֶם	אֶתֵּן	אֹתוֹ	יְהוָה	אָמַר	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם׃	אֶל־	אֲנַחְנוּ
pamoja–nasi	njoo	ninyi	nitawapa	yeye	BWANA	alisema	ambapo	mahali	kwa–	sisi
H0854	H3212		H5414	H0853	H3068	H0559		H4725	H0413	H0587

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	טוֹב	דִּבֶּר־	יְהוָה	כִּי־	לָךְ	וְהֵטַבְנוּ	
Israeli	kuhusu–	mema	amesema–	BWANA	kwa–sababu–	wewe	na–tutakutendea–mema	
H3478			H1696	H3068			H3190	

Musa alinena na Hobibu mwana wa Reueli wa Kabila la Midiani. Reueli alikuwa baba mke wa Musa. Musa akanena na Hobibu akasema, “Tunasafiri kuelekea mahali ambapo BWANA ametuahidi. BWANA alisema kuwa, “Nitawapeni ninyi hilo eneo, 'Njoni pamoja nasi na tutawatendea mema. BWANA ameahidi kuwafanyia mema Waisraeli.”

30 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 לֹא si H3808 אֵלֵךְ nitaenda H3212 כִּי bali אִם־ lakini- אֶל־ kwa- H0413 אַרְצִי nchi-yangu H0776 וְאֶל־ na-kwa- H0413
מוֹלַדְתִּי jamaa-yangu H4138 אֵלֵךְ׃ nitaenda H3212

Lakini Hobibu akmwambia Musa, “Sitaambatana nanyi.”

31 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אֶל־ usiwe- H0408 אֶתְנוּ sisi H0853 תַּעֲזֹב utuache H4994 נָא tafadhali H3045 יָדַעְתָּ unajua כֵּן hivyo עַל־ kwa-sababu- וְכִי kwa-sababu
חֲנֹתֵנוּ kupiga-kambi-kwetu H2583 בַּמִּדְבָּר jangwani וְהָיִיתָ na-utakuwa H1961 לָנוּ kwetu לְעֵינָיִם׃ kama-macho

Naye Musa akamjibu, “Tafadhali msituache. Mnajua jinsi ilivyo kuweka kambi jangwani. Tunaomba mtujali.

32 וְהָיָה na-itakuwa H1961 כִּי־ ikiwa- תֵלֵךְ utaenda H3212 עִמָּנוּ pamoja-nasi וְהָיָה na-itakuwa H1961 הַטּוֹב mema הַהוּא hayo H1931 אֲשֶׁר ambayo
יְיֵטִיב atatufanyia-mema H3190 יְהוָה BWANA H3068 עִמָּנוּ kwetu וְהֵטַבְנוּ na-tutakutendea-mema H3190 לָךְ׃ wewe

Kama mtaambatana nasi tutawatendea mema sawa na jinsi BWANA anavyotutendea.”

33 וַיִּסְעוּ na-wakasafiri H5265 מֵהַר kutoka-mlima-wa H2022 יְהוָה BWANA H3068 דֶּרֶךְ njia-ya H1870 שְׁלֹשֶׁת tatu H7969 יָמִים siku H3117 וַאֲרוֹן na-sanduku-la H0727 בְּרִית־ agano-la H1285
מְנוּחָה׃ mapumziko H4496 לָהֶם kwao לָתוּר kutafuta H8446 יָמִים siku H3117 שְׁלֹשֶׁת tatu H7969 דֶּרֶךְ njia-ya H1870 לִפְנֵיהֶם mbele-yao H6440 נֹסַע likisafiri H5265 יְהוָה BWANA H3068

Walisafiri kutoka mlima wa BWANA kwa siku tatu. Sanduku la agano la BWANA liliwatangulia kwa siku tatu ili kupata mahali pa kupumzika.

34 וַעֲנַן na-wingu-la H6051 יְהוָה BWANA H3068 עֲלֵיהֶם juu-yao יוֹמָם mchana H3119 בְּנָסְעָם waliposafiri H5265 מִן־ kutoka- הַמַּחֲנֶה׃ kambi H4264 זס —

Wingu la BWANA lilikuwa juu yao muda wote wa mchana walipokuwa safarini.

35 וַיְהִי na-ikawa H1961 בִּנְסֹעַ liliposafiri H5265 הָאָרֹן sanduku H0727 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 מֹשֶׁה Musa H4872 וּקוּמָה simama יְהוָה BWANA H3068 וְיָפֻצוּ na-watawanyike
אֹיְבֶיךָ adui-zako H0341 וְיָנֻסוּ na-wakimbie H5127 מְשַׂנְאֶיךָ wanaokuchukia H8130 מִפָּנֶיךָ׃ kutoka-mbele-yako H6440

Kila hilo sanduku liliposafiri kwenda mbele, Musa alisema, “Inuka BWANA, Uwatawanye maadui wako. Uwafanye wale wanaokuchukia kukukimbia.”

36 וּבְנֻחֹה na-liliposimama H5117 יֹאמַר alisema H0559 שׁוּבָה rudi H7725 יְהוָה BWANA H3068 רִבְבוֹת maelfu-elfu H7233 אַלְפֵי elfu-za H0505 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 זס —

Na kila lile sanduku liliposimama, Musa alisema, “BWANA uwarudie, hawa Waisraeli makumi elfu.”

Chapter 11

יְהוָה	וַיִּשְׁמַע	יְהוָה	בְּאָזְנֵי	רַע	כְּמִתְאֹנְנִים	הָעָם	וַיְהִי	1
BWANA	na–akasikia	BWANA	masikioni–mwa	uovu	kama–wanaolalamika	watu	na–ikawa	
H3068	H8085	H3068	H0241		H0596		H1961	

בְּקִצֵּה	וַתֹּאכַל	יְהוָה	אֵשׁ	בָּם	וַתִּבְעַר־	אַפּוֹ	וַיִּחַר
pembeni–mwa	na–ukala	BWANA	moto–wa	kwao	na–ikawaka–	hasira–yake	na–ikawaka
	H0398	H3068	H0784			H0639	H2734

הַמִּחֲנֶה׃
kambi
H4264

Sasa watu wakanung'unika juu ya matatizo yao wakati BWANA alipokuwa akiwasikiliza. BWANA akawasikia watu naye akakasirika. Moto kutoka kwa BWANA ukashuka na ukawaka kati yao na kuteketeza baadhi ya kambi kwenye pembe zake.

וַתִּשְׁקַע	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיִּתְפַּלֵּל	מֹשֶׁה	אֶל־	הָעָם	וַיִּצְעַק	2
na–ukazimika	BWANA	kwa–	Musa	na–akaomba	Musa	kwa–	watu	na–wakapiga–kelele	
H8257	H3068	H0413	H4872	H6419	H4872	H0413		H6817	

הָאֵשׁ׃
moto
H0784

Ndipo watu wakamwita Musa kwa nguvu, Naye Musa akamwomba BWANA, na ule moto ukazimika.

יְהוָה׃	אֵשׁ	בָּם	בָּעֲרָה	כִּי־	תַּבְעֵרָה	הַהוּא	הַמָּקוֹם	שֵׁם־	וַיִּקְרָא	3
BWANA	moto–wa	kwao	uliwaka	kwa–sababu–	Tabeera	hapo	mahali	jina–la	na–akaliita	
H3068	H0784				H8404	H1931	H4725	H8034	H7121	

Mahali pale paliitwa Tabera, kwa sababu moto wa BWANA uliwaka kati yao.

								4
גַּם	וַיִּבְכּוּ	וַיָּשֻׁבוּ	תַּאֲוָה	הִתְאַוּוּ	בְּקִרְבּוֹ	אֲשֶׁר	וְהָאסַפְסֹף	
pia	na–wakalia	na–wakarudi	tamaa	walitamani	kati–yake	ambao	na–watu–wa–mseto	
H1571	H1058	H7725	H8378	H0183	H7130		H0628	

בָּשָׂר׃	יַאֲכִלֵנוּ	מִי	וַיֹּאמְרוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	
nyama	atatulisha	nani	na–wakasema	Israeli	wana–wa	
H1320	H0398	H4310	H0559	H3478		

Baadhi ya wageni wakaanza kuweka kambi zao pamoja na wana wa Israeli. Walitaka kula chakula kizuri. Kisha wana wa Israeli walipoanza kulia wakisema, “Ni nani atakayetupatia nyama za kula?

										5
וְאֶת־	הַקִּשְׁאִים	אֵת	חִנָּם	בְּמִצְרַיִם	נֹאכַל	אֲשֶׁר־	הַדָּגָה	אֶת־	זָכַרְנוּ	
na–	matango	–	bure	Misri	tulikula	ambao–	samaki	–	tunakumbuka	
H0853	H7180	H0853	H2600	H4714	H0398		H1710	H0853	H2142	

הַשּׁוּמִים׃	וְאֶת־	הַבְּצָלִים	וְאֶת־	הֶחָצִיר	וְאֶת־	הָאֲבַטִּחִים
vitunguu–saumu	na–	vitunguu	na–	mboga	na–	tikiti–maji
H7762	H0853	H1211	H0853		H0853	H0020

Tunakumbuka samaki tulizokula bure kule Misri, yale matango, na matikiti maji, na mboga na vitunguu na vitunguu saumu.

									6
עֵינֵינוּ׃	הַמָּן	אֶל־	בִּלְתִּי	כֹּל	אַיִן	יִבֵּשָׁה	נַפְשֵׁנוּ	וְעַתָּה	
macho–yetu	mana	kwa–	isipokuwa	kitu–chochote	hakuna	imekauka	nafsi–yetu	na–sasa	
		H0413	H1115	H3605	H0369	H3002	H5315	H6258	

Na sasa hatuna hamu ya kula, kwa sababu tunaona mana tu.

כְּעֵין	וְעֵינוֹ	הִוא	גַּד	כִּזְרַע־	וְהַמָּן	7
kama–mwonekano–wa	na–mwonekano–wake	ilikuwa	giliadi	kama–mbegu–ya	na–mana	
		H1931	H1407	H2233		

הַבְּדֹלַח׃
bedola
H0916

Mana ilifanana na punje ya mtama. ilionekana kama bedola.

							8
דָּכוּ	אוֹ	בָּרֵחַיִם	וְטָחֲנוּ	וְלָקְטוּ	הָעָם	שָׁטוּ	
walitwanga	au	kwa–jiwe–la–kusagia	na–wakasaga	na–wakakusanya	watu	walitawanyika	
H1743		H7347	H2912	H3950			

טַעְמוֹ	וְהָיָה	עֻגֹת	אֹתוֹ	וְעָשׂוּ	בַּפָּרוּר	וּבְשָׁלוּ	בַּמִּדְכָּה
ladha–yake	na–ilikuwa	mikate	yeye	na–wakafanya	katika–sufuria	na–wakapika	katika–kinu
H2940	H1961	H5692	H0853		H6517	H1310	H4085

הַשָּׁמֶן׃	לְשַׁד	כְּטַעַם
mafuta	uji–wa	kama–ladha–ya
H8081	H3955	H2940

watu wakazunguka kisha wakakusanyika. Wakaisaga, wakaitwanga kwa vinu, wakaitokosa nyunguni, na kuitengeneza mikate. radha yake ilikuwa kama mafuta mapya ya mizeituni.

								9
עָלָיו׃	הַמָּן	יֵרֵד	לָיְלָה	הַמַּחֲנֶה	עַל־	הַטַּל	וּבְרֶדֶת	
juu–yake	mana	ilishuka	usiku	kambi	juu–ya	umande	na–kushuka	
		H3381	H3915	H4264		H2919	H3381	

Na umande ulipoanguka kambini usiku ule, na mana ilianguka pia.

								10
לְפֶתַח	אִישׁ	לְמִשְׁפְּחֹתָיו	בֹּכֶה	הָעָם	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּשְׁמַע	
mlangoni–mwa	kila–mtu	kwa–familia–zao	wakilia	watu	–	Musa	na–akasikia	
H6607	H0376	H4940	H1058		H0853	H4872	H8085	

רָע׃	מֹשֶׁה	וּבְעֵינֵי	מְאֹד	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	אָהֳלוֹ
vibaya	Musa	na–machoni–mwa	sana	BWANA	hasira–ya	na–ikawaka–	hema–yake
	H4872		H3966	H3068	H0639	H2734	H0168

Musa akawasikia watu wakilia katika familia zao, na kila mtu alikuwa kwenye lango la hema yake. BWANA alikasirika sana, na mbele ya macho ya Musa malalamiko yao yalikuwa mabaya.

								11
לְעַבְדֶּךָ	הֲרֵעֹתָ	לָמָּה	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	
mtumishi–wako	umemtendea–vibaya	kwa–nini	BWANA	kwa–	Musa	na–akasema	
H5650		H4100	H3068	H0413	H4872	H0559	

כָּל־	מַשָּׂא	אֶת־	לָשׂוּם	בְּעֵינֶיךָ	חֵן	מָצָתִי	לֹא־	וְלָמָּה
wote–wa	mzigo–wa	–	kuweka	machoni–mwako	neema	nimepata	si	na–kwa–nini
H3605		H0853			H2580	H4672	H3808	H4100

עָלָי׃	הַזֶּה	הָעָם
juu–yangu	hawa	watu
	H2088	

Musa akasema na BWANA, “Kwa nini umemtendea mtumishi wako vibaya namna hiyo? kwa nini hujapendezwa na mimi? unanifanya kubeba mizigo ya hawa watu.

כִּי־ kwamba– H3205 | יְלִדְתִּיהוּ nilimzaa H3205 | אָנֹכִי mimi H0595 | אִם־ au– H0853 | הַזֶּה hawa H2088 | הָעָם watu H3605 | כָּל־ wote–wa H3605 | אֶת־ – H0853 | הָרִיתִי nilimchukua–mimba H2029 | הֶאָנֹכִי je–mimi H0595 | 12

אֶת־ – H0853 | הָאֹמֵן mlezi H0539 | יִשָּׂא abebavyo H5375 | כַּאֲשֶׁר kama– H2436 | בְּחֵיקֶךָ kifuani–mwako H5375 | שָׂאֲהוּ mbebe H0413 | אֵלַי kwangu H0559 | תֹאמַר unaniambia

לַאֲבֹתָיו׃ kwa–baba–zao H0001 | נִשְׁבָּעְתָּ uliapa H7650 | אֲשֶׁר ambayo | הָאֲדָמָה nchi H0127 | עַל kwa– | הַיֹּנֵק mtoto–anayenyonya H3243

Je, mimi ndiye niliyewatungia mimba hawa watu? Mimi ndiye niliyewazaa kiasi kwamba unaniambia, “wabebe kwa ukaribu vifuani mwako kama baba abebavyo mtoto wake? Je, nitawabeba mpaka kwenye nchi ambayo uliwaahidi mababu zao kuwapa?

יִבְכּוּ wanalia H1058 | כִּי־ kwa–sababu– | הַזֶּה hawa H2088 | הָעָם watu | לְכָל־ wote–wa H3605 | לָתֶת kuwapa H5414 | בָּשָׂר nyama H1320 | לִי kwangu | מֵאַיִן kutoka–wapi H0370 | 13

וְנֹאכְלָה׃ na–tule H0398 | בָּשָׂר nyama H1320 | לָנוּ kwetu | תְּנָה־ tupe– H5414 | לֵאמֹר kusema H0559 | עָלַי kwangu

Naweza kupata wapi nyama za kuwapa watu wote hawa? Wanalia mbele zangu na wanasema, 'tupe nyama tule.'

כִּי kwa–sababu | הַזֶּה hawa H2088 | הָעָם watu | כָּל־ wote–wa H3605 | אֶת־ – H0853 | לְשָׂאת kubeba H5375 | לְבַדִּי peke–yangu H0905 | אָנֹכִי mimi H0595 | אוּכַל ninaweza H3201 | לֹא־ si H3808 | 14

מִמֶּנִּי׃ kwangu | כָּבֵד ni–mzito H3515

Mimi peke yangu siwezi kuwabeba watu wote hawa. Ni wengi sana kwangu.

מָצָאתִי nimepata H4672 | אִם־ ikiwa– | הָרֹג kuua H2026 | נָא tafadhali H4994 | הָרְגֵנִי niue H2026 | לִי mimi | עֲשֵׂה unanitendea | אַתְּ־ wewe– | וְכָה hivyo H3602 | וְאִם־ na–ikiwa– | 15

פ — | בְּרָעָתִי׃ mabaya–yangu | אֶרְאֶה nione H7200 | וְאַל־ na–nisiwe– H0408 | בְּעֵינֶיךָ machoni–mwako | חֵן neema H2580

Kwa vile unanitendea hivi, basi uniue, na kama wewe ni mpole kwangu, basi niondolee mzigo huu.”

מִזִּקְנֵי kutoka–kwa–wazee–wa H2205 | אִישׁ mtu H0376 | שִׁבְעִים sabini H7657 | לִי kwangu | אֶסְפָּה־ kusanya– H0622 | מֹשֶׁה Musa H4872 | אֶל־ kwa– H0413 | יְהוָה BWANA H3068 | וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 | 16

וְלָקַחְתָּ na–uwachukue H3947 | וְשֹׁטְרֵיו na–maofisa–wao H7860 | הָעָם watu | זְקֵנֵי wazee–wa H2205 | הֵם wao H1992 | כִּי־ kwamba– | יָדַעְתָּ unawajua H3045 | אֲשֶׁר ambao | יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478

עִמָּךְ׃ pamoja–nawe | שָׁם pale H8033 | וְהִתְיַצְּבוּ na–watasimama H3320 | מוֹעֵד mkutano H4150 | אֹהֶל hema–ya | אֶל־ kwa– H0413 | אִתָּם wao H0853

BWANA akamwambia Musa, “Niletee wazee sabini miongoni mwa Waisraeli. Hakikisha ni wazee na viongozi wa watu. Uwalete kwenye hema ya kukutania wasimame pamoja na wewe.

17 וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי שָׁם עִמָּךְ וְאָצַלְתִּי מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר
na–nitashuka na–nitazungumza pale nawe na–nitachukua kutoka– Roho ambayo
H3381 H1696 H8033 H0680 H7307

עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בִּמַּשָּׂא הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא
juu–yako na–nitaweka juu–yao na–watabeba pamoja–nawe mzigo–wa watu na–huta beba
H5921 H7760 H5375 H0854 H4853 H3808 H5375

לְבַדֶּךָ׃ אַתָּה
peke–yako wewe
H0905

Nami nitashuka niseme nawe mahali pale. Nitatoa sehemu ya roho iliyo ndani yako na kuwapatia wao. Nao watabeba mzigo wa watu pamoja nawe. na hautaubeba peke yako.

18 וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי בְּכִיתֶם
na–kwa– watu utasema jitakaseni kwa–kesho na–mtakula nyama kwa–sababu mlilia
H0413 H0559 H6942 H4279 H0398 H1320 H3588 H1058

בְּאָזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרָיִם
masikioni–mwa BWANA kusema nani atatulisha nyama kwa–sababu– ilikuwa–mema kwetu
H0241 H3068 H0559 H4310 H0398 H1320 H3588 H2895 H3807

וְנָתַן יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר וַאֲכַלְתֶּם׃
na–atawapa BWANA ninyi nyama na–mtakula
H5414 H3068 H3588 H1320 H0398

Waambie watu, 'Jitakaseni ninyi wenyewe, kwa kuwa kesho mtakuala nyama, kwa kuwa mmelia na BWANA amesikia, “Mlipokuwa mkisema kuwa nani atakayetupa nyama tule? Kule Misri tulikula chakula kizuri!” Kwa hiyo BWANA atawapeni nyama, nanyi mtakula nyama.

19 לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמָיִם וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֲשָׂרָה יָמִים
si siku moja mtakula na–si siku–mbili na–si tano siku na–si kumi siku
H3808 H3117 H0259 H0398 H3808 H3117 H3808 H2568 H3808 H6235 H3117

וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם׃
na–si ishirini siku
H3808 H6242 H3117

Hamtakula nyama kwa siku moja tu, au siku mbili, au siku tano, au siku kumi, au siku ishirini,

20 עַד וְעַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיָה לָכֶם
hadi na hadi mwezi wa–siku hadi ambayo– itatoka puani–mwenu na–itakuwa kwenu
H5704 H5704 H2320 H3117 H5704 H3588 H3318 H0639 H1961

לְזָרָא אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם כִּי־זַעַן
kwa–kuchukiza kwa–sababu wa– mmemdharau – BWANA ambaye kati–yenu kwa–sababu
H2214 H3282 H3588 H0853 H3068 H3588 H7130

בָּכִינוּ לְפָנָיו לֵאמֹר מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר זָכַרְנוּ אֶת־הַדָּגָה אֲשֶׁר
na–mkalia mbele–yake kusema kwa–nini hii tulitoka Misri
H1058 H6440 H0559 H4100 H2088 H3318 H4714

נֹאכַל־חִנָּם אֶת־הַקִּשֻּׁאִים וְאֶת־הָאֲבַטִּחִים וְאֶת־הֶחָצִיר וְאֶת־הַבְּצָלִים
kwa–sababu– mmemkataa BWANA ambaye yuko kati yenu. Mmelia mbele yake. mmesema, “Kwa nini tulitoka Misri?””

Lakini mtakula nyama kwa mwezi mmoja mpaka zitakapowatokea puani. Mpaka zitawakinai kwa sababu

21 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים׃

na-akasema Musa mia-sita elfu waendao-kwa-miguu watu ambao mimi
H0559 H4872 H3967 H8337 H0505 H7273 H0595

na-wewe umesema nyama nitawapa wao na-watakula mwezi wa-siku
H0559 H1320 H5414 H0398 H2320 H3117

kati-yao
H7130

Kisha Musa akasema, “Mimi nina watu 600, 000, na wewe umesema, “Nitawapa nyama mle kwa mwezi mmoja,'

22 הֲצֹאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם־אֵת כָּל־דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא׃ פ

je-kondoo na-ng'ombe watachinjwa kwao na-itawatosha wao au– wote-wa
H6629 H1241 H4672 H0853 H3605

samaki-wa bahari watakusanywa kwao na-itawatosha wao —
H1709 H3220 H0622 H4672

Je, tutayachinja haya makundi ya ng'ombe na kondoo ili kuwatosheleza?”

23 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֲיַד יְהוָה תִּקְצָר עַתָּה תִּרְאֶה הֲיִקְרְךָ דְבָרִי אִם־לֹא׃

na-akasema BWANA kwa- Musa je-mkono-wa BWANA umekuwa-mfupi sasa utaona
H0559 H3068 H0413 H4872 H3027 H3068 H6258 H7200

litakutokea neno-langu au– la
H1697 H0376 H3808

BWANA akasema na Musa, “Je mkono wangu ni mfupi? Sasa utaona kama maneno yangu ni ya kweli ama sivyo.

24 וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֶת דִּבְרֵי יְהוָה וַיֶּאֱסֹף שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם סָבִיב לָאֹהֶל׃

na-akatoka Musa na-akasema kwa- watu maneno-ya BWANA na-akakusanya
H3318 H4872 H1696 H0413 H0853 H1697 H3068 H0622

sabini mtu kutoka-kwa-wazee-wa kutoka-kwa-wazee-wa watu wao na-akawasimamisha kuzunguka hema
H7657 H0376 H2205 H2205 H0853 H5975 H5439 H0168

Musa alitoka nje kwenda kuwaambia watu maneno ya BWANA. Aliwakusanya wazee sabini wa watu na kuwaweka kuizunguka hema.

25 וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיָּאצֶל מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל־שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ׃

na-akashuka BWANA katika-wingu na-akasema kwake na-akachukua Roho kutoka-
H3381 H3068 H6051 H1696 H0413 H0680 H7307

ambayo juu-yake na-akaweka juu-ya sabini mtu wazee na-ikawa ilipokaa juu-yao
H0834 H5921 H5414 H5921 H7657 H0376 H2205 H1961 H5117 H5921

Roho na-wakatabiri na-hawaku endelea
H7307 H5012 H3808 H3254

BWANA akashuka chini katika wingu akaongea na Musa. BWANA akachukua sehemu ya roho iliyokuwa kwa Musa na kuiweka kwa wale wazee sabini. Roho alipowashukia, wakaanza kutoa unabii, lakini ilitokea kwenye tukio hilo tu na haikujirudia tena.

26 וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי־אֲנָשִׁים בָּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי אֶלְדָּד וּמֵידָד

wawili-wa na-wakabaki watu kambini jina-la wa-kwanza Eldadi wa-pili

H8147 H7604 H0376 H4264 H8034 H0259 H0419 H8145

וַתָּנַח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בַכְּתֻבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֳהֱלָה

na-ikakaa juu-yao Roho na-wao walioandikwa na-hawaku toka hemani

H5117 H7307 H1992 H3789 H3808 H3318 H0168

וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה׃

na-wakatabiri kambini

H5012 H4264

Watu wawili waitwao Elidadi na Medadi walibaki kambini. Lakini Roho aliwashukia pia. Majina yao yalikuwa yameandikwa kwenye orodha lakini walikuwa hawajaenda hemani. Hata hivyo nao walitoa unabii wakiwa kambini.

27 וַיָּרָץ הַנַּעַר וַיַּגֶּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה׃

na-akakimbia kijana na-akamwambia Musa na-akasema Eldadi na-Medadi wanatabiri kambini

H7323 H5288 H5046 H4872 H0559 H0419 H4312 H5012 H4264

Kijana mmoja huko kambini alikimbia akaenda kumwambia Musa, “Elidadi na Medadi wanatoa unabii kambini.”

28 וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מִבְּחֻרָיו מֹשֶׁה וַיֹּאמַר

na-akajibu Yoshua mwana-wa mtumishi-wa Nuni tangu-ujana-wake Musa na-akasema

H5126 H3091 H8334 H0979 H4872 H0559

אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם׃

bwana-wangu Musa wazuie

H0113 H4872 H3607

Joshua mwana wa Nuni, msaidizi wa Musa, ambaye ni miongoni mwa wale aliowachagua akamwambia Musa, “Bwana wangu Musa, wazuie.”

29 וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי לְמִי־אִם יִתֵּן יְהוָה אֶת־כָּל־עַמּוֹ נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן יְהוָה עָלָיו אֶת־רוּחוֹ׃

na-akasema Musa kwake je-unawionea-wivu wewe kwa-ajili-yangu na-nani angeweza-kutoa watu-wa BWANA manabii kwamba- angeweka BWANA juu-yao Roho-yake

H0559 H4872 H0413 H7065 H0853 H3605 H5414 H5030 H3068 H5414 H3068 H7307

Musa akamwambia, “una wivu kwa niaba yangu? Natamani kama watu wote wa BWANA wangekuwa manabii na kwamba angeweka Roho yake juu yao wote!”

30 וַיֵּאָסֵף מֹשֶׁה אֶל־הַמַּחֲנֶה הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

na-akakusanyika Musa kwa- kambi yeye na-wazee-wa Israeli

H0622 H4872 H0413 H4264 H1931 H2205 H3478

Kisha Musa na wale wazee wakarudi kambini.

31 וְרוּחַ | מֵאֵת | יְהוָה | וְנָסַע | וַיָּגָז | שַׂלְוִים | מִן־ | הַיָּם | וַיִּשֹּׁשׁ

na–upepo	kutoka–kwa	BWANA	ulitoka	na–ukaleta	kware	kutoka–	bahari	na–ikaangusha
H7307	H0854	H3068	H5265	H1468	H7958		H3220	H5203

עַל־ | הַמַּחֲנֶה | כְּדֶרֶךְ | יוֹם | כֹּה | וּכְדֶרֶךְ | יוֹם | כֹּה | סְבִיבוֹת | הַמַּחֲנֶה

juu–ya	kambi	kama–njia–ya	siku	hapa	na–kama–njia–ya	siku	hapa	kuzunguka	kambi
	H4264	H1870	H3117	H3541	H1870	H3117	H3541	H5439	H4264

וּכְאַמָּתַיִם | עַל־ | פְּנֵי | הָאָרֶץ׃

na–kama–dhiraa–mbili	juu–ya	uso–wa	nchi
		H6440	H0776

Kisha upepo ukavuma kutoka kwa BWANA ukaja na kware kutokea baharini. Wakaanguka karibu na kambi, kiasi cha umbali wa safari ya siku moja upande huu na umbali wa siku moja upande mwingine. Wale kware wakaizunguka kambi kiasi cha mita moja toka uso wa dunia.

32 וְכָל | הַלַּיְלָה | וְכָל־ | הַהוּא | הַיּוֹם | כָּל־ | הָעָם | וַיָּקָם

na–siku–yote–ya	usiku	na–usiku–wote–wa	hiyo	siku	siku–yote–ya	watu	na–wakasimama
H3605	H3915	H3605	H1931	H3117	H3605		

חֲמֹרִים | עֲשָׂרָה | אָסַף | הַמַּמְעִיט | הַשְּׁלָו | אֶת־ | וַיָּאַסְפוּ | הַמָּחֳרָת | יוֹם

homeri	kumi	alikusanya	aliyekusanya–kidogo	kware	–	na–wakakusanya	ya–kesho	siku
	H6235	H0622	H4591	H7958	H0853	H0622	H4283	H3117

הַמַּחֲנֶה׃ | סְבִיבוֹת | שָׁטוֹחַ | לָהֶם | וַיִּשְׁטְחוּ

kambi	kuzunguka	kutandaza	kwao	na–wakazitandaza
H4264	H5439	H7849		H7849

Watu wakawakusanya hao kware kwa bidii mchana huo wote na usiku huo wote, na mchana wote uliofuatia. Hakuna aliyekusanya pungufu ya mita mbili za uajazo. Wakawaanika kweye ardhi yote hapo kambini.

33 חָרָה | יְהוָה | וְאַף | יִכְרֶת | טֶרֶם | שִׁנֵּיהֶם | בֵּין | עוֹדֶנּוּ | הַבָּשָׂר

iliwaka	BWANA	na–hasira–ya	kumalizwa	kabla–ya	meno–yao	kati–ya	bado	nyama
H2734	H3068	H0639	H3772	H2962	H8127	H0996	H5750	H1320

מְאֹד׃ | רַבָּה | מַכָּה | בָּעָם | יְהוָה | וַיַּךְ | בָּעָם

sana	kubwa	pigo	watu	BWANA	na–akapiga	kwa–watu
H3966		H4347		H3068	H5221	

Wakati ile nyama ikiwa bado iko kwenye meno yao, wakiwa bado wanatafuna, BWANA akawakasirikia. Akwapiga watu wale kwa gonjwa kubwa sana.

34 קָבְרוּ | שָׁם | כִּי־ | הַתַּאֲוָה | הַהוּא | הַמָּקוֹם | שֵׁם־ | אֶת־ | וַיִּקְרָא

waliwazika	pale	kwa–sababu–	Kibroth–hataava	hapo	mahali	jina–la	–	na–akaliita
H6912	H8033		H6914	H1931	H4725	H8034	H0853	H7121

הַמִּתְאַוִּים׃ | הָעָם | אֶת־

waliotamani	watu	–
H0183		H0853

Mahali pale paliitwa Kibroti Hataava, kwa sababu pale walizika watu waliotamani nyama.

35 פ | בַּחֲצֵרוֹת׃ | וַיִּהְיוּ | חֲצֵרוֹת | הָעָם | נָסְעוּ | הַתַּאֲוָה | מִקִּבְרוֹת

—	Haseroti	na–wakawa	Haseroti	watu	walisafiri	kutoka–Kibroth–hataava
	H2698	H1961	H2698		H5265	H6914

Kutoka Kibroti Hataava watu wakasafiri hadi Hazeroti, ambapo walipumzika.

Chapter 12

1 וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל־ אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכֻּשִׁית
na-akasema Miriamu na-Haruni kuhusu-Musa kwa-sababu-ya jambo-la mke Mkushi
H1696 H4813 H0175 H4872 H0182 H0802 H3571

אֲשֶׁר אָשָׁה כִּי־ כֻשִׁית לָקָחּ׃
ambaye mke kwa-sababu- Mkushi alikuwa-amemchukua
H3947 H0802 H3571 H3947

Kisha Miriamu na Haruni wakasema kinyume na Musa kwa sababu ya mwanamke Mkushi ambaye alikuwa amemwoa.

2 וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אַךְ־ בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר יְהוָה הֲלֹא גַם־ בָּנוּ
na-wakasema je-tu tu- kwa-Musa amesema BWANA je-si pia- kupitia-sisi
H0559 H7535 H0389 H4872 H1696 H3068 H3808 H1571

וַיִּשְׁמַע יְהוָה׃ דִּבֶּר
na-akasikia BWANA amesema
H8085 H3068 H1696

Walisema. “ Hivi BWANA amesema na Musa tu? Ni kweli hajawahi kusema nasi pia? Sasa BWANA akasikia kile walichokuwa wanaongea. Sasa

3 וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו (ענו) מִכֹּל זָאִד מְאֹד עַל־ אֲשֶׁר הָאֲדָמָה פְּנֵי
na-mtu Musa [mpole] mpole sana zaidi-ya-wote-wa juu-ya ambao wanadamu uso-wa
H0376 H4872 [H6035] H6040 H3966 H3605 H0120 H6440

ס הָאֲדָמָה׃
— nchi
H0127

Musa alikuwa mtu mpole sana, mpole kuliko mtu yeyote duniani.

4 וַיֹּאמֶר יְהוָה פִּתְאֹם אֶל־ מֹשֶׁה וְאֶל־ אַהֲרֹן וְאֶל־ מִרְיָם צְאוּ
na-akasema BWANA ghafula kwa- Musa na-kwa- Haruni na-kwa- Miriamu tokeni
H0559 H3068 H6597 H0413 H4872 H0413 H0175 H0413 H4813 H3318

שְׁלָשְׁתָּם׃ וַיֵּצְאוּ מוֹעֵד אָהֶל אֶל־ שְׁלָשְׁתְּכֶם
watatu-wao na-wakatoka mkutano hema-ya kwa- ninyi-watatu
H7969 H3318 H4150 H0168 H0413 H7969

Wakati huo, BWANA akanena na Musa, Haruni na Miriamu: “tokeni nje ninyi watatu kwenye hema ya kukutania.” kwa hiyo wale watatu wakatokanje.

5 וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד פֶּתַח מַחֲנֵה הָאֹהֶל
na-akashuka BWANA katika-nguzo-ya wingu na-akasimama mlangoni-mwa hema
H3381 H3068 H5982 H6051 H5975 H6607 H0168

וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם׃
na-akaita Haruni na-Miriamu na-wakatoka wote-wawili
H7121 H0175 H4813 H3318 H8147

Kisha BWANA akashuka katika nguzo ya wingu. Akasimama kwenye lango la hema na akamwita Haruni na Miriamu. wote wakaja mbele.

6 וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־ נָא דְּבָרָי אִם־ יִהְיֶה אֲתַכֶּם נְבִיאֵכֶם יְהוָה
na-akasema sikieni- tafadhali maneno-yangu ikiwa- atakuwa nabii-wenu BWANA
H0559 H8085 H4994 H1697 H0518 H1961 H5030 H3068

בּוֹ׃ אֲדַבֶּר־ בַּחֲלוֹם אֶתְוַדָּע אֵלָיו בְּמַרְאָה
naye nitasema- kwa-ndoto nitajifunua kwake kwa-maono
H1696 H2472 H3045 H0413

BWANA akasema, “Sasa sikilizeni maneo yangu, Nabii wangu anapokuwa nanyi, Mimi nitajifunua kwake kwa maono na kusema naye katika ndoto.

הוּא׃	נֶאֱמָן	בֵּיתִי	בְּכָל־	מֹשֶׁה	עַבְדִּי	כֵּן	לֹא־	7
yeye	mwaminifu	nyumba–yangu	katika–yote–ya	Musa	mtumishi–wangu	hivyo	si	
H1931	H0539		H3605	H4872	H5650		H3808	

Lakini si hivyo kwa mtumishi wangu Musa. Yeye ni mwaminifu katika nyumba yangu yote.

וּתְמֻנַת	בְּחִידֹת	וְלֹא	וּמַרְאֶה	בּוֹ	אֲדַבֶּר־	פֶּה	אֶל־	פֶּה	8
na–umbo–la	kwa–mafumbo	na–si	na–mwonekano	naye	ninasema–	mdomo	kwa–	mdomo	
H8544	H2420	H3808	H4758		H1696	H6310	H0413	H6310	

בְּמֹשֶׁה׃	בְּעַבְדִּי	לְדַבֵּר	יְרֵאתֶם	לָא	וּמַדּוּעַ	יַבִּיט	יְהוָה
kuhusu–Musa	kuhusu–mtumishi–wangu	kusema	mliogopa	si	na–kwa–nini	ataona	BWANA
H4872	H5650	H1696	H3372	H3808	H4069	H5027	H3068

Mimi huongea na Musa moja kwa moja, si kwa maono wala mafumbo. Yeye huniona umbo langu. Kwa hiyo, kwa nini hamuogoopi kumnenea kinyume, mtumishi wangu Musa?”

וַיֵּלֶךְ׃	בָּם	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר	9
na–akaenda	kwao	BWANA	hasira–ya	na–ikawaka	
H3212		H3068	H0639	H2734	

Hasira ya BWANA ikawawakia, kisha akawaacha.

מְצֹרַעַת	מִרְיָם	וְהִנֵּה	הָאֹהֶל	מֵעַל	סָר	וְהֶעָנָן	10
mwenye–ukoma	Miriamu	na–tazama	hema	kutoka–juu–ya	liliondoka	na–wingu	
H6879	H4813	H2009	H0168		H5493	H6051	

מְצֹרָעַת׃	וְהִנֵּה	מִרְיָם	אֶל־	אַהֲרֹן	וַיִּפֶן	כַּשָּׁלֶג
mwenye–ukoma	na–tazama	Miriamu	kwa–	Haruni	na–akageuka	kama–theluji
H6879	H2009	H4813	H0413	H0175	H6437	H7950

Lile wingu likainuka juu ya hema, Miriamu akapata ukoma ghafla - akawa mweupe kama theluji. Naye Haruni alipogeuka kumwona Miriamu, akamwona amepata ukoma.

עָלֵינוּ	תָּשֶׁת	נָא	אַל־	אֲדֹנִי	בִּי	מֹשֶׁה	אֶל־	אַהֲרֹן	וַיֹּאמֶר	11
juu–yetu	weke	tafadhali	usi–	bwana–wangu	tafadhali	Musa	kwa–	Haruni	na–akasema	
H7896	H4994	H0408	H0113	H0994	H4872	H0413	H0175	H0559		

חָטָאנוּ׃	וַאֲשֶׁר	נוֹאַלְנוּ	אֲשֶׁר	חַטָּאת
tulitenda–dhambi	na–ambayo	tulifanya–kwa–upumbavu	ambayo	dhambi
H2398		H2973		

Haruni akamwambia Musa, “Bwana wangu, usituadhibu kwa uovu wetu huu. Tumenena katka upumbuvu, na tumetenda dhambi.

וַיֵּאָכֶל	אִמּוֹ	מֻרֶחֶם	בְּצֵאתוֹ	אֲשֶׁר	כְּמֵת	תִּהְיֶ	נָא	אַל־	12
na–imeliwa	mama–yake	tumbo–la	akitoka	ambaye	kama–aliyekufa	awe	tafadhali	usi–	
H0398	H0517	H7358	H3318		H4191	H1961	H4994	H0408	

בְשָׂרוֹ׃	חֲצִי
mwili–wake	nusu–ya
H1320	H2677

Tafadhali nakuomba usimwache akawa kama mtoto mchanga aliyekufa ambaye nusu ya nyama yake imeoza tangu kuzaliwa”

13

יֶהּ׃	נָא	רְפָא	נָא	אֵ֣ל	לֵאמֹ֑ר	יְהוָה֙	אֶל־	מֹשֶׁ֔ה	וַיִּצְעַק
yeye	tafadhali	mponye	tafadhali	Mungu	kusema	BWANA	kwa-	Musa	na-akapiga-kelele
	H4994	H7495	H4994	H0410	H0559	H3068	H0413	H4872	H6817

פ
—

Kwa hiyo Musa akamwomba BWANA, akasema, “Mungu ninakusihi umponye tafadhali.”

14

יָרַק	יָרָק	וְאָבִיהָ	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		
angemtemea-mate	kutema-mate	na-baba-yake	Musa	kwa-	BWANA	na-akasema		
H3417	H3417	H0001	H4872	H0413	H3068	H0559		

לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	יָמִים֙	שִׁבְעַ֣ת	תִּסָּגֵ֔ר	יָמִ֖ים	שִׁבְעַ֣ת	תִּכָּלֵ֑ם	הֲלֹא	בְּפָנֶ֣יהָ
kambi	nje-ya	siku	siku-saba	afungwe	siku	siku-saba	angeaibishwa	je-si	usoni-mwake
H4264	H2351	H3117	H7651	H5462	H3117	H7651	H3637	H3808	H6440

תֵּאָסֵ֖ף׃	וְאַחַ֥ר
arudishwe	na-baada-ya
H0622	

BWANA akamwambia Musa, “ kama baba yake angemtemea usoni angepata aibu kwa muda wa siku saba. Umfungie nje ya kambi kwa muda wa siku saba. Kisha umrejeshe ndani tena.”

15

עַד־	נָסַ֥ע	לֹ֛א	וְהָעָ֖ם	יָמִ֑ים	שִׁבְעַ֣ת	לַמַּחֲנֶה֙	מִחֹ֣וץ	מִרְיָ֔ם	וַתִּסָּגֵ֥ר
hadi-	safiri	hawaku	na-watu	siku	siku-saba	kambi	nje-ya	Miriamu	na-akafungwa
H5704	H5265	H3808		H3117	H7651	H4264	H2351	H4813	H5462

מִרְיָ֖ם׃	הֵאָסֵֽף
Miriamu	kurudishwa
H4813	H0622

Kwa hiyo Miriamu akafungiwa nje ya kambi kwa siku saba. Watu hawakusafiri mpaka aliporudi kambini.

16

פָּארָֽן׃	בְּמִדְבַּ֣ר	וַיַּחֲנ֖וּ	מֵחֲצֵר֑וֹת	הָעָ֖ם	נָסְע֣וּ	וְאַחַ֔ר
Parani	katika-jangwa-la	na-wakapiga-kambi	kutoka-Haseroti	watu	wakasafiri	na-baada-ya
H6290		H2583	H2698		H5265	

פ
—

Kisha watu wakasafiri kutoka Hazeroti na kuweka kambi kwenye jangwa la Parani.

Chapter 13

1

לֵאמֹֽר׃	מֹשֶׁ֖ה	אֶל־	יְהוָ֥ה	וַיְדַבֵּ֥ר	
-kusema	Musa	kwa-	Yahwe	Na-akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Kisha BWANA akanena na Musa, akamwambia, “tuma watu waende kuipeleleza nchi ya Kanani, ambayo nimewapa wana wa Israeli.

2 שְׁלַח־ לְךָ֞ אֲנָשִׁ֗ים וְיָתֻ֙רוּ֙ אֶת־ אֶ֣רֶץ כְּנַ֔עַן אֲשֶׁר־ אֲנִ֥י נֹתֵ֖ן
Tuma– kwako watu na–wapeleleze nchi ya–Kanaani ambayo– mimi ninawapa
H7971 H0376 H8446 H0853 H0776 H3667 H0589 H5414

לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אִ֣ישׁ אֶחָ֣ד אִ֣ישׁ אֶחָ֣ד מִמַּטֵּ֣ה אֲבֹתָ֣יו תִּשְׁלָ֔חוּ כֹּ֖ל
kwa–wana wa–Israeli mtu mmoja mtu mmoja kwa–kabila la–baba–zao mtatuma kila
H3478 H0376 H0259 H0376 H0259 H4294 H0001 H7971 H3605

נָשִׂ֥יא בָהֶֽם׃
mkuu miongoni–mwao

Tuma mwanamume mmoja kutoka kila jamaa ya kabila. Kila mwanamume awe kiongozi katika kabila lake.”

3 וַיִּשְׁלַ֤ח אֹתָם֙ מֹשֶׁ֔ה מִמִּדְבַּ֖ר פָּארָ֑ן עַל־ פִּ֣י יְהוָ֔ה כֻּלָּ֥ם אֲנָשִׁ֖ים
Na–akatuma wao Musa kutoka–jangwa la–Parani kwa– amri ya–Yahwe wote watu
H7971 H0853 H4872 H4057 H6290 H5921 H6310 H3068 H3605 H0376

רָאשֵׁ֥י בְנֵי־ יִשְׂרָאֵ֖ל הֵֽמָּה׃
viongozi wa–wana– wa–Israeli wao
H7218 H1121 H3478 H1992

Musa akawatuma kutoka jangwa la Parani, ili watii amri ya BWANA. Watu wote hao walikuwa viongozi wa watu wa Israeli.

4 וְאֵלֶּ֖ה שְׁמוֹתָ֑ם לְמַטֵּ֣ה רְאוּבֵ֔ן שַׁמּ֖וּעַ בֶּן־ זַכּֽוּר׃
Na–hawa majina–yao kwa–kabila la–Reubeni Shamua mwana– wa–Zakuri
H0428 H8034 H4294 H7205 H8051 H1121 H2139

Majina yao yalikuwa haya yafuatayo: kutoka kabila la Reubeni, Shamua mwana wa Zakuri;

5 לְמַטֵּ֖ה שִׁמְע֣וֹן שָׁפָ֔ט בֶּן־ חוֹרִֽי׃
kwa–kabila la–Simeoni Shafati mwana– wa–Hori
H4294 H8095 H8202 H1121 H2753

Kutoka kabila la Simeoni, Shafati mwana wa Hori;

6 לְמַטֵּ֖ה יְהוּדָ֣ה כָלֵ֔ב בֶּן־ יְפֻנֶּֽה׃
kwa–kabila la–Yuda Kalebu mwana– wa–Yefune
H4294 H3063 H3612 H1121 H3312

Kutoka kabila la Yuda, Kalebu mwana wa Yefune;

7 לְמַטֵּ֖ה יִשָּׂשכָ֣ר יִגְאָ֔ל בֶּן־ יוֹסֵֽף׃
kwa–kabila la–Isakari Igali mwana– wa–Yosefu
H4294 H3485 H3008 H1121 H3130

Kutoka kabila la Isakari, Igali mwana wa Yusufu,

8 לְמַטֵּ֖ה אֶפְרָ֣יִם הוֹשֵׁ֔עַ בֶּן־ נֽוּן׃
kwa–kabila la–Efraimu Hoshea mwana– wa–Nuni
H4294 H0669 H1954 H1121 H5126

Kutoka kabila la Efraimu, Hoshea mwana wa Nuni;

9 לְמַטֵּ֖ה בִּנְיָמִ֣ן פַּלְטִ֔י בֶּן־ רָפֽוּא׃
kwa–kabila la–Benyamini Palti mwana– wa–Rafua
H4294 H1144 H6406 H1121 H7505

Kutoka kabila la Benjamini, Paliti mwana wa Rafu;

10	לְמַטֵּה	זְבוּלֻן	גַּדִּיאֵל	בֶּן־	סוֹדִי׃
	kwa–kabila	la–Zebuluni	Gadieli	mwana–	wa–Sodi
	H4294	H2074	H1427		H5476

kutoka kabila ya Zabuloni, Gadieli mwana wa Sodi;

11	לְמַטֵּה	יוֹסֵף	לְמַטֵּה	מְנַשֶּׁה	גַּדִּי	בֶּן־	סוּסִי׃
	kwa–kabila	la–Yosefu	kwa–kabila	la–Manase	Gadi	mwana–	wa–Susi
	H4294	H3130	H4294	H4519	H1426		H5485

kutoka kabila la Yusufu (hiyo inamaanisha kutoka kabila la Manase), Gadi mwana wa Susi;

12	לְמַטֵּה	דָּן	עַמִּיאֵל	בֶּן־	גְּמַלִּי׃	
	kwa–kabila	la–Dani	Amieli	mwana–	wa–Gemali	
	H4294	H1835	H5988		H1582	

kutoka kabila la Dani, Amieli mwana wa Gemalili;

13	לְמַטֵּה	אָשֵׁר	סְתוּר	בֶּן־	מִיכָאֵל׃	
	kwa–kabila	la–Asheri	Seturi	mwana–	wa–Mikaeli	
	H4294	H0836	H5639		H4317	

kutoka kabila Asheri, Setu mwana wa Mikaili;

14	לְמַטֵּה	נַפְתָּלִי	נַחְבִי	בֶּן־	וָפְסִי׃	
	kwa–kabila	la–Naftali	Nahbi	mwana–	wa–Wofsi	
	H4294	H5321	H5147		H2058	

kutoka kabila la Naftali, Nabi mwana wa Vofisi;

15	לְמַטֵּה	גָּד	גְּאוּאֵל	בֶּן־	מָכִי׃	
	kwa–kabila	la–Gadi	Geueli	mwana–	wa–Maki	
	H4294	H1410	H1345		H4352	

kutoka kabila la Gadi, Geuli mwana wa Machi.

16	אֱלֶּה	שְׁמוֹת	הָאֲנָשִׁים	אֲשֶׁר־	שָׁלַח	מֹשֶׁה	לָתוּר	אֶת־	הָאָרֶץ	וַיִּקְרָא
	Haya	majina	ya–watu	ambao–	alituma	Musa	kupeleleza		nchi	Na–akamwita
	H0428	H8034	H0376		H7971	H4872	H8446	H0853	H0776	H7121

יְהוֹשֻׁעַ׃	נוּן	בִּן־	לְהוֹשֵׁעַ	מֹשֶׁה
Yoshua	wa–Nuni	mwana–	Hoshea	Musa
H3091	H5126		H1954	H4872

Haya ndiyo majina ya wanaume ambao Musa aliwatuma kwenda kuipelelza ile nchi. Musa akamwita Hoshea mwana wa Nuni kwa jina la Joshua.

17	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	כְּנַעַן	אֶרֶץ	אֶת־	לָתוּר	מֹשֶׁה	אֹתָם	וַיְשַׁלַּח
	wao	na–akawaambia	ya–Kanaani	nchi		kupeleleza	Musa	wao	Na–akawatuma
	H0413	H0559		H0776	H0853	H8446	H4872	H0853	H7971

הָהָר׃	אֶת־	וַעֲלִיתֶם	בַּנֶּגֶב	זֶה	עֲלוּ
mlima		na–pandeni	katika–Negebu	hii	pandeni
H2022	H0853	H5927	H5045	H2088	H5927

Musa akawatuma kwenda kuipeleleza ile nchi ya Kanani. Naye akawaambia, “ Mkaanzie Negebu hadi mahali pa milima.

18

עָלֶיהָ	הַיֹּשֵׁב	הָעָם֙	וְאֶת־	הָוא	מַה־	הָאָרֶץ	אֶת־	וּרְאִיתֶם
juu–yake	wanaokaa	watu	na–𐤀	hiyo	ni–nini–	nchi	𐤀	Na–mtazame
	H3427		H0853	H1931	H4100	H0776	H0853	H7200

רָב׃	אִם־	הִוא	הַמְעַט	הָרָפֶ֔ה	הוּא֙	הֶחָזָ֖ק
wengi	au–	wao	je–wachache	au–dhaifu	wao	je–wenye–nguvu
		H1931	H4592	H7504	H1931	H2389

Kaipelelezeni nchi kujua ni nchi ya namna gani. Wachunguzeni watu wake, kama ni watu wenye nguvu au dhaifu, kama ni wachache au ni wengi.

19

רָעָה	אִם־	הִוא	הַטּוֹבָה	בָּהּ	יֹשֵׁב	הוּא֙	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	וּמָה
mbaya	au–	hiyo	je–nzuri	ndani–yake	anakaa	yeye	ambayo–	nchi	Na–ni–nini
		H1931			H3427	H1931		H0776	H4100

בְּמִבְצָרִים׃	אִם	הַבְּמַחֲנִים	בָּהֶנָּה	יוֹשֵׁב	הוּא֙	אֲשֶׁר־	הֶעָרִים	וּמָה
katika–ngome	au	katika–makambi	ndani–yake	anakaa	yeye	ambayo–	miji	na–ni–nini
H4013		H4264	H2007	H3427	H1931			H4100

Chunguzeni nchi hiyo wanayoishi ni nchi ya namna gani. Ni nzuri au mbaya? Miji yao ikoje? Je iko kama kambi au ni miji yenye ngome?

20

אִם־	עֵץ֙	בָּהּ	הֲיֵשׁ־	רָזָה֙	אִם־	הִוא֙	הַשְּׁמָנָ֔ה	הָאָרֶץ֙	וּמָה
au–	miti	ndani–yake	je–kuna–	kame	au–	hiyo	yenye–rutuba	nchi	Na–ni–nini
	H6086		H3426	H7330		H1931	H8082	H0776	H4100

יְמֵי	וְהַיָּמִים	הָאָרֶץ	מִפְּרִי֙	וּלְקַחְתֶּ֖ם	וְהִתְחַזַּקְתֶּ֑ם	אַ֣יִן
siku	na–siku–hizo	ya–nchi	kutoka–matunda	na–mchukue	na–mtie–moyo	hapana
H3117	H3117	H0776	H6529	H3947	H2388	H0369

עֲנָבִֽים׃	בִּכּוּרֵ֥י
ya–zabibu	za–malimbuko
H6025	H1061

Chunguzeni ni nchi ya namna gani, kama ni njema kwa mazao au la kama kuna miti au hapana. Mwe hodari mkalete sampuli za mazao ya nchi,” Sasa ni muda wa msimu wa malimbuko ya mizabibu.

21

רְחֹ֔ב	עַד־	צִ֖ן	מִמְּדַבַּר־	הָאָרֶץ֙	אֶת־	וַיַּתְּרוּ֙	וַיַּעֲלוּ֙
Rehobu	hadi–	la–Sini	kutoka–jangwa–	nchi	𐤀	na–wakapeleleza	Na–wakapanda
H7340	H5704	H6790		H0776	H0853	H8446	H5927

חֲמָֽת׃	לְבֹ֥א
Hamathi	kuingia
H2574	H0935

Kwa hiyo wale wanaume wakaenda kuipeleleza ile nchi kutoka jangwa la Sini mpaka Rehobi, karibu na Lebo Hamati.

22

שֵׁשַׁי	אֲחִימַ֖ן	וְשֵׁ֣ם	חֶבְרוֹן֮	עַד־	וַיָּבֹא֒	בַּנֶּ֣גֶב	וַיַּעֲלוּ֙
Sheshai	Ahimani	na–huko	Hebroni	hadi–	na–akafika	katika–Negebu	Na–wakapanda
H8344	H0289	H8033		H5704	H0935	H5045	H5927

צֹ֔עַן	לִפְנֵי֙	נִבְנְתָ֣ה	שֶׁ֔בַע	שָׁנִ֖ים	וְחֶבְרוֹן֙	הָעֲנָ֑ק	יְלִידֵ֖י	וְתַלְמַ֥י
Soani	kabla–ya	ilijengwa	miaka	miaka–saba	na–Hebroni	wa–Anaki	wazao	na–Talmai
H6814	H6440	H1129	H8141	H7651		H6061	H3211	H8526

מִצְרָֽיִם׃
ya–Misri
H4714

Walienda kutoka Negebu nao wakafika Hebroni. Ahimani, Sheshai, na Talmai, Uzao wa Anaki nao walikuweko, Sasa Hebroni ilikuwa imejengwa miaka saba iliyokuwa imepita kabla ya Zoani wa Misri.

וְאֶשְׁכֹּול	זְמוֹרָה	מִשָּׁם	וַיִּכְרְתוּ	אֶשְׁכֹּל	נַחַל	עַד־	וַיָּבֹאוּ	23
na–kishada	tawi	kutoka–huko	na–wakakata	la–Eshkoli	bonde	hadi–	Na–wakafika	
H0811	H2156	H8033	H3772	H0812		H5704	H0935	

וּמִן־	הָרִמֹּנִים	וּמִן־	בִּשְׁנָיִם	בַּמַּוֹט	וַיִּשְׂאֵהוּ	אֶחָד	עֲנָבִים
na–kutoka–	makomamanga	na–kutoka–	wawili	kwa–mti	na–wakakibeba	kimoja	cha–zabibu
	H7416		H8147	H4132	H5375	H0259	H6025

הַתְּאֵנִים׃	
tini	
H8384	

Nao walipofika katika bonde la Eshikoli, walikata matawi ya mizabibu lenye kishada cha zabibu. Na makundi mawili ya wapelelezi wakakibeba kwenye mti. Pia wakaleta makomamanga na mtini.

אֲשֶׁר־	הָאֶשְׁכֹּול	אַדּוֹת	עַל	אֶשְׁכֹּול	נַחַל	קָרָא	הַהוּא	לַמָּקוֹם	24
ambacho–	la–kishada	ya–jambo	kwa–sababu	la–Eshkoli	bonde	pakaita	pale	mahali–hapo	
	H0811	H0182		H0812		H7121	H1931	H4725	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מִשָּׁם	כָּרְתוּ
wa–Israeli	wana	kutoka–huko	walikata
H3478		H8033	H3772

Mahali pale paliitwa Eshikoli, kwa sababu ya kishada cha mizabibu ambacho wana wa Israeli walikata kule.

יֹום׃	אַרְבָּעִים	מִקֵּץ	הָאָרֶץ	מִתּוּר	וַיָּשֻׁבוּ	25
siku	arobaini	mwishoni–mwa	nchi	kutoka–kupeleleza	Na–wakarudi	
H3117	H0705	H7093	H0776	H8446	H7725	

Baada ya siku arobaini, wakarudi kutoka kuipeleleza nchi.

עֲדַת	כָּל־	וְאֶל־	אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	וַיֵּלְכוּ	26
kusanyiko–lote	–	na–kwa–	Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	na–wakafika	Na–wakaenda	
H5712	H3605	H0413	H0175	H0413	H4872	H0413	H0935	H3212	

דָּבָר	אוֹתָם	וַיָּשִׁיבוּ	קָדֵשָׁה	פָּארָן	מִדְבַּר	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־
neno	wao	na–wakawarudishia	Kadeshi	la–Parani	jangwa	katika–	wa–Israeli	la–wana–
H1697	H0853	H7725	H6946	H6290		H0413	H3478	

הָאָרֶץ׃	פְּרִי	אֶת־	וַיַּרְאוּם	הָעֵדָה	כָּל־	וְאֶת־	
ya–nchi	matunda	–	na–wakawaonyesha	kusanyiko–lote	–	na–	
H0776	H6529	H0853	H7200	H5712	H3605	H0853	

Wakaja kwa Musa, Haruni na kwa watu wote wa Israeli katka jangwa la Parani, kule Kadeshi. Wakaleta taarifa kwao na kwa Waisraeli wote, na kuwaonyesha matunda ya nchi ile.

וְגַם	שִׁלַּחְתָּנוּ	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	בָּאנוּ	וַיֹּאמְרוּ	לוֹ	וַיְסַפְּרוּ־	27
na–pia	ulitutuma	ambayo	nchi	katika–	tulifika	na–wakasema	yeye	Na–wakamweleza–	
H1571	H7971		H0776	H0413	H0935	H0559			

פִּרְיָהּ׃	וְזֶה־	הִוא	וּדְבַשׁ	חָלָב	זָבַת	
matunda–yake	na–hizi–	hiyo	na–asali	maziwa	itiririkayo	
H6529	H2088	H1931	H1706	H2461	H2100	

Wakamwambia Musa, “Tulifika katika ile nchi uliyotutuma. Kwa hakika ni nchi ya kutiririka maziwa na asali. Na baadhi ya matunda yake ni haya hapa.

28 אֶפֶס כִּי־ קְוַמְבָא־ Lakini
עַז מְנְיֶה־ נְגוּבוּ watu wanaokaa katika־nchi וְהָעָרִים בְּיֶנְגֶּה־ מְגוֹמֶה׃
H5794 wenye־nguvu H3427 watu H0776 katika־nchi na־miji H1219 yenye־ngome
גְּדֹלֹת מִכּוּבְוָא sana mikubwa וְגַם־ נָפִיָא־ na־pia־ יְלִדֵי וָזָאו wazao הָעֲנָק וָא־ wa־Anaki רָאִינוּ tuliona שָׁם׃ huko
H3966 H1571 H3211 H6061 H7200 H8033

Hata hivyo, watu wanaoishi huko ni wenye nguvu. Miji yao ni mikubwa tena ina maboma. Pia tuliwaona wana wa Anaki huko.

29 עֲמָלֵק Waamaleki יוֹשֵׁב wanakaa בְּאֶרֶץ katika־nchi הַנֶּגֶב ya־Negebu הִתִּי־ na־Wahiti וְהַיְבוּסִי na־Wayebusi וְהָאֱמֹרִי na־Waamori יוֹשֵׁב wanakaa
H6002 H3427 H0776 H5045 H2850 H2983 H0567 H3427

הַיַּרְדֵּן׃ wa־Yordani יַד mkono וְעַל na־kando־ya הַיָּם bahari עַל־ kando־ya־ יֹשֵׁב wanakaa וְהַכְּנַעֲנִי na־Wakanaani בָּהָר mlimani
H3383 H3027 H3220 H3427 H2022

Waamaleki wanaishi Negebu. Wahiti, Wayebusi, na Waamori nao wanaishi katika milima ya hiyo nchi. Wakanaani wanaishi kando ya bahari na mto Yorodani.”

30 עָלֶה kupanda וַיֹּאמֶר na־akasema מֹשֶׁה Musa אֶל־ mbele־ya־ הָעָם watu אֶת־ כָּלֵב Kalebu וַיַּהַס Na־akawanyamazisha
H5927 H0559 H4872 H0413 H0853 H3612 H2013

לָהּ׃ juu־yake נוּכַל tutaweza יָכוֹל tunaweza כִּי־ kwa־sababu־ אֹתָהּ hiyo וְיָרַשְׁנוּ na־tuimiliki נַעֲלֶה tupande
H3201 H3201 H0853 H3423 H5927

Kisha Kalebu akawatuliza watu waliokuwa mbele ya Musa, akasema, “Twendeni tukaiteke nyara hiyo nchi, kwa kuwa tuna uhakika wa kuikamata.”

31 וְהָאֲנָשִׁים Na־watu אֲשֶׁר־ ambao־ עָלָוּ walipanda עִמּוֹ pamoja־naye אֲמָרוּ walisema לֹא hapana נוּכַל hatuwezi לַעֲלוֹת kupanda אֶל־ dhidi־ya־
H0376 H0376 H5927 H0853 H3559 H3808 H3201 H5927 H0413

מִמֶּנּוּ׃ kuliko־sisi הוּא wao חָזָק wenye־nguvu כִּי־ kwa־sababu־ הָעָם watu
H1931 H2389

Lakini wale watu waliokuwa wameenda naye walisema, “Hatutaweza kuwashinda hao watu kwa kuwa wao ni hodari kuliko sisi.”

32 וַיּוֹצִיאוּ Na־wakatoa דִּבַּת habari־mbaya הָאָרֶץ ya־nchi אֲשֶׁר ambayo תָּרוּ walipeleleza אֹתָהּ hiyo אֶל־ kwa־ בְּנֵי wana יִשְׂרָאֵל wa־Israeli
H3318 H1681 H0776 H0853 H8446 H0413 H1121 H3478

לֵאמֹר kusema־ הָאָרֶץ Nchi עָבַרְנוּ tulipita אֲשֶׁר ambayo לָתוּר kupeleleza אֹתָהּ hiyo אֶרֶץ nchi אֹכֶלֶת inayowala יוֹשְׁבֶיהָ wakazi־wake
H0559 H0776 H0853 H8446 H1980 H0776 H0398 H3427

מִדּוֹת׃ wakubwa אַנְשֵׁי watu בְּתוֹכָהּ ndani־yake רָאִינוּ tuliona אֲשֶׁר־ ambao־ הָעָם watu וְכָל־ na־wote־ הוּא hiyo
H0376 H8432 H7200 H0376 H3605 H1931

Kwa hiyo wakasambaza taarifa za kukatisha tamaa kwa Wana wa Israeli juu ya nchi ile waliyoipeleleza. Walisema, “Ile nchi tuliyoiona ni nchi inayowala watu wake. Watu wote tuliowaona ni watu warefu.

33 וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־ הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן־ הַנְּפִלִים וַנְּהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים כֵּן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם׃

Na-huko tuliona Wanefili wana wa Anaki wa-Anaki kutoka- Wanefili na-tulikuwa machoni-mwetu kama-panzi na-hivyo tulikuwa machoni-mwao

H8033 H7200 H0853 H5303 H6061 H5303 H1961 H4672 H2284 H1961

Kule tuliiona majitu, wana wa uzao wa Anaki, ambao nii uzao wa majitu. Sisi tulionekana kama panzi machoni mwao tulipojilingsnisha nao, hivyo ndivyo tulivyoonekana machoni mwao pia.”

Chapter 14

1 וַתִּשָּׂא כָל־ הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם

Na-ikainuka kusanyiko-lote -- sauti-yao na-wakatoa wa-kalia watu

H5375 H3605 H5712 H0853 H5414 H1058

בַּלַּיְלָה הַהוּא׃

usiku-huo ule

H3915 H1931

Usiku huo watu wote walilia kwa sauti.

2 וַיִּלֹּנוּ עַל־ מֹשֶׁה וְעַל־ אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Na-wakanung'unika dhidi-ya- Musa na-dhidi-ya- Haruni wote wana wa-Israeli

H4872 H0175 H3605 H1121 H3478

וַיֹּאמְרוּ אֵלֵהֶם כָּל־ הָעֵדָה לוּ־ מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ

kwao -- kusanyiko-lote laiti- tungekufa katika-nchi ya-Misri au

H0413 H3605 H5712 H3863 H4191 H0776 H4714

בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ־ מָתְנוּ׃

katika-jangwa hili laiti- tungekufa

H4057 H2088 H3863 H4191

Watu wote wa Israeli wakamlalamikia Musa na Haruni. Watu wote wakawaambia, “Ni bora kama tungelifia katika nchi ya Misri, au katika hili!

3 וְלָמָּה יְהוָה מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־ הָאָרֶץ הַזֹּאת לִנְפֹּל בַּחֶרֶב

Na-kwa-nini Yahwe analeta sisi katika- nchi hii kuanguka kwa-upanga

H4100 H3068 H0935 H0853 H0413 H0776 H2063 H5307 H2719

נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ לָבַז יִהְיוּ הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרָיְמָה׃

wake-zetu na-watoto-wetu watakuwa mateka je-si vizuri kwetu kurudi Misri

H0802 H2945 H1961 H0957 H3808 H2896 H7725 H4714

Kwa nini BWANA alituleta katika nchi hii ili tufe kwa upanga? Wake zetu na watoto wetu watakuwa watumwa wao. Je, si bora kwetu kurudi Misri?”

4 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־ אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה׃

Na-wakasema mtu kwa- ndugu-yake tuchague kiongozi na-turudi Misri

H0559 H0376 H0413 H0251 H5414 H7218 H7725 H4714

Wakasemezana wao kwa wao, “Na tuchague kiongozi mwingine, turudi Misri.”

5 וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לִפְנֵי כָּל־ קְהַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

Na-akaanguka Musa na-Haruni mbele-ya nyuso-zao -- mkutano-wote la-wana wa-Israeli

H5307 H4872 H0175 H6440 H6440 H3605 H6951 H1121 H3478

עֵדַת

wa-kusanyiko

H5712

Ndipo Musa na Haruni wakalala kifudifudi mbele ya kundi lote la wana wa Israeli.

אֶת־	הַמְרַגְּלִים	מִן־	יְפֻנֶּה	בֶּן־	וְכָלֵב	נוּן	בִּן־	וִיהוֹשֻׁעַ	6
▯	wapelelezi	kutoka–	wa–Yefune	mwana–	na–Kalebu	wa–Nuni	mwana–	Na–Yoshua	
H0853	H8446		H3312		H3612	H5126		H3091	

בִּגְדֵיהֶם׃	קָרְעוּ	הָאָרֶץ
nguo–zao	walirarua	nchi
	H7167	H0776

Joshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune, ambao walikuwa miongoni mwa wale waliokuwa waemtumwa kwenda kuipeleleza nchi wakachana mavazi yao.

אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֲדַת	כָּל־	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ	7
ambayo	Nchi	–kusema	wa–Israeli	la–wana–	kusanyiko–lote	▯–	kwa–	Na–wakasema	
	H0776	H0559	H3478		H5712	H3605	H0413	H0559	

מְאֹד׃	מְאֹד	הָאָרֶץ	טוֹבָה	אֹתָהּ	לָתוּר	בָּהּ	עָבַרְנוּ
sana	sana	nchi	nzuri	hiyo	kupeleleza	ndani–yake	tulipita
H3966	H3966	H0776		H0853	H8446		

Wakawaambia watu wote wa Israeli. Walisema, “Ile nchi tuliyopita katikati yake ni nchi nzuri sana.

וּנְתָנָהּ	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶל־	אֹתָנוּ	וְהֵבִיא	יְהוָה	בָּנוּ	חָפֵץ	אִם־	8
na–kutupa	hii	nchi	katika–	sisi	na–atatuingiza	Yahwe	nasi	anapendezwa	Ikiwa–	
H5414	H2063	H0776	H0413	H0853	H0935	H3068				

וּדְבָשׁ׃	חָלָב	זָבַת	הִוא	אֲשֶׁר־	אֶרֶץ	לָנוּ
na–asali	maziwa	itiririkayo	hiyo	ambayo–	nchi	sisi
H1706	H2461	H2100	H1931		H0776	

Kama BWANA amependezwa nasi, basi atatuingiza katika nchi hii na kutupatia. Ile nchi inatiririka maziwa na asali.

הָאָרֶץ	עַם	אֶת־	תִּירְאוּ	אַל־	וְאַתֶּם	תִּמְרְדוּ	אַל־	בַּיהוָה	אַךְ	9
wa–nchi	watu	▯	–ogope	msi–	nanyi	–asi	msi–	dhidi–ya–Yahwe	Lakini	
H0776		H0853	H3372	H0408		H4775	H0408	H3068	H0389	

אִתָּנוּ	וַיהוָה	מֵעֲלֵיהֶם	צִלָּם	סָר	הֵם	לַחְמֵנוּ	כִּי
pamoja–nasi	na–Yahwe	kutoka–kwao	kivuli–chao	imeondoka	wao	chakula–chetu	kwa–sababu
H0854	H3068		H6738	H5493	H1992	H3899	

תִּירָאֻם׃	אַל־
–waogope	msi–
H3372	H0408

Lakini msimwasi BWANA, na msiwahofie hao wakazi wa nchi hiyo. Tutawateketeza kwa urahisi kama kula chakula. Ulinzi wao utaondolewa kutoka kwao, kwa sababu BWANA yuko pamoja nasi. Msiwahofie.”

יְהוָה	וּכְבוֹד	בָּאֳהָלִים	אִתָּם	לְרָגֹם	הָעֵדָה	כָּל־	וַיֹּאמְרוּ	10
wa–Yahwe	na–utukufu	kwa–mawe	wao	kuwapiga	kusanyiko–lote	▯–	Na–wakasema	
H3068	H3519	H0068	H0853	H7275	H5712	H3605	H0559	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	כָּל־	אֶל־	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	נִרְאָה
¶	wa–Israeli	wana–wote	▯–	kwa–	la–kukutania	katika–hema	ukaonekana
	H3478		H3605	H0413	H4150		H7200

Lakini watu wote walitishia kuwapiga kwa mawe mpaka wafe. Kisha utukufuwa BWANA ukaonekana kwenye hema ya kukutania kwa watu wote wa Israeli.

11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־הָדִי אָנָה יְנַאֲצֵנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד־אָנָה לֹא־יַאֲמִינוּ בִּי בְּכֹל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְקִרְבּוֹ׃

Na-akasema Yahwe kwa- Musa hadi- lini watanikashifu watu hawa hadi- lini na-hadi- hawata- -amini ndani-yangu kwa- ishara-zote ambazo nimefanya miongoni-mwao

H0559 H3068 H0413 H4872 H0575 H5006 H3808 H0575 H5704 H5704 H0539 H3605 H0226 H7130

BWANA akamwambi Musa, “watu hawa watanidharau hadi lini? Wataendelea kutoniamini mpaka lini? Nijapokuwa nimefanya ishara kwa nguvu zangu kati yao?

12 אַכֶּנּוּ וַאֲרִשֶׁנּוּ בַּדֶּבֶר וְאַעֲשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי־גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃

Nitawapiga na-kuwatenga kwa-tauni na-nitakufanya wewe kubwa taifa- na-lenye-nguvu kuliko-wao

H5221 H1698 H3423 H0853 H1980 H6099 H4480

Nitawapiga kwa mapigo, na kuwaondolea urithi, na kufanya taifa kubwa kutoka kwenye ukoo wako ambalo litakuwa kubwa na lenye nguvu kuliko wao.

13 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי־הֶעֱלִיתָ בְכֹחֲךָ מִקִּרְבּוֹ׃ הָעָם הַזֶּה וְאָמְרוּ אֶת־

Na-akasema Musa kwa- Yahwe Na-watasikia Wamisri kwamba- uliwaleta kwa-nguvu-zako kutoka-miongoni-mwao watu hawa wewe

H0559 H4872 H0413 H3068 H8085 H4713 H3588 H5927 H3581 H2088 H0853

Musa akamwambia BWANA, “Kama utafanya hivi, Na Wamisiri wakisikia habari hizi, na kwa sababu uliwaokoa kutoka kwao kwa nguvu zako.

14 בַּיהוָה אַתָּה בְּקֶרֶב הַזֹּאת הָעָם יוֹשֵׁב בֵּין־ וְאָמְרוּ שָׁמְעוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה עֲנָנְךָ וְעַמּוּד עָנָן יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה׃

Na-watasema wakazi wa-nchi hii kwa- walisikia kwamba- wewe Yahwe katikati-ya juu-yao linasimama na-katika-nguzo ya-moto usiku

H0559 H3427 H0776 H2063 H0853 H8085 H3588 H0413 H3068 H7130 H5982 H5975 H5982 H3915 H0784

Basi watawaambia wakazi wa nchi hii. Wamesikia ya kuwa wewe BWANA u kati ya watu hawa, kwa sababu uso wako waonekana. Wingu lako husimama juu ya watu wetu. Wewe huwatangulia katika nguzo ya wingu wakati wa mchana na katika nguzo ya moto wakati wa usiku.

15 וְהֵמַתָּה אֶת־הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד מֵמוֹת וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־

Na-ukiwaua watu hawa kama-mtu mmoja na-watasema mataifa ambayo-

H4191 H0853 H5971 H2088 H0376 H0259 H0559 H1471 H0834

שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעֲךָ לֵאמֹר׃

walisikia habari-yako kusema-

H8085 H0853 H8088 H0559

Sasa kama utawaua hawa watu kama mtu mmoja, basi mataifa ambao wamesikia sifa zako watasema, 16

הָאָרֶץ אֶל־ הַזֹּאת הָעָם אֶת־ לְהָבִיא יְהוָה יְכֹלֶת מִבִּלְתִּי
nchi katika- hawa watu kuwaingiza wa-Yahwe uwezo Kwa-sababu-ya-kutoweza
H0776 H0413 H2088 H0853 H0935 H3068 H3201 H1115

׃בַּמִּדְבָּר וַיִּשְׁחָטֵם לָהֶם נִשְׁבַּע אֲשֶׁר־
jangwani akawachinja kwao aliapa ambayo-
H7650

“Kwa Sababu BWANA hana uwezo wa kuwapeleka watu hawa katika nchi ambayo aliwaapia kuwapa, ndiyo maana amewaua katika jangwa hili.'

׃לֵאמֹר דִּבַּרְתָּ כַּאֲשֶׁר אֲדֹנָי כֹּחַ נָא יִגְדַּל־ וְעַתָּה 17
-kusema ulivyosema kama-vile ya-Bwana nguvu tafadhali uwe-mkubwa- Na-sasa
H0559 H1696 H0136 H4994 H1431 H6258

Sasa, nakusihi, utumie uweza wako. Kwa kuwa umesema kuwa,

וָפֶשַׁע עָוֹן נֹשֵׂא חֶסֶד וְרַב־ אַפַּיִם אֶרֶךְ יְהוָה 18
na-makosa uovu mwenye-kusamehe upendo na-mwingi-wa- hasira mwenye-subira Yahwe
H6588 H5771 H5375 H0639 H0750 H3068

עַל־ אָבוֹת וְעָוֹן פֹּקֵד וְנַקֵּה לֹא וְנַקֵּה
juu-ya- wa-baba uovu anayeadhibu atamuacha-bila-adhabu hapana na-kuacha-bila-adhabu
H0001 H5771 H5352 H3808 H5352

׃רִבֵּעִים וְעַל־ שִׁלֵּשִׁים עַל־ בָּנִים
kizazi-cha-nne na-juu-ya- kizazi-cha-tatu juu-ya- watoto
H7256 H8029

'BWANA si mwepesi wa hasira na ni mwingi wa uaminifu katika agano. Yeye husamehe uovu na uasi. Kwa vyovyote vile atafutilia hatia atakapoleta hukumu ya dhambi za mababu juu ya wazao wao, kwa kizazi cha tatu na cha nne.'

וְכַאֲשֶׁר חַסְדֶּךָ כְּנֹשֵׂא הַזֶּה הָעָם לַעֲוֹן נָא סְלַח־ 19
na-kama-vile wa-upendo-wako kwa-ukubwa hawa wa-watu uovu tafadhali Samehe-
H1433 H2088 H5771 H4994 H5545

׃הֵנָּה וְעַד־ מִמִּצְרַיִם קוטוקא-מיסרי הַזֶּה הָעָם לְ נָשָׂאתָה
hapa na-hadi- kutoka-Misri hawa watu ulivyowasamehe
H2008 H5704 H4714 H2088 H5375

Ninakusihi uwasameha watu hawa dhambi zao kwa sababu ya ukuu wa uaminifu wa agano lako, kama vile ambavyo umekuwa ukiwasamehe watu hawa tokea wakati wakiwa Misri mpaka sasa.”

׃כְּחַסְדֶּךָ נְנוֹ־ סָלַחְתִּי יְהוָה וַיֹּאמֶר 20
kama-neno-lako Nimesamehe Yahwe Na-akasema
H1697 H5545 H3068 H0559

BWANA akasema, Nimewasamehe kwa kama ulivyoomba,

׃הָאָרֶץ כָּל־ אֶת־ יְהוָה כְּבוֹד־ וְיִמָּלֵא אֲנִי חַי־ וְאוּלָם 21
nchi-yote -- wa-Yahwe utukufu- na-utajaa wangu kwa-uhai- Lakini
H0776 H3605 H0853 H3068 H3519 H4390 H0589 H0199

bali kama Niishivyo, na kama vile dunia yote itakavyojazwa na utukufu wangu,

22 כִּי כָל־ ׀– וְהָאֲנָשִׁים הָרֹאִים אֶת־ ׀ וְאֶת־ כִּבְדִי׀ אַתְּתַי
Kwa–sababu ׀– watu–wote walioona ׀ na–׀ utukufu–wangu ishara–zangu
H3605 H0376 H7200 H0853 H0853 H3519 H0226

אֲשֶׁר־ מֹפְתַי עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים
ambazo– nilifanya katika–Misri na–jangwani na–wakanijaribu mimi hizi kumi mara
H4714 H5254 H0853 H2088 H6235 H6471

וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי׃
na–hawaku– –sikia sauti–yangu
H3808 H8085

watu wote walioona utukufu wangu na ishara za nguvu zangu nilizotenda kule Misri na kule jangwani - Lakini bado wamenijaribu mara kumi sasa na hawakuisikiliza sauti yangu.

23 אִם־ יִרְאוּ אֶת־ ׀ הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבָּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכָל־ מְנַאֲצַי
Kama– wataiona ׀ nchi ambayo niliapa kwa–baba–zao na–wote– waliokashifu
H7200 H0853 H0776 H0834 H7650 H0001 H3605 H5006

לֹא יִרְאוּהָ׃
hapana wataiona
H3808 H7200

Kwa hiyo nasema kwamba hakika hawataiona nchi ile ambayo niliwaahdi kuwapa mababu zao. Hakuna hata mmoja wao ambao wamenidharau watakaoiona,

24 וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ
Lakini–mtumishi–wangu Kalebu kwa–sababu kulikuwa roho nyingine pamoja–naye
H5650 H3612 H6118 H1961 H7307 H0312

וַיְמַלֵּא אַחֲרָי בָּא אֲשֶׁר־ הָאָרֶץ אֶל־ וַהֲבִיאֹתִיו שָׁמָּה
na–alinifuata nyuma–yangu na–nitamwingiza katika– nchi ambayo– aliingia huko
H4390 H0935 H0413 H0776 H0834 H0935 H8033

וְזַרְעוֹ יוֹרִשֶׁנָּה׃
na–uzao–wake utairithi
H2233 H3423

isipokuwa mtumishi wangu Kalebu, kwa sababu alikuwa na roho nyingine. Yeye amenifuata kwa ukamilifu; Yeye nitampeleka katika nchi hiyo ambayo alienda kuipeleleza. Wazao wake wataimilki.

25 וְהָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק פְּנוּ לָכֶם וּסְעוּ הַמִּדְבָּרָה
Na–Waamaleki na–Wakanaani wanakaa bondeni geukeni nyinyi na–safirini jangwa
H6003 H3427 H6010 H4279 H6437 H5265

¶ פ סוּף׃ יַם־ דֶּרֶךְ
ya–Shamu ya–Bahari– njia
H5488 H3220 H1870

(Sasa Waamaleki na Wakanani waliishi katika bonde.) Kesho mtageuka na kwenda katika jangwa kwa njia ya bahari ya Shamu.”

26 לֵאמֹר׃ אַהֲרֹן וְאֶל־ מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה וַיְדַבֵּר
–kusema Haruni na–kwa– Musa kwa– Yahwe Na–akasema
H0559 H0175 H0413 H4872 H0413 H3068 H1696

BWANA akanena na Musa na Haruni, akasema,

27 עַד־ הֲדִי אֶת־
Hadi– lini kusanyiko ovu hili ambalo wao wananung'unika dhidi–yangu
H5704 H4970 H5712 H2063 H2063 H1992 H1992 H0853

תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֲמָּה מַלִּינִים עָלַי שָׁמָעְתִּי׃
manung'uniko ya–wana wa–Israeli ambayo wao wananung'unika dhidi–yangu nimesikia
H8519 H1992 H3478 H1992 H8085

“Nitaivumilia jamii ya watu hawa waovu ambao wananinung'unikia mpaka lini? Nimeyasikia malalamiko ya wana wa Israeli dhidi yangu.

28 אֱמֹר אֲלֵהֶם חַי־ אֲנִי נְאֻם־ יְהוָה אִם־ לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם
Sema kwao Kwa–uhai– wangu asema– Yahwe kama– si kama–vile mlivyosema
H0559 H0413 H2416 H0589 H5002 H3068 H0518 H3808 H0834 H1696

לָכֶם׃ אֶעֱשֶׂה כֵּן הִיא בְּאָזְנָי
kwenu nitafanya hivyo masikioni–mwangu
H0241

Waambie, 'Kama niishivyo,' asema BWANA, 'kama vile mlivyosema katika masikio yake, nitawafanyia jambo hili:

29 בַּמִּדְבָּר יִפְּלוּ זֶה הַזֶּה בְּכָל־ פִּגְרֵיכֶם וְכָל־ פְּקֻדֵיכֶם לְכָל־
Katika–jangwa hili zitaanguka maiti–zenu na–wote– waliohesabiwa kwa–
H4057 H2088 H5307 H6297 H3605 H6485 H3605

מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה אֲשֶׁר הַלִּינֹתֶם
kuanzia–umri miaka wa–miaka–ishirini na–zaidi ambao mlinung'unika
H4557 H8141 H6242 H4605 H0834 H3885

עָלָי׃ מִסְפַּרְכֶם
dhidi–yangu hesabu–yenu–yote

Maiti zenu zitaanguka katika jangwa hili, Ninyi nyote mliolalamika dhidi yangu, ninyi mliohesabiwa kwenye ile sensa, idadi yote ya watu kuanzia umri wa mika ishirini na kuendelea.

30 אִם־ אַתֶּם אַתְּ־ תָּבֹאוּ אֶל־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־ יָדִי לְשַׁכֵּן
Kama– ninyi hili nchi katika– mtaingia ambayo niliinua mkono–wangu kuwakalisha
H0518 H0859 H2088 H0776 H0413 H0935 H0834 H5375 H0853 H3027 H7931

בִּן־ יְפֻנֶּה בֶן־ כָּלֵב אִם־ כִּי בָּהּ אֶתְכֶם
mwana– wa–Yefune mwana– Kalebu isipokuwa ndani–yake ninyi
H3312 H3312 H3612 H0518 H3588 H0996 H0853

וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־ נוּן׃
na–Yoshua wa–Nuni
H3091 H5126

Kwa hakika hamtaingia kwenye ile nchi ambayo niliahidi kuwapa kuwa makazi yenu, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune na Joshua mwana wa Nuni.

31 וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה וְהֵבִיאתִי אֹתָם וְיָדְעוּ
Na–watoto–wenu ambao mlisema mateka watakuwa na–nitawaingiza wao na–wataijua
H2945 H0834 H0559 H0957 H1961 H0935 H0853 H3045

בָּהּ׃ מְאַסְתֶּם אֲשֶׁר הָאָרֶץ אֶת־
hiyo mliidharau ambayo nchi
H0996 H3988 H0834 H0776 H0853

Bali watoto wenu ambao mlisema kuwa watakuwa watumwa, wao ndio nitakaowapeleka katika nchi hiyo. Wao wataifurahia nchi ambayo nInyi mmeikataa!

32	וּפִגְרֵיכֶם	אַתֶּם	יִפְּלוּ	בַּמִּדְבָּר	הַזֶּה׃
	Na–maiti–zenu	ninyi	zitaanguka	jangwani	hili
	H6297		H5307		H2088

Lakini ninyi, maiti zenu zitaanguka katika jangwa hili.

33	וּבְנֵיכֶם	יִהְיוּ	רֹעִים	בַּמִּדְבָּר	אַרְבָּעִים	שָׁנָה	וְנָשְׂאוּ	אֶת־
	Na–watoto–wenu	watakuwa	wachungaji	jangwani	miaka–arobaini	miaka	na–watabeba	
		H1961			H0705	H8141	H5375	H0853

בַּמִּדְבָּר׃	פִּגְרֵיכֶם	תֹּם	עַד־	זְנוּתֵיכֶם
jangwani	kwa–maiti–zenu	kuisha	hadi–	uzinzi–wenu
	H6297	H8552	H5704	H2184

Watoto wenu watakuwa wachungaji katika jangwa hili kwa muda wa miaka arobaini. Lazima watabeba madhara ya matendo yenu ya kutokuamini mpaka mwisho wa maiti ya mwisho jangwani.

34	לַשָּׁנָה	יוֹם	יוֹם	אַרְבָּעִים	הָאָרֶץ	אֶת־	תַּרְתֶּם	אֲשֶׁר־	הַיָּמִים	בְּמִסְפַּר
	kwa–mwaka	siku	siku	arobaini	nchi		mlipeleleza	ambazo–	ya–siku	Kwa–hesabu
	H8141	H3117	H3117	H0705	H0776	H0853	H8446		H3117	H4557

אֶת־	וִידַעְתֶּם	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	עֲוֹנֹתֵיכֶם	אֶת־	תִּשְׂאוּ	לַשָּׁנָה	יוֹם
	na–mtajua	miaka	miaka–arobaini	dhambi–zenu		mtabeba	kwa–mwaka	siku
H0853	H3045	H8141	H0705	H5771	H0853	H5375	H8141	H3117

תְּנוּאָתִי׃
upinzani–wangu
H8569

Kama vile ilivyo hesabu ya siku ambayo mliipeleleza nchi—siku arobaini, vivyo hivyo mtabeba madhara ya dhambi zenu kwa muda wa miaka arobaini—mwaka mmoja kwa kila siku moja, na mtajua kuwa ni sawa na kuwa adui yangu.

35	אֲנִי	יְהוָה	דִּבַּרְתִּי	אִם־	לֹא	זֹאת	הָעֵדָה	לְכָל־	אֶעֱשֶׂה	הָרָעָה
	Mimi	Yahwe	nimesema	kama–	si	hili	kusanyiko–lote	kwa–□–	nitafanya	ovu
	H0589	H3068	H1696		H3808	H2063	H5712	H3605		

יָמֻתוּ׃	וְשָׁם	יִתָּמּוּ	הַזֶּה	בַּמִּדְבָּר	עָלָי	הַנּוֹעָדִים	הַזֹּאת
watakufa	na–huko	wataisha	hili	katika–jangwa	dhidi–yangu	waliokusanyika	hili
H4191	H8033	H8552	H2088			H3259	H2063

Mimi BWANA nimesema. Hakika nitafanya hivi kwa kizazi hiki chote kiovu ambacho kimekusanyika kinyume na Mimi. Wao watakatwa kabisa, na watafia hapa.'"

36	]וילונון[	וַיָּשֻׁבוּ	הָאָרֶץ	אֶת־	לָתוּר	מֹשֶׁה	שָׁלַח	אֲשֶׁר־	וְהָאֲנָשִׁים
	[□]	na–wakarudi	nchi		kupeleleza	Musa	alituma	ambao–	Na–watu
		H7725	H0776	H0853	H8446	H4872	H7971		H0376

דִּבָּה	לְהוֹצִיא	הָעֵדָה	כָּל־	אֶת־	עָלָיו	)וַיַּלִּינוּ(
habari–mbaya	kutoa	kusanyiko–lote	□–	□	dhidi–yake	(na–wakasababisha–kunung'unika)
H1681	H3318	H5712	H3605	H0853		

הָאָרֶץ׃	עַל־
nchi	kuhusu–
H0776	

Kwa hiyo wale wanaume ambao Musa aliwatuma kwenda kuingalia ile nchi wote walikufa kwa tauni mbele ya BWANA.

37 וַיָּמֻתוּ֙ הָאֲנָשִׁ֔ים מוֹצִאֵי֙ דִּבַּת־הָאָ֔רֶץ רָעָ֖ה בַּמַּגֵּפָ֑ה לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׃

Na–wakafa	watu	waliotoa	habari–mbaya–	mbaya	kwa–pigo	mbele–ya	Yahwe	
H4191	H0376	H3318	H1681	H7451	H4046	H6440	H3068	

Hawa ni wale ambao waliorudi na kutoa taarifa mbaya juu ya nchi. Hii iliwafanya watu wote wamlalamikie Musa.

38 וִיהוֹשֻׁ֤עַ בִּן־נוּן֙ וְכָלֵ֣ב בֶּן־יְפֻנֶּ֔ה מִן־הָאֲנָשִׁ֖ים הָהֹלְכִ֑ים לָתֻ֥ור אֶת־הָאָֽרֶץ׃

Na–Yoshua	mwana–	wa–Nuni	na–Kalebu	mwana–	wa–Yefune	waliishi	kutoka–	watu	
H3091	H1121	H5126	H3612	H1121	H3312	H2421	H4480	H0376	

wale	walioenda	kupeleleza		nchi
H1992	H1980	H8446	H0853	H0776

Kati ya watu wale waliokuwa wameenda kuiangalia nchi ile, ni Joshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune tu ndio waliobaki hai.

39 וַיְדַבֵּ֣ר מֹשֶׁ֔ה אֶת־הַדְּבָרִ֖ים הָאֵ֑לֶּה אֶל־כָּל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּתְאַבְּל֥וּ הָעָ֖ם מְאֹֽד׃

Na–akasema	Musa		maneno	haya	kwa–	wote	wana–wa	wa–Israeli	
H1696	H4872	H0853	H1697	H0428	H0413	H3605	H1121	H3478	

na–wakaomboleza	watu	sana
H0056		H3966

Musa alipowataarifu mambo haya watu wote wa Israeli waliomboleza sana.

40 וַיַּשְׁכִּמ֣וּ בַבֹּ֔קֶר וַיַּעֲל֖וּ אֶל־רֹ֣אשׁ הָהָ֑ר לֵאמֹ֗ר הִנֶּ֙נּוּ֙ וְעָלִ֔ינוּ אֶל־הַמָּקֹ֖ום אֲשֶׁר־אָמַ֣ר יְהוָ֑ה כִּ֥י חָטָֽאנוּ׃

Na–wakaamka–mapema	asubuhi	na–wakapanda	juu–ya–	kilele–	cha–mlima	–kusema		Tuko–hapa	na–tutapanda	kwenye–	mahali
H7925	H1242	H5927	H0413	H7218	H2022	H0559		H2009	H5927	H0413	H4725

ambapo–	alisema	Yahwe		kwa–sababu
H0834	H0559	H3068		

tumetenda–dhambi
H2398

Waliamka asubuhi na mapema wakaenda juu ya mlima na kisha wakasema, “Tazama, tuko hapa, na tutaenda mahali pale ambapo BWANA ametuahidi, kwa kuwa tumetenda dhambi.”

41 וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה וְלָמָ֣ה זֶּ֔ה אַתֶּ֖ם עֹבְרִ֣ים אֶת־פִּ֣י יְהוָ֑ה וְהִ֖וא לֹ֥א תִצְלָֽח׃

Na–akasema	Musa	Kwa–nini	hii	ninyi	mnavunja		amri	ya–Yahwe	na–hiyo
H0559	H4872	H4100	H2088	H0859	H5674	H0853	H6310	H3068	H1931

haitatenda	mafanikio
H3808	

Lakini Musa akasema, “Kwa nini sasa mnapinga amri ya BWANA? hamtafanikiwa.

42 אַל־תַּעֲל֔וּ וְלֹ֥א בְקִרְבְּכֶ֖ם יְהוָ֑ה כִּ֥י אֵ֙ין֙ לִפְנֵ֣י תִּנָּגְפ֔וּ אֹיְבֵיכֶֽם׃

Msi–	–pande	kwa–sababu	hayuko	Yahwe	miongoni–mwenu	na–msi–	–pigwe	mbele–ya
H0408	H5927		H0369	H3068	H7130	H3808	H5062	H6440

adui–zenu
H0341

Msiende, kwa sababu BWANA hayuko pamoja nanyi kuwalinda dhidi ya maadui zenu.

43 כִּי֙ Kwa–sababu H6003 הָעֲמָלֵקִי Mwaamaleki H3068 יְהוָה Yahwe H1961 –kuwa H3808 וְלֹא־ na–hata– H3068 יְהוָה Yahwe H4725 מֵאַחֲרֵי kutoka–kumfuata H3478 שַׁבְתֶּם֮ mligeuka H3651 כֵּן hivyo H6440 עַל־ juu–ya– H8033 כִּי־ kwa–sababu– H3426 וְהַכְּנַעֲנִי na–Mkanaani H3605 שָׁם֒ huko H6440 לִפְנֵיכֶ֔ם mbele–yenu H5307 וּנְפַלְתָּ֖ם na–mtaanguka H2719 בֶּחָֽרֶב׃ kwa–upanga עִמָּכֶֽם׃ pamoja–nanyi

Waamaleki na Wakanaani wako kule, na mtakufa kwa upanga kwa sababu mliumtegea mgongo BWANA na hamkumfuata. Kwa hiyo hatakuwa pamoja nanyi.

44 וַיַּעְפְּלוּ֙ Na–wakapanda–kwa–kiburi H5927 לַעֲלוֹת֙ kupanda H0413 אֶל־ juu–ya– H2022 הָהָ֔ר cha–mlima H7218 רֹ֖אשׁ kilele H0727 וַאֲרֹ֣ון na–sanduku H1285 בְּרִית־ la–agano– H4264 הַמַּחֲנֶֽה׃ kambi H7130 מִקֶּ֥רֶב kutoka–katikati–ya H4185 מֹשֶׁ֖ה –ondoka H3808 לֹא־ hawaku– H4872 וּמֹשֶׁ֥ה na–Musa H3068 יְהוָ֛ה la–Yahwe

Lakini walithubutu kukwea mlimani; lakini si Musa wala Sanduku la agano la BWANA walioondoka kambini.

45 וַיֵּרֶד Na–akashuka H3381 הָעֲמָלֵקִי֙ Mwaamaleki H3605 וְהַכְּנַעֲנִ֔י na–Mkanaani H3427 הַיֹּשֵׁ֖ב aliyekaa H2022 בָּהָ֣ר mlimani H1931 הַה֑וּא ule H5221 וַיַּכֻּ֕ום na–akawapiga H2704 עַד־ hadi– H3807 וַיַּכְּתֻ֖ום na–akawashinda H2767 הַחָרְמָֽה׃ Horma ¶ פ

Kisha Waamaleki walikuja chini, pia wale Wakanaani walioshi kwenye hiyo milima. Wakawavamia Waisreli wakawapiga na kuwaangusha mpaka Horima.

Chapter 15

1 וַיְדַבֵּ֥ר Na–akasema H1696 יְהוָ֖ה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 מֹשֶׁ֥ה Musa H4872 לֵאמֹֽר׃ –kusema H0559

Kisha BWANA akanena na Musa, akasema,

2 דַּבֵּר֙ Sema H1696 אֶל־ kwa– H0413 בְּנֵ֣י wana H1121 יִשְׂרָאֵ֔ל wa–Israeli H3478 וְאָמַרְתָּ֣ na–uwaambie H0559 אֲלֵהֶ֑ם wao H0413 כִּ֣י wakati H3588 תָבֹ֗אוּ mtakapoingia H0935 אֶל־ katika– H0413 אֶ֙רֶץ֙ nchi H0776 מֹושְׁבֹתֵיכֶ֔ם ya–makazi–yenu H4186 אֲשֶׁ֥ר ambayo H0834 אֲנִ֖י mimi H0589 נֹתֵ֥ן ninawapa H5414 לָכֶֽם׃ ninyi

“Sema na wana wa Israeli uwaambie, 'Mtakapoingia katka nchi ambayo mtaishi, ambayo BWANA atawapa,

3 וַעֲשִׂיתָם אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹ־זֶבַח לְפַלֵּא־
na–mtatoa sadaka–ya–moto kwa–Yahwe sadaka–ya–kuteketezwa au–dhabihu kutimiza–
H6381 H2077

נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ בְמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
nadhiri au kwa–hiari au katika–sikukuu–zenu kutoa harufu nzuri kwa–Yahwe
H5088 H5071 H0 H4150 H7381 H5207 H3068

מִן־הַבָּקָר אוֹ מִן־הַצֹּאן׃
kutoka– ng'ombe au kutoka– kondoo
H1241 H6629

mtatakiwa kuandaa sadaka kwa moto kwa BWANA, sadaka ya kuteketezwa au sadaka ya kukamilisha kiapo au sadaka ya hiari, au sadaka katika sikukuu zenu, ili kutoa harufu nzuri kwa BWANA ya ng'ombe au ya kondoo.

4 וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִנְחָה סֹלֶת
Na–atatoa anayetoa sadaka–yake kwa–Yahwe sadaka–ya–unga unga–mzuri
H7126 H7126 H7133 H3068 H4503 H5560

עִשָּׂרֹן שֶׁמֶן׃ הַהִין בִּרְבִעִית בָּלוּל
sehemu–moja–ya–kumi ya–mafuta ya–hini na–robo iliyochanganywa
H6241 H8081 H1969 H7243

Utamtolea BWANA sadaka ya kuteketezwa pamoja na sehemu ya kumi ya efa ya sadaka ya unga mwembamba uliochanganywa na robo ya hini ya mafuta.

5 וְיַיִן עַל־תַּעֲשֶׂה הַהִין רְבִיעִית לַנָּסֶךְ
Na–divai juu–ya– utatayarisha ya–hini robo kwa–sadaka–ya–kinywaji
H3196 H1969 H7243 H5262

הָעֹלָה אוֹ לַזָּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד׃
sadaka–ya–kuteketezwa au kwa–dhabihu kwa–mwana–kondoo mmoja
H2077 H3532 H0259

Na tena mtatoa pamoja na sadaka ya kuteketezwa, au kwa sadaka ya divai robo ya hini ya sadaka ya vinywaji kwa kila mwanakondoo.

6 וְאֵיל עֲשִׂרֹנַיִם שְׁנֵי סֹלֶת מִנְחָה תַּעֲשֶׂה לָאַיִל
Au kwa–kondoo–dume utatayarisha sadaka–ya–unga unga–mzuri sehemu–mbili za–kumi
H6241 H8147 H5560 H4503

הַשֵּׁנִי בַּשֶּׁמֶן הַהִין שְׁלִשִׁת בְּלוּלָה׃
na–mafuta ya–hini theluthi iliyochanganywa
H8081 H1969 H7992

Kama unatoa sadaka ya kondoo dume, utaandaa sadaka ya unga ya sehemu za kumi mbili za efa ya unga mwembamba uliochanganywa na sehemu ya tatu ya hini ya divai.

7 וְיַיִן לַיהוָה׃ נִיחֹחַ רֵיחַ־ תַּקְרִיב הַהִין שְׁלִשִׁת לַנָּסֶךְ
Na–divai kwa–Yahwe nzuri harufu– utatoa ya–hini theluthi kwa–sadaka–ya–kinywaji
H3196 H3068 H5207 H7381 H7126 H1969 H7992 H5262

Kwa sadaka ya kinywaji, mtatoa sehemu ya tatu ya hini ya divai ambayo itatoa harufu nzuri kwa BWANA.

8 וְכִי־ תַעֲשֶׂה בֶן־ בָּקָר אוֹ־ זָבַח
Na–wakati– utatayarisha mwana– ng'ombe au– dhabihu
H2077 H1241

לְפַלֵּא־ נֶדֶר אוֹ־ שְׁלָמִים לַיהוָה׃
kutimiza– nadhiri au– sadaka–za–amani kwa–Yahwe
H6381 H5088 H8002 H3068

Utakapoandaa fahari kwa ajiliy a sadaka ya kuteketezwa au sadaka ya kutimiza kiapo, au sadaka ya amani kwa BWANA,

שְׁלֹשָׁה	סֹלֶת	מִנְחָה	הַבָּקָר	בֶּן־	עַל־	וְהִקְרִיב	9
sehemu–tatu	unga–mzuri	sadaka–ya–unga	ng'ombe	mwana–	pamoja–na–	Na–atatoa	
H7969	H5560	H4503	H1241			H7126	

הַהִין׃	חֲצִי	בַּשֶּׁמֶן	בָּלוּל	עֶשְׂרֹנִים	
ya–hini	nusu	na–mafuta	iliyochanganywa	za–kumi	
H1969	H2677	H8081		H6241	

Ndipo utakapotoa sadaka ya fahari pamoja na sadaka ya unga ya sehemu za kumi tatu za unga mwembamba uliochanganywa na nusu ya hini ya mafuta.

נִיחֹחַ	רֵיחַ־	אִשֶּׁה	הַהִין	חֲצִי	לַנָּסֶךְ	תַּקְרִיב	וְיַיִן	10
nzuri	harufu–	sadaka–ya–moto	ya–hini	nusu	kwa–sadaka–ya–kinywaji	utatoa	Na–divai	
H5207	H7381	H0801	H1969	H2677	H5262	H7126	H3196	

לַיהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

Mtatoa sadaka ya kinywaji nusu ya hini ya divai, sadaka iloyotengenezwa kwa moto ili kufanya harufu nzuri kwa BWANA.

אוֹ־	הָאֶחָד	לָאַיִל	אוֹ	הָאֶחָד	לַשּׁוֹר	יֵעָשֶׂה	כָּכָה	11
au–	mmoja	kwa–kondoo–dume	au	mmoja	kwa–ng'ombe–dume	itafanywa	Hivyo	
	H0259			H0259	H7794		H3602	

בָּעִזִּים׃	אוֹ	בַּכְּבָשִׂים	לַשֶּׂה
miongoni–mwa–mbuzi	au	miongoni–mwa–wana–kondoo	kwa–kondoo–mwana
H5795		H3532	H7716

Itafanyika hivi kwa kila fahari, kwa kila kondoo dume, na kila mwanakondoo dume au mbuzi mchanga.

כְּמִסְפָּרָם׃	לָאֶחָד	תַּעֲשׂוּ	כָּכָה	תַּעֲשׂוּ	אֲשֶׁר	כַּמִּסְפָּר	12
kwa–hesabu–yao	kwa–kila–mmoja	mtafanya	hivyo	mtatayarisha	ambayo	Kwa–hesabu	
H4557	H0259		H3602			H4557	

Kila sdaka utakayoindaa na kuitoa itafanyika kama ilivyoanishwa hapa.

נִיחֹחַ	רֵיחַ־	אִשֶּׁה	לְהַקְרִיב	אֱלֹהִי	אֶת־	כָּכָה	יַעֲשֶׂה־	הָאֶזְרָח	כָּל־	13
nzuri	harufu–	sadaka–ya–moto	kutoa	hizi	[illegible]	hivyo	atafanya–	mzaliwa–kila	[illegible]–	
H5207	H7381	H0801	H7126	H0428	H0853	H3602		H0249	H3605	

לַיהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

Wazawa wote wa Israeli watafanya mambo haya kwa utaratibu huu, yeyote atakayeleta sadaka iliyotengenezwa kwa moto, ili kufanya harufu nzuri kwa BWANA.

לְדֹרֹתֵיכֶם	בְּתוֹכְכֶם	אֲשֶׁר־	אוֹ	גֵּר	אִתְּכֶם	יָגוּר	וְכִי־	14
kwa–vizazi–vyenu	miongoni–mwenu	ambaye–	au	mgeni	pamoja–nanyi	anakaa	Na–ikiwa–	
H1755	H8432			H1616	H0854			

כֵּן	תַּעֲשׂוּ	כַּאֲשֶׁר	לַיהוָה	נִיחֹחַ	רֵיחַ־	אִשֶּׁה	וְעָשָׂה
hivyo	mnavyofanya	kama–vile	kwa–Yahwe	nzuri	harufu–	sadaka–ya–moto	na–atatoa
			H3068	H5207	H7381	H0801	

יַעֲשֶׂה׃
atafanya

Na kama kuna mgeni anayeishi kati yenu, au yeyote atakayeishi na watu wa vizazi vyenu vyote, lazima atengeneze sadaka iliytoengenezwa kwa moto, ili kutoa harufu nzuri kwa BWANA. Atafanya kama mnavyofanya.

15

לְדֹרֹתֵיכֶם	עוֹלָם	חֻקַּת	הַגֵּר	וְלַגֵּר	לָכֶם	אַחַת	חֻקָּה	הַקָּהָל
kwa–vizazi–vyenu	ya–milele	amri	anayekaa	na–kwa–mgeni	kwenu	moja	sheria	Kusanyiko
H1755	H5769	H2708		H1616		H0259	H2708	H6951

יְהוָה׃	לִפְנֵי	יִהְיֶה	כַּגֵּר	כָּכֶם
Yahwe	mbele–ya	atakuwa	kama–mgeni	kama–ninyi
H3068	H6440	H1961	H1616	

Kutakuwa na sheria hiyo hiyo kwa watu wote na kwa mgeni anayeishi kati yenu, sheria ya kudumu kwa watu wote wa uzao wako. Ninyi mlivyo, ndivyo atakavyokuwa mgeni aliyeishi kati yenu. Atafanya kama mnavyofanya mbele ya BWANA.

16

אִתְּכֶם׃	הַגֵּר	וְלַגֵּר	לָכֶם	יִהְיֶה	אֶחָד	וּמִשְׁפָּט	אַחַת	תּוֹרָה
pamoja–nanyi	anayekaa	na–kwa–mgeni	kwenu	itakuwa	moja	na–hukumu	moja	Sheria
H0854		H1616		H1961	H0259	H4941	H0259	H8451

פ
¶

Sheria na amri hiyohiyo ndiyo itakayotumika kwa mgeni anayeishi kati yenu.”

17

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
–kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

Tena BWANA akanena na Musa, akasema,

18

אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	בְּבֹאֲכֶם	אֱלֹהֵם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר
ambayo	nchi	katika–	Mtakapoingia	wao	na–uwaambie	wa–Israeli	wana	kwa–	Sema
	H0776	H0413	H0935	H0413	H0559	H3478		H0413	H1696

שָׁמָּה׃	אֶתְכֶם	מֵבִיא	אֲנִי
huko	ninyi	ninawaleta	mimi
H8033	H0853	H0935	H0589

“Nena wana wa Israeli uwaambie, 'mtakapofika katika nchi ninayowapeleka,

19

תְּרוּמָה	תָּרִימוּ	הָאָרֶץ	מִלַּחֶם	בַּאֲכָלְכֶם	וְהָיָה	
sadaka–ya–kuinuliwa	mtainua	wa–nchi	kutoka–mkate	wakati–mtakapokula	Na–itakuwa	
H8641		H0776	H3899	H0398	H1961	

לַיהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

mtakapokula chakula kinachozalishwa katika nchi hiyo, mtatoa sadaka ya kunipendeza mimi.

20

כִּתְרוּמַת	תְּרוּמָה	תָּרִימוּ	חַלָּה	עֲרִסֹתֵיכֶם	רֵאשִׁית	
kama–sadaka–ya–kuinuliwa	sadaka–ya–kuinuliwa	mtainua	mkate	ya–unga–wenu	Malimbuko	
H8641	H8641		H2471	H6182	H7225	

אֹתָהּ׃	תָּרִימוּ	כֵּן	גֹּרֶן
hiyo	mtainua	hivyo	ya–sakafu–ya–kupuria
H0853			H1637

Kutoka kwenye mikate yenu ya kwanza mtatoa mkate wa kuinuliwa kama sadaka iliyoinuliwa kutoka mahali pa kupuria nafaka. Mtaiinua kwa jinsi hii.

21

מֵרֵאשִׁית	עֲרִסֹתֵיכֶם	תִּתְּנוּ	לַיהוָה	תְּרוּמָה	לְדֹרֹתֵיכֶם׃	
Kutoka–malimbuko	ya–unga–wenu	mtatoa	kwa–Yahwe	sadaka–ya–kuinuliwa	kwa–vizazi–vyenu	
H7225	H6182	H5414	H3068	H8641	H1755	

ס
§

Watu wa uzao wako wote wtanitolea sadaka ya kuinuliwa kutoka kwenye unga wenu wa kwanza.

22

דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	הָאֵלֶּה	הַמִּצְוֹת	כָּל־	אֵת	תַּעֲשׂוּ	וְלֹא	תִשְׁגּוּ	וְכִי
alisema	ambazo–	hizi	amri–zote	––	––	–fanya	na–msi–	mtakosea	Na–ikiwa
H1696		H0428	H4687	H3605	H0853		H3808	H7686	

מֹשֶׁה׃	אֶל־	יְהוָה
Musa	kwa–	Yahwe
H4872	H0413	H3068

Wakati mwingine mtafanya dhambi pasipo kukusudia, Kama hamtatii amri zote hizi ambazo nimemwambia Musa

23

הַיּוֹם	מִן־	מֹשֶׁה	בִּיַד־	אֲלֵיכֶם	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת
siku	kutoka–	wa–Musa	kwa–mkono–	kwenu	Yahwe	aliamuru	ambazo	––	––
H3117		H4872	H3027	H0413	H3068	H6680		H3605	H0853

לְדֹרֹתֵיכֶם׃	וָהָלְאָה	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר
kwa–vizazi–vyenu	na–kuendelea	Yahwe	aliamuru	ambayo
H1755	H1973	H3068	H6680	

-kila kitu ambacho nimewaamuru kupitia Musa kuanzia siku ambayo nilianza kuwaamuru na kuendelea kwa watu wote wa uzao wako.

24

וְעָשׂוּ	לִשְׁגָגָה	נֶעֱשְׂתָה	הָעֵדָה	מֵעֵינֵי	אִם	וְהָיָה
na–watatoa	kwa–kutokujua	ilifanywa	ya–kusanyiko	mbali–na–macho	ikiwa	Na–itakuwa
	H7684		H5712			H1961

אֶחָד	בְּקָר	בֶּן־	פָּר	הָעֵדָה	כָּל־	
mmoja	ng'ombe	mwana–	ng'ombe–dume–mchanga	kusanyiko–lote	––	
H0259	H1241		H6499	H5712	H3605	

וּמִנְחָתוֹ	לַיהוָה	נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	לְעֹלָה
na–sadaka–yake–ya–unga	kwa–Yahwe	nzuri	kwa–harufu	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa
H4503	H3068	H5207	H7381	

לְחַטָּת׃	אֶחָד	עִזִּים	וּשְׂעִיר־	כַּמִּשְׁפָּט	וְנִסְכּוֹ
kwa–sadaka–ya–dhambi	mmoja	wa–mbuzi	na–beberu–	kama–sheria	na–sadaka–yake–ya–kinywaji
	H0259	H5795		H4941	H5262

Kwa swala la dhambi isiyokusudiwa ambayo watu wote hawaijui, basi watu wote watatoa fahari mchanga sadaka ya kuteketezwa ili kufanya harufu nzuri kwa BWANA. Pamoja na haya yote, lazima itengenezwe sadaka ya unga na sadaka ya kinywaji, kama ilivyoagaizwa katika amri, na beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

25 וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל־ כָּל־ עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
Na–atafanya–upatanisho kuhani kwa– kusanyiko–lote la–wana wa–Israeli
H3548 H3605 H5712 H3478

קָרְבָּנָם אֵת־ כָּל־ הֵבִיאוּ וְהֵם שְׁגָגָה הִוא כִּי־ שְׁגָגָתָם וְנִסְלַח לָהֶם
sadaka–yao kwa– wameleta na–wao hiyo kutokujua kwa–sababu– wao na–watasamehewa
H0853 H0935 H1992 H1931 H7684 H5545

עַל־ יְהוָה לִפְנֵי וְחַטָּאתָם עַל־ יְהוָה לַיהוָה אִשֶּׁה
kwa–sababu–ya– Yahwe mbele–ya na–sadaka–yao–ya–dhambi kwa–Yahwe sadaka–ya–moto
H3068 H6440 H3068 H0801

שְׁגָגָתָם׃
kutokujua–kwao
H7684

Kuhani atafanya sadaka upatanisho kwa watu wote wa Israeli. Watasemehewa kwa sababu dhambi haikukusudiwa. Wametoa sadaka yao, sadaka iliyotengenezwa kwa moto kwa ajili yangu. Wameleta sadaka yao kwangu iliyotengenezwa kwa moto. Wameleta sadaka yao ya uovu mbele yangu kwa ajili ya kosa lao.

26 וְנִסְלַח לְכָל־ עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר
Na–watasamehewa kusanyiko–lote la–wana wa–Israeli na–kwa–mgeni anayekaa
H5545 H3605 H5712 H1616 H3478

§ בִּשְׁגָגָה׃ הָעָם לְכָל־ כִּי בְּתוֹכָם
kwa–kutokujua watu–wote kwa– kwa–sababu miongoni–mwao
H7684 H3605 H8432

Ndipo watu wote wa Israeli watasamehewa, pia wageni wote wanaoishi kati yao, kwa sababu watu wote walitenda dhambi pasipo kukusudia.

27 וְאִם־ נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת־
Na–ikiwa– nafsi moja itatenda–dhambi kwa–kutokujua na–atatoa mbuzi mwenye–umri–
H5315 H0259 H2398 H7684 H7126 H5795 H1323

לְחַטָּאת׃ שְׁנָתָהּ
kwa–sadaka–ya–dhambi wa–mwaka–mmoja
H8141

Kama mtu atatenda dhambi bila kukusudia, atatoa mbuzi jike wa umri wa mwaka mmoja kuwa sadaka ya dhambi.

28 וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל־ הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָהּ
Na–atafanya–upatanisho kuhani kwa– nafsi iliyokosea kwa–kutenda–dhambi–yake
H3548 H5315 H7684 H2398

לְכַפֶּר יְהוָה לִפְנֵי בִּשְׁגָגָה וְנִסְלַח לוֹ׃
kufanya–upatanisho Yahwe mbele–ya kwa–kutokujua na–atasamehewa yeye
H7683 H6440 H3068 H5545

Naye kuhani atafanya upatanisho kwa BWANA kwa ajili ya mtu yule aliyefanya dhambi pasipo kukusudia. Yule mtu atasamehewa baada ya upatanisho kufanyika.

29 תּוֹרָה בְּתוֹכָם הַגֵּר וְלַגֵּר יִשְׂרָאֵל בִּבְנֵי הָאֶזְרָח
sheria miongoni–mwao anayekaa na–kwa–mgeni wa–Israeli miongoni–mwa–wana Mzaliwa
H8451 H8432 H1616 H3478 H0249

בִּשְׁגָגָה׃ לַעֲשֹׂה לָכֶם יִהְיֶה אַחַת
kwa–kutokujua kwa–anayetenda kwenu itakuwa moja
H7684 H1961 H0259

Mtakuwa na sheria hiyohiyo kwa mtu yeyote anayefanya dhambi hiyo pasipo kukusudia, sheria hiyohiyo hata kwa mzawa wa Isreli na kwa wageni wanaoishi kati yao.

הַגֵּר	וּמִן־	הָאֶזְרָח	מִן־	רָמָה	בְּיָד	וְתַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	וְהַנֶּפֶשׁ		30
mgeni	au–kutoka–	mzaliwa	kutoka–	wa–kiburi	kwa–mkono	inafanya	ambayo–	Na–nafsi		
H1616		H0249			H3027			H5315		

מְקֹרֵב	הַהֻוא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	מְנַאֵץ	הָוא	יְהוָה	אֶת־	
kutoka–katikati–ya	hiyo	nafsi	na–itakatiliwa–mbali	anamkashifu	yeye	Yahwe		
H7130	H1931	H5315	H3772	H1442	H1931	H3068	H0853	

עַמָּֽהּ׃
watu–wake

Lakini mtu afanyaye chochote kwa KUkusudia, awe mzawa au mgeni, ananikufuru mimi. Huyo mtu ataondolewa kati ya watu wake.

וְהִכְרֵת	הַפֶּר	מִצְוָתוֹ	וְאֶת־	בָּזָה	יְהוָה	דְּבַר־	כִּי	31
kukatiliwa–mbali	aliivunja	amri–yake	na–	alilidharau	la–Yahwe	neno–	Kwa–sababu	
H3772		H4687	H0853	H0959	H3068	H1697		

פ	בָּהּ׃	עֲוֹנָהּ	הַהֻוא	הַנֶּפֶשׁ	תִּכָּרֵת
¶	juu–yake	uovu–wake	hiyo	nafsi	atakatiliwa–mbali
		H5771	H1931	H5315	H3772

Kwa sababu atakuwa amedharau neno langu na amevunja neno amri yangu, mtu huyo ataondolewa kabisa. Dhambi yake itakuwa juu yake.'"

בְּיוֹם	עֵצִים	מְקֹשֵׁשׁ	אִישׁ	וַיִּמְצְאוּ	בַּמִּדְבָּר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּהְיוּ	32
siku	kuni	anayekusanya	mtu	na–wakamkuta	jangwani	wa–Israeli	wana–	Na–walikuwa	
H3117	H6086		H0376	H4672		H3478		H1961	

הַשַּׁבָּֽת׃
ya–Sabato
H7676

Wakati wana wa Israeli walipokuwa katika jangwa, wakamuona mwanamume akikusanya kuni sikiu ya Sabato.

אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	עֵצִים	מְקֹשֵׁשׁ	אֹתוֹ	הַמֹּצְאִים	אֹתוֹ	וַיַּקְרִיבוּ	33
Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	kuni	akikusanya	yeye	waliomkuta	yeye	Na–wakamleta	
H0175	H0413	H4872	H0413	H6086		H0853	H4672	H0853	H7126	

הָעֵדָֽה׃	כָּל־	וְאֶל	
kusanyiko–lote	––	na–kwa	
H5712	H3605	H0413	

Wale waliomwona wakamleta kwa Musa, Haruni na kwa watu wote.

לוֹ׃	יֵעָשֶׂה	מַה־	פֹּרַשׁ	לֹא	כִּי	בַּמִּשְׁמָר	אֹתוֹ	וַיַּנִּיחוּ	34
kwake	kifanywe	nini–	imefafanuliwa	haikuwa	kwa–sababu	kizuizini	yeye	Na–wakamweka	
	H4100			H3808		H4929	H0853	H3240	

ס
§

Wakamweka kifungoni kwa sababu ilikuwa haijaamuliwa atakachotendewa.

אֹתָו	רָגֹום	הָאִישׁ	יומַת	מֹות	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	35
yeye	kupigwa–mawe	mtu	atauawa	kuuawa	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0853	H7275	H0376	H4191	H4191	H4872	H0413	H3068	H0559	

לַמַּחֲנֶה׃	מִחוּץ	הָעֲדָה	כָּל־	בָּאֲבָנִים	
ya–kambi	nje	kusanyiko–lote	––	kwa–mawe	
H4264	H2351	H5712	H3605	H0068	

Kisha BWANA akanena na Musa, “Yule mwanamume lazima auawe. Watu wote lazima wampige kwa mawe nje ya kambi.”

וַיִּרְגְּמוּ	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	הָעֲדָה	כָּל־	אֹתֹו	וַיֹּצִיאוּ	36
na–wakampiga–mawe	ya–kambi	nje	kwenda–	kusanyiko–lote	––	yeye	Na–wakamtoa	
H7275	H4264	H2351	H0413	H5712	H3605	H0853	H3318	

פ	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	וַיָּמֻת	בָּאֲבָנִים	אֹתֹו	
¶	Musa	––	Yahwe	aliamuru	kama–vile	na–akafa	kwa–mawe	yeye	
	H4872	H0853	H3068	H6680		H4191	H0068	H0853	

Kwa hiyo watu wote wakamtoa nje ya kambi nao wakampiga kwa mawe mpaka akafa kama vile BWANA alivyokuwa amemwamuru Musa.

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	37
–kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H0559	

BWANA akanena na Musa tena, akasema,

עַל־	צִיצָת	לָהֶם	וְעָשׂוּ	אֲלֵהֶם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	38
kwenye–	vishada	wao	na–wajifanyie	wao	na–uwaambie	wa–Israeli	wana	kwa–	Sema	
	H6734			H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

פְּתִיל	הַכָּנָף	צִיצִת	עַל־	וְנָתְנוּ	לְדֹרֹתָם	בִּגְדֵיהֶם	כַּנְפֵי	
uzi	cha–pembe	kishada	juu–ya–	na–waweke	kwa–vizazi–vyao	za–nguo–zao	pembe	
H6616	H3671	H6734		H5414	H1755		H3671	

תְּכֵלֶת׃
wa–bluu
H8504

“Waambie wana wa Israeli na uwaamuru wajifanyie vishada wavining'inize katika mapindo ya mavazi yao, wavining'ineze katika ncha zote kwa nyuzi za rangi ya samawi. Watu wote watafanya hivi kwa watu wote wa kizazi chote.

כָּל־	אֶת־	וּזְכַרְתֶּם	אֹתֹו	וּרְאִיתֶם	לְצִיצִת	לָכֶם	וְהָיָה		39
––	––	na–mtakumbuka	hicho	na–mtakiona	kwa–kishada	kwenu	Na–itakuwa		
H3605	H0853	H2142	H0853	H7200	H6734		H1961		

לִבַבְכֶם	אַחֲרֵי	תָתֻרוּ	וְלֹא־	אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	יְהוָה	מִצְוֹת	
mioyo–yenu	nyuma–ya	–tafute	na–msi–	hizo	na–mtazifanya	za–Yahwe	amri–zote	
H3824		H8446	H3808	H0853		H3068	H4687	

אַחֲרֵיהֶם׃	זֹנִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר־	עֵינֵיכֶם	וְאַחֲרֵי	
nyuma–yake	mnazini	ninyi	ambayo–	macho–yenu	na–nyuma–ya	
	H2181					

Huu utakuwa ukumbusho maalumu kwenu, kila mtakapovitazama, mtakumbuka amri zangu, na kuzishika ili kwamba msije mkatangatanga katika mioyo na macho yenu na kuwa waasherati wa hayo.

קְדֹשִׁים	וִהְיִיתֶם	מִצְוֹתָי	כָּל־	אֶת־	וַעֲשִׂיתֶם	תִּזְכְּרוּ	לְמַעַן		40
watakatifu	na–mtakuwa	amri–zangu–zote	–	◌	na–mtazifanya	mtakumbuka	Ili		
H6918	H1961	H4687	H3605	H0853		H2142	H4616		

לֵאלֹהֵיכֶם׃	
kwa–Mungu–wenu	
H0430	

Fanyeni hivi ili kwamba mweze kukumbuka na kutii amri zangu zote, na ili kwamba mpate kuwa watakatifu, waliotunzwa kwa ajili yangu, Mungu wenu.

לָכֶם	לִהְיוֹת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֶתְכֶם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי	41
kwenu	kuwa	ya–Misri	kutoka–nchi	ninyi	niliwatoa	ambaye	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	
	H1961	H4714	H0776	H0853	H3318		H0430	H3068	H0589	

פ	אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	לֵאלֹהִים
¶	Mungu–wenu	Yahwe	Mimi	Mungu
	H0430	H3068	H0589	H0430

Mimi ndimi BWANA Mungu wenu niliyekutoa toka nchi ya Misri, ili niwe Mungu wenu. Mimi ndimi BWANA Mungu wenu.”

Chapter 16

לֵוִי	בֶּן־	קְהָת	בֶּן־	יִצְהָר	בֶּן־	קֹרַח	וַיִּקַּח	1
wa–Lawi	mwana–	wa–Kohathi	mwana–	wa–Ishari	mwana–	Kora	Na–akachukua	
H3878		H6955		H3324		H7141	H3947	

רְאוּבֵן׃	בְּנֵי	פֶּלֶת	בֶּן־	וְאוֹן	אֱלִיאָב	בְּנֵי	וַאֲבִירָם	וְדָתָן
wa–Reubeni	wana	wa–Pelethi	mwana–	na–Oni	wa–Eliabu	wana	na–Abiramu	na–Dathani
H7205		H6431		H0203	H0446		H0048	H1885

Sasa Kora mwana wa Izihari mwana wa Kohathi mwana wa Lawi, pamoja na Dathani na Abiramu mwana wa Eliabu, na Oni mwana wa Peleti, wa uzao wa Reubeni, waliwakusanya wanaume kadhaa.

וּמָאתַיִם	חֲמִשִּׁים	יִשְׂרָאֵל	מִבְּנֵי־	וַאֲנָשִׁים	מֹשֶׁה	לִפְנֵי	וַיָּקֻמוּ		2
na–hamsini	mia–mbili	wa–Israeli	kutoka–wana–	na–watu	Musa	mbele–ya	Na–wakainuka		
H3967	H2572	H3478		H0376	H4872	H6440			

שֵׁם׃	אַנְשֵׁי־	מוֹעֵד	קְרִאֵי	עֵדָה	נְשִׂיאֵי
wenye–sifa	watu–	mkutano	walioitwa	wa–kusanyiko	viongozi
H8034	H0376	H4150	H7148	H5712	

Wakamwinukia Musa, pamoja na wanaume fulani kutoka wana wa Israeli, viongozi wa watu wapatao mia mbili na hamsini waliokuwa wakifahamika katika ile jamii.

רַב־	אֲלֵהֶם	וַיֵּאָמְרוּ	אַהֲרֹן	וְעַל־	מֹשֶׁה	עַל־	וַיִּקָּהֲלוּ		3
imetosha–	kwao	na–wakasema	Haruni	na–dhidi–ya–	Musa	dhidi–ya–	Na–wakakusanyika		
	H0413	H0559	H0175		H4872		H6950		

יְהוָה	וּבְתוֹכָם	קְדֹשִׁים	כֻּלָּם	הָעֵדָה	כָּל־	כִּי	לָכֶם׃		
Yahwe	na–katikati–yao	watakatifu	wote	kusanyiko–lote	◌–	kwa–sababu	kwenu		
H3068	H8432	H6918	H3605	H5712	H3605				

יְהוָה׃	קְהַל	עַל־	תִּתְנַשְּׂאוּ	וּמַדּוּעַ
wa–Yahwe	mkutano	juu–ya–	mnajinyanyua	na–kwa–nini
H3068	H6951		H5375	H4069

Walikusanyika pamoja kumpinga Musa na Haruni. Wakawaambia, “Ninyi sasa mnatumia mamlaka zaidi ya uwezo wenu! Watu wote wamejitenga, kila mmoja wao, na BWANA yuko pamoja nao. Kwa nini mnajiinua sana juu ya watu wengine wa BWANA?”

וַיִּשְׁמַע	מֹשֶׁה	וַיִּפֹּל	עַל־	פָּנָיו׃	4
Na–akasikia	Musa	na–akaanguka	juu–ya–	uso–wake	
H8085	H4872	H5307		H6440	

Musa alipoyasikia hayo, akalala kifudifudi.

וַיְדַבֵּר	אֶל־	קֹרַח	וְאֶל־	כָּל־	עֲדָתוֹ	לֵאמֹר׃	בֹּקֶר	וְיֹדַע		5
Na–akasema	kwa–	Kora	na–kwa–	––	kusanyiko–lake–lote	–kusema	Asubuhi	na–atajua		
H1696	H0413	H7141	H0413	H3605	H5712	H0559	H1242	H3045		
יְהוָה	אֶת־	אֲשֶׁר־	לוֹ	wake	מִתְקָרֵב	וְאֶת־	וְאֶת	אֲלָיו	וְהִקְרִיב	אֲשֶׁר
Yahwe	––	ambaye–	wake		mtakatifu	na––	na––	kwake	na–atamleta–karibu	ambaye
H3068	H0853				H6918	H0853	H0853	H0413	H7126	

יִבְחַר־	בּוֹ	יַקְרִיב	אֵלָיו׃	
atamchagua–	yeye	atamleta–karibu	kwake	
H0977		H7126	H0413	

Akamwambia Kora na wote aliokuwa nao, “Asubuhi BWANA atafanya ijulikane ni nani walio wake na nani aliyetengwa kwa ajili yake. Atamleta huyo mtu karibu na yeye. Yule anayemchagua atamleta karibu naye.

זֹאת	עֲשׂוּ	קְחוּ־	לָכֶם	מַחְתּוֹת	קֹרַח	וְכָל־	עֲדָתוֹ׃	6
Hili	fanyeni	chukueni–	ninyi	vyetezo	Kora	na–––	kusanyiko–lake–lote	
H2063		H3947		H4289	H7141	H3605	H5712	

Fanya hivi, wewe Kora na kundi lako.

וּתְנוּ	בָהֶן	אֵשׁ	וְשִׂימוּ	עֲלֵיהֶן	קְטֹרֶת	לִפְנֵי	יְהוָה	מָחָר		7
Na–wekeni	ndani–yake	moto	na–wekeni	juu–yake	uvumba	mbele–ya	Yahwe	kesho		
H5414	H2004	H0784			H7004	H6440	H3068	H4279		
וְהָיָה	הָאִישׁ	אֲשֶׁר־	יִבְחַר	יְהוָה	הוּא	הַמְקֻדָּשׁ	מִתְקָרֵב	לָכֶם	רַב־	בְּנֵי
na–itakuwa	mtu	ambaye–	atamchagua	Yahwe	yeye	mtakatifu	imetosha–	kwenu	wana	
H1961	H0376		H0977	H3068	H1931	H6918				

לֵוִי׃	
wa–Lawi	
H3878	

Kesho mchukue vyetezo na muweke moto na ubani ndani yake mbele ya BWANA. Yule ambaye BWANA amemchagua, atamtenga kwa BWANA. Sasa imetosha ninyi watu wa uzao wa Lawi,”

לֵוִי׃	בְּנֵי	נָא	שִׁמְעוּ־	קֹרַח	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	8
wa–Lawi	wana	tafadhali	Sikieni–	Kora	kwa–	Musa	Na–akasema	
H3878		H4994	H8085	H7141	H0413	H4872	H0559	

Tena Musa akamwambia Kora, “Sasa unisililize, ninyi watu wa uzao wa Lawi:

									9
מִעֲדַת	אֶתְכֶם	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	הִבְדִּיל	כִּי־	מִכֶּם	הַמְעַט		
kutoka–kusanyiko	ninyi	wa–Israeli	Mungu	amewatenga	kwamba–	kwenu	Je–ni–kidogo		
H5712	H0853	H3478	H0430	H0914			H4592		
יְהוָה	מִשְׁכַּן	עֲבֹדַת	אֶת־	לַעֲבֹד	אֲלֵיהֶם	אֶתְכֶם	לְהַקְרִיב	יִשְׂרָאֵל	
ya–Yahwe	wa–maskani	utumishi	––	kutumika	kwake	ninyi	kuwaleteni–karibu	la–Israeli	
H3068	H4908	H5656	H0853	H5647	H0413	H0853	H7126	H3478	

לְשָׁרְתָם׃	הָעֵדָה	לִפְנֵי	וְלַעֲמֹד	
kuwahudumia	kusanyiko	mbele–ya	na–kusimama	
H8334	H5712	H6440	H5975	

Je ni jambo dogo kwenu kwamba Mngu wa mbinguni amewatenga ninyi kutoka watu wa Israeli, ili awalete ninyi karibu na yeye, ili mfanye kazi katika masikani ya BWANA na kusimama mbele ya watu ili muwatumikie?

10

אִתָּךְ	לֵוִי	בְּנֵי־	אַחֶיךָ	כָּל־	וְאֶת־	אִתְּךָ	וַיַּקְרֵב	
pamoja–nawe	wa–Lawi	wana–	ndugu–zako–wote	□–	na–□	wewe	Na–amekuleta–karibu	
H0854	H3878		H0251	H3605	H0853	H0853	H7126	

כְּהֻנָּה׃	גַּם־	וּבְקַשְׁתֶּם	
ukuhani	pia–	na–mnatafuta	
H3550	H1571	H1245	

Amewasogeza karibu, na ndugu zako, wa uzao wa Lawi pamoja nanyi, na sasa mnataka na ukuhani pia!

11

וְאַהֲרֹן	יְהוָה	עַל־	הַנֹּעָדִים	עֲדָתְךָ	וְכָל־	אַתָּה	לָכֵן
na–Haruni	Yahwe	dhidi–ya–	waliokusanyika	kusanyiko–lako–lote	na–□–	wewe	Kwa–hiyo
H0175	H3068		H3259	H5712	H3605		

עָלָיו׃	(תַלִּינוּ)	[תלונן]	כִּי	הוּא	מַה־
dhidi–yake	(mnalalamika)	[□]	kwamba	yeye	ni–nini–
				H1931	H4100

Hiyo ndiyo sababu wewe na kundi lako mmekusanyika pamoja kinyume na BWANA. Kwa nini mnalalamika juu ya Haruni, ambaye anamtii BWANA?”

12

לֹא	וַיֹּאמְרוּ	אֱלִיאָב	בְּנֵי	וְלַאֲבִירָם	לְדָתָן	לִקְרֹא	מֹשֶׁה	וַיִּשְׁלַח
hapana	na–wakasema	wa–Eliabu	wana	na–Abiramu	Dathani	kuwaita	Musa	Na–akatuma
H3808	H0559	H0446		H0048	H1885	H7121	H4872	H7971

נַעֲלֶה׃
tutapanda
H5927

Kisha Musa akamwita Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu, lakini wakasema, “hatutakuja.

13

לַהֲמִיתֵנוּ	וּדְבַשׁ	חָלָב	זָבַת	מֵאֶרֶץ	הֶעֱלִיתָנוּ	כִּי	הַמְעַט	
kutuua	na–asali	maziwa	itiririkayo	kutoka–nchi	umetuleta	kwamba	Je–ni–kidogo	
H4191	H1706	H2461	H2100	H0776	H5927		H4592	

הִשְׂתָּרֵר׃	גַּם־	עָלֵינוּ	תִּשְׂתָּרֵר	כִּי־	בַּמִּדְבָּר	
kujifanya–mkuu	pia–	juu–yetu	unajifanya–mkuu	kwamba–	jangwani	
H8323	H1571		H8323			

Kwani jambo dogo kwamba umetuleta mpaka kwenye nchi inayotiririka maziwa na asali, ili kutuua katika jangwa hili? Sasa unataka kujifanya kuwa mtawala wetu!

14

תִּתֶּן־	הֲבִיאֹתָנוּ	וּדְבַשׁ	חָלָב	זָבַת	אֶרֶץ	אֶל־	לֹא	אַף
na–kutupa–	umetuleta	na–asali	maziwa	itiririkayo	nchi	katika–	hapana	Zaidi–ya–hayo
H5414	H0935	H1706	H2461	H2100	H0776	H0413	H3808	H0637

לֹא	תְנַקֵּר	הָהֵם	הָאֲנָשִׁים	הַעֵינֵי	וְכֶרֶם	שָׂדֶה	נַחֲלַת	לָנוּ
hapana	utayang'oa	hawa	ya–watu	je–macho	na–mizabibu	wa–mashamba	urithi	sisi
H3808	H5365	H1992	H0376		H3754		H5159	

נַעֲלֶה׃
tutapanda
H5927

Na kwa nyongeza, haujatuingiza kwenye nchi ya kutiririka maziwa na asali, au kutupa urithi wa mashamba na mashamba ya mizabibu. Sasa unataka kutupofusha na ahadi hewa? Hatutakuja kwako.”

15 מִנְחָתָם sadaka–yao H4503 אֵל־ ◻ H0413 תֵּפֶן –angalie H6437 אַל־ Usi– H0408 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 מְאֹד sana H3966 לְמֹשֶׁה Musa H4872 וַיִּחַר Na–akachukia H2734

אֶת־ ◻ H0853 הֲרֵעֹתִי nimewadhuru וְלֹא na–wala–si H3808 נָשָׂאתִי nimechukua H5375 מֵהֶם kutoka–kwao H1992 אֶחָד mmoja H0259 חֲמוֹר punda H2543 לֹא hapana H3808

מֵהֶם׃ kutoka–kwao H1992 אַחַד mmoja–wao H0259

Musa alikasirika sana na akamwambia BWANA, “Usisipokee sadaka zao. Sijachukua punda mmoja kutoka kwao, na sijamdhuru hata mmoja wao.”

16 לִפְנֵי mbele–ya H6440 הֱיוּ kuweni H1961 עֲדָתְךָ kusanyiko–lako–lote וְכָל־ na–◻– H3605 אַתָּה Wewe קֹרַח Kora H7141 אֶל־ kwa– H0413 מֹשֶׁה Musa H4872 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559

מָחָר׃ kesho H4279 וְאַהֲרֹן na–Haruni H0175 וְהֵם na–wao H1992 אַתָּה wewe יְהוָה Yahwe H3068

Kisha Musa akamwambia Kora, “Kesho wewe na kundi lako mtaenda mbele za BWANA-wewe na wao na Haruni.

17 לִפְנֵי mbele–ya H6440 וְהִקְרִבְתֶּם na–mkavilete H7126 קְטֹרֶת uvumba H7004 עֲלֵיהֶם juu–yake וּנְתַתֶּם na–wekeni H5414 מַחְתָּתוֹ chetezo–chake H4289 אִישׁ mtu H0376 וּקְחוּ Na–chukueni H3947

אִישׁ mtu H0376 וְאַהֲרֹן na–Haruni H0175 וְאַתָּה na–wewe מַחְתָּת vyetezo H4289 וּמְאַתַּיִם na–hamsini H3967 חֲמִשִּׁים mia–mbili H2572 מַחְתָּתוֹ chetezo–chake H4289 אִישׁ mtu H0376 יְהוָה Yahwe H3068

מַחְתָּתוֹ׃ chetezo–chake H4289

Kila mmoja wenu atatwaa chetezo na kuweka ubani ndani yake. Ndipo kila mtu atamletea BWANA chetezo chake, vyetezo mia mbili na hamsini. Wewe na Haruni, pia, kila mmoja ataleta chetezo chake.

18 עֲלֵיהֶם juu–yake וַיָּשִׂימוּ na–wakaweka אֵשׁ moto H0784 עֲלֵיהֶם juu–yake וַיִּתְּנוּ na–wakaweka H5414 מַחְתָּתוֹ chetezo–chake H4289 אִישׁ mtu H0376 וַיִּקְּחוּ Na–wakachukua H3947

וְאַהֲרֹן׃ na–Haruni H0175 וּמֹשֶׁה na–Musa H4872 מוֹעֵד la–kukutania H4150 אֹהֶל wa–hema H0168 פֶּתַח mlango H6607 וַיַּעֲמִדוּ na–wakasimama H5975 קְטֹרֶת uvumba H7004

Kwa hiyo kila mtu alitwaa chetezo chake, akaweka moto ndani yake, akaweka na ubani ndani yake, na kusimama mbele ya lango la hema ya kukutania pamoja na Musa na Haruni.

19 אֹהֶל wa–hema H0168 פֶּתַח mlango H6607 אֶל־ kwenye– H0413 הָעֵדָה kusanyiko–lote H5712 כָּל־ ◻– H3605 אֶת־ ◻ H0853 קֹרַח Kora H7141 עֲלֵיהֶם dhidi–yao וַיַּקְהֵל Na–akakusanya H6950

פ ¶ הָעֵדָה׃ kusanyiko–lote H5712 כָּל־ ◻– H3605 אֵל־ kwa– H0413 יְהוָה wa–Yahwe H3068 כְּבוֹד־ utukufu– H3519 וַיֵּרָא na–ukaonekana H7200 מוֹעֵד la–kukutania H4150

Kora naye akawakusanya watu wote waliokuwa kinyume na Musa na Haruni hapo kwenye lango la hema ya kukutania, na kisha utukufu wa BWANA ukaonekana kwa watu wote.

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	וְאֶל־	אַהֲרֹן	לֵאמֹר׃	20
Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	na–kwa–	Haruni	–kusema	
H1696	H3068	H0413	H4872	H0413	H0175	H0559	

Ndipo BWANA aliposema na Musa na Haruni:

הִבָּדְלוּ	מִתּוֹךְ	הָעֵדָה	הַזֹּאת	וַאֲכַלֶּה	אֹתָם	כְּרֶגַע׃	21
Jitengeni	kutoka–katikati–ya	kusanyiko	hili	na–nitawamaliza	wao	papo–hapo	
H0914	H8432	H5712	H2063	H3615	H0853	H7281	

“Tokeni ninyi kutoka hawa watu ili nipate kuwaangamiza haraka.”

וַיִּפְּלוּ	עַל־	פְּנֵיהֶם	וַיֹּאמְרוּ	אֵל	אֱלֹהֵי	הָרוּחֹת	לְכָל־	22
Na–wakaanguka	juu–ya–	nyuso–zao	na–wakasema	Mungu	Mungu	wa–roho	za–□–	
H5307		H6440	H0559	H0410	H0430	H7307	H3605	

בָּשָׂר	הָאִישׁ	אֶחָד	יֶחֱטָא	וְעַל	כָּל־	הָעֵדָה	תִּקְצֹף׃
mwili–wote	mtu	mmoja	atatenda–dhambi	na–juu–ya–	□–	kusanyiko–lote	utaghadhibika
H1320	H0376	H0259	H2398		H3605	H5712	H7107

פ
¶

Musa na Haruni wakalala kifudifudi na kusema, “Mungu, Mungu wa wote wenye mwili, kama mtu akitenda dhambi, ni lazima uwe na hasira na watu wote?”

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃	23
Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	–kusema	
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559	

BWANA akanena na Musa, akamwambia,

דַּבֵּר	אֶל־	הָעֵדָה	לֵאמֹר	הֵעָלוּ	מִסָּבִיב	לְמִשְׁכַּן־	קֹרַח	דָּתָן	24
Sema	kwa–	kusanyiko	–kusema	Ondokeni	pande–zote	kutoka–maskani–	ya–Kora	Dathani	
H1696	H0413	H5712	H0559	H5927	H5439	H4908	H7141	H1885	

וַאֲבִירָם׃
na–Abiramu
H0048

“Sema na watu wote, uwaambie, 'Tokeni kwenye hema ya Kora, Dathani, na Abiramu.'”

וַיָּקָם	מֹשֶׁה	וַיֵּלֶךְ	אֶל־	דָּתָן	וַאֲבִירָם	וַיֵּלְכוּ	אַחֲרָיו	25
Na–akainuka	Musa	na–akaenda	kwa–	Dathani	na–Abiramu	na–wakaenda	nyuma–yake	
						H3212		

זִקְנֵי	יִשְׂרָאֵל׃
wazee	wa–Israeli
H2205	H3478

Kisha Musa akaamuka akaenda kwa Dathani na Kwa Abiramu; viongozi wa Israeli wakamfuata.

26 וַיְדַבֵּר אֶל־ Na-akasema kwa- H1696 H0413 לֵאמֹר kusema H0559 סוּרוּ Ondokeni H5493 נָא tafadhali H4994 מֵעַל kutoka-kando-ya H0168 אָהֳלֵי mahema

הָעֲדָה kusanyiko H5712 הָאֵלֶּה hawa H0428 הָרְשָׁעִים waovu H7563 הָאֲנָשִׁים ya-watu H0376 תִּסָּפוּ -mkafagiliwa H5595 פֶּן- msije- H6435 לָהֶם chao אֲשֶׁר kitu-chochote בְּכָל- H3605 תִּגְּעוּ -guse H5060 וְאַל- na-msi- H0408

בְּכָל- katika-H3605 חַטֹּאתָם׃ dhambi-zao-zote

Akaongea na watu wote akasema, “Sasa jitengeni na hema ya hawa watu waovu na msiguse kitu chochote kilicho chao, vinginevyo mtaangamizwa na dhambi zao.”

27 וַיֵּעָלוּ Na-wakaondoka H5927 מֵעַל kutoka-kando-ya מִשְׁכַּן- maskani- H4908 קֹרַח ya-Kora H7141 דָּתָן Dathani H1885 וַאֲבִירָם na-Abiramu H0048 מִסָּבִיב pande-zote H5439

וְדָתָן na-Dathani H1885 וַאֲבִירָם na-Abiramu H0048 יָצְאוּ wakatoka H3318 נִצָּבִים wakisimama H5324 מֶפֶתַח mlango H6607 אָהֳלֵיהֶם wa-mahema-yao H0168 וּנְשֵׁיהֶם na-wake-zao H0802

וְטַפָּם׃ na-watoto-wao-wadogo H2945 וּבְנֵיהֶם na-wana-wao

Kwa hiyo watu wote toka pande zote za hema ya Kora, Dathani na Abiramu wakaondoka. Dathani na Abiramu wakatoka nje wakasimama kwenye lango la hema zao, wakiwa na wake wao, wana, na watoto wao.

28 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 מֹשֶׁה Musa H4872 בְּזֹאת Kwa-hili H2063 תֵּדְעוּן mtajua H3045 כִּי- kwamba- יְהוָה Yahwe H3068 שְׁלָחַנִי amenituma כִּי kufanya לַעֲשׂוֹת אֵת H0853 כָּל- H3605

מִלִּבִּי׃ kutoka-moyo-wangu לֹא si H3808 כִּי- kwamba- הָאֵלֶּה hizi H0428 הַמַּעֲשִׂים kazi-hizi-zote H4639

Kisha Musa akasema, “Kwa hili sasa mtatambua kuwa BWANA amenituma kufanya kazi hizi zote, kwa kuwa sijazifanya kwa uwezo wangu.

29 אִם- Ikiwa- כְּמוֹת kama-kifo H4194 כָּל- H3605 יִמְתוּן watakufa H4191 הָאָדָם cha-mtu-wote H0120 אֱלֹהִה hawa H0428 וּפְקֻדַּת na-adhabu H6486 כָּל- H3605 הָאָדָם ya-mtu-wote H0120

יִפָּקֵד itaadhibiwa עֲלֵיהֶם juu-yao לֹא hapana H3808 יְהוָה Yahwe H3068 שְׁלָחָנִי׃ amenituma H7971

Kama hawa watu watakufa kifo cha kawaida ambacho humpata kila mmoja, basi BWANA hakunituma.

30 וְאִם- Lakini-ikiwa- בְּרִיאָה kitu-kipya H1278 יִבְרָא ataunda H3068 יְהוָה Yahwe H3068 וּפָצְתָה na-itafunguka H6475 הָאֲדָמָה ardhi H0127 אֶת- H0853 פִּיהָ kinywa-chake H6310

וְיִדַּעְתֶּם na-mtajua H3045 שְׁאֹלָה kuzimu H7585 חַיִּים hai וְיָרְדוּ na-watashuka H3381 לָהֶם chao אֲשֶׁר kila-kitu כָּל- H3605 וְאֶת- na- H0853 אֹתָם wao H0853 וּבָלְעָה na-kuwameza H1104

יְהוָה׃ Yahwe H3068 אֶת- H0853 הָאֵלֶּה hawa H0428 הָאֲנָשִׁים watu H0376 נִאֲצוּ wamekashifu H5006 כִּי kwamba

Lakini kama BWANA aumbaye malango ya ardhi ambayo huwameza kama mdomo mkubwa, pamoja na familia zao, na kama wataingia ndani ya shimo wakiwa hai, ndipo mtakapojua kuwa wamemdharau BWANA,”

וַתִּבְקַע	הָאֲלָה	הַדְּבָרִים	כֹּל־	אֵת	לְדַבֵּר	כְּכַלֹּתוֹ	וַיְהִי		31
na–ikapasuka	haya	maneno–haya–yote	–כ	◌	kusema	alipomaliza	Na–ikawa		
H1234	H0428	H1697	H3605	H0853	H1696	H3615	H1961		

תַּחְתֵּיהֶם׃	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה
chini–yao	ambayo	ardhi
H8478		H0127

Mara ghafla Musa alipomaliza kusema maneno haya, aridhi ya pale walipokuwa ikafunguka.

וְאֶת־	בָּתֵּיהֶם	וְאֶת־	אָתָם	וַתִּבְלַע	פִּיהָ	אֶת־	הָאָרֶץ	וַתִּפְתַּח	32
na–◌	nyumba–zao	na–◌	wao	na–ikawameza	kinywa–chake	◌	nchi	Na–ikafungua	
H0853		H0853	H0853	H1104	H6310	H0853	H0776		

הָרֵכוּשׁ׃	כָּל־	וְאֶת	לְקֹרַח	אֲשֶׁר	הָאָדָם	כָּל־
mali–yote	–כ	na–◌	wa–Kora	waliokuwa	watu–wote	–כ
H7399	H3605	H0853	H7141		H0120	H3605

Dunia ikafungua makanwa yake na kuwameza, familia zao na watu wote wa Kora, pamoja na mali zao zote.

הָאָרֶץ	עֲלֵיהֶם	וַתִּכַּס	שְׁאֹלָה	חַיִּים	לָהֶם	אֲשֶׁר	וְכָל־	הֵם	וַיֵּרְדוּ	33
nchi	juu–yao	na–ikafunika	kuzimu	hai	chao	kila–kitu	na–◌–	wao	Na–wakashuka	
H0776		H3680	H7585				H3605	H1992	H3381	

הַקָּהָל׃	מִתּוֹךְ	וַיֹּאבְדוּ
mkutano	kutoka–katikati–ya	na–wakapotea
H6951	H8432	H0006

Wao na kila mmoja kwenye familia zao wakaingia ndani shimoni wakiwa hai. Dunia ikwafunika, na kwa njia hii wakapotea kutoka miongoni mwa ile jamii.

כִּי	לְקֹלָם	נָסוּ	סְבִיבֹתֵיהֶם	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־		34
kwa–sababu	kwa–sauti–yao	wakakimbia	pande–zao–zote	waliokuwa	Israeli–wote	Na–◌–		
		H5127	H5439		H3478	H3605		

הָאָרֶץ׃	תִּבְלָעֵנוּ	פֶּן־	אָמְרוּ
na–nchi	–kumezwa	tusije–	walisema
H0776	H1104	H6435	H0559

Nao Israeli yote waliokuwa karibu nao wakakimbia kwa sababu ya vilio vyao. Walisema kwa mshangao, “Nchi isije kutumeza na sisi!”

אִישׁ	וּמְאַתַּיִם	הַחֹטְאִים	אֵת	וַתֹּאכַל	יְהוָה	מֵאֵת	יָצְאָה	וְאֵשׁ	35
watu	na–hamsini	mia–mbili	◌	na–ukawateketeza	Yahwe	kutoka–kwa	ukatoka	Na–moto	
H0376	H3967	H2572	H0853	H0398	H3068	H0854	H3318	H0784	

	הַקְּטֹרֶת׃	מַקְרִיבֵי	פ ¶
	uvumba	waliotoa	
	H7004	H7126	

Kisha moto ukashuka toka kwa BWANA na kuwaangamiza wale wanaume 250 waliokuwa wametoa ubani.

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	36
–kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Tena BWANA akanena na Musa, akasema,

37 אֱמֹר Mwambie H0559 אֶל־ kwa H0413 אֶלְעָזָר Eleazari H0499 בֶּן־ mwana- H0175 אַהֲרֹן wa-Haruni H3548 הַכֹּהֵן kuhani H0853 וְאֶת־ na-aokote H0853 אֵת vyetezo H4289

מִבֵּין kutoka-kati-ya H0996 הַשְּׂרֵפָה moto H0853 וְאֶת־ na- H7642 הָאֵשׁ makaa H1973 זְרֵה־ yatawanye- H1973 הָלְאָה mbali H6942 כִּי kwa-sababu קֳדְּשׁוּ׃ vimetakaswa

“Mwambie Eliazari mwana wa Haruni yule kuhani achukue vile vyetezo kutoka ule moto, kwa kuwa vile vyetezo vimetengwa ka ajili yangu. Na aumwage ule moto mbali.

38 אֵת Vyetezo H0853 הַחַטָּאִים vya-wenye-dhambi H2400 הָאֵלֶּה hawa H0428 בְנַפְשֹׁתָם dhidi-ya-nafsi-zao H5315 וְעָשׂוּ na-wafanye H0853 אֹתָם hivyo

לִמְזְבֵּחַ cha-madhabahu H6826 צִפּוּי kifuniko H7555 רְקָעֵי bamba-zilizofufuliwa H6440 לִפְנֵי־ mbele-ya- H7126 הִקְרִיבָם walivitolea H3478 כִּי־ kwa-sababu- H1961 לְאוֹת ishara H3068 יְהוָה Yahwe H6942 וַיְקֻדָּשׁוּ na-vikatakaswa H0226 לִבְנֵי kwa-wana H1961 וְיִהְיוּ na-vitakuwa יִשְׂרָאֵל׃ wa-Israeli

Vitwae vile vyetezo vya wale waliopoteza maisha yao kwa sababu ya dhambi zao. Na vifanyike kuwa mbao za kufuliwa ili viwe vifuniko vya madhabahu. Kwa kuwa wale watu walivitoa kwangu, kwa hiyo ni vitakatifu. Vitakuwa ishara ya uwepo wangu kwa wana wa Israeli.”

39 וַיִּקַּח Na-akachukua H3947 אֶלְעָזָר Eleazari H0499 הַכֹּהֵן kuhani H3548 אֵת vyetezo H4289 מַחְתֹּת H0853 הַנְּחֹשֶׁת vya-shaba H3947 אֲשֶׁר ambavyo H7126 הִקְרִיבוּ walitolea

לַמִּזְבֵּחַ׃ cha-madhabahu H6826 צִפּוּי kifuniko H7554 וַיִּרְקְעוּם na-wakavifua H8313 הַשְּׂרֻפִים walioteketezwa H4196

Naye Eleazari yule kuhani akavichukue vile vyetezo vya shaba ambavyo vilikuwa vimetumiwa na wale watu walioungua, na vikafuliwa kuwa vifuniko vya madhbahu,

40 זִכָּרוֹן Kumbukumbu H2146 לִבְנֵי kwa-wana H3478 יִשְׂרָאֵל wa-Israeli לְמַעַן ili H4616 אֲשֶׁר kwamba H3808 לֹא־ asi- H7138 יִקְרַב -karibie אִישׁ mtu H2114 זָר mgeni H0376 אֲשֶׁר ambaye

לָא si H3808 מִזֶּרַע kutoka-uzao H0175 אַהֲרֹן wa-Haruni H1931 הוּא yeye לְהַקְטִיר kufukiza H7004 קְטֹרֶת uvumba H6440 לִפְנֵי mbele-ya H3068 יְהוָה Yahwe H3808 וְלֹא־ na-asi- H1961 יִהְיֶה -kuwa

לְוֹ׃ kwake כְּקֹרַח kama-Kora H7141 וְכַעֲדָתוֹ na-kama-kusanyiko-lake H5712 כַּאֲשֶׁר kama-vile H1696 דִּבֶּר alisema H3068 יְהוָה Yahwe H3027 בְּיַד־ kwa-mkono- H4872 מֹשֶׁה wa-Musa

ili kuwa ukumbusho kwa wana wa Israeli, ili kwamba asije akatokea mtu toka nje ya uzao wa Haruni akaja kutoa ubani kwa BWANA, ili wasije kuwa kama Kora na kundi lake— kama vile BWANA alivyoamuru kupitia kinywa cha Musa.

41 וַיִּלֹּנוּ Na-wakanung'unika H3605 כָּל־ -- H5712 עֲדַת kusanyiko-lote H1121 בְּנֵי־ la-wana- H3478 יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H4283 מָחָרָת kesho-yake H5921 עַל־ dhidi-ya- H4872 מֹשֶׁה Musa

וְעַל־ na-dhidi-ya- H175 אַהֲרֹן Haruni H559 לֵאמֹר -kusema אַתֶּם Ninyi H4191 הֲמִתֶּם mmewaua אֶת־ H853 עַם watu יְהוָה׃ wa-Yahwe H3068

Lakini siku iliyofuata asubuhi watu wa Israeli wakamlalamikia Musa na Haruni. Nao walisema, “Umeua watu wa BWANA.”

וַיִּפָּנוּ	אַהֲרֹן	וְעַל־	מֹשֶׁה	עַל־	הָעֵדָה	בְּהִקָּהֵל	וַיְהִי		42
na–wakageuka	Haruni	na–dhidi–ya–	Musa	dhidi–ya–	kusanyiko	walipokusanyika	Na–ikawa		
H6437	H0175		H4872		H5712	H6950	H1961		
כְּבוֹד	וַיֵּרָא	הֶעָנָן	כִּסָּהוּ	וְהִנֵּה	מוֹעֵד	אָהֶל	אֶל־		
utukufu	na–ukaonekana	na–wingu	lilifunikwa	na–tazama	la–kukutania	hema	kuelekea–		
H3519	H7200	H6051	H3680	H2009	H4150	H0168	H0413		
							יְהוָה׃		
							wa–Yahwe		
							H3068		

Kisha ikatokea, wakati watu walipokuwa wamekusanyika kinyume na Musa na Haruni, wakatazama kuielekea hema ya kukutania, na tazama lile wingu lilikuwa likiifunika. Utukufu wa BWANA ukaonekana,

פ	מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פְּנֵי	אֶל־	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיָּבֹא	43
¶	la–kukutania	ya–hema	mbele	kwenye–	na–Haruni	Musa	Na–akaja	
	H4150	H0168	H6440	H0413	H0175	H4872	H0935	

Musa na Haruni wakaja mbele ya hema ya kukutania.

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	44
–kusema	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

Kisha BWANA akanena na Musa, akamwambia,

כְּרֶגַע	אֹתָם	וַאֲכַלֶּה	הַזֹּאת	הָעֵדָה	מִתּוֹךְ	הֵרֹמּוּ	45
papo–hapo	wao	na–nitawamaliza	hili	kusanyiko	kutoka–katikati–ya	Ondokeni	
H7281	H0853	H3615	H2063	H5712	H8432	H7426	
					פְּנֵיהֶם׃	עַל־	וַיִּפְּלוּ
					nyuso–zao	juu–ya–	Na–wakaanguka
					H6440		H5307

“Toka kati ya watu hawa ili niwaangamize haraka.” Musa na Haruni wakalala chini kifudifudi.

אֵשׁ	עָלֶיהָ	וְתֵן־	הַמַּחְתָּה	אֶת־	קֹרַח	אַהֲרֹן	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	46
moto	juu–yake	na–weka–	chetezo		Chukua	Haruni	kwa–	Musa	Na–akasema	
H0784		H5414	H4289	H0853	H3947	H0175	H0413	H4872	H0559	
הָעֵדָה	אֶל־	מְהֵרָה	וְהוֹלֶךְ	קְטֹרֶת	וְשִׂים	הַמִּזְבֵּחָה	מֵעַל			
kusanyiko	kwa–	haraka	na–uende	uvumba	na–weka	madhabahu	kutoka–juu–ya			
H5712	H0413	H4120	H3212	H7004		H4196				
יְהוָה	מִלִּפְנֵי	הַקֶּצֶף	יָצָא	כִּי־	עֲלֵיהֶם	וְכַפֶּר				
Yahwe	kutoka–mbele–ya	ghadhabu	imetoka	kwa–sababu–	juu–yao	na–ufanye–upatanisho				
H3068	H6440		H3318							
								הַנֶּגֶף׃	הֵחֵל	
								pigo	imeanza	
								H5063		

Musa akamwambia Haruni, uchukue chetezo, na utie ndani moto kutoka madhabahuni, tia na uvumba ndani yake, upeleke haraka kwa watu, na ukafanye upatanisho kwao, kwa sababu hasira hii inatoka kwa BWANA. Tauni imeanza.”

47 וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הַנֶּגֶף הֵחֵל בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם׃
Na-akachukua Haruni kama-vile alisema Musa na-akakimbia kati-ya kwenda- uvumba na akafanya upatanisho wa watu.
H3947 H0175 H0996 H0413 H4872 H1696 H7323 H8432 H7004 H0853 H5414 H5063 H2009 H6951

Kwa hiyo Haruni akafanya kama alivyoelekezwa na Musa. Akakimbia kati ya watu. na Tauni ilikuwa imeanza kuenea kati ya watu, kwa hiyo akaweka ndani yake uvumba na akafanya upatanisho wa watu.

48 וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃
Na-akasimama kati-ya-kati na walio-hai na-likasimamishwa pigo
H5975 H0996 H0996 H4191 H2416 H6113 H4046

Haruni akasimama kati kati ya zile maiti na watu hai; na kwa njia hii ile tauni ikazuiwa.

49 וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְּבַד אֲשֶׁר־הָיוּ מֵתִים עַל־דְּבַר קֹרַח׃
Na-walikuwa waliokufa kwa-sababu-ya- jambo- la-Kora kumi-na-nne elfu na-mia-saba isipokuwa
H1961 H4191 H0996 H1697 H7141 H0702 H6240 H7651 H3967 H0905

Idadi ya wale waliokuwa wamekufa kwa tauni walikuwa14, 000, nje na wale waliokufa kutokana na swala la Kora.

50 וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה׃ פ ¶
Na-akarudi Haruni kwa- Musa kwenye- mlango wa-hema la-kukutania na-pigo likasimamishwa
H7725 H0413 H4872 H0413 H6607 H0168 H4150 H4046 H6113

Haruni akarudi kwa Musa kwenye lango la hema ya kukutania, na ile tauni ikakoma.

Chapter 17

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Na-akasema Yahwe kwa- Musa -kusema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

BWANA akanena na Musa, akasema,

2 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאִתָּם מַטֶּה מַטֶּה לְבֵית אָב כֹּל־נְשִׂיאֵהֶם לִשְׁבֵטֵיהֶם שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת אִישׁ אֶת־שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל־מַטֵּהוּ׃
Sema kwa- wana wa-Israeli na-chukua kutoka-kwao fimbo fimbo kwa-nyumba za-baba-zao viongozi-wao-wote kwa- kumi kumi-na-mbili kwa-nyumba ya-baba mtu mmoja jina-lake utaandika juu-ya- fimbo-yake
H1696 H0413 H1121 H3478 H3947 H0854 H4294 H4294 H3605 H0001 H0853 H8147 H6240 H1004 H0376 H8034 H3789 H4294

“Waambie wana wa Israeli wakuletee fimbo za kutembelea moja kwa kila jamaa, fimbo kumi na mbili. Uandika jina la kila mmoja kwenye hizo fimbo.

אֶחָד	מַטֶּה	כְּ	לֵוִי	מַטֵּה	עַל־	תִּכְתֹּב	אַהֲרֹן	שֵׁם	וְאֶת	3
moja	fimbo	kwa-sababu	ya-Lawi	fimbo	juu-ya-	utaandika	la-Haruni	jina	Na-	
H0259	H4294		H3878	H4294		H3789	H0175	H8034	H0853	

אֲבֹתָם׃	בֵּית	לְרֹאשׁ
ya-baba-zao	cha-nyumba	kwa-kichwa
H0001		

Utaandika jina la Haruni kwenye jina la Lawi. Kutakuwa na fimbo moja kwa kila kiongozi kutoka kwenye kabila la mababu zake.

לָכֶם	אוֹעֵד	אֲשֶׁר	הָעֵדוּת	לִפְנֵי	מוֹעֵד	בְּאֹהֶל	וְהִנַּחְתָּם	4
nanyi	ninakutana	ambapo	ushuhuda	mbele-ya	la-kukutania	katika-hema	Na-uziweke	
	H3259		H5715	H6440	H4150	H0168	H3240	

שָׁמָּה׃
huko
H8033

Utaziweka hizo fimbo kwenye hema ya kukutania mbele ya amri za agano, ambapo Mimi hukutana na wewe. Itakuwa hivi,

וַהֲשֹׁכֹתִי	יִפְרָח	מַטֵּהוּ	בּוֹ	אֶבְחַר־	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	וְהָיָה	5
na-nitayanyamazisha	itachanua	fimbo-yake	yeye	nitamchagua-	ambaye	mtu	Na-itakuwa	
H7918		H4294		H0977		H0376	H1961	

מֵלִינֻם	הֵם	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	תְּלֻנוֹת	אֶת־	מֵעָלַי	
wananung'unika	wao	ambayo	wa-Israeli	ya-wana	manung'uniko		kutoka-kwangu	
	H1992		H3478		H8519	H0853		

עֲלֵיכֶם׃
dhidi-yenu

fimbo ya mtu yule ninayemchagua itachipua. Nitazuia watu wa Israeli walalamikao, ambao wanaongea kinyume na wewe.”

נְשִׂיאֵיהֶם	כָּל־	וְאֵלֶּיו	וַיִּתְנוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	6
viongozi-wao-wote	-kila	yeye	na-wakampa	wa-Israeli	wana	kwa-	Musa	Na-akasema	
	H3605	H0413	H5414	H3478		H0413	H4872	H1696	

אֲבֹתָם	לְבֵית	אֶחָד	לְנָשִׂיא	מַטֶּה	אֶחָד	לְנָשִׂיא	מַטֶּה	
za-baba-zao	kwa-nyumba	mmoja	kwa-kiongozi	fimbo	mmoja	kwa-kiongozi	fimbo	
H0001		H0259		H4294	H0259		H4294	

מַטֹּתָם׃	בְּתוֹךְ	אַהֲרֹן	וּמַטֵּה	מַטּוֹת	עָשָׂר	שְׁנֵים	
fimbo-zao	katikati-ya	ya-Haruni	na-fimbo	fimbo	kumi	kumi-na-mbili	
H4294	H8432	H0175	H4294	H4294	H6240	H8147	

Kwa hiyo Musa akawaambia wana wa Israeli. Viongozi wote wa kabila wakampatia fimbo, fimbo moja kutoka kwa kila kiongozi, aliyechaguliwa kutoka kwenye kila kabila ya babu zao, jumla yake fimbo kumi na mbili. Fimbo ya Haruni ilikuwa miongoni mwa fimbo hizo.

הָעֵדֻת׃	בְּאֹהֶל	יְהוָה	לִפְנֵי	הַמַּטֶּה	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּנַּח	7
la-ushuhuda	katika-hema	Yahwe	mbele-ya	fimbo		Musa	Na-akaweka	
H5715	H0168	H3068	H6440	H4294	H0853	H4872	H3240	

Ndipo Musa alipoziweka zile fimbo mbele ya BWANA katika hema ya amri ya agano.

וְהִנֵּה הָעֵדוּת לְאֹהֶל אֶל־ מֹשֶׁה וַיָּבֵא מִמָּחֳרָת וַיְהִי 8
na-tazama la-ushuhuda hema katika- Musa na-akaingia kesho-yake Na-ikawa
H2009 H5715 H0168 H0413 H4872 H0935 H4283 H1961

וַיֹּצֵץ פֹּרַח וַיֹּצֵא לֵוִי לְבֵית אַהֲרֹן מַטֵּה־ פָּרַח
na-ikapenduka maua na-ikatoa ya-Lawi kwa-nyumba ya-Haruni fimbo- ilikuwa-imechanua
H6525 H3318 H3878 H0175 H4294

שְׁקֵדִים׃ וַיִּגְמֹל צִיץ
mlozi na-ikazaa chipukizi
H8247 H1580

Siku iliyofuata Musa aliingia kwenye hema ya amri ya agano, na tazama, fimbo ya Haruni kwa ajili ya Kabila la Lawi ilikuwa imetoa machipukizi. Machipukizi yalikuwa hadi kuchanua maua na kuzaa malozi mabivu!

בְּנֵי כָּל־ אֶל־ יְהוָה לִפְנֵי הַמַּטֹּת כָּל־ אֶת־ מֹשֶׁה וַיֹּצֵא 9
wana-wote -- kwa- Yahwe kutoka-mbele-ya fimbo-zote -- -- Musa Na-akatoa
H3605 H0413 H3068 H6440 H4294 H3605 H0853 H4872 H3318

ס מַטֵּהוּ׃ אִישׁ וַיִּקְחוּ וַיִּרְאוּ יִשְׂרָאֵל
§ fimbo-yake mtu na-wakachukua na-wakaona wa-Israeli
H4294 H0376 H3947 H7200 H3478

Musa akazitoa fimbo zote kutoka kwa BWANA kwa watu wote wa Israeli, na kila mtu akachukua fimbo yake.

הָעֵדוּת לִפְנֵי אַהֲרֹן מַטֵּה אֶת־ הָשֵׁב מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה וַיֹּאמֶר 10
ushuhuda mbele-ya ya-Haruni fimbo -- Rudisha Musa kwa- Yahwe Na-akasema
H5715 H6440 H0175 H4294 H0853 H7725 H4872 H0413 H3068 H0559

מֵעָלַי תְּלוּנֹתָם וּתְכַל מֵרַי לִבְנֵי־ לְאוֹת לְמִשְׁמֶרֶת
kutoka-kwangu manung'uniko-yao na-utamaliza wa-uasi kwa-wana- kwa-ishara kwa-uhifadhi
H8519 H3615 H4805 H0226 H4931

וְלֹא יָמֻתוּ׃
na-hawata-kufa
H3808 H4191

BWANA akamwambua Musa, “Iweke fimbo ya Haruni mbele ya amri za agano. Iweke iwe ishara ya hatia mbele ya watu waliopinga ili ukomeshe malalamiko dhidi yangu, vinginevyo watakufa.”

ס עָשָׂה׃ כֵּן אֹתוֹ יְהוָה צִוָּה כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ 11
§ akafanya hivyo yeye Yahwe aliamuru kama-vile Musa Na-akafanya
H0853 H3068 H6680 H4872

Musa akafanya kama BWANA alivyoagiza.

אָבַדְנוּ נָגַעְנוּ הֵן לֵאמֹר מֹשֶׁה אֶל־ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי וַיֹּאמְרוּ 12
tunapotea tunakufa Tazama -kusema Musa kwa- wa-Israeli wana Na-wakasema
H0006 H1478 H2005 H0559 H4872 H0413 H3478 H0559

אָבָדְנוּ׃ כֻּלָּנוּ
tunapotea sisi-sote
H0006 H3605

Wana wa Israeli wakanena na Musa wakisema, “tutakufa hapa! Wote tutaangamia!

תָּמְנוּ	הַאִם	יָמוּת	יְהוָה	מִשְׁכָּן	אֶל־	הַקֹּרֵב	וְהַקֹּרֵב	כָּל	13
tumemaliza	je	anakufa	ya–Yahwe	maskani		kila–anayekaribia	anayekaribia	–	
H8552		H4191	H3068	H4908	H0413	H7131	H7131	H3605	

ס	לִגְוֹעַ׃	
§	kufa	
	H1478	

Kila mmoja anayekuja hapa, anayekaribia masikani ya BWANA, atakufa. Je, ni lazima wote tuangamie?”

Chapter 18

אֲבִיךָ	וּבֵית־	וּבָנֶיךָ	אַתָּה	אַהֲרֹן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		1
ya–baba–yako	na–nyumba–	na–wana–wako	Wewe	Haruni	kwa–	Yahwe	Na–akasema		
H0001				H0175	H0413	H3068	H0559		

אִתָּךְ	וּבָנֶיךָ	וְאַתָּה	הַמִּקְדָּשׁ	עֲוֹן	אֶת־	תִּשְׂאוּ	אִתָּךְ	
pamoja–nawe	na–wana–wako	na–wewe	wa–patakatifu	uovu		mtabeba	pamoja–nawe	
H0854			H4720	H5771	H0853	H5375	H0854	

כְּהֻנַּתְכֶם׃	עֲוֹן	אֶת־	תִּשְׂאוּ
wa–ukuhani–wenu	uovu		mtabeba
H3550	H5771	H0853	H5375

BWANA akamwambia Haruni, “Wewe, wana wako, na uzao wa baba yako watawajibika kwa dhambi zote zilizotendwa mahali patakatifu. Lakini wewe na wana wako pekee mtawajibika kwa uovu uliofanywa na yeyote mahali patakatifu.

אִתָּךְ	הַקְרַב	אָבִיךָ	שֵׁבֶט	לֵוִי	מַטֵּה	אַחִיךָ	אֶת־	וְגַם	2
pamoja–nawe	walete–karibu	la–baba–yako	kabila	la–Lawi	kabila	ndugu–zako		Na–pia	
H0854	H7126	H0001	H7626	H3878	H4294	H0251	H0853	H1571	

אֹהֶל	לִפְנֵי	אִתָּךְ	וּבָנֶיךָ	וְאַתָּה	וְיִשְׁרְתוּךָ	עָלֶיךָ	וְיִלָּווּ	
hema	mbele–ya	pamoja–nawe	na–wana–wako	na–wewe	na–wakutumikie	nawe	na–waungane	
H0168	H6440	H0854			H8334			

הָעֵדֻת׃
la–ushuhuda
H5715

Na ndugu zako nao wa kabila ya Lawi, kabila la ukoo wako, utawaleta pamoja na wewe ili kwamba waweze kuungana na wewe ili wakusaidie wakati wewe na wanao mnapokuwa mnatumikia mbele ya hema ya amri ya agano.

כְּלֵי	אֶל־	אַךְ	הָאֹהֶל	כָּל־	וּמִשְׁמֶרֶת	מִשְׁמַרְתְּךָ	וְשָׁמְרוּ		3
vyombo		lakini	wa–hema–lote	–	na–wajibu	wajibu–wako	Na–watashika		
H3627	H0413	H0389	H0168	H3605	H4931	H4931	H8104		

גַּם־	הֵם	גַּם־	יָמֻתוּ	וְלֹא־	יִקְרְבוּ	לֹא	הַמִּזְבֵּחַ	וְאֶל־	הַקֹּדֶשׁ
wala–	wao	wala–	–kufa	na–hawata–	–karibia	hawata–	madhabahu	na–	vya–patakatifu
H1571	H1992	H1571	H4191	H3808	H7126	H3808	H4196	H0413	H6944

אַתֶּם׃
ninyi

Watakutumikia wewe na hema yote. Hata hivyo, wasisogee karibu na chochote ndani ya mahali patakatifu au kitu chochote kilichounganishwa na madhabahu, vinginevyo wewe na wao mtakufa.

4 וְנִלְוָו֙ עָלֶ֔יךָ וְשָׁמְר֥וּ אֶת־ מִשְׁמֶ֖רֶת אָהֶ֑ל מוֹעֵ֣ד לְכֹ֔ל
Na–wataungana nawe na–watashika –kwa– wajibu wa–hema la–kukutania
H3605 H4150 H0168 H4931 H0853 H8104

אֲלֵיכֶֽם׃ יִקָּרֵ֖ב לֹא־ וְזָ֥ר הָאֹהֶ֛ל עֲבֹדַ֥ת
kwenu –karibie hata– na–mgeni wa–hema utumishi–wote
H0413 H7126 H3808 H0168 H5656

Wataungana na wewe na kuitunza hema ya kukutania, kwa kazi zote zinazohusiana na hema. Mtu mgeni asikusogelee.

5 וְלֹא־ הַמִּזְבֵּ֔חַ מִשְׁמֶ֖רֶת וְאֶת־ הַקֹּ֑דֶשׁ מִשְׁמֶ֖רֶת אֶת־ וּשְׁמַרְתֶּ֗ם
na–haitakuwa wa–madhabahu wajibu na– wa–patakatifu wajibu –kwa– Na–mtashika
H3808 H4196 H4931 H0853 H6944 H4931 H0853 H8104

יִשְׂרָאֵֽל׃ בְּנֵ֥י עַל־ קֶ֖צֶף יִהְיֶ֥ה עֽוֹד
wa–Israeli wana juu–ya– ghadhabu tena tena
H3478 H5750 H1961

Wewe utaajibika kwa ajili ya mahali patakatifu na kwa ajili ya madhabahu ili kwamba hasira yangu isiwajilie watu wa Israeli tena.

6 וַאֲנִ֗י הִנֵּ֤ה לָקַ֙חְתִּי֙ אֶת־ אֲחֵיכֶ֣ם הַלְוִיִּ֔ם מִתּ֖וֹךְ בְּנֵ֣י
Na–mimi tazama nimechukua –kwa– ndugu–zenu Walawi kutoka–katikati–ya wana
H0589 H2009 H3947 H0853 H0251 H3881 H8432

מוֹעֵֽד׃ לַעֲבֹד֖ת אֶת־ יְהוָ֑ה לַ֣יהוָ֔ה נְתֻנִ֥ים אֹתָ֛ם אָהֶ֑ל עֲבֹדַ֥ת
la–kukutania kutumika –kwa– kwa–Yahwe waliotolewa zawadi kwenu wa–Israeli wa–hema utumishi
H4150 H5647 H0853 H3068 H5414 H4979 H3478 H0168 H5656

Tazama, Mmi mwenyewe nimewachagua ndugu zako wa kabila ya Walawi kutoka mioingoni mwa uzao wa Israeli. Wao ni zawadi kwako. walitolewa kwangu ili waifanye kazi inayohusiana na hema ya kukutania.

7 וְאַתָּ֗ה וּבָנֶ֙יךָ֙ אִתְּךָ֔ תִּשְׁמְר֖וּ אֶת־ כְּהֻנַּתְכֶ֑ם לְכֹל֙ דְּבַ֣ר
Na–wewe na–wana–wako pamoja–nawe mtashika –kwa– ukuhani–wenu kwa–kila– jambo–lote
H0589 H1121 H0854 H8104 H0853 H3550 H3605 H1697

מַתָּנָ֔ה עֲבֹדַ֥ת וַעֲבַדְתֶּ֖ם לַפָּרֹ֣כֶת וּלְמִבֵּ֑ית הַמִּזְבֵּ֔חַ אֶת־ אֶתֵּ֥ן
wa–zawadi utumishi na–mtatumika pazia na–kwa–ndani–ya la–madhabahu –kwa– ninatoa
H4979 H5656 H5647 H6532 H0853 H4196 H5414

יוּמָֽת׃ ס הַקָּרֵ֖ב וְהַזָּ֥ר כְּהֻנַּתְכֶֽם׃
atauawa § anayekaribia na–mgeni ukuhani–wenu
H4191 H7126 H3550

Lakini ni wewe pekee yako na wanao ndio mnaoruhusiwa kufanya kazi ya ukuhani kuhusiana na kila kitu kilichounganishwa na madhabahu na kitu chochote ndani ya lile pazia. Wewe mwenyewe lazima ukamilishe majukumu hayo. Mimi ninakupa ukuhani kama zawadi. Mgeni yeyote anayekaribia atauawa.”

8

מִשְׁמֶרֶת	אֶת־	לְךָ	נָתַתִּי	הִנֵּה	וַאֲנִי	אַהֲרֹן	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
wajibu		wewe	nimekupa	tazama	Na–mimi	Haruni	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H4931	H0853		H5414	H2009	H0589	H0175	H0413	H3068	H1696

לְךָ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	קֹדֶשׁ	לְכָל־	תְּרוּמֹתָי	
kwako	wa–Israeli	vya–wana–	vitu–takatifu–vyote	kwa––	wa–sadaka–zangu–za–kuinuliwa	
	H3478		H6918	H3605	H8641	

עוֹלָם׃	לְחָק־	וּלְבָנֶיךָ	לְמָשְׁחָה	נְתַתִּים	
ya–milele	kwa–sheria–	na–kwa–wana–wako	kwa–upako	nimevitoa	
H5769	H2706			H5414	

Kisha BWANA akamwambia Haruni, “Tazama, Nimekupa majukumu ya kusimamia sadaka za kuinuliwa kwangu, na sadaka zengine takatifu ambazo wana wa Israeli wanatoa kwangu. Nimekupa sadaka hizi wewe na wana wako kuwa haki yako milele.

9

קָרְבָּנָם	כָּל־	מֵאֵשׁ	מִן־	הַקֳּדָשִׁים	מִקֹּדֶשׁ	לְךָ	יִהְיֶה	זֶה־	
sadaka–yao–kila	––	moto	kutoka–	pa–patakatifu	kutoka–patakatifu	yako	itakuwa	Hii–	
	H3605	H0784		H6944	H6944		H1961	H2088	

וּלְכָל־	חַטָּאתָם	וּלְכָל־	מִנְחָתָם	לְכָל־		
na–kwa––––	sadaka–yao–ya–dhambi–kila	na–kwa––––	sadaka–yao–ya–unga–kila	kwa––––		
H3605		H3605	H4503	H3605		

הִוא	לְךָ	קָדָשִׁים	קֹדֶשׁ	לִי	יָשִׁיבוּ	אֲשֶׁר	אֲשָׁמָם	
hiyo	kwako	pa–patakatifu	takatifu	kwangu	watarudisha	ambayo	sadaka–yao–ya–hatia–kila	
H1931		H6944	H6944		H7725		H0817	

וּלְבָנֶיךָ׃
na–kwa–wana–wako

Hivi ni vitu vitakatifu sana, amabavyo visiteketezwe kwa moto: kutoka kwenye sadaka zao-kila sadaka ya unga, kila sadaka ya dhambi, na kila sadaka ya hatia- ni vitu vitakatifu sana kwa ajili yako na wana wako.

10

קֹדֶשׁ	אֹתוֹ	יֹאכַל	זָכָר	כָּל־	תֹּאכְלֻנּוּ	הַקֳּדָשִׁים	בְּקֹדֶשׁ	
takatifu	hiyo	atakula	mwanaume–kila	––	utakula	pa–patakatifu	Katika–patakatifu	
H6944	H0853	H0398	H2145	H3605	H0398	H6944	H6944	

לָךְ׃	יִהְיֶה־
kwako	itakuwa–
	H1961

Sadaka hizi ni takatifu sana; kila mume lazima aile, kwa kuwa ni vitakatifu kwako.

11

בְּנֵי	תְנוּפַת	לְכָל־	מַתָּנָם	תְּרוּמַת	לְךָ	וְזַרְעֲךָ־	
za–wana	sadaka–za–kutikiswa–zote	kwa––	ya–zawadi–yao	sadaka–ya–kuinuliwa	yako	Na–hii–	
	H8573	H3605	H4976	H8641		H2088	

לְחָק־	אִתְּךָ	וּלְבִנְתֶּיךָ	וּלְבָנֶיךָ	נְתַתִּים	לְךָ	יִשְׂרָאֵל	
kwa–sheria–	pamoja–nawe	na–kwa–binti–zako	na–kwa–wana–wako	nimezitoa	kwako	wa–Israeli	
H2706	H0854	H1323		H5414		H3478	

אֹתוֹ׃	יֹאכַל	בְּבֵיתְךָ	טָהוֹר	כָּל־	עוֹלָם	
hiyo	atakula	katika–nyumba–yako	aliye–safi–kila	––	ya–milele	
H0853	H0398		H2889	H3605	H5769	

Hizi ni sadaka ambazo zitakuwa zako: Sadaka zao, sadaka zote za kuinuliwa za wana wa Israeli. Nimekupa wewe, wana wako na binti zako kuwa gawio lako la milele. Kila mmoja ambaye ni msafi katika familia yako anaweza kula sadaka zozote katika hizi.

12

כָּל־ חֵלֶב יִצְהָר וְכָל־ חֵלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן רֵאשִׁיתָם אֲשֶׁר־
kila- bora-kila ya-mafuta na-kila- bora-kila ya-divai na-nafaka malimbuko-yao ambayo-
H3605 H2459 H3323 H3605 H2459 H8492 H1715 H7225

יִתְּנוּ לוֹ יְהוָה לְךָ נִתָּתִים׃
wanatoa kwa-Yahwe kwako nimeyatoa
H5414 H3068 H5414

Mafuta yote mazuri, ile divai nzuri yote mpya na unga, malimbuko ambyo watu hutoa kwangu- vitu hivi vyote nimekupa wewe.

13

יִהְיֶה לְךָ לַיהוָה יָבִיאוּ אֲשֶׁר־ בְּאַרְצָם אֲשֶׁר כָּל־ בִּכּוּרֵי
yatakuwa yako kwa-Yahwe wanaleta ambayo- katika-nchi-yao kila-kitu ya-kila- Malimbuko
H1961 H3068 H0935 H0776 H3605 H1061

יֹאכְלֶנּוּ׃ בְּבֵיתְךָ טָהוֹר כָּל־
atakula katika-nyumba-yako aliye-safi-kila kila-
H0398 H2889 H3605

Mavuno ya kwanza yaliyoiva yaliyo katika ardhi yao ambayo wanaleta kwangu, yatakuwa yako. Kila mtu aliye msafi kwenye famila yako anaweza kula vitu hivi.

14

יִהְיֶה׃ לְךָ בְּיִשְׂרָאֵל חֵרֶם כָּל־
kitakuwa yako katika-Israeli kitu-kilichowekwa-wakfu-kila kila-
H1961 H3478 H3605

Kila kitu kilichotolewa wakfu katika Israeli kitakuwa chako.

15

לַיהוָה יַקְרִיבוּ אֲשֶׁר־ בָּשָׂר לֶכֶל־ רֶחֶם פֶּטֶר כָּל־
kwa-Yahwe wanatolea ambao- mwili-wote kwa-kila- tumbo kila-kitu-kinachofungua kila-
H3068 H7126 H1320 H3605 H7358 H3605

אֶת תְּפְדֶּה פָּדֹה וְאַךְ לָךְ יִהְיֶה־ וּבַבְּהֵמָה בָּאָדָם
kila- utakomboa kukomboa lakini yako itakuwa- na-katika-wanyama katika-mwanadamu
H0853 H6299 H6299 H0389 H1961 H0929 H0120

הַטְּמֵאָה וְאֶת הָאָדָם בְּכוֹר הַבְּהֵמָה בִּכְוֹר־ הַטְּמֵאָה
aliye-najisi na- wa-mwanadamu mzaliwa-wa-kwanza- wa-mnyama mzaliwa-wa-kwanza- aliye-najisi
H2931 H0853 H0120 H1060 H0929 H1060 H2931

תִּפְדֶּה׃
utakomboa
H6299

Kila kitu kinachofungua tumbo, kila limbuko ambalo watu hutoa kwa BWANA, vyote vya watu na wanyama, vitakuwa vyako. Hata hivyo, watu lazima wawakomboe wazaliwa wa kwanza wa kiume, na watawakomboa wazaliwa wa kwanza wa wanyama wasio safi.

16

כֶּסֶף בְּעֶרְכְּךָ תִּפְדֶּה חֹדֶשׁ מִבֶּן־ וּפְדוּיָו
fedha kwa-thamani-yako utakomboa wa-mwezi-mmoja kuanzia-umri- Na-kikombolewa-chake
H3701 H6187 H6299 H2320 H6299

הוּא׃ גֵּרָה עֶשְׂרִים הַקֹּדֶשׁ בְּשֶׁקֶל שְׁקָלִים חֲמֵשֶׁת
hiyo gera gera-ishirini ya-patakatifu kwa-shekeli shekeli shekeli-tano
H1931 H1626 H6242 H6944 H8255 H8255 H2568

Wale ambao wanahitaji kukombolewa na watu watakombolewa wakiwa na umri wa mwezi mmoja. Ndipo watu watawakomboa kwa bei ya shekeli tano, kwa kiwango cha shekeli za mahali patakatifu, ambacho ni sawa na gera ishirini.

17

אוֹ־	כֶּשֶׂב	בְּכוֹר	אוֹ־	שׁוֹר	בְּכוֹר־	אַךְ	
au–	wa–kondoo	mzaliwa–wa–kwanza	au–	wa–ng'ombe	mzaliwa–wa–kwanza–	Lakini	
	H3775	H1060		H7794	H1060	H0389	

תִּזְרֹק	דָּמָם	אֶת־	הֵם	קָדֵשׁ	תִּפְדֶּה	לֹא	עֵז	בְּכוֹר	
utanyunyiza	damu–yao		wao	takatifu	–komboa	huta–	wa–mbuzi	mzaliwa–wa–kwanza	
H2236	H1818	H0853	H1992	H6944	H6299	H3808	H5795	H1060	

נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	אִשֶּׁה	תַּקְטִיר	חֶלְבָּם	וְאֶת־	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	
nzuri	kwa–harufu	sadaka–ya–moto	utafukiza	mafuta–yao	na–	madhabahu	juu–ya–	
H5207	H7381	H0801		H2459	H0853	H4196		

לַיהוָה׃
kwa–Yahwe
H3068

Lakini mzaliwa wa kwanza wa ng'ombe, au mzaliwa wa kwana wa kondoo, au mzaliwa wa kwanza wa mbuzi- msiwakomboe hawa wanyama, wametengwa kwa ajili yangu. Utanyunyizia damu yake madhabahuni na kuteketeza mafuta yao kama sadaka ya moto, ambayo ni harufu nzuri ya kumpendeza BWANA.

18

לְךָ	הַיָּמִין	וּכְשׁוֹק	הַתְּנוּפָה	כַּחֶזֵה	לָךְ	יִהְיֶה־	וּבְשָׂרֶם
kwako	la–kulia	na–kama–paja	cha–kutikiswa	kama–kidari	yako	itakuwa–	Na–nyama–yao
	H3225	H7785	H8573	H2373		H1961	H1320

יִהְיֶה׃
itakuwa
H1961

Nyama yao itakuwa yako. Kama kidali cha kuinuliwa na paja la kulia, nyama yao itakuwa yako.

19

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	יָרִימוּ	אֲשֶׁר	הַקֳּדָשִׁים	תְּרוּמֹת	וְכָל	
wa–Israeli	wana–	wanainua	ambazo	za–vitu–takatifu	sadaka–zote–za–kuinuliwa	––	
H3478				H6944	H8641	H3605	

לְחָק־	אִתְּךָ	וְלִבְנֹתֶיךָ	וּלְבָנֶיךָ	לְךָ	נְתַתִּי	לַיהוָה	
kwa–sheria–	pamoja–nawe	na–kwa–binti–zako	na–kwa–wana–wako	wewe	nimekupa	kwa–Yahwe	
H2706	H0854	H1323			H5414	H3068	

וּלְזַרְעֲךָ	לְךָ	יְהוָה	לִפְנֵי	הִוא	עוֹלָם	מֶלַח	בְּרִית	עוֹלָם
na–kwa–uzao–wako	kwako	Yahwe	mbele–ya	hilo	la–milele	la–chumvi	agano	ya–milele
H2233		H3068	H6440	H1931	H5769	H4417	H1285	H5769

אִתָּךְ׃
pamoja–nawe
H0854

Sadaka yote takatifu ambayo watu wa Israeli wanaitoa kwa BWANA, nimekupa wewe, na wana wako na binti zako walio pamoja nawe. Kama gawio la kudumu. Hili ni agano la milele la chumvi, agano linalofunga milele, mbele za BWANA kwako wewe na uzao wako walio pamoja na wewe.”

20

לֹא־	וְחֻלֶּק	תִּנָּחֵל	לָא	בְּאַרְצָם	אַהֲרֹן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
haitakuwa	na–sehemu	–rithi	huta–	Katika–nchi–yao	Haruni	kwa–	Yahwe	Na–akasema
H3808		H5157	H3808	H0776	H0175	H0413	H3068	H0559

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	וְנַחֲלָתְךָ	חֶלְקְךָ	אֲנִי	בְּתוֹכָם	לְךָ	יִהְיֶה	
wa–Israeli	wana	katikati–ya	na–urithi–wako	sehemu–yako	Mimi	miongoni–mwao	yako	kuwa	
H3478		H8432	H5159		H0589	H8432		H1961	

ס
§

BWANA akasema na Haruni. “hautakuwa na urithi katika ardhi ya watu, wala hautakuwa na gawio miongoni mwa watu. Mimi ndimi gawiio lenu na urithi wenu miongoni mwa watu wa Israeli.

21 וְלִבְנֵי לַוִּי הִנֵּה נָתַתִּי כָּל־ מַעֲשַׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה
Na–kwa–wana wa–Lawi tazama nimetoa –– zaka–yote katika–Israeli kwa–urithi
H3878 H2009 H5414 H3605 H4643 H3478 H5159

מוֹעֵד׃ אֹהֶל עֲבֹדַת אֶת־ עֹבְדִים הֵם אֲשֶׁר־ עֲבֹדָתָם חֵלֶף
la–kukutania wa–hema utumishi –– wanatumika wao ambao– utumishi–wao badala–ya
H4150 H0168 H5656 H0853 H5647 H1992 H5656 H2500

Tazama, Nimewapatia uzao wa Lawi, zaka zote za Israeli kuwa urithi wao kwa sababu ya huduma wanayotoa katika hema ya kukutania.

22 וְלֹא־ יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־ אֹהֶל מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא
Na–hawata– –karibia tena wana wa–Israeli –– hema la–kukutania kubeba dhambi
H3808 H7126 H5750 wana H3478 H0413 H0168 H4150 H5375 H2399

לָמוּת׃
kufa
H4191

Kuanzi a sasa, watu wa Israeli wasisogee karibu na hema ya kukutania, vinginevyo wataajibika kwa dhambi hii na kufa.

23 וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא יֶעֱה אֶת־ עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם נְשְׂאוּ
Na–atatumika Mlawi yeye –– utumishi wa–hema la–kukutania na–wao watabeba
H5647 H3881 H1931 H0853 H5656 H0168 H4150 H1992 H5375

וְעֹנָם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ
uovu–wao amri ya–milele kwa–vizazi–vyenu na–katikati–ya wana wa–Israeli hawata– –rithi
H5771 H2708 H5769 H1755 H8432 H3478 H3808 H5157

נַחֲלָה׃
urithi
H5159

Walawi wafanya kazi inayohusiana na hema ya kukutania. Wataajibika kwa dhambi inyohusiana na hema. Hii itakuwa sheri ya kudumu kwa watu wote wa uzao wako. Na miongoni mwa watu wa Israeli hawa hawatakuwa na urithi.

24 כִּי֩ אֶת־ מַעֲשַׂר בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה
Kwa–sababu –– zaka ya–wana– wa–Israeli ambayo wanainua kwa–Yahwe
H3068 H4643 H0853 H3478

תְּרוּמָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל־ כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם
sadaka–ya–kuinuliwa nimetoa kwa–Walawi kwa–urithi kwa–sababu– hivyo nimesema kwao
H8641 H5414 H3881 H5159 H0559 H1992

פ ¶ נַחֲלָה׃ יִנְחֲלוּ לֹא יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּתוֹךְ
urithi –rithi hawata– wa–Israeli wana katikati–ya
H5159 H5157 H3808 H3478 H8432

Kwa kuwa zaka za wana wa Israeli, wanazotoa kama mchango kwangu -ndivyo hivyo ambavyo nimewapa Walawi kuwa urithi wao. Hiyo ndiyo sababu ya kuwaambia, Kuwa hawatakuwa na urithi kati ya watu wa Israeli.

25 וַיְדַבֵּר יְהוָה מֹשֶׁה אֶל־ לֵאמֹר׃
Na–akasema Yahwe Musa kwa– –kusema
H1696 H3068 H4872 H0413 H0559

BWANA akanena na Musa, akamwambia,

26 וְאֶל־ Na–kwa– H0413 הַלְוִיִּם Walawi H3881 תְּדַבֵּר utasema H1696 וְאָמַרְתָּ na–uwaambie H0559 אֲלֵהֶם wao H0413 תִּקְחוּ mnapokea H3947 כִּי־ wakati– H0854 מֵאֵת kutoka–kwa H0854 בְּנֵי־ wana–

H5159 בְּנַחֲלַתְכֶם kwa–urithi–wenu H0854 מֵאִתָּם kutoka–kwao H0854 לָכֶם kwenu H5414 נָתַתִּי nimetoa H0834 אֲשֶׁר ambayo H4643 הַמַּעֲשֵׂר zaka H0853 אֶת־ H3478 יִשְׂרָאֵל wa–Israeli H0854 וַהֲרֵמֹתֶם na–mtainua

H4643 הַמַּעֲשֵׂר׃ zaka H4643 מַעֲשֵׂר zaka H3068 יְהוָה ya–Yahwe H8641 תְּרוּמַת sadaka–ya–kuinuliwa H0854 מִן־ kutoka– H0854 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake

“Inakupasa ukaseme na Walawi uwaambie, 'Mnapopokea zaka toka kwa watu ambayo BWANA amewapa kutoka kwao kuwa urithi, ndipo na nyie mtakapotoa sehemu ya kumi ya zaka hizo.

27 וְנֶחְשַׁב Na–itahesabiwa H2803 לָכֶם kwenu H8641 תְּרוּמַתְכֶם sadaka–yenu–ya–kuinuliwa H3342 כַּדָּגָן kama–nafaka H1715 מִן־ kutoka– H1637 הַגֹּרֶן sakafu–ya–kupuria

H4395 וְכִמְלֵאָה na–kama–mazao H0854 מִן־ kutoka– H3342 הַיֶּקֶב׃ shinikizo–la–divai

Zaka yenu itahesabika kama moja ya mapato ya sakafu ya kupuria nafaka ya mazao yenu au mazao ya vinu vya kukamulia zabibu.

28 כֵּן Hivyo H1571 גַּם־ pia– H0854 אַתֶּם ninyi H3068 יְהוָה ya–Yahwe H8641 תְּרוּמַת sadaka–ya–kuinuliwa H3605 מִכֹּל kutoka–kila– H4643 מַעְשְׂרֹתֵיכֶם zaka–zenu–zote H7311 תָּרִימוּ mtainua

H3947 תִּקְחוּ mnapokea H0854 מֵאֵת kutoka–kwa H1121 בְּנֵי wana H3478 יִשְׂרָאֵל wa–Israeli H5414 וּנְתַתֶּם na–mtatoa H0853 אֶת־ H4643 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake H0834 אֲשֶׁר ambazo

H3068 יְהוָה׃ ya–Yahwe H8641 תְּרוּמַת sadaka–ya–kuinuliwa H3548 הַכֹּהֵן kuhani H0175 לְאַהֲרֹן kwa–Haruni

Kwa hiyo na ninyi lazima mtoe mchango wenu kwa BWANA kutokana na zaka mnazopata kutoka kwa watu wa Israeli. Kutokana na hizo mtatoa matoleo yenu kwa Haruni yule kuhani.

29 יְהוָה ya–Yahwe H3068 תְּרוּמַת sadaka–kila–ya–kuinuliwa H8641 כָּל־ –kila– H3605 אֵת H0853 תָּרִימוּ mtainua H4979 מִכֹּל Kutoka–kila– H3605 מַתְּנֹתֵיכֶם zawadi–zenu–zote

H4720 מִקְדַּשׁוֹ sehemu–yake–takatifu H0853 אֶת־ –kila– H2459 חֶלְבּוֹ bora–yake–yote H3605 מִכֹּל־ kutoka–kila– H4480 מִמֶּנּוּ׃ kutoka–kwake

Kwa kila sadaka mnayopata, mtatoa matoleo yenu kwa BWANA. Mtafanya hivi kutokana na vitu vizuri na vitakatifu sana ambavyo mmepewa.

30 וְנֶחְשַׁב na–itahesabiwa H2803 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake H4480 חֶלְבּוֹ bora–yake H2459 אֵת־ H0853 בְּהָרִימְכֶם mtakapoinua H0834 אֲלֵהֶם wao H0413 וְאָמַרְתָּ Na–utawaambia H0559

H3342 הַיֶּקֶב׃ ya–shinikizo–la–divai H8393 וְכִתְבוּאַת na–kama–mazao H1637 גֹּרֶן ya–sakafu–ya–kupuria H8393 כִּתְבוּאַת kama–mazao H3881 לַלְוִיִּם kwa–Walawi

Kwa hiyo utawaambia, 'Mnapotoa hayo matoleo mazuri, ndipo itahesabika kwa Walawi kuwa ni mazao yao kutoka kwenye sakafu za kupuria na vinu vyao vya kukamulia.

שָׂכָר	כִּי־	וּבֵיתְכֶם	אַתֶּם	מָקוֹם	בְּכָל־	אֹתוֹ	וַאֲכַלְתֶּם		31
ujira	kwa–sababu–	na–nyumba–yenu	ninyi	mahali–popote	katika–□–	hiyo	Na–mtakula		
H7939				H4725	H3605	H0853	H0398		

מוֹעֵד׃	בְּאָהֶל	עֲבֹדַתְכֶם	חֵלֶף	לָכֶם	הוּא	
la–kukutania	katika–hema	utumishi–wenu	badala–ya	kwenu	hiyo	
H4150	H0168	H5656	H2500		H1931	

Ndipo matakapokula nafaka zote zinazobaki mahali popote, ninyi na famailia zenu kwa sababu ndiyo malipo yenu ya kazi y a kwenye hema ya kukutania.

וְאֶת־	מִמֶּנּוּ	חֶלְבּוֹ	אֶת־	בַּהֲרִימְכֶם	חֵטְא	עָלָיו	תִּשְׂאוּ	וְלֹא־	32
na–□	kutoka–kwake	bora–yake	□	mtakapoinua	dhambi	juu–yake	–bebe	Na–msi–	
H0853		H2459	H0853		H2399		H5375	H3808	

פ	תָּמֻתוּ׃	וְלֹא	תְחַלְּלוּ	לֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	קָדְשֵׁי	
¶	–fe	na–msi–	–vinajisi	msi–	wa–Israeli	vya–wana–	vitu–takatifu	
	H4191	H3808		H3808	H3478		H6918	

Hamtakuwa na hatia yeyote kwa kuvila na kuvinywa, kama mtatoa kwa BWANA matoleo yenu mazuri mliyopokea. Lakini msizinajisi sadaka takatifu za wana wa Israeli, vinginevyo mtakufa.,”

Chapter 19

לֵאמֹר׃	אַהֲרֹן	וְאֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
kusema	Haruni	na–kwa–	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H0175	H0413	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa na Haruni, Akasema,

בְּנֵי	אֶל־	וְדַבֶּר	לֵאמֹר	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	הַתּוֹרָה	חֻקַּת	זֹאת	2
wana–wa	kwa–	sema	kusema	Yahwe	aliamuru	ambayo–	torati	sheria–ya	Hii	
	H0413	H1696	H0559	H3068	H6680		H8451	H2708	H2063	

מוּם	בָּהּ	אֵין־	אֲשֶׁר	תְּמִימָה	אֲדֻמָּה	פָּרָה	אֵלֶיךָ	וְיִקְחוּ	יִשְׂרָאֵל
dosari	kwake	hakuna–	ambayo	kamili	nyekundu	ndama–jike	kwako	na–wachukue	Israeli
		H0369		H8549		H6510	H0413	H3947	H3478

עֹל׃	עָלֶיהָ	עָלָה	לֹא־	אֲשֶׁר
nira	juu–yake	panda	haiku–	ambayo
H5923		H5927	H3808	

“Hii ni amri, ni sheria ninayokuamuru: Waambie wana waIsraeli wakuletee ng'ombe mke mwekundu asiyekuwa na kipaku wala waa, ambaye hajawahi kubeba nira.

וְשָׁחַט	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	אֹתָהּ	וְהוֹצִיא	הַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	אֶל־	אֹתָהּ	וּנְתַתֶּם	3
na–achinje	kambi	nje–ya	kwa–	yeye	na–amtoe	kuhani	Eleazari	kwa–	yeye	Na–mtoe	
	H4264	H2351	H0413	H0853	H3318	H3548	H0499	H0413	H0853	H5414	

לְפָנָיו׃	אֹתָהּ	
mbele–yake	yeye	
H6440	H0853	

Mpatie Eliazari kuhani huyo ng'ombe jike. Naye atamtoa nje ya kambi, na mtu mmoja amchinje mbele yake.

4

אֶל־	וְהִזָּה	בְּאֶצְבָּעוֹ	מִדַּמָּהּ	הַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	וְלָקַח
kwa–	na–anyunyize	kwa–kidole–chake	kutoka–damu–yake	kuhani	Eleazari	Na–achukue
H0413		H0676	H1818	H3548	H0499	H3947

פְּעָמִים׃	שֶׁבַע	מִדַּמָּהּ	מוֹעֵד	אֹהֶל־	פְּנֵי	נֹכַח
mara	saba	kutoka–damu–yake	kukutana	hema–ya	uso–wa	mbele–ya
H6471	H7651	H1818	H4150	H0168	H6440	H5227

Kisha Eliazari kuhani atachukua sehemu ya damu yake kwa kidole chake na kuinyunyiza mara saba akielekea sehemu ya mbele ya ile hema ya kukutania.

5

בִּשְׂרָהּ	וְאֶת־	עֹרָהּ	אֶת־	לְעֵינָיו	הַפָּרָה	אֶת־	וְשָׂרַף
nyama–yake	na–	ngozi–yake	–	mbele–ya–macho–yake	ndama–jike	–	Na–ateketeze
H1320	H0853	H5785	H0853		H6510	H0853	H8313

יִשְׂרֹף׃	פִּרְשָׁהּ	עַל־	דָּמָהּ	וְאֶת־
atateketeza	mavi–yake	pamoja–na–	damu–yake	na–
H8313	H6569		H1818	H0853

Na kuhani mwingine atamchoma huyo ng'ombe mbele ya macho yake. Ataichoma ngozi yake, nyama yake, na damu yake pamoja na mavi yake,

6

וְהִשְׁלִיךְ	תּוֹלַעַת	וּשְׁנִי	וְאֵזוֹב	אֶרֶז	עֵץ	הַכֹּהֵן	וְלָקַח
na–atupe	za–mdudu	na–nyuzi–nyekundu	na–hisopo	mierezi	mti–wa	kuhani	Na–achukue
H7993		H8144	H0231	H0730	H6086	H3548	H3947

הַפָּרָה׃	שְׂרֵפַת	תּוֹךְ	אֶל־	
ndama–jike	kuteketeza–kwa	kati–ya	katika–	
H6510	H8316	H8432	H0413	

Yule kuhani atachukua mti wa mwerezi, na hisopo na sufu na kivitupa katikati ya huyo ng'ombe anayechomwa.

7

אֶל־	יָבוֹא	וְאַחַר	בַּמַּיִם	בְּשָׂרוֹ	וְרָחַץ	הַכֹּהֵן	בְּגָדָיו	וְכִבֶּס
katika–	aingie	na–baada–ya	kwa–maji	mwili–wake	na–aogeshe	kuhani	nguo–zake	Na–afue
H0413	H0935		H4325	H1320	H7364	H3548		H3526

הָעָרֶב׃	עַד־	הַכֹּהֵן	וְטָמֵא	הַמַּחֲנֶה
jioni	hadi–	kuhani	na–atakuwa–najisi	kambi
H6153	H5704	H3548		H4264

Kisha atazifua nguo zake na kuoga kwenye maji. Ndipo atakuja kambini, ambapo atabaki najisi mpaka jioni ya siku hiyo.

8

בַּמָּיִם	בְּשָׂרוֹ	וְרָחַץ	בַּמַּיִם	בְּגָדָיו	יְכַבֵּס	אֹתָהּ	וְהַשֹּׁרֵף
kwa–maji	mwili–wake	na–aogeshe	kwa–maji	nguo–zake	afue	yeye	Na–mteketezaji
H4325	H1320	H7364	H4325		H3526	H0853	H8313

הָעָרֶב׃	עַד־	וְטָמֵא	
jioni	hadi–	na–atakuwa–najisi	
H6153	H5704		

Yule aliyemchoma huyo ng'ombe mke atafua nguo zake kwa maji na kuoga majini. Naye atabaki najisi mpaka jioni ya siku ile.

9 וְאָסַף Na–akusanye H0622 אִישׁ mtu H0376 טָהוֹר safi H2889 אֵת – H0853 אֲפֵר majivu–ya H0665 הַפָּרָה ndama–jike H6510 וְהִנִּיחַ na–ayaweke H3240 מִחוּץ nje–ya H2351 לַמַּחֲנֶה kambi H4264

בְּמָקוֹם mahali H4725 טָהוֹר safi H2889 וְהָיְתָה na–yatakuwa H1961 לַעֲדַת kwa–kusanyiko–la H5712 בְּנֵי־ wana–wa– יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לְמִשְׁמֶרֶת kwa–kuhifadhi H4931 לְמֵי kwa–maji–ya H4325

נִדָּה utakaso H5079 חַטָּאת dhabihu–ya–dhambi הֽוּא׃ ni H1931

Baadaye mtu aliyesafi atayakusanya hayo majivu ya ng'ombe huyo na kuyaweka nje ya kambi kwenye eneo safi. Majivu haya yatatunzwa kwa ajili ya jamii ya watu wa Israeli. Watayachanganya majivu na maji kwa ajili ya utakaso wa dhambi, kwa kuwa majivu yalitokana na sadaka ya dhambi.

10 וְכִבֶּס Na–afue H3526 הָאֹסֵף akusanyaye H0622 אֶת־ – H0853 אֲפֵר majivu–ya H0665 הַפָּרָה ndama–jike H6510 אֶת־ – H0853 בְּגָדָיו nguo–zake וְטָמֵא na–atakuwa–najisi

עַד־ hadi– H5704 הָעֶרֶב jioni H6153 וְהָיְתָה na–itakuwa H1961 לִבְנֵי kwa–wana–wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וְלַגֵּר na–kwa–mgeni H1616 הַגֵּר akaaye בְּתוֹכָם kati–yao H8432

לְחֻקַּת kwa–sheria–ya H2708 עוֹלָם׃ milele H5769

Yule aliyeyakusanya majivu ya ng'ombe huyo lazima afue mavazi yake. Atabaki najisi mpaka jioni ya siku ile. Hii itakuwa sheria ya kudumu kwa watu wa Israeli na kwa wageni wanaoishi nao.

11 הַנֹּגֵעַ Agusaye H5060 בְּמֵת maiti H4191 לְכָל־ ya–kila– H3605 נֶפֶשׁ nafsi–ya H5315 אָדָם mwanadamu H0120 וְטָמֵא na–atakuwa–najisi שִׁבְעַת saba H7651 יָמִים׃ siku H3117

Yeyote atakayegusa maiti ya mtu atakuwa najisi kwa siku saba.

12 הוּא Yeye H1931 יִתְחַטָּא־ ajitakase– H2398 בַּיּוֹם siku–ya H3117 הַשְּׁלִישִׁי tatu H7992 בַּיּוֹם na–siku–ya H3117 הַשְּׁבִיעִי saba H7637 יִטְהָר atakuwa–safi H2891 וְאִם־ na–kama– H3808 לֹא haku

יִתְחַטָּא jitakase H2398 בַּיּוֹם siku–ya H3117 הַשְּׁלִישִׁי tatu H7992 בַּיּוֹם na–siku–ya H3117 הַשְּׁבִיעִי saba H7637 לֹא hata H3808 יִטְהָר׃ atakuwa–safi H2891

Mtu wa jinsi hiyo atajitakasa mwenyewe siku ya tatu na siku ya saba. Ndipo atakapokuwa safi. Lakini kama hatajitakasa mwenyewe katika siku ya tatu, basi hatakuwa safi siku ya saba.

13 כָּל־ Kila– H3605 הַנֹּגֵעַ agusaye H5060 בְּמֵת maiti H4191 בְּנֶפֶשׁ kwa–nafsi–ya H5315 הָאָדָם mwanadamu H0120 אֲשֶׁר־ ambaye– יָמוּת atakufa H4191 וְלֹא na–haku H3808 יִתְחַטָּא jitakase H2398 אֶת־ – H0853

מִשְׁכַּן maskani–ya H4908 יְהוָה Yahwe H3068 טִמֵּא ameichafua וְנִכְרְתָה na–atakatiliwa–mbali H3772 הַנֶּפֶשׁ nafsi H5315 הַהִוא hiyo H1931 מִיִּשְׂרָאֵל kutoka–Israeli H3478 כִּי kwa–sababu

מֵי maji–ya H4325 נִדָּה utakaso H5079 לֹא־ haiku– H3808 זֹרַק nyunyizwa H2236 עָלָיו juu–yake טָמֵא najisi H2931 יִהְיֶה atakuwa H1961 עוֹד bado H5750 טֻמְאָתוֹ unajisi–wake H2932 בּוֹ׃ kwake

Yeyote atakayegusa mtu aliyekufa, maiti ya mtu aliyekufa na hajajitakasa - mtu huyu anainajisi masikani ya BWANA. Mtu huyo ataondolewa kuwa miongoni mwa Waisraeli kwa sababu maji ya farakano hayakunyunyiziwa kwake. Atabaki najisi; na unajisi wake utabaki kwake.

14

הָאֹהֶל	אֶל־	הַבָּא	כָּל־	בְּאֹהֶל	יָמוּת	כִּי־	אָדָם	הַתּוֹרָה	זֹאת
hema	katika-	aingiaye	kila-	hemani	kufa	atakapo-	mwanadamu	torati	Hii
H0168	H0413	H0935	H3605	H0168	H4191		H0120	H8451	H2063

יָמִים׃	שִׁבְעַת	יִטְמָא	בְּאֹהֶל	אֲשֶׁר	וְכָל־
siku	saba	atakuwa-najisi	hemani	ambaye	na-kila-
H3117	H7651		H0168		H3605

Hii ndiyo sheri ya mtu anayefia hemani. Kila mtu aingiaye hemani na kila mtu ambaye tayari yumo hemani atakuwa najisi kwa siku saba.

15

פָּתִיל	צָמִיד	אֵין־	אֲשֶׁר	פָּתוּחַ	כְּלִי	וְכֹל
kwa-kamba	kifuniko-kilichofungwa	hakina-	ambacho	kilichofunguliwa	chombo	Na-kila
H6616		H0369			H3627	H3605

הוּא׃	טָמֵא	עָלָיו
ni	najisi	juu-yake
H1931	H2931	

Kila chombo ambacho hakina kifuniko kinanajisika.

16

אוֹ	חֶרֶב	בָּחַלַל־	הַשָּׂדֶה	פְּנֵי	עַל־	יִגַּע	אֲשֶׁר־	וְכֹל	
au	upanga	mtu-aliyeuawa-kwa-	uwanja	uso-wa	juu-ya-	atagusa	ambaye-	Na-kila	
	H2719			H6440		H5060		H3605	

יָמִים׃	שִׁבְעַת	יִטְמָא	בְּקֶבֶר	אוֹ	אָדָם	בְּעֶצֶם	אוֹ־	בְּמֵת
siku	saba	atakuwa-najisi	kaburi	au	mwanadamu	mfupa-wa	au-	maiti
H3117	H7651		H6913		H0120	H6106		H4191

Vivyo hivyo, kwa mtu aliye nje ya hema ambaye atamgusa mtu aliyeuawa kwa upanga, au mzoga wowote, au mfupa wa mtu, au kaburi—mtu huyo atakuwa najisi kwa siku saba.

17

וְנָתַן	הַחַטָּאת	שְׂרֵפַת	מֵעֲפַר	לַטָּמֵא	וְלָקְחוּ	
na-aweke	dhabihu-ya-dhambi	kuteketeza-kwa	kutoka-vumbi-la	kwa-najisi	Na-wachukue	
H5414		H8316	H6083	H2931	H3947	

כֶּלִי׃	אֶל־	חַיִּים	מַיִם	עָלָיו
chombo	katika-	hai	maji	juu-yake
H3627	H0413		H4325	

Fanyeni hivi kwa mtu najisi: twaeni majivu ya sadaka ya dhaambi ya kuteketezwa na myacahanganye kwenye chombo chenye maji ya mto.

18

הָאֹהֶל	עַל־	וְהִזָּה	טָהוֹר	אִישׁ	בַּמַּיִם	וְטָבַל	אֵזוֹב	וְלָקַח
hema	juu-ya-	na-anyunyize	safi	mtu	majini	na-achovye	hisopo	Na-achukue
H0168			H2889	H0376	H4325	H2881	H0231	H3947

וְעַל־	שָׁם	הָיוּ־	אֲשֶׁר	הַנְּפָשׁוֹת	וְעַל־	הַכֵּלִים	כָּל־	וְעַל־	
na-juu-ya-	pale	walikuwa-	waliokuwa	nafsi	na-juu-ya-	vyombo	kila-	na-juu-ya-	
	H8033	H1961		H5315		H3627	H3605		

בַּקֶּבֶר׃	אוֹ	בַּמֵּת	אוֹ	בֶּחָלָל	אוֹ	בַּעֶצֶם	הַנֹּגֵעַ
kaburi	au	maiti	au	aliyeuawa	au	mfupa	agusaye
H6913		H4191				H6106	H5060

Ndipo mtu aliye safi atachukua hisopo, na kutia katika hayo maji, na kunyunyizia juu ya hema, na katika vyombo vyote vilivyo hemani, na kwa watu waliokuwepo, na kwa yule aliyegusa ule mfupa, mtu aliyeuawa, maiti, au kaburi.

וְהִזָּה	הַטָּהֹר	עַל־	הַטָּמֵא	בַּיּוֹם	הַשְּׁלִישִׁי	וּבַיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי	וְחִטְּאוֹ	19
Na–anyunyize	safi	juu–ya–	najisi	siku–ya	tatu	na–siku–ya	saba	na–amtakase	
	H2889		H2931	H3117	H7992	H3117	H7637	H2398	

בַּיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי	וְכִבָּס	בְּגָדָיו	וְרָחַץ	בַּמָּיִם	וְטָהֵר	בָּעֶרֶב׃	
siku–ya	saba	na–afue	nguo–zake	na–aogeshe	kwa–maji	na–atakuwa–safi	jioni	
H3117	H7637	H3526		H7364	H4325	H2891	H6153	

Katika siku ya tatu na siku ya saba, yule mtu aliye msafi atamnyunyizia yule mtu asiyekuwa safi. Katika siku ya saba mtu najisi atajitakasa mwenyewe. Atazifua nguo zake na kuoga kwenye maji. Jioni yake atakuwa safi.

הַהֽוּא	הַנֶּפֶשׁ	וְנִכְרְתָה	יִתְחַטָּא	וְלֹא	יִטְמָא	אֲשֶׁר־	וְאִישׁ		20
hiyo	nafsi	na–atakatiliwa–mbali	jitakase	na–haku	atakuwa–najisi	ambaye–	Na–mtu		
H1931	H5315	H3772	H2398	H3808			H0376		

מֵי	טְמֵאָה	יְהוָה	מִקְדַּשׁ	אֶת־	כִּי	הַקָּהָל	מִתּוֹךְ	
maji–ya	ameuchafua	Yahwe	patakatifu–pa	–	kwa–sababu	kusanyiko	kutoka–kati–ya	
H4325		H3068	H4720	H0853		H6951	H8432	

הִוא׃	טָמֵא	עָלָיו	זֹרַק	לֹא־	נִדָּה	
yeye	najisi	juu–yake	nyunyizwa	haiku–	utakaso	
H1931	H2931		H2236	H3808	H5079	

Lakini yule atakayebaki najisi, anayekataa kujitakasa mwenyewe — huyo mtu ataondolewa kutoka kwenye jamii, kwa sababu amepanajisi patakatifu pa BWANA. Hajanyunyiziwa maji ya utakaso; atabaki najisi.

יְכַבֵּס	הַנִּדָּה	מֵי־	וּמַזֶּה	עוֹלָם	לְחֻקַּת	לָהֶם	וְהָיְתָה	21
afue	utakaso	maji–ya–	na–anyunyizaye	milele	kwa–sheria–ya	kwao	Na–itakuwa	
H3526	H5079	H4325		H5769	H2708		H1961	

הָעֶרֶב׃	עַד־	יִטְמָא	הַנִּדָּה	בְּמֵי	וְהַנֹּגֵעַ	בְּגָדָיו	
jioni	hadi–	atakuwa–najisi	utakaso	maji–ya	na–agusaye	nguo–zake	
H6153	H5704		H5079	H4325	H5060		

Hii itakuwa sheria ya kudumu kuhusiana na hali ya hivi. Yule mtu anayenyunyizia maji ya farakano atafua mavazi yake. Yule atakayeyagusa maji ya farakano atakuwa najisi mpaka jioni.

תִּטְמָא	הַנֹּגַעַת	וְהַנֶּפֶשׁ	יִטְמָא	הַטָּמֵא	בְּוֹ	יִגַּע־	אֲשֶׁר־	וְכֹל	22
itakuwa–najisi	igusayo	na–nafsi	atakuwa–najisi	najisi	—	atagusa–	ambaye–	Na–kila	
	H5060	H5315		H2931		H5060		H3605	

עַד־	הָעֶרֶב׃	פ	
hadi–	jioni	P	
H5704	H6153		

Chochote kile ambacho kitaguswa na mtu najisi kitakuwa najisi. na mtu atakayekigusa naye atakuwa najisi mpaka jioni.

Chapter 20

הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	צִן	מִדְבַּר־	הָעֵדָה	כָּל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיָּבֹאוּ	1
kwanza	mwezi–wa	Sini	jangwa–la–	kusanyiko	yote–	Israeli	wana–wa–	Na–wakaja	
H7223	H2320	H6790		H5712	H3605	H3478		H0935	

שָׁם׃	וַתִּקָּבֶר	מִרְיָם	שָׁם	וַתָּמָת	בְּקָדֵשׁ	הָעָם	וַיֵּשֶׁב
pale	na–akazikwa	Miriamu	pale	na–akafa	Kadeshi	watu	na–wakakaa
H8033	H6912	H4813	H8033	H4191	H6946		H3427

Kwa hiyo wana wa Israeli, na jamii yote ya watu, wakaenda katika jangwa la Sini katika mwezi wa kwanza; wakaa Kadeshi. Hapo ndipo Miriamu alipofia na kuzikwa.

מֹשֶׁה	עַל־	וַיִּקָּהֲלוּ	לָעֵדָה	מַיִם	הָיָה	וְלֹא־	2
Musa	juu-ya-	na-wakakusanyika	kwa-kusanyiko	maji	yalikuwa	Na-hakukuwa-na-	
H4872		H6950	H5712	H4325	H1961	H3808	

אַהֲרֹן׃	וְעַל־
Haruni	na-juu-ya-
H0175	

Huko hapakuwa na maji kwa ajili ya watu, kwa hiyo wakakusanyika kinyume na Musa na Haruni huko.

נָגְעָנוּ	וְלוּ	לֵאמֹר	וַיֹּאמְרוּ	מֹשֶׁה	עִם־	הָעָם	וַיָּרֶב	3
tungalikufa	na-laiti	kusema	na-wakasema	Musa	na-	watu	Na-wakagombana	
H1478	H3863	H0559	H0559	H4872			H7378	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	אַחֵינוּ	בִּגְוַע
Yahwe	mbele-ya	ndugu-zetu	walipokufa
H3068	H6440	H0251	H1478

Watu wakamlalamikia Musa. Wakasema, “Ilikuwa ni bora kama tungelikufa wakati Waisraeli wenzetu walipokufa mbele za BWANA.

שָׁם	לָמוּת	הַזֶּה	הַמִּדְבָּר	אֶל־	יְהוָה	קְהַל	אֶת־	הֲבֵאתֶם	וְלָמָּה	4
pale	kufa	hili	jangwa	katika-	Yahwe	kusanyiko-la	-	mmeleta	Na-kwa-nini	
H8033	H4191	H2088		H0413	H3068	H6951	H0853	H0935	H4100	

וּבְעִירֵנוּ׃	אֶת־
na-mifugo-yetu	sisi
H1165	H0587

Kwa nini umewaleta watu wa BWANA kufia katika jangwa hili, sisi na wanyama wetu?

וְלֹא	הַזֶּה	הָרָע	הַמָּקוֹם	אֶל־	אֹתָנוּ	לְהָבִיא	מִמִּצְרַיִם	הֶעֱלִיתָנוּ	וְלָמָּה	5
si	hapa	baya	mahali	katika-	sisi	kuleta	kutoka-Misri	mlitupandisha	Na-kwa-nini	
H3808	H2088		H4725	H0413	H0853	H0935	H4714	H5927	H4100	

לִשְׁתּוֹת׃	אֵין	וּמַיִם	וְרִמּוֹן	וְגֶפֶן	וּתְאֵנָה	זֶרַע	מְקוֹם
kunywa	hakuna	na-maji	na-komamanga	na-mzabibu	na-mtini	mbegu	mahali-pa
H8354	H0369	H4325	H7416	H1612	H8384	H2233	H4725

Kwa nini ulitutoa Misri na kutuleta katika eneo hili baya? Hapa hakuna nafaka, wala mitini, wala mizabibu, wala makomamanga. Na hakuna maji ya kunywa.”

אָהֶל	פֶּתַח	אֶל־	הַקָּהָל	מִפְנֵי	וְאַהֲרֹן	מֹשֶׁה	וַיָּבֹא	6
hema-ya	mlango-wa	kwa-	kusanyiko	kutoka-mbele-ya	na-Haruni	Musa	Na-akaja	
H0168	H6607	H0413	H6951	H6440	H0175	H4872	H0935	

אֲלֵיהֶם׃	יְהוָה	כְּבוֹד־	וַיֵּרָא	פְּנֵיהֶם	עַל־	וַיִּפָּלוּ	מוֹעֵד
kwao	Yahwe	utukufu-wa	na-ikaonekana	nyuso-zao	juu-ya-	na-wakaanguka	kukutana
H0413	H3068	H3519	H7200	H6440		H5307	H4150

פ
P

Basi Musa na Haruni wakatoweka mbele ya mkutano huo. Wakaenda kwenye hema ya kukutania wakalala kifudifudi. Ndipo pale utukufu wa Busara wa BWANA ukaonekana kwao.

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	7
kusema	Musa	kwa-	Yahwe	Na-akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa, akamwambia,

8 קַח֙ אֶת־ מַטֶּ֔ה וְהַקְהֵ֖ל אַתָּ֣ה וְאַהֲרֹ֣ן אָחִ֑יךָ
Chukua – fimbo na-ukusanye wewe na-Haruni ndugu-yako
H3947 H0853 H4294 H6950 H5712 H0175 H0251

וְדִבַּרְתֶּ֤ם מִשְׁמְשֶׁה֙ לְעֵינֵיהֶ֔ם מִֽמֵּיו֙ וְנָתַ֣ן וְהוֹצֵאתָ֤ לָהֶם֙ מַ֣יִם
na-msemeshe kwa- mwamba mbele-ya-macho-yao maji-yake na-utoe na-uwatolee kwao
H1696 H0413 H5553 H4325 H5414 H3318

וְאֶת־ בְּעִירָֽם׃ וְאֶת־ הָעֵדָה֙ אֶת־ וְהִשְׁקִיתָ֣ הַסֶּ֖לַע מִן־ מַ֥יִם
na- mifugo-yao na- kusanyiko – na-uwanyweshe mwamba kutoka- maji
H0853 H1165 H0853 H5712 H8248 H5553 H4325

“Chukua fimbo yako na uwakusanye watu, wewe na Haruni ndugu yako. Uumbie huu mwamba mbele ya macho yao, na uumuru utoe maji. Nawe utawapa maji kutoka kwenye huu mwamba, nawe utawapa maji ya kunywa hao watu na wanyama wao.”

9 וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֔ה אֶת־ הַמַּטֶּ֖ה מִלִּפְנֵ֣י יְהוָ֑ה כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּֽהוּ׃
Na-akachukua Musa – fimbo kutoka-mbele-ya Yahwe kama-alivyo amuru
H3947 H4872 H0853 H4294 H6440 H3068 H6680

Musa akachukua hiyo fimbo mbele ya BWANA, kama vile BWANA alivyokuwa amemwamuru kufanya.

10 וַיַּקְהִ֨לוּ מֹשֶׁ֜ה אֶת־ הָעֵדָ֗ה אֶל־ פְּנֵי֙ הַסֶּ֔לַע וַיֹּ֥אמֶר אֲלֵהֶ֖ם שִׁמְעוּ־ נָ֣א הַמֹּרִ֑ים הֲמִן־ הַסֶּ֥לַע הַזֶּ֛ה נוֹצִ֥יא לָכֶ֖ם מָֽיִם׃
Na-wakakusanya Musa kusanyiko – na-Haruni mbele-ya kwa- mwamba sikieni- sasa waasi je-kutoka- huu mwamba tutawatolea kwenu maji
H6950 H4872 H6951 H0853 H0175 H6440 H0413 H5553 H8085 H4994 H4784 H3318 H2088 H5553 H3318 H4325

Kisha Musa na Haruni wakawakusanya watu pamoja mbele ya ule mwamba. Ndipo Musa akawaambia, “Sasa sikilizeni, enyi wapinzani. Lazima tuwape maji kutoka kwenye huu mwamba?”

11 וַיָּ֤רֶם מֹשֶׁה֙ אֶת־ יָד֔וֹ וַיַּ֣ךְ אֶת־ הַמַּטֵּ֑הוּ בְּמַטֵּ֖הוּ פַּעֲמָ֥יִם מָרֽוּ׃ וַיֵּצְא֣וּ מַ֔יִם רַבִּ֖ים וַתֶּ֥שְׁתְּ הָעֵדָ֛ה וּבְעִירָֽם׃ וְאֶת־ ס
Na-akainua Musa mkono-wake – na-akaupiga mwamba – kwa-fimbo-yake
H4294 H4872 H3027 H0853 H5221 H0853 H5553

S na-mifugo-yao kusanyiko na-wakanywa mengi maji na-yakatoka mara-mbili
H1165 H5712 H8354 H4325 H3318 H6471

Ndipo Musa akanyosha mkono wake na kuupiga ule mwamba mara mbili kwa fimbo yake, na maji mengi yakatoka. Wale watu wakanywa pamoja na wanyama wao.

12 וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֗ה אֶל־ מֹשֶׁה֙ וְאֶל־ אַהֲרֹ֔ן יַ֣עַן לֹא־ הֶֽאֱמַנְתֶּ֤ם בִּי֙ לְהַקְדִּישֵׁ֔נִי לְעֵינֵ֖י בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל לָכֵ֗ן לֹ֤א תָבִיאוּ֙ אֶת־ הַקָּהָ֣ל הַזֶּ֔ה אֶל־ הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁר־ נָתַ֥תִּי לָהֶֽם׃
Na-akasema Yahwe kwa- Musa kwa- Haruni ham-ku niamini mimi
H3947 H3068 H0413 H4872 H0413 H0175 H3808 H0539

kwa-sababu Israeli wana-wa mbele-ya-macho-ya kunitakasa kusanyiko – taleta hamu kwa-hiyo
H3282 H3478 H1165 H6942 H6951 H0853 H0935 H3808

kwao nimewapa ambayo- nchi katika- hili
H5414 H0776 H0413 H2088

Kisha BWANA akamwambia Musa na Haruni, “Kwa kuwa hamkuniheshimu mimi na kuniamini mbele ya watu wa Israeli, hamtawaingiza hawa watu katika nchi niliyowaahidi.

יְהוָה	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	רָבוּ	אֲשֶׁר־	מְרִיבָה	מֵי	חֵמָה		13
Yahwe	na–	Israeli	wana–wa–	waligombana	ambayo–	Meriba	maji–ya	Hayo		
H3068	H0854	H3478		H7378		H4809	H4325	H1992		
							סְ	בָם׃	וַיִּקָּדֵשׁ	
							S	kati–yao	na–akatakaswa	
									H6942	

Mahali hapa paliitwa maji ya Meriba kwa sababu wana wa Israeli walitofautiana na BWANA pale, na akajionyesha kwao kuwa mtakatifu.

אָמַר׀	כֹּה	אֱדוֹם	מַלְאָךְ	אֶל־	מִקָּדֵשׁ	מַלְאָכִים	מֹשֶׁה	וַיִּשְׁלַח		14
anasema	hivyo	Edomu	mfalme–wa	kwa–	kutoka–Kadeshi	wajumbe	Musa	Na–akatuma		
H0559	H3541	H0123	H4428	H0413	H6946	H4397	H4872	H7971		
									אֲחִיךָ׃	
									ndugu–yako	
									H0251	

מְצָאָתְנוּ׃	אֲשֶׁר	הַתְּלָאָה	כָּל־	אֵת	יָדַעְתָּ	אַתָּה	יִשְׂרָאֵל			
ilitufikia	ambayo	taabu	yote–	–	unajua	wewe	Israeli			
H4672		H8513	H3605	H0853	H3045		H3478			

Musa akatuma wajumbe kutoka Kadeshi kwa mfalme wa Edom: Ndugu yako Israeli anasema hivi: “Wewe unajua magumu yote ambayo yametupata.

לָנוּ	וַיָּרֵעוּ	רַבִּים	יָמִים	בְּמִצְרַיִם	וַנֵּשֶׁב	מִצְרַיְמָה	אֲבֹתֵינוּ	וַיֵּרְדוּ		15
sisi	na–wakatutesa	nyingi	siku	Misri	na–tukakaa	Misri	baba–zetu	Na–wakashuka		
			H3117	H4714	H3427	H4714	H0001	H3381		
								וְלַאֲבֹתֵינוּ׃	מִצְרַיִם	
								na–baba–zetu	Wamisri	
								H0001	H4713	

Na unajua kuwa babu zetu walienda Misri na waliishi Misri kwa muda mrefu. Wamisri walitutendea vibaya pamoja na babu zetu.

וַיֹּצִאֵנוּ	מַלְאָךְ	וַיִּשְׁלַח	קֹלֵנוּ	וַיִּשְׁמַע	יְהוָה	אֶל־	וַנִּצְעַק			16
na–akatutoa	malaika	na–akatuma	sauti–yetu	na–akasikia	Yahwe	kwa–	Na–tukamlilia			
H3318	H4397	H7971		H8085	H3068	H0413	H6817			
								וּבִוּלֶךָ׃	קְצֵה	עִיר
								mpaka–wako	mwisho–wa	mji
								H1366		

בְּקָדֵשׁ	אֲנַחְנוּ	וְהִנֵּה	מִמִּצְרָיִם							
Kadeshi	sisi	na–tazama	kutoka–Misri							
H6946	H0587	H2009	H4714							

Tulipomlilia BWANA, akatusikia na kututumia malaika ambaye alitutoa toka Misri. Tazama, sasa tuko Kadeshi, mji unaopakana na nchi yako.

נִשְׁתָּה	וְלֹא	וּבְכֶרֶם	בְּשָׂדֶה	נַעֲבֹר׀	לֹא	בְּאַרְצֶךָ	נָא	נַעְבְּרָה־		17
tanywa	na–hatu	na–shamba–la–mizabibu	shambani	tapita	hatu	nchi–yako	sasa	Tupishe–		
H8354	H3808	H3754			H3808	H0776	H4994			
								עַד	וּשְׂמֹאול	יָמִין	נִטֶּה	לֹא	נִלֵּךְ	הַמֶּלֶךְ	דֶּרֶךְ	בְּאֵר	מֵי
								hadi	wala–kushoto	kulia	tageuka	hatu	tutaenda	mfalme	njia–ya	kisima	maji–ya
								H5704	H8040	H3225	H5186	H3808	H3212	H4428	H1870	H0875	H4325
																וּבִוּלֶךָ׃	נַעֲבֹר	אֲשֶׁר־
																mpaka–wako	tutapita	ambayo–
																H1366		

Tunakuomba uturuhusu kupita katika nchi yako. Hatutapita mashambani wala kwenye mashamba ya mizabibu, wala hatutakunywa maji ya visima vyako. Tutapita kwenye njia kuu ya mfalme. Hatutageuka upande wa kulia wala upande wa kushoto mpaka tutakapopita mpaka wako.”

18 וַיֹּ֤אמֶר אֵלָיו֙ לֹ֣א תַעֲבָ֣ר בִּ֔י פֶּן־ בַּחֶ֖רֶב אֵצֵ֑א
Na-akasema kwake Edomu huta pita kwangu asije- kwa-upanga nikatoka
H0559 H0413 H0123 H3808 H6435 H2719 H3318

לִקְרָאתֶֽךָ׃
kukutana-nawe
H7125

Lakini mfalme wa Edomu akamjibu, “Msipite hapa. Kama mtafanya hivyo, Nitakuja na upanga kukuvamia.”

19 וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֗יו בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל֮ בְּמְסִלָּה֒ נַעֲלֶה֙ וְאִם־ מֵימֶ֣יךָ
Na-wakasema kwake Israeli wana-wa- njia-kuu tutapanda na-kama- maji-yako
H0559 H0413 H3478 H4546 H5927 H0369 H4325

אֶתֵּ֣ן בְּרַגְלָ֔י אֵ֥ין דָּבָ֖ר רַ֑ק אֶעְבְּרָ֖ה נִתָּתִ֥י וְנָתַתִּ֛י מִקְנֶ֥ךָ וּמִקְנֵ֖י אֵ֣שְׁתֶּה נְשְׁתֶּ֔ה
kwa-miguu-yangu nitapita na-mifugo-yangu na-nitatoa bei-yake tu hakuna- jambo mimi tutanywa
H7272 H4735 H5414 H4377 H7535 H0369 H1697 H0589 H8354

כִּֽי׃
H3588

Ndipo wana wa Israeli wakamwambia,”tutapitia njia kuu. Kama sisi au wanyama wetu watakunywa maji yako, basi tutalipa. Tunaomba uturuhusu tupite tukitembea kwa miguu yetu, bila kufanya jambo lolote lile.”

20 וַיֹּ֤אמֶר לֹא֙ תַּעֲבָ֔ר וַיֵּצֵ֥א אֱד֖וֹם לִקְרָאתֹ֑ו בְּעַ֥ם כָּבֵ֛ד וּבְיָ֖ד
Na-akasema huta pita na-akatoka Edomu kumkutana na-watu wengi na-kwa-mkono
H0559 H3808 H3318 H0123 H7125 H3515 H3027

חֲזָקָֽה׃
wenye-nguvu
H2389

Lakini mfalme wa Edomu akajibu, “Usipite hapa.” Kwa hiyo nfalme wa Edomu akawa kinyume cha Israeli kwa mkono wenye nguvu pamoja na jeshi kubwa sana.

21 וַיְמָאֵ֥ן אֱד֛וֹם נְתֹ֥ן אֶת־ יִשְׂרָאֵ֖ל עֲבֹ֣ר בִּגְבֻלֹ֑ו וַיֵּ֣ט יִשְׂרָאֵ֔ל
Na-akakataa Edomu kutoa – Israeli kupita mpaka-wake na-akageuka Israeli
H3985 H0123 H5414 H0853 H3478 H1366 H5186 H3478

פ מֵעָלָֽיו׃
P kutoka-kwake

Mfame wa Edomu akawazuia wana wa Israeli kupita kwenye mipaka yake. Kwa sababu ya hili, Israeli akageuka kuiacha nchi ya Edomu.

22 וַיִּסְעוּ֙ מִקָּדֵ֔שׁ וַיָּבֹ֥אוּ בְנֵי־ כָל־ יִשְׂרָאֵ֖ל הָעֵדָ֑ה הֹ֣ר
Na-wakasafiri kutoka-Kadeshi na-wakafika wana-wa- yote- Israeli kusanyiko Hori
H5265 H6946 H0935 H1121 H3605 H3478 H5712 H2023

הָהָֽר׃
mlima
H2022

Kwa hiyo watu wakasafiri kutoka Kadeshi. Wana wa Israeli, watu wote, wakafika Mlima Hori.

23 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר עַל־גְּבוּל
Na–akasema Yahwe kwa– Musa na–kwa– Haruni Hori mlima katika– mpaka–wa
H3068 H0559 H4872 H0413 H0175 H2023 H2022 H0413 H1366

אֱדוֹם אֶרֶץ־ לֵאמֹר׃
Edomu nchi–ya– kusema
H0123 H0776 H0559

BWANA akanena na Musa na Haruni hapo kwenye Mlima Hori, kwenye mpaka wa Edomu. Akasema,

24 יֵאָסֵף אַהֲרֹן עַמָּיו כִּי לֹא יָבֹא אֶל־ הָאָרֶץ
Atakusanywa Haruni watu–wake kwa–sababu hata ataingia katika– nchi
H0622 H0175 H5971 H3808 H0935 H0413 H0776

אֲשֶׁר־ אֵת־ פִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָתַתִּי אֲשֶׁר
ambayo– – neno–langu wana–wa Israeli nimewapa ambayo
H0834 H0853 H6310 H1121 H3478 H5414 H0834

לְמֵי מְרִיבָה׃
kwa–maji–ya Meriba
H4325 H4809

“Sasa ni wakati wa Haruni kukusanyika na watu wake, hataingia katika nchi ile niliyowaahidi wana wa Israeli. Hii ni kwa sababu ninyi wawili hamkuitii sauti yangu pale kwenye maji ya Meriba.

25 קַח אֶת־ אַהֲרֹן וְאֶת־ אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְהַעַל אֹתָם הֹר הָהָר׃
Mchukue – Haruni na– Eleazari mwana–wake na–umpandishe wao Hori mlima
H3947 H0853 H0175 H0853 H0499 H1121 H5927 H0853 H2023 H2022

Mchukue Haruni na Eliazari mwanaye, na uwalete juu ya Mlima Hori.

26 וְהַפְשֵׁט אֶת־ אַהֲרֹן אֶת־ בְּנָיו וְהַלְבֵּשְׁתָּם אֶת־ אֶלְעָזָר בְּנוֹ
Na–umvue – Haruni – nguo–zake na–umvishe – Eleazari mwana–wake
H6584 H0853 H0175 H0853 H0899 H3847 H0853 H0499 H1121

וְאַהֲרֹן יֵאָסֵף וּמֵת שָׁם׃
na–Haruni atakusanywa na–atakufa pale
H0175 H0622 H4191 H8033

Umvulishi HarunI yale mavazi ya kikuhani na umvalishe Eliazari mwanaye. Haruni atakufa na kulazwa pamoja na watu wake.”

27 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעֲלוּ אֶל־ הֹר הָהָר
Na–akafanya Musa kama–alivyo amuru Yahwe na–wakapanda kwa– Hori mlima
H6213 H4872 H3605 H6680 H3068 H5927 H0413 H2023 H2022

לְעֵינֵי כָּל־ הָעֵדָה׃
mbele–ya–macho–ya yote– kusanyiko
H5869 H3605 H5712

Musa akafanya kama BWANA alivyomwamuru. Wakaenda juu y a Mlima Hori na watu wote wakiona.

אֶלְעָזָר	אֶת־	אֹתָם	וַיַּלְבֵּשׁ	בְּנָיו	אֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּפְשֵׁט		28
Eleazari	–	wao	na–akamvisha	nguo–zake	–	Haruni	–	Musa	Na–akamvua		
H0499	H0853	H0853	H3847		H0853	H0175	H0853	H4872	H6584		
מֹשֶׁה	וַיֵּרֶד	הָהָר	בְּרֹאשׁ	שָׁם	אַהֲרֹן	וַיָּמָת	בְּנוֹ				
Musa	na–akashuka	mlima	juu–ya–kilele–cha	pale	Haruni	na–akafa	mwana–wake				
H4872	H3381	H2022		H8033	H0175	H4191					
הָהָר׃	מִן־	וְאֶלְעָזָר									
mlima	kutoka–	na–Eleazari									
H2022		H0499									

Musa akamvulisha Haruni yale mavazi ya kikuhani na kumvalisha Mwanaye Eliazari. Haruni akafa pale juu ya Mlima Hori. Kisha Musa na Eliazari wakashuka.

אַהֲרֹן	אֶת־	וַיִּבְכּוּ	אַהֲרֹן	גָּוַע	כִּי	כָּעֲדָה	כָּל־	וַיִּרְאוּ			29
Haruni	–	na–wakamlilia	Haruni	amekufa	kwamba	kusanyiko	yote–	Na–wakaona			
H0175	H0853	H1058	H0175	H1478		H5712	H3605	H7200			
ס	יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	כָּל	יוֹם	שְׁלֹשִׁים						
S	Israeli	nyumba–ya	yote	siku	thelathini						
	H3478		H3605	H3117	H7970						

Watu walipoona kuwa Haruni amekufa, taifa lote wakamlilia Haruni kwa siku arobaini.

Chapter 21

יִשְׂרָאֵל	בָּא	כִּי	הַנֶּגֶב	יֹשֵׁב	עֲרָד	מֶלֶךְ־	הַכְּנַעֲנִי	וַיִּשְׁמַע	1
Israeli	amekuja	kwamba	Negebu	anayekaa	wa–Aradi	mfalme–	Mkanaani	Na–akasikia	
H3478	H0935		H5045	H3427		H4428		H8085	
שֶׁבִי׃	מִמֶּנּוּ	וַיִּשְׁבְּ	בְּיִשְׂרָאֵל	וַיִּלָּחֶם	הָאֲתָרִים	דֶּרֶךְ			
mateka	kutoka–kwao	na–akachukua	na–Israeli	na–akapigana	ya–Atharimu	njia			
	H7617		H3478		H0871	H1870			

Aradi mfalme wa Wakanaani, aliyekuwa akiishi Negebu, aliposikia kuwa Israeli alikuwa akisafiri kwa kupitia barabara kuelekea Atharimu, akapigana dhidi ya Israeli na kujitwalia baadhi ya mateka.

תִּתֵּן	נָתֹן	אִם־	וַיֹּאמֶר	לַיהוָה	נֶדֶר	יִשְׂרָאֵל	וַיִּדַּר		2
utawatoa	kutoa	Kama–	na–akasema	kwa–Yahwe	nadhiri	Israeli	Na–akaweka–nadhiri		
H5414	H5414		H0559	H3068	H5088	H3478	H5087		
עָרֵיהֶם׃	אֶת־	וְהַחֲרַמְתִּי	בְּיָדִי	הַזֶּה	הָעָם	אֶת־			
miji–yao	–	na–nitawaangamiza	mkononi–mwangu	hawa	watu	–			
	H0853		H3027	H2088		H0853			

Israeli akaapa mbele ya BWANA akasema, “Kama utatupa ushindi dhidi ya hawa watu, ndipo tutakapoingamiza kabisa miji yao,”

וַיַּחֲרֵם	הַכְּנַעֲנִי	אֶת־	וַיִּתֵּן	יִשְׂרָאֵל	בְּקוֹל	יְהוָה	וַיִּשְׁמַע		3
na–akawaangamiza	Wakanaani	–	na–akawatoa	ya–Israeli	sauti	Yahwe	Na–akasikia		
		H0853	H5414	H3478		H3068	H8085		
פ	חָרְמָה׃	הַמָּקוֹם	שֵׁם־	וַיִּקְרָא	עָרֵיהֶם	וְאֶת־	אֹתָם		
.	Horma	la–mahali	jina–	na–akapaita	miji–yao	na–	wao		
	H2767	H4725	H8034	H7121		H0853	H0853		

BWANA akaisikia sautiya Israeli na kuwapa ushindi dhidi ya Wakanaani. Wakawaangamiza kabisa pamoja na miji yao. Mahali pale paliitwa Horima.

אֶרֶץ	אֶת־	לְסִבְּב	סוּף	יַם־	דֶּרֶךְ	הָהָר	מֵהָר	וַיִּסְּעוּ	4
nchi	–	kuzunguka	Shamu	ya–Bahari–	njia	mlima	kutoka–Hori	Na–wakaondoka	
H0776	H0853	H5437	H5488	H3220	H1870	H2022	H2023	H5265	

בַּדֶּרֶךְ׃	הָעָם	נֶפֶשׁ־	וַתִּקְצַר	אֱדֹום
njiani	ya–watu	nafsi–	na–wakachoshwa	ya–Edomu
H1870		H5315		H0123

Wakasafiri kutoka Mlima Hori kwa barabara kuelekea bahari ya shamu wakiizunguka nchi ya Edomu. Watu walikufa moyo kwa njia hiyo.

הֶעֱלִיתָנוּ	לָמָּה	וּבְמֹשֶׁה	בֵּאלֹהִים	הָעָם	וַיְדַבֵּר	5
mlitupandisha	Kwa–nini	na–dhidi–ya–Musa	dhidi–ya–Mungu	watu	Na–wakasema	
H5927	H4100	H4872	H0430		H1696	

וְנַפְשֵׁנוּ	מַיִם	וְאֵין	לֶחֶם	אֵין	כִּי	בַּמִּדְבָּר	לָמוּת	מִמִּצְרַיִם
na–nafsi–zetu	maji	na–hakuna	mkate	hakuna	kwa–sababu	jangwani	kufa	kutoka–Misri
H5315	H4325	H0369	H3899	H0369			H4191	H4714

הַקְּלֹקֵל׃	בַּלֶּחֶם	קָצָה	
huu–wa–kudharau	mkate	zinachukia	
H7052	H3899	H6973	

Watu wakamnung'unikia Mungu na Musa: “Kwa nini umetutoa Misiri ili tufa katika jangwa hili? Hapa hakuna mikate, wala maji, na chakula hiki dhaifu kimetukinai.”

הָעָם	אֶת־	וַיְנַשְּׁכוּ	הַשְּׂרָפִים	הַנְּחָשִׁים	אֶת	בָּעָם	יְהוָה	וַיְשַׁלַּח	6
watu	–	na–wakawauma	wenye–sumu	nyoka	–	kwa–watu	Yahwe	Na–akatuma	
	H0853			H5175	H0853		H3068	H7971	

מִיִּשְׂרָאֵל׃	רָב	עַם־	וַיָּמָת
kutoka–Israeli	wengi	watu–	na–wakafa
H3478			H4191

Basi Mungu akatuma nyoka wa sumu kati yao. Wale nyoka wakawauma wale watu; watu wengi walikufa.

דִּבַּרְנוּ	כִּי־	חָטָאנוּ	וַיֹּאמְרוּ	מֹשֶׁה	אֶל־	הָעָם	וַיָּבֹא		7
tulisema	kwa–sababu–	Tumetenda–dhambi	na–wakasema	Musa	kwa–	watu	Na–wakaja		
H1696		H2398	H0559	H4872	H0413		H0935		

הַנָּחָשׁ	אֶת־	מֵעָלֵינוּ	וְיָסֵר	יְהוָה	אֶל־	הִתְפַּלֵּל	וָבָךְ	בַּיהוָה
nyoka	–	kutoka–kwetu	na–aondoe	Yahwe	kwa–	Omba	na–dhidi–yako	dhidi–ya–Yahwe
H5175	H0853		H5493	H3068	H0413	H6419		H3068

הָעָם׃	בְּעַד	מֹשֶׁה	וַיִּתְפַּלֵּל
watu	kwa–ajili–ya	Musa	na–akaomba
	H1157	H4872	H6419

Watu wakaenda kwa Musa wakamwambia, “Tumetenda dhambi kwa sababu tumemnung'unikia Mungu na wewe. Mwombe Mungu atuondolee hawa nyoka.” Kwa hiyo Musa akawaombea watu.

עַל־	אֹתוֹ	וְשִׂים	שָׂרָף	לְךָ	עֲשֵׂה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	8
juu–ya–	yeye	na–uweke	nyoka–wa–moto	kwako	Fanya	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
	H0853					H4872	H0413	H3068	H0559	

וָחָי׃	אֹתוֹ	וְרָאָה	הַנָּשׁוּךְ	כָּל־	וְהָיָה	נֵס
na–ataishi	yeye	na–amtazame	aliyeumwa	kila–	na–itakuwa	nguzo
H2425	H0853	H7200		H3605	H1961	H5251

BWANA akamwambia Musa, “Tengeneza nyoka na umweke kwenye nguzo. Na itakuwa kila anayeumwa, akimwangalia huyo nyoka atapona,”

אִם־	וְהָיָה	הַנֵּס	עַל־	וְיִשְׁמְהוּ	נְחֹשֶׁת	נָחָשׁ	מֹשֶׁה	וַיַּעַשׂ	9
ikiwa–	na–ikawa	nguzo	juu–ya–	na–akauweka	wa–shaba	nyoka	Musa	Na–akafanya	
	H1961	H5251				H5175	H4872		

וָחָי׃	הַנְּחֹשֶׁת	נָחָשׁ	אֶל־	וְהִבִּיט	אִישׁ	אֶת־	הַנָּחָשׁ	נָשָׁךְ
na–akaishi	wa–shaba	nyoka	kwa–	na–akamtazama	mtu	–	nyoka	ameumwa
H2425		H5175	H0413	H5027	H0376	H0853	H5175	

Kwa hiyo Musa akatengeneza nyoka wa shaba naye akamweka juu ya nguzo. Na kila mtu alipoumwa na nyoka na kumwangalia huyo nyoka alipona.

בְּאֹבֹת׃	וַיַּחֲנוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיִּסְעוּ	10
Obothi	na–wakapiga–kambi	wa–Israeli	wana	Na–wakaondoka	
H0088	H2583	H3478		H5265	

Kisha watu wa Israeli wakasafiri na kisha kuweka kambi Obothi.

עַל־	אֲשֶׁר	בַּמִּדְבָּר	הָעֲבָרִים־בְּעִיֵּי	וַיַּחֲנוּ	מֵאֹבֹת	וַיִּסְעוּ	11
juu–ya–	ambalo	jangwani	Iye–Abarimu	na–wakapiga–kambi	kutoka–Obothi	Na–wakaondoka	
			H5863	H2583	H0088	H5265	

הַשָּׁמֶשׁ׃	מִמִּזְרַח	מוֹאָב	פְּנֵי
mwa–jua	kutoka–mashariki	wa–Moabu	uso
H8121	H4217	H4124	H6440

Kisha wakasafiri kutoka pale na kuweka kambi Iye Abarimu katika jangwa linalokabili Moabu kuelekea upande wa mashariki.

זָרֶד׃	בְּנַחַל	וַיַּחֲנוּ	נָסָעוּ	מִשָּׁם	12
la–Zeredi	bonde	na–wakapiga–kambi	wakaondoka	Kutoka–pale	
H2218		H2583	H5265	H8033	

Kutoka pale wakasafiri na kuweka kambi katika bonde la Zeredi.

בַּמִּדְבָּר	אֲשֶׁר	אַרְנֹן	מֵעֵבֶר	וַיַּחֲנוּ	נָסָעוּ	מִשָּׁם	13
jangwani	ambao	ya–Arnoni	ng'ambo	na–wakapiga–kambi	wakaondoka	Kutoka–pale	
		H0769	H5676	H2583	H5265	H8033	

בֵּין	מוֹאָב	גְּבוּל	אַרְנֹן	כִּי	הָאֱמֹרִי	מִגְּבוּל	הַיֹּצֵא
kati–ya	wa–Moabu	mpaka	Arnoni	kwa–sababu	wa–Waamori	kutoka–mpaka	unaotoka
H0996	H4124	H1366	H0769		H0567	H1366	H3318

הָאֱמֹרִי׃	וּבֵין	מוֹאָב
Waamori	na–kati–ya	Moabu
H0567	H0996	H4124

Kutoka pale walisafiri na kuweka kambi kwenye upande mwingine wa mto Amoni, ambao ukubwa wake unaanzia kwenye mpaka wa Waamori. Mto wa Amoni ndio unaootengeneza mpaka wa Moabu, kati ya Moabu na Waamori.

בְּסוּפָה	וָהֵב	אֶת־	יְהוָה	מִלְחֲמֹת	בְּסֵפֶר	יֵאָמֵר	כֵּן	עַל־	14
katika–Sufa	Wahebu	–	vya–Yahwe	cha–vita	katika–kitabu	inasemwa	iko	Kwa–hiyo–	
	H2052	H0853	H3068	H4421		H0559			

אַרְנֹן׃	הַנְּחָלִים	וְאֶת־
Arnoni	mabonde	na–
H0769		H0853

Ndiyo maana imeandikwa katika gombo la Kitabu cha BWANA, “Wahebu katika Sufa, na bonde la Amoni,

15

וְנִשְׁעַן	עָר	לְשֶׁבֶת	נָטָה	אֲשֶׁר	הַנְּחָלִים	וְאֶשְׁד
na–yanategemea	ya–Ari	kwa–makao	yanaelekea	ambayo	ya–mabonde	Na–miteremko
H8172	H6144	H3427	H5186			H0793

מוֹאָב׃	לִגְבוּל
wa–Moabu	kwa–mpaka
H4124	H1366

mtelemko wa bonde linaloelekea katika mji wa Ari na kuelekea kwenye mpaka wa Moabu,”

16

אֵת־	אֶסְפָּ	לְמֹשֶׁה	יְהוָה	אָמַר	אֲשֶׁר	הַבְּאֵר	הֵוא	בְּאֵרָה	וּמִשָּׁם
–	Kusanya	kwa–Musa	Yahwe	alisema	ambacho	kisima	hiyo	Beeri	Na–kutoka–pale
H0853	H0622	H4872	H3068	H0559		H0875	H1931	H0876	H8033

ס	מָיִם׃	לָהֶם	וְאֶתְּנָה	הָעָם
.	maji	wao	na–nitawapa	watu
	H4325		H5414	

Kutoka pale wakasafiri mpaka Beeri, hapo ndipo palipo na kisima ambacho Bwana alimwambia Musa, “Wakusanye watu kwa ajili yangu ili uwape maji,”

17

לֵאמֹר׃	עֲנוּ־	בְּאֵר	עֲלִי	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	יָשִׁיר	אָז
kwake	imbeni–	kisima	Bubujika	huu	wimbo	–	Israeli	aliimba	Wakati–huo
		H0875	H5927	H2063		H0853	H3478	H7891	

Ndipo Israeli waipoimba wimbo huu: “enyi visima, yajazeni maji. Imbeni juu ya kisima hiki.

18

בְּמִשְׁעֲנֹתָם	בְּמִחֹקֵק	הָעָם	נְדִיבֵי	כָּרוּהָ	שָׂרִים	חֲפָרוּהָ	בְּאֵר
kwa–fimbo–zao	kwa–fimbo	wa–watu	watukufu	walichimba	wakuu	walichimba	Kisima
	H2710		H5081		H8269	H2658	H0875

מַתָּנָה׃	וּמִמִּדְבָּר
Matana	na–kutoka–jangwa
H4980	

Kisima ambacho viongozi wetu walichimba, kisima ambacho wenye hekima walichimba kwa fimbo ya kifalme na kwa fimbo ya kutembelea.” Kisha kutoka jangwani walitembea mpaka Matanaha.

19

בָּמוֹת׃	וּמִנַּחֲלִיאֵל	נַחֲלִיאֵל	וּמִמַּתָּנָה
Bamothi	na–kutoka–Nahalieli	Nahalieli	Na–kutoka–Matana
H1120	H5160	H5160	H4980

Kutoka Matanaha walisafiri mpaka Nathalieli, na kutoka Nathalieli mpaka Bamothi,

20

הַפִּסְגָּה	רֹאשׁ	מוֹאָב	בִּשְׁדֵה	אֲשֶׁר	הַגַּיְא	וּמִבָּמוֹת	
cha–Pisga	kilele	la–Moabu	katika–shamba	ambalo	bonde	Na–kutoka–Bamothi	
H6449		H4124			H1516	H1120	

פ	הַיְשִׁימֹן׃	פְּנֵי	עַל־	וְנִשְׁקְפָה
.	wa–Yeshimoni	uso	juu–ya–	na–linaelekea
	H3452	H6440		H8259

na kutoka Bamothi hadi kwenye bonde la Moabu. Hapo ndipo kilele cha Mlima Piska kinapoonekana jangwani.

21

לֵאמֹר׃	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ־	סִיחֹן	אֶל־	מַלְאָכִים	יִשְׂרָאֵל	וַיִּשְׁלַח
akisema	wa–Waamori	mfalme–	Sihoni	kwa–	wajumbe	Israeli	Na–akatuma
H0559	H0567	H4428	H5511	H0413	H4397	H3478	H7971

Kisha Israeli akatuma wajumbe kwa Sihoni mfalme wa Waamori akisema,

22 אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ לֹא־נִטֶּה בִּשְׂדֶה וּבְכֶרֶם לֹא־נִשְׁתֶּה מֵי בּוֹר דֶּרֶךְ מֶלֶךְ נֵלֵךְ עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ׃

Nipitishe katika-nchi-yako si tutageuka shambani au-shambani-la-mizabibu si tutakunywa maji ya-visima ya-mfalme tutaenda hadi tutakapokuwa-tumepita mpaka-wako

H5674 H0776 H3808 H5186 H7704 H3808 H8354 H4325 H0875 H4428 H3212 H5704 H3605 H1366

Tunaomba tupite katika nchi yako. hatutapita katika shamba au kwenye shamba la mizabibu. Hatutakunywa maji ya visima vyako. Tutapita katika njia kuu ya mfalme mpaka tutakapopita mpaka wako.”

23 וְלֹא־נָתַן סִיחֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עָבַר בִּגְבֻלוֹ וַיֶּאֱסֹף סִיחֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיֵּצֵא לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא יָהְצָה וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל׃

Na-si- akatoa Sihoni – Israeli kupita mpaka-wake na-akakusanya Sihoni – watu-wake kila- na-akatoka kukutana Israeli jangwani na-akaja Yahasa na-akapigana na-Israeli

H3808 H5414 H5511 H0853 H3478 H5674 H1366 H0622 H5511 H0853 H5971 H3605 H3318 H7125 H3478 H4057 H0935 H3096 H3898

Lakini mfalme Sihoni hakumruhusu Israeli kupita kwenye mpaka wao. Badala yake, Sihoni akakusanya jeshi lake lote na kumvamia Isreli huko jangwani. Akaja kwa Jahazi, ambapo alipigana dhidi ya Israeli.

24 וַיַּכֻּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי־חָרֶב וַיִּירַשׁ אֶת־אַרְצוֹ מֵאַרְנֹן עַד־יַבֹּק עַד־בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עַז גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃

Na-akampiga Israeli kwa-makali-ya- upanga na-akairithi – nchi-yake kutoka-Arnoni hadi- Yaboki hadi- wana- Amoni kwa-sababu imara mpaka wa-wana wa-Amoni

H5221 H3478 H6310 H2719 H3423 H0853 H0776 H0769 H5704 H2999 H5704 H1121 H5983 H3588 H5794 H1366 H1121 H5983

Israeli akalivamia jeshi la Sihoni na nchi ya upanga na kuchukua nchi yao kutoka Amon mpaka mto Jabboki, hadi kufikia nchi ya watu wa Amoni. Sasa mpaka wa watu wa Amoni ulikuwa umefungwa.

25 וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־הָעָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עָרֵי הָאֱמֹרִי בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל־בְּנֹתֶיהָ׃

Na-akachukua Israeli – kila- hii miji Israeli na-akakaa kila- miji wa-Waamori Heshboni na-kila- vijiji-vyake

H3947 H3478 H0853 H3605 H0428 H5892 H3427 H3478 H3605 H5892 H0567 H2809 H3605 H1323

Israeli akachukua miji yote ya Waamori na akaishi ndani yake, pamoja na Heshiboni na vijiji vyake wote.

26 כִּי חֶשְׁבּוֹן עִיר מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הוּא וְהוּא נִלְחַם מֶלֶךְ מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת־כָּל־אַרְצוֹ מִיָּדוֹ עַד־אַרְנֹן׃

Kwa-sababu Heshboni mji mfalme wa-Waamori ulikuwa na-yeye alipigana mfalme wa-Moabu wa-kwanza na-akachukua – kila- nchi-yake kutoka-mkononi-mwake hadi- Arnoni

H3588 H2809 H5892 H4428 H0567 H1961 H1961 H4428 H4124 H7223 H3947 H853 H3605 H0776 H3027 H5704 H0769

Heshiboni ulikuwa mji wa Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye hapo awali alipigana dhidi ya mfalme wa kwanza wa Moabu. Sihoni alikuwa ameteka ardhi yake yote toka mipaka yake mpaka mto wa Amoni.

27

וְתִכּוֹנֵן	תִּבָּנֶה	חֶשְׁבּוֹן	בָּאוּ	הַמֹּשְׁלִים	יֹאמְרוּ	כֵּן	עַל־
na–uimarishwe	Ijengwe	Heshboni	Njooni	wanaosema–mithali	wanasema	kwa–	Kwa–hiyo–
	H1129	H2809	H0935		H0559		

סִיחֹן׃	עִיר
wa–Sihoni	mji
H5511	

Hiyo ndiyo sababu wala ambao huongea kwa Mitahali husema, “Njoni Heshboni. Mji wa Sihoni ujengwe na kuimarishwa tena.

28

סִיחֹן	מִקִּרְיַת	לְהָבָה	מֶחֶשְׁבּוֹן	יָצְאָה	אֵשׁ	כִּי־	
Sihoni	kutoka–Kiriathi–	mwali–wa–moto	kutoka–Heshboni	ulitoka	moto	Kwa–sababu–	
H5511	H7151	H3852	H2809	H3318	H0784		

אַרְנֹן׃	בָּמוֹת	בַּעֲלֵי	מוֹאָב	עָר	אָכְלָה
pa–Arnoni	wa–mahali–pa–juu	mabwana	ya–Moabu	Ari	uliteketeza
H0769	H1116	H1167	H4124	H6144	H0398

Moto uliwaka toka Heshiboni, moto kutoka mji wa Sihoni ambao uliiteketeza Ari ya Moabu, na wenyeji wa miji ya juu ya Amoni.

29

פְּלֵיטֹתָם	בָּנָיו	נָתַן	כְּמוֹשׁ	עַם־	אָבַדְתָּ	מוֹאָב	לְךָ	אוֹי־
waliookoka	wana–wake	amewatoa	wa–Kemoshi	watu–	Umeangamia	Moabu	wako	Ole–
		H5414	H3645		H0006	H4124		H0188

סִיחֹן׃	אֱמֹרִי	לְמֶלֶךְ	בַּשְׁבִית	וּבְנֹתָיו
Sihoni	wa–Waamori	kwa–mfalme	utumwani	na–binti–zake
H5511	H0567	H4428		H1323

Ole wako, Moabu! umepotea, enyi watu wa Chemoshi. Amewafanya watu wake kuwa wakimbizi na binti zake kuwa wafungwa wa Sihoni mfalme wa Waamori.

30

אֲשֶׁר	נֹפַח	עַד־	נַשִּׁים	דִיבֹן	עַד־	חֶשְׁבּוֹן	אָבַד	וַנִּירֻם
ambayo	Nofa	hadi–	na–tukaharibu	Diboni	hadi–	Heshboni	umeangamia	Na–tukawapiga
	H5302	H5704	H8074	H1769	H5704	H2809	H0006	

מֵידְבָא׃	עַד־
Medeba	hadi–
H4311	H5704

Lakini tumempiga Sihoni. Tumeiangsmiza Heshibon mpaka Diboni. Tumewaharibu wote mpaka Nofa, ambayo inafika mpaka Madeba.”

31

הָאֱמֹרִי׃	בְּאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	וַיֵּשֶׁב
ya–Waamori	nchi	Israeli	Na–akakaa
H0567	H0776	H3478	H3427

Kwa hiyo Israeli akaanza kuishi katika nchi ya Waamori,

32

]ויירש[	בְּנֹתֶיהָ	וַיִּלְכְּדוּ	יַעְזֵר	אֶת־	לְרַגֵּל	מֹשֶׁה	וַיִּשְׁלַח	
na–kumiliki	vijiji–vyake	na–wakaichukua	Yazeri	–	kupeleleza	Musa	Na–akatuma	
H3423	H1323	H3920	H3270	H0853	H7270	H4872	H7971	

שָׁם׃	אֲשֶׁר־	הָאֱמֹרִי	אֶת־	)וַיּוֹרֶשׁ(
pale	waliokuwa–	Waamori	–	na–akawafukuza
H8033		H0567	H0853	H3423

Kisha Musa akatuma watu kwenda kuingalia Yaziri. Waliviteka vijiji vyake na kuwafukuza Waamori waliokuwa wakiishi humo.

הַבָּשָׁן	מֶלֶךְ־	עוֹג	וַיֵּצֵא	הַבָּשָׁן	דֶּרֶךְ	וַיַּעֲלוּ	וַיִּפְנוּ	33
wa–Bashani	mfalme–	Ogu	na–akatoka	ya–Bashani	njia	na–wakapanda	Na–wakageuka	
H1316	H4428	H5747	H3318	H1316	H1870	H5927	H6437	

אֶדְרֶעִי׃	לַמִּלְחָמָה	עַמּוֹ	וְכָל־	הוּא	לִקְרָאתָם	
Edrei	kwa–vita	watu–wake	na–kila–	yeye	kuwakutana	
H0154	H4421		H3605	H1931	H7125	

Kisha wakageuka na kuelekea njia inayoelekea Bashani. Ogu mfalme wa Bashani akatofautiana nao, yeye na Jeshi lake lote, ili apigane nao kule Ederei.

בְּיָדֶךָ	כִּי	אֹתוֹ	תִּירָא	אַל־	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	34
mkononi–mwako	kwa–sababu	yeye	usiogope	Usiogope–	Musa	kwa–	Yahwe	Na–akasema	
H3027		H0853	H3372	H0408	H4872	H0413	H3068	H0559	

לוֹ	וְעָשִׂיתָ	אַרְצוֹ	וְאֶת־	עַמּוֹ	כָּל־	וְאֶת־	אֹתוֹ	נָתַתִּי	
kwake	na–umtendee	nchi–yake	na–	watu–wake	kila–	na–	yeye	nimemtoa	
		H0776	H0853		H3605	H0853	H0853	H5414	

בְּחֶשְׁבּוֹן׃	יוֹשֵׁב	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ	לְסִיחֹן	עָשִׂיתָ	כַּאֲשֶׁר
Heshboni	alikaa	ambaye	wa–Waamori	mfalme	Sihoni	ulimtendea	kama–ulivyomtendea
H2809	H3427		H0567	H4428	H5511		

Kisha BWANA akasema na Musa, “Msimwogope, kwa sababu nimewapeni ushindi dhidi yake, Jeshi lake lote na nchi yake. Mfanyeni kama mlivyomfanya Sihoni mfalme wa Waamori, aliyekuwa akiishi Heshiboni.”

הִשְׁאִיר־	בִלְתִּי	עַד־	עַמּוֹ	כָּל־	וְאֶת־	בָּנָיו	וְאֶת־	אֹתוֹ	וַיַּכּוּ	35
kumwachia–	bila–	hadi–	watu–wake	kila–	na–	wana–wake	na–	yeye	Na–wakampiga	
H7604	H1115	H5704		H3605	H0853		H0853	H0853	H5221	

אַרְצוֹ׃	אֶת־	וַיִּירְשׁוּ	שָׂרִיד	לוֹ	
nchi–yake	–	na–wakairithi	aliyeokoka	kwake	
H0776	H0853	H3423	H8300		

Kwa hiyo wakamuua, na wanawe, na jeshi lake lote, mpaka wote wakaishi na hakubaki hata mmoja aliyebaki hai. Kisha wakaichukua nchi yake.

Chapter 22

מֵעֵבֶר	מוֹאָב	בְּעַרְבוֹת	וַיַּחֲנוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיִּסְעוּ	1
ng'ambo–ya	Moabu	katika–tambarare–za	na–wakapiga–kambi	Israeli	wana–wa	Na–wakasafiri	
H5676	H4124	H6160	H2583	H3478		H5265	

	יְרֵחוֹ׃	סׂ	לְיַרְדֵּן
	Yeriko	§	Yordani
	H3405		H3383

Watu wa Israeli wakasafiri mpaka wakaweka kambi kwenye uwanda wa Moabu karibu na Yeriko, kwenye upande mwingine wa mto Yorodani kutoka mji ule.

לָאֱמֹרִי׃	יִשְׂרָאֵל	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֵת	צִפּוֹר	בֶּן־	בָּלָק	וַיַּרְא	2
kwa–Waamori	Israeli	alifanya	ambayo–	yote–	□	Sipori	mwana–wa	Balaki	Na–akaona	
H0567	H3478			H3605	H0853	H6834		H1111	H7200	

Balaki mwana wa Zippori aliona yote ambayo Israeli aliwafanyia Waamori. Moabu aliogopa sana hao watu kwa sababu walikuwa wengi sana,

3

הָ֫וֹא	רַב־	כִּי	מְאֹד	הָעָם	מִפְּנֵי	מוֹאָב	וַיָּגָר	
wao	wengi–	kwa–sababu	sana	watu–hao	kwa–sababu–ya	Moabu	Na–akaogopa	
H1931			H3966		H6440	H4124		

יִשְׂרָאֵֽל׃	בְּנֵי	מִפְּנֵי	מוֹאָב	וַיָּקָץ	
Israeli	wana–wa	kwa–sababu–ya	Moabu	na–akasikitika	
H3478		H6440	H4124	H6973	

na Moabu alIwahofia wana wa Israeli.

4

אֶת־	הַקָּהָל֙	יִלְחֲכוּ֙	עַתָּ֔ה	מִדְיָ֖ן	זִקְנֵי	אֶל־	מוֹאָ֑ב	וַיֹּ֣אמֶר	
	kusanyiko–hili	wataramba	sasa	Midiani	wazee–wa	kwa–	Moabu	Na–akasema	
H0853	H6951	H3897	H6258	H4080	H2205	H0413	H4124	H0559	

וּבָלָ֖ק	הַשָּׁדֶ֣ה	יֶ֔רֶק	אֶת	הַשּׁ֑וֹר	כִּלְחֵךְ֙	סְבִיבֹתֵ֔ינוּ	כֹּל־	
na–Balaki	ya–shamba	majani		ng'ombe	kama–kuramba–kwa	yanayotuzunguka	yote–	
H1111		H3418	H0853	H7794	H3897	H5439	H3605	

הַהֽוּא׃	בָּעֵת֙	לְמוֹאָ֔ב	מֶ֖לֶךְ	צִפּ֑וֹר	בֶּן־
ule	wakati–	wa–Moabu	mfalme	Sipori	mwana–wa
H1931	H6256	H4124	H4428	H6834	

Mfalme wa Moabu akawaambia wazee wa Midiani, “Huu umati utakula kila kitu tulicho nacho na maksai hula nyasi za kondeni.” Sasa Balaki mwana wa Zippori alikuwa mfalme wa Moabu.

5

עַל־	אֲשֶׁר	פְּתוֹרָה֙	בְּע֣וֹר	בֶּן־	בִּלְעָ֔ם	אֶל־	מַלְאָכִ֖ים	וַיִּשְׁלַ֣ח	
kando–ya	ambayo	Pethori	Beori	mwana–wa	Balaamu	kwa–	wajumbe	Na–akatuma	
		H6604	H1160			H0413	H4397	H7971	

יָצָ֣א	עַם	הִנֵּה֙	לֵאמֹ֔ר	לֽוֹ׃	לִקְרֹא־	עַמּ֖וֹ	בְּנֵי־	אֶ֣רֶץ	הַנָּהָ֑ר
wametoka	watu	tazama	kusema	yeye	kumwita–	watu–wake	ya–wana–wa	nchi	mto–ule
H3318		H2009	H0559		H7121			H0776	H5104

מִמְּלִֽי׃	יָשַׁ֖ב	וְהֽוּא	הָאָ֔רֶץ	עֵ֣ין	אֶת־	כִּסָּ֑ה	הִנֵּה֙	מִמִּצְרַ֔יִם
mbele–yangu	wanakaa	na–wao	nchi	uso–wa		wameifunika	tazama	kutoka–Misri
H4136	H3427	H1931	H0776		H0853	H3680	H2009	H4714

Akatuma wajumbe kwenda kwa Balamu mwana wa Beori, kule Petho ambayo iko karibu na mto Frati, katika nchi ya taifa lake na watu wake. Akamwita na kumwambia, “Tazama, Kuna taifa ambalo wamekuja hapa tokea Misiri. Wanafunika uso wa dunia na sasa wananifuatia mimi.

6

כִּי־	הַזֶּ֣ה	הָעָם	אֶת־	לִי	אָרָה־	נָּא	לְכָה־	וְעַתָּה֩	
kwa–sababu–	hawa	watu–hawa		kwangu	walaani–	tafadhali	njoo–	Na–sasa	
	H2088		H0853		H0779	H4994	H3212	H6258	

מִן־	וַאֲגָרְשֶׁ֑נּוּ	בּ֣וֹ	נַכֶּה־	אוּכַ֖ל	אוּלַ֥י	מִלֶּ֛נִי	הוּא֙	עָצ֣וּם	
kutoka–	na–kuwafukuza	wao	kuwapiga–	nitaweza	labda	kuliko–mimi	wao	wenye–nguvu	
	H1644		H5221	H3201	H0194		H1931	H6099	

תָּאֹ֔ר	וַאֲשֶׁ֥ר	מְבֹרָ֖ךְ	תְּבָרֵ֣ךְ	אֲשֶׁר־	אֵת	יָדַ֥עְתִּי	כִּי	הָאָ֖רֶץ	
utalaani	na–ambaye	amebarikiwa	utambariki	ambaye–		ninajua	kwa–sababu	nchi	
H0779		H1288	H1288		H0853	H3045		H0776	

יוֹאָֽר׃
amelaaniwa
H0779

Tafadhali naomba uje unilaanie hili taifa, kwa sababu wana nguvu kuliko mimi. Labda nitaweza kuwavamia na kuwafukuza watoke katika nchi yangu. Najua kuwa yeyote unayembariki hubarikiwa na yeyote unayemlaani atalaaniwa.”

בְּיִדָּם	וּקְסָמִים	מִדְיָן	וְזִקְנֵי	מוֹאָב	זִקְנֵי־	וַיֵּלְכוּ		7
mikononi–mwao	na–malipo–ya–uaguzi	Midiani	na–wazee–wa	Moabu	wazee–wa	Na–wakaenda		
H3027	H7081	H4080	H2205	H4124	H2205	H3212		

בָּלָק׃	דִּבְּרֵי	אֵלָיו	וַיְדַבְּרוּ	בִּלְעָם	אֶל־	וַיָּבֹאוּ
Balaki	maneno–ya	yeye	na–wakamwambia	Balaamu	kwa–	na–wakafika
H1111	H1697	H0413	H1696		H0413	H0935

Kwa hiyo wazee wa Moabu na wale wa Midiani wakaondoka, pamoja nao wakachukua malipo ya uganga. Wakafika kwa Balaamu wakamwambia maneno ya Balaki.

כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	אֹתָכֶם	וַהֲשִׁבֹתִי	הַלַּיְלָה	פֹּה	לִינוּ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	8
kama–vile	neno	ninyi	na–nitawarudishia	usiku–huu	hapa	laleni	kwao	Na–akasema	
	H1697	H0853	H7725	H3915	H6311		H0413	H0559	

בִּלְעָם׃	עִם־	מוֹאָב	שָׂרֵי־	וַיֵּשְׁבוּ	אֲלָי	יְהוָה	יְדַבֵּר
Balaamu	pamoja–na	Moabu	wakuu–wa	na–wakakaa	kwangu	Yahwe	atakavyosema
		H4124	H8269	H3427	H0413	H3068	H1696

Balaamu akawaambia, “Bakini hapa usiku wa leo. Kesho nitawaletea atakachoniambia BWANA.” Kwa hiyo wale viongozi wa Moabu wakabaki na Balaamu kwa usiku huo.

עִמָּךְ׃	הָאֵלֶּה	הָאֲנָשִׁים	מִי	וַיֹּאמֶר	בִּלְעָם	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיָּבֹא	9
pamoja–nawe	hawa	watu–hawa	ni–nani	na–akasema	Balaamu	kwa–	Mungu	Na–akaja	
	H0428	H0376	H4310	H0559		H0413	H0430	H0935	

Mungu akaja kwa Balaamu na kumwambia, “Ni akina nani hawa waliokuja kwako?”

מוֹאָב	מֶלֶךְ	צִפֹּר	בֶּן־	בָּלָק	הָאֱלֹהִים	אֶל־	בִּלְעָם	וַיֹּאמֶר	10
wa–Moabu	mfalme	Sipori	mwana–wa	Balaki	Mungu	kwa–	Balaamu	Na–akasema	
H4124	H4428	H6834		H1111	H0430	H0413		H0559	

אָלַי׃	שָׁלַח
kwangu	alituma
H0413	H7971

Balaamu akamjibu Mungu, “Balaki mwana wa Zippori, Mfalme wa Moabu amewatuma kwangu. Alisema,

עַתָּה	הָאָרֶץ	עֵין	אֶת־	וַיְכַס	מִמִּצְרַיִם	הַיֹּצֵא	הָעָם	הִנֵּה		11
sasa	nchi	uso–wa		na–wameifunika	kutoka–Misri	wanaotoka	watu–hao	tazama		
H6258	H0776		H0853	H3680	H4714	H3318		H2009		

וְגֵרְשָׁתָיו׃	בּוֹ	לְהִלָּחֶם	אוּכַל	אוּלַי	אֹתוֹ	לִי	קָבָה־	לְכָה
na–kuwafukuza	nao	kupigana	nitaweza	labda	wao	kwangu	walaani–	njoo
H1644			H3201	H0194	H0853		H6895	H3212

'Tazama hawa watu waliotoka Misri wanafunika uso wa nchi yangu. Sasa naomba uje unilaanie hawa watu. Labada nitaweza kuwa kuwashinda na kuwafukuza.'”

תָּאֹר	לָא	עִמָּהֶם	תֵּלֵךְ	לֹא	בִּלְעָם	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	12
kuwalaani	usilaani	pamoja–nao	kwenda	usiende	Balaamu	kwa–	Mungu	Na–akasema	
H0779	H3808		H3212	H3808		H0413	H0430	H0559	

הוּא׃	בָרוּךְ	כִּי	הָעָם	אֶת־
wao	wamebarikiwa	kwa–sababu	watu–hao	
H1931	H1288			H0853

Mungu akamjiu Balaam, “Usiambatane na hao wanaume. Na usiwalaani hawa wana wa Israeli kwa sababu wamebarikiwa.”

אֶל־	לְכִי	בָּלָק	שָׁרֵי	אֶל־	וַיֹּאמֶר	בַּבֹּקֶר	בִּלְעָם	וַיָּקָם	13
kwa–	nendeni	Balaki	wakuu–wa	kwa–	na–akasema	asubuhi	Balaamu	Na–akaamka	
H0413	H3212	H1111	H8269	H0413	H0559	H1242			

עִמָּכֶם׃	לַהֲלֹךְ	לְתִתִי	יְהוָה	מֵאֵן	כִּי	אַרְצְכֶם
pamoja–nanyi	kwenda	kunipa	Yahwe	amekataa	kwa–sababu	nchi–yenu
	H1980	H5414	H3068	H3985		H0776

Balaamu akaamka asubuhi na kuwaambia wale viongozi wa Balaki,. “Rudini nchini kwenu kwa sababu BWANA amenikataza kuambatana nanyi.”

מֵאֵן	וַיַּאמְרוּ	בָּלָק	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	מוֹאָב	שָׂרֵי	וַיָּקוּמוּ	14
alikataa	na–wakasema	Balaki	kwa–	na–wakafika	Moabu	wakuu–wa	Na–wakaamka	
H3985	H0559	H1111	H0413	H0935	H4124	H8269		

עִמָּנוּ׃	הֲלֹךְ	בִּלְעָם
pamoja–nasi	kwenda	Balaamu
	H1980	

Kwa hiyo wale viongozi wa Moabu wakaondoka na kurudi kwa Balaki. Wakamwambia, “Balaamu amekataa kuambatana nasi.”

מֵאֵלָה׃	וְנִכְבְּדִים	רַבִּים	שָׂרִים	שֹׁלַח	בָּלָק	עוֹד	וַיֹּסֶף	15
kuliko–hao	na–wakuu–zaidi	wengi	wakuu	kutuma	Balaki	tena	Na–akaongeza	
H0428	H3513		H8269	H7971	H1111	H5750	H3254	

Balaki akatuma viongozi wengine waliokuwa wanaheshimiwa zaidi kuliko kundi lile la awali.

בֶּן־	בָּלָק	אָמַר	כֹּה	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	בִּלְעָם	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	16
mwana–wa	Balaki	amesema	hivyo	yeye	na–wakamwambia	Balaamu	kwa–	Na–wakafika	
	H1111	H0559	H3541		H0559		H0413	H0935	

אֵלָי׃	מֵהֲלֹךְ	תִּמָּנַע	נָא	אַל־	צִפּוֹר
kwangu	kuja	kujizuia	tafadhali	usijikataze–	Sipori
H0413	H1980	H4513	H4994	H0408	H6834

Wakaja kwa Balaamu na kumwambia, “Balaki mwana wa Zippori anasema hivi, 'Tafadhali hebu kitu chochote kisikuzuie kuja kwangu,

אֵלַי	תֹּאמַר	אֲשֶׁר־	וְכֹל	מְאֹד	אֲכַבֶּדְךָ	כַּבֵּד	כִּי־		17
kwangu	utasema	ambayo–	na–yote–	sana	nitakuheshimu	kukuheshimu	kwa–sababu–		
H0413	H0559		H3605	H3966	H3513	H3513			

הַזֶּה׃	הָעָם	אֶת	לִי	קָבָה־	נָא	וּלְכָה־	אֶאֱשֶׂה	
hawa	watu–hawa		kwangu	walaani–	tafadhali	na–njoo–	nitafanya	
H2088		H0853		H6895	H4994	H3212		

kwa sababu nitakulipa malipo mazuri sana na kukupa heshima kubwa, nami nitakufanyia chochote utakachoniambia. Tafadhali sana uje unilaanie hawa watu.'”

18 וַיַּעַן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדֵי בָלָק אִם־יִתֶּן־לִי מִלֵּא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת קְטַנָּה אוֹ גְדוֹלָה׃

Na-akajibu Balaamu watumishi-wa Balaki hata-kama-angenipa-mimi nyumba-yake iliyojaa fedha na dhahabu, siwezi kuvuka kuweza kufanya kidogo au kikubwa kinyume-la neno-la Yahwe Mungu-wangu

Balaamu akawajibu watu wa Balaki akawaambia, “Hata kama Balaki atanipa ikulu yake ikiwa imejaa fedha na dhahabu, sitaweza kufanya dhidi ya maneno ya BWANA, Mungu wangu na kufanya pungufu au zaidi ya kile anachoniambia.

19 וְעַתָּה שְׁבוּ נָא בָזֶה גַּם־אַתֶּם הַלָּיְלָה וְאֵדְעָה מַה־יֹּסֶף דַּבֶּר עִמָּדִי׃

na-sasa kaeni tafadhali hapa pia- ninyi usiku-huu na-nitajua nini-ataongeza kusema kwangu

Sasa basi, tafadhali subirini hapa usiku wa leo pia, ili kwamba nipate kujifunza kitu zaidi ambacho BWANA ananiambia.”

20 וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם לַיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־לִקְרֹא לְךָ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם לֵךְ אִתָּם וְאַךְ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אֲדַבֶּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תַעֲשֶׂה׃

Na-akaja Mungu kwa- Balaamu usiku na-akasema kwake ikiwa- kukuita wewe wamekuja watu-hao amka nenda pamoja-nao lakini-tu neno-hilo ambalo- nitakuambia wewe hilo utafanya

BWANA akaja kwa Balaamu usiku ule na kumwambia, “kwa kuwa hawa watu wamekuja kukuita, inuka uende nao. Lakini utafanya tu kile nitakachokuambia kufanya.”

21 וַיָּקָם בִּלְעָם וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־אֲתֹנוֹ וַיֵּלֶךְ עִם־שָׂרֵי מוֹאָב׃

Na-akaamka Balaamu asubuhi na-akatandika punda-wake na-akaenda pamoja-na wakuu-wa Moabu

Balaamu akainuka asubuhi, akatandika punda wake, akaenda pamoja na viongozi wa Moabu.

22 וַיִּתְאַנַּף אֱלֹהִים כִּי־הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְיַצַּב מַלְאַךְ יְהוָה בַּדֶּרֶךְ לְשָׂטָן לוֹ וְהוּא רֹכֵב עַל־אֲתֹנוֹ וּשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ׃

Na-ikawaka- hasira-ya Mungu kwa-sababu- alikuwa-anaenda yeye na-akasimama malaika-wa Yahwe njiani kama-mpinzani wake na-yeye alikuwa-amepanda juu-ya punda-wake na-watumishi-wawili pamoja-naye

Lakini kwa sababu alienda, hasira za Mungu zikawaka. Malaika wa BWANA akasimama barabarani kama adui wa Balaamu, aliyekuwa akimpanda yule punda. Watumishi wawili wa Balaamu walikuwa pamoja naye.

								23
וְחַרְבּוֹ	בַּדֶּרֶךְ	נִצָּב	יְהוָה	מַלְאַךְ	אֶת־	הָאָתוֹן	וַתָּרֶא	
na–upanga–wake	njiani	amesimama	Yahwe	malaika–wa		punda–jike	Na–akaona	
H2719	H1870	H5324	H3068	H4397	H0853	H0860	H7200	

וַתֵּלֶךְ	הַדֶּרֶךְ	מִן־	הָאָתוֹן	וַתֵּט	בְּיָדוֹ	שְׁלוּפָה
na–akaenda	njiani	kutoka–	punda–jike	na–akageuka	mkononi–mwake	umechomolewa
H3212	H1870		H0860	H5186	H3027	H8025

הַדֶּרֶךְ׃	לְהַטֹּתָהּ	הָאָתוֹן	אֶת־	בִּלְעָם	וַיַּךְ	בַּשֵּׁבֶט
njiani	kumrudisha	punda–jike		Balaamu	na–akampiga	shambani
H1870	H5186	H0860	H0853		H5221	

Yule punda alimwona yule malaika wa BWANA akiwa amesimama barabarani akiwa na upanga mkononi mwake. Yule punda akageuka na kwenda shambani. Balaamu akampiga yule punda ili arudi barabarani.

								24
מִזֶּה	גֶּדֶר	הַכְּרָמִים	בִּמְשִׁעוֹל	יְהוָה	מַלְאַךְ	וַיַּעֲמֹד		
upande–huu	ukuta	mizabibu	katika–njia–nyembamba–ya	Yahwe	malaika–wa	Na–akasimama		
H2088	H1447	H3754	H4934	H3068	H4397	H5975		

מִזֶּה׃	וְגָדֵר
upande–huu	na–ukuta
H2088	H1447

Sasa malaika wa BWANA akasimama kwenye njia nyembamba katikati ya mashamba ya mizabibu, na kushoto kwake kulikuwa na ukuta.

								25
הַקִּיר	אֶל־	וַתִּלָּחֵץ	יְהוָה	מַלְאַךְ	אֶת־	הָאָתוֹן	וַתֵּרֶא	
ukuta–ule	kwa–	na–akajibana	Yahwe	malaika–wa		punda–jike	Na–akaona	
H7023	H0413	H3905	H3068	H4397	H0853	H0860	H7200	

לְהַכֹּתָהּ׃	וַיֹּסֶף	הַקִּיר	אֶל־	בִּלְעָם	רֶגֶל	אֶת־	וַתִּלָּחַץ
kumpiga	na–akaendelea	ukuta–ule	kwa–	Balaamu	mguu–wa		na–akambana
H5221	H3254	H7023	H0413		H7272	H0853	H3905

Yule punda akamwona yule malaika wa BWANA tena. Akasogea zaidi ukutani na kuubana mguu wa Balaamu ukutani. Balaamu akampiga tena yule punda.

								26
עֹד	בְּמָקוֹם	וַיַּעֲמֹד	עֶבְרוֹ	יְהוָה	מַלְאַךְ־	וַיּוֹסֶף		
nyembamba	katika–mahali	na–akasimama	kupita	Yahwe	malaika–wa	Na–akaendelea		
	H4725	H5975		H3068	H4397	H3254		

וּשְׂמֹאוֹל׃	יָמִין	לִנְטוֹת	דֶּרֶךְ	אֵין־	אֲשֶׁר
au–kushoto	kulia	ya–kugeuka	njia	hakuna–	ambapo
H8040	H3225	H5186	H1870	H0369	

Yule malaika wa BWANA akasogea mbele zaidi kwenye eneo jingine jembamba zaidi ambalo haikuwezekana kugeuka upande mwingine.

								27
וַיִּחַר־	בִּלְעָם	תַּחַת	וַתִּרְבַּץ	יְהוָה	מַלְאַךְ	אֶת־	הָאָתוֹן	וַתָּרֶא	
na–ikawaka–	Balaamu	chini–ya	na–akalala	Yahwe	malaika–wa		punda–jike	Na–akaona	
H2734		H8478	H7257	H3068	H4397	H0853	H0860	H7200	

בַּמַּקֵל׃	הָאָתוֹן	אֶת־	וַיַּךְ	בִּלְעָם	אַף
kwa–fimbo	punda–jike		na–akampiga	Balaamu	hasira–ya
H4731	H0860	H0853	H5221		H0639

Yule Punda akamwona tena yule malaika wa BWANA, akalala chini ya Balaamu. Hasira za Balaamu zikawaka, akampiga yule punda kwa fimbo yake.

28

מֶה־	לְבִלְעָם׀	וַתֹּאמֶר	הָאָתֹון	פִּי	אֶת־	יְהוָה	וַיִּפְתַּח
nini–	kwa–Balaamu	na–akasema	punda–jike	kinywa–cha		Yahwe	Na–akafungua
H4100		H0559	H0860	H6310	H0853	H3068	

רְגָלִים׃	שָׁלֹשׁ	זֶה	הִכִּיתַנִי	כִּי	לְךָ	עָשִׂיתִי
mara	mara–tatu	hizi	umenipiga	hata	wewe	nimekufanyia
H7272	H7969	H2088	H5221			

Kisha BWANA akafungua kinywa cha punda na akaongea. Akamwambia Balaamu, “Nimekukosea nini kiasi kwamba umenipiga mara tatu?”

29

לָוְ	בִּי	הִתְעַלַּלְתָּ	כִּי	לָאָתֹון	בִּלְעָם׀	וַיֹּאמֶר
laiti	mimi	umenidhihaki	kwa–sababu	kwa–punda–jike	Balaamu	Na–akasema
H3863				H0860		H0559

הֲרַגְתִּיךְ׃	עַתָּה	כִּי	בְיָדִי	חֶרֶב׀	יֶשׁ־	
ningekuua	sasa	kwa–sababu	mkononi–mwangu	upanga	ningekuwa–na–	
H2026	H6258		H3027	H2719	H3426	

Balaamu akamjibu yule punda, “Ni kwa sababu umenitendea kwa ujinga. Natamani kama ningekuwa na upanga mkononi mwangu, kama ningekuwa nao, sasa hivi ningekuwa nimekuua.”

30

רָכַבְתָּ	אֲשֶׁר־	אֲתֹנְךָ	אָנֹכִי	הֲלוֹא֞	בִּלְעָם	אֶל־	הָאָתֹון	וַתֹּאמֶר
umempanda	ambaye–	punda–wako	mimi	si	Balaamu	kwa–	punda–jike	Na–akasema
H7392		H0860	H0595	H3808		H0413	H0860	H0559

לְךָ	לַעֲשׂוֹת	הִסְכַּנְתִּי	הֲהַסְכֵּן	הַזֶּה	הַיֹּום	עַד־	מֵעֹודְךָ֖	עָלַי
wewe	kukufanyia	kuzoea	je–nimekuzoea	hii	leo–	hadi–	tangu–wakati–wako	juu–yangu
		H5532	H5532	H2088	H3117	H5704	H5750	

לֹא׃	וַיֹּאמֶר	כֵּה
hapana	na–akasema	hivyo
H3808	H0559	H3541

Yule punda akamwambia Balaamu, “Je, mimi si punda wako ambaye umenipanda maishani mwako mwote mpaka hivi sasa? Je, nimewahi kuwa na tabia ya kukufanyia hivi hapo awali?” Balaamu akasema “hapana.”

31

יְהוָה֙	מַלְאַךְ	אֶת־	וַיַּרְא	בִּלְעָם֮	עֵינֵי	אֶת־	יְהוָה֙	וַיִּגַּל
Yahwe	malaika–wa		na–akaona	Balaamu	macho–ya		Yahwe	Na–akafungua
H3068	H4397	H0853	H7200			H0853	H3068	H1540

וַיִּקֹּד	בְּיָדֹו	שְׁלֻפָה	וְחַרְבֹּו	בַּדֶּרֶךְ	נִצָּב	
na–akainamia	mkononi–mwake	umechomolewa	na–upanga–wake	njiani	amesimama	
H6915	H3027	H8025	H2719	H1870	H5324	

לְאַפָּיו׃	וַיִּשְׁתָּחוּ	
kwa–uso–wake	na–akasujudu	
H0639	H7812	

Basi BWANA akafungua macho ya Balaamu, na akamwona malaika wa BWANA amesimama barabarani akiwa na upanga mkononi mwake. Balaamu akainamisha kichwa chake chini.

32 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 מַלְאַךְ malaika–wa H4397 יְהוָה Yahwe H3068 עַל־ kwa–nini– H4100 זֶה nini H4100 הִכִּיתָ umempiga H5221 אֶת־ H0853 אֲתֹנְךָ punda–wako H0860
הִנֵּה tazama H2009 יָצָאתִי nimetoka H3318 לִשְׂטָן kama–mpinzani H7854 כִּי־ kwa–sababu– H3588 סָרַט haraka H5493
הַדֶּרֶךְ njia–yako H1870 לְנֶגְדִּי׃ mbele–yangu H5048 זֶה hizi H2088 שָׁלֹשׁ mara–tatu H7969 פְּעָמִים mara H7272

Yule malaika wa BWANA akamwambia, “Kwa nini umempiga punda wako mara tatu? Tazama, Nimekuja kama adui yako kwa sababu matendo yako kwangu yamekuwa maovu.

33 וַתִּרְאַנִי na–akaniona H7200 אֹתִי labda H0194 זֶה hizi H2088 שָׁלֹשׁ mara–tatu H7969 פְּעָמִים mara H7272 לְפָנַי mbele–yangu H6440 וַתֵּט na–akageuka H5186 הָאָתוֹן punda–jike H0860
וְאוֹתָהּ na–yeye H0853 הָרְגָתִי ningekuua H2026 אִתְּכָה wewe H0853 גַּם־ pia– H1571 עַתָּה sasa H6258 כִּי kwa–sababu H3588 מְפָנַי kutoka–mbele–yangu H6440 נָטְתָה aligeuka H5186
הֶחֱיֵיתִי׃ ningemhifadhi H2421

Yule punda aliniona na akageuka kutoka kwangu mara tatu. Kama asingekuwa amegeuka kutoka kwangu, hakika ningekuwa nimekua na yeye kumwacha hai.

34 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 בִּלְעָם Balaamu H1109 אֶל־ kwa– H0413 מַלְאַךְ malaika–wa H4397 יְהוָה Yahwe H3068 חָטָאתִי nimetenda–dhambi H2398 כִּי kwa–sababu H3588 לֹא sikujua H3808
רַע ni–vibaya H7451 אִם־ ikiwa– H0518 וְעַתָּה na–sasa H6258 בַּדֶּרֶךְ njiani H1870 לִקְרָאתִי kunipinga H7125 נִצָּב umesimama H5324 אַתָּה wewe H0859 כִּי kwamba H3588 יָדַעְתִּי kujua H3045
לִי׃ kwangu H0413 אָשׁוּבָה nitarudi H7725 בְּעֵינֶיךָ machoni–pako H5869

Balaamu akamwambia malaika wa BWANA, nimetenda dhambi. Sikujua kuwa ulisimama kinyume na mimi barabarani. Kwa hiyo sasa, kama haikupendezi, Nitageuka.”

35 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 מַלְאַךְ malaika–wa H4397 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 בִּלְעָם Balaamu H1109 לֶךְ nenda H3212 עִם־ pamoja–na H5973 הָאֲנָשִׁים watu–hao H0376 וְאֶפֶס lakini–tu H0389
אֶת־ H0853 הַדָּבָר neno–hilo H1697 אֲשֶׁר־ ambalo– H0834 אֲדַבֵּר nitakuambia H1696 אֵלֶיךָ wewe H0413 אֹתוֹ hilo H0853 תְּדַבֵּר utalisema H1696 וַיֵּלֶךְ na–akaenda H3212 בִּלְעָם Balaamu H1109
עִם־ pamoja–na H5973 שָׂרֵי wakuu–wa H8269 בָּלָק׃ Balaki H1111

Lakini yule malaika wa BWANA akamwambia Balaamu, “endelea na wale watu. Lakini utasema maneno nitakayokwambia tu.”Kwa hiyo Balaamu akaendelea na wale vioingozi wa Balaki.

36 וַיִּשְׁמַע בָּלָק כִּי בָא אמקוג בִּלְעָם וַיֵּצֵא na–akatoka לִקְרָאתוֹ kumlaki אֶל־ kwa– עִיר mji–wa מוֹאָב Moabu
H4124 H0413 H7125 H3318 H0935 H1111 H8085

הַגְּבוּל׃ mpaka בִּקְצֵה mwishoni–mwa אֲשֶׁר ambao אַרְנֹן Arnoni גְּבוּל mpaka–wa עַל־ kando–ya אֲשֶׁר ambao
H1366 H0769 H1366

Balaki aliposikia kuwa Balaamu alikuwa amekuja, alienda kukutana naye kule mjini Moabu pale Amoni, ambao uko mpakani.

37 וַיֹּאמֶר Na–akasema בָּלָק Balaki אֶל־ kwa– בִּלְעָם Balaamu הֲלֹא je–si שָׁלֹחַ kutuma שָׁלַחְתִּי nimetuma אֵלֶיךָ kwako לִקְרֹא־ kukuita– לֶךָ wewe
H1111 H0559 H0413 H3808 H7971 H7971 H0413 H7121

כַּבְּדֶךָּ׃ kukuheshimu אוּכַל kuweza לֹא siwezi הַאָמְנָם je–kweli אֵלֶיךָ kwangu הָלַכְתָּ kwenda לֹא־ hukuja– לָמָּה kwa–nini
H3513 H3201 H3808 H0552 H0413 H1980 H3808 H4100

Balaki akamwambia Balaamu, “Je, mimi sikutuma watu kukuita? Basi kwa nini hukuja kwangu? Je, mimi sina uwezo wa kukufanya uheshimike?”

38 וַיֹּאמֶר Na–akasema בִּלְעָם Balaamu אֶל־ kwa– בָּלָק Balaki הִנֵּה־ tazama– בָּאתִי nimekuja אֵלֶיךָ kwako עַתָּה sasa הֲיָכוֹל je–naweza אוּכַל kuweza
H0559 H1111 H0413 H2009 H0935 H0413 H6258 H3201 H3201

אֲדַבֵּר׃ nitalisema אֹתוֹ hilo בְּפִי kinywani–mwangu אֱלֹהִים Mungu יָשָׂם ataweka אֲשֶׁר ambalo הַדָּבָר neno–hilo מְאוּמָה chochote דַּבֵּר kusema
H1696 H0853 H6310 H0430 H1697 H3972 H1696

Ndipo Balaamu alipomjibu Balaki, “Tazama, mimi nimekuja kwako. Je mimi sina mamlaka ya kusema chochote? Mimi ninaweza kusema maneno ambayo Mungu ameweka kinywani mwangu.”

39 וַיֵּלֶךְ Na–akaenda בִּלְעָם Balaamu עִם־ pamoja–na בָּלָק Balaki וַיָּבֹאוּ na–wakafika חֻצוֹת׃קִרְיַת Kiriath-Husothi
H3212 H1111 H0935 H7155

Balaamu akaenda na Balaki, na Wakafika Kiriathi Huzothi.

40 וַיִּזְבַּח Na–akachinja בָּלָק Balaki לְבִלְעָם kwa–Balaamu וַיִּשְׁלַח na–akatuma וְצֹאן na–kondoo בָּקָר ng'ombe וְלַשָּׂרִים na–kwa–wakuu אֲשֶׁר ambao
H2076 H1111 H7971 H6629 H1241 H8269

אִתּוֹ׃ pamoja–naye
H0854

Kisha Balaki akatoa sadaka ya maksai na kondoo na kumpatia Balaamu baadhi ya hiyo nyama na wale viongozi waliokuwa pamoja naye.

41 וַיְהִי Na–ikawa בַּבֹּקֶר asubuhi וַיִּקַּח na–akamchukua בָּלָק Balaki אֶת־ H0853 וַיַּעֲלֵהוּ na–akampandisha בָּמוֹת Bamoth-Baali
H1961 H1242 H3947 H1111 H5927 H1120

וַיַּרְא na–akaona מִשָּׁם kutoka–hapo קְצֵה mwisho–wa הָעָם׃ watu–hao בִּלְעָם Balaamu
H7200 H8033

Kesho yake asubuhi, Balaki akampeleka Balaamu mpaka juu mahali pa Baali. Kule juu Balaamu aliweza kuona sehemu tu ya kambi za Waisraeli.

Chapter 23

מִזְבְּחֹת	שִׁבְעָה	בָּזֶה	לִי	בְּנֵה־	בָּלָק	אֶל־	בִּלְעָם	וַיֹּאמֶר	1
madhabahu	saba	hapa	mimi	nijengee–	Balaki	kwa–	Balaamu	Na–akasema	
H4196	H7651	H2088		H1129	H1111	H0413		H0559	

אֵילִֽים׃	וְשִׁבְעָה	פָּרִים	שִׁבְעָה	בָּזֶה	לִי	וְהָכֵן
kondoo–dume	na–saba	mafahali	saba	hapa	mimi	na–niandalie
	H7651	H6499	H7651	H2088		

Balaamu akamwabia Balaki, “Jenga madhabahu saba kwa ajili yangu na uandae mafahari saba na kondoo dume saba.”

פָּר	וּבִלְעָם	בָּלָק	וַיַּעַל	בִּלְעָם	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	בָּלָק	וַיַּעַשׂ	2
fahali	na–Balaamu	Balaki	na–akatoa	Balaamu	alivyosema	kama–vile	Balaki	Na–akafanya	
H6499		H1111	H5927		H1696		H1111		

בַּמִּזְבֵּֽחַ׃	וָאָיִל
juu–ya–madhabahu	na–kondoo–dume
H4196	

Kwa hiyo Balaki akafanya kama Balaamu alivyoomba. Kisha Balaki na Balaamu wakatoa sadaka ya fahari mmoja na kondoo dume mmoja kwa kila madhabahu.

עֹלָתֶךָ	עַל־	הִתְיַצֵּב	לְבָלָק	בִּלְעָם	וַיֹּאמֶר	3
sadaka–yako–ya–kuteketezwa	kando–ya	simama	kwa–Balaki	Balaamu	Na–akasema	
		H3320	H1111		H0559	

יַרְאֵנִי	מַה־	וּדְבַר	לִקְרָאתִי	יְהוָה	יִקָּרֶה	אוּלַי	וְאֵלְכָה		
atakalonifunulia	lolote–	na–neno–	nami	Yahwe	atakutana	labda	na–nitaenda		
H7200	H4100	H1697	H7125	H3068		H0194	H3212		

שֶׁפִי׃	וַיֵּלֶךְ	לָךְ	וְהִגַּדְתִּי
kilimani	na–akaenda	wewe	na–nitakuambia
H8205	H3212		H5046

Ndipo Balaamu alipomwamiba Balaki, “Simama kwenye sadaka yako ya kuteketezwa na mimi nitaenda. Labda BWANA atakuja kukutana na mimi. Chochote atakachoniambia nitakuambia.” Kwa hiyo akaenda juu ya mlima usiokuwa na miti.

הַמִּזְבֵּחֹת	שִׁבְעַת	אֶת־	אֶלְיו	וַיֹּאמֶר	בִּלְעָם	אֶל־	אֱלֹהִים	וַיִּקָּר	4
madhabahu–hayo	saba		kwake	na–akasema	Balaamu	na–	Mungu	Na–akakutana	
H4196	H7651	H0853	H0413	H0559		H0413	H0430		

בַּמִּזְבֵּֽחַ׃	וָאָיִל	פָּר	וָאֶעֱלֶ	עָרַכְתִּי
juu–ya–madhabahu	na–kondoo–dume	fahali	na–nimetoa	nimeyapanga
H4196		H6499	H5927	

Wakati bado akiwa juu ya mlima. Mungu akakutana naye, na Balaamu akamwambia, “Nimejenga madhabahu saba, na nimetoa sadaka ya fahari na kondoo dume kwa kila madhabahu.”

בָּלָק	אֶל־	שׁוּב	וַיֹּאמֶר	בִּלְעָם	בְּפִי	דָּבָר	יְהוָה	וַיָּשֶׂם	5
Balaki	kwa–	rudi	na–akasema	Balaamu	kinywani–mwa	neno	Yahwe	Na–akaweka	
H1111	H0413	H7725	H0559		H6310	H1697	H3068		

תְּדַבֵּֽר׃	וְכֹה
utasema	na–hivyo
H1696	H3541

BWANA akaweka ujumbe kwenye kinywa cha Baalamu akasema, “Rudi kwa Balaki ukamwambie.”

הִוא	עֹלָתָו	עַל־	נִצָּב	וְהִנֵּה	אֵלָיו	וַיָּשָׁב	6
yeye	sadaka-yake-ya-kuteketezwa	kando-ya	amesimama	na-tazama	kwake	Na-akarudi	
H1931			H5324	H2009	H0413	H7725	

מוֹאָב׃	שָׂרֵי	וְכָל־
Moabu	wakuu-wa	na-wote-
H4124	H8269	H3605

Kwa hiyo Balaamu akarudi kwa Balaki aliyekuwa amesimama karibu na sadaka yake ya kuteketezwa, na viongozi wote wa Moabu walikuwa pamoja naye.

מֶלֶךְ־	בָּלָק	יַנְחֵנִי	אֲרָם	מִן־	וַיֹּאמֶר	מְשָׁלוֹ	וַיִּשָּׂא	7
mfalme-wa	Balaki	amenileta	Aramu	kutoka-	na-akasema	mithali-yake	Na-akainua	
H4428	H1111	H5148	H0758		H0559	H4912	H5375	

וּלְכָה	יַעֲקֹב	לִי	אֲרָה־	לְכָה׀	קֶדֶם	מֵהַרְרֵי־	מוֹאָב׀
na-njoo	Yakobo	kwangu	mlaani-	njoo	mashariki	kutoka-milima-ya	Moabu
H3212	H3290		H0779	H3212		H2042	H4124

יִשְׂרָאֵל׃	זֹעֲמָה
Israeli	mkasirike-juu-ya
H3478	H2194

Ndipo Balaamu alipoanza kunena unabii wake akisema, “Balaki amenileta kutoka Aramu, Mfalme wa Moabu kutoka katika milima ya mashariki, 'Njoo, nilaanie Yakobo kwa ajili yangu,' alisema, 'Njoo umtie unajisi Israeli,'

לֹא	אֶזֹּם	וּמָה	אֵל	קֹבֶה	לֹא	אֶקֹּב	מָה	8
ambaye-si	kumkasirikia	na-nitawezaje	Mungu	kulaani	ambaye-si	kumlaani	nitawezaje	
H3808	H2194	H4100	H0410	H6895	H3808		H4100	

יְהוָה׃	זָעַם
Yahwe	kukasirikia
H3068	H2194

Nawezaje kuwalaani wale ambao Mungu hajawalaani? Nawezaje kuwapinga wale ambao Mungu hawapingi?

							9
תֶּן־	אֲשׁוּרֶנּוּ	וּמִגְבָעוֹת	אֶרְאֶנּוּ	צֻרִים	מֵרֹאשׁ	כִּי־	
tazama-	ninamtazama	na-kutoka-vilimani	ninamuona	miamba	kutoka-juu-ya	kwa-sababu-	
H2005	H7789	H1389	H7200	H6697			

יִתְחַשָּׁב׃	לֹא	וּבַגּוֹיִם	יִשְׁכֹּן	לְבָדָד	עָם׀
wao	hawahesabiwi	na-miongoni-mwa-mataifa	wanakaa	peke-yao	watu
H2803	H3808		H7931	H0910	

Kwa kuwa kutoka juu ya miamba Ninamwona; kutoka kwenye milima ninamtazama. Kuna watu wanaoishi pekee yao na hawajioni wenyewe kama ni taifa la kawaida.

									10
תָּמֹת	יִשְׂרָאֵל	רֹבַע	אֶת־	וּמִסְפָּר	יַעֲקֹב	עֲפַר	מָנָה׀	מִי	
ife	Israeli	robo-ya	◻	na-idadi-ya	Yakobo	mavumbi-ya	aweza-kuhesabu	nani	
H4191	H3478	H7255	H0853	H4557	H3290	H6083	H4487	H4310	

כָּמֹהוּ׃	אַחֲרִיתִי	וּתְהִי	יְשָׁרִים	מוֹת	נַפְשִׁי׀
kama-wake	mwisho-wangu	na-iwe	wenye-haki	kifo-cha	nafsi-yangu
H3644	H0319	H1961	H3477	H4194	H5315

Nani awezaye kuyahesabu mavumbi ya Yakobo au kuhesabu hata robo ya Israeli? Naomba nife kifo cha mtu mwenye haki, na mwisho wa maisha yangu uwe kama wake!”

11 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם מֶה עָשִׂיתָ לִּי אֹרֵי קְלָלְתִּיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָּרֵךְ׃

Na-akasema Balaki kwa- Balaamu nini umenifanyia mimi kuwalaani adui-zangu, lakini ona, umewabariki kabisa!

12 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר יָשִׂים יְהוָה בְּפִי אֹתוֹ אִשְׁמֹר לְדַבֵּר׃

Na-akajibu na-akasema je-si lazima nisiwe mwangalifu kusema kile ambacho BWANA anaweka kinywani mwangu?”

13 וַיֹּאמֶר אֵלָיו בָּלָק לֶךְ־[נָא] (לְכָה־נָּא) תַּפְדַּלִי אִתִּי פָּמוֹזָא־נַמִי אֶל־מָקוֹם אַחֵר פֶּן־תִּרְאֶה מִשָּׁם אֶפֶס קְצֵהוּ מְוִשׁוֹ־וַאוֹ וְכֻלּוֹ תִּרְאֶה וְלָא תִּרְאֶה אֲשֶׁר אֶתְּנוּ־לִי מִשָּׁם׃

Na-akasema Balaki kwake kwa- Balaamu [njoo] (njoo-) tafadhali pamoja-nami kwa- mahali pengine utaona si utaona tu kutoka-hapo kwangu ambapo utawaona si utaona tu kutoka-hapo kwangu na-uwalaani-

Basi Balaki akamwambia, “Hebu uje nami kwenye eneo jingine ili uwaone. Utakaowaona ni wale wa karibu tu, huwezi kuwaona wote. Huko sasa unaweza kunilaania hawa watu.”

14 וַיִּקְחֵהוּ שְׂדֵה צֹפִים אֶל־רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וַיִּבֶן שִׁבְעָה וַיַּעַל פָּר וָאַיִל בְּמִזְבֵּחַ׃

Na-akampeleka shamba-la walinzi kwa- kilele-cha Pisga na-akajenga saba madhabahu na-akatoa fahali na kondoo dume kwa kila madhabahu.

Kwa hiyo akampeleka Balaamu kwenye shamba la Zofimu, lililo juu ya Mlima Pisiga, na kule akajenga madhabau zingine saba. Akatoa sadaka ya fahari mmoja na kondoo dume kwa kila madhabahu.

15 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־כָּה הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ וְאָנֹכִי אִקָּרֶה כֹּה׃

Na-akasema Balaki kwa- simama hapa karibu na sadaka-yako-ya-kuteketezwa na-mimi nitakutana huko:

Kisha Balaamu akamwambia Balaki, “Simama hapa karibu na sadaka zako, wakati mimi naenda kukutana na BWANA kule.”

16 וַיֹּאמֶר בְּפִיו כִּנְיוָנִי־מְוָאקֶ דָּבָר נְנֶוֹ וַיָּשֶׂם נַ־אַקָוֵקָ בִּלְעָם Balaamu נַ־ H0413 אֶל־ יְהוָה H3068 וַיִּקָּר Na–akakutana

תְּדַבֵּר׃ וְכֹה נַ־הִיבְיוֹ בָּלָק Balaki כְּוַ־ H0413 אֶל־ שׁוּב rudi
utasema H1696 na–hivyo H3541 H1111 H0413 H7725

Kwa hiyo BWANA akakutana na Balaamu na kumwekea ujumbe kinywani mwake. Alimwambia, “Rudi kwa Balaki ukamwambie huu ujumbe toka kwangu.”

17 עֲלָתֹו סַדַקַ־יַקֶ־יַ־קוּתֶקֶתֶזְוָ עַל־ כַּנְדוֹ־יַ נִצַּב amesimama H5324 וְהִנּוֹ נַ־תַזַמַ־יֶיֶ H2009 אֵלָיו kwake H0413 וַיִּבָּא Na–akafika H0935

יְהוָה׃ דִּבֶּר מַה־ נִנִי־ בָּלָק Balaki H1111 לוֹ kwake אֲמַר נַ־אַקָסֶמָ H0559 אִתּוֹ פַמוֹ־יַ־נַיֶ H0854 מוֹאָב Moabu H4124 וְשָׁרֵי נַ־וַקוּ־וָ H8269
Yahwe H3068 amesema H1696 nini– H4100 H1111 kwake H0559 pamoja–naye Moabu na–wakuu–wa

Balaamu akamrudia, na tazama, alikuwa amesimama karibu na sadaka zake za kuteketezwa, na vionigozi wa Moabu walikuwa pamoja naye. Balaki akamwuliza, “BWANA amekwambiaje?”

18 עָדֵי כְּוַנְגוּ הַאֲזִינָה סִקִלִזַ H0238 וְשִׁמְע נַ־וּסִקִלִזֶ H8085 בָּלָק Balaki H1111 קוּם אַמְקַ וַיֹּאמֶר נַ־אַקָסֶמָ H0559 מְשָׁלֹו מִתַלִ־יַקֶ H4912 וַיִּשָּׂא Na–akainua H5375

בְּנֹו צִפֹּר׃ בְּנוֹ
Sipori H6834 mwana–wa

Balaamu akaanza kutoa unabii. Akasema, “Inuka, Balaki na usikilize. Nisikilize mimi wewe mwana wa Zippori.

19 אָמַר׃ הַהֻוּא יֶ־יֶיֶ H1931 וְיִתְנֶחָם אַקַجַ־וּתָ H5162 אָדָם מְוָנַדַמֻ H0120 וּבֶן־ וַ־לַ־בְּנַ־וָ H3576 וְיְכַזֵּב אֵל Mungu H0410 אִישׁ mtu H0376 לֹא si H3808

יְקִימֶנָּה׃ וְלֹא נַ־הַקוּתִמִזַ H3808 וְדִבֶּר נַ־אֵמֵהִדִ H1696 יַעֲשֶׂה kufanya וְלֹא נַ־הַקוּפַנְיָ H3808
kuitimiza na–hakutimiza na–ameahidi kufanya na–hakufanya

Mungu siyo mtu, kwamba umdanganye, au mwanadamu awezaye kubadili mawazo. Je, alishawahi kuahidi kitu pasipo kukitekeleza? Je, alishawahi kusema kuwa atafanya kitu bila kufanya kama alivyosema?

20 אֲשִׁיבֶנָּה׃ וְלֹא וּבֵרֵךְ לָקָחְתִּי בָּרֵךְ הִנֵּה
kuibadilisha H7725 na–siwezi H3808 na–amebariki H1288 nimepokea H3947 kubariki H1288 tazama H2009

Tazama, Mimi nimeamriwa kuwabariki. Mungu ametoa baraka, nami siwezi kuibadilisha.

21 יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל עָמָל רָאָה וְלֹא־ בְּיַעֲקֹב אָוֶן הַבִּיט לֹא־
Yahwe H3068 katika–Israeli H3478 taabu H5999 kuona H7200 wala–hajaona– H3808 katika–Yakobo H3290 uovu H0205 kuona H5027 hajaona– H3808

בּוֹ׃ מֶלֶךְ וּתְרוּעַת עִמּוֹ אֱלֹהָיו
miongoni–mwao mfalme H4428 na–shangwe–ya H8643 pamoja–nao Mungu–wao H0430

Hajawahi kuona magumu katika Yakobo au tabu katika Israeli. BWANA Mungu wao yuko pamoja nao, na kelele za wafalme wao ziko pamoja nao.

22 לוֹ׃ רְאֵם כְּתוֹעֲפֹת מִמִצְרָיִם מוֹצִיאָם אֵל
kwake nyati H7214 kama–nguvu–ya H8443 kutoka–Misri H4714 amewatoa H3318 Mungu H0410

Mungu aliwatoa Misri kwa nguvu kama za nyati.

23

כָּעֵת wakati–huu H6256 בְּיִשְׂרָאֵל katika–Israeli H3478 יֵאָמֵר uaguzi H7081 וְלֹא- wala–hakuna– H3808 בְּיַעֲקֹב katika–Yakobo H3290 נַחַשׁ uchawi H5173 לֹא- hakuna– H3808 כִּי kwa–sababu

אֵל׃ Mungu H0410 פָּעַל amefanya H6466 מַה- nini– H4100 וּלְיִשְׂרָאֵל na–kuhusu–Israeli H3478 לְיַעֲקֹב kuhusu–Yakobo H3290 יֵאָמֵר itasemwa H0559

Hakuna uganga utakaofanikiwa dhidi ya Yakobo, na hakuna uchawi utakaomwumiza Israeli. Badala yake, itasemwa juu ya Yakobo na Israeli, 'Tazama kile ambacho Mungu amefanya!'

24

עַד- hadi– H5704 יִשְׁכַּב chini H7901 לָא halali H3808 יִתְנַשָּׂא anajinua וְכַאֲרִי na–kama–simba כְּלָבִיא kama–simba–jike עָם watu הֵן- tazama– H2005

יִשְׁתֶּה׃ anywe H8354 חֲלָלִים waliouawa וְדַם- na–damu–ya H1818 טֶרֶף mawindo H2964 יֹאכַל akale H0398

Tazama, watu wanainuka kama simba jike, kama vile simba ainukavyo na kuvamia. Halali chini mpaka ale windo lake na kunywa damu ya windo lake,”

25

בָּרֵךְ kumbariki H1288 גַּם- wala– H1571 תְּקַבֵּנּוּ kumlaani לֹא usimlaani H3808 קֹב kumlaani H6895 גַּם- wala– H1571 בִּלְעָם Balaamu אֶל- kwa– H0413 בָּלָק Balaki H1111 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559

תְּבָרֲכֵנּוּ׃ kumbariki H1288 לֹא usimbariki H3808

Kisha Balaki akamwambia Balaamu, “Kamwe usiwalaani wala kuwabariki.”

26

כֹּל yote H3605 לֵאמֹר kusema H0559 אֵלָיִךְ wewe H0413 דִּבַּרְתִּי nilikuambia H1696 הֲלֹא je–si H3808 בָּלָק Balaki H1111 אֶל- kwa– H0413 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 בִּלְעָם Balaamu וַיַּעַן Na–akajibu

אֶעֱשֶׂה׃ nitafanya אֹתוֹ hayo H0853 יְהוָה Yahwe H3068 יְדַבֵּר atasema H1696 אֲשֶׁר- ambayo–

Lakini Balaamu akamjibu Balaki, “Sijakuambia kuwa nitasema yote ambayo BWANA ananiambia kusema?

27

אַחֵר pengine מָקוֹם mahali אֶל- kwa– H0413 אֶקָּחֲךָ nitakupeleka H3947 נָא tafadhali H4994 לְכָה- njoo– H3212 בִּלְעָם Balaamu אֶל- kwa– H0413 בָּלָק Balaki H1111 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559

מִשָּׁם׃ kutoka–hapo H8033 לִי kwangu וְקָבְתוֹ na–utamlaani H6895 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 בְּעֵינֵי machoni–pa יִישַׁר itakuwa–vizuri H3474 אוּלַי labda H0194

Balaki akamwambia Balaamu, “Njoo sasa, Nami nitakupeleka mahali pengine. Labda kule itampendeza Mungu kunilaania hawa hawa watu.”

28

פְּנֵי uso–wa H6440 עַל- kuelekea– הַנִּשְׁקָף kinachoelekea H8259 הַפְּעוֹר Peori H6465 רֹאשׁ kilele–cha בִּלְעָם Balaamu אֶת- 𐤀 H0853 בָּלָק Balaki H1111 וַיִּקַּח Na–akamchukua H3947

הַיְשִׁימֹן׃ jangwa H3452

Kwa hiyo Balaki akampeleka Balaamu juu ya Mlima Peori, ambao unalitazama chini lile jangwa,

מִזְבְּחֹת	שִׁבְעָה	בָּזֶה	לִי	בְּנֵה־	בָּלָק	אֶל־	בִּלְעָם	וַיֹּאמֶר	29
madhabahu	saba	hapa	mimi	nijengee–	Balaki	kwa–	Balaamu	Na–akasema	
H4196	H7651	H2088		H1129	H1111	H0413		H0559	

אֵילִֽים׃	וְשִׁבְעָה	פָּרִים	שִׁבְעָה	בָּזֶה	לִי	וְהָכֵן
kondoo–dume	na–saba	mafahali	saba	hapa	mimi	na–niandalie
	H7651	H6499	H7651	H2088		

Balaamu akamwambia Balaki, “Nijengee madhabahu saba hapa na uniandalie mafahari saba na kondoo duume saba.

וְאַיִל	פָּר	וַיַּעַל	בִּלְעָם	אָמַר	כַּאֲשֶׁר	בָּלָק	וַיַּעַשׂ	30
na–kondoo–dume	fahali	na–akatoa	Balaamu	alivyosema	kama–vile	Balaki	Na–akafanya	
	H6499	H5927		H0559		H1111		

בַּמִּזְבֵּֽחַ׃
juu–ya–madhabahu
H4196

“Kwa hiyo Balaki akafanya kama alivyoambiwa; akatoa sadaka ya fahari na kondoo mume kwenye kila madhabahu.

Chapter 24

יִשְׂרָאֵל	אֶת־	לְבָרֵךְ	יְהוָה	בְּעֵינֵי	טּוֹב	כִּי	בִּלְעָם	וַיַּרְא	1
Israeli	𐤀	kuwabariki	Yahwe	machoni–pa	ni–vizuri	kwamba	Balaamu	Na–akaona	
H3478	H0853	H1288	H3068		H2895			H7200	

וַיָּשֶׁת	נְחָשִׁים	לִקְרַאת	בְּפַעַם	כְּפַעַם־	הָלַךְ	וְלֹא־	
na–akageuza	ishara–za–uchawi	kutafuta	baada–ya–wakati	kama–wakati–	kwenda	na–hakwenda–	
H7896	H5173	H7125	H6471	H6471	H1980	H3808	

פָּנָיו׃	הַמִּדְבָּר	אֶל־	
uso–wake	jangwa	kuelekea–	
H6440		H0413	

Balaamu alipooa kuwa ilimpendeza BWANA kubariki Israeli, hakwenda, kama hapo awali, kwa kutumia uganga, badala yake akatazama jangwani.

שֹׁכֵן	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וַיַּרְא	עֵינָיו	אֶת־	בִּלְעָם	וַיִּשָּׂא	2
wamekaa	Israeli	𐤀	na–akaona	macho–yake	𐤀	Balaamu	Na–akainua	
H7931	H3478	H0853	H7200		H0853		H5375	

אֱלֹהִים׃	רוּחַ	עָלָיו	וַתְּהִי	לִשְׁבָטָיו
Mungu	roho–wa	juu–yake	na–akaja	kwa–makabila–yao
H0430	H7307		H1961	H7626

Akayainua macho yake na kumwona Isreli akiwa kwenye kambi, kila mmoja kwa kabila yake, na Roho wa Mungu akamjia.

וּנְאֻם	בְּעֹר	בְּנוֹ	בִּלְעָם	נְאֻם	וַיֹּאמַר	מְשָׁלוֹ	וַיִּשָּׂא	3
na–neno–la	Beori	mwana–wa	Balaamu	neno–la	na–akasema	mithali–yake	Na–akainua	
H5002	H1160			H5002	H0559	H4912	H5375	

הָעָֽיִן׃	שְׁתֻם	הַגֶּבֶר
jicho–lake	aliyefumba	mtu
	H8365	H1397

Akapokea huu unabii na kusema, “Balaamu mwana wa Beori anataka kusema, yeye ambaye macho yake yemefunuliwa sana.

4	נְאֻם	שֹׁמֵעַ	אִמְרֵי־	אֵל	אֲשֶׁר	מַחֲזֵה	שַׁדַּי	יֶחֱזֶה
	neno–la	yeye–anayesikia	maneno–ya	Mungu	ambaye	maono–ya	Mwenyezi	anaona
	H5002	H8085	H0561	H0410		H4236	H7706	H2372

נֹפֵל	וּגְלוּי	עֵינָיִם׃
akianguka	na–kufunuliwa	macho
H5307	H1540	

Huongea na kusikia maneno ya Mungu. Huona maono toka kwa Mwenyezi, ambaye mbele zake humwinamia na macho yake yakiwa yamefumbuliwa.

5	מַה־	טֹבוּ	אָהָלֶיךָ	יַעֲקֹב	מִשְׁכְּנֹתֶיךָ	יִשְׂרָאֵל׃
	jinsi–gani–	ni–mazuri	hema–zako	Yakobo	makao–yako	Israeli
	H4100	H2895	H0168	H3290	H4908	H3478

Jinsi zilivyo nzuri hema zako, ewe Yakobo, mahali unapoishi, Israeli!

6	כִּנְחָלִים	נִטָּיוּ	כִּגַּנְּת	עֲלֵי	נָהָר	כַּאֲהָלִים	נָטַע
	kama–mabonde	yamenyooka	kama–bustani	kando–ya	mto	kama–miti–ya–aloe	amepanda
		H5186	H1593		H5104	H0174	H5193

יְהוָה	כַּאֲרָזִים	עֲלֵי־	מָיִם׃
Yahwe	kama–mierezi	kando–ya	maji
H3068	H0730		H4325

Wamesambaa kama bonde, kama bustani zilizo pembezoni mwa mto, Kama miti ya mishubiri iliyopandwa na BWANA, ni kama mfano wa mielezi pembezoni mwa maji.

7	יִזַּל־	מַיִם׃	מִדַּלְיָו	וְזַרְעוֹ	בְּמַיִם	רַבִּים	וְיָרָם
	yatatiririka–	maji	kutoka–ndoo–zake	na–mbegu–yake	katika–maji	mengi	na–atainuliwa
	H5140	H4325	H1805	H2233	H4325		

מֵאֲגַג	מַלְכּוֹ	וְתִנַּשֵּׂא	מַלְכֻתוֹ׃
kuliko–Agagi	mfalme–wake	na–itainuliwa	ufalme–wake
H0090	H4428	H5375	H4438

Maji yanatiririka katika ndoo zao, na mbegu zao zimemwagiwa maji vizuri. Mfalme wao atakuwa juu ya Agagi, na ufalme wao utaheshimiwa.

8	אֵל	מוֹצִיאוֹ	מִמִּצְרַיִם	כְּתוֹעֲפֹת	רְאֵם	לוֹ	יֹאכַל	גּוֹיִם
	Mungu	amemtoa	kutoka–Misri	kama–nguvu–ya	nyati	kwake	atawala	mataifa
	H0410	H3318	H4714	H8443	H7214		H0398	

וְעַצְמֹתֵיהֶם	יְגָרֵם	וְחִצָּיו	יִמְחָץ׃
na–mifupa–yao	atavunja	na–mishale–yake	ataichoma
H6106		H2671	H4272

Mungu anamtoa Misri, na nguvu kama za nyati. Atawameza mataifa wanaopigana nao. Ataivunja mifupa yao katika vipande vipande. atawapiga kwa mishale yake.

9	כָּרַע	שָׁכַב	כַּאֲרִי	וּכְלָבִיא	מִי	יְקִימֶנּוּ	מְבָרֲכֶיךָ
	amejinyosha	amelala	kama–simba	na–kama–simba–jike	nani	atamwamsha	wakubarikio
	H3766	H7901			H4310		H1288

בָּרוּךְ	וְאֹרְרֶיךָ	אָרוּר׃	
wamebarikiwa	na–wakuapizo	wamelaaniwa	
H1288	H0779	H0779	

Ananyatia kama simba mume, na kamaa simba jike. Ni nani atakayejaribu kumsumbua? Kila mmoja anayembariki na abarikiwe; na kila mmoja anayemlaani na alaaniwe.”

10

כַּפָּיו מִכונו–yake H3709 אֶת־ ▯ H0853 וַיִּסְפֹּק na–akapiga בִּלְעָם Balaamu אֶל־ dhidi–ya H0413 בָּלָק Balaki H1111 אַף hasira–ya H0639 וַיִּחַר־ Na–ikawaka– H2734

בֵּרַכְתָּ umewabariki H1288 וְהִנֵּה na–tazama H2009 קֻרָאתִיךְ nilikuita H7121 אֹיְבַי adui–zangu H0341 לָקֹב kuwalaani H6895 בִּלְעָם Balaamu אֶל־ kwa– H0413 בָּלָק Balaki H1111 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

פְּעָמִים׃ mara H6471 שָׁלֹשׁ mara–tatu H7969 זֶה hizi H2088 בָּרֵךְ kubariki H1288

Hasira za Balaki zikawaka dhidi ya Balaamu naye akaipiga mikono yake kwa pamoja. Balaki akamwambia Balaamu, “Nilkuita ili uwalaani maadui zangu, Lakini tazama, umewabariki mara tatu.

11

אֲכַבֵּדְךָ nitakuheshimu H3513 כַּבֵּד kukuheshimu H3513 אָמַרְתִּי nilisema H0559 מְקוֹמֶךָ mahali–pako H4725 אֶל־ kwa– H0413 לְךָ wewe בְּרַח־ kimbia– H1272 וְעַתָּה na–sasa H6258

מִכָּבוֹד׃ kutoka–heshima H3519 יְהוָה Yahwe H3068 מְנָעֲךָ amekuzuia H4513 וְהִנֵּה na–tazama H2009

Kwa hiyo ondoka uende nyumbani uniache sasa hivi. Nilisema ningekupa zawadi kubwa sana, lakini BWANA amekuzuilia kupata zawadi.”

12

שְׁלַחְתָּ ulituma H7971 אֲשֶׁר־ ambao– מִלְאָכֶיךָ wajumbe–wako H4397 אֶל־ kwa– H0413 גַּם pia H1571 הֲלֹא je–si H3808 בָּלָק Balaki H1111 אֶל־ kwa– H0413 בִּלְעָם Balaamu וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559

לֵאמֹר׃ kusema H0559 דִּבַּרְתִּי nilisema H1696 אֵלַי kwangu H0413

Ndipo Balaamu alipomjibu Balaki, “Niliwaambia wale wajumbe ulionitumia,

13

וְזָהָב na–dhahabu H2091 כֶּסֶף fedha H3701 בֵּיתוֹ nyumba–yake מְלֵא nyumba–yake–iliyojaa H4393 בָּלָק Balaki H1111 לִי mimi יִתֶּן־ angenipa– H5414 אִם־ hata–kama–

רָעָה baya אוֹ au טוֹבָה jema לַעֲשׂוֹת kufanya יְהוָה Yahwe H3068 פִּי neno–la H6310 אֶת־ ▯ H0853 לַעֲבֹר kuvuka אוּכַל kuweza H3201 לֹא siwezi H3808

אֲדַבֵּר׃ nitasema H1696 אֹתוֹ hicho H0853 יְהוָה Yahwe H3068 יְדַבֵּר atasema H1696 אֲשֶׁר־ kile–ambacho– מִלִּבִּי kutoka–moyoni–mwangu

'Hata kama Balaki atanipa ikulu yake ikiwa imejaa fedha na dhahabu, sitafanya zaidi ya maneno ya BWANA kwa lolote zuri au baya, au kwa chochote ambacho ningetaka kufanya. Ninaweza kusema kile tu ambacho BWANA ananiambia kusema,' Je, sikuwaambia haya?

14

אֲשֶׁר kile–ambacho אִיעָצְךָ nitakushauri H3289 לְכָה njoo H3212 לְעַמִּי kwa–watu–wangu הוֹלֵךְ ninaenda H1980 הִנְנִי tazama–mimi H2009 וְעַתָּה na–sasa H6258

הַיָּמִים׃ siku H3117 בְּאַחֲרִית katika–mwisho–wa H0319 לְעַמְּךָ kwa–watu–wako הַזֶּה hawa H2088 הָעָם watu–hawa יַעֲשֶׂה watafanya

Kwa hiyo sasa, tazama, nitarudi kwa watu wangu. Lakini kwanza nikuonye kile ambacho hawa watu watawafanyia watu wako katika siku zijazo.”

15 וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר וְנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן׃
Na-akainua mithali-yake na-akasema neno-la Balaamu mwana-wa Beori na-neno-la mtu aliyefumba jicho-lake
H5375 H4912 H0559 H5002 H1160 H5002 H1397 H8365

Balaamu alianza unabii huu. Akisema, “Balaamu mwana wa Beori anasema, Mtu yule aliyefumbuliwa macho yake.

16 נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי־אֵל וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם׃
neno-la yeye-anayesikia maneno-ya Mungu na-anajua maarifa-ya Aliye-Juu maono-ya Mwenyezi anaona akianguka na-kufunuliwa macho
H5002 H8085 H0561 H0410 H3045 H1847 H4236 H7706 H2372 H5307 H1540

Huu ni unabii wa mtu alisikiaye neno la Mungu, aliye na maarifa toka kwake Yeye aliye juu, aliye na maono kutoka kwa Mwenyezi, Yeye ambaye humpigia magoti macho yakiwa yamefumbuliwa.

17 אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב וְקָרַקַר מוֹאָב פַּאֲתֵי וּמָחַץ מִיִּשְׂרָאֵל שֹׁבֵט וְקָם שֵׁת׃ בְּנֵי־ כָּל־
ninamuona lakini-si sasa ninamtazama lakini-si karibu atachomoza nyota kutoka-Yakobo na-ataangamiza pembe-za Moabu na-atavunja kutoka-Israeli fimbo-ya-utawala na-ataamka Sethi wana-wa wote-
H7200 H6258 H7789 H3808 H7138 H1869 H3556 H3290 H7626 H3478 H6285 H4124 H4272 H3605 H8351

Ninamwona, lakini hayuko hapa sasa. Ninamtazama, lakini siyo karibu. Nyota itatokea katika Yakobo, na fimbp ya enzi itatokea katika Israeli. Naye atawapigapiga viongozi wa Moabu na kuwaharibu wa uzao wa Sethi

18 וְהָיָה אֱדוֹם יְרֵשָׁה וְהָיָה יְרֵשָׁה מִלִּיקִי וְהָיָה עֹשֶׂה חָיִל׃ וְיִשְׂרָאֵל אֹיְבָיו שֵׂעִיר מִלִּיקִי־ Na-atakuwa Edomu miliki-yake na-atakuwa Seiri adui-zake na-Israeli anafanya ushujaa
H1961 H0123 H3424 H1961 H3424 H2428 H0341 H3478

Ndipo Edomu atakapokuwa miliki ya Israeli, na Seiri pia itakuwa milki yao, maadui wa Israeli, ambao Israeli atawashinda kwa nguvu zake.

19 וְיֵרֵד מִיַּעֲקֹב וְהֶאֱבִיד שָׂרִיד מֵעִיר׃
na-atatawala kutoka-Yakobo na-ataangamiza mabaki kutoka-mjini
H3290 H0006 H8300

Kutoka kwa Yakobo atatoka mfalme ambaye utawala wake naye atawaangamiza waliosalia katika mji.”

גּוֹיִם	רֵאשִׁית	וַיֹּאמֶר	מְשָׁלֹו	וַיִּשָּׂא	עֲמָלֵק	אֶת־	וַיַּרְא		20
mataifa	wa–kwanza–wa	na–akasema	mithali–yake	na–akainua	Amaleki		Na–akaona		
	H7225	H0559	H4912	H5375	H6002	H0853	H7200		

אֹבֵד׃	עֲדֵי	וְאַחֲרִיתֹו	עֲמָלֵק	
maangamizo	hadi–	na–mwisho–wake	Amaleki	
H0008	H5703	H0319	H6002	

Kisha Balaamu akamtazama Amaleki na akaanza kutoa unabii wake. Alisema, “Amaleki alikuwa mkuu katika mataifa, lakini mwisho wake utakuwa uharibifu.”

מְוֹשָׁבֶךָ	אֵיתָן	וַיֹּאמֶר	מְשָׁלֹו	וַיִּשָּׂא	הַקֵּינִי	אֶת־	וַיַּרְא	21
makao–yako	imara	na–akasema	mithali–yake	na–akainua	Wakeni		Na–akaona	
H4186	H0386	H0559	H4912	H5375	H7017	H0853	H7200	

קִנֶּךָ׃	בַּסֶּלַע	וְשִׂים
kiota–chako	katika–mwamba	na–umeweka
H7064	H5553	

Kisha Balaamu akawatazama Wakeni na akaanza kutoa unabii wake. Akasema, “Mahali unapoishi pana usalama, na viiota vyake viko kwenye miamba.

תִּשְׁכָּתֶךָ׃	אַשּׁוּר	מָה	עַד־	קָיִן	לְבָעֵר	יִהְיֶה	אִם־	כִּי	22
atakuchukua–mateka	Ashuru	lini	hadi–	Kaini	kuteketezwa	atakuwa	ikiwa–	lakini	
H7617	H0804	H4100	H5704			H1961			

Lakini pamoja na hayo, Kaini ataharibiwa na Ashuru atakapowachukua mateka.”

אֵל׃	מִשֶּׂמְוֹ	יִחְיֶה	מִי	אֹוי	וַיֹּאמֶר	מְשָׁלֹו	וַיִּשָּׂא	23
Mungu–anafanya–hivi	wakati–	ataishi	nani	ole	na–akasema	mithali–yake	Na–akainua	
H0410		H2421	H4310	H0188	H0559	H4912	H5375	

Kisha Balaamu akanza unabii wake wa mwisho. Akasema, “Ole wake atakayesalia Mungu atakapoyafanya haya?

הֹוא	וְגַם־	עֵבֶר	וְעִנּוּ־	אַשּׁוּר	וְעִנּוּ	כִּתִּים	מִיַּד	וְצִים	24
yeye	na–pia–	Eberi	na–wataonea–	Ashuru	na–wataonea	Kitimu	kutoka–pwani–ya	na–meli	
H1931	H1571	H5677		H0804		H3794	H3027	H6716	

אֹבֵד׃	עֲדֵי
maangamizo	hadi–
H0008	H5703

Merikebu zitakuja toka pwani ya Kittimu; Zitaivamia Ashuru na kuiharibu Eberi, lakini wao pia wataishia kwenye uharibifu.”

הָלַךְ	בָּלָק	וְגַם־	לִמְקֹמֹו	וַיָּשָׁב	וַיֵּלֶךְ	בִּלְעָם	וַיָּקָם	25
akaenda	Balaki	na–pia–	mahali–pake	na–akarudi	na–akaenda	Balaamu	Na–akaamka	
H1980	H1111	H1571	H4725	H7725	H3212			

	לְדַרְכֹּו׃	פ
	njia–yake	¶
	H1870	

Kisha Balaamu akainuka na kuondoka. Akarudi nyumbani kwake, na Balaki naye akaondoka.

Chapter 25

מֹואָב׃	בְּנֹות	אֶל־	לִזְנֹות	הָעָם	וַיָּחֶל	בַּשִּׁטִּים	יִשְׂרָאֵל	וַיֵּשֶׁב	1
Moabu	binti–za	na–	kuzini	watu–hao	na–alianza	katika–Shitimu	Israeli	na–alikaa	
H4124	H1323	H0413	H2181			H7851	H3478	H3427	

Israeli akakaa Shitimu, na wanaume wakaanza kufanya ukahaba na wanawake wa Moabu,

2

וַיְשִׁשְׁתַּחֲוּוּ	הָעָם	וַיֹּאכַל	אֱלֹהֵיהֶן	לְזִבְחֵי	לָעָם	וַתִּקְרֶאן
na–walisujudu	watu–hao	na–walikula	miungu–yao	kwa–dhabihu–za	kwa–watu	na–waliwaita
H7812		H0398	H0430	H2077		H7121

לֵאלֹהֵיהֶן׃
kwa–miungu–yao
H0430

kwa kuwa Wamoabu waliwakaribishsa kutoa sadaka kwa miungu yao. Kwa hiyo watu wakala na kuisujudia miungu ya Moabu.

3

בְּיִשְׂרָאֵל׃	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	פְּעוֹרלְבַעַל	יִשְׂרָאֵל	וַיִּצָּמֶד
dhidi–ya–Israeli	Yahwe	hasira–ya	na–iliwaka	na–Baali–Peori	Israeli	na–alijiunga
H3478	H3068	H0639	H2734	H1187	H3478	H6775

Watu wa Israeli wakaungana kumwabudu Baali wa Peori, na hasira ya BWANA ikawaka dhidi ya Israeli.

4

הָעָם	רָאשֵׁי	כָּל־	אֶת־	קְחָ	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
watu–hao	wa–	wakuu–wote	–	chukua	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
		H3605	H0853	H3947	H4872	H0413	H3068	H0559

יְהוָה	אַף־	חֲרוֹן	וְיָשֹׁב	הַשָּׁמֶשׁ	נֶגֶד	לַיהוָה	אוֹתָם	וְהוֹקַע
Yahwe	hasira–ya	ukali–wa	na–itarudi	jua–hilo	mbele–ya	kwa–Yahwe	wao	na–uwatundike
H3068	H0639	H2740	H7725	H8121	H5048	H3068	H0853	H3363

מִיִּשְׂרָאֵל׃
kutoka–kwa–Israeli
H3478

BWANA akamwambia Musa, “Waue viongozi wote wa watu na uwanyonge mbele yangu ili waonekane wakati wa mchana, ili kwamba hasira yangu kali iondoke kwa Israeli.”

5

הַנִּצְמָדִים	אַנְשֵׁי	אִישׁ	הִרְגוּ	יִשְׂרָאֵל	שִׁפְטֵי	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר
waliojiunga	watu–wake	kila–mtu	muue	Israeli	waamuzi–wa	kwa–	Musa	na–akasema
H6775	H0376	H0376	H2026	H3478	H8199	H0413	H4872	H0559

פְּעוֹר׃לְבַעַל
na–Baali–Peori
H1187

Kwa hiyo Musa akawaambia viongozi wa Israeli, “Kila mmoja wenu lazima awanyonge watu wake ambao wameshiriki kumwabudu Baali wa Peori.”

6

אֶת־	אֶחָיו	אֶל־	וַיִּקְרַב	בָּא	יִשְׂרָאֵל	מִבְּנֵי	אִישׁ	וְהִנֵּה
–	ndugu–zake	kwa–	na–akaleta	alikuja	Israeli	kutoka–kwa–wana–wa	mtu	na–tazama
H0853	H0251	H0413	H7126	H0935	H3478		H0376	H2009

עֲדַת	כָּל־	וּלְעֵינֵי		מֹשֶׁה	לְעֵינֵי		הַמִּדְיָנִית	
la–	kusanyiko–lote	na–mbele–ya–macho–ya		Musa	mbele–ya–macho–ya		Mmidiani–huyo	
H5712	H3605			H4872			H4084	

מוֹעֵד׃	אֹהֶל	פֶּתַח	בֹּכִים	וְהֵמָּה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	
kukutania	hema–la	mlangoni–mwa	walikuwa–wakilia	na–wao	Israeli	wana–wa	
H4150	H0168	H6607	H1058	H1992	H3478		

Kisha mtu mmoja wa Israeli akaleta mwanamke mmoja aliyekuwa miongoni mwa familia yake. Hili lilitokea mbele ya macho ya Musa na watu wa Israeli, wakati walipokuwa wakilia mbele ya lango la hema ya kukutania.

7

וַיַּ֕רְא פִּינְחָ֖ס בֶּן־אֶלְעָזָ֣ר בֶּן־אַהֲרֹ֑ן הַכֹּהֵ֗ן וַיָּ֙קָם֙
na–akaona Finehasi mwana–wa Eleazari mwana–wa Haruni kuhani–huyo na–akasimama
H7200 H6372 H0499 H0175 H3548

מִתּ֣וֹךְ הָעֵדָ֔ה וַיִּקַּ֖ח רֹ֣מַח בְּיָד֑וֹ׃
kutoka–katikati–ya kusanyiko–hilo na–akachukua mkuki mkononi–mwake
H8432 H5712 H3947 H7420 H3027

Finehasi mwana wa Eliazari, mwana wa Haruni kuhani, alipoona hivyo, akainuka kutoka jamii ya watu akachukua mkuki mkononi mwake.

8

וַיָּבֹ֗א אַחַר֙ אִ֣ישׁ־יִשְׂרָאֵ֔ל הַקֻּבָּ֖ה אֶל־ יְדַקַּ֣ר וְאֶת־ אֵ֑ת
na–akaingia nyuma–ya mtu–huyo Mwisraeli ndani–ya hema–hilo na–akawachoma –
H0935 H0376 H3478 H0413 H6898 H1856 H0853

וְאֶת־ הָאִשָּׁה֙ אֶל־ קֻבָּתָ֔הּ שְׁנֵיהֶ֖ם אֵ֣ת יִשְׂרָאֵ֑ל׃
na– mwanamke–huyo katika– tumbo–lake wote–wawili – Mwisraeli mtu–huyo
H0853 H0802 H0413 H6897 H8147 H0853 H3478 H0376

וַתֶּעָצַ֖ר הַמַּגֵּפָ֥ה מֵעַ֛ל בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃
na–ikasimama tauni–hiyo kutoka–juu–ya wana–wa Israeli
H6113 H4046 H4605 H3478

Akamfuata yule mwanaume Muisraeli hemani na kuwachoma kwa mkuki wote wawili kwenye miili yao, wote yule Muisraeli na yule mwanamke. Kwa hiyo ile tauni ambayo Mungu alikuwa ameituma kwa watu wa Israeli ikakoma.

9

וַיִּהְי֖וּ הַמֵּתִ֑ים בַּמַּגֵּפָ֕ה אַרְבָּעָ֥ה אֶ֖לֶף וְעֶשְׂרִ֥ים וּמְאַ֥ת אֶ֛לֶף׃ פ
na–walikuwa waliokufa kwa–tauni–hiyo elfu ishirini na nne: P
H1961 H4191 H4046 H0702 H6242 H0505

Idadi ya wale waliokufa kwa tauni walikuwa elfu ishirini na nne.

10

וַיְדַבֵּ֖ר יְהוָ֣ה אֶל־ מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃
na–akasema Yahwe kwa– Musa akisema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

BWANA akanena na Musa, akasema,

11

אֶת־ פִּינְחָ֞ס בֶּן־אֶלְעָזָ֣ר בֶּן־אַהֲרֹ֣ן הַכֹּהֵ֗ן הֵשִׁ֤יב
– Finehasi mwana–wa Eleazari mwana–wa Haruni kuhani–huyo amerudisha
H0853 H6372 H0499 H0175 H3548 H7725

אֶת־ חֲמָתִי֙ מֵעַ֣ל בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּקִנְאוֹ֙ אֶת־ קִנְאָתִ֖י
– ghadhabu–yangu kutoka–juu–ya wana–wa Israeli kwa–wivu–wake – wivu–wangu
H2534 H4605 H1121 H3478 H7065 H0853 H7068

וְלֹא־ כִלִּ֥יתִי אֶת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּקִנְאָתִֽי׃
na–si– kuwaangamiza – wana–wa Israeli kwa–wivu–wangu
H3808 H3615 H0853 H1121 H3478 H7068

“Finehasi mwana wa Eliazari mwana wa Haruni, kuhani amaigeuza hasira yangu isiwe kwa wana wa Israeli kwa sababu alikuwa na wivu kati yao juu ya wivu wangu. Kwa hiyo sijawaangamiza watu wa Israeli kwa hasira yangu.

12

לָכֵ֖ן אֱמֹ֑ר הִנְנִי֙ נֹתֵ֣ן לוֹ֔ אֶת־ בְּרִיתִ֖י שָׁלֽוֹם׃
kwa–hiyo sema tazama–mimi ninampa yeye – agano–langu la amani
H3651 H0559 H2009 H5414 H3276 H0853 H1285 H7965

Kwa hiyo waambie, 'BWANA anasema, “Tazama, Ninampa Finehasi agano la amani.

13 וְהָיְתָה לּוֹ kwake na-itakuwa H1961 לְזַרְעוֹ na-kwa-uzao-wake H2233 אַחֲרָיו baada-yake H0310 בְּרִית agano-la H1285 כְּהֻנַּת ukuhani H3550 עוֹלָם wa-milele H5769

תַּחַת kwa-sababu H8478 דְּבַר־ jambo-la H1697 אֲשֶׁר ya-kwamba H0834 קִנְאוֹ aliwiwa H7065 לֵאלֹהָיו kwa-Mungu-wake H0430 וְכִפֶּר na-akafanya-upatanisho H3722 עַל־ kwa-ajili-ya H5921

בְּנֵי wana-wa H1121 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478

Kwake na kwa wana wake baada yake, litakuwa agano la kudumu la ukuhani kwa sababu alikuwa na wivu juu yangu, Mungu wake. Amewapatanisha wana wa Israeli.

14 וְשֵׁם na-jina-la H8034 אִישׁ mtu-huyo H0376 יִשְׂרְאֵלִי Mwisraeli H3478 הַמֻּכָּה aliyeuawa H5221 אֲשֶׁר ambaye H0834 הַכֻּתָה aliuawa H5221 אֵת־ pamoja-na H0854 הַמִּדְיָנִית Mmidiani-huyo H4084

זִמְרִי Zimri H2174 בֶּן־ mwana-wa H1121 סָלוּא Salu H5542 נְשִׂיא mkuu H5387 בֵּית־ wa-nyumba-ya H1004 אָב baba H0001 לַשִּׁמְעֹנִי׃ wa-Wasimeoni H8099

Sasa yule Muisraeli aliyeuwawa pamoja na Yule mwanamke Mmidiani alikuwa Zimri mwana wa Salu, kiongozi wa familia ya uzao wa Simeoni.

15 וְשֵׁם na-jina-la H8034 הָאִשָּׁה mwanamke-huyo H0802 הַמֻּכָּה aliyeuawa H5221 הַמִּדְיָנִית Mmidiani-huyo H4084 כָּזְבִּי Kozbi H3580 בַּת־ binti-ya H1323 צוּר Suri H6698 רֹאשׁ mkuu H7218

אִמּוֹת wa-makabila H0523 בֵּית־ wa-nyumba-ya H1004 אָב baba H0001 בְּמִדְיָן katika-Midiani H4080 הִוא׃ yeye H1931 פ P

Jina la yule Mmidiani aliyeuwawa lilikuwa Cozibi binti wa Zuri, ambaye alikuwa mkuu wa familia wa kabila huko Midiani.

16 וַיְדַבֵּר na-akasema H1696 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa- H0413 מֹשֶׁה Musa H4872 לֵאמֹר׃ akisema H0559

Kwa hiyo BWANA akanena na Musa na kusema,

17 צָרֹר wasumbue H6887 אֶת־ – H0853 הַמִּדְיָנִים Wamidiani H4084 וְהַכִּיתֶם na-mwapige H5221 אוֹתָם׃ wao H0853

“Watendee Wamidiani kama maadui na uwaangamize, kwa kuwa waliwatendea kama maadui

18 כִּי kwa-sababu H3588 צֹרְרִים wanawasumbua H6887 הֵם wao H1992 לָכֶם ninyi H3588 בְּנִכְלֵיהֶם kwa-hila-zao H5231 אֲשֶׁר־ ambazo H834 נִכְלוּ waliwahila H5230 לָכֶם ninyi H3588 עַל־ kuhusu-

פְּעוֹר Peori H6465 דְּבַר־ jambo-la H1697 וְעַל־ na-kuhusu- H5921 דְּבַר jambo-la H1697 כָּזְבִּי Kozbi H3580 בַּת־ binti-ya H1323 נְשִׂיא mkuu-wa H5387 מִדְיָן Midiani H4080 אֲחֹתָם dada-yao H0269

הַמַּגֵּפָה tauni-hiyo H4046 עַל־ kuhusu- H5921 דְּבַר־ jambo-la H1697 פְּעוֹר׃ Peori H6465

בְּיוֹם־ siku-ya H3117 הַמֻּכָּה aliyeuawa H5221

kwa kuwadanganya. Waliwaongoza katika uovu kwa swala la Peori na kwa swala la dada yao Cozibi, binti wa kiongozi wa Wamidiani, ambaye aliuawa siku ile ya tauni kwa swala la Peori.”

Chapter 26

אֶלְעָזָר	וְאֶל	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	פ	הַמַּגֵּפָה	אַחֲרֵי	וַיְהִי	1
Eleazari	na–kwa	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	P	tauni–hiyo	baada–ya	na–ikawa	
H0499	H0413	H4872	H0413	H3068	H0559		H4046		H1961	

לֵאמֹר׃	הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	בֶּן־
akisema	kuhani–huyo	Haruni	mwana–wa
H0559	H3548	H0175	

Ilitokea baada ya tauni ambayo BWANA alimwambia Musa na Eliazari mwana wa Haruni kuhani, Alisema,

מִבֶּן	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	עֵדַת	כָּל־	וְרֹאשׁ	אֶת־	שְׂאוּ		2
kutoka–umri–wa	Israeli	wana–wa	la–	kusanyiko–lote	idadi–ya	–	hesabuni		
	H3478		H5712	H3605		H0853	H5375		

צָבָא	יֹצֵא	כָּל־	אֲבֹתָם	לְבֵית	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים
vita	wanaotoka	wote	baba–zao	kwa–nyumba–ya	na–kuendelea	miaka	miaka–ishirini
	H3318	H3605	H0001		H4605	H8141	H6242

בְּיִשְׂרָאֵל׃
katika–Israeli
H3478

Wahesabu watu wote wa Israeli, kuanzia miaka ishirini na zaidi, kwa jamaa ya familia zao wote ambao wanaweza kwenda kwenye vita kwa ajili ya Israeli.”

עַל־	מוֹאָב	בְּעַרְבַת	אֹתָם	הַכֹּהֵן	וְאֶלְעָזָר	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	3
karibu–na	Moabu	katika–tambarare–za	kwao	kuhani–huyo	na–Eleazari	Musa	na–akasema	
H4124	H6160		H0853	H3548	H0499	H4872	H1696	

לֵאמֹר׃	יְרֵחוֹ	יַרְדֵּן
akisema	Yeriko	Yordani
H0559	H3405	H3383

Kwa hiyo Musa na Eliazari kuhani wakawaambia katika uwanda wa Moabu karibu na Yorodani kule Yeriko na kusema,

מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	וָמַעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	מִבֶּן	4
Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama	na–kuendelea	miaka	miaka–ishirini	kutoka–umri–wa	
H4872	H0853	H3068	H6680		H4605	H8141	H6242		

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	הַיֹּצְאִים	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי
Misri	kutoka–nchi–ya	waliotoka	Israeli	na–wana–wa
H4714	H0776	H3318	H3478	

Wahesabuni watu, kuanzi umri wa miaka ishirini na zaidi kama BWANA alivyomwamuru Musa na watu wa Israeli walitoka katika nchi ya Misri.”

הַחֲנֹכִי	מִשְׁפַּחַת	חֲנוֹךְ	רְאוּבֵן	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	בְּכוֹר	רְאוּבֵן	5
Wahanoki	ukoo–wa	Hanoki	Rubeni	wana–wa	Israeli	mzaliwa–wa–kwanza–wa	Rubeni	
H2599	H4940	H2585	H7205		H3478	H1060	H7205	

הַפַּלְאִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְפַלּוּא
Wapalu	ukoo–wa	kwa–Palu
H6384	H4940	H6396

Reubeni ndiye aliyekuwa wa kwanza, Kutoka kwa mwana wake Hanoki ulitokea ukoo wa Wahanoki. Kutoka kwa Palu ulitokea ukoo wa Wapalu.

6	לְחֶצְרֹן׃	מִשְׁפַּחַת	הֶחֱצְרוֹנִי	לְכַרְמִי׃	מִשְׁפַּחַת	הַכַּרְמִי׃
	kwa–Hesroni	ukoo–wa	Wahesroni	kwa–Karmi	ukoo–wa	Wakarmi
	H2696	H4940	H2697	H3756	H4940	H3757

Kutoka Hezroni. ulitokea ukoo wa Wahezroni. Kutoka kwa Kami ulitokea ukoo wa Wakami.

7	אֶלֶף	וְאַרְבָּעִים	שְׁלֹשָׁה	פְּקֻדֵיהֶם	וַיִּהְיוּ	הָרְאוּבֵנִי	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה
	elfu	na–arobaini	tatu	waliohesabiwa–wao	na–walikuwa	Warubeni	ndizo–koo–za	hizi
	H0505	H0705	H7969		H1961	H7206	H4940	H0428

וּשְׁבַע	מֵאוֹת	וּשְׁלֹשִׁים׃	
na–saba	mia	na–thelathini	
H7651	H3967	H7970	

Hizi ndizo zilikuwa koo za uzao wa Reubeni, ambzo idadi yao ilikuwa wanaume 43, 730.

8	וּבְנֵי	פַלּוּא	אֱלִיאָב׃
	na–wana–wa	Palu	Eliabu
		H6396	H0446

Eliabu alikuwa mwana wa Palu.

9	וּבְנֵי	אֱלִיאָב	נְמוּאֵל	וְדָתָן	וַאֲבִירָם	הוּא־	דָתָן	וַאֲבִירָם
	na–wana–wa	Eliabu	Nemueli	na–Dathani	na–Abiramu	huyu–ndiye	Dathani	na–Abiramu
		H0446	H5241	H1885	H0048	H1931	H1885	H0048

אַהֲרֹן	וְעַל־	מֹשֶׁה	עַל־	הִצּוּ	אֲשֶׁר	הָעֲדָה	(קְרִיאֵי	]קרוא֥ין[
Haruni	na–dhidi–ya	Musa	dhidi–ya	walipigana	ambao	wa–kusanyiko	waliochaguliwa	K
H0175		H4872				H5712	H7148	H7121

יְהוָה׃	עַל־	בְּהַצֹּתָם	קֹרַח	בַּעֲדַת־
Yahwe	dhidi–ya	walipopigana	Kora	katika–kusanyiko–la
H3068			H7141	H5712

Wana wa Eliabu walikuwa ni Nemueli, Dathani. na Abiramu. Hawa ni walewale Dathani na Abiramu waliomfuata Kora waliompinga Musa na Haruni na kumpinga BWANA.

10	קֹרַח	וְאֶת־	אֹתָם	וַתִּבְלַע	פִּיהָ	אֶת־	הָאָרֶץ	וַתִּפְתַּח
	Kora	na–	wao	na–ikawameza	kinywa–chake	–	ardhi–hiyo	na–ilifunguka
	H7141	H0853	H0853	H1104	H6310	H0853	H0776	

חֲמִשִּׁים	אֵת	הָאֵשׁ	בַּאֲכָל	הָעֲדָה	בְּמוֹת	
hamsini	–	moto–huo	wakati–moto–ulipokula	kusanyiko–hilo	wakati–wa–kufa–kwa	
H2572	H0853	H0784	H0398	H5712	H4194	

לְנֵס׃	וַיִּהְיוּ	אִישׁ	וּמָאתַיִם
ishara	na–wakawa	watu	na–mia–mbili
H5251	H1961	H0376	H3967

Pale ambapo dunia ilifungua kinywa na kuwameza pamoja na Kora wakati ambapo wafuasi wa Kora walikufa. Wakati ule, moto uliteketeza wanaume 250, amboa wlikuwa ishara ya onyo.

11	וּבְנֵי־	קֹרַח	לֹא־	מֵתוּ׃	ס
	na–wana–wa	Kora	hawaku–	kufa	S
		H7141	H3808	H4191	

Lakini uzao wa Kora haukufa.

מִשְׁפַּחַת	לְיָמִין	הַנְּמוּאֵלִי	מִשְׁפַּחַת	לִנְמוּאֵל	לְמִשְׁפְּחֹתָם	שִׁמְעוֹן	בְּנֵי	12
ukoo–wa	kwa–Yamini	Wanemueli	ukoo–wa	kwa–Nemueli	kwa–koo–zao	Simeoni	wana–wa	
H4940	H3226	H5242	H4940	H5241	H4940	H8095		

הַיָּכִינִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְיָכִין	הַיָּמִינִי
Wayakini	ukoo–wa	kwa–Yakini	Wayamini
H3200	H4940	H3199	H3228

Ukoo wa uzao wa Simeoni walikuwa hawa wafuatao: Kutoka kwa Nemueli, ukoo wa Wanemueli, kwa Jamini, ukoo wa Wajamini, kwa Jakini, ukoo wa Wajakini,

הַשָּׁאוּלִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְשָׁאוּל	הַזַּרְחִי	מִשְׁפַּחַת	לְזֶרַח	13
Washauli	ukoo–wa	kwa–Shauli	Wazera	ukoo–wa	kwa–Zera	
H7587	H4940	H7586	H2227	H4940	H2226	

kwa Zera, ukoo wa Wazera, kwa Shauli, ukoo wa Washauli.

ס	וּמְאָתַיִם׃	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	שְׁנָיִם	הַשִּׁמְעֹנִי	מִשְׁפָּחֹת	אֵלֶּה	14
S	na–mia–mbili	elfu	na–ishirini	mbili	Wasimeoni	ndizo–koo–za	hizi	
	H3967	H0505	H6242	H8147	H8099	H4940	H0428	

Hizi ndizo koo za uzao wa Simeoni, idadi yao ilikuwa wanaume 22, 200.

הַחַגִּי	מִשְׁפַּחַת	לְחַגִּי	הַצְּפוֹנִי	מִשְׁפַּחַת	לִצְפוֹן	לְמִשְׁפְּחֹתָם	גָּד	בְּנֵי	15
Wahagi	ukoo–wa	kwa–Hagi	Wasefoni	ukoo–wa	kwa–Sefoni	kwa–koo–zao	Gadi	wana–wa	
H2291	H4940	H2291	H6831	H4940	H6827	H4940	H1410		

הַשּׁוּנִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְשׁוּנִי	
Washuni	ukoo–wa	kwa–Shuni	
H7765	H4940	H7764	

Koo za uzao wa Gadi zilikuwa hizi: Kwa Zefoni, Ukoo wa Wazefoni, kwa Hagi, ukoo wa Wahagi, kwa Shuni, ukoo wa Washuni,

הָעֵרִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְעֵרִי	הָאֶזְנִי	מִשְׁפַּחַת	לְאֶזְנִי	16
Waeri	ukoo–wa	kwa–Eri	Waozni	ukoo–wa	kwa–Ozni	
H6180	H4940	H6179		H4940		

kwa Ozini, ukoo wa Waozini, kwa Eri, ukoo wa Waeri,

הָאַרְאֵלִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְאַרְאֵלִי	הָאֲרוֹדִי	מִשְׁפַּחַת	לַאֲרוֹד	17
Waareli	ukoo–wa	kwa–Areli	Waarodi	ukoo–wa	kwa–Arodi	
H0692	H4940	H0692	H0722	H4940	H0720	

kwa Arodi, ukoo wa Waarodi, kwa Areli, ukoo wa Waareli.

מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	אֶלֶף	אַרְבָּעִים	לִפְקֻדֵיהֶם	גָּד	בְּנֵי־	מִשְׁפָּחֹת	אֵלֶּה	18
mia	na–tano	elfu	arobaini	kwa–waliohesabiwa–wao	Gadi	wana–wa	ndizo–koo–za	hizi	
H3967	H2568	H0505	H0705		H1410		H4940	H0428	

ס
S

Hizi ndizo koo za uzao wa Gadi, idadi yao walikuwa wanaume 40, 500.

כְּנָעַן׃	בְּאֶרֶץ	וְאוֹנָן	עֵר	וַיָּמָת	וְאוֹנָן	עֵר	יְהוּדָה	בְּנֵי	19
Kanaani	katika–nchi–ya	na–Onani	Eri	na–alikufa	na–Onani	Eri	Yuda	wana–wa	
	H0776	H0209	H6147	H4191	H0209	H6147	H3063		

Wana wa Yuda walikwa Er na Onani, lakini hawa walifia katika nchi ya Kanaani.

לְפֶּרֶץ	הַשֵּׁלָנִי	מִשְׁפַּחַת	לְשֵׁלָה	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יְהוּדָה	בְּנֵי־	וַיִּהְיוּ	20
kwa–Peresi	Washela	ukoo–wa	kwa–Shela	kwa–koo–zao	Yuda	wana–wa	na–walikuwa	
H6557	H8024	H4940	H7956	H4940	H3063		H1961	

הַזַּרְחִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְזֶרַח	הַפַּרְצִי	מִשְׁפַּחַת
Wazera	ukoo–wa	kwa–Zera	Waperesi	ukoo–wa
H2227	H4940	H2226	H6558	H4940

Koo zingine za uzao wa Yuda zilikuwa hizi: Kwa Shela, ukoo wa Washela, kwa Perezi, ukoo wa Waperezi, na kwa Zera, ukoo wa Wazera.

מִשְׁפַּחַת	לְחֶמּוּל	הַחֶצְרֹנִי	מִשְׁפַּחַת	לְחֶצְרֹן	פֶּרֶץ	בְּנֵי־	וַיִּהְיוּ	21
ukoo–wa	kwa–Hamuli	Wahesroni	ukoo–wa	kwa–Hesroni	Peresi	wana–wa	na–walikuwa	
H4940	H2538	H2697	H4940	H2696	H6557		H1961	

הֶחָמוּלִי׃	
Wahamuli	
H2539	

Uzao wa Perezi walikuwa hawa: Kwa Hezroni, ukoo wa Wahezroni, kwa Hamuli, ukoo wa Wahamuli.

מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	אֶלֶף	וְשִׁבְעִים	שִׁשָּׁה	לִפְקֻדֵיהֶם	יְהוּדָה	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה	22
mia	na–tano	elfu	na–sabini	sita	kwa–waliohesabiwa–wao	Yuda	ndizo–koo–za	hizi	
H3967	H2568	H0505	H7657	H8337		H3063	H4940	H0428	

ס
S

Hizi ndizo zilizokuwa koo za Yuda, idadi yao ilikuwa wanaume 76, 500.

הַפּוּנִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְפֻוָּה	הַתּוֹלָעִי	מִשְׁפַּחַת	תּוֹלָע	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יִשָּׂשכָר	בְּנֵי	23
Wapuva	ukoo–wa	kwa–Puva	Watola	ukoo–wa	Tola	kwa–koo–zao	Isakari	wana–wa	
H6324	H4940	H6312	H8440	H4940	H8439	H4940	H3485		

Koo za uzao wa Isakari zilikuwa hizi: Kwa Tola, ukoo wa Watola, kwa Puva, ukoo wa Wapuva,

הַשִּׁמְרֹנִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְשִׁמְרֹן	הַיָּשׁוּבִי	מִשְׁפַּחַת	לְיָשׁוּב	24
Washimroni	ukoo–wa	kwa–Shimroni	Wayashubu	ukoo–wa	kwa–Yashubu	
H8117	H4940		H3432	H4940	H3437	

kwa Jashubu, ukoo wa Wajashubu, kwa Shimroni, ukoo wa Washimroni.

מֵאוֹת׃	וּשְׁלֹשׁ	אֶלֶף	וְשִׁשִּׁים	אַרְבָּעָה	לִפְקֻדֵיהֶם	יִשָּׂשכָר	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה	25
mia	na–tatu	elfu	na–sitini	nne	kwa–waliohesabiwa–wao	Isakari	ndizo–koo–za	hizi	
H3967	H7969	H0505	H8346	H0702		H3485	H4940	H0428	

ס
S

Hizi ndizo zilikuwa koo za Isakari, Idadi yao ilikuwa wanaume 64, 300.

מִשְׁפַּחַת	לְאֵלוֹן	הַסַּרְדִּי	מִשְׁפַּחַת	לְסֶרֶד	לְמִשְׁפְּחֹתָם	זְבוּלֻן	בְּנֵי	26
ukoo–wa	kwa–Eloni	Waseredi	ukoo–wa	kwa–Seredi	kwa–koo–zao	Zebuluni	wana–wa	
H4940	H0356	H5625	H4940	H5624	H4940	H2074		

הַיַּחְלְאֵלִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְיַחְלְאֵל	הָאֶלֹנִי
Wayahleeli	ukoo–wa	kwa–Yahleeli	Waeloni
H3178	H4940	H3177	H0440

Koo za uzao wa Zabuloni zilikuwa hizi: Kwa Seredi, ukoo wa Waseredi, kwa Eloni, ukoo wa Waeloni, kwa Jahaleeli, ukoo wa Wajahaleeli.

ס	מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	אֶלֶף	שִׁשִּׁים	לִפְקֻדֵיהֶם	הַזְּבוּלֹנִי	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה	27
S	mia	na–tano	elfu	sitini	kwa–waliohesabiwa–wao	Wazebuluni	ndizo–koo–za	hizi	
	H3967	H2568	H0505	H8346		H2075	H4940	H0428	

Hizi ndizo zilikuwa koo za Zabuloni, idadi y ao ilikuwa wanaume 60, 500.

וְאֶפְרָיִם׃	מְנַשֶּׁה	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יוֹסֵף	בְּנֵי	28
na–Efraimu	Manase	kwa–koo–zao	Yosefu	wana–wa	
H0669	H4519	H4940	H3130		

Koo za uzao wa Ysufu zilikuwa Manase na Efraimu.

גִּלְעָד	אֶת־	הוֹלִיד	וּמָכִיר	הַמָּכִירִי	מִשְׁפַּחַת	לְמָכִיר	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי	29
Gileadi	–	alizaa	na–Makiri	Wamakiri	ukoo–wa	kwa–Makiri	Manase	wana–wa	
H1568	H0853	H3205	H4353	H4354	H4940	H4353	H4519		

הַגִּלְעָדִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְגִלְעָד	
Wagileadi	ukoo–wa	kwa–Gileadi	
H1569	H4940	H1568	

Huu ndio uliokuwa uzao wa Manase: Kwa Machiri, ukoo wa Wamachiri (Machiri ndiye aliyekuwa baba wa Giliedi), kwa Giliedi, ukoo wa Wagiliedi.

הַחֶלְקִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְחֶלֶק	הָאִיעֶזְרִי	מִשְׁפַּחַת	אִיעֶזֶר	גִּלְעָד	בְּנֵי	אֵלֶּה	30
Waheleki	ukoo–wa	kwa–Heleki	Waiezeri	ukoo–wa	Iezeri	Gileadi	ndio–wana–wa	hawa	
H2516	H4940	H2507	H0373	H4940	H0372	H1568		H0428	

Wazo wa Giliedi walikuwa hawa wfuatao: Kwa Lezeri, ukoo wa Walezeri, kwa Helweki, ukoo wa Waheleki, kwa Asrieli,

הַשְּׁכְמִי׃	מִשְׁפַּחַת	וְשֶׁכֶם	הָאַשְׂרִיאֵלִי	מִשְׁפַּחַת	וְאַשְׂרִיאֵל	31
Washekemu	ukoo–wa	na–Shekemu	Waasrieli	ukoo–wa	na–Asrieli	
H7930	H4940	H7928	H0845	H4940	H0844	

ukoo wa Asrieli wa Waasrieli, kwa Shekemu, ukoo wa Washekemu,

הַחֶפְרִי׃	מִשְׁפַּחַת	וְחֵפֶר	הַשְּׁמִידָעִי	מִשְׁפַּחַת	וּשְׁמִידָע	32
Waheferi	ukoo–wa	na–Heferi	Washemida	ukoo–wa	na–Shemida	
H2662	H4940		H8062	H4940	H8061	

kwa Shemida, ukoo wa Washemida, kwa Hefa, ukoo wa Wahefa.

בָּנוֹת	אִם־	כִּי	בָּנִים	לוֹ	הָיוּ	לֹא־	חֵפֶר	בֶּן־	וּצְלָפְחָד	33
binti	tu–	isipokuwa	wana	kwake	kuwa	haku–	Heferi	mwana–wa	na–Selofehadi	
H1323					H1961	H3808			H6765	

וְתִרְצָה׃	מִלְכָּה	חָגְלָה	וְנֹעָה	מַחְלָה	צְלָפְחָד	בְּנוֹת	וְשֵׁם	
na–Tirsa	Milka	Hogla	na–Noa	Mahla	Selofehadi	binti–za	na–majina–ya	
H8656	H4435	H2295	H5270	H4244	H6765	H1323	H8034	

Zelofehadi mwana wa Hefa hakuwa na watoto wa kiume bali alikuwa na mabinti. Majina ya binti zake yalikuwa Mahilahi, Noha, Hoglaha, Milika, na Tiriza.

וּשְׁבַע	אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	שְׁנָיִם	וּפְקֻדֵיהֶם		מְנַשֶּׁה	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה	34
na–saba	elfu	na–hamsini	mbili	na–waliohesabiwa–wao		Manase	ndizo–koo–za	hizi	
H7651	H0505	H2572	H8147			H4519	H4940	H0428	

ס	מֵאוֹת׃	
S	mia	
	H3967	

Hizi ndizo koo za Manase, idadi yao ilikuwa wanaume 52, 700.

לְבֶכֶר	הַשֻּׁתַלְחִי	מִשְׁפַּחַת	לְשׁוּתֶלַח	לְמִשְׁפְּחֹתָם	אֶפְרַיִם	בְּנֵי־	אֵלֶּה	35
kwa–Bekeri	Washutela	ukoo–wa	kwa–Shutela	kwa–koo–zao	Efraimu	ndio–wana–wa	hawa	
H1071	H8364	H4940	H7803	H4940	H0669		H0428	

הַתַּחֲנִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְתַּחַן	הַבַּכְרִי	מִשְׁפַּחַת
Watahani	ukoo–wa	kwa–Tahani	Wabekeri	ukoo–wa
H8470	H4940	H8465	H1076	H4940

Koo za wana wa uzao wa Efraimu zilikuwa hizi zifuatazo: Kwa Shuthelaha, ukoo wa Washutheleha, kwa Becheri, ukoo wa Wabecheri, kwa Tahana, ukoo wa Watahana.

הָעֵרָנִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְעֵרָן	שׁוּתָלַח	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	36
Waerani	ukoo–wa	kwa–Erani	Shutela	ndio–wana–wa	na–hawa	
H6198	H4940	H6197	H7803		H0428	

Uzao wa Shuthelaha walikuwa, kwa Erani, ukoo wa Waerani.

אֶלֶף	וּשְׁלֹשִׁים	שְׁנָיִם	לִפְקֻדֵיהֶם	אֶפְרַיִם	בְּנֵי־	מִשְׁפְּחֹת	אֵלֶּה	37
elfu	na–thelathini	mbili	kwa–waliohesabiwa–wao	Efraimu	wana–wa	ndizo–koo–za	hizi	
H0505	H7970	H8147		H0669		H4940	H0428	

ס	לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	יוֹסֵף	בְּנֵי־	אֵלֶּה	מֵאוֹת	וַחֲמֵשׁ
S	kwa–koo–zao	Yosefu	ndio–wana–wa	hawa	mia	na–tano
	H4940	H3130		H0428	H3967	H2568

Hizi ndizo koo za uzao wa Efraimu, idadi yao ilikuwa wanaume 32, 500. Huu ndio uzao wa Yusufu, uliohesabiwa toka kila koo zao.

מִשְׁפַּחַת	לְאַשְׁבֵּל	הַבַּלְעִי	מִשְׁפַּחַת	לְבֶלַע	לְמִשְׁפְּחֹתָם	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	38
ukoo–wa	kwa–Ashbeli	Wabela	ukoo–wa	kwa–Bela	kwa–koo–zao	Benyamini	wana–wa	
H4940	H0788	H1108	H4940		H4940	H1144		

הָאַשְׁבֵּלִי	לַאֲחִירָם	מִשְׁפַּחַת	הָאֲחִירָמִי׃
Waashbeli	kwa–Ahiramu	ukoo–wa	Waahiramu
H0789	H0297	H4940	H0298

Koo za uzao wa Benjamini zilikuwa hizi zifuatazo: Kwa Bela ukoo wa Wabela, kwa Ashibeli, ukoo wa Washibeli, kwa Ahiramu, ukoo wa Wahiramu,

הַחוּפָמִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְחוּפָם	הַשּׁוּפָמִי	מִשְׁפַּחַת	לְשֻׁפּוּפָם	39
Wahufamu	ukoo–wa	kwa–Hufamu	Washufamu	ukoo–wa	kwa–Shufamu	
H2350	H4940	H2349	H7781	H4940		

kwa Shefufamu, ukoo wa Washefumamu, kwa Hufamu, ukoo wa Wahufamu.

מִשְׁפַּחַת	לְנַעֲמָן	הָאַרְדִּי	מִשְׁפַּחַת	וְנַעֲמָן	אַרְדְּ	בֶּלַע	בְּנֵי־	וַיִּהְיוּ	40
ukoo–wa	kwa–Naamani	Waardi	ukoo–wa	na–Naamani	Ardi	Bela	wana–wa	na–walikuwa	
H4940	H5283	H0716	H4940	H5283	H0714			H1961	

הַנַּעֲמִי׃
Wanaamani
H5280

Wana wa Bela walikuwa ni Ardi na Naamani. Kutoka kwa Ardi ulijitokeza ukoo wa Waardi, na kutoka kwa Naamani ukajaitokeza ukoo wa Wanaamani.

41

וְאַרְבָּעִים	חֲמִשָּׁה	וּפְקֻדֵיהֶם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	בִּנְיָמִן	בְּנֵי־	אֵלֶּה
na–arobaini	tano	na–waliohesabiwa–wao	kwa–koo–zao	Benyamini	ndio–wana–wa	hawa
H0705	H2568		H4940	H1144		H0428

ס	מֵאוֹת׃	וְשֵׁשׁ	אֶלֶף
S	mia	na–sita	elfu
	H3967	H8337	H0505

Hizi ndizo koo za uzao wa Benjamini. Idadai yao ilikuwa wanaume 45, 600.

42

אֵלֶּה	הַשּׁוּחָמִי	מִשְׁפַּחַת	לְשׁוּחָם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	דָּן	בְּנֵי־	אֵלֶּה
hizi	Washuhamu	ukoo–wa	kwa–Shuhamu	kwa–koo–zao	Dani	ndio–wana–wa	hawa
H0428	H7749	H4940	H7748	H4940	H1835		H0428

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	דָּן	מִשְׁפָּחֹת	
kwa–koo–zao	Dani	ndizo–koo–za	
H4940	H1835	H4940	

Kooo za uzao wa Dani zilikuwa hizi zifuatazo: Kwa Shuhamu, ukoo wa Washuhamu. Hizi ndizo koo za uzao wa Dani.

43

וְאַרְבַּע	אֶלֶף	וְשִׁשִּׁים	אַרְבָּעָה	לְפִקֻּדֵיהֶם	הַשּׁוּחָמִי	מִשְׁפָּחֹת	כָּל־	
na–nne	elfu	na–sitini	nne	kwa–waliohesabiwa–wao	Washuhamu	za–	koo–zote	
H0702	H0505	H8346	H0702		H7749	H4940	H3605	

ס	מֵאוֹת׃	
S	mia	
	H3967	

Idadi ya koo zote za Washuhamu ilikuwa wanaume 64, 400.

44

הַיִּשְׁוִי	מִשְׁפַּחַת	לְיִשְׁוִי	הַיִּמְנָה	מִשְׁפַּחַת	לְיִמְנָה	לְמִשְׁפְּחֹתָם	אָשֵׁר	בְּנֵי
Waishvi	ukoo–wa	kwa–Ishvi	Waimna	ukoo–wa	kwa–Imna	kwa–koo–zao	Asheri	wana–wa
H3441	H4940	H3440	H3232	H4940	H3232	H4940	H0836	

הַבְּרִיעִי׃	מִשְׁפַּחַת	לִבְרִיעָה	
Waberia	ukoo–wa	kwa–Beria	
H1284	H4940	H1283	

Koo za uzao wa Asheri zilikuwa zifuatazo: Kwa Imna, ukoo wa Waimna, kwa Ishvi, ukoo wa Waishivi, kwa Beria, ukoo wa Waberia.

45

הַמַּלְכִּיאֵלִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְמַלְכִּיאֵל	הַחֶבְרִי	מִשְׁפַּחַת	לְחֶבֶר	בְּרִיעָה	לִבְנֵי
Wamalkieli	ukoo–wa	kwa–Malkieli	Waheberi	ukoo–wa	kwa–Heberi	Beria	kwa–wana–wa
H4440	H4940	H4439	H2277	H4940	H2268	H1283	

Uzao wa Beria walikuwa hawa: Kwa Heberi, ukoo wa Waheberi, kwa Malikieli, ukoo wa Wamalikieli.

46

שָׂרַח׃	אָשֵׁר	בַּת־	וְשֵׁם	
Sera	Asheri	binti–ya	na–jina–la	
H8294	H0836	H1323	H8034	

Jina la binti wa Asheri lilikuwa Sera.

47

אֶלֶף	וַחֲמִשִּׁים	שְׁלֹשָׁה	לְפִקֻּדֵיהֶם	אָשֵׁר	בְּנֵי־	מִשְׁפָּחֹת	אֵלֶּה	
elfu	na–hamsini	tatu	kwa–waliohesabiwa–wao	Asheri	wana–wa	ndizo–koo–za	hizi	
H0505	H2572	H7969		H0836		H4940	H0428	

ס	מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע	
S	mia	na–nne	
	H3967	H0702	

Hizi ndizo koo za uzao wa Asheri, idadi yao ilikuwa wanaume 53, 400.

מִשְׁפַּחַת	לְגוּנִי	הַיַּחְצְאֵלִי	מִשְׁפַּחַת	לְיַחְצְאֵל	לְמִשְׁפְּחֹתָם	נַפְתָּלִי	בְּנֵי	48
ukoo–wa	kwa–Guni	Wayahseeli	ukoo–wa	kwa–Yahseeli	kwa–koo–zao	Naftali	wana–wa	
H4940	H1476	H3184	H4940	H3183	H4940	H5321		

הַגּוּנִי׃
Waguni
H1477

Koo za uzao wa Naftali zilikuwa zifuatazo: Kwa Jahazeeli, ukoo wa Wajahazeel, kwa Guni, ukoo wa Waguni,

הַשַּׁלֻּמִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְשַׁלֵּם	הַיִּצְרִי	מִשְׁפַּחַת	לְיֶצֶר	49
Washilemu	ukoo–wa	kwa–Shilemu	Wayeseri	ukoo–wa	kwa–Yeseri	
H8016	H4940	H8006	H3340	H4940	H3337	

kwa Jezeri, ukoo wa Wajezeri, kwa Shilemu, ukoo wa Washilemu.

אֶלֶף	וְאַרְבָּעִים	חֲמִשָּׁה	וּפְקֻדֵיהֶם	לְמִשְׁפְּחֹתָם	נַפְתָּלִי	מִשְׁפָּחֹת	אֵלֶּה	50
elfu	na–arobaini	tano	na–waliohesabiwa–wao	kwa–koo–zao	Naftali	ndizo–koo–za	hizi	
H0505	H0705	H2568		H4940	H5321	H4940	H0428	

מֵאוֹת׃	וְאַרְבַּע
mia	na–nne
H3967	H0702

Hizi ndizo zilizokuwa koo za uzao wa Naftali, idadi yao walikuwa wanaume 45, 000.

שִׁבְעַ	וְאֶלֶף	אֶלֶף	מֵאוֹת	שֵׁשׁ־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	פְּקוּדֵי	אֵלֶּה	51
mia–saba	na–elfu–moja	elfu	mia	mia–sita	Israeli	wana–wa	waliohesabiwa–wa	hawa	
H7651	H0505	H0505	H3967	H8337	H3478			H0428	

פ	וּשְׁלֹשִׁים׃	מֵאוֹת
P	na–thelathini	mia
	H7970	H3967

Hii ndiyo iliyokuwa jumla kuu ya wanaume wa Israeli: 601, 730.

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	52
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa akamwambia,

שֵׁמוֹת׃	בְּמִסְפָּר	בְּנַחֲלָה	הָאָרֶץ	תֵּחָלֵק	לָאֵלֶּה	53
majina	kwa–idadi–ya	kuwa–urithi	nchi–hiyo	itagawanywa	kwa–hawa	
H8034	H4557	H5159	H0776		H0428	

Ile ardhi itagawanywa kati ya wanaume hawa kama urithi wao kwa kufuata idadi ya majina yao.

אִישׁ	נַחֲלָתוֹ	תַּמְעִיט	וְלַמְעַט	נַחֲלָתוֹ	תַּרְבֶּה	לָרַב	54
kila–mtu	urithi–wake	utapunguza	na–kwa–wachache	urithi–wake	utaongeza	kwa–wengi	
H0376	H5159	H4591	H4592	H5159			

נַחֲלָתוֹ׃	יִתָּן	פְּקֻדָיו		לְפִי
urithi–wake	atapewa	waliohesabiwa–wake		kwa–kadiri–ya
H5159	H5414			H6310

Kwa zile koo kubwa utawagawia urithi mkubwa, na kwa koo ndogo ndogo utawagawia urithi kidogo. Kwa kila familia utawapa urithi kufuata idadi ya wanaume waliohesabiwa.

אֲבֹתָם	מַטּוֹת־	לִשְׁמֹות	הָאָרֶץ	אֶת־	יֵחָלֵק	בְּגוֹרָל	אַךְ־	55
baba–zao	makabila–ya	kwa–majina–ya	nchi–hiyo	–	itagawanywa	kwa–kura	lakini–	
H0001	H4294	H8034	H0776	H0853		H1486	H0389	
							יִנָּחֲלוּ׃	
							watarithi	
							H5157	

Lakini ardhi itagawiwa kwa kupigiwa kura. Watairithi nchi kama itakavyogawiwa kwa kufuata koo za mababu.

ס	לְמִעֵט׃	רַב	בֵּין	נַחֲלָתוֹ	תֵּחָלֵק	הַגּוֹרָל	פִּי	עַל־	56
S	na–wachache	wengi	kati–ya	urithi–wake	utagawanywa	kura–hiyo	kinywa–cha	kwa–	
	H4592		H0996	H5159		H1486	H6310		

Urithi huu utagiwiwa kufuata koo kubwa na ndogo, watagawiwa kwa kufuata kura zitakavyokuwa.

							57
הַגֵּרְשֻׁנִי	מִשְׁפַּחַת	לְגֵרְשׁוֹן	לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	הַלֵּוִי	פְּקוּדֵי	וְאֵלֶּה	
Wagershoni	ukoo–wa	kwa–Gershoni	kwa–koo–zao	Walawi	waliohesabiwa–wa	na–hawa	
H1649	H4940	H1648	H4940	H3881		H0428	

הַמְּרָרִי׃	מִשְׁפַּחַת	לְמְרָרִי	הַקְּהָתִי	מִשְׁפַּחַת	לְקֹהָת
Wamerari	ukoo–wa	kwa–Merari	Wakohathi	ukoo–wa	kwa–Kohathi
H4848	H4940	H4847	H6956	H4940	H6955

Koo za Walawi, zilizohesabiwa kwa kufuata ukoo kwa ukoo, walikuwa hivi: Kwa Gerishoni, ukoo wa Wagerishoni, kwa Kohathi, ukoo wa Wakohathi, kwa Merari, ukoo wa Wamerari.

								58
הַמַּחְלִי	מִשְׁפַּחַת	הַחֶבְרֹנִי	מִשְׁפַּחַת	הַלִּבְנִי	מִשְׁפַּחַת	לֵוִי	מִשְׁפָּחֹת	וְאֵלֶּה
Wamahli	ukoo–wa	Wahebroni	ukoo–wa	Walibni	ukoo–wa	Lawi	ndizo–koo–za	hizi
H4250	H4940	H2276	H4940	H3846	H4940	H3881	H4940	H0428

עַמְרָם׃	אֶת־	הוֹלִד	וּקְהָת	הַקָּרְחִי	מִשְׁפַּחַת	הַמּוּשִׁי	מִשְׁפַּחַת
Amramu	–	alizaa	na–Kohathi	Wakora	ukoo–wa	Wamushi	ukoo–wa
H6019	H0853	H3205	H6955	H7145	H4940	H4188	H4940

Koo za walawi zilikuwa hzi: ukoo wa Walibni, Ukoo wa Wahebroni, ukoo wa Wamahali, ukoo wa Wamushi, na ukoo wa Wakora. Kohathi alikuwa wa uzao wa Amramu.

									59
לְלֵוִי	אֹתָהּ	יָלְדָה	אֲשֶׁר	לֵוִי	בַּת־	יוֹכֶבֶד	עַמְרָם	אֵשֶׁת	וְשֵׁם
kwa–Lawi	yeye	alimzaa	ambaye	Lawi	binti–ya	Yokebedi	Amramu	mke–wa	na–jina–la
H3878	H0853	H3205		H3878	H1323	H3115	H6019	H0802	H8034

אֲחֹתָם׃	מִרְיָם	וְאֶת	מֹשֶׁה	וְאֶת־	אַהֲרֹן	אֶת־	לְעַמְרָם	וַתֵּלֶד	בְּמִצְרָיִם
dada–yao	Miriamu	na–	Musa	na–	Haruni	–	Amramu	na–akamzalia	huko–Misri
H0269	H4813	H0853	H4872	H0853	H0175	H0853	H6019	H3205	H4714

Jina la mke wa Amramu lilikuwa Jokibed, wa ukoo wa Lawi, aliyekuwa amezaliwa kwa Walawi kule Misri. Alimzalia Amramu watoto wao, ambao walikuwa ni Haruni, Musa, na Miriamu dada yao.

									60
אִיתָמָר׃	וְאֶת־	אֶלְעָזָר	אֶת־	אֲבִיהוּא	וְאֶת־	נָדָב	אֶת־	לְאַהֲרֹן	וַיִּוָּלֶד
Ithamari	na–	Eleazari	–	Abihu	na–	Nadabu	–	kwa–Haruni	na–alizaliwa
H0385	H0853	H0499	H0853	H0030	H0853	H5070	H0853	H0175	H3205

Kwa Haruni alizaliwa Nadabu na Abihu, Eliazari na Ithamari.

								61
יְהוָה׃	לִפְנֵי	זָרָה	אֵשׁ־	בְּהַקְרִיבָם	וַאֲבִיהוּא	נָדָב	וַיָּמֻת	
Yahwe	mbele–ya	mgeni	moto–	walipotoa	na–Abihu	Nadabu	na–walikufa	
H3068	H6440		H0784	H7126	H0030	H5070	H4191	

Nadabu na Abihu walikufa walipotoa sadaka kwa BWANA sadaka ya moto isiyokubalika.

62 וַיִּהְיוּ נַעֲלִיקוּמָה־וָאוֹתְוָנָכָר
na-walikuwa na-ishirini elfu wanaume-wote wa-kiume
H1961 H6242 H0505 H3605 H2145

פְּקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה טָתוֹאוּהֵסַבְיוּפְּקֻדָיו
waliohesabiwa-wao tatu hesabiwa katikati-ya
H7969 H8432

לֹא הָוָקוּמְבֶּן־ וְכִי נַעֲלָה חֹדֶשׁ מְבֶּן־
hawaku- kwa-sababu na-kuendelea mwezi-mmoja kutoka-umri-wa
H3808 H4605 H2320

יִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי בְּתוֹךְ נֶחְלָה לָהֶם נָתָן לֹא־ כִּי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
Israeli wana-wa katikati-ya urithi wao pewa hawaku- kwa-sababu Israeli wana-wa
H3478 H8432 H5159 H1992 H5414 H3808 H3478

Waume walioheabaiwa miionigoni mwao walikuwa elfu ishirini na tatu, hawa nia wale wa umri wa mwezi mmoja na zaidi. Lakini hawakuhesabiwa kati ya wazawa wa Israeli kwa sababu hawakupewa urithi miongoni mwa wana wa Israeli.

63 אֶלְּהָ וַאֲשֶׁר מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת־
hawa ndio-waliohesabiwa-na Musa na-Eleazari kuhani-huyo ambao walihesabu –
H0428 H4872 H0499 H3548 H0853

יְרֵחוֹ׃ יַרְדֵּן עַל מוֹאָב בְּעַרְבֹת יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
Yeriko Yordani karibu-na Moabu katika-tambarare-za Israeli wana-wa
H3405 H3383 H4124 H6160 H3478

Hawa nadio wale walihesabiwa na Musa na Eliazari kuhani. Waliwahesabu watu wa Israeli katika uwanda wa Moabu karibu na Yorodani kule Yeriko.

64 וּבְאֵלֶּה הָאִישׁ מִבְּלִתִּי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
na-kati-ya-hawa hakukuwa-na mtu-mmoja kutoka-waliohesabiwa-na Musa na-Haruni
H0428 H3808 H0376 H1961 H4872 H0175

סִינָי׃ בְּמִדְבַּר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי אֶת־ פָּקְדוּ אֲשֶׁר הַכֹּהֵן
Sinai katika-jangwa-la Israeli wana-wa – walihesabu ambao kuhani-huyo
H5514 H3478 H0853 H3548

Lakini miongoni mwa hawa hapakuwa na mwanamume aliyehasabiwa na Musa na Haruni kuhani wakati wana wa uzao wa Israeli walipohesabiwa katika jangwa la Sinai.

65 וְלֹא־ בַּמִּדְבָּר יָמֻתוּ מוֹת לָהֶם יְהוָה אָמַר כִּי־
na-hakuna- katika-jangwa-hilo watakufa hakika kwao Yahwe alisema kwa-sababu-
H3808 H4191 H4191 H3068 H0559

יְפֻנֶּה בֶּן־ כָּלֵב אִם־ כִּי אִישׁ מֵהֶם נוֹתָר
Yefune mwana-wa Kalebu tu- isipokuwa mtu-yeyote miongoni-mwao aliyebaki
H3312 H3612 H3498

ס נוּן׃ בִּן־ וִיהוֹשֻׁעַ
S Nuni mwana-wa na-Yoshua
H5126 H3091

Kwa BWANA alikuwa amesema kuwa kwa hakika watu hao wote wangefia jangwani. Hapakuwa na mtu aliyebaki miongoni mwao, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune na Joshua mwana wa Nuni.

Chapter 27

1

בֶּן־	גִּלְעָד	בֶּן־	חֵפֶר	בֶּן־	צְלָפְחָד	בְּנוֹת	וַתִּקְרַבְנָה
mwana-wa	Gileadi	mwana-wa	Heferi	mwana-wa	Selofehadi	binti-za	na-wakakaribia
	H1568				H6765	H1323	H7126

וְאֵלֶּה	יוֹסֵף	בֶּן־	מְנַשֶּׁה	לְמִשְׁפְּחֹת	מְנַשֶּׁה	בֶּן־	מָכִיר
na-haya	Yosefu	mwana-wa	Manase	kutoka-koo-za	Manase	mwana-wa	Makiri
H0428	H3130		H4519	H4940	H4519		H4353

וְתִרְצָה׃	וּמִלְכָּה	וְחָגְלָה	נֹעָה	מַחְלָה	בְּנֹתָיו	שְׁמוֹת
na-Tirsa	na-Milka	na-Hogla	Noa	Mahla	binti-zake	ndiyo-majina-ya
H8656	H4435	H2295	H5270	H4244	H1323	H8034

Kisah wakaja kwa Musa binti wa Zelofehadi mwana wa Hefa mwana wa Gilied mwana wa Machiri mwana wa Manase, wa ukoo wa Manase mwana wa Yusufu. Hawa ndio waliokuwa binti zake: Mahala, Noha, Hogla, Milika, na Tiriza.

2

הַנְּשִׂיאִם	וְלִפְנֵי	הַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	וְלִפְנֵי	מֹשֶׁה	לִפְנֵי	וַתַּעֲמֹדְנָה
wakuu	na-mbele-ya	kuhani-huyo	Eleazari	na-mbele-ya	Musa	mbele-ya	na-wakasimama
	H6440	H3548	H0499	H6440	H4872	H6440	H5975

לֵאמֹר׃	מוֹעֵד	אֹהֶל־	פֶּתַח	הָעֵדָה	וְכָל־
wakisema	kukutania	hema-la	mlangoni-mwa	hilo	na-kusanyiko-lote
H0559	H4150	H0168	H6607	H5712	H3605

Walisimama mbele ya Musa, Eliazari kuhani, kwa. viongozi, na mbele ya watu wote langoni mwa hema ya kukutania. Walisema,

3

הָעֵדָה	בְּתוֹךְ	הָיָה	לֹא־	וְהוּא	בַּמִּדְבָּר	מֵת	אָבִינוּ
kusanyiko-hilo	katikati-ya	kuwa	haku-	na-yeye	katika-jangwa-hilo	alikufa	baba-yetu
H5712	H8432	H1961	H3808	H1931		H4191	H0001

בְּחֶטְאוֹ	כִּי־	קֹרַח	בַּעֲדַת־	יְהוָה	עַל־	הַנּוֹעָדִים
kwa-dhambi-yake	kwa-sababu-	Kora	katika-kusanyiko-la	Yahwe	dhidi-ya	lililokusanyika
H2399		H7141	H5712	H3068		H3259

לוֹ׃	הָיוּ	לֹא־	וּבָנִים	מֵת
kwake	kuwa	hawaku-	na-wana	alikufa
	H1961	H3808		H4191

“Baba yetu alifia jangwani. Hakuwa mmoja wa wale waliompinga BWANA katika lile kundi la Kora. Alikufa kwa dhambi zake, na hakuwa na watoto wa kiume.

4

אֵין	כִּי	מִשְׁפַּחְתּוֹ	מִתּוֹךְ	אָבִינוּ	שֵׁם־	יִגָּרַע	לָמָּה
hakuna	kwa-sababu	ukoo-wake	kutoka-katikati-ya	baba-yetu	jina-la	liondolewe	kwa-nini
H0369		H4940	H8432	H0001	H8034	H1639	H4100

אָבִינוּ׃	אֶחֵי	בְּתוֹךְ	אֲחֻזָּה	לָנוּ	תְּנָה־	בֵן	לוֹ
baba-yetu	ndugu-za	katikati-ya	milki	sisi	tupe-	mwana	kwake
H0001	H0251	H8432	H0272		H5414		

Kwa nini jina la baba yetu liondolewe mioingoni mwa ukoo wa jamaa zake kwa sababu ya kukosa wana? Tupeni ardhi miongoni mwa ndugu wa baba zetu.”

5

ס	יְהוָה׃	לִפְנֵי	מִשְׁפָּטָן	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיַּקְרֵב
S	Yahwe	mbele-ya	shauri-lao	–	Musa	na-akaleta
	H3068	H6440	H4941	H0853	H4872	H7126

Kwa hiyo Musa alileta shauri hilo mbele za BWANA.

6

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
akisema	Musa	kwa-	Yahwe	na-akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H0559

BWANA akanena na Musa akamwambia, “ Binti wa

בְּתוֹךְ	נַחֲלָה	אַחֻזַּת	לָהֶם	תִּתָּן	נָתַן	דִּבְּרֹת	צְלָפְחָד	בְּנוֹת	כֵּן	7
katikati–ya	urithi	milki–ya	wao	utawapa	hakika	wanasema	Selofehadi	binti–za	kweli	
H8432	H5159	H0272		H5414	H5414	H1696	H6765	H1323		

לָהֶן׃	אֲבִיהֶן	נַחֲלַת	אֶת־	וְהַעֲבַרְתָּ	אֲבִיהֶם	אֲחֵי
kwao	baba–yao	urithi–wa	–	na–utahamisha	baba–yao	ndugu–za
	H0001	H5159	H0853		H0001	H0251

Zelofehadi wanasema kitu sahihi. Lazima uwaptie ardhi kama urithi miongoni mwa ndugu wa baba zao, na uhakikishe kuwa urithi wa baba zao wanapata.

אֵין	וּבֵן	יָמוּת	כִּי־	אִישׁ	לֵאמֹר	תְּדַבֵּר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְאֶל־	8
hakuna	na–mwana	atakufa	ikiwa–	mtu	ukisema	utasema	Israeli	wana–wa	na–kwa	
H0369		H4191		H0376	H0559	H1696	H3478		H0413	

לְבִתּוֹ׃	נַחֲלָתוֹ	אֶת־	וְהַעֲבַרְתָּם	לוֹ	
kwa–binti–yake	urithi–wake	–	na–mtahamisha	kwake	
H1323	H5159	H0853			

Utawaambia wana wa Israeli na kusema, 'Kama mtu anakufa na hana mtoto wa kiume, basi utaufanya urithi wake wapewe binti zake.

לְאֶחָיו׃	נַחֲלָתוֹ	אֶת־	וּנְתַתָּם	בַּת	לוֹ	אֵין	וְאִם־	9
kwa–ndugu–zake	urithi–wake	–	na–mtampa	binti	kwake	hakuna	na–ikiwa–	
H0251	H5159	H0853	H5414	H1323		H0369		

Kama hana binti, basi urithi wake atapewa kaka zake.

אָבִיו׃	לַאֲחֵי	נַחֲלָתוֹ	אֶת־	וּנְתַתָּם	אַחִים	לוֹ	אֵין	וְאִם־	10
baba–yake	kwa–ndugu–za	urithi–wake	–	na–mtampa	ndugu	kwake	hakuna	na–ikiwa–	
H0001	H0251	H5159	H0853	H5414	H0251		H0369		

Kama hana kaka zake basi huo urithi watapewa ndugu wa baba yake.

לִשְׁאֵרוֹ	נַחֲלָתוֹ	אֶת־	וּנְתַתָּם	לְאָבִיו׃	אַחִים	אֵין	וְאִם־	11
kwa–jamaa–yake	urithi–wake	–	na–mtampa	kwa–baba–yake	ndugu	hakuna	na–ikiwa–	
H7607	H5159	H0853	H5414	H0001	H0251	H0369		

יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	וְהָיְתָה	אֹתָהּ	וְיָרַשׁ	מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ	אֵלָיו	הַקָּרֹב
Israeli	kwa–wana–wa	na–itakuwa	huo	na–atarithi	kutoka–ukoo–wake	kwake	wa–karibu
H3478		H1961	H0853	H3423	H4940	H0413	H7138

ס	מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	מִשְׁפָּט	לְחֻקַּת
S	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama	hukumu	sheria–ya
	H4872	H0853	H3068	H6680		H4941	H2708

Kama baba yake hana ndugu, basi huo urithi atapewa ndugu yake wa karibu katika ukoo, na utauchukua kuwa wake. Hii itakuwa sheria iliyoanzishwa kwa amri kwa ajili ya watu wa Israeli kama BWANA akivyoniamuru.”

וּרְאֵה	הַזֶּה	הָעֲבָרִים	הַר	אֶל־	עֲלֵה	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	12
na–uone	huu	wa–Abarimu	mlima–huu	juu–ya	panda	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H7200	H2088	H5682	H2022	H0413	H5927	H4872	H0413	H3068	H0559	

יִשְׂרָאֵל׃	לִבְנֵי	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶת־	
Israeli	wana–wa	nimewapa	ambayo	nchi–hiyo	–	
H3478		H5414		H0776	H0853	

BWANA alimwamia Musa, “Nenda juu ya mlima Abaraimu na uitazama nchi ambyo nimewapa wana wa Israeli.

13 וְרְאֵיתָה אֹתָהּ hiyo H0853 na–utaiona H7200 וְנֶאֱסַפְתָּ na–utakusanywa H0622 אֶל־ kwa– H0413 עַמֶּיךָ watu–wako גַּם־ pia– H1571 אָתָּה wewe כַּאֲשֶׁר kama נֶאֱסַף alivyokusanywa H0622

אַהֲרֹן Haruni H0175 אָחִיךָ׃ ndugu–yako H0251

Baada ya kuwa umeiona, pia lazima ufe, kama Haruni kaka yako.

14 כַּאֲשֶׁר kama מְרִיתֶם mlivyoasi H4784 פִּי neno–langu H6310 בְּמִדְבַּר־ katika–jangwa–la צִן Sini H6790 בְּמְרִיבַת katika–ugomvi–wa H4808 הָעֵדָה kusanyiko–hilo H5712

לְהַקְדִישֵׁנִי kunitakasa H6942 בַּמַּיִם kwa–maji–hayo H4325 לְעֵינֵיהֶם mbele–ya–macho–yao הֵם hayo H1992 מֵי־ ndiyo–maji–ya H4325 מְרִיבַת Meriba H4809 קָדֵשׁ Kadeshi H6946

מִדְבַּר־ jangwa–la צִן׃ Sini H6790 פ P

Hii itatokea kwa sababu ulipinga amri yangu katika jangwa la Sini. Pale ambapo maji yalitoka kwenye mwamba, katika hasira yako ulishindwa kuniheshimu mimi kama mtakatifu mbele ya macho ya watu wote.” Haya ni yale maji ya Meriba ya Kadeshi katika jangwa la Sini.

15 וַיְדַבֵּר na–akasema H1696 מֹשֶׁה Musa H4872 אֶל־ kwa– H0413 יְהוָה Yahwe H3068 לֵאמֹר׃ akisema H0559

Ndipo Musa akamwambia BWANA akisema,

16 יִפְקֹד na–ateue יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵי Mungu–wa רוּחֹת roho–za כָּל־ mwili–wote בָּשָׂר wa–nyama אִישׁ mtu H0376 עַל־ juu–ya הָעֵדָה׃ kusanyiko–hili H5712

“Wewe, BWANA, Mungu wa wote wenye mwili, uchague mtu awe juu ya watu,

17 אֲשֶׁר־ ambaye– לִפְנֵיהֶם mbele–yao H6440 יֵצֵא atatoka H3318 לִפְנֵיהֶם mbele–yao H6440 וַאֲשֶׁר na–ambaye יָבֹא ataingia H0935 לִפְנֵיהֶם mbele–yao H6440 וַאֲשֶׁר na–ambaye יוֹצִיאֵם atawatoa H3318

וְלֹא na–isiwe H3808 תִהְיֶה itakuwa H1961 עֲדַת kusanyiko–la יְהוָה Yahwe H3068 כַּצֹּאן kama–kondoo אֲשֶׁר ambao אֵין־ hawana– H0369

לָהֶם kwao רֹעֶה׃ mchungaji

mtu ambaye atatoka na kuingia kuja kwao na kuwatoa kisha kuwarudisha, ili kwamba watu wako wasije kuwa kama kondoo wasiokuwa na mchungaji.”

18 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 מֹשֶׁה Musa H4872 קַח־ chukua– H3947 לְךָ kwa–ajili–yako אֶת־ – H0853 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 בִּן־ mwana–wa נוּן Nuni H5126

אִישׁ mtu H0376 אֲשֶׁר־ ambaye– רוּחַ roho H7307 בּוֹ ndani–yake וְסָמַכְתָּ na–umwekee אֶת־ – H0853 יָדֶךָ mkono–wako H3027 עָלָיו׃ juu–yake

BWANA akanena na Musa, “Mchukue Joshua mwana wa Nuni, mtu ambaye Roho yangu hukaa, na umwekee mikono yako juu yake.

19 וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל־ הָעֵדָה hilo kusanyiko-lote na-mbele-ya kuhani-huyo Eleazari mbele-ya yeye na-umsimamishe
H5712 H3605 H6440 H3548 H0499 H6440 H0853 H5975

וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃ na-umwamuru yeye mbele-ya-macho-yao
H6680 H0853

Umweke mbele ya Eliazari kuhani na mbele ya watu wote, na umwamuru kuwaongoza mbele ya macho yao.

20 וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל־ עֲדַת בְּנֵי na-utampa baadhi-ya-heshima-yako juu-yake ili wasikie kusanyiko-lote la- wana-wa
H5414 H1935 H4616 H8085 H3605 H5712

יִשְׂרָאֵל׃ Israeli
H3478

Utaweka baadhi ya mamlaka yako kwake, ili kwamba watu wote wa Isareli wamtii.

21 וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד atasimama kuhani-huyo Eleazari na-mbele-ya בְּמִשְׁפַּט kwa-hukumu-ya
H5975 H3548 H0499 H6440 H4941

לוֹ yeye וְשָׁאַל na-atamuuliza
H7592

הָוּא yeye יָבֹאוּ wataingia פִּיו neno-lake וְעַל־ na-kwa- יֵצְאוּ watatoka פִּיו neno-lake עַל־ kwa- יְהוָה Yahwe לִפְנֵי mbele-ya הָאוּרִים Urimu
H1931 H0935 H6310 H3318 H6310 H3068 H6440 H0224

הָעֵדָה׃ hilo וְכָל־ na-kusanyiko-lote אֹתוֹ pamoja-naye יִשְׂרָאֵל Israeli בְּנֵי־ wa- וְכָל־ na-wana-wote
H5712 H3605 H0854 H3478 H3605

Ataenda mbele ya Eliazari kuhani ili kutafuta mapenzi yangu kwake kwa ajili ya maamuzi ya kura. Yeye ndiyo atakayetoa amri ili watu kutoka na kuingia, yeye pamoja na watu wa Israeli, ambao ni watu wote.”

22 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־ na-akafanya Musa kama aliamuru Yahwe yeye na-akamchukua Yoshua –
H3091 H0853 H3947 H0853 H3068 H6680 H4872

וַיַּעֲמֵדֵהוּ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל־ הָעֵדָה׃ na-akamsimamisha mbele-ya Eleazari kuhani-huyo na-mbele-ya kusanyiko-lote hilo
H5975 H6440 H0499 H3548 H6440 H3605 H5712

Kwa hiyo Musa akafanya kama alivyoagizwa na BWANA. Alimchukua Joshua na kumweka mbele ya Eliazari kuhani na mbele ya jamii yote.

23 וַיִּסְמֹךְ אֶת־ na-akaweka יָדָיו mikono-yake עָלָיו juu-yake וַיְצַוֵּהוּ na-akamwamuru כַּאֲשֶׁר kama דִּבֶּר alivyosema יְהוָה Yahwe
H5564 H0853 H3027 H6680 H1696 H3068

פ P בְּיַד־ מֹשֶׁה׃ kwa-mkono-wa Musa
H3027 H4872

Akaweka mikono yake juuy ake na kumwamuru aongoze, kama BWANA alivyokuwa amemwamuru kufanya.

Chapter 28

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
na–akasema Yahwe kwa– Musa akisema
H1696 H3068 H0413 H4872 H0559

BWANA akanena na Musa akamwambia,

2 צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי
waamuru – wana–wa Israeli na–uwaambie wao – sadaka–yangu mkate–wangu
H6680 H0853 H1121 H3478 H0559 H0413 H0853 H7133 H3899

לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי׃
kwa–sadaka–zangu–za–moto harufu nzuri–yangu mtazingatia kutoa kwangu
H0801 H7381 H5207 H8104 H7126

בְּמוֹעֲדוֹ׃
kwa–wakati–wake
H4150

“Waamuru wana wa Isrseli uwaambie, 'Mtanitolea sadaka kwa wakati uliopangwa, chakula cha sadaka yangu kilichotengenezwa kwa moto ili kutoa harufu nzuri kwa ajili yangu.

3 וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים
na–uwaambie wao hii ndiyo–sadaka–ya–moto ambayo mtaitoa kwa–Yahwe wanakondoo
H0559 H0259 H2088 H0801 H0834 H7126 H3068 H3532

בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימֻם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה
wenye–umri–wa mwaka–mmoja wasio–na–kasoro wawili kwa–siku sadaka–ya–kuteketezwa
H1121 H8141 H8549 H8147 H3117 H5930

תָּמִיד׃
ya–daima
H8548

Pia uwaambie, 'Hii ni sadaka iliyotengenezwa kwa moto ambayo mtaitoa kwa BWANA- mwanakondoo dume wa mwaka mmoja asiyekuwa na waa, wawili kila siku kuwa sadaka ya kuteketezwa ya kila siku.

4 אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
– mwanakondoo–huyo mmoja utamtoa asubuhi na– mwanakondoo–huyo wa–pili
H0853 H3532 H0259 H6213 H1242 H0853 H3532 H8145

בֵּין הָעַרְבָּיִם׃ תַּעֲשֶׂה
kati–ya jioni utamtoa
H0996 H6153 H6213

Mwanakodoo mmoja atatolewa sadaka asubuhi, na mwingine atatolewa sadaka jioni.

5 וַעֲשִׂירִית לְמִנְחָה בְלוּלָה בְּשֶׁמֶן
na–sehemu–ya–kumi–ya kwa–sadaka–ya–nafaka uliochanganywa na–mafuta
H6224 H4503 H1101 H8081

סֹלֶת עֲשִׂירִת הָאֵיפָה לָאֶחָד הַכָּרִים׃
unga–laini efa–hiyo robo–ya hini
H5560 H0374 H7243 H1969

כָּתִית רְבִיעִת הַהִין׃
yaliyopondwa robo–ya hini
H3795 H7243 H1969

Mtatoa sadaka ya sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba kuwa sadaka ya unga, uliochanganywa na robo ya hini ya mafuta yaliyokamuliwa.

6

עֹלַת סַדִּיר לְרֵיחַ נִיחֹחַ
sadaka–ya–kuteketezwa ya–daima kwa–harufu nzuri
H8548 H7381 H5207

הָעֲשָׂיָה בְּהַר סִינַי
iliyoanzishwa katika–mlima–wa Sinai
H5514 H2022

אִשֶּׁה לַיהוָה׃
sadaka–ya–moto kwa–Yahwe
H0801 H3068

Hii ni sadaka ya ya kuteketezwa ya kila siku iliyoamriwa mlima Sinai ili kutoa harufu nzuri, sadaka iliyotengenezwa kwa moto kwa ajili ya BWANA.

7

וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ
na–kinywaji–chake robo–ya hini–hiyo kwa–mwanakondoo–huyo mmoja katika–patakatifu
H5262 H7243 H1969 H3532 H0259 H6944

הַסֵּךְ מִמִּנָה לַיהוָה׃
mimina sadaka–ya–kinywaji ya–kileo kwa–Yahwe
H0853 H5262 H7941 H3068

Pamoja na robo ya hini ya sadaka ya kinywaji kwa mmoja wa hao wanakondoo. Utaimimina mahali patakatifu hiyo sadaka ya kinywaji kwa BWANA.

8

וְאֵת כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃
na– kama–sadaka–ya–nafaka–ya jioni kati–ya utamtoa wa–pili mwanakondoo–huyo sadaka–ya–moto harufu nzuri kwa–Yahwe
H0853 H4503 H6153 H0996 H8145 H3532 H0853 H4503 H5262 H1242 H8141 H5207 H7381 H3068

פ
P

Yule mwanakondoo mwingine utamtoa sadaka jioni pamoja na sadaka ya unga kama kama yule wa asubuhi alivyotolewa. Pia utatoa tena sadaka ya kinywaji pamoja naye, sadaka iliyotengenezwa kwa moto ili kutoa harufu nzuri kwa BWANA.

9

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עֲשָׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
na–katika–siku–ya Sabato wanakondoo–wawili wa– wenye–umri–wa mwaka–mmoja uliochanganywa
H3117 H7676 H8147 H3532 H8141 H8549 H3807 H4503

וְשִׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לְמִנְחָה בְּשֶׁמֶן תְּמִימֶם וְנִסְכּוֹ׃
na–sehemu–mbili za–kumi unga–laini sadaka–ya–nafaka na–kinywaji–chake wasio–na–kasoro na–mafuta
H8147 H6241 H5560 H4503 H5262 H8549 H8081

Katika siku ya Sabato utatoa wanakondoo dume wawili, wa umri wa mwaka mmoja kila mmoja wasiokuwa na dosari, na sehemu ya kumi mbili ya efa ya unga mwembamba kwa sadaka ya unga, uliochanganywa na mafuta, pamoja na sadaka ya kinywaji.

10

עֹלַת הַתָּמִיד עַל־ עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְנִסְכָּהּ׃ ס
sadaka–ya–kuteketezwa ya–daima pamoja–na sadaka–ya–kuteketezwa kila–Sabato ya–Sabato na–kinywaji–chake S
H8548 H7676 H7676 H5262

Hii itakuwa sadaka ya kuteketezwa kwa kila siku ya Sabato, kama nyongeza ya ile sadaka ya kila siku pamoja na ile sadaka ya kinywaji.

11

פָּרִים	לַיהוָה	עֹלָה	תַּקְרִיבוּ	חָדְשֵׁיכֶם	וּבְרֹאשׁ
ng'ombe	kwa-Yahwe	sadaka-ya-kuteketezwa	mtatoa	miezi-yenu	na-katika-mwanzo-wa
H6499	H3068		H7126	H2320	

בְּנֵי־	כְּבָשִׂים	אֶחָד	וְאַיִל	שְׁנַיִם	בָּקָר	בְּנֵי־
wenye-umri-wa	wanakondoo	mmoja	na-kondoo-dume	wawili	ng'ombe	wenye-umri-wa
	H3532	H0259		H8147	H1241	

תְּמִימִם׃	שִׁבְעָה	שָׁנָה
wasio-na-kasoro	saba	mwaka-mmoja
H8549	H7651	H8141

Kila mwanzo wa mwezi, mtatoa sadaka za kuteketezwa kwa BWANA. Utatoa sadaka ya fahari wawili wachanga, kondoo dume mmoja, na wanakondoo dume saba wa umri wa mwaka mmoja wasiokuwa na dosari.

12

בַּשֶּׁמֶן	בְּלוּלָה	מִנְחָה	סֹלֶת	עֶשְׂרֹנִים	וּשְׁלֹשָׁה
na-mafuta	uliochanganywa	sadaka-ya-nafaka	unga-laini	za-kumi	na-sehemu-tatu
H8081		H4503	H5560	H6241	H7969

מִנְחָה	סֹלֶת	עֶשְׂרֹנִים	וּשְׁנֵי	הָאֶחָד	לַכָּר	
sadaka-ya-nafaka	unga-laini	za-kumi	na-sehemu-mbili	mmoja	kwa-ng'ombe-huyo	
H4503	H5560	H6241	H8147	H0259	H6499	

הָאֶחָד׃	לָאַיִל	בַּשֶּׁמֶן	בְּלוּלָה
mmoja	kwa-kondoo-dume-huyo	na-mafuta	uliochanganywa
H0259		H8081	

Pia mtatoa sehemu ya kumi tatu ya efa unga mwembamba kuwa sadaka ya unga uliochanganywa na mafuta kwa kila fahari, na sehemu za kumi mbili za unga mwembamba kuwa sadaka ya unga uliochanganywa na mafuta kwa yule kondoo mume mmoja.

13

בַּשֶּׁמֶן	בְּלוּלָה	מִנְחָה	סֹלֶת	עִשָּׂרוֹן	וְעִשָּׂרֹן
na-mafuta	uliochanganywa	sadaka-ya-nafaka	unga-laini	ya-kumi	na-sehemu-ya-kumi
H8081		H4503	H5560	H6241	H6241

אִשֶּׁה	נִיחֹחַ	רֵיחַ	עֹלָה	הָאֶחָד	לַכֶּבֶשׂ	
sadaka-ya-moto	nzuri	harufu	sadaka-ya-kuteketezwa	mmoja	kwa-mwanakondoo-huyo	
H0801	H5207	H7381		H0259	H3532	

לַיהוָה׃
kwa-Yahwe
H3068

Pia mtatoa sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kuwa sadaka ya unga kwa kila mwanakondoo. Hii itakuwa sadaka ya kuteketezwa, ya kutoa harufu nzuri, sadaka iliyotengenezwa kwa moto kwa ajilI ya BWANA.

14

הַהִין	וּשְׁלִישִׁת	לַפָּר	יִהְיֶה	הַהִין	חֲצִי	וְנִסְכֵּיהֶם
hini-hiyo	na-theluthi-ya	kwa-ng'ombe-huyo	itakuwa	hini-hiyo	nusu-ya	na-vinywaji-vyake
H1969	H7992	H6499	H1961	H1969	H2677	H5262

זֹאת	יֵיִן	לַכֶּבֶשׂ	הַהִין	וּרְבִיעִת	לָאַיִל	
hii	divai	kwa-mwanakondoo-huyo	hini-hiyo	na-robo-ya	kwa-kondoo-dume-huyo	
H2063	H3196	H3532	H1969	H7243		

הַשָּׁנָה׃	לְחָדְשֵׁי	בְּחָדְשׁוֹ	חֹדֶשׁ	עֹלַת
mwaka-huo	kwa-miezi-ya	kila-mwezi	ya-mwezi	ndiyo-sadaka-ya-kuteketezwa
H8141	H2320	H2320	H2320	

Sadaka ya kinywaji ya watu itakuwa nusu ya hini ya divai ya yule fahari, sehemu ya tatu ya hini ya kondoo dume, na robo ya hini ya mwanakondoo. Hii ndiyo itakuwa sadaka ya kuteketezwa ya kila mwezi kwa miezi yote ya mwaka.

15 עַל־ pamoja–na H3068 לַיהוָה kwa–Yahwe לְחַטָּאת kwa–sadaka–ya–dhambi אֶחָד mmoja H0259 עִזִּים wa–mbuzi H5795 וּשְׂעִיר na–mbuzi–dume

ס S וְנִסְכּוֹ׃ na–kinywaji–chake H5262 יֵעָשֶׂה itatolewa הַתָּמִיד ya–daima H8548 עֹלַת sadaka–ya–kuteketezwa

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kwa BWANA. Hii itakuwa nyongeza kwa ile sadaka ya kila siku pamoja na ile sadaka ya viinywaji.

16 פֶּסַח Pasaka H6453 לַחֹדֶשׁ ya–mwezi–huo H2320 יוֹם siku H3117 עָשָׂר na–nne H6240 בְּאַרְבָּעָה siku–ya–kumi H0702 הָרִאשׁוֹן wa–kwanza H7223 וּבַחֹדֶשׁ na–katika–mwezi–huo H2320

לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068

Katika siku kumi na nne, ya mwezi wa kwanza itakuwa Pasaka ya BWANA.

17 יָמִים siku H3117 שִׁבְעַת siku–saba H7651 חָג sikukuu H2282 הַזֶּה huu H2088 לַחֹדֶשׁ ya–mwezi–huu H2320 יוֹם siku H3117 עָשָׂר na–tano H6240 וּבַחֲמִשָּׁה na–katika–siku–ya–kumi H2568

יֵאָכֵל׃ italiwa H0398 מַצּוֹת mikate–isiyotiwa–chachu H4682

Katika sku ya kumi na tano ya mwezi huu kutakuwa na sikukuu. Mtakuka mikate isiyo na chachu kwa siku saba.

18 לֹא hamu– H3808 עֲבֹדָה kufanya–kazi H5656 מְלֶאכֶת ya– H4399 כָּל־ kazi–yote H3605 קֹדֶשׁ takatifu H6944 מִקְרָא־ kusanyiko– H4744 הָרִאשׁוֹן ya–kwanza H7223 בַּיּוֹם katika–siku–hiyo H3117

תַּעֲשׂוּ׃ fanya

Katika siku ya kwanza kutakuwa na kusanyiko takatifu la kumheshimu BWANA. Katika siku hiyo msifanye kazi zenu za kila siku

19 בְּנֵי־ wenye–umri–wa פָּרִים ng'ombe H6499 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 עֹלָה׀ sadaka–ya–kuteketezwa אִשֶּׁה sadaka–ya–moto H0801 וְחַטָּאתָם na–mtatoa H7126

בְּנֵי wenye–umri–wa כְבָשִׂים׀ wa– H3532 וְשִׁבְעָה na–wanakondoo–saba H7651 אֶחָד mmoja H0259 וְאַיִל na–kondoo–dume שְׁנֵים wawili H8147 בָּקָר ng'ombe H1241

לָכֶם׃ kwenu יִהְיוּ watakuwa H1961 תְּמִימִם wasio–na–kasoro H8549 שָׁנָה mwaka–mmoja H8141

Hata hivyo, mtatoa sadaka iliyotengenezwa kwa moto, sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA. Mtatoa sadaka ya fahari wawili, kondoo dume mmoja, na kondoo dume saba wa umri wa mwaka mmoja wakamilifu.

20 וּמִנְחָתָם בְּלוּלָה uliochanganywa בַּשָּׁמֶן na-mafuta עִשָּׂרֹנִים שְׁלֹשָׁה sehemu-tatu za-kumi
na-sadaka-yake-ya-nafaka unga-laini na-mafuta za-kumi sehemu-tatu
H4503 H5560 H8081 H6241 H7969

וּשְׁנֵי na-sehemu-mbili עִשָּׂרֹנֵי za-kumi לְאַיִל kwa-kondoo-dume-huyo תַּעֲשׂוּ׃ mtatoa
H8147 H6241 H6499

Pamoja na yule fahari, mtatoa sadaka sehemu za tatu efa za unga mwembamba uliochanganywa na mafuta, pamoja na yule kondoo mume sehemu za pili za kumi.

21 עִשָּׂרוֹן sehemu-ya-kumi עִשָּׂרוֹן ya-kumi תַּעֲשֶׂה utatoa לַכֶּבֶשׂ kwa-mwanakondoo-huyo הָאֶחָד mmoja לְשִׁבְעַת kwa-wanakondoo-saba
H6241 H6241 H3532 H0259 H7651

הַכְּבָשִׂים׃ hao
H3532

Kwa kila wale wanakondoo saba, mtatoa sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba uliochanganywa na mafuta,

22 וּשְׂעִיר na-mbuzi-dume חַטָּאת wa-sadaka-ya-dhambi אֶחָד mmoja לְכַפֵּר kufanya-upatanisho עֲלֵיכֶם׃ kwa-ajili-yenu
H0259

na beberu mmoja kuwa sdaka ya dhambi ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu.

23 מִלְבַד zaidi-ya עֹלַת sadaka-ya-kuteketezwa הַבֹּקֶר ya-asubuhi אֲשֶׁר ambayo עֹלַת sadaka-ya-kuteketezwa לְעֹלַת ni-ya-sadaka-ya-kuteketezwa הַתָּמִיד ya-daima
H0905 H1242 H8548

תַּעֲשׂוּ mtatoa אֶת־ – אֵלֶּה׃ hizi
H0853 H0428

Mtotoa hivi vitu kama sadaka ya nyongeza katika ile sadaka ya kila siku inayotakiwa kila asubuhi.

24 כָּאֵלֶּה kama-hizi תַּעֲשׂוּ mtatoa לַיּוֹם kwa-siku שִׁבְעַת siku-saba יָמִים za-siku לֶחֶם chakula אִשֶּׁה sadaka-ya-moto רֵיחַ־ harufu- נִיחֹחַ nzuri
H0428 H3117 H7651 H3899 H0801 H7381 H5207

וְנִסְכּוֹ׃ na-kinywaji-chake יֵעָשֶׂה itatolewa הַתָּמִיד ya-daima עוֹלַת sadaka-ya-kuteketezwa עַל־ pamoja-na לַיהוָה kwa-Yahwe
H5262 H8548 H3068

Kama ilivyofafanuliwa hapa, mtatoa sadaka hizi kila siku, kwa zile siku saba za Pasaka, kile chakula cha sadaka kilichotengenezwa kwa moto kuwa harufu nzuri kwa BWANA. Hiki kitatolewa kuwa sadaka ya nyongeza ya ile sadaka ya kuteketezwa na pamoja na ile sadaka ya vinywaji.

25 וּבַיּוֹם na-katika-siku-hiyo הַשְּׁבִיעִי ya-saba מִקְרָא־ kusanyiko- קֹדֶשׁ takatifu יִהְיֶה litakuwa לָכֶם kwenu כָּל־ kazi-yote מְלֶאכֶת ya-
H3117 H7637 H4744 H6944 H1961 H3605 H4399

ס S תַּעֲשׂוּ׃ fanya לֹא hamu- עֲבֹדָה kufanya-kazi
H3808 H5656

Siku ya saba mtakuwa na kusanyiko takatifu ili kumheshimu BWANA, na katika siku hiyo msifanye zile kazi zenu zakila siku.

לַיהוָה	חֲדָשָׁה	מִנְחָה	בְּהַקְרִיבְכֶם	הַבִּכּוּרִים	וּבְיוֹם	26
kwa–Yahwe	mpya	sadaka–ya–nafaka	mnapotoa	matunda–ya–kwanza	na–katika–siku–ya	
H3068	H2319	H4503	H7126	H1061	H3117	

עֲבֹדָה	מְלֶאכֶת	כָּל־	לָכֶם	יִהְיֶה	קֹדֶשׁ	מִקְרָא־	בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם
kufanya–kazi	ya–	kazi–yote	kwenu	litakuwa	takatifu	kusanyiko–	katika–majuma–yenu
H5656	H4399	H3605		H1961	H6944	H4744	H7620

תַּעֲשׂוּ׃	לֹא
fanya	hamu–
	H3808

Pia katika siku ya malimbuko, mtakapokuwa mnatoa sadaka ya unga mpya katika sikukuu zenu za Majuma, mtakuwa na kusanyiko takatifu la kumheshimu BWANA, na katika siku hiyo msifanye kazi zenu za kila siku.

בְּנֵי־	פָּרִים	לַיהוָה	נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	עוֹלָה	וְהִקְרַבְתֶּם	27
wenye–umri–wa	ng'ombe	kwa–Yahwe	nzuri	kwa–harufu	sadaka–ya–kuteketezwa	na–mtatoa	
	H6499	H3068	H5207	H7381		H7126	

בְּנֵי	כְבָשִׂים	שִׁבְעָה	אֶחָד	אַיִל	שְׁנֵים	בָּקָר	
wenye–umri–wa	wa–	wanakondoo–saba	mmoja	kondoo–dume	wawili	ng'ombe	
	H3532	H7651	H0259		H8147	H1241	

שָׁנָה׃
mwaka–mmoja
H8141

Mtatoa sadaka ya kuteketezwa ili kutoa harufu nzuri kwa BWANA. Mtatoa fahari wawili wachanga, kondoo mume mmoja, na wanakondoo saba waume wa mwaka mmoja.

עֶשְׂרֹנִים	שְׁלֹשָׁה	בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלָה	סֹלֶת	וּמִנְחָתָם	28
za–kumi	sehemu–tatu	na–mafuta	uliochanganywa	unga–laini	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
H6241	H7969	H8081		H5560	H4503	

הָאֶחָד׃	לָאַיִל	עֶשְׂרֹנִים	שְׁנֵי	הָאֶחָד	לַפָּר
mmoja	kwa–kondoo–dume–huyo	za–kumi	sehemu–mbili	mmoja	kwa–ng'ombe–huyo
H0259		H6241	H8147	H0259	H6499

Pamoja na hiyo mtatoa sadaka ya unga: unga mwembamba uliochanganywa na mafuta, sehemu tatu za kumi za efa za unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kwa kila fahari na sehemu kumi mbili za yule kondoo mume.

						29
הַכְּבָשִׂים׃	לְשִׁבְעַת	הָאֶחָד	לַכֶּבֶשׂ	עִשָּׂרוֹן	עִשָּׂרוֹן	
hao	kwa–wanakondoo–saba	mmoja	kwa–mwanakondoo–huyo	ya–kumi	sehemu–ya–kumi	
H3532	H7651	H0259	H3532	H6241	H6241	

Toeni sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba uliochanganywa na mafuta kwa kila wale wanakondoo saba,

					30
עֲלֵיכֶם׃	לְכַפֵּר	אֶחָד	עִזִּים	שְׂעִיר	
kwa–ajili–yenu	kufanya–upatanisho	mmoja	wa–mbuzi	mbuzi–dume	
		H0259	H5795		

na beberu mmoja ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu.

						31
תְּמִימֻם	תַּעֲשׂוּ	וּמִנְחָתוֹ	הַתָּמִיד	עֹלַת	מִלְּבַד	
wasio–na–kasoro	mtatoa	na–sadaka–yake–ya–nafaka	ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	
H8549		H4503	H8548		H0905	

פ	וְנִסְכֵּיהֶם׃	לָכֶם	יִהְיוּ־	
P	na–vinywaji–vyake	kwenu	watakuwa–	
	H5262		H1961	

Mtakapotoa hao wanyama wasio na dosari, pamoja na sadaka zake za vinywaji, hii itakuwa sadaka ya nyongeza katika zile sadaka za kila siku na pamoja na zile sadaka za unga.'"

Chapter 29

יִהְיֶה קֹדֶשׁ מִקְרָא־ לַחֹדֶשׁ בְּאֶחָד הַשְּׁבִיעִי וּבַחֹדֶשׁ 1
litakuwa takatifu kusanyiko– ya–mwezi–huo siku–ya–kwanza wa–saba na–katika–mwezi–huo
H1961 H6944 H4744 H2320 H0259 H7637 H2320

יִהְיֶה תְּרוּעָה יוֹם תַּעֲשׂוּ לֹא עֲבֹדָה מְלֶאכֶת כָּל־ לָכֶם
itakuwa kupiga–tarumbeta siku–ya fanya hamu– kufanya–kazi ya– kazi–yote kwenu
H1961 H8643 H3117 H3808 H5656 H4399 H3605

לָכֶם׃
kwenu

Katika siku ya kwanza, ya mwezi wa saba, mtakuwa na kusanyiko takatifu la kumwabudu BWANA. Katika siku hiyo hamtafanya kazi zenu za kila siku. Itakuwa siku ya kupiga matarumbeta.

בֶּן־ פָּר לַיהוָה נִיחֹחַ לְרֵיחַ עֹלָה וַעֲשִׂיתֶם 2
mwenye–umri–wa ng'ombe kwa–Yahwe nzuri kwa–harufu sadaka–ya–kuteketezwa na–mtatoa
H6499 H3068 H5207 H7381

שִׁבְעָה שָׁנָה בְּנֵי־ כְּבָשִׂים אֶחָד אַיִל בֶּקֶר
saba mwaka–mmoja wenye–umri–wa wanakondoo mmoja kondoo–dume mmoja ng'ombe
H7651 H8141 H3532 H0259 H0259 H1241

תְּמִימִם׃
wasio–na–kasoro
H8549

Mtatoa sadaka ya kuteketezwa ya kufanya harufu nzuri kwa BWANA. Mtatoa sadaka ya fahari mchanga, kondoo dume mmoja na wanakondoo dume saba wa mwaka mmoja, kila mmoja mkamilifu.

עֶשְׂרֹנִים שְׁלֹשָׁה בַּשֶּׁמֶן בְּלוּלָה סֹלֶת וּמִנְחָתָם 3
za–kumi sehemu–tatu na–mafuta uliochanganywa unga–laini na–sadaka–yake–ya–nafaka
H6241 H7969 H8081 H5560 H4503

לָאַיִל׃ עֶשְׂרֹנִים שְׁנֵי לַפָּר
kwa–kondoo–dume–huyo za–kumi sehemu–mbili kwa–ng'ombe–huyo
H6241 H8147 H6499

Pamoja na hao mtatoa sadaka ya unga, unga mwembamba uliochanganywa na mafuta, sehemu tatu za kumi za efa kwa ajili ya huyo fahari, sehemu mbili za kumi kwa ajili ya huyo kondoo mume,

הַכְּבָשִׂים׃ לִשְׁבָעַת הָאֶחָד לַכֶּבֶשׂ אֶחָד וְעִשָּׂרוֹן 4
hao kwa–wanakondoo–saba mmoja kwa–mwanakondoo–huyo moja na–sehemu–ya–kumi
H3532 H7651 H0259 H3532 H0259 H6241

na sehemu ya kumi ya kila hao wanakondoo waume saba.

עֲלֵיכֶם׃ לְכַפֵּר חַטָּאת אֶחָד עִזִּים וּשְׂעִיר־ 5
kwa–ajili–yenu kufanya–upatanisho sadaka–ya–dhambi mmoja wa–mbuzi na–mbuzi–dume–
H0259 H5795

Na mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu.

וְעֹלַת	וּמִנְחָתָהּ	הַחֹדֶשׁ	עֹלַת	מִלְבַד	6
na–sadaka–ya–kuteketezwa	na–sadaka–yake–ya–nafaka	ya–mwezi	sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	
	H4503	H2320		H0905	

נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	כְּמִשְׁפָּטָם	וְנִסְכֵּיהֶם	וּמִנְחָתָהּ	הַתָּמִיד
nzuri	kwa–harufu	kwa–utaratibu–wake	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	ya–daima
H5207	H7381	H4941	H5262	H4503	H8548

ס	לַיהוָה׃	אִשֶּׁה
S	kwa–Yahwe	sadaka–ya–moto
	H3068	H0801

Toeni hizo sadaka katika mwezi wa saba kama nyongeza ya sadaka mtakazotoa kila mwanzo wa kila mwezi: pamoja na sadaka maalumu za kuteketezwa na sadaka za unga. Hizi zitakuwa nyongeza za sadaka za kuteketezwa za kila siku, na sadaka zake za unga, na sadaka zake za vinywaji. Utakapokuwa ukiendelea na sadaka hizi, utakuwa ukitii kile kilichoamriwa kutoa harufu nzuri, sadaka iliyotengenezwa kwa moto kwa BWANA.

לָכֶם	יִהְיֶה	קֹדֶשׁ	מִקְרָא־	הַזֶּה	הַשְּׁבִיעִי	לַחֹדֶשׁ	וּבֶעָשׂוֹר	7
kwenu	litakuwa	takatifu	kusanyiko–	huu	wa–saba	ya–mwezi–huo	na–katika–siku–ya–kumi	
	H1961	H6944	H4744	H2088	H7637	H2320	H6218	

תַּעֲנּוּ׃	לֹא	מְלָאכָה	כָּל־	נַפְשֹׁתֵיכֶם	אֶת־	וְעִנִּיתֶם
fanya	hamu–	ya–kazi	kazi–yote	nafsi–zenu	–	na–mtanyenyekeza
	H3808	H4399	H3605	H5315	H0853	

Siku ya kumi ya mwezi wa saba, mtakuwa na kusanyiko takatifu la kumwabudu BWANA. Mtajinyeneyekeza na hamtafanya kazi.

בֶּן־	פָּר	נִיחֹחַ	רֵיחַ	לַיהוָה	עֹלָה	וְהִקְרַבְתֶּם	8
mwenye–umri–wa	ng'ombe	nzuri	harufu	kwa–Yahwe	sadaka–ya–kuteketezwa	na–mtatoa	
	H6499	H5207	H7381	H3068		H7126	

שִׁבְעָה	שָׁנָה	בְּנֵי־	כְבָשִׂים	אֶחָד	אַיִל	אֶחָד	בָּקָר	
saba	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa	wanakondoo	mmoja	kondoo–dume	mmoja	ng'ombe	
H7651	H8141		H3532	H0259		H0259	H1241	

לָכֶם׃	יִהְיוּ	תְּמִימִם
kwenu	watakuwa	wasio–na–kasoro
	H1961	H8549

Mtatoa sadaka ya kuteketezwa ili kutoa harufu nzuri kwa BWANA. Mtatoa fahari mmoja mchanga ili kutoa harufu nzuri, kondoo mmoja mume, na wanakondoo saba waume wa mwaka mmoja. Wote wakamilifu.

עֶשְׂרֹנִים	שְׁלֹשָׁה	בַּשָּׁמֶן	בְּלוּלָה	סֹלֶת	וּמִנְחָתָם	9
za–kumi	sehemu–tatu	na–mafuta	uliochanganywa	unga–laini	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
H6241	H7969	H8081		H5560	H4503	

הָאֶחָד׃	לָאַיִל	עֶשְׂרֹנִים	שְׁנֵי	לַפָּר
mmoja	kwa–kondoo–dume–huyo	za–kumi	sehemu–mbili	kwa–ng'ombe–huyo
H0259		H6241	H8147	H6499

Pamoja na sadaka hizo utatoa sadaka ya unga, unga mwembamba uliochanganywa na mafuta, sehemu tatu za kumi za efa kwa ajili ya fahari, sehemu mbili za kumi za kondoo dume mmoja,

הַכְּבָשִׂים׃	לְשִׁבְעַת	הָאֶחָד	לַכֶּבֶשׂ	עִשָּׂרוֹן	עִשָּׂרוֹן	10
hao	kwa–wanakondoo–saba	mmoja	kwa–mwanakondoo–huyo	ya–kumi	sehemu–ya–kumi	
H3532	H7651	H0259	H3532	H6241	H6241	

na sehemu ya kumi ya efa moja kwa kila mwanakondoo wale saba.

11
חַטַּאת מִלְּבַד חַטַּאת הַתָּמִיד וְעֹלַת הַכִּפֻּרִים׃
sadaka-ya-dhambi zaidi-ya sadaka-ya-dhambi mmoja wa-mbuzi mbuzi-dume- na-vinywaji-vyake na-sadaka-ya-kuteketezwa ya-upatanisho
H0905 H0259 H5795 H5262 H4503 H8548 H3725

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃
na-sadaka-yake-ya-nafaka
H4503 H5262

פ
P

Mtatatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya upatanisho. Hii itakuwa sadaka ya nyongeza ya upatanisho, ya sadaka ya kila siku ya kuteketezwa, pamoja na sadaka za unga, na sadaka zake za vinywaji.

12
וּבַחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חַג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים׃
na-katika-siku-ya-kumi wa-saba ya-mwezi-huo siku na-tano kusanyiko- takatifu litakuwa kwenu kazi-yote ya- kufanya-kazi hamu- fanya na-mtaadhimisha sikukuu kwa-Yahwe siku-saba siku
H2568 H7637 H2320 H3117 H6240 H4744 H6944 H1961 H3605 H4399 H5656 H3808 H2287 H2282 H3068 H7651 H3117

Siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba, mtakuwa na kusanyiko takatifu lakumwabudu BWANA. Siku hiyo hamtafanya kazi za kila siku, na mtazitunza hizo sikukuu kwa muda wa siku saba kwa ajili ya BWANA.

13
וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ׃
na-mtatoa sadaka-ya-moto sadaka-ya-kuteketezwa harufu nzuri kwa-Yahwe ng'ombe wenye-umri-wa kumi na-watatu kondoo-madume wawili wanakondoo wenye-umri-wa mwaka-mmoja kumi na-wanne kondoo-madume wasio-na-kasoro watakuwa
H7126 H6499 H3068 H5207 H7381 H0801 H6240 H7969 H1241 H1121 H3532 H8147 H0352 H6240 H0702 H8141 H1121 H8549 H1961

Mtatoa sadaka ya kuteketezwa, sadaka iliyotengenezwa kwa moto ilikutoa harufu nzuri kwa BWANA. Mtatoa mafahari wachanga kumi na tatu, kondoo waume wawili, na wanakondoo waume kumi na nne wa mwaka mmoja. Wote wakamilifu.

14
וּמִנְחָתָם עֶשְׂרֹנִים לְשֹׁלֹשָׁה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְסֹלֶת לְאֶחָד לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לְשֹׁלֹשָׁה לָאַיִל הָאֶחָד לַפָּר עָשָׂר לְשִׁשָּׁה לָאַיִל הָאֶחָד לַכֶּבֶשׂ׃
na-sadaka-yake-ya-nafaka uliochanganywa na-mafuta unga-laini kwa-ng'ombe-dume mmoja kwa-ng'ombe-huyo za-kumi kwa-ng'ombe-kumi na-watatu kondoo-madume wawili kwa-kondoo-dume-huyo za-kumi sehemu-tatu sehemu-mbili hao hao mmoja hao
H4503 H8081 H5560 H6241 H7969 H6240 H7969 H6499 H6499 H6241 H7969 H8147 H0259 H1121 H0259 H8147

Pamoja na hao mtatoa sadaka ya unga, unga mwembaba uliochanganywa na mafuta, sehemu tatu za kumi za efa kwa kila fahari katika hao kumi na tatu, sehemu mbili za kumi kwa kila hao kondoo dume wawili,

15

לְאַרְבָּעָה	הָאֶחָד	לַכֶּבֶשׂ	עִשָּׂרֹון	וְעִשָּׂרֹון
kwa–wanakondoo–kumi	mmoja	kwa–mwanakondoo–huyo	ya–kumi	na–sehemu–ya–kumi
H0702	H0259	H3532	H6241	H6241

כְּבָשִׂים׃	עָשָׂר
hao	na–wanne
H3532	H6240

na sehemu ya kumi ya efa ya hao wanakondoo kumi na nne.

16

עֹלַת	מִלְּבַד	חַטָּאת	אֶחָד	עִזִּים	וּשְׂעִיר־
sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	sadaka–ya–dhambi	mmoja	wa–mbuzi	na–mbuzi–dume–
	H0905		H0259	H5795	

ס	וְנִסְכָּהּ׃	מִנְחָתָהּ	הַתָּמִיד	
S	na–kinywaji–chake	sadaka–yake–ya–nafaka	ya–daima	
	H5262	H4503	H8548	

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi katika nyongeza ya sadaka ya kuteketezwa, sadaka yake ya unga, pamoja na sadaka za vinywaji.

17

עָשָׂר	שְׁנֵים	בָּקָר	בְּנֵי־	פָּרִים	הַשֵּׁנִי	וּבַיּוֹם
na–wawili	kumi	ng'ombe	wenye–umri–wa	ng'ombe	ya–pili	na–katika–siku–hiyo
H6240	H8147	H1241		H6499	H8145	H3117

עָשָׂר	אַרְבָּעָה	שָׁנָה	בְּנֵי־	כְּבָשִׂים	שְׁנֵים	אֵילִם
na–wanne	kumi	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa	wanakondoo	wawili	kondoo–madume
H6240	H0702	H8141		H3532	H8147	

תְּמִימִם׃
wasio–na–kasoro
H8549

Siku ya pili ya kusanyiko, mtatoa mafahari kumi na mbili, kondoo dume wawili na wanakondoo dume kumi na mbili wa umri wa mwaka mmoja, wote wakamilifu.

18

לָאֵילִם	לַפָּרִים	וְנִסְכֵּיהֶם	וּמִנְחָתָם
kwa–kondoo–madume	kwa–ng'ombe	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka
	H6499	H5262	H4503

כַּמִּשְׁפָּט׃	בְּמִסְפָּרָם	וְלַכְּבָשִׂים
kwa–utaratibu	kwa–idadi–yao	na–kwa–wanakondoo
H4941	H4557	H3532

Pamoja nao mtatoa sadaka ya unga, na sadaka ya vinywaji kwa ajili ya wale mafahari, kondoo dume, na kwa ajili ya wale wanakondoo, mkitoa sadaka nyingi kama ilvyoamriwa.

19

עֹלַת	מִלְּבַד	חַטָּאת	אֶחָד	עִזִּים	וּשְׂעִיר־
sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	sadaka–ya–dhambi	mmoja	wa–mbuzi	na–mbuzi–dume–
	H0905		H0259	H5795	

ס	וְנִסְכֵּיהֶם׃	וּמִנְחָתָהּ	הַתָּמִיד	
S	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	ya–daima	
	H5262	H4503	H8548	

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kuwa nyongeza ya sadaka za kila siku, sadaka yake ya unga, na sadaka zake za vinywaji.

שְׁנֵים	אֵילָם	עָשָׂר	עַשְׂתֵּי־	פָּרִים	הַשְּׁלִישִׁי	וּבַיּוֹם	20
wawili	kondoo–madume	na–mmoja	kumi–	ng'ombe	ya–tatu	na–katika–siku–hiyo	
H8147		H6240	H6249	H6499	H7992	H3117	

תְּמִימָם׃	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	שְׁנֵים	בְּנֵי־	כְּבָשִׂים
wasio–na–kasoro	na–wanne	kumi	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa	wanakondoo
H8549	H6240	H0702	H8141		H3532

Siku ya tatu ya kusanyiko, mtatoa sadaka mafahari kumi na moja, kondoo dume wawili, na wanakondoo dume kumi na nne wa umri wa mwaka mmoja, wakamilifu.

לָאֵילִם	לַפָּרִים	וְנִסְכֵּיהֶם	וּמִנְחָתָם	21
kwa–kondoo–madume	kwa–ng'ombe	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
	H6499	H5262	H4503	

כַּמִּשְׁפָּט׃	בְּמִסְפָּרָם	וְלַכְּבָשִׂים
kwa–utaratibu	kwa–idadi–yao	na–kwa–wanakondoo
H4941	H4557	H3532

Pamoja na hizo sadaka mtatoa sadaka ya unga na sdaka ya vinywaji kwa wale mafahari, kwa wale kondoo dume, na kwa wale wanakondoo, utoe sadaka nyingi kama ilivyoamriwa.

הַתָּמִיד	עֹלַת	מִלְּבַד	אֶחָד	חַטָּאת	וּשְׂעִיר	22
ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	mmoja	wa–sadaka–ya–dhambi	na–mbuzi–dume	
H8548		H0905	H0259			

ס	וְנִסְכָּהּ׃	וּמִנְחָתָהּ
S	na–kinywaji–chake	na–sadaka–yake–ya–nafaka
	H5262	H4503

Mtatoa sadaka beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kama nyongeza ya zile sadaka za kila siku, na sadaka zake za unga, na sadaka zake za vinywaji.

כְּבָשִׂים	שְׁנֵים	אֵילָם	עֲשָׂרָה	פָּרִים	הָרְבִיעִי	וּבַיּוֹם	23
wanakondoo	wawili	kondoo–madume	kumi	ng'ombe	ya–nne	na–katika–siku–hiyo	
H3532	H8147		H6235	H6499	H7243	H3117	

תְּמִימָם׃	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	שְׁנֵה	בְּנֵי־
wasio–na–kasoro	na–wanne	kumi	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa
H8549	H6240	H0702	H8141	

Siku ya nne ya kusanyiko, mtatoa mafahari kumi, kondoo dume wawili, na wanakondoo dume kumi na nne wa mwaka mmoja, wakamilifu.

לָאֵילִם	לַפָּרִים	וְנִסְכֵּיהֶם	מִנְחָתָם	24
kwa–kondoo–madume	kwa–ng'ombe	na–vinywaji–vyake	sadaka–yake–ya–nafaka	
	H6499	H5262	H4503	

כַּמִּשְׁפָּט׃	בְּמִסְפָּרָם	וְלַכְּבָשִׂים
kwa–utaratibu	kwa–idadi–yao	na–kwa–wanakondoo
H4941	H4557	H3532

Pamoja na sadaka hizo mtatoa sadaka za unga na sdaka za vinywaji kwa wale mafahari, na kwa wale kondoo dume na kwa wale wanakodoo, mtatoa sadaka nyingi kama ilivyoamriwa.

עֹלַת	מִלְּבַד	חַטָּאת	אֶחָד	עִזִּים	וּשְׂעִיר־	25
sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	sadaka–ya–dhambi	mmoja	wa–mbuzi	na–mbuzi–dume–	
	H0905		H0259	H5795		

ס	וְנִסְכָּהּ׃	מִנְחָתָהּ	הַתָּמִיד
S	na–kinywaji–chake	sadaka–yake–ya–nafaka	ya–daima
	H5262	H4503	H8548

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kuwa nyongeza ya sadaka za kuteketezwa za kila siku, sadaka zake za unga, na sadaka zake za vinywaji

כִּבְשָׂים	שְׁנֵים	אֵילֻם	תִּשְׁעָה	פָּרִים	הַחֲמִישִׁי	וּבַיּוֹם	26
wanakondoo	wawili	kondoo–madume	tisa	ng'ombe	ya–tano	na–katika–siku–hiyo	
H3532	H8147		H8672	H6499	H2549	H3117	

תְּמִימֻם׃	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	שָׁנָה	בְּנֵי־
wasio–na–kasoro	na–wanne	kumi	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa
H8549	H6240	H0702	H8141	

Siku ya tano ya kusanyiko, mtatoa mafahari tisa, kondoo dume wawili, na wanakondoo dume kumi na nne wa mwaka mmoja, wakamilifu.

לָאֵילֻם	לַפָּרִים	וְנִסְכֵּיהֶם	וּמִנְחָתָם	27
kwa–kondoo–madume	kwa–ng'ombe	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
	H6499	H5262	H4503	

כַּמִּשְׁפָּט׃	בְּמִסְפָּרָם	וְלַכְּבָשִׂים
kwa–utaratibu	kwa–idadi–yao	na–kwa–wanakondoo
H4941	H4557	H3532

Pamoja na sadaka hizo mtatoa sadaka za unga na sadaka ya vinywaji kwa ajili ya wale mafahari, kondoo dume, na wale wanakondoo, mkitoa sdaka nyingi kama ilivyoamriwa.

הַתָּמִיד	עֹלַת	מִלְּבַד	אֶחָד	חַטָּאת	וּשְׂעִיר	28
ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	mmoja	wa–sadaka–ya–dhambi	na–mbuzi–dume	
H8548		H0905	H0259			

ס	וְנִסְכָּהּ׃	וּמִנְחָתָהּ	
S	na–kinywaji–chake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
	H5262	H4503	

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kama nyongeza ya sadaka za kuteketezwa za kila siku, na sadaka zake za unga, na sadaka za vinywaji.

כִּבְשָׂים	שְׁנֵים	אֵילֻם	שְׁמֹנָה	פָּרִים	הַשִּׁשִּׁי	וּבַיּוֹם	29
wanakondoo	wawili	kondoo–madume	nane	ng'ombe	ya–sita	na–katika–siku–hiyo	
H3532	H8147		H8083	H6499	H8345	H3117	

תְּמִימֻם׃	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	שָׁנָה	בְּנֵי־
wasio–na–kasoro	na–wanne	kumi	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa
H8549	H6240	H0702	H8141	

Siku ya sita ya kusanyiko, mtatoa mafahari wanane, kondoo dume wawili, na wanakondoo kumi na nne wa mwaka mmoja, wakamilifu.

לָאֵילֻם	לַפָּרִים	וְנִסְכֵּיהֶם	וּמִנְחָתָם	30
kwa–kondoo–madume	kwa–ng'ombe	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
	H6499	H5262	H4503	

כַּמִּשְׁפָּט׃	בְּמִסְפָּרָם	וְלַכְּבָשִׂים
kwa–utaratibu	kwa–idadi–yao	na–kwa–wanakondoo
H4941	H4557	H3532

Pamoja na sadaka hizo mtatoa sadaka za unga nasadaka za vinywaji kwa wale mafahari, kondoo wa dume na wale wanakondoo, mkitoa sadaka nyingi kama ilivyoamriwa.

הַתָּמִיד	עֹלַת	מִלְבַד	אֶחָד	חַטָּאת	וּשְׂעִיר	31
ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	mmoja	wa–sadaka–ya–dhambi	na–mbuzi–dume	
H8548		H0905	H0259			

פ	וְנִסְכֵּיהָ׃	מִנְחָתָהּ
P	na–vinywaji–vyake	sadaka–yake–ya–nafaka
	H5262	H4503

Mtatoa beberu kuwa sadaka ya dhambi kama nyongeza ya sadaka za kila siku za kuteketezwa, sadaka zadaka zake za unga, na sadaka zake za vinywaji.

כְּבָשִׂים	שְׁנֵים	אֵילִם	שִׁבְעָה	פָּרִים	הַשִּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם	32
wanakondoo	wawili	kondoo–madume	saba	ng'ombe	ya–saba	na–katika–siku–hiyo	
H3532	H8147		H7651	H6499	H7637	H3117	

תְּמִימִם׃	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	שָׁנָה	בְּנֵי־
wasio–na–kasoro	na–wanne	kumi	mwaka–mmoja	wenye–umri–wa
H8549	H6240	H0702	H8141	

Siku ya saba ya kusanyiko, mtatoa mafahari saba, kondoo dume saba, na wanakondoo dume kumi na nne wa mwaka mmoja, wakamilifu.

לָאֵילֶם	לַפָּרִים	וְנִסְכֵּהֶם	וּמִנְחָתָם	33
kwa–kondoo–madume	kwa–ng'ombe	na–vinywaji–vyake	na–sadaka–yake–ya–nafaka	
	H6499	H5262	H4503	

כְּמִשְׁפָּטָם׃	בְּמִסְפָּרָם	וְלַכְּבָשִׂים
kwa–utaratibu–wao	kwa–idadi–yao	na–kwa–wanakondoo
H4941	H4557	H3532

Pamoja nao mtataengeneza sadaka ya unga na sadaka ya vinywaji kwa ajili ya wale mafahari, na kondoo dume, na kwa wale wanakondoo, mkitoa sadaka nyingi kama ilivyoamriwa.

הַתָּמִיד	עֹלַת	מִלְבַד	אֶחָד	חַטָּאת	וּשְׂעִיר	34
ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa	zaidi–ya	mmoja	wa–sadaka–ya–dhambi	na–mbuzi–dume	
H8548		H0905	H0259			

פ	וְנִסְכָּהּ׃	מִנְחָתָהּ
P	na–kinywaji–chake	sadaka–yake–ya–nafaka
	H5262	H4503

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kama nyongeza ya sadaka ya kuteketezwa ya kila siku, na sadaka yake ya unga, na sadaka yake ya vinywaji.

מִלֶּאכֶת	כָּל־	לָכֶם	תִּהְיֶה	עֲצֶרֶת	הַשְּׁמִינִי	בַּיּוֹם	35
ya–	kazi–yote	kwenu	litakuwa	kusanyiko–la–kufunga	ya–nane	katika–siku–hiyo	
H4399	H3605		H1961	H6116	H8066	H3117	

תַּעֲשׂוּ׃	לֹא	עֲבֹדָה
fanya	hamu–	kufanya–kazi
	H3808	H5656

Siku ya nane mtakuwa na kusanyiko lingine makini. Hamtafanya kazi zenu za kila siku.

36 וְהִקְרַבְתֶּם na–mtatoa H7126 עֹלָה sadaka–ya–kuteketezwa אִשֵּׁה sadaka–ya–moto H0801 רֵיחַ harufu H7381 נִיחֹחַ nzuri H5207 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 פָּר ng'ombe H6499

אֶחָד mmoja H0259 אַיִל kondoo–dume אֶחָד mmoja H0259 כְּבָשִׂים wanakondoo H3532 בְּנֵי־ wenye–umri–wa שָׁנָה mwaka–mmoja H8141 שִׁבְעָה saba H7651

תְּמִימֶם׃ wasio–na–kasoro H8549

Mtafanya sadaka za kuteketezwa, sadaka iliyotengenezwa kwa moto ili kutoa harufu nzuri kwa BWANA. Mtatoa fahari mmoja, kondoo mmoja dume, na wanakondoo saba dume wa umri wa mwaka mmoja, wakamilifu.

37 מִנְחָתָם sadaka–yake–ya–nafaka H4503 וְנִסְכֵּיהֶם na–vinywaji–vyake H5262 לַפָּר kwa–ng'ombe–huyo H6499 לָאַיִל kwa–kondoo–dume–huyo

וְלַכְּבָשִׂים na–kwa–wanakondoo H3532 בְּמִסְפָּרָם kwa–idadi–yao H4557 כַּמִּשְׁפָּט׃ kwa–utaratibu H4941

Mtatoa sadaka zake za unga na sadaka zake za vinywaji kwa ajili ya yule fahari, kondoo dume, na kwa wale wanakondoo, mkifanya sadaka nyingi kadri ilivyoamriwa.

38 וּשְׂעִיר na–mbuzi–dume חַטָּאת wa–sadaka–ya–dhambi אֶחָד mmoja H0259 מִלְּבַד zaidi–ya H0905 עֹלַת sadaka–ya–kuteketezwa הַתָּמִיד ya–daima H8548

וּמִנְחָתָהּ na–sadaka–yake–ya–nafaka H4503 וְנִסְכָּהּ׃ na–kinywaji–chake H5262

Mtatoa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi kama nyongeza ya sadaka za kila siku, na sadaka zake za unga, na sadaka zake za vinywaji.

39 אֵלֶּה hizi H0428 תַּעֲשׂוּ mtatoa לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 בְּמוֹעֲדֵיכֶם katika–sikukuu–zenu H4150 מִנִּדְרֵיכֶם nadhiri–zenu H5088 לְבַד zaidi–ya H0905 וְנִדְבֹתֵיכֶם na–sadaka–zenu–za–hiari H5071

לְעֹלֹתֵיכֶם kwa–sadaka–zenu–za–kuteketezwa וּלְמִנְחֹתֵיכֶם na–kwa–sadaka–zenu–za–nafaka H4503 וּלְנִסְכֵּיכֶם na–kwa–vinywaji–vyenu H5262

וּלְשַׁלְמֵיכֶם׃ na–kwa–sadaka–zenu–za–amani H8002

Hivi ndivyo utakavyotoa sadaka kwa BWANA katika sikukuu zenu za kila mwaka. Hivi vitakuwa nyongeza ya viapo vyenu na sadaka zenu za hiari. Mtavitoa hivi kama sadaka zenu za kuteketezwa, sadaka za unga, sadaka za vinywaji, na sadaka za amani.”

40 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 מֹשֶׁה Musa H4872 אֶל־ kwa– H0413 בְּנֵי wana–wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 כְּכֹל kwa–kadiri–ya–yote H3605 אֲשֶׁר־ ambayo– צִוָּה aliamuru H6680 יְהוָה Yahwe H3068

אֶת־ – H0853 מֹשֶׁה׃ Musa H4872 פ P

Musa aliwaambia wana wa Israeli kila kitu ambacho BWANA alikuwa amemwamuru kusema.

Chapter 30

1 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי wakuu-wa kwa- Musa na-akasema H1696
לִבְנֵי ya-wana-wa
הַמַּטּוֹת makabila H4294
לִבְנֵי Israeli H3478
לֵאמֹר akisema H0559
זֶה hili H2088
צִוָּה aliamuru H6680
יְהוָה׃ Yahwe H3068
אֲשֶׁר ambalo
הַדָּבָר ndilo-jambo H1697

Musa aliwambia viongizi wote wa makabila ya watu wa Israeli. “Hiki ndicho ambacho BWANA ameamuru.

2 אִישׁ mtu H0376
כִּי- ikiwa-
יִדֹּר ataweka H5087
נֶדֶר nadhiri H5088
לַיהוָה kwa-Yahwe H3068
אוֹ- au-
הִשָּׁבַע ataapa H7650
שְׁבֻעָה kiapo H7621
לֶאְסֹר kujifunga H0631
אִסָּר kifungo H0632
לֹא asivi- H3808
יַחֵל nje
דְּבָרוֹ neno-lake H1697
כְּכָל- kwa-kadiri-ya-yote H3605
הַיֹּצֵא yanayotoka H3318
מִפָּיו kinywani-mwake H6310
נַפְשׁוֹ nafsi-yake H5315
עַל- juu-ya
יַעֲשֶׂה׃ atafanya

Mtu yeyote atakayefanya nadhiri kwa BWANA, au kuapa kwa kiapo ili kufunga nafsi yake kwa ahadi, asivunje neno lake. Atafanya sawa na ahadi yake imtokayo kinywani mwake.

3 כִּי- ikiwa- H3605
תִדֹּר ataweka H5087
נֶדֶר nadhiri H5088
לַיהוָה kwa-Yahwe H3068
וְאָסְרָה na-akajifunga H0631
אִסָּר kifungo H0632
וְאִשָּׁה na-mwanamke H0802
בְּבֵית katika-nyumba-ya
אָבִיהָ baba-yake H0001
בִּנְעֻרֶיהָ׃ katika-ujana-wake

Na kama binti anaishi katika nyumba ya baba yake kwa atafanya nadhiri kwa BWANA na kuifunga nafsi yake kwa kiapo,

4 וְשָׁמַע na-akasikia H8085
אָבִיהָ baba-yake H0001
אֶת- – H0853
נִדְרָהּ nadhiri-yake H5088
וֶאֱסָרָהּ na-kifungo-chake H0632
אֲשֶׁר ambacho
אָסְרָה alijifunga H0631
עַל- juu-ya
וְהֶחֱרִישׁ na-akanyamaza
אָבִיהָ baba-yake H0001
וְקָמוּ na-zitasimama H6965
כָּל- nadhiri-zake-zote H3605
נְדָרֶיהָ za- H5088
נַפְשָׁהּ nafsi-yake H5315
וְכָל- na-kifungo-chote H3605
אִסָּר cha- H0632
אֲשֶׁר- ambacho-
אָסְרָה alijifunga H0631
עַל- juu-ya
נַפְשָׁהּ nafsi-yake H5315
יָקוּם׃ kitasimama

na kama baba yake atasikia hiyo nadhirina ahadi ambayo ametumia kuifunga nafsi yake, naye asiseme kitu kumzuia, ndipo nadhiri zake zitakuwa na nguvu. Kila ahadi ambayo ameitumia kuifunga nafsi yake itabaki kuwa na nguvu.

נִדְרֶיהָ	כָּל־	שָׁמְעוֹ	בְיוֹם	אֹתָהּ	אָבֶיהָ	הֵנִיא	וְאִם־	5
za–	nadhiri–zake–zote	aliposikia	siku–ile	yeye	baba–yake	alimzuia	na–ikiwa–	
H5088	H3605	H8085	H3117	H0853	H0001	H5106		

וַיהוָה	יָקוּם	לָא	נַפְשָׁהּ	עַל־	אָסְרָה	אֲשֶׁר־	וֶאֱסָרֶיהָ
na–Yahwe	simama	hazita–	nafsi–yake	juu–ya	alijifunga	ambavyo–	na–vifungo–vyake
H3068		H3808	H5315		H0631		H0632

אֹתָהּ׃	אָבֶיהָ	הֵנִיא	כִּי־	לָהּ	יְסֹלַח־	
yeye	baba–yake	alimzuia	kwa–sababu–	yeye	atamsamehe–	
H0853	H0001	H5106			H5545	

Lakini kama baba yake atasikia nadhairi yake na ahadi zake, na kama hatasema chochote kwake, ndipo nadhiri zake zote na ahadi alizofanya zitakapokuwa na nguvu.

מִבְטָא	אוֹ	עָלֶיהָ	וּנְדָרֶיהָ	לְאִישׁ	תִּהְיֶה	הָיוֹ	וְאִם־	6
tamko–la	au	juu–yake	na–nadhiri–zake	wa–mume	atakuwa	akiwa	na–ikiwa–	
H4008			H5088	H0376	H1961	H1961		

נַפְשָׁהּ׃	עַל־	אָסְרָה	אֲשֶׁר	שִׁפְּתֵיהָ	
nafsi–yake	juu–ya	alijifunga	ambalo	midomo–yake	
H5315		H0631		H8193	

Hata hivyo, kama baba yake atasikia nadhri zake zote alizofanya na ahadi zake makini ambazo ametumia kufunga nafsi yake, na kama atazitengua ndani ya siku hiyo, ndipo hizo nadhiri hazitakuwa na nguvu. BWANA atamsamehe kwa kuwa baba yake amemzuia.

וְקָמוּ	לָהּ	וְהֵחֲרִישׁ	שָׁמְעוֹ	בְיוֹם	אִישָׁהּ	וְשָׁמַע	7
na–zitasimama	kwake	na–akanyamaza	aliposikia	siku–ile	mume–wake	na–akasikia	
			H8085	H3117	H0376	H8085	

יָקֻמוּ׃	נַפְשָׁהּ	עַל־	אָסְרָה	אֲשֶׁר־	וֶאֱסָרֶהָ	נִדְרֶיהָ
vitasimama	nafsi–yake	juu–ya	alijifunga	ambavyo–	na–vifungo–vyake	nadhiri–zake
	H5315		H0631		H0632	H5088

Kama ataolewa angali katika hivyo viapo, au kama atafanya ahadi za bila kufikiri ambazo atajifunga nazo, hivyo vifungo vitakuwa na nguvu.

נִדְרָהּ	אֶת־	וְהֵפֵר	אוֹתָהּ	יָנִיא	אִישָׁהּ	שָׁמַע	בְיוֹם	וְאִם	8
nadhiri–yake	–	na–akabatilisha	yeye	alimzuia	mume–wake	aliposikia	siku–ile	na–ikiwa	
H5088	H0853		H0853	H5106	H0376	H8085	H3117		

נַפְשָׁהּ	עַל־	אָסְרָה	אֲשֶׁר	שִׁפְּתֵיהָ	מִבְטָא	וְאֶת	עָלֶיהָ	אֲשֶׁר
nafsi–yake	juu–ya	alijifunga	ambalo	midomo–yake	tamko–la	na–	juu–yake	iliyokuwa
H5315		H0631		H8193	H4008	H0853		

לָהּ׃	יְסֹלַח־	וַיהוָה	
yeye	atamsamehe–	na–Yahwe	
	H5545	H3068	

Lakini kama mume wake atamzuia siku hiyo hiyo ambayo atamskia akiapa, basi atabatilisha hicho kiapo alichokifanya, maneno yake ya midomo yaka ya bila kufikiri ambayo kwayo amefunga nafsi yake. BWANA atamfungua.

נַפְשָׁהּ	עַל־	אָסְרָה	אֲשֶׁר־	כָּל	וּגְרוּשָׁה	אַלְמָנָה	וְנֵדֶר	9
nafsi–yake	juu–ya	alijifunga	ambayo–	yote	na–aliyeachwa	mjane	na–nadhiri–ya	
H5315		H0631		H3605	H1644	H0490	H5088	

עָלֶיהָ׃	יָקוּם
juu–yake	itasimama

Lakini kwa mjane au kwa mwanamke aliyetalikiwa, kila kitu amabacho atakisema kufunga nafsi yake lazima kitabaki na nguvu kinyume na yeye.

10

עַל־	אִסָּר	אָסְרָה	אוֹ־	נָדְרָה	אִישָׁהּ	בָּיִת	וְאִם־
juu–ya	kifungo	alijifunga	au–	aliweka–nadhiri	mume–wake	katika–nyumba–ya	na–ikiwa–
	H0632	H0631		H5087	H0376		

בִּשְׁבֻעָהּ׃	נַפְשָׁהּ
kwa–kiapo	nafsi–yake
H7621	H5315

Na kama mwanamke atafanya kiapo katika nyumba ya mume wake au akijifunga mwenyewe kwa kufanaya kiapo,

11

וְקָמוּ	אֹתָהּ	הֵנִיא	לֹא	לָהּ	וְהֵחֲרִשׁ	אִישָׁהּ	וְשָׁמַע
na–zitasimama	yeye	mzuia	haku–	kwake	na–akanyamaza	mume–wake	na–akasikia
	H0853	H5106	H3808			H0376	H8085

נַפְשָׁהּ	עַל־	אָסְרָה	אֲשֶׁר־	אִסָּר	וְכָל־	נְדָרֶיהָ	כָּל־	
nafsi–yake	juu–ya	alijifunga	ambacho–	cha–	na–kifungo–chote	za–	nadhiri–zake–zote	
H5315		H0631		H0632	H3605	H5088	H3605	

יָקוּם׃
kitasimama

na mume wake akakisikia hicho kiapo na hakusema chochote kwake na hakumpinga, basi viapo vyake vitasimama na vifungo alivyovifanaya vitabaki na nguvu.

12

כָּל־	שָׁמְעוֹ	בְּיוֹם	אִישָׁהּ	וְאִתָּם	יָפֵר	הָפֵר	וְאִם־
yote	aliposikia	siku–ile	mume–wake	hizo	atazibatilisha	kuzibatilisha	na–ikiwa–
H3605	H8085	H3117	H0376	H0853			

לֹא	נַפְשָׁהּ	וּלְאִסָּר	לִנְדָרֶיהָ	שִׂפְתֵי־	מוֹצָא
hayata–	nafsi–yake	na–kwa–kifungo–cha	kwa–nadhiri–zake	midomoni–mwake	yanayotoka
H3808	H5315	H0632	H5088	H8193	H4161

לָהּ׃	יְסַלַּח־	וַיהוָה	הֵפֵרָם	אִישָׁהּ	יָקוּם
yeye	atamsamehe–	na–Yahwe	amezibatilisha	mume–wake	simama
	H5545	H3068		H0376	

Lakini kama mume wake atamzuilia katika siku hiyo ambayo atavisikia, basi chochote ambacho kitatoka katika kinywa chake kuhusu viapo vyake au ahadi zake havitabaki kuwa na nguvu. Mume wake atkuwa amevibatilisha. BWANA atamfungua.

13

יְקִימֶנּוּ	אִישָׁהּ	נָפֶשׁ	לְעַנֹּת	אִסָּר	שְׁבֻעַת	וְכָל־	נֶדֶר	כָּל־
atakithibitisha	mume–wake	nafsi	kutesa	kifungo	kiapo–cha	na–kila–	nadhiri	kila–
	H0376	H5315		H0632	H7621	H3605	H5088	H3605

יְפֵרֶנּוּ׃	וְאִישָׁהּ
atakibatilisha	na–mume–wake
	H0376

Kila kiapo ambacho mwanamke anakifanya ambacho kinamfunga ili kujikana kianaweza kuthibitika au kubatilishwa na mume wake.

יוֹם אֶל־ מִיּוֹם אִישָׁהּ לָהּ יַחֲרִישׁ הַחֲרִשׁ וְאִם־ 14
siku hadi– kutoka–siku mume–wake kwake atanyamaza kunyamaza na–ikiwa–
H3117 H0413 H3117 H0376

אֲסָרֶיהָ כָּל־ אֹו אֹתּ נִדְרֶיהָ כָּל־ אֹתּ וְהֵקִים
vya– vifungo–vyake–vyote – au za– nadhiri–zake–zote – na–amethibitisha
H0632 H3605 H0853 H5088 H3605 H0853

בְּיוֹם לָהּ הֵחֲרִשׁ כִּי־ אֹתָם הֵקִים עָלֶיהָ אֲשֶׁר
siku–ile kwake alinyamaza kwa–sababu– hivyo amevithibitisha juu–yake vilivyokuwa
H3117 H0853

שָׁמְעוֹ׃
aliposikia
H8085

Lakini kama hatasema chochote kwake siku baada ya siku, basi atathibitisha nadhiri zake na ahadi zake zinazomfunga ambazo amefanya. Atakuwa amezithibitisha kwa sababu hakusema chochote wakati alipozisikia.

אֹתּ וְנָשָׂא שָׁמְעוֹ אַחֲרֵי אֹתָם יָפֵר הָפֵר וְאִם־ 15
– na–atabeba kusikia–kwake baada–ya hizo atazibatilisha kuzibatilisha na–ikiwa–
H0853 H5375 H8085 H0853

עֲוֹנָהּ׃
uovu–wake
H5771

Na kama mume wake atajariibu kubatilisha kiapo cha mke wake baada ya kuzisikia kwa muda mrefu, basi ataajibika kwa dhambi zake.”

לְאִשְׁתּוֹ אִישׁ בֵּין מֹשֶׁה אֹתּ יְהוָה צִוָּה אֲשֶׁר הַחֻקִּים אֵלֶּה 16
na–mke–wake mtu kati–ya Musa – Yahwe aliamuru ambazo ndizo–sheria hizi
H0802 H0376 H0996 H4872 H0853 H3068 H6680 H2706 H0428

פ אָבִיהָ׃ בֵּית בִּנְעֻרֶיהָ לְבִתּוֹ אָב בֵּין־
P baba–yake katika–nyumba–ya katika–ujana–wake na–binti–yake baba kati–ya–
H0001 H1323 H0001 H0996

Hizi ndizo amri ambazo Mungu alimwamuru Musa kuzitangaza - amri ambazo ziko kati ya mume na mke wake na kati ya baba na binti yake wakati akiwa katika ujana wake katika familia ya baba yake.

Chapter 31

לֵאמֹר׃ מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה וַיְדַבֵּר 1
akisema Musa kwa– Yahwe na–akasema
H0559 H4872 H0413 H3068 H1696

BWANA alinena na Musa na kumwambia,

תֵּאָסֵף אַחַר הַמִּדְיָנִים מֵאֵת יִשְׂרָאֵל בְּנֵי נִקְמַת נְקֹם 2
utakusanywa baada–ya–hapo Wamidiani kutoka–kwa Israeli wana–wa kisasi–cha lipiza
H0622 H4084 H0854 H3478 H5360 H5358

עַמֶּיךָ׃ אֶל־
watu–wako kwa–
H0413

“Uwalipizie kisasi Wamidiani kwa kile walichowafanya Waisraeli. Baada ya kufanya hivyo utakufa na kukusanyika na watu wako.”

לַצָּבָא	אֲנָשִׁים	מֵאִתְּכֶם	הֵחָלְצוּ	לֵאמֹר	הָעָם	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	3
kwa–vita	wanaume	kutoka–kwenu	jipangeni	akisema	watu–hao	kwa–	Musa	na–akasema	
	H0376	H0854		H0559		H0413	H4872	H1696	

בְּמִדְיָן׃	יְהוָה	נִקְמַת־	לָתֵת	מִדְיָן	עַל־	וְיִהְיוּ	
juu–ya–Midiani	Yahwe	kisasi–cha	kutoa	Midiani	dhidi–ya	na–watakuwa	
H4080	H3068	H5360	H5414	H4080		H1961	

Kwa hiyo Musa akawaambia watu. Akasema, “andaeni baadhi ya majeshi yenu kwa ajili ya vita ili kwamba wakawapige Wamidiani na kubeba kiapo cha BWANA.

לַצָּבָא׃	תִּשְׁלְחוּ	יִשְׂרָאֵל	מַטּוֹת	לְכָל־	לַמַּטֶּה	אֶלֶף	לַמַּטֶּה	אֶלֶף	4
kwa–vita	mtatuma	Israeli	ya–	kwa–makabila–yote	kwa–kabila	elfu	kwa–kabila	elfu	
	H7971	H3478	H4294	H3605	H4294	H0505	H4294	H0505	

Kwa kila kabila la Israeli watatuma askari elfu moja kwa ajili ya vita.”

אֶלֶף	עָשָׂר	שְׁנֵים־	לַמַּטֶּה	אֶלֶף	יִשְׂרָאֵל	מֵאַלְפֵי	וַיִּמָּסְרוּ		5
elfu	na–mbili	kumi–	kwa–kabila	elfu	Israeli	kutoka–maelfu–ya	na–wakakabidhiwa		
H0505	H6240	H8147	H4294	H0505	H3478	H0505	H4560		

צָבָא׃	חֲלוּצֵי
vita	wapiganaji–wa

Kwa hiyo kati ya wanaume maelfu elfu wa Israeli, wanaume elfu moja walitolewa kwa ajili ya vita, jumla ya wanaume elfu kumi na mbili.

בֶּן־	פִּינְחָס	וְאֶת־	אִתָּם	לַצָּבָא	לַמַּטֶּה	אֶלֶף	מֹשֶׁה	אִתָּם	וַיִּשְׁלַח	6
mwana–wa	Finehasi	na–	wao	kwa–vita	kwa–kabila	elfu	Musa	wao	na–akawatuma	
	H6372	H0853	H0853		H4294	H0505	H4872	H0853	H7971	

הַתְּרוּעָה	וַחֲצֹצְרוֹת	הַקֹּדֶשׁ	וּכְלֵי	לַצָּבָא	הַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר
kengele	na–tarumbeta–za	utakatifu	na–vyombo–vya	kwa–vita	kuhani–huyo	Eleazari
H8643	H2689	H6944	H3627		H3548	H0499

בְּיָדוֹ׃
mkononi–mwake
H3027

Kisha Musa akawatuma kwenda vitani, elfu moja toka kila kabila pamoja na Finehasi mwana wa Eliazari kuhanai, wakiwa na vitu kutoka mahali patakatifu wakiwa na matarumbeta kwa ajili ya ishara za sauti.

וַיַּהַרְגוּ	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	מִדְיָן	עַל־	וַיִּצְבְּאוּ	7
na–wakawaua	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama	Midiani	dhidi–ya	na–wakapigana	
H2026	H4872	H0853	H3068	H6680		H4080		H6633	

זָכָר׃	כָּל־
wa–kiume	wanaume–wote
H2145	H3605

Wakapigana na Midiani, kama BWANA alivyokuwa amemwamuru Musa. Wakamwua kila mwanaume.

8 וְאֶת־ אֱוִי אֶת־ חַלְלֵיהֶם עַל־ הָרְגוּ מִדְיָן מַלְכֵי וְאֶת־
na– Evi – waliouawa–wao pamoja–na wakawaua Midiani wafalme–wa na–
H0853 H0189 H0853 H2026 H4080 H4428 H0853

וְאֶת־ מִדְיָן מַלְכֵי חֲמֶשֶׁת רֶבַע וְאֶת־ חוּר וְאֶת־ צוּר וְאֶת־ רֶקֶם
na– Midiani wa– wafalme–watano Reba na– Huri na– Suri na– Rekemu
H0853 H4080 H4428 H2568 H7254 H0853 H2354 H0853 H6698 H0853 H7552

בְּחָרְבָ׃ הָרְגוּ בְּעוֹר בֶּן־ בִּלְעָם
kwa–upanga wakamuua Beori mwana–wa Balaamu
H2719 H2026 H1160

Wakawaua wafalme wa Midiani pamoja na wengine waliowaua ni: Evi, Rekimu, Zuri, Huri, na Reba, hawa walaikuwa ndio waflme watano wa Midiani. pia walimwua Balaamu mwana wa Beori, kwa upanga.

9 וְאֶת טַפָּם וְאֶת־ מִדְיָן נָשֵׁי אֶת־ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ וַיִּשְׁבּוּ
na– watoto–wao na– Midiani wanawake–wa – Israeli wana–wa na–wakawateka
H0853 H2945 H0853 H4080 H0802 H0853 H3478 H7617

חֵילָם כָּל־ וְאֶת־ מִקְנֵהֶם כָּל־ וְאֶת־ בְּהֶמְתָּם כָּל־
za– mali–zao–zote na– ya– makundi–yao–yote na– wa– wanyama–wao–wote
H2428 H3605 H0853 H4735 H3605 H0853 H0929 H3605

בָּזָזוּ׃
wakaporea
H0962

Jeshi la Israeli likawachukua mateka wanawake wa Midiani, watoto wao, mifugo yao yote, kondoo wao na bidhaa zao zote. walivichukua hivi kama mateka.

10 שָׁרְפוּ טִירֹתָם כָּל־ וְאֶת בְּמוֹשְׁבֹתָם עָרֵיהֶם כָּל־ וְאֶת
wakateketeza za– ngome–zao–zote na– katika–makao–yao ya– miji–yao–yote na–
H8313 H2918 H3605 H0853 H4186 H3605 H0853

בָּאֵשׁ׃
kwa–moto
H0784

Waliichoma moto miji yao yote walimoishi na kambi zao zote.

11 בָּאָדָם הַמַּלְקוֹחַ כָּל־ וְאֶת הַשָּׁלָל כָּל־ אֶת־ וַיִּקְחוּ
ya–watu ya– mateka–yote na– za– nyara–zote – na–wakachukua
H0120 H3605 H0853 H7998 H3605 H0853 H3947

וּבַבְּהֵמָה׃
na–ya–wanyama
H0929

Walichukua vitu vyote na wafungwa, watu na wanyama.

12 בְּנֵי־ עֲדַת וְאֶל־ הַכֹּהֵן אֶלְעָזָר וְאֶל־ מֹשֶׁה אֶל־ וַיָּבִאוּ
wana–wa kusanyiko–la na–kwa kuhani–huyo Eleazari na–kwa Musa kwa– na–wakaleta
H5712 H0413 H3548 H0499 H0413 H4872 H0413 H0935

אֶל־ הַמַּחֲנֶה אֶל־ הַשָּׁלָל וְאֶת־ הַמַּלְקוֹחַ וְאֶת־ הַשְּׁבִי אֶת־ יִשְׂרָאֵל
katika– kambi–hiyo kwenye– mali–hizo na– nyara–hizo na– mateka–hayo – Israeli
H0413 H4264 H0413 H7998 H0853 H0853 H0853 H3478

ס יְרֵחוֹ׃ יַרְדֵּן עַל־ אֲשֶׁר מוֹאָב עַרְבֹת
S Yeriko Yordani karibu–na zilizokuwa Moabu tambarare–za
H3405 H3383 H4124 H6160

Wakawaleta mateka, nyara, na wakakamata vitu wakavileta kwa Musa, na Eliazari kuhani, na kwa jamii ya watu wa Israeli. Wakavileta hivi vitu kambini katika uwanda wa Moabu, kule Yorodani karibu na Yeriko.

13 וַיָּבִ֣יאוּ מֹשֶׁ֣ה וְאֶלְעָזָ֣ר הַכֹּהֵ֔ן וְכָל־ נְשִׂיאֵ֖י הָעֵדָ֑ה
na-wakatoka Musa na-Eleazari kuhani-huyo na- wote-wakuu-na kusanyiko-hilo wa-
H3318 H4872 H0499 H3548 H3605 H5712

אֶל־ מְחוּץ֙ לַֽמַּחֲנֶ֔ה׃ לִקְרָאתָ֖ם
nje-ya nje-ya kambi-hiyo kuwalaki
H0413 H2351 H4264 H7125

Musa, Eliazari kuhani, pamoja na viongozi wa watu wakaenda kukutana nao nje ya kambi.

14 וַיִּקְצֹ֣ף מֹשֶׁ֗ה עַל֙ פְּקוּדֵ֣י הֶחָ֔יִל שָׂרֵ֥י הָאֲלָפִ֖ים וְשָׂרֵ֥י
na-akawakasirikia Musa juu-ya maafisa-wa jeshi-hilo wakuu-wa maelfu na-wakuu-wa
H7107 H4872 H0413 H2428 H8269 H0505 H8269

הַמֵּאֹ֑ות הַבָּאִ֣ים מִצְּבָ֔א מִלְחָמָֽה׃
mamia waliokuja kutoka-vita-vya vita-hiyo
H3967 H0935 H4421

Lakini Musa alikuwa na hasira dhidi ya viongozi wa jeshi, Wale majemedari wa maelfu na maakida wa mamia, waliotoka kupigana.

15 וַיֹּ֥אמֶר אֲלֵיהֶ֖ם מֹשֶׁ֑ה הַֽחִיִּיתֶ֣ם כָּל־ נְקֵבָֽה׃
na-akasema kwao Musa mliacha-hai wanawake-wote wa-kike
H0559 H0413 H4872 H2421 H3605 H5347

Musa akawaambia, “Je, mmeawaacha wanawake wote kuishi?

16 הֵן֩ הֵ֨נָּה הָיוּ֜ לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל כִּדְבַר־ בִּלְעָ֙ם לִמְסָר־
tazama hawa walikuwa kwa-wana-wa Israeli kwa-neno-la Balaamu kuwasababishia-
H2005 H2007 H1961 H3478 H1697 H4560

מַ֣עַל בִּֽיהוָ֔ה דִּבְרַ־ עַל־ פְּעֹ֣ור וַתְּהִ֖י הַמַּגֵּפָ֑ה בַּעֲדַ֥ת
kosa dhidi-ya-Yahwe katika- jambo-la Peori na-ikawa tauni-hiyo katika-kusanyiko-la
H4604 H3068 H1697 H6465 H1961 H4046 H5712

יְהוָֽה׃
Yahwe
H3068

Tazama, wanawake hawa ndio waliosababisha watu wa Israeli, kwa kupitia ushauri wa Balaamu, kufanya dhambi dhidi ya BWANA huko Peori, wakati ile tauni iliposambaa kwa watu wa Mungu.

17 וְעַתָּ֕ה הִרְגוּ֙ כָּל־ זָכָ֔ר בַּטָּ֖ף וְכָל־ אִשָּׁ֑ה
na-sasa waueni wanaume-wote wa-kiume katika-watoto na-mwanamke-yeyote wa-
H6258 H2026 H3605 H2145 H2945 H3605 H0802

הִרְגוּ֙ זָכָ֔ר לְמִשְׁכַּ֖ב אִ֣ישׁ יֹדַ֥עַת
waueni na-mwanaume kwa-kulala mwanaume anayemjua
H2026 H2145 H4904 H0376 H3045

Sasa basi, ueni kila mwanaume kuanzia wadogo, na ueni kila mwanamke aliyelala na mwanamume.

18 זָכָ֑ר מִשְׁכַּ֣ב וְיָדְעוּ֙ לֹא־ אֲשֶׁ֣ר בַּנָּשִׁ֔ים הַטָּ֖ף וְכָל־
mwanaume kulala-na mjua hawaja- ambao katika-wanawake wa- na-watoto-wote
H2145 H4904 H3045 H3808 H0802 H2945 H3605

לָכֶֽם׃ הַֽחַיּוּ
kwa-ajili-yenu waacheni-hai
H2421

Lakini chukueni wale mabinti wadogo ambao hawajalala na mwanamume.

19 וְאַתֶּם נֶפֶשׁ הֹרֵגּ כֹּל יְמֵים שִׁבְעַת לַמַּחֲנֶה מִחוּץ חֲנוּ
na–ninyi nafsi aliyeua yeyote za–siku siku–saba kambi–hiyo nje–ya pigeni–kambi
H5315 H2026 H3605 H3117 H7651 H4264 H2351 H2583

אַתֶּם הַשְּׁבִיעִי וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּיּוֹם תִּתְחַטָּאוּ בְּחָלָל נֹגֵעַ וְכֹל
ninyi saba na–siku–ya tatu siku–ya mtajitakasa maiti aliyegusa na–yeyote
H7637 H3117 H7992 H3117 H2398 H5060 H3605

וּשְׁבִיכֶם׃
na–mateka–yenu

Mtaweka kambi nje na kambi za Israeli kwa muda wa siku saba. Ninyi wote ambao mmeua watu au ambao mmegusa maiti yeyote mtajitakasa wenyewe katika siku ya tatu na katika siku ya saba - ninyi na mateka wenu.

20 עִזִּים מַעֲשֵׂה וְכָל־ עֵוֹר כְּלִי־ וְכָל־ בָּגֶד וְכָל־
mbuzi ya– na–kazi–yote ngozi cha– na–chombo–chote ya– na–nguo–yote
H5795 H4639 H3605 H5785 H3627 H3605 H3605

ס תִּתְחַטָּאוּ׃ עֵץ כְּלִי־ וְכָל־
S mtajitakasa mti cha– na–chombo–chote
H2398 H6086 H3627 H3605

Na mtayatakasa mavazi yenu yote, na kila kitu kilichotengenezwa kwa ngozi za wanyama, na manyoya ya mbuzi, na kila kitu kilichotengenezwa kwa mbao.”

21 לַמִּלְחָמָה הַבָּאִים הַצָּבָא אַנְשֵׁי אֶל־ הַכֹּהֵן אֶלְעָזָר וַיֹּאמֶר
kutoka–vitani waliokuja jeshi–hilo wanaume–wa kwa– kuhani–huyo Eleazari na–akasema
H4421 H0935 H0376 H0413 H3548 H0499 H0559

מֹשֶׁה׃ אֶת־ יְהוָה צִוָּה אֲשֶׁר־ הַתּוֹרָה חֻקַּת זֹאת
Musa – Yahwe aliamuru ambayo– torati ndiyo–sheria–ya hii
H4872 H0853 H3068 H6680 H8451 H2708 H2063

Eliazarai kuahani akawaambia wale wanajeshi waliokuwa wameenda vitani, “Hii ni amri ya sheria ambayo BWANA alimpa Musa:

22 אֶת־ הַבַּרְזֶל הַנְחֹשֶׁת אֶת־ הַכֶּסֶף אֶת־ וְאֶת־ הַזָּהָב אֶת־ אַךְ
– chuma–hicho shaba–hiyo – fedha–hiyo na– dhahabu–hiyo – lakini
H0853 H1270 H0853 H0853 H3701 H0853 H2091 H0853 H0389

הָעֹפֶרֶת׃ וְאֶת־ הַבְּדִיל
risasi–hiyo na– bati–hiyo
H5777 H0853 H0913

Zile dhahabu, fedha, vyuma, bati, risasi,

23 כָּל־ דָּבָר אֲשֶׁר־ יָבֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָּאֵשׁ
kitu–chote ambacho ambacho– kinaingia katika–moto mtakipitisha katika–moto
H3605 H1697 H0935 H0784 H0784

לְא־ הַקִּיזִּי־ אֲשֶׁר וְכֹל יִתְחַטָּא נִדָּה בְּמֵי אַךְ וְטָהֵר
hakiingii– ambacho na–kitu–chote kitakaswe kutakasa kwa–maji–ya lakini na–kitakuwa–safi
H3808 H0834 H3605 H2398 H5079 H4325 H0389 H2891

בַּמָּיִם׃ תַּעֲבִירוּ בָּאֵשׁ יָבֹא
katika–maji mtakipitisha moto katika
H4325 H0784 H0935

na kila kitu knaweza kuhhimili moto, mtakiweka katka moto, navyo vitakuwa safi. Nakisha mtavitakasa vitu hivyo na maji ya farakano. Na vitu vyote ambavyo haviwezi kupita katika moto, mtavitakasa kwa maji hayo.

24

תָּבֹאוּ	וְאַחַר	וּטְהַרְתֶּם	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	בִּגְדֵיכֶם	וְכִבַּסְתֶּם
mtaingia	na–baada–ya–hapo	na–mtakuwa–safi	saba	siku–ya	nguo–zenu	na–mtafua
H0935		H2891	H7637	H3117		H3526

פ	הַמַּחֲנֶה׃	אֶל־
P	kambi–hiyo	ndani–ya
	H4264	H0413

Na mtazifua nguao zenu katika siku ya saba, ndipo mtakapokuwa safi. Baada ya hapo mnaweza kurudi kwenye kambi za Israeli.”

25

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H0559

Kisha BWANA akanena na Musa, akamwambia,

26

אַתָּה	וּבַבְּהֶמָה	בָּאָדָם	הַשְּׁבִי	מַלְקוֹחַ	רֹאשׁ	אֵת	שָׂא
wewe	na–ya–wanyama	ya–watu	ya–utekaji	mateka–hayo	jumla–ya	–	hesabu
	H0929	H0120				H0853	H5375

הָעֵדָה׃	אֲבוֹת	וְרָאשֵׁי	הַכֹּהֵן	וְאֶלְעָזָר	
kusanyiko–hilo	baba–za	na–wakuu–wa	kuhani–huyo	na–Eleazari	
H5712	H0001		H3548	H0499	

“Vihesabu vitu vyote vilivyochukuliwa nyara, wote watu na wanyama. Wewe, Eliazari kuhani, na viongozi wa watu kufuata koo

27

וּבֵין	לַצָּבָא	הַיֹּצְאִים	הַמִּלְחָמָה	תִּפְשֹׂ	בֵּין	הַמַּלְקוֹחַ	אֶת־	וְחָצִיתָ
na–kati–ya	kwa–vita	waliotoka	vita–hiyo	walioshika	kati–ya	mateka–hayo	–	na–ugawe
H0996		H3318	H4421	H8610	H0996		H0853	H2673

הָעֵדָה׃	כָּל־	
hilo	kusanyiko–lote	
H5712	H3605	

watavigawa hivi vitu katika mkundi mawili. Mvigawe kwa wanajeshi walioenda kupigana na kwa watu wote.

28

לַצָּבָא	הַיֹּצְאִים	הַמִּלְחָמָה	אַנְשֵׁי	מֵאֵת	לַיהוָה	מֶכֶס	וַהֲרֹמֹתָ
kwa–vita	waliotoka	vita–hiyo	wanaume–wa	kutoka–kwa	kwa–Yahwe	ushuru	na–utoe
	H3318	H4421	H0376	H0854	H3068	H4371	

הַבָּקָר	וּמִן־	הָאָדָם	מִן־	הַנְּאוֹת	מֵחֲמֵשׁ	נֶפֶשׁ	אֶחָד
ng'ombe–hao	na–kutoka–	watu–hao	kutoka–	tano	kutoka–kwa–kila–mia	nafsi	mmoja
H1241		H0120		H3967	H2568	H5315	H0259

הַצֹּאן׃	וּמִן־	הַחֲמֹרִים	וּמִן־
kondoo–hao	na–kutoka–	punda–hao	na–kutoka–
H6629		H2543	

Kisha toza kodi ambayo itatolewa kwangu kutoka kwa wanajeshi waliokuwa wameenda vitani. Hii kodi itakuwa moja kati ya mia tano, katika watu, ng'ombe, punda, kondoo, au mbuzi.

29

יְהוָה׃	תְּרוּמַת	הַכֹּהֵן	לְאֶלְעָזָר	וְנָתַתָּה	תִּקָּחוּ	מִמָּחֲצִיתָם
Yahwe	toleo–la	kuhani–huyo	Eleazari	na–utampa	utachukua	kutoka–nusu–yao
H3068	H8641	H3548	H0499	H5414	H3947	H4276

Uichukue hii kodi kutoka katika nusu yao na umpe Eliazari kuhani kwa ajili ya sadaka itakayotolewa kwangu.

30 וּמִמַּחֲצַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל תִּקַּח אֶחָד ׀ אֶחָד אֲחֻזַּת קֻטְקֻטָה מִן־חֲמִשִּׁים הַחֻמְשִׁים מִן־קֻטְקֻטָה
na-kutoka-nusu-ya wana-wa Israeli utachukua mmoja kutoka kila- hamsini
H4276 H3478 H3947 H0259 H0270 H2572

וּמִן־קֻטְקֻטָה הַחֻמְרִים פֻּנְדָה־חָאוֹ מִן־קֻטְקֻטָה הַבָּקָר נְגֻמְבֶה־חָאוֹ מִן־קֻטְקֻטָה הָאָדָם וָטוּ־חָאוֹ הַצֹּאן קֻנְדוֹ־חָאוֹ
na-kutoka- punda-hao kutoka- ng'ombe-hao kutoka- watu-hao kondoo-hao
H6629 H2543 H1241 H0120

מִכֹּל־קֻטְקֻטָה וְנָתַתָּה הַבְּהֵמָה אֹתָם לַלְוִיִּם שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת מַשְׁכָּנִי
kutoka-wanyama-wote na-utawapa hao Walawi walinzi-wa ulinzi-wa maskani-ya
H3605 H5414 H0929 H3881 H8104 H4931 H4908

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Pia kutoka katika nusu ya watu wa Israeli, utachukua moja kati ya hamsini -kutoka vitu, ng'ombe, punda, na mbuzi. Uvitoe hivi kwa Walawi wanaotumika katika masikani yangu."

31 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
na-akafanya Musa na-Eleazari kuhani-huyo kama aliamuru Yahwe – Musa
H4872 H0853 H3068 H6680 H3548 H0499 H4872

Kwa hiyo Musa na Eliazari kuhani wakafanya kama BWANA alivyokuwa amemwamuru Musa.

32 וַיְהִי הַמַּלְקוֹחַ יֶתֶר בָּזְזוּ אֲשֶׁר הַבָּזְ עַם הַצָּבָא שְׁאֵר־צֹאן
na-ikawa baki-ya mateka-hayo nyara-hizo ambazo waliporoa watu-wa jeshi-hilo kondoo
H1961 H0962 H0957 H7657 H0505 H3967 H8337 H6629

וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְחָמֵשֶׁת־אֲלָפִים׃
na-sabini elfu na-tano- elfu
H7657 H0505 H2568 H0505

Sasa zile nyara zilizokuwa zimebaki ambazo wanajeshi walikuwa wameteka zilikuwa kondoo 675, 000,

33 וּבָקָר שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים אָלֶף׃
na-ng'ombe mbili na-sabini elfu
H1241 H8147 H7657 H0505

maksai elfu sabini na mbili,

34 וַחֲמֹרִים אֶחָד וְשִׁשִּׁים אָלֶף׃
na-punda moja na-sitini elfu
H2543 H0259 H8346 H0505

punda elfu sitini na moja,

35 וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כֹּל נֶפֶשׁ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף׃
na-nafsi-za watu kutoka- wanawake-hao ambao hawaku- mjua kulala-na mwanaume nafsi-zote mbili za- na-thelathini elfu
H5315 H0120 H0802 H3808 H3045 H4904 H2145 H3605 H8147 H5315 H7970 H0505

na wanawake elfu thelathini na mbili ambao walikuwa hawajalala na mwanamume yeyote.

36 וַתְּהִי na-ikawa H1961 נְחֻצָּה nusu-hiyo H4275 חֵלֶק sehemu-ya H2506 הַיֹּצְאִים waliotoka H3318 בַּצָּבָא kwa-vita H6635 מִסְפָּר idadi-ya H4557 הַצֹּאן kondoo-hao H6629 שְׁלֹשׁ־ mia-tatu H7969 מֵאוֹת mia H3967

אֶלֶף elfu H0505 וּשְׁלֹשִׁים na-thelathini H7970 אֶלֶף elfu H0505 וְשִׁבְעַת na-saba H7651 אֲלָפִים elfu H0505 וַחֲמֵשׁ na-tano H2568 מֵאוֹת׃ mia H3967

Ile hesabu ya nusu iliyokuwa imetunzwa kwa ajili ya wanajeshi ilikuwa kondoo 337, 000. Ile sehemu ya

37 וַיְהִי na-ukawa H1961 הַמֶּכֶס ushuru-huo H4371 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 מִן־ kutoka- חֵלֶק sehemu-ya H2506 הַצֹּאן kondoo-hao H6629 מֵאוֹת mia H3967 שֵׁשׁ mia-sita H8337 חָמֵשׁ sabini H2568 וְשִׁבְעִים׃ na-tano H7657

BWANA ya kondoo ilikuwa kondoo 675.

38 וְהַבָּקָר na-ng'ombe-hao H1241 שִׁשָּׁה sita H8337 וּשְׁלֹשִׁים na-thelathini H7970 אֶלֶף elfu H0505 וּמִכְסָם na-ushuru-wao H4371 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 שְׁנַיִם sabini H8147 וְשִׁבְעִים׃ na-mbili H7657

Maksai walikuwa elfu thelathini na sita ambayo kodi ya BWANA ilikuwa sabini na mbili.

39 וַחֲמֹרִים na-punda H2543 שְׁלֹשִׁים thelathini H7970 אֶלֶף elfu H0505 וַחֲמֵשׁ na-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 וּמִכְסָם na-ushuru-wao H4371 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 אֶחָד sitini H0259 וְשִׁשִּׁים׃ na-moja H8346

Punda walikuwa 30, 500 ambao sehemu ya BWANA ilikuwa sitini na moja.

40 וְנֶפֶשׁ na-nafsi-za H5315 אָדָם watu H0120 שִׁשָּׁה kumi H8337 עָשָׂר na-sita H6240 אֶלֶף elfu H0505 וּמִכְסָם na-ushuru-wao H4371 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 שְׁנַיִם thelathini H8147 וּשְׁלֹשִׁים na-mbili H7970

נָפֶשׁ׃ nafsi H5315

Watu walikuwa wanawake elfu kumi na sita ambao kodi ya BWANA ilikuwa thelathini na mbili.

41 וַיִּתֵּן na-akampa H5414 מֹשֶׁה Musa H4872 אֶת־ – H0853 מֶכֶס ushuru-huo H4371 תְּרוּמַת toleo-la H8641 יְהוָה Yahwe H3068 לְאֶלְעָזָר Eleazari H0499 הַכֹּהֵן kuhani-huyo H3548 כַּאֲשֶׁר kama

צִוָּה aliamuru H6680 יְהוָה Yahwe H3068 אֶת־ – H0853 מֹשֶׁה׃ Musa H4872

Musa aliichukua ile kodi ambayo ilitakiwa kuwekwa sadaka kwa BWANA. Akampatia Eliazari kuhani, kama BWANA alivyomwamuru Musa.

42 וּמִנַּחֲצִית na-kutoka-nusu-ya H4276 בְּנֵי wana-wa H1121 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֲשֶׁר ambayo H0834 חָצָה aligawa H2673 מֹשֶׁה Musa H4872 מִן־ kutoka- הָאֲנָשִׁים wanaume-hao H0376

הַצֹּבְאִים׃ wapigaji-vita H6633

Ile nusu ya watu wa Israeli ambayo Musa alikuwa ameichukua toka kwa wanawjeshi waliokuwa wameenda vitani -

וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף מֵאוֹת שְׁלֹשׁ־ הַצֹּאן מִן־ הָעֵדָה מֶחֱצַת וַתְּהִי 43
na–thelathini elfu mia mia–tatu kondoo–hao kutoka– kusanyiko–hilo nusu–ya na–ikawa
H7970 H0505 H3967 H7969 H6629 H5712 H4275 H1961

מֵאוֹת׃ וַחֲמֵשׁ אֲלָפִים שִׁבְעַת אֶלֶף
mia na–tano elfu saba elfu
H3967 H2568 H0505 H7651 H0505

ile nusu y a watu ilikuwa kondoo 337, 500,

אֶלֶף׃ וּשְׁלֹשִׁים שִׁשָּׁה וּבָקָר 44
elfu na–thelathini sita na–ng'ombe
H0505 H7970 H8337 H1241

maksai elfu thelathini na sita,

מֵאוֹת׃ וַחֲמֵשׁ אֶלֶף שְׁלֹשִׁים וַחֲמֹרִים 45
mia na–tano elfu thelathini na–punda
H3967 H2568 H0505 H7970 H2543

punda 30, 500,

אֶלֶף׃ עֶשֶׂר שִׁשָּׁה אָדָם וְנֶפֶשׁ 46
elfu na–sita kumi watu na–nafsi–za
H0505 H6240 H8337 H0120 H5315

na wanawake elfu kumi na sita.

אֶחָד הָאָחְזוּ אֶת־ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ מִמַּחֲצַת מֹשֶׁה וַיִּלְקַח 47
mmoja mmoja–aliyechukuliwa – Israeli wana–wa kutoka–nusu–ya Musa na–akachukua
H0259 H0270 H0853 H3478 H4276 H4872 H3947

אֹתָם וַיִּתֵּן הַבְּהֵמָה וּמִן־ הָאָדָם מִן־ הַחֲמֵשִׁים מִן־
hao na–akawapa wanyama–hao na–kutoka– watu–hao kutoka– hamsini kutoka–kila–
H0853 H5414 H0929 H0120 H2572

מֹשֶׁה׃ אֶת־ יְהוָה צִוָּה כַּאֲשֶׁר יְהוָֹה מִשְׁכַּן מִשְׁמֶרֶת שָׁמְרֵי לַלְוִיִּם
Musa – Yahwe aliamuru kama Yahwe maskani–ya ulinzi–wa walinzi–wa Walawi
H4872 H0853 H3068 H6680 H3068 H4908 H4931 H8104 H3881

Kutoka kwenye nusu ya watu wa Israeli, Musa alichukua moja katika hamsini, wote watu na wanyama. Aliwapa Walawi ambao huitumikia masikani ya BWANA, kama BWANA alivyokuwa amemwamuru kufanya.

שָׁרֵי הַצָּבָא לְאַלְפֵי אֲשֶׁר הַפְקֻדִים מֹשֶׁה אֶל־ וַיִּקְרְבוּ 48
wakuu–wa jeshi–hilo juu–ya–maelfu–ya waliokuwa maafisa–hao Musa kwa– na–wakakaribia
H8269 H0413 H7126

הָאֲלָפִים הַמֵּאוֹת׃ וְשָׁרֵי
maelfu mamia na–wakuu–wa
H0505 H3967 H8269

Kisha wale maakida wa jeshi, makamanda wa elfu na makapteni wa mamia, wakaja kwa Musa.

אַנְשֵׁי רֹאשׁ אֶת־ נָשְׂאוּ עֲבָדֶיךָ מֹשֶׁה אֶל־ וַיֹּאמְרוּ 49
wanaume–wa jumla–ya – wamehesabu watumishi–wako Musa kwa– na–wakasema
H0376 H0853 H5375 H5650 H4872 H0413 H0559

אִישׁ׃ מִמֶּנּוּ נִפְקַד וְלֹא־ בְיָדֵנוּ אֲשֶׁר הַמִּלְחָמָה
mtu–yeyote kutoka–kwetu aliyepotea na–hakuna– mikononi–mwetu waliokuwa vita–hiyo
H0376 H3808 H3027 H4421

Wakamwambia, “watumishi wako wamewahesabu wanajeshi ambao wako chini yetu, hakuna hata mmoja wao aliyekosa.

50

זָהָב	כְּלִי־	מָצָא	אֲשֶׁר	אִישׁ	יְהוָה	קָרְבָּן	אֶת־	וַנַּקְרֵב
dhahabu	chombo-cha	alipata	ambaye	kila-mtu	Yahwe	sadaka-ya	–	na-tukaleta
H2091	H3627	H4672		H0376	H3068		H0853	H7126

נַפְשֹׁתֵינוּ	עַל־	לְכַפֵּר	וְכוּמָז	עָגִיל	טַבַּעַת	וְצָמִיד	אֶצְעָדָה
nafsi-zetu	kwa-ajili-ya	kufanya-upatanisho	na-mkufu	herini	pete	na-kikuku	bangili
H5315			H3558	H5694	H2885		H0685

יְהוָה׃	לִפְנֵי
Yahwe	mbele-ya
H3068	H6440

Tumemletea BWANA sadaka, ambayo kila mmoja amepata, vitu vya dhahabu, metali, timbi, pete za mhuri, vipini na vikuku, ili kujifanyia upatanisho kwa BWANA.”

51

מֵאִתָּם	הַזָּהָב	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְאֶלְעָזָר	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח
kutoka-kwao	dhahabu-hiyo	–	kuhani-huyo	na-Eleazari	Musa	na-akachukua
H0854	H2091	H0853	H3548	H0499	H4872	H3947

מַעֲשֶׂה׃	כְּלִי	כָּל
ufundi	vya-	vyombo-vyote
H4639	H3627	H3605

Musa na Eliazari kuhani akapokea kutoka kwao dhahabu na vitu vyote vilivyotengenezwa kwa ufundi.

52

אֶלֶף	עָשָׂר	שִׁשָּׁה	לַיהוָה	הֵרִימוּ	אֲשֶׁר	הַתְּרוּמָה	זְהַב	כָּל־	וַיְהִי
elfu	na-sita	kumi	kwa-Yahwe	walitoa	ambayo	toleo-hilo	ya-	dhahabu-yote	na-ikawa
H0505	H6240	H8337	H3068			H8641	H2091	H3605	H1961

וּמֵאֵת	הָאֲלָפִים	שָׂרֵי	מֵאֵת	שֶׁקֶל	וַחֲמִשִּׁים	מֵאוֹת	שִׁבְעַ־
na-kutoka-kwa	maelfu	wakuu-wa	kutoka-kwa	shekeli	na-hamsini	mia	mia-saba
H0853	H0505	H8269	H0854	H8255	H2572	H3967	H7651

הַמֵּאוֹת׃	שָׂרֵי
mamia	wakuu-wa
H3967	H8269

Vitu vyote vya sadaka ya dhahabu ambavyo walimpa BWANA- sadaka toka kwa makamanda wa maelfu na kutoka kwa makepteni wa mamia - vilikuwa na uzito wa shekeli 16, 750.

53

לוֹ׃	אִישׁ	בָּזְזוּ	הַצָּבָא	אַנְשֵׁי
kwa-ajili-yake	kila-mtu	walichukua-nyara	jeshi-hilo	wanaume-wa
	H0376	H0962		H0376

Kila mwanajeshi alikuwa ameteka nyara ya kila mtu kwa ajili yake.

54

שָׂרֵי	מֵאֵת	הַזָּהָב	אֶת־	הַכֹּהֵן	וְאֶלְעָזָר	מֹשֶׁה	וַיִּקַּח
wakuu-wa	kutoka-kwa	dhahabu-hiyo	–	kuhani-huyo	na-Eleazari	Musa	na-akachukua
H8269	H0854	H2091	H0853	H3548	H0499	H4872	H3947

זִכָּרוֹן	מוֹעֵד	אָהֳל	אֶל־	אֹתוֹ	וַיָּבִאוּ	וְהַמֵּאוֹת	הָאֲלָפִים
kumbukumbu	kukutania	hema-la	ndani-ya	hiyo	na-wakaleta	na-mamia	maelfu
H2146	H4150	H0168	H0413	H0853	H0935	H3967	H0505

פ	יְהוָה׃	לִפְנֵי	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי־
P	Yahwe	mbele-ya	Israeli	kwa-wana-wa
	H3068	H6440	H3478	

Musa na Eliazari kuhani wakazichukuazile dhahabu toka kwa makamanda wa maelfu na makepteni wa mamia. Wakavipeleka kwenye hema ya kukutania kama ukumbusho wa watu wa Israeli kwa BWANA.

Chapter 32

1 וּמִקְנֶה רַב הָיָה לִבְנֵי־ רְאוּבֵן וְלִבְנֵי־ גָד עָצוּם מְאֹד
na-mifugo mingi ilikuwa kwa-wana-wa Rubeni na-kwa-wana-wa Gadi imara sana
H4735 H7205 H1961 H7205 H1410 H6099 H3966

וַיִּרְאוּ אֶת־ אֶרֶץ יַעְזֵר וְאֶת־ אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מָקֹום לְמִקְנֶה׃
na-wakaona – nchi-ya Yazeri na- nchi-ya Gileadi na-tazama mahali-hapo palikuwa-mahali pa-mifugo
H7200 H0853 H0776 H3270 H0853 H0776 H1568 H2009 H4725 H4735

Sasa wana wa uzao wa Reubeni na wa Gadi walikuwa na idadi kubwa ya wanyama. Waliiona ardhi ya Jazeri na Gileadi, kuwa ni ardhi nzuri kwa mifugo.

2 וַיָּבֹאוּ בְנֵי־ גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל־ מֹשֶׁה וְאֶל־
na-wakaja wana-wa Gadi na-wana-wa Rubeni na-wakasema kwa- Musa na-kwa
H0935 H1410 H0413 H7205 H0559 H0413 H4872 H0413

אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־ נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר׃
Eleazari kuhani-huyo na-kwa wakuu-wa kusanyiko-hilo wakisema
H0499 H3548 H0413 H5712 H0559

Kwa hiyo wana wa Gadi na wa Reubeni wakaja kumwambia Musa, na Eliazari kuhani, na viongozi wa watu. Wakasema,

3 עֲטָרוֹת וְדִיבֹן וְיַעְזֵר וְנִמְרָה וְחֶשְׁבֹּון וְאֶלְעָלֵה וּשְׂבָם וּנְבֹו
Atharothi na-Diboni na-Yazeri na-Nimra na-Heshboni na-Eleale na-Sebamu na-Nebo
H5852 H1769 H3270 H5247 H2809 H0500 H7643

וּבְעֹן׃
na-Beoni
H1194

“Hii ndiyo orodha ya maeneo ambayo tumeyatembelea: Diboni, Jazeri, Nimraha, Heshibonni, Ellealehi, Sebamu, Nebo, na Beoni.

4 הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה לִפְנֵי עֲדַת יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה
nchi-hiyo ambayo alipiga Yahwe mbele-ya kusanyiko-la Israeli ni-nchi-ya mifugo
H0776 H4735 H5221 H3068 H6440 H5650 H3478 H0776 H4735

הִוא׃ וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה׃ סּ
hiyo na-watumishi-wako wana-mifugo S
H1931 H5650 H4735

Haya ni maeneo ambayo BWANA aliyachukua mbele ya watu wa Israeli, na maeneo mazuri kwa ajili ya mifugo. Sisi watumishi wako tuna mifugo mingi sana.

5 וַיֹּאמְרוּ אִם־ מָצָאנוּ נְתֻנָה חֵן בְּעֵינֶיךָ מָכוֹן־ פָּקוּדֵינוּ אֶת־ הַזֹּאת
na-wakasema ikiwa- tumepata neema mahali-pako na-ipatiwe – hii
H0559 H4672 H2580 H5414 H0853 H2063

הָאָרֶץ לַאֲחֻזָּה לְפָנֶיךָ אַל־ תַּעֲבִרֵנוּ אֶת־ הַיַּרְדֵּן׃
nchi-hii kuwa-milki mbele-yako usi- tuvushe – Yordani
H0776 H0272 H5650 H0408 H5674 H0853 H3383

Wakasema kuwa, “Kama tutapata kibali mbele ya macho yako, tunaomba ardhi hii tupewe, sisi watumishi wako, kuwa urithi. Usituvushe ng'ambo ya Yorodani.”

וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	לִבְנֵי־	גָד	וְלִבְנֵי	רְאוּבֵן	הַאֲחֵיכֶם	יָבֹאוּ	6
na–akasema	Musa	kwa–wana–wa	Gadi	na–kwa–wana–wa	Rubeni	ndugu–zenu	wataenda	
H0559	H4872		H1410		H7205	H0251	H0935	

לַמִּלְחָמָה	וְאַתֶּם	תֵּשְׁבוּ	פֹּה׃	
vitani	na–ninyi	mtakaa	hapa	
H4421		H3427	H6311	

Musa akawajibu wale wana wa auzao wa Gadi na Reubeni, “Je, mngependa ndugu zenu waende vitani wakati ninyi mkikaa hapa?

מֵעֲבֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לֵב	אֶת־	)תְּנִיאוּן(	]תנואון[	וְלָמָּה	7
kutoka–kuvuka	Israeli	wana–wa	mioyo–ya	–	mnawavunja–moyo	K	na–kwa–nini	
	H3478			H0853	H5106	H5106	H4100	

יְהוָה׃	לָהֶם	נָתָן	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶל־	
Yahwe	wao	amewapa	ambayo–	nchi–hiyo	ndani–ya	
H3068		H5414		H0776	H0413	

Kwa nini kuwafish moyo watu wa Israeli wasivuke kwenda kwenye nchi ambayo BWANA amewapa?

אֶת־	לִרְאוֹת	בַּרְנֵעַמְקַדֵּשׁ	אֹתָם	בִּשְׁלְחִי	אֲבֹתֵיכֶם	עָשׂוּ	כֹּה	8
–	kuiona	kutoka–Kadeshi–Barnea	wao	nilipowatuma	baba–zenu	walifanya	hivyo	
H0853	H7200	H6947	H0853	H7971	H0001		H3541	

הָאָרֶץ׃
nchi–hiyo
H0776

Baba zenu walifanya hivyo nilipowatuma kutoka Kadeshi Banea kwenda kuipeleleza ile nchi.

וַיְנִיאוּ	הָאָרֶץ	אֶת־	וַיִּרְאוּ	אֶשְׁכּוֹל	נַחַל	עַד־	וַיַּעֲלוּ	9
na–wakawavunja–moyo	nchi–hiyo	–	na–wakaiona	Eshkoli	bonde–la	hadi–	na–wakaenda	
H5106	H0776	H0853	H7200	H0812		H5704	H5927	

נָתַן	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶל־	בּא	לִבְלְתִי־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לֵב	אֶת־
amewapa	ambayo–	nchi–hiyo	ndani–ya	ingia	kutoku–	Israeli	wana–wa	mioyo–ya	–
H5414		H0776	H0413	H0935	H1115	H3478			H0853

יְהוָה׃	לָהֶם
Yahwe	wao
H3068	

Walienda mpaka kwenye bonde la Eskoli. Waliiona ile ardhi kisha wakawafisha moyo watu wa Israeli kwa hiyo wakagoma kuingia kwenye nchi ambayo BWANA alikuwa amewapa.

לֵאמֹר׃	וַיִּשָּׁבַע	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	10
akisema	na–akaapa	hiyo	siku–ile	Yahwe	hasira–ya	na–iliwaka	
H0559	H7650	H1931	H3117	H3068	H0639	H2734	

Siku hiyo hasira ya BWANA iliwaka. Akaapa akisema,

11 אִם־ hakika–hawa– יִרְאוּ kuona H7200 הָאֲנָשִׁים wanaume–hao H0376 הָעֹלִים waliotoka H5927 מִמִּצְרַיִם Misri H4714 מִבֶּן kutoka–umri–wa עֶשְׂרִים miaka–ishirini H6242

שָׁנָה miaka H8141 וְמַעְלָה na–kuendelea H4605 אֶת – H0853 הָאֲדָמָה ardhi–hiyo H0127 אֲשֶׁר ambayo נִשְׁבַּעְתִּי niliapa H7650 לְאַבְרָהָם kwa–Abrahamu H0085 לְיִצְחָק kwa–Isaka H3327

וְלְיַעֲקֹב na–kwa–Yakobo H3290 כִּי kwa–sababu לֹא־ hawaku– H3808 מִלְאוּ nifuata H4390 אַחֲרָי׃ kikamilifu

'Kwa hakika hakuna mtu aliyetoka Misri, kuanzia wa umri wa miaka ishirini na zaidi ambao wataiona nchi ambao niliwaapia Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, kwa sababu hawakunifuata mimi kwa ukamilifu, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune Mkenizi, na Yoshua mwana wa Nuni.

12 כִּי kwa–sababu נוּן Nuni H5126 בִּן־ mwana–wa וִיהוֹשֻׁעַ na–Yoshua H3091 הַקְּנִזִּי Mkenazi H7074 יְפֻנֶּה Yefune H3312 בֶּן־ mwana–wa כָּלֵב Kalebu H3612 בִּלְתִּי isipokuwa H1115

יְהוָה׃ Yahwe H3068 אַחֲרַי kikamilifu מִלְאוּ wamenifuata H4390

Ni Kalebu na Joshua tu ndio walionifuata kwa ukamilifu.'

13 בַּמִּדְבָּר katika–jangwa–hilo וַיִּנְעַם na–akawazungusha H5128 בְּיִשְׂרָאֵל dhidi–ya–Israeli H3478 יְהוָה Yahwe H3068 אַף hasira–ya H0639 וַיִּחַר־ na–iliwaka H2734

בְּעֵינֵי machoni–pa וַיָּרַע uovu הָעֹשָׂה kilichofanya הַהֹוּר cha– H1755 כָּל־ kizazi–chote H3605 תֹּם kuisha–kwa H8552 עַד־ hadi– H5704 שָׁנָה miaka H8141 אַרְבָּעִים miaka–arobaini H0705

יְהוָה׃ Yahwe H3068

Kwa hiyo hasira za BWANA ziliwaka juu ya Israei. Akawafanya wazunguke zunguke jangwani kwa miaka arobaini mpaka kile kizazi kilichofanya maovu mbele za macho yake kilipoteketea.

14 חַטָּאִים wenye–dhambi H2400 אֲנָשִׁים wanaume H0376 תַּרְבּוּת kizazi–cha H8635 אֲבֹתֵיכֶם baba–zenu H0001 תַּחַת badala–ya H8478 קְמֹתָם mmesimama וְהִנֵּה na–tazama H2009

יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 אֶל־ dhidi–ya H0413 יְהוָה Yahwe H3068 אַף־ hasira–ya H0639 חֲרוֹן ukali–wa H2740 עַל juu–ya עוֹד tena H5750 לְסִפּוֹת kuongeza H5595

Tazama, mmetokea katika nafasi za baba zenu, kama watu wengine wenye dhambi zaidi, ili kuongeza hasira ya BWANA kwa Israeli.

15 בַּמִּדְבָּר katika–jangwa–hilo לְהַנִּיחוֹ kuwaacha H3240 עוֹד tena H5750 וְיָסַף na–ataendelea H3254 מֵאַחֲרָיו kutoka–kumfuata תְּשׁוּבֻן mtageuka H7725 כִּי kwa–sababu

ס S הַזֶּה׃ hawa H2088 הָעָם hao לְכָל־ watu–wote H3605 וְשִׁחַתֶּם na–mtaangamiza H7843

Kama hamtamfuata, ataiacha Israeli jangwani na mtakuwa mmewateketeza watu hawa wote.

16

פֹּה	לְמִקְנֵנוּ	נִבְנֶה	צֹאן	גְּדֵרֹת	וַיֹּאמְרוּ	אֵלָיו	וַיִּנְשְׂאוּ
hapa	kwa–mifugo–yetu	tutajenga	kondoo	mazizi–ya	na–wakasema	yeye	na–wakamkaribia
H6311	H4735	H1129	H6629	H1448	H0559	H0413	H5066

לְטַפֵּנוּ׃	וְעָרִים
kwa–watoto–wetu	na–miji
H2945	

Kwa hiyo wakaja karibu na Musa wakamwambia, “Turuhusu tujenga hapa uzio kwa ajili ya ng'ombe zetu na miji hapa kwa ajili ya familia zetu.

17

אִם־	אֲשֶׁר	עַד	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לִפְנֵי	חֻשִּׁים	נֻחָלֵץ	וַאֲנַחְנוּ
kuwa–	tutakapo–	hadi	Israeli	wana–wa	mbele–ya	kwa–haraka	tutajipanga	na–sisi
	H5704	H3478			H6440			H0587

הַמִּבְצָר	בְּעָרֵי	טַפֵּנוּ	וְיָשַׁב	מְקוֹמָם	אֶל־	הֵבִיאֻם
ngome	katika–miji–yenye	watoto–wetu	na–watakaa	mahali–pao	kwenye–	waingiza
H4013		H2945	H3427	H4725	H0413	H0935

הָאָרֶץ׃	יֹשְׁבֵי	מִפְּנֵי
nchi–hiyo	wakazi–wa	kwa–sababu–ya
H0776	H3427	H6440

Hata hivyo, sisi wenyewe tutajipanga kijeshi kwenda na jeshi la Israeli mpaka tumewaongoza kupata maeneo yao. Lakini familia zetu zitakuwa kwenye miji ya maboma kwa ssbabu ya watu wengine ambao bado wanaishi katika nchi hii.

18

אִישׁ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	הִתְנַחֵל	עַד	בָּתֵּינוּ	אֶל־	נָשׁוּב	לֹא
kila–mtu	Israeli	wana–wa	watakapoimiliki	hadi	nyumba–zetu	kwenye–	rudi	hatu–
H0376	H3478		H5157	H5704		H0413	H7725	H3808

נַחֲלָתוֹ׃
urithi–wake
H5159

Hatutarudi kwenye familia zetu mpaka kila mmoja watu wa Israeli apate urithi wake.

19

בָּאָה	כִּי	וָהָלְאָה	לַיַּרְדֵּן	מֵעֵבֶר	אִתָּם	נִנְחַל	לֹא	כִּי
umekuja	kwa–sababu	na–zaidi	Yordani	ng'ambo–ya	pamoja–nao	rithi	hatu–	kwa–sababu
H0935		H1973	H3383	H5676	H0854	H5157	H3808	

פ	מִזְרָחָה׃	הַיַּרְדֵּן	מֵעֵבֶר	אֵלֵינוּ	נַחֲלָתֵנוּ
P	mashariki	Yordani	ng'ambo–ya	kwetu	urithi–wetu
	H4217	H3383	H5676	H0413	H5159

Sisi hatutachukua urithi wa ardhi pamoja nao kule ng'ambo ya Yorodani, kwa sababu urithi wetu uko hapa upande wa mashariki mwa Yorodani.”

20

תֵּחָלְצוּ	אִם־	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	תַּעֲשׂוּן	אִם־	מֹשֶׁה	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר
mtajipanga	ikiwa–	hili	jambo–hili	–	mtafanya	ikiwa–	Musa	kwao	na–akasema
		H2088	H1697	H0853			H4872	H0413	H0559

לַמִּלְחָמָה׃	יְהוָה	לִפְנֵי
kwa–vita	Yahwe	mbele–ya
H4421	H3068	H6440

Kwa hiyo Musa akawajibu, “Kama mtafanya mnachokisema, kama mtajipanga wenyewe mbele za BWANA kwenda vitani,

עַד יְהוָה לִפְנֵי הַיַּרְדֵּן אֶת־ חָלָוץ כָּל־ לָכֶם וְעָבַר 21
hadi Yahwe mbele–ya Yordani – mtu–aliyepangwa kila– kutoka–kwenu na–atavuka
H5704 H3068 H6440 H3383 H0853 H3605

מִפָּנָיו׃ אֹיְבָיו אֶת־ הוֹרִישׁוֹ
mbele–yake adui–zake – atakapowafukuza
H6440 H0341 H0853 H3423

basi kila mmoja wa wanajeshi wenu lazima avuke Yorodani mbele za BWANA, mpaka atakapowafukuza maadui zake kutoka mbele zake

נְקִיִּם וְהִיִּיתֶם תָּשֻׁבוּ וְאַחַר יְהוָה לִפְנֵי הָאָרֶץ וְנִכְבְּשָׁה 22
huru na–mtakuwa mtarudi na–baada–ya–hapo Yahwe mbele–ya nchi–hiyo na–itashindwa
H1961 H7725 H3068 H6440 H0776 H3533

לַאֲחֻזָּה לָכֶם הַזֹּאת הָאָרֶץ וְהָיְתָה וּמִישְׂרָאֵל מֵיְהוָה
kuwa–milki yenu hii nchi–hii na–itakuwa na–kutoka–kwa–Israeli kutoka–kwa–Yahwe
H0272 H2063 H0776 H1961 H3478 H3068

יְהוָה׃ לִפְנֵי
Yahwe mbele–ya
H3068 H6440

na nchi itawaliwe na Israeli mbele zake. Kisha mtaweza kurudi. Hamtakuwa na hatia mbele za BWANA na mbele ya Israeli. Hii nchi itakuwa miliki yenu mbele za BWANA.

וּדְעוּ לַיהוָה חַטָּאתֶם הִנֶּה כֵּן תַּעֲשׂוּן לֹא וְאִם־ 23
na–ijueni Yahwe mmemtenda–dhambi tazama hivyo fanya hamu– na–ikiwa–
H3045 H3068 H2398 H2009 H3808

אֶתְכֶם׃ תִּמְצָא אֲשֶׁר חַטַּאתְכֶם
ninyi itawapata ambayo dhambi–yenu
H0853 H4672

Bali kama hamtafnya hivyo, tazama, mtakuwa mmefanya dhambi mbele ya BWANA. Mwe na hakika kuwa dhambi yenu itaonekana

וְהַיְצֵא לְצֹנְאֲכֶם וּגְדֵרֹת לְטַפְּכֶם עָרִים לָכֶם בְּנוּ־ 24
na–linalotoka kwa–kondoo–zenu na–mazizi kwa–watoto–wenu miji kwa–ajili–yenu jengeni–
H3318 H6792 H1448 H2945 H1129

תַּעֲשׂוּ׃ מִפִּיכֶם
fanyeni vinywani–mwenu
H6310

wazi. Jengeni miji kwa ajili ya familia zenu na mazizi kwa ajili ya kondoo zenu; kisha fanyeni kile mlichokisema.”

עַבְדֶּיךָ לֵאמֹר מֹשֶׁה אֶל־ רְאוּבֵן וּבְנֵי גָּד בְּנֵי־ וַיֹּאמֶר 25
watumishi–wako wakisema Musa kwa– Rubeni na–wana–wa Gadi wana–wa na–wakasema
H5650 H0559 H4872 H0413 H7205 H1410 H0559

מְצַוֶּה׃ אֲדֹנִי כַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ
anavyoamuru bwana–wangu kama watafanya
H6680 H0113

Wale wana wa Gadi na Reubeni wakamwambia Musa, wakisema, “Watumishi wako wtafanya kama vile wewe, bwana wetu, unavyotuamuru.

26 טַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל־ בְּהֶמְתֵּנוּ יִהְיוּ־ שָׁם
watoto–wetu wake–zetu mifugo–yetu na–wanyama–wetu–wote watakuwa– huko
H2945 H0802 H4735 H0929 H1961 H8033

בְּעָרֵי הַגִּלְעָד׃
katika–miji–ya Gileadi
H1568

Watoto wetu, wake zetu, makundi yetu, na wanyama wetu wote watakaa huko kwenye miji ya Gileadi.

27 לַמִּלְחָמָה יְהוָה לִפְנֵי צָבָא חֲלוּץ כָּל־ יַעַבְרוּ וַעֲבָדֶיךָ
kwa–vita Yahwe mbele–ya kwa–vita mtu–aliyepangwa kila– watavuka na–watumishi–wako
H4421 H3068 H6440 H5650

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר׃ אֲדֹנִי בְּאַרְנָי
kama anavyosema bwana–wangu
H1696 H0113

Hata hivyo, sisi watumishi wako, tutavuka kwenda ng'ambo mbele za BWANA kupigana, kila mtu ambaye yuko tayari kwa vita, kama vile wewe, bwana wetu, unavyosema.”

28 נוּן בִּן־ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת הַכֹּהֵן אֶלְעָזָר אֶת מֹשֶׁה לָהֶם וַיְצַו
Nuni mwana–wa Yoshua na– kuhani–huyo Eleazari – Musa wao na–akawaamuru
H5126 H3091 H0853 H3548 H0499 H0853 H4872 H6680

יִשְׂרָאֵל׃ לִבְנֵי הַמַּטּוֹת אֲבוֹת רָאשֵׁי וְאֶת־
Israeli wana–wa makabila–ya baba–za wakuu–wa na–
H3478 H4294 H0001 H0853

Kwa hiyo Musa akawapa maelekezo yayowahusu kwa Eliazari kuhani, kwa Joshua mwana wa Nuni, na kwa viongozi wa koo kufuata jamaa zao katika makabila ya wana wa Israeli.

29 וְרֹאוּבֵן וּבְנֵי־ גָּד בְּנֵי־ יַעַבְרוּ אִם־ אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
Rubeni na–wana–wa Gadi wana–wa watavuka ikiwa– kwao Musa na–akasema
H7205 H1410 H0413 H4872 H0559

יְהוָה לִפְנֵי לַמִּלְחָמָה חָלוּץ כָּל־ הַיַּרְדֵּן אֶת־ אִתְּכֶם
Yahwe mbele–ya kwa–vita mtu–aliyepangwa kila– Yordani – pamoja–nanyi
H3068 H6440 H4421 H3605 H3383 H0853 H0854

לַאֲחֻזָּה׃ הַגִּלְעָד אֶרֶץ־ אֶת־ לָהֶם וְנָתַתֶּם לִפְנֵיכֶם הָאָרֶץ וְנִכְבְּשָׁה
kuwa–milki Gileadi nchi–ya – wao na–mtawapa mbele–yenu hiyo na–nchi–itashindwa
H0272 H1568 H0776 H0853 H5414 H6440 H0776 H3533

Musa akawaambia, “Kama uzao wa Reubeni na Gadi watavuka ng'ambo ya Yorodani pamoja nanyi, kila mwanamume anayetakiwa kuwa vitani mbele za BWANA, na kama nchi mtaitawala mbele zenu, ndipo mtakapowapa eneo la Gileadi kuwa miliki yao.

30 וְנֹאחֲזוּ אִתְּכֶם חֲלוּצִים יַעַבְרוּ לֹא וְאִם־
na–watamiliki pamoja–nanyi wakiwa–wamepangwa vuka hawata– na–ikiwa–
H0270 H0854 H3808

כְּנָעַן׃ בְּאֶרֶץ בְּתוֹכְכֶם
Kanaani katika–nchi–ya miongoni–mwenu
H0776 H8432

Lakini kama hawatavuka pamoja nanyi wakiwa na silaha zao, basi mtawapa urithi wao katika nchi ya Kanaani.”

31 וַיַּעֲנוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר
na-wakajibu wana-wa Gadi na-wana-wa Rubeni wakisema – ambayo amesema
H1410 H1696

יְהוָה אֶל־עֲבָדֶיךָ כֵּן נַעֲשֶׂה׃
Yahwe kwa- watumishi-wako hivyo tutafanya
H3068 H0413 H5650

Kwas hiyo wana wa uzao wa Gadi na wa Reubeni wakamjibu wakisema, Kama vile BWANA alivyosema nasi, sisi watumwa wako, hiki ndicho tutakachokifanya.

32 נַחְנוּ נַעֲבֹר לִפְנֵי יְהוָה אַרְצָה כְּנָעַן וְאִתָּנוּ אֲחֻזַּת
sisi tutavuka mbele-ya Yahwe ndani-ya-nchi-ya Kanaani na-pamoja-nasi milki-ya
H5168 H6440 H3068 H0776 H0854 H0272

מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃ נַחֲלָתֵנוּ urithi-wetu ng'ambo-ya Yordani
H5676 H5159 H3383

Tutavuka tukiwa na silaha zetu mbele za BWANA kuingia katika nchi ya Kanaani, lakini urithi wetu utabaki utabaki upande huu wa Yorodani.”

33 וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לָהֶם לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצִי
na-akawapa wao Musa kwa-wana-wa Gadi na-kwa-wana-wa Rubeni na-kwa-nusu-ya
H5414 H4872 H1410 H7205 H2677

שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְאֶת־
kabila-la Manase mwana-wa Yosefu – Sihoni mfalme-wa Waamori na-
H7626 H4519 mwana-wa H3130 H0853 H5511 mfalme-wa H4428 H0567 H0853

מַמְלֶכֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כֹּל־ הָאָרֶץ בִּגְבֻלֹתֶיהָ
ufalme-wa Ogu mfalme-wa Bashani nchi-hiyo pamoja-na-miji-yake na-mipaka-ya miji-ya
H4467 H5747 H4428 H1316 H0776 H1367

סָבִיב׃ הָאָרֶץ
kote nchi-hiyo
H5439 H0776

Kwa hiyo uzao wa Gadi na Reubeni, na pia nusu ya kabila la Manase mwana wa Yusufu, Musa akawapa ufalme wa Sihoni, mfalme wa Waamori, na wa Ogi, mafalme wa Bashani, Aliwapa hiyo nchi, na kuwagawia miji yake yote pamoja na mipaka yake, miji yote ya nchi inayowazunguka.

34 וַיִּבְנוּ בְנֵי־גָד אֶת־ דִּיבֹן וְאֶת־ עַטָרֹת וְאֶת
wakajenga wana-wa Gadi – Diboni na- Atharothi na- Aroeri
H1129 H1410 H0853 H1769 H0853 H5852 H0853 H6177

עֲרֹעֵר׃
Aroeri
H6177

Wale wa uzao wa Gadi wakaijenga Diboni,

35 וְאֶת־ שׁוֹפָן וְעַטְרֹת יַעְזֵר וְאֶת־ יָגְבְּהָה׃
na- Atroth-Shofani Yazeri na- na-Yogbeha
H0853 H5855 H3270 H0853 H3011

Atarothi, Aroeri, Atrothi, Jazeri, Jogbehaha, Bethi Nimraha,

36 וְאֶת־ בֵּית נִמְרָה וְאֶת־ בֵּית הָרָן מִבְצַר עָרֵי וְגִדְרֹת צֹאן׃
na- Beth-Nimra na- Beth-Harani ngome miji-yenye na-mazizi-ya kondoo
H0853 H1039 H0853 H1028 H4013 H1448 H6629

na Bethi Harani kuwa miji iliyo na maboma na mazizi ya kondoo wao.

37 וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת־ חֶשְׁבּוֹן וְאֶת־ אֶלְעָלֵא וְאֶת
na-wana-wa Rubeni wakajenga – Heshboni na- Eleale na-
H1205 H7205 H1129 H0853 H2809 H0853 H0500 H0853

קִרְיָתָיִם׃
Kiriathaimu
H7156

Wale wa uzao wa Reubeni wakaijenga Heshiboni. Elealehi, Kiriathaimu,

38 וְאֶת־ נְבֹו na–Nebo H0853 H0853 וְאֶת־ מְעֹונָיִם Baali–Meoni H1186 H5437 מוסַבֹת yakibadilishwa שֵׁם majina H8034 וְאֶת־ na– H0853 שִׂבְמָה Sibma H7643 וַיִּקְרְאוּ na–wakaviita H7121

בָּנוֹת׃ walijenga H1129 אֲשֶׁר ambayo הֵעָרִים miji–hiyo שְׁמוֹת majina–ya H8034 אֶת־ – H0853 בְּשֵׁמֹות kwa–majina H8034

Nebo, Baali Meoni - baadaye waliyabadili majina yao, na Sibimaha.

39 וַיֵּלְכוּ na–wakaenda H3212 בְּנֵי wana–wa מָכִיר Makiri H4353 בֶּן־ mwana–wa מְנַשֶּׁה Manase H4519 גִּלְעָדָה Gileadi H1568 וַיֵּלְכְּדָה na–wakaiteka H3920 וַיֹּורֶשׁ na–wakawafukuza H3423

הָאֱמֹרִי׃ Waamori H0567 אֲשֶׁר־ waliokuwa– בָּהּ humo אֶת־ – H0853

Wale wa uzao wa Machiri mwana wa Manase walienda Gileadi na kuutwaa kutoka kwa Waamori waliokuwa wakiishi humo.

40 וַיִּתֵּן na–akampa H5414 מֹשֶׁה Musa H4872 אֶת־ – H0853 הַגִּלְעָד Gileadi H1568 לְמָכִיר Makiri H4353 בֶּן־ mwana–wa מְנַשֶּׁה Manase H4519 וַיֵּשֶׁב na–akakaa H3427 בָּהּ׃ humo

Kisha Musa akaitoa Gileadi kwa Machiri mwana wa Manase, na watu wake wakaishi humo.

41 וְיָאִיר na–Yairi H2971 בֶּן־ mwana–wa מְנַשֶּׁה Manase H4519 הָלַךְ akaenda H1980 וַיֵּלְכְּד na–akateka H3920 אֶת־ – H0853 חַוֹּתֵיהֶם vijiji–vyake H2333 וַיִּקְרָא na–akaviita H7121 אֶתְהֶן hivyo H0853

יָאִיר׃ חַוֹּת Hawoth–Yairi H2334

Jairi mwana wa Manase alienda kuiteka miji yake na kuiita Havothi Jairi.

42 וְנֹבַח na–Nobachu H5025 הָלַךְ akaenda H1980 וַיֵּלְכְּד na–akateka H3920 אֶת־ – H0853 קְנָת Kenathi H7079 וְאֶת־ na– H0853 בְּנֹתֶיהָ vijiji–vyake H1323 וַיִּקְרָא na–akauita H7121 לָהּ huo

פ P בְּשִׁמֹו׃ kwa–jina–lake H8034 נֹבַח Nobahi H5025

Nobaha alienda kuitieka Kenathi na vijiji vyake, na akauita kwa jina lake Nobaha.

Chapter 33

1 אֵלֶּה hizi H0428 מַסְעֵי ndizo–safari–za H4550 בְנֵי־ wana–wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֲשֶׁר ambao H3318 יָצְאוּ walitoka H3318 מֵאֶרֶץ kutoka–nchi–ya H0776 מִצְרַיִם Misri H4714

וְאַהֲרֹן׃ na–Haruni H0175 מֹשֶׁה Musa H4872 בְּיַד־ kwa–mkono–wa H3027 לְצִבְאֹתָם kwa–majeshi–yao

Hizi ndizo safari za wana wa Israeli hapo walipotoka katika nchi ya Misri pamoja na makundi yao ya kijeshi chini ya uongozi wa Musa na Haruni.

2

יְהוָה	פִּי	עַל־	לְמַסְעֵיהֶם	מוֹצָאֵיהֶם	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּכְתֹּב	
Yahwe	neno–la	kwa–	kwa–safari–zao	mahali–pao–pa–kuondoka	–	Musa	na–akaandika	
H3068	H6310		H4550	H4161	H0853	H4872	H3789	

לְמוֹצָאֵיהֶם׃	מַסְעֵיהֶם	וְאֵלֶּה	
kwa–mahali–pao–pa–kuondoka	ndizo–safari–zao	na–hizi	
H4161	H4550	H0428	

Musa aliandika maeneo yote tangu walipoondoka mpaka walipofika, kama alivyoamuriwa na BWANA. Hizi ndizo safari zao kama kutoka kwao kulivyokuwa kwa kila walipotoka.

3

יוֹם	עָשָׂר	בַּחֲמִשָּׁה	הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	מֵרַעְמְסֵס	וַיִּסְעוּ	
siku	na–tano	siku–ya–kumi	wa–kwanza	katika–mwezi–huo	kutoka–Ramesesi	na–wakasafiri	
H3117	H6240	H2568	H7223	H2320	H7486	H5265	

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	יָצְאוּ	הַפֶּסַח	מָמָחֳרַת	הָרִאשׁוֹן	לַחֹדֶשׁ
Israeli	wana–wa	walitoka	Pasaka	siku–ya–pili–baada–ya	wa–kwanza	ya–mwezi–huo
H3478		H3318	H6453	H4283	H7223	H2320

מִצְרָיִם׃	כָּל־	לְעֵינֵי	רָמָה	בְּיָד
wa–Misri	Wamisri–wote	mbele–ya–macho–ya	ulioinuliwa	kwa–mkono
H4713	H3605			H3027

Mwezi wa kwanza walisafiri kutoka Ramesi, waliondoka siku ya kumi na tano. Asubuhi siku iliyofuata baada ya Pasaka, Wana wa Israeli waliondoka wazi wazi, mbele ya machoya Wamisri wote.

4

בָּהֶם	יְהוָה	הִכָּה	אֲשֶׁר	אֵת	מְקֻבְּרִים	וּמִצְרַיִם
miongoni–mwao	Yahwe	alipiga	wale–ambao	–	walikuwa–wakizika	na–Wamisri
	H3068	H5221		H0853	H6912	H4713

שְׁפָטִים׃	יְהוָה	עָשָׂה	וּבֵאלֹהֵיהֶם	בְּכוֹר	כָּל־	
hukumu	Yahwe	alitekeleza	na–juu–ya–miungu–yao	wa–	wazaliwa–wa–kwanza–wote	
H8201	H3068		H0430	H1060	H3605	

Hii ilitokea wakati Wamisiri walipokuwa wakizika wazaliwa wao wa kwanza, ambao BWANA alikuwa amewaua miongoni mwao, kwa kuwa pia alikuwa ameiadhibu miungu yao.

5

בְּסֻכֹּת׃	וַיַּחֲנוּ	מֵרַעְמְסֵס	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּסְעוּ	
katika–Sukothi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Ramesesi	Israeli	wana–wa	na–wakasafiri	
H5523	H2583	H7486	H3478		H5265	

Wana wa Israeli walisafiri kutoka Ramesi na kuweka kambi

6

בִּקְצֵה	אֲשֶׁר	בְּאֵתָם	וַיַּחֲנוּ	מִסֻּכֹּת	וַיִּסְעוּ	
mwisho–wa	iliyokuwa	katika–Ethamu	na–wakapiga–kambi	kutoka–Sukothi	na–wakasafiri	
		H0864	H2583	H5523	H5265	

הַמִּדְבָּר׃
jangwa–hilo

Sukothi. Walisafiri toka Sukothi na kuweka kambi Ethamu, mwisho wa nyika.

7

עַל־	אֲשֶׁר	הַחִירֹת	עַל־	וַיָּשָׁבוּ	מֵאֵתָם	וַיִּסְעוּ	
karibu–na	iliyokuwa	Pi–Hahirothi	kwa–	na–wakarudi	kutoka–Ethamu	na–wakasafiri	
		H6367		H7725	H0864	H5265	

מִגְדֹּל׃	לִפְנֵי	וַיַּחֲנוּ	בַּעַל־צְפֹן	פְּנֵי
Migdoli	mbele–ya	na–wakapiga–kambi	Baali–Sefoni	mbele–ya
	H6440	H2583	H1189	H6440

Wakasafiri kutoka Ethamu wakarudi mpaka Pi-Hahirothi, ambayo inaikabili Baali Zephoni, ambapo waliweka kambi kuikabili Migidoli

הַמִּדְבָּרָה	הַיָּם	בְּתוֹךְ־	וַיַּעַבְרוּ	הַֽחִירֹת	מִפְּנֵי	וַיִּסְעוּ	8
jangwani	bahari–hiyo	katikati–ya	na–wakavuka	Hahirothi	kutoka–mbele–ya	na–wakasafiri	
	H3220	H8432		H6367	H6440	H5265	

וַיַּחֲנוּ	אֵתָם	בְּמִדְבַּר	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	דֶּרֶךְ	וַיֵּלְכוּ	
na–wakapiga–kambi	Ethamu	katika–jangwa–la	za–siku	siku–tatu	njia–ya	na–wakaenda	
H2583	H0864		H3117	H7969	H1870	H3212	

בְּמָרָה׃
katika–Mara
H4785

Kisha wakasafiri toka mkabala wa Pi-Hairothi na kupita katikati ya bahari kuelekea nyikani. Wakasafiri safari ya siku tatu katika nyika ya Ethamu na kuweka kambi Mara.

עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	וּבְאֵילִם	אֵילְמָה	וַיָּבֹאוּ	מִמָּרָה	וַיִּסְעוּ	9
na–kumi	mbili	na–katika–Elimu	Elimu	na–wakafika	kutoka–Mara	na–wakasafiri	
H6240	H8147	H0362	H0362	H0935	H4785	H5265	

שָׁם׃	וַיַּחֲנוּ־	תְּמָרִים	וְשִׁבְעִים	מַיִם	עֵינֹת	
huko	na–wakapiga–kambi–	ya–	na–mitende–sabini	maji	chemchemi–za	
H8033	H2583	H8558	H7657	H4325		

Wakasafiri kutoka Mara kufika Elimu. Pale Elimu kulikuwa na chemichemi kumi na mbili za maji na miti sabini ya mitende. hapo ndipo walipoweka kambi.

סוּף׃	יַם־	עַל־	וַיַּחֲנוּ	מֵאֵילִם	וַיִּסְעוּ	10
ya–Shamu	Bahari–	karibu–na	na–wakapiga–kambi	kutoka–Elimu	na–wakasafiri	
H5488	H3220		H2583	H0362	H5265	

Walisafiri kutoka Elimu na kuweka kambi karibu na Bahari ya Shamu.

סִין׃	בְּמִדְבַּר־	וַיַּחֲנוּ	סוּף	מִיַּם־	וַיִּסְעוּ	11
Sini	katika–jangwa–la	na–wakapiga–kambi	ya–Shamu	kutoka–Bahari–	na–wakasafiri	
		H2583	H5488	H3220	H5265	

Walisafiri kutoka Bahari ya Shamu na kuweka kambi katika nyika ya Sini.

בְּדָפְקָה׃	וַיַּחֲנוּ	סִין	מִמִּדְבַּר־	וַיִּסְעוּ	12
katika–Dofka	na–wakapiga–kambi	Sini	kutoka–jangwa–la	na–wakasafiri	
H1850	H2583			H5265	

Walisafiri kutoka nyika ya Sini na kuweka kambi Dofka.

בְּאָלוּשׁ׃	וַיַּחֲנוּ	מִדָּפְקָה	וַיִּסְעוּ	13
katika–Alushi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Dofka	na–wakasafiri	
H0442	H2583	H1850	H5265	

Wakasafiri kutoka Dofka na kuweka kambi Alushi.

הָיָה	וְלֹא־	בִּרְפִידִם	וַיַּחֲנוּ	מֵאָלוּשׁ	וַיִּסְעוּ	14
kuwepo	na–hayakuwa–	katika–Refidimu	na–wakapiga–kambi	kutoka–Alushi	na–wakasafiri	
H1961	H3808	H7508	H2583	H0442	H5265	

לִשְׁתּוֹת׃	לָעָם	מַיִם	שָׁם	
kunywa	kwa–watu–hao	maji	huko	
H8354		H4325	H8033	

Wakasafiri kutoka Alushi na kuweka kambi Refidimu, ambapo watu walikosa maji ya kunywa.

סִינָי׃	בְּמִדְבָּר	וַיַּחֲנוּ	מֵרְפִידִם	וַיִּסְעוּ
Sinai	katika–jangwa–la	na–wakapiga–kambi	kutoka–Refidimu	na–wakasafiri
H5514		H2583	H7508	H5265

15

Walisafiri kutoka Refidimu na kuweka kambi kwenye nyika ya Sinai.

הַתַּאֲוָה׃בְּקִבְרֹת	וַיַּחֲנוּ	סִינָי	מִמִּדְבָּר	וַיִּסְעוּ
katika–Kibroth–Hataava	na–wakapiga–kambi	Sinai	kutoka–jangwa–la	na–wakasafiri
H6914	H2583	H5514		H5265

16

Walisafiri kutoka nyika ya Sinai na kuweka kambi Kibrothi Hataava.

בַּחֲצֵרֹת׃	וַיַּחֲנוּ	הַתַּאֲוָהמִקִבְרֹת	וַיִּסְעוּ
katika–Haserothi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Kibroth–Hataava	na–wakasafiri
H2698	H2583	H6914	H5265

17

Walisafiri kutoka Kibrothi Hataava na kuweka kambi Hazerothi.

בְּרִתְמָה׃	וַיַּחֲנוּ	מֵחֲצֵרֹת	וַיִּסְעוּ
katika–Rithma	na–wakapiga–kambi	kutoka–Haserothi	na–wakasafiri
H7575	H2583	H2698	H5265

18

Walisafiri kutoka Hazerothi na kuweka kambi Rithima.

פָּרֶץ׃בִּרִמֹּן	וַיַּחֲנוּ	מֵרִתְמָה	וַיִּסְעוּ
katika–Rimoni–Peresi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Rithma	na–wakasafiri
H7428	H2583	H7575	H5265

19

Walisafiri kutoka Rithima na kuweka kambi Rimoni Perezi.

בִּלִבְנָה׃	וַיַּחֲנוּ	פָּרֶץמִרִמֹּן	וַיִּסְעוּ
katika–Libna	na–wakapiga–kambi	kutoka–Rimoni–Peresi	na–wakasafiri
H3841	H2583	H7428	H5265

20

Walisafiri kutoka Rimoni Perezi na kuweka kambi Libna.

בְּרִסָּה׃	וַיַּחֲנוּ	מִלִּבְנָה	וַיִּסְעוּ
katika–Risa	na–wakapiga–kambi	kutoka–Libna	na–wakasafiri
H7446	H2583	H3841	H5265

21

Walisafiri kutoka Libna na kuweka kambi Risa.

בִּקְהֵלָתָה׃	וַיַּחֲנוּ	מֵרִסָּה	וַיִּסְעוּ
katika–Kehelatha	na–wakapiga–kambi	kutoka–Risa	na–wakasafiri
H6954	H2583	H7446	H5265

22

Walisafiri kutoka Risa na kuweka kambi Kehelatha.

שָׁפֶר׃	בְּהַר־	וַיַּחֲנוּ	מִקְּהֵלָתָה	וַיִּסְעוּ
wa–Sheferi	katika–Mlima–	na–wakapiga–kambi	kutoka–Kehelatha	na–wakasafiri
H8234	H2022	H2583	H6954	H5265

23

Walisafiri kutoka Kehelatha na kuweka kambi kwenye Mlima Sheferi.

בַּחֲרָדָה׃	וַיַּחֲנוּ	שָׁפֶר	מֵהַר־	וַיִּסְעוּ
katika–Harada	na–wakapiga–kambi	wa–Sheferi	kutoka–Mlima–	na–wakasafiri
H2732	H2583	H8234	H2022	H5265

24

Walisafiri kutoka Mlima Sheferi na kuweka kambi Harada.

בְּמַקְהֵלֹת׃	וַיַּחֲנוּ	מֵחָרָדָה	וַיִּסְעוּ	25
katika–Makhelothi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Harada	na–wakasafiri	
H4722	H2583	H2732	H5265	

Walisafiri kutoka Harada na kuweka kambi Makelothi.

בְּתָחַת׃	וַיַּחֲנוּ	מִמַּקְהֵלֹת	וַיִּסְעוּ	26
katika–Tahathi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Makhelothi	na–wakasafiri	
H8480	H2583	H4722	H5265	

Walisafiri kutoka Makelothi na kuweka kambi Tahathi.

בְּתָרַח׃	וַיַּחֲנוּ	מִתָּחַת	וַיִּסְעוּ	27
katika–Tera	na–wakapiga–kambi	kutoka–Tahathi	na–wakasafiri	
H8646	H2583	H8480	H5265	

Walisafiri kutoka Ttahalathi na kuweka kambi Tera.

בְּמִתְקָה׃	וַיַּחֲנוּ	מִתָּרַח	וַיִּסְעוּ	28
katika–Mithka	na–wakapiga–kambi	kutoka–Tera	na–wakasafiri	
H4989	H2583	H8646	H5265	

Walisafiri kutokaTera na kuweka kambi Mithika.

בְּחַשְׁמֹנָה׃	וַיַּחֲנוּ	מִמִּתְקָה	וַיִּסְעוּ	29
katika–Hashmona	na–wakapiga–kambi	kutoka–Mithka	na–wakasafiri	
H2832	H2583	H4989	H5265	

Walisafiri kutoka Mithika na kuweka kambi Hashimona.

בְּמֹסֵרוֹת׃	וַיַּחֲנוּ	מֵחַשְׁמֹנָה	וַיִּסְעוּ	30
katika–Moserothi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Hashmona	na–wakasafiri	
	H2583	H2832	H5265	

Walisafiri kutoka Hashimona na kuweka kambi Moserothi.

בִּבְנֵי יַעֲקָן׃	וַיַּחֲנוּ	מִמֹּסֵרוֹת	וַיִּסְעוּ	31
katika–Bene–Yaakani	na–wakapiga–kambi	kutoka–Moserothi	na–wakasafiri	
H1142	H2583		H5265	

Walisafiri kutoka Moserothi na kuweka kambi Bene Jaakani.

הַגִּדְגָּד׃ בְּחֹר	וַיַּחֲנוּ	יַעֲקָן מִבְּנֵי	וַיִּסְעוּ	32
katika–Hor–Hagidgadi	na–wakapiga–kambi	kutoka–Bene–Yaakani	na–wakasafiri	
H2735	H2583	H1142	H5265	

Walisafiri kutoka Bene Jaakani na kuweka kambi Hori Hagidigadi.

בְּיָטְבָתָה׃	וַיַּחֲנוּ	הַגִּדְגָּד מֵחֹר	וַיִּסְעוּ	33
katika–Yotbatha	na–wakapiga–kambi	kutoka–Hor–Hagidgadi	na–wakasafiri	
H3193	H2583	H2735	H5265	

Walisafiri kutoka Hori Hagidigadi na kuweka kambi Jotibatha.

בְּעַבְרֹנָה׃	וַיַּחֲנוּ	מִיָּטְבָתָה	וַיִּסְעוּ	34
katika–Abrona	na–wakapiga–kambi	kutoka–Yotbatha	na–wakasafiri	
H5684	H2583	H3193	H5265	

Walisafiri kutoka Jotibatha na kuweka kambi Abrona.

וַיִּסְעוּ	מֵעַבְרֹנָה	וַיַּחֲנוּ	בְּעֶצְיֹן־גָּבֶר׃	35
na–wakasafiri	kutoka–Abrona	na–wakapiga–kambi	katika–Esion–Geberi	
H5265	H5684	H2583	H6100	

Walisafiri kutoka Abrona na kuweka kambi Ezioni Geberi.

וַיִּסְעוּ	מֵעֶצְיֹן־גָּבֶר	וַיַּחֲנוּ	בְּמִדְבַּר־	צִן	הִוא	קָדֵשׁ׃	36
na–wakasafiri	kutoka–Esion–Geberi	na–wakapiga–kambi	katika–jangwa–la	Sini	ndiyo	Kadeshi	
H5265	H6100	H2583		H6790	H1931	H6946	

Walisafiri toka Ezioini Geberi na kuweka kambi katika nyika ya Sini kule Kadeshi.

						37
וַיִּסְעוּ	מִקָּדֵשׁ	וַיַּחֲנוּ	בְּהַר	הָהָר	בִּקְצֵה	
na–wakasafiri	kutoka–Kadeshi	na–wakapiga–kambi	katika–Mlima–wa	Hori	mwisho–wa	
H5265	H6946	H2583	H2023	H2022		

אֱדֹום׃	אֶרֶץ
Edomu	nchi–ya
H0123	H0776

Walisafiri kutoka Kadeshi na kuweka kambi Mlima Hori, Pembezoni mwa nchi ya Edomu.

									38
יְהוָה	פִּי	עַל־	הָהָר	הֹר	אֶל־	הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	וַיַּעַל	
Yahwe	neno–la	kwa–	Hori	Mlima–wa	juu–ya	kuhani–huyo	Haruni	na–akapanda	
H3068	H6310		H2022	H2023	H0413	H3548	H0175	H5927	

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	לְצֵאת	הָאַרְבָּעִים	בִּשְׁנַת	שָׁם	וַיָּמָת	
Israeli	wana–wa	wa–kutoka–kwa	wa–arobaini	katika–mwaka–huo	huko	na–akafa	
H3478		H3318	H0705	H8141	H8033	H4191	

לַחֹדֶשׁ׃	בְּאֶחָד	הַחֲמִישִׁי	בַּחֹדֶשׁ	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ
ya–mwezi–huo	siku–ya–kwanza	wa–tano	katika–mwezi–huo	Misri	kutoka–nchi–ya
H2320	H0259	H2549	H2320	H4714	H0776

Hapo ndipo Haruni kuhani alipoenda kwenye Mlima Hori kwa amri ya BWANA na kufa kule mwaka wa arobaini bada ya Wisraeli kutoka katika nchi ya Misri, katika siku ya kwanza ya mwezi wa tano.

							39
בְּמֹתֹו	שָׁנָה	וּמְאַת	וְעֶשְׂרִים	שָׁלֹשׁ	בֶּן־	וְאַהֲרֹן	
alipokufa	miaka	na–tatu	na–ishirini	miaka–mia–moja	alikuwa–mwenye–umri–wa	na–Haruni	
H4194	H8141	H3967	H6242	H7969		H0175	

ס	הָהָר׃	בְּהֹר
S	Hori	katika–Mlima–wa
	H2022	H2023

Haruni alikuwa na umri wa mika 123 alipokufa pale juu ya Mlima Hori.

								40
בְּאֶרֶץ	בַּנֶּגֶב	יֹשֵׁב	וְהוּא־	עֲרָד	מֶלֶךְ	הַכְּנַעֲנִי	וַיִּשְׁמַע	
katika–nchi–ya	Negebu	alikaa	na–yeye–	Aradi	mfalme–wa	Mkanaani–huyo	na–akasikia	
H0776	H5045	H3427	H1931		H4428		H8085	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	בְּבֹא	כְּנָעַן
Israeli	wana–wa	walipokuja	Kanaani
H3478		H0935	

Wakanaani, mfalme wa Aradi, ambao waliishi kusini mwa nyika katika nchi ya Kanaani, walisikia juu ya ujio wa wana wa Israeli.

					41
בְּצַלְמֹנָה׃	וַיַּחֲנוּ	הָהָר	מֵהֹר	וַיִּסְעוּ	
katika–Salmona	na–wakapiga–kambi	Hori	kutoka–Mlima–wa	na–wakasafiri	
H6758	H2583	H2022	H2023	H5265	

Walisafiri kutika Mlima Hori n a kuweka kambi Zalimona.

וַיִּסְעוּ	מִצַּלְמֹנָה	וַיַּחֲנוּ	בְּפוּנֹן׃	42
na–wakasafiri	kutoka–Salmona	na–wakapiga–kambi	katika–Punoni	
H5265	H6758	H2583	H6325	

Walisafiri kutoka Zalimona na kuweka kambi Punoni.

וַיִּסְעוּ	מִפּוּנֹן	וַיַּחֲנוּ	בְּאֹבֹת׃	43
na–wakasafiri	kutoka–Punoni	na–wakapiga–kambi	katika–Obothi	
H5265	H6325	H2583	H0088	

Walisafiri kutoka Punoni na kuweka kambi Obothi.

וַיִּסְעוּ	מֵאֹבֹת	וַיַּחֲנוּ	הָעַבָרִים בְּעִיֵּי	בִּגְבוּל	מוֹאָב׃	44
na–wakasafiri	kutoka–Obothi	na–wakapiga–kambi	katika–Iye–Abarimu	mpakani–mwa	Moabu
H5265	H0088	H2583	H5863	H1366	H4124

Walisafiri kutoka Obothi na kuweka kambi Abarimu, katika mpaka wa Moabu.

וַיִּסְעוּ	מֵעִיִּים	וַיַּחֲנוּ	בְּדִיבֹן	גָּד׃	45
na–wakasafiri	kutoka–Iyimu	na–wakapiga–kambi	katika–Diboni–	Gadi	
H5265	H5864	H2583	H1769	H1410	

Walisafiri kutoka Abarimu na kuweka kambi Diboni Gadi.

וַיִּסְעוּ	מִדִיבֹן	גָּד	וַיַּחֲנוּ	דִּבְלָתָיְמָה׃בְּעַלְמֹן	46
na–wakasafiri	kutoka–Diboni–	Gadi	na–wakapiga–kambi	katika–Almoni–Diblathaimu	
H5265	H1769	H1410	H2583	H5963	

Walisafiri kutoka Diboni Gadi na kuweka kambi Alimoni Diblathaimu.

וַיִּסְעוּ	דִּבְלָתָיְמָהמֵעַלְמֹן	וַיַּחֲנוּ	בְּהָרֵי	הָעֲבָרִים	47
na–wakasafiri	kutoka–Almoni–Diblathaimu	na–wakapiga–kambi	katika–milima–ya	Abarimu	
H5265	H5963	H2583	H2022	H5682	

נְבוֹ׃	לִפְנֵי
Nebo	mbele–ya
	H6440

Walisafiri kutoka Alimoni Diblathaimu na kuweka kambi kwenye milima ya Abarimu mkabala na Nebo.

וַיִּסְעוּ	מֵהָרֵי	הָעֲבָרִים	וַיַּחֲנוּ	בְּעַרְבֹת	מוֹאָב	48
na–wakasafiri	kutoka–milima–ya	Abarimu	na–wakapiga–kambi	katika–tambarare–za	Moabu	
H5265	H2022	H5682	H2583	H6160	H4124	

עַל	יַרְדֵּן	יְרֵחוֹ׃
karibu–na	Yordani	Yeriko
	H3383	H3405

Walisafiri kutoka mlima wa Abarimuna kuweka kambi kwenye nyanda za Moabu karibu na Yorodani huko Yeriko.

וַיַּחֲנוּ	עַל־	הַיַּרְדֵּן	הַיְשִׁמֹּתמִבֵּית	עַד	הַשִּׁטִּיםאָבֵל	49
na–wakapiga–kambi	karibu–na	Yordani	kutoka–Beth–Yeshimothi	hadi	Abeli–Shitimu	
H2583		H3383	H1020	H5704	H0063	

בְּעַרְבֹת	מוֹאָב׃	ס
katika–tambarare–za	Moabu	S
H6160	H4124	

Waliweka kambi karibu na Yorodani, kutoka Bethi Jeshimothi mpaka Abeli Shitimu katika nyanda za Moabu.

יְרֵחוֹ	יַרְדֵּן	עַל־	מוֹאָב	בְּעַרְבֹת	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	50
Yeriko	Yordani	karibu–na	Moabu	katika–tambarare–za	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H3405	H3383		H4124	H6160	H4872	H0413	H3068	H1696	

לֵאמֹר׃
akisema
H0559

Hapo BWANA alinenana Musa katika nyanda za Moabu karibu na Yorodani kule Yeriko akasema,

אֶת־	עֹבְרִים	אַתֶּם	כִּי	אֶלֹהֵם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר	51
–	mnavuka	ninyi	mtakapokuwa	wao	na–uwaambie	Israeli	wana–wa	kwa–	sema	
H0853				H0413	H0559	H3478		H0413	H1696	

כְּנָעַן׃ אֶרֶץ אֶל־ הַיַּרְדֵּן
Kanaani nchi–ya ndani–ya Yordani
H0776 H0413 H3383

“Nena na wana wa Israeli uwaambie. 'Mtakapovuka mto Yorodani kuingia Kanaani,

אֵת	וְאִבַּדְתֶּם	מִפְּנֵיכֶם	הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	כָּל־	אֶת־	וְהוֹרַשְׁתֶּם	52
–	na–mtaharibu	mbele–yenu	nchi–hiyo	wa–	wakazi–wote	–	na–mtawafukuza	
H0853	H0006		H0776	H3427	H3605	H0853	H3423	

תְּאַבְּדוּ	מַסֵּכֹתָם	צַלְמֵי	כָּל־	וְאֵת	מַשְׂכִּיֹּתָם	כָּל־	
mtaharibu	chuma–kilichoyeyushwa	vya–	vinyago–vyao–vyote	na–	za–	sanamu–zao–zote	
H0006		H6754	H3605	H0853	H4906	H3605	

תַּשְׁמִידוּ׃ בָּמֹתָם כָּל־ וְאֶת
mtaangamiza pa– mahali–pao–pa–juu–pote na–
H8045 H1116 H3605 H0853

ndipo mtakapowafukuza wenyeji wote mbele yenu. Mtaziharibu sanamu zote za kuchongwa. Mtaziharibu sanamu zao za kusubu na kuharibu mahali pao pote palipoinuka.

אֶת־	נָתַתִּי	לָכֶם	כִּי	בָּהּ	וִישַׁבְתֶּם־	הָאָרֶץ	אֶת־	וְהוֹרַשְׁתֶּם	53
–	nimewapa	ninyi	kwa–sababu	humo	na–mkakae–	nchi–hiyo	–	na–mtaitwaa	
H0853	H5414				H3427	H0776	H0853	H3423	

אֹתָהּ׃ לָרֶשֶׁת הָאָרֶץ
hiyo kuimiliki nchi–hiyo
H0853 H3423 H0776

Mtachukua hiyo ardhi iwe mali yenu na muishi ndani yake, kwa sababu nimewapeni hiyo nchi iwe mali yenu.

אֶת־	תַּרְבּוּ	לָרַב	לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם	בְּגוֹרָל	הָאָרֶץ	אֶת־	וְהִתְנַחַלְתֶּם	54
–	utaongeza	kwa–wengi	kwa–koo–zenu	kwa–kura	nchi–hiyo	–	na–mtairithi	
H0853			H4940	H1486	H0776	H0853	H5157	

יֵצֵא	אֲשֶׁר־	אֶל	נַחֲלָתוֹ	אֶת־	תַּמְעִיט	וְלַמְעַט	נַחֲלָתוֹ	
itaangukia	ambapo–	mahali	urithi–wake	–	utapunguza	na–kwa–wachache	urithi–wake	
H3318		H0413	H5159	H0853	H4591	H4592	H5159	

תִּתְנָחָלוּ׃ אֲבֹתֵיכֶם לְמַטּוֹת יִהְיֶה לוֹ הַגּוֹרָל שָׁמָּה לוֹ
mtarithi baba–zenu kwa–makabila–ya itakuwa kwake kura–hiyo huko yeye
H5157 H0001 H4294 H1961 H1486 H8033

Mtairithi hiyo nchi kwa kupiga kura, kwa kufuata kila ukoo. Kwa zile koo kubwa kubwa mtawapa sehemu kubwa ya ardhi, na kwa zile koo ndogo ndogo mtawapa sehemu ndogo ya ardhi. Kura itakapoanguka kwenye kila ukoo, hiyo ardhi itakuwa mali yake. Mtairithi ardhi kufuata ukoo wa kabilla la jamaa zenu.

וְהָיָה	מִפְּנֵיכֶם	הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	אֶת־	תּוֹרִישׁוּ	לֹא	וְאִם־		55
na–itakuwa	mbele–yenu	nchi–hiyo	wakazi–wa	–	wafukuza	hamu–	na–ikiwa–		
H1961	H6440	H0776	H3427	H0853	H3423	H3808			

וְלִצְנִנֻם	בְּעֵינֵיכֶם	לְשֻׂכִּים	מֵהֶם	תּוֹתִירוּ	אֲשֶׁר	
na–michokoo	machoni–mwenu	miiba	miongoni–mwao	mtawaacha	wale–ambao	
H6796		H7899	H1992	H3498		

בָּהּ׃	יֹשְׁבִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	עַל־	אֶתְכֶם	וְצָרְרוּ	בְּצִדֵּיכֶם
humo	mtakaa	ninyi	ambayo	nchi–hiyo	katika–	ninyi	na–watawasumbua	ubavuni–mwenu
	H3427			H0776		H0853		H6654

Lakini kama hamtawafukuza wenyeji wa nchi hiyo watoke mbele yenu, ndipo wale watu mtakaowaruhusu wakae nanyi watakapokuwa kama sindano machoni mwenu na miiba katika mbavu zenu. Watayafanya maisha yenu yawe magumu katika nchi mnayoishi.

פ	לָכֶם׃	אֶעֱשֶׂה	לָהֶם	לַעֲשׂוֹת	דִּמְיָתִי	כַּאֲשֶׁר	וְהָיָה	56
P	ninyi	nitawafanyia	wao	kuwafanyia	nilivyokusudia	kama	na–itakuwa	
					H1819		H1961	

Ndipo itakapotokea kuwa kile ambacho Mimi ninakusudia kufanya kwa wale watu, Nitawafanyia pia ninyi'"

Chapter 34

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696	

BWANA akanena na Musa akasema,

בָּאִים	אַתֶּם	כִּי־	אֱלֹהֵיכֶם	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	צַו	2
mnaingia	ninyi	mtakapokuwa–	wao	na–uwaambie	Israeli	wana–wa	–	waamuru	
H0935			H0413	H0559	H3478		H0853	H6680	

אֶרֶץ	בְּנַחֲלָה	לָכֶם	תִּפֹּל	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	זֹאת	כְּנָעַן	הָאָרֶץ	אֶל־
nchi–ya	kuwa–urithi	ninyi	itaangukia	ambayo	ndiyo–nchi	hii	Kanaani	nchi–ya	ndani–ya
H0776	H5159		H5307		H0776	H2063		H0776	H0413

לִגְבֻלֹתֶיהָ׃	כְּנָעַן
kwa–mipaka–yake	Kanaani
H1367	

“Waamuru watu wa Israeli na uwaambie, 'Mtakapoingia katika nchi ya Kanaani, nchi ambayo itakuwa mali yenu, nchi ya Kanaani na mipaka yake, mpaka wenu wa kusini utaendelea kutoka nyika ya Sini hadi mpaka wa Edomu.

יְדֵי	עַל־	צִן	מִמִּדְבַּר־	נֶגֶב	פְּאַת־	לָכֶם	וְהָיָה		3
mikono–ya	kando–ya	Sini	kutoka–jangwa–la	kusini	upande–wa	kwenu	na–itakuwa		
H3027		H6790		H5045	H6285		H1961		

הַמֶּלַח	יָם־	מִקְצֵה	נֶגֶב	גְּבוּל	לָכֶם	וְהָיָה	אֱדוֹם
ya–Chumvi	Bahari–	kutoka–mwisho–wa	kusini	mpaka–wa	kwenu	na–utakuwa	Edomu
H4417	H3220		H5045	H1366		H1961	H0123

קֵדְמָה׃
mashariki

Mwisho wa mpaka wa kusini utakuwa mwisho wa bahari ya chumvi kuelekea mashariki.

4

עַקְרַבִּים	לְמַעֲלֵה	מִנֶּגֶב	הַגְּבוּל	לָכֶם	וְנָסַב
Akrabimu	kupitia–njia–ya–kupanda–ya	kutoka–kusini	mpaka–huo	kwenu	na–utazunguka
H4610	H4610	H5045	H1366		H5437

בְּרְנֵעַלְקָדֵשׁ	מִנֶּגֶב	תּוֹצְאֹתָיו	(וְהָיוּ)	[והיה]	צִנָה	וְעָבַר
Kadeshi–Barnea	kusini–mwa	mwisho–wake	na–yatakuwa	K	Sina	na–kupita
H6947	H5045	H8444	H1961	H1961	H6790	

עַצְמֹנָה׃	וְעָבַר	חֲצַר־אַדָּר	וְיָצָא
Asimona	na–kupita	Hasari–Adari	na–utaendelea
H6111		H2692	H3318

Mpaka wenu utageukia kusini kutoka mlima kuelekea Akrabimu na kupitia nyika ya Sini. na kutokea huko utaelelkea kusini mwa Kadeshi Barinea na kuelekea Hazari Adari mpaka Azimoni.

5

תּוֹצְאֹתָיו	וְהָיוּ	מִצְרַיִם	נַחְלָה	מֵעַצְמֹן	הַגְּבוּל	וְנָסַב
mwisho–wake	na–utakuwa	Misri	Kijito–cha	kutoka–Asimona	mpaka–huo	na–utazunguka
H8444	H1961	H4714		H6111	H1366	H5437

הַיָּמָּה׃
baharini
H3220

Kutoka huko, mpaka utageuka kutoka Azimoni kuelekea kijito cha Misri na kukifuata mpaka baharini.

6

זֶה־	וּגְבוּל	הַגָּדוֹל	הַיָּם	לָכֶם	וְהָיָה	יָם	וּגְבוּל
huu–	na–mpaka–huo	Kuu	Bahari–hiyo	kwenu	na–utakuwa	magharibi	na–mpaka–wa
H2088	H1366		H3220		H1961	H3220	H1366

יָם׃	גְּבוּל	לָכֶם	יִהְיֶה
magharibi	mpaka–wa	kwenu	utakuwa
H3220	H1366		H1961

Mpaka wa Magharibi utakuwa pwani ya bahari kuu. Huu ndio utakuwa mpaka wenuwa Magharibi.

7

תְּתָאוּ	הַגָּדֹל	הַיָּם	מִן־	צָפוֹן	גְּבוּל	לָכֶם	יִהְיֶה	וְזֶה־
mtachora	Kuu	Bahari–hiyo	kutoka–	kaskazini	mpaka–wa	kwenu	utakuwa	na–huu–
H8376		H3220		H6828	H1366		H1961	H2088

הָהָר׃	הֹר	לָכֶם
Hori	Mlima–wa	kwa–ajili–yenu
H2022	H2023	

Mpaka wenu wa kaskazini utaanzia kwenye bahari kuu hadi Mlima Hori,

8

תּוֹצְאֹת	וְהָיוּ	חֲמָת	לְבֹא	תְּתָאוּ	הָהָר	מֵהָר
mwisho–wa	na–utakuwa	Hamathi	mpaka–kuingia–kwa	mtachora	Hori	kutoka–Mlima–wa
H8444	H1961	H2574	H0935	H8376	H2022	H2023

צְדָדָה׃	הַגְּבֻל
Sedada	mpaka–huo
H6657	H1366

kisha kutoka Mlima Hori hadi Lebo Hamathi, kisha Zedadi.

9

יִהְיֶה	זֶה־	עֵינָן־חֲצַר	תּוֹצְאֹתָיו	וְהָיוּ	זִפְרֹנָה	הַגְּבֻל	וְיָצָא
utakuwa	huu–	Hasari–Enani	mwisho–wake	na–utakuwa	Sifroni	mpaka–huo	na–utaendelea
H1961	H2088	H2704	H8444	H1961	H2202	H1366	H3318

צָפוֹן׃	גְּבוּל	לָכֶם
kaskazini	mpaka–wa	kwenu
H6828	H1366	

Mpaka utaendelea hadi Zifroni na kuishia Hazari Enani. Huu ndio utakuwa mpaka wenu wa kaskazini.

10

וְהִתְאַוִּיתֶם	לָכֶם	לִגְבוּל	מַשְׁרֵקָה	עֵינָן מֵחֲצַר	שְׁפָמָה׃
na–mtachora	kwa–ajili–yenu	mpaka–wa	mashariki	kutoka–Hasari–Enani	Shefamu
H0184		H1366		H2704	H8221

Kisha mtaweka alama za mpaka wenu wa mashariki ambao utaanzia Hazari Enani kuelekea kusini Shefamu.

11

וְיָרַד	הַגְּבֻל	מִשְׁפָּם	הָרִבְלָה	מִקֶּדֶם	לָעִין	וְיָרַד
na–utashuka	mpaka–huo	kutoka–Shefamu	Ribla	mashariki–mwa	Aini	na–utashuka
H3381	H1366	H8221	H7247		H5871	H3381

הַגְּבוּל	וּמָחָה	עַל־	כָּתֵף	יָם־	כִּנֶּרֶת	קֶדְמָה׃
mpaka–huo	na–utafika	juu–ya	ubavu–wa	Bahari–ya	Kinerethi	mashariki
H1366			H3802	H3220	H3672	

Kisha mpaka wa kusini utaendelea kutoka Shefamu hadi Ribla, upande wa masharikia mwa Aini. Mpaka utaedelea upande huo wa mashariki hadi upande wa mashariki wa bahari ya Kinerethi.

12

וְיָרַד	הַגְּבוּל	הַיַּרְדֵּנָה	וְהָיוּ	מוֹצָאֹתָיו	יָם	הַמֶּלַח	זֹאת׀
na–utashuka	mpaka–huo	Yordani	na–utakuwa	mwisho–wake	Bahari–ya	Chumvi	hii
H3381	H1366	H3383	H1961	H8444	H3220	H4417	H2063

תִּהְיֶה	לָכֶם	הָאָרֶץ	לִגְבֻלֹתֶיהָ	סָבִיב׃
itakuwa	kwenu	nchi–hiyo	kwa–mipaka–yake	kote
H1961		H0776	H1367	H5439

Kisha mpaka utaendelea kuelekea kusini hadi mto Yorodani na hadi bahari ya chumvi. Hii ndiyo itakuwa nchi yenu, kwa kuifuata mipaka yake yote inayozunguka.'"

13

וַיְצַו	מֹשֶׁה	אֶת־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	לֵאמֹר	זֹאת	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר
na–akawaamuru	Musa	–	wana–wa	Israeli	akisema	hii	ndiyo–nchi	ambayo
H6680	H4872	H0853		H3478	H0559	H2063	H0776	

תִּתְנַחֲלוּ	אֹתָהּ	הִיא	מִתְאָרִית	בְּגוֹרָל	כְּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	לָתֵת	לְתִשְׁעַת	הַמַּטּוֹת
mtairithi	hiyo		kwa–kura		ambayo	aliamuru	Yahwe	kuwapa	makabila–tisa	hayo
H5157	H0853		H1486			H6680	H3068	H5414	H8672	H4294

וַחֲצִי	הַמַּטֶּה׃	
na–nusu–ya	kabila–hilo	
H2677	H4294	

Kisha Musa akawaamuru watu wa Israeli akasema, "Hii ndiyo nchi ambayo mtaipokes kwa kura, ambayo BWANA ameamuru kuwapa wale makabila tisa na nusu.

14

כִּי	לָקְחוּ	מַטֵּה	בְּנֵי	הָרְאוּבֵנִי׀	לְבֵית	אֲבֹתָם	
kwa–sababu	limechukua	kabila–la	wana–wa	Warubeni	kwa–nyumba–ya	baba–zao	
	H3947	H4294		H7206		H0001	

וּמַטֵּה	בְנֵי־	הַגָּדִי	לְבֵית	אֲבֹתָם	וַחֲצִי	מַטֵּה	מְנַשֶּׁה	
na–kabila–la	wana–wa	Wagadi	kwa–nyumba–ya	baba–zao	na–nusu–ya	kabila–la	Manase	
H4294		H1425		H0001	H2677	H4294	H4519	

לָקְחוּ	נַחֲלָתָם׃	
wamechukua	urithi–wao	
H3947	H5159	

Kabila ya uzao wa Reubeni, kwa kufuata jinsi walivyopewa urithi kwa jamaa ya kabila yao, na uzao wa kabila la Gadi, kwa kufuata jinsi walivyopewa urithi kwa jamaa ya kabila yao, na nusu ya Manase wamepata ardhi yao.

15

מֵעֵבֶר	נַחֲלָתָם	לָקְחוּ	הַמַּטֶּה	וַחֲצִי	הַמַּטּוֹת	שְׁנֵי
ng'ambo–ya	urithi–wao	wamechukua	kabila–hilo	na–nusu–ya	hayo	makabila–mawili
H5676	H5159	H3947	H4294	H2677	H4294	H8147

פ	מִזְרָחָה׃	קֶדְמָה	יְרֵחוֹ	לְיַרְדֵּן
P	kuelekea–mashariki	mashariki	Yeriko	Yordani
	H4217		H3405	H3383

Wale makabila mawili na nusu wameshapata mgawo wao ng'ambo ya mto Yorodani upande wa mashariki, kuelekea kule linakotokea jua.”

16

לֵאמֹר׃	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר
akisema	Musa	kwa–	Yahwe	na–akasema
H0559	H4872	H0413	H3068	H1696

BWANA akanena na Musa akasema,

17

אֶלְעָזָר	הָאָרֶץ	אֶת־	לָכֶם	יִנְחֲלוּ	אֲשֶׁר־	הָאֲנָשִׁים	שְׁמוֹת	אֵלֶּה
Eleazari	nchi–hiyo	–	kwenu	wataigawa	ambao–	wanaume–hao	ndiyo–majina–ya	haya
H0499	H0776	H0853		H5157		H0376	H8034	H0428

נוּן׃	בִּן־	וִיהוֹשֻׁעַ	הַכֹּהֵן
Nuni	mwana–wa	na–Yoshua	kuhani–huyo
H5126		H3091	H3548

“Haya ndiyo majinaya watu watakaoigawa ardhi kwa ajili ya urithi wao: Eliazari kuhani na Joshua mwana wa Nuni.

18

הָאָרֶץ׃	אֶת־	לִנְחֹל	תִּקְחוּ	מִמַּטֶּה	אֶחָד	נָשִׂיא	אֶחָד	וְנָשִׂיא
nchi–hiyo	–	kuigawa	mtachukua	kutoka–kabila	mmoja	mkuu	mmoja	na–mkuu
H0776	H0853	H5157	H3947	H4294	H0259		H0259	

Mtachagua kiongozi mmoja toka kila kabila ili kuigawa ardhi kwa koo zao.

19

יְפֻנֶּה׃	בֶּן־	כָּלֵב	יְהוּדָה	לְמַטֵּה	הָאֲנָשִׁים	שְׁמוֹת	וְאֶלֶּה
Yefune	mwana–wa	Kalebu	Yuda	kwa–kabila–la	wanaume–hao	ndiyo–majina–ya	na–haya
H3312		H3612	H3063	H4294	H0376	H8034	H0428

Haya ndiyo majina ya wanaume: Kutoka kabila la Yuda, Kalebu mwana wa Yefune.

20

עַמִּיהוּד׃	בֶּן־	שְׁמוּאֵל	שִׁמְעוֹן	בְּנֵי	וּלְמַטֵּה
Amihudi	mwana–wa	Shemueli	Simeoni	wana–wa	na–kwa–kabila–la
H5989		H8050	H8095		H4294

Kutoka kwenye kabila la uzao wa Simeoni, Shemueli mwana wa Amihudi.

21

כִּסְלֹון׃	בֶּן־	אֱלִידָד	בִּנְיָמִן	לְמַטֵּה
Kisloni	mwana–wa	Elidadi	Benyamini	kwa–kabila–la
H3692		H0449	H1144	H4294

Kutoka kabila la Benjamini, Elidadi mwana wa Kisloni.

22

יָגְלִי׃	בֶּן־	בֻּקִּי	נָשִׂיא	דָּן	בְּנֵי־	וּלְמַטֵּה
Yogli	mwana–wa	Buki	mkuu	Dani	wana–wa	na–kwa–kabila–la
H3020		H1231		H1835		H4294

Kiongozi kutoka kabila la uzao wa Dani, Buki mwana wa Jogili.

23

אֶפֹד׃	בֶּן־	חַנִיאֵל	נָשִׂיא	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי־	לְמַטֵּה	יוֹסֵף	לִבְנֵי
Efodi	mwana–wa	Hanieli	mkuu	Manase	wana–wa	kwa–kabila–la	Yosefu	kwa–wana–wa
H0641		H2592		H4519		H4294	H3130	

Kiongozi kutoka uzao wa Yusufu, kwenye kabila la Manase, Hannieli mwana wa Efodi.

24	וּלְמַטֵּה	בְּנֵי־	נָשִׂיא	אֶפְרַיִם	קְמוּאֵל	בֶּן־	שִׁפְטָן׃
	na–kwa–kabila–la	wana–wa	mkuu	Efraimu	Kemueli	mwana–wa	Shiftani
	H4294			H0669	H7055		H8204

Kiongozi kutoka kwenye kabila la uzao wa Efraimu, Kemueli mwana wa Shiftani.

25	וּלְמַטֵּה	בְּנֵי־	נָשִׂיא	זְבוּלֻן	אֱלִיצָפָן	בֶּן־	פַּרְנָךְ׃
	na–kwa–kabila–la	wana–wa	mkuu	Zebuluni	Elisafani	mwana–wa	Parnaki
	H4294			H2074	H0469		H6535

Kiongozi kutoka kabila la uzao wa Zabuloni, Elizafani mwana wa Parinaki.

26	וּלְמַטֵּה	בְּנֵי־	נָשִׂיא	יִשָּׂשכָר	פַּלְטִיאֵל	בֶּן־	עַזָּן׃
	na–kwa–kabila–la	wana–wa	mkuu	Isakari	Paltieli	mwana–wa	Azani
	H4294			H3485	H6409		H5821

Kiongozi kutoka kwenye kabila la uzao wa Isakari, Palitieli mwana wa Azzani.

27	וּלְמַטֵּה	בְּנֵי־	נָשִׂיא	אָשֵׁר	אֲחִיהוּד	בֶּן־	שְׁלֻמִי׃
	na–kwa–kabila–la	wana–wa	mkuu	Asheri	Ahihudi	mwana–wa	Shelomi
	H4294			H0836	H0282		H8015

Kiongozi kutoka kabila la uzao wa Asheri, Ahihudi mwana wa Shelomi.

28	וּלְמַטֵּה	בְּנֵי־	נָשִׂיא	נַפְתָּלִי	פְּדַהְאֵל	בֶּן־	עַמִּיהוּד׃
	na–kwa–kabila–la	wana–wa	mkuu	Naftali	Pedaheli	mwana–wa	Amihudi
	H4294			H5321	H6300		H5989

Kiongozi kutoka kabila la uzao wa Naftali, Pedaheli mwana wa Amihudi.”

29	הָאֱלֶּה	אֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	לְנַחֵל	אֶת־	בְּנֵי־	יִשְׂרָאֵל	בְּאֶרֶץ
	hawa	ndio–ambao	aliamuru	Yahwe	kugawa	–	wana–wa	Israeli	katika–nchi–ya
	H0428		H6680	H3068	H5157	H0853		H3478	H0776

כְּנָעַן׃	פ
Kanaani	P

BWANA aliwaamuru wanaume hawa kuigawa nchi ya Kanaani na kuwapa kila kabla sehemu yao.

Chapter 35

1	וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	בְּעַרְבֹת	מוֹאָב	עַל־	יַרְדֵּן	יְרֵחוֹ
	Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	katika–nyanda–za	Moabu	kando–ya	Yordani	Yeriko
	H1696	H3068	H0413	H4872	H6160	H4124		H3383	H3405

לֵאמֹר׃
akisema
H0559

BWANA akanena na Musa kwenye nyanda za Moabu karibu na Yorodani kule Yeriko akasema,

2	צַו	אֶת־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	וְנָתְנוּ	לַלְוִיִּם	מִנַּחֲלַת	אֲחֻזָּתָם
	Waamuru	–	wana–wa	Israeli	na–watoe	kwa–Walawi	kutoka–urithi–wa	milki–yao
	H6680	H0853		H3478	H5414	H3881	H5159	H0272

עָרִים	לָשָׁבֶת	וּמִגְרָשׁ	לֶעָרִים	סְבִיבֹתֵיהֶם	תִּתְּנוּ	לַלְוִיִּם׃
miji	ya–kukaa	na–malisho	kwa–miji	kuizunguka	mtawapa	kwa–Walawi
	H3427	H4054		H5439	H5414	H3881

“Waamuru watu wa Israeli kutoa sehemu ya urithi wa ardhi yao kwa Walawi. Watawapa miji ya kuishi ndani yake na eneo la malisho kuzunguka miji hiyo.

3	וְהָיוּ	הֶעָרִים	לָהֶם	לָשָׁבֶת	וּמִגְרְשֵׁיהֶם	יִהְיוּ	לִבְהֶמְתָּם
	Na–itakuwa	miji	kwao	ya–kukaa	na–malisho–yake	yatakuwa	kwa–wanyama–wao
	H1961			H3427	H4054	H1961	H0929

וְלִרְכֻשָׁם׃	וּלְכָל	חַיָּתָם׃
na–kwa–mali–yao	na–kwa–kila	hai–yao
H7399	H3605	

Walawi watakuwa na miji hiyo ya kuishi. Eneo la malisho litakuwa kwa ajili ya ng'ombe zao, kondoo zao, na wanyama wao wote.

4	וּמִגְרְשֵׁי	הֶעָרִים	אֲשֶׁר	תִּתְּנוּ	לַלְוִיִּם	מִקְּיר	הָעִיר	וָחוּצָה
	Na–malisho–ya	miji	ambayo	mtawapa	kwa–Walawi	kutoka–ukuta–wa	mji	na–nje
	H4054			H5414	H3881	H7023		H2351

סָבִיב׃	אַמָּה	אֶלֶף
kuzunguka	moja	dhiraa–elfu
H5439		H0505

Hayo malisho yatakayozunguka miji hiyo ambayo mtawapa Walawi yataanzia kwenye maboma kwa ukubwa wa “mita 457” kila upande.

5	וּמַדֹּתָם	מִחוּץ	הָעִיר	אֶת־	פְּאַת־	מְקֻדָּמָה	אַלְפַּיִם	בָּאַמָּה	וְאֶת־
	Na–mtapima	nje–ya	mji	–	upande–wa	mashariki	dhiraa–elfu–mbili	kwa–dhiraa	na–
	H4058	H2351		H0853	H6285		H0505		H0853

פְּאַת־	נֶגֶב	כֻּשִׁנִי	אַלְפַּיִם	בָּאַמָּה	וְאֶת־	פְּאַת־	מַעֲרָבִי	אַלְפַּיִם	בָּאַמָּה
upande–wa	kusini	elfu–mbili	kwa–dhiraa	na–	upande–wa	magharibi	elfu–mbili	kwa–dhiraa	
H6285	H5045	H0505		H0853	H6285	H3220	H0505		

וְאֶת	פְּאַת	צָפוֹן	אַלְפַּיִם	בָּאַמָּה	וְהָעִיר	בַּתָּוֶךְ	זֶה	יִהְיֶה	לָהֶם
na–	upande–wa	kaskazini	elfu–mbili	kwa–dhiraa	na–mji	katikati	hii	itakuwa	kwao
H0853	H6285	H6828	H0505			H8432	H2088	H1961	

מִגְרָשֵׁי	הֶעָרִים׃
malisho–ya	miji
H4054	

Utapima dhiraa elfu mbili kutoka nje ya mji kuelekea mashariki, na dhiraa elfu mbili kuelekea kusini, na dhiraa elfu mbili kuelekea upande wa magharibi, na dhiraa elfu mbilii kuelekea upandewa kaskazini. Haya yatakuwa maeneo ya malisho yao. Miji itakuwa katikati.

6	וְאֶת	הֶעָרִים	אֲשֶׁר	תִּתְּנוּ	לַלְוִיִּם	אֶת	שֵׁשׁ־	עָרֵי	הַמִּקְלָט
	Na–	miji	ambayo	mtawapa	kwa–Walawi	–	sita–	miji–ya	makimbilio
	H0853			H5414	H3881	H0853	H8337		H4733

עִיר׃	וּשְׁתַּיִם	אַרְבָּעִים	תִּתְּנוּ	וַעֲלֵיהֶם	הָרֹצֵחַ	שָׁמָּה	לָנֶס	תִּתְּנוּ
mji	na–mbili	arobaini	mtawapa	na–juu–yake	muuaji	huko	ili–akimbie	mtawapa
	H8147	H0705	H5414		H7523	H8033	H5127	H5414

Katika hiyo miji sita mtakayowapatia Walawi itatumika kama miji ya ukimbizi. Mtatoa maeneo haya ili kama mtu ameua mtu apate mahali pa kukimbilia. Pia mtatoa miji mingine arobaini na mbli.

7	כָּל־	הֶעָרִים	אֲשֶׁר	תִּתְּנוּ	לַלְוִיִּם	אַרְבָּעִים	וּשְׁמֹנֶה	עִיר	אֹתָן	וְאֶת־
	Yote–	miji	ambayo	mtawapa	kwa–Walawi	arobaini	na–nane	mji	hiyo	na–
	H3605			H5414	H3881	H0705	H8083		H0853	H0853

מִגְרְשֵׁיהֶן׃
malisho–yake
H4054

Jumla ya miji ambyo mtawapa Walawi itakuwa arobaini na nane. Mtawapa hiyo miji pamoja na maeneo yao ya malisho.

8 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרַב וּמֵאֵת הַמְעַט אִישׁ כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יַנְחִילוּ תַּמְעִיטוּ מֵעָרָיו לַלְוִיִּם׃ פ מִמְּעָרֶיהָ תִּתֵּנוּ לַלְוִיִּם׃

וְהֶעָרִים	אֲשֶׁר	תִּתְּנוּ	מֵאֲחֻזַּת	בְּנֵי־	יִשְׂרָאֵל	מֵאֵת	הָרַב	
Na–miji	ambayo	mtawapa	kutoka–milki–ya	wana–wa	Israeli	kutoka–kwa	wengi	
		H5414	H0272		H3478	H0854		

אֲשֶׁר	נַחֲלָתוֹ	כְּפִי	אִישׁ	תַּמְעִיטוּ	הַמְעַט	וּמֵאֵת	תַּרְבּוּ	
ambao	urithi–wake	kulingana–na	kila–mtu	mtapunguza	wachache	na–kutoka–kwa	mtaongeza	
	H5159	H6310	H0376	H4591	H4592	H0853		

פ	לַלְוִיִּם׃	מֵעָרָיו	יִתֵּן	יַנְחִילוּ	
—	kwa–Walawi	kutoka–miji–yake	atatoa	watarithi	
	H3881		H5414	H5157	

Zile kabila kubwa za watu wa Israeli, kabila ambalo lina ardhi zaidi, watatoa ardhi zaidi. Makabila madogo madogo watatoa miji michache. Kila kabila lazima watoe kwa ajili ya Walawi kwa kufuata mgawo waliopata.”

9 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל־	מֹשֶׁה	לֵאמֹר׃
Na–akasema	Yahwe	kwa–	Musa	akisema
H1696	H3068	H0413	H4872	H0559

Kisha BWANA akanena na Musa akamwambia,

10 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־ הַיַּרְדֵּן כְּנָעַן׃

דַּבֵּר	אֶל־	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	וְאָמַרְתָּ	אֲלֵהֶם	כִּי	אַתֶּם	עֹבְרִים	אֶת־
Sema	kwa–	wana–wa	Israeli	na–uwaambie	kwao	Wakati	ninyi	mnavuka	–
H1696	H0413		H3478	H0559	H0413				H0853

הַיַּרְדֵּן	אַרְצָה	כְּנָעַן׃
Yordani	nchi–ya	Kanaani
H3383	H0776	

“Sema na wana wa Israeli na uwaambie, 'Mtakapovuka Yorodani kuingia Kanaani,

11 וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס שֹׁגֵג׃

וְהִקְרִיתֶם	לָכֶם	עָרִים	עָרֵי	מִקְלָט	תִּהְיֶינָה	לָכֶם	וְנָס	שֹׁגֵג׃
Na–mtajiandalia	kwenu	miji	miji–ya	makimbilio	itakuwa	kwenu	na–akimbie	huko
				H4733	H1961		H5127	H8033

רֹצֵחַ	מַכֵּה־	נֶפֶשׁ	בִּשְׁגָגָה׃
muuaji	mpigaji–wa	nafsi	bila–kukusudia
H7523	H5221	H5315	H7684

Kisha mchague miji itakayotumika kama miji ya ukimbizi kwa, ajili yenu, mahali ambapo mtu aliyeua mtu pasipo kukusudia anaweza kukimbilia.

12 וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ מִפְּנֵי הַגֹּאֵל עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט׃

וְהָיוּ	לָכֶם	הֶעָרִים	לְמִקְלָט	וְלֹא	יָמוּת	הָרֹצֵחַ	מִפְּנֵי	הַגֹּאֵל	עַד־	עָמְדוֹ	לִפְנֵי	הָעֵדָה	לַמִּשְׁפָּט׃
Na–itakuwa	kwenu	miji	kwa–makimbilio	na–wala–hatakufa	afe	mkosaji	kutoka–kwa–mlipiza–kisasi		mpaka–	kusimama–kwake	mbele–ya	kusanyiko	kwa–hukumu
H1961			H4733	H3808	H4191				H5704	H5975	H6440	H5712	H4941

Hii miji itakuwa kwenu miji ya ukimbizi kwa mtu anayetaka kulipa kisasi. ili kwamba mtuhumiwa asije akauawa bila kwanza kusikilizwa na jamii.

13 אֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשׁ־עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם׃

אֵת	הֶעָרִים	אֲשֶׁר	תִּתְּנוּ	שֵׁשׁ־	עָרֵי	מִקְלָט	תִּהְיֶינָה	לָכֶם׃
	Na–miji	ambayo	mtawapa	sita–	miji–ya	makimbilio	itakuwa	kwenu
			H5414	H8337		H4733	H1961	

Mtachagua miji sita kuwa miji ya ukimbizi.

תִּתְּנוּ	הֶעָרִים	שֵׁשׁ	וְאֵת	לַיַּרְדֵּן	מֵעֵבֶר	תִּתְּנוּ	הֶעָרִים	שֵׁשׁ	וְאֵת	14
mtawapa	miji	tatu	na–	Yordani	ng'ambo–ya	mtawapa	miji	tatu	–	
H5414		H7969	H0853	H3383	H5676	H5414		H7969	H0853	

תִּהְיֶינָה׃	מִקְלָט	עִרֵי	כְּנָעַן	בְּאֶרֶץ
itakuwa	makimbilio	miji–ya	Kanaani	katika–nchi–ya
H1961	H4733			H0776

Mtatoa miji mitatu kule ng'ambo ya Yorodani na miji mitatu huko Kanaani. Itakuwa miji ya ukimbizi.

הֶעָרִים	שֵׁשׁ־	תִּהְיֶינָה	בְּתוֹכָם	וְלַתּוֹשָׁב	וְלַגֵּר	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	15
miji	sita–	itakuwa	miongoni–mwao	na–kwa–mkazi	na–kwa–mgeni	Israeli	Kwa–wana–wa	
	H8337	H1961	H8432		H1616	H3478		

בִּשְׁגָגָה׃	נֶפֶשׁ	מַכֵּה־	כָּל־	שָׁמָּה	לָנוּס	לְמִקְלָט	הָאֵלֶּה
bila–kukusudia	nafsi	mpigaji–wa	kila–	huko	ili–akimbie	kwa–makimbilio	hii
H7684	H5315	H5221	H3605	H8033	H5127	H4733	H0428

Kwa ajili ya watu wa Israeli, wageni, kwa, yeyote anayeishi kati yenu, hii miji sita itatumika kama miji ya ukimbizi kwa mtu yeyote atakayeua mtu bila kukusudia anaweza kukimbila.

הָרֹצֵחַ׃	יוּמַת	מוֹת	הֻוא	רֹצֵחַ	וַיָּמָת	הִכָּהוּ	וּבְרֶזֶל	בִּכְלִי	וְאִם־	16
muuaji	atauawa	kufa	yeye	muuaji	akafa	alimpiga	chuma	kwa–chombo–cha	Na–kama–	
H7523	H4191	H4191	H1931	H7523	H4191	H5221	H1270	H3627		

Lakini kama mtuhumiwa amempiga mtu na chombo cha chuma, na huyo mtu akafa, basi kwa hakika yule mtuhumiwa ni muuaji. Kwa hiyo anatakiwa kuuawa.

									17
רֹצֵחַ	וַיָּמָת	הִכָּהוּ	בָּהּ	יָמוּת	אֶשֶׁר־	יָד	בְּאֶבֶן	וְאִם	
muuaji	akafa	alimpiga	kwalo	anaweza–kufa	ambalo–	mkono	kwa–jiwe–la	Na–kama	
H7523	H4191	H5221		H4191		H3027	H0068		

הָרֹצֵחַ׃	יוּמַת	מוֹת	הֻוא
muuaji	atauawa	kufa	yeye
H7523	H4191	H4191	H1931

Kama yule mtuhumiwa amempiga mtu kwa jiwe mkonono mwake ambalo linaweza kumwua mtu, na kama yule mtu atakufa, basi hakika huyo mtuhumiwa ni mwuaji. Kwa hakika anatakiwa kuuawa.

									18
וַיָּמָת	הִכָּהוּ	בּוֹ	יָמוּת	אֲשֶׁר־	יָד	עֵץ־	בִּכְלִי	אֹו	
akafa	alimpiga	kwalo	anaweza–kufa	ambalo–	mkono	mti–	kwa–chombo–cha	Au	
H4191	H5221		H4191		H3027	H6086	H3627		

הָרֹצֵחַ׃	יוּמַת	מוֹת	הֻוא	רֹצֵחַ
muuaji	atauawa	kufa	yeye	muuaji
H7523	H4191	H4191	H1931	H7523

Kama mtuhumiwa amempiga mtu kwa silaha ya mti ambayo inaweza kuua mtu na kama huyo mtu atakufa, basi kwa hakika huyo mtuhumiwa ni mwuaji. kwa hakika huyo anataikwa kuuawa.

										19
יְמִיתֶנּוּ׃	הֻוא	בּוֹ	בְּפִגְעוֹ־	הָרֹצֵחַ	אֶת־	יָמֻת	הֻוא	הַדָּם	גֹּאֵל	
atamuua	yeye	naye	akimkutana–	muuaji	–	atamuua	yeye	damu	Mlipiza–kisasi–wa	
H4191	H1931		H6293	H7523	H0853	H4191	H1931	H1818		

Mwenye kulipa kisasi cha damu ndiye atakayemwua mwuaji. atkapokutana naye, anaweza kumwua.

								20
וַיָּמֹת׃	בִּצְדִיָּה	עָלָיו	הִשְׁלִיךְ	אֹו־	יְהַדְּפֶנּוּ	בְּשִׂנְאָה	וְאִם־	
akafa	kwa–hila	juu–yake	alimtupia	au–	alimsukuma	kwa–chuki	Na–kama–	
H4191	H6660		H7993		H1920	H8135		

Lakini kama yule mtuhumiwa atamshinda mtu yeyote yule anayemchukia au kama atamtupia kitu, wakati akimvizia, kiasi kwamba huyo mtu akafa,

21

הֻוא	רֹצֵחַ	הַמַּכֶּה	יומת	מוֹת־	וַיָּמָת	בְּיָדוֹ	הִכָּהוּ	בְּאֵיבָה	אוֹ	
yeye	muuaji	mpigaji	atauawa	kufa–	akafa	kwa–mkono–wake	alimpiga	kwa–uadui	au	
H1931	H7523	H5221	H4191	H4191	H4191	H3027	H5221	H0342		

בּוֹ׃	בְּפִגְעוֹ־	הָרֹצֵחַ	אֶת־	יָמֵית	הַדָּם	גֹּאֵל	
naye	akimkutana–	muuaji	–	atamuua	damu	mlipiza–kisasi–wa	
	H6293	H7523	H0853	H4191	H1818		

au kama atampiga ngumi kwa chuki na mtu huyo akafa, ndipo yule mtuhumiwa aliyempiga hakika atauawa. Yeye ni mwuaji. Yule mlipa kisasi cha damu anaweza kumwua muuaji pale atakapokutana naye.

22

כָּל־	עָלָיו	הִשְׁלִיךְ	אוֹ־	הֻדָּפוֹ	אֵיבָה	בְּלֹא־	בְּפֶתַע	וְאִם־	
chombo–	juu–yake	alimtupia	au–	alimsukuma	uadui	bila–	kwa–ghafla	Na–kama–	
H3605		H7993		H1920	H0342	H3808	H6621		

צְדָיָה׃	בִּלְאִי	כְלִי	
hila	bila	chochote	
H6660	H3808	H3627	

Lakini kama mtuhumiwa atampiga mtu ghafla bila kuwa na chuki hapo awali, au kama atamtupia kitu ambacho kitampiga mtu bila kumvizia

23

וַיַּפֵּל	רְאֹות	בִּלְאִי	בָּהּ	יָמוּת	אֲשֶׁר־	אֶבֶן	בְּכָל־	אוֹ	
na–aliangusha	kuona	bila	kwalo	anaweza–kufa	ambalo–	jiwe	kwa–kila–	au	
H5307	H7200	H3808		H4191		H0068	H3605		

רָעָתוֹ׃	מְבַקֵּשׁ	וְלֹא	לוֹ	אוֹיֵב	לֹא־	וְהוּא	וַיָּמָת	עָלָיו
ubaya–wake	akitafuta	na–wala–hakuwa	kwake	adui	hakuwa–	na–yeye	akafa	juu–yake
	H1245	H3808		H0341	H3808	H1931	H4191	

au kama atatupa jiwe amabalo linaweza kumwua mtu bila kumwona, basi huyo mtu hakua adui yake, hakukusudia kumwumiza huyo mtu. Basi hiki ndicho kitachofanywa kama mtu huyo atakufa.

24

עַל	הַדָּם	גֹּאֵל	וּבֵין	הַמַּכֶּה	בֵּין	הָעֵדָה	וְשָׁפְטוּ	
kulingana–na	damu	mlipiza–kisasi–wa	na–kati–ya	mpigaji	kati–ya	kusanyiko	Na–itahukumu	
	H1818		H0996	H5221	H0996	H5712	H8199	

הָאֵלֶּה׃	הַמִּשְׁפָּטִים
hizi	hukumu
H0428	H4941

Kwa tatizo la jinsi hiyo, Watu wataamua kati ya mlipa kisasi na mtuhumiwa kwa kufuata taratibu zifuatazo.

25

הַדָּם׃	גֹּאֵל	מִיַּד	הָרֹצֵחַ	אֶת־	הָעֵדָה	וְהִצִּילוּ	
damu	mlipiza–kisasi–wa	kutoka–mkono–wa	muuaji	–	kusanyiko	Na–itaokoa	
H1818		H3027	H7523	H0853	H5712	H5337	

שָׁמָּה	נָס	אֲשֶׁר־	מִקְלָטוֹ	עִיר	אֶל־	הָעֵדָה	אֹתוֹ	וְהֵשִׁיבוּ	
huko	alikimbilia	ambao–	makimbilio–yake	mji–wa	kwenye–	kusanyiko	yeye	na–itamrudisha	
H8033	H5127		H4733		H0413	H5712	H0853	H7725	

אֹתוֹ	מָשַׁח	אֲשֶׁר־	הַגֹּאֵל	הַכֹּהֵן	מוֹת	עַד־	בָּהּ	וְיָשַׁב	
yeye	alitiwa–mafuta	ambaye–	mkuu	kuhani	kifo–cha	mpaka–	humo	na–atakaa	
H0853	H4886			H3548	H4194	H5704		H3427	

הַקֹּדֶשׁ׃	בְּשֶׁמֶן
utakatifu	kwa–mafuta–ya
H6944	H8081

Watu watamwokoa mtuhumiwa kutoka kwenye nguvu za mlipa kisasi cha damu. Watu watamrudisha mtuhumiwa katika mji wa ukimbizi ambao hapo awali alikimbilia. Ataishi pale mpaka yule kuhani anayetumikia atakapokufa, ambaye alipakwa mafuta matakatifu.

אֲשֶׁר	מִקְלָטֹו	עִיר	גְּבוּל	אֶת־	הָרֹצֵחַ	יֵצֵא	יָצָא	וְאִם־	26
ambao	makimbilio–yake	mji–wa	mpaka–wa	–	muuaji	atatoka	kutoka	Na–kama–	
	H4733		H1366	H0853	H7523	H3318	H3318		

שָׁמָּה׃	יָנוּס
huko	atakimbilia
H8033	H5127

Lakini kama yule mtuhumiwa muda fulani ataenda nje ya mipaka ya mji a ukimbizi ambao alikimbilia,

מִקְלָטֹו	עִיר	לִגְבוּל	מִחֻוץ	הַדָּם	גֹּאֵל	אֹתֹו	וּמָצָא		27
makimbilio–yake	mji–wa	mpaka–wa	nje–ya	damu	mlipiza–kisasi–wa	yeye	Na–akimkuta		
H4733		H1366	H2351	H1818		H0853	H4672		

דָּם׃	לֹו	אֵין	הָרֹצֵחַ	אֶת־	הַדָּם	גֹּאֵל	וְרָצַח	
damu	kwake	hakuna	muuaji	–	damu	mlipiza–kisasi–wa	na–akimuua	
H1818		H0369	H7523	H0853	H1818		H7523	

na kama yule mlipa kisasi cha damu atamwona nje ya mipaka ya mji wake wa ukimbizi, kama atamwua huyo mtuhumiwa, mlipa kisasi cha damu hatakuwa na hatia ya mauaji hayo.

הַגֹּאֵל	הַכֹּהֵן	מוֹת	עַד־	יֵשֵׁב	מִקְלָטֹו	בְּעִיר	כִּי			28
mkuu	kuhani	kifo–cha	mpaka–	atakaa	makimbilio–yake	katika–mji–wa	Kwa–sababu			
	H3548	H4194	H5704	H3427	H4733					

אֲחֻזָּתֹו׃	אֶרֶץ	אֶל־	הָרֹצֵחַ	יָשׁוּב	הַגֹּאֵל	הַכֹּהֵן	מוֹת	וְאַחֲרֵי
milki–yake	nchi–ya	kwenye–	muuaji	atarudi	mkuu	kuhani	kifo–cha	na–baada–ya
H0272	H0776	H0413	H7523	H7725		H3548	H4194	

Hii ni kwa sababu yule mtuhumiwa alitakiwa kubaki katika mji wake wa ukimbizi mpaka kuhani mkuu atakapokufa. Baada ya kifo cha kuhani mkuu, yule mtuhumiwa atarejea kwenye nchi yake ambako kuna mali yake.

מֹושְׁבֹתֵיכֶם׃	בְּכֹל	לְדֹרֹתֵיכֶם	מִשְׁפָּט	לְחֻקַּת	לָכֶם	אֱלֹהֶ	וְהָיוּ	29
makao–yenu	katika–kila	kwa–vizazi–vyenu	hukumu	kwa–sheria–ya	kwenu	hii	Na–itakuwa	
H4186	H3605	H1755	H4941	H2708		H0428	H1961	

Hizi amri zitakuwa maagizo kwenu kwa kizazi chote mahali kote mnakoishi.

וְעֵד	הָרֹצֵחַ	אֶת־	יִרְצַח	עֵדִים	לְפִי	נֶפֶשׁ	מַכֵּה־	כָּל־	30
na–shahidi	muuaji	–	atauawa	mashahidi	kulingana–na	nafsi	mpigaji–wa	Kila–	
H5707	H7523	H0853	H7523	H5707	H6310	H5315	H5221	H3605	

לָמוּת׃	בְּנֶפֶשׁ	יַעֲנֶה	לֹא־	אֶחָד
kufa	dhidi–ya–nafsi	atashuhudia	hata–	mmoja
H4191	H5315		H3808	H0259

Yeyote amwuaye mtu, mwuaji atauawa, kama neno la ushahidi litakavyotolewa. Lakini ushahidi wa mtu mmoja unaweza usitoshe kusababisha mtu kuuawa.

לָמוּת	רָשָׁע	הוּא	אֲשֶׁר־	רֹצֵחַ	לְנֶפֶשׁ	כֹּפֶר	תִּקְחוּ	וְלֹא־	31
kufa	mwenye–hatia	yeye	ambaye–	muuaji	kwa–nafsi–ya	fidia	mtachukua	Na–wala–	
H4191	H7563	H1931		H7523	H5315		H3947	H3808	

יוּמָת׃	מוֹת	כִּי־
atauawa	kufa	kwa–sababu–
H4191	H4191	

Pia, msipokee fidia kwa ajili ya uhai wa mwuaji ambaye ana hatia ya mauti. Kwa hakika lazima auawe.

לָשֶׁבֶת	לָשׁוּב	מִקְלָטוֹ	עִיר	אֶל־	לָנוּס	כֹּפֶר	תִּקְחוּ	וְלֹא־	32
kukaa	ili–arudi	makimbilio–yake	mji–wa	kwenye–	ili–akimbie	fidia	mtachukua	Na–wala–	
H3427	H7725	H4733		H0413	H5127		H3947	H3808	

הַכֹּהֵן׃	מוֹת	עַד־	בָּאָרֶץ
kuhani	kifo–cha	mpaka–	katika–nchi
H3548	H4194	H5704	H0776

Na msipokee fidia ya mtu aliyekimbilia kwenye miji ya ukimbizi. Msimruhusu kwa namna yeyote kurudi kwenye mali zake mpaka pale kuhani mkuu atakapokufa.

הִוא	הַדָּם	כִּי	בָּהּ	אַתֶּם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶת־	תַּחֲנִיפוּ	וְלֹא־	33
hiyo	damu	kwa–sababu	ndani–yake	ninyi	ambayo	nchi	–	mtainajisi	Na–wala–	
H1931	H1818					H0776	H0853	H2610	H3808	

שֶׁפַךְ־	אֲשֶׁר	לַדָּם	יְכֻפַּר	לֹא־	וְלָאָרֶץ	הָאָרֶץ	אֶת־	יַחֲנִיף
ilimwagwa–	ambayo	kwa–damu	itapatanishwa	hata–	na–kwa–nchi	nchi	–	itainajisi
H8210		H1818		H3808	H0776	H0776	H0853	H2610

שֹׁפְכוֹ׃	בְּדַם	אִם	כִּי־	בָּהּ
mwenye–kumwaga	damu–ya	kwa	isipokuwa–	ndani–yake
H8210	H1818			

Msiiharibu nchi mnayokaa kwa namna hii, kwa kuwa damu ya mwuaji huharibu nchi. Hakuna sadaka ya upatanisho inayoweza kufanywa kwa nchi pale damu inapomwagika juu yake, isipokuwa kwa damu ya mtu aliyeimwaga.

אֲנִי	אֲשֶׁר	בָּהּ	יֹשְׁבִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶת־	תְּטַמֵּא	וְלֹא	34
mimi	ambayo	ndani–yake	mnaishi	ninyi	ambayo	nchi	–	mtaichafua	Na–wala	
H0589			H3427			H0776	H0853		H3808	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	שֹׁכֵן	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	בְּתוֹכָהּ	שֹׁכֵן	
—	Israeli	wana–wa	katikati–ya	ninakaa	Yahwe	mimi	kwa–sababu	katikati–yake	ninakaa	
	H3478		H8432	H7931	H3068	H0589		H8432	H7931	

Kwa hiyo msiinajisi nchi mnayoishi kwa sababu Mimi ninaishi ndani yake. Mimi BWANA huishi kati ya watu wa Israeli.”'

Chapter 36

מָכִיר	בֶּן־	גִּלְעָד	בְּנֵי־	לְמִשְׁפַּחַת	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	וַיִּקְרְבוּ	1
Makiri	mwana–wa	Gileadi	wana–wa	kwa–ukoo–wa	baba	viongozi–wa	Na–wakakaribia	
H4353		H1568		H4940	H0001		H7126	

מֹשֶׁה	לִפְנֵי	וַיְדַבְּרוּ	יוֹסֵף	בְּנֵי	מִמִּשְׁפַּחַת	מְנַשֶּׁה	בֶּן־	
Musa	mbele–ya	na–wakasema	Yosefu	wana–wa	kutoka–koo–za	Manase	mwana–wa	
H4872	H6440	H1696	H3130		H4940	H4519		

יִשְׂרָאֵל׃	לִבְנֵי	אָבוֹת	רָאשֵׁי	הַנְּשִׂאִים	וְלִפְנֵי
Israeli	kwa–wana–wa	baba	viongozi–wa	viongozi	na–mbele–ya
H3478		H0001			H6440

Kisha wale viongozi wa nyumba za mababa wa ukoo wa Gileadi mwana wa Machiri (ambaye alikuwa mwana wa Manase), ambao walikuwa wa ukoo wa uzao wa Yusufu, walikuja wakasema mbele za Musa na mbele za vionigozi wa familia za mababa wa watu wa Israeli.

2

בְּנַחֲלָה
kwa–urithi
H5159

הָאָרֶץ
nchi
H0776

אֶת־
–
H0853

לָתֵת
kutoa
H5414

יְהוָה
na–Yahwe
H3068

צִוָּה
aliamriwa
H6680

אֲדֹנִי
bwana–wangu
H0113

אֶת־
–
H0853

וַיֹּאמְרוּ
Na–wakasema
H0559

אֶת־
–
H0853

לָתֵת
kutoa
H5414

בַּיהוָה
na–Yahwe
H3068

צִוָּה
aliamriwa
H6680

וַאדֹנִי
na–bwana–wangu
H0113

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

לִבְנֵי
kwa–wana–wa

בְּגוֹרָל
kwa–kura
H1486

לִבְנֹתָיו׃
kwa–binti–zake
H1323

אָחִינוּ
ndugu–yetu
H0251

צְלָפְחָד
Selofehadi

נַחֲלַת
urithi–wa
H5159

Wakasema, “BWANA alikuamuru, wewe bwana wetu, kutupa mgawo wa ardhi kwa kura kwa wana wa Israeli. Uliamuriwa na BWANA kutoa mgawo wa Zerofehadi kaka yetu kwa binti zake.

3

לִנְשִׁים
kwa–wake
H0802

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

בְּנֵי־
wana–wa

שִׁבְטֵי
makabila–ya

מִבְּנֵי
kutoka–wana–wa

לְאֶחָד
kwa–mmoja
H0259

וְהָיוּ
Na–wakiwa
H1961

נַחֲלַת
urithi–wa
H5159

עַל
juu–ya

וְנוֹסַף
na–utaongezwa
H3254

אֲבֹתֵינוּ
baba–zetu
H0001

מִנַּחֲלַת
kutoka–urithi–wa
H5159

נַחֲלָתָן
urithi–wao
H5159

וְנִגְרָעָה
na–utapunguzwa
H1639

יִגָּרַע׃
utapunguzwa
H1639

נַחֲלָתֵנוּ
urithi–wetu
H5159

וּמִגֹּרַל
na–kutoka–kura–ya
H1486

לָהֶם
kwao

תִּהְיֶינָה
watakuwa
H1961

אֲשֶׁר
ambalo

הַמַּטֶּה
kabila
H4294

Lakini hawa binti wameolewa na wanaume toka kabila zingine za wana wa Israeli, basi mgawo wao wa ardhi utaondolewa kutoka kwenye mgawo wa mababa zao. Utaongezwa kwenye mgawo wa makabila ambayo wao wanaungana nao. Kwa sababu hiyo, Utaondolewa kwenye mgawo uliopangwa kwenye urithi wetu.

4

עַל
juu–ya

נַחֲלָתָן
urithi–wao
H5159

וְנוֹסְפָה
na–utaongezwa
H3254

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

לִבְנֵי
kwa–wana–wa

הַיֹּבֵל
Yobeli
H3104

יִהְיֶה
itakuwa
H1961

וְאִם־
Na–kama–

אֲבֹתֵינוּ
baba–zetu
H0001

מַטֵּה
kabila–la
H4294

וּמִנַּחֲלַת
na–kutoka–urithi–wa
H5159

לָהֶם
kwao

תִּהְיֶינָה
watakuwa
H1961

אֲשֶׁר
ambalo

הַמַּטֶּה
kabila
H4294

נַחֲלַת
urithi–wa
H5159

נַחֲלָתָן׃
urithi–wao
H5159

יִגָּרַע
utapunguzwa
H1639

Kwa sababu hiyo, wakati wa mwaka wa yubilee ya wana wa Israeli utakapofika, mgawo wao utaunganishwa na kabila ile waliyoungana nao. Kwa sababu hii mgawo wao utaondolewa kwenye mgawo wa mababa zetu.”

5

לֵאמֹר
akisema
H0559

יְהוָה
Yahwe
H3068

פִּי
kinywa–cha
H6310

עַל־
kulingana–na

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

בְּנֵי
wana–wa

אֶת־
–
H0853

מֹשֶׁה
Musa
H4872

וַיְצַו
Na–akaamuru
H6680

דֹּבְרִים׃
wanasema
H1696

יוֹסֵף
Yosefu
H3130

בְּנֵי־
wana–wa

מַטֵּה
kabila–la
H4294

כֵּן
Kweli

Basi Musa akawapa amri wana wa Israeli, kwa neno la BWANA. Akasema, “Kile wanachosema watu wa kabila la Yusufu kiko sahihi.

זֶה	הַדָּבָר	אֲשֶׁר־	צִוָּה	יְהוָה	לִבְנוֹת	צְלָפְחָד	לֵאמֹר	לַטּוֹב	6
Hii	neno	ambalo–	aliamuru	Yahwe	kwa–binti–za	Selofehadi	akisema	kwa–mzuri	
H2088	H1697		H6680	H3068	H1323	H6765	H0559		

תִּהְיֶינָה	בְּעֵינֵיהֶם	תִּהְיֶינָה	לְנָשִׁים	אַךְ	לְמִשְׁפַּחַת	מַטֵּה	אֲבִיהֶם	תִּהְיֶינָה
watakuwa	machoni–mwao	watakuwa	kwa–wake	lakini	kwa–ukoo–wa	kabila–la	baba–yao	watakuwa
H1961		H1961	H0802	H0389	H4940	H4294	H0001	H1961

לְנָשִׁים׃
kwa–wake
H0802

Hiki ndicho BWANA anaagiza kuhusu mabinti wa Zelofehadi. Anasema, 'Acha waolewa na wale ambao wao wanaofikri ni vizuri zaidi, lakini lazima waolewe ndani ya kabila ya baba yao.'

מַטֵּה	אֶל־	מִמִּשְׁפַּחַת	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	נַחֲלָתוֹ	תִּסַּב	וְלֹא־	7
kabila	kwenye–	kutoka–kabila	Israeli	kwa–wana–wa	urithi	utazunguka	Na–wala–	
H4294	H0413	H4294	H3478		H5159	H5437	H3808	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	יִדְבְּקוּ	אֲבֹתָיו	מַטֵּה	בְּנַחֲלַת	אִישׁ	כִּי	
Israeli	wana–wa	wataambatana	baba–zake	kabila–la	katika–urithi–wa	kila–mtu	kwa–sababu	
H3478		H1692	H0001	H4294	H5159	H0376		

Hakuna mgawo wa watu utakaobadilika kutoka kabila moja kwenda jingine. Kila mtu wa Israeli ataendelea na mgawo wa kabila ya baba y ake.

לְאֶחָד	יִשְׂרָאֵל׀	בְּנֵי	מִמַּטּוֹת	נַחֲלָה	יִרַשׁ	בַּת	וְכָל־		8
kwa–mmoja	Israeli	wana–wa	kutoka–makabila–ya	urithi	mrithi–wa	binti	Na–kila–		
H0259	H3478		H4294	H5159	H3423	H1323	H3605		

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יִירְשׁוּ	לְמַעַן	לְאַשָּׁה	תִּהְיֶה	אָבִיהָ	מַטֵּה	מִמִּשְׁפַּחַת
Israeli	wana–wa	warithi	ili	kwa–mke	atakuwa	baba–yake	kabila–la	kutoka–ukoo–wa
H3478		H3423	H4616	H0802	H1961	H0001	H4294	H4940

אֲבֹתָיו׃	נַחֲלַת	אִישׁ
baba–zake	urithi–wa	kila–mtu
H0001	H5159	H0376

Kila mwanamke wa watu wa Israeli aliye na mgao kwenye kabila lake lazima aolewe na mtu wa ukoo unaotoka kwenye kabila la baba yake. Hii itafanyika hivyo ili kila mtu wa wana wa Israeli aweze kuwa na urithi kutoka kwa mababa zake.

אִישׁ	כִּי־	אַחֵר	לְמַטֵּה	מִמַּטֶּה	נַחֲלָה	תִּסַּב	וְלֹא־	9
kila–mtu	kwa–sababu–	lingine	kwa–kabila	kutoka–kabila	urithi	utazunguka	Na–wala–	
H0376		H0312	H4294	H4294	H5159	H5437	H3808	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מַטּוֹת	יִדְבְּקוּ	בְּנַחֲלָתוֹ
Israeli	wana–wa	makabila–ya	wataambatana	katika–urithi–wake
H3478		H4294	H1692	H5159

Hakuna mgawo utakaobadilika kutoka kabila nyingine kwenda kabila nyingine. Kila mtu wa kabila za watu wa Israeli atalinda urithi wake.”

צְלָפְחָד׃	בְּנוֹת	עָשׂוּ	כֵּן	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	10
Selofehadi	binti–za	walifanya	hivyo	Musa	–	Yahwe	aliamuru	Kama–vile	
H6765	H1323			H4872	H0853	H3068	H6680		

Kwa hiyo wale binti wa Zelofehadi walifanya kama vile BWANA alivyokuwa amemwamuru Musa. Mahila, Tiriza, Hogila, Milika, na Noha, binti za

11

לִבְנֵי	צְלָפְחָד	בְּנוֹת	וְנֹעָה	וּמִלְכָּה	וְחָגְלָה	תִּרְצָה	מַחְלָה	וַתְּהִיְנָה
kwa–wana–wa	Selofehadi	binti–za	na–Noa	na–Milka	na–Hogla	Tirsa	Mahla	Na–wakawa
	H6765	H1323	H5270	H4435	H2295	H8656	H4244	H1961

לְנָשִׁים׃	דֹּדֵיהֶן
kwa–wake	ami–zao
H0802	H1730

Zelofehadi, waliolewa na wana wa uzao wa Manase.

12

וַתִּהְיֶינָה	לְנָשִׁים	הָיְוּ	יוֹסֵף	בֶּן־	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי־	מִמִּשְׁפְּחֹת
na–ukawa	kwa–wake	walikuwa	Yosefu	mwana–wa	Manase	wana–wa	Kutoka–koo–za
H1961	H0802	H1961	H3130		H4519		H4940

אֲבִיהֶן׃	מִשְׁפַּחַת	מַטֵּה	עַל־	נַחֲלָתָן
baba–yao	ukoo–wa	kabila–la	juu–ya	urithi–wao
H0001	H4940	H4294		H5159

Waliolewa katika koo za uzao wa Manase mwana wa Yusufu. Kwa sababu hii, urithi wao ulibaki kwenye kabila la ukoo ambalo baba yao alikuwa anatoka.

13

אֵלֶּה	הַמִּצְוֹת	וְהַמִּשְׁפָּטִים	אֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	בְּיַד־	מֹשֶׁה	אֶל־
Hizi	amri	na–hukumu	ambazo	aliamuru	Yahwe	kwa–mkono–wa	Musa	kwa–
H0428	H4687	H4941		H6680	H3068	H3027	H4872	H0413

בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	בְּעַרְבֹת	מוֹאָב	עַל	יַרְדֵּן	יְרֵחוֹ׃	
wana–wa	Israeli	katika–nyanda–za	Moabu	kando–ya	Yordani	Yeriko	
	H3478	H6160	H4124		H3383	H3405	

Hizi ndizo amri na maagizo ambayo BWANAaliyatoa kupitia Musa kwa wana wa Israeli katika nyanda za Moabu karibu na Yorodani huko Yeriko.

Deuteronomy

Chapter 1

הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	אֶל־	מֹשֶׁה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	אֵלֶּה		1
Yordani	ng'ambo–ya	Israeli	Israeli–yote	kwa	Musa	alisema	ambayo	ni–maneno	Hizi		
H3383	H5676	H3478	H3605	H0413	H4872	H1696		H1697	H0428		
וְלָבָן	תֹּפֶל	וּבֵין־	פָּארָן	בֵּין־	סוּף	מוֹל	בְּעֲרָבָה	בַּמִּדְבָּר			
na–Labani	Tofeli	na–kati–ya	Parani	kati–ya	Sufu	mkabala–na	katika–Araba	katika–jangwa			
	H8603	H0996	H6290	H0996	H5489	H4136	H6160				
זָהָב׃	וְדִי	וַחֲצֵרֹת									
na–Di-Zahabu		na–Haserothi									
H1774		H2698									

Haya ni maneno ambayo Musa aliyasema kwa Israeli wote ng'ambo ya jangwa la Yordani, katika tambarare ya mto wa Yordani juu ya Suph, katikati mwa Paran, Topheli, Laban, Hazeroth, na Di Zahab.

בַּרְנֵעַ׃	קָדֵשׁ	עַד	שֵׂעִיר	הַר־	דֶּרֶךְ	מֵחֹרֵב	יוֹם	עָשָׂר	אַחַד	2
Kadeshi-Barnea		hadi	Seiri	ya–mlima	njia	kutoka–Horebu	siku	siku	kumi–na–moja	
H6947		H5704		H2022	H1870	H2722	H3117	H6240	H0259	

Ni safari ya siku kumi na moja toka Horabu kupitia njia ya mlima wa Seir kwenda Kadeshi Barnea.

עָשָׂר	בַּעַשְׁתֵּי־		שָׁנָה	בְּאַרְבָּעִים		וַיְהִי				3
kumi–na–moja	katika–mwezi–wa–kumi–na–moja		mwaka	katika–mwaka–wa–arobaini		Na–ikawa				
H6240	H6249		H8141	H0705		H1961				
כְּכֹל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	מֹשֶׁה	דִּבֶּר	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	חֹדֶשׁ		
kulingana–na–yote	Israeli	wana–wa	kwa	Musa	alisema	ya–mwezi	siku–ya–kwanza	mwezi		
H3605	H3478		H0413	H4872	H1696	H2320	H0259	H2320		
אֲלֵהֶם׃	אֹתוֹ	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר						
kwao	yeye	Yahwe	aliamuru	ambayo						
H0413	H0853	H3068	H6680							

Ilitokea kwenye mwaka wa nne, mwezi wa kumi na moja, siku ya kwanza ya mwezi, Musa alizungumza kwa watu wa Israeli, kuambia yote yale Yahwe aliyomwamuru kuhusu wao.

וְאֵת	בְּחֶשְׁבּוֹן	יוֹשֵׁב	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ	סִיחֹן	אֵת	הִכָּתוֹ	אַחֲרֵי	4
na	Heshboni	aliishi	ambaye	Waamori	mfalme–wa	Sihoni	(alama)	kumpiga	baada–ya	
H0853	H2809	H3427		H0567	H4428	H5511	H0853	H5221		
בְּאֶדְרֶעִי׃	בְּעַשְׁתָּרֹת	יוֹשֵׁב	אֲשֶׁר־	הַבָּשָׁן	מֶלֶךְ	עוֹג				
Edrei	Ashtarothi	aliishi	ambaye	Bashani	mfalme–wa	Ogu				
H0154	H6252	H3427		H1316	H4428	H5747				

Hii ilikuwa baada ya Yahwe kumvamia Sihoni mfalme wa Amoria, ambaye aliishi huko Heshboni, na Ogi mfalme wa Bashani, ambaye aliishi huko Ashtarothi ya Edrei.

5

הַתּוֹרָה	אֶת־	בֵּאֵר	מֹשֶׁה	הוֹאִיל	מוֹאָב	בְּאֶרֶץ	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	
sheria–hii	(alama)	kueleza	Musa	alianza	Moabu	katika–nchi–ya	Yordani	ng'ambo–ya	
H8451	H0853	H0874	H4872	H2974	H4124	H0776	H3383	H5676	

לֵאמֹר׃	הַזֹּאת
akisema	hii
H0559	H2063

Ng'ambo ya Yordani, katika nchi ya Moabu, Musa alianza kutangaza maelekezo haya, akisema,

6

לָכֶם	רַב־	לֵאמֹר	בְּחֹרֵב	אֱלֹהֵינוּ	דִּבֶּר	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה
kwenu	Mmeishi–kwa–muda–mrefu	akisema	Horebu	kwetu	alisema	Mungu–wetu	Yahwe
		H0559	H2722	H0413	H1696	H0430	H3068

הַזֶּה׃	בָּהָר	שְׁבֶת
huu	katika–mlima–huu	kukaa
H2088	H2022	H3427

“Yahwe Mungu wetu alisema nasi huko Horebu, akisema, umeishi vya kutosha katika milima ya nchi hii.

7

בָּעֲרָבָה	שְׁכֻנָיוּ	כָּל־	וְאֶל־	הָאֱמֹרִי	הָר	וּבְאוּ	לָכֶם	וּסְעוּ	וּפְנוּ	
kumweka	kumweka	yote	kwenda	kumficha	mlima	kuja	neno	kuondoka	kumweka	
H6160	H7934	H3605	H0413	H0567	H2022	H0935		H5265	H6437	

הַנֶּגְבָּה	הַנָּהָר	עַד־	וְהַלְּבָנוֹן	הַכְּנַעֲנִי	אֶרֶץ	הַיָּם	וּבְחוֹף	וּבַנֶּגֶב	וּבַשְּׁפֵלָה	בָּהָר
kubwa	mto	mpaka	jibu	mpango	ardhi	bahari	umbile	juu	kumweka	mlima
	H5104	H5704	H3844		H0776	H3220	H2348	H5045	H8219	H2022

פְּרָת׃	נְהַר־
kumweka	mto
H6578	H5104

Geuka na uanze safari yako, na uende kwenye nchi ya milima ya Amorites, na kwenye maeneo yote karibu na tambarare ya mto Yordani, katika nchi ya milima, na nyanda za chini, huko Negev, na pwani - nchi ya Wakanani na huko Lebanoni mbali ya mto mkuu wa Euphratesi.

8

נְשָׁבַע	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶת־	וּרְשׁוּ	בֹּאוּ	הָאָרֶץ	אֶת־	לִפְנֵיכֶם	נָתַתִּי	רְאֵה
kuapika	ambaye	ardhi	kwa	kumkamata	kuja	ardhi	kwa	uso	kupeana	kuona
H7650		H0776	H0853	H3423	H0935	H0776	H0853	H6440	H5414	H7200

אַחֲרֵיהֶם׃	וּלְזַרְעָם	לָהֶם	לָתֵת	וְלִיעֲקֹב	לְיִצְחָק	לְאַבְרָהָם	לַאֲבֹתֵיכֶם	יְהוָה
kumfuata	mbegu	neno	kupeana	kumweka	kumkamata	nguvu	mwanzo	Yahweh
	H2233		H5414	H3290	H3327	H0085	H0001	H3068

Tazama, nimetenga nchi kwa ajili yako, nenda ndani na umiliki nchi ambayo Yahwe aliapa kwa baba zako, Ibrahimu, Isaka na Yakobo, kuwapa na uzao wao baada yao.

9

אֶתְכֶם׃	שְׁאֵת	לְבַדִּי	אוּכַל	לֹא־	לֵאמֹר	הַהוּא	בָּעֵת	אֲלֵכֶם	וָאֹמַר
kwa	kuchukua	kumweka	kuweza	si	kusema	yeye	wakati	kwenda	kusema
H0853	H5375	H0905	H3201	H3808	H0559	H1931	H6256	H0413	H0559

Nilisema nawe kwa wakati huo, nikisema, siwezi nikakubeba peke yangu,

10

לָרֹב׃	הַשָּׁמַיִם	כְּכוֹכְבֵי	הַיּוֹם	וְהִנְכֶם	אֶתְכֶם	הִרְבָּה	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה
nyingi	angani	nyota	siku	angalia	kwa	kuongeza	Mungu	Yahweh
H7230	H8064	H3556	H3117	H2009	H0853		H0430	H3068

Yahwe Mungu wako amekuzidisha, na tazama, leo umekuwa umati wa nyota angani.

11 יְהוָ֗ה אֱלֹהֵי֙ אֲבוֹתֵיכֶ֔ם יֹסֵ֥ף עֲלֵיכֶ֖ם כָּכֶ֑ם אַלְפְּכֶ֣ם פְּעָמִ֔ים וִיבָרֵ֥ךְ
Yahweh Mungu mwanzo kuongeza juu neno kumzunguka kumweka kumbariki
H3068 H0430 H0001 H3254 H0430 H0505 H6471 H1288

אֶתְכֶ֛ם כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר לָכֶֽם׃
kwa ambapo kusema neno
H0853 H1696

Yahwe aweza, Mungu wa baba zako, kukufanya wewe mara elfu moja zaidi ya ulivyo, na kukubariki, kama alivyokuahidi!

12 אֵיכָ֥ה אֶשָּׂ֖א לְבַדִּ֑י טָרְחֲכֶ֣ם וּמַשַּׂאֲכֶ֔ם וְרִיבְכֶֽם׃
mwisho kuchukua kumweka kumkaa mzigo kesi
H0905 H5375 H0905 H2960 H7379

Lakini inawezekanaje mimi peke yangu kubeba shehena zako, mizigo yako, na migogoro yako?

13 הָבוּ֩ לָכֶ֨ם אֲנָשִׁ֜ים חֲכָמִ֣ים וּנְבֹנִ֗ים וִידֻעִים֙ לְשִׁבְטֵיכֶ֔ם וַאֲשִׂימֵ֖ם בְּרָאשֵׁיכֶֽם׃
kuambia mtu mwenye kumfahamu kujua tawi kuweka kichwa
H3051 H0376 H2450 H0995 H3045 H7626 H7760 H7218

Chukua wanaume wa hekima, wanaume waelewa, na wanaume walio na sifa nzuri toka kila kabila, nitawafaya kuwa vichwa juu yenu.

14 וַתַּעֲנוּ֙ אֹתִ֔י וַתֹּאמְר֖וּ טֽוֹב־ הַדָּבָ֥ר אֲשֶׁר־ דִּבַּ֖רְתָּ לַעֲשֽׂוֹת׃
kumweka kwa kusema jema neno ambaye kusema kufanya
H3051 H0853 H1696 H2896 H1697 H0834 H1696 H6213

Mlinijibu na kusema, 'Jambo ulilolisema ni zuri kwetu kufanya.'

15 וָאֶקַּ֗ח אֶת־ רָאשֵׁי֙ שִׁבְטֵיכֶ֔ם אֲנָשִׁ֥ים חֲכָמִ֖ים וִידֻעִ֑ים וָאֶתֵּ֣ן רָאשִׁ֔ים אוֹתָ֖ם
kuchukua kwa kichwa tawi mtu mwenye kujua kumfahamu kupeana kwa kichwa juu yenu
H3947 H0853 H7218 H7626 H0376 H2450 H3045 H0995 H5414 H0853 H7218 H5921

וְשֹׁטְרִ֔ים עֲשָׂרֹ֥ת עֲשָׂרֹ֖ת וְשָׂרֵ֣י חֲמִשִּׁ֑ים וְשָׂרֵ֣י מֵא֔וֹת וְשָׂרֵ֣י אֲלָפִ֔ים וְשָׂרֵ֖י
kumweka kumweka mkubwa hamsini mkubwa mia mkubwa kumzunguka mkubwa
H7860 H6235 H8269 H2572 H8269 H3967 H8269 H0505 H8269

לְשִׁבְטֵיכֶֽם׃
tawi
H7626

Kwa hiyo nilichukua vichwa vya makabila yenu, wanaume wa hekima, na wanaume wenye sifa nzuri, na nikawafanya kuwa vichwa juu yenu, jemedari kwa elfu, jemedari kwa hamsini, jemedari kwa kumi, na maakida, kabila kwa kabila.

16 וָאֲצַוֶּ֥ה אֶת־ שֹׁפְטֵיכֶ֖ם בָּעֵ֣ת הַהִ֑וא לֵאמֹ֗ר שָׁמֹ֤עַ בֵּין־ אֲחֵיכֶם֙ וּשְׁפַטְתֶּ֣ם
kumweka kwa wakati yeye kusema kusikiliza mkutanoni ndugu kuamua
H6680 H0853 H8199 H6256 H1931 H0559 H8085 H0996 H0251 H8199

צֶ֚דֶק בֵּ֣ין ׀ אִ֣ישׁ וּבֵ֣ין אָחִ֔יו וּבֵ֥ין גֵּרֽוֹ׃
haki mkutanoni mtu mkutanoni ndugu mkutanoni mgeni
H6664 H0996 H0376 H0996 H0251 H0996 H1616

Niliwaamuru waamuzi wenu kwa wakati huo, kusema, 'Zikiliza mabishano kati ya ndugu zenu, na muhukumu ya haki kati ya ndugu na ndugu zake, na mgeni aliye pamoja naye.

17 לֹא־ תַכִּירוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטָן כַּגָּדֹל תִּשְׁמָעוּן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי־ אִישׁ
si kumficha uso hukumu ndogo kubwa kusikiliza si kuweza uso mtu
H3808 H6440 H4941 H8085 H3808 H6440 H0376

כִּי לַאלֹהִים הַמִּשְׁפָּט הוּא יֶיה וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן אֵלַי
kwa Mungu hukumu yeye neno ambaye kufahamu kutoka kukaribisha kwenda
H0430 H4941 H1931 H1697 H0413 H7126

וּשְׁמַעְתִּיו׃
kusikiliza
H8085

Hamtaonesha upendeleo kwa yeyote katika mgogoro, mtasikia madogo na makubwa pia. Hamtaogopa uso wa mtu, kwa kuwa hukumu ni ya Mungu. Migogoro iliyo migumu kwenu, mtaniletea mimi, na mimi nitaisikiliza.

18 וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא אֵת כָּל־ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃
kumweka kwa wakati yeye kwa yote neno ambaye kufanya
H6680 H0853 H6256 H1931 H0853 H3605 H1697

Niliwaamuru kwa wakati huo mambo yote mtakayofanya.

19 וְנָסַע לְךָ֖ וּבָאתֶם מִתַּחַת֙ הַשָּׁמַ֔יִם כָּל־ אֶת הַגָּדוֹל֙ הַמִּדְבָּר֙ הַזֶּ֔ה וְהַנּוֹרָ֣א אֲשֶׁר הַהִוא֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ אֹתָ֑נוּ וַנָּבֹ֖א עַד
kuondoka kwenda kuja kumkamata kuondoka kwa yote jangwa kubwa kuogopa yeye ambaye
H5265 H2722 H0853 H3212 H3605 H0853 H1931 H3372

רְאִיתֶם֙ אֲשֶׁר כַּאֲשֶׁ֤ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ אֹתָ֑נוּ וַנָּבֹ֖א עַד
kuona njia mlima kumficha ambapo kumweka Yahweh Mungu kwa kuja mpaka
H7200 H1870 H2022 H0567 H6680 H3068 H0430 H0853 H0935 H5704

בַּרְנֵֽעַ׃קָדֵֽשׁ
kumweka
H6947

Tulisafiri toka Horebu na kwenda kupitia jangwa lile kubwa lote na lenye kutisha lile mliloliona, katika njia yetu kuelekea nchi ya milima huko Amorites, kama Yahwe Mungu wetu alivyotuamuru sisi, na tukaja Kadeshi ya Barnea.

20 וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּאתֶם עַד־ הַר מִלְמָא הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן
kusema kwenda kuja mpaka mlima kumficha ambaye Yahweh Mungu kupeana
H0559 H0413 H0935 H5704 H2022 H0567 H3068 H0430 H5414

לָנוּ׃
neno

Niliwambia, mmekuja kwenye nchi ya milima ya Amorites, ambayo Yahwe Mungu wetu anatupa sisi.

21 רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת־ הָאָרֶץ עֲלֵה רֵשׁ כַּאֲשֶׁר
kuona kupeana Yahweh Mungu uso kwa ardhi kuinuka kumkamata ambapo
H7200 H5414 H3068 H0430 H6440 H0853 H0776 H5927 H3423

דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ֖ אַל־ תִּירָא וְאַל־ תֵּחָת׃
kusema Yahweh Mungu mwanzo neno isiyo kuogopa isiyo kumweka
H1696 H3068 H0430 H0001 H0408 H3372 H0408 H2865

Tazama, Yahwe Mungu wenu amekwisha weka nchi mbele yenu; nenda juu, muimiliki, kama Yahwe, Mungu wa baba zenu, amekwisha zungumza nanyi, msiogope wala kukata tamaa.

22 וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ
kukaribisha kwenda yote kutuma mtu uso kumkaa neno kwa ardhi
H7126 H0413 H3605 H7971 H0376 H6440 H2658 H0853 H0776

וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר neno אֶת־kwa הַדֶּרֶךְ njia אֲשֶׁר ambaye נַעֲלֶה־kuinuka בָּהּ neno וְאֶת kwa הֶעָרִים jiji אֲשֶׁר ambaye נָבֹא kuja
kugeuka kwa neno kwa njia ambaye kuinuka neno kwa jiji ambaye kuja
H7725 H0853 H1697 H0853 H1870 H0853 H5927 H0853 H2022 H0834 H0935

אֲלֵיהֶן׃
kwenda
H0413

Kila moja wenu alikuja kwangu na kusema, 'Basi tutume watu mbele yetu, ili kwamba waweze kupepeleza nchi kwa ajili yetu, na kutuletea sisi neno kuhusiana na njia ya wapi tuvamie, na kuhusiana na miji tutakayoingia.

23 וַיִּיטַב בְּעֵינַי דָּבָר neno וָאֶקַּח kuchukua מִכֶּם kutoka שְׁנֵים kumweka שְׁנֵים kumweka עָשָׂר kumweka אֲנָשִׁים mtu אִישׁ mtu אֶחָד mmoja
kutaka jicho neno kuchukua kutoka kumweka kumweka mtu mtu mmoja
H3190 H0413 H1697 H3947 H4480 H8147 H6240 H0376 H0376 H0259

לַשָּׁבֶט׃
tawi
H7626

Shauri hilo lilinibariki mimi, 'Nilichukua watu kumi na mbili kutoka kwenu, mtu moja kwa kila kabila.

24 וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה mlima וַיָּבֹאוּ kuja עַד־mpaka נַחַל kumweka אֶשְׁכֹּל kuaibisha וַיְרַגְּלוּ kumweka אֹתָהּ׃ kwa
kuinuka mlima kuja mpaka kumweka kuaibisha kumweka kwa
H5927 H2022 H0935 H5704 H6437 H0812 H7270 H0853

Waligeuka na kwenda juu ya nchi ya milima, kufika kwenye bonde la Eshcol na kufanya upepelezi wa kina.

25 וַיִּקְחוּ בְיָדָם mkono וַיּוֹרִדוּ kuteremka אֵלֵינוּ kwenda וַיָּשִׁבוּ kugeuka אֹתָנוּ kwa דָּבָר neno וַיֹּאמְרוּ kusema
kuchukua mkono kuteremka kwenda kugeuka kwa neno kusema
H3947 H3027 H3381 H0413 H7725 H0853 H1697 H0559

טוֹבָה jema הָאָרֶץ ardhi אֲשֶׁר־ambaye יְהוָה Yahweh אֱלֹהֵינוּ Mungu נֹתֵן kupeana לָנוּ׃ neno
ardhi ambaye Yahweh Mungu kupeana neno
H0776 H0834 H3068 H0430 H5414

Walichukua baadhi ya mazao ya ardhi mikononi mwao na kuleta kwetu, Pia walileta neno na kusema, 'Ni nchi nzuri ambayo Yahweh Mungu wetu anatupa sisi'

26 וְלֹא si לַעֲלֹת kuinuka וַתַּמְרוּ kumka אֶת־kwa פִּי kinywa יְהוָה Yahweh אֱלֹהֵיכֶם׃ Mungu
si kuinuka kumka kwa kinywa Yahweh Mungu
H3808 H5927 H4784 H0853 H6310 H3068 H0430

Bado mlikataa kushambulia, lakini mliasi dhidi ya amri ya Yahwe Mungu wenu.

27 וַתֵּרָגְנוּ kumweka בְּאָהֳלֵיכֶם hema וַתֹּאמְרוּ kusema בְּשִׂנְאַת kumweka יְהוָה Yahweh אֹתָנוּ kwa הוֹצִיאָנוּ kutoka מֵאֶרֶץ ardhi מִצְרָיִם kumkamata
kumweka hema kusema kumweka Yahweh kwa kutoka ardhi kumkamata
H7279 H0168 H0559 H8135 H3068 H0853 H3318 H0776 H4714

לְהַשְׁמִידֵנוּ׃ kumweka הָאֱמֹרִי kumficha בְּיַד mkono אֹתָנוּ kwa לָתֵת kupeana
kumweka kumficha mkono kwa kupeana
H8045 H0567 H3027 H0853 H5414

Mlilalamika katika mahema yenu na kusema, “Ni kwa sababu Yahwe alituchukia sisi kwa kuwa ametutoa katika nchi ya Misri, kuteweka katika mikono ya Amorites kutuangamiza.

28 וְאָנָה֙ אֲנַחְנ֣וּ עֹלִ֔ים אַחֵ֖ינוּ הֵמַ֣סּוּ אֶת־לְבָבֵ֑נוּ לֵאמֹ֗ר גְּדוֹל֩ עַ֨ם וָרָ֜ם
kutoka ndugu kuinuka ndugu akili kwa kumweka ndugu kuinuka watu kubwa kuinuka
H0575 H0587 H5927 H0251 H3824 H0853 H4549 H0251 H5927 H5971 H1419 H5927
מִמֶּ֗נּוּ עָרִ֤ים jiji גְּדֹלֹת֙ kubwa וּבְצוּרֹ֣ת kumkamata בַּשָּׁמָ֔יִם angani וְגַם־ pia בְּנֵ֥י mtoto עֲנָקִ֖ים kumweka רָאִ֣ינוּ kuona שָׁ֑ם mahali׃
H4480 H5892 H1419 H1219 H8064 H1571 H1121 H6062 H7200 H8033

Tuende wapi sasa? Ndugu zetu wamefanya mioyo yetu kuyeyuka, kusema, Hao watu ni wakubwa na warefu zaidi yetu, miji yao ni mikubwa na imeimarishwa kwenda mbinguni; zaidi ya yote, tumewaona wana wa Anakim huko”

29 וָאֹמַ֣ר kusema אֲלֵכֶ֔ם kwenda לֹא־ si תַּעַרְצ֥וּן kumtisha וְלֹא־ si תִירְא֖וּן kuogopa מֵהֶֽם׃ wao
H0559 H0413 H3808 H6206 H3808 H3372 H1992

Kisha nikasema nao, msitishwe wala msiwaogope.

30 יְהוָ֣ה Yahweh אֱלֹהֵיכֶ֗ם Mungu הַהֹלֵךְ֙ kutembea לִפְנֵיכֶ֔ם uso הוּא֙ yeye יִלָּחֵ֥ם kumka לָכֶ֖ם neno כְּכֹ֣ל yote אֲשֶׁר֙ ambaye עָשָׂ֣ה kufanya אִתְּכֶ֔ם pamoja
H3068 H0430 H1980 H6440 H1931 H3898 H0413 H3605 H0834 H6213 H0854
לְעֵינֵיכֶ֑ם jicho׃ בְּמִצְרַ֔יִם kumkamata
H4714

Yahwe Mungu wenu, ambaye aenda mbele yenu, atawapigania, kama yote aliyofanya kwa ajili yenu huko Misri mbele ya macho yenu,

31 וּבַמִּדְבָּר֙ jangwa אֲשֶׁ֣ר ambaye רָאִ֔יתָ kuona אֲשֶׁ֣ר ambaye נְשָׂאֲךָ֣ kuchukua יְהוָ֣ה Yahweh אֱלֹהֶ֗יךָ Mungu כַּאֲשֶׁ֤ר ambapo יִשָּׂא־ kuchukua אִישׁ֙ mtu
H0834 H7200 H0834 H5375 H3068 H0430 H0834 H5375 H0376
אֶת־ kwa בְּנ֔וֹ mtoto בְּכָל־ yote הַדֶּ֣רֶךְ njia אֲשֶׁ֥ר ambaye הַלַּכְתֶּ֖ם kutembea עַד־ mpaka מְקוֹמְכֶ֥ם kuja עַד־ mpaka הַזֶּ֖ה׃ hii
H0853 H1121 H3605 H1870 H0834 H1980 H5704 H0935 H5704 H4725 H2088

na pia katika jangwa, ambapo mmekwisha muona Yahwe Mungu wenu jinsi alivyowabeba, kama mtu abebavyo mtoto wake, kokote mlikoenda mpaka kufika hapa.'

32 וּבַדָּבָ֣ר neno הַזֶּ֔ה hii אֵינְכֶ֖ם hakuna מַאֲמִינִ֑ם kutegemea בַּיהוָ֣ה Yahweh אֱלֹהֵיכֶֽם׃ Mungu
H1697 H2088 H0369 H0539 H3068 H0430

Bado licha ya neno hili hakumwamini Yahwe Mungu wenu,

33 הַהֹלֵ֥ךְ kutembea לִפְנֵיכֶ֖ם uso בַּדֶּ֣רֶךְ njia לָכֶ֑ם neno לָתוּר֙ kumweka מָקוֹם֙ mahali לַחֲנֹתְכֶ֔ם kumkaa בָּאֵ֣שׁ moto וּבַלַּ֖יְלָה usiku לַרְאֹתְכֶ֥ם kuona
H1980 H6440 H1870 H8446 H4725 H2583 H0784 H3915 H7200
יוֹמָֽם׃ mapema וּבֶעָנָ֔ן kumweka בָּזֶ֖ה neno תֵּלְכ֣וּ־ kuondoka אֲשֶׁ֥ר ambaye בַּדֶּ֖רֶךְ njia
H3119 H6051 H2088 H3212 H0834 H1870

aliyeenda mbele yenu kwenye njia kutafuta eneo kwa ajili yenu kuweka kambi, katika moto kwa usiku, katika mawingu kwa mchana.

34 וַיִּשְׁמַ֣ע kusikiliza יְהוָ֔ה Yahweh אֶת־ kwa קֹ֣ול sauti דִּבְרֵיכֶ֑ם neno וַיִּקְצֹ֖ף kumka וַיִּשָּׁבַ֥ע kuapika לֵאמֹֽר׃ kusema
H8085 H3068 H0853 H6963 H1697 H7107 H7650 H0559

Yahwe alisikia sauti ya maneno yenu na alikasirika; aliapa na kusema,

35 אִם־ kama
יִרְאֶה kuona H7200
אִישׁ mtu H0376
אֶחָד mtu H0376
הָאֵלֶּה hii H0428
הָרָע mbaya
הַזֶּה hii H2088
אֶת kwa H0853
הָאָרֶץ ardhi H0776
הַטּוֹבָה jema
אֲשֶׁר ambaye
נִשְׁבַּעְתִּי kuapika H7650
לַאֲבֹתֵיכֶם׃ mwanzo H0001
לָתֶת kupeana H5414

Hakika hakuna mmoja ya hawa watu wa kizazi hiki kiovu wataona nchi nzuri ambayo niliapa kuwapa babu zao,

36 זוּלָתִי kumweka H2108
כָּלֵב jamii H3612
בֶּן־ mtoto
יְפֻנֶּה kumweka H3312
הוּא yeye H1931
יִרְאֶנָּה kuona H7200
וְלוֹ־ neno
אֶתֵּן kupeana H5414
אֶת־ kwa H0853
הָאָרֶץ ardhi H0776
אֲשֶׁר ambaye
דָּרַךְ־ kumfuata
בָּהּ neno
וּלְבָנָיו mtoto
כִּי־ kwa
מִלֵּא kumkaa H4390
אַחֲרֵי kumfuata
יְהוָה׃ Yahweh H3068

kasoro Kalebu mwana wa Jephuneeh; yeye ataiona. Yeye nitampa nchi ambayo amekwisha kuikanyanga, na watoto wake, kwa sababu alimfuata Yahwe kwa ukamilifu.'

37 גַּם־ pia H1571
בִּי neno
הִתְאַנַּף kusokota H0599
יְהוָה Yahweh H3068
בִּגְלַלְכֶם kusambaa H1558
לֵאמֹר kusema H0559
גַּם־ pia H1571
אַתָּה wewe
לֹא־ si H3808
תָבֹא kuja H0935
שָׁם׃ mahali H8033

Pia Yahweh alinikasirikia mimi kwa sababu yenu, kusema, 'Wewe pia hautaingia huko,

38 יְהוֹשֻׁעַ Yordani H3091
בִן mtoto
נוּן kumweka H5126
הָעֹמֵד kusimama H5975
לְפָנֶיךָ uso H6440
הוּא yeye H1931
יָבֹא kuja H0935
שָׁמָּה mahali H8033
אֹתוֹ kwa H0853
חַזֵּק kuwa H2388
כִּי־ kwa
יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478
אֶת־ kwa H0853
יַנְחִלֶנָּה kumwacha H5157
הוּא yeye H1931

Yoshua mwana wa Nuh, ambaye amesimama mbele yako, yeye ataingia, mtie moyo, kwani yeye atawaongoza Israeli kuimiliki.

39 וְטַפְּכֶם kachumbari H2945
אֲשֶׁר ambaye
אֲמַרְתֶּם kusema H0559
לָבַז kupiga H0957
יִהְיֶה kuwa H1961
וּבְנֵיכֶם mtoto
אֲשֶׁר ambaye
לֹא־ si H3808
יָדְעוּ kujua H3045
הַיּוֹם siku H3117
טוֹב vizuri
יִירָשׁוּהָ׃ kumkamata H3423
וְהֵם wao H1992
אֶתְּנֶנָּה kupeana H5414
וְלָהֶם neno
שָׁמָּה mahali H8033
יָבֹאוּ kuja H0935
הֵמָּה wao H1992
וָלָע mbaya

Zaidi ya yote, watoto wenu wadogo, ambao mlisema watakuwa waathirika, ambao leo hawana elimu ya uzuri au ubaya-wataenda ndani huko. Wao nitawapa nchi hiyo, na wataimiliki.

40 וְאַתֶּם ninyi
פְּנוּ kumweka H6437
לָכֶם neno
וּסְעוּ kuondoka H5265
הַמִּדְבָּרָה jangwa
דֶּרֶךְ njia H1870
יַם־ bahari H3220
סוּף׃ kumweka H5488

Lakini ninyi, geuka na muuanza safari kwenda jangwani kwa kuambaa njia ya bahari ya mianzi'.

41 וַתַּעֲנוּ֙ וַתֹּ֣אמְרוּ אֵלַ֔י חָטָ֥אנוּ לַיהוָ֖ה אֲנַ֣חְנוּ נַעֲלֶ֑ה וְנִלְחַ֕מְנוּ כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־
kumweka kusema kwenda kosa Yahweh ndugu kuinuka kumka yote ambaye
H5559 H0413 H2398 H3068 H0587 H5927 H3605

צִוָּ֣נוּ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ וַתַּחְגְּר֣וּ אִ֔ישׁ אֶת־כְּלֵ֖י מִלְחַמְתּ֑וֹ וַתָּהִ֖ינוּ לַעֲלֹ֥ת
kumweka Yahweh Mungu kupiga mtu kwa chombo kumwambia kuinuka
H6680 H3068 H0430 H2296 H0376 H0853 H3627 H1951 H5927

הָהָֽרָה׃
mlima
H2022

Kisha mlinijibu na kusema kwangu, 'Tumetenda dhambi dhidi ya Yahwe, tutaenda juu na kupigana, tutafuata yote ambayo Yahwe Mungu wetu ametuamuru sisi kufanya'. Kila mtu miongoni mwenu aliweka silaha za vita, na mlikuwa tayari kuvamia nchi ya milima.

42 וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֵלַ֔י אֱמֹ֣ר לָהֶ֔ם לֹ֥א תַעֲל֖וּ וְלֹא־
kusema Yahweh kwenda kusema si kuinuka si neno kusema kwenda Yahweh kusema si kumka
H0559 H3068 H0413 H0559 H3808 H5927 H3808 H0559 H0413 H3068 H0559 H3808

תִלָּחֵ֑מוּ כִּ֣י אֵינֶ֔נִּי בְּקִרְבְּכֶ֖ם וְלֹ֥א תִנָּגְפ֖וּ לִפְנֵ֥י אֹיְבֵיכֶֽם׃
kumka kwa hakuna ndani si uso adui
H5062 H3808 H7130 H6440 H0341

Yahwe alisema nami, 'Waambie, msivamie na kupigana, kwa kuwa sitakuwa pamoja nanyi, na mtashindwa na adui zenu'.

43 וָאֲדַבֵּ֖ר אֲלֵיכֶ֑ם וְלֹ֥א שְׁמַעְתֶּ֖ם וַתַּמְר֣וּ אֶת־פִּ֣י יְהוָ֔ה וַתָּזִ֖דוּ וַתַּעֲל֥וּ
kusema kwenda si kusikiliza kumka kwa kinywa Yahweh kumweka kuinuka
H1696 H0413 H3808 H8085 H4784 H0853 H6310 H3068 H2102 H5927

הָהָֽרָה׃
mlima
H2022

Nilizungumza nanyi kwa njia hii, lakini hamkunisikiliza, Mliasi dhidi ya amri ya Yahwe, mlikuwa wenye kiburi na mlivamia nchi ya milima.

44 וַיֵּצֵ֨א הָאֱמֹרִ֜י הַיֹּשֵׁ֣ב בָּהָ֗ר לִקְרַאתְכֶם֙ וַיִּרְדְּפ֣וּ אֶתְכֶ֔ם כַּאֲשֶׁ֖ר תַּעֲשֶׂ֣ינָה
kutoka kumficha kuketi mlima yeye kumkutana kumfuata kwa ambapo kufanya
H3318 H0567 H3427 H2022 H1931 H7125 H7291 H0853 H0834 H6213

דְבֹרִ֑ים וַיַּכּ֤וּ אֶתְכֶם֙ בְּשֵׂעִ֔יר עַד־חָרְמָֽה׃
kumficha kuma kwa kumweka mpaka kuaibisha
H1682 H3807 H0853 H8165 H5704 H2767

Lakini Amorites, ambayo waliishi katika nchi hiyo ya milima, walitoka dhidi yenu na kuwafukuza kama nyuki, na kuwapiga chini huko Seir, mbali kama Hormah.

45 וַתָּשֻׁ֖בוּ וַתִּבְכּ֣וּ לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וְלֹא־שָׁמַ֤ע יְהוָה֙ בְּקֹלְכֶ֔ם וְלֹ֥א הֶאֱזִ֖ין
kugeuka kumweka uso Yahweh si kusikiliza Yahweh sauti si kunonua
H7725 H1058 H6440 H3068 H3808 H8085 H3068 H0853 H3808 H0238

אֲלֵיכֶֽם׃
kwenda
H0413

Mlirudi na kulia mbele ya Yahwe; lakini Yahwe hakusikiliza sauti zenu, wala hakuwa makini kwenu.

46 וַתֵּשְׁב֖וּ בְּקָדֵ֑שׁ יָמִ֥ים רַבִּ֛ים כַּיָּמִ֥ים אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּֽם׃
kuketi kumweka siku nyingi siku ambaye kuketi
H3427 H6946 H3117 H3117 H0834 H3427

Kwa hiyo mlibaki Kadeshi siku nyingi, siku zote mlibaki huko.

Chapter 2

1 וַנֵּפֶן וַנִּסַּע תֻּכָסָפִירִי תַּמְזְרָחָה֙ מַנְגוֹ ׀ יָּסַבְנוּ וַנְּהִי אֶל־ הַר־ שֵׂעִיר יָמִים רַבִּים׃ סֶלָה

Tukageuka Tukasafiri jangwani mwa njia ya Bahari ya Mianzi, kama Yahwe alivyosema nami, tukazunguka mlima wa Seir kwa siku nyingi.

2 וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה לֵאמֹר׃

Akasema Yahwe kwangu akisema

Yahwe alizungumza nami, kusema,

3 רַב־ לָכֶם סֹבֵב אֶת־ הָהָר הַזֶּה פְּנוּ לָכֶם צָפְנָה׃

Mmezunguka-kwa-muda-mrefu ninyi kuzunguka (alama) mlima-huu huu geukeni kaskazini

Mmeuzungunga mlima huu kwa muda mrefu; geukeni kaskazini.

4 וְאֶת־ הָעָם֙ צַו לֵאמֹ֔ר אַתֶּם עֹבְרִים בִּגְבוּל֙ אֲחֵיכֶם֙ בְּנֵי־ עֵשָׂ֔ו הַיֹּשְׁבִ֥ים בְּשֵׂעִ֖יר וְיָרְא֣וּ מִכֶּ֑ם וְנִשְׁמַרְתֶּ֖ם מְאֹֽד׃

Na (alama) watu waagize ukisema Ninyi mnapita katika-mpaka-wa ndugu-zenu wana-wa Esau wanaokaa Seiri nao-watawaogopa ninyi jihadharini-sana sana

Waamuru watu, kusema, “Mtapita kupitia mpaka wa ndugu zenu, wazao wa Esau, ambao wanaishi Seir; watawaogopa ninyi. Kwa hiyo muwe makini

5 אַל־ תִּתְגָּרוּ֙ בָּ֔ם כִּ֣י לֹֽא־ אֶתֵּ֥ן לָכֶ֖ם מֵאַרְצָ֑ם עַד־ מִדְרַךְ־ כַּף־ רֶ֔גֶל כִּֽי־ יְרֻשָּׁ֥ה לְעֵשָׂ֖ו נָתַ֥תִּי אֶת־ הַר־ שֵׂעִֽיר׃

Msiwachokoe Msiwachokoe wao kwa-sababu sitawapa sitawapa ninyi katika-nchi-yao (alama) hata kiasi-cha-kukanyaga wayo-wa mguu kwa-Esau nimempa urithi kwa-sababu Seir mlima-wa

msipigane nao, kwa kuwa sitawapa nchi yoyote yao, hapana, hakuna hata vya kutosheleza unyao wa mguu kukanyanga, kwa kuwa nimekwisha mpa Esau Mlima wa Seir kama miliki.

תִּכְרֻנוּ	מַיִם	וְגַם־	וַאֲכַלְתֶּם	בַּכֶּסֶף	מֵאִתָּם	תִּשְׁבְּרוּ	אָכֶל	6
mtanunua	maji	na–pia	na–mtakula	kwa–fedha	kutoka–kwao	mtanunua	Chakula	
	H4325	H1571	H0398	H3701	H0854	H7666	H0400	

וּשְׁתִיתֶם׃	בַּכֶּסֶף	מֵאִתָּם
na–mtakunywa	kwa–fedha	kutoka–kwao
H8354	H3701	H0854

Mtanunua chakula kutoka kwao kwa pesa, ili kwamba muweze kula, pia mtanunua maji kutoka kwao kwa pesa, ili kwamba muweze kunywa. Kwa kuwa

יָדֶךָ	מַעֲשֵׂה	בְּכֹל	בֵּרַכְךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי	7
mikono–yako	kazi–ya	katika–kazi–yote–ya	amekubariki	Mungu–wako	Yahwe	Kwa–sababu	
H3027	H4639	H3605	H1288	H0430	H3068		

יְהוָה	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	זֶה	הַזֶּה	הַגָּדֹל	הַמִּדְבָּר	אֶת־	לֶכְתְּךָ	יָדַע
Yahwe	miaka	arobaini	miaka–hii	hili	kubwa	jangwa–hili	(alama)	kutembea–kwako	anajua
H3068	H8141	H0705	H2088	H2088			H0853	H3212	H3045

דָּבָר׃	חָסְרָתָ	לֹא	עִמָּךְ	אֱלֹהֶיךָ
chochote	hukupungukiwa	hukupungukiwa	pamoja–nawe	Mungu–wako
H1697	H2637	H3808		H0430

Yahwe Mungu wenu amewabariki katika kazi za mikono yenu, amejua kutembea kwenu kupitia jangwa hili kuu. Kwa hii miaka arobaini Yahwe Mungu wenu amekuwa pamoja nanyi, na hamjapungukiwa chochote.

מִדַּרְכֵּךְ	בְּשֵׂעִיר	הַיֹּשְׁבִים	עֵשָׂו	בְּנֵי־	אַחֵינוּ	מֵאֵת	וַנַּעֲבֹר	8
kutoka–njia–ya	Seiri	wanaokaa	Esau	wana–wa	ndugu–zetu	kutoka–kwa	Tukapita	
H1870		H3427	H6215		H0251	H0854		

מוֹאָב׃	מִדְבָּר	דֶּרֶךְ	וַנַּעֲבֹר	וַנִּפֶן	ס	גֶּבֶר־מִעְצִיֹן	מֵאֵילַת	הָעֲרָבָה
Moabu	jangwa–la	njia–ya	tukapita	tukageuka	(sela)	na–Esion–Geberi	kutoka–Elathi	Araba
H4124		H1870		H6437		H6100		H6160

Basi tulipita karibu na ndugu zetu, wa wazao wa Esau, ambao wanaishi Seir, mbali na barabara la Arabah, kutoka Elathi, na kutoka Ezioni Geber. Na tuligeuka na kupita karibu na jangwa la Moabu.

									9
תִּתְגַּר	וְאַל־	מוֹאָב	אֶת־	תָּצַר	אֶל־	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
usiwachokoe	wala	Moabu	(alama)	usiwasumbue	Usiwasumbue	kwangu	Yahwe	Akasema	
H1624	H0408	H4124	H0853		H0408	H0413	H3068	H0559	

כִּי	יְרֻשָּׁה	מֵאַרְצוֹ	לְךָ	אֶתֵּן	לֹא־	כִּי	מִלְחָמָה	בָּם
kwa–sababu	urithi	katika–nchi–yake	wewe	sitakupa	sitakupa	kwa–sababu	kwa–vita	wao
	H3425	H0776		H5414	H3808		H4421	

יְרֻשָּׁה׃	עָר	אֶת־	נָתַתִּי	לוֹט	לִבְנֵי־	
urithi	Ari	(alama)	nimempa	Loti	kwa–wana–wa	
H3425	H6144	H0853	H5414	H3876		

Yahweh aliniambia mimi,'Usiisumbue Moabu, na usipigane nao katika vita. Kwa kuwa sitakupa nchi yake kwa miliki yako, kwa sababu nimewapa Ar wazao wa Lot, kuwa miliki yao'.

									10
כָּעֲנָקִים׃	וָרָם	וְרַב	גָּדוֹל	עַם	בָּהּ	יֵשְׁבוּ	לְפָנִים	הָאֵמִים	
kama–Anaki	na–warefu	na–wengi	wakubwa	watu	huko	walikaa	zamani	Waemi	
H6062						H3427	H6440	H0368	

(Hapo awali waliishi Waemi, watu kama wakuu, wengi, na warefu kama Waanaki;

									11
אֵמִים׃	לָהֶם	יִקָּרְאוּ	וְהַמֹּאָבִים	כָּעֲנָקִים	הֵם	אַף־	יֵחָשְׁבוּ	רְפָאִים	
Waemi	wao	waliwaita	na–Wamoabu	kama–Anaki	wao	pia	walihesabiwa	Warefai	
H0368		H7121	H4125	H6062	H1992	H0637	H2803		

hawa pia wanafikiriwa kuwa Rephaimu, kama Waanaki, lakini Wamoabi huwaita Waemi.

וּבִשְׂעִיר בְּנֵי עֵשָׂו יֹשְׁבוּ לְפָנִים הַחֹרִים וַיְרָשׁוּם וַיַּשְׁמִידוּם 12
Na-katika-Seiri walikaa Wahori zamani lakini-wana-wa Esau waliwarithi na-kuwaangamiza
H3427 H2752 H6440 H6215 H3423 H8045

כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָהֶם׃
kama-alivyo alifanya Israeli kwa-nchi-ya urithi-wake ambayo Yahwe alimpa wao
H8478 H3427 H6440 H3068 H5414

Wahori pia waliishi hapo awali Seiri, lakini wazao wa Esau waliwafuata. Waliwaharibu kutoka mbele yao na kuishi katika eneo lao, kama Israeli ilivyofanya kwa nchi ya umiliki wake ambayo Yahwe aliwapa.)

עַתָּה קֻמוּ וְעִבְרוּ נַחַל זֶרֶד וַנַּעֲבֹר אֶת־נַחַל זֶרֶד׃ 13
Sasa ondokeni na-vukeni ninyi (alama) kijito-cha Zeredi tukavuka (alama) kijito-cha Zeredi
H6258 H5414 H6440 H0853 H2218 H5158 H0853 H2218

“Sasa inuka na uende kwenye kijito cha Zeredi”. Kwa hiyo tulienda kwenye kijito cha Zeredi.

וְהַיָּמִים אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ מֵרְקַע־בַּרְנֵעַ עַד אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ נַחַל זֶרֶד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה עַד־תֹּם כָּל־הַדּוֹר אֲנַשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם׃ 14
Na-siku ambazo tulienda kwenye Kadeshi-Barnea mpaka tukavuka kijito cha Zeredi miaka thelathini na nane kilipokwisha kizazi chote cha watu waliofaa kupigana walikuwa wamekwisha ondoka kwa watu, kama Yahwe alivyokuwa ameapa kwao.
H3117 H1980 H6947 H5704 H5158 H2218 H7970 H8083 H8141 H3605 H1755 H8552 H5704 H3068 H7650 H4264 H7130 H4421 H0376

Sasa tangu siku ambapo tulikuja kutoka Kadesh Barnea mpaka tukavuka kijito cha Zeredi, ilikuwa miaka thelathini na nane. Ilikuwa kwa wakati huo kizazi chote cha watu waliofaa kupigana walikuwa wamekwisha ondoka kwa watu, kama Yahwe alivyokuwa ameapa kwao.

וְגַם יַד־יְהוָה הָיְתָה בָּם לְהֻמָם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה עַד תֻּמָּם׃ 15
Na-pia mkono-wa Yahwe ulikuwa juu-yao kuwaondoa kutoka-katikati-ya kambi hadi walipoisha
H1571 H3027 H3068 H1961 H2000 H7130 H4264 H5704 H8552

Zaidi ya yote, mkono wa Yahwe ulikuwa kinyume na kizazi hicho ili kuweza kuwaangamiza kutoka kwa watu mpaka walipoondoka.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם׃ ס 16
Na-ikawa walipo kwisha wanaume-wote-wa wanaume-wa vita kufa kutoka-katikati-ya watu (sela)
H1961 H8552 H3605 H0376 H4421 H4191 H7130

Basi ilitokea, wakati watu wote waliofaa kwa kupigana walikuwa wamekufa, na kutoweka miongoni mwa watu,

17 וַיְדַבֶּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Akasema Yahwe kwangu akisema
H1696 H3068 H0413 H0559

kwamba Yahwe alizungumza nami, kusema,

18 אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת־גְּבוּל מוֹאָב אֶת־עָר׃
Wewe unavuka leo mpaka-wa (alama) Moabu (alama) Ari
H1696 H3117 H1366 H0853 H4124 H0853 H6144

Leo mtavuka Ar, mpaka wa Moabu.

19 וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי עַמּוֹן אַל־תְּצֻרֵם וְאַל־תִּתְגָּר בָּם
Utakapokaribia mkabala-na wana-wa Amoni usiwasumbue usiwasumbue wala wewe
H7126 H4136 H5983 H0408 H0408 H1624 H0408 H5983 H1624 H0408 H3068

כִּי־לִבְנֵי־לוֹט נָתַתִּי אֶת־עָר יְרֻשָּׁה׃
kwa-sababu kwa-wana-wa Loti nimewapatia urithi
H3068 H3876 H5414 H3425

Wakati mtakapofika karibu na mkabala wa watu wa Ammoni, msiwasumbue au kupigana nao, kwa kuwa sitawapa nchi yoyote ya watu wa Ammoni kama miliki, kwa sababu nimekwisha wapa wazao wa Lutu kama miliki”.

20 רְפָאִים יֵחָשְׁבוּ־אַף הוּא רְפָאִים תֵּחָשֵׁב וְהָעַמֹּנִים אֶרֶץ־
Warefai walikaa-wa pia hiyo Warefai ilihesabiwa na-Waamoni Nchi-ya
H0776 H3427 H0637 H1931 H2803 H7121 H5984

יְקָרְאוּ לָהֶם זַמְזֻמִּים׃
waliwaita wao Wazamzumi
H3427 H3423 H6440

(Hiyo tena ilifikiriwa kuwa nchi ya Rephaimu. Warephaimu waliishi hapo awali-lakini Wammonites wanawaita Zamzummim,

21 עַם גָּדוֹל וְרַב וְרָם כָּעֲנָקִים וַיַּשְׁמִידֵם יְהוָה
Watu wakubwa na-wengi na-warefu kama-Anaki lakini-Yahwe-aliwaangamiza Yahwe
H6440 H6215 H2803 H7121 H5984

וַיִּירָשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃
wakawarithi wakakaa mahali-pao
H3423 H3427 H8478

watu kama wakuu, wengi, na warefu kama Anakim. Lakini Yahwe aliwaharibu mbele ya Wammonites na waliwafuata na kuishi katika maeneo yao.

22 כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר אֲשֶׁר
Kama-alivyo alifanya kwa-wana-wa Esau wanaokaa Seiri alipowaangamiza
H3427 H6215 H3423 H8478 H8045

הִשְׁמִיד אֶת־הַחֹרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם עַד הַיּוֹם
aliwaangamiza (alama) Wahori mbele-yao wakawarithi wakakaa mahali-pao hadi leo
H8045 H0853 H2752 H6440 H3423 H3427 H8478 H5704 H3117

הַזֶּה׃
hii
H2088

Yahwe huyu pia alifanya kwa watu wa Esau ambao wanaishi Seiri, wakati alipowangamiza Wahori kutoka mbele yao, na wazao wa Esau waliwafuata na waliishi katika maeneno yao mpaka leo.

הִשְׁמִידֵם	מִכַּפְתֹּור	הַיֹּצְאִים	כַּפְתֹרִים׃	עַזָּה	עַד־	בַּחֲצֵרִים	הַיֹּשְׁבִים	וְהָעַוִּים	23
waliwaangamiza	Kaftori	waliotoka	Wakaftori	Gaza	hadi	katika–vijiji	waliokaa	Na–Waavi	
H8045	H3731	H3318	H3732	H5804	H5704	H2699	H3427	H5761	

תַּחְתָּם׃	וַיֵּשְׁבוּ
mahali–pao	wakakaa
H8478	H3427

Na Waavi, walioishi katika vijiji vya mbali ya Gaza, Wakaftori, ambao wanatokana na Kaftori, waliwangamiza na kuishi katika maeneo yao.)

בְּיָדֶךָ	נָתַתִּי	רְאֵה	אַרְנֹן	נַחַל	אֶת־	וְעִבְרוּ	סִעֹו	קֻומוּ	24
mikononi–mwako	nimemtia	Tazama	Arnoni	kijito–cha	(alama)	na–vukeni	safirini	Ondokeni	
H3027	H5414	H7200	H0769		H0853		H5265		

וְהִתְגָּר	רֵשׁ	הָחֵל	אַרְצֹו	וְאֶת־	הָאֱמֹרִי	חֶשְׁבֹּון	מֶלֶךְ־	סִיחֹן	אֶת־
na–uchokoe	imiliki	anza	nchi–yake	na	Mwamori	Heshboni	mfalme–wa	Sihoni	(alama)
H1624	H3423		H0776	H0853	H0567	H2809	H4428	H5511	H0853

מִלְחָמָה׃	בֹּו
kwa–vita	yeye
H4421	

Sasa inuka, nenda njia yako na uvuke bonde la Arnoni, tazama, nimekupa mkononi mwako Sihoni ya Amorite, mfalme wa Heshboni, na nchi yake. Anza kuimiliki na pigana naye katika vita.

הָעַמִּים	פְּנֵי	עַל־	וְיִרְאָתְךָ	פַּחְדְּךָ	תֵּת	אָחֵל	הַזֶּה	הַיֹּום	25
mataifa	nyuso–za	juu–ya	na–utisho–wako	hofu–yako	kuweka	nitaanza	hii	Leo	
	H6440		H3374	H6343	H5414		H2088	H3117	

וְרָגְזוּ	שִׁמְעָתֶךָ	יִשְׁמְעוּן	אֲשֶׁר	הַשָּׁמָיִם	כָּל־	תָּחַת	
watatetemeka	habari–zako	watasikia	ambao	mbingu	mbingu–zote	chini–ya	
H7264		H8085		H8064	H3605	H8478	

מִפָּנֶיךָ׃	וְחָלוּ
kwa–sababu–yako	na–kuwa–na–uchungu
H6440	

Leo nitaanza kuweka woga na hofu yenu kwa watu ambao wako chini ya anga lote, watasikia habari kuhusu ninyi na watatemeka na kuwa na shida kwa sababu yenu'.

חֶשְׁבֹּון	מֶלֶךְ	סִיחֹן	אֶל־	קֶדְמֹות	מִמִּדְבַּר	מַלְאָכִים׃	וָאֶשְׁלַח	26
Heshboni	mfalme–wa	Sihoni	kwa	Kedemothi	kutoka–jangwa–la	wajumbe	Nikatuma	
H2809	H4428	H5511	H0413	H6932		H4397	H7971	

לֵאמֹר׃	שָׁלֹום	דִּבְרֵי
nikisema	amani	maneno–ya
H0559	H7965	H1697

Nilituma wajumbe toka jangwa la Kedemothi kuelekea Sihoni, mfalme wa Heshbon, pamoja na maneno ya amani, kusema,

יָמִין	אָסוּר	לֹא	אֵלֵךְ	בַּדֶּרֶךְ	בַּדֶּרֶךְ	בְּאַרְצֶךָ	אֶעְבְּרָה	27
kulia	sitageuka	sitageuka	nitaenda	katika–njia	katika–njia	katika–nchi–yako	Nipitishe	
H3225	H5493	H3808	H3212	H1870	H1870	H0776		

וּשְׂמֹאול׃	
wala–kushoto	
H8040	

Hebu nipite katika nchi yako; nitapita kwenye barabara kuu, sitageuka mkono wa kulia wala kushoto.

לִי	תִּתֵּן־	בַּכֶּסֶף	וּמַיִם	וְאָכַלְתִּי	תַּשְׁבִּרֵנִי	בַכֶּסֶף	אֹכֶל	28
mimi	utanipa	kwa–fedha	na–maji	nami–nitakula	utaniuzia	kwa–fedha	Chakula	
	H5414	H3701	H4325	H0398	H7666	H3701	H0400	

בִּרַגְלָי׃	אֶעְבְּרָה	רַק	וְשָׁתֵיתִי	
kwa–miguu–yangu	nipitishe	tu	nami–nitakunywa	
H7272		H7535	H8354	

Mtaniuzia mimi chakula kwa pesa, ili kwamba niweze kula, nipe maji kwa pesa, ili kwamba niweze kunywa, peke niruhusu kupitia kwa miguu yangu,

וְהַמּוֹאָבִים	בְּשֵׂעִיר	הַיֹּשְׁבִים	עֵשָׂו	בְּנֵי	לִי	עָשׂוּ־	כַּאֲשֶׁר	29
na–Wamoabu	Seiri	wanaokaa	Esau	wana–wa	kwangu	walifanya	Kama–walivyo	
H4125		H3427	H6215					

יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶל־	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	אֲשֶׁר־	עַד	בְּעָר	הַיֹּשְׁבִים
Yahwe	ambayo	nchi	kwa	Yordani	(alama)	vuka	nitakapo	hadi	Ari	wanaokaa
H3068		H0776	H0413	H3383	H0853			H5704	H6144	H3427

לָנוּ׃	נֹתֵן	אֱלֹהֵינוּ
sisi	anatupa	Mungu–wetu
	H5414	H0430

kama wazao wa Esau wanaoishi Seiri, na Moabu wanaoishi Ari, walifanya kwangu, mpaka nivuke Yordani ndani ya nchi ambayo Yahwe Mungu wetu anatupa sisi'.

כִּי־	בּוֹ	הַעֲבִרֵנוּ	חֶשְׁבּוֹן	מֶלֶךְ	סִיחֹן	אָבָה	וְלֹא	30
kwa–sababu	kwake	kutupitisha	Heshboni	mfalme–wa	Sihoni	hakukubali	Lakini	
			H2809	H4428	H5511	H0014	H3808	

וְאַמֵּץ	רוּחוֹ	אֶת־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	הַקְשָׁה	
akaufanya–kuwa–mkaidi	roho–yake	(alama)	Mungu–wako	Yahwe	aliufanya–kuwa–mgumu	
H0553	H7307	H0853	H0430	H3068	H7185	

ס	הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	בְּיָדְךָ	תִּתּוֹ	לְמַעַן	לְבָבוֹ	אֶת־
(sela)	hii	kama–leo	mikononi–mwako	amtie	ili	moyo–wake	(alama)
	H2088	H3117	H3027	H5414	H4616	H3824	H0853

Lakini Sihon, mfalme wa Heshbon, asingeturuhusu kupitia kwake; kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ameifanya ngumu akili yake na kufanya moyo wake kuwa ukaidi, ili kwamba aweze kumshinda kwa nguvu zake, ambayo amekwisha kufanya leo.

וְאֶת־	סִיחֹן	אֶת־	לְפָנֶיךָ	תֵּת	הַחִלֹּתִי	רְאֵה	אֲלֵי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	31
na	Sihoni	(alama)	mbele–yako	kumtoa	nimeanza	Tazama	kwangu	Yahwe	Akasema	
H0853	H5511	H0853	H6440	H5414		H7200	H0413	H3068	H0559	

אַרְצוֹ׃	אֶת־	לָרֶשֶׁת	רָשׁ	הָחֵל	אַרְצוֹ
nchi–yake	(alama)	ili–kumiliki	imiliki	anza	nchi–yake
H0776	H0853	H3423	H3423		H0776

Yahwe alisema kwangu, “tazama, Nimeanza kumuokoa Sihoni na nchi yake mbele yako; kuanza kuimiliki, ili kusudi muweze kumiliki nchi yake.

יָהְצָה׃	לַמִּלְחָמָה	עַמּוֹ	וְכָל־	הוּא	לְקָרָאתֵנוּ	סִיחֹן	וַיֵּצֵא		32
Yahasa	kwa–vita	watu–wake	na–watu–wake–wote	yeye	kukutana–nasi	Sihoni	Akatoka		
H3096	H4421		H3605	H1931	H7125	H5511	H3318		

Kisha Sihon alikuja dhidi yetu, yeye na watu wote wake, kupigana huko Jahazi.

33

וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וְנַךְ אֹתוֹ וְאֶת־ (בָּנָיו) [בנו] וְאֶת־ כָּל־ עַמּוֹ׃
Akamtoa Yahwe Mungu–wetu mbele–yetu tukampiga yeye na (mwanawe) wanawe na watu–wake–wote watu–wake
H5414 H3068 H0430 H6440 H5221 H0853 H0853 H3605

Yahwe Mungu wetu alimtoa kwetu na tulimshinda, tulimpiga mpaka kufa, watoto wake, na watu wake wote.

34

וַנַּלְכֹּד אֶת־ כָּל־ מִקִּיר יְעָרָיו הָעֵת בָּעֵת אוּלָי וַנַּחֲרֵם אֶת־ (אלמא) כָּל־ מִתִּם
Tukaiteka (alama) mji–yote miji–yake ule wakati–ule miji–yake na–tukaiteketeza (alama) mji–kila na
H3920 H0853 H3605 H1931 H6256 H5892 H3605 H0853 H3605 H0853

עִיר וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף לֹא הִשְׁאַרְנוּ שָׂרִיד׃
mji wanaume na–wanawake na–watoto hatukumwacha hatukumwacha mtu–yeyote
H4962 H0802 H2945 H3808 H7604 H8300

Tulichukua miji yake yote kwa wakati huo na kuharibu kabisa kila mji- wanaume na wanawake na watoto wadogo; hatukuacha aliyenusurika.

35

רַק הַבְּהֵמָה מִפּוּגוֹ בָּזַזְנוּ לָנוּ שְׁלַל וּשְׁלַל־ עָרִים אֲשֶׁר לָקָחְנוּ׃
tu mifugo tulitwaa sisi na–nyara–za miji ambayo tuliiteka
H7535 H0929 H0962 H3920 H7998 H5892 H0834 H3920

Ng'ombe peke tulichukua kama mateka kwa ajili yetu, sambamba na mateka ya miji tuliochukua.

36

מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל־ שְׂפַת־ נַחַל אַרְנֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר
Kutoka–Aroeri ambayo kando–ya ukingo–wa Arnoni na–mji ambao
H6177 H0834 H5892 H8193 H5158 H6769 H5892 H0834

בַּנַּחַל וְעַד־ הַגִּלְעָד לֹא הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר שָׂגְבָה מִמֶּנּוּ
katika–bonde hadi Gileadi haukuwepo haukuwepo mji ambao ulikuwa–imara kuliko–sisi
H5158 H5704 H1568 H3808 H1961 H7151 H0834 H7682 H4480

לְפָנֵינוּ׃ אֱלֹהֵינוּ יְהוָה נָתָן הַכֹּל אֶת־
mbele–yetu Mungu–wetu Yahwe alitoa yote (alama)
H6440 H0430 H3068 H5414 H3605 H0853

Kutoka Aroer, ambayo iko kwenye ukingo wa bonde la Arnon, na kutoka kwenye mji ambao uko bondeni, yote kwa njia ya kuelekea Galeadi, hapakuwa na mji uliokuwa mrefu kwetu. Yahwe Mungu wetu alitupa ushindi dhidi ya maadui zetu mbele yetu.

37

רַק בְּנֵי־ עַמּוֹן לֹא קָרַבְתָּ כָּל־
Tu nchi–ya nchi–ya wana–wa Amoni hukuikaribia hukuikaribia upande–wote–wa
H7535 H0413 H0776 H5983 H3808 H7126 H3605

נַחַל וְכֹל עֲרֵי הָהָר וְאֵת כָּל־ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
kijito–cha na–yote na–miji–ya milima Yaboki upande–wa ambayo alikataza Yahwe
H5158 H3605 H5892 H2022 H2999 H3027 H0834 H6680 H3068

אֱלֹהֵינוּ׃
Mungu–wetu
H0430

Ilikuwa nchi ya wazao wa Ammoni peke yake ambayo hamkuingia, sambamba na sehemu zote za mto Jabboki, na miji ya nchi ya milima- popote pale Yahwe Mungu wetu ametukataza sisi kwenda.

Chapter 3

לְקִרָאתֵנוּ הַבָּשָׁן מֶלֶךְ־ עוֹג וַיֵּצֵא הַבָּשָׁן דֶּרֶךְ וַנַּעַל וַנַּכֵּם 1
kukutana–nasi Bashani mfalme–wa Ogu akatoka Bashani njia–ya tukapanda Tukageuka
H7125 H1316 H4428 H5747 H3318 H1316 H1870 H5927 H6437

אֶדְרֶעִי׃ לַמִּלְחָמָה עַמּוֹ וְכָל־ הוּא
Edrei kwa–vita watu–wake na–wote– yeye
H0154 H4421 H3605 H1931

Kisha tuligeuka na kwenda njia ya juu Bashani. Ogi, mfalme wa Bashani, alikuja na kutuvamia, yeye na watu wake wote, kupigana huko Edrei.

בְּיָדֶךָ כִּי אֹתוֹ תִּירָא אַל־ אֵלַי יְהוָה וַיֹּאמֶר 2
mkononi–mwako kwa–sababu yeye usiogope usiogope– kwangu Yahwe Akasema
H3027 H0853 H3372 H0408 H0413 H3068 H0559

כַּאֲשֶׁר לּוֹ וְעָשִׂיתָ אַרְצוֹ וְאֶת־ עַמּוֹ כָּל־ וְאֶת־ אֹתוֹ נָתַתִּי
kama yeye utamfanyia nchi–yake na– watu–wake wote– na– yeye nimemweka
H0776 H0853 H3605 H0853 H0853 H5414

בְּחֶשְׁבּוֹן׃ יוֹשֵׁב אֲשֶׁר הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ לְסִיחֹן עָשִׂיתָ
katika–Heshboni aliishi ambaye Waamori mfalme–wa Sihoni ulivyomfanyia
H2809 H3427 H0567 H4428 H5511

Yahwe aliniambia mimi, “Usimuogope; kwa kuwa nimekupa ushindi dhidi yake na nimewaweka watu wake wote na nchi yake chini ya utawala wako. Utamfanya kama ulivyomfanya Sihoni, mfalme wa Amorites, aliyeishi Heshbon.

הַבָּשָׁן מֶלֶךְ־ עוֹג אֶת־ גַּם בְּיָדֵנוּ אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וַיִּתֵּן 3
Bashani mfalme–wa Ogu – pia mikononi–mwetu Mungu–wetu Yahwe Akamweka
H1316 H4428 H5747 H0853 H1571 H3027 H0430 H3068 H5414

שָׂרִיד׃ לוֹ הִשְׁאִיר־ בִּלְתִּי עַד־ וַנַּכֻּהוּ עַמּוֹ כָּל־ וְאֶת־
aliyebaki yeye kumwachia– bila hadi– tukampiga watu–wake wote– na–
H8300 H7604 H1115 H5704 H5221 H3605 H0853

Kwa hiyo Yahwe Mungu wetu pia alitupa ushindi dhidi ya Ogi mfalme wa Bashani, na watu wake wote waliwekwa chini ya utawala wetu. Na tulimpiga mpaka kufa na hakuna yoyote wa watu wake walibaki.

אֲשֶׁר קִרְיָה הָיְתָה לֹא הַהִוא בָּעֵת עָרָיו כָּל־ אֶת־ וַנִּלְכֹּד 4
ambao mji ulikuwepo haukuwepo– ule wakati miji–yake yote– – Tukaiteka
H7151 H1961 H3808 H1931 H6256 H3605 H0853 H3920

מַמְלֶכֶת אַרְגֹּב חֶבֶל כָּל־ עִיר שִׁשִּׁים מֵאתָם לָקַחְנוּ לֹא־
ufalme–wa Argobu eneo–la yote– mji sitini kutoka–kwao tulichukua hatukuchukua–
H4467 H0709 H3605 H8346 H0854 H3947 H3808

בַּבָּשָׁן׃ עוֹג
katika–Bashani Ogu
H1316 H5747

Tulichukua miji yake yote kwa wakati huo; hapakuwa na mji hata mmoja ambao hatukuchukua kutoka kwao: miji sitini - mikoa ya Argobi yote, ufalme wa Ogi Bashani.

מֵעָרֵי	לְבַד	וּבְרֵיחַ	דְּלָתַיִם	גְּבֹהָה	חוֹמָה	בְּצֻרוֹת	עָרִים	אֵלֶּה	כָּל־	5
miji–ya	mbali–na	na–makomeo	milango	mrefu	ukuta	yenye–ngome	miji	hizi	Yote–	
H0905		H1280		H1364	H2346	H1219		H0428	H3605	

מְאֹד׃	הַרְבֵּה	הַפְּרָזִי	
sana	mingi	vijiji	
H3966		H6521	

Hii ilikuwa miji iliyoimarishwa na kuta ndevu, malango, na vizuizi, hii ilikuwa licha ya vijiji vingi sana vilivyokuwa havina kuta.

כָּל־	הַחֲרֵם	חֶשְׁבּוֹן	מֶלֶךְ	לְסִיחֹן	עָשִׂינוּ	כַּאֲשֶׁר	אוֹתָם	וַנַּחֲרֵם	6
kila–	tukaharibu	Heshboni	mfalme–wa	kwa–Sihoni	tulivyofanya	kama	hiyo	Tukaiharibu	
H3605		H2809	H4428	H5511			H0853		

וְהַטָּף׃	הַנָּשִׁים	מְתִם	עִיר
na–watoto	wanawake	wanaume	mji
H2945	H0802	H4962	

Tuliviangamiza kabisa, kama tulivyofanya kwa Sihoni mfalme wa Heshbon, kabisa tuliangamiza kila mji- wanaume na wanawake na watoto wadogo.

לָנוּ׃	בַּזּוֹנוּ	הֶעָרִים	וּשְׁלַל	הַבְּהֵמָה	וְכָל־	7
kwa–sisi	tulitwaa	za–miji	na–nyara	mifugo	Na–yote–	
	H0962		H7998	H0929	H3605	

Lakini ng'ombe wote na mateka ya miji, tilichukua kama mateka wetu.

									8
הָאֱמֹרִי	מַלְכֵי	שְׁנֵי	מִיַּד	הָאָרֶץ	אֶת־	הַהוּא	בָּעֵת	וַנִּקַּח	
Waamori	wawili–wa	wafalme	kutoka–mkono–wa	nchi	–	ule	wakati	Tukachukua	
H0567	H4428	H8147	H3027	H0776	H0853	H1931	H6256	H3947	

חֶרְמוֹן׃	הַר	עַד־	אַרְנֹן	מִנַּחַל	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר
Hermoni	mlima–	hadi–	Arnoni	kutoka–bonde–la	Yordani	ng'ambo–ya	ambao
H2768	H2022	H5704	H0769		H3383	H5676	

Kwa wakati huo tulichukua nchi kutoka kwenye mkono wa wafalme wawili wa Amorites, waliokuwa ng'ambo ya pili ya Yordani, kutoka kwenye bonde la Arnon kwenda mlima wa Hermoni,

								9
שְׂנִיר׃	לוֹ	יִקְרְאוּ־	וְהָאֱמֹרִי	שִׂרְיֹן	לְחֶרְמוֹן	יִקְרְאוּ	צִידֹנִים	
Seniri	huo	wanaita–	na–Waamori	Sirioni	Hermoni	wanaita	Wasidoni	
H8149		H7121	H0567	H8303	H2768	H7121	H6722	

(Mlima wa Hermoni, Wasidonia huita Sirioni, na Wamorites huita Seniri)

										10
וְאֶדְרֶעִי	סַלְכָה	עַד־	הַבָּשָׁן	וְכָל־	הַגִּלְעָד	וְכָל־	הַמִּישֹׁר	עָרֵי	וְכָל	
na–Edrei	Salka	hadi–	Bashani	na–yote–	Gileadi	na–yote–	uwanda	miji–ya	Yote	
H0154	H5548	H5704	H1316	H3605	H1568	H3605	H4334		H3605	

בַּבָּשָׁן׃	עוֹג	מַמְלֶכֶת	עָרֵי
katika–Bashani	Ogu	ufalme–wa	miji–ya
H1316	H5747	H4467	

na miji yote ya tambarare, yote Gileadi, na yote Bashani kupita njia yote ya Salekah na Edrei, miji ya ufalme wa Ogi huko Bashani”.

11

רְפָאִים׃ מִיֶּתֶר נִשְׁאַר הַבָּשָׁן מֶלֶךְ עוֹג רַק־ כִּי
Warefai miongoni–mwa–baki–ya alibaki Bashani mfalme–wa Ogu tu– Kwa–sababu
H7604 H1316 H4428 H5747 H7535

עַמּוֹן בְּנֵי בִּרַבָּת הִוא הֲלֹה בַּרְזֶל עֶרֶשׂ עַרְשׂוֹ הִנָּה
Amoni wana–wa katika–Raba–ya hicho je–si chuma kitanda–cha kitanda–chake tazama
H5983 H7237 H1931 H3808 H1270 H6210 H6210 H2009

אִישׁ׃ בְּאַמַּת־ רָחְבָהּ אַמּוֹת וְאַרְבַּע אָרְכָּהּ אַמּוֹת תִּשַׁע
mtu kwa–dhiraa–ya upana–wake dhiraa na–nne urefu–wake dhiraa tisa
H0376 H7341 H0702 H0753 H8672

(Kwa mabaki ya Refaimu, mfalme Ogi pekee wa Bashani alikuwa amebaki. Tazama! Kitanda chake kilikuwa cha chuma. Hakuna huko Rabbah, ambako wazao wa Ammoni waliishi? Ilikuwa dhiraa tisa urefu na dhiraa nne upana, hiyo njia walitumia watu kupima.)

12

נַחַל עַל־ אֲשֶׁר־ מֵעֲרֹעֵר הַהוּא בָּעֵת יָרַשְׁנוּ הַזֹּאת הָאָרֶץ וְאֶת־
bonde–la juu–ya– ambayo– kutoka–Aroeri ule wakati tuliimiliki hii nchi Na–
H6177 H1931 H6256 H3423 H2063 H0776 H0853

וְלַגָּדִי׃ לָרֻאוּבֵנִי נָתַתִּי וְעָלָיו הַגִּלְעָד הַר־ וַחֲצֵי אַרְנֹן
na–Wagadi Wareubeni niliwapa na–miji–yake Gileadi mlima– na–nusu–ya Arnoni
H1425 H7206 H5414 H1568 H2022 H2677 H0769

“Hili eneo ambalo tulichukua kumiliki kwa wakati huo-kutoka Aroer, kwamba ni kwa bonde la Arnon, na nusu ya nchi ya mlima wa Gileadi, na miji yake-Nilimpa Reubenites na kwa Gadites.

13

שֵׁבֶט לַחֲצִי נָתַתִּי עוֹג מַמְלֶכֶת הַבָּשָׁן וְכָל־ הַגִּלְעָד וְיֶתֶר
kabila–la nusu–ya niliwapa Ogu ufalme–wa Bashani na–yote– Gileadi Na–baki–ya
H7626 H2677 H5414 H5747 H4467 H1316 H3605 H1568

רְפָאִים׃ אֶרֶץ יִקָּרֵא הַהוּא הַבָּשָׁן לְכָל־ חֶבֶל הָאַרְגֹּב כֹּל הַמְנַשֶּׁה
Warefai nchi–ya linaitwa hilo Bashani kwa–yote– Argobu eneo–la yote Manase
H0776 H7121 H1931 H1316 H3605 H0709 H3605 H4519

Waliobaki wa Gileadi na Bashani yote, ufalme wa Ogi, Niliwapa nusu kabila la Manasseh: kwa wote wa Argob, na Bashani yote. (Eneo hilo linaitwa nchi ya Refaim)

14

גְּבוּל עַד־ אַרְגֹּב חֶבֶל כָּל־ אֶת־ לָקַח מְנַשֶּׁה בֶּן־ יָאִיר
mpaka–wa hadi– Argobu eneo–la yote– – alichukua Manase mwana–wa Yairi
H1366 H5704 H0709 H3605 H0853 H3947 H4519 H2971

עַד חַוֹת־יָאִיר הַבָּשָׁן אֶת־ שְׁמוֹ עַל־ אֹתָם וַיִּקְרָא וְהַמַּעֲכָתִי הַגְּשׁוּרִי
hadi Hawoth-Yairi Bashani – jina–lake kwa– hayo akayaita na–Wamaaka Wageshuri
H5704 H2334 H1316 H0853 H8034 H0853 H7121 H4602 H1651

הַזֶּה׃ הַיּוֹם
hii leo
H2088 H3117

Jair, mzao wa Manasseh, alichukuwa mkoa wote wa Argob, kuelekea mpaka wa Geshunites na wa Maacathites. Aliita mkoa hata Bashani kwa jina lake, Havvothi Jair, hadi leo.)

15

הַגִּלְעָד׃ אֶת־ נָתַתִּי וּלְמָכִיר
Gileadi – nilimpa Na–kwa–Makiri
H1568 H0853 H5414 H4353

Nilimpa Gileadi kwa Machir.

16

וְלָרְאוּבְנִי וְלַגָּדִי וּלְחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי נָתַתִּי מִן־כְּתוֹךְ הַנַּחַל וְעַד־הַגִּלְעָד וּגְבוּל הַנַּחַל יַבֹּק עַד־הַגְּבוּל לִבְנֵי עַמּוֹן׃

Na–kwa–Wareubeni Na–kwa–Wagadi niliwapa kutoka– na–hadi– Gileadi bonde–la Arnoni

H7206 H1425 H5414 H1568 H5704 H0769

katikati–ya bonde Yaboki na–hadi na–mpaka bonde wana–wa Amoni

H8432 H1419 H2999 H5704 H1366 H1419 H1121 H5983

Kwa Reubenites na kwa Gadites nilitoa eneo kutoka kwa Gileadi kuelekea bonde la Arnon- katikati mwa bonde ni mpaka wa eneo- na kuelekea mto wa Jabbok, ambao umepakana ni wazao wa Ammoni.

17

וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבוּל מִכִּנֶּרֶת וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה׃

Na–Araba na–Yordani na–mpaka kutoka–Kinerethi na–hadi bahari–ya Araba bahari–ya chumvi chini–ya miteremko–ya Pisga mashariki

H6160 H3383 H1366 H3672 H5704 H3220 H6160 H3220 H4417 H8478 H0794 H6449 H4217

Moja ya mipaka mingine pia ni tambarare ya bonde la mto wa Yordani, kutoka Chinnerethi kuelekea bahari ya Arabah(ambayo ni bahari ya Chumvi) kuelekea miteremko wa mlima wa Pisgah mashariki.

18

וָאֲצַו אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־בְּנֵי־חָיִל׃

Nikawaamuru ninyi wakati ule nikisema Yahwe Mungu–wenu amewapa ninyi – wote– wana–wa ndugu–zenu mbele–ya Israeli wote–

H6680 H0853 H6256 H1931 H0559 H3068 H0430 H5414 H0853 – H3605 H0251 H6440 H3478 H3605

vukeni wenye–silaha kuimiliki hii nchi wana–wa ujasiri

H6965 H2428 H3423 H2063 H0776 H1121 H2428

Nilikuamuru wewe kwa wakati huo, kusema, Yahwe Mungu wako amekupa nchi hii kuimiliki, wewe, wamaume wote wa vita, watapita wakiwa na silaha mbele ya ndugu zako, watu wa Israeli.

19

רַק טֻּ֣ kwenu mingi mifugo kwamba– najua na–mifugo–yenu na–watoto–wenu wake–zenu tu

H7535 H0802 H2945 H4735 H3045 H4735 H4735 H7235 H7535

וּמִקְנֵכֶם יָדַעְתִּי כִּי־מִקְנֶה רַב לָכֶם׃ ninyi nimewapa ambayo katika–miji–yenu wakae

H5414 H3427

Lakini wake zenu, watoto wenu, na ng'ombe zenu (najua ya kuwa una ng'ombe wengi) watabaki katika miji yenu niliyowapa,

20

עַד־אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־הֵם וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם׃

hadi wakati– atawapa–pumziko Yahwe ndugu–zenu kama–ninyi na–waimiliki pia– wao na–mtarudi

H5704 H0834 H5117 H3068 H0251 H3605 H3423 H1571 H1992 H7725

Yordani ng'ambo–ya wao anawapa Mungu–wenu Yahwe ambayo nchi – ninyi nimewapa ambao kwenye–urithi–wake kila–mtu

H3383 H5676 H1992 H5414 H0430 H3068 H0834 H0776 H0853 H0834 H5414 H3425 H0376

mpaka Yahwe awape pumziko ndugu zenu, kama alivyo kwenu, mpaka wamiliki pia nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa ng'ambo ya pili Yordani, kisha mtageuka, kila mtu wenu, kwa mali zenu ambazo nimekwishawapa.

21 וְאֶת־ Na- H0853 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 צִוִּיתִי nilimwamuru H6680 בָּעֵת wakati H6256 הַהִוא ule H1931 לֵאמֹר nikisema H0559 עֵינֶיךָ macho-yako הָרֹאֹת yameona H7200 אֵת – H0853 כָּל־ yote- H3605

אֲשֶׁר ambayo עָשָׂה amefanya יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵיכֶם Mungu-wenu H0430 לִשְׁנֵי kwa-wafalme H8147 הַמְּלָכִים wawili H4428 הָאֵלֶּה hawa H0428 כֵּן־ vivyo-hivyo- יַעֲשֶׂה atafanya

יְהוָה Yahwe H3068 לְכָל־ kwa-yote- H3605 הַמַּמְלָכוֹת falme אֲשֶׁר ambazo אַתָּה wewe עֹבֵר unavuka עָלֶיהָ huko׃ H8033

Nilimwamuru Yoshua kwa wakati huo, kusema, 'Macho yenu yameona yote yale Yahwe Mungu wenu amefanya kwa hawa wafalme wawili; Yahwe atafanya hivyo kwa falme zote kote mtakakoenda.

22 לֹא Msiwaogope- H3808 תְיָרְאוּם msiwaogope H3372 כִּי kwa-sababu יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵיכֶם Mungu-wenu H0430 הוּא yeye H1931 הַנִּלְחָם anayepigana לָכֶם׃ kwa-ajili-yenu ס P

Hamtawaogopa, kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ndiye atakaoawapigania.'

23 וָאֶתְחַנַּן Nikamsihi אֶל־ – H0413 יְהוָה Yahwe H3068 בָּעֵת wakati H6256 הַהִוא ule H1931 לֵאמֹר׃ nikisema H0559

Nilimsihi Yahwe kwa wakati huo, kusema,

24 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה Yahwe H3069 אַתָּה wewe הַחִלּוֹתָ umeanza לְהַרְאוֹת kumwonyesha H7200 אֶת־ – H0853 עַבְדְּךָ mtumishi-wako H5650 אֶת־ – H0853 גָּדְלְךָ ukuu-wako H1433

וְאֶת־ na- H0853 יָדְךָ mkono-wako H3027 הַחֲזָקָה wenye-nguvu H2389 אֲשֶׁר־ ambaye- מִי־ ni-nani- H4310 אֵל mungu H0410 בַּשָּׁמַיִם mbinguni H8064 וּבָאָרֶץ na-duniani H0776 אֲשֶׁר ambaye

כְּמַעֲשֶׂיךָ kama-matendo-yako וְכִגְבוּרֹתֶךָ׃ na-kama-nguvu-zako H1369 יַעֲשֶׂה anaweza-kufanya H4639

'O Bwana Yahwe, umeanza kumuonesha mtumwa wako ukuu wako na mkono wako wa hodari; kwa kuwa nani mungu aliyeko huko mbinguni au duniani ambaye anaweza kufanya kazi zilezile kama ilivyofanya, na matendo yaleyale makuu?

25 אֶעְבְּרָה־ Niache-nipite- נָּא tafadhali H4994 וְאֶרְאֶה na-nione H7200 אֵת־ – H0853 הָאָרֶץ nchi H0776 הַטּוֹבָה nzuri אֲשֶׁר ambayo בְּעֵבֶר ng'ambo-ya H5676 הַיַּרְדֵּן Yordani H3383

וְהַלְּבָנוֹן׃ na-Lebanoni H3844 הַזֶּה huu H2088 הַטּוֹב mzuri הָהָר mlima H2022

Hebu niende juu, Ninakuoma, na nione nchi nzuri ambayo ng'ambo ya pili ya Yordani, ile nchi nzuri ya mlima, na pia Lebanoni.

26 וַיֹּאמֶר אֵלַי שָׁמַע וְלֹא לְמַעַנְכֶם בִּי יְהוָה וַיִּתְעַבֵּר
akasema mimi alisikia na–hakusikia– kwa–sababu–yenu mimi Yahwe Lakini–alikasirika
H0559 H0413 H8085 H3808 H4616 H3068

עוֹד אֵלַי כַּדַּבֵּר תּוֹסֶף אַל־ לָךְ רַב־ אֵלַי יְהוָה
tena kwangu kunena kuongeza usiongezee– kwako imetosha– kwangu Yahwe
H5750 H0413 H1696 H3254 H0408 H3068

הַזֶּה׃ בַּדַּבֵּר
hili kuhusu–jambo
H2088 H1697

Lakini Yahwe alikuwa amenikasirikia mimi kwa sababu yenu, hakunisikiliza mimi. Yahwe alisema kwangu, “Hebu hii iwe ya kutosha kwako - usizungumze zaidi tena kwangu kuhusu jambo hili.

27 וְתֵימָנָה וְצָפְנָה יָמָּה עֵינֶיךָ וְשָׂא הַפִּסְגָּה רֹאשׁ וְעֶלֶה
na–kusini na–kaskazini magharibi macho–yako na–inua Pisga kilele–cha Panda
H8486 H6828 H3220 H5375 H6449 H5927

הַיַּרְדֵּן אֶת־ תַּעֲבֹר לֹא כִּי־ בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה וּמִזְרָחָה
Yordani – utavuka hutavuka– kwa–sababu– kwa–macho–yako na–utazame na–mashariki
H3383 H0853 H3808 H4217

הַזֶּה׃
hii
H2088

nenda juu ya kilele cha Pisgah na uinue macho yako magharibi, mashariki, kusini na mashariki; tazama kwa macho yako kwa kuwa hautaenda zaidi ya Yordani.

28 יַעֲבֹר הוּא כִּי־ וְאַמְּצֶהוּ וְחַזְּקֵהוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־ וְצַו
atavuka yeye kwa–sababu– na–umfanye–imara na–umtie–moyo Yoshua – Mwamuru
H1931 H3091 H0853 H6680

תִּרְאֶה׃ אֲשֶׁר הָאָרֶץ אֶת־ אוֹתָם יַנְחִיל וְהוּא הַזֶּה הָעָם לִפְנֵי
utaona ambayo nchi – wao atawarithisha na–yeye hawa watu mbele–ya
H7200 H0776 H0853 H0853 H5157 H1931 H2088 H6440

Badala yake, mwelekeze Yoshua na kumtia moyo na kumuimarisha, kwa kuwa ataenda zaidi mbele ya watu, na atawasababisha kuirithi nchi ambayo mtaiona.

29 פ בֵּית׃ פְּעוֹר מוּל בַּגָּיְא וַנֵּשֶׁב
P Beth-Peori mkabala–na katika–bonde Tukakaa
H1047 H4136 H1516 H3427

Kwa hiyo tulibaki katika bonde mkabala mwa Beth Peor.

Chapter 4

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל־ חֻקִּים וְאֶל־ הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד
Na–sasa Israeli sikia – amri na– hukumu ambazo mimi ninawafundisha
H6258 H3478 H8085 H0413 H2706 H0413 H4941 H0595 H3925

לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
kufanya ili mwishi na–mwingie na–muimiliki – nchi ambayo Yahwe
H6258 H4616 H2421 H0935 H3423 H0853 H0776 H0834 H3068

אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃
Mungu–wa baba–zenu anawapa ninyi
H0430 H0001 H5414

1

Sasa, Israeli, sikiliza sheria na amri ambayo niko karibu kukufundisha, kuzifanya, ili kwamba uweze kuishi na kuingia ndani na kumiliki nchi ambayo Yahwe, Mungu wa baba zako, anakupa.

לְמַעַן תִּירְאָה אֶת־ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר אֶל־ כָּל־ חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
Mungu–wenu Yahwe amri–za – kuzishika kutoka–kwalo msipunguze wala–msipunguze– ninyi ninawaamuru mimi ambazo
H0430 H3068 H4687 H0853 H8104 H4480 H8432 H1639 H3808 H0853 H6680 H0595 H0834

כָּל־ יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ׃
kila– siku za– uzima wako na– ili kwamba uweze kuishi
H3605 H3117 H2416 H0802 H3117

2

Hautaongeza maneno ambayo nakuamuru, wala hautayapunguza, ili kwamba uweze kushika amri ya Yahwe Mungu wako ambazo naenda kukuamuru.

כָּל־ כִּי פְּעוֹר בְּבַעַל יְהוָה עָשָׂה אֲשֶׁר־ אֵת הָרֹאֹת עֵינֵיכֶם
kila– kwa–sababu katika–Baal-Peori Yahwe alifanya ambayo– – yaliona Macho–yenu
H3605 H3588 H1187 H3068 H6213 H0834 H0853 H7200 H5869

הַדֹּבְקִים אַתֶּם וְאַתֶּם הַיּוֹם כֻּלְּכֶם חַיִּים אֱלֹהֵיכֶם בַּיהוָה
mlioshikamana Lakini–ninyi leo nyote mko–hai Mungu–wenu na–Yahwe
H1695 H0859 H3117 H3605 H2416 H0430 H3068

3

Macho yako yamekwisha ona nini Yahwe alifanya kwa sababu ya Baal Peor, kwa kuwa watu wote waliomfuata Baali Peor, Yahwe Mungu wenu amekwisha kuwaangamiza kutoka miongoni mwenu.

אֲשֶׁר הָאִישׁ מִקִּרְבֶּךָ׃
ambaye mtu kutoka–katikati–yako
H0834 H0376 H7130

הַהֹלְכִים אַחֲרֵי בַּעַל־ פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
alifuata Baal-Peori nyuma–ya alimwangamiza Yahwe Mungu–wako
H1980 H1187 H0310 H8045 H3068 H0430

4

Lakini walioambatana na Yahwe Mungu wenu wako hai leo, kila moja wenu.

כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לְלַמֵּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר אֲשֶׁר בָּאִים אַתֶּם שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָם׃
kama aliniamuru Yahwe Mungu–wangu nimewafundisha ninyi amri na–hukumu kama ambayo mnaingia ninyi huko kuimiliki
H3651 H6680 H3068 H0430 H3925 H0853 H2706 H4941 H3651 H0834 H0935 H0859 H8033 H3423

כֵּן לַעֲשׂוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָם׃
hivyo kufanya katikati–ya nchi ambayo ninyi mnaingia huko kuimiliki
H3651 H6213 H7130 H0776 H0834 H0859 H0935 H8033 H3423

5

Tazama, nimewafundisha sheria na amri, kama Yahwe Mungu wangu alivyoniamuru mimi, ila kwamba mfanye hivyo katikati mwa nchi ambayo mnaiendea ili kusudi muimiliki.

6

לְעֵינֵי	וּבֵינַתְכֶם	חָכְמַתְכֶם	הִוא	כִּי	וַעֲשִׂיתֶם	וּשְׁמַרְתֶּם	
machoni–pa	na–ufahamu–wenu	hekima–yenu	hiyo	kwa–sababu	na–mzifanye	Zishikeni	
	H0998	H2451	H1931			H8104	

עַם־	רַק	וְאָמְרוּ	הָאֵלֶּה	הַחֻקִּים	כָּל־	אֶת	יִשְׁמְעוּן	אֲשֶׁר	הָעַמִּים
taifa–	hakika	na–yatasema	hizi	amri	yote–	–	yatasikia	ambayo	mataifa
	H7535	H0559	H0428	H2706	H3605	H0853	H8085		

הַזֶּה׃	הַגָּדוֹל	הַגּוֹי	וְנָבוֹן	חָכָם	
hili	kubwa	taifa	na–lenye–ufahamu	lenye–hekima	
H2088			H0995	H2450	

Kwa hiyo washikilieni na kuwafanya, kwa kuwa hii ni hekima yenu na uelewa wenu mbele ya macho ya watu watakaosikia amri hizi zote na kusema, “Hakika taifa hili kubwa lina watu wa hekima na uelewa.'

7

כַּיהוָה	אֱלֹהֵינוּ	קְרֹבִים	אֱלֹהִים	לוֹ	אֲשֶׁר־	גָּדוֹל	גּוֹי	מִי־	כִּי
kama–Yahwe	nalo	wa–karibu	mungu	lina	ambalo–	kubwa	taifa	ni–lipi–	Kwa–sababu
H3068	H0413	H7138	H0430					H4310	

אֵלָיו׃	קָרְאֵנוּ	בְּכָל־	אֱלֹהֵינוּ	
kwake	tunapoita	katika–yote–	Mungu–wetu	
H0413	H7121	H3605	H0430	

Kuna taifa gani jingine la vile liko hapo lina mungu karibu nao, kama Yahwe Mungu wetu tunapomwita wakati wowote?

8

הַתּוֹרָה	כְּכֹל	צַדִּיקִם	וּמִשְׁפָּטִים	חֻקִּים	לוֹ	אֲשֶׁר־	גָּדוֹל	גּוֹי	וּמִי	
sheria	kama–yote	za–haki	na–hukumu	amri	lina	ambalo–	kubwa	taifa	Na–ni–lipi	
H8451	H3605	H6662	H4941	H2706					H4310	

הַיּוֹם׃	לִפְנֵיכֶם	נֹתֵן	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַזֹּאת
leo	mbele–yenu	ninaweka	mimi	ambayo	hii
H3117	H6440	H5414	H0595		H2063

Kuna taifa kubwa gani jingine liko hapo ambalo lina sheria na amri ili kwamba haki pamoja na sheria ambayo ninaweka mbele yenu leo?

9

הַדְּבָרִים	אֶת־	תִּשְׂכַּח	פֶּן־	מְאֹד	נַפְשְׁךָ	וּשְׁמֹר	לְךָ	הִשָּׁמֶר	רַק
mambo	–	ukasahau	usije–	sana	nafsi–yako	na–uishike	wewe	jihadharini	Tu
H1697	H0853	H7911	H6435	H3966	H5315	H8104		H8104	H7535

יְמֵי	כֹּל	מִלְּבָבְךָ	יָסוּרוּ	פֶּן־	עֵינֶיךָ	רָאוּ	אֲשֶׁר־	
siku–za	yote	moyoni–mwako	yakatoka	na–usije–	macho–yako	yaliona	ambayo–	
H3117	H3605	H3824	H5493	H6435		H7200		

בָּנֶיךָ׃	וְלִבְנֵי	לְבָנֶיךָ	וְהוֹדַעְתָּם	חַיֶּיךָ
wana–wako	na–wana–wa	wana–wako	na–uwafundishe	maisha–yako
			H3045	

Zingatia peke na kuwa makini kujilinda, ili usisahau mambo ambayo macho yako yameona, ili kwamba yasiuwache moyo wako kwa siku zote za maisha yako. Badala yake, yafanye yajulikane kwa watoto wako na wana watoto wako.

יְהוָה בֶּאֱמֹר בְּחֹרֵב אֱלֹהֶיךָ יְהוָה לְפָנַי עָמַדְתָּ אֲשֶׁר יוֹם 10
Yahwe aliposema katika-Horebu Mungu-wako Yahwe mbele-ya ulisimama ambayo siku
H3068 H0559 H2722 H0430 H3068 H6440 H5975 H3117

אֲשֶׁר דִּבְּרֵי אֶת־ וְאַשְׁמִעֵם הָעָם אֶת־ לִי הַקְהֵל־ אֵלַי
ambayo maneno-yangu – na-niwasikizie watu – kwangu wakusanye- kwangu
H1697 H0853 H8085 H0853 H6950 H0413

וְאֶת־ עַל־ חַיִּים הֵם אֲשֶׁר הַיָּמִים כָּל־ אֹתִי לְיִרְאָה יִלְמְדוּן
na- juu-ya wako-hai wao ambazo siku yote- mimi kuniogopa watajifunza
H0853 H0127 H1992 H3117 H3605 H0853 H3372 H3925

יִלַּמְּדוּן׃ בְּנֵיהֶם
watawafundisha wana-wao
H3925

Kuhusu siku ile uliyosimama mbele ya Yahwe Mungu wako katika Horeb, wakati Yahwe alisema nami, 'Nikusanyie watu, na nitawafanya wasikia maneno yangu, ili kwamba waweze kujifunza kuniogopa mimi siku zote ambazo wanazoishi duniani, na kwamba waweze kuwafundisha watoto wao.

עַד־ בָּאֵשׁ בֹּעֵר וְהָהָר הָהָר תַּחַת וַתַּעַמְדוּן וַתִּקְרְבוּן 11
hadi- kwa-moto ulikuwa-ukiwaka na-mlima mlima chini-ya mkasimama Mkakaribia
H5704 H0784 H2022 H2022 H8478 H5975 H7126

וַעֲרָפֶל׃ עָנָן חֹשֶׁךְ הַשָּׁמַיִם לֵב
na-ukungu-mzito wingu giza mbingu moyo-wa
H6205 H6051 H2822 H8064

Mlikuja karibu na kusimama katika wayo wa mlima. Mlima uliwaka moto kwenye moyo wa mbinguni, pamoja na giza, mawingu na giza jembamba.

שִׁמְעִים אַתֶּם דִּבְּרִים קוֹל הָאֵשׁ מִתּוֹךְ אֲלֵיכֶם יְהוָה וַיְדַבֵּר 12
mlisikia ninyi maneno sauti-ya moto kutoka-katikati-ya kwenu Yahwe Akasema
H8085 H1697 H0784 H8432 H0413 H3068 H1696

קוֹל׃ זוּלָתִי רְאִים אֵינְכֶם תְּמוּנָה
sauti isipokuwa mliona hamkuona- lakini-umbo
H2108 H7200 H0369 H8544

Yahwe alizungumza katikati ya moto, ulisikia suati pamoja na maneno yake, lakini hakuona umbo, ila ulisikia sauti peke.

הַדְּבָרִים עֲשֶׂרֶת לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם צִוָּה אֲשֶׁר בְּרִיתוֹ אֶת־ לָכֶם וַיַּגֶּד 13
amri kumi kufanya ninyi aliamuru ambalo agano-lake – ninyi Akawatangazia
H1697 H6235 H0853 H6680 H1285 H0853 H5046

אֲבָנִים׃ לֻחוֹת שְׁנֵי עַל־ וַיִּכְתְּבֵם
jiwe mbili-za mbao juu-ya- akaziandika
H0068 H3871 H8147 H3789

Alitangaza kwenu agano lake ambalo aliwaamuru ninyi kulifanya, amri kumi. Aliziandika kwenye vibao viwili vya mawe.

וּמִשְׁפָּטִים חֻקִּים אֶתְכֶם לְלַמֵּד הַהִוא בָּעֵת יְהוָה צִוָּה וְאֹתִי 14
na-hukumu amri ninyi kuwafundisha ule wakati Yahwe aliamuru Na-mimi
H4941 H2706 H0853 H3925 H1931 H6256 H3068 H6680 H0853

לְרִשְׁתָּהּ׃ שָׁמָּה עֹבְרִים אַתֶּם אֲשֶׁר בָּאָרֶץ אֹתָם לַעֲשֹׂתְכֶם
kuimiliki huko mnavuka ninyi ambayo katika-nchi hizo kuzifanya
H3423 H8033 H0776 H0853

Yahwe aliniamuru mimi kwa wakati huo kuwafundisha sheria na amri, ili kwamba muweze kuzifanya katika nchi mnaoivuka kwenda kuimiliki.

15

בְּיוֹם	תְּמוּנָה	כָּל־	רְאִיתֶם	לֹא	כִּי	לְנַפְשֹׁתֵיכֶם	מְאֹד	וְנִשְׁמַרְתֶּם
siku	umbo	lolote-	mliona	hamkuona-	kwa-sababu	kwa-nafsi-zenu	sana	Jihadharini
H3117	H8544	H3605	H7200	H3808		H5315	H3966	H8104

הָאֵשׁ׃	מִתּוֹךְ	בְּחֹרֵב	אֲלֵיכֶם	יְהוָה	דִּבֶּר	
moto	kutoka-katikati-ya	katika-Horebu	kwenu	Yahwe	aliposema	
H0784	H8432	H2722	H0413	H3068	H1696	

Basi iweni waangalifu ninyi wenyewe - kwa kuwa mliona hakuna namna ya umbo siku hiyo ambapo Yahweh alizungumza nanyi huko Horeb kutoka katikati mwa moto,

16

תַּבְנִית	סֶמֶל	כָּל־	תְּמוּנַת	פֶּסֶל	לָכֶם	וַעֲשִׂיתֶם	תַּשְׁחִתוּן	פֶּן־
mfano-wa	chochote	kitu-	umbo-la	sanamu	kwenu	na-mkafanya	mkajiharibu	msije-
H8403	H5566	H3605	H8544	H6459			H7843	H6435

נְקֵבָה׃	אוֹ	זָכָר	
mwanamke	au	mwanaume	
H5347		H2145	

ili kwamba usiharibike na kuchonga umbo katika sura ya kiumbe chochote, umbo la mwanaume au mtu wa kike,

17

כָּנָף	צִפּוֹר	כָּל־	תַּבְנִית	בָּאָרֶץ	אֲשֶׁר	בְּהֵמָה	כָּל־	תַּבְנִית
mwenye-mbawa	yeyote	ndege-	mfano-wa	duniani	aliye	yeyote	mnyama-	mfano-wa
H3671	H6833	H3605	H8403	H0776		H0929	H3605	H8403

בַּשָּׁמָיִם׃	תָּעוּף	אֲשֶׁר
mbinguni	huruka	ambaye
H8064		

au sura ya mnyama aliye katika nchi, au sura ya ndege yoyote wa mabawa arukae katika anga, au

18

מִתָּחַת	בַּמָּיִם	אֲשֶׁר־	דָּגָה	כָּל־	תַּבְנִית	בָּאָדָמָה	רֶמֶשׂ	כָּל־	תַּבְנִית
chini-ya	majini	aliye-	yeyote	samaki-	mfano-wa	ardhini	kitambaacho	kitu-	mfano-wa
H8478	H4325		H1710	H3605	H8403	H0127	H7430	H3605	H8403

לָאָרֶץ׃	
ardhi	
H0776	

sura ya kitu chochote kitambaacho katika ardhi, au sura ya samaki yoyote katika maji chini ya ardhi.

19

וְאֶת־	הַיָּרֵחַ	וְאֶת־	הַשָּׁמֶשׁ	אֶת־	וְרָאִיתָ	הַשָּׁמַיְמָה	עֵינֶיךָ	תִּשָּׂא	וּפֶן־
na-	mwezi	na-	jua	-	na-ukaona	mbinguni	macho-yako	ukainua	na-usije-
H0853	H3394	H0853	H8121	H0853	H7200	H8064		H5375	H6435

וַעֲבַדְתָּם	לָהֶם	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	וְנִדַּחְתָּ	הַשָּׁמַיִם	צְבָא	כָּל	הַכּוֹכָבִים	
na-ukavitumikia	hivyo	na-ukaviabudu	na-ukashawishika	mbingu	jeshi-la	yote	nyota	
H5647		H7812	H5080	H8064		H3605	H3556	

כָּל־	תָּחַת	הָעַמִּים	לְכֹל	אֹתָם	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	חָלַק	אֲשֶׁר
yote-	chini-ya	mataifa	kwa-wote	hivyo	Mungu-wako	Yahwe	amevigawia	ambavyo
H3605	H8478		H3605	H0853	H0430	H3068		

הַשָּׁמָיִם׃	
mbingu	
H8064	

Hautainua macho yako juu mbinguni na kutazama jua, mwezi, au nyota - jeshi lote la mbinguni- ukusogezwa na kuviabudu na kuvisujudia- vile vyote ambavyo Yahwe Mungu wenu amewapa hisa watu wote walio chini ya anga lote.

									20
מִמִּצְרָיִם	הַבַּרְזֶל	מִכּוּר	אֶתְכֶם	וַיּוֹצֵא	יְהוָה	לָקַח	וְאֶתְכֶם		
kutoka–Misri	chuma	kutoka–tanuru–ya	ninyi	akawatoa	Yahwe	alichukua	Lakini–ninyi		
H4714	H1270	H3564	H0853	H3318	H3068	H3947	H0853		

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	נַחֲלָה	לְעַם	לוֹ	לִהְיוֹת	
hii	kama–leo	urithi	watu–wa	kwake	kuwa	
H2088	H3117	H5159			H1961	

Lakini Yahwe amewatoa ninyi na kuwaleta nje ya tanuru la chuma, nje ya Misri, kuwa kwake watu wa urithi wake, kama mlivyo leo.

								21
לִבְלְתָּי	וַיִּשָּׁבַע	דִּבְרֵיכֶם	עַל־	בְּי	הִתְאַנַּף־	וַיהוָה		
kwamba–sitavuka–	akaapa	maneno–yenu	kwa–sababu–ya–	mimi	alikasirikia–	Na–Yahwe		
H1115	H7650	H1697			H0599	H3068		

אֲשֶׁר	הַטּוֹבָה	הָאָרֶץ	אֶל־	בֹּא	וּלְבִלְתִּי־	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עָבְרִי
ambayo	nzuri	nchi	kwa–	kuingia	na–kwamba–siingi–	Yordani	–	kuvuka–kwangu
	H0776		H0413	H0935	H1115	H3383	H0853	

נַחֲלָה׃	לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה
urithi	wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe
H5159		H5414	H0430	H3068

Yahwe alinikasirikia mimi kwa sababu yenu; aliapa kwamba nisiende ng'ambo ya Yordani, na kwamba nisiende kwenye nchi nzuri, nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa ninyi kama urithi.

									22
הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עֹבֵר	אֵינֶנִי	הַזֹּאת	בָּאָרֶץ	מֵת	אָנֹכִי	כִּי	
Yordani	–	nitavuka	sitavuka–	hii	katika–nchi	ninakufa	mimi	Kwa–sababu	
H3383	H0853		H0369	H2063	H0776	H4191	H0595		

הַזֹּאת׃	הַטּוֹבָה	הָאָרֶץ	אֶת־	וִירִשְׁתֶּם	עֹבְרִים	וְאַתֶּם
hii	nzuri	nchi	–	na–mtaimiliki	mnavuka	lakini–ninyi
H2063		H0776	H0853	H3423		

Badala yake, ninapaswa kufa katika nchi hii, sipaswi kwenda ng'ambo ya Yordani, lakini mtaenda ng'ambo na kuimiliki nchi nzuri

										23
כָּרַת	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	בְּרִית	אֶת־	תִּשְׁכְּחוּ	פֶּן־	לָכֶם	הִשָּׁמְרוּ	
alifanya	ambalo	Mungu–wenu	Yahwe	agano–la	–	mkasahau	msije–	ninyi	Jihadharini	
H3772		H0430	H3068	H1285	H0853	H7911	H6435		H8104	

יְהוָה	צִוְּךָ	אֲשֶׁר	כֹּל	תְּמוּנַת	פֶּסֶל	לָכֶם	וַעֲשִׂיתֶם	עִמָּכֶם
Yahwe	alikukataza	ambacho	kitu–chochote	mfano–wa	sanamu	kwenu	na–mkafanya	nanyi
H3068	H6680		H3605	H8544	H6459			

אֱלֹהֶיךָ׃
Mungu–wako
H0430

Zingatia ninyi wenyewe, ili kwamba msisahau agano la Yahwe Mungu wenu, alilolifanya pamoja nanyi, na kujichongea mfano wa sanamu katika uombo la kitu chochote ambacho Yahwe Mungu wenu amewakataza kufanya.

									24
פ	קַנָּא׃	אֵל	הוּא	אֹכְלָה	אֵשׁ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי	
P	mwenye–wivu	Mungu	yeye	ulao	moto	Mungu–wako	Yahwe	Kwa–sababu	
	H7067	H0410	H1931	H0398	H0784	H0430	H3068		

Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ni moto ulao, Mungu wa wivu.

בָּאָרֶץ	וְנוֹשַׁנְתֶּם	בָּנִים	וּבְנֵי	בָּנִים	תּוֹלִיד	כִּי־	25
katika–nchi	na–mkawa–wazee	wana	na–wana–wa	wana	kuzaa	Mtakapozaa–	
H0776	H3462				H3205		

הָרַע	וַעֲשִׂיתֶם	כֹּל	תְּמוּנַת	פֶּסֶל	וַעֲשִׂיתֶם	וְהִשְׁחַתֶּם
uovu	na–mkafanya	kitu–chochote	mfano–wa	sanamu	na–mkafanya	na–mkajiharibu
		H3605	H8544	H6459		H7843

לְהַכְעִיסוֹ׃	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה־	בְּעֵינֵי
kumkasirisha	Mungu–wako	Yahwe–	machoni–pa
H3707	H0430	H3068	

Wakati mnapozaa watoto na wana watoto, na wakati mtakapo kuwa katika nchi kwa muda mrefu, na kama mtaharibikiwa ninyi na kuchonga umbo la umbo lolote, na kufanya uovu machoni pa Yahwe Mungu wenu, kumchoche katika hasira-

אָבַד	כִּי־	הָאָרֶץ	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם	אֶת־	הַיּוֹם	בָּכֶם	הַעִידֹתִי	26
mtaangamia	kwamba–hakika–	ardhi	na–	mbingu	–	leo	juu–yenu	Ninashuhudia	
H0006		H0776	H0853	H8064	H0853	H3117			

שָׁמָּה	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עֹבְרִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	מֵעַל	מַהֵר	תֹּאבְדוּן
huko	Yordani	–	mnavuka	ninyi	ambayo	nchi	kutoka–juu–ya	haraka	mtaangamia
H8033	H3383	H0853				H0776			H0006

הִשָּׁמֵד	כִּי	עָלֶיהָ	יָמִים	תַּאֲרִיכֻן	לֹא־	לְרִשְׁתָּהּ	
hakika–mtaangamizwa–	kwa–sababu	juu–yake	siku	mtaishi–muda–mrefu	hamtaishi–	kuimiliki	
			H3117	H0748	H3808	H3423	

תִּשָּׁמֵדוּן׃
mtaangamizwa
H8045

Nitaita nchi na mbingu kushuhudia dhidi yenu leo kwa kuwa mapema kabisa mtaangamia kutoka katika nchi ambayo mnaiendea huko ng'ambo ya Yordani kuimiliki, hamtazidisha siku zenu ndani yake, lakini mtaangamizwa kabisa.

מְתֵי	וְנִשְׁאַרְתֶּם	בָּעַמִּים	אֶתְכֶם	יְהוָה	וְהֵפִיץ		27
watu–wachache	na–mtabaki	miongoni–mwa–mataifa	ninyi	Yahwe	Atawatawanya		
H4962	H7604		H0853	H3068			

שָׁמָּה׃	אֶתְכֶם	יְהוָה	יְנַהֵג	אֲשֶׁר	בַּגּוֹיִם	מִסְפָּר
huko	ninyi	Yahwe	atawaongoza	ambako	miongoni–mwa–mataifa	kwa–hesabu
H8033	H0853	H3068				H4557

Yahwe atawatawanyisha ninyi miongoni mwa watu, na mtabaki wachache ki-idadi miongoni mwa mataifa, ambapo Yahwe atawaongoza mbali.

אֲשֶׁר	וָאֶבֶן	עֵץ	אָדָם	יְדֵי	מַעֲשֵׂה	אֱלֹהִים	שָׁם	וַעֲבַדְתֶּם־	28
ambayo	na–jiwe	mti	mwanadamu	mikono–ya	kazi–ya	miungu	huko	Mtawatumikia–	
	H0068	H6086	H0120	H3027	H4639	H0430	H8033	H5647	

יִרְיחֻן׃	וְלֹא	יֹאכְלוּן	וְלֹא	יִשְׁמְעוּן	וְלֹא	יִרְאוּן	לֹא־
inanusa	wala–hainusi–	inakula	wala–haili–	inasikia	wala–haisikii–	inaona	haioni–
H7306	H3808	H0398	H3808	H8085	H3808	H7200	H3808

Huko mtatumikia miungu mingine, kazi ya mikono ya watu, mbao na mawe, ambayo wala haioni, kusikia, wala kunusa.

29 וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֵת־ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל־ לְבָבְךָ וּבְכָל־ נַפְשֶׁךָ׃

Mtamtafuta kutoka-huko – Yahwe Mungu-wako na-utampata ukimtafuta utampata moyo-wako kwa-yote- na-kwa-yote- nafsi-yako

Lakini kuanzia hapo mtamtafuta Yahwe Mungu wenu, na mtampata, wakati mtakapomtafuta kwa moyo wenu wote na roho zenu zote.

30 בַּצַּר לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד־ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקֹלוֹ׃

Katika-dhiki yako yatakapokujia yote mambo haya mwisho-wa siku utarudi kwa- Yahwe Mungu-wako na-utaisikia sauti-yake

Wakati mnakuwa katika dhiki, na wakati haya yote yatakuwa yamekuja kwenu, katika siku za badae mtamrudia Yahwe Mungu wenu na kusikia sauti yake.

31 כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־ בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם׃

Kwa-sababu Mungu mwenye-huruma Yahwe Mungu-wako hatakuacha- atakuacha wala-hatakuangamiza- wala-hatasahau- agano-la baba-zako aliapa kwao

Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ni Mungu wa rehema; hatawaangusha wala kuwaangamiza ninyi, wala kusahau agano la baba zenu ambalo aliapa kwao.

32 כִּי שְׁאַל־ לִימֵי רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־ הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן־ הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל־ הָאָרֶץ וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־ הַשָּׁמַיִם הֲנִהְיָה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ׃

Kwa-sababu uliza- tafadhali uliza- kuhusu-siku za-zamani zilikuwa kabla-yako tangu- siku ambayo Mungu alimuumba mtu ambayo siku mwanadamu juu-ya- ardhi na-kutoka-mwisho-wa mbingu mwisho-wa na-hadi- mbingu je-kumewahi-kuwa kama-jambo kubwa hili au kumewahi-kusikiwa kama-hilo

Kwa ajili ya kuuliza sasa kuhusu siku zilizopita ambazo zilikuwa mbele yenu: tangu siku ile ambayo Mungu alimuumba mtu katika nchi, kutoka pande moja ya mbingu hadi nyingine, uliza kama kumekuwepo chochote kama hiki kikubwa, au chochote kama hicho imewahi kusikiwa?

33 שָׁמַעְתָּ כַּאֲשֶׁר־ הָאֵשׁ מִתּוֹךְ־ מְדַבֶּר אֱלֹהִים קוֹל עָם הֲשָׁמַע
ulivyosikia kama– moto kutoka–katikati–ya– akinena Mungu sauti–ya watu Je–wamesikia
H8085 H0784 H8432 H1696 H0430 H8085

וַיָּחִי׃ אַתָּה
na–akaishi wewe
H2421

Ilishawahi kutokea watu kusikia sauti ya Mungu kuongea katikati ya moto, kama mlivyosikia, na kuishi?

34 גּוֹי גּוֹי מִקֶּרֶב לָוֹ לָקַחַת לְנַסּוֹת אֱלֹהִים הַנִּסָּה וְאוֹ
taifa kutoka–katikati–ya taifa kwake kuchukua kuja Mungu je–amejaribu Au
H7130 H3947 H0935 H0430 H5254

חֲזָקָה וּבְיָד וּבְמִלְחָמָה וּבְמוֹפְתִים וּבְמוֹרָא בְּאֹתֹת בְּמַסֹּת
wenye–nguvu na–kwa–mkono na–kwa–vita na–kwa–miujiza kwa–ishara kwa–majaribu
H2389 H3027 H4421 H4159 H0226

אֲשֶׁר־ כְּכֹל גְּדֹלִים וּבְמוֹרָאִים נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ
ambayo– kama–yote makubwa na–kwa–mambo–ya–kutisha ulionyoshwa na–kwa–mkono
H3605 H5186 H2220

לְעֵינֶיךָ׃ בְּמִצְרַיִם אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה לָכֶם עָשָׂה
mbele–ya–macho–yako katika–Misri Mungu–wenu Yahwe kwenu alifanya
H4714 H0430 H3068

Au Mungu ameshawahi kujaribu kwenda na kujichukulia kwa ajili yake taifa kutoka miongoni mwa taifa, kwa majaribu, ishara na maajabu na kwa vita, na mkono wa nguvu, na mkono ulionyoshwa, na magaidi wakuu, vile vyovyote ambavyo Yahwe Mungu wenu alifanya kwa ajili yenu Misri mbele ya macho yenu?

35 עוֹד אֵין הָאֱלֹהִים הוּא יְהוָה כִּי לָדַעַת אַתָּה
mwingine hakuna ndiye–Mungu yeye Yahwe kwamba kujua Wewe
H5750 H0369 H0430 H1931 H3068 H3045

מִלְבַדּוֹ׃ הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא
ila–yeye
H0905

Kwenu haya yalioneshwa, ili muweze kujua kuwa Yahwe ni Mungu, na kwamba hakuna mwingine zaidi yake.

36 הָאָרֶץ וְעַל־ לְיַסְּרֶךָּ קֹלוֹ אֶת־ הֶשְׁמִיעֲךָ הַשָּׁמַיִם מִן־
ardhi na–juu–ya– kukuadhibu sauti–yake – alikusikilizisha mbingu Kutoka–
H0776 H3256 H0853 H8085 H8064

הָאֵשׁ׃ מִתּוֹךְ שָׁמַעְתָּ וּדְבָרָיו הַגְּדוֹלָה אִשּׁוֹ אֶת־ הֶרְאֲךָ
moto kutoka–katikati–ya ulisikia na–maneno–yake mkubwa moto–wake – alikuonyesha
H0784 H8432 H8085 H1697 H0784 H0853 H7200

Toka mbinguni alifanya msikie sauti yake, ili kwamba aweze kuwaelekeza, juu ya nchi aliwafanya muone moto wake mkuu, mlisikia maneno yake toka katikati ya moto.

37 אֲחֵרָיו בְּזַרְעוֹ וַיִּבְחַר אֲבֹתֶיךָ אֶת־ אָהַב כִּי וְתַחַת
baada–yao uzao–wao aliwachagua baba–zako – aliwapenda kwamba Na–kwa–sababu
H2233 H0977 H0001 H0853 H0157 H8478

מִמִּצְרָיִם׃ הַגָּדֹל בְּכֹחוֹ בְּפָנָיו וַיּוֹצִאֲךָ
kutoka–Misri kubwa kwa–nguvu–yake kwa–uwepo–wake akakutoa
H4714 H6440 H3318

Kwa sababu aliwapenda baba zenu, alichagua wazao wao baada yao, na kuwatoa ninyi Misri kwa uwepo wake, kwa nguvu yake kubwa,

לְהוֹרִישׁ	גּוֹיִם	גְּדֹלִים	וַעֲצֻמִים	מִמְּךָ	מִפָּנֶיךָ	לַהֲבִיאֲךָ	38
kuyafukuza	mataifa	makubwa	na–yenye–nguvu	kuliko–wewe	mbele–yako	kukuingiza	
H3423			H6099		H6440	H0935	

לָתֶת־	לְךָ	אֶת־	אַרְצָם	נַחֲלָה	כַּיּוֹם	הַזֶּה׃
kukupa–	wewe	–	nchi–yao	urithi	kama–leo	hii
H5414		H0853	H0776	H5159	H3117	H2088

ili kusudi awatowe kutoka mbele ya mataifa makubwa na yenye nguvu kuliko ninyi, kuwaleta ndani, kuwapa ninyi nchi yao kama urithi, hivi leo.

וְיָדַעְתָּ	הַיּוֹם	וַהֲשֵׁבֹתָ	אֶל־	לְבָבֶךָ	כִּי	יְהוָה	הוּא	הָאֱלֹהִים	39
Ujue	leo	na–uweke–moyoni	katika–	moyo–wako	kwamba	Yahwe	yeye	ndiye–Mungu	
H3045	H3117		H0413	H3824		H3068	H1931	H0430	

מִמַּעַל	וְעַל־	הָאָרֶץ	מִתָּחַת	אֵין	עוֹד׃	
juu	na–juu–ya–	ardhi	chini	hakuna	mwingine	
H4605		H0776	H8478	H0369	H5750	

בַּשָּׁמַיִם	מִמַּעַל
mbinguni	juu
H8064	H4605

Tambua hivi leo, weka kwenye moyo wako, Yahwe ni Mungu juu ya mbingu na chini ya dunia, hakuna mwingine yeyote.

וְשָׁמַרְתָּ	אֶת־	חֻקָּיו	וְאֶת־	מִצְוֹתָיו	אֲשֶׁר	אָנֹכִי	מְצַוְּךָ	הַיּוֹם	אֲשֶׁר	40
Zishike	–	amri–zake	na–	maagizo–yake	ambayo	mimi	ninakuamuru	leo	ili	
H8104	H0853	H2706	H0853	H4687		H0595	H6680	H3117		

יִטַּב	לְךָ	וּלְבָנֶיךָ	אַחֲרֶיךָ	וּלְמַעַן	תַּאֲרִיךְ	יָמִים	עַל־	
ikuendee–vizuri	wewe	na–wana–wako	baada–yako	na–ili	uishi–muda–mrefu	siku	juu–ya–	
H3190				H4616	H0748	H3117		

הַזֹּאת	אֲשֶׁר	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	אֲנָכִי	נֹתֵן	לְךָ	כָּל־	הַיָּמִים׃	פ
ardhi	ambayo	Yahwe	Mungu–wako	mimi	anakupa	wewe	yote–	siku	P
H0127		H3068	H0430		H5414		H3605	H3117	

Mtazishika sheria zake na amri zake ambazo nawaamuru leo, ili kwamba iweze kuwa vizuri kwenu na watoto wenu baada yenu, na kwamba muweze kuongeza siku zenu katika nchi ambayo Yahwe Mungu wenu amewapa milele.”

אָז	יַבְדִּיל	מֹשֶׁה	שָׁלֹשׁ	עָרִים	בְּעֵבֶר	הַיַּרְדֵּן	מִזְרְחָה	שָׁמֶשׁ׃	41
Ndipo	akatenga	Musa	tatu	miji	ng'ambo–ya	Yordani	upande–wa–mashariki	jua	
	H0914	H4872	H7969		H5676	H3383	H4217	H8121	

Kisha Musa alichagua miji mitatu mashariki mwa Yordani,

לָנֻס	שָׁמָּה	רוֹצֵחַ	אֲשֶׁר	יִרְצַח	אֶת־	רֵעֵהוּ	בִּבְלִי־	דַעַת	וְהוּא	42
kukimbilia	huko	muuaji	ambaye	atamuua	–	jirani–yake	bila–	kujua	na–yeye	
H5127	H8033	H7523		H7523	H0853	H7453	H1097	H1847	H1931	

לֹא־	שִׂנֵּא	לוֹ	מִתְּמוֹל	שִׁלְשׁוֹם	וְנָס	אֶל־	אַחַת	מִן־
hakuwa–akimchukia–	kumchukia	yeye	zamani	kabla	akimbilie	kwa–	mmoja	wa–
H3808	H8130		H8543	H8032	H5127	H0413	H0259	

הָעָרִים	הָאֵל	הִיא	וָחָי׃
miji	hii		na–aishi
	H0411		H2425

ili kwamba yoyote aweze kukimbia kati ya moja yao kama imemuua mtu mwingine kwa ajili, pasipo kuwa adui hapo awali. Kwa kukimbilia kwenye moja ya miji hii, atakuwa amenusurika.

43

רָאמֹת	וְאֶת־	לָרֵאוּבֵנִי	הַמִּישֹׁר	בְּאֶרֶץ	בַּמִּדְבָּר	בֶּצֶר	אֶת־
Ramothi	na–	kwa–Wareubeni	ya–uwanda	katika–nchi	jangwani	Beseri	–
H7216	H0853	H7206	H4334	H0776		H1221	H0853

לַמְנַשִּׁי׃	בַּבָּשָׁן	גּוֹלָן	וְאֶת־	לַגָּדִי	בַּגִּלְעָד	
kwa–Wamanase	katika–Bashani	Golani	na–	kwa–Wagadi	katika–Gileadi	
H4520	H1316	H1474	H0853	H1425	H1568	

Walikuwa: Bezeri katika jangwa, nchi tambarare, kwa Warubenites; Ramothi huko Gileadi, kwa Gadites; na Golani huko Bashani, kwa Manassites.

44

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	לִפְנֵי	מֹשֶׁה	שָׂם	אֲשֶׁר־	הַתּוֹרָה	וְזֹאת
Israeli	wana–wa	mbele–ya	Musa	aliweka	ambayo–	sheria	Na–hii
H3478		H6440	H4872			H8451	H2063

Hii ni sheria ambayo Musa aliweka mbele ya watu wa Israeli,

45

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	מֹשֶׁה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	וְהַמִּשְׁפָּטִים	וְהַחֻקִּים	הָעֵדֹת	אֵלֶּה
Israeli	wana–wa	kwa–	Musa	alisema	ambazo	na–hukumu	na–amri	shuhuda	Hizi
H3478		H0413	H4872	H1696		H4941	H2706		H0428

מִמִּצְרָיִם׃	בְּצֵאתָם
kutoka–Misri	walipotoka
H4714	H3318

hizi ni amri za agano, sheria, na amri zingine alizungumza na watu wa Israeli wakati walipotoka Misri,

46

סִיחֹן	בְּאֶרֶץ	פְּעוֹרָה בֵּית	מִגְבָּל־נָא	בַּגַּיְא	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר
Sihoni	katika–nchi–ya	Beth-Peori	mkabala–na	katika–bonde	Yordani	Ng'ambo–ya
H5511	H0776	H1047	H4136	H1516	H3383	H5676

וּבְנֵי	מֹשֶׁה	הִכָּה	אֲשֶׁר	בְּחֶשְׁבּוֹן	יוֹשֵׁב	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ
na–wana–wa	Musa	alimpiga	ambaye	katika–Heshboni	aliishi	ambaye	Waamori	mfalme–wa
	H4872	H5221		H2809	H3427		H0567	H4428

מִמִּצְרָיִם׃	בְּצֵאתָם	יִשְׂרָאֵל
kutoka–Misri	walipotoka	Israeli
H4714	H3318	H3478

pindi walikuwa Mashariki mwa Yordani, katika bonde mkabala wa Beth Peori, katika nchi ya Sihoni, mfalme wa Amorites, aliyewahi kuishi Heshbon, ambaye Musa na watu wa Israeli waliwahi kumshinda wakati walipotoka Misri.

47

מַלְכֵי	שְׁנֵי	הַבָּשָׁן	מֶלֶךְ־	עוֹג	וְאֶרֶץ	וְאֶת־	אַרְצוֹ	אֶת־	וַיִּירְשׁוּ
wawili–wa	wafalme	Bashani	mfalme–wa	Ogu	nchi–ya	na–	nchi–yake	–	Wakaimiliki
H4428	H8147	H1316	H4428	H5747	H0776	H0853	H0776	H0853	H3423

שָׁמֶשׁ׃	מִזְרַח	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי
jua	upande–wa–mashariki	Yordani	ng'ambo–ya	ambao	Waamori
H8121	H4217	H3383	H5676		H0567

Walichukua nchi yake kama urithi, na nchi ya Ogi mfalme wa Bashani- hawa, wafalme wawili wa Amorites, waliokuwa ng'ambo ya pili ya Yordani kuelekea Mashariki.

48

שִׂיאֹן	הַר	וְעַד־	אַרְנֹן	נַחַל	שְׁפַת־	עַל־	אֲשֶׁר	מֵעֲרֹעֵר
Sioni	mlima–	na–hadi–	Arnoni	bonde–la	ukingo–wa	juu–ya–	ambayo	Kutoka–Aroeri
H7865	H2022	H5704	H0769		H8193			H6177

חֶרְמוֹן׃	הִוא
ni–Hermoni	ambao
H2768	H1931

Himaya hii ilienda kutoka Aroer, katika ukingo wa bonde la Arnon, kwa mlima wa Sion (mlima Hermon),

תָּחַת	הָעֲרָבָה	יָם	וְעַד	מִזְרָחָה	הַיַּרְדֵּן	עֵבֶר	הָעֲרָבָה	וְכָל־	49
chini–ya	Araba	bahari–ya	na–hadi	mashariki	Yordani	ng'ambo–ya	Araba	na–yote–	
H8478	H6160	H3220	H5704	H4217	H3383	H5676	H6160	H3605	

פ	הַפִּסְגָּה׃	אַשְׁדֹּת
P	Pisga	miteremko–ya
	H6449	H0794

na ilijumuisha tambarare zote za bonde la mto Yordani, Mashariki mwa ng'ambo ya pili ya Yordani, kuelekea bahari ya Arabah, kuelekea miteremko ya mlima Pisgah.

Chapter 5

וְאֶת־	הַחֻקִּים	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	שְׁמַע	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	אֶל־	מֹשֶׁה	וַיִּקְרָא	1
na–	amri	–	Israeli	sikia	kwao	akasema	Israeli	wote–	–	Musa	Akawaita	
H0853	H2706	H0853	H3478	H8085	H0413	H0559	H3478	H3605	H0413	H4872	H7121	

וּשְׁמַרְתֶּם	אֹתָם	וּלְמַדְתֶּם	הַיּוֹם	בְּאָזְנֵיכֶם	דֹּבֵר	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַמִּשְׁפָּטִים
na–mzishike	hizo	na–mjifunze	leo	masikioni–mwenu	ninazisema	mimi	ambazo	hukumu
H8104	H0853	H3925	H3117	H0241	H1696	H0595		H4941

לַעֲשֹׂתָם׃
kuzifanya

Musa aliwaita Israeli yote na akasema nao, “Sikiliza, Israeli, kwa amri na sheria ambazo nitasema katika masikio yenu leo, muweze kujifunza na kuzishika.

בְּחֹרֵב׃	בְּרִית	עִמָּנוּ	כָּרַת	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	2
katika–Horebu	agano	nasi	alifanya	Mungu–wetu	Yahwe	
H2722	H1285		H3772	H0430	H3068	

Yahwe Mungu wetu alifanya agano nasi huko Horeb.

אֵלֶּה	אֲנַחְנוּ	אִתָּנוּ	כִּי	הַזֹּאת	הַבְּרִית	אֶת־	יְהוָה	כָּרַת	אֲבֹתֵינוּ	אֶת־	לֹא	3
hawa	sisi	nasi	bali	hili	agano	–	Yahwe	alifanya	baba–zetu	na–	Si	
H0428	H0587	H0854		H2063	H1285	H0853	H3068	H3772	H0001	H0854	H3808	

חַיִּים׃	כֻּלָּנוּ	הַיּוֹם	פֹּה
walio–hai	sisi–sote	leo	hapa
	H3605	H3117	H6311

Yahwe hakufanya agano hili pamoja na mababu zetu, lakini na sisi, sisi wote tu hai hapa leo.

הָאֵשׁ׃	מִתּוֹךְ	בָּהָר	עִמָּכֶם	יְהוָה	דִּבֶּר	בְּפָנִים	פָּנִים	4
moto	kutoka–katikati–ya	mlimani	nanyi	Yahwe	alisema	uso	Uso–kwa–	
H0784	H8432	H2022		H3068	H1696	H6440	H6440	

Yahwe alizungumza nawe uso kwa uso kwenye mlima toka katikati mwa moto

לָכֶם	לְהַגִּיד	הַהִוא	בָּעֵת	וּבֵינֵיכֶם	יְהוָה	בֵּין־	עֹמֵד		אָנֹכִי	5
ninyi	kuwatangazia	ule	wakati	na–kati–yenu	Yahwe	kati–ya	nilikuwa–nimesimama		mimi	
	H5046	H1931	H6256	H0996	H3068	H0996	H5975		H0595	

וְלֹא־	הָאֵשׁ	מִפְּנֵי	יִרְאתֶם	כִּי	יְהוָה	דִּבֶּר	אֶת־	
wala–hamkupanda–	moto	kwa–sababu–ya	mliogopa	kwa–sababu	Yahwe	neno–la	–	
H3808	H0784	H6440	H3372		H3068	H1697	H0853	

ס	לֵאמֹר׃	בָּהָר	עֲלִיתֶם
S	akisema	mlimani	mlipanda
	H0559	H2022	H5927

(Nilisimama kati ya Yahwe na wewe kwa wakati huo, kukufunulia wewe neno lake, kwa kuwa ulikuwa umeogopa kwa sababu ya moto, na haukwenda juu ya mlima), Yahwe alisema,

מִבֵּית	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הוֹצֵאתֶיךָ	אֲשֶׁר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אָנֹכִי		6
kutoka–nyumba–ya	Misri	kutoka–nchi–ya	nilikutoa	ambaye	Mungu–wako	Yahwe	Mimi–ni		
	H4714	H0776	H3318		H0430	H3068	H0595		

עֲבָדִים׃
utumwa
H5650

'Mimi ni Yahweh Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa.

פָּנָי׃	עַל־	אֱלֹהִים	אֲחֵרִים	לְךָ	יִהְיֶה־	לֹא	7
uso–wangu	mbele–ya–	miungu	mingine	wewe	usiwe–na	Usiwe–na–	
H6440		H0430	H0312		H1961	H3808	

Hautakuwa na miungu mingine mbele yangu.

מִמַּעַל	וַאֲשֶׁר	בַּשָּׁמַיִם	אֲשֶׁר	תְּמוּנָה	כָּל־	וְכָל	לְךָ	תַּעֲשֶׂה־	לֹא־	8
juu	mbinguni	ambacho		chochote	ya–kitu–	sanamu	wewe	usijifanyie	Usijifanyie–	
	H8064			H8544	H3605	H6459			H3808	

לָאָרֶץ׃	מִתָּחַת	וּבַמָּיִם	וַאֲשֶׁר	מִתָּחַת	בָּאָרֶץ	וַאֲשֶׁר	
ardhi	chini–ya	majini	na–ambacho	chini	duniani	na–ambacho	
H0776	H8478	H4325		H8478	H0776		

Hautajifanyia mwenyewe sanamu ya kuchonga wala mfano wa kitu chochote kilicho juu mbinguni, au kilicho chini ya dunia, au kilicho chini ya maji.

יְהוָה	אָנֹכִי	כִּי	תָּעָבְדֵם	וְלֹא	לָהֶם	תִּשְׁתַּחֲוֶה	לֹא־		9
Yahwe	mimi	kwa–sababu	usivitumikiye	wala–usivitumikiye–	hivyo	usivisujudie	Usivisujudie–		
H3068	H0595		H5647	H3808		H7812	H3808		

וְעַל־	בָּנִים	עַל־	אָבוֹת	עֲוֹן	פֹּקֵד	קַנָּא	אֵל	אֱלֹהֶיךָ
na–juu–ya	wana	juu–ya	baba	uovu–wa	ninayeadhibu	mwenye–wivu	Mungu	Mungu–wako
			H0001	H5771		H7067	H0410	H0430

לְשֹׂנְאָי׃	רִבְּעִים	וְעַל־	שִׁלִּשִׁים
wanichukiao	kizazi–cha–nne	na–juu–ya	kizazi–cha–tatu
H8130	H7256		H8029

Hautavisujudia au kuvitumikia, kwa kuwa Mimi, Yahwe Mungu wako, ni Mungu wa wivu, Nawaadhibu uovu wa mababu kwa kuleta adhabu juu ya watoto, kwa kizazi cha tatu na cha nne cha wale wanichukiao,

10	וְעָשָׂה	חֶסֶד֙	לָאֲלָפִ֔ים	לְאֹהֲבַ֖י	וּלְשֹׁמְרֵ֣י	[מצותו]
	na–ninayeonyesha	upendo–wa–agano	kwa–maelfu	wanipendao	na–wanaozishika	[amri–zake]
			H0505	H0157	H8104	H4687

ס	מִצְוֹתָֽי׃)	
S	amri–zangu	
	H4687	

na kuonesha agano la uaminifu kwa maelfu, kwa wale wanaonipenda na kushika amri zangu.

11	לֹ֣א	כִֽי	לַשָּׁוְא֙	אֱלֹהֶ֔יךָ	יְהוָ֖ה	שֵׁם־	אֶת־	תִּשָּׂ֑א	לֹ֣א
	hataachilia–	kwa–sababu	bure	Mungu–wako	Yahwe	jina–la	–	usiitumie	Usiitumie–
	H3808		H7723	H0430	H3068	H8034	H0853	H5375	H3808

ס	לַשָּׁוְא׃	שְׁמ֥וֹ	אֶת־	יִשָּׂ֛א	אֲשֶׁר־	אֵ֥ת	יְהוָ֖ה	יְנַקֶּֽה׃	
S	bure	jina–lake	–	ataitumia	ambaye–	–	Yahwe	ataachilia	
	H7723	H8034	H0853	H5375		H0853	H3068	H5352	

Hautalichukua jina la Yahwe Mungu wako bure, kwa kuwa Yahwe hatamshikilia kuwa ana hatia yeye alichukuae jina bure.

12	שָׁמ֔וֹר	אֶת־	יוֹם֙	הַשַּׁבָּ֔ת	לְקַדְּשׁ֑וֹ	כַּאֲשֶׁ֣ר	צִוְּךָ֔	יְהוָ֖ה	אֱלֹהֶֽיךָ׃
	Ishike	–	siku–ya	Sabato	kuitakasa	kama	alivyokuamuru	Yahwe	Mungu–wako
	H8104	H0853	H3117	H7676	H6942		H6680	H3068	H0430

Zingantia siku ya Sabato kwa kuiweka takatifu, kama Yahwe Mungu wako alivyokuamuru.

13	שֵׁ֣שֶׁת	יָמִ֔ים	תַּעֲבֹ֖ד	וְעָשִׂ֥יתָ	כָּל־	מְלַאכְתֶּֽךָ׃
	Siku–sita	siku	fanya–kazi	na–ufanye	yote–	kazi–yako
	H8337	H3117	H5647		H3605	H4399

Kwa siku sita utafanya kazi na fanya kazi zako zote,

14	וְי֣וֹם	הַשְּׁבִיעִ֗י	וְשַׁבָּת֙	לַיהוָ֣ה	אֱלֹהֶ֔יךָ	לֹ֣א	תַעֲשֶׂ֗ה	כָּל־	מְלָאכָה֙
	Lakini–siku	ya–saba	Sabato	kwa–Yahwe	Mungu–wako	usifanye–	usifanye	kazi–	yoyote
	H3117	H7637	H7676		H0430	H3808		H3605	H4399

אַתָּה֙	וּבִנְךָ֣־	וּבִתֶּ֔ךָ	וְעַבְדְּךָ֥־	וַאֲמָתֶ֖ךָ	
wewe	na–mwana–wako–	na–binti–yako	na–mtumwa–wako–	na–mtumwa–wako–wa–kike	
		H1323	H5650	H0519	

אֲשֶׁ֣ר	וְגֵרְךָ֗	בְּהֶמְתֶּ֔ךָ	וְכָל־	וַחֲמֹרְךָ֣	וְשׁוֹרְךָ֡	
aliye	na–mgeni–wako	mifugo–yako	na–yote–	na–punda–wako	na–ng'ombe–wako	
	H1616	H0929	H3605	H2543	H7794	

כָּמ֑וֹךָ׃	וַאֲמָתֶ֖ךָ	עַבְדְּךָ֥	יָנ֛וּחַ	לְמַ֥עַן	בִּשְׁעָרֶ֔יךָ	
kama–wewe	na–mtumwa–wako–wa–kike	mtumwa–wako	apumzike	ili	malangoni–mwako	
H3644	H0519	H5650	H5117	H4616	H8179	

lakini siku ya saba ni Sabato kwa Yahwe Mungu wako. Kwa siku hiyo hautafanya kazi yoyote- si wewe, wala mwana wako, wala binti yako, wala mjakazi wako wa kiume, wala maksai wako, wala punda wako, wala mifugo wako, wala mgeni yeyote aliye katika malango yako. Hii ni kwamba mjakazi wako wa kiume na mjakazi wako wa kike wapate kumpuzika pamoja na wewe.

15 וְזָכַרְתָּ֗ כִּי־ עֶ֙בֶד֙ הָיִ֣יתָ֔ בְּאֶ֖רֶץ מִצְרַ֑יִם וַיִּפְדְּךָ֣ יְהוָ֔ה
Na-ukumbuke kwamba- mtumwa ulikuwa katika-nchi-ya Misri akakutoa Yahwe
H2142 H0776 H4714 H3318 H3068

מִשָּׁ֗ם עַל־ כֵּ֤ן אָנֹכִי֙ מְצַוְּךָ֣ הַיּ֔וֹם אֶת־ הַדָּבָ֖ר הַזֶּֽה׃
kutoka-huko kwa-mkono wenye-nguvu kwa-mkono ulionyoshwa
H8033 H2389 H3027 H5186

אֱלֹהֶ֔יךָ Mungu-wako
H0430

וְהָיָ֗ה כִּֽי־ יִשְׁאָלְךָ֤ בִנְךָ֙ מָחָ֔ר לֵאמֹ֖ר מָ֣ה הָעֵדֹ֣ת וְהַחֻקִּ֣ים וְהַמִּשְׁפָּטִ֗ים אֲשֶׁ֨ר צִוָּ֤ה יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣ינוּ אֶתְכֶ֔ם
Na-ikuwa kwamba- akuulizapo mwanao kesho kwa-nini ushuhuda na-sheria na-hukumu ambazo Yahwe Mungu wetu alikuamuru
H2142 H3027 H8033 H7453 H5707

אֱלֹהֶ֔יךָ Mungu-wako
H0430

וְאָמַרְתָּ֣ לְבִנְךָ֔ עֲבָדִ֥ים הָיִ֛ינוּ לְפַרְעֹ֖ה בְּמִצְרָ֑יִם וַיּוֹצִיאֵ֨נוּ יְהוָ֜ה מִמִּצְרַ֗יִם בְּיָ֣ד חֲזָקָֽה׃
Na-utamwambia mwanao tulikuwa watumwa wa-Farao katika-nchi-ya Misri Yahwe akatutoa
H0853 H3068 H4714 H0776

וַיִּתֵּ֨ן יְהוָ֜ה אֹתֹ֣ת וּמֹפְתִ֗ים גְּדֹלִים֙ וְרָעִ֔ים בְּמִצְרַ֖יִם בְּפַרְעֹ֣ה וּבְכָל־ בֵּית֑וֹ לְעֵינֵ֖ינוּ׃
Yahwe akatupa ishara na-maajabu makubwa na-mabaya katika-nchi-ya Misri juu-ya Farao na-juu-ya nyumba-yake yote
H3068 H0430 H4714 H6440 H1004

וְאֹתָ֗נוּ הוֹצִ֛יא מִשָּׁ֖ם לְמַ֣עַן הָבִ֣יא אֹתָ֑נוּ לָתֵ֨ת לָ֜נוּ אֶת־ הָאָ֣רֶץ אֲשֶׁר־ נִשְׁבַּ֣ע לַאֲבֹתֵ֔ינוּ׃
Na-sisi akatutoa huko kwa-kusudi ili atuingize atupe sisi nchi ambayo aliapa kwa-baba-zetu
H0853 H3318 H3588 H0935 H5414 H0776 H7650 H1

וַיְצַוֵּ֣נוּ יְהוָ֔ה לַעֲשׂ֣וֹת אֶת־ כָּל־ הַחֻקִּ֣ים הָאֵ֔לֶּה לְיִרְאָ֥ה אֶת־ יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֑ינוּ לְט֤וֹב לָ֙נוּ֙ כָּל־ הַיָּמִ֔ים לְחַיֹּתֵ֖נוּ כְּהַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃
Yahwe akatuamuru kufanya amri hizi zote kumcha Yahwe Mungu wetu kwa-ajili-yetu siku zote ili atuhifadhi hai kama leo
H3068 H6213 H3605 H2416 H3117 H2421 H3117

וּצְדָקָ֖ה תִּֽהְיֶה־ לָּ֑נוּ כִּ֣י נִשְׁמֹ֗ר לַעֲשׂוֹת֙ אֶת־ כָּל־ הַמִּצְוָ֣ה הַזֹּ֔את לִפְנֵ֖י יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖ינוּ כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּֽנוּ׃
Na-itakuwa haki kwetu tukiangalia kufanya amri hii yote mbele-za Yahwe Mungu wetu kama alivyotuamuru
H6666 H3588 H8104 H6440 H3605

Utakumbuka katika akili yako kwamba ulikuo mtumwa katika nchi ya Misri, na Yahwe Mungu wako alikutoa kutoka huko kwa mkono wa uweza na mkono ulionyoshwa. Kwa hiyo Yahwe Mungu wako amekuamuru kuitunza siku ya Sabato.

16 כַּבֵּ֖ד אֶת־ אָבִ֣יךָ וְאֶת־ אִמֶּ֑ךָ כַּאֲשֶׁ֣ר צִוְּךָ֔ יְהוָ֖ה אֱלֹהֶ֑יךָ
Waheshimu –baba-yako na-mama-yako kama alivyokuamuru Yahwe
H3513 H0853 H0001 H0853 H0517 H6680 H3068

לְמַ֣עַן יַאֲרִיכֻ֗ן יָמֶ֙יךָ֙ וּלְמַ֣עַן יִֽיטַב־ לָ֔ךְ עַ֚ל הָאֲדָמָ֔ה אֲשֶׁר־ יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ נֹתֵ֥ן לָֽךְ׃
ili-kusudi siku-zako ziwe-nyingi na-ili siku-zako juu-ya ardhi ambayo- Yahwe Mungu wako anakupa wewe
H0748 H4616 H3117 H4616 H3190 H0127 H3068 H0430 H5414 H0

Mheshimu baba yako na mama yako, kama Yahwe Mungu wako alivyokuamuru kufanya, ili kwamba uweze kuishi muda mrefu katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako akupa, ili kwamba iende kwa uzuri kwako.

17 לֹ֥א תִרְצָֽח׃
Usiue– usiue
H3808 H7523

Hautaua,

18 וְלֹ֥א תִנְאָֽף׃
Usizini– usizini
H3808 H5003

hautazini,

19 וְלֹ֥א תִגְנֹֽב׃
Usiibe– usiibe
H3808 H1589

hautaiba,

20 וְלֹא־ תַעֲנֶ֥ה בְרֵעֲךָ֖ עֵ֥ד שָֽׁוְא׃
Usitoe– ushuhuda dhidi-ya-jirani-yako ushahidi-wa uongo
H3808 H7453 H5707 H7723

hautashuhudia uongo dhidi ya ndugu yako.

בֵּית	תִּתְאַוֶּה	וְלֹא	ס	רֵעֶךָ	אֵשֶׁת	תַּחְמֹד	וְלֹא	21
nyumba–ya	usitamani	wala–usitamani–	S	jirani–yako	mke–wa	usitamani	Usitamani–	
	H0183	H3808		H7453	H0802		H3808	

שׁוֹרֹו	וַאֲמָתֹו	וְעַבְדֹּו	שָׂדֵהוּ	רֵעֶךָ	
ng'ombe–wake	na–mtumwa–wake–wa–kike	na–mtumwa–wake	shamba–lake	jirani–yako	
H7794	H0519	H5650		H7453	

ס	לְרֵעֶךָ׃	אֲשֶׁר	וְכֹל	וַחֲמֹרֹו
S	ni–cha–jirani–yako	ambacho	na–kitu–chochote	na–punda–wake
	H7453		H3605	H2543

Hautamtamani mke wa jirani yako, hautatamani nyumba ya jirani yako, shamba lake, au mjakazi wake wa kiume, au mjakazi wake wa kike, maksai au punda wako, au chochote ambacho ni mali ya jirani yako.

בָּהָר	קָהַלְכֶם	כָּל־	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר֙	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	22
mlimani	kusanyiko–lenu	yote–	kwa–	Yahwe	alisema	haya	maneno	–	
H2022	H6951	H3605	H0413	H3068	H1696	H0428	H1697	H0853	

יָסָף	וְלֹא	גָּדֹול	קֹול	וְהֶעָרָפֶל	הֶעָנָן	הָאֵשׁ	מִתֹּוךְ
kuongeza	na–hakuongeza–	kubwa	sauti	na–ukungu–mzito	wingu	moto	kutoka–katikati–ya
H3254	H3808			H6205	H6051	H0784	H8432

אֵלָי׃	וַיְּתֵנֵם	אֲבָנִים	לֻחֹת	שְׁנֵי	עַל־	וַיִּכְתְּבֵם
mimi	akanipa	jiwe	mbili–za	mbao	juu–ya–	akayaandika
H0413	H5414	H0068	H3871	H8147		H3789

Haya maneno Yahwe alisema kwa sauti kubwa kwa kusanyiko lako lote kwenye mlima toka katikati mwa moto, mawingu, giza zito, hakuongeza maneno yoyote zaidi. Na aliandika chini kwenye mbao mbili za mawe na akanipa mimi.

בָּאֵשׁ	בְּעֵר	וְהָהָר	הַחֹשֶׁךְ	מִתֹּוךְ	הַקֹּול֙	אֶת־	כְּשָׁמְעֲכֶם	וַיְהִי	23
kwa–moto	ukiwaka	na–mlima	giza	kutoka–katikati–ya	sauti	–	mliposikia	Ikawa	
H0784		H2022	H2822	H8432		H0853	H8085	H1961	

וְזִקְנֵיכֶם׃	שִׁבְטֵיכֶם	רָאשֵׁי	כָּל־	אֵלַי	וַתִּקְרְבוּן
na–wazee–wenu	makabila–yenu	wakuu–wa	wote–	mimi	mkakaribia
H2205	H7626		H3605	H0413	H7126

Ilipokaribia, pindi uliposikia sauti toka katikati mwa giza, wakati mlima unawaka moto, kuwa mlikuja karibu nami, wazee wako wote, na wakuu wa makibila yako.

וְאֶת־	כְּבֹדֹו	אֶת־	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	הֶרְאָנוּ	הֵן	וַתֹּאמְרוּ		24
na–	utukufu–wake	–	Mungu–wetu	Yahwe	ametuonyesha	tazama	mkasema		
H0853	H3519	H0853	H0430	H3068	H7200	H2005	H0559		

רָאִינוּ	הַזֶּה	הַיֹּום	הָאֵשׁ	מִתֹּוךְ	שָׁמַעְנוּ	קֹלֹו	וְאֶת־	גְּדֹלֹו
tumeona	hii	leo	moto	kutoka–katikati–ya	tumesikia	sauti–yake	na–	ukuu–wake
H7200	H2088	H3117	H0784	H8432	H8085		H0853	H1433

וָחָי׃	הָאָדָם	אֶת־	אֱלֹהִים	יְדַבֵּר	כִּי־	
na–anaishi	mwanadamu	na–	Mungu	anasema	kwamba–	
H2425	H0120	H0854	H0430	H1696		

Ulisema, Tazama, Yahwe Mungu wetu ametuonesha utukufu wake na ukuu wake, na tumeisikia sauti yake toka katikati mwa moto, tumeona leo kwamba wakati Mungu azungumza na watu, wanaweza kuishi.

25 וְעַתָּה֙ לָמָּה֙ נָמ֣וּת כִּ֔י תְּאכְלֵ֖נוּ הָאֵ֣שׁ הַגְּדֹלָ֑ה הַזֹּ֣את אִם־
Na-sasa kwa-nini tufe kwa-sababu utatuteketeza moto mkubwa huu kama-
H6258 H4100 H4191 H0398 H0784 H2063

אֲנַ֣חְנוּ וְסָפֹ֔ים לִשְׁמֹ֥עַ אֶת־ יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣ינוּ עֹ֑וד וָמָ֖תְנוּ׃
tutaendelea sisi kusikia – sauti-ya Yahwe Mungu-wetu tena tutakufa
H3254 H0587 H8085 H0853 H3068 H0430 H5750 H4191

Lakini kwanini tufe? Kwa kuwa mto huu mkuu utatutoshereza sisi; kama tutasikia sauti ya Yahwe Mungu wetu tena, tutakufa.

26 חַיִּ֔ים אֱלֹהִ֖ים קוֹל֙ שָׁמַ֣ע אֲשֶׁ֔ר בָּשָׂ֖ר מִֽי־ כִּ֥י
aliye-hai Mungu sauti-ya amesikia ambaye mwenye-mwili yeyote- ni-nani Kwa-sababu
H0430 H8085 H1320 H3605 H4310

וַיֶּ֑חִי׃ כָּמֹ֣נוּ הָאֵ֔שׁ מִתּוֹךְ־ מְדַבֶּ֖ר
na-akaishi kama-sisi moto kutoka-katikati-ya- akinena
H2421 H3644 H0784 H8432 H1696

Kwa kuwa badala yetu kuna miongoni mwetu wa mwili ambao wamesikia sauti ya Mungu aliye hai akizungumza toka katikati mwa moto na kuishi, kama tulivyofanya?

27 וְאַתָּ֣ה קְרַ֔ב וְשָׁמְעָ֣ה אֵ֔ת כָּל־ אֲשֶׁ֥ר יֹאמַ֖ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֑ינוּ וְאַתָּ֣ה
na-wewe Karibia na-usikie – yote- ambayo atasema Yahwe Mungu-wetu wewe
H7126 H8085 H0853 H3605 H0559 H3068 H0430 H0413

תְּדַבֵּ֤ר אֵלֵ֙ינוּ֙ אֵ֚ת כָּל־ אֲשֶׁ֣ר יְדַבֵּ֔ר יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣ינוּ וְשָׁמַ֥עְנוּ
utusemee sisi – yote- ambayo atasema Yahwe Mungu-wetu nasi-tutasikia
H1696 H0413 H0853 H3605 H1696 H3068 H0430 H8085

וְעָשִׂ֖ינוּ׃
na-tutafanya

Kwenu ninyi, mnapaswa kwenda na kusikiliza kila kitu ambacho Yahwe Mungu wetu asema; rudia kwetu kila kitu ambacho Yahwe Mungu wetu asema kwenu; tutamsikiliza na kumtii.'

28 יְהוָ֔ה וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י בְּדַבֶּרְכֶ֖ם דִּבְרֵיכֶ֑ם קוֹל֙ אֶת־ יְהוָ֔ה וַיִּשְׁמַ֥ע
Yahwe akasema kwangu mliposema maneno-yenu sauti-ya – Yahwe Akasikia
H3068 H0559 H0413 H1696 H1697 H0853 H3068 H8085

אֵלַ֔י דִּבְּר֣וּ אֲשֶׁ֔ר הָעָ֥ם הַזֶּ֖ה דִּבְרֵ֣י קוֹל֙ אֶת־ שָׁמַ֥עְתִּי אֵלַ֑י
kwako wamesema ambayo watu hawa maneno-ya sauti-ya – nimesikia kwangu
H0413 H1696 H3824 H2088 H1697 H0853 H8085 H0413

דִּבְּר֖וּ׃ אֲשֶׁ֥ר כָּל־ הֵיטִֽיבוּ
wamesema ambayo yote- wamefanya-vizuri
H1696 H3605 H3190

Yahweh alisikia maneno yenu pindi mlipozungumza nami. Alisema na mimi, “Nimekwisha sikia maneno ya watu hawa, kile wanasema kwako. Kile walichosema kilikuwa kizuri.

29 וְלִשְׁמֹ֖ר אֹתִ֥י לְיִרְאָ֛ה לָהֶ֥ם זֶ֙ה֙ לְבָבָ֔ם וְהָיָ֣ה יִתֵּ֔ן מִֽי־
na-kuzishika mimi kuniogopa kwao huu moyo-wao na-ungekuwa ingewezekana Laiti-
H8104 H0853 H3372 H0853 H2088 H3824 H1961 H5414 H4310

לְעֹלָ֑ם׃ וְלִבְנֵיהֶ֖ם לָהֶ֥ם יִיטַ֛ב לְמַעַ֥ן הַיָּמִ֖ים כָּל־ מִצְוֹתַ֔י כָּל־ אֶת־
milele na-wana-wao wao iwaendee-vizuri ili siku yote- amri-zangu yote- –
H5769 H3190 H4616 H3117 H3605 H4687 H3605 H0853

Oh, kulikuwa na moyo wa namba hiyo ndani yao, kwamba wataniheshimu na daima kushika amri zangu zote, ili iweze kuwa vizuri kwao na pamoja na watoto wao milele!

לְאֹהֲלֵיכֶם׃	לָכֶם	שׁוּבוּ	לָהֶם	אֱמֹר	לֵךְ	30
mahemani–mwenu	nyinyi	rudini	wao	waambie	Nenda	
H0168		H7725		H0559	H3212	

Nenda useme nao, “Rudini kwenye mahema.”

הַמִּצְוָה	כָּל־	אֶת	אֵלֶיךָ	וַאֲדַבְּרָה	עִמָּדִי׃	עֵמֶד	פֹּה׃	וְאַתָּה	31
amri	yote–	–	wewe	na–nitakuambia	pamoja–nami	simama	hapa	Lakini–wewe	
H4687	H3605	H0853	H0413	H1696	H5978	H5975	H6311		

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	וְעָשׂוּ	תְּלַמְּדֵם	אֲשֶׁר	וְהַמִּשְׁפָּטִים	וְהַחֻקִּים
mimi	ambayo	katika–nchi	na–wafanye	utawafundisha	ambazo	na–hukumu	na–sheria
H0595		H0776		H3925		H4941	H2706

לְרִשְׁתָּהּ׃	לָהֶם	נֹתֵן	
kuimiliki	wao	ninawapa	
H3423		H5414	

Lakini kwenu, simama karibu nami, na nitakuambia amri zote, sheria, na maagizo ambayo mtawafundisha, ili kwamba waweze kuyashika katika nchi ambayo nitawapa kumiliki.'

תָּסֻרוּ	לֹא	אֶתְכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	לַעֲשׂוֹת	וּשְׁמַרְתֶּם	32
msigeuke	msigeuke–	ninyi	Mungu–wenu	Yahwe	aliamuru	kama	kufanya	Shikeni	
H5493	H3808	H0853	H0430	H3068	H6680			H8104	

וּשְׂמֹאל׃	יָמִין	
wala–kushoto	kulia	
H8040	H3225	

Utashika, kwa hiyo, kile Yahwe Mungu wenu amewaamuru; hamtageukia mkono wa kulia au kushoto.

לְמַעַן	תֵּלֵכוּ	אֶתְכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	הַדֶּרֶךְ	בְּכָל־	33
ili	tembeeni	ninyi	Mungu–wenu	Yahwe	aliamuru	ambayo	njia	Katika–yote–	
H4616	H3212	H0853	H0430	H3068	H6680		H1870	H3605	

תִּירָשׁוּן׃	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	יָמִים	וְהַאֲרַכְתֶּם	לָכֶם	וְטוֹב	תְּחִיוּן
mtaimiliki	ambayo	katika–nchi	siku	na–mwishi–muda–mrefu	kwenu	na–iwe–vizuri	mwishi
H3423		H0776	H3117	H0748		H2895	H2421

Mtatembea katika njia zote ambazo Yahwe Mungu wenu, amewaamuru ili kusudi muweze kuishi, na ili kwamba iweze kwenda vizuri kwenu, na kwamba muweze kuongeza siku zenu katika nchi ambayo mtaimiliki.

Chapter 6

לְלַמֵּד	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	וְהַמִּשְׁפָּטִים	הַחֻקִּים	הַמִּצְוָה	וְזֹאת	1
kuwafundisha	Mungu–wenu	Yahwe	aliamuru	ambazo	na–hukumu	sheria	amri	Na–hii	
H3925	H0430	H3068	H6680		H4941	H2706	H4687	H2063	

לְרִשְׁתָּהּ׃	שָׁמָּה	עֹבְרִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	לַעֲשׂוֹת	אֶתְכֶם
kuimiliki	huko	mnavuka	ninyi	ambayo	katika–nchi	kufanya	ninyi
H3423	H8033				H0776		H0853

Sasa haya ni maagizo, amri, na sheria ambazo Yahwe Mungu wetu ameniamuru mimi kuwafundisha ninyi, ili kwamba muweze kuzishika katika nchi ambayo mnaenda ng'ambo ya pili ya Yordani kumiliki,

2 לְמַעַן תִּירָא֙ אֶת־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לִשְׁמֹר֙ אֶת־ כָּל־ חֻקֹּתָ֣יו
ili umwogope – Yahwe Mungu–wako kuzishika – yote– amri–zake
H4616 H3372 H0853 H3068 H0430 H8104 H0853 H3605 H2708

וּמִצְוֹתָ֔יו אֲשֶׁר֙ אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֔ אַתָּ֖ה וּבִנְךָ֣ וּבֶן־
na–maagizo–yake ambayo mimi ninakuamuru wewe na–mwana–wako na–mwana–wa
H4687 H0595 H6680 H0428 H1121 H1121

יָמֶ֑יךָ וּלְמַ֣עַן יַאֲרִכֻ֔ן חַיֶּ֖יךָ וְיָמֶ֥יךָ כָּל־ בִּנְךָ֖
siku–zako siku–zako–ziwe–nyingi na–ili maisha–yako siku–za yote mwana–wako
H3117 H0748 H4616 H3117 H3605

ili kwamba mpate kumheshimu Yahwe wenu, ili muzishike amri zake zote na maagizo ninayowaamuru-ninyi, wana wenu na wana wa wana wenu, siku zenu zote za maisha, ili kwamba siku zenu ziongezeke.

3 וְשָׁמַעְתָּ֣ יִשְׂרָאֵ֔ל וְשָׁמַרְתָּ֖ לַעֲשׂ֑וֹת אֲשֶׁ֣ר יִיטַב־ לְךָ֗ וַאֲשֶׁ֤ר תִּרְבּוּן֙
Sikia Israeli na–ushike kufanya ili ikuendee–vizuri wewe na–ili muongezeke
H8085 H3478 H8104 H6213 H3190

מְאֹ֔ד כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֤ר יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣י אֲבֹתֶ֔יךָ לָ֖ךְ אֶ֣רֶץ זָבַ֥ת חָלָ֖ב
sana kama alivyosema Yahwe Mungu–wa baba–zako kwako nchi itiririkayo maziwa
H3966 H3966 H1696 H3068 H0430 H0001 H0776 H2100 H2461

וּדְבַשׁ׃ פ
na–asali P
H1706

Kwa hiyo wasikilizeni, Israeli, na kuzishika ili kwamba iweze kuwa vizuri kwenu, ili kusudi muweze kuzidi mno kwenye nchi itiririkayo maziwa na asali, kama Yahwe Mungu wa Baba zenu, amewaahidi atafanya.

4 שְׁמַ֖ע יִשְׂרָאֵ֑ל יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖ינוּ יְהוָ֥ה אֶחָֽד׃
Sikia Israeli Yahwe Mungu–wetu Yahwe mmoja
H8085 H3478 H3068 H0430 H3068 H0259

Sikiliza, Israel: Yahwe Mungu wetu ni mmoja.

5 וְאָהַבְתָּ֗ אֵת֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בְּכָל־ לְבָבְךָ֖ וּבְכָל־ נַפְשְׁךָ֑
Mpende – Yahwe Mungu–wako kwa–yote– moyo–wako na–kwa–yote– nafsi–yako
H0157 H0853 H3068 H0430 H3605 H3824 H3605 H5315

וּבְכָל־ מְאֹדֶֽךָ׃
na–kwa–yote– nguvu–zako
H3605 H3966

Mtampenda Yahwe Mungu wenu kwa moyo wenu wote, kwa roho zenu zote, na kwa akili zenu zote.

6 וְהָי֞וּ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֗לֶּה אֲשֶׁ֤ר אָנֹכִי֙ מְצַוְּךָ֣ הַיּ֔וֹם עַל־ לִבָּֽךְ׃
Na–yawe maneno haya ambayo mimi ninakuamuru leo juu–ya– moyo–wako
H1961 H1697 H0428 H0834 H0595 H6680 H3117 H5921 H3824

Maneno ninayowaamuru ninyi leo yatakuwa katika moyo wenu;

7 וְשִׁנַּנְתָּם֙ לְבָנֶ֔יךָ וְדִבַּרְתָּ֣ בָּ֔ם בְּשִׁבְתְּךָ֖ בְּבֵיתֶ֑ךָ
Wafundishe–kwa–bidii wana–wako na–uyaseme hayo ukiketi nyumbani–mwako
H8150 H1696 H1992 H3427 H1004

וּבְקוּמֶֽךָ׃ וּבְשָׁכְבְּךָ֖ וּבְלֶכְתְּךָ֣ בַדֶּ֔רֶךְ
na–ukiamka na–ukilala na–ukitembea njiani
H7901 H1870 H3212

na mtayafundisha kwa bidii kwa watoto wenu, mtayazungumza wakati mkaapo katika nyumba zenu, wakati mlalapo, na wakati mwinukapo.

8	וּקְשַׁרְתָּם	לְאוֹת	עַל־	יָדֶךָ	וְהָיוּ	לְטֹטָפֹת	בֵּין	עֵינֶיךָ׃
	Yafunge	kama–ishara	juu–ya–	mkono–wako	na–yawe	tepe	kati–ya	macho–yako
	H7194	H0226		H3027	H1961	H2903	H0996	

Utazifunga kama ishara juu ya mkono wako, nayo yatakuwa utepe kati ya macho yako.

9	וּכְתַבְתָּם	עַל־	מְזוּזוֹת	בֵּיתֶךָ	וּבִשְׁעָרֶיךָ׃	ס
	Yaandike	juu–ya–	miimo–ya	nyumba–yako	na–malango–yako	S
	H3789		H4201		H8179	

Utaziandika kwenye miimo ya mlango ya nyumba yako na kwenye malango.

10	וְהָיָה	כִּי	יְבִיאֲךָ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	אֶל־	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר
	Itakuwa	wakati	atakuingiza	Yahwe	Mungu–wako	katika–	nchi	ambayo
	H1961		H0935	H3068	H0430		H0776	

נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְיִביאַךְ	כִּי	וְהָיָה
aliapa	ambayo	nchi	katika–	Mungu–wako	Yahwe	atakuingiza	wakati	Itakuwa
H7650		H0776	H0413	H0430	H3068	H0935		H1961

גְּדֹלֹת	עָרִים	לָךְ	לָתֵת	וְלִיעֲקֹב	לְיִצְחָק	לְאַבְרָהָם	לַאֲבֹתֶיךָ	
mikubwa	miji	wewe	kukupa	na–kwa–Yakobo	kwa–Isaka	kwa–Ibrahimu	kwa–baba–zako	
			H5414	H3290	H3327	H0085	H0001	

בָּנִיתָ׃	לֹא־	אֲשֶׁר	וְטֹבֹת	
ulijenga	hukuijenga–	ambayo	na–mizuri	
H1129	H3808			

Wakati Yahwe Mungu wako akuleta kwenye nchi ambayo aliaapa kwa baba zako, Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, kwamba angekupa, pamoja na miji mikubwa na mizuri ambayo hamkuijenga,

11	וּבָתִּים	מְלֵאִים	כָּל־	טוּב	אֲשֶׁר	לֹא־	מִלֵּאתָ	וּבֹרֹת	חֲצוּבִים
	na–nyumba	zilizojaa	yote–	mema	ambayo	hukujaza–	ulijaza	na–visima	vilivyochimbwa
		H4392	H3605	H2898		H3808	H4390		H2672

אֲשֶׁר	וְזֵיתִים	כְּרָמִים	חָצַבְתָּ	לֹא־	אֲשֶׁר
ambayo	na–mizeituni	na–mashamba–ya–mizabibu	ulichimba	hukuchimba–	ambavyo
	H2132	H3754	H2672	H3808	

וְשָׂבָעְתָּ׃	וְאָכַלְתָּ	נָטַעְתָּ	לֹא־	
na–utashiba	utakula	ulipanda	hukupanda–	
H7646	H0398	H5193	H3808	

na nyumba zilizojaa kila aina ya vitu vizuri ambavyo hamkuzifanya, visima ambavyo hamkuvichimba, mashamba na miti ya mizeituni ambayo hamkuipanda, mtakula na kutosheka-

12	הִשָּׁמֶר	לְךָ֣	פֶּן־	תִּשְׁכַּח	אֶת־	יְהוָה	אֲשֶׁר	הוֹצִיאֲךָ	מֵאֶרֶץ	מִצְרַיִם
	Jihadhari	wewe	usije–	ukamsahau	–	Yahwe	ambaye	alikutoa	kutoka–nchi–ya	Misri
	H8104		H6435	H7911	H0853	H3068		H3318	H0776	H4714

עֲבָדִים׃	מִבֵּית	
utumwa	kutoka–nyumba–ya	
H5650		

basi iweni makini ili kwamba msije kumsahau Yahwe, aliyewaleta toka nchi ya Misri, toka nyumba ya utumwa.

13	אֶת־	יְהוָה	תִּירָא	מְוגֹפֶה	אֱלֹהֶיךָ	וְאֹתוֹ	תַעֲבֹד	וּבִשְׁמוֹ	תִּשָּׁבֵעַ׃
	–	Yahwe	mwogope	Mungu–wako	na–yeye	mtumike	na–jina–lake	uape	
	H0853	H3068	H3372	H0430	H0853	H5647	H8034	H7650	

Mtamheshimu Yahwe Mungu wenu, yeye mtamwabudu, na mtaapa kwa jina lake.

14

אֲשֶׁר	הָעַמִּים	מֵאֱלֹהֵי	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	אַחֲרֵי	תֵּלְכוּן	לֹא
ambayo	mataifa	miungu–ya	mingine	miungu	nyuma–ya	msifuate	Msifuate–
		H0430	H0312	H0430		H3212	H3808

סְבִיבוֹתֵיכֶם׃	
yanawazunguka	
H5439	

Hamtawaendea miungu mingine, miungu ya watu wanaowazunguka wote-

15

יְחֶרֶה	פֶּן־	בְּקִרְבֶּךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	קַנָּא	אֵל	כִּי	
ikawaka	asije–	katikati–yako	Mungu–wako	Yahwe	mwenye–wivu	Mungu	Kwa–sababu	
H2734	H6435	H7130	H0430	H3068	H7067	H0410		

הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	מֵעַל	וְהִשְׁמַדְתִּךָ	בְּךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אַף־
ardhi	uso–wa	kutoka–juu–ya	akakuangamiza	juu–yako	Mungu–wako	Yahwe	hasira–ya
H0127	H6440		H8045		H0430	H3068	H0639

ס	
S	

kwa kuwa Yahwe Mungu wenu katikati yenu ni Mungu wa wivu- kama mtafanya, hasira ya Yahwe Mungu wenu atawasha dhidi yenu na atawaangamiza kutoka kwenye uso wa dunia.

16

בַּמַּסָּה׃	נִסִּיתֶם	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֶת־	תְּנַסּוּ	לֹא
katika–Masa	mlivyomjaribu	kama	Mungu–wenu	Yahwe	–	msimjaribu	Msimjaribu–
H4532	H5254		H0430	H3068	H0853	H5254	H3808

Hamtamjaribu Yahwe Mungu wenu kama mlivyomjaribu huko Massah.

17

וְחֻקָּיו	וְעֵדֹתָיו	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	מִצְוֹת	אֶת־	תִּשְׁמְרוֹן	שָׁמוֹר	
na–sheria–zake	na–shuhuda–zake	Mungu–wenu	Yahwe	amri–za	–	mzishike	Zishikeni	
H2706		H0430	H3068	H4687	H0853	H8104	H8104	

צִוָּךְ׃	אֲשֶׁר
alikuamuru	ambazo
H6680	

Kwa bidii mtayashika maagizo ya Yahwe Mungu wenu, maagizo yake makini, na amri ambazo amewaamuru.

18

וּבָאתָ	לָךְ	וְיִטַב	לְמַעַן	יְהוָה	בְּעֵינֵי	וְהַטּוֹב	הַיָּשָׁר	וְעָשִׂיתָ
na–uingie	wewe	ikuendee–vizuri	ili	Yahwe	machoni–pa	na–lililo–jema	lililo–sawa	Fanya
H0935		H3190	H4616	H3068			H3477	

לַאֲבֹתֶיךָ׃	יְהוָה	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר־	הַטֹּבָה	הָאָרֶץ	אֶת־	וְיָרַשְׁתָּ
kwa–baba–zako	Yahwe	aliapa	ambayo–	nzuri	nchi	–	na–uimiliki
H0001	H3068	H7650			H0776	H0853	H3423

Mtafanya kile kilicho sahihi na kizuri katika macho ya Yahwe, kwamba iwe vizuri kwenu, na kwamba muweze kuingia na kumiliki nchi nzuri ambayo Yahwe aliaapa kwa baba zenu,

19

ס	יְהוָה׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	מִפָּנֶיךָ	אוֹיְבֶיךָ	כָּל־	אֶת־	לַהֲדֹף
S	Yahwe	alivyosema	kama	mbele–yako	adui–zako	wote–	–	kuwafukuza
	H3068	H1696		H6440	H0341	H3605	H0853	H1920

kuwaondoa maadui zenu wote mbele zenu, kama Yahwe alivyosema.

20

וְהַמִּשְׁפָּטִים	וְהַחֻקִּים	הָעֵדֹת	מָה	לֵאמֹר	מָחָר	בִּנְךָ	יִשְׁאָלְךָ	כִּי־
na–hukumu	na–sheria	shuhuda	ni–nini	akisema	kesho	mwana–wako	atakuuliza	Wakati–
H4941	H2706		H4100	H0559	H4279		H7592	

אֶתְכֶם׃	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר
ninyi	Mungu–wetu	Yahwe	aliamuru	ambazo
H0853	H0430	H3068	H6680	

Wakati mwana wako auliza kwa wakati unaokuja, kusema,”Ni zipi amri za gano, sheria, na amri zingine ambazo Yahwe Mungu wetu alituamuru?

21

יְהוָה	וַיּוֹצִיאֵנוּ	בְּמִצְרַיִם	לְפַרְעֹה	הָיִינוּ	עֲבָדִים	לְבִנְךָ	וְאָמַרְתָּ
Yahwe	akatutoa	katika–Misri	kwa–Farao	tulikuwa	watumwa	mwana–wako	Utamwambia
H3068	H3318	H4714	H6547	H1961	H5650		H0559

חֲזָקָה׃	בְּיָד	מִמִּצְרַיִם
wenye–nguvu	kwa–mkono	kutoka–Misri
H2389	H3027	H4714

Basi utasema kwa mwana wako, tulikuwa watumwa wa Farao huko Misri, Yahwe alitutoa Misri kwa mkono wa uweza,

22

בְּפַרְעֹה	בְּמִצְרַיִם	וְרָעִים	גְּדֹלִים	וּמֹפְתִים	אוֹתֹת	יְהוָה	וַיִּתֵּן
juu–ya–Farao	katika–Misri	na–mibaya	mikubwa	na–miujiza	ishara	Yahwe	Akatoa
H6547	H4714			H4159	H0226	H3068	H5414

לְעֵינֵינוּ׃	בֵּיתוֹ	וּבְכָל־
mbele–ya–macho–yetu	nyumba–yake	na–juu–ya–yote–
		H3605

na alionesha ishara na maajabu, makuu na makali, Misri kwa Farao, na kwa nyumba yake yote, mbele ya macho yenu,

23

אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶת־	לָנוּ	לָתֶת	אֹתָנוּ	הֵבִיא	לְמַעַן	מִשָּׁם	הוֹצִיא	וְאוֹתָנוּ
ambayo	nchi	–	sisi	kutupa	sisi	atulete	ili	kutoka–huko	alitutoa	Na–sisi
	H0776	H0853		H5414	H0853	H0935	H4616	H8033	H3318	H0853

לַאֲבֹתֵינוּ׃	נִשְׁבָּע
kwa–baba–zetu	aliapa
H0001	H7650

na alitutoa kutoka huko, ili kwamba atulete ndani, kutupa nchi ambayo aliaapa kwa baba zetu.

24

יְהוָה	אֶת־	לְיִרְאָה	הָאֵלֶּה	הַחֻקִּים	כָּל־	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	יְהוָה	וַיְצַוֵּנוּ
Yahwe	–	kumwogopa	hizi	sheria	yote–	–	kufanya	Yahwe	Akatuamuru
H3068	H0853	H3372	H0428	H2706	H3605	H0853		H3068	H6680

הַזֶּה׃	כְּהַיּוֹם	לְחַיֹּתֵנוּ	הַיָּמִים	כָּל־	לָנוּ	לְטוֹב	אֱלֹהֵינוּ
hii	kama–leo	kutuhifadhi–hai	siku	yote–	wetu	kwa–wema	Mungu–wetu
H2088	H3117	H2421	H3117	H3605			H0430

Yahwe alituamuru daima kuzishika amri hizi, kumuogopa Yahwe Mungu wetu kwa uzuri wetu, ili kwamba atuweke hai, kama tulivyo leo.

25

לְפָנֵי	הַזֹּאת	הַמִּצְוָה	כָּל־	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	נִשְׁמֹר	כִּי־	לָנוּ	תִּהְיֶה־	וּצְדָקָה
mbele–ya	hii	amri	yote–	–	kufanya	tutashika	kama–	yetu	itakuwa–	Na–haki
H6440	H2063	H4687	H3605	H0853		H8104			H1961	H6666

ס	צִוָּנוּ׃	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה
S	alivyotuamuru	kama	Mungu–wetu	Yahwe
	H6680		H0430	H3068

Kama tutashika maagizo haya yote mbele ya Yahwe Mungu wetu kama alivyotuamuru, hii itakuwa haki yetu.

Chapter 7

1

שָׁמָה בָא־ אַתָּה אֲשֶׁר־ הָאָרֶץ אֶל־ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה יְבִיאֲךָ כִּי
huko unaingia– wewe ambayo– nchi katika– Mungu–wako Yahwe atakuingiza Wakati
H8033 H0935 H0776 H0413 H0430 H3068 H0935

וְהָאֱמֹרִי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִתִּי מִפָּנֶיךָ רַבִּים גוֹיִם־ וְנָשַׁל לְרִשְׁתָּהּ
na–Mwamori na–Mgirgashi Mhiti mbele–yako mengi mataifa– atawafukuza kuimiliki
H0567 H1622 H2850 H6440 H5394 H3423

וַעֲצוּמִים רַבִּים גוֹיִם שִׁבְעָה וְהַיְבוּסִי וְהַחִוִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי
na–yenye–nguvu mengi mataifa saba na–Myebusi na–Mhivi na–Mperizi na–Mkanaani
H6099 H7651 H2983 H2340 H6522

׃מִמֶּךָּ
kuliko–wewe

Wakati Yahwe Mungu wenu atuleta katika nchi ambayo mnaenda kuimiliki na kuwaondoa mataifa mengi mbele zenu- Mhiti, Mgirgashi na Mwamori, na Mkanaani, na Mperizi, Mhivi, Myebusi- mataifa saba makubwa na yenye nguvu kuliko wewe.

2

אֹתָם וְהִכִּיתָם הַחֲרֵם תַּחֳנֵּם לֹא וְלֹא תִשְׁמַע לֹא
wao utawapiga waangamize waangamize Atawaweka usifanye– wala–usiwaonyeshe– usiwaonyeshe–huruma
H0853 H5221 H2763 H5414 H3808 H3808

בְּרִית לָהֶם תִּכְרֹת לֹא־ תִתְחַתֵּן בָּם
agano nao usifanye usifanye–
H1285 H3772 H3808

Na wakati Yahwe Mungu wenu awapa ninyi ushindi juu yao pindi mnakutana nao katika vita, mtawashambulia, basi mnapaswa kuwateketeza kabisa. Hamtafanya agano nao, wala kuonesha huruma kwao.

3

וּבִתּוֹ לִבְנוֹ תִּתֵּן לֹא־ בִּתְּךָ בָּם תִּתְחַתֵּן וְלֹא
na–binti–yake mwana–wake usimpe usimpe– binti–yako nao usioane Wala–usioane–
H1323 H5414 H3808 H1323 H3808

לִבְנֶךָ׃ תִּקַּח לֹא־
kwa–mwana–wako usimchukue usimchukue–
H3947 H3808

Wala hamtapanga ndoa zozote pamoja nao, hamtawatoa binti zenu kwa vijana wao, na hamtawachukua binti zao kwa vijana wenu.

4

אֱלֹהֵים וְעָבְדוּ מֵאַחֲרַי בִּנְךָ אֶת־ יָסִיר כִּי־
miungu wataitumikia kutoka–nyuma–yangu mwana–wako – atamgeuza Kwa–sababu–
H0430 H5647 H0853 H5493

מַהֵר׃ וְהִשְׁמִידְךָ בָּכֶם יְהוָה אַף־ וְחָרָה אֲחֵרִים
haraka atakuangamiza juu–yenu Yahwe hasira–ya itawaka mingine
H8045 H3068 H0639 H2734 H0312

Kwa kuwa watawabadilisha vijana wenu kutonifuata mimi, ili kwamba waweze kuabudu miungu yao. Kwa hiyo hasira ya Yahwe itawashwa dhidi yenu na atawaangamiza haraka.

וּמַצֵּבֹתָם	תִּתֹּצוּ	מִזְבְּחֹתֵיהֶם	לָהֶם	תַּעֲשׂוּ	כֹּה	אִם־	כִּי־	5
na–nguzo–zao	zibomoeni	madhabahu–yao	wao	mtawafanya	hivyo	kama–	Lakini–	
H4676	H5422	H4196	H1992		H3541			

בָּאֵשׁ׃	תִּשְׂרְפוּן	וּפְסִילֵיהֶם	תְּנַדֵּעוּן	וַאֲשֵׁירֵהֶם	תְּשַׁבֵּרוּ	
kwa–moto	ziteketezeni	na–sanamu–zao	yakataeni	na–maashera–yao	zivunjeni	
H0784	H8313	H6456	H1438	H0842	H7665	

Hivi ndivyo mtakavyo washughulikia nao; mtavunja madhabahu zao, vunja nguzo zao za mawe katika vipande, kata chini ncha za Asherahi, na kuzichoma sanamu za kutupwa.

יְהוָה	וּבָחַר	בְּךָ֨	אֱלֹהֶ֜יךָ	לַיהוָ֗ה	אַתָּה֙	קָד֣וֹשׁ	עָ֔ם	כִּ֥י	6
Yahwe	aliwachagua	ninyi	Mungu–wako	kwa–Yahwe	ninyi	watakatifu	watu	Kwa–sababu	
H3068	H0977		H0430	H3068		H6918			

הָעַמִּים	מִכֹּל	סְגֻלָּה	לְעַם	לוֹ	לִהְיוֹת	אֱלֹהֶיךָ	
mataifa	kutoka–miongoni–mwa–yote	hazina–maalum	watu–wa	kwake	kuwa	Mungu–wako	
	H3605	H5459			H1961	H0430	

ס	הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר
S	ardhi	uso–wa	juu–ya–	ambayo
	H0127	H6440		

Kwa kuwa wewe ni taifa uliyetengwa kwa Yahwe Mungu wako. Amekuchagua wewe kuwa watu kwa ajili yake kumiliki, zaidi ya watu wengine wote ambao wako katika uso wa dunia.

וַיִּבְחַר	בָּכֶם	יְהוָה	חָשַׁק	הָעַמִּים	מִכָּל־	מֵרְבְּכֶם	לֹא	7
akawachagua	ninyi	Yahwe	aliwapenda	mataifa	kuliko–yote–	kwa–kuwa–wengi–zaidi	Si	
H0977		H3068			H3605	H7230	H3808	

הָעַמִּים׃	מִכָּל־	הַמְעַט	אַתֶּם	כִּי־	בָּכֶם
mataifa	kuliko–yote–	wachache	ninyi	kwa–sababu–	ninyi
	H3605	H4592			

Yahwe hakuweka upendo wake juu yenu au kuwachagua kwa sababu mlikuwa zaidi katika idadi kuliko watu wowote, kwa kuwa mlikuwa wachache kuliko watu wote-

הַשְּׁבֻעָה	אֶת־	וּמִשָּׁמְרוֹ	אִתְּכֶם	יְהוָה	מֵאַהֲבַת	כִּי	8
kiapo	–	na–kwa–kushika–kwake	ninyi	Yahwe	ya–upendo–wa	Lakini–kwa–sababu	
H7621	H0853	H8104	H0853	H3068	H0160		

חֲזָקָה	בְּיָד	אֶתְכֶם	יְהוָה	הוֹצִיא	לַאֲבֹתֵיכֶם	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר	
wenye–nguvu	kwa–mkono	ninyi	Yahwe	aliwatoa	kwa–baba–zenu	aliapa	ambacho	
H2389	H3027	H0853	H3068	H3318	H0001	H7650		

מִצְרָיִם׃	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	מִיַּד	עֲבָדִים	מִבֵּית	וַיִּפְדְּךָ	
Misri	mfalme–wa	Farao	kutoka–mkono–wa	utumwa	kutoka–nyumba–ya	akakukomboa	
H4714	H4428	H6547	H3027	H5650		H6299	

Lakini kwa sababu anawapenda ninyi, anataka kushika kiapo alichoapa kwa baba zenu. Huyu ni Yahwe aliyewatoa kwa mkono wa uweza na kuwakomboa kutoka nyumba ya utumwa, kutoka mkono wa Farao, mfalme wa Misri.

שֹׁמֵר	הַנֶּאֱמָן	הָאֵל׀	הָאֱלֹהִים	הַוּא	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי־	וְיָדַעְתָּ	9
anayeshika	mwaminifu	Mungu	ndiye–Mungu	yeye	Mungu–wako	Yahwe	kwamba–	Ujue	
H8104	H0539	H0410	H0430	H1931	H0430	H3068		H3045	

מִצְוֹתָיו׃)	]מצותו[	וּלְשֹׁמְרֵי	לְאֹהֲבָיו	וְהַחֶסֶד	הַבְּרִית	
amri–zake	[amri–zake]	na–kwa–wanaozishika	kwa–wampendao	na–upendo–wa–agano	agano	
H4687	H4687	H8104	H0157		H1285	

דֹּור׃	לְאֶלֶף
vizazi	kwa–elfu
H1755	H0505

Kwa hiyo tambua ya kuwa Yahwe Mungu wako-ni Mungu, Mungu mwaminifu, anayetunza maagano na uaminifu kwa vizazi elfu kwa wale wanaompenda na kuyashika maagizo yake,

יְאַחֵר׀	לְאׇ	לְהַאֲבִידוֹ	פָּנָיו	אֶל־	לְשׂנְאָיו	וּמְשַׁלֵּם	10
atakawia	hatakawia–	kuwaangamiza	uso–wao	kwa–	wamchukiao	Lakini–anamlipa	
H0309	H3808	H0006	H6440	H0413	H8130		

לוֹ׃	יְשַׁלֵּם־	פָּנָיו	אֶל־	לְשׂנְאוֹ	
yeye	atamlipa–	uso–wake	kwa–	kwa–amchukiaye	
		H6440	H0413	H8130	

lakini huwalipa wale wanaomchukia kwa sura zao, kuwaangamiza, hatakuwa na huruma kwa yeyote anayemchukia; atamlipa kwa uso wake.

הַיּוֹם	מְצוָךְ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַמִּשְׁפָּטִים	וְאֶת־	הַחֻקִּים	וְאֶת־	הַמִּצְוָה	אֶת־	וְשָׁמַרְתָּ	11
leo	ninakuamuru	mimi	ambazo	hukumu	na–	sheria	na–	amri	–	Ishike	
H3117	H6680	H0595		H4941	H0853	H2706	H0853	H4687	H0853	H8104	

פ	לַעֲשׂוֹתָם׃
P	kuzifanya

Kwa hiyo utashika maagizo, amri, na sheria ninazokuamuru leo, ili kwamba uzifanye.

אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	וּשְׁמַרְתֶּם	הָאֱלֶה	הַמִּשְׁפָּטִים׀	אֵת	תִּשְׁמְעוּן	עֵקֶב	וְהָיָה	12
hizo	na–mtazifanya	na–mtazishika	hizi	hukumu	–	mtazisikia	kwa–sababu	Itakuwa	
H0853		H8104	H0428	H4941	H0853	H8085	H6118	H1961	

נִשְׁבָּע	אֲשֶׁר	הַחֶסֶד	וְאֶת־	הַבְּרִית׀	אֶת־	לְךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְשָׁמַר׃
aliapa	ambao	upendo–wa–agano	na–	agano	–	kwako	Mungu–wako	Yahwe	atashika
H7650			H0853	H1285	H0853		H0430	H3068	H8104

לַאֲבֹתֶיךָ׃
kwa–baba–zako
H0001

Kama mtasikiliza maagizo haya, kuyashika na kuyafanya, itakuwa Yahwe Mungu wenu atawashika pamoja na agano na uaminifu ambao aliapa kwa baba zenu.

13

בִּטְנְךָ	פְּרִי־	וּבְרָכֶךָ	וְהִרְבֶּךָ	וּבֵרַכְךָ	וַאֲתֻבְּךָ
tumbo–lako	matunda–ya	atabariki	na–atakuongeza	na–atakubariki	Atakupenda
H0990	H6529	H1288		H1288	H0157

שְׁנַר־	וְיִצְהָרֶךָ	וְתִירֹשֶׁךָ	דְּגָנְךָ	אַדְמָתֶךָ	וּפְרִי־
ndama–wa	na–mafuta–yako	na–divai–yako	nafaka–yako	ardhi–yako	na–matunda–ya
H7698	H3323	H8492	H1715	H0127	H6529

לַאֲבֹתֶיךָ	נִשְׁבָּע	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	עַל	צֹאנֶךָ	וְעַשְׁתְּרֹת	אֲלָפֶיךָ
kwa–baba–zako	aliapa	ambayo–	ardhi	juu–ya	kondoo–zako	na–watoto–wa	ng'ombe–zako
H0001	H7650		H0127		H6629	H6251	H0504

לָךְ׃	לֶתֶת
wewe	kukupa
	H5414

Atawapenda, atawabariki, na kuwazidisha, pia atabariki tunda la miili yenu na tunda la ardhi yenu, nafaka zenu, divai mpya, mafuta yenu, atazidisha mifugo na kundi lako la mifugo michanga, katika nchi ambayo aliapa kwa baba zenu kuwapa.

14

בְּךָ	יִהְיֶה	לֹא־	הָעַמִּים	מִכָּל־	תִּהְיֶה	בָּרוּךְ
miongoni–mwenu	atakuwa	hakutakuwa–na–	mataifa	kuliko–yote–	utakuwa	Utabarikiwa
	H1961	H3808		H3605	H1961	H1288

וּבִבְהֶמְתֶּךָ׃	וַעֲקָרָה	עָקָר
wala–katika–mifugo–yako	wala–tasa–mwanamke	tasa–mwanaume
H0929	H6135	H6135

Mtabarikiwa zaidi kuliko watu wengine wote; hapatakuwa na mwanaume asiyekuwa na mtoto au mwanamke tasa miongoni mwenu au miongoni mwa mifugo.

15

הָרָעִים	מִצְרַיִם	מַדְוֵי	וְכָל־	חֳלִי	כָּל־	מִמְּךָ	יְהוָה	וְהֵסִיר	
mbaya	Misri	tauni–za	na–yote–	magonjwa	yote–	kutoka–kwako	Yahwe	Ataondoa	
	H4714	H4064	H3605	H2483	H3605		H3068	H5493	

שָׂנְאֶיךָ׃	בְּכָל־	וּנְתָנָם	בָּךְ	יְשִׂימָם	לֹא	יָדַעְתָּ	אֲשֶׁר
wanaoikuchukia	wote–	atawawekea	wewe	atakuwekea	hatakuwekea–	unazijua	ambazo
H8130	H3605	H5414			H3808	H3045	

Yahwe atawaondolea magonjwa yote; hakuna magonjwa mabaya ya Misri ambayo mnayajua yatawekwa juu yenu, Lakini atayaweka kwa wote wanaowachukia ninyi.

16

לָךְ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר	הָעַמִּים	כָּל־	אֶת־	וְאָכַלְתָּ
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	mataifa	yote–	–	Utawateketeza
	H5414	H0430	H3068			H3605	H0853	H0398

אֶת־	תַּעֲבֹד	וְלֹא	עֵינְךָ	עֲלֵיהֶם	תָּחֹס	לֹא־	
–	usitumikiye	wala–usitumikiye–	jicho–lako	wao	litahurumia	jicho–lako–lisiwahurumie–	
H0853	H5647	H3808			H2347	H3808	

ס	לָךְ׃	הִוא	מוֹקֵשׁ	כִּי־	אֱלֹהֵיהֶם
S	kwako	hiyo	mtego	kwa–sababu–	miungu–yao
		H1931	H4170		H0430

Mtayaondoa makundi ya watu wote ambayo Yahwe Mungu wenu awapa ushindi, na jicho lenu halitawaonea huruma. Na hamtaabudu miungu yao, kwa kuwa huo utakuwa mtego kwenu.

17

אוּכַל	אֵיכָה	מִמֶּנִּי	הָאֵלֶּה	הַגּוֹיִם	רַבִּים	בִּלְבָבְךָ	תֹּאמַר	כִּי
naweza	nitawezaje	kuliko-mimi	haya	mataifa	mengi	moyoni-mwako	utasema	Kama
H3201			H0428			H3824	H0559	

לְהוֹרִישָׁם׃
kuwafukuza
H3423

Kama mtasema kwenye mioyo, Haya mataifa ni mengi zaidi kuliko mimi; nitawezaje kuwafukuza?

18

יְהוָה	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	אֵת	תִּזְכֹּר	זָכֹר	מֵהֶם	תִּירָא	לֹא
Yahwe	alifanya	ambayo-	–	ukumbuke	kumbuka	wao	usiwaogope	Usiwaogope-
H3068			H0853	H2142	H2142	H1992	H3372	H3808

מִצְרָיִם׃	וּלְכָל־	לְפַרְעֹה	אֱלֹהֶיךָ
Misri	na-kwa-yote-	kwa-Farao	Mungu-wako
H4714	H3605	H6547	H0430

Usiwaogope; utakumbuka akilini Yahwe nini Mungu wenu alifanya kwa Farao na Misri yote?

19

וְהַיָּד	וְהַמֹּפְתִים	וְהָאֹתֹת	עֵינֶיךָ	רָאוּ	אֲשֶׁר־	הַגְּדֹלֹת	הַמַּסֹּת
na-mkono	na-miujiza	na-ishara	macho-yako	yaliona	ambayo-	makubwa	majaribu
H3027	H4159	H0226		H7200			

כֵּן־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	הוֹצִאֲךָ	אֲשֶׁר	הַנְּטוּיָה	וְהַזְּרֹעַ	הַחֲזָקָה
vivyo-hivyo-	Mungu-wako	Yahwe	alikutoa	ambao	ulionyoshwa	na-mkono	wenye-nguvu
	H0430	H3068	H3318		H5186	H2220	H2389

מִפְּנֵיהֶם׃	יָרֵא	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הָעַמִּים	לְכָל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יַעֲשֶׂה
mbele-yao	unaogopa	wewe	ambayo-	mataifa	kwa-yote-	Mungu-wako	Yahwe	atafanya
H6440	H3373				H3605	H0430	H3068	

Mateso makuu ambayo macho yenu yaliona, ishara, maajabu, mkono wa uweza, mkono ulionyoshwa ambao Yahwe Mungu wenu alivyowatoa. Yahwe Mungu wenu atafanya kile kile kwa watu wote ambao mnawaogopa.

20

אַבֵּד	עַד־	בָּם	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יְשַׁלַּח	הַצִּרְעָה	אֶת־	וְנִסַּ
kuangamia	hadi-	miongoni-mwao	Mungu-wako	Yahwe	atatuma	nyigu	–	Na-pia
H0006	H5704		H0430	H3068	H7971	H6880	H0853	H1571

מִפָּנֶיךָ׃	וְהַנִּסְתָּרִים	הַנִּשְׁאָרִים
mbele-yako	na-waliojificha	waliobaki
H6440	H5641	H7604

Zaidi ya yote, Yahwe Mungu wenu atatuma nyigu miongoni mwao, mpaka wale waliobaki na wale wanaojificha wenyewe mbele yenu waangamizwa mbele ya uwepo wenu.

21

אֵל	בְּקִרְבֶּךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי־	מִפְּנֵיהֶם	תַּעֲרֹץ	לֹא
Mungu	katikati-yako	Mungu-wako	Yahwe	kwa-sababu-	mbele-yao	usishtuke	Usishtuke-
H0410	H7130	H0430	H3068		H6440	H6206	H3808

וְנוֹרָא׃	גָּדוֹל
na-wa-kutisha	mkuu
H3372	

Hamtatishikeni nao, kwa kuwa Yahwe Mungu wenu yuko miongoni mwenu, Mungu mkuu na wa kuogofya.

22 וְנָשַׁל֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ אֶת־ הַגּוֹיִם֙ הָאֵ֔ל מִפָּנֶ֖יךָ מְעַ֣ט מְעָ֑ט
Atawafukuza Yahwe Mungu–wako – mataifa haya mbele–yako kidogo–kidogo
H5394 H3068 H0430 H0853 – H0411 H6440 H4592

לֹ֤א תוּכַל֙ כַּלֹּתָ֣ם מַהֵ֔ר פֶּן־ תִּרְבֶּ֥ה עָלֶ֖יךָ חַיַּ֥ת הַשָּׂדֶֽה׃
huwezi– kuwameliza haraka asije– akaongezeka juu–yako wanyama–wa porini
H3808 H3615 H3201 H6435 H8045

Yahwe Mungu wenu atayaondoa mataifa mbele zenu kidogo kidogo. Hamtayashinda yote kwa wakati mmoja, au wanyama wa mwitu watakuwa wengi karibu yenu.

23 וְנָתָ֣ן אֹתָ֣ם יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לְפָנֶ֖יךָ וְהָמָ֣ם מְהוּמָ֑ה גְּדֹלָ֥ה עַד־
Atawaweka Yahwe Mungu–wako mbele–yako atawachanganya kwa–fadhaa kubwa hadi
H5414 H3068 H0430 H6440 H2000 H4103 H3966 H5704

הִשָּׁמְדָֽם׃
kuangamizwa–kwao
H8045

Lakini Yahwe Mungu wenu atawapa ninyi ushindi dhidi yao wakati mkutanapo vitani; atawachanganya kwa kiasi kikubwa mpaka wameangamizwa.

24 וְנָתַ֣ן מְלָכֵיהֶם֮ בְּיָדֶךָ֒ וְהַאֲבַדְתָּ֣ אֶת־ שְׁמָם֮ מִתַּחַת֒
Ataweka wafalme–wao mkononi–mwako utaangamiza – jina–lao kutoka–chini–ya
H5414 H4428 H3027 H0006 H0853 – H8034 H8478

לַשָּׁמָ֔יִם לֹא־ יִתְיַצַּ֥ב אִישׁ֙ בְּפָנֶ֔יךָ עַד־ הִשְׁמִדְךָ֖
mbingu hakuna–atakayesimama– mtu mbele–yako hadi utakapowaangamiza
H8064 H3808 H3320 H0376 H6440 H5704 H8045

אֹתָֽם׃
wao
H0853

Atawaweka wafalme wao chini ya utawala wenu, na mtafanya jina lao kuangamia toka chini ya mbingu. Hakuna atakayeweza kusimama mbele yenu, mpaka muwaangamize.

25 פְּסִילֵ֥י אֱלֹהֵיהֶ֖ם תִּשְׂרְפ֣וּן בָּאֵ֑שׁ לֹא־ תַחְמֹ֣ד כֶּ֤סֶף וְזָהָב֙
Sanamu–za miungu–yao ziteketezeni kwa–moto usitamani– usitamani fedha na–dhahabu
H6456 H0430 H8313 H0784 H3808 H2530 H3701 H2091

עֲלֵיהֶ֔ם וְלָקַחְתָּ֣ לְךָ֔ פֶּן־ תִּוָּקֵ֖שׁ בּ֑וֹ כִּ֣י תוֹעֲבַ֤ת יְהוָה֙
iliyo–juu–yao na–kuichukua kwako usije– ukatekwa nayo kwa–sababu chukizo–kwa Yahwe
H5921 H3947 H3947 H6435 H3369 H1931 H8441 H3068

אֱלֹהֶ֔יךָ הִ֖וא׃
Mungu–wako hiyo
H0430 H1931

Utazichoma sanamu za kuchonga za miungu yao- usitamani madini ya fedha au dhahabu yanayofunika na kuichukua kwa ajili yenu, kwa sababu mkifanya, mtanaswa nayo-kwa kuwa ni chukizo kwa Yahwe Mungu wenu.

26 וְלֹא־ תָבִ֤יא תוֹעֵבָה֙ אֶל־ בֵּיתֶ֔ךָ וְהָיִ֥יתָ חֵ֖רֶם כָּמֹ֑הוּ שַׁקֵּ֣ץ
Wala–usilete– usilete chukizo katika– nyumba–yako utakuwa laana ichukiye
H3808 H0935 H8441 H0413 H1004 H1961 H2764 H8262

תְּשַׁקְּצֶ֥נּוּ וְתַעֵ֖ב תְּתַעֲבֶ֑נּוּ כִּ֣י־ חֵ֔רֶם הִ֖וא׃ פ
ichukiye na–ichukie ichukie kwa–sababu– laana hiyo P
H8262 H8581 H8581 H3966 H2764 H1931

Hamtaleta chukizo lolote ndani ya nyumba zenu na kuanza kuiabudu. Mtachukizwa kabisa na kuchukia kwa kuwa imetengwa kwa ajili ya uharibifu.

Chapter 8

לְמַעַן	לַעֲשׂוֹת	תִּשְׁמְרוּן	הַיּוֹם	מְצַוְּךָ		אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַמִּצְוָה	כָּל־	1
ili	kufanya	mtashika	leo	ninakuamuru–wewe		mimi	ambayo	amri	kila–	
H4616		H8104	H3117	H6680		H0595		H4687	H3605	
יְהוָה	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶת־	וְיִרִשְׁתֶּם	וּבָאתֶם	וּרְבִיתֶם	תִּחְיוּן		
Yahwe	aliapa	ambayo–	nchi	–	na–mwimiliki	na–mwingiye	na–mzidike	mpate–kuishi		
H3068	H7650		H0776	H0853	H3423	H0935		H2421		
לַאֲבֹתֵיכֶם׃										
kwa–baba–zenu										
H0001										

Mnapaswa kuyashika maagizo yote ninayowapa leo, ili kwamba mweze kuishi na kuongezeka, na kuingia na kuimiliki nchi ambayo Yahwe aliaapa kwa baba zenu.

וְזָכַרְתָּ	אֶת־	כָּל־	הַדֶּרֶךְ	אֲשֶׁר	הֹלִיכֲךָ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	זֶה		2
Na–utakumbuka	–	kila–	njia	ambayo	alikuongoza–wewe	Yahwe	Mungu–wako	hizi		
H2142	H0853	H3605	H1870		H3212	H3068	H0430	H2088		
אֶת־	לְדַעַת	לְנַסֹּתְךָ	עַנֹּתְךָ		לְמַעַן	בַּמִּדְבָּר	שָׁנָה	אַרְבָּעִים		
–	kujua	kukujaribu–wewe	kukutweza–wewe		ili	katika–jangwa	miaka	arobaini		
H0853	H3045	H5254			H4616		H8141	H0705		
לֹא׃	אִם־	מִצְוֹתָיו)	[מצותו]	הֲתִשְׁמֹר	בִּלְבָבְךָ	אֲשֶׁר				
la	au–	(amri–zake)	[amri–zake]	kama–utashika	moyoni–mwako	yaliyokuwa				
H3808		H4687	H4687	H8104	H3824					

Mtakumbuka akilini njia zote ambazo Yahwe Mungu amewaongoza miaka hii arobaini kwenye jangwa, ili kwamba apate kuwanyenyekeza, ili kwamba awajaribu kujua nini kilikuwa ndani ya mioyo yenu, kama mungeweza kuyashika maagizo yake au hapana.

לֹא־	אֲשֶׁר	הַמָּן	אֶת	וַיַּאֲכִלְךָ		וַיִּרְעֲבֶךָ		וַיַּעַנְךָ		3
hukui–	ambayo	mana	–	na–akakulisha–wewe		na–akakufanya–njaa		Na–alikutweza–wewe		
H3808			H0853	H0398		H7456				
הַלֶּחֶם	עַל־	לָא	כִּי	הוֹדִעֲךָ	לְמַעַן	אֲבֹתֶיךָ	יָדְעוּן	וְלֹא	יָדַעְתָּ	
mkate	kwa–	si	kwamba	kukujulisha–wewe	ili	baba–zako	jua	na–hawakui–	jua	
H3899		H3808		H3045	H4616	H0001	H3045	H3808	H3045	
יִחְיֶה	יְהוָה	פִּי־	מוֹצָא	כָּל־	עַל־	כִּי	הָאָדָם	יִחְיֶה	לְבַדּוֹ	
ataishi	Yahwe	kinywa–cha–	linalotoka	kila–	kwa–	bali	mwanadamu	ataishi	peke–yake	
H2421	H3068	H6310	H4161	H3605			H0120	H2421	H0905	
הָאָדָם׃										
mwanadamu										
H0120										

Aliwanyenyekeza, na kuwafanya kuwa na njaa, na kuwalisha manna, ambayo hamkuijua na ambayo baba zenu hawakuijua. Alifanya hivyo kuwafanya nyie kujua si kwa mkate tu watu wanaishi, badala ni kwa chochote hutoka kwenye kinywa cha Yahwe kwamba watu wanaishi.

4

זֶה	בָּצֵקָה	לֹא	וְרַגְלְךָ	מֵעָלֶיךָ	בָלְתָה	לֹא	שִׂמְלָתְךָ
hizi	vimba	haukui-	na-mguu-wako	juu-yako	haikuchakaa	haikuchakaa	nguo-yako
H2088	H1216	H3808	H7272		H1086	H3808	H8071

שָׁנָה׃	אַרְבָּעִים
miaka	arobaini
H8141	H0705

Mavazi yenu hayakuchanika na kudondoka, na miguu yenu haikuvimba kipindi cha miaka hiyo arobaini.

5

אֶת־	אִישׁ	יִיסַר	כַּאֲשֶׁר	כִּי	לְבָבֶךָ	עִם־	וְיָדַעְתָּ
–	mtu	anavyomrudi	kama-vile	kwamba	moyo-wako	pamoja-na-	Na-utajua
H0853	H0376	H3256			H3824		H3045

מְיַסְּרֶךָּ׃	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בְּנוֹ
anakurudi-wewe	Mungu-wako	Yahwe	mwana-wake
H3256	H0430	H3068	

Mtatafakari katika mioyo yenu kuhusu, namna, kama mtu anavyo mwadibisha kijana wake, hivyo Yahwe Mungu wenu anawadibisha ninyi.

6

וּלְיִרְאָה	בִּדְרָכָיו	לָלֶכֶת	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	מִצְוֹת	אֶת־	וְשָׁמַרְתָּ	
na-kumcha	katika-njia-zake	kutembea	Mungu-wako	Yahwe	amri-za	–	Na-utashika	
H3372	H1870	H3212	H0430	H3068	H4687	H0853	H8104	

אֹתוֹ׃
yeye
H0853

Mtayashika maagizo ya Yahwe Mungu wenu, ili kwamba mweze kutembea katika njia zake na kumheshimu.

7

אֶרֶץ	טוֹבָה	אֶרֶץ	אֶל־	מְבִיאֲךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי	
nchi	nzuri	nchi	katika-	anakuingiza-wewe	Mungu-wako	Yahwe	Kwa-maana	
H0776		H0776	H0413	H0935	H0430	H3068		

וּבָהָר׃	בַּבִּקְעָה	יֹצְאִים	וּתְהֹמֹת	עֵינֹת	מָיִם	נַחֲלֵי	
na-katika-mlima	katika-bonde	vinavyotoka	na-vilindi	chemchemi	maji	ya-vijito-vya	
H2022	H1237	H3318	H8415		H4325		

Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu anawaleta katika nchi nzuri, nchi ya vijito vya maji, visima na chemchemi, vitiririkavyo kwenda kwenye mabonde na miongoni mwa milima,

8

זֵית	אֶרֶץ־	וְרִמּוֹן	וּתְאֵנָה	וְגֶפֶן	וּשְׁעֹרָה	חִטָּה	אֶרֶץ	
mzeituni	nchi-ya-	na-mkomamanga	na-mtini	na-mzabibu	na-shayiri	ya-ngano	nchi	
H2132	H0776	H7416	H8384	H1612	H8184	H2406	H0776	

וּדְבַשׁ׃	שֶׁמֶן
na-asali	wa-mafuta
H1706	H8081

nchi ya ngano na shayiri, mizabibu, mtini, na komamanga; nchi mizeituni na asali.

9

לֹא־	לֶחֶם	בָּהּ	תֹּאכַל־	בְּמִסְכֵּנֻת	לֹא	אֲשֶׁר	אֶרֶץ	
hutapungukiwa-	mkate	ndani-yake	utakula-	kwa-uhaba	si	ambayo	nchi	
H3808	H3899		H0398	H4544	H3808		H0776	

בַּרְזֶל	אַבְנֶיהָ	אֲשֶׁר	אֶרֶץ	בָּהּ	כֹּל	תֶּחְסַר	
ni-chuma	mawe-yake	ambayo	nchi	ndani-yake	kitu-chochote	hutapungukiwa	
H1270	H0068		H0776		H3605	H2637	

נְחֹשֶׁת׃	תַּחְצֹב	וּמֵהָרָרֶיהָ
shaba	utachimba	na-kutoka-milima-yake
	H2672	H2042

Ni nchi ambayo mtakula mkate bila kupungukiwa, na ambapo mtaenda bila chochote; nchi ambayo mawe yametengenezwa kwa chuma, na kutokana na milima mtaweze kuchimba shaba.

הָאָרֶץ	עַל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	וּבֵרַכְתָּ	וְשָׂבָעְתָּ	וְאָכַלְתָּ		10
nchi	kwa–sababu–ya–	Mungu–wako	Yahwe	–	na–utambariki	na–utashiba	Na–utakula		
H0776		H0430	H3068	H0853	H1288	H7646	H0398		

לָךְ׃	נָתַן־	אֲשֶׁר	הַטֹּבָה
wewe	amekupa–	ambayo	nzuri
	H5414		

Mtakula na kushiba, na mtambariki Yahwe Mungu wenu kwa nchi nzuri ambayo amewapa.

שָׁמַר	לְבִלְתִּי	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	תִּשְׁכַּח	פֶּן־	לְךָ	הִשָּׁמֶר	11
shika	kwa–kuto–	Mungu–wako	Yahwe	–	ukamsahau	usije–	wewe	Jihadhari	
H8104	H1115	H0430	H3068	H0853	H7911	H6435		H8104	

הַיּוֹם׃	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	וְחֻקֹּתָיו	וּמִשְׁפָּטָיו	מִצְוֹתָיו
leo	ninakuamuru–wewe	mimi	ambazo	na–sheria–zake	na–hukumu–zake	amri–zake
H3117	H6680	H0595		H2708	H4941	H4687

Iweni makini kwamba msimsahau Yahwe Mungu wenu, na kwamba msipuuzie maagizo yake, hukumu zake, na sheria zake ambazo ninakuamuru leo,

וְיָשָׁבְתָּ׃	תִּבְנֶה	טוֹבִים	וּבָתִּים	וְשָׂבָעְתָּ	תֹּאכַל	פֶּן־	12
na–ukakaa	ukajenga	nzuri	na–nyumba	na–ukashiba	ukala	Usije–	
H3427	H1129			H7646	H0398	H6435	

vinginenyo unapokula na ukashiba, na wakati unajenga nyumba nzuri na kuishi ndani zao.

לָךְ	יִרְבֶּה־	וְזָהָב	וְכֶסֶף	יִרְבֶּיָן	וְצֹאנְךָ	וּבְקָרְךָ	13
kwako	vikazidika–	na–dhahabu	na–fedha	wakazidika	na–kondoo–zako	na–ng'ombe–zako	
		H2091	H3701		H6629	H1241	

יִרְבֶּה׃	לָךְ	אֲשֶׁר־	וְכֹל
vikazidika	kwako	vyenye–	na–vyote
			H3605

Na muwe makini wakati makundi yenu na mifugo yenu ikiongezeka, na wakati wa fedha zenu na dhahabu zenu zikiongezeka, na vyote mlivyonavyo kuongezeka,

הַמּוֹצִיאֲךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	וְשָׂכְחָתָּ	לְבָבֶךָ	וְרָם	14
aliyekutoa–wewe	Mungu–wako	Yahwe	–	na–ukamsahau	moyo–wako	na–ukainuka	
H3318	H0430	H3068	H0853	H7911	H3824		

עֲבָדִים׃	מִבֵּית	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ
utumwa	kutoka–nyumba–ya	Misri	kutoka–nchi–ya
H5650		H4714	H0776

basi kwamba mioyo yenu iliniuliza juu ya kumsahau Yahwe Mungu wenu-aliyewaleta kutoka nchi ya Misri, toka nyumba ya utumwa.

וְצִמְאוֹן	וְעַקְרָב	שָׂרָף	וְנָחָשׁ	וְהַנּוֹרָא	הַגָּדֹל	וּבַמִּדְבָּר	הַמּוֹלִיכֶךָ	15
na–kiu	na–nge	wenye–sumu	nyoka	la–kutisha	kubwa	katika–jangwa	Aliyekuongoza–wewe	
H6774	H6137		H5175	H3372			H3212	

הַחַלָּמִישׁ׃	מִצּוּר	מַיִם	לְךָ	הַמּוֹצִיא	מַיִם	אֵין־	אֲשֶׁר
wa–jiwe–gumu	kutoka–mwamba	maji	wewe	aliyekutolea	maji	hakukuwa–na–	ambapo
H2496	H6697	H4325		H3318	H4325	H0369	

Usimsahau yeye aliyewaongoza kupitia jangwa kuu na la kutisha, ambako ndani yake kulikuwa na nyoka wa moto na nge, na pitia nchi yenye kiu ambako hapakuwa na maji, ambaye yeye alileta maji toka kwenye mwamba wa jiwe.

16

לְמַעַן	אֲבֹתֶיךָ	יָדְעוּן	לֹא־	אֲשֶׁר	בַּמִּדְבָּר	מָן	הַמַּאֲכִלְךָ
ili	baba–zako	jua	hawakui–	ambayo	katika–jangwa	mana	Aliyekulisha–wewe
H4616	H0001	H3045	H3808				H0398

בְּאַחֲרִיתֶךָ׃	לְהֵיטִבְךָ	נַסֹּתֶךָ	וּלְמַעַן	עַנֹּתְךָ	
mwisho–wako	kukutendea–wema	kukujaribu–wewe	na–ili	kukutweza–wewe	
H0319	H3190	H5254	H4616		

Ambaye aliwalisha kwenye jangwa kwa manna ambayo mababu zenu hawakuijua, ili kwamba awajaribu, kufanya uzuri kwenu mwishoni-

17

לִי	עָשָׂה	יָדִי	וְעֹצֶם	כֹּחִי	בִּלְבָבֶךָ	וְאָמַרְתָּ
kwangu	umefanya	mkono–wangu	na–uwezo–wa	nguvu–yangu	moyoni–mwako	Na–utasema
		H3027	H6108		H3824	H0559

הַזֶּה׃	הַחַיִל	אֶת־
huu	utajiri	–
H2088	H2428	H0853

lakini mnaweza kusema mioyoni mwenu, Nguvu yangu na mkono wangu wa uweza umepata utajiri huu wote.

18

לְךָ	הַנֹּתֵן	הוּא	כִּי	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	וְזָכַרְתָּ
wewe	ndiye–anayekupa	yeye	kwa–maana	Mungu–wako	Yahwe	–	Na–utamkumbuka
	H5414	H1931		H0430	H3068	H0853	H2142

לַאֲבֹתֶיךָ	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר־	בְּרִיתוֹ	אֶת־	הָקִים	לְמַעַן	חַיִל	לַעֲשׂוֹת	כֹּחַ
kwa–baba–zako	aliapa	ambalo–	agano–lake	–	kuthibitisha	ili	utajiri	kufanya	nguvu
H0001	H7650		H1285	H0853		H4616	H2428		

פ	הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	
—	hii	kama–siku	
	H2088	H3117	

Lakini mtamkumbuka akilini Yahwe Mungu wenu, kwa kuwa ni yeye awapae ninyi nguvu ya kupata utajiri, ili kwamba aweze kuanzisha agano lake aliloapa kwa baba zenu, kama ilivyo leo.

19

אַחֲרֵי	וְהָלַכְתָּ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	תִּשְׁכַּח	שָׁכֹחַ	אִם־	וְהָיָה
kufuata	na–ukaenda	Mungu–wako	Yahwe	–	utamsahau	kusahau	ikiwa–	Na–itakuwa
	H1980	H0430	H3068	H0853	H7911	H7911		H1961

הַיּוֹם	בָּכֶם׃	הַעִדֹתִי	לָהֶם	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	וַעֲבַדְתָּם	אֱלֹהִים	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים
leo	juu–yenu	ninashuhudia	wao	na–ukawaabudu	na–ukawatumikia	mingine	mingine	miungu
H3117				H7812	H5647	H0312		H0430

תֹּאבֵדוּן׃	אָבֹד	כִּי
mtaangamia	kuangamia	kwamba
H0006	H0006	

Itakuwa kwamba, kama mtamsahau Yahwe Mungu wenu na kuwaendea miungu mingine, kuibudu, na kuiheshimu, nashuhudia kinyume dhidi yenu leo kwamba mtateketea.

20

עֵקֶב	תֹּאבֵדוּן	כֵּן	מִפְּנֵיכֶם	מַאֲבִיד	יְהוָה	אֲשֶׁר	כַּגּוֹיִם
kwa–sababu	mtaangamia	hivyo	mbele–yenu	anaangamiza	Yahwe	ambayo	Kama–mataifa
H6118	H0006		H6440	H0006	H3068		

פ	אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	בְּקוֹל	תִּשְׁמְעוּן	לֹא	
—	Mungu–wenu	Yahwe	sauti–ya	sikiliza	hamkui–	
	H0430	H3068		H8085	H3808	

Kama mataifa ambayo Yahwe anatengeneza kuyaangamiza mbele yenu, hivyo mtaangamia, kwa sababu hamkusikiliza sauti ya Yahwe Mungu wenu.

Chapter 9

גְּדֹלִים	גּוֹיִם	לָרֶשֶׁת	לָבוֹא	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	הַיּוֹם	עֹבֵר	אַתָּה	יִשְׂרָאֵל	שְׁמַע	1
makubwa	mataifa	kumiliki	kuingia	Yordani	–	leo	unavuka	wewe	Israeli	Sikia	
		H3423	H0935	H3383	H0853	H3117			H3478	H8085	

בַּשָּׁמָיִם׃	וּבְצָרֹת	גְּדֹלֹת	עָרִים	מִמֶּךָּ	וַעֲצֻמִים
hadi–mbinguni	na–yenye–ngome	mikubwa	miji	kuliko–wewe	na–yenye–nguvu
H8064	H1219				H6099

Sikiliza, Israeli; umekaribia kuvuka ng'ambo ya pili ya Yordani leo, kuyafukuza mataifa yenye nguvu na ushujaa kuliko ninyi, na miji ambayo ni mikuu na yenye boma iliyoenda juu,

שְׁמַעְתָּ	וְאַתָּה	יָדַעְתָּ	אַתָּה	אֲשֶׁר	עֲנָקִים	בְּנֵי	וָרָם	גָּדוֹל	עַם־	2
umesikia	na–wewe	unajua	wewe	ambao	Anaki	wana–wa	na–warefu	wakubwa	watu–	
H8085		H3045			H6062					

עֲנָק׃	בְּנֵי	לִפְנֵי	יִתְיַצַּב	מִי	
Anaki	wana–wa	mbele–ya	anayeweza–kusimama	ni–nani	
H6061		H6440	H3320	H4310	

watu wakuu na warefu, wana wa Anakimu, ambaye mnamjua, na yule mliomsikia watu wakisema, 'Nani atasimama mbele ya wana wa Anak?

אֵשׁ	לְפָנֶיךָ	הָעֹבֵר	הִוא־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי	הַיּוֹם	וְיָדַעְתָּ		3
moto	mbele–yako	anayevuka	yeye–ni–	Mungu–wako	Yahwe	kwamba	leo	Na–ujue		
H0784	H6440		H1931	H0430	H3068		H3117	H3045		

וְהוֹרַשְׁתָּם	לְפָנֶיךָ	יַכְנִיעֵם	וְהוּא	יַשְׁמִידֵם	הֲוֵא	אְכָלָה
na–utawafukuza	mbele–yako	atawatiisha	na–yeye	atawaangamiza	yeye	ulao
H3423	H6440	H3665	H1931	H8045	H1931	H0398

לָךְ׃	יְהוָה	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	מַהֵר	וְהַאֲבַדְתָּם	
kwako	Yahwe	alivyosema	kama–vile	upesi	na–utawaangamiza	
	H3068	H1696			H0006	

Kwa hiyo tambua leo kwamba, Yahwe Mungu wenu ni yeye ambaye huenda mbele yenu kama moto uwalao; atawaharibu na kuwaangamiza mbele yenu, kwa hiyo mtawaondosha na kuwafanya kuwapoteza kwa haraka, kama Yahwe alivyosema kwenu.

וְאָתָם	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בַּהֲדֶךָ	בִּלְבָבְךָ	תֹּאמַר	אַל־	4
wao	Mungu–wako	Yahwe	atakapowasukuma	moyoni–mwako	seme	Usi–	
H0853	H0430	H3068	H1920	H3824	H0559	H0408	

הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־	לָרֶשֶׁת	יְהוָה	הֱבִיאַנִי	בְּצִדְקָתִי	לֵאמֹר	מִלְּפָנֶיךָ	
hii	nchi	–	kumiliki	Yahwe	ameniingiza	kwa–haki–yangu	kusema	kutoka–mbele–yako	
H2063	H0776	H0853	H3423	H3068	H0935	H6666	H0559	H6440	

מִפָּנֶיךָ׃	מוֹרִישָׁם	יְהוָה	הָאֵלֶּה	הַגּוֹיִם	וּבִרְשָׁעַת		
kutoka–mbele–yako	anawafukuza	Yahwe	haya	mataifa	na–kwa–uovu–wa		
H6440	H3423	H3068	H0428		H7564		

Msiseme kwenye mioyo yenu, baada ya Yahwe Mungu wenu kuwatupilia toka mbele yenu, “ilikuwa kwa sababu ya haki yangu kwamba Yahwe amenileta mimi kuimiliki nchi hii; kwa kuwa ilikuwa kwa sababu ya maovu ya mataifa haya kwamba Yahwe anawaondowa toka mbele yenu.

אֶת־	לְמַעַן	בָּא	אַתָּה	לְבָבְךָ	וּבְיֹשֶׁר	בְּצִדְקָתְךָ	לֹא	5
–	kumiliki	unaingia	wewe	moyo–wako	na–kwa–unyofu–wa	kwa–haki–yako	Si	
H0853	H3423	H0935		H3824	H3476	H6666	H3808	

מוֹרִישָׁם	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	הָאֵלֶּה	הַגּוֹיִם	וּבְרִשְׁעַת	כִּי	אַרְצָם
anawafukuza	Mungu–wako	Yahwe	haya	mataifa	kwa–uovu–wa	bali	nchi–yao
H3423	H0430	H3068	H0428		H7564		H0776

לַאֲבֹתֶיךָ	יְהוָה	נִשְׁבָּע	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	אֶת־	הָקִים	וּלְמַעַן
kwa–baba–zako	Yahwe	aliapa	ambalo	neno	–	kuthibitisha	na–ili
H0001	H3068	H7650		H1697	H0853		H4616

מִפְּנֶיךָ	לְאַבְרָהָם	לְיִצְחָק	וּלְיַעֲקֹב׃
kutoka–mbele–yako	kwa–Abrahamu	kwa–Isaka	na–kwa–Yakobo
H6440	H0085	H3327	H3290

Si kwa sababu ya uadilifu wenu au unyofu wa mioyo yenu ambayo mnaenda kuingia kumiliki nchi yao, lakini ni kwa sababu ya maovu ya mataifa haya ambayo Mungu anawaondowa kutoka mbele zenu, na kusudi alifanye kuwa kweli neno ambalo aliapa kwa mababu zenu, Ibrahimu, Isaka na Yakabo.

הָאָרֶץ	אֶת־	לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בְּצִדְקָתְךָ	לֹא	כִּי	וְיָדַעְתָּ	6
nchi	–	wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	kwa–haki–yako	si	kwamba	Na–ujue	
H0776	H0853		H5414	H0430	H3068	H6666	H3808		H3045	

אָתָּה׃	עֹרֶף	קְשֵׁה־	עַם־	כִּי	לְרִשְׁתָּהּ	הַזֹּאת	הַטּוֹבָה
wewe	ngumu	wenye–shingo–	watu–	kwa–sababu	kuimiliki	hii	nzuri
	H6203	H7186			H3423	H2063	

Kwa hiyo tambua, kwamba Yahwe Mungu wenu awapi ninyi nchi hii nzuri kuimiliki kwa sababu ya uadilifu wenu kwa kuwa ni watu wakaidi.

בַּמִּדְבָּר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	הִקְצַפְתָּ	אֲשֶׁר־	אֵת	תִּשְׁכַּח	אַל־	זְכֹר	7
jangwani	Mungu–wako	Yahwe	–	ulivyomkasirisha	jinsi–	–	sahau	usi–	Kumbuka	
	H0430	H3068	H0853	H7107		H0853	H7911	H0408	H2142	

הַמָּקוֹם	עַד־	בְּאֲכֶם	עַד־	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	וָצֵאת	אֲשֶׁר־	הַיּוֹם	לְמִן־
mahali	hadi–	mlipofika	hadi–	Misri	kutoka–nchi–ya	ulitoka	ambayo–	siku	tangu–
H4725	H5704	H0935	H5704	H4714	H0776	H3318		H3117	

יְהוָה׃	עִם־	הֱיִיתֶם	מַמְרִים	הַזֶּה
Yahwe	dhidi–ya	mmekuwa	waasi	hapa
H3068		H1961	H4784	H2088

Kumbuka na msisahau jinsi mlivyomchochea Yahwe Mungu wenu katika hasira huko jangwani; kutoka siku hiyo ambayo mliacha nchi ya Misri mpaka mlipokuja kwenye eneo hili, mmekuwa waasi dhidi ya Yahwe.

לְהַשְׁמִיד	בָּכֶם	יְהוָה	וַיִּתְאַנַּף	יְהוָה	אֶת־	הִקְצַפְתֶּם	וּבְחֹרֵב	8
kuwaangamiza	nanyi	Yahwe	na–alikasirika	Yahwe	–	mlimkasirisha	Na–katika–Horebu	
H8045		H3068	H0599	H3068	H0853	H7107	H2722	

אֶתְכֶם׃
ninyi
H0853

Pia huko Horebu mlimchochea Yahwe katika hasira, na Yahwe alikasirika vya kutosha kwenu kuwaangamiza.

9

כָּרַת	אֲשֶׁר־	הַבְּרִית	לִוְחֹת	הָאֲבָנִים׀	לִוְחֹת	לָקַחַת	הָהָרָה	בַּעֲלֹתִי
alifanya	ambavyo–	vya–agano	vibao	vya–mawe	vibao	kupokea	mlimani	Nilipopanda
H3772		H1285	H3871	H0068	H3871	H3947	H2022	H5927

לֹא	לֶחֶם	לַיְלָה	וְאַרְבָּעִים	יוֹם	אַרְבָּעִים	בָּהָר	וָאֵשֵׁב	עִמָּכֶם	יְהוָה
si–	mkate	usiku	na–usiku–arobaini	siku	siku–arobaini	mlimani	na–nilikaa	nanyi	Yahwe
H3808	H3899	H3915	H0705	H3117	H0705	H2022	H3427		H3068

שָׁתִיתִי׃	לֹא	וּמַיִם	אָכַלְתִּי
nilinywa	si–	na–maji	nilikula
H8354	H3808	H4325	H0398

Wakati nilipoenda juu ya mlima kupokea mbao za mawe, mbao za agano ambalo Yahwe alifanya nanyi, Nilibaki kwenye mlima kwa siku arobaini na usiku arobaini; Wala sikula mkate wala kunywa maji.

10

בְּאַצְבַּע	כְּתֻבִים	הָאֲבָנִים	לִוְחֹת	שְׁנֵי	אֶת־	אֵלַי	יְהוָה	וַיִּתֵּן
kwa–kidole–cha	vilivyoandikwa	vya–mawe	vibao	viwili	–	mimi	Yahwe	Na–alinipa
H0676	H3789	H0068	H3871	H8147	H0853	H0413	H3068	H5414

בָּהָר	עִמָּכֶם	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדִּבְּרִים	כְּכֹל־	וַעֲלֵיהֶם	אֱלֹהִים
mlimani	nanyi	Yahwe	alisema	ambayo	maneno–yote	kama–	na–juu–yake	Mungu
H2022		H3068	H1696		H1697	H3605		H0430

הַקָּהָל׃	בְּיוֹם	הָאֵשׁ	מִתּוֹךְ
kusanyiko	siku–ya	moto	kutoka–katikati–ya
H6951	H3117	H0784	H8432

Yahwe alinipa mbao mbili za mawe zilizoandikwa kwa kidole chake; juu yake kuliandikwa kila kitu kama tu maneno yote ambayo Yahwe alitangaza kwenu juu ya mlima toka katikati mwa moto siku hiyo ya kusanyiko.

11

אֶת־	אֵלַי	יְהוָה	נָתַן	לָיְלָה	וְאַרְבָּעִים	יוֹם	אַרְבָּעִים	מִקֵּץ	וַיְהִי
–	mimi	Yahwe	alinipa	usiku	na–arobaini	siku	arobaini	mwishoni–mwa	Na–ikawa
H0853	H0413	H3068	H5414	H3915	H0705	H3117	H0705	H7093	H1961

הַבְּרִית׃	לְחֹות	הָאֲבָנִים	לִוְחֹת	שְׁנֵי
vya–agano	vibao	vya–mawe	vibao	viwili
H1285	H3871	H0068	H3871	H8147

Ilitokea mwishoni mwa siku hizo arobaini na usiku arobaini ya kwamba Yahwe alinipa mimi mbao mbili za mawe, mbao za agano.

12

כִּי	מְזֹּה	מַהֵר׀	רֵד	קוּם	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
kwa–sababu	kutoka–hapa	upesi	shuka	Simama	kwangu	Yahwe	Na–akasema
	H2088		H3381		H0413	H3068	H0559

מִן־	מַהֵר	סָרוּ	מִמִּצְרָיִם	הוֹצֵאתָ	אֲשֶׁר	עַמְּךָ	שִׁחֵת	
kutoka–	upesi	wamegeuka	kutoka–Misri	uliowatoa	ambao	watu–wako	wamejiangamiza	
		H5493	H4714	H3318			H7843	

מַסֵּכָה׃	לָהֶם	עָשׂוּ	צִוִּיתִם	אֲשֶׁר	דֶּרֶךְ׀	
sanamu–ya–kuyeyushwa	wenyewe	wamejitengenezea	niliwaagiza	ambayo	njia	
			H6680		H1870	

Yahwe alisema nami, 'Inuka, nenda chini haraka kutokea hapa, kwa kuwa watu wako, ambao uliwaleta toka Misri, wamekuwa wafisadi wenyewe. Kwa haraka wamegeuka toka kwenye njia ambayo niliwaamuru. Wamejifanyia wenyewe umbo la kutupwa.

13

עַם־	וְהִנָּה	הַזֶּה	הָעָם	אֶת־	רָאִיתִי	לֵאמֹר	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
watu–	na–tazama	hawa	watu	–	Nimewaona	kusema	kwangu	Yahwe	Na–akasema
	H2009	H2088		H0853	H7200	H0559	H0413	H3068	H0559

הוּא׃	עֹרֶף	קְשֵׁה־
wao	ngumu	wenye–shingo–
H1931	H6203	H7186

Zaidi ya hayo, Yahwe alizungumza na mimi na kusema, “Nimewaona watu hawa; ni watu wakaidi.

14

הַשָּׁמַיִם	מִתַּחַת	שְׁמָם	אֶת־	וְאֶמְחֶה	וְאַשְׁמִידֵם	מִמֶּנִּי	הֶרֶף	
mbingu	kutoka–chini–ya	jina–lao	–	na–nitafuta	nami–nitawaangamiza	mimi	Niache	
H8064	H8478	H8034	H0853		H8045		H7503	

מִמֶּנּוּ׃	וְרָב	עָצוּם	לְגוֹי־	אֹתְךָ	וְאֶעֱשֶׂה
kuliko–wao	na–kubwa	lenye–nguvu	taifa–	wewe	na–nitakufanya
		H6099		H0853	

Acha mimi peke yangu, ili kwamba niweze kuwaangamiza na kulifuta jina lao kutoka chini ya mbingu, na nitawafanya ninyi taifa lenye nguvu na kuu kuliko wao.”

15

לֶחָת	וּשְׁנֵי	בָּאֵשׁ	בֹּעֵר	וְהָהָר	הָהָר	מִן־	וָאֵרֵד	וָאֶפֶן	
vibao	na–viwili	kwa–moto	uliwaka	na–mlima	mlima	kutoka–	na–nikashuka	Na–nikageuka	
H3871	H8147	H0784		H2022	H2022		H3381	H6437	

יָדָי׃	שְׁתֵּי	עַל	הַבְּרִית
yangu	mikono–miwili	juu–ya	vya–agano
H3027	H8147		H1285

Kwa hiyo niligeuka nyuma na kushuka chini ya mlima, na mlima ulikuwa ukiwaka moto. Mbao mbili za agano zilikuwa kwenye mikono yangu.

16

אֱלֹהֵיכֶם	לַיהוָה	חֲטָאתֶם	וְהִנָּה	וָאֵרֶא		
Mungu–wenu	kwa–Yahwe	mlikuwa–mmetenda–dhambi	na–tazama	Na–nikaona		
H0430	H3068	H2398	H2009	H7200		

מִן־	מַהֵר	סַרְתֶּם	מַסֵּכָה	עֵגֶל	לָכֶם	עֲשִׂיתֶם	
kutoka–	upesi	mlikuwa–mmegeuka	ya–kuyeyushwa	ndama	wenyewe	mlikuwa–mmejifanyia	
		H5493		H5695			

אֶתְכֶם׃	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	הַדֶּרֶךְ
ninyi	Yahwe	aliagiza	ambayo–	njia
H0853	H3068	H6680		H1870

Nilitazama, na tazama, mlikuwa mmefanya dhambi dhidi ya Yahwe Mungu wenu. Mmejitengenezea wenyewe ndama. Kwa haraka mmegeuka toka njia ambayo Yahwe alikuwa amewaamuru.

17

יָדָי	שְׁתֵּי	מֵעַל	וָאַשְׁלִכֵם	הַלֻּחֹת	בִּשְׁנֵי	וָאֶתְפֹּשׂ	
mikono–yangu	miwili	kutoka–juu–ya	na–nikavitupa	vibao	viwili	Na–nikavishika	
H3027	H8147		H7993	H3871	H8147	H8610	

לְעֵינֵיכֶם׃	וָאֲשַׁבְּרֵם
mbele–ya–macho–yenu	na–nikavivunja
	H7665

Nilizichukua mbao mbili na kuzitupa toka mikononi mwangu. Nilizivunja mbele ya macho yenu.

18

לַיְלָה וְאַרְבָּעִים יוֹם אַרְבָּעִים כָּרִאשׁוֹנָה יְהוָה לִפְנֵי וָאֶתְנַפַּל׃
usiku na-arobaini siku arobaini kama-mwanzoni Yahwe mbele-ya Na-nikajiangusha
H3915 H0705 H3117 H0705 H7223 H3068 H6440 H5307

אֲשֶׁר חַטַּאתְכֶם כָּל־ עַל שָׁתִיתִי לֹא וּמַיִם אָכַלְתִּי לֹא לֶחֶם
ambazo dhambi-zenu yote- kwa-sababu-ya nilinywa si- na-maji nilikula si- mkate
H3605 H8354 H3808 H4325 H0398 H3808 H3899

לְהַכְעִיסוֹ׃ יְהוָה בְּעֵינֵי הָרַע לַעֲשׂוֹת חֲטָאתֶם
kumkasirisha Yahwe machoni-pa uovu kutenda mlizotenda
H3707 H3068 H2398

Tena nilala kifudifudi mbele ya Yahwe kwa siku arobaini na usiku arobaini; wala sikula mkate wala kunywa maji, kwa sababu dhambi zenu zote ambazo mlikuwa mmefanya, kwa kufanya hivyo ambavyo ilikuwa ni mbaya machoni pa Yahwe, ili kwamba kumchochea yeye katika hasira.

19

יְהוָה קָצַף אֲשֶׁר וְהַחֲמָה הָאַף מִפְּנֵי כִּי נָגַרְתִּי
Yahwe alikasirika ambayo na-ghadhabu hasira kwa-sababu-ya Kwa-sababu niliogopa
H3068 H7107 H2534 H0639 H6440 H3025

הַהוּא׃ בַּפַּעַם גַּם אֵלַי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אִתְּכֶם לְהַשְׁמִיד עֲלֵיכֶם
ule wakati pia mimi Yahwe lakini-alinisikia ninyi kuwaangamiza juu-yenu
H1931 H6471 H1571 H0413 H3068 H8085 H0853 H8045

Kwa kuwa nilikuwa nimeogopa hasira na gadhabu kali ambayo Yahwe alikuwa amekasirika vya kutosha dhidi yenu kuwaangamiza. Lakini Yahwe alinisikiliza mimi kwa wakati huo pia.

20

בְּעַד גַּם־ וָאֶתְפַּלֵּל לְהַשְׁמִידוֹ מְאֹד יְהוָה הִתְאַנַּף וּבְאַהֲרֹן
kwa-ajili-ya pia- na-niliomba kumwangamiza sana Yahwe alikasirika Na-kwa-Haruni
H1157 H1571 H6419 H8045 H3966 H3068 H0599 H0175

הַהוּא בָּעֵת אַהֲרֹן
ule wakati Haruni
H1931 H6256 H0175

Yahwe alikuwa na hasira nyingi na Aaroni kwa kusudi la kumuangamiza; pia niliomba kwa ajili ya Aaroni kwa wakati huohuo.

21

וְאֹתוֹ וָאֶשְׁרֹף לָקַחְתִּי הָעֵגֶל אֶת־ עָשִׂיתֶם אֲשֶׁר־ חַטַּאתְכֶם וָאֶת־
hiyo na-nikaichoma niliichukua ndama – mliifanya ambayo- dhambi-yenu Na-
H0853 H8313 H3947 H5695 H0853 H0853

לְעָפָר כָּתוֹת וָאֶכֹּת בָּאֵשׁ אֹתוֹ טָחוֹן הֵיטֵב עַד אֲשֶׁר־ דָּק
kama-mavumbi ikawa-laini ambayo- hadi vizuri kusaga hiyo na-nikaiponda kwa-moto
H6083 H1854 H5704 H3190 H2912 H0853 H3807 H0784

הָהָר׃ מִן־ הַיֹּרֵד הַנַּחַל אֶל־ עֲפָרוֹ אֶת־ וָאַשְׁלִךְ
mlima kutoka- kilichoshuka kijito katika- mavumbi-yake – na-nikatupa
H2022 H3381 H0413 H6083 H0853 H7993

Nilichukua dhambi zenu, ndama mliyekuwa mmentengeza, na kumchoma, kumpiga, kumweka chini kuwa mdogo, mpaka ilipokuwa laini kama vumbi. Nilirusha vumbi lake katika mkondo ambao ulitiririka chini kutoka mlimani.

22

הֱיִיתֶם מַקְצִפִים הַתַּאֲוָה וּבְקִבְרֹת וּבְמַסָּה וּבְתַבְעֵרָה
mlikuwa mlikuwa-mkimkasirisha na-huko-Kibroth-hataava na-huko-Masa Na-huko-Tabera
H1961 H7107 H6914 H4532 H8404

יְהוָה׃ אֶת־
Yahwe –
H3068 H0853

Huko Taberah, Massah, na huko Kibrothi Hattaavah, mlimchochea Yahwe kwenye adhabu.

23 וּבִשְׁלֹחַ יְהוָה אֶתְכֶם מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לֵאמֹר עֲלוּ הַרְשֻׁוהוּ אֶת־
Na-alipowatuma Yahwe ninyi kutoka-Kadeshi-barnea kusema Pandeni na-imilikini –
H7971 H3068 H0853 H6947 H0559 H5927 H3423 H0853

הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם כִּפְי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַתַּמְרוּ אֶת־
nchi ambayo nimewapa ninyi lakini-mliasi neno-la Yahwe Mungu-wenu –
H0776 H0834 H5414 H3808 H6310 H3068 H0430 H0853

וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ׃
na-hamku- sikia sauti-yake
H3808 H8085

Wakati Yahwe aliwatoa kutoka Kadeshi ya Barnea na kusema, 'Nenda juu na umiliki nchi ambayo nimekupa, 'ndipo mliasi dhidi ya agizo la Yahwe Mungu wenu, na hamkumwamini na kumsikiliza sauti yake.

24 מַמְרִים הֱיִיתֶם עִם־יְהוָה מִיּוֹם דַּעְתִּי אֶתְכֶם׃
Waasi mmekuwa dhidi-ya Yahwe tangu-siku niliyowajua ninyi
H4784 H1961 H3068 H3117 H3045 H0853

Mmekuwa waasi dhidi ya Yahwe toka siku ile nilipowajua.

25 וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְהוָה אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֵת־ אַרְבָּעִים אֵת יְהוָה לִפְנֵי
Na-nikajiangusha mbele-ya Yahwe arobaini siku na- arobaini – Yahwe mbele-ya
H5307 H6440 H3068 H0853 H0705 H3117 H0853 H0705 H3915

הִתְנַפָּלְתִּי כִּי־ אָמַר יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם׃
nilijiangusha kwa-sababu- alisema Yahwe kuwaangamiza ninyi
H5307 H0559 H3068 H8045 H0853

Kwa hiyo nilala kifudifudi mbele ya Yahwe siku zile arobaini na usiku arobaini, kwa sababu alikuwa amesema kwamba angewaangamiza.

26 וָאֶתְפַּלֵּל אֶל־ יְהוָה אֲדֹנָי וָאֹמַר יְהוָה אַל־ תַּשְׁחֵת עַמְּךָ
Na-niliomba kwa- Yahwe Bwana na-nikasema Yahwe usi- waangamize watu-wako
H6419 H0413 H3068 H0136 H0559 H3068 H0408 H7843 H5971

וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בִּגְדֻלֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם
na-urithi-wako ambao uliwakomboa kwa-ukuu-wako ambao- uliwatoa kutoka-Misri
H5159 H6299 H1433 H3318 H4714

בְּיָד חֲזָקָה׃
kwa-mkono wenye-nguvu
H3027 H2389

Niliomba kwa Yahwe na kusema, 'Oh Bwana Yahwe, usiwaangamize watu wako au warithi wako ambao uliwaokoa kwa ukuu wako, ambapo uwatoa toka Misri kwa mkono wa uweza.

27 זְכֹר לְעַבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל־ תִּפֶן אֶל־ קְשִׁי
Kumbuka watumishi-wako Abrahamu Isaka na-Yakobo usi- angalie – ukaidi-wa
H2142 H5650 H0085 H3327 H3290 H0408 H6437 H0413 H7190

הָעָם הַזֶּה וְאֶל־ רִשְׁעוֹ וְאֶל־ חַטָּאתוֹ׃
watu hawa na- uovu-wao na- dhambi-yao
H5971 H2088 H0413 H7562 H0413

Akilini waite watumishi wenu Ibrahimu, Isaka, na Yakobo; msiangalie ukaidi wa watu hawa, wala maovu yao, dhambi zao,

28

יְכֹלֶת מִבְּלִי מִשָּׁם הוֹצִאָתָנוּ אֲשֶׁר הָאָרֶץ יֹאמְרוּ פֶּן־
uwezo kwa-sababu-ya-kutoweza kutoka-humo ulitutoa ambayo nchi wakasema Wasije-
H3201 H1097 H8033 H3318 H0776 H0559 H6435

אוֹתָם וּמִשִּׁנְאָתוֹ לָהֶם דִּבֶּר אֲשֶׁר־ הָאָרֶץ אֶל־ לַהֲבִיאָם יְהוָה
kwao na-kwa-chuki-yake wao aliwaahidi ambayo- nchi katika- kuwaingiza Yahwe
H0853 H8135 H1696 H0776 H0413 H0935 H3068

בַּמִּדְבָּר׃ לַהֲמִתָם הוֹצִיאָם
jangwani kuwaua aliwatoa
H4191 H3318

ili kwamba nchi ambayo ulitutoa iseme, “Kwa sababu Yahwe hakuweza kuwaleta katika nchi aliyowaahadia, na kwa sababu aliwachukia, amewaleta nje kuwauwa katika jangwa.

29

הַגָּדֹל בְּכֹחֲךָ הוֹצֵאתָ אֲשֶׁר וְנַחֲלָתֶךָ עַמְּךָ וְהֵם
kuu kwa-nguvu-zako uliwatoa ambao na-urithi-wako ni-watu-wako Lakini-wao
H3318 H5159 H1992

פ הַנְּטוּיָה׃ וּבִזְרֹעֲךָ
— ulionyooshwa na-kwa-mkono-wako
H5186 H2220

Bado ni watu wa kwenu na urithi wenu, ambao uliwatoa kwa nguvu zako kuu na kwa kuonesha mamlaka yako,

Chapter 10

1

אֲבָנִים לוּחֹת שְׁנֵי־ לְךָ פְּסָל־ אֵלַי יְהוָה אָמַר הַהִוא בָּעֵת
za-mawe mbao mbili kwa-ajili-yako Chonga- kwangu Yahwe alisema ule Wakati-huo
H0068 H3871 H8147 H6458 H0413 H3068 H0559 H1931 H6256

עֵץ׃ אֲרֹן לְךָ וְעָשִׂיתָ הָהָרָה אֵלַי וַעֲלֵה כָּרִאשֹׁנִים
la-mti sanduku kwa-ajili-yako na-utatengeneza mlimani kwangu na-panda kama-za-kwanza
H6086 H0727 H2022 H0413 H5927 H7223

Kwa wakati ule Yahwe alisema kwangu, 'Chonga mbao mbili za mawe kama zile za kwanza, na njoo kwangu huku juu ya mlima, na utengeneze sanduku la mbao.

2

הַלֻּחֹת עַל־ הָיְיוּ אֲשֶׁר הַדְּבָרִים אֶת־ הַלֻּחֹת עַל־ וְאֶכְתֹּב
mbao juu-ya yalikuwa ambayo maneno (kielezi) mbao juu-ya Na-nitaandika
H3871 H1961 H1697 H0853 H3871 H3789

בָּאָרֹן׃ וְשַׂמְתָּם שִׁבַּרְתָּ אֲשֶׁר הָרִאשֹׁנִים
katika-sanduku na-uziweke ulivunja ambazo za-kwanza
H0727 H7665 H7223

Nitaandika kwenye mbao maneno ambayo yalikuwa kwenye mbao za kwanza ulizozivunja, na utaziweka ndani ya sanduku.

3

אֲבָנִים לֻחֹת שְׁנֵי־ וָאֶפְסֶל שִׁשִּׁים עֲצֵי אֲרוֹן וָאַעַשׂ
za-mawe mbao mbili nikachonga ya-mshita la-miti sanduku Nikatengeneza
H0068 H3871 H8147 H6458 H7848 H6086 H0727

בְּיָדִי׃ הַלֻּחֹת וּשְׁנֵי הָהָרָה וָאַעַל כָּרִאשֹׁנִים
mkononi-mwangu mbao na-mbili mlimani nikapanda kama-za-kwanza
H3027 H3871 H8147 H2022 H5927 H7223

Basi nilitengeneza sanduku la mbao za mikaratusi, na nikachonga mbao mbili za mawe kwa zile za kwanza, na nikaenda juu ya mlima, nikiwa na mbao mbili mkononi mwangu.

									4
אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	עֲשֶׂרֶת	אֶת	הָרִאשׁוֹן	כַּמִּכְתָּב	הַלֻּחֹת	עַל־	וַיִּכְתֹּב	
ambayo	maneno	kumi	(kielezi)	ya-kwanza	kama-maandishi	mbao	juu-ya	Akaandika	
	H1697	H6235	H0853	H7223	H4385	H3871		H3789	

יְהוָה	וַיִּתְּנֵם	הַקָּהָל	בְּיוֹם	הָאֵשׁ	מִתּוֹךְ	בָּהָר	אֵלַיכֶם	יְהוָה	דִּבֶּר
Yahwe	Akawapa	mkutano	siku-ya	moto	kutoka-katikati-ya	mlimani	kwenu	Yahwe	alisema
H3068	H5414	H6951	H3117	H0784	H8432	H2022	H0413	H3068	H1696

אֵלָי׃
kwangu
H0413

Aliandika kwenye mbao, kama maandishi ya kwanza, amri kumi ambazo Yahwe amesema nanyi kwenye mlima kutoka katikati mwa moto katika siku ya kusanyiko; ndipo Yahwe alilinipa mimi.

								5
אֲשֶׁר	בָּאָרוֹן	הַלֻּחֹת	אֶת־	וָאָשִׂם	הָהָר	מִן־	וָאֵרֵד	וָאֶפֶן	
ambalo	katika-sanduku	mbao	(kielezi)	nikaweka	mlima	kutoka	nikashuka	Nikageuka	
	H0727	H3871	H0853		H2022		H3381	H6437	

יְהוָה׃	צִוַּנִי	כַּאֲשֶׁר	שָׁם	וַיִּהְיוּ	עָשִׂיתִי	
Yahwe	aliniamuru	kama-vile	huko	nazo-zikawa	nilitengeneza	
H3068	H6680		H8033	H1961		

Niligeuka na kushuka chini kutoka mlimani, na kuweka mbao ndani ya sanduku nililokuwa nimetengeneza; hapo zilikaa, kama Yahwe alivyoniamuru.”

								6
אַהֲרֹן	מֵת	שָׁם	מוֹסֵרָה	מִבְּאֵרֹת־בְּנֵי־יַעֲקָן	נָסְעוּ	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	
Haruni	alikufa	Huko	Mosera	kutoka-Beerothi-Bene-Yaakani	walisafiri	Israeli	Na-wana-wa	
H0175	H4191	H8033		H0885	H5265	H3478		

תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	אֶלְעָזָר	וַיְכַהֵן	שָׁם	וַיִּקָּבֵר	
badala-yake	mwanawe	Eleazari	akahudumu-ukuhani	huko	akazikwa	
H8478		H0499	H3547	H8033	H6912	

(Watu wa Israeli walisafiri kutoka Beerothi ya Bene Jaakan kwenda Moserathi. Huko Aaroni alikufa, na huko alizikwa; Eleazar, mwana wake, alitumika katika ofisi ya ukuhani kwenye nafasi yake.

									7
מָיִם׃	נַחֲלֵי	אֶרֶץ	יָטְבָתָה	הַגִּדְגֻּדָה	וּמִן־	הַגִּדְגֻּדָה	נָסְעוּ	מִשָּׁם	
maji	ya-vijito-vya	nchi	Yotbatha	Gudgoda	na-kutoka	Gudgoda	walisafiri	Kutoka-huko	
H4325		H0776	H3193	H1412		H1412	H5265	H8033	

Kutokea huko walisafiri kwenda Gudgodah, na kutoka Gudgodah kwenda Jotbathah, nchi yenye mikondo ya maji.

										8
אֲרוֹן	אֶת־	לָשֵׂאת	הַלֵּוִי	שֶׁבֶט	אֶת־	יְהוָה	הִבְדִּיל	הַהוּא	בָּעֵת	
sanduku	(kielezi)	kubeba	la-Lawi	kabila	(kielezi)	Yahwe	alitenga	ule	Wakati-huo	
H0727	H0853	H5375	H3878	H7626	H0853	H3068	H0914	H1931	H6256	

עַד	בִּשְׁמוֹ	וּלְבָרֵךְ	לְשָׁרְתוֹ	יְהוָה	לִפְנֵי	לַעֲמֹד	יְהוָה	בְּרִית־	
hadi	kwa-jina-lake	na-kubariki	kumtumikia	Yahwe	mbele-ya	kusimama	Yahwe	la-agano-la	
H5704	H8034	H1288	H8334	H3068	H6440	H5975	H3068	H1285	

הַזֶּה׃	הַיּוֹם
hii	siku
H2088	H3117

Kwa wakati huo Yahwe alichagua kabila la Lawi kubeba sanduku la agano la Yahwe, kusimama mbele ya Yahwe kumtumikia na kubariki watu kwa jina lake, kama ilivyo leo.

9

עִם־ pamoja–na
וְנַחֲלָה wala–urithi H5159
חֵלֶק sehemu
לְלֵוִי kwa–Lawi H3878
הָיָה na H1961
לֹא־ hapakuwa H3808
כֵּן hili
עַל־ Kwa–sababu–ya

לוֹ׃ kwake
אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430
יְהוָה Yahwe H3068
דִּבֶּר alisema H1696
כַּאֲשֶׁר kama–vile
נַחֲלָתוֹ ni–urithi–wake H5159
הוּא yeye H1931
יְהוָה Yahwe H3068
אֶחָיו ndugu–zake H0251

Kwa hiyo Lawi hawana sehemu wala urithi wa nchi pamoja na ndugu zake; Yahwe ni urithi wao, kama Yahwe Mungu wenu alizungumza naye)

10

לָיְלָה usiku H3915
וְאַרְבָּעִים na–arobaini H0705
יוֹם siku H3117
אַרְבָּעִים arobaini H0705
הָרִאשֹׁנִים za–kwanza H7223
כַּיָּמִים kama–siku H3117
בָּהָר mlimani H2022
עָמַדְתִּי nilisimama H5975
וְאָנֹכִי Na–mimi H0595

הַשְׁחִיתֶךָ׃ kukuangamiza H7843
יְהוָה Yahwe H3068
אָבָה kukubali H0014
לֹא־ hakutaka H3808
הַהוּא ule H1931
בַּפַּעַם wakati–huo H6471
גַּם pia H1571
אֵלַי kwangu H0413
יְהוָה Yahwe H3068
וַיִּשְׁמַע akasikia H8085

“Nilibaki kwenye mlima kama ilivyokuwa mara ya kwanza, siku arobaini na usiku arobaini. Yahwe alinisikiliza wakati huo pia; Yahwe hakutaka kukuangamiza.

11

וְיָרַשׁ na–waimiliki H3423
וְיָבֹאוּ waingie H0935
הָעָם watu
לִפְנֵי mbele–ya H6440
לְמַסָּע safari H4550
לֵךְ nenda H3212
קוּם Simama
אֵלַי kwangu H0413
יְהוָה Yahwe H3068
וַיֹּאמֶר Akasema H0559

פ ¶
לָהֶם׃ kwao
לָתֵת kutoa H5414
לַאֲבֹתָם kwa–baba–zao H0001
נִשְׁבַּעְתִּי niliapa H7650
אֲשֶׁר־ ambayo
הָאָרֶץ nchi H0776
אֶת־ (kielezi) H0853

Yahwe alisema nami, “Inuka, nenda mbele ya watu uwaongoze katika safari yao; wataingia na kumiliki nchi ambayo niliapa kwa mababu zao kuwapa.'

12

אִם־ tu
כִּי isipokuwa
מֵעִמָּךְ kutoka–kwako
שֹׁאֵל anadai H7592
אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430
יְהוָה Yahwe H3068
מָה nini H4100
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
וְעַתָּה Na–sasa H6258

אֹתוֹ yeye
וּלְאַהֲבָה na–kumpenda H0157
דְּרָכָיו njia–zake H1870
בְּכָל־ katika–kila H3605
לָלֶכֶת kutembea H3212
אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430
יְהוָה Yahwe H3068
אֶת־ (kielezi) H0853
לְיִרְאָה kumcha H3372

וּבְכָל־ na–kwa–nafsi–yako H3605
לְבָבְךָ wote H3824
בְּכָל־ kwa–moyo–wako H3605
אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430
יְהוָה Yahwe H3068
אֶת־ (kielezi) H0853
וְלַעֲבֹד na–kumtumikia H5647

נַפְשֶׁךָ׃ yote H5315

Sasa, Israeli, Yahwe Mungu wenu ataka nini kwenu, isipokuwa hofu ya Yahwe Mungu wenu, kutembea katika njia zake zote, kumpenda yeye, na kumwabudu Yahwe Mungu wenu kwa moyo wenu wote na roho yenu yote.

13

הַיּוֹם leo H3117
מְצַוְּךָ ninakuamuru H6680
אָנֹכִי mimi H0595
אֲשֶׁר ambazo
חֻקֹּתָיו sheria–zake H2708
וְאֶת־ na H0853
יְהוָה za–Yahwe H3068
מִצְוֹת amri H4687
אֶת־ (kielezi) H0853
לִשְׁמֹר Kuzishika H8104

לְטוֹב׃ yako
kwa–faida

Kuzishika amri za Yahwe, na maagizo ambayo ninawaamuru ninyi leo kwa ajili ya uzuri wenu?

14

וְכָל־	הָאָרֶץ	הַשָּׁמַיִם	וּשְׁמֵי	הַשָּׁמַיִם	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	הֵן	
na–kila–kitu	ardhi	za–mbingu	na–mbingu	mbingu	Mungu–wako	ni–za–Yahwe	Tazama	
H3605	H0776	H8064	H8064	H8064	H0430	H3068	H2005	

בָּהּ׃	אֲשֶׁר־
ndani–yake	kilicho

Tazama, kwa Yahwe Mungu wenu mbingu ni zake na mbingu za mbingu, dunia, vyote vilivyomo.

15

בְּזַרְעָם	וַיִּבְחַר	אוֹתָם	לְאַהֲבָה	יְהוָה	חָשַׁק	בַּאֲבֹתֶיךָ	רַק	
uzao–wao	akawachagua	wao	kuwapenda	Yahwe	alipendezwa	baba–zako	Lakini	
H2233	H0977	H0853	H0157	H3068		H0001	H7535	

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	הָעַמִּים	מִכָּל־		בָּכֶם	אַחֲרֵיהֶם
hii	kama–leo	mataifa–yote	kutoka–miongoni–mwa		ninyi	baada–yao
H2088	H3117		H3605			

Yahwe peke alichukua furaha kwa baba zenu ili kwamba awapende, na aliwachagua ninyi, wazao wao, baada yao, zaidi kuliko ya watu wengine wowote, kama afanyavyo leo.

16

עוֹד׃	תַּקְשׁוּ	לֹא	וְעָרְפְּכֶם	לְבַבְכֶם	עָרְלַת	אֶת	וּמַלְתֶּם
tena	kuwa–ngumu	msifanye	na–shingo–zenu	la–mioyo–yenu	govi	(kielezi)	Tahirini
H5750	H7185	H3808	H6203	H3824	H6190	H0853	

Kwa hiyo basi wataili govi la mioyo yao, na msiwe wakaidi tena.

17

הָאֲדֹנִים	וַאֲדֹנֵי	הָאֱלֹהִים	אֱלֹהֵי	הוּא	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	כִּי	
mabwana	na–Bwana–wa	miungu	ni–Mungu–wa	yeye	Mungu–wenu	Yahwe	Kwa–maana	
H0113	H0136	H0430	H0430	H1931	H0430	H3068		

וְלֹא	פָּנִים	יִשָּׂא	לֹא־	אֲשֶׁר	וְהַנוֹרָא	הַגִּבֹּר	הַגָּדֹל	הָאֵל
wala	wa–uso	upendeleo	haonyeshi	ambaye	na–wa–kutisha	mwenye–nguvu	mkuu	Mungu
H3808	H6440	H5375	H3808		H3372	H1368		H0410

שֹׁחַד׃	יִקַּח
rushwa	hapokei
H7810	H3947

Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu, ni Mungu wa miungu na Bwana wa bwana, Mungu mkuu, mwenye nguvu na wakutisha, ambaye hapendelei yeyote na hapokei rushwa-

18

לֶחֶם	לוֹ	לָתֶת	גֵּר	וְאֹהֵב	וְאַלְמָנָה	יָתוֹם	מִשְׁפָּט	עֹשֶׂה
mkate	yeye	kumpa	mgeni	na–anampenda	na–mjane	kwa–yatima	haki	Anafanya
H3899		H5414	H1616	H0157	H0490	H3490	H4941	

וּשְׂמֵלָה׃	
na–nguo	
H8071	

Hutekeleza haki kwa yatima na wajane, na huonesha upendo kwa mgeni kwa kumpa chakula na mavazi.

19

מִצְרָיִם׃	בְּאֶרֶץ	הֱיִיתֶם	גֵּרִים	כִּי־	הַגֵּר	אֶת־	וַאֲהַבְתֶּם	
Misri	katika–nchi–ya	mlikuwa	wageni	kwa–sababu	mgeni	(kielezi)	Mpendeni	
H4714	H0776	H1961	H1616		H1616	H0853	H0157	

Kwa hiyo basi mpende mgeni; kwa kuwa mlikuwa wageni kutoka nchi ya Misri.

וּבִשְׁמֹו	תִּדְבָּק	וּבֹו	תַּעֲבֹד	אֹתֹו	תִּירָא	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	20
na–kwa–jina–lake	shikamana	na–kwake	mtumike	yeye	mche	Mungu–wako	Yahwe	(kielezi)	
H8034	H1692		H5647	H0853	H3372	H0430	H3068	H0853	

תִּשָּׁבֵעַ׃	
apa	
H7650	

Mtamche Yahwe Mungu wenu yeye mtamwabudu. Mtashikamana kwake, na kwa jina lake mtaapa.

אֶת־	אִתְּךָ	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	אֱלֹהֶיךָ	וְהוּא	תְּהִלָּתְךָ	הוּא	21
(kielezi)	pamoja–nawe	alifanya	ambaye	ni–Mungu–wako	na–yeye	ni–sifa–yako	Yeye	
H0853	H0854			H0430	H1931	H8416	H1931	

עֵינֶיךָ׃	רָאוּ	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהִים	הַנּוֹרָאֹת	וְאֶת־	הַגְּדֹלֹת	
macho–yako	yaliona	ambayo	haya	ya–kutisha	na	mambo–makuu	
	H7200		H0428	H3372	H0853		

Yeye ni sifa yenu, ni Mungu wenu, ambaye amefanya kwa ajili yenu haya mambo makuu na kutisha, ambayo macho yenu yameyaona.

יְהוָה	שָׁמְךָ	וְעַתָּה	מִצְרַיְמָה	אֲבֹתֶיךָ	יָרְדוּ	נֶפֶשׁ	בִּשְׁבְעִים	22
Yahwe	amekufanya	na–sasa	Misri	baba–zako	walishuka	nafsi	Watu–sabini	
H3068		H6258	H4714	H0001	H3381	H5315	H7657	

לָרֹב׃	הַשָּׁמַיִם	כְּכוֹכְבֵי	אֱלֹהֶיךָ	
kwa–wingi	mbingu	kama–nyota–za	Mungu–wako	
H7230	H8064	H3556	H0430	

Baba zako walienda Misri kama watu sabini; sasa Yahwe Mungu wako amekufanya wewe kuwa wengi kama nyota za mbinguni.

Chapter 11

וְחֻקֹּתָיו	מִשְׁמַרְתֹּו	וְשָׁמַרְתָּ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֵת	וְאָהַבְתָּ	1
na–sheria–zake	maagizo–yake	na–ushike	Mungu–wako	Yahwe	(kielezi)	Na–mpende	
H2708	H4931	H8104	H0430	H3068	H0853	H0157	

הַיָּמִים׃	כָּל־	וּמִצְוֹתָיו	וּמִשְׁפָּטָיו	
zote	siku	na–amri–zake	na–hukumu–zake	
H3117	H3605	H4687	H4941	

Kwa hiyo mtampenda Yahwe Mungu wenu na daima mtashika maelekezo yake, maagizo yake, sheria zake, na amri zake.

יָדְעוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	בְּנֵיכֶם	אֶת־	לֹא	כִּי	הַיּוֹם	וְיֹדַעְתֶּם	2
kujua	hawakujua	ambao	watoto–wenu	(kielezi)	si	kwa–maana	leo	Na–mjue	
H3045	H3808			H0854	H3808		H3117	H3045	

גְּדֻלֹּו	אֶת־	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	מוּסַר	אֶת־	רָאוּ	לֹא־	וַאֲשֶׁר
ukuu–wake	(kielezi)	Mungu–wenu	ya–Yahwe	adhabu	(kielezi)	kuona	hawakuona	na–ambao
H1433	H0853	H0430	H3068	H4148	H0853	H7200	H3808	

הַנְּטוּיָה׃	וּזְרֹעוֹ	הַחֲזָקָה	יָדוֹ	אֶת־		
ulionyooshwa	na–mkono–wake	wenye–nguvu	mkono–wake	(kielezi)		
H5186	H2220	H2389	H3027	H0853		

Kumbuka kwamba siongei kwa watoto wako, ambao hawajajua wala kuona hukumu ya Yahwe Mungu wako, ukuu wake, mkono wake wa uweza, mkono wake ulionyoshwa,

לְפַרְעֹה	מִצְרַיִם	בְּתוֹךְ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	מַעֲשָׂיו	וְאֶת־	אֹתֹתָיו	וְאֶת־	3
kwa–Farao	Misri	katikati–ya	alifanya	ambayo	matendo–yake	na	ishara–zake	Na	
H6547	H4714	H8432			H4639	H0853	H0226	H0853	

אַרְצוֹ׃	וּלְכָל־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־
yote	na–kwa–nchi–yake	Misri	mfalme–wa
H0776	H3605	H4714	H4428

Ishara na matendo ambayo alifanya katikati ya Misri kwa Farao, mfalme Misri, na nchi yake yote.

אֲשֶׁר	וּלְרִכְבּוֹ	לְסוּסָיו	מִצְרַיִם	לְחֵיל	עָשָׂה	וַאֲשֶׁר	4
ambayo	na–magari–yake	kwa–farasi–zake	la–Misri	kwa–jeshi	alifanya	Na–alivyofanya	
	H7393		H4714	H2428			

אַחֲרֵיכֶם	בְּרָדְפָם	פְּנֵיהֶם	עַל־	סוּף	יַם־	מֵי	אֶת־	הֵצִיף	
nyuma–yenu	walipowafuata	nyuso–zao	juu–ya	ya–Shamu	Bahari	maji–ya	(kielezi)	alifunika	
	H7291	H6440		H5488	H3220	H4325	H0853	H6687	

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	יְהוָה	וַיְאַבְּדֵם
hii	siku	hadi	Yahwe	akawaangamiza
H2088	H3117	H5704	H3068	H0006

Wala hawakuona kile alichofanya kwa jeshi la Misri, kwa farasi wao, au magari yao; namna alivyoyafanya maji ya bahari ya Reeds kuwaelemea kwa sababu ya kuwafuatilia, na namna Yahwe alivyowaangamiza mpaka leo,

הַזֶּה׃	הַמָּקוֹם	עַד־	בֹּאֲכֶם	עַד־	בַּמִּדְבָּר	לָכֶם	עָשָׂה	וַאֲשֶׁר	5
hapa	mahali	hadi	kufika–kwenu	hadi	jangwani	kwenu	alifanya	Na–alivyofanya	
H2088	H4725	H5704	H0935	H5704					

au nini alifanya kwenu kwenye jangwa mpaka mlikuja eneo hili.

רְאוּבֵן	בֶּן־	אֱלִיאָב	בְּנֵי	וְלַאֲבִירָם	לְדָתָן	עָשָׂה	וַאֲשֶׁר	6
Reubeni	mwana–wa	Eliabu	wana–wa	na–Abiramu	kwa–Dathani	alifanya	Na–alivyofanya	
H7205		H0446		H0048	H1885			

וְאֶת־	בָּתֵּיהֶם	וְאֶת־	וַתִּבְלָעֵם	פִּיהָ	אֶת־	הָאָרֶץ	פָּצְתָה	אֲשֶׁר
na	nyumba–zao	na	ikawameza	kinywa–chake	(kielezi)	ardhi	ilifunguka	ambayo
H0853		H0853	H1104	H6310	H0853	H0776	H6475	

יִשְׂרָאֵל׃	כָּל־	בְּקֶרֶב	בְּרַגְלֵיהֶם	אֲשֶׁר	הַיְקוּם	כָּל־	וְאֶת	אָהֳלֵיהֶם
wote	Israeli	katikati–ya	miguuni–mwao	ambacho	kitu–hai	kila	na	hema–zao
H3478	H3605	H7130	H7272		H3351	H3605	H0853	H0168

Hawajaona nini Yahwe alichofanya kwa Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu mwana wa Reubeni; namna dunia ilifungua kinywa chake na kuwameza, nyumba zao, mahema yao, na kila kitu hai kilichowafuata, katikati mwa Israeli yote.

עָשָׂה׃	אֲשֶׁר	הַגָּדֹל	יְהוָה	מַעֲשֵׂה	כָּל־	אֶת־	הָרֹאֹת	עֵינֵיכֶם	כִּי	7
alifanya	ambalo	kuu	la–Yahwe	tendo	kila	(kielezi)	yaliona	macho–yenu	Kwa–maana	
			H3068	H4639	H3605	H0853	H7200			

Lakini macho yenu yameona kazi yote kuu ya Yahwe aliyoifanya.

תֶּחֱזְקוּ	לְמַעַן	הַיּוֹם	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַמִּצְוָה	כָּל־	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	8
mpate–nguvu	ili	leo	ninakuamuru	mimi	ambayo	amri	kila	(kielezi)	Shikeni	
H2388	H4616	H3117	H6680	H0595		H4687	H3605	H0853	H8104	

לְרִשְׁתָּהּ׃	שָׁמָּה	עֹבְרִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶת־	וִירִשְׁתֶּם	וּבָאתֶם
kuimiliki	huko	mnavuka	ninyi	ambayo	nchi	(kielezi)	na–kuimiliki	na–mwingine
H3423	H8033				H0776	H0853	H3423	H0935

Kwa hiyo shikeni amri zote ambazo ninawaamuru leo, kwamba mweze kuwa imara, na kuingia na kuimiliki nchi, ambayo unaenda zaidi kuimiliki;

9

וּלְמַעַן	תַּאֲרִיכוּ	יָמִים	עַל־	הָאֲדָמָה	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	יְהוָה	לַאֲבֹתֵיכֶם	לָתֵת
Na–ili	mzidishe	siku	juu–ya	ardhi	ambayo	aliapa	Yahwe	kwa–baba–zenu	kuwapa
	H0748	H3117		H0127		H7650	H3068	H0001	H5414

ס	וּדְבַשׁ׃	חָלָב	זָבַת	אֶרֶץ	וּלְזַרְעָם	לָהֶם
§	na–asali	maziwa	itiririkayo	nchi	na–uzao–wao	wao
	H1706	H2461	H2100	H0776	H2233	

na kwamba uweze kuongeza siku zako katika nchi ambayo Yahwe aliapa kwa baba zako kuwapa na uzao wao, nchi itiririkayo maziwa na asali.

10

מִצְרַיִם	כְּאֶרֶץ	לֹא	לְרִשְׁתָּהּ	שָׁמָּה	בָּא־	אַתָּה	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	כִּי
Misri	kama–nchi–ya	si	kuimiliki	huko	unaingia	wewe	ambayo	nchi	Kwa–maana
H4714	H0776	H3808	H3423	H8033	H0935			H0776	

וְהִשְׁקִיתָ	זַרְעֲךָ	אֶת־	תִּזְרַע	אֲשֶׁר	מִשָּׁם	יְצָאתֶם	אֲשֶׁר	הִוא
na–kumwagilia	mbegu–yako	(kielezi)	ulipanda	ambayo	huko	mlitoka	ambayo	hiyo
H8248	H2233	H0853	H2232		H8033	H3318		H1931

הַיָּרָק׃	כְּגַן	בְּרַגְלְךָ
mboga	kama–bustani–ya	kwa–mguu–wako
H3419	H1588	H7272

Kwa kuwa nchi, ambayo unaingia kumiliki, siyo kama nchi ya Misri, ambako mlitoka, ambako mlipanda mbegu na kumwagilizia kwa miguu yenu, kama bustani ya mitishamba;

11

וּבְקֵעֹת	הָרִים	אֶרֶץ	לִרְשְׁתָּהּ	שָׁמָּה	עֹבְרִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	וְהָאָרֶץ	
na–mabonde	ya–milima	nchi	kuimiliki	huko	mnavuka	ninyi	ambayo	Lakini–nchi	
H1237	H2022	H0776	H3423	H8033				H0776	

מָיִם׃	תִּשְׁתֶּה־	הַשָּׁמַיִם	לִמְטַר	
maji	itakunywa	ya–mbingu	kwa–mvua	
H4325	H8354	H8064	H4306	

Lakini nchi, ambayo unaenda kuimiliki, ni nchi ya milima na mabonde, na kunywa maji ya mvua mbinguni,

12

יְהוָה	עֵינֵי	תָּמִיד	אֹתָהּ	דֹּרֵשׁ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	אֶרֶץ	
Yahwe	macho–ya	daima	hiyo	anaitunza	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	Nchi	
H3068		H8548	H0853	H1875	H0430	H3068		H0776	

ס	שָׁנָה׃	אַחֲרִית	וְעַד	הַשָּׁנָה	מֵרֵאשִׁית	בָּהּ	אֱלֹהֶיךָ
§	mwaka	mwisho–wa	hadi	mwaka	tangu–mwanzo–wa	juu–yake	Mungu–wako
	H8141	H0319	H5704	H8141	H7225		H0430

nchi ambayo Yahwe Mungu wenu awajali; macho ya Yahwe Mungu wenu daima yako juu yake, kuanzia mwanzo wa mwaka mpaka mwisho wa mwaka.

13

מְצַוֶּה	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	מִצְוֹתַי	אֶל־	תִּשְׁמְעוּ	שָׁמֹעַ	אִם־	וְהָיָה	
ninawaamuru	mimi	ambazo	amri–zangu	(kielezi)	mtasikia	kusikia	ikiwa	Na–itakuwa	
H6680	H0595		H4687	H0413	H8085	H8085		H1961	

בְּכָל־	וּלְעָבְדוֹ	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֶת־	לְאַהֲבָה	הַיּוֹם	אֶתְכֶם
kwa–moyo–wenu	na–kumtumikia	Mungu–wenu	Yahwe	(kielezi)	kumpenda	leo	ninyi
H3605	H5647	H0430	H3068	H0853	H0157	H3117	H0853

נַפְשְׁכֶם׃	וּבְכָל־		לְבַבְכֶם
zote	na–kwa–nafsi–zenu		wote
H5315	H3605		H3824

Itatokea, kama mtazisikiliza kwa bidii amri zangu ambazo ninawaamuru leo kumpenda Yahwe Mungu wenu, na kumtumikia kwa moyo wenu wote na roho zenu zote,

14

וְנָתַתִּי מְטַר־ Nitatoa H5414 H4306
אַרְצְכֶם kwa–nchi–yenu H0776
בְּעִתּוֹ kwa–wakati–wake H6256
יוֹרֶה mvua–ya–masika H3138
וּמַלְקוֹשׁ na–ya–vuli H4456
וְאָסַפְתָּ na–utakusanya H0622
דְגָנְךָ nafaka–yako H1715
וְתִירֹשְׁךָ na–divai–yako H8492
וְיִצְהָרֶךָ׃ na–mafuta–yako H3323

kwamba nitawapa mvua nchi yenu kwa majira yake, mvua za awali na mvua za badaye, ili kwamba mweze kukusanya nafaka zenu, mvinyo wenu mpya, na mafuta yenu.

15

וְנָתַתִּי Na–nitatoa H5414
עֵשֶׂב majani H6212
בְּשָׂדְךָ shambani–mwako H0929
לִבְהֶמְתֶּךָ kwa–mifugo–yako H0929
וְאָכַלְתָּ na–utakula H0398
וְשָׂבָעְתָּ׃ na–utashiba H7646

Nitawapa nyasi kwenye mashamba yenu kwa ajili ya mifugo yenu, na mtakula na kushiba.

16

הִשָּׁמְרוּ Jihadharini H8104
פֶּן isije H6435
יִפְתֶּה ikadanganywa H3824
לִבַבְכֶם mioyo–yenu H3824
וְסַרְתֶּם mkageuka H5493
וַעֲבַדְתֶּם na–kutumikia H5647
אֱלֹהִים miungu H0430
אֲחֵרִים mingine H0312
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם na–kuiabudu H7812
לָהֶם׃ hiyo H3824

Uwe makini mwenyewe, ili kwamba moyo wako usidanganyike, na kugeuka na kuabudu miungu mingine, na kuisujudia;

17

וְחָרָה Na–itawaka H2734
אַף־ hasira–ya H0639
יְהוָה Yahwe H3068
בָּכֶם dhidi–yenu H3824
וְעָצַר na–atazuia H6113
אֶת־ (kielezi) H0853
הַשָּׁמַיִם mbingu H8064
וְלֹא־ na–hakutakuwa H3808
יִהְיֶה na H1961
מָטָר mvua H4306
וְהָאֲדָמָה na–ardhi H0127
לֹא haitatoa H3808
תִתֵּן kutoa H5414
אֶת־ (kielezi) H0853
יְבוּלָהּ mazao–yake H2981
וַאֲבַדְתֶּם na–mtaangamia H0006
מְהֵרָה haraka H4120
מֵעַל׀ kutoka–juu–ya
הָאָרֶץ nchi H0776
הַטֹּבָה nzuri
אֲשֶׁר ambayo
יְהוָה Yahwe H3068
נֹתֵן anawapa H5414
לָכֶם׃ ninyi

ili kwamba hasira ya Yahwe isiwashiwe dhidi yenu, na ili kwamba asifunge mbingu, kwamba pasiwe na mvua, na nchi haitavuna matunda, na ili kwamba mpotee kwa haraka kutoka nchi nzuri ambayo Yahwe anawapa.

18

וְשַׂמְתֶּם Wekeni H0853
אֶת־ (kielezi) H0853
דְּבָרַי maneno–yangu H1697
אֵלֶּה haya H0428
עַל־ juu–ya H5315
נַפְשְׁכֶם nafsi–zenu H3824
וְעַל־ na–juu–ya H3027
לְבַבְכֶם mioyo–yenu H0226
עַל־ juu–ya H0853
יֶדְכֶם mikono–yenu H1961
וְהָיוּ na–yawe H7194
לְאוֹת kama–ishara H0996
וּקְשַׁרְתֶּם na–yafungeni H2903
אֹתָם hayo
בֵּין kati–ya
עֵינֵיכֶם׃ macho–yenu
לְטוֹטָפֹת kama–tepe

Kwa hiyo yaweke haya maneno ndani ya moyo wako na roho; yafunge kama ishara kwenye mkono wako, na yawe utepe katikati ya macho yako.

19

בְּבֵיתֶךָ	בְּשָׁבְתְּךָ	בָּם	לְדַבֶּר	בְּנֵיכֶם	אֶת־	אֹתָם	וְלִמַּדְתָּם
nyumbani–mwako	ukiketi	hayo	kuyasema	watoto–wenu	(kielezi)	hayo	Na–wafundisheni
	H3427		H1696		H0853	H0853	H3925

וּבְקוּמֶךָ׃	וּבְשָׁכְבְּךָ	בְּדַרְכְּךָ	וּבְלֶכְתְּךָ
na–ukiamka	na–ukilala	njiani	na–ukitembea
	H7901	H1870	H3212

Utayafundisha kwa watoto na kuongea juu yake wakati uketipo ndani ya nyumba yako, wakati utembeapo barabarani, wakati ulalapo, na wakati uinukapo.

20

וּבְשַׁעֲרֶיךָ׃	בֵּיתֶךָ	מְזוּזוֹת	עַל־	וּכְתַבְתָּם
na–malango–yako	nyumba–yako	miimo–ya	juu–ya	Na–yaandikeni
H8179		H4201		H3789

Utayaandika kwenye miimo ya milango ya nyumba zenu na kwenye malango yenu,

21

נִשְׁבָּע	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	עַל	בְּנֵיכֶם	וִימֵי	יְמֵיכֶם	יִרְבּוּ	לְמַעַן
aliapa	ambayo	ardhi	juu–ya	watoto–wenu	na–siku–za	siku–zenu	ziongezeke	Ili
H7650		H0127			H3117	H3117		H4616

ס	הָאָרֶץ׃	עַל־	הַשָּׁמַיִם	כִּימֵי	לָהֶם	לָתֵת	לַאֲבֹתֵיכֶם	יְהוָה
§	ardhi	juu–ya	mbingu	kama–siku–za	wao	kuwapa	kwa–baba–zenu	Yahwe
	H0776		H8064	H3117		H5414	H0001	H3068

kwamba siku zenu na siku za watoto wenu ziweze kuongezeka katika nchi ambayo Yahwe aliapa kwa mababu zenu kuwapa, maadamu mbingu ziko juu ya ardhi.

22

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַזֹּאת	הַמִּצְוָה	כָּל־	אֶת־	תִּשְׁמְרוּן	שָׁמוֹר	אִם־	כִּי־
mimi	ambayo	hii	amri	kila	(kielezi)	mtashika	kushika	ikiwa	Kwa–maana
H0595		H2063	H4687	H3605	H0853	H8104	H8104		

בְּכָל־	לָלֶכֶת	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֶת־	לְאַהֲבָה	לַעֲשֹׂתָהּ	אֶתְכֶם	מְצַוֶּה
katika–kila	kutembea	Mungu–wenu	Yahwe	(kielezi)	kumpenda	kuifanya	ninyi	ninawaamuru
H3605	H3212	H0430	H3068	H0853	H0157		H0853	H6680

בּוֹ׃	וּלְדָבְקָה־	דְּרָכָיו	
naye	na–kushikamana	njia–zake	
	H1692	H1870	

Kama mtayashika kwa bidii maagizo haya yote ambayo ninawaamuru nyinyi, ili kwamba myafanye, mpende Yahwe Mungu wenu, tembea katika njia zake zote, na kushikamana naye,

23

גּוֹיִם	וְיִרַשְׁתֶּם	מִלִּפְנֵיכֶם	הָאֵלֶּה	הַגּוֹיִם	כָּל־	אֶת־	יְהוָה	וְהוֹרִישׁ
mataifa	na–mtaimiliki	mbele–yenu	haya	mataifa	kila	(kielezi)	Yahwe	Atawafukuza
	H3423	H6440	H0428		H3605	H0853	H3068	H3423

מִכֶּם׃	וַעֲצֻמִים	גְּדֹלִים	
kuliko–ninyi	na–yenye–nguvu	makubwa	
	H6099		

basi Yahwe atawaondosha mataifa haya yote kutoka mbele yenu, na mtayafukuza mataifa makubwa na yenye nguvu kuliko nyie.

24 כָּל־ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרָךְ־ כַּף־ רַגְלְכֶם בּוֹ הָיָה לָכֶם מִן־ הַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן וְהַנָּהָר נְהַר־ פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם׃

Kila mahali ambapo mtakanyaga yote nchi yote mnayotembea juu ya alivyosema ninyi.

25 לֹא־ יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם וּמְוֹרַאֲכֶם וּפַחְדְּכֶם יִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל־ כָּל־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ־ בָּהּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃

Hakutasimama mtu ataweza kusimama mbele yenu; Yahwe Mungu wenu ataweka hofu yenu na ugaidi wenu juu ya nchi yote mnayotembea juu yake kama alivyosema na ninyi.

26 רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה׃

Tazama, naweka mbele yenu baraka na laana;

27 אֶת־ הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־ מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם׃

baraka, kama mtasikiliza amri za Yahwe Mungu wenu ambazo ninakuamuru leo,

28 וְהַקְּלָלָה אִם־ לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־ מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן־ הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־ יְדַעְתֶּם׃ ס

na laana, kama hamtasikiliza amri za Yahwe Mungu wenu, lakini mkaicha njia ninayokuamuru leo, kuendea miungu mingine ambayo hamjaijua.

29 וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה
Na–itakuwa wakati atakapokuleta Yahwe Mungu–wako katika nchi ambayo wewe
H1961 H0935 H3068 H0430 H0413 H0776

בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־(kielezi) הַבְּרָכָה עַל־juu–ya הָרַ֫ר מלימא
unaingia huko kuimiliki utaweka baraka juu ya mlima

וְאֶת־na גְּרִזִּים הַר עֵיבָל׃ Gerizimu mlima Ebali
H0853 H1630 H2022 H2022

Itakuwa wakati Yahwe Mungu wenu anawaleta ninyi katika nchi ambayo mnaenda kumiliki, kwamba mtaweka baraka juu ya mlima Gerizimu na laana juu ya mlima Ebali.

30 הֲלֹא־הֵמָּה בְּאֶרֶץ הַשֶּׁמֶשׁ מִבֹּוא דֶּרֶךְ אַחֲרֵי הַיַּרְדֵּן בְּעֵבֶר
Je–si hizo katika–nchi–ya jua machweo–ya njia–ya kuelekea Yordani ng'ambo–ya
H3808 H1992 H0776 H8121 H3996 H1870 H3383 H5676

מֹרֶה׃ אֵלוֹנֵי מַצֵּבָל הַגִּלְגָּל מוּל בָּעֲרָבָה הַיֹּשֵׁב הַכְּנַעֲנִי
More mialoni–ya karibu–na Gilgali mkabala–na Araba wanaokaa Wakanaani
H4176 H0436 H0681 H1537 H4136 H6160 H3427

Hawako ng'ambo ya pili zaidi ya Yordani, magharibi mwa barabara la magharibi, katika nchi ya Wakanani wanaoishi Arabah, juu dhidi ya Gilgali, kando ya mialo ya Moreh?

31 כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־(kielezi) הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־(kielezi) הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
Kwa–maana ninyi mnavuka Yordani kuingia kuimiliki (kielezi) nchi ambayo
H3588 H0859 H5674 H3383 H0935 H3423 H0853 H0776

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם־na–mtaimiliki אֹתָהּ וְיָשַׁבְתֶּם־na–mtakaa בָּהּ׃
Yahwe Mungu–wenu anawapa ninyi hiyo humo
H3068 H0430 H5414 H3423 H0853 H3427

Kwa maana mtavuka ng'ambo ya pili ya Yordani kuingia kumiliki nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa, na mtamiliki na kuishi ndani yake.

32 וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת (kielezi) כָּל־kila הַחֻקִּים sheria וְאֶת־na הַמִּשְׁפָּטִים hukumu אֲשֶׁר אָנֹכִי מימi נֹתֵן
Shikeni kufanya (kielezi) kila sheria na hukumu ambazo mimi ninawapa
H8104 H6213 H0853 H3605 H2706 H0853 H4941 H0834 H0589 H5414

לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם׃ mbele–yenu leo
H6440 H3117

Mtashika sheria zote na amri ninazoweka mbele yenu leo.

Chapter 12

1 אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
Hizi ni–sheria na–hukumu ambazo mtashika kufanya katika–nchi ambayo
H0428 H2706 H4941 H8104 H6213 H0776 H0834

נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ לִרְשָׁתָהּ כָּל־siku יְמֵי אֲשֶׁר־ambazo אַתֶּם חַיִּים
ametoa Yahwe Mungu–wa baba–zako kwako kuimiliki siku zote ambazo ninyi mnaishi
H5414 H3068 H0430 H0001 H3423 H3605 H3117 H0834 H0859 H2416

עַל־juu–ya הָאֲדָמָה׃ ardhi
H0127

Hizi ni amri na sheria ambazo mtazishika katika nchi ambayo, Yahwe Mungu wa baba zenu, amewapa kumiliki, siku zote mnazoishi kwenye ardhi.

2

הַגּוֹיִם	שָׁם	עָבְדוּ־	אֲשֶׁר	הַמְקֹמֹות	כָּל־	אֶת־	תְּאַבְּדוּן	אַבֵּד
mataifa	huko	waliabudu	ambapo	mahali	kila	(kielezi)	mtaangamiza	Kuangamiza
	H8033	H5647		H4725	H3605	H0853	H0006	H0006

וְעַל־	הָרָמִים	הֶהָרִים	עַל־	אֱלֹהֵיהֶם	אֶת־	אֹתָם	יֹרְשִׁים	אַתֶּם	אֲשֶׁר
na–juu–ya	mirefu	milima	juu–ya	miungu–yao	(kielezi)	hayo	mnayamiliki	ninyi	ambayo
		H2022		H0430	H0853	H0853	H3423		

רַעֲנָן׃	עֵץ	כָּל־	וְתַחַת	הַגְּבָעוֹת
wenye–majani	mti	kila	na–chini–ya	vilima
	H6086	H3605	H8478	H1389

Hakika mtaharibu maeneo yote ambapo mataifa mtakayofukuza miungu yao walioabudu, kwenye milima mirefu, kwenye vilima, na chini ya kila mti wa kijani.

3

וַאֲשֵׁרֵיהֶם	מַצֵּבֹתָם	אֶת־	וְשִׁבַּרְתֶּם	מִזְבְּחֹתָם	אֶת־	וְנִתַּצְתֶּם
na–maashera–yao	nguzo–zao	(kielezi)	na–vunjeni	madhabahu–yao	(kielezi)	Bomboanyi
H0842	H4676	H0853	H7665	H4196	H0853	H5422

שְׁמָם	אֶת־	וְאִבַּדְתֶּם	תְּנַדֵּעֻן	אֱלֹהֵיהֶם	וּפְסִילֵי	בָּאֵשׁ	תִּשְׂרְפוּן
jina–lao	(kielezi)	na–angamizeni	kateni	miungu–yao	na–sanamu–za	kwa–moto	chomanyi
H8034	H0853	H0006	H1438	H0430	H6456	H0784	H8313

הַהוּא׃	הַמָּקוֹם	מִן־
hapo	mahali	kutoka
H1931	H4725	

Na mtazivunja madhabahu zao chini, mtaharibu kwa vipandepande nguzo zao za mawe, na kuchoma ncha za Asherahi, mtazikata sanaa za kuchongwa za miungu yao na kuangamiza jina lao nje ya eneo hilo.

4

אֱלֹהֵיכֶם׃	לַיהוָה	כֵּן	תַּעֲשׂוּן	לֹא־
Mungu–wenu	kwa–Yahwe	hivyo	kufanya	Msifanye
H0430	H3068			H3808

Hamtamwabudu Yahwe Mungu wenu kama hivyo.

5

אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	אֶל־	אֶם־	כִּי
Mungu–wenu	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	kwenye	tu	Bali
H0430	H3068	H0977		H4725	H0413		

תִּדְרְשׁוּ	לְשָׁכְנוֹ	שָׁם	שְׁמוֹ	אֶת־	לָשׂוּם	שִׁבְטֵיכֶם	מִכָּל־
tafuteni	makao–yake	huko	jina–lake	(kielezi)	kuweka	makabila–yenu	kutoka–miongoni–mwa
H1875	H7933	H8033	H8034	H0853		H7626	H3605

שָׁמָּה׃	וּבָאתָ
huko	na–nenda
H8033	H0935

Lakini kwa eneo ambalo Yahwe Mungu wenu atachagua kutoka makabila yenu kuweka jina lake, hapo patakuwa ni eneo analoishi na huko ndiyo mtaenda.

וְאֶת	מַעְשְׂרֹתֵיכֶם	וְאֶת	וְזִבְחֵיכֶם	עֹלֹתֵיכֶם		שָׁמָּה	וַהֲבֵאתֶם	6
na	zaka–zenu	na	na–dhabihu–zenu	sadaka–zenu–za–kuteketezwa		huko	Leteni	
H0853	H4643	H0853	H2077			H8033	H0935	

וּבְכֹרֹת		וְנִדְבֹתֵיכֶם	וְנִדְרֵיכֶם	יֶדְכֶם	תְּרוּמַת	
na–wazaliwa–wa–kwanza–wa		na–sadaka–za–hiari	na–nadhiri–zenu	mkono–wenu	toleo–la	
H1062		H5071	H5088	H3027	H8641	

וְצֹאנְכֶם׃	בְּקַרְכֶם
na–kondoo–zenu	ng'ombe–zenu
H6629	H1241

Ni huko ndiko mtaleta sadaka ya kutekeketezwa, dhabihu zenu, zaka zenu, na sadaka zinazotolewa kwa mkono wenu, sadaka zenu za viapo, sadaka za utayari na mzao wa kwanza wa mifugo na wanyama.

מִשְׁלַח	בְּכֹל	וּשְׂמַחְתֶּם	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	לִפְנֵי	שָׁם	וַאֲכַלְתֶּם־	7
kazi–ya	katika–kila	na–furahini	Mungu–wenu	Yahwe	mbele–ya	huko	Na–kuleni	
	H3605	H8055	H0430	H3068	H6440	H8033	H0398	

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	בָּרַכְךָ	אֲשֶׁר	וּבָתֵּיכֶם	אַתֶּם	יֶדְכֶם
Mungu–wako	Yahwe	amekubariki	ambayo	na–nyumba–zenu	ninyi	mikono–yenu
H0430	H3068	H1288				H3027

Ni huko mtakula mbele za Yahwe Mungu wenu na kufurahi kuhusu kila kitu ambacho mmeweka mkono, nyie na jamaa zenu, ambapo Yahwe Mungu wenu amewabariki.

כָּל־	אִישׁ	הַיּוֹם	פֹּה	עֹשִׂים	אֲנַחְנוּ	אֲשֶׁר	כֹּל	תַּעֲשׂוּן	לֹא	8
kila	kila–mtu	leo	hapa	tunafanya	sisi	ambayo	kama–yote	kufanya	Msifanye	
H3605	H0376	H3117	H6311		H0587		H3605		H3808	

בְּעֵינָיו׃	הַיָּשָׁר	
machoni–mwake	kilicho–sawa	
	H3477	

Hamtafanya mambo yote ambayo tunafanya hapa leo; sasa kila moja anafanya chochote kile kizuri machoni pake,

אֲשֶׁר־	הַנַּחֲלָה	וְאֶל־	הַמְּנוּחָה	אֶל־	עָתָּה	עַד־	בָּאתֶם	לֹא־	כִּי	9
ambao	urithi	na–kwenye	pumziko	kwenye	sasa	hadi	kufika	hamjafika	Kwa–maana	
	H5159	H0413	H4496	H0413	H6258	H5704	H0935	H3808		

לָךְ׃	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	
	H5414	H0430	H3068	

kwa kuwa bado hamjapumzika, kwa urithi ambao Yahwe Mungu wenu anawapa.

אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲשֶׁר־	בָּאָרֶץ	וְיִשַּׁבְתֶּם	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	וַעֲבַרְתֶּם		10
Mungu–wenu	Yahwe	ambayo	katika–nchi	na–mtakaa	Yordani	(kielezi)	Mtavuka		
H0430	H3068		H0776	H3427	H3383	H0853			

מִסָּבִיב	אֹיְבֵיכֶם	מִכָּל־	לָכֶם	וְהֵנִיחַ	אֶתְכֶם	מַנְחִיל	
wote–pande–zote	adui–zenu	kutoka–kwa	ninyi	na–atawapa–pumziko	ninyi	anawapa–urithi	
H5439	H0341	H3605		H5117	H0853	H5157	

בָּטַח׃	וְיִשַּׁבְתֶּם־
salama	na–mtakaa
H0983	H3427

Lakini pindi mnaenda ng'ambo ya pili ya Yordani na kuishi ndani ya nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anasababisha ninyi kurithi, na wakati awapa pumziko kutoka kwa maadui zenu wanaowazunga karibu, ili kusudi muishi kwa usalama,

11

שָׁם	שְׁמוֹ	לְשַׁכֵּן	בּוֹ	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	יִבְחַר׀	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	וְהָיָה
huko	jina–lake	kukaa	hapo	Mungu–wenu	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	Na–itakuwa
H8033	H8034	H7931		H0430	H3068	H0977		H4725	H1961

אֶתְכֶם	מְצַוֶּה	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	תָּבִיאוּ	שָׁמָּה
ninyi	ninawaamuru	mimi	kitu–ambacho	kila	(kielezi)	mtaleta	huko
H0853	H6680	H0595		H3605	H0853	H0935	H8033

וְכֹל׀	יֶדְכֶם	וּתְרֻמַת	מַעְשְׂרֹתֵיכֶם׀	וְזִבְחֵיכֶם	עוֹלֹתֵיכֶם
na–kila	mkono–wenu	na–toleo–la	zaka–zenu	na–dhabihu–zenu	sadaka–zenu–za–kuteketezwa
H3605	H3027	H8641	H4643	H2077	

לַיהוָה׃	תִּדְּרוּ	אֲשֶׁר	נִדְרֵיכֶם	מִבְחַר
kwa–Yahwe	mnaahidi	ambazo	nadhiri–zenu	chaguo–bora–la
H3068	H5087		H5088	H4005

kisha itakuwa eneo ambalo Yahwe Mungu wenu atachagua kusababisha jina lake kuishi, huko mtaleta yote ninayowaamuru; sadaka za kuteketezwa, dhabihu zenu, zaka zenu, sadaka zilizotolewa kwa mkono wenu, na sadaka za chaguo lenu kwa ajili ya nadhiri mtakazotoa kwa Yahwe.

12

וּבִתֵּיכֶם	וּבְנֵיכֶם׀	אַתֶּם	אֱלֹהֵיכֶם֮	יְהוָה	לִפְנֵי׀	וּשְׂמַחְתֶּם
na–binti–zenu	na–wana–wenu	ninyi	Mungu–wenu	Yahwe	mbele–ya	Na–furahini
H1323			H0430	H3068	H6440	H8055

בְּשַׁעֲרֵיכֶם	אֲשֶׁר	וְהַלֵּוִי׀	וְאַמְהֹתֵיכֶם	וְעַבְדֵּיכֶם
malangoni–mwenu	aliye	na–Mlawi	na–watumwa–wenu–wa–kike	na–watumwa–wenu–wa–kiume
H8179		H3881	H0519	H5650

אִתְּכֶם׃	וְנַחֲלָה	חֵלֶק	לוֹ	אֵין	כִּי
pamoja–nanyi	wala–urithi	sehemu	yeye	hana	kwa–sababu
H0854	H5159			H0369	

Mtafurahi mbele za Yahwe Mungu wenu-nyie, watoto wenu, binti zenu, wajakazi wa kiume, wajakazi wa kike, na Walawi walio ndani ya lango lenu, kwa sababu hana sehemu au urithi miongoni mwenu.

13

אֲשֶׁר	מָקוֹם	בְּכָל־	עֹלֹתֶיךָ	תַּעֲלֶה	פֶּן־	לְךָ֖	הִשָּׁמֶר
ambapo	mahali	katika–kila	sadaka–zako–za–kuteketezwa	ukatoa	usije	nafsi–yako	Jihadhari
	H4725	H3605		H5927	H6435		H8104

תִּרְאֶֽה׃
utaona
H7200

Uwe makini mwenyewe kwamba usitoe sadaka zako za kuteketezwa kila eneo unaloona;

14

שָׁם	שִׁבְטֶיךָ	בְּאַחַד	יְהוָה֙	יִבְחַר	אֲשֶׁר־	בַּמָּקוֹם	אִם־	כִּי
huko	makabila–yako	katika–moja–ya	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	tu	Bali
H8033	H7626	H0259	H3068	H0977		H4725		

מְצַוֶּֽךָּ׃	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	כָּל	תַּעֲשֶׂה	וְשָׁם	עֹלֹתֶיךָ	תַּעֲלֶה
ninakuamuru	mimi	ambacho	kila–kitu	utafanya	na–huko	sadaka–zako–za–kuteketezwa	utatoa
H6680	H0595		H3605		H8033		H5927

lakini ni katika eneo hilo ambalo Yahwe atawachagua miongoni moja kati ya makabila yenu ambalo litatoa sadaka ya kuteketezwa, na huko mtafanya kila kitu ninachokuamuru.

15

רַ֚ק בְּכָל־ אַוַּ֣ת נַפְשְׁךָ֔ תִּזְבַּ֖ח וְאָכַלְתָּ֣ בָשָׂ֑ר
Lakini kwa–kila tamaa–ya nafsi–yako unaweza–kuchinja na–kula nyama
H7535 H3605 H0185 H5315 H2076 H0398 H1320

כְּבִרְכַּ֥ת יְהוָ֖ה אֱלֹהֶ֑יךָ אֲשֶׁ֤ר נָתַן־ לְךָ֙ בְּכָל־ שְׁעָרֶ֔יךָ
kulingana–na–baraka–ya Yahwe Mungu–wako ambayo amekupa wewe katika–kila lango–lako
H1293 H3068 H0430 H5414 H3605 H8179

וְכָאַיָּ֖ל כַּצְּבִ֥י יֹאכֵ֛לֶנּוּ וְהַטָּהוֹר֙ בְּאָלִ֣יסָפִ֔י וְהַטָּמֵ֖א בְּאָלִ֥יגַאֲיָֽל׃
na–kama–kulungu kama–paa anaweza–kula na–aliye–safi aliye–najisi
H0354 H0398 H2889 H2931

Hata hivyo, mtaweza kuua na kula wanyama ndani ya malango yenu, kama mnavyotaka, kupokea baraka ya Yahwe Mungu wenu kwa ajili ya yote amewapa; na watu wasio safi na safi wote wanaweza kula, wanyama kama vile paa na kulungu.

16

רַ֚ק הַדָּ֣ם לֹֽא־ תֹאכֵ֔לוּ עַל־ הָאָ֖רֶץ תִּשְׁפְּכֶ֥נּוּ כַּמָּֽיִם׃
Lakini damu msile juu–ya ardhi imwageni kama–maji
H7535 H1818 H3808 H0398 H0776 H8210 H4325

Lakini hamtakula damu, mtaimwaga kwenye ardhi kama maji.

17

לֹֽא־ תוּכַ֞ל לֶאֱכֹ֣ל בִּשְׁעָרֶ֗יךָ מַעְשַׂ֤ר דְּגָנְךָ֙ וְתִֽירֹשְׁךָ֔
Huwezi kuweza kula malangoni–mwako zaka–ya nafaka–yako na–divai–yako
H3808 H3201 H0398 H8179 H4643 H1715 H8492

וּבְכֹרֹ֥ת בְּקָרְךָ֖ וְצֹאנֶ֑ךָ וְכָל־ נְדָרֶ֙יךָ֙ אֲשֶׁ֣ר תִּדֹּ֔ר
na–wazaliwa–wa–kwanza–wa ng'ombe–zako na–kondoo–zako wala–kila na–mafuta–yako
H1062 H1241 H6629 H3605 H3323

וְנִדְבֹתֶ֖יךָ וּתְרוּמַ֣ת יָדֶ֑ךָ׃
na–sadaka–zako–za–hiari na–toleo–la mkono–wako
H5071 H8641 H3027

Mnaweza msile ndani ya malango kutoka kwenye zaka ya nafaka zenu, mvinyo wenu mpya, mafuta yenu au mzao wa kwanza wa mifugo au wanyama; na mnaweza msile nyama yoyote mnayoitoa dhabihu pamoja na viapo vyovyote vyenu mnafanya, wala sadaka yenu ya utayari, wala sadaka mnayotoa kwa mkono wenu.

18

כִּ֣י אִם־ לִפְנֵ֣י יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ תֹּאכְלֶ֨נּוּ֙ בַּמָּק֔וֹם אֲשֶׁ֥ר יִבְחַ֖ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ
Bali tu mbele–ya Yahwe Mungu–wako utakula mahali ambapo atachagua Yahwe Mungu–wako
H3068 H6440 H0430 H0398 H4725 H0977 H3068 H0430

וְעַבְדְּךָ֥ וְאֶת־ בִּתְּךָ֖ וּבִנְךָ֑ אַתָּ֣ה בּ֔וֹ הָאֱלֹהֶ֖יךָ
na–mtumwa–wako–wa–kiume na–binti–yako na–mwana–wako wewe hapo Mungu–wako
H5650 H1323 wewe hapo H0430

יְהוָ֣ה לִפְנֵ֔י וְשָׂמַחְתָּ֗ בְּכֹל֙ מִשְׁלַ֣ח אֲשֶׁר֙ וְהַלֵּוִ֔י וַאֲמָתֶ֖ךָ
Yahwe mbele–ya na–utafurahi malangoni–mwako aliye na–Mlawi na–mjakazi–wako
H3068 H6440 H8055 H8179 H3881 H0519

יָדֶ֑ךָ׃ מִשְׁלַ֣ח בְּכֹל֙ אֱלֹהֶ֔יךָ
mkono–wako kazi–ya katika–kila Mungu–wako
H3027 H3605 H0430

Badala yake, mtakula mbele ya Yahwe Mugu wenu katika eneo ambalo Yahwe Mungu atachagua- nyie, mtoto wenu, binti yenu, mjakazi wa kiume, mjakazi wa kike, na Mlawi aliye malangoni mwenu; mtafurahi mbele ya Yahwe Mungu wenu kuhusu kila kitu ambacho mnaweka mkono wenu.

19 הִשָּׁמֶר לְךָ֨ פֶּן־ תַּעֲזֹ֜ב אֶת־ הַלֵּוִ֗י כָּל־ יָמֶ֙יךָ֙ עַל־ אַדְמָתֶ֔ךָ׃
Jihadhari nafsi-yako usije kamwacha (kielezi) Mlawi siku zako-zote juu-ya ardhi-yako
H8104 H6435 H0853 H3881 H3605 H3117 H0127

ס
§

Muwe makini wenyewe ili kwamba msimwache Mlawi maadamu mnaishi kwenye nchi yenu.

20 כִּי־ יַרְחִיב֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ אֶת־ גְּבוּלְךָ֖ כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּר־
Wakati Yahwe Mungu wako atakapopanua mpaka-wako kama-vile alisema
H3068 H0430 H0853 H1366 H3605 H1696

לָ֑ךְ וְאָמַרְתָּ֙ אֹכְלָ֣ה בָשָׂ֔ר כִּי־ תְאַוָּ֥ה נַפְשְׁךָ֖ לֶאֱכֹ֣ל בָּשָׂ֑ר
kwako na-utasema nitakula nyama kwa-sababu inatamani nafsi-yako kula nyama
H0559 H0398 H1320 H0183 H5315 H0398 H1320

בְּכָל־ תַּאֲוַ֥ת נַפְשְׁךָ֖ תֹּאכַ֥ל בָּשָֽׂר׃
kwa-kila tamaa-ya nafsi-yako kula nyama
H3605 H0185 H5315 H0398 H1320

Wakati Yahwe Mungu wenu apanua mipaka yenu, kama alivyowaahidi, na kusema, “Nitakula nyama,” kwa sababu ya tamaa zenu mnakula nyama, mnaweza kula nyama, kama tanmaa za roho zenu.

21 כִּי־ יִרְחַ֨ק מִמְּךָ֜ הַמָּקוֹם֮ אֲשֶׁ֣ר יִבְחַר֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהֶ֜יךָ לָשׂ֤וּם
Ikiwa iko-mbali kutoka-kwako mahali ambapo atachagua Yahwe Mungu-wako kuweka
H7368 H3605 H4725 H4725 H0977 H3068 H0430

שְׁמ֙וֹ֙ שָׁ֔ם וְזָבַחְתָּ֙ מִבְּקָרְךָ֔ וּמִצֹּאנְךָ֖ אֲשֶׁ֣ר
jina-lake huko utachinja kutoka-kwa-ng'ombe-zako na-kutoka-kwa-kondoo-zako ambao
H8034 H8033 H2076 H1241 H6629

נָתַ֣ן יְהוָ֣ה לְךָ֑ כַּאֲשֶׁ֣ר צִוִּיתֶ֗ךָ וְאָכַלְתָּ֙ בִּשְׁעָרֶ֔יךָ בְּכָל־
amekupa Yahwe wewe kama-vile nilikuamuru na-utakula malangoni-mwako kwa-kila
H5414 H3068 H6680 H0398 H8179 H3605

תַּאֲוַ֥ת נַפְשֶֽׁךָ׃
tamaa-ya nafsi-yako
H0185 H5315

Kama eneo ambalo Yahwe Mungu wenu achagua kuliweka jina lake ni mbali kutoka kwenu, basi mtaua baadhi ya mifugo yenu na wanyama wenu ambao Yahwe amewapa, kama nilivyowaamuru: hivyo mnaweza kula ndani ya malango yenu, kama tamaa za roho zenu.

22 אַ֚ךְ כַּאֲשֶׁ֣ר יֵאָכֵ֔ל אֶת־ הַצְּבִ֖י וְאֶת־ הָאַיָּ֑ל כֵּ֚ן תֹּאכְלֶ֣נּוּ הַטָּמֵ֣א
Lakini kama-vile inavyoliwa (kielezi) paa na kulungu hivyo utakula aliye-najisi
H0389 H0398 H0853 H6680 H0354 H3808 H2931

וְהַטָּה֣וֹר יַחְדָּ֔ו יֹאכֵֽלֶנּוּ׃
na-aliye-safi pamoja watakula
H2889 H3161 H0398

Kama paa na Kulungu wanaliwa, hivyo mtakula watu wasio safi na wasafi wanaweze kula kadhalika.

23 רַ֚ק חֲזַ֣ק לְבִלְתִּ֔י אֲכָל־ הַדָּ֖ם כִּ֣י הַדָּ֑ם לֹֽא־ תֹאכַ֖ל הַנֶּ֥פֶשׁ עִם־
Lakini kuwa-imara kutokula kula damu kwa-maana damu ndiyo uhai na-usile
H7535 H2388 H1115 H0398 H1818 H1818 H1931 H5315 H3808

הַבָּשָֽׂר׃ תֹּאכַ֣ל הַנֶּ֔פֶשׁ
nyama pamoja-na uhai kula
H1320 H5315 H0398

Lakini muwe na uhakika kwamba hamtumii damu, kwa kuwa damu ni uhai, hamtakula uhai pamoja na nyama.

24

לֹא	תֹאכְלֶנּוּ	עַל־	הָאָרֶץ	תִּשְׁפְּכֶנּוּ	כַּמָּיִם׃
Usile	kula	juu–ya	ardhi	imwage	kama–maji
H3808	H0398		H0776	H8210	H4325

Hamtakula, mtaimwaga nje kwenye ardhi kama maji.

25

לֹא	תֹאכְלֶנּוּ	לְמַעַן	יִיטַב	לְךָ	וּלְבָנֶיךָ	אַחֲרֶיךָ	כִּי־
Usile	kula	ili	ipate–kuwa–vyema	kwako	na–kwa–watoto–wako	baada–yako	wakati
H3808	H0398	H4616	H3190				

תַּעֲשֶׂה	הַיָּשָׁר	בְּעֵינֵי	יְהוָה׃
utakapofanya	kilicho–sawa	machoni–pa	Yahwe
	H3477		H3068

Hamtakula, ili kwamba iweze kuwa vizur kwenu, na watoto wenu baada yenu, wakati mtafanya kile kilicho sahihi machoni pa Yahwe.

26

וּבָאתָ	תִּשָּׂא	וּנְדָרֶיךָ	לְךָ	יִהְיוּ	אֲשֶׁר־	קָדָשֶׁיךָ	רַק
na–uende	uchukue	na–nadhiri–zako	kwako	vitakuwa	ambavyo	vitu–vyako–vitakatifu	Lakini
H0935	H5375	H5088		H1961		H6944	H7535

יְהוָה׃	יִבְחַר	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	אֶל־
Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	kwenye
H3068	H0977		H4725	H0413

Lakini mambo ambayo ni ya Yahwe ambayo mnayo na sadaka za viapo vyenu-mtachukua hizi na kwenda eneo ambalo Yahwe achagua.

27

יְהוָה	מִזְבָּח	עַל־	וְהַדָּם	הַבָּשָׂר	עֹלֹתֶיךָ	וְעָשִׂיתָ
ya–Yahwe	madhabahu	juu–ya	na–damu	nyama	sadaka–zako–za–kuteketezwa	Na–utoe
H3068	H4196		H1818	H1320		

יְהוָה	מִזְבַּח	עַל־	יִשָּׁפֵךְ	וְזִבְחֶיךָ	וְדַם־	אֱלֹהֶיךָ
ya–Yahwe	madhabahu	juu–ya	itamwagwa	dhabihu–zako	na–damu–ya	Mungu–wako
H3068	H4196		H8210	H2077	H1818	H0430

תֹאכֵל׃	וְהַבָּשָׂר	אֱלֹהֶיךָ	
utakula	na–nyama	Mungu–wako	
H0398	H1320	H0430	

Hapo mtatoa sadaka ya kuteketekezwa, nyama na damu, kwenye madhabahu ya Yahwe Mungu wenu, damu ya dhabihu zenu itamwangwa nje kwenye madhabahu ya Yahwe Mungu wenu, na mtakula nyama.

28

לְמַעַן	מִצַּוְּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֵת	וְשָׁמַעְתָּ	שְׁמֹר
ili	ninakuamuru	mimi	ambalo	hili	neno	kila	(kielezi)	na–usikize	Shika
H4616	H6680	H0595		H0428	H1697	H3605	H0853	H8085	H8104

תַּעֲשֶׂה	כִּי	עוֹלָם	עַד־	אַחֲרֶיךָ	וּלְבָנֶיךָ	לְךָ	יִיטַב	
utakapofanya	wakati	milele	hadi	baada–yako	na–kwa–watoto–wako	kwako	ipate–kuwa–vyema	
		H5769	H5704				H3190	

ס	אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	בְּעֵינֵי	וְהַיָּשָׁר	הַטּוֹב
§	Mungu–wako	Yahwe	machoni–pa	na–kilicho–sawa	kilicho–chema
	H0430	H3068		H3477	

Mchunguze na msikilize haya maneno yote ambayo - ninawaamuru, ili iwe uzuri kwenu na watoto wenu baada yenu milele, wakati mnafanya kile kilicho kizuri na sawa machoni pa Yahwe Mungu wenu.

29 כִּי־ Wakati H3772 atakapowakatilia–mbali יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 אֶת־ (kielezi) H0853 הַגּוֹיִם mataifa אֲשֶׁר ambayo אַתָּה wewe

בְּאַרְצָם׃ katika–nchi–yao H0776 וְיָשַׁבְתָּ na–utakaa H3427 אֹתָם hayo H0853 וְיָרַשְׁתָּ na–utayamiliki H3423 מִפָּנֶיךָ mbele–yako H6440 אוֹתָם hayo H0853 לָרֶשֶׁת kuyamiliki H3423 שָׁמָּה huko H8033 בָּא־ unaingia H0935

Wakati Yahwe Mungu wenu anapunguza mataifa kutoka kwenu, wakati mnaingia kuwafukuza, na mnawafukuza na kuishi katika nchi yao,

30 מִפָּנֶיךָ mbele–yako H6440 הִשָּׁמֶר kuangamizwa–kwao H8045 אַחֲרֵי baada–ya אַחֲרֵיהֶם kuwafuata תִּנָּקֵשׁ ukanaswa H5367 פֶּן־ usije H6435 לְךָ nafsi–yako הִשָּׁמֶר Jihadhari H8104

אֶת־ (kielezi) H0853 הָאֱלֹהִ haya H0428 הַגּוֹיִם mataifa יַעַבְדוּ waliabudu אֵיכָה Jinsi–gani לֵאמֹר ukisema לֵאלֹהֵיהֶם kuhusu–miungu–yao תִּדְרֹשׁ ukauliza וּפֶן־ na–usije H6435

אֲנִי׃ mimi H0589 גַּם־ pia H1571 כֵּן hivyo וְאֶעֶשֶׂה־ na–nitafanya אֱלֹהֵיהֶם miungu–yao H0430

muwe makini wenyewe ili kwamba msinaswe kwa kuwafuata, baada ya kuangamizwa kutoka kwenu kunaswa katika kuchunguza miungu yao, katika kuuliza, “Kwa namna gani haya mataifa yanaabudu muingu yao? Nitafanya hivyo hivyo.

31 יְהוָה Yahwe H3068 תּוֹעֲבַת chukizo–la H8441 כָּל־ kila H3605 כִּי kwa–maana אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 כֵּן hivyo תַּעֲשֶׂה kufanya לֹא־ Usifanye H3808

וְאֶת־ na H0853 בְּנֵיהֶם wana–wao אֶת־ (kielezi) H0853 גַּם hata H1571 כִּי kwa–maana לֵאלֹהֵיהֶם kwa–miungu–yao H0430 עָשׂוּ walifanya שָׂנֵא anachukia H8130 אֲשֶׁר ambalo

לֵאלֹהֵיהֶם׃ kwa–miungu–yao H0430 בָּאֵשׁ kwa–moto H0784 יִשְׂרְפוּ waliwachoma H8313 בְּנֹתֵיהֶם binti–zao H1323

Hautafanya hivyo katika kumheshimu Yahwe Mungu wako, kwa kuwa kila kitu ambacho ni chukizo kwa Yahwe, mambo ambayo anayachukia- wamefanya haya na miungu yao, hata mnateketeza vijana wao na binti zao kwenye moto kwa ajili ya miungu yao.

32 לַעֲשׂוֹת kufanya תִּשְׁמְרוּ shikeni H8104 אֹתוֹ hilo H0853 אֶתְכֶם ninyi H0853 מְצַוֶּה ninawaamuru H6680 אָנֹכִי mimi H0595 אֲשֶׁר ambalo הַדָּבָר neno H1697 כָּל־ Kila H3605 אֵת (kielezi) H0853

פ ¶ מִמֶּנּוּ׃ kutoka–kwake תִּגְרַע msipunguze H1639 וְלֹא wala H3808 עָלָיו juu–yake תֹסֵף kuongeza H3254 לֹא־ msiongeze H3808

Chochote ninakuamuru, chunguza. Usiongeze juu yake au kupunguza.

Chapter 13

1

אֵלֶיךָ וְנָתַן חֲלוֹם חֹלֵם אוֹ נָבִיא בְּקִרְבְּךָ יָקוּם כִּי־
kwako na-akakupa wa-ndoto mwotaji au nabii miongoni-mwenu atasimama Ikiwa
H0413 H5414 H2472 H2472 H0176 H5030 H7130

מוֹפֵת׃ אוֹ אוֹת
ajabu au ishara
H4159 H0226

Kama miongoni mwenu ainuka nabii au muota ndoto,

2

אֱלֹהִים אַחֲרֵי כְּלֶכָה לֵאמֹר אֵלֶיךָ דִּבֶּר אֲשֶׁר־ וְהַמּוֹפֵת הָאוֹת וּבָא
miungu kufuata Twendeni akisema kwako alisema ambayo na-ajabu ishara Na-ikitimia
H0430 H3212 H0559 H0413 H1696 H4159 H0226 H0935

וְנָעָבְדֵם׃ יְדַעְתָּם לֹא־ אֲשֶׁר אֲחֵרִים
na-tuiabudu kujua hukuijua ambayo mingine
H5647 H3045 H3808 H0312

na kama anawapa ishara au maajabu, na kama ishara au maajabu yanatokea, kama alivyozungumza kwenu na kusema, “ Ebu tuifuate miungu mingine, ambayo hatuijui, na tuiabudu.

3

הַחֲלוֹם חוֹלֵם אֶל־ אוֹ הַהוּא הַנָּבִיא דִּבְרֵי אֶל־ תִּשְׁמַע לֹא
wa-ndoto mwotaji (kielezi) au huyo nabii maneno-ya (kielezi) kusikiliza Usimsikilize
H2472 H0413 H1931 H5030 H1697 H0413 H8085 H3808

הֲיִשְׁכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לָדַעַת
kama-mnampenda kwa-maana Yahwe anawajaribu Mungu-wenu ninyi kujua
H3426 H5254 H3068 H0430 H0853 H3045

נַפְשְׁכֶם׃ זֹאת וּבְכָל־ לְבַבְכֶם בְּכָל־ אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה אֵת־ אֹהֲבִים
zote na-kwa-nafsi-zenu wote kwa-moyo-wenu Mungu-wenu Yahwe (kielezi) kumpenda
H5315 H3605 H3824 H3605 H0430 H3068 H0853 H0157

Usisikilize maneno ya nabii huyo, au kwa huyo muota ndoto, kwa kuwa Yahwe Mungu wako anakujaribu kujua kama unampenda Yahwe Mungu wako kwa moyo wako wote na roho yako yote.

4

תִּשְׁמְרוּ מִצְוֹתָיו וְאֶת־ תִּירָאוּ וְאֹתוֹ תֵּלֵכוּ אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה אַחֲרֵי
zishikeni amri-zake na mcheni na-yeye tembeeni Mungu-wenu Yahwe Kumfuata
H8104 H4687 H0853 H3372 H0853 H3212 H0430 H3068

תִּדְבָּקוּן׃ וּבוֹ תַּעֲבֹדוּ וְאֹתוֹ תִּשְׁמָעוּ וּבְקֹלוֹ
shikamaneni na-kwake mtumikieni na-yeye sikilizeni na-sauti-yake
H1692 H5647 H0853 H8085

Mtatembea baada ya Yahwe Mungu wenu, mheshimu, mzishike amri zake, na mtii sauti yake, na mtamwabudu na kushikamana naye.

5

סָרָה דִּבֶּר־ כִּי יוּמָת הַהוּא הַחֲלוֹם חֹלֵם אוֹ הַהוּא וְהַנָּבִיא
uasi alisema kwa-sababu atauawa huyo wa-ndoto mwotaji au huyo Na-nabii
H5627 H1696 H4191 H1931 H2472 H1931 H5030

וְהַפְדְּךָ מִצְרַיִם מֵאֶרֶץ אֶתְכֶם וְאֹתְכֶם הַמּוֹצִיא אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה עַל־
na-aliyekukomboa Misri kutoka-nchi-ya ninyi aliyewatoa Mungu-wenu Yahwe dhidi-ya
H6299 H4714 H0776 H0853 H3318 H0430 H3068

יְהוָה צִוְּךָ אֲשֶׁר הַדֶּרֶךְ מִן־ לְהַדִּיחֲךָ עֲבָדִים מִבֵּית
Yahwe alikuamuru ambayo njia kutoka kukupoteza utumwa kutoka-nyumba-ya
H3068 H6680 H1870 H5080 H5650

מִקִּרְבֶּךָ׃ הָרַע וּבְעַרְתָּ בָּהּ לָלֶכֶת אֱלֹהֶיךָ
kutoka-miongoni-mwako uovu na-utaondoa ndani-yake kutembea Mungu-wako
H7130 H3212 H0430

Nabii huyo au muota ndoto atauwawa, kwa sababu amezungumza uasi dhidi ya Yahwe Mungu wenu, ambaye aliwaleta toka nchi ya Misri, na aliyewakomboa kutoka nyumba ya utumwa. Hivyo nabii anataka kuwaondoa katika njia ambayo Yahwe Mungu wenu aliwaamuru kutembea. Kwa hiyo weka mbali maouvu kutoka kwenu.

6

אוֹ־ בִּנְךָ֨ אוֹ־ אִמְּךָ֜ בֶּן־ אָחִ֗יךָ יְסִיתְךָ֤ כִּי
au mwana–wako au mama–yako mwana–wa ndugu–yako atakushawishi Ikiwa
H0517 H0251 H5496

כְּנַפְשְׁךָ֙ אֲשֶׁ֣ר רֵעֲךָ֔ אֽוֹ חֵיקֶ֖ךָ אֵ֣שֶׁת וְאֽוֹ בִתְּךָ֑
ni–kama–nafsi–yako ambaye rafiki–yako au wa–kifua–chako mke au binti–yako
H5315 H7453 H2436 H0802 H1323

אַתָּה֙ יָדַ֣עְתָּ לֹ֔א אֲשֶׁ֥ר אֲחֵרִ֖ים אֱלֹהִ֑ים וְנַעַבְדָ֣ה נֶלְכָ֗ה לֵאמֹר֙ בַּסֵּתֶר֙
wewe kujua hukuijua ambayo mingine miungu na–tuabudu Twendeni akisema kwa–siri
H3045 H3808 H0312 H0430 H5647 H3212 H0559

וַאֲבֹתֶֽיךָ׃
wala–baba–zako
H0001

Tuseme kwamba ndugu yako, mwana wa mama yako, au mwana wako, au binti yako, au mke wa karibu nawe, au rafiki yako ambaye ni kama roho yako, kukushawishi kwa siri na kusema, “Acha tuende na tukaabudu miungu mingine ambayo hatujazijua, wala wewe wala mababu zako-

7

אֵלֶ֔יךָ הַקְּרֹבִ֥ים סְבִיבֹתֵיכֶ֖ם אֲשֶׁ֣ר הָעַמִּ֑ים מֵאֱלֹהֵ֣י
nawe yaliyo–karibu yanayowazunguka ambayo mataifa Kutoka–miongoni–mwa–miungu–ya
H0413 H7138 H5439 H0430

הָאָ֖רֶץ׃ קְצֵ֥ה וְעַד־ הָאָ֛רֶץ מִקְצֵ֥ה מִמֶּ֔ךָּ הָרְחֹקִ֣ים אוֹ
nchi mwisho–wa hadi nchi kutoka–mwisho–wa nawe yaliyo–mbali au
H0776 H5704 H0776 H7350

Miungu yeyote ya watu ambayo imewazunguka, karibu nanyi au mbali kutoka, kutoka mwisho wa dunia kwenda mwisho mwingine wa dunia.

8

עֵינְךָ֙ תָּח֣וֹס וְלֹא־ אֵלָ֔יו תִּשְׁמַ֥ע וְלֹא֙ לֹ֣ו תֹאבֶ֔ה לֹא־
jicho–lako usimuonee wala yeye usimsikilize wala kwake kukubali Usikubali
H2347 H3808 H0413 H8085 H3808 H0014 H3808

עָלָ֑יו׃ תְּכַסֶּ֥ה וְלֹא־ תַחְמֹ֖ל וְלֹא־ עָלָֽיו׃
yeye usimfiche wala usimhurumie wala huruma–juu–yake
H3680 H3808 H2550 H3808

Usimkubali au kumsikiliza. Wala macho yako yasione huruma, wala hautamuacha akiba au kumficha.

9

וְיַד֙ לַהֲמִיתֽוֹ בָּרִאשֹׁנָ֖ה בֹּ֑ו תִּהְיֶה־ יָדְךָ֙ תָּהַרְגֵ֔נוּ הָרֹ֣ג כִּ֤י
na–mkono–wa kumuua kwanza juu–yake uwe mkono–wako utamuua kuua Bali
H3027 H4191 H7223 H1961 H3027 H2026 H2026

בָּאַחֲרֹנָֽה׃ הָעָ֥ם כָּל־
mwishowe wote watu
H0314 H3605

Badala yake, utamuacha hakika; mkono wako utakuwa wa kwanza kumuua, na badae mkono wa watu wote.

10

יְהוָ֔ה מֵעַ֣ל לְהַדִּיחֲךָ֖ בְּקֶ֣שׁ כִּ֥י וָמֶ֛ת בָּאֲבָנִ֥ים וּסְקַלְתֻּ֑ו
Yahwe kutoka–kwa kukupoteza alitaka kwa–sababu afe kwa–mawe Na–umpige–mawe
H3068 H5080 H1245 H4191 H0068 H5619

עֲבָדִֽים׃ מִבֵּ֣ית מִצְרַ֔יִם מֵאֶ֣רֶץ הַמֹּוצִיאֲךָ֖ אֱלֹהֶ֑יךָ
utumwa kutoka–nyumba–ya Misri kutoka–nchi–ya aliyekutoa Mungu–wako
H5650 H4714 H0776 H3318 H0430

Mtamponda mpaka kufa kwa mawe, kwa sababu amejaribu kuwaondoa kutoka kwa Yahwe Mungu wenu, ambaye aliwatoa kutoka nchi ya Misri, nje ya nyumba ya utumwa.

לַעֲשׂוֹת	יוֹסְפוּ	וְלֹא־	וְיָרְאוּן	יִשְׁמְעוּ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	11
kufanya	kuendelea	na–hawataendelea	na–wataogopa	watasikia	wote	Na–Israeli	
	H3254	H3808	H3372	H8085	H3478	H3605	

ס	בְּקִרְבֶּךָ׃	הַזֶּה	הָרָע	כַּדָּבָר
§	miongoni–mwako	hili	baya	kama–jambo
	H7130	H2088		H1697

Israel yote itasikia na kuogopa, na haitaendelea kufanya aina ya uovu miongoni mwenu.

לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר	עָרֶיךָ	בְּאַחַת	תִּשְׁמַע	כִּי־	12
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	miji–yako	katika–moja–ya	utasikia	Ikiwa	
	H5414	H0430	H3068			H0259	H8085		

לֵאמֹר׃	שָׁם	לָשָׁבֶת	
kusemwa	humo	kukaa	
H0559	H8033	H3427	

Kama utasikia yeyote anasema kuhusu moja ya miji yenu, kwamba Yahwe Mungu wenu anawapa kuishi ndani yake.

יֹשְׁבֵי	אֶת־	וַיַּדִּיחוּ	מִקִּרְבֶּךָ	בְּלִיַּעַל	בְּנֵי־	אֲנָשִׁים	יָצְאוּ	13
wakazi–wa	(kielezi)	na–wamewapoteza	miongoni–mwako	Beliali	wana–wa	watu	Wametoka	
H3427	H0853	H5080	H7130	H1100		H0376	H3318	

יְדַעְתֶּם׃	לֹא־	אֲשֶׁר	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וְנַעַבְדָה	נֵלְכָה	לֵאמֹר	עִירָם
kujua	hamkuijua	ambayo	mingine	miungu	na–tuabudu	Twendeni	wakisema	mji–wao
H3045	H3808		H0312	H0430	H5647	H3212	H0559	

Baadhi ya wenzuni waovu wamewaacha miongoni mwenu na kuacha kwa mbali wakazi wa miji yao na kusema, “Acha tuende na kuabudu miungu mingine ambayo hamjaijua.

נֶעֱשְׂתָה	הַדָּבָר	נָכוֹן	אֱמֶת	וְהִנֵּה	הֵיטֵב	וְשָׁאַלְתָּ	וְחָקַרְתָּ	וְדָרַשְׁתָּ	14
limefanywa	jambo	ni–hakika	ni–kweli	na–tazama	vizuri	na–uliza	na–chunguza	Tafuta	
	H1697				H3190	H7592	H2713	H1875	

בְּקִרְבֶּךָ׃	הַזֹּאת	הַתּוֹעֵבָה	
miongoni–mwako	hili	chukizo	
H7130	H2063	H8441	

Basi utaichunguza uthibitisho, kufanya utafiti na kuipeleleza kwa kina. Wakati unagundua kwamba ni kweli na hakuna shaka kwamba chukizo hilo lililofanyika miongoni mwenu, kisha utachukua hatua.

חָרֶב	לְפִי־	)הַהֵיא(	]ההוא[	הָעִיר	יֹשְׁבֵי	אֶת־	תַּכֶּה	הַכֵּה	15
upanga	kwa–ukali–wa	huo	[huo]	mji	wakazi–wa	(kielezi)	utawapiga	Kupiga	
H2719	H6310	H1992	H1931		H3427	H0853	H5221	H5221	

בְּהֶמְתָּהּ	וְאֶת־	בָּהּ	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־	אֹתָהּ	הַחֲרֵם	
wanyama–wake	na	ndani–yake	kilicho	kila–kitu	na	hiyo	uiangamize–kabisa	
H0929	H0853			H3605	H0853	H0853		

חָרֶב׃	לְפִי־
upanga	kwa–ukali–wa
H2719	H6310

Utawashambulia hakika wenyeji wa mji huo kwa makali ya upanga. Utaangamiza kabisa na watu wote walio ndani yake, pamoja na mifugo yake, pamoja na makali ya upanga.

16 וְאֶת־ כָּל־ שְׁלָלָהּ nyara–zake kila H7998 H3605 תִּקְבֹּץ֙ kusanya H6908 אֶל־ katika H0413 תּ֣וֹךְ katikati–ya H8432 רְחֹבָהּ֒ uwanja–wake H7339 וְשָׂרַפְתָּ֤ na–uchome H8313 בָּאֵשׁ֙ kwa–moto H0784
Na H0853 אֶת־ (kielezi) H0853 הָעִ֔יר mji H5750 כָּל־ kila H3605 וְאֶת־ na H0853 שְׁלָלָהּ֙ nyara–zake H7998 כָּלִ֣יל kabisa H3632 לַיהוָ֔ה kwa–Yahwe H3068 אֱלֹהֶ֖יךָ Mungu–wako H0430 וְהָיְתָ֣ה na–utakuwa H1961
תִּבָּנֶ֖ה kujengwa H1129 לֹ֣א hautajengwa H3808 עוֹלָ֑ם milele H5769 תֵּ֚ל chungu–cha–magofu H8510 עֽוֹד׃ tena H5750

Utakusanya nyara zote kutoka katikati mwa mitaa yake na utuunguza mji, pamoja na nyara zake zote - kwa kuwa Yahwe Mungu wako. Mji utakuwa mchungu wa uharibifu milele; haupaswi kujengwa tena.

17 וְלֹא־ Na–usishike H3808 יִדְבַּ֤ק kushikamana H1692 בְּיָדְךָ֙ mkononi–mwako H3027 מְאוּמָ֔ה kitu–chochote H3972 מִן־ kutoka H4616 הַחֵ֣רֶם kitu–kilicholaaniwa לְמַעַן֙ ili
וְהִרְבֶּ֣ךָּ na–akuzidishe H7355 וְרִחַמְךָ֔ na–akuhurumie H7355 רַחֲמִ֖ים huruma H7355 לְךָ֑ wewe וְנָתַ֤ן na–akupe H5414 אַפּוֹ֙ hasira–yake H0639 מֵחֲרוֹן֙ ukali–wa H2740 יְהוָ֔ה Yahwe H3068 יָשׁ֥וּב aache H7725
כַּאֲשֶׁ֥ר kama–vile H7650 נִשְׁבַּ֖ע aliapa H7650 לַאֲבֹתֶֽיךָ׃ kwa–baba–zako H0001

Hakuna hata kimoja kati ya vitu hivyo vimewekwa wakfu kwa ajili ya kuangamizwa vinapaswa kugadamana kwenye mkono wako. Hii inapaswa kuwa kesi, ili kwamba Yahwe atageuka kutoka kwenye ukali wa hasira yake, kumuonyesha rehema, kuwa na huruma kwako, na kukufanya wewe kuogezeka katika idadi, kama alivyoapa kwa baba zako.

18 כִּ֣י Wakati H3588 תִשְׁמַ֗ע utakapoisikia H8085 בְּקוֹל֙ sauti–ya H6963 יְהוָ֣ה Yahwe H3068 אֱלֹהֶ֔יךָ Mungu–wako H0430 לִשְׁמֹ֛ר kushika H8104 אֶת־ (kielezi) H0853 כָּל־ kila H3605 מִצְוֹתָ֖יו amri–yake H4687
אֲשֶׁ֥ר ambayo H0834 אָנֹכִ֛י mimi H0595 מְצַוְּךָ֥ ninakuamuru H6680 הַיּ֖וֹם leo H3117 לַעֲשׂ֑וֹת kufanya H6213 הַיָּשָׁ֖ר kilicho–sawa H3477 בְּעֵינֵ֥י machoni–pa H5869 יְהוָ֖ה Yahwe H3068 אֱלֹהֶֽיךָ׃ Mungu–wako H0430

ס §

Atafanya hivi kwa sababu unasikiliza sauti ya Yahwe Mungu wako, kuzishika amri zake ambazo ninakuamuru leo, kufanya kile kilicho sahihi mbele ya macho ya Yahwe Mungu wako.

Chapter 14

1 בָּנִ֣ים Watoto H1121 אַתֶּ֗ם ninyi H0859 לַיהוָה֙ kwa–Yahwe H3068 אֱלֹהֵיכֶ֔ם Mungu–wenu H0430 לֹ֥א msijikatekate H3808 תִתְגֹּדְד֖וּ kujikata H1413 וְלֹא־ wala H3808 תָשִׂ֣ימוּ msiweke H7760 קָרְחָ֑ה upara H7144
לָמֵ֖ת kwa–ajili–ya–maiti H4191 עֵינֵיכֶ֔ם macho–yenu H5869 בֵּ֥ין kati–ya H0996

Ninyi ni watu wa Yahwe Mungu wenu. Msijikate wenyewe, wala kunyoa sehemu za nyuso zenu kwa ajili ya wafu.

	בָּחַר	וּבְךָ֞	אֱלֹהֶ֣יךָ	לַיהוָ֗ה	אַתָּה֙	קָד֣וֹשׁ	עָ֔ם	כִּ֤י	2
	amekuchagua	na–wewe	Mungu–wako	kwa–Yahwe	wewe	takatifu	taifa	Kwa–maana	
	H0977		H0430	H3068		H6918			

עַל־	אֲשֶׁר	הָעַמִּים	מִכֹּל	סְגֻלָּה	לְעַם	לוֹ	לִהְיוֹת	יְהוָה
juu–ya	ambayo	mataifa–yote	kutoka–miongoni–mwa	la–pekee	taifa	kwake	kuwa	Yahwe
			H3605	H5459			H1961	H3068

ס	הָאֲדָמָֽה׃	פְּנֵ֥י	
§	ardhi	uso–wa	
	H0127	H6440	

Kwa kuwa mu taifa lilowekwa wakfu kwa Yahwe Mungu wenu, na Yahwe amewachagua kuwa watu kwa ajili ya urithi wake, zaidi kuliko watu wote walio juu ya uso wa dunia.

	תּוֹעֵבָֽה׃	כָּל־	תֹּאכַ֖ל	לֹ֥א	3
	chenye–chukizo	kitu–chochote	kula	Usile	
	H8441	H3605	H0398	H3808	

Hampaswi kula kitu chochote kilicho chukizo.

	עִזִּֽים׃	וְשֶׂה	כְּשָׂבִ֔ים	שֶׂה	שֹׁ֖ור	תֹּאכֵֽלוּ׃	אֲשֶׁר	הַבְּהֵמָ֑ה	זֹּ֣את	4
	wa–mbuzi	na–mbuzi	wa–kondoo	kondoo	ng'ombe	mtakula	ambao	ni–wanyama	Hawa	
	H5795	H7716	H3775	H7716	H7794	H0398		H0929	H2063	

Hawa ni wanyama ambao mnaweza kula: ng'ombe, kondoo, mbuzi,

	וּתְאֹ֔ו	וְדִישֹׁ֖ן	וְאַקּ֑וֹ	וְיַחְמֹ֣ור	וּצְבִ֔י	אַיָּ֖ל	5
	na–nyumbu–wa–mwitu	na–pofu	na–mbawala	na–kulungu–wa–maji	na–paa	Kulungu	
	H8377	H1788	H0689	H3180		H0354	

	וְזָֽמֶר׃
	na–kondoo–wa–mlima
	H2169

kulungu, paa, kulungu wa kiume, mbuzi wa mwituni, paa mweupe na pofu na kondoo wa mlimani

	מַעֲלַ֥ת	פְּרָסֹ֖ות	שְׁתֵּ֣י	שֶׁסַע֮	וְשֹׁסַ֣עַת	פַּרְסָה֒	מַפְרֶ֤סֶת	בְּהֵמָה֙	וְכָל־	6
	na–anayecheua	kwato	mbili	mwanya	na–apasukaye	kwato	agawanyaye	mnyama	Na–kila	
	H5927	H6541	H8147	H8157	H8156	H6541	H6536	H0929	H3605	

	תֹּאכֵֽלוּ׃	אֹתָ֖הּ	בַּבְּהֵמָ֑ה	גֵּרָ֥ה
	mtakula	huyo	miongoni–mwa–wanyama	cheuo
	H0398	H0853	H0929	H1625

Mnaweza kula wanyama wowote ambao wamegawanyika kwato, ambaye ana kwato zilizogawanyika mara mbili, na utafuna macheuo.

הַגָּדָה	מִמָּעֲלֵי	תֹּאכְלוּ	לֹא	זֶה	אֶת־	אַךְ		7
cheuo	miongoni–mwa–wanaocheua	kula	msiwale	hawa	(kielezi)	Lakini		
H1625	H5927	H0398	H3808	H2088	H0853	H0389		

וְאֶת־	הָאַרְנֶבֶת	וְאֶת־	הַנָּמֶל	אֶת־	הַשְּׁסוּעָה	הַמַּפְרֶסֶת	וּמְמַפְרִיסֵי
na	sungura	na	ngamia	(kielezi)	zilizopasuka	kwato	na–miongoni–mwa–wanaogawanya
H0853	H0768	H0853	H1581	H0853	H8156	H6541	H6536

טְמֵאִים	הִפְרִיסוּ	לֹא	וּפַרְסָה	הֵמָּה	גֵּרָה	מַעֲלֵה	כִּי־	הַשָּׁפָן
ni–najisi	kugawanya	hawagawanyi	lakini–kwato	hao	cheuo	wanacheua	kwa–maana	pelele
H2931	H6536	H3808	H6541	H1992	H1625	H5927		

לָכֶם׃	הֵם
kwenu	hao
	H1992

Hata hivyo, hampaswi kula baadhi ya wanyama ambao utafuna macheuo au ambao wana kwato zilizogawanyika mara mbili: ngamia, sungura, pomono, kwa sababu watafuna macheuo lakini hawajagawanyika kwato, ni najisi kwenu.

טָמֵא	גֵּרָה	וְלֹא	הוּא	פַּרְסָה	מַפְרִיס	כִּי־	הַחֲזִיר	וְאֶת־	8
ni–najisi	cheuo	lakini–hacheui	yeye	kwato	anagawanya	kwa–maana	nguruwe	Na	
H2931	H1625	H3808	H1931	H6541	H6536		H2386	H0853	

ס	תִּגְּעוּ׃	לֹא	וּבִנְבִלָתָם	תֹּאכְלוּ	לֹא	מִבְשָׂרָם	לָכֶם	הִוא
§	kugusa	msiguse	na–mzoga–wake	kula	msile	nyama–yake	kwenu	yeye
	H5060	H3808	H5038	H0398	H3808	H1320		H1931

Nguruwe ni najisi kwenu pia kwa sababu amegawanyika kwato lakini hatafuni macheuo; ni najisi kwenu. Msile nyama ya nguruwe, na msiguse mizoga yao.

לְוֹ	אֲשֶׁר־	כָּל	בַּמָּיִם	אֲשֶׁר	מִכֹּל	תֹּאכְלוּ	זֶה	אֶת־	9
kwake	chenye	kila–kitu	majini	yaliyo	kutoka–miongoni–mwa–yote	mtakula	Hizi	(kielezi)	
	H3605		H4325		H3605	H0398	H2088	H0853	

תֹּאכֵלוּ׃	וְקַשְׂקֶשֶׂת	סְנַפִּיר
mtakula	na–magamba	mapezi
H0398	H7193	H5579

Haya yaliyo ndani ya maji mnaweza kula: chochote kilicho na mapesi na magamba;

הִוא	טָמֵא	תֹּאכְלוּ	לֹא	וְקַשְׂקֶשֶׂת	סְנַפִּיר	לְוֹ	אֵין־	אֲשֶׁר	וְכֹל	10
hicho	ni–najisi	kula	msile	na–magamba	mapezi	kwake	hakina	ambacho	Na–kila–kitu	
H1931	H2931	H0398	H3808	H7193	H5579		H0369		H3605	

ס	לָכֶם׃
§	kwenu

lakini chochote kisichokuwa na mapesi na magamba msile; ni najisi kwenu.

תֹּאכֵלוּ׃	טְהֹרָה	צִפּוֹר	כָּל־	11
mtakula	safi	ndege	Kila	
H0398	H2889	H6833	H3605	

Ndege wote safi mnaweza kula.

וְהָעֲנִיָּה׃	וְהַפֶּרֶס	הַנָּשֶׁר	מִהֶם	תֹּאכְלוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	וְזֶה	12
na–kipungu	na–furukombe	tai	miongoni–mwao	kula	hamtakula	ambao	Na–hawa	
H5822	H6538	H5404	H1992	H0398	H3808		H2088	

Lakini hawa ni ndege ambao hampaswi kula: tai, tumbusi, kipungu,

13	וְהָרָאָה	וְאֶת־	הָאַיָּה	וְהַדַּיָּה	לְמִינָהּ׃
	Na–mwewe–mwekundu	na	mwewe	na–shakwe	kwa–aina–zake
	H7201	H0853	H0344	H1772	H4327

mwewe mwekundu na mweusi, aina yoyote ya kipanga.

14	וְאֶת	כָּל־	עֹרֵב	לְמִינוֹ׃
	Na	kila	kunguru	kwa–aina–zake
	H0853	H3605	H6158	H4327

Hampaswi kula aina yoyote ya kunguru,

15	וְאֶת	בַּת	הַיַּעֲנָה	וְאֶת־	הַתַּחְמָס	וְאֶת־	הַשָּׁחַף	וְאֶת־	הַנֵּץ	לְמִינֵהוּ׃
	Na	binti	ya–mbuni	na	kipanga	na	shakwe	na	kipanga	kwa–aina–zake
	H0853	H1323	H3284	H0853	H8464	H0853	H7828	H0853		H4327

na mbuzi na mwewe wa usiku, Lanes ndege wa baharini, aina yoyote ya mwewe,

16	אֶת־	הַכּוֹס	וְאֶת־	הַיַּנְשׁוּף	וְהַתִּנְשֶׁמֶת׃
	(kielezi)	Bundi–mdogo	na	bundi–mkubwa	na–mumba
	H0853		H0853	H3244	H8580

bundi mdogo, bundi mkubwa, na bundi mweupe,

17	וְהַקָּאַת	וְאֶת־	הָרָחָמָה	וְאֶת־	הַשָּׁלָךְ׃
	Na–mwari	na	nderi	na	mnandi
	H6893	H0853	H7360	H0853	H7994

Mwari, nyamafu ya tai, mnandio.

18	וְהַחֲסִידָה	וְהָאֲנָפָה	לְמִינָהּ	וְהַדּוּכִיפַת	וְהָעֲטַלֵּף׃
	Na–korongo	na–koikoi	kwa–aina–zake	na–hudihudi	na–popo
	H2624	H0601	H4327	H1744	H5847

Hampaswi kula korongo, aina yoyote ya kongoti, hudihudi, na popo.

19	וְכֹל	שֶׁרֶץ	הָעוֹף	טָמֵא	הוּא	לָכֶם	לֹא	יֵאָכֵלוּ׃
	Na–kila	wadudu	warukao	ni–najisi	hao	kwenu	wasiliwe	kuliwa
	H3605	H8318	H5775	H2931	H1931		H3808	H0398

Wote wenye mabawa; vitu vya utando ni najisi kwenu; havipaswi kuliwa.

20	כָּל־	עוֹף	טָהוֹר	תֹּאכֵלוּ׃
	Kila	ndege	safi	mtakula
	H3605	H5775	H2889	H0398

Mnaweza kula vitu vyote virukavyo.

21	לֹא	תֹאכְלוּ	כָּל־	נְּבֵלָה	לַגֵּר	אֲשֶׁר־	בִּשְׁעָרֶיךָ	תִּתְּנֶנָּה	וַאֲכָלָהּ	אוֹ
	Msile	kula	kila	mzoga	kwa–mgeni	aliye	malangoni–mwako	mpe	ale	au
	H3808	H0398	H3605	H5038	H1616		H8179	H5414	H0398	

מָכֹר	לְנָכְרִי	כִּי	עַם	קָדוֹשׁ	אַתָּה	לַיהוָה	אֱלֹהֶיךָ
uze	kwa–mgeni–wa–kigeni	kwa–maana	taifa	takatifu	wewe	kwa–Yahwe	Mungu–wako
H4376	H5237			H6918		H3068	H0430

פ	אִמּוֹ׃	בַּחֲלֵב	גְּדִי	תְּבַשֵּׁל	לֹא־
¶	mama–yake	katika–maziwa–ya	mwana–mbuzi	kupika	usipike
	H0517	H2461	H1423	H1310	H3808

Hampaswi kula chochote kinachokufa chenyewe; mnaweza kumpa mgeni ambaye yuko katika mji wenu, kwamba anaweza kula au mnaweza kuuza kwa mgeni. Kwa kuwa mu taifa lilolowekwa wakfu kwa ajili ya Yahwe Mungu wenu. Hampaswi kumchemusha mbuzi kijana katika maziwa ya mama yake.

22

הַשָּׁדֶה	הַיֹּצֵא	זֶרַעֶךָ	תְּבוּאַת	כָּל־	אֵת	תְּעַשֵּׂר	עַשֵּׂר	
shambani	yanayotoka	mbegu–yako	mavuno–ya	kila	(kielezi)	utatoa–zaka	Kutoa–zaka	
	H3318	H2233	H8393	H3605	H0853	H6237	H6237	

שָׁנָה׃	שָׁנָה
kwa–mwaka	mwaka
H8141	H8141

Hakika mnapaswa kutoa fungu la kumi la mavuno ya mbegu zenu zote, ambazo huja kutoka kwenye shamba kila mwaka.

23

שְׁמוֹ	לְשַׁכֵּן	יִבְחַר	אֲשֶׁר־	בַּמָּקוֹם	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְלִפְנֵי	וְאָכַלְתָּ
jina–lake	kukaa	atachagua	ambapo	mahali	Mungu–wako	Yahwe	mbele–ya	Na–utakula
H8034	H7931	H0977		H4725	H0430	H3068	H6440	H0398

וּבְכֹרֹת	וְיִצְהָרֶךָ	תִּירֹשְׁךָ	דְּגָנְךָ	מַעְשַׂר	שָׁם	
na–wazaliwa–wa–kwanza–wa	na–mafuta–yako	divai–yako	nafaka–yako	zaka–ya	huko	
H1062	H3323	H8492	H1715	H4643	H8033	

כָּל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	לְיִרְאָה	תִּלְמַד	לְמַעַן	וְצֹאנֶךָ	בְּקָרְךָ
siku	Mungu–wako	Yahwe	(kielezi)	kumcha	ujifunze	ili	na–kondoo–zako	ng'ombe–zako
H3605	H0430	H3068	H0853	H3372	H3925	H4616	H6629	H1241

הַיָּמִים׃
zote
H3117

Mnapaswa kula mbele ya Yahwe Mungu wenu, katika eneo ambalo atachagua kama patakatifu pake, fungu la kumi la nafaka zenu, za mvinyo mpya, na mafuta yenu, na mzaliwa wa kwanza wa wanyama na mifugo, kwamba mnaweza kujifunza daima kumheshimu Yahwe Mungu wenu.

24

כִּי־	שְׁאֵתוֹ	תוּכַל	לֹא	כִּי	הַדֶּרֶךְ	מִמְּךָ	יְרֻבָּה	וְכִי־
kwa–sababu	kubeba	kuweza	huwezi	kwa–sababu	njia	kwako	ni–refu–sana	Na–ikiwa
	H5375	H3201	H3808		H1870			

שְׁמוֹ	לָשׂוּם	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	מִמְּךָ	יְרַחֵק
jina–lake	kuweka	Mungu–wako	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	kutoka–kwako	ni–mbali
H8034		H0430	H3068	H0977		H4725		H7368

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	יְבָרֶכְךָ	כִּי	שָׁם	
Mungu–wako	Yahwe	atakapokubariki	wakati	huko	
H0430	H3068	H1288		H8033	

Kama safari ni ndefu kwenu na kwamba hamwezi kuibeba, kwa sababu eneo ambalo Yahwe Mungu wenu atachagua kama patakatifu pake ni mbali kwenu, basi, wakati Yahwe Mngu anawabariki,

25

הַמָּקוֹם	אֵל־	וְהָלַכְתָּ	בְיָדֶךָ	הַכֶּסֶף	וְצַרְתָּ	בַכֶּסֶף	וְנָתַתָּה	
mahali	kwenye	na–uende	mkononi–mwako	fedha	na–utafunga	kwa–fedha	Utabadilisha	
H4725	H0413	H1980	H3027	H3701		H3701	H5414	

בּוֹ׃	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר
hapo	Mungu–wako	Yahwe	atachagua	ambapo
	H0430	H3068	H0977	

mtabadilisha sadaka katika pesa. Fungeni pesa kwenye mkono, na nendeni kwenye eneo ambalo Yahwe Mungu wenu atachagua.

וּבַצֹּאן בַּבָּקָר נַפְשֶׁךָ תְּאַוֶּה אֲשֶׁר־ בְּכֹל׀ הַכֶּסֶף וְנָתַתָּה 26
na-kondoo ng'ombe nafsi-yako inatamani ambacho kwa-kila-kitu fedha Na-utatoa
H6629 H1241 H5315 H0183 H3605 H3701 H5414

לִפְנֵי שָׁם וְאָכַלְתָּ נַפְשֶׁךָ תִּשְׁאָלְךָ אֲשֶׁר וּבְכֹל וּבַשֵּׂכָר וּבַיַּיִן
mbele-ya huko na-utakula nafsi-yako inakuomba ambacho na-kila-kitu na-kileo na-divai
H6440 H8033 H0398 H5315 H7592 H3605 H7941 H3196

׃וּבְיִתֶּךָ אַתָּה וְשָׂמַחְתָּ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה
na-nyumba-yako wewe na-utafurahi Mungu-wako Yahwe
H8055 H0430 H3068

Huko mtatumia pesa kwa chochote mnatamani kwa ng'ombe au kondoo, au kwa mvinyo, au kwa kinywaji imara, au kwa chochote mnatamani; mtakula hapo mbele ya Yahwe Mungu wenu, na mtafurahi, nyie na nyumba zenu.

לוֹ יֵשׁ אֵין כִּי תַעַזְבֶנּוּ לֹא בִּשְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־ וְהַלֵּוִי 27
yeye hana kwa-sababu kumwacha usimwache malangoni-mwako aliye Na-Mlawi
H0369 H3808 H8179 H3881

ס עִמָּךְ׃ וְנַחֲלָה חֵלֶק
§ pamoja-nawe wala-urithi sehemu
H5159

Mlawi ambaye yuko malangoni mwenu- msimsahau, kwa kuwa hana sehemu wala urithi pamoja nanyi.

בַּשָּׁנָה תְּבוּאָתְךָ מַעְשַׂר כָּל־ אֶת־ תּוֹצִיא שָׁנִים שָׁלֹשׁ וּמִקְצֵה 28
mwaka mavuno-yako zaka-ya kila (kielezi) utatoa miaka miaka-mitatu Mwishoni-mwa
H8141 H8393 H4643 H3605 H0853 H3318 H8141 H7969

בִּשְׁעָרֶיךָ׃ וְהִנַּחְתָּ הַהֽוּא
malangoni-mwako na-utaweka huo
H8179 H3240 H1931

Mwisho mwa kila miaka mitatu mtawasilisha mafungu yote ya kumi ya mazao kwa mwaka huo huo, na mtatunza katika malango yenu;

וְהַגֵּר עִמָּךְ וְנַחֲלָה חֵלֶק לוֹ׀ יֵשׁ־ אֵין כִּי הַלֵּוִי וּבָא 29
na-mgeni pamoja-nawe wala-urithi sehemu yeye hana kwa-sababu Mlawi Na-atakuja
H1616 H5159 H0369 H3881 H0935

יְבָרֶכְךָ לְמַעַן וְשָׂבְעוּ וְאָכְלוּ בִּשְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר וְהָאַלְמָנָה וְהַיָּתוֹם
akubariki ili na-kushiba na-watakula malangoni-mwako walio na-mjane na-yatima
H1288 H4616 H7646 H0398 H8179 H0490 H3490

ס תַּעֲשֶׂה׃ אֲשֶׁר יָדְךָ מַעֲשֵׂה בְּכֹל־ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה
§ utafanya ambayo mkono-wako kazi-ya katika-kila Mungu-wako Yahwe
H3027 H4639 H3605 H0430 H3068

na Mlawi, kwa sababu hana sehemu wala urithi pamoja nanyi, na mgeni, na yatima, na wajane walio ndani ya malango yenu, watakuja na kula na kurithika. Fanya hivyo kwa Yahwe Mungu wenu aweze kuwabariki katika kazi zote za mikono yenuo mnazofanya.

Chapter 15

שְׁמִטָּה׃ תַּעֲשֶׂה שָׁנִים שֶׁבַע־ מִקֵּץ 1
msamaha utafanya miaka miaka-saba Mwishoni-mwa
H8059 H8141 H7651 H7093

Kila mwisho wa kila miaka saba, mnapaswa kufuta madeni.

יַשֶּׁה	אֲשֶׁר	יָדוֹ	מַשֵּׁה	בַּעַל֙	כָּל־	שְׁמֹוט	הַשְּׁמִטָּה֙	דְּבַר	וְזֶה֙	2
alidai	ambalo	mkono–wake	deni–la	mdai	kila	kusamehe	msamaha	ni–njia–ya	Na–hii	
H5383		H3027	H4874	H1167	H3605	H8058	H8059	H1697	H2088	

מֶּֽתֶת	כִּי־	אָחִיו	וְאֶת־	רֵעֵהוּ֙	אֶת־	יִגֹּשׂ	לֹא־	בְּרֵעֵהוּ֙
imetangazwa	kwa–maana	ndugu–yake	wala	jirani–yake	(kielezi)	kudai	asimdai	jirani–yake
H7121		H0251	H0853	H7453	H0853	H5065	H3808	H7453

לַֽיהוָ֔ה׃	שְׁמִטָּ֖ה
kwa–Yahwe	msamaha
H3068	H8059

Hii ni tabia ya ukombozi. Kila mkopeshaji atafuta kile alichompa jirani yake, hata dai kutoka kwa jirani yake au ndugu yake kwa sababu ufutaji wa madeni wa Yahwe umetangazwa.

אֶת־	לְךָ֣	יִהְיֶ֔ה	וַאֲשֶׁ֥ר	תַּגֹּ֖שׂ	הַנָּכְרִ֑י	אֶת־	3
kwa	kwako	kitakachokuwa	lakini–kile	unaweza–kudai	Mgeni–wa–kigeni	(kielezi)	
H0854		H1961		H5065	H5237	H0853	

יָדֶ֥ךָ׃	תַּשְׁמֵ֛ט	אָחִ֖יךָ
mkono–wako	msamehe	ndugu–yako
H3027	H8058	H0251

Kutoka kwa mgeni mnaweza kudai; lakini kwa chochote chenu kilicho na ndugu yenu mnapaswa mkitoe.

בָּרֶךָ֔	כִּי־	אֶבְיוֹן֙	בְּךָ֣	יִהְיֶה־	לֹא֩	כִּ֨י	אֶ֜פֶס		4
kubariki	kwa–maana	maskini	miongoni–mwenu	kuwa	hakutakuwa	kwa–maana	Isipokuwa		
H1288		H0034		H1961	H3808				

נַחֲלָ֔ה	לְךָ֣	נֹתֵ֤ן	אֱלֹהֶ֙יךָ֙	יְהוָ֔ה	אֲשֶׁ֥ר	בָּאָ֖רֶץ	יְהוָ֑ה	יְבָרֶכְךָ֙
urithi	wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	katika–nchi	Yahwe	atakubariki
H5159		H5414	H0430	H3068		H0776	H3068	H1288

לְרִשְׁתָּ֖הּ׃
kuimiliki
H3423

Hata hivyo, pasiwepo maskini miongoni mwenu (kwa kuwa Yahwe kwa hakika atawabariki kwenye nchi ambayo anawapa kama urithi kumiliki)

אֶת־	לַעֲשׂוֹת֙	לִשְׁמֹ֔ר	אֱלֹהֶ֙יךָ֙	יְהוָ֔ה	בְּקֹ֣ול	תִּשְׁמַ֗ע	שָׁמוֹעַ֙	אִם־	רַ֗ק	5
(kielezi)	kufanya	kushika	Mungu–wako	Yahwe	sauti–ya	utasikiliza	kusikiliza	ikiwa	Tu	
H0853		H8104	H0430	H3068		H8085	H8085		H7535	

הַיֹּֽום׃	מְצַוְּךָ֖	אָנֹכִ֑י	אֲשֶׁ֥ר	הַזֹּ֣את	הַמִּצְוָ֔ה	כָּל־	
leo	ninakuamuru	mimi	ambayo	hii	amri	kila	
H3117	H6680	H0595		H2063	H4687	H3605	

kama peke yenu mnasikiliza kwa bidii sauti ya Yahwe Mungu wenu, kuzishika amri zote ambazo anawaamuru leo.

וְהַעֲבַטְתָּ֗	לָךְ֙	דִּבֶּ֤ר־	כַּאֲשֶׁ֣ר	בָּרַכְךָ֔	אֱלֹהֶ֙יךָ֙	יְהוָ֔ה	כִּי־		6
na–utakopesha	kwako	alisema	kama–vile	amekubariki	Mungu–wako	Yahwe	Kwa–maana		
H5670		H1696		H1288	H0430	H3068			

וּבְךָ֖	רַבִּ֑ים	בְּגוֹיִם֙	וּמָשַׁלְתָּ֣	תַּעֲבֹ֔ט	לֹ֥א	וְאַתָּ֖ה	רַבִּ֑ים	גּוֹיִ֙ם֙
na–wewe	mengi	juu–ya–mataifa	na–utatawala	kukopa	hutakopa	na–wewe	mengi	mataifa
			H4910	H5670	H3808			

ס	יִמְשְׁלוּ־	לֹ֥א	
§	kutawala	hawatatawala	
	H4910	H3808	

Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu atawabariki, kama alivyowaahidia; mtakopesha mataifa mengi, lakini hamtaazima; mtaongoza juu ya mataifa mengi, lakini hayatawaongoza ninyi.

אַחֶיךָ	מֵאַחַד	אֶבְיוֹן	בְּךָ	יִהְיֶה	כִּי־		7
ndugu–zako	kutoka–miongoni–mwa	maskini	miongoni–mwenu	atakuwepo	Ikiwa		
H0251	H0259	H0034		H1961			

לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	בְּאַרְצְךָ	שְׁעָרֶיךָ	בְּאַחַד
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	katika–nchi–yako	malango–yako	katika–moja–ya
	H5414	H0430	H3068		H0776	H8179	H0259

יָדְךָ	אֶת־	תְּקַפֵּץ	וְלֹא	לְבָבְךָ	אֶת־	תְאַמֵּץ	לֹא
mkono–wako	(kielezi)	usifumbe	wala	moyo–wako	(kielezi)	kufanya–mgumu	usiufanye–mgumu
H3027	H0853	H7092	H3808	H3824	H0853	H0553	H3808

הָאֶבְיוֹן׃	מֵאָחִיךָ	
maskini	kwa–ndugu–yako	
H0034	H0251	

Kama kuna mtu maskini miongoni mwenu, moja wa ndugu zenu, ndani ya malango yenu yoyote kwenye nchi yenu ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa, msifanye migumu mioyo yenu wala kufunga mkono wenu toka kwa ndugu yenu,

תַּעֲבִיטֶנּוּ	וְהַעֲבֵט	לוֹ	יָדְךָ	אֶת־	תִּפְתָּח	פָּתֹחַ	כִּי־	8
utamkopesha	na–kumkopesha	kwake	mkono–wako	(kielezi)	utafungua	kufungua	Bali	
H5670	H5670		H3027	H0853				

לוֹ׃	יֶחְסַר	אֲשֶׁר	מַחְסֹרוֹ	דֵּי
yeye	anahitaji	ambao	uhitaji–wake	ya–kutosha
	H2637		H4270	H1767

Lakini mnapaswa hakika kufungua mkono wenu kwake na hakika mkopeshe yeye vya kutosha hitaji lake.

										9
הִשָּׁמֶר	לְךָ	פֶּן־	יִהְיֶה	דָּבָר	עִם־	לְבָבְךָ	בְּלִיַּעַל	לֵאמֹר	הַקְרֵבָה	
Jihadhari	nafsi–yako	isije	ikawa	neno	katika	moyo–wako	la–Beliali	likisema	Umekaribia	
H8104		H6435	H1961	H1697		H3824	H1100	H0559	H7126	

בְּאָחִיךָ	עֵינְךָ	וְרָעָה	הַשְּׁמִטָּה	שְׁנַת	הַשֶּׁבַע	שְׁנַת־
kwa–ndugu–yako	jicho–lako	na–likaangalia–vibaya	msamaha	mwaka–wa	saba	mwaka–wa
H0251			H8059	H8141	H7651	H8141

בְּךָ	וְהָיָה	יְהוָה	אֶל־	עָלֶיךָ	וְקָרָא	לוֹ	תִתֵּן	וְלֹא	הָאֶבְיוֹן
juu–yako	na–ikawa	Yahwe	kwa	dhidi–yako	na–akamlilia	yeye	kumpa	na–usimpe	maskini
	H1961	H3068	H0413		H7121		H5414	H3808	H0034

חֵטְא׃
dhambi
H2399

Muwe makini kutokuwa na wazo ovu au potovu katika moyo wenu, kusema, “Mwaka wa saba, mwaka wa ukombozi u karibu; ili kwamba msiwe wachoyo kuhusiana na ndugu zenu maskini na haumpi chochote; anaweza kumlilia Yahwe kuhusu nyie, na itakuwa dhambi yenu.

כִּי לֹו בְּתִתְּךָ לְבָבְךָ יֵרַע וְלֹא־ לֹו תִתֵּן נָתוֹן 10
kwa–maana yeye unapompa moyo–wako kukasirika na–usikasirike yeye utampa Kutoa
H5414 H3824 H3808 H5414 H5414

מַעֲשֶׂיךָ בְּכֹל־ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה יְבָרֶכְךָ הַזֶּה הַדָּבָר וּבִגְלַל
kazi–yako katika–kila Mungu–wako Yahwe atakubariki hili jambo kwa–sababu–ya
H4639 H3605 H0430 H3068 H1288 H2088 H1697 H1558

יָדֶיךָ׃ מִשְׁלַח וּבְכֹל
mkono–wako kazi–ya na–katika–kila
H3027 H3605

Mnapaswa kwa hakika mmpe, na moyo wenu hampaswi kuhuzunika wakati mnampa, kwa sababu kurudishiwa kwa Yahwe huyu Mungu wenu atawabariki katika kazi zenu zote na katika chochote mnaweka mkono wenu.

כֵּן עַל־ הָאָרֶץ מִקָּרֵב אֶבְיוֹן יֵחָדֵל לֹא־ כִי 11
hili kwa–sababu–ya nchi kutoka–katikati–ya maskini kukoma hawatakoma Kwa–maana

לְאָחִיךָ יָדְךָ אֶת־ תִּפְתַּח פָּתֹחַ לֵאמֹר מְצַוְּךָ אָנֹכִי
kwa–ndugu–yako mkono–wako (kielezi) utafungua kufungua nikisema ninakuamuru mimi
H0251 H3027 H0853 H0559 H6680 H0595

ס לַעֲנִיֶּךָ וּלְאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ׃
§ kwa–fukara–wako na–kwa–maskini–wako katika–nchi–yako
H6041 H0034 H0776

Kwa kuwa maskini kamwe hatakoma kuishi katika nchi, kwa hiyo nakuamuru wewe na kusema, “Unapaswa kwa hakika ufungue mkono wako kwa ndugu yako, kwa mhitaji wako, na kwa maskini wako katika nchi yako.

הָעִבְרִיָּה אוֹ הָעִבְרִי אָחִיךָ לְךָ יִמָּכֵר כִּי־ 12
mwanamke–Mwebrania au Mwebrania ndugu–yako kwako atauzwa Ikiwa
H5680 H5680 H0251 H4376

חָפְשִׁי תְּשַׁלְּחֶנּוּ הַשְּׁבִיעִת וּבַשָּׁנָה שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲבָדְךָ
huru utamwacha wa–saba na–katika–mwaka miaka miaka–sita na–akakutumikia
H2670 H7971 H7637 H8141 H8141 H8337 H5647

מֵעִמָּךְ׃ תְּשַׁלְּחֶנּוּ
kutoka–kwako
H5973

Kama ndugu yako, ni mwebrania wa kiume au mwebrania wa kike, ameuzwa kwako na anakutumikia kwa miaka saba, basi katika mwaka wa saba unapaswa umwache aende zake huru.

רֵיקָם׃ תְּשַׁלְּחֶנּוּ לֹא מֵעִמָּךְ חָפְשִׁי תְּשַׁלְּחֶנּוּ וְכִי־ 13
mikono–mitupu kumwacha usimwache kutoka–kwako huru kumwacha Na–utakapomwacha
H7387 H7971 H3808 H5973 H2670 H7971

Unapomwacha aende zake huru, usimwache aende mkono mtupu.

מִצֹּאנְךָ לֹו תַּעֲנִיק הַעֲנִיק 14
kutoka–kwa–kondoo–zako yeye utampa–kwa–ukarimu Kumpa–kwa–ukarimu
H6629 H6059 H6059

יְהוָה בֵּרַכְךָ אֲשֶׁר וּמִיקֶבְךָ וּמִגָּרְנְךָ
Yahwe amekubariki ambayo na–kutoka–shinikizo–lako–la–divai na–kutoka–sakafu–yako–ya–kupuria
H3068 H1288 H3342 H1637

לֹו׃ תִּתֵּן אֱלֹהֶיךָ
yeye utampa Mungu–wako
H5414 H0430

Unapaswa kwa ukarimu hutoe kwake kutoka mifugo yako, kutoka pura iliyo chini, na kinu chako cha mvinyo. Kama Yahwe Mungu wako alivyokubariki, unapaswa umpe yeye.

15

יְהוָה	וַיִּפְדְּךָ	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	הָיִיתָ	עֶבֶד	כִּי	וְזָכַרְתָּ
Yahwe	na–akakukomboa	Misri	katika–nchi–ya	ulikuwa	mtumwa	kwamba	Na–utakumbuka
H3068	H6299	H4714	H0776	H1961	H5650		H2142

:הַיּוֹם	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֵת־	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	כֵּן	עַל־	אֱלֹהֶיךָ
leo	hili	jambo	(kielezi)	ninakuamuru	mimi	hili	kwa–sababu–ya	Mungu–wako
H3117	H2088	H1697	H0853	H6680	H0595			H0430

Unapaswa kukumbuka kwamba ulikuwa mtumwa kwenye nchi ya Misri, na kwamba Yahwe Mungu wako alikukomboa; kwa hiyo ninakuamuru leo kufanya hivi.

16

אֲהֻבְךָ	כִּי	מֵעִמָּךְ	אֹצֵא	לֹא	אֵלֶיךָ	יֹאמַר	כִּי־	וְהָיָה
anakupenda	kwa–sababu	kutoka–kwako	kutoka	Sitaki	kwako	atasema	ikiwa	Na–itakuwa
H0157			H3318	H3808	H0413	H0559		H1961

:עִמָּךְ	לוֹ	טוֹב	כִּי־	בֵּיתֶךָ	וְאֶת־
pamoja–nawe	kwake	ni–vizuri	kwa–sababu	nyumba–yako	na
		H2895			H0853

Itakuwa kwamba kama atasema kwako, “Sitaenda mbali yako; kwa sababu anakupenda na nyumba yako, na kwa sababu ni mzuri kwako,

17

לְךָ	וְהָיָה	וּבַלֶּלֶת	בְּאָזְנֶךָ	וְנָתַתָּה	הַמַּרְצֵעַ	אֶת־	וְלָקַחְתָּ
kwako	na–atakuwa	na–mlangoni	katika–sikio–lake	na–utaiweka	sindano	(kielezi)	Utachukua
	H1961		H0241	H5414	H4836	H0853	H3947

:כֵּן	תַּעֲשֶׂה־	לַאֲמָתֶךָ	וְאַף	עוֹלָם	עֶבֶד
vivyo–hivyo	utafanya	kwa–mjakazi–wako	na–pia	milele	mtumwa
		H0519	H0637	H5769	H5650

basi unapaswa kuchukua uma na msukumo kupitia sikio lake kwenye mlango, na atakuwa mtumwa wako milele. Na pia kwa mtumwa wako wa kike utafanya vilevile.

18

חָפְשִׁי	אֹתוֹ	בְּשַׁלֲחֲךָ	בְּעֵינֶךָ	יִקְשֶׁה	לֹא־
huru	yeye	utakapomwacha	machoni–mwako	kuonekana–vigumu	Isionekane–vigumu
H2670	H0853	H7971		H7185	H3808

שָׁנִים	שֵׁשׁ	עֲבָדְךָ	שָׂכִיר	שְׂכַר	מִשְׁנֶה	כִּי	מֵעִמָּךְ
miaka	miaka–sita	amekutumikia	mfanya–kazi	ujira–wa	mara–mbili	kwa–maana	kutoka–kwako
H8141	H8337	H5647	H7916	H7939	H4932		

¶	:תַּעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	בְּכֹל	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וּבֵרַכְךָ
	utafanya	ambacho	katika–kila–kitu	Mungu–wako	Yahwe	na–atakubariki
			H3605	H0430	H3068	H1288

Isionekane kuwa vigumu kwako kumwachia aende zake huru, kwa sababu amekutumikia kwa miaka sita na amekupa mara mbili udhamani wa mtu aliyeajiriwa. Yahwe Mungu wako atakubariki katika yote unayofanya.

19

בִּבְקָרְךָ	יִוָּלֵד	אֲשֶׁר	הַבְּכֹור	כָּל־
miongoni–mwa–ng'ombe–zako	kuzaliwa	atakayezaliwa	mzaliwa–wa–kwanza	Kila
H1241	H3205		H1060	H3605

לֹא	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	תַּקְדִּישׁ	הַזָּכָר	וּבְצֹאנְךָ
usifanye–kazi	Mungu–wako	kwa–Yahwe	utamtakasa	dume	na–miongoni–mwa–kondoo–zako
H3808	H0430	H3068	H6942	H2145	H6629

בְּכֹור	תָּגֹז	וְלֹא	שׁוֹרֶךָ	בִּבְכֹר	תַּעֲבֹד
mzaliwa–wa–kwanza–wa	usinyoe	wala	ng'ombe–wako	na–mzaliwa–wa–kwanza–wa	kufanya–kazi
H1060	H1494	H3808	H7794	H1060	H5647

צֹאנֶךָ׃
kondoo–wako
H6629

Wazao wote wa kwanza wa kiume katika wanyama na mifugo wako unapaswa uwatenge kwa Yahwe Mungu wako. Hautafanya kazi na mzao wa kwanza wa wanyama wako wala kumnyoa mzao wa kwanza wa mfugo wako.

20

יִבְחַר	אֲשֶׁר־	בַּמָּקוֹם	בְּשָׁנָה	שָׁנָה	תֹּאכְלֶנּוּ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	לִפְנֵי	
atachagua	ambapo	mahali	kwa–mwaka	mwaka	utakula	Mungu–wako	Yahwe	Mbele–ya	
H0977		H4725	H8141	H8141	H0398	H0430	H3068	H6440	

וּבֵיתֶךָ׃	אַתָּה	יְהוָה
na–nyumba–yako	wewe	Yahwe
		H3068

Unapaswa umle mzaliwa wa kwanza mbele ya Yahwe Mungu wako kila mwaka katika eneo ambalo Yahwe atachagua, wewe na nyumba yako.

21

מוּם	כֹּל	עִוֵּר	אֹו	פִּסֵּחַ	מוּם	בֹּו	יְהוָה	וְכִי־	
kilema	au–kilema–chochote	upofu	au	kilema–cha–miguu	kilema	yeye	ana	Na–ikiwa	
	H3605	H5787		H6455			H1961		

אֱלֹהֶיךָ׃	לַיהוָה	תִּזְבָּחֶנּוּ	לֹא	רָע
Mungu–wako	kwa–Yahwe	kutoa–dhabihu	usimtolee	kibaya
H0430	H3068	H2076	H3808	

Kama ina kasoro yoyote- kwa mfano, kama ni kilema au kipofu, au ana kasoro yoyote- haupaswi kumtoa dhabihu kwa Yahwe Mungu wako.

22

וְכָאַיִל׃	כַּצְבִי	יַחְדָּו	וְהַטָּהוֹר	הַטָּמֵא	תֹּאכְלֶנּוּ	בִּשְׁעָרֶיךָ
na–kama–kulungu	kama–paa	pamoja	na–aliye–safi	aliye–najisi	utakula	Malangoni–mwako
H0354			H2889	H2931	H0398	H8179

Utamla ndani ya malango yako; mtu asiye najisi na aliye najisi ni sawa unapaswa kula, kama ungekula paa au kulungu.

23

פ	כַּמָּיִם׃	תִּשְׁפְּכֶנּוּ	הָאָרֶץ	עַל־	תֹּאכַל	לֹא	דָּמֹו	אֶת־	רַק
¶	kama–maji	imwage	ardhi	juu–ya	kula	usile	damu–yake	(kielezi)	Lakini
	H4325	H8210	H0776		H0398	H3808	H1818	H0853	H7535

Pekee haupaswi kunywa damu yake; unapaswa kuimwanga damu yake juu ya ardhi kama maji.

Chapter 16

1 שָׁמוֹר֙ אֶת־ חֹ֣דֶשׁ הָאָבִ֔יב וְעָשִׂ֥יתָ פֶּ֖סַח לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ כִּ֚י
Shika (kielezi) mwezi-wa Abibu na-ufanye Pasaka kwa-Yahwe Mungu-wako kwa-maana
H8104 H0853 H2320 H0024 H6453 H3068 H0430

בְּחֹ֣דֶשׁ הָאָבִ֔יב הוֹצִיאֲךָ֥ יְהוָ֛ה אֱלֹהֶ֖יךָ מִמִּצְרַ֑יִם לָ֖יְלָה׃
katika-mwezi-wa Abibu alikutoa Yahwe Mungu-wako kutoka-Misri usiku
H2320 H0024 H3318 H3068 H0430 H4714 H3915

Angalia mwezi wa Abibu, na uishike pasaka ya Yahwe Mungu wako, kwa kuwa katika mwezi wa Abibu Yahwe Mungu wako alikuleta toka Misri usiku.

2 וְזָבַחְתָּ֤ פֶּ֙סַח֙ לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ צֹ֖אן וּבָקָ֑ר בַּמָּקוֹם֙ אֲשֶׁר־
Utachinja Pasaka kwa-Yahwe Mungu-wako kondoo na-ng'ombe mahali ambapo
H2076 H6453 H3068 H0430 H6629 H1241 H4725

יִבְחַ֥ר יְהוָ֛ה לְשַׁכֵּ֥ן שְׁמ֖וֹ שָׁ֑ם׃
atachagua Yahwe kukaa jina-lake huko
H0977 H3068 H7931 H8034 H8033

Utamtolea dhabibu ya pasaka Yahwe Mungu wako na baadhi ya mifugo na wanyama kwenye eneo ambalo Yahwe atachagua kama patakatifu pake.

3 לֹא־ תֹאכַ֥ל עָלָ֖יו חָמֵ֑ץ שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙ תֹּאכַ֣ל עָלָ֔יו מַצּ֖וֹת
Usile kula pamoja-nayo chachu siku-saba siku kula pamoja-nayo
H3808 H0398 H7651 H3117 H0398

לֶ֣חֶם עֹ֔נִי כִּ֚י בְּחִפָּז֔וֹן יָצָ֖אתָ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם
mkate wa-taabu kwa-maana kwa-haraka ulitoka kutoka-nchi-ya
H3899 H6040 H3318 H2649 H3318 H0776

כֹּ֚ל יְמֵ֣י חַיֶּ֔יךָ מִצְרַ֑יִם מֵאֶ֣רֶץ צֵאתְךָ֔ יוֹם־ יְמֵי֙ תִּזְכֹּ֣ר אֶת־
siku Misri kutoka-nchi-ya kutoka-kwako siku-ya (kielezi) ukumbuke
H3605 H4714 H0776 H3318 H3117 H0853 H2142

לְמַ֥עַן תִּזְכֹּ֛ר אֶת־ יוֹם֙ מִצְרַ֔יִם כֹּ֖ל יְמֵ֥י חַיֶּֽיךָ׃
ili Misri siku maisha-yako
H4616 H4714 H3605 H3117 H2142

Hautakula mkate wa chachu pamoja nayo, siku saba utakula mkate usio na chachu, mkate wa mateso; kwa kuwa mlitoka katika nchi ya Misri kwa haraka. Fanya haya katika siku zako zote za maisha yako ili uweze kukumbuka akilini siku mliotoka nchi ya Misri.

4 וְלֹא־ יֵרָאֶ֨ה לְךָ֜ שְׂאֹ֣ר בְּכָל־ גְּבֻלְךָ֗ שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙
Na-isionekane kuonekana chachu kwako katika-kila mpaka-wako siku-saba siku
H3808 H7200 H7603 H3605 H1366 H7651 H3117

וְלֹא־ יָלִ֣ין מִן־ הַבָּשָׂ֗ר אֲשֶׁ֤ר תִּזְבַּח֙ בָּעֶ֣רֶב בַּיּ֔וֹם לָֽבֹ֖קֶר׃
na-isisalie kusalia kutoka nyama ambayo utachinja jioni siku-ya hadi-asubuhi
H3808 H3498 H4480 H1320 H2076 H6153 H3117 H1242

Hakuna chachu inapaswa kuonekana miongoni mwenu ndani ya mipaka yenu wakati wa siku saba; wala nyama yoyote mnayotoa dhabihu jioni kwa siku ya kwanza inabaki mpaka asubuhi.

5 לֹ֣א תוּכַ֗ל לִזְבֹּ֤חַ אֶת־ הַפֶּ֙סַח֙ בְּאַחַ֣ד מִשְּׁעָרֶ֔יךָ אֲשֶׁר־
Huwezi kuweza kuchinja (kielezi) Pasaka katika-moja-ya malango-yako ambayo
H3808 H3201 H2076 H0853 H6453 H0259 H8179 H3068

יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ נֹתֵ֣ן לָֽךְ׃
Yahwe Mungu-wako anakupa wewe
H3068 H0430 H5414

Msitoe dhabihu ya pasaka kati ya malango yenu ya ndani ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa.

שְׁמוֹ	לְשַׁכֵּן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	אֶל־	אִם־	כִּי	6
jina–lake	kukaa	Mungu–wako	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	kwenye	tu	Bali	
H8034	H7931	H0430	H3068	H0977		H4725	H0413			

צֵאתְךָ	מוֹעֵד	הַשָּׁמֶשׁ	כְּבוֹא	בָּעֶרֶב	הַפֶּסַח	אֶת־	תִּזְבַּח	שָׁם	
kutoka–kwako	wakati–wa	jua	wakati–wa–kuzama	jioni	Pasaka	(kielezi)	utachinja	huko	
H3318	H4150	H8121	H0935	H6153	H6453	H0853	H2076	H8033	

מִמִּצְרָיִם׃
kutoka–Misri
H4714

Badala yake, toa dhabihu katika eneo ambalo Yahwe Mungu wenu atachagua kama patakatifu pake. Hapo mtatoa dhabihu ya pasaka jioni wakati jua linazama, kwa wakati huo wa mwaka mlitoka Misri.

וּפָנִיתָ	בֹּו	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִבְחָר	אֲשֶׁר	בַּמָּקוֹם	וְאָכַלְתָּ	וּבִשַּׁלְתָּ	7
na–utageuka	hapo	Mungu–wako	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	na–utakula	Utapika	
H6437		H0430	H3068	H0977		H4725	H0398	H1310	

לְאֹהָלֶיךָ׃	וְהָלַכְתָּ	בַּבֹּקֶר
hemani–mwako	na–uende	asubuhi
H0168	H1980	H1242

Mtapaswa kuichoma na kuila katika eneo ambalo Yahwe Mungu wenu atachagua; asubuhi mtageuka na kwenda kwenye mahema yenu.

עֲצֶרֶת	הַשְּׁבִיעִי	וּבַיּוֹם	מַצּוֹת	תֹּאכַל	יָמִים	שֵׁשֶׁת	8
mkutano–mtakatifu	saba	na–siku–ya	mikate–isiyotiwa–chachu	utakula	siku	Siku–sita	
H6116	H7637	H3117	H4682	H0398	H3117	H8337	

ס	מְלָאכָה׃	תַּעֲשֶׂה	לֹא	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	
§	kazi	kufanya	usifanye	Mungu–wako	kwa–Yahwe	
	H4399		H3808	H0430	H3068	

Kwa siku sita mtakula mkate usiotia chachu; katika siku ya saba kutakuwa na kusanyiko makini kwa ajili ya Yahwe Mungu wenu; katika siku hiyo hamtafanya kazi.

בַּקָּמָה	חֶרְמֵשׁ	מָהָחֵל	לָךְ	תִּסְפָּר־	שָׁבְעֹת	שָׁבְעָה	9
kwa–nafaka–iliyosimama	mundu	tangu–kuanza	kwa–ajili–yako	hesabu	wiki	Wiki–saba	
H7054	H2770				H7620	H7651	

שָׁבֻעוֹת׃	שָׁבְעָה	לִסְפֹּר	תָּחֵל
wiki	wiki–saba	kuhesabu	utaanza
H7620	H7651		

Mtahesabu wiki saba kwa ajili yenu; tangu wakati mlipoanza kuweka mundu kwenye nafaka iliyosimama mtapaswa kuanza kuhesabu wiki saba.

נִדְבַת	מִסַּת	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	שָׁבֻעוֹת	חַג	וְעָשִׂיתָ	10
toleo–la–hiari–la	kadri–ya	Mungu–wako	kwa–Yahwe	Wiki	sikukuu–ya	Na–utafanya	
H5071	H4530	H0430	H3068	H7620	H2282		

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	יְבָרֶכְךָ	כַּאֲשֶׁר	תִּתֵּן	אֲשֶׁר	יָדְךָ	
Mungu–wako	Yahwe	atakubariki	kama–vile	utatoa	ambalo	mkono–wako	
H0430	H3068	H1288		H5414		H3027	

Mtapaswa kushika wiki za sherehe ya Yahwe Mungu wenu pamoja na mchango wa sadaka ya utayari kutoka mkono wako ambayo utatoa, kulingana na Yahwe alivyokubariki.

וּבִתֶּךָ
na–binti–yako
H1323

וּבִנְךָ
na–mwana–wako

אַתָּה
wewe

אֱלֹהֶיךָ
Mungu–wako
H0430

יְהוָה
Yahwe
H3068

וְלִפְנֵי
mbele–ya
H6440

וְשָׂמַחְתָּ
Na–utafurahi
H8055

11

וְהַגֵּר
na–mgeni
H1616

בִּשְׁעָרֶיךָ
malango–mwako
H8179

אֲשֶׁר
aliye

וְהַלֵּוִי
na–Mlawi
H3881

וַאֲמָתֶךָ
na–mjakazi–wako
H0519

וְעַבְדְּךָ
na–mtumwa–wako–wa–kiume
H5650

יְהוָה
Yahwe
H3068

יִבְחַר
atachagua
H0977

אֲשֶׁר
ambapo

בַּמָּקוֹם
mahali
H4725

בְּקִרְבֶּךָ
miongoni–mwako
H7130

אֲשֶׁר
walio

וְהָאַלְמָנָה
na–mjane
H0490

וְהַיָּתוֹם
na–yatima
H3490

שָׁם׃
huko
H8033

שְׁמוֹ
jina–lake
H8034

לְשַׁכֵּן
kukaa
H7931

אֱלֹהֶיךָ
Mungu–wako
H0430

Utafurahi mbele ya Yahwe Mungu wako- wewe, kijana wako, binti wako, mjakazi wako wa kiume, mjakazi wako wa kike, Mlawi aliye katika malango yako, na mgeni, yatima, na mjane alio miongoni mwenu, katika eneo ambalo Yahwe Mungu wako atachagua kwa ajili ya patakatifu pake.

אֶת־
(kielezi)
H0853

וְעָשִׂיתָ
na–utafanya

וְשָׁמַרְתָּ
na–utashika
H8104

בְּמִצְרַיִם
katika–Misri
H4714

הָיִיתָ
ulikuwa
H1961

עֶבֶד
mtumwa
H5650

כִּי־
kwamba

וְזָכַרְתָּ
Na–utakumbuka
H2142

12

פ
¶

הָאֵלֶּה׃
hizi
H0428

הַחֻקִּים
sheria
H2706

Utakumbuka akilini kwamba ulikuwa mtumwa Misri; unapaswa kuangalia na kuzishika amri hizi.

בְּאָסְפְּךָ
utakapokusanya
H0622

יָמִים
siku
H3117

שִׁבְעַת
siku–saba
H7651

לְךָ
kwa–ajili–yako

תַּעֲשֶׂה
utafanya

הַסֻּכֹּת
Vibanda
H5521

חַג
Sikukuu–ya
H2282

13

וּמִיִּקְבֶךָ׃
na–kutoka–shinikizo–lako–la–divai
H3342

מִגָּרְנְךָ
kutoka–sakafu–yako–ya–kupuria
H1637

Unapaswa kushika sherehe za vibanda kwa siku saba baada ya kuwa mmekusanya mavuno toka kwenye sakafu ya mapura na kutoka kwenye kinu chako cha divai.

וּבִתֶּךָ
na–binti–yako
H1323

וּבִנְךָ
na–mwana–wako

אַתָּה
wewe

בְּחַגֶּךָ
katika–sikukuu–yako
H2282

וְשָׂמַחְתָּ
Na–utafurahi
H8055

14

אֲשֶׁר
walio

וְהָאַלְמָנָה
na–mjane
H0490

וְהַיָּתוֹם
na–yatima
H3490

וְהַגֵּר
na–mgeni
H1616

וְהַלֵּוִי
na–Mlawi
H3881

וַאֲמָתֶךָ
na–mjakazi–wako
H0519

וְעַבְדְּךָ
na–mtumwa–wako–wa–kiume
H5650

בִּשְׁעָרֶיךָ׃
malango–mwako
H8179

Utafurahi wakati wa sherehe- wewe, kijana wako, binti wako, mjakazi wako wa kiume, mjakazi wako wa kike, Mlawi, na mgeni, na yatima na mjane walio ndani ya malango yako.

15

יִבְחַר atachagua H0977 | אֲשֶׁר־ ambapo | בַּמָּקוֹם mahali H4725 | אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 | לַיהוָה kwa–Yahwe H3068 | תָּחֹגּ utaadhimisha H2287 | יָמִים siku H3117 | שִׁבְעַת Siku–saba H7651

וּבְכֹל na–katika–kila H3605 | תְּבוּאָתְךָ mavuno–yako H8393 | בְּכֹל katika–kila H3605 | אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 | יְהוָה Yahwe H3068 | יְבָרֶכְךָ atakubariki H1288 | כִּי kwa–maana | יְהוָה Yahwe H3068

שִׂמְחֵֽ׃ mwenye–furaha H8056 | אַךְ kweli H0389 | וְהָיִיתָ na–utakuwa H1961 | לָדֵיךְ mikono–yako H3027 | מַעֲשֵׂה kazi–ya H4639

Kwa siku saba unapaswa kuangalia sherehe ya Yahwe Mungu wako katika eneo ambalo Yahwe atachagua, kwa sababu Yahwe Mungu wako atakubariki katika mavuno yako yote na kazi ya mikono yako yote, na unapaswa kuwa na furaha kabisa.

16

וּפְנֵי uso–wa H6440 | אֶת־ (kielezi) H0853 | זְכוּרְךָ mwanaume–wako H2138 | כָּל־ kila H3605 | יֵרָאֶה ataonekana H7200 | בַּשָּׁנָה kwa–mwaka H8141 | וּפְעָמִים mara H6471 | שָׁלוֹשׁ Mara–tatu H7969

הַמַּצּוֹת Mikate–Isiyotiwa–Chachu H4682 | בְּחַג katika–sikukuu–ya H2282 | יִבְחָר atachagua H0977 | אֲשֶׁר ambapo | בַּמָּקוֹם mahali H4725 | אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 | יְהוָה Yahwe H3068

יֵרָאֶה kuonekana H7200 | וְלֹא na–asionekane H3808 | הַסֻּכּוֹת Vibanda H5521 | וּבְחַג na–katika–sikukuu–ya H2282 | הַשָּׁבֻעוֹת Wiki H7620 | וּבְחַג na–katika–sikukuu–ya H2282

רֵיקָֽם׃ mikono–mitupu H7387 | יְהוָה Yahwe H3068 | פְּנֵי uso–wa H6440 | אֶת־ (kielezi) H0853

Mara tatu kwa mwaka wanaume wako wote wanapaswa kuonekana mbele za Yahwe Mungu wako katika eneo ambalo atachagua: katika sherehe ya mkate usiotiwa chachu, katika sherehe za wiki, na sherehe ya vibanda; na hawataonekana mbele za Yahwe mikono mitupu;

17

אֲשֶׁר ambayo | אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 | יְהוָה Yahwe H3068 | כִּבְרֶכֶת kulingana–na–baraka–ya H1293 | יָדוֹ mkono–wake H3027 | כְּמַתְּנַת kwa–zawadi–ya H4979 | אִישׁ Kila–mtu H0376

ס § | לֽוֹ׃ wewe | נָתַן־ amekupa H5414

badala yake, kila mtu atatoa kama awezavyo, kwamba mtajua baraka kwamba Yahwe Mungu wako amekupa.

18

יְהוָה Yahwe H3068 | אֲשֶׁר ambalo | שְׁעָרֶיךָ lango–lako H8179 | בְּכֹל־ katika–kila H3605 | לְךָ kwa–ajili–yako | תִּתֶּן־ weka H5414 | וְשֹׁטְרִים na–maofisa H7860 | שֹׁפְטִים Waamuzi H8199

מִשְׁפַּט־ hukumu | הָעָם watu | אֶת־ (kielezi) H0853 | וְשָׁפְטוּ na–watahukumu H8199 | לִשְׁבָטֶיךָ kwa–makabila–yako H7626 | לְךָ wewe | נֹתֵן anakupa H5414 | אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430

צֶֽדֶק׃ ya–haki H6664

Unapaswa kufanya waamuzi na maakida ndani ya malango yako ambayo Yahwe Mungu wako anakupa; watachukuliwa toka kila kabila, and watahukumu watu kwa hukumu ya haki.

שֹׁחַד	תִּקַּח	וְלֹא־	פָּנִים	תַּכִּיר	לֹא	מִשְׁפָּט	תַּטֶּה	לֹא־	19
rushwa	usipokee	wala	upendeleo	kuonyesha	usionyeshe	hukumu	kupotosha	Usipotoshe	
H7810	H3947	H3808	H6440		H3808	H4941	H5186	H3808	

דִּבְרֵי	וְיסַלֶּף	חֲכָמִים	עֵינֵי	יְעַוֵּר	הַשֹּׁחַד	כִּי	
maneno–ya	na–kupotosha	wenye–hekima	macho–ya	inapofusha	rushwa	kwa–maana	
H1697	H5557	H2450		H5786	H7810		

צַדִּיקִם׃	
wenye–haki	
H6662	

Haupaswi kuiondoa haki kwa nguvu; haupaswi kuonesha upendeleo wala kuchukua rushwa, kwa kuwa rushwa upofusha macho ya hekima na kupotosha maneno ya haki.

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶת־	וְיָרַשְׁתָּ	תִּחְיֶה	לְמַעַן	תִּרְדֹּף	צֶדֶק	20
Mungu–wako	Yahwe	ambayo	nchi	(kielezi)	na–uimiliki	uishi	ili	fuata	haki	Haki
H0430	H3068		H0776	H0853	H3423	H2421	H4616	H7291	H6664	H6664

ס		נֹתֵן	לָךְ׃
§		anakupa	wewe
		H5414	

Unapaswa kufata baada ya haki, baada ya haki peke yake, ili kwamba uishi na kurithi nchi ambayo Yahwe Mungu wako anakupa.

מִזְבָּח	אֲצֶל	עֵץ	כָּל־	אֲשֵׁרָה	לְךָ	תִּטַּע	לֹא־	21
madhabahu	karibu–na	wa–mti	mti–wowote	Ashera	kwa–ajili–yako	kupanda	Usipande	
H4196	H0681	H6086	H3605	H0842		H5193	H3808	

ס	לָךְ׃	תַּעֲשֶׂה־	אֲשֶׁר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה
§	kwa–ajili–yako	utajenga	ambayo	Mungu–wako	ya–Yahwe
				H0430	H3068

Haupaswi kujitengenezea Asherahi, aina yoyote ya mti, kando ya madhabahu ya Yahwe Mungu wako ambayo utakayojitengenezea.

ס	אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	שָׂנֵא	אֲשֶׁר	מַצֵּבָה	לְךָ	תָּקִים	וְלֹא־	22
§	Mungu–wako	Yahwe	anachukia	ambayo	nguzo	kwa–ajili–yako	usisimamishe	Wala	
	H0430	H3068	H8130		H4676			H3808	

Wala usijitengenezee jiwe takatifu la nguzo, ambalo Yahwe Mungu wako anachukia.

Chapter 17

אֲשֶׁר	וָשֶׂה	שׁוֹר	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	תִּזְבַּח	לֹא־	1
ambaye	au–kondoo	ng'ombe	Mungu–wako	kwa–Yahwe	kutoa–dhabihu	Usimtolee–dhabihu	
	H7716	H7794	H0430	H3068	H2076	H3808	

יְהוָה	תּוֹעֲבַת	כִּי	רָע	דָּבָר	כֹּל	מוּם	בּוֹ	יִהְיֶה
Yahwe	ni–chukizo–la	kwa–maana	baya	jambo	kitu–chochote	kilema	ndani–yake	ana
H3068	H8441			H1697	H3605			H1961

ס	הוּא׃	אֱלֹהֶיךָ
§	hicho	Mungu–wako
	H1931	H0430

Haupaswi kumtolea dhabihu Yahwe Mungu wako ng'ombe au kondoo aliye na kasoro au kitu chochote kibaya, kwa kuwa hiyo itakuwa chukizo kwa Yahwe Mungu wako.

2

יְהוָה אֲשֶׁר־ שְׁעָרֶיךָ בְּאַחַד בְּקִרְבְּךָ יִמָּצֵא כִּי־
Yahwe ambayo malango–yako katika–moja–ya miongoni–mwenu atapatikana Ikiwa
H3068 H8179 H0259 H7130 H4672

אֶת־ יַעֲשֶׂה אֲשֶׁר אִשָּׁה אוֹ־ אִישׁ לְךָ נֹתֵן אֱלֹהֶיךָ
(kielezi) anafanya ambaye mwanamke au mwanaume wewe anakupa Mungu–wako
H0853 H0802 H0376 H5414 H0430

בְּרִיתוֹ׃ לַעֲבֹר אֱלֹהֶיךָ יְהוָה־ בְּעֵינֵי הָרַע
agano–lake kuvunja Mungu–wako Yahwe machoni–pa uovu
H1285 H0430 H3068

Kama kunapatikana miongoni mwenu, ndani ya malango ya mji wowote ambao Yahwe Mungu wenu anawapatia, mwanaume yoyote au mwanamke ambaye anafanya uovu mbele ya Yahwe Mungu wenu kuiharibu agano lake -

3

לְמִזְרַח אוֹ וְלַשֶּׁמֶשׁ לָהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֲחֵרִים אֱלֹהִים וַיַּעֲבֹד וַיֵּלֶךְ
mwezi au na–jua hiyo na–kuisujudia mingine miungu na–kutumikia Na–akaenda
H3394 H8121 H7812 H0312 H0430 H5647 H3212

צִוִּיתִי׃ לֹא־ אֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם צְבָא לְכָל־ אוֹ
kuamuru sikuamuru ambayo mbingu jeshi–la kila–kitu–katika au
H6680 H3808 H8064 H3605

yoyote ambaye ameenda na kuabudu miungu mingine na kuisujudia, wala jua, mwezi, au kati ya jeshi la mbinguni- hakuna chochote nimekuamuru,

4

נָכוֹן אֱמֶת וְהִנֵּה הֵיטֵב וְדָרַשְׁתָּ וְשָׁמַעְתָּ לְךָ וְהֻגַּד־
ni–hakika ni–kweli na–tazama vizuri na–ukatafuta na–ukasikia kwako Na–ikaambiwa
H0571 H2009 H3190 H1875 H8085 H5046

בְּיִשְׂרָאֵל׃ הַזֹּאת הַתּוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה הַדָּבָר
katika–Israeli hili chukizo limefanywa jambo
H3478 H2063 H8441 H1697

na kama ungeambiwa kuhusu hiki, au kama una mifugo- basi unapaswa kufanya uchunguzi wa makini. Kama ni kweli na hakika kwamba chukizo kama hilo limefanyika Israeli-

5

עָשׂוּ אֲשֶׁר הַהִוא הָאִשָּׁה אֶת־ אוֹ הַהוּא הָאִישׁ אֶת־ וְהוֹצֵאתָ
amefanya ambaye huyo mwanamke (kielezi) au huyo mwanaume (kielezi) Mtoe–nje
H1931 H0802 H0853 H1931 H0376 H0853 H3318

אֶת־ אוֹ הָאִישׁ אֶת־ שְׁעָרֶיךָ אֶל־ הַזֶּה הָרָע הַדָּבָר אֶת־
(kielezi) au mwanaume (kielezi) malango–yako kwenye hili baya jambo (kielezi)
H0853 H0376 H0853 H8179 H0413 H2088 H1697 H0853

וָמֵתוּ׃ בָּאֲבָנִים וּסְקַלְתָּם הָאִשָּׁה
wafe kwa–mawe na–uwapige–mawe mwanamke
H4191 H0068 H5619 H0802

-basi utamleta huyo mwanaume au mwanamke, aliyefanya uovu huu, katika malango ya mji, kwamba mwanaume kabisa au mwanamke, na umponde huyo mtu mpaka kufa.

6

יוּמַת עֵדִים שִׁלֹּשָׁה אוֹ עֵדִים שְׁנַיִם וּפִי עַל־
atauawa mashahidi watatu au mashahidi mashahidi–wawili ushahidi–wa Kwa
H4191 H5707 H7969 H5707 H8147 H6310

אֶחָד׃ עֵד פִּי עַל־ יוּמַת לֹא הַמֵּת
mmoja shahidi ushahidi–wa kwa akauawa asije aliyestahili–kufa
H0259 H5707 H6310 H4191 H3808 H4191

Kwa kinywa cha mashahidi wawili, au mashahidi watatu, itakuwa yeye anayepaswa kuuwawa; lakini kwa kinywa cha shahidi mmoja peke hatauwawa.

הָעָם	כָּל־	וְיַד	לַהֲמִיתֹו	בָּרִאשֹׁנָה	בּוֹ	תִּהְיֶה־	הָעֵדִים	יַד		7
wote	watu	na–mkono–wa	kumuua	kwanza	juu–yake	uwe	mashahidi	Mkono–wa		
	H3605	H3027	H4191	H7223		H1961	H5707	H3027		

פ	מִקִּרְבֶּךָ׃	הָרָע	וּבְעַרְתָּ	בָּאַחֲרֹנָה
¶	kutoka–miongoni–mwako	uovu	na–utaondoa	mwishowe
	H7130			H0314

Mkono wa mashahidi unapaswa kuwa wa kwanza kumuuwa, na badae mkono wa watu wote; na mtamuondoa muovu miongoni mwenu.

בֵּין־	לְדָם	וּלְדָם	בֵּין־	לַמִּשְׁפָּט	דָּבָר	מִמְּךָ	יִפָּלֵא	כִּי	8
kati–ya	na–damu	damu	kati–ya	kwa–hukumu	jambo	kwako	litakuwa–gumu–sana	Ikiwa	
H0996	H1818	H1818	H0996	H4941	H1697		H6381		

בִּשְׁעָרֶיךָ	רִיבֹת	דִּבְרֵי	לָנֶגַע	נֶגַע	וּבֵין	לְדִין	דִּין
malangoni–mwako	mabishano	mambo–ya	na–jeraha	jeraha	na–kati–ya	na–kesi	kesi
H8179	H7379	H1697	H5061	H5061	H0996	H1779	H1779

בּוֹ׃	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	אֶל־	וְעָלִיתָ	וְקַמְתָּ
hapo	Mungu–wako	Yahwe	atachagua	ambapo	mahali	kwenye	na–panda	simama
	H0430	H3068	H0977		H4725	H0413	H5927	

Kama jambo linatokea ambalo ni gumu kwenu kufanya maamuzi- pengine swali la mauaji au kifo cha ajali, haki ya mtu mmoja na haki ya mtu mwingine, au swali moja la aina ya kuzulu kufanyika, au aina nyingine ya jambo-mambo ya utata ndani ya malango yenu, basi utapaswa kwenda kwenye eneo ambalo Yahwe Mungu wako atachagua kama patakatifu pake.

בַּיָּמִים	יִהְיֶה	אֲשֶׁר	הַשֹּׁפֵט	וְאֶל־	הַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	אֶל־	וּבָאתָ	9
katika–siku	kuwa	atakayekuwa	mwamuzi	na–kwa	Walawi	makuhani	kwa	Na–uende	
H3117	H1961		H8199	H0413	H3881	H3548	H0413	H0935	

הַמִּשְׁפָּט׃	דְּבַר	אֵת	לְךָ֖	וְהִגִּידוּ	וְדָרַשְׁתָּ	הָהֵם
hukumu	neno–la	(kielezi)	wewe	na–watakuambia	na–utauliza	hizo
H4941	H1697	H0853		H5046	H1875	H1992

Utapaswa kwenda kwa makuhani, wazao wa Lawi, na kwa mwamuzi atakayetumika kwa wakati huo; mtatafuta ushauri wao, na watawapa ninyi maamuzi.

הַמָּקוֹם	מִן־	לְךָ֖	יַגִּידוּ	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	פִּי	עַל־	וְעָשִׂיתָ	10
mahali	kutoka	wewe	watakuambia	ambalo	la–jambo	neno	kulingana–na	Na–utafanya	
H4725			H5046		H1697	H6310			

יוֹרוּךָ׃	אֲשֶׁר	כְּכֹל	לַעֲשׂוֹת	וְשָׁמַרְתָּ	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר	הַהוּא
watakufundisha	ambayo	kama–yote	kufanya	na–utashika	Yahwe	atachagua	ambapo	hapo
		H3605		H8104	H3068	H0977		H1931

Mnapaswa kufuata sheria mliyopewa, katika eneo Yahwe atachagua kama patakatifu pake. Mtakuwa makini kufanya kila kitu ambacho wanawaelekeza kufanya.

11

אֲשֶׁר־	הַמִּשְׁפָּט	וְעַל־	יוֹרוּךָ	אֲשֶׁר	הַתּוֹרָה	פִּי	עַל־	
ambayo	hukumu	na–kulingana–na	watakufundisha	ambayo	sheria	neno–la	Kulingana–na	
	H4941				H8451	H6310		

לְךָ	יַגִּידוּ	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	מִן־	תָּסוּר	לֹא	תַעֲשֶׂה	לְךָ	יֹאמְרוּ
wewe	watakuambia	ambalo	neno	kutoka	kugeuka	usigeuke	fanya	wewe	watakuambia
	H5046		H1697		H5493	H3808			H0559

וּשְׂמֹאל׃	יָמִין
wala–kushoto	kulia
H8040	H3225

Fuata sheria wanayowafundisha, na kufanya kulingana na maamuzi wanawapa. Msigeuke kutoka kwa kile wanawambia, kwa kulia au kushoto.

12

הַכֹּהֵן	אֶל־	שְׁמֹעַ	לְבִלְתִּי	בְּזָדוֹן	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	וְהָאִישׁ
kuhani	(kielezi)	kusikiliza	kutokusikiliza	kwa–kiburi	atafanya	ambaye	Na–mtu
H3548	H0413	H8085	H1115	H2087			H0376

הַשֹּׁפֵט	אֶל־	אוֹ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	שָׁם	לְשָׁרֶת	הָעֹמֵד
mwamuzi	(kielezi)	au	Mungu–wako	Yahwe	(kielezi)	huko	kutumika	anayesimama
H8199	H0413		H0430	H3068	H0853	H8033	H8334	H5975

מִיִּשְׂרָאֵל׃	הָרָע	וּבְעַרְתָּ	הַהוּא	הָאִישׁ	וּמֵת	
kutoka–Israeli	uovu	na–utaondoa	huyo	mtu	atakufa	
H3478	H7451		H1931	H0376	H4191	

Yeyote anayefanya kwa kiburi, kwa kutomsikiliza kuhani anayesimama kutumika mbele ya Yahwe Mungu wako, au kwa kutomsikiliza mwamuzi- huyu mtu atakufa; mtaweka mbali uovu kutoka Israeli.

13

ס	עוֹד׃	יְזִידוּן	וְלֹא	וְיָרֵאוּ	יִשְׁמְעוּ	הָעָם	וְכָל־	
§	tena	kwa–kiburi	na–hawatafanya	na–wataogopa	watasikia	wote	Na–watu	
	H5750	H2102	H3808	H3372	H8085		H3605	

Watu wote wanapaswa kusikia na kuogopa, na kutofanya kwa kiburi tena.

14

לָךְ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	תָּבֹא	כִּי־	
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	nchi	katika	kuingia	Utakapoingia	
	H5414	H0430	H3068		H0776	H0413	H0935		

כְּכֹל־	מַמְלֶכֶת	עָלַי	אָשִׂימָה	וְאָמַרְתָּ	בָּהּ	וְיָרַשְׁתָּהּ	וְיָשַׁבְתָּה	
kama–mataifa	mfalme	juu–yangu	Nitaweka	na–ukasema	ndani–yake	na–ukikaa	na–ukiimiliki	
H3605	H4428			H0559		H3427	H3423	

סְבִיבֹתָי׃	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם
kunizunguka	yanayonizunguka	yote
H5439		

Wakati mlipokuja kwenye nchi ambayo Yahwe Mungu anawapa, na wakati mnamiliki na kuanza kuishi ndani yake, na halafu unasema, 'Nitajiwekea mfalme juu yangu, kama mataifa yote yanayonizunguka mimi,'

15

בּוֹ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִבְחַר	אֲשֶׁר	מֶלֶךְ	עָלֶיךָ	תָּשִׂים	שׂוֹם	
yeye	Mungu–wako	Yahwe	atachagua	ambaye	mfalme	juu–yako	utaweka	Kuweka	
	H0430	H3068	H0977		H4428				

לָתֵת	תּוּכַל	לֹא	מֶלֶךְ	עָלֶיךָ	תָּשִׂים	אַחֶיךָ	מִקֶּרֶב	
kumweka	kuweza	huwezi	mfalme	juu–yako	utaweka	ndugu–zako	kutoka–miongoni–mwa	
H5414	H3201	H3808	H4428			H0251	H7130	

הוּא׃	אָחִיךָ	לֹא־	אֲשֶׁר	נָכְרִי	אִישׁ	עָלֶיךָ
yeye	ndugu–yako	si	ambaye	wa–kigeni	mtu	juu–yako
H1931	H0251	H3808		H5237	H0376	

basi unapaswa kwa hakika kujiwekea mfalme juu yako mtu yeyote ambaye Yahwe atachagua. Unapaswa kujiweka kama mfalme juu yako mtu yeyote kutoka miongoni mwa ndugu zenu. Haupaswi kuweka mgeni, ambaye si ndugu yenu, juu yenu.

16

מִצְרַיְמָה	הָעָם	אֶת־	יָשִׁיב	וְלֹא־	סוּסִים	לוֹ	יַרְבֶּה־	לֹא־	רַק
Misri	watu	(kielezi)	asiwarudishe	wala	farasi	yeye	kuzidisha	asijizidishie	Lakini
H4714		H0853	H7725	H3808				H3808	H7535

לָשׁוּב	תִּסְפּוּן	לָא	לָכֶם	אָמַר	וַיהוָה	סוּס	הַרְבּוֹת	לְמַעַן
kurudi	kuendelea	Hamtaendelea	kwenu	alisema	na–Yahwe	farasi	kuzidisha	kwa–ajili–ya
H7725	H3254	H3808		H0559	H3068			H4616

עֽוֹד׃	הַזֶּה	בַּדֶּרֶךְ
tena	hii	njia
H5750	H2088	H1870

Lakini hapaswi kuzidisha farasi kwa ajili yake, wala kusababisha watu kurudi Misri ili kwamba aweze kuzidisha farasi, kwa kuwa Yahwe alikwisha sema kwako, 'Unapaswa kuanzia sasa usirudi njia hiyo tena.'

17

וְזָהָב	וְכֶסֶף	לִבָּבוֹ	יָסוּר	וְלֹא	נָשִׁים	לוֹ	יַרְבֶּה־	וְלֹא
na–dhahabu	na–fedha	moyo–wake	ikageuka	isije	wake	yeye	asijizidishie	Wala
H2091	H3701	H3824	H5493	H3808	H0802			H3808

מְאֹֽד׃	לוֹ	יַרְבֶּה־	לֹא
sana	yeye	kuzidisha	asijizidishie
H3966			H3808

Na hapaswi kuzidisha wake kwa ajili yake, ili kwamba moyo wake usigeuke kotoka kwa Yahwe; wala hapaswi sana kuzidisha kwa ajili yake fedha au dhahabu.

18

לוֹ	וְכָתַב	מַמְלַכְתּוֹ	כִּסְּא	עַל	כִּשְׁבְתּוֹ	וְהָיָה	
kwa–ajili–yake	ataandika	cha–ufalme–wake	kiti–cha–enzi	juu–ya	atakapoketi	Na–itakuwa	
	H3789	H4467	H3678		H3427	H1961	

הַלְוִיִּם׃	הַכֹּהֲנִים	מִלִּפְנֵי	סֵּפֶר	עַל־	הַזֹּאת	הַתּוֹרָה	מִשְׁנֶה	אֶת־
Walawi	makuhani	kutoka–mbele–ya	kitabu	katika	hii	sheria	nakala–ya	(kielezi)
H3881	H3548	H6440			H2063	H8451	H4932	H0853

Wakati aketipo kwenye kiti cha enzi cha ufalme wake, anapaswa kuandika kwenye kitabu kwa ajili yake nakala ya sheria hii, kutoka kwenye sheria ambayo iko mbele ya makuhani, ambao ni Walawi.

19

לְמַעַן	חַיָּיו	יְמֵי	כָּל־	בּוֹ	וְקָרָא	עִמּוֹ	וְהָיְתָה	
ili	maisha–yake	zote–za	siku	ndani–yake	na–ataaisoma	pamoja–naye	Na–itakuwa	
H4616		H3117	H3605		H7121		H1961	

הַתּוֹרָה	הַ֠זֹּאת	כָּל־	אֶת־	לִשְׁמֹר	אֱלֹהָיו	יְהוָה	אֶת־	לְיִרְאָה	יִלְמַד
sheria	neno–la	kila	(kielezi)	kushika	Mungu–wake	Yahwe	(kielezi)	kumcha	ajifunze
H8451	H1697	H3605	H0853	H8104	H0430	H3068	H0853	H3372	H3925

לַעֲשֹׂתָֽם׃	הָאֵלֶּה	הַחֻקִּים	וְאֶת־	הַזֹּאת
kuzifanya	hizi	sheria	na	hii
	H0428	H2706	H0853	H2063

Kitabu kinapaswa kuwa na yeye, na anapaswa kusoma ndani yake kwa siku zake zote, ili kwamba aweze kujifunza kumheshimu Yahwe Mungu wako, ili kwamba ashike maneno yote ya sheria hii na amri hizi, kuzishika.

20

הַמִּצְוָה	מִן־	סוּר	וּלְבִלְתָּי	מֵאֶחָיו	לְבָבוֹ	רוּם־	לְבִלְתִּי		
amri	kutoka	asigeuke	wala	juu–ya–ndugu–zake	kujikuza	usijikuze	Ili–moyo–wake		
H4687		H5493	H1115	H0251	H3824		H1115		

וּבָנָיו	הִוא	מַמְלַכְתּוֹ	עַל־	יָמִים	יַאֲרִיךְ	לְמַעַן	וְשִׂמְאוֹל	יָמִין	
na–wana–wake	yeye	ufalme–wake	juu–ya	siku	azidishe	ili	wala–kushoto	kulia	
	H1931	H4467		H3117	H0748	H4616	H8040	H3225	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	בְּקִרְבּ	
§	Israeli	katikati–ya	
	H3478	H7130	

Anapaswa kufanya hivi ili kwamba moyo wake usiinuliwe zaidi ya ndugu zake, na ili kwamba asigeuke mbali na amri, kwa kulia au kwa kushoto' kwa kusudi kwamba aweze kuzidisha siku zake katika ufalme wake, yeye na watoto wake, miongoni mwa Israel.

Chapter 18

1

וְנַחֲלָה	חֵלֶק	לֵוִי	שֵׁבֶט	כָּל־	הַלְוִיִּם	לַכֹּהֲנִים	יִהְיֶה	לֹא־
wala–urithi	sehemu	Lawi	yote–ya	kabila–	Walawi	makuhani	watakuwa–na	Si–
H5159		H3878	H7626	H3605	H3881	H3548	H1961	H3808

יֹאכְלוּן׃	וְנַחֲלָתוֹ	יְהוָה	אִשֵּׁי	יִשְׂרָאֵל	עִם־	
watakula	na–urithi–wake	Yahwe	sadaka–za–moto–za	Israeli	pamoja–na	
H0398	H5159	H3068	H0801	H3478		

Makuhani, ambao ni Walawi, na makabila yote ya Lawi, hayatakuwa na mgao wala urithi pamoja na Israel; wanapaswa kula dhabihu ya Yahwe iliyotengenezwa kwa moto kama urithi wao.

2

נַחֲלָתוֹ	הוּא	יְהוָה	אֶחָיו	בְּקֶרֶב	לוֹ	יִהְיֶה־	לֹא־	וְנַחֲלָה
urithi–wake	yeye	Yahwe	ndugu–zake	katikati–ya	yeye	atakuwa–na	si–	Na–urithi
H5159	H1931	H3068	H0251	H7130		H1961	H3808	H5159

ס	לוֹ׃	דִּבֶּר־	כַּאֲשֶׁר	
—	kwake	sema–	kama–alivyo	
		H1696		

Hawatakuwa na urithi miongoni mwa ndugu zao; Yahwe ni urithi wao, kama alivyosema nao.

3

הַזֶּבַח	זֹבְחֵי	מֵאֵת	הָעָם	מֵאֵת	הַכֹּהֲנִים	מִשְׁפַּט	יִהְיֶה	וְזֶה	
dhabihu	wachinjaji–wa	kutoka–kwa	watu	kutoka–kwa	makuhani	haki–ya	itakuwa	Na–hii	
H2077	H2076	H0854		H0854	H3548	H4941	H1961	H2088	

וְהַקֵּבָה׃	וְהַלְחָיַיִם	הַזְּרֹעַ	לַכֹּהֵן	וְנָתַן	שֶׂה	אִם־	שׁוֹר	אִם־
na–tumbo	na–mashavu	bega	kuhani	na–atampa	kondoo	kama–	ng'ombe	kama–
H6896	H3895	H2220	H3548	H5414	H7716		H7794	

Hii ni sababu ya makuhani kutoka kwa watu, kutoka kwa wale wanaotoa dhabihu, kama itakuwa ng'ombe au kondoo: wanapaswa kutoa kwa kuhani bega, mashavu mawili, na sehemu za ndani.

4

גָּז	וְרֵאשִׁית	וְיִצְהָרֶךָ	תִּירֹשְׁךָ	דְּגָנְךָ	רֵאשִׁית	
manyoya–ya	na–malimbuko–ya	na–mafuta–yako	divai–yako	nafaka–yako	malimbuko–ya	
H1488	H7225	H3323	H8492	H1715	H7225	

לוֹ׃	תִּתֶּן־	צֹאנֶךָ	
yeye	utampa–	kondoo–zako	
	H5414	H6629	

Mazao ya kwanza ya nafaka zako, mvinyo wako mpya, na mafuta yako, na manyoya ya kwanza ya kondoo zako, unapaswa umpe.

שְׁבָטֶיךָ	מִכֹּל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בָּחַר	בּוֹ	כִּי	5
yako–yote	kutoka–makabila–	Mungu–wako	Yahwe	amemchagua	yeye	Kwa–sababu	
H7626	H3605	H0430	H3068	H0977			

ס	הַיָּמִים׃	כָּל־	וּבָנָיו	הוּא	יְהוָה	בְּשֵׁם־	לְשָׁרֶת	לַעֲמֹד
—	zote	siku–	na–wanawe	yeye	Yahwe	kwa–jina–la	kuhudumu	kusimama
	H3117	H3605		H1931	H3068	H8034	H8334	H5975

Kwa kuwa Yahwe Mungu wako amemchagua kutoka kwenye makabila yote yako kusimama kutumika kwa jina la Yahwe, yeye na wana wake milele.

								6
אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	מִכֹּל־	שִׁעָרֶיךָ	מֵאַחַד	הַלֵּוִי	יָבֹא	וְכִי־	
ambako–	Israeli–yote	kutoka–	malango–yako	kutoka–moja–ya	Mlawi	atakuja	Na–kama–	
	H3478	H3605	H8179	H0259	H3881	H0935		

אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	אֶל־	נַפְשׁוֹ	אַוַּת	בְּכָל־	וּבָא	שָׁם	גָּר	הוּא	
ambapo–	mahali	kwenye–	nafsi–yake	shauku–ya	kwa–	na–akija	huko	anakaa	yeye	
	H4725	H0413	H5315	H0185	H3605	H0935	H8033		H1931	

יְהוָה׃	יִבְחַר
Yahwe	atachagua
H3068	H0977

Kama Mlawi anatoka kati ya miji yenu nje ya Israel yote kutoka ambapo anaishi, na utamani kwa moyo wake wote kuja katika eneo Yahwe atachagua,

							7
הַלְוִיִּם	אֶחָיו	כְּכָל־	אֱלֹהָיו	יְהוָה	בְּשֵׁם	וְשֵׁרֵת	
Walawi	ndugu–zake–wote	kama–	Mungu–wake	Yahwe	kwa–jina–la	Na–atahudumu	
H3881	H0251	H3605	H0430	H3068	H8034	H8334	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	שָׁם	הָעֹמְדִים
Yahwe	mbele–ya	huko	wasimamao
H3068	H6440	H8033	H5975

basi anapaswa kutumika kwa jina la Yahwe Mungu wake kama ndugu zake wote Walawi wanafanya, wanaosimama mbele ya Yahwe.

								8
ס	הָאֲבוֹת׃	עַל־	מִמְכָּרָיו	לְבַד	יֹאכְלוּ	כְּחֶלְקָ	חֵלֶק	
—	baba	kutoka–kwa	mauzo–yake	mbali–na	watakula	kama–sehemu	Sehemu	
	H0001				H0398			

Wanapaswa kuwa na mgao wa kufanana wa kula, badala ya kile kinachokuja kutokana na mauzo ya urithi wa familia yake.

									9
לָךְ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶל־	בָּא	אַתָּה	כִּי	
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo–	nchi	katika–	ingia	wewe	Utakapo	
	H5414	H0430	H3068		H0776	H0413	H0935			

הָהֵם׃	הַגּוֹיִם	כְּתוֹעֲבֹת	לַעֲשׂוֹת	תִּלְמַד	לֹא־	
hayo	mataifa	machukizo–ya	kufanya	jifunze	usi–	
H1992		H8441		H3925	H3808	

Wakati mmekuja katika nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa, mnapaswa kujifunza kuangalia machukizo ya mataifa.

וּבְתוֹ	בְּנוֹ־	מַעֲבִיר	בְּךָ	יִמְצָא	לֹא־				10
au–binti–yake	mwanawe–	apitishaye	kwako	patikane	Asi–				
H1323				H4672	H3808				

וּמְכַשֵּׁף׃	וּמְנַחֵשׁ	מְעוֹנֵן
au–mlozi	au–mchawi	msomaji–wa–nyakati
H3784	H5172	

Pasipatikana miongoni mwenu mmoja anayemweka kijana wake au binti yake kwenye moto, yeyote anatumia uganga, yeyote anatabiri, au mchawi, mchawi yeyote,

								11
וְחֹבֵר	חָבֶר	וְשֹׁאֵל	אוֹב	וְיִדְּעֹנִי	וְדֹרֵשׁ	אֶל־	הַמֵּתִים׃	
au–mfunga–	hirizi	au–aulizaye	mizimu	au–wajuaji	au–aulizaye	kwa–	wafu	
H2266	H2267	H7592	H0178	H3049	H1875	H0413	H4191	

yeyote aongeae na wafu, au yeyote aongeae na roho.

								12
כִּי־	תוֹעֲבַת	יְהוָה	כֹּל־	עֹשֵׂה	אֵלֶּה	וּבִגְלַל	הַתּוֹעֵבֹת	
Kwa–sababu–	chukizo–la	Yahwe	kila–	afanyaye	hivi	na–kwa–sababu–ya	machukizo	
	H8441	H3068	H3605		H0428	H1558	H8441	

הָאֵלֶּה	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	מוֹרִישׁ	אוֹתָם	מִפָּנֶיךָ׃
haya	Yahwe	Mungu–wako	anawafukuza	wao	mbele–yako
H0428	H3068	H0430	H3423	H0853	H6440

Kwa yeyote afanyae mambo haya ni chukizo kwa Yahwe; ni kwa sababu ya machukizo haya ambayo Yahwe Mungu wenu anawaondosha mbele zenu.

						13
ס	אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	עִם	תְּהְיֶה	תָּמִים	
—	Mungu–wako	Yahwe	pamoja–na	utakuwa	Mkamilifu	
	H0430	H3068		H1961	H8549	

Mnapaswa kuwa wakamilifu mbele ya Yahwe Mungu wenu.

									14
כִּי	הַגּוֹיִם	הָאֵלֶּה	אֲשֶׁר	אַתָּה	יוֹרֵשׁ	אוֹתָם	אֶל־	מְעֹנְנִים	
Kwa–sababu	mataifa	haya	ambayo	wewe	unayarithi	wao	kwa–	wasomaji–wa–nyakati	
		H0428			H3423	H0853	H0413		

וְאֶל־	קֹסְמִים	יִשְׁמָעוּ	וְאַתָּה	לֹא	כֵן	נָתַן	לְךָ	יְהוָה
na–kwa–	waguzi	wanasikiliza	lakini–wewe	si	hivyo	amekupa	wewe	Yahwe
H0413	H7080	H8085		H3808		H5414		H3068

אֱלֹהֶיךָ׃
Mungu–wako
H0430

Kwa mataifa haya ambayo mtayafukuza kusikiliza wale wafanyao uchawi na uganga; lakini kwenu, Yahwe Mungu wenu amewakataza ninyi kufanya hivyo.

							15
נָבִיא	מִקִּרְבְּךָ	מֵאַחֶיךָ	כָּמֹנִי	יָקִים	לְךָ	יְהוָה	
Nabii	kutoka–katikati–yako	kutoka–ndugu–zako	kama–mimi	atainua	kwako	Yahwe	
H5030	H7130	H0251	H3644			H3068	

תִּשְׁמָעוּן׃	אֵלָיו	אֱלֹהֶיךָ
mtamsikiliza	yeye	Mungu–wako
H8085	H0413	H0430

Yahwe Mungu wenu atainua kwa ajili yenu nabii kutoka miongoni mwenu, mmoja wa ndugu zenu, kama mimi. Mnapaswa kumsikiliza.

16

הַקָּהָל	בְּיוֹם	בְּחֹרֵב	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	מֵעִם	שָׁאַלְתָּ	אֲשֶׁר־	כְּכֹל
kusanyiko	siku-ya	Horebu	Mungu-wako	Yahwe	kutoka-kwa	uliomba	ambayo-	Kama-yote
H6951	H3117	H2722	H0430	H3068		H7592		H3605

הָאֵשׁ	וְאֶת־	אֱלֹהָי	יְהוָה	קוֹל	אֶת־	לִשְׁמֹעַ	אֹסֵף	לֵאמֹר	לֹא
moto	na-	Mungu-wangu	Yahwe	sauti-ya	–	kusikia	nitaendelea	Si-	ukisema
H0784	H0853	H0430	H3068		H0853	H8085	H3254	H3808	H0559

אָמוּת׃	וְלֹא	עוֹד	אֶרְאֶה	לֹא־	הַזֹּאת	הַגְּדֹלָה	
nitakufa	na-si-	tena	nitauona	si-	huu	mkubwa	
H4191	H3808	H5750	H7200	H3808	H2063		

Hiki ndicho mlichouliza kutoka kwa Yahwe Mungu wenu huko Horebu katika siku ya kusanyiko, kusema, “Acha tusisikie tena sauti ya Yahwe Mungu wetu, wala kuona moto mkuu tena, wala tutakufa.”

17

דִּבְּרוּ׃	אֲשֶׁר	הֵיטִיבוּ	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
waliyosema	yale	Wamefanya-vizuri	kwangu	Yahwe	Na-akasema	
H1696		H3190	H0413	H3068	H0559	

Yahwe alisema nami, “Kile walichosema ni kizuri.

18

וְנָתַתִּי	כָמוֹךָ	אַחֵיהֶם	מִקֶּרֶב	לָהֶם	אָקִים	נָבִיא	
na-nitaweka	kama-wewe	ndugu-zao	kutoka-katikati-ya	kwao	nitainua	Nabii	
H5414	H3644	H0251	H7130	H1992		H5030	

אֲצַוֶּנּוּ׃	אֲשֶׁר	כֹּל־	אֵת	אֲלֵיהֶם	וְדִבֶּר	בְּפִיו	דְּבָרַי	
nitamwamuru	ambayo	yote-	–	kwao	na-atasema	kinywani-mwake	maneno-yangu	
H6680		H3605	H0853	H0413	H1696	H6310	H1697	

Nitamwinua nabii kwa ajili yao kutoka miongoni mwa ndugu zao, kama wewe. Nitaweka maneno yangu katika kinywa chake, na ataongea nao yote niliyowakuamuru.

19

יְדַבֵּר	אֲשֶׁר	דְּבָרַי	אֶל־	יִשְׁמַע	לֹא־	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	וְהָיָה	
atasema	ambayo	maneno-yangu	–	sikilize	hata-	ambaye	mtu	Na-itakuwa	
H1696		H1697	H0413	H8085	H3808		H0376	H1961	

מֵעִמּוֹ׃	אֶדְרֹשׁ	אָנֹכִי	בְּשִׁמִי	
kutoka-kwake	nitadai	mimi	kwa-jina-langu	
	H1875	H0595	H8034	

Itakuwa kama yeyote hatasikia maneno yangu ambayo anazungumza kwa jina langu, nitalitaka kwake.

20

לֹא־	אֲשֶׁר	אֵת	בִּשְׁמִי	דָּבָר	לְדַבֵּר	יָזִיד	אֲשֶׁר	הַנָּבִיא	אַךְ
si-	ambalo	–	kwa-jina-langu	neno	kusema	atathubutu	ambaye	nabii	Lakini
H3808		H0853	H8034	H1697	H1696	H2102		H5030	H0389

הַנָּבִיא	וּמֵת	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	בְּשֵׁם	יְדַבֵּר	וַאֲשֶׁר	לְדַבֵּר	צִוִּיתִיו
nabii	atakufa	mingine	miungu	kwa-jina-la	atasema	au-ambaye	kusema	nilimwamuru
H5030	H4191	H0312	H0430	H8034	H1696		H1696	H6680

הַהוּא׃
huyo
H1931

Lakini nabii ambaye anazungumza neno kwa kiburi kwa jina langu, neno ambalo sijamuamuru kusema, au ambaye anayezungumza kwa jina la miungu mingine, huyo nabii atakufa.

דִּבְּרוֹ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	אֶת־	נִדַּע	אֵיכָה׃	בִלְבָבֶךָ	תֹּאמַר	וְכִי	21
lisema	haku–	ambalo	neno	–	tutajua	Tutajuaje	moyoni–mwako	utasema	Na–kama	
H1696	H3808		H1697	H0853	H3045		H3824	H0559		

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Hivyo ndivyo unapaswa kusema katika mioyo yenu: “Tutagunduaje kuwa ujumbe ambao Yahwe hajazungumza?

יָבוֹא	וְלֹא	הַדָּבָר׀	יִהְיֶה	וְלֹא־	יְהוָה	בְּשֵׁם	הַנָּבִיא	יְדַבֵּר	אֲשֶׁר׀	22
kuja	na–hali–	neno	itakuwa	na–hali–	Yahwe	kwa–jina–la	nabii	atasema	Ambalo	
H0935	H3808	H1697	H1961	H3808	H3068	H8034	H5030	H1696		

תָּגוּר	לֹא	הַנָּבִיא	דִּבְּרוֹ	בִּזָדוֹן	יְהוָה	דִּבְּרוֹ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	הַוּא
mwogope	usi–	nabii	alisema	kwa–kiburi	Yahwe	lisema	haku–	ambalo	neno	hilo
	H3808	H5030	H1696	H2087	H3068	H1696	H3808		H1697	H1931

מִמֶּנּוּ׃	ס
yeye	—

Mtagundua ujumbe ambao Yahwe amezungumza pindi nabii azungumzapo kwa jina la Yahwe. Kama hiyo haitokei wala kufanyika, basi hicho ni kile ambacho Yahwe hajazungumza na nabii amezungumza kwa kiburi, na hampaswi kumuogopa.

Chapter 19

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר׀	הַגּוֹיִם	אֶת־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יַכְרִית	כִּי־	1
Mungu–wako	Yahwe	ambayo	mataifa	–	Mungu–wako	Yahwe	ataangamiza	wakati–	
H0430	H3068			H0853	H0430	H3068	H3772		

וּבְבָתֵּיהֶם׃	בְּעָרֶיהָם	וְיָשַׁבְתָּ	וֵירִשְׁתָּם	אַרְצָם	אֶת־	לְךָ	נֹתֵן
na–katika–nyumba–zao	katika–miji–yao	na–utakaa	na–utamiliki	nchi–yao	–	wewe	anakupa
		H3427	H3423	H0776	H0853		H5414

Wakati Yahwe Mungu wenu anayafutilia mbali mataifa, yale ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa nchi yao, na wakati mnakuja kwao na kuishi katika miji yao na nyumba,

יְהוָה	אֲשֶׁר׀	אַרְצְךָ	בְּתוֹךְ	לָךְ	תַּבְדִּיל	עָרִים	שָׁלוֹשׁ	2
Yahwe	ambayo	nchi–yako	katikati–ya–	kwa–ajili–yako	utatenga	miji	miji–tatu	
H3068		H0776	H8432		H0914		H7969	

לְרִשְׁתָּהּ׃	לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ
kuimiliki	wewe	anakupa	Mungu–wako
H3423		H5414	H0430

mnapaswa kuchagua miji mitatu kwa ajili yenu katikati mwa nchi yenu ambayo Yahwe Mungu anawapa kuimiliki.

אֲשֶׁר	אַרְצְךָ	גְּבוּל	אֶת־	וְשִׁלַּשְׁתָּ	הַדֶּרֶךְ׀	לְךָ׀	תָּכִין	3
ambayo	wa–nchi–yako	mpaka	–	na–utagawanya–tatu	njia	kwa–ajili–yako	utaandaa	
	H0776	H1366	H0853	H8027	H1870			

רֹצֵחַ׃	כָּל־	שָׁמָּה	לָנוּס	וְהָיָה	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יַגְחִילְךָ
muuaji	kwa–kila–	huko	kukimbilia	na–itakuwa	Mungu–wako	Yahwe	atakurithi
H7523	H3605	H8033	H5127	H1961	H0430	H3068	H5157

Mnapaswa kujenga barabara na kugawa mipaka ya nchi yenu katika maeneo matatu, nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anafanya kuimiliki, ili kwamba kila mmoja anayeua mtu mwingine apate kukimbia hapo.

אֶת־	יַכֶּה	אֲשֶׁר	וָחָי	שָׁמָּה	נָנוּס	אֲשֶׁר־	הָרֹצֵחַ	דְּבַר	וְזֶה		4
–	atampiga	ambaye	na–kuishi	huko	atakimbilia	ambaye–	la–muuaji	ni–shauri	na–hii		
H0853	H5221		H2425	H8033	H5127		H7523	H1697	H2088		

שִׁלְשֹׁם׃	מִתְמֹל	לוֹ	שִׁנֵּא	לֹא־	וְהוּא	יֹדֵעַת	בִּבְלִי־	רֵעֵהוּ	
juzi	kutoka–jana	yeye	kumchukia	ha–	na–yeye	kujua	bila–	jirani–yake	
H8032	H8543		H8130	H3808	H1931	H1847	H1097	H7453	

Hii ni sheria kwa ajili ya mtu anayeua mwingine na anayekimbilia huko kuishi: yeyote auae jirani yake bila kujua, na hapo awali hakumchukia-

וְנִדְּחָה	עֵצִים	לַחְטֹב	בַּיַּעַר	רֵעֵהוּ	אֶת־	יָבֹא	וַאֲשֶׁר			5
na–ukatelezeka	miti	kukata	msituni	jirani–yake	pamoja–na–	atakuja	na–ambaye			
H5080	H6086	H2404		H7453	H0854	H0935				

וּמָצָא	הָעֵץ	מִן־	הַבַּרְזֶל	וְנָשַׁל	הָעֵץ	לִכְרֹת	בַּיָּרְזֶן	יָדוֹ	
na–ukampata	mti	kutoka–	chuma	na–ukatelezeka	mti	kukata	kwa–shoka	mkono–wake	
H4672	H6086		H1270	H5394	H6086	H3772	H1631	H3027	

וָחָי׃	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים־	אַחַת	אֶל־	נָנוּס	הוּא	וָמֵת	רֵעֵהוּ	אֶת־
na–kuishi	hii	ya–miji–	moja	katika–	atakimbilia	yeye	na–akafa	jirani–yake	–
H2425	H0428		H0259	H0413	H5127	H1931	H4191	H7453	H0853

kama wakati mtu aingiapo katika msitu pamoja na jirani yake kukata kuni, na mkono wake ukata mti chini kwa shoka, na kichwa uteleza kutoka kwenye mpini na kumpiga jirani yake mpaka akafa- basi mtu huyu anapaswa kukimbilia katika moja ya miji hii na kuishi.

יֶחַם	כִּי־	הָרֹצֵחַ	אַחֲרֵי	הַדָּם	גֹּאֵל	יִרְדְּפָ	פֶּן־			6
anapata–joto	kwa–sababu–	muuaji	nyuma–ya–	wa–damu	mlipizaji	akamfuatia	asije–			
H3179		H7523		H1818		H7291	H6435			

וְלוֹ	נַפְשׁ	וְהִכָּהוּ	הַדֶּרֶךְ	יִרְבֶּה	כִּי־	וְהִשִּׂיגוֹ	לְבָבוֹ		
na–yeye	nafsi	na–akampiga	njia	njia–ni–ndefu	kwa–sababu–	na–akamfikia	moyo–wake		
	H5315	H5221	H1870			H5381	H3824		

מִתְמֹל	לוֹ	הָיוּא	שִׁנֵּא	לֹא	כִּי	מָוֶת	מִשְׁפַּט־	אֵין	
kutoka–jana	yeye	yeye	kumchukia	ha–	kwa–kuwa	kifo	hukumu–ya–	hakuwa–na–	
H8543		H1931	H8130	H3808		H4194	H4941	H0369	

שִׁלְשֹׁום׃
juzi
H8032

Vinginevyo damu ya mlipiza kisasi atamfuata yeye aliyetoa uhai, na kwa hasira kali anampita kwa sababu ilikuwa safari ndefu. Na anampiga na kumuua, ijapokuwa mtu huyo akustahili kufa; na hata akustahili adhabu ya kifo kwa sababu hakumchukia jirani yake kabla hili halijatokea.

ס	לָךְ׃	תַּבְדִּיל	עָרִים	שָׁלֹשׁ	לֵאמֹר	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	כֵּן	עַל־	7
¶	kwa–ajili–yako	utatenga	miji	miji–tatu	nikisema	ninakuamuru	mimi	hivyo	kwa–	
		H0914		H7969	H0559	H6680	H0595			

Basi sasa ninakuamuru kuchagua miji mitatu kwa ajili yako.

8

וְאִם־ na–kama– H7337 רַחֵ֣יב atapanua H3068 יְהוָ֗ה Yahwe H0430 אֱלֹהֶ֙יךָ֙ Mungu–wako H0853 אֶת־ – H1366 גְּבֻלְךָ֔ mpaka–wako H7650 כַּאֲשֶׁ֥ר kama–alivyo– נִשְׁבַּ֖ע aliapa

לַאֲבֹתֶֽיךָ׃ kwa–baba–zako H0001

לָתֵ֤ת kutoa H5414 דִּבֶּר֙ alisema H1696 אֲשֶׁ֣ר ambayo H0776 הָאָ֔רֶץ nchi H3605 כָּל־ yote– H0853 אֶת־ – H0853 לְךָ֖ wewe H5414 וְנָתַ֑ן na–atakupa H0001 לַאֲבֹתֶֽיךָ׃ kwa–baba–zako

Kama Yahwe Mungu wenu apanua mipaka yenu, kama alivyoapa kwa mababu zenu kufanya, na kuwapa nchi yote ambayo amewaahadia kuwapa mababu zenu;

9

כִּי־ kama– H8104 תִשְׁמֹ֞ר utaishika H0853 אֶת־ – H3605 כָּל־ yote– H4687 הַמִּצְוָ֣ה amri H2063 הַזֹּאת֮ hii H6680 מְצֻוְּךָ֣ ninakuamuru H3117 הַיּוֹם֒ leo

לְאַהֲבָ֔ה kumpenda H0157 אֶת־ – H0853 יְהוָ֖ה Yahwe H0430 אֱלֹהֶ֑יךָ Mungu–wako H3212 וְלָלֶ֣כֶת na–kutembea H1870 בִּדְרָכָ֔יו katika–njia–zake H3605 כָּל־ siku–zote– H3117 הַיָּמִֽים za–milele

הָאֵֽלֶּה׃ hizi H0428 הַשָּׁלֹ֣שׁ tatu H7969 עַל juu–ya– H7969 שָׁלֹ֣שׁ miji–tatu H7969 עָרִ֔ים miji H5750 עוֹד֙ tena H0430 לְךָ֖ kwa–ajili–yako H3254 וְיָסַפְתָּ֥ na–utaongeza

kama mnazishika amri hizi zote kuzifanya, ambazo ninakuamuru leo- amri za kumpenda Yahwe Mungu wenu na daima kutembea katika njia zake, basi mnapaswa kuongeza miji mitatu zaidi kwa ajili yenu, isipokuwa ile mitatu.

10

וְלֹא֩ na–isi– H3808 יִשָּׁפֵ֨ךְ mwagwe H8210 דָּ֜ם damu H1818 נָקִ֗י isiyo–na–hatia בְּקֶ֙רֶב֙ katikati–ya– H7130 אַרְצְךָ֣ nchi–yako H0776 אֲשֶׁר֮ ambayo H3068 יְהוָה֒ Yahwe H0430 אֱלֹהֶ֙יךָ֙ Mungu–wako

נֹתֵ֥ן anakupa H5414 לְךָ֖ wewe H5159 נַחֲלָ֑ה urithi H1961 וְהָיָ֥ה na–itakuwa H1818 דָמִ֖ים׃ juu–yako ס ¶ damu H0428

Fanya hivi ili kwamba damu isiyo na hatia isimwangwe katikati ya nchi ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa kwa ajili ya urithi, ili kwamba pasiwepo hatia ya damu kwenu.

11

וְכִֽי־ na–kama– H1961 יִהְיֶ֤ה atakuwepo H0376 אִישׁ֙ mtu H7453 שִׂנְאָ֣ה anayemchukia H7453 לְרֵעֵ֔הוּ jirani–yake H0693 וְאָרַ֖ב na–akamvizia H0259 לוֹ֙ yeye H6965 וְקָ֣ם na–akainuka

הָאֵֽל׃ hii H0411 הָעָרִ֥ים ya–miji H0259 אַחַ֖ת moja H0413 אֶל־ katika– H5127 וְנָ֣סָּ na–akakimbilia H4191 וָמֵ֑ת na–akafa H5315 נֶ֖פֶשׁ nafsi H5221 וְהִכָּ֥הוּ na–akampiga H5315 עָלָֽיו׃ juu–yake

Lakini kama yeyote anamchukia jirani yake, uongo unamsubiri, uinuka dhidi yake, na majeraha ya kufa kwake ili kwamba anakufa, na kama basi anakimbia katika moja ya miji hii-

12

וְשָׁלְח֣וּ na–watatuma H7971 זִקְנֵ֣י wazee H2205 עִירֹ֗ו wa–mji–wake H3947 וְלָקְח֥וּ na–watamchukua H0853 אֹתֹ֛ו yeye H8033 מִשָּׁ֖ם kutoka–huko H5414 וְנָתְנ֣וּ na–watamtoa H0853 אֹתֹ֑ו yeye

וָמֵֽת׃ na–atakufa H4191 הַדָּ֔ם wa–damu H1818 גֹּאֵ֖ל mlipizaji H3027 בְּיַ֥ד mkononi–mwa–

basi wazee wa mji wake wanapaswa kumtoa na kumrudisha toka huko, na kumkabizi katika mkono wa ndugu mhusika, ili kwamba amuue.

13 לֹא־ תָחוֹס mhurumie H2347 עֵינְךָ jicho-lako דָּם־ damu- H1818 וּבִעַרְתָּ na-utaondoa עָלָיו yeye הַנָּקִי isiyo-na-hatia מִיִּשְׂרָאֵל kutoka-Israeli H3478 usi- H3808

וְטוֹב na-itakuwa-vizuri לָךְ׃ kwako ס ¶

Jicho lako halipaswi kumuonea huruma; badala yake; unapaswa kuondoa hatia ya damu kutoka Israel, ili kwamba iwe vizuri kwako.

14 לֹא usi- H3808 תָסִיג ondoe גְּבוּל mpaka רֵעֶךָ wa-jirani-yako אֲשֶׁר ambao גָּבְלוּ waliweka רִאשֹׁנִים wa-kwanza H7223 בְּנַחֲלָתְךָ katika-urithi-wako H5159

ס ¶ לְרִשְׁתָּהּ׃ kuimiliki H3423 לְךָ wewe נֹתֵן anakupa אֱלֹהֶיךָ Mungu-wako H0430 יְהוָה Yahwe H3068 אֲשֶׁר ambayo בָּאָרֶץ katika-nchi H0776 תִּנְחַל utarithi אֲשֶׁר ambao

Haupaswi kuondoa alama ya jirani yako ambayo wameweka katika eneo muda mrefu, katika urithi wako ambao utarithi, katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako anakupa kumiliki.

15 לֹא־ asi- H3808 יָקוּם simame אִישׁ mmoja עֵד shahidi H5707 אֶחָד dhidi-ya-mtu בְּאִישׁ kwa-kila- H3605 עָוֹן uovu H5771 וּלְכָל־ na-kwa-kila- H3605 חַטָּאת dhambi

אוֹ au עֵדִים mashahidi H5707 שְׁנֵי mashahidi-wawili H8147 וּפִי mdomo-wa- H6310 עַל־ kwa- יֻחֶטָא atakosa H2398 אֲשֶׁר ambalo חֵטְא kosa H2399 בְּכָל־ kwa-kila- H3605

דָּבָר׃ jambo H1697 יָקוּם atasimama עֵדִים mashahidi H5707 שְׁלֹשָׁה־ wa-watatu- H7969 פִּי mdomo H6310 עַל־ kwa-

Shahidi moja peke hapaswi kuinuka dhidi ya mtu kwa ajili ya uovu wowote, au kwa ajili ya dhambi yoyote, katika jambo lolote ambalo amefanya dhambi; kwa kinywa cha mashahidi wawili, au kwa kinywa cha mashahidi watatu, kunapaswa jambo lolote lilithibitishwe.

16 כִּי־ kama- יָקוּם atasimama עֵד־ shahidi- אִישׁ dhidi-ya-mtu בְּאִישׁ kwa- חָמָס wa-udhalimu H2555 לַעֲנוֹת kushuhudia בּוֹ yeye סָרָה׃ uasi H5627

Kama ushuhuda wa mtu asiye na haki anainua dhidi ya mtu yeyote kushuhudia dhidi yake kwa mambo mabaya.

17 וְעָמְדוּ na-watasimama שְׁנֵי־ watu-wawili- H8147 הָאֲנָשִׁים wanaume H0376 אֲשֶׁר־ ambao- לָהֶם wana- H1992 הָרִיב mgogoro H7379 לִפְנֵי mbele-ya- H6440 יְהוָה Yahwe H3068

הָהֵם׃ hizo H1992 בַּיָּמִים siku H3117 יִהְיוּ watakuwepo H1961 אֲשֶׁר ambao וְהַשֹּׁפְטִים na-waamuzi H8199 הַכֹּהֲנִים makuhani H3548 לִפְנֵי mbele-ya- H6440

Basi watu wote wawili, mmoja kati ya yule utata upo, anapaswa kusimama mbele ya Yahwe, mbele ya makuhani na waamuzi ambao wanatumika siku hizo.

18 וְדָרְשׁוּ הַשֹּׁפְטִים הֵיטֵב וְהִנֵּה עֵד־שֶׁקֶר שָׁקַר הָעֵד עָנָה אָחִיו׃
na–watachunguza waamuzi vizuri na–tazama shahidi– wa–uongo shahidi uongo alijibu dhidi–ya–ndugu–yake
H1875 H8199 H3190 H2009 H5707 H8267 H5707 H8267 H0251

Waamuzi wanapaswa kuchunguza kwa uangalifu; ona, kama ushahidi ni ushahidi wa uongo na umeshuhudiwa kwa uongo dhidi ya ndugu yake,

19 וַעֲשִׂיתֶם לּוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃
na–mtafanya kwake kama–alivyo– alikusudia kufanya kwa–ndugu–yake na–utaondoa uovu kutoka
H7451 H2161 H0251 H7130

basi unapaswa kufanya kwake, kama alivyokusudia kufanya kwa ndugu yake, na utaondoa uovu kutoka miongoni mwenu.

20 וְהַנִּשְׁאָרִים יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא־יוֹסִפוּ עוֹד לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ׃
na–waliobaki watasikia na–wataogopa na–hawata– endelea kufanya tena kama–jambo baya hili kati–yako
H7604 H8085 H3372 H3808 H3254 H5750 H1697 H2088 H7130

Basi wale wanaobaki watasikia na kuogopa, na kuanzia hapo na kuendelea hawatafanya tena aina ya ouvu miongoni mwao.

21 וְלֹא־תָחוֹס עֵינֶךָ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרָגֶל׃ ס ¶
na–usi– hurumie jicho–lako nafsi kwa–nafsi jicho kwa–jicho jino kwa–jino mkono kwa–mkono mguu kwa–mguu
H3808 H2347 H5315 H5315 H6965 H8127 H8127 H3027 H7272 H7272

Macho yako hapaswi kuona huruma; maisha yatalipa kwa maisha, jicho kwa jicho, jino kwa jino, mkono kwa mkono, mguu kwa mguu.

Chapter 20

1 כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וָרֶכֶב עַם רַב מִמְּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
wakati– utakapokwenda vitani dhidi–ya– adui–zako na–utaona farasi na–magari watu wengi kuliko–wewe usi– waogope wao kwa–kuwa– Yahwe Mungu–wako yu–pamoja–nawe kutoka–nchi aliyekupandisha ya–Misri
H4421 H3318 H6965 H0341 H7200 H5483 H7393 H5971 H7227 H4480 H3808 H3372 H1992 H3588 H3068 H0430 H5973 H4480 H0776 H5927 H4714

Pindi utokapo kwenda vitani kupigana dhidi ya adui zako, na kuona farasi, magari, na watu wengi zaidi kuliko wewe, haupaswi kuwaogopa; kwa kuwa Yahwe Mungu wako yu pamoja nawe, yeye aliyekuleta kutoka nchi ya Misri.

2

וְהָיָ֗ה	כְּקָרַבְכֶם֙	אֶל־	הַמִּלְחָמָ֔ה	וְנִגַּ֖שׁ	הַכֹּהֵ֑ן	וְדִבֶּ֖ר	אֶל־	הָעָֽם׃
na–itakuwa	mnapokaribia	kwa–	vita	na–atakaribia	kuhani	na–atasema	kwa–	watu
H1961	H7126	H0413	H4421	H5066	H3548	H1696	H0413	

Wakati unakaribia kuingia kwenye vita, kuhani anapaswa kuwasogelea na kuongea na watu.

3

וְאָמַ֣ר	אֲלֵהֶ֔ם	שְׁמַ֖ע	יִשְׂרָאֵ֑ל	אַתֶּ֗ם	קְרֵבִ֤ים	הַיּוֹם֙	לַמִּלְחָמָ֔ה	עַל־	אֹיְבֵיכֶ֖ם
na–atasema	kwao	sikia	Israeli	ninyi	mnakaribia	leo	vitani	dhidi–ya–	adui–zenu
H0559	H0413	H8085	H3478		H7131	H3117	H4421		H0341

תֶּעַרְצ֥וּ	וְאַל־	תַּחְפְּז֖וּ	וְאַל־	תִּירְא֣וּ	אַל־	לִבַבְכֶ֗ם	יֵרַךְ֙	אַל־
tetemeke	na–msi–	fanyike–haraka	na–msi–	ogope	msi–	moyo–wenu	legee	usi–
H6206	H0408	H2648	H0408	H3372	H0408	H3824	H7401	H0408

מִפְּנֵיהֶ֔ם׃	
mbele–yao	
H6440	

Anapaswa kuwaambia,”Sikilizeni, Israel, mnaenda kupigana dhidi ya maadui zenu. Msidhofishe moyo wenu. Msiohofu au kutetemeka. Msiwaogope.

4

לָכֶ֔ם	לְהִלָּחֶ֥ם	עִמָּכֶ֖ם	הַהֹלֵ֣ךְ	אֱלֹהֵיכֶ֑ם	יְהוָה֙	כִּ֣י
kwa–ajili–yenu	kupigana	pamoja–nanyi	anayekwenda	Mungu–wenu	Yahwe	kwa–kuwa
			H1980	H0430	H3068	

אֶתְכֶ֖ם׃	לְהוֹשִׁ֥יעַ	אֹיְבֵיכֶ֛ם	עִם־
ninyi	kuwaokoa	adui–zenu	dhidi–ya–
H0853	H3467	H0341	

Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ndiye aendae pamoja nanyi kupigana kwa ajili yenu dhidi ya maadui zenu na kuwaokoa.

5

בָּנָ֣ה	אֲשֶׁ֣ר	הָאִ֗ישׁ	מִי־	לֵאמֹר֙	הָעָ֔ם	אֶל־	הַשֹּׁטְרִ֖ים	וְדִבְּר֣וּ	
amejenga	ambaye	mtu	ni–nani–	wakisema	watu	kwa–	maofisa	na–watasema	
H1129		H0376	H4310	H0559		H0413	H7860	H1696	

בַּמִּלְחָמָ֔ה	יָמוּת֙	פֶּן־	לְבֵיתֹ֑ו	וְיָשָׁ֥ב	יֵלֵ֖ךְ	חֲנָכֹ֥ו	וְלֹא	חָדָ֣שׁ	בֶּית־
vitani	akafa	asije–	nyumbani–kwake	na–arudi	aende	ianzisha	na–haja–	mpya	nyumba–
H4421	H4191	H6435		H7725	H3212	H2596	H3808	H2319	

יַחְנְכֶ֖נּוּ׃	אַחֵ֥ר	וְאִ֖ישׁ
akaianzisha	mwingine	na–mtu
H2596	H0312	H0376

Maakida wanapaswa kuzungumza na watu na kusema, “Ni mtu yupi aliyejenga nyumba mpya na hajaiweka wakfu? Acha aende na arudi nyumbani kwake, ili kwamba asife vitani na mtu mwingine aiweke wakfu.

6

יֵלֵ֣ךְ	חַלְּלֹ֑ו	וְלֹא	כֶּ֣רֶם	נָטַ֗ע	אֲשֶׁר־	הָאִ֣ישׁ	וּמִי־	
aende	lianza	na–haja–	shamba–la–mizabibu	alipanda	ambaye–	mtu	na–ni–nani–	
H3212		H3808	H3754	H5193		H0376	H4310	

יְחַלְּלֶ֖נּוּ׃	אַחֵ֥ר	וְאִ֖ישׁ	בַּמִּלְחָמָ֔ה	יָמוּת֙	פֶּן־	לְבֵיתֹ֑ו	וְיָשָׁ֥ב	
akalianza	mwingine	na–mtu	vitani	akafa	asije–	nyumbani–kwake	na–arudi	
	H0312	H0376	H4421	H4191	H6435		H7725	

Kuna yeyote ambaye amepanda mzabibu na hajafurahia matunda yake? Acha aende nyumbani, ili kwamba asife vitani na mtu mwingine afurahie matunda yake.

וְיָשַׁב ׀ יֵלֵךְ לְקָחָהּ וְלֹא אִשְׁתּוֹ אֲרֻשׁ אֲשֶׁר־ הָאִישׁ וּמִי־ 7
na-arudi aende mchukua na-haja- mwanamke amemposa ambaye- mtu na-ni-nani-
H7725 H3212 H3947 H3808 H0802 H0781 H0376 H4310

יִקָּחֶנָּה׃ אַחֵר וְאִישׁ בַּמִּלְחָמָה יָמוּת׀ פֶּן־ לְבֵיתוֹ
akamchukua mwingine na-mtu vitani akafa asije- nyumbani-kwake
H3947 H0312 H0376 H4421 H4191 H6435

Ni mtu yupi aliyeposa kuoa mwanamke lakini bado hajamuoa? Acha aende nyumbani ili kwamba asife vitani na mume mwingine amuoa.”

הַיָּרֵא הָאִישׁ מִי־ וְאָמְרוּ הָעָם׀ אֶל־ לְדַבֵּר הַשֹּׁטְרִים׀ וְיָסְפוּ 8
anayeogopa mtu ni-nani- na-watasema watu kwa- kusema maofisa na-wataendelea
H3373 H0376 H4310 H0559 H0413 H1696 H7860 H3254

אֶת־ יִמַּס וְלֹא לְבֵיתוֹ וְיָשַׁב יֵלֵךְ הַלְּבָב וְרַךְ
– yeyushe na-asi- nyumbani-kwake na-arudi aende moyo na-mwenye-moyo-laini
H0853 H4549 H3808 H7725 H3212 H3824 H7390

כִּלְבָבוֹ׃ אֶחָיו לְבַב
kama-moyo-wake wa-ndugu-zake moyo
H3824 H0251 H3824

Maakida wanapaswa kuzungumza zaidi kwa watu na kusema, “Ni mwanaume gani aliye hapa ambaye ni mwenye hofu au mnyonge? Acha aende na arudi nyumbani kwake, ili kwamba moyo wa ndugu yake usiyeyuke kama moyo wake.

שָׁרֵי וּפָקְדוּ הָעָם אֶל־ לְדַבֵּר הַשֹּׁטְרִים כְּכַלֹּת וְהָיָה 9
wakuu na-wataweka watu kwa- kusema maofisa watakapomaliza na-itakuwa
H8269 H0413 H1696 H7860 H3615 H1961

צִבְאוֹת בִּרְאֹשׁ הָעָם׃ ס
wa-majeshi mbele-ya- watu ¶

Wakati maakida wamemaliza kuzungumza na watu, wanapaswa kuteua majemedari juu yao.

לְשָׁלוֹם׃ אֵלֶיהָ וְקָרָאתָ עָלֶיהָ לְהִלָּחֶם עִיר אֶל־ תִּקְרַב כִּי־ 10
amani kwake na-utaitia dhidi-yake kupigana mji kwa- unakaribia wakati-
H7965 H0413 H7121 H1696 H7126

Wakati mtokapo kuteka mji, wafanye watu hao toleo la amani.

הָעָם כָּל־ וְהָיָה לָךְ וּפָתְחָה תַעֲנְךָ שָׁלוֹם אִם־ וְהָיָה 11
watu watu-wote- na-itakuwa wewe na-utafungulia itakujibu amani kama- na-itakuwa
H3605 H1961 H7965 H1961

וַעֲבָדוּךָ׃ לָמַס יִהְיוּ לְךָ בָּהּ הַנִמְצָא־
na-watakutumikia kwa-kazi-ya-kulazimishwa kwako watakuwa humo wanapatikana-
H5647 H4522 H1961 H4672

Kama watapokea amani na kufungua malango yao kwako, watu wote wanaopatikana ndani yake wanapaswa kulazimishwa kukufanyia kazi na wanapaswa kukutumikia.

וְצָרָתָ מִלְחָמָה עִמְּךָ וְעָשְׂתָה עִמְּךָ תַּשְׁלִים׀ לֹא וְאִם־ 12
na-utauzingira vita nawe na-itafanya nawe itafanya-amani hata- na-kama-
H4421 H3808

עָלֶיהָ׃
juu-yake

Lakini kama haitengenezi amani kwenu, lakani badala yake inatengeneza vita dhidi yenu, basi mnapaswa kumruhusu,

כָּל־	אֶת־	וְהִכִּיתָ	בְּיָדֶךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וּנְתָנָהּ	13
wanaume–wote–	–	na–utawapiga	mkononi–mwako	Mungu–wako	Yahwe	na–atautoa	
H3605	H0853	H5221	H3027	H0430	H3068	H5414	

חָרֶב׃	לְפִי־	זְכוּרָהּ
upanga	kwa–makali–ya–	wake
H2719	H6310	H2138

na wakati Yahwe Mungu wenu anawapa ushindi na kuwaweka chini ya utawala wenu, mnapaswa kuua kila mtu katika mji.

בָּעִיר	יִהְיֶה	אֲשֶׁר	וְכֹל	וְהַבְּהֵמָה	וְהַטַּף	הַנָּשִׁים	רַק	14
mjini	yatakuwepo	ambayo	na–yote	na–wanyama	na–watoto	wanawake	isipokuwa	
	H1961		H3605	H0929	H2945	H0802	H7535	

אֲשֶׁר	אֹיְבֶיךָ	שְׁלַל	אֶת־	וְאָכַלְתָּ	לְךָ	תָּבַז	שְׁלָלָהּ	כָּל־	
ambazo	za–adui–zako	nyara	–	na–utakula	kwako	utachukua	nyara	nyara–zake–zote–	
	H0341	H7998	H0853	H0398		H0962	H7998	H3605	

לָךְ׃	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	נָתַן
wewe	Mungu–wako	Yahwe	amekupa
	H0430	H3068	H5414

Lakini wanawake, wadogo, ng'ombe, na kila kitu kilicho ndani ya mji, na nyara zake zote, utavichukua kama mateka yako. Nawe utawamaliza mateka wa maadui zako, ambao Yahwe Mungu amekupa.

לֹא־	אֲשֶׁר	מֵאֵת	מִמְּךָ	הָרְחֹקֹת	הָעָרִים	לְכָל־	תַּעֲשֶׂה	כֵּן	15
si–	ambayo	sana	kutoka–kwako	iliyo–mbali	miji	kwa–miji–yote–	utafanya	hivyo	
H3808		H3966		H7350		H3605			

הֵנָּה׃	הָאֵלֶּה	הַגּוֹיִם־	מֵעָרֵי
hapa	haya	ya–mataifa–	ya–miji
H2007	H0428		

Unapaswa kuifanyia hivyo kuelekea miji yote ambayo iko mbali nawe, miji ambayo siyo miji ya mataifa yafuatayo.

לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	הָעַמִּים	מֵעָרֵי	רַק	16
wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo	hawa	ya–watu	kutoka–miji	isipokuwa	
	H5414	H0430	H3068		H0428			H7535	

נְשָׁמָה׃	כָּל־	תְּחַיֶּה	לֹא	נַחֲלָה
hai	kitu–chochote–kinachopumua–	ache	usi–	urithi
H5397	H3605	H2421	H3808	H5159

Katika miji ya watu hawa ambayo Yahwe Mungu wenu anawapa kama urithi, mnapaswa kutunza chochote kilicho na uhai.

הַחִוִּי	וְהַפְּרִזִּי	הַכְּנַעֲנִי	וְהָאֱמֹרִי	הַחִתִּי	תַּחֲרִימֵם	הַהֶחֱרֵם	כִּי־	17
Mhivi	na–Mperizi	Mkanaani	na–Mwamori	Mhiti	utawaangamiza	hakika	kwa–kuwa–	
H2340	H6522		H0567	H2850				

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	צִוָּךְ	כַּאֲשֶׁר	וְהַיְבוּסִי	
Mungu–wako	Yahwe	kukuamuru	kama–alivyo–	na–Myebusi	
H0430	H3068	H6680		H2983	

Badala yake, mnapaswa kabisa kuagamiza: Hittite, na Amorite, Wakanani, Waperezi, Hivite, na Wabusi, kama Yahwe Mungu wenu alivyowaamuru.

אֲשֶׁר	תּוֹעֲבֹתָם	כְּכֹל	לַעֲשׂוֹת	אֶתְכֶם	יְלַמְּדוּ	לְבִלְתִּי	אֲשֶׁר	לְמַעַן		18
ambayo	machukizo-yao	kama-yote	kufanya	ninyi	wafundishe	wasi-	kwamba	ili		
H8441		H3605		H0853	H3925	H3808		H4616		

ס	:אֱלֹהֵיכֶם	לַיהוָה	וַחֲטָאתֶם	לֵאלֹהֵיהֶם	עָשׂוּ	
¶	Mungu-wenu	kwa-Yahwe	na-mtatenda-dhambi	kwa-miungu-yao	walifanya	
	H0430	H3068	H2398	H0430		

Fanya hivi ili kwamba wasiwafundishe kufanya katika njia za machukizo, kama walivyofanya kwa miungu yao. Kama mtafanya, mtafanya dhambi dhidi ya Yahwe Mungu wenu.

לֹא־	לְהָפְשָׁה	עָלֶיהָ	לְהִלָּחֶם	רַבִּים	יָמִים	עִיר	אֶל־	תָּצוּר	כִּי־	19
usi-	kuuteka	dhidi-yake	kupigana	nyingi	siku	mji	kwa-	utauzingira	wakati-	
H3808	H8610				H3117		H0413			

תַּאֲכֹל	מִמֶּנּוּ	כִּי	גַּרְזֶן	עָלָיו	לִנְדֹּחַ	עֵצָהּ	אֶת־	תַּשְׁחִית	
utakula	kutoka-kwake	kwa-kuwa	shoka	juu-yake	kupigisha	miti-yake	–	haribu	
H0398			H1631		H5080	H6086	H0853	H7843	

מִפָּנֶיךָ	לָבֹא	הַשָּׂדֶה	עֵץ	הָאָדָם	כִּי	תִּכְרֹת	לָא	וְאֹתוֹ
mbele-yako	kuingia	wa-shamba	mti	mwanadamu	kwa-kuwa	mkate	usi-	na-yeye
H6440	H0935		H6086	H0120		H3772	H3808	H0853

:בַּמָּצוֹר
kuzingirwa
H4692

Wakati mtakapouzingira mji kwa muda mrefu, huku mkipigana dhidi yake kuuteka, hampaswi kuharibu miti yake kwa kushika shoka dhidi yake. Kwa kuwa utaweza kula matunda yake, kwa hiyo usiikate. Kwa maana mti wa kondeni mtu ambaye atauzingira?

אֹתוֹ	הוּא	מַאֲכָל	עֵץ	לֹא־	כִּי־	תֵּדַע	אֲשֶׁר־	עֵץ	רַק	20
yeye	ni	wa-chakula	mti	si-	kwamba-	utajua	ambao-	mti	isipokuwa	
H0853	H1931	H3978	H6086	H3808		H3045		H6086	H7535	

עֹשָׂה	הוּא	אֲשֶׁר־	הָעִיר	עַל־	מָצוֹר	וּבְנִיתָ	וְכָרָתָ	תַּשְׁחִית	
unaofanya	ni	ambao-	mji	dhidi-ya-	uzingiraji	na-utajenga	na-utakata	utaharibu	
	H1931				H4692	H1129	H3772	H7843	

פ	:רִדְתָּהּ	עַד	מִלְחָמָה	עִמְּךָ	
¶	utakapouanguka	hadi	vita	nawe	
	H3381	H5704	H4421		

Ila miti ambayo unaijua siyo miti ya chakula, unaweza kuharibu na kuikata chini; utajenga maburuji dhidi ya mji unaofanya vita nawe, mpaka uanguke.

Chapter 21

לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר	בָּאֲדָמָה	חָלָל	יִמָּצֵא	כִּי־		1
wewe	anakupa	Mungu-wako	Yahwe	ambayo	katika-ardhi	mfu	atapatikana	kama-		
	H5414	H0430	H3068		H0127		H4672			

הִכָּהוּ:	מִי	נוֹדַע	לֹא	בַּשָּׂדֶה	נֹפֵל	לִרְשָׁתָהּ
aliyempiga	nani	inajulikana	si	shambani	amelala	kuirithi
H5221	H4310	H3045	H3808		H5307	H3423

Iwapo mtu amekutwa kauwawa ndani ya nchi ambayo Yahwe Mungu wako anawapatia kumiliki, kalala shambani, na haijulikani aliyemshambulia;

							2
אֲשֶׁר	הֲעָרִים	אֶל־	וּמָדְדוּ	וְשֹׁפְטֶיךָ	זְקֵנֶיךָ	וְיָצְאוּ	
ambayo	miji	kwa–	na–watapima	na–waamuzi–wako	wazee–wako	na–watatoka	
		H0413	H4058	H8199	H2205	H3318	

הֶחָלָל׃	סְבִיבֹת
mfu	inayozunguka
	H5439

basi wazee wenu pamoja na waamuzi wenu wanapaswa kutoka nje, na kupima katika miji ambayo inamzunguka yule aliyeuawa.

										3
עֶגְלַת	הַהוּא	הָעִיר	זְקֵנֵי	וְלָקְחוּ	הֶחָלָל	אֶל־	הַקְּרֹבָה	הָעִיר	וְהָיָה	
ndama	huo	wa–mji	wazee	na–watachukua	mfu	na–	ulio–karibu	mji	na–itakuwa	
	H1931		H2205	H3947		H0413	H7138		H1961	

בְּעֹל׃	מָשְׁכָה	לֹא־	אֲשֶׁר	בָּהּ	עֲבַד	לֹא־	אֲשֶׁר	בָּקָר
katika–nira	amevuta	si–	ambaye	naye	amefanya–kazi	si–	ambaye	wa–ng'ombe
H5923	H4900	H3808			H5647	H3808		H1241

Kisha wazee wa mji ulio karibu na mwili wa marehemu wanapaswa kuchukua mtamba kutoka kwenye kundi la mifugo, ambaye hajawahi kutumikishwa, wala kubebeshwa nira.

										4
אֲשֶׁר	אֵיתָן	נַחַל	אֶל־	הָעֶגְלָה	אֶת־	הַהוּא	הָעִיר	זְקֵנֵי	וְהוֹרִדוּ	
ambalo	lenye–maji	bonde	kwa–	ndama	–	huo	wa–mji	wazee	na–watamshusha	
	H0386		H0413		H0853	H1931		H2205	H3381	

אֶת־	שָׁם	וְעָרְפוּ־	יִזָּרֵעַ	וְלֹא	בּוֹ	יֵעָבֵד	לֹא־	
–	huko	na–watamvunja–shingo–	linapandwa	na–si	ndani–yake	linafanyiwa–kazi	si–	
H0853	H8033	H6202	H2232	H3808		H5647	H3808	

בַּנָּחַל׃	הָעֶגְלָה
katika–bonde	ndama

Kisha wanapaswa kumuongoza mtamba huyo mpaka chini ya bonde litiririkalo maji, bonde ambalo halijawahi kulimwa wala kupandwa, na mle bondeni wanapaswa kuvunja shingo ya mtamba huyo.

								5
יְהוָה	בָּחַר	בָּם	כִּי	לֵוִי	בְּנֵי	הַכֹּהֲנִים	וְנִגְּשׁוּ	
Yahwe	amechagua	ndani–yao	kwa–sababu	wa–Lawi	wana	makuhani	na–watakuja	
H3068	H0977			H3878		H3548	H5066	

יִהְיֶה	פִּיהֶם	וְעַל־	יְהוָה	בְּשֵׁם	וּלְבָרֵךְ	לְשָׁרְתוֹ	אֱלֹהֶיךָ
itakuwa	vinywa–vyao	na–kwa–	la–Yahwe	kwa–jina	na–kubariki	kumtumikia	Mungu–wako
H1961	H6310		H3068	H8034	H1288	H8334	H0430

נָגַע׃	וְכָל־	רִיב	כָּל־	
jeraha	na–kila–	ugomvi	kila–	
H5061	H3605	H7379	H3605	

Makuhani, uzao wa Lawi, wanapaswa kuja mbele, kwa maana Yahwe Mungu wako amewachagua wamtumikie yeye na kutoa baraka katika jina la Yahwe na kuamua kila mtafaruku na ugomvi kwa neno lao.

										6
יְדֵיהֶם	אֶת־	יִרְחֲצוּ	הֶחָלָל	אֶל־	הַקְּרֹבִים	הַהוּא	הָעִיר	זְקֵנֵי	וְכָל	
mikono–yao	–	wataosha	mfu	na–	walio–karibu	huo	wa–mji	wazee	na–wote	
H3027	H0853	H7364		H0413	H7138	H1931		H2205	H3605	

בַּנָּחַל׃	הָעֲרוּפָה	הָעֶגְלָה	עַל־
katika–bonde	aliyevunjwa–shingo	ndama	juu–ya
	H6202		

Wazee wote wa mji ulio karibu na mtu aliyeuawa wanapaswa kunawa mikono yao juu ya mtamba aliyevunjwa shingo bondeni;

הַזֹּאת	הַדָּם	אֶת־	)שֻׁפְּכוּ(	]שפכה[	לֹא	יָדֵינוּ	וְאָמְרוּ	וְעָנוּ	7
hii	damu	–	ilimwaga	[ilimwaga]	si	mikono–yetu	na–watasema	na–watajibu	
H2088	H1818	H0853	H8210	H8210	H3808	H3027	H0559		

רָאוּ׃	לֹא	וְעֵינֵינוּ
yaliona	si	na–macho–yetu
H7200	H3808	

na wanapaswa kutoa suhulisho juu ya jambo hilo na kusema, ‘Mikono yetu haijamwaga damu hii, wala macho yetu hayajaona suala hili.

תִּתֵּן	וְאַל־	יְהוָה	פָּדִיתָ	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	לְעַמְּךָ	כַּפֶּר	8
weke	na–usi–	Yahwe	uliwakomboa	ambao–	Israeli	kwa–watu–wako	fanya–upatanisho	
H5414	H0408	H3068	H6299		H3478			

הַדָּם׃	לָהֶם	וְנִכַּפֶּר	יִשְׂרָאֵל	עַמְּךָ	בְּקֶרֶב	נָקִי	דָּם
damu	kwao	na–itafanywa–upatanisho	Israeli	watu–wako	katikati–ya	isiyo–na–hatia	damu
H1818	H1992		H3478		H7130		H1818

Tusamehe watu wako Israeli, Yahwe, ambao umewakomboa, na usiweke hatia juu ya umwagaji damu usio na kosa miongoni mwa watu wako Israeli. ’ Kisha umwagaji damu utasamehewa kwao.

הַיָּשָׁר	תַּעֲשֶׂה	כִּי־	מִקִּרְבֶּךָ	הַנָּקִי	הַדָּם	תְּבַעֵר	וְאַתָּה	9
lililo–sawa	utafanya	wakati–	kutoka–katikati–yako	isiyo–na–hatia	damu	utaondoa	na–wewe	
H3477			H7130		H1818			

ס	יְהוָה׃	בְּעֵינֵי
¶	Yahwe	machoni–pa
	H3068	

Kwa njia hii utaweka mbali umwagaji damu usio na hatia miongoni mwenu, mtakapofanya yaliyo mema machoni pa YAHWE.

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וּנְתָנוֹ	אֹיְבֶיךָ	עַל־	לַמִּלְחָמָה	תֵּצֵא	כִּי־	10
Mungu–wako	Yahwe	na–atamtoa	maadui–zako	dhidi–ya	kwa–vita	utatoka	wakati–	
H0430	H3068	H5414	H0341		H4421	H3318		

שִׁבְיוֹ׃	וְשָׁבִיתָ	בְיָדֶךָ
mateka–yake	na–utawachukua–mateka	mkononi–mwako
	H7617	H3027

Utakapokwenda kupigana vita dhidi ya maadui zako na Yahwe Mungu wako atakapokupa ushindi na kuwaweka chini ya mamlaka yako, na ukawachukua mbali kuwa mateka,

בָּהּ	וְחָשַׁקְתָּ	תֹּאַר	יְפַת־	אֵשֶׁת	בַּשִּׁבְיָה	וְרָאִיתָ	11	
yeye	na–utamtamani	wa–sura	mzuri–	mwanamke	miongoni–mwa–mateka	na–utaona		
		H8389	H3303	H0802	H7633	H7200		

לְאִשָּׁה׃	לְךָ	וְלָקַחְתָּ
kuwa–mke	kwako	na–utamchukua
H0802		H3947

kama kati ya mateka ukamwona mwanamke mzuri, nawe ukamtamani na kutaka kujitwalia awe mke wako,

12 וְעָשְׂתָה רֹאשָׁה אֶת־ וְגִלְחָהּ בְּיִתֶךָ תּוֹךְ אֶל־ וְהֵבֵאתָהּ
na–atafanya kichwa–chake – na–atanyoa nyumba–yako katikati–ya kwa– na–utamleta
H0853 H1548 H8432 H0413 H0935

צִפָּרְנֶיהָ׃ אֶת־
kucha–zake –
H6856 H0853

basi utamleta nyumbani kwako; atanyoa nywele zake na kukata kucha zake.

13 בְּבֵיתֶךָ וְיָשְׁבָה מֵעָלֶיהָ שִׁבְיָהּ שִׁמְלַת אֶת־ וְחִסְרָהּ
katika–nyumba–yako na–atakaa kutoka–juu–yake ya–uteka–wake nguo – na–ataondoa
H3427 H7633 H8071 H0853 H5493

כֵּן וְאַחַר יָמִים יֶרַח אִמָּהּ וְאֶת־ אָבִיהָ אֶת־ וּבָכְתָה
hivyo na–baada–ya wa–siku mwezi mama–yake na– baba–yake kwa–ajili–ya na–atalia
H3117 H3391 H0517 H0853 H0001 H0853 H1058

לְאִשָּׁה׃ לְךָ וְהָיְתָה וּבְעַלְתָּהּ אֵלֶיהָ תָּבוֹא
mke kwako na–atakuwa na–utakuwa–bwana–wake kwake utaingia
H0802 H1961 H1166 H0413 H0935

Kisha atazivua nguo alizokuwa amezivaa wakati alipochukuliwa mateka na atabaki nyumbani kwako na kuwaomboleza baba yake na mama yake kwa mwezi mzima. Baada ya hapo unaweza kulala naye na kuwa mume wake, naye atakuwa mke wako.

14 וּמָכַר לְנַפְשָׁהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ בָּהּ חָפַצְתָּ לֹא אִם־ וְהָיָה
na–kuuza kwa–nafsi–yake na–utamwacha yeye unampendezea si kama– na–itakuwa
H4376 H5315 H7971 H3808 H1961

אֲשֶׁר תָּחַת בָּהּ תִּתְעַמֶּר לֹא־ בַּכֶּסֶף תִּמְכְּרֶנָּה לֹא־
ambayo kwa–sababu yeye utamfanya–mtumwa si– kwa–fedha utamuuza si–
H8478 H3808 H3701 H4376 H3808

ס עִנִּיתָהּ׃
¶ ulimdhulumu

Lakini usipofurahishwa naye, basi unatakiwa kumruhusu aondoke apendaye yeye. Lakini haupaswi kamwe kumuuza kwa fedha, pia haupaswi kumfanya kama mtumwa, kwa sababu umemdhalilisha.

15 וְהָאַחַת אֲהוּבָה הָאַחַת נְשִׂים שְׁתֵּי לְאִישׁ תִּהְיֶיןָ כִּי־
na–mwingine anayependwa mmoja wanawake wake–wawili kwa–mtu atakuwa kama–
H0259 H0157 H0259 H0802 H8147 H0376 H1961

וְהָיָה וְהַשְּׂנוּאָה הָאֲהוּבָה בָנִים לוֹ יֶלְדוּ־ וְיִלְדוּ־ שְׂנוּאָה
na–itakuwa na–anayechukiwa anayependwa wana yeye na–watamzalia– anayechukiwa
H1961 H8130 H0157 H3205 H8130

לַשְּׂנִיאָה׃ הַבְּכוֹר הַבֵּן
wa–anayechukiwa mzaliwa–wa–kwanza mwana
H8146 H1060

Iwapo mwanamume ana wake wawili na mmoja wao ampenda na mwingine kumchukia, na wote wamekwisha mzalia watoto –wote mwanamke mpendwa na mwanamke achukiwae –

16 וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ
na–itakuwa siku–ya kuwarithisha – wanawe – kile–ambacho– kitakuwa kwake
H1961 H3117 H5157 H0853 H0853 H0413 H1961

לְאַהֲבַת בֶּן־אֶת־בְּכֹר הַשְּׂנוּאָה וְעַל־פְּנֵי בְּנֵי הָאַהוּבָה
juu–ya uso–wa mwana– – kumfanya–mzaliwa–wa–kwanza wa–anayependwa
H6440 H0157 H0853 H1069 H3201 H3808

יוּכַל לֹא׃ הַבְּכֹר בֶּן־ הַשְּׂנוּאָה
ataweza si mzaliwa–wa–kwanza wa–anayechukiwa mwana–
H1060 H8130

basi katika siku ambayo mwanamume atakapowarithisha mali zake wanawe, hapaswi kumfanya mwana wa mke ampendaye kuwa mzawa wa kwanza kabla ya mwana wa mke amchukiaye, ambaye ndiye mwana wa kwanza.

17 כִּי־ אֶת־ הַבְּכֹר בֶּן־ הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֶת לוֹ
kwa–sababu – mzaliwa–wa–kwanza mwana– wa–anayechukiwa atatambua kumpa yeye
H0853 H1060 H8130 H5414

כִּי־ הוּא לוֹ אֲשֶׁר־ בְּכֹל שְׁנַיִם פִּי
kwa–sababu– yeye kwake ambavyo– katika–vyote la–mara–mbili fungu
H1931 H4672 H3605 H8147 H6310

מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה׃ ס ¶ לוֹ אֹנוֹ רֵאשִׁית
haki ya–uzaliwa–wa–kwanza kwake ya–nguvu–yake malimbuko
H4941 H1062 H0202 H7225

Badala yake, anapaswa kumtambua mwana wa kwanza, mwana wa mke asiyempenda, kwa kumpatia mara mbili ya mali zake; kwa maana huyo mwana ni mwanzo wa nguvu zake; haki za mzawa wa kwanza ni zake.

18 כִּי־ יִהְיֶה בֶּן לְאִישׁ סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו
kama– atakuwa mwana kwa–mtu mkaidi na–mwasi haitii kusikiliza sauti–ya baba–yake
H1961 H0376 H5637 H4784 H0369 H8085 H0001

וְאֶל־ אִמּוֹ וְיִסְּרוּ בְּקוֹל אָבִיו וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם׃
na–si atasikiliza yeye na–wamemrudi sauti–ya baba–yake na–mama–yake kwao
H3808 H8085 H0853 H3256 H0517 H0413

Iwapo mwanamume ana mwana mkaidi na muasi ambaye hatatii sauti ya baba yake au sauti ya mama yake, ambaye, hata baada ya kurekebishwa, hatawasikia;

19 וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־ זִקְנֵי
na–watamshika yeye baba–yake na–mama–yake na–watamleta yeye kwa– wazee
H8610 H0853 H0001 H0517 H3318 H0413 H2205

עִירוֹ וְאֶל־ שַׁעַר מְקוֹמוֹ׃
wa–mji–wake na–kwa– lango la–mahali–pake
H0413 H8179 H4725

basi baba yake na mama yake wanapaswa kumshika na kumleta mbele ya wazee wa mji na kwenye malango ya mji.

20 וְאָמְרוּ אֶל־ זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ
na–watasema kwa– wazee wa–mji–wake mwana–wetu huyu mkaidi na–mwasi hatii
H0559 H0413 H2205 H5637 H2088 H4784 H0369

שֹׁמֵעַ בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא׃
kusikiliza sauti–yetu mlafi na–mlevi
H8085 H5435

Wanapaswa kuwaambia wazee wa mji, “Huyu mwanetu ni mkaidi na muasi; hataki kusikia sauti zetu; ni mwasherati na pia ni mlevi’.

וָמֵת	בָּאֲבָנִים׀	עִירוֹ	אַנְשֵׁי	כָּל־	וּרְגָמֻהוּ	21
na–atakufa	kwa–mawe	wa–mji–wake	wa–wanaume	watu–wote	na–watampiga–mawe	
H4191	H0068		H0376	H3605	H7275	

וְיִרָאוּ׃	יִשְׁמְעוּ	יִשְׂרָאֵל׀	וְכָל־	מִקֶּרֶב֖ךָ	הָרָ֣ע	וּבְעַרְתָּ
na–wataogopa	watasikia	ya–Israeli	na–Israeli–yote	kutoka–katikati–yako	uovu	na–utaondoa
H3372	H8085	H3478	H3605	H7130	H7451	

ס
¶

Kisha wanaume wote wa mji wanapaswa kumpiga kwa mawe hadi kufa; nanyi mtaondoa uovu miongoni mwenu. Israeli yote itasikia juu ya hili na kuogopa.

אֹתוֹ	וְתָלִ֣ית	וְהוּמָ֔ת	מָ֖וֶת	מִשְׁפַּט־	חֵטְא	בְּאִ֣ישׁ	יִהְיֶ֑ה	וְכִי־	22
yeye	na–utamtundika	na–atauawa	kifo	hukumu–ya	dhambi	kwa–mtu	itakuwa	na–kama–	
H0853	H8518	H4191	H4194	H4941	H2399	H0376	H1961		

עֵ֔ץ׃	עַל־	
mti	juu–ya	
H6086		

Iwapo mwanamume kafanya dhambi inayostahili kifo na kisha akauawawa, kwa kunyongwa juu ya mti,

הַהֽוּא	בַּיּ֔וֹם	תְּקָבְרֶ֣נּוּ	קָבוֹר֙	כִּי־	הָעֵ֔ץ	עַל־	נִבְלָתוֹ֙	תָּלִ֣ין	לֹא־	23
hiyo	siku–ya	utamzika	kuzika	kwa–sababu–	mti	juu–ya	mwili–wake	italala	si–	
H1931	H3117	H6912	H6912		H6086		H5038		H3808	

אֲשֶׁר֩	אַדְמָתְךָ֨	אֶת־	תְּטַמֵּ֜א	וְלֹ֣א	תָלִ֗ין	אֱלֹהִים֙	קְלֻלַ֣ת	כִּי־
ambayo	ardhi–yako	–	utainajisi	na–si	aliyetundikwa	ya–Mungu	laana	kwa–sababu–
	H0127	H0853		H3808	H8518	H0430	H7045	

ס	נֹתֵ֥ן	לְךָ֖	נַחֲלָֽה׃	אֱלֹהֶ֣יךָ	יְהוָ֑ה
¶	anakupa	wewe	urithi	Mungu–wako	Yahwe
	H5414		H5159	H0430	H3068

basi mwili wake haupaswi kubaki usiku kucha juu ya mti. Badala yake, unapaswa kuhakikisha unamzika siku hiyo; kwa maana yeyote anyongwaye amekwisha laaniwa na Mungu. Tii amri hii ili kwamba usitie najisi nchi ambayo Yahwe Mungu wako anawapatia kama urithi.

Chapter 22

נִדָּחִ֑ים	שׁוֹר֙	אוֹ	אֶת־	שֵׂיוֹ֔	נִדַּחַ֣ת	לֹא־	תִרְאֶ֤ה	אֶת־	1
wamepotea	kondoo–wake	au	–	ng'ombe	wa–ndugu–yako	si–	utaona	–	
H5080	H7716		H0853	H7794	H0251	H3808	H7200	H0853	

לְאָחִ֖יךָ׃	תְּשִׁיבֵ֥ם	הָשֵׁ֛ב	מֵהֶ֑ם	וְהִתְעַלַּ֣מְתָּ	
kwa–ndugu–yako	utawarudisha	kurudisha	kutoka–kwao	na–ukajificha	
H0251	H7725	H7725	H1992	H5956	

Hautakiwi kumtazama ng’ombe au kondoo wa Muisraeli mwenzako akikosea njia na ukajificha kwao; hakika unapaswa kuwarejesha kwake.

אֶל־	וַאֲסַפְתּוֹ	יְדַעְתֶּנּוּ	וְלֹא	אֵלֶיךָ	אָחִיךָ	קָרֹוב	לֹא	וְאִם־		2
kwa–	na–utamkusanya	unamjua	na–si	nawe	ndugu–yako	karibu	si	na–kama–		
H0413	H0622	H3045	H3808	H0413	H0251	H7138	H3808			
יֵעֶה	אָחִיךָ	דְּרֹשׁ	עַד	עִמְּךָ	וְהָיָה	בֵּיתֶךָ	תֹּוךְ			
yeye	ndugu–yako	kutafuta	hadi	pamoja–nawe	na–atakuwa	nyumba–yako	katikati–ya			
H0853	H0251	H1875	H5704		H1961		H8432			
לְוֹ׃	וַהֲשֵׁבֹתָ									
kwake	na–utamrudisha									
	H7725									

Iwapo Muisraeli mwenzako hayupo karibu nawe, au kama haumfahamu, basi unapaswa kumleta mnyama huyo nyumbani kwako, na lazima uwe naye mpaka pale mwenyewe atakapomtafuta, na kisha lazima umrejeshee mwenyewe.

תַּעֲשֶׂה	וְכֵן	לְשִׂמְלָתוֹ	תַּעֲשֶׂה	וְכֵן	לַחֲמֹרוֹ	תַּעֲשֶׂה	וְכֵן			3
utafanya	na–hivyo	kwa–nguo–yake	utafanya	na–hivyo	kwa–punda–wake	utafanya	na–hivyo			
		H8071			H2543					
וּמְצָאתָהּ	מִמֶּנּוּ	תֹּאבֵד	אֲשֶׁר־	אָחִיךָ	אֲבֵדַת	לְכָל־				
na–ukakipata	kutoka–kwake	kitapotea	ambacho–	cha–ndugu–yako	kilichopotea	kwa–kila–				
H4672		H0006		H0251	H0009	H3605				
ס	לְהִתְעַלָּם׃	תּוּכַל	לֹא							
¶	kujificha	utaweza	si							
	H5956	H3201	H3808							

Unapaswa kufanya vivyo hivyo kwa punda wake; unapaswa kufanya vivyo hivyo na vazi lake; unapaswa kufanya vivyo hivyo kwa kila kitu alichopoteza Muisraeli mwenzako, kitu chochote alichopoteza na ukakipata; hautakiwi kujificha.

בַּדֶּרֶךְ	נִפְלִים	שׁוֹרוֹ	אֹו	אָחִיךָ	חֲמֹור	אֶת־	תִּרְאֶה	לֹא־		4
njiani	wameanguka	ng'ombe–wake	au	wa–ndugu–yako	punda	–	utaona	si–		
H1870	H5307	H7794		H0251	H2543	H0853	H7200	H3808		
ס	עִמֹּו׃	תָּקִים	הָקֵם	מֵהֶם	וְהִתְעַלַּמְתָּ					
¶	pamoja–naye	utawainua	kuinua	kutoka–kwao	na–ukajificha					
				H1992	H5956					

Haupaswi kumwona punda wa Muisraeli mwenzako au ng’ombe wake kaanguka chini barabarani na kujificha dhidi yao; hakika unapaswa kumsaidia kumwinua tena.

שִׂמְלַת	גֶּבֶר	יִלְבָּשׁ	וְלֹא־	אִשָּׁה	עַל־	גֶּבֶר	כְּלִי־	יִהְיֶה	לֹא־	5
nguo	mwanaume	atavaa	na–si–	mwanamke	juu–ya	mwanaume	vitu–vya	itakuwa	si–	
H8071	H1397	H3847	H3808	H0802		H1397	H3627	H1961	H3808	
פ	אֱלֹהֶיךָ׃	עֹשֵׂה	כָּל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	תֹּועֲבַת	כִּי	אִשָּׁה		
¶	haya	afanyaye	kila–	Mungu–wako	kwa–Yahwe	chukizo	kwa–sababu	ya–mwanamke		
	H0428		H3605	H0430	H3068	H8441		H0802		

Mwanamke hatakiwi kuvaa kinachokusudiwa kwa mwanamume, vilevile mwanamume hapaswi kuvaa mavazi ya mwanamke; kwa maana yeyote afanyaye vitu hivi ni chukizo kwa Yahwe Mungu wako.

אוֹ	וְעֵץ	בְּכָל־	בַּדֶּרֶךְ	לְפָנֶיךָ	וְצִפּוֹר	קֵן־	יִקָּרֵא	כִּי		6
au	wa–mti	katika–mti–wowote	njiani	mbele–yako	cha–ndege	kiota–	itapatikana	kama		
	H6086	H3605	H1870	H6440	H6833	H7064	H7122			
עַל־	אוֹ	הָאֶפְרֹחִים	עַל־	רֹבֶצֶת	וְהָאֵם	בִּיצִּים	אוֹ	אֶפְרֹחִים	הָאָרֶץ	עַל־
juu–ya	au	vifaranga	juu–ya	amelala	na–mama	mayai	au	vifaranga	ardhi	juu–ya
		H0667		H7257	H0517	H1000		H0667	H0776	

הַבֵּיצִים׃	עַל־	הָאֵם	תִּקַּח	לֹא־		
watoto	pamoja–na	mama	utachukua	si–		
		H0517	H3947	H3808	H1000	

Iwapo kiota cha ndege kikaonekana barabarani mbele yako, kwenye mti wowote au juu ya ardhi, kikiwa na makinda ya ndege au mayai ndani mwake, na mama yao akiwa juu yao au juu ya mayai, haupaswi kumchukua mama pamoja na makinda au mayai yake.

יִיטַב	לְמַעַן	לָךְ	תְּקַח־	הַבָּנִים	וְאֶת־	הָאֵם	אֶת־	תְּשַׁלַּח	שַׁלֵּחַ	7
itakuwa–vyema	ili	kwako	utawachukua–	watoto	na–	mama	–	utaachia	kuachia	
H3190	H4616		H3947		H0853	H0517	H0853	H7971	H7971	

ס	יָמִים׃	וְהַאֲרַכְתָּ	לָךְ	
¶	siku	na–utarefusha	kwako	
	H3117	H0748		

Hakika unapaswa kumuacha mama aende zake, ila makinda yake unaweza kuyachukua. Tii amri hii ili uenende vyema, na siku zako ziweze kurefushwa.

תָּשִׂים	וְלֹא־	לְנַפֶּךָ	מַעֲקֶה	וְעָשִׂיתָ	חָדָשׁ	בַּיִת	תִּבְנֶה	כִּי	8
utaweka	na–si–	kwa–paa–lako	ukingo	na–utafanya	mpya	nyumba	utajenga	wakati	
	H3808	H1406	H4624		H2319		H1129		

ס	מִמֶּנּוּ׃	הַנֹּפֵל	יִפֹּל	כִּי־	בְּבֵיתֶךָ	דָּמִים
¶	kutoka–juu–yake	aangukaye	ataanguka	wakati–	katika–nyumba–yako	damu
		H5307	H5307			H1818

Ujengapo nyumba mpya, basi unapaswa kujenga kitalu kwa ajili ya paa yako ili usilete damu juu ya nyumba yako mtu akianguka kutoka pale.

הַמְלֵאָה	תְקַדֵּשׁ	פֶּן־	כִּלְאַיִם	כַּרְמְךָ	תִּזְרַע	לֹא־	9
mavuno–yote	ikatakaswa	isije–	aina–mbili	shamba–lako–la–mizabibu	utapanda	si–	
H4395	H6942	H6435	H3610	H3754	H2232	H3808	

ס	הַכֶּרֶם׃	וּתְבוּאַת	תִּזָּרַע	אֲשֶׁר	הַזֶּרַע	
¶	ya–shamba–la–mizabibu	na–mavuno	utapanda	ambayo	ya–mbegu	
	H3754	H8393	H2232		H2233	

Haupaswi kupanda shamba lako la mizabibu kwa mbegu mbili, ili kwamba mavuno yote yasichukuliwe na sehemu takatifu, mbegu uliyoipanda pamoja na matunda ya mzabibu.

ס	יַחְדָּו׃	וּבַחֲמֹר	בְּשׁוֹר־	תַּחֲרֹשׁ	לֹא־	10
¶	pamoja	na–kwa–punda	kwa–ng'ombe–	utalima	si–	
		H2543	H7794		H3808	

Haupaswi kulimia ng’ombe na punda kwa pamoja.

ס	יַחְדָּו׃	וּפִשְׁתִּים	צֶמֶר	שַׁעַטְנֵז	תִּלְבַּשׁ	לֹא	11
¶	pamoja	na–kitani	sufu	mchanganyiko	utavaa	si	
		H6593	H6785	H8162	H3847	H3808	

Haupaswi kuvaa kitambaa kilichotengenezwa kwa sufu na kitani kwa pamoja.

אֲשֶׁר	כְּסוּתְךָ	כַּנְפוֹת	אַרְבַּע	עַל־	לְךָ	תַּעֲשֶׂה־	גְּדִלִים	12
ambayo	za–nguo–yako	za–pembe	pembe–nne	juu–ya	kwako	utafanya–	vishada	
	H3682	H3671	H0702				H1434	

ס	בָּהּ׃	תְּכַסֶּה־
¶	nayo	utajifunika–
		H3680

Unapaswa kutengeneza pindo katika pembe nne za nguo unayoivaa.

וְשִׁנְאָהּ׃	אֵלֶיהָ	וּבָא	אִשָּׁה	אִישׁ	יִקַּח	כִּי־	13
na–akamchukia	kwake	na–akaingia	mwanamke	mtu	atachukua	kama–	
H8130	H0413	H0935	H0802	H0376	H3947		

Iwapo mwanamume kachukua mke, kisha kalala naye, na baadae kumchukia,

רָע	שָׁם	עָלֶיהָ	וְהוֹצִיא	דְּבָרִים	עֲלִילֹת	לָהּ׀	וְשָׂם	14
baya	jina	juu–yake	na–akaleta	ya–maneno	mashtaka	juu–yake	na–akaweka	
	H8034		H3318	H1697	H5949			

מָצָאתִי	וְלֹא־	אֵלֶיהָ	וָאֶקְרַב	לָקַחְתִּי	הַזֹּאת׀	הָאִשָּׁה	אֶת־	וְאָמַר
nilipata	na–si–	kwake	na–nikakaribia	nilimchukua	huyu	mwanamke	–	na–akasema
H4672	H3808	H0413	H7126	H3947	H2063	H0802	H0853	H0559

בְּתוּלִים׃	לָהּ׀
ubikira	kwake
H1331	

na kisha kumtuhumu kwa vitu vya aibu na kumharibia sifa yake kwa kusema, “Nilimchukua huyu mwanamke, lakini nilipomkaribia sikukuta ushahidi waubikra kwake”.

בְּתוּלָי	אֶת־	וְהוֹצִיאוּ	וְאִמָּהּ	הַנַּעֲרָה)	הנער]	אֲבִי	וְלָקַח	15
ubikira	–	na–wataleta	na–mama–yake	wa–msichana)	[wa–msichana]	baba	na–atachukua	
H1331	H0853	H3318	H0517	H5291	H5291	H0001	H3947	

הַשָּׁעְרָה׃	הָעִיר	זִקְנֵי	אֶל־	הַנַּעֲרָה)	הנער]	
langoni	wa–mji	wazee	kwa–	wa–msichana)	[wa–msichana]	
H8179		H2205	H0413	H5291	H5291	

Kisha baba na mama mzazi wa binti wanatakiwa kupeleka ushahidi wa ubikra wake kwa wazee mlangoni mwa mji.

נָתַתִּי	בִתִּי	אֶת־	הַזְּקֵנִים	אֶל־	הַנַּעֲרָה)	הנער]	אֲבִי	וְאָמַר	16
nilimpa	binti–yangu	–	wazee	kwa–	wa–msichana)	[wa–msichana]	baba	na–atasema	
H5414	H1323	H0853	H2205	H0413	H5291	H5291	H0001	H0559	

וַיִּשְׁנָאֶהָ׃	לְאִשָּׁה	הַזֶּה	לָאִישׁ	
na–akamchukia	kuwa–mke	huyu	kwa–mtu	
H8130	H0802	H2088	H0376	

Baba wa binti anapaswa kuwaambia wazee, “nilimpatia binti yangu kwa mwanamume huyu awe mkewe, naye anamchukia.

לְבִתְךָ	מָצָאתִי	לֹא־	לֵאמֹר	דְּבָרִים	עֲלִילֹת	שָׂמְ֣	הֽוּא־	וְהִנֵּה־	17
kwa–binti–yako	nilipata	si–	kusema	ya–maneno	mashtaka	ameweka	yeye	na–tazama–	
H1323	H4672	H3808	H0559	H1697	H5949		H1931	H2009	

הָעִיר׃	זִקְנֵי	לִפְנֵי	הַשִּׂמְלָה	וּפָרְשׂוּ	בִתִּי	בְּתוּלֵי	וְאֶלֶּה	בְּתוּלִים
wa–mji	wazee	mbele–za	nguo	na–watatandaza	wa–binti–yangu	ubikira	na–hizi	ubikira
	H2205	H6440	H8071	H6566	H1323	H1331	H0428	H1331

Tazama, amemtuhumu na vitu vya aibu na kusema, “Sikukuta ushahidi wa ubikra kwa binti yako”. Lakini ushahidi huu hapa wa ubikra wa binti yangu”. Kisha watatandaza shuka mbele ya wazee wa mji.

18

וְלָקְחוּ	זִקְנֵי	הָעִיר־	הַהִוא	אֶת־	הָאִישׁ	וְיִסְרוּ	אֹתוֹ׃
na–watachukua	wazee	wa–mji–	huo	–	mtu	na–watamrudi	yeye
H3947	H2205		H1931	H0853	H0376	H3256	H0853

Wazee wa mji wanapaswa kumchukua mwanamume huyo na kumuadhibu;

19

וְעָנְשׁוּ	אֹתוֹ	מֵאָה	כֶּסֶף	וְנָתְנוּ	לַאֲבִי	הַנַּעֲרָה	כִּי
na–watamtoza	yeye	mia–moja	ya–fedha	na–watampa	baba	wa–msichana	kwa–sababu
H6064	H0853	H3967	H3701	H5414	H0001	H5291	

הוֹצִיא	עָלָיו	בְּתוּלַת	יִשְׂרָאֵל	וְלוֹ־	תִּהְיֶה	לְאִשָּׁה	לֹא־	יוּכַל
alileta	baya	juu–ya	bikira	wa–Israeli	na–kwake–	atakuwa	mke	si–	ataweza
H3318			H1330	H3478		H1961	H0802	H3808	H3201

ס ¶	יָמָיו׃	כָּל־	לְשַׁלְּחָהּ
	za–siku–zake	siku–zote	kumwacha
	H3117	H3605	H7971

nao wanapaswa kumtoza faini ya shekeli mia moja ya fedha, na kumpatia baba wa binti, kwa sababu mwanamume kasababisha sifa mbaya kwa bikra wa Israeli. Binti huyu anapaswa kuwa mke wake; mwanamume huyu hatakiwi kumfukuza katika siku zake zote.

20

[לנער	בְּתוּלִים	נִמְצְאוּ	לֹא־	הַזֶּה	הַדָּבָר	הָיָה	אֱמֶת	וְאִם־
[kwa–msichana]	ubikira	ilipatikana	si–	hili	jambo	ilikuwa	kweli	na–kama–
H5291	H1331	H4672	H3808	H2088	H1697	H1961	H0571	

לַנַּעֲרָה׃)	(לַנַּעֲרָה
kwa–msichana	
H5291	

Ila kama jambo hili ni la kweli, kwamba ushahidi wa bikra ya binti haukupatikana,

21

אָבִיהָ	בֵּית־	פֶּתַח	אֶל־	(הַנַּעֲרָה)	[הנער]	אֶת־	וְהוֹצִיאוּ
ya–baba–yake	wa–nyumba–	mlango	kwa–	msichana	[msichana]	–	na–watamleta
H0001		H6607	H0413	H5291	H5291	H0853	H3318

עָשְׂתָה	כִּי־	וָמֵתָה	בָאֲבָנִים	עִירָהּ	אַנְשֵׁי	וְסָקְלוּהָ
amefanya	kwa–sababu–	na–atakufa	kwa–mawe	wa–mji–wake	wanaume	na–watampiga–mawe
		H4191	H0068		H0376	H5619

הָרָע	וּבִעַרְתָּ	אָבִיהָ	בֵּית	לִזְנוֹת	בְּיִשְׂרָאֵל	נְבָלָה
uovu	na–utaondoa	baba–yake	nyumba–ya	kufanya–uzinzi	katika–Israeli	upumbavu
H7451		H0001		H2181	H3478	H5039

ס ¶	מִקִּרְבֶּךָ׃
	kutoka–katikati–yako
	H7130

basi wanapaswa kumpeleka binti mlangoni kwa baba yake, na kisha wanamume wa mji wake wanatakiwa kumpiga kwa mawe hadi afe, kwa sababu amefanya jambo la aibu katika Israeli, kwa kutenda kama kahaba chini ya nyumba ya baba yake, nanyi mtakuwa mmeondoa uovu miongoni mwenu.

22 כִּי־ | יִמָּצֵא | אִישׁ | שֹׁכֵב | עִם־ | אִשָּׁה | בְּעֻלַת־ | בַּעַל | וּמֵתוּ
kama– | atapatikana | mtu | amelala | na– | mwanamke | aliyeolewa–na | mume | na–watakufa
H4672 | H0376 | H7901 | H0802 | | H1166 | H1167 | H4191

גַּם־ | שְׁנֵיהֶם | הָאִישׁ | הַשֹּׁכֵב | עִם־ | הָאִשָּׁה | וְהָאִשָּׁה | וּבְעַרְתָּ | הָרָע
pia– | wote–wawili | mtu | aliyemlala | na– | mwanamke | na–mwanamke | na–utaondoa | uovu
H1571 | H8147 | H0376 | H7901 | | H0802 | H0802 | | H7451

מִיִּשְׂרָאֵל׃ ס ¶
kutoka–Israeli
H3478

Iwapo mwanamume kakutwa analala na mwanamke ambaye ni mke wa mtu, basi wote wanapaswa kufa, mwanamume aliyelala na mwanamke pamoja na mwanamke mwenyewe; nanyi mtakuwa mmeondoa uovu miongoni mwenu.

23 כִּי | יִהְיֶה | נַעֲרָה | בְתוּלָה | מְאֹרָשָׂה | לְאִישׁ | וּמְצָאָהּ | אִישׁ
kama | atakuwa | msichana | bikira | amechumbiwa | na–mtu | na–akampata | mtu
H1961 | H5291 | H1330 | H0781 | H0376 | H4672 | H0376

[נער] | [msichana] | H5291

בָּעִיר | וְשָׁכַב | עִמָּהּ׃
mjini | na–akamlala | naye
H7901

Iwapo kuna msichana bikra, ambaye amechumbiwa na mwanamume, kisha mwanamume mwingine kamkuta mjini na kulala naye,

24 וְהוֹצֵאתֶם | אֹתָם | שְׁנֵיהֶם | אֶל־ | שַׁעַר | הָעִיר | הַהִוא | וּסְקַלְתֶּם | אֹתָם
na–mtawaleta | – | wote–wawili | kwa– | lango | la–mji | huo | na–mtawapiga–mawe | wao
H3318 | H0853 | H8147 | H0413 | H8179 | | H1931 | H5619 | H0853

בָּאֲבָנִים | וָמֵתוּ | אֶת־ | [הנער] | [msichana] | H5291 | הַנַּעֲרָה | עַל־ | דְּבַר | אֲשֶׁר | לֹא־
kwa–mawe | na–watakufa | – | [msichana] | H5291 | msichana | kwa– | sababu | kwamba | si–
H0068 | H4191 | H0853 | H5291 | | | | H1697 | | H3808

בְּעָיִר | וְאֶת־ | הָאִישׁ | עַל־ | דְּבַר | אֲשֶׁר־ | עִנָּה | אֶת־ | אֵשֶׁת
mjini | na– | mtu | kwa– | sababu | kwamba– | alimdhulumu | – | mke
H6817 | H0853 | H0376 | | H1697 | | | H0853 | H0802

רֵעֵהוּ | וּבְעַרְתָּ | הָרָע | מִקִּרְבֶּךָ׃ ס ¶
wa–jirani–yake | na–utaondoa | uovu | kutoka–katikati–yako
H7453 | | H7451 | H7130

wachukueni wote wawili malangoni mwa mji, na kuwapiga mawe. Unapaswa kumpiga msichana mawe, kwa sababu hakupaza sauti kuomba msaada, ingawa alikuwa ndani ya mji. Unapaswa kumpiga mwanamume mawe, kwa sababu amemwingilia mke wa jirani yake; nanyi mtakuwa mmeondoa uovu miongoni mwenu

25 וְאִם־ | בַּשָּׂדֶה | יִמְצָא | הָאִישׁ | אֶת־ | [הנער] | [msichana] | H5291 | הַנַּעֲרָה |)מְאֹרָשָׂה(| הַמְאֹרָשָׂה
na–kama– | shambani | atampata | mtu | – | H0853 | msichana | H5291 | | amechumbiwa | aliyechumbiwa
H4672 | | H0376 | H0853 | | | | | | | H0781

עִמָּהּ | שָׁכַב | אֲשֶׁר־ | הָאִישׁ | וּמֵת | עִמָּהּ | וְשָׁכַב | הָאִישׁ | בָּהּ | וְהֶחֱזִיק־
naye | alimlala | ambaye– | mtu | na–atakufa | naye | na–akamlala | mtu | yeye | na–akamshika–
H7901 | | | H0376 | H4191 | | H7901 | H0376 | | H2388

לְבַדּוֹ׃
peke–yake
H0905

Lakini kama mwanamume amemkuta msichana aliyechumbiwa shambani, na kama akamkamata na kulala naye, basi mwanamume pekee aliyelala naye ndiye lazima afe.

]לנער[	אֵין	דָּבָר	תַּעֲשֶׂה	לֹא־	וְלַנַּעֲרָה(	]ולנער[		26
[kwa-msichana]	hakuna	kitu	utafanya	si-	na-kwa-msichana	[na-kwa-msichana]		
H5291	H0369	H1697		H3808	H5291	H5291		

רֵעֵהוּ	עַל־	אִישׁ	קָוּם	כַּאֲשֶׁר	כִּי	מָוֶת	חֵטְא	לַנַּעֲרָה(	
jirani-yake	dhidi-ya	mtu	anasimama	kama-vile	kwa-sababu	ya-kifo	dhambi	kwa-msichana	
H7453		H0376				H4194	H2399	H5291	

הַזֹּאת׃	הַדָּבָר־	כֵּן	נַפְשׁ	וּרְצָחוֹ
hili	jambo	hivyo	nafsi	na-akamuua
H2088	H1697		H5315	H7523

Lakini kwake msichana msifanye chochote; hakuna dhambi inayostahili kifo kwake msichana. Kwa maana suala hili ni kama mwanamume amshambuliapo jirani yake na kumuua.

הַמְאֹרָשָׂה	הַנַּעֲרָה(	]הנער	צָעֲקָה	מְצָאָהּ	בַּשָּׂדֶה	כִּי	27
aliyechumbiwa	msichana	[msichana]	alipiga-kelele	alimpata	shambani	kwa-sababu	
H0781	H5291	H5291	H6817	H4672			

ס	לָהּ׃	מוֹשִׁיעַ	וְאֵין
¶	kwake	mwokozi	na-hakukuwa-na
		H3467	H0369

Kwa maana alimkuta shambani; msichana huyu aliyechumbiwa alipaza sauti, lakini hapakuwa na mtu wa kumuokoa.

אֹרָשָׂה	לֹא־	אֲשֶׁר	בְּתוּלָה(	נַּעֲרָה(	]נער	אִישׁ	יִמְצָא	כִּי־	28
amechumbiwa	si-	ambaye	bikira	msichana	[msichana]	mtu	atampata	kama-	
H0781	H3808		H1330	H5291	H5291	H0376	H4672		

וְנִמְצָאוּ׃	עִמָּהּ	וְשָׁכַב	וּתְפָשָׂהּ
na-wakapatikana	naye	na-akamlala	na-akamshika
H4672		H7901	H8610

Iwapo mwanamume amemkuta msichana ambaye ni bikra lakini hajachumbiwa, na kama akamkamata na kulala naye, na kama wakagundulika,

חֲמִשִּׁים	הַנַּעֲרָה(	]הנער	לַאֲבִי	עִמָּהּ	הַשֹּׁכֵב	הָאִישׁ	וְנָתַן	29
hamsini	wa-msichana	[wa-msichana]	kwa-baba	naye	aliyemlala	mtu	na-atatoa	
H2572	H5291	H5291	H0001		H7901	H0376	H5414	

יוּכַל	לֹא־	עַנָּה	אֲשֶׁר	תַּחַת	לְאִשָּׁה	תִּהְיֶה	וְלוֹ־	כֶּסֶף
ataweza	si-	alimdhulumu	ambayo	kwa-sababu	mke	atakuwa	na-kwake-	ya-fedha
H3201	H3808			H8478	H0802	H1961		H3701

ס	יָמָיו׃	כָּל־	שַׁלְּחָהּ
¶	za-siku-zake	siku-zote	kumwacha
	H3117	H3605	H7971

basi mwanamume aliyelala naye lazima atoe shekeli hamsini za fedha kwa baba wa msichana, naye lazima awe mke wake, kwa sababu amemdhalilisha. Hatakiwi kumfukuza katika siku zake zote.

אָבִיו׃	כְּנַף	יְגַלֶּה	וְלֹא	אָבִיו	אֶשֶׁת	אֶת־	אִישׁ	יִקַּח	לֹא־	30
wa-baba-yake	upindo	atafunua	na-si	wa-baba-yake	mke	–	mtu	atachukua	si-	
H0001	H3671	H1540	H3808	H0001	H0802	H0853	H0376	H3947	H3808	

ס
¶

Mwanamume hapaswi kumchukua mke wa baba yake kama wake; hatakiwi kuchukua haki za ndoa za baba yake.

Chapter 23

יְהוָֽה׃	בִּקְהַל	שָׁפְכָה	וּכְרוּת	דַּכָּא	פְּצוּעַ־	יָבֹא	לֹא־	1
la–Yahwe	katika–kusanyiko	uume	na–aliyekatwa	kwa–kuponda	aliyejeruhiwa–	ataingia	si–	
H3068	H6951	H8212	H3772	H1795	H6481	H0935	H3808	

ס
¶

Mwanamume aliyejeruhiwa kwa kupondwa au kukatwa haruhusiwi kuingia katika kusanyiko la Yahwe.

לֹא־	עֲשִׂירִי	דּוֹר	גַּם	יְהוָה	בִּקְהַל	מַמְזֵר	יָבֹא	לֹא־	2
si–	cha–kumi	kizazi	hata	la–Yahwe	katika–kusanyiko	mwana–haramu	ataingia	si–	
H3808	H6224	H1755	H1571	H3068	H6951	H4464	H0935	H3808	

ס	יְהוָֽה׃	בִּקְהַל	לוֹ	יָבֹא
¶	la–Yahwe	katika–kusanyiko	kwake	ataingia
	H3068	H6951		H0935

Mwana haramu haruhusiwi kuwa miongoni mwa kusanyiko la Yahwe; kutoka hadi kizazi cha kumi cha uzao wake, hakuna kati yao anatakiwa kuwa kwenye kusanyiko la Yahwe.

עֲשִׂירִי	דּוֹר	גַּם	יְהוָה	בִּקְהַל	וּמוֹאָבִי	עַמּוֹנִי	יָבֹא	לֹא־	3
cha–kumi	kizazi	hata	la–Yahwe	katika–kusanyiko	na–Mmoabu	Mwamoni	ataingia	si–	
H6224	H1755	H1571	H3068	H6951	H4125	H5984	H0935	H3808	

עוֹלָם׃	עַד־	יְהוָה	בִּקְהַל	לָהֶם	יָבֹא	לֹא־	
milele	hadi–	la–Yahwe	katika–kusanyiko	kwao	ataingia	si–	
H5769	H5704	H3068	H6951	H1992	H0935	H3808	

Muamori au Mmoabu haruhusiwi kuwa miongoni mwa kusanyiko la Yahwe; kutoka hadi kizazi cha kumi cha uzao wake, hakuna kati yao anatakiwa kuwa kwenye kusanyiko la Yahwe.

בַּדָּרֶךְ	וּבַמָּיִם	בַּלֶּחֶם	אֶתְכֶם	קִדְּמוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	דִּבֶּר	עַל־	4
njiani	na–kwa–maji	kwa–mkate	ninyi	walikutana–nanyi	si–	kwamba	sababu	kwa–	
H1870	H4325	H3899	H0853	H6923	H3808		H1697		

בְּעוֹר	בֶּן־	בִּלְעָם	אֶת־	עָלֶיךָ	שָׂכַר	וַאֲשֶׁר	מִמִּצְרָיִם	בְּצֵאתְכֶם
wa–Beori	mwana–	Balaamu	–	dhidi–yako	aliajiri	na–kwa–sababu	kutoka–Misri	mlipotoka
H1160			H0853				H4714	H3318

לְקַלְלֶֽךָּ׃	נַהֲרַיִם אֲרָם	מִפְתּוֹר	
kukulaani	Aramu–Naharaimu	kutoka–Pethori	
H7043	H0763	H6604	

Hii ni kwa sababu hawakukutana nanyi kwa mkate na maji barabarani mlipokuwa mmetoka nje ya Misri, na kwa sababu walimkodisha Balaamu mwana wa Beoro kutoka Pethoro kule Aramu Naharaimu, awalaani.

יְהוָה	וַיַּהֲפֹךְ׀	בִּלְעָם	אֶל־	לִשְׁמַע	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אָבָה	וְלֹא־		5
Yahwe	na–akabadilisha	Balaamu	–	kumsikiliza	Mungu–wako	Yahwe	alitaka	na–si–		
H3068	H2015		H0413	H8085	H0430	H3068	H0014	H3808		
יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	כִּי	לִבְרָכָה	הַקִּלָלָה	אֶת־	לְךָ	אֱלֹהֶיךָ			
Yahwe	anakupenda	kwa–sababu	kuwa–baraka	laana	–	kwako	Mungu–wako			
H3068	H0157		H1293	H7045	H0853		H0430			
אֱלֹהֶיךָ׃										
Mungu–wako										
H0430										

Lakini Yahwe Mungu wako hakumsikiliza Balaamu; badala yake, Yahwe Mungu wako aligeuza laana kuwa baraka kwenu, kwa sababu Yahwe Mungu wako aliwapenda.

ס	לְעוֹלָם׃	יָמֶיךָ	כָּל־	וְטֹבָתָם	שְׁלֹמָם	תִּדְרֹשׁ	לֹא־	6
¶	milele	za–siku–zako	siku–zote	na–ustawi–wao	amani–yao	utatafuta	si–	
	H5769	H3117	H3605		H7965	H1875	H3808	

Hamtakiwi kutafuta amani au mafanikio yao, katika siku zenu zote.

תְּתַעֵב	לֹא־	ס	הָוֵא	אָחִיךָ	כִּי	אֲדֹמִי	תְּתַעֵב	לֹא־	7
utamchukia	si–	¶	yeye	ndugu–yako	kwa–sababu	Mwedomu	utamchukia	si–	
H8581	H3808		H1931	H0251		H0130	H8581	H3808	
בְּאַרְצוֹ׃									
katika–nchi–yake									
H0776									
הָיִיתָ	גֵּר	כִּי־	מִצְרִי						
ulikuwa	mgeni	kwa–sababu–	Mmisri						
H1961	H1616		H4713						

Hutakiwi kumchukia Muedomi, kwa maana ni kaka yako; hutakiwi kumchukia Mmisri, kwa maana ulikuwa mgeni katika nchi yake.

בַּקְהַל	לָהֶם	יָבֹא	שְׁלִשִׁי	דּוֹר	לָהֶם	יִוָּלְדוּ	אֲשֶׁר־	בָּנִים	8
katika–kusanyiko	kwao	wataingia	cha–tatu	kizazi	kwao	watazaliwa	ambao–	watoto	
H6951		H0935	H7992	H1755		H3205			
ס	יְהוָה׃								
¶	la–Yahwe								
	H3068								

Wazawa wa kizazi cha tatu wanaozaliwa kwao wanaweza kuwa katika kusanyiko la Yahwe.

רָע׃	דָּבָר	מִכֹּל	וְנִשְׁמַרְתָּ	אֹיְבֶיךָ	עַל־	מַחֲנֶה	תֵּצֵא	כִּי־	9
kibaya	kitu	kutoka–kwa–kila	na–utajilinda	maadui–zako	dhidi–ya	kambi	utatoka	wakati–	
	H1697	H3605	H8104	H0341		H4264	H3318		

Utakapotembea kijeshi dhidi ya maadui zako, basi unapaswa kujitenga na kila aina ya uovu.

מִקֶּרֶה־	טָהוֹר	יִהְיֶה	לֹא־	אֲשֶׁר	אִישׁ	בְּךָ	יִהְיֶה	כִּי־	10
kwa–tukio–	safi	atakuwa	si–	ambaye	mtu	miongoni–mwako	atakuwa	kama–	
H7137	H2889	H1961	H3808		H0376		H1961		
הַמַּחֲנֶה׃	תּוֹךְ	אֶל־	יָבֹא	לֹא	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	אֶל־	וְיָצָא	לָיְלָה	
kambi	katikati–ya	kwa–	ataingia	si	ya–kambi	nje	kwa–	na–atatoka	la–usiku	
H4264	H8432	H0413	H0935	H3808	H4264	H2351	H0413	H3318	H3915	

Iwapo miongoni mwenu kuna mwanamume ambaye sio msafi kwa sababu ya jambo lililofanyika kwake usiku, basi anatakiwa atoke nje ya kambi ya jeshi; hatakiwi kurudi kambini.

11

הַשֶּׁמֶשׁ	וּכְבֹא	בַּמַּיִם	יִרְתָּץ	עֶרֶב	לִפְנוֹת־	וְהָיָה	
jua	na–wakati–wa–kutua	kwa–maji	ataoga	jioni	wakati–wa–kugeulia–	na–itakuwa	
H8121	H0935	H4325	H7364	H6153	H6437	H1961	

הַמַּחֲנֶה׃	תּוֹךְ	אֶל־	יָבֹא
kambi	katikati–ya	kwa–	ataingia
H4264	H8432	H0413	H0935

Jioni ikifika, anatakiwa ajiogeshe kwa maji; na jua likizama atarudi ndani kambini.

12

חֻץ׃	שָׁמָּה	וְיָצָאתָ	לַמַּחֲנֶה	מִחוּץ	לְךָ	תִּהְיֶה	וְיָד	
nje	huko	na–utatoka	ya–kambi	nje	kwako	patakuwa	na–mahali	
H2351	H8033	H3318	H4264	H2351		H1961	H3027	

Pia unatakiwa kuwa na eneo nje ya kambi ambayo utakwenda;

13

וְחָפַרְתָּה	חֻץ	בְּשִׁבְתְּךָ	וְהָיָה	אָזְנֶךָ	עַל־	לְךָ	תִּהְיֶה	וְיָתֵד	
na–utachimba	nje	unapokaa	na–itakuwa	silaha–yako	juu–ya	kwako	kitakuwa	na–kigingi	
H2658	H2351	H3427	H1961	H0240			H1961	H3489	

צֵאָתֶךָ׃	אֶת־	וְכִסִּיתָ	וְשַׁבְתָּ	בָּהּ	
uchafu–wako	–	na–utafunika	na–utarudi	nayo	
H6627	H0853	H3680	H7725		

na utakuwa na kitu katika zana zako cha kuchimbia; utakapochuchumaa kujisaidia, unapaswa kuchimbia nacho na kisha kurudishia udongo na kufunika kile kilichotoka kwako.

14

וְלָתֶת	לְהַצִּילְךָ	מַחֲנֶךָ	בְּקֶרֶב	וּמִתְהַלֵּךְ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי	
na–kuwatoa	kukuokoa	kambi–yako	katikati–ya	anatembea	Mungu–wako	Yahwe	kwa–sababu	
H5414	H5337	H4264	H7130	H1980	H0430	H3068		

עֶרְוַת	בְּךָ	יִרְאֶה	וְלֹא־	קָדֹושׁ	מַחֲנֶיךָ	וְהָיָה	לְפָנֶיךָ	אִיְבֶיךָ
uchi	ndani–yako	ataona	na–si–	takatifu	kambi–yako	na–itakuwa	mbele–yako	maadui–zako
H6172		H7200	H3808	H6918	H4264	H1961	H6440	H0341

ס	מֵאַחֲרֶיךָ׃	וְשָׁב	דָּבָר	
¶	kutoka–nyuma–yako	na–akarudi	wa–kitu	
		H7725	H1697	

Kwa maana Yahwe Mungu wako anatembea miongoni mwa kambi yenu kuwapa ushindi na kuwapa maadui zenu mkononi mwenu. Kwa hiyo kambi yenu lazima iwe takatifu, ili kwamba asione kitu chochote kichafu miongoni mwenu na kuwaacha.

15

מֵעִם	אֵלֶיךָ	יִנָּצֵל	אֲשֶׁר־	אֲדֹנָיו	אֶל־	עֶבֶד	תַּסְגִּיר	לֹא־
kutoka–kwa	kwako	ataokolewa	ambaye–	bwana–wake	kwa–	mtumwa	utamrudisha	si–
	H0413	H5337		H0113	H0413	H5650	H5462	H3808

אֲדֹנָיו׃
bwana–wake
H0113

Hutakiwi kumrudishia bwana mtumwa aliyetoroka kwake.

16

בְּאַחַד	יִבְחַר	אֲשֶׁר־	בַּמָּקוֹם	בְּקִרְבְּךָ	יֵשֵׁב	עִמְּךָ	
katika–moja	atachagua	ambapo–	mahali	katikati–yako	atakaa	pamoja–nawe	
H0259	H0977		H4725	H7130	H3427		

ס	תּוֹנֶנּוּ׃	לֹא	לוֹ	בַּטּוֹב	שְׁעָרֶיךָ
¶	utamdhulumu	si	kwake	kwa–uzuri	ya–malango–yako
	H3238	H3808			H8179

Mruhusu aishi pamoja nawe, katika mji wowote atakaochagua. Usimuonee.

17

קְדֵשׁ	יִהְיֶה	וְלֹא־	יִשְׂרָאֵל	מִבְּנוֹת	קְדֵשָׁה	תִּהְיֶה	לֹא־
kahaba–wa–hekalu	atakuwa	na–si–	za–Israeli	kutoka–binti	kahaba–wa–hekalu	atakuwa	si–
H6945	H1961	H3808	H3478	H1323	H6948	H1961	H3808

יִשְׂרָאֵל׃	מִבְּנֵי
wa–Israeli	kutoka–wana
H3478	

Hapatakiwi kuwa na kahaba wa kidhehebu miongoni mwa mabinti wa Israeli, na wala hapatakiwi kuwa na kahaba wa kidhehebu miongoni mwa wana wa kiume wa Israeli.

18

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בֵּית	כֶּלֶב	וּמְחִיר	זוֹנָה	אֶתְנַן	תָּבִיא	לֹא־
Mungu–wako	Yahwe	nyumba–ya	ya–mbwa	na–bei	wa–kahaba	ujira	utaleta	si–
H0430	H3068		H3611	H4242	H2181	H0868	H0935	H3808

גַּם־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	כָּל	נֶדֶר	לְכָל־
pia–	Mungu–wako	kwa–Yahwe	chukizo	kwa–sababu	cha–nadhiri	kwa–kiapo–chochote
H1571	H0430	H3068	H8441		H5088	H3605

שְׁנֵיהֶם׃
vyote–viwili
H8147

Hautakiwi kuleta mshahara wa kahaba au mshahara wa mbwa katika nyumba ya Yahwe Mungu wako kwa kiapo chochote; kwa maana vyote hivi na machukizo mbele ya Yahwe Mungu wako.

19

כָּל־	נֶּשֶׁךְ	אֹכֶל	נֶּשֶׁךְ	כֶּסֶף	נֶּשֶׁךְ	לְאָחִיךָ	תַּשִּׁיךְ	לֹא־
ya–kitu–chochote	riba	ya–chakula	riba	ya–fedha	riba	ndugu–yako	utamkopesha	si–
H3605	H5392	H0400	H5392	H3701	H5392	H0251		H3808

יְשֻׁךָ׃	אֲשֶׁר	דָּבָר
kinakopeshwa	ambacho	cha–kitu
		H1697

Hutakiwi kumkopesha Muisraeli mwenzako kwa riba – riba ya fedha, riba ya chakula, au riba ya kitu chochote kinachokopeshwa kwa riba.

20

יְהוָה	יְבָרֶכְךָ	לְמַעַן	תַּשִּׁיךְ	לֹא	וְלָאָחִיךָ	תַּשִּׁיךְ	לַנָּכְרִי	
Yahwe	akubariki	ili	utamkopesha	si	na–kwa–ndugu–yako	utamkopesha	kwa–mgeni	
H3068	H1288	H4616		H3808	H0251		H5237	

אַתָּה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	עַל־	יָדֶךָ	מִשְׁלַח	בְּכֹל	אֱלֹהֶיךָ
wewe	ambayo–	nchi	juu–ya	mkono–wako	utakavyoweka	katika–vyote	Mungu–wako
		H0776		H3027		H3605	H0430

ס	לְרִשְׁתָּהּ׃	שָׁמָּה	בָּא־
¶	kuirithi	huko	unaingia–
	H3423	H8033	H0935

Kwa mgeni unaweza kukopesha kwa riba; lakini kwa Muisraeli mwenzako haupaswi kukopesha kwa riba, ili kwamba Yahwe Mungu wako aweze kukubariki katika kila jambo uwekalo mkono wako, katika nchi ambayo mnaenda kumiliki.

21

כִּי־	לְשַׁלְּמוֹ	תְאַחֵר	לֹא	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	נֶדֶר	תִּדֹּר	כִּי־
kwa–sababu–	kuitimiza	utakawia	si	Mungu–wako	kwa–Yahwe	nadhiri	utaweka	wakati–
		H0309	H3808	H0430	H3068	H5088	H5087	

חֵטְא׃	בְךָ	וְהָיָה	מֵעִמָּךְ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יִדְרְשֶׁנּוּ	דָּרֹשׁ
dhambi	ndani–yako	na–itakuwa	kutoka–kwako	Mungu–wako	Yahwe	ataitafuta	kutafuta
H2399		H1961		H0430	H3068	H1875	H1875

Unapofanya kiapo kwa Yahwe Mungu wako, haupaswi kukawia kuikamilsha, kwa maana Yahwe Mungu wako hakika atadai kiapo hicho; itakuwa dhambi kako usipokamilisha.

וְכִי	תֶחְדַל	לִנְדֹּר	לֹא־	יִהְיֶה	בְךָ	חֵטְא׃	22
na–kama	utaacha	kuweka–nadhiri	si–	itakuwa	ndani–yako	dhambi	
	H2308	H5087	H3808	H1961		H2399	

Lakini iwapo utajizuia kutoa kiapo, haitakuwa dhambi kwako.

מוֹצָא	שְׂפָתֶיךָ	תִשְׁמֹר	וְעָשִׂיתָ	כַּאֲשֶׁר	נָדַרְתָּ	לַיהוָה	23
kinachotoka	midomo–yako	utashika	na–utafanya	kama–vile	uliweka–nadhiri	kwa–Yahwe	
H4161	H8193	H8104			H5087	H3068	

ס	בְּפִיךָ׃	דִּבַּרְתָּ	אֲשֶׁר	נְדָבָה	אֱלֹהֶיךָ	
¶	kwa–kinywa–chako	ulisema	ambayo	sadaka–ya–hiari	Mungu–wako	
	H6310	H1696		H5071	H0430	

Kile ambacho kimetoka kinywani mwako unapaswa kukifuata na kukitekeleza; kulingana na kiapo ulichotamka kwa Yahwe Mungu wako, chochote ulichotamka kwa hiari kwa kinywa chako.

עִנָּבִים	וְאָכַלְתָּ	רֵעֶךָ	בְּכֶרֶם		תָּבֹא	כִּי	24
zabibu	na–utakula	la–jirani–yako	katika–shamba–la–mizabibu		utaingia	wakati	
H6025	H0398	H7453	H3754		H0935		

ס	תִּתֶּן׃	לֹא	כֵּלְיְךָ	וְאֶל־	שָׂבְעֶךָ	כְּנַפְשְׁךָ
¶	utaweka	si	vyombo–vyako	na–kwa–	kushiba–kwako	kadri–ya–nafsi–yako
	H5414	H3808	H3627	H0413	H7648	H5315

Utakapokwenda katika shamba la mizabibu la jirani yako, unatakiwa kula mizabibu idadi yoyote unayotaka, lakini hautakiwi kuhifadhi yoyote katika kikapu chako.

מְלִילֹת	וְקָטַפְתָּ	רֵעֶךָ	בְּקָמַת		תָּבֹא	כִּי	25
masuke	na–utakata	ya–jirani–yako	katika–mashamba–ya–nafaka		utaingia	wakati	
H4425	H6998	H7453	H7054		H0935		

ס	רֵעֶךָ׃	קָמַת	עַל	תְּנִיף	לֹא	וְחֶרְמֵשׁ	בִּיָדְךָ
¶	ya–jirani–yako	mashamba–ya–nafaka	juu–ya	utaweka	si	na–mundu	kwa–mkono–wako
	H7453	H7054			H3808	H2770	H3027

Utakapokwenda katika shamba la zao lililoiva la jirani yako, unaweza kuvuna kichwa cha mavuno kwa mkono wako, lakini haupaswi kutumia mundu kuvuna zao lililoiva la jirani yako.

Chapter 24

תִּמְצָא־	לֹא	אִם־	וְהָיָה	וּבְעָלָהּ	אִשָּׁה	אִישׁ	יִקַּח	כִּי־	1
atapata–	si	kama–	na–itakuwa	na–akamwoa	mwanamke	mtu	atachukua	wakati–	
H4672	H3808		H1961	H1166	H0802	H0376	H3947		

לָהּ	וְכָתַב	דָּכִּר	עֶרְוַת	בָּהּ	מָצָא	כִּי־	בְעֵינָיו	חֵן
kwake	na–ataandika	ya–kitu	aibu	ndani–yake	amepata	kwa–sababu–	machoni–pake	kibali
	H3789	H1697	H6172		H4672			H2580

מִבֵּיתוֹ׃	וְשִׁלְּחָהּ	בְּיָדָהּ	וְנָתַן	כְּרִיתֻת	סֵפֶר
kutoka–nyumbani–kwake	na–atamfukuza	mkononi–mwake	na–atampa	ya–talaka	hati
	H7971	H3027	H5414	H3748	

Mwanamume akimchukua mke na kumuoa, na mke asipokubalika machoni pa mumewe kwa sababu kagundua jambo ambalo si jema kwake, basi anatakiwa amwandikie talaka, aiweke mkononi mwake, na kumfukuza nyumbani kwake.

2

וְיָצְאָה	מִבֵּיתוֹ	וְהָלְכָה	וְהָיְתָה	לְאִישׁ־	אַחֵר׃	
na–atatoka	kutoka–nyumbani–kwake	na–ataenda	na–atakuwa	kwa–mtu–	mwingine	
H3318		H1980	H1961	H0376	H0312	

Akishaondoka nyumbani kwake, anaweza kwenda na kuwa mke wa mwanamume mwingine.

3

וְשִׂנֵּאָהּ	הָאִישׁ	הָאַחֲרוֹן	וְכָתַב	לָהּ	סֵפֶר	כְּרִיתֻת	וְנָתַן	
na–atamchukia	mtu	wa–mwisho	na–ataandika	kwake	hati	ya–talaka	na–atampa	
H8130	H0376	H0314	H3789			H3748	H5414	

בְּיָדָהּ	וְשִׁלְּחָהּ	מִבֵּיתוֹ	אוֹ	כִּי	יָמוּת	הָאִישׁ	
mkononi–mwake	na–atamfukuza	kutoka–nyumbani–kwake	au	kama	atakufa	mtu	
H3027	H7971				H4191	H0376	

הָאַחֲרוֹן	אֲשֶׁר־	לְקָחָהּ	לוֹ	לְאִשָּׁה׃	
wa–mwisho	ambaye–	alimchukua	kwake	kuwa–mke	
H0314		H3947		H0802	

Iwapo mume wa pili akamchukia na kumwandikia talaka, akaiweka mkononi mwake, na kumfukuza nyumbani kwake; au huyu mume wa pili akafariki, mwanamume aliyemchukua kuwa mke wake –

4

לֹא־	יוּכַל	בַּעְלָהּ	הָרִאשׁוֹן	אֲשֶׁר־	שִׁלְּחָהּ	לְקַחְתָּהּ	לִהְיוֹת	
si–	ataweza	bwana–wake	wa–kwanza	ambaye–	alimfukuza	kumchukua	kuwa	
H3808	H3201	H1167	H7223		H7971	H3947	H1961	

לְאִשָּׁה	לוֹ	אַחֲרֵי	אֲשֶׁר	הֻטַּמָּאָה	כִּי־	תּוֹעֵבָה	הִוא	לִפְנֵי
mke	kwake	baada–ya	kwamba	amechafuliwa	kwa–sababu–	chukizo	hiyo	mbele–za
H0802						H8441	H1931	H6440

וְלֹא	תַחֲטִיא	אֶת־	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	נֹתֵן		
na–si	utaifanya–itende–dhambi	–	nchi	ambayo	Yahwe	Mungu–wako	anakupa		
H3808	H2398	H0853	H0776		H3068	H0430	H5414		

ס	נַחֲלָה׃	לְךָ	
¶	urithi	wewe	
	H5159		

basi mume wa awali, yule aliyemfukuza mara ya kwanza, haruhusiwi kumchukua tena awe mke wake, baada ya yeye kuwa mchafu, kwa maana hiyo itakuwa ni chukizo kwa Yahwe. Hautakiwi kusababisha nchi iwe na hatia, nchi ambayo Yahwe Mungu wako anakupatia kama urithi.

5

כִּי־	יִקַּח	אִישׁ	אִשָּׁה	חֲדָשָׁה	לֹא	יֵצֵא	בַּצָּבָא	וְלֹא־	יַעֲבָר
wakati–	atachukua	mtu	mwanamke	mpya	si	atatoka	kwa–jeshi	na–si–	atapitishwa
	H3947	H0376	H0802	H2319	H3808	H3318		H3808	

עָלָיו	לְכָל־	דָּבָר	נָקִי	יִהְיֶה	לְבֵיתוֹ	שָׁנָה	אֶחָת	
juu–yake	kwa–kitu–chochote	cha–kitu	huru	atakuwa	kwa–nyumba–yake	mwaka	mmoja	
	H3605	H1697		H1961		H8141	H0259	

ס	לָקָח׃	אֲשֶׁר־	אִשְׁתּוֹ	אֶת־	וְשִׂמְּחָ	
¶	amemchukua	ambaye–	mke–wake	–	na–atamfurahisha	
	H3947		H0802	H0853	H8055	

Mwanamume atakapochukua mke mpya, hatakwenda vitani na jeshi, na wala hataamrishwa kwenda kwenye shughuli yoyote ya kulazimishwa; atakuwa huru kuwa nyumbani kwa mwaka mzima na atamfurahisha mke wake aliyemchukua.

6	לֹא־	יַחֲבֹל	רַחַיִם	וְרֶכֶב	כִּי־	נֶפֶשׁ	הִוא
	si–	atachukua–kama–rehani	mawe–ya–kusagia	na–jiwe–la–juu	kwa–sababu–	uhai	hiyo
	H3808		H7347	H7393		H5315	H1931

ס ¶ חֹבֵל׃ anachukua–kama–rehani

Mwanamume yeyote hatachukua kinu wala jiwe la kinu kama dhamana, kwa maana hivyo itakuwa kuchukua Maisha ya mtu kama dhamana.

7	כִּי־	יִמָּצֵא	אִישׁ	גֹּנֵב	נֶפֶשׁ	מֵאֶחָיו	מִבְּנֵי	יִשְׂרָאֵל
	kama–	atapatikana	mtu	anaiba	nafsi	kutoka–ndugu–zake	kutoka–wana	wa–Israeli
		H4672	H0376	H1589	H5315	H0251		H3478

וְהִתְעַמֶּר־	בּוֹ	יְמָכְרוֹ	וּמֵת	הַגַּנָּב	הַהוּא	וּבְעַרְתָּ	הָרָע	
na–akamfanya–mtumwa–	yeye	na–akamuuza	na–atakufa	mwizi	huyo	na–utaondoa	uovu	
		H4376	H4191	H1590	H1931			

מִקִּרְבֶּךָ׃ kutoka–katikati–yako H7130

Iwapo mwanamume kakutwa kamteka mmoja wa kaka zake miongoni mwa watu wa Israeli, na kumtendea kama mtumwa na kisha kumuuza, huyo mwizi lazima afe; na utakuwa umeondoa uovu miongoni mwenu.

8	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	וְלַעֲשׂוֹת	מְאֹד	לִשְׁמֹר	הַצָּרַעַת	בְּנֶגַע־	הִשָּׁמֶר	
	ambavyo–	kama–vile–vyote	na–kufanya	sana	kushika	ukoma	na–pigo–la	jihadhari	
		H3605		H3966	H8104	H6883	H5061	H8104	

ס ¶	לַעֲשׂוֹת׃	תִּשְׁמְרוּ	צִוִּיתִם	כַּאֲשֶׁר	הַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	אֶתְכֶם	יוֹרוּ	
	kufanya	shikeni	niliwaamuru	kama–vile	Walawi	makuhani	ninyi	watakufundisha	
		H8104	H6680		H3881	H3548	H0853		

Kuwa mwangalifu kuhusu kiini chochote cha ukoma, ili kwamba uwe makini katika kuchunguza na kufuata kila agizo linalopewa kwako ambalo makuhani, Walawi, wanakufundisha; kama nilivyowaamuru, ili utekeleze.

9	זָכוֹר	אֵת	אֲשֶׁר־	עָשָׂה	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְמִרְיָם	בַּדֶּרֶךְ	בְּצֵאתְכֶם
	kumbuka	–	alichofanya–	alifanya	Yahwe	Mungu–wako	kwa–Miriamu	njiani	mlipotoka
	H2142	H0853			H3068	H0430	H4813	H1870	H3318

ס ¶ מִמִּצְרָיִם׃ kutoka–Misri H4714

Kumbukeni nini Yahwe Mungu wako alichomfanya Miriam ulipokuwa ukitoka Misri.

10	כִּי־	תַשֶּׁה	בְּרֵעֲךָ	מַשַּׁאת	מְאוּמָה	לֹא־	תָבֹא	אֶל־	
	wakati–	utakopesha	jirani–yako	mkopo	wa–kitu–chochote	si–	utaingia	kwa–	
		H5383	H7453	H4859	H3972	H3808	H0935	H0413	

עֲבֹטוֹ׃	לַעֲבֹט	בֵּיתוֹ	
rehani–yake	kuchukua	nyumba–yake	
H5667	H5670		

Utoapo mkopo wa aina yoyote kwa jirani yako, hautakiwi kwenda ndani ya nyumba yake kutafuta dhamana yake.

11 בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה֙ נֹשֶׁה יוֹצִיא בֹּו אֵלֶיךָ אֶת־
nje utasimama na-mtu ambaye wewe unamkopesha yeye ataleta kwako –
H2351 H5975 H0376 H0853 H5383 H3318 H0413 H0853

הַחוּצָה׃ הַעֲבֹט rehani
nje H2351 H5667

Utasimama nje, na mwanamume aliyekopa kwako ataleta dhamana yake nje kwako.

12 בַּעֲבֹטֹו׃ תִּשְׁכָּב לֹא הוּא֙ עָנִי אִישׁ וְאִם־
na-rehani-yake utalala si yeye maskini mtu na-kama-
H5667 H7901 H3808 H1931 H6041 H0376

Iwapo ni mtu maskini, hautakiwi kulala na dhamana yake ikiwa mikononi mwako.

13 הָשֵׁב֩ תָּשִׁיב לֹו֙ אֶת־ הַעֲבֹט֙ כְּבֹא֙ הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב
kurudisha utarudisha kwake – rehani wakati-wa-kutua jua na-atalala
H7725 H7725 H0853 H5667 H0935 H8121 H7901

אֱלֹהֶיךָ׃ יְהוָה לִפְנֵי לְצְדָקָה תִּהְיֶה לְךָ֔ וּבֵרַכֶךָּ֖ בְּשַׂלְמָתֹו
Mungu-wako Yahwe mbele-za haki itakuwa na-kwako na-atakubariki katika-nguo-yake
H0430 H3068 H6440 H6666 H1961 H1288 H8008

ס
¶

Hakika unapaswa kumrejeshea dhamana yake kabla jua halijazama, ili aweze kulala ndani ya vazi lake na akubariki; itakuwa utakatifu kwako mbele za Yahwe Mungu wako.

14 לֹא־ תַעֲשֹׁק עָנִי֙ שָׂכִיר אֶבְיֹונֹ֔ן וְמֵאַחֶ֖יךָ אֹו
si- utamdhulumu maskini kibarua na-mhitaji kutoka-ndugu-zako au
H3808 H6231 H6041 H7916 H0034 H0251

בְּשַׁעֲרֶיךָ׃ בְּאַרְצְךָ֔ אֲשֶׁר מִגֵּרֶךָ֖
katika-malango-yako katika-nchi-yako ambao kutoka-wageni-wako
H8179 H0776 H1616

Hautakiwi kumuonea mtumishi wa kuajiriwa ambaye ni maskini na mhitaji, hata kama ni jamaa wa Israeli, au ni kati ya wageni mbao wamo katika nchi ndani ya malango ya mji wako;

15 בְּיֹומֹו֙ תִּתֵּן֙ שְׂכָרֹו֙ וְלֹא־ עָלָיו֙ תָּבֹוא֙ הַשֶּׁמֶשׁ כִּי֙ עָנִי֙ הוּא֙
siku-yake utampa ujira-wake na-si- juu-yake litatua jua kwa-sababu maskini yeye
H3117 H5414 H7939 H3808 H0935 H8121 H6041 H1931

וְהָיָה֙ בְּךָ֔ וְאֵלָיו֙ אֶת־ הוּא֙ נֹשֵׂא֙ אֲנִינֻ֔ה וְלֹא־ נַפְשֹׁו֙ עָלֶיךָ֙ יִקְרָ֤א אֶל־ יְהוָה֙ וְהָיָה֙
na-itakuwa ndani-yako na-kwake yeye anainua –
H1961 H0413 H5315 H3808 H7121 juu-yako kwa- Yahwe na-itakuwa
H0853 H5375 H1931 H0413

ס
¶

חֵטְא׃ בְּךָ֔
dhambi ndani-yako
H2399

Kila siku unapaswa kumlipa mshahara wake; jua halipaswi kuzama kabla ya suala hili kutatuliwa, kwa maana ni maskini na anautegemea. Fanya hivi ili asilie dhidi yako kwa Yahwe, na kwamba isiwe ikawa dhambi ambayo umeitenda.

16

עַל־	יוּמְתוּ	לֹא־	וּבָנִים	בָּנִים	עַל־	אָבוֹת	יוּמְתוּ	לֹא־
kwa–sababu–ya	watauawa	si–	na–watoto	watoto	kwa–sababu–ya	baba	watauawa	si–
	H4191	H3808				H0001	H4191	H3808

ס	יוּמָתוּ׃	בְּחֶטְאוֹ	אִישׁ	אָבוֹת	
¶	atauawa	kwa–dhambi–yake	kila–mtu	baba	
	H4191	H2399	H0376	H0001	

Wazazi hawapaswi kuuwawa kwa niaba ya watoto wao, na wala watoto hawapaswi kuuawa kwa niaba ya wazazi wao. Badala yake, kila mtu anapaswa kuuwawa kwa dhambi yake mwenyewe.

17

אַלְמָנָה׃	בָּגֶד	תַּחֲבֹל	וְלֹא	יָתוֹם	גֶּר	מִשְׁפַּט	תַּטֶּה	לֹא
ya–mjane	nguo	utachukua–kama–rehani	na–si	yatima	ya–mgeni	haki	utapotosha	si
H0490			H3808	H3490	H1616	H4941	H5186	H3808

Haupaswi kutumia nguvu kuchukua haki inayomhusu mgeni au yatima, wala kuchukua vazi la mjane kama dhamana.

18

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וַיִּפְדְּךָ	בְּמִצְרַיִם	הָיִיתָ	עֶבֶד	כִּי	וְזָכַרְתָּ	
Mungu–wako	Yahwe	na–akakukomboa	Misri	ulikuwa	mtumwa	kwamba	na–utakumbuka	
H0430	H3068	H6299	H4714	H1961	H5650		H2142	

ס	הַזֶּה׃	הַדָּבָר	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	כֵּן	עַל־	מִשָּׁם
¶	hili	jambo	–	kufanya	ninakuamuru	mimi	hiyo	kwa–	kutoka–huko
	H2088	H1697	H0853		H6680	H0595			H8033

Badala yake, unapaswa ukumbuke ya kwamba ulikuwa mtumwa Misri, na kwamba Yahwe Mungu wako alikukomboa kutoka kule. Kwa hiyo ninakuagiza kutii amri hii.

19

לֹא	בַּשָּׂדֶה	עֳמֶר	וְשָׁכַחְתָּ	בְּשָׂדֶךָ	קְצִירְךָ	תִּקְצֹר	כִּי
si	shambani	mganda	na–ukasahau	shambani–mwako	mavuno–yako	utavuna	wakati
H3808			H7911				

יְהוָה	יְבָרֶכְךָ	לְמַעַן	יִהְיֶה	וְלָאַלְמָנָה	לַיָּתוֹם	לַגֵּר	לְקַחְתּוֹ	תָּשׁוּב
Yahwe	akubariki	ili	itakuwa	na–kwa–mjane	kwa–yatima	kwa–mgeni	kuuchukua	utarudi
H3068	H1288	H4616	H1961	H0490	H3490	H1616	H3947	H7725

יָדֶיךָ׃	מַעֲשֵׂה	בְּכֹל	אֱלֹהֶיךָ
ya–mikono–yako	kazi	katika–kila	Mungu–wako
H3027	H4639	H3605	H0430

Utakapovuna zao lako shambani mwako, na ukasahau kipande cha mbegu shambani, haupaswi kurudi na kukichukua; kinapaswa kuwa cha mgeni, cha yatima, au cha mjane, ili Yahwe Mungu wako akubariki katika kazi ya mikono yako.

20

לַיָּתוֹם	לַגֵּר	אַחֲרֶיךָ	תִּפְאָר	לֹא	זֵיתְךָ	תַּחְבֹּט	כִּי
kwa–yatima	kwa–mgeni	nyuma–yako	utapitia–tena	si	mzeituni–wako	utapiga	wakati
H3490	H1616			H3808	H2132	H2251	

ס	יִהְיֶה׃	וְלָאַלְמָנָה	
¶	itakuwa	na–kwa–mjane	
	H1961	H0490	

Utakapotikisa mti wako wa mzeituni, haupaswi kupanda juu ya matawi tena; itakuwa kwa ajili ya mgeni, kwa yatima na kwa mjane.

21

לַגֵּר	אַחֲרֶיךָ	תְּעוֹלֵל	לֹא	כַּרְמְךָ	תִּבְצֹר	כִּי	
kwa–mgeni	nyuma–yako	utakusanya–tena	si	shamba–lako–la–mizabibu	utachuma	wakati	
H1616			H3808	H3754	H1219		

יִהְיֶה׃	וְלָאַלְמָנָה	לַיָּתוֹם	
itakuwa	na–kwa–mjane	kwa–yatima	
H1961	H0490	H3490	

Utakapokusanya mizabibu shambani mwako, haupaswi kukusanya masazo yake tena. Kinachobaki kitakuwa cha mgeni, cha yatima na cha mjane.

אָנֹכִי	כֵּן	עַל־	מִצְרָיִם	בְּאֶרֶץ	הָיִיתָ	עֶבֶד	כִּי־	וְזָכַרְתָּ	22
mimi	hiyo	kwa-	ya-Misri	katika-nchi	ulikuwa	mtumwa	kwamba-	na-utakumbuka	
H0595			H4714	H0776	H1961	H5650		H2142	

ס	הַזֶּה׃	הַדָּבָר	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	מְצַוְּךָ
¶	hili	jambo	–	kufanya	ninakuamuru
	H2088	H1697	H0853		H6680

Unatakiwa ukumbuke kuwa ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri; kwa hiyo nakuagiza kutii amri hii.

Chapter 25

וּשְׁפָטוּם	הַמִּשְׁפָּט	אֶל־	וְנִגְּשׁוּ	אֲנָשִׁים	בֵּין	רִיבֹ֣	יִהְיֶה	כִּי־	1
na-watawaamua	hukumu	kwa-	na-wataenda	watu	kati-ya	ugomvi	kutakuwa-na	wakati-	
H8199	H4941	H0413	H5066	H0376	H0996	H7379	H1961		

הָרָשָׁע׃	אֶת־	וְהִרְשִׁיעוּ	הַצַּדִּיק	אֶת־	וְהִצְדִּיקוּ	
mwovu	–	na-watamhukumu	mwenye-haki	–	na-watamhalalisha	
H7563	H0853	H7561	H6662	H0853	H6663	

Iwapo kutakuwa na malumbano kati ya wanaume na wakaenda mahakamani, na waamuzi wakawahukumu, basi watamwachilia mtakatifu na kumhukumu muovu.

וְהִכָּהוּ	הַשֹּׁפֵט	וְהִפִּילוֹ	הָרָשָׁע	הַכּוֹת	בֶּן	אִם־	וְהָיָה	2
na-atampiga	mwamuzi	na-atamwangusha	mwovu	kupigwa	anastahili	kama-	na-itakuwa	
H5221	H8199	H5307	H7563	H5221			H1961	

בְּמִסְפָּר׃	רִשְׁעָתוֹ	כְּדֵי	לְפָנָיו	
kwa-idadi	uovu-wake	kadri-ya	mbele-yake	
H4557	H7564	H1767	H6440	

Iwapo mwanamume mwenye hatia anastahili kupigwa, basi muamuzi atamfanya alale chini na kupigwa mbele zake kwa idadi iliyoamriwa kulingana na kosa lake.

מַכֵּה	אֱלֹהֶיךָ	עַל־	לְהַכֹּתוֹ	יֹסִיף	פֶּן־	יֹסֵיף	לֹא	יַכֶּנּוּ	אַרְבָּעִים	3
mapigo	hizi	zaidi-ya	kumpiga	akaongeza	isije-	ataongeza	si	atampiga	arobaini	
H4347	H0428		H5221	H3254	H6435	H3254	H3808	H5221	H0705	

ס	לְעֵינֶיךָ׃	אָחִיךָ	וְנִקְלָה	רַבָּה	
¶	machoni-pako	ndugu-yako	na-akadhalilishwa	mengi	
		H0251	H7034		

Muamuzi anaweza kumpatia mapigo arobaini, lakini hapaswi kuvuka idadi hiyo; kwa maana akivuka idadi hiyo na kumpiga kwa mapigo mengi zaidi, basi Muisraeli mwenzako atakuwa kaaibishwa mbele ya macho yenu.

ס	בְּדִישׁוֹ׃	שׁוֹר	תַּחְסֹם	לֹא־	4
¶	anapopura	ng'ombe	utamfunga-kinywa	si-	
	H1758	H7794	H2629	H3808	

Haupaswi kumfunga punda wako pua na mdomo anapokuwa akilima shamba lako.

5 כִּי־ יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין־ לוֹ
wakati- watakaa ndugu pamoja na-akafa mmoja wao na-mwana hakuna- kwake
H3427 H0251 H4191 H0259 H1992 H0369

לְאֵשֶׁת־ תִּהְיֶה אַתכוּוָה si- H3808 לֹא־ הַמֵּת אֵשֶׁת־ מִחוּץ לְאִישׁ זָר יִבָּמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ
mke- H0802 atakuwa H1961 wa-aliyekufa H4191 nje H2351 kwa-mtu H0376 mgeni shemeji-wake H2993 ataingia H0935 kwake

וְיִבְּמָהּ׃ לְאִשָּׁה לוֹ וּלְקָחָהּ
na-atamwoa-kama-shemeji H2992 kuwa-mke H0802 kwake na-atamchukua H3947

Iwapo kaka wanaishi pamoja na mmoja wao akafariki bila kuwa na mwana, basi mke wa marehemu hatakiwi kuolewa na mtu nje ya familia. Badala yake, kaka yake mumewe anapaswa kulala naye na kumchukua kuwa mke wake na kutekeleza wajibu wa kaka wa mume kwake.

6 אָחִיו שֵׁם עַל־ יָקוּם תֵּלֵד אֲשֶׁר הַבְּכוֹר וְהָיָה
la-ndugu-yake H0251 jina H8034 juu-ya atasimama H3205 ambaye H1060 mzaliwa-wa-kwanza na-itakuwa H1961

מִיִּשְׂרָאֵל׃ שְׁמוֹ יִמָּחֶה וְלֹא־ הַמֵּת
kutoka-Israeli H3478 jina-lake H8034 litafutwa na-si- H3808 aliyekufa H4191

Hii ni kwamba mtoto wa kwanza atakayezaliwa arithi chini ya jina la kaka yake mwanamume aliyefariki, ili jina lake lisiangamie ndani ya Israeli.

7 וְאִם־ לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת־ יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה
na-kama- si H3808 anapendezea mtu H0376 kumchukua H3947 –H0853 mjane-wa-ndugu-yake H2994 na-atakwea H5927

יְבָמִי׃ מֵאֵין וְאָמְרָה הַזְּקֵנִים אֶל־ בְּמִתּוֹ הַשַּׁעְרָה
shemeji-yangu H2993 amekataa H3985 na-atasema H0559 wazee H2205 kwa- H0413 langoni H8179 mjane-wa-ndugu-yake H2994

לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יְבָמִי׃
kwa-ndugu-yake H0251 jina H8034 katika-Israeli H3478 si H3808 alitaka H0014 kunifanya-mke-wake H2992

לְהָקִים
kumwinua

Lakini kama mwanamume hataki kumchukua mke wa kaka yake awe wake, basi mke wa kaka yake anapaswa kwenda malangoni mpaka kwa wazee na kusema, “Kaka wa mume wangu amekataa kuwajibika kwa niaba ya jina la kaka yake humu Israeli; hataki kufanya wajibu wa kaka wa mume kwangu”.

8 וְקָרְאוּ־ לוֹ יְקְנֵי־ עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר
na-watamwita- na-wazee- yeye H7121 H2205 wa-mji-wake na-wataongea H1696 naye H0413 na-atasimama H5975 na-atasema H0559

לְקַחְתָּהּ׃ חָפַצְתִּי לֹא
kumchukua H3947 ninapendezea si H3808

Kisha wazee wa mji wake wanapaswa kumuita na kuzungumza naye. Lakini tuseme atasisitiza na kusema, “Sitaki kumchukua”.

9 וְנִגְּשָׁה | na–atakuja | H5066
יִבְמְתּוֹ | mjane–wa–ndugu–yake | H2994
אֵלָיו | kwake | H0413
לְעֵינֵי | mbele–ya | H0413
הַזְּקֵנִים | wazee | H2205
וְחָלְצָה | na–atavua | H5275
נַעֲלוֹ | kiatu–chake | H5275
וְיָרְקָה | na–atamtemea | H3417
בְּפָנָיו | usoni–pake | H6440
וְעָנְתָה | na–atajibu | H6440
וְאָמְרָה | na–atasema | H0559
כָּכָה | hivyo | H3602
יֵעָשֶׂה | itafanywa
לָאִישׁ | kwa–mtu | H0376
אֲשֶׁר | ambaye | H0376
לֹא־ | si– | H3808
יִבְנֶה | atajenga | H1129
אֶת־ | – | H0853
בֵּית | nyumba | H1004
אָחִיו | ya–ndugu–yake | H0251
מֵעַל | kutoka–juu–ya | H5921
רַגְלוֹ | mguu–wake | H7272

Basi mke wa kaka yake anatakiwa kuja kwake mbele ya wazee, kumvua ndara zake miguuni mwake, na kumtemea usoni. Anapaswa kumjibu na kusema, “Hivi ndivyo kinachofanyika kwa mwanamume asiyetaka kujenga nyumba ya kaka yake”.

10 וְנִקְרָא | na–litaitwa | H7121
שְׁמוֹ | jina–lake | H8034
בְּיִשְׂרָאֵל | katika–Israeli | H3478
בֵּית | nyumba | H1004
חֲלוּץ | ya–aliyevuliwa
הַנָּעַל׃ | kiatu | H5275
¶ ס

Jina lake Israeli litaitwa, “Nyumba ya mtu aliyevuliwa ndara zake”.

11 כִּי־ | wakati–
יִנָּצוּ | watapigana
אֲנָשִׁים | watu | H0376
יַחְדָּו | pamoja | H0376
אִישׁ | mtu | H0376
וְאָחִיו | na–ndugu–yake | H0251
וְקָרְבָה | na–akakaribia | H7126
אֵשֶׁת | mke | H0802
הָאֶחָד | wa–mmoja | H0259
לְהַצִּיל | kumuokoa
אֶת־ | – | H0853
אִישָׁהּ | mume–wake | H0376
מִיַּד | kutoka–mkono | H3027
מַכֵּהוּ | wa–anayempiga | H5221
וְשָׁלְחָה | na–akanyosha | H7971
יָדָהּ | mkono–wake | H3027
וְהֶחֱזִיקָה | na–akashika | H2388
בִּמְבֻשָׁיו׃ | sehemu–zake–za–siri | H4016

Iwapo wanamume wamepigana wao kwa wao, na mke wa mmoja wao kaja kumkomboa mumewe dhidi ya yule aliyempiga, naye akanyosha mkono wake na kumshika sehemu za siri,

12 וְקַצֹּתָה | na–utakata | H7112
אֶת־ | – | H0853
כַּפָּהּ | kiganja–chake | H3709
לֹא | si | H3808
תָחוֹס | itahurumia | H2347
עֵינֶךָ׃ | jicho–lako
¶ ס

basi unapaswa kuukata mkono yake; jicho lako halipaswi kuwa na huruma.

13 לֹא־ | si– | H3808
יִהְיֶה | itakuwa | H1961
לְךָ | kwako
בְכִיסְךָ | mfukoni–mwako | H3599
אֶבֶן | jiwe | H0068
וָאָבֶן | na–jiwe | H0068
גְּדוֹלָה | kubwa
וּקְטַנָּה׃ | na–dogo
¶ ס

Haupaswi kuwa na mizani ya uzito tofauti katika mfuko wako, mkubwa na mdogo.

14 לֹא־ | si– | H3808
יִהְיֶה | itakuwa | H1961
לְךָ | kwako
בְּבֵיתְךָ | nyumbani–mwako
אֵיפָה | efa | H0374
וְאֵיפָה | na–efa | H0374
גְּדוֹלָה | kubwa
וּקְטַנָּה׃ | na–ndogo

Hautakiwi kuwa na vipimo tofauti ndani ya nyumba yako, vikubwa na vidogo.

15

לָךְ	יִהְיֶה־	וָצֶדֶק	שְׁלֵמָה	אֵיפָה	לָךְ	יִהְיֶה־	וָצֶדֶק	שְׁלֵמָה	אֶבֶן	
kwako	itakuwa–	na–ya–haki	kamili	efa	kwako	itakuwa–	na–la–haki	kamili	jiwe	
	H1961	H6664	H8003	H0374		H1961	H6664	H8003	H0068	

נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	עַל	יָמֶיךָ	יַאֲרִיכוּ	לְמַעַן
anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo–	ardhi	juu–ya	siku–zako	zitarefushwa	ili
H5414	H0430	H3068		H0127		H3117	H0748	H4616

לָךְ׃	
wewe	

Unatakiwa kuwa na uzito kamili na wa haki; unatakiwa kuwa na vipimo kamili na vya haki, ili siku zako ziwe ndefu katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako anakupatia.

16

עֹשֵׂה	כֹּל	אֱלֹהָה	עָשֵׂה	כָּל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	כִּי
afanyaye	kila–	haya	afanyaye	kila–	Mungu–wako	kwa–Yahwe	chukizo	kwa–sababu
	H3605	H0428		H3605	H0430	H3068	H8441	

עָוֶל׃	פ	
udhalimu	¶	

Kwa maana wote wanaofanya vitu hivi, wote wanaovunja haki, ni chukizo kwa Yahwe Mungu wako.

17

מִמִּצְרָיִם׃	בְּצֵאתְכֶם	בַּדֶּרֶךְ	עֲמָלֵק	לְךָ	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	אֵת	זָכֹר
kutoka–Misri	mlipotoka	njiani	Amaleki	wewe	alikufanyia	alichokufanyia–	–	kumbuka
H4714	H3318	H1870	H6002				H0853	H2142

Kumbuka ni jambo gani Amaleki alichofanya kwako barabarani ulipokuwa ukitoka Misri,

18

הַנֶּחֱשָׁלִים	כָּל־	בְּךָ	וַיְזַנֵּב	בַּדֶּרֶךְ	קָרְךָ	אֲשֶׁר	
waliobaki–nyuma	wote–	ndani–yako	na–akawapiga–nyuma	njiani	alikukutana–nawe	ambaye	
	H3605		H2179	H1870			

אֱלֹהִים׃	יָרֵא	וְלֹא	וַיְנַגַּע	עָיֵף	וְאַתָּה	אַחֲרֶיךָ	
Mungu	aliogopa	na–si	na–kudhoofika	umechoka	na–wewe	nyuma–yako	
H0430	H3373	H3808	H3023	H5889			

jinsi alivyokutana na wewe barabarani na kuwashambulia kati yenu kwa nyuma, wale waliokuwa wamelegea nyuma, mlipokuwa dhaifu na kuchoka, hakumheshimu Mungu.

19

לְךָ	וֵאלֹהֶיךָ	יְהוָה	בְּהָנִיחַ	וְהָיָה	
wewe	Mungu–wako	Yahwe	wakati–wa–kukupa–pumziko	na–itakuwa	
	H0430	H3068	H5117	H1961	

יְהוָה־	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	מִסָּבִיב	אֹיְבֶיךָ	מִכָּל־
Yahwe–	ambayo	katika–nchi	pande–zote	ya–maadui–zako	kutoka–kwa–maadui–wako–wote
H3068		H0776	H5439	H0341	H3605

עֲמָלֵק	זָכֹר	אֶת־	תִּמְחֶה	לְרִשְׁתָּהּ	נֹחֲלָה	לְךָ	נֹתֵן	אֱלֹהֶיךָ
ya–Amaleki	kumbukumbu	–	utafuta	kuirithi	urithi	wewe	anakupa	Mungu–wako
H6002	H2143	H0853		H3423	H5159		H5414	H0430

תִּשְׁכָּח׃	לֹא	הַשָּׁמָיִם	מִתַּחַת		
utasahau	si	ya–mbingu	kutoka–chini		
H7911	H3808	H8064	H8478		

פ	
¶	

Kwa hiyo, Yahwe Mungu wako atakapowapa pumziko kutoka kwa maadui zako kila sehemu, katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako anawapatia kumiliki kama urithi, hautakiwi kusahau kuwa unapaswa kufuta kumbukumbu ya Waamaleki chini ya mbingu.

Chapter 26

1

לְךָ נֹתֵן אֱלֹהֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר הָאָרֶץ אֶל־ תָּבוֹא כִּי־ וְהָיָה
wewe anakupa Mungu–wako Yahwe ambayo nchi kwa– utaingia wakati– na–itakuwa
H5414 H0430 H3068 H0776 H0413 H0935 H1961

בָּהּ׃ וְיָשַׁבְתָּ וְיָרַשְׁתָּהּ נַחֲלָה
ndani–yake na–utakaa na–utairithi urithi
H3427 H3423 H5159

Utakapofika katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako anakupatia kama urithi, na utakapoimiliki na kuishi ndani yake,

2

תָּבִיא אֲשֶׁר הָאֲדָמָה פְּרִי כָּל־ וּמֵרֵאשִׁית וְלָקַחְתָּ
utaleta ambayo ya–ardhi ya–matunda ya–matunda–yote kutoka–malimbuko na–utachukua
H0935 H0127 H6529 H3605 H7225 H3947

בַּטֶּנָא וְשַׂמְתָּ לֶךְ נֹתֵן אֱלֹהֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר מֵאַרְצְךָ
katika–kikapu na–utaweka wewe anakupa Mungu–wako Yahwe ambayo kutoka–nchi–yako
H2935 H5414 H0430 H3068 H0776

שְׁמוֹ לְשַׁכֵּן אֱלֹהֶיךָ יְהוָה יִבְחַר אֲשֶׁר הַמָּקוֹם אֶל־ וְהָלַכְתָּ
jina–lake kukalisha Mungu–wako Yahwe atachagua ambapo mahali kwa– na–utaenda
H8034 H7931 H0430 H3068 H0977 H4725 H0413 H1980

שָׁם׃
huko
H8033

basi unatakiwa kuchukua baadhi ya mavuno yote ya kwanza ya ardhi uliyoyaleta kutoka katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako anakupatia. Unatakiwa kuyaweka ndani ya kikapu na kuelekea katika eneo ambalo Yahwe Mungu wako atapachagua kama mahali patakatifu.

3

אֵלָיו וְאָמַרְתָּ הָהֵם בַּיָּמִים יִהְיֶה אֲשֶׁר הַכֹּהֵן אֶל־ וּבָאתָ
kwake na–utasema hizo katika–siku atakuwa ambaye kuhani kwa– na–utakuja
H0413 H0559 H1992 H3117 H1961 H3548 H0413 H0935

אֲשֶׁר הָאָרֶץ אֶל־ בָּאתִי כִּי־ אֱלֹהֶיךָ לַיהוָה הַיּוֹם הִגַּדְתִּי
ambayo nchi kwa– nimeingia kwamba– Mungu–wako kwa–Yahwe leo ninatangaza
H0776 H0413 H0935 H0430 H3068 H3117 H5046

לָנוּ׃ לָתֵת לַאֲבֹתֵינוּ יְהוָה נִשְׁבַּע
sisi kutupa kwa–baba–zetu Yahwe aliapa
H5414 H0001 H3068 H7650

Unatakiwa kwenda kwa kuhani ambaye atakuwa akihudumu katika siku hizo na kumwambia, “Siku ya leo ninakiri kwa Yahwe Mungu wako ya kuwa nimekuja katika nchi ambayo Yahwe aliapa kwa mababu zetu kutupatia”.

4

מִזְבַּח לִפְנֵי וְהִנִּיחוֹ מִיָּדֶךָ הַטֶּנָא הַכֹּהֵן וְלָקַח
madhabahu mbele–za na–atakiweka kutoka–mkononi–mwako kikapu kuhani na–atachukua
H4196 H6440 H3240 H3027 H2935 H3548 H3947

אֱלֹהֶיךָ׃ יְהוָה
Mungu–wako ya–Yahwe
H0430 H3068

Kuhani anatakiwa kuchukua kikapu mkononi mwako na kukiweka madhabahuni ya Yahwe Mungu wako.

אָבִי	אֹבֵד	אֲרַמִּי	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וּלְפָנֵי	וְאָמַרְתָּ	וְעָנִיתָ	5
baba–yangu	mtangatanga	Mwaramu	Mungu–wako	Yahwe	mbele–za	na–utasema	na–utajibu	
H0001	H0006	H0761	H0430	H3068	H6440	H0559		

וַיְהִי־	מְעָט	בִּמְתֵי	שָׁם	וַיָּגָר	מִצְרַיְמָה	וַיֵּרֶד	
na–akawa–	wachache	na–watu–wachache	huko	na–akakaa–kama–mgeni	Misri	na–akashuka	
H1961	H4592	H4962	H8033		H4714	H3381	

וָרָב׃	עָצוּם	גָּדוֹל	לְגוֹי	שָׁם
na–wengi	lenye–nguvu	kubwa	taifa	huko
	H6099			H8033

Unapaswa kusema mbele ya Yahwe Mungu wako, “Babu yangu alikuwa Mwaremi mzururaji. Alikwenda chini hadi Misri na kukaa kule, na idadi ya watu wake ilikuwa chache. Kule akawa taifa kubwa, lenye nguvu na idadi kubwa.

עֲבָדָה	עָלֵינוּ	וַיִּתְּנוּ	וַיְעַנּוּנוּ	הַמִּצְרִים	אֹתָנוּ	וַיְרֵעוּ		6
kazi	juu–yetu	na–walituwekea	na–walitudhulumu	Wamisri	sisi	na–walitutendea–ubaya		
H5656		H5414		H4713	H0853			

קָשֶׁה׃
ngumu
H7186

Wamisri walitutendea vibaya na kututesa. Walitulazimisha kufanya kazi za watumwa.

									7
קֹלֵנוּ	אֶת־	יְהוָה	וַיִּשְׁמַע	אֲבֹתֵינוּ	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶל־	וַנִּצְעַק	
sauti–yetu	–	Yahwe	na–akasikia	wa–baba–zetu	Mungu	Yahwe	kwa–	na–tulimlilia	
	H0853	H3068	H8085	H0001	H0430	H3068	H0413	H6817	

לַחֲצֵנוּ׃	וְאֶת־	עֲמָלֵנוּ	וְאֶת־	עָנְיֵנוּ	אֶת־	וַיַּרְא
dhiki–yetu	na–	taabu–yetu	na–	mateso–yetu	–	na–akaona
	H0853	H5999	H0853	H6040	H0853	H7200

Tulimlilia Yahwe, Mungu wa baba zetu, naye akasikia sauti yetu na kuona mateso yetu, kazi zetu na mateso yetu.

								8
נְטוּיָה	וּבְזֹרַע	חֲזָקָה	בְּיָד	מִמִּצְרַיִם	יְהוָה	וַיּוֹצִאֵנוּ		
ulionyoshwa	na–kwa–mkono	wenye–nguvu	kwa–mkono	kutoka–Misri	Yahwe	na–akatutoa		
H5186	H2220	H2389	H3027	H4714	H3068	H3318		

וּבְמֹפְתִים׃	וּבְאֹתוֹת	גָּדֹל	וּבְמוֹרָא
na–kwa–maajabu	na–kwa–ishara	mkubwa	na–kwa–utisho
H4159	H0226		

Yahwe alituondoa Misri kwa mkono wake mkuu, kwa mkono wake ulionyoshwa, kwa hofu kuu, kwa ishara na miujiza;

									9
אֶרֶץ	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־	לָנוּ	וַיִּתֶּן־	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶל־	וַיְבִאֵנוּ	
nchi	hii	nchi	–	sisi	na–akatupa–	hapa	mahali	kwa–	na–akatuleta	
H0776	H2063	H0776	H0853		H5414	H2088	H4725	H0413	H0935	

וּדְבָשׁ׃	חָלָב	זָבַת
na–asali	maziwa	inayotiririka
H1706	H2461	H2100

na ametuleta katika sehemu hii na kutupatia nchi hii, nchi inayotiririka kwa maziwa na asali.

נָתַתָּה	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	פְּרִי	רֵאשִׁית֙	אֶת־	הֵבֵאתִי֙	הִנֵּה	וְעַתָּה		10
umenipa	ambayo–	ya–ardhi	ya–matunda	malimbuko	–	nimeleta	tazama	na–sasa		
H5414		H0127	H6529	H7225	H0853	H0935	H2009	H6258		
יְהוָה	לִפְנֵי	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	לִפְנֵי	וְהִנַּחְתּוֹ	יְהוָה	לִי		
Yahwe	mbele–za	na–utasujudu	Mungu–wako	Yahwe	mbele–za	na–utakiweka	Yahwe	mimi		
H3068	H6440	H7812	H0430	H3068	H6440	H3240	H3068			
								אֱלֹהֶיךָ׃		
								Mungu–wako		
								H0430		

Tazama sasa, nimeleta mavuno ya kwanza kutoka katika nchi ambayo wewe, Yahwe, umenipatia. ” Unapaswa kuweka chini mbele ya Yahwe Mungu wako na kuabudu mbele zake;

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	לְךָ	נָתַן־	אֲשֶׁר	הַטּוֹב	בְּכָל־	וְשָׂמַחְתָּ			11
Mungu–wako	Yahwe	wewe	amekupa–	ambao	wa–uzuri	kwa–uzuri–wote	na–utafurahi			
H0430	H3068		H5414			H3605	H8055			
ס	בְּקִרְבֶּךָ׃	אֲשֶׁר	וְהַגֵּר	וְהַלֵּוִי֙	אַתָּה֙	וּלְבֵיתֶ֑ךָ				
¶	katikati–yako	ambaye	na–mgeni	na–Mlawi	wewe	na–nyumba–yako				
	H7130		H1616	H3881						

na unapaswa kufurahia katika mema yote ambayo Yahwe Mungu wako amekufanyia, kwa ajili na nyumba yako – wewe, na Mlawi, na mgeni aliye miongoni mwako.

בַּשָּׁנָה	תְּבוּאָתֶךָ	מַעְשַׂר	כָּל־	אֶת־	לַעֲשֵׂר	תְּכַלֶּה	כִּי			12
mwaka–wa	ya–mazao–yako	ya–zaka	zaka–yote	–	kutoa–zaka	utamaliza	wakati			
H8141	H8393	H4643	H3605	H0853	H6237	H3615				
וְאָכְלוּ	וְלָאַלְמָנָה	לַיָּתוֹם	לַגֵּר֙	לַלֵּוִי֙	וְנָתַתָּה	הַמַּעֲשֵׂר	שְׁנַת	הַשְּׁלִישִׁת		
na–watakula	na–mjane	yatima	mgeni	Mlawi	na–utampa	wa–zaka	mwaka	wa–tatu		
H0398	H0490	H3490	H1616	H3881	H5414	H4643	H8141	H7992		
							וְשָׂבְעוּ׃	בִּשְׁעָרֶיךָ		
							na–watashibishwa	katika–malango–yako		
							H7646	H8179		

Utakapomaliza kutoa zaka yote ya mavuno katika mwaka wa tatu, yaani, mwaka wa kutoa zaka, basi unapaswa kuwapatia Mlawi, kwa mgeni, kwa yatima, na kwa mjane, ili kwamba waweze kula ndani ya malango yenu ya mji na kujazilishwa.

וְנָתַתָּ	לְפִנֵי֙	יְהוָ֣ה	אֱלֹהֶ֔יךָ	בִּעַרְתִּי	הַקֹּדֶשׁ	מִן־	הַבַּ֣יִת	וְגַם		13
na–utasema	mbele–za	Yahwe	Mungu–wako	nimeondoa	takatifu	kutoka–	nyumba	na–pia		
H0559	H6440	H3068	H0430		H6944			H1571		
נְתַתִּיו	לַלֵּוִי֙	וְלַגֵּר֙	לַיָּת֔וֹם	וְלָאַלְמָנָ֖ה	כְּכָל־	מִצְוָתֶךָ	אֲשֶׁר			
nimempa	Mlawi	na–mgeni	yatima	na–mjane	kama–amri–yako–yote	ya–amri–yako	ambayo			
H5414	H3881	H1616	H3490	H0490	H3605	H4687				
							שִׁכָּחְתִּי׃	וְלֹא	מִמִּצְוֹתֶיךָ	
							nimesahau	na–si	kutoka–amri–zako	
							H7911	H3808	H4687	
עָבַרְתִּי	לֹא־	צִוִּיתָנִי								
nimevuka	si–	uliniamuru								
	H3808	H6680								

Unatakiwa kusema mbele ya Yahwe Mungu wako, “Nimetoa kutoka nyumbani mwangu vitu ambavyo ni mali ya Yahwe, na kumpatia Mlawi, mgeni, yatima, na mjane, kulingana na amri zote ulizonipatia. Sijavunja amri yako yoyote, wala sijazisahau.

14 לֹא־ si– H3808 אָכַלְתִּי nimekula H0398 בְאֹנִי katika–maombolezo–yangu H0205 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake בְעֵרְתִּי nimeondoa וְלֹא־ na–si– H3808 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake

בְּטָמֵא katika–unajisi H2931 נָתַתִּי nimetoa H5414 וְלֹא־ na–si– H3808 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake לְמֵת kwa–wafu H4191 שָׁמַעְתִּי nimesikiliza H8085 בְּקוֹל sauti–ya יְהוָה Yahwe H3068

עָשִׂיתִי nimefanya כְּכֹל kama–vyote H3605 אֲשֶׁר ambavyo צִוִּיתָנִי׃ uliniamuru H6680 אֱלֹהָי Mungu–wangu H0430

Sijala kati yao wakati wa maombolezo yangu, wala sijaziweka mahali pengine nilipokuwa mchafu, wala sijazitoa kati yao kwa heshima ya wafu. Nimesikiliza sauti ya Yahwe Mungu wangu; Nimetii kila kitu ulichoniamuru kukifanya.

15 הַשְׁקִיפָה tazama–chini H8259 מִמְּעוֹן kutoka–makao H4583 קָדְשְׁךָ yako–matakatifu H6944 מִן־ kutoka– מִשְׁמַיִם mbingu H8064 וּבָרֵךְ na–ubariki H1288 אֶת־ – H0853 עַמְּךָ watu–wako

אֶת־ na– H0853 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וְאֶת־ na– H0853 הָאֲדָמָה ardhi H0127 אֲשֶׁר ambayo נָתַתָּה umetupa H5414 כַּאֲשֶׁר kama–vile נִשְׁבַּעְתָּ uliapa H7650 לַאֲבֹתֵינוּ kwa–baba–zetu H0001

אֶרֶץ nchi H0776 זָבַת inayotiririka חָלָב maziwa וּדְבָשׁ׃ na–asali H1706 ס ¶

Tazama chini kutoka mahali patakatifu unapoishi, kutoka mbinguni, na ubariki watu wako Israeli, na nchi uliyotupatia, kama ulivyoapa kwa mababu zetu, nchi inayotiririka kwa maziwa na asali.

16 הַיּוֹם leo H3117 הַזֶּה hii H2088 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 מְצַוְּךָ anakuamuru H6680 לַעֲשׂוֹת kufanya חֻקִּים sheria H2706 הַמִּשְׁפָּטִים hukumu H4941 וְאֶת־ na– H0853 הָאֵלֶּה hizi H0428

וְעָשִׂיתָ na–utafanya אוֹתָם hiyo H0853 בְּכָל־ kwa–moyo–wako–wote H3605 לְבָבְךָ wa–moyo–wako H3824 וְשָׁמַרְתָּ na–utashika H8104

וּבְכָל־ na–kwa–nafsi–yako–yote H3605 נַפְשֶׁךָ׃ ya–nafsi–yako H5315

Leo Yahwe Mungu wako anawaamuru kuzitii sheria na amri hizi; basi utazishikilia na kuzitenda kwa moyo wako wote na kwa nafsi yako yote.

17 אֶת־ – H0853 יְהוָה Yahwe H3068 הֶאֱמַרְתָּ umetangaza H0559 הַיּוֹם leo H3117 לִהְיוֹת kuwa לְךָ kwako לֵאלֹהִים Mungu H0430 וְלָלֶכֶת na–kutembea H3212 בִּדְרָכָיו katika–njia–zake H1870

וְלִשְׁמֹעַ na–kusikiliza H8085 בְּקֹלוֹ׃ sauti–yake וּמִשְׁפָּטָיו na–hukumu–zake H4941 וּמִצְוֹתָיו na–amri–zake H4687 חֻקָּיו sheria–zake H2706 וְלִשְׁמֹר na–kushika H8104

Umetamka leo ya kuwa Yahwe ni Mungu wako, na kwamba utatembea katika njia zake na kushikilia sheria zake, maagizo yake na amri zake, na kwamba utaisikiliza sauti yake.

18 וַיהוָה֙ הֶאֱמִירְךָ֣ הַיּ֔וֹם לִהְי֥וֹת לוֹ֙ לְעַ֣ם סְגֻלָּ֔ה כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּר־
na-Yahwe amekutangaza leo kuwa kwake watu wa-hazina kama-vile aliongea-
H3068 H0559 H3117 H1961 H5459 H1696

לָ֑ךְ וְלִשְׁמֹ֖ר כָּל־מִצְוֹתָֽיו׃
kwako na-kushika amri-zake-zote za-amri-zake
H8104 H3605 H4687

Leo Yahwe ametamka ya kwamba mu watu ambao ni mali yake, kama alivyoahidi kwenu, na kwamba mnapaswa kushikilia amri zake zote.

19 וְלִתְתְּךָ֣ עֶלְי֔וֹן עַ֖ל כָּל־גּוֹיִ֣ם אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֑ה לִתְהִלָּ֥ה וּלְשֵׁ֖ם וּלְתִפְאָ֑רֶת
na-kukuweka juu juu-ya mataifa-yote ambayo ameyafanya kwa-sifa
H5414 H0430 H3605 H1961 H8416

וְלִהְיֹתְךָ֥ עַם־קָד֖וֹשׁ לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּֽר׃ ס ¶
na-kukufanya watu- watakatifu kwa-Yahwe Mungu-wako alisema kama-vile
H1961 H6918 H3068 H0430 H8597 H8034 H1696

Na atawaweka juu zaidi ya mataifa mengine aliyoyaumba nanyi mtapokea sifa, umaarufu na heshima. Mtakuwa watu waliowekwa kando kwa Yahwe Mungu wako, kama alivyosema.”

Chapter 27

1 וַיְצַ֨ו מֹשֶׁ֜ה וְזִקְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־כָּל־הָעָם֙ לֵאמֹ֔ר שָׁמֹ֣ר אֶת־כָּל־
na-akaamuru Musa na-wazee wa-Israeli watu –amri-yote
H6680 H4872 H2205 H3478 H0853 H0853 H8104 H3605

הַמִּצְוָ֖ה אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֑י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶ֖ם הַיּֽוֹם׃
ya-amri ambayo mimi ninakuamuru ninyi leo
H4687 H0595 H6680 H0853 H3117

Musa na wazee wa Israeli waliwaamuru watu na kusema, “Zishikeni amri zote ninazowaamuru leo.

2 וְהָיָ֗ה בַּיּוֹם֙ אֲשֶׁ֣ר תַּעַבְר֔וּ אֶת־הַיַּרְדֵּ֖ן אֶל־הָאָ֣רֶץ אֲשֶׁר־
na-itakuwa siku-ya ambayo mtavuka –Yordani kwa- nchi ambayo-
H1961 H3117 H0853 H3383 H0413 H0776 H3068

יְהוָ֤ה נֹתֵן֙ לְךָ֔ אֲשֶׁ֥ר יְהוָ֖ה אֱלֹהֶ֑יךָ וְהֵקַמְתָּ֣ לְךָ֔ אֲבָנִ֖ים גְּדֹלֹ֑ות וְשַׂדְתָּ֥ אֹתָ֖ם
Yahwe Mungu-wako anakupa wewe na-utasimamisha kwako mawe makubwa na-utayapaka hiyo
H3068 H0430 H5414 H3068 H0430 H0068 H7874 H0853

בַּשִּֽׂיד׃
kwa-chokaa
H7875

Katika siku mtakapopita juu ya Yordani kwenye nchi ambayo Yahwe Mungu wako anawapatia, mnapaswa kutengeneza mawe kiasi makubwa na kuyachapa kwa lipu.

לְמַעַן	בְּעָבְרֶךָ	הַזֹּאת	הַתּוֹרָה	דִּבְרֵי	כָּל־	אֶת־	עֲלֵיהֶן	וְכָתַבְתָּ	3
ili	unapovuka	hii	ya–sheria	ya–maneno	maneno–yote	–	juu–yake	na–utaandika	
H4616		H2063	H8451	H1697	H3605	H0853		H3789	

אֶרֶץ	לְךָ	נֹתֵן	וֵאלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶל־	תָּבֹא	אֲשֶׁר
nchi	wewe	anakupa	Mungu–wako	Yahwe	ambayo–	nchi	kwa–	utaingia	kwamba
H0776		H5414	H0430	H3068		H0776	H0413	H0935	

לָךְ׃	אֲבֹתֶיךָ	אֱלֹהֵי־	יְהוָה	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	וּדְבַשׁ	חָלָב	זָבַת	
kwako	wa–baba–zako	Mungu–	Yahwe	alisema	kama–vile	na–asali	maziwa	inayotiririka	
	H0001	H0430	H3068	H1696		H1706	H2461	H2100	

Mnatakiwa kuyaandika juu yake maneno yote ya sheria hii pale mtakapovuka; ili muweze kwenda katika nchi ambayo Yahwe Mungu wako anawapatia, nchi inayotiririka kwa maziwa na asali, kama Yahwe, Mungu wa mababu zenu, alivyowaahidi.

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	הָאֲבָנִים	אֶת־	תָּקִימוּ	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	בְּעָבְרְכֶם	וְהָיָה	4
mimi	ambayo	haya	mawe	–	mtasimamisha	Yordani	–	mnapovuka	na–itakuwa	
H0595		H0428	H0068	H0853		H3383	H0853		H1961	

בַּשִּׂיד׃	אוֹתָם	וְשַׂדְתָּ	עֵיבָל	בְּהַר	הַיּוֹם	אֶתְכֶם	מְצַוֶּה
kwa–chokaa	hiyo	na–utayapaka	Ebali	katika–mlima	leo	ninyi	ninakuamuru
H7875	H0853	H7874		H2022	H3117	H0853	H6680

Mtakapovuka juu ya Yordani, yapangane haya mawe ninayowaamuru leo, juu ya mlima wa Ebali, na myapige kwa lipu.

לֹא־	אֲבָנִים	מִזְבָּח	אֱלֹהֶיךָ	לַיהוָה	מִזְבֵּחַ	שָׁם	וּבָנִיתָ		5
si–	ya–mawe	madhabahu	Mungu–wako	kwa–Yahwe	madhabahu	huko	na–utajenga		
H3808	H0068	H4196	H0430	H3068	H4196	H8033	H1129		

בַּרְזֶל׃	עֲלֵיהֶם	תָּנִיף
chuma	juu–yake	utainua
H1270		

Hapo mnapaswa kujenga dhabahu kwa Yahwe Mungu wako, dhabahu la mawe; lakini hautakiwi kuinua chombo cha chuma kujenga mawe.

עָלָיו	וְהַעֲלִיתָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	מִזְבַּח	אֶת־	תִּבְנֶה	שְׁלֵמוֹת	אֲבָנִים	6
juu–yake	na–utatoa	Mungu–wako	ya–Yahwe	madhabahu	–	utajenga	mazima	mawe	
	H5927	H0430	H3068	H4196	H0853	H1129	H8003	H0068	

אֱלֹהֶיךָ׃	לַיהוָה	עוֹלֹת
Mungu–wako	kwa–Yahwe	sadaka–za–kuteketezwa
H0430	H3068	

Unatakiwa kujenga dhabahu ya Yahwe Mungu wako kwa mawe yasiyokuwa na kazi; unatakiwa kutoa dhabihu ya kuteketeza juu yake kwa Yahwe Mungu wako,

יְהוָה	לִפְנֵי	וְשָׂמַחְתָּ	שָׁם	וְאָכַלְתָּ	שְׁלָמִים	וְזָבַחְתָּ	7
Yahwe	mbele–za	na–utafurahi	huko	na–utakula	sadaka–za–amani	na–utatoa–dhabihu	
H3068	H6440	H8055	H8033	H0398	H8002	H2076	

אֱלֹהֶיךָ׃
Mungu–wako
H0430

na utatoa sadaka ya pamoja na utakula pale; utafurahia mbele ya Yahwe Mungu wako.

בַּאֲר	הַזֹּאת	הַתּוֹרָה	דִּבְרֵי	כָּל־	אֶת־	הָאֲבָנִים	עַל־	וְכָתַבְתָּ	8
kwa-uwazi	hii	ya-sheria	ya-maneno	maneno-yote	–	mawe	juu-ya	na-utaandika	
H0874	H2063	H8451	H1697	H3605	H0853	H0068		H3789	

ס	הֵיטֵֽב׃	
¶	vizuri	
	H3190	

Utaandika juu ya mawe maneno yote ya sheria hii kwa wazi.

וְהַסְכָּת	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	אֶל	הַלְוִיִּם	וְהַכֹּהֲנִים	מֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	9
sikiliza	kusema	ya-Israeli	Israeli-yote	kwa	Walawi	na-makuhani	Musa	na-akasema	
H5535	H0559	H3478	H3605	H0413	H3881	H3548	H4872	H1696	

אֱלֹהֶֽיךָ׃	לַיהוָה	לְעָם	נִהְיֵיתָ	הַזֶּה	הַיּוֹם	יִשְׂרָאֵל	וּשְׁמַע
Mungu-wako	kwa-Yahwe	watu	umekuwa	hii	leo	Israeli	na-usikize
H0430	H3068		H1961	H2088	H3117	H3478	H8085

Musa na makuhani, Walawi, waliongea na Waisraeli wote na kusema, “Nyamazeni na sikilizeni Israel: Leo mmekuwa watu wa Yahwe Mungu wenu.

וְאֶת־	מִצְוֹתָו	אֶת־	וְעָשִׂיתָ	אֱלֹהֶֽיךָ	יְהוָה	בְּקוֹל	וְשָׁמַעְתָּ	10
na-	amri-zake	–	na-utafanya	Mungu-wako	Yahwe	sauti-ya	na-utasikiliza	
H0853	H4687	H0853		H0430	H3068		H8085	

ס	הַיּוֹם׃	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	חֻקָּיו
¶	leo	ninakuamuru	mimi	ambazo	sheria-zake
	H3117	H6680	H0595		H2706

Mnapaswa basi kutii sauti ya Yahwe Mungu wenu na kutii amri na sheria zake ambazo ninawaamuru leo.”

לֵאמֹֽר׃	הַהוּא	בַּיּוֹם	הָעָם	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיְצַו	11
kusema	hiyo	siku-ya	watu	–	Musa	na-akaamuru	
H0559	H1931	H3117		H0853	H4872	H6680	

Musa aliwaamuru watu siku hiyo hiyo na kusema,

אֶת־	בְּעָבְרְכֶם	גְּרִזִּים	הָר	עַל־	הָעָם	אֶת־	לְבָרֵךְ	יַעַמְדוּ	אֵלֶּה	12
–	mnapovuka	Gerizimu	mlima	juu-ya	watu	–	kubariki	watasimama	hawa	
H0853		H1630	H2022			H0853	H1288	H5975	H0428	

וּבִנְיָמִֽן׃	וְיוֹסֵף	וְיִשָּׂשכָר	וְיִהוּדָה	וְלֵוִי	שִׁמְעוֹן	הַיַּרְדֵּן
na-Benyamini	na-Yosefu	na-Isakari	na-Yuda	na-Lawi	Simeoni	Yordani
H1144	H3130	H3485	H3063	H3878	H8095	H3383

“Makabila haya yanapaswa kusimama katika mlima Gerizimu kuwabariki watu baada ya nyinyi kuvuka Yordani; Simeoni, Lawi, Judah, Isakari, Yusufu na Benyamini.

וְאָשֵׁר	גָּד	רְאוּבֵן	עֵיבָל	בְּהַר	הַקְּלָלָה	עַל־	יַעַמְדוּ	וְאֵלֶּה	13
na-Asheri	Gadi	Reubeni	Ebali	katika-mlima	laana	kwa-	watasimama	na-hawa	
H0836	H1410	H7205		H2022	H7045		H5975	H0428	

וְנַפְתָּלִֽי׃	דָּן	וּזְבוּלֻן
na-Naftali	Dani	na-Zabuloni
H5321	H1835	H2074

Haya ni makabila ambayo lazima yasimame juu yam lima Ebali kutamka laana: Rubeni, Gadi, Asheri, Zabuloni, Dan na Naftali.

ס	רָם׃	קוֹל	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	כָּל־	אֶל־	וְאָמְרוּ	הַלְוִיִּם	וְעָנוּ	14
¶	kubwa	sauti	wa-Israeli	mtu	kila-	kwa-	na-watasema	Walawi	na-watajibu	
			H3478	H0376	H3605	H0413	H0559	H3881		

Walawi watajibu na kusema kwa wanamume wote wa Israeli kwa sauti kubwa:

מַעֲשֵׂה	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	וּמַסֵּכָה	פֶּסֶל	יַעֲשֶׂה׀	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	אָרוּר	15
kazi	kwa-Yahwe	chukizo	na-kinyago	sanamu	atafanya	ambaye	mtu	amelaaniwa	
H4639	H3068	H8441		H6459			H0376	H0779	

וְאָמְרוּ	הָעָם	כָּל־	וְעָנוּ	בַּסָּתֶר	וְשָׂם	חָרָשׁ	יְדֵי	
na-watasema	wa-watu	watu-wote	na-watajibu	kisiri	na-akaweka	ya-fundi	ya-mikono	
H0559		H3605				H2796	H3027	

ס	אָמֵן׃	
¶	Amina	
	H0543	

“Alaaniwe mwanamume atakayechonga sanamu au kinyago, chukizo kwa Yahwe, kazi ya mikono ya fundi, ambayo ataifanya sirini”. Kisha watu wote wanapaswa kujibu na kusema, ‘Amina’.

הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	וְאִמּוֹ	אָבִיו	מַקֵּלֵל	אָרוּר	16
wa-watu	watu-wote	na-watasema	na-mama-yake	baba-yake	anayemdharau	amelaaniwa	
	H3605	H0559	H0517	H0001	H7034	H0779	

ס	אָמֵן׃	
¶	Amina	
	H0543	

Alaaniwe mwanamume atakayemuaibisha baba yake au mama yake. Kisha watu wote waseme, 'Amina'.

אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	רֵעֵהוּ	גְּבוּל	מַסִּיג	אָרוּר	17
Amina	wa-watu	watu-wote	na-watasema	wa-jirani-yake	mpaka	anayesogeza	amelaaniwa	
H0543		H3605	H0559	H7453	H1366	H5253	H0779	

ס	
¶	

Alaaniwe mwanamume anayetoa alama ya ardhi.' Kisha watu wote na waseme, 'Amina'.

ס	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	בַּדֶּרֶךְ	עִוֵּר	מַשִּׂגַּת	אָרוּר	18
¶	Amina	wa-watu	watu-wote	na-watasema	njiani	kipofu	anayempoteza	amelaaniwa	
	H0543		H3605	H0559	H1870	H5787	H7686	H0779	

Alaaniwe mwanamume asababishae kipofu kutoka nje ya barabara. Kisha watu wote waseme, ‘Amina’.

כָּל־	וְאָמַר	וְאַלְמָנָה	יָתוֹם	גֵּר־	מִשְׁפַּט	מַטֶּה	אָרוּר	19
watu-wote	na-watasema	na-mjane	yatima	ya-mgeni-	haki	anayepotosha	amelaaniwa	
H3605	H0559	H0490	H3490	H1616	H4941	H5186	H0779	

ס	אָמֵן׃	הָעָם	
¶	Amina	wa-watu	
	H0543		

Alaaniwe mwanamume atumiaye nguvu kupokonya haki inayomstahili mgeni, yatima, au mjane. Kisha watu wote lazima waseme, ‘Amina’.

כְּנַף	גִּלָּה	כִּי	אָבִיו	אֵשֶׁת	עִם־	שֹׁכֵב	אָרוּר	20
upindo	amefunua	kwa-sababu	wa-baba-yake	mke	na-	analala	amelaaniwa	
H3671	H1540		H0001	H0802		H7901	H0779	

ס	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	אָבִיו
¶	Amina	wa-watu	watu-wote	na-watasema	wa-baba-yake
	H0543		H3605	H0559	H0001

Alaaniwe mwanamume atakayelala na mke wa baba yake, kwa sababu atakuwa amechukua haki za baba yake'. Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	בְּהֵמָה	כָּל־	עִם־	שֹׁכֵב	אָרוּר	21
wa–watu	watu–wote	na–watasema	wa–mnyama	mnyama–yeyote	na–	analala	amelaaniwa	
	H3605	H0559	H0929	H3605		H7901	H0779	

ס	אָמֵן׃	
¶	Amina	
	H0543	

Alaaniwe mwanamume atakayelala na aina yoyote ya mnyama'. Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

אִמּוֹ	בַּת־	אוֹ	אָבִיו	בַּת־	אֲחֹתוֹ	עִם־	שֹׁכֵב	אָרוּר	22
wa–mama–yake	binti–	au	wa–baba–yake	binti–	dada–yake	na–	analala	amelaaniwa	
H0517	H1323		H0001	H1323	H0269		H7901	H0779	

ס	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר
¶	Amina	wa–watu	watu–wote	na–watasema
	H0543		H3605	H0559

Alaaniwe mwanamume atakayelala na dada yake, binti wa baba yake, au binti wa mama yake. Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

ס	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	חֹתַנְתּוֹ	עִם־	שֹׁכֵב	אָרוּר	23
¶	Amina	wa–watu	watu–wote	na–watasema	mama–mkwe	na–	analala	amelaaniwa	
	H0543		H3605	H0559			H7901	H0779	

Alaaniwe mwanamume atakayelala na mama mkwe'. Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

ס	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר	בַּסֵּתֶר	רֵעֵהוּ	מַכֵּה	אָרוּר	24
¶	Amina	wa–watu	watu–wote	na–watasema	kisiri	jirani–yake	anayempiga	amelaaniwa	
	H0543		H3605	H0559		H7453	H5221	H0779	

Alaaniwe mwanamume atakayemuua jirani yake kwa siri'. Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

וְאָמַר	נָקִי	דָּם	נֶפֶשׁ	לְהַכּוֹת	שֹׁחַד	לְקַחַ	אָרוּר	25
na–watasema	isiyo–na–hatia	damu	nafsi	kupiga	rushwa	anayechukua	amelaaniwa	
H0559		H1818	H5315	H5221	H7810	H3947	H0779	

ס	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־
¶	Amina	wa–watu	watu–wote
	H0543		H3605

Alaaniwe mwanamume apokeaye rushwa kumuua mtu asiye na hatia'. Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

אוֹתָם	לַעֲשׂוֹת	הַזֹּאת	הַתּוֹרָה־	דִּבְרֵי	אֶת־	יָקִים	לֹא־	אֲשֶׁר	אָרוּר	26
hiyo	kuyafanya	hii	ya–sheria–	maneno	–	atathibitisha	si–	ambaye	amelaaniwa	
H0853		H2063	H8451	H1697	H0853		H3808		H0779	

פ	אָמֵן׃	הָעָם	כָּל־	וְאָמַר
¶	Amina	wa–watu	watu–wote	na–watasema
	H0543		H3605	H0559

Alaaniwe mwanamume asiyethibitisha maneno ya sheria hii, ili kwamba ayatii. ' Kisha watu wote lazima waseme, 'Amina'.

Chapter 28

לַעֲשׂוֹת	לִשְׁמֹר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בְּקוֹל	תִּשְׁמַע	שָׁמוֹעַ	אִם־	וְהָיָה	1
na–kufanya	kushika	Mungu–wako	Yahwe	sauti–ya	utasikiliza	kusikiliza	kama–	na–itakuwa	
	H8104	H0430	H3068		H8085	H8085		H1961	

יְהוָה	וּנְתָנְךָ	הַיּוֹם	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	מִצְוֹתָיו	כָּל־	אֶת־	
Yahwe	na–atakuweka	leo	ninakuamuru	mimi	ambazo	za–amri–zake	amri–zake–zote	–	
H3068	H5414	H3117	H6680	H0595		H4687	H3605	H0853	

הָאָרֶץ׃	גּוֹיֵי	כָּל־	עַל	עֶלְיוֹן	אֱלֹהֶיךָ
ya–nchi	ya–mataifa	mataifa–yote	juu–ya	juu	Mungu–wako
H0776		H3605			H0430

Utakaposikiliza kwa makini sauti ya Yahwe Mungu wako ili kwamba ushikilie amri zake zote ambazo nakuamuru leo, Yahwe Mungu wako atakuweka juu ya mataifa yote ya ulimwengu.

תִּשְׁמַע	כִּי	וְהִשִּׂגֻךָ	הָאֵלֶּה	הַבְּרָכוֹת	כָּל־	עָלֶיךָ	וּבָאוּ	2
utasikiliza	kwa–sababu	na–zitakufikia	hizi	za–baraka	baraka–zote	juu–yako	na–zitakuja	
H8085		H5381	H0428	H1293	H3605		H0935	

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	בְּקוֹל
Mungu–wako	Yahwe	sauti–ya
H0430	H3068	

Baraka hizi zote zitakuja kwako na kukupita, kama utasikiliza sauti ya Yahwe Mungu wako.

בַּשָּׂדֶה׃	אַתָּה	וּבָרוּךְ	בָּעִיר	אַתָּה	בָּרוּךְ	3
shambani	wewe	na–umebarikiwa	mjini	wewe	umebarikiwa	
		H1288			H1288	

Utabarikiwa ndani ya mji, na utabarikiwa shambani.

שְׁגַר	בְּהֶמְתֶּךָ	וּפְרִי	אַדְמָתְךָ	וּפְרִי	בִטְנְךָ	פְּרִי־	בָּרוּךְ	4
uzao	la–mifugo–yako	na–tunda	la–ardhi–yako	na–tunda	la–tumbo–lako	tunda–	umebarikiwa	
H7698	H0929	H6529	H0127	H6529	H0990	H6529	H1288	

צֹאנֶךָ׃	וְעַשְׁתְּרוֹת	אֲלָפֶיךָ
wa–kondoo–zako	na–uzao	wa–ng'ombe–wako
H6629	H6251	H0504

Matunda ya mwili wako yatabarikiwa, na matunda ya ardhi yako, na matunda ya wanyama wako, ongezeko la ng’ombe wako, na wachanga wa mifugo wako.

וּמִשְׁאֲרֹתֶךָ׃	טַנְאֲךָ	בָּרוּךְ	5
na–bakuli–lako	kikapu–chako	umebarikiwa	
H4863	H2935	H1288	

Kitabarikiwa kikapu chako na chombo cha kukandia.

בְּצֵאתֶךָ׃	אַתָּה	וּבָרוּךְ	בְּבֹאֶךָ	אַתָּה	בָּרוּךְ	6
utokapo	wewe	na–umebarikiwa	uingiapo	wewe	umebarikiwa	
H3318		H1288	H0935		H1288	

Utabarikiwa utakaporudi ndani, na utabarikiwa utakapotoka nje.

לְפָנֶיךָ	נִגָּפִים	עָלֶיךָ	הַקָּמִים	אֹיְבֶיךָ	אֶת־	יְהוָה	יִתֵּן	7
mbele–yako	walioshindwa	dhidi–yako	wanaoinuka	maadui–zako	–	Yahwe	atawatoa	
H6440	H5062			H0341	H0853	H3068	H5414	

לְפָנֶיךָ׃	יָנוּסוּ	דְּרָכִים	וּבִשְׁבָעָה	אֵלֶיךָ	יֵצְאוּ	אֶחָד	בְּדַרְכְּךָ
mbele–yako	watakimbia	za–njia	na–kwa–njia–saba	kwako	watatoka	ya–njia	njia–moja
H6440	H5127	H1870	H7651	H0413	H3318	H0259	H1870

Yahwe atasababisha maadui zako wanaoinuka dhidi yako kupigwa chini mbele yako; watajitokeza dhidi yako kwa njia moja lakini watakimbia mbele zako kwa njia saba.

וּבְכֹל	בַּאֲסָמֶיךָ	הַבְּרָכָה	אֶת־	אִתְּךָ	יְהוָה	יְצַו		8
na–katika–kila	katika–ghala–zako	baraka	–	pamoja–nawe	Yahwe	ataamuru		
H3605	H0618	H1293	H0853	H0854	H3068	H6680		

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר־	בָּאָרֶץ	וּבֵרַכְךָ	יָדֶךָ	מִשְׁלַח
Mungu–wako	Yahwe	ambayo–	katika–nchi	na–atakubariki	mkono–wako	utakachoweka
H0430	H3068		H0776	H1288	H3027	

לָךְ׃	נֹתֵן
wewe	anakupa
	H5414

Yahwe ataamuru baraka kuja kwako katika maghala yako na katika kila unapoweka mkono wako; atakubariki katika nchi anayokupatia.

כִּי	לָךְ	נִשְׁבָּע־	כַּאֲשֶׁר	קָדֹושׁ	לְעַם	לֹו׀	יְהוָה	יְקִימְךָ	9
kwa–sababu	kwako	aliapa–	kama–vile	watakatifu	watu	kwake	Yahwe	atakusimamisha	
		H7650		H6918			H3068		

בִּדְרָכָיו׃	וְהָלַכְתָּ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	מִצְוֹת	אֶת־	תִּשְׁמֹר	
katika–njia–zake	na–utatembea	Mungu–wako	za–Yahwe	amri	–	utashika	
H1870	H1980	H0430	H3068	H4687	H0853	H8104	

Yahwe atawaimarisha kama watu waliotengwa kwa ajili yake, kama alivyoapa kwenu, iwapo mtashikilia amri za Yahwe Mungu wenu, na kutembea katika njia zake.

עָלֶיךָ	נִקְרָא	יְהוָה	שֵׁם	כִּי	הָאָרֶץ	עַמֵּי	כָּל־	וְרָאוּ	10
juu–yako	linaitwa	la–Yahwe	jina	kwamba	wa–nchi	wa–watu	watu–wote	na–wataona	
	H7121	H3068	H8034		H0776		H3605	H7200	

מִמֶּךָּ׃	וְיָרְאוּ
kutoka–kwako	na–wataogopa
	H3372

Watu wote wa ulimwengu wataona ya kwamba mmeitwa kwa jina la Yahwe, nao watawaogopa.

וּבְפָרִי	בִּטְנְךָ	בְּפִרְיֵ	לְטוֹבָה	יְהוָה	וְהוֹתִרְךָ				11
na–katika–tunda	la–tumbo–lako	katika–tunda	kwa–uzuri	Yahwe	na–atakufanya–uenee				
H6529	H0990	H6529		H3068	H3498				

יְהוָה	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	עַל	אַדְמָתֶךָ	וּבְפָרִי	בְּהַמְתֶּךָ	
Yahwe	aliapa	ambayo	ardhi	juu–ya	la–ardhi–yako	na–katika–tunda	la–mifugo–yako	
H3068	H7650		H0127		H0127	H6529	H0929	

לָךְ׃	לָתֵת	לַאֲבֹתֶיךָ
wewe	kukupa	kwa–baba–zako
	H5414	H0001

Yahwe atakufanya kuwa na mafanikio sana katika matunda ya mwili wako, katika matunda ya ng’ombe zako, katika matunda ya ardhi yako, katika nchi aliyoapa kwa mababu zako kuwapatia.

12 יִפְתַּח יְהוָה לְךָ֗ אֶת־ הַשָּׁמַיִם֙ אֹצָרוֹ֙ הַטּ֣וֹב אֶת־ מְטַר־ אַרְצְךָ֖ בְּעִתּ֑וֹ וְלִבָּרֵךְ֙ אֶת־ כָּל־ מַעֲשֵׂ֣ה יָדֶ֔ךָ וְהִלְוִיתָ֖ גּוֹיִ֣ם רַבִּ֑ים וְאַתָּ֖ה לֹ֥א תִלְוֶֽה׃

atafungua Yahwe kwako lake la mbingu hazina-yake njema mvua- kutoa mbingu – kwa-kazi ya-mikono-yako ya-nchi-yako kwa-wakati-wake na-kubariki kazi- yote – za-mataifa mengi na-wewe si utakopa

Yahwe atafungua kwako ghala lake la mbingu kuruhusu mvua juu ya ardhi katika muda sahihi, na kubariki kazi zote za mikono yako; utakopesha kwa mataifa mengi, lakini wewe hautakopa.

13 וּנְתָנְךָ֙ יְהוָ֣ה לְרֹאשׁ֔ וְלֹ֣א לְזָנָ֑ב וְהָיִ֣יתָ רַ֗ק לְמַ֙עְלָ֙ה וְלֹ֣א תִהְיֶ֔ה כִּֽי־ תִשְׁמַ֞ע אֶל־ מִצְוֹת֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י מְצַוְּךָ֣ הַיּ֑וֹם לִשְׁמֹ֖ר וְלַעֲשֽׂוֹת׃

na-atakuweka Yahwe kichwa na-si mkia na-utakuwa juu tu utakuwa na-si juu tu kwa-sababu- utasikiliza – amri za- Yahwe Mungu- wako ambazo mimi ninakuamuru leo, na-kufanya

Yahwe atakufanya kuwa kichwa, na sio mkia; utakuwa juu tu, na hautakuwa chini, iwapo utaisikiliza amri za Yahwe Mungu wako ambazo ninakuamuru leo, ili kuzishikilia na kuzitenda,

14 וְלֹ֣א תָס֗וּר מִכָּל־ הַדְּבָרִים֙ אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֣י מְצַוֶּ֣ה אֶתְכֶ֣ם הַיּ֔וֹם יָמִ֖ין וּשְׂמֹ֑אול לָלֶ֣כֶת אַחֲרֵ֣י אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים לְעָבְדָֽם׃ ס

na-si utageuka kutoka-maneno-yote ya-maneno mimi ambayo ninakuamuru leo ninyi kulia na-kushoto kwenda nyuma-ya miungu mingine kuwatumikia ¶

na usipogeuka kinyume na maneno yoyote ninayokuamuru leo, kulia kwako wala kushoto kwako, na kufuata miungu mingine na kuwatumikia.

15 וְהָיָ֗ה אִם־ לֹ֤א תִשְׁמַע֙ בְּקוֹל֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לִשְׁמֹ֖ר לַעֲשׂ֣וֹת אֶת־ כָּל־ מִצְוֹתָ֣יו וְחֻקֹּתָ֗יו אֲשֶׁ֤ר אָנֹכִי֙ מְצַוְּךָ֣ הַיּ֔וֹם מְצֻוָּתָ֖יו וְהִשִּׂיגֽוּךָ׃ כָּל־ הַקְּלָלוֹת֙ הָאֵ֔לֶּה וּבָ֥אוּ עָלֶ֖יךָ

na-itakuwa kama- si utasikiliza sauti- ya Yahwe Mungu- wako kushika na-sheria-zake amri- zake- zote ambazo mimi ninakuamuru leo hizi za-laana zote za- juu- yako na-zitakuja na-zitakufikia

Lakini usiposikiliza sauti ya Yahwe Mungu wako, na kushikilia amri zake zote na sheria zake ninazokuamuru leo, basi laana hizi zote zitakuja kwako na kukupita.

16 אָר֥וּר אַתָּ֖ה בָּעִ֑יר וְאָר֥וּר אַתָּ֖ה בַּשָּׂדֶֽה׃

umelaaniwa wewe mjini na-umelaaniwa wewe shambani

Utalaaniwa utakapokuwa mjini, na utalaaniwa utakapokuwa shambani.

17 אָרוּר umelaaniwa H0779 טַנְאֲךָ kikapu–chako H2935 וּמִשְׁאַרְתֶּךָ׃ na–bakuli–lako H4863

Kitalaaniwa kikapu chako na chombo chako cha kukandia.

18 אָרוּר umelaaniwa H0779 פְּרִי־ tunda– H6529 בִטְנְךָ la–tumbo–lako H0990 וּפְרִי na–tunda H6529 אַדְמָתֶךָ la–ardhi–yako H0127 שְׁגַר uzao H7698 אֶלָפֶיךָ wa–ng'ombe–wako H0504 וְעַשְׁתְּרוֹת na–uzao H6251 צֹאנֶךָ׃ wa–kondoo–zako H6629

Litalaaniwa tunda la mwili wako, tunda la ardhi yako, ongezeko la ng’ombe wako, na wachanga wa mifugo.

19 אָרוּר umelaaniwa H0779 אַתָּה wewe וְאָרוּר na–umelaaniwa H0779 בְּבֹאֶךָ uingiapo H0935 אַתָּה wewe אָרוּר umelaaniwa H0779 בְּצֵאתֶךָ׃ utokapo H3318

Utalaaniwa utakaporudi, na utalaaniwa utokapo.

20 יְשַׁלַּח atatuma H7971 יְהוָה Yahwe H3068 בְּךָ juu–yako H0853 אֶת־ – H0853 הַמַּעֲשֶׂה laana H3994 אֶת־ – H0853 מְהוּמָה machafuko H4103 וְאֶת־ na– H0853 הַמִּגְעֶרֶת karipio H4045 בְּכָל־ katika–kila H3605 וְעַד־ na–hadi– H5704 הִשָּׁמְדְךָ kuangamizwa–kwako H8045 עַד hadi H5704 תַּעֲשֶׂה utafanya אֲשֶׁר ambacho H3027 יָדֶךָ mkono–wako מִשְׁלַח utakachoweka עֲזַבְתָּנִי׃ umeniacha אֲשֶׁר ambayo מַעַלְלֶיךָ wa–matendo–yako H4611 רָעַ uovu H7455 מִפְּנֵי kwa–sababu–ya H6440 מַהֵר haraka אֲבָדְךָ׀ kupotea–kwako H0006

Yahwe atatuma laana juu yako, kuchanganyikiwa, na shutuma katika kila jambo uwekalo mikono yako, hadi utakapoangamizwa, na hadi utakapotoweka haraka kwa sababu ya matendo yako maovu ambayo utakuwa umenitelekeza mimi.

21 מֵעַל׀ kutoka–juu–ya אִתְּךָ wewe H0853 כַּלֹּתוֹ kukumaliza H3615 עַד hadi H5704 הַדֶּבֶר tauni H1698 אֶת־ – H0853 בְּךָ ndani–yako יְהוָה Yahwe H3068 יַדְבֵּק ataambatanisha H1692 לְרִשָׁתָהּ׃ kuirithi H3423 שָׁמָּה huko H8033 בָּא־ unaingia– H0935 אַתָּה wewe אֲשֶׁר־ ambayo– הָאֲדָמָה ardhi H0127

Yahwe atafanya pigo likung’ang’anie mpaka kukuangamiza kutoka katika nchi utakayoenda kumiliki.

22 יַכֶּכָּה atakupiga H5221 יְהוָה׀ Yahwe H3068 בַּשַּׁחֶפֶת kwa–kifua–kikuu H7829 וּבַקַּדַּחַת na–kwa–homa H6920 וּבַדַּלֶּקֶת na–kwa–uvimbe H1816 וּבַחַרְחֻר׀ na–kwa–joto–kali H2746 וְרָדְפוּךָ na–vitakufuata H7291 עַד hadi H5704 אָבְדֶךָ׃ kupotea–kwako H0006 וּבַיֶּרָקוֹן na–kwa–ukungu H3420 וּבַשִּׁדָּפוֹן na–kwa–kukauka וּבַחֶרֶב na–kwa–upanga H2719

Yahwe atakushambulia kwa magonjwa ya kuambukiza, kwa homa, kwa uvimbe, na kwa kiangazi na jua kali, na kwa upepo mkali na ukungu. Hivi vitakufukuza hadi uangamie.

23 וְהָיוּ נְחֻשֶׁת רֹאשְׁךָ אֲשֶׁר־עַל־ juu–ya ambayo mbingu–yako na–itakuwa
H8064 H1961
תַּחְתֶּיךָ בַּרְזֶל׃ chini–yako chuma
H8478 H1270
וְהָאָרֶץ shaba kichwa–chako ambayo–
H0776

Mbingu zilizo juu ya vichwa vyenu zitakuwa shaba, na ardhi chini yenu itakuwa chuma.

24 יִתֵּן יְהוָה אֶת־ mvua utatoa
H5414 H3068 H0853 –
אַרְצְךָ אָבָק וְעָפָר na–mchanga vumbi ya–nchi–yako mvua kutoka–
H4306 H0080 H6083 H0776
מִן־ mbingu itashuka
H3381 H8064
הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ juu–yako hadi
H5704
עַד הִשָּׁמְדֶךָ׃ kuangamizwa–kwako
H8045

Yahwe atafanya mvua ya ardhi yako kuwa unga na vumbi, kutoka mbinguni vitashuka kwako, hadi utakapoangamizwa.

25 יִתֶּנְךָ יְהוָה וְנִגַּף umeshindwa mbele–ya maadui–zako njia–moja ya–njia utatoka kwake
H5414 H3068 H5062 H6440 H0341 H1870 H0259 H3318 H0413
אֹיְבֶיךָ לִפְנֵי אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו
לְזַעֲוָה kwa–falme–zote
H3605
לְכָל kitu–cha–kutisha
H2189
וְהָיִיתָ na–utakuwa
H1961
לְפַנָּיו mbele–yake
H6440
תָּנוּעַ utakimbia
H5127
דְּרָכִים za–njia
H1870
וּבְשִׁבְעָה na–kwa–njia–saba
H7651
מַמְלְכוֹת za–falme
H4467
הָאָרֶץ׃ za–nchi
H0776

Yahwe atakusababishia upigwe mbele ya maadui zako; utawafuata kwa njia moja dhidi yao lakini utakimbia mbele zao kwa njia saba. Utapelekwa huku na kule miongoni mwa falme za nchi.

26 וְהָיְתָה נִבְלָתְךָ לְמַאֲכָל chakula
H3978
לְכָל־ kwa–ndege–wote
H3605
עוֹף wa–ndege
H5775
הַשָּׁמַיִם wa–mbingu
H8064
וְלִבְהֵמַת na–kwa–wanyama
H0929
מַחֲרִיד׃ anayeogofya
H2729
וְאֵין na–hakuna
H0369
הָאָרֶץ wa–nchi
H0776

Mzoga wako utakuwa chakula kwa ndege wote wa angani na kwa wanyama wa ulimwengu; hakutakuwa na mtu wa kuwatisha.

27 יַכְּכָה יְהוָה בִּשְׁחִין atakupiga Yahwe kwa–jipu
H5221 H3068 H7822
מִצְרַיִם la–Misri
H4714
וּבַטְּחֹרִים)na–kwa–bawasiri
H2914
וּבעפלים] [na–kwa–vidonda]
H2914
וּבַגָּרָב na–kwa–upele
H1618
וּבֶחָרֶס׃ na–kwa–kuwasha
H7495
לְהֵרָפֵא׃ kuponywa
H3201
תוּכַל utaweza
H3808
לֹא־ si–
H3808
אֲשֶׁר ambayo

Yahwe atawashambulia na majipu ya Misri na vidonda, kiseyeye na mwasho ambazo hautapona.

28 יַכְּכָה יְהוָה בְּשִׁגָּעוֹן kwa–wazimu
H7697 H3068
וּבְעִוָּרוֹן na–kwa–upofu
וּבְתִמְהוֹן na–kwa–kuchanganyikiwa
H8541
לֵבָב׃ kwa–moyo
H3824

Yahwe atakushambulia kwa ukichaa, kwa upofu, pamoja na kuchanganyikiwa kwa akili.

29 וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ בָּאֳפַלָּה כַּאֲשֶׁר יְמַשֵּׁשׁ הָעִוֵּר וְלֹא תַצְלִיחַ
na-utakuwa unapapasa gizani kama-vile anapapasa kipofu na-si utafanikiwa
H1961 H4959 H0653 H3808

וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק וְגָזוּל כָּל־הַיָּמִים וְאֵין מוֹשִׁיעַ׃
na-utakuwa tu unakandamizwa na-kuibiwa siku-zote za-siku na-hakuna mwokozi
H1961 H0389 H6231 H1497 H3605 H3117 H0369 H3467

Utapapasa papasa mchana kama kipofu apapasavyo usiku, na hautafanikiwa katika njia zako; daima utakandamizwa na kuporwa, na hakutakuwa na mtu wa kukuokoa.

30 אִשָּׁה תְּאָרֵשׂ וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁכָּבֶנָּה (ישגלנה) בָּיִת תִּבְנֶה
mwanamke utamchumbia na-mtu mwingine [atamlala] atamlala nyumba utajenga
H0802 H0781 H0376 H0312 H7693 H7901 H1129

כֶּרֶם לֹא תַחַלְלֶנּוּ׃ לֹא תִטַּע
shamba-la-mizabibu ndani-yake utakaa na-si- utapanda
H3754 H3427 H3808 H5193

Utamchumbia mwanamke, lakini mwanamume mwingine atamkamata na kumbaka. Utajenga nyumba lakini hautaishi ndani mwake; utapanda shamba la mizabibu lakini hautafurahia matunda yake.

31 שׁוֹרְךָ֣ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ֮ וְלֹא תאכל מִמֶּנּוּ֒ חֲמֹרְךָ֣ גָזוּל מִלְּפָנֶיךָ֗ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ֙ צֹאנְךָ֣ נְתֻנוֹת֔ לְאֹיְבֶ֖יךָ וְלֹא
ng'ombe-wako amechinjwa mbele-ya-macho-yako na-si utakula kutoka-kwake punda-wako
H7794 H2873 H3808 H0398 H4480 H2543

מוֹשִׁיעַ׃ לָךְ֙ וְאֵין
mwokozi kwako na-hakuna
H3467 H0369

Ng’ombe wako atachinjwa mbele ya macho yako, lakini hautakula nyama yake; punda wako atachukuliwa kwa nguvu mbele yako na hatarejeshwa kwako. Kondoo wako watapewa maadui zako, na hautakuwa na mtu wa kukusaidia.

32 רֹאוֹת וְעֵינֶיךָ֙ אַחֵר֙ לְעַ֣ם נְתֻנִ֔ים וּבְנֹתֶ֖יךָ בָּנֶ֑יךָ
yanaona na-macho-yako wengine kwa-watu wamepewa na-binti-zako wana-wako
H7200 H0312 H5414 H1323

יָדֶ֔ךָ׃ לְאֶ֣ל וְאֵין הַיּ֔וֹם כָּל־ אֱלֹהֵ֖ם וְכָלוֹת
ya-mkono-wako nguvu na-hakuna za-siku siku-zote kwa-ajili-yao na-yanachoka
H3027 H0410 H0369 H3117 H3605 H0413 H3616

Watoto wa kiume na mabinti zako watapewa kwa watu wengine; macho yako yatawatafuta siku nzima, lakini yatashindwa kwa shauku juu yao. Hakutakuwa na nguvu mikononi mwako.

33 לֹא־ אֲשֶׁר עַם יֹאכַל יְגִיעֲךָ֙ וְכָל־ אַדְמָתְךָ֙ פְּרִ֣י
si- ambao watu watakula ya-kazi-yako na-kazi-yako-yote la-ardhi-yako tunda
H3808 H0398 H3018 H3605 H0127 H6529

תָמִ֔ים׃ כָּל־ עָשׁוּק רָ֖ק וְהָיִיתָ֥ יָדָ֑עְתָּ
za-siku siku-zote unakandamizwa tu na-utakuwa unawajua
H3117 H3605 H6231 H7535 H1961 H3045

וְרָצוּץ
na-kupigwa
H7533

Mavuno ya ardhi yako na ya kazi yako yote – taifa usilolijua litayatafuna; daima utaonewa na kugandamizwa,

34 וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃
na–utakuwa H1961 mwendawazimu H7696 kwa–sababu–ya–maono H4758 ya–macho–yako ambayo utaona H7200

ili upatwe na wazimu kwa yale utakayoona yakitendeka.

35 יַכְּכָה יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל־ בִּרְכַּיִם וְעַל־ שֹׁקִים הַמַּשְׁגִּים לֹא־ אֲשֶׁר
atakupiga H5221 Yahwe H3068 kwa–jipu H7822 baya juu–ya magoti H1290 na–juu–ya mapaja H7785 si– H3808 ambayo

מִכַּף קָדְקָדֶךָ׃ וְעַד רַגְלֶךָ מִכַּף תּוּכַל לְהֵרָפֵא
utaweza H3201 kuponywa H7495 kutoka–wayo H3709 wa–mguu–wako H7272 na–hadi H5704 utosi–wako H6936

Yahwe atakushambulia kwenye magoti na miguu kwa majibu makali ambayo hutaweza kupona, kutoka chini ya miguu yako mpaka juu ya kichwa chako.

36 יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת־ מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל־
atakupeleka H3212 Yahwe H3068 wewe H0853 na– H0853 mfalme–wako H4428 ambaye utamsimamisha juu–yako kwa– H0413

אֲחֵרִים אֱלֹהִים שָׁם וְעָבַדְתָּ וַאֲבֹתֶיךָ אַתָּה אֲשֶׁר לֹא־ יָדַעְתָּ
mingine H0312 miungu H0430 huko H8033 na–utatumikia H5647 na–baba–zako H0001 wewe unalijua H3045 si– H3808 ambalo

וָעֵץ׃ וָאָבֶן
mti H6086 na–jiwe H0068

Yahwe atawachukua pamoja na mfalme ambaye mtakuwa mmemuweka juu yenu kwa taifa ambalo hamjalijua, wala nyie au mababu zenu; kule mtaabudu miungu mingine ya mbao na mawe.

37 וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר־
na–utakuwa H1961 kitu–cha–kushangaza H8047 mithali H4912 na–kejeli H8148 kwa–watu–wote H3605 wa–watu ambako–

שָׁמָּה׃ יְהוָה יְנַהֶגְךָ
huko H8033 Yahwe H3068 atakupeleka

Nawe utakuwa chanzo cha kitisho, mithali, na uvumi, miongoni mwa watu wote ambako Yahwe atakupeleka.

38 זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה שַׁמְבֵּנִי וּמְעַט תְּאֻסֹּף כִּי יַחְסְלֶנּוּ זִתְאַכְלָה׃
mbegu H2233 nyingi utaleta H3318 shambani na–kidogo H4592 utakusanya H0622 kwa–sababu zitakula H2628 nzige H0697

Utaweka mbegu nyingi shambani, lakini utakusanya mbegu chache, kwa maana nzige itaziangamiza.

39 כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבַדְתָּ לֹא־ וְיַיִן תִּשְׁתֶּה וְלֹא
mashamba–ya–mizabibu H3754 utapanda H5193 na–utafanya–kazi H5647 si– H3808 na–divai H3196 utakunywa H8354 na–si H3808

תֹּאכְלֶנּוּ כִּי תְאַגֵּר הַתֹּלָעַת׃
zitakula H0398 kwa–sababu utakusanya H0103 minyoo

Utapanda mashamba ya mizabibu na kuyapalilia, lakini hautakunywa divai yoyote, wala hautakusanya matunda yoyote, kwa maana funza watayala.

לֹא	וְשָׁמָן	גְּבוּלֶךָ	בְּכָל־	לְךָ	יִהְיוּ	זֵיתִים	40
si	na–mafuta	wa–mpaka–wako	katika–mpaka–wako–wote	kwako	itakuwa	mizeituni	
H3808	H8081	H1366	H3605		H1961	H2132	

זֵיתֶךָ׃	יִשָּׁל	כִּי	תָסוּךְ
mizeituni–yako	itaanguka	kwa–sababu	utajipaka
H2132	H5394		H5480

Utakuwa na miti ya mizeituni katika eneo lako, lakini hautajipaka mafuta yoyote juu yako, kwa maana mti wako wa mzeituni utaangusha matunda yake.

בַּשָּׂבְעִי׃	יִלְכְּוּ	כִּי	לָּךְ	יִהְיוּ	וְלֹא־	תוֹלִיד	וּבָנוֹת	בָּנִים	41
utekwani	wataenda	kwa–sababu	kwako	watakuwa	na–si–	utazaa	na–binti	wana	
	H3212			H1961	H3808	H3205	H1323		

Utakuwa na wana wa kiume na mabinti, lakini hawatabaki kuwa wako, kwani watachukuliwa mateka.

הַצְּלָצַל׃	יְיָרֵשׁ	אַדְמָתֶךָ	וּפְרִי	עִצְּךָ	כָּל־	42
nzige	atamiliki	la–ardhi–yako	na–tunda	ya–miti–yako	miti–yako–yote	
	H3423	H0127	H6529	H6086	H3605	

Miti yako yote na matunda ya ardhi yako – nzige watajitwalia.

מַטָּה	תֵּרֵד	וְאַתָּה	מָּעְלָה	מַּעְלָה	עָלֶיךָ	יַּעֲלֶה	בְּקִרְבְּךָ	אֲשֶׁר	הַגֵּר֙	43
chini	utashuka	na–wewe	na–juu	juu	juu–yako	atapanda	katikati–yako	ambaye	mgeni	
H4295	H3381		H4605	H4605		H5927	H7130		H1616	

מָּטָּה׃	
na–chini	
H4295	

Mgeni aliye miongoni mwako atainuka juu zaidi yako juu na juu; wewe mwenyewe utashuka chini na chini.

וְאַתָּה	לְרֹאשׁ	יִהְיֶה	הוּא֙	תַלְוֶנּוּ	לֹא	וְאַתָּה	יַלְוְךָ	הֽוּא	44
na–wewe	kichwa	atakuwa	yeye	utamkopesha	si	na–wewe	atakukopesha	yeye	
		H1961	H1931		H3808			H1931	

לְזָנָב׃	תִּהְיֶה
mkia	utakuwa
H2180	H1961

Atakukopesha, lakini hautamkopesha; atakuwa kichwa, nawe utakuwa mkia.

עַד	וְהִשִּׂגוּךָ	וּרְדָפוּךָ֙	הָאֵלֶּה	הַקְּלָלוֹת	כָּל־	עָלֶיךָ	וּבָאוּ		45
hadi	na–zitakufikia	na–zitakufuata	hizi	za–laana	laana–zote	juu–yako	na–zitakuja		
H5704	H5381	H7291	H0428	H7045	H3605		H0935		

לִשְׁמֹ֙ר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בְּקוֹל֙	שָׁמַעְתָּ	לֹא	כִּי־	הִשָּׁמְרָךְ
kushika	Mungu–wako	Yahwe	sauti–ya	ulisikiliza	si	kwa–sababu–	kuangamizwa–kwako
H8104	H0430	H3068		H8085	H3808		H8045

צַוְּךָ׃	אֲשֶׁר	וְחֻקֹּתָיו	מִצְוֹתָיו	
alikuamuru	ambazo	na–sheria–zake	amri–zake	
H6680		H2708	H4687	

Laana hizi zote zitakujia juu yako na kukuandama na kukupita hadi utakapoangamizwa. Hii itatokea kwa sababu haukuisikia sauti ya Yahwe Mungu wako, ili kushikilia amri na maagizo yake aliyokuamuru.

עוֹלָם׃	עַד־	וּבְזַרְעֲךָ	וּלְמוֹפֵת	לְאוֹת	בְּךָ	וְהָיוּ	46
milele	hadi–	na–katika–uzao–wako	na–ajabu	ishara	ndani–yako	na–zitakuwa	
H5769	H5704	H2233	H4159	H0226		H1961	

Laana hizi zitakuwa juu yako kama ishara na miujiza, na juu ya uzao wako milele.

בְּשִׂמְחָה	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	עָבַדְתָּ	לֹא־	אֲשֶׁר	תַּחַת	47
kwa–furaha	Mungu–wako	Yahwe	–	ulimtumikia	si–	ambayo	kwa–sababu	
H8057	H0430	H3068	H0853	H5647	H3808		H8478	

כֹּל׃	מֶרֹב	לֵבָב	וּבְטוּב
wa–kila–kitu	kutoka–wingi	wa–moyo	na–kwa–uzuri
H3605	H7230	H3824	H2898

Kwa sababu hukumuabudu Yahwe Mungu wako kwa shangwe na furaha moyoni mwako ulipokuwa na mafanikio,

בְּרֹעַ	בָּךְ	יְהוָה	יְשַׁלְּחֶנּוּ	אֲשֶׁר	אֹיְבֶיךָ	אֶת־	וְעָבַדְתָּ	48
kwa–njaa	dhidi–yako	Yahwe	atawatuma	ambao	maadui–zako	–	na–utawatumikia	
H7458		H3068	H7971		H0341	H0853	H5647	

עַל־	בַּרְזֶל	עֹל	וְנָתַן	כָּל	וּבְחֹסֶר	וּבְעֵרֹם	וּבְצָמָא
juu–ya	ya–chuma	nira	na–ataweka	wa–kila–kitu	na–kwa–ukosefu	na–kwa–uchi	na–kwa–kiu
	H1270	H5923	H5414	H3605	H2640	H5903	H6772

אֹתָךְ׃	הַשְׁמִידֹו	עַד	צַוָּארֶךָ
wewe	kukuangamiza	hadi	shingo–yako
H0853	H8045	H5704	

kwa hiyo utatumikia maadui ambao Yahwe atatuma dhidi yako; utawatumikia katika njaa, katika kiu, katika uchi, na katika umaskini. Ataweka mzigo wa chuma juu ya shingo yako hadi akuangamize.

כַּאֲשֶׁר	הָאָרֶץ	מִקְצֵה	מֵרָחוֹק	גּוֹי	עָלֶיךָ	יְהוָה	יִשָּׂא	49
kama–vile	wa–nchi	kutoka–mwisho	kutoka–mbali	taifa	dhidi–yako	Yahwe	atainua	
	H0776		H7350			H3068	H5375	

לְשֹׁנֹו׃	תִּשְׁמַע	לֹא־	אֲשֶׁר	גּוֹי	הַנָּשֶׂר	יְדֵאֶה
lugha–yake	utasikia	si–	ambalo	taifa	tai	anaruka
H3956	H8085	H3808			H5404	H1675

Yahwe ataleta taifa dhidi yako kutoka mbali, kutoka mwisho wa ulimwengu, kama tai arukaye kwa mhanga wake, taifa ambalo lugha yake hauelewi;

לֹא	וְנַעַר	לְזָקֵן	פָּנִים	יִשָּׂא	לֹא־	אֲשֶׁר	פָּנִים	עַז	גּוֹי	50
si	na–kijana	wa–mzee	uso	litamheshimu	si–	ambalo	la–uso	kali	taifa	
H3808	H5288	H2205	H6440	H5375	H3808		H6440	H5794		

יָחֹן׃
litamhurumia

taifa lenye sura katili ambalo haliheshimu wazee na halionyeshi fadhila kwa wadogo.

הִשָּׁמְדֶךָ	עַד	אַדְמָתְךָ	וּפְרִי־	בְהֶמְתְּךָ	פְּרִי	וְאָכַל		51
kuangamizwa–kwako	hadi	la–ardhi–yako	na–tunda–	la–mifugo–yako	tunda	na–litakula		
H8045	H5704	H0127	H6529	H0929	H6529	H0398		

אֲלָפֶיךָ	שְׁגַר	וְיִצְהָר	תִּירֹושׁ	דָּגָן	לְךָ	יַשְׁאִיר	לֹא־	אֲשֶׁר
wa–ng'ombe–wako	uzao	na–mafuta	divai–mpya	nafaka	kwako	litaacha	si–	ambalo
H0504	H7698	H3323	H8492	H1715		H7604	H3808	

אֹתָךְ׃	הַאֲבִידֹו	עַד	צאנך	וְעַשְׁתְּרֹת
wewe	kukuangamiza	hadi	wa–kondoo–zako	na–uzao
H0853	H0006	H5704	H6629	H6251

Watakula wachanga wa ng’ombe wako na matunda ya ardhi yako hadi utakapoangamizwa. Hawatawaachia nafaka, divai mpya, au mafuta, wachanga wa ng’ombe au mifugo yako, hadi watakaposababisha kutoweka kwako.

52

וְהֵצַר	לְךָ	בְּכָל־	שְׁעָרֶיךָ	עַד	רֶדֶת
na–litakuzingira	wewe	katika–malango–yako–yote	ya–malango–yako	hadi	kuanguka
		H3605	H8179	H5704	H3381

חֹמֹתֶיךָ	הַגְּבֹהָות	וְהַבְּצֻרֹות	אַשֶׁר	אַתָּה	בְּטֻחַ־	בְּהֵן
kwa–kuta–zako	za–juu	na–zenye–ngome	ambazo	wewe	unazitumaini	ndani–yake
H2346	H1364	H1219			H0982	

בְּכָל־	לְךָ	וְהֵצַר	אַרְצֶךָ	בְּכָל־
katika–malango–yako–yote	wewe	na–litakuzingira	ya–nchi–yako	katika–nchi–yako–yote
H3605			H0776	H3605

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	נָתַן	אֲשֶׁר	אַרְצְךָ	בְּכָל־	שְׁעָרֶיךָ
Mungu–wako	Yahwe	amekupa	ambayo	ya–nchi–yako	katika–nchi–yako–yote	ya–malango–yako
H0430	H3068	H5414		H0776	H3605	H8179

לְךָ׃
wewe

Watawazingira katika malango ya miji yenu, hadi kuta zenu ndefu na imara zitakaposhuka chini ardhini, kuta ambazo mliziamini. Watawazingira ndani ya malango ya miji yenu kotekote katika nchi ambayo Yahwe Mungu wenu amewapatia.

53

וְאָכַלְתָּ	פְּרִי־	בִטְנְךָ	בְּשַׂר	בְּנֶיךָ	וּבְנֹתֶיךָ	אֲשֶׁר	נָתַן־
na–utakula	tunda–	la–tumbo–lako	nyama	ya–wana–wako	na–binti–zako	ambao	amekupa–
H0398	H6529	H0990	H1320		H1323		H5414

לְךָ	יָצִיק	אֲשֶׁר־	וּבְמָצוֹק	בְּמָצוֹר	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	לְךָ
wewe	atakudhiki	ambayo–	na–katika–dhiki	katika–mazingira	Mungu–wako	Yahwe	wewe
	H6693		H4689	H4692	H0430	H3068	

אֹיְבֶךָ׃
adui–yako
H0341

Utakula tunda la mwili wako mwenyewe, nyama ya watoto wa kiume na binti zako, ambao Yahwe Mungu wako aliwapatia, katika uvamizi na katika dhiki ambayo adui zako wataweka juu yako.

54

עֵינוֹ	תָּרַע		מְאֹד	וְהָעָנֹג	בְּךָ	הָרַךְ	הָאִישׁ
jicho–lake	jicho–lake–litakuwa–ovu		sana	na–anayestarehesha	miongoni–mwako	laini	mtu
			H3966	H6028		H7390	H0376

אֲשֶׁר	בָּנָיו	וּבִתֵּר	חֵיקוֹ	וּבְאֶשֶׁת	בְּאָחִיו
ambao	wa–wana–wake	na–kwa–wengine	wa–kifua–chake	na–kwa–mke	kwa–ndugu–yake
			H2436	H0802	H0251

יוֹתִיר׃
ataachilia
H3498

Mwanamume laini na mlegevu miongoni mwenu – atakuwa na wivu kwa kaka yake na kwa mkewe, na kwa watoto wowote waliosalia.

55

יֹאכַל	אֲשֶׁר	בָּנָיו	מִבְשָׂר	מֵהֶם	לְאַחַד	וּמִתֵּת
atakula	ambayo	ya–wana–wake	kutoka–nyama	wao	kwa–mmoja	kutoka–kutoa
H0398			H1320	H1992	H0259	H5414

וּבְמָצוֹק	בְּמָצוֹר	כָּל	לוֹ	הִשְׁאִיר־	מִבְּלִי	
na–katika–dhiki	katika–mazingira	kitu–chochote	yeye	kumwachia–	kwa–sababu–ya–kutobaki	
H4689	H4692	H3605		H7604	H1097	

שְׁעָרֶיךָ׃	בְּכָל־	אֹיְבְךָ	לְךָ	יָצִיק	אֲשֶׁר
ya–malango–yako	katika–malango–yako–yote	adui–yako	wewe	atakudhiki	ambayo
H8179	H3605	H0341		H6693	

Kwa hiyo hatawapatia kati yao nyama ya watoto wake ambayo ataenda kuila, kwa sababu hatabakiwa na chochote katika uvamizi na dhiki ambayo adui yako ataiweka juu yako ndani ya malango yote ya mji wako.

56

כְּפִי־	נִסְתָּה	לֹא־	אֲשֶׁר	וְהָעֲנֻגָּה	בְּךָ	הָרַכָּה
wayo–	alijaribu	si–	ambaye	na–anayestarehesha	miongoni–mwako	mwanamke–laini
H3709	H5254	H3808		H6028		H7390

תֵּרַע		וּמֵרֵךְ	מֵהִתְעַנֵּג	הָאָרֶץ	עַל־	הַצֵּג	רַגְלָהּ
jicho–lake–litakuwa–ovu		na–kwa–ulaini	kwa–kustarehesha	ardhi	juu–ya	kuweka	wa–mguu–wake
		H7391	H6026	H0776		H3322	H7272

וּבִבְתָּהּ׃	וּבִבְנָהּ	חֵיקָהּ	בְּאַיִשׁ	עֵינָהּ
na–kwa–binti–yake	na–kwa–mwana–wake	wa–kifua–chake	kwa–mume	jicho–lake
H1323		H2436	H0376	

Mwanamke laini na mlegevu miongoni mwenu, ambaye hatadiriki kuweka tako la mguu wake ardhini kwa sababu ya ulaini na maringo yake – atakuwa na wivu kwa mume kipenzi wake mwenyewe, kwa mtoto wake wa kiume, na kwa binti yake,

57

תֵּלֵד	אֲשֶׁר	וּבִבְנֶיהָ	רַגְלֶיהָ	מִבֵּין	וְהַיּוֹצֵאת	וּבְשִׁלְיָתָהּ	
atawazaa	ambao	na–kwa–wana–wake	miguu–yake	kati–ya	linalotoka	na–kondo–lake	
H3205			H7272	H0996	H3318	H7988	

וּבְמָצוֹק	בְּמָצוֹר	בַּסֵּתֶר	כָּל	בְּחֹסֶר־	תֹּאכְלֵם	כִּי־
na–katika–dhiki	katika–mazingira	kisiri	wa–kila–kitu	kwa–ukosefu–	atawala	kwa–sababu–
H4689	H4692		H3605	H2640	H0398	

בִּשְׁעָרֶיךָ׃	אֹיְבְךָ	לְךָ	יָצִיק	אֲשֶׁר
katika–malango–yako	adui–yako	wewe	atakudhiki	ambayo
H8179	H0341		H6693	

na kwa mtoto wake mchanga atakayetoka katikati ya miguu yake, na kwa watoto atakayewazaa. Atawala kwa siri kwa kukosa kitu kingine, katika uvamizi na dhiki ambayo adui yako ataweka juu yako ndani ya malango ya mji wako.

58

הַזֹּאת	הַתּוֹרָה	דִּבְרֵי	כָּל־	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	תִּשְׁמֹר	לֹא	אִם־
hii	ya–sheria	ya–maneno	maneno–yote	–	kufanya	utashika	si	kama–
H2063	H8451	H1697	H3605	H0853		H8104	H3808	

אֵת	הַזֶּה	וְהַנּוֹרָא	הַנִּכְבָּד	הַשֵּׁם	אֶת־	לְיִרְאָה	הַזֶּה	בַּסֵּפֶר	הַכְּתוּבִים
–	hili	na–la–kutisha	tukufu	jina	–	kuliogopa	hiki	katika–kitabu	yaliyoandikwa
H0853	H2088	H3372	H3513	H8034	H0853	H3372	H2088		H3789

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה
Mungu–wako	Yahwe
H0430	H3068

Iwapo hautashika maneno yote ya sheria yaliyoandikwa katika kitabu hiki, ili kuheshimu jina hili tukufu na la kutisha, Yahwe Mungu wako,

59

מַכּוֹת	זַרְעֶךָ	מַכּוֹת	וְאֶת	מַכֹּתְךָ	אֶת־	יְהוָה	וְהִפְלָא	
mapigo	ya-uzao-wako	mapigo	na-	mapigo-yako	–	Yahwe	na-atafanya-ajabu	
H4347	H2233	H4347	H0853	H4347	H0853	H3068	H6381	

וְנֶאֱמָנִים׃	רָעִים	וָחֳלָיִם	וְנֶאֱמָנוֹת	גְּדֹלוֹת
na-ya-kudumu	mabaya	na-magonjwa	na-ya-kudumu	makubwa
H0539		H2483	H0539	

basi Yahwe atafanya mapigo yako kuwa ya kutisha, na yale ya wazao wako; yatakuwa mapigo makuu, ya muda mrefu, na magonjwa makali, ya muda mrefu.

60

יָגֹרְתָּ	אֲשֶׁר	מִצְרַיִם	מַדְוֵה	כָּל־	אֶת	בְּךָ	וְהֵשִׁיב	
uliyaogopa	ambayo	ya-Misri	ya-magonjwa	magonjwa-yote	–	ndani-yako	na-atarudisha	
H3025		H4714	H4064	H3605	H0853		H7725	

בָּךְ׃	וְדָבְקוּ	מִפְּנֵיהֶם
nawe	na-yataambatana	mbele-yake
	H1692	H6440

Ataleta juu yako mara nyingine magonjwa yote ya Misri ambayo ulikuwa unayaogopa; yatakung’ang’ania.

61

הַתּוֹרָה	בְּסֵפֶר	כָּתוּב	לֹא	אֲשֶׁר	מַכָּה	וְכָל־	חֳלִי	כָּל־	גַּם
cha-sheria	katika-kitabu	limeandikwa	si	ambalo	pigo	na-kila-	ugonjwa	kila-	pia
H8451		H3789	H3808		H4347	H3605	H2483	H3605	H1571

הִשָּׁמְדֶךָ׃	עַד	עָלֶיךָ	יְהוָה	יַעֲלֵם	הַזֹּאת
kuangamizwa-kwako	hadi	juu-yako	Yahwe	ataleta	hii
H8045	H5704		H3068	H5927	H2063

Pia kila gonjwa na pigo ambalo halijaandikwa katika kitabu cha sheria hii, hayo pia Yahwe atayaleta juu yako hadi utakapoangamizwa.

62

הַשָּׁמַיִם	כְּכוֹכְבֵי	הֱיִיתֶם	אֲשֶׁר	תַּחַת	מְעַט	בִּמְתֵי	וְנִשְׁאַרְתֶּם	
za-mbingu	kama-nyota	mlikuwa	ambayo	badala-ya	wachache	watu-wachache	na-mtabaki	
H8064	H3556	H1961		H8478	H4592	H4962	H7604	

אֱלֹהֶיךָ׃	יְהוָה	בְּקוֹל	שָׁמַעְתָּ	לֹא	כִּי־	לָרֹב
Mungu-wako	Yahwe	sauti-ya	ulisikiliza	si	kwa-sababu-	kwa-wingi
H0430	H3068		H8085	H3808		H7230

Utabaki wachache kwa idadi, ingawa ulikuwa kama nyota wa mbinguni kwa idadi, kwa sababu haukuisikiliza sauti ya Yawhe Mungu wako.

63

וּלְהַרְבּוֹת	אֶתְכֶם	לְהֵיטִיב	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	שָׁשׂ	כַּאֲשֶׁר־	וְהָיָה	
na-kuwazidisha	ninyi	kuwatendea-mema	juu-yenu	Yahwe	alifurahi	kama-vile-	na-itakuwa	
	H0853	H3190		H3068	H7797		H1961	

אֶתְכֶם	וּלְהַשְׁמִיד	אֶתְכֶם	לְהַאֲבִיד	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	יָשִׂישׂ	כֵּן	אֶתְכֶם
ninyi	na-kuwaharibu	ninyi	kuwaangamiza	juu-yenu	Yahwe	atafurahi	hivyo	ninyi
H0853	H8045	H0853	H0006		H3068	H7797		H0853

לְרִשְׁתָּהּ׃	שָׁמָּה	בָּא־	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	מֵעַל	וְנִסַּחְתֶּם	
kuirithi	huko	unaingia-	wewe	ambayo-	ardhi	kutoka-juu-ya	na-mtang'olewa	
H3423	H8033	H0935			H0127		H5255	

Kama vile hapo awali Yawhe alivyofurahia juu yako na kutenda mema, na kuwazidisha, basi atafurahia juu yako kwa kufanya upotee na kwa kukuangamiza. Utang’olewa katika nchi utakayoenda kuimiliki.

64 וְהֶפִיצְךָ יְהוָה בְּכָל־ הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־
na-atakutawanya Yahwe kwa-watu-wote wa-watu kutoka-mwisho wa-nchi na-hadi-
H3068 H3605 H0776 H5704

קְצֵה הָאָרֶץ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים מingine אֲשֶׁר לֹא־ יָדַעְתָּ אַתָּה
mwisho wa-nchi na-utatumikia huko miungu mingine ambayo si- unaijua wewe
H0776 H5647 H8033 H0430 H0312 H3808 H3045

וָאָבֶן׃ עֵץ וַאֲבֹתֶיךָ
na-jiwe mti na-baba-zako
H0068 H6086 H0001

Yahwe atakusambaza miongoni mwa watu wote kutoka mwisho mmoja wa dunia hadi mwisho mwingine wa dunia; huko utaabudu miungu mingine ambayo hujawajua, wewe wala mababu zako, miungu ya mbao na jiwe.

65 וּבַגּוֹיִם הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ וְלֹא־ יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף־
na-katika-mataifa hayo si utapumzika na-si- itakuwa pumziko kwa-wayo-
H1992 H3808 H3808 H1961 H4494 H3709

וְנָתַן יְהוָה שָׁם לֵב מoyo וְכִלְיוֹן עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ׃
na-atatoa Yahwe huko kwako na-mguu-wako unaotetemeka na-kuchoka kwa-nafsi
H5414 H3068 H8033 H7272 H3631 H5315

Miongoni mwa mataifa haya hautapata utulivu, na hakutakuwa na pumziko chini ya miguu yako; badala yake, Yahwe atakupatia huko moyo wa kutetemeka, macho yanayofeli na nafsi inayoomboleza.

66 וְהָיוּ חַיֶּיךָ מִנֶּגֶד לְךָ תְּלָאִים וּפָחַדְתָּ לַיְלָה וְיוֹמָם
na-itakuwa maisha-yako mbele-yako kwako yamening'inia na-utaogopa usiku na-mchana
H1961 H5048 H6342 H3915 H3119

וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ׃
na-si utaamini katika-maisha-yako
H3808 H0539

Maisha yako yataning’inia kwa mashaka mbele yako; utaogopa kila usiku na mchana na hutakuwa na uhakika kabisa maishani mwako.

67 בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי־ יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב תֹּאמַר מִי־ יִתֵּן בֹּקֶר
asubuhi utasema nani- atanipa jioni na-jioni utasema nani- atanipa asubuhi
H1242 H0559 H4310 H5414 H6153 H6153 H0559 H4310 H5414 H1242

מִפַּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׁר תִּפְחָד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃
kwa-sababu-ya-hofu ya-moyo-wako ambayo utaogopa na-kwa-sababu-ya-maono ya-macho-yako ambayo utaona
H6343 H3824 H6342 H4758 H7200

Asubuhi utasema, “Natamani ingekuwa jioni! ” na jioni utasema, “Natamani ingekuwa asubuhi! ” kwa sababu ya hofu mioyoni mwenu na vitu ambavyo macho yako italazimu kuona.

לֹא־	לְךָ֣	אָמַ֔רְתִּי	אֲשֶׁ֥ר	בְּדַרְכְּךָ֖	בָּאֲנִיּ֑וֹת	מִצְרַ֙יִם֙	וַיהוָ֔ה	וֶהֱשִׁיבְךָ֥	68
si–	kwako	nilikusema	ambayo	njia–ya	kwa–meli	Misri	Yahwe	na–atakurudisha	
H3808		H0559		H1870	H0591	H4714	H3068	H7725	

וְלִשְׁפָּחוֹת	לַעֲבָדִים	לְאֹיֵ֣בֶיךָ	שָׁ֔ם	וְהִתְמַכַּרְתֶּ֥ם	לִרְאֹתָ֖הּ	עֹ֑וד	תִּסֵּ֖יף	
na–wajakazi	kuwa–watumwa	kwa–maadui–zako	huko	na–mtajiuza	kuiona	tena	utaongeza	
H8198	H5650	H0341	H8033	H4376	H7200	H5750	H3254	

ס	קָֽנֶה׃	וְאֵ֥ין	
¶	mnunuzi	na–hakuna	
	H7069	H0369	

Yahwe atakuleta Misri mara nyingine kwa meli, kwa njia ambayo nilikuambia, “Hutaiona Misri tena”. Kule utajitoa kuuzwa kwa maadui zako kama watumwa wa kiume na kike, lakini hakutakuwa na mtu wa kuwanunua.

Chapter 29

בְּנֵי	אֶת־	לִכְרֹ֗ת	מֹשֶׁה֙	אֶת־	יְהוָ֔ה	צִוָּ֖ה	אֲשֶׁר־	הַבְּרִ֣ית	דִּבְרֵ֣י	אֵ֔לֶּה	1
wana–wa	na	kufanya	Musa		Yahwe	aliamuru	ambalo	agano	maneno–ya	Hizi	
	H0854	H3772	H4872	H0853	H3068	H6680		H1285	H1697	H0428	

פ	בְּחֹרֵֽב׃	אִתָּם֙	כָּרַ֣ת	אֲשֶׁר־	הַבְּרִ֣ית	מִלְבַּד֮	מוֹאָב֒	בְּאֶ֣רֶץ	יִשְׂרָאֵֽל׃
¶	katika–Horebu	nao	alifanya	ambalo	agano	mbali–na	Moabu	katika–nchi–ya	Israeli
	H2722	H0854	H3772		H1285	H0905	H4124	H0776	H3478

Haya ni maneno ambayo Yahwe alimuamuru Musa kuwaambia watu wa Israeli katika nchi ya Moabu, maneno ambayo yaliongezwa katika agano alilolifanya pamoja nao kule Horebu.

כָּל־	אֵת֩	רְאִיתֶ֨ם	אַתֶּ֜ם	אֱלֹהֵיכֶ֗ם	וַיֹּאמֶר֙	יִשְׂרָאֵ֔ל	כָּל־	אֶל־	מֹשֶׁ֖ה	וַיִּקְרָ֣א	2
yote		mliona	Nyinyi	kwao	na–akasema	Israeli	wote–wa	kwa	Musa	Na–aliita	
H3605	H0853	H7200		H0413	H0559	H3478	H3605	H0413	H4872	H7121	

לְפַרְעֹ֣ה	מִצְרַ֑יִם	בְּאֶ֣רֶץ	לְעֵינֵיכֶ֗ם	יְהוָה֙	עָשָׂ֔ה	אֲשֶׁ֥ר
kwa–Farao	Misri	katika–nchi–ya	mbele–ya–macho–yenu	Yahwe	alifanya	ambayo
H6547	H4714	H0776		H3068		

אַרְצֽוֹ׃	וּלְכָל־	עֲבָדָ֔יו	וּלְכָל־
nchi–yake	na–kwa–yote	watumishi–wake	na–kwa–wote
H0776	H3605	H5650	H3605

Musa aliwaita Waisraeli wote na kuwaambia, “Mmeona kila kitu ambacho Yahwe alifanya mbele ya macho yenu katika nchi ya Misri kwa Farao, kwa watumishi wake wote, na kwa nchi yake yote –

הַמַּסֹּ֑ות	הַגְּדֹלֹ֖ת	הָאֹתֹ֥ת	עֵינֶ֛יךָ	רָא֥וּ	אֲשֶׁ֖ר	הַגְּדֹלִ֣ים	וְהַמֹּפְתִ֔ים	הָהֵֽם׃
majaribu	makubwa	ishara	macho–yako	waliona	ambayo	makubwa	na–maajabu	yale
		H0226		H7200			H4159	H1992

mateso makubwa ambayo macho yenu yaliona, ishara, pamoja na ile miujiza mikubwa.

לִשְׁמַ֣ע	וְאָזְנַ֔יִם	לִרְאֹ֖ות	וְעֵינַ֥יִם	לָדַ֣עַת	לֵ֚ב	לָכֶ֔ם	יְהוָ֖ה	נָתַ֣ן	וְלֹא־	4
kusikia	na–masikio	kuona	na–macho	kujua	moyo	kwenu	Yahwe	alitoa	Lakini–hakunipa	
H8085	H0241	H7200		H3045			H3068	H5414	H3808	

הַזֶּֽה׃	הַיּ֑וֹם	עַד	
hii	siku	mpaka	
H2088	H3117	H5704	

Lakini mpaka leo Yahwe hajawapatia moyo wa kufahamu, macho ya kuona, au masikio ya kusikia.

בָּלְוֹ	לֹא־	בַמִּדְבָּר	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	אֶתְכֶם	וָאוֹלֵךְ	5
yalichakaa	hayakuchakaa	jangwani	mwaka	miaka-arubaini	nyinyi	Na-niliwatembeza	
H1086	H3808		H8141	H0705	H0853	H3212	

רַגְלֶךָ׃	מֵעַל	בָּלְתָה	לֹא־	וְנַעַלְךָ	מֵעֲלֵיכֶם	שַׂלְמֹתֵיכֶם
mguu-wako	kutoka-juu-ya	ilichakaa	haikuchakaa	na-kiatu-chako	kutoka-kwenu	mavazi-yenu
H7272		H1086	H3808	H5275		H8008

Nimewaongoza kwa miaka arobaini jangwani; mavazi yenu hayakuchakaa juu yenu, na ndala zenu hazikuchakaa miguuni mwenu.

תָּדְעוּ	לְמַעַן	שְׁתִיתֶם	לֹא	וְשֵׁכָר	וְיַיִן	אֲכַלְתֶּם	לֹא	לֶחֶם	6
mpate-kujua	ili	mlinywea	hamkunywa	na-kileo	na-divai	mlikula	hamkula	Mkate	
H3045	H4616	H8354	H3808	H7941	H3196	H0398	H3808	H3899	

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	כִּי
Mungu-wenu	Yahwe	Mimi	kwamba
H0430	H3068	H0589	

Hamkula mkate wowote, na wala hamkunywa divai yoyote au kinywaji chochote chenye ulevi, ili kwamba muweze kujua kuwa mimi ni Yahwe Mungu wenu.

וְעוֹג	חֶשְׁבּוֹן	מֶלֶךְ־	סִיחֹן	וַיֵּצֵא	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶל־	וַתָּבֹאוּ	7
na-Ogu	Heshboni	mfalme-wa	Sihoni	na-akatoka	hapa	mahali	hadi	Na-mkaja	
H5747	H2809	H4428	H5511	H3318	H2088	H4725	H0413	H0935	

וַנַּכֵּם׃	לַמִּלְחָמָה	לִקְרָאתֵנוּ	הַבָּשָׁן	מֶלֶךְ־
na-tukawapiga	kwa-vita	kutulaki	Bashani	mfalme-wa
H5221	H4421	H7125	H1316	H4428

Mlipokuja mahali hapa, Sihoni, mfalme wa Heshboni, na Ogu, mfalme wa Bashani, walikuja dhidi yetu kutupiga, na tukawapiga.

וְלַגָּדִי	לָרְאוּבֵנִי	לְנַחֲלָה	וַנִּתְּנָהּ	אַרְצָם	אֶת־	וַנִּכֶּה		8
na-kwa-Wagadi	kwa-Wareubeni	kuwa-urithi	na-tukaitoa	nchi-yao		Na-tukaichukua		
H1425	H7206	H5159	H5414	H0776	H0853	H3947		

הַמְנַשִּׁי׃	שֵׁבֶט	וְלַחֲצִי
la-Manase	kabila	na-kwa-nusu
H4520	H7626	H2677

Tulichukua ardhi yao na kuwapa kama urithi Wareubeni, kwa Wagadi, na kwa nusu ya kabila ya Manase.

תַּשְׂכִּילוּ	לְמַעַן	אֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	הַזֹּאת	הַבְּרִית	דִּבְרֵי	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	9
mpate-kufanikiwa	ili	hayo	na-muyafanye	hili	agano	maneno-ya		Na-mshike	
	H4616	H0853		H2063	H1285	H1697	H0853	H8104	

¶ פ	תַּעֲשׂוּן׃	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת
	mtafanya	ambayo	yote	katika
			H3605	H0853

Kwa hiyo shikilia maneno ya agano hili na kuyatenda, ili ufanikiwe katika kila kitu ufanyacho.

								10
רָאשֵׁיכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	לִפְנֵי	כֻּלְּכֶם	הַיּוֹם	נִצָּבִים	אַתֶּם	
viongozi-wenu	Mungu-wenu	Yahwe	mbele-ya	nyote	leo	mmesimama	Nyinyi	
	H0430	H3068	H6440	H3605	H3117	H5324		

יִשְׂרָאֵל׃	אִישׁ	כֹּל	וְשֹׁטְרֵיכֶם	זִקְנֵיכֶם	שִׁבְטֵיכֶם	
wa-Israeli	mtu	kila	na-maafisa-wenu	wazee-wenu	makabila-yenu	
H3478	H0376	H3605	H7860	H2205	H7626	

Nyie wote, mnasimama leo, mbele ya Yahwe Mungu wenu; machifu wenu, makabila yenu, wazee wenu, na maafisa wenu – wanaume wote wa Israeli,

11

מֵחֹטֵב	מַחְנֶיךָ	בְּקֶרֶב	אֲשֶׁר	וְגֵרְךָ	נְשֵׁיכֶם	טַפְּכֶם
mkata-kuni	kambi-yako	katikati-ya	ambaye	na-mgeni-wako	wake-zenu	watoto-wenu
H2404	H4264	H7130		H1616	H0802	H2945

מֵימֶיךָ׃	שֹׁאֵב	עַד	עֵצֶיךָ
maji-yako	mchota-maji	mpaka	kuni-zako
H4325	H7579	H5704	H6086

watoto wenu, wake zenu, na wageni ambao wamo miongoni wa kambi yenu, kutoka kwa yule anayekata mbao zenu mpaka kwa yule atekaye maji.

12

יְהוָה	אֲשֶׁר	וּבְאָלְתָּו	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	בִּבְרִית	לְעָבְרְךָ
Yahwe	ambalo	na-katika-kiapo-chake	Mungu-wako	la-Yahwe	katika-agano	ili-upite
H3068		H0423	H0430	H3068	H1285	

הַיּוֹם׃	עִמְּךָ	כֹּרֵת	אֱלֹהֶיךָ
leo	nawe	anafanya	Mungu-wako
H3117		H3772	H0430

Mpo hapa ili kwamba muingie katika agano la Yahwe Mungu wenu na katika kiapo ambacho Yahwe Mungu wako anafanya na wewe leo,

13

לֵאלֹהִים	לְךָ	יְהֶיהּ־	וְהוּא	לְעָם	לוֹ	הַיּוֹם	אֹתְךָ	הָקִים־	לְמַעַן
kuwa-Mungu	kwako	atakuwa	na-yeye	kuwa-taifa	kwake	leo	wewe	akuweke	ili
H0430		H1961	H1931			H3117	H0853		H4616

לְאַבְרָהָם	לַאֲבֹתֶיךָ	נִשְׁבַּע	וְכַאֲשֶׁר	לָךְ	דַּבֶּר־	כַּאֲשֶׁר
kwa-Ibrahimu	kwa-baba-zako	alivyoapa	na-kama-vile	kwako	alivyosema	kama-vile
H0085	H0001	H7650			H1696	

וְלִיעֲקֹב׃	לְיִצְחָק
na-kwa-Yakobo	kwa-Isaka
H3290	H3327

ili kwamba awafanye leo kuwa watu wake, na kwamba aweze kuwa Mungu kwa ajili yako, kama alivyonena kwako, na kama alivyoapa kwa mababu zako, kwa Abrahamu, kwa Isaka na kwa Yakobo.

14

הַזֹּאת׃	הָאָלָה	וְאֶת־	הַזֹּאת	הַבְּרִית	אֶת־	כֹּרֵת	אָנֹכִי	לְבַדְּכֶם	אִתְּכֶם	וְלֹא
hiki	kiapo	na	hili	agano		ninafanya	mimi	peke-yenu	nanyi	Na-si
H2063	H0423	H0853	H2063	H1285	H0853	H3772	H0595	H0905	H0854	H3808

Kwa maana ninafanya agano hili na kiapo hiki sio na wewe tu –

15

יְהוָה	לִפְנֵי	הַיּוֹם	עִמָּד	עִמָּנוּ	פֹּה	יֶשְׁנוֹ	אֲשֶׁר	אֶת־	כִּי
Yahwe	mbele-ya	leo	amesimama	nasi	hapa	yupo	ambaye	na	Bali
H3068	H6440	H3117	H5975		H6311	H3426		H0854	

הַיּוֹם׃	עִמָּנוּ	פֹּה	אֵינֶנּוּ	אֲשֶׁר	וְאֵת	אֱלֹהֵינוּ
leo	nasi	hapa	hayupo	ambaye	na-pamoja-na	Mungu-wetu
H3117		H6311	H0369		H0854	H0430

pamoja kila mtu aliyesimama hapa pamoja nasi leo mbele ya Yahwe Mungu wetu – bali na wale ambao hawapo pamoja nasi leo pia.

16

אֲשֶׁר־	וְאֶת	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	יָשָׁבְנוּ	אֲשֶׁר־	אֶת	יְדַעְתֶּם	אַתֶּם	כִּי־
jinsi	na	Misri	katika-nchi-ya	tulivyokaa	jinsi		mnaijua	nyinyi	Kwa-maana
	H0853	H4714	H0776	H3427		H0853	H3045		

עֲבַרְתֶּם׃	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	בְּקֶרֶב	עָבַרְנוּ
mlipita	ambayo	mataifa	katikati-ya	tulivyopita
			H7130	

Unajua jinsi tulivyoishi katika nchi ya Misri, na jinsi tulivyopenya miongoni mwa mataifa ambao uliwapita.

17 וְזָהָב כֶּסֶף וָאֶבֶן עֵץ גִּלֻּלֵיהֶם וְאֵת שִׁקּוּצֵיהֶם אֶת־ וַתִּרְאוּ
na–dhahabu fedha na–jiwe mti sanamu–zao na machukizo–yao Na–mliona
H2091 H3701 H0068 H6086 H1544 H0853 H8251 H0853 H7200

עִמָּהֶם׃ אֲשֶׁר
walikuwa–nayo ambayo

Mmeona sanamu zao zinazokera zilizotengenezwa kwa mbao na mawe, fedha na dhahabu, ambazo zilikuwa miongoni mwenu.

18 שֵׁבֶט אוֹ־ מִשְׁפָּחָה אוֹ אִשָּׁה אוֹ־ אִישׁ בָּכֶם יֵשׁ פֶּן־
kabila au familia au mwanamke au mtu miongoni–mwenu yupo Labda
H7626 H4940 H0802 H0376 H3426 H6435

לַעֲבֹד לָלֶכֶת אֱלֹהֵינוּ יְהוָה מֵעִם הַיּוֹם פֹּנֶה לְבָבוֹ אֲשֶׁר׃
kutumikia kwenda Mungu–wetu Yahwe kutoka–kwa leo unageuka moyo–wake ambaye
H5647 H3212 H0430 H3068 H3117 H6437 H3824

רֹאשׁ פֹּרֶה שֹׁרֶשׁ בָּכֶם יֵשׁ פֶּן־ הָהֵם הַגּוֹיִם אֱלֹהֵי אֶת־
sumu unaozaa mzizi miongoni–mwenu ipo labda hayo mataifa miungu–ya
H7219 H6509 H8328 H3426 H6435 H1992 H0430 H0853

וְלַעֲנָה׃
na–uchungu
H3939

Hakikisha hakuna kati yenu mwanamume, mwanamke, ukoo, au kabila ambaye moyo wake unamuacha Yahwe Mungu wetu leo, ili kwenda na kuabudu miungu ya mataifa hayo. Hakikisha hakuna kati yenu mzizi utakaozaa nyongo na pakanga.

19 בִּלְבָבוֹ וְהִתְבָּרֵךְ הַזֹּאת הָאָלָה דִּבְרֵי אֶת־ בְּשָׁמְעוֹ וְהָיָה
moyoni–mwake na–atajibariki hii laana maneno–ya atakaposikia Na–itakuwa
H3824 H1288 H2063 H0423 H1697 H0853 H8085 H1961

לְמַעַן אֵלֵךְ לִבִּי בִּשְׁרִרוּת כִּי לִּי יִהְיֶה־ שָׁלוֹם לֵאמֹר
ili nitaenda moyo–wangu kwa–ukaidi kwa–maana kwangu itakuwa amani akisema
H4616 H3212 H8307 H1961 H7965 H0559

הַצְּמֵאָה׃ אֶת־ הָרָוָה סְפוֹת
kiu kwa ulevi kuongeza
H6771 H0854 H7302 H5595

Wakati mtu huyo anaposikia maneno ya laana hii, atajifariji moyoni mwake na kusema, “Nitakuwa na amani, ingawa natembea katika ukaidi wa moyo wangu”. Hii itaangamiza ubichi pamoja na ukavu.

20 אַף־ יֶעְשַׁן וָאֹז כִּי לוֹ סְלַח־ יְהוָה יֹאבֶה לֹא־
hasira–ya utawaka wakati–huo kwa–maana kwake kusamehe Yahwe atakubali Hataondoa
H0639 H6225 H5545 H3068 H0014 H3808

הַכְּתוּבָה הָאָלָה כָּל־ בּוֹ וְרָבְצָה הַהוּא בָּאִישׁ וְקִנְאָתוֹ יְהוָה
iliyoandikwa laana laana–yote juu–yake na–italala huyo dhidi–ya–mtu na–wivu–wake Yahwe
H3789 H0423 H3605 H7257 H1931 H0376 H7068 H3068

הַשָּׁמָיִם׃ מִתַּחַת שְׁמוֹ אֶת־ יְהוָה וּמָחָה הַזֶּה בַּסֵּפֶר
mbingu kutoka–chini–ya jina–lake Yahwe na–atafuta hiki katika–kitabu
H8064 H8478 H8034 H3068 H2088

Yahwe hatamsamehe, lakini badala yake, hasira ya Yahwe na wivu wake utambanika mtu huyo, na laana zote zilizoandikwa katika kitabu hiki vitakuwa juu yake, na Yahwe ataliondoa jina lake kutoka mbinguni.

כְּכֹל	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִכֹּל	לְרָעָה	יְהוָה	וְהִבְדִּילוֹ	21
kulingana–na	Israeli	makabila–yote–ya	kutoka–kwa	kwa–maangamizi	Yahwe	Na–atamtenga	
H3605	H3478	H7626	H3605		H3068	H0914	

הַזֹּה׃	הַתּוֹרָה	בְּסֵפֶר	הַכְּתוּבָה	הַבְּרִית	אָלוֹת
hiki	cha–torati	katika–kitabu	zilizoandikwa	za–agano	laana–zote
H2088	H8451		H3789	H1285	H0423

Yahwe atamuweka kando kwa ajili ya maafa kutoka katika makabila yote ya Israeli, kwa kuzingatia laana zote za agano ambazo zimeandikwa katika kitabu hiki cha sheria.

וְהַנָּכְרִי	מֵאַחֲרֵיכֶם	יָקוּמוּ	אֲשֶׁר	בְּנֵיכֶם׀	הָאַחֲרוֹן	הַדּוֹר	וְאָמַר	22
na–mgeni	baada–yenu	watasimama	ambao	watoto–wenu	kijacho	kizazi	Na–itasema	
H5237					H0314	H1755	H0559	

וְאֶת־	הַהוּא	הָאָרֶץ	מַכֹּות	אֶת־	וְרָאוּ	רְחוֹקָה	מֵאֶרֶץ	בָּא	אֲשֶׁר
na	ile	nchi	mapigo–ya		na–wataona	ya–mbali	kutoka–nchi	atakuja	ambaye
H0853	H1931	H0776	H4347	H0853	H7200	H7350	H0776	H0935	

בָּהּ׃	יְהוָה	חָלְיָה	אֲשֶׁר־	הַחֲלָאֶיהָ
juu–yake	Yahwe	aliitia	ambayo	magonjwa–yake
	H3068			H8463

Kizazi kifuatacho, watoto wako watakaoinuka baada yako, na mgeni atakayekuja kutoka nchi ya mbali, watazungumza watakapoona mapigo juu ya nchi hii na magonjwa ambayo Yahwe ameyafanya yawe –

וְלֹא	תִזָּרַע	לֹא	אַרְצָהּ	כָּל־	שְׂרֵפָה	וָמֶלַח	גָּפְרִית	23
na–haichipuki	itapandwa	haipandwi	nchi–yake	yote–ya	kuungua	na–chumvi	kiberiti	
H3808	H2232	H3808	H0776	H3605	H8316	H4417	H1614	

סְדֹם	כְּמַהְפֵּכַת	עֵשָׂב	כָּל־	בָּהּ	יַעֲלֶה	וְלֹא־	תִצְמַח
Sodoma	kama–maangamizi–ya	nyasi	nyasi–yoyote	ndani–yake	itamea	na–haitamea	itachipuka
H5467	H4114	H6212	H3605		H5927	H3808	H6779

בְּאַפּוֹ	יְהוָה	הָפַךְ	אֲשֶׁר	)וּצְבוֹיִם(	]וצביים[	אַדְמָה	וַעֲמֹרָה
katika–hasira–yake	Yahwe	aliyapindua	ambayo	(Seboyimu)	[Seboyimu]	Adma	na–Gomora
H0639	H3068	H2015		H6636	H6636	H0126	H6017

וּבַחֲמָתוֹ׃
na–katika–ghadhabu–yake
H2534

na watakapoona kuwa nchi yote imekuwa salfa na chumvi ichomayo, ambapo hakuna kitu kipandwacho au kuzaa matunda, ambapo hapaoti mmea wowote, kama anguko la Sodoma na Gomora, Adma na Seboimu, ambayo Yahwe aliangamiza katika ghadhabu na hasira yake –

לָאָרֶץ	כָּכָה	יְהוָה	עָשָׂה	מָּה	עַל־	הַגּוֹיִם	כָּל־	וְאָמְרוּ	24
kwa–nchi	hivyo	Yahwe	amefanya	nini	kwa–nini	mataifa	mataifa–yote	Na–watasema	
H0776	H3602	H3068		H4100			H3605	H0559	

הַזֹּאת׃	הַגָּדוֹל	הָאַף	חֲרִי	מָּה	הַזֶּה׃	
hii	kubwa	wa–hasira	ukali	nini	hii	
H2063		H0639	H2750	H4100	H2088	

watasema kwa pamoja na mataifa mengine, “Kwa nini Yahwe amefanya hili katika nchi hii? Joto ya hasira hii kali inamaanisha nini?”

25 וְאָמְרוּ֙ עָזְבוּ֙ אֲשֶׁר֙ עַל֙ אֱלֹהֵ֣י יְהוָ֔ה בְּרִית֙ אֶת־
Na–watajibu waliacha ambayo kwa–sababu Mungu–wa Yahwe agano–la
H0559 H0853 H0430 H3068 H1285

כָּל־ אֲשֶׁ֣ר אִתָּ֔ם בְּהוֹצִיאוֹ֖ אֹתָ֑ם מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֔יִם׃
alifanya ambalo nao wao alipowatoa kutoka–nchi–ya Misri
H3772 H0834 H0854 H3318 H0776 H4714

Kisha watu watasema, “Ni kwa sababu walitelekeza agano la Yahwe, Mungu wa mababu zao, alilofanya nao alipowatoa kutoka Misri,

26 וַיֵּלְכ֗וּ וַיַּעַבְד֤וּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ֙ לָהֶ֔ם אֱלֹהִ֣ים אֲשֶׁ֔ר
Na–wakaenda Na–wakaabudu na–wakaisujudia hiyo miungu mingine ambayo
H3212 H5647 H7812 H0430 H0312 H0430

לֹא־ יְדָע֖וּם וְל֣וֹא חָלַ֑ק לָהֶ֖ם׃
hawakuijua walijua na–ambayo hakuwapa wao
H3808 H3045 H3808 H2505 H0834

na kwa sababu waliondoka na kutumikia miungu mingine na kuzisujudu, miungu ambayo hawakujiua na ambayo hakuwapatia.

27 וַיִּֽחַר־ אַ֣ף יְהוָ֗ה בָּאָ֙רֶץ֙ הַהֽוּא לְהָבִ֣יא עָלֶ֔יהָ אֶת־
Na–ikawaka hasira–ya Yahwe dhidi–ya–nchi ile kuleta juu–yake
H2734 H0639 H3068 H0776 H1931 H0935 H5921 H0853

כָּל־ הַקְּלָלָ֔ה הַכְּתוּבָ֖ה בַּסֵּ֣פֶר הַזֶּ֑ה׃
laana iliyoandikwa katika–kitabu hiki
H7045 H3789 H5612 H2063

Kwa hiyo hasira ya Yahwe imewaka dhidi ya nchi hii, ili kuleta juu yake laana zote zilizoandikwa katika kitabu hiki.

28 וַיְנַתְּשֵׁ֣ם יְהוָ֗ה מֵעַ֙ל֙ אַדְמָתָ֔ם בְּאַ֥ף וּבְחֵמָ֖ה וּבְקֶ֥צֶף
Na–akawang'oa kutoka nchi–yao kwa–hasira na–kwa–ghadhabu na–kwa–ukali
H5428 H3068 H0127 H4480 H0639 H2534 H7107

גָּד֣וֹל וַיַּשְׁלִכֵ֔ם אֶ֖ל־ אֶ֣רֶץ אַחֶ֑רֶת כַּיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃
mkubwa na–akawatupa katika nchi nyingine kama–leo hii
H1419 H7993 H0413 H0776 H0312 H3117 H2088

Yahwe amewang’oa kutoka nchini kwao kwa hasira, kwa ghadhanu, na kwa ghadhabu kali, na kuwatupa katika nchi nyingine, leo.

29 הַנִּסְתָּר֣וֹת לַיהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ וְהַנִּגְלֹ֥ת לָ֙נוּ֙
Mambo–ya–siri ni–ya–Yahwe Mungu–wetu lakini–mambo–yaliyofunuliwa ni–yetu
H5641 H3068 H0430 H1540

וּלְבָנֵ֖ינוּ עַד־ עוֹלָ֑ם לַעֲשׂ֗וֹת אֶת־ כָּל־ דִּבְרֵ֛י הַתּוֹרָ֥ה הַזֹּֽאת׃
na–ya–watoto–wetu hata milele kufanya
H5704 H5769 H0853 H3605 H1697 H8451 H2063

ס
§

Mambo ya siri ni ya Yahwe Mungu wetu pekee; lakini mambo yaliyofichuliwa ni ya kwetu milele pamoja na wazawa wetu, ili tufanye maneno yote ya sheria hii.

Chapter 30

וְהָיָה֙ כִּֽי־ עָלֶ֣יךָ הַבְּרָכָ֔ה הָאָלָ֕ה הַדְּבָרִ֖ים כָּל־ יָבֹ֑אוּ עָלֶ֣יךָ juu–yako yatakapokuja wakati Na–itakuwa H1961 H0935 H3605 mambo–yote mambo H1697 haya H0428 baraka H1293 na–laana H7045 1

וַהֲשֵׁבֹתָ֣ אֶל־ לְבָבֶ֗ךָ בְּכָל־ הַגּוֹיִם֙ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֣תִי לְפָנֶ֔יךָ mbele–yako nimeweka ambayo H6440 H5414 mataifa katikati–ya moyo–wako katika na–utakumbuka H3824 H0413 H7725 H3605

וְשָׁמַעְתָּ֖ בְּקֹלֽוֹ׃ אֶלֹהֶ֔יךָ יְהוָ֣ה הִדִּיחֲךָ֖ אֲשֶׁ֥ר huko Mungu–wako Yahwe amekufukuza ambayo H8033 H0430 H3068 H5080

Vitu hivi vitakavyokuja juu yako, baraka na laana nilizoziweka mbele yako, na utakapozirejea akilini miongoni mwa mataifa mengine ambapo Yahwe Mungu wako kawapeleka,

וְשַׁבְתָּ֣ עַד־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ וְשָׁמַעְתָּ֤ בְקֹלוֹ֙ כְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־ Na–utarudi kwa Yahwe Mungu–wako na–utasikia sauti–yake kulingana–na yote–ambayo H7725 H5704 H3068 H0430 H8085 H0035 H3605 2

אָנֹכִ֥י מְצַוְּךָ֖ הַיּ֑וֹם אַתָּ֣ה וּבָנֶ֔יךָ וּבְכָל־ לְבָבְךָ֖ וּבְכָל־ mimi ninakuamuru leo wewe na–watoto–wako kwa–moyo–wako moyo–wako na–kwa H0595 H6680 H3117 H0035 H3605 H3824 H3605

נַפְשֶֽׁךָ׃ nafsi–yako H5315

na utakapomrudia Yahwe Mungu wako na kutii sauti yake, na kufuata yote ambayo nayokuamuru leo – wewe na watoto wako – kwa moyo wako wote na kwa nafsi yako yote,

וְשָׁ֣ב וְרִחֲמֶ֔ךָ שְׁבוּתְךָ֖ אֶת־ אֱלֹהֶ֣יךָ יְהוָ֑ה וְשָׁ֣ב Na–atarudi na–atakuhurumia mateka–yako Mungu–wako Yahwe Na–atarudi H7725 H7355 H7622 H0853 H0430 H3068 H7725 3

שֶׁ֖מָּה׃ אֱלֹהֶ֔יךָ יְהוָ֣ה הֱפִיצְךָ֖ אֲשֶׁ֥ר הָעַמִּ֛ים כָּל־ וְקִבֶּצְךָ֖ huko Mungu–wako Yahwe alikutawanya ambayo mataifa–yote kutoka–kwa na–atakukusanya H8033 H0430 H3068 H3605 H6908

kisha Yahwe Mungu wako atageuza kutekwa kwako na kukuhurumia; atawarudisha na kuwakusanya kutoka kwa watu wote ambapo Yahwe Mungu wako aliwatawanya.

יְקַבֶּצְךָ֖ מִשָּׁ֑ם הַשָּׁמָ֔יִם בִּקְצֵה֙ נִדַּחֲךָ֣ יְהִיֶ֔ה אִם־ atakukusanya kutoka–huko mbingu mwisho–wa aliyefukuzwa–wako atakuwa Hata–kama H6908 H8033 H8064 H5080 H1961 4

יְקָחֶֽךָ׃ וּמִשָּׁ֑ם אֱלֹהֶ֖יךָ יְהוָ֥ה atakuchukua na–kutoka–huko Mungu–wako Yahwe H3947 H8033 H0430 H3068

Iwapo yeyote ya watu walio uhamishoni wapo katika sehemu za mbali sana chini ya mbingu, kutoka huko Yawhe Mungu wako atawakusanya, na kutoka huko atawarejesha.

וְהֵבִיאֲךָ֣ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ אֶל־ הָאָ֣רֶץ אֲשֶׁר־ יָרְשׁ֤וּ אֲבֹתֶ֙יךָ֙ Na–atakuleta Yahwe Mungu–wako katika nchi ambayo waliimiliki baba–zako H0935 H3068 H0430 H0413 H0776 H3423 H0001 5

וְהֵיטִבְךָ֖ וְהִרְבְּךָ֑ מֵאֲבֹתֶֽיךָ׃ וְיִרִשְׁתָּ֖הּ na–utaimiliki na–atakufanyia–mema na–atakuzidisha zaidi–ya–baba–zako H3423 H3190 H0001

Yahwe Mungu wako atawaleta katika nchi ambayo mababu zenu walimiliki, nanyi mtaimiliki tena; atawatendea mema na kuwazidisha zaidi ya alivyofanya kwa mababu zenu.

6

וּמָ֨ל יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ אֶת־ לְבָבְךָ֔ וְאֶת־ לְבַ֖ב זַרְעֶ֑ךָ
Na–atatahiri Yahwe Mungu–wako na moyo–wako na moyo–wa uzao–wako
H3824 H0853 H3824 H0430 H3068 H2233

לְאַהֲבָ֞ה אֶת־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ בְּכָל־ לְבָבְךָ֙ וּבְכָל־ נַפְשֶׁ֔ךָ
ili–kupenda H0157 H0853 Yahwe H3068 Mungu–wako H0430 kwa–moyo–wako H3824 na–kwa H3605 nafsi–yako H5315

לְמַ֥עַן חַיֶּֽיךָ׃
ili uishi
H4616

Yahwe Mungu wako atatahiri moyo wako na moyo wa uzao wako, ili umpende Yahwe Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa nafsi yako yote, ili kwamba uweze kuishi.

7

וְנָתַ֣ן יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ אֶת֙ כָּל־ הָאָל֣וֹת הָאֵ֔לֶּה עַל־ אֹיְבֶ֖יךָ
Na–ataweka H5414 Yahwe H3068 Mungu–wako H0430 H0853 laana–zote H3605 laana H0423 hizi H0428 juu–ya adui–zako H0341

וְעַל־ שֹׂנְאֶ֥יךָ אֲשֶׁר֙ רָדָ֔פוּךָ׃
na–juu–ya wanaokuchukia H8130 ambao walikufuatia H7291

Yahwe Mungu wako ataweka laana hizi zote kwa maadui zako na kwa wote wakuchukiayo, wale waliokutesa.

8

וְאַתָּ֗ה שַׁ֚מְעְתָּ בְּקֹ֣ול יְהוָה֮ וְעָשִׂ֣יתָ֒ אֶת־ כָּל־ מִצְוֹתָ֔יו אֲשֶׁ֥ר
Na–wewe utarudi H7725 na–utasikia H8085 sauti–ya Yahwe H3068 na–utafanya H6213 H0853 amri–zote H3605 amri–zake H4687

אָנֹכִ֥י מְצַוְּךָ֖ הַיּֽוֹם׃
mimi ninakuamuru H6680 leo H3117

Utarudi na kutii sauti ya Yahwe, nawe utatenda amri zake zote ambazo ninakuamuru leo.

9

וְהוֹתִרְךָ֣ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ בְּכֹל֙ מַעֲשֵׂ֣ה יָדֶ֔ךָ
Na–atakufanya–kuzidi H3498 Yahwe H3068 Mungu–wako H0430 katika–yote H3605 kazi–ya H4639 mikono–yako H3027

וּבִפְרִ֖י בְּהֶמְתֶּ֑ךָ וּבִפְרִ֤י בִטְנְךָ֙ בִּפְרִ֣י אַדְמָתְךָ֔ לְטֹ֖וב
na–katika–matunda–ya H6529 mifugo–yako H0929 na–katika–matunda–ya H6529 tumbo–lako H0990 katika–matunda–ya H6529 ardhi–yako H0127 kwa–wema

כַּאֲשֶׁר־ יָשׂ֣וֹשׂ יְהוָה֮ עָלֶ֣יךָ לְטֹ֔וב וְכִ֥י יָשׁ֛וּב יְהוָ֥ה לָשׂ֖וּשׂ עָלֶ֑יךָ
kama–vile kwa–wema juu–yako kufurahi H7797 Yahwe H3068 atarudi H7725 kwa–maana

כַּאֲשֶׁ֥ר שָׂ֖שׂ עַל־ אֲבֹתֶֽיךָ׃
alivyofurahi H7797 juu–ya baba–zako H0001

Yahwe Mungu wako atakufanikisha katika kazi yote ya mkono wako, katika matunda ya mwili wako, katika matunda ya mifugo yako, na katika matunda ya nchi yako, kwa mafanikio; kwa maana Yahwe atafurahia tena mafanikio yako, kama alivyofurahia kwa baba zako.

10

וְחֻקֹּתָיו
na–sheria–zake
H2708

מִצְוֹתָיו
amri–zake
H4687

לִשְׁמֹר
kushika
H8104

אֱלֹהֶיךָ
Mungu–wako
H0430

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּקוֹל
sauti–ya
H0430

תִּשְׁמַע
utasikia
H8085

כִּי
Ukisikia

אֱלֹהֶיךָ
Mungu–wako
H0430

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֱל־
kwa
H0413

תָּשׁוּב
utarudi
H7725

כִּי
ukisikia

הַזֶּה
hiki
H2088

הַתּוֹרָה
cha–torati
H8451

בְּסֵפֶר
katika–kitabu

הַכְּתוּבָה
zilizoandikwa
H3789

פ
¶

נַפְשֶׁךָ׃
nafsi–yako
H5315

וּבְכָל־
na–kwa
H3605

לְבָבְךָ
moyo–wako
H3824

בְּכָל־
kwa–moyo–wako
H3605

Atafanya hivi iwapo utatii sauti ya Yahwe Mungu wako, ili kuzishika amri zake na kanuni zake zilizoandikwa katika kitabu hiki cha sheria, iwapo utamgeukia Yahwe Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa nafsi yako yote.

11

הִוא
hiyo
H1931

נִפְלֵאת
ngumu–sana
H6381

לֹא־
si
H3808

הַיּוֹם
leo
H3117

מְצַוְּךָ
ninakuamuru
H6680

אָנֹכִי
mimi
H0595

אֲשֶׁר
ambayo

הַזֹּאת
hii
H2063

הַמִּצְוָה
amri

כִּי
Kwa–maana

הִוא׃
hiyo
H1931

רְחֹקָה
mbali
H7350

וְלֹא
na–si
H3808

מִמְּךָ
kwako

Kwa maana amri hii nayokuamuru leo sio ngumu sana, wala haipo nje ya uwezo wako kufikia.

12

וְיִקָּחֶנָּה
na–aituletee
H3947

הַשָּׁמַיְמָה
mbinguni
H8064

לָּנוּ
kwa–ajili–yetu

יַּעֲלֶה־
atakayekwea
H5927

מִי
ni–nani
H4310

לֵאמֹר
kusema
H0559

הִוא
hiyo
H1931

בַשָּׁמַיִם
mbinguni
H8064

לֹא
Si
H3808

וְנַעֲשֶׂנָּה׃
ili–tuifanye

אֹתָהּ
hiyo
H0853

וְיַשְׁמִעֵנוּ
na–atusikilize
H8085

לָּנוּ
kwetu

Haipo mbinguni, ili usije ukasema, “Nani atayekwenda kwa ajili yetu mbinguni na kutuletea kwetu na kutufanya tuisikie, ili tuweze kutekeleza?”

13

אֵל־
hadi
H0413

לָּנוּ
kwa–ajili–yetu

יַּעֲבָר־
atakayevuka

מִי
ni–nani
H4310

לֵאמֹר
kusema
H0559

הִוא
hiyo
H1931

לַיָּם
bahari
H3220

מֵעֵבֶר
ng'ambo–ya
H5676

וְלֹא־
Na–si
H3808

וְנַעֲשֶׂנָּה׃
ili–tuifanye

אֹתָהּ
hiyo
H0853

וְיַשְׁמִעֵנוּ
na–atusikilize
H8085

לָּנוּ
kwetu

וְיִקָּחֶנָּה
na–aituletee
H3947

הַיָּם
bahari
H3220

עֵבֶר
ng'ambo–ya
H5676

Wala haipo ng’ambo ya bahari, ili usije ukasema, “Nani atakwenda ng’ambo ya pili ya bahari kwa ajili yetu na kutuletea kwetu na kutufanya tuisikie, ili tuweze kuifanya? ”.

14

ס
§

כִּי־
Bali

קָרוֹב
karibu
H7138

אֵלֶיךָ
kwako
H0413

הַדָּבָר
neno
H1697

מְאֹד
sana
H3966

בְּפִיךָ
kinywani–mwako
H6310

וּבִלְבָבְךָ
na–moyoni–mwako
H3824

לַעֲשֹׂתוֹ׃
kulifanya

Lakini neno lipo karibu sana kwako, katika kinywa chako na moyo wako, ili uweze kutekeleza.

15

רְאֵה
Tazama
H7200

נָתַתִּי
nimeweka
H5414

לְפָנֶיךָ
mbele–yako
H6440

הַיּוֹם
leo
H3117

אֶת־
H0853

הַחַיִּים
uzima

וְאֶת־
na
H0853

הַטּוֹב
wema

וְאֶת־
na
H0853

הַמָּוֶת
mauti
H4194

וְאֶת־
na
H0853

הָרָע׃
ubaya

Tazama, leo nimeweka mbele yako uzima na wema, mauti na uovu.

לָלֶכֶת	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	לְאַהֲבָה	הַיּוֹם	מְצַוְּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	16
kutembea	Mungu–wako	Yahwe	𐤀	kumpenda	leo	ninakuamuru	mimi	Ambayo	
H3212	H0430	H3068	H0853	H0157	H3117	H6680	H0595		

וְרָבִיתָ	וְחָיִיתָ	וּמִשְׁפָּטָיו	וְחֻקָּתָיו	מִצְוֹתָיו	וְלִשְׁמֹר	בִּדְרָכָיו	
na–uzidi	ili–uishi	na–hukumu–zake	na–sheria–zake	amri–zake	na–kushika	katika–njia–zake	
	H2421	H4941	H2708	H4687	H8104	H1870	

לִרְשָׁתָהּ׃	שָׁמָּה	בָּא־	אַתָּה	אֲשֶׁר־	בָּאָרֶץ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וּבֵרַכְךָ
kuimiliki	huko	unaingia	wewe	ambayo	katika–nchi	Mungu–wako	Yahwe	na–atakubariki
H3423	H8033	H0935			H0776	H0430	H3068	H1288

Iwapo utatii maagizo ya Yahwe Mungu wako, ambayo ninakuamuru leo kumpenda Yahwe Mungu wako, kutembea katika njia zake, na kushikilia amri zake, kanuni zake, na sheria zake, utaishi na kuongezeka, na Yahwe Mungu wako atakubariki katika nchi ambayo unaingia kumiliki.

וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	וְנִדַּחְתָּ	תִּשְׁמַע	וְלֹא	לְבָבְךָ	יִפְנֶה	וְאִם־	17
na–ukaabudu	na–ukafukuzwa	utasikia	na–hutasikia	moyo–wako	utageuka	Lakini–kama	
H7812	H5080	H8085	H3808	H3824	H6437		

וַעֲבַדְתָּם׃	אֲחֵרִים	לֵאלֹהִים
na–ukaitumike	mingine	miungu
H5647	H0312	H0430

Lakini moyo wako ukigeuka, na usisikilize na badala yake unavutwa na kusujudia miungu mingine na kuwaabudu,

תַּאֲרִיכֻן	לֹא־	תֹּאבְדֻן	אָבֹד	כִּי	הַיּוֹם	לָכֶם	הִגַּדְתִּי		18
mtarefusha	hamtarefusha	mtaangamia	kuangamia	kwamba	leo	kwenu	Ninawatangazia		
H0748	H3808	H0006	H0006		H3117		H5046		

לְרִשְׁתָּהּ׃	שָׁמָּה	לָבֹא	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עֹבֵר	אַתָּה	אֲשֶׁר	עַל־	יָמִים
kuimiliki	huko	kuingia	Yordani	𐤀	unavuka	wewe	ambayo	katika	siku
H3423	H8033	H0935	H3383	H0853					H3117

ardhi									
H0127									

basi leo nakutangazia kwako ya kwamba hakika utaangamia; siku zako hazitaongezeka katika nchi unayoipita juu ya Yordani kuingia na kumiliki.

נָתַתִּי	וְהַמָּוֶת	הַחַיִּים	הָאָרֶץ	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם	אֶת־	הַיּוֹם	בָּכֶם	הַעִידֹתִי	19
nimeweka	na–mauti	uzima	nchi	na	mbingu	𐤀	leo	dhidi–yenu	Ninawashuhudia	
H5414	H4194		H0776	H0853	H8064	H0853	H3117			

וְזַרְעֶךָ׃	אַתָּה	תִּחְיֶה	לְמַעַן	בַּחַיִּים	וּבָחַרְתָּ	וְהַקְלָלָה	הַבְּרָכָה	לְפָנֶיךָ
na–uzao–wako	wewe	uishi	ili	uzima	basi–chagua	na–laana	baraka	mbele–yako
H2233		H2421	H4616		H0977	H7045	H1293	H6440

Naziita mbingu na nchi kushuhudia dhidi yako ya kuwa nimeweka mbele yako uzima na mauti, baraka na laana; kwa hiyo chagua uzima ili kwamba uweze kuishi, wewe na uzao wako.

בּוֹ	וּלְדָבְקָה־	בְקֹלוֹ	לִשְׁמֹעַ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	לְאַהֲבָה		20
yeye	na–kushikamana–na	sauti–yake	kusikia	Mungu–wako	Yahwe	𐤀	Kumpenda		
	H1692		H8085	H0430	H3068	H0853	H0157		

אֲשֶׁר׀	הָאֲדָמָה	עַל־	לָשֶׁבֶת	יָמֶיךָ	וְאָרַכְתָּ	חַיֶּיךָ	הוּא	כִּי
ambayo	ardhi	katika	kukaa	wa–siku–zako	na–urefu	uzima–wako	yeye	kwa–maana
	H0127		H3427	H3117	H0753		H1931	

פ	לָהֶם׃	לָתֵת	וְלִיעֲקֹב	לְיִצְחָק	לְאַבְרָהָם	לַאֲבֹתֶיךָ	יְהוָה	נִשְׁבַּע
¶	wao	kuwapa	na–kwa–Yakobo	kwa–Isaka	kwa–Ibrahimu	kwa–baba–zako	Yahwe	aliapa
	H1992	H5414	H3290	H3327	H0085	H0001	H3068	H7650

Fanya hivi ili umpende Yahwe Mungu wako, kutii sauti yake, na kung’ang’ania kwake. Kwa maana yeye ni uzima wako na urefu wa siku zako; fanya hivi ili kwamba uweze kuishi katika nchi ambayo Yahwe aliapa kwa mababu zako, kwa Abrahamu, kwa Isaka, na kwa Yakobo, kuwapatia.

Chapter 31

1 וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־ כָּל־ יִשְׂרָאֵל׃

Na-akaenda Musa na-akasema maneno haya kwa Israeli-wote Israeli
H3212 H4872 H1696 H0853 H1697 H0428 H0413 H3605 H3478

Musa alikwenda na kuzungumza maneno haya kwa Israeli yote.

2 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־ מֵאָה֩ משנה [mia-moja] וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי֙ הַיּ֣וֹם לֹא־ אוּכַל֮ עוֹד֒ לָצֵאת֙ וְלָב֣וֹא וַיהוָה֮ אָמַר֒ אֵלַ֣י לֹ֣א תַעֲבֹ֔ר אֶת־ הַיַּרְדֵּ֖ן הַזֶּֽה׃

Na-akasema kwao mwenye-miaka mia-moja na-ishirini mwaka mimi leo siwezi
H0559 H0413 H3605 H6242 H8141 H0595 H3117 H3808

kuweza kutoka kuingia tena Yahwe alisema kwangu hutavuka utavuka Yordani hii
H3201 H5750 H0935 H3068 H0559 H0413 H3808 H5674 H0853 H3383 H2088

Alisema kwao, “Kwa sasa nina umri wa miaka mia moja na ishirini; Siwezi kutoka na kuingia tena; Yahwe ameniambia, “Hautavuka Yordani hii”

3 יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ הֽוּא־ יַעֲבֹ֤ר לְפָנֶ֙יךָ֙ עֹבֵ֣ר הֽוּא־ יַשְׁמִ֤יד אֶת־ הַגּוֹיִם֙ הָאֵ֔לֶּה מִלְּפָנֶ֖יךָ וְיָרַשְׁתָּ֣ם יְהוֹשֻׁ֑עַ הֽוּא־ עֹבֵ֣ר לְפָנֶ֔יךָ כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר יְהוָֽה׃

Yahwe Mungu-wako yeye anavuka mbele-yako yeye atawaangamiza mataifa
H3068 H0430 H1931 H6440 H1931 H3068 H0853 H8045 H1964

haya mbele-yako na-utawamiliki Yoshua yeye anavuka mbele-yako kama-vile alivyosema Yahwe
H0428 H6440 H3423 H3091 H1931 H6440 H3588 H1696 H3068

Yahwe Mungu wako, atakutangulia mbele yako; ataangamiza mataifa haya mbele yako, nawe utawanyanganya. Yoshua atakwenda kabla yako, kama Yahwe alivyonena.

4 וְעָשָׂה יְהוָה֙ לָהֶ֔ם כַּאֲשֶׁ֥ר עָשָׂה֙ לְסִיחֹ֣ן וּלְעֹ֔וג מַלְכֵ֖י הָאֱמֹרִ֑י וּלְאַרְצָ֖ם אֲשֶׁ֥ר הִשְׁמִ֖יד אֹתָֽם׃

Na-atawafanyia Yahwe wao alivyofanya kama-vile kwa-Sihoni na-kwa-Ogu wafalme-wa
H6213 H3068 H3588 H6213 H5511 H5747 H4428

Waamori ambayo aliwaangamiza wao na-kwa-nchi-yao
H0567 H0834 H8045 H0853 H0776

Yahwe atawafanya kwao kama alivyofanya kwa Sihoni na kwa Ogu, wafalme wa Waamori, na kwa nchi yao, aliyoiangamiza.

5 וְנָתַ֣ן אֹתָ֔ם יְהוָ֖ה לִפְנֵיכֶ֑ם וַעֲשִׂיתֶ֣ם לָהֶ֔ם כְּכָל־ הַמִּצְוָ֖ה אֲשֶׁ֥ר צִוִּ֖יתִי אֶתְכֶֽם׃

Na-atawatia Yahwe mbele-yenu na-mtawafanyia wao kulingana-na amri ambayo
H5414 H3068 H6440 H6213 H3588 H3605 H4687 H3588

niliwaamuru nyinyi
H6680 H0853

Yahwe atakupatia ushindi juu yao utakapokutana nao vitani, nawe utafanya kwao yote ntakayokuamuru.

מִפְּנֵיהֶם	תַּעַרְצוּ	וְאַל־	תִּירְאוּ	אַל־	וְאִמְּצוּ	חִזְקוּ	6
kwa–sababu–yao	msisituke	na–msisituke	msiogope	msiogope	na–mwe–jasiri	Kuweni–hodari	
H6440	H6206	H0408	H3372	H0408	H0553	H2388	

יַרְפְּךָ	לֹא	עִמָּךְ	הַהֹלֵךְ	הוּא	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	כִּי
atakuacha	hatakuacha	nawe	anayekwenda	yeye	Mungu–wako	Yahwe	kwa–maana
H7503	H3808		H1980	H1931	H0430	H3068	

וְלֹא	יַעַזְבֶךָּ׃	פ	
na–hatakutupa	atakutupa	¶	
H3808			

Uwe hodari na mwenye ujasiri mwema, usiogope, na usiwaogope; kwa maana Yahwe Mungu wako, ni yeye aendaye kabla yako; hatakuangusha wala kukuacha.”

כָּל־	לְעֵינֵי	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	לִיהוֹשֻׁעַ	מֹשֶׁה	וַיִּקְרָא	7
Israeli–wote	mbele–ya–macho–ya	kwake	na–akamwambia	Yoshua	Musa	Na–akamwita	
H3605		H0413	H0559	H3091	H4872	H7121	

אֶל־	הַזֶּה	הָעָם	אֶת־	תָּבוֹא	אַתָּה	כִּי	וְאַמָּץ	חֲזַק	יִשְׂרָאֵל
katika	hawa	watu	na	utaingia	wewe	kwa–maana	na–uwe–jasiri	Kuwa–hodari	Israeli
H0413	H2088		H0854	H0935			H0553	H2388	H3478

אוֹתָם׃	תַּנְחִילֶנָּה	וְאַתָּה	לָהֶם	לָתֵת	לַאֲבֹתָם	יְהוָה	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ
wao	utawarithisha	na–wewe	wao	kuwapa	kwa–baba–zao	Yahwe	aliapa	ambayo	nchi
H0853	H5157			H5414	H0001	H3068	H7650		H0776

Musa akamwita Yoshua na akamwambia machoni pa Israeli yote, “Uwe hodari na mwenye ujasiri mwema, kwa kuwa utaondoka na hawa watu katika nchi ambayo Yahwe ameapa kwa mababu zao kuwapatia; utafanya wairithi.

יַרְפְּךָ	לֹא	עִמָּךְ	יִהְיֶה	הוּא	לְפָנֶיךָ	הַהֹלֵךְ	וְהוּא	וַיהוָה	8
atakuacha	hatakuacha	nawe	atakuwa	yeye	mbele–yako	anayekwenda	yeye	Na–Yahwe	
H7503	H3808		H1961	H1931	H6440	H1980	H1931	H3068	

תֵּחָת׃	וְלֹא	תִירָא	לֹא	יַעַזְבֶךָּ	וְלֹא
utafadhaika	na–usifadhaike	utaogopa	usiogope	atakutupa	na–hatakutupa
H2865	H3808	H3372	H3808		H3808

Yahwe, yeye ndiye atakwenda kabla yako; atakuwa pamoja nawe; hatakuangusha wala hatakutelekeza; usiogope, usivunjike moyo.”

לֵוִי	בְּנֵי	הַכֹּהֲנִים	אֶל־	וַיִּתְּנָהּ	הַזֹּאת	הַתּוֹרָה	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּכְתֹּב	9
Lawi	wana–wa	makuhani	kwa	na–akaitoa	hii	torati		Musa	Na–akaandika	
H3878		H3548	H0413	H5414	H2063	H8451	H0853	H4872	H3789	

יִשְׂרָאֵל׃	זִקְנֵי	כָּל־	וְאֶל־	יְהוָה	בְּרִית	אֲרוֹן	אֶת־	הַנֹּשְׂאִים
Israeli	wazee–wa	wazee–wote–wa	na–kwa	Yahwe	la–agano–la	sanduku		wanaobeba
H3478	H2205	H3605	H0413	H3068	H1285	H0727	H0853	H5375

Musa aliandika sheria hii na kuwapatia makuhani, wana wa Walawi, ambao walibeba sanduku la agano la Yahwe; pia aligawa nakala zake kwa wazee wote wa Israeli.

בְּמֹעֵד	שָׁנִים	שֶׁבַע	מִקֵּץ	לֵאמֹר	אוֹתָם	מֹשֶׁה	וַיְצַו	10
wakati–wa	miaka	miaka–saba	mwisho–wa	akisema	wao	Musa	Na–akawaamuru	
H4150	H8141	H7651	H7093	H0559	H0853	H4872	H6680	

הַסֻּכּוֹת׃	בְּחַג	הַשְּׁמִטָּה	שְׁנַת	
Vibanda	katika–sikukuu–ya	msamaha	mwaka–wa	
H5521	H2282	H8059	H8141	

Musa aliwaamuru na kusema, “Katika kila mwisho wa miaka saba, kwa muda uliowekwa wa kudumu kwa ajili ya kufuta madeni, katika Sikukuu ya Vibanda,

11

בְּבֹוא
Wakati-wa-kuja
H0935

כָּל־
Israeli-wote
H3605

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

לֵרָאוֹת
kuonekana
H7200

פְּנֵי
uso-wa
H6440

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֱלֹהֶיךָ
Mungu-wako
H0430

אֵת־
mbele-ya
H0853

בַּמָּקוֹם
mahali
H4725

אֲשֶׁר
ambapo
H0977

יִבְחָר
atachagua
H7121

תִּקְרָא
utaisoma
H0853

אֶת־
H8451

הַתּוֹרָה
torati
H2063

הַזֹּאת
hii
H5048

נֶגֶד
mbele-ya
H3605

כָּל־
Israeli-wote
H3478

יִשְׂרָאֵל
Israeli

בְּאָזְנֵיהֶם׃
masikioni-mwao
H0241

ambapo Israeli yote imekuja kujitokeza mbele ya Yahwe Mungu wako katika mahali atakayochagua kuwa patakatifu pake, utasoma sheria hii mbele ya Israeli yote wakisikia.

12

הַקְהֵל
Wakusanye
H6950

אֶת־
H0853

הָעָם
watu
H0376

הָאֲנָשִׁים
wanaume
H0802

וְהַנָּשִׁים
na-wanawake
H2945

וְהַטַּף
na-watoto
H1616

וְגֵרְךָ
na-mgeni-wako

אֲשֶׁר
ambaye

בִּשְׁעָרֶיךָ
ndani-ya-malango-yako
H8179

לְמַעַן
ili
H4616

יִשְׁמְעוּ
wasikie
H8085

וּלְמַעַן
na-ili
H4616

יִלְמְדוּ
wajifunze
H3925

וְיָרְאוּ
na-wamche
H3372

אֶת־
H0853

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֱלֹהֵיכֶם
Mungu-wenu
H0430

וְשָׁמְרוּ
na-washike
H8104

לַעֲשׂוֹת
kufanya

אֶת־
H0853

כָּל־
maneno-yote-ya
H3605

דִּבְרֵי
maneno-ya
H1697

הַתּוֹרָה
torati
H8451

הַזֹּאת׃
hii
H2063

Kusanya watu, wanaume, wanawake, na wadogo, na mgeni wako aliye miongoni mwa malango yako, ili waweze kusikia na kujifunza, na ili kwamba wamheshimu Yahwe Mungu wako na kushika maneno yote ya sheria hii.

13

וּבְנֵיהֶם
Na-watoto-wao

אֲשֶׁר
ambao

לֹא־
hawajui
H3808

יָדְעוּ
wanajua
H3045

יִשְׁמְעוּ
wasikie
H8085

וְלָמְדוּ
na-wajifunze
H3925

לְיִרְאָה
kumcha
H3372

אֶת־
H0853

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֱלֹהֵיכֶם
Mungu-wenu

כָּל־
siku-zote
H3605

הַיָּמִים
siku
H3117

אֲשֶׁר
ambazo

אַתֶּם
nyinyi

חַיִּים
mnaishi

עַל־
katika

הָאֲדָמָה
ardhi
H0127

אֲשֶׁר
ambayo

אַתֶּם
nyinyi

עֹבְרִים
mnavuka

אֵת־
H0853

הַיַּרְדֵּן
Yordani
H3383

שָׁמָּה
huko
H8033

לְרִשְׁתָּהּ׃
kuimiliki
H3423

פ
¶

Fanya hivi ili kwamba watoto wao, ambao hawajajua, waweze kusikia na kujifunza kumheshimu Yahwe Mungu wako, maadamu unaishi katika nchi ambayo utaenda juu ya Yordani kuimiliki.”

14

וַיֹּאמֶר
Na-akasema
H0559

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֶל־
kwa
H0413

מֹשֶׁה
Musa
H4872

הֵן
Tazama
H2005

קָרְבוּ
zimekaribia
H7126

יָמֶיךָ
siku-zako
H3117

לָמוּת
kufa
H4191

אֶת־
H0853

קְרָא
mwite
H7121

וְיִהוֹשֻׁעַ
na-Yoshua
H3091

יְהוֹשֻׁעַ
Yoshua
H3091

וְהִתְיַצְּבוּ
na-msimame
H3320

בְּאֹהֶל
katika-hema
H0168

מוֹעֵד
ya-kukutania
H4150

וַאֲצַוֶּנּוּ
ili-nimwamuru

וַיֵּלֶךְ
Na-akaenda
H3212

מֹשֶׁה
Musa
H4872

וַיִּתְיַצְּבוּ
na-wakasimama
H3320

בְּאֹהֶל
katika-hema
H0168

מוֹעֵד׃
ya-kukutania
H4150

Yahwe alimwambia Musa, “Tazama, siku inakuja ambayo lazima utakakufa; muite Yoshua na mjidhihirishe katika hema la makutano, ili kwamba niweze kuwapatia amri. ” Musa an Yoshua waliondoka na kujidhihirisha katika hema la makutano.

15

הָעָנָן	עַמּוּד	וַיַּעֲמֹד	עָנָן	בְּעַמּוּד	בָּאֹהֶל	יְהוָה	וַיֵּרָא
ya–wingu	nguzo	na–ikasimama	ya–wingu	katika–nguzo	katika–hema	Yahwe	Na–akaonekana
H6051	H5982	H5975	H6051	H5982	H0168	H3068	H7200

ס	הָאֹהֶל׃	פֶּתַח	עַל־
§	hema	mlango–wa	juu–ya
	H0168	H6607	

Yahwe alijifunua kwenye hema kwa nguzo ya wingu; nguzo ya wingu ilisimama juu ya mlango wa hema.

16

	אֲבִתֶּיךָ	עִם־	שֹׁכֵב	הִנְךָ	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
	baba–zako	pamoja–na	unalala	Tazama–wewe	Musa	kwa	Yahwe	Na–akasema
	H0001		H7901	H2009	H4872	H0413	H3068	H0559

הָאָרֶץ	גֵּכַר־	אֱלֹהֵי	וְאַחֲרֵי	וְזָנָה	הַזֶּה	הָעָם	וְקָם
nchi	kigeni–ya	miungu–ya	kufuata	na–watafanya–uzinzi	hawa	watu	na–watasimama
H0776	H5236	H0430		H2181	H2088		

בְּרִיתִי	אֶת־	וְהֵפֵר	וַעֲזָבֻנִי	בְּקִרְבּוֹ	שָׁמָּה	בָּא־	הוּא	אֲשֶׁר
agano–langu	𐤀	na–atavunja	na–ataniacha	ndani–yake	huko	anaingia	yeye	ambayo
H1285	H0853			H7130	H8033	H0935	H1931	

אִתּוֹ׃	כָּרַתִי	אֲשֶׁר
naye	nilifanya	ambalo
H0854	H3772	

Yahwe alimwambia Musa, “Tazama, utalala na baba zako; watu hawa watainuka na kujifanya kama kahaba na kwenda kwa miungu ya ajabu ambayo imo miongoni mwao katika nchi wanapokwenda. Wataniacha na kuvunja agano langu ambalo nimefanya nao.

17

פָּנַי	וְהִסְתַּרְתִּי	וַעֲזָבֻתִּים	הַהוּא	בַּיּוֹם־	בּוֹ	אַפִּי	וְחָרָה
uso–wangu	na–nitauficha	na–nitawaacha	ile	siku	dhidi–yake	hasira–yangu	Na–itawaka
H6440	H5641		H1931	H3117		H0639	H2734

בַּיּוֹם	וְאָמַר	וְצָרוֹת	רַבּוֹת	רָעוֹת	וּמְצָאֻהוּ	לֶאֱכֹל	וְהָיָה	מֵהֶם
siku	na–atasema	na–taabu	mengi	maovu	na–yatamkuta	chakula	na–atakuwa	kutoka–kwao
H3117	H0559				H4672	H0398	H1961	H1992

מְצָאוּנִי	בְּקִרְבִּי	אֱלֹהַי	אֵין	כִּי־	עַל	הֲלֹא	הַהוּא
yamenipata	ndani–yangu	Mungu–wangu	hayupo	kwa–sababu	kwa–sababu	je–si	ile
H4672	H7130	H0430	H0369			H3808	H1931

הָאֵלֶּה׃	הָרָעוֹת
haya	maovu
H0428	

Basi, katika siku hiyo, hasira yangu itawaka dhidi yao nami nitawaacha. Nitaficha uso wangu kwao nao watamezwa. Maafa na taabu nyingi yatawakumba ili waseme katika siku hiyo, “Maafa haya hayajaja kwetu kwa sababu Mungu hayupo kati yetu? ”

18

הָרָעָה	כָּל־	עַל	הַהוּא	בַּיּוֹם	פָּנַי	אַסְתִּיר	הַסְתֵּר	וְאָנֹכִי
uovu	uovu–wote	kwa–sababu–ya	ile	siku	uso–wangu	nitauficha	kwa–hakika	Na–mimi
	H3605		H1931	H3117	H6440	H5641	H5641	H0595

אֲחֵרִים׃	אֱלֹהִים	אֶל־	פָּנָה	כִּי	עָשָׂה	אֲשֶׁר
mingine	miungu	kwa	aligeuka	kwa–sababu	amefanya	ambao
H0312	H0430	H0413	H6437			

Hakika nitaficha uso wangu kwao katika siku hiyo kwa sababu ya uovu wote ambao watakuwa wametenda, kwa sababu wamegeukia miungu mingine.

19

בְּנֵי־	אֶת־	וְלַמְּדָהּ	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	אֶת־	לָכֶם	כִּתְבוּ	וְעַתָּה	
wana–wa	𐤀	na–wafundisheni	huu	wimbo	𐤀	kwa–ajili–yenu	andikeni	Na–sasa	
	H0853	H3925	H2063		H0853		H3789	H6258	

לְעֵד	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	לִי	תִּהְיֶה־	לְמַעַן	בְּפִיהֶם	שִׂימָה	יִשְׂרָאֵל
ushahidi	huu	wimbo	kwangu	uwe	ili	vinywani–mwao	wekeni	Israeli
H5707	H2063			H1961	H4616	H6310		H3478

יִשְׂרָאֵל׃	בִּבְנֵי
Israeli	dhidi–ya–wana–wa
H3478	

Basi sasa andika wimbo huu kwa ajili yenu na wafundishe watu wa Israeli. Uweke vinywani mwao, ili kwamba wimbo huu uweze kuwa shahidi kwangu dhidi ya watu wa Israeli.

20

זָבַת	לַאֲבֹתָיו	נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר־	וְהָאֲדָמָה	אֶל־	אֲבִיאֶנּוּ	כִּי־	
inayotiririka	kwa–baba–zake	niliapa	ambayo	ardhi	katika	nitamletea	Kwa–maana	
H2100	H0001	H7650		H0127	H0413	H0935		

אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	אֶל־	וּפָנָה	וְדָשֵׁן	וְשָׂבַע	וְאָכַל	וּדְבַשׁ	חָלָב
mingine	miungu	kwa	na–atageuka	na–atanenepa	na–atashiba	na–atakula	na–asali	maziwa
H0312	H0430	H0413	H6437	H1878	H7646	H0398	H1706	H2461

בְּרִיתִי׃	אֶת־	וְהֵפֵר	וְנָאֲצוּנִי	וַעֲבָדוּם
agano–langu	𐤀	na–atalivunja	na–watanidharau	na–wataitumikia
H1285	H0853		H5006	H5647

Kwa maana nitakapowaleta katika nchi ambayo niliapa kwa mababu zao, nchi inayotiririka kwa maziwa na asali, na watakapokula na kuridhika na kunenepa, ndipo watageukia miungu mingine nao watawatumikia na kunidharau na watavunja agano langu.

21

הַשִּׁירָה	וְעָנְתָה	וְצָרוֹת	רַבּוֹת	רָעוֹת	אֹתוֹ	תִּמְצֶאן	כִּי־	וְהָיָה	
wimbo	na–utajibu	na–taabu	mengi	maovu	yeye	yatakapomkuta	wakati	Na–itakuwa	
					H0853	H4672		H1961	

תִּשָּׁכַח	לֹא	כִּי	לְעֵד	לְפָנָיו	הַזֹּאת		
utasahauliwa	hautasahauliwa	kwa–maana	kama–ushahidi	mbele–yake	huu		
H7911	H3808		H5707	H6440	H2063		

הִוא	אֲשֶׁר	יִצְרוֹ	אֶת־	יְדַעְתִּי	כִּי	זַרְעוֹ	מִפִּי	
yeye	ambayo	mawazo–yake	𐤀	ninajua	kwa–maana	uzao–wake	kutoka–kinywani–mwa	
H1931		H3336	H0853	H3045		H2233	H6310	

נִשְׁבָּעְתִּי׃	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	אֲבִיאֶנּוּ	בְּטֶרֶם	הַיּוֹם	עֹשֶׂה	
niliapa	ambayo	nchi	katika	kumletea	kabla–ya	leo	anafanya	
H7650		H0776	H0413	H0935	H2962	H3117		

Maovu na taabu nyingi zitakapokuja juu ya watu hawa, huu wimbo utashuhudia mbele yao (kwa maana hautasahaulika vinywani mwa uzao wao). Kwa maana najua mipango wanayotengeneza leo, hata kabla sijawaleta katika nchi niliyowaahidi.

22

בְּנֵי	אֶת־	וַיְלַמְּדָהּ	הַהִוא	בַּיּוֹם	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	אֶת־	מֹשֶׁה	וַיִּכְתֹּב
wana–wa	𐤀	na–akawafundisha	ile	siku	huu	wimbo	𐤀	Musa	Na–akaandika
	H0853	H3925	H1931	H3117	H2063		H0853	H4872	H3789

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Kwa hiyo Musa aliandika huu wimbo siku hiyo hiyo na kuwafundisha watu wa Israeli.

23 וַיְצַו אֶת־ יְהוֹשֻׁעַ בִּן־ נוּן וַיֹּאמֶר חֲזַק וֶאֱמָץ
Na–akamwamuru Yoshua mwana–wa Nuni na–akasema Kuwa–hodari na–uwe–jasiri
H6680 H0853 H3091 H5126 H0559 H2388 H0553

כִּי אַתָּה תָּבִיא אֶת־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר־ נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם
kwa–maana wewe utawaleta wana–wa Israeli katika nchi ambayo niliapa kwao
H3588 H859 H935 H853 H1121 H3478 H413 H776 H834 H7650 H1931

וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמָּךְ׃
na–mimi nitakuwa nawe
H589 H1961 H5973

Yahwe alimpa Yoshua mwana wa Nuni amri na kusema, “Uwe hodari na mwenye ujasiri mwema; kwa maana utawaleta watu wa Israeli katika nchi niliyoapa kwao, nami nitakuwa pamoja nawe.”

24 וַיְהִי כְּכַלּוֹת מֹשֶׁה לִכְתֹּב אֶת־ דִּבְרֵי הַתּוֹרָה־ הַזֹּאת עַל־ סֵפֶר
Na–ikawa alipomaliza Musa kuandika maneno–ya torati hii katika kitabu
H1961 H3615 H4872 H3789 H853 H1697 H8451 H2063 H5921 H5612

עַד תֻּמָּם׃
hadi mwisho–wake
H5704 H8552

Ikatokea kwamba Musa alipomaliza kuandika maneno ya sheria hii katika kitabu,

25 וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־ הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־ יְהוָה לֵאמֹר׃
Na–akawaamuru Walawi wanaobeba sanduku la–agano–la Yahwe akisema
H6680 H4872 H853 H3881 H5375 H727 H1285 H3068 H559

aliwaamuru Walawi waliobeba sanduku la agano la Yahwe, na kusema,

26 לָקֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן
Chukueni kitabu cha–torati hiki na–mkiweke hicho kando–ya sanduku
H3947 H853 H5612 H8451 H2088 H7760 H853 H6654 H727

בְּרִית־ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה־ שָׁם בְּךָ לְעֵד׃
la–agano–la Yahwe Mungu–wenu na–kitakuwa huko dhidi–yako kama–ushahidi
H1285 H3068 H430 H1961 H8033 H5707

“Chukua kitabu hiki cha sheria na kiweke pembeni mwa sanduku la agano la Yahwe Mungu wenu, ili kiweze kuwa pale kama ushahidi dhidi yenu.

27 כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־ מֶרְיְךָ וְאֶת־ עָרְפְּךָ הַקָּשֶׁה תֶּזַן
Kwa–maana mimi ninajua uasi–wako na shingo–yako ngumu tazama
H3588 H595 H3045 H853 H4805 H853 H6203 H7186 H2005

עוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם הַיּוֹם מַמְרִים הֱיִתֶם עִם־ יְהוָה וְאַף כִּי־
wakati–mimi niko–hai nanyi leo mkiasi mmekuwa dhidi–ya Yahwe na–zaidi baada–ya
H5750 H2416 H5973 H3117 H4784 H1961 H5921 H3068 H637 H3588

מוֹתִי׃ אַחֲרֵי
kifo–changu baada–ya
H4194

Maana nafahamu uasi wenu na shingo zenu ngumu; tazama, maadamu nipo hai pamoja nanyi hata leo, mmekuwa waasi dhidi ya Yahwe; itakuaje baada ya mimi kufa?

וְשֹׁטְרֵיכֶם
na–maafisa–wenu
H7860

שִׁבְטֵיכֶם
makabila–yenu
H7626

זִקְנֵי
wazee–wa
H2205

כָּל־
wazee–wote–wa
H3605

אֶת־
H0853

אֵלַי
kwangu
H0413

הַקְהֵילוּ
Wakusanyeni
H6950

28

אֶת־
H0853

בָּם
dhidi–yao

וְאָעִידָה
na–nitashuhudia

הָאֵלֶּה
haya
H0428

הַדְּבָרִים
maneno
H1697

אֶת
H0853

בְּאָזְנֵיהֶם
masikioni–mwao
H0241

וַאֲדַבְּרָה
na–nitasema
H1696

הַשָּׁמַיִם
mbingu

וְאֶת־
na
H0853

הָאָרֶץ׃
nchi
H0776
H8064

Nikusanyieni wazee wote wa makabila yenu, na maafisa wenu, ili nizungumze maneno haya masikioni mwao na kuziita mbingu na nchi kushuhudia dhidi yao.

וְסַרְתֶּם
na–mtageuka
H5493

תַּשְׁחִתֻן
mtaharibu
H7843

הַשַּׁחַת
kwa–hakika
H7843

כִּי־
kwamba

מִן־
kutoka

הַדֶּרֶךְ
njia
H1870

אֲשֶׁר
ambayo

צִוִּיתִי
niliwaamuru
H6680

אֶתְכֶם
nyinyi
H0853

וְקָרָאת
na–itakupata
H7122

אֶתְכֶם
nyinyi
H0853

הָרָעָה
maovu

בְּאַחֲרִית
mwisho–wa

הַיָּמִים
siku
H3117
H0319

כִּי
Kwa–maana

יָדַעְתִּי
ninajua
H3045

אַחֲרֵי
baada–ya

מוֹתִי
kifo–changu
H4194

29

כִּי
kwa–kazi–ya
H4639

לְהַכְעִיסוֹ
kumkasirisha
H3707

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּמַעֲשֵׂה
machoni–pa

יָדֵיכֶם׃
mikono–yenu
H3027

בְּעֵינֵי
ubaya

אֶת־
H0853

תַּעֲשׂוּ
mtafanya

כִּי־
kwa–sababu

Kwa maana najua baada ya kifo changu mtajiharibu kabisa na kugeuka kuiacha njia niliyowaamuru; maafa yatawakumba katika siku zijazo. Haya yatatokea kwa sababu mtafanya yaliyo maovu machoni pa Yahwe, ili kumchokoza katika hasira kwa mikono ya kazi yenu.”

וַיְדַבֵּר
Na–akasema
H1696

מֹשֶׁה
Musa
H4872

בְּאָזְנֵי
masikioni–mwa
H0241

כָּל־
kusanyiko–lote–la
H3605

קְהַל
kusanyiko–la
H6951

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

אֶת־
H0853

דִּבְרֵי
maneno–ya
H1697

30

הַשִּׁירָה
wimbo

הַזֹּאת
huu

עַד
hadi
H5704

תֻּמָּם׃
mwisho–wake
H8552

פ
¶

Musa alinena masikioni mwa kusanyiko lote la Israeli maneno yote ya wimbo huu hadi yalipokamilika.

Chapter 32

הַאֲזִינוּ
Sikilizeni
H0238

הַשָּׁמַיִם
mbingu
H8064

וַאֲדַבֵּרָה
na–nitasema
H1696

וְתִשְׁמַע
na–isikie

הָאָרֶץ
nchi
H0776

אִמְרֵי־
maneno–ya
H0561

פִי׃
kinywa–changu
H6310

1

Tega sikio, enyi mbingu, na niruhusu kuzungumza.

אִמְרָתִי
usemi–wangu

כַּטַּל
kama–umande
H2919

תִּזַּל
itatiririka
H5140

לִקְחִי
mafundisho–yangu
H3948

כַּמָּטָר
kama–mvua
H4306

יַעֲרֹף
Itadondoka
H6201

2

עֵשֶׂב׃
mimea
H6212

עֲלֵי־
juu–ya

וְכִרְבִיבִים
na–kama–manyunyu
H7241

דֶּשֶׁא
majani–mabichi
H1877

עֲלֵי־
juu–ya

כִּשְׂעִירִם
kama–mvua–nyepesi
H8164

Acha dunia isikie maneno ya kinywa changu. Acha mafundisho yangu yamwagike chini kama mvua, acha usemi wangu udondoke kama umande, kama mvua tulivu juu ya majani laini, na kama mvua za manyunyu juu ya mimea.

3	כִּי	שֵׁם	יְהוָה	אֶקְרָא	הָבוּ	גֹדֶל	לֵאלֹהֵינוּ׃
	Kwa–maana	jina–la	Yahwe	nitatangaza	mpeni	utukufu	kwa–Mungu–wetu
		H8034	H3068	H7121	H3051	H1433	H0430

Kwa maana nitatangaza jina la Yahwe, na kumpatia ukuu Mungu wetu.

4	הַצּוּר	תָּמִים	פָּעֳלוֹ	כִּי	כָּל־	דְּרָכָיו	מִשְׁפָּט	אֵל
	Mwamba	mkamilifu	kazi–yake	kwa–maana	njia–zake–zote	njia–zake	hukumu	Mungu
	H6697	H8549	H6467		H3605	H1870	H4941	H0410

וְיָשָׁר	צַדִּיק	עָוֶל	וְאֵין	אֱמוּנָה׀	הוּא׃
na–mnyofu	mwenye–haki	uovu	na–hakuna	mwaminifu	yeye
H3477	H6662		H0369	H0530	H1931

Mwamba, kazi yake ni kamili; kwa maana njia zake ni za haki. Yeye ni Mungu mwaminifu, hana udhalimu. Yeye ni wa haki na mwadilifu.

5	שִׁחֵת	לוֹ	לֹא	בָּנָיו	מוּמָם	דּוֹר	עִקֵּשׁ	וּפְתַלְתֹּל׃
	Wameharibika	kwake	si	watoto–wake	kasoro–yao	kizazi	kilichopotoka	na–kilichojipinda
	H7843		H3808			H1755	H6141	H6618

Wamefanya yaliyo maovu dhidi yake. Wao sio watoto wake. Ni aibu kwao. Wao ni kizazi kiovu na kilichopindika.

6	הֲ־	לַיהוָה	תִּגְמְלוּ־	זֹאת	עַם	נָבָל	וְלֹא	חָכָם	הֲלוֹא־	הוּא
	Je	kwa–Yahwe	mnamlipa	hivi	taifa	la–kijinga	na–si	wenye–hekima	Je–si	yeye
	H3068	H3068	H1580	H2063		H5036	H3808	H2450	H3808	H1931

וַיְכֹנְנֶךָּ׃	עָשְׂךָ	הוּא	קָנְךָ	אָבִיךָ
na–akakuweka	alikuumba	yeye	aliyekuumba	baba–yako
		H1931	H7069	H0001

Je! Unamzawadia Yahwe kwa njia hii, enyi watu wapumbavu na msiojitambua? Je! yeye si baba yenu, yule ambaye aliwaumba? Aliwaumba na kuwaimarisha.

7	זְכֹר	יְמוֹת	עוֹלָם	בִּינוּ	שְׁנוֹת	דּוֹר־	דּוֹר	שְׁאַל	אָבִיךָ
	Kumbuka	siku–za	zamani	fikirieni	miaka–ya	kizazi–na	kizazi	muulize	baba–yako
	H2142	H3117	H5769	H0995	H8141	H1755	H1755	H7592	H0001

וְיֹאמְרוּ	זְקֵנֶיךָ	וְיַגֶּדְךָ	לָךְ׃
na–watakuambia	wazee–wako	na–atakuambia	wewe
H0559	H2205	H5046	

Kumbukeni siku zile za zamani, tafakari juu ya miaka mingi ya nyuma. Muulize baba yako naye atakuonyesha, wazee wako nao watakuambia.

8	בְּהַנְחֵל	עֶלְיוֹן	גּוֹיִם	בְּהַפְרִידוֹ	בְּנֵי	אָדָם	יַצֵּב	גְּבֻלֹת	עַמִּים
	Alipowagawia	Aliye–Juu	mataifa	alipowaeneza	wana–wa	Adamu	aliweka	mipaka–ya	watu
	H5157			H6504		H0120	H5324	H1367	

לְמִסְפַּר	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל׃	
kulingana–na–idadi–ya	wana–wa	Israeli	
H4557		H3478	

Pale ambapo Aliye Juu alipowapatia mataifa urithi wao – alipowagawa wanadamu wote, na kuweka mipaka ya watu, na alipoimarisha idadi ya miungu yao.

9	כִּי	חֵלֶק	יְהוָה	עַמּוֹ	יַעֲקֹב	חֶבֶל	נַחֲלָתוֹ׃
	Kwa–maana	sehemu–ya	Yahwe	watu–wake	Yakobo	kamba	urithi–wake
			H3068		H3290		H5159

Kwa maana fungu la Yahwe ni watu wake; Yakobo ni mgao wa urithi wake.

יְבַוֹּנְנֵהוּ	יְסֹבְבֶנְהוּ	יִשְׁמְרֵהוּ	יְלֶל	וּבְתֹהוּ	מִדְבָּר	בְּאֶרֶץ	יִמְצָאֵהוּ	10
na–alimjali	alimzunguka	nyika	kuomboleza	na–katika–ukiwa	jangwa	katika–nchi–ya	Alimkuta	
H0995	H5437	H3452	H3214	H8414		H0776	H4672	

עֵינוֹ׃	כְּאִישׁוֹן	יְצֹרְרֵנְהוּ	
jicho–lake	kama–mboni–ya	na–alimlinda	
	H0380	H5341	

Alimpata katika nchi ya jangwa, na katika jangwa kame na livumalo upepo; alimkinga na kumtunza, alimlinda kama mboni ya jicho lake.

יִפְרֹשׂ	יְרַחֵף	גּוֹזָלָיו	עַל־	קִנּוֹ	יָעִיר	כְּנָשֶׁר	11
anayekunjua	anaelea	makinda–yake	juu–ya	kiota–chake	anayeamsha	Kama–tai	
H6566		H1469		H7064	H5782	H5404	

אֶבְרָתוֹ׃	עַל־	יִשָּׂאֵהוּ	יִקָּחֵהוּ	כְּנָפָיו	
mabawa–yake	juu–ya	na–kumbeba	na–kumchukua	mabawa–yake	
H0084		H5375	H3947	H3671	

Kama tai akichungaye kiota chake na kupiga piga mabawa juu ya makinda yake, Yahwe alitandaza mabawa yake na kuwachukua, na kuwabeba kwenye mapapatio yake.

נֵכָר׃	אֵל	עִמּוֹ	וְאֵין	יַנְחֶנּוּ	בָּדָד	יְהוָה	12
wa–kigeni	mungu	pamoja–naye	na–hakuwepo	alimwongoza	peke–yake	Yahwe	
H5236	H0410		H0369	H5148	H0910	H3068	

Yahwe pekee alimuongoza, hapakuwa na mungu mgeni pamoja naye.

שַׁדֵּי	תְּנוּבַת	וַיֹּאכַל	אֶרֶץ	)בָּמֳתֵי(	]במותי[	עַל־	יַרְכִּבֵהוּ	13
mashamba	mazao–ya	na–akala	nchi	(vilele–vya)	[vilele]	juu–ya	Alimpandisha	
	H8570	H0398	H0776	H1116	H1116		H7392	

צוּר׃	מְחַלְמֵישׁ	וְשֶׁמֶן	מִסֶּלַע	דְּבַשׁ	וַיֹּנֶקֵהוּ
mwamba	kutoka–jiwe–gumu	na–mafuta	kutoka–mwamba	asali	na–akamnyonyesha
H6697	H2496	H8081	H5553	H1706	H3243

Alimfanya aendeshe katika maeneo ya juu ya nchi, na alimlisha matunda ya mbugani; alimrutubisha kwa asali kutoka kwenye jiwe, na mafuta kutoka kwenye mwamba mgumu sana.

כָּרִים	חֵלֶב	עִם־	צֹאן	וַחֲלֵב	בָּקָר	חֵמְאַת	14
wana–kondoo	mafuta–ya	pamoja–na	kondoo	na–maziwa–ya	ng'ombe	siagi–ya	
	H2459		H6629	H2461	H1241		

חֲטָה	כִּלְיוֹת	חֵלֶב	עִם־	וְעַתּוּדִים	בָּשָׁן	בְּנֵי־	וְאֵילִים
ngano	figo–ya	mafuta–ya	pamoja–na	na–mbuzi	Bashani	wana–wa	na–kondoo–dume
H2406	H3629	H2459		H6260	H1316		

חֶמֶר׃	תִּשְׁתֶּה־	עֲנָב	וְדַם־	
divai	ulinywa	zabibu	na–damu–ya	
H2561	H8354	H6025	H1818	

Alikula siagi kutoka katika kundi na kunywa maziwa kutoka katika kundi la mifugo, pamoja na mafuta ya wanakondoo, kondoo dume wa Bashani na mbuzi, pamoja na ngano safi kabisa – nawe ulikunywa divai itokayo povu iliyotengenezwa kwa juisi ya mizabibu.

וַיִּשְׁמַן	כָּשִׁיתָ	עָבִיתָ	שָׁמַנְתָּ	וַיִּבְעַט	יְשֻׁרוּן	וַיִּשְׁמַן	15
na–akamwacha	umezidi	umeenea	umenenepa	na–akapiga–mateke	Yeshuruni	Na–akanenepa	
H5203	H3780	H5666	H8080	H1163	H3484	H8080	

יְשֻׁעָתוֹ׃	צוּר	וַיְנַבֵּל	עָשָׂהוּ	אֱלוֹהַ
wokovu–wake	Mwamba–wa	na–akamdharau	aliyemfanya	Mungu
H3444	H6697			H0433

Lakini Yeshuruni akakua kwa unene na kupiga mateke – ulikua kwa unene, ulikua mnene sana, na ulikuwa umekula ujazo wako – alimuacha Mungu aliyemuumba, na kukataa Mwamba wa wokovu wake.

16

יַקְנִאֻהוּ	בְּזָרִים	בְּתוֹעֵבֹת	יַכְעִיסֻהוּ׃
Walimfanya–wivu	kwa–wageni	kwa–machukizo	walimkasirisha
H7065		H8441	H3707

Walimfanya Yahwe apatwe wivu kwa miungu yao ya ajabu; kwa maudhi yao walimkasirisha.

17

יִזְבְּחוּ	לַשֵּׁדִים	לֹא	אֱלֹהַּ	אֱלֹהִים	לֹא	יְדָעוּם
Walizitoa–dhabihu	kwa–mashetani	si	Mungu	miungu	ambayo–hawakuijua	waliijua
H2076	H7700	H3808	H0433	H0430	H3808	H3045

חֲדָשִׁים	מִקָּרֹב	בָּאוּ	לֹא	שְׂעָרוּם	אֲבֹתֵיכֶם׃
mipya	kutoka–karibu	walikuja	ambayo–hawakuitetemekea	waliitetemekea	baba–zenu
H2319	H7138	H0935	H3808		H0001

Walitoa dhabihu kwa mapepo, ambayo sio Mungu – miungu ambayo hawajaijua, miungu ambayo imejitokeza hivi karibuni, miungu ambayo mababu zenu hawakuogopa.

18

צוּר	יְלָדֶךָ	תֶּשִׁי	וַתִּשְׁכַּח	אֵל	מְחֹלְלֶךָ׃
Mwamba	aliyekuzaa	ulimsahau	na–ukamsahau	Mungu	aliyekuumba
H6697	H3205	H7876	H7911	H0410	

Umetelekeza Mwamba, ambao ulikuwa baba yako, na ukasahau Mungu aliyekuzaa.

19

וַיַּרְא	יְהוָה	וַיִּנְאָץ	מִכַּעַס	בָּנָיו	וּבְנֹתָיו׃
Na–akaona	Yahwe	na–akawakataa	kwa–hasira	wana–wake	na–binti–zake
H7200	H3068	H5006			H1323

Yahwe aliliona hili na kuwakataa, kwa sababu watoto wake wa kiume na mabinti zake walimchokoza.

20

וַיֹּאמֶר	אַסְתִּירָה	פָּנַי	מֵהֶם	אֶרְאֶה	מָה	אַחֲרִיתָם
Na–akasema	nitauficha	uso–wangu	kutoka–kwao	nitaona	itakuwa–nini	mwisho–wao
H0559	H5641	H6440	H1992	H7200	H4100	H0319

כִּי	דוֹר	תַּהְפֻּכֹת	הֵמָּה	בָנִים	לֹא־	אֱמֻן
kwa–maana	kizazi	cha–ukaidi	wao	watoto	ambao–hawana	uaminifu
	H1755	H8419	H1992		H3808	H0529

בָּם׃					
ndani–yao					

“Nitaficha uso wangu kwao”, alisema, “nami nitaona mwisho wao utakuaje; maana wao ni kazazi kaidi, watoto ambao sio waaminifu.

21

וַאֲנִי	בְּהַבְלֵיהֶם	כִּעֲסוּנִי	אֵל	בְּלֹא־	קִנְאוּנִי	הֵם
na–mimi	kwa–ubatili–wao	walinikasirisha	Mungu	kwa–asiye	walinifanya–wivu	Wao
H0589	H1892	H3707	H0410	H3808	H7065	H1992

אַכְעִיסֵם׃	נָבָל	בְּגוֹי	עָם	בְּלֹא־	אַקְנִיאֵם
nitawakasirisha	la–kijinga	kwa–taifa	watu	kwa–wasio	nitawafanya–wivu
H3707	H5036			H3808	H7065

Wamenifanya kuwa na wivu kwa kile ambacho sio mungu na kunikasirisha kwa mambo yao yasiyo na maana. Nitawafanya waone wivu kwa wale ambao sio taifa; nitawakasirisha kwa taifa pumbavu.

22

כִּי־	אֵשׁ	קָדְחָה	בְאַפִּי	וַתִּיקַד	עַד־	שְׁאוֹל	תַּחְתִּית
Kwa–maana	moto	umewaka	katika–hasira–yangu	na–utawaka	hadi	kuzimu	chini–kabisa
	H0784	H6919		H3344	H5704	H7585	H8482

וַתְּאַכַל	אֶרֶץ	וְיִבְלָהּ	וַתְּלַהֵט	מוֹסְדֵי	הָרִים׃	
na–utaiteketeza	nchi	na–mazao–yake	na–utayateketeza	misingi–ya	milima	
H0398	H0776	H2981	H3857	H4146	H2022	

Kwa maana moto kuwashwa kwa hasira yangu na inawaka hadi chini mwa Sheoli; inameza ulimwengu na mavuno yake; inawasha moto misingi ya milima.

23	אַסְפָּה	עָלֵימוֹ	רָעוֹת	חִצַּי	אַכַלֶּה־	בָם׃
	Nitawakusanyia	juu–yao	maovu	mishale–yangu	nitaitumia	dhidi–yao
	H5595			H2671	H3615	

Nitarundia maafa juu yao; nitafyatua mishale yangu yote kwao;

24	מְזֵי	רָעָב	וּלְחֻמֵי	רֶשֶׁף	וְקֶטֶב	מְרִירֵי	וְשֵׁן־	בְּהֵמוֹת
	walioishiwa–na	njaa	na–kuliwa–na	homa	na–maangamizi	makali	na–meno–ya	wanyama
	H4198	H7458		H7565	H6986	H4815	H8127	H0929

אֲשַׁלַּח־	בָּם	עִם־	חֲמַת	זֹחֲלֵי	עָפָר׃
nitawapelekea	juu–yao	pamoja–na	sumu–ya	viumbe–vinavyotambaa	mavumbini
H7971			H2534		H6083

Watapotea kwa njaa na kumezwa kwa joto liwakalo na uharibifu mchungu; nitatuma kwao meno ya wanyama wa mwituni, pamoja na sumu ya vitu vitambaao mavumbini.

25	מִחוּץ	תְּשַׁכֵּל־	חֶרֶב	וּמֵחֲדָרִים	אֵימָה	גַּם־	בָּחוּר	גַּם־	בְּתוּלָה
	Nje	itaangamiza	upanga	na–ndani–ya–vyumba	hofu	pia	kijana	pia	bikira
	H2351		H2719	H2315	H0367	H1571	H0970	H1571	H1330

יוֹנֵק	עִם־	אִישׁ	שֵׂיבָה׃
mtoto–anayenyonya	pamoja–na	mtu	mwenye–mvi
H3243		H0376	H7872

Nje panga litawatwaa, na ndani ya vyumba hofu kuu itafanya hivyo. Wote mwanamume kijana na bikra nitawaangamiza, mchanga anyonyaye, na mwanamume mwenye mvi.

26	אָמַרְתִּי	אַפְאִיהֶם	אַשְׁבִּיתָה	מֵאֱנוֹשׁ	זִכְרָם׃
	Nilisema	nitawatawanya	nitaiondoa	kutoka–kwa–wanadamu	kumbukumbu–yao
	H0559	H6284		H0582	H2143

Nilisema nitawasambaza mbali, kwamba nitafanya kumbukumbu yao kukoma miongoni mwa wanadamu.

27	לוּלֵי	כָּעַס	אוֹיֵב	אָנוּר	פֶּן־	יְנַכְּרוּ	צָרֵימוֹ	פֶּן־	יֹאמְרוּ
	Isipokuwa	hasira–ya	adui	niliogopa	wasije	wakaelewa–vibaya	adui–zao	wasije	waseme
	H3884		H0341		H6435			H6435	H0559

יָדֵינוּ	רָמָה	וְלֹא	יְהוָה	פָּעַל	כָּל־	זֹאת׃
mikono–yetu	imeshinda	na–si	Yahwe	aliyefanya	yote	haya
H3027		H3808	H3068	H6466	H3605	H2063

Isingekuwa kwamba naogopa uchokozi wa adui, na kwamba adui zake wangehukumu kimakosa, na kwamba wangesema, “Mkono wetu umeinuliwa, ” ningefanya haya yote.

28	כִּי־	גּוֹי	אֹבַד	עֲצוֹת	הֵמָּה	וְאֵין	בָּהֶם	תְּבוּנָה׃
	Kwa–maana	taifa	lililopoteza	mashauri	wao	na–hakuna	ndani–yao	ufahamu
			H0006	H6098	H1992	H0369		H8394

Kwa maana Israeli ni taifa linalopungukiwa na hekima, na hakuna ufahamu ndani mwao.

29	לְוּ	יַשְׂכִּילוּ	זֹאת	יָבִינוּ	לְאַחֲרִיתָם׃	
	Laiti	wangeelewa	hivi	wangefahamu	mwisho–wao	
	H3863		H2063	H0995	H0319	

Ah laiti wangekuwa na hekima, wangeelewa hili, na kuzingatia ujio wa hatima yao!

אִם־	רִבָּבָה	יָנִיסוּ	וּשְׁנַיִם	אֶלֶף	אֶחָד֙	יִרְדֹּף	אֵיכָ֣ה	30
isipokuwa	elfu–kumi	wangekimbia	na–wawili	elfu	mmoja	angeweza–kufuatia	Jinsi–gani	
	H7233	H5127	H8147	H0505	H0259	H7291		

הִסְגִּירָם׃	וַיהוָה	מְכָרָם	צוּרָם	כִּי־	לֹא
aliwatia	na–Yahwe	aliuza	Mwamba–wao	kwa–sababu	kwa–sababu
H5462	H3068	H4376	H6697		H3808

Inawezekanaje mmoja kufukuza maelfu, na wawili kuweka makumi elfu mbioni, isipokuwa Mwamba wao hajawauza, na Yahwe hajawaachilia kwao?

פְּלִילִים׃	וְאֹיְבֵינוּ	צוּרָם	כְּצוּרֵנוּ	לֹא	כִּי	31
waamue	na–adui–zetu	Mwamba–wao	kama–Mwamba–wetu	si	Kwa–maana	
H6414	H0341	H6697	H6697	H3808		

Kwa maana mwamba wa maadui zetu si kama Mwamba wetu, kama vile maadui zetu wanavyokiri.

עֲמֹרָה	וּמִשַּׁדְמֹת	גַּפְנָם	סְדֹם֙	מִגֶּ֣פֶן	כִּי־	32
Gomora	na–kutoka–mashamba–ya	mzabibu–wao	Sodoma	kutoka–mzabibu–wa	Kwa–maana	
H6017	H7709	H1612	H5467	H1612		

לָמוֹ׃	מְרֹרֹת	אַשְׁכְּלֹת	רֹאשׁ	עִנְּבֵי־	עִנְּבֹ֣ו
kwao	vichungu	vishada	sumu	zabibu–za	zabibu–zao
	H4846	H0811	H7219	H6025	H6025

Kwa maana mzabibu wao unatoka kwenye mzabibu wa Sodoma, na kwenye mashamba ya Gomorra; na zabibu zake ni zabibu za sumu; vishada vyao ni vichungu.

אַכְזָר׃	פְּתָנִים	וְרֹאשׁ	יֵינָם	תַּנִּינֵם	חֲמַת	33
kali	ya–nyoka	na–sumu	divai–yao	joka	sumu–ya	
H0393	H6620	H7219	H3196		H2534	

Mvinyo yao ni sumu ya nyoka na sumu katili ya nyoka.

בְּאוֹצְרֹתָי׃	חָתוּם	עִמָּדִי	כָּמֻס	הִוא	הֲלֹא־	34
katika–hazina–zangu	imefungwa	kwangu	imehifadhiwa	hii	Je–si	
H0214	H2856	H5978	H3647	H1931	H3808	

Huu mpango haujafichwa kwangu kwa siri, na kufungwa kabisa katika hazina zangu?

קָרוֹב	כִּי	רַגְלָם	תָּמוּט	לְעֵת	וְשֹׁלֵּם	נָקָם֙	לִי	35
iko–karibu	kwa–maana	miguu–yao	itakapotetemeka	wakati	na–malipo	kisasi	Yangu	
H7138		H7272	H4131	H6256	H8005	H5359		

לָמוֹ׃	עֲתֹד	וְחָשׁ	אֵידָם	יוֹם
kwao	mambo–yaliyoandaliwa	na–itaharakisha	maangamizi–yao	siku–ya
	H6264		H0343	H3117

Kisasi ni changu kutoa, na fidia, katika muda mguu wao utakapotereza; kwa maana siku ya maafa kwao ipo karibu, na vitu vitakavyokuja juu yao vitaharakisha kutendeka.

כִּי	יִתְנֶחָם	עַבְדָּיו	וְעַל־	עַמּוֹ	יְהוָה֙	יָדִ֣ין	כִּי־	36
wakati	atahurumia	watumishi–wake	na–kwa	watu–wake	Yahwe	atahukumu	Kwa–maana	
	H5162	H5650			H3068	H1777		

וְעָזוּב׃	עָצוּר	וְאֶפֶס	יָד֙	אָזְלַת	כִּי־	יִרְאֶ֔ה
na–aliyeachwa	aliyefungwa	na–hakuna	nguvu	imeisha	kwamba	atakapoona
	H6113		H3027	H0235		H7200

Kwa maana Yahwe atatoa haki kwa watu wake, na atawahurumia watumishi wake. Atahakikisha kuwa nguvu yao imetoweka, na hakuna atakayesalia, iwe watumwa au watu huru.

37 וְאָמַר Na–atasema H0559 אֵי wapi H0335 אֱלֹהֵימוֹ miungu–yao H0430 צוּר mwamba H6697 חָסֵיוּ walimkimbilia H2620 בּוֹ׃ yeye

Kisha atasema, “wako wapi miungu yao, mwamba ambao wamekimbilia? –

38 אֲשֶׁר Ambao חֵלֶב mafuta–ya H2459 זִבְחֵימוֹ dhabihu–zao H2077 יֹאכְלוּ walikula H0398 יִשְׁתּוּ walikunywa H8354 יֵין divai–ya H3196 נְסִיכָם sadaka–zao–za–kinywaji

יָקוּמוּ wasimame וְיַעְזְרֻכֶם na–wawasaidie H5826 יְהִי wawe H1961 עֲלֵיכֶם juu–yenu סִתְרָה׃ kimbilio

miungu iliyokula sadaka zao nene na kunywa mvinyo wa sadaka zao za kinywaji? Na wainuke na kukusaidia; na wawe ulinzi kwako.

39 וְרִאוּ Oneni H7200 עַתָּה sasa H6258 כִּי kwamba אֲנִי Mimi H0589 אֲנִי Mimi H0589 הוּא yeye H1931 אֲנִי Mimi H0589 וְאֵין na–hakuna H0369 אֱלֹהִים mungu H0430 עִמָּדִי pamoja–nami H5978 אֲנִי Mimi H0589 אָמִית ninaua H4191

מִיָּדִי kutoka–mkononi–mwangu H3027 וְאֵין na–hakuna H0369 אֶרְפָּא nitaponya H7495 וַאֲנִי na–Mimi H0589 מָחַצְתִּי nimejeruhi H4272 וַאֲחַיֶּה na–ninafanya–hai H2421

מַצִּיל׃ anayeokoa H5337

Tazama sasa mimi, hata mimi, ni Mungu, na kwamba hakuna mungu tofauti yangu; ninaua, na ninaleta uhai; ninajeruhi, na ninaponya, na hakuna mtu atakayekuokoa kutoka kwa uwezo wangu.

40 כִּי־ Kwa–maana אֶשָּׂא ninainua H5375 אֶל־ hadi H0413 שָׁמַיִם mbingu H8064 יָדִי mkono–wangu H3027 וְאָמַרְתִּי na–ninasema H0559 חַי hai אָנֹכִי mimi H0595 לְעֹלָם׃ milele H5769

Kwa maana ninainua mikono yangu mbinguni na kusema, “Niishivyo milele, nitatenda.

41 אִם־ Nikisha שַׁנּוֹתִי ninoa H8150 בְּרַק umeme–wa חַרְבִּי upanga–wangu H2719 וְתֹאחֵז na–ukishike H0270 בְּמִשְׁפָּט hukumu H4941 יָדִי mkono–wangu H3027 אָשִׁיב nitarudisha H7725

נָקָם kisasi H5359 לְצָרָי kwa–adui–zangu וְלִמְשַׂנְאַי na–kwa–wanaonichukia H8130 אֲשַׁלֵּם׃ nitalipa

Nitakapong’oa panga langu lingaaro, na mkono wangu utakapoanza kuleta haki, nitalipiza kisasi juu ya maadui zangu, na kuwalipa wale wote wanichukiao.

42 אַשְׁכִּיר Nitailewesha H7937 חִצַּי mishale–yangu H2671 מִדָּם kwa–damu H1818 וְחַרְבִּי na–upanga–wangu H2719 תֹּאכַל utakula H0398 בָּשָׂר nyama H1320 מִדַּם kwa–damu–ya H1818

חָלָל waliouawa וְשִׁבְיָה na–mateka H7633 מֵרֹאשׁ kutoka–kichwa–cha פַּרְעוֹת viongozi–wa H6546 אוֹיֵב׃ adui H0341

Nitafanya mishale yangu kulewa na damu, na panga langu litameza nyama kwa damu ya waliouawa na mateka, na kutoka kwa vichwa vya viongozi wa adui.”

43 הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי־דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם
Shangilieni mataifa watu-wake kwa-maana damu-ya watumishi-wake atalipiza na-kisasi
H1818 H5650 H5358 H5359

יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ׃ פ ¶
atarudisha kwa-adui-zake na-atafanya-upatanisho ardhi-yake watu-wake
H7725 H0127

Furahi, enyi mataifa, na watu wa Mungu, kwa maana atalipiza kisasi damu ya watumishi wake; atalipiza kisasi juu ya maadui zake, naye atafanya upatanisho kwa ajili ya nchi yake, kwa watu wake.

44 וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֶּר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
Na-akaja Musa na-akasema maneno-yote-ya wimbo huu
H0935 H4872 H1696 H0853 H3605 H1697 H2063

בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן׃
masikioni-mwa watu yeye na-Yoshua mwana-wa Nuni
H0241 H1931 H1954 H5126

Musa alikuja na kunena maneno yote ya wimbo huu masikioni mwa watu, yeye na Yoshua mwana wa Nuni.

45 וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
Na-akamaliza Musa kusema maneno-yote haya kwa Israeli-wote Israeli
H3615 H4872 H1696 H0853 H3605 H1697 H0428 H0413 H3478

Kisha Musa alimaliza kunena maneno haya yote kwa Israeli yote.

46 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שִׁימוּ לְבַבְכֶם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי
Na-akawaambia wao yawekeni mioyoni-mwenu maneno-yote ambayo mimi
H0559 H0413 H3824 H3605 H1697 H0595

מֵעִיד בָּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תְּצַוֶּם אֶת־בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
ninawashuhudia kwenu leo ambayo mtawaamuru watoto-wenu kushika kufanya
H3117 H6680 H0853 H8104

כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃
maneno-yote-ya torati hii maneno-yote-ya torati hii
H3605 H8451 H2063 H0853 H1697 H8451 H2063

Aliwaambia, “Imarisheni akili yenu kwa haya maneno ambayo nimewashuhudia kwenu leo, ili kwamba muwaamuru watoto wenu kuyashika, maneno yote ya sheria hii.

47 כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא חַיֵּיכֶם וּבַדָּבָר הַזֶּה
Kwa-maana si neno tupu hili kwenu bali ni uzima-wenu na-kwa-neno hii
H3808 H1697 H7386 H1931 H1931 H2088

תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה
mtarefusha siku katika ardhi ambayo nyinyi mnavuka Yordani huko
H0748 H3117 H0127 H0853 H3383 H8033

לְרִשְׁתָּהּ׃ פ ¶
kuimiliki
H3423

Kwa maana hili si jambo dogo kwako, kwa sababu ni uzima wako, na kupitia jambo hili utarefusha siku zako katika nchi ambayo unakwenda juu ya Yordani kumiliki.”

לֵאמֹֽר׃	הַזֶּה	הַיּוֹם	בְּעֶצֶם	מֹשֶׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	48
akisema	hii	siku	siku–hii–hii	Musa	kwa	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H2088	H3117	H6106	H4872	H0413	H3068	H1696	

Yahwe alizungumza na Musa katika siku hiyo hiyo na kusema,

מוֹאָב	בְּאֶרֶץ	אֲשֶׁר	נְבוֹ	הַר־	הַזֶּה	הָעֲבָרִים	הָר	אֶל־	עֲלֵה	49
Moabu	katika–nchi–ya	ambao	Nebo	mlima–wa	huu	wa–Abarimu	mlima	hadi	Panda	
H4124	H0776			H2022	H2088	H5682	H2022	H0413	H5927	

אֲנִי	אֲשֶׁר	כְּנַעַן	אֶרֶץ	אֶת־	וּרְאֵה	יְרֵחֹו	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר
mimi	ambayo	Kanaani	nchi–ya		na–uione	Yeriko	uso–wa	mbele–ya	ambao
H0589			H0776	H0853	H7200	H3405	H6440		

לַאֲחֻזָּה׃	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	נֹתֵן
kuwa–miliki	Israeli	wana–wa	ninawapa
H0272	H3478		H5414

“Nenda katika usawa huu wa milima wa Abarimu, juu ya mlima wa Nebo, ambao upo katika nchi ya Moabu, mkabala na Yeriko. Utatazama nchi ya Kanani, ambayo ninawapatia watu wa Israeli kama miliki yao.

עַמֶּיךָ	אֶל־	וְהֵאָסֵף	שָׁמָּה	עֲלֵה	אַתָּה	אֲשֶׁר	בָּהָר	וּמֻת	50
watu–wako	kwa	na–ukusanywe	huko	unaupanda	wewe	ambao	katika–mlima	Na–ufe	
	H0413	H0622	H8033	H5927			H2022	H4191	

אֶל־	וַיֵּאָסֶף	הָהָר	בְּהַר	אָחִיךָ	אַהֲרֹן	מֵת	כַּאֲשֶׁר־	
kwa	na–akakusanywa	Hori	katika–mlima–wa	ndugu–yako	Haruni	alivyokufa	kama–vile	
H0413	H0622	H2022	H2023	H0251	H0175	H4191		

עַמָּיו׃
watu–wake

Utakufa katika mlima utakaopanda, na utakusanywa kwa watu wako, kama Haruni Muisraeli mwenzako alivyokufa juu ya mlima wa Hori na kukusanywa kwa watu wake. Hii

בְּמֵי־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	בִּי	מְעַלְתֶּם	אֲשֶׁר	עַל		51
katika–maji–ya	Israeli	wana–wa	katikati–ya	mimi	mlinikosea	ambayo	Kwa–sababu		
H4325	H3478		H8432		H4603				

אוֹתִי	קִדַּשְׁתֶּם	לֹא־	אֲשֶׁר	עַל	צִן	מִדְבַּר־	קָדֵשׁ	מְרִיבַת
mimi	mlinitukuza	hamkunitukuza	ambayo	kwa–sababu	Sini	jangwa–la	Kadeshi	Meriba–ya
H0853	H6942	H3808			H6790		H6946	H4808

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	בְּתוֹךְ
Israeli	wana–wa	katikati–ya
H3478		H8432

itatendeka kwa sababu haukuwa mwaminifu kwangu miongoni mwa watu wa Israeli katika maji ya Meriba kule Kadeshi, katika jangwa la Zini; kwa sababu haukunitendea utukufu na heshima miongoni mwa watu wa Israeli.

אֶל־	תָּבוֹא	לֹא	וְשָׁמָּה	הָאָרֶץ	אֶת־	תִּרְאֶה	מִנֶּגֶד	כִּי	52
katika	utaingia	hutaingia	lakini–huko	nchi		utaiona	kutoka–mbali	Kwa–maana	
H0413	H0935	H3808	H8033	H0776	H0853	H7200	H5048		

פ	יִשְׂרָאֵל׃	לִבְנֵי	נֹתֵן	אֲנִי	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ
¶	Israeli	wana–wa	ninawapa	mimi	ambayo	nchi
	H3478		H5414	H0589		H0776

Kwa maana utaona nchi mbele yako, lakini hautakwenda kule, katika nchi ninayowapatia watu wa Israeli.”

Chapter 33

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	מֹשֶׁה	בֵּרַךְ	אֲשֶׁר	הַבְּרָכָה	וְזֹאת	1
Israeli	wana–wa	(kielezi)	wa–Mungu	mtu	Musa	alibariki	ambayo	ni–baraka	Na–hii	
H3478		H0853	H0430	H0376	H4872	H1288		H1293	H2063	

מוֹתֹו׃	לִפְנֵי
kifo–chake	kabla–ya
H4194	H6440

Hii ni baraka ambayo Musa mtu wa Mungu aliwabariki watu wa Israeli kabla ya kifo chake.

הוֹפִיעַ	לָמוֹ	מִשֵּׂעִיר	וְזָרַח	בָּא	מִסִּינַי	יְהוָה	וַיֹּאמַר	2
aking'aa	kwao	kutoka–Seiri	akachomoza	alikuja	kutoka–Sinai	Yahwe	Akasema	
H3313			H2224	H0935	H5514	H3068	H0559	

קֹדֶשׁ	מֵרִבְבֹת		וְאָתָה	פָּארָן	מֵהָר
watakatifu	kutoka–miongoni–mwa–makumi–elfu		akaja	Parani	kutoka–mlima
H6944	H7233		H0857	H6290	H2022

לָמוֹ׃	דָּת(	אֵשׁ(	]אשדת[	מִימִינֹו
kwao	(sheria)	(moto)	[moto–wa–sheria]	kutoka–mkono–wake–wa–kuume
	H1881	H0784	H0799	H3225

Alisema: Yahwe alikuja kutoka Sinai na akainuka kutoka Seiri juu yao. Aling'ara kutoka mlima wa Paramu, na akaja na elfu kumi ya watakatifu. Katika mkono wake wa kuume radi zilimulika.

וְחֹם	בְּיָדֶךָ	קְדֻשָּׁיו	כָּל־	עַמִּים	חֹבֵב	אַף	3
na–wao	mkononi–mwako	wote–wake	watakatifu	mataifa	anawapenda	Naam	
H1992	H3027	H6918	H3605		H2245	H0637	

מִדַּבְּרֹתֶיךָ׃	יִשָּׂא	לְרַגְלֶךָ	תֻּכּוּ
kutoka–maneno–yako	walipokea	mwako	walikuwa–miguuni
H1703	H5375	H7272	H8497

Kweli, anawapenda watu; watakatifu wake wote wapo mikononi mwako, na walimsujudu mguuni mwake; walipokea maneno yako.

יַעֲקֹב׃	קְהִלַּת	מוֹרָשָׁה	מֹשֶׁה	לָנוּ	צִוָּה־	תּוֹרָה	4
Yakobo	wa–kusanyiko–la	urithi	Musa	sisi	alituamuru	Sheria	
H3290	H6952	H4181	H4872		H6680	H8451	

Musa alituamuru sheria, urithi kwa kusanyiko la Yakobo.

יַחַד	עָם	רָאשֵׁי	בְּהִתְאַסֵּף	מֶלֶךְ	בִּישֻׁרוּן	וַיְהִי	5
pamoja	watu	viongozi–wa	walipokusanyika	mfalme	katika–Yeshuruni	Na–akawa	
			H0622	H4428	H3484	H1961	

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי
Israeli	makabila–ya
H3478	H7626

Kisha pakawa na mfalme Yeshurumu, pale ambapo wakuu wa watu walipokusanyika, makabila yote ya Israeli pamoja.

ס	מִסְפָּר׃	מָתָיו	וִיהִי	יָמֹת	וְאַל־	רְאוּבֵן	יְחִי	6
§	hesabu	watu–wake	na–wawe	asife	wala	Reubeni	Aishi	
	H4557	H4962	H1961	H4191	H0408	H7205	H2421	

Acha Rubeni aishi na asife, lakini wanaume wake wawe wachache.

תְּבִיאֵנוּ	עַמּוֹ	וְאֶל־	יְהוּדָה	קוֹל	יְהוָה	שְׁמַע	וַיֹּאמַר	לִיהוּדָה	וְזֹאת	7
umrudishe	watu–wake	na–kwa	Yuda	sauti–ya	Yahwe	Sikia	akasema	kwa–Yuda	Na–hii	
H0935		H0413	H3063		H3068	H8085	H0559	H3063	H2063	

ס	תִּהְיֶה׃	מִצָּרָיו	וְעֶזֶר	לוֹ	רַב	יָדָיו	
§	uwe	dhidi–ya–adui–zake	na–msaada	kwake	yatosha	mikono–yake	
	H1961		H5828			H3027	

Hii ni baraka ya Yuda. Musa akasema: Sikiliza sauti ya Yuda, Yahwe, na umlete kwa watu wake tena. Mpiganie; kuwa msaada dhidi ya maadui wake.

אֲשֶׁר	חֲסִידֶךָ	לְאִישׁ	וְאוּרֶיךָ	תֻּמֶּיךָ	אָמַר	וּלְלֵוִי	8
ambaye	mwaminifu	kwa–mtu–wako	na–Urimu–yako	Thumimu–yako	alisema	Na–kwa–Lawi	
	H2623	H0376	H0224	H8550	H0559	H3878	

מְרִיבָה׃	מֵי	עַל־	תְּרִיבֵהוּ	בְּמַסָּה	נִסִּיתוֹ	
Meriba	maji–ya	kwenye	ukagombana–naye	huko–Masa	ulimjaribu	
H4809	H4325		H7378	H4532	H5254	

Kuhusu Lawi, Musa akasema: Thumimu yako na Urimu yako ni ya mtakatifu wako, yule uliyemjaribu kule Masa, ambaye ulishindana naye katika maji ya Meriba.

אֶחָיו	וְאֶת־	רְאִיתִיו	לֹא	וּלְאִמּוֹ	לְאָבִיו	הָאֹמֵר	9
ndugu–zake	na	kumwona	Sikumwona	na–kwa–mama–yake	kwa–baba–yake	Aliyesema	
H0251	H0853	H7200	H3808	H0517	H0001	H0559	

יָדָע	לֹא	(בָּנָיו	]בנו[	וְאֶת־	הִכִּיר	לֹא	
kuwajua	hakuwajua	(wana–wake)	[mwana–wake]	na	kuwatambua	hakuwatambua	
H3045	H3808			H0853		H3808	

יִנְצֹרוּ׃	וּבְרִיתְךָ	אִמְרָתֶךָ	שָׁמְרוּ	כִּי	
walilinda	na–agano–lako	neno–lako	walishika	kwa–maana	
H5341	H1285		H8104		

Mtu aliyesema juu ya baba na mama yake, “Sijawaona. ” Wala hakuwatambua kaka zake, wala hakuzingatia juu ya watoto wake wenyewe. Kwa maana alilinda neno lako na kushika agano lako.

קְטֹרָה	יָשִׂימוּ	לְיִשְׂרָאֵל	וְתוֹרָתְךָ	לְיַעֲקֹב	מִשְׁפָּטֶיךָ	יוֹרוּ	10
uvumba	wanaweka	kwa–Israeli	na–sheria–yako	kwa–Yakobo	hukumu–zako	Wanafundisha	
H6988		H3478	H8451	H3290	H4941		

מִזְבְּחֶךָ׃	עַל־	וְכָלִיל	בְּאַפֶּךָ	
madhabahu–yako	juu–ya	na–sadaka–nzima	mbele–yako	
H4196		H3632	H0639	

Anafundisha Yakobo maagizo yako na Israeli sheria yako. Ataweka ubani mbele yako na sadaka kamili ya kuteketezwa juu ya dhabahu lako.

קָמָיו	מָתְנַיִם	מְחַץ	תְּרֻצֶּה	יָדָיו	וּפֹעַל	חֵילוֹ	יְהוָה	בָּרֵךְ	11
wanaomwasi	viuno–vya	vunja	ikubali	mikono–yake	na–kazi–ya	nguvu–zake	Yahwe	Bariki	
	H4975	H4272	H7521	H3027	H6467	H2428	H3068	H1288	

ס	יְקוּמוּן׃	מִן־	וּמְשַׂנְאֶיו	
§	wakasimama	wasije	na–wanaomchukia	
			H8130	

Bariki mali zake, Yahwe, na kubali kazi ya mikono yake. Vunja viuno vya wale wanaoinuka dhidi yake, na wale watu wanaomchukia, ili wasiinuke tena.

חֹפֵף	עָלָיו	לָבֶטַח	יִשְׁכֹּן	יְהוָה	יְדִיד	אָמַר	לְבִנְיָמִן	12
anamlinda	juu-yake	salama	atakaa	Yahwe	Mpendwa-wa	alisema	Kwa-Benyamini	
H2653		H0983	H7931	H3068		H0559	H1144	

ס	שָׁכֵן׃	כְּתֵיפָיו	וּבֵין	הַיּוֹם	כָּל־	עָלָיו׀
§	anakaa	mabega-yake	na-kati-ya	yote	siku	juu-yake
	H7931	H3802	H0996	H3117	H3605	

Kuhusu Benyamini, Musa akasema: Yule anayependwa na Yahwe anaishi kwa usalama kando yake; Yahwe anamkinga siku nzima, naye huishi katikati ya mikono ya Yahwe.

שָׁמַיִם׀	מִמֶּגֶד	אַרְצוֹ	יְהוָה	מְבֹרֶכֶת	אָמַר	וּלְיוֹסֵף		13
mbingu	kwa-zawadi-nzuri-ya	nchi-yake	na-Yahwe	Imebarikiwa	alisema	Na-kwa-Yosefu		
H8064	H4022	H0776	H3068	H1288	H0559	H3130		

תָּחַת׃	רִבְצֹת	וּמִתְּהוֹם	מִטָּל
chini	kinacholala	na-kwa-kilindi	umande
H8478	H7257	H8415	H2919

Kuhusu Yusufu, Musa akasema: Nchi yake na ibarikiwe na Yahwe na vitu vya thamani vya mbinguni, na umande, na kina kilalacho chini.

יְרָחִים׃	גֶּרֶשׁ	וּמִמֶּגֶד	שֶׁמֶשׁ	תְּבוּאֹת	וּמִמֶּגֶד		14
miezi	mazao-ya	na-kwa-zawadi-nzuri-ya	jua	mavuno-ya	Na-kwa-zawadi-nzuri-ya		
H3391	H1645	H4022	H8121	H8393	H4022		

Nchi yake na ibarikiwe na vitu vya thamani mavuno ya jua, na vitu vya thamani mazao ya miezi,

עוֹלָם׃	גִּבְעוֹת	וּמִמֶּגֶד	קֶדֶם	הָרְרֵי־	וּמֵרֹאשׁ	15
milele	vilima-vya	na-kwa-zawadi-nzuri-ya	kale	milima-ya	Na-kutoka-kilele-cha	
H5769	H1389	H4022		H2042		

kwa vitu vizuri vya milima ya zamani, na kwa vitu vya thamani vya milima ya milele.

סְנֵה	שֹׁכְנִי	וּרְצוֹן	וּמִלְאָהּ	אֶרֶץ	וּמִמֶּגֶד	16
kwenye-kichaka	aliyekaa	na-upendeleo-wa	na-utimilifu-wake	nchi	Na-kwa-zawadi-nzuri-ya	
H5572	H7931	H7522	H4393	H0776	H4022	

אֶחָיו׃	נְזִיר	וּלְקָדְקֹד	יוֹסֵף	לְרֹאשׁ	תָּבוֹאתָהּ
miongoni-mwa-ndugu-zake	aliyetengwa	na-juu-ya-utosi-wa	Yosefu	juu-ya-kichwa-cha	viije
H0251	H5139	H6936	H3130		H0935

Nchi yake ibarikiwe na vitu vya thamani vya ardhi na wingi wake, na kwa mapenzi mema ya yule aliyekuwa kichakani. Baraka na ifike juu ya kichwa cha Yusufu, na juu ya kichwa cha yule aliyekuwa mwana wa mfalme kwa kaka zake.

קַרְנָיו	רְאֵם׀	וְקַרְנֵי	לוֹ	הָדָר	שׁוֹרוֹ	בְּכוֹר	17
pembe-zake	nyati	na-pembe-za	kwake	utukufu	ng'ombe-wake	Mzaliwa-wa-kwanza-wa	
	H7214			H1926	H7794	H1060	

אֶפְרַיִם	רִבְבוֹת	וְהֵם׀	אַפְסֵי־	יַחְדָּו	יְנַגַּח	עַמִּים	בָּהֶם	
Efraimu	makumi-elfu-ya	na-hao	ardhi	miisho-ya	pamoja	atayasukuma	mataifa	kwa-hizo
H0669	H7233	H1992	H0776		H5055			

ס	מְנַשֶּׁה׃	אַלְפֵי	וְהֵם
§	Manase	maelfu-ya	na-hao
	H4519	H0505	H1992

Mzawa wa kwanza wa ng’ombe, katika utukufu wake, na pembe zake ni pembe za ng’ombe mwitu. Kwa hawa atawasukuma watu, wote, hadi mwisho wa ulimwengu. Hawa ni maelfu makumi ya Efraimu; hawa ni maelfu wa Manase.

וְלִזְבוּלֻן	אָמַר	שְׂמַח	זְבוּלֻן	בְּצֵאתֶךָ	וְיִשָּׂשכָר	בְּאָהָלֶיךָ׃	18
Na–kwa–Zebuluni	alisema	Furahi	Zebuluni	katika–kutoka–kwako	na–Isakari	katika–hema–zako	
H2074	H0559	H8055	H2074	H3318	H3485	H0168	

Kuhusu Zabuloni, Musa alisema: Furahi, Zabuloni, katika kutoka kwako, na wewe, Isakari, katika mahema yako.

עַמִּים	הַר־	יִקְרָאוּ	שָׁם	יִזְבְּחוּ	זִבְחֵי־	צֶדֶק	כִּי	שָׁפַע	19
Mataifa	mlima	wataita	huko	watatoa–dhabihu	dhabihu–za	haki	kwa–maana	wingi–wa	
H5971	H2022	H7121	H8033	H2076	H2077	H6664		H8228	

יִנָּקוּ	וּשְׂפוּנֵי	טְמוּנֵי	חוֹל׃	ס		
watanyonya	na–hazina–zilizofichwa	zilizofichwa	mchangani	§		
H3243	H8226	H2934	H2344			

Watawaita watu hadi milimani. Huko watatoa sadaka za utakatifu. Maana watanyonya wingi wa bahari, na mchanga wa ufukweni.

וּלְגָד	אָמַר	בָּרוּךְ	מַרְחִיב	גָּד	כְּלָבִיא	שֹׁכֵן	וְטָרַף	20
Na–kwa–Gadi	alisema	Amebarikiwa	ampanuaye	Gadi	kama–simba–jike	analala	na–kurarua	
H1410	H0559	H1288	H7337	H1410		H7931	H2963	

זְרוֹעַ	אַף־	קָדְקֹד׃		
mkono	naam	utosi		
H2220	H0637	H6936		

Kuhusu Gadi, Musa alisema: Abarikiwe yule amkuzaye Gadi. Ataishi pale kama simba jike, naye atanyakua mkono au kichwa.

וַיַּרְא	רֵאשִׁית	לוֹ	כִּי־	שָׁם	חֶלְקַת	מְחֹקֵק		21
Akajichagulia	sehemu–ya–kwanza	kwake	kwa–maana	huko	fungu–la	mtoa–sheria		
H7200	H7225			H8033		H2710		

סָפוּן	וַיֶּתֵא	רָאשֵׁי	עָם	צִדְקַת	יְהוָה	עָשָׂה	וּמִשְׁפָּטָיו
limehifadhiwa	akaja	na–viongozi–wa	watu	haki–ya	Yahwe	alifanya	na–hukumu–zake
H5603	H0857			H6666	H3068		H4941

עִם־	יִשְׂרָאֵל׃	ס	
pamoja–na	Israeli	§	
	H3478		

Alitoa sehemu nzuri kwake mwenyewe, maana kulikuwa na fungu la ardhi la kiongozi lililohifadhiwa. Alikuja na vichwa vya watu. Alitekeleza haki ya Yahwe na maagizo yake pamoja na Israeli.

וּלְדָן	אָמַר	דָּן	גּוּר	אַרְיֵה	יְזַנֵּק	מִן־	הַבָּשָׁן׃	22
Na–kwa–Dani	alisema	Dani	mtoto–wa–simba	simba	anayeruka	kutoka	Bashani	
H1835	H0559	H1835	H1482		H2187		H1316	

Kuhusu Dani, Musa alisema: Dani ni mwana wa simba arukaye kutoka Bashani.

וּלְנַפְתָּלִי	אָמַר	נַפְתָּלִי	שְׂבַע	רָצוֹן	וּמָלֵא	בְּרָכַת	יְהוָה	23
Na–kwa–Naftali	alisema	Naftali	ameshiba	upendeleo	na–amejaa	baraka–ya	Yahwe	
H5321	H0559	H5321	H7649	H7522	H4392	H1293	H3068	

יָם	וְדָרוֹם	יְרָשָׁה׃	ס	
magharibi	na–kusini	miliki	§	
H3220	H1864	H3423		

Kuhusu Naftali, Musa alisema: Naftali, aliyeridhika na fadhila, na kujaa kwa baraka za Yahwe, miliki nchi iliyopo magharibi na kusini.

24 וּלְאָשֵׁר אָמַר מְבֹרָךְ מִבָּנִים אָשֵׁר יְהִי רְצוּיוֹ
Na-kwa-Asheri alisema Amebarikiwa miongoni-mwa-wana Asheri awe anayependwa
H0836 H0559 H1288 H0836 H1961 H7521

וְטֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ׃
na-achovye katika-mafuta mguu-wake
H2881 H8081 H7272

אֶחָיו na-ndugu-zake H0251

Kuhusu Asheri, Musa alisema: Abarakiwe Asheri Zaidi ya watoto wengine wa kiume; naye akubalike kwa kaka zake, na achovye mguu wake ndani ya mafuta ya zeituni.

25 בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלֶיךָ וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ׃
Chuma na-shaba viatu-vyako na-kama-siku-zako nguvu-zako
H1270 H5178 H4515 H3117 H1679

Vyuma vya mji wako na viwe chuma na shaba; kama vile siku zako zitakavyokuwa, ndivyo usalama wako utakavyokuwa.

26 אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ
Hakuna kama-Mungu ee-Yeshuruni anayependa mbingu kwa-msaada-wako
H0369 H0410 H3484 H7392 H8064 H5828

וּבְגַאֲוָתוֹ שְׁחָקִים׃
na-kwa-utukufu-wake mawingu
H1346 H7834

Hakuna aliye kama Mungu, Yeshurumu – aliyekamili, anayeendesha katika mbingu kukusaidia, na katika utukufu wake juu ya mawingu.

27 מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת עוֹלָם מִפָּנֶיךָ
Makao ni-Mungu-wa kale na-chini-yake mikono ya-milele akawafukuza mbele-yako
H4585 H0430 H6440 H8478 H2220 H5769 H1644 H6440

וַיֹּאמֶר אוֹיֵב הַשְׁמֵד׃
akasema adui Angamiza
H0559 H0341 H8045

Mungu wa milele ni kimbilio, na chini yake kuna mikono ya milele. Husukuma adui mbele yako, naye alisema, “Angamiza!”

28 וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל־ אֶרֶץ דָּגָן
Na-akakaa Israeli peke-yake chemchemi-ya Yakobo katika nchi-ya nafaka
H7931 H3478 H0910 H5869 H3290 H0413 H0776 H1715

וְתִירֹשׁ אַף־ שָׁמָיו יַעַרְפוּ טָל׃
na-divai naam mbingu-zake zinadondosha umande
H8492 H0637 H8064 H6201 H2919

Israeli waliishi katika usalama. Wana wa Yakobo walikuwa salama katika nchi ya nafaka na divai mpya; hakika, mbingu na idondoshe umande juu yake.

29 אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה מָגֵן
Heri-yako Israeli ni-nani kama-wewe taifa lililokombolewa na-Yahwe ngao-ya
H0835 H3478 H4310 H3644 H5892 H3467 H3068 H4043

וַאֲשֶׁר־ גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה
na-ambaye upanga wa-utukufu-wako watajitiisha adui-zako kwako na-wewe
H0834 H2719 H1346 H3584 H0341 H0859 H0859

עֶזְרֶךָ משאדה־וואקו בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ׃ ס
msaada-wako H5828 mahali-pao-pa-juu utakanyaga § H1116 H1869

עַל־ juu-ya

Baraka zako ni nyingi, Israeli! Nani kama wewe, watu waliokombolewa na Yahwe, ngao ya msaada wako, na upanga wa utukufu wako? Maadui zako watakuja kwako kwa kutetemeka; utakanyanga sehemu zao zilizoinuka.

Chapter 34

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל־הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ׃ 1

Na-akapanda Musa kutoka-tambarare-za Moabu kwenye mlima Nebo kilele-cha Pisga uso-wa Yeriko akamwonyesha Yahwe (kielezi) nchi yote

וְאֶת־כָּל־נַפְתָּלִי וְאֶת־אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד־הַיָּם הָאַחֲרוֹן׃ 2

kinakabiliana-na ambacho Gileadi (kielezi) hadi Dani Na (kielezi) Naftali yote na Efraimu na Manase na nchi yote ya Yuda mpaka bahari ya magharibi

וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכִּכָּר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד־צֹעַר׃ 3

na Negevi na uwanda wa bonde la Yericho, mji wa mitende, mpaka umbali wa Soari.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר׃ 4

Akasema Yahwe kwake hii ni nchi niliyoapa kwa Abrahamu, kwa Isaka, na kwa Yakobo, kwa kusema, Nitawapatia uzao wako. Nimekuruhusu uitazame kwa macho yako, lakini hautakwenda kule.

וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה׃ 5

Akafa huko Musa mtumishi-wa Yahwe katika-nchi-ya Moabu kulingana-na neno-la Yahwe

Basi Musa mtumishi wa Yahwe, alikufa pale katika nchi ya Moabu, kama neno la Yahwe lilivyoahidi.

יָדַע	וְלֹא־	פְּעוֹרָה בֵּית	מִוּל	מוֹאָב	בְּאֶרֶץ	בַּנְיֵ	אֹתוֹ	וַיִּקְבֹּר	6
kujua	na–hakujua	Beth–Peori	mkabala–na	Moabu	katika–nchi–ya	bondeni	yeye	Akamzika	
H3045	H3808	H1047	H4136	H4124	H0776	H1516	H0853	H6912	

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	קְבֻרָתוֹ	אֶת־	אִישׁ
hii	siku	hadi	kaburi–lake	(kielezi)	mtu
H2088	H3117	H5704	H6900	H0853	H0376

Yahwe alimzika katika bonde katika nchi ya Moabu mkabala na Beth-peori, lakini hakuna ajuaye kaburi lake lilipo hadi leo hii.

לֹא־	בְּמֹתוֹ	שָׁנָה	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה	בֶּן־	וּמֹשֶׁה	7
hayakuwa–hafifu	alipokufa	miaka	na–ishirini	mia–moja	alikuwa–mwenye–miaka	Na–Musa	
H3808	H4194	H8141	H6242	H3967		H4872	

לֵחָה׃	גֻּסָּ	וְלֹא־	עֵינוֹ	כָּהֲתָה
nguvu–yake	kupungua	wala–haikupungua	macho–yake	kuwa–hafifu
H3893	H5127	H3808		

Musa alikuwa na umri wa miaka mia moja na ishirini alipokufa; macho yake hayakufifia, wala nguvu asili zake hazikupungua.

שְׁלֹשִׁים	מוֹאָב	בְּעֲרְבֹת	מֹשֶׁה	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיִּבְכּוּ	8
siku–thelathini	Moabu	katika–tambarare–za	Musa	(kielezi)	Israeli	wana–wa	Wakamlilia	
H7970	H4124	H6160	H4872	H0853	H3478		H1058	

מֹשֶׁה׃	אֲבֶל	בְּכִי	יְמֵי	וַיִּתְּמוּ	יוֹם	
Musa	maombolezo–ya	kulia	siku–za	zikaisha	siku	
H4872	H0060	H1065	H3117	H8552	H3117	

Watu wa Israeli walimuomboleza Musa katika nyanda za Moabu kwa siku thelathini, hapo ndipo siku za maombolezo ya Musa zilipotimia.

כִּי־	חָכְמָה	רוּחַ	מָלֵא	נוּן	בִּן־	וִיהוֹשֻׁעַ	9
kwa–maana	hekima	roho–ya	alikuwa–amejaa	Nuni	mwana–wa	Na–Yoshua	
	H2451	H7307	H4392	H5126		H3091	

אֵלָיו	וַיִּשְׁמְעוּ	עָלָיו	יְדֵי	אֶת־	מֹשֶׁה	סָמַךְ	
yeye	wakamsikiliza	juu–yake	mikono–yake	(kielezi)	Musa	alikuwa–amemwekea–mikono	
H0413	H8085		H3027	H0853	H4872	H5564	

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	וַיַּעֲשׂוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־
Musa	(kielezi)	Yahwe	aliamuru	kama–vile	wakafanya	Israeli	wana–wa
H4872	H0853	H3068	H6680			H3478	

Yoshua mwana wa Nuni alikuwa amejawa na roho ya hekima, kwa maana Musa alimwekea mkono juu yake. Watu wa Israeli walimsikiliza na kufanya yale ambayo Yahwe alimuamuru Musa.

יְהוָה	יְדָעוֹ	אֲשֶׁר	כְּמֹשֶׁה	בְּיִשְׂרָאֵל	עוֹד	נָבִיא	קָם	וְלֹא־	10
Yahwe	alimjua	ambaye	kama–Musa	katika–Israeli	tena	nabii	kusimama	Na–hakusimama	
H3068	H3045		H4872	H3478	H5750	H5030		H3808	

פָּנִים׃	אֶל־	פָּנִים	
uso	kwa	uso	
H6440	H0413	H6440	

Tangu hapo hakujatokea nabii katika Israeli kama Musa, ambaye Yahwe alimjua uso kwa uso.

11

מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	לַעֲשׂוֹת	יְהוָה	שְׁלָחוֹ	אֲשֶׁר	וְהַמּוֹפְתִים	הָאֹתוֹת	לְכָל־
Misri	katika–nchi–ya	kufanya	Yahwe	alimtuma	ambayo	na–maajabu	zote	Kwa–ishara
H4714	H0776		H3068	H7971		H4159	H0226	H3605

אַרְצוֹ׃	וּלְכָל־	עֲבָדָיו	וּלְכָל־	לְפַרְעֹה
yote	na–kwa–nchi–yake	wote	na–kwa–watumishi–wake	kwa–Farao
H0776	H3605	H5650	H3605	H6547

Hakujawahi kuwa na nabii yeyote kama yeye kwa ishara na miujiza ambayo Yahwe alimtuma kufanya katika nchi ya Misri, kwa Farao, na kwa watumishi wake, na kwa nchi yake yote.

12

מֹשֶׁה	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַגָּדוֹל	הַמּוֹרָא	וּלְכֹל	הַחֲזָקָה	הַיָּד	וּלְכֹל
Musa	alifanya	ambao	mkuu	utisho	na–kwa	wenye–nguvu	mkono	Na–kwa
H4872					H3605	H2389	H3027	H3605

יִשְׂרָאֵל׃	כָּל־	לְעֵינֵי
wote	Israeli	mbele–ya–macho–ya
H3478	H3605	

Hakujawahi kuwa na nabii yeyote kama yeye kwa mambo yote makubwa, ya kutisha ambayo Musa aliyafanya machoni pa Israeli yote.

Joshua

Chapter 1

1 וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
na-ikawa baada-ya kifo-cha Musa mtumishi-wa Yahwe na-akasema Yahwe kwa-
H1961 H0310 H4194 H4872 H5650 H3068 H0559 H3068 H0413

יְהוֹשֻׁעַ בִּן־ נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
Yoshua mwana-wa Nuni msaidizi-wa Musa akisema
H3091 H0310 H5126 H8334 H4872 H0559

Sasa ilitokea baada ya kufa kwa Musa, mtumishi wa Yahweh, Yahweh alimwambia Yoshua, mwana wa Nuni, msaidizi mkuu wa Musa, kusema,

2 מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־ הַזֶּה הַיַּרְדֵּן אַתָּה
Musa mtumishi-wangu amekufa na-sasa simama vuka – hii Yordani-hii wewe
H4872 H5650 H4191 H6258 H7731 H0853 H2088 H3383 H2088

וְכָל־ הָעָם הַזֶּה אַתְּ אֶל־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵתֵן לָהֶם לִבְנֵי
na-wote- watu-hawa hawa kwenda- nchi ambayo mimi ninawapa kwao kwa-wana-wa
H3605 H5971 H2088 H0413 H0776 H0834 H0589 H5414 H1992 H1121

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

“Musa, mtumishi wangu amekufa. Sasa basi inuka, vuka mto huu wa Yordani, wewe na watu hawa wote, kuingia katika nchi ambayo ninawapa - watu waisraeli.

3 כָּל־ מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־ רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם נְתַתִּיו
kila- mahali ambako itakalia miguu-yenu unyayo-wa juu-yake kwenu nimewapa
H3605 H4725 H0834 H1869 H7272 H3709 H1992 H5414

כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־ מֹשֶׁה׃
kama-nilivyo sema kwa- Musa
H1696 H0413 H4872

Nimewapa ninyi kila sehemu ambapo nyayo za miguu yenu itakanyaga. Nimewapa ninyi, kama nilivyomwahidi Musa.

4 מִהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה וְעַד־ הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־ פְּרָת כֹּל
kutoka-jangwani na-Lebanoni hii na-hadi- mto mkubwa mto- Frati nchi-yote
H4057 H3844 H2088 H5704 H5104 H1419 H6578 H3605

גְּבוּלְכֶם׃ מִבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ תִּהְיֶה מְקֹמְכֶם׃ הַגָּדוֹל הַיָּם בַּהֲרִי וְעַד־ הַחִתִּים אֶרֶץ
mpaka-wenu machweo-ya jua itakuwa kubwa bahari na-hadi- Wahiti nchi-ya
H1366 H3996 H8121 H1961 H1419 H3220 H5704 H2850 H0776

kuanzia jangwani na Lebanoni, hadi mto mkubwa wa Frati, nchi yote ya Wahiti, na hata Bahari kuu, ambako jua huzama, itakuwa nchi yenu.

הָיֶיתִי	כַּאֲשֶׁר	חַיֶּיךָ	יְמֵי	כֹּל	לְפָנֶיךָ	אִישׁ	יִתְיַצֵּב	לֹא־	5
kuwa	kama–nilivyo	za–maisha–yako	za–siku	siku–zote	mbele–yako	mtu	atasimama	hata–	
H1961			H3117	H3605	H6440	H0376	H3320	H3808	

אֶעֱזָבֶךָ׃	וְלֹא	אַרְפְּךָ	לֹא	עִמָּךְ	אֶהְיֶה	מֹשֶׁה	עִם־
nitakutupa	wala–si–	nitakuacha	si–	pamoja–nawe	nitakuwa	Musa	pamoja–na
	H3808	H7503	H3808		H1961	H4872	

Hakuna mtu awaye yote atakayeweza kusimama kinyume chako siku zote za maisha yako. Nitakuwa pamoja nawe kama nilivyokuwa na Musa. Sitakupungukia wala kukuacha.

אֶת־	הַזֶּה	הָעָם	אֶת־	תַּנְחִיל	אַתָּה	כִּי	וֶאֱמָץ	חֲזַק	6
–	hawa	watu–hawa	–	utawarithisha	wewe	kwa–sababu	na–imara	uwe–hodari	
H0853	H2088		H0853	H5157			H0553	H2388	

לָהֶם׃	לָתֵת	לַאֲבוֹתָם	נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ
kwao	kuwapa	kwa–baba–zao	niliapa	ambayo–	nchi
	H5414	H0001	H7650		H0776

Uwe hodari na jasiri. Wewe utawafanya watu hawa wairithi nchi ambayo niliwaahidi baba zao kuwa ningewapa.

אֲשֶׁר	הַתּוֹרָה	כְּכָל־	לַעֲשׂוֹת	לִשְׁמֹר	מְאֹד	וֶאֱמַץ	חֲזַק	רַק	7
ambayo	sheria	kulingana–na–yote–	kufanya	kushika	sana	na–imara	uwe–hodari	tu–	
	H8451	H3605		H8104	H3966	H0553	H2388	H7535	

לְמַעַן	וּשְׂמְאוֹל	יָמִין	מִמֶּנּוּ	תָסוּר	אַל־	עַבְדִּי	מֹשֶׁה	צִוְּךָ
ili–	au–kushoto	kulia	kutoka–kwayo	geuke	usi–	mtumishi–wangu	Musa	alikuamuru
H4616	H8040	H3225		H5493	H0408	H5650	H4872	H6680

תַּשְׂכִּיל׃	אֲשֶׁר	בְּכֹל	תֵּלֵךְ׃
ufanikiwe	ambapo	katika–kila	utaenda
		H3605	H3212

Uwe hodari na jasiri sana. uwe makini kutii sheria zote ambazo Musa mtumishi wangu alikuagiza. Usikengeuke upande wa kulia au wa kushoto, ili uweze kufanikiwa kila mahali utakapoenda.

יוֹמָם	בּוֹ	וְהָגִיתָ	מִפִּיךָ	הַזֶּה	הַתּוֹרָה	סֵפֶר	יָמוּשׁ	לֹא־	8
mchana	juu–yake	na–utafikiri	kinywani–mwako	hii	sheria	kitabu–cha	ondoke	usi–	
H3119		H1897	H6310	H2088	H8451		H4185	H3808	

כִּי־	בּוֹ	הַכָּתוּב	כְּכֹל־	לַעֲשׂוֹת	תַּשְׂמֹר	לְמַעַן	וְלַיְלָה	
kwa–sababu–	ndani–yake	yaliyoandikwa	kulingana–na–yote–	kufanya	ushike	ili–	na–usiku	
		H3789	H3605		H8104	H4616	H3915	

תַּשְׂכִּיל׃	וְאָז	דְּרָכֶךָ	אֶת־	תַּצְלִיחַ	אָז
utatenda–kwa–hekima	na–ndipo	njia–yako	–	utafanikiwa	ndipo
		H1870	H0853		

Siku zote uuongee juu ya kitabu hiki cha sheria. Utakitafakari mchana na usiku ili kwamba uweze kutii yote yaliyoandikwa humo. Kisha utastawi na kufanikiwa.

כִּי	תֵּחָת	וְאַל־	תַּעֲרֹץ	אַל־	וֶאֱמָץ	חֲזַק	צִוִּיתִיךָ	הֲלֹוא	9
kwa–sababu	fadhaike	wala–usi–	ogope	usi–	na–imara	uwe–hodari	nimekuamuru	je–si–	
	H2865	H0408	H6206	H0408	H0553	H2388	H6680	H3808	

פ ¶	תֵּלֵךְ׃	אֲשֶׁר	בְּכֹל	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	עִמָּךְ
	utaenda	ambapo	katika–kila	Mungu–wako	Yahwe	pamoja–nawe
	H3212		H3605	H0430	H3068	

Je si mimi niliyekuagiza? Uwe hadori na jasiri! Usiogope. Usivunjike moyo. Yahweh Mungu wako yuko pamoja nawe kila uendeko.

10

וַיְצַו	יְהוֹשֻׁעַ	אֶת־	שֹׁטְרֵי	הָעָם	לֵאמֹר׃	
na–akaamuru	Yoshua	–	maafisa–wa	watu	akisema	
H6680	H3091	H0853	H7860		H0559	

Kisha Yoshua akawaagiza viongozi wa watu,

11

וְעִבְרוּ	בְּקֶרֶב	הַמַּחֲנֶה	וְצַוּוּ	אֶת־	הָעָם	לֵאמֹר	הָכִינוּ	לָכֶם	
piteni	katikati–ya	kambi	na–amuruni	–	watu	mkisema	jiandaeni	kwa–ajili–yenu	
		H4264	H6680	H0853		H0559			

צֵידָה	כִּי	בְּעוֹד	שְׁלֹשֶׁת	יָמִים	אַתֶּם	עֹבְרִים	אֶת־	הַיַּרְדֵּן	הַזֶּה
chakula	kwa–sababu	ndani–ya–bado	siku–tatu	siku	nyinyi	mnavuka	–	Yordani	hii
H6720		H5750	H7969	H3117			H0853	H3383	H2088

לָבוֹא	לָרֶשֶׁת	אֶת־	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	נֹתֵן	לָכֶם	לְרִשְׁתָהּ׃
kuingia	kuimiliki	–	nchi	ambayo	Yahwe	Mungu–wenu	anawapa	ninyi	kuimiliki
H0935	H3423	H0853	H0776		H3068	H0430	H5414		H3423

ס
§

“Nendeni katika kambi na waagizeni watu, 'andaeni chakula kwa ajili yenu. Baada ya siku tatu mtavuka mto huu wa Yordani na kuingia ndani na kuimiliki nchi ambayo Yahweh Mungu wenu awapeni ninyi ili kuimiliki.””

12

יְהוֹשֻׁעַ	אָמַר	הַמְנַשֶּׁה	שֵׁבֶט	וְלַחֲצִי	וְלַגָּדִי	וְלָרְאוּבֵנִי
Yoshua	akasema	Manase	kabila–la	na–kwa–nusu–ya	na–kwa–Wagadi	na–kwa–Wareubeni
H3091	H0559	H4519	H7626	H2677	H1425	H7206

לֵאמֹר׃
akisema
H0559

Yoshua akawaambia Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabila la Manase,

13

לֵאמֹר	יְהוָה	עֶבֶד־	מֹשֶׁה	אֶתְכֶם	צִוָּה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	אֶת־	זָכוֹר
akisema	Yahwe	mtumishi–wa	Musa	nyinyi	aliwaamuru	ambalo	neno	–	kumbukeni
H0559	H3068	H5650	H4872	H0853	H6680		H1697	H0853	H2142

הַזֹּאת׃	הָאָרֶץ	אֶת־	לָכֶם	וְנָתַן	לָכֶם	מֵנִיחַ	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה
hii	nchi	–	ninyi	na–amewapa	ninyi	anawapumzisha	Mungu–wenu	Yahwe
H2063	H0776	H0853		H5414		H5117	H0430	H3068

“Kumbukeni maneno ambayo Musa, mtumishi wa Yahweh, aliwaagiza aliposema, 'Yahweh Mungu wenu awapeni ninyi pumziko, naye awapeni ninyi nchi hii.'

14

לָכֶם	נָתַן	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	יֵשְׁבוּ	וּמִקְנֵיכֶם	טַפְּכֶם	נְשֵׁיכֶם	
ninyi	aliwapa	ambayo	katika–nchi	watakaa	na–mifugo–yenu	watoto–wenu	wake–zenu	
	H5414		H0776	H3427	H4735	H2945	H0802	

אֲחֵיכֶם	לִפְנֵי	חֲמֻשִׁים	תַּעַבְרוּ	וְאַתֶּם	הַיַּרְדֵּן	בְּעֶבֶר	מֹשֶׁה	
ndugu–zenu	mbele–ya	mkiwa–na–silaha	mtavuka	lakini–nyinyi	Yordani	ng'ambo–ya	Musa	
H0251	H6440	H2571			H3383	H5676	H4872	

אוֹתָם׃	וַעֲזַרְתֶּם	הַחַיִל	גִּבּוֹרֵי	כָּל	
wao	na–kuwasaidia	wa–vita	mashujaa	wote–	
H0853	H5826	H2428	H1368	H3605	

Wake zenu, na watoto wenu na mifugo yenu itakaa katika nchi ambayo Musa aliwapa ninyi ng'ambo ya Yordani. Lakini watu wenu wa vita wataenda pamoja na ndugu zao na kuwasaidia.

15

הַזֹּאת	גַּם־	וְיָרְשׁוּ	כָּכֶם	לְאַחֵיכֶם	וְיהוָה	נָנִיחַ	אֲשֶׁר־	עַד
wao	pia–	na–waimiliki	kama–ninyi	ndugu–zenu	Yahwe	wapumzisha	atakapo–	hadi–
H1992	H1571	H3423		H0251	H3068	H5117		H5704

לָאָרֶץ	וְשַׁבְתֶּם	לָהֶם	נָתַן	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶת־
kwenye–nchi–ya	na–mtarudi	wao	anawapa	Mungu–wenu	Yahwe	ambayo–	nchi	–
H0776	H7725		H5414	H0430	H3068		H0776	H0853

יְהוָה	עֶבֶד	מֹשֶׁה	לָכֶם	נָתַן	וַאֲשֶׁר	אוֹתָהּ	וִירִשְׁתֶּם	יְרַשְׁתְּכֶם
Yahwe	mtumishi–wa	Musa	ninyi	aliwapa	ambayo	hiyo	na–kuimiliki	urithi–wenu
H3068	H5650	H4872		H5414		H0853	H3423	H3425

הַשָּׁמֶשׁ׃	מִזְרַח	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר
jua	mashariki–ya	Yordani	ng'ambo–ya
H8121	H4217	H3383	H5676

Mpaka hapo Yahweh atakapowapa ndugu zenu pumziko kama alivyowapa ninyi. Na wao pia watamiliki nchi ambayo Yahweh Mungu wenu awapeni ninyi. Kisha mtarudi katika nchi yenu na kuimiliki, nchi ambayo Musa mtumishi wa Yahweh aliwapa ninyi ng'ambo ya Yordani, mahali pa mapambazuko ya jua.”

16

נַעֲשֶׂה	צִוִּיתָנוּ	אֲשֶׁר־	כֹּל	לֵאמֹר	יְהוֹשֻׁעַ	אֶת־	וַיַּעֲנוּ	
tutafanya	tutafanya	uliyotuamuru–	yote	wakisema	Yoshua	–	na–wakajibu	
	H6680		H3605	H0559	H3091	H0853		

נֵלֵךְ׃	תִּשְׁלָחֵנוּ	אֲשֶׁר	כָּל־	וְאֶל־
tutaenda	utatutuma	ambapo	kila–	na–kwa–kila–
H3212	H7971		H3605	H0413

Nao wakamjibu Yoshua, na kusema, “ Mambo yote uliyotuagiza tutayafanya, na kila mahali utakapotutuma tutaenda.

17

רַק	אֵלֶיךָ	נִשְׁמַע	כֵּן	מֹשֶׁה	אֶל־	שָׁמַעְנוּ	אֲשֶׁר־	כְּכֹל
tu–	wewe	tutakusikiliza	vivyo–hivyo	Musa	kwa–	Musa	tuliyomsikiliza–	kama–yote
H7535	H0413	H8085		H4872	H0413	H8085		H3605

מֹשֶׁה׃	עִם־	הָיָה	כַּאֲשֶׁר	עִמְּךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	יְהִי
Musa	pamoja–na	kuwa	kama–alivyo	pamoja–nawe	Mungu–wako	Yahwe	awe
H4872		H1961			H0430	H3068	H1961

Tutakutii kama tulivyomtii Musa. Yahweh Mungu wako na awe pamoja nawe tu kama aliyokuwa pamoja na Musa.

18

דְּבָרֶיךָ	אֶת־	יִשְׁמַע	וְלֹא־	פִּיךָ	אֶת־	יַמְרֶה	אֲשֶׁר־	אִישׁ	כָּל־
maneno–yako	–	sikiliza	na–hata–	kinywa–chako	–	mwasi	atakaye–	mtu	kila–
H1697	H0853	H8085	H3808	H6310	H0853	H4784		H0376	H3605

פ ¶	וְאָמֵץ׃	חֲזַק	רַק	יוּמָת	תְּצַוֶּנּוּ	אֲשֶׁר־	לְכֹל
	na–imara	uwe–hodari	tu–	atauawa	mwamuru	utakalo–	katika–kila
	H0553	H2388	H7535	H4191	H6680		H3605

Yeyote anayeasi maagizo yako na kutotii maneno yako atauawa. Uwe hodari na jasiri tu.

Chapter 2

1 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ־בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם־אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים׃
na-akatuma Yoshua-mwana-wa Nuni kutoka-Shitimu wawili-watu wapelelezi
H7971 H3091 H5126 H7851 H8147 H0376 H7270

חֶרֶשׁ קִשְׁרוּ לֵאמֹר אֶל־כְּנוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ
kwa-siri akisema nendeni angalieni -na-nchi na-Yeriko na-wakaenda na-wakaingia
H2791 H0559 H3212 H7200 H0853 H0776 H0853 H3405 H3212 H0935

בֵּית־אִשָּׁה זוֹנָה הַהִיא וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה׃ הוּא
nyumba-ya mwanamke kahaba hiyo na-jina-lake Rahabu na-wakalala-huko
H1004 H0802 H2181 H1931 H8034 H7343 H7901 H8033 H1931

Kisha Yoshua mwana wa Nuni aliwatuma watu wawili kwa siri kama wapelelezi kutoka Shitimu. Akisema, “Nendeni mkaiangalie nchi, hasa Yeriko.” Walienda na wakafika katika nyumba ya kahaba ambaye jina lake ni Rahabu, na wakalala hapo.

2 וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלָּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת־הָאָרֶץ׃
na-ikasemwa kwa-mfalme-wa Yeriko akisema tazama watu wamekuja hapa usiku-huu kutoka-kwa-wana-wa Israeli kupeleleza -nchi
H0559 H4428 H3405 H0559 H3478 H2658 H0853 H0776

Mfalme wa Yeriko aliambiwa, “Tazama watu wa Israeli wamekuja kuipeleleza nchi.”

3 וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־יְרִיחוֹ אֶל־רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלַיִךְ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ׃
na-akatuma mfalme-wa Yeriko kwa-Rahabu akisema walete-nje watu waliokuja kwako ambao-wameingia nyumbani-mwako kwa-sababu kupeleleza -nchi-yote- nchi wamekuja
H7971 H4428 H3405 H0413 H7343 H0559 H3318 H0376 H0935 H0413 H0834 H0935 H1004 H2658 H0853 H3605 H0776 H0935

Mfalme akatuma neno kwa Rahabu kusema, “ Watoe watu waliokuja kwako ambao wameingia nyumbani mwako, kwa kuwa wamekuja kuipeleleza nchi yote.”

4 וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנָהוּ וַתֹּאמֶר כֵּן אֲנָשִׁים בָּאוּ אֵלָי וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן הֵמָּה׃
na-akamchukua na-akawaficha na-akasema ndiyo watu wawili -wameingia mwanamke kwangu walikuja kutoka-wapi wao
H3947 H6845 H0559 H0376 H8147 H0853 H0802 H0413 H0935 H0370 H1992

Lakini mwanamke alikuwa amekwisha kuwachukua wale watu wawili na kuwaficha. Na akasema, “Ndiyo, watu walikuja kwangu, lakini sikujua walikotoka.

5 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר לְסְגֹּר הַשַּׁעַר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אָנָה הָלְכוּ רִדְפוּ מַהֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי תַשִּׂיגוּם׃
na-ikawa langoni kufunga-kwa-sababu gizani na-watu walitoka si-ninajua wapi walienda wafuateni haraka nyuma-yao kwa-sababu mtawapata
H1961 H8179 H5462 H2822 H0376 H3318 H3808 H3045 H0575 H1980 H7291 H4118 H0310 H0376

Ilipokuwa jioni wakati wa kufungwa kwa lango la mji, waliondoka. Sijui mahali walikoelekea. Mnaweza kuwakamata kama mtawafuata upesi.

6	וְהֵיא	לָהֶ֥ה	עַל־	הַפָּֽנָה׃			
	lakini–yeye	kwake	juu–ya	paa			
	H1931			H1406			
	הֶעֱלָתַם	הַפָּנָה	וַתִּטְמְנֵם	בְּפִשְׁתֵּי	הָעֵץ	הָעֲרֻכוֹת	
	aliwapandisha	paani	na–akawaficha	katika–mabua–ya	kitani	yaliyopangwa	
	H5927	H1406	H2934	H6593	H6086		

Lakini yeye aliwapandisha juu darini na kuwaficha kwa mabua ya kitani ambayo alikuwa ameyalaza darini.

7	וְהָאֲנָשִׁים	רָדְפוּ	אַחֲרֵיהֶם׀	דֶּרֶךְ	הַיַּרְדֵּן	עַל	הַמַּעְבְּרוֹת	וְהַשַּׁעַר
	na–watu	waliwafuatia	nyuma–yao	njia–ya	Yordani	kwenye–	vivuko	na–lango
	H0376	H7291		H1870	H3383			H8179
	סָגְרוּ	כַּאֲשֶׁר	יָצְאוּ	הָרֹדְפִים	אַחֲרֵיהֶם׃			
	wakalifunga	walipotoka	walipotoka	wafuatiaji	nyuma–yao			
	H5462		H3318	H7291				

Hivyo, watu waliwafuatilia njiani iliyoeleka katika vivuko vya Yordani. Na milango ilifungwa mara tu baada ya wale watu waliofuata kutoka nje.

8	וְהֵמָּה	טֶרֶם	יִשְׁכָּבוּן	וְהֵיא	עָלְתָה	עֲלֵיהֶם	עַל־	הַגָּג׃
	na–wao	kabla–ya	kulala	na–yeye	akapanda	juu–yao	juu–ya	paa
	H1992	H2962	H7901	H1931	H5927			H1406

Wale wanaume walikuwa hajalala usiku, wakati alipowaendea kule darini.

9	הָאָרֶץ	אֶת־	לָכֶם	יְהוָה	נָתַן	כִּי־	יָדַעְתִּי	הָאֲנָשִׁים	אֶל־	וַתֹּאמֶר
	nchi	–	ninyi	Yahwe	amewapa	kwamba–	ninajua	watu	kwa–	na–akasema
	H0776	H0853		H3068	H5414		H3045	H0376	H0413	H0559
	יֹשְׁבֵי	כָּל־	נָמֹגוּ	וְכִי	עָלֵינוּ	אֵימַתְכֶם	נָפְלָה	וְכִי־		
	wakazi–wa	wote–	wameyeyuka	na–kwamba	juu–yetu	hofu–yenu	imeanguka	na–kwamba–		
	H3427	H3605	H4127			H0367	H5307			
	מִפְּנֵיכֶם׃	הָאָרֶץ								
	mbele–yenu	nchi								
	H6440	H0776								

Akawaambia, “ Ninajua kwamba Yahweh amewapa ninyi nchi na kwamba hofu juu yenu imetuingia. Watu wote wanaoishi katika nchi watayeyuka mbele yenu.

10	סוּף	יַם־	מֵי	אֶת־	יְהוָה	הוֹבִישׁ	אֲשֶׁר־	אֵת	שָׁמַעְנוּ	כִּי
	Shamu	bahari–ya	maji–ya	–	Yahwe	alikausha	jinsi–	–	tumesikia	kwa–sababu
	H5488	H3220	H4325	H0853	H3068	H3001		H0853	H8085	
	מַלְכֵי	לִשְׁנֵי	עֲשְׂיתֶם	וַאֲשֶׁר	מִמִּצְרָיִם	בְּצֵאתְכֶם	מִפְּנֵיכֶם			
	wafalme–wa	kwa–wafalme–wawili	mlivyowafanya	na–jinsi	kutoka–Misri	mlipotoka	mbele–yenu			
	H4428	H8147			H4714	H3318	H6440			
	הֶחֳרִמְתֶּם	אֲשֶׁר	וּלְעוֹג	לְסִיחֹן	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי		
	mliwaharibu–kabisa	ambao	na–kwa–Ogu	kwa–Sihoni	Yordani	ng'ambo–ya	waliokuwa	Waamori		
	H5747			H5511	H3383	H5676		H0567		
	אוֹתָם׃									
	wao									
	H0853									

Tumesikia jinsi ambavyo Yahweh alivyokausha maji ya Bahari ya Mianzi kwa ajili yenu wakati mkitoka Misri. Na tumesikia mlichokifanya kwa wafalme wawili wa Waamori walioko upande mwingine wa Yordani - Sihoni na Ogu - ambao mmewaangamiza kabisa.

11

בְּאִישׁ רֽוּחַ עוֹד תְּמָהּ וְלֹא־ לְבָבֵנוּ וַיִּמַּס וַנִּשְׁמַע
katika–mtu roho tena ilisimama na–haikubaki– mioyo–yetu na–ikayeyuka na–tuliposikia
H0376 H7307 H5750 H3808 H3824 H4549 H8085

וְעַל־ מִמַּעַל בַּשָּׁמַיִם אֱלֹהִים הֽוּא יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי מִפְּנֵיכֶם
na–juu–ya juu mbinguni ni–Mungu yeye Mungu–wenu Yahwe kwa–sababu mbele–yenu
H4605 H8064 H0430 H1931 H0430 H3068 H6440

מִתָּחַת׃ הָאָרֶץ
chini nchi
H8478 H0776

Mara tu tuliposikia, mioyo yetu iliyeyuka na hapakuwa na ujasiri wowote uliosalia kwa mtu yeyote - kwa kuwa Yahweh Mungu wenu, ni Mungu aliye juu mbinguni na chini duniani.

12

עִמָּכֶם נִיעֲשִׂיתִי כִּי־ בַּיהוָה לִי כְּנָא הִשָּׁבְעוּ־ וְעַתָּה
ninyi nimewafanyia kwa–sababu– kwa–Yahwe kwangu tafadhali niapieni– na–sasa
H3068 H4994 H7650 H6258

וּנְתַתֶּם חֶסֶד אָבִי בָּיִת עִם־ אַתֶּם גַּם־ וַעֲשִׂיתֶם חֶסֶד
na–mnipe huruma baba–yangu nyumba–ya pamoja–na ninyi pia– na–mwafanye huruma
H5414 H0001 H1571

אֱמֶת׃ אוֹת לִי
ukweli ishara–ya mimi
H0571 H0226

Sasa basi, tafadhali mniapie kwa Yahweh kwamba kama nilivyokuwa mwema kweu, nanyi pia mtaitendea mema nyumba ya baba yangu. Nipeni ishara ya uhakika

13

וְאֶת־ אֲחַי וְאֶת־ אִמִּי וְאֶת־ אָבִי אֶת־ וְהַחֲיִתֶּם
na– ndugu–zangu na– mama–yangu na– baba–yangu – na–mwawaache–hai
H0853 H0251 H0853 H0517 H0853 H0001 H0853 H2421

נַפְשֹׁתֵינוּ אֶת־ וְהִצַּלְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר כָּל־ וְאֶת (אַחְיוֹתַי) [אחותין]
nafsi–zetu – na–mziokoe kwao walio wote– na– (dada–zangu) [dada–zangu]
H5315 H0853 H5337 H3605 H0853 H0269 H0269

מָוֶת׃
kutoka–mauti
H4194

kwamba mtanihifadhi maisha ya baba, mama, kaka, dada zangu na famiie zao, na kwamba mtatuokoa kutoka katika kifo.

14

תַּגִּידוּ לֹא אִם לָמוּת תַּחְתֵּיכֶם נַפְשֵׁנוּ הָאֲנָשִׁים לָהּ וַיֹּאמְרוּ
mtasema hamtasema kama– kufa badala–yenu nafsi–zetu watu kwake na–wakasema
H5046 H3808 H4191 H8478 H5315 H0376 H0559

וְעָשִׂינוּ הָאָרֶץ אֶת־ לָנוּ יְהוָה בְּתֵת־ וְהָיָה זֶה דְּבָרֵנוּ אֶת־
na–tutakufanyia nchi – sisi Yahwe atakapotupa– na–itakuwa hili jambo–letu –
H0776 H0853 H3068 H5414 H1961 H2088 H1697 H0853

וֶאֱמֶת׃ חֶסֶד עִמָּךְ
na–uaminifu huruma wewe
H0571

Wanaume wakamjibu, “maisha yetu kwa ajili ya yenu, hata kifo! Kama hamtasema habari zetu, na Yahweh akisha kutupa nchi hii, tutakuwa wenye huruma na waaminifu kwenu.”

15

בְּקִיר	בֵּיתָהּ	כִּי	הַחַלֹּון	בְּעַד	בַּחֶבֶל	וַתּוֹרִדֵם
katika–ukuta–wa	nyumba–yake	kwa–sababu	dirisha	kupitia–	kwa–kamba	na–akawashusha
H7023			H2474	H1157		H3381

יוֹשֶׁבֶת׃	הִיא	וּבְחוֹמָה	הַחוֹמָה
alikuwa–anakaa	yeye	na–katika–ukuta	ukuta
H3427	H1931	H2346	H2346

hivyo aliwashusha chini kwa kupitia dirishani kwa kutumia kamba. Nyumba ambayo alikuwa anaishi ilijengwa katika ukuta wa mji.

16

וְנַחְבֹּתֶם	הָרֹדְפִים	בָּכֶם	יִפְגְּעוּ	פֶּן־	לֵכוּ	הָהָרָה	לָהֶם׀	וַתֹּאמֶר
na–jificheni	wafuatiaji	nanyi	wakakutana	isije–	nendeni	mlimani	kwao	na–akawaambia
H2247	H7291		H6293	H6435	H3212	H2022		H0559

לְדַרְכְּכֶם׃	תֵּלְכוּ	וְאַחַר	הָרֹדְפִים	שׁוֹב	עַד	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	שָׁמָּה
njia–yenu	nendeni	na–baadaye	wafuatiaji	kurudi	hadi–	siku	siku–tatu	huko
H1870	H3212		H7291	H7725	H5704	H3117	H7969	H8033

Akawaambia, “Nendeni milimani la sivyo watu waliowafuata watawaona. Jificheni huko kwa siku tatu mpaka watu waliowafuata watakaporudi. Kisha nendeni zenu.”

17

אֲשֶׁר	הַזֶּה	מִשְׁבַּעְתֵּךְ	אֲנַחְנוּ	נְקִיִם	הָאֲנָשִׁים	אֵלֶיהָ	וַיֹּאמְרוּ
ambacho	hiki	kutoka–kiapo–chako	sisi	hatuna–hatia	watu	kwake	na–wakasema
	H2088	H7621	H0587		H0376	H0413	H0559

הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃
ulituwapisha
H7650

Wanaume wakamwambia, “Hatutakuwa tumefungwa na ahadi ulizotufanya tuape mbele zako, kama hautalifanya hili.

18

בָּחַלֹּון	תְּקַשְׁרִי	הַזֶּה	הַשֵּׁנִי	חוּט	תִּקְּוֹת	אֶת־	בָּאָרֶץ	בָּאִים	אֲנַחְנוּ	הִנֵּה
dirishani	utaufunga	huu	nyekundu	uzi	uzi–huu	–	nchini	tunakuja	sisi	tazama
H2474	H7194	H2088	H8144	H2339		H0853	H0776	H0935	H0587	H2009

וְאֵת	אַחַיִךְ	וְאֶת־	אִמֵּךְ	וְאֶת־	אָבִיךְ	וְאֶת־	בֹּו	הוֹרַדְתֵּנוּ	אֲשֶׁר
na–	ndugu–zako	na–	mama–yako	na–	baba–yako	na–	kwa–lo	ulitushusha	ambalo
H0853	H0251	H0853	H0517	H0853	H0001	H0853		H3381	

הַבָּיְתָה׃	אֵלַיִךְ	תַּאַסְפִּי	אָבִיךְ	בַּיִת	כָּל־
nyumbani	kwako	utawakusanya	baba–yako	nyumba–ya	wote–
	H0413	H0622	H0001		H3605

Tutakapokuja katika nchi, ni lazima uifunge kamba hii nyekundu katika dirisha ulilotushushia chini, na utawakusanya katika nyumba baba yako, mama yako, kaka zako na wote wa nyumba ya baba yako.

19

דָּמוֹ	הַחוּצָה	וּבֵיתָךְ	מִדַּלְתֵי	יֵצֵא׀	אֲשֶׁר־	כָּל	וְהָיָה
damu–yake	nje	nyumba–yako	milango–ya	kutoka	atakayetoka–	yeyote	na–itakuwa
H1818	H2351			H3318		H3605	H1961

אִתָּךְ	יִהְיֶה	אֲשֶׁר	וְכֹל	נְקִיִם	וַאֲנַחְנוּ	בְּרֹאשֹׁו
pamoja–nawe	atakuwa	atakayekuwa	na–yeyote	hatuna–hatia	na–sisi	kichwani–mwake
H0854	H1961		H3605		H0587	

בֹּו׃	תִּהְיֶה־	יָד	אִם־	בְּרֹאשֵׁנוּ	דָּמוֹ	בַּבַּיִת
juu–yake	utakuwa–	mkono	kama–	vichwani–mwetu	damu–yake	nyumbani
	H1961	H3027			H1818	

Na yeyote aendaye mtaani nje ya milango ya nyumba yako,, damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao na hatutakuwa na hatia yoyote. Lakini kama mkono utanyoshwa juu ya mtu yeyote aliye pamoja nawe katika nyumba, damu yake itakuwa juu ya vichwa vyetu.

מִשְׁבְּעָתֵךְ	נְקִיִּם	וְהָיִינוּ	זֶה	דִּבְרֵנוּ	אֶת־	תַּגִּידִי	וְאִם־		20
kutoka–kiapo–chako	hatuna–hatia	na–tutakuwa	hili	jambo–letu	–	utasema	na–kama–		
H7621		H1961	H2088	H1697	H0853	H5046			
						הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃	אֲשֶׁר		
						ulituwapisha	ambacho		
						H7650			

Na ikiwa utaongea juu ya suala letu, tutakuwa huru dhidi ya kiapo ulichotuapisha.

וְיֵלֵכוּ	וַתְּשַׁלְּחֵם	הִוא	כֵּן־	כִּדְבָרֵיכֶם			וַתֹּאמֶר		21
na–wakaenda	na–akawaacha	iwe	ndivyo–	kulingana–na–maneno–yenu			na–akasema		
H3212	H7971	H1931		H1697			H0559		
						בַּחַלּוֹן׃	הַשֵּׁנִי	תִּקְוַת	אֶת־	וַתִּקְשֹׁר
						dirishani	nyekundu	uzi	–	na–akaufunga
						H2474	H8144		H0853	H7194

Rahabu akawajibu, “ Yote mliyosema nayatimie.” Akawatoa mbali na wakaondoka. Kisha akaifunga kamba nyekundu katika dirisha.

שָׁבוּ	עַד־	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	שָׁם	וַיֵּשְׁבוּ	הָהָרָה	וַיָּבֹאוּ	וַיֵּלְכוּ	22
waliporudi	hadi–	siku	siku–tatu	huko	na–wakakaa	mlimani	na–wakafika	na–wakaenda	
H7725	H5704	H3117	H7969	H8033	H3427	H2022	H0935	H3212	

עַד־ וַיָּבֹאוּ מֵהַשִּׁטִּים וַיִּסְעוּ בַּבֹּקֶר יְהוֹשֻׁעַ וַיַּשְׁכֵּם 1
hadi– na–wakafika kutoka–Shitimu na–wakasafiri asubuhi Yoshua na–akaondoka–mapema
H5704 H0935 H7851 H5265 H1242 H3091 H7925

יַעֲבֹרוּ׃ קֶדֶם שָׁם וַיָּלִנוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי וְכָל־ הַזֶּה הַיַּרְדֵּן
kuvuka kabla–ya huko na–wakalala Israeli wana–wa na–wote– yeye Yordani
H2962 H8033 H3478 H3605 H1931 H3383

Yoshua aliamka asubuhi na mapema, nao walisafiri kutoka Shitimu. Walifika Yordani, yeye na watu wote wa Israeli, na wakapiga kambi hapo kabla hawajavuka ng'ambo.

הַמַּחֲנֶה׃ בְּקֶרֶב הַשֹּׁטְרִים וַיַּעַבְרוּ יָמִים שְׁלֹשֶׁת מִקְצֵה וַיְהִי 2
kambi katikati–ya maafisa na–wakapita siku siku–tatu mwishoni–mwa na–ikawa
H4264 H7130 H7860 H3117 H7969 H1961

Baada ya siku tatu, maafisa walienda katika kambi, wakawaagiza watu,

יְהוָה בְּרִית־ אֲרוֹן אֵת כִּרְאוֹתְכֶם לֵאמֹר׃ הָעָם אֶת־ וַיְצַוּוּ 3
Yahwe agano–la sanduku–la – mtakapoiona wakisema watu – na–wakawaamuru
H3068 H1285 H0727 H0853 H7200 H0559 H0853 H6680

מִמְּקֹמְכֶם תִּסְעוּ וְאַתֶּם אֹתוֹ נְשֹׂאִים הַלְוִיִּם וְהַכ�ֹּהֲנִים אֱלֹהֵיכֶם
kutoka–mahali–penu mtasafiri na–ninyi yeye wanaolibeba Walawi na–makuhani Mungu–wenu
H4725 H5265 H0853 H5375 H3881 H3548 H0430

וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרָיו׃
na–kufuata nyuma–yake
H1980

“Mtakapoona sanduku la agano la Yahweh Mungu wenu, na makuhani kutoka miongoni mwa Walawi wamelibeba, ni lazima muondoke sehemu hii na kulifuata.

כְּאַלְפַּיִם)וּבֵינָיו( ]וּבינו[בֵּינֵיכֶם יְהֶוֶה רָחָוֹק וְאַךְ 4
kama–dhiraa–elfu–mbili (na–kati–yake) [na–kati–yake] kati–yenu itakuwepo nafasi lakini–
H0505 H0996 H0996 H0996 H1961 H7350 H0389

אֲשֶׁר הַדֶּרֶךְ אֶת־ תָּדְעוּ אֲשֶׁר־ לְמַעַן אֵלָיו תִּקְרְבוּ אֶל־ בַּמִּדָּה אַמָּה
ambayo njia – mjue kwamba– ili– kwake karibie msi– kwa–kipimo dhiraa
H1870 H0853 H3045 H4616 H0413 H7126 H0408

ס שִׁלְשֹׁום׃ מִתְמֹול בַּדֶּרֶךְ עֲבַרְתָּם לֹא כִּי בָּהּ תָּלְכוּ־
§ juzi tangu–jana njiani pita hamja– kwa–sababu ndani–yake mtaenda–
H8032 H8543 H1870 H3808 H3212

Lazima kuwe na umbali wa dhiraa elfu moja kati yenu na sanduku. Msilisogelee karibu, ili muweze kuiona njia ya kupitia, kwakuwa hamjawahi kupita njia hii kabla.

יְהוָה יַעֲשֶׂה מָחָר כִּי הִתְקַדָּשׁוּ הָעָם אֶל־ יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר 5
Yahwe atafanya kesho kwa–sababu jitakaseni watu kwa– Yoshua na–akasema
H3068 H4279 H6942 H0413 H3091 H0559

נִפְלָאוֹת׃ בְּקִרְבְּכֶם
maajabu kati–yenu
H6381 H7130

Yoshua akawaambia watu, “Jitakaseni ninyi wenyewe keso, kwa kuwa Yahweh atafanya maajabu miongoni mwenu.”

6 וַיֹּ֣אמֶר יְהוֹשֻׁ֣עַ אֶל־הַכֹּהֲנִ֣ים לֵאמֹ֗ר שְׂא֤וּ אֶת־אֲרוֹן֙ הַבְּרִ֣ית וְעִבְר֣וּ לִפְנֵ֣י הָעָ֔ם וַיִּשְׂא֖וּ אֶת־אֲר֣וֹן הַבְּרִ֑ית וַיֵּלְכ֖וּ לִפְנֵ֥י הָעָֽם׃ ס

na-akasema Yoshua kwa- makuhani akisema chukueni sanduku la agano – na-vukeni mbele-ya watu na-wakachukua sanduku la agano na-wakaenda mbele-ya watu § .

Kisha Yoshua akawaambia makuhani, “Chukueni sanduku la agano, na kulipitisha mbele za watu.” Hivyo, wakalichukua sanduku la agano na wakaenda mbele za watu.

7 וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֔ה אֶל־יְהוֹשֻׁ֖עַ הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה אָחֵ֤ל גַּדֶּלְךָ֙ בְּעֵינֵ֣י כָל־יִשְׂרָאֵ֔ל לְמַ֣עַן יֵדְע֔וּן כַּאֲשֶׁ֥ר הָיִ֖יתִי עִם־מֹשֶׁ֣ה אֶהְיֶֽה׃

na-akasema Yahwe kwa- Yoshua siku-hii hii nitaanza kukutukuza machoni-pa wote- Israeli ili wajue kwamba kama-nilivyo pamoja-na Musa nitakuwa .

Yahweh akamwambia Yoshua, “Siku hii nitakufanya kuwa mtu mkubwa katika macho ya Waisraeli wote. Watajua kuwa kama nilivyokuwa na Musa ndivyo nitakavyokuwa pamoja na wewe.

8 וְאַתָּ֗ה תְּצַוֶּה֙ אֶת־הַכֹּהֲנִ֣ים נֹשְׂאֵ֣י אֲר֣וֹן הַבְּרִ֔ית לֵאמֹ֑ר כְּבֹאֲכֶ֗ם עַד־קְצֵה֙ מֵ֣י הַיַּרְדֵּ֔ן בַּיַּרְדֵּ֖ן תַּעֲמֹֽדוּ׃ פ

na-wewe utawaamuru makuhani wanaobeba sanduku-la – agano ukisema mtakapofika hadi- ukingo-wa maji-ya Yordani katika-Yordani mtasimama ¶ .

Utawaamuru makuhani ambao hulibeba sanduku la agano, 'Mtakapofika katika ukingo wa maji ya Yordani, ni lazima msimame katika Mto Yordani.'”

9 וַיֹּ֣אמֶר יְהוֹשֻׁ֣עַ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל גְּשׁ֥וּ הֵנָּ֛ה וְשִׁמְע֥וּ אֶת־דִּבְרֵ֖י אֱלֹהֵ֥יכֶֽם׃

na-akasema Yoshua kwa- wana-wa Israeli karibuni hapa na-sikieni maneno-ya – .

Kisha Yoshu akawaambia watu wa Israeli, “Njooni hapa na msikilize maneno ya Yahweh Mungu wenu.

10 וַיֹּ֣אמֶר יְהוֹשֻׁ֗עַ בְּזֹאת֙ תֵּדְע֔וּן כִּ֚י אֵ֣ל חַ֔י בְּקִרְבְּכֶ֖ם וְהוֹרֵ֣שׁ יוֹרִ֑ישׁ אֶתְכֶ֗ם אֶת־הַכְּנַעֲנִי֙ וְאֶת־הַחִתִּ֔י וְאֶת־הַחִוִּ֖י וְאֶת־הַפְּרִזִּ֥י וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁ֛י וְאֶת־הָאֱמֹרִ֥י וְאֶת־הַיְבוּסִֽי׃

na-akasema Yoshua kwa-hili mtajua kwamba Mungu aliye-hai kati-yenu na-kufukuza mbele-yenu atawafukuza – Wakanaani na- Wahiti na- Wahivi na- Waperizi na- Wagirugashi na- Waamori na- Wayebusi .

Kwa hili mtajua kwamba Mungu aliye hai yuko miongoni mwenu na kwamba atawaondosha mbele yenu Wakanaani, Wahiti, Wahivi, Waperizi, Wagrigashi, Waamori na Wayebusi.

לִפְנֵיכֶם	עֹבֵר	הָאָרֶץ	כָּל־	אֲדוֹן	הַבְּרִית	אֲרוֹן	הִנֵּה	11
mbele–yenu	linavuka	nchi	nchi–yote–	Bwana–wa	agano	sanduku–la	tazama	
H6440		H0776	H3605	H0136	H1285	H0727	H2009	

בַּיַּרְדֵּן׃	
katika–Yordani	
H3383	

Tazama! Sanduku la agano la Bwana wa nchi yote litavuka mbele yenu katika Yordani.

מִשִּׁבְטֵי	אִישׁ	עָשָׂר	שְׁנֵי	לָכֶם׀	קְחוּ	וְעַתָּה	12
kutoka–makabila–ya	watu	kumi–na–wawili	kumi–na–wawili	kwa–ajili–yenu	chukueni	na–sasa	
H7626	H0376	H6240	H8147		H3947	H6258	

לַשָּׁבֶט׃	אֶחָד	אִישׁ־	אֶחָד	אִישׁ־	יִשְׂרָאֵל	
kwa–kabila	mmoja	mtu–	mmoja	mtu–	Israeli	
H7626	H0259	H0376	H0259	H0376	H3478	

Sasa chagueni wanaume kumi na wawili kutoka katika makabila ya Israeli, mmoja katika kila kabila.

אֲרוֹן	נֹשְׂאֵי׀	הַכֹּהֲנִים	רַגְלֵי	כַּפּוֹת	כְּנוֹחַ	וְהָיָה	13
sanduku–la	wanaobeba	makuhani	miguu–ya	nyayo–za	wakati–wa–kupumzika	na–itakuwa	
H0727	H5375	H3548	H7272	H3709	H5117	H1961	

יִכָּרֵתְן	הַיַּרְדֵּן׀	מֵי	הַיַּרְדֵּן	בְּמֵי	הָאָרֶץ׀	כָּל־	אֲדוֹן	יְהוָה
yatakatika	Yordani	maji–ya	Yordani	katika–maji–ya	nchi	nchi–yote–	Bwana–wa	Yahwe
H3772	H3383	H4325	H3383	H4325	H0776	H3605	H0136	H3068

אֶחָד׃	גֵּד	וְיַעַמְדוּ	מִלְמָעְלָה	הַיֹּרְדִים	הַמַּיִם	
moja	lundo–	na–yatasimama	kutoka–juu	yanayoshuka	maji	
H0259	H5067	H5975	H4605	H3381	H4325	

Wakati nyayo za miguu ya makuhani walichukualo sanduku la Yahweh, Bwana wa nchi yote, zitakapogusa maji ya Yordani, maji ya Yordani yatatindika, na hata maji yatiririkayo kutoka juu yatakoma kutiririka nayo yatasimama kama chuguu.

וְהַכֹּהֲנִים	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	לַעֲבֹר	מֵאֲהָלֵיהֶם	הָעָם׀	בִּנְסֹעַ	וַיְהִי	14
na–makuhani	Yordani	–	kuvuka	kutoka–mahema–yao	watu	waliposafiri	na–ikawa	
H3548	H3383	H0853		H0168		H5265	H1961	

הָעָם׃	לִפְנֵי	הַבְּרִית	הָאָרוֹן	נֹשְׂאֵי
watu	mbele–ya	agano	sanduku	wanaobeba
	H6440	H1285	H0727	H5375

Hivyo wakati watu walipotoka ili kuvuka Yordani, makuhani waliobeba sanduku la agano waende mbele ya watu.

נֹשְׂאֵי	הַכֹּהֲנִים	וְרַגְלֵי	הַיַּרְדֵּן	עַד־	הָאָרוֹן׀	נֹשְׂאֵי	וּכְבֹּוא	15
wanaobeba	makuhani	na–miguu–ya	Yordani	hadi–	sanduku	wanaobeba	na–walipofika	
H5375	H3548	H7272	H3383	H5704	H0727	H5375	H0935	

כָּל־	עַל־	מָלֵא׀	וְהַיַּרְדֵּן	הַמַּיִם	בְּקָצֶה	נִטְבְּלוּ	הָאָרוֹן
kando–zote–	juu–ya	ilikuwa–imejaa	na–Yordani	maji	katika–ukingo–wa	ilizama	sanduku
H3605		H4390	H3383	H4325		H2881	H0727

קָצִיר׃	יְמֵי	כֹּל	גְּדוֹתָיו
mavuno	siku–za	siku–zote	kando–zake
	H3117	H3605	H1415

Mara tu wale walichukuao sanduku wakiisha kufika Yordani, na miguu ya watu wale waliobeba sanduku itakapotiwa katika ukingo wa maji (maana sasa Yordani hujaa hadi katika kingo zake zote katika kipindi chote cha mavuno),

16

מְאֹד	הַרְחֵק	אֶחָד	נֵד־	קָמוּ	מִלְמַעְלָה	הַיֹּרְדִים	הַמַּיִם׀	וַיַּעַמְדוּ	
sana	mbali	moja	lundo–	yakainuka	kutoka–juu	yanayoshuka	maji	na–yakasimama	
H3966	H7368	H0259	H5067		H4605	H3381	H4325	H5975	

עַל	וְהַיֹּרְדִים	צָרְתָּן	מִצַּד	אֲשֶׁר׀	הָעִיר׀	מֵאָדָם)(	[באדם׀
kwenye–	na–yanayoshuka	Saretani	kando–ya	ulio	mji	(kutoka–Adama)	[kwa–Adama]
	H3381	H6891	H6654			H0121	H0121

נֶגֶד	עָבְרוּ	וְהָעָם	נִכְרָתוּ	תַּמּוּ	הַמֶּלַח	יָם־	הָעֲרָבָה	יָם
mkabala–na	wakavuka	na–watu	yakakatwa	yalimalizika	Chumvi	bahari–ya	Araba	bahari–ya
H5048			H3772	H8552	H4417	H3220	H6160	H3220

יְרִיחֹו׃
Yeriko
H3405

maji yote yaliyotiririka kutoka juu yalisimama katika chuguu kimoja. Maji yakakoma kutiririka kutoka katika umbali mrefu. Maji yaliacha kutiririka kutoka Adam, mji ulio karibu na Zarethani, hadi bahari ya Negevu, Bahari ya Chumvi. Na watu walivuka ng'ambo karibu na Yeriko.

17

בֶּחָרָבָה	יְהוָה	בְּרִית־	הָאָרֹון	נֹשְׂאֵי	הַכֹּהֲנִים	וַיַּעַמְדוּ		
kwenye–nchi–kavu	Yahwe	agano–la	sanduku	wanaobeba	makuhani	na–wakasimama		
H2724	H3068	H1285	H0727	H5375	H3548	H5975		

אֲשֶׁר־	עַד	בֶּחָרָבָה	עִבְרִים׀	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	הָכֵן	הַיַּרְדֵּן	בְּתוֹךְ
walipo–	hadi–	kwenye–nchi–kavu	wakivuka	Israeli	na–wote–	imara	Yordani	katikati–ya
	H5704	H2724		H3478	H3605		H3383	H8432

הַיַּרְדֵּן׃	אֶת־	לַעֲבֹר	הַגְּוִי	כָּל־	תַּמּוּ	
Yordani	–	kuvuka	taifa	taifa–lote–	maliza	
H3383	H0853			H3605	H8552	

Makuhani waliolibeba sanduku la agano la Yahweh walisimama katika nchi kavu katikati ya Yordani mpaka watu wote wa Israeli walipokwisha kuvuka katika nchi kavu.

Chapter 4

1

וַיֹּאמֶר	פ	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	לַעֲבֹר	הַגְּוִי	כָּל־	תַּמּוּ	כַּאֲשֶׁר־	וַיְהִי׀
na–akasema	¶	Yordani	–	kuvuka	taifa	taifa–lote–	maliza	walipo–	na–ikawa
H0559		H3383	H0853			H3605	H8552		H1961

לֵאמֹר׃	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	יְהוָה
akisema	Yoshua	kwa–	Yahwe
H0559	H3091	H0413	H3068

Watu wote walipokwisha kuvuka Yordani, Yahweh akamwambia Yoshua,

2

אִישׁ־	אֲנָשִׁים	עָשָׂר	שְׁנֵים	הָעָם	מִן־	לָכֶם׀	קְחוּ
mtu–	watu	kumi–na–wawili	kumi–na–wawili	watu	kutoka–	kwa–ajili–yenu	chukueni
H0376	H0376	H6240	H8147				H3947

מִשָּׁבֶט׃	אֶחָד	אִישׁ־	אֶחָד
kutoka–kabila	mmoja	mtu–	mmoja
H7626	H0259	H0376	H0259

“Chagueni wenyewe watu waume kumi na wawili, mmoja katika kila kabila.

מִתָּוֹךְ	מִזֶּה	לָכֶם	שְׁאוּ־	לֵאמֹר׃	אוֹתָם֙	וְצַוּוּ	3
kutoka–katikati–ya	kutoka–hapa	kwa–ajili–yenu	chukueni–	mkisema	wao	na–waamuruni	
H8432	H2088		H5375	H0559	H0853	H6680	

אֲבָנִים	עֶשְׂרֵה	שִׁתִּים־	הָכִין	הַכֹּהֲנִים	רַגְלֵי	מִמַּצַּב֙	הַיַּרְדֵּ֔ן
mawe	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili–	imara	makuhani	miguu–ya	kutoka–mahali–pa	Yordani
H0068	H6240	H8147		H3548	H7272	H4673	H3383

תָּלִינוּ	אֲשֶׁר־	בַּמָּלוֹן	אוֹתָם֙	וְהִנַּחְתֶּם	עִמָּכֶ֔ם	אוֹתָם֙	וְהַעֲבַרְתֶּם
mtalala	ambapo–	mahali–pa–kulala	hizo	na–mziweke	pamoja–nanyi	nazo	na–mzivushe
		H4411	H0853	H3240		H0853	

ס	הַלָּיְלָה׃	בּוֹ	
§	usiku–huu	ndani–yake	
	H3915		

Wape agizo hilo: 'Chukueni mawe kumi na mbili kutoka katikati ya Yordani mahali wanaposimama makuhani katika nchi kavu, na wayalete na kuyaweka chini katika sehemu ambapo mtalala usiku wa leo.

הַכִּין	אֲשֶׁר	אִישׁ	הֶעָשָׂר֙	שְׁנֵים	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּקְרָא	4
aliwateua	ambao	mtu	kumi–na–wawili	kumi–na–wawili	kwa–	Yoshua	na–akawaita	
		H0376	H6240	H8147	H0413	H3091	H7121	

מִשָּׁבֶט׃	אֶחָד	אִישׁ־	אֶחָד	אִישׁ־	יִשְׂרָאֵל֙	מִבְּנֵ֔י
kutoka–kabila	mmoja	mtu–	mmoja	mtu–	Israeli	kutoka–wana–wa
H7626	H0259	H0376	H0259	H0376	H3478	

Kisha Yoshua akawaita wanaume kumi na wawili ambao aliwachagua kutoka katika makabila ya Israeli, mmoja kutoka kila kabila.

אֶל־	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲרוֹן	לִפְנֵי	עִבְרוּ	יְהוֹשֻׁעַ	לָהֶם֙	וַיֹּאמֶר֙	5
kwenye–	Mungu–wenu	Yahwe	sanduku–la	mbele–ya	vukeni	Yoshua	kwao	na–akawaambia	
H0413	H0430	H3068	H0727	H6440		H3091		H0559	

שִׁכְמוֹ֙	עַל־	אַחַת֙	אֶבֶן	אִישׁ	לָכֶם֙	וְהָרִימוּ	הַיַּרְדֵּ֔ן	תּ֖וֹךְ
bega–lake	juu–ya	moja	jiwe	kila–mtu	kwa–ajili–yenu	na–mwinue	Yordani	katikati–ya
H7926		H0259	H0068	H0376			H3383	H8432

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי־	שִׁבְטֵי	לְמִסְפָּר	
Israeli	wana–wa	makabila–ya	kwa–hesabu–ya	
H3478		H7626	H4557	

Yoshua akawaambia, “Nendeni mbele za sanduku la Yahweh Mungu wenu katikati ya Yordani. Kila mmoja wenu achukue jiwe moja mabegani mwake, kulingana na hesabu ya makabila ya watu wa Israeli.

לֵאמֹר֙	מָחָר֙	בְּנֵיכֶם֙	יִשְׁאָלוּן	כִּי־	בְּקִרְבְּכֶם֙	אוֹת	זֹאת֙	תִּהְיֶה	לְמַעַן֙	6
wakisema	kesho	watoto–wenu	watakauliza	wakati–	kati–yenu	ishara	hii	iwe	ili–	
H0559	H4279		H7592		H7130	H0226	H2063	H1961	H4616	

לָכֶם׃	הָאֵלֶּה	הָאֲבָנִים	מָה	
kwenu	haya	mawe	ni–nini	
	H0428	H0068	H4100	

Hii itakuwa ni ishara miongoni mwenu kwa ajili yenu wakati watoto wenu watakapowauliza katika siku zijazo, 'Nini maana ya mawe haya kwenu?'

בְּרִית־	אֲרוֹן	מִפְּנֵי	הַיַּרְדֵּן	מֵימֵי	נִכְרְתוּ	אֲשֶׁר	לָהֶם	וַאֲמַרְתָּם	7
agano–la	sanduku–la	mbele–ya	Yordani	maji–ya	yalikatwa	kwamba	kwao	na–mtawaambia	
H1285	H0727	H6440	H3383	H4325	H3772			H0559	

הָאֵלֶּה	הָאֲבָנִים	וְהָיוּ	הַיַּרְדֵּן	מֵי	נִכְרְתוּ	בַּיַּרְדֵּן	בְּעָבְרוֹ	יְהוָה
haya	mawe	na–yatakuwa	Yordani	maji–ya	yalikatwa	katika–Yordani	lilipovuka	Yahwe
H0428	H0068	H1961	H3383	H4325	H3772	H3383		H3068

עוֹלָם׃	עַד־	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	לְזִכָּרוֹן	
milele	hadi–	Israeli	kwa–wana–wa	kwa–ukumbusho	
H5769	H5704	H3478		H2146	

Ndipo mtakapowaambia, 'Maji ya Yordani yalitengwa mbele ya sanduku la Yahweh. Lililpopitishwa katika Yordani, maji ya Yordani yalisimamishwa. Hivyo, mawe haya yatakuwa kumbukumbu kwa watu wa Israeli milele.'"

וַיִּשְׂאוּ	יְהוֹשֻׁעַ	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ־		8
na–wakachukua	Yoshua	amuru	kama–alivyo	Israeli	wana–wa	hivyo	na–wakafanya–		
H5375	H3091	H6680		H3478					

יְהוָה	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	הַיַּרְדֵּן	מִתּוֹךְ	אֲבָנִים	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּי־	
Yahwe	sema	kama–alivyo	Yordani	kutoka–katikati–ya	mawe	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili–	
H3068	H1696		H3383	H8432	H0068	H6240	H8147	

עִמָּם	וַיַּעַבְרוּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	שִׁבְטֵי	לְמִסְפָּר	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	
pamoja–nao	na–wakayavusha	Israeli	wana–wa	makabila–ya	kwa–hesabu–ya	Yoshua	kwa–	
		H3478		H7626	H4557	H3091	H0413	

שָׁם׃	וַיַּנִּחוּם	הַמָּלוֹן	אֶל־	
huko	na–wakayaweka	mahali–pa–kulala	kwenye–	
H8033	H3240	H4411	H0413	

Watu waisraeli walifanya kama Yoshua alivyowaagiza, na walichukua mawe kumi na mbili kutoka katikati ya Yordani, kama Yahweh alivyomwambia Yoshua, walipangwa sawa sawa na hesabu ya makabila ya watu wa Israeli. Waliyachukua mawe mpaka mahali walipolala na wakayaweka chini huko.

								9
תַּחַת	הַיַּרְדֵּן	בְּתוֹךְ	יְהוֹשֻׁעַ	הֵקִים	אֲבָנִים	עֶשְׂרֵה	וּשְׁתֵּים	
chini–ya	Yordani	katikati–ya	Yoshua	aliweka	mawe	kumi–na–mbili	na–kumi–na–mbili	
H8478	H3383	H8432	H3091		H0068	H6240	H8147	

עַד	שָׁם	וַיִּהְיוּ	הַבְּרִית	אֲרוֹן	נִשְׂאֵי	הַכֹּהֲנִים	רַגְלֵי	מַצַּב
hadi–	huko	na–yakawa	agano	sanduku–la	wanaobeba	makuhani	miguu–ya	mahali–pa
H5704	H8033	H1961	H1285	H0727	H5375	H3548	H7272	H4673

הַזֶּה׃	הַיּוֹם
hii	siku–hii
H2088	H3117

Kisha Yoshua akayapanga mawe kumi na mbili katikati ya Yordani, katika sehemu ambapo ilisimama miguu ya makuhani waliolichukua sanduku la agano. Na kumbukumbu hiyo ipo hadi leo.

10 וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרֹון עֹמְדִים בְּתֹוךְ הַיַּרְדֵּן עַד תֻּם
na–makuhani wanaobeba sanduku walisimama katikati–ya Yordani hadi– kumalizika–kwa
H3548 H5375 H0727 H5975 H8432 H3383 H5704 H8552

כָּל־ הַדָּבָר אֲשֶׁר־ צִוָּה יְהוָה אֶת־ יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר כְּכֹל אֲשֶׁר־
kila– jambo ambalo– aliamuru Yahwe –– Yoshua kusema kwa– watu
H3605 H1697 H6680 H3068 H0853 H3091 H1696 H0413

צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־ יְהוֹשֻׁעַ וַיְמַהֲרוּ הָעָם וַיַּעֲבֹרוּ׃
aliamuru Musa –– Yoshua na–wakafanya–haraka watu na–wakavuka
H6680 H4872 H0853 H3091

kulingana–na–yote ambayo– aliamuru Musa –– Yoshua
H3605 H6680 H4872 H0853 H3091

Makuhani waliolichukua sanduku walisimama katikati ya Yordani mpaka pale kila kitu ambacho Yahweh alimwamuru Yoshua kuwaambia watu kilipokamilika, sawa sawa na yote ambayo Musa alimwagiza Yoshua. Watu walifanya haraka na wakavuka.

11 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּם כָּל־ הָעָם לַעֲבֹר לָעֲבוֹר וַיַּעֲבָר אֲרוֹן־ יְהוָה
na–ikawa walipo– maliza wote– kuvuka na–likavuka sanduku–la Yahwe
H1961 H8552 H3605 H5674 H6296 H0727 H3068

וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם׃
na–makuhani mbele–ya watu
H3548 H6440

Wakati watu wote walipokwisha kuvuka, sanduku la Yahweh pamoja na makuhani walivuka mbele za watu.

12 וּלְבְנֵי־ רְאוּבֵן וּלְבְנֵי־ גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה עָבְרוּ
na–wana–wa Reubeni wana–wa na–wana–wa Gadi na–nusu–ya kabila–la Manase
H7205 H1410 H2677 H7626 H4519

חֲמֻשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה׃
wakiwa–na–silaha mbele–ya wana–wa Israeli kama–alivyo waambia kwao Musa
H2571 H6440 H3478 H3478 H1696 H0413 H4872

Kabila la Rubeni, kabila la Gadi, na nusu ya kabila la Manase walipita kama jeshi mbele ya watu wa Israeli, kama ambavyo Musa alivyowaambia.

13 כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי צְבָא הַצָּבָא עָבְרוּ לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה
kama–arobaini elfu wenye–silaha–wa jeshi walivuka mbele–ya Yahwe kwa–vita
H0705 H0505 H2571 H6440 H3068 H4421

ס יְרִיחֹו׃ עַרְבֹות אֶל
§ Yeriko nyanda–za kwenye–
H3405 H6160 H0413

Yapata watu watu elfu arobaini walioandaliwa kwa vita walipita mbele za Yahweh, kwa ajili ya vita katika uwanda wa Yeriko.

14 בַּיֹּום הַהֻוא גִּדַּל יְהוָה אֶת־ יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָּל־ יִשְׂרָאֵל
siku–hiyo hiyo alimtukuza Yahwe –– Yoshua machoni–pa wote– Israeli
H3117 H1931 H1431 H3068 H0853 H3091 H5869 H3605 H3478

וַיִּרְאוּ אֹתֹו כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה אֶת־ יָמֵי כָּל־ יְמֵי חַיָּיו׃
na–wakamheshimu yeye kama–walivyo mheshimu –– Musa siku–zote siku–za maisha–yake
H3372 H0853 H3372 H4872 H0853 H3605 H3117

¶ פ

Katika siku hiyo Yahweh alimfanya Yoshua kuwa mkuu katika macho ya watu wote wa Israeli. Walimheshimu - kama walivyomheshimu Musa - siku zake zote.

15

וַיַּאמֶר	יְהוָה	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	לֵאמֹר׃
na–akasema	Yahwe	kwa–	Yoshua	akisema
H0559	H3068	H0413	H3091	H0559

Kisha Yahweh akamwambia Yoshua,

16

צַוֵּה	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	נֹשְׂאֵי	אֲרוֹן	הָעֵדוּת	וְיַעֲלוּ	מִן־
waamuru	–	makuhani	wanaobeba	sanduku–la	ushuhuda	na–wapande	kutoka–
H6680	H0853	H3548	H5375	H0727	H5715	H5927	

הַיַּרְדֵּן׃	
Yordani	
H3383	

“Waamuru makuhani wanaolibeba sanduku la ushuhuda watoke katika Yordani.”

17

הַיַּרְדֵּן׃	מִן־	עֲלוּ	לֵאמֹר	הַכֹּהֲנִים	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיְצַו
Yordani	kutoka–	pandeni	akisema	makuhani	–	Yoshua	na–akawaamuru
H3383		H5927	H0559	H3548	H0853	H3091	H6680

Hivyo Yoshua akawaamuru makuhani, '' pandeni mtoke Yordani.”

18

יְהוָה	בְּרִית־	אֲרוֹן	נֹשְׂאֵי	הַכֹּהֲנִים	כַּעֲלוֹת(	]בעלות[	וַיְהִי
Yahwe	agano–la	sanduku–la	wanaobeba	makuhani	(walipopanda)	[walipopanda]	na–ikawa
H3068	H1285	H0727	H5375	H3548	H5927	H5927	H1961

הֶחָרָבָה	אֶל	הַכֹּהֲנִים	רַגְלֵי	כַּפּוֹת	נִתְקְוּ	הַיַּרְדֵּן	מִתָּוֹךְ
nchi–kavu	kwenye–	makuhani	miguu–ya	nyayo–za	ziling'olewa	Yordani	kutoka–katikati–ya
H2724	H0413	H3548	H7272	H3709	H5423	H3383	H8432

עַל־	שִׁלְשֹׁום	כְּתָמוֹל־	וַיֵּלְכוּ	לִמְקוֹמָם	הַיַּרְדֵּן	מֵי־	וַיָּשֻׁבוּ
juu–ya	juzi	kama–jana–	na–yakaenda	mahali–pake	Yordani	maji–ya	na–yakarudi
	H8032	H8543	H3212	H4725	H3383	H4325	H7725

גְּדוֹתָיו׃	כָּל־
kando–zake	kando–zote–
H1415	H3605

Wakati makuhani wenye kulibeba sanduku la agano la Yahweh walitoka katikati ya Yordani, na nyayo za miguu yao ilikuwa imeinuliwa katika nchi kavu, kisha maji ya Yordani yalirudi katika sehemu zake na kujaa hadi katika kingo zake kama ilivyokuwa siku nne zilizopita.

19

הָרִאשׁוֹן	לַחֹדֶשׁ	בֶּעָשׂוֹר	הַיַּרְדֵּן	מִן־	עָלוּ	וְהָעָם	
wa–kwanza	ya–mwezi	siku–ya–kumi	Yordani	kutoka–	walipanda	na–watu	
H7223	H2320	H6218	H3383		H5927		

יְרִיחוֹ׃	מִזְרַח	בְּקָצֶה	בַּגִּלְגָּל	וַיַּחֲנוּ
Yeriko	mashariki–ya	kwenye–mpaka–wa	katika–Gilgali	na–wakapiga–kambi
H3405	H4217		H1537	H2583

Katika siku ya kumi ya mwezi wa kwanza, watu walikwea kutoka Yordani. Wakakaa huko Gilgali, mashariki mwa Yeriko.

20

הַיַּרְדֵּן	מִן־	לָקְחוּ	אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	הָאֲבָנִים	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	וְאֶת
Yordani	kutoka–	walichukua	ambayo	haya	mawe	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili	na–
H3383		H3947		H0428	H0068	H6240	H8147	H0853

בַּגִּלְגָּל׃	יְהוֹשֻׁעַ	הֵקִים
katika–Gilgali	Yoshua	aliweka
H1537	H3091	

Mawe kumi na mawili ambayo yalichukuliwa katika Yordani, Yoshuua aliyasimamisha hapo Gilgali.

21 וַיֹּ֣אמֶר אֶל־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֕ר אֲשֶׁ֤ר יִשְׁאָלוּן֙ בְּנֵיכֶ֔ם מָחָ֖ר
na–akasema kwa– wana–wa Israeli akisema wakati watakapouliza watoto–wenu kesho
H0559 H0413 H7592 H3478 H0559 H7592 H3027 H4279

אֶת־ אֲבוֹתָ֑ם לֵאמֹ֕ר מָ֣ה הָאֲבָנִ֣ים הָאֵ֔לֶּה׃
– baba–zao wakisema ni–nini mawe haya
H0853 H0001 H0559 H4100 H0068 H0428

Aliwaambia watu wa Israeli, “ wakati watoto wenu watakapowauliza baba zao katika wakai ujao, 'Mawe haya ni ya nini?'

22 וְהוֹדַעְתֶּ֣ם אֶת־ בְּנֵיכֶ֔ם לֵאמֹ֕ר יָבְשָׁ֥ה יִשְׂרָאֵ֛ל עָבַ֖ר
na–mtawajulisha – watoto–wenu mkisema kwenye–nchi–kavu Israeli walivuka
H3045 H0853 H1121 H0559 H3004 H3478 H5674

אֶת־ יַרְדֵּֽן׃ הַזֶּֽה׃
– Yordani hii
H0853 H3383 H2088

Waambieni watoto wenu, 'Hapa ndipo Waisraeli walivuka Yordani katika nchi kavu.

23 אֲשֶׁר־ הוֹבִישׁ֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהֵיכֶ֜ם אֶת־ מֵ֣י הַיַּרְדֵּ֗ן מִפְּנֵיכֶם֙ עַד־
ambao– alikausha Yahwe Mungu–wenu – maji–ya Yordani mbele–yenu hadi–
H3001 H3068 H0430 H0853 H4325 H3383 H6440 H5704

אֲשֶׁר־ עָבַ֖רְתֶּם כַּאֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֞ה יְהוָ֤ה אֱלֹהֵיכֶם֙ לְ֣פְנֵי־ סוּף֮ אֲשֶׁר־
ambayo– mlipovuka kama–alivyo fanya Yahwe Mungu–wenu kwa–bahari–ya Shamu ambayo–
H1121 H5674 H3651 H6213 H3068 H0430 H3220 H5488 H1121

עָבַ֣רְנוּ׃ עַד־ מִפָּנֵ֔ינוּ הוֹבִ֖ישׁ
tulipovuka hadi– mbele–yetu alikausha
H5674 H5704 H6440 H3001

Yahweh Mungu wenu aliyakausha maji ya Yordani, mpaka hapo Yahweh Mungu wako aliyoyafanya katika bahari ya mianzi, ambayo aliikausha kwa ajili yetu ili tupite juu yakes,

24 כִּ֣י יְהוָ֗ה יַ֚ד אֶת־ הָאָ֣רֶץ עַמֵּ֔י כָּל־ לְמַ֣עַן דַּ֔עַת
kwamba Yahwe mkono–wa – nchi mataifa–ya mataifa–yote– ili– wajue
H3588 H3068 H3027 H0853 H0776 H5971 H3605 H4616 H3045

לְמַ֣עַן יִרְאֲתֶ֔ם אֶת־ יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם כָּל־ הַיָּמִֽים׃ ס
ili– mwogope – Yahwe Mungu–wenu siku–zote– siku § ס
H4616 H3372 H0853 H3068 H0430 H3605 H3117

הֲיָ֖א חֲזָקָ֥ה
yeye wenye–nguvu
H1931 H2389

ili kwamba watu wote wa nchi wajue kwamba mkono wa Yahweh ni nguvu, na kwamba mtamweshimu Yahweh Mungu wenu milele.''

Chapter 5

1

הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר׀	הָאֱמֹרִי	מַלְכֵי	כָּל־	כִּשְׁמַע	וַיְהִי	
Yordani	ng'ambo–ya	waliokuwa	Waamori	wafalme–wa	wafalme–wote–	waliposikia	na–ikawa	
H3383	H5676		H0567	H4428	H3605	H8085	H1961	

אֹתָ֗ם	הַיָּם	עַל־	אֲשֶׁר	הַכְּנַעֲנִי׀	מַלְכֵי	וְכָל־	יָמָּה
–	bahari	karibu–na	waliokuwa	Wakanaani	wafalme–wa	na–wafalme–wote–	magharibi
H0853	H3220				H4428	H3605	H3220

עַד־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	מִפְּנֵי	הַיַּרְדֵּן	מֵֽי	אֶת־	יְהוָה	הוֹבִישׁ	אֲשֶׁר־
hadi–	Israeli	wana–wa	mbele–ya	Yordani	maji–ya	–	Yahwe	alivyoukausha	jinsi–
H5704	H3478		H6440	H3383	H4325	H0853	H3068	H3001	

רֽוּחַ	עוֹד֙	בָּ֔ם	הָיָה	וְלֹא־	לְבָבָם	וַיִּמַּס	)עָבְרָם(
roho	tena	ndani–yao	ilikuwa	na–haikuwa–	mioyo–yao	yakayeyuka	(walivuka)
H7307	H5750		H1961	H3808	H3824	H4549	

ס	יִשְׂרָאֵֽל׃	בְּנֵי־	מִפְּנֵי
§	Israeli	wana–wa	kwa–sababu–ya
	H3478		H6440

[עברנו]
[tulivuka]

Mara tu waliposikia wafalme wa Waamori walio upande wa magharibi wa Yordani, na wafalme wote wa Wakanaani waliokuwa katika pwani ya Ziwa kuu, waliposikia ya kwamba Yahweh alikuwa ameyakausha maji ya Yordani mpaka pale waisraeli wote walipomaliza kuvuka, mioyo yao ikayeyuka, na hapakuwa na moyo wowote ndani yao kwa sababu ya watu wa Israeli.

2

צָרֵים	חַרְבוֹת	לְךָ֣	עֲשֵׂה	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	יְהוָ֗ה	אָמַר	הַהִֽיא	בָּעֵת
jiwe	visu–vya	kwako	jitengenezee	Yoshua	kwa–	Yahwe	akasema	huo	wakati
H6697	H2719			H3091	H0413	H3068	H0559	H1931	H6256

שֵׁנִֽית׃	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	אֶת־	מֹ֣ל	וְשׁ֥וּב
tena	Israeli	wana–wa	–	uwatahiri	na–rudi
H8145	H3478		H0853		H7725

Kwa wakati huo Yahweh alimwambia Yoshua, “Tengenezeni visu vya mawe na mara moja mwatahiri wanaume wote wa Israeli.”

3

יִשְׂרָאֵ֔ל	בְּנֵי	אֶת־	וַיָּ֣מָל	צָרִים	חַרְבוֹת	יְהוֹשֻׁעַ	לוֹ	וַיַּעַשׂ־	
Israeli	wana–wa	–	na–akawatahiri	jiwe	visu–vya	Yoshua	kwake	na–akatengeneza–	
H3478		H0853		H6697	H2719	H3091			

הָעֲרָלֽוֹת׃	גִּבְעַת	אֶל־
govi	kilima–cha	katika–
H6190	H1389	H0413

Kisha Yoshua alijifanyia visu vya mawe na akawatahiri wanaume wote wa Gibea Haaraloti.

4

מִמִּצְרַ֔יִם	הַיֹּצֵא֙	הָעָם	כָּל־	יְהוֹשֻׁעַ	לָ֣מָּל	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	וְזֶה	
Misri	waliotoka	watu	watu–wote–	Yoshua	alitahiri	ambayo–	sababu	na–hii	
H4714	H3318		H3605	H3091			H1697	H2088	

מִמִּצְרָֽיִם׃	בְּצֵאתָ֖ם	בַּדֶּ֣רֶךְ	בַּמִּדְבָּ֑ר	מֵ֥תוּ	הַמִּלְחָמָ֖ה	אַנְשֵׁי	וְכָל	הַזְּכָרִ֔ים
Misri	walipotoka	njiani	jangwani	walikufa	vita	watu–wa	wote	wanaume
H4714	H3318	H1870		H4191	H4421	H0376	H3605	H2145

Na hii ndo sababu ya Yoshua kuwatahiri; wanaume wote waliotoka Misri, pamoja na wanaume wa vita walikuwa wamekwisha kufa njiani katika nyikani, baada ya kukwea kutoka Misri.

וְכָל־ הַיֹּצְאִים הָעָם כָּל־ הָיוּ מְלֵים כִּי־ 5
lakini–wote– waliotoka watu watu–wote– walikuwa walikuwa–wametahiriwa kwa–sababu–
H3605 H3318 H3605 H1961

מָלוּ׃ לֹא־ מִמִּצְרַיִם בְּצֵאתָם בַּדָּרֶךְ בַּמִּדְבָּר הַיִלֹּדִים הָעָם
tahiriwa hawaku Misri walipotoka njiani jangwani waliozaliwa watu
H3808 H4714 H3318 H1870 H3209

Ingawa wanaume wote waliotoka Misri walikuwa wametahiriwa, bado hapakuwa na kijana yeyote aliyekuwa ametahiriwa kati ya vijana wote waliozaliwa nyikani katika njia ya kutoka Misri.

עַד־ בַּמִּדְבָּר׀ יִשְׂרָאֵל֮ בְּנֵי־ הָלְכוּ שָׁנָה אַרְבָּעִים וְכִי 6
hadi– jangwani Israeli wana–wa walitembea miaka miaka–arobaini kwa–sababu
H5704 H3478 H1980 H8141 H0705

שָׁמְעוּ לֹא־ אֲשֶׁר מִמִּצְרַיִם הַיֹּצְאִים הַמִּלְחָמָה֙ אַנְשֵׁי הַגּוֹי כָּל־ תֹּם
sikiliza hawaku ambao Misri waliotoka vita watu–wa taifa taifa–lote– walipoisha
H8085 H3808 H4714 H3318 H4421 H0376 H3605 H8552

הָאָ֔רֶץ אֶת־ הֵרְאוֹתָם לְבִלְתִּי לָהֶם יְהוָה֙ נִשְׁבַּע אֲשֶׁר יְהוָה֙ בְּקוֹל
nchi – kuwaonyesha kutowaonyesha kwao Yahwe aliapa ambao Yahwe sauti–ya
H0776 H0853 H7200 H1115 H3068 H7650 H3068

וּדְבָשׁ׃ חָלָב מָזִיבָה זָבַת אֶרֶץ לָנוּ לָתֵת לַאֲבוֹתָם֙ יְהוָה֙ נִשְׁבַּע אֲשֶׁר֙
na–asali maziwa inayotiririka nchi–ya sisi kuwapa kwa–baba–zao Yahwe aliapa ambayo
H1706 H2461 H2100 H0776 H5414 H0001 H3068 H7650

Kwasababu watu wa Israeli walitembea nyikani miaka arobaini, mpaka watu wa vita, yaani wanaume wote waliotoka Misri walikufa, kwasababu hawakuitii sauti ya Yahweh. Yahweh aliwaapia kwamba hawataruhusu kuiona nchi ambayo aliwaapia mababa zao kwamba angetupatia sisi, nchi inayotiririka maziwa na asali.

כִּי־ יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶת־ וַיָּקֶם אֹתָם֙ תַּחְתָּם֙ הֵקִים בְּנֵיהֶם֙ 7
kwa–sababu– Yoshua aliwatahiri wao mahali–pao alisimamisha watoto–wao na–
H3091 H0853 H8478 H0853

בַּדָּרֶךְ׃ אוֹתָם֙ מָלוּ֙ לֹא־ כִּי הָיוּ֙ עֲרֵלִים
njiani wao tahiriwa hawaku kwa–sababu walikuwa hawakutahiriwa
H1870 H0853 H3808 H1961 H6189

Na badala yao, Yahweh aliwainua watoto wao kuchukua nafasi zao ambao Yoshua aliwatahiri, kwasababu walikuwa bado hajatahiriwa njiani.

תַּחְתָּם֙ וַיֵּשְׁבוּ֙ לְהִמּ֔וֹל הַגּוֹי כָּל־ תָּמוּ֙ כַּאֲשֶׁר־ וַיְהִי 8
mahali–pao na–wakakaa kutahiriwa taifa taifa–lote– walipokwisha walipokwisha– na–ikawa
H8478 H3427 H3605 H8552 H1961

פ חֲיוֹתָם׃ עַד בָּמַחֲנֶה
¶ walipopona hadi kambini
H2421 H5704 H4264

Walipokwisha kutahiriwa wote, walibaki mahali walipokuwa katika kambi mpaka walipopona.

מִצְרַיִם֙ חֶרְפַּת אֶת־ גִּלֹּתִי הַיּ֣וֹם יְהוֹשֻׁעַ֮ אֶל־ יְהוָה֒ וַיֹּאמֶר 9
Misri aibu–ya – nimeviondoa leo Yoshua kwa– Yahwe na–akasema
H4714 H2781 H0853 H1556 H3117 H3091 H0413 H3068 H0559

הַזֶּה׃ הַיּוֹם עַד הַגִּלְגָּל֙ הַהוּא֙ הַמָּקוֹם שֵׁם וַיִּקָּרֵא֙ מֵעֲלֵיכֶם֙
hii siku hadi Gilgali hapo mahali jina–la na–akaita kutoka–kwenu
H2088 H3117 H5704 H1537 H1931 H4725 H8034 H7121

Na Yahweh akasema na Yoshua, “Siku hii nimeiondoa kwenu aibu ya Misri.” Hivyo, mahali pale paliitwa Gilgali hadi leo.

10

הַפָּסַח	אֶת־	וַיַּעֲשׂוּ	בַּגִּלְגָּל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיַּחֲנוּ
Pasaka	–	na–wakafanya	Gilgali	Israeli	wana–wa	na–wakapiga–kambi
H6453	H0853		H1537	H3478		H2583

יְרִיחוֹ׃	בְּעַרְבוֹת	בָּעֶרֶב	לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשָׂר	בְּאַרְבָּעָה
Yeriko	tambarare–za	jioni	mwezi–wa	siku–ya	kumi–na–nne	siku–ya–kumi–na–nne
H3405	H6160	H6153	H2320	H3117	H6240	H0702

Watu wa Israeli walipiga kambi hapo Gilgali. Waliitunza Pasaka katika siku ya kumi na nne ya mwezi, wakati wa jioni, katika uwanda wa Yeriko.

11

מִצּוֹת	הַפֶּסַח	מִמָּחֳרָת	הָאָרֶץ	מֵעֲבוּר	וַיֹּאכְלוּ
mikate–isiyotiwa–chachu	Pasaka	siku–iliyofuata	nchi	mazao–ya	na–wakala
H4682	H6453	H4283	H0776	H5669	H0398

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	בְּעֶצֶם	וְקָלְוִי	
hiyo	siku	siku–hiyohiyo	na–nafaka–iliyochomwa	
H2088	H3117	H6106	H7033	

Na siku iliyofuata baada ya Pasaka, walikula sehemu ya mazao ya nchi, mikate isiyotiwa chachu na nafaka iliyokaangwa katika siku hiyo iyo.

12

עוֹד	הָיָה	וְלֹא־	הָאָרֶץ	מֵעֲבוּר	בְּאָכְלָם	מָחֳרָת	הַמָּן	וַיִּשְׁבֹּת
tena	ilikuwa	na–haikuwa–	nchi	mazao–ya	walipokula	siku–iliyofuata	mana	na–ikakoma
H5750	H1961	H3808	H0776	H5669	H0398	H4283		

ס	הַהִיא׃	בַּשָּׁנָה	כְּנַעַן	אֶרֶץ	מִתְבוּאַת	וַיֹּאכְלוּ	מָן	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי
§	huo	mwaka	Kanaani	nchi–ya	mavuno–ya	na–wakala	mana	Israeli	kwa–wana–wa
	H1931	H8141		H0776	H8393	H0398		H3478	

Mana zilikoma siku ile walipokula mazao ya nchi. Hapakuwa tena na mana kwa watu wa Israeli, bali walikula mazao ya nchi ya Kanaani mwaka huo.

13

וַיַּרְא	עֵינָיו	וַיִּשָּׂא	בִּירִיחוֹ	יְהוֹשֻׁעַ	בִּהְיוֹת	וַיְהִי	
na–akaona	macho–yake	na–akainua	karibu–na–Yeriko	Yoshua	alipokuwa	na–ikawa	
H7200		H5375	H3405	H3091	H1961	H1961	

בְּיָדוֹ	שְׁלוּפָה	וְחַרְבּוֹ	לְנֶגְדּוֹ	עֹמֵד	אִישׁ	וְהִנֵּה־	
mkononi–mwake	umechomolewa	na–upanga–wake	mbele–yake	amesimama	mtu	na–tazama–	
H3027	H8025	H2719	H5048	H5975	H0376	H2009	

לְצָרֵינוּ׃	אִם־	אַתָּה	הֲלָנוּ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	אֵלָיו	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר
kwa–adui–zetu	au–	wewe	je–kwetu	kwake	na–akasema	kwake	Yoshua	na–akaenda
					H0559	H0413	H3091	H3212

Wakati Yoshua alipokaribia Yeriko, aliinua macho na kuangalia, na tazama, mtu alikuwa amesimama mbele yake, alikuwa amechomoa upanga wake na ulikuwa mkononi mwake. Yoshua alimwendea na kumwambia, “Je uko kwa ajili yetu au kwa ajli ya maadui zetu?”

14

בָּאתִי	עַתָּה	יְהוָה	צְבָא־	שַׂר־	אֲנִי	כִּי	לֹא	וַיֹּאמֶר
nimekuja	sasa	Yahwe	jeshi–la	mkuu–wa	mimi	bali	hapana	na–akasema
H0935	H6258	H3068		H8269	H0589		H3808	H0559

מָה	לוֹ	וַיֹּאמֶר	וַיִּשְׁתָּחוּ	אַרְצָה	פָּנָיו	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּפֹּל	
nini	kwake	na–akasema	na–akaabudu	ardhini	uso–wake	juu–ya	Yoshua	na–akaanguka	
H4100		H0559	H7812	H0776	H6440	H0413	H3091	H5307	

עַבְדּוֹ׃	אֶל־	מְדַבֵּר	אֲדֹנָי	
mtumishi–wake	kwa–	anasema	bwana–wangu	
H5650	H0413	H1696	H0136	

Akajibu, la hasha. Maana mimi ni amiri wa jeshi la Yahweh. Sasa nimekuja. Kisha Yoshua akainamisha uso wake juu ya nchi akaabudu na akamwambia, “Bwana wangu anasema nini kwa mtumwa wake?”

15 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 שַׂר־ mkuu–wa H8269 צְבָא jeshi–la יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 שַׁל־ vua– H5394 נַעַלְךָ viatu–vyako H5275 מֵעַל kutoka–juu–ya

הֽוּא ni H1931 קָדֵשׁ patakatifu H6944 עָלָיו juu–yake עִמֵּד umesimama H5975 אַתָּה wewe אֲשֶׁר ambapo הַמָּקוֹם mahali H4725 כִּי kwa–sababu רַגְלֶךָ miguu–yako H7272

כֵּן׃ hivyo יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 וַיַּעַשׂ na–akafanya

Amiri wa jeshi la Yahweh akamwambia Musa, “Vua viatu vyako miguuni mwako, kwasababu sehemu uliyosimama ni takatifu.” Na Yoshua akafanya hivyo.

Chapter 6

1 וִיְרִיחוֹ na–Yeriko H3405 סֻגֶּרֶת ilikuwa–imefungwa H5462 וּמְסֻגֶּרֶת na–kufungwa H5462 מִפְּנֵי kwa–sababu–ya H6440 בְּנֵי wana–wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֵין hakuna H0369

ס § בָּא׃ aliyeingia H0935 וְאֵין na–hakuna H0369 יוֹצֵא aliyetoka H3318

Basi, milango yote ya Yeriko ilikuwa imefungwa kwasababu ya jeshi la Israeli. Hapakuwa na mtu wa kutoka nje au kuingia ndani.

2 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 אֶל־ kwa– H0413 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 רְאֵה tazama H7200 נָתַתִּי nimekupa H5414 בְּיָדְךָ mkononi–mwako H3027 אֶת־ – H0853 יְרִיחוֹ Yeriko H3405 וְאֶת־ na– H0853

הֶחָיִל׃ vita H2428 גִּבּוֹרֵי mashujaa–wa H1368 מַלְכָּהּ mfalme–wake H4428

Yahweh akamwambia Yoshua, “Tazama, nimeweka Yeriko katika mkono wako, mfalme wake pamoja na wanajeshi wake waliofunzwa.

3 וְסַבֹּתֶם na–mzunguke H5437 אֶת־ – H0853 הָעִיר mji כָּל wote H3605 אַנְשֵׁי watu–wa H0376 הַמִּלְחָמָה vita הַקֵּיף mzunguke אֶת־ – H0853 הָעִיר mji פַּעַם mara H6471

יָמִים׃ siku H3117 שֵׁשֶׁת siku–sita H8337 תַּעֲשֶׂה mtafanya כֹּה hivyo H3541 אֶחָת moja H0259

Ni lazima kutembea kwa kuuzunguka mji, wanaume wote wa vita wauzunguke mji mara moja. Ni lazima mfanye hivi kwa siku sita.

לִפְנֵי הַיּוֹבְלִים שׁוֹפְרוֹת שִׁבְעָה יִשְׂאוּ כֹהֲנִים וְשִׁבְעָה 4
mbele-ya pembe-za-kondoo tarumbeta-za saba watabeba makuhani na-makuhani-saba
H6440 H3104 H7782 H7651 H5375 H3548 H7651

וְהַכֹּהֲנִים פְּעָמִים שֶׁבַע מָרָא שֶׁבַע הָעִיר אֶת־ תָּסֹבּוּ הַשְּׁבִיעִי וּבַיּוֹם הָאָרוֹן
na-makuhani mara mara-saba mji – mtazunguka saba na-siku-ya sanduku
H3548 H6471 H7651 H0853 H5437 H7637 H3117 H0727

יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃
watapiga tarumbeta
H8628 H7782

Makuhani saba lazima wabebe tarumbeta za pembe za kondoo waume mbele za sanduku. Na katika siku ya saba, ni lazima mtembee kwa kuuzunguka mji mara saba, na makuhani lazima wapulize tarumbeta.

קוֹל אֶת־ (כְּשָׁמְעֲכֶם) [בשמעכם] הַיּוֹבֵל בְּקֶרֶן וּבְמָשְׁךְ וְהָיָה 5
sauti-ya – (mtakaposikia) [mtakaposikia] kondoo pembe-ya litakapolia na-itakuwa
H0853 H8085 H8085 H3104 H4900 H1961

חוֹמַת וְנָפְלָה גְּדוֹלָה תְּרוּעָה הָעָם כָּל־ יָרִיעוּ הַשּׁוֹפָר
ukuta-wa na-utaanguka kubwa kelele watu watu-wote- watapiga-kelele tarumbeta
H2346 H5307 H8643 H3605 H7321 H7782

נֶגְדּוֹ׃ אִישׁ הָעָם וְעָלוּ הַתַּחְתָּיָה הָעִיר
mbele-yake kila-mtu watu na-watapanda chini-yake mji
H5048 H0376 H5927 H8478

Kisha watapuliza pembe za kondoo waume kwa nguvu kuu, na mtakaposikia sauti za tarumbeta watu wote na wapige kelele kwa mshindo mkuu, na ukuta wa mji utaanguka chini pale pale. Wanajeshi ni lazime washambulie, kila mmoja eende mbele moja kwa moja.

אֶת־ שְׁאוּ אֱלֹהֵם וַיֹּאמֶר הַכֹּהֲנִים אֶל־ נוּן בִּן־ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא 6
– inueni kwao na-akasema makuhani – Nuni mwana-wa Yoshua na-akaita
H0853 H5375 H0413 H0559 H3548 H0413 H5126 H3091 H7121

שׁוֹפְרוֹת שִׁבְעָה יִשְׂאוּ כֹהֲנִים וְשִׁבְעָה הַבְּרִית אֲרוֹן
tarumbeta-za saba watabeba makuhani na-makuhani-saba agano sanduku-la
H7782 H7651 H5375 H3548 H7651 H1285 H0727

יְהוָה׃ אֲרוֹן לִפְנֵי יוֹבְלִים
Yahwe sanduku-la mbele-ya pembe-za-kondoo
H3068 H0727 H6440 H3104

Ndipo Yoshua mwana wa Nuni, aliwaita makuhani na kuwaambia, “Lichukueni sanduku la agano, na waacheni makuhani saba wabebe tarumbeta za pembe za kondoo waume mbele ya sanduku la Yahweh.”

הָעָיר אֶת־ וְסַבּוּ עִבְרוּ הָעָם אֶל־ (וַיֹּאמֶר) [ויאמרון] 7
mji – na-mzunguke vukeni watu kwa- (na-akasema) [na-akasema]
H0853 H5437 H0413 H0559 H0559

יְהוָה׃ אֲרוֹן לִפְנֵי יַעֲבֹר וְהֶחָלוּץ
Yahwe sanduku-la mbele-ya watavuka na-wenye-silaha
H3068 H0727 H6440

Yoshua aliwaambia watu, “Nendeni na mkatembee kuuzunguka mji, na watu wa vita wataenda mbele ya sanduku la Yahweh.”

8

שִׁבְעָה	נֹשְׂאִים	הַכֹּהֲנִים	וְשִׁבְעָה	הָעָם	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	כֶּאֱמֹר	וַיְהִי
saba	waliobeba	makuhani	na–makuhani–saba	watu	kwa–	Yoshua	aliposema	na–ikawa
H7651	H5375	H3548	H7651		H0413	H3091	H0559	H1961

בַּשּׁוֹפָרוֹת	וְתָקְעוּ	עָבְרוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	הַיּוֹבְלִים	שׁוֹפְרוֹת	
tarumbeta	na–wakapiga	walivuka	Yahwe	mbele–ya	pembe–za–kondoo	tarumbeta–za	
H7782	H8628		H3068	H6440	H3104	H7782	

אַחֲרֵיהֶם׃	הֹלֵךְ	יְהוָה	בְּרִית	וַאֲרוֹן	
nyuma–yao	likaenda	Yahwe	agano–la	na–sanduku–la	
	H1980	H3068	H1285	H0727	

Makuhani saba walibeba tarumbeta saba za pembe za kondoo mbele ya Yahweh kama Yoshua alivyowaambia watu. Na walivyokuwa wakiendelea mbele, walipuliza tarumbeta.

9

הַשּׁוֹפָרוֹת	)תִּקְעֵי(	]תקעון[	הַכֹּהֲנִים	לִפְנֵי	הֹלֵךְ	וְהֶחָלוּץ	
tarumbeta	(waliopiga)	[waliobeba]	makuhani	mbele–ya	walienda	na–wenye–silaha	
H7782	H8628	H8628	H3548	H6440	H1980		

בַּשּׁוֹפָרוֹת׃	וְתָקוֹעַ	הָלוֹךְ	הָאָרֹן	אַחֲרֵי	הֹלֵךְ	וְהַמְאַסֵּף
tarumbeta	na–kupiga	wakienda	sanduku	nyuma–ya	walienda	na–walinzi–wa–nyuma
H7782	H8628	H1980	H0727		H1980	H0622

Sanduku la Yahweh liliwafuata kwa nyuma yao. Watu wa vita walitembea mbele ya makuhani, na walipuliza tarumbeta zao, lakini walinzi wa nyuma walilifuata sanduku kwa nyuma, na makuhani waliendelea kupuliza tarumbeta zao.

10

אֶת־	תַּשְׁמִיעוּ	וְלֹא־	תָּרִיעוּ	לָא	לֵאמֹר	יְהוֹשֻׁעַ	צִוָּה	הָעָם	וְאֶת־
–	sikizishe	wala–msi	pige–kelele	msi	kusema	Yoshua	aliwaagiza	watu	na–
H0853	H8085	H3808	H7321	H3808	H0559	H3091	H6680		H0853

אֲלֵיכֶם	אָמְרִי	יוֹם	עַד	דָּבָר	מִפִּיכֶם		יֵצֵא	וְלֹא־	קוֹלְכֶם
kwenu	nitakayosema	siku	hadi	neno	kutoka–vinywani–mwenu		toke	wala–isi	sauti–yenu
H0413	H0559	H3117	H5704	H1697	H6310		H3318	H3808	

וַהֲרִיעֹתֶם׃	הָרֵיעוּ		
na–mtapiga–kelele	pigeni–kelele		
H7321	H7321		

Lakini Yoshua aliwaagiza watu, akisema, “Msipige kelele. Sauti yoyote isitoke vinywani mwenu mpaka siku nitakayowaambia kupiga kelele. Ndipo hapo mtakapopiga kelele.”

11

וַיָּבֹאוּ	אֶחָת	פָּעַם	הַקָּף	הָעִיר	אֶת־	יְהוָה	אֲרוֹן־	וַיָּסֹב	
na–wakarudi	moja	mara	mzunguko	mji	–	Yahwe	sanduku–la	na–likazunguka	
H0935	H0259	H6471			H0853	H3068	H0727	H5437	

פ	בָּמַחֲנֶה׃	וַיָּלִינוּ	הַמַּחֲנֶה	
¶	kambini	na–wakalala	kambini	
	H4264		H4264	

Hivyo, alisababisha sanduku la Yahweh kuuzunguka mji mara moja kwa siku hiyo. Kisha wakaingia katika kambi yao, wakakaa usiku ule katika kambi.

12

יְהוָה׃	אֲרוֹן	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	וַיִּשְׂאוּ	בַּבֹּקֶר	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּשְׁכֶּם
Yahwe	sanduku–la	–	makuhani	na–wakainua	asubuhi	Yoshua	na–akaamka–mapema
H3068	H0727	H0853	H3548	H5375	H1242	H3091	H7925

Basi Yoshua aliamka asubuhi na mapema, na makuhani wakalichukua sanduku la Yahweh.

13

לִפְנֵי	הַיּוֹבְלִים	שׁוֹפְרוֹת	שִׁבְעָה	נֹשְׂאִים	הַכֹּהֲנִים	וְשִׁבְעָה
mbele–ya	pembe–za–kondoo	tarumbeta–za	saba	waliobeba	makuhani	na–makuhani–saba
H6440	H3104	H7782	H7651	H5375	H3548	H7651

הֹלֵךְ	וְהָחָלוּץ	בַּשּׁוֹפָרוֹת	וְתָקְעוּ	הָלוֹךְ	הֹלְכִים	יְהוָה	אֲרוֹן
walienda	na–wenye–silaha	tarumbeta	na–kupiga	wakienda	walienda	Yahwe	sanduku–la
H1980		H7782	H8628	H1980	H1980	H3068	H0727

[הולך]	יְהוָה	אֲרוֹן	אַחֲרֵי	הֹלֵךְ	וְהַמְאַסֵּף	לִפְנֵיהֶם
[wakienda]	Yahwe	sanduku–la	nyuma–ya	walienda	na–walinzi–wa–nyuma	mbele–yao
H1980	H3068	H0727		H1980	H0622	H6440

בַּשּׁוֹפָרוֹת׃	וְתָקוֹעַ	(הָלוֹךְ)
tarumbeta	na–kupiga	(wakienda)
H7782	H8628	H1980

Makuhani saba waliobeba tarumbeta saba za pembe za kondoo waume walikuwa mbele ya sanduku la Yahweh, wakitembea kwa ushupavu, huku wakipuliza tarumbeta. Wanajeshi wenye silaha walikuwa wakitembea mbele yao, lakini walinzi wa nyuma walitembea nyuma ya sanduku la Yahweh, huku tarumbeta ziliendelea kupigwa.

14

כֹּה	הַמַּחֲנֶה	וַיָּשָׁבוּ	אַחַת	פָּעַם	הַשֵּׁנִי	בַּיּוֹם	הָעִיר	אֶת־	וַיָּסֹבּוּ
hivyo	kambini	na–wakarudi	moja	mara	pili	siku–ya	mji	–	na–wakazunguka
H3541	H4264	H7725	H0259	H6471	H8145	H3117		H0853	H5437

יָמִים׃	שֵׁשֶׁת	עָשׂוּ
siku	siku–sita	walifanya
H3117	H8337	

Walitembea kuuzunguka mji mara moja katika siku ya pili na kisha wakarudi kambini. Walifanya hivi kwa siku sita.

15

הַשַּׁחַר	כַּעֲלוֹת	וַיַּשְׁכִּמוּ	הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	וַיְהִי	
alfajiri	kupambazuka–kwa	na–wakaamka–mapema	saba	siku–ya	na–ikawa	
H7837	H5927	H7925	H7637	H3117	H1961	

הַהוּא	בַּיּוֹם	רַק	פְּעָמִים	שֶׁבַע	הַזֶּה	כַּמִּשְׁפָּט	הָעִיר	אֶת־	וַיָּסֹבּוּ	
hiyo	siku	tu	mara	mara–saba	huu	kwa–utaratibu	mji	–	na–wakazunguka	
H1931	H3117	H7535	H6471	H7651	H2088	H4941		H0853	H5437	

פְּעָמִים׃	שֶׁבַע	הָעִיר	אֶת־	סָבְבוּ
mara	mara–saba	mji	–	walizunguka
H6471	H7651		H0853	H5437

Ilikuwa ni katika siku ya saba ambayo waliamka mapema katika mapambazuko, na walitembea kuuzunguka mji kwa namna ile kama ilivyokuwa kawaida yao, katika siku hii walifanya mara saba.

16

אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר	בַּשּׁוֹפָרוֹת	הַכֹּהֲנִים	תָּקְעוּ	הַשְּׁבִיעִית	בַּפַּעַם	וַיְהִי	
kwa–	Yoshua	na–akasema	tarumbeta	makuhani	walipiga	saba	mara–ya	na–ikawa	
H0413	H3091	H0559	H7782	H3548	H8628	H7637	H6471	H1961	

הָעִיר׃	אֶת־	לָכֶם	יְהוָה	נָתַן	כִּי־	הָרִיעוּ	הָעָם	
mji	–	ninyi	Yahwe	amewapa	kwa–sababu–	pigeni–kelele	watu	
	H0853		H3068	H5414		H7321		

Ilikuwa ni katika siku ya saba ambapo makuhani walipiga tarumbeta, na ya kwamba Yoshua aliwaagiza watu, “Pigeni kelele! Kwa kuwa Yahweh amewapa ninyi mji.

17

וְהָיְתָה	הָעִיר	חֵרֶם	הִיא	וְכָל־	אֲשֶׁר־	בָּהּ	לַיהוָה	רַק׃
na–utakuwa	mji	marufuku	huo	na–vyote–	vilivyo–	ndani–yake	kwa–Yahwe	isipokuwa
H1961			H1931	H3605			H3068	H7535

רָחָב	הַזּוֹנָה	תִּחְיֶה	הֶיֹא	וְכָל־	אֲשֶׁר	אִתָּהּ	בַּבַּיִת	כִּי
Rahabu	kahaba	ataishi	yeye	na–wote–	walio	pamoja–naye	nyumbani	kwa–sababu
H7343	H2181	H2421	H1931	H3605		H0854		

הֶחְבִּאָתָה	אֶת־	הַמַּלְאָכִים	אֲשֶׁר	שָׁלָחְנוּ׃
aliwaficha	–	wajumbe	ambao	tulituma
H2244	H0853	H4397		H7971

Mji pamoja na vitu vyote ndani yake vitatengwa kwa Yahweh kwa ajili ya uharibifu. Ni Rahabu yule kahaba pekee ataishi - yeye pamoja wote waliokuwa pamoja naye katika nyumba - kwasababu aliwaficha watu tuliowatuma.

18

וּלְקַחְתֶּם	תַּחֲרִימוּ	מִן־	הַחֵרֶם	מִן־	שִׁמְרוּ	אַתֶּם	וְרַק־	
na–mkachukua	mkachukua–marufuku	msije–	marufuku	kutoka–	jihadharini	ninyi	lakini–	
H3947		H6435			H8104		H7535	

אוֹתוֹ׃	וַעֲכַרְתֶּם	לְחֵרֶם	יִשְׂרָאֵל	מַחֲנֵה	אֶת־	וְשַׂמְתֶּם	הַחֵרֶם	מִן־
hiyo	na–mkaisumbua	marufuku	Israeli	kambi–ya	–	na–mkaufanya	marufuku	kutoka–
H0853	H5916		H3478	H4264	H0853			

Lakini kwenu, iweni waangalifu juu ya kuchukua vitu vilivyotengwa kwa ajili ya uharibifu, ili baada ya kuvitia alama kwa ajili ya kuharibiwa, msichukue hata kimoja wapo. Na kama mtafanya hivi, mtaifanya kambi ya Waisraeli iharibiwe na mtaleta matatizo katika kambi.

19

הִוא	קֹדֶשׁ	וּבַרְזֶל	נְחֹשֶׁת	וּכְלֵי	וְזָהָב	כֶּסֶף	וְכָל	
ni	vitakatifu	na–chuma	shaba	na–vyombo–vya	na–dhahabu	fedha	na–vyote–vya	
H1931	H6944	H1270		H3627	H2091	H3701	H3605	

יָבֹוא׃	יְהוָה	אוֹצַר	לַיהוָה
vitaingia	Yahwe	hazina–ya	kwa–Yahwe
H0935	H3068	H0214	H3068

Fedha zote, dhahabu na vitu vilivyotengenezwa kwa shaba na chuma vilitengwa kwa ajli ya Yahweh.”

20

אֶת־	הָעָם	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי׃	בַּשֹּׁפָרוֹת	וַיִּתְקְעוּ	הָעָם	וַיָּרַע	
–	watu	waliposikia	na–ikawa	tarumbeta	na–wakapiga	watu	na–wakapiga–kelele	
H0853		H8085	H1961	H7782	H8628		H7321	

הַחוֹמָה	וַתִּפֹּל	גְּדוֹלָה	תְּרוּעָה	הָעָם	וַיָּרִיעוּ	הַשּׁוֹפָר	קוֹל	
ukuta	na–ukaanguka	kubwa	kelele	watu	na–wakapiga–kelele	tarumbeta	sauti–ya	
H2346	H5307		H8643		H7321	H7782		

הָעִיר׃	אֶת־	וַיִּלְכְּדוּ	נֶגְדּוֹ	אִישׁ	הָעִירָה	הָעָם	וַיַּעַל	תַּחְתֶּיהָ
mji	–	na–wakauteka	mbele–yake	kila–mtu	mjini	watu	na–wakapanda	chini–yake
	H0853	H3920	H5048	H0376			H5927	H8478

Hivyo, watu wakapiga kelele, na wakatoa sauti kwa kupuliza tarumbeta. Ilikuwa watu waliposikia sauti za tarumbeta, walipiga kelele kwa sauti kuu, na ukuta ulianguka chini kabisa na kwamba watu waliungia mji, kila mmoja alisonga mbele moja kwa moja. Na waliuteka mji.

21

אִשָּׁה	וְעַד־	מֵאִישׁ	בָּעִיר	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת־	וַיַּחֲרִימוּ	
mwanamke	hadi–	kutoka–mwanaume	mjini	vilivyokuwa	vyote–	–	na–wakaangamiza	
H0802	H5704	H0376			H3605	H0853		

חָרֶב׃	לְפִי־	וַחֲמוֹר	וָשֶׂה	שׁוֹר	וְעַד	זָקֵן	וְעַד־	מִנַּעַר
upanga	kwa–makali–ya	na–punda	na–kondoo	ng'ombe	na–hadi	mzee	hadi–	kutoka–kijana
H2719	H6310	H2543	H7716	H7794	H5704	H2205	H5704	H5288

Waliteketeza kabisa kila kitu kilichokuwa katika mji kwa makali ya upanga - wanaume kwa wanawake, wadogo kwa wakubwa, ng'ombe, kondoo na punda.

22

בֵּית־	בְּאוּ	יְהוֹשֻׁעַ	אָמַר	הָאָרֶץ׃	אֶת־	הַמְרַגְּלִים	הָאֲנָשִׁים	וְלִשְׁנַיִם
nyumba-ya	ingieni	Yoshua	akasema	nchi	–	wapelelezi	watu	na-kwa-wawili
	H0935	H3091	H0559	H0776	H0853	H7270	H0376	H8147

לָהּ	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־	הָאִשָּׁה׀	אֶת־	מִשָּׁם	וְהוֹצִיאוּ	הַזּוֹנָה	הָאִשָּׁה
kwake	walio-	wote-	na-	mwanamke	–	kutoka-huko	na-mtoe	kahaba	mwanamke
	H3605	H0853	H0802		H0853	H8033	H3318	H2181	H0802

לָהּ׃	נִשְׁבַּעְתֶּם	כַּאֲשֶׁר
kwake	mlivyomwapia	kama-vile
	H7650	

Kisha Yoshua akawaambia wale watu wawili walioipeleleza nchi, “Nendeni katika nyumba ya kahaba, mtoeni mwanamke na wote walio pamoja naye, kama mlivyomwapia.”

23

וְאֶת־	אָבִיהָ	וְאֶת־	רָחָב	אֶת־	וַיֹּצִיאוּ	הַמְרַגְּלִים	הַנְּעָרִים	וַיָּבֹאוּ
na-	baba-yake	na-	Rahabu	–	na-wakamtoa	wapelelezi	vijana	na-wakaingia
H0853	H0001	H0853	H7343	H0853	H3318	H7270	H5288	H0935

כָּל־	וְאֶת	לָהּ	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־	אַחֶיהָ	וְאֶת־	אִמָּהּ
jamaa-zake-wote-	na-	kwake	walio-	wote-	na-	ndugu-zake	na-	mama-yake
H3605	H0853			H3605	H0853	H0251	H0853	H0517

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַחֲנֵה	מִחוּץ	וַיַּנִּיחוּם	הוֹצִיאוּ	מִשְׁפְּחוֹתֶיהָ	
Israeli	kambi-ya	nje-ya	na-wakawaweka	waliwatoa	jamaa-zake	
H3478	H4264	H2351	H3240	H3318	H4940	

Basi, vijana wale walioipeleleza nchi waliingia ndani na kumtoa Rahabu nje. Walimtoa nje baba yake, mama, kaka, na ndugu wote waliokuwa pamoja naye. waliwaleta katika sehemu ya nje ya kambi ya Waisraeli.

24

הַכֶּסֶף	וְרַק	בָּהּ	אֲשֶׁר־	וְכָל־	בָּאֵשׁ	שָׂרְפוּ	וְהָעִיר
fedha	isipokuwa	ndani-yake	vilivyokuwa-	na-vyote-	kwa-moto	waliuchoma	na-mji
H3701	H7535			H3605	H0784	H8313	

יְהוָה׃	בֵּית־	אוֹצַר	נָתְנוּ	וְהַבְּרְזֶל	הַנְּחֹשֶׁת׀	וּכְלֵי	וְהַזָּהָב	
Yahwe	nyumba-ya	hazina-ya	walitia	na-chuma	shaba	na-vyombo-vya	na-dhahabu	
H3068		H0214	H5414	H1270		H3627	H2091	

Na ndipo waliuteketeza mji na kila kitu ndani yake. Isipokuwa fedha, dhahabu na vyombo vya fedha na chuma viliwekwa kwa hazina ya nyumba ya Yahweh.

25

לָהּ׀	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־	אָבִיהָ	בֵּית	וְאֶת־	הַזּוֹנָה	רָחָב	וְאֶת־
kwake	walio-	wote-	na-	baba-yake	nyumba-ya	na-	kahaba	Rahabu	na-
	H3605	H0853	H0001			H0853	H2181	H7343	H0853

הֶחֱבִיאָה׀	כִּי	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד	יִשְׂרָאֵל	בְּקֶרֶב	וַתֵּשֶׁב׀	יְהוֹשֻׁעַ	הֶחֱיָתָה
aliwaficha	kwa-sababu	hii	siku	hadi	Israeli	katikati-ya	na-akakaa	Yoshua	aliwaokoa
H2244		H2088	H3117	H5704	H3478	H7130	H3427	H3091	H2421

פ	יְרִיחוֹ׃	אֶת־	לְרַגֵּל	יְהוֹשֻׁעַ	שָׁלַח	אֲשֶׁר־	הַמַּלְאָכִים	אֶת־
¶	Yeriko	–	kupeleleza	Yoshua	alituma	ambao-	wajumbe	–
	H3405	H0853	H7270	H3091	H7971		H4397	H0853

Bali Yoshua alimruhusu Rahabu kahaba, nyumba ya baba yake, na wote waliokuwa pamoja naye waishi. Mpaka leo hivi anaishi Israeli kwasababu aliwaficha watu waliotumwa na Yoshua kuipeleleza Yeriko.

יְהוָה	לִפְנֵי	הָאִישׁ	אָרוּר	לֵאמֹר	הַהִיא	בָּעֵת	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּשְׁבַּע	26
Yahwe	mbele-ya	mtu	amelaaniwa	kusema	huo	wakati	Yoshua	na-akaapa	
H3068	H6440	H0376	H0779	H0559	H1931	H6256	H3091	H7650	

יְרִיחֹו	אֶת־	הַזֹּאת	הָעִיר	אֶת־	וּבָנָה	יָקוּם	אֲשֶׁר
Yeriko	–	huu	mji	–	na-kuujenga	atasimama	atakayesimama
H3405	H0853	H2063		H0853	H1129		

יַצִּיב	וּבִצְעִירוֹ	יְיַסְּדֶנָּה	בִּבְכֹרוֹ
atasimamisha	na-kwa-mdogo-wake	ataweka-msingi-wake	kwa-mzaliwa-wa-kwanza-wake
H5324	H6810	H3245	H1060

דִּלָּתֶיהָ׃
milango-yake

Kisha katika kipindi hicho, Yoshua aliwaamuru kwa kiapo na kusema, “Alaaniwe machoni pa Yahweh mtu yule anayeujenga mji huu, Yeriko. Ataujenga msingi kwa gharama ya mzaliwa wake wa kwanza, na kwa gharama ya mzaliwa wake wa pili atapachika milango yake.”

הָאָרֶץ׃	בְּכָל־	שָׁמְעוֹ	וַיְהִי	יְהוֹשֻׁעַ	אֶת־	יְהוָה	וַיְהִי	27
nchi	nchi-yote-	sifa-yake	na-ikawa	Yoshua	pamoja-na	Yahwe	na-akawa	
H0776	H3605	H8089	H1961	H3091	H0854	H3068	H1961	

Basi Yahweh alikuwa pamoja na Yoshua, na umaarufu wake ulienea katika nchi yote.

Chapter 7

עָכָן	וַיִּקַּח	בַּחֵרֶם	מַעַל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּמְעֲלוּ	1
Akani	na-akachukua	kuhusu-marufuku	dhambi	Israeli	wana-wa	na-wakafanya-dhambi	
H5912	H3947		H4604	H3478		H4603	

מִן־	יְהוּדָה	לְמַטֵּה	זֶרַח	בֶּן־	זַבְדִּי	בֶּן־	כַּרְמִי	בֶּן־
kutoka-	Yuda	wa-kabila-la	Zera	mwana-wa	Zabdi	mwana-wa	Karmi	mwana-wa
	H3063	H4294	H2226		H2067		H3756	

יִשְׂרָאֵל׃	בִּבְנֵי	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	הַחֵרֶם
Israeli	dhidi-ya-wana-wa	Yahwe	hasira-ya	na-ikawaka-	marufuku
H3478		H3068	H0639	H2734	

Lakini watu wa Israeli hawakutenda katika uaminifu kuhusiana na vitu vilivyotengwa kwa ajili ya uharibifu. Akani mwana wa Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, kutoka katika kabila la Yuda, alivitwaa baadhi ya vitu hivyo vilivyokuwa vimetengwa kwa ajili ya uharibifu, na hasira ya Yahweh iliwaka juu yawatu wa Israeli.

אָוֶן	עִם־	אֲשֶׁר	הָעַי	מִירִיחֹו	אֲנָשִׁים	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּשְׁלַח	2
Bethi-Aveni	karibu-na	ambayo	Ai	kutoka-Yeriko	watu	Yoshua	na-akatuma	
H1007			H5857	H3405	H0376	H3091	H7971	

הָאָרֶץ	אֶת־	וְרַגְּלוּ	עֲלוּ	לֵאמֹר	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	לְבֵית־אֵל	מִקֶּדֶם
nchi	–	na-pelelezeni	pandeni	kusema	kwao	na-akasema	Betheli	mashariki-ya
H0776	H0853	H7270	H5927	H0559	H0413	H0559	H1008	

הָעָי׃	אֶת־	וַיְרַגְּלוּ	הָאֲנָשִׁים	וַיַּעֲלוּ
Ai	–	na-wakapeleleza	watu	na-wakapanda
H5857	H0853	H7270	H0376	H5927

Yoshua alituma watu kutoka Yeriko kwenda Ai, mji uliokuwa karibu na Bethi Aveni, mashariki mwa Betheli. Aliwaambia, “Nendeni na mkaipeleleza nchi.” Wale watu walikwea na kuipeleleza Ai.

3

הָעָם׃	כָּל־	יַעַל	אַל־	אֵלָיו׀	וַיֹּאמְרוּ	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	וַיָּשֻׁבוּ
watu	watu–wote–	pande	wasi	kwake	na–wakasema	Yoshua	kwa–	na–wakarudi
	H3605	H5927	H0408	H0413	H0559	H3091	H0413	H7725

אֶת־	וַיַּכּוּ	יַעֲלוּ	אִישׁ	אֲלָפִים	כִּשְׁלֹשֶׁת	אָוּ	אִישׁ	כְּאַלְפַּיִם
–	na–waipige	wapande	watu	elfu	kama–elfu–tatu	au	watu	kama–elfu–mbili
H0853	H5221	H5927	H0376	H0505	H7969		H0376	H0505

הֵמָּה׃	מְעַט	כִּי	הָעָם	כָּל־	אֶת־	שָׁמָּה׀	תְּיַגַּע־	אַל־	הָעַי
wao	wachache	kwa–sababu	watu	watu–wote–	–	huko	wachoshe–	usi	Ai
H1992	H4592			H3605	H0853	H8033	H3021	H0408	H5857

Waliporudi kwa Yoshua, walimwambia, “Usitume watu wote kwenda Ai. Tuma tu watu elfu mbili au elfu tatu waende kuiteka Ai. Usiwafanye watu wateseke katika vita, kwani ni watu wachache.”

4

וַיַּנָּסוּ	אִישׁ	אֲלָפִים	כִּשְׁלֹשֶׁת	שָׁמָּה׀	הָעָם׀	מִן־	וַיַּעֲלוּ	
na–wakakimbia	watu	elfu	kama–elfu–tatu	huko	watu	kutoka–	na–wakapanda	
H5127	H0376	H0505	H7969	H8033			H5927	

הָעָי׃	אַנְשֵׁי	לִפְנֵי
Ai	watu–wa	mbele–ya
H5857	H0376	H6440

Hivyo ni watu wapatao elfu tatu tu kutoka katika jeshi ndio walioenda, lakini watu hawa waliwakimbia watu wa Ai.

5

וַיִּרְדְּפוּם	אִישׁ	וְשִׁשָּׁה׀	כִּשְׁלֹשִׁים	הָעַי	אַנְשֵׁי	מֵהֶם	וַיַּכּוּ	
na–wakawafuatia	watu	na–sita	kama–thelathini	Ai	watu–wa	kutoka–kwao	na–wakawaua	
H7291	H0376	H8337	H7970	H5857	H0376	H1992	H5221	

לְבַב־	וַיִּמַּס	בַּמּוֹרָד	וַיַּכּוּם	הַשְּׁבָרִים	עַד־	הַשַּׁעַר׀	לִפְנֵי	
mioyo–ya	na–yakayeyuka	teremkoni	na–wakawapiga	Shebarimu	hadi–	lango	mbele–ya	
H3824	H4549	H4174	H5221	H7671	H5704	H8179	H6440	

לָמָיִם׃	וַיְהִי	הָעָם
kama–maji	na–yakawa	watu
H4325	H1961	

Watu wa Ai waliwaua watu wapatao thelathini na sita, waliwafuata katika lango la mji hadi katika machimbo ya mawe, na waliwauwa walipokuwa wakishuka katika kilima. Na mioyo ya watu ilijawa hofu na ujasiri wao ukawatoka.

6

לִפְנֵי	אַרְצָה	פָּנָיו	עַל־	וַיִּפֹּל׀	שִׁמְלֹתָיו	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּקְרַע	
mbele–ya	ardhini	uso–wake	juu–ya	na–akaanguka	nguo–zake	Yoshua	na–akararua	
H6440	H0776	H6440		H5307	H8071	H3091	H7167	

עַל־	עָפָר	וַיַּעֲלוּ	יִשְׂרָאֵל	וְזִקְנֵי	הוּא	הָעֶרֶב	עַד־	יְהוָה	אֲרוֹן
juu–ya	vumbi	na–wakaweka	Israeli	na–wazee–wa	yeye	jioni	hadi–	Yahwe	sanduku–la
	H6083	H5927	H3478	H2205	H1931	H6153	H5704	H3068	H0727

רֹאשָׁם׃
vichwa–vyao

Basi Yoshua alizirarua nguo zake. Yeye pamoja na wazewe wa Israeli waliweka mavumbi juu ya vichwa vyao na wakainamisha vichwa vyao hadi katika nchi mbele ya sanduku la Yahweh, na walibaki pale mpaka jioni.

7

אֶת־ – H0853 הַעֲבִיר kuwaleta H5674 הֵעֲבַרְתָּ uliwaleta H5674 לָמָּה kwa–nini H4100 יְהוָה Yahwe H3069 אֲדֹנָי Bwana–wangu H0136 וְאֵלָה ole H0176 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

וְלוּ laiti H3863 לְהַאֲבִידֵנוּ kutuangamiza H0006 הָאֱמֹרִי Waamori H0567 בְּיַד mkononi–mwa H3027 אֹתָנוּ sisi H0853 לָתֵת kutupa H5414 הַיַּרְדֵּן Yordani H3383 אֶת־ – H0853 הַזֶּה hawa H2088 הָעָם watu

הַיַּרְדֵּן׃ Yordani H3383 בְּעֵבֶר ng'ambo–ya H5676 וַנֵּשֶׁב na–tukakaa H3427 הוֹאַלְנוּ tungelikubali H2974

Kisha Yoshua akasema, “Oo, Yahweh Bwana, kwanini umewavusha watu hawa ng'ambo ya Yordani? Kutuweka katika mikono ya Waamori ili kutuangamiza? ikiwa kama tulifanya maamuzi tofauti na tungekaa katika upande mwingine wa Yordani!

8

יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 הָפַךְ wamegeuza H2015 אֲשֶׁר kwamba H0834 אַחֲרֵי baada–ya H0310 אֹמַר niseme H0559 מָה niseme–nini H4100 אֲדֹנָי Bwana–wangu H0136 בְּי tafadhali H0994

אֹיְבָיו׃ adui–zake H0341 לִפְנֵי mbele–ya H6440 עֹרֶף mgongo H6203

Bwana, niseme nini, baada ya Israeli kuwatega migongo maadui zao?

9

עָלֵינוּ juu–yetu H5921 וְנָסַבּוּ na–watazunguka H5437 הָאָרֶץ nchi H0776 יוֹשְׁבֵי wakazi–wa H3427 וְכֹל na–wote H3605 הַכְּנַעֲנִי Wakanaani H3669 וְיִשְׁמְעוּ na–wataposikia H8085

לִשְׁמֵךְ kwa–jina–lako H8034 תַּעֲשֶׂה utafanya H6213 וּמַה־ na–utafanya–nini H4100 הָאָרֶץ nchi H0776 מִן־ kutoka– H4480 שְׁמֵנוּ jina–letu H8034 אֶת־ – H0853 וְהִכְרִיתוּ na–wataondoa H3772

הַגָּדוֹל׃ kuu H1419 ס §

Kwa kuwa Wakaanani na wenyeji wote wa nchi watakaposikia, watatuzunguka na kuwafanya watu wa nchi kulisahau jina letu. Na utafanya nini kwa ajili ya jina lako kuu?

10

נִגַּף unaanguka H5062 אַתָּה wewe H0859 זֶה hii H2088 לָמָּה kwa–nini H4100 לְךָ kwako H0000 קֶרֶב simama H7130 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 אֶל־ kwa– H0413 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

פָּנֶיךָ׃ uso–wako H6440 עַל־ juu–ya H5921

Yahweh akamwambia Yoshua, “Inuka! kwanini umelala kifudifudi?

11

צִוִּיתִי niliwaamuru H6680 אֲשֶׁר ambalo H0834 בְּרִיתִי agano–langu H1285 אֶת־ – H0853 עָבְרוּ wamevuka H5674 וְגַם na–pia H1571 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 חָטְאוּ wamefanya–dhambi H2398

כִּחֲשׁוּ wamedanganya H3584 וְגַם na–pia H1571 גָּנְבוּ wameiba H1589 וְגַם na–pia H1571 הַחֵרֶם marufuku H2764 מִן־ kutoka– H4480 לָקְחוּ wamechukua H3947 וְגַם na–pia H1571 אוֹתָם wao H0853

בִּכְלֵיהֶם׃ katika–vyombo–vyao H3627 שָׂמוּ wameweka H7760 וְגַם na–pia H1571

Israeli imetenda dhambi. Wamevunja agano langu nililowaagiza. Wameiba baadhi ya vitu vilivyokuwa vimetengwa. Wameiba na kisha pia wakaficha dhambi yao kwa kuweka vitu vile walivyochukua miongoni mwa mali zao wenyewe.

12

יִפְנוּ֙	עֶ֣רֶף	אֹיְבֵיהֶ֔ם	לִפְנֵי֙	לָק֣וּם֔	יִשְׂרָאֵ֖ל	בְּנֵ֣י	יָכְל֑וּ	וְלֹ֣א	
wanageuza	mgongo	adui–zao	mbele–ya	kusimama	Israeli	wana–wa	weza	na–hawata	
H6437	H6203	H0341	H6440		H3478		H3201	H3808	

עִמָּכֶ֔ם	לִֽהְיוֹת֙	אוֹסִ֣יף֔	לֹ֣א	לְחֵרֶ֖ם	הָיָ֥ה	כִּ֛י	אֹיְבֵיהֶ֥ם	לִפְנֵ֖י	
pamoja–nanyi	kuwa	endelea	sita	marufuku	wamekuwa	kwa–sababu	adui–zao	mbele–ya	
	H1961	H3254	H3808		H1961		H0341	H6440	

מִקְרְבְּכֶֽם׃	הַחֵרֶ֑ם	תַּשְׁמֶ֣ידוּ	לֹ֣א	אִם־
kutoka–miongoni–mwenu	marufuku	angamiza	hamta	ikiwa–
H7130		H8045	H3808	

Na matokeo yake ni kwamba watu wa Israeli hawataweza kusimama mbele za maadui zao. Walitega migongo yao kwa maadui zao kwasababu wao wenyewe wametengwa kwa ajili ya uharibifu. Sitakuwa pamoja nanyi tena mpaka pale mtakapoteketeza vitu vile vilivyotakiwa kuharibiwa, lakini sasa bado viko miongoni mwenu.

13

כֹּה֩	כִּ֨י	לְמָחָ֜ר	הִתְקַדָּשׁ֗וּ	וְאָמַרְתָּ֙	הָעָ֔ם	אֶת־	קַדֵּ֖שׁ	קֻ֑ם	
hivyo	kwa–sababu	kwa–kesho	jitakaseni	na–useme	watu	–	watakase	simama	
H3541		H4279	H6942	H0559		H0853	H6942		

תּוּכַ֔ל	לֹ֣א	יִשְׂרָאֵ֗ל	בְּקִרְבְּךָ֙	חֵ֣רֶם	יִשְׂרָאֵ֔ל	אֱלֹהֵ֥י	יְהוָ֖ה	אָמַ֛ר	
weza	huta	Israeli	miongoni–mwenu	marufuku	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	asema	
H3201	H3808	H3478	H7130		H3478	H0430	H3068	H0559	

מִקְרְבְּכֶֽם׃	הַחֵרֶ֑ם	הַסִּירְכֶ֣ם	עַד־	אֹיְבֶ֔יךָ	לִפְנֵי֙	לָק֣וּם֔
kutoka–miongoni–mwenu	marufuku	mtakapoondoa	hadi–	adui–zako	mbele–ya	kusimama
H7130		H5493	H5704	H0341	H6440	

Inuka! Waweke watu wakfu kwangu, na uwaambie, 'Jiwekeeni wakfu ninyi wenyewe kesho. Kwa kuwa, Yahweh, Mungu wa Israeli asema hivi, “Kuna vitu vilitengwa ili kuteketezwa ambavyo bado viko miongoni mwenu, Israeli. Hamtaweza kusimama mbele ya maadui zenu mpaka pale mtakapoviondoa miongoni mwenu vitu vyote ambavyo vilitengwa kwa ajili ya kuteketezwa.”

14

יְהוָ֗ה	יִלָּכֵ֤דוּ	אֲשֶׁר־	הַשֵּׁבֶט֙	וְהָיָ֔ה	לְשִׁבְטֵיכֶ֖ם	בַּבֹּ֣קֶר	וְנִקְרַבְתֶּ֗ם		
Yahwe	atalichagua	ambalo–	kabila	na–itakuwa	kwa–makabila–yenu	asubuhi	na–mtakaribia		
H3068	H3920		H7626	H1961	H7626	H1242	H7126		

לַמִּשְׁפָּחוֹת֙	יִקְרַ֣ב	יְהוָ֔ה	יִלָּכֵ֖דוּ	אֲשֶׁר־	וְהַמִּשְׁפָּחָ֞ה	לַבָּתִּ֗ים	תִּקָּרֵב֙	
kwa–koo	litakaribia	Yahwe	ataucbagua	ambao–	na–ukoo	kwa–nyumba	utakaribia	
H4940	H7126	H3068	H3920		H4940		H7126	

לַגְּבָרִ֑ים׃	יִקְרַ֣ב	יְהוָ֔ה	יִלָּכֵ֖דוּ	אֲשֶׁ֥ר	וְהַבַּ֛יִת
kwa–wanaume	itakaribia	Yahwe	ataichwagua	ambayo	na–nyumba
H1397	H7126	H3068	H3920		

Asubuhi, mtajisogeza wenyewe kwa makabila. Kabila lile ambalo Yahweh atalichagua litasogea karibu kwa koo zake. Ukoo ule ambao Yahweh atauchagua lazima usogee karibu kwa nyumba. Nyumba ambayo Yahweh ataichagua lazima isogee karibu kwa mtu mmoja mmoja.

15 וְהָיָה֙ הַנִּלְכָּ֣ד בַּחֵ֔רֶם יִשָּׂרֵ֖ף בָּאֵ֣שׁ הוּא֙ וְאֶת־כָּל־
atakayekamatwa na–marufuku atachomwa kwa–moto yeye na– vyote–
H3920 H2764 H8313 H0784 H0853 H0853 H3605

אֲשֶׁר־ לוֹ֮ כִּ֣י עָבַר֒ אֶת־ בְּרִ֣ית יְהוָ֗ה וְכִי־ עָשָׂ֥ה נְבָלָ֛ה בְּיִשְׂרָאֵ֖ל׃
alivyo–navyo– kwake kwa–sababu amevuka – agano–la Yahwe na–kwa–sababu– katika–Israeli
H0834 H3808 H5674 H0853 H1285 H3068 H3478

upumbavu amefanya
H5039

Itakuwa hivi mtu yule atakayechaguliwa na aliye navyo vitu hivyo vilivyotengwa kwa ajili ya kuharibiwa, atachomwa moto, yeye na kila kitu alichonacho, kwasababu amelivunja agano la Yahweh na kwasababu amefanya jambo la aibu katika Israeli.'"

16 וַיַּשְׁכֵּ֤ם יְהוֹשֻׁעַ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַיַּקְרֵ֖ב אֶת־ יִשְׂרָאֵ֑ל לִשְׁבָטָֽיו׃
na–akaamka–mapema asubuhi Yoshua na–akawaleta – Israeli kwa–makabila–yake
H7925 H1242 H3091 H7126 H0853 H3478 H7626

וַיִּלְכֹּ֖ד שֵׁ֥בֶט יְהוּדָֽה׃
na–likakamatwa kabila–la Yuda
H3920 H7626 H3063

Basi, Yoshua aliamka asubuhi na mapema na aliwaleta Israeli karibu, kabila kwa kabila, na kabila la Yuda lilichaguliwa.

17 וַיַּקְרֵ֣ב אֶת־ יְהוּדָ֔ה מִשְׁפַּ֖חַת אֶת־ וַיִּלְכֹּ֣ד הַזַּרְחִ֑י וַיַּקְרֵב֙ מִשְׁפַּ֣חַת זַבְדִּֽי׃
na–akawaleta Yuda ukoo–wa – na–ukakamatwa Wazera na–akawaleta ukoo–wa – Zabdi
H7126 H3063 H4940 H0853 H3920 H2227 H7126 H4940 H0853 H2067

וַיִּלְכֹּ֖ד לַגְּבָרִ֑ים הַזַּרְחִ֔י מִשְׁפַּ֖חַת אֶת־
na–akakamatwa kwa–wanaume Wazera ukoo–wa –
H3920 H1397 H2227 H4940 H0853

Yoshua akazisogeza koo za Yuda karibu, na ukoo wa Zera ulichaguliwa. Akausogeza karibu ukoo wa Zera mtu kwa mtu, na Zabdi alichaguliwa.

18 וַיַּקְרֵ֣ב אֶת־ בֵּיתוֹ֮ לַגְּבָרִים֒ וַיִּלְכֹּ֣ד עָכָ֔ן בֶּן־ כַּרְמִ֖י
na–akaileta – nyumba–yake kwa–wanaume na–akawaleta Akani mwana–wa Karmi
H7126 H0853 H1004 H1397 H3920 H5912 H1121 H3756

בֶּן־ זַבְדִּ֣י בֶּן־ זֶ֔רַח לְמַטֵּ֖ה יְהוּדָֽה׃
mwana–wa Zabdi mwana–wa Zera wa–kabila–la Yuda
H1121 H2067 H1121 H2226 H4294 H3063

Akaisogeza karibu nyumba ya Zabdi mtu kwa mtu, na Akani mwana wa Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, kutoka kabila la Yuda, alichaguliwa.

19 וַיֹּ֤אמֶר יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶל־ עָכָ֔ן בְּנִי֙ שִׂים־ נָ֣א תַפְדַּ֔לִי כָּב֥וֹד לַיהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י
na–akasema Yoshua kwa– Akani mwanangu mpe– tafadhali utukufu Yahwe Mungu–wa
H0559 H3091 H0413 H5912 H1121 H7760 H4994 H3519 H3068 H0430

וְתֶן־ לוֹ֙ תּוֹדָ֔ה וְהַגֶּד־ נָ֣א תַפְדַּ֔לִי מֶ֥ה לִּ֖י עֲשִׂ֣ית אַל־ תְּכַחֵ֑ד יִשְׂרָאֵֽל׃
na–mpe– yeye sifa na–uniambie– tafadhali nini mimi umefanya usi fiche Israeli
H5414 H3808 H8426 H5046 H4994 H4100 H3582 H0408 H3478

מִמֶּנִּי׃
kutoka–kwangu

Kisha Yoshua akamwambia Akani, “Mwanangu, niambie ukweli mbele za Yahweh, Mungu wa Israel, na ufanye ukiri wako kwake. Tafadhali niambie kile ulichofanya. Usinifiche.”

20

לַיהוָה	חָטָאתִי	אָנֹכִי	אָמְנָה	וַיֹּאמֶר	יְהוֹשֻׁעַ	אֶת־	עָכָן	וַיַּעַן
kwa–Yahwe	nimefanya–dhambi	mimi	kweli	na–akasema	Yoshua	–	Akani	na–akajibu
H3068	H2398	H0595	H0546	H0559	H3091	H0853	H5912	

עָשִׂיתִי׃	וְכָזֹאת	וְכָזֹאת	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי
nimefanya	na–hivi	na–hivi	Israeli	Mungu–wa
	H2063	H2063	H3478	H0430

Akani akamjibu Yoshua, “ Kwa kweli nimetenda dhambi mbele Yahweh, Mungu wa Israeli.

21

שְׁקָלִים	וּמָאתַיִם	טוֹבָה	אַחַת	שִׁנְעָר	אַדֶּרֶת	בַּשָּׂלָל	(וָאֶרְאֵה)	[ואראה]
shekeli	na–mia–mbili	zuri	moja	Shinari	vazi–la	katika–nyara	(na–nikaona)	[na–nikaona]
H8255	H3967		H0259	H8152	H0155	H7998	H7200	H7200

וָאֶחְמְדֵם	מִשְׁקָלוֹ	שְׁקָלִים	חֲמִשִּׁים	אֶחָד	זָהָב	וּלְשׁוֹן	כֶּסֶף	
na–nikavitamani	uzito–wake	shekeli	shekeli–hamsini	kimoja	dhahabu	na–kipande–cha	fedha	
	H4948	H8255	H2572	H0259	H2091	H3956	H3701	

תַּחְתָּיהָ׃	וְהַכֶּסֶף	הָאֳהָלִי	בְּתוֹךְ	בָּאָרֶץ	טְמוּנִים	וְהִנָּם	וָאֶקָּחֵם	
chini–yake	na–fedha	hema–langu	katikati–ya	ardhini	vimefichwa	na–tazama	na–nikavichukua	
H8478	H3701	H0168	H8432	H0776	H2934	H2009	H3947	

Nilichofanya ni hiki: Nilipoona miongoni mwa nyara mkoti mzuri kutoka Babeli, shekeli mia mbili za fedha, na kipande cha dhahabu chenye uzito wa shekeli hamsini, nilivitamani na nikavichukua. Vimefichwa chini ardhini katikati ya hema langu, na fedha iko chini yake.”

22

טְמוּנָה	וְהַכֶּסֶף	תַּחְתָּיהָ׃	הָאֳהָלָה	וַיִּרָצוּ	מַלְאָכִים	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּשְׁלַח
imefichwa	na–tazama	chini–yake	hemani	na–wakakimbia	wajumbe	Yoshua	na–akatuma
H2934	H2009	H8478	H0168	H7323	H4397	H3091	H7971

וְהַכֶּסֶף	תַּחְתָּיהָ׃	בְּאָהֳלוֹ
na–fedha	chini–yake	hemani–mwake
H3701	H8478	H0168

Yoshua akatuma wajumbe waliokimbia mpaka kwenye hema mahali palipokuwa na vile vitu. Walipoangalia, waliviona vimefichwa katika hema lake, na fedha chini yake.

23

כָּל־	וְאֶל	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	וַיְבִאוּם	הָאֹהֶל	מִתָּוֹךְ	וַיִּקָּחוּם	
wote–	na–kwa	Yoshua	kwa–	na–wakavileta	hema	kutoka–katikati–ya	na–wakavichukua	
H3605	H0413	H3091	H0413	H0935	H0168	H8432	H3947	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	וַיִּצְּקֵם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי
Yahwe	mbele–ya	na–wakaviweka	Israeli	wana–wa
H3068	H6440	H3332	H3478	

Walivichukua vitu hivyo kutoka katikati ya hema na kuvileta kwa Yoshua na watu wote wa Israeli. Walivimwaga mbele za Yahweh.

וְאֶת־ הָאַדֶּרֶת וְאֶת־ הַכֶּסֶף וְאֶת־ זֶרַח בֶּן־ עָכָן אֶת־ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקַּח 24
na– vazi na– fedha na– Zera mwana–wa Akani – Yoshua na–akamchukua
H0853 H0155 H0853 H3701 H0853 H2226 H5912 H0853 H3091 H3947

וְאֶת־ שׁוֹרוֹ וְאֶת־ בְּנֹתָיו וְאֶת־ בָּנָיו וְאֶת־ הַזָּהָב לְשֶׁוֹן
na– ng'ombe–wake na– binti–zake na– wana–wake na– dhahabu kipande–cha
H0853 H7794 H0853 H1323 H0853 H0853 H2091 H3956

לוֹ kwake
אֲשֶׁר־ alivyokuwa–navyo–
כָּל־ vyote–
וְאֶת־ na–
אָהֳלוֹ hema–lake
וְאֶת־ na–
צֹאנוֹ kondoo–zake
וְאֶת־ na–
חֲמֹרוֹ punda–wake
H3605 H0853 H0168 H0853 H6629 H0853 H2543

עָכוֹר׃ עֵמֶק אֹתָם וַיַּעֲלוּ עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְכָל־
Akori bonde–la wao na–wakawapeleka pamoja–naye Israeli na–Israeli–wote–
H5911 H6010 H0853 H5927 H3478 H3605

Kisha Yoshua na Waisraeli wote pamoja naye, walimchukua Akani mwana wa Zera, na fedha, na koti, na kipande cha dhahabu, wana na binti zake, ng'ombe zake, punda zake, kondoo zake, hema lake, na kila kitu alichokuwa nacho, na wakavileta hata bonde la Akori.

הַזֶּה בַּיּוֹם יְהוָה יַעְכָּרְךָ עַכַרְתָּנוּ מָה יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר 25
hii siku Yahwe atakusumbua umetusumbua kwa–nini Yoshua na–akasema
H2088 H3117 H3068 H5916 H5916 H4100 H3091 H0559

בָּאֵשׁ אֹתָם וַיִּשְׂרְפוּ אֶבֶן יִשְׂרָאֵל כָּל־ אֹתָו וַיִּרְגְּמוּ
kwa–moto wao na–wakawachoma mawe Israeli Israeli–wote– yeye na–wakampiga–mawe
H0784 H0853 H8313 H0068 H3478 H3605 H0853 H7275

בָּאֲבָנִים׃ אֹתָם וַיִּסְקְלוּ
kwa–mawe wao na–wakawapiga–mawe
H0068 H0853 H5619

Kisha Yoshua akasema, “Kwanini umetusumbua? Leo Yahweh atakutesa na wewe.” Waisraeli wote wakampiga kwa mawe. Na wakawachoma wote kwa moto, na wakawapiga mawe.

יְהוָה וַיָּשָׁב הַזֶּה הַיּוֹם עַד גָּדוֹל אֲבָנִים גַּל־ עָלָיו וַיָּקִימוּ 26
Yahwe na–akarudi hii siku hadi kubwa mawe lundo–la juu–yake na–wakasimamisha
H3068 H7725 H2088 H3117 H5704 H0639 H0068 H1530

עֵמֶק הַהוּא הַמָּקוֹם שֵׁם קָרָא כֵּן עַל־ אַפּוֹ מֵחֲרוֹן
bonde–la hapo mahali jina–la akaliita hivyo kwa–sababu–ya hasira–yake kutoka–hasira–ya
H6010 H1931 H4725 H8034 H7121 H0639 H2740

פ ¶ הַזֶּה׃ הַיּוֹם עַד עָכוֹר
hii siku hadi Akori
H2088 H3117 H5704 H5911

Kisha wakaweka juu yake kichuguu kikubwa cha mawe ambayo yapo hata leo. Yahweh akaachilia mbali hasira yake. Hivyo basi, jina la mahali hapo likawa Akori hata leo.

Chapter 8

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ יְהוֹשֻׁעַ אַל־ תִּירָא וְאַל־ תֵּחָת קַח
na–akasema Yahwe kwa– Yoshua usiogope– usiogope wala– usivunjike–moyo chukua
H0559 H3068 H0413 H3091 H0408 H3372 H0408 H2865 H3947

עִמְּךָ אֶת־ כָּל־ עַם הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעַי וּרְאֵה
pamoja–nawe – watu–wote– watu–wa vita na–simama panda Ai tazama
H0853 H3605 H5927 H4421 H5927 H5857 H7200

נָתַתִּי בְיָדְךָ מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת־ עַמּוֹ וְאֶת־ עִירוֹ וְאֶת־
nimekupa mkononi–mwako mfalme–wa Ai na– watu–wake na– mji–wake na–
H5414 H3027 H4428 H5857 H0853 H0853 H0853 H0853

אַרְצוֹ׃ נִכְיָה
nchi–yake
H0776

Yahweh akamwambia Yoshua, “Usiogope; usivunjike moyo. Chukua pamoja nawe watu wa vita. Pandeni kwenda Ai. Tazama nimemtia mkononi mwako mfalme wa Ai, watu wake, mji wake na nchi yake.

2 וְעָשִׂיתָ וְלָעַי כַּאֲשֶׁר וּלְמַלְכָּהּ עָשִׂיתָ לִירִיחוֹ
na–utafanya kwa–Ai na–kwa–mfalme–wake kama–vile ulivyofanya kwa–Yeriko
H5857 H4428 H3405

שִׁים־ לָכֶם רַק־ שְׁלָלָהּ וּבְהֶמְתָּהּ תָּבֹזּוּ לָכֶם
weka– kwenu isipokuwa– nyara–zake na–wanyama–wake mtachukua kwenu
H7535 H7998 H0929 H0962

וּלְמַלְכָּהּ מֵאַחֲרֶיהָ׃ לָעִיר אֹרֶב לְךָ
na–kwa–mfalme–wake nyuma–yake kwa–mji wavizi kwako
H4428 H0693

Mtafanya hivyo pia huko Ai na mfalme wake kama mlivyofanya kwa Yeriko na mfalme wake, isipokuwa mtachukua nyara na mifugo kwa ajili yenu. Pangeni mashambulizi ya uviziaji nyuma ya mji.”

3 וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־ עַם הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת הָעָי וַיִּבְחַר
na–akasimama Yoshua na–watu–wote– vita kupanda Ai na–akachagua
H0559 H3091 H3605 H4421 H5927 H5857 H0977

וַיִּשְׁלַח־ אֲנָשִׁים גִּבּוֹרֵי הַחַיִל אִישׁ אֶלֶף שְׁלֹשִׁים יְהוֹשֻׁעַ
na–akawatuma usiku vita mashujaa–wa watu elfu elfu–thelathini Yoshua
H7971 H3915 H2428 H1368 H0376 H0505 H7970 H3091

לָיְלָה׃
usiku
H3915

Basi Yoshua aliinuka na akawachukua kwenda Ai watu wote wa vita. Kisha Yoshua akachagua watu elfu thelathini - wenye nguvu na ujasiri - na aliwatuma waende wakati wa usiku.

4 וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ אַתֶּם אֹרְבִים לָעִיר מֵאַחֲרֵי הָעִיר אַל־
na–akawaamuru wao kusema angalieni ninyi wavizi kwa–mji nyuma–ya mji msi
H6680 H0853 H0559 H7200 H0693 H0408

תִּרְחִיקוּ אַתֶּם מְאֹד וְהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם נְכֹנִים׃
ende–mbali kutoka– mji sana na–mwe nyote tayari
H7368 H3966 H1961 H3605

Aliwaamuru, “Tazama, mtalala katika hali ya mashambulizi ya uviziaji dhidi ya mji, kwa nyuma yake. Usiende mbali sana na mji, lakini ninyi nyote muwe tayari.

וַאֲנִי	וְכָל־	הָעָם	אֲשֶׁר	אִתִּי	נִקְרָב	אֶל־	הָעִיר	5
na–mimi	na–watu–wote–	watu	walio	pamoja–nami	tutakaribia	kwenda–	mji	
H0589	H3605			H0854	H7126	H0413		

וְהָיָה	כִּי־	יֵצְאוּ	לִקְרָאתֵנוּ	כַּאֲשֶׁר	בָּרִאשֹׁנָה	וְנַסְנוּ	
na–itakuwa	watakapotoka–	watakapotoka	kutukuta	kama–vile	mara–ya–kwanza	na–tutakimbia	
H1961		H3318	H7125		H7223	H5127	

לִפְנֵיהֶם׃
mbele–yao
H6440

Mimi pamoja na watu wote walio pamoja nami tutaukaribia mji. Na wakati watakapokuja kutushambulia sisi, tutawakimbia kama tulivyofanya hapo mwanzo.

כִּי	הָעִיר	מִן־	אֹתָם	הַתִּיקֹנוּ	עַד	אַחֲרֵינוּ	וְיָצְאוּ	6
kwa–sababu	mji	kutoka–	wao	tutakapowavuta	hadi	nyuma–yetu	na–watatoka	
			H0853	H5423	H5704		H3318	

לִפְנֵיהֶם׃	וְנַסְנוּ	בָּרִאשֹׁנָה	כַּאֲשֶׁר	לְפָנֵינוּ	נָסִים	יֹאמְרוּ
mbele–yao	na–tutakimbia	mara–ya–kwanza	kama–vile	mbele–yetu	wanakimbia	watasema
H6440	H5127	H7223		H6440	H5127	H0559

Watatoka nje watukimbize mpaka hapo tutakapokuwa tumewavuta mbali sana na mji, watasema, “Wanatukimbia kama walivyofanya mara ya mwisho.' Hivyo tutawakimbia na kwenda mbali.

יְהוָה	וּנְתָנָהּ	הָעִיר	אֶת־	וְהוֹרַשְׁתֶּם	מֵהָאוֹרֵב	תָּקֻמוּ	וְאַתֶּם	7
Yahwe	na–atawapa	mji	–	na–mtauteka	kutoka–uvizini	mtasimama	na–ninyi	
H3068	H5414		H0853	H3423	H0693			

בְיֶדְכֶם׃	אֱלֹהֵיכֶם
mikononi–mwenu	Mungu–wenu
H3027	H0430

Kisha mtapanda kutoka sehemu mliyojificha, na mtauteka mji. Yahweh Mungu wenu atawapa mkononi mwenu.

כִּדְבַר	בָּאֵשׁ	הָעִיר	אֶת־	תַּצִּיתוּ	הָעִיר	אֶת־	כְּתָפְשְׂכֶם	וְהָיָה	8
kwa–neno–la	kwa–moto	mji	–	mtauchoma	mji	–	mtakapouteka	na–itakuwa	
H1697	H0784		H0853	H3341		H0853	H8610	H1961	

אֶתְכֶם׃	צִוִּיתִי	רְאוּ	תַּעֲשׂוּ	יְהוָה
ninyi	nimewaamuru	angalieni	mtafanya	Yahwe
H0853	H6680	H7200		H3068

Tazama nimewaamuru, mtakapouteka mji, mtauchoma moto. Mtayafanya haya wakati mtakapotii agizo lililotolewa katika neno la Yahweh.”

בֵּית־אֵל	בֵּין	וַיִּשְׁבֹּו	הַמַּאְרָב	אֶל־	וַיֵּלְכוּ	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּשְׁלָחֵם	9
Betheli	kati–ya	na–wakakaa	uvizi	kwenda–	na–wakaenda	Yoshua	na–akawatuma	
H1008	H0996	H3427	H3993	H0413	H3212	H3091	H7971	

הָעָם׃	בְּתוֹךְ	הַהוּא	בַּלָּיְלָה	יְהוֹשֻׁעַ	וַיָּלֶן	לָעָי	מִיָּם	הָעַי	וּבֵין
watu	katikati–ya	huo	usiku	Yoshua	na–akalala	Ai	magharibi–ya	Ai	na–kati–ya
	H8432	H1931	H3915	H3091		H5857	H3220	H5857	H0996

Yoshua akawatuma, na wakaenda sehemu ya uviziajia, na wakajificha kati ya Betheli na Ai sehemu ya magharibi ya Ai. Yoshua akalala miongoni mwa watu usiku ule.

10 וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּפְקֹד אֶת־ הָעָם וַיַּעַל הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָעָם אַי׃

na-akaamka-mapema Yoshua asubuhi na-akawahesabu – watu na-akapanda yeye
H7925 H3091 H1242 H0853 H5927 H1931

na-wazee-wa Israeli mbele-ya watu Ai
H2205 H3478 H6440 H5857

Yoshua aliamka asubuhi na mapema na akawaandaa tayari wanajeshi wake, Yoshua na wazee wa Israeli walishambuliwa watu wa Ai.

11 וְכָל־ הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ עָלוּ וַיִּגְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ נֶגֶד הָעִיר מִצְּפוֹן לָעַי וְהַגַּי בינון[

na-watu-wote- pamoja-naye waliokuwa vita watu-wa walipanda na-wakakaribia
H3605 H0854 H4421 H5927 H5066

mbele-ya mji na-wakapiga-kambi kaskazini-ya Ai na-bonde [kati-yake]
H5048 H2583 H6828 H5857 H1516 H0996

na-wakafika
H0935

)בֵּינָיו(וּבֵין־ הָעָי׃

(kati-yake) na-kati-ya Ai
H0996 H0996 H5857

Watu wote wa vita waliokuwa pamoja naye walipanda na kuukaribia mji. Walisogea karibu na mji na wakapiga kambi sehemu ya kasikazini mwa Ai. Kulikuwa na bonde kati yao na Ai.

12 וַיִּקַּח כַּחֲמֵשֶׁת אַלְפִים אִישׁ וַיָּשֶׂם אוֹתָם אֹרֵב בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעִיר׃

na-akachukua kama-elfu-tano elfu watu na-akawaweka wao wavizi kati-ya Betheli
H3947 H2568 H0505 H0376 H0853 H0693 H0996 H1008

na-kati-ya Ai magharibi-ya mji
H0996 H5857 H3220

Alichukua watu wapatao elfu tano hivi na akawaweka katika hali ya kuvizia katika upande wa magharibi mwa mji kati ya Betheli na Ai.

13 וַיָּשִׂימוּ הָעָם אֶת־ כָּל־ חֲמַחֲנֶה אֲשֶׁר מִצְּפוֹן לָעִיר וְאֶת־ מְאָרְבוֹ בְּתוֹךְ הָעֵמֶק׃

na-wakawaweka watu – kambi-yote- kambi iliyokuwa kaskazini-ya mji na-
H7925 H5971 H0853 H3605 H4264 H6828 H5892 H0853

magharibi-ya mji na-akaenda Yoshua usiku huo katikati-ya bonde
H3220 H5892 H3091 H3915 H1931 H8432 H6010

walinzi-wake
H6119

Waliwapanga wanajeshi wote, jeshi kuu katika upande wa kasikazini mwa mji, na walinzi wa nyuma upande wa magharibi mwa mji. Yoshua alilala bondeni usiku ule.

14 וַיְהִי כִּרְאוֹת מֶלֶךְ־ הָעַי וַיְמַהֲרוּ וַיַּשְׁכִּימוּ

na-ikawa alipoona mfalme-wa Ai na-wakafanya-haraka na-wakaamka-mapema
H1961 H7200 H4428 H5857 H7925

וְכָל־ אַנְשֵׁי־ הָעִיר לִקְרַאת־ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה כְּמִלְחָמָה לַמּוֹעֵד לִפְנֵי הָעֲרָבָה וְהוּא לֹא יָדַע כִּי־ אֹרֵב לוֹ מֵאַחֲרֵי הָעִיר׃

na-watu-wote- watu-wa mji kukutana-na Israeli yeye kwa-vita mahali-palipopangwa mbele-ya Araba na-yeye hakujua hakujua kwamba- wavizi kwake nyuma-ya mji
H3605 H0376 H5892 H7125 H3478 H1931 H4421 H4150 H6440 H6160 H1931 H3808 H3045 H0693 H3318

Na ilikuwa alipoona hilo mfalme wa Ai, yeye pamoja na jeshi lake, waliamka asubuhi na mapema na walitoka kwa haraka kwenda kuwashambulia Israeli katika eneo linalokabili bonde la Mto Yordani. Hakujua kuwa kulikuwa na shambulizi la kuvizia lilikuwa linasubiria kushambulia kutokea kwa nyuma ya mji.

15 וַיָּקֻמוּ לִפְנֵיהֶם יִשְׂרָאֵל ־וְכָל יְהוֹשֻׁעַ וַיִּנָּגְפוּ
na–wakakimbia mbele–yao Israeli na–Israeli–wote– Yoshua na–wakajifanya–kushindwa
H5127 H6440 H3478 H3605 H3091 H5060

דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר׃
njia–ya jangwa
H1870

Yoshua na Waisraeli wote walikubali wenyewe kushindwa mbele yenu, na wakakimbia kuelekea nyikani.

16 אַחֲרֵיהֶם לִרְדֹּף)בָּעַי( ]בעיר[אֲשֶׁר הָעָם כָּל־ וַיִּזָּעֲקוּ
nyuma–yao kuwafuatia (Ai) [mjini] waliokuwa watu watu–wote– na–wakaitwa
H7291 H5857 H3605 H2199

הָעִיר׃ מִן־ וַיִּנָּתְקוּ יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי וַיִּרְדְּפוּ
mji kutoka– na–wakavutwa Yoshua nyuma–ya na–wakawafuatia
H5423 H3091 H7291

Watu wote waliokuwa kwenye mji waliitwa kwa pamoja waende mbele yao, na walienda mbele ya Yoshua na kwa jinsi hiyo walivutwa mbali na mji.

17 יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יָצְאוּ לֹא־ אֲשֶׁר אֵלבֵּית בָּעַי אִישׁ נִשְׁאַר וְלֹא־
Israeli nyuma–ya toka hawaku ambao na–Betheli Ai mtu hakubaki na–hakubaki–
H3478 H3318 H3808 H1008 H5857 H0376 H7604 H3808

פ יִשְׂרָאֵל׃ אַחֲרֵי וַיִּרְדְּפוּ פְּתוּחָה הָעִיר־ אֶת־ וַיַּעַזְבוּ
¶ Israeli nyuma–ya na–wakawafuatia wazi mji – na–wakauacha
H3478 H7291 H0853

Hapakuwa na mtu mme aliyesalia Ai na Betheli ambaye alikuwa hajaenda nje kuwafuatilia waisraeli. Na walipokuwa wanawafuatilia Waisraeli, Wakatoka na waliuacha mji wazi.

18 אֶל־ בְּיָדְךָ אֲשֶׁר־ בַּכִּידוֹן נְטֵה יְהוֹשֻׁעַ אֶל־ יְהוָה וַיֹּאמֶר
kuelekea– mkononi–mwako ulio– mkuki nyoosha Yoshua kwa– Yahwe na–akasema
H0413 H3027 H3591 H5186 H3091 H0413 H3068 H0559

אֲשֶׁר־ בַּכִּידוֹן יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּט אֶתְכֶּנָּה בְּיָדְךָ כִּי הָעָי
uliokuwa– mkuki Yoshua na–akanyoosha nitakupa mkononi–mwako kwa–sababu Ai
H3591 H3091 H5186 H5414 H3027 H5857

הָעִיר׃ אֶל־ בְּיָדוֹ
mji kuelekea– mkononi–mwake
H0413 H3027

Yahweh akamwambia Yoshua, “Nyosha mkuki huo ulio mkononi mwako kuelekea Ai, kwa kuwa nitaitia Ai mikononi mwako.” Yoshua akaunyosha mkuki uliokuwa mkononi mwake kuuelekea mji.

19 כִּנְטוֹת וַיָּרוּצוּ מִמְּקוֹמָן מְהֵרָה קָם וְהָאוֹרֵב
alipoinyoosha na–wakakimbia kutoka–mahali–pao haraka wakasimama na–wavizi
H5186 H7323 H4725 H4120 H0693

אֶת־ וַיַּצִּיתוּ וַיְמַהֲרוּ וַיִּלְכְּדוּהָ הָעִיר וַיָּבֹאוּ יָדוֹ
– na–wakauchoma na–wakafanya–haraka na–wakauteka mjini na–wakaingia mkono–wake
H0853 H3341 H3920 H0935 H3027

בָּאֵשׁ׃ הָעִיר
kwa–moto mji
H0784

Wanajeshi waliojificha katika hali ya kuvizia walitoka upesi katika eneo lao mara tu alipounyosha mkono wake. Walikimbia mbio na kuuingia mji na kuuteka. Na kwa haraka wakauchoma moto mji.

20

עָשָׁן	עָלָה	וְהִנֵּה	וַיִּרְאוּ	אַחֲרֵיהֶם	הָעַי	אַנְשֵׁי	וַיִּפְנוּ	
moshi–wa	ulipanda	na–tazama	na–wakaona	nyuma–yao	Ai	watu–wa	na–wakageuka	
H6227	H5927	H2009	H7200		H5857	H0376	H6437	

וְהָעָם	וָהֵנָּה	הֵנָּה	לָנוּס	יָדַיִם	בָּהֶם	הָיָה	וְלֹא־	הַשַּׁמַּיְמָה	הָעִיר
na–watu	na–pale	hapa	kukimbia	mikono	ndani–yao	kuwa	na–hawaku	mbinguni	mji
	H2008	H2008	H5127	H3027		H1961	H3808	H8064	

הָרוֹדֵף׃	אֶל־	נֶהְפָּךְ	הַמִּדְבָּר	הַנָּס
mfuataji	kwa–	wakageuka	jangwani	waliokimbia
H7291	H0413	H2015		H5127

Watu wa Ai waligeuka na kuangalia nyuma. Waliona moshi kutoka katika mji ukipanda kwenda angani, na hawakuweza kutoroka kwa njia hii au ile. Kwa kuwa wanajeshi wa Israelei waliokuwa wamekimbia katika nyika, sasa walirudi kuwakabili wale waliokuwa wanawafuatilia.

21

הָעִיר	אֶת־	הָאֹרֵב	לָכֵד	כִּי־	רָאוּ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	וַיהוֹשֻׁעַ	
mji	–	wavizi	waliteka	kwamba–	waliona	Israeli	na–Israeli–wote–	na–Yoshua	
	H0853	H0693	H3920		H7200	H3478	H3605	H3091	

הָעָי׃	אַנְשֵׁי	אֶת־	וַיַּכּוּ	וַיָּשֻׁבוּ	הָעִיר	עָשָׁן	עָלָה	וְכִי
Ai	watu–wa	–	na–wakawapiga	na–wakarudi	mji	moshi–wa	ulipanda	na–kwamba
H5857	H0376	H0853	H5221	H7725		H6227	H5927	

Na wakati Yoshua na Israeli wote walipoona kuwa wale watu wa kuvizia wameuteka mji kwa ule moshi uliokuwa ukipanda, waligeuka nyuma na kuwaua watu wa Ai.

22

אֵלֶּה	בַּתָּוֶךְ	לְיִשְׂרָאֵל	וַיְהִיוּ	לִקְרָאתָם	הָעִיר	מִן־	יָצְאוּ	וְאֵלֶּה	
hawa	katikati	kwa–Israeli	na–wakawa	kuwakuta	mji	kutoka–	walitoka	na–hawa	
H0428	H8432	H3478	H1961	H7125			H3318	H0428	

הִשְׁאִיר־	בִּלְתִּי	עַד־	אוֹתָם	וַיַּכּוּ	מִזֶּה	וְאֵלֶּה	מִזֶּה	
hakuachwa–	hakubaki–	hadi–	wao	na–wakawapiga	upande–huu	na–hawa	upande–huu	
H7604	H1115	H5704	H0853	H5221	H2088	H0428	H2088	

וּפָלִיט׃	שָׂרִיד	לוֹ	
au–aliyekimbia	aliyebaki	kwake	
	H8300		

Na wanajeshi wengine wa Israeli, wale waliokuwa wameingia ndani ya mji, walitoka nje ili kuwashambulia. Hivyo, watu wa Ai walikamatwa katikati ya majeshi ya Israeli, baadhi katika upande huu na wengine katika upande ule.

23

יְהוֹשֻׁעַ׃	אֶל־	אֹתוֹ	וַיַּקְרִבוּ	חָי	תָּפְשׂוּ	הָעַי	מֶלֶךְ	וְאֶת־	
Yoshua	kwa–	yeye	na–wakamleta	akiwa–hai	walimkamata	Ai	mfalme–wa	na–	
H3091	H0413	H0853	H7126		H8610	H5857	H4428	H0853	

Lakini walimhifadhi mfalme wa Ai, ambaye walimteka akiwa hai, na kisha wakamleta kwa Yoshua.

24

בַּשָּׂדֶה	הָעַי	יֹשְׁבֵי	כָּל־	אֶת־	לַהֲרֹג	יִשְׂרָאֵל	כְּכַלּוֹת	וַיְהִי
shambani	Ai	wakazi–wa	wakazi–wote–	–	kuwaua	Israeli	walipomaliza	na–ikawa
	H5857	H3427	H3605	H0853	H2026	H3478	H3615	H1961

עַד־	חֶרֶב	לְפִי־	כֻּלָּם	וַיִּפְלוּ	בּוֹ	רְדָפֻום	אֲשֶׁר	בַּמִּדְבָּר
hadi–	upanga	kwa–makali–ya	wote	na–wakaanguka	huko	waliwafuatia	ambapo	jangwani
H5704	H2719	H6310	H3605	H5307		H7291		

לְפִי־	אֹתָהּ	וַיַּכּוּ	הָעַי	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וַיָּשֻׁבוּ	תֻּמָּם	
kwa–makali–ya	hiyo	na–wakaipiga	Ai	Israeli	Israeli–wote–	na–wakarudi	walipoisha	
H6310	H0853	H5221	H5857	H3478	H3605	H7725	H8552	

חָרֶב׃
upanga
H2719

Ilikuwa baada ya Israeli walipokuwa wamemaliza kuuwaua wenyeji wote wa Ai katika uwanda kariibu na nyika mahali walipowafuata, na baada ya wao wote, hata yule wa mwisho, walipokuwa wamekwisha kulala kwa ncha ya upanga, Waisraeli wote walirudi Ai. Waliuteka mji kwa ncha ya upanga.

25

אִשָּׁה	וְעַד־	מֵאִישׁ	הַהוּא	בַּיּוֹם	הַנֹּפְלִים	כָּל־	וַיְהִי	
mwanamke	hadi–	kutoka–mwanaume	hiyo	siku	walioanguka	wote–	na–wakawa	
H0802	H5704	H0376	H1931	H3117	H5307	H3605	H1961	

הָעָי׃	אַנְשֵׁי	כֹּל	אֶלֶף	עָשָׂר	שְׁנֵים	
Ai	watu–wa	wote	elfu	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili	
H5857	H0376	H3605	H0505	H6240	H8147	

Wale wote walikufa siku hiyo walikuwa watu elfu kumi na mbili elfu, wanaume na wanawake, wote ni watu wa Ai.

26

עַד	בַּכִּידוֹן	נָטָה	אֲשֶׁר	יָדוֹ	הֵשִׁיב	לֹא־	וַיהוֹשֻׁעַ	
hadi	kwa–mkuki	aliinyoosha	ambao	mkono–wake	hakuurudisha	hakuurudisha–	na–Yoshua	
H5704	H3591	H5186		H3027	H7725	H3808	H3091	

הָעָי׃	יֹשְׁבֵי	כָּל־	אֶת	הֶחֱרִים	אֲשֶׁר	
Ai	wakazi–wa	wakazi–wote–	–	alipoangamiza	alipoangamiza	
H5857	H3427	H3605	H0853			

Yoshua hakuukunja mkono wake ambao alikuwa ameunyosha huku akishikilia mkuki wake, mpaka pale alipowateketeza kabisa watu wote wa Ai.

27

כִּדְבַר	יִשְׂרָאֵל	לָהֶם	בָּזְזוּ	הַהִיא	הָעִיר	וּשְׁלַל	הַבְּהֵמָה	רַק
kwa–neno–la	Israeli	kwao	walichukua	huo	mji	na–nyara–za	wanyama	isipokuwa
H1697	H3478	H1992	H0962	H1931		H7998	H0929	H7535

יְהוֹשֻׁעַ׃	אֶת־	צִוָּה	אֲשֶׁר	יְהוָה
Yoshua	–	aliagiza	ambalo	Yahwe
H3091	H0853	H6680		H3068

Waisraeli walichukua tu wanyama na nyara kutoka katika mji kwa ajili yao wenyewe, kama Yahweh alivyokuwa amemwagiza Yoshua.

28

הַיּוֹם	עַד	שְׁמָמָה	עוֹלָם	תֵּל־	וַיְשִׂימֶהָ	הָעָי	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּשְׂרֹף
siku	hadi	ukiwa	milele	kilima–cha	na–akaifanya	Ai	–	Yoshua	na–akauchoma
H3117	H5704		H5769	H8510		H5857	H0853	H3091	H8313

הַזֶּה׃
hii
H2088

Yoshua aliichoma Ai na kuigeuza kuwa kichuguu cha mapango. Ni mahali palipoachwa ukiwa hata leo.

29 וְאֶת־ na– H0853 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 הָעַי Ai H5857 תָּלָה alimtundika H8518 עַל־ juu–ya H5704 עַד־ hadi– H6086 הָעֵץ mti H6256 עֵת wakati–wa H6153 הָעֶרֶב jioni

וּכְבוֹא na–jua–lilipotua H0935 הַשֶּׁמֶשׁ jua H8121 צִוָּה aliagiza H6680 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 וַיְרֵידוּ na–wakaushusha H3381 אֶת־ – H0853 נִבְלָתוֹ mwili–wake H5038 מִן־ kutoka– H6086 הָעֵץ mti

וַיַּשְׁלִיכוּ na–wakautupa H7993 אוֹתָהּ huo H0853 אֶל־ kwenye– H6607 פֶּתַח mlango–wa H8179 שַׁעַר lango–la H6256 הָעִיר mji וַיָּקִימוּ na–wakasimamisha עָלָיו juu–yake

פ ¶ הַזֶּה׃ hii H2088 הַיּוֹם siku H3117 עַד hadi H5704 גָּדוֹל kubwa אֲבָנִים mawe H0068 גַּל־ lundo–la H1530

Alimtundika mfalme wa Ai juu ya mti mpaka jioni. Na jua lilipokuwa linaenda kuzama, Yoshua aliwaagiza na wakautoa mwili wa mfalme wakaushusha chini ya mti na kuutupa mbele ya malango ya mji. Huko wakaweka kichuguu kikubwa cha mawe juu yake. Kichuguu hicho kimebaki huko hata leo.

30 אָז ndipo H1129 יִבְנֶה alijenga H3091 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H4196 מִזְבֵּחַ madhababu H3068 לַיהוָה kwa–Yahwe H0430 אֱלֹהֵי Mungu–wa H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H2022 בְּהַר katika–mlima–wa

עֵיבָל׃ Ebali

Kisha Yoshua akajenga madhababu kwa Yahweh, Mungu wa Israeli katika Mlima wa Ebali,

31 כַּאֲשֶׁר kama–vile H3789 צִוָּה aliagiza H5650 מֹשֶׁה Musa H3478 עֶבֶד־ mtumishi–wa H3068 יְהוָה Yahwe H0853 אֶת־ – H1121 בְּנֵי wana–wa H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H3789 כַּכָּתוּב kama–ilivyoandikwa

בְּסֵפֶר katika–kitabu–cha H4872 מֹשֶׁה Musa H8451 תּוֹרַת sheria–ya H4196 מִזְבַּח madhababu–ya H0068 אֲבָנִים mawe H8003 שְׁלֵמוֹת mazima H834 אֲשֶׁר ambayo H3808 לֹא־ hayaku H5130 הֵנִיף guswa

וַיַּעֲלוּ na–wakatoa H1270 בַּרְזֶל chuma עָלָיו juu–yake H3068 לַיהוָה kwa–Yahwe H5930 עֹלוֹת sadaka–za–kuteketezwa H2076 וַיִּזְבְּחוּ na–wakachinja

שְׁלָמִים׃ sadaka–za–amani H8002

kama vile Musa mtumishi wa Yahweh alivyowaagiza watu wa Israeli, kama ilivyoandikwa katika kitabu cha sheria ya Musa: “Madhababu ya mawe yasiyochongwa, ambayo juu yake hakuna mtu yeyote aliyetumia zana ya chuma.” Na allimtolea Yahweh sadaka ya kuteketezwa juu yake na wakatoa sadaka ya amani.

32 וַיִּכְתָּב־ na–akaandika– H3789 שָׁם huko H8033 עַל־ juu–ya H0068 הָאֲבָנִים mawe H0853 אֵת – H4932 מִשְׁנֵה nakala–ya H8451 תּוֹרַת sheria–ya H4872 מֹשֶׁה Musa H834 אֲשֶׁר ambayo H3789 כָּתַב aliandika

לִפְנֵי mbele–ya H6440 בְּנֵי wana–wa H3478 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli

Na huko aliandika juu ya mawe nakala ya sheria za Musa mbele ya watu wa Israeli.

33

עִמְּדִים	וְשֹׁפְטָיו	וְשֹׁטְרִים	וּזְקֵנָיו	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	
walisimama	na–waamuzi–wake	na–maafisa	na–wazee–wake	Israeli	na–Israeli–wote–	
H5975	H8199	H7860	H2205	H3478	H3605	

וּנְשֹׂאֵי	הַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	נֶגֶד	לָאָרֹון	וּמִזֶּה	וּמִזֶּה	
waliobeba	Walawi	makuhani	mbele–ya	kwa–sanduku	na–upande–huu	upande–huu	
H5375	H3881	H3548	H5048	H0727	H2088	H2088	

מוּל	אֶל־	חֻצְיוֹ	כָּאֶזְרָח	כַּגֵּר	יְהוָה	בְּרִית־	אֲרֹון
mbele–ya	kuelekea–	nusu–yao	kama–mwenyeji	mgeni	Yahwe	agano–la	sanduku–la
H4136	H0413	H2677	H0249	H1616	H3068	H1285	H0727

צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	עֵיבָל	הַר־	מוּל	אֶל־	וְהַחֻצְיוֹ	גְּרִזִים	הַר־
aliagiza	kama–vile	Ebali	mlima–wa	mbele–ya	kuelekea–	na–nusu–yao	Gerizimu	mlima–wa
H6680			H2022	H4136	H0413	H2677	H1630	H2022

בָּרִאשֹׁנָה׃	יִשְׂרָאֵל	הָעָם	אֶת־	לְבָרֵךְ	יְהוָה	עֶבֶד־	מֹשֶׁה	
kwanza	Israeli	watu–wa	–	kuwabariki	Yahwe	mtumishi–wa	Musa	
H7223	H3478		H0853	H1288	H3068	H5650	H4872	

Waisraeli wote, wazee wao, maafisa, na waamuzi wao walisimama katika sehemu mbili za sanduku mbele ya makuhani na Walawi ambao hulibeba sanduku la Agano la Yahweh - wageni pamoja na wazalia, nusu yao walisimama mbele ya Mlima Gerizimu na nusu walisimama mbele ya Mlima Ebali. Waliwabariki watu wa Israeli kama Musa mtumishi wa Yahweh alivyowaagiza hapo mwanzo.

34

וְהַקְלָלָה	הַבְּרָכָה	הַתּוֹרָה	דִּבְרֵי	כָּל־	אֶת־	קָרָא	כֵּן	וְאַחֲרֵי־
na–laana	baraka	sheria	maneno–ya	maneno–yote–	–	alisoma	hivyo	na–baadaye–
H7045	H1293	H8451	H1697	H3605	H0853	H7121		

הַתּוֹרָה׃	בְּסֵפֶר	הַכָּתוּב	כְּכָל־	
sheria	katika–kitabu–cha	yaliyoandikwa	kama–yote–	
H8451		H3789	H3605	

Baada ya hayo, Yoshua alisoma maneno yote ya sheria, baraka na laana, kama zilivyoandikwa katika kitabu cha sheria.

35

קָרָא	לֹא־	אֲשֶׁר	מֹשֶׁה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	מִכֹּל	דָּבָר	הָיָה	לֹא־
soma	haku	ambalo	Musa	aliagiza	ambayo–	kutoka–yote	neno	halikuwa	halikuwa–
H7121	H3808		H4872	H6680		H3605	H1697	H1961	H3808

וְהַגֵּר	וְהַטַּף	וְהַנָּשִׁים	יִשְׂרָאֵל	קְהַל	כָּל־	נֶגֶד	יְהוֹשֻׁעַ	
na–mgeni	na–watoto	na–wanawake	Israeli	mkutano–wa	mkutano–wote–	mbele–ya	Yoshua	
H1616	H2945	H0802	H3478	H6951	H3605	H5048	H3091	

פ	בְּקִרְבָּם׃	הַהֹלֵךְ	
¶	miongoni–mwao	aliyeenda	
	H7130	H1980	

Halikusalia hata neno moja katika yote ambayo Musa alimwagiza Yoshua ambalo halikusomwa mbele ya kusanyiko la Waisraeli lilojumuisha wanawake, watoto wadogo na wageni walioishi miongoni mwao.

Chapter 9

1 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־ הַמְּלָכִים אֲשֶׁר׀ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּהָר
na-ikawa waliposikia wafalme-wote- wafalme wa-ng'ambo-ya Yordani milimani
H1961 H8085 H3605 H4428 H5676 H3383 H2022

וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכֹל׀ גְּבוּל פְּוַאי־ קֹתֶה־ בְּכָל־ אֲשֶׁר־ הַגָּדוֹל הַיָּם בַּחוֹף
na-bondeni na-kando-kote-ya kubwa bahari pwani-ya
H8219 H3605 H0413 H3220 H2348

הַלְּבָנוֹן מוּל מִבְּלֵי־ אֶל־ הַגָּדוֹל
Lebanoni mbele-ya kuelekea- kubwa
H3844 H4136 H0413

וְהַיְבוּסִי׃ הַחִוִּי הַפְּרִזִּי הַכְּנַעֲנִי׀ וְהָאֱמֹרִי הַחִתִּי
na-Wayebusi Wahivi Waperizi Wakanaani na-Waamori Wahiti
H2983 H2340 H6522 H3669 H0567 H2850

Kisha wafalme wote walioishi ng'ambo ya mto Yordani katika nchi ya milima, na katika nchi za chini katika pwani za Bahari Kuu mbele ya Lebanoni - Wahiti, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi na Wayebusi -

2 וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּח�ֵם עִם־ יְהוֹשֻׁעַ וְעִם־ יִשְׂרָאֵל פֶּה כְּפִי־ אֶחָד׃
na-wakakusanyika pamoja kupigana na- Yoshua na- Israeli kwa-mdomo mmoja
H6908 H3161 H3091 H3478 H6310 H0259

פ
¶

hawa waliungana pamoja chini ya amri moja kuinua vita dhidi ya Yoshua na Israeli.

3 וְיוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן שָׁמְעוּ אֵת־ אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ
na-wakazi-wa Gibeoni walisikia – yaliyofanywa aliyofanya Yoshua kwa-Yeriko
H3427 H1391 H8085 H0853 H6213 H3091 H3405

וְלָעָי׃
na-kwa-Ai
H5857

Waliposikia wenyeji wa Gibeoni juu ya mambo aliyoyafanya Yoshua katika Yeriko na Ai,

4 וַיַּעֲשׂוּ גַּם־ הֵמָּה בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ וַיִּקְּחוּ
na-wakafanya pia- wao kwa-hila na-wakaenda na-wakajifanya-wajumbe na-wakachukua
H6213 H1571 H1992 H6195 H3212 H6737 H3947

וּמְבֻקָעִים בָּלִים יֵין וְנֹאדוֹת לַחֻמוֹרֵיהֶם בָּלִים שַׂקִּים
na-vilivyopasuka vya-zamani divai na-viriba-vya kwa-punda-zao makuukuu magunia
H1234 H1087 H3196 H4997 H2543 H1087 H8242

וּמְצֹרָרִים׃
na-vilivyofungwa

walipanga mpango wa udanganyifu. Walienda kama wajumbe. Walichukua magunia yaliyochakaa na kuyaweka juu ya punda. Walichukua pia viriba vilivyochakaa na kuchanika chanika na vilivyozibwa zibwa.

5 וּנְעָלוֹת בָּלוֹת וּשְׂלָמוֹת בִּרַגְלֵיהֶם מִגּוּנִי־ מְמֻטְלָאוֹת׃ בָּלוֹת
na-viatu vya-zamani na-nguo miguuni-mwao na-vilivyozibwa vya-zamani
H5275 H1087 H8008 H7272 H2921 H1087

וְכֹל׃ לֶחֶם צִידָם חֲבֻשׁ הָיָה נְקֻדִּים׃
na-mkate-wote-wa mkate-wa chakula-chao ulikuwa-mkavu ulikuwa na-ukungu
H3605 H3899 H6720 H3001 H1961 H5350

Walivaa miguuni mwao viatu vilivyozeeka na kutoboka toboka, na walivaa nguo kuukuu, zilichanika chanika. Na mikate yote katika chombo ilikuwa mikavu na yenye uvundo.

6

וְאֶל־ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ הַגִּלְגָּל הַמַּחֲנֶה אֶל־ יְהוֹשֻׁעַ אֶל־ וַיֵּלְכוּ
na–kwa kwake na–wakasema Gilgali kambi kwenye– Yoshua kwa– na–wakaenda
H0413 H0413 H0559 H1537 H4264 H0413 H3091 H0413 H3212

בְּרִית׃ לָנוּ כְּרֹתוּ־ וְעַתָּה בָּאנוּ רְחוֹקָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִישׁ
agano kwetu fanyeni– na–sasa tumekuja mbali kutoka–nchi–ya Israeli watu–wa
H1285 H3772 H6258 H0935 H7350 H0776 H3478 H0376

Kisha wakamwendea Yoshua katika kambi huko Giligali na wakamwambia yeye pamoja wa watu wa Israeli wakisema, “

7

אַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ אוּלַי הַחִוִּי אֶל־ יִשְׂרָאֵל אִישׁ־)וַיֹּאמֶר( ]ויאמרו[
wewe miongoni–mwetu labda Wahivi kwa– Israeli mtu–wa (na–akasema) [na–wakasema]
H7130 H0194 H2340 H0413 H3478 H0376 H0559 H0559

בְּרִית׃ לְךָ)אֶכְרָת־]אכרות־ וְאֵיךְ יוֹשֵׁב
agano kwako (nitafanya) [nitafanya] na–nitafanya–vipi unaishi
H1285 H3772 H3772 H3772 H3427

Tumesafiri kutoka nchi ya mbali, basi fanyeni agano nasi.” Watu wa Israeli wakawaamba Wahivi, “Huenda mnaishi karibu nasi. Twawezeje kufanya agano nanyi?”

8

יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר אֲנָחְנוּ עַבְדֶּיךָ יְהוֹשֻׁעַ אֶל־ וַיֹּאמְרוּ
Yoshua kwao na–akasema sisi watumishi–wako Yoshua kwa– na–wakasema
H3091 H0413 H0559 H0587 H5650 H3091 H0413 H0559

תָּבֹאוּ׃ וּמֵאַיִן אַתֶּם מִי
mnatoka na–kutoka–wapi ninyi ninyi–ni–nani
H0935 H0370 H4310

Wakamwambia Yoshua, “Sisi ni watumishi wako.”Yoshua akawauliza, “Ninyi ni akina nani? Mnatokea wapi?

9

לְשֵׁם עַבְדֶּיךָ בָּאוּ מְאֹד רְחוֹקָה מֵאֶרֶץ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ
kwa–jina–la watumishi–wako wamekuja sana mbali kutoka–nchi–ya kwake na–wakasema
H8034 H5650 H0935 H3966 H7350 H0776 H0413 H0559

אֲשֶׁר כָּל־ וְאֵת שָׁמְעוֹ שָׁמַעְנוּ כִּי־ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה
aliyoyafanya yote– na– habari–yake tumesikia kwa–sababu– Mungu–wako Yahwe
H0853 H8089 H8085 H0430 H3068

בְּמִצְרָיִם׃ עָשָׂה
Misri aliyofanya
H4714

Wakamwambia, “Watumishi wako wamekuja hapa kutokea nchi ya mbali, kwasababu ya jina la Yahweh Mungu wako. Tumesikia habari kumhusu na kuhusu kila kitu alichokifanya Misri -

10

אֲשֶׁר הָאֱמֹרִי מַלְכֵי לִשְׁנֵי עָשָׂה אֲשֶׁר כָּל־ וְאֵת
waliokuwa Waamori wafalme–wa kwa–wafalme–wawili aliyofanya aliyoyafanya yote– na–
H0567 H4428 H8147 H3605 H0853

אֲשֶׁר הַבָּשָׁן מֶלֶךְ־ וּלְעוֹג חֶשְׁבּוֹן מֶלֶךְ לְסִיחוֹן הַיַּרְדֵּן בְּעֵבֶר
aliyekuwa Bashani mfalme–wa na–Ogu Heshboni mfalme–wa Sihoni Yordani ng'ambo–ya
H1316 H4428 H5747 H2809 H4428 H5511 H3383 H5676

בְּעַשְׁתָּרוֹת׃
Ashtarothi
H6252

na kila kitu alichokifanya kwa wafalme wawili wa Waamori katika upande mwingine wa Yordani - kwa mfalme Sihoni wa Heshiboni, na kwa Ogu wa Bashani aliyekuwa katika Ashitarothi.

קְחוּ	לֵאמֹר	אַרְצֵנוּ	יֹשְׁבֵי	וְכָל־	זְקִינֵינוּ	אֵלֵינוּ	וַיֹּאמֶר	11
chukueni	kusema	nchi–yetu	wakazi–wa	na–wakazi–wote–	wazee–wetu	kwetu	na–wakasema	
H3947	H0559	H0776	H3427	H3605	H2205	H0413	H0559	

אֲלֵיהֶם׃	וַאֲמַרְתֶּם	לִקְרָאתָם	וּלְכוּ	לַדֶּרֶךְ	צֵידָה	בְּיֶדְכֶם	
kwao	na–mseme	kuwakuta	na–nendeni	kwa–safari	chakula	mikononi–mwenu	
H0413	H0559	H7125	H3212	H1870	H6720	H3027	

בְּרִית׃	לָנוּ	כִּרְתוּ־	וְעַתָּה	אֲנַחְנוּ	עַבְדֵיכֶם	
agano	kwetu	fanyeni–	na–sasa	sisi	watumishi–wenu	
H1285		H3772	H6258	H0587	H5650	

Wazee wetu na wenyeji wote wa nchi yetu walituambia," Chukueni chakula mikononi mwenu kwa ajili ya safari. Nendeni mkakutane nao, na kisha muwambie, "Sisi ni watumishi wenu. Fanyeni agano pamoja nasi."

צֵאתֵנוּ	בְּיוֹם	מִבָּתֵּינוּ	אֹתוֹ	הִצְטַיַּדְנוּ	חֹם	לַחְמֵנוּ	זֶה	12
tulipotoka	siku–ya	kutoka–nyumba–zetu	huo	tuliuchukua	ulikuwa–moto	mkate–wetu	huu	
H3318	H3117		H0853		H2525	H3899	H2088	

נִקְדִים׃	וְהָיָה	יָבֵשׁ	הִנֵּה	וְעַתָּה	אֲלֵיכֶם	לָלֶכֶת	
na–ukungu	na–umekuwa	umekuwa–mkavu	tazama	na–sasa	kwenu	kwenda	
H5350	H1961	H3001	H2009	H6258	H0413	H3212	

Huu ni mkate wetu, ulikuwa wa moto tulipouchukua kutoka katika nyumba zetu katika siku ile tulipotoka kuja kwenu. Lakini sasa, tazama, imekuwa kavu na yenye ukungu.

וְאֵלֶּה	הִתְבַּקָּעוּ	וְהִנֵּה	חֲדָשִׁים	מִלְּאנוּ	אֲשֶׁר	נֹאדוֹת	וְאֵלֶּה	13
na–hizi	vimepasuka	na–tazama	vipya	tulivijaza	ambavyo	viriba–vya	na–hizi	
H0428	H1234	H2009	H2319	H4390		H4997	H0428	

מְאֹד׃	הַדֶּרֶךְ	מֵרֹב	בָּלּוּ	וּנְעָלֵינוּ	שַׂלְמוֹתֵינוּ	
sana	safari	kwa–sababu–ya–urefu–wa	vimechakaa	na–viatu–vyetu	nguo–zetu	
H3966	H1870	H7230	H1086	H5275	H8008	

Viriba hivi vilikuwa vipya tulipovijaza, na tazama, sasa vinavuja. Nguo zetu na viatu vyetu vimechakaa na kuwa vikuukuu kwasababu ya safari ndefu."

שְׁאֵלוּ׃	לֹא	יְהוָה	פִּי	וְאֶת־	מִצֵּידָם	הָאֲנָשִׁים	וַיִּקְחוּ	14
uliza	hawaku	Yahwe	kinywa–cha	na–	chakula–chao	watu	na–wakachukua	
H7592	H3808	H3068	H6310	H0853		H0376	H3947	

kwahiyo, Waisraeli wakatwaa sehemu ya vyakula vyao, lakini walifanya hivyo bila ya kumwuliza Yahweh ili awaongoze.

וַיִּשְׁבְּעוּ	לְחַיּוֹתָם	בְּרִית	לָהֶם	וַיִּכְרֹת	שָׁלוֹם	יְהוֹשֻׁעַ	לָהֶם	וַיַּעַשׂ	15
na–wakaapa	kuwaokoa	agano	kwao	na–akafanya	amani	Yoshua	kwao	na–akafanya	
H7650	H2421	H1285		H3772	H7965	H3091			

הָעֵדָה׃	נְשִׂיאֵי	לָהֶם	
mkutano	viongozi–wa	kwao	
H5712			

Yoshua akafanya amani pamoja nao na kufanya agano pamoja nao ili waishi. Viongozi wa watu nao pia wakawaapia.

16 וַיְהִי מִקְצַה שִׁלֹּשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־כָּרְתוּ לָהֶם בְּרִית׃
na-ikawa mwisho-wa siku-tatu siku baada-ya walipofanya- walifanya kwao agano
H1961 H7969 H3117 H3772 H1285

וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־קִרְבִים הֵם אֵלָיו וְהֵם בְּקִרְבּוֹ יֹשְׁבִים׃
na-wakasikia kwamba- jirani wao kwake na-miongoni-mwake wanaishi
H8085 H7138 H1992 H0413 H7130 H1992 H3427

Siku tatu baada ya Waisraeli kufanya agano pamoja nao, waligundua kuwa walikuwa ni majirani zao na ya kwamba waliishi karibu nao.

17 וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ בְעָרֵיהֶם אֶל־בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
na-wakasafiri wana-wa Israeli na-wakafika kwenye- miji-yao siku-ya tatu
H5265 H3478 H0935 H0413 H3117 H7992

וְהֵם עָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים׃
na-miji-yao Gibeoni na-Kefira na-Beerothi na-Kiriathi-Yearimu
H3716 H1391 H0881 H7157

Kisha watu wa Israeli walisafiri na kufika katika miji yao katika siku ya tatu. Miji yao ilikuwa Gibeoni, Kefira, Beerothi, na Kiriathi Yearimu.

18 וְלֹא הִכּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה
na-hawaku wapiga wana-wa Israeli kwa-sababu- waliapa kwao viongozi-wa mkutano
H3808 H5221 H3478 H7650 H5712

וַיִּלֹּנוּ כָּל־הָעֵדָה עַל־נְשִׂיאִים׃
na-wakalalamika mkutano-wote- mkutano dhidi-ya viongozi
H5712 H3605

וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַנְּשִׂיאִים אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם
kwao tuliapa sisi mkutano-wote- kwa- viongozi viongozi-wote- Israeli wana-wa Mungu-wa kwa-Yahwe na-wakasema
H3068 H0430 H3478 H3605 H0413 H5712 H0587 H7650 H0559

וְעַתָּה נוּכַל לְנָגְעַ בָּהֶם׃
na-sasa tuweza hatuwezi Israeli Mungu-wa kwa-Yahwe kwao kuwagusa wao
H6258 H3201 H3808 H3478 H0430 H3068 H5060

Lakini viongozi wote waliwaambia watu wote wa Israeli, “Tumeapa kwa Yahweh, Mungu wa Israeli kwa ajili yao, na sasa hatuwezi kuwadhuru.

20 זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחֲיֶה וְלֹא־יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף
hivi tutafanya kwao na-kuwaokoa wao na-isiwe- itakuwa juu-yetu ghadhabu
H2063 H6213 H2421 H0853 H3808 H1961 H7107

אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃ עַל־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃
kwao tuliapa ambacho- kiapo kwa-sababu-ya
H7650 H7621

Hiki ndicho tutakachowafanyia: Tutawaacha waishi ili tuepuke ghadhabu ambayo yaweza kuja juu yetu kwasababu ya kiapo tulichowaapia.”

21 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִים יְחְיוּ וְיִהְיוּ חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם
na-wakasema kwao viongozi waishi na-wawe wakataji-wa kuni na-wachota- maji
H0559 H0413 H3478 H2421 H1961 H2404 H6086 H7579 H4325

לְכָל־הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִים׃
kwa-mkutano-wote- mkutano kama-vile walivyosema kwao viongozi
H3605 H5712 H3478 H1696

Viongozi wakawaambia watu, “Waacheni waishi.” Hivyo Wagibeoni wakawa wakata kuni na wachota maji wa Waisraeli wote, kama vile viongozi walivyosema juu yao.

22

אֹתָנוּ	רְמִיתֶם	לָמָּה׃	לֵאמֹר	אֲלֵיהֶם	וַיְדַבֵּר	יְהוֹשֻׁעַ	לָהֶם׀	וַיִּקְרָא
sisi	mlitudanganya	kwa–nini	kusema	kwao	na–akasema	Yoshua	wao	na–akawaita
H0853		H4100	H0559	H0413	H1696	H3091		H7121

יֹּשְׁבִים׃	בְּקִרְבֵּנוּ	וְאַתֶּם	מְאֹד	מִכֶּם׀	אֲנַחְנוּ	רְחוֹקִים	לֵאמֹר
mnaishi	miongoni–mwetu	lakini–ninyi	sana	kutoka–kwenu	sisi	mbali	kusema
H3427	H7130		H3966		H0587	H7350	H0559

Yoshua aliwaita na kuwaambia, “ Kwanini mlitudanya wakati mliposema, “Tuko mbali sana nanyi' wakati mnaishi hapa hapa miongoni mwetu?

23

עֹבֵד	מִכֶּם	יִכָּרֵת	וְלֹא־	אַתֶּם	אֲרוּרִים	וְעַתָּה
mtumwa	kutoka–kwenu	hataondolewa	na–hataondolewa–	ninyi	mmelaaniwa	na–sasa
H5650		H3772	H3808		H0779	H6258

אֱלֹהָי׃	לְבֵית	מַיִם	וְשֹׁאֲבֵי־	עֵצִים	וְחֹטְבֵי
Mungu–wangu	kwa–nyumba–ya	maji	na–wachota–	kuni	na–wakataji–wa
H0430		H4325	H7579	H6086	H2404

Na kwasababu hii, mmelaaniwa na baadhi yenu mtakuwa watumwa siku zote, wenye kukata kuni na kuchota maji kwa ajli ya nyumba ya Mungu wangu.”

24

הֵגַד	הֻגַּד	כִּי	וַיֹּאמְרוּ	יְהוֹשֻׁעַ	אֶת־	וַיַּעֲנוּ
ilisemwa	iliambiwa	kwa–sababu	na–wakasema	Yoshua	–	na–wakajibu
H5046	H5046		H0559	H3091	H0853	

עַבְדֶּיךָ	לְמֹשֶׁה	אֶת־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר	אֵת	לַעֲבָדֶיךָ
mtumishi–wake	Musa	–	Mungu–wako	Yahwe	aliagiza	jinsi	–	kwa–watumishi–wako
H5650	H4872	H0853	H0430	H3068	H6680		H0853	H5650

יֹּשְׁבֵי	כָּל־	אֶת־	וּלְהַשְׁמִיד	הָאָרֶץ	כָּל־	אֶת־	לָכֶם׀	לָתֵת
wakazi–wa	wakazi–wote–	–	na–kuwaangamiza	nchi	nchi–yote–	–	ninyi	kuwapa
H3427	H3605	H0853	H8045	H0776	H3605	H0853		H5414

אֶת־	וַנַּעֲשֶׂה	מִפְּנֵיכֶם	לְנַפְשֹׁתֵינוּ	מְאֹד	וַנִּירָא	מִפְּנֵיכֶם	הָאָרֶץ
–	na–tukafanya	mbele–yenu	kwa–nafsi–zetu	sana	na–tukaogopa	mbele–yenu	nchi
H0853		H6440	H5315	H3966	H3372	H6440	H0776

הַדָּבָר׃	הַזֶּה׃
jambo	hili
H1697	H2088

Walimjibu Yoshua na kusema, “Ni kwasababu watumishi wako waliambiwa kwamba Yahweh Mungu wenu alimwagiza Musa mtumishi wake kuwapa ninyi nchi yote, na kuwateteza wenyeji wote wa nchi mbele yenu - hivyo tuliogopa kwasababu yenu kwa ajili ya maisha yetu. Ndio maana tulifanya jambo hili.

25

לַעֲשׂוֹת	בְּעֵינֶיךָ	וְכַיָּשָׁר	כַּטּוֹב	בְּיֶדֶךָ	הִנֵּנוּ	וְעַתָּה
kutufanyia	machoni–pako	na–kilicho–sawa	kilicho–kizuri	mkononi–mwako	tuko	na–sasa
		H3477		H3027	H2009	H6258

עֲשֵׂה׃	לָנוּ
fanya	sisi

Tazama sasa, mnatumiliki chini ya utawala wenu. Chochote kilichochema na haki kwenu kutufanyia, fanyeni.”

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	מִזֶּה	אוֹתָם	וַיַּצֵּל	כֵּן	לָהֶם	וַיַּעַשׂ	26
Israeli	wana-wa	kutoka-mkononi-mwa	wao	na-akawaokoa	hivyo	kwao	na-akafanya	
H3478		H3027	H0853	H5337				

הֲרָגוּם׃	וְלֹא
waua	na-hawaku
H2026	H3808

Basi Yoshua aliwafanyia hivi: aliwaondoa katika mamlaka ya watu wa Israeli, na Waisraeli hawakuwaua.

לָעֲדָה	מַיִם	וְשֹׁאֲבֵי	עֵצִים	חֹטְבֵי	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּתְּנֵם		27
kwa-mkutano	maji	na-wachota	kuni	wakataji-wa	hiyo	siku	Yoshua	na-akawaweka		
H5712	H4325	H7579	H6086	H2404	H1931	H3117	H3091	H5414		
	יִבְחָר׃	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	אֶל־	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד־	יְהוָה	וּלְמִזְבָּח	פ ¶
	atachagua	ambapo	mahali	katika-	hii	siku	hadi-	Yahwe	na-kwa-madhabahu-ya	
	H0977		H4725	H0413	H2088	H3117	H5704	H3068	H4196	

Siku hiyo Yoshua aliwafanya Wagibeoni kuwa wakata kuni na wachotaji wa maji kwa jamii, na kwa madhabahu ya Yahweh hadi leo katika sehemu ambayo Yahweh huichagua.

Chapter 10

אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	לָכַד	כִּי־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	מֶלֶךְ	אֲדֹנִי־צֶדֶק	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי	1
–	Yoshua	alitwaa	kwamba-	Yerusalemu	mfalme-wa	Adoni-Sedeki	aliposikia	na-ikawa	
H0853	H3091	H3920		H3389	H4428	H0139	H8085	H1961	
עָשָׂה	כֵּן־	וּלְמַלְכָּהּ	לִיְרִיחוֹ	עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר	וַיַּחֲרִימָהּ	הָעַי		
alifanya	hivyo-	na-kwa-mfalme-wake	kwa-Yeriko	fanya	kama-alivyo	na-akaiangamiza	ha-Ai		
	H4428		H3405				H5857		
אֶת־	גִּבְעוֹן	יֹשְׁבֵי	הִשְׁלִימוּ	וְכִי	וּלְמַלְכָּהּ	לָעַי			
na-	Gibeoni	wakaaji-wa	walifanya-amani	na-kwamba	na-kwa-mfalme-wake	kwa-ha-Ai			
H0854	H1391	H3427			H4428	H5857			
בְקִרְבָם׃	וַיִּהְיוּ	יִשְׂרָאֵל							
katikati-yao	na-wakawa	Israeli							
H7130	H1961	H3478							

Ikawa Adonizedeki, mfalme wa Yerusalemu, alisikia kuwa Yoshua ameiteka Ai na ameiteketeza kabisa, kama alivyokwisha kufaya huko Yeriko na mfalme wake. Na alisikia jinsi ambavyo watu wa Gibeoni walivyofanya amani na watu wa Israeli na walikuwa wanaishi miongoni mwao.

עָרֵי	כְּאַחַת	גִּבְעוֹן	גְּדוֹלָה	עִיר	כִּי	מְאֹד	וַיִּירְאוּ	2
miji-ya	kama-mojawapo-ya	Gibeoni	mkubwa	mji	kwa-sababu	sana	na-wakaogopa	
	H0259	H1391				H3966	H3372	
גִּבֹּרִים׃	אֲנָשֶׁיהָ	וְכֹל־	הָעַי	מִן־	גְּדוֹלָה	הִיא	וְכִי	הַמַּמְלָכָה
mashujaa	watu-wake	na-wote-	ha-Ai	kuliko-	kubwa	hiyo	na-kwa-sababu	ha-ufalme
H1368	H0376	H3605	H5857			H1931		H4467

Watu wa Yerusalemu waliogopa sana kwasababu Gibeoni ulikuwa mji mkubwa, kama mmoja wa miji ya kifalme. Ilikuwa kubwa kuliko Ai, na watu wake wote walikuwa ni mashujaa wenye nguvu.

3 וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶל־הוֹהָם מֶלֶךְ חֶבְרוֹן
na-akatuma Adoni-Sedeki mfalme-wa Yerusalemu kwa- Hohamu mfalme-wa- Hebroni
H7971 H0139 H4428 H3389 H0413 H1944 H4428 H2275

וְאֶל־פִּרְאָם מֶלֶךְ יַרְמוּת וְאֶל־יָפִיעַ מֶלֶךְ לָכִישׁ וְאֶל־דְּבִיר מֶלֶךְ עֶגְלוֹן לֵאמֹר׃
na-kwa- Piramu mfalme-wa- Yarmuthi na-kwa- Yafia mfalme-wa- Lakishi na-kwa- Debiri mfalme-wa- Egloni akisema
H0413 H6502 H4428 H3412 H0413 H3309 H4428 H3923 H0413 H1688 H4428 H5700 H0559

Hivyo Adonizedeki, mfalme wa Yerusalemu, alituma ujumbe kwa Hohamu, mfalme wa Hebroni, na kwa Piramu, mfalme wa Yarimuthi, na kwaYafia, mfalme wa Lakishi, na kwa Debiri, mfalme wa Eguloni:

4 הַשְׁלִימָה כִּי־גִבְעוֹן אֶת־ וְנַכֶּה וְעִזְרֵנִי אֲלַי עֲלוֹ־
imefanya-amani kwa-sababu- Gibeoni – na-tupige na-mnisaidie kwangu pandeni-
H3898 H3588 H1391 H0853 H5221 H5826 H0413 H5927

יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֶת־
Yoshua na- wana-wa Israeli na-
H3091 H0854 H1121 H3478 H0854

“Njooni kwangu na mnisaidie. Tuishambulie Gibeoni kwasababu wamefanya amani na Yoshua pamoja na watu wa Israeli.

5 יְרוּשָׁלַם מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי מַלְכֵי וְחַמֶּשֶׁת וַיַּעֲלוּ וַיִּאָסְפוּ
Yerusalemu mfalme-wa ha-Waamori wafalme-wa watano na-wakapanda na-wakakusanyika
H3389 H4428 H0567 H4428 H2568 H5927 H0622

הֵם עֶגְלוֹן מֶלֶךְ־ לָכִישׁ מֶלֶךְ־ יַרְמוּת מֶלֶךְ־ חֶבְרוֹן מֶלֶךְ־
wao Egloni mfalme-wa- Lakishi mfalme-wa- Yarmuthi mfalme-wa- Hebroni mfalme-wa-
H1992 H5700 H4428 H3923 H4428 H3412 H4428 H2275 H4428

עָלֶיהָ׃ וַיִּלָּחֲמוּ גִּבְעוֹן עַל־ וַיַּחֲנוּ מָחֲנֵיהֶם וְכָל־
juu-yake na-wakapigana Gibeoni juu-ya na-wakapiga-kambi makambi-yao na-yote-
H5921 H3898 H1391 H5921 H2583 H4264 H3605

Wafalme watano wa Waamori; mfalme wa Yerusalemu, mfalme wa Hebroni, mfalme wa Yarimuthi, mfalme wa Lakishi, na mfalme wa Eguloni walikwea, wao pamoja na majeshi yao yote. Walipanga sehemu yao kinyume na Wagibeoni na waliwashambulia.

6 אַל־ לֵאמֹר הַגִּלְגָּלָה הַמַּחֲנֶה אֶל־ יְהוֹשֻׁעַ אֶל־ גִּבְעוֹן אֲנָשֵׁי וַיִּשְׁלְחוּ
usi- wakisema ha-Gilgali ha-kambi kwa- Yoshua kwa- Gibeoni watu-wa na-wakatuma
H0408 H0559 H1537 H4264 H0413 H3091 H0413 H1391 H0376 H7971

לָנוּ עָלָה מַלְאֲכֶיךָ כְּתוֹכָה־ מִכְּנֶיךָ
sisi panda kutoka-watumishi-wako mikono-yako
H5927 H5650 H3027

וְהוֹשִׁיעָה מְהֵרָה אֵלֵינוּ עֲלֵה תָּרֶף
na-utuokoe haraka kwetu panda legeze
H3467 H4120 H0413 H5927 H7503

יֹשְׁבֵי הָאֱמֹרִי מַלְכֵי כָּל־ אֵלֵינוּ נִקְבְּצוּ כִּי וְעָזְרֵנוּ
wakaaji-wa ha-Waamori wafalme-wa wote- kwetu wamekusanyika kwa-sababu na-utusaidie
H3427 H0567 H4428 H3605 H0413 H6908 H5826

הָהָר׃
ha-mlima
H2022

Watu wa Gibeoni walituma ujumbe kwa Yoshua na kwa jeshi huko Giligali. Walisema, “ Upesi! Msiuondoa mkono wenu kutoka kwa watumishi wenu. Kwaeni mje haraka na mtuokoe. Mtusaide, maana wafalme wote wa Waamori wanaoishi katika nchi ya milima wamekusanyika kwa pamoja ili watushambulie.

עִמּוֹ	הַמִּלְחָמָה׃	עַם	וְכָל־	הוּא	הַגִּלְגָּל	מִן־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּעַל		7
pamoja–naye	ha–vita	watu–wa	na–wote–	yeye	ha–Gilgali	kutoka–	Yoshua	na–akapanda		
	H4421		H3605	H1931	H1537		H3091	H5927		

פ	הֶחָיִל׃	גִּבּוֹרֵי	וְכָל
¶	ha–jeshi	mashujaa–wa	na–wote
	H2428	H1368	H3605

“Yoshua alipanda kutoka Giligali, yeye na watu wote wa vita pamoja naye, na watu wote wapiganaji.

בְּיָדֶךָ	כִּי	מֵהֶם	תִּירָא	אַל־	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	8
katika–mkono–wako	kwa–sababu	wao	waogope	usi–	Yoshua	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H3027		H1992	H3372	H0408	H3091	H0413	H3068	H0559	

בְּפָנֶיךָ׃	מֵהֶם	אִישׁ	יַעֲמֹד	לֹא־	נְתַתִּים
mbele–yako	miongoni–mwao	mtu	atasimama	hata–	nimewatia
H6440	H1992	H0376	H5975	H3808	H5414

Yahweh akamwambia Yoshua, “Usiwaogope. Nimewatiwa wote katika mkono wako. Hakuna hata mmoja wao atakayeweza kuzuia mashambulizi yako.”

הַגִּלְגָּל׃	מִן־	עָלָה	הַלַּיְלָה	כָּל־	פִּתְאֹם	יְהוֹשֻׁעַ	אֲלֵיהֶם	וַיָּבֹא	9
ha–Gilgali	kutoka–	alipanda	ha–usiku	usiku–wote	ghafula	Yoshua	kwao	na–akaja	
H1537		H5927	H3915	H3605	H6597	H3091	H0413	H0935	

Baada ya kutembea usiku kucha kutoka Giligali, ghafla Yoshua aliwafikilia.

בְּגִבְעוֹן	גְּדוֹלָה	מַכָּה־	וַיַּכֵּם	יִשְׂרָאֵל	לִפְנֵי	יְהוָה	וַיְהֻמֵּם		10
katika–Gibeoni	kubwa	pigo–	na–akawapiga	Israeli	mbele–ya	Yahwe	na–akawavuruga		
H1391		H4347	H5221	H3478	H6440	H3068	H2000		

וְעַד־	עֲזֵקָה	עַד־	וַיַּכֵּם	בֵּית־חוֹרֹן	מַעֲלֵה	דֶּרֶךְ	וַיִּרְדְּפֵם
na–hadi–	Azeka	hadi–	na–akawapiga	Bethi–Horoni	mwpando–wa	njia–ya	na–akawafuatia
H5704	H5825	H5704	H5221	H1032		H1870	H7291

מַקֵּדָה׃
Makeda
H4719

Na Yahweh alichanganya maadui mbele za Israeli - ambao waliwaua mauaji makubwa mno huko Gibeoni, na wale waliowafuata njiani iendayo Bethi Horoni, nao waliuwaua katika njia iendayo Azeka na Makeda.

וַיהוָה	בֵּית־חוֹרֹן	בְּמוֹרָד	הֵם	יִשְׂרָאֵל	מִפְּנֵי	וּבְנָסָם	וַיְהִי		11
na–Yahwe	Bethi–Horoni	katika–mteremko–wa	wao	Israeli	mbele–ya	walipokimbia	na–ikawa		
H3068	H1032	H4174	H1992	H3478	H6440	H5127	H1961		

רַבִּים	וַיָּמֻתוּ	עֲזֵקָה	עַד־	הַשָּׁמַיִם	מִן־	גְּדֹלוֹת	אֲבָנִים	עֲלֵיהֶם׀	הִשְׁלִיךְ
wengi	na–wakafa	Azeka	hadi–	ha–mbingu	kutoka–	makubwa	mawe	juu–yao	alirusha
	H4191	H5825	H5704	H8064			H0068		H7993

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	הָרְגוּ	מֵאֲשֶׁר	הַבָּרָד	בְּאַבְנֵי	מֵתוּ	אֲשֶׁר־	
Israeli	wana–wa	waliowaua	kuliko–wale	ha–mvua–ya–mawe	kwa–mawe–ya	walikufa	ambao–	
H3478		H2026		H1259	H0068	H4191		

ס	בֶּחָרֶב׃	
¶	kwa–upanga	
	H2719	

Na walipokuwa wakikimbia mbio kutoka kwa Waisraeli, chini ya mlima kutoka Bethi Horoni, Yahweh alitupa mawe makubwa kutoka mbinguni juu yao wote katika njia iendayo Azeka, nao wakafa. Watu waliouawa kwa mawe walikuwa ni wengi zaidi kuliko wale waliouawa kwa upanga wa watu wa Israeli.

12

הָאֱמֹרִי	אֶת־	יְהוָה	תָּת	בְּיוֹם	לַיהוָה	יְהוֹשֻׁעַ	יְדַבֶּר	אָז
ha–Waamori	–	Yahwe	alipotoa	katika–siku	kwa–Yahwe	Yoshua	aliposema	ndipo
H0567	H0853	H3068	H5414	H3117	H3068	H3091	H1696	

בְּגִבְעוֹן	שֵׁמֶשׁ	יִשְׂרָאֵל	לְעֵינֵי		וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לִפְנֵי
katika–Gibeoni	jua	Israeli	mbele–ya–macho–ya		na–akasema	Israeli	wana–wa	mbele–ya
H1391	H8121	H3478			H0559	H3478		H6440

אַיָּלוֹן׃	בְּעֵמֶק	וְיָרֵחַ	דּוֹם
Aiyaloni	katika–bonde–la	na–mwezi	simama
H0357	H6010	H3394	

Kisha Yoshua akamwambia Yahweh katika siku ambayo Yahweh aliwapa watu wa Israeli ushindi dhidi ya Waamori. Hiki ndicho Yoshua alichosema kwa Yahweh mbele ya Israeli. “ Jua lisimame katika Gibeoni, na mwezi, usimame katika bonde la Aijaloni.”

13

הֲלֹא־	אָזְיָו	גּוֹי	יִקֹּם	עַד־	עָמָד	וְיָרֵחַ	הַשֶּׁמֶשׁ	וַיִּדֹּם
je–si–	adui–zake	taifa	ilipolipiza	hadi–	alisimama	na–mwezi	ha–jua	na–likasimama
H3808	H0341		H5358	H5704	H5975	H3394	H8121	

בַּחֲצִי	הַשֶּׁמֶשׁ	וַיַּעֲמָד	הַיָּשָׁר	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבָה	הִיא
katikati–ya	ha–jua	na–likasimama	ha–Yashari	kitabu–cha	katika–	imeandikwa	hii
H2677	H8121	H5975	H3477			H3789	H1931

תָּמִים׃	כְּיוֹם	לָבוֹא	אָץ	וְלֹא־	הַשָּׁמַיִם
kamili	kama–siku	kuja	kuharakisha	na–hali–	ha–mbingu
H8549	H3117	H0935	H0213	H3808	H8064

Jua lilisimama, na mwezi ukaacha kwenda mpaka taifa lilipolipiza kisasi dhidi ya maadui zao. Je hili halikuandikwa katika Kitabu cha Yashari? Jua lilikaa katikati ya anga; halilkuzama kwa siku nzima hivi.

14

יְהוָה	לִשְׁמֹעַ	וְאַחֲרָיו	לְפָנָיו	הַהוּא	כַּיּוֹם	הָיָה	וְלֹא
Yahwe	kwa–kusikia	na–baada–yake	kabla–yake	hiyo	kama–ha–siku	kulikuwa	na–hali–
H3068	H8085		H6440	H1931	H3117	H1961	H3808

פ	לְיִשְׂרָאֵל׃	נִלְחָם	יְהוָה	כִּי	אִישׁ	בְּקוֹל
¶	kwa–Israeli	alipigana	Yahwe	kwa–sababu	mtu	sauti–ya
	H3478		H3068		H0376	

Haijawahi kutokea siku nyingine kama hiyo kabla au baada yake, wakati Yahweh alipotii sauti ya mtu. Kwa kuwa Yahweh alikuwa akifanya vita badala ya Israeli.

15

הַגִּלְגָּלָה׃	הַמַּחֲנֶה	אֶל־	עִמּוֹ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיָּשָׁב
ha–Gilgali	ha–kambi	kwa–	pamoja–naye	Israeli	na–wote–	Yoshua	na–akarudi
H1537	H4264	H0413		H3478	H3605	H3091	H7725

Yoshua na Israeli yote pamoja naye walirudi kambini huko Giligali.

16

בְּמַקֵּדָה׃	בַּמְּעָרָה	וַיֵּחָבְאוּ	הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	חֲמֵשֶׁת	וַיִּנָּסוּ
katika–Makeda	katika–pango	na–wakajificha	hawa	ha–wafalme	watano	na–wakakimbia
H4719	H4631	H2244	H0428	H4428	H2568	H5127

Basi wale wafalme watano walikuwa wametoroka na kujificha wao wenyewe katika pango huko Makeda.

17 וַיָּקָם לִיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִמְצָאוּ חֲמֻשֶּׁת הַמְלָכִים הָאֵלֶּה נֶחְבְּאִים בְּמְעָרָה בְּמַקֵּדָה׃
na-akaambiwa Yoshua akisema wamepatikana watano ha-wafalme wakijificha katika-ha-pango katika-Makeda
H5046 H3091 H0559 H4672 H2568 H4428 H2244 H4631 H4719

Taarifa zilimfikia Yoshua kusema, “Wafalme watano wamepatikana wamejificha katika pango huko Makeda!”

18 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גְּלוּ מִעָלֵינוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֶל־פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקֵידוּ
na-akasema Yoshua viriingisheni mawe makubwa kwa- mlango-wa ha-pango na-wekeni
H0559 H3091 H1556 H0068 H0413 H6310 H4631

עָלֶיהָ אֲנָשִׁים לְשָׁמְרָם׃
juu-yake watu kuwalinda
H8104 H0376

Yoshua akasema, “Viringisheni mawe makubwa katika mlango wa pango na muweke wanajeshi hapo ili kuwalinda.

19 וְאַתֶּם אַל־תַּעַמְדוּ רִדְפוּ אַחֲרֵי אֹיְבֵיכֶם וְזַנַּבְתֶּם אוֹתָם אַל־תִּתְּנוּם
na-ninyi msi- simame wafuatieni nyuma-ya adui-zenu na-wakateni-mkia wao msi-
H0408 H5975 H7291 H0310 H0341 H2179 H0853 H0408

כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נְתָנָם בְּיֶדְכֶם׃
kwa-sababu Yahwe Mungu-wenu amewatia mikononi-mwenu
H3588 H3068 H0430 H5414 H3027

Msibaki na kukaa nyie wenyewe. Bali wafuatilieni maadui zenu na kuwashumbulia kutokea kwa nyuma. Msiwaruhusu kuingia katika miji yao, kwa kuwa Yahweh Mungu wenu amewatia katika mkono wenu.”

20 וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹתָם מַכָּה גְּדוֹלָה־עַד הִכָּרְתָם
na-ikawa alipomaliza Yoshua na-wana-wa Israeli kuwapiga pigo kubwa- sana hadi-
H1961 H3615 H3091 H1121 H3478 H5221 H4347 H1419 H3966 H5704

וְהַשְׂרִידִים וְנָבְאוּ מִיֹּנְגֵי מְשָׁרְדוּ אֶל־עָרֵי מִבְצָר׃
na-walionusurika na-wakaingia miongoni-mwao walinusurika katika- miji-ya
H8300 H0935 H1992 H8277 H0413 H5892

Yoshua na wana Waisraeli walikuwa wamemaliza kuwaua kwa mauaji makubwa sana, mpaka pale walipokuwa wameteketezwa kabisa; watu wachache tu walipona waliotoroka walifika miji ya ngome.

21 וַיָּשֻׁבוּ כָל־הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָלַץ
na-wakarudi wote- ha-watu kwa- ha-kambi kwa- Yoshua Makeda kwa-amani hali-
H7725 H3605 H5971 H0413 H4264 H0413 H3091 H4719 H7965 H3808

אִישׁ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־לְשֹׁנוֹ׃
kwa-mtu Israeli kwa-wana-wa – ulimi-wake
H0376 H3478 H0853 H3956

חָרַץ
alinoa
H2782

Kisha jeshi lote lilirudi kwa Yoshua likiwa na amani katika kambi huko Makeda. Na hakuna hata mmoja aliyethubutu kusema hata neno moja kinyume na watu wa Israeli.

22

אֶת־	אֵלַי	וְהוֹצִיאוּ	הַמְּעָרָה	פִּי	אֶת־	פִּתְחוּ	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר
–	kwangu	na–watoeni	ha–pango	mlango–wa	–	fungueni	Yoshua	na–akasema
H0853	H0413	H3318	H4631	H6310	H0853		H3091	H0559

הַמְּעָרָה׃	מִן־	הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	חֲמֻשֶּׁת	
ha–pango	kutoka–	hawa	ha–wafalme	watano	
H4631		H0428	H4428	H2568	

Kisha Yoshua akasema, “Fungueni mlango wa pango, watoeni nje na waleteni kwangu hawa wafalme watano.”

23

מִן־	הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	חֲמֻשֶּׁת	אֶת־	אֵלָיו	וַיֹּצִיאוּ	כֵּן	וַיַּעֲשׂוּ	
kutoka–	hawa	ha–wafalme	watano	–	kwake	na–wakawatoa	hivyo	na–wakafanya	
	H0428	H4428	H2568	H0853	H0413	H3318			

מֶלֶךְ	אֶת־	חֶבְרוֹן	מֶלֶךְ	אֶת־	יְרוּשָׁלַם	מֶלֶךְ	וְאֶת	הַמְּעָרָה	
mfalme–wa	–	Hebroni	mfalme–wa	–	Yerusalemu	mfalme–wa	–	ha–pango	
H4428	H0853		H4428	H0853	H3389	H4428	H0853	H4631	

עֶגְלוֹן׃	מֶלֶךְ	אֶת־	לָכִישׁ	מֶלֶךְ	אֶת־	יַרְמוּת
Egloni	mfalme–wa	–	Lakishi	mfalme–wa	–	Yarmuthi
H5700	H4428	H0853	H3923	H4428	H0853	H3412

Walifanya kama Yoshua alivyosema. Waliwaleta wafalme watano kutoka katika pango - mfalme wa Yerusalemu, mfalme wa Hebroni, mfalme wa Yarmuthi, mfalme wa Lakishi na mfalme wa Egloni.

24

אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּקְרָא	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	הָאֱלֹהִים	הַמְּלָכִים	אֶת־	כְּהוֹצִיאָם	וַיְהִי
kwa–	Yoshua	na–akawaita	Yoshua	kwa–	hawa	ha–wafalme	–	walipowatoa	na–ikawa
H0413	H3091	H7121	H3091	H0413	H0428	H4428	H0853	H3318	H1961

הֲהָלְכוּא	הַמִּלְחָמָה	אַנְשֵׁי	קְצִינֵי	אֶל־	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	כָּל־
waliokwenda	ha–vita	watu–wa	wakuu–wa	kwa–	na–akasema	Israeli	watu–wa	wote–
H1980	H4421	H0376	H7101	H0413	H0559	H3478	H0376	H3605

הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	צַוְּארֵי	עַל־	רַגְלֵיכֶם	אֶת־	שִׂימוּ	קִרְבוּ	אִתּוֹ	
hawa	ha–wafalme	shingo–za	juu–ya	miguu–yenu	–	wekeni	sogeeni	pamoja–naye	
H0428	H4428			H7272	H0853		H7126	H0854	

צַוְּארֵיהֶם׃	עַל־	רַגְלֵיהֶם	אֶת־	וַיָּשִׂימוּ	וַיַּקְרִבוּ	
shingo–zao	juu–ya	miguu–yao	–	na–wakaweka	na–wakasogea	
		H7272	H0853		H7126	

Na walipowaleta wafalme kwa Yoshua, alimwita kila mtu wa Israeli, na aliwaambia maakida wa wanajeshi waliokuwa wameenda vitani pamoja naye “ Kanyageni miguu yenu juu ya shingo zao.” Basi walikuja na kukanyaga miguu yao juu ya shingo zao.

25

וְאִמְצוּ	חִזְקוּ	תֵּחָתּוּ	וְאַל־	תִּירְאוּ	אַל־	יְהוֹשֻׁעַ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	
na–imara	kuweni–hodari	kate–tamaa	na–msi–	ogope	msi–	Yoshua	kwao	na–akasema	
H0553	H2388	H2865	H0408	H3372	H0408	H3091	H0413	H0559	

אוֹתָם׃	נִלְחָמִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	אֹיְבֵיכֶם	לְכָל־	יְהוָה	יַעֲשֶׂה	כָּכָה	כִּי
nao	mnapigana	ninyi	ambao	adui–zenu	kwa–wote–	Yahwe	atafanya	hivyo	kwa–sababu
H0853				H0341	H3605	H3068		H3602	

Kisha akawaambia, 'Msiogope wala kufadhaika. uwe na moyo mkuu na jasiri. Na hiki ndicho Mungu atakachokifanya kwa maadui wenu wote ambao mtapigana nao'.

חֲמִשָּׁה	עַל	וַיִּתְלֹם	וַיְמִיתֵם	כֵּן	אַחֲרֵי־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּכֵּם		26
mitano	juu–ya	na–akawatundika	na–akawaua	hivyo	baada–ya–	Yoshua	na–akawapiga		
H2568		H8518	H4191			H3091	H5221		

הָעָרֶב׃	עַד־	הָעֵצִים	עַל־	תְּלוּיִם	וַיִּהְיוּ	עֵצִים		
ha–jioni	hadi–	ha–miti	juu–ya	wametundikwa	na–wakawa	miti		
H6153	H5704	H6086		H8518	H1961	H6086		

Kisha Yoshua akawashambulia na kuwaua wafalme. Aliwatundika wote watano juu ya miti. Waliwatundika juu ya miti hata jioni.

מֵעַל	וַיּוֹרִידוּם	יְהוֹשֻׁעַ	צִוָּה	הַשֶּׁמֶשׁ	בּוֹא	וּלְעֵת	וַיְהִי		27
kutoka–juu–ya	na–wakawashusha	Yoshua	aliagiza	ha–jua	kuzama–kwa	wakati–wa	na–ikawa		
	H3381	H3091	H6680	H8121	H0935	H6256	H1961		

וַיָּשִׁמוּ	שָׁם	נֶחְבְּאוּ־	אֲשֶׁר	הַמְּעָרָה	אֶל־	וַיַּשְׁלִכֻם	הָעֵצִים	
na–wakaweka	huko	walikuwa–wamejificha–	ambalo	ha–pango	katika–	na–wakawatupa	ha–miti	
	H8033	H2244		H4631	H0413	H7993	H6086	

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עֶצֶם	עַד־	הַמְּעָרָה	פִּי	עַל־	גְּדֹלוֹת	אֲבָנִים
¶	hii	ha–siku	mfupa–wa	hadi–	ha–pango	mlango–wa	juu–ya	makubwa	mawe
	H2088	H3117	H6106	H5704	H4631	H6310			H0068

Ilipokuwa jioni, Yoshua alitoa maagizo, nao waliwashusha chini ya miti na kisha wakawatupa katika pango ambalo walikuwa wamejificha wao wenyewe. Waliweka mawe makubwa juu ya mlango wa pango. Mawe hayo yapo pale hadi leo hii.

חֶרֶב	לְפִי־	וַיַּכֶּהָ	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוֹשֻׁעַ	לָכַד	מַקֵּדָה	וְאֶת־		28
upanga	kwa–makali–ya–	na–akaiipiga	hiyo	katika–ha–siku	Yoshua	alitwaa	Makeda	na–		
H2719	H6310	H5221	H1931	H3117	H3091	H3920	H4719	H0853		

לֹא	בָּהּ	אֲשֶׁר־	הַנֶּפֶשׁ	כָּל־	וְאֶת־	אוֹתָם	הֶחֱרִם	מַלְכָּהּ	וְאֶת־
haku	ndani–yake	ambao–	ha–nafsi	wote–	na–	wao	aliangamiza	mfalme–wake	na–
H3808			H5315	H3605	H0853	H0853		H4428	H0853

עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר	מַקֵּדָה	לְמֶלֶךְ	וַיַּעַשׂ	שָׂרִיד	הִשְׁאִיר	
fanya	kama–alivyo	Makeda	kwa–mfalme–wa	na–akafanya	mtu–aliyenusurika	acha	
		H4719	H4428		H8300	H7604	

יְרִיחֹו׃	לְמֶלֶךְ	
Yeriko	kwa–mfalme–wa	
H3405	H4428	

Na kwa namna hii, katika siku hiyo Yoshua aliuteka mji wa Makeda na aliwaua watu wote huko kwa upanga, pamoja na mfalme wake. Aliwateketeza wote kabisa pamoja na kila kiumbe hai kilichokuwa huko. Hakuna hata mmoja aliyesalia. Alichomfanyia mfalme wa Makeda ni sawa sawa na kile alichokuwa amemfanyia mfalme wa Yeriko.

וַיִּלָּחֶם	לִבְנָה	מִמַּקֵּדָה	עִמּוֹ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּעֲבֹר		29
na–akapigana	Libna	kutoka–Makeda	pamoja–naye	Israeli	na–wote–	Yoshua	na–akapita		
	H3841	H4719		H3478	H3605	H3091			

לִבְנָה׃	עִם־
Libna	na–
H3841	

Yoshua na Israeli wote waliipita Makeda na kufika Libna. Na huko waliingia katika vita dhidi ya Libna.

30

וַיַּכֵּהוּ	מַלְכָּהּ	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּיָד	אוֹתָהּ	גַּם־	יְהוָה	וַיִּתֵּן	
na-akaiipiga	mfalme-wake	na-	Israeli	mkononi-mwa	yeye	pia-	Yahwe	na-akamtia	
H5221	H4428	H0853	H3478	H3027	H0853	H1571	H3068	H5414	

הִשְׁאִיר	לוֹא־	בָּהּ	אֲשֶׁר־	הַנֶּפֶשׁ	כָּל־	וְאֶת־	חֶרֶב	לְפִי־
acha	haku-	ndani-yake	ambao-	ha-nafsi	wote-	na-	upanga	kwa-makali-ya-
H7604	H3808			H5315	H3605	H0853	H2719	H6310

עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר	לְמַלְכָּהּ	וַיַּעַשׂ	שָׂרִיד	בָּהּ
fanya	kama-alivyo	kwa-mfalme-wake	na-akafanya	mtu-aliyenusurika	ndani-yake
		H4428		H8300	

ס	יְרִיחוֹ׃	לְמֶלֶךְ	
¶	Yeriko	kwa-mfalme-wa	
	H3405	H4428	

Yahweh pia aliitia katika mkono wa Israeli pamoja na mfalme wake. Yoshua alishambulia kila kiumbe hai ndani yake kwa upanga. Hakuacha hai hata mtu mmoja. Alichomfanyia mfalme ni sawa sawa na kile alichokuwa amemfanyia mfalme wa Yeriko.

31

וַיַּחַן	לָכִישָׁה	מִלִּבְנָה	עִמּוֹ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּעֲבֵר	
na-akapiga-kambi	Lakishi	kutoka-Libna	pamoja-naye	Israeli	na-wote-	Yoshua	na-akapita	
H2583	H3923	H3841		H3478	H3605	H3091		

בָּהּ׃	וַיִּלָּחֶם	עָלֶיהָ	
naye	na-akapigana	juu-yake	

Baadaye Yoshua na Israeli wote pamoja naye walipanda kutoka Libna na kwenda Lakishi. Alipiga kambi karibu yake na wakafanya vita dhidi yake.

32

הַשֵּׁנִי	בַּיּוֹם	וַיִּלְכְּדָהּ	יִשְׂרָאֵל	בְּיַד	לָכִישׁ	אֶת־	יְהוָה	וַיִּתֵּן	
ha-pili	katika-ha-siku	na-akaitwaa	Israeli	mkononi-mwa	Lakishi	–	Yahwe	na-akamtia	
H8145	H3117	H3920	H3478	H3027	H3923	H0853	H3068	H5414	

כְּכֹל	בָּהּ	אֲשֶׁר־	הַנֶּפֶשׁ	כָּל־	וְאֶת־	חֶרֶב	לְפִי־	וַיַּכֵּהָ	
kama-yote	ndani-yake	ambao-	ha-nafsi	wote-	na-	upanga	kwa-makali-ya-	na-akaiipiga	
H3605			H5315	H3605	H0853	H2719	H6310	H5221	

פ	לִלִבְנָה׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	
¶	kwa-Libna	fanya	alivyo-	
	H3841			

Yahweh aliitia Lakishi katika mkono wa Israeli. Yoshua aliiteka katika siku ya pili. Alishambulia kwa upanga kilia kiumbe hai kilichokuwa ndani yake, kama vile aliyokuwa amefanya huko Libna.

33

יְהוֹשֻׁעַ	וַיַּכֻּהוּ	לָכִישׁ	אֶת־	לַעְזֹר	גֶּזֶר	מֶלֶךְ	הֹרָם	עָלָה	אָז
Yoshua	na-akampiga	Lakishi	–	kusaidia	Gezeri	mfalme-wa	Horamu	alipanda	ndipo
H3091	H5221	H3923	H0853	H5826	H1507	H4428	H2036	H5927	

שָׂרִיד׃	לוֹ	הִשְׁאִיר־	בִלְתִּי	עַד־	עַמּוֹ	וְאֶת־		
mtu-aliyenusurika	kwake	kuacha-	bila-	hadi-	watu-wake	na-		
H8300		H7604	H1115	H5704		H0853		

Kisha Horamu, mfalme wa Gezeri alikwea ili kuisaida Lakishi. Yoshua alimshambulia yeye na jeshi lake mpaka pale ambapo hapakuwa na mtu hata mmoja aliyesalia.

34 וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִלָּכִישׁ עִמּוֹ עֶגְלֹנָה
na-akapita Yoshua na-wote- Israeli pamoja-naye kutoka-Lakishi Egloni
H3091 H3605 H3478 H3923 H5700

וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃
na-wakapiga-kambi juu-yake na-wakapigana juu-yake
H2583

Baada ya hapo, Yoshua na Israeli wote walitoka Lakishi na kwenda Egloni. Walipiga kambi karibu yake na kisha wakafanya vita dhidi yake,

35 וַיִּלְכְּדוּהָ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכּוּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֶת־כָּל־
na-wakaitwaa katika-ha-siku hiyo na-wakaiipiga kwa-makali-ya- upanga na- wote-
H3920 H3117 H1931 H5221 H6310 H2719 H0853 H3605

נַפְשָׁהּ אֲשֶׁר־בָּהּ הַיּוֹם הַהוּא כְּכֹל הֶחֱרִים עָשָׂה
ha-nafsi ambao- ndani-yake katika-ha-siku hiyo kama-yote aliangamiza fanya
H5315 H3117 H1931 H3605

לְלָכִישׁ׃ פ ¶
kwa-Lakishi
H3923

na siku hiyo hiyo wakaiteka. Waliupiga kwa upanga na waliteketeza kila mtu ndani yake kama vile Yoshua alivyofanya huko Lakishi.

36 וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ
na-akapanda Yoshua na-wote- Israeli pamoja-naye kutoka-Egloni Hebroni na-wakapigana
H5927 H3091 H3605 H3478 H5700

עָלֶיהָ׃
juu-yake

Kisha Joshua na Israeli wote wakatoka Egloni na kwenda Hebroni. Wakainua vita dhidi yake.

37 וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכּוּהָ־לְפִי־חָרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־
na-wakaitwaa na-wakaiipiga- kwa-makali-ya- upanga na- mfalme-wake na- wote-
H3920 H5221 H6310 H2719 H0853 H4428 H0853 H3605

עָרֶיהָ וְאֶת־כָּל־נַפְשָׁהּ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר שָׂרִיד
miji-yake na- wote- ha-nafsi ambao- ndani-yake haku- acha mtu-aliyenusurika
H0853 H3605 H5315 H3808 H7604 H8300

כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וְאֶת־כָּל־נַפְשׁוֹ אֹתָהּ הִיא וַיַּחֲרֵם
kama-yote alivyo- fanya kwa-Egloni ambao- ha-nafsi wote- na- hiyo na-akaiangamiza
H3605 H5700 H0853 H0853 H5315 H3605

כְּכָל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן עָשָׂה לִדְבִרָה וְכָל־מַלְכָּהּ׃ ס ¶
ndani-yake kwa-Hebroni alivyo- fanya kwa-Debiri na- wote- mfalme-wake
H3605 H2275 H3605 H4428

Waliuteka mji na kuwaua kwa upanga watu wote ndani yake pamoja na mfalme wake, kujumuisha na vijiji vyote vilivyoizunguka. Waliteketeza kabisa kila kiumbe hai ndani yake, hawakuacha hata mtu mmoja aliyesalia, ni sawa sawa na vile Yoshua alivyoitenda Egloni. Aliiteketeza kabisa, na kila kiumbe hai ndani yake.

38 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ׃
na-akarudi Yoshua na-wote- Israeli pamoja-naye Debiri na-akapigana juu-yake
H7725 H3091 H3605 H3478

Baada ya hapo, Yoshua alirudi pamoja na jeshi lote la Israeli pamoja naye, wakasafiri kwenda Debiri na kufanya vita dhidi yake.

39 וַיִּלְכְּדָ֤ה וְאֶת־ na–akaitwaa H3920 na– H0853 mfalme–wake H4428 na– H0853 wote– H3605 miji–yake H5221 na–akaipiga H6310 לְפִי־

חֶ֙רֶב֙ upanga H2719 וַיַּחֲרִימוּ֩ na–akaangamiza אֶת־ – H0853 כָּל־ wote– H3605 נֶ֨פֶשׁ nafsi H5315 אֲשֶׁר־ ambao– בָּ֜הּ ndani–yake לֹא haku H3808 הִשְׁאִ֗יר acha H7604

לִדְבִרָ֔ה kwa–Debiri עָשָׂ֖ה alifanya כֵּ֣ן hivyo– לְחֶבְר֑וֹן kwa–Hebroni עָשָׂ֖ה fanya כַּאֲשֶׁ֥ר kama–alivyo שָׂרִ֛יד mtu–aliyenusurika H8300

וּלְמַלְכָּ֖הּ׃ na–kwa–mfalme–wake H4428 לִלְבְנָ֔ה kwa–Libna H3841 עָשָׂ֖ה fanya וְכַאֲשֶׁ֥ר na–kama–alivyo וּלְמַלְכָּ֖הּ na–kwa–mfalme–wake H4428

Aliuteka mji na mfalme wake, pamoja na vijiji vyake vya jirani. Waliwaua wote kwa upanga na waliteketeza kila kiumbe hai ndani yake. Joshua hakuacha hata mmoja hai, kama alivyokuwa amefanya kwa Hebroni na mfalme wake, na kama alivyokuwa amefanya kwa Libna na mfalme wake.

40 וַיַּכֵּ֣ה na–akaipiga H5221 יְהוֹשֻׁ֗עַ Yoshua H3091 אֶת־ – H0853 כָּל־ yote– H3605 הָאָ֣רֶץ ha–nchi H0776 הָהָ֤ר ha–mlima H2022 וְהַנֶּ֙גֶב֙ na–ha–Negebu H5045 וְהַשְּׁפֵלָ֔ה na–ha–tambarare H8219

כָּל־ yote– H3605 וְאֶת־ na– H0853 שָׂרִ֖יד mtu–aliyenusurika H8300 הִשְׁאִ֑יר acha H7604 לֹ֣א haku H3808 מַלְכֵיהֶ֗ם wafalme–wake H4428 כָּל־ wote– H3605 וְאֶת־ na– H0853 וְהָאֲשְׁדֹּ֣ות na–ha–miteremko H0794

יִשְׂרָאֵ֔ל׃ Israeli H3478 אֱלֹהֵ֣י Mungu–wa H0430 יְהוָ֔ה Yahwe H3068 צִוָּ֖ה agiza H6680 כַּאֲשֶׁ֥ר kama–alivyo הֶחֱרִ֑ים aliangamiza הַנְּשָׁמָ֖ה ha–pumziko H5397

Yoshua aliishinda nchi yote, nchi ya milima, Negevu, nchi, nchi ya tambarare na nchi ya miteremko. Hakuna hata mfalme moja aliyebaki hai kati ya wafalme wake wote. Kwa kweli aliteketeza kila kiumbe hai, kama ambavyo Yahweh, Mungu wa Israeli alivyomwaagiza.

41 וַיַּכֵּ֣ם na–akaipiga H5221 יְהוֹשֻׁ֗עַ Yoshua H3091 בַּרְנֵעַמְקָדֵשׁ Kadeshi-Barnea H6947 וְעַד־ na–hadi– H5704 עַזָּה֙ Gaza H5804 וְאֶת־ na– H0853 כָּל־ yote– H3605 אֶ֣רֶץ nchi–ya H0776 גֹּשֶׁ֔ן Gosheni H1657

וְעַד־ na–hadi– H5704 גִּבְעֽוֹן׃ Gibeoni H1391

Yoshua aliwaua kwa upanga kutoka Kadeshi Barnea hadi Gaza, na nchi yote ya Gosheni hata Gibeoni.

42 וְאֶת־ na– H0853 כָּל־ wote– H3605 הַמְּלָכִ֥ים ha–wafalme H4428 הָאֵ֖לֶּה hawa H0428 וְאֶת־ na– H0853 אַרְצָ֑ם nchi–yao H0776 לָכַ֣ד alitwaa H3920 יְהוֹשֻׁ֗עַ Yoshua H3091 פַּ֚עַם wakati H6471 אֶחָ֣ת mmoja H0259

לְיִשְׂרָאֵֽל׃ kwa–Israeli H3478 נִלְחָ֖ם alipigana יִשְׂרָאֵ֔ל Israeli H3478 אֱלֹהֵ֣י Mungu–wa H0430 יְהוָ֔ה Yahwe H3068 כִּ֥י kwa–sababu

Yoshua aliwateka wafalme wote hawa na nchi zao kwa wakati mmoja, kwasababu Yahweh, Mungu wa Israeli, alipigana kwa ajili ya Israeli.

43 וַיָּ֣שָׁב na–akarudi H7725 יְהוֹשֻׁ֗עַ Yoshua H3091 וְכָל־ na–wote– H3605 יִשְׂרָאֵל֙ Israeli H3478 עִמּ֔וֹ pamoja–naye אֶל־ kwa– H0413 הַמַּחֲנֶ֖ה ha–kambi H4264 הַגִּלְגָּלָ֑ה׃ ha–Gilgali H1537 ¶ פ

Baada ya hayo Yoshua na Waisraeli wote pamoja naye, walirudi katika kambi huko Gilgali.

Chapter 11

מֶלֶךְ	יוֹבָב	אֶל־	וַיִּשְׁלַח	חָצוֹר	מֶלֶךְ־	יָבִין	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי		1
mfalme–wa	Yobabu	kwa–	na–akatuma	Hasori	mfalme–wa–	Yabini	aliposikia	na–ikawa		
H4428	H3103	H0413	H7971	H2674	H4428	H2985	H8085	H1961		
אַכְשָׁף׃	מֶלֶךְ	וְאֶל־	שִׁמְרוֹן	מֶלֶךְ	וְאֶל־	מָדוֹן				
Akshafu	mfalme–wa	na–kwa–	Shimroni	mfalme–wa	na–kwa–	Madoni				
H0407	H4428	H0413		H4428	H0413	H4068				

Basi ikawa aliposikia haya, Yabini, mfalme wa Hazori, alituma ujumbe kwa Yobabu, mfalme wa Madoni, na kwa mfalme Shimroni, na kwa mfalme wa Akshafu.

נֶגֶב	וּבָעֲרָבָה	בָּהָר	מִצְפּוֹן	אֲשֶׁר	הַמְּלָכִים	וְאֶל־	2
kusini–ya	na–katika–ha–Araba	katika–ha–mlima	kaskazini	ambao	ha–wafalme	na–kwa–	
H5045	H6160	H2022	H6828		H4428	H0413	
מִיָּם׃	דּוֹר	וּבְנָפוֹת	וּבַשְּׁפֵלָה	כִּנֶּרוֹת			
magharibi	Dori	na–katika–Nafothi	na–katika–ha–tambarare	Kinerethi			
H3220	H1756		H8219	H3672			

Alituma pia ujumbe kwa wafalme walikuwa katika mlima wa kaskazini mwa nchi, katika bonde la Mto Yordani kusini mwa Kinerethi, katika nchi za tambarare, na katika nchi za milima ya Dori kuelekea magharibi.

וְהַפְּרִזִּי	וְהַחִתִּי	וְהָאֱמֹרִי	וּמִיָּם	מִמִּזְרָח	הַכְּנַעֲנִי		3
na–ha–Mperizi	na–ha–Mhiti	na–ha–Mwamori	na–magharibi	mashariki	ha–Mkanaani		
H6522	H2850	H0567	H3220	H4217			
הַמִּצְפָּה׃	בְּאֶרֶץ	חֶרְמוֹן	תַּחַת	וְהַחִוִּי	בָּהָר	וְהַיְבוּסִי	
ha–Mispa	katika–nchi–ya	Hermoni	chini–ya	na–ha–Mhivi	katika–ha–mlima	na–ha–Myebusi	
H4709	H0776	H2768	H8478	H2340	H2022	H2983	

Pia, alituma ujumbe kwa Wakanaani walioko mashariki na magharibi, Waamori, Wahiti, Waperizi, Wayebusi katika nchi za milima, na Wahivi karibu na Mlima Hermoni katika nchi ya Mizipa.

כַּחוֹל	רָב	עַם־	עִמָּם	מַחֲנֵיהֶם	וְכָל־	הֵם	וַיֵּצְאוּ	4
kama–mchanga	wengi	watu–	pamoja–nao	makambi–yao	na–yote–	wao	na–wakatoka	
H2344				H4264	H3605	H1992	H3318	
מְאֹד׃	רַב־	וְרֶכֶב	וְסוּס	לָרֹב	הַיָּם	שְׂפַת־	עַל־	אֲשֶׁר
sana	wengi–	na–magari	na–farasi	kwa–wingi	ha–bahari	ukingo–wa–	juu–ya	ambao
H3966		H7393		H7230	H3220	H8193		

Maadui zao wote walitoka pamoja nao, wanajeshi wengi sana, hesabu yao ilikuwa kama mchanga wa pwani. Walikuwa na farasi wengi sana na magari.

יַחְדָּו	וַיַּחֲנוּ	וַיָּבֹאוּ	הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	כֹּל	וַיִּוָּעֲדוּ	5	
pamoja	na–wakapiga–kambi	na–wakaja	hawa	ha–wafalme	wote	na–wakakusanyika		
H2583		H0935	H0428	H4428	H3605	H3259		
פ ¶	יִשְׂרָאֵל׃	עִם־	לְהִלָּחֶם	מֵרוֹם	מֵי	אֶל־		
	Israeli	na–	kupigana	Meromu	maji–ya	kwenye–		
	H3478			H4792	H4325	H0413		

Wafalme wote hawa walikutana katika muda waliokuwa wameupanga, na walipiga kambi katika maji ya Meromu ili kupigana vita na Israeli.

6 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי־כָמָּר
na-akasema Yahwe kwa-Yoshua usi-waogope mbele-yao kwa-sababu-kesho
H0559 H3068 H0413 H3091 H0408 H6440 H3372 H6440 H4279

הַזֹּאת כָּעֵת אָנֹכִי נֹתֵן נִינָוְתוֹעַ כָּל־עֲצֵי חֲלָלִים לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת־
huu wakati-huu mimi ninawatoa wote waliouawa mbele-ya Israeli –
H2063 H6256 H0595 H5414 H3605 H2719 H6440 H3478 H0853

תְּעַקֵּר וְאֶת־ תִּשְׂרֹף מַרְכְּבֹתֵיהֶם סוּסֵיהֶם בָּאֵשׁ׃
utawakata-mishipa na- utayachoma magari-yao farasi-zao kwa-moto
H0853 H8313 H4818 H0784

Yahweh akamwambia Yoshua, “Usiogope mbele zao, kwa kuwa muda kama huu kesho ninawatia hao kwa Waisraeli wakiwa wafu. Utaivunja vunja miguu ya farasi zao, na utayachoma moto magari yao.”

7 וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ כָּל־וְעַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ עַל־יְמֵי
na-akaja Yoshua na-wote- watu-wa ha-vita pamoja-naye juu-yao maji-ya
H0935 H3091 H3605 H5973 H4421 H6440 H4325

מְרוֹם פִּתְאֹם עֲלֵיהֶם וַיִּפְלוּ׃ בָּהֶם
Meromu ghafula juu-yao na-wakawaangukia
H4792 H6597 H5307

Yoshua na watu wote wa vita walitoka na mara wakafika katika maji ya Meromu, na wakawashambulia maadui.

8 וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם וַיִּרְדְּפוּם עַד־צִידֹן
na-akawatia Yahwe mkononi-mwa- Israeli na-wakawapiga na-wakawafuatia hadi- Sidoni
H5414 H3068 H3027 H3478 H5221 H7291 H5704 H6721

רַבָּה וְעַד־ מִשְׂרְפוֹת מַיִם מִזְרָחָה מִצְפָּה בִּקְעַת וְעַד־ וַיַּכֻּם עַד־
Kuu na-hadi Misrefothi-Maimu na-hadi- bonde-la Mispe mashariki na-wakawapiga hadi-
H5704 H4956 H5704 H1237 H4708 H4217 H5221 H5704

לָהֶם כְּוָאיר־ בִּלְתִּי שָׂרִיד׃
kwao kuacha- bila- mtu-aliyenusurika
H7604 H1115 H8300

Yahweh akawatia maadui katika mkono wa Israeli, na waliwapiga kwa upanga na wakawafuata mpaka Sidoni, Misrefothi - Maimu, na katika bonde la Mizipa upande wa mashariki. Waliwaua wote hakuna hata mmoja aliyeachwa hai.

9 וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־ לוֹ יְהוָה אֶת־ סוּסֵיהֶם
na-akafanya kwao Yoshua kama-alivyo sema- kwake Yahwe –
H6213 H3091 H0834 H0559 H3068 H0853 farasi-zao

עָקֵר וְאֶת־ מַרְכְּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ ס
aliwakata-mishipa na- magari-yao alichoma kwa-moto ¶
H0853 H4818 H8313 H0784

Yoshua aliwatendea kama vile Yahweh alivyomwambia. Alivunja miguu ya farasi na magari aliyachoma moto.

10 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיִּלְכֹּד אֶת־ חָצוֹר וְאֶת־ מַלְכָּהּ הִכָּה
na-akarudi Yoshua wakati huo na-akaitwaa –Hasori na- mfalme-wake alimpiga
H7725 H3091 H6256 H1931 H3920 H0853 H2674 H0853 H4428 H5221

בָּאֵשׁ׃ כִּי־ חָצוֹר לְפָנִים הִיא רֹאשׁ כָּל־ הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה׃
kwa-upanga kwa-sababu- Hasori zamani hiyo kichwa-cha yote- ha-falme hizi
H2719 H3605 H4467 H0428

Kwa wakati huo, Yoshua alirudi na akauteka mji wa Hazori. Alimwua mfalme wake kwa upanga (Hazori ulikuwa ni kichwa cha falme hizi zote).

11	וַיַּכּוּ	אֶת־	כָּל־	הַנֶּפֶשׁ	אֲשֶׁר־	בָּהּ	לְפִי־	חָרֶב	
	na–wakapiga	–	wote–	ha–nafsi	ambao–	ndani–yake	kwa–makali–ya–	upanga	
	H5221	H0853	H3605	H5315			H6310	H2719	

הֶחֱרִֽים׃	לֹא	נוֹתַר	כָּל־	נְשָׁמָה	וְאֶת־	חָצוֹר	שָׂרַף	בָּאֵשׁ׃
kuangamiza	haku	baki	yote–	pumzi	na–	Hasori	alichoma	kwa–moto
	H3808	H3498	H3605	H5397	H0853	H2674	H8313	H0784

Waliwapiga kwa upanga kila kiumbe chenye uhai kilichokuwa huko, na alivitenga ili viteketezwe, hivyo hapakuwa na kiumbe hai kilichoachwa hai. Na kisha aliuchoma moto Hazori.

12	וַיִּהוֹשֻׁעַ	לָכַד	מַלְכֵיהֶם	כָּל־	וְאֶת־	הָאֱלֹהָ	הַמְּלָכִים־	עָרֵי	כָּל־	וְאֶת־
	Yoshua	alitwaa	wafalme–wao	wote–	na–	hawa	ha–wafalme–	miji–ya	yote–	na–
	H3091	H3920	H4428	H3605	H0853	H0428	H4428		H3605	H0853

וַיַּכֵּם	לְפִי־	חָרֶב	אוֹתָם	הֶחֱרִים	כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	מֹשֶׁה	
na–akawapiga	kwa–makali–ya–	upanga	wao	aliangamiza	kama–alivyo	agiza	Musa	
H5221	H6310	H2719	H0853			H6680	H4872	

עֶבֶד	יְהוָֹה׃
mtumishi–wa	Yahwe
H5650	H3068

Yoshua aliiteka miji yote ya wafalme hawa. Aliwateka pia wafalme wake wote na akawapiga wote kwa upanga. Aliwateketeza kabisa kwa upanga, kama Musa mtumishi wa Yahweh alivyoagiza.

13	זוּלָתֵי	יִשְׂרָאֵל	שָׂרָפָם	לֹא	תֵּלִּם	עַל־	הָעֹמְדוֹת	הֶעָרִים	כָּל־	רַק
	isipokuwa	Israeli	ichoma	haku	vilima–vyao	juu–ya	iliyosimama	ha–miji	yote–	lakini
	H2108	H3478	H8313	H3808	H8510		H5975		H3605	H7535

יְהוֹשֻׁעַ׃	שָׂרַף	לְבַדָּהּ	חָצוֹר	אֶת־	
Yoshua	alichoma	peke–yake	Hasori	–	
H3091	H8313	H0905	H2674	H0853	

Waisraeli hawakuchoma moto mji wowote miongoni mwa miji iliyojengwa juu ya vilima vya vifuasi vya udongo, isipokuwa Hazori, ndio mji pekee ambao Yoshua aliuchoma kwa moto.

14	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לָהֶם	בָּזְזוּ	וְהַבְּהֵמָה	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים	שָׁלַל	וְכֹל
	Israeli	wana–wa	kwao	walichukua	na–ha–wanyama	hii	ha–miji	nyara–za	na–yote
	H3478		H1992	H0962	H0929	H0428		H7998	H3605

הִשְׁמִדָם	עַד־	חֶרֶב	לִפְי־	הִכּוּ	הָאָדָם	כָּל־	אֶת־	רַק
kuwaangamiza	hadi–	upanga	kwa–makali–ya–	walipiga	ha–wanadamu	wote–	–	lakini
H8045	H5704	H2719	H6310	H5221	H0120	H3605	H0853	H7535

נְשָׁמָה׃	כָּל־	הִשְׁאִירוּ	לֹא	אוֹתָם
pumzi	yote–	acha	haku	wao
H5397	H3605	H7604	H3808	H0853

Jeshi la Israeli lilichukua nyara kutoka katika miji pamoja na mifugo kwa ajili yao wenyewe. Waliua kila mtu kwa upanga hadi pale walipokufa wote. Hakuna kiumbe hai kilichoachwa hai.

15

אֶת־	מֹשֶׁה	צִוָּה	כֵּן־	עַבְדּוֹ	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
–	Musa	aliagiza	hivyo–	mtumishi–wake	Musa	–	Yahwe	agiza	kama–alivyo
H0853	H4872	H6680		H5650	H4872	H0853	H3068	H6680	

צִוָּה	אֲשֶׁר־	מִכֹּל	דָּבָר	הֵסִיר	לֹא־	יְהוֹשֻׁעַ	עָשָׂה	וְכֵן	יְהוֹשֻׁעַ
aliagiza	ambayo–	kutoka–yote	neno	ondoa	haku–	Yoshua	alifanya	na–hivyo	Yoshua
H6680		H3605	H1697	H5493	H3808	H3091			H3091

מֹשֶׁה׃	אֶת־	יְהוָה
Musa	–	Yahwe
H4872	H0853	H3068

Kama vile Yahweh alivyomwagiza mtumishi wake Musa, na kwa namna hiyo hiyo, Musa alivyomwagiza Yoshua. Na katika mambo yote ambayo Yahweh alimwamuru Musa kuyafanya, Yoshua hakuacha kufanya hata jambo moja.

16

הַנֶּגֶב	כָּל־	וְאֶת־	הָהָר	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	כָּל־	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּקַּח
ha–Negebu	yote–	na–	ha–mlima	hii	ha–nchi	yote–	–	Yoshua	na–akaitwaa
H5045	H3605	H0853	H2022	H2063	H0776	H3605	H0853	H3091	H3947

הָר	וְאֶת־	הָעֲרָבָה	וְאֶת־	הַשְּׁפֵלָה	וְאֶת־	הַגֹּשֶׁן	אֶרֶץ	כָּל־	וְאֶת
mlima–wa	na–	ha–Araba	na–	ha–tambarare	na–	ha–Gosheni	nchi–ya	yote–	na–
H2022	H0853	H6160	H0853	H8219	H0853	H1657	H0776	H3605	H0853

וּשְׁפֵלָתָהּ׃	יִשְׂרָאֵל
na–tambarare–yake	Israeli
H8219	H3478

Yoshua alitwaa nchi hiyo yote, nchi ya milima, Negevu yote, nchi yote ya Gosheni, nchi ya vilima vidogo, bonde la Mto Yordani, nchi ya milima ya Israeli, na nchi tambarare.

17

בִּבְקָעַת	בַּעַל	גָּד־	וְעַד־	שֵׂעִיר	הָעוֹלֶה	הֶחָלָק	הָהָר	מִן־
katika–bonde–la	Baali-Gadi	na–hadi–	Seiri	unaopanda	ha–Halaki	ha–mlima	kutoka–	
H1237	H1171	H5704		H5927	H2510	H2022		

וַיַּכֵּם	לָכַד	מַלְכֵיהֶם	כָּל־	וְאֶת	חֶרְמוֹן	הַר־	תַּחַת	הַלְּבָנוֹן
na–akawapiga	alitwaa	wafalme–wao	wote–	na–	Hermoni	mlima–wa–	chini–ya	ha–Lebanoni
H5221	H3920	H4428	H3605	H0853	H2768	H2022	H8478	H3844

וַיְמִיתֵם׃
na–akawaua
H4191

Kutoka Mlima Halaki karibu na Edomu, kuelekea kasikazini hadi Baali Gadi katika bonde karibu na Lebanoni chini ya Mlima Hermoni, aliwateka wafalme wake wote na kuwaua.

18

מִלְחָמָה׃	הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	כָּל־	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	עָשָׂה	רַבִּים	יָמִים
vita	hawa	ha–wafalme	wote–	na–	Yoshua	alifanya	nyingi	siku
H4421	H0428	H4428	H3605	H0854	H3091			H3117

Yoshua alipigana vita na wafalme wote kwa muda mrefu.

19

הַחִוִּי	בִּלְתִּי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	הִשְׁלִימָה	אֲשֶׁר	עִיר	הָיְתָה	לֹא־
ha–Mhivi	isipokuwa	Israeli	wana–wa	na–	ulifanya–amani	ambao	mji	kuwa	haku–
H2340	H1115	H3478		H0413				H1961	H3808

בַּמִּלְחָמָה׃	לָקְחוּ	הַכֹּל	אֶת־	גִּבְעוֹן	יֹשְׁבֵי	
kwa–vita	walichukua	ha–yote	–	Gibeoni	wakaaji–wa	
H4421	H3947	H3605	H0853	H1391	H3427	

Hakuna hata mji mmoja uliofanya amani na jeshi la Israeli isipokuwa Wahivi walioishi Gibeoni. Israeli ilitwaa miji yote iliyosalia katika vita.

לְקַֽרַאת	לָבָם֙	אֶת־	לְחַזֵּק	הָיְתָה	וְיהוָ֔ה	מֵאֵ֖ת	כִּ֣י		20
kukutana–na	mioyo–yao	–	kuifanya–ngumu	ilikuwa	Yahwe	kutoka–kwa	kwa–sababu		
H7125		H0853	H2388	H1961	H3068	H0854			

כְּי	תְחִנָּה	לָהֶם	הֱיוֹת־	לְבִלְתִּי	הַחֲרִימָם	לְמַעַן	יִשְׂרָאֵל֙	אֶת־	הַמִּלְחָמָֽה
kwa–sababu	rehema	kwao	kuwa–	bila–	awaangamize	ili	Israeli	na–	ha–vita
	H8467	H1992	H1961	H1115		H4616	H3478	H0854	H4421

ס	מֹשֶֽׁה׃	אֶת־	יְהוָ֔ה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	הַשְׁמִידָם	לְמַעַן	
¶	Musa	–	Yahwe	agiza	kama–alivyo	awaangamize	ili	
	H4872	H0853	H3068	H6680		H8045	H4616	

Kwa kuwa alikuwa ni Yahweh ambaye alikuwa ameifanya kuwa migumu mioyo yao ili wapande na kufanya vita dhidi ya Israeli, ili kwamba aweze kuwaangamiza kabisa, na kutowaonesha huruma, kama alivyomwaagiza Musa.

הָהָר	מִן־	הָעֲנָקִים֙	אֶת־	וַיַּכְרֵ֤ת	הַהִיא֙	בָּעֵ֣ת	יְהוֹשֻׁ֔עַ	וַיָּבֹ֥א	21
ha–mlima	kutoka–	ha–Waanaki	–	na–akawakatilia–mbali	huo	wakati	Yoshua	na–akaja	
H2022		H6062	H0853	H3772	H1931	H6256	H3091	H0935	

יְהוּדָ֔ה	הָר	וּמִכֹּ֖ל	עֲנָ֑ב	מִן־	דְּבִ֣ר	מִן־	חֶבְרוֹן֙	מִן־
Yuda	mlima–wa	na–kutoka–yote	Anabu	kutoka–	Debiri	kutoka–	Hebroni	kutoka–
H3063	H2022	H3605	H6024					

יְהוֹשֻׁ֔עַ׃	הֶחֱרִימָ֖ם	עָרֵיהֶ֥ם	עִם־	יִשְׂרָאֵ֛ל	הָר	וּמִכֹּ֖ל	
Yoshua	aliwaangamiza	miji–yao	pamoja–na	Israeli	mlima–wa	na–kutoka–yote	
H3091				H3478	H2022	H3605	

Kisha Yoshua akaja kwa wakati ule na aliiangamiza Anakimu. Aliyafanya haya katika nchi ya milima, huko Hebroni, Debiri, Anabu, na katika nchi yote ya Yuda, na katika nchi yote ya milima ya Israeli. Yoshua aliwaangamiza kabisa pamoja na miji yao.

בְּגַ֥ת	בְּעַזָּ֖ה	רַ֛ק	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	בְּאֶ֥רֶץ	עֲנָקִ֔ים	נוֹתָ֖ר	לֹא־	22
katika–Gathi	katika–Gaza	isipokuwa	Israeli	wana–wa	katika–nchi–ya	Waanaki	baki	haku–	
H1661	H5804	H7535	H3478		H0776	H6062	H3498	H3808	

נִשְׁאָרוּ׃	וּבְאַשְׁדּ֖וֹד	
walibaki	na–katika–Ashdodi	
H7604	H0795	

Hakuna hata mmoja wa watu wa Anakimu aliyeachwa katika nchi ya Israeli, isipokuwa huko Gaza, Gathi na Ashidodi.

אֶל־	יְהוָ֗ה	דִּבֶּ֤ר	אֲשֶׁר	כְּכֹל֙	הָאָ֔רֶץ	כָּל־	אֶת־	יְהוֹשֻׁ֣עַ	וַיִּקַּ֤ח	23
kwa–	Yahwe	alisema	ambayo	kama–yote	ha–nchi	yote–	–	Yoshua	na–akaitwaa	
H0413	H3068	H1696		H3605	H0776	H3605	H0853	H3091	H3947	

לְשִׁבְטֵיהֶ֑ם	כְּמַחְלְקֹתָ֖ם	לְיִשְׂרָאֵ֔ל	לְנַחֲלָ֣ה	יְהוֹשֻׁ֣עַ	וַיִּתְּנָ֤הּ	מֹשֶׁה֙	
kwa–makabila–yao	kwa–migawanyo–yao	kwa–Israeli	kuwa–urithi	Yoshua	na–akaitoa	Musa	
H7626	H4256	H3478	H5159	H3091	H5414	H4872	

פ	מִמִּלְחָמָֽה׃	שָׁקְטָ֖ה	וְהָאָ֥רֶץ	
¶	kutoka–vita	ilipumzika	na–ha–nchi	
	H4421	H8252	H0776	

Hivyo Yoshua aliiteka nchi yote, kama vile Yahweh alivyomwambia Musa. Yoshua aliwapa Israeli kama urithi, kila kabila lilipewa sehemu yake. Kisha nchi ikapumzika bila vita.

Chapter 12

וְאֵלֶּה 1
na–hawa
H0428

מַלְכֵי
wafalme–wa
H4428

הָאָרֶץ
ha–nchi
H0776

אֲשֶׁר
ambao
H5221

הִכּוּ
walipiga
H3478

בְּנֵי־
wana–wa–
H3478

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3423

וַיִּרְשׁוּ
na–wakaimiliki
H0853

אֶת־
–

אַרְצָם
nchi–yao
H0776

בְּעֵבֶר
ng'ambo–ya
H5676

הַיַּרְדֵּן
ha–Yordani
H3383

מִזְרָחָה
mashariki–ya
H4217

הַשָּׁמֶשׁ
ha–jua
H8121

מִנַּחַל
kutoka–bonde–la
H3423

אַרְנוֹן
Arnoni
H0769

עַד־
hadi–
H5704

חֶרְמוֹן
Hermoni
H2768

וְכָל־
na–yote–
H3605

הָעֲרָבָה
ha–Araba
H6160

מִזְרָחָה׃
mashariki
H4217

Basi hawa ndio wafalme wa nchi, ambao watu wa Israeli walishindwa. Waisraeli walichukua miliki ya nchi katika upande wa mashariki mwa Yordani sehemu ambako jua huchomoza, kutoka bonde la Mto Arnoni hadi Mlima Hermoni, na nchi yote ya Araba kuelekea kusini.

סִיחֹן 2
Sihoni
H5511

מֶלֶךְ
mfalme–wa
H4428

הָאֱמֹרִי
ha–Waamori
H0567

הַיּוֹשֵׁב
aliyekaa
H3427

בְּחֶשְׁבּוֹן
katika–Heshboni
H2809

מֹשֵׁל
aliyetawala
H4910

מֵעֲרוֹעֵר
kutoka–Aroeri
H6177

אֲשֶׁר
ambao

עַל־
juu–ya
H5921

שְׂפַת־
ukingo–wa–
H8193

נַחַל
bonde–la
H5158

אַרְנֹן
Arnoni
H0769

וְתָוֶךְ
na–katikati–ya
H8432

הַנַּחַל
ha–bonde
H5158

וַחֲצִי
na–nusu–ya
H2677

הַגִּלְעָד
ha–Gileadi
H1568

וְעַד
na–hadi
H5704

יַבֹּק
Yaboki
H2999

גְּבוּל
mpaka–wa
H1366

בְּנֵי
wana–wa

עַמּוֹן׃
Amoni
H5983

Sihoni, mfalme wa Waamori, aliishi katika Heshiboni. Alitawala kutoka Aroeri, ambayo iko juu ya bonde la Arnoni kutoka katikati ya bonde, na nusu ya Geleadi kushuka mpaka Mto Yaboki katika mpaka wa Waamori.

וְהָעֲרָבָה 3
na–ha–Araba
H6160

עַד־
hadi–
H5704

הַגִּלְעָד
ha–Gileadi
H1568

וְעַד
na–hadi
H5704

מִזְרָחָה
mashariki
H4217

כִּנְרוֹת
Kinerethi
H3672

יָם
bahari–ya
H3220

עַד־
hadi–
H5704

הָעֲרָבָה
ha–Araba
H6160

יָם־
bahari–ya–
H3220

הַמֶּלַח
ha–Chumvi
H4417

מִזְרָחָה
mashariki
H4217

דֶּרֶךְ
njia–ya
H1870

בֵּית־הַיְשִׁמוֹת
Bethi–Yeshimothi
H1020

וּמִתֵּימָן
na–kutoka–kusini
H8486

תַּחַת
chini–ya
H8478

אַשְׁדּוֹת
miteremko–ya
H0794

הַפִּסְגָּה׃
ha–Pisga
H6449

Sihoni pia alitawala juu ya Araba mpaka Bahari ya Kinerethi, kwenda mashariki, kuelekea Bahari ya Araba (Bahari ya Chumvi) upande wa mashariki, hadi huko Bethi Yeshimothi na upande wa kusini, kuelekea chini ya miteremko wa Mlima Pisiga.

וּגְבוּל 4
na–mpaka–wa
H1366

עוֹג
Ogu
H5747

מֶלֶךְ
mfalme–wa
H4428

הַבָּשָׁן
ha–Bashani
H1316

מִיֶּתֶר
kutoka–masalia–ya

הָרְפָאִים
ha–Warefai

הַיּוֹשֵׁב
aliyekaa
H3427

בְּעַשְׁתָּרוֹת
katika–Ashtarothi
H6252

וּבְאֶדְרֶעִי׃
na–katika–Edrei
H0154

Ogu, mfalme wa Bashani, mmoja kati ya mabaki ya Rephaimu, aliyeishi huko Shatarothi na Edrei.

עַד־	הַבָּשָׁן	וּבְכָל־	וּבְסַלְכָה	חֶרְמוֹן	בְּהַר	וּמֹשֵׁל	5
hadi–	ha–Bashani	na–katika–yote–	na–katika–Saleka	Hermoni	katika–mlima–wa	na–aliyetawala	
H5704	H1316	H3605	H5548	H2768	H2022	H4910	

סִיחֹן	גְּבוּל	הַגִּלְעָד	וַחֲצִי	וְהַמַּעֲכָתִי	הַגְּשׁוּרִי	גְּבוּל
Sihoni	mpaka–wa	ha–Gileadi	na–nusu–ya	na–ha–Wamaakathi	ha–Wageshuri	mpaka–wa
H5511	H1366	H1568	H2677	H4602	H1651	H1366

חֶשְׁבּוֹן׃	מֶלֶךְ־
Heshboni	mfalme–wa–
H2809	H4428

Alitawala juu ya Mlima Hermoni, Saleka, na Bahani yote, hadi mpaka wa watu wa Geshuri na Wamakathi, na nusu ya Gleadi, hadi kufika mpaka wa Sihohi, mfalme wa Heshboni.

מֹשֶׁה	וַיַּתְּנָהּ	הִכּוּם	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	יְהוָה	עֶבֶד־	מֹשֶׁה	6
Musa	na–akaitoa	waliwapiga	Israeli	na–wana–wa	Yahwe	mtumishi–wa–	Musa	
H4872	H5414	H5221	H3478		H3068	H5650	H4872	

שֵׁבֶט	וְלַחֲצִי	וְלַגָּדִי	לָרְאוּבֵנִי	יְרֵשָׁה	יְהוָה	עֶבֶד־
kabila–la	na–kwa–nusu–ya	na–kwa–Wagadi	kwa–Wareubeni	kuwa–milki	Yahwe	mtumishi–wa–
H7626	H2677	H1425	H7206	H3425	H3068	H5650

	הַמְנַשֶּׁה׃	ס
	ha–Manase	¶
	H4519	

Musa mtumishi wa Yahweh, na watu wa Israeli walikuwa wamewashinda, na Musa mtumishi wa Yahweh aliwapa nchi kama mali ya Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabila la Manase.

בְּעֶבֶר	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	יְהוֹשֻׁעַ	הִכָּה	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	מַלְכֵי	וְאֵלֶּה	7
ng'ambo–ya	Israeli	na–wana–wa	Yoshua	alipiga	ambao	ha–nchi	wafalme–wa	na–hawa	
H5676	H3478		H3091	H5221		H0776	H4428	H0428	

הָהָר	וְעַד־	הַלְּבָנוֹן	בִּבְקָעַת	גָּדְמְבָעַל	מָגָּה	הַיַּרְדֵּן	
ha–mlima	na–hadi–	ha–Lebanoni	katika–bonde–la	kutoka–Baali–Gadi	magharibi	ha–Yordani	
H2022	H5704	H3844	H1237	H1171	H3220	H3383	

יְרֵשָׁה	יִשְׂרָאֵל	לִשְׁבְטֵי	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּתְּנָהּ	שֵׂעִירָה	הָעֹלֶה	הֶחָלָק
kuwa–milki	Israeli	kwa–makabila–ya	Yoshua	na–akaitoa	Seiri	unaopanda	ha–Halaki
H3425	H3478	H7626	H3091	H5414		H5927	H2510

כְּמַחְלְקֹתָם׃
kwa–migawanyo–yao
H4256

Hawa ndio wafalme wa nchi ambayo Yoshua na watu wa Israeli waliwashinda katika upande wa magharibi mwa mto Yordani, kutoka Baali Gadi katika bonde karibu na Lebanoni hadi Mlima Halaki karibu na Edom. Yoshua aliyapa nchi makabila ya Israeli ili yaimiliki.

וּבָאֲשְׁדֹּות	וּבָעֲרָבָה	וּבַשְּׁפֵלָה	בָּהָר		8
na–katika–ha–miteremko	na–katika–ha–Araba	na–katika–ha–tambarare	katika–ha–mlima		
H0794	H6160	H8219	H2022		

הַפְּרִזִּי	וְהַכְּנַעֲנִי	הָאֱמֹרִי	הַחִתִּי	וּבַנֶּגֶב	וּבַמִּדְבָּר	
ha–Mperizi	na–ha–Mkanaani	ha–Mwamori	ha–Mhiti	na–katika–ha–Negebu	na–katika–ha–jangwa	
H6522		H0567	H2850	H5045		

	וְהַיְבוּסִי׃	הַחִוִּי	פ
	na–ha–Myebusi	ha–Mhivi	¶
	H2983	H2340	

Aliwapa nchi ya milima, tambarare, Araba, sehemu za milima, nyika na Negevu, nchi ya Wahiti, Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi.

9	מֶלֶךְ	יְרִיחוֹ	אֶחָד	מֶלֶךְ	הָעַי	אֲשֶׁר־	מִצַּד	בֵּית־אֵל	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Yeriko	mmoja	mfalme–wa	ha–Ai	ambao–	upande–wa	Bethi-Eli	mmoja
	H4428	H3405	H0259	H4428	H5857		H6654	H1008	H0259

Wafalme hawa walikuwa ni mfalme wa Yeriko, mfalme wa Ai iliyo karibu na Betheli,

10	מֶלֶךְ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	אֶחָד	מֶלֶךְ	חֶבְרוֹן	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Yerusalemu	mmoja	mfalme–wa	Hebroni	mmoja
	H4428	H3389	H0259	H4428		H0259

mfalme wa Yerusalemu, mfalme wa Enaimu,

11	מֶלֶךְ	יַרְמוּת	אֶחָד	מֶלֶךְ	לָכִישׁ	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Yarmuthi	mmoja	mfalme–wa	Lakishi	mmoja
	H4428	H3412	H0259	H4428	H3923	H0259

mfalme wa Yarmuthi, mfalme wa Lakishi,

12	מֶלֶךְ	עֶגְלוֹן	אֶחָד	מֶלֶךְ	גֶּזֶר	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Egloni	mmoja	mfalme–wa	Gezeri	mmoja
	H4428	H5700	H0259	H4428	H1507	H0259

mfalme wa Egloni, mfalme wa Gezeri,

13	מֶלֶךְ	דְּבִר	אֶחָד	מֶלֶךְ	גֶּדֶר	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Debiri	mmoja	mfalme–wa	Gederi	mmoja
	H4428		H0259	H4428	H1445	H0259

mfalme wa Debiri, mfalme wa Gederi,

14	מֶלֶךְ	חָרְמָה	אֶחָד	מֶלֶךְ	עֶרָד	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Horma	mmoja	mfalme–wa	Aradi	mmoja
	H4428	H2767	H0259	H4428		H0259

mfalme wa Horima, mfalme wa Aradi,

15	מֶלֶךְ	לִבְנָה	אֶחָד	מֶלֶךְ	עֲדֻלָּם	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Libna	mmoja	mfalme–wa	Adulamu	mmoja
	H4428	H3841	H0259	H4428	H5725	H0259

mfalme wa Libna, mfalme wa Adula,

16	מֶלֶךְ	מַקֵּדָה	אֶחָד	מֶלֶךְ	בֵּית־אֵל	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Makeda	mmoja	mfalme–wa	Bethi-Eli	mmoja
	H4428	H4719	H0259	H4428	H1008	H0259

mfalme wa Makeda, mfalme wa Betheli,

17	מֶלֶךְ	תַּפּוּחַ	אֶחָד	מֶלֶךְ	חֵפֶר	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Tapua	mmoja	mfalme–wa	Heferi	mmoja
	H4428		H0259	H4428		H0259

mfalme wa Tapua, mfalme wa Heferi,

18	מֶלֶךְ	אֲפֵק	אֶחָד	מֶלֶךְ	לַשָּׁרוֹן	אֶחָד׃
	mfalme–wa	Afeki	mmoja	mfalme–wa	ha–Sharoni	mmoja
	H4428	H0663	H0259	H4428	H8289	H0259

mfalme wa Afeki, mfalme wa Lasharoni,

אֶחָֽד׃	חָצוֹר	מֶלֶךְ	אֶחָד	מָדוֹן	מֶלֶךְ	19
mmoja	Hasori	mfalme–wa	mmoja	Madoni	mfalme–wa	
H0259	H2674	H4428	H0259	H4068	H4428	

mfalme wa Madoni, mfalme wa Hazori,

אֶחָֽד׃	אַכְשָׁף	מֶלֶךְ	אֶחָד	מְרוֹן־שִׁמְרֹון	מֶלֶךְ	20
mmoja	Akshafu	mfalme–wa	mmoja	Shimroni-Meroni	mfalme–wa	
H0259	H0407	H4428	H0259	H8112	H4428	

mfalme wa Shimroni - Meroni, mfalme wa Akshafu.

אֶחָֽד׃	מְגִדּוֹ	מֶלֶךְ	אֶחָד	תַּעְנַךְ	מֶלֶךְ	21
mmoja	Megido	mfalme–wa	mmoja	Taanaki	mfalme–wa	
H0259	H4023	H4428	H0259	H8590	H4428	

mfalme wa Taanaki, mfalme wa Megido,

אֶחָֽד׃	לַכַּרְמֶל	יָקְנְעָם	מֶלֶךְ־	אֶחָד	קֶדֶשׁ	מֶלֶךְ	22
mmoja	katika–ha–Karmeli	Yokneamu	mfalme–wa–	mmoja	Kedeshi	mfalme–wa	
H0259	H3760	H3362	H4428	H0259	H6943	H4428	

mfalme wa Kedeshi, mfalme wa Jokineamu katika Karmeli,

אֶחָֽד׃	לְגִלְגַּל	גּוֹיִם	מֶלֶךְ־	אֶחָד	דּוֹר	לְנָפַת	דּוֹר	מֶלֶךְ	23
mmoja	katika–Gilgali	mataifa	mfalme–wa–	mmoja	Dori	katika–Nafathi	Dori	mfalme–wa	
H0259	H1537		H4428	H0259	H1756		H1756	H4428	

mfalme wa Dori katika Nafutali Dori, mfalme Goyimu katika Giligali, na

פ	וְאֶחָֽד׃	שְׁלֹשִׁים	מְלָכִים	כָּל־	אֶחָד	תִּרְצָה	מֶלֶךְ	24
¶	na–mmoja	thelathini	wafalme	jumla–ya–	mmoja	Tirsa	mfalme–wa	
	H0259	H7970	H4428	H3605	H0259	H8656	H4428	

mfalme Tiriza. Hesabu ya wafalme ilikuwa ni thelathini na moja kwa ujumla wake.

Chapter 13

זָקַנְתָּה	אַתָּה	אֵלָיו	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	בַּיָּמִים	בָּא	זָקֵן	וִיהוֹשֻׁעַ	1
umezeeka	wewe	kwake	Yahwe	na–akasema	katika–siku	ameingia	mzee	Na–Yoshua	
H2204		H0413	H3068	H0559	H3117	H0935	H2204	H3091	

לְרִשְׁתָּהּ׃	מְאֹד	הַרְבֵּה־	נִשְׁאָרָה	וְהָאָרֶץ	בַּיָּמִים	בָּאתָ
kuimiliki	sana	nyingi–	imebaki	na–nchi	katika–siku	umeingia
H3423	H3966		H7604	H0776	H3117	H0935

Sasa Yoshua alikuwa mzee wakati Yahweh alipomwambia, “Umekuwa mzee, lakini bado kuna nchi kubwa ya kuteka.

הַגְּשׁוּרִי׃	וְכָל־	הַפְּלִשְׁתִּים	גְּלִילוֹת	כָּל־	הַנִּשְׁאֶרֶת	הָאָרֶץ	זֹאת	2
ya–Wageshuri	na–yote–	ya–Wafilisti	maeneo	yote–	iliyobaki	nchi	hii	
H1651	H3605	H6430	H1552	H3605	H7604	H0776	H2063	

Nchi iliyosalia ndio hii: mikoa yote ya Wafilisti, na mikoa ile ya Wageshuri,

3 מִן־ kutoka– H7883 הַשִּׁיחֹור Shihori וְאֲשֶׁר ambayo עַל־ mbele–ya– פְּנֵי uso–wa מִצְרַיִם Misri H4714 וְעַד na–hadi H5704 גְּבוּל mpaka H1366 עֶקְרוֹן Ekroni H6138 צָפוֹנָה kaskazini H6828
לַכְּנַעֲנִי kwa–Mkanaani תֵּחָשֵׁב inahesabiwa וְחֲמֵשֶׁת watano סַרְנֵי wakuu–wa פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 הָעַזָּתִי Mgaza H5841 וְהָאַשְׁדּוֹדִי na–Mashdodi H0796 הָאֶשְׁקְלוֹנִי Mashkeloni H0832
הַגִּתִּי Mgiti H1663 וְהָעֶקְרוֹנִי na–Mekroni H6139 וְהָעַוִּים׃ na–Waawi H5757

(tangu Shihori, iliyoko mashariki mwa Misri, na upande wa kaskazini kuelekea mpaka wa Ekroni, inayofikiriwa kuwa ni mali ya Wakanaani; wafalme watano wa Wafilisti, wale wafalme wa Gaza, Ashidodi, Ashikeloni, Gathi na Ekroni - miliki ya Waavi.

4 מִתֵּימָן kutoka–kusini H8486 כָּל־ yote– H3605 אֶרֶץ nchi H0776 הַכְּנַעֲנִי ya–Mkanaani וּמְעָרָה na–Meara H4632 אֲשֶׁר ambayo לַצִּידֹנִים ya–Wasidoni H6722 עַד־ hadi– H5704 אֲפֵקָה Afeka H0663
עַד hadi H5704 גְּבוּל mpaka H1366 הָאֱמֹרִי׃ wa–Mwamori H0567

Katika upande wa kusini, kulisalia nchi yote ya Wakanaani, na Meara ambayo ni miliki ya Wasidoni, hadi Afeki, hata mpaka wa Waamori;

5 וְהָאָרֶץ na–nchi H0776 הַגִּבְלִי ya–Wagebali וְכָל־ na–yote– H3605 הַלְּבָנוֹן Lebanoni מִזְרַח mashariki הַשֶּׁמֶשׁ ya–jua H8121 גְּדֹ֣רְבַּעַל kutoka–Baal-Gadi H1171 תָּחַת chini–ya H8478
הַר־ mlima– H2022 חֶרְמוֹן Hermoni H2768 עַד hadi H5704 לְבוֹא kuingia H0935 חֲמָת׃ Hamathi H2574

nchi ya Wagebali, Lebanoni kuelekea upande wa mapambazuko ya jua, kutoka Baali- Gadi chini ya Mlima Hermoni mpaka Lebo Hamathi.

6 כָּל־ wote– H3605 יֹשְׁבֵי wakaao H3427 הָהָר mlimani H2022 מִן־ kutoka– הַלְּבָנוֹן Lebanoni עַד־ hadi– H5704 מַיִם־מִשְׂרְפֹת Misrefoth-Maimu H4956 כָּל־ wote– H3605 צִידֹנִים Wasidoni H6722 אָנֹכִי mimi H0595
כַּאֲשֶׁר kama בְּנַחֲלָה kama–urithi H5159 לִיִשְׂרָאֵל kwa–Israeli H3478 הַפִּלֶגָה waigawanye H5307 רַק tu H7535 יִשְׂרָאֵל Israeli בְּנֵי wana–wa מִפְנֵי mbele–ya H6440 אוֹרִישֵׁם nitawafukuza H3423
צַוִּיתִיךָ׃ nilivyokuamuru H6680

Pia, wenyeji wote wa nchi ya milima kutoka Lebanoni hadi Misrefothi - Maimu, pamoja na watu wa Sidoni. Nitawafukuza mbele ya jeshi la Israeli. Uwe na uhakika wa kuwapa Waisraeli nchi kama urithi, kama nilivyokuagiza.

7 וְעַתָּה na–sasa H6258 חַלֵּק gawanya אֶת־ – H0853 הָאָרֶץ nchi H0776 הַזֹּאת hii H2063 בְּנַחֲלָה kama–urithi H5159 לְתִשְׁעַת kwa–makabila–tisa H8672 הַשְּׁבָטִים makabila H7626 וַחֲצִי na–nusu H2677
הַמְנַשֶּׁה׃ la–Manase H4519 הַשֵּׁבֶט kabila H7626

Igawanye nchi hii kama urithi kwa makabila tisa na kwa nusu ya kabila la Manase.

8	מֹשֶׁה	לָהֶם	נָתַן	אֲשֶׁר	נַחֲלָתָם	לָקְחוּ	וְהַגָּדִי	הָרְאוּבֵנִי	עִמּוֹ
	Musa	kwao	alitoa	ambao	urithi–wao	wamepokea	na–Wagadi	Wareubeni	pamoja–naye
	H4872		H5414		H5159	H3947	H1425	H7206	

יְהוָה׃	עֶבֶד	מֹשֶׁה	לָהֶם	נָתַן	כַּאֲשֶׁר	מִזְרָחָה	הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר
Yahwe	mtumishi–wa	Musa	kwao	alitoa	kama	mashariki	Yordani	ng'ambo–ya
H3068	H5650	H4872		H5414		H4217	H3383	H5676

Pamoja na nusu nyingine ya kabila la Manase, Wareubeni na Wagadi wamekwisha kupokea urithi wao ambao Musa aliwapa katika upande wa mashariki wa Yordani,

9	בְּתוֹךְ־	אֲשֶׁר	וְהָעִיר	אַרְנֹן	נַחַל	שְׂפַת־	עַל־	אֲשֶׁר	מֵעֲרוֹעֵר
	katikati–ya	ambao	na–mji	Arnoni	bonde	ukingo–wa	juu–ya	ambayo	kutoka–Aroeri
	H8432			H0769		H8193			H6177

דִיבֹן׃	עַד־	מֵידְבָא	הַמִּישֹׁר	וְכָל־	הַנַּחַל
Diboni	hadi–	Medeba	tambarare	na–yote–	bonde
H1769	H5704	H4311	H4334	H3605	

kutoka Aroeri, iliyo katika ukingo wa bonde la mto Arnoni (kujumuisha na mji ambao uko katikati ya bonde), kwa nyanda zote za Medeba hadi Diboni;

10	עַד־	בְּחֶשְׁבּוֹן	מָלַךְ	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ	סִיחוֹן	עָרֵי	וְכֹל
	hadi–	katika–Heshboni	alitawala	ambaye	Waamori	mfalme–wa	Sihoni	miji–ya	na–yote
	H5704	H2809			H0567	H4428	H5511		H3605

עַמּוֹן׃	בְּנֵי	גְּבוּל
Amoni	wana–wa	mpaka–wa
H5983		H1366

miji yote ya Sihoni, mfalme wa Waamori, ambaye alitawala katika Heshiboni, hata mpaka wa Waamori,

11	וְכָל־	חֶרְמוֹן	הַר	וְכֹל	וְהַמַּעֲכָתִי	הַגְּשׁוּרִי	וּגְבוּל	וְהַגִּלְעָד
	na–yote–	Hermoni	mlima	na–yote	na–Wamaakathi	wa–Wageshuri	na–mpaka	na–Gileadi
	H3605	H2768	H2022	H3605	H4602	H1651	H1366	H1568

סַלְכָה׃	עַד־	הַבָּשָׁן
Saleka	hadi–	Bashani
H5548	H5704	H1316

Gileadi na mkoa wa Wageshuri na Maakathi, mlima wote wa Hermoni, Bashani yote mpaka Saleka;

12	וּבְאֶדְרֶעִי	בְּעַשְׁתָּרוֹת	מָלַךְ	אֲשֶׁר־	בַּבָּשָׁן	עוֹג	מַמְלְכוּת	כָּל־
	na–katika–Edrei	katika–Ashtarothi	alitawala	ambaye–	katika–Bashani	Ogu	ufalme–wa	yote–
	H0154	H6252			H1316	H5747	H4468	H3605

וַיַּרְשֵׁם׃	מֹשֶׁה	וַיַּכֵּם	הָרְפָאִים	מֵיֶתֶר	נִשְׁאַר	הוּא
na–akawafukuza	Musa	na–akawapiga	Warefaimu	kutoka–baki–ya	alisalia	yeye
H3423	H4872	H5221			H7604	H1931

ufalme wote wa Ogu katika Bashani, aliyetawala katika Ashitarothi na Edrei - hawa ni wale waliosalia katika Refaimu - ambao Musa aliwapiga na kuwafukuzia mbali.

13	וַיֵּשֶׁב	הַמַּעֲכָתִי	וְאֶת־	הַגְּשׁוּרִי	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	הוֹרִישׁוּ	וְלֹא
	na–akakaa	Wamaakathi	na–	Wageshuri	–	Israeli	wana–wa	wafukuza	na–hawaku
	H3427	H4602	H0853	H1651	H0853	H3478		H3423	H3808

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	יִשְׂרָאֵל	בְּקֶרֶב	וּמַעֲכָת	גְּשׁוּר
hii	siku	hadi	Israeli	katikati–ya	na–Maakathi	Geshuri
H2088	H3117	H5704	H3478	H7130	H4601	H1650

Lakini watu wa Israeli hawakuwafukuza Wageshuri wala Wamakathi. Badala yake, Wageshuri na Wamakathi wanaishi miongoni mwa Waisraeli hadi leo.

אֱלֹהֵי	יְהוָה	אִשֵּׁי	נַחֲלָה	נָתַן	לֹא	הַלֵּוִי	לְשֵׁבֶט	רַק	14
Mungu–wa	Yahwe	sadaka–za–moto–za	urithi	alitoa	hakutoa	la–Walawi	kwa–kabila	tu	
H0430	H3068	H0801	H5159	H5414	H3808	H3878	H7626	H7535	

ס	לוֹ׃	דִּבֶּר־	כַּאֲשֶׁר	נַחֲלָתוֹ	הוּא	יִשְׂרָאֵל
—	kwake	alivyosema–	kama	urithi–wake	ndio	Israeli
		H1696		H5159	H1931	H3478

Kabila la Lawi pekee halikupewa urithi na Musa. Urithi wao ni sadaka za Yahweh, Mungu wa Israeli, zilizotolewa kwa moto, kama Mungu alivyomwagiza Musa.

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	רְאוּבֵן	בְּנֵי־	לְמַטֵּה	מֹשֶׁה	וַיִּתֵּן	15
kwa–jamaa–zao	Reubeni	wana–wa–	kwa–kabila–la	Musa	na–akatoa	
H4940	H7205		H4294	H4872	H5414	

Musa aliwapa urithi kabila la Rubeni, ukoo kwa ukoo.

וְהָעִיר	אַרְנֹן	נַחַל	שִׁפַת־	עַל־	אֲשֶׁר	מֵעֲרוֹעֵר	הַגְּבוּל	לָהֶם	וַיְהִי	16
na–mji	Arnoni	bonde	ukingo–wa	juu–ya	ambayo	kutoka–Aroeri	mpaka	kwao	na–ukawa	
	H0769		H8193			H6177	H1366	H1992	H1961	

מֵידְבָא׃	עַל־	הַמִּישֹׁר	וְכָל־	הַנָּחַל	בְּתוֹךְ־	אֲשֶׁר
Medeba	juu–ya	tambarare	na–yote–	bonde	katikati–ya	ambao
H4311		H4334	H3605		H8432	

Miliki yao ilikuwa kutoka Aroeri, juu ya ukingo wa bonde la Mto Arnoni, na mji ulio katikati ya bonde, na nyanda zote za Medeba.

בַּעֲלוֹבָמוֹת	דִּיבוֹן	בַּמִּישֹׁר	אֲשֶׁר	עָרֶיהָ	וְכָל־	חֶשְׁבּוֹן	17
na–Bamothi-Baali	Diboni	katika–tambarare	ambayo	miji–yake	na–yote–	Heshboni	
H1120	H1769	H4334			H3605	H2809	

מְעוֹן׃בָּעַל וּבֵית
na–Bethi-Baal-Meoni
H1010

Wareubeni walipata pia Heshiboni, na miji yake yote zilizo katika uwanda, Diboni, na Bamathi Baali, na Bethi Baalimeoni,

וּמֵפָעַת׃	וּקְדֵמֹת	וְיַהְצָה	18
na–Mefaathi	na–Kedemothi	na–Yahasa	
H4158	H6932	H3096	

na Yahazi, na Kedemothi, na Mefaathi,

הָעֵמֶק׃	בְּהַר	הַשַּׁחַרוּצֶרֶת	וְשִׂבְמָה	וְקִרְיָתַיִם	19
wa–bonde	katika–mlima	na–Serethi-Hashahari	na–Sibma	na–Kiriathaimu	
H6010	H2022	H6890	H7643	H7156	

na Kiriathaimu, na Sibuma, na Zerethishahari juu ya kilima cha bonde.

הַיְשִׁמוֹת׃וּבֵית	הַפִּסְגָּה	וְאַשְׁדּוֹת	פְּעוֹרוּבֵית	20
na–Bethi-Yeshimothi	ya–Pisga	na–miteremko	na–Bethi-Peori	
H1020	H6449	H0794	H1047	

Wareubeni walipata pia Bethi Peori, miteremko ya Pisiga, Bethi Yeshimothi,

21 וְכֹל֙ עָרֵ֣י מִישֹׁ֔ר כָּל־מַמְלְכ֥וֹת סִיח֖וֹן מֶ֣לֶךְ הָאֱמֹרִ֑י אֲשֶׁ֤ר
na-yote miji-ya tambarare na-yote-wa ufalme-wa Sihoni mfalme-wa Waamori ambaye
H3605 H4334 H3605 H4468 H5511 H4428 H0567

מָשָׁ֣ה הִכָּ֔ה אֲשֶׁ֥ר בְּחֶשְׁבּ֖וֹן מָלַ֣ךְ אֹת֤וֹ וְאֶת־ מִדְיָן֙ נְשִׂיאֵ֣י
Musa alimpiga ambaye katika-Heshboni alitawala yeye na- Midiani wakuu-wa
H4872 H5221 H2809 H4428 H0853 H0853 H4080 H5387

סִיח֔וֹן יֹשְׁבֵ֖י נְסִיכֵ֑י אֶת־ וְאֶת־ חוּר֙ וְאֶת־ צ֣וּר וְאֶת־ רֶ֖קֶם וְאֶת־ אֱוִ֔י
Sihoni wakaao wakuu-wa Reba na- na- Huri na- Suri na- Rekemu na- Ewi
H5511 H3427 H7254 H0853 H2354 H0853 H6698 H0853 H7552 H0853 H0189

הָאָֽרֶץ׃
katika-nchi
H0776

miji yote ya uwanda, na ufalme wote wa Sihoni, mfalme wa Waamori, ambaye alikuwa ametawala katika Heshiboni, ambaye Musa alikuwa amemshinda pamoja na viongozi wa Midiani, Evi, Rekemu, Zuri, Huri na Reba, wana wa mfalme wa Sihoni, ambao walikuwa wameishi katika nchi.

22 וְאֶת־ בִּלְעָ֥ם בֶּן־ בְּעֹ֖ר הַקּוֹסֵ֣ם הֲרָג֥וּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵ֛ל בַּחֶ֖רֶב
na- Balaamu mwana-wa Beori mchawi walimuua wana-wa- Israeli kwa-upanga
H0853 H1160 H7080 H2026 H3478 H2719

אֶל־ חַלְלֵיהֶ֥ם׃
pamoja-na waliouawa-wao
H0413

Pia, watu wa Israeli walimwua kwa upanga Baalam mwana wa Beori, ambaye alifanya mambo ya uaguzi, miongoni mwa wale waliowaua.

23 וַיְהִי֙ גְּב֣וּל בְּנֵי־ רְאוּבֵ֔ן הַיַּרְדֵּ֖ן וּגְב֣וּל זֹ֑את אֶת־ בְּנֵי־
na-ukawa mpaka-wa wana-wa Reubeni Yordani na-mpaka huu urithi-wa wana-wa-
H1961 H1366 H1366 H7205 H3383 H1366 H2063 H5159

רְאוּבֵ֔ן לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם וְחַצְרֵיהֶ֣ן׃ פ
Reubeni kwa-jamaa-zao na-vijiji-vyake miji —
H7205 H4940

Mpaka wa kabila la Rubeni ni Mto Yordani; huu ndio mpaka wao. Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Rubeni, uliotolewa kwa kila ukoo, pamoja na miji na vijiji vyao.

24 וַיִּתֶּן֙ מֹשֶׁ֔ה לְמַטֵּה־ גָּ֖ד לִבְנֵי־ גָּ֑ד לְמִשְׁפְּחֹתָֽם׃
na-akatoa Musa kwa-kabila-la- Gadi kwa-wana-wa- Gadi kwa-jamaa-zao
H5414 H4872 H4294 H1410 H1410 H4940

Hiki ndicho Musa alilipa kabila la Gadi, ukoo kwa ukoo:

25 וַיְהִ֣י לָהֶ֗ם גְּב֣וּל יַעְזֵר֮ וְכָל־ עָרֵ֣י הַגִּלְעָד֒ וַחֲצִ֣י אֶ֔רֶץ בְּנֵ֖י
na-ukawa kwao mpaka Yazeri na-yote- miji-ya Gileadi na-nusu nchi ya-wana-wa
H1961 H1366 H3270 H3605 H1568 H2677 H0776

עַמּ֔וֹן עַד־ חַדִּ֖י עַרוֹעֵ֑ר אֲשֶׁ֥ר עַל־ פְּנֵי֙ מִבְּלִ֣ע רַבָּ֔ה׃
Amoni hadi- Aroeri ambayo mbele-ya uso-wa Raba
H5983 H5704 H6177 H0834 H5921 H6440 H7237

Himaya yao ilikuwa Yazeri, miji yote ya Gileadi na nusu ya nchi ya Waamoni, hadi Aroeri, iliyo mashariki mwa Raba,

26 וּמֵחֶשְׁבֹּון עַד־ רָמַת הַמִּצְפֶּה וּבְטֹנִים עַד־ וּמָמַחֲנַיִם
na-kutoka-Heshboni hadi- Ramath Mispe na-Betonimu hadi- na-kutoka-Mahanaimu
H2809 H5704 H7434 H7434 H0993 H5704 H4266

גְּבוּל לִדְבִר׃
mpaka-wa Lodebari
H1366

kutoka Heshiboni hadi Ramathi - Mizipe na Betonimu, kutoka Mahanaimu mpaka himaya ya Debiri.

27 וּבָעֵמֶק בֵּית־הָרָם וּבֵית נִמְרָה וְסֻכּוֹת וְצָפוֹן יֶתֶר מַמְלְכוּת
na-katika-bonde Bethi-Haramu Bethi-Nimra na-Sukothi na-Safoni baki ya-ufalme-wa
H6010 H1027 H1039 H5523 H6829 H4468

סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַיַּרְדֵּן יַרְדֵּנָה גְּבֻל עַד־ בָּהֳרִי יָם־ כִּנֶּרֶת
Sihoni mfalme-wa Heshboni Yordani na-mpaka hadi- mwisho-wa bahari- Kinerethi
H5511 H4428 H2809 H3383 H1366 H5704 H7097 H3220 H3672

עֵבֶר מִזְרָחָה׃ הַיַּרְדֵּן יַד־ מִשֲׁרִקִי
ng'ambo ya-Yordani mashariki
H5676 H3383 H4217

Katika bonde, Musa aliwapa Bethi -Haramu, Bethi - Nimra, Sukothi, na Zafoni, ufalme uliobakia wa Sihoni mfalme wa Heshiboni, pamoja na Yordani kama mpaka, katika sehemu za chini za mwisho wa Bahari ya Kinerethi, upande wa mashariki ng'ambo ya Yordani.

28 זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־ גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶם׃
huu urithi-wa wana-wa- Gadi kwa-jamaa-zao miji na-vijiji-vyake
H2063 H5159 H1410 H4940

Huu ni urithi wa kabila la Gadi, ukoo kwa ukoo, pamoja na miji na vijiji vyao.

29 וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לַחֲצִי מַטֵּה בְּנֵי־ וַיְהִי מְנַשֶּׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה
na-akatoa Musa kwa-nusu kabila-la Manase na-ukawa kwa-nusu kabila-la Manase wana-wa-
H5414 H4872 H2677 H4294 H1961 H4519 H2677 H7626 H4519

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ מְנַשֶּׁה
kwa-jamaa-zao Manase
H4940 H4519

Musa aliwapa urithi nusu ya kabila la Manase. Urithi uligawiwa kwa nusu ya kabila la watu wa Manase kutokana na kabila zao.

30 וּמַמְלְכוּת עוֹג כָּל־ הַבָּשָׁן כָּל־ מִמַּחֲנַיִם גְּבוּלָם וַיְהִי
na-ukawa mpaka-wao kutoka-Mahanaimu yote- Bashani yote- ufalme-wa Ogu
H1961 H1366 H4266 H3605 H1316 H3605 H4468 H5747

עִיר׃ שִׁשִּׁים בַּבָּשָׁן אֲשֶׁר יָאִיר חַוֹּת וְכָל־ הַבָּשָׁן מֶלֶךְ־
miji sitini katika-Bashani ambavyo Yairi vijiji-vya na-yote- Bashani mfalme-wa-
H8346 H1316 H2971 H2333 H3605 H1316 H4428

Musa aliwapa urithi nusu ya kabila la Manase. Urithi uligawiwa kwa nusu ya kabila la watu wa Manase kutokana na kabila zao.

31 בַּבָּשָׁן עוֹג מַמְלְכוּת עָרֵי וְאֶדְרֶעִי וְעַשְׁתָּרוֹת הַגִּלְעָד וַחֲצִי
katika-Bashani Ogu ufalme-wa miji-ya na-Edrei na-Ashtarothi ya-Gileadi na-nusu
H1316 H5747 H4468 H0154 H6252 H1568 H2677

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ מָכִיר בְּנֵי־ לַחֲצִי מְנַשֶּׁה בֶּן־ מָכִיר לִבְנֵי
kwa-jamaa-zao Makiri wana-wa- kwa-nusu Manase mwana-wa Makiri kwa-wana-wa
H4940 H4353 H2677 H4519 H4353

nusu ya Gileadi, na Ashitarothi na Edrei (miji ya kifalme ya Ogu katika Bashani). Miji hii iligawanywa kwa ukoo wa Makiri mwana wa Manase -nusu ya watu wa Makiri, walipewa kwa kila familia zao.

יְרִיחֹו	לְיַרְדֵּן	מֵעֵבֶר	מוֹאָב	בְּעַרְבֹות	מֹשֶׁה	נָחַל	אֲשֶׁר־	אֱלֹהִֽה	32
Yeriko	Yordani	ng'ambo–ya	Moabu	katika–tambarare–za	Musa	aligawanya	ambazo–	hizi	
H3405	H3383	H5676	H4124	H6160	H4872	H5157		H0428	

ס	מִזְרָֽחָה׃
—	mashariki
	H4217

Huu ndio urithi ambao Musa aliowagawia katika nyanda za Moabu, ng'ambo ya Yordani mashariki mwa Yeriko.

הֲוּא	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָֹה	נַחֲלָה	מֹשֶׁה	נָתַן	לֹא־	הַלֵּוִי	וּלְשִׁבְטֹ	33
ndio	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	urithi	Musa	alitoa	hakutoa–	la–Walawi	na–kwa–kabila	
H1931	H3478	H0430	H3068	H5159	H4872	H5414	H3808	H3878	H7626	

לָהֶֽם׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	נַחֲלָתָם
kwao	alivyosema	kama	urithi–wao
	H1696		H5159

Musa hakulipa urithi kabila la Lawi. kwa kuwa Yahweh, Mungu wa israeli, ni urithi wao, kama vile alivyowaambia.

Chapter 14

נָחֲלוּ	אֲשֶׁר	כְּנָעַן	בְּאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	נָחֲלוּ	אֲשֶׁר־	וְאֶלֶּה	1
waliwapatia	ambayo	ya–Kanaani	katika–nchi	Israeli	wana–wa–	walirithi	ambazo–	na–hizi	
H5157			H0776	H3478		H5157		H0428	

הַמַּטֹּות	אֲבֹות	וְרָאשֵׁי	נֻון	בִּן־	וִיהֹושֻׁעַ	הַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	אֹותָם
makabila	baba–za	na–wakuu–wa	Nuni	mwana–wa	na–Yoshua	kuhani	Eleazari	wao
H4294	H0001		H5126		H3091	H3548	H0499	H0853

יִשְׂרָאֵל׃	לִבְנֵי
Israeli	kwa–wana–wa
H3478	

Maeneo haya ya nchi ambayo watu wa Israeli waliyapokea kama urithi wao katika nchi ya Kanaani. Urith huu uligawanywa kwao na Eliazeri kuhani, na Yoshua mwana wa Nuni, na viongozi wa makabila ya mababu wa familia zao kati ya watu wa Israeli.

לְתִשְׁעַת	מֹשֶׁה	בְּיַד־	יְהוָֹה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	נַחֲלָתָם	בְּגוֹרָל	2
kwa–makabila–tisa	Musa	kwa–mkono–wa	Yahwe	aliamuru	kama	urithi–wao	kwa–kura	
H8672	H4872	H3027	H3068	H6680		H5159	H1486	

הַמַּטֶּֽה׃	וַחֲצִי	הַמַּטֹּות
kabila	na–nusu	makabila
H4294	H2677	H4294

Urithi wao ulichaguliwa kwa kupiga kura kwa makabila tisa na nusu, kama vile Yahweh alivyoagiza kwa mkono wa Musa.

מֵעֵבֶר	הַמַּטֶּה	וַחֲצִי	הַמַּטֹּות	שְׁנֵי	נַחֲלַת	מֹשֶׁה	נָתַן	כִּי־	3
ng'ambo–ya	kabila	na–nusu	makabila	mawili	urithi–wa	Musa	alitoa	kwa–sababu–	
H5676	H4294	H2677	H4294	H8147	H5159	H4872	H5414		

בְּתוֹכָֽם׃	נַחֲלָה	נָתַן	לֹא־	וְלַלְוִיִּם	לַיַּרְדֵּן	
miongoni–mwao	urithi	alitoa	hakutoa–	na–kwa–Walawi	Yordani	
H8432	H5159	H5414	H3808	H3881	H3383	

Kwa kuwa Musa alikuwa amewapa urithi makabila mawili na nusu ng'ambo ya Yordani, lakini Walawi hawakupewa urithi wowote.

4

וְאֶפְרָיִם	מְנַשֶּׁה	מַטּוֹת	שְׁנֵי	יוֹסֵף	בְּנֵי־	הָיָוּ	כִּי־	
na–Efraimu	Manase	makabila	mawili	Yosefu	wana–wa–	walikuwa	kwa–sababu–	
H0669	H4519	H4294	H8147	H3130		H1961		

לָשֶׁבֶת	עָרִים׀	אִם־	כִּי	בָּאָרֶץ	לַלְוִיִּם	חֵלֶק	נָתְנוּ֙	וְלֹא־
kukaa	miji	kama–	isipokuwa	katika–nchi	kwa–Walawi	sehemu	walitoa	na–hawakutoa–
H3427				H0776	H3881		H5414	H3808

וּלְקִנְיָנָם׃	לְמִקְנֵיהֶם	וּמִגְרְשֵׁיהֶם
na–kwa–mali–yao	kwa–mifugo–yao	na–malisho–yake
H7075	H4735	H4054

Kabila la Yusufu kwa uhalisia yalikuwa makabila mawili, Manase na Efraimu. Na hakuna sehemu yoyote ya urithi waliyopewa Walawi katika nchi, lakini walipewa miji ya kuishi ndani yake pamoja na sehemu ya malisho ya mifugo yao na kwa ajili ya riziki zao.

5

וַיַּחְלְקוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עָשׂוּ	כֵּן	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר
na–wakagawanya	Israeli	wana–wa	walifanya	hivyo	Musa	–	Yahwe	aliamuru	kama
	H3478				H4872	H0853	H3068	H6680	

פ	הָאָרֶץ׃	אֶת־
—	nchi	–
	H0776	H0853

Watu wa Israeli walifanya hivyo kama vile Yahweh alivyomwagiza Musa, basi waliiganywa nchi.

6

כָּלֵב	אֲלֵיו	וַיֹּאמֶר	בַּגִּלְגָּל	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	יְהוּדָה	בְּנֵי־	וַיִּגְּשׁוּ
Kalebu	kwake	na–akasema	katika–Gilgali	Yoshua	kwa–	Yuda	wana–wa–	na–wakakaribia
H3612	H0413	H0559	H1537	H3091	H0413	H3063		H5066

אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר֙	אֶת־	יָדַעְתָּ	אַתָּה	הַקְנִזִּי	יְפֻנֶּה	בֶּן־
kwa–	Yahwe	alisema	ambalo–	neno	–	unajua	wewe	Mkenzi	Yefune	mwana–wa
H0413	H3068	H1696		H1697	H0853	H3045		H7074	H3312	

בְּקָדֵשׁ׃בַּרְנֵעַ	אַרְתֵּיךָ	וְעַל	אַרְתַּי	עַל	הָאֱלֹהִים	אִישׁ־	מֹשֶׁה
katika–Kadeshi-Barnea	habari–yako	na–kuhusu	habari–yangu	kuhusu	Mungu	mtu–wa	Musa
H6947	H0182		H0182		H0430	H0376	H4872

Kisha kabila la Yuda lilikuja kwa Yoshua huko Giligali. Kalebu mwana wa Yefune Mkenizi, akamwambia,”Unajua kile Yahweh alichomwambia Musa mtu wa Mungu juu yako na mimi huko Barnea.

7

אֹתִי	יְהוָה	עֶבֶד־	מֹשֶׁה	בְּשַׁלַּח	אָנֹכִי	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	בֶּן־
mimi	Yahwe	mtumishi–wa	Musa	alipomtuma	mimi	mwaka	miaka–arobaini	mwana–wa
H0853	H3068	H5650	H4872	H7971	H0595	H8141	H0705	

כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	אֹתוֹ֙	וָאֶשָּׁב	הָאָרֶץ	אֶת־	לְרַגֵּל	בַּרְנֵעַמִקְדֵּשׁ	
kama	neno	yeye	na–nikamrudishia	nchi	–	kupeleleza	kutoka–Kadeshi-Barnea	
	H1697	H0853	H7725	H0776	H0853	H7270	H6947	

לְבָבִי׃	עִם־
moyo–wangu	ilivyokuwa–na
H3824	

Nilikuwa na umri wa miaka arobani wakati Musa mtumishi wa Yahweh aliponituma kutoka Kadeshi Barnea kuipeleleza nchi. Nilimletea taarifa tena kama nilivyotakiwa kufanya katika moyo wangu.

8

וְאַחַי	אֲשֶׁר	עָלוּ	עִמִּי	הִמְסִיסוּ	אֶת־	לֵב	הָעָם	
na–ndugu–zangu	ambao	walipanda	pamoja–nami	waliyeyusha	–	moyo–wa	watu	
H0251		H5927		H4529	H0853			

וְאָנֹכִי	מִלֵּאתִי	אַחֲרֵי	יְהוָה	אֱלֹהָי׃
lakini–mimi	nilijaza	kumfuata	Yahwe	Mungu–wangu
H0595	H4390		H3068	H0430

Lakini ndugu zangu walioenda pamoja nami waliifanya mioyo ya watu iyeyuke kwa woga. Lakini mimi nilimfuata Yahweh kabisa.

9

וַיִּשָּׁבַע	מֹשֶׁה	בַּיּוֹם	הַהוּא	לֵאמֹר׀	אִם־	לֹא	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	דָּרְכָה
na–akaapa	Musa	siku	ile	akisema	kama–	si	nchi	ambayo	iliikanyaga
H7650	H4872	H3117	H1931	H0559		H3808	H0776		H1869

רַגְלְךָ	בָּהּ	לְךָ	תִּהְיֶה	לְנַחֲלָה	וּלְבָנֶיךָ	עַד־	עוֹלָם	
mguu–wako	juu–yake	kwako	itakuwa	kwa–urithi	na–kwa–watoto–wako	hadi–	milele	
H7272			H1961	H5159		H5704	H5769	

כִּי	מִלֵּאתָ	אַחֲרֵי	יְהוָה	אֱלֹהָי׃
kwa–sababu	ulijaza	kumfuata	Yahwe	Mungu–wangu
	H4390		H3068	H0430

Musa aliapa katika siku hiyo akisema, “Hakika nchi ambayo miguu yako imetembea juu yake itakuwa urithi wako na kwa watoto wako milele, kwasababu umemfuata kabisa Yahweh Mungu wangu.

10

וְעַתָּה	הִנֵּה	הֶחֱיָה	יְהוָה	אוֹתִי	כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר׀	זֶה	אַרְבָּעִים	
na–sasa	tazama	amenihuisha	Yahwe	mimi	kama	alivyosema	hizi	miaka–arobaini	
H6258	H2009		H3068	H0853		H1696	H2088	H0705	

וְחָמֵשׁ	שָׁנָה	מְאָז	דִּבֶּר	יְהוָה	אֶת־	הַדָּבָר	הַזֶּה	אֶל־	מֹשֶׁה	אֲשֶׁר־
na–mitano	mwaka	tangu	alisema	Yahwe	–	neno	hili	kwa–	Musa	wakati–
H2568	H8141		H1696	H3068	H0853	H1697	H2088	H0413	H4872	

הָלַךְ	יִשְׂרָאֵל	בַּמִּדְבָּר	וְעַתָּה	הִנֵּה	אָנֹכִי	הַיּוֹם	בֶּן־	חָמֵשׁ	חָמֵשׁ
alitembea	Israeli	jangwani	na–sasa	tazama	mimi	leo	mwana–wa	miaka–mitano	
H1980	H3478		H6258	H2009	H0595	H3117		H2568	

שָׁנָה׃	וּשְׁמוֹנִים	
mwaka	na–themanini	
H8141	H8084	

Tazama! sasa, Yahweh amenihifadhi hai kwa miaka hii arobaini na tano, kama alivyosema - tangu kipindi kile Yahweh alivyomwambia Musa neno hili, wakati huo Waisraeli walikuwa wakitembea jangwani. Tazama! sasa katika siku hii ya leo nina miaka themanini na mitano.

11

עוֹדֶנִּי	הַיּוֹם	כֻּלִּי	כַּאֲשֶׁר׀	בְּיוֹם	שְׁלָחַנִי	אוֹתִי	מֹשֶׁה	כְּכֹחִי	
bado	leo	kama	mwenye–nguvu	siku	ya–kutumwa	mimi	Musa	kama–nguvu–yangu	
H5750	H3117		H2389	H3117	H7971	H0853	H4872		

אָז	וּכְכֹחִי	עָתָּה	לַמִּלְחָמָה	וְלָצֵאת	וְלָבוֹא׃	
wakati–ule	na–kama–nguvu–yangu	sasa	kwa–vita	na–kutoka	na–kuingia	
		H6258	H4421	H3318	H0935	

Bado hata siku hii ya leo nina nguvu kama nilivyokuwa katika siku ile ambayo Musa alinituma. Nguvu zangu za sasa ni sawa na nguvu zangu za kipindi kile, kwa ajili ya vita na kwa kwenda na kwa kuja.

הַהֽוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	הַזֶּה	הָהָר	אֶת־	לִי	תְּנָה־	וְעַתָּה	12
ile	siku	Yahwe	alisema	ambao–	huu	mlima	–	mimi	nipe–	na–sasa	
H1931	H3117	H3068	H1696		H2088	H2022	H0853		H5414	H6258	

גְּדֹלוֹת	וְעָרִים	שָׁם	עֲנָקִים	כִּי־	הַהֽוּא	בַּיּוֹם	שָׁמַעְתָּ	אַתָּה־	כִּי	
mikubwa	na–miji	wako–huko	Waanaki	kwamba–	ile	siku	ulisikia	wewe–	kwa–sababu	
		H8033	H6062		H1931	H3117	H8085			

יְהוָה׃	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	וְהוֹרַשְׁתִּים	אוֹתִי׀	יְהוָה	אוּלַי	בְּצֹרוֹת	
Yahwe	alivyosema	kama	na–nitawafukuza	pamoja–nami	Yahwe	labda	yenye–ngome	
H3068	H1696		H3423	H0854	H3068	H0194	H1219	

Sasa basi, nipe nchi hii ya milima, ambayo Yahweh aliniahidi katika siku hiyo. Kwa kuwa ulisikia katika siku hiyo kuwa Wanakimu walikuwa huko katika miji yenye ngome. Itakuwa kwamba Yahweh atakuwa pamoja nami na ya kwamba nitawafukuzia mbali, kama vile Yahweh alivyosema.”

יְפֻנֶּה	בֶּן־	לְכָלֵב	חֶבְרוֹן	אֶת־	וַיִּתֶּן	יְהוֹשֻׁעַ	וַיְבָרְכֵהוּ		13
Yefune	mwana–wa	kwa–Kalebu	Hebroni	–	na–akatoa	Yoshua	na–akambariki		
H3312		H3612		H0853	H5414	H3091	H1288		

לְנַחֲלָה׃	
kwa–urithi	
H5159	

Kisha Yoshua alimbariki Kalebu mwana wa Yefune na alimpa Hebroni kama urithi wake.

										14
לְנַחֲלָה	הַקְּנִזִּי	יְפֻנֶּה	בֶּן־	לְכָלֵב	חֶבְרוֹן	הָיְתָה־	כֵּן	עַל־		
kwa–urithi	Mkenizi	Yefune	mwana–wa	kwa–Kalebu	Hebroni	ukawa–	hivyo	kwa–hiyo–		
H5159	H7074	H3312		H3612		H1961				

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אַחֲרֵי	מִלְּאָ	אֲשֶׁר	יַעַן	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד
Israeli	Mungu–wa	Yahwe	kumfuata	alijaza	ambayo	kwa–sababu	hii	siku	hadi
H3478	H0430	H3068		H4390		H3282	H2088	H3117	H5704

Hivyo Hebroni ikawa urithi wa Kalebu mwana wa Yefune Mkenizi hata leo, kwasababu alimfuata kabisa Yahweh, Mungu wa Israeli.

									15
הֽוּא	בָּעֲנָקִים	הַגָּדוֹל	הָאָדָם	אַרְבַּעקַרְיַת	לְפָנִים	חֶבְרוֹן	וְשֵׁם		
yeye	miongoni–mwa–Waanaki	mkubwa	mtu	Kiriath-Arba	zamani	Hebroni	na–jina–la		
H1931	H6062		H0120	H7153	H6440		H8034		

פ	מִמִּלְחָמָה׃	שָׁקְטָה	וְהָאָרֶץ
—	kutoka–vita	ilipumzika	na–nchi
	H4421	H8252	H0776

Basi, jina la Hebroni hapo mwanzo lilikuwa ni Kiriathi Arba (Arba ambaye alikuwa ni mtu mkuu miongoni mwa Wanakim). Kisha nchi ikawa na raha bila vita.

Chapter 15

										1
אֱדוֹם	גְּבוּל	אֶל־	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יְהוּדָה	בְּנֵי	לְמַטֵּה	הַגּוֹרָל	וַיְהִי		
Edomu	mpaka–wa	kwa–	kwa–jamaa–zao	Yuda	wana–wa	kwa–kabila–la	kura	na–ukawa		
H0123	H1366	H0413	H4940	H3063		H4294	H1486	H1961		

תֵּימָן׃	מִזְּקֵצֶה	נֶגְבָּה	צִן	מִדְבַּר־	
kusini	mwisho–wa	kusini	Sini	jangwa–la–	
H8486		H5045	H6790		

Ugawanaji wa nchi kwa kabila la watu wa Yuda, walipewa kwa kufuatana na koo zao, kutoka upande wa kusini hadi mpaka wa Edomu, pamoja na nyika ya Sini iliyokuwa mbali sana kuelekea kusini.

הַלָּשׁוֹן	מִן־	הַמֶּלַח	יָם	מִקְצֵה	גֹּגֶב	גְּבוּל	לָהֶם	וַיְהִי		2
ghuba	kutoka-	ya-chumvi	bahari	kutoka-mwisho-wa	kusini	mpaka-wa	kwao	na-ukawa		
H3956		H4417	H3220		H5045	H1366	H1992	H1961		
							נֶגְבָּה׃	הַפֹּנָה		
							kusini	inayoelekea		
							H5045	H6437		

Mpaka wao wa upande wa kusini ulianzia mwisho wa Bahari ya Chumvi, kutoka ghuba iliyokabili upande wa kusini.

וְעָלָה	צִנָה	וְעָבַר	עַקְרַבִּים	לְמַעֲלֵה	מִנֶּגֶב	אֶל־	וְיָצָא			3
na-ikapanda	Sina	na-ikapita	Akrabimu	kwenye-kupanda-kwa	kusini	kwa-	na-ikatoka			
H5927	H6790		H4610	H4610	H5045	H0413	H3318			
הַקַּרְקָעָה׃	וְנָסַב	אַדָּרָה	וְעָלָה	חֶצְרוֹן	וְעָבַר	בַּרְנֵעַלְקָדֵשׁ	מִנֶּגֶב			
Karka	na-ikazunguka	Adara	na-ikapanda	Hesroni	na-ikapita	kwa-Kadeshi-Barnea	kusini			
H7173	H5437	H0146	H5927	H2696		H6947	H5045			

Mpaka wao mwingine ulielekea upande wa kusini wa mlima wa Akrabimu na kupita kuelekea Sini, na kupanda upande wa Kadeshi Barnea, karibu na Hezroni, hadi Addari mahali ambapo ulipinda kuelekea Karika.

תְּצְאוֹת	(וְהָיוּ)	[והיה]	מִצְרַיִם	נַחַל	וְיָצָא	עַצְמוֹנָה	וְעָבַר			4
mwisho-wa	(na-ukawa)	[na-ukawa]	Misri	bonde-la	na-ikatoka	Asimoni	na-ikapita			
H8444	H1961	H1961	H4714		H3318	H6111				
				נֶגֶב׃	גְּבוּל	לָכֶם	יִהְיֶה	זֶה־	הַיָּמָּה	הַגְּבוּל
				kusini	mpaka-wa	kwenu	utakuwa	huu-	baharini	mpaka
				H5045	H1366		H1961	H2088	H3220	H1366

Ulipita katika Azimoni, kuelekea kijito cha Misri, na mwisho ulikuwa katika bahari. Huu ulikuwa ni mpaka wa kusini.

וּגְבֻל	הַיַּרְדֵּן	קְצֵה	עַד־	הַמֶּלַח	יָם	קִדְמָה	וּגְבוּל			5
na-mpaka	Yordani	mwisho-wa	hadi-	ya-chumvi	bahari	mashariki	na-mpaka-wa			
H1366	H3383		H5704	H4417	H3220		H1366			
						הַיַּרְדֵּן׃	מִקְצֵה	הַיָּם	מִלְּשׁוֹן	צְפוֹנָה	לִפְאַת
						Yordani	mwisho-wa	bahari	kutoka-ghuba-ya	kaskazini	kwa-upande-wa
						H3383		H3220	H3956	H6828	H6285

Mpaka wa mashariki ulikuwa ni Bahari ya Chumvi, katika mdomo wa Yordani. Mpaka wa upande wa kasikazini ulianzia katika ghuba ya bahari katika mdomo wa Yordani.

הַגְּבֻל	וְעָלָה	הָעֲרָבָהלְבֵית	מִצְפוֹן	וְעָבַר	חָגְלָהבֵית	הַגְּבוּל	וְעָלָה			6
mpaka	na-ikapanda	kwa-Bethi-Araba	kaskazini	na-ikapita	Bethi-Hogla	mpaka	na-ikapanda			
H1366	H5927	H1026	H6828		H1031	H1366	H5927			
						רְאוּבֵן׃	בֶּן־	בֹּהַן	אֶבֶן		
						Reubeni	mwana-wa	Bohani	jiwe-la		
						H7205		H0932	H0068		

Ulielekea mpaka Bethi Hogla na ulipita kaskazini mwa Bethi Araba. Kisha ulipanda hata JIwe la Bohani mwana wa Rubeni.

וְעָלָה הַגִּבְעוֹל דְּבִרָה עָכוֹר מִעֲמֶק וְצָפוֹנָה פְּנֵה אֶל־ הַגִּלְגָּל 7
na–ikapanda mpaka Debiri Akori kutoka–bonde–la na–kaskazini inayoelekea kwa– Gilgali
H5927 H1366 H6010 H5911 H0413 H6437 H0413 H1537

וְעָבַר הַגִּבְעוֹל לַנָּחַל מִנֶּגֶב אֲשֶׁר אֲדֻמִּים לְמַעֲלֵה נֹכַח אֲשֶׁר־
na–ikapita mpaka kwa–bonde kusini ambayo Adumimu kupanda–kwa mbele–ya ambayo–
H1366 H5045 H0131 H4608 H5227

רֹגֶל׃עֵין תִּצְאֹתָיו וְהָיוּ שֶׁמֶשׁעֵין מֵי־ אֶל־
Eni-Rogeli kwa– mwisho–wake na–ukawa Eni-Shemeshi maji–ya– kwa–
H5883 H0413 H8444 H1961 H5885 H4325 H0413

Basi mpaka ule ulienda hadi Debiri kutoka katika bonde la Akori, kuelekea upande wa kasikazini, kuendelea hadi Giligali, ambayo iko mkabala na mlima Adumimu, iliyo upande wa kusini wa bonde. Kisha mpaka uliendelea hata katika chemichemi za Eni Shemeshi na kufika Eni Rogeli.

מִנֶּגֶב הַיְבוּסִי כָּתֵף אֶל־ הִנֹּם בֶּן־ גֵּי הַגִּבְעוֹל וְעָלָה 8
kusini Myebusi upande–wa kwa– Hinomu mwana–wa bonde–la mpaka na–ikapanda
H5045 H2983 H3802 H0413 H2011 H1516 H1366 H5927

פְּנֵי עַל־ אֲשֶׁר הָהָר רֹאשׁ אֶל־ הַגִּבְעוֹל וְעָלָה יְרוּשָׁלָ͏ִם הֵיא
uso–wa mbele–ya ambao mlima kilele–cha kwa– mpaka na–ikapanda Yerusalemu ndiyo
H6440 H2022 H0413 H1366 H5927 H3389 H1931

צָפְנָה׃ רְפָאִים עֵמֶק־ בִּקְצֵה אֲשֶׁר מַגָּרְבָּה הִנֹּם גֵּי־
kaskazini Refaimu bonde–la– mwisho–wa ambao magharibi Hinomu bonde–la–
H6828 H6010 H3220 H2011 H1516

kisha mpaka ulishuka hadi bonde la Beni Hinomu kuelekea upande wa kusini wa mji wa Wayebusi (ambao ni Yerusalemu). Kisha ulipanda hata katika mlima ulio juu ya bonde la Hinomu, katika upande wa magharibi, ulio mwishoni mwa bonde la Refaimu katika upande wa kasikazini.

וְיָצָא נֶפְתֹּחַ מֵי מַעְיַן אֶל־ הָהָר מֵרֹאשׁ הַגִּבְעוֹל וְתָאַר 9
na–ikatoka Neftoa maji–ya chemchemi kwa– mlima kutoka–kilele–cha mpaka na–ukachora
H3318 H5318 H4325 H4599 H0413 H2022 H1366

יְעָרִים׃קִרְיַת הֵיא בַּעֲלָה הַגִּבְעוֹל וְתָאַר עֶפְרֹן הַר־ עָרֵי אֶל־
Kiriathi-Yearimu ndiyo Baala mpaka na–ukachora Efroni mlima– miji–ya kwa–
H7157 H1931 H1173 H1366 H6085 H2022 H0413

Kisha mpaka ulitanuka kutoka katika kilele cha milima hata chemichemi ya Nefutoa, na ulipanda kutoka hapo kuelekea miji ya Mlima Efroni. Kisha mpaka ulipiga kona kuelekea Baala (ambao ndio Kiriathi Yearimu).

אֶל־ וְעָבַר שֵׂעִיר הַר אֶל־ מַגָּרְבָּה מִבַּעֲלָה הַגִּבְעוֹל וְנָסַב 10
kwa– na–ikapita Seiri mlima kwa– magharibi kutoka–Baala mpaka na–ikazunguka
H0413 H2022 H0413 H3220 H1173 H1366 H5437

בֵּית־שֶׁמֶשׁ וְיָרַד כְּסָלֹון הֵיא מִצְפֹּנָה יְעָרִים הַר־ כָּתֵף
Bethi-Shemeshi na–ikashuka Kesaloni ndiyo kaskazini Yearimu mlima– upande–wa
H1053 H3381 H3693 H1931 H6828 H3297 H2022 H3802

תִּמְנָה׃ וְעָבַר
Timna na–ikapita
H8553

Baadaye mpaka ulizunguka kuelekea magharibi mwa Baala kukabili Mlima Seiri, na kupita kufuata upande wa Mlima wa Yearimu katika upande wa kasikazini (ambao ndio Kesaloni), ulienda chini hadi Bethi Shemeshi na kuvuka hata ng'ambo ya Timna.

11 וְיָצָא הַגִּבוּל na–ikatoka H3318 mpaka H1366 kwa– H0413 upande–wa H3802 Ekroni H6138 kaskazini H6828 na–ukachora H8444 Shikroni H7942 mpaka H1366

וְעָבַר na–ikapita H3220 mlima– H2022 Baala H1173 na–ikatoka H3318 Yabneli H2995 na–ukawa H1961 mwisho–wa H8444 mpaka H1366 baharini H3220:

Mpaka uliendelea karibu na mlima wa kasikazini mwa mlima wa Ekroni, na kisha ukakata kona kuzunguka Shikeroni na kupita kuelekea sambasamba na Mlima Baala, kutoka hapo uliendelea hadi Yabneeli. Mpaka ule ulikomea katika bahari.

12 וּגְבוּל na–mpaka–wa H3220 bahari H3220 kuu H1366 na–mpaka H1366 mpaka–wa H1366 huu H2088 וּגְבוּל na–mpaka H1366 הַגָּדוֹל kuu H3220 הַיָּמָּה bahari H3220 יָם bahari H3220 וּגְבוּל na–mpaka–wa H1366

סָבִיב kuzunguka H5439 לְמִשְׁפְּחֹתָם: kwa–jamaa–zao H4940

Mpaka wa magharibi ulikuwa Bahari Kuu na katika ukanda wa pwani yake. Huu ndio mpaka uliozunguka kabila la Yuda, ukoo kwa ukoo.

13 וּלְכָלֵב na–kwa–Kalebu H3612 בֶּן־ mwana–wa H3312 יְפֻנֶּה Yefune H3312 נָתַן alitoa H5414 חֶלֶק sehemu H8432 בְּתוֹךְ katikati–ya H8432 בְּנֵי־ wana–wa– H1121 יְהוּדָה Yuda H3063 אֶל־ kwa– H0413

חֶבְרוֹן: Hebroni H2275 הִיא ndiyo H1931 הָעֲנָק Anaki H6061 אֲבִי baba–ya H0001 אַרְבָּעקִרְיַת Kiriathi-Arba H7153 אֶת־ – H0853 לִיהוֹשֻׁעַ kwa–Yoshua H3091 יְהוָה Yahwe H3068 פִּי amri–ya H6310

Katika kulitunza agizo la Yahweh kwa Yoshua, Yoshua alimpa Kalebu mwana wa Yefune mgao wa nchi ya. miongoni mwa kabila la Yuda, alimgawia nchi Kiriathi Arba, ambayo ndio Hebroni (Arba alikuwa ni baba wa Anaki).

14 וַיֹּרֶשׁ na–akawafukuza H3423 מִשָּׁם kutoka–huko H8033 כָּלֵב Kalebu H3612 אֶת־ – H0853 שְׁלוֹשָׁה watatu H7969 בְּנֵי wana–wa H1121 הָעֲנָק Anaki H6061 אֶת־ – H0853 שֵׁשַׁי Sheshai H8344 וְאֶת־ na– H0853

הָעֲנָק: Anaki H6061 יְלִידֵי wazaliwa–wa H3211 תַּלְמַי Talmai H8526 וְאֶת־ na– H0853 אֲחִימַן Ahimani H0289

Kalebu aliwafukuzia mbali wana watatu wa Anaki: Sheshai, Ahimani na Talmai, wazawa wa Anaki.

15 וַיַּעַל na–akapanda H5927 מִשָּׁם kutoka–huko H8033 אֶל־ kwa– H0413 יוֹשְׁבֵי wakaao–wa H3427 דְּבִר Debiri H1688 וְשֵׁם־ na–jina–la– H8034 דְּבִר Debiri H1688 לְפָנִים zamani H6440

קִרְיַת־סֵפֶר: Kiriathi-Seferi H7158

Alipanda kutoka pale kinyume cha wenyeji wa Debiri (Debiri hapo mwanzo iliitwa Kiriathi Seferi).

16 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 כָּלֵב Kalebu H3612 אֲשֶׁר־ yeye–ambaye– H0834 יַכֶּה atapiga H5221 אֶת־ – H0853 קִרְיַת־סֵפֶר Kiriathi-Seferi H7158 וְלָכְדָהּ na–akaiteka H3920 וְנָתַתִּי na–nitampa H5414

לְאִשָּׁה: kuwa–mke H0802 בִּתִּי binti–yangu H1323 עַכְסָה Aksa H5915 אֶת־ – H0853 לוֹ yeye

Kalebu akasema, “Mtu atakayeishambulia Kiriathi Seferi na kuiteka, nitampa binti yangau, Akisa, awe mke wake.

עַכְסָה	אֶת־	לוֹ	וַיִּתֶּן־	כָּלֵב	אֲחִי	קְנַז	בֶּן־	עָתְנִיאֵל	וַיִּלְכְּדֶהּ	17
Aksa	–	yeye	na–akampa–	Kalebu	ndugu–ya	Kenazi	mwana–wa	Othnieli	na–akaiteka	
H5915	H0853		H5414	H3612	H0251	H7073		H6274	H3920	

לְאִשָּׁה׃	בִּתּוֹ
kuwa–mke	binti–yake
H0802	H1323

Wakati huo Othinieli mwana wa Kenazi, kaka yake na Kalebu, aliuteka mji, na Kalebu alimpatia Akisa, binti yake awe mke wake.

שָׁמְדָּה	אָבִיהָ	מֵאֵת־	לִשְׁאָל	וַתְּסִיתֵהוּ	בְּבוֹאָהּ	וַיְהִי		18
shamba	baba–yake	kutoka–kwa–	kuomba	na–akamshawishi	alipokuja	na–ikawa		
	H0001	H0854	H7592	H5496	H0935	H1961		

לָךְ׃	מַה־	כָּלֵב	לָהּ	וַיֹּאמֶר־	הַחַמֹּור	מֵעַל	וַתִּצְנַח	
kwako	nini–	Kalebu	kwake	na–akasema–	punda	kutoka–juu–ya	na–akashuka	
	H4100	H3612		H0559	H2543		H6795	

Mara baada ya hayo, Akisa alienda kwa Othinieli na alimsihi amwombe baba yake shamba. Na mara aliposhuka kutoka katika punda wake, Kalebu alimwambia Akisa, “Unataka nini?”

לִי	וְנָתַתָּה	נְתַתָּנִי	הַנֶּגֶב	אֶרֶץ	כִּי	בְּרָכָה	לִי	תְּנָה־	וַתֹּאמֶר	19
mimi	na–unipe	umenipa	ya–kusini	nchi	kwa–sababu	baraka	mimi	nipe–	na–akasema	
	H5414	H5414	H5045	H0776		H1293		H5414	H0559	

גֻּלֹּת	וְאֶת	עִלִּיֹּות	גֻּלֹּת	אֶת	לָהּ	וַיִּתֶּן־	מָיִם	גֻּלֹּת	
chemchemi–za	na–	juu	chemchemi–za	–	yeye	na–akampa–	maji	chemchemi–za	
H1543	H0853	H5942	H1543	H0853		H5414	H4325	H1543	

פ	תַּחְתִּיֹּות׃
—	chini
	H8482

Akisa akamjibu, “Nifanyie neema. Kwa kuwa umeshanipa nchi ya Negevu, nipe pia baadhi ya chemichemi za maji.” Na Kalebu alimpa chemichemi ya juu na chemichemi ya chini.

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	יְהוּדָה	בְּנֵי־	מַטֵּה	נַחֲלַת	זֹאת	20
kwa–jamaa–zao	Yuda	wana–wa–	kabila–la	urithi–wa	huu	
H4940	H3063		H4294	H5159	H2063	

Huu ulikuwa ndio urithi wa kabila la Yuda, waliopewa kufuatana na koo zao.

אֱדֹום	גְּבוּל	אֶל־	יְהוּדָה	בְּנֵי־	לְמַטֵּה	מִקְצֵה	הֶעָרִים	וַיִּהְיוּ	21
Edomu	mpaka–wa	kwa–	Yuda	wana–wa–	kwa–kabila–la	mwisho–wa	miji	na–ikawa	
H0123	H1366	H0413	H3063		H4294			H1961	

וְיָגוּר׃	וְעֵדֶר	קַבְצְאֵל	בַּנֶּגְבָּה
na–Yaguri	na–Ederi	Kabseeli	kusini
H3017		H6909	H5045

Miji iliyo mali ya kabila la Yuda katika upande wa kusini, kuelekea mpaka wa Edomu, ilikuwa ni Kabzeeli, Eda, Yaguri,

וְעַדְעָדָה׃	וְדִימוֹנָה	וְקִינָה	22
na–Adada	na–Dimona	na–Kina	
H5735	H1776	H7016	

Kina, Dimona, Adada,

23	וְקֶדֶשׁ	וְחָצוֹר	וְיִתְנָן׃
	na–Kedeshi	na–Hasori	na–Ithnani
	H6943	H2674	H3497

Kadeshi, Hazor, Ithinani,

24	זִיף	וָטֶלֶם	וּבְעָלוֹת׃
	Zifu	na–Telemu	na–Bealothi
	H2128	H2928	H1175

Zifu, Telemu, Bealothi.

25	חֲדַתָּהּ וְחָצוֹר	וּקְרִיּוֹת	חֶצְרוֹן	הִיא	חָצוֹר׃
	na–Hasori-Hadatha	na–Keriothi	Hesroni	ndiyo	Hasori
	H2675	H7152	H2696	H1931	H2674

Hazori Hadata, Keriothi Hezroni (mji huu ulijulikana kama Hazori),

26	אֲמָם	וּשְׁמַע	וּמוֹלָדָה׃
	Amamu	na–Shema	na–Molada
	H0538	H8090	H4137

Amamu, shema, Molada,

27	גַּדָּה־חַצַר	וְחֶשְׁמוֹן	פֶּלֶט׃וּבֵית
	na–Hasar-Gada	na–Heshmoni	na–Bethi-Paleti
	H2693	H2829	H1046

Hazari Gada, Heshimoni, Bethi Peleti,

28	שׁוּעָלַחֲצַר	שֶׁבַעוּבְאֵר	וּבִזְיוֹתְיָה׃
	na–Hasar-Shuali	na–Beersheba	na–Biziothia
	H2705	H0884	H0964

Hazari Shuali, Beerisheba, Biziothia.

29	בַּעֲלָה	וְעִיִּים	וָעֶצֶם׃
	Baala	na–Iimu	na–Esemu
	H1173	H5864	H6107

Baala, Limu, Ezemu,

30	וְאֶלְתּוֹלַד	וּכְסִיל	וְחָרְמָה׃
	na–Eltoladi	na–Kesili	na–Horma
	H0513	H3686	H2767

Eltoladi, Kesili, Horma,

31	וְצִקְלַג	וּמַדְמַנָּה	וְסַנְסַנָּה׃
	na–Siklagi	na–Madmana	na–Sansana
	H6860	H4089	H5578

Ziklagi, Madimana, Sansana,

32	וּלְבָאוֹת	וְשִׁלְחִים	וְעַיִן	וְרִמּוֹן	כָּל־	עָרִים	עֶשְׂרִים	וָתֵשַׁע	וְחַצְרֵיהֶן׃
	na–Lebaothi	na–Shilhimu	na–Aini	na–Rimoni	yote–	miji	ishirini	na–tisa	na–vijiji–vyake
	H3822	H7978	H5871		H3605		H6242	H8672	

ס
—

Lebaothi, Shilihimu, Aini, na Rimoni. Miji hii ilikuwa ishirini na tisa kwa ujumla, kujumlisha na vijiji vyake.

33 בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה׃
katika–Shefela Eshtaoli na–Sora na–Ashna
H8219 H0847 H6881 H0823

Katika nchi iliyo chini ya mlima upande wa magharibi, kulikuwa na miji ya Eshtaoli, Zora, Ashina,

34 וְזָנוֹחַ עֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם׃
na–Zanoa na–Eni-Ganimu Tapua na–Enamu
H2182 H5873 Tapua H5879

Zanaoa, Eni Ganimu, Tapua, Enamu,

35 יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם שׂוֹכֹה וַעֲזֵקָה׃
Yarmuthi na–Adulamu Soko na–Azeka
H3412 H5725 H7755 H5825

Yarmuthi, Adulamu, Soko, Azeka,

36 וְשַׁעַרַיִם וַעֲדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה וּגְדֵרֹתָיִם עָרִים אַרְבָּע־עֶשְׂרֵה
na–Shaaraimu na–Adithaimu na–Gedera na–Gederothaimu miji kumi–na– nne
H8189 H5723 H1449 H1453 H0702 H6240

וְחַצֵרֵיהֶן׃
na–vijiji–vyake

Shaaraimu, Adithaimu, na Gedera (ambayo ndio Gederothaimu). Hesabu ya miji hii ilikuwa ni kumi na nne, pamoja na vijiji vyao.

37 צְנָן וַחֲדָשָׁה וּמִגְדַל־גָּד׃
Senani na–Hadasha na–Migdali-Gadi
H6799 H2322 H4028

Zena, Hadasha, Migidagadi,

38 וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֶּה וְיָקְתְּאֵל׃
na–Dileani na–Mispe na–Yoktheeli
H1810 H4708 H3371

Dileani, Mizipa, Yokitheeli,

39 לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן׃
Lakishi na–Boskathi na–Egloni
H3923 H1218 H5700

Lakishi, Bozikathi, Egloni.

40 וְכַבּוֹן וְלַחְמָס וְכִתְלִישׁ׃
na–Kaboni na–Lahmasi na–Kitlishi
H3522 H3903 H3798

Kaboni, Lahmamu, Kitilishi,

41 וּגְדֵרוֹת בֵּית־דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה עָרִים שֵׁשׂ־עֶשְׂרֵה וְחַצֵרֵיהֶן׃
na–Gederothi Bethi-Dagoni na–Naama na–Makeda miji kumi–na– sita na–vijiji–vyake
H1450 H1016 na–Naama H4719 H8337 H6240

ס
—

Gederothi, Bethi Dagoni, Naama, Makeda. Hesabu ya miji hii ilikuwa kumi na sita, kujumlisha na vijiji vyao.

לִבְנָה	וָעֵתֶר	וְעָשָׁן׃	42
Libna	na–Etheri	na–Ashani	
H3841	H6281	H6228	

Libna, Etheri, Ashani,

וְיִפְתָּח	וְאַשְׁנָה	וּנְצִיב׃	43
na–Ifta	na–Ashna	na–Nesibu	
H3316	H0823	H5334	

Ifuta, Ashina, Nezibu,

וְקְעִילָה	וְאַכְזִיב	וּמָרֵאשָׁה	עָרִים	תִּשַׁע	וְחַצֵרֵיהֶן׃	44
na–Keila	na–Akzibu	na–Maresha	miji	tisa	na–vijiji–vyake	
H7084	H0392	H4762		H8672		

Keila, Akizibu, na Maresha. Hii ilikuwa ni miji tisa, kujumlisha na vijiji vyao.

עֶקְרוֹן	וּבְנֹתֶיהָ	וַחֲצֵרֶיהָ׃	45
Ekroni	na–vijiji–vyake	na–miji–yake	
H6138	H1323		

Ekroni, pamoja na miji na vijiji vyake vinavyoizunguka;

מֵעֶקְרוֹן	וְיָמָּה	כָּל	עַל־	יַד	אֲשֶׁר־	אַשְׁדּוֹד	וְחַצֵרֵיהֶן׃	46
kutoka–Ekroni	na–magharibi	yote	karibu–na	mkono–wa	ambayo–	Ashdodi	na–vijiji–vyake	
H6138	H3220	H3605		H3027		H0795		

kutoka Ekroni kuelekea Bahari Kuu, makazi yote ambayo yalikuwa karibu na Ashidodi, pamoja na vijiji vyake.

מִצְרַיִם	נַחַל	עַד־	וַחֲצֵרֶיהָ	בְּנוֹתֶיהָ	עַזָּה	וַחֲצֵרֶיהָ	בְּנוֹתֶיהָ	אַשְׁדּוֹד	47
Misri	bonde–la	hadi–	na–miji–yake	vijiji–vyake	Gaza	na–miji–yake	vijiji–vyake	Ashdodi	
H4714		H5704		H1323	H5804		H1323	H0795	

ס	וּגְבוּל׃	)הַגָּדוֹל(	]הגבול[	וְהַיָּם
—	na–mpaka	(kuu)	[mpaka]	na–bahari
	H1366		H1366	H3220

Ashidodi, na miji na vijiji vyake vinavyoizunguka; Gaza na miji na vijiji vyake vinavyoizunguka; hata kufika kijito cha Misri, na kuelekea Bahari Kuu pamoja na ukanda wake wa pwani.

וְשׂוֹכָה׃	וְיַתִּיר	שָׁמִיר	וּבָהָר	48
na–Soko	na–Yatiri	Shamiri	na–mlimani	
H7755	H3492	H8069	H2022	

Katika nchi ya milima, kuna miji ya Shamiri, Yatiri, Soko,

דְּבִר׃	הִיא	וְקִרְיַת־סַנָּה	וְדַנָּה	49
Debiri	ndiyo	na–Kiriathi–Sana	na–Dana	
	H1931	H7158	H1837	

Dana, Kiriathi Sana (ambayo ndio Debiri),

וְעֲנִים׃	וְאֶשְׁתְּמֹה	עֲנָב	50
na–Animu	na–Eshtemoa	na–Anabu	
H6044	H0851	H6024	

Anabu, Eshitemo, Animu,

וְחַצֵרֵיהֶן׃	עֶשְׂרֵה	אַחַת־	עָרִים	וְגִלֹה	וְחֹלֹן	וְגֹשֶׁן	51
na–vijiji–vyake	moja	kumi–na–	miji	na–Gilo	na–Holoni	na–Gosheni	
	H6240	H0259		H1542	H2473	H1657	

Gosheni, Holoni, na Gilo. Hii ilikuwa ni miji kumi na moja, kujumuisha na vijiji vyake.

אַרַב	וְרוּמָה	וְאֶשְׁעָן׃	52
Arabu	na–Duma	na–Eshani	
H0694	H1746	H0824	

Arabu, Duma, Ehani,

וינים]	[וְיָנֻום)	וּבֵית־תַּפּוּחַ	וַאֲפֵקָה׃	53
[na–Yanimu]	(na–Yanumu)	na–Bethi-Tapua	na–Afeka	
H3241	H3241	H1054	H0664	

Yanimu, Bethi Tapua, Afeka,

ס	וְחַצְרֵיהֶן׃	תֵּשַׁע	עָרִים	וְצִיעֹר	חֶבְרוֹן	הִיא	אַרְבָּעוֹקִרְיַת	וְחֻמְטָה	54
—	na–vijiji–vyake	tisa	miji	na–Siori	Hebroni	ndiyo	na–Kiriathi-Arba	na–Humta	
		H8672		H6730		H1931	H7153	H2547	

Humta, Kiriathi Arba (ambayo ndio Hebroni), na Ziori. Hii ilikuwa miji tisa, pamoja na vijiji vyake.

וּמָעוֹן	כַּרְמֶל	זִיף	וְיוּטָה׃	55
Maoni	Karmeli	na–Zifu	na–Yuta	
H4584	H3760	H2128	H3194	

Maoni, Karmeli, Zifu, Yuta,

וְיִזְרְעֶאל	וְיָקְדְעָם	וְזָנוֹחַ׃	56
na–Yezreeli	na–Yokdeamu	na–Zanoa	
H3157	H3347	H2182	

Yezreeli, Yokdeamu, Zanoa,

הַקַּיִן	גִּבְעָה	וְתִמְנָה	עָרִים	עֶשֶׂר	וְחַצְרֵיהֶן׃	57
Kaini	Gibea	na–Timna	miji	kumi	na–vijiji–vyake	
	H1390	H8553		H6235		

Kaini, Gibea, na Timna. Hii ilikuwa ni miji kumi, kujumuisha na vijiji vyake.

חַלְחוּל	בֵּית־צוּר	וְגֶדוֹר׃	58
Halhuli	Bethi-Suri	na–Gedori	
H2478	H1049	H1446	

Halhuli, Bethi Zuri, Gedori,

וּמַעֲרָת	וּבֵית־עֲנוֹת	וְאֶלְתְּקֹן	עָרִים	שֵׁשׁ	וְחַצְרֵיהֶן׃	59
na–Maarath	na–Bethi-Anothi	na–Eltekoni	miji	sita	na–vijiji–vyake	
H4638	H1042	H0515		H8337		

Maarathi, Bethi Anothi, na Elitekoni. Hii ilikuwa miji sita, pamoja na vijiji vyake.

ס	וְחַצְרֵיהֶן׃	שְׁתֵּים	עָרִים	וְהָרַבָּה	יְעָרִיםקִרְיַת	הִיא	קִרְיַת־בַּעַל	60
—	na–vijiji–vyake	miwili	miji	na–Raba	Kiriathi-Yearimu	ndiyo	Kiriathi-Baali	
		H8147		H7237	H7157	H1931	H7154	

Kiriathi Baali (ambayo ndio Kiriathi Yearimu), na Raba. Hii ilikuwa ni miji miwili, pamoja na vijiji vyake.

בַּמִּדְבָּר	הָעֲרָבָהבֵּית	מִדִּין	וְסַכָכָה׃	61
jangwani	Bethi-Araba	Midini	na–Sekaka	
	H1026	H4081	H5527	

Katika nyika, kulikuwa na miji ya Bethi Araba, Midini, Sekaka,

וְחַצְרֵיהֶן׃	שֵׁשׁ	עָרִים	גְּדִיוְעֵין	וְעִיר־הַמֶּלַח	וְהַנִּבְשָׁן	62
na–vijiji–vyake	sita	miji	na–Eni-Gedi	na–Iri-Hamela	na–Nibshani	
	H8337		H5872	H5898	H5044	

Nibushani, mji wa chumvi, na Eni Gedi. Hii ilikuwa miji, pamoja na vijiji vyao.

בְּנֵי־	)יָכְלוּ(	]יוכלון[	לֹא־	יְרוּשָׁלַ֫ם	יוֹשְׁבֵי	הַיְבוּסִי	וְאֶת־
wana–wa–	(wangeweza)	[kuweza]	hawakuweza–	Yerusalemu	wakaao–wa	Wayebusi	na–
	H3201	H3201	H3808	H3389	H3427	H2983	H0853

בִּירוּשָׁלַ֫ם	יְהוּדָה	בְּנֵי	אֶת־	הַיְבוּסִי	וַיֹּשֶׁב	לְהוֹרִישָׁם	יְהוּדָה
katika–Yerusalemu	Yuda	wana–wa	pamoja–na	Myebusi	na–akakaa	kuwafukuza	Yuda
H3389	H3063		H0854	H2983	H3427	H3423	H3063

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד
—	hii	siku	hadi
	H2088	H3117	H5704

Lakini kwa Wayebusi, wenyeji wa Yerusalemu, kabila la Yuda halikuweza kuwafukuza, na hivyo, Wayebusi wanaishi pamoja na kabila la Yuda hadi leo hii.

Chapter 16

יְרִיחוֹ	לְמֵי	יְרִיחוֹ	מִירַדֵּן	יוֹסֵף	לִבְנֵי	הַגּוֹרָל	וַיֵּצֵא	1
Yeriko	kwa–maji–ya	Yeriko	kutoka–Yordani	Yosefu	kwa–wana–wa	ha–kura	na–ikatoka	
H3405	H4325	H3405	H3383	H3130		H1486	H3318	

בֵּית־אֵל׃	בָּהָר	מִירִיחוֹ	עֹלָה	הַמִּדְבָּר	מִזְרָחָה
Bethi-Eli	katika–ha–mlima	kutoka–Yeriko	kupanda	ha–jangwa	mashariki
H1008	H2022	H3405	H5927		H4217

Nchi waliyopewa kabila la Yusufu ilianzia katika Yordani huko Yeriko, mashariki mwa chemichemi za Yeriko, kupitia nyikani, kupanda kutoka Yeriko kupitia nchi ya milima ya Betheli.

עֲטָרוֹת׃	הָאַרְכִי	גְּבוּל	אֶל־	וְעָבַר	לוּזָה	מִבֵּית־אֵל	וְיָצָא	2
Atarothi	ha–Mwarki	mpaka–wa	kwa–	na–ikapita	Luza	kutoka–Bethi-Eli	na–ikatoka	
H5852	H0757	H1366	H0413		H3870	H1008	H3318	

Kisha uliendelea kutoka Betheli hadi Luzi na kupita hata Atarothi, iliyo miliki ya Waarkiti.

בֵּית־חוֹרֹן	גְּבוּל	עַד	הַיַּפְלֵטִי	גְּבוּל	אֶל־	יָמָּה	וְיָרַד־	3
Bethi-Horoni	mpaka–wa	hadi	ha–Myafleti	mpaka–wa	kwa–	magharibi	na–ikashuka–	
H1032	H1366	H5704	H3311	H1366	H0413	H3220	H3381	

יָמָּה׃	)תֹּצְאֹתָיו(	]תצאתו[	וְהָיָה	גָּזֶר	וְעַד־	תַּחְתּוֹן
bahari	mwisho–wake	[mwisho–wake]	na–yakawa	Gezeri	na–hadi–	ya–chini
H3220	H8444	H8444	H1961	H1507	H5704	H8481

Kisha ilishuka chini upande wa magharibi kuelekea himaya ya Wayafuleti, hadi kufika miliki ya Loweri Bethi Horoni, na kisha iliendelea hadi Gezeri; na ilikomea katika bahari.

וְאֶפְרָיִם׃	מְנַשֶּׁה	יוֹסֵף	בְּנֵי־	וַיִּנְחֲלוּ	4
na–Efraimu	Manase	Yosefu	wana–wa–	na–wakarithi	
H0669	H4519	H3130		H5157	

Ilikuwa ni kwa njia hii makabila ya Yusufu, yaani Manase na Efraimu yalipata urithi wao.

5 וַיִּהְיוּ גְּבוּל נַחֲלָתָם
na-ukawa mpaka-wa urithi-wao
H1961 H1366 H5159
מִזְרָחָה מְזָרִי אֲדָר־עַטְרוֹת עַד־ חוֹרֹן בֵּית עֶלְיוֹן׃
mashariki Atarothi-Adari hadi- Bethi-Horoni ya-juu
H4217 H5853 H5704 H1032
וַיִּהְיוּ גְּבוּל בְּנֵי־ אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם
na-ukawa mpaka-wa wana-wa- Efraimu kwa-familia-zao
H1961 H1366 H0669 H4940

Eneo la kabila la Efraimu ambalo lilikuwa limegawanya kwa koo zao lilikuwa kama ifuatavyo: mpaka wa urithi wao katika upande wa mashariki ulikuwa Atarothi Ada uliopanda kuelekea Bethi Horoni ya juu,

6 וְיָצָא הַגְּבוּל מִכְמְתָת הַמִּכְמְתָת מִצָּפוֹן וְנָסַב
na-ikatoka ha-mpaka ha-Mikmetathi kaskazini na-ikazunguka
H3318 H1366 H4366 H6828 H5437
מִזְרָחָה מְזָרִי שִׁלֹּה תַּאֲנַת עָבַר וְאוֹתוֹ יָנוֹחָה׃
mashariki Taanathi-Shilo na-ikapita hiyo Yanoa
H4217 H8387 H5853 H0853 H4217

na kutoka pale uliendelea hadi katika bahari. Kutoka Mikimethathi katika upande wa Kasikazini ulipinda upande wa mashariki kuelkea Taanathi Shilo na kupita ng'ambo yake katika upande wa mashariki kukabili Yanoa.

7 וְיָרַד מִיָּנוֹחָה עֲטָרוֹת וְנַעֲרָתָה וּפָגַע בִּיְרִיחוֹ וְיָצָא הַיַּרְדֵּן׃
na-ikashuka kutoka-Yanoa Atarothi na-Naarata na-ikafika Yeriko na-ikatoka ha-Yordani
H3381 H4217 H5852 H6293 H3405 H3318 H3383

Kisha ulishuka kutoka Yanoa hadi Atarothi na hata Naara, na kisha ukafika Yeriko, na kuishia katika Yordani.

8 מִתַּפּוּחַ יֵלֵךְ הַגְּבוּל מַגְהָרִיבָה נַחַל קָנָה וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו
kutoka-Tapua unaenda ha-mpaka magharibi bonde-la Kana na-ukawa mwisho-wake
H3212 H1366 H3220 H5158 H7071 H1961 H8444
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ אֶפְרַיִם בְּנֵי־ מַטֵּה נַחֲלַת זֹאת הַיָּמָּה
kwa-familia-zao Efraimu wana-wa- kabila-la urithi-wa huu ha-bahari
H4940 H0669 H4294 H5159 H2063 H3220

Kutoka Tapua, mpaka uliendelea katika upande wa magharibi hata kijito cha Kana na ulikomea katika bahari. Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Efraimu, uliogawanywa katika koo zao,

9 וְהֶעָרִים מִנַּשֶּׁה לִבְנֵי אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־ מְנַשֶּׁה הַמִּבְדָּלוֹת לְבִנְיֵ
na-ha-miji iliyotengwa kwa-wana-wa Efraimu katikati-ya urithi-wa wana-wa- Manase
H3995 H0669 H8432 H5159 H4519
כָּל־ יוֹתְרֵיהֶן׃ וְחַצְרֵיהֶן הֶעָרִים
yote- na-vijiji-vyake ha-miji
H3605

pamoja na miji yao iliyochaguliwa kwa ajili ya kabila la Efraimu iliyokuwa ndani ya urithi wa kabila la Manase - miji yote pamoja na vijiji vyao.

10 וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת־ הַיּוֹשֵׁב הַכְּנַעֲנִי בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי
na-haku wafukuza – ha-Wakanaani waliokaa katika-Gezeri na-akakaa ha-Mkanaani
H3808 H3423 H853 H3427 H1507 H3427 H3669
פ עֹבֵד׃ לְמַס־ וַיִּהְיוּ הַזֶּה הַיּוֹם עַד־ אֶפְרַיִם בְּקֶרֶב
¶ kulazimishwa kwa-kazi-ya- na-akawa hii ha-siku hadi- Efraimu katikati-ya
H5647 H4522 H1961 H2088 H3117 H5704 H0669 H7130

Lakini hawakuwafukuza Wakanaani walioishi katika Gezeri, hivyo basi Wakanaani wanaishi ndani ya Efraimu hadi leo, lakini watu hawa walifanywa kuwa watumwa.

Chapter 17

1

בְּכֹור	הוּא	כִּי־	מְנַשֶּׁה	לְמַטֵּה	הַגּוֹרָל֙	וַיְהִי	
mzaliwa–wa–kwanza–wa	yeye	kwa–sababu–	Manase	kwa–kabila–la	ha–kura	na–ikawa	
H1060	H1931		H4519	H4294	H1486	H1961	

הוּא	כִּי	הַגִּלְעָד	אֲבִי	מְנַשֶּׁה	בְּכֹור	לְמָכִיר֙	יוֹסֵ֔ף	
yeye	kwa–sababu	ha–Gileadi	baba–wa	Manase	mzaliwa–wa–kwanza–wa	kwa–Makiri	Yosefu	
H1931		H1568	H0001	H4519	H1060	H4353	H3130	

וְהַבָּשָׁן׃	הַגִּלְעָד	לוֹ	וַיְהִי־	מִלְחָמָה֙	אִ֣ישׁ	הָיָה֙	
na–ha–Bashani	ha–Gileadi	kwake	na–ikawa–	vita	mtu–wa	alikuwa	
H1316	H1568		H1961	H4421	H0376	H1961	

Na huu ndio mgao wa nchi kwa ajili ya kabila la Manase (aliyekuwa mzaliwa wa kwanza wa Yusufu), ambayo ilikuwa kwa ajili ya Makiri, mzaliwa wa kwanza wa Manase, ambaye alikuwa ni baba wa Gilieadi. Watoto wa Makiri walipewa nchi ya Gileadi na Bashani, kwasababu Makiri alikuwa ni mtu wa vita.

2

אֲבִיעֶ֣זֶר	לִבְנֵי	לְמִשְׁפְּחֹתָ֗ם	הַנּוֹתָרִים֙	מְנַשֶּׁה	לִבְנֵי	וַיְהִי֙	
Abiezeri	kwa–wana–wa	kwa–familia–zao	waliobaki	Manase	kwa–wana–wa	na–ikawa	
H0044		H4940	H3498	H4519		H1961	

שֶׁכֶם	וְלִבְנֵי־	אַשְׁרִיאֵל֙	וְלִבְנֵי	חֵ֣לֶק	וְלִבְנֵי־		
Shekemu	na–kwa–wana–wa–	Asrieli	na–kwa–wana–wa	Heleki	na–kwa–wana–wa–		
H7928		H0844		H2507			

בֶּן־	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי	אֵ֣לֶּה	שְׁמִידָ֔ע	וְלִבְנֵי	חֵ֣פֶר	וְלִבְנֵי־
mwana–wa–	Manase	wana–wa	hawa	Shemida	na–kwa–wana–wa	Heferi	na–kwa–wana–wa–
	H4519		H0428	H8061			

לְמִשְׁפְּחֹתָ֑ם׃	הַזְּכָרִ֖ים	יוֹסֵ֥ף
kwa–familia–zao	ha–waume	Yosefu
H4940	H2145	H3130

Nchi iliyobaki iligawiwa kwa kabila la Manase, walipewa kwa koo zao, ambazo ni Abi Ezeri, Heleki, Asrieli, Shekemu, Heferi, na Shemida. Hawa walikuwa ni watoto wa kiume wa Manase mwana wa Yusufu, waliwakilishwa na koo zao.

3

בֶּן־	מָכִיר֙	בֶּן־	גִּלְעָ֔ד	בֶּן־	חֵ֣פֶר	בֶּן־	וְלִצְלָפְחָ֖ד
mwana–wa–	Makiri	mwana–wa–	Gileadi	mwana–wa–	Heferi	mwana–wa–	na–kwa–Selofehadi
	H4353		H1568				H6765

בְּנֹתָ֑יו	שְׁמ֣וֹת	וְאֵ֣לֶּה֮	בָּנ֣וֹת	אִם־	כִּי	בָנִ֣ים	לֹ֣ו	הָיוּ	לֹא־	מְנַשֶּׁה
binti–zake	majina–ya	na–haya	binti	isipokuwa–	bali	wana	kwake	kuwa	haku–	Manase
H1323	H8034		H1323					H1961	H3808	H4519

וְתִרְצָֽה׃	מִלְכָּ֖ה	חָגְלָ֥ה	וְנֹעָ֛ה	מַחְלָ֧ה	
na–Tirsa	Milka	Hogla	na–Noa	Mahla	
H8656	H4435	H2295	H5270	H4244	

Basi Zelofehadi mwana wa Heferi mwana wa Gileadi mwana wa Makiri mwana wa Manase hakuwa na watoto wa kiume, bali alikuwa na watoto wa kike tu. Na majina ya binti zake yalikuwa Mahila, Noa, Hogla, Milka na Tirsa.

4 וַתִּקְרַבְנָה לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן
wakasogea mbele–ya Eleazari ha–kuhani na–mbele–ya Yoshua mwana–wa– Nuni
H7126 H6440 H0499 H3548 H6440 H3091 H5126

וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִם לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה אֶת־ מֹשֶׁה לָתֶת־ לָנוּ סִלָּה נַחֲלָה
na–mbele–ya ha–viongozi wakisema Yahwe aliagiza – Musa kutupa– sisi urithi
H6440 H3548 H0559 H3068 H6680 H0853 H4872 H5414 H5159

בְּתוֹךְ אַחֵינוּ נְתַן־לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃
katikati–ya ndugu–zetu na–akawapa wao kwa– neno–la Yahwe urithi katikati–ya
H8432 H0251 H5414 H1961 H0413 H6310 H3068 H5159 H8432

אֲחֵי אֲבִיהֶן׃
ndugu–za baba–yao
H0251 H0001

Walimwendea Eliazeri kuhani, Yoshua mwana wa Nuni, na viongozi na wakasema, “Yahweh alimwagiza Musa atupatie urithi wetu pamoja na kaka zetu.” Hivyo, kwa kuzingatia agizo la Yahweh, aliwapa wanawake hao urithi miongoni mwa ndugu za baba yao.

5 וַיִּפְלוּ חַבְלֵי־ מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה קוּמִי לְבַד מִמֵּאֶרֶץ הַגִּלְעָד
na–zikaanguka fungu–za– Manase kumi pamoja–na kutoka–nchi–ya ha–Gileadi
H5307 H4519 H6235 H0905 H0776 H1568

וְהַבָּשָׁן לִבְנֵי מְנַשֶּׁה אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃
na–ha–Bashani ambayo ng'ambo–ya ha–Yordani
H1316 H5676 H3383

Manase alipewa sehemu kumi za nchi katika Gileadi na Bashani, ambayo iko upande mwingine wa Yordani,

6 כִּי בְנוֹת מְנַשֶּׁה בִּנְתָה נַחֲלָה בְתוֹךְ בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים׃
kwa–sababu binti–za Manase walirithi urithi katikati–ya wana–wake na–nchi–ya ha–Gileadi waliobaki Manase kwa–wana–wa– ilikuwa
H3498 H4519 H1961 H5157 H5159 H8432 H1323 H4519 H1568

kwasababu ya binti za Manase walipokea urithi pamona na watoto wake wa kiume. Nchi ya Gileadi iligawanywa kwa kabila la Manase lililosalia.

7 וַיְהִי גְבוּל־ מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר הַמִּכְמְתָת אֲשֶׁר עַל־ פְּנֵי שְׁכֶם וְהָלַךְ הַגְּבוּל הַיָּמִין אֶל־ יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ׃
na–ukawa mpaka–wa– kutoka–Asheri ha–Mikmetathi ambayo mbele–ya uso–wa Shekemu na–ukaenda ha–mpaka ha–kulia kwa– wakaaji–wa Eni-Tapua
H1961 H1366 H4519 H0836 H4366 H0834 H6440 H7927 H1980 H4726 H3225 H0413 H3427 H5887

Eneo la Manase lilianzia Asheri hadi Mikimethathi, ambayo iko mashariki mwa Shekemu. Kisha mpaka ulienda upande wa kusini kwa wale walioishi karibu na chemichemi ya Tapua.

8 לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גְּבוּל־ אֶל־ וְתַפּוּחַ תַּפּוּחַ אֶרֶץ הָיְתָה לִמְנַשֶּׁה אֶפְרָיִם׃
kwa–wana–wa Manase mpaka–wa kwenye– na–Tapua Tapua nchi–ya ilikuwa kwa–Manase Efraimu
H4519 H1366 H0413 H4726 H8599 H0776 H1961 H4519 H0669

(Nchi ya Tapua ilikuwa ni miliki ya Manase, lakini mji wa Tapua katika mpaka wa Manase ilikuwa ni mali ya kabila la Efraimu.)

לְאֶפְרַ֔יִם	הָאֵ֖לֶּה	עָרִ֑ים	לַנַּחַ֗ל	גֶּ֚בָּה	קָנָ֣ה	נַחַ֔ל	הַגְּבוּל֙	וְיָרַ֔ד	9
kwa–Efraimu	hii	miji	kwa–ha–bonde	kusini	Kana	bonde–la	ha–mpaka	na–ukashuka	
H0669	H0428			H5045	H7071		H1366	H3381	

וַיְהִ֗י	לַנַּחַל֙	מִצְּפ֣וֹן	מְנַשֶּׁ֔ה	וּגְבָ֖ול	מְנַשֶּׁ֑ה	עָרֵ֣י	בְּתוֹךְ֙	
na–ukawa	kwa–ha–bonde	kaskazini	Manase	na–mpaka–wa	Manase	miji–ya	katikati–ya	
H1961		H6828	H4519	H1366	H4519		H8432	

הַיָּמָּ֖ה׃	תֹּצְאֹתָ֥יו
ha–bahari	mwisho–wake
H3220	H8444

Kisha mpaka ulishuka kuelekea kijito cha Kana. Miji hii kusini mwa kijito miongoni mwa miji ya Manase ilikuwa ni mali ya Efraimu. Mpaka wa Manase ulikuwa upande wa kaskazini wa kijito, na ulikomea katika

גְּבוּלֹ֔ו	הַיָּ֑מָּה	וַיְהִ֗י	לִמְנַשֶּׁ֛ה	וְצָפֹונָ֖ה	לְאֶפְרַ֥יִם	גֶּ֚בָּה	10
mpaka–wake	ha–bahari	na–ikawa	kwa–Manase	na–kaskazini	kwa–Efraimu	kusini	
H1366	H3220	H1961	H4519	H6828	H0669	H5045	

מִמִּזְרָֽח׃	וּבְיִשָּׂשכָ֖ר	מִצָּפֹ֑ון	יִפְנְעוּן֙	וּבְאָשֵׁ֣ר	
mashariki	na–katika–Isakari	kaskazini	wanakutana	na–katika–Asheri	
H4217	H3485	H6828	H6293	H0836	

bahari. Na nchi iliyokuwa upande wa kusini ilikuwa ni ya Efraimu, na nchi iliyo upande wa Kasikazini ilikuwa ni ya Manase; bahari ilikuwa ndoi mpaka. Kwa upande wa kaskazini ulifika hata Asheri, na upande wa mashariki, Isakari.

וּבְנוֹתֶ֑יהָ	בֵּית־שְׁאָ֣ן	וּבְאָשֵׁ֔ר	בְּיִשָּׂשכָ֖ר	לִמְנַשֶּׁ֛ה	וַיְהִ֥י	11
na–vijiji–vyake	Bethi-Sheani	na–katika–Asheri	katika–Isakari	kwa–Manase	na–ikawa	
H1323	H1052	H0836	H3485	H4519	H1961	

עֵין־דֹּ֔ר	וְיֹשְׁבֶ֖י	וּבְנוֹתֶ֑יהָ	דֹּ֣אר	יֹשְׁבֵ֗י	וְאֶת־	וּבְנוֹתֶ֑יהָ	וְיִבְלְעָ֖ם	
Eni-Dori	na–wakaaji–wa	na–vijiji–vyake	Dori	wakaaji–wa	na–	na–vijiji–vyake	na–Ibleamu	
H5874	H3427	H1323	H1756	H3427	H0853	H1323	H2991	

וּבְנוֹתֶ֑יהָ	מְגִדּ֖וֹ	וְיֹשְׁבֵ֣י	וּבְנוֹתֶ֔יהָ	תַּעְנַ֥ךְ	וְיֹשְׁבֵ֖י	וּבְנוֹתֶ֑יהָ	
na–vijiji–vyake	Megido	na–wakaaji–wa	na–vijiji–vyake	Taanaki	na–wakaaji–wa	na–vijiji–vyake	
H1323	H4023	H3427	H1323	H8590	H3427	H1323	

הַנָּפֶֽת׃	שְׁלֹ֥שֶׁת
ha–vilima	tatu
H5316	H7969

Pia katika Isakari na katika Asheri, Manase alimiliki Bethi Shani na vijiji vyake, Ibleamu na vijiji vyake, wenyeji wa Dori na vijiji vyake, wenyeji wa Endori na vijiji vyake, wenyeji wa Taanaki na vijiji vyake, na wenyeji wa Megido na vijiji vyake (na mji wa tatu ni Nafethi).

וַיּוֹאֶל֙	הָאֵ֔לֶּה	הָעָרִ֖ים	אֶת־	לְהֹורִ֣ישׁ	מְנַשֶּׁ֑ה	בְּנֵ֣י	יָכְלוּ֙	וְלֹ֣א	12
na–wakaazimia	hii	ha–miji	–	kuwafukuza	Manase	wana–wa	weza	na–haku	
H2974	H0428		H0853	H3423	H4519		H3201	H3808	

הַזֹּ֖את׃	בָּאָ֥רֶץ	לָשֶׁ֛בֶת	הַכְּנַעֲנִ֖י
hii	katika–ha–nchi	kukaa	ha–Wakanaani
H2063	H0776	H3427	

Lakini kabila la Manase halikuweza kuimiliki miji hiyo, kwa kuwa Wakanaani waliendelea kuishi katika nchi hii.

13 וַיְהִי כִּי־חָזְקוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי לָמַס וְהוֹרֵשׁ לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ ס

13 wakati wana-wa Israeli walipokuwa-hodari na-ikawa – na-wakaweka ha-Wakanaani kwa-kazi-ya-kulazimishwa na-kuwafukuza haku wafukuza ¶

H3068 H1288 H1486 H0259 H0259 H3541 H5704 H0589 H3091 H0854 H3130 H1696 H0559 H0669 H2022 H0213 H1270 H7393 H2022 H4672 H3808 H3130 H0559 H1052 H6010 H0776 H3427 H3605 H3157 H6010 H1323 H3423 H3808 H3423 H4522 H5159 H5414 H4069 H3091 H0413 H6522 H0776 H8033 H3478 H2388 H1961 H0853 H5414

Hata wakati watu wa Israeli walipopata nguvu zaidi, hawakuwafukuzia mbali kabisa Wakanaani, bali waliwafanya kuwa watumwa.

14 וַיְדַבְּרוּ בְּנֵי־יוֹסֵף אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר עַד־מָה נָּתַתָּה לִּי נַחֲלָה אֶחָד גּוֹרָל וְחֶבֶל אֶחָד מוֹעַ וַאֲנִי עַם־רַב עַד אֲשֶׁר־כֹּה עַד־הֵנָּה יְהוָה בֵּרַכְנִי׃

14 wana-wa Yosefu kwa-Yoshua wakisema kwa-nini umenipa urithi mimi kura moja moja na-fungu na-mimi watu- wengi hadi ambao- hapa hadi- Yahwe amenibariki

H3068 H1288 H1486 H0259 H0259 H3541 H5704 H0589 H3091 H0854 H3130 H1696 H0559 H0669 H2022 H0213 H1270 H7393 H2022 H4672 H3808 H3130 H0559 H1052 H6010 H0776 H3427 H3605 H3157 H6010 H1323 H3423 H3808 H3423 H4522 H5159 H5414 H4069 H3091 H0413 H6522 H0776 H8033 H3478 H2388 H1961 H0853 H5414

Kisha wazawa wa Yusufu wakamwambia Yoshua, wakisema, “ Kwanini umetupa mgao mmoja wa nchi na sehemu moja kwa ajili ya urithi, kwa kuwa tuko wengi, na kwa muda wote Yahweh umetubariki?

15 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם־עַם רַב אָנֹכִי עַל־מָה זֶּה צַר־לְךָ הַמְּעָרָה וְעָלִיתָ לְךָ שָׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרִזִּי וְהָרְפָאִים כִּי־אָמֶץ הַר־אֶפְרָיִם׃ לָךְ־לְךָ

15 na-akasema kwao Yoshua kama- watu- wengi mimi ninyi kwa-nini pandeni ha-msitu kwenu kwa-sababu- na-ha-Warefai na-jikateni-miti kwenu imefinyana mlima-wa- kwenu Efraimu

H3068 H1288 H1486 H0259 H0259 H3541 H5704 H0589 H3091 H0854 H3130 H1696 H0559 H0669 H2022 H0213 H1270 H7393 H2022 H4672 H3808 H3130 H0559 H1052 H6010 H0776 H3427 H3605 H3157 H6010 H1323 H3423 H3808 H3423 H4522 H5159 H5414 H4069 H3091 H0413 H6522 H0776 H8033 H3478 H2388 H1961 H0853 H5414

Yoshua akawaambia, “Kama ninyi ni watu wengi katika hesabu, pandeni ninyi wenyewe katika msitu na kuisafisha nchi kwa ajili yenu wenyewe katika nchi ya Waperizi na ya Refaimu. Fanyeni hivi kwa kuwa nchi ya milima ya Efraimu ni ndogo kwenu.”

16 וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי־יוֹסֵף לֹא־יִמָּצֵא לָנוּ כִּי־רֶכֶב בַּרְזֶל לַאֲשֶׁר הָעֵמֶק בְּבֵית־שְׁאָן וּבְנוֹתֶיהָ וְלַאֲשֶׁר בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃

16 na-wakasema wana-wa Yosefu hau- tosha kwetu ya-chuma na-magari ha-mlima wanaokaa ha-Wakanaani kwa-wote- katika-Bethi-Sheani na-jikateni-miti kwa-wale ha-bonde katika-nchi-ya- Yezreeli katika-bonde-la na-kwa-wale na-vijiji-vyake

H3068 H1288 H1486 H0259 H0259 H3541 H5704 H0589 H3091 H0854 H3130 H1696 H0559 H0669 H2022 H0213 H1270 H7393 H2022 H4672 H3808 H3130 H0559 H1052 H6010 H0776 H3427 H3605 H3157 H6010 H1323 H3423 H3808 H3423 H4522 H5159 H5414 H4069 H3091 H0413 H6522 H0776 H8033 H3478 H2388 H1961 H0853 H5414

Wazawa wa Yusufu wakasema, “Nchi ya milima haitutoshi. Lakini Wakanaani wote wanaoishi katika bonde wana magari ya chuma, wote walio katikaBethi Shani na vijiji vyake, na wale walio katika bonde la Yezreeli.”

17 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וְלִמְנַשֶּׁה לֵאמֹר
na-akasema Yoshua kwa- nyumba-ya Yosefu kwa-Efraimu na-kwa-Manase akisema
H0559 H3091 H0413 H3130 H0669 H4519 H0559

עַם־ רַב אַתָּה נִינִי כִּי־ גּוֹרָל אֶחָד׃ לְךָ יִהְיֶה לֹא־ לָךְ גָּדוֹל כֻּבְוָה וְכֹחַ
watu- wengi ninyi kwa-sababu- kura moja kwenu takuwa hau- kwenu kubwa na-nguvu
H3808 H1961 H1486 H0259

Kisha Yoshua akawaambi nyumba ya Yusufu, ambao ni Efraimu na Manase, “ Ninyi ni watu mlio wengi katika hesabu, na mna nguvu kubwa. Hamtakiwi kuwa na sehemu moja ya nchi mliogawiwa.

18 וְהָיָה וּבֵרַאתָּו הוּא יַעַר כִּי־ לָךְ יִהְיֶה־ הָר כִּי
na-itakuwa na-utaikata huo msitu kwa-sababu- wenu utakuwa- mlima kwa-sababu
H1961 H1931 H1961 H2022

כִּי הַכְּנַעֲנִי אֶת־ תּוֹרִישׁ כִּי־ תְּצָאתָיו לְךָ רֶכֶב
ingawa ha-Wakanaani – utawafukuza kwa-sababu- mwisho-wake kwenu magari
H3423 H0853 H8444 H7393

פ הוּא׃ חָזָק כִּי לוֹ בַּרְזֶל
¶ wao hodari ingawa wao ya-chuma
H1931 H2389 H1270

Nchi ya milima itakuwa yenu pia. Ingawa ni msitu, mtaufyeka na kuimiliki hata mipaka yake ya mbali. Mtawafukuzia mbali Wakanaani, ingawa wanayo magari ya chuma na ingawa pia wanazo nguvu.”

Chapter 18

1 וַיַּקְהֲלוּ כָּל־ עֵדַת בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה וַיַּשְׁכִּינוּ שָׁם
na-wakakusanyika yote- kusanyiko-la wana-wa- Israeli Shilo na-wakasimamisha huko
H6950 H3605 H5712 H1121 H3478 H7887 H7931 H8033

נִכְבְּשָׁה אֲהֶל־ מוֹעֵד וְהָאָרֶץ לִפְנֵיהֶם׃ אֶת־ הֵלָּה אָהֶל נִכְבְּשָׁה
ilishindwa hema-la kukutana na-ha-nchi mbele-yao – – ilishindwa
H3533 H0168 H4150 H0776 H6440 H0853 H3533

Kisha kusanyiko lote la watu wa Israeli walikusanyika pamoja hapo Shilo. Walilijenga hema la kukutania hapo na waliishinda nchi mbele yao.

2 וַיִּוָּתְרוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־ חָלְקוּ אֶת־ נַחֲלָתָם
na-walibaki miongoni-mwa-wana-wa Israeli ambao haku- gawana – urithi-wao
H3498 H3478 H0834 H2505 H0853 H5159

שִׁבְעָה שִׁבְטִים׃ מַקֵּבִלָה
saba makabila
H7651 H7626

Kulikuwa na makabila saba miongoni mwa watu wa Israeli ambayo yalikuwa bado hayajapewa urithi wao.

3 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־ אָנָה אַתֶּם מִתְרַפִּים לָבוֹא
na-akasema Yoshua kwa- wana-wa Israeli hadi- lini ninyi mnalegea kuingia
H0559 H3091 H0413 H1121 H3478 H5704 H0575 H0859 H7503 H0935

אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ יְהוָה לָכֶם נָתַן אֲשֶׁר הָאָרֶץ אֶת־ לָרֶשֶׁת
Mungu-wa Yahwe kwenu ametoa ambayo ha-nchi – kuimiliki
H0430 H3068 H0853 H3423

baba-zenu
H0001

Yoshua aliwaambia watu wa Israeli, “Je mtaacha mpaka lini katika kuingia nchi ambayo Yahweh, Mungu wa baba zenu, amewapeni ninyi?

4

וְיֵתַהֲלְכוּ	וְיָקֻמוּ	וְאֶשְׁלָחֵם	לַשָּׁבֶט	אֲנָשִׁים	שְׁלֹשָׁה	לָכֶם	הָבוּ
na–watatembea	na–watasimama	na–nitawatuma	kwa–kabila	watu	watatu	kwenu	toeni
H1980		H7971	H7626	H0376	H7969		H3051

:אֵלָי	וְיָבְאוּ	נַחֲלָתָם	לְפִי	אוֹתָהּ	וְיִכְתְּבוּ	בָּאָרֶץ
kwangu	na–watakuja	urithi–wao	kwa–kadiri–ya	hiyo	na–wataiandika	katika–ha–nchi
H0413	H0935	H5159	H6310	H0853	H3789	H0776

Chagueni ninyi wenyewe watu watatu kutoka katika kila kabila, na nitawatuma. Wataenda na kuipeleleza nchi juu na chini. Wataandika maelezo pamoja na maelekezo kuhusu urithi wao, na kisha watarudi kwangu.

5

מִגֻּנֵּב	גְּבוּלוֹ	עַל־	יַעֲמֹד	יְהוּדָה	חֲלָקִים	לִשְׁבָעָה	אֹתָהּ	וְהֻתְחַלְקוּ
kusini	mpaka–wake	juu–ya	atasimama	Yuda	sehemu	kwa–saba	hiyo	na–mtagawana
H5045	H1366		H5975	H3063		H7651	H0853	

:מִצָּפוֹן	גְּבוּלָם	עַל־	יַעַמְדוּ	יוֹסֵף	וּבֵית
kaskazini	mpaka–wao	juu–ya	watasimama	Yosefu	na–nyumba–ya
H6828	H1366		H5975	H3130	

Wataigawanya nchi katika sehemu saba. Yuda itasalia katika eneo lao upande wa kusini, na nyumba ya Yusufu itaendelea katika himaya yao katika upande wa kaskazini.

6

הֵנָּה	אֵלַי	וַהֲבֵאתֶם	חֲלָקִים	שִׁבְעָה	הָאָרֶץ	אֶת־	תִּכְתְּבוּ	וְאַתֶּם
hapa	kwangu	na–mtaleta	sehemu	saba	ha–nchi	–	mtaiandika	na–ninyi
H2008	H0413	H0935		H7651	H0776	H0853	H3789	

:אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	פֹּה	גּוֹרָל	לָכֶם	וְיָרִיתִי
Mungu–wetu	Yahwe	mbele–ya	hapa	kura	kwenu	na–nitapiga–kura
H0430	H3068	H6440	H6311	H1486		

Mtaigawanya nchi katika sehemu saba na kisha mtaniletea maelezo hayo hapa kwangu. Nami nitapiga kura kwa ajili yenu hapa mbele za Yahweh Mungu wetu.

7

יְהוָה	כְּהֻנַּת	כִּי־	בְּקִרְבְּכֶם	לַלְוִיִּם	חֵלֶק	אֵין־	כִּי	
Yahwe	ukuhani–wa	kwa–sababu–	katikati–yenu	kwa–Walawi	fungu	hakuna–	kwa–sababu	
H3068	H3550		H7130	H3881		H0369		

נַחֲלָתָם	לָקְחוּ	הַמְנַשֶּׁה	שֶׁבֶט	וַחֲצִי	וּרְאוּבֵן	וְגָד	נַחֲלָתוֹ
urithi–wao	wamechukua	ha–Manase	kabila–la	na–nusu–ya	na–Reubeni	na–Gadi	urithi–wake
H5159	H3947	H4519	H7626	H2677	H7205	H1410	H5159

:יְהוָה	עֶבֶד	מֹשֶׁה	לָהֶם	נָתַן	אֲשֶׁר	מִזְרָחָה	לַיַּרְדֵּן	מֵעֵבֶר
Yahwe	mtumishi–wa	Musa	wao	aliwapa	ambao	mashariki	ha–Yordani	ng'ambo–ya
H3068	H5650	H4872		H5414		H4217	H3383	H5676

Walawi hana sehemu miongoni mwenu, kwa kuwa ukuhani wa Yahweh ni urithi wao. Makabila ya Gadi, Rubeni na nusu ya kabila la Manase wameshapokea urithi wao ng'ambo ya Yordani. Huu ni urithi ambao Musa mtumishi wa Yahweh aliwapa wao.

8

הַהֹלְכִים	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיְצַו	וַיֵּלְכוּ	הָאֲנָשִׁים	וַיָּקֻמוּ
wale–walioenda	–	Yoshua	na–akawaagiza	na–wakaenda	ha–watu	na–wakasimama
H1980	H0853	H3091	H6680	H3212	H0376	

אוֹתָהּ	וְכִתְבָה	בָּאָרֶץ	וְהִתְהַלְּכוּ	לְכוּ	לֵאמֹר	הָאָרֶץ	אֶת־	לִכְתֹּב
hiyo	na–mwandike	katika–ha–nchi	na–mtembee	nendeni	akisema	ha–nchi	–	kuiandika
H0853	H3789	H0776	H1980	H3212	H0559	H0776	H0853	H3789

:בְּשִׁלֹה	יְהוָה	לִפְנֵי	גּוֹרָל	לָכֶם	אַשְׁלִיךְ	פֹּה	אֵלַי	וְשׁוּבוּ
katika–Shilo	Yahwe	mbele–ya	kura	kwenu	nitapiga	na–hapa	kwangu	na–mrudi
H7887	H3068	H6440	H1486		H7993	H6311	H0413	H7725

Hivyo, watu waliinuka na wakaenda. Yoshua akawaamuru wale walioenda kuandika maelezo ya nchi, akisema, “Pandeni juu na mshuke chini katika nchi na andikeni maelezo kuhusu nchi na kisha mrejee kwangu. Nitapiga kura kwa ajili yenu hapa mbele za Yahweh huko Shilo.

לְשִׁבְעָה	לֶעָרִים	וַיִּכְתְּבוּהָ	בָאָרֶץ	וַיַּעַבְרוּ	הָאֲנָשִׁים	וַיֵּלְכוּ		9
kwa–saba	kwa–miji	na–wakaiandika	katika–ha–nchi	na–wakapita	ha–watu	na–wakaenda		
H7651		H3789	H0776		H0376	H3212		

שִׁלֹה׃	הַמַּחֲנֶה	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	סֵפֶר	עַל־	חֲלָקִים
Shilo	ha–kambi	kwa–	Yoshua	kwa–	na–wakaja	kitabu	katika–	sehemu
H7887	H4264	H0413	H3091	H0413	H0935			

Watu walienda na walitembea juu na chini katika nchi na wakaandika maelezo kuihusu nchi hiyo juu ya gombo kwa miji yake katika sehemu saba, kwa kutaja miji, kila mmoja katika sehemu moja. Kisha wakarudi kwa Yoshua katika kambi huko Shilo.

שָׁם	וַיְחַלֵּק־	יְהוָה	לִפְנֵי	בְּשִׁלֹה	גּוֹרָל	יְהוֹשֻׁעַ	לָהֶם	וַיַּשְׁלֵךְ׀	10
huko	na–akagawanya–	Yahwe	mbele–ya	katika–Shilo	kura	Yoshua	kwao	na–akapiga	
H8033		H3068	H6440	H7887	H1486	H3091		H7993	

פ	כְּמַחְלְקֹתָם׃	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	הָאָרֶץ	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	
¶	kwa–migawanyo–yao	Israeli	kwa–wana–wa	ha–nchi	–	Yoshua	
	H4256	H3478		H0776	H0853	H3091	

Kisha Yoshua akapiga kura kwa ajili yao huko Shilo mbele za Yahweh. Na hapo Yoshua akaigawa nchi kwa watu wa Israeli, kila kabila lilipewa sehemu ya nchi.

גְּבוּל	וַיֵּצֵא	לְמִשְׁפְּחֹתָם	בִּנְיָמִן	בְּנֵי־	מַטֵּה	גּוֹרָל	וַיַּעַל	11
mpaka–wa	na–ukatoka	kwa–familia–zao	Benyamini	wana–wa–	kabila–la	kura–ya	na–ikatoka	
H1366	H3318	H4940	H1144		H4294	H1486	H5927	

יוֹסֵף׃	בְּנֵי	וּבֵין	יְהוּדָה	בְּנֵי	בֵּין	גּוֹרָלָם	
Yosefu	wana–wa	na–kati–ya	Yuda	wana–wa	kati–ya	kura–yao	
H3130		H0996	H3063		H0996	H1486	

Katika kabila la Benyamini, ugawanaji wa nchi ulifanyika kwa kupewa kwa koo zao. Eneo la nchi waliyopewa lilikuwa kati ya wazawa wa Yuda na wazawa wa Yusufu.

וְעָלָה	הַיַּרְדֵּן	מִן־	צָפוֹנָה	לִפְאַת	הַגְּבוּל	לָהֶם	וַיְהִי	12
na–ukapanda	ha–Yordani	kutoka–	kaskazini	kwa–upande–wa	ha–mpaka	kwao	na–ukawa	
H5927	H3383		H6828	H6285	H1366		H1961	

מַגְרִיבָה	בָּהָר׀	וְעָלָה	מִצָּפוֹן	יְרִיחוֹ	כֶּתֶף	אֶל־	הַגְּבוּל֙	
magharibi	katika–ha–mlima	na–ukapanda	kaskazini	Yeriko	bega–la	kwa–	ha–mpaka	
H3220	H2022	H5927	H6828	H3405	H3802	H0413	H1366	

בֵּית׃	אָוֶן	מִדְבָּרָה	תְּצֹאתָיו	)וְהָיוּ(	]והיה[
Bethi–Aveni		jangwa–la	mwisho–wake	na–ukawa	[na–ukawa]
H1007			H8444	H1961	H1961

Katika upande wa kusini, mpaka wao ulianzia katika Yordani. Mpaka ulipanda hata sehemu ya juu kaskazini mwa Yeriko, na kisha ukapita katikati ya nchi ya milima upande wa magharibi. Huko ukafika hadi nyika ya Bethi Aveni.

13 וְעָבַר֙ הַגְּבוּל֙ מִשָּׁם֙ קְטֹ֣ה חֻקֹּ֔ק הַגְּבוּל֙ לוּזָה֙ אֶל־ כֶּ֣תֶף לוּזָ֔ה הִ֖יא בֵּֽית־אֵ֑ל נֶגְבָּה֙ לְבֵ֣ית חֹרֹ֔ן תַּחְתּ֖וֹן׃
na–ukapita kutoka–huko ha–mpaka Luza bega–la kwa– Luza ha–mpaka hiyo kusini Bethi-Eli
H8033 H1366 H3870 H3802 H0413 H3870 H1366 H1931 H5045 H1008
וְיָרַ֣ד הַגְּבוּל֮ אֲטָרֹ֣ת אַדָּר֒ עַל־ כָּתֵ֣ף הָהָ֔ר אֲשֶׁ֖ר מִנֶּ֥גֶב
na–ukashuka ha–mpaka Atarothi-Adari juu–ya ambao ha–mlima Bethi-Horoni kusini–ya
H3381 H1366 H5853 H5921 H2022 H1032 H5045
ya–chini
H8481

Kutoka hapo mpaka ulipita upande wa kusini katika mwelekeo wa Luzi (sehemu ile ile inayoitwa Betheli). Kisha mpaka ukashuka chini hata Atarothi Adda, karibu na mlima uliolekea kusini mwa Bethi Horoni.

14 וְנָסַ֣ב מִן־ לִפְאַת־ יָ֗ם נֶ֣גְבָּה֮ הַגְּבוּל֒ וְתָצָ֣א
na–ukazunguka kutoka– kusini bahari kwa–upande–wa– na–ukazunguka ha–mpaka na–ukatoka
H5437 H5045 H3220 H6285 H1366 H3318
מִשְׁוֵ֣ה תְצִאֹתָ֔יו)וְהָיָו֖([וְהָיוּ] נֶ֣גְבָּה֮ בֵּֽית־חֹרוֹן֒ פְּנֵ֣י עַל־ אֲשֶׁ֖ר הָהָ֑ר
mwisho–wake na–ukawa [na–ukawa] kusini Bethi-Horoni uso–wa juu–ya ambao ha–mlima
H8444 H1961 H1961 H5045 H1032 H6440 H5921 H0834 H2022
פְּאַת־ זֹ֣את יְהוּדָ֗ה בְּנֵי־ עִיר֙ יְעָרִ֣ים קִרְיַ֔ת הִ֖יא קִרְיַת־ בַּ֑עַל אֶל־
upande–wa– huu Yuda wana–wa mji–wa Kiriathi-Yearimu hiyo Kiriathi-Baali kwa–
H6285 H2063 H3063 H1121 H5892 H7157 H1931 H7154 H0413
יָֽם׃
bahari
H3220

Kisha mpaka ukaendelea upande mwingine: katika upande wa magharibi uligeukia upande wa kusini, ulienda mbele kuukabili mlima ulio ng'ambo ya Bethi Horoni. Mpaka huu ulikomea huko Kiriathi Baali (ambao ndio Kiriathi Yearimu), mji ambao ulikuwa ni wa kabila la Yuda. Na huu ndio ulikuwa ni mpaka katika upande wa magharibi.

15 וּפְאַת־ נֶ֣גְבָּה֮ מִקְצֵה֒ יְעָרִ֣ים קִרְיַ֔ת הַגְּבוּל֙ מַעְיַ֖ן מֵ֣י נֶפְתּֽוֹחַ׃
na–upande–wa– kusini kutoka–mwisho–wa Kiriathi-Yearimu na–ukatoka ha–mpaka magharibi
H6285 H5045 H7097 H3318 H7157 H4599 H4325 H5318
וְיָצָ֣א אֶל־ הַגְּבוּל֮ יָמָּה֒
na–ukatoka kwa– ha–mpaka magharibi
H3318 H0413 H1366 H3220

Katika upande wa kusini, mpaka ulianzia nje tu ya Kiriathi Yearimu. Mpaka uliendelea kutoka Efroni hata chemichemi ya maji ya Neftoa.

16 וְיָרַ֣ד הַגְּבוּל֮ אֶל־ קְצֵה֒ אֲשֶׁ֣ר עַל־ פְּנֵ֣י בֶן־ בְּנֵ֣י
na–ukashuka ha–mpaka kwa– mwisho–wa ambao juu–ya uso–wa bonde–la
H3381 H1366 H0413 H7097 H0834 H5921 H6440 H1516
הִנֹּ֗ם בְּעֵ֣מֶק רְפָאִ֔ים צָפ֖וֹנָה וְיָרַ֣ד וָגֶ֑יא
Hinomu katika–bonde–la Warefai kaskazini na–ukashuka bonde–la
H2011 H6010 H7497 H6828 H3381 H1516
אֶל־ הִנֹּ֗ם בֶּן־ בְּנֵ֣י כֶּ֣תֶף הַיְבוּסִי֮ נֶגְבָּה֒ וְיָרַ֣ד עֵ֥ין רֹגֵ֖ל׃
kwa– Hinomu mwana–wa– bega–la ha–Myebusi kusini na–ukashuka Eni-Rogeli
H0413 H2011 H1121 H3802 H2983 H5045 H3381 H5883

Kisha mpaka ulishuka chini hadi mpaka wa mlima ambao ulikuwa mkabala ya bonde la Beni Hinomu, ambalo lililokuwa katika upande wa kaskazini mwishoni mwa bonde la Refaimu. Kisha ulishuka chini kuelekea bonde la Hinomu, sehemu ya kusini mwa mteremko wa Wayebusi, na uliendelea kushuka chini hadi Eni Rogeli.

17

אֲשֶׁר־	גְּלִילוֹת	אֶל־	וַיֵּצֵא	שֶׁמֶשׁעֵין	וַיֵּצֵא	מִצְפּוֹן	וְתָאַר
ambayo–	Gelilothi	kwa–	na–ukatoka	Eni-Shemeshi	na–ukatoka	kaskazini	na–ukazunguka
	H1553	H0413	H3318	H5885	H3318	H6828	

רְאוּבֵן׃	בֶּן־	בֹּהַן	אֶבֶן	וַיַּרֶד	אֲדֻמִּים	מַעֲלֵה	גְּכַח
Reubeni	mwana–wa–	Bohani	jiwe–la	na–ukashuka	Adumimu	mwpando–wa	mkabala–na
H7205		H0932	H0068	H3381	H0131	H4608	H5227

Ulizunguka upande wa kaskazini, kuelekea mwelekeo wa Eni Shemeshi, na kutoka hapa ulienda hadi Gelilothi, ambao ulikuwa mkabala na mwinuko wa Adumimu. Kisha ulishuka chini kuelekea Jiwe la Bohani mwana wa Rubeni.

18

הָעֲרָבָתָה׃	וְיָרַד	צָפוֹנָה	הָעֲרָבָה	מוּל־	כָּתֵף	אֶל־	וְעָבַר
ha–Araba	na–ukashuka	kaskazini	ha–Araba	mkabala–na–	bega–la	kwa–	na–ukapita
H6160	H3381	H6828	H6160	H4136	H3802	H0413	

Ulipita kuelekea upande wa kaskazini wa bega la Bethi Araba na chini kuelekea Araba.

19

וְהָיוּ()	והיה]	צָפוֹנָה	בֵּית־חָגְלָה	כָּתֵף	אֶל־	הַגְּבוּל	וְעָבַר
na–ukawa	[na–ukawa]	kaskazini	Bethi-Hogla	bega–la	kwa–	ha–mpaka	na–ukapita
H1961	H1961	H6828	H1031	H3802	H0413	H1366	

צָפוֹנָה	הַמֶּלַח	יָם־	לְשׁוֹן	אֶל־	הַגְּבוּל	תֹּצְאוֹת()	תצאותיו]
kaskazini	ha–Chumvi	bahari–ya–	ghuba–ya	kwa–	ha–mpaka	mwisho–wa	[mwisho–wake]
H6828	H4417	H3220	H3956	H0413	H1366	H8444	H8444

נֶגֶב׃	גְּבוּל	זֶה	נֶגְבָּה	הַיַּרְדֵּן	קְצֵה	אֶל־
kusini	mpaka–wa	huu	kusini	ha–Yordani	mwisho–wa	kwa–
H5045	H1366	H2088	H5045	H3383		H0413

Mpaka ulipita hadi upande wa bega la kaskazini la Bethi Hogla. Mpaka ulikome katika ghuba ya kaskazini mwa Bahari ya Chumvi, katika upande wa kusini mwishoni mwa Yordani. Huu ulikuwa ni mpaka wa upande wa kusini.

20

בְּנֵי	נַחֲלַת	זֹאת	קֶדְמָה	לִפְאַת־	אֹתוֹ	יִגְבֹּל־	וְהַיַּרְדֵּן
wana–wa	urithi–wa	huu	mashariki	kwa–upande–wa–	wake	itakuwa–mpaka–	na–ha–Yordani
	H5159	H2063		H6285	H0853	H1379	H3383

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	סָבִיב	לִגְבוּלֹתֶיהָ	בִּנְיָמִן
kwa–familia–zao	kuzunguka	kwa–mipaka–yake	Benyamini
H4940	H5439	H1367	H1144

Yordani ulikuwa mpaka wake katika upande wa mashariki. Na huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Benyamini, na walipewa kwa kila ukoo wao, mpaka baada ya mpaka, kwa kuizunguka nchi yote.

21

וּבֵית־חָגְלָה	יְרִיחוֹ	לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	לְמַטֶּה	הֶעָרִים	וַיְהִי
na–Bethi-Hogla	Yeriko	kwa–familia–zao	Benyamini	wana–wa	kwa–kabila–la	ha–miji	na–ikawa
H1031	H3405	H4940	H1144		H4294		H1961

קְצִיץ׃	וְעֵמֶק
Kesisi	na–Emeki
H7104	H6010

Kwa hiyo sasa miji ya kabila la Benyamini kufuatana na koo zao ilikuwa ni Yeriko,

22

וּבֵית־אֵל׃	וּצְמָרַיִם	הָעֲרָבָהוּבֵית
na–Bethi-Eli	na–Semaraimu	na–Bethi-Araba
H1008	H6787	H1026

Bethi Hogla, Emeki Kezizi, Bethi Araba, Zemaraimu, Betheli,

וְהָעַוִּים	וְהַפָּרָה	וְעָפְרָה׃		23
na–Avimu	na–Para	na–Ofra		
H5761	H6511	H6084		

Avimu, Para, Ofra,

[הָעַמנִי]וּכְפַר	(הָעַמּוֹנָה(וּכְפַּר	וְהָעָפְנִי	נֶגֶבַע	עָרִים	שְׁתֵּים־	עֶשְׂרֵה	וְחַצְרֵיהֶן׃	24
na–Kefari	ha–Amona	na–ha–Ofni	na–Geba	miji	kumi–na–	mbili	na–vijiji–vyake	
H3726	H3726	H6078	H1387		H8147	H6240		

Kefari Amoni, Ofini, na Geba. Ilikuwa ni miji kumi na miwili, pamoja na vijiji vyake.

וּבְאֵרוֹת׃	וְהָרָמָה	גִּבְעוֹן	25
na–Beerothi	na–Rama	Gibeoni	
H0881	H7414	H1391	

Kulikuwa pia na miji ya Gibeoni, Rama, Beerothi,

וְהַמִּצָּה׃	וְהַכְּפִירָה	וְהַמִּצְפֶּה	26
na–Mosa	na–Kefira	na–Mispe	
H4681	H3716	H4708	

Mizpe, Kefira, Moza,

וְתַרְאֲלָה׃	וְיִרְפְּאֵל	וְרֶקֶם		27
na–Tareala	na–Irpeeli	na–Rekemu		
H8634	H3416	H7552		

Rekemu, Iripeeli, Tarala,

אַרְבַּע־	עָרִים	קִרְיַת	גִּבְעַת	יְרוּשָׁלַ͏ִם	הִיא	וְהַיְבוּסִי	הָאֶלֶף	וְצֵלַע	28
kumi–na–	miji	Kiriathi	Gibeathi	Yerusalemu	hiyo	na–ha–Myebusi	ha–Elefu	na–Sela	
H0702		H7157	H1394	H3389	H1931	H2983	H0507	H6762	

פ	לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	בִּנְיָמִן	בְּנֵי־	נַחֲלַת	זֹאת	וְחַצְרֵיהֶן	עֶשְׂרֵה
¶	kwa–familia–zao	Benyamini	wana–wa–	urithi–wa	huu	na–vijiji–vyake	minne
	H4940	H1144		H5159	H2063		H6240

Zela, Haelefu, Yebusi (ambao ndio Yerusalemu), Gibea, na Kiriathi. Kulikuwa na miji kumi na nne, pamoja na vijiji vyake. Huu ulikuwa ni urithi wa Benyamini kufuatana na koo zao.

Chapter 19

לְמִשְׁפְּחוֹתָם	שִׁמְעוֹן	בְּנֵי־	לְמַטֵּה	לִשְׁמְעוֹן	הַשֵּׁנִי	הַגּוֹרָל	וַיֵּצֵא	1
kwa–familia–zao	Simeoni	wana–wa–	kwa–kabila–la	kwa–Simeoni	ha–pili	ha–kura	na–ikatoka	
H4940	H8095		H4294	H8095	H8145	H1486	H3318	

יְהוּדָה׃	בְּנֵי־	נַחֲלַת	בְּתוֹךְ	נַחֲלָתָם	וַיְהִי	
Yuda	wana–wa–	urithi–wa	katikati–ya	urithi–wao	na–ukawa	
H3063		H5159	H8432	H5159	H1961	

Upigaji wa pili wa kura uliangukia kwa Simoni na waligawiwa kwa kila ukoo wao. Urithi wao ulikuwa katikati ya urithi ulikuwa ni mali ya kabila la Yuda.

וּמוֹלָדָה׃	וְשֶׁבַע	בְּאֵר־שָׁבַע	בְּנַחֲלָתָם	לָהֶם	וַיְהִי	2
na–Molada	na–Sheba	Beeri-Sheba	katika–urithi–wao	kwao	na–ikawa	
H4137		H0884	H5159	H1992	H1961	

Urithi waliokuwa nao ni Beerisheba, Sheba, Molada,

3 שׁוּעָלַ֥חֲצַר וּבָלָ֖ה וְעָצֶֽם׃
na–Hasari-Shuali na–Bala na–Asemu
H2705 H1088 H6107

Hazari Shuali, Bala, Ezemu,

4 וְאֶלְתּוֹלַ֖ד וּבְתוּ֑ל וְחָרְמָֽה׃
na–Eltoladi na–Bethuli na–Horma
H0513 H1329 H2767

Elitoladi, Bethuli na Horma.

5 וְצִקְלַ֖ג וּבֵית־הַמַּרְכָּב֑וֹת סוּסָ֥ה׃וַחֲצַר
na–Siklagi na–Bethi-Markabothi na–Hasari-Susa
H6860 H1024 H2701

Simoni alikuwa pia na Ziklagi, Bethi Markabothi, Hazari Susa,

6 לְבָאוֹתּ֖וּבֶית וְשַׁרוּחֶ֑ן עָרִ֥ים שְׁלֹשׁ־ עֶשְׂרֵ֖ה מִתְעָ֥ה וְחַצְרֵיהֶֽן׃
na–Bethi-Lebaotha na–Sharuheni miji kumi–na– mitatu na–vijiji–vyake
H1034 H8287 H7969 H6240

Bethi Lebaothi, na Sharuheni. Kulikuwa na miji kumi na mitatu pamoja na vijiji vyake. Vile vile

7 וְעַ֥יִן רִמּ֖וֹן וְעֶתֶ֣ר וְעָשָׁ֑ן עָרִ֥ים אַרְבַּ֖ע וְחַצְרֵיהֶֽן׃
Aini Rimoni na–Etheri na–Ashani miji minne na–vijiji–vyake
H5871 H6281 H6228 H0702

Simoni alimiliki Aini, Rimon, Etheri, na Ashani. Hii ilikuwa ni miji minne pamoja na vijiji vyake.

8 וְכָל־ נְגֶ֖ב הַחֲצֵרִ֑ים עַ֚ד בַּעֲלַ֣ת בְּאֵרבָּעֲלַ֔ת רָאמַ֖ת סְבִיבוֹת֙ אֲשֶׁ֣ר הָעָרִ֔ים הָאֵ֖לֶּה עַד־ לְמִשְׁפְּחֹתָֽם׃
na–yote– ha–vijiji ambavyo kuzunguka ha–miji hii hadi– Baalathi-Beeri Ramathi
H3605 H2063 H5045 H4940 H8095 H5159 H4294 H5439 H0428 H5704 H1192 H7414

Miji hii pamoja na vijiji vilivyoizunguka hata kufika Baalathi Beeri (ambao ndio Rama katika Negevu). Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Simoni, waliopewa kwa koo zao.

9 הָיָ֕ה כִּי־ שִׁמְעוֹן֙ בְּנֵ֣י נַחֲלַ֔ת יְהוּדָ֖ה בְּנֵ֣י מֵחֶ֑בֶל׃ בְּתוֹךְ֙ שִׁמְעוֹן֙ בְּנֵי־ וַיִּנְחֲל֣וּ מֵהֶ֔ם רַ֖ב יְהוּדָ֑ה בְּנֵי־ חֶ֣לֶק׃ נַחֲלָתָֽם׃ פ ¶
ilikuwa kwa–sababu– Simeoni wana–wa urithi–wa Yuda wana–wa kutoka–fungu–la
H1961 H8095 H5159 H3063
katikati–ya Simeoni wana–wa– na–wakarithi kwao kubwa Yuda wana–wa– fungu–la
H8432 H8095 H5157 H1992 H3063
urithi–wao
H5159

Urithi wa kabila la Simoni ulikuwa sehemu ya himaya ya kabila la Yuda. Hii ni kwasababu nchi waliyopewa kabila la Yuda ilikuwa ni kubwa kwao, na hivyo kabila la Simoni lilipokea urithi wao kutoka katika sehemu yao ya katikati.

10 וַיַּעַל֙ הַגּוֹרָ֔ל הַשְּׁלִישִׁ֖י לִבְנֵ֣י זְבוּלֻ֑ן לְמִשְׁפְּחֹתָ֖ם וַיְהִ֥י
na-ikapanda ha-kura ha-tatu kwa-wana-wa Zebuluni kwa-familia-zao na-ukawa
H5927 H1486 H7992 H2074 H4940 H1961

גְּבוּל֙ נַחֲלָתָ֔ם עַד־ הַדִּי֖ וּרִתְי֣ו שָׁרִ֑יד׃
mpaka-wa urithi-wao hadi- Saridi
H1366 H5159 H5704 H8301

Upigaji wa kura ya tatu uliangukia kwa kabila la Zabuloni, na walipewa kwa koo zao. Mpaka wa urithi wao ulianzia huko Saridi.

11 וְעָלָ֗ה וּמַרְעֲלָה֙ וּפָגַ֣ע בְּדַבֶּ֔שֶׁת וּפָגַ֖ע לְיָמְנָ֑ה וְגִבוּלָ֖ם אֶל־
na-ukapanda na-Marala na-ukafika Dabshethi na-ukafika magharibi mpaka-wao kwa-
H5927 H4831 H6293 H1708 H6293 H3220 H1366 H0413

יָקְנְעָ֔ם וּפְנֵ֖י עַל־ אֲשֶׁ֣ר הַנַּ֑חַל׃
Yokneamu uso-wa mbele-ya ambalo ha-bonde
H3362 H6440

Mpaka wao ulipanda upande wa magharibi kuelekea Marala na ukaigusa Dabeshethi, na kisha ukasonga kuelekea kijito kilichokuwa mkabala na Yokineamu.

12 וְשָׁ֣ב מִזְרַ֗ח קֶ֚דְמָה מִגְבֻ֣ל כִּסְלֹ֣ת תָּבֹ֑ר
na-ukarudia kutoka-Saridi mashariki mwelekeo-wa mpaka-wa Kislothi-Tabori
H7725 H8301 H4217 H8121 H1366 H3696

וְיָצָ֖א יָפִֽיעַ׃ וְעָלָ֖ה הַדָּבְרַ֥ת אֶל־ וְיָצָ֖א
na-ukatoka Yafia na-ukapanda ha-Daberathi kwa- na-ukatoka
H3318 H3309 H5927 H1705 H0413 H3318

Kutoka Saridi mpaka ulizunguka upande wa mashariki kuelekea mashariki na ulienda hadi mpaka wa Kislothi Tabori. Kutoka hapo uliendelea hadi Daberathi na kisha ulipanda hata Yafia.

13 וּמִשָּׁ֗ם עָבַ֚ר קֶ֣דְמָה מִזְרָ֔חָה חֶפְרִ֖גַתָּה קָצִ֣ין־עַתָּ֑ה וְיָצָ֖א רִמּ֑וֹן
na-kutoka-huko ukapita mashariki mashariki Githa-Heferi Itha-Kasini na-ukatoka Rimoni
H8033 H6296 H4217 H1662 H6278 H3318 H7417

הַמְאֹתָ֖אָר הַנֵּעָֽה׃
uliotandazwa ha-Nea
H5269

Kutoka hapo ulipita katika upande wa mashariki mwa Gathi Heferi, na kisha ukafika Ethikazini, baadaye ulienda hadi Rimoni na kisha ukageuka kuelekea Nea.

14 וְנָסַ֣ב אֹתוֹ֮ הַגְּבֻ֣ל מִצְּפ֒וֹן֒ קַסְצִינָ֔ה וְהָיוּ֙ תְּצֹאֹתָ֔יו גַּ֖י
na-ukazunguka hiyo ha-mpaka kaskazini Hanatoni na-ukawa mwisho-wake bonde-la
H5437 H0853 H1366 H6828 H2615 H1961 H8444 H1516

יִפְתַּח־אֵֽל׃
Yifta-Eli
H3317

Mpaka ulizunguka kueleka kaskazini ukafika Hanathoni na ulikomea katika bonde la Ifta Eli.

15 וְקַטָּ֣ת וְנַהֲלָ֣לָ֔ל וְשִׁמְר֖וֹן וְיִדְאָלָ֑ה בֵּ֖ית לֶ֥חֶם שְׁתֵּֽי־עֶשְׂרֵ֥ה עָרִ֖ים
na-Katathi na-Nahalali na-Shimroni na-Yidala na-Bethlehemu kumi-na- mbili miji
H7005 H5096 H8110 H3030 H1035 H8147 H6240 H6240

וְחַצְרֵיהֶֽן׃
na-vijiji-vyake

Mkoa huu ulijumuisha miji ya Katathi, Nahalali, Shimroni, Idala, na Bethlehemu. Kulikuwa na miji kumi na miwili, pamoja na vijiji vyake.

פ	וְחַצְרֵיהֶן׃	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים	לְמִשְׁפְּחוֹתָם	זְבוּלֵן	בְּנֵי־	נַחֲלַת	זֹאת	16
¶	na-vijiji-vyake	hii	ha-miji	kwa-familia-zao	Zebuluni	wana-wa-	urithi-wa	huu	
		H0428		H4940	H2074		H5159	H2063	

Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Zabuloni, waliopewa kwa kufuatana na koo zao - miji pamoja na vijiji vyake.

לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃	יִשָּׂשכָר	לִבְנֵי	הָרְבִיעִי	הַגּוֹרָל	יָצָא	לְיִשָּׂשכָר	17
kwa-familia-zao	Isakari	kwa-wana-wa	ha-nne	ha-kura	ikatoka	kwa-Isakari	
H4940	H3485		H7243	H1486	H3318	H3485	

Upigaji kura wa nne uliangukia kwa Isakari, na waligawiwa kufuatana na koo zao.

וְשׁוּנֶם׃	וְהַכְּסוּלֹת	יִזְרְעֶאלָה	גְּבוּלָם	וַיְהִי	18
na-Shunemu	na-ha-Kesulothi	Yezreeli	mpaka-wao	na-ukawa	
H7766	H3694	H3157	H1366	H1961	

Eneo lao lilijumuisha Jezreelli, Kesuloothi, Shunemu,

וַאֲנָחֲרַת׃	וְשִׁיאֹן	וַחֲפָרַיִם	19
na-Anaharathi	na-Shioni	na-Hafaraimu	
H0588	H7866	H2663	

Hafaraimu, Shioni, na Anaharathi.

וָאָבֶץ׃	וְקִשְׁיוֹן	וְהָרַבִּית	20
na-Abesi	na-Kishioni	na-ha-Rabithi	
H0077	H7191	H7245	

Pia ilijumuisha miji ya Rabithi, Kishioni, Ebezi,

פַּצֵּץ׃וּבֵית	חַדַּהֻעִין	וְעֵין־גַּנִּים	וְרֶמֶת	21
na-Bethi-Pasesi	na-Eni-Hada	na-Eni-Ganimu	na-Remethi	
H1048	H5876	H5873	H7432	

Remethi, Enganimu, Enihada, na Bethipazezi.

וְהָיוּ	שֶׁמֶשׁוּבֵית	)וְשַׁחֲצִימָה(	]ושחצומה[	בְּתָבֹור	הַגְּבוּל	וּפָנַע		22
na-ukawa	na-Bethi-Shemeshi	na-Shahazima	[na-Shahazima]	Tabori	ha-mpaka	na-ukafika		
H1961	H1053	H7831	H7831	H8396	H1366	H6293		
וְחַצְרֵיהֶן׃	עֶשְׂרֵה	שֵׁשׁ־	עָרִים	הַיַּרְדֵּן	גְּבוּלָם	תְּצָאוֹת		
na-vijiji-vyake	sita	kumi-na-	miji	ha-Yordani	mpaka-wao	mwisho-wa		
	H6240	H8337		H3383	H1366	H8444		

Mpaka wao ulifika Tabor, Shahazuma, na Bethi Shemeshi, na ukakomea katika Yordani. Ilikuwa ni miji kumi na sita, pamoja na vijiji vyake.

פ	וְחַצְרֵיהֶן׃	הֶעָרִים	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יִשָּׂשכָר	בְּנֵי־	מַטֵּה	נַחֲלַת	זֹאת	23
¶	na-vijiji-vyake	ha-miji	kwa-familia-zao	Isakari	wana-wa-	kabila-la	urithi-wa	huu	
			H4940	H3485		H4294	H5159	H2063	

Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Isakari, na walipewa kufuatana na koo zao - miji pamoja na vijiji vyake.

לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃	אָשֵׁר	בְּנֵי־	לְמַטֵּה	הַחֲמִישִׁי	הַגּוֹרָל	וַיֵּצֵא	24
kwa-familia-zao	Asheri	wana-wa-	kwa-kabila-la	ha-tano	ha-kura	na-ikatoka	
H4940	H0836		H4294	H2549	H1486	H3318	

Upigaji wa kura ya tano uliangukia kwa kabila la Asheri, na walipewa kwa koo zao.

וְאַכְשָׁף׃	וָבֶטֶן	וַחֲלִי	חֶלְקַת	גְּבוּלָם	וַיְהִי	25
na–Akshafu	na–Beteni	na–Hali	Helkathi	mpaka–wao	na–ukawa	
H0407	H0991	H2482	H2520	H1366	H1961	

Eneo lao lilijumuisha miji ya Helikathi, Hali, Beteni, Akashafu,

לִבְנָת׃וּבְשִׁיחוֹר	הַיָּמָּה	בִּכַרְמֶל	וּפָגַע	וּמִשְׁאָל	וְעַמְעָד	וְאַלַמֶּלֶךְ	26
na–Shihori–Libnathi	magharibi	Karmeli	na–ukafika	na–Mishali	na–Amadi	na–Alamelek	
H7884	H3220	H3760	H6293	H4861	H6008	H0487	

Alameleki, Amadi, na Mshali. Mpaka wa magharibi ulitanuka hadi Karmeli na Shihori Libnathi.

וּבְנֵי	בִּזְבֻלוּן	וּפָגַע	דָּגוֹן־בֵּית	הַשֶּׁמֶשׁ	מִזְרַח	וְשָׁב	27
na–katika–bonde–la	Zebuluni	na–ukafika	Bethi-Dagoni	ha–jua	mwelekeo–wa	na–ukarudia	
H1516	H2074	H6293	H1016	H8121	H4217	H7725	

מִשְׁמְאל׃	כָּבוּל	אֶל־	וְיָצָא	וּנְעִיאֵל	הָעֵמֶקָבֵית	צָפְוֹנָה	יִפְתַּח־אֵל
kushoto	Kabuli	kwa–	na–ukatoka	na–Neieli	Bethi-Emeki	kaskazini	Yifta-Eli
H8040	H3521	H0413	H3318	H5272	H1025	H6828	H3317

Kisha ulizunguka upande wa mashariki kueleka Bethi Dagoni na ukaenda hadi Zabuloni, na kisha ukafika katika bonde la ifutaheli, upande wa kaskazini mwa Bethemeki na Neieli. Baadaye uliendelea mbele hata Kabuli kueleka upande wa Kaskazini.

רַבָּה׃	צִידוֹן	עַד	וְקָנָה	וְחַמּוֹן	וּרְחֹב	וְעֶבְרֹן	28
Kuu	Sidoni	hadi	na–Kana	na–Hamoni	na–Rehobu	na–Ebroni	
	H6721	H5704	H7071	H2540	H7340	H5683	

Na kisha ulienda hadi Ebroni, Rehobu, Hammoni, na Kana, hata kufika mji mkubwa wa Sidoni.

וְשָׁב	צֹר	מִבְצַר־	עִיר	וְעַד־	הָרָמָה	הַגְּבוּל	וְשָׁב	29
na–ukarudia	Tiro	ngome–ya–	mji–wa	na–hadi–	ha–Rama	ha–mpaka	na–ukarudia	
H7725	H6865	H4013		H5704	H7414	H1366	H7725	

אַכְזִיבָה׃	מְחֶבֶל	הַיָּמָּה	תְּצְאֹתָיו	וְיִהְיוּ)	[ויהיו]	חֹסָה	הַגְּבוּל
Akzibu	kutoka–fungu–la	ha–bahari	mwisho–wake	na–ukawa	[na–ukawa]	Hosa	ha–mpaka
H0392		H3220	H8444	H1961	H1961	H2621	H1366

Mpaka ulirudi nyuma kuelekea Rama, na kisha ukafika kwenye mji wa Tiro uliokuwa na ngome. Baada ya hapo mpaka ulizunguka kuelekea Hosa na ulikomea katika bahari, katika mkoa wa Akizibu,

וְחַצְרֵיהֶן׃	וּשְׁתָּיִם	עֶשְׂרִים	עָרִים	וּרְחֹב	וַאֲפֵק	וְעָמָּה	30
na–vijiji–vyake	na–mbili	ishirini	miji	na–Rehobu	na–Afeki	na–Uma	
	H8147	H6242		H7340	H0663	H5981	

Umma, Afeki, na Rehobu. Kulikuwa na miji ishirini na miwili, pamoja na vijiji vyake.

וְחַצְרֵיהֶן׃	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים	לְמִשְׁפְּחֹתָם	אָשֵׁר	בְּנֵי־	מַטֵּה	נַחֲלַת	זֹאת	31
na–vijiji–vyake	hii	ha–miji	kwa–familia–zao	Asheri	wana–wa–	kabila–la	urithi–wa	huu	
	H0428		H4940	H0836		H4294	H5159	H2063	

פ
¶

Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Asheri, na waliopewa kwa koo zao - miji pamoja na vijiji vyake.

לְמִשְׁפְּחֹתָם׃	נַפְתָּלִי	לִבְנֵי	הַשִּׁשִּׁי	הַגּוֹרָל	יָצָא	נַפְתָּלִי	לִבְנֵי	32
kwa–familia–zao	Naftali	kwa–wana–wa	ha–sita	ha–kura	ikatoka	Naftali	kwa–wana–wa	
H4940	H5321		H8345	H1486	H3318	H5321		

Upigaji wa kura wa mara ya sita uliangukia kwa kabila la Nafutali, na walipewa kufuatana na koo zao.

33 וַיְהִי נְבוּלָם מִגְבוֹל חֶלֶף מִצַּעֲנַנִּים אֲדָמִי הַנֶּקֶב
na–ukawa mpaka–wao kutoka–Helefu kutoka–Eloni katika–Saananimu na–Adami ha–Nekebu
H1961 H1366 H2501 H0438 H6815 H0129 H5346

וְיַבְנְאֵל עַד־ הָלְאָה מוֹצָאֹתָיו וַיְהִי הַיַּרְדֵּן׃
na–Yabneeli hadi– Lakumu mwisho–wake na–ukawa ha–Yordani
H2995 H5704 H3946 H8444 H1961 H3383

Mpaka wao ulianzia Helefu, kutoka katika mwaloni huko Zaananimu, ulipanda hadi Adaminekebu na Yabneeli, umbali kama Lakumu; na ulikomea katka Yordani.

34 וְשָׁב הַגְּבוּל מַגְרִבָה תָּבוֹראַזְנוֹת וַיָּצָא מִשָּׁם חוּקֹקָה
na–ukarudia ha–mpaka magharibi Aznoth-Tabori na–ukatoka kutoka–huko Hukoku
H7725 H1366 H3220 H0243 H3318 H8033

וּפָגַע בִּזְבֻלוֹן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה׃
na–ukafika Zebuluni kusini na–katika–Asheri na–katika–Yuda magharibi ukafika ha–Yordani
H6293 H2074 H5045 H0836 H3063 H3220 H6293 H3383

מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃
mwelekeo–wa ha–jua
H4217 H8121

Mpaka ule ulizunguka upande wa magharibi kuelekea Aznothi Tabori na ulipanda hadi Hukoki; uligusa Zabuloni katika upande wa kusini, na ulifika hata Asheri katika upande wa magharibi, na Yuda katika upande wa mashariki huko katika mto Yordani.

35 וְעָרֵי מִבְצָר הַצִּדִּים צֶר וְחַמַּת רַקַּת וְכִנֶּרֶת׃
na–miji–ya ngome ha–Sidimu Seri na–Hamathi Rakathi na–Kinerethi
H6863 H6661 H4013 H7557 H3672

Miji yenye ngome ilikuwa ni Zidimu, Zeri, Hammathi, Rakathi, Kinnerethi,

36 וַאֲדָמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר׃
na–Adama na–ha–Rama na–Hasori
H0128 H7414 H2674

Adama, Rama, Hazori,

37 וְקֶדֶשׁ וְאֶדְרֶעִי וְעֵין חָצוֹר׃
na–Kedeshi na–Edrei na–Eni-Hasori
H6943 H0154 H5877

Kedeshi, Edrei, na Eni Hazori.

38 וְיִרְאוֹן וּמִגְדַּל־אֵל הֹרֶם בֵּית־עֲנָת וּבֵית שֶׁמֶשׁ תְּשַׁע־
na–Yironi na–Migdali-Eli Horemu na–Bethi-Anathi na–Bethi-Shemeshi miji kumi–na–
H3375 H4027 H2765 H1043 H1053 H6240 H8672

עָרִים עֶשְׂרֵה וְחַצֵרֵיהֶן׃
tisa na–vijiji–vyake
H6240

Pia kulikuwa na miji ya Yironi, Migdaleli, Horemu, Bethi Anathi, na Bethi Shemeshi. Kulikuwa na miji kumi na tisa, pamoja na vijiji vyake.

39 פ זֹאת נַחֲלַת עָרֵי בְנֵי־ נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם הָעָרִים וְחַצֵרֵיהֶן׃ ¶
huu urithi–wa kabila–la wana–wa– Naftali kwa–familia–zao ha–miji na–vijiji–vyake
H2063 H5159 H4294 H5321 H4940

Huu ulikuwa ni urithi wa kabila la Nafutali, na walipewa miji pamoja na vijiji vyake kufuatana na koo zao.

לְמַטֵּה	בְּנֵי־	דָן	לְמִשְׁפְּחֹתָם	יָצָא	הַגּוֹרָל	הַשְּׁבִיעִי׃	40
kwa–kabila–la	wana–wa–	Dani	kwa–familia–zao	ikatoka	ha–kura	ha–saba	
H4294		H1835	H4940	H3318	H1486	H7637	

Upigaji wa kura ya saba uliangukia kwa kabila la Dani, na walipewa kufuatana na koo zao.

וַיְהִי	גְּבוּל	נַחֲלָתָם	צָרְעָה	וְאֶשְׁתָּאוֹל	שֶׁמֶשׁ׃וְעִיר	41
na–ukawa	mpaka–wa	urithi–wao	Sora	na–Eshtaoli	na–Iri-Shemeshi	
H1961	H1366	H5159	H6881	H0847	H5905	

Eneo lao la urithi lilijumuisha miji ya Zora, Eshitaoli, Iri Shemeshi,

וְשַׁעַלַבִּין	וְאַיָּלוֹן	וְיִתְלָה׃	42
na–Shaalabini	na–Aiyaloni	na–Yitla	
H8169	H0357	H3494	

Shaalabini, Aijaloni, na Ithila.

וְאֵילוֹן	וְתִמְנָתָה	וְעֶקְרוֹן׃	43
na–Eloni	na–Timna	na–Ekroni	
H0356	H8553	H6138	

Vile vile lilijumuisha miji ya Eloni, Timna, Ekroni,

וְאֶלְתֶּקֵה	וּגִבְּתוֹן	וּבַעֲלָת׃	44
na–Elteke	na–Gibethoni	na–Baalathi	
H0514	H1405	H1191	

Eliteke, Gibethoni, Baalathi,

וְיֵהֻד	וּבְנֵי־בְרַק	וְגַת־רִמּוֹן׃	45
na–Yehudi	na–Bene-Beraki	na–Gathi-Rimoni	
H3055	H1139	H1667	

Yehudi, Bene - Beraki, Gathi Rimoni,

הַיַּרְקוֹן־וּמֵי	וְהָרַקּוֹן	עִם־	הַגְּבוּל	מִוּל	יָפוֹ׃	46
na–Mei-Yarkoni	na–ha–Rakoni	pamoja–na–	ha–mpaka	mkabala–na	Yafo	
H4313	H7542		H1366	H4136	H3305	

Me -Yarkoni, na Rakoni sambamba na eneo la karibu na Yopa.

וַיֵּצֵא	גְּבוּל־	בְּנֵי־	דָן	מֵהֶם	וַיַּעֲלוּ	בְּנֵי־	דָן
na–ukatoka	mpaka–wa–	wana–wa–	Dani	kutoka–kwao	na–wakapanda	wana–wa–	Dani
H3318	H1366		H1835	H1992	H5927		H1835

47

לְפִי־	אוֹתָהּ	וַיַּכּוּ	וְאוֹתָהּ	וַיִּלְכְּדוּ	לֶשֶׁם	עִם־	וַיִּלָּחֲמוּ
kwa–makali–ya–	hiyo	na–wakaipiga	hiyo	na–wakaitwaa	Leshemu	na–	na–wakapigana
H6310	H0853	H5221	H0853	H3920	H3959		

חֶרֶב	וַיִּירָשׁוּ	אוֹתָהּ	וַיֵּשְׁבוּ	בָּהּ	וַיִּקְרְאוּ	לְלֶשֶׁם	דָּן
upanga	na–wakaimiliki	hiyo	na–wakakaa	ndani–yake	na–wakaiita	Leshemu	Dani
H2719	H3423	H0853	H3427		H7121	H3959	H1835

כְּשֵׁם	דָּן	אֲבִיהֶם׃	
kwa–jina–la	Dani	baba–yao	
H8034	H1835	H0001	

Ilitokea wakati mpaka wa kabila la Dani ulipowapotea, kabila la Dani waliishambulia Leshemu, wakapigana nao, na wakauteka. Waliua kila mtu kwa upanga, wakauchukua ukawa mali yao, na wakakaa ndani yake. Wakauita mji ule Dani jina la babu yao badala ya Leshemu.

וְחַצְרֵיהֶן׃	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים	לְמִשְׁפְּחֹתָם	דָּן	בְּנֵי־	מַטֵּה	נַחֲלַת	זֹאת	48
na–vijiji–vyake	hii	ha–miji	kwa–familia–zao	Dani	wana–wa–	kabila–la	urithi–wa	huu	
	H0428		H4940	H1835		H4294	H5159	H2063	

פ
¶

Huu ulikuwa urithi wa kabila la Dani, waliopewa kufuatana na koo zao - miji pamoja na vijiji vyake.

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּתְּנוּ	לִגְבוּלֹתֶיהָ	הָאָרֶץ	אֶת־	לְנַחֲל־	וַיְכַלּוּ		49
Israeli	wana–wa–	na–wakatoa	kwa–mipaka–yake	ha–nchi	–	kuirithi–	na–wakamaliza		
H3478		H5414	H1367	H0776	H0853	H5157	H3615		

בְּתוֹכָם׃	נוּן	בִּן־	לִיהוֹשֻׁעַ	נַחֲלָה
katikati–yao	Nuni	mwana–wa–	kwa–Yoshua	urithi
H8432	H5126		H3091	H5159

Walipomaliza kugawana urithi wa nchi, watu wa Israeli walimpa urithi Yoshua mwana wa Nuni kutoka miongoni mwao.

תִּמְנַת־סֶרַח	אֶת־	שְׁאֵלָ	אֲשֶׁר	הָעִיר	אֶת־	לוֹ	נָתְנוּ	יְהוָה	פִּי	עַל־	50
Timnathi-Sera	–	aliomba	ambao	ha–mji	–	yeye	walimpa	Yahwe	neno–la	kwa–	
	H0853	H7592			H0853		H5414	H3068	H6310		

בָּהּ׃	וַיֵּשֶׁב	הָעִיר	אֶת־	וַיִּבְנֶה	אֶפְרַיִם	בְּהַר
ndani–yake	na–akakaa	ha–mji	–	na–akaujenga	Efraimu	katika–mlima–wa
	H3427		H0853	H1129	H0669	H2022

Kwa amri ya Yahweh walimpatia mji wa Timnathi Sera ambao aliuomba, ulikuwa katika nchi ya milima ya Efraimu. Aliujenga mji na akaishi huko.

נוּן	בִּן־	וִיהוֹשֻׁעַ	וְהַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	נְחַלּוּ	אֲשֶׁר	הַנַּחֲלֹת	אֵלֶּה	51
Nuni	mwana–wa–	na–Yoshua	ha–kuhani	Eleazari	waligawa	ambao	ha–urithi	hizi	
H5126		H3091	H3548	H0499	H5157		H5159	H0428	

בְּשִׁלֹה	וּבְנוֹרָל	וְיִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	לְמַטּוֹת	הָאָבוֹת	וְרָאשֵׁי
katika–Shilo	kwa–kura	Israeli	wana–wa–	kwa–makabila–ya	ha–baba	na–viongozi–wa
H7887	H1486	H3478		H4294	H0001	

הָאָרֶץ׃	אֶת־	מֵחַלֵּק	וַיְכַלּוּ	מוֹעֵד	אָהֶל	פֶּתַח	יְהוָה	לִפְנֵי
ha–nchi	–	kugawanya	na–wakamaliza	kukutana	hema–la	mlango–wa	Yahwe	mbele–ya
H0776	H0853		H3615	H4150	H0168	H6607	H3068	H6440

פ
¶

Na huu ndio urithi ambao Eliazari kuhani, na Yoshua mwana wa Nuni, na viongozi wa makabila ya familia za mababu zao miongoni mwa watu wa Israeli, waligawa kwa kupiga kura huko Shilo, mbele za Yahweh katika mlango wa hema la kukutania. Na hivyo wakamaliza kuigawa nchi.

Chapter 20

לֵאמֹר׃	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	1
akisema	Yoshua	kwa–	Yahwe	na–akasema	
H0559	H3091	H0413	H3068	H1696	

Baada ya hayo, Yahweh akamwambia Yoshua,

2

אֲשֶׁר־	הַמִּקְלָט	עָרֵי	אֶת־	לָכֶם	תְּנוּ	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	דַּבֵּר
ambayo–	ha–kimbilio	miji–ya	–	kwenu	toeni	ukisema	Israeli	wana–wa	kwa–	sema
	H4733		H0853		H5414	H0559	H3478		H0413	H1696

מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	אֲלֵיכֶם	דִּבַּרְתִּי
Musa	kwa–mkono–wa–	kwenu	niliisema
H4872	H3027	H0413	H1696

“Waambia watu wa Israeli, na kusema, 'Chagueni miji ya makimbilio ambayo niliwaambia kupitia kwa Musa.

3

וְהָיוּ	דָעַת	בִּבְלִי־	בִּשְׁגָגָה	נֶפֶשׁ	מַכֵּה־	רוֹצֵחַ	שָׁמָּה֙	לָנוּס
na–itakuwa	kujua	bila–	kwa–bahati–mbaya	nafsi	mpigaji–wa–	muuaji	huko	kukimbia
H1961	H1847	H1097	H7684	H5315	H5221	H7523	H8033	H5127

הַדָּם׃	מִגֹּאֵל	לְמִקְלָט	לָכֶם֙
ha–damu	kutoka–mlipiza–kisasi–wa	kwa–kimbilio	kwenu
H1818		H4733	

Fanyeni hivi ili mtu akiua mtu bila kukusudia aweze kwenda huko. Miji hii itakuwa ni sehemu ya kukimbilia kutoka kwa mtu yeyote yule anayetaka kulipiza kisasi kwa damu ya mtu aliyeuliwa.

4

הָעִיר	שַׁעַר	פֶּתַח	וְעָמַד֙	הָאֵ֔לֶּה	מִהֶעָרִ֖ים	אַחַ֣ת	אֶל־	וְנָ֑ס
ha–mji	lango–la	mlango–wa	na–asimame	hii	kutoka–ha–miji	mmoja	kwa–	na–akimbie
	H8179	H6607	H5975	H0428		H0259	H0413	H5127

וְאָסְפ֥וּ	דְּבָרָ֛יו	אֶת־	הַהִ֖יא	הָעִ֥יר	זִקְנֵי־	בְּאָזְנֵ֣י	וְדִבֶּ֔ר
na–wamkusanye	maneno–yake	–	huo	ha–mji	wazee–wa–	masikioni–mwa	na–aseme
H0622	H1697	H0853	H1931		H2205	H0241	H1696

עִמָּם׃	וְיָשַׁב	מָקוֹם	לוֹ֙	וְנָתְנ֤וּ־	אֲלֵיהֶם֙	הָעִ֣ירָה֔	אֹתוֹ֙
pamoja–nao	na–akae	mahali	yeye	na–wampe–	kwao	mjini	yeye
	H3427	H4725		H5414	H0413		H0853

Atakimbilia kwa mji mmoja miongoni mwa miji hiyo na atasimama mlangoni mwa lango la mji, na ataeleza kesi yake kwa wazee wa mji ule. Kisha watamwingiza ndani ya mji na watampatia sehemu yake ya kuishi miongoni mwao.

5

אֶת־	יַסְגִּרוּ֙	וְלֹא־	אֶחָדָ֔יו	הַדָּ֖ם	גֹּאֵ֣ל	יִרְדֹּ֑ף	וְכִי	
–	mtoeni	na–hawa–	nyuma–yake	ha–damu	mlipiza–kisasi–wa	atamfuatia	na–wakati	
H0853	H5462	H3808		H1818		H7291		

וְלֹא־	רֵעֵ֥הוּ	אֶת־	הִכָּ֛ה	דַּ֥עַת	בִּבְלִי־	כִּ֖י	בְּיָד֣וֹ	הָרֹצֵ֔חַ
na–haku–	jirani–yake	–	alimpiga	kujua	bila–	kwa–sababu	mikononi–mwake	ha–muuaji
H3808	H7453	H0853	H5221	H1847	H1097		H3027	H7523

שִׁלְשֹׁ֑ום׃	מִתְמֹ֣ול	לוֹ֙	הָיָ֔ה	שִׁגְא֖	
juzi	tangu–jana	kwake	yeye	mchukia	
H8032	H8543		H1931	H8130	

Na kama mtu akija akataka kulipiza kisasi kwa damu ya mtu yule ambaye aliuliwa, ndipo watu wa mji hawatatakiwa kumtoa kwa wenye mamlaka mtu huyo aliyeua. Hawaruhusiwi kufanya hivyo kwasababu alimwua jirani bila kukusudia na hakuwa na chuki naye hapo awali.

6 וְיָשַׁב הָעִיר בָּ־ הַהִיא עַד־ הָדִי־ עָמְדוּ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט
na–atakaa katika–ha–mji huo hadi– atakaposimama mbele–ya ha–kusanyiko kwa–hukumu
H3427 H5704 H1931 H5975 H6440 H5712 H4941

עַד־ מוֹת כִּפְ־ חָ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר בִּימֵי הָיְתָה שָׁם הָהֵם וְאָז יָשׁוּב
hadi– kifo–cha ha–kuhani ha–mkuu ambaye katika–siku atakuwa hizo ndipo atarudi
H5704 H4194 H3548 H1931 H3117 H1961 H1992 H7725

אֲשֶׁר־ הָעִיר אֶל־ בֵּיתוֹ וְאֶל־ עִירוֹ אֶל־ וּבָא הָרוֹצֵחַ נָס
ambao– ha–mji kwa– nyumba–yake na–kwa– mji–wake kwa– na–aje ha–muuaji alikimbia
H5127 H0413 H0413 H0935 H7523

מִשָּׁם׃
kutoka–huko
H8033

Ni lazima akae katika mji ule mpaka pale atakapokuwa amesimama mbele ya kusanyiko kwa ajili ya kuhukumiwa, hadi pale atakapokufa mtu yule anayetumika katika nafasi ya kuhani mkuu katka siku hizo. Na kisha mtu yule aliyeua bila kukusudia aweza kurudi nyumbani kwake, katika mji ule ulikotoka.

7 וַיַּקְדִּישׁוּ אֶת־ בַּגָּלִיל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת־ שְׁכֶם
na–wakatenga – Kedeshi katika–ha–Galilaya katika–mlima–wa Naftali na– Shekemu
H6942 H0853 H6943 H1551 H2022 H5321 H0853 H7927

יְהוּדָה׃ בְּהַר חֶבְרוֹן הִיא קִרְיַת אַרְבַּע אֶת־ וְאֶת אֶפְרַיִם בְּהַר
Yuda katika–mlima–wa Hebroni hiyo Kiriathi-Arba na– Efraimu katika–mlima–wa
H3063 H2022 H1931 H7153 H0853 H0669 H2022

Kwahiyo, Waisraeli wakaichaguia Kedeshi iliyoko Galilaya katika nchi ya milima ya Nafutali, Shekemu katika nchi ya milima ya Efraimu, na Kiriathi Arba (ambayo ndio Herbroni) katika nchi ya milima ya Yuda.

8 בַּמִּדְבָּר בַּבָּצֶר אֶת־ נָתְנוּ מִזְרָחָה יְרִיחוֹ לְיַרְדֵּן וּמֵעֵבֶר
katika–ha–jangwa Beseri – walitoa mashariki Yeriko ha–Yordani na–ng'ambo–ya
H1221 H0853 H5414 H4217 H3405 H3383 H5676

מִמַּטֵּה־ בַּגִּלְעָד אֶת־ וְאֶת־ רְאוּבֵן מִמַּטֵּה בַּמִּישֹׁר
kutoka–kabila–la– katika–ha–Gileadi Ramothi na– Reubeni kutoka–kabila–la katika–ha–uwanda
H4294 H1568 H7216 H0853 H7205 H4294 H4334

מְנַשֶּׁה׃ מִמַּטֵּה בַּבָּשָׁן)גּוֹלָן( ]גלון[וְאֶת־ גָּד
Manase kutoka–kabila–la katika–ha–Bashani Golani [Goloni] na– Gadi
H4519 H4294 H1316 H1474 H1474 H0853 H1410

Katika ng'ambo ya Yordani mashariki mwa Yeriko, walichagua mji wa Bezeri huko nyikani katika nyanda za kabila la Rubeni; na Ramothi Gileadi kutoka kabila la Gadi; na Golani katika Bashani, kutoka katika kabila la Manase.

9 וְלַמֵּגֵּר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי וּלְכֹל הַמּוּעָדָה עֲרֵי הָיוּ אֵלֶּה
na–kwa–mgeni Israeli wana–wa kwa–wote ha–iliyoteuliwa miji–ya zilikuwa hizi
H1616 H3478 H3605 H4152 H1961 H0428

בִּשְׁגָגָה מַכֵּה־ כָּל־ שָׁמָּה לָנוּס בְּתוֹכָם הַגָּר
kwa–bahati–mbaya nafsi mpigaji–wa– yeyote– huko kukimbia katikati–yao anayekaa
H7684 H5315 H5221 H3605 H8033 H5127 H8432

לִפְנֵי עָמְדוֹ עַד־ הַדָּם גֹּאֵל בְּיַד וְלֹא יָמוּת
mbele–ya atakaposimama hadi– ha–damu mlipiza–kisasi–wa kwa–mkono–wa afe na–hata
H6440 H5975 H5704 H1818 H3027 H4191 H3808

¶ פ הָעֵדָה׃
ha–kusanyiko
H5712

Hii ni miji iliyochaguliwa kwa ajili ya watu wote wa Israeli na kwa ajili ya wageni wanaoishi miongoni mwao, ili kwamba mtu yeyote amwuaye mtu bila kukusudia aweza kukimbilia huko kwa ajili ya kupata usalama. Mtu huyu hatakufa kwa mkono wa mtu yule anayetake kulipiza kisasi cha damu iliyomwagwa, mpaka hapo kwanza mtuhumiwa atakaposimama mbele ya kusanyiko la watu.

Chapter 21

וְאֶל־ הַכֹּהֵן אֶלְעָזָר֙ אֶל־ הַלְוִיִּ֔ם אַבֹ֖ות רָאשֵׁ֣י וַיִּגְּשׁ֗וּ 1
na–kwa– ha–kuhani Eleazari kwa– ha–Walawi baba–wa viongozi–wa na–wakasogea
H0413 H3548 H0499 H0413 H3881 H0001 H5066

לִבְנֵי֙ הַמַּטּ֔וֹת אַבֹ֖ות רָאשֵׁ֣י וְאֶל־ נ֑וּן בִּן־ יְהוֹשֻׁ֣עַ
kwa–wana–wa ha–makabila baba–wa viongozi–wa na–kwa– Nuni mwana–wa– Yoshua
H4294 H0001 H0413 H5126 H3091

יִשְׂרָאֵֽל׃
Israeli
H3478

Kisha wakuu wa koo za Walawi walimwendea Eliazari kuhani, na kwa Yoshua mwana wa Nuni, na kwa viongozi wa familia za mababu zao miongoni mwa watu wa Israeli.

צִוָּ֣ה יְהוָ֗ה לֵאמֹר֙ כְּנַ֔עַן בְּאֶ֣רֶץ בְּשִׁלֹ֑ה אֲלֵיהֶ֗ם וַיְדַבְּרוּ֙ 2
aliagiza Yahwe wakisema Kanaani katika–nchi–ya katika–Shilo kwao na–wakasema
H6680 H3068 H0559 H0776 H7887 H0413 H1696

לִבְהֶמְתֵּ֖נוּ׃ וּמִגְרְשֵׁיהֶ֔ן עָרִ֣ים לָ֑נוּ לָשֶׁ֣בֶת בְּיַד־ מֹשֶׁ֖ה
kwa–mifugo–yetu na–malisho–yake kukaa miji sisi kutupa– Musa kwa–mkono–wa–
H0929 H4054 H3427 H5414 H4872 H3027

Waliwaambia, “Yahweh aliwaagizeni ninyi kwa mkono wa Musa kwamba mtupatieni miji ya kuishi yenye maeneo kwa ajili ya kuchungia ya mifugo.” waliyasema haya huko Shilo katika nchi ya Kanaani.

וַיִּתְּנ֣וּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵ֗ל לַלְוִיִּם֙ מִנַּחֲלָתָ֔ם מִגְרְשֵׁיהֶ֑ן וְאֶת־ הֶֽעָרִ֖ים הָאֵ֥לֶּה 3
na–wakatoa wana–wa– Israeli kwa–Walawi kutoka–urithi–wao kwa– Yahwe neno–la –
H5414 H3881 H3478 H0413 H5159 H0428 H0853

ha–miji na– hii malisho–yake
H3027 H0853 H0428 H4054

Hivyo, kwa agizo la Yahweh, watu wa Israeli waliwapa Walawi kutoka katika urithi wa wao miji ifuatayo pamoja na maeneo yao ya kuchungia.

וַיֵּצֵ֞א הַקָּהָתִ֗י לְבְנֵי֙ וַיְהִ֣י אַהֲרֹ֔ן 4
na–ikatoka ha–kura ha–Wakohathi kwa–familia–za na–ikawa kwa–wana–wa Haruni
H3318 H1486 H6956 H4940 H1961 H0175

הַשִּׁמְעֹנִ֑י וּמִמַּטֵּה֙ יְהוּדָ֔ה מִמַּטֵּה֙ הַלְוִיִּ֔ם מִן־ הַכֹּהֵֽן
ha–Wasimeoni na–kutoka–kabila–la Yuda kutoka–kabila–la ha–Walawi kutoka– ha–kuhani
H8099 H4294 H3063 H4294 H3881 H3548

ס עֶשְׂרֵ֖ה׃ שְׁלֹ֣שׁ עָרִ֔ים בַּגֹּרָ֑ל בִּנְיָמִן֙ וּמִמַּטֵּה֙
¶ mitatu kumi–na– miji kwa–kura Benyamini na–kutoka–kabila–la
H6240 H7969 H1486 H1144 H4294

Upigaji wa kura kwa ajili ya koo za Wakohathi ulileta matokeo haya: makuhani ambao ni wazawa wa Haruni ambao walitokana na Walawi, walipokea miji kumi na mitatu waliopewa kutoka kwa kabila la Yuda, kutoka kabila la Simoni, na kutoka kabila la Benyamini.

אֶפְרַיִם	מַטֵּה־	מִמִּשְׁפְּחֹת	הַנּוֹתָרִים	קְהָת	וְלִבְנֵי		5
Efraimu	kabila–la–	kutoka–familia–za	waliobaki	Kohathi	na–kwa–wana–wa		
H0669	H4294	H4940	H3498	H6955			

ס	עָשֵׂר׃	עָרִים	בַּגּוֹרָל	מְנַשֶּׁה	מַטֵּה	וּמֵחֲצִי	דָּן	וּמִמַּטֵּה־
¶	kumi	miji	kwa–kura	Manase	kabila–la	na–kutoka–nusu–ya	Dani	na–kutoka–kabila–la–
	H6235		H1486	H4519	H4294	H2677	H1835	H4294

Koo zilizobaki za Wakohathi walipokea kwa kupiga kura kwa miji kumi kutoka katika kabila za Efraimu, Dani, na kutoka kwa nusu ya kabila la Manase.

אָשֵׁר	וּמִמַּטֵּה־	יִשָּׂשכָר	מַטֵּה־	מִמִּשְׁפְּחוֹת	גֵּרְשׁוֹן	וְלִבְנֵי	6
Asheri	na–kutoka–kabila–la–	Isakari	kabila–la–	kutoka–familia–za	Gershoni	na–kwa–wana–wa	
H0836	H4294	H3485	H4294	H4940	H1648		

בַּגּוֹרָל	בַּבָּשָׁן	מְנַשֶּׁה	מַטֵּה	וּמֵחֲצִי	נַפְתָּלִי	וּמִמַּטֵּה
kwa–kura	katika–ha–Bashani	Manase	kabila–la	na–kutoka–nusu–ya	Naftali	na–kutoka–kabila–la
H1486	H1316	H4519	H4294	H2677	H5321	H4294

ס	עֶשְׂרֵה׃	שְׁלֹשׁ	עָרִים	
¶	mitatu	kumi–na–	miji	
	H6240	H7969		

Na watu wazawa wa Gershoni walipewa miji kumi na mitatu kwa kupigiwa kura kutoka kwa koo za kabila la Isakari, Asheri, Nafutali, na nusu ya kabila la Manase katika Bashani.

גָּד	וּמִמַּטֵּה־	רְאוּבֵן	מִמַּטֵּה	לְמִשְׁפְּחֹתָם	מְרָרִי	לִבְנֵי	7
Gadi	na–kutoka–kabila–la–	Reubeni	kutoka–kabila–la	kwa–familia–zao	Merari	kwa–wana–wa	
H1410	H4294	H7205	H4294	H4940	H4847		

עֶשְׂרֵה׃	שְׁתָּים	עָרִים	זְבוּלֻן	וּמִמַּטֵּה	
mbili	kumi–na–	miji	Zebuluni	na–kutoka–kabila–la	
H6240	H8147		H2074	H4294	

Watu waliokuwa wazawa wa Merari walipokea miji kumi na miwili kutoka katika makabila ya Rubeni, Gadi na Zabuloni.

מִנְּרִשֵׁיהֶן	וְאֶת־	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים	אֶת־	לַלְוִיִּם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּתְּנוּ	8
malisho–yake	na–	hii	ha–miji	–	kwa–Walawi	Israeli	wana–wa–	na–wakatoa	
H4054	H0853	H0428		H0853	H3881	H3478		H5414	

פ	בַּגּוֹרָל׃	מֹשֶׁה	בְּיַד־	יְהוָה	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	
¶	kwa–kura	Musa	kwa–mkono–wa–	Yahwe	agiza	kama–alivyo	
	H1486	H4872	H3027	H3068	H6680		

Basi, watu wa Israeli waliwapa Walawi miji hii pamoja na maeneo yao ya kuchungia, kwa kupiga kura, kama vile Yahweh alivyokuwa ameagiza kwa mkono wa Musa.

אֵת	שִׁמְעוֹן	בְּנֵי	וּמִמַּטֵּה	יְהוּדָה	בְּנֵי	מִמַּטֵּה	וַיִּתְּנוּ	9
–	Simeoni	wana–wa	na–kutoka–kabila–la	Yuda	wana–wa	kutoka–kabila–la	na–wakatoa	
H0853	H8095		H4294	H3063		H4294	H5414	

בְּשֵׁם׃	יִקְרְאוּ	אֲשֶׁר־	הָאֵלֶּה	הֶעָרִים		
kwa–jina	hiyo	itaitwa	ambayo–	hii	ha–miji	
H8034	H0853	H7121		H0428		

Kutoka kwa makabila la Yuda na Simoni, waliwapa nchi katika miji ifuatayo iliyoorodheshwa kwa majina.

10 וַיִּהְיוּ לִבְנֵי אַהֲרֹן לְבְנֵי־ kwa–wana–wa Haruni H0175 אַהֲרֹן מִמִּשְׁפְּחוֹת kutoka–familia–za H4940 מִמִּשְׁפְּחוֹת הַקְּהָתִי ha–Wakohathi H6956 הַקְּהָתִי מִבְּנֵי kutoka–wana–wa H3878 מִבְּנֵי לֵוִי Lawi H3878 לֵוִי na–ikawa H1961 וַיִּהְיוּ כִּי kwa–sababu H1992 לָהֶם kwao H1992 הָיָה ilikuwa H1961 הַגּוֹרָל ha–kura H1486 הַגּוֹרָל רִיאשׁוֹנָה׃ ya–kwanza H7223 רִיאשׁוֹנָה׃

Miji hii walipewa wazawa wa Haruni, ambao walikuwa miongoni mwa koo za Wakohathi, ambao walitoka katika kabila la Lawi. Kwa kuwa upigaji wa kura ya kwanza uliwaangukiwa wao.

11 וַיִּתְּנוּ לָהֶם wao H1992 לָהֶם na–wakawapa H5414 וַיִּתְּנוּ אֶת־ – H0853 אֶת־ אַרְבַּעקִרְיַתאַרְבַּע Kiriathi–Arba H7153 אַרְבַּע אֲבִי baba–wa H0001 אֲבִי הָעֲנָק ha–Anaki H6061 הָעֲנָק הִיא hiyo H1931 הִיא חֶבְרוֹן Hebroni H2022 חֶבְרוֹן בְּהַר katika–mlima–wa H2022 בְּהַר יְהוּדָה Yuda H3063 וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ סְבִיבֹתֶיהָ׃ kuzunguka H5439 סְבִיבֹתֶיהָ

Waisraeli waliwapatia Kiriathi Arba (Arba alikuwa ni baba wa Anaki), eneo hilo liliitwa pia Hebroni, katika nchi ya milima ya Yuda, pamoja na maeneo ya kulishia mifugo yaliyouzunguka mji.

12 וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ שְׂדֵה mashamba–ya H7704 שְׂדֵה הָעִיר ha–mji H5892 הָעִיר וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ חֲצֵרֶיהָ vijiji–vyake H2691 חֲצֵרֶיהָ נָתְנוּ walimpa H5414 נָתְנוּ לְכָלֵב Kalebu H3612 לְכָלֵב בֶּן־ mwana–wa– H1121 בֶּן־ יְפֻנֶּה Yefune H3312 יְפֻנֶּה ס ¶ בַּאֲחֻזָּתוֹ׃ kuwa–milki–yake H0272 בַּאֲחֻזָּתוֹ׃

Lakini mashamba ya mji na vijiji vyake vilikuwa tayari ameshapewa Kalebu mwana Yefune, kama mali yake.

13 וּלְבְנֵי na–kwa–wana–wa H1121 וְלִבְנֵי אַהֲרֹן Haruni H0175 אַהֲרֹן הַכֹּהֵן ha–kuhani H3548 הַכֹּהֵן נָתְנוּ walitoa H5414 נָתְנוּ אֶת־ – H0853 אֶת־ עִיר־ mji–wa H5892 עִיר־ מִקְלַט kimbilio–kwa H4733 מִקְלַט הָרֹצֵחַ ha–muuaji H7523 הָרֹצֵחַ אֶת־ – H0853 אֶת־ חֶבְרוֹן Hebroni H2275 חֶבְרוֹן וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ לִבְנָה Libna H3841 לִבְנָה וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ׃ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ

Na kwa wana wa Haruni kuhani, waliwapa Hebroni pamoja na eneo lake la kulishia mifugo ambao ulikuwa ni mji wa makimbilio kwa mtu aliyeua mtu bila kukusudia na Libna pamoja na maeneo ya kulishia mifugo.

14 וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ יַתִּר Yatiri H3492 יַתִּר וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ אֶשְׁתְּמֹעַ Eshtemoa H0851 אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ׃ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ

Na Yatiri pamoaja na maeno yake ya kuchungia, na Eshitemoa pamoja na maeneo yake ya malisho.

15 וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ חֹלֹן Holoni H2473 חֹלֹן וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ דְּבִר Debiri H1688 דְּבִר וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ׃ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ

Lakini pia waliwapa Holoni pamoja na maeneo yake ya malisho, Debiri pamoja na maeneo yake ya malisho,

16 וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ עַיִן Aini H5871 עַיִן וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ יֻטָּה Yuta H3194 יֻטָּה וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ na– H0853 וְאֶת־ בֵּית שֶׁמֶשׁ Bethi–Shemeshi H1053 בֵּית שֶׁמֶשׁ אֶת־ – H0853 אֶת־ מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 מִגְרָשֶׁהָ פ ¶ עָרִים miji H5892 עָרִים תֵּשַׁע tisa H8672 תֵּשַׁע שְׁנֵי mbili H8147 שְׁנֵי מֵאֹת kutoka–kwa H0854 מֵאֹת הַשְּׁבָטִים ha–makabila H7626 הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה׃ haya H0428 הָאֵלֶּה׃

Aini pampoja na maeneo yake ya malisho, na Bethi Shemeshi pamoja na maeneo yake ya malisho. Ilikuwa ni miji kumi na tisa ambayo walipewa kutoka katika makabila haya mawilil.

17

וְאֶת־	גֶּבַע	אֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	גִּבְעוֹן	אֶת־	בִּנְיָמִן	וּמִמַּטֵּה
na–	Geba	–	malisho–yake	na–	Gibeoni	–	Benyamini	na–kutoka–kabila–la
H0853	H1387	H0853	H4054	H0853	H1391	H0853	H1144	H4294

מִגְרָשֶׁהָ׃
malisho–yake
H4054

Kutoka katika kabilala Benyamini walipewa Gibea pamoja na maeneo yake ya malisho, na Geba pamoja na maeneo yake ya malisho,

18

אַרְבָּע׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	עַלְמֹון	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	עֲנָתוֹת	אֶת־
minne	miji	malisho–yake	na–	Almoni	na–	malisho–yake	na–	Anathothi	–
H0702		H4054	H0853	H5960	H0853	H4054	H0853	H6068	H0853

na Anathothi pamoja na maeneo yake ya malisho, na amoni pamoja na vitongoji vyake vinne.

19

עָרִים	עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשׁ־	הַכֹּהֲנִים	אַהֲרֹן	בְּנֵי־	עָרֵי	כָּל־
miji	mitatu	kumi–na–	ha–makuhani	Haruni	wana–wa–	miji–ya	jumla–ya–
	H6240	H7969	H3548	H0175			H3605

ס	וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃
¶	na–malisho–yake
	H4054

Miji waliyopewa makuhani, wana wa Haruni, ilikuwa ni miji kumi na mitatu kwa ujumla, kujumlisha na maeneo yake ya malisho.

20

קְהָת	מִבְּנֵי	הַנּוֹתָרִים	הַלְוִיִּם	קְהָת	בְּנֵי־	וּלְמִשְׁפְּחוֹת	
Kohathi	kutoka–wana–wa	waliobaki	ha–Walawi	Kohathi	wana–wa–	na–kwa–familia–za	
H6955		H3498	H3881	H6955		H4940	

אֶפְרַיִם׃	מִמַּטֵּה	גּוֹרָלָם	עָרֵי	וַיְהִי
Efraimu	kutoka–kabila–la	kura–yao	miji–ya	na–ikawa
H0669	H4294	H1486		H1961

Na kwa ajili ya sehemu ya familia ya Kohathi iliyosalia, wale Walawi walio wa familia ya Kohathi, walipewa miji kutoka katika kabila la Efraimu kwa kupiga kura.

21

וְאֶת־	שְׁכֶם	אֶת־	הָרֹצֵחַ	מִקְלַט	עִיר	אֶת־	לָהֶם	וַיִּתְּנוּ
na–	Shekemu	–	ha–muuaji	kimbilio–kwa	mji–wa	–	wao	na–wakawapa
H0853	H7927	H0853	H7523	H4733		H0853		H5414

מִגְרָשֶׁהָ׃	וְאֶת־	גֶּזֶר	וְאֶת־	אֶפְרָיִם	בְּהַר	מִגְרָשֶׁהָ
malisho–yake	na–	Gezeri	na–	Efraimu	katika–mlima–wa	malisho–yake
H4054	H0853	H1507	H0853	H0669	H2022	H4054

Walipewa Shekemu pamoja na maeneo yake ya malisho katika nchi ya milima ya Efraimu - mji wa makimbilio kwa mtu aliyeua mtu bila kukusudia, na Gezeri pamoja na maeneo yake ya malisho,

22

אַרְבָּע׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	חוֹרֹן־בֵּית	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	קִבְצַיִם	וְאֶת־
minne	miji	malisho–yake	na–	Bethi–Horoni	na–	malisho–yake	na–	Kibsaimu	na–
H0702		H4054	H0853	H1032	H0853	H4054	H0853	H6911	H0853

ס
¶

na Kibzaimu pamoja na maeneo yake ya malisho, na Bethi Horoni pamoja na maeneo yake ya malisho, ilikuwa miji minne kwa ujumla wake.

וְאֶת־	גִּבְתֹון	אֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	אֶלְתֶּקֶא	אֶת־	דָּן	וּמִגְרָשֶׁהָ־	23
na–	Gibethoni	–	malisho–yake	na–	Elteke	–	Dani	na–kutoka–kabila–la–	
H0853	H1405	H0853	H4054	H0853	H0514	H0853	H1835	H4294	

מִגְרָשֶׁהָ׃	
malisho–yake	
H4054	

Kutoka katika kabila la Dani, ukoo wa Kohathi ulipewa Elteke pamoja na maeneo yake ya malisho, na Gibethoni pamoja na maeneo yake ya malisho, na

אַרְבָּע׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	גַּת־רִמֹּון	אֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	אַיָּלֹון	אֶת־	24
minne	miji	malisho–yake	na–	Gathi-Rimoni	–	malisho–yake	na–	Aiyaloni	–	
H0702		H4054	H0853	H1667	H0853	H4054	H0853	H0357	H0853	

ס	
¶	

Aijaloni pamoja na maeneo yake ya malisho, na Gathrimoni pamoja na maeneo yake ya malisho, ilikuwa ni miji minne kwa ujumla wake.

וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	תַּעְנַךְ	אֶת־	מְנַשֶּׁה	מַטֵּה	וּמִמַּחֲצִית	25
na–	malisho–yake	na–	Taanaki	–	Manase	kabila–la	na–kutoka–nusu–ya	
H0853	H4054	H0853	H8590	H0853	H4519	H4294	H4276	

שְׁתָּיִם׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	גַּת־רִמֹּון	
miwili	miji	malisho–yake	na–	Gathi-Rimoni	
H8147		H4054	H0853	H1667	

Kutoka katika nusu ya kabila la Manase, ukoo wa Kohathi walipewa miji miwili - Taanaki pamoja na maeneo yake ya malisho na Gathirimoni pamoja na maeneo yake ya malisho.

ס	הַנּוֹתָרִים׃	קְהָת	בְּנֵי־	לְמִשְׁפְּחֹות	וּמִגְרְשֵׁיהֶן	עֶשֶׂר	עָרִים	כָּל־	26
¶	waliobaki	Kohathi	wana–wa–	kwa–familia–za	na–malisho–yake	kumi	miji	jumla–ya–	
	H3498	H6955		H4940	H4054	H6235		H3605	

Kulikuwa na miji kumi kwa ujumla wake kwa ajili ya koo zilizosalia za Wakohathi, pamoja na maeneo yao ya malisho.

מְנַשֶּׁה	מַטֵּה	מֵחֲצִי	הַל�ֹּוִיִּם	מִמִּשְׁפָּחֹת	גֵּרְשֹׁון	וְלִבְנֵי	27	
Manase	kabila–la	kutoka–nusu–ya	ha–Walawi	kutoka–familia–za	Gershoni	na–kwa–wana–wa		
H4519	H4294	H2677	H3881	H4940	H1648			

וְאֶת־	בַּבָּשָׁן	גֹּולָן)	[גלון]	אֶת־	הָרִצֹּחַ	מִקֶּלַט	עִיר	אֶת־
na–	katika–ha–Bashani	Golani	[Goloni]	–	ha–muuaji	kimbilio–kwa	mji–wa	–
H0853	H1316	H1474	H1474	H0853	H7523	H4733		H0853

ס	שְׁתָּיִם׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	בְּעֶשְׁתְּרָה	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	
¶	miwili	miji	malisho–yake	na–	Beeshtera	na–	malisho–yake	
	H8147		H4054	H0853	H1203	H0853	H4054	

Kutoka katika nusu ya kabila la Manase, jamaa za Gershoni, ambazo hizi zilikuwa ni koo zingine za Walawi, zilipewa Golani katika Bashani pamoja na maeneo yao ya malisho, ni mji wa makimbilio kwa ajili ya mtu yeyote aliyeua mtu bila kukusudia, sambamba na Beeshitera pamoja na maeneo yake ya malisho - ilikuwa miji miwili kwa ujumla.

28 וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת־ קֶדֶשׁ אֶת־ הָרֹצַח מִקֶּלַט עִיר אֶת־ נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la Naftali – Isakari – Kishioni na- Daberathi – malisho-yake
H4294 H5321 – H0853 H3485 – H0853 H7191 na- H0853 H1705 – H0853 H4054

בַּגָּלִיל אֶת־ וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ אֶת־ וְאֶת־ חַמֹּת דֹּאר אֶת־ וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ אֶת־ וְאֶת־ קַרְתָּן
katika-ha-Galilaya na- H0853 malisho-yake H4054 – H0853 Hamothi-Dori H2576 na- H0853 malisho-yake H4054 – H0853 Kartani H7178

וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ עָרִים שְׁלֹשׁ׃
na- H0853 malisho-yake H4054 miji mitatu H7969

Koo za Gershoni zilipewa pia miji minne kutoka kwa kabila la Isakari - Kishoni sambamba na maeneo yake ya malisho, Daberathi pamoja na maeneo yake ya malisho,

29 אֶת־ יַרְמוּת וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ אֶת־ עֵין גַּנִּים וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
– H0853 Yarmuthi na- H0853 malisho-yake H4054 – H0853 Eni-Ganimu na- H0853 malisho-yake H4054 miji minne H0702

ס
¶

Yarmuthi pamoja na maeneo yake ya malisho, na Engnimu pamoja na maeneo yake ya malisho.

30 וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר אֶת־ מִשְׁאָל וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ אֶת־ עַבְדּוֹן וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ
na-kutoka-kabila-la Asheri – Mishali na- malisho-yake Abdoni – malisho-yake
H4294 H0836 – H0853 H4861 na- H0853 H5658 – H0853 H4054

עָרִים אַרְבַּע׃
miji minne H0702

Kutoka katika kabila la Asheri, walipewa miji minne kwa ujumla - Mishali pamoja na maeneo yake ya malisho, Abdoni pamoja na maeneo yake ya malisho,

31 אֶת־ חֶלְקָת וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־ רְחֹב וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
– H0853 Helkathi na- H0853 malisho-yake H4054 na- H0853 Rehobu H7340 malisho-yake H4054 miji minne H0702

ס
¶

Helikathi pamoja na maeneo yake ya malisho, na Rehobu pamoja na maeneo yake ya malisho.

32 וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת־ קֶדֶשׁ אֶת־ הָרֹצַח מִקֶּלַט עִיר אֶת־ נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la Naftali – Kedeshi – ha-muuaji kimbilio-kwa mji-wa – Naftali na-kutoka-kabila-la
H4294 H5321 – H0853 H6943 – H0853 H7523 H4733 mji-wa H0853 H5321 H4294

וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ אֶת־ וְאֶת־ חַמֹּת דֹּאר אֶת־ וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ אֶת־ וְאֶת־ קַרְתָּן
na- H0853 malisho-yake H4054 – H0853 Hamothi-Dori H2576 na- H0853 malisho-yake H4054 – H0853 Kartani H7178

וְאֶת־ מִגְרָשֶׁהָ עָרִים שְׁלֹשׁ׃
na- H0853 malisho-yake H4054 miji mitatu H7969

Kutoka kwa kabila la Nafutali, nasaba za Gershoni walipewa miji mitatu kwa ujumla - Kedeshi katika Galilaya pamoja na maeneo yake ya malisho, ulikuwa ni mji wa makimbilio kwa mtu yeyote aliyeua mtu bila kukusudia; na Hamothidori pamoja na maeneo yake ya malisho, na Kartani pamoja na maeneo yake ya malisho.

וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃	עִיר	עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשׁ־	לְמִשְׁפְּחֹתָם	הַגֵּרְשֻׁנִי	עָרֵי	כָּל־	33
na–malisho–yake	mji	mitatu	kumi–na–	kwa–familia–zao	ha–Wagershuni	miji–ya	jumla–ya–	
H4054		H6240	H7969	H4940	H1649		H3605	

ס
¶

Kulikuwa na miji kumi na mitatu kwa ujumla, kujumuisha na maeneo yake ya malisho, kwa ajili ya koo za Gershoni.

זְבוּלֻן	מַטֵּה	מֵאֵת	הַנּוֹתָרִים	הַלְוִיִּם	מְרָרִי	בְּנֵי־	וּלְמִשְׁפְּחוֹת	34
Zebuluni	kabila–la	kutoka–kwa	waliobaki	ha–Walawi	Merari	wana–wa–	na–kwa–familia–za	
H2074	H4294	H0854	H3498	H3881	H4847		H4940	

מִגְרָשֶׁהָ׃	וְאֶת־	קַרְתָּה	אֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	יָקְנְעָם	אֶת־
malisho–yake	na–	Karta	–	malisho–yake	na–	Yokneamu	–
H4054	H0853	H7177	H0853	H4054	H0853	H3362	H0853

Na kwa Walawi waliosalia, koo za Merari waliokuwa wamepewa kutoka katika kabila la Zabuloni: Yokneamu pamoa na maeneo yake ya marisho, Karta pamoja na maeneo yake ya malisho,

אַרְבָּע׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	נַהֲלָל	אֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	דִּמְנָה	אֶת־	35
minne	miji	malisho–yake	na–	Nahalali	–	malisho–yake	na–	Dimna	–	
H0702		H4054	H0853	H5096	H0853	H4054	H0853	H1829	H0853	

Dimna pamoja na maeneo yake ya malisho, na Nahalali pamoja na maeneo yake ya malisho- ilikuwa ni miji minne kwa ujumla.

								וּמִמַּטֵּה	36
וְאֶת־	יַהְצָה	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	בְּצֶר	אֶת־	רְאוּבֵן	na–kutoka–kabila–la	
na–	Yahasa	na–	malisho–yake	na–	Beseri	–	Reubeni		
H0853	H3096	H0853	H4054	H0853	H1221	H0853	H7205	H4294	

מִגְרָשֶׁהָ׃
malisho–yake
H4054

Kwa mbari za Merari walipewa miji minne kutoka katika kabila la Rubeni: Bezeri pamoja na maeneo yake ya malisho, Yahazi pamoja na maene yake ya malisho,

אַרְבָּע׃	עָרִים	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	מֵיפָעַת	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	קְדֵמוֹת	אֶת־	37
minne	miji	malisho–yake	na–	Mefaathi	na–	malisho–yake	na–	Kedemothi	–	
H0702		H4054	H0853	H4158	H0853	H4054	H0853	H6932	H0853	

ס
¶

na Kedemothi pamoja na maeneo yake ya malisho, na Mefaathi pamoja na maeneo yake ya malisho.

רָמֹת	אֶת־	הָרֹצֵחַ	מִקֶּלַט	עִיר	אֶת־	גָּד	וּמִמַּטֵּה־		38
Ramothi	–	ha–muuaji	kimbilio–kwa	mji–wa	–	Gadi	na–kutoka–kabila–la–		
H7433	H0853	H7523	H4733		H0853	H1410	H4294		

מִגְרָשֶׁהָ׃	וְאֶת־	מַחֲנַיִם	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁהָ	וְאֶת־	בַּגִּלְעָד
malisho–yake	na–	Mahanaimu	na–	malisho–yake	na–	katika–ha–Gileadi
H4054	H0853	H4266	H0853	H4054	H0853	H1568

Kutoka katika kabila la Gadi walipewa miji ya Ramothi katika Gileadi pamoja na sehemu zake za malisho - huu ulikuwa ni mji wa makimbilio kwa mtu aliyeua mtu mwenzake bila kukusudia - na Mahanaimu pamoja na sehemu zake za malisho.

39 אֶת־ – H0853 חֶשְׁבּוֹן Heshboni H2809 וְאֶת־ na– H0853 מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 אֶת־ – H0853 יַעְזֵר Yazeri H3270 וְאֶת־ na– H0853 מִגְרָשֶׁהָ malisho–yake H4054 כָּל־ jumla–ya– H3605 עָרִים miji

אַרְבַּע׃ minne H0702

Koo za Merari zilipewa pia Heshiboni pamoja na maeneo yake ya malisho, na Yazeri pamoja na malisho yake.

40 כָּל־ jumla–ya– H3605 הֶעָרִים ha–miji לִבְנֵי kwa–wana–wa מְרָרִי Merari לְמִשְׁפְּחֹתָם kwa–familia–zao H4940 הַנּוֹתָרִים waliobaki H3498 מִמִּשְׁפְּחוֹת kutoka–familia–za H4940

עֶשְׂרֵה׃ mbili H6240 שְׁתָּים kumi–na– H8147 עָרִים miji גּוֹרָלָם kura–yao H1486 וַיִּהְיוּ na–ikawa H1961 הַלְוִיִּם ha–Walawi H3881

Hii ilikuwa ni miji minne kwa ujumla wake. Hii yote ilikuwa ni miji ya koo kadhaa za Merari, ambao walitoka katika kabila la Lawi, miji kumi na miwili walipewa wao kwa kupiga kura.

41 כָּל jumla–ya H3605 עָרֵי miji–ya H3881 הַלְוִיִּם ha–Walawi בְּתוֹךְ katikati–ya H8432 אֲחֻזַּת milki–ya H0272 בְּנֵי־ wana–wa– יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 עָרִים miji אַרְבָּעִים arobaini H0705

וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ na–malisho–yake H4054 וּשְׁמֹנֶה na–nane H8083

Miji waliyopewa Walawi kutoka katikati ya nchi iliyomilikiwa na watu wa Israeli ilikuwa miji arobaini na nane, kujumuisha na sehemu za malisho yao.

42 הֶעָרִים ha–miji הָאֵלֶּה׃ hii H0428 ס ¶ תִּהְיֶינָה itakuwa H1961 הָאֵלֶּה hii H0428 עִיר mji עִיר mji וּמִגְרָשֶׁיהָ na–malisho–yake H4054 סְבִיבֹתֶיהָ kuzunguka H5439 כֵּן hivyo לְכָל־ kwa–yote– H3605

Miji hii kila mmoja ulikuwa na maeneo yake ya malisho kwa kuuzunguka mji. Miji hii yote ilikuwa hivyo.

43 וַיִּתֶּן na–akatoa H5414 יְהוָה Yahwe H3068 לְיִשְׂרָאֵל kwa–Israeli H3478 אֶת־ – H0853 כָּל־ yote– H3605 הָאָרֶץ ha–nchi H0776 אֲשֶׁר ambayo נִשְׁבַּע aliapa H7650 לָתֵת kutoa H5414 לַאֲבוֹתָם kwa–baba–zao H0001

בָּהּ׃ ndani–yake וַיִּירְשׁוּהָ na–wakaimiliki H3423 וַיֵּשְׁבוּ na–wakakaa H3427

Basi Yahweh aliwapa Israeli nchi yote ambayo aliwaapia baba zao kuwa atawapa. Waisraeli waliimiliki nchi na wakakaa humo.

44

לַאֲבוֹתָם	נִשְׁבָּע	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	מִסָּבִיב	לָהֶם׃	יְהוָה	וַיָּנַח	
kwa–baba–zao	apa	alivyo–	kama–yote	kuzunguka	wao	Yahwe	na–akawapumzisha	
H0001	H7650		H3605	H5439		H3068	H5117	

נָתַן	אֹיְבֵיהֶם	כָּל־	אֶת	אֹיְבֵיהֶם	מִכָּל־	בִּפְנֵיהֶם׃	אִישׁ	עָמַד	וְלֹא־
aliwatia	adui–zao	wote–	–	adui–zao	kutoka–yote–	mbele–yao	mtu	simama	na–haku–
H5414	H0341	H3605	H0853	H0341	H3605	H6440	H0376	H5975	H3808

בְּיָדָם׃	יְהוָה
mikononi–mwao	Yahwe
H3027	H3068

Kisha Yahweh akawapa pumziko kwa kila upande, kama tu alivyowaahidia baba zao. Hakuna hata adui mmoja atakayeweza kuwashinda. Yawhew aliwatia maadui wao wote mikononi mwao.

45

אֵל־	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	הַטּוֹב	הַדָּבָר	מִכֹּל	דִּבֶּר	נָפַל	לֹא־
kwa–	Yahwe	alisema	ambalo–	ha–jema	ha–neno	kutoka–yote	neno	kuanguka	hali–
H0413	H3068	H1696			H1697	H3605	H1697	H5307	H3808

פ	בָּא׃	הַכֹּל	יִשְׂרָאֵל	בֵּית
¶	yalitimia	ha–yote	Israeli	nyumba–ya
	H0935	H3605	H3478	

Hakuna hata kitu kimoja miongoni kwa ahadi nzuri ambazo Yahweh alizisema kwa nyumba ya Israeli ambazo hazikutimia. Ahadi zote zilitimia.

Chapter 22

1

מְנַשֶּׁה׃	מַטֵּה	וְלַחֲצִי	וְלַגָּדִי	לָרְאוּבֵנִי	יְהוֹשֻׁעַ	יִקְרָא	אָז
Manase	kabila–la	na–nusu–ya	na–Wagadi	Wareubeni	Yoshua	aliwaita	ndipo
H4519	H4294	H2677	H1425	H7206	H3091	H7121	

Kwa wakati huo, Yoshua aliwaita Warubeni, Wagadi, na nusu ya kabila la Manase.

2

מֹשֶׁה	אֶתְכֶם	צִוָּה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	שָׁמַרְתֶּם	אַתֶּם	אֱלֹהֵיהֶם	וַיֹּאמֶר
Musa	ninyi	aliagiza	ambayo	yote–	–	mmeshika	ninyi	kwao	na–akasema
H4872	H0853	H6680		H3605	H0853	H8104		H0413	H0559

אֶתְכֶם׃	צִוִּיתִי	אֲשֶׁר־	לְכֹל	בְּקוֹלִי	וַתִּשְׁמְעוּ	יְהוָה	עֲבֶד
ninyi	niliagiza	ambayo–	kwa–yote	sauti–yangu	na–mkaisikia	Yahwe	mtumishi–wa
H0853	H6680		H3605		H8085	H3068	H5650

Aliwaambia, “Mmefanya kila kitu ambacho Musa mtumishi wa Yahweh aliwaagiza ninyi. Mmeitii sauti yangu katika yote niliyowaagiza.

3

וּשְׁמַרְתֶּם	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד	רַבִּים	יָמִים	זֶה	אֲחֵיכֶם	אֶת־	לֹא־
na–mkashika	hii	ha–siku	hadi	nyingi	siku	hizi	ndugu–zenu	–	hamu–
H8104	H2088	H3117	H5704		H3117	H2088	H0251	H0853	H3808

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	מִצְוַת	מִשְׁמֶּרֶת	אֶת־	
Mungu–wenu	Yahwe	amri–ya	wajibu–wa	–	
H0430	H3068	H4687	H4931	H0853	

Bado hamjawaacha ndugu zenu hawa kwa siku zote hizi, mpaka siku hii ya leo. Na mmetimiza wajibu unaotakiwa na amri za Yahweh Mungu wenu.

4 וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לַאֲחֵיכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם
na-sasa amewapumzisha Yahwe Mungu-wenu ndugu-zenu kama-alivyo sema kwao
H6258 H5117 H3068 H0430 H0251 H1696

וְעַתָּה פְּנוּ וּלְכוּ לְכֶם לְאָהֳלֵיכֶם אֶל־ אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם אֲשֶׁר
na-sasa geukeni na-nendeni kwenu kwa-mahema-yenu kwa- nchi-ya milki-yenu ambayo
H6258 H6437 H3212 kwenu H0168 H0413 H0776 H0272

נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃
alitoa kwenu Musa mtumishi-wa Yahwe ng'ambo-ya ha-Yordani
H5414 H4872 H5650 H3068 H5676 H3383

Sasa Yahweh Mungu wenu amewapa pumziko ndugu zenu, kama alivyowaahidi. Hivyo basi, rudini na mwende katika hema zenu katika nchi mnayoimiliki, ambayo Musa mtumishi wa Yahweh aliwapeni katika upande mwingine wa Yordani.

5 רַק שִׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת־ הַמִּצְוָה הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם
lakini shikeni sana kufanya – ha-amri ha-sheria ambayo aliagiza ninyi
H7535 H8104 H3966 kufanya H0853 H4687 H8451 H0853 H6680 H0853

מֹשֶׁה עֶבֶד־ יְהוָה לְאַהֲבָה אֶת־ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָלֶכֶת
Musa mtumishi-wa- Yahwe kumpenda – Yahwe Mungu-wenu na-kutembea
H4872 H5650 H3068 H0157 H0853 H3068 H0430 H3212

בְּכָל־ דְּרָכָיו נjia-zake וְלִשְׁמֹר na-kushika מִצְוֹתָיו amri-zake וּלְדָבְקָה־ בּוֹ naye וּלְעָבְדוֹ na-kumtumikia
katika-yote- H3605 H1870 na-kushika H8104 H4687 na-kushikamana- H1692 H5647

בְּכָל־ kwa-yote- H3605 וּבְכָל־ na-kwa-yote- H3605 לְבַבְכֶם moyo-wenu H3824 נַפְשְׁכֶם׃ nafsi-yenu H5315

Lakini zingatieni kuzishika amri na sheria ambazo Musa mtumishi wa Yahweh aliwaagiza ninyi, kumpenda Yahweh Mungu wenu, kutembea katika njia zake, kuzitunza amri zake, na kuambatana naye na kumwabudu yeye kwa moyo wenu wote na kwa roho zenu zote.

6 וַיְבָרְכֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־ אָהֳלֵיהֶם׃ ס ¶
na-akawabariki Yoshua na-akawaacha na-wakaenda kwa- mahema-yao
H1288 H3091 H7971 H3212 H0413 H0168

Basi Yoshua akawabariki na kisha akawaacha waende zao, nao wakarudi katika hema zao.

7 וְלַחֲצִי נָתַן מֹשֶׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן וּלְחֶצְיוֹ
na-kwa-nusu-ya alitoa Musa nusu-la kabila ha-Manase katika-ha-Bashani na-kwa-nusu-yake
H2677 H5414 H4872 H7626 H4519 H1316 H2677

נָתַן יְהוֹשֻׁעַ עִם־ אֲחֵיהֶם מעבר [ng'ambo-ya] H5676 בְּעֵבֶר (ng'ambo-ya H5676) הַיַּרְדֵּן magharibi H3220
alitoa Yoshua pamoja-na ndugu-zao [ng'ambo-ya] ha-Yordani
H5414 H3091 H0251

וְגַם נָתַן יְהוֹשֻׁעַ אֶל־ כִּי שִׁלְּחָם אָהֳלֵיהֶם מַהֲמַעְיָו׃
na-pia alitoa Yoshua kwa- wakati aliwaacha mahema-yao aliwabariki
H1571 H3091 H0413 H7971 H0168 H1288

Na kwa nusu ya kabila la Manase, Musa alikuwa amewapa urithi katika Bashani, lakini kwa nusu ya kabila hilo, Yoshua aliwapa urithi karibu na ndugu zao katika nchi magharibi mwa Yordani. Yoshua aliwaaga waende katika hema zao; aliwabarikia,

8 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בְּנִכְסִים רַבִּים שׁוּבוּ־אֶל־אָהֳלֵיכֶם
na-akasema kwao akisema kwa-utajiri mkubwa rudini kwa-mahema-yenu
H0559 H0413 H0559 H5233 H7725 H0413 H0168

וּבִבְרִזֶל בִּנְחֻשֶׁת וּבְזָהָב בְּכֶסֶף מְאֹד רַב־ וּבְמִקְנֶה
na-kwa-chuma na-kwa-shaba na-kwa-dhahabu kwa-fedha sana wengi- na-kwa-mifugo
H1270 H2091 H3701 H3966 H4735

פ ¶ אֲחֵיכֶם׃ עִם־ אֹיְבֵיכֶם שְׁלַל־ חִלְקוּ מְאֹד הַרְבֵּה וּבִשְׂלָמוֹת
ndugu-zenu pamoja-na adui-zenu nyara-za- gawaneni sana mengi na-kwa-mavazi
H0251 H0341 H7998 H3966 H8008

na kisha akawaambia, “Rudini katika hema zenu mkiwa na pesa nyingi, na mkiwa na mifugo mingi, pamoja na na fedha, na dhahabu, na shaba na chuma, na nguo nyingi. Gawaneni na ndugu zenu nyara mlizochukua kutoka kwa maadui zenu.

9 שָׁבֶט וַחֲצִי גָּד וּבְנֵי־ רְאוּבֵן בְּנֵי־ וַיֵּלְכוּ וַיָּשֻׁבוּ
kabila-la na-nusu-ya Gadi na-wana-wa- Reubeni wana-wa- na-wakaenda na-wakarudi
H7626 H2677 H1410 H7205 H3212 H7725

כְּנָעַן בְּאֶרֶץ־ אֲשֶׁר מִשִּׁלֹה יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מֵאֵת הַמְנַשֶּׁה
Kanaani katika-nchi-ya- ambayo kutoka-Shilo Israeli wana-wa kutoka-kwa ha-Manase
H0776 H7887 H3478 H0854 H4519

בָּהּ נְאֲחֻזוּ־ אֲשֶׁר אֲחֻזָתָם אֶרֶץ אֶל־ הַגִּלְעָד אֶרֶץ אֶל־ לָלֶכֶת
ndani-yake walimiliki- ambayo milki-yao nchi-ya kwa- ha-Gileadi nchi-ya kwa- kwenda
H0270 H0272 H0776 H0413 H1568 H0776 H0413 H3212

מֹשֶׁה׃ בְּיַד־ יְהוָה פִּי עַל־
Musa kwa-mkono-wa- Yahwe neno-la kwa-
H4872 H3027 H3068 H6310

Hivyo, wazawa wa Rubeni, wazawa wa Gadi na nusu ya kabila la Manase walirudi nyumbani, waliwaacha watu wa Isaeli hapo Shilo, ambayo imo ndani ya nchi ya Kanaani. Waliondoka wakaenda katika mkoa wa Gileadi, katika nchi yao, ambayo wao wenyewe waliimiliki, katika utiifu wa amri za Yahweh, kwa mkono wa Musa.

10 וַיִּבְנוּ כְּנַעַן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הַיַּרְדֵּן גְּלִילוֹת אֶל־ וַיָּבֹאוּ
na-wakajenga Kanaani katika-nchi-ya ambayo ha-Yordani Gelilothi kwa- na-wakafika
H1129 H0776 H3383 H1552 H0413 H0935

מִזְבֵּחַ שָׁם הַמְנַשֶּׁה שֶׁבֶט וַחֲצִי גָּד וּבְנֵי־ רְאוּבֵן בְּנֵי־
madhabahu huko ha-Manase kabila-la na-nusu-ya Gadi na-wana-wa- Reubeni wana-wa-
H4196 H8033 H4519 H7626 H2677 H1410 H7205

לִמְרְאֶה׃ גָּדוֹל מִזְבָּח הַיַּרְדֵּן עַל־
kwa-kuonekana kubwa madhabahu ha-Yordani juu-ya
H4758 H4196 H3383

Nao walipofika hapo Yordani iliyo katika nchi ya Kanaani, Warubeni na Wagadi na nusu ya kabila la Manase walijenga madhabahu karibu na Yordani, madhabahu kubwa na iliyotokeza na mashuhuri.

11 וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי־ישְׂרָאֵל לֵאמֹר הִנֵּה טזמ כֻּשְׁמָה בָּנוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן
na-wakasikia wana-wa- Israeli kusema tazama wamejenga wana-wa- Reubeni
H8085 H0559 H2009 H1129 H3478 H7205

וּבְנֵי־ na-wana-wa- גָּד Gadi וַחֲצִי na-nusu-ya שֵׁבֶט kabila-la הַמְנַשֶּׁה ha-Manase אֶת־ – הַמִּזְבֵּחַ ha-madhabahu אֶל־ kwa-
H1410 H2677 H7626 H4519 H0853 H4196 H0413

מוּל mkabala-na אֶרֶץ nchi-ya כְּנַעַן Kanaani אֶל־ kwa- גְּלִילוֹת Gelilothi הַיַּרְדֵּן ha-Yordani אֶל־ kwa- עֶבֶר upande-wa בְּנֵי wana-wa
H4136 H0776 H1552 H0413 H3383 H5676

יִשְׂרָאֵל׃ Israeli
H3478

Watu wa Israeli walisikia habari hizo na wakaseam, “Tazama! Watu wa Rubeni, Gadi na nusu ya kabila la Manase wamejenga madhabahu mbele ya nchi ya Kanaani, huko Gelilothi, katika mkoa karibu na Yordani, katika upande ambao ni miliki ya watu wa Israeli.”

12 וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּקְהֲלוּ כָל־ yote- עֲדַת kusanyiko-la בְּנֵי־ wana-wa- יִשְׂרָאֵל׃ Israeli
na-wakasikia Israeli wana-wa na-wakakusanyika H6950 yote- H3605 kusanyiko-la H5712 wana-wa- Israeli
H8085 H3478 H3478

שִׁלֹה Shilo לַעֲלוֹת kupanda עֲלֵיהֶם juu-yao לַצָּבָא׃ kwa-vita ¶ פ
H7887 H5927

Wakati watu wa Israeli waliposikia hivyo, kusanyiko lote la watu wa Israeli walikusanyika kwa pamoja huko Shilo ili wapande kupigana vita nao.

13 וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי־ wana-wa- יִשְׂרָאֵל Israeli אֶל־ kwa- בְּנֵי־ wana-wa- רְאוּבֵן Reubeni בְּנֵי־ wana-wa- וְאֶל־ na-kwa- גָּד Gadi
na-wakatuma wana-wa- Israeli kwa- wana-wa- Reubeni wana-wa- na-kwa- Gadi
H7971 H3478 H0413 H7205 H0413 H1410

בֶּן־ mwana-wa- פִּינְחָס Finehasi אֶת־ – הַגִּלְעָד ha-Gileadi אֶרֶץ nchi-ya אֶל־ kwa- מְנַשֶּׁה Manase שֵׁבֶט־ kabila-la- חֲצִי nusu-ya וְאֶל־ na-kwa-
H6372 H0853 H1568 H0776 H0413 H4519 H7626 H2677 H0413

הַכֹּהֵן׃ ha-kuhani
H3548

אֶלְעָזָר Eleazari
H0499

Kisha watu wa Israeli walituma wajumbe kwa Warubeni, Wagadi na nusu ya kabila la Manase, katika nchi ya Gileadi. Walimtuma pia Finehasi mwana wa Eliezari, kuhani,

14 אָב baba לְבֵית kwa-nyumba-ya אֶחָד mmoja עָשָׂר kiongozi אֶחָד mmoja עָשָׂר kiongozi עִמּוֹ pamoja-naye נְשִׂאִים viongozi וַעֲשָׂרָה na-kumi
H0001 H0259 H0259 H6235

הֵמָּה wao אֲבוֹתָם baba-zao בֵּית־ nyumba-ya- רָאשׁ kichwa-cha וְאִישׁ na-mtu יִשְׂרָאֵל Israeli מַטּוֹת makabila-ya לְכֹל kwa-yote
H1992 H0001 H0376 H3478 H4294 H3605

יִשְׂרָאֵל׃ Israeli
H3478

לְאַלְפֵי kwa-maelfu-ya
H0505

na viongozi kumi pamoja naye, mmoja kutoka katika familia za mababa wa Israeli, na kila mmoja wao alikuwa ni kiongozi wa ukoo miongoni mwa watu wa Israeli.

15

חֲצִי	וְאֶל־	גָּד	בְּנֵי־	וְאֶל־	רְאוּבֵן	בְּנֵי־	אֶל־	וַיָּבֹאוּ
nusu–ya	na–kwa–	Gadi	wana–wa–	na–kwa–	Reubeni	wana–wa–	kwa–	na–wakaja
H2677	H0413	H1410		H0413	H7205		H0413	H0935

לֵאמֹר׃	אִתָּם	וַיְדַבְּרוּ	הַגִּלְעָד	אֶרֶץ	אֶל־	מְנַשֶּׁה	שֵׁבֶט־	
wakisema	nao	na–wakasema	ha–Gileadi	nchi–ya	kwa–	Manase	kabila–la–	
H0559	H0854	H1696	H1568	H0776	H0413	H4519	H7626	

Walienda kwa watu wa Rubeni, Gadi, na nusu ya kabila la Manase, katika nchi ya Gileadi, na wakawaambia:

16

מְעַלְתֶּם	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַמָּעַל	מָה־	יְהוָה	עֲדַת	וְכָל	אָמְרוּ	כֹּה
mmekosa	ambao	huu	ha–ukosa	nini–	Yahwe	kusanyiko–la	yote	wanasema	hivyo
H4603		H2088	H4604	H4100	H3068	H5712	H3605	H0559	H3541

בִּבְנוֹתְכֶם	יְהוָה	מֵאַחֲרֵי	הַיּוֹם	לָשׁוּב	יִשְׂרָאֵל	בֵּאלֹהֵי	
kwa–kujenga–kwenu	Yahwe	kutoka–nyuma–ya	leo	kugeuka	Israeli	dhidi–ya–Mungu–wa	
H1129	H3068		H3117	H7725	H3478	H0430	

בַּיהוָה׃	הַיּוֹם	לִמְרָדְכֶם	מִזְבֵּחַ	לָכֶם
dhidi–ya–Yahwe	leo	kuasi–kwenu	madhabahu	kwenu
H3068	H3117	H4775	H4196	

“Kusanyiko lote la Yahweh linasema kuwa, ' Ni jambo gani hili lisilo la uaminifu ambalo mmelitenda kinyume na Mungu wa Israeli, kwa kugeuka badala ya kumfuata Yahweh siku hii na kujijengea wenyewe madhabahu katika uasi kinyume na Yahweh katika siku hii?

17

עַד	מִמֶּנּוּ	הִטַּהַרְנוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	פְּעוֹר	עֲוֹן	אֶת־	לָנוּ	הַמְעַט־
hadi	kutoka–kwake	jitakasa	hatu–	ambayo	Peori	dhambi–ya	–	kwetu	je–haitoshi–
H5704		H2891	H3808		H6465	H5771	H0853		H4592

יְהוָה׃	בַּעֲדַת	הַנֶּגַע	וַיְהִי	הַזֶּה	הַיּוֹם
Yahwe	katika–kusanyiko–la	ha–tauni	na–ikawa	hii	ha–siku
H3068	H5712	H5063	H1961	H2088	H3117

Je dhambi zetu huko Peori hazikututosha? Bado hata sasa hatujajitakasa wenyewe kwa dhambi hiyo. Kwa ajili ya dhambi ile lilikuja pigo kwa kusanyiko lote la Yahweh.

18

הַיּוֹם	תְּמְרְדוּ	אַתֶּם	וְהָיָה	יְהוָה	מֵאַחֲרֵי	הַיּוֹם	תָּשֻׁבוּ	וְאַתֶּם	
leo	mtaasi	ninyi	na–itakuwa	Yahwe	kutoka–nyuma–ya	leo	mnageuka	na–ninyi	
H3117	H4775		H1961	H3068		H3117	H7725		

יִקְצֹף׃	יִשְׂרָאֵל	עֲדַת	כָּל־	אֶל־	וּמָחָר	בַּיהוָה	
atakasirika	Israeli	kusanyiko–la	yote–	kwa–	na–kesho	dhidi–ya–Yahwe	
H7107	H3478	H5712	H3605	H0413	H4279	H3068	

Je, nanyi leo pia mwageuka na kuacha kumfuata Yahweh? Kama mtaasi kinyume na Yahweh leo, kesho atakuwa na hasira na kusanyiko lote la Israeli.

19 וְאַךְ אִם־ טְמֵאָה אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם עִבְרוּ אֶל־ אֶרֶץ אֲחֻזַּת
na–lakini kama– najisi nchi–ya milki–yenu vukeni kwa– nchi–ya milki–ya
H0389 H0408 H0776 H0272 H0413 H0776 H0272

יְהוָה אֲשֶׁר־ שָׁכַן יְהוָה וְהֵאָחֲזוּ בְּתוֹכֵנוּ
Yahwe ambayo amekaa– huko maskani–ya Yahwe na–mjitwalie–milki katikati–yetu
H3068 H0834 H7931 H8033 H4908 H3068 H0270 H8432

יְהוָה לָכֶם כְּבִנְתְּכֶם מִשִּׁדּוּ אֵלֵי וְאַתֶּם תְּמִרְדוּ אַל־ וּבַיהוָה
Yahwe kwenu kwa–kujenga–kwenu H1129 msiasi H4775 dhidi– H0408 na–sisi H0853 asi H4775 msi– H0408 na–dhidi–ya–Yahwe H3068

אֱלֹהֵינוּ׃ יְהוָה מִזְבַּח מִבַּלְעֲדֵי מִזְבַּחַ
Mungu–wetu H0430 Yahwe H3068 madhabahu–ya H4196 mbali–na H1107 madhabahu H4196

Na kama nchi ambayo mnaimiliki imetiwa unajisi, basi mwaweza kuvuka katika nchi ambayo Sanduku la Yahweh lasimama na mjichukulie kwa ajili yenu umiliki miongoni mwetu. Hamtakiwi kuasi kinyume na Yahweh tu, wala kuasi kinyume chetu kwa kujenga madhabahu kwa ajili yenu wenyewe badala ya madhabahu ya Yahweh Mungu wa wetu.

20 כָּל־ וְעַל־ בַּחֵרֶם מַעַל כָּעַל זֶרַח בֶּן־ עָכָן וְהַלֹּוא
yote– na–juu–ya– katika–ha–haramu kosa alikosa Zera mwana–wa– Akani je–si
H3605 H4604 H4603 H2226 H5912 H3808

נֶגַע לֹא אֶחָד אִישׁ וְהוּא גְּדוּד יִשְׂרָאֵל עֶדַת
angamia haku mmoja mtu na–yeye ghadhabu ikawa Israeli kusanyiko–la
H1478 H3808 H0259 H0376 H1931 H1961 H3478 H5712

פ בַּעֲוֹנוֹ׃
¶ kwa–dhambi–yake
H5771

Je hakuwa Akani mwana wa Zera aliyeivunja imani kwa vitu vile ambavyo vilikuwa vimetunzwa kwa ajili ya Mungu? Na je ghadhabu ya Mungu haikushuka kwa watu wote wa Israeli? Mtu yule hakuangamia peke yake kwa uovu wake.

21 הַמְנַשֶּׁה שֶׁבֶט וַחֲצִי גָּד וּבְנֵי־ רְאוּבֵן בְּנֵי־ וַיַּעֲנוּ
ha–Manase kabila–la na–nusu–ya Gadi na–wana–wa– Reubeni wana–wa– na–wakajibu
H4519 H7626 H2677 H1410 H7205

יִשְׂרָאֵל׃ אַלְפֵי רָאשֵׁי אֶת־ וַיְדַבְּרוּ
Israeli maelfu–ya viongozi–wa kwa– na–wakasema
H3478 H0505 H0854 H1696

Kisha makabila ya Rubeni, Gadi na nusu ya kabila la Manase wakawajibu wazee wa koo za Israeli:

22 יֵדָע הוּא וְיִשְׂרָאֵל יֹדֵעַ הוּא יְהוָה וֵאלֹהִים וְאֵל וֵאלֹהִים יְהוָה וֵאלֹהִים וְאֵל
atajua yeye na–Israeli anajua yeye Yahwe Mungu Mungu Yahwe Mungu Mungu
H3045 H1931 H3478 H3045 H1931 H3068 H0430 H0410 H3068 H0430 H0410

הַזֶּה׃ הַיּוֹם תּוֹשִׁיעֵנוּ אַל־ בַּיהוָה בְּמַעַל וְאִם־ בְּמֶרֶד אִם־
hii ha–siku tuokoe usi– dhidi–ya–Yahwe kwa–kosa na–kama– kwa–uasi kama–
H2088 H3117 H3467 H0408 H3068 H4604 H4777

“Yahweh, Mungu Mwenye nguvu! Yahweh, Mungu Mwenye nguvu! Yeye anajua, na Israeli naijue yenyewe! Kama ilikuwa ni katika uasi au katika kuvunja imani kinyume na Yahweh, msituache hai katika siku hii ya leo

לְהַעֲלוֹת וְאִם־ יְהוָה מֵאַחֲרֵי לָשׁוּב מִזְבֵּחַ לָנוּ לִבְנוֹת 23
kutoa na–kama– Yahwe kutoka–nyuma–ya kugeuka madhabahu kwetu kujenga
H5927 H3068 H7725 H4196 H1129

זִבְחֵי עָלָיו לַעֲשׂוֹת וְאִם־ וּמִנְחָה עוֹלָה עָלָיו
dhabihu–za juu–yake kufanya na–kama– na–sadaka–ya–nafaka sadaka–ya–kuteketezwa juu–yake
H2077 H4503

יְבַקֵּשׁ׃ הוּא יְהוָה שְׁלָמִים
atadai yeye Yahwe amani
H1245 H1931 H3068 H8002

kwa ajili ya kujenga madhabahu ili tugeuka na kuacha kumfuata Yahweh. Kama tumejenga madhabahu hii ili kutoa juu yake sadaka ya kuteketezwa, sadaka ya nafaka, au sadaka ya amani, basi Yahweh na atuadhibu.

מָחָר לֵאמֹר זֹאת־ עָשִׂינוּ מִדָּבָר מִדְאָגָה לֵא וְאִם־ 24
kesho kusema hii – tulifanya kwa–jambo kwa–wasiwasi si na–kama–
H4279 H0559 H2063 H0853 H3808

אֱלֹהֵי וְלַיהוָה לָכֶם מַה־ לֵאמֹר לְבָנֵינוּ בְּנֵיכֶם יֹאמְרוּ
Mungu–wa na–kwa–Yahwe kwenu nini– wakisema kwa–wana–wetu wana–wenu watasema
H0430 H3068 H4100 H0559 H0559

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

La hasha, tulifanya hivyo kwa sababu ya hofu kwamba katika siku zijazo watoto wenu wanaweza kuwaambia watoto wetu, ' Mna nini ninyi na Yahweh, Mungu wa Israeli?

גָּד וּבְנֵי־ רְאוּבֵן בְּנֵי־ וּבֵינֵיכֶם בֵּינֵנוּ יְהוָה נָתַן־ וּגְבוּל 25
Gadi na–wana–wa– Reubeni wana–wa– na–kati–yenu kati–yetu Yahwe ametoa– na–mpaka
H1410 H7205 H0996 H0996 H3068 H5414 H1366

אֶת־ בְּנֵיכֶם וְהִשְׁבִּיתוּ בָּיהוָה חֵלֶק לָכֶם אֵין־ הַיַּרְדֵּן אֶת־
– wana–wenu na–watasababisha katika–Yahwe fungu kwenu hakuna– ha–Yordani –
H0853 H3068 H3383 H0853

יְהוָה׃ אֶת־ יִרְאוּ לִבְלְתִּי בָּנֵינוּ
Yahwe – kumcha kukoma wana–wetu
H3068 H0853 H3372 H1115

Kwa kuwa Yahweh ameifanya Yordani kuwa mpaka kati yetu na ninyi. Ninyi watu wa Rubeni na watu wa Gadi, hamna kitu chochote naYahweh.' Na kwa hali hiyo, watoto wenu wanaweza kuwafanya watoto wetu waacha kumwabudu Yahweh.

לֹא הַמִּזְבֵּחַ אֶת־ לִבְנוֹת לָנוּ נָא נַעֲשֶׂה־ וַנֹּאמֶר 26
si ha–madhabahu – kujenga kwetu basi tufanye– na–tukasema
H3808 H4196 H0853 H1129 H4994 H0559

לְזָבַח׃ וְלֹא לְעוֹלָה
kwa–dhabihu na–si kwa–sadaka–ya–kuteketezwa
H2077 H3808

Basi tukasema, 'Hebu na tujenge sasa madhabahu, si kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa wala si kwa sadaka yoyote ile,

27 כִּי֙ בָּלִי֙ הִוא֙ בֵּינֵ֣ינוּ כָּתֵ֔יוֶ בֵּינֵ֖ינוּ וּבֵינֵיכֶ֑ם וּבֵ֣ין נָתִ֔ינוּ וּבֵינֵיכֶ֑ם וּבֵ֣ין דּוֹרוֹתֵ֔ינוּ אַחֲרֵ֖ינוּ עֲבֹדַ֥ת יְהוָ֛ה לְפָנָ֖יו בְּעוֹלוֹתֵ֣ינוּ וּבְזִבְחֵ֑ינוּ וּבְזִבְחֵ֣ינוּ שְׁלָמֵ֔ינוּ וְלֹא־יֹאמְר֥וּ בְנֵיכֶ֖ם לְבָנֵ֣ינוּ מָחָ֑ר אֵ֥ין לָכֶ֖ם חֵ֥לֶק בַּיהוָֽה׃

kufanya baada-yetu vizazi-vyetu na-kati-ya na-kati-yenu kati-yetu hiyo shahidi bali
H5647 H1755 H0996 H0996 H0996 H1931 H5707

na-kwa-dhabihu-zetu kwa-sadaka-zetu-za-kuteketezwa mbele-yake Yahwe ibada-ya –
H2077 H6440 H3068 H5656 H0853

hakuna- kwa-wana-wetu kesho wana-wenu sema na-hawa- na-kwa-sadaka-zetu-za-amani
H0369 H4279 H0559 H3808 H8002

katika-Yahwe fungu kwenu
H3068

ila iwe ni ushahidi kati yetu na ninyi, na kati ya kizazi chetu baada yetu, kwamba tutafanya ibada ya Yahweh mbele yake, pamoja na sadaka zetu za kuteketezwa na dhabihu zetu na sadaka zetu za amani, ili kwamba watoto wenu wasiweze kuwaambia watoto wetu katika siku zijazo kuwa, “Hamna sehemu katika Yahweh.”'

28 וְאָמַ֗רְנוּ כִּֽי־יֹאמְר֤וּ אֵלֵ֙ינוּ֙ וְאֶל־דּוֹרֹתֵ֔ינוּ מָחָ֖ר וְהָיָ֣ה כִּֽי־יֹאמְר֤וּ אֵלֵ֙ינוּ֙ וְאֶל־דּוֹרֹתֵ֔ינוּ מָחָ֖ר וְהָיָ֣ה

kesho vizazi-vyetu na-kwa- kwetu watasema wakati- na-itakuwa na-tukasema
H4279 H1755 H0413 H0413 H0559 H1961 H0559

וְרָאוּ֙ אֶת־תַּבְנִ֣ית מִזְבַּ֔ח יְהוָ֖ה אֲשֶׁר־עָשׂ֣וּ אֲבוֹתֵ֑ינוּ לְעוֹלָ֣ה לִזְבָ֔ח עֵ֥ד הִ֖וא בֵּינֵ֥ינוּ וּבֵינֵיכֶֽם׃

walijenga ambayo- Yahwe madhabahu-ya mfano-wa – angalieni na-tutasema
H3068 H4196 H8403 H0853 H7200 H0559

hiyo shahidi bali- kwa-dhabihu na-si kwa-sadaka-ya-kuteketezwa si baba-zetu
H1931 H5707 H2077 H3808 H0001

na-kati-yenu kati-yetu
H0996 H0996

Hivyo tukasema, 'kama hili litasemwa kwa kwetu au kwa watoto wetu katika siku zijazo, tutasema, “ Tazama! Huu ni mfano wa madhabahu ya Yahweh, ambayo mababu zetu waliifanya, si kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa, wala si kwa dhabihu, bali kwa ajili ya ushahidi kati yetu ninyi.”

29 חָלִילָה֙ לָּ֣נוּ מִמֶּ֔נּוּ לִמְרֹ֥ד הַיּ֖וֹם וְלָשׁ֣וּב בַּיהוָ֑ה לִבְנ֣וֹת מִזְבֵּ֔חַ לְעֹלָ֥ה מִנְחָ֖ה וְלִזְבֹּ֣חַ מִלְבַּ֔ד אֲשֶׁ֥ר אֱלֹהֵ֖ינוּ יְהוָ֣ה מִזְבַּ֔ח אֲשֶׁ֥ר לִפְנֵ֖י מִשְׁכָּנ֥וֹ׃ פ

iwe-mbali-nasi kwetu kutoka-kwake kuasi dhidi-ya-Yahwe na-kugeuka leo
H2486 H4775 H3068 H7725 H3117

kwa-sadaka-ya-kuteketezwa kutoka-nyuma-ya Yahwe kujenga madhabahu
H1129 H3068 H4196

ambayo Mungu-wetu Yahwe madhabahu-ya mbali-na na-kwa-dhabihu kwa-sadaka-ya-nafaka
H0430 H3068 H4196 H0905 H2077 H4503

¶ mbele-ya maskani-yake
H6440 H4908

Na iwe mbali nasi kwamba tunataka kugeuka kinyume na Yahweh, na kuacha kumfuata yeye kwa kujenga madhabahu kwa ajili sadaka ya kuteketezwa, na kwa sadaka ya nafaka, au kwa dhabihu, badala ya madhabahu ya Yahweh Mungu wetu ambayo iko mbele ya hema la kukutania.'”

30

אַלְפֵי	וְרָאשֵׁי	הָעֲדָה	וּנְשִׂיאֵי	הַכֹּהֵן	פִּינְחָס	וַיִּשְׁמַע
maelfu-ya	na-viongozi-wa	ha-kusanyiko	na-viongozi-wa	ha-kuhani	Finehasi	na-akasikia
H0505		H5712		H3548	H6372	H8085

רְאוּבֵן	בְּנֵי־	דִּבְּרוּ	אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	אֵת־	אִתּוֹ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל
Reubeni	wana-wa-	walisema	ambayo	ha-maneno	–	pamoja-naye	ambao	Israeli
H7205		H1696		H1697	H0853	H0854		H3478

בְּעֵינֵיהֶם׃	וַיִּיטַב	מְנַשֶּׁה	וּבְנֵי	גָּד	וּבְנֵי־
machoni-mwao	na-ilikuwa-vizuri	Manase	na-wana-wa	Gadi	na-wana-wa-
	H3190	H4519		H1410	

Finehasi kuhani na viongozi wa watu, ambao ni wakuu wa koo za Waisraeli ambao walikuwa pamoja naye, waliposikia maneno amabayo watu wa Rubeni, Gadi na nusu ya kabila la Manase, kwamba yalikuwa ni mazuri machoni pao.

31

וְאֶל־	רְאוּבֵן	בְּנֵי־	אֶל־	הַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	בֶּן־	פִּינְחָס	וַיֹּאמֶר
na-kwa-	Reubeni	wana-wa-	kwa-	ha-kuhani	Eleazari	mwana-wa-	Finehasi	na-akasema
H0413	H7205		H0413	H3548	H0499		H6372	H0559

בְּתוֹכֵנוּ	כִּי־	יָדַעְנוּ	הַיּוֹם	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי	וְאֶל־	גָּד	בְּנֵי־	
katikati-yetu	kwamba-	tunajua	ha-siku	Manase	wana-wa	na-kwa-	Gadi	wana-wa-	
H8432		H3045	H3117	H4519		H0413	H1410		

הִצַּלְתֶּם	אָז	הַזֹּה	הַמַּעַל	בַּיהוָה	מְעַלְתֶּם	לֹא־	אֲשֶׁר	יְהוָה
mmewaokoa	ndipo	hii	ha-kosa	dhidi-ya-Yahwe	kosa	hamu-	kwa-sababu	Yahwe
H5337		H2088	H4604	H3068	H4603	H3808		H3068

יְהוָה׃	מִיַּד	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־
Yahwe	kutoka-mkono-wa	Israeli	wana-wa	–
	H3027	H3478		H0853

Finehasi mwana wa Eliazeri kuhani aliwaambia watu wa Rubeni, Gadi na Manase, “Leo tumejua kwambaYahweh yuko miongoni mwetu, kwa kuwa hamjatenda uvunjaji wa imani kinyume naye. Sasa, mmewaokoa watu wa Israeli kutoka katika mkono wa Yahweh.”

32

בְּנֵי־	מֵאֵת	וְהַנְּשִׂיאִים	וְהַכֹּהֵן	אֶלְעָזָר	בֶּן־	פִּינְחָס	וַיָּשָׁב	
wana-wa-	kutoka-kwa	na-ha-viongozi	ha-kuhani	Eleazari	mwana-wa-	Finehasi	na-akarudi	
	H0854		H3548	H0499		H6372	H7725	

כְּנַעַן	אֶרֶץ	אֶל־	הַגִּלְעָד	מֵאֶרֶץ	גָּד	בְּנֵי־	וּמֵאֵת	רְאוּבֵן	
Kanaani	nchi-ya	kwa-	ha-Gileadi	kutoka-nchi-ya	Gadi	wana-wa-	na-kutoka-kwa	Reubeni	
	H0776	H0413	H1568	H0776	H1410		H0853	H7205	

דָּבָר׃	אוֹתָם	וַיָּשֻׁבוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	
neno	wao	na-wakawarudishia	Israeli	wana-wa	kwa-	
H1697	H0853	H7725	H3478		H0413	

Kisha Finehasi mwana wa Eliazeri kuhani, na viongozi walirudi kutoka kwa Warubeni na Wagadi, kutoka katika nchi ya Gileadi, na kurudi katika nchi ya Kanaani, kwa watu wa Israeli, na waliwaletea taarifa.

33

אֱלֹהִים	וַיְבָרְכוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּעֵינֵי	הַדָּבָר	וַיִּיטַב		
Mungu	na-wakambariki	Israeli	wana-wa	machoni-mwa	ha-neno	na-likawa-vizuri		
H0430	H1288	H3478			H1697	H3190		

הָאָרֶץ	אֶת־	לְשַׁחֵת	לַצָּבָא	עֲלֵיהֶם	לַעֲלוֹת	אָמְרוּ	וְלֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי
ha-nchi	–	kuiharibu	kwa-vita	juu-yao	kupanda	sema	na-hawa-	Israeli	wana-wa
H0776	H0853	H7843			H5927	H0559	H3808	H3478	

בָּהּ׃	יֹשְׁבִים	גָּד	וּבְנֵי־	רְאוּבֵן	בְּנֵי־	אֲשֶׁר
ndani-yake	wanakaa	Gadi	na-wana-wa-	Reubeni	wana-wa-	ambayo
	H3427	H1410		H7205		

Taarifa yao ilikuwa nzuri katika macho ya watu wa Israeli. Watu wa Israeli walimbarikia Mungu na hawakuendelea kusema tena juu ya kuinua vita dhidi ya Warubeni na Wagadi, ili kuiharibu nchi ambayo walikuwa wanaishi.

עֵד	כִּי	לַמִּזְבֵּחַ	גָּד	וּבְנֵי־	רְאוּבֵן	בְּנֵי־	וַיִּקְרְאוּ		34
shahidi	kwa–sababu	ha–madhabahu	Gadi	na–wana–wa–	Reubeni	wana–wa–	na–wakaita		
H5707		H4196	H1410		H7205		H7121		

פ	הָאֱלֹהִים׃	יְהוָה	כִּי	בָּינוֹתֵינוּ	הוּא	
¶	ha–Mungu	Yahwe	kwamba	kati–yetu	hiyo	
	H0430	H3068		H0996	H1931	

Warubeni na Wagadi waliita ile madhabahu “Ushahidi,” kwa kuwa walisema, “Ni ushahidi miongoni mwetu kuwa Yahweh ni Mungu.”

Chapter 23

	לְיִשְׂרָאֵל	יְהוָה	הֵנִיחַ	אֲשֶׁר־	אַחֲרֵי	רַבִּים	מִיָּמִים	וַיְהִי	1
	Israeli	Yahwe	alipumzisha	ambayo–	baada–ya	nyingi	kutoka–siku	na–ikawa	
	H3478	H3068	H5117				H3117	H1961	

בַּיָּמִים׃	בָּא	זָקֵן	וַיהוֹשֻׁעַ	מִסָּבִיב	אֹיְבֵיהֶם	מִכָּל־	
miaka	akaingia	alikuwa–mzee	na–Yoshua	pande–zote	adui–zao	kutoka–kwa–wote–	
H3117	H0935	H2204	H3091	H5439	H0341	H3605	

Na baada ya siku nyingi, kipindi ambacho Yahweh alikuwa ameipa Israeli pumziko kutoka maadui zao waliowazunguka,

וּלְשֹׁטְרֵיהֶם	וּלְרֹאשָׁיו	לְזִקְנָיו	יִשְׂרָאֵל	לְכָל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּקְרָא		2
na–waamuzi–wake	na–viongozi–wake	wazee–wake	Israeli	kwa–wote–	Yoshua	na–akawaita		
H8199		H2205	H3478	H3605	H3091	H7121		

בַּיָּמִים׃	בָּאתִי	זָקַנְתִּי	אֲנִי	אֱלֹהֵיכֶם	וַיֹּאמֶר	וּלְשֹׁטְרֵיהֶם	
miaka	nimeingia	nimezeeka	mimi	kwao	na–akasema	na–maafisa–wake	
H3117	H0935	H2204	H0589	H0413	H0559	H7860	

Joshua alikuwa mzee sana. Yoshua aliwaita Waisraeli wote, na wazee wao, na viongozi, na waamuzi, na kwa maafisa, na kisha akawaambia, “Mimi nimezeeka sana.

הַגּוֹיִם	לְכָל־	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	עָשָׂה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	רְאִיתֶם	וְאַתֶּם	3
mataifa	kwa–wote–	Mungu–wenu	Yahwe	alifanya	ambayo	yote–	–	mmeona	na–ninyi	
	H3605	H0430	H3068			H3605	H0853	H7200		

לָכֶם׃	הַנִּלְחָם	הוּא	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	כִּי	מִפְּנֵיכֶם	הָאֱלֹה
kwa–ajili–yenu	aliyepigana	yeye	Mungu–wenu	Yahwe	kwa–maana	mbele–yenu	haya
		H1931	H0430	H3068		H6440	H0428

Mmeshaona kila kitu ambacho Yahweh Mungu wenu ameshafanya kwa mataifa haya yote kwa ajili yenu, kwa kuwa ni Yahweh Mungu wenu ambaye amewapigania ninyi.

בְּנַחֲלָה	הָאֵלֶּה	הַנִּשְׁאָרִים	הַגּוֹיִם	אֶת־	לָכֶם	הִפַּלְתִּי	רְאוּ		4
kama–urithi	haya	yaliyobaki	mataifa	–	kwenu	nimewagawia	angalieni		
H5159	H0428	H7604		H0853		H5307	H7200		

וְהַיָּם	הִכְרַתִּי	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	וְכָל־	הַיַּרְדֵּן	מִן־	לְשִׁבְטֵיכֶם
na–bahari	niliwakatilia	ambayo	mataifa	na–yote–	Yordani	kutoka–	kwa–makabila–yenu
H3220	H3772			H3605	H3383		H7626

הַשָּׁמֶשׁ׃	מְבוֹא		הַגָּדוֹל
ya–jua	kuelekea–machweo		kubwa
H8121	H3996		

Tazama! Nimeshawakabidhi kwenu mataifa yaliyosalia ili kuyateka kwa ajili ya kupata urithi ya makabila yenu, sambasamba na mataifa yote ambayo tayari nimeshayaangamiza, tangu Yordani hadi Bahari kuu katika upande wa magharibi.

5

אֹתָם וְהוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם יֶהְדָּפֵם הוּא אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה
wao na–kuwafukuza mbele–yenu atawasukuma yeye Mungu–wenu na–Yahwe
H0853 H3423 H6440 H1920 H1931 H0430 H3068

אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה דִּבֶּר כַּאֲשֶׁר אַרְצָם אֶת־ וִירִשְׁתֶּם מִלִּפְנֵיכֶם
Mungu–wenu Yahwe alivyosema kama–vile nchi–yao – na–mtaimiliki kutoka–mbele–yenu
H0430 H3068 H1696 H0776 H0853 H3423 H6440

לָכֶם׃
kwenu

Yahweh Mungu wenu atayaondoa. Atayafukuzia mbali kutoka kwenu. Ataiteka nchi yao, nanyi mtaimiliki nchi yao, kama vile Yahweh Mungu wenu alivyowaahidi ninyi.

6

בְּסֵפֶר הַכָּתוּב כָּל־ אֶת וְלַעֲשׂוֹת לִשְׁמֹר מְאֹד וַחֲזַקְתֶּם
katika–kitabu yaliyoandikwa yote– – na–kutenda kushika sana na–mwe–imara
H3789 H3605 H0853 H8104 H3966 H2388

וּשְׂמֹאול׃ יָמִין מִמְּנוּ סוּר־ לְבִלְתִּי מֹשֶׁה תּוֹרַת
au–kushoto kulia kutoka–kwayo kugeuka– bila– ya–Musa cha–sheria
H8040 H3225 H5493 H1115 H4872 H8451

Hivyo, iweni jasiri, ili kwamba mtunze na kuyafanya yale yote yaliyoandikwa katika kitabu cha sheria ya Musa, msikengeuke upande wa kulia wala upande wa kushoto,

7

וּבְשֵׁם אִתְּכֶם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה בַּגּוֹיִם בוֹא לְבִלְתִּי־
na–kwa–jina pamoja–nanyi haya yaliyobaki haya kwa–mataifa kuingia bila–
H8034 H0854 H0428 H7604 H0428 H0935 H1115

לָהֶם׃ תִּשְׁתַּחֲווּ וְלֹא תַּעַבְדוּם וְלֹא תַּשְׁבִּיעוּ וְלֹא תַזְכִּירוּ לֹא־ אֱלֹהֵיהֶם
kwao kusujudu na–msi– kuabudu na–msi– kuapa na–msi– kutaje msi– la–miungu–yao
H7812 H3808 H5647 H3808 H7650 H3808 H2142 H3808 H0430

basi msichanganyikane na mataifa haya ambayo yamesalia miongoni mwenu, wala msiyataje majina ya miungu yao, wala msiape kwayo, wala msiiabudu, wala msiipigie magoti.

8

הַזֶּה׃ הַיּוֹם עַד עֲשִׂיתֶם כַּאֲשֶׁר תִּדְבָּקוּ אֱלֹהֵיכֶם בַּיהוָה אִם־ כִּי
hii siku hadi mlivyofanya kama–vile mshikamane Mungu–wenu Yahwe kwa– lakini–
H2088 H3117 H5704 H1692 H0430 H3068

Badala yake, mnatakiwa kumshika sana Yahweh Mungu wenu kama vile mlivyofanya siku hii ya leo.

9

לֹא־ וְאַתֶּם וַעֲצוּמִים גְּדֹלִים גּוֹיִם מִפְּנֵיכֶם יְהוָה וַיּוֹרֶשׁ
hakuna– na–ninyi na–yenye–nguvu makubwa mataifa mbele–yenu Yahwe na–akawafukuza
H3808 H6099 H1692 H0430 H3068 H3423

הַזֶּה׃ הַיּוֹם עַד בְּפִנֵיכֶם אִישׁ עָמַד
hii siku hadi mbele–yenu mtu aliyesimama
H2088 H3117 H5704 H6440 H0376 H5975

Kwa kuwa Yahweh ameyafukuzia mbali mbele yenu mataifa makubwa yenye nguvu. Hakuna hata mmoja aliyeweza kusimama mbele yenu hata siku hii ya leo.

10 אִישׁ־ אֶחָד מִכֶּם יִרְדָּף־ אָלֶף כִּי־ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא יִלָּחֶם לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־ לָכֶם׃
mtu- mmoja miongoni-mwenu atafukuza- elfu kwa-maana Yahwe Mungu-wenu yeye aliyepigana kwa-ajili-yenu kama-vile alivyosema kwenu
H0376 H0259 H3605 H7291 H0505 H3068 H0430 H1931 H3605 H1697 H1696

Mtu yeyote mmoja wa kwenu atawafanya watu elfu wakimbie mbali, kwa kuwa Yahweh Mungu wenu, ndiye anayepigania ninyi, kama vile alivyowaahidi.

11 וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם לְאַהֲבָה אֶת־ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
na-jihadharini nafsi-zenu kumpenda – Yahwe Mungu-wenu
H8104 H5315 H0157 H0853 H3068 H0430

Zingatieni kwa uangalifu ili mmpende Yahweh Mungu wenu.

12 כִּי־ אִם־ שׁוֹב תָּשׁוּבוּ מִכֶּם וּדְבַקְתֶּם בִּיֶּתֶר הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים אִתְּכֶם וְהִתְחַתַּנְתֶּם בָּהֶם וּבָאתֶם בָּהֶם וְהֵם בָּכֶם׃
kwa-maana kama- kurudi mkurudi na-kushikamana na-mabaki ya-mataifa haya pamoja-nanyi na-kuoana nao na-kuingia kwao na-wao kwenu
H3588 H0518 H7725 H7725 H1692 H3498 H1471 H5414 H0428 H3498 H1961 H0935 H0834 H1992 H3605

Lakini kama mkiegeuka na kushikamana na watu walioalia wa mataifa haya waliobaki miongoni mwenu, au kuoana nao, au kama mkishirikiana pamoja nao, na wao pamoja nanyi,

13 יָדוֹעַ תֵּדְעוּ כִּי לֹא־ יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהוֹרִישׁ אֶת־ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ וּלְשֹׁטֵט וְלִשְׁוֹטֵט בְּצִדֵּיכֶם וְלִצְנִנִים בְּעֵינֵיכֶם וְעַד־ אֲבָדְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
kujua mjue kwamba kuendelea hata- kuwafukuza Mungu-wenu Yahwe mataifa
H3045 H3045 H3588 H3254 H3808 H3423 H0430 H3068

kutoka-mbele-yenu haya kwenu mtego na-tanzi na-mjeledi ubavuni-mwenu
H6440 H0428 H3605 H4170 H7850 H6654

na-miiba machoni-mwenu hadi- kuangamia-kwenu kutoka-juu ya-ardhi njema hii
H6796 H5704 H0006 H4480 H0127 H2896 H2063

ambayo amewapa ninyi Yahwe Mungu-wenu
H0834 H5414 H3605 H3068 H0430

jueni kwa hakika kwamba Yahweh Mungu wenu hatayafukuzia mbali mataifa haya yatoke kati yenu. Badala yake, watakuwa kitanzi na mtego kwenu, viboko migongoni mwenu na miiba machoni mwenu, mpaka pale mtakapoangamia katika nchi hii nzuri ambayo Yahweh Mungu wenu amewapeni ninyi.

14 וְהִנֵּה אָנֹכִי מֵת הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ כָּל־ הָאָרֶץ וִידַעְתֶּם בְּכָל־ לְבַבְכֶם וּבְכָל־ נַפְשְׁכֶם כִּי לֹא־ נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ לָכֶם כֻּלָּם לֹא־ נָפַל מֵהֶם דָּבָר אֶחָד׃
na-tazama mimi naenda leo katika-njia ya-wote- kwa-wote-
H2009 H0595 H1980 H3117 H1870 H3605 H3605

mioyo-yenu na-kwa-wote- nafsi-zenu kwamba hakuna- iliyoanguka neno moja
H3824 H3605 H5315 H3588 H3808 H5307 H1697 H0259

ambayo mazuri maneno kutoka-kwa-yote alisema Yahwe Mungu-wenu juu-yenu yote
H0834 H2896 H1697 H3605 H1696 H3068 H0430 H5921 H3605

kwenu yamekuja hakuna- iliyoanguka kutoka-kwayo neno moja
H3605 H0935 H3808 H5307 H4480 H1697 H0259

Na sasa ninaenda katika njia ya dunia yote, na mnajua kwa moyo na roho zenu zote kwamba hakuna hata neno moja ambalo halijatimia kati ya mambo yote mazuri ambayo Yahweh Mungu wenu aliyaahidi juu yenu. Vitu hivi vyote vimetokea kwa ajili yenu. Hakuna hata moja lililoshindikana.

15

יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַטּוֹב	הַדָּבָר	כָּל־	עֲלֵיכֶם	בָּא	כַּאֲשֶׁר־	וְהָיָה
Yahwe	alisema	ambalo	jema	neno	yote–	juu–yenu	ilivyokuja	kama–vile–	na–itakuwa
H3068	H1696			H1697	H3605		H0935		H1961

עַד־	הָרַע	הַדָּבָר	כָּל־	אֶת	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	יָבִיא	כֵּן	אֲלֵיכֶם	אֱלֹהֵיכֶם
hadi–	baya	neno	yote–	–	juu–yenu	Yahwe	atakuletea	hivyo	kwenu	Mungu–wenu
H5704		H1697	H3605	H0853		H3068	H0935		H0413	H0430

יְהוָה	לָכֶם	נָתַן	אֲשֶׁר	הַזֹּאת	הַטּוֹבָה	הָאֲדָמָה	מֵעַל	אוֹתְכֶם	הַשְׁמִידוֹ
Yahwe	ninyi	amewapa	ambayo	hii	njema	ya–ardhi	kutoka–juu	ninyi	kuwaangamiza
H3068		H5414		H2063		H0127		H0853	H8045

אֱלֹהֵיכֶם׃
Mungu–wenu
H0430

Lakini kama kila neno ambalo Yahweh Mungu wenu alilowaahidi limekwisha kutimia, hivyo Yahweh atawaletea juu yenu mabaya yote mpaka pale atakapokuwa amewaangamiza katika nchi hii nzuri ambayo Yahweh Mungu wenu amewapeni ninyi.

16

אֶתְכֶם׃	צִוָּה	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	בְּרִית	אֶת־	בְּעָבְרְכֶם
ninyi	aliwaagiza	ambalo	Mungu–wenu	la–Yahwe	agano	–	kwa–kuvunja–kwenu
H0853	H6680		H0430	H3068	H1285	H0853	

אַף־	וְחָרָה	לָהֶם	וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וַעֲבַדְתֶּם	וַהֲלַכְתֶּם
hasira–	na–itawaka	kwao	na–mkasujudu	mingine	miungu	na–mkaabudu	na–mkaenda
H0639	H2734	H1992	H7812	H0312	H0430	H5647	H1980

נָתַן	אֲשֶׁר	הַטּוֹבָה	הָאָרֶץ	מֵעַל	מְהֵרָה	וַאֲבַדְתֶּם	בָּכֶם	יְהוָה
amewapa	ambayo	njema	ya–nchi	kutoka–juu	haraka	na–mtaangamia	juu–yenu	ya–Yahwe
H5414			H0776		H4120	H0006		H3068

לָכֶם׃	פ
ninyi	—

Atafanya hivi kama mtalivunja agano la Yahweh Mungu wenu, ambalo aliwaagizeni kulitunza. Kama mtaenda na kuiabudu miungu mingine na kuiinamia, ndipo hasira ya Yahweh itawaka kinyume nanyi, na ninyi mtaangamia upesi katika nchi nzuri ambayo amekwisha kuwapeni ninyi.”

Chapter 24

1

לִזְקֵנֵי	וַיִּקְרָא	שְׁכֶם	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	כָּל־	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֶּאֱסֹף
wazee	na–akawaita	Shekemu	ya–Israeli	makabila	yote–	–	Yoshua	na–akawakusanya
H2205	H7121	H7927	H3478	H7626	H3605	H0853	H3091	H0622

לִפְנֵי	וַיִּתְיַצְּבוּ	וְלִשְׁפְּטָיו	וְלִשְׁטְרָיו	וְלָרֹאשָׁיו	יִשְׂרָאֵל
mbele–ya	na–wakajisimamisha	na–maafisa–wake	na–waamuzi–wake	na–viongozi–wake	wa–Israeli
H6440	H3320	H7860	H8199		H3478

הָאֱלֹהִים׃
Mungu
H0430

Kisha Yoshua aliyakusanya pamoja makabila yote ya Israeli huko Shekemu na aliwaita wazee wa Israeli, viongozi, waamuzi na maafisa wao, nao wakajihudhurisha mbele za Mungu.

2

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	הָעָם	כָּל־	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר
wa–Israeli	Mungu	Yahwe	amesema	hivi–	watu	wote–	kwa–	Yoshua	na–akasema
H3478	H0430	H3068	H0559	H3541		H3605	H0413	H3091	H0559

אַבְרָהָם	אֲבִי	תֶּרַח	מֵעוֹלָם	אֲבוֹתֵיכֶם	וַיֵּשְׁבוּ	הַנָּהָר	בְּעֵבֶר
Ibrahimu	baba–yake	Tera	tangu–zamani	baba–zenu	waliishi	mto	ng’ambo–ya
H0085	H0001	H8646	H5769	H0001	H3427	H5104	H5676

אֲחֵרִים׃	אֱלֹהִים	וַיַּעַבְדוּ	נָחוֹר	וַאֲבִי
mingine	miungu	na–waliabudu	Nahori	na–baba–yake
H0312	H0430	H5647	H5152	H0001

Yoshua akawaambia watu wote, “Hiki ndicho Yahweh, Mungu wa Israeli anachokisema, 'Mababu zenu kwa miaka mingi iliyopita waliishi ng'ambo ya mto Frati - Tera, baba wa Ibrahimu na baba wa Nahori - nao waliabudu miungu mingine.

3

הַנָּהָר	מֵעֵבֶר	אַבְרָהָם	אֶת־	אֲבִיכֶם	אֶת־	וָאֶקַּח
mto	kutoka–ng’ambo–ya	Ibrahimu	–	baba–yenu	–	na–nikamchukua
H5104	H5676	H0085	H0853	H0001	H0853	H3947

וארב]	כְּנָעַן	אֶרֶץ	בְּכָל־	אוֹתוֹ	וָאוֹלֶךְ
[na–nikawafanya–wengi]	ya–Kanaani	nchi	kote–	yeye	na–nikamwongoza
		H0776	H3605	H0853	H3212

יִצְחָק׃	אֶת־	לוֹ	וָאֶתֵּן־	זַרְעוֹ	אֶת־	וָאַרְבֶּהוּ(
Isaka	–	yeye	na–nikampa–	uzao–wake	–	na–nikawafanya–wengi
H3327	H0853		H5414	H2233	H0853	

Lakini nilimchukua baba yenu kutoka ng'ambo ya Frati na nikamwongoza mpaka katika nchi ya Kanaani, na nilimpa watoto wengi kupitia kwa Isaka mwanaye.

4

שֵׂעִיר	הַר	אֶת־	לְעֵשָׂו	וָאֶתֵּן	עֵשָׂו	וְאֶת־	יַעֲקֹב	אֶת־	לְיִצְחָק	וָאֶתֵּן
Seiri	mlima	–	Esau	na–nikampa	Esau	na–	Yakobo	–	Isaka	na–nikampa
H2022		H0853	H6215	H5414	H6215	H0853	H3290	H0853	H3327	H5414

מִצְרָיִם׃	יָרְדוּ	וּבָנָיו	וְיַעֲקֹב	אוֹתוֹ	לָרֶשֶׁת
Misri	walishuka	na–wana–wake	na–Yakobo	yeye	kuumiliki
H4714	H3381		H3290	H0853	H3423

Na Isaka nikampa Yakobo na Esau. Nilimpa Esau nchi ya milima ya Seiri ili aimiliki, lakini Yakobo na watoto wake walishuka kwenda Misri.

5

כַּאֲשֶׁר	מִצְרַיִם	אֶת־	וָאֶנֶּף	אַהֲרֹן	וְאֶת־	מֹשֶׁה	אֶת־	וָאֶשְׁלַח
kama–vile	Misri	–	na–nikaipiga	Haruni	na–	Musa	–	na–nikamtuma
	H4714	H0853	H5062	H0175	H0853	H4872	H0853	H7971

אֶתְכֶם׃	הוֹצֵאתִי	וְאַחַר	בְּקִרְבּוֹ	עָשִׂיתִי
ninyi	nikawatoa	na–baadaye	katikati–yake	nilivyofanya
H0853	H3318		H7130	

Nilimtuma Musa na Haruni, na niliwapiga Wamisri kwa mapigo. Baada ya hapo, niliwatoa ninyi.

6

מִצְרַיִם	וַיּוֹרִדְפוּ	הַיָּמָּה	וַתָּבֹאוּ	מִמִּצְרַיִם	אֲבוֹתֵיכֶם	אֶת־	וָאוֹצִיא
Misri	na–wakawafuata	baharini	na–mkafika	kutoka–Misri	baba–zenu	–	na–nikawatoa
H4713	H7291	H3220	H0935	H4714	H0001	H0853	H3318

סוּף׃	יַם־	וּבְפָרָשִׁים	בְּרֶכֶב	אֲבוֹתֵיכֶם	אַחֲרֵי
ya–Shamu	bahari–	na–wapanda–farasi	kwa–magari	baba–zenu	nyuma–ya
H5488	H3220		H7393	H0001	

Niliwatoa baba zenu nje ya nchi ya Misri, nanyi mkafika hata katika bahari. Wamisri waliwafuata kwa magari na wapanda farasi hata katika bahari ya matete.

7

וַיָּבֵא
na–akaleta
H0935

הַמִּצְרִים
Wamisri
H4713

וּבֵין
na–kati–ya
H0996

וּבֵינֵיכֶם
kati–yenu
H0996

מָאֲפֵל
giza
H3990

וַיָּשֶׂם
na–akaweka

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֶל־
kwa–
H0413

וַיִּצְעֲקוּ
na–wakamlilia
H6817

אֵת
–
H0853

עֵינֵיכֶם
macho–yenu

וַתִּרְאֶינָה
na–macho–yenu–yaliona
H7200

וַיְכַסֵּהוּ
na–ikawafunika
H3680

הַיָּם
bahari
H3220

אֶת־
–
H0853

עָלָיו
juu–yao

רַבִּים׃
nyingi

יָמִים
siku
H3117

בַּמִּדְבָּר
jangwani

וַתֵּשְׁבוּ
na–mkakaa
H3427

בְּמִצְרָיִם
Misri
H4714

עָשִׂיתִי
nilifanya

אֲשֶׁר־
yale–ambayo–

Na baba zenu walipomwita Yahweh, aliweka giza kati yenu na Wamisri. Aliileta bahari ije juu yao na kuwafunika. Mliona yale niliyoyakifanya huko Misri. Kisha mliishi jangwaani kwa muda mrefu.

8

בְּעֶבֶר
ng’ambo–ya
H5676

הַיּוֹשְׁבִי
waliokaa
H3427

הָאֱמֹרִי
ya–Waamori
H0567

אֶרֶץ
nchi
H0776

אֶל־
katika–
H0413

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

וָאָבִיא)
na–nikawaleta
H0935

וּאבאה]
[na–nikawaleta]
H0935

אֶת־
–
H0853

וַתִּירְשׁוּ
na–mkairithi
H3423

בְּיֶדְכֶם
mikononi–mwenu
H3027

אוֹתָם
wao
H0853

וָאֶתֵּן
na–nikawatia
H5414

אִתְּכֶם
nanyi
H0854

וַיִּלָּחֲמוּ
na–wakapigana

הַיַּרְדֵּן
Yordani
H3383

מִפְּנֵיכֶם׃
mbele–yenu
H6440

וָאַשְׁמִידֵם
na–nikawaangamiza
H8045

אַרְצָם
nchi–yao
H0776

Niliwaleta katika nchi wa Waamori, ambao waliishi katika upande mwingine mwa Yordani. Walipigana nanyi, nami niliwatia katika mkono wenu. Mliimiliki nchi yao, nami niliwaangamiza mbele yenu.

9

בִּישְׂרָאֵל
na–Israeli
H3478

וַיִּלָּחֶם
na–akapigana

מוֹאָב
wa–Moabu
H4124

מֶלֶךְ
mfalme
H4428

צִפּוֹר
Sipori
H6834

בֶּן־
mwana–wa–

בָּלָק
Balaki
H1111

וַיָּקָם
na–akasimama

אֶתְכֶם׃
ninyi
H0853

לְקַלֵּל
kuwalaani
H7043

בְּעוֹר
Beori
H1160

בֶּן־
mwana–wa–

לְבִלְעָם
Balaamu

וַיִּקְרָא
na–akamwita
H7121

וַיִּשְׁלַח
na–akatuma
H7971

Kisha Balaki mwana wa Zipori, mfalme wa Moabu, aliinuka na kuishambulia Israeli. Alimwita na kumtuma Baalamu mwana wa Beori, ili kuwalaani ninyi.

10

וָאַצִּל
na–nikawaokoa
H5337

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

בָּרוּךְ
kubariki
H1288

וַיְבָרֵךְ
na–akawabariki
H1288

לְבִלְעָם
Balaamu

לִשְׁמֹעַ
kumsikiliza
H8085

אָבִיתִי
kukubali
H0014

וְלֹא
na–sikutaka
H3808

מִיָּדוֹ׃
kutoka–mkononi–mwake
H3027

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

Lakini sikumsikiliza Balaamu. Kwa hakika, aliwabarikia ninyi. Basi, niliwaokoa na mkono wake.

11 וַתַּעַבְרוּ אֶת־ הַיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ וַתָּבֹאוּ אֶל־ כָּתִקָּא־ וַיִּלָּחֲמוּ בָכֶם נַנְיִי בַּעֲלֵי־
na–mkavuka – Yordani na–mkafika katika– Yeriko na–wakapigana nanyi wakazi–wa–
H0853 H3383 H0935 H0413 H3405 H1167

וְהַיְבוּסִי הַחִוִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהַחִתִּי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהָאֱמֹרִי יְרִיחוֹ
na–Wayebusi Wahivi na–Wagigashi na–Wahiti na–Wakanaani na–Waperizi Waamori Yeriko
H2983 H2340 H1622 H2850 H6522 H0567 H3405

בְּיֶדְכֶם׃ אוֹתָם וָאֶתֵּן
mikononi–mwenu wao na–nikawatia
H3027 H0853 H5414

Mlivuka Yordani na mkafika Yeriko. Viongozi wa Yeriko waliinuka wapigane nanyi, pamoja na Waamori, Waperizi, Wakanaani, Wahiti, Wagirgashi, Wahivi na Wayebusi. Niliwapa ninyi ushindi dhidi yao na niliwaweka chini ya mamlaka yenu.

12 מִפְּנֵיכֶם אוֹתָם וַתְּגָרֶשׁ הַצִּרְעָה אֶת־ לִפְנֵיכֶם וָאֶשְׁלַח
mbele–yenu wao na–wakawafukuza nyigu – mbele–yenu na–nikatuma
H6440 H0853 H1644 H6880 H0853 H6440 H7971

בְּקַשְׁתְּךָ׃ וְלֹא בְּחַרְבְּךָ לֹא הָאֱמֹרִי מַלְכֵי שְׁנֵי
kwa–upinde–wako na–si kwa–upanga–wako si wa–Waamori wafalme wafalme–wawili
H7198 H3808 H2719 H3808 H0567 H4428 H8147

Nilituma manyingu mbele yenu, ambayo yaliwafukuzia mbali na wafalme wawili wa Waamori watoke mbele yenu. Haikutokea kwa sababu ya upanga wenu wala kwa upinde wenu.

13 אֲשֶׁר וְעָרִים בָּהּ יָגַעְתָּ לֹא־ אֲשֶׁר וְאֶרֶץ לָכֶם וָאֶתֵּן
ambayo na–miji kwa–ajili–yake ijitaabisha hamku– ambayo nchi ninyi na–nikawapa
H3021 H3808 H0776 H5414

אֲשֶׁר וְזֵיתִים כְּרָמִים בָּהֶם וַתֹּאכְלוּ בְנִיתֶם לֹא־
ambayo na–mizeituni mashamba–ya–mizabibu ndani–yake na–mkakaa ijenga hamku–
H2132 H3754 H3427 H1129 H3808

אַתֶּם נְטַעְתֶּם לֹא־ אֹכְלִים׃
mnakula ninyi ipanda hamku–
H0398 H5193 H3808

Niliwapeni ninyi nchi ambayo hamkuifanyia kazi na miji ambayo hamkuijenga, na sasa mnaishi ndani yake. Mnakula matunda ya mizabibu na na mashamba ya mizeituni ambayo hamkuyapanda'.

14 וּבֶאֱמֶת בְּתָמִים אֹתוֹ וְעִבְדוּ יְהוָה אֶת־ יְרָאוּ וְעַתָּה
na–kwa–uaminifu kwa–ukamilifu yeye na–mtumikieni Yahwe – mwogopeni na–sasa
H0571 H8549 H0853 H5647 H3068 H0853 H3372 H6258

וּבְמִצְרַיִם הַנָּהָר בְּעֵבֶר אֲבוֹתֵיכֶם עָבְדוּ אֲשֶׁר אֱלֹהִים אֶת־ וְהָסִירוּ
na–Misri mto ng’ambo–ya baba–zenu waliabudu ambayo miungu – na–mwaondoe
H4714 H5104 H5676 H0001 H5647 H0853 H5493

יְהוָה׃ אֶת־ וְעִבְדוּ
Yahwe – na–mtumikieni
H3068 H0853 H5647

Basi sasa mcheni Yahweh na kumwabudu yeye kwa uadilifu na uaminifu wote; jitengeni na miungu ambayo baba zenu waliiabudu ng'ambo ya Frati na katika Misri, na mkamwabudu Yahweh.

15

הַיּוֹם׃	לָכֶם	בַּחֲרוּ	יְהוָה	אֶת־	לַעֲבֹד	בְּעֵינֵיכֶם	רַע	וְאִם־	
leo	kwenu	chagueni	Yahwe	–	kumtumikia	machoni–mwenu	ni–mbaya	na–kama	
H3117		H0977	H3068	H0853	H5647				

אֲשֶׁר	אֲבוֹתֵיכֶם	עָבְדוּ	אֲשֶׁר־	אֱלֹהִים	אֶת־	אִם	תַּעַבְדוּן	מִי	אֶת־
ambao	baba–zenu	waliabudu	ambayo–	miungu	–	kama	mtakayemtumikia	nani	–
	H0001	H5647		H0430	H0853		H5647	H4310	H0853

אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי	אֱלֹהֵי	אֶת־	וְאִם	הַנָּהָר	מֵעֵבֶר)מֵעֵבֶר(	]בעבר[
ambao	ya–Waamori	miungu	–	au–kama	mto	kutoka–ng'ambo–ya	[kutoka–ng'ambo–ya]
	H0567	H0430	H0853		H5104	H5676	H5676

יְהוָה׃	אֶת־	נַעֲבֹד	וּבִיתִי	וְאָנֹכִי	בְּאַרְצָם	יֹשְׁבִים	אַתֶּם
Yahwe	–	tutamtumikia	na–nyumba–yangu	na–mimi	katika–nchi–yao	mnaokaa	ninyi
H3068	H0853	H5647		H0595	H0776	H3427	

פ
—

Na kama inaonekana kuwa ni vibaya machoni penu kumwabudu Yahweh, chagueni ninyi katika siku hii ya leo ni nani mtakayemtumikia, kama ni miungu ambayo baba zenu waliiabudu ng'ambo ya Frati, au miungu ya Waamori, ambao ninyi mnakaa ndani ya nchi yao. Lakini kwangu mimi na nyumba yangu, tutumwabudu Yahweh."

16

לַעֲבֹד	יְהוָה	אֶת־	מֵעָזְבֹ	לֻנוּ	חָלִילָה	וַיֹּאמֶר	הָעָם	וַיַּעַן
kutumikia	Yahwe	–	kumwacha	kwetu	Hasha	na–wakasema	watu	na–wakajibu
H5647	H3068	H0853			H2486	H0559		

אֱלֹהִים׃	אֲחֵרִים׃
miungu	mingine
H0430	H0312

Watu walijibu na kusema, "Hatutaweza kumwacha Yahweh na kuitumikia miungu mingine,

17

מֵאֶרֶץ	אֲבוֹתֵינוּ	וְאֶת־	אֹתָנוּ	הַמַּעֲלֶה	הוּא	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	כִּי	
kutoka–nchi	baba–zetu	na–	sisi	aliyetupandisha	yeye	Mungu–wetu	Yahwe	kwa–maana	
H0776	H0001	H0853	H0853	H5927	H1931	H0430	H3068		

הָאֹתוֹת	אֶת־	לְעֵינֵינוּ	עָשָׂה	וַאֲשֶׁר	עֲבָדִים	מִבֵּית	מִצְרַיִם
ishara	–	mbele–ya–macho–yetu	alifanya	na–ambaye	ya–utumwa	kutoka–nyumba	ya–Misri
H0226	H0853				H5650		H4714

בָּהּ	הָלַכְנוּ	אֲשֶׁר	הַדֶּרֶךְ	בְּכֹל־	וַיִּשְׁמְרֵנוּ	הָאֵלֶּה	הַגְּדֹלוֹת
ndani–yake	tuliipita	ambayo	njia	kote–	na–akatuhifadhi	hizi	kubwa
	H1980		H1870	H3605	H8104	H0428	

בְּקִרְבָּם׃	עָבָרְנוּ	אֲשֶׁר	הָעַמִּים	וּבְכֹל	
katikati–yao	tulipita	ambayo	mataifa	na–miongoni–mwa	
H7130				H3605	

kwa kuwa ni Yahweh Mungu wetu ambaye alitutoa sisi na baba zetu kutoka katika nchi ya Misri, katika nyumba ya utumwa, na ambaye alifanya hizo ishara kubwa mbele yetu, na ambaye alituhifadhi sisi katika njia zote ambazo sisi tuliziendea, na miongoni mwa mataifa yote ambayo tulipita kati kati yake,

18

מִפָּנֵינוּ	הָאָרֶץ	יֹשֵׁב	הָאֱמֹרִי	וְאֶת־	הָעַמִּים	כֹּל־	אֶת־	יְהוָה	וַיְגָרֶשׁ
mbele–yetu	nchi	waliokaa	Waamori	na–	mataifa	wote–	–	Yahwe	na–akawafukuza
H6440	H0776	H3427	H0567	H0853		H3605	H0853	H3068	H1644

ס	אֱלֹהֵינוּ׃	הוּא	כִּי־	יְהוָה	אֶת־	נַעֲבֹד	אֹתָנוּ	גַּם־
—	Mungu–wetu	yeye	kwa–maana–	Yahwe	–	tutamtumikia	sisi	pia–
	H0430	H1931		H3068	H0853	H5647	H0587	H1571

Na Yahweh aliwaondoa mbele yetu watu wote, na Waamori walioishi katika nchi hii. Hivyo, tutamwabudu Yahweh pia, kwa kuwa ni Mungu wetu”

19

יְהוָה	אֶת־	לַעֲבֹד	תּוּכְלוּ	לֹא	הָעָם	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר
Yahwe	–	kumtumikia	kuweza	hamtaweza	watu	kwa-	Yoshua	na-akasema
H3068	H0853	H5647	H3201	H3808		H0413	H3091	H0559

יִשָּׂא	לְאׇ־	הֽוּא	קַנּוֹא	אֱל־	הוּא	קְדֹשִׁים	אֱלֹהִים	כִּי־
kusamehe	hata-	yeye	wa-wivu	Mungu-	yeye	mtakatifu	Mungu	kwa-maana-
H5375	H3808	H1931	H7072	H0410	H1931	H6918	H0430	

וּלְחַטֹּאותֵיכֶם׃	לְפִשְׁעֲכֶם
na-dhambi-zenu	makosa-yenu
	H6588

Lakini Yoshua akawaambia watu, “Hamwezi kumtumikia Yahweh, kwa kuwa ni Mungu mtakatifu; ni Mungu mwenye wivu; hatawasamehe makosa na dhambi zenu.

20

וְשָׁב	נֵכָר	אֱלֹהֵי	וַעֲבַדְתֶּם	יְהוָה	אֶת־	תַּעַזְבוּ	כִּי
na-atarudi	ya-kigeni	miungu	na-mkaabudu	Yahwe	–	mkimwacha	kwa-maana
H7725	H5236	H0430	H5647	H3068	H0853		

לָכֶם׃	הֵיטִיב	אֲשֶׁר־	אַחֲרֵי	אֶתְכֶם	וְכִלָּה	לָכֶם	וְהֵרַע
ninyi	aliwatendea-mema	ambayo-	baada-ya	ninyi	na-kuwamaliza	ninyi	na-kuwadhuru
	H3190			H0853	H3615		

Kama mtamwacha Yahweh na kuabudu miungu ya kigeni, basi atageuka na kuwaharibu. Atawaangamizeni baada ya kuwa amewatendea mema.”

21

נַעֲבֹד׃	יְהוָה	אֶת־	כִּי	לֹא	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	הָעָם	וַיֹּאמֶר
tutamtumikia	Yahwe	–	lakini	hapana	Yoshua	kwa-	watu	na-wakasema
H5647	H3068	H0853		H3808	H3091	H0413		H0559

Lakini watu walimwambia Yoshua, “Hapana, tutamwabudu Yahweh.”

22

אַתֶּם	כִּי־	בָּכֶם	אַתֶּם	עֵדִים	הָעָם	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר
ninyi	kwamba-	juu-yenu	ninyi	mashahidi	watu	kwa-	Yoshua	na-akasema
				H5707		H0413	H3091	H0559

עֵדִים׃	וַיֹּאמְרוּ	אוֹתוֹ	לַעֲבֹד	יְהוָה	אֶת־	לָכֶם	בְּחַרְתֶּם
mashahidi	na-wakasema	yeye	kumtumikia	Yahwe	–	kwenu	mmemchagua
H5707	H0559	H0853	H5647	H3068	H0853		H0977

Kisha Yoshua akawaambia watu, “Ninyi ni mashahidi dhidi yenu wenyewe kuwa mmemchagua Yahweh ninyi wenyewe, ili mmwabudu yeye.” Watu walijibu, “Sisi ni mashahidi.”

23

אֶת־	וְהַטּוּ	בְּקִרְבְּכֶם	אֲשֶׁר	הַנֵּכָר	אֱלֹהֵי	אֶת־	הָסִירוּ	וְעַתָּה
–	na-elekezeni	miongoni-mwenu	ambayo	ya-kigeni	miungu	–	ondoeni	na-sasa
H0853	H5186	H7130		H5236	H0430	H0853	H5493	H6258

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶל־	לְבַבְכֶם
wa-Israeli	Mungu	Yahwe	kwa-	mioyo-yenu
H3478	H0430	H3068	H0413	H3824

“Sasa wekeni mbali miungu ya kigeni iliyoko kwenu, na geuzeni moyo wenu umwelekee Yahweh, Mungu wa Israeli.”

וּבְקוֹלוֹ	נַעֲבֹד	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	אֶל־	הָעָם	וַיֹּאמְרוּ	24
na–sauti–yake	tutamtumikia	Mungu–wetu	Yahwe	–	Yoshua	kwa–	watu	na–wakasema	
	H5647	H0430	H3068	H0853	H3091	H0413		H0559	

נִשְׁמָֽע׃
tutaisikia
H8085

Watu wakamwambia Yoshua, “Tutamwabudu Yahweh Mungu wetu. Tutaisikiliza sauti yake.

וּמִשְׁפָּט	חָק	לוֹ	וַיָּשֶׂם	הַהוּא	בַּיּוֹם	לָעָם	בְּרִית	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּכְרֹת	25
na–amri	sheria	kwao	na–akaweka	ile	siku	na–watu	agano	Yoshua	na–akafanya	
H4941	H2706			H1931	H3117		H1285	H3091	H3772	

בִּשְׁכֶֽם׃
Shekemu
H7927

Yoshua alifanya agano na watu siku hiyo. Aliziweka maagizo na sheria huko Shekemu.

אֱלֹהִים	תּוֹרַת	בְּסֵפֶר	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיִּכְתֹּב		26
ya–Mungu	cha–sheria	katika–kitabu	haya	maneno	–	Yoshua	na–akayaandika		
H0430	H8451		H0428	H1697	H0853	H3091	H3789		

אֲשֶׁר	הָאַלּוֹן	תַּחַת	שָׁם	וַיִּקְּמֵהוּ	גְּדוֹלָה	אֶבֶן	וַיִּקַּח
ambao	mwaloni	chini–ya	huko	na–akalisimamisha	kubwa	jiwe	na–akachukua
	H0427	H8478	H8033			H0068	H3947

ס	יְהוָֽה׃	בְּמִקְדָּשׁ
—	pa–Yahwe	katika–patakatifu
	H3068	H4720

Yoshua aliyaandika maneno haya katika kitabu cha sheria za Mungu. Alichukua jiwe kubwa na kulisimamisha hapo chini ya mti wa mwaloni uliokuwa karibu na mahali pa takatifu pa Yahweh.

בָּנוּ	תְּהְיֶה־	הַזֹּאת	הָאֶבֶן	הִנֵּה	הָעָם	כָּל־	אֶל־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיֹּאמֶר	27
kati–yetu	litakuwa–	hili	jiwe	tazama	watu	wote–	kwa–	Yoshua	na–akasema	
	H1961	H2063	H0068	H2009		H3605	H0413	H3091	H0559	

דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יְהוָה	אִמְרֵי	כָּל־	אֶת	שְׁמֻעָה	הֵיא	כִּי־	לְעֵדָה
alisema	ambayo	ya–Yahwe	maneno	yote–	–	limesikia	lilo	kwa–maana–	kama–shahidi
H1696		H3068	H0561	H3605	H0853	H8085	H1931		

בֵּאלֹהֵיכֶֽם׃	תְּכַחֲשׁוּן	פֶּן־	לְעֵדָה	בָּכֶם׃	וְהָיְתָה	עִמָּנוּ
Mungu–wenu	kumkana	msije–	shahidi	juu–yenu	na–litakuwa	nasi
H0430	H3584	H6435			H1961	

Yoshua akawaambia watu, “Tazama, jiwe hili litakuwa ushuhuda dhidi yenu. Limeyasikia maneno yote ambayo Yahweh alitwambia. Hivyo, litakuwa ni shahidi dhidi yenu, hamtakiwi kumkana Mungu wenu.”

פ	לְנַחֲלָתוֹ׃	אִישׁ	הָעָם	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיְשַׁלַּח	28
—	kwenye–urithi–wake	kila–mtu	watu	–	Yoshua	na–akawaacha	
	H5159	H0376		H0853	H3091	H7971	

Basi Yoshua aliwaacha watu waende zao, kila mmoja alienda kwenye urithi wake.

עֶבֶד	נוּן	בִּן־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיָּמָת	הָאֱלֹהִים	הַדְּבָרִים	אַחֲרֵי	וַיְהִי	29
mtumishi	Nuni	mwana–wa–	Yoshua	na–akafa	haya	mambo	baada–ya	na–ikawa	
H5650	H5126		H3091	H4191	H0428	H1697		H1961	

שָׁנִים׃	וָעֶשֶׂר	מֵאָה	בֶּן־	יְהוָה
miaka	na–kumi	mia	mwenye–miaka–	wa–Yahwe
H8141	H6235	H3967		H3068

Baada ya mambo haya, Yoshua mwana wa Nuni, mtumishi wa Yahweh, alikufa akiwa na miaka 110.

30 בְּהַר־ katika–mlima– H2022 אֲשֶׁר ambayo בְּתִמְנַת־סֶרַח Timnath-Sera נַחֲלָתוֹ wa–urithi–wake H5159 בִּגְבוּל katika–mpaka H1366 אֹתוֹ yeye H0853 וַיִּקְבְּרוּ na–wakamzika H6912

גָּעַשׁ׃ Gaashi H1608 לְהַר־ ya–mlima– H2022 מִצְפּוֹן kaskazini H6828 אֶפְרָיִם wa–Efraimu H0669

Walimzika katika mpaka wa urithi wake mwenyewe huko Timnathi Sera, ambayo iko kwenye nchi ya milima ya Efraimu, upande wa Mlima Gaashi.

31 הַזְּקֵנִים za–wazee H2205 יְמֵי zote H3117 וְכֹל na–siku H3605 יְהוֹשֻׁעַ za–Yoshua H3091 יְמֵי zote H3117 כֹּל siku H3605 יְהוָה Yahwe H3068 אֶת־ – H0853 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיַּעֲבֹד na–wakamtumikia H5647

כָּל־ yote– H3605 אֶת – H0853 יָדְעוּ walijua H3045 וַאֲשֶׁר na–ambao יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 אַחֲרֵי baada–ya יְמִים siku H3117 הֶאֱרִיכוּ waliishi–muda–mrefu H0748 אֲשֶׁר ambao

לְיִשְׂרָאֵל׃ kwa–Israeli עָשָׂה alifanya אֲשֶׁר ambayo יְהוָה ya–Yahwe H3068 מַעֲשֶׂה matendo H4639

Israeli ilimwabudu Yahweh siku zote za maisha ya Yoshua, na siku zote za wazee ambao walidumu pamoja na Yoshua, wale ambao waliona kila kitu ambacho Yahweh alikuwa ameifanyia Israeli.

32 וְאֶת־ na– H0853 עַצְמוֹת mifupa H6106 יוֹסֵף ya–Yusufu H3130 אֲשֶׁר־ ambayo– הֶעֱלוּ walileta H5927 בְּנֵי־ wana–wa– יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מִמִּצְרַיִם kutoka–Misri H4714 קָבְרוּ waliizika H6912

בְּנֵי־ wana–wa– מֵאֵת kutoka–kwa H0854 יַעֲקֹב Yakobo H3290 קְנָנָה alinunua H7069 אֲשֶׁר ambayo הַשָּׂדֶה ya–shamba בְּחֶלְקַת katika–sehemu בִּשְׁכֶם Shekemu H7927

יוֹסֵף Yusufu H3130 לִבְנֵי־ kwa–wana–wa– וַיִּהְיוּ na–ikawa H1961 קְשִׂיטָה vya–fedha H7192 בְּמֵאָה kwa–vipande–mia H3967 שְׁכֶם Shekemu H7927 אֲבִי־ baba–yake– H0001 חֲמוֹר Hamori H2544

לְנַחֲלָה׃ kama–urithi H5159

Mifupa ya Yusufu ambayo watu wa Israeli waliileta kutoka Misri, waliizika huko shekemu, katika sehemu ya nchi ambayo Yakobo alikuwa ameinunua kutoka kwa wana wa Hamori, baba wa Shekemu. Aliinunua kwa vipande mia moja vya fedha, na ulikuwa urithi kwa wazawa wa Yusufu.

33 פִּינְחָס ya–Finehasi H6372 בִּגְבְעַת Gibea H1389 אֹתוֹ yeye H0853 וַיִּקְבְּרוּ na–wakamzika H6912 מֵת akafa אַהֲרֹן Haruni H0175 בֶּן־ mwana–wa– וְאֶלְעָזָר na–Eleazari H0499

אֶפְרָיִם׃ wa–Efraimu H0669 בְּהַר katika–mlima H2022 לוֹ yeye נָתַן־ alipewa– H5414 אֲשֶׁר ambayo בְּנוֹ mwana–wake

Eliazeri mwana wa Haruni alikufa pia. Walimzika huko Gibea, katika mji wa ambao alikuwa amepewa Finehasi mwanaye, na ulikuwa katika nchi ya milima ya Efraimu.

Judges

Chapter 1

לֵאמֹר	בַּיהוָה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיִּשְׁאֲלוּ	יְהוֹשֻׁעַ	מָוֹת	אַחֲרֵי	וַיְהִי	1
kusema	kwa–Yahwe	Israeli	wana–wa	na–wakauliza	Yoshua	kifo–cha	baada–ya	na–ikawa	
H0559	H3068	H3478		H7592	H3091	H4194		H1961	

בּוֹ׃	לְהִלָּחֶם	בַּתְּחִלָּה	הַכְּנַעֲנִי	אֶל־	לָנוּ	יַעֲלֶה־	מִי	
naye	kupigana	kwanza	Mkanaani	kwa–	kwa–ajili–yetu	atapanda–	nani	
		H8462		H0413		H5927	H4310	

Baada ya kifo cha Yoshua, wana wa Israeli walimuuliza Yahweh wakisema, “Ni nani atawashambulia kwanza Wakanaani kwa ajili yetu, ili kupigana nao?

בִּידֹו׃	הָאָרֶץ	אֶת־	נָתַתִּי	הִנֵּה	יַעֲלֶה	יְהוּדָה	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	2
mkononi–mwake	nchi	–	nimetoa	tazama	atapanda	Yuda	Yahwe	na–akasema	
H3027	H0776	H0853	H5414	H2009	H5927	H3063	H3068	H0559	

Yahweh akasema, “Yuda atawashambulia. Tazama, nimewapa kumiliki nchi hii.

בְּגוֹרָלִי	אִתִּי	עֲלֵה	אָחִיו	לִשְׁמְעוֹן	יְהוּדָה׀	וַיֹּאמֶר	3
katika–kura–yangu	pamoja–nami	panda	ndugu–yake	kwa–Simeoni	Yuda	na–akasema	
H1486	H0854	H5927	H0251	H8095	H3063	H0559	

בְּגוֹרָלֶךָ	אִתְּךָ	אֲנִי	גַּם־	וְהָלַכְתִּי	בְכְנַעֲנִי	וְנִלָּחֲמָה׀
katika–kura–yako	pamoja–nawe	mimi	pia–	nami–nitakwenda	na–Mkanaani	na–tupigane
H1486	H0854	H0589	H1571	H1980		

שִׁמְעוֹן׃	אִתּוֹ	וַיֵּלֶךְ
Simeoni	pamoja–naye	na–akaenda
H8095	H0854	H3212

Watu wa Yuda wakawaambia wana wa Simeoni, ndugu zao, “Njoo pamoja nasi katika eneo letu ambalo tumepewa ili kwa pamoja tupigane na Wakanaani. Na sisi pia tutakwenda nanyi katika eneo mlilopewa.” Basi kabila la Simeoni wakaenda pamoja nao.

בְּיָדָם	וְהַפְּרִזִּי	הַכְּנַעֲנִי	אֶת־	יְהוָה	וַיִּתֵּן	יְהוּדָה	וַיַּעַל	4
mikononi–mwao	na–Mperizi	Mkanaani	–	Yahwe	na–akatoa	Yuda	na–akapanda	
H3027	H6522		H0853	H3068	H5414	H3063	H5927	

אִישׁ׃	אֲלָפִים	עֲשֶׂרֶת	בְּבֶזֶק		וַיַּכּוּם
watu	kumi	elfu	katika–Bezeki		na–wakawapiga
H0376	H0505	H6235	H0966		H5221

Watu wa Yuda wakashinda, na Bwana akawapa ushindi juu ya Wakanaani na Waperizi. Wakawaua watu elfu kumi huko Bezeki.

אֶת־	וַיַּכּוּ	בּוֹ	וַיִּלָּחֲמוּ	בְּבֶזֶק	בֶּזֶקאֲדֹנִי	אֶת־	וַיִּמְצְאוּ	5
–	na–wakawapiga	naye	na–wakapigana	katika–Bezeki	Adoni-Bezeki	–	na–wakampata	
H0853	H5221			H0966	H0137	H0853	H4672	

הַכְּנַעֲנִי	וְאֶת־	הַפְּרִזִּי׃
Mkanaani	na–	Mperizi
	H0853	H6522

Wakamkuta Adoni Bezeki huko Bezeki, nao wakapigana naye na kuwashinda Wakanaani na Waperizi.

אֹתוֹ	וַיַּאַחֲזוּ	אַחֲרָיו	וַיִּרְדְּפוּ	בֶּזֶקאֲדֹנִי	וַיְנַסְּ	6
yeye	na–wakamkamata	nyuma–yake	na–wakamfuatia	Adoni-Bezeki	na–akakimbia	
H0853	H0270		H7291	H0137	H5127	

וְרַגְלָיו׃	יָדָיו	בְּהֹנוֹת	אֶת־	וַיְקַצְּצוּ	
na–miguu–yake	mikono–yake	vidole–vikubwa–vya	–	na–wakakata	
H7272	H3027	H0931	H0853	H7112	

Lakini Adoni Bezeki akamkimbilia, wakamfuata na kumshika, nao wakavikata vidole gumba na vidole vyake vikubwa.

וְרַגְלֵיהֶם	יְדֵיהֶם	בְּהֹנוֹת	שִׁבְעִים	מְלָכִים	אֲדֹנִי־בֶזֶק	וַיֹּאמֶר	7
na–miguu–yao	mikono–yao	vidole–vikubwa–vya	sabini	wafalme	Adoni-Bezeki	na–akasema	
H7272	H3027	H0931	H7657	H4428	H0137	H0559	

שִׁלַּם־	כֵּן	עָשִׂיתִי	כַּאֲשֶׁר	שִׁלְחָנִי	תַּחַת	מְלַקְּטִים	הָיוּ	מְקֻצָּצִים
amelipa–	hivyo	nilivyofanya	kama	meza–yangu	chini–ya	wakikusanya	walikuwa	vimekatwa
				H7979	H8478	H3950	H1961	H7112

פ	שָׁם׃	וַיָּמָת	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וַיְבִיאֻהוּ	אֱלֹהִים	לִי
¶	huko	na–akafa	Yerusalemu	na–wakamleta	Mungu	kwangu
	H8033	H4191	H3389	H0935	H0430	

Adoni Bezek akasema, “Wafalme sabini, ambao na vidole gumba vyako na vidole vikubwa vilivyokatwa, walikusanya chakula chao chini ya meza yangu. Kama nilivyofanya, hata hivyo Mungu amefanya kwangu.” Wakamleta Yerusalemu, naye akafa huko.

							8
וַיַּכּוּהָ	אוֹתָהּ	וַיִּלְכְּדוּ	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	יְהוּדָה	בְּנֵי־	וַיִּלָּחֲמוּ	
na–wakaipiga	hiyo	na–wakaiteka	dhidi–ya–Yerusalemu	Yuda	wana–wa–	na–wakapigana	
H5221	H0853	H3920	H3389	H3063			

בָּאֵשׁ׃	שִׁלְּחוּ	הָעִיר	וְאֶת־	חֶרֶב	לְפִי־	
moto	wakautia	mji	na–	upanga	kwa–makali–ya–	
H0784	H7971		H0853	H2719	H6310	

Watu wa Yuda wakapigana dhidi ya jiji la Yerusalemu na kulichukua. Walishambulia kwa makali ya upanga na wakauwasha mji kwa moto.

								9
הָהָר	יוֹשֵׁב	בַּכְּנַעֲנִי	לְהִלָּחֵם	יְהוּדָה	בְּנֵי	יָרְדוּ	וְאַחַר	
mlimani	wakaaye	na–Mkanaani	kupigana	Yuda	wana–wa	wakashuka	na–baadaye	
H2022	H3427			H3063		H3381		

וְהַשְּׁפֵלָה׃	וְהַנֶּגֶב	
na–Shefela	na–Negebu	
H8219	H5045	

Baada ya hayo, watu wa Yuda walikwenda kupigana na Wakanaani waliokaa mlimani, Negebu, na magharibi mwa milima.

10 וַיֵּלֶךְ יְהוּדָה na-akaenda Yuda H3212 אֶל־ kwa- H0413 הַֽכְּנַעֲנִי Mkanaani H3427 הַיּוֹשֵׁב akaaye H3427 בְּחֶבְרוֹן katika-Hebroni וְשֵׁם־ na-jina-la- H8034 חֶבְרוֹן Hebroni לְפָנִים zamani H6440
אַרְבַּע־קִרְיַת Kiriath-Arba H7153 וַיַּכּוּ na-wakampiga H5221 אֶת־ – H0853 שֵׁשַׁי Sheshai H8344 וְאֶת־ na- H0853 אֲחִימַן Ahimani H0289 וְאֶת־ na- H0853 תַּלְמָי׃ Talmai H8526

Yuda akaenda dhidi ya Wakanaani waliokaa Hebroni (jina la Hebroni hapo awali ilikuwa Kiriath-arba), nao wakamshinda Sheshai, Ahimani na Talmai.

11 וַיֵּלֶךְ na-akaenda H3212 מִשָּׁם kutoka-huko H8033 אֶל־ kwa- H0413 יוֹשְׁבֵי wakaaji-wa H3427 דְּבִיר Debiri דְּבִיר Debiri וְשֵׁם־ na-jina-la- H8034 לְפָנִים zamani H6440 קִרְיַת־סֵפֶר׃ Kiriath-Seferi H7158

Kutoka huko watu wa Yuda walipigana na wenyeji wa Debiri (jina la Debiri hapo awali ilikuwa Kiriath-seferi).

12 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 כָּלֵב Kalebu H3612 אֲשֶׁר־ yeyote-atakayeipiga- יַכֶּה atakayeipiga H5221 אֶת־ – H0853 קִרְיַת־סֵפֶר Kiriath-Seferi H7158 וּלְכָדָהּ na-kuiteka H3920
וְנָתַתִּי nitampa H5414 לוֹ yeye אֶת־ – H0853 עַכְסָה Aksa H5915 בִּתִּי binti-yangu H1323 לְאִשָּׁה׃ kuwa-mke H0802

Kalebu akasema, Yeyote atakayeivamia Kiriath-seferi na kuichukua, nitampa Aksa, binti yangu, awe mkewe.

13 וַיִּלְכְּדָהּ na-akaiteka H3920 עָתְנִיאֵל Othnieli H6274 בֶּן־ mwana-wa- קְנַז Kenazi H7073 אֲחִי ndugu-wa H0251 כָּלֵב Kalebu H3612 הַקָּטֹן mdogo מִמֶּנּוּ kuliko-yeye
וַיִּתֶּן־ na-akampa- H5414 לוֹ yeye אֶת־ – H0853 עַכְסָה Aksa H5915 בִּתּוֹ binti-yake H1323 לְאִשָּׁה׃ kuwa-mke H0802

Otinieli, mwana wa Kenazi, ndugu mdogo wa Kalebu, akaiteka Debiri, naye Kalebu akampa Aksa, binti yake, awe mkewe.

14 וַיְהִי na-ikawa H1961 בְּבוֹאָהּ alipokuja H0935 וַתְסִיתֵהוּ akamshawishi H5496 לִשְׁאוֹל kuomba H7592 מֵאֵת־ kutoka-kwa- H0854 אָבִיהָ baba-yake H0001 הַשָּׂדֶה shamba וַתִּצְנַח na-akashuka H6795
מֵעַל kutoka-juu-ya הַחֲמוֹר punda וַיֹּאמֶר־ na-akamwambia- H0559 לָהּ yeye כָּלֵב Kalebu H3612 מַה־ nini- H4100 לָךְ׃ kwako

Ndipo Aksa alifika kwa Othnieli, naye akamsihi amuombe baba yake ampe shamba. Alipokuwa akishuka katika punda wake, Kalebu akamwuliza, “Nikufanyie nini?”

15 וַתֹּאמֶר na-akasema H0559 לוֹ kwake וַתִּתְּנָה na-unipe H5414 נְתַתָּנִי umenipa H5414 הַנֶּגֶב ya-Negebu H5045 אֶרֶץ nchi כִּי kwa-kuwa בְּרָכָה baraka H1293 לִי mimi הָבָה־ nipe- H3051
וְאֶת na- H0853 עִלִּית za-juu גֻּלֹּת chemchemi H1543 אֶת – H0853 כָּלֵב Kalebu H3612 לָהּ yeye וַיִּתֶּן־ na-akampa- H5414 מָיִם maji H4325 גֻּלֹּת chemchemi-za H1543 לִי mimi
גֻּלֹּת chemchemi H1543 תַּחְתִּית׃ za-chini H8482 פ ¶

Akamwambia, Nibariki. Kwa kuwa umenipa nchi ya Negebu, nipe pia chemchemi za maji. Kwa hiyo Kalebu akampa chemchemi za juu na chemchemi za chini.

16 וּבְנֵי | קֵינִי | חֹתֵן | מֹשֶׁה | עָלוּ | מֵעִיר | הַתְּמָרִים | אֶת־
na–wana–wa | Mkeni | mkwe–wa | Musa | walipanda | kutoka–mji–wa | mitende | pamoja–na–
H7017 | H4872 | H5927 | H8558 | H0854

בְּנֵי | יְהוּדָה | מִדְבַּר | יְהוּדָה | אֲשֶׁר | בְּנֶגֶב | עֲרָד | וַיֵּלֶךְ | וַיֵּשֶׁב
wana–wa | Yuda | jangwa–la | Yuda | ambalo | katika–Negebu–ya | Aradi | na–akaenda | na–akakaa
H3063 | H3063 | H5045 | H0854 | H3212 | H3427

הָעָם׃ | אֶת־
watu | pamoja–na–
H0854

Kizazi cha Mkeeni shemeji yake na Musa, walikwenda kutoka mji wa Mitende pamoja na watu wa Yuda, mpaka jangwa la Yuda, ambalo liko Negevu, kuishi na watu wa Yuda karibu na Arad.

17 וַיֵּלֶךְ | יְהוּדָה | אֶת־ | שִׁמְעוֹן | אָחִיו | וַיַּכּוּ | אֶת־ | הַכְּנַעֲנִי
na–akaenda | Yuda | pamoja–na– | Simeoni | ndugu–yake | na–wakawapiga | – | Wakanaani
H3212 | H3063 | H0854 | H8095 | H0251 | H5221 | H0853

צְפַת | וַיַּחֲרִימוּ | אוֹתָהּ | וַיִּקְרָא | אֶת־ | שֵׁם־ | הָעִיר | חָרְמָה׃
Sefathi | na–wakauteketeza | hiyo | na–wakauita | – | jina–la– | mji | Horma
H6857 | H0853 | H7121 | H0853 | H8034 | H2767

יוֹשֵׁב | wakaaye
H3427

Nao watu wa Yuda wakaenda pamoja na wana wa Simeoni ndugu zao, wakawaangamiza Wakanaani waliokaa Zefathi, wakaiharibu kabisa. Mji uliitwa Horma.

18 וַיִּלְכֹּד | יְהוּדָה | אֶת־ | עַזָּה | וְאֶת־ | גְּבוּלָהּ | וְאֶת־ | אַשְׁקְלוֹן | וְאֶת־ | גְּבוּלָהּ
na–akauteka | Yuda | – | Gaza | na– | mipaka–yake | na– | Ashkeloni | na– | mipaka–yake
H3920 | H3063 | H0853 | H5804 | H0853 | H1366 | H0853 | H0831 | H0853 | H1366

וְאֶת־ | עֶקְרוֹן | וְאֶת־ | גְּבוּלָהּ׃
na– | Ekroni | na– | mipaka–yake
H0853 | H6138 | H0853 | H1366

Watu wa Yuda pia waliiteka Gaza na nchi iliyoizunguka, Ashkeloni na nchi iliyoizunguka, na Ekron na nchi iliyoizunguka.

19 וַיְהִי | יְהוָה | אֶת־ | יְהוּדָה | וַיֹּרֶשׁ | אֶת־ | הָהָר | כִּי | לֹא
na–alikuwa | Yahwe | pamoja–na– | Yuda | na–akamiliki | – | mlima | kwa–kuwa | si
H1961 | H3068 | H0854 | H3063 | H3423 | H0853 | H2022 | | H3808

לָהֶם׃ | בְּרֶזֶל | רֶכֶב | כִּי־ | הָעֵמֶק | יֹשְׁבֵי | אֶת־ | לְהוֹרִישׁ
walikuwa–nayo | ya–chuma | magari | kwa–sababu– | bondeni | wakaaji–wa | – | kuwafukuza
H1270 | H7393 | H6010 | H3427 | H0853 | H3423

Yahweh alikuwa pamoja na watu wa Yuda na wakaimiliki nchi ya milima, lakini hawakuweza kuwatoa wenyeji wa kwenye bonde kwa sababu walikuwa na magari ya chuma.

20 מֹשֶׁה | דִּבֶּר | כַּאֲשֶׁר | חֶבְרוֹן | אֶת־ | לְכָלֵב | וַיִּתְּנוּ
kutoka–huko | na–akawafukuza | Musa | alivyosema | kama | Hebroni | – | Kalebu | na–wakampa
H8033 | H3423 | H4872 | H1696 | | | H0853 | H3612 | H5414

הָעֲנָק׃ | בְּנֵי | שְׁלֹשָׁה | אֶת־
Anaki | wana–wa | watatu | –
H6061 | | H7969 | H0853

Hebroni alipewa Kalebu (kama Musa alivyosema), naye akawafukuza kutoka huko wana watatu wa Anaki.

וַיֹּשֶׁב	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	הוֹרִישׁוּ	לֹא	יְרוּשָׁלַ֫ם	יֹשֵׁב	הַיְבוּסִי	וְאֶת־	21
na-akakaa	Benyamini	wana-wa	wafukuza	hawaku	Yerusalemu	akaaye	Myebusi	na-	
H3427	H1144		H3423	H3808	H3389	H3427	H2983	H0853	

ס	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	בִּירוּשָׁלַ֫ם	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	אֶת־	הַיְבוּסִי
§	hii	siku	hadi	katika-Yerusalemu	Benyamini	wana-wa	pamoja-na-	Myebusi
	H2088	H3117	H5704	H3389	H1144		H0854	H2983

Lakini wana wa Benyamini hawakuwafukuza Wayebusi waliokaa Yerusalemu. Basi Wayebusi wakakaa na watu wa Benyamini huko Yerusalemu hata leo.

עִמָּם׃	וַיהוָה	בֵּית־אֵל	הֵם	גַּם־	יוֹסֵף	בֵּית־	וַיַּעֲלוּ		22
pamoja-nao	na-Yahwe	Betheli	wao	pia-	Yosefu	nyumba-ya-	na-wakapanda		
	H3068	H1008	H1992	H1571	H3130		H5927		

Nyumba ya Yusufu ilijiandaa kuishambulia Betheli, na Yahweh alikuwa pamoja nao.

לוּז׃	לְפָנִים	הָעִיר	וְשֵׁם־	בְּבֵית־אֵל	יוֹסֵף	בֵּית־	וַיָּתֻרוּ	23
Luzu	zamani	mji	na-jina-la-	kwa-Betheli	Yosefu	nyumba-ya-	na-wakautazama	
H3870	H6440		H8034	H1008	H3130		H8446	

Walipeleka watu kuipeleleza Betheli (jiji lililoitwa Luzu).

הַרְאֻנוּ	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	הָעִיר	מִן־	יוֹצֵא	אִישׁ	הַשֹּׁמְרִים	וַיִּרְאוּ	24
tuonyeshe	yeye	na-wakamwambia	mjini	kutoka-	akitoka	mtu	walinzi	na-wakaona	
H7200		H0559			H3318	H0376	H8104	H7200	

חֶסֶד׃	עִמָּךְ	וְעָשִׂינוּ	הָעִיר	מְבוֹא	אֶת־	נָא	
wema	nawe	na-tutakufanyia	mjini	njia-ya-kuingia	–	tafadhali	
				H3996	H0853	H4994	

Wapelelezi waliona mtu akitoka nje ya jiji, wakamwambia, “Tafadhali tuonyeshe jinsi ya kuingia ndani ya jiji, na tutakutendea mema.”

לְפִי־	הָעִיר	אֶת־	וַיַּכּוּ	הָעִיר	מְבוֹא	אֶת־	וַיַּרְאֵם		25
kwa-makali-ya-	mji	–	na-wakaupiga	mjini	njia-ya-kuingia	–	na-akawaonyesha		
H6310		H0853	H5221		H3996	H0853	H7200		

שִׁלְּחוּ׃	מִשְׁפַּחְתּוֹ	כָּל־	וְאֶת־	הָאִישׁ	וְאֶת־	חֶרֶב	
waliwaruhusu	familia-yake	yote-ya-	na-	mtu-huyo	na-	upanga	
H7971	H4940	H3605	H0853	H0376	H0853	H2719	

Aliwaonyesha njia ya kuingia kwenye mji. Waliuteka mji kwa makali ya upanga, lakini wakamuacha mtu huyo na ndugu zake wote waondoke.

לוּז	שְׁמָהּ	וַיִּקְרָא	עִיר	וַיִּבֶן	הַחִתִּים	אֶרֶץ	הָאִישׁ	וַיֵּלֶךְ	26
Luzu	jina-lake	na-akauita	mji	na-akajenga	Wahiti	nchi-ya	mtu-huyo	na-akaenda	
H3870	H8034	H7121		H1129	H2850	H0776	H0376	H3212	

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	שְׁמָהּ	הִוא	
¶	hii	siku	hadi	jina-lake	hilo	
	H2088	H3117	H5704	H8034	H1931	

Na mtu huyo akaenda nchi ya Wahiti, akajenga mji, akauita Luzu, ambalo jina lake hata leo.

27

וְאֶת־	בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	בֵּית־שְׁאָן	אֶת־	מְנַשֶּׁה	הוֹרִישׁ	וְלֹא־	
na–	vijiji–vyake	na–	Beth-Sheani	–	Manase	hakuwafukuza	na–hakuwafukuza–	
H0853	H1323	H0853	H1052	H0853	H4519	H3423	H3808	

וְאֶת־	בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	דּוֹר	)יֹשְׁבֵי(	]ישבן[	וְאֶת־	בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	תַּעֲנַךְ
na–	vijiji–vyake	na–	Dori	(wakaaji–wa)	[wakaaji]	na–	vijiji–vyake	na–	Taanaki
H0853	H1323	H0853	H1756	H3427	H3427	H0853	H1323	H0853	H8590

בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	מְגִדּוֹ	יוֹשְׁבֵי	וְאֶת־	בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	יִבְלְעָם	יוֹשְׁבֵי	
vijiji–vyake	na–	Megido	wakaaji–wa	na–	vijiji–vyake	na–	Ibleamu	wakaaji–wa	
H1323	H0853	H4023	H3427	H0853	H1323	H0853	H2991	H3427	

הַזֹּאת׃	בָּאָרֶץ	לָשֶׁבֶת	הַכְּנַעֲנִי	וַיּוֹאֶל
hii	katika–nchi	kukaa	Wakanaani	na–wakaamua
H2063	H0776	H3427		H2974

Watu wa Manase hawakuwafukuza watu waliokuwa katika miji ya Bethsheani na vijiji vyake, au Taanaki na vijiji vyake, au wale waliokaa Dori na vijiji vyake, wala wale waliokaa Ibleamu na vijiji vyake, wala walioshi Megido na vijiji vyake, kwa sababu Wakanaani walikuwa wameamua kuishi katika nchi hiyo.

28

הַכְּנַעֲנִי	אֶת־	וַיָּשֶׂם	יִשְׂרָאֵל	חָזָק	כִּי־	וַיְהִי
Wakanaani	–	na–akaweka	Israeli	alipoongezeka–nguvu	wakati–	na–ikawa
	H0853		H3478	H2388		H1961

ס	הוֹרִישׁוֹ׃	לֹא	וְהוֹרֵישׁ	לָמַס
§	aliwafukuza	si	na–kuwafukuza	chini–ya–kazi–ya–kulazimishwa
	H3423	H3808	H3423	H4522

Israeli ipokuwa na nguvu, waliwalazimisha Wakanaani wawatumikie kwa kazi ngumu, lakini hawakuwafukuza kabisa.

29

בְּגָזֶר	הַיּוֹשֵׁב	הַכְּנַעֲנִי	אֶת־	הוֹרִישׁ	לֹא	וְאֶפְרַיִם	
katika–Gezeri	wakaaye	Wakanaani	–	hakuwafukuza	hakuwafukuza	na–Efraimu	
H1507	H3427		H0853	H3423	H3808	H0669	

פ	בְּגָזֶר׃	בְּקִרְבּוֹ	הַכְּנַעֲנִי	וַיֵּשֶׁב
¶	katika–Gezeri	miongoni–mwao	Mkanaani	na–akakaa
	H1507	H7130		H3427

Efraimu hakuwafukuza Wakanaani waliokaa Gezeri; kwa hiyo Wakanaani wakakaa kati yao.

30

נַהֲלֹל	יוֹשְׁבֵי	וְאֶת־	קִטְרוֹן	יוֹשְׁבֵי	אֶת־	הוֹרִישׁ	לֹא	זְבוּלֻן	
Nahaloli	wakaaji–wa	na–	Kitroni	wakaaji–wa	–	hakuwafukuza	hakuwafukuza	Zebuluni	
H5096	H3427	H0853	H7003	H3427	H0853	H3423	H3808	H2074	

ס	לָמַס׃	וַיִּהְיוּ	בְּקִרְבּוֹ	הַכְּנַעֲנִי	וַיֵּשֶׁב
§	kazi–ya–kulazimishwa	na–wakawa	miongoni–mwao	Mkanaani	na–akakaa
	H4522	H1961	H7130		H3427

Zebuluni hakuwafukuza watu wa Kitroni, wala watu waliokuwa Nahaloli; na Wakanaani wakaendelea kuishi pamoja nao; lakini Zabuluni akawalazimisha Wakanaani wawatumikie kwa kazi ngumu.

31

צִידוֹן	יוֹשְׁבֵי	וְאֶת־	עַכּוֹ	יוֹשְׁבֵי	אֶת־	הוֹרִישׁ	לֹא	אָשֵׁר	
Sidoni	wakaaji–wa	na–	Ako	wakaaji–wa	–	hakuwafukuza	hakuwafukuza	Asheri	
H6721	H3427	H0853	H5910	H3427	H0853	H3423	H3808	H0836	

רְחֹב׃	וְאֶת־	אֲפִיק	וְאֶת־	חֶלְבָּה	וְאֶת־	אַכְזִיב	וְאֶת־	אַחְלָב	וְאֶת־
Rehobu	na–	Afiki	na–	Helba	na–	Akzibu	na–	Ahlabu	na–
H7340	H0853	H0663	H0853	H2462	H0853	H0392	H0853	H0303	H0853

Asheri hakuwafukuza watu wanaoishi Aka, au watu wanaoishi Sidoni, au wale wanaoishi Alabu, Akzib, Helba, Afeka, au Rehobu.

כִּי	הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	הַכְּנַעֲנִי	בְּקֶרֶב	הָאֲשֵׁרִי	וַיֵּשֶׁב	32
kwa–kuwa	nchi	wakaaji–wa	Wakanaani	miongoni–mwa	Mwasheri	na–akakaa	
	H0776	H3427		H7130	H0843	H3427	

ס	הוֹרִישָׁו׃	לֹא
§	hakuwafukuza	hakuwafukuza
	H3423	H3808

Kwa hiyo kabila ya Asheri iliishi kati ya Wakanaani (waliokaa katika nchi hiyo), kwa sababu hawakuwafukuza.

יֹשְׁבֵי	וְאֶת־	בֵּית־שֶׁמֶשׁ	יֹשְׁבֵי	אֶת־	הוֹרִ֔ישׁ	לֹא־	נַפְתָּלִי	33
wakaaji–wa	na–	Beth-Shemeshi	wakaaji–wa	–	hakuwafukuza	hakuwafukuza–	Naftali	
H3427	H0853	H1053	H3427	H0853	H3423	H3808	H5321	

וְיֹשְׁבֵי	הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	הַכְּנַעֲנִי	בְּקֶרֶב	וַיֵּשֶׁב	בֵּית־עֲנָת	
na–wakaaji–wa	nchi	wakaaji–wa	Wakanaani	miongoni–mwa	na–akakaa	Beth-Anathi	
H3427	H0776	H3427		H7130	H3427	H1043	

ס	לָמַס׃	לָהֶם	הָיוּ	עֲנָתוּבֵית	בֵּית־שֶׁמֶשׁ
§	kazi–ya–kulazimishwa	kwao	wakawa	na–Beth-Anathi	Beth-Shemeshi
	H4522		H1961	H1043	H1053

Na kabila la Naftali halikuwafukuza watu waliokuwa wakiishi Bethshemeshi, wala waliokuwa wakiishi Bethanathi. Kwa hiyo kabila la Naftali liliishi kati ya Wakanaani (watu waliokuwa wakiishi katika nchi hiyo). Hata hivyo, wenyeji wa Bethshemeshi na Bethanathi walilazimishwa kufanya kazi ngumu kwa Naphthali.

לֹא	כִּי־	הָהָרָה	דָּן	בְּנֵי־	אֶת־	הָאֱמֹרִי	וַיִּלְחַץ֙	34
hawakuwaruhusu	kwa–sababu–	mlimani	Dani	wana–wa–	–	Waamori	na–waliwabana	
H3808		H2022	H1835		H0853	H0567	H3905	

לָעֵמֶק׃	לָרֶדֶת	נְתָנוֹ	
bondeni	kushuka	hakuwaruhusu	
H6010	H3381	H5414	

Waamori waliwalazimisha kabila la Dani kuishi katika nchi ya kilima, hawakuwaruhusu kuja bondeni.

וּבְשַׁעַלְבִּים	בְּאַיָּלוֹן	חֶרֶס	בְּהַר־	לָשֶׁבֶת	הָאֱמֹרִי֙	וַיֹּאֶל		35
na–katika–Shaalbimi	katika–Aiyaloni	Heresi	katika–Mlima–	kukaa	Waamori	na–wakaamua		
H8169	H0357	H2776	H2022	H3427	H0567	H2974		

לָמַס׃	וַיִּהְיוּ	יוֹסֵף	בֵּית־	יַד	וַתִּכְבַּד֙	
kazi–ya–kulazimishwa	na–wakawa	Yosefu	nyumba–ya–	mkono–wa	na–ikawa–nzito	
H4522	H1961	H3130		H3027	H3513	

Basi Waamori waliishi katika mlima wa Heresi, huko Aiyaloni, na Shaalbimu, lakini nguvu za kijeshi za nyumba ya Yusufu ziliwashinda, nao wakalazimishwa kuwatumikia kwa kazi ngumu.

פ	וָמָעְלָה׃	מֵהַסֶּלַע	עַקְרַבִּים	מַמַּעֲלֵה	הָאֱמֹרִי	וּגְבוּל֙	36
¶	na–juu	kutoka–Sela	Akrabimu	kutoka–kupanda–kwa	Waamori	na–mpaka–wa	
	H4605	H5553	H4610	H4610	H0567	H1366	

Mpaka wa Waamori ulikuwa kutoka kilima cha Akrabimu huko Sela hadi nchi ya vilima.

Chapter 2

1

וַיֹּאמֶר׃	פ	הַבֹּכִים	אֶל־	הַגִּלְגָּל	מִן־	יְהוָה	מַלְאַךְ־	וַיַּעַל	
na-akasema	¶	Bokimu	hadi-	Gilgali	kutoka-	Yahwe	malaika-wa-	na-akapanda	
H0559		H1066	H0413	H1537		H3068	H4397	H5927	

נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־	אֶתְכֶם	וָאָבִיא	מִמִּצְרַיִם	אֶתְכֶם	אַעֲלֶה
niliapa	ambayo	nchi	hadi-	ninyi	na-nikawaleta	kutoka-Misri	ninyi	niliwapandisha
H7650		H0776	H0413	H0853	H0935	H4714	H0853	H5927

לְעוֹלָם׃	אִתְּכֶם	בְּרִיתִי	אָפֵר	לֹא־	וָאֹמַר	לַאֲבֹתֵיכֶם
milele	nanyi	agano-langu	nitavunja	kamwe-si	na-nikasema	kwa-baba-zenu
H5769	H0854	H1285		H3808	H0559	H0001

Malaika wa Bwana akatoka Gilgali, akaenda Bokimu, akasema, “Nimekuleta kutoka Misri, na nimekuleta katika nchi niliyoapa kuwapa baba zako.

2

מִזִּבְחוֹתֵיהֶם	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	לְיוֹשְׁבֵי	בְּרִית	תִּכְרְתוּ	לֹא־	וְאַתֶּם	
madhabahu-yao	hii	nchi	na-wakaaji-wa	agano	fanye-agano	msi	na-ninyi	
H4196	H2063	H0776	H3427	H1285	H3772	H3808		

עֲשִׂיתֶם׃	זֹּאת	מַה־	בְּקֹלִי	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא־	תִּתְצָוּן
mmefanya	hii	nini-	sauti-yangu	sikiliza	na-hamku	mtayabomoa
	H2063	H4100		H8085	H3808	H5422

Nikasema, 'Sitakuvunja kamwe agano langu na wewe. Usifanye agano na wale wanaoishi katika nchi hii. Ziangushe madhabahu zao. Lakini hukusikiliza sauti yangu. Je! ni nini hiki ulichokifanya?

3

לְצִדִּים	לָכֶם	וְהָיוּ	מִפְּנֵיכֶם	אוֹתָם	אֲגָרֵשׁ	לֹא־	אָמַרְתִּי	וְגַם	
kama-miiba	kwenu	na-watakuwa	mbele-yenu	wao	nitawafukuza	si	nilisema	na-pia	
H6654		H1961	H6440	H0853	H1644	H3808	H0559	H1571	

לְמוֹקֵשׁ׃	לָכֶם	יִהְיוּ	וֵאלֹהֵיהֶם
kama-mtego	kwenu	itakuwa	na-miungu-yao
H4170		H1961	H0430

Basi sasa nasema, “Sitawafukuza Wakanaani mbele yenu, nao watakuwa miiba kwenu, na miungu yao itakuwa mtego kwa ajili yenu.”

4

בְּנֵי	כָּל־	אֶל־	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	יְהוָה	מַלְאַךְ	כְּדַבֵּר	וַיְהִי	
wana-wa	wote-wa	kwa-	haya	maneno	–	Yahwe	malaika-wa	aliposema	na-ikawa	
H3605		H0413	H0428	H1697	H0853	H3068	H4397	H1696	H1961	

וַיִּבְכּוּ׃	קוֹלָם	אֶת־	הָעָם	וַיִּשְׂאוּ	יִשְׂרָאֵל
na-wakalia	sauti-yao	–	watu	na-wakainua	Israeli
H1058		H0853		H5375	H3478

Malaika wa Bwana alipowaambia maneno hayo kwa watu wote wa Israeli, watu wakapiga kelele na kulia.

5

פ	לַיהוָה׃	שָׁם	וַיִּזְבְּחוּ־	בֹּכִים	הַהוּא	הַמָּקוֹם	שֵׁם־	וַיִּקְרְאוּ	
¶	kwa-Yahwe	huko	na-wakatoa-sadaka-	Bokimu	hapo	mahali	jina-la-	na-wakauita	
	H3068	H8033	H2076	H1066	H1931	H4725	H8034	H7121	

Waliita mahali hapo Bokimu. Hapo wakatoa dhabihu kwa Bwana.

6

אִישׁ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיֵּלְכוּ	הָעָם	אֶת־	יְהוֹשֻׁעַ	וַיְשַׁלַּח	
kila-mtu	Israeli	wana-wa-	na-wakaenda	watu	–	Yoshua	na-akawaacha	
H0376	H3478		H3212		H0853	H3091	H7971	

לְנַחֲלָתוֹ׃	לָרֶשֶׁת	אֶת־	הָאָרֶץ
kwenye-urithi-wake	kumiliki	–	nchi
H5159	H3423	H0853	H0776

Yoshua alipowaruhusu watu waende zao, wana wa Israeli kila mmoja akaenda mahali alipopewa, wakiwa na umiliki wa ardhi yao.

וְכָל יְהוֹשֻׁעַ יְמֵי כֹּל יְהוָה אֶת־ הָעָם וַיַּעַבְדוּ 7
na–siku–zote–za Yoshua siku–za siku–zote–za Yahwe – watu na–wakamtumikia
H3605 H3091 H3117 H3605 H3068 H0853 H5647

אֵת רָאוּ אֲשֶׁר יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי יָמִים הֶאֱרִיכוּ אֲשֶׁר הַזְּקֵנִים יְמֵי
– waliona ambao Yoshua baada–ya siku waliishi–muda–mrefu ambao wazee siku–za
H0853 H7200 H3091 H3117 H0748 H2205 H3117

לְיִשְׂרָאֵל׃ עָשָׂה אֲשֶׁר הַגָּדוֹל יְהוָה מַעֲשֵׂה כָּל־
kwa–Israeli alifanya ambayo kuu ya–Yahwe kazi kazi–yote
H3478 H3068 H4639 H3605

Watu walimtumikia Bwana wakati wa maisha ya Yoshua na wazee walioendelea baada yake, ni wale waliokuwa wameona matendo yote makuu ya Bwana aliyoyafanya kwa Israeli.

וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ נוּן בִּן־ יְהוָה עֶבֶד מֵאָה בֶּן־ וַיָּמָת 8
na–akafa Yoshua Nuni mwana–wa– Yahwe mtumishi–wa mia mwenye–miaka– na–kumi
H4191 H3091 H5126 H3068 H5650 H3967 H6235

שָׁנִים׃
miaka
H8141

Yoshua mwana wa Nuni, mtumishi wa Bwana, alikufa akiwa na umri wa miaka 110.

בְּהַר וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יֶעְיָה בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־ חֶרֶס בְּהַר 9
katika–mlima–wa na–wakamzika yeye katika–mpaka–wa urithi–wake katika–Timnath-Heresi katika–mlima–wa
H2022 H6912 H0853 H1366 H5159 H2022

אֶפְרָיִם׃ מִצְפּוֹן לְהַר־ גָּעַשׁ
Efraimu kaskazini kwa–Mlima– Gaashi
H0669 H6828 H2022 H1608

Wakamzika ndani ya mpaka wa nchi aliyopewa huko Timnath Heresi, katika mlima wa Efraimu, kaskazini mwa Mlima Gaash.

אַחֵר דּוֹר וַיָּקָם אֲבוֹתָיו אֶל־ נֶאֱסְפוּ הַהוּא הַדּוֹר כָּל־ וְגַם 10
kingine kizazi na–kikainuka baba–zao kwa– walikusanywa kile kizazi wote–wa na–pia
H0312 H1755 H0001 H0413 H0622 H1931 H1755 H3605 H1571

עָשָׂה אֲשֶׁר הַמַּעֲשֶׂה אֶת־ וְגַם יְהוָה אֶת־ יָדְעוּ לֹא־ אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם
alifanya ambayo kazi – na–pia Yahwe – mjua haku ambacho baada–yao
H4639 H0853 H1571 H3068 H0853 H3045 H3808

ס לְיִשְׂרָאֵל׃
§ kwa–Israeli
H3478

Kizazi hicho chote kilikusanyika kwa baba zao. Kizazi kingine kilichofuata baada yao ambao hakikumjua Bwana au kile alichokifanya kwa Israeli.

אֶת־ וַיַּעַבְדוּ יְהוָה בְּעֵינֵי הָרַע אֶת־ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ וַיַּעֲשׂוּ 11
– na–wakaabudu Yahwe machoni–pa uovu – Israeli wana–wa– na–wakafanya
H0853 H5647 H3068 H0853 H3478

הַבְּעָלִים׃
Mabaali

Watu wa Israeli walifanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana, nao wakawatumikia Mabaali.

12

מֵאֶרֶץ	אוֹתָם	הַמּוֹצִיא	אֲבוֹתָם	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶת־	וַיַּעַזְבוּ	
kutoka–nchi–ya	wao	aliyewaleta	baba–zao	Mungu–wa	Yahwe	–	na–wakamwacha	
H0776	H0853	H3318	H0001	H0430	H3068	H0853		

אֲשֶׁר	הָעַמִּים	מֵאֱלֹהֵי		אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וְאַחֲרֵי	וַיִּלְכּוּ	מִצְרַיִם׃
ambao	mataifa	kutoka–kwa–miungu–ya		mingine	miungu	baada–ya	na–wakafuata	Misri
		H0430		H0312	H0430		H3212	H4714

יְהוָה׃	אֶת־	וַיַּכְעִסוּ	לָהֶם	וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ		סְבִיבוֹתֵיהֶם	
Yahwe	–	na–wakamkasirisha	hayo	na–wakayaabudu		walikuwa–karibu–nao	
H3068	H0853	H3707		H7812		H5439	

Wakaondoka kwa Bwana, Mungu wa baba zao, aliyewatoa kutoka Misri. Wakaifuata miungu mingine, miungu ya watu waliokuwa karibu nao, nao wakaisujudia. Wakamkasirisha BWANA kwa sababu

13

וְלָעַשְׁתָּרוֹת׃	לַבָּעַל	וַיַּעַבְדוּ	יְהוָה	אֶת־	וַיַּעַזְבוּ
na–Ashtarothi	Baali	na–wakaabudu	Yahwe	–	na–wakamwacha
H6252		H5647	H3068	H0853	

waliondoka kwa Bwana na kumwabudu Baal na Maashtoreti.

14

שֹׁסִים	בְּיַד־	וַיִּתְּנֵם	בְּיִשְׂרָאֵל	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	
wanyang'anyi	mikononi–mwa–	na–akawatia	dhidi–ya–Israeli	ya–Yahwe	hasira	na–ikawaka–	
H8154	H3027	H5414	H3478	H3068	H0639	H2734	

וְלֹא־	מִסָּבִיב	אוֹיְבֵיהֶם	בְּיַד	וַיִּמְכְּרֵם	אוֹתָם	וַיָּשֹׁסּוּ	
na–hawaku	pande–zote	adui–zao	mikononi–mwa	na–akawauza	wao	na–wakawanyang'anya	
H3808	H5439	H0341	H3027	H4376	H0853	H8155	

אוֹיְבֵיהֶם׃	לִפְנֵי	לַעֲמֹד	עוֹד	יָכְלוּ
adui–zao	mbele–ya	kusimama	tena	weza
H0341	H6440	H5975	H5750	H3201

Hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, naye akawapa washambuliaji walioiba mali zao kutoka kwao. Aliwauza kama watumwa waliofanyika kwa nguvu za maadui zao waliowazunguka, hivyo hawakuweza kujikinga dhidi ya adui zao.

15

כַּאֲשֶׁר	לְרָעָה	בָּם	הָיְתָה־	יְהוָה	יַד־	יָצְאוּ	אֲשֶׁר	וּבְכָל
kama	kwa–baya	juu–yao	ulikuwa–	Yahwe	mkono–wa–	walitoka	ambapo	kila–mahali
			H1961	H3068	H3027	H3318		H3605

מְאֹד׃	לָהֶם	וַיֵּצֶר	לָהֶם	יְהוָה	נִשְׁבָּע	וְכַאֲשֶׁר	יְהוָה	דִּבֶּר
sana	kwao	na–ilikuwa–dhiki	kwao	Yahwe	alivyoapa	na–kama	Yahwe	alivyosema
H3966		H3334		H3068	H7650		H3068	H1696

Israeli walipokwenda kupigana, mkono wa Bwana ulikuwa dhidi yao kuwashinda, kama alivyowaapia. Na walikuwa katika shida kali.

16

שֹׁסֵיהֶם׃	מִיָּד	וַיּוֹשִׁיעֵם	שֹׁפְטִים	יְהוָה	וַיָּקֶם
wanyang'anyi–wao	kutoka–mikononi–mwa	na–wakawaokoa	waamuzi	Yahwe	na–akawainua
H8154	H3027	H3467	H8199	H3068	

Ndipo Bwana akawainua waamuzi, waliowaokoa katika mikono ya wale waliokuwa wakiba mali zao.

17 וְגַם־ אֶל־ שָׁפְטֵיהֶם֙ לֹ֣א שָׁמְע֔וּ כִּ֥י זָנ֖וּ אַחֲרֵ֑י
na-pia kwa- waamuzi-wao hawaku sikiliza kwa-kuwa walifanya-ukahaba baada-ya
H1571 H0413 H8199 H3808 H8085 H2181

מִן־ מַהֵ֣ר סָ֔רוּ אֲשֶׁ֥ר הַדֶּ֖רֶךְ njia kutoka- haraka waligeuka ambayo
H1870 H5493

אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֗ים לָהֶם֙ וַיִּשְׁתַּחֲוּ֣וּ hayo na-wakayaabudu mingine miungu
H0312 H0430 H7812

כֵּ֔ן עָשׂ֥וּ לֹא־ יְהוָ֖ה מִצְוֹת־ לִשְׁמֹ֣עַ אֲבוֹתָ֑ם הָלְכ֥וּ׃
hivyo fanya hawaku Yahwe amri-za- kusikiliza baba-zao walitembea
H3808 H3068 H4687 H8085 H0001 H1980

Hata hivyo hawakuwasikiliza waamuzi wao. Hawakuwa waaminifu kwa Bwana na wakajitoa wenyewe kama makahaba kwa miungu mingine na kuabudu. Waligeuka upesi na kuiacha njia waliyoishi baba zao-wale waliotii amri za Bwana-lakini wao wenyewe hawakufanya hivyo.

18 וְכִֽי־ הֵקִ֤ים יְהוָה֙ לָהֶ֣ם שֹׁפְטִ֔ים וַיְהִ֥י יְהוָ֖ה עִם־ הַשֹּׁפֵ֑ט
na-wakati- aliwainua Yahwe kwao waamuzi na-alikuwa Yahwe pamoja-na- mwamuzi
H3068 H8199 H3068 H1961 H3068 H8199

וְהוֹשִׁיעָ֗ם כָּל־ יְמֵ֣י הַשּׁוֹפֵ֔ט כִּֽי־ נִחָ֤ם יְהוָה֙ מִנַּאֲקָתָ֔ם מִפְּנֵ֖י לֹחֲצֵיהֶ֥ם וְדֹחֲקֵיהֶֽם׃
na-aliwaokoa adui-zao kutoka-mikononi-mwa siku-zote-za siku-za mwamuzi kwa-sababu- Yahwe kutokana-na-kuugua-kwao kwa-sababu-ya wanaowabana na-wanaowasumbua
H3467 H0341 H3027 H3605 H3117 H8199 H3068 H5009 H6440 H3905 H1766

Bwana aliinua waamuzi kwa ajili yao, Bwana akawasaidia waamuzi na kuwakomboa kutoka kwa mikono ya adui zao siku zote muamuzi aliishi. Bwana aliwahurumia walipougua kwa sababu ya wale waliowadhulumu na kuwasumbua.

19 וְהָיָה֙ בְּמ֣וֹת הַשּׁוֹפֵ֔ט יָשֻׁ֖בוּ וְהִשְׁחִיתוּ֙ מֵאֲבוֹתָ֔ם לָלֶ֣כֶת אַחֲרֵ֔י
na-ikawa alipokufa mwamuzi walirudi na-wakajiharibu kuliko-baba-zao kufuata baada-ya
H1961 H4191 H8199 H7725 H7843 H0001 H3212

אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֗ים לַעֲבָדָ֔ם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת֙ לָהֶ֔ם הִפִּ֖ילוּ לֹ֣א מִמַּעַלְלֵיהֶ֑ם
miungu mingine kuwatumikia na-kuwaabudu hayo hawaku acha matendo-yao
H0430 H0312 H5647 H7812 H3808 H5307 H4611

מִדַּרְכָּ֖ם הַקָּשָׁ֥ה׃ וּ
na-njia-yao ngumu
H1870 H7186

Lakini mwamuzi alipokufa, waligeuka na kufanya mambo ambayo yalikuwa mabaya zaidi kuliko baba zao walivyofanya. Wakaenda kuifuata miungu mingine kuitumikia na kuiabudu. Walikataa kuacha matendo yao yote mabaya au njia zao za ukaidi.

20 וַיִּֽחַר־ אַ֣ף יְהוָ֔ה בְּיִשְׂרָאֵ֑ל וַיֹּ֣אמֶר יַ֖עַן אֲשֶׁ֥ר
na-ikawaka- hasira ya-Yahwe dhidi-ya-Israeli na-akasema kwa-sababu kwamba
H2734 H0639 H3068 H3478 H0559 H3282

עָבְר֣וּ הַגּ֤וֹי הַזֶּה֙ אֶת־ בְּרִיתִ֔י אֲשֶׁ֥ר צִוִּ֖יתִי אֶת־ אֲבוֹתָ֑ם וְלֹ֥א
wamelivunja taifa hili – agano-langu ambalo niliamuru – baba-zao na-hawaku
H0853 H2088 H0853 H1285 H6680 H0853 H0001 H3808

שָׁמְע֖וּ לְקוֹלִֽי׃
sikiliza sauti-yangu
H8085

Hasira ya Bwana iliwaka juu ya Israeli; akasema, Kwa sababu taifa hili limevunja masharti ya agano langu ambalo nililiweka kwa ajili ya baba zao-kwa sababu hawakuisikiliza sauti yangu.

21 גַּם־ pia– H1571 אֲנִי֙ mimi H0589 לֹ֣א si H3808 אוֹסִ֔יף nitaendelea H3254 לְהוֹרִ֖ישׁ kuwafukuza H3423 אִ֣ישׁ mtu–yeyote H0376 מִפְּנֵיהֶ֑ם mbele–yao H6440 מִן־ kutoka– הַגּוֹיִ֔ם mataifa

אֲשֶׁר־ ambayo– עָזַ֖ב aliwacha יְהוֹשֻׁ֥עַ Yoshua H3091 וַיָּמֹֽת׃ na–akafa H4191

Tangu sasa sitaliondoa mbele yao taifa lolote alililoliacha Yoshua baada ya kufa.

22 לְמַ֗עַן ili H4616 נַסּ֤וֹת kuwajaribu H5254 בָּם֙ kwao H0853 אֶת־ – H1992 הֵ֔ם wao H8104 הַֽשֹּׁמְרִ֥ים je–wanaishika H3478 יִשְׂרָאֵ֛ל Israeli H0853 אֶת־ – H1870 דֶּ֥רֶךְ njia–ya H3068 יְהוָ֖ה Yahwe

לֹֽא׃ la H3808 אִם־ au– אֲבוֹתָ֑ם baba–zao H0001 שָׁמְר֥וּ waliishika H8104 כַּאֲשֶׁ֛ר kama H0853 בָּ֥ם ndani–yake H3212 לָלֶֽכֶת kutembea

Nitafanya hivi ili kuwajaribu Israeli, ikiwa watafuata njia ya Bwana au sivyo, kama vile baba zao walivyoifuata.

23 וַיַּנַּ֤ח na–akawacha H3240 יְהוָה֙ Yahwe H3068 אֶת־ – H0853 הַגּוֹיִ֣ם mataifa H0428 הָאֵ֔לֶּה haya H1115 לְבִלְתִּ֖י bila H3423 הוֹרִישָׁ֑ם kuyafukuza H4480 מַהֵ֣ר haraka וְלֹ֥א na–hakuyatia H3808

פ ¶ יְהוֹשֻׁ֖עַ Yoshua H3091 בְּיַד־ mikononi–mwa– H3027 נְתָנָֽם׃ hakuyatia H5414

Ndiyo sababu Bwana aliwaacha mataifa hayo, wala hakuwafukuza haraka na kuwatia mikononi mwa Yoshua.

Chapter 3

1 וְאֵ֖לֶּה na–haya H0428 הַגּוֹיִם֙ mataifa H3240 אֲשֶׁ֣ר ambayo H3068 הִנִּ֔יחַ aliwacha יְהוָ֖ה Yahwe H5254 לְנַסּ֣וֹת kuwajaribu H3478 בָּ֑ם kwao H0853 אֶת־ – H3478 יִשְׂרָאֵ֔ל Israeli H0853 אֶת־ –

כְּנָֽעַן׃ Kanaani H4421 מִלְחֲמ֥וֹת vita–za H3605 כָּל־ zote–za H0853 אֶת־ – H3045 יָדְע֖וּ zijua H3808 לֹא־ hawaku H3605 כָּל־ wote–wa

Sasa Bwana aliyaacha mataifa haya yaijaribu Israeli, yaani kila mtu katika Israeli ambaye hakushiriki vita yoyote huko Kanaani.

2 רַ֗ק tu H7535 לְמַ֛עַן ili H4616 דַּ֥עַת wajue H1847 דֹּר֣וֹת vizazi–vya H1755 בְּנֵי־ wana–wa– יִשְׂרָאֵ֔ל Israeli H3478 לְלַמְּדָ֖ם kuwafundisha H3925 מִלְחָמָ֑ה vita H4421 רַ֖ק tu H7535

אֲשֶׁר־ wale–ambao– לְפָנִ֔ים kabla H6440 לֹ֥א hawaku H3808 יָדְע֖וּם׃ zijua H3045

(Alifanya hivyo ili kuwafundisha vita kizazi kipya cha Waisraeli ambao hawakujua kabla).

3 וְחֲמַשֶּׁת סַרְנֵי פְּלִשְׁתִּים וְכָל־הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידֹנִי וְהַחִוִּי יֹשְׁבֵ
watano wakuu-wa Wafilisti na-wote-wa- Wakanaani na-Wasidoni na-Wahivi wakaaye
H2568 H5633 H6430 H3605 H3669 H6722 H2340 H3427

חֲמָת׃ לְבֹוא עַד הַר־בַּעַל חֶרְמֹון מְהַר כְּתֹוקַ־מְלִימָא הַלְּבָנֹון הַר מְלִימָא
Hamathi kuingia hadi Baal-Hermoni kutoka-Mlima Lebanoni Mlima
H2574 H0935 H5704 H1179 H2022 H3844 H2022

Haya ndio mataifa: wafalme watano kutoka kwa Wafilisti, Wakanaani wote, Wasidoni, na Wahivi waliokaa milima ya Lebanoni, kutoka Mlima Baali Hermoni hadi Hamathi.

4 וַיְהִי־בוֹ יְהוָה מְצַוֵּת אֶת־ הַיִּשְׁמְעוּ לְדַעַת יִשְׂרָאֵל אֶת־ בָּם לְנַסּוֹת
na-walikuwa Yahwe amri-za – je-watasikiliza kujua Israeli – kwao kuwajaribu
H1961 H3068 H4687 H0853 H8085 H3045 H3478 H0853 H5254

מֹשֶׁה׃ בְּיַד־ אֲבוֹתָם אֶת־ צִוָּה אֲשֶׁר־
Musa kwa-mkono-wa- baba-zao – aliamuru ambazo-
H4872 H3027 H0001 H0853 H6680

Mataifa haya yaliachwa kama njia ambayo Bwana angeijaribu Israeli, kuthibitisha kama watazitii amri alizowapa babu zao kupitia Musa.

5 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
na-wana-wa Israeli walikaa miongoni-mwa Wakanaani Wahiti na-Waamori na-Waperizi
H1121 H3478 H3427 H7130 H3669 H2850 H0567 H6522

וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃
na-Wahivi na-Wayebusi
H2340 H2983

Basi wana wa Israeli wakakaa kati ya Wakanaani, na Wahiti, na Waamori, na Waperizi, na Wahivi, na Wayebusi.

6 וַיִּקְחוּ אֶת־ בְּנֹותֵיהֶם לְנָשִׁים וְאֶת־ בְּנֹותֵיהֶם נָתְנוּ לִבְנֵיהֶם
na-wakawachukua – binti-zao kuwa-wake na- binti-zao wakawapa wana-wao
H3947 H0853 H1323 H0802 H0853 H1323 H5414 H1121

וַיַּעַבְדוּ אֶת־ אֱלֹהֵיהֶם׃ פ ¶
na-wakaabudu – miungu-yao
H5647 H0853 H0430

Waliwachukua binti zao kuwa wake zao, nao wakawapa wana wao binti zao, nao wakaitumikia miungu yao.

7 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵל אֶת־ הָרַע יְהוָה בְּעֵינֵי וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־
na-wakafanya wana-wa- Israeli – uovu Yahwe machoni-pa na-wakamsahau –
H6213 H1121 H3478 H0853 H7451 H3068 H5869 H7911 H0853

הָאֲשֵׁרוֹת׃ וְאֶת־ הַבְּעָלִים אֶת־ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהֵיהֶם יְהוָה
Maashera na- Mabaali – na-wakaabudu Mungu-wao Yahwe
H0842 H0853 H1168 H0853 H5647 H0430 H3068

Wana wa Israeli walifanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana, wakamsahau Bwana, Mungu wao. Waliabudu Baali na Asherah.

	בְּיַד֙	וַיִּמְכְּרֵ֤ם	בְּיִשְׂרָאֵל֙	יְהוָ֔ה	אַף־	וַיִּחַר־		8
	mikononi–mwa	na–akawauza	dhidi–ya–Israeli	ya–Yahwe	hasira	na–ikawaka–		
	H3027	H4376	H3478	H3068	H0639	H2734		
אֶת־	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	וַיַּעַבְדוּ֙	נַהֲרַיִם֙אֲרַ֔ם	מֶ֖לֶךְ	רִשְׁעָתַ֣יִם֙כּוּשָׁן		
–	Israeli	wana–wa–	na–wakamtumikia	Aramu-Naharaimu	mfalme–wa	Kushan-Rishathaimu		
H0853	H3478		H5647	H0763	H4428	H3573		
				שָׁנִֽים׃	שְׁמֹנֶ֖ה	רִשְׁעָתַ֣יִם֙כּוּשָׁן		
				minane	miaka	Kushan-Rishathaimu		
				H8141	H8083	H3573		

Basi, hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, naye akawauza mkononi mwa Kushan-rishathaimu mfalme wa Aram Naharaimu. Watu wa Israeli walitumikia Kushan Rishathaimu kwa miaka nane.

	מוֹשִׁ֣יעַ	יְהוָ֗ה	וַיָּ֨קֶם֙	יְהוָ֤ה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵי־	וַיִּזְעֲק֖וּ	9
	mwokozi	Yahwe	na–akawainua	Yahwe	kwa–	Israeli	wana–wa–	na–wakamlilia	
	H3467	H3068		H3068	H0413	H3478		H2199	
כָּלֵ֔ב	אֲחִ֣י	קְנַ֑ז	בֶּן־	עָתְנִיאֵ֣ל	אֶת־	וַיּוֹשִׁ֣יעַ֩	יִשְׂרָאֵ֜ל	לִבְנֵ֣י	
Kalebu	ndugu–wa	Kenazi	mwana–wa–	Othnieli	–	na–akawaokoa	Israeli	kwa–wana–wa	
H3612	H0251	H7073		H6274	H0853	H3467	H3478		
						מִמֶּ֖נּוּ׃	הַקָּטֹ֥ן	
						kuliko–yeye	mdogo	

Watu wa Israeli walipomwomba Bwana, Bwana akamuinua mtu atakayewasaidia wana wa Israeli, na mtu atakayewaokoa: Othnieli mwana wa Kenazi (ndugu mdogo wa Kalebu).

לַמִּלְחָמָ֑ה	וַיֵּצֵא֙	יִשְׂרָאֵ֔ל	אֶת־	וַיִּשְׁפֹּ֣ט	יְהוָ֔ה	רוּחַ־	עָלָ֖יו	וַתְּהִי	10
kwa–vita	na–akatoka	Israeli	–	na–akawaamua	Yahwe	Roho–wa–	juu–yake	na–ikawa	
H4421	H3318	H3478	H0853	H8199	H3068	H7307		H1961	
אֲרָ֑ם	מֶ֖לֶךְ	רִשְׁעָתַ֣יִם֙כּוּשָׁן	אֶת־	בְּיָד֔וֹ	יְהוָ֥ה	וַיִּתֵּ֛ן			
Aramu	mfalme–wa	Kushan-Rishathaimu	–	mkononi–mwake	Yahwe	na–akatoa			
H0758	H4428	H3573	H0853	H3027	H3068	H5414			
		רִשְׁעָתָֽיִם׃כּוּשָׁן	עַל	יָדֽוֹ	וַתַּעַז				
		Kushan-Rishathaimu	juu–ya	mkono–wake	na–ukawa–na–nguvu				
		H3573		H3027	H5810				

Roho wa Bwana akamtia nguvu, naye akahukumu Israeli na akatoka kwenda vitani. Bwana akampa kuishinda Kush-rishataimu mfalme wa Aramu. Mkono wa Othnieli alishinda Kushan Rishathaimu.

פ	קְנָֽז׃	בֶּן־	עָתְנִיאֵ֖ל	וַיָּ֣מָת	שָׁנָ֑ה	אַרְבָּעִ֣ים	הָאָ֔רֶץ	וַתִּשְׁקֹ֖ט	11
¶	Kenazi	mwana–wa–	Othnieli	na–akafa	arobaini	miaka	nchi	na–ikatulia	
	H7073		H6274	H4191	H8141	H0705	H0776	H8252	

Nchi ilikuwa na amani kwa miaka arobaini. Ndipo Otinieli mwana wa Kenazi akafa.

וַיְחַזֵּ֞ק	יְהוָה֙	בְּעֵינֵ֣י	הָרַ֔ע	לַעֲשׂ֖וֹת	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	וַיֹּ֣סֶף֮		12
na–akamtia–nguvu	Yahwe	machoni–pa	uovu	kufanya	Israeli	wana–wa	na–wakaendelea		
H2388	H3068		H7451		H3478		H3254		
כִּי־	עַל֙	יִשְׂרָאֵ֔ל	עַל־	מוֹאָ֖ב	מֶ֣לֶךְ־	עֶגְל֑וֹן	אֶת־	יְהוָ֔ה	
kwamba–	kwa–sababu–ya	Israeli	dhidi–ya–	Moabu	mfalme–wa–	Egloni	–	Yahwe	
		H3478		H4124	H4428	H5700	H0853	H3068	
			יְהוָֽה׃	בְּעֵינֵ֣י	הָרַ֔ע	אֶת־	עָשׂ֖וּ		
			Yahwe	machoni–pa	uovu	–	walifanya		
			H3068		H7451	H0853			

Baada ya hayo, Waisraeli wakafanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana; Bwana akampa Egloni mfalme wa Moabu nguvu, kuwashinda Waisraeli.

13

אֶת־	וַיַּךְ	וַיֵּלֶךְ	וַיַּעֲמָלֵק	עַמּוֹן	בְּנֵי	אֶת־	אֵלָיו	וַיֵּאָסֹף
–	na–akapiga	na–akaenda	na–Amaleki	Amoni	wana–wa	–	kwake	na–akawakusanya
H0853	H5221	H3212	H6002	H5983		H0853	H0413	H0622

הַתְּמָרִים׃	עִיר	אֶת־	וַיַּכֵּהוּ	יִשְׂרָאֵל
mitende	mji–wa	–	na–wakamiliki	Israeli
H8558		H0853	H3423	H3478

Eglon alijiunga na wana wa Amoni na Waamaleki wakaenda na kuwashinda Israeli, na walichukua mji wa Mitende.

14

שְׁמוֹנֶה	מוֹאָב	מֶלֶךְ־	עֶגְלוֹן	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיַּעַבְדוּ
miaka	Moabu	mfalme–wa–	Egloni	–	Israeli	wana–wa–	na–wakamtumikia
H8083	H4124	H4428	H5700	H0853	H3478		H5647

ס	שָׁנָה׃	עֶשְׂרֵה
§	miaka	kumi–na–minane
	H8141	H6240

Watu wa Israeli walimtumikia Eglon mfalme wa Moabu kwa miaka kumi na nane.

15

מוֹשִׁיעַ	לָהֶם	יְהוָה	וַיָּקֶם	יְהוָה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּזְעֲקוּ
mwokozi	kwao	Yahwe	na–akawainua	Yahwe	kwa–	Israeli	wana–wa–	na–wakamlilia
H3467		H3068		H3068	H0413	H3478		H2199

אֲשֶׁר	אִישׁ	בֶּן־הַיְמִינִי	גֵּרָא	בֶּן־	אֵהוּד	אֶת־
aliyetumia–mkono–wa–kushoto	mtu	Mbenyamini	Gera	mwana–wa–	Ehudi	–
H0334	H0376	H1145	H1617		H0164	H0853

לְעֶגְלוֹן	מִנְחָה	בְּיָדוֹ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּשְׁלְחוּ	יְמִינוֹ	יַד־
kwa–Egloni	kodi	kwa–mkono–wake	Israeli	wana–wa–	na–wakatuma	kulia	mkono–wake–wa–
H5700	H4503	H3027	H3478		H7971	H3225	H3027

מוֹאָב׃	מֶלֶךְ
Moabu	mfalme–wa
H4124	H4428

Wana wa Israeli walipomwomba Bwana, Bwana akamwinua mtu aliyewasaidia, Ehudi mwana wa Gera, Mbenjamini, mtu shoto. Wana wa Israeli wakamtuma kwa Egloni, mfalme wa Moabu, kwa malipo yao ya kodi.

16

גֹּמֶד	פִּיּוֹת	שְׁנֵי	וְלָהּ	חֶרֶב	אֵהוּד	לוֹ	וַיַּעַשׂ
dhiraa	mawili	makali	na–ulikuwa–na	upanga	Ehudi	mwenyewe	na–akajitengenezea
H1574	H6366	H8147		H2719	H0164		

יְמִינוֹ׃	יֶרֶךְ	עַל	לְמַדָּיו	מִתַּחַת	אוֹתָהּ	וַיַּחְגֹּר	אָרְכָּהּ
kulia	paja–lake–la	juu–ya	nguo–yake	chini–ya	huo	na–akaujifunga	urefu–wake
H3225	H3409		H4055	H8478	H0853	H2296	H0753

Ehudi akajifanyia upanga uliokuwa na makali kuwili, urefu wa dhiraa moja; aliufunga chini ya nguo zake juu ya mguu wake wa kulia.

17

אִישׁ	וְעֶגְלוֹן	מוֹאָב	מֶלֶךְ	לְעֶגְלוֹן	הַמִּנְחָה	אֶת־	וַיַּקְרֵב
alikuwa–mtu	na–Egloni	Moabu	mfalme–wa	kwa–Egloni	kodi	–	na–akawasilisha
H0376	H5700	H4124	H4428	H5700	H4503	H0853	H7126

מְאֹד׃	בָּרִיא
sana	mnene
H3966	H1277

Akampa Egloni Mfalme wa Moabu malipo ya kodi. (Egloni alikuwa mtu mnene sana.)

18 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְהַקְרִיב אֶת־הַמִּנְחָה וַיְשַׁלַּח אֶת־הָעָם
na-ikawa alipomaliza alipomaliza kuwasilisha kodi – na-akawaacha watu
H1961 H3615 H3615 H7126 H4503 H0853 H7971 H0853

נִשְׁאֵי הַמִּנְחָה׃
waliobeba kodi
H5375 H4503

Baada ya Ehudi kulipa malipo ya kodi, aliondoka na wale waliokuwa wameibeba.

19 וְהוּא שָׁב מִן־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת־הַגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר דִּבַּר־אֵלָיו
na-yeye akarudi sanamu kutoka- zilizo karibu-na- Gilgali na-akasema ujumbe-wa-
H1931 H7725 H6456 H4480 H0834 H0854 H1537 H0559 H1697

מֶלֶךְ מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֵלַי סֵתֶר דָּבָר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיֵּצְאוּ מֵעָלָיו׃
siri ninao kwako akaingia ee-mfalme na-akasema nyamaza kutoka-mbele-yake
H5643 H0413 H0935 H4428 H0559 H2013 H3318

כָּל־הָעֹמְדִים עָלָיו׃
wote- waliosimama mbele-yake
H3605 H5975

Hata hivyo Ehudi mwenyewe, alipofikia mahali ambapo sanamu za kuchonga zilitengenezwa karibu na Gilgali, akageuka na kurudi, akasema, 'Nina ujumbe wa siri kwako, mfalme wangu.' Eglon akasema, 'Nyamazeni kimya!' Kwa hiyo wote waliomtumikia wakatoka kwenye chumba.

20 וְאֵהוּד בָּא אֵלָיו וְהוּא־יֹשֵׁב בַּעֲלִיַּת הַמְקֵרָה
na-Ehudi akaingia kwake na-yeye- alikuwa-ameketi katika-chumba-cha-juu-cha baridi
H0164 H0935 H0413 H1931 H3427 H5944 H4747

אֵלָיו אֵהוּד וַיֹּאמֶר דִּבַּר־אֱלֹהִים לִי לוֹ אֲשֶׁר־
ambacho-kilikuwa- chake peke-yake Ehudi na-akasema ujumbe-wa- Mungu ninao kwako
H0905 H0413 H0559 H0164 H1697 H0430 H0413

מֵעָלָיו׃ וַיָּקָם הַכִּסֵּא׃
kutoka-juu-ya na-akasimama kiti-cha-enzi
H3678

Ehudi akaja kwake. Mfalme alikuwa amekaa peke yake, peke yake katika chumba cha juu cha baridi. Ehudi akasema, 'Nina ujumbe kutoka kwa Mungu kwa ajili yeko.' Mfalme akasimama kutoka katika kiti chake.

21 וַיִּשְׁלַח אֵהוּד אֶת־יָד שְׂמֹאלוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַחֶרֶב
na-akanyoosha Ehudi – mkono-wake-wa kushoto na-akachukua – upanga
H7971 H0164 H0853 H3027 H8040 H3947 H0853 H2719

מֵעַל יְרֵכוֹ וַיִּתְקָעֶהָ בִּבְטְנוֹ׃
kutoka-juu-ya paja-lake-la kulia na-akamchoma tumboni-mwake
H4480 H3409 H3225 H8628 H0990

Ehudi akanyoosha mkono wake wa kushoto na akachukua upanga kutoka mguu wake wa kulia, na akautia ndani ya mwili wa mfalme.

22 וַיָּבֹא גַּם־פִּי בְּעַד הַלַּהַב אַחַר הַנִּצָּב וַיִּסְגֹּר הַחֶלֶב הַלַּהַב בְּעַד
na-ukaingia pia- mpini baada-ya upanga na-ukafunga mafuta upanga juu-ya upanga
H0935 H1571 H5325 H0310 H3851 H5462 H2459 H3851 H1157 H3851

כִּי לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ וַיֵּצֵא הַפַּרְשְׁדֹנָה׃
kwa-kuwa hakuutoa hakuutoa upanga tumboni-mwake na-ukatoka uchafu
H3588 H3808 H8025 H2719 H0990 H3318 H6574

Na kipini cha upanga kikaingia ndani yake baada ya upanga, nao ukatokea nyuma yake, na mafuta yakashikamana juu ya upanga, kwa kuwa Ehudi hakuutoa upanga nje ya mwili wake.

23 וַיֵּצֵא אֵהוּד הַמִּסְדְּרוֹנָה וַיִּסְגֹּר דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בַּעֲדוֹ
na-akatoka Ehudi ukumbini na-akafunga milango-ya chumba-cha-juu nyuma-yake
H3318 H0164 H4528 H5462 H4528 H5944 H1157

וְנָעֵל׃
na-akafunga-kwa-ufunguo

Kisha Ehudi akatoka kwenye ukumbi na akafunga milango ya chumba cha juu nyuma yake na akawafungia.

24 וְהוּא יָצָא וַעֲבָדָיו בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה דַלְתוֹת
na-yeye alipotoka na-watumishi-wake walikuja na-wakaona na-tazama milango-ya
H1931 H3318 H5650 H0935 H7200 H2009 H1931

הָעֲלִיָּה רַגְלָיו מִגּוּ־ אֶת־ הוּא מֵסִיךְ אַךְ הַעֲלִיָּה נְעֻלוֹת וַיֹּאמְרוּ
chumba-cha-juu imefungwa na-wakasema hakika anajisaidia yeye – miguu-yake
H5944 H1931 H0853 H7272

בַּחַדַּר הַמְקֵרָה׃
katika-chumba-cha baridi
H2315 H4747

Baada ya Ehudi kuondoka, watumishi wa mfalme wakaja; wakaona milango ya chumba cha juu imefungwa, kwa hiyo wakafikiri, 'Hakika atakuwa anajitoa mwenyewe katika hali ya baridi ya chumba cha juu.'

25 הָעֲלִיָּה דַּלְתוֹת פֹּתֵחַ אֵינֶנּוּ וְהִנֵּה בּוֹשׁ עַד־ וַיָּחִילוּ
chumba-cha-juu milango-ya kufungua hakufungua na-tazama aibu hadi- na-wakangoja
H5944 H0369 H2009 H0954 H5704

אָרְצָה נֹפֵל אֲדֹנֵיהֶם וְהִנֵּה׀ וַיִּפְתָּחוּ הַמַּפְתֵּחַ אֶת־ וַיִּקָּחוּ
chini ameanguka bwana-wao na-tazama na-wakafungua ufunguo – na-wakachukua
H0776 H5307 H0113 H2009 H4668 H0853 H3947

מֵת׃
amekufa
H4191

Walizidi kuwa na wasiwasi hata walipoanza kuhisi kuwa walikuwa wakipuuza wajibu wao wakati mfalme bado hakufungua milango ya chumba cha juu. Kwa hiyo walichukua ufunguo wakawafungua, tazama bwana wao, ameanguka chini, amekufa.

26 וְאֵהוּד נִמְלַט עַד הֵתְמַהְמְהָם וְהוּא עָבַר אֶת־ הַפְּסִילִים וַיִּמָּלֵט
na-Ehudi alitoroka wakati walikawia na-yeye alipita – sanamu na-akatoroka
H0164 H4422 H5704 H4102 H1931 H0853 H6456 H4422

הַשְּׂעִירָתָה׃
Seira
H8167

Wakati watumishi wakisubiri, wakijiuliza nini wanapaswa kufanya, Ehudi alikimbia na kupita mahali ambako kulikuwa na sanamu za kuchonga, na hivyo akakimbia kwenda Seira.

27 וַיְהִי בְּבוֹאוֹ בַּשּׁוֹפָר וַיִּתְקַע בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּרְדוּ
na-ikawa alipofika tarumbeta na-akapiga katika-Mlima-wa Efraimu na-wakashuka
H1961 H0935 H7782 H8628 H2022 H0669 H3381

עִמּוֹ וַיהִי בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל מִגּוּ־ הָהָר וְהוּא לִפְנֵיהֶם׃
pamoja-naye wana-wa- Israeli kutoka- mlimani na-yeye mbele-yao
H3478 H2022 H1931 H6440

Alipofika, alipiga tarumbeta katika nchi ya mlima wa Efraimu. Kisha wana wa Israeli wakashuka pamoja naye kutoka milimani, naye akawaongoza.

28

אֶת־	יְהוָה	נָתַן	כִּי־	אַחֲרֵי	רִדְפוּ	אֹלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	
–	Yahwe	ametoa	kwa–sababu–	nyuma–yangu	wafuateni	wao	na–akawaambia	
H0853	H3068	H5414			H7291	H0413	H0559	

אֶת־	וַיִּלְכְּדוּ	אַחֲרָיו	וַיֵּרְדוּ	בְּיָדְכֶם	מוֹאָב	אֶת־	אֹיְבֵיכֶם	
–	na–wakakamata	nyuma–yake	na–wakashuka	mikononi–mwenu	Moabu	–	adui–zenu	
H0853	H3920		H3381	H3027	H4124	H0853	H0341	

לַעֲבֹר׃	אִישׁ	נָתְנוּ	וְלֹא־	לְמוֹאָב	הַיַּרְדֵּן	מַעְבְּרוֹת	
kuvuka	mtu	mruhusu	na–hawaku	kwa–Moabu	Yordani	vivuko–vya	
	H0376	H5414	H3808	H4124	H3383		

Akawaambia, Nifuate, kwa kuwa Bwana atawashinda adui zenu, Wamoabu. Wakamfuata, wakakamata vivuko vya Bonde la Yordani, toka kwa Wamoabi, wala hawakuruhusu mtu yeyote kuvuka mto.

29

שָׁמֵן	כָּל־	אִישׁ	אֲלָפִים	כַּעֲשֶׂרֶת	הַהִיא	בָּעֵת	מוֹאָב	אֶת־	וַיַּכּוּ
wanene	wote–	watu	kumi	kama–elfu	huo	wakati	Moabu	–	na–wakawapiga
H8082	H3605	H0376	H0505	H6235	H1931	H6256	H4124	H0853	H5221

אִישׁ׃	נִמְלָט	וְלֹא	חָיִל	וְכָל־
mtu	hakutoroka	na–hakutoroka	wa–nguvu	na–wote–
H0376	H4422	H3808	H2428	H3605

Wakati huo waliwaua watu elfu kumi wa Moabu, na wote walikuwa watu wenye nguvu na wenye uwezo. Hakuna aliyekimbia.

30

שְׁמוֹנִים	הָאָרֶץ	וַתִּשְׁקֹט	יִשְׂרָאֵל	יַד	תָּחַת	הַהוּא	בַּיּוֹם	מוֹאָב	וַתִּכָּנַע
miaka	nchi	na–ikatulia	Israeli	mkono–wa	chini–ya	ile	siku	Moabu	na–ikashindwa
H8084	H0776	H8252	H3478	H3027	H8478	H1931	H3117	H4124	H3665

ס	שָׁנָה׃
§	themanini
	H8141

Kwa hiyo siku hiyo Moabu ilishindwa na nguvu ya Israeli. Na nchi ilikuwa na amani kwa miaka thelathini.

31

שֵׁשׁ־	פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	וַיַּךְ	עֲנָת	בֶּן־	שַׁמְגַּר	הָיָה	וְאַחֲרָיו
mia–	Wafilisti	–	na–akawapiga	Anathi	mwana–wa–	Shamgari	alikuwa	na–baada–yake
H8337	H6430	H0853	H5221	H6067		H8044	H1961	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	הוּא	גַּם־	וַיּוֹשַׁע	הַבָּקָר	בְּמַלְמַד	אִישׁ	מֵאוֹת
§	Israeli	–	yeye	pia–	na–akawaokoa	ng'ombe	kwa–fimbo–ya–	watu	sita
	H3478	H0853	H1931	H1571	H3467	H1241	H4451	H0376	H3967

Baada ya Ehudi, mwamuzi aliyefuata alikuwa Shamgari mwana wa Anathi ambaye aliwaua Wafilisti 600 kwa konzo la ng'ombe. Pia aliwaokoa Israeli kutoka kwenye hatari.

Chapter 4

1

וְאֵהוּד	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	לַעֲשׂוֹת	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיֹּסִפוּ	
na–Ehudi	Yahwe	machoni–pa	uovu	kufanya	Israeli	wana–wa	na–wakaendelea	
H0164	H3068		H7451		H3478		H3254	

	מֵת׃
	alikuwa–amekufa
	H4191

Baada ya Ehudi kufa, watu wa Israeli walifanya tena yaliyo mabaya machoni pa Bwana.

2 מָלַךְ אֲשֶׁר כְּנַעַן מֶלֶךְ־ יָבִין בְּיַד֙ יְהוָ֔ה וַיִּמְכְּרֵ֖ם
alitawala ambaye Kanaani mfalme–wa– Yabini mikononi–mwa Yahwe na–akawauza
H4428 H2985 H3027 H3068 H4376

הַגּוֹיִם׃ בַּחֲרֹשֶׁת יוֹשֵׁב וְהוּא סִיסְרָא צְבָאוֹ֙ וְשַׂר־ בְּחֲצֹֽר׃
ya–mataifa katika–Harosheth aliishi na–yeye Sisera jeshi–lake na–mkuu–wa– katika–Hazori
H2800 H3427 H1931 H5516 H8269 H2674

Bwana akawatia mkononi mwa Yabini, mfalme wa Kanaani, aliyewala huko Hasori. Kamanda wa jeshi lake aitwaye Sisera, naye aliishi Harosheti ya Mataifa.

3 רֶכֶב־ מֵאוֹת תִּשַּׁע כִּי֮ יְהוָה֒ אֶל־ יִשְׂרָאֵל֙ בְּנֵי־ וַיִּצְעֲקוּ֙
magari–ya– tisa mia kwa–sababu Yahwe kwa– Israeli wana–wa– na–wakamlilia
H7393 H3967 H8672 H3068 H0413 H3478 H6817

שָׁנָה׃ עֶשְׂרִים בְּחָזְקָה יִשְׂרָאֵל֙ בְּנֵ֔י אֶת־ לָחַ֣ץ וְה֔וּא לוֹ֙ בַּרְזֶ֑ל
ishirini miaka kwa–nguvu Israeli wana–wa – aliwabana na–yeye alikuwa–nayo chuma
H8141 H6242 H2394 H3478 H0853 H3905 H1931 H1270

ס
§

Wana wa Israeli wakamwomba Bwana awasaidie, kwa sababu Sisera alikuwa na magari ya chuma mia tisa na akawashinda wana wa Israeli kwa nguvu kwa miaka ishirini.

4 בָּעֵת יִשְׂרָאֵל֙ אֶת־ שִׁפְטָה֙ הִ֣יא לַפִּידוֹת֒ אֵ֣שֶׁת נְבִיאָ֔ה אִשָּׁ֖ה וּדְבוֹרָ֑ה
wakati Israeli – aliwaamua yeye Lapidothi mke–wa nabii mwanamke na–Debora
H6256 H3478 H0853 H8199 H1931 H3941 H0802 H5031 H0802 H1683

הַהִֽיא׃
ule
H1931

Basi Debora, nabii wa kike (mke wa Lapidothi), alikuwa mwamuzi anayeongoza katika Israeli wakati huo.

5 בֵּית־אֵל֙ וּבֵין֙ הָרָמָ֔ה בֵּין֙ דְּבוֹרָ֔ה תֹּמֶר֙ תָּמָ֣ר־ יוֹשֶׁ֔בֶת וְהִיא֙
Betheli na–kati–ya Rama kati–ya Debora mtende–wa chini–ya– alikaa na–yeye
H1008 H0996 H7414 H0996 H1683 H8560 H8478 H3427 H1931

לַמִּשְׁפָּט׃ יִשְׂרָאֵ֖ל בְּנֵ֣י אֵלֶ֑יהָ וַיַּעֲל֥וּ אֶפְרָ֔יִם בָּהָ֖ר
kwa–hukumu Israeli wana–wa kwake na–walipanda Efraimu katika–Mlima–wa
H4941 H3478 H0413 H5927 H0669 H2022

Naye aliketi chini ya mtende wa Debora kati ya Rama na Betheli katika nchi ya mlima wa Efraimu, na watu wa Israeli walimwendea ili kutatua migogoro yao.

נַפְתָּלִי מִקֶּדֶשׁ אֲבִינֹעַם בֶּן־ לְבָרָק וַתִּקְרָא וַתִּשְׁלַח 6
Naftali kutoka–Kedeshi Abinoamu mwana–wa– Baraki na–akamwita na–akatuma
H5321 H6943 H0042 H1301 H7121 H7971

וּמָשַׁכְתָּ לֶךְ יִשְׂרָאֵל מִמֻּנְךָ־ יְהוָה וּצְוָיָה הֲלֹא אֵלָיו אֲנָאמֶר
na–uwavute nenda Israeli Mungu–wa– Yahwe amuru je–haku yeye na–akamwambia
H4900 H3212 H3478 H0430 H3068 H6680 H3808 H0413 H0559

מִכְּנֵי אִישׁ אֲלָפִים עֲשֶׂרֶת עִמְּךָ וְלָקַחְתָּ בְּתַר
kutoka–kwa–wana–wa watu kumi elfu pamoja–nawe na–uchukue Tabori katika–Mlima–wa
H0376 H0505 H6235 H3947 H8396 H2022

זְבֻלוּן׃ וּמִכְּנֵי נַפְתָּלִי
Zebuluni na–kutoka–kwa–wana–wa Naftali
H2074 H5321

Akamtuma Baraka mwana wa Abinoamu kutoka Kedeshi huko Naftali. Akamwambia, Bwana, Mungu wa Israeli, anakuamuru, Nenda katika mlima wa Tabori, uende pamoja nawe watu elfu kumi kutoka Naftali na Zabuloni.

יָבִין צְבָא שַׂר־ סִיסְרָא אֶת־ קִישׁוֹן נַחַל אֶל־ אֵלֶיךָ וּמָשַׁכְתִּי 7
Yabini jeshi–la mkuu–wa– Sisera – Kishoni mto–wa kwa– kwako na–nitamvuta
H2985 H8269 H5516 H0853 H7028 H0413 H0413 H4900

בְּיָדֶךָ׃ וּנְתַתִּיהוּ הֲמוֹנוֹ וְאֶת־ רִכְבּוֹ וְאֶת־
mkononi–mwako na–nitamtia jeshi–lake na– magari–yake na–
H3027 H5414 H0853 H7393 H0853

Nitamfukuza Sisera, jemadari wa jeshi la Yabini, akutane nawe karibu na mto Kishoni, pamoja na magari yake na jeshi lake, na nitakupa ushindi juu yake. '

לֹא וְאִם־ וְהָלָכְתִּי עִמִּי תֵּלְכִי אִם־ בָּרָק אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר 8
si na–usipoenda– nitaenda pamoja–nami utaenda ukienda– Baraki kwake na–akasema
H3808 H1980 H3212 H1301 H0413 H0559

אֵלֵךְ׃ לֹא עִמִּי תֵּלְכִי
nitaenda si pamoja–nami utaenda
H3212 H3808 H3212

Baraka akamwambia, 'Ikiwa utakwenda nami, nitakwenda, lakini ikiwa huendi pamoja nami, sitaenda.'

תְּפַאַרְתְּךָ תִּהְיֶה לֹא כִּי אֶפֶס עִמָּךְ אֵלֵךְ הָלֹךְ וַתֹּאמֶר 9
utukufu–wako itakuwa si kwamba lakini pamoja–nawe nitaenda hakika na–akasema
H8597 H1961 H3808 H0389 H0657 H1980 H0559

יִמְכֹּר אִשָּׁה בְּיַד־ כִּי הוֹלֵךְ אַתָּה אֲשֶׁר הַדֶּרֶךְ עַל־
atauza mwanamke mikononi–mwa– kwa–kuwa unakwenda wewe ambayo njia juu–ya–
H4376 H0802 H3027 H1980 H1870

קֶדֶשׁה׃ בָּרָק עִם־ וַתֵּלֶךְ דְּבוֹרָה וַתָּקָם סִיסְרָא אֶת־ יְהוָה
Kedeshi Baraki pamoja–na– na–akaenda Debora na–akasimama Sisera – Yahwe
H6943 H1301 H3212 H1683 H5516 H0853 H3068

Alisema, 'Nitakwenda nawe. Hata hivyo, njia unayoienda haitakupa heshima wewe, kwa kuwa Bwana atamuuza Sisera mkononi mwa mwanamke. Ndipo Debora akainuka, akaenda pamoja na Baraka Kedeshi.

בִּרְנֹתָיו וַיַּעַל קֶדֶשׁה נַפְתָּלִי וְאֶת־ זְבוּלֻן אֶת־ בָּרָק וַיִּזְעֵק 10
kwa–miguu–yake na–akapanda Kedeshi Naftali na– Zebuluni – Baraki na–akawaita
H7272 H5927 H6943 H5321 H0853 H2074 H0853 H1301 H2199

דְּבוֹרָה׃ עִמּוֹ וַתַּעַל אִישׁ אַלְפֵי עֲשֶׂרֶת
Debora pamoja–naye na–akapanda watu kumi elfu
H1683 H5927 H0376 H0505 H6235

Baraki akawaita wana wa Zebuloni na Naftali kusanyika Kedeshi. Watu elfu kumi walimfuata, na Debora akaenda pamoja naye.

11

חֹתֵן	חֹבָב	מִבְּנֵי	מִקֵּינִ֔י	נִפְרָ֖ד	הַקֵּינִ֑י	וְחֶ֣בֶר
mkwe–wa	Hobabu	kutoka–kwa–wana–wa	kutoka–kwa–Kaini	alijitenga	Mkeni	na–Heberi
	H2246		H7017	H6504	H7017	H2268

אֲשֶׁר	(בְּצַעֲנַנִּים)	[בצענים]	אֵלוֹן	עַד־	אָהֳלוֹ	וַיֵּט	מֹשֶׁה
ambao	(Zaananimu)	[Zaananimu]	mwaloni–wa	hadi–	hema–yake	na–akapiga	Musa
	H6815	H6815	H0436	H5704	H0168	H5186	H4872

קֶדֶשׁ׃	אֶת־
Kedeshi	karibu–na–
H6943	H0854

Heberi (Mkeni) alijitenganisha na Wakeni - walikuwa wazao wa Hobabu (mkwe wa Musa) - na akaweka hema yake mwaloni uliopo huko Saanaimu karibu na Kedesh.

12

הַר־	אֲבִינֹעַם	בֶּן־	בָּרָק	עָלָה	כִּי	לְסִיסְרָא	וַיַּגִּדוּ
Mlima–	Abinoamu	mwana–wa–	Baraki	amepanda	kwamba	Sisera	na–wakamwambia
H2022	H0042		H1301	H5927		H5516	H5046

ס	תָּבוֹר׃
§	Tabori
	H8396

Walipomwambia Sisera kwamba Baraka, mwana wa Abinoamu, alikuwa amekwenda mlima wa Tabori,

13

וְאֶת־	בַּרְזֶ֖ל	רֶ֣כֶב	מֵאוֹת֮	תִּשַּׁע	רִכְבּוֹ֒	כָּל־	אֶת־	סִיסְרָא֙	וַיַּזְעֵ֔ק
na–	ya–chuma	magari	tisa	mia	magari–yake	yote–ya–	–	Sisera	na–akawaita
H0853	H1270	H7393	H3967	H8672	H7393	H3605	H0853	H5516	H2199

נַחַל	אֶל־	הַגּוֹיִם	מֵחֲרֹ֣שֶׁת	אִתּ֔וֹ	אֲשֶׁר	הָעָם	כָּל־
mto–wa	hadi–	ya–mataifa	kutoka–Harosheth	pamoja–naye	waliokuwa	watu	watu–wote
	H0413		H2800	H0854			H3605

קִישׁ֖וֹן׃
Kishoni
H7028

Sisera akawaita magari yake yote, magari ya farasi mia tisa, na askari wote waliokuwa pamoja naye, kutoka Haroshethi ya Mataifa mpaka Mto Kishoni.

14

נְתַן	אֲשֶׁר֙	הַיּ֣וֹם	זֶ֔ה	כִּ֥י	קוּם	בָּרָ֖ק	אֶל־	דְּבֹרָ֑ה	וַתֹּ֣אמֶר֮
ametoa	ambayo	siku	hii	kwa–kuwa	simama	Baraki	kwa–	Debora	na–akasema
H5414		H3117	H2088			H1301	H0413	H1683	H0559

וַיֵּ֣רֶד	לְפָנֶ֔יךָ	יָצָ֥א	יְהוָ֖ה	הֲלֹ֣א	בְיָדֶ֑ךָ	סִיסְרָא֙	אֶת־	יְהוָ֖ה
na–akashuka	mbele–yako	toka	Yahwe	je–haku	mkononi–mwako	Sisera	–	Yahwe
H3381	H6440	H3318	H3068	H3808	H3027	H5516	H0853	H3068

אַחֲרָיו׃	אִ֣ישׁ	אַלְפִּ֔ים	וַעֲשֶׂ֥רֶת	תָּבוֹר֙	מֵהַ֣ר	בָּרָ֔ק
nyuma–yake	watu	kumi	na–elfu	Tabori	kutoka–Mlima–wa	Baraki
	H0376	H0505	H6235	H8396	H2022	H1301

Debora akamwambia Baraka, Nenda! Kwa maana hii ndiyo siku ambayo Bwana amekupa ushindi juu ya Sisera. Je! si Bwana anayekuongoza? Basi Baraka akashuka kutoka mlima wa Tabori na watu kumi elfu wakamfuata.

15 וַיְהָם יְהוָה אֶת־ סִיסְרָא וְאֶת־ כָּל־ הָרֶכֶב וְאֶת־ כָּל־ הַמַּחֲנֶה
na-akawatia-wasiwasi – Sisera na- yote-ya- magari na- yote-ya- jeshi
H2000 H0853 H5516 H0853 H3068 H0853 H3605 H7393 H0853 H3605 H4264

לִפְנֵי בָּרָק הָרַג לְפִי־ חָרֶב וְיַרְד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה
kwa-makali-ya- upanga mbele-ya Baraki na-akashuka Sisera kutoka-juu-ya gari
H6310 H2719 H6440 H1301 H3381 H5516 H4818

וַיָּנָס בְּרַגְלָיו׃ kwa-miguu-yake na-akakimbia
H7272 H5127

Bwana alifanya jeshi la Sisera kuchanganyikiwa, magari yake yote, na jeshi lake lote. Watu wa Baraka waliwashinda na Sisera akaanguka kutoka kwenye gari lake na kukimbia kwa miguu.

16 וּבָרָק הִנִּים אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם
na-Baraki akayafuatia baada-ya magari baada-ya jeshi hadi Harosheth ya-mataifa
H1301 H7291 H0310 H7393 H0310 H4264 H5704 H2800

וְכָל־ הַמַּחֲנֶה סִיסְרָא נָפַל לַפִּי חָרֶב לֹא נִשְׁאַר
na-likaanguka jeshi-lote-la jeshi-la Sisera kwa-makali-ya- upanga hakubaki hakubaki
H5307 H3605 H4264 H5516 H6310 H2719 H3808 H7604

עַד־ אֶחָד׃ hadi- mmoja
H5704 H0259

Lakini Baraka akayafuata magari na jeshi mpaka Haroshethi ya Mataifa, na jeshi lote la Sisera likauawa kwa upanga, wala hakuna mtu aliyeokoka.

17 וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל־ אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי
na-Sisera akakimbia kwa-miguu-yake kwa- hema-la Yaeli mke-wa Heberi Mkeni
H5516 H5127 H7272 H0413 H0168 H3278 H0802 H2268 H7017

כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ־ חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי׃
kwa-kuwa amani kati-ya Yabini mfalme-wa- Hazori na-kati-ya nyumba-ya Heberi Mkeni
H3588 H7965 H0996 H2985 H4428 H2674 H0996 H1004 H2268 H7017

Lakini Sisera akakimbia kwa miguu mpaka hema ya Yaeli, mkewe Heberi Mkeni; kwa sababu kulikuwa na amani kati ya Yabini mfalme wa Hazori, na nyumba ya Heberi Mkeni.

18 וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה
na-akatoka Yaeli kumlaki Sisera na-akamwambia yeye ingia bwana-wangu ingia
H3318 H3278 H7125 H5516 H0559 H0413 H5493 H0113 H5493

אַל־ תִּירָא אֹגְפֶה וַיַּסֵּר אֵלֶיהָ הֵמָּה הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ
usi ogope na-akaingia kwake hemani kwa-blanketi na-akamfunika
H0408 H3372 H5493 H0413 H0168 H8063 H3680

בַּשְּׂמִיכָה׃ kwangu
H0413

Jaeli akatoka kumlaki Sisera, akamwambia, karibu, bwana wangu; karibu kwangu, wala usiogope. Basi akakaribia kwake, akaingia hemani kwake, naye akamvika bushuti.

19 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־ נָא מְעַט־ מַיִם כִּי צָמֵאתִי
na-akasema kwake nipe-kunywa- tafadhali kidogo-ya- maji kwa-kuwa nina-kiu
H3318 H0413 H8248 H4994 H4592 H4325 H3588 H6770

וַתִּפְתַּח אֶת־ נָאוֹד חֲלָב מַזִיוָה וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ׃
na-akafungua – kiriba-cha maziwa na-akampa-kunywa na-akamfunika
H0853 H4997 H2461 H8248 H3680

Akamwambia, Tafadhali nipe maji kidogo ninywe, kwa maana nina kiu. Alifungua mfuko wa ngozi ya maziwa akampa anywe, kisha akamfunika tena.

20 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם־אִישׁ יָבוֹא
na-akasema kwake simama mlangoni-pa hema na-itakuwa ikiwa- atakuja mtu
H0559 H0413 H5975 H6607 H0168 H1961 H0376 H0935

וְשָׁאֲלֶךָּ וְאָמַרְתָּ הֲיֶשׁ־פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתָּ אָיִן׃
na-kukuuliza na-akasema je-yuko- hapa mtu na-utasema hapana
H7592 H0559 H3426 H6311 H0376 H0559 H0369

Akamwambia, “Simama mlangoni pa hema. Ikiwa mtu atakuja na kukuuliza, 'Je, kuna mtu hapa?', Sema 'Hapana'.”

21 וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת־חֶבֶר וַתִּתֹּקַע אֶת־הַיָּתֵד בְּיָדָהּ וַתָּבֹא אֵלָיו
na-akachukua Yaeli mke-wa- Heberi kigingi-cha hema na-akaweka –
H3947 H3278 H0802 H2268 H3489 H0168 H0853

בַּלָּאט וַתִּתְקָע אֶת־הַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא־נִרְדָּם
kwa-siri na-akapiga kigingi – nyundo mkononi-mwake na-akaingia kwake
H3814 H8628 H3489 H0853 H4274 H3027 H0935 H0413

וַיָּעַף׃ וַיָּמֹת׃
na-alikuwa-amechoka alikuwa-amelala-fofofo na-yeye- ardhini na-ukapenya pangoni-pake
H7290 H1931 H0776 H6795 H7541

na-akafa
H4191

Kisha Jaeli (mke wa Heberi) akachukua kigingi cha hema na nyundo mkononi mwake akamwendea kwa siri, kwa sababu alikuwa amelala usingizi mzito, naye akakitia kigingi cha hema upande wa kichwa chake akamchoma na kikapenya kushuka chini. Hivyo akafa.

22 וְהִנֵּה בָרָק רֹדֵף אֶת־סִיסְרָא וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר
na-tazama Baraki akimfuatia – Sisera na-akatoka Yaeli kumlaki na-akamwambia
H2009 H1301 H7291 H0853 H5516 H3318 H3278 H7125 H0559

אֵלֶיהָ וַיָּבֹא מְבַקֶּשׁ אַתָּה אֲשֶׁר־הָאִישׁ אֶת־וְאַרְאֶךָּ לֵךְ לוֹ
kwake na-akaingia unamtafuta wewe ambaye- mtu – na-nitakuonyesha njoo yeye
H0413 H0935 H1245 H0376 H0853 H7200 H3212

בִּרַקָּתוֹ׃ וְהַיָּתֵד מֵת נֹפֶל אֲמֵעֲנֻקָה סִיסְרָא וְהִנֵּה
pangoni-pake na-kigingi amekufa ameanguka Sisera na-tazama
H7541 H3489 H4191 H5307 H5516 H2009

Baraka alipokuwa akimfuata Sisera, Jaeli alitoka kukutana naye akamwambia, “Njoo, nitakuonyesha mtu unayemtafuta.” Basi akaingia pamoja naye, tazama Sisera amekufa, na kigingi cha hema kando ya kichwa chake.

23 וַיַּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יָבִין מֶלֶךְ־כְּנַעַן לִפְנֵי
na-akamshinda Mungu siku ile Yabini – mfalme-wa- Kanaani mbele-ya
H3665 H0430 H3117 H1931 H2985 H0853 H4428 H3667 H6440

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
wana-wa Israeli
H3478

Basi siku hiyo Mungu alimshinda Jabin, mfalme wa Kanaani, mbele ya watu wa Israeli.

24

יָבִין	עַל	וְקָשָׁה	הָלוֹךְ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	יַד	וַתֵּלֶךְ	
Yabini	juu-ya	na-kuwa-mgumu	kwenda	Israeli	wana-wa-	mkono-wa	na-ukaenda	
H2985		H7186	H1980	H3478		H3027	H3212	

מֶלֶךְ־	יָבִין	אֶת	הִכְרִיתוּ	אֲשֶׁר	עַד	כְּנָעַן	מֶלֶךְ־
mfalme-wa-	Yabini	–	walipomwangamiza	walipomwangamiza	hadi	Kanaani	mfalme-wa-
H4428	H2985	H0853	H3772		H5704		H4428

כְּנָעַן׃	פ
Kanaani	¶

Uwezo wa watu wa Israeli ulikua na nguvu zaidi dhidi ya Jabin mfalme wa Kanaani, hata walipomwangamiza.

Chapter 5

1

לֵאמֹר׃	הַהוּא	בַּיּוֹם	אֲבִינֹעַם	בֶּן־	וּבָרָק	דְּבוֹרָה	וַתָּשַׁר
kusema	ile	siku	Abinoamu	mwana-wa-	na-Baraki	Debora	na-akaimba
H0559	H1931	H3117	H0042		H1301	H1683	H7891

Siku hiyo Debora na Baraka, mwana wa Abinoamu waliimba wimbo huu:

2

יְהוָה׃	בָּרֲכוּ	עָם	בְּהִתְנַדֵּב	בְּיִשְׂרָאֵל	פְּרָעוֹת	בְּפָרַע
Yahwe	msifuni	watu	walipojitolea	katika-Israeli	viongozi	walipojitoa
H3068	H1288		H5068	H3478	H6546	

'Viongozi wanapoongoza mbele ya Israeli, watu wanapojitolea kupigana vita, tunamsifu Bwana!

3

אֲזַמֵּר	אָשִׁירָה	אָנֹכִי	לַיהוָה	אָנֹכִי	רְוֵנִים	הַאֲזִינוּ	מְלָכִים	שִׁמְעוּ
nitamhimidi	nitaimba	mimi	kwa-Yahwe	mimi	watawala	tegeni-masikio	wafalme	sikilizeni
H2167	H7891	H0595	H3068	H0595	H7336	H0238	H4428	H8085

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	לַיהוָה
Israeli	Mungu-wa	kwa-Yahwe
H3478	H0430	H3068

Sikiliza, ninyi wafalme! Sikiliza kwa makini, ninyi viongozi! Mimi nitamwimbia Bwana; Nami nitamsifu Bwana, Mungu wa Israeli.

4

רָעָשָׁה	אֶרֶץ	אֱדוֹם	מִשְּׂדֵה	בְּצַעְדְּךָ	מִשֵּׂעִיר	בְּצֵאתְךָ	יְהוָה	
ilitetemeka	nchi	Edomu	kutoka-shamba-la	ulipopiga-hatua	kutoka-Seiri	ulipotoka	Yahwe	
H7493	H0776	H0123		H6805		H3318	H3068	

מָיִם׃	נָטְפוּ	עָבִים	גַּם־	נָטָפוּ	שָׁמַיִם	גַּם־	
maji	yalidondosha	mawingu	pia-	zilidondosha	mbingu	pia-	
H4325	H5197	H5645	H1571	H5197	H8064	H1571	

Ee Bwana, wakati ulipotoka Seiri, ulipokwenda kutoka Edomu, nchi ilitetemeka, na mbingu pia ilitetemeka; pia mawingu yalitoa maji.

5

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	מִפְּנֵי	סִינַי	זֶה	יְהוָה	מִפְּנֵי	נָזְלוּ	הָרִים
Israeli	Mungu-wa	Yahwe	mbele-ya	Sinai	hii	Yahwe	mbele-ya	ilitiririka	milima
H3478	H0430	H3068	H6440	H5514	H2088	H3068	H6440	H5140	H2022

Milima ikatoka mbele ya uso wa Bwana; hata Mlima Sinai ukatetemeka mbele ya uso wa Bwana, Mungu wa Israeli.

אֳרָחוֹת	חָדְלוּ	יָעֵל	בִּימֵי	עֲנָת	בֶּן־	שַׁמְגָּר	בִּימֵי	6
njia–kuu	zilikoma	Yaeli	katika–siku–za	Anathi	mwana–wa–	Shamgari	katika–siku–za	
H0734	H2308	H3278	H3117	H6067		H8044	H3117	

עֲקַלְקַלּוֹת׃	אֳרָחוֹת	יֵלְכּוּ	נְתִיבוֹת	וְהֹלְכֵי
za–kupinda	njia	walitembea	njia–ndogo	na–wasafiri–wa
H6128	H0734	H3212		H1980

Katika siku za Shamgari (mwana wa Anathi), katika siku za Jael, barabara kuu ziliachwa, na wale ambao walitembea tu walitumia njia za upepo.

אֵם	שַׁקָּמְתִּי	דְּבוֹרָה	שַׁקָּמְתִּי	עַד	חָדְלוּ	בְּיִשְׂרָאֵל	פְּרָזוֹן	חָדְלוּ	7
mama	nilipoinuka	Debora	nilipoinuka	hadi	vilikoma	katika–Israeli	vijiji	vilikoma	
H0517		H1683		H5704	H2308	H3478	H6520	H2308	

בְּיִשְׂרָאֵל׃
katika–Israeli
H3478

Kulikuwa na mashujaa wachache huko Israeli, mpaka mimi, Debora, nilipochukua amri- mama alichukua amri katika Israeli!

וָלֶחֶם	יִבְחַר	אֱלֹהִים	חֲדָשִׁים	אָז	לָחֶם	שְׁעָרִים	מָגֵן	אִם־	8
na–mkuki	isionekane	miungu	mipya	ndipo	vita	malangoni	ngao	je–ili	
H7420	H7200	H0430	H2319		H3901	H8179	H4043		

בְּיִשְׂרָאֵל׃	אֶלֶף	בְּאַרְבָּעִים
katika–Israeli	arobaini	kati–ya–elfu
H3478	H0505	H0705

Walichagua miungu mpya, kulikuwa na vita katika malango ya jiji lakini bado hapakuwa na ngao au mikuki iliyoonekana kati ya watu elfu arobaini nchini Israeli.

יְהוָה׃	בָּרֲכוּ	בָּעָם	הַמִּתְנַדְּבִים	יִשְׂרָאֵל	לְחוֹקְקֵי	לִבִּי	9
Yahwe	msifuni	miongoni–mwa–watu	waliojitolea	Israeli	kwa–wakuu–wa	moyo–wangu	
H3068	H1288		H5068	H3478	H2710		

Moyo wangu unawaendea wakuu wa Israeli, pamoja na watu ambao walijitolea -tunambariki Bwana kwa ajili yao!

שִׂיחוּ׃	דֶּרֶךְ	עַל־	וְהֹלְכֵי	מְדִין	עַל־	יֹשְׁבֵי	צְחֹרוֹת	אֲתֹנוֹת	רֹכְבֵי	10
fikirini	njia	juu–ya–	na–mtembea	tandiko	juu–ya–	mkaao	weupe	punda–za	wapandao	
H7878	H1870		H1980	H4055		H3427	H6715	H0860	H7392	

Fikiria juu ya hili- ninyi ambao hupanda punda weupe mmeketi kwenye mazulia, nanyi mnaotembea njiani.

יִתָּנוּ	שָׁם	מַשְׁאֲבִים	בֵּין	מְחַצְּצִים	מִקּוֹל	11
watahimidi	huko	mahali–pa–kuteka–maji	kati–ya	wapiga–mishale	kutoka–kwa–sauti–ya	
H8567	H8033	H4857	H0996			

יָרְדוּ	אָז	בְּיִשְׂרָאֵל	פְּרָזְנוֹ	צִדְקֹת	יְהוָה	צִדְקוֹת	
walishuka	ndipo	katika–Israeli	vijiji–vyake	matendo–ya–haki–ya	Yahwe	matendo–ya–haki–ya	
H3381		H3478	H6520	H6666	H3068	H6666	

יְהוָה׃	עַם־	לַשְּׁעָרִים
Yahwe	watu–wa–	malangoni
H3068		H8179

Sikiliza sauti za wale wanaoimba kwenye maeneo ya kutekea maji. Huko wanasema tena juu ya matendo ya haki ya Bwana, na matendo ya haki ya wapiganaji wake katika Israeli. Ndipo watu wa Bwana wakashuka kwenye malango ya mji.

12 עוּרִי עוּרִי דְּבוֹרָה עוּרִי עוּרִי דַּבְּרִי־ שִׁיר קוּם בָּרָק וְשָׁבֶה
amka amka Debora amka amka imba– wimbo simama Baraki na–uwachukue
H5782 H5782 H1683 H5782 H5782 H1696 H7617 H1301

שְׁבְיֶךָ מַתֵּקָה יַעֲקֹב בֶּן־ אֲבִינֹעַם׃
mateka–yako mwana–wa– Abinoamu
H0042

Amka, amka, Debora! Amka, amka, imba wimbo! Simama, Baraka, na uwakamate wafungwa wako, wewe mwana wa Abinoamu.

13 אָז נְדַד יִשְׂרִידִים לְאַדִּירִים יְהוָה יָרַד לִי
ndipo walishuka mabaki kwa–wakuu Yahwe alishuka– kwangu
H3068 H0117 H8300

בַּגִּבּוֹרִים׃
miongoni–mwa–mashujaa
H1368

Wale waliokoka wakaja chini kwa watu wenye nguvu; watu wa Bwana walikuja kwangu pamoja na mashujaa.

14 מִנִּי אֶפְרַיִם אַחֲרֶיךָ בִנְיָמִין
kutoka–kwa Efraimu mizizi–yao kwa–Amaleki nyuma–yako Benyamini
H0669 H8328 H6002 H0319 H1144

מִנִּי מָכִיר יָרְדוּ מְחֹקְקִים וּמִזְּבוּלֻן
kutoka–kwa Makiri walishuka wakuu na–kutoka–Zebuluni
H4353 H3381 H2710 H2074

בְּעַמָּמֶיךָ מִנִּי סֹפֵר׃ מֹשְׁכִים בְּשֵׁבֶט
miongoni–mwa–watu–wako kutoka–kwa mwandishi na–fimbo–ya wanaotembea
H7626 H4900

Walikuja kutoka Efraimu, ambao mizizi yao iko katika Amaleki; watu wa Benyamini walikufuata. Wakuu wa Makiri walitoka, na kutoka Zebuloni wale wanaobeba fimbo ya afisa.

15 וְשָׂרַי בִּיששכָר עִם־ דְּבֹרָה יִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק בְּעֵמֶק שֻׁלַּח
na–wakuu wa–Isakari pamoja–na– Debora na–Isakari hivyo Baraki bondeni alitumwa
H8269 H3485 H1683 H3485 H1301 H6010 H7971

בְּרַגְלָיו בְּפַלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים חִקְקֵי־ לֵב׃
kwa–miguu–yake katika–migawanyo–ya Reubeni kubwa maamuzi–ya– moyo
H7272 H6391 H7205 H2711

Na wakuu wangu katika Isakari walikuwa pamoja na Debora; na Isakari alikuwa na Baraka waliingia bobdeni kwa kasi chini ya amri yake. Miongoni mwa jamaa za Reubeni kulikuwa na utafutaji mkubwa wa moyo.

16 לָמָּה יָשַׁבְתָּ בֵּין מַזִּיזִי הַמִּשְׁפְּתַיִם לִשְׁמֹעַ שְׁרֵקוֹת עֶדְרִים לְפַלְגוֹת
kwa–nini ulikaa kati–ya mazizi kusikiliza mlio–wa makundi katika–migawanyo–ya
H4100 H3427 H0996 H4942 H8085 H8292 H5739 H6391

רְאוּבֵן גְּדוֹלֵי חִקְרֵי־ לֵב׃
Reubeni kubwa kutafiti–kwa– moyo
H7205 H2714

Kwa nini uliketi katikati ya moto, ukisikiliza wachungaji wakipiga filimbi yao kwa makundi yao? Na kwa jamaa za Reubeni kulikuwa na utafutaji mkubwa wa moyo.

17 גִּלְעָד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכַן alikaa Yordani ng'ambo–ya Gileadi
H1568 H5676 H3383 H7931

וְדָן לָמָּה יָגוּר אֲנִיּוֹת melini alishinda kwa–nini na–Dani
H1835 H4100

אָשֵׁר יָשַׁב alikaa Asheri
H7931 H0836

לְחוֹף יַמִּים bahari ufuoni–mwa
H3220 H2348

וְעַל na–katika
H5921

מִפְרָצָיו bandari–zake
H4664

יִשְׁכֹּן׃ alikaa
H7931

Gileadi alikaa upande wa pili wa Yordani; na Dani, kwa nini alizunguka juu ya meli? Asheri alibakia pwani na akaishi karibu na bandari zake.

18 זְבֻלוּן עַם חֵרֵף נַפְשׁוֹ לָמוּת וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה׃
Zebuluni watu waliodharau nafsi–zao hadi–kufa na–Naftali juu–ya vilele–vya shamba
H2074 H5315 H4191 H5321 H5921 H4791

Zabuloni lilikuwa kabila ambayo lingeweza kuhatarisha maisha yao mpaka kufikia kifo, Nafthali, pia, katika uwanja wa vita.

19 בָּאוּ מְלָכִים נִלְחֲמוּ אָז נִלְחָמוּ מַלְכֵי כְנַעַן בְּתַעְנַךְ
walikuja wafalme walipigana ndipo walipigana wafalme–wa Kanaani katika–Taanaki
H0935 H4428 H3199 H3898 H4428 H3667 H8590

עַל־ karibu–na–
H5921

מֵי maji–ya
H4325

מְגִדּוֹ Megido
H4023

בָּצַע faida–ya
H1215

כֶּסֶף fedha
H3701

לֹא hawaku
H3808

לָקָחוּ׃ chukua
H3947

Wafalme walikuja, wakapigana; wafalme wa Kanaani wakapigana huko Taanaki karibu na maji ya Megido. Lakini hawakuondoa fedha kama nyara.

20 סִיסְרָא׃ עִם־ נִלְחֲמוּ מִמְּסִלּוֹתָם הַכּוֹכָבִים נִלְחֲמוּ שָׁמַיִם מִן־
Sisera dhidi–ya– zilipigana kutoka–njia–zao nyota walipigana mbinguni kutoka–
H5516 H5973 H4546 H3556 H3898 H8064

Nyota zilipigana kutoka mbinguni, kutoka katika njia zao za mbinguni zilipigana na Sisera

21 נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרְכִי נַפְשִׁי
mto–wa Kishoni endelea nafsi–yangu
H5158 H7028 H1869 H5315

נַחַל קִישׁוֹן קְדוּמִים נַחַל גְּרָפָם
mto–wa Kishoni zamani mto–wa uliwasomba
H5158 H7028 H6917 H5158 H1640

עֹז׃
kwa–nguvu
H5797

Mto Kishoni uliwaondoa, mto ule wa kale, Mto Kishoni. Endelea mbele nafsi yangu, jipe nguvu!

22 אֲז הָלְמוּ עִקְּבֵי־ סוּס דַּהֲרוֹת דַּהֲרוֹת מְדַהֲרוֹת אֲבִירֶיו׃
ndipo zilipiga kwato–za– farasi kutoka–kwa–kuruka kuruka kwa–mashujaa–wake
H0227 H1986 H6119 H5484 H1726 H1726 H0047

Kisha sauti za hofu za farasi-kupiga mbio, kupigana kwa watu wake wenye nguvu.

23 אָמַר מֵרוֹז אֲרוּרוּ לֹא־ כִּי יֹשְׁבֶיהָ אֲרוּר אֹרְרוּ יְהוָה מַלְאַךְ
alisema Merozi laanini hawaku kwa–kuwa wakazi–wake laana laanini Yahwe malaika–wa
H0559 H4789 H0779 H3808 H3427 H0779 H0779 H3068 H4397

בַּגִּבּוֹרִים׃ יְהוָה לְעֶזְרַת יְהוָה לְעֶזְרַת בָּאוּ
miongoni–mwa–mashujaa Yahwe kwa–msaada–wa Yahwe kwa–msaada–wa kuja
H1368 H3068 H5833 H3068 H5833 H0935

'Ilaani Meroz!' asema malaika wa Bwana. 'Hakika walaani wenyeji wake!' Kwa sababu hawakuja kumsaidia Bwana, kumsaidia Bwana katika vita dhidi ya mashujaa wenye nguvu.

מִנָּשִׁים	הַקֵּינִי	חֶבֶר	אֵשֶׁת	יָעֵל	מִנָּשִׁים	תְּבֹרַךְ	24
miongoni–mwa–wanawake	Mkeni	Heberi	mke–wa	Yaeli	miongoni–mwa–wanawake	abarikiwe	
H0802	H7017	H2268	H0802	H3278	H0802	H1288	

תְּבֹרָךְ׃	בָּאֹהֶל
abarikiwe	hemani
H1288	H0168

Yaeli amebarikiawa zaidi kuliko wanawake wengine wote, Yaeli (mke wa Heberi Mkeni), amebarikiwa zaidi kuliko wanawake wote wanaoishi katika hema.

חֶמְאָה׃	הִקְרִיבָה	אַדִּירִים	בְּסַפֶּל	נָתָנָה	חָלָב	שָׁאַל	מַיִם	25
siagi	alileta	wakuu	katika–bakuli–la	alimpa	maziwa	aliomba	maji	
	H7126	H0117	H5602	H5414	H2461	H7592	H4325	

Mtu yule aliomba maji, naye akampa maziwa; akamletea siagi katika sahani inayofaa kwa wakuu.

עֲמֵלֵי	לְהַלְמוּת	וְיָמִינָהּ	תִּשְׁלַחְנָה	לַיָּתֵד	יָדָהּ		26
wafanyakazi	kupiga	na–mkono–wake–wa–kulia	ulinyoosha	kwa–kigingi	mkono–wake		
	H1989	H3225	H7971	H3489	H3027		

רַקָּתוֹ׃	וְחָלְפָה	וּמָחֲצָה	רֹאשׁוֹ	מָחֲקָה	סִיסְרָא	וְחָלְמָה
pango–lake	na–akapitia	na–akatoboa	kichwa–chake	alivunja	Sisera	na–akampiga
H7541	H2498	H4272		H4277	H5516	H1986

Aliweka mkono wake kwenye kigingi cha hema, na mkono wake wa kuia katika nyundo ya mfanyakazi; kwa nyundo akampiga Sisera, alimpiga kichwani kwake. Aliligawanya fuvu lake vipande vipande wakati alipompiga pembeni ya kichwa chake.

כָּרַע	רַגְלֶיהָ	בֵּין	שָׁכַב	נָפַל	כָּרַע	רַגְלֶיהָ	בֵּין	27
alipiga–magoti	miguu–yake	kati–ya	akalala	akaanguka	alipiga–magoti	miguu–yake	kati–ya	
H3766	H7272	H0996	H7901	H5307	H3766	H7272	H0996	

שָׁדוּד׃	נָפַל	שָׁם	כָּרַע	בַּאֲשֶׁר	נָפָל
aliyeshindwa	alianguka	huko	alipopiga–magoti	mahali–alipopiga–magoti	akaanguka
H7703	H5307	H8033	H3766		H5307

Akaanguka katikati ya miguu yake, akaanguka akalala pale. Kati ya miguu yake akaanguka. Mahali alipoanguka ni pale ambapo aliuawa kwa ukatili.

מַדּוּעַ	הֶאֱשְׁנַב	בְּעַד	סִיסְרָא	אֵם	וַתִּיבֶב	נִשְׁקְפָה	הַחַלּוֹן	בְּעַד֙	28
kwa–nini	wavu–wa–dirisha	kupitia–	Sisera	mama–wa	na–akalia	alitazama	dirisha	kupitia–	
H4069	H0822	H1157	H5516	H0517	H2980	H8259	H2474	H1157	

מַרְכְּבוֹתָיו׃	פַּעֲמֵי	אֶחֱרוּ	מַדּוּעַ	לָבוֹא	רִכְבּוֹ	בֹּשְׁשׁ
magari–yake	hatua–za	zimechelewa	kwa–nini	kuja	gari–lake	limechelewa
H4818	H6471	H0309	H4069	H0935	H7393	H0954

Aliangalia dirishani - mama yake Sisera aliangalia kupitia kamba na akasema kwa huzuni, 'Kwa nini gari lakelimechelewa kuja? Kwa nini viboko vya farasi vinavyovuta magari yake vimechelewa? '

לָהּ׃	אֲמָרֶיהָ	תָּשִׁיב	הִיא֙	אַף־	תַּעֲנֶינָּה	שָׂרוֹתֶיהָ	חַכְמוֹת	29
kwake	maneno–yake	alijibu	yeye	pia–	walimjibu	wa–mabibi–zake	wenye–hekima	
	H0561	H7725	H1931	H0637		H8282	H2450	

Wafalme wake wenye hekima walijibu, na yeye mwenyewe akajibu jibu lile

שְׁלַל	גֶּבֶר	לְרֹאשׁ	רַחֲמָתַיִם	רַחַם	שָׁלָל	יְחַלְקוּ	יִמְצְאוּ	הֲלֹא	30
nyara–za	mtu	kwa–kila	wawili	msichana	nyara	wakagawana	pata	je–hawaku	
H7998	H1397		H7361		H7998		H4672	H3808	

רִקְמָתַיִם	צֶבַע	רִקְמָה	צְבָעִים	שְׁלַל	לְסִיסְרָא	צְבָעִים	
mbili–za–taraza	rangi	za–tamu	nguo–za–rangi	nyara–za	kwa–Sisera	nguo–za–rangi	
H7553	H6648	H7553	H6648	H7998	H5516	H6648	

שָׁלָל׃	לְצַוְּארֵי
nyara	kwa–shingo–ya
H7998	

'Je, hawakupata na kugawanya nyara? Tumbo, matumbo mawili kwa kila mtu; nyara ya kitambaa kilichofunikwa kwa Sisera, nyara ya kitambaa kilichofunikwa, nguo mbili za rangi iliyofunikwa kwa misumari ya wale waliopora?

כְּצֵאת	וְאֹהֲבָיו	יְהוָה	אוֹיְבֶיךָ	כָּל־	יֹאבְדוּ	כֵּן	31
kama–kutoka–kwa	na–wampendao	Yahwe	adui–zako	adui–zako–wote–	waangamie	hivyo	
H3318	H0157	H3068	H0341	H3605	H0006		

פ	שָׁנָה׃	אַרְבָּעִים	הָאָרֶץ	וַתִּשְׁקֹט	בִּגְבֻרָתוֹ	הַשָּׁמֶשׁ	
¶	arobaini	miaka	nchi	na–ikatulia	katika–nguvu–zake	jua	
	H8141	H0705	H0776	H8252	H1369	H8121	

Naam, adui zako wote wataangamia, Ee Bwana! Lakini marafiki zako watakuwa kama jua wakati linapoongezeka kwa uwezo wake. Na nchi ikawa na amani kwa miaka arobaini.

Chapter 6

יְהוָה	וַיִּתְּנֵם	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיַּעֲשׂוּ	1
Yahwe	na–akawatia	Yahwe	machoni–pa	uovu	Israeli	wana–wa–	na–wakafanya	
H3068	H5414	H3068		H7451	H3478			

שֶׁבַע׃	שֶׁבַע	מִדְיָן	בְּיַד־
saba	miaka	Midiani	mikononi–mwa–
H8141	H7651	H4080	H3027

Wana wa Israeli wakafanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana; naye akawatia mikononi mwa Midiani kwa miaka saba.

מִדְיָן	מִפְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	עַל־	מִדְיָן	יַד־	וַתָּעָז		2
Midiani	kwa–sababu–ya	Israeli	juu–ya–	Midiani	mkono–wa–	na–ukawa–na–nguvu		
H4080	H6440	H3478		H4080	H3027	H5810		

הַמְּעָרוֹת	וְאֶת־	בָּהָרִים	אֲשֶׁר	הַמְּנֻהָרוֹת	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְלָהֶם	עָשׂוּ
mapango	na–	milimani	yaliyo	makimbilio	–	Israeli	wana–wa	kwao	walijitengenezea
H4631	H0853	H2022		H4492	H0853	H3478			

הַמְּצָדוֹת׃	וְאֶת־
ngome	na–
H4679	H0853

Uwezo wa Midiani uliwanyanyasa Israeli. Kwa sababu ya Midiani, watu wa Israeli walitengeneza makao wenyewe kutoka kwenye mabwawa katika milima, mapango, na ngome.

3

וּבְנֵי־	וַעֲמָלֵק	מִדְיָן	וְעָלָה	יִשְׂרָאֵל	זָרַע	אִם־	וְהָיָה
na–wana–wa–	na–Amaleki	Midiani	na–akapanda	Israeli	alipanda	wakati–	na–ikawa
	H6002	H4080	H5927	H3478	H2232		H1961

עָלָיו׃	וְעָלוּ	קֶדֶם
dhidi–yake	na–wakapanda	mashariki
	H5927	

Kisha ikawa kwamba wakati wowote Waisraeli walipopanda mazao yao, Wamidiani na Waamaleki na watu kutoka mashariki waliwavamia Waisraeli.

4

בּוֹאָךְ	עַד־	הָאָרֶץ	יְבוּל	אֶת־	וַיַּשְׁחִיתוּ	עֲלֵיהֶם	וַיַּחֲנוּ	
kufika–kwako	hadi–	nchi	mazao–ya	–	na–wakaharibu	dhidi–yao	na–wakapiga–kambi	
H0935	H5704	H0776	H2981	H0853	H7843		H2583	

וַחֲמוֹר׃	וָשׂוֹר	וְשֶׂה	בְּיִשְׂרָאֵל	מָחְיָה	יַשְׁאִירוּ	וְלֹא־	עַזָּה	
wala–punda	wala–ng'ombe	wala–kondoo	katika–Israeli	chakula	acha	na–hawaku	Gaza	
H2543	H7794	H7716	H3478	H4241	H7604	H3808	H5804	

Waliweza kutengenezajeshi lao juu ya ardhi na kuharibu mazao, mpaka njia ya Gaza. Hawakuacha chakula huko Israeli, wala kondoo wala ng'ombe wala punda.

5

כְּדֵי־	)וּבָאוּ(	]יבאו[	וְאָהֳלֵיהֶם	יַעֲלוּ	וּמִקְנֵיהֶם	הֵם֙	כִּי	
kama–	(na–walikuja)	[walikuja]	na–mahema–yao	walipanda	na–mifugo–yao	wao	kwa–kuwa	
H1767	H0935	H0935	H0168	H5927	H4735	H1992		

בָּאָרֶץ	וַיָּבֹאוּ	מִסְפָּר	אֵין	וְלִגְמַלֵּיהֶם	וְלָהֶם	לָרֹב֙	אַרְבֶּה֙	
nchini	na–wakaingia	hesabu	hapakuwa–na	na–ngamia–zao	na–wao	kwa–wingi	nzige	
H0776	H0935	H4557	H0369	H1581		H7230	H0697	

לְשַׁחֲתָהּ׃
kuiharibu
H7843

Kila wakati wao na mifugo yao na mahema walipokuja, walikuja kama kundi la nzige, na haikuwezekana kuhesabu watu au ngamia zao. Walivamia ardhi ili kuiharibu.

6

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּזְעֲקוּ	מִדְיָן	מִפְּנֵי	מְאֹד	יִשְׂרָאֵל	וַיִּדַּל	
Israeli	wana–wa–	na–wakamlilia	Midiani	kwa–sababu–ya	sana	Israeli	na–wakadhoofu	
H3478		H2199	H4080	H6440	H3966	H3478	H1809	

פ	יְהוָה׃	אֶל־	
¶	Yahwe	kwa–	
	H3068	H0413	

Midiani iliwadhoofisha Waisraeli sana mpaka watu wa Israeli wakamwita Bwana.

7

אֹדוֹת	עַל	יְהוָה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיְעַקּוּ	כִּי־	וַיְהִי	
jambo–la	kwa–sababu–ya	Yahwe	kwa–	Israeli	wana–wa–	walimlilia	wakati–	na–ikawa	
H0182		H3068	H0413	H3478		H2199		H1961	

מִדְיָן׃
Midiani
H4080

Watu wa Israeli walipomwomba Bwana kwa sababu ya Midiani,

8

כֹּה־ hivyo- H3541 | לָהֶם wao H0559 | וַיֹּאמֶר na-akawaambia H0559 | יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 | בְּנֵי wana-wa H0413 | אֱל־ kwa- H5030 | נָבִיא nabii H0376 | אִישׁ mtu H3068 | יְהוָה Yahwe H7971 | וַיִּשְׁלָח na-akatuma

וָאֶצִיא na-nikawatoa H3318 | מִמִּצְרַיִם kutoka-Misri H4714 | אֶתְכֶם ninyi H0853 | הֶעֱלֵיתִי niliwapandisha H5927 | אָנֹכִי mimi H0595 | יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 | אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430 | וַיהוָה Yahwe H3068 | אָמַר amesema H0559

עֲבָדִים׃ utumwa H5650 | מִבֵּית kutoka-nyumba-ya | אֶתְכֶם ninyi H0853

Bwana alimtuma nabii kwa wana wa Israeli. Nabii akawaambia, Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi, Nimekuleta kutoka Misri; Nilikutoa nje ya nyumba ya utumwa.

9

כָּל־ wote-wa- H3605 | וּמִיַּד na-kutoka-mikononi-mwa H3027 | מִצְרַיִם Misri H4713 | מִיַּד kutoka-mikononi-mwa H3027 | אֶתְכֶם ninyi H0853 | וָאַצֵּל na-nikawaokoa H5337

אַרְצָם׃ nchi-yao H0776 | אֶת־ – H0853 | לָכֶם ninyi | וָאֶתְּנָה na-nikawapa H5414 | מִפְּנֵיכֶם mbele-yenu H6440 | אוֹתָם wao H0853 | וָאֲנַרֵּשׁ na-nikawafukuza H1644 | לְחֲצֵיכֶם waliowabana H3905

Naliwaokoa kutoka kwenye mikono ya Wamisri, na kutoka kwenye mkono wa wote waliokuwa wakikunyanyasa. Niliwafukuza mbele yenu, na nimewapa nchi yao.

10

אֱלֹהֵי miungu-ya H0430 | אֶת־ – H0853 | תִּירְאוּ ogope H3372 | לֹא msi H3808 | אֱלֹהֵיכֶם Mungu-wenu H0430 | יְהוָה Yahwe H3068 | אֲנִי mimi H0589 | לָכֶם ninyi | וָאֹמְרָה na-nikawaambia H0559

פ ¶ בְקוֹלִי׃ sauti-yangu | שִׁמַעְתֶּם sikiliza H8085 | וְלֹא na-hamku H3808 | בְּאַרְצָם katika-nchi-yao H0776 | יוֹשְׁבִים mnakaa H3427 | אַתֶּם ninyi | אֲשֶׁר ambao | הָאֱמֹרִי Waamori H0567

Niliwaambia, “Mimi ndimi Bwana, Mungu wenu; Nimewaamuru msiabudu miungu ya Waamori, ambao mnaishi katika nchi yao. Lakini hamkuitii sauti yangu.”

11

בְּעָפְרָה katika-Ofra H6084 | אֲשֶׁר ulio | הָאֵלָה mti-wa-mwaloni H0424 | תָּחַת chini-ya H8478 | וַיֵּשֶׁב na-akakaa H3427 | יְהוָה Yahwe H3068 | מַלְאַךְ malaika-wa H4397 | וַיָּבֹא na-akaja H0935

חִטִּים ngano H2406 | חֹבֶטֶת alipura H2251 | בְּנוֹ mwana-wake | וְגִדְעוֹן na-Gideoni H1439 | הָעֶזְרִיאֲבִי Mwabiezeri H0033 | לְיוֹאָשׁ wa-Yoashi H3101 | אֲשֶׁר ambao

מִדְיָן׃ Midiani H4080 | מִפְּנֵי kutoka-kwa H6440 | לְהָנִיס kuficha H5127 | בַּגַּת katika-shinikizo-la-divai H1660

Basi malaika wa Bwana akaja na kukaa chini ya mwaloni huko Ofra, uliokuwa wa Yoashi (Mwabiyezeri), wakati Gidioni, mwana wa Yoashi, akitenganisha ngano katika sakafu, katika kikapu cha divai-kuificha toka kwa Wamidiani.

12

עִמָּךְ pamoja-nawe | יְהוָה Yahwe H3068 | אֵלָיו yeye H0413 | וַיֹּאמֶר na-akamwambia H0559 | יְהוָה Yahwe H3068 | מַלְאַךְ malaika-wa H4397 | אֵלָיו kwake H0413 | וַיֵּרָא na-akamtokea H7200

הֶחָיִל׃ wa-nguvu H2428 | גִּבּוֹר shujaa H1368

Malaika wa Bwana akamtokea, akamwambia, Bwana yu pamoja nanyi, mpiganaji mwenye nguvu!

13 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו גִּדְעוֹן֮ בִּ֣י אֲדֹנָי֒ יְהוָה֮ וְיֵ֣שׁ עִמָּ֣נוּ
na-akamwambia yeye Gideoni tafadhali bwana-wangu Yahwe na-ikiwa pamoja-nasi
H0559 H0413 H1439 H0994 H0113 H3068 H3426

וְלָמָ֗ה נִמְצָאַתְנוּ֮ כָּל־ זֹאת֒ וְאַיֵּ֣ה כָל־ נִפְלְאֹתָיו֮ אֲשֶׁר֒
na-kwa-nini yametupata yote-ya- haya zote-za- miujiza-yake ambayo
H4100 H4672 H3605 H2063 H3605 H0346 H6381

וְעַתָּה֮ יְהוָה֒ הֶעֱלָנוּ֮ מִמִּצְרַיִם֒ הֲלֹא֮ לֵאמֹר֒ אֲבוֹתֵ֣ינוּ לָ֗נוּ סְפְּרוּ־
na-sasa Yahwe alitupandisha kutoka-Misri je-haku kusema baba-zetu sisi walituambia-
H6258 H3068 H5927 H4714 H3808 H0559 H0001

מִדְיָן׃ בְּכַף־ וַיִּתְּנֵ֣נוּ יְהוָה֮ נְטָשָׁנוּ֒
Midiani mkononi-mwa- na-akatutia Yahwe ametuacha
H4080 H3709 H5414 H3068 H5203

Gideoni akamwambia, Oo, bwana wangu, ikiwa Bwana yu pamoja nasi, kwa nini basi yote haya yanatupata? Je, yako wapi matendo yake yote mazuri ambayo baba zetu walituambia, waliposema, 'Je! si Bwana aliyetukomboa kutoka Misri?' Lakini sasa Bwana ametuacha na kututia mikononi mwa Midiani. '

14 וַיִּפֶן֩ אֵלָ֨יו יְהוָ֜ה וַיֹּ֣אמֶר לֶךְ֮ בְּכֹחֲךָ֣ זֶה֮ וְהוֹשַׁעְתָּ֒
na-akamgeukia na-akasema nenda kwa-nguvu-zako hizi na-uwaokoe
H6437 H0559 H3212 H3068 H0413 H2088 H3467

שְׁלַחְתִּיךְ׃ הֲלֹא֮ מִדְיָן֒ מִכַּף֮ יִשְׂרָאֵל֒ אֶת־
nimekutuma je-si Midiani kutoka-mkononi-mwa Israeli –
H7971 H3808 H4080 H3709 H3478 H0853

Bwana akamtazama na kusema, “Nenda katika nguvu uliyo nayo tayari. Uiokoe Israeli kutoka mkononi wa Midiani. Je, sikukutuma?”

15 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו יְהוָה֮ בִּ֣י אֲדֹנָי֒ בַּמֶּ֗ה אוֹשִׁ֣יעַ יִשְׂרָאֵל֮ אֶת־ הִנֵּה֒
na-akamwambia yeye Bwana tafadhali kwa-nini nitawaokoa Israeli – tazama
H0559 H0413 H0136 H0994 H4100 H3467 H3478 H0853 H2009

אָבִי׃ בְּבֵית֮ הַצָּעִיר֒ וְאָנֹכִי֮ בִּמְנַשֶּׁה֒ הַדַּל֮ אַלְפִּי֒
baba-yangu katika-nyumba-ya mdogo na-mimi katika-Manase dhaifu ukoo-wangu
H0001 H6810 H0595 H4519 H1800 H0504

Gideoni akamwambia, “Tafadhali, Bwana, nawezeje kuwaokoa Israeli? Angalia, familia yangu ni dhaifu zaidi katika Manase, na mimi si muhimu katika nyumba ya baba yangu.”

16 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו יְהוָה֮ כִּ֣י אֶֽהְיֶה֮ עִמָּךְ֒ וְהִכִּיתָ֣ אֶת־
na-akamwambia yeye Yahwe kwa-kuwa nitakuwa pamoja-nawe na-utawapiga –
H0559 H0413 H3068 H1961 H0853 H5221

אֶחָד׃ כְּאִ֣ישׁ מִדְיָן֒
mmoja kama-mtu Midiani
H0259 H0376 H4080

Bwana akamwambia, “Nitakuwa pamoja nawe, nawe utalishinda jeshi lote la Midiani kama mtu mmoja.”

17 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו יְהוָה֮ אִם־ נָ֣א תָמָ֣אתִי֮ חֵן֒ בְּעֵינֶ֗יךָ וְעָשִׂ֣יתָ
na-akamwambia yeye Yahwe ikiwa- tafadhali nimepata neema machoni-pako na-unifanyie
H0559 H0413 H3068 H0518 H4994 H4672 H2580 H6213

עִמִּי׃ מְדַבֵּ֣ר שָׁאַתָּה֮ אוֹת֒ לִ֗י
nami unazungumza kwamba-wewe ishara mimi
H1696 H0226

Gideoni akamwambia, “Ikiwa unapendezwa na mimi, nipe basi ishara kwamba wewe ndio unenena nami.

18

אֵת־	וְהָצֵאתִי	אֵלֶיךָ	בֹּאִי	עַד־	מִזֶּה	תָּמֵשׁ	נָא	אַל־
–	na–nilete	kwako	kurudi–kwangu	hadi–	kutoka–hapa	ondoke	tafadhali	usi
H0853	H3318	H0413	H0935	H5704	H2088	H4185	H4994	H0408

שׁוּבֶךָ׃	עַד	אֲשֻׁב	אֲנֹכִי	וַיֹּאמַר	לְפָנֶיךָ	וְהַנַּחְתִּי	מִנְחָתִי
kurudi–kwako	hadi	nitakaa	mimi	na–akasema	mbele–yako	na–niiweke	sadaka–yangu
H7725	H5704	H3427	H0595	H0559	H6440	H3240	H4503

Tafadhali, usiondoke hapa, mpaka nitakapokuja kwako na kuleta zawadi yangu na kuiweka mbele yako.” Bwana akasema, “Nitasubiri mpaka utakaporudi.”

19

עֲדֵ֫י	וְאֵיפַת־	עִזִּים	גְּדִי־	וַיַּעַשׂ	בָּא	וְגִדְעוֹן
unga	na–efa–ya–	mbuzi	mwana–mbuzi–wa–	na–akaandaa	akaingia	na–Gideoni
H7058	H0374	H5795	H1423		H0935	H1439

בַּפָּרוּר	שָׂם	וְהַמָּרָק	בַּסִּל	שָׂם	הַבָּשָׂר	מַצּוֹת
chunguini	aliuweka	na–mchuzi	kaputini	aliiweka	nyama	mikate–isiyotiwa–chachu
H6517		H4839	H5536		H1320	H4682

ס	וַיִּבָּשׁ׃	הָאֵלָה	תָּחַת	אֶל־	אֵלָיו	וַיֹּצֵא
§	na–akakabidhi	mti–wa–mwaloni	chini–ya	kwa–	yeye	na–akamletea
	H5066	H0424	H8478	H0413	H0413	H3318

Gideoni akaenda, akaandaa mwana mbuzi, na efa moja ya unga akafanya mikate isiyotiwa chachu. Akaiweka nyama hiyo katika kikapu, na akaweka mchuzi ndani ya sufuria na kuviletea chini ya mti wa mwaloni, akavitowa.

20

וְאֶת־	הַבָּשָׂר	אֶת־	קֹחַ	הָאֱלֹהִים	מַלְאַךְ	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
na–	nyama	–	chukua	Mungu	malaika–wa	yeye	na–akamwambia
H0853	H1320	H0853	H3947	H0430	H4397	H0413	H0559

שְׂפוֹךְ	הַמָּרָק	וְאֶת־	הַלָּז	הַסֶּלַע	אֶל־	וְהַנַּח	הַמַּצּוֹת
umwage	mchuzi	na–	huu	mwamba	juu–ya–	na–uweke	mikate–isiyotiwa–chachu
H8210	H4839	H0853	H1975	H5553	H0413	H3240	H4682

כֵּן׃	וַיַּעַשׂ
hivyo	na–akafanya

Malaika wa Mungu akamwambia, “Chukua nyama na mikate isiyotiwa chachu, ukaweke juu ya mwamba huu, ukamwage mchuzi juu yake.” Gideoni akafanya hivyo.

21

בְּיָדוֹ	אֲשֶׁר	הַמִּשְׁעֶנֶת	קְצֵה	אֶת־	יְהוָה	מַלְאַךְ	וַיִּשְׁלַח
mkononi–mwake	iliyokuwa	fimbo	ncha–ya	–	Yahwe	malaika–wa	na–akanyoosha
H3027				H0853	H3068	H4397	H7971

הַצּוּר	מִן־	הָאֵשׁ	וַתַּעַל	וּבַמַּצּוֹת	בַּבָּשָׂר	וַיִּגַּע
mwamba	kutoka–	moto	na–ukapanda	na–mikate–isiyotiwa–chachu	nyama	na–akagusa
H6697		H0784	H5927	H4682	H1320	H5060

הָלַךְ	יְהוָה	וּמַלְאַךְ	הַמַּצּוֹת	וְאֶת־	הַבָּשָׂר	אֶת־	וַתֹּאכַל
akaondoka	Yahwe	na–malaika–wa	mikate–isiyotiwa–chachu	na–	nyama	–	na–ukala
H1980	H3068	H4397	H4682	H0853	H1320	H0853	H0398

מֵעֵינָיו׃
machoni–pake

Kisha malaika wa Bwana akashika ncha ya fimbo mkononi mwake. Kwa hiyo akagusa nyama na mikate isiyotiwa chachu; moto ukatoka nje ya mwamba, ukateketeza nyama na mikate isiyotiwa chachu. Kisha malaika wa Bwana akaenda, na Gideoni hakuweza kumwona tena.

22 וַיַּ֣רְא גִּדְעוֹן֮ כִּי־מַלְאַ֣ךְ יְהוָה֒ הֽוּא׃ וַיֹּ֤אמֶר גִּדְעוֹן֙ אֲהָהּ֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה כִּ֥י עַל־כֵּ֖ן רָאִ֑יתִי מַלְאַ֥ךְ יְהוָ֖ה פָּנִֽים׃ אֶל־פָּנִֽים׃

na-akaona Gideoni na-akasema § alikuwa Yahwe malaika-wa kwamba- Gideoni na-akaona
H7200 H1439 H0559 § H1931 H3068 H4397 H3588 H1439 H7200

ole Bwana Yahwe nimeona hivyo kwa-sababu- kwa-sababu- Yahwe malaika-wa Yahwe uso
H0162 H0136 H3069 H7200 H3588 H4397 H3068 H6440

kwa- uso
H0413 H6440

Gideoni alielewa kuwa yule alikuwa malaika wa Bwana. Gideoni akasema, “Ewe Bwana MUNGU! Kwa maana nimemwona malaika wa Bwana uso kwa uso!”

23 וַיֹּ֣אמֶר לוֹ֮ יְהוָה֒ שָׁל֣וֹם לְךָ֔ אַל־תִּירָ֖א לֹ֣א תָמֽוּת׃

na-akamwambia yeye Yahwe amani kwako usi- ogope huta kufa
H0559 H3588 H3068 H7965 H3588 H0408 H3372 H3808 H4191

Bwana akamwambia, “Amani iwe kwako! Usiogope, huwezi kufa.”

24 וַיִּבֶן־שָׁ֣ם גִּדְעוֹן֮ מִזְבֵּ֣חַ לַיהוָה֒ וַיִּקְרָא־ל֣וֹ יְהוָ֔ה שָׁל֖וֹם עַ֣ד הֵ֑נָּה הַיּ֗וֹם עוֹדֶ֙נּוּ֙ בְּעָפְרַ֣ת הָֽעֶזְרִ֔י׃ פ ¶

na-akajenga huko Gideoni madhabahu kwa-Yahwe na-akaiita- hiyo Yahwe Amani hadi
H1129 H8033 H1439 H4196 H3068 H7121 H3588 H3068 H7965 H5704

siku hii bado-iko katika-Ofra ya-Mwabiezeri
H3117 H2088 H5750 H6084 H0033

Basi Gideoni akamjengea Bwana madhabahu huko. Aliiita, “Bwana ni Amani.” Hadi leo bado iko katika Ofra ya jamaa ya Waabiezeri.

25 וַיְהִי֮ בַּלַּ֣יְלָה הַה֣וּא֒ וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ יְהוָ֔ה קַ֚ח אֶת־פַּ֣ר אָבִ֔יךָ וְשׁ֖וֹר שֵׁ֣נִי שֶׁ֣בַע שָׁנִ֑ים וְהָרַסְתָּ֗ אֶת־מִזְבַּ֤ח הַבַּ֙עַל֙ אֲשֶׁר־לְאָבִ֔יךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָ֖ה אֲשֶׁ֥ר עָלָ֖יו תִּכְרֹֽת׃

na-ikawa usiku ule na-akamwambia yeye Yahwe kuchukua – fahali- ng'ombe
H1961 H3915 H1931 H0559 H3588 H3068 H3947 H0853 H6499 H7794

aliye wa-baba-yako wa-pili na-fahali mwenye-miaka saba na-ubomoe –
H0001 H8145 H6499 H7651 H8141 H2040 H0853

aliyo- baba-yako ya-baba-yako na- Ashera juu-yake uikate
H0001 H0853 H0842 iliyo- H0001 Baali H1196 madhabahu-ya H4196

Usiku huo, Bwana akamwambia, “Twaa ng'ombe wa baba yako, na ng'ombe wa pili wa umri wa miaka saba, ukaondoe madhabahu ya Baali, ambayo ni ya baba yako, na kukata Ashera iliyo karibu nayo.

26 וּבָנִ֣יתָ לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֣יךָ מִזְבֵּ֣חַ בְּרֹ֣אשׁ הַמָּעוֹז֮ הַזֶּה֒ עַל־רֹ֣אשׁ הַֽמַּעֲרָכָ֣ה הָעֹלָ֗ה וְלָקַחְתָּ֙ אֶת־הַפַּ֣ר הַשֵּׁנִ֔י וְהַעֲלִ֥יתָ עֹלַ֖ת בַּמַּעֲרֶ֣כֶת עֵצֵ֥י הָאֲשֵׁרָ֖ה אֲשֶׁ֣ר תִּכְרֹֽת׃

na-ujenge na-umtoe wa-pili fahali – na-umchukue katika-mpangilio sadaka-ya-kuteketezwa
H1129 H5927 H8145 H6499 H0853 H3947 H4634

utaikata ambayo Ashera kwa-kuni-za
H3772 H0842 H6086

Jenga madhabahu kwa Bwana, Mungu wako juu ya mahali pa kukimbilia, na kuijenga njia sahihi. Toa ng'ombe ya pili kama sadaka ya kuteketezwa, ukitumia kuni kutoka Ashera uliyoikata. '

27

כַּאֲשֶׁר	וַיַּעַשׂ	מֵעֲבָדָיו	אֲנָשִׁים	עֶשְׂרָה	גִּדְעוֹן	וַיִּקַּח
kama	na–akafanya	kutoka–kwa–watumishi–wake	watu	kumi	Gideoni	na–akachukua
		H5650	H0376	H6235	H1439	H3947

אָבִיו	בֵּית	אֶת־	יָרֵא	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי	יְהוָה	אֵלָיו	דִּבֶּר
baba–yake	nyumba–ya	–	aliogopa	kwa–sababu	na–ikawa	Yahwe	kwake	alivyosema
H0001		H0853	H3372		H1961	H3068	H0413	H1696

לָיְלָה׃	וַיַּעַשׂ	יוֹמָם	מִעֲשׂוֹת	הָעִיר	אַנְשֵׁי	וְאֶת־
usiku	na–akafanya	mchana	kufanya	mji	watu–wa	na–
H3915		H3119			H0376	H0853

Gideoni akachukua watumishi wake kumi na kufanya kama Bwana alivyomwambia. Lakini kwa sababu aliogopa sana watu wa nyumba ya baba yake na watu wa mji hakufanya hivyo wakati wa mchana, alifanya hivyo usiku.

28

מִזְבַּח	נִתַּץ	וְהִנֵּה	בַּבֹּקֶר	הָעִיר	אַנְשֵׁי	וַיַּשְׁכִּימוּ
madhabahu–ya	imebomolewa	na–tazama	asubuhi	mji	watu–wa	na–walipoamka–mapema
H4196	H5422	H2009	H1242		H0376	H7925

הָעֲלָה	הַשֵּׁנִי	הַפָּר	וְאֵת	כֻּרְתָה	עָלָיו	אֲשֶׁר־	וְהָאֲשֵׁרָה	הַבַּעַל
ametolewa–sadaka	wa–pili	fahali	na–	imekatwa	juu–yake	iliyokuwa–	na–Ashera	Baali
H5927	H8145	H6499	H0853	H3772			H0842	

הַבָּנוּי׃	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	
iliyojengwa	madhabahu	juu–ya–	
H1129	H4196		

Asubuhi wakati watu wa mji walipoamka, madhabahu ya Baali imebomolewa, na Ashera iliyokuwa karibu nayo imekatwa, na ng'ombe wa pili ametolewa sadaka kwenye madhabahu iliyojengwa.

29

וַיִּדְרְשׁוּ	הַזֶּה	הַדָּבָר	עָשָׂה	מִי	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	וַיֹּאמְרוּ
na–wakauliza	hili	jambo	amefanya	nani	jirani–yake	kwa–	kila–mtu	na–wakasemezana
H1875	H2088	H1697		H4310	H7453	H0413	H0376	H0559

הַזֶּה׃	הַדָּבָר	עָשָׂה	יוֹאָשׁ	בֶּן־	גִּדְעוֹן	וַיֹּאמְרוּ	וַיְבַקְּשׁוּ
hili	jambo	amefanya	Yoashi	mwana–wa–	Gideoni	na–wakasema	na–wakatafuta
H2088	H1697		H3101		H1439	H0559	H1245

Watu wa mji wakaambiana, “Ni nani aliyefanya jambo hili?” Walipokuwa wakiongea na wengine na kutafuta majibu, wakasema, 'Gidioni mwana wa Yoashi amefanya jambo hili.”

30

כִּי	וְיָמֹת	בִּנְךָ	אֶת־	הוֹצֵא	יוֹאָשׁ	אֶל־	הָעִיר	אַנְשֵׁי	וַיֹּאמְרוּ
kwa–kuwa	na–afe	mwanao	–	mtoe	Yoashi	kwa–	mji	watu–wa	na–wakasema
	H4191		H0853	H3318	H3101	H0413		H0376	H0559

עָלָיו׃	אֲשֶׁר־	הָאֲשֵׁרָה	כָּרַת	וְכִי	הַבַּעַל	מִזְבַּח	אֶת־	נָתַץ
juu–yake	iliyokuwa–	Ashera	amekata	na–kwa–kuwa	Baali	madhabahu–ya	–	amebomoa
		H0842	H3772			H4196	H0853	H5422

Ndipo watu wa mji wakamwambia Yoashi, “Mtoe mtoto wako ili afe, kwa sababu ameibomoa madhabahu ya Baali, na kwa sababu ameikata Ashera karibu nayo.”

31 וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־אֲשֶׁר־עָמְדוּ עָלָיו הַאַתֶּם תְּרִיבוּן לַבַּעַל אִם־אַתֶּם תוֹשִׁיעוּן אִישׁ יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד־בֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא כִּי־נָתַץ אִישׁ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃

na-akasema Yoashi kwa-wote waliokuwa-wamesimama dhidi-yake je-ninyi mtaitetea Baali au-ninyi mtamwokoa yeye mtamtetea yeyote-ambaye atauawa kabla-ya-asubuhi ikiwa-mungu ajitetee mwenyewe kwa-sababu amebomoa madhabahu yake.

Yoashi akawaambia wote waliompinga, “Je, ninyi mtamsihi Baali? Je, mtamuokoa? Mtu yeyote atakayemtetea, basi atauawa asubuhi hii. Ikiwa Baali ni mungu, basi atajitetea mwenyewe wakati mtu anaibomoa madhabahu yake.”

32 וַיִּקְרָא־לוֹ בַּיּוֹם־הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר יְרֻבַּעַל בּוֹ כִּי־נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃ פ

na-akamwita-yeye siku-ile Yerub-Baali kusema Baali-ajitetee dhidi-yake kwa-sababu amebomoa madhabahu yake. ¶

Kwa hiyo siku hiyo wakamwita Gideoni “Yerubaali,” kwa sababu alisema, “Baali ajijitetee dhidi yake,” kwa sababu Gidioni alivunja madhabahu ya Baali.

33 וְכָל־בְּנֵי־מִדְיָן וְעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃

na-wote-wa-Midiani na-Amaleki na-wana-wa-mashariki walikusanyika pamoja na-wakavuka na-wakapiga-kambi katika-Bonde-la Yezreeli.

Basi Wamidiani wote, Waamaleki, na watu wa mashariki walikusanyika pamoja. Wakavuka Yordani na wakapanga katika bonde la Yezreeli.

34 וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה אֶת־גִּדְעוֹן וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃

na-Roho-wa Yahwe akamvika Gideoni –alituma tarumbeta na-akapiga na-wakaitwa Abiezeri nyuma-yake.

Lakini Roho wa Bwana akaja juu ya Gideoni. Gideoni akapiga tarumbeta, akawaita jamaa ya Abiezeri, ili wapate kumfuata.

35 וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם־הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלוּן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃

na-wajumbe alituma katika-wote-wa-Manase na-wakaitwa pia-wao nyuma-yake na-wajumbe alituma katika-Asheri katika-Zebuluni na-katika-Naftali na-wakapanda kuwalaki

Aliwatuma wajumbe wote katika Manase, na wao pia, waliitwa nje kumfuata. Naye akatuma wajumbe kwa Asheri, na Zabuloni, na Naftali; nao wakaenda kumlaki.

36

אֶת־	בְּיָדִי	מוֹשִׁיעַ	יֶשְׁךָ֣	אִם־	הָאֱלֹהִים	אֶל־	גִּדְעוֹן	וַיֹּאמֶר
–	kwa–mkono–wangu	mwokozi	utawaokoa	ikiwa–	Mungu	kwa–	Gideoni	na–akasema
H0853	H3027	H3467	H3426		H0430	H0413	H1439	H0559

דִּבַּרְתָּ׃	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל
ulivyosema	kama	Israeli
H1696		H3478

Gideoni akamwambia Mungu, “Ikiwa ungependa kunitumia kuokoa Israeli, kama ulivyosema,

37

יְהֹוָה	טַל֙	אִם	בַּגֶּרֶן	הַצֶּמֶר	גִּזַּת	אֶת־	מַצִּיג	אָנֹכִי	הִנֵּה
utakuwa	umande	ikiwa	uwanjani	kondoo	manyoya–ya	–	ninaweka	mimi	tazama
H1961	H2919		H1637	H6785	H1492	H0853	H3322	H0595	H2009

כִּי־	וְיָדַעְתִּי	חֹרֶב	הָאָרֶץ	כָּל־	וְעַל־	לְבַדָּהּ	הַגִּזָּה	עַל־
kwamba–	na–nitajua	kavu	nchi	yote–ya–	na–juu–ya–	peke–yake	manyoya	juu–ya–
	H3045		H0776	H3605		H0905	H1492	

דִּבַּרְתָּ׃	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	בְּיָדִי	תּוֹשִׁיעַ
ulivyosema	kama	Israeli	–	kwa–mkono–wangu	utaokoa
H1696		H3478	H0853	H3027	H3467

tazameni, ninaweka ngozi ya samazi kwenye sakafu. Ikiwa kuna umande tu juu ya ngozi, na ni kavu duniani, basi nitajua kwamba utanitumia kuokoa Israeli, kama ulivyosema.”

38

הַגִּזָּה	אֶת־	וַיָּזַר	מְמָחֳרָת	וַיַּשְׁכֵּם֙	כֵּן	וַיְהִי־	
manyoya	–	na–akakamua	kesho–yake	na–alipoamka–mapema	hivyo	na–ikawa–	
H1492	H0853	H2115	H4283	H7925		H1961	

מָּיִם׃	הַסָּפֶל	מִלְּוֹא	הַגִּזָּה	מִן־	טַל֙	וַיָּמֶץ	
maji	bakuli	bakuli–lililojaa	manyoya	kutoka–	umande	na–akakamua	
H4325	H5602	H4393	H1492		H2919	H4680	

Hivi ndivyo ilivyotokea-Gideoni aliamka mapama asubuhi, akaikamua ngozi hiyo, na akatoa umande kwenye ngozi, wa kutosha kujaza bakuli kwa maji.

39

וַאֲדַבְּרָה	בִּי	אַפְּךָ֣	יֶחַר	אַל־	הָאֱלֹהִים	אֶל־	גִּדְעוֹן֙	וַיֹּאמֶר	
na–niseme	dhidi–yangu	hasira–yako	waka	isi	Mungu	kwa–	Gideoni	na–akasema	
H1696		H0639	H2734	H0408	H0430	H0413	H1439	H0559	

חֹרֶב	נָּא	יְהִי־	בַּגִּזָּה	הַפַּעַם֙	רַק־	נָּא־	אֲנַסֶּה	הַפָּעַם	אַךְ
kavu	tafadhali	iwe–	kwa–manyoya	mara–hii	tu–	tafadhali–	nijaribu	mara–hii	tu
	H4994	H1961	H1492	H6471	H7535	H4994	H5254	H6471	H0389

טָל׃	יְהִי־	הָאָרֶץ	כָּל־	וְעַל־	לְבַדָּהּ	הַגִּזָּה֙	אֶל־	
umande	iwe–	nchi	yote–ya–	na–juu–ya–	peke–yake	manyoya	juu–ya–	
H2919	H1961	H0776	H3605		H0905	H1492	H0413	

Gideoni akamwambia Mungu, 'Usinikasirikie, nitasema tena kwa mara nyingine. Tafadhali niruhusu nijaribu tena kwa kutumia ngozi. Wakati huu uifanye kavu, na iwe na umande juu ya ardhi yote kuzunguka.

40

לְבַדָּהּ	הַגִּזָּה֙	אֶל־	חֹרֶב	וַיְהִי־	הַהִוא֙	בַּלַּיְלָה	כֵּן	אֱלֹהִים	וַיַּעַשׂ
peke–yake	manyoya	juu–ya–	kavu	na–ikawa–	ule	usiku	hivyo	Mungu	na–akafanya
H0905	H1492	H0413		H1961	H1931	H3915		H0430	

פ	טָל׃	הָיָה	הָאָרֶץ	כָּל־	וְעַל־	
¶	umande	kulikuwa–na	nchi	yote–ya–	na–juu–ya–	
	H2919	H1961	H0776	H3605		

Mungu alifanya kile alichoomba usiku huo. Ngozi ilikuwa kavu, na kulikuwa na umande katika ardhi yote iliyozunguka.

Chapter 7

1 וַיַּשְׁכֵּם יְרֻבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל־ הָעָם אֲשֶׁר
na–alipoamka–mapema Yerub-Baali yeye Gideoni na–wote–wa– watu waliokuwa
H7925 H3378 H1931 H1439 H3605 H5878

עִמּוֹ וַיַּחֲנוּ עַל־ מִדְיָן וּמַחֲנֵה חֲרֹדִעֵין
pamoja–naye na–wakapiga–kambi karibu–na– Chemchemi–ya–Harodi na–kambi–ya Midiani
H0854 H2583 H5878 H4264 H4080

בָּעֵמֶק׃ הַמּוֹרֶה מִגִּבְעַת מִצָּפוֹן לוֹ׳ הָיָה־
bondeni More kutoka–kilima–cha kaskazini kwake ilikuwa–
H6010 H4176 H1389 H6828 H1961

Ndipo Yerubaali (yaani Gideoni) akainuka mapema, na watu wote waliokuwa pamoja naye, wakaweka kambi kando ya chemchemi ya Harodi. Kambi ya Midiani ilikuwa kaskazini mwao katika bonde karibu na kilima cha More.

2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתְּךָ מִתֵּתִי
na–akasema Yahwe kwa– Gideoni wengi watu walioko pamoja–nawe kutoa–kwangu
H0559 H3068 H0413 H1439 H7227 H5971 H0854 H5414

לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל עָלַי יִתְפָּאֵר אֹמֶר פֶּן־ בְּיָדָם מִכּוֹנְנִי–מְוָעוֹ מִדְיָן אֶת־
kusema Israeli dhidi–yangu akajisifu asije– mikononi–mwao Midiani –
H0559 H3478 H5921 H6286 H6435 H3027 H4080 H0853

לִי׃ הוֹשִׁיעָה
mwenyewe umeniokoa
H3467

Bwana akamwambia Gideoni, Kuna askari wengi sana kwa mimi kukupa ushindi juu ya Wamidiani, ili Waisraeli wasijisifu juu yangu, wakisema, 'Nguvu zetu zimetuokoa'.

3 וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־ יָרֵא
na–sasa na–tangaza tafadhali masikioni–mwa watu kusema yeyote–ambaye– anaogopa
H6258 H7121 H5354 H0241 H5971 H0559 H4310 H3373

וְחָרֵד יָשֹׁב וְיִצְפֹּר מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־
na–anatetemeka arudi na–aondoke kutoka–Mlima–wa Gileadi na–wakarudi kutoka–kwa–
H2730 H7725 H6852 H2022 H1568 H7725 H4480

וְעֶשְׂרִים הָעָם מֵאָה אֶלֶף וְשִׁבְעַת וַעֲשֶׂרֶת אֶלֶף נִשְׁאָרוּ׃ אֲלָפִים ס
ishirini watu elfu na–mbili elfu na–elfu kumi walibaki §
H6242 H5971 H505 H8147 H505 H6235 H505 H7604

Basi, tangaza masikioni mwa watu, ukisema, Yeyote anayeogopa, anayetetemeka, arudi na atoke katika mlima Gileadi. 'Basi, watu elfu ishirini na mbili wakaondoka, na elfu kumi wakabaki.

4

אֶל־ kwa- H0413
אוֹתָם wao H0853
הוֹלֵךְ walete-chini H3381
רָבִּ ni-wengi
הָעָם watu
עוֹד bado H5750
גִּדְעוֹן Gideoni H1439
אֶל־ kwa- H0413
יְהוָה Yahwe H3068
וַיֹּאמֶר na-akasema H0559

וְזֶה huyu H2088
אֵלֶיךָ wewe H0413
אֹמַר nitamwambia H0559
אֲשֶׁר yeyote-ambaye
וְהָיָה na-itakuwa H1961
שָׁם huko H8033
לְךָ kwako
וְאֶצְרְפֵנּוּ na-nitawapima H6884
הַמַּיִם maji H4325

אֵלֶיךָ wewe H0413
אֹמַר nitamwambia H0559
אֲשֶׁר־ ambaye- H0834
וְכֹל na-kila H3605
אִתְּךָ pamoja-nawe H0854
יֵלֵךְ ataenda H3212
הוּא yeye H1931
אִתְּךָ pamoja-nawe H0854
יֵלֵךְ ataenda H3212

יֵלֵךְ׃ ende H3212
לֹא hata H3808
הוּא yeye H1931
עִמָּךְ pamoja-nawe
יֵלֵךְ ende H3212
לֹא־ asi H3808
זֶה huyu H2088

Bwana akamwambia Gideoni, 'Watu bado ni wengi sana. Wapeleke chini kwenye maji, na nitafanya idadi yao iwe ndogo kwa ajili yako. Kama nikisema, 'Huyu atakwenda pamoja nawe,' atakwenda pamoja nawe; lakini kama nikisema, 'Huyu hawezi kwenda pamoja nawe,' hatakwenda. '

5

גִּדְעוֹן Gideoni H1439
אֶל־ kwa- H0413
יְהוָה Yahwe H3068
וַיֹּאמֶר na-akasema H0559
ס §
הַמַּיִם maji H4325
אֶל־ kwa- H0413
הָעָם watu
אֶת־ - H0853
וַיְּרֵד na-akawaleta-chini H3381

יָלַק anavyoramba
כַּאֲשֶׁר kama
הַמַּיִם maji H4325
מִן־ kutoka-
בִּלְשׁוֹנוֹ kwa-ulimi-wake H3956
יָלֹק atakayeramba H3952
אֲשֶׁר־ atakayeramba-
כָּל kila H3605

בִּרְכָּיו magoti-yake H1290
עַל־ juu-ya-
יִכְרַע piga-magoti H3766
אֲשֶׁר־ atakaye-
וְכֹל na-kila H3605
לְבַדּ peke-yake H0905
אוֹתוֹ yeye H0853
תַּצִּיג mweke H3322
הַכֶּלֶב mbwa H3611

לְשְׁתּוֹת׃ kunywa H8354

Gideoni akawapeleka watu kwenye maji; Bwana akamwambia, “Ondoa kila mtu atakayelamba maji, kama mbwa alambavyo, kutoka kwa wale wanaopiga magoti na kunywa.”

6

אִישׁ watu H0376
מֵאוֹת tatu H3967
שְׁלֹשׁ mia H7969
פִּיהֶם vinywa-vyao H6310
אֶל־ kwa- H0413
בְּיָדָם kwa-mikono-yao H3027
הַמְּלַקְּקִים walioramba H3952
מִסְפַּר hesabu-ya H4557
וַיְהִי na-ikawa H1961

ס §
מָיִם׃ maji H4325
לְשְׁתּוֹת kunywa H8354
בִּרְכֵיהֶם magoti-yao H1290
עַל־ juu-ya-
כָּרְעוּ walipiga-magoti H3766
הָעָם watu
יָתֵר waliobaki-wa
וְכֹל na-wote H3605

Wanaume mia tatu walilamba. Wengine wote walipiga magoti kunywa maji.

7

אֶתְּכֶם ninyi H0853
אוֹשִׁיעַ nitawaokoa H3467
הַמְּלַקְּקִים walioramba H3952
הָאִישׁ watu H0376
מֵאוֹת tatu H3967
בִּשְׁלֹשׁ kwa-mia H7969
גִּדְעוֹן Gideoni H1439
אֶל־ kwa- H0413
יְהוָה Yahwe H3068
וַיֹּאמֶר na-akasema H0559

אִישׁ kila-mtu H0376
יֵלְכוּ waende H3212
הָעָם watu
וְכֹל na-wote-wa- H3605
בְּיָדֶךָ mkononi-mwako H3027
מִדְיָן Midiani H4080
אֶת־ - H0853
וְנָתַתִּי na-nitamtia H5414

לְמִקְמָוֹ׃ mahali-pake H4725

Bwana akamwambia Gideoni, “Kwa watu hawa mia tatu waliokwisha kulamba maji, nitakuokoa na kukupa ushindi juu ya Wamidiani. Acha kila mtu arudi mahali pake.”

8 וְאֶת־ na- H0853 שְׁלֹשׁ tarumbeta-zao H7782 מֵאוֹת na- H0853 בְּיָדָם mikononi-mwao H3027 הָעָם watu H6720 צְדָקָה chakula-cha H6720 אֶת־ – H0853 וַיְקַחוּ na-wakachukua H3947

הָאִישׁ watu H0376 מֵאוֹת tatu H3967 וּבִשְׁלֹשׁ־ na-kwa-mia- H7969 לְאָהֳלָיו hemani-mwake H0168 אִישׁ kila-mtu H0376 שִׁלַּח aliwaaga H7971 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אִישׁ mtu H0376 כָּל־ watu-wote-wa H3605

פ ¶ בָּעֶמֶק׃ bondeni H6010 מִתָּחַת chini-yake H8478 לוֹ kwake H0413 הָיָה ilikuwa H1961 מִדְיָן Midiani H4080 וּמַחֲנֵה na-kambi-ya H4264 הֶחֱזִיק aliwashika H2388

Kwa hiyo wale waliochaguliwa walichukua vifaa vyao na tarumbeta zao. Gideoni akawarudisha watu wote wa Israeli, kila mtu kwenda kwenye hema yake, lakini akawaweka watu mia tatu. Basi kambi ya Midiani ilikuwa chini yake katika bonde.

9 וַיְהִי na-ikawa H1961 בַּלַּיְלָה usiku H3915 הַהוּא ule H1931 וַיֹּאמֶר na-akamwambia H0559 אֵלָיו yeye H0413 יְהוָה Yahwe H3068 קוּם simama H6965 רֵד shuka H3381 בְּמַחֲנֶה kambini H4264 כִּי kwa-kuwa

נְתַתִּיו nimeitia H5414 בְיָדֶךָ׃ mkononi-mwako H3027

Usiku huo huo Bwana akamwambia, “Simama! Kavamie kambi, kwa maana nitakupa ushindi juu yake.

10 וְאִם־ na-ikiwa- H0518 יָרֵא unaogopa H3373 אַתָּה wewe H0859 לָרֶדֶת kushuka H3381 רֵד shuka H3381 אַתָּה wewe H0859 וּפֻרָה na-Pura H6513 נַעֲרְךָ mtumishi-wako H5288 אֶל־ kwa- H0413

הַמַּחֲנֶה׃ kambi H4264

Lakini ikiwa unaogopa kushuka, shka kwenye kambi pamoja na Purh mtumishi wako,

11 וְשָׁמַעְתָּ na-utasikia H8085 מַה־ nini- H4100 יְדַבְּרוּ wanasema H1696 וְאַחַר na-baadaye H0310 תְּחֻזַּקְנָה zitaimarishwa H2388 יָדֶיךָ mikono-yako H3027 וְיָרַדְתָּ na-utashuka H3381 בְּמַחֲנֶה kambini H4264

אֲשֶׁר waliokuwa H0834 הַחֲמֻשִׁים waliojipanga-kwa-vita H2571 קְצֵה ncha-ya H7097 אֶל־ kwa- H0413 נַעֲרוֹ mtumishi-wake H5288 וּפֻרָה na-Pura H6513 הוּא yeye H1931 וַיֵּרֶד na-akashuka H3381

בְּמַחֲנֶה׃ kambini H4264

na usikilize kile wanachosema, na ujasiri wako utaimarishwa kushambulia kambi.” Basi Gidioni akaenda pamoja na Pura mtumishi wake, mpaka chini kwa walinzi wa kambi.

12 וּמִדְיָן וַעֲמָלֵק וְכָל־ בְּנֵי־ קֶדֶם מַשָּׁרִיקִי וַיִּתְנַצְּבוּ בָּעֵמֶק נְפָלִים
na–Midiani na–Amaleki na–wote–wa– wana–wa– mashariki walikuwa–wamelala bondeni
H4080 H6002 H3605 H1581 H7453 H5307 H6010

וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר כַּחוֹל שֶׂעַל־ שְׂפַת הַיָּם לָרֹב׃
na–ngamia–zao hapakuwa–na hesabu kama–mchanga ulio–juu–ya– ufuo–wa bahari kwa–wingi
H1581 H0369 H4557 H2344 H8193 H3220 H7230

Wamidiani, Waamaleki, na watu wote wa mashariki walikaa karibu na bonde, wengi kama wingu la nzige. Ngamia zao walikuwa zaidi ya mawingu; walikuwa zaidi kuliko idadi ya mchanga katika bahari.

13 וַיָּבֹא גִדְעוֹן וְהִנֵּה־ מְסַפֵּר אִישׁ לְרֵעֵהוּ חֲלוֹם הִנֵּה וַיֹּאמֶר
na–akafika Gideoni na–tazama– mtu akimwambia mwenzake ndoto tazama na–akasema
H0935 H1439 H2009 H0376 H7453 H2472 H2009 H0559

חֲלַמְתִּי וְהִנֵּה [צלול] (צְלִיל) מִקְלֶה שְׂעֹרִים מִתְהַפֵּךְ בְּמַחֲנֵה
niliota na–tazama [mkate] (mkate–wa) mkate shayiri ukiviringika katika–kambi–ya
H2472 H2009 H6742 H6742 H3899 H8184 H2015 H4264

וַיַּכֵּהוּ וַיַּפֵּל וַיְהַפְּכֵהוּ לְמַעְלָה וַיִּפֹּל הָאֹהֶל׃ הָאֹהֶל מִדְיָן עַד־ וַיָּבֹא
na–ukalipiga na–likaanguka na–ukalipindua juu hema hadi– na–ukafika Midiani
H5221 H5307 H2015 H4605 H0168 H5704 H0935 H4080

וְנָפַל na–likaanguka H5307

Gideoni alipofika huko, mtu alikuwa akimwambia mwenzake ndoto. Mtu huyo akasema, “Angalia! Niliota ndoto, na nikaona mkate wa shayiri umeanguka ndani ya kambi ya Midiani. Ukaja hemani, na kuipiga kwa nguvu sana hata ikaanguka chini ikapinduka na kulala chini. '

14 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת הִיא בִלְתִּי אִם־ חֶרֶב
na–akajibu mwenzake na–akasema si–kitu–kingine hii isipokuwa isipokuwa– upanga–wa
H6030 H7453 H0559 H0369 H2063 H1115 H0853 H2719

גִּדְעוֹן בֶּן־ יוֹאָשׁ אִישׁ יִשְׂרְאֵאלִי נָתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת־
Gideoni mwana–wa– Yoashi mtu–wa Israeli ametoa Mungu mkononi–mwake –
H1439 H3101 H0376 H3478 H5414 H0430 H3027 H0853

וְאֶת־ מִדְיָן כָּל־ מַחֲנֵה׃ פ ¶
na– Midiani kambi–yote kambi
H0853 H4080 H3605 H4264

Mtu mwingine akasema, 'Hii si kitu kingine isipokuwa upanga wa Gideoni (mwana wa Yoashi), Mwisraeli. Mungu amempa ushindi juu ya Midiani na jeshi lake lote. '

15 וַיְהִי כְשָׁמְעַ גִּדְעוֹן אֶת־ וְאֶת־ שִׁבְרוֹ תַּפְסִירִ–יָקֵ מַאְמַר חֲלוֹם וַיִּשְׁתַּחוּ
na–ikawa aliposikia Gideoni – na– tafsiri–yake maelezo–ya ndoto na–akasujudu
H1961 H8085 H1439 H0853 H0853 H7667 H4557 H2472 H7812

וַיָּשָׁב אֶל־ מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוּמוּ כִּי־ נָתַן יְהוָה
na–akarudi kwa– kambi–ya Israeli na–akasema simameni kwa–kuwa– ametoa Yahwe
H7725 H0413 H4264 H3478 H0559 H6965 H3588 H5414 H3068

בְּיֶדְכֶם אֶת־ מַחֲנֵה מִדְיָן׃
mikononi–mwenu – kambi–ya Midiani
H3027 H0853 H4264 H4080

Gideoni aliposikia habari ya ile ndoto na tafsiri yake, akainama chini na kuabudu. Alirudi kwenye kambi ya Israeli na kusema, “Simameni! Bwana ametupa ushindi juu ya jeshi la Midiani.”

16 וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת | וַיַּחַז | רָאשִׁים | שְׁלֹשָׁה | הָאִישׁ | מֵאוֹת | שְׁלֹשׁ־ | אֶת־ | וַיַּחַץ
na–akawapa | tarumbeta | na–akawagawanya | vitatu | vikundi | watu | tatu | mia– | – | na–akawagawanya
H5414 | H7782 | H2673 | H7969 | H0376 | H3967 | H7969 | H0853 | H2673

הַכַּדִּים׃ | בְּתוֹךְ | וְלַפִּדִּים | רֵקִים | וְכַדִּים | כֻּלָּם | בְּיַד־
mitungi | ndani–ya | na–mienge | mitupu | na–mitungi | wote | mikononi–mwa–
H3537 | H8432 | H3940 | H7386 | H3537 | H3605 | H3027

Akawagawa watu mia tatu katika makundi matatu, na akawapa tarumbeta zote na mitungi tupu, na taa ndani ya kila mtungi.

17 אֹתִי | וְהִנֵּה | תַּעֲשׂוּ | וְכֵן | תִּרְאוּ | מִמֶּנִּי | אֲלֵיהֶם | וַיֹּאמֶר
mimi | na–tazama | fanyeni | na–hivyo | angalieni | kutoka–kwangu | wao | na–akawaambia
H0595 | H2009 | | | H7200 | | H0413 | H0559

תַּעֲשׂוּן׃ | כֵּן | אֶעֱשֶׂה | כַּאֲשֶׁר־ | וְהָיָה | הַמַּחֲנֶה | בִּקְצֵה | בָּא
fanyeni | hivyo | nitafanya | kama–nifanyavyo– | na–itakuwa | kambi | nchani–mwa | ninakuja
| | | | H1961 | H4264 | | H0935

Akawaambia, 'Niangalieni mimi na kufanya yale ninayoyafanya. Tazama! Ninapofika kwenye mwisho wa kambi, ni lazima mfanye kile ninachofanya.

18 בַּשּׁוֹפָר | וּתְקַעְתֶּם | אֹתִי | אֲשֶׁר | וְכֹל־ | אֲנִכִי | בַּשּׁוֹפָר | וְתָקַעְתִּי
tarumbeta | na–mpige | pamoja–nami | ambao | na–wote–wa– | mimi | tarumbeta | na–nitapiga
H7782 | H8628 | H0854 | | H3605 | H0595 | H7782 | H8628

פ ¶ וּלְגִדְעוֹן׃ | לַיהוָה | וַאֲמַרְתֶּם | הַמַּחֲנֶה | כָּל־ | סְבִיבוֹתָיו | אַתֶּם | גַּם־
na–kwa–Gideoni | kwa–Yahwe | na–mseme | kambi | kambi–yote | pande–zote–za | ninyi | pia–
H1439 | H3068 | H0559 | H4264 | H3605 | H5439 | | H1571

Nitakapopiga tarumbeta, mimi na wote Mlio pamoja nami, basi mtapiga tarumbeta zenu katika kila upande wa kambi nzima na kupiga kelele, “Kwa Bwana na Gideoni!”

19 הַמַּחֲנֶה | בִּקְצֵה | אִתּוֹ | אֲשֶׁר־ | אִישׁ | וּמֵאָה־ | גִּדְעוֹן | וַיָּבֹא
kambi | nchani–mwa | pamoja–naye | waliokuwa– | mtu | na–mia– | Gideoni | na–akafika
H4264 | | H0854 | | H0376 | H3967 | H1439 | H0935

אֶת־ | הֵקִימוּ | הָקֵם | אַךְ | הַתִּיכֹנָה | הָאַשְׁמֶרֶת | רֹאשׁ
– | walikuwa–wamewaweka | walikuwa–wamewaweka | tu | kati | zamu–ya | mwanzo–wa
H0853 | | | H0389 | H8484 | H0821 |

בְּיָדָם׃ | אֲשֶׁר | הַכַּדִּים | וְנָפְחוּ | בַּשּׁוֹפָרוֹת | וַיִּתְקְעוּ | הַשֹּׁמְרִים
mikononi–mwao | iliyokuwa | mitungi | na–wakavunja | tarumbeta | na–wakapiga | walinzi
H3027 | | H3537 | | H7782 | H8628 | H8104

Basi Gideoni na watu mia moja waliokuwa pamoja naye walifika mwisho wa kambi, hapo mwanzoni mwa saa ya kati. Wakati Wamidiani walikuwa wakibadilisha walinzi, walipiga tarumbeta na kuvunja mitungi iliyokuwa mikononi mwao.

20 וַיַּחֲזִיקוּ | הַכַּדִּים | וַיִּשְׁבְּרוּ | בַּשּׁוֹפָרוֹת | הָרָאשִׁים | שְׁלֹשֶׁת | וַיִּתְקְעוּ
na–wakashika | mitungi | na–wakavunja | tarumbeta | vikundi | vikundi–vitatu | na–wakapiga
H2388 | H3537 | H7665 | H7782 | | H7969 | H8628

לִתְקֹעַ | הַשּׁוֹפָרוֹת | יְמִנָּם | וּבְיַד־ | בַּלַּפִּדִּים | שְׂמֹאולָם | בְּיַד־
kupiga | tarumbeta | kulia | na–kwa–mkono–wa– | mienge | kushoto | kwa–mkono–wa–
H8628 | H7782 | H3225 | H3027 | H3940 | H8040 | H3027

וּלְגִדְעוֹן׃ | לַיהוָה | חֶרֶב | וַיִּקְרְאוּ
na–kwa–Gideoni | kwa–Yahwe | upanga | na–wakapiga–kelele
H1439 | H3068 | H2719 | H7121

Vikosi vitatu vilipiga tarumbeta na kuvunja mitungi. Walikuwa na taa katika mikono yao ya kushoto na tarumbeta katika mikono yao ya kulia ili kuwapiga. Walipiga kelele, “Upanga wa Bwana na wa Gideoni.”

21

כָּל־	וַיָּרֶץ	לַמַּחֲנֶה	סָבִיב	תַּחְתָּיו	אִישׁ	וַיַּעַמְדוּ
kambi–yote	na–wakakimbia	kambi	pande–zote–za	mahali–pake	kila–mtu	na–wakasimama
H3605	H7323	H4264	H5439	H8478	H0376	H5975

וַיָּנֻסוּ׃)	[ויניסון]	וַיָּרִיעוּ	הַמַּחֲנֶה
(na–wakakimbia)	[na–wakakimbia]	na–wakapiga–kelele	kambi
H5127	H5127	H7321	H4264

Kila mtu alisimama mahali pake kando ya kambi na jeshi la Midiani likakimbia. Walipiga kelele na kukimbia

22

אִישׁ	חֶרֶב	אֶת	יְהוָה	וַיָּשֶׂם	הַשּׁוֹפָרוֹת	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ־	וַיִּתְקְעוּ
kila–mtu	upanga–wa	–	Yahwe	na–akaweka	tarumbeta	tatu	mia–	na–walipopiga
H0376	H2719	H0853	H3068		H7782	H3967	H7969	H8628

הַשִּׁטָּה־בֵית	עַד־	הַמַּחֲנֶה	וַיָּנָס	הַמַּחֲנֶה	וּבְכָל־	בְּרֵעֵהוּ
Beth-Shita	hadi–	kambi	na–wakakimbia	kambi	na–katika–kambi–yote	dhidi–ya–mwenzake
H1029	H5704	H4264	H5127	H4264	H3605	H7453

טַבָּת׃	עַל־	מְחוֹלָה־אָבֵל	שִׁפַּת־	עַד	צְרֵרָתָה
Tabathi	karibu–na–	Abeli-Mehola	mpaka–wa–	hadi	Serera
H2888		H0065	H8193	H5704	H6888

Walipopiga tarumbeta mia tatu, Bwana akaweka upanga wa kila mtu wa Midiani dhidi ya wenzake na dhidi ya jeshi lake lote. Jeshi likimbia mpaka Bethshita kuelekea Serera, mpaka mpaka wa Abel Mehola, karibu na Tabathi.

23

כָּל־	וּמִן־	אָשֵׁר	וּמִן־	מִנַּפְתָּלִי	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ־	וַיִּצָּעֵק
wote–wa–	na–kutoka–	Asheri	na–kutoka–	kutoka–Naftali	Israeli	watu–wa–	na–wakaitwa
H3605		H0836		H5321	H3478	H0376	H6817

מִדְיָן׃	אַחֲרֵי	וַיִּרְדְּפוּ	מְנַשֶּׁה
Midiani	baada–ya	na–wakawafuatia	Manase
H4080		H7291	H4519

Watu wa Israeli kutoka Naftali, Asheri, na Manase wote waliitwa nje, nao wakawafuata Midiani.

24

רְדוּ	לֵאמֹר	אֶפְרַיִם	הַר	בְּכָל־	גִּדְעוֹן	שָׁלַח	וּמַלְאָכִים
shukeni	kusema	Efraimu	Mlima–wa	katika–wote–wa–	Gideoni	alituma	na–wajumbe
H3381	H0559	H0669	H2022	H3605	H1439	H7971	H4397

הַיַּרְדֵּן	וְאֶת־	בָּרָהבָּית	עַד	הַמַּיִם	אֶת־	לָהֶם׀	וְלִכְדוּ	מִדְיָן	לִקְרַאת
Yordani	na–	Beth-Bara	hadi	maji	–	kwao	na–mkambe	Midiani	kuwalaki
H3383	H0853	H1012	H5704	H4325	H0853		H3920	H4080	H7125

בָּרָהבָּית	עַד	הַמַּיִם	אֶת־	וַיִּלְכְּדוּ	אֶפְרַיִם׀	אִישׁ	כָּל־	וַיִּצָּעֵק
Beth-Bara	hadi	maji	–	na–wakakamata	Efraimu	mtu	watu–wote–wa	na–wakaitwa
H1012	H5704	H4325	H0853	H3920	H0669	H0376	H3605	H6817

הַיַּרְדֵּן׃	וְאֶת־
Yordani	na–
H3383	H0853

Gideoni akatuma wajumbe katika nchi zote za mlima wa Efraimu, akisema, “Nenda chini dhidi ya Midiani na umiliki Mto Yordani mpaka Bethbara, ukawazuie.” Basi wanaume wote wa Efraimu walikusanyika pamoja na kuimiliki maji, mpaka Bethbara na Mto Yordani.

זְאֵב וְאֶת־ עֹרֵב אֶת־ מִדְיָן שָׁרֵי שְׁנֵי־ וַיִּלְכְּדוּ 25
Zeebu na– Orebu – Midiani wakuu–wa wakuu–wawili–wa– na–wakawakamata
H2062 H0853 H6159 H0853 H4080 H8269 H8147 H3920

הָרְגֵנוּ זְאֵב וְאֶת־ עוֹרֵב בְּצוּר־ עוֹרֵב אֶת־ וַיַּהַרְגוּ
walimuua Zeebu na– Orebu kwenye–Mwamba–wa– Orebu – na–wakamuua
H2026 H2062 H0853 H6159 H6697 H6159 H0853 H2026

עֹרֵב וְרֹאשׁ־ מִדְיָן אֶל־ וַיִּרְדְּפוּ זְאֵב בְּיֶקֶב־
Orebu na–vichwa–vya– Midiani kwa– na–wakawafuatia Zeebu kwenye–Shinikizo–la–Divai–la–
H6159 H4080 H0413 H7291 H2062 H3342

לַיַּרְדֵּן׃ מֵעֵבֶר גִּדְעוֹן אֶל־ הֵבִיאוּ וְזְאֵב
Yordani ng'ambo–ya Gideoni kwa– walileta na–Zeebu
H3383 H5676 H1439 H0413 H0935 H2062

Wakawatwaa wakuu wawili wa Midiani, Orebu na Zeebu. Wakamwua Orebu kwenye mwamba wa Orebu, nao wakamwua Zeebu katika shinikizo la divai la Zeebu. Wakawafuata Wamidiani, wakamletea Gideoni vichwa vya Orebu na Zeebu, ng'ambo ya pili ya Yordani.

Chapter 8

לָּנוּ עָשִׂיתָ הַזֹּאת הַדָּבָר מָּה־ אֶפְרַיִם אִישׁ אֵלָּיו וַיֹּאמְרוּ 1
sisi umetufanyia hili jambo nini– Efraimu watu–wa yeye na–wakamwambia
H2088 H1697 H4100 H0669 H0376 H0413 H0559

אִתּוֹ וַיָּרִיבוּן בְּמִדְיָן לְהִלָּחֶם הָלַכְתָּ כִּי לָּנוּ קְרָאוֹת לְבָלְתִּי
naye na–wakamgombana na–Midiani kupigana ulipoenda wakati sisi kutuita kutokutuita
H0854 H7378 H4080 H1980 H7121 H1115

בְּחָזְקָה׃
kwa–nguvu
H2394

Watu wa Efraimu wakamwambia Gideoni, “Ni nini hiki umetutenda? Haukuita wakati ulipokwenda kupigana na Midiani.” Wakamwambia kwa nguvu.

טוֹב הַלֹּוא כָּכֶם עַתָּה עָשִׂיתִי מָּה־ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר 2
bora je–si kama–ninyi sasa nimefanya nini– wao na–akawaambia
H3808 H6258 H4100 H0413 H0559

אֲבִיעֶזֶר׃ מִבְצֵיר כְּלִיקֹט–מְבוּנוֹ–יָה אֶפְרַיִם עוֹלְלוֹת
Abiezeri kuliko–mavuno–ya Efraimu mabaki–ya–zabibu–ya
H0044 H1210 H0669 H5955

Akawaambia, “Nimefanya nini sasa kulinganisha na mlichofanya ninyi? Je! Mavuno ya zabibu za Efraimu si bora zaidi kuliko mavuno ya zabibu ya Abiezeri?

זְאֵב וְאֶת־ עֹרֵב אֶת־ מִדְיָן שָׁרֵי אֶת־ אֱלֹהִים נָתַן בְּיֶדְכֶם 3
Zeebu na– Orebu – Midiani wakuu–wa – Mungu ametoa mikononi–mwenu
H2062 H0853 H6159 H0853 H4080 H8269 H0853 H0430 H5414 H3027

בְּדַבְּרוֹ מֵעָלָיו רוּחָם רָפְתָה אָז כָּכֶם עֲשׂוֹת יָכְלְתִּי וּמַה־
aliposema kutoka–kwake roho–yao ilipopoa ndipo kama–ninyi kufanya niliweza na–nini–
H1696 H7307 H7503 H0430 H3201 H4100

הַדָּבָר׃ הַזֶּה
hili neno
H2088 H1697

Mungu amewapa ushindi juu ya wakuu wa Midiani-Orebu na Zeeb! Mimi nimefanya nini ukilinganisha na ninyi?” Hasira yao ikashuka chini aliposema hili.

אִתּוֹ	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	מֵאוֹת	וּשְׁלֹשׁ־	הוּא	עֹבֵר	הַיַּרְדֵּנָה	גִּדְעוֹן	וַיָּבֹא	4
pamoja–naye	waliokuwa	watu	tatu	na–mia–	yeye	akivuka	Yordani	Gideoni	na–akafika	
H0854		H0376	H3967	H7969	H1931		H3383	H1439	H0935	

וְרֹדְפִים׃	עֲיֵפִים
na–wakifuatia	wamechoka
H7291	H5889

Gideoni alikuja Yordani na akavuka juu yake, yeye na watu mia tatu waliokuwa pamoja naye. Walikuwa wamechoka, lakini bado waliendelea kufuatilia.

לָעָם	לֶחֶם	כִּכְּרוֹת	נָא	תְּנוּ־	סֻכּוֹת	לְאַנְשֵׁי	וַיֹּאמֶר	5
kwa–watu	mikate	mikate	tafadhali	wapeni–	Sukothi	watu–wa	na–akawaambia	
	H3899	H3603	H4994	H5414	H5523	H0376	H0559	

רִדֶּף	וְאָנֹכִי	הֵם	עֲיֵפִים	כִּי־	בְּרַגְלָי	אֲשֶׁר	
ninawafuatia	na–mimi	wao	wamechoka	kwa–kuwa–	kwa–miguu–yangu	wanaonifuata	
H7291	H0595	H1992	H5889		H7272		

מִדְיָן׃	מַלְכֵי	וְצַלְמֻנָּע	זֶבַח	אַחֲרֵי
Midiani	wafalme–wa	na–Salmuna	Zeba	baada–ya
H4080	H4428	H6759	H2078	

Akawaambia watu wa Sukothi, “Tafadhali wape mikate kwa watu wanaonifuata, kwa kuwa wamechoka, nami niwafuatilia Zeba na Salmuna, wafalme wa Midiani.

בְּיָדֶךָ	עַתָּה	וְצַלְמֻנָּע	זֶבַח	הֲכַף	סֻכּוֹת	שָׂרֵי	וַיֹּאמֶר	6
mikononi–mwako	sasa	na–Salmuna	Zeba	je–viganja–vya	Sukothi	wakuu–wa	na–wakasema	
H3027	H6258	H6759	H2078	H3709	H5523	H8269	H0559	

לֶחֶם׃	לִצְבָאֶךָ	נְתָן	כִּי־
mkate	jeshi–lako	tuwape	kwamba–
H3899		H5414	

Na wakuu wakasema, “Je, mikono ya Zeba na Salmuna sasa ipo mikononi mwako? Kwa nini tulipe jeshi lako mikate?”

צַלְמֻנָּע	וְאֶת־	זֶבַח	אֶת־	יְהוָה	בְּתֵת	לָכֵן	גִּדְעוֹן	וַיֹּאמֶר	7
Salmuna	na–	Zeba	–	Yahwe	Yahwe–atakapotoa	kwa–hivyo	Gideoni	na–akasema	
H6759	H0853	H2078	H0853	H3068	H5414		H1439	H0559	

הַבְּרְקָנִים׃	וְאֶת־	הַמִּדְבָּר	קוֹצֵי	אֶת־	בְּשַׂרְכֶם	אֶת־	וְדַשְׁתִּי	בְּיָדִי
michongoma	na–	jangwa	miiba–ya	kwa–	miili–yenu	–	na–nitapura	mkononi–mwangu
H1303	H0854		H6975	H0854	H1320	H0853	H1758	H3027

Gideoni akasema, “Bwana akitupa ushindi juu ya Zeba na Salmunna, nitainyunyiza ngozi yenu kwa miiba ya jangwani na michongoma.

אוֹתוֹ	וַיַּעֲנֵהוּ	כָּזֹאת	אֲלֵיהֶם	וַיְדַבֵּר	פְּנוּאֵל	מִשָּׁם	וַיַּעַל	8
yeye	na–wakajibu	vivyo–hivyo	wao	na–akawaambia	Penueli	kutoka–huko	na–akapanda	
H0853		H2063	H0413	H1696	H6439	H8033	H5927	

סֻכּוֹת׃	אַנְשֵׁי	עָנוּ	כַּאֲשֶׁר	פְּנוּאֵל	אַנְשֵׁי
Sukothi	watu–wa	walivyojibu	kama	Penueli	watu–wa
H5523	H0376			H6439	H0376

Akatoka huko, akaenda Penieli, akawaambia watu maneno hayo hayo; lakini watu wa Penieli wakamjibu kama watu wa Sukothi walivyojibu.

9

אֶתֵּן	בְּשָׁלוֹם	בְּשׁוּבִי	לֵאמֹר	פְּנוּאֵל	לְאַנְשֵׁי	גַּם־	וַיֹּאמֶר	
nitaibomoa	kwa–amani	nitakaporudi	kusema	Penueli	kwa–watu–wa	pia–	na–akasema	
H5422	H7965	H7725	H0559	H6439	H0376	H1571	H0559	

		הַזֶּה׃	הַמִּגְדָּל	אֶת־
פ	¶	huu	mnara	–
		H2088	H4026	H0853

Akawaambia pia watu wa Penieli, akasema, “Nitakapokuja kwa amani, nitauangusha mnara huu.”

10

עָשׂוֹ	כַּחֲמֵשֶׁת	עִמּוֹ	וּמַחֲנֵיהֶם	בַּקַּרְקֹר	וְצַלְמֻנָּע	וְזֶבַח	
kumi–na–tano	kama–elfu	pamoja–nao	na–majeshi–yao	katika–Karkori	na–Salmuna	na–Zeba	
H6240	H2568		H4264	H7174	H6759	H2078	

וְהַנֹּפְלִים	קֶדֶם	בְּנֵי־	מַחֲנֵה	מִכֹּל	הַנּוֹתָרִים	כָּל	אֶלֶף
na–walioanguka	mashariki	wana–wa–	kambi–ya	kutoka–kwa–wote–wa	waliobaki	wote	elfu
H5307			H4264	H3605	H3498	H3605	H0505

חֶרֶב׃	שְׁלֹף	אִישׁ	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה
upanga	wachombao	watu	elfu	na–ishirini	mia
H2719	H8025	H0376	H0505	H6242	H3967

Sasa Zeba na Salmuna walikuwa huko Karkori pamoja na jeshi lao, karibu na watu elfu kumi na tano, wote waliosalia nje ya jeshi lote la watu wa Mashariki, kwa kuwa walianguka watu 120, 000 waliofundishwa kupigana na upanga.

11

וְיִגְבְּהָה	לְנֹבַח	מִקֶּדֶם	בָּאֳהָלִים	הַשְּׁכוּנֵי	דֶּרֶךְ	גִּדְעוֹן	וַיַּעַל	
na–Yogbeha	Noba	mashariki–ya	hemani	wakaaji–wa–hemani	njia–ya	Gideoni	na–akapanda	
H3011	H5025		H0168	H7931	H1870	H1439	H5927	

בֶּטַח׃	הָיָה	וְהַמַּחֲנֶה	הַמַּחֲנֶה	אֶת־	וַיַּךְ	
salama	lilikuwa	na–jeshi	jeshi	–	na–akalipiga	
H0983	H1961	H4264	H4264	H0853	H5221	

Gideoni akapanda barabara iliyochukuliwa na wakaazi wa hema, Noba na Yogbena. Akalishinda jeshi la adui, kwa sababu hawakuwa wanatarajia shambulio.

12

אֶת־	וַיַּלְכֵּד	אַחֲרֵיהֶם	וַיִּרְדֹּף	וְצַלְמֻנָּע	זֶבַח	וַיָּנָס	
–	na–akawakamata	baada–yao	na–akawafuatia	na–Salmuna	Zeba	na–wakakimbia	
H0853	H3920		H7291	H6759	H2078	H5127	

הַמַּחֲנֶה	וְכָל־	צַלְמֻנָּע	וְאֶת־	זֶבַח	אֶת־	מִדְיָן	מַלְכֵי	וּשְׁנֵי
jeshi	na–jeshi–lote	Salmuna	na–	Zeba	–	Midiani	wafalme–wa	wafalme–wawili–wa
H4264	H3605	H6759	H0853	H2078	H0853	H4080	H4428	H8147

הֶחֱרִיד׃
akalitia–hofu
H2729

Zeba na Salmuna walikimbia, na Gideoni alipowafuata, akawatwaa wafalme wawili wa Midiani-Zeba na Salmunna- na kulifanya jeshi lote kuwa na hofu.

13

הֶחָרֶס׃	מִלְמַעֲלֵה	הַמִּלְחָמָה	מִן־	יוֹאָשׁ	בֶּן־	גִּדְעוֹן	וַיָּשָׁב	
Heresi	kutoka–kupanda–kwa	vitani	kutoka–	Yoashi	mwana–wa–	Gideoni	na–akarudi	
	H4608	H4421		H3101		H1439	H7725	

Gideoni, mwana wa Yoashi, alirudi kutoka kwenye vita kwenda kupitia Heresi.

14

אֵלָיו	וַיִּכְתֹּב	וַיִּשְׁאָלֵהוּ	סֻכּוֹת	מֵאַנְשֵׁי	נַעַר	וַיִּלְכָּד־
kwake	na–akaandika	na–akamuuliza	Sukothi	kutoka–kwa–watu–wa	kijana	na–akamkamata–
H0413	H3789	H7592	H5523	H0376	H5288	H3920

אִישׁ׃	וְשִׁבְעָה	שִׁבְעִים	זְקֵנֶיהָ	וְאֶת־	סֻכּוֹת	שָׂרֵי	אֶת־
watu	na–saba	sabini	wazee–wake	na–	Sukothi	wakuu–wa	–
H0376	H7651	H7657	H2205	H0853	H5523	H8269	H0853

Akamkimbilia kijana mmoja wa watu wa Sukothi na kutafuta ushauri kutoka kwake. Kijana huyo alimwelezea viongozi wa Sukothi na wazee wake, watu sabini na saba.

15

אֲשֶׁר׀	וְצַלְמֻנָּע	זֶבַח	הִנָּה	וַיֹּאמֶר	סֻכּוֹת	אַנְשֵׁי	וַיָּבֹא
ambao	na–Salmuna	Zeba	tazama	na–akasema	Sukothi	watu–wa	kwa–
	H6759	H2078	H2009	H0559	H5523	H0376	H0413

בְּיָדֶךָ	עַתָּה	וְצַלְמֻנָּע	זֶבַח	הֲכַף	לֵאמֹר	אוֹתִי	חֵרַפְתֶּם
mikononi–mwako	sasa	na–Salmuna	Zeba	je–viganja–vya	kusema	mimi	mlinichokoza
H3027	H6258	H6759	H2078	H3709	H0559	H0853	

לֶחֶם׃	הַיְעֵפִים	לַאֲנָשֶׁיךָ	נְתָן	כִּי
mkate	waliochoka	watu–wako	tuwape	kwamba
H3899	H3286	H0376	H5414	

Gideoni akaja kwa watu wa Sukothi, akasema, “Tazameni Zeba na Salmuna, ambao mlinidhihaki kwa ajili yao, nikasema, 'Je! mmemshinda Zeba na Salmuna? Hatujui kwamba tunapaswa kulipa jeshi lako mkate.”

16

הַבְּרְקָנִים	וְאֶת־	הַמִּדְבָּר	קוֹצֵי	וְאֶת־	הָעִיר	זִקְנֵי	אֶת־	וַיִּקַּח
michongoma	na–	jangwa	miiba–ya	na–	mji	wazee–wa	–	na–akawachukua
H1303	H0853		H6975	H0853		H2205	H0853	H3947

סֻכּוֹת׃	אַנְשֵׁי	אֶת	בָּהֶם	וַיֹּדַע
Sukothi	watu–wa	–	kwayo	na–akawafundisha
H5523	H0376	H0853		H3045

Gideoni akawachukua wazee wa mji, naye akawaadhibu watu wa Sukothi pamoja na miiba ya jangwa na michongoma.

17

הָעִיר׃	אַנְשֵׁי	אֶת־	וַיְהַרֹּס	נָתָץ	פְּנוּאֵל	מִגְדֹּל	וְאֶת־
mji	watu–wa	–	na–akawaua	aliubomoa	Penueli	mnara–wa	na–
	H0376	H0853	H2026	H5422	H6439	H4026	H0853

Akaangusha mnara wa Penieli na kuwaua watu wa mji huo.

18

אֲשֶׁר	הָאֲנָשִׁים	אֵיפֹה	צַלְמֻנָּע	וְאֶל־	זֶבַח	אֶל־	וַיֹּאמֶר
ambao	watu	walikuwa–watu–wa–aina–gani	Salmuna	na–kwa–	Zeba	kwa–	na–akasema
	H0376	H0375	H6759	H0413	H2078	H0413	H0559

כְּתָאַר	אֶחָד	כְּמוֹתֶם	כָּמוֹךָ	וַיֹּאמְרוּ	בְּתָבוֹר	הָרַגְתֶּם
kama–umbo–la	kila–mmoja	kama–wao	kama–wewe	na–wakasema	katika–Tabori	mliwaua
H8389	H0259	H3644	H3644	H0559	H8396	H2026

הַמָּלֶךְ׃	בְּנֵי
mfalme	wana–wa
H4428	

Gideoni akamwambia Zeba na Salmuna, “Ni watu wa aina gani mliwauawa Tabori?” Wakajibu, “Kama wewe ulivyo, ndivyo walivyokuwa. Kila mmoja wao alionekana kama mwana wa mfalme.”

19

וַיֹּאמֶר	אַחַי	בְּנֵי־	אִמִּי	הֵם	חַי־	יְהוָה	לוּ
na–akasema	ndugu–zangu	wana–wa–	mama–yangu	walikuwa	kama–aishivyo–	Yahwe	kama
H0559	H0251		H0517	H1992		H3068	H3863

הַחַיֹּתֶם	אוֹתָם	לֹא	הָרַגְתִּי	אֶתְכֶם׃	
mliwaokoa	wao	nisingewaua	nisingewaua	ninyi	
H2421	H0853	H3808	H2026	H0853	

Gideoni akasema, 'Wao walikuwa ndugu zangu, wana wa mama yangu. Kama Bwana anaishivyo, kama mngewaacha hai, nisingewauwa.”

20

וְלֹא־	אוֹתָם	הֲרַג	קוּם	בְּכוֹרוֹ	לְיֶתֶר	וַיֹּאמֶר	
na–hakuchomoa–	wao	waua	simama	mzaliwa–wake–wa–kwanza	kwa–Yetheri	na–akasema	
H3808	H0853	H2026		H1060	H3500	H0559	

נָעַר׃	עוֹדֶנּוּ	כִּי	יָרֵא	כִּי	חַרְבּוֹ	הַנַּעַר	שָׁלַף	
kijana	bado–alikuwa	kwa–sababu	aliogopa	kwa–kuwa	upanga–wake	kijana	hakuchomoa	
H5288	H5750		H3372		H2719	H5288	H8025	

Akamwambia Yetheri (mzaliwa wake wa kwanza), “Simama uwaue!” Lakini kijana huyo hakutoa upanga wake kwa kuwa aliogopa, kwa sababu alikuwa bado kijana mdogo.

21

כָּאִישׁ	כִּי	בָּנוּ	וּפְגַע־	אַתָּה	קוּם	וְצַלְמֻנָּע	זֶבַח	וַיֹּאמֶר
kama–mtu	kwa–kuwa	sisi	na–utuue–	wewe	simama	na–Salmuna	Zeba	na–wakasema
H0376			H6293			H6759	H2078	H0559

וַיָּקָם	גִּדְעוֹן	וַיַּהַרְגֹ	אֶת־	זֶבַח	וְאֶת־	צַלְמֻנָּע	וַיִּקַּח	
na–akasimama	Gideoni	na–akawaua	–	Zeba	na–	Salmuna	na–akachukua	
H1439		H2026	H0853	H2078	H0853	H6759	H3947	

גְּבוּרָתָו	וַיָּקָם	הַשַּׂהֲרֹנִים	אֲשֶׁר	בְּצַוְּארֵי	גְּמַלֵּיהֶם׃
nguvu–yake	na–akasimama	mapambo–ya–mwezi	yaliyokuwa	shingoni–mwa	ngamia–zao
H1369		H7720			H1581

אֶת־
–
H0853

Ndipo Zeba na Salmuna wakasema, simama mwenyewe, utuue! Kwa maana kama mtu alivyo, ndivyo zilivyo nguvu zake. Gideoni akasimama na kumwua Zeba na Salmuna. Pia aliondoa mapambo yaliyokuwa juu ya shingo za ngamia zao.

22

גַּם־	אַתָּה	גַּם־	בָּנוּ	מְשָׁל־	גִּדְעוֹן	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ־	וַיֹּאמְרוּ
pia–	wewe	pia–	juu–yetu	tutawale–	Gideoni	kwa–	Israeli	watu–wa–	na–wakasema
H1571		H1571		H4910	H1439	H0413	H3478	H0376	H0559

מִיָּד	הוֹשַׁעְתָּנוּ	כִּי	בְּנֶךָ	בֶּן־	גַּם	בִּנְךָ	
kutoka–mikononi–mwa	umetuokoa	kwa–kuwa	mwana–wako	mwana–wa–	pia	mwana–wako	
H3027	H3467				H1571		

מִדְיָן׃
Midiani
H4080

Ndipo wana wa Israeli wakamwambia Gideoni, “Ututawale, wewe, mtoto wako, na mjukuu wako; kwa sababu umetuokoa mikononi mwa Midiani.”

23

יִמְשֹׁל	וְלֹא־	בָּכֶם	אֲנִי	אֶמְשֹׁל	לֹא־	גִּדְעוֹן	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר
atawatawala	na–si	ninyi	mimi	nitawatawala	si	Gideoni	wao	na–akawaambia
H4910	H3808		H0589	H4910	H3808	H1439	H0413	H0559

בָּכֶם׃	יִמְשֹׁל	יְהוָה	בָּכֶם	בְּנִי
ninyi	atawatawala	Yahwe	ninyi	mwana–wangu
	H4910	H3068		

Gideoni akawaambia, “Mimi sitatawala juu yenu, wala mtoto wangu hatatawala juu yenu. Bwana atatawala juu yenu.”

24 וַיֹּאמֶר na–akawaambia H0559 אֲלֵהֶם wao H0413 גִּדְעוֹן Gideoni H1439 אֶשְׁאֲלָה nitawaomba H7592 מִכֶּם kutoka–kwenu H7596 שְׁאֵלָה ombi H7596 וּתְנוּ־ na–mnipe– H5414 לִי mimi

זָהָב za–dhahabu H2091 נִזְמֵי pete–za–masikioni H5141 כִּי־ kwa–sababu– שְׁלָלוֹ nyara–yake H7998 נֶזֶם pete–ya–masikioni H5141 אִישׁ kila–mtu H0376

הֵם׃ walikuwa H1992 יִשְׁמְעֵאלִים Waishmaeli H3459 כִּי kwa–kuwa לָהֶם walikuwa–nazo

Gideoni akawaambia, “Nina haja yangu niitakayo kwenu kwamba kila mmoja wenu atanipe pete kutoka kwenye nyara zake.” (Wamidiani walikuwa na pete za dhahabu kwa sababu walikuwa Waishmaeli.)

25 וַיֹּאמְרוּ na–wakasema H0559 נָתוֹן hakika H5414 נִתֵּן tutakupa H5414 וַנִּפְרְשׂוֹ na–wakatandaza H6566 אֶת־ – H0853 הַשִּׂמְלָה shuka H8071 וַיַּשְׁלִיכוּ na–wakatupa H7993 שָׁמָּה humo H8033

שְׁלָלוֹ׃ nyara–yake H7998 נֶזֶם pete–ya–masikioni H5141 אִישׁ kila–mtu H0376

Wakamjibu, “Tunafurahi kukupa.” Wakatandika vazi na kila mtu akatupa pete kutoka kwenye nyara zake.

26 וַיְהִי na–ilikuwa H1961 מִשְׁקַל uzito–wa H4948 הַזָּהָב dhahabu H2091 נִזְמֵי pete–za–masikioni–za H5141 וּשְׁבַע־ na–mia– H7651 אֶלֶף elfu H0505 שָׁאָל aliomba H7592 אֲשֶׁר ambazo מֵאוֹת saba H3967

זָהָב dhahabu H2091 מִבֶּד mbali–na H0905 מִן־ kutoka– הַשַּׂהֲרֹנִים mapambo–ya–mwezi H7720 וְהַנְּטִפוֹת na–vipuli H5188 וּבְגָדִי na–mavazi–ya H0713 הָאַרְגָּמָן zambarau H0713

בְּצַוְּארֵי shingoni–mwa אֲשֶׁר iliyokuwa מִן־ kutoka– הָעֲנָקוֹת mikufu H6084 וּלְבַד na–mbali–na H0905 מִדְיָן Midiani H4080 מַלְכֵי wafalme–wa H4428 שֶׁעַל yaliyokuwa–juu–ya

גְּמַלֵּיהֶם׃ ngamia–zao H1581

Uzito wa pete za dhahabu alizoomba zilikuwa shekeli 1, 700 za dhahabu. Nyara hizi zilikuwa ni pamoja na mapambo ya makoja, vidani, nguo ya rangi ya zambarau waliyovaa na wafalme wa Midiani, na zaidi ya minyororo iliyokuwa karibu na shingo za ngamia zao.

27 וַיַּעַשׂ na–akaitengenezea H6084 אֹתוֹ hiyo H0853 גִּדְעוֹן Gideoni H1439 לְאֵפוֹד efodi H0646 וַיַּצֵּג na–akaiweka H3322 אֹתוֹ hiyo H0853 בְּעִירוֹ katika–mji–wake בְּעָפְרָה katika–Ofra H6084

וַיִּזְנוּ na–walifanya–ukahaba H2181 כָּל־ Israeli–yote H3605 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אַחֲרָיו baada–yake H8033 שָׁם huko H8033 וַיְהִי na–ikawa H1961 לְגִדְעוֹן kwa–Gideoni H1439

לְמוֹקֵשׁ׃ mtego H4170 וּלְבֵיתוֹ na–kwa–nyumba–yake

Gideoni akafanya efodi kutoka katika pete na kuiweka katika mji wake, huko Ofra, na Israeli wote wakaiandama kwa ukahaba na kuabudu. Ilikuwa mtego kwa Gideoni na kwa wale walio nyumbani kwake.

28

לָשֵׁאת	יָסְפוּ	וְלֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לִפְנֵי	מִדְיָן	וַיִּכָּנַע
kuinua	endelea	na–hawaku	Israeli	wana–wa	mbele–ya	Midiani	na–ikashindwa
H5375	H3254	H3808	H3478		H6440	H4080	H3665

פ	גִּדְעוֹן׃	בִּימֵי	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	הָאָרֶץ	וַתִּשְׁקֹט	רֹאשָׁם
¶	Gideoni	katika–siku–za	arobaini	miaka	nchi	na–ikatulia	vichwa–vyao
	H1439	H3117	H8141	H0705	H0776	H8252	

Kwa hiyo Midiani ilishindwa mbele ya watu wa Israeli na hawakuinua vichwa vyao tena. Na nchi ikawa na amani kwa miaka arobaini siku za Gideoni.

29

בְּבֵיתוֹ׃	וַיֵּשֶׁב	יוֹאָשׁ	בֶּן־	יְרֻבַּעַל	וַיֵּלֶךְ	
nyumbani–mwake	na–akakaa	Yoashi	mwana–wa–	Yerub-Baali	na–akaenda	
	H3427	H3101		H3378	H3212	

Yerubaali, mwana wa Yoashi, akaenda akakaa nyumbani kwake.

30

נָשִׁים	כִּי־	יְרֵכוֹ	יֹצְאֵי	בָּנִים	שִׁבְעִים	הָיוּ	וּלְגִדְעוֹן	
wake	kwa–sababu–	kiunoni–mwake	waliotoka	wana	sabini	walikuwa	na–kwa–Gideoni	
H0802		H3409	H3318		H7657	H1961	H1439	

לוֹ׃	הָיוּ	רַבּוֹת	
kwake	walikuwa	wengi	
	H1961		

Gideoni alikuwa na wana sabini, waliokuwa uzao wake, kwa kuwa alikuwa na wake wengi.

31

בֵּן	הִיא	גַּם־	לוֹ	יֶלֶד־	בִּשְׁכֶם	אֲשֶׁר	וּפִילַגְשׁוֹ	
mwana	yeye	pia–	yeye	alimzalia–	katika–Shekemu	aliyekuwa	na–suria–wake	
	H1931	H1571		H3205	H7927		H6370	

אֲבִימֶלֶךְ׃	שְׁמוֹ	אֶת־	וַיָּשֶׂם
Abimeleki	jina–lake	–	na–akamwita
H0040	H8034	H0853	

Mwanamke wake, aliyekuwa Shekemu, akamzaa pia mwana, na Gideoni akampa jina lake Abimeleki.

32

בְּקֶבֶר	וַיִּקָּבֵר	טוֹבָה	בְּשֵׂיבָה	יוֹאָשׁ	בֶּן־	גִּדְעוֹן	וַיָּמָת	
katika–kaburi–la	na–akazikwa	mzuri	katika–uzee	Yoashi	mwana–wa–	Gideoni	na–akafa	
H6913	H6912		H7872	H3101		H1439	H4191	

פ	הָעֶזְרִי׃	אֲבִי	בְּעָפְרָה	אָבִיו	יוֹאָשׁ
¶	ya–Mwabiezeri		katika–Ofra	baba–yake	Yoashi
	H0033		H6084	H0001	H3101

Gideoni, mwana wa Yoashi, akafa katika uzee mzuri, akazikwa huko Ofra katika kaburi la baba yake Joashi, wa jamaa ya Abiyezeri.

33

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיָּשׁוּבוּ	גִּדְעוֹן	מֵת	כְּאֲשֶׁר	וַיְהִי	
Israeli	wana–wa	na–wakarudi	Gideoni	alipokufa	alipokufa	na–ikawa	
H3478		H7725	H1439	H4191		H1961	

לֵאלֹהִים׃	בְּרִיתבַּעַל	לָהֶם	וַיָּשִׂימוּ	הַבְּעָלִים	אַחֲרֵי	וַיִּזְנוּ
kuwa–mungu	Baal-Berithi	kwao	na–wakamweka	Mabaali	baada–ya	na–wakafanya–ukahaba
H0430	H1170					H2181

Ikawa, Gideoni alipokufa, watu wa Israeli wakageuka tena na kujifanyia ukahaba wenyewe kwa kuabudu Mabaali. Wamlifanya Baali Berith kuwa mungu wao.

34

אוֹתָם	הַמַּצִּיל	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	זָכְרוּ	וְלֹא
wao	aliyewaokoa	Mungu–wao	Yahwe	–	Israeli	wana–wa	mkumbuka	na–hawaku
H0853	H5337	H0430	H3068	H0853	H3478		H2142	H3808

מִכָּל־	אֹיְבֵיהֶם	מִסָּבִיב׃	
kutoka–mikononi–mwa	adui–zao	pande–zote	
H3027	H0341	H5439	

Watu wa Israeli hawakukumbuka kumtukuza Bwana, Mungu wao, aliyewaokoa kutoka kwa mikono ya adui zao kila upande.

35

כְּכָל־	גִּדְעוֹן	יְרֻבָּעַל	בֵּית	עִם־	חֶסֶד	עָשָׂה	וְלֹא־	
kulingana–na–wema–wote	Gideoni	Yerub-Baali	nyumba–ya	kwa–	wema	fanya	na–hawaku	
H3605	H1439	H3378					H3808	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	עִם־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַטּוֹבָה
¶	Israeli	kwa–	alifanya	ambao	wema
	H3478				

Hawakuweka ahadi zao kwa nyumba ya Yerubaali (yaani Gidioni), kwa ajili ya mema yote aliyoyafanya katika Israeli.

Chapter 9

1

אִמּוֹ	אֲחֵי	אֶל־	שְׁכֶמָה	יְרֻבַּעַל	בֶּן־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֵּלֶךְ	
mama–yake	ndugu–za	kwa–	Shekemu	Yerub-Baali	mwana–wa–	Abimeleki	na–akaenda	
H0517	H0251	H0413	H7927	H3378		H0040	H3212	

אִמּוֹ	אֲבִי	בֵּית־	מִשְׁפַּחַת	כָּל־	וְאֶל־	אֲלֵיהֶם	וַיְדַבֵּר
mama–yake	baba–wa	nyumba–ya–	ukoo–wa	ukoo–wote–wa	na–kwa–	wao	na–akawaambia
H0517	H0001		H4940	H3605	H0413	H0413	H1696

לֵאמֹר׃
kusema
H0559

Abimeleki, mwana wa Yerubaali, akaenda kwa jamaa za mama yake huko Shekemu, akawaambia, na jamaa yote ya mama yake,

2

לָכֶם׃	טוֹב	מַה־	שְׁכֶם׃	בַּעֲלֵי	כָּל־	בְּאָזְנֵי	נָא	דַּבְּרוּ־
kwenu	ni–bora	nini–	Shekemu	watu–wa	watu–wote–wa	masikioni–mwa	tafadhali	semeni–
	H4100		H7927	H1167	H3605	H0241	H4994	H1696

מָשׁל	אִם־	יְרֻבַּעַל	בְּנֵי	כֻּל	אִישׁ	שִׁבְעִים	בָּכֶם	הַמֹּשֵׁל
kutawala	au–	Yerub-Baali	wana–wa	wote–wa	watu	sabini	juu–yenu	kuwatawala
H4910		H3378		H3605	H0376	H7657		H4910

אָנִי׃	וּבְשַׂרְכֶם	עַצְמֵכֶם	כִּי־	וּזְכַרְתֶּם	אֶחָד	אִישׁ	בָּכֶם	
mimi	na–nyama–yenu	mfupa–wenu	kwamba–	na–mkumbuke	mmoja	mtu	juu–yenu	
H0589	H1320	H6106		H2142	H0259	H0376		

Tafadhali sema haya, ili wakuu wote wa Shekemu wasikie, Ni kipi bora kwako Je, wana sabini wote wa Yerubali kutawala juu yenu, au kwamba moja tu atawale juu yenu? Kumbuka kwamba mimi ni mfupa na nyama yenu.

3

בַּעֲלֵי	כָּל־	בְּאָזְנֵי	עָלָיו	אִמּוֹ	אֲחֵי־	וַיְדַבְּרוּ
watu–wa	watu–wote–wa	masikioni–mwa	kwa–ajili–yake	mama–yake	ndugu–za–	na–wakasema
H1167	H3605	H0241		H0517	H0251	H1696

אֲבִימֶלֶךְ	אַחֲרֵי	לְבָבָם	וַיֵּט	הָאֱלֹהִ֔ים	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֶת	שְׁכֶם
Abimeleki	baada–ya	mioyo–yao	na–zikaelekea	haya	maneno	maneno–yote	–	Shekemu
H0040			H5186	H0428	H1697	H3605	H0853	H7927

הִוא׃	אָחֵינוּ	אָמְרוּ	כִּי
yeye	ndugu–yetu	walisema	kwa–kuwa
H1931	H0251	H0559	

Ndugu za mama yake waliongea kwa niaba yake kwa viongozi wa Shekemu, nao wakakubali kumfuata Abimeleki, wakasema, Yeye ndiye ndugu yetu.

4

בָּהֶם	וַיִּשְׂכֹּר	בִּרְיתבַּעַל	מִבֵּית	כֶּסֶף	שִׁבְעִים	לוֹ	וַיִּתְּנוּ־
kwa–hizo	na–akaajiri	Baal-Berithi	kutoka–nyumba–ya	fedha	sabini	yeye	na–wakampa–
		H1170		H3701	H7657		H5414

אַחֲרָיו׃	וַיֵּלְכוּ	וּפַחָזִים	רֵיקִים	אֲנָשִׁים	אֲבִימֶלֶךְ
yeye	na–wakamfuata	na–wasio–na–aibu	wasiofaa	watu	Abimeleki
	H3212	H6348	H7386	H0376	H0040

Wakampa vipande sabini vya fedha katika nyumba ya Baali Berith; Abimeleki akazitumia kwa kuajiri watu wasio na sheria na wasiokuwa wajinga, waliomfuata.

5

בְּנֵי־	אֶחָיו	אֶת־	וַיַּהַרֹּג	עָפְרָתָה	אָבִיו	בֵּית־	וַיָּבֹא
wana–wa–	ndugu–zake	–	na–akawaua	Ofra	baba–yake	nyumba–ya–	na–akaingia
	H0251	H0853	H2026	H6084	H0001		H0935

יְרֻבָּעַל	בֶּן־	יוֹתָם	וַיִּוָּתֵר	אֶחָת	אֶבֶן	עַל־	אִישׁ	שִׁבְעִים	יְרֻבָּעַל
Yerub-Baali	mwana–wa–	Yothamu	na–akabaki	moja	jiwe	juu–ya–	watu	sabini	Yerub-Baali
H3378		H3147	H3498	H0259	H0068		H0376	H7657	H3378

ס	נֶחְבָּא׃	כִּי	הַקָּטֹן
§	alijificha	kwa–kuwa	mdogo
	H2244		

Abimeleki akaenda nyumbani kwa baba yake huko Ofra; na juu ya jiwe moja akawaua ndugu zake sabini, wana wa Yerubaali. Yotamu ndiye aliyebaki, mwana mdogo kabisa wa Yerubaali, kwa kuwa alijificha.

6

מִלּוֹא	בֵּית	וְכָל־	שְׁכֶם	בַּעֲלֵי	כָּל־	וַיֵּאָסְפוּ
Milo	nyumba–ya	na–wote–wa–	Shekemu	watu–wa	watu–wote–wa	na–wakakusanyika
H4407		H3605	H7927	H1167	H3605	H0622

אֵלוֹן	עִם־	לְמֶלֶךְ	אֲבִימֶלֶךְ	אֶת־	וַיַּמְלִיכוּ	וַיֵּלְכוּ
mwaloni–wa	karibu–na–	kuwa–mfalme	Abimeleki	–	na–wakamfanya–mfalme	na–wakaenda
H0436		H4428	H0040	H0853		H3212

בִּשְׁכֶם׃	אֲשֶׁר	מֻצָּב	
katika–Shekemu	ulio	nguzo	
H7927		H5324	

Wakuu wote wa Shekemu na Beth Milo wakaungana, wakaenda kumfanya Abimeleki mfalme, karibu na mwaloni karibu na nguzo iliyoko Shekemu.

7

גְּרִזִּים הַר־ בְּרֹאשׁ וַיַּעֲמֹד וַיֵּלֶךְ לְיוֹתָם וַיִּגְּדוּ
Gerizimu Mlima– juu–ya na–akasimama na–akaenda Yothamu na–wakamwambia
H1630 H2022 H5975 H3212 H3147 H5046

בַּעֲלֵי אֵלַי שִׁמְעוּ לָהֶם וַיֹּאמֶר וַיִּקְרָא קוֹלוֹ וַיִּשָּׂא
watu–wa mimi nisikilizeni kwao na–akasema na–akapiga–kelele sauti–yake na–akainua
H1167 H0413 H8085 H0559 H7121 H5375

אֱלֹהִים׃ אֲלֵיכֶם נִינִי וְיִשְׁמַע שְׁכֶם
Mungu ninyi na–awasikilize Shekemu
H0430 H0413 H8085 H7927

Yotamu alipoambiwa juu ya jambo hilo, akaenda, akasimama juu ya Mlima Gerizimu. Alipiga kelele akawaambia, 'Sikilizeni, enyi viongozi wa Shekemu, ili Mungu awasikilize.

8

לַזָּיִת וַיֹּאמְרוּ מָלֵךְ עֲלֵיהֶם לִמְשֹׁחַ הָעֵצִים הָלְכוּ הָלוֹךְ
kwa–mzeituni na–wakasema mfalme juu–yao kumpaka–mafuta miti walienda kwenda
H2132 H0559 H4428 H4886 H6086 H1980 H1980

עָלֵינוּ׃ (מָלְכָה) [מלוכה]
juu–yetu (tutawale) [tutawale]

Siku moja miti ilikwenda kumtia mafuta mfalme juu yao. Wakauambia mzeituni, tawala juu yetu.

9

בִּי אֲשֶׁר־ דְּשְׁנִי אֶת־ הֶחֱדַלְתִּי הַזַּיִת לָהֶם וַיֹּאמֶר
kwayo ambayo– mafuta–yangu – je–niache mzeituni wao na–ukawaambia
H1880 H0853 H2308 H2132 H0559

הָעֵצִים׃ עַל־ לָנוּעַ וְהָלַכְתִּי אֱנָשִׁים וַאֲנָשִׁים אֱלֹהִים יְכַבְּדוּ
miti juu–ya– kuyumba na–niende na–wanadamu Mungu wanaheshimiwa
H6086 H5128 H1980 H0376 H0430 H3513

Lakini mti wa mizeituni ukawaambia, Je! Nitaacha mafuta yangu, ambayo hutumiwa kuheshimu miungu na wanadamu, ili nipate kurudi na kuvuka juu ya miti mingine?

10

עָלֵינוּ׃ מָלְכִי אֶת אֲתִי־ לְכִי־ לַתְּאֵנָה הָעֵצִים וַיֹּאמְרוּ
juu–yetu tutawale wewe njoo– kwa–mtini miti na–ikasema
H3212 H8384 H6086 H0559

Miti hiyo ikamwambia mtini, 'Njoo utawale juu yetu.'

11

הַטּוֹבָה תִּירוֹשִׁי וְאֶת־ מְתָקִי אֶת־ הֶחֱדַלְתִּי הַתְּאֵנָה לָהֶם וַתֹּאמֶר
mazuri matunda–yangu na– utamu–wangu – je–niache mtini wao na–ukawaambia
H8570 H0853 H4987 H0853 H2308 H8384 H0559

הָעֵצִים׃ עַל־ לָנוּעַ וְהָלַכְתִּי
miti juu–ya– kuyumba na–niende
H6086 H5128 H1980

Lakini mtini ukawaambia, Je, nitaacha utamu wangu na matunda yangu mazuri, ili nipate kurudi na kuvuka juu ya miti mingine?

12

עָלֵינוּ׃ (מָלְכִי) [מלוכי] אֶת אֲתִי־ לְכִי־ לַגֶּפֶן הָעֵצִים וַיֹּאמְרוּ
juu–yetu (tutawale) [tutawale] wewe njoo– kwa–mzabibu miti na–ikasema
H3212 H1612 H6086 H0559

Miti hiyo ikamwambia mzabibu, 'Njoo utawale juu yetu.'

13 וַתֹּאמֶר לָהֶם הַנָּפֶן מִזבִּיבוּ הֶחֱדַלְתִּי אֶת־ תֵּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וּבָאָדָם נָנוּעַ עַל־ וְנָטָיִם׃

na-ukawaambia wao mzabibu je-niache – divai-yangu inayofurahisha Mungu
H0559 H0853 H8492 H8055 H0430
na-wanadamu na-niende kuyumba juu-ya- miti
H0376 H1980 H5128 H6086

Mzabibu ukawaambia, Je, nitaacha divai yangu mpya, ambayo hufurahisha miungu na wanadamu, na kurudi na kuvuka juu ya miti mingine?

14 וַיֹּאמְרוּ כָּל־ עֵצִים אֶל־ קוֹשְׁחָה מָשְׁחוּ עָלַי מְלָךְ־ אַתָּה וּמְלֹךְ לָנוּ׃

na-ikasema miti-yote kwa- kichaka-cha-miiba njoo tutawale- juu-yetu
H0559 H3605 H0413 H0329 H3212

Kisha miti yote ikawaambia mchanga, 'Njoo utawale juu yetu.'

15 וַיֹּאמֶר הָאָטָד אֶל־ הָעֵצִים אִם בֶּאֱמֶת אַתֶּם מְשָׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בֹּאוּ חֲסוּ בְּצִלִּי וְאִם־ לֹא תֵצֵא אֵשׁ מִן־ הָאָטָד וְתֹאכַל אֶת־ אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃

na-ukasema kichaka-cha-miiba kwa- miti ikiwa kweli ninyi mnanipaka-mafuta
H0559 H0329 H0413 H0571 H0853
mimi kuwa-mfalme juu-yenu njooni jikingeni katika-kivuli-changu la
H0853 H4428 H5921 H0935 H2620 H6738 H3808
moto kutoka- – mierezi-ya Lebanoni
H0784 H3318 H0853 H0730 H3844

Miti ya miiba ikaiambia miti, 'Ikiwa unataka kunipaka mafuta niwe mfalme juu yako, njoo na upate usalama chini ya kivuli changu. Ikiwa sivyo, basi moto lazima uondoke kwenye mchanga na uiteketeze mierezi ya Lebanoni. '

16 וְעַתָּה אִם־ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם בְּהַמְלִיכְכֶם אֶת־ אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־ טוֹבָה עִם־ יְרֻבַּעַל וְעִם־ בֵּיתוֹ עֲשִׂיתֶם וְאִם־ כְּגְמוּל יָדָיו לוֹ׃

na-sasa ikiwa- kweli na-uaminifu na-mkamfanya-mfalme – Abimeleki
H6258 H0571 H8549 H4427 H0853 H0040
na-ikiwa- wema kwa- Yerub-Baali na-kwa- nyumba-yake na-ikiwa-
H0518 H3378 H0854 H1004
kulingana-na-stahili-ya mikono-yake mmefanya kwa- kwake
H1576 H3027 H6213 H3808

Basi, ikiwa umefanya kweli na uaminifu, ulimfanya Abimeleki mfalme, na ikiwa umefanya vizuri juu ya Yerubaali na nyumba yake, na ikiwa umemuadhibu kama anavyostahili,

17 אֲשֶׁר־ נִלְחַם אָבִי עַל־ נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־ מִיָּד וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִדְיָן׃

ambaye- alipigana baba-yangu kwa-ajili-yenu na-akatupa – maisha-yake mbele
H0834 H3898 H1 H5921 H7993 H0853 H5315 H5048
na-akawaokoa ninyi kutoka-mikononi-mwa Midiani
H5337 H0853 H3027 H4080

- na kufikiri kwamba baba yangu alipigana kwa ajili yenu, akahatarisha maisha yake, na akawaokoa kutoka kwenye mkono wa Midiani -

אֶת־	וַתַּהַרְגוּ	הַיּוֹם	אָבִי	בֵּית	עַל־	קָמְתֶּם	וְאַתֶּם	18
–	na–mkawaua	leo	baba–yangu	nyumba–ya	dhidi–ya–	mmeinuka	na–ninyi	
H0853	H2026	H3117	H0001					

אֲבִימֶלֶךְ	אֶת־	וַתַּמְלִיכוּ		אֶחָת	אֶבֶן	עַל־	אִישׁ	שִׁבְעִים	בָּנָיו
Abimeleki	–	na–mkamfanya–mfalme		moja	jiwe	juu–ya–	watu	sabini	wana–wake
H0040	H0853			H0259	H0068		H0376	H7657	

הוּא׃	אֲחִיכֶם	כִּי	שְׁכֶם	בַּעֲלֵי	עַל־	אֲמָתוֹ	בֶּן־
yeye	ndugu–yenu	kwa–sababu	Shekemu	watu–wa	juu–ya–	kijakazi–wake	mwana–wa–
H1931	H0251		H7927	H1167		H0519	

lakini leo umeamka juu ya nyumba ya baba yangu na kuwaua watoto wake, watu sabini, juu ya jiwe moja. Na umemfanya Abimeleki, mwana wa mtumishi wake, awe mfalme juu ya wakuu wa Shekemu, kwa sababu yeye ni ndugu yenu.

בֵּיתוֹ	וְעִם־	יְרֻבָּעַל	עִם־	עֲשִׂיתֶם	וּבְתָמִים	בֶּאֱמֶת	וְאִם־	19
nyumba–yake	na–kwa–	Yerub-Baali	kwa–	mmefanya	na–uaminifu	kwa–kweli	na–ikiwa–	
		H3378			H8549	H0571		

בָּכֶם׃	הוּא	גַּם־	וְיִשְׂמַח	בַּאֲבִימֶלֶךְ	שִׂמְחוּ	הַזֶּה	הַיּוֹם	
kwa–sababu–yenu	yeye	pia–	na–afurahi	kwa–Abimeleki	furahini	hii	siku	
	H1931	H1571	H8055	H0040	H8055	H2088	H3117	

Ikiwa mlifanya kwa uaminifu na uelekevu pamoja na Jerubalai na nyumba yake, basi mnapaswa kufurahi katika Abimeleki, naye apate kufurahi ndani yenu.

בַּעֲלֵי	אֶת־	וְתֹאכַל	מֵאֲבִימֶלֶךְ	אֵשׁ	תֵּצֵא	אִין	וְאִם־	20
watu–wa	–	na–utawala	kutoka–kwa–Abimeleki	moto	utatoka	la	na–kama–si–	
H1167	H0853	H0398	H0040	H0784	H3318	H0369		

שְׁכֶם	מִבַּעֲלֵי	אֵשׁ	וְתֵצֵא	מִלּוֹא	בֵּית	וְאֶת־	שְׁכֶם	
Shekemu	kutoka–kwa–watu–wa	moto	na–utatoka	Milo	nyumba–ya	na–	Shekemu	
H7927	H1167	H0784	H3318	H4407		H0853	H7927	

אֲבִימֶלֶךְ׃	אֶת־	וְתֹאכַל	מִלּוֹא	וּמִבֵּית	
Abimeleki	–	na–utamla	Milo	na–kutoka–nyumba–ya	
H0040	H0853	H0398	H4407		

Lakini ikiwa sio, moto utoke kwa Abimeleki, ukawaangamize watu wa Shekemu na Beth Milo. Basi moto utoke kwa watu wa Shekemu na Beth Milo, ili kumteketeza Abimeleki.

מִפְּנֵי	שָׁם	וַיֵּשֶׁב	בְּאֵרָה	וַיֵּלֶךְ	וַיִּבְרַח	יוֹתָם	וַיָּנָס	21
kwa–sababu–ya	huko	na–akakaa	Beera	na–akaenda	na–akatoroka	Yothamu	na–akakimbia	
H6440	H8033	H3427	H0876	H3212	H1272	H3147	H5127	

פ	אָחִיו׃	אֲבִימֶלֶךְ	
¶	ndugu–yake	Abimeleki	
	H0251	H0040	

Yothamu akakimbia, naye akaenda Beeri. Aliishi huko kwa sababu ilikuwa mbali na Abimeleki, kaka yake.

שָׁנִים׃	שָׁלֹשׁ	יִשְׂרָאֵל	עַל־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיָּשַׂר	22
mitatu	miaka	Israeli	juu–ya–	Abimeleki	na–akatawala	
H8141	H7969	H3478		H0040	H7786	

Abimeleki akatawala juu ya Israeli kwa miaka mitatu.

23 וַיִּשְׁלַ֤ח אֱלֹהִים֙ רֽוּחַ־רָעָ֔ה בֵּ֖ין אֲבִימֶ֑לֶךְ וּבֵ֖ין בַּעֲלֵ֥י שְׁכֶֽם׃

וַיִּשְׁלַ֤ח	אֱלֹהִים֙	רֽוּחַ־	רָעָ֔ה	בֵּ֖ין	אֲבִימֶ֑לֶךְ	וּבֵ֖ין	בַּעֲלֵ֥י	שְׁכֶֽם׃
na–akatuma	Mungu	roho	mbaya	kati–ya	Abimeleki	na–kati–ya	watu–wa	Shekemu
H7971	H0430	H7307		H0996	H0040	H0996	H1167	H7927

וַיִּבְגְּד֥וּ בַעֲלֵי־שְׁכֶ֖ם בַּאֲבִימֶֽלֶךְ׃

וַיִּבְגְּד֥וּ	בַעֲלֵי־	שְׁכֶ֖ם	בַּאֲבִימֶֽלֶךְ׃
na–wakamsaliti	watu–wa–	Shekemu	Abimeleki
H0898	H1167	H7927	H0040

Mungu alituma roho mbaya kati ya Abimeleki na viongozi wa Shekemu. Viongozi wa Shekemu walisaliti uaminifu waliokuwa nao kwa Abimeleki.

24 לָבֹ֣וא חֲמַ֣ס שִׁבְעִ֣ים בְּנֵי־יְרֻבָּעַ֗ל וְדָמָם֙ עַל־אֲבִימֶ֣לֶךְ אֲחִיהֶ֔ם אֲשֶׁ֥ר הָרַ֖ג לְשַׁ֣ום שְׁכֶ֑ם וְעַל֙ אַנְשֵׁ֣י בֵ֔ית מִלּ֖וֹא אֲשֶׁ֥ר חִזְּקוּ֙ אֶת־יָדָ֔יו לַהֲרֹ֖ג אֶת־אֶחָֽיו׃

לָבֹ֣וא	חֲמַ֣ס	שִׁבְעִ֣ים	בְּנֵי־	יְרֻבָּעַ֗ל	וְדָמָם֙	עַל־	אֲבִימֶ֣לֶךְ	אֲחִיהֶ֔ם	אֲשֶׁ֥ר	הָרַ֖ג	לְשַׁ֣ום	שְׁכֶ֑ם	וְעַל֙	אַנְשֵׁ֣י	בֵ֔ית	מִלּ֖וֹא
kuleta	ukatili	wa–sabini	wana–wa–	Yerub-Baali	na–damu–yao	juu–ya–	Abimeleki	ndugu–yao	ambaye	aliwaua	kuweka	Shekemu	na–juu–ya	wao		
H1935	H2555	H7657		H3378	H1818		H0040	H0251		H2026		H7927		H0853		

אֲשֶׁר־ חִזְּקוּ֙ שְׁכֶ֔ם בַּעֲלֵ֖י וְעַל֙ אוֹתָ֔ם הָרַ֖ג אֲשֶׁ֥ר אֲחִיהֶֽם׃

אֲשֶׁר־	חִזְּקוּ֙	שְׁכֶ֔ם	בַּעֲלֵ֖י	וְעַל֙	אוֹתָ֔ם	הָרַ֖ג	אֲשֶׁ֥ר	אֲחִיהֶֽם׃
ambao–	waliimarisha	Shekemu	watu–wa	na–juu–ya	wao	aliwaua	ambaye	ndugu–yao
	H2388	H7927	H1167		H0853	H2026		H0251

אֲחִיו׃ אֶת־ לַהֲרֹ֥ג יָדָ֖יו אֶת־

אֲחִיו׃	אֶת־	לַהֲרֹ֥ג	יָדָ֖יו	אֶת־
ndugu–zake	–	kuwaua	mikono–yake	–
H0251	H0853	H2026	H3027	H0853

Mungu alifanya hivyo ili uhalifu uliofanywa kwa wana sabini wa Yerubaali uweze kulipizwa kisasi, na Abimeleki ndugu yao atawajibishwa kwa kuwaua, na watu wa Shekemu watawajibishwa kwa sababu walimsaidia kuua ndugu zake.

25 וַיָּשִׂ֨ימוּ לוֹ֙ בַּעֲלֵ֣י שְׁכֶ֔ם מְאָרְבִ֖ים עַל־רָאשֵׁ֣י הֶהָרִ֑ים וַיִּגְזְל֗וּ אֵ֚ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר יַעֲבֹ֣ר עֲלֵיהֶ֔ם בַּדָּ֖רֶךְ וַיֻּגַּ֥ד לַאֲבִימֶֽלֶךְ׃ פ

וַיָּשִׂ֨ימוּ	לוֹ֙	בַּעֲלֵ֣י	שְׁכֶ֔ם	מְאָרְבִ֖ים	עַל־	רָאשֵׁ֣י	הֶהָרִ֑ים	וַיִּגְזְל֗וּ	אֵ֚ת	כָּל־	אֲשֶׁ֣ר	יַעֲבֹ֣ר	עֲלֵיהֶ֔ם	בַּדָּ֖רֶךְ	וַיֻּגַּ֥ד	לַאֲבִימֶֽלֶךְ׃	¶
na–wakaweka	kwake	watu–wa	Shekemu	waviziaji	juu–ya	vilele–vya	milima	na–wakawanyang'anya	–	kila–mtu–ambaye–	aliyepita	aliyepita	juu–yao	njiani	na–akaambiwa	Abimeleki	
		H1167	H7927	H0693			H2022	H1497	H0853	H3605				H1870	H5046	H0040	

Basi wakuu wa Shekemu wakawaweka wanaume wamkisubiri juu ya vilima ili wamwangamize, nao wakawaibia wote waliokuwa wamepita katika barabara hiyo. Hii iliripotiwa kwa Abimeleki.

26 וַיָּבֹ֣א גָּעַ֣ל בֶּן־עֶבֶד֮ וְאֶחָיו֒ וַיַּעַבְר֖וּ בִּשְׁכֶ֑ם וַיִּבְטְח֥וּ בּ֖וֹ בַּעֲלֵ֥י שְׁכֶֽם׃

וַיָּבֹ֣א	גָּעַ֣ל	בֶּן־	עֶבֶד֮	וְאֶחָיו֒	וַיַּעַבְר֖וּ	בִּשְׁכֶ֑ם	וַיִּבְטְח֥וּ	בּ֖וֹ
na–akaja	Gaali	mwana–wa–	Ebedi	na–ndugu–zake	na–wakapita	katika–Shekemu	na–wakamtumaini–	yeye
H0935	H1603		H5651	H0251		H7927	H0982	

בַּעֲלֵ֥י שְׁכֶֽם׃

בַּעֲלֵ֥י	שְׁכֶֽם׃	
watu–wa	Shekemu	
H1167	H7927	

Gaali mwana wa Ebedi akenda pamoja na ndugu zake, wakavuka Shekemu. Viongozi wa Shekemu walimwamini.

27 וַיֵּצְאוּ֙ הַשָּׂדֶ֔ה וַיִּבְצְר֖וּ אֶת־כַּרְמֵיהֶ֑ם וַיִּדְרֹכ֔וּ וַיַּֽעֲשׂ֖וּ הִלּוּלִ֑ים וַיָּבֹ֣אוּ בֵית־אֱלֹהֵיהֶ֗ם וַיֹּֽאכְלוּ֙ וַיִּשְׁתּ֔וּ וַיְקַלְל֖וּ אֶת־אֲבִימֶֽלֶךְ׃

na-wakatoka shambani na-wakakata-zabibu mizabibu-yao na-wakakanyaga
H3318 H7704 H1219 H0853 H3754 H1869

na-wakafanya sherehe na-wakaingia nyumba-ya mungu-wao na-wakala na-wakanywa
H1974 H0935 H0430 H0398 H8354

na-wakamlaani – Abimeleki
H7043 H0853 H0040

Wakaenda shambani wakakusanya zabibu kutoka kwa mizabibu, nao wakazikanyaga. Walifanya sherehe katika nyumba ya mungu wao, walikula na kunywa, kumlaani Abimeleki.

28 וַיֹּ֣אמֶר גַּ֣עַל בֶּן־עֶבֶד֮ מִי־אֲבִימֶ֣לֶךְ֒ וּמִי־שְׁכֶם֙ כִּ֣י נַעַבְדֶ֔נּוּ הֲלֹא֙ בֶּן־יְרֻבָּ֔עַל וּזְבֻ֖ל פְּקִידָ֑ו עִבְד֗וּ אֶת־אַנְשֵׁ֛י חֲמ֥וֹר אֲבִי־שְׁכֶ֖ם וְנַעַבְדֶ֥נּוּ אֲנָֽחְנוּ׃

na-akasema na-gaali mwana-wa- ebedi nani- abimeleki na-nani- shekemu kwamba
H0559 H1603 mwana-wa- H5651 nani- H4310 H0040 na-nani- H4310 H7927

je-si mwana-wa- yerubaali mwana-wa- zebuli na-zebuli afisa-wake tumikieni watu-wa
H3808 mwana-wa- H3378 mwana-wa- H2083 na-zebuli H6496 tumikieni H5647 watu-wa H0376

sisi tumtumikie na-kwa-nini shekemu baba-wa hamori
H0587 tumtumikie H5647 na-kwa-nini H4069 shekemu H7927 baba-wa H0001 hamori H2544

Gaali mwana wa Ebedi, akasema, Abimeleki ni nani, na Shekemu ni nani, hata tumtumikie? Je, si mwana wa Yerubaali? Na Zebuli si afisa wake? Watumikieni watu wa Hamori, baba yake Shekemu! Kwa nini tunapaswa kumtumikia?

29 וּמִֽי־יִתֵּ֤ן אֶת־הָעָם֙ הַזֶּ֔ה בְּיָדִ֖י וְאָסִ֣ירָה אֶת־אֲבִימֶ֑לֶךְ וַיֹּ֥אמֶר לַאֲבִימֶ֖לֶךְ רַבֶּ֥ה צְבָאֶ֛ךָ וְצֵֽא׃

na-nani angempa watu hawa mkononi-mwangu na-ningemwondoa – watu
na-nani H4310 angempa H5414 watu H0853 hawa H2088 mkononi-mwangu H3027 na-ningemwondoa H5493 – H0853

na-akasema kwa-abimeleki ongeza jeshi-lako na-utoke
H0559 kwa-abimeleki H0040 ongeza H7704 jeshi-lako H6635 na-utoke H3318

Laiti watu hawa wangekukuwa chini ya amri yangu! Kisha ningemuondoa Abimeleki. Ningemwambia Abimeleki, 'liondoe nje jeshi lako lote.'

30 וַיִּשְׁמַ֣ע זְבֻ֗ל בֶּן־עֶבֶד֙ אֶת־דִּבְרֵ֣י גַּ֔עַל וַיִּֽחַר־אַפּ֖וֹ מְאֹֽד׃

na-akasikia zebuli mkuu-wa- mji – maneno-ya gaali mwana-wa- ebedi
H8085 zebuli H2083 mkuu-wa- H8269 mji – H0853 maneno-ya H1697 gaali H1603 mwana-wa- H5651

na-ikawaka hasira-yake
H2734 hasira-yake H0639

Zebul, mkuu wa mji, aliposikia maneno ya Gaali, mwana wa Ebedi, hasira yake ikawaka.

31 וַיִּשְׁלַ֤ח מַלְאָכִים֙ אֶל־אֲבִימֶ֣לֶךְ בְּתָרְמָ֔ה לֵאמֹ֕ר הִנֵּ֛ה גַּ֥עַל בֶּן־עֶבֶד֙ וְאֶחָ֔יו בָּ֖אִים שְׁכֶ֑מָה וְהִנָּ֥ם צָרִ֛ים אֶת־הָעִ֥יר עָלֶֽיךָ׃

na-akatuma wajumbe kwa-siri abimeleki kusema tazama gaali mwana-wa- ebedi
na-akatuma H7971 wajumbe H4397 kwa- H0413 abimeleki H0040 kusema H0559 tazama H2009 gaali H1603 mwana-wa- H5651

na-ndugu-zake wanakuja shekemu na-tazama wanauchochea – mji dhidi-yako
na-ndugu-zake H0251 wanakuja H0935 shekemu H7927 na-tazama H2009 wanauchochea – H0853 mji dhidi-yako

Akatuma wajumbe kwa Abimeleki ili wapate kudanganya, akisema, Tazama, Gaali mwana wa Ebedi na ndugu zake wanafika Shekemu; nao wanauchochea mji dhidi yako.

32 וְעַתָּה֙ קוּם֙ לַ֣יְלָה אַתָּ֔ה וְהָעָ֖ם אֲשֶׁר־ אִתָּ֑ךְ וֶאֱרֹ֖ב בַּשָּׂדֶֽה׃
na–sasa simama usiku wewe na–watu walio– pamoja–nawe na–muvizie shambani
H6258 H3915 H0854 H0693

Sasa, amka wakati wa usiku, wewe na askari pamoja nawe, na uandae uvamizi katika mashamba.

33 וְהָיָ֗ה בַּבֹּ֙קֶר֙ כִּזְרֹ֣חַ הַשֶּׁ֔מֶשׁ תַּשְׁכִּ֖ים וּפָשַׁטְתָּ֑
na–itakuwa asubuhi wakati–wa–kuchomoza–kwa jua utaamka–mapema na–kushambulia
H1961 H1242 H2224 H8121 H7925 H6584

אֲלֵ֔יךְ וְהִנֵּ֣ה הֽוּא־ יֹצֵ֗א אֶל־ הָעִיר֙ וְהִנֵּה־ אַתּ֣וֹ וְהָעָ֔ם אֲשֶׁר־ אִתּ֖וֹ
kukutana–nawe wakitoka mji na–tazama– yeye juu–ya– pamoja–naye walio– na–watu
H0413 H3318 H2009 H1931 H0854

וְעָשִׂ֥יתָ לּ֖וֹ כַּאֲשֶׁ֣ר תִּמְצָ֑א יָדֶ֖ךָ׃ ס
na–utafanya kwake kama itakavyopata mkono–wako §
H3027 H4672

Kisha asubuhi, jua litakapokwisha, inuka mapema na uangamize mji. Na yeye na watu waliokuwa pamoja naye watakapokuja juu yenu, fanyeni chochote mnachoweza.

34 וַיָּ֣קָם אֲבִימֶ֔לֶךְ וְכָל־ הָעָ֖ם אֲשֶׁר־ לּ֑וֹ עִמּ֖וֹ לָ֥יְלָה
na–akasimama Abimeleki na–watu–wote watu waliokuwa– pamoja–naye usiku
H0040 H3605 H3915

וַיֶּאֶרְבוּ֙ עַל־ שְׁכֶ֔ם אַרְבָּעָ֖ה רָאשִֽׁים׃
na–wakavizia juu–ya– Shekemu vikundi vinne
H0693 H7927 H0702

Basi Abimeleki akainuka usiku, yeye na watu wote waliokuwa pamoja naye, wakaandaa uvamizi dhidi ya Shekemu, wakagawanyika vitengo vinne.

35 וַיֵּצֵ֣א גַּ֔עַל וַיַּעֲמֹ֖ד פֶּ֣תַח שַׁ֣עַר הָעִ֑יר
na–akatoka Gaali na–akasimama mlangoni–pa lango–la mji
H3318 H1603 H5975 H6607 H8179

וְהָעָ֔ם אֲשֶׁר־ אִתּ֖וֹ מִן־ הַמַּאְרָֽב׃
na–watu waliokuwa– pamoja–naye kutoka– mafichoni
H0854 H3993

וַיָּ֣קָם אֲבִימֶ֔לֶךְ
na–akasimama Abimeleki
H0040

Gaali mwana wa Ebedi akatoka, akasimama penye mlango wa mji. Abimeleki na watu waliokuwa pamoja naye wakatoka mahali pa kuficha.

36 וַיַּ֣רְא גַּ֔עַל אֶת־ הָעָ֖ם וַיֹּ֣אמֶר אֶל־ זְבֻ֑ל הִנְּךָ֥ רֹאֶ֛ה אֶת־ צֵ֥ל הֶהָרִ֖ים כָּאֲנָשִֽׁים׃ ס
na–akaona– Gaali watu – na–akasema Zebuli kwa– watu wanashuka
H7200 H0853 H1603 H5971 H2083 H0413 H5971 H3381

אַתָּ֥ה רֹאֶ֛ה אֶת־ צֵ֥ל הֶהָרִ֖ים וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֑יו זְבֻ֔ל
unaona wewe milima vivuli–vya – Zebuli kwake na–akasema milima kutoka–vilele–vya
H7200 H2022 H6738 H0853 H2083 H0413 H0559 H2022 H4763

§ kama–watu
H0376

Gaali alipowaona hao watu, akamwambia Zebuli, “Tazama, watu wanatoka kwenye vilima!” Zebuli akamwambia, “Wewe unaona vivuli juu ya vilima kama vile watu”.

37

מֵעֵם	יוֹרְדִים	עָם	הִנֵּה־	וַיֹּאמֶר	לְדַבֵּר׃	נַעַל	עוֹד	וַיֹּסֶף
kutoka–	wanashuka	watu	tazama–	na–akasema	kusema	Gaali	tena	na–akaendelea
	H3381		H2009	H0559	H1696	H1603	H5750	H3254

מְעוֹנְנִים׃	אֵלוֹן	מִדֶּרֶךְ	בָּא	אֶחָד	וְרֹאשׁ־		הָאָרֶץ	טַבּוּר
Waaguzi	Mwaloni–wa	kutoka–njia–ya	kinakuja	kimoja	na–kikundi–kimoja–		nchi	kitovu–cha
	H0436	H1870	H0935	H0259			H0776	H2872

Gaali akaongea tena na kusema, “Angalia, watu wanashuka katikati ya nchi, na kitengo kimoja kinakuja kwa njia ya mwaloni wa Maenenimu.”

38

מִי	תֹאמַר	אֲשֶׁר	פִּיךָ	אֵפוֹא	אַיֵּה	זְבֻל	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	
nani	ulisema	ambacho	kinywa–chako	sasa	iko–wapi	Zebuli	kwake	na–akasema	
H4310	H0559		H6310	H0645	H0346	H2083	H0413	H0559	

נָא	צֵא־	בּוֹ	מָאַסְתָּה	אֲשֶׁר	הָעָם	זֶה	הֲלֹא	נַעַבְרֻנּוּ	כִּי	אֲבִימֶלֶךְ
sasa	toka–	wao	uliwakataa	ambao	watu	hawa	je–si	tumtumikie	kwamba	Abimeleki
H4994	H3318					H2088	H3808	H5647		H0040

ס	בּוֹ׃	וְהִלָּחֶם		עַתָּה
§	nao	na–upigane		sasa
				H6258

Ndipo Zebuli akamwambia, “Je, maneno yako ya kiburi yako wapi sasa, wewe uliyesema, 'Abimeleki ni nani, ili tumtumikie?' Je, hao sio watu ambao uliwadharau? Toka sasa na pigana nao.”

39

בַּאֲבִימֶלֶךְ׃	וַיִּלָּחֶם	שְׁכֶם	בַּעֲלֵי	לִפְנֵי	גַּעַל	וַיֵּצֵא	
na–Abimeleki	na–akapigana	Shekemu	watu–wa	mbele–ya	Gaali	na–akatoka	
H0040		H7927	H1167	H6440	H1603	H3318	

Gaali akatoka na alikuwa akiwaongoza watu wa Shekemu, naye alipigana na Abimeleki.

40

רַבִּים	חֲלָלִים	וַיִּפְּלוּ	מִפָּנָיו	וַיָּנָס	אֲבִימֶלֶךְ	וַיִּרְדְּפֵהוּ	
wengi	waliokufa	na–wakaanguka	kutoka–mbele–yake	na–akakimbia	Abimeleki	na–akamfuatia	
		H5307	H6440	H5127	H0040	H7291	

הַשָּׁעַר׃	פֶּתַח	עַד־	
lango	mlangoni–pa	hadi–	
H8179	H6607	H5704	

Abimeleki akamfukuza, na Gaali akakimbia mbele yake. Na wengi wakaanguka na majeraha ya mauti mbele ya mingilio ya lango la mji.

41

אֶחָיו	וְאֶת־	גָּעַל	אֶת־	זְבֻל	וַיְגָרֶשׁ	בָּארוּמָה	אֲבִימֶלֶךְ	וַיֵּשֶׁב	
ndugu–zake	na–	Gaali	–	Zebuli	na–akamfukuza	katika–Aruma	Abimeleki	na–akakaa	
H0251	H0853	H1603	H0853	H2083	H1644	H0725	H0040	H3427	

בְּשְׁכֶם׃	מִשָּׁבֶת	
katika–Shekemu	kutoka–kukaa	
H7927	H3427	

Abimeleki alikaa Aruma. Zebul akawalazimisha Gaal na ndugu zake watoke Shekemu.

42

לַאֲבִימֶלֶךְ׃	וַיַּגִּדוּ	הַשָּׂדֶה	הָעָם	וַיֵּצֵא	מָמָחֳרָת	וַיְהִי	
Abimeleki	na–akaambiwa	shambani	watu	na–wakatoka	kesho–yake	na–ikawa	
H0040	H5046			H3318	H4283	H1961	

Siku ya pili watu wa Shekemu wakatoka shambani, na habari hii ikamfikia Abimeleki.

43

בַּשָּׁדֶה	וַיֵּאֶרֶב	רָאשִׁים	לִשְׁלֹשָׁה	וַיֵּחֶצֵם	הָעָם	אֶת־	וַיִּקַּח	
shambani	na–akavizia	vitatu	vikundi	na–akawagawanya	watu	–	na–akawachukua	
	H0693		H7969	H2673		H0853	H3947	

עֲלֵיהֶם	וַיָּקָם	הָעִיר	מִן־	יֹצֵא	הָעָם	וְהִנֵּה	וַיַּרְא	
dhidi–yao	na–akasimama	mjini	kutoka–	wakitoka	watu	na–tazama	na–akaona	
				H3318		H2009	H7200	

וַיַּכֵּם׃	
na–akawapiga	
H5221	

Aliwachukua watu wake, akawagawanywa katika vitengo vitatu, na wakaandaa uvamizi mashambani. Aliangalia na kuona watu wakitoka mjini. Akawakamata na kuwaua.

44

וַיַּעַמְדוּ	פָּשְׁטוּ	עִמּוֹ	אֲשֶׁר	וְהָרָאשִׁים	וַאֲבִימֶלֶךְ	
na–wakasimama	walishambulia	pamoja–naye	vilivyokuwa	na–vikundi	na–Abimeleki	
H5975	H6584				H0040	

כָּל־	עַל־	פָּשְׁטוּ	הָרָאשִׁים	וּשְׁנֵי	הָעִיר	שַׁעַר	פֶּתַח	
wote–waliokuwa	juu–ya–	vilishambulia	vikundi	na–vikundi–viwili	mji	lango–la	mlangoni–pa	
H3605		H6584		H8147		H8179	H6607	

וַיַּכּוּם׃	בַּשָּׂדֶה	אֲשֶׁר
na–wakawapiga	shambani	waliokuwa
H5221		

Abimeleki na vitengo vilivyokuwa pamoja naye vilishambulia na kuzuia maingilio ya lango la mji. Vitengo vingine viwili vilishambulia wote waliokuwa katika shamba na wakawaua.

45

הָעִיר	אֶת־	וַיִּלְכֹּד	הַהוּא	הַיּוֹם	כָּל	בָּעִיר	נִלְחָם	וַאֲבִימֶלֶךְ
mji	–	na–akauteka	ile	siku	siku–yote	dhidi–ya–mji	alipigana	na–Abimeleki
	H0853	H3920	H1931	H3117	H3605			H0040

וַיִּזְרָעֶהָ	הָעִיר	אֶת־	וַיִּתֹּץ	הֶרֶג	בָּהּ	אֲשֶׁר־	הָעָם	וְאֶת־
na–akaupanda	mji	–	na–akaubomoa	aliwaua	ndani–yake	waliokuwa–	watu	na–
H2232		H0853	H5422	H2026				H0853

	פ	מֶלַח׃
	¶	chumvi
		H4417

Abimeleki alipigana na huo mji siku nzima. Aliteka mji huo, na kuwaua watu waliokuwa ndani yake. Akabomoa kuta za mji na kueneza chumvi juu yake.

46

צְרִיחַ	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	שְׁכֶם	מִגְדַּל־	בַּעֲלֵי	כָּל־	וַיִּשְׁמְעוּ	
ngome	katika–	na–wakaingia	Shekemu	mnara–wa–	watu–wa	watu–wote–wa	na–wakasikia	
H6877	H0413	H0935	H7927	H4026	H1167	H3605	H8085	

בְּרִית׃	אֵל	בֵּית
Berithi	El–	nyumba–ya
H1286	H0410	

Wakati wakuu wote wa mnara wa Shekemu waliposikia hayo, waliingia katika ngome ya nyumba ya El Berithi.

47

מִגְדַּל־	בַּעֲלֵי	כָּל־	הֻתְקְבְּצוּ	כִּי	לַאֲבִימֶלֶךְ	וַיֻּגַּד	
mnara–wa–	watu–wa	watu–wote–wa	wamekusanyika	kwamba	Abimeleki	na–akaambiwa	
H4026	H1167	H3605	H6908		H0040	H5046	

שְׁכֶם׃	
Shekemu	
H7927	

Abimeleki aliambiwa kuwa viongozi wote walikuwa wamekusanyika pamoja kwenye mnara wa Shekemu.

48 וַיַּעַל אֲבִימֶלֶךְ הַר־צַלְמוֹן הוּא יֶשׁ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־
na-akapanda Abimeleki Mlima- Salmoni yeye na-watu-wote watu waliokuwa-
H5927 H0040 H2022 H1931 H3605

אִתּוֹ׃ פ וַיִּשָּׂא אֲבִימֶלֶךְ אֶת־ הַקַּרְדֻּמּוֹת שֹׁכֶת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת וַיִּקַּח
pamoja-naye Abimeleki – shoka mkononi-mwake na-akakata tawi-la na-akachukua
H0854 H0040 H0853 H7134 H3027 H3772 H3947

וַיָּשֶׂם עַל־ כֶּתֶף וַיֹּאמֶר אֶל־ אֲשֶׁר־ הָעָם אֲשֶׁר־ אִתּוֹ
na-akaliweka juu-ya- bega-lake na-akawaambia kwa- waliokuwa- watu waliokuwa- pamoja-naye
H7926 H0559 H0413

וַיִּשָּׂא וַיָּשִׂם עֵצִים מִתְי׃ כָּמוֹנִי עֲשׂוּ מַהֲרוּ עֲשִׂיתִי רְאִיתֶם עֲשׂוּ
na-akaliinua miti kama-mimi fanyeni fanyeni-haraka nikifanya mlivyoniona mlivyoniona pamoja-naye
H5375 H6086 H3644 H7200 H4100

Abimeleki akaenda mpaka mlima wa Salmoni, yeye na watu wote waliokuwa pamoja naye. Abimeleki akachukua shoka na kukata matawi. Akaweka juu ya bega lake na kuwaagiza watu waliokuwa pamoja naye, 'Mlichoona nimekifanya fanyeni kama nilivyofanya.'

49 וַיִּכְרְתוּ וַיְהִי־גַם אֲבִימֶלֶךְ אַחֲרֵי וַיֵּלְכוּ שׁוֹכָה אִישׁ הָעָם כָּל־
na-wakakata na-wakaenda pia- Abimeleki baada-ya na-wakaenda tawi kila-mtu watu watu-wote
H3772 H3212 H1571 H0040 H3605 H0376

בָּאֵשׁ הַצְּרִיחַ אֶת־ עֲלֵיהֶם וַיַּצִּיתוּ הַצְּרִיחַ עַל־ וַיָּשִׂימוּ
kwa-moto ngome – juu-yao na-wakaitia-moto ngome juu-ya- na-wakayaweka
H0784 H6877 H0853 H3341 H6877

אִישׁ כְּאֶלֶף שְׁכֶם מִגְדַּל־ אַנְשֵׁי כָּל־ גַּם וַיָּמֻתוּ
mtu kama-elfu Shekemu mnara-wa- watu-wa watu-wote-wa pia na-wakafa
H0376 H0505 H7927 H4026 H0376 H3605 H1571 H4191

פ וְאֵשָׁה׃
¶ na-mwanamke
H0802

Basi kila mmoja akakata matawi, wakamfuata Abimeleki. Wakayafungia juu ya ukuta wa mnara, nao wakawasha moto, hata watu wote wa mnara wa Shekemu wakafa, wanaume na wanawake elfu.

50 וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ אֶל־ תֵּבֶץ וַיִּחַן בְּתֵבֶץ וַיִּלְכְּדָהּ׃
na-akaenda Abimeleki kwa- Thebesi na-akapiga-kambi Thebesi na-akauteka
H3212 H0040 H0413 H8405 H2583 H8405 H3920

Abimeleki akaenda Tebezi, naye akapiga kambi dhidi ya Thebezi, akautwaa.

51 וּמִגְדַּל־ עֹז הָיָה שָׁמָּה כָּל־ וַיָּנֻסוּ הָעִיר בְּתוֹךְ־
na-mnara-wa- nguvu ulikuwa huko watu-wote na-wakakimbia mji katikati-ya-
H4026 H5797 H1961 H8033 H3605 H5127 H8432

וְכֹל וַיִּסְגְּרוּ בַּעֲדָם וַיַּעֲלוּ וְהַנָּשִׁים הָאֲנָשִׁים הָעִיר
na-wote-wa na-wakafunga nyuma-yao na-wakapanda na-wanawake watu mji
H3605 H5462 H1157 H5927 H0802 H0376 H5892

בַּעֲלֵי הַמִּגְדָּל׃ גַּג עַל־
watu-wa mnara paa-la juu-ya-
H1167 H4026 H1406

Lakini kulikuwa na mnara wenye nguvu katika mji, wanaume na wanawake wote na viongozi wote wa mji walikimbilia na kujifungia wenyewe. Kisha wakaenda juu ya paa la mnara.

פָּתַח	עַד־	וַיִּגָּשׁ	בּוֹ	וַיִּלָּחֶם	הַמִּגְדָּל	עַד־	אֲבִימֶלֶךְ	וַיָּבֹא	52
mlangoni–pa	hadi–	na–akakaribia	nao	na–akapigana	mnara	hadi–	Abimeleki	na–akafika	
H6607	H5704	H5066			H4026	H5704	H0040	H0935	

בָּאֵשׁ׃	לְשָׂרְפוֹ	הַמִּגְדָּל
kwa–moto	kuuteketeza	mnara
H0784	H8313	H4026

Abimeleki alikwenda kwenye mnara na kupigana nao, naye akaenda karibu na mlango wa mnara ili kuuchoma.

אֲבִימֶלֶךְ	רֹאשׁ	עַל־	רֶכֶב	פָּלַח	אַחַת	אִשָּׁה	וַתַּשְׁלֵךְ	53
Abimeleki	kichwa–cha	juu–ya–	jiwe–la–kusagia	kipande–cha	mmoja	mwanamke	na–akatupa	
H0040			H7393	H6400	H0259	H0802	H7993	

גֻּלְגַּלְתּוֹ׃	אֶת־	וַתָּר�ץ	
fuvu–lake	–	na–ikavunja	
H1538	H0853	H7533	

Lakini mwanamke akatupa jiwe la juu, juu ya kichwa cha Abimeleki likavunja fuvu lake.

לוֹ	וַיֹּאמֶר	כֵּלָיו	נֹשֵׂא	וְהַנַּעַר	אֶל־	מְהֵרָה	וַיִּקְרָא		54
yeye	na–akamwambia	silaha–zake	mbeba–silaha–wake	kijana	kwa–	haraka	na–akamwita		
	H0559	H3627	H5375	H5288	H0413	H4120	H7121		

הַרָגָתְהוּ	אִשָּׁה	לִי	יֹאמְרוּ	פֶּן־	וּמוֹתְתַנִי	חַרְבְּךָ	שְׁלֹף	
alimuua	mwanamke	kwangu	wakasema	wasije–	na–uniue	upanga–wako	chomoa	
H2026	H0802		H0559	H6435	H4191	H2719	H8025	

וַיָּמֹת׃	נַעֲרוֹ	וַיִּדְקְרֵהוּ
na–akafa	mtumishi–wake	na–akamchoma
H4191	H5288	H1856

Kisha akamwita yule kijana aliyekuwa anamchukulia silaha zake, akamwambia, “Chukua upanga wako ukaniue, kwa hiyo hakuna mtu atakayesema juu yangu, 'Mwanamke alimwua.'” Basi kijana wake akamchoma naye akafa.

אִישׁ	וַיֵּלְכוּ	אֲבִימֶלֶךְ	מֵת	כִּי	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ־	וַיִּרְאוּ	55
kila–mtu	na–wakaenda	Abimeleki	amekufa	kwamba	Israeli	watu–wa–	na–walipoona	
H0376	H3212	H0040	H4191		H3478	H0376	H7200	

לִמְקֹמוֹ׃
mahali–pake
H4725

Watu wa Israeli walipoona kwamba Abimeleki amekufa, wakaenda nyumbani.

לַהֲרֹג	לְאָבִיו	עָשָׂה	אֲשֶׁר	אֲבִימֶלֶךְ	רָעַת	אֵת	אֱלֹהִים	וַיָּשֶׁב	56
kuwaua	baba–yake	alimfanyia	ambao	Abimeleki	uovu–wa	–	Mungu	na–akarudisha	
H2026	H0001			H0040		H0853	H0430	H7725	

אֶחָיו׃	שִׁבְעִים	אֶת־
ndugu–zake	sabini	–
H0251	H7657	H0853

Basi Mungu akalipiza kisasi cha uovu wa Abimeleki alichomfanyia baba yake kwa kuua ndugu zake sabini.

57 וְאֵת רָעַת אַנְשֵׁי שְׁכֶם הֵשִׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם

na- uovu-wote-wa uovu-wa watu-wa Shekemu alirudisha Mungu vichwani-mwao
H0853 H3605 H0376 H7927 H7725 H0430

וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלֲלַת יוֹתָם בֶּן־ יְרֻבָּעַל׃ פ ¶

na-ikaja juu-yao laana-ya Yothamu mwana-wa- Yerub-Baali
H0935 H0413 H7045 H3147 H3378

Mungu akafanya uovu wote wa watu wa Shekemu ugeuke juu ya vichwa vyao wenyewe, na juu yao ilikuja laana ya Yothamu mwana wa Yerubaali.

Chapter 10

1 וַיָּקָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־ יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בֶּן־ פּוּאָה

na-akasimama baada-ya Abimeleki kuokoa (–) Israeli Tola mwana-wa Pua
H0853 H3478 H8439 H3467 H0040 H6312

דֹּדוֹ בֶּן־ אִישׁ מְתוּ וְהוּא־ יָשַׁב בְּשָׁמִיר בְּהַר

Dodo mwana-wa mtu wa-Isakari na-yeye alikuwa-akikaa huko-Shamiri katika-mlima
H1734 H0376 H3485 H1931 H3427 H8069 H2022

אֶפְרָיִם׃

wa-Efraimu
H0669

Baada ya Abimeleki, Tola, mwana wa Pua, mwana wa Dodo, mtu wa Isakari, aliyekaa Shamiri, katika mlima wa Efraimu, akaondoka ili kuwaokoa Israeli.

2 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־ יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים שָׁנָה וְשָׁלֹשׁ וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר

na-akahukumu (–) Israeli miaka-ishirini na-mitatu miaka na-akafa na-akazikwa
H8199 H0853 H3478 H6242 H7969 H8141 H4191 H6912

בְּשָׁמִיר׃ פ

huko-Shamiri (P)
H8069

Akawa mwamuzi wa Israeli miaka ishirini na mitatu. Alikufa na kuzikwa Shamiri.

3 וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־ יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים

baada-yake Yairi Mgileadi na-akahukumu (–) Israeli miaka-ishirini
H2971 H1569 H8199 H0853 H3478 H6242

שָׁנָה׃ וּשְׁתָּיִם

miaka na-miwili
H8141 H8147

Alifuatiwa na Yairi Mgileadi. Akawa mwamuzi wa Israeli miaka ishirini na miwili.

4 וַיְהִי־ לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים רֹכְבִים עַל־ שְׁלֹשִׁים עֲיָרִים וּשְׁלֹשִׁים

na-alikuwa-na kwake thelathini wana wakipanda juu-ya thelathini punda na-thelathini
H1961 H7970 H1121 H7392 H5921 H7970 H5895 H7970

עֲיָרִים לָהֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ

miji kwao kwao ambayo katika-nchi
H5895 H1992 H1992 H0834 H0776

יָאִיר חַוֹּת הַיּוֹם וְעַד הַזֶּה וְיִקְרְאוּ לָהֶם

Hawothi-Yairi siku hadi hii wanaiita kwao kwao
H2334 H3117 H5704 H2088 H7121 H1992 H1992

הַגִּלְעָד׃

ya-Gileadi
H1568

Alikuwa na wana thelathini waliokuwa wakipanda kwenye punda thelathini, na walikuwa na miji thelathini, ambayo inaitwa Hawoth Yairi hata leo, iliyo katika nchi ya Gileadi.

פ	בְּקָמֹון׃	וַיִּקָּבֵר	יָאִיר	וַיָּמָת	5
(P)	huko-Kamoni	na-akazikwa	Yairi	na-akafa	
	H7056	H6912	H2971	H4191	

Yairi alikufa na kuzikwa Kamoni.

אֶת־	וַיַּעַבְדוּ	יְהוָה׀	בְּעֵינֵי	הָרַע	לַעֲשׂוֹת	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיֹּסִפוּ	6
(-)	na-wakaabudu	Yahwe	machoni-pa	uovu	kutenda	Israeli	wana-wa	na-wakaendelea	
H0853	H5647	H3068		H7451		H3478		H3254	

וְאֶת	צִידוֹן	אֱלֹהֵי	וְאֶת־	אֲרָם׀	אֱלֹהֵי	וְאֶת־	הָעַשְׁתָּרוֹת	וְאֶת־	הַבְּעָלִים
na-(-)	Sidoni	miungu-ya	na-(-)	Aramu	miungu-ya	na-(-)	Maashtorethi	na-(-)	Mabaali
H0853	H6721	H0430	H0853	H0758	H0430	H0853	H6252	H0853	

פְּלִשְׁתִּים	אֱלֹהֵי	וְאֶת	עַמֹּון	בְּנֵי־	אֱלֹהֵי	וְאֵת׀	מוֹאָב	אֱלֹהֵי
Wafilisti	miungu-ya	na-(-)	Amoni	wana-wa	miungu-ya	na-(-)	Moabu	miungu-ya
H6430	H0430	H0853	H5983		H0430	H0853	H4124	H0430

עֲבָדוּהוּ׃	וְלֹא	יְהוָה	אֶת־	וַיַּעַזְבוּ
mwabudu	na-hawaku	Yahwe	(-)	na-wakamwacha
H5647	H3808	H3068	H0853	

Watu wa Israeli waliendelea kutenda maovu mbele za Bwana, wakaabudu Mabaali, Maashtoreti, miungu ya Aramu, miungu ya Sidoni, miungu ya Moabu, miungu ya wana wa Amoni, na miungu ya Wafilisti. Wakamsahau Bwana na hawakamsujudia tena.

פְּלִשְׁתִּים	בְּיַד־	וַיִּמְכְּרֵם	בְּיִשְׂרָאֵל	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	7
Wafilisti	mikononi-mwa	na-akawauza	dhidi-ya-Israeli	Yahwe	hasira-ya	na-ikawaka	
H6430	H3027	H4376	H3478	H3068	H0639	H2734	

עַמֹּון׃	בְּנֵי	וּבְיַד	
Amoni	wana-wa	na-mikononi-mwa	
H5983		H3027	

Hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, naye akawauza mikononi mwa Wafilisti na katika mikono ya wana wa Amoni.

הַהִיא	בַּשָּׁנָה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	וַיְרֹצְצוּ	וַיְרֹעֲצוּ	8
huo	mwaka-huo	Israeli	wana-wa	(-)	na-wakawapondaponda	na-wakawadhulumu	
H1931	H8141	H3478		H0853	H7533	H7492	

הַיַּרְדֵּן	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר׀	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כָּל־	אֶת־	שְׁנָה	עֶשְׂרֵה	שְׁמֹנֶה
Yordani	ng'ambo-ya	ambao	Israeli	wana-wa	wote	(-)	miaka	na-minane	miaka-kumi
H3383	H5676		H3478		H3605	H0853	H8141	H6240	H8083

בַּגִּלְעָד׃	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי	בְּאֶרֶץ
katika-Gileadi	ambayo	ya-Waamori	katika-nchi
H1568		H0567	H0776

Wakawaangamiza na kuwadhulumu watu wa Israeli mwaka huo, na kwa muda wa miaka kumi na nane waliwafukuza watu wote wa Israeli waliokuwa ng'ambo ya Yordani katika nchi ya Waamori, iliyoko Gileadi.

וּבִבְנְיָמִין	בִּיהוּדָה	גַּם־	לְהִלָּחֶם	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עַמֹּון	בְּנֵי־	וַיַּעַבְרוּ	9
na-Benyamini	na-Yuda	pia	kupigana	Yordani	(-)	Amoni	wana-wa	na-wakavuka	
H1144	H3063	H1571		H3383	H0853	H5983			

מְאֹד׃	לְיִשְׂרָאֵל	וַתֵּצַר	אֶפְרָיִם	וּבְבֵית
sana	kwa-Israeli	na-ikawa-dhiki	Efraimu	na-nyumba-ya
H3966	H3478	H3334	H0669	

Nao wana wa Amoni wakavuka Yordani, wakapigana na Yuda, na Benyamini, na nyumba ya Efraimu; Israeli akasumbuliwa sana.

10 וַיִּזְעֲקוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ
na-wakamlilia wana-wa Israeli kwa Yahwe wakisema tumekukosea wewe
H2199 H3478 H0413 H3068 H0559 H2398

וְכִי בְנוּ־עָזַבְנוּ אֶת־יְהוָה וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים׃ פ
na-kwa-sababu tumemwacha (–) Mungu-wetu na-tukaabudu (–) Mabaali (P)
H0853 H5647 H0430 H0853

Ndipo wana wa Israeli wakamwita Bwana, wakisema, “Tumekukosea, kwa sababu tumemwacha Mungu wetu, tukaabudu Mabaali.”

11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא מִמִּצְרַיִם וּמִן־הָאֱמֹרִי
na-akasema Yahwe kwa wana-wa Israeli je-si kutoka-Misri na-kutoka Waamori
H0559 H3068 H0413 H3478 H3808 H4714 H0567

וּמִן־בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן־פְּלִשְׁתִּים׃
na-kutoka wana-wa Amoni na-kutoka Wafilisti
H5983 H6430

Bwana akawaambia wana wa Israeli, “Je, sikuwatoa ninyi kutoka kwa Wamisri, na Waamori, na Waamoni, na Wafilisti,

12 וְצִידוֹנִים וַעֲמָלֵק וּמָעוֹן וַתִּצְעֲקוּ אֵלַי וָאוֹשִׁיעָה
na-Wasidoni na-Waamaleki na-Wamaoni waliwakandamiza ninyi na-mkalilia kwangu na-nikawaokoa
H6722 H6002 H4584 H3905 H0853 H6817 H0413 H3467

אֶתְכֶם׃ מִיָּדָם
ninyi kutoka-mikononi-mwao
H0853 H3027

na pia kwa Wasidoni? Waamaleki na Wamaoni walipowakandamiza; mliniita, nami nikawaokoa kutoka katika nguvu zao.

13 וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא־אֹסִיף
na-ninyi mmeniacha mimi na-mkaabudu miungu mingine kwa-hiyo si nitaendelea
H0853 H5647 H0430 H0312 H3808 H3254

אֶתְכֶם׃ לְהוֹשִׁיעַ
ninyi kuwaokoa
H0853 H3467

Lakini ninyi mliniacha tena na kuabudu miungu mingine. Kwa hiyo, sitawaokoa tena.

14 לְכוּ וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֵמָּה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם
nendeni na-mlilie kwa miungu ambayo mmechagua ndani-yao wao wawaokoe ninyi
H3212 H2199 H0413 H0430 H0977 H0834 H1992 H3467

בְּעֵת צָרַתְכֶם׃
wakati-wa dhiki-yenu
H6256

Nendeni mkaiite miungu mnayoiabudu. Ili iwaokoe wakati wa shida.

15 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה חָטָאנוּ לָךְ עֲשֵׂה־אַתָּה לָּנוּ כְּכָל־
na-wakasema wana-wa Israeli kwa Yahwe tumekosa wewe fanya kwetu kama-kila
H0559 H3478 H0413 H3068 H2398 H0834 H6213 H3605

הַיּוֹם הַזֶּה׃ נָא תַּצִּילֵנוּ בְּעֵינֶיךָ אַךְ לַכְּעִיתֵנוּ
siku hii tafadhali tuokoe machoni-pako lakini jema
H3117 H2088 H4994 H5337 H0389

Wana wa Israeli wakamwambia Bwana, Tumefanya dhambi. Tufanyie chochote kinachoonekana kuwa kizuri kwako. Tafadhali, tuokoe leo.

16

אֶת־	וַיַּעַבְדוּ	מִקִּרְבָּם	הַנֵּכָר	אֱלֹהֵי	אֶת־	וַיָּסִירוּ	
(–)	na–wakaabudu	kutoka–miongoni–mwao	kigeni	miungu–ya	(–)	na–wakaondoa	
H0853	H5647	H7130	H5236	H0430	H0853	H5493	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	בַּעֲמַל	נַפְשׁוֹ	וַתִּקְצַר	יְהוָה	
(P)	Israeli	kwa–mateso–ya	nafsi–yake	na–ikafupika	Yahwe	
	H3478	H5999	H5315		H3068	

Wakaiacha miungu ya kigeni waliyokuwa nayo, nao wakamwabudu Bwana. Naye akawa na subira juu ya taabu ya Israeli.

17

וַיֵּאָסְפוּ	בַּגִּלְעָד	וַיַּחֲנוּ	עַמּוֹן	בְּנֵי	וַיִּצָּעֲקוּ	
na–wakakusanyika	huko–Gileadi	na–wakapiga–kambi	Amoni	wana–wa	na–wakakusanyika	
H0622	H1568	H2583	H5983		H6817	

בַּמִּצְפָּה׃	וַיַּחֲנוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	
huko–Mispa	na–wakapiga–kambi	Israeli	wana–wa	
H4709	H2583	H3478		

Ndipo Waamoni wakakusanyika, wakaweka kambi Gileadi. Waisraeli walikutana na kuweka kambi yao huko Mispa.

18

אֲשֶׁר	הָאִישׁ	מִי	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	גִּלְעָד	שָׂרֵי	הָעָם	וַיֹּאמְרוּ	
ambaye	mtu	ni–nani	jirani–yake	kwa	mtu	Gileadi	wakuu–wa	watu	na–wakasema	
	H0376	H4310	H7453	H0413	H0376	H1568	H8269		H0559	

פ	גִּלְעָד׃	יֹשְׁבֵי	לְכֹל	לְרֹאשׁ	יִהְיֶה	עַמּוֹן	בִּבְנֵי	לְהִלָּחֶם	יָחֵל
(P)	wa–Gileadi	wakaao	kwa–wote	mkuu	atakuwa	Amoni	na–wana–wa	kupigana	ataanza
	H1568	H3427	H3605		H1961	H5983			

Viongozi wa watu wa Gileadi wakaambiana, 'Ni nani atakayeanza kupigana na Waamoni? Yeye atakuwa kiongozi juu ya wote wanaoishi Gileadi.

Chapter 11

1

זוֹנָה	אִשָּׁה	בֶּן־	וְהוּא	חַיִל	גִּבּוֹר	הָיָה	הַגִּלְעָדִי	וְיִפְתָּח
kahaba	mwanamke	mwana–wa	na–yeye	hodari	shujaa	alikuwa	Mgileadi	na–Yeftha
H2181	H0802		H1931	H2428	H1368	H1961	H1569	H3316

יִפְתָּח׃	אֶת־	גִּלְעָד	וַיּוֹלֶד	
Yeftha	(–)	Gileadi	na–akamzaa	
H3316	H0853	H1568	H3205	

Yeftha Mgileadi alikuwa shujaa mwenye nguvu, lakini alikuwa mwana wa kahaba. Gileadi alikuwa baba yake.

2

הָאִשָּׁה	בְּנֵי־	וַיִּגְדְּלוּ	בָנִים	לוֹ	גִּלְעָד	אֶשֶׁת־	וַתֵּלֶד	
mwanamke	wana–wa	na–wakakua	wana	yeye	Gileadi	mke–wa	na–akamzalia	
H0802		H1431			H1568	H0802	H3205	

בְּבֵית־	תִּנְחַל	לֹא־	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	יִפְתָּח	אֶת־	וַיְנַרְּשׁוּ	
katika–nyumba–ya	rithi	huta	yeye	na–wakamwambia	Yeftha	(–)	na–wakamfukuza	
	H5157	H3808		H0559	H3316	H0853	H1644	

אָתָּה׃	אַחֶרֶת	אִשָּׁה	בֶּן־	כִּי	אָבִינוּ	
wewe	mwingine	mwanamke	mwana–wa	kwa–sababu	baba–yetu	
	H0312	H0802			H0001	

Mke wa Gileadi pia alizaa wanawe wengine. Wana wa mkewe walipokua, walimlazimisha Yeftha aondoke nyumbani na kumwambia, “Huwezi kurithi chochote kutoka katika familia yetu. Wewe ni mwana wa mwanamke mwingine.”

טֹוב	בְּאֶרֶץ	וַיֵּשֶׁב	אֶחָיו	מִפְּנֵי	יִפְתָּח	וַיִּבְרַח	3
ya–Tobu	katika–nchi	na–akakaa	ndugu–zake	kutoka–mbele–ya	Yeftha	na–akakimbia	
H2897	H0776	H3427	H0251	H6440	H3316	H1272	

פ	עִמּוֹ׃	וַיֵּצְאוּ	רֵיקִים	אֲנָשִׁים	יִפְתָּח	אֶל־	וַיִּתְלַקְּטוּ	
(P)	pamoja–naye	na–wakatoka	wasiofaa	watu	Yeftha	kwa	na–wakakusanyika	
		H3318	H7386	H0376	H3316	H0413	H3950	

Basi Yeftha akaondoka toka kwa ndugu zake, akaishi katika nchi ya Tobu. Watu wasiokuwa na sheria waliungana na Yeftha na wakaja na kwenda pamoja naye.

יִשְׂרָאֵל׃	עִם־	עַמּוֹן	בְּנֵי־	וַיִּלָּחֲמוּ	מִיָּמִים	וַיְהִי	4
Israeli	na	Amoni	wana–wa	na–wakapigana	kutoka–siku	na–ikawa	
H3478		H5983			H3117	H1961	

Siku kadhaa baadaye, wana wa Amoni walipigana na Israeli.

זִקְנֵי	וַיֵּלְכוּ	יִשְׂרָאֵל	עִם־	עַמּוֹן	בְּנֵי־	נִלְחֲמוּ	כַּאֲשֶׁר־	וַיְהִי	5
wazee–wa	na–wakaenda	Israeli	na	Amoni	wana–wa	walipopigana	wakati	na–ikawa	
H2205	H3212	H3478		H5983				H1961	

טֹוב׃	מֵאֶרֶץ	יִפְתָּח	אֶת־	לָקַחַת	גִּלְעָד	
ya–Tobu	kutoka–nchi	Yeftha	(–)	kumchukua	Gileadi	
H2897	H0776	H3316	H0853	H3947	H1568	

Wana wa Amoni walipopigana na Israeli, wazee wa Gileadi wakaenda kumleta Yeftha kutoka nchi ya Tobu.

עַמּוֹן׃	בִּבְנֵי	וְנִלְחֲמָה	לְקֶצִין	לָנוּ	וְהָיִיתָה	לְכָה	לְיִפְתָּח	וַיֹּאמְרוּ	6
Amoni	na–wana–wa	na–tupigane	kiongozi	kwetu	na–uwe	njoo	Yeftha	na–wakamwambia	
H5983			H7101		H1961	H3212	H3316	H0559	

Wakamwambia Yeftha, “Njoo uwe kiongozi wetu ili tupigane na wana wa Amoni.”

וַתְּנָרְשׁוּנִי	אוֹתִי	שְׂנֵאתֶם	אַתֶּם	הֲלֹא	גִּלְעָד	לִזְקֵנֵי	יִפְתָּח	וַיֹּאמֶר	7
na–mkanifukuza	mimi	mlinichukia	ninyi	je–si	Gileadi	kwa–wazee–wa	Yeftha	na–akasema	
H1644	H0853	H8130		H3808	H1568	H2205	H3316	H0559	

צַר	כַּאֲשֶׁר	עַתָּה	אֵלַי	בָּאתֶם	וּמַדּוּעַ	אָבִי	מִבֵּית	
mna–dhiki	wakati	sasa	kwangu	mmekuja	na–kwa–nini	baba–yangu	kutoka–nyumba–ya	
		H6258	H0413	H0935	H4069	H0001		

לָכֶם׃
kwenu

YEphtha akawaambia viongozi wa Gileadi, “mlinichukia na kunilazimisha kuondoka nyumbani kwa baba yangu. Kwa nini mnakuja kwangu sasa munapokuwa na shida?”

אֵלַי׃	שַׁבְנוּ	עַתָּה	לָכֵן	יִפְתָּח	אֶל־	גִּלְעָד	זִקְנֵי	וַיֹּאמְרוּ		8
kwako	tumerudi	sasa	kwa–hiyo	Yeftha	kwa	Gileadi	wazee–wa	na–wakasema		
H0413	H7725	H6258		H3316	H0413	H1568	H2205	H0559		

לְרֹאשׁ	לָנוּ	וְהָיִיתָ	עַמּוֹן	בִּבְנֵי	וְנִלְחַמְתָּ	עִמָּנוּ	וְהָלַכְתָּ
mkuu	kwetu	na–utakuwa	Amoni	na–wana–wa	na–utapigana	pamoja–nasi	na–utaenda
		H1961	H5983				H1980

גִּלְעָד׃	יֹשְׁבֵי	לְכֹל	
wa–Gileadi	wakaao	kwa–wote	
H1568	H3427	H3605	

Wazee wa Gileadi wakamwambia Yeftha, “Ndiyo sababu tunakugeukia sasa; njoo pamoja nasi pigana na watu wa Amoni, na wewe utakuwa kiongozi juu ya wote wanaoishi Gileadi.

9

לְהִלָּחֵם	אוֹתִי	אַתֶּם	מְשִׁבְתֶּם	אִם־	גִּלְעָד	זִקְנֵי	אֶל־	יִפְתָּח	וַיֹּאמֶר
kupigana	mimi	ninyi	mnanirejesha	ikiwa	Gileadi	wazee–wa	kwa	Yeftha	na–akasema
	H0853		H7725		H1568	H2205	H0413	H3316	H0559

לָכֶם	אֶהְיֶה	אָנֹכִי	לְפָנֵי	אֹתָם	יְהוָה	וְנָתַן	עַמּוֹן	בִּבְנֵי
kwenu	nitakuwa	mimi	mbele–yangu	wao	Yahwe	na–akawatoa	Amoni	na–wana–wa
	H1961	H0595	H6440	H0853	H3068	H5414	H5983	

לְרֹאשׁ׃
mkuu

Yeftha akawaambia wazee wa Gileadi, “Ikiwa mnanirejesha nyumbani tena ili kupigana na wana wa Amoni, na kama Bwana atatupa ushindi juu yao, nitakuwa kiongozi wenu.”

10

אִם־	בְּינוֹתֵינוּ	שֹׁמֵעַ	יִהְיֶה	יְהוָה	יִפְתָּח	אֶל־	גִּלְעָד	זִקְנֵי־	וַיֹּאמְרוּ
ikiwa	kati–yetu	shahidi	atakuwa	Yahwe	Yeftha	kwa	Gileadi	wazee–wa	na–wakasema
	H0996	H8085	H1961	H3068	H3316	H0413	H1568	H2205	H0559

נַעֲשֶׂה׃	כֵּן	כִּדְבָרְךָ	לֹא
tutafanya	hivyo	kama–neno–lako	si
		H1697	H3808

wazee wa Gileadi wakamwambia Yeftha, “Bwana awe shahidi kati yetu ikiwa hatutafanya kama tunavyosema!”

11

עֲלֵיהֶם	אוֹתָו	הָעָם	וַיָּשִׂימוּ	גִּלְעָד	זִקְנֵי	עִם־	יִפְתָּח	וַיֵּלֶךְ	
juu–yao	yeye	watu	na–wakamweka	Gileadi	wazee–wa	pamoja–na	Yeftha	na–akaenda	
	H0853			H1568	H2205		H3316	H3212	

יְהוָה	לִפְנֵי	דִּבְרֵיו	כָּל־	אֶת־	יִפְתָּח	וַיְדַבֵּר	וּלְקָצִין	לְרֹאשׁ
Yahwe	mbele–ya	maneno–yake	yote	(–)	Yeftha	na–akasema	na–kiongozi	mkuu
H3068	H6440	H1697	H3605	H0853	H3316	H1696	H7101	

פ	בַּמִּצְפָּה׃
(P)	huko–Mispa
	H4709

Yeftha akaenda pamoja na wazee wa Gileadi, nao watu wakamfanya awe msimamizi na mkuu juu yao. Alipokuwa mbele ya Bwana huko Mizpa, Yeftha akarudia ahadi zote alizozifanya.

12

מַה־	לֵאמֹר	עַמּוֹן	בְּנֵי־	מֶלֶךְ	אֶל־	מַלְאָכִים	יִפְתָּח	וַיִּשְׁלַח	
ni–nini	akisema	Amoni	wana–wa	mfalme–wa	kwa	wajumbe	Yeftha	na–akatuma	
H4100	H0559	H5983		H4428	H0413	H4397	H3316	H7971	

בְּאַרְצִי׃	לְהִלָּחֶם	אֵלַי	בָּאתָ	כִּי־	לָךְ	לִי
katika–nchi–yangu	kupigana	kwangu	umekuja	kwamba	na–kwako	kwangu
H0776		H0413	H0935			

Ndipo Yeftha akatuma wajumbe kwa mfalme wa wana wa Amoni, akisema, “Ni nini mgogoro huu kati yetu? Kwa nini umekuja kwa nguvu kuchukua ardhi yetu?”

13 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 בְּנֵי־ wana–wa עַמּוֹן Amoni H5983 אֶל־ kwa H0413 מַלְאֲכֵי wajumbe–wa H4397 יִפְתָּח Yeftha H3316 כִּי־ kwa–sababu לָקַח alitwaa H3947
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶת־ (–) H0853 אֲרָצִי nchi–yangu H0776 בַּעֲלוֹתָו walipopanda H5927 מִמִּצְרַיִם kutoka–Misri H4714 מֵאַרְנֹן kutoka–Arnoni H0769 וְעַד־ na–hadi H5704 יַבֹּק Yaboki H2999 וְעַד־ na–hadi H5704
הַיַּרְדֵּן Yordani H3383 וְעַתָּה na–sasa H6258 הָשִׁיבָה rudisha H7725 אֶתְהֶן hiyo H0853 בְּשָׁלוֹם׃ kwa–amani H7965

Mfalme wa wana wa Amoni akawajibu wajumbe wa Yeftha, “Kwa sababu Israeli walipopanda kutoka Misri, walichukua nchi yangu toka Arnoni hata Yaboki, mpaka Yordani. Sasa rudisha ardhi hizo kwa amani.”

14 וַיֹּסֶף na–akaendelea H3254 עוֹד tena H5750 יִפְתָּח Yeftha H3316 וַיִּשְׁלַח na–akatuma H7971 מַלְאָכִים wajumbe H4397 אֶל־ kwa H0413 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 בְּנֵי wana–wa עַמּוֹן׃ Amoni H5983

Yefta akatuma tena wajumbe kwa mfalme wa wana wa Amoni,

15 וַיֹּאמֶר na–akamwambia H0559 לוֹ yeye H3541 כֹּה hivi H3541 אָמַר amesema H0559 יִפְתָּח Yeftha H3316 לָקַח twaa H3947 לֹא־ haku H3808 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶת־ (–) H0853 אֶרֶץ nchi H0776
וְאֶת־ na–(–) H0853 אֶרֶץ nchi H0776 בְּנֵי ya–wana–wa עַמּוֹן׃ Amoni H5983 מוֹאָב ya–Moabu H4124

akasema, “Yefita asema hivi, Israeli hawakuchukua nchi ya Moabu na nchi ya wana wa Amoni;

16 כִּי kwa–sababu H3541 בַּעֲלוֹתָם walipopanda H5927 מִמִּצְרָיִם kutoka–Misri H4714 וַיֵּלֶךְ na–akaenda H3212 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בַּמִּדְבָּר jangwani H4057 עַד־ hadi H5704 יַם־ Bahari–ya H3220
סוּף Shamu H5488 וַיָּבֹא na–akafika H0935 קָדֵשָׁה׃ Kadeshi H6946

lakini walitoka Misri, na Israeli wakaenda kupitia jangwa hadi Bahari ya Shamu na Kadeshi.

17 וַיִּשְׁלַח na–akatuma H7971 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מַלְאָכִים wajumbe H4397 אֶל־ kwa H0413 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 אֱדוֹם Edomu H0123 לֵאמֹר akisema H0559 אֶעְבְּרָה־ nipitishe נָּא tafadhali H4994
בְּאַרְצֶךָ katika–nchi–yako H0776 וְלֹא na–hakusikia H3808 שָׁמַע mfalme–wa H8085 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 אֱדוֹם Edomu H0123 וְגַם na–pia H1571 אֶל־ kwa H0413 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428
מוֹאָב Moabu H4124 וְלֹא na–hakukubali H3808 אָבָה hakukubali H0014 וַיֵּשֶׁב na–akakaa H3427 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בְּקָדֵשׁ׃ huko–Kadeshi H6946

Israeli walipomtuma wajumbe kwa mfalme wa Edomu, wakisema, 'Tafadhali tunaomba ruhusa tupite katika nchi yako,' mfalme wa Edomu hakuwasikiliza. Wakawatuma wajumbe kwa mfalme wa Moabu, lakini akakataa. Basi Israeli wakakaa Kadeshi.

18

מוֹאָב	אֶרֶץ	וְאֶת־	אֱדוֹם	אֶרֶץ	אֶת־	וַיָּסָב	בַּמִּדְבָּר	וַיֵּלֶךְ	
ya-Moabu	nchi	na-(-)	ya-Edomu	nchi	(-)	na-akazunguka	jangwani	na-akaenda	
H4124	H0776	H0853	H0123	H0776	H0853	H5437		H3212	

בְּעֵבֶר	וַיַּחֲנוּן	מוֹאָב	לְאֶרֶץ	שֶׁמֶשׁ	מִמִּזְרַח־		וַיָּבֹא	
ng'ambo-ya	na-wakapiga-kambi	ya-Moabu	kwa-nchi	jua	kutoka-mashariki-ya		na-akafika	
H5676	H2583	H4124	H0776	H8121	H4217		H0935	

מוֹאָב׃	גְּבוּל	אַרְנֹן	כִּי	מוֹאָב	בִּגְבוּל	בָּאוּ	וְלֹא־	אַרְנֹן
Moabu	mpaka-wa	Arnoni	kwa-sababu	Moabu	mpaka-wa	ingia	na-hawa-ku	Arnoni
H4124	H1366	H0769		H4124	H1366	H0935	H3808	H0769

Kisha wakapitia jangwani, wakaondoka katika nchi ya Edomu, na nchi ya Moabu; wakavuka upande wa mashariki wa nchi ya Moabu, wakapanga ng'ambo ya Arnoni. Lakini hawakuingia mpaka wa Moabu, maana Arnoni ilikuwa mpaka wa Moabu.

19

חֶשְׁבּוֹן	מֶלֶךְ	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ־	סִיחֹן	אֶל־	מַלְאָכִים	יִשְׂרָאֵל	וַיִּשְׁלַח
Heshboni	mfalme-wa	Waamori	mfalme-wa	Sihoni	kwa	wajumbe	Israeli	na-akatuma
H2809	H4428	H0567	H4428	H5511	H0413	H4397	H3478	H7971

מְקוֹמִי׃	עַד־	בְּאַרְצְךָ	נָּא	נַעְבְּרָה־	יִשְׂרָאֵל	לוֹ	וַיֹּאמֶר
mahali-pangu	hadi	katika-nchi-yako	tafadhali	nipitishe	Israeli	yeye	na-akamwambia
H4725	H5704	H0776	H4994		H3478		H0559

Israeli wakatuma wajumbe kwa Sihoni, mfalme wa Waamori, ambaye alitawala huko Heshboni; Israeli akamwambia, 'Tafadhali, tunaomba tupite katika nchi yako hata mahali petu.'

20

סִיחוֹן	וַיֶּאֱסֹף	בִּגְבֻלוֹ	עֶבֶר	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	סִיחֹן	הָאֱמֹרִי	וְלֹא־
Sihoni	na-akakusanya	katika-mpaka-wake	kupita	Israeli	(-)	Sihoni	amini	na-haku
H5511	H0622	H1366		H3478	H0853	H5511	H0539	H3808

יִשְׂרָאֵל׃	עִם־	וַיַּלְחֶם	בְּיַהְצָה	וַיַּחֲנוּ	עַמּוֹ	כָּל־	אֶת־	
Israeli	na	na-akapigana	huko-Yahasa	na-wakapiga-kambi	watu-wake	wote	(-)	
H3478			H3096	H2583		H3605	H0853	

Lakini Sihoni hakumwamini Israeli apite katika eneo lake. Basi Sihoni akakusanya jeshi lake lote, akalipeleka Yahasa, na huko akapigana na Israeli

21

	עַמּוֹ	כָּל־	וְאֶת־	סִיחֹן	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי־	יְהוָה	וַיִּתֵּן
	watu-wake	wote	na-(-)	Sihoni	(-)	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	na-akawatoa
		H3605	H0853	H5511	H0853	H3478	H0430	H3068	H5414

הָאֱמֹרִי	אֶרֶץ	כָּל־	אֶת	יִשְׂרָאֵל	וַיִּירַשׁ	וַיַּכּוּם	יִשְׂרָאֵל	בְּיַד
ya-Waamori	nchi	yote	(-)	Israeli	na-akaimiliki	na-wakawapiga	Israeli	mikononi-mwa
H0567	H0776	H3605	H0853	H3478	H3423	H5221	H3478	H3027

הַהִיא׃	הָאָרֶץ	יוֹשֵׁב	
ile	nchi	wakaao	
H1931	H0776	H3427	

Bwana, Mungu wa Israeli, akamtia Sihoni na watu wake wote mkononi mwa Israeli, nao wakawashinda. Basi Israeli wakachukua nchi yote ya Waamori waliokaa katika nchi hiyo.

22

וּמִן־	הַיַּבֹּק	וְעַד־	מֵאַרְנֹן	הָאֱמֹרִי	גְּבוּל	כָּל־	אֶת	וַיִּירְשׁוּ	
na-kutoka	Yaboki	na-hadi	kutoka-Arnoni	Waamori	mpaka-wa	yote	(-)	na-wakaimiliki	
	H2999	H5704	H0769	H0567	H1366	H3605	H0853	H3423	

הַיַּרְדֵּן׃	וְעַד־	הַמִּדְבָּר	
Yordani	na-hadi	jangwa	
H3383	H5704		

Wachukua kila kitu ndani ya wilaya ya Waamori, kutoka Arnoni hadi Yaboki, na kutoka jangwani hadi Yordani.

23

מִפְּנֵי	הָאֱמֹרִי	אֶת־	הוֹרִישׁ	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וַיהוָה	וְעַתָּה
kutoka–mbele–ya	Waamori	(–)	amewafukuza	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	na–sasa
H6440	H0567	H0853	H3423	H3478	H0430	H3068	H6258

תִּירָשֶׁנּוּ׃	וְאַתָּה	יִשְׂרָאֵל	עַמּוֹ
utaimiliki	na–wewe	Israeli	watu–wake
H3423		H3478	

Basi, Bwana, Mungu wa Israeli, amewafukuza Waamori mbele ya watu wake Israeli, na sasa mnataka kuimiliki nchi yao?

24

כֹּל־	וְאֵת	תִּירָשׁ	אוֹתוֹ	אֱלֹהֶיךָ	כְּמוֹשׁ	יוֹרִישְׁךָ	אֲשֶׁר	אֵת	הֲלֹא
yote	na–(–)	utaimiliki	hiyo	mungu–wako	Kemoshi	anakupa	ambayo	(–)	je–si
H3605	H0853	H3423	H0853	H0430	H3645	H3423		H0853	H3808

נִירָשׁ׃	אוֹתוֹ	מִפָּנֵינוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	הוֹרִישׁ	אֲשֶׁר
tutaimiliki	hiyo	kutoka–mbele–yetu	Mungu–wetu	Yahwe	amewafukuza	ambayo
H3423	H0853	H6440	H0430	H3068	H3423	

Je, huwezi kuchukua nchi ambayo Kemoshi, mungu wako, anakupa? Kwa hiyo nchi yoyote Bwana, Mungu wetu, ametupa, tutachukua.

25

מוֹאָב	מֶלֶךְ	צִפּוֹר	בֶּן־	מִבָּלָק	אַתָּה	טוֹב	הֲטוֹב	וְעַתָּה
Moabu	mfalme–wa	Sipori	mwana–wa	kuliko–Balaki	wewe	bora	je–bora	na–sasa
H4124	H4428	H6834		H1111				H6258

בָּם׃	נִלְחַם	נִלְחֹם	אִם־	יִשְׂרָאֵל	עִם־	רָב	הֲרוֹב
nao	kupigana	alipigana	au	Israeli	na	aligombana	je–aligombana
				H3478		H7378	H7378

Sasa wewe ni bora zaidi kuliko Balaki, mwana wa Sipori, mfalme wa Moabu? Je, alidai kuwa na hoja na Israeli? Je, yeye amewahi kupigana vita dhidi yao?

26

וּבְבִנוֹתֶיהָ	וּבְעַרְעֹר	וּבְבִנוֹתֶיהָ	בְּחֶשְׁבּוֹן	יִשְׂרָאֵל	בְּשֵׁבֶת
na–vijiji–vyake	na–huko–Aroeri	na–vijiji–vyake	huko–Heshboni	Israeli	wakati–wa–kukaa
H1323	H6177	H1323	H2809	H3478	H3427

שָׁנָה	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	אַרְנֹן	יְדֵי	עַל־	אֲשֶׁר	הֶעָרִים	וּבְכָל־
miaka	tatu	miaka–mia	Arnoni	kingo–za	kando–ya	ambayo	miji	na–katika–yote
H8141	H3967	H7969	H0769	H3027				H3605

הַהִיא׃	בָּעֵת	הִצַּלְתֶּם	לֹא־	וּמַדּוּעַ
ule	wakati–wa	iokoa	hamku	na–kwa–nini
H1931	H6256	H5337	H3808	H4069

Wakati Israeli walipoishia miaka mia tatu huko Heshboni na vijiji vyake, na Aroeri na vijiji vyake, na katika miji yote iliyo karibu na Arnoni, kwa nini hamkuwachukua tena wakati huo?

27

בִּי	לְהִלָּחֵם	רָעָה	אִתִּי	עֹשֶׂה	וְאַתָּה	לָךְ	חָטָאתִי	לֹא־	וְאָנֹכִי
nami	kupigana	uovu	mimi	unanifanyia	na–wewe	wewe	nimekukosea	si	na–mimi
			H0854				H2398	H3808	H0595

עַמּוֹן׃	בְּנֵי	וּבֵין	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בֵּין	הַיּוֹם	הַשֹּׁפֵט	יְהוָה	יִשְׁפֹּט
Amoni	wana–wa	na–kati–ya	Israeli	wana–wa	kati–ya	leo	Hakimu	Yahwe	ahukumu
H5983		H0996	H3478		H0996	H3117	H8199	H3068	H8199

Sijawafanyia vibaya, lakini mnanifanyia vibaya kwa kunishambulia. Bwana, mwamuzi, ataamua leo kati ya wana wa Israeli na wana wa Amoni.

28 וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל־ דִּבְרֵי יִפְתָּח אֲשֶׁר
na–hakusikia kusikia mfalme–wa wana–wa Amoni (–) maneno–ya Yeftha ambayo
H3808 H8085 H4428 H1121 H5983 H0413 H1697 H3316

שָׁלַח אֵלָיו׃ פ
alituma kwake (P)
H7971 H0413

Lakini mfalme wa wana wa Amoni akakataa onyo alilotumiwa na Yeftha.

29 וַתְּהִי עַל־ יִפְתָּח רוּחַ יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת־ הַגִּלְעָד וְאֶת־ מְנַשֶּׁה
na–ikamjia juu–ya Yeftha roho–ya Yahwe na–akapita (–) Gileadi na–(–) Manase
H1961 H5921 H3316 H7307 H3068 H5674 H0853 H1568 H0853 H4519

וַיַּעֲבֹר אֶת־ מִצְפֵּה גִלְעָד וּמִמִּצְפֵּה גִלְעָד בְּנֵי עַמּוֹן׃
na–akapita (–) Mispa–ya Gileadi na–kutoka–Mispa–ya Gileadi wana–wa Amoni
H5674 H0853 H4708 H1568 H4708 H1568 H1121 H5983

Basi, Roho wa Bwana akamjia Yeftha, akapita Gileadi na Manase, akapitia Mizpa ya Gileadi, na kutoka Mispa ya Gileadi akapita kwa wana wa Amoni.

30 וַיִּדַּר יִפְתָּח נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־ נָתוֹן תִּתֵּן בְּנֵי
na–akaweka Yeftha nadhiri kwa–Yahwe na–akasema ikiwa kutoa utatoa (–) wana–wa
H5087 H3316 H5088 H3068 H5559 H518 H5414 H5414 H0853 H1121

בְיָדִי׃ עַמּוֹן
mikononi–mwangu Amoni
H3027 H5983

Yeftha akaahidi kwa Bwana, akasema, “Ikiwa utanipa ushindi juu ya wana wa Amoni,

31 לִקְרָאתִי בֵּיתִי מִדַּלְתֵי כְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה
kunilaki nyumba–yangu kutoka–milango–ya atatoka ambaye atakayetoka na–itakuwa kwa–Yahwe na–atakuwa Amoni kutoka–wana–wa
H7125 H1004 H1817 H3318 H834 H3318 H1961 H3068 H1961 H5983 H1121

וְהַעֲלִיתִהוּ עוֹלָה׃ פ
na–nitamtoa sadaka–ya–kuteketezwa (P)
H5927

chochote kinachotoka mlangoni mwa nyumba yangu kunijia mimi nitakaporudi kwa amani kutoka kwa wana wa Amoni kitakuwa cha Bwana; Nami nitatoa hiyo sadaka ya kuteketezwa.”

32 וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־ בְּנֵי עַמּוֹן לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּתְּנֵם יְהוָה
na–akapita Yeftha kwenda–kwa wana–wa Amoni kupigana nao na–akawatoa Yahwe
H5674 H3316 H413 H1121 H5983 H3898 H1961 H5414 H3068

בְּיָדוֹ׃
mikononi–mwake
H3027

Basi Yeftha akapita kwa wana wa Amoni ili kupigana nao, naye Bwana akampa ushindi.

33 וַיַּכֵּם מֵעֲרוֹעֵר וְעַד־בּוֹאֲךָ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אָבֵל כְּרָמִים מַכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּכָּנְעוּ בְּנֵי־עַמּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ פ

na-akawapiga kutoka-Aroeri na-hadi kuja-kwako Minithi miji-ishirini miji na-hadi Abel-Keramimu mauaji makubwa sana na-wakatiiishwa wana-wa Amoni kutoka-mbele-ya wana-wa Israeli (P)

H5221 H6177 H5704 H0935 H4511 H6242 H5704 H0064 H4347 H3966 H3665 H5983 H6440 H1121 H3478

Akawashinda na kusababisha mauaji makubwa kutoka Aroeri hadi miji ishirini na miwili-na Abeli Keramimu. Basi wana wa Amoni waliwekwa chini ya uangalizi wa watu wa Israeli.

34 וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל־בֵּיתוֹ וְהִנֵּה בִתּוֹ יֹצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתֻפִּים וּבְמְחֹלוֹת וְרַק הִיא יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ־בַת׃

na-akaja Yeftha Mispa nyumba-yake kwenda binti-yake akitoka kumlaki na-tazama na-kwa-ngoma alipomuona kwake yeye peke-yake hakuwa na-tu mwana kutoka-kwake au binti

H0935 H3316 H4709 H1004 H0413 H1323 H3318 H7125 H2009 H4246 H8596 H0369 H3173 H1931 H7535 H1121 H4480 H0518 H1323

Yeftha alifika nyumbani kwake huko Mizpa, na binti yake akatoka kumlaki na ngoma na kucheza. Alikuwa mtoto wake pekee, na badala yake hakuwa na mwana wa kiume wala binti.

35 וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֲהָהּ בִּתִּי הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית עֹכְרָי וְאָנֹכִי פָּצִיתִי־פִי אֶל־יְהוָה וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב׃

na-ikawa alipomuona yeye na-akararua (–) nguo-zake na-akasema ole binti-yangu kuniangusha umeniangusha mtatizo-wangu umekuwa na-wewe nimefungua kwa Yahwe na-si naweza kurudi

H1961 H7200 H0853 H7167 H0853 H0259 H0559 H3766 H3766 H5916 H1961 H0859 H6475 H3068 H3808 H3201 H7725

Mara tu alipopomwona, alirarua nguo zake akasema, 'Loo! Binti yangu! Umenivunja kwa huzuni, na umekuwa mtu anayenisababishia maumivu yangu! Kwa maana nimeapa kwa Bwana, wala siwezi kurudisha ahadi yangu.

36 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִי פָּצִיתָה פִּיךָ אֶל־יְהוָה עֲשֵׂה לְךָ כַּאֲשֶׁר יָצָא מִפִּיךָ אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ יְהוָה בְּנָקְמוֹת מִבְּנֵי עַמּוֹן׃

na-akasema kwake baba-yangu umefungua (–) kinywa-chako kwa Yahwe fanya kwangu kama imetoka baada-ya ambayo amefanya Yahwe kisasi kutoka-wana-wa Amoni

H0559 H3318 H3318 H6475 H0853 H6310 H0413 H3068 H6213 H3588 H3318 H6310 H0310 H3588 H6213 H3068 H5360 H1121 H5983

Akamwambia, “Baba yangu, umeweka ahadi kwa Bwana, unifanyie kila kitu ulichoahidi; kwa kuwa Bwana amekulipia kisasi juu ya adui zako, wana wa Amoni.”

37

מִמֶּנִּי	הַרִפֶּה	הַזֶּה	הַדָּבָר	לִי	יֵעָשֶׂה	אָבִיהָ	אֶל־	וַתֹּאמֶר	
kutoka–kwangu	niache	hili	jambo	kwangu	nifanyiwe	baba–yake	kwa	na–akasema	
	H7503	H2088	H1697			H0001	H0413	H0559	

אָנֹכִי	בְּתוּלַי	עַל־	וְאֶבְכֶּה	הֶהָרִים	עַל־	וְיָרַדְתִּי	וְאֵלְכָה	חֳדָשִׁים	שְׁנַיִם
mimi	ubikira–wangu	juu–ya	na–nilie	milima	juu–ya	na–niteremke	na–niende	miwili	miezi
H0595	H1331		H1058	H2022		H3381	H3212	H2320	H8147

וְרֵעוֹתָי׃)	]ורעיתין
(na–warafiki–zangu)	na–warafiki–zangu
H7453	H7453

Akamwambia baba yake, “Hebu ahadi hii ihifadhiwe kwa ajili yangu. Niache kwa miezi miwili, nipate kuondoka na kwenda kwenye vilima na kuomboleza juu ya ubikira wangu, mimi na wenzangu.”

38

וְרֵעוֹתֶיהָ	הִיא	וַתֵּלֶךְ	חֳדָשִׁים	שְׁנֵי	אוֹתָהּ	וַיְשַׁלַּח	לֵכִי	וַיֹּאמֶר	
na–warafiki–zake	yeye	na–akaenda	miwili	miezi	yeye	na–akamtuma	nenda	na–akasema	
H7464	H1931	H3212	H2320	H8147	H0853	H7971	H3212	H0559	

הֶהָרִים׃	עַל־	בְּתוּלֶיהָ	עַל־	וַתֵּבְךְּ	
milima	juu–ya	ubikira–wake	juu–ya	na–akalia	
H2022		H1331		H1058	

Akasema, “Nenda.” Alimtuma kwa muda wa miezi miwili. Akamwondoa, yeye na wenzake, nao wakauomboleza ubikira wake katika milimani.

39

לָהּ	וַיַּעַשׂ	אָבִיהָ	אֶל־	וַתָּשָׁב	חֳדָשִׁים	שְׁנַיִם	וּמִקֵּץ	וַיְהִי	
kwake	na–akafanya	baba–yake	kwa	na–akarudi	miwili	miezi	mwisho–wa	na–ikawa	
	H0001	H0413		H7725	H2320	H8147	H7093	H1961	

חֹק	וַתְּהִי־	אִישׁ	יָדְעָה	לֹא־	וְהִיא	נָדָר	אֲשֶׁר	נִדְרוֹ	אֶת־
desturi	na–ikawa	mwanamume	mjua	haku	na–yeye	aliweka	ambayo	nadhiri–yake	(–)
H2706	H1961	H0376	H3045	H3808	H1931	H5088		H5088	H0853

בְּיִשְׂרָאֵל׃
katika–Israeli
H3478

Mwishoni mwa miezi miwili alirudi kwa baba yake, ambaye alifanya kulingana na ahadi ya aliyoifanya. Sasa alikuwa hajalala na mwanaume, na ikawa desturi katika Israeli

40

הַגִּלְעָדִי	יִפְתָּח	לְבַת־	לְתַנּוֹת	יִשְׂרָאֵל	בְּנוֹת	תֵּלַכְנָה	יָמִימָה	וּמִימֵים	
Mgileadi	Yeftha	binti–ya	kumsifu	Israeli	binti–za	wakaenda	siku	kutoka–siku–hadi	
H1569	H3316	H1323	H8567	H3478	H1323	H3212	H3117	H3117	

ס	בַּשָּׁנָה׃	יָמִים	אַרְבַּעַת
(S)	kwa–mwaka	siku	siku–nne
	H8141	H3117	H0702

kwamba binti za Israeli kila mwaka, kwa siku nne, waweze kurejea hadithi ya binti ya Yeftha Mgileadi.

Chapter 12

וּמַדּוּעַ	לְיִפְתָּח	וַיֹּאמְרוּ	צָפוֹנָה	וַיַּעֲבֹר	אֶפְרַיִם	אַיִשׁ	וַיִּצָּעֵק	1
kwa–nini	Yeftha	na–wakamwambia	kaskazini	na–wakapita	wa–Efraimu	mtu	na–wakalia	
H4069	H3316	H0559	H6828		H0669	H0376	H6817	

עִמָּךְ	לָלֶכֶת	קָרָאתָ	לָא	וְלָנוּ	עַמּוֹן	בִּבְנֵי־	לְהִלָּחֶם	וְעָבַרְתָּ
pamoja–nawe	kwenda	kutuita	huku	na–sisi	Amoni	na–wana–wa	kupigana	umepita
	H3212	H7121	H3808		H5983			

בָּאֵשׁ׃	עָלֶיךָ	נִשְׂרַף	בֵּיתֶךָּ
kwa–moto	juu–yako	tutaichoma	nyumba–yako
H0784		H8313	

Watu wa Efraimu walitoka pamoja; nao wakapitia Zafoni, wakamwambia Yeftha, Kwa nini umetangulia kupigana na wana wa Amoni, wala hukutuita twende pamoja nawe? Tutachoma nyumba yako.

וּבְנֵי־	וְעַמִּי	אֲנִי	הָיִיתִי	רִיב	אִישׁ	אֱלֹהֶם	יִפְתָּח	וַיֹּאמֶר	2
na–wana–wa	na–watu–wangu	mimi	nilikuwa	wa–ugomvi	mtu	kwao	Yeftha	na–akasema	
		H0589	H1961	H7379	H0376	H0413	H3316	H0559	

מִיָּדָם׃	אוֹתִי	הוֹשַׁעְתֶּם	וְלֹא־	אֶתְכֶם	וָאֶזְעַק	מִאָז	עַמּוֹן
kutoka–mikononi–mwao	mimi	niokoa	na–hamku	ninyi	na–nikawaita	sana	Amoni
H3027	H0853	H3467	H3808	H0853	H2199	H3966	H5983

Yeftha akawaambia, Mimi na watu wangu tulikuwa katika vita kubwa na wana wa Amoni. Nilipokuita, hukuniokoa kutoka kwao.

							3
בְּכַפִּי	נַפְשִׁי	וָאָשִׂימָה	מוֹשִׁיעַ	אֵינְךָ	כִּי־	וָאֶרְאֶה	
mikononi–mwangu	nafsi–yangu	na–nikaweka	mkombozi	hukuwa	kwamba	na–nikaona	
H3709	H5315		H3467	H0369		H7200	

בְּיָדִי	יְהוָה	וַיִּתְּנֵם	עַמּוֹן	בְּנֵי	אֶל־	וָאֶעְבְּרָה
mikononi–mwangu	Yahwe	na–akawatoa	Amoni	wana–wa	kwenda–kwa	na–nikapita
H3027	H3068	H5414	H5983		H0413	

בִּי׃	לְהִלָּחֶם	הַזֶּה	הַיּוֹם	אֵלַי	עֲלֵיתֶם	וְלָמָּה
nami	kupigana	hii	siku	kwangu	mmekuja	na–kwa–nini
		H2088	H3117	H0413	H5927	H4100

Nilipoona ya kuwa hamkuniokoa, nikaweka uhai wangu na nguvu yangu mwenyewe, na kupita kipita ili kupigana na wana wa Amoni, na Bwana alinipa ushindi. Kwa nini mmekuja kupigana nami leo?”

									4
אֶפְרָיִם	אֶת־	וַיִּלָּחֶם	גִּלְעָד	אַנְשֵׁי	כָּל־	אֶת־	יִפְתָּח	וַיִּקָּץ	
Efraimu	na	na–akapigana	Gileadi	watu–wa	wote	(–)	Yeftha	na–akakusanya	
H0669	H0854		H1568	H0376	H3605	H0853	H3316	H6908	

פְּלִיטֵי	אָמְרוּ	כִּי	אֶפְרַיִם	אֶת־	גִּלְעָד	אַנְשֵׁי	וַיִּכּוּ	
wakimbizi–wa	walisema	kwa–sababu	Efraimu	(–)	Gileadi	watu–wa	na–wakawapiga	
	H0559		H0669	H0853	H1568	H0376	H5221	

מְנַשֶּׁה׃	בְּתוֹךְ	אֶפְרַיִם	בְּתוֹךְ	גִּלְעָד	אַתֶּם	אֶפְרַיִם
Manase	kati–ya	Efraimu	kati–ya	Gileadi	ninyi	Efraimu
H4519	H8432	H0669	H8432	H1568		H0669

Yeftha akawakusanya watu wote wa Gileadi na akapigana na Efraimu. Watu wa Gileadi waliwaangamiza wana wa Efraimu kwa sababu walisema, “Ninyi Wagileadi ni wakimbizi katika Efraimu-katika Efraimu na Manase.”

וַיִּלְכֹּד גִּלְעָד אֶת־ הַיַּרְדֵּן מַעִבְרוֹת לְאֶפְרָיִם וַֽיְהָה כִּי יֹאמְרוּ 5
na-akakamata Gileadi (-) Yordani vivuko-vya kwa-Efraimu na-ikawa wakati walisema
H3920 H1568 H0853 H3383 H0669 H1961 H0559

גִּלְעָד אַתָּה הַאֶפְרָתִי מְפְרַיִם אֶפְרַיִם פְּלִיטֵי אֲנִשֵּׁי־ לֹוא יֹאמְרוּ וַיֹּאמֶר אֶעֱבְרָה נִפְתִּישֶׁה
Gileadi wewe Mefraimu Efraimu wakimbizi-wa watu-wa yeye na-wakamwambia nipitishe
H1568 H0673 H0669 H0376 H0559

הֲפָנָא׃ וַיֹּאמֶר
hapana na-akasema
H3808 H0559

Wagileadi waliteketeza ngome za Yordani zinaelekea Efraimu. Ikiwa yeyote kati ya waliopona wa Efraimu akisema, Nipe ruhusa niende juu ya mto; watu wa Gileadi wakamwambia, “Je, wewe ni Mwefraimu?” Ikiwa akasema, “Hapana,”

וְלֹא סִבֹּלֶת וַיֹּאמֶר שִׁבֹּלֶת נָא תַפְדַּלִי־ אֶמֶר לוֹ יֹאמְרוּ וַיֹּאמְרוּ 6
na-hakuweza Sibolethi na-akasema Shibolethi tafadhali sema yeye na-wakamwambia
H3808 H5451 H0559 H4994 H0559 H0559

מַעִבְרוֹת אֶל־ וַיִּשְׁחָטוּהוּ אוֹתוֹ וַיֹּאחֲזוּ כֵּן לְדַבֵּר יָכִין
vivuko-vya kwenye na-wakamchinja yeye na-wakamkamata hivyo kusema hakuweza
H0413 H0853 H0270 H1696

אֶלֶף׃ וּשְׁנַיִם אַרְבָּעִים מֵאֶפְרַיִם הַהִיא בָּעֵת וַיִּפֹּל הַיַּרְדֵּן
elfu na-mbili elfu-arobaini kutoka-Efraimu huo wakati-huo na-wakaanguka Yordani
H0505 H8147 H0705 H0669 H1931 H6256 H5307 H3383

basi watamwambia, Sema Shiboleth. Na kama akisema 'Sibboleth' (kwa maana hakuweza kutamka neno hilo kwa usahihi), Wagileadi watamkamata na kumwua kwenye mabwawa ya Yordani. Waefraimu elfu arobaini waliuawa wakati huo.

הַגִּלְעָדִי יִפְתָּח וַיָּמָת שָׁנִים שֵׁשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת־ יִפְתָּח וַיִּשְׁפֹּט 7
Mgileadi Yeftha na-akafa miaka miaka-sita Israeli (-) Yeftha na-akahukumu
H1569 H3316 H4191 H8141 H8337 H3478 H0853 H3316 H8199

פ גִּלְעָד׃ בְּעָרֵי וַיִּקָּבֵר
(P) Gileadi katika-miji-ya na-akazikwa
H1568 H6912

Yeftha alikuwa mwamuzi juu ya Israeli kwa miaka sita. Ndipo Yeftha Mgileadi akafa, akazikwa katika moja ya miji ya Gileadi.

מִבֵּית לָחֶם׃ אִבְצָן יִשְׂרָאֵל אֶת־ אַחֲרָיו וַיִּשְׁפֹּט 8
kutoka-Bethlehemu Ibsani Israeli (-) baada-yake na-akahukumu
H1035 H0078 H3478 H0853 H8199

Baada yake, Ibzani wa Bethlehemu akawa mwamuzi juu ya Israeli.

וּשְׁלֹשִׁים הַחוּצָה שִׁלַּח בָּנוֹת וּשְׁלֹשִׁים בָּנִים שְׁלֹשִׁים לוֹ וַיְהִי־ 9
na-thelathini nje alituma binti na-thelathini wana thelathini kwake na-alikuwa-na
H7970 H2351 H7971 H1323 H7970 H1961

שָׁבַע יִשְׂרָאֵל אֶת־ וַיִּשְׁפֹּט הַחוּץ מִן־ לְבָנָיו הֵבִיא בָּנוֹת
miaka-saba Israeli (-) na-akahukumu nje kutoka kwa-wana-wake alileta binti
H7651 H3478 H0853 H8199 H2351 H0935 H1323

שָׁנִים׃
miaka
H8141

Alikuwa na wana thelathini. Aliwapeleka binti thelathini katika ndoa, naye akaleta binti thelathini kutoka nje kwa ajili ya wanawe,. Alikuwa mwamuzi wa Israeli kwa miaka saba.

	פ	לָֽחֶם׃ בְּבֵ֖ית	וַיִּקְבֹּ֥ר	אִבְצָ֛ן	וַיָּ֥מָת	10
	(P)	huko–Bethlehemu	na–akazikwa	Ibsani	na–akafa	
		H1035	H6912	H0078	H4191	

Ibzani alikufa na kuzikwa huko Bethlehemu.

יִשְׂרָאֵ֔ל	אֶת־	וַיִּשְׁפֹּ֣ט	הַזְּבוּלֹנִ֔י	אֵילֹ֖ן	יִשְׂרָאֵ֑ל	אֶת־	אַחֲרָיו֙	וַיִּשְׁפֹּ֣ט	11
Israeli	(–)	na–akahukumu	Mzebuluni	Eloni	Israeli	(–)	baada–yake	na–akahukumu	
H3478	H0853	H8199	H2075	H0356	H3478	H0853		H8199	

שָׁנִֽים׃	עֶשֶׂר	
miaka	miaka–kumi	
H8141	H6235	

Baada yake, Eloni wa Zabuloni akawa mwamuzi juu ya Israeli. Akawaamua Israeli kwa miaka kumi.

	פ	זְבוּלֽוֹן׃	בְּאֶ֥רֶץ	בְּאַיָּלֹ֖ון	וַיִּקְבֹּ֥ר	הַזְּבוּלֹנִ֛י	אֵל֥וֹן	וַיָּ֥מָת	12
	(P)	ya–Zebuluni	katika–nchi	huko–Aiyaloni	na–akazikwa	Mzebuluni	Eloni	na–akafa	
		H2074	H0776	H0357	H6912	H2075	H0356	H4191	

Eloni wa Zabuloni akafa, akazikwa huko Aiyaloni katika nchi ya Zabuloni.

הַפִּרְעָתוֹנִֽי׃	הִלֵּ֖ל	בֶּן־	עַבְדֹ֥ון	יִשְׂרָאֵ֑ל	אֶת־	אַחֲרָיו֙	וַיִּשְׁפֹּ֣ט	13
Mpirathoni	Hileli	mwana–wa	Abdoni	Israeli	(–)	baada–yake	na–akahukumu	
H6553	H1985		H5658	H3478	H0853		H8199	

Baada ya huyo, Abdoni mwana wa Hileli, Mpirathoni, akawa mwamuzi juu ya Israeli.

עַל־	רֹכְבִ֔ים	בָּנִ֖ים	בְּנֵ֑י	וּשְׁלֹשִׁ֣ים	בָּנִ֗ים	אַרְבָּעִ֤ים	ל֙וֹ	וַיְהִי־		14
juu–ya	wakipanda	wana	wana–wa	na–thelathini	wana	arobaini	kwake	na–alikuwa–na		
	H7392			H7970		H0705		H1961		

שָׁנִֽים׃	שְׁמֹנֶ֔ה	יִשְׂרָאֵ֑ל	אֶת־	וַיִּשְׁפֹּ֣ט	עֵ֖רֶם	שְׁבָעִ֥ים
miaka	miaka–nane	Israeli	(–)	na–akahukumu	punda	sabini
H8141	H8083	H3478	H0853	H8199	H5895	H7657

Alikuwa na wana arobaini na wajukuu thelathini. Walikuwa wakipanda punda sabini, naye akawaamua Israeli kwa miaka nane.

בְּאֶ֥רֶץ	בְּפִרְעָתוֹן֙	וַיִּקְבֹּ֥ר	הַפִּרְעָתוֹנִ֛י	הִלֵּ֖ל	בֶּן־	עַבְדֹ֥ון	וַיָּ֥מָת	15
katika–nchi	huko–Pirathoni	na–akazikwa	Mpirathoni	Hileli	mwana–wa	Abdoni	na–akafa	
H0776	H6552	H6912	H6553	H1985		H5658	H4191	

	פ	הָעֲמָלֵקִֽי׃	בְּהַ֣ר	אֶפְרָ֑יִם
	(P)	wa–Waamaleki	katika–mlima	ya–Efraimu
		H6003	H2022	H0669

Abdoni mwana wa Hileli, Mpirathoni, akafa, akazikwa huko Pirathoni katika nchi ya Efraimu, katika kilima cha Waamaleki.

Chapter 13

יְהוָ֔ה	וַיִּתְּנֵ֖ם	יְהוָ֑ה	בְּעֵינֵ֣י	הָרַ֗ע	לַעֲשׂ֤וֹת	יִשְׂרָאֵל֙	בְּנֵ֣י	וַיֹּסִ֣פוּ	1
Yahwe	na–akawatoa	Yahwe	machoni–pa	uovu	kutenda	Israeli	wana–wa	na–wakaendelea	
H3068	H5414	H3068		H7451		H3478		H3254	

	פ	שָׁנָֽה׃	אַרְבָּעִ֖ים	בְּיַד־	פְּלִשְׁתִּֽים
	(P)	miaka	miaka–arobaini	Wafilisti	mikononi–mwa
		H8141	H0705	H6430	H3027

Watu wa Israeli wakafanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana, naye akawatia mikononi mwa Wafilisti kwa miaka arobaini.

מָנֹוחַ	וּשְׁמֹו	הַדָּנִי	מִמִּשְׁפַּחַת	מִצָּרְעָה	מִמִּשְׁפַּחַת	אֶחָד	אִישׁ	וַיְהִי׃	2
Manoa	na-jina-lake	Mdani	kutoka-familia-ya	kutoka-Sora	mmoja	mtu	na-alikuwepo	
H4495	H8034	H1839	H4940	H6881	H0259	H0376	H1961	

יָלָדָה׃	וְלֹא	עֲקָרָה	וְאִשְׁתֹּו	
amezaa	na-hakuwa	tasa	na-mke-wake	
H3205	H3808	H6135	H0802	

Kulikuwa na mtu kutoka Sora, wa jamaa ya Wadani, jina lake Manoa. Mke wake hakuweza kupata mimba na hivyo hakuzaa.

נָא	הִנֵּה־	אֵלֶיהָ	וַיֹּאמֶר	הָאִשָּׁה	אֶל־	יְהוָה	מַלְאַךְ־	וַיֵּרָא	3
tafadhali	tazama	kwake	na-akasema	mwanamke	kwa	Yahwe	malaika-wa	na-akamtokea	
H4994	H2009	H0413	H0559	H0802	H0413	H3068	H4397	H7200	

בֵּן׃	וְיָלַדְתְּ	וְהָרִית	יָלַדְתְּ	וְלֹא	עֲקָרָה	אַתְּ־
mwana	na-utazaa	na-utachukua-mimba	umezaa	na-hukuzaa	tasa	wewe
	H3205	H2029	H3205	H3808	H6135	

Malaika wa Bwana akamtokea yule mwanamke akamwambia, Tazame sasa, umeshindwa kupata mimba, wala hujazaa, lakini utakuwa na mimba na utazaa mtoto.

כָּל־	תֹּאכְלִי	וְאַל־	וְשֵׁכָר	יַיִן	תִּשְׁתִּי	וְאַל־	נָא	הִשָּׁמְרִי	וְעַתָּה	4
chochote	kule	na-usi	na-kileo	divai	nywe	na-usi	tafadhali	jihadhari	na-sasa	
H3605	H0398	H0408	H7941	H3196	H8354	H0408	H4994	H8104	H6258	

טָמֵא׃
kichafu
H2931

Sasa kuwa makini usinywe divai au kileo, wala usile kitu chochote kilicho najisi.

עַל־	יַעֲלֶה	לֹא־	וּמוֹרָהּ	בֵּן	וְיָלַדְתְּ	הָרָה	הִנָּךְ	כִּי	5
juu-ya	pande	usi	na-wembe	mwana	na-utazaa	una-mimba	tazama	kwa-sababu	
	H5927	H3808	H4177		H3205	H2030	H2009		

וְהוּא	הַנָּעַר	מִן־	הַנָּעַר	יִהְיֶה	אֱלֹהִים	נְזִיר	כִּי־	רֹאשׁוֹ
na-yeye	tumboni	kutoka	mtoto	atakuwa	Mungu	Mnaziri-wa	kwa-sababu	kichwa-chake
H1931	H0990		H5288	H1961	H0430	H5139		

פְּלִשְׁתִּים׃	מִיַּד	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	לְהוֹשִׁיעַ	יָחֵל
Wafilisti	kutoka-mkono-wa	Israeli	(–)	kuokoa	ataanza
H6430	H3027	H3478	H0853	H3467	

Angalia, utakuwa na mjamzito na kuzaliwa mtoto mwanaume. Hakuna wembe itakayotumiwa juu ya kichwa chake, kwa kuwa mtoto atakuwa Mnaziri kwa Mungu kutoka tumboni, naye ataanza kuwaokoa Israeli kutoka mkono wa Wafilisti.

									6
בָּא	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	לֵאמֹר	לְאִישָׁהּ	וַתֹּאמֶר	הָאִשָּׁה	וַתָּבֹא		
alikuja	wa-Mungu	mtu	akisema	kwa-mume-wake	na-akasema	mwanamke	na-akaja		
H0935	H0430	H0376	H0559	H0376	H0559	H0802	H0935		

וְלֹא	מְאֹד	נוֹרָא	הָאֱלֹהִים	מַלְאַךְ	כְּמַרְאֵה	וּמַרְאֵהוּ	אֵלַי	
na-sikumu	sana	ya-kutisha	Mungu	malaika-wa	kama-sura-ya	na-sura-yake	kwangu	
H3808	H3966	H3372	H0430	H4397	H4758	H4758	H0413	

לִי׃	הִנְּיד	לֹא־	שְׁמֹו	וְאֶת־	הוּא	מִזֶּה	אֵי־	שְׁאַלְתִּיהוּ	
mimi	niambia	haku	jina-lake	na-(–)	yeye	wapi	kutoka	uliza	
	H5046	H3808	H8034	H0853	H1931	H2088	H0335	H7592	

Kisha mwanamke akaenda kumwambia mumewe, “Mtu wa Mungu alikuja kwangu, na kuonekana kwake kulikuwa kama malaika wa Mungu, wa kutisha sana. Sikumwuliza ametokea wapi, na hakuniambia jina lake.

7

יַ֥ן	וּתְשְׁתֵּ֖י	אַל־	וְעַתָּ֑ה	בֶּן	וְיֹלַדְתְּ	הָרָ֣ה	הִנָּךְ	לִ֔י	וַיֹּ֣אמֶר
divai	nywe	usi	na–sasa	mwana	na–utazaa	una–mimba	tazama	kwangu	na–akasema
H3196	H8354	H0408	H6258		H3205	H2030	H2009		H0559

הַנַּ֗עַר	יִהְיֶ֤ה	אֱלֹהִים֙	נְזִ֣יר	כִּי־	טֻמְאָ֔ה	כָּל־	תֹּאכַ֖ל	וְאַל־	וְשֵׁכָ֣ר
mtoto	atakuwa	Mungu	Mnaziri–wa	kwa–sababu	uchafu	chochote	kule	na–usi	na–kileo
H5288	H1961	H0430	H5139		H2932	H3605	H0398	H0408	H7941

פ	מוֹתֽוֹ׃	יוֹם	עַד־	הַבֶּ֥טֶן	מִן־
(P)	kifo–chake	siku–ya	hadi	tumboni	kutoka
	H4194	H3117	H5704	H0990	

Akaniambia, 'Tazama! Utakuwa mjamzito, na utazaa mtoto. Basi usinywe divai au kileo, wala usile chakula chochote ambacho sheria inasema kuwa si safi, kwa kuwa mtoto huyo atakuwa Mnaziri kwa Mungu tangu akipokuwa tumboni mwako mpaka siku ya kufa kwake.”

8

הָאֱלֹהִ֔ים	אִ֣ישׁ	אֲדֹנָ֔י	בִּ֖י	וַיֹּ֣אמֶר	יְהוָ֑ה	אֶל־	מָנ֣וֹחַ	וַיֶּעְתָּ֥ר
Mungu	mtu–wa	Bwana	tafadhali	na–akasema	Yahwe	kwa	Manoa	na–akaomba
H0430	H0376	H0136	H0994	H0559	H3068	H0413	H4495	H6279

נַּעֲשֶׂ֖ה	מַה־	וְיוֹרֵ֑נוּ	אֵלֵ֣ינוּ	עוֹד֙	נָ֣א	יָבֹ֤וא־	שָׁלַ֙חְתָּ֙	אֲשֶׁ֣ר
tutafanya	ni–nini	na–atufundishe	kwetu	tena	tafadhali	na–aje	ulimtuma	ambaye
	H4100		H0413	H5750	H4994	H0935	H7971	

הַיִּוָּלֵֽד׃	לַנָּ֥עַר
atakayezaliwa	kwa–mtoto
H3205	H5288

Ndipo Manoa akamwomba Bwana, akasema, Ee Bwana, tafadhali mruhusu mtu wa Mungu uliyemtuma arudi kwetu ili atufundishe kile tutakachotendea kwa mtoto atakayezaliwa hivi karibuni.

9

אֶל־	עוֹד֙	הָאֱלֹהִ֔ים	מַלְאַ֣ךְ	וַיָּבֹ֣א	מָנ֔וֹחַ	בְּקוֹל֙	הָאֱלֹהִ֔ים	וַיִּשְׁמַ֥ע
kwa	tena	Mungu	malaika–wa	na–akaja	Manoa	sauti–ya	Mungu	na–akasikia
H0413	H5750	H0430	H4397	H0935	H4495		H0430	H8085

אֵ֖ין	אִישָׁ֑ה	וּמָנ֣וֹחַ	בַּשָּׂדֶ֔ה	יוֹשֶׁ֥בֶת	וְהִיא֙	הָאִשָּׁ֔ה
hakuwepo	mume–wake	na–Manoa	shambani	alikuwa–amekaa	na–yeye	mwanamke
H0369	H0376	H4495		H3427	H1931	H0802

עִמָּֽהּ׃
pamoja–naye

Mungu akajibu sala ya Manoa, na malaika wa Mungu akamwendea mwanamke tena akiwa ameketi shambani. Lakini Manoa mumewe hakuwa pamoja naye.

10

אֵלָ֑יו	וַתֹּ֣אמֶר	לְאִישָׁ֔הּ	וַתַּגֶּד	וַתָּ֣רָץ	הָאִשָּׁ֔ה	וַתְּמַהֵ֖ר	
kwake	na–akasema	mume–wake	na–akamwambia	na–akakimbia	mwanamke	na–akaharakisha	
H0413	H0559	H0376	H5046	H7323	H0802		

אֵלָֽי׃	בַּיּ֔וֹם	בָּ֣א	אֲשֶׁר־	הָאִ֣ישׁ	אֵלַ֗י	נִרְאָ֤ה	הִנֵּה
kwangu	siku–ile	alikuja	ambaye	mtu	kwangu	amenitokeA	tazama
H0413	H3117	H0935		H0376	H0413	H7200	H2009

Basi mwanamke akakimbia haraka akamwambia mumewe, “Tazama! Yule mtu ameonekana kwangu-aliyekuja kwangu siku ile!”

11 וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ מָנוֹחַ אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ וַיָּבֹא אֶל־ הָאִישׁ
na-akasimama na-akaenda Manoa baada-ya mke-wake na-akafika kwa mtu
H0376 H0413 H0935 H0802 H4495 H3212

וַיֹּאמֶר לוֹ הַאַתָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר־ דִּבַּרְתָּ הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אָנִי׃
na-akasema kwake je-wewe mtu ambaye ulisema mwanamke na-akasema mimi
H0559 H0376 H0802 H1696 H0413 H0559 H0589

Manoa akasimama na kumfuata mkewe. Alipofika kwa mtu huyo, akasema, “Je, wewe ndiwe mtu aliyezungumza na mke wangu?”' Mtu huyo akasema, “Ni mimi.”

12 וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ עַתָּה יָבֹא דְבָרֶיךָ מַה־ מִּשְׁפַּט־ הַנָּעַר מְתוֹי
na-akasema Manoa sasa litakuja neno-lako ni-nini sheria-ya mtoto
H0559 H4495 H6258 H0935 H1697 H4100 H1961 H4941 H5288

וּמַעֲשֵׂהוּ׃
na-kazi-yake
H4639

Manoa akasema, Sasa maneno yako yatimike. Je! kuna maagizo gani kwa ajili ya mtoto, na kazi yake itakuwa nini? '

13 וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־ מָנוֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־ אָמַרְתִּי אֶל־
na-akasema malaika-wa Yahwe kwa Manoa kutoka-yote ambayo nilisema kwa
H0559 H4397 H3068 H0413 H4495 H3605 H0413 H0559 H0413

הָאִשָּׁה תִּשָּׁמֶר׃
mwanamke ajihadhari
H0802 H8104

Malaika wa Bwana akamwambia Manoa, 'Lazima mkeo afanye kila kitu nilichomwambia.

14 מִכֹּל אֲשֶׁר־ יֵצֵא מִגֶּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכַל וְיַיִן וְשֵׁכָר אַל
kutoka-yote ambayo itatoka kutoka-mzabibu-wa divai asi kule na-divai na-kileo
H3605 H0834 H3318 H1612 H3196 H3808 H0398 H3196 H7941

תֹּאכַל כֹּל אֲשֶׁר־ אֵלֶיהָ תִּשְׁמֹר׃ צִוִּיתִיהָ אֲשֶׁר־ כֹּל תֹּאכַל אַל־ טֻמְאָה וְכָל־ תֵּשְׁתְּ אַל־
kule yote ambayo nilimwamuru ashike asi uchafu na-chochote nywe asi
H0398 H3605 H0834 H6680 H8104 H0408 H2932 H3605 H8354 H0408

Asile kitu chochote kinachotokana na mizabibu, wala usimruhusu kunywa divai au kileo; usimruhusu ale chakula chochote ambacho sheria inasema kuwa si safi. Anapaswa kutii kila kitu nilichoamuru afanye.

15 וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־ מַלְאַךְ יְהוָה נַעְצְרָה־ נָּא אוֹתָךְ וְנַעֲשֶׂה
na-akasema Manoa kwa malaika-wa Yahwe tukuzuie tafadhali wewe na-tukuandalie
H0559 H4495 H0413 H4397 H3068 H6113 H4994 H0853

לְפָנֶיךָ גְּדִי עִזִּים׃
mbele-yako mwana-mbuzi wa-mbuzi
H6440 H1423 H5795

Manoa akamwambia malaika wa Bwana, Tafadhali keti kwa muda, utupe wakati wa kuandaa mbuzi kwa ajili yako.

16

וַיֹּאמֶר׃	מַלְאַךְ־	יְהוָה	אֶל־	מָנוֹחַ	אִם־	תַּעְצְרֵנִי׀	לֹא־	אֹכַל
na–akasema	malaika–wa	Yahwe	kwa	Manoa	ingawa	utanizuia	si	tala
H0559	H4397	H3068	H0413	H4495		H6113	H3808	H0398

כְּי	תַּעֲלֶנָּה	לַיהוָה	עֹלָה	תַּעֲשֶׂה	וְאִם־	בְּלַחְמֶךָ	
kwa–sababu	uitoe	kwa–Yahwe	sadaka–ya–kuteketezwa	utaandaa	na–ikiwa	chakula–chako	
	H5927	H3068				H3899	

הוּא׃	יְהוָה	מַלְאַךְ	כִּי־	מָנוֹחַ	יָדַע	לֹא־
yeye	Yahwe	malaika–wa	kwamba	Manoa	jua	haku
H1931	H3068	H4397		H4495	H3045	H3808

Malaika wa Bwana akamwambia Manowa, Hata kama nitakaa, sitakula chakula chako. Lakini ukitayarisha sadaka ya kuteketezwa, toa kwa Bwana. ' (Manowa hakujua kwamba alikuwa malaika wa Bwana.)

17

יָבֹא	כִּי־	שְׁמֶךָ	מִי	יְהוָה	מַלְאַךְ	אֶל־	מָנוֹחַ	וַיֹּאמֶר
litakapokuja	ili	jina–lako	ni–nani	Yahwe	malaika–wa	kwa	Manoa	na–akasema
H0935		H8034	H4310	H3068	H4397	H0413	H4495	H0559

וְכִבַּדְנוּךָ׃	(דְּבָרְךָ	[דבריך]
na–tukuheshimu	neno–lako	(neno–lako)
H3513	H1697	H1697

Manoa akamwambia malaika wa Bwana, Jina lako ni nani, ili tukuheshimu wakati maneno yako yatakapotimia?

18

וְהוּא־	לִשְׁמִי	תִּשְׁאַל	זֶה	לָמָּה	יְהוָה	מַלְאַךְ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	
na–lenyewe	jina–langu	unauliza	hii	kwa–nini	Yahwe	malaika–wa	kwake	na–akasema	
H1931	H8034	H7592	H2088	H4100	H3068	H4397		H0559	

ס	פֶּלְאִי׃
(S)	la–ajabu
	H6383

Malaika wa Bwana akamwambia, Mbona unauliza jina langu? Ni ajabu! '

19

וַיַּעַל	הַמִּנְחָה	וְאֶת־	הָעִזִּים	גְּדֵי	אֶת־	מָנוֹחַ	וַיִּקַּח	
na–akaitoa	sadaka–ya–nafaka	na–(–)	wa–mbuzi	mwana–mbuzi	(–)	Manoa	na–akachukua	
H5927	H4503	H0853	H5795	H1423	H0853	H4495	H3947	

וְאִשְׁתּוֹ	וּמָנוֹחַ	לַעֲשׂוֹת	וּמַפְלָא	לַיהוָה	הַצּוּר	עַל־	
na–mke–wake	na–Manoa	kutenda	na–akifanya–ajabu	kwa–Yahwe	mwamba	juu–ya	
H0802	H4495		H6381	H3068	H6697		

רֹאִים׃
wakitazama
H7200

Manoa akamchukua huyo mbuzi pamoja na sadaka ya nafaka, akatoa sadaka juu ya mwamba kwa Bwana. Alifanya jambo la ajabu wakati Manoah na mke wake walikuwa wakiangalia.

20

הַשָּׁמַיְמָה	הַמִּזְבֵּחַ	מֵעַל	הַלַּהַב	בַּעֲלוֹת	וַיְהִי׀	
kuelekea–mbinguni	madhabahu	kutoka–juu–ya	mwali–wa–moto	wakati–wa–kupanda	na–ikawa	
H8064	H4196		H3851	H5927	H1961	

וּמָנוֹחַ	הַמִּזְבֵּחַ	בְּלַהַב	יְהוָה	מַלְאַךְ־	וַיַּעַל	
na–Manoa	madhabahu	katika–mwali–wa–moto–wa	Yahwe	malaika–wa	na–akapanda	
H4495	H4196	H3851	H3068	H4397	H5927	

אָרְצָה׃	פְּנֵיהֶם	עַל־	וַיִּפְלוּ	רֹאִים	וְאִשְׁתּוֹ
ardhini	nyuso–zao	juu–ya	na–wakaanguka	wakitazama	na–mke–wake
H0776	H6440		H5307	H7200	H0802

Wakati huo moto ukatoka juu ya madhabahu kwenda mbinguni, malaika wa Bwana akapanda katika moto wa madhabahu. Manoah na mkewe waliona jambo hilo wakainamisha vichwa vyao chini.

אִשְׁתּוֹ	וְאֶל־	מָנוֹחַ	אֶל־	לְהֵרָאֹה	יְהוָה	מַלְאַךְ	עוֹד	יָסַף	וְלֹא־	21
mke–wake	na–kwa	Manoa	kwa	kuonekana	Yahwe	malaika–wa	tena	endelea	na–haku	
H0802	H0413	H4495	H0413	H7200	H3068	H4397	H5750	H3254	H3808	

הוּא׃	יְהוָה	מַלְאַךְ	כִּי־	מָנוֹחַ	יָדַע	אָז
yeye	Yahwe	malaika–wa	kwamba	Manoa	akajua	ndipo
H1931	H3068	H4397		H4495	H3045	

malaika wa Bwana hakuonekana tena kwa Manoa au mkewe. Manoa akajua kwamba yule ndiye malaika wa Bwana.

רָאִינוּ׃	אֱלֹהִים	כִּי	נָמוּת	מָוֹת	אִשְׁתּוֹ	אֶל־	מָנוֹחַ	וַיֹּאמֶר	22
tumemuona	Mungu	kwa–sababu	tutakufa	hakika	mke–wake	kwa	Manoa	na–akasema	
H7200	H0430		H4191	H4191	H0802	H0413	H4495	H0559	

Manoa akamwambia mkewe, 'Hakika tutakufa, kwa sababu tumemwona Mungu!'

לָקַח	לֹא־	לַהֲמִיתֵנוּ	יְהוָה	חָפֵץ	לוֹ	אִשְׁתּוֹ	לָו	וַתֹּאמֶר	23
kea	asingepo	kutuua	Yahwe	angependa	kama	mke–wake	kwake	na–akasema	
H3947	H3808	H4191	H3068		H3863	H0802		H0559	

הֶרְאָנוּ	וְלֹא	וּמִנְחָה	עֹלָה	מִיָּדֵנוּ	
onyesha	na–asingetu	na–sadaka–ya–nafaka	sadaka–ya–kuteketezwa	kutoka–mikononi–mwetu	
H7200	H3808	H4503		H3027	

כָּזֹאת׃	הִשְׁמִיעָנוּ	לֹא	וְכָעֵת	אֱלֹהֶה	כָּל־	אֶת־
hivi	sikiza	asingetu	na–wakati–huu	haya	yote	(–)
H2063	H8085	H3808	H6256	H0428	H3605	H0853

Lakini mkewe akamwambia, Ikiwa Bwana alitaka kutuua, asingepokea sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya nafaka tuliyompa. Asingetuonesha mambo haya yote, wala wakati huu asingeweza kuturuhusu tusikie mambo hayo.

הַנַּעַר	וַיִּגְדַּל	שִׁמְשׁוֹן	שְׁמוֹ	אֶת־	וַתִּקְרָא	בֵּן	הָאִשָּׁה	וַתֵּלֶד	24
mtoto	na–akakua	Samsoni	jina–lake	(–)	na–akamwita	mwana	mwanamke	na–akazaa	
H5288	H1431	H8123	H8034	H0853	H7121		H0802	H3205	

יְהוָה׃	וַיְבָרְכֵהוּ	
Yahwe	na–akambariki	
H3068	H1288	

Baadaye mwanamke akamzaa mtoto, akamwita jina lake Samsoni. Mtoto alikua na Bwana akambariki.

וּבֵין	צָרְעָה	בֵּין	דָּן	בְּמַחֲנֵה־	לְפַעֲמוֹ	יְהוָה	רוּחַ	לְהֵחֵל		25
na–kati–ya	Sora	kati–ya	Dani	katika–kambi–ya	kumsukuma	Yahwe	roho–ya	na–ikaanza		
H0996	H6881	H0996	H1835	H4264	H6470	H3068	H7307			

פ	אֶשְׁתָּאֹל׃
(P)	Eshtaoli
	H0847

Roho wa Bwana akaanza kumchochea Mahane Dani, kati ya Sora na Eshtaoli.

Chapter 14

1

מִבְּנוֹת	בִּתִּמְנָתָה	אִשָּׁה	וַיַּרְא	תִּמְנָתָה	שִׁמְשׁוֹן	וַיֵּרֶד
kutoka–binti–za	huko–Timna	mwanamke	na–akaona	Timna	Samsoni	na–akashuka
H1323	H8553	H0802	H7200	H8553	H8123	H3381

פְּלִשְׁתִּים׃
Wafilisti
H6430

Samsoni akashuka kwenda Timna, na huko akaona mwanamke, mmojawapo wa binti za Wafilisti. Aliporudi, akamwambia baba yake na mama yake,

2

רָאִיתִי	אִשָּׁה	וַיֹּאמֶר	וּלְאִמּוֹ	לְאָבִיו	וַיַּגֶּד	וַיַּעַל
nimeona	mwanamke	na–akasema	na–mama–yake	baba–yake	na–akamwambia	na–akapanda
H7200	H0802	H0559	H0517	H0001	H5046	H5927

לְאִשָּׁה׃	לִי	אוֹתָהּ	קְחוּ־	וְעַתָּה	פְּלִשְׁתִּים	מִבְּנוֹת	בִּתִּמְנָתָה
kuwa–mke	kwangu	yeye	mchukueni	na–sasa	Wafilisti	kutoka–binti–za	huko–Timna
H0802		H0853	H3947	H6258	H6430	H1323	H8553

'Nimemwona mwanamke huko Timna, mmojawapo wa binti za Wafilisti. Sasa mkanichukulie awe mke wangu.

3

בִּבְנוֹת	הָאֵין	וְאִמּוֹ	אָבִיו	לוֹ	וַיֹּאמֶר	
miongoni–mwa–binti–za	je–hakuna	na–mama–yake	baba–yake	kwake	na–akasema	
H1323	H0369	H0517	H0001		H0559	

לָקַחַת	הוֹלֵךְ	אַתָּה	כִּי־	אִשָּׁה	עַמִּי	וּבְכָל־	אַחֶיךָ	
kumchukua	unaenda	wewe	kwamba	mwanamke	watu–wangu	na–katika–wote	ndugu–zako	
H3947	H1980			H0802		H3605	H0251	

אוֹתָהּ	אָבִיו	אֶל־	שִׁמְשׁוֹן	וַיֹּאמֶר	הָעַרְלִים	מִפְּלִשְׁתִּים	אִשָּׁה	
yeye	baba–yake	kwa	Samsoni	na–akasema	wasiotahiriwa	kutoka–Wafilisti	mwanamke	
H0853	H0001	H0413	H8123	H0559	H6189	H6430	H0802	

בְּעֵינָי׃	יָשְׁרָה	הִיא	כִּי־	לִי	קַח־	
machoni–pangu	ni–mzuri	yeye	kwa–sababu	kwangu	mchukueni	
	H3474	H1931			H3947	

Baba yake na mama yake wakamwambia, “Je, hakuna mwanamke kati ya binti za ndugu zako, au kati ya watu wetu wote? Je! Utachukua mke kutoka kwa Wafilisti wasiotahiriwa?” Samsoni akamwambia baba yake, “Nichukulie kwa ajili yangu, kwa maana wakati nilipomwangalia, alinipendeza.'

4

כִּי־	הִיא	מֵיְהוָה	כִּי	יָדַעְתִּי	לֹא	וְאִמּוֹ	וְאָבִיו
kwamba	ilikuwa	kutoka–kwa–Yahwe	kwamba	jua	hawaku	na–mama–yake	na–baba–yake
	H1931	H3068		H3045	H3808	H0517	H0001

פְּלִשְׁתִּים	הַהִיא	וּבָעֵת	מִפְּלִשְׁתִּים	מְבַקֵּשׁ	הִוא־	תֹּאנָה	
Wafilisti	huo	na–wakati–huo	kutoka–kwa–Wafilisti	alitafuta	yeye	fursa	
H6430	H1931	H6256	H6430	H1245	H1931		

פ	בְּיִשְׂרָאֵל׃	מֹשְׁלִים	
(P)	Israeli	walikuwa–wanatawala	
	H3478	H4910	

Lakini baba yake na mama yake hawakujua kwamba suala hili lilikuja kutoka kwa Bwana, kwa maana alitaka kutengeneza mgogoro na Wafilisti (kwa wakati huo Wafilisti walikuwa wakitawala Israeli).

עַד־	וַיָּבֹאוּ	תִּמְנָתָה	וְאִמּוֹ	וְאָבִיו	שִׁמְשׁוֹן	וַיֵּרֶד	5
hadi	na–wakafika	Timna	na–mama–yake	na–baba–yake	Samsoni	na–akashuka	
H5704	H0935	H8553	H0517	H0001	H8123	H3381	

שְׁאֵג	אֲרָיוֹת	כְּפִיר	וְהִנֵּה	תִּמְנָתָה	כַּרְמֵי	
akinguruma	wa–simba	simba–mchanga	na–tazama	Timna	mashamba–ya–mizabibu–ya	
H7580			H2009	H8553	H3754	

לִקְרָאתוֹ׃
kumlaki
H7125

Basi Samsoni akaenda Timna pamoja na baba yake na mama yake; nao wakafika kwenye mashamba ya mizabibu ya Timna. Na, tazama, kuna simba mdogo wa alikuja na alikuwa akiunguruma.

הַגְּדִי	כְּשַׂסַּע	וַיְשַׂסְּעֵהוּ	יְהוָה	רוּחַ	עָלָיו	וַתִּצְלַח	6
mwana–mbuzi	kama–kurarua	na–akamrarua	Yahwe	roho–ya	juu–yake	na–ikamjia	
H1423	H8156	H8156	H3068	H7307			

וּלְאִמּוֹ	לְאָבִיו	הִגִּיד	וְלֹא	בְיָדוֹ	אַיִן	וּמְאוּמָה
na–mama–yake	baba–yake	mwambia	na–haku	mkononi–mwake	hakikuwepo	na–chochote
H0517	H0001	H5046	H3808	H3027	H0369	H3972

עָשָׂה׃	אֲשֶׁר	אֵת
alifanya	ambalo	(–)
		H0853

Roho wa Bwana ghafla akaja juu yake, naye akamrarua simba kwa urahisi kama ambavyo angeweza kumrarua mbuzi mdogo, naye hakuwa na kitu mkononi mwake. Lakini hakuwaambia baba au mama yake kile alichofanya.

שִׁמְשׁוֹן׃	בְּעֵינֶי	וַתִּישָׁר	לָאִשָּׁה	וַיְדַבֵּר	וַיֵּרֶד	7
Samsoni	machoni–pa	na–akawa–mzuri	kwa–mwanamke	na–akasema	na–akashuka	
H8123		H3474	H0802	H1696	H3381	

Alikwenda na kuzungumza na mwanamke, na alipopomtazama, alimpendeza Samsoni.

הָאַרְיֵה	מַפֶּלֶת	אֵת	לִרְאוֹת	וַיָּסַר	לְקַחְתָּהּ	מִיָּמִים	וַיָּשָׁב	8
simba	mzoga–wa	(–)	kuona	na–akageuka	kumchukua	baada–ya–siku	na–akarudi	
	H4658	H0853	H7200	H5493	H3947	H3117	H7725	

וּדְבָשׁ׃	הָאַרְיֵה	בְּגוּיַת	דְּבוֹרִים	עֵדַת	וְהִנֵּה	
na–asali	simba	katika–mwili–wa	nyuki	kundi–la	na–tazama	
H1706		H1472	H1682	H5712	H2009	

Siku chache baadaye aliporudi kumwoa, akageuka na kutafuta mzoga wa simba. Na, tazama, kulikuwa na kundi la nyuki na asali katika kile kilichobaki katika mwili wa simba.

אֶל־	וַיִּלֶּךְ	וְאָכֹל	הָלוֹךְ	וַיֵּלֶךְ	כַּפָּיו	אֶל־	וַיִּרְדֵּהוּ	9
kwa	na–akaenda	na–akila	akienda	na–akaenda	mikono–yake	kwenye	na–akaichota	
H0413	H3212	H0398	H1980	H3212	H3709	H0413		

לָהֶם	הִגִּיד	וְלֹא־	וַיֹּאכְלוּ	לָהֶם	וַיִּתֵּן	אִמּוֹ	וְאֶל־	אָבִיו
wao	waambia	na–haku	na–wakala	wao	na–akawapa	mama–yake	na–kwa	baba–yake
	H5046	H3808	H0398		H5414	H0517	H0413	H0001

הַדְּבָשׁ׃	רָדָה	הָאַרְיֵה	מִגְוִיַּת	כִּי
asali	alichota	simba	kutoka–mwili–wa	kwamba
H1706			H1472	

Akaweka asali mikononi mwake na akaenda, akala huku akienda. Alipokuja kwa baba yake na mama yake, akawapa, nao wakala. Lakini hakuwaambia kuwa amechukua asali nje ya kile kilichobaki kwenye mwili wa simba.

מִשְׁתֶּה	שִׁמְשׁוֹן	שָׁם	וַיַּעַשׂ	הָאִשָּׁה	אֶל־	אָבִיהוּ	וַיֵּרֶד	10
karamu	Samsoni	huko	na–akafanya	mwanamke	kwa	baba–yake	na–akashuka	
H4960	H8123	H8033		H0802	H0413	H0001	H3381	

הַבַּחוּרִים׃	יַעֲשׂוּ	כֵּן	כִּי
vijana	walifanya	hivyo	kwa–sababu
H0970			

Baba yake Samsoni akaenda chini alipokuwa mwanamke, na Samsoni akafanya sikukuu huko, kwa maana hii ilikuwa desturi ya vijana.

אֹתוֹ׃	וַיִּהְיוּ	מֻרֵעִים	שְׁלֹשִׁים	וַיִּקָּחוּ	אוֹתוֹ	כְּרֹאוֹתָם	וַיְהִי	11
pamoja–naye	na–wakawa	marafiki	thelathini	na–wakachukua	yeye	walipomuona	na–ikawa	
H0854	H1961	H4828	H7970	H3947	H0853	H7200	H1961	

Mara tu ndugu zake walipomwona, walimletea rafiki zao thelathini kuwa pamoja naye.

הַגֶּד	אִם־	חִידָה	לָכֶם	נָא	אֶחְוְדָה־	שִׁמְשׁוֹן	לָהֶם׀	וַיֹּאמֶר	12
kusema	ikiwa	kitendawili	ninyi	tafadhali	nitawategulia	Samsoni	kwao	na–akasema	
H5046		H2420		H4994	H2330	H8123		H0559	

לָכֶם׀	וְנָתַתִּי	וּמְצָאתֶם	הַמִּשְׁתֶּה׀	יְמֵי	שִׁבְעַת	לִי	אוֹתָהּ	תַּגִּידוּ
ninyi	na–nitawapa	na–mtaipata	karamu	siku–za	siku–saba–za	mimi	hicho	mtaniambia
	H5414	H4672	H4960	H3117	H7651		H0853	H5046

בְּגָדִים׃	חֲלִפֹת	וּשְׁלֹשִׁים	סְדִינִים	שְׁלֹשִׁים
nguo	mavazi–ya	na–thelathini	za–kitani	nguo–thelathini
	H2487	H7970	H5466	H7970

Samsoni akawaambia, Hebu nawaambieni kitendawili. Ikiwa mmoja wenu anaweza kuipata na kuniambia jibu wakati wa siku saba za sikukuu, nitatoa nguo za kitani thelathini na seti ya nguo thelathini.

שְׁלֹשִׁים	לִי׀	אַתֶּם	וּנְתַתֶּם	לִי׀	לְהַגִּיד	תּוּכְלוּ׀	לֹא	וְאִם־	13
nguo–thelathini	mimi	ninyi	na–mtanipa	mimi	kuniambia	weza	hamta	na–ikiwa	
H7970			H5414		H5046	H3201	H3808		

חִידָתְךָ	חִוּדָה	לִּוֹ	וַיֹּאמְרוּ	בְּגָדִים	חֲלִיפוֹת	וּשְׁלֹשִׁים	סְדִינִים
kitendawili–chako	tega	kwake	na–wakasema	nguo	mavazi–ya	na–thelathini	za–kitani
H2420	H2330		H0559		H2487	H7970	H5466

וְנִשְׁמָעֶנָּה׃	
na–tutasikia	
H8085	

Lakini ikiwa hamuwezi kuniambia jibu, basi utanipa nguo za kitani thelathini na seti za nguo thelathini. ' Wakamwambia, Utuambie kitendawili chako, ili tukisikie.

תָּמוּךְ	יָצָא	וּמֵעַז		מַאֲכָל	יָצָא	מֵהָאֹכֵל׀	לָהֶם׀	וַיֹּאמֶר	14
tamu	ilitoka	na–kutoka–kwa–mkali		chakula	ilitoka	kutoka–kwa–mlaji	kwao	na–akasema	
H4966	H3318	H5794		H3978	H3318	H0398		H0559	

יָמִים׃	שִׁלְּשֶׁת	הַחִידָה	לְהַגִּיד	יָכְלוּ	וְלֹא	
siku	siku–tatu	kitendawili	kusema	hawakuweza	na–hawakuweza	
H3117	H7969	H2420	H5046	H3201	H3808	

Akawaambia, 'Kati ya mtu aliyekula alikuwa kitu cha kula; nje ya nguvu ilikuwa kitu tamu. Lakini wageni wake hawakuweza kupata jibu katika siku tatu.

15 וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמְרוּ לְאֶשֶׁת־שִׁמְשׁוֹן פַּתֵּי אֶת־
na-ikawa siku-ya saba na-wakamwambia mke-wa Samsoni mshawishi (-)
H1961 H3117 H7637 H0559 H0802 H8123 H0853

וְאֶת־ אוֹתָךְ נִשְׂרֹף תֻּתַקוּכוֹמָה פֶּן־ הַתְּחִידָה אֶת־ לָנוּ וְיָרַשְׁתֶּם־ אִישֵׁךְ
na-(-) wewe tutakuchoma la-sivyo kitendawili (-) sisi na-atuambie mume-wako
H0853 H0853 H8313 H6435 H2420 H0853 H5046 H0376

הֲלֹא׃ לָנוּ קְרָאתֶם הֲלְיָרַשְׁתֵּנוּ בָּאֵשׁ אָבִיךְ בָּיִת
si-hivyo sisi mmetuita je-kutupora kwa-moto baba-yako nyumba-ya
H3808 H7121 H3423 H0784 H0001

Siku ya nne wakamwambia mkewe Samsoni, 'Mdanganye mume wako ili atuambie jibu la kitendawili, au tutakuchoma moto wewe na nyumba ya baba yako. Je, umetualika hapa ili kutufanya maskini? '

16 וַתֵּבְךְּ אֵלָיו שִׁמְשׁוֹן אֶשֶׁת וַתֹּאמֶר רַק־ שְׂנֵאתַנִי וְלֹא אֶהֱבְתָּנִי
na-akalia mke-wa Samsoni juu-yake na-akasema tu unanichukia na-huni pendi
H1058 H0802 H8123 H5921 H0559 H7535 H8130 H3808 H0157

וְלִי עַמִּי בְּנֵי לְבְנֵי חִדָתָ הַתְּחִידָה הִגַּדְתָּ לֹא וְלִי נִיאמֶר
na-mimi watu-wangu kwa-wana-wa umetegua kitendawili niambia huku na-akasema
H0559 H2330 H2420 H5046 H3808 H5921 H5971 H1121 H5315 H2331

אַגִּיד׃ וְלָךְ הִגַּדְתִּי לֹא וּלְאִמִּי לְאָבִי הֲגִדָה לָהּ
nikuambie na-wewe ambia sikuwa na-mama-yangu baba-yangu tazama kwake
H5046 H0517 H3808 H0517 H1 H2009

Mke wa Samsoni alianza kulia mbele yake; Akasema, 'Yote unayoyafanya ni kunichukia! Hunipendi. Umesema kitendawili kwa baadhi ya watu wangu, lakini hujawaambia jibu. ' Samsoni akamwambia, 'Angalia hapa, kama sijawaambia baba yangu au mama yangu, nikuambie wewe?'

17 בַּיּוֹם וַתְּהִי הַמִּשְׁתֶּה לָהֶם הָיָה אֲשֶׁר־ הַיָּמִים שִׁבְעַת עָלָיו וַתֵּבְךְּ
siku-ya na-ikawa karamu kwao ilikuwa ambazo siku siku-saba juu-yake na-akalia
H3117 H1961 H4960 H1 H1961 H834 H3117 H7651 H5921 H1058

הַתְּחִידָה וַתַּגֶּד כִּי הֶצִיקָתְהוּ לָהּ וַיַּגֶּד־ הַשְּׁבִיעִי
kitendawili na-akaambia alimsumbua kwa-sababu yeye na-akamwambia saba
H2420 H5046 H6693 H3588 H1 H5046 H7637

עַמָּהּ׃ לִבְנֵי
watu-wake kwa-wana-wa

Alilia kwa siku saba ambazosikukuu yao iliendelea. Siku ya saba alimwambia jibu kwa sababu alimlazimisha sana. Akawaambia jibu jamaa zake.

18 מַה־ הַחַרְסָה יָבֹא בְּטֶרֶם הַשְּׁבִיעִי בַּיּוֹם הָעִיר אַנְשֵׁי לוֹ׀ וַיֹּאמְרוּ
ni-nini jua kutua kabla-ya saba siku-ya mji watu-wa yeye na-wakamwambia
H4100 H0935 H2962 H7637 H3117 H0376 H0559

חַרַשְׁתֶּם לוּלֵא לָהֶם וַיֹּאמֶר מֵאֲרִי עֹז וּמֶה מְדֻבַּשׁ תָּמוּק
mmelima kama-si kwao na-akasema kuliko-simba mkali na-ni-nini kuliko-asali tamu
H2790 H3884 H1 H559 H4915 H5794 H4100 H1706 H8428

חִידָתִי׃ מְצָאתֶם לֹא בְּעֶגְלָתִי
kitendawili-changu pata hamngeli kwa-ng'ombe-wangu
H2420 H4672 H3808 H5697

Na watu wa mji wakamwambia, siku ya saba kabla ya jua kuzama, 'Ni nini kilicho bora zaidi kuliko asali? Ni kitu gani chenye nguvu kuliko simba? ' Samsoni akawaambia, 'Ikiwa hamkulima na ng'ombe wangu, hamtapata jibu la kitendawili changu.'

וּמֵהֶם	וַיַּךְ	אַשְׁקְלוֹן	וַיֵּרֶד	יְהוָה	רוּחַ	עָלָיו	וַתִּצְלַח	19
kutoka–kwao	na–akawapiga	Ashkeloni	na–akashuka	Yahwe	roho–ya	juu–yake	na–ikamjia	
H1992	H5221	H0831	H3381	H3068	H7307			

לְמַגִּידֵי	הַחַלִיפוֹת	וַיִּתֵּן	חִידָתָם	אֶת־	וַיִּקַּח	אִישׁ	שְׁלֹשִׁים
kwa–waliofumbua	mavazi	na–akawapa	nguo–zao	(–)	na–akachukua	mtu	watu–thelathini
H5046	H2487	H5414	H2488	H0853	H3947	H0376	H7970

פ	אָבִיהוּ׃	בֵּית	וַיַּעַל	אַפּוֹ	וַיִּחַר	הַחִידָה
(P)	baba–yake	nyumba–ya	na–akapanda	hasira–yake	na–ikawaka	kitendawili
	H0001		H5927	H0639	H2734	H2420

Kisha Roho wa Bwana akaja kwa Samsoni kwa nguvu. Samsoni akashuka kwenda Ashkeloni na kuuawa watu thelathini kati ya watu hao. Akachukua mateka yao, na akawapa seti ya nguo kwa wale waliomjibu kitendawili chake. Alikasirika akaenda nyumbani kwa baba yake.

לוֹ׃	רֵעֵהוּ	אֲשֶׁר	לְמֵרֵעֵהוּ	שִׁמְשׁוֹן	אֵשֶׁת	וַתְּהִי	20
kwake	alikuwa–rafiki	ambaye	wa–rafiki–yake	Samsoni	mke–wa	na–akawa	
			H4828	H8123	H0802	H1961	

Na mke wake akachukuliwa na rafiki yake wa karibu.

Chapter 15

אֶת־	שִׁמְשׁוֹן	וַיִּפְקֹד	חִטִּים	קְצִיר־	בִּימֵי	מִימִים	וַיְהִי	1
–	Shimshoni	na–akamtembelea	ngano	mavuno–ya	katika–siku–za	kutoka–siku	na–ikawa	
H0853	H8123		H2406		H3117	H3117	H1961	

הֶחָדְרָה	אִשְׁתִּי	אֶל־	אָבְאָה	וַיֹּאמֶר	עִזִּים	בִּגְדֵי	אִשְׁתּוֹ
chumbani	mke–wangu	kwa–	nitaingia	na–akasema	mdogo	kwa–mwana–mbuzi	mke–wake
H2315	H0802	H0413	H0935	H0559	H5795	H1423	H0802

לָבוֹא׃	אָבִיהָ	נָתְנוֹ	וְלֹא־
kuingia	baba–yake	hakumruhusu	lakini–
H0935	H0001	H5414	H3808

Baada ya siku kadhaa, wakati wa mavuno ya ngano, Samsoni akachukua mbuzi mdogo akaenda kumtembelea mkewe. Akajiambia mwenyewe, “Nitaenda kwenye chumba cha mke wangu.” Lakini baba yake hakumruhusu aingie.

שְׂנֵאתָהּ	שָׂנֹא	כִּי־	אָמַרְתִּי	אָמֹר	אָבִיהָ	וַיֹּאמֶר	2
umemchukia	kumchukia	kwa–hakika–	nilidhani	kusema	baba–yake	na–akasema	
H8130	H8130		H0559	H0559	H0001	H0559	

נָא	תְּהִי־	מִמֶּנָּה	טוֹבָה	הַקְּטַנָּה	אֲחֹתָהּ	הֲלֹא	לְמֵרֵעֶךָ	וָאֶתְּנֶנָּה
tafadhali–	awe–	zaidi–yake	mzuri	mdogo	dada–yake	je–si	kwa–rafiki–yako	na–nikamtoa
H4994	H1961				H0269	H3808	H4828	H5414

תַּחְתֶּיהָ׃	לְךָ	
badala–yake	kwako	
H8478		

Baba yake akasema, “Nilidhani umemchukia, hivyo nikampatia rafiki yako. Dada yake mdogo ni mzuri kuliko yeye, Mchukue badala yake.”

3

מִפְּלִשְׁתִּים
kutoka–kwa–Wafilisti
H6430

הַפָּעַם
wakati–huu
H6471

נְקֹתִי
nimehesabiwa–haki
H5352

שִׁמְשׁוֹן
Shimshoni
H8123

לָהֶם׀
kwao

וַיֹּאמֶר
na–akawaambia
H0559

רָעָה׃
ubaya

עִמָּם
nao

אֲנִי
mimi
H0589

עֹשֶׂה
nitakapofanya

כִּי־
wakati–

Samsoni akawaambia, 'Wakati huu sitakuwa na hatia juu ya Wafilisti wakati nikiwaumiza.'

4

לַפְּרִים
mienge
H3940

וַיִּקַּח
na–akachukua
H3947

שׁוּעָלִים
mbweha
H7776

מֵאָוֹת
mia
H3967

שְׁלֹשׁ־
mia–tatu–ya
H7969

וַיִּלְכֹּד
na–akakamata
H3920

שִׁמְשׁוֹן
Shimshoni
H8123

וַיֵּלֶךְ
na–akaenda
H3212

הַזְּנָבוֹת
mikia
H2180

שְׁנֵי
mbili–ya
H8147

בֵּין־
kati–ya–
H0996

אֶחָד
mmoja
H0259

לַפִּיד
mwenge
H3940

וַיָּשֶׂם
na–akaweka

זָנָב׀
mkia
H2180

אֶל־
kwa–
H0413

זָנָב
mkia
H2180

וַיָּפֶן
na–akageuka
H6437

בַּתָּוֶךְ׃
katikati
H8432

Samsoni akaenda na kukamata mbweha mia tatu akawafunga pamoja kila jozi, mkia hadi mkia. Kisha akachukua taa na kuzifunga katikati ya kila mkia.

5

פְּלִשְׁתִּים
za–Wafilisti
H6430

בְּקָמוֹת
katika–nafaka–iliyosimama
H7054

וַיְשַׁלַּח
na–akawaachilia
H7971

בַּלַּפִּידִים
katika–mienge
H3940

אֵשׁ
moto
H0784

וַיַּבְעֵר־
na–akawasha–

כֶּרֶם
shamba–la–mizabibu
H3754

וְעַד־
na–hadi–
H5704

קָמָה
nafaka–iliyosimama
H7054

וְעַד־
na–hadi–
H5704

מִגָּדִישׁ
kutoka–mashapo

וַיַּבְעֵר
na–akateketeza

זָיִת׃
na–zeituni
H2132

Alipokwisha kuviwasha moto vienge, akawaachia mbweha katika nafaka za Wafilisti zilizosimama, nao wakawasha moto nafaka zote zilizopandwa, na nafaka iliyosimama shambani, pamoja na mashamba ya mizabibu na mizeituni.

6

הַתִּמְנִי
Mtimna
H8554

חֲתַן
mkwe–wa
H2860

שִׁמְשׁוֹן
Shimshoni
H8123

וַיֹּאמְרוּ
na–wakasema
H0559

זֹאת׀
hili
H2063

עָשָׂה
alifanya

מִי
nani
H4310

פְּלִשְׁתִּים
Wafilisti
H6430

וַיֹּאמְרוּ
na–wakasema
H0559

פְּלִשְׁתִּים
Wafilisti
H6430

וַיַּעֲלוּ
na–wakapanda
H5927

לְמֹרְעֵהוּ
kwa–rafiki–yake
H4828

וַיִּתֵּן־
na–akamtoa

אִשְׁתּוֹ
mke–wake
H0802

אֶת־
–
H0853

לָקַח
alichukua
H3947

כִּי
kwa–sababu–

בָּאֵשׁ׃
kwa–moto
H0784

אָבִיהָ
baba–yake
H0001

וְאֶת־
na–
H0853

אִמָּהּ
yeye
H0853

וַיִּשְׂרְפוּ
na–wakamteketeza
H8313

Wafilisti waliuliza, “Ni nani aliyefanya hili?” Wakaambiwa, “Samsoni, mkwe wa Mtimna alifanya hivyo kwa sababu Mtimna alimchukua mke wa Samsoni akampa rafiki yake.” Basi Wafilisti wakamwendea wakamchoma kwa moto yeye na baba yake.

7 וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם־ תַּעֲשׂוּן כָּזֹאת כִּי אִם־ נְקַמְתִּי בָכֶם וְאַחַר אֶחְדָּל׃
na–akawaambia kwao Shimshoni kama– mtafanya kama– hivi hakika– nitajilipiza–kisasi juu–yenu na–baada–ya nitaacha
H0559 H8123 H2063 H5358 H2308

Samsoni akawaambia, “Ikiwa ndivyo mnavyofanya, nitalipiza kisasi juu yenu, na baada ya hayo, nitaacha.”

8 וַיַּכֵּם שׁוֹק עַל־ יֶרֶךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּרֶד וַיֵּשֶׁב בִּסְעִיף סלע עיטם׃ ס ¶
na–akawapiga wao paja juu–ya– kiuno pigo kubwa na–akashuka na–akakaa katika–ufa–wa mwamba Etamu
H5221 H0853 H7785 H5921 H3409 H4347 H3381 H3427 H5585 H5553 H5862

Kisha akawakata vipande vipande, paja na mguu, kwa kuwauwa sana. Kisha akashuka chini akaishi katika pango katika mwamba wa Etamu.

9 וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִיהוּדָה וַיִּנָּטְשׁוּ בַּלֶּחִי׃
na–wakapanda Wafilisti na–wakapiga–kambi katika–Yuda na–wakaenea katika–Lehi
H5927 H6430 H2583 H3063 H5203 H3896

Ndipo Wafilisti wakaja, wakajitahidi kupigana vita huko Yuda, wakaanzisha jeshi lao huko Lehi.

10 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה לָמָּה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ לֶאֱסֹר אֶת־ שִׁמְשׁוֹן לַעֲשׂוֹת לּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ׃
na–wakasema watu–wa Yuda kwa–nini mmepanda juu–yetu na–wakasema kumfunga
H0559 H0376 H3063 H4100 H5927 H0559 H0631

– Shimshoni kumfanyia yeye kama– alivyotufanyia sisi
H0853 H8123 H5927

Watu wa Yuda wakasema, “Kwa nini mmekuja kutupiga?” Wakasema, “Tunashambulia ili tuweze kumkamata Samsoni, na tumtendee kama alivyotutendea.”

11 וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשֶׁת אַלְפִּים אִישׁ מִיהוּדָה סְעִיף אֶל־ סֶלַע עִיטָם וַיֹּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי־ מֹשְׁלִים פְּלִשְׁתִּים בָּנוּ וּמַה־ זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי כֵּן הִוא׃
na–wakashuka watu–elfu–tatu elfu mtu kutoka–Yuda ufa–wa mwamba Etamu
H3381 H7969 H0505 H0376 H4480 H5585 H5553 H5862

Wafilisti sisi wanatutawala kwa–hakika– kwamba– hujui Shimshoni na–wakamwambia
H6430 H4910 H3045 H3808 H8123 H0559

na–nini– umetufanyia sisi kwao na–akawaambia kama– walivyonifanyia mimi hivyo
H4100 H6213 H5921 H0559

wao nimewafanyia
H0853

Kisha watu elfu tatu wa Yuda wakashuka hata kwenye pango la Eatamu, wakamwambia Samsoni, “Je, hujui kwamba Wafilisti hutawala juu yetu? Je! umetutendea nini?” Samsoni akawaambia, “Kwa kadili walivyonitendea mimi, vivyo hivyo nimewatendea wao.”

12 וַיֹּ֣אמְרוּ֩ לוֹ֙ יֶ֣יֶה לֶאֱסָרְךָ֜ תֻּמְשֻׁ֣קָה יָרֹ֗דְנוּ לְתִתְךָ֙ כְּ֣מִכֹּנֹנִי־מְוָ֣א פְלִשְׁתִּ֔ים וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֔ם שִׁמְשׁ֖וֹן הִשָּׁבְעוּ־לִ֣י מִמֶּ֑נִּי תִּפְגְּעוּן־בִּ֖י מִכָּ֥ן וָמִֽעְלָה׃

Wakamwambia Samsoni, “Tumeshuka kukufunga na kukutia mikononi mwa Wafilisti.” Samsoni akawaambia, “Niapieni kwamba hamtaniua ninyi wenyewe.”

13 וַיֹּ֣אמְרוּ֩ לוֹ֙ יֶ֣יֶה לֶאֱסָרְךָ֜ תֻּמְשֻׁ֣קָה אָסֹ֗ר כִּֽי־לֹ֣א הָמִ֔תְנוּ וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֔ם שִׁמְשׁ֖וֹן הִשָּׁבְעוּ־לִ֣י מִמֶּ֑נִּי תִּפְגְּעוּן־בִּ֖י מִכָּ֥ן וָמִֽעְלָה׃

Wakamwambia, “La, tutakufunga tu kwa kamba na kukupeleka kwao. Tunakuahidi sisi hatutakuua.” Kisha wakamfunga na kamba mbili mpya na kumleta kutoka kwenye mwamba.

14 וַיַּעֲל֥וּהוּ מִן־הַסֶּ֖לַע וְהוּא־בָ֣א עַד־לֶ֑חִי וְהַפְּלִשְׁתִּ֖ים הָרִ֥יעוּ לִקְרָאת֛וֹ וַתִּצְלַ֥ח עָלָ֖יו רוּחַ־יְהוָ֑ה וַיְהִ֨י כַחוּטִ֜ים אֲשֶׁר־הֶעְלְתָ֣ה הָאֵ֗שׁ וְנִמַּסוּ֙ מְסֻרָ֔יו מֵעַ֖ל יָדָֽיו׃

Alipofika Lehi, Wafilisti walipiga kelele walipokutana naye. Kisha Roho wa Bwana akaja juu yake kwa nguvu. Kamba zilizokuwa juu ya mikono yake zikawa kama kitambaa cha kuteketezwa, na zikaanguka mikononi mwake.

15 וַיִּמְצָ֞א לְחִי־חֲמ֣וֹר טָרִ֗ית וַיִּשְׁלַ֤ח יָדוֹ֙ וַיִּקָּחֶ֔הָ וַיַּ֥ךְ בָּ֖הּ אֶ֥לֶף אִֽישׁ׃

Samsoni alipata mfupa mbichi wa taya ya punda, naye akaichukua na kuua watu elfu kwa mfupa huo.

16 וַיֹּ֣אמֶר שִׁמְשׁ֗וֹן בִּלְחִי֙ הַחֲמ֣וֹר חֲמֹ֣רָתַ֔יִם בִּלְחִ֖י הַחֲמ֑וֹר הִכֵּ֥יתִי אֶ֖לֶף אִֽישׁ׃

Samsoni akasema, “Kwa taya ya punda, chungu juu ya chungu, na njaa ya punda nimewaua watu elfu.”

וַיִּקְרָא	מִזְדָּוֹ	הַלְּחִי	וַיִּשְׁלֶךְ	לְדַבֵּר	כְּכַלֹּתוֹ	וַיְהִי		17
na–akapaita	kutoka–mkononi–mwake	taya	na–akaitupa	kusema	alipomaliza	na–ikawa		
H7121	H3027	H3895	H7993	H1696	H3615	H1961		
						רָמַת לֶחִי׃	הַהוּא	לַמָּקוֹם
						Ramathi–Lehi	hapo	mahali–pale
						H7437	H1931	H4725

Samsoni alipomaliza kuzungumza, akatupa taya, na akaita mahali pale Ramath Lehi.

	נָתַתָּ	אַתָּה	וַיֹּאמַר	יְהוָה	אֶל־	וַיִּקְרָא	מְאֹד	וַיִּצְמָא	18
	umetoa	Wewe	na–akasema	Yahwe	kwa–	na–akamwita	sana	na–akaona–kiu	
	H5414		H0559	H3068	H0413	H7121	H3966	H6770	
בַצָּמָא	אָמוּת	וְעַתָּה	הַזֹּאת	הַגְּדֹלָה	הַתְּשׁוּעָה	אֶת־	עַבְדֶּךָ	בְּיַד־	
kwa–kiu	nitakufa	na–sasa	huu	mkubwa	wokovu	–	mtumishi–wako	kwa–mkono–wa–	
H6772	H4191	H6258	H2063		H8668	H0853	H5650	H3027	
						הָעֲרֵלִים׃	בְּיַד	וְנָפַלְתִּי	
						wasiotahiriwa	mikononi–mwa	na–nitaanguka	
						H6189	H3027	H5307	

Samsoni alikuwa na kiu sana akamwita Bwana na kusema, “Umempa mtumishi wako ushindi mkubwa. Lakini sasa nitakufa kwa kiu na kuanguka mikononi mwa wale wasiootahiriwa?”

מַיִם	מִזֶּה	וַיֵּצְאוּ	בַּלֶּחִי	אֲשֶׁר־	הַמַּכְתֵּשׁ	אֶת־	אֱלֹהִים	וַיִּבְקַע	19
maji	kutoka–humo	na–yakatoka	katika–Lehi	lililoko–	shimo	–	Mungu	na–akafunua	
H4325		H3318	H3895		H4388	H0853	H0430	H1234	
הַקּוֹרֵא־עֵין	שְׁמָהּ	קָרָא	וְכֵן	עַל־	וַיָּחִי	רוּחוֹ	וַתָּשָׁב	וַתֵּשְׁתְּ	
En–Hakore	jina–lake	akaliita	–	kwa–hiyo–	na–akaishi	roho–yake	na–ikarudi	na–akanywa	
H5875	H8034	H7121			H2421	H7307	H7725	H8354	
						הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	בַּלֶּחִי	אֲשֶׁר
						hii	siku	hadi	katika–Lehi	ambalo
						H2088	H3117	H5704	H3896	

Na Mungu akapafungua mahali pa shimo palipo katika Lehi, na maji yakatoka. Alipokunywa, nguvu zake zikarejea na akahuishwa. Kwa hiyo aliita jina la mahali hapo Enhakore, na ni huko Lehi hadi leo.

פ	שָׁנָה׃	עֶשְׂרִים	פְּלִשְׁתִּים	בִּימֵי	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וַיִּשְׁפֹּט		20
¶	miaka	miaka–ishirini	Wafilisti	katika–siku–za	Israeli	–	na–akahukumu		
	H8141	H6242	H6430	H3117	H3478	H0853	H8199		

Samsoni alikuwa mwamuzi wa Israeli katika siku za Wafilisti kwa miaka ishirini.

Chapter 16

אֵלֶיהָ׃	וַיָּבֹא	זוֹנָה	אִשָּׁה	שָׁם	וַיַּרְא־	עַזָּתָה	שִׁמְשׁוֹן	וַיֵּלֶךְ	1
kwake	na–akaingia	kahaba	mwanamke	huko	na–akaona	Gaza	Samsoni	Na–akaenda	
H0413	H0935	H2181	H0802	H8033	H7200	H5804	H8123	H3212	

Samsoni alikwenda Gaza na akamwona kahaba huko, naye akalala pamoja naye.

2 וּלְעַזָּתִים
Kwa-Wagazati
H5841

לֵאמֹר
kusema
H0559

בָּא
Amekuja
H0935

שִׁמְשׁוֹן
Samsoni
H8123

הֵנָּה
hapa
H2008

וַיָּסֹבּוּ
na-wakazunguka
H5437

וַיֶּאֶרְבוּ־
na-wakamvizia
H0693

לוֹ
yeye

כָּל־
usiku-wote
H3605

הַלַּיְלָה
usiku
H3915

בְּשַׁעַר
katika-lango
H8179

הָעִיר
la-mji

וַיִּתְחָרְשׁוּ
na-wakanyamaza

כָּל־
usiku-wote
H3605

הַלַּיְלָה
usiku
H3915

לֵאמֹר
wakisema
H0559

עַד־
hadi
H5704

אוֹר
mwanga
H0216

הַבֹּקֶר
wa-asubuhi
H1242

וַהֲרַגְנֵהוּ׃
na-tutamwua
H2026

Watu wa Gaza wakaambiwa, “Samsoni amekuja hapa.” Watu wa Gaza wakazunguka mahali hapo kwa siri, wakamngoja usiku wote katika lango la jiji. Walikaa kimya usiku wote. Wakisema, “Hebu tusubiri mpaka mchana, na kisha tumwuue.”

3 וַיִּשְׁכַּב
Na-akalala
H7901

שִׁמְשׁוֹן
Samsoni
H8123

עַד־
hadi
H5704

חֲצִי
katikati
H2677

הַלַּיְלָה
ya-usiku
H3915

וַיָּקָם
na-akaamka

בַּחֲצִי
katikati
H2677

הַלַּיְלָה
ya-usiku
H3915

וַיֶּאֱחֹז
na-akashika
H0270

וַיִּסָּעֵם
na-akaing'oa
H5265

עִם־
pamoja-na

הַבְּרִיחַ
komeo
H1280

וַיָּשֶׂם
na-akaweka

בְּדַלְתֹ֥ות
milango

שַׁעַר־
ya-lango
H8179

הָעִיר֮
la-mji

וּבִשְׁתֵּי
na-nguzo
H8147

הַמְּזוּזֹות
mbili
H4201

עַל־
juu-ya

כְּתֵפָיו
mabega-yake

וַיַּעֲלֵם֒
na-akayapandisha
H5927

אֶל־
hadi
H0413

רֹאשׁ
kilele

הָהָר
cha-mlima
H2022

אֲשֶׁר
ambao

עַל־
juu-ya

פְּנֵי
uso-wa
H6440

חֶבְרוֹן׃
Hebroni

פ
¶

Samsoni akalala kitandani mpaka usiku wa manane. Usiku wa manane akaamka na akashika mlango wa jiji na miimo yake miwili. Akavivuta kutoka nje, komeo na vyote, akaviweka kwenye mabega yake, akavichukua hadi juu ya kilima, mbele ya Hebroni.

4 וַיְהִי
Na-ikawa
H1961

אַחֲרֵי־
baada-ya

כֵן
hayo

וַיֶּאֱהַב
na-akampenda
H0157

אִשָּׁה
mwanamke
H0802

בְּנַחַל
katika-bonde

שֹׂרֵק
la-Soreki
H7796

וּשְׁמָהּ
na-jina-lake
H8034

דְּלִילָה׃
Delila
H1807

Baada ya hayo, Samsoni alimpenda mwanamke aliyeishi katika bonde la Soreki. Jina lake alikuwa Delila.

5 וַיַּעֲלוּ
Na-wakapanda
H5927

אֵלֶיהָ
kwake
H0413

סַרְנֵי
wakuu

פְּלִשְׁתִּים
wa-Wafilisti
H6430

וַיֹּאמְרוּ
na-wakasema
H0559

לָהּ
kwake

פַּתִּי
Mdanganye

אוֹתוֹ
yeye
H0853

וּרְאִי
na-uone
H7200

בַּמֶּה
kwa-nini
H4100

כֹּחוֹ
nguvu-zake

גָּדוֹל
ni-kubwa

בַּמֶּה֙
na-kwa-nini
H4100

נוּכַל
tutaweza
H3201

לוֹ֔
kumshinda

וַאֲסַרְנֵהוּ
na-tumfunge
H0631

לְעַנֹּתֹו
kumtesa

וַאֲנַחְנוּ
na-sisi
H0587

נִתַּן־
tutakupa
H5414

לָךְ֙
wewe

אִישׁ
kila-mtu
H0376

אֶלֶף
elfu
H0505

וּמֵאָה
na-mia
H3967

כָּסֶף׃
fedha
H3701

Wale wakuu wa Wafilisti wakamwendea, wakamwambia, “mdanganye Samsoni ili uone mahali zilipo nguvu zake kuu, na kwa namna gani tunaweza kumshinda, ili tumfunge na kumtesa. Fanya hili, na kila mmoja wetu atakupa vipande 1, 100 vya fedha.”

כֹּחֲךָ	בַּמָּה	לִּי	נָּא	הַגִּידָה־	שִׁמְשׁוֹן	אֶל־	דְּלִילָהׇ	וַתֹּאמֶר	6
nguvu–zako	kwa–nini	mimi	tafadhali	Niambie	Samsoni	kwa	Delila	Na–akasema	
	H4100		H4994	H5046	H8123	H0413	H1807	H0559	

לְעַנּוֹתֶךָ׃	תֵּאָסֵר	וּבַמָּה	נָּדוֹל
kukutesa	utafungwa	na–kwa–nini	ni–kubwa
	H0631	H4100	

Ndipo Delila akamwambia Samsoni, “Tafadhali, niambie ni kwa jinsi gani wewe ni mwenye nguvu sana, na kwa namna gani mtu anaweza kukufunga, ili aweze kukudhibiti?”

אֲשֶׁר	לַחִים	יְתָרִים	בְּשִׁבְעָה	יַאַסְרֻנִי	אִם־	שִׁמְשׁוֹן	אֱלֹיהָ	וַיֹּאמֶר	7
ambazo	mbichi	kamba	kwa–saba	watanifunga	Ikiwa	Samsoni	kwake	Na–akasema	
	H3892		H7651	H0631		H8123	H0413	H0559	

הָאָדָם׃	כְּאַחַד	וְחָלִיתִי	וְחָלִיתִי	חֹרָבוּ	לֹא־	
wa–wanadamu	kama–mmoja	na–nitakuwa	na–nitakuwa–dhaifu	bado	hazijakauka	
H0120	H0259	H1961			H3808	

Samsoni akamwambia, “Ikiwa watanifunga na kamba saba safi ambazo hazijakauka, nitakuwa dhaifu na kuwa kama mtu mwingine yeyote.”

לֹא־	אֲשֶׁר	לַחִים	יְתָרִים	שִׁבְעָה	פְּלִשְׁתִּים	סְרָנֵי	לָהּ	וַיַּעֲלוּ־	8
hazijakauka	ambazo	mbichi	kamba	saba	wa–Wafilisti	wakuu	kwake	Na–wakaleta	
H3808		H3892		H7651	H6430			H5927	

בָּהֶם׃	וַתַּאַסְרֵהוּ	חֹרָבוּ	
kwazo	na–akamfunga	bado	
	H0631		

Basi wakuu wa Wafilisti wakamletea Delila kamba saba ambazo hazijakauka, naye akamfunga Samsoni.

פְּלִשְׁתִּים	אֵלֶיהָ	וַתֹּאמֶר	בַּחֶדֶר	לָהּ	יֹשֵׁב	וְהָאֹרֵב		9
Wafilisti	kwake	na–akasema	chumbani	kwake	alikuwa–ameketi	Na–mtu–aliyevizia		
H6430	H0413	H0559	H2315		H3427	H0693		

הַנְּעֹרֶת	פְּתִיל־	יְנָתֵק	כַּאֲשֶׁר	הַיְתָרִים	אֶת־	וַיְנַתֵּק	שִׁמְשׁוֹן	עָלָיִךְ
wa–katani	uzi	inavyokatika	kama	kamba	zile	na–akazikata	Samsoni	wako–juu–yako
H5296	H6616	H5423			H0853	H5423	H8123	

כֹּחוֹ׃	נוֹדַע	וְלֹא	אֵשׁ	בַּהֲרִיחוֹ	
—	nguvu–zake	na–haikujulikana	moto	unapohisi	
	H3045	H3808	H0784	H7306	

Sasa alikuwa na watu waliojificha kwa siri, walikaa katika chumba chake cha ndani. Akamwambia, “Wafilisti wako juu yako, Samsoni!” Lakini akazikata kamba kama uzi wakati unapogusa moto. Na hawakujifunza siri ya nguvu zake.

אֵלַי	וַתְּדַבֶּר	בִּי	הֵתַלְתָּ	הִנֵּה	שִׁמְשׁוֹן	אֶל־	דְּלִילָהׇ	וַתֹּאמֶר	10
kwangu	na–ukasema	mimi	umenidanganya	Tazama	Samsoni	kwa	Delila	Na–akasema	
H0413	H1696			H2009	H8123	H0413	H1807	H0559	

תֵּאָסֵר׃	בַּמָּה	לִּי	נָּא	הַגִּידָה־	עַתָּהׇ	כְּזָבִים	
utafungwa	kwa–nini	mimi	tafadhali	niambie	sasa	uongo	
H0631	H4100		H4994	H5046	H6258	H3576	

Ndipo Delila akamwambia Samsoni, “Ndivyo ulivyonidanganya mimi na kuniambia uongo. Tafadhali, niambie kwa namna gani unaweza kufungwa.”

11

אֲשֶׁר	חֲדָשִׁים	בַּעֲבֹתִים	יַאַסְרוּנִי	אָסוֹר	אִם־	אֵלֶיהָ	וַיֹּאמֶר	
ambazo	mpya	kwa–kamba	watanifunga	kufunga	Ikiwa	kwake	Na–akasema	
	H2319	H5688	H0631	H0631		H0413	H0559	

כְּאַחַד	וְהָיִיתִי	וְחָלִיתִי	מְלָאכָה	בָּהֶם	נַעֲשָׂה	לֹא־	
kama–mmoja	na–nitakuwa	na–nitakuwa–dhaifu	kazi	yoyote	kwa–kazi	hazijatumika	
H0259	H1961		H4399			H3808	

הָאָדָם׃
wa–wanadamu
H0120

Akamwambia, “Ikiwa watanifunga na kamba mpya ambayo haijawahi kutumika kwa kazi, nitakuwa dhaifu na kama mtu mwingine yeyote.”

12

פְּלִשְׁתִּים	אֵלָיו	וַתֹּאמֶר	בָּהֶם	וַתַּאַסְרֵהוּ	חֲדָשִׁים	עֲבֹתִים	דְּלִילָה	וַתִּקַּח	
Wafilisti	kwake	na–akasema	kwazo	na–akamfunga	mpya	kamba	Delila	Na–akachukua	
H6430	H0413	H0559		H0631	H2319	H5688	H1807	H3947	

מֵעַל	וַיְנַתְּקֵם	בֶּחָדֶר	יֹשֶׁב	וְהָאֹרֵב	שִׁמְשׁוֹן	עָלֶיהָ	
kutoka	na–akazikata	chumbani	alikuwa–ameketi	na–mtu–aliyevizia	Samsoni	wako–juu–yako	
	H5423	H2315	H3427	H0693	H8123		

כַּחוּט׃	זְרֹעֹתָיו
kama–uzi	mikono–yake
H2339	H2220

Basi Delila alichukua kamba mpya akamfunga pamoja naye, akamwambia, “Wafilisti wako juu yako Samsoni!” Watu waliokuwa wakisubiri walikuwa ndani ya chumba cha ndani. Lakini Samsoni akaondoa kamba kutoka mikono yake kama kilikuwa kipande cha uzi.

13

וַתְּדַבֶּר	בִּי	הֵתַלְתָּ	הֵנָּה	עַד־	שִׁמְשׁוֹן	אֶל־	דְּלִילָה	וַתֹּאמֶר	
na–ukasema	mimi	umenidanganya	sasa	hadi	Samsoni	kwa	Delila	Na–akasema	
H1696			H2008	H5704	H8123	H0413	H1807	H0559	

תַּאַרְנִי	אִם־	אֵלֶיהָ	וַיֹּאמֶר	תֵּאָסֶר	בַּמָּה	לִּי	הַגִּידָה	כְּזָבִים	אֵלַי
utafuma	Ikiwa	kwake	Na–akasema	utafungwa	kwa–nini	mimi	Niambie	uongo	kwangu
H0707		H0413	H0559	H0631	H4100		H5046	H3576	H0413

הַמַּסָּכֶת׃	עִם־	רִאשִׁי	מַחְלְפוֹת	שֶׁבַע	אֶת־
kitambaa	pamoja–na	vya–kichwa–changu	vishungi	saba	zile
H4545			H4253	H7651	H0853

Delila akamwambia Samsoni, “Mpaka sasa umenidanganya na kuniambia uongo. Niambie kwa namna gani unaweza kufungwa.” Samsoni akamwambia, 'Ikiwa utavifuma vifungo saba vya nywele zangu na kuvifunga kwenye kitambaa, kisha kufunga kwenye msumari, nitakuwa kama mtu mwingine yeyote.”

14

וַיִּיקַץ	שִׁמְשׁוֹן	עָלֶיהָ	פְּלִשְׁתִּים	אֵלָיו	וַתֹּאמֶר	בְּיָתֵד	וַתִּתְקַע	
na–akaamka	Samsoni	wako–juu–yako	Wafilisti	kwake	na–akasema	kwa–kigingi	Na–akaipiga	
H3364	H8123		H6430	H0413	H0559	H3489	H8628	

הַמַּסָּכֶת׃	וְאֶת־	הָאֶרֶג	הַיְתֵד	אֶת־	וַיִּסַּע	מִשְׁנָתוֹ
kitambaa	na–kile	cha–kitanda	kigingi	kile	na–akang'oa	kutoka–usingizini
H4545	H0853	H0708	H3489	H0853	H5265	H8142

Alipokuwa amelala, Dalila akavifuma vifungo saba vya nywele zake akavifunga ndani ya kitambaa na kuzifunga kwenye msumari, akamwambia, “Wafilisti wako juu yako, Samsoni!” Aliamka kutoka usingizini akang'oa kitambaa na pini zilizokuwa zimefungwa.

15

זֶה	אִתִּי	אֵין	וְלִבְּךָ	אֲהַבְתִּיךְ	תֹּאמַר	אֵיךְ	אֵלָיו	וַתֹּאמֶר
hizi	nami	hauko	na–moyo–wako	ninakupenda	unasema	Jinsi–gani	kwake	Na–akasema
H2088	H0854	H0369		H0157	H0559		H0413	H0559

כֹּחֲךָ	בַּמֶּה	לִּי	הִגַּדְתָּ	וְלֹא־	בִּי	הֵתַלְתָּ	פְּעָמִים	שָׁלֹשׁ
nguvu–zako	kwa–nini	—	mimi	na–hujaniambia	mimi	umenidanganya	mara	mara–tatu
	H4100		H5046	H3808			H6471	H7969

נָדוֹל׃
ni–kubwa

Akamwambia, “Wawezaje kusema,” Unanipenda, wakati hushiriki siri zako na mimi? Umenidhihaki mara tatu hizi na hukukuambia ni kwa jinsi gani unazo nguvu nyingi.”

16

הַיָּמִים	כָּל־	בִּדְבָרֶיהָ	לָּוֹ	הֵצִיקָה	כִּי־	וַיְהִי		
siku	siku–zote	kwa–maneno–yake	yeye	alimsumbua	kwa–sababu	Na–ikawa		
H3117	H3605	H1697		H6693		H1961		

לָמוּת׃	נַפְשׁוֹ	וַתִּקְצַר	וַתְּאַלֲצֵהוּ
hadi–kufa	ikachoka	na–nafsi–yake	na–akamlemea
H4191	H5315		H0509

Kila siku alisisitiza kwa bidii na maneno yake, naye akamkemea sana kiasi kwamba alitamani kufa.

17

לֹא־	מוֹרָהּ	לָהּ	וַיֹּאמֶר	לִבּוֹ	כָּל־	אֶת־	לָהּ	וַיַּגֶּד־
haujapita	wembe	kwake	na–akasema	moyo–wake	chote	kile	yeye	Na–akamwambia
H3808	H4177		H0559		H3605	H0853		H5046

מִבַּטֶן	אֲנִי	אֱלֹהִים	נְזִיר	כִּי־	רֹאשִׁי	עַל־	עָלָה
tangu–tumbo	mimi–ni	wa–Mungu	Mnadhiri	kwa–sababu	kichwa–changu	—	juu–ya
H0990	H0589	H0430	H5139				H5927

כֹּחִי	מִמֶּנִּי	וְסָר	גָּלַחְתִּי	אִם־	אִמִּי
nguvu–zangu	kutoka–kwangu	na–zitaondoka	nitanyolewa	ikiwa	la–mama–yangu
		H5493	H1548		H0517

הָאָדָם׃	כְּכָל־	וְהָיִיתִי	וְחָלִיתִי
wanadamu	kama–wote	na–nitakuwa	na–nitakuwa–dhaifu
H0120	H3605	H1961	

Basi Samsoni alimwambia kila kitu, akamwambia, “Wembe haujawahi kukata nywele juu ya kichwa changu, kwa maana nimekuwa Mnaziri kwa Mungu kutoka tumboni mwa mama yangu. Ikiwa kichwa changu kitanyolewa, basi nguvu zangu zitaniacha, nami nitakuwa dhaifu na kuwa kama kila mtu mwingine. '

18

וַתִּשְׁלַח	לִבּוֹ	כָּל־	אֶת־	לָהּ	הִגִּיד	כִּי־	דְּלִילָה	וַתַּרְא
na–akatuma	moyo–wake	chote	kile	yeye	alimwambia	kwamba	Delila	Na–akaona
H7971		H3605	H0853		H5046		H1807	H7200

הִגִּיד	כִּי־	הַפַּעַם	עֲלוּ	לֵאמֹר	פְּלִשְׁתִּים	לְסַרְנֵי	וַתִּקְרָא	
ameniambia	kwa–sababu	wakati–huu	Njooni	akisema	wa–Wafilisti	wakuu	na–akawaita	
H5046		H6471	H5927	H0559	H6430		H7121	

פְּלִשְׁתִּים	סַרְנֵי	אֵלֶיהָ	וְעָלוּ	לִבּוֹ	כָּל־	אֶת־	)לִי(	]להן[
wa–Wafilisti	wakuu	kwake	na–wakapanda	moyo–wake	chote	kile	(mimi)	[kwake]
H6430		H0413	H5927		H3605	H0853		

בְּיָדָם׃	הַכֶּסֶף	וַיַּעֲלוּ	
mikononi–mwao	fedha	na–wakaleta	
H3027	H3701	H5927	

Delila alipoona kwamba amemwambia ukweli juu ya kila kitu, akawatuma na kuwaita watawala wa Wafilisti, akisema, “Njooni tena, kwa maana ameniambia kila kitu.” Ndipo wakuu wa Wafilisti wakamwendea, wakaleta fedha mkononi mwao.

19

שָׁבַע	אֶת־	וַתְּנַלַּח	לָאִישׁ	וַתִּקְרָא	בִּרְכֶּיהָ	עַל־	וַתְּיַשְּׁנֵהוּ
saba	zile	na–akamnyoa	mtu	na–akamwita	magoti–yake	juu–ya	Na–akamlalisha
H7651	H0853	H1548	H0376	H7121	H1290		H3462

מֵעָלָיו׃	כֹּחוֹ	וַיָּסַר	לְעַנּוֹתוֹ	וַתָּחֶל	רֹאשׁוֹ	מַחְלְפוֹת
kutoka–kwake	nguvu–zake	na–zikaondoka	kumtesa	na–akaanza	vya–kichwa–chake	vishungi
		H5493				H4253

Alimfanya alale katika magoti yake. Alimwita mtu avinyoe vifungo saba vya kichwa chake, naye akaanza kumshinda, kwa maana nguvu zake zilikuwa zimemwacha.

20

וַיֹּאמֶר	מִשְּׁנָתוֹ	וַיִּקַץ	שִׁמְשׁוֹן	עָלֶיךָ	פְּלִשְׁתִּים	וַתֹּאמֶר
na–akasema	kutoka–usingizini	na–akaamka	Samsoni	wako–juu–yako	Wafilisti	Na–akasema
H0559	H8142	H3364	H8123		H6430	H0559

כִּי	יָדַע	לֹא	וְהוּא	וְאִנָּעֵר	בְּפַעַם	כְּפַעַם	אֵצֵא
kwamba	—	hakujua	na–yeye	na–nijikungushe	baada–ya–wakati	kama–wakati	Nitatoka
	H3045	H3808	H1931	H5287	H6471	H6471	H3318

מֵעָלָיו׃	סָר	יְהוָה
kutoka–kwake	ameondoka	Yahwe
	H5493	H3068

Alisema, “Wafilisti wako juu yako, Samsoni!” Aliamka nje ya usingizi wake akasema, “Nitatoka nje kama nyakati nyingine na kujiweka huru.” Lakini hakujua kwamba Bwana amemwacha.

21

אוֹתוֹ	וַיּוֹרִידוּ	עֵינָיו	אֶת־	וַיְנַקְּרוּ	פְּלִשְׁתִּים	וַיֹּאחֲזוּהוּ
yeye	na–wakamtelemsha	—	macho–yake	na–wakamng'oa	Wafilisti	Na–wakamshika
H0853	H3381		H0853	H5365	H6430	H0270

בְּבֵית	טוֹחֵן	וַיְהִי	בָּנְחֻשְׁתַּיִם	וַיַּאַסְרוּהוּ	עַזָּתָה
katika–nyumba	anasaga	na–akawa	kwa–minyororo–ya–shaba	na–wakamfunga	Gaza
	H2912	H1961		H0631	H5804

הָאֲסוּרִים׃)	[האסירים
(ya–wafungwa)	[ya–wafungwa]
H0631	H0615

Wafilisti walimkamata na kumng'oa macho. Wakampeleka Gaza na kumfunga kwa shaba. Alikuwa akisaga ngano katika gerezani.

22

פ	גִּלָּח׃	כַּאֲשֶׁר	לְצַמָּחַ	רֹאשׁוֹ	שְׁעַר־	וַיָּחֶל
¶	kunyolewa	baada–ya	kukua	ya–kichwa–chake	nywele	Na–ilianza
	H1548		H6779		H8181	

Lakini nywele juu ya kichwa chake zilianza kukua tena baada ya kunyolewa.

23

לְדָגוֹן	גָּדוֹל	זֶבַח־	לְזִבְחַ	נֶאֱסְפוּ	פְּלִשְׁתִּים	וְסַרְנֵי
kwa–Dagoni	kubwa	dhabihu	kutoa–dhabihu	walikusanyika	wa–Wafilisti	Na–wakuu
H1712		H2077	H2076	H0622	H6430	

אֶת	בְּיָדֵנוּ	אֱלֹהֵינוּ	נָתַן	וַיֹּאמְרוּ	וּלְשִׂמְחָה	אֱלֹהֵיהֶם
kile	mikononi–mwetu	mungu–wetu	Ametoa	na–wakasema	na–kwa–furaha	mungu–wao
H0853	H3027	H0430	H5414	H0559	H8057	H0430

אוֹיְבֵינוּ׃	שִׁמְשׁוֹן
adui–yetu	Samsoni
H0341	H8123

Watawala wa Wafilisti walikusanyika ili kutoa dhabihu kubwa kwa Dagoni mungu wao, na kufurahi. Walisema, “mungu wetu amemshinda Samsoni, adui yetu, na kumtia katika ufahamu wetu.”

24

אָמְרוּ	כִּי	אֱלֹהֵיהֶם	אֶת־	וַיְהַלְלוּ	הָעָם	אֹתוֹ	וַיִּרְאוּ	
walisema	kwa–sababu	mungu–wao	kwa	na–wakamsifu	watu	yeye	Na–walipomuona	
H0559		H0430	H0853			H0853	H7200	

אַרְצֵנוּ	מַחֲרִיב	וְאֶת	אֹיְבֵנוּ	אֶת־	בְיָדֵנוּ	אֱלֹהֵינוּ	נָתַן
nchi–yetu	mwenye–kuharibu	na–kwa	adui–yetu	kwa	mikononi–mwetu	mungu–wetu	Ametoa
H0776		H0853	H0341	H0853	H3027	H0430	H5414

חַלָלֵינוּ׃	אֶת־	הִרְבָּה	וַאֲשֶׁר
waliouawa–wetu	idadi–ya	alizidisha	na–ambaye
	H0853		

Watu walipomwona, walimsifu mungu wao, kwa sababu walisema, “mungu wetu ameshinda adui yetu na kutupa sisi - mharibifu wa nchi yetu, ambaye aliwaua wengi wetu.”

25

לְשִׁמְשׁוֹן	קִרְאוּ	וַיֹּאמְרוּ	לִבָּם	כְּטוֹב(	]טוב	]כן	וַיְהִי	
Samsoni	Mwiteni	na–wakasema	ilifurahi	(mioyo–yao)	[mioyo]	[wakati]	Na–ikawa	
H8123	H7121	H0559		H2896			H1961	

)הָאֲסוּרִים(	]האסירים[	מִבֵּית	לְשִׁמְשׁוֹן	וַיִּקְרְאוּ	לָנוּ	וישַׂחֵק־	
(ya–wafungwa)	[ya–wafungwa]	kutoka–nyumba	Samsoni	na–wakamwita	sisi	atuburudishe	
H0631	H0615		H8123	H7121		H7832	

הָעַמּוּדִים׃	בֵּין	אוֹתָו	וַיַּעֲמִידוּ	לִפְנֵיהֶם	וַיְצַחֵק	
nguzo	kati–ya	yeye	na–wakamsimamisha	mbele–yao	na–akawachekesha	
H5982	H0996	H0853	H5975	H6440	H6711	

Walipokuwa wakisherehekea, wakasema, 'Mwite Samsoni, aje kutufurahisha.' Walimwita Samsoni nje ya jela na akawafanya wacheke. Walimsimamisha katikati ya nguzo.

26

]והימשני	אוֹתִי	הַנִּיחָה	בְּיָדוֹ	הַמַּחֲזִיק	הַנַּעַר	אֶל־	שִׁמְשׁוֹן	וַיֹּאמֶר
[na–niguze]	mimi	Niache	mkono–wake	aliyemshika	kijana	kwa	Samsoni	Na–akasema
H4959	H0853	H3240	H3027	H2388	H5288	H0413	H8123	H0559

עֲלֵיהֶם׃	וְאֶשָּׁעֵן	עֲלֵיהֶם	נָכוֹן	הַבַּיִת	אֲשֶׁר	הָעַמֻּדִים	אֶת־	)וַהַמְשֵׁנִי(
juu–yake	na–nijiegemeze	juu–yake	imesimama	nyumba	ambazo	nguzo	zile	(na–niguze)
	H8172					H5982	H0853	H4959

Samsoni akamwambia yule kijana ambaye alikuwa ameshika mkono wake, 'Niruhusu nishike nguzo zilizoshikilia nyumba hii, ili nipate kuegemea.”

27

סְרָנֵי	כֹּל	וְשָׁמָּה	וְהַנָּשִׁים	הָאֲנָשִׁים	מָלֵא	וְהַבַּיִת
wakuu	walikuwa–wote	na–huko	na–wanawake	wanaume	ilikuwa–imejaa	Na–nyumba
	H3605	H8033	H0802	H0376	H4390	

הָרֹאִים	וְאִשָּׁה	אִישׁ	אֲלָפִים	כִּשְׁלֹשֶׁת	הַגָּג	וְעַל־	פְּלִשְׁתִּים	
waliotazama	na–mwanamke	mwanaume	elfu	karibu–elfu–tatu	paa	na–juu–ya	wa–Wafilisti	
H7200	H0802	H0376	H0505	H7969	H1406		H6430	

שִׁמְשׁוֹן׃	בִּשְׂחֹק
wa–Samsoni	mchezo
H8123	H7832

Sasa nyumba ilikuwa imejaa wanaume na wanawake. Watawala wote wa Wafilisti walikuwa huko. Juu ya paa kulikuwa na wanaume na wanawake elfu tatu, ambao walikuwa wakiangalia wakati Samsoni alipokuwa akiwafurahisha.

28

נָא׀	זָכְרֵנִי	יְהוָה	אֲדֹנָי	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֶל־	שִׁמְשׁוֹן	וַיִּקְרָא
tafadhali	Nikumbuke	Yahwe	Bwana	na–akasema	Yahwe	kwa	Samsoni	Na–akamlilia
H4994	H2142	H3069	H0136	H0559	H3068	H0413	H8123	H7121

אַתָּה	נְקֹם־	וְאִנָּקְמָה	הָאֱלֹהִים	הַזֶּה׀	הַפָּעַם	אָנָּא	וְחַזְּקֵנִי	
kimoja	kisasi	na–nijilipize	Ee–Mungu	huu	wakati–huu	tu	tafadhali	na–unitie–nguvu
H0259	H5359	H5358	H0430	H2088	H6471	H0389	H4994	H2388

מִפְּלִשְׁתִּים׃	עֵינַי	מִשְׁתִּי
kwa–Wafilisti	yangu–mawili	kwa–macho
H6430		H8147

Samsoni akamwita Bwana, akasema, “Bwana MUNGU, nipe nia! Tafadhali niimarishe mara moja tu, Mungu, ili nipate kulipiza kisasi kwa Wafilisti kwa kuchukua macho yangu mawili.

29

נָכוֹן	הַבַּיִת׀	אֲשֶׁר	הַתָּוֶךְ׀	עַמּוּדֵי	וּשְׁנֵי	אֶת־	שִׁמְשׁוֹן	וַיִּלְפֹּת
imesimama	nyumba	ambazo	za–kati	nguzo	nguzo–mbili	zile	Samsoni	Na–akashika
			H8432	H5982	H8147	H0853	H8123	H3943

וְאֶחָד	בִּימִינוֹ	אֶחָד	עֲלֵיהֶם	וַיִּסָּמֵךְ	עֲלֵיהֶם	
na–moja	kwa–mkono–wake–wa–kulia	moja	juu–yake	na–akajiegemeza	juu–yake	
H0259	H3225	H0259		H5564		

בִּשְׂמֹאלוֹ׃
kwa–mkono–wake–wa–kushoto
H8040

Samsoni aliweka nguzo mbili katikati ambzo zinashikilia nyumba hiyo, naye akaegemea juu yake, nguzo moja kwa mkono wake wa kuume, na mwingine kwa kushoto kwake.

30

בְּכֹחַ	וַיֵּט	פְּלִשְׁתִּים׀	עִם־	נַפְשִׁי׀	תָּמוּת	שִׁמְשׁוֹן	וַיֹּאמֶר	
kwa–nguvu	na–akainamisha	Wafilisti	pamoja–na	nafsi–yangu	Ife	Samsoni	Na–akasema	
	H5186	H6430		H5315	H4191	H8123	H0559	

בּוֹ	אֲשֶׁר־	הָעָם	כָּל־	וְעַל־	הַסְּרָנִים	עַל־	הַבַּיִת׀	וַיִּפֹּל
ndani–yake	waliokuwa	watu	watu–wote	na–juu–ya	wakuu	juu–ya	nyumba	na–ikaanguka
			H3605					H5307

הַמֵּת	מֵאֲשֶׁר	רַבִּים	בְּמוֹתוֹ	הַמֵּת	אֲשֶׁר	הַמֵּתִים׀	וַיִּהְיוּ	
aliwaua	kuliko–wale	wengi	katika–kifo–chake	aliwaua	ambao	waliokufa	na–wakawa	
H4191			H4194	H4191		H4191	H1961	

בְּחַיָּיו׃
katika–uhai–wake

Samsoni akasema, “Na nife pamoja na Wafilisti!” Alipanda kwa nguvu zake na jengo likaanguka juu ya watawala na juu ya watu wote waliokuwa ndani yake. Hivyo waliouawa wakati alikufa walikuwa zaidi ya wale waliouawa wakati wa maisha yake.

31

אֹתוֹ׀	וַיִּשְׁאוּ	אֲבִיהוּ׀	בֵּית	וְכָל־	אֶחָיו	וַיֵּרְדוּ		
yeye	na–wakamchukua	ya–baba–yake	nyumba	na–nyumba–yote	ndugu–zake	Na–wakashuka		
H0853	H5375	H0001		H3605	H0251	H3381		

בְּקֶבֶר	אֶשְׁתָּאֹל	וּבֵין	צָרְעָה׀	בֵּין	אוֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ	וַיַּעֲלוּ	
katika–kaburi	Eshtaoli	na–kati–ya	Sora	kati–ya	yeye	na–wakamzika	na–wakapanda	
H6913	H0847	H0996	H6881	H0996	H0853	H6912	H5927	

פ	שָׁנָה׃	עֶשְׂרִים	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	שָׁפַט	וְהוּא	אֲבִיו	מָנוֹחַ
¶	miaka	miaka–ishirini	Israeli	kwa	alihukumu	na–yeye	baba–yake	la–Manoa
	H8141	H6242	H3478	H0853	H8199	H1931	H0001	H4495

Kisha ndugu zake na nyumba yote ya baba yake wakashuka. Wakamchukua, wakamrudisha na kumzika kati ya Sora na Eshtaoli katika mahali pa kuzikwa Manoa, baba yake. Samsoni alikuwa mwamuzi wa Israeli kwa miaka ishirini.

Chapter 17

1	וַיְהִי־	אִישׁ	מֵהַר־	אֶפְרָיִם	וּשְׁמוֹ	מִיכָיְהוּ׃	
	Na–alikuwepo	mtu	kutoka–mlima	wa–Efraimu	na–jina–lake	Mikayehu	
	H1961	H0376	H2022	H0669	H8034	H4319	

Kulikuwa na mtu katika nchi ya vilima ya Efraimu, na jina lake ni Mika.

2	וַיֹּאמֶר	אֶלֶף	וּמֵאָה	הַכֶּסֶף	אֲשֶׁר	לֻקַּח־	לָךְ	
	Na–akasema	elfu	na–mia	fedha	ambayo	ilichukuliwa	kutoka–kwako	
	H0559	H0505	H3967	H3701		H3947		

אִתִּי	הַכֶּסֶף	הִנָּה־	בְּאָזְנַי	אָמַרְתְּ	וְגַם	אָלִית	(וְאַתְּ) [ואתין]
iko–nami	fedha	tazama	masikioni–mwangu	ulisema	na–pia	ulilaani	(na–wewe) [na–wewe]
H0854	H3701	H2009	H0241	H0559	H1571	H0422	

לַיהוָה׃	בְּנִי	בָּרוּךְ	אִמּוֹ	וַתֹּאמֶר	לְקַחְתִּיו	אֲנִי	מִמִּי
kwa–Yahwe	mwanangu	Abarikiwe	mama–yake	Na–akasema	niliichukua	mimi	
H3068		H1288	H0517	H0559	H3947	H0589	

Akamwambia mama yake, “Shilingi 1, 100 za fedha ambazo zilichukuliwa kutoka kwako, ambazo ulizungumza kwa kiapo, na kuniambia-tazama hapa! Ninazo fedha pamoja nami. Nimeziiba.” Mama yake akasema, 'Na Bwana atakubariki, mwanangu!'

3	אִמּוֹ	וַתֹּאמֶר	לְאִמּוֹ	הַכֶּסֶף	וּמֵאָה	אֶלֶף־	אֶת־	וַיָּשֶׁב
	mama–yake	Na–akasema	kwa–mama–yake	fedha	na–mia	elfu	ile	Na–akairudisha
	H0517	H0559	H0517	H3701	H3967	H0505	H0853	H7725

מִיָּדִי	לַיהוָה	הַכֶּסֶף	אֶת־	הִקְדַּשְׁתִּי	הַקְדֵּשׁ	
kutoka–mkononi–mwangu	kwa–Yahwe	fedha	ile	nimeiweka–wakfu	kuweka–wakfu	
H3027	H3068	H3701	H0853	H6942	H6942	

אֲשִׁיבֶנּוּ	וְעַתָּה	וּמַסֵּכָה	פֶּסֶל	לַעֲשׂוֹת	לְבִנִּי	
nitairudisha	na–sasa	na–sanamu–ya–kuyeyusha	sanamu–ya–kuchonga	kufanya	kwa–mwanangu	
H7725	H6258		H6459			

לָךְ׃
kwako

Alirejesha vipande 1, 100 vya fedha kwa mama yake na mama yake akasema, “Nimeweka fedha hii kwa Bwana, kwa ajili ya mwanangu kuifanya na kuchonga takwimu za chuma.

4	כֶּסֶף	מָאתַיִם	אִמּוֹ	וַתִּקַּח	לְאִמּוֹ	הַכֶּסֶף	אֶת־	וַיָּשֶׁב
	fedha	mia–mbili	mama–yake	na–akachukua	kwa–mama–yake	fedha	ile	Na–akairudisha
	H3701	H3967	H0517	H3947	H0517	H3701	H0853	H7725

וּמַסֵּכָה	פֶּסֶל	וַיַּעֲשֵׂהוּ	לַצּוֹרֵף	וַתִּתְּנֵהוּ	
na–sanamu–ya–kuyeyusha	sanamu–ya–kuchonga	na–akaifanya	fundi–wa–chuma	na–akampa	
	H6459		H6884	H5414	

מִיכָיְהוּ׃	בְּבֵית	וַיְהִי	
ya–Mikayehu	katika–nyumba	na–ikawa	
H4319		H1961	

Kwa hiyo sasa, ninawarejesha.” Alipokuwa amrudishia mama yake fedha, mama yake alichukua vipande mia mbili za fedha na akawapa mfanyakazi wa chuma ambaye aliwafanya kuwa sanamu na kuchonga takwimu za chuma, na wakawekwa ndani ya nyumba ya Mika.

וּתְרָפִ֑ים	אֵפוֹד֙	וַיַּעַשׂ	אֱלֹהִ֔ים	בֵּ֖ית	ל֣וֹ	מִיכָ֔ה	וְהָאִ֕ישׁ	5
na–terafimu	efodi	na–akafanya	ya–mungu	nyumba	alikuwa–na	Mika	Na–mtu–huyu	
H8655	H0646		H0430			H4318	H0376	

לְכֹהֵֽן׃	לוֹ֙	וַיְהִי־	מִבָּנָ֔יו	אַחַ֥ד	יָד֖	אֶת־	וַיְמַלֵּ֥א
kuhani	kwake	na–akawa	wa–wanawe	wa–mmoja	mkono	kile	na–akamweka
H3548		H1961		H0259	H3027	H0853	H4390

Mtu huyo Mika alikuwa na nyumba ya sanamu, naye akafanya efodi na nyumba ya miungu, naye akaajiri mmoja wa wanawe awe mkuhani wake.

בְּעֵינָֽיו׃	הַיָּשָׁר	אִ֖ישׁ	בְּיִשְׂרָאֵ֑ל	מֶ֣לֶךְ	אֵ֔ין	הָהֵ֣ם	בַּיָּמִ֗ים	6
machoni–pake	kilicho–sawa	kila–mtu	katika–Israeli	mfalme	hakukuwa–na	zile	Katika–siku	
	H3477	H0376	H3478	H4428	H0369	H1992	H3117	

פ	׃יַעֲשֶׂה	
¶	alifanya	

Siku hizo hapakuwa na mfalme huko Israeli, na kila mtu alifanya yaliyo sawa machoni pake.

לֵוִ֗י	וְה֣וּא	יְהוּדָה֮	מִמִּשְׁפָּחַת֒	יְהוּדָ֔ה	מִבֵּ֣ית לֶ֔חֶם	נַ֣עַר	וַיְהִי־	7
Mlawi	na–yeye	wa–Yuda	kutoka–ukoo	Yuda	kutoka–Bethlehemu	kijana	Na–alikuwepo	
H3881	H1931	H3063	H4940	H3063	H1035	H5288	H1961	

שָׁ֖ם׃	גָּ֥ר־		וְה֣וּא
huko	aliishi–kama–mgeni		na–yeye
H8033			H1931

Kisha kulikuwa na kijana mmoja wa Bethlehemu huko Yuda, wa jamaa ya Yuda, ambaye alikuwa Mlawi. Alikaa huko ili kutimiza majukumu yake.

בַּאֲשֶׁ֣ר	לָג֔וּר	יְהוּדָ֑ה	מִבֵּ֣ית לֶ֔חֶם	מֵהָעִ֖יר	הָאִ֥ישׁ	וַיֵּ֣לֶךְ		8
popote	kuishi–kama–mgeni	Yuda	kutoka–Bethlehemu	kutoka–mji	mtu–huyu	Na–akaenda		
		H3063	H1035		H0376	H3212		

דַּרְכּ֖וֹ׃	לַעֲשׂ֥וֹת	מִיכָ֛ה	בֵּ֥ית	עַד־	אֶפְרַ֖יִם	הַר־	וַיָּבֹ֣א	יִמְצָ֔א
safari–yake	akifanya	ya–Mika	nyumba	hadi	wa–Efraimu	mlima	na–akafika	atakapopata
H1870		H4318		H5704	H0669	H2022	H0935	H4672

Mtu huyo aliondoka Bethlehemu huko Yuda kwenda kutafuta mahali pa kuishi. Alipokuwa akienda, afika nyumbani kwa Mika katika nchi ya mlima wa Efraimu.

אָנֹכִ֔י	לֵוִ֖י	אֵלָ֑יו	וַיֹּ֣אמֶר	תָּב֥וֹא	מֵאַ֛יִן	מִיכָ֥ה	ל֖וֹ	וַיֹּ֥אמֶר־	9
mimi–ni	Mlawi	kwake	Na–akasema	unakuja	Unatoka–wapi	Mika	yeye	Na–akamwambia	
H0595	H3881	H0413	H0559	H0935	H0370	H4318		H0559	

אֶמְצָֽא׃	בַּאֲשֶׁ֣ר	לָג֔וּר	הֹלֵ֑ךְ	וְאָנֹכִ֣י	יְהוּדָ֔ה	לֶ֖חֶם בֵּֽית	
nitakapopata	popote	kuishi–kama–mgeni	ninaenda	na–mimi	Yuda	kutoka–Bethlehemu	
H4672			H1980	H0595	H3063	H1035	

Mika akamwambia, Unatoka wapi? Huyo mtu akamwambia, Mimi ni Mlawi wa Bethlehemu huko Yuda, ninakwenda kutafuta mahali nipate kuishi.

וְאָנֹכִי לְאָב לִי־ וֶהְיֵה־ עַמְדִי שְׁבָה מִיכָה לוֹ וַיֹּאמֶר׃ 10
na–mimi na–kuhani baba kwangu na–uwe nami Kaa Mika kwake Na–akasema
H0595 H3548 H0001 H1961 H5978 H3427 H4318 H0559

וּמִחְיָתֶךָ בְּנָדִים וְעֶרֶךְ לַיָּמִים כֶּסֶף עֲשֶׂרֶת לְךָ אֶתֶּן־
na–chakula–chako ya–nguo na–suti kwa–mwaka vya–fedha vipande–kumi wewe nitakupa
H4241 H6187 H3117 H3701 H6235 H5414

הַלֵּוִי׃ וַיֵּלֶךְ
Mlawi na–akaenda
H3881 H3212

Mika akamwambia, “kaa pamoja nami, uwe baba yangu na kuhani wangu. Nitawapa vipande kumi vya fedha kwa mwaka, suti ya nguo, na chakula chako.” Basi Mlawi akaingia nyumbani mwake.

כְּאַחַד לוֹ הַנַּעַר וַיְהִי הָאִישׁ־ אֶת־ לָשֶׁבֶת הַלֵּוִי וַיּוֹאֶל 11
kama–mmoja kwake kijana na–akawa mtu–huyu pamoja–na kukaa Mlawi Na–akakubali
H0259 H5288 H1961 H0376 H0854 H3427 H3881 H2974

מִבָּנָיו׃
wa–wanawe

Mlawi alikuwa na furaha ya kuishi na mtu huyo, na huyo kijana kwa Mika akawa kama mmoja wa wanawe.

וַיְהִי לְכֹהֵן הַנַּעַר לוֹ וַיְהִי־ הַלֵּוִי יַד אֶת־ מִיכָה וַיְמַלֵּא 12
na–akawa kuhani kijana kwake na–akawa wa–Mlawi mkono kile Mika Na–akamweka
H1961 H3548 H5288 H1961 H3881 H3027 H0853 H4318 H4390

מִיכָה׃ בְּבֵית
ya–Mika katika–nyumba
H4318

Mika akamtenga Mlawi kwa ajili ya kazi takatifu, na huyo kijana akawa kuhani wake, naye alikuwa katika nyumba ya Mika.

כִּי לִי יְהוָה ייטיב כִּי־ יָדַעְתִּי עַתָּה מִיכָה וַיֹּאמֶר 13
kwa–sababu mimi Yahwe atanibariki kwamba ninajua Sasa Mika Na–akasema
H3068 H3190 H3045 H6258 H4318 H0559

לְכֹהֵן׃ הַלֵּוִי לִי הָיָה־
kuhani Mlawi mimi nimempata
H3548 H3881 H1961

Ndipo Mika akasema, Sasa najua ya kuwa Bwana atanifanyia mema, kwa kuwa Mlawi huyu amekuwa kuhani wangu.

Chapter 18

שֹׁבֵט הָהֵם וּבַיָּמִים בְּיִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֵין הָהֵם בַּיָּמִים 1
kabila zile na–katika–siku katika–Israeli mfalme hakukuwa–na zile Katika–siku
H7626 H1992 H3117 H3478 H4428 H0369 H1992 H3117

לוֹ נָפְלָה לֹא־ כִּי לָשֶׁבֶת נַחֲלָה לוֹ מְבַקֵּשׁ־ הַדָּנִי
wao wameangukiwa hawakuwa kwa–sababu kukaa urithi kwao lilikuwa–likitafuta la–Wadani
H5307 H3808 H3427 H5159 H1245 H1839

¶ ס בִּנְחָלָה׃ יִשְׂרָאֵל שִׁבְטֵי בְּתוֹךְ־ הַהֻוא הַיּוֹם עַד־
urithi ya–Israeli makabila kati–ya ile siku hadi
H5159 H3478 H7626 H8432 H1931 H3117 H5704

Siku hizo hapakuwa na mfalme huko Israeli. Kabila la Wadani lilikuwa linatafuta makazi ya kuishi, kwa maana mpaka siku hiyo hawakupokea urithi wowote kutoka miongoni mwa makabila ya Israeli.

2

מִקְצוֹתָם׃	אֲנָשִׁים	חֲמֻשָּׁה	מִמִּשְׁפַּחְתָּם	וְדָן	בְּנֵי־	וַיִּשְׁלְחוּ	
kutoka–mipaka–yao	watu	watu–watano	kutoka–ukoo–wao	wa–Dani	wana	Na–wakatuma	
H7098	H0376	H2568	H4940	H1835		H7971	

הָאָרֶץ	אֶת־	לְרַגֵּל	וּמֵאֶשְׁתָּאֹל	מִצָּרְעָה	חַיִל	בְּנֵי־	אֲנָשִׁים
nchi	kile	kupeleleza	na–kutoka–Eshtaoli	kutoka–Sora	wa–ushujaa	wana	watu
H0776	H0853	H7270	H0847	H6881	H2428		H0376

וַיָּבֹאוּ	הָאָרֶץ	אֶת־	חִקְרוּ	לָכוּ	אֱלֹהֶם	וַיֹּאמְרוּ	וּלְחָקְרָהּ
na–wakafika	nchi	kile	ipelelezeni	Nendeni	wao	na–wakawaambia	na–kuichunguza
H0935	H0776	H0853	H2713	H3212	H0413	H0559	H2713

שָׁם׃	וַיָּלִינוּ	מִיכָה	בֵּית	עַד־	אֶפְרַיִם	הַר־	
huko	na–wakalala	ya–Mika	nyumba	hadi	wa–Efraimu	mlima	
H8033		H4318		H5704	H0669	H2022	

Watu wa Dani walituma watu watano kutoka kwa idadi yote ya kabila lao, wanaume wenye ujasiri kutoka Sora na kutoka Eshtaoi, ili kukagua ardhi kwa miguu, na kuiangalia. Wakawaambia, “Nendeni mkaangalie nchi.' Wakafika nchi ya mlima wa Efraimu, kwa nyumba ya Mika wakalala huko.

3

הַנַּעַר	קוֹל	אֶת־	הִכִּירוּ	וְהֵמָּה	מִיכָה	בֵּית	עִם־	הֵמָּה
ya–kijana	sauti	kile	walitambua	na–wao	ya–Mika	nyumba	wakiwa–karibu–na	Wao
H5288		H0853		H1992	H4318			H1992

אַתָּה	וּמָה־	הֲלֹם	הֲבִיאֲךָ	מִי־	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	שָׁם	וַיָּסוּרוּ	הַלֵּוִי
wewe	na–nini	hapa	alikuleta	Nani	yeye	na–wakamwambia	huko	na–wakageuka	Mlawi
	H4100	H1988	H0935	H4310		H0559	H8033	H5493	H3881

פֹּה׃	לְךָ	וּמַה־	בָּזֶה	עֹשֶׂה
hapa	una	na–nini	hapa	unafanya
H6311		H4100	H2088	

Walipokuwa karibu na nyumba ya Mika, walitambua maneno ya Mlawi. Basi wakamsimama na kumwuliza, “Nani alikuleta hapa? Unafanya nini hapa? Kwa nini uko hapa?”

4

וָאֱהִי־	וַיִּשְׂכְּרֵנִי	מִיכָה	לִי	עָשָׂה	וְכָזֶה	כָּזֶה	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר
na–nikawa	na–akaniajiri	Mika	mimi	alinifanyia	na–hivi	Hivi	wao	Na–akawaambia
H1961		H4318			H2088	H2090	H0413	H0559

לְכֹהֵן׃	לוֹ
kuhani	kwake
H3548	

Akawaambia, “Hivi ndivyo Mika amefanya kwa ajili yangu Yeye aliniajiri mimi kuwa kahani wake.”

5

הַתַּצְלִיחַ	וְנֵדְעָה	בֵּאלֹהִים	נָא	שְׁאַל־	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ
kama–itafanikiwa	tupate–kujua	kwa–Mungu	tafadhali	Uliza	yeye	Na–wakamwambia
	H3045	H0430	H4994	H7592		H0559

עָלֵיהָ׃	הוֹלְכִים	אֲנַחְנוּ	אֲשֶׁר	דַּרְכֵּנוּ
juu–yake	tunaenda	sisi	ambayo	safari–yetu
	H1980	H0587		H1870

Wakamwambia, “Tafadhali tafuta ushauri kwa Mungu, ili tuweze kujua kama safari tunayoendea itafanikiwa.”

6

אֲשֶׁר	דַּרְכְּכֶם	יְהוָה	נְכַח	לְשָׁלְוֹם	לְכֵנוּ	הַכֹּהֵן	לָהֶם	וַיֹּאמֶר
ambayo	safari-yenu	Yahwe	mbele-ya	kwa-amani	Nendeni	kuhani	wao	Na-akawaambia
	H1870	H3068	H5227	H7965	H3212	H3548		H0559

פ	בָּהּ׃	תֶּלְכוּ־	
¶	ndani-yake	mnaenda	
		H3212	

Kuhani huyo akawaambia, “Nenda kwa amani. Bwana atakuongoza katika njia unayoiendea.”

7

הָעָם	אֶת־	וַיִּרְאוּ	לָאִישָׁה	וַיָּבֹאוּ	הָאֲנָשִׁים	חֲמֵשֶׁת	וַיֵּלְכוּ	
watu	kile	na-wakaona	Laishi	na-wakafika	watu	wale-watano	Na-wakaenda	
	H0853	H7200		H0935	H0376	H2568	H3212	

וְשָׁקֵט	צִדֹנִים	כְּמִשְׁפַּט	לָבֶטַח	יוֹשֶׁבֶת־	בְּקִרְבָּהּ	אֲשֶׁר־	
kwa-utulivu	ya-Wasidoni	kama-desturi	kwa-usalama	wamekaa	ndani-yake	waliokuwa	
H8252	H6722	H4941	H0983	H3427	H7130		

עֹצֶר	יוֹרֵשׁ	בָּאָרֶץ	דָּבָר	מַכְלִים	וְאֵין־	וּבַטֵּחַ		
wa-mamlaka	mrithi	katika-nchi	kitu	mtu-wa-kuwaaibishia	na-hakukuwa-na	na-kwa-kujiamini		
H6114	H3423	H0776	H1697	H3637	H0369	H0982		

עִם־	לָהֶם	אֵין־	וְדָבָר	מִצִּדֹנִים	הֵמָּה	וּרְחֹקִים	
pamoja-na	wao	hawakuwa-na	na-uhusiano	na-Wasidoni	wao	na-walikuwa-mbali	
		H0369	H1697	H6722	H1992	H7350	

אָדָם׃
mtu-yeyote
H0120

Kisha wale watu watano wakaondoka na wakafika Laishia, na waliona watu waliokuwa pale waliishi salama-vivyo hivyo Wasidoni waliishi bila kusumbuliwa na kwa usalama. Hapakuwa na mtu aliyewashinda katika nchi hiyo, au aliyewasumbua kwa namna yoyote. Waliishi mbali na Wasidoni, na hawakuwa na ushirikiano na mtu yeyote.

8

מָה	אֲחֵיהֶם	לָהֶם	וַיֹּאמְרוּ	וְאֶשְׁתָּאֹל	צָרְעָה	אֲחֵיהֶם	אֶל־	וַיָּבֹאוּ
Nini	ndugu-zao	wao	na-wakawaambia	na-Eshtaoli	Sora	ndugu-zao	kwa	Na-wakarudi
H4100	H0251		H0559	H0847	H6881	H0251	H0413	H0935

אַתֶּם׃
nyinyi

Walirudi kwa kabila lao huko Zora na Eshtaol. Ndugu zao waliwauliza, 'Mna habari gani?'

9

הָאָרֶץ	אֶת־	רָאִינוּ	כִּי	עֲלֵיהֶם	וְנַעֲלֶה	קוּמָה	וַיֹּאמְרוּ	
nchi	kile	tumeiona	kwa-sababu	juu-yao	na-tupande	Ondokeni	Na-wakasema	
H0776	H0853	H7200			H5927		H0559	

לָרֶשֶׁת	לָבֹא	לָלֶכֶת	תֵּעָצְלוּ	אַל־	מַחְשִׁים	וְאַתֶּם	מְאֹד	טוֹבָה	וְהִנָּה
kuimiliki	kuingia	kwenda	wavivu	msiwe	mnatulia	na-nyinyi	sana	ni-nzuri	na-tazama
H3423	H0935	H3212	H6101	H0408	H2814		H3966		H2009

הָאָרֶץ׃	אֶת־
nchi	kile
H0776	H0853

Wakasema, “Njoo! Hebu tuwashambulie! Tumeona ardhi na ni nzuri sana. Je hamfanyi kitu? Msiwe wavivu kushambulia na kuchukua ardhi.

10

כִּי־ kwa–sababu
יָדֵים pande–zote H3027
רַחֲבַת ni–pana H7342
וְהָאָרֶץ na–nchi H0776
בֹּטֵחַ wanaojiamini H0982
עַם watu
אֶל־ kwa H0413
וּתָבֹאוּ mtafika H0935
כְּבֹאֲכֶם Mtakapofika H0935

מַחְסוֹר upungufu H4270
שָׁם huko H8033
אֵין־ hakuna H0369
אֲשֶׁר ambapo
מָקוֹם mahali H4725
בְּיֶדְכֶם mikononi–mwenu H3027
אֱלֹהִים Mungu H0430
נְתָנָהּ ameitoa H5414

בָּאָרֶץ׃ kiko–katika–nchi H0776
אֲשֶׁר ambacho
דָּבָר kitu H1697
כָּל־ wa–kitu–chochote H3605

Mnapoenda, mtakuta watu wanaofikiri wapo salama, na nchi ni pana! Mungu amewapa ninyi-mahali ambako hapajapungukiwa kitu chochote duniani. '

11

וּמֵאֶשְׁתָּאֹל na–kutoka–Eshtaoli H0847
מִצָּרְעָה kutoka–Sora H6881
הַדָּנִי wa–Wadani H1839
מִמִּשְׁפַּחַת kutoka–ukoo H4940
מִשָּׁם kutoka–huko H8033
וַיִּסְעוּ Na–wakasafiri H5265

מִלְחָמָה׃ za–vita H4421
כְּלֵי silaha H3627
חָגוּר wamejifunga H2296
אִישׁ watu H0376
מֵאוֹת mia H3967
שֵׁשׁ־ mia–sita H8337

Watu mia sita wa kabila la Dani, wenye silaha za vita, waliondoka kutoka Sora na Eshtaoli.

12

קִרְאוֹ walipaita H7121
כֵּן hayo
עַל־ juu–ya
בִּיהוּדָה katika–Yuda H3063
יְעָרִיםבְּקִרְיַת Kiriath-Yearimu H7157
וַיַּחֲנוּ na–wakapiga–kambi H2583
וַיַּעֲלוּ Na–wakapanda H5927

יְעָרִים׃קִרְיַת Kiriath-Yearimu H7157
אַחֲרֵי nyuma–ya
הַזֶּה tazama H2009
הַהִוא hii H2088
הַיּוֹם siku H3117
עַד hadi H5704
מַחֲנֵה־דָן Mahane-Dani H4265
הַהוּא pale H1931
לַמָּקוֹם mahali H4725

Wakasafiri, wakapanga Kiriath-yearimu, huko Yuda. Ndio maana watu walipaita mahali pale Mahane Dani hata leo; ni magharibi ya Kiriath yearimu.

13

מִיכָה׃ ya–Mika H4318
בָּיִת nyumba
עַד־ hadi H5704
וַיָּבֹאוּ na–wakafika H0935
אֶפְרָיִם wa–Efraimu H0669
הַר־ mlima H2022
מִשָּׁם kutoka–huko H8033
וַיַּעַבְרוּ Na–wakapita

Wakaondoka huko na kwenda nchi ya mlima wa Efraimu, wakafika nyumbani kwa Mika.

14

לַיִשׁ Laishi
הָאָרֶץ nchi H0776
אֶת־ kile H0853
לְרַגֵּל kupeleleza H7270
הַהֹלְכִים waliokuwa–wameenda H1980
הָאֲנָשִׁים watu H0376
חֲמֵשֶׁת wale–watano H2568
וַיַּעֲנוּ Na–wakajibu

אֶפּוֹד efodi H0646
הָאֵלֶּה hizi H0428
בַּבָּתִּים katika–nyumba
יֵשׁ kuna H3426
כְּמוֹ kwamba
הֵידְעתֶּם Mnajua H3045
אֲחֵיהֶם ndugu–zao H0251
אֶל־ kwa H0413
וַיֹּאמְרוּ na–wakawaambia H0559

תַּעֲשׂוּ׃ mtafanya
מָה־ nini H4100
דְּעוּ jueni H3045
וְעַתָּה na–sasa H6258
וּמַסֵּכָה na–sanamu–ya–kuyeyusha
וּפֶסֶל na–sanamu–ya–kuchonga H6459
וּתְרָפִים na–terafimu H8655

Kisha watu watano waliokuwa wamekwenda kutazama nchi ya Laisha waliwaambia jamaa zao, “Je, mnajua kwamba katika nyumba hizi kuna efodi, miungu ya kaya, sanamu zilizochongwa, na sanamu za chuma? Amua sasa utakachofanya.”

15 וַיָּסֻרוּ שָׁמָּה וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית הַנַּעַר הַלֵּוִי בֵּית מִיכָה וַיִּשְׁאֲלוּ־לוֹ לְשָׁלוֹם׃

Na-wakageuka huko na wakaingia katika nyumba ya kijana Mlawi nyumbani mwa Mika, wakamsalimu kwenye silaha za vita.

Basi wakarudi huko, wakafika nyumbani mwa Mlawi, nyumbani mwa Mika; wakamsalimu.

16 וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרִים כְּלֵי מִלְחַמְתָּם זַעַב־זַיִת פֶּתַח הַשָּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי־דָן׃

Na-mia-sita ambao wa-Dani kutoka-wana wamejifunga silaha za vita walisimama kwenye mlango wa lango.

Wana Daniani mia sita, wenye silaha za vita, walisimama kwenye maingilio ya lango.

17 וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ לָיִשׁ וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה וַיִּקְחוּ אֶת־פֶּסֶל הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַמַּסֵּכָה וְהַכֹּהֵן עֹמֵד פֶּתַח הַשַּׁעַר עִם־הַשִּׁשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ חֲגוּרֵי כְּלֵי הַמִּלְחָמָה׃

Na-wakapanda watu wale-watano wakiokuwa-wameenda kupeleleza nchi kile waliokuwa-wameenda kuchunguza nchi ya Laishi. Wale watu watano waliokuwa wamekwenda kutembelea nchi walikwenda huko na wakachukua sanamu zilizochongwa, efodi, na miungu ya nyumba, na sanamu ya chuma, wakati kuhani alipokuwa amesimama kwenye maingilio ya lango na wanaume mia sita wenye silaha za vita.

18 וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה וַיִּקְחוּ אֶת־פֶּסֶל הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַמַּסֵּכָה וְהַכֹּהֵן אָמְרוּ לָהֶם מָה אַתֶּם עֹשִׂים׃

Na-hawa waliingia nyumba ya Mika na kuchukua sanamu zilizochongwa, efodi, miungu ya nyumba, na sanamu za chuma, kuhani akasema, “mnafanya nini?”

Walipokuwa wakiingia nyumbani kwa Mika na kuchukua sanamu zilizochongwa, efodi, miungu ya nyumba, na sanamu za chuma, kuhani akasema, “mnafanya nini?”

19 וַיֹּאמְרוּ֩ לוֹ֙ הַחֲרֵ֜שׁ שִׂים־ יָדְךָ֗ עַל־ פִּ֤יךָ וְלֵךְ
Na–wakamwambia yeye Nyamaza Weka mkono–wako juu–ya kinywa–chako na–nenda
H0559 H3027 H6310 H3212

עִמָּ֔נוּ וֶהְיֵה־ לָּ֥נוּ אָ֖בִי וְכֹהֵ֑ן הֲטֹ֤וב וּלְכֹהֵן֙ לְאָ֣ב לָנוּ֙ כְּתֵ֣יתָ
nasi na–uwe kwetu baba na–kuhani Je–ni–bora kuhani kuwa–kwako kwa–nyumba
H1961 H0001 H3548 H1961 H3548

בְיִשְׂרָאֵ֔ל וּלְמִשְׁפָּחָ֖ה לִשְׁבָ֣ט כֹּהֵ֑ן הֲיוֹתְךָ֤ אֲוֹ֙ אֶחָ֣ד אִ֔ישׁ
katika–Israeli na–ukoo kwa–kabila kuhani kuwa–kwako au mmoja ya–mtu
H3478 H4940 H7626 H3548 H1961 H0259 H0376

Wakamwambia, “Tulia! Weka mkono wako kwenye kinywa chako na uje nasi, na uwe kwetu baba na kuhani. Je, ni bora kuwa wewe kuhani kwa ajili ya nyumba ya mtu mmoja, au kuhani kwa kabila na jamaa katika Israeli?”

20 וַיִּיטַ֤ב לֵב֙ הַכֹּהֵ֔ן וַיִּקַּ֕ח אֶת־ הָאֵפֹ֥ד וְאֶת־ הַתְּרָפִ֖ים וְאֶת־
Na–ukafurahi moyo wa–kuhani na–akachukua ile efodi na–zile terafimu na–ile
H3190 H3548 H3947 H0853 H0646 H0853 H8655 H0853

בְּקֶ֣רֶב הָעָ֑ם: וַיָּבֹ֖א הַפָּ֥סֶל וַיִּקַּ֛ח
watu kati–ya na–akaingia sanamu–ya–kuchonga na–akachukua
H7130 H0935 H6459 H3947

Moyo wa kuhani ulifurahi. Akachukua efodi, miungu ya nyumba, na sanamu ya kuchongwa, akaenda pamoja na hao watu.

21 וַיִּפְנ֔וּ וַיָּשֶׂ֥ימוּ וַיֵּלֵ֖כוּ הַטַּ֣ף וְאֶת־ הַמִּקְנֶ֥ה וְאֶת־ הַמַּ֖לְמִי
Na–wakageuka na–wakaenda na–wakaweka watoto wadogo — na–mifugo na–mali
H6437 H3212 H5437 H0853 H2945 H0853 H4735 H0853

לִפְנֵיהֶֽם: הַכְּבוּדָּ֖ה לִפְנֵיהֶֽם:
mbele–yao —
H6440

Basi wakageuka wakaenda. Wameweka watoto wadogo mbele yao wenyewe, pamoja na ng'ombe na mali zao.

22 הֵֽמָּה֙ מִבֵּ֣ית מִיכָ֔ה וְהָאֲנָשִׁ֖ים בַּבָּתִ֑ים אֲשֶׁ֥ר
Wao kutoka–nyumba ya–Mika na–watu katika–nyumba waliokuwa
H1992 H5437 H4318 H0376 H1004

הִרְחִיקוּ֙ מִבֵּ֣ית מִיכָ֔ה וַיַּדְבִּ֖יקוּ אֶת־ בְּנֵ֣י עִם־ אֲשֶׁ֥ר
waliposogea–mbali nyumba ya–Mika na–wakawafuata wale wana zilikuwa–karibu–na ambazo
H7368 H1004 H4318 H1692 H0853 H1121 H5973 H0834

וַיִּזְעֲק֔וּ אֶל־ בְּנֵ֖י דָּֽן: דָּֽן:
walikusanyika kwa wa–Dani wa–Dani
H2199 H0413 H1121 H1835 H1835

Walipokuwa umbali mzuri kutoka kwa nyumba ya Mika, watu waliokuwa ndani ya nyumba iliyo karibu na nyumba ya Mika waliitwa, nao wakawafikia Wadani.

23 וַיִּקְרְא֖וּ אֶל־ בְּנֵ֣י דָ֑ן וַיִּסֹּ֣בּוּ פְנֵיהֶם֮ וַיֹּאמְרוּ֒ לְמִיכָ֣ה
Na–wakawaita kwa wa–Dani wana nyuso–zao na–wakageuka na–wakamwambia Mika
H7121 H0413 H1835 H1121 H6440 H5437 H0559 H4318

נִזְעָקֶֽת: כִּ֚י לְךָ֣ מַה־ נִּינִֽי׃
unapiga–kelele hata wewe Una–nini
H2199 H3588 H0859 H4100

Waliwapigia kelele Wadani, nao wakageuka, wakamwambia Mika, “Kwa nini mmekuja pamoja?

24 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
Na–akasema	kile	Una–nini	mimi	hiki	na–nini	tena	nimebakiwa
H0559	H0853	H4100	H0413	H2088	H4100	H5750	

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
na–nini	na–mmeondoka						
H4100	H3212						

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
			wewe				

Akasema, “ninyi mmeiba miungu niliyoifanya, mmemchukua kuhani wangu, na mnaondoka. Je, nina nini tena? Unawezaje kuniuliza, 'Ni nini kinachokusumbua?'”

25 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
Na–wakamwambia	yeye	wana	wa–Dani	Usiache	kusikika	sauti–yako	kati–yetu
H0559	H0413	H1835	H0408	H8085			

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
Na–wakakupiga	nyinyi	watu	wenye–uchungu	wa–nafsi	na–utapoteza	uhai–wako	na–uhai
H6293		H0376	H4751	H5315	H0622	H5315	H5315

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
wa–nyumba–yako							

'Watu wa Dani wakamwambia,” Usiruhusu tusikie chochote unachosema, au baadhi ya watu wenye hasira sana watawapiga, wewe na familia yako mtauawa.”

26 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
Na–wakaenda	wana	wa–Dani	njia–yao	na–akaona	Mika	kwamba	walikuwa–wenye–nguvu
H3212		H1835	H1870	H7200	H4318		H2389

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
wao	kuliko–yeye	na–akageuka	na–akarudi	kwenye	nyumba–yake		
H1992		H6437	H7725	H0413			

Ndipo watu wa Dani wakaenda zao. Mika alipoona kwamba walikuwa na nguvu sana juu yake, akageuka na kurudi nyumbani kwake.

27 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
Na–wao	walichukua	kile	ambacho	alikifanya	Mika	na–yule	kuhani
H1992	H3947	H0853			H4318	H0853	H3548

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
wake	na–wakafika	juu–ya	Laishi	juu–ya	watu	watulivu	na–wanaojiamini
	H0935					H8252	H0982

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		
wao	kwa–makali	ya–upanga	na–mji	—	wakauteketeza	kwa–moto	
H0853	H6310	H2719	H0853		H8313	H0784	

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו מַה־לְּךָ֖ כִּ֣י זָעֻ֑קְתָּ׃

וַיֹּ֣אמֶר	אֵלָ֔יו	מַה־	לְּךָ֖	כִּ֣י	זָעֻ֑קְתָּ׃		

Watu wa Dani walichukua kile alichokifanya Mika, pamoja na kuhani wake, na wakafika Laisha, kwa watu waliokuwa hawasumbuliwi na wenye usalama na salama wakawaua kwa upanga na kuuchoma mji huo.

28

וְדָבָר מִצִּידוֹן הֵיא רְחוֹקָה־ כִּי מַצִּיל וְאֵין
na-uhusiano na-Sidoni mji ulikuwa-mbali kwa-sababu mwokozi Na-hakukuwa-na
H1697 H6721 H1931 H7350 H5337 H0369

לְבֵית־רְחֹוב אֲשֶׁר בָּעֵמֶק וְהִיא עִם־ אָדָם לָהֶם אֵין־
la-Beth-Rehobu ambalo katika-bonde na-ulikuwa mtu-yeyote pamoja-na wao hawakuwa-na
H1050 H6010 H1931 H0120 H0369

וַיִּבְנוּ אֶת־ הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃
ule mji na-wakakaa ndani-yake
H1129 H0853 H3427

Hapakuwa na mtu wa kuwaokoa kwa sababu palikuwa na umbali mrefu kutoka Sidoni, na hawakuwa na uhusiano na mtu yeyote. Palikuwa katika bonde lililo karibu na Beth Rehobu. Wadani wakaujenga mji na kuishi huko.

29

וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־ הָעִיר כְּשֵׁם בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוּלַד לְיִשְׂרָאֵל
Na-wakauita jina la-mji Dani kwa-jina la-Dani baba-yao ambaye alizaliwa kwa-Israeli
H7121 H8034 H1835 H8034 H1835 H0001 H3205 H3478

וְאוּלָם לַיִשׁ שֵׁם־ הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃
lakini Laishi jina la-mji hapo-awali
H0199 H8034 H7223

Wakauita jina lake Dani, jina la baba zao Dani, ambaye alikuwa mmoja wa wana wa Israeli. Lakini jina la mji hapo mwanzo ulikuwa Laisha.

30

וַיָּקִימוּ לָהֶם כְּנֵי־ וְיהוֹנָתָן בֶּן־
Na-wakasimamisha kwao wana wa-Dani ile sanamu-ya-kuchonga na-Yonathani mwana
H1835 H0853 H6459 H3129

מְנַשֶּׁה הוּא יֶיְה וּבָנָיו walikuwa na-wanawe makuhani kwa-kabila
H4519 H1931 H1961 H3548 H7626

גֵּרְשֹׁם בֶּן־
wa-Gershomu mwana
H1647

הָאָרֶץ׃ גְּלוּת יוֹם עַד־ הַדָּנִי
wa-nchi ya-uhamisho siku hadi la-Wadani
H0776 H1540 H3117 H5704 H1839

Watu wa Dani walijenga sanamu za kuchonga wenyewe. Naye Yonathani, mwana wa Gershomu, mwana wa Musa, yeye na wanawe walikuwa makuhani wa kabila la Wadani mpaka siku ya uhamisho wa nchi.

31

יְמֵי כָּל־ עָשָׂה אֲשֶׁר מִיכָה פֶּסֶל אֶת־ לָהֶם וַיָּשִׂימוּ
siku siku-zote aliifanya ambayo ya-Mika sanamu ile kwao Na-wakaisimamisha
H3117 H3605 H4318 H6459 H0853

פ בְּשִׁלֹה׃ הָאֱלֹהִים בֵּית־ הֱיוֹת
¶ ilikuwa-Shilo ya-Mungu nyumba ambazo
H7887 H0430 H1961

Basi wakaiabudu sanamu ya kuchonga ya Mika aliyoifanya wakati wa nyumba ya Mungu huko Shilo.

Chapter 19

1

אִישׁ	וַיְהִי	בְיִשְׂרָאֵל	אֵין	וּמֶלֶךְ	הָהֵם	בַיָּמִים	וַיְהִי	
mtu	na-alikuwepo	katika-Israeli	hakukuwa-na	na-mfalme	zile	katika-siku	Na-ikawa	
H0376	H1961	H3478	H0369	H4428	H1992	H3117	H1961	

לוֹ	וַיִּקָּח־	אֶפְרַיִם	הַר־	בִּירַכְתֵי	גָּר	לֵוִי
yeye	na-akajichukulia	wa-Efraimu	mlima	katika-pembezoni	aliyeishi-kama-mgeni	Mlawi
	H3947	H0669	H2022	H3411		H3881

יְהוּדָה׃	לֶחֶם־מִבֵּית	פִּילֶגֶשׁ	אִשָּׁה	
Yuda	kutoka-Bethlehemu	suria	mwanamke	
H3063	H1035	H6370	H0802	

Katika siku hizo, wakati hakuna mfalme katika Israeli, kulikuwa na mtu, Mlawi, aliyekuwa akiishi kwa muda kidogo katika eneo la mbali zaidi ya nchi ya Efraimu. Alijichukulia mwanamke, masuria kutoka Bethlehemu huko Yuda.

2

אָבִיהָ	בֵּית	אֶל־	מֵאִתּוֹ	וַתָּלֶךְ	פִּילַגְשׁוֹ	עָלָיו	וַתִּזְנֶה	
ya-baba-yake	nyumba	kwenye	kutoka-kwake	na-akaenda	suria-wake	juu-yake	Na-akazini	
H0001		H0413	H0854	H3212	H6370		H2181	

חֳדָשִׁים׃	אַרְבָּעָה	יָמִים	שָׁם	וַתְּהִי־	יְהוּדָה	לֶחֶם־בֵּית	אֶל־
miezi	miezi-minne	siku	huko	na-akawa	Yuda	Bethlehemu	kwenye
H2320	H0702	H3117	H8033	H1961	H3063	H1035	H0413

Lakini mkewe hakuwa mwaminifu kwake; akaondoka na kurudi nyumbani kwa baba yake huko Bethlehemu ya Yuda. Alikaa huko kwa muda wa miezi minne.

3

לִבָּהּ	עַל־	לְדַבֶּר	אַחֲרֶיהָ	וַיֵּלֶךְ	אִישָׁהּ	וַיָּקָם	
moyo-wake	juu-ya	kuzungumza	kumfuata	na-akaenda	mume-wake	Na-akainuka	
		H1696		H3212	H0376		

וַתְּבִיאֵהוּ	חֲמֹרֵים	וְצֶמֶד	עִמּוֹ	וְנַעֲרוֹ	לַהֲשִׁיבָהּ(	]להשיבן[
na-akamingiza	ya-punda	na-jozi	pamoja-naye	na-mtumishi-wake	(kumrudisha)	[kumrudisha]
H0935	H2543	H6776		H5288	H7725	H7725

לִקְרָאתוֹ׃	וַיִּשְׁמַח	הַנַּעֲרָה	אֲבִי	וַיִּרְאֵהוּ	אָבִיהָ	בֵּית	
kumlaki	na-akafurahi	wa-msichana	baba	na-alipomuona	ya-baba-yake	nyumba	
H7125	H8055	H5291	H0001	H7200	H0001		

Kisha mumewe akaondoka na kumfuata ili kumshawishi arudi. Mtumishi wake alikuwa pamoja naye, na punda wawili. Akamleta nyumbani kwa baba yake. Baba wa msichana alipomwona, alifurahi.

4

שִׁלְשֶׁת	אִתּוֹ	וַיֵּשֶׁב	הַנַּעֲרָה	אֲבִי	חֹתְנוֹ	בּוֹ	וַיֶּחֱזַק־	
siku-tatu	naye	na-akakaa	wa-msichana	baba	baba-mkwe-wake	yeye	Na-akamshika	
H7969	H0854	H3427	H5291	H0001			H2388	

שָׁם׃	וַיָּלִינוּ	וַיִּשְׁתּוּ	וַיֹּאכְלוּ	יָמִים	
huko	na-wakalala	na-wakanywa	na-wakala	siku	
H8033		H8354	H0398	H3117	

Baba mkwe wake, baba wa msichana, alimshawishi kukaa siku tatu. Walikula na kunywa, na walikaa usiku huko.

לָלֶכֶת וַיָּקֻם בַּבֹּקֶר וַיַּשְׁכִּימוּ הָרְבִיעִי בַּיּוֹם וַיְהִי 5
kwenda na-akainuka asubuhi na-wakaaamka-mapema ya-nne siku Na-ikawa
H3212 H1242 H7925 H7243 H3117 H1961

פַּת־ לִבְּךָ֖ סְעָד֣ חַתְנוֹ֑ אֶל־ הַנַּעֲרָ֔ה אֲבִ֣י וַיֹּאמֶר֙
kipande moyo-wako Imarishe mkwe-wake kwa wa-msichana baba na-akasema
H5582 H2860 H0413 H5291 H0001 H0559

תֵּלֵכֽוּ׃ וְאַחַ֖ר לֶחֶם
mtaenda na-baadaye cha-mkate
H3212 H3899

Siku ya nne waliamka mapema na alijiandaa kuondoka, lakini baba wa msichana akamwambia mkwewe, “Jipe nguvu na mkate kidogo, kisha unaweza kwenda.”

הַנַּעֲרָ֔ה אֲבִ֣י וַיֹּאמֶר֙ וַיִּשְׁתּ֖וּ יַחְדָּ֑ו שְׁנֵיהֶ֔ם וַיֹּאכְל֣וּ וַיִּשְׁבֹּ֔ו 6
wa-msichana baba na-akasema na-wakanywa pamoja wote-wawili na-wakala Na-wakaketi
H5291 H0001 H0559 H8354 H8147 H0398 H3427

לִבֶּךָ׃ וְיִיטַ֥ב וְלִ֖ין נָ֣א תָפְדַּ֑ל הוֹאֶל־ הָאִ֣ישׁ אֶל־
moyo-wako na-ufurahi na-ulale tafadhali Kubali mtu-huyu kwa
H3190 H4994 H2974 H0376 H0413

Basi hao wawili wakaketi kula na kunywa pamoja. Kisha baba ya msichana akasema, “Tafadhali uwe tayari kukaa usiku huu na kuwa na wakati mzuri.'

וַיָּלֶן וַיָּשָׁב חֹתְנ֔וֹ בּ֣וֹ וַיִּפְצַר־ לָלֶכֶת֙ הָאִ֣ישׁ וַיָּקָם 7
na-akalala na-akarudi baba-mkwe-wake yeye na-akamsihi kwenda mtu-huyu Na-akainuka
H7725 H6484 H3212 H0376

שָֽׁם׃
huko
H8033

Mlawi alipoinuka ili aondoke, baba wa mwanamke huyo alimwomba akae, hivyo alibadili mpango wake na akalala usiku tena.

הַנַּעֲרָ֔ה אֲבִ֣י וַיֹּ֤אמֶר לָלֶכֶת֙ הַחֲמִישִׁ֔י בַּיּ֖וֹם בַּבֹּ֑קֶר וַיַּשְׁכֵּ֖ם 8
wa-msichana baba na-akasema kwenda ya-tano siku asubuhi Na-akaamka-mapema
H5291 H0001 H0559 H3212 H2549 H3117 H1242 H7925

שְׁנֵיהֶ֔ם וַיֹּאכְל֣וּ הַיּ֔וֹם כֹּ֥ושִׁי נְטֹ֖ות עַד־ וְהִתְמַהְמְהוּ֙ לְבָבְךָ֔ נָ֣א סְעָד־
wote-wawili na-wakala kwa-siku kushuka hadi na-mkawie moyo-wako tafadhali Imarishe
H8147 H0398 H3117 H5186 H5704 H4102 H3824 H4994 H5582

Siku ya tano aliamka mapema kuondoka, lakini baba wa msichana akasema, 'Jitie nguvu mwenyewe, na kusubiri mpaka alasiri.' Kwa hiyo hao wawili wakala chakula.

וַיֹּ֤אמֶר וְנַעֲרֹ֔ו וּפִילַגְשֹׁ֖ו הִ֣וא לָלֶכֶת֙ הָאִ֣ישׁ וַיָּקָם 9
na-akasema na-mtumishi-wake na-suria-wake yeye kwenda mtu-huyu Na-akainuka
H0559 H5288 H6370 H1931 H3212 H0376

לַעֲרֹ֣ב הַיֹּ֗ום רָפָ֤ה נָ֣א הִנֵּ֣ה הַנַּעֲרָ֔ה אֲבִ֣י חֹתְנ֑וֹ לֽ֫וֹ
jioni siku imeshuka tafadhali Tazama wa-msichana baba baba-mkwe-wake kwake
H6150 H3117 H7503 H4994 H2009 H5291 H0001

לְבָבֶךָ֔ וְיִיטַ֥ב פֹּה֙ לִ֣ין הַיֹּ֔ום חֲנָ֖ות הִנֵּ֣ה נָ֣א לִינוּ־
moyo-wako na-ufurahi hapa lala siku inaelekea-usiku tazama tafadhali Laleni
H3824 H3190 H6311 H3117 H2583 H2009 H4994

לְאָהָלֶֽךָ׃ וְהָלַכְתָּ֖ לְדַרְכְּכֶ֑ם מָחָ֣ר וְהִשְׁכַּמְתָּ֖ם
kwenye-hema-lako na-uende kwa-safari-yenu kesho na-mtaamka-mapema
H0168 H1980 H1870 H4279 H7925

Mlawi na suria wake na mtumishi wake wakainuka ili kuondoka, baba mkwe wake, baba wa msichana akamwambia, “Angalia, sasa mchana unaelekea jioni. Tafadhali kaa usiku mwingine, na uwe na wakati mzuri. Unaweza kuamka kesho mapema na kurudi nyumbani.”

עַד־	וַיָּבֹא	וַיֵּלֶךְ	וַיָּקָם	לָלוֹן	הָאִישׁ	אָבָה	וְלֹא־	10
hadi	na–akafika	na–akaenda	na–akainuka	kulala	mtu–huyu	kukubali	Na–hakutaka	
H5704	H0935	H3212			H0376	H0014	H3808	

חֲבוּשִׁים	חֲמוֹרִים	צֶמֶד	וְעִמּוֹ	יְרוּשָׁלָם	הִיא	יְבוּס	נֹכַח	
waliobeba–mizigo	ya–punda	jozi	na–pamoja–naye	Yerusalemu	ndio	Yebusi	mbele–ya	
H2280	H2543	H6776		H3389	H1931	H2982	H5227	

עִמּוֹ׃	וּפִילַגְשׁוֹ
pamoja–naye	na–suria–wake
	H6370

Lakini Mlawi hakuwa tayari kukaa usiku. Aliamka na kuondoka. Akaenda kuelekea Yebusi (hiyo ni Yerusalemu). Alikuwa na pande mbili za punda-na masuria wake alikuwa pamoja naye.

אֶל־	הַנַּעַר	וַיֹּאמֶר	מְאֹד	רַד	וְהַיּוֹם	יְבוּס	עִם־	הֵם	11
kwa	mtumishi	na–akasema	sana	ilishuka	na–siku	Yebusi	walipokuwa–karibu–na	Wao	
H0413	H5288	H0559	H3966	H7286	H3117	H2982		H1992	

וְנָלִין	הַזֹּאת	הַיְבוּסִי	עִיר־	אֶל־	וְנָסוּרָה	נָּא	לְכָה־	אֲדֹנָיו	
na–tulale	huu	wa–Wayebusi	mji	kwenye	na–tugeuke	tafadhali	Njoo	bwana–wake	
	H2063	H2983		H0413	H5493	H4994	H3212	H0113	

בָּהּ׃
ndani–yake

Walipokuwa karibu na Yebusi, siku hiyo ilikuwa imeenda mno, na mtumishi akamwambia bwana wake, Haya, tupate kwenda kwa mji wa Wayebusi, tukakae ndani yake usiku huu.

נָכְרִי	עִיר	אֶל־	נָסוּר	לֹא	אֲדֹנָיו	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	12
wa–wageni	mji	kwenye	kwenda	Hatutageuka	bwana–wake	yeye	Na–akamwambia	
H5237		H0413	H5493	H3808	H0113	H0413	H0559	

גִּבְעָה׃	עַד־	וְנָעְבְרָה־	הֵנָּה	יִשְׂרָאֵל	מִבְּנֵי	לֹא־	אֲשֶׁר	
Gibea	hadi	na–tutaendelea	hapa	wa–Israeli	wa–wana	si	ambao	
H1390	H5704		H2008	H3478		H3808		

Bwana wake akamwambia, “Hatuwezi kwenda katika mji wa wageni ambao si wa wana wa Israeli.” Tutakwenda Gibea.

בַּגִּבְעָה	וְלָנוּ	הַמְּקֹמוֹת	בְּאַחַד	וְנִקְרְבָה	לְךָ	לְנַעֲרוֹ	וַיֹּאמֶר	13
Gibea	na–tulale	wa–maeneo	mmoja	na–tukaribie	Njoo	mtumishi–wake	Na–akamwambia	
H1390		H4725	H0259	H7126	H3212	H5288	H0559	

בָּרָמָה׃	אוֹ
Rama	au
H7414	

Mlawi akamwambia yule kijana, “Njoo, twende sehemu moja wapo, na tukae usiku huko Gibea au Rama.”

אֲשֶׁר	הַגִּבְעָה	אֶצֶל	הַשֶּׁמֶשׁ	לָהֶם	וַתָּבֹא	וַיֵּלֵכוּ	וַיַּעַבְרוּ	14
ambayo	Gibea	karibu–na	—	likawazama	na–jua	na–wakaenda	Na–wakapita	
	H1390	H0681	H8121		H0935	H3212		

לְבִנְיָמִן׃
ni–ya–Benyamini
H1144

Basi, wakaenda, na jua likachwea wakiwa karibu na Gibea, katika eneo la Benyamini.

15 וַיָּסֻרוּ שָׁם לָבוֹא לָלִין בַּגִּבְעָה וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בִּרְחוֹב הָעִיר׃
Na–wakageuka huko kuingia kulala Gibea na–akaingia na–akaketi uwanjani wa–mji
H5493 H8033 H0935 H0935 H1390 H0935 H7339

אִישׁ וְאֵין אוֹתָם מְאַסֵּף־ הַבָּיְתָה לָלִין׃
mtu na–hakukuwa–na wao aliyewakusanya nyumbani kulala
H0376 H0369 H0853 H0622

Wakageuka huko ili wawezenkukaa usiku huko Gibea. Naye akaingia na kukaa katika njia kuu ya jiji, maana hakuna mtu aliyewaingiza nyumbani kwake usiku.

16 וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן מִמִּזְרַח בָּא מִן־ עֹבֵד הַשָּׂדֶה וְהָאִישׁ
Na–tazama mtu mzee alikuja kutoka kazini kwake kutoka shambani na–mtu–huyu
H2009 H0376 H2205 H0935 H4639 H6153 H0376

מֵהַר אֶפְרַיִם וְהוּא־ גָר בַּגִּבְעָה וְאַנְשֵׁי הַמָּקוֹם
kutoka–mlima wa–Efraimu na–yeye aliishi–kama–mgeni Gibea na–watu wa–mahali–pale
H2022 H0669 H1931 H1390 H0376 H4725

בִּנְיָמִן׃ מִבְּנֵי
Wabenyamini
H1145

Lakini mtu mzee alikuwa akija kutoka kazini kwake katika shamba jioni hiyo. Alikuwa kutoka mlima wa Efraimu, naye alikuwa akikaa kwa muda huko Gibea. Lakini watu wanaoishi mahali hapo walikuwa Wabenyamini.

17 וַיִּשָּׂא וַיַּרְא עֵינָיו וַיֹּאמֶר הָעִיר בִּרְחַב הָאֹרֵחַ הָאִישׁ אֶת־ כִּלְאָה וַיֹּאמֶר
Na–akainua macho–yake na–akaona kile mtu msafiri uwanjani wa–mji na–akasema
H5375 H7200 H0853 H0376 H0732 H7339 H0559

וּמֵאַיִן תָּבוֹא׃ תֵּלֵךְ וְאָנָה הַזָּקֵן הָאִישׁ
na–unatoka–wapi unakuja unaenda Unaenda–wapi mzee mtu
H0370 H0935 H3212 H0575 H2205 H0376

Aliinua macho na kumwona msafiri katika njia kuu ya jiji. Huyo mzee akasema, “Unakwenda wapi? Unatoka wapi?”

18 וַיֹּאמֶר אֲנַחְנוּ מִבֵּית־ לֶחֶם יְהוּדָה מֵעַד הַר־ יַרְכְּתֵי
Na–akamwambia sisi Tunapita kutoka–Bethlehemu Yuda hadi mlima pembezoni
H0559 H0587 H1035 H3063 H5704 H2022 H3411

אֵלָיו יֹאמֶר וְאֵת־ יְהוּדָה מִבֵּית לֶחֶם עַד־ וָאֵלֵךְ אָנֹכִי מִשָּׁם אֶפְרָיִם׃
yeye na–kwenye Yuda Bethlehemu hadi na–nikaenda mimi–ni kutoka–huko wa–Efraimu
H0413 H0853 H3063 H1035 H5704 H3212 H0595 H8033 H0669

הַבָּיְתָה׃ אוֹתִי מְאַסֵּף אִישׁ וְאֵין הֹלֵךְ אֲנִי יְהוָה בֵּית
nyumbani mimi anayenikubali mtu na–hakuna ninaenda mimi ya–Yahwe nyumba
H0853 H0622 H0376 H0369 H1980 H0589 H3068

Mlawi akamwambia, “Tunaenda kutoka Betelehemu ya Yuda mpaka sehemu ya mbali zaidi ya nchi ya kilima ya Efraimu, ambako mimi hutoka. Nilikwenda Bethlehemu huko Yuda, nami nenda nyumbani mwa Bwana; lakini hakuna mtu atakayenichukua nyumbani kwake.

19 וְגַם־ תֶּבֶן majani Na-pia H8401 H1571 גַּם־ na-pia H1571 מִסְפּוֹא chakula-cha-mifugo H4554 יֵשׁ kuna H3426 לַחֲמוֹרֵינוּ kwa-punda-wetu H2543 וְגַם na-pia H1571 מַכְתֹּשׁ mkate H3899 וָיַיִן na-divai H3196

אֵין hakuna H0369 עֲבָדֶיךָ watumishi-wako H5650 עִם־ pamoja-na פַּמּוֹךָ וְלַנָּעַר na-kwa-kijana H5288 וְלַאֲמָתֶךָ na-kwa-mjakazi-wako H0519 לִי kwangu יֵשׁ־ kuna H3426

דָּבָר׃ kitu H1697 כָּל־ wa-kitu-chochote H3605 מַחְסוֹר upungufu H4270

Tuna nyasi za kulisha punda zetu, na kuna mkate na divai kwa ajili yangu na mtumishi wako mwanamke hapa, na kwa kijana huyu pamoja na watumishi wako. Hatujapungukiwa chochote. '

20 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 הָאִישׁ mtu H0376 הַזָּקֵן mzee H2205 שָׁלוֹם Amani H7965 לָךְ kwako רַק tu H7535 כָּל־ mahitaji-yako-yote H3605 מַחְסוֹרֵךְ mahitaji-yako H4270

עָלֶיךָ yako-juu-yangu רַק tu H7535 בָּרְחוֹב uwanjani H7339 אַל־ usiache H0408 תָּלֶן׃ kulala

Huyo mzee akawasalimu, “Amani iwe na wewe! Nitakupatia mahitaji yako yote. Usikae usiku tu katika njia kuu.”

21 וַיְבִיאֵהוּ Na-akamingiza H0935 לְבֵיתוֹ nyumbani-kwake [וַיָּבָול] [na-akawalisha] (וַיָּבָול) (na-akawalisha) לַחֲמוֹרִים punda H2543 וַיְרַחֲצוּ na-wakanawa H7364

רַגְלֵיהֶם miguu-yao H7272 וַיֹּאכְלוּ na-wakala H0398 וַיִּשְׁתּוּ׃ na-wakanywa H8354

Basi huyo mtu akamleta Mlawi nyumbani kwake, akawalisha punda. Wakaosha miguu yao na kula na kunywa.

22 הֵמָּה Wao H1992 מֵיטִיבִים wakifurahisha H3190 אֶת־ kile H0853 לִבָּם mioyo-yao וְהִנֵּה na-tazama H2009 אַנְשֵׁי watu H0376 הָעִיר wa-mji אַנְשֵׁי watu H0376 בְנֵי־ wana בְלִיַּעַל wa-Beliali H1100

נָסַבּוּ waliizunguka H5437 אֶת־ ile H0853 הַבַּיִת nyumba מְתַדְפְּקִים wakipiga H1849 עַל־ juu-ya הַדֶּלֶת mlango וַיֹּאמְרוּ na-wakasema H0559 אֶל־ kwa H0413 הָאִישׁ mtu H0376 בַּעַל mwenye H1167

הַבַּיִת nyumba הַזָּקֵן mzee H2205 לֵאמֹר wakisema H0559 הוֹצֵא Mtoe H3318 אֶת־ kile H0853 הָאִישׁ mtu H0376 אֲשֶׁר־ ambaye בָּא ameingia H0935 אֶל־ katika H0413 בֵיתְךָ nyumba-yako

וְנֵדָעֶנּוּ׃ tupate-kumjua H3045

Walipokuwa wakifurahisha mioyo yao, watu wengine wa jiji, watu wasiokuwa na maana, walizunguka nyumba, wakipiga mlango. Wakamwambia yule mzee, mwenye nyumba, wakisema, “Mtoe mtu aliyeingia nyumbani kwako, ili tuweze kufanya mapenzi naye.”

23

אַחַי	אַל־	אֱלֹהֶם	וַיֹּאמֶר	הַבַּיִת	בַּעַל	הָאִישׁ	אֲלֵיהֶם	וַיֵּצֵא
ndugu–zangu	Hapana	wao	na–akawaambia	nyumba	mwenye	mtu	kwao	Na–akatoka
H0251	H0408	H0413	H0559		H1167	H0376	H0413	H3318

בֵּיתִי	אַל־	הַזֶּה	הָאִישׁ	בָּא	אֲשֶׁר־	אֶחֱרֵי	נָא	תָּרֵעוּ	אַל־
nyumba–yangu	msifanye	huyu	mtu	—	kuingia	baada–ya	tafadhali	uovu	msifanye
	H0413	H2088	H0376	H0935			H4994		H0408

הַזֹּאת׃	הַנְּבָלָה	אֶת־	תַּעֲשׂוּ	אַל־
huu	upumbavu	hiki	kitu	msifanye
H2063	H5039	H0853		H0408

Yule mtu, mwenye nyumba, akawajia, akawaambia, “Hapana, ndugu zangu, tafadhali msifanye jambo baya! Kwa kuwa mtu huyu ni mgeni nyumbani kwangu, musifanye jambo hili baya!”

24

וְעַנּוּ	אוֹתָם֙	נָא	אוֹצִיאָה־	וּפִילַגְשֶׁהוּ	הַבְתוּלָה	בִתִּי	הִנֵּה֩	
na–mwateseni	wao	tafadhali	Nitawatoa	na–suria–wake	bikira	binti–yangu	Tazama	
	H0853	H4994	H3318	H6370	H1330	H1323	H2009	

לֹא	הַזֶּה֙	וְלָאִ֔ישׁ	בְּעֵינֵיכֶ֖ם	הַטּ֣וֹב	לָהֶ֑ם	וַעֲשׂ֣וּ	אוֹתָ֔ם
msimfanyie	huyu	na–kwa–mtu	machoni–penu	kilicho–chema	wao	na–mwafanyieni	wao
H3808	H2088	H0376					H0853

הַזֹּאת׃	הַנְּבָלָה	דְּבַר	תַּעֲשׂוּ
huu	la–upumbavu	jambo	—
H2063	H5039	H1697	

Angalia, binti yangu bikira na masuria wake hawa hapa. Ngoja niwalete sasa. Wapuuze na kufanya nao chochote mnachopenda. Lakini msifanyie jambo hili mbaya kwa mtu huyu!”

25

בְּפִילַגְשׁוֹ	הָאִישׁ֙	וַיַּחֲזֶק	לּוֹ֙	לִשְׁמֹ֣עַ	הָאֲנָשִׁ֔ים	אָבְ֖וּ	וְלֹא־	
suria–wake	mtu	na–akashika	yeye	kumsikiliza	watu	kukubali	Na–hawakutaka	
H6370	H0376	H2388		H8085	H0376	H0014	H3808	

הַלַּ֖יְלָה	כָּל־	בָּ֑הּ	וַיִּתְעַלְּלוּ־	אוֹתָ֣הּ	וַיֵּדְע֤וּ	הַחֻ֙וץ֙	אֲלֵיהֶ֔ם	וַיֹּצֵ֥א
usiku	usiku–wote	yeye	na–wakamtesa	yeye	na–wakamjua	nje	kwao	na–akamtoa
H3915	H3605			H0853	H3045	H2351	H0413	H3318

הַשָּׁחַר׃	כַּעֲלוֹת)	[בעלות	וַיְשַׁלְּחוּהָ	הַבֹּ֖קֶר	עַד־
wa–mapambazuko	(wakati)	[wakati]	na–wakamwacha	asubuhi	hadi
H7837	H5927	H5927	H7971	H1242	H5704

Lakini watu hawakumsikiliza, kwa hiyo huyo mwanamume akamshika yule mwanamke, akamleta nje. Walimkamata, wakambaka, na kumtendea uovu usiku mzima, na asubuhi wakamruhusu aende.

26

הָאִישׁ	בֵּית־	פֶּתַח	וְתִפֹּ֤ל	הַבֹּ֖קֶר	לִפְנ֣וֹת	הָאִשָּׁ֑ה	וַתָּבֹ֣א	
ya–mtu	pa–nyumba	mlangoni	na–akaanguka	asubuhi	kabla–ya	mwanamke	Na–akaja	
H0376		H6607	H5307	H1242	H6437	H0802	H0935	

הָאֹ֔ור׃	עַד־	שָׁ֣ם	אֲדוֹנֶ֗יהָ	אֲשֶׁר־
mwanga	hadi	alikuwa	bwana–wake	ambako
H0216	H5704	H8033	H0113	

Asubuhi mwanamke alikuja akaanguka chini ya mlango wa nyumba ya mtu ambapo bwana wake alikuwa, na yeye akalala pale mpaka kulipokucha.

27 וְנָקָם אֲדֹנָיהָ בַּבֹּקֶר אֲסוּבוּהִי וַיִּפְתַּח דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת
Na-akainuka bwana-wake asubuhi na-akafungua milango ya-nyumba na-akatoka kwenda
H0113 H1242 H3318 H3212

לְדַרְכּוֹ׃ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה מְשַׁנְאָה פֶּתַח הַבַּיִת וְנִפְלָה׀ פִּילַגְשׁוֹ
safari-yake na-tazama mwanamke H0802 suria-wake H6370 ameanguka H5307 mlangoni H6607 pa-nyumba

וְיָדֶיהָ׃ עַל־ הַסָּף׃ כִּזִּנְגִּיתִי juu-ya na-mikono-yake
H3027 kizingiti

Bwana wake akaondoka asubuhi na kufungua milango ya nyumba, akatoka kwenda njiani. Aliweza kumwona mwanamke wake amelala pale mlangoni, mikono yake ikiwa juu ya kizingiti.

28 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה וַיַּקְחֶהָ עַל־
Na-akamwambia yeye Inuka na-tuende na-hakuna jibu na-akamchukua juu-ya
H0559 H0413 H3212 H0369 H3947

לְמְקֹמוֹ׃ וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃ וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ
mahali-pake H4725 na-akaenda H3212 mtu H0376 na-akainuka punda H2543

Mlawi akamwambia, “Simama twende.” Lakini hakujibiwa. Alimuweka juu ya punda, na huyo mtu akaondoka nyumbani.

29 וַיָּבֹא אֶל־ בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־ הַמַּאֲכֶלֶת לַגִּשׁוֹ בְּפִילַגְשׁוֹ
Na-akafika kwenye nyumba-yake na-akachukua kile kisu na-akamshika suria-wake
H0935 H0413 H0853 H3979 H3947 H2388 H6370

וַיְנַתְּחָהּ׀ לַעֲצָמֶיהָ מִפּוּפָה-יָהּ וַיְשַׁלְּחָהּ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃
na-akamkata-vipande mifupa-yake vipande-kumi-na-viwili kumi-na-mbili vipande na-akavituma katika-kote mipaka ya-Israeli
H5408 H6106 H8147 H6240 H5409 H7971 H3605 H1366 H3478

Mlawi alipofika nyumbani kwake, akachukua kisu, naye akamshika suria wake, akamkataa, mguu kwa mguu, akafanya vipande kumi na viwili, akapeleka vipande kila mahali katika Israeli.

30 וְהָיָה כָּל־ הָרֹאֶה אֲשֶׁר־ וְאָמַר׀ לֹא־ הָיְתָה נִרְאֲתָה׀ כַּאֲשֶׁר
Na-ikawa kila-mtu aliyeona na-akasema Haijawahi kutokea wala-haijawahi kuonekana
H1961 H3605 H7200 H0559 H3808 H1961 H3808 H7200

הַיּוֹם הַזֶּה מֵעֲלוֹת בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם
siku hii kutoka-nchi ya-Misri hadi siku H3117 H2088 H0776 H4714 H5704 H3117

כָּזֹאת קְחוּ־ לָכֶם עֵצוּ עָלֶיהָ שִׂימוּ־ וְדַבְּרוּ׃ פ ¶
kitu-kama-hiki tangu-siku nyinyi Shaurini juu-yake Fikiri na-semeni
H2063 H3117 H5779 H6213 H7760 H1696

Wote waliona hili wakasema, “Kitu hicho hakijawahi kufanyika au kuonekana tangu siku ambayo watu wa Israeli walikuja kutoka nchi ya Misri mpaka leo. Fikiria juu ya hili! Tupe ushauri! Tuambie nini cha kufanya!”

Chapter 20

1

אֶחָֽד	כְּאִ֥ישׁ	הָעֵדָ֖ה	וַתִּקָּהֵ֑ל	יִשְׂרָאֵ֛ל	בְּנֵ֥י	כָּל־	וַיֵּצְא֣וּ
mmoja	kama–mtu	jumuiya	na–ikakusanyika	wa–Israeli	wana	wote	Na–wakatoka
H0259	H0376	H5712	H6950	H3478		H3605	H3318

הַמִּצְפָּֽה׃	יְהוָ֖ה	אֶל־	הַגִּלְעָ֔ד	וְאֶ֣רֶץ	שֶׁבַעבְאֵ֑ר	וְעַד־	לְמָדָ֛ן
Mizpa	Yahwe	kwa	ya–Gileadi	na–nchi	Beer-Sheba	hadi	kutoka–Dani
H4709	H3068	H0413	H1568	H0776	H0884	H5704	H1835

Ndipo watu wote wa Israeli wakatoka kama mtu mmoja, toka Dani mpaka Beer-sheba, pamoja na nchi ya Gileadi; nao wakakusanyika mbele za Bwana huko Mispa.

2

יִשְׂרָאֵ֔ל	שִׁבְטֵ֣י	כֹּ֔ל	הָעָ֗ם	כָּל־	פִּנּוֹת֙	וַיִּתְיַצְּב֔וּ	
ya–Israeli	makabila	makabila–yote	watu	wa–watu–wote	viongozi	Na–wakasimama	
H3478	H7626	H3605		H3605	H6438	H3320	

רַגְלִ֑י	אִ֣ישׁ	אֶ֔לֶף	מֵאֹ֖ות	אַרְבַּ֥ע	הָאֱלֹהִ֛ים	עַם	בִּקְהַ֥ל
waendao–kwa–miguu	watu	elfu	mia	mia–nne	wa–Mungu	la–watu	katika–kusanyiko
H7273	H0376	H0505	H3967	H0702	H0430		H6951

	חָֽרֶב׃	שֹׁלֵ֥ף	פ
	upanga	wachomoa	¶
	H2719	H8025	

Viongozi wa watu wote, wa kabila zote za Israeli, wakachukua nafasi zao kwenye kusanyiko la watu wa Mungu-watu 400, 000 waendao kwa miguu, ambao walikuwa tayari kupigana na upanga.

3

הַמִּצְפָּ֑ה	יִשְׂרָאֵ֛ל	בְּנֵי־	עָלוּ֙	כִּי־	בִנְיָמִ֔ן	בְּנֵ֣י	וַיִּשְׁמְע֖וּ
Mizpa	wa–Israeli	wana	wamepanda	kwamba	wa–Benyamini	wana	Na–wakasikia
H4709	H3478		H5927		H1144		H8085

הַזֹּ֣את׃	הָרָעָ֗ה	נִהְיְתָה֙	אֵיכָ֣ה	הַבִּרֹּ֔ו	יִשְׂרָאֵ֖ל	בְּנֵ֣י	וַיֹּאמְר֥וּ
huu	uovu	lilitokea	jinsi–gani	Semeni	wa–Israeli	wana	na–wakasema
H2063		H1961		H1696	H3478		H0559

Basi wana wa Benyamini waliposikia kwamba watu wa Israeli walikuwa wamepanda Mispa. Wana wa Israeli wakasema, “Tuambieni ni kwa namna gani huu uovu umefanyika.”

4

אֲשֶׁ֖ר	הַגִּבְעָתָ֑ה	וַיֹּאמֶר֙	הַנִּרְצָחָ֔ה	הָאִשָּׁ֣ה	אִ֤ישׁ	הַלֵּוִי֙	הָאִ֣ישׁ	וַיַּ֥עַן
ambayo	Gibea	na–akasema	aliyeuawa	mwanamke	mtu	Mlawi	mtu	Na–akajibu
	H1390	H0559	H7523	H0802	H0376	H3881	H0376	

לָלֽוֹן׃	וּפִילַגְשִׁ֑י	אֲנִ֣י	בָאתִי֙	לְבִנְיָמִ֔ן
kulala	na–suria–wangu	mimi	nilifika	ni–ya–Benyamini
	H6370	H0589	H0935	H1144

Mlawi, mume wa mwanamke aliyeuawa, akajibu, Nilikuja Gibea katika nchi ya Benyamini, mimi na suria wangu, ili tulale.

5

הַבַּ֔יִת	אֶת־	עָלַ֖י	וַיָּסֹ֣בּוּ	הַגִּבְעָ֑ה	בַּעֲלֵ֣י	עָלַ֗י	וַיָּקֻ֙מוּ֙	
nyumba	ile	juu–yangu	na–wakaizunguka	wa–Gibea	watu	juu–yangu	Na–wakainuka	
	H0853		H5437	H1390	H1167			

וַתָּמֹֽת׃	עִנּ֥וּ	פִּילַגְשִׁ֖י	וְאֶת־	לַהֲרֹ֣ג	דָּמ֔וּ	אֹתִ֥י	לָ֙יְלָה֙	
na–akafa	walimtesa	—	na–suria–wangu	kuniua	walikusudia	mimi	usiku	
H4191		H6370	H0853	H2026	H1819	H0853	H3915	

Wakati wa usiku, viongozi wa Gibea walinishambulia, wakizunguka nyumba na wakakusudia kuniua. Walimkamata na kumbaka suria wangu, naye akafa.

שְׁדֵּה	בְכָל־	וָאֲשַׁלְּחָה	וָאֲנַתְּחָה	בְּפִילַגְשִׁי	וָאֹחֶז	6
shamba	katika–kote	na–nikamtuma	na–nikamkata–vipande	suria–wangu	Na–nikamshika	
	H3605	H7971	H5408	H6370	H0270	

בְּיִשְׂרָאֵל׃	וּנְבָלָה	זִמָּה	עָשׂוּ	כִּי	יִשְׂרָאֵל	נַחֲלַת	
katika–Israeli	na–upumbavu	uasherati	wamefanya	kwa–sababu	wa–Israeli	la–urithi	
H3478	H5039	H2154			H3478	H5159	

Nilimchukua suria wangu na kumkata mwili wake vipande vipande, na kuweka katika kila nchi ya urithi wa Israeli, kwa sababu wamefanya uovu huo na upumbavu katika Israeli.

הַלֹּם׃	וְעֵצָה	דְּבָר	לָכֶם	הָבוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כֻּלְּכֶם	הִנֵּה	7
hapa	na–ushauri	neno	nyinyi	Toeni	wa–Israeli	wana	nyote	Tazama	
H1988	H6098	H1697		H3051	H3478		H3605	H2009	

Sasa, ninyi Waisraeli wote, toeni maneno na ushauri wenu hapa.”

אִישׁ	נֵלֵךְ	לֹא	לֵאמֹר	אֶחָד	כְּאִישׁ	הָעָם	כָּל־	וַיָּקָם	8
mtu	kwenda	Hatutaenda	wakisema	mmoja	kama–mtu	watu	watu–wote	Na–wakainuka	
H0376	H3212	H3808	H0559	H0259	H0376		H3605		

לְבֵיתוֹ׃	אִישׁ	נָסוּר	וְלֹא	לְאָהֳלוֹ
kwenye–nyumba–yake	mtu	kurudi	wala–hatutageuka	kwenye–hema–lake
	H0376	H5493	H3808	H0168

Watu wote wakaondoka pamoja kama mtu mmoja, wakasema, Hakuna hata mmoja wetu atakayeenda hemani kwake, wala hakuna hata mmoja wetu atakayerudi nyumbani kwake.

בְּגוֹרָל׃	עָלֶיהָ	לַגִּבְעָה	נַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	זֶה	וְעַתָּה	9
kwa–kura	juu–yake	kwa–Gibea	tutafanya	ambalo	jambo	hili	Na–sasa	
H1486		H1390			H1697	H2088	H6258	

Lakini sasa hivi ndivyo tutakavyoifanyia Gibea tutaishambulia kama kura inavyotuongoza.

וּמֵאָה	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	וְלִכְל	לְמֵאָה	אֲנָשִׁים	עֲשָׂרָה׀	וְלָקַחְנוּ	10
na–mia	ya–Israeli	makabila	kwa–makabila–yote	kwa–mia	watu	watu–kumi	Na–tutachukua	
H3967	H3478	H7626	H3605	H3967	H0376	H6235	H3947	

לְגֶבַע	לְבוֹאָם	לַעֲשׂוֹת	לָעָם	צֵדָה	לָקַחַת	לְרִבְבָה	וְאֶלֶף	לָאֶלֶף
Geba	watakapofika	kufanya	kwa–watu	chakula	kuchukua	kwa–elfu–kumi	na–elfu	kwa–elfu
H1387	H0935			H6720	H3947	H7233	H0505	H0505

בְּיִשְׂרָאֵל׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַנִּבְלָה	כְּכָל־	בִּנְיָמִן
katika–Israeli	umefanywa	ambao	upumbavu	kulingana–na–uovu–wote	ya–Benyamini
H3478			H5039	H3605	H1144

Tutachukua watu kumi katika mia moja katika makabila yote ya Israeli, na mia moja katika elfu, na elfu moja katika elfu kumi, kuwapa chakula kwa ajili ya watu hawa, ili waweze kufika Gibea katika Benyamini, watawaadhibu kwa uovu wao waliofanya katika Israeli.

אֶחָד	כְּאִישׁ	הָעִיר	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	כָּל־	וַיֵּאָסֵף	11
mmoja	kama–mtu	mji	kwa	wa–Israeli	watu	watu–wote	Na–wakakusanyika	
H0259	H0376		H0413	H3478	H0376	H3605	H0622	

פ	חֲבֵרִים׃	
¶	wameungana	
	H2270	

Basi askari wote wa Israeli wakakusanyika juu ya mji, kama mtu mmoja.

12 וַיִּשְׁלְחוּ֙ שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אֲנָשִׁ֖ים בְּכָל־שִׁבְטֵ֣י בִנְיָמִ֑ן לֵאמֹ֗ר מָ֚ה הָרָעָ֣ה הַזֹּ֔את אֲשֶׁ֥ר נִהְיְתָ֖ה בָּכֶֽם׃

Na-wakatuma watu ya-Israeli makabila katika-makabila-yote ya-Benyamini, wakisema, Ni-nini uovu huu ambao umetokea kati-yenu?

13 וְעַתָּ֗ה תְּנ֤וּ אֶת־הָאֲנָשִׁים֙ בְּנֵי־בְלִיַּ֔עַל אֲשֶׁ֖ר בַּגִּבְעָ֑ה וְנָמִ֖יתָה אֹתָ֑ם וּנְבַעֲרָ֥ה רָעָ֖ה מִיִּשְׂרָאֵ֑ל וְלֹ֥א אָבְו֖וּ בְּנֵ֥י (בִנְיָמִֽן׃)

Na-sasa wale watu wa-Beliali wana wa-Gibea ambao Wasalimisheni, na-tupate-kuuondoa uovu kutoka-Israeli, na-hawakutaka kukubali (wana) wa-Benyamini.

14 וַיֵּאָסְפ֤וּ בְנֵי־בִנְיָמִן֙ מִן־הֶ֣עָרִ֔ים הַגִּבְעָתָ֖ה לָצֵ֣את לַמִּלְחָמָ֑ה לְעֻמַּ֖ת בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃

Na-wakakusanyika wana wa-Benyamini kutoka miji kutoka Gibea kwa-vita kwenda kupigana na wana wa Israeli.

15 וַיִּתְפָּקְד֣וּ בְנֵֽי־בִנְיָמִן֮ בַּיּוֹם֒ הַה֣וּא מֵהֶ֔עָרִים אֶ֥לֶף אִ֖ישׁ שִׁבְעֵ֣ה מֵא֑וֹת שְׁבֵ֣י מֵא֔וֹת אִ֖ישׁ שֹׁ֥בֵֽא בְּחֽוּר׃

Na-wakahesabiwa wana wa-Benyamini siku ile kutoka-miji elfu watu mia-saba mia-saba waliohesabiwa wateule.

Ndipo wana wa Benyamini wakakusanyika kutoka mijini kwenda Gibea, wakajiandaa kupigana na wana wa Israeli.

16 מִכֹּל֙ הָעָ֣ם הַזֶּ֔ה שִׁבְעֵ֣ה מֵא֔וֹת אִ֖ישׁ בָּחֽוּר׃ אֲשֶׁ֥ר יַד־ס֖וֹ אִטֵּ֑ר כֹּ֚ל יָמִ֣ין ׀ וְלֹ֥א יַחֲטֵֽא׃

Watu wa Benyamini wakakusanya kutoka miji yao ili kupigana siku ile, askari elfu ishirini na sita waliopangwa kupigana na upanga. Walakini, kuna watu mia saba waliochaguliwa kutoka kwa wenyeji wa Gibea.

Miongoni mwa askari wote hawa walikuwa watu mia saba waliochaguliwa ambao walikuwa wenye shoto. Kila mmoja wao angeweza kupiga unywele kwa mawe na asikose.

17 וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הִתְפָּקְדוּ לְבַד מִבִּנְיָמִן אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ
Na-watu wa-Israeli walihesabiwa mbali-na Benyamini mia-nne mia elfu watu
H0376 H3478 H0702 H3967 H0505 H0376

כָּל־זֶה אִישׁ מִלְחָמָה׃ שָׂלֶף חָרֵב
wote hawa watu wa-vita wachomoa upanga
H3605 H2088 H0376 H4421 H8025 H2719

Watu wa Israeli, bila kuhesabu namba kutoka kwa Benyamini, walikuwa na watu 400, 000 waliokuwa wamejifunza kupigana na upanga. Wote hawa walikuwa watu wa vita.

18 וַיָּקָמוּ וַיַּעֲלוּ בֵּית־אֵל וַיִּשְׁאֲלוּ בְאֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי
Na-wakainuka na-wakapanda Betheli na-wakaomba kwa-Mungu na-wakasema wana
H5927 H1008 H7592 H0430 H0559

יִשְׂרָאֵל עֲלֵה־לָנוּ מִי־יַעֲלֶה לָנוּ בַּתְּחִלָּה לַמִּלְחָמָה אֶת־בְּנֵי בִנְיָמִן
wa-Israeli atapanda kwetu kwanza kwa-vita dhidi-ya wana wa-Benyamini
H3478 H5927 H4310 H8462 H4421 H1144

בַּתְּחִלָּה׃ יְהוָה יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
kwanza Yuda Yahwe Na-akasema
H8462 H3063 H3068 H0559

Watu wa Israeli waliondoka, wakaenda Betheli, wakaomba ushauri kutoka kwa Mungu. Wakauliza, “Ni nani kwanza atakayewaangamiza watu wa Benyamini kwa ajili yetu?” Bwana akasema, “Yuda atashambulia kwanza.”

19 וַיָּקוּמוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּבֹּקֶר וַיַּחֲנוּ עַל־הַגִּבְעָה׃ ¶ פ
Na-wakainuka wana wa-Israeli asubuhi na-wakapiga-kambi juu-ya Gibea
H1390

Watu wa Israeli waliamka asubuhi na wakahamisha kambi yao karibu na Gibea.

20 וַיֵּצֵא אִישׁ־יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עִם־בִּנְיָמִן וַיַּעַרְכוּ אִתָּם אִישׁ־מִלְחָמָה׃
Na-wakatoka watu wa-Israeli kwa-vita dhidi-ya Benyamini na-wakapanga nao watu
H3318 H0376 H3478 H4421 H1144 H0854 H0376

אֶל־הַגִּבְעָה׃ אֶל־מִלְחָמָה יִשְׂרָאֵל
kwa Gibea kwa vita wa-Israeli
H0413 H1390 H4421 H3478

Watu wa Israeli walikwenda kupigana na Benyamini. Wakaweka nafasi zao za vita dhidi yao huko Gibea.

21 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הַגִּבְעָה וַיַּשְׁחִיתוּ בְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
Na-wakatoka wana wa-Benyamini kutoka Gibea na-wakakaribu katika-Israeli siku
H3318 H1144 H6242 H1390 H7843 H3478 H3117

הַהוּא אֶלֶף אִישׁ שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אַרְצָה׃
ile elfu watu elfu-ishirini na-mbili ardhini
H1931 H0505 H0376 H8147 H6242 H0776

Watu wa Benyamini wakatoka Gibea, nao wakawaua watu elfu ishirini na mbili wa jeshi la Israeli siku ile.

22 וַיִּתְחַזַּק הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּסִפוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה בַּמָּקוֹם
Na-wakajitia-nguvu watu wa-Israeli kupanga vita mahali-pale
H2388 H0376 H3478 H3254 H4421 H4725

אֲשֶׁר־עָרְכוּ שָׁם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן׃
ambapo walipanga huko siku ya-kwanza
H8033 H3117 H7223

Wana wa Israeli walijitia nguvu wenyewe, na wakaunda mstari wa vita mahali pale walipokwisha kuchukua nafasi siku ya kwanza.

23 וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל wa-Israeli wana Na-wakapanda H3478 H5927 וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי־יְהוָה mbele-ya Yahwe na-wakalia H6440 H3068 H1058 עַד־הָעֶרֶב jioni hadi H6153 H5704 וַיִּשְׁאֲלוּ na-wakauliza H7592 בִּבְנְיָמִן wa-Benyamini H1144 בְּנֵי wana עִם־ dhidi-ya אָחִי ndugu-yangu לַמִּלְחָמָה kwa-vita H4421 לָגֶשֶׁת kusogea H5066 הַאוֹסִיף Je-tuendelee H3254 לֵאמֹר wakisema H0559 בַּיהוָה kwa-Yahwe H3068 ¶ פ אֲלֵיהֶם׃ juu-yake H0413 עֲלֵה Pandeni H5927 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 H0251

Na wana wa Israeli wakaenda, wakalia mbele za Bwana hata jioni. Walitaka mwongozo kutoka kwa Bwana “Je, tunapaswa kwenda tena kupigana na ndugu zetu, watu wa Benyamini?” Naye Bwana akasema, “Wapigeni!”

24 וַיִּקְרְבוּ Na-wakakaribia H7126 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל wana wa-Israeli H3478 אֶל־ kwa H0413 בְּנֵי wana בִּנְיָמִן wa-Benyamini H1144 בַּיּוֹם siku H3117 הַשֵּׁנִי׃ ya-pili H8145

Basi watu wa Israeli wakapigana na askari wa Benyamini siku ya pili.

25 וַיֵּצֵא Na-akatoka H3318 בִּנְיָמִן Benyamini H1144 וְלִקְרָאתָם kuwalaki H7125 מִן־ kutoka הַגִּבְעָה Gibea H1390 בַּיּוֹם siku H3117 הַשֵּׁנִי ya-pili H8145 וַיַּשְׁחִיתוּ na-wakaharibu H7843 בִּבְנֵי katika-wana אַרְצָה ardhini H0776 אִישׁ watu H0376 אֶלֶף elfu H0505 עָשָׂר kumi-na-nane H6240 שְׁמֹנַת elfu-kumi-na-nane H8083 עוֹד tena H5750 יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3478 אֶלֶף hawa H0428 כָּל־ wote H3605 חֶרֶב׃ upanga H2719 שֹׁלְפֵי wachomoa H8025

Siku ya pili, Benyamini alitoka kupigana nao kutoka Gibea, nao wakawaua watu wa Israeli elfu kumi na nane. Wote walikuwa watu ambao walijifunza kupigana na upanga.

26 וַיַּעֲלוּ Na-wakapanda H5927 כָּל־ wote H3605 בְּנֵי wana יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3478 וְכָל־ na-watu-wote H3605 הָעָם watu וַיָּבֹאוּ na-wakafika H0935 בֵּית־אֵל Betheli H1008 וַיִּבְכּוּ na-wakalia H1058 וַיֵּשְׁבוּ na-wakaketi H3427 שָׁם huko H8033 לִפְנֵי mbele-ya יְהוָה Yahwe H3068 וַיָּצוּמוּ na-wakafunga H6684 בַּיּוֹם־ siku H3117 הַהוּא ile H1931 עַד־ hadi H5704 הָעֶרֶב jioni H6153 וּשְׁלָמִים׃ na-sadaka-za-amani H8002 לִפְנֵי mbele-ya יְהוָה Yahwe H3068 וַיַּעֲלוּ na-wakatoa H5927 עֹלוֹת sadaka-za-kuteketezwa

Basi askari wote wa Israeli na watu wote wakaenda Betheli, wakalia, wakakaa mbele za Bwana; nao wakafunga siku hiyo hata jioni, wakatoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani mbele za Bwana.

27 וַיִּשְׁאֲלוּ Na-wakauliza H7592 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל wana wa-Israeli H3478 בַּיהוָה kwa-Yahwe H3068 וְשָׁם na-huko H8033 אֲרוֹן sanduku H0727 בְּרִית la-agano H1285 הָאֱלֹהִים la-Mungu H0430 בַּיָּמִים׃ katika-siku H3117 הָהֵם zile H1992

Wana wa Israeli wakamwomba Bwana, - kwa sababu ya sanduku la agano la Mungu lilikuwapo siku hizo;

28 וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים
Na–Finehasi mwana wa–Eleazari mwana wa–Haruni alisimama mbele–yake katika–siku
H6372 H0499 H0175 H5975 H6440 H3117

הָהֵם לֵאמֹר אֶעֱתֶה עוֹד לַמִּלְחָמָה בְּנֵי־בִנְיָמִן אָחִי עִם־בְּנֵי אִם־אֶחְדַּל וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלֵה כִּי מָחָר אֶתְּנֵנּוּ בְּיָדֶךָ׃
zile akisema Je–niendelee tena kutoka kwa–vita wa–Benyamini ndugu–yangu au niache Na–akasema Yahwe Pandeni kwa–sababu kesho nitamtoa mikononi–mwako
H1992 H0559 H3254 H5750 H3318 H4421 H1144 H251 H0518 H2308 H0559 H3068 H5927 H4279 H5414 H3027

na Finehasi, mwana wa Eleazari, mwana wa Haruni, aliyekuwa akihudumia mbele ya sanduku siku hizo. “Je twende vitani tena dhidi ya watu wa Benyamini, ndugu zetu, au tuache?” Bwana akasema, “Wapigeni, kwa maana kesho nitawasaidia kuwashinda.

29 וַיָּשֶׂם יִשְׂרָאֵל אֹרְבִים סָבִיב׃ ¶ פ הַגִּבְעָה אֶל־
Na–akaweka Israeli waviziaji kuzunguka ¶ Gibea kwa
H3478 H693 H5439 H1390 H413

Basi Israeli akaweka watu mahali pa siri karibu na Gibea.

30 וַיַּעֲלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעַרְכוּ
Na–wakapanda wana wa–Israeli kwa wana wa–Benyamini siku ya–tatu na–wakapanga
H5927 H3478 H413 H1121 H1144 H3117 H7992 H6186

אֶל־הַגִּבְעָה כְּפַעַם בְּפַעַם׃
kwa Gibea kama–wakati baada–ya–wakati
H413 H1390 H6471 H6471

Watu wa Israeli wakapigana na wana wa Benyamini kwa siku ya tatu, nao wakajenga vita vyao juu ya Gibea, kama walivyotangulia.

31 וַיֵּצְאוּ בְּנֵי־בִנְיָמִן לִקְרַאת הָעָם נִתְּקוּ מִן־הָעִיר
Na–wakatoka wana wa–Benyamini kuwalaki watu wakavutwa mji
H3318 H1121 H1144 H7125 H5971 H5423 H4480

וְהֵחֵלּוּ לְהַכּוֹת כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְסִלּוֹת אֲשֶׁר אֶחָת בֵּית־אֵל וְאֶחָת בַּשָּׂדֶה שְׁלֹשִׁים אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל׃
na–wakaanza kupiga baadhi–ya–watu waliouawa kama–wakati baada–ya–wakati katika–njia–kuu ambazo moja Betheli na nyingine shambani kumi–thelathini watu katika–Israeli
H2490 H5221 H4480 H5971 H2491 H2491 H6471 H6471 H4546 H834 H259 H1008 H259 H7970 H376 H3478

Watu wa Benyamini wakaenda kupigana na watu, nao wakachukuliwa mbali na mji. Walianza kuua baadhi ya watu. Kulikuwa na watu thelathini wa Israeli ambao walikufa katika mashamba na barabara. Njia moja ilienda Betheli, na nyingine ikaenda Gibea.

32 וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן נִגָּפִים הֵם לְפָנֵינוּ מַבֶּלְעֲתוֹ כְּבָרִאשֹׁנָה

Na-wakasema wana wa-Benyamini Wameshindwa wao mbele-yetu kama-mwanzoni

H0559 H1144 H5062 H1992 H6440 H7223

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה וְנִתַּקְּעֻהוּ מִן הָעִיר מְסִלּוֹת אֶל קְוֵנְיָה׃

na-wana wa-Israeli wakasema Tukimbie na-tuwavute kutoka mji njia-kuu kwenye

H3478 H0559 H5127 H5423 H0413 H4546

Ndipo wana wa Benyamini wakasema, “Wameshindwa na wanatukimbia, kama hapo awali.” Lakini askari wa Israeli wakasema, “Hebu tukimbie na kuwavuta mbali na mji hadi barabarani.”

33 וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכוּ בְּבַעַל תָּמָר

Na-watu-wote watu wa-Israeli wakainuka kutoka-mahali-pao na-wakapanga Baal-Tamari

H3605 H0376 H3478 H6965 H4725 H5975 H1193

וְאֹרֵב יִשְׂרָאֵל מִמְּקֹמוֹ מִמַּעֲרֵה גָּבַע׃

na-waviziaji wa-Israeli kutoka-mahali-pao kutoka-uwazi wa-Geba

H0693 H3478 H4725 H4629 H1390

Watu wote wa Israeli waliondoka kutoka mahali pao na wakajipanga kwa vita huko Baal-Tamari. Basi askari wa Israeli waliokuwa wakijificha mahali pa siri walikimbia kutoka Maare-Geba.

34 וַיָּבֹאוּ מִנֶּגֶד לְגִבְעָה מִכֹּל אֶלֶף עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר

Na-wakaja kutoka-mbele ya-Gibea elfu-kumi elfu watu wateule kutoka-wote

H0935 H5048 H1390 H6235 H0505 H0376 H0977 H3605

מִיִּשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה כָּבְדָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי נִגְּעָת עֲלֵיהֶם רָעָה׃ פ ¶

wa-Israeli na-vita vilikuwa-vikali na-wao hawakujua kwamba inawagusa juu-yao msiba

H3478 H4421 H3513 H1992 H3808 H3045 H5060

Wakatoka juu ya Gibea watu kumi elfu waliochaguliwa kutoka Israeli yote, na vita vilikuwa kali, lakini Wabenjamini hawakujua kwamba msiba ulikuwa karibu nao.

35 וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת בִּנְיָמִן לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן

Na-akampiga Yahwe kile Benyamini mbele-ya Israeli na-wakaharibu wana wa-Israeli

H5062 H3068 H0853 H1144 H6440 H3478 H7843 H3478

בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ מִמָּאָה וַיִּמְאָה כָּל אֵלֶּה חֲרֵב׃

katika-Benyamini siku ile elfu-ishirini na-tano elfu watu na-mia wote hawa upanga

H1144 H3117 H1931 H6242 H2568 H505 H376 H3967 H3605 H428 H2719

שְׁלֹף wachomoa H8025

Bwana akamshinda Benyamini mbele ya Israeli. Siku hiyo, askari wa Israeli waliwauawa watu wa Benyamini 25, 100. Wote hawa waliokufa walikuwa wale waliokuwa wamejifunza kupigana na upanga.

36 וַיִּרְאוּ בְּנֵי בִנְיָמִן כִּי נִגְּפוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְבִנְיָמִן כִּי בָטְחוּ אֶל הָאֹרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶל גִּבְעָה׃

Na-wakaona wana wa-Benyamini kwamba wameshindwa na-wakawapa watu wa-Israeli kwa kwa-sababu waliamini katika waviziaji ambao waliwaweka nafasi Gibea

H7200 H1144 H3588 H5062 H5414 H376 H3478 H413 H982 H413 H693 H834 H7896 H4725 H1390

Basi askari wa Benyamini waliona wameshindwa. Wana wa Israeli walikuwa wametoa ardhi kwa Benyamini, kwa kuwa walikuwa wakihesabu watu waliowaweka katika nafasi zilizofichwa nje ya Gibea.

37 וְהָאֹרֵב הֵחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב
Na-waviziaji waliharakisha na-wakashambulia kwa Gibea na-wakaenea waviziaji
H0693 H0693 H6584 H0413 H1390 H4900 H0693

וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לְפִי־חָרֶב׃
na-wakapiga kile mji-wote kwa-makali ya-upanga
H5221 H0853 H3605 H6310 H2719

Ndipo watu waliokuwa wameficha wakainuka na haraka na wakamkimbia Gibea. Nao wakauawa kila mtu aliyeishi mjini kwa upanga wao.

38 וְהַמּוֹעֵד הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל בַּמְּזִמָּה עִם־הָאֹרֵב הֵחֵל הַנְּשִׂא
Na-ishara ilikuwa kwa-watu wa-Israeli kwa Nyingi kupandisha nguzo
H4150 H1961 H0376 H3478 H2027 H5927 H4864

לְהַעֲלוֹתָם מַשְׂאֵת הָעִיר׃ מִן־הֶעָשָׁן
ya-moshi kutoka mji
H6227 H1931

Ishara iliyopangwa kati ya askari wa Israeli na watu waliojificha kwa siri itakuwa wingu kubwa la moshi litatokea nje ya mji.

39 וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חֲלָלִים
Na-akageuka watu wa-Israeli vitani na-Benyamini wakaanza kupiga waliouawa
H2015 H0376 H3478 H4421 H1144 H2491 H5221 H2491

כְּשִׁלֹּשִׁים אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נִגּוֹף נִגּוּף בָּהֶם כַּמַּכָּה הָרִאשֹׁנָה׃
katika-watu wa-Israeli karibu-thelathini watu kwa-sababu walisema Hakika kushindwa wameshindwa kama-vita vya-kwanza
H0376 H3478 H7970 H0376 H3588 H0559 H0389 H5062 H5062 H4421 H7223

Ishara iliyopokuja askari wa Israeli wakageuka kutoka kwenye vita. Basi Benyamini wakaanza kushambulia na wakawaua watu wa Israeli thelathini, wakasema, “Hakika wanapigwa mbele yetu, kama katika vita vya kwanza.”

40 וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה עָלוֹת בְּעַמּוּד הָעָשָׁן מִן־הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן וַיִּפֶן
Na-nguzo ilianza kupanda mji kutoka ya-moshi nguzo wa-akageuka
H4864 H2491 H5927 H5982 H6227 H4480 H5892 H6437

בִּנְיָמִן וְהִנֵּה כָל־הָעִיר עֹלָה הַשָּׁמָיְמָה׃
Benyamini na-tazama mji-wote ilipanda mbinguni
H1144 H2009 H3632 H5927 H8064

אַחֲרָיו אַחֲרֵי נִגְּעָה וְהָרָעָה מָצְאָתְהוּ׃
nyuma-yake umewagusa na-msiba juu-yao
H5060 H7451

Lakini wakati nguzo ya moshi ilipoanza kuinuka nje ya mji, Wabenjamini waligeuka na kuona moshi ukitanda mbinguni kutoka mji mzima.

41 וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הָפַךְ בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חֲלָלִים
Na-watu wa-Israeli wakageuka vitani na-Benyamini wakaanza kupiga waliouawa
H0376 H3478 H2015 H4421 H1144 H2491 H5221 H2491

כִּי־רָאָה כִּי נָגְעָה אֲלֵיהֶם הָרָעָה׃
kwamba umewagusa juu-yao msiba
H3588 H5060 H5921 H7451

Ndipo watu wa Israeli wakawageuka. Wana wa Benyamini waliogopa, kwa sababu waliona kwamba maafa yaliwajia.

הִרְבִיקָתְהוּ	וְהַמִּלְחָמָה	הַמִּדְבָּר	דֶּרֶךְ	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	לִפְנֵי	וַיִּפְנוּ		42
viliwafuata	na–vita	ya–jangwani	njia	kwa	wa–Israeli	watu	mbele–ya	Na–wakageuka		
H1692	H4421		H1870	H0413	H3478	H0376	H6440	H6437		

בְּתוֹכוֹ׃	אוֹתוֹ	מַשְׁחִיתִים	מֵהֶעָרִים	וַאֲשֶׁר
kati–yake	wao	wakawaharibu	kutoka–miji	na–wale
H8432	H0853	H7843		

Basi wakakimbia kutoka kwa wana wa Israeli, kuelekea njia ya jangwani. Lakini vita viliwapata. Askari wa Israeli walitoka mijini na wakawaua pale waliposimama.

								43
עַד	הִדְרִיכֻהוּ	מְנוּחָה	הִרְדִּיפֻהוּ	בִּנְיָמִן	אֶת־	כִּתְּרוּ		
hadi	wakamkanyaga	bila–kupumzika	wakamfuatia	Benyamini	kile	Wakamzunguka		
H5704	H1869	H4496	H7291	H1144	H0853	H3803		

שֶׁמֶשׁ׃	מִמִּזְרַח־	הַגִּבְעָה	נֹכַח
jua	upande–wa–mashariki	Gibea	mbele–ya
H8121	H4217	H1390	H5227

Waliwalzungukia wana wa Benjamini na wakawafuata. Nao wakawakanyaga huko Noha, wakawaua mpaka upande wa mashariki wa Gibea.

							44
אֶת־	אִישׁ	אֶלֶף	עָשָׂר	שְׁמֹנָה־	מִבִּנְיָמִן	וַיִּפְּלוּ	
wote	watu	elfu	kumi–na–nane	elfu–kumi–na–nane	kutoka–Benyamini	Na–wakaanguka	
H0853	H0376	H0505	H6240	H8083	H1144	H5307	

חָיִל׃	אַנְשֵׁי־	אֵלֶּה	כָּל־	
wa–ushujaa	watu	—	hawa	
H2428	H0376	H0428	H3605	

Kutoka kabila la Benyamini, watu kumi na nane elfu walikufa, wote walikuwa wanaume waliojulikana katika vita.

									45
וַיְעַלְּלֻהוּ	הָרִמֹּון	סֶלַע	אֶל־	הַמִּדְבָּרָה	וַיָּנֻסוּ	וַיִּפְּנוּ			
na–wakaokota	wa–Rimoni	mwamba	kwa	jangwani	na–wakakimbia	Na–wakageuka			
		H5553	H0413		H5127	H6437			

גִּדְעֹם	עַד־	אַחֲרָיו	וַיַּדְבִּיקוּ	אִישׁ	אֲלָפִים	חֲמֵשֶׁת	בָּמְסִלּוֹת
Gidomu	hadi	nyuma–yao	na–wakawafuata	watu	elfu	elfu–tano	katika–njia–kuu
H1440	H5704		H1692	H0376	H0505	H2568	H4546

אִישׁ׃	אַלְפִים	מִמָּנּוּ	וַיַּכּוּ
watu	elfu–mbili	kutoka–kwao	na–wakapiga
H0376	H0505		H5221

Wakageuka na kukimbia kuelekea jangwani hadi mwamba wa Rimoni. Waisraeli waliuawa zaidi ya elfu tano kati yao barabarani. Waliendelea kuwafuata, wakifuata kwa njia kuu kwenda Gidomu, na huko waliuawa elfu mbili zaidi.

									46
אִישׁ	אֶלֶף	וַחֲמִשָּׁה	עֶשְׂרִים	מִבִּנְיָמִן	הַנֹּפְלִים	כָּל־	וַיִּהְיוּ		
watu	elfu	na–tano	elfu–ishirini	kutoka–Benyamini	walioanguka	wote	Na–wakawa		
H0376	H0505	H2568	H6242	H1144	H5307	H3605	H1961		

חָיִל׃	אַנְשֵׁי־	אֵלֶּה	כָּל־	אֶת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	חֶרֶב	שָׁלַף
wa–ushujaa	watu	—	hawa	wote	ile	siku	upanga	wachomoa
H2428	H0376	H0428	H3605	H0853	H1931	H3117	H2719	H8025

Askari wote wa Benyamini walioshuka siku hiyo walikuwa watu ishirini na tano waliokuwa wamejifunza kupigana kwa upanga; wote walikuwa wanajulikana katika vita.

אִישׁ	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	הָרִמּוֹן	סֶלַע	אֶל־	הַמִּדְבָּרָה	וַיָּנֻסוּ	וַיִּפָּנוּ	47
watu	mia	mia–sita	wa–Rimoni	mwamba	kwa	jangwani	na–wakakimbia	Na–wakageuka	
H0376	H3967	H8337		H5553	H0413		H5127	H6437	

חֳדָשִׁים׃	אַרְבָּעָה	רִמּוֹן	בְּסֶלַע	וַיָּשָׁבוּ
miezi	miezi–minne	Rimoni	katika–mwamba	na–wakakaa
H2320	H0702		H5553	H3427

Lakini watu mia sita wakageuka na kukimbilia jangwani, kuelekea mwamba wa Rimoni. Wakakaa katika mwamba wa Rimoni kwa muda wa miezi minne.

לְפִי־	וַיַּכּוּם	בִנְיָמִן	בְּנֵי	אֶל־	שָׁבוּ	יִשְׂרָאֵל	וְאִישׁ		48
kwa–makali	na–wakawapiga	wa–Benyamini	wana	kwa	walirudi	wa–Israeli	Na–watu		
H6310	H5221	H1144		H0413	H7725	H3478	H0376		

כָּל־	גַּם	הַנִּמְצָא	כָּל־	עַד	בְּהֵמָה	עַד־	מְתֹם	מֵעִיר	חֶרֶב
miji–yote	pia	kilichopatikana	kila–kitu	hadi	mifugo	hadi	watu	kutoka–mji	ya–upanga
H3605	H1571	H4672	H3605	H5704	H0929	H5704	H4974		H2719

¶	kwa–moto	wakateketeza	iliyopatikana	miji
פ	H0784	H7971	H4672	

Askari wa Israeli waliwarudia watu wa Benyamini na wakawashinda na kuwaua-mji mzima, ng'ombe, na kila kitu walichopata. Pia walichoma moto kila mji katika njia yao.

Chapter 21

לֹא־	מִמֶּנּוּ	אִישׁ	לֵאמֹר	בַּמִּצְפָּה	נִשְׁבָּע	יִשְׂרָאֵל	וְאִישׁ		1
hatatoa	kutoka–kwetu	Mtu	wakisema	Mizpa	walikuwa–wameapa	wa–Israeli	Na–watu		
H3808		H0376	H0559	H4709	H7650	H3478	H0376		

לְאִשָּׁה׃	לְבִנְיָמִן	בִּתּוֹ	יִתֵּן	
kuwa–mke	kwa–Benyamini	binti–yake	kutoa	
H0802	H1144	H1323	H5414	

Sasa watu wa Israeli walikuwa wameahidi huko Mispa, “Hakuna hata mmoja wetu atakayempa binti yake kuolewa na Mbenyamini.”

הָאֱלֹהִים	לִפְנֵי	הָעֶרֶב	עַד־	שָׁם	וַיֵּשְׁבוּ	בֵּית־אֵל	הָעָם	וַיָּבֹא	2
Mungu	mbele–ya	jioni	hadi	huko	na–wakaketi	Betheli	watu	Na–wakafika	
H0430	H6440	H6153	H5704	H8033	H3427	H1008		H0935	

גָּדוֹל׃	בָּכִי	וַיִּבְכּוּ	קוֹלָם	וַיִּשְׂאוּ
kikubwa	kilio	na–wakalia	sauti–zao	na–wakainua
	H1065	H1058		H5375

Ndipo watu wakaenda Betheli, wakakaa huko mbele ya Mungu hata jioni; wakalia kwa sauti kubwa.

בְּיִשְׂרָאֵל	זֹאת	הָיְתָה	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	לָמָּה	וַיֹּאמְרוּ		3
katika–Israeli	hili	limetokea	wa–Israeli	Mungu	Ee–Yahwe	Kwa–nini	Na–wakasema		
H3478	H2063	H1961	H3478	H0430	H3068	H4100	H0559		

אֶחָד׃	שֵׁבֶט	מִיִּשְׂרָאֵל	הַיּוֹם	לְהִפָּקֵד
moja	kabila	kutoka–Israeli	leo	kukosekana
H0259	H7626	H3478	H3117	

Walipiga kelele, “Kwa nini, Bwana, Mungu wa Israeli, amefanya jambo hili kwa Waisraeli, kwamba moja ya makabila yetu linapotea leo?”

מִזְבֵּחַ	שָׁם	וַיִּבְנוּ־	הָעָם	וַיַּשְׁכִּימוּ	מָמָּחֳרָת	וַיְהִי	4
madhabahu	huko	na–wakajenga	watu	na–wakaaamka–mapema	kesho–yake	Na–ikawa	
H4196	H8033	H1129		H7925	H4283	H1961	

פ	וּשְׁלָמִים׃	עֹלוֹת	וַיַּעֲלוּ	
¶	na–sadaka–za–amani	sadaka–za–kuteketezwa	na–wakatoa	
	H8002		H5927	

Siku iliyofuata watu waliamka mapema na wakajenga madhabahu huko na kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani.

בַּקָּהָל	עָלָה	לֹא־	אֲשֶׁר	מִי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיֹּאמְרוּ	5
katika–kusanyiko	—	hakupanda	ambaye	Ni–nani	wa–Israeli	wana	Na–wakasema	
H6951	H5927	H3808		H4310	H3478		H0559	

הַגְּדוֹלָה	הַשְּׁבוּעָה	כִּי	יְהוָה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִכָּל־
kikubwa	kiapo	kwa–sababu	Yahwe	kwa	ya–Israeli	makabila	kutoka–makabila–yote
	H7621		H3068	H0413	H3478	H7626	H3605

יוּמָת׃	מוֹת	לֵאמֹר	הַמִּצְפָּה	יְהוָה	אֶל־	עָלָה	לֹא־	לַאֲשֶׁר	הָיְתָה
atauawa	kufa	kusema	Mizpa	Yahwe	kwa	—	ambaye–hakupanda	kwa–yule	kilikuwa
H4191	H4191	H0559	H4709	H3068	H0413	H5927	H3808		H1961

Watu wa Israeli wakasema, “Ni nani kati ya kabila zote za Israeli hawakuja katika mkutano wa Bwana?” Kwa kuwa walikuwa wamefanya ahadi muhimu juu ya mtu yeyote ambaye hakuja kwa Bwana huko Mispa. Wakasema, “Hakika yeye atauawa.”

וַיֹּאמְרוּ	אָחֵיו	בִּנְיָמִן	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיִּנָּחֲמוּ	6
na–wakasema	ndugu–yao	Benyamini	kwa–ajili–ya	wa–Israeli	wana	Na–wakasikitika	
H0559	H0251	H1144	H0413	H3478		H5162	

מִיִּשְׂרָאֵל׃	אֶחָד	שֵׁבֶט	הַיּוֹם	נִגְדַּע	
kutoka–Israeli	moja	kabila	leo	Limekatwa	
H3478	H0259	H7626	H3117	H1438	

Watu wa Israeli walikuwa na huruma kwa ndugu yao Benyamini. Wakasema, “Leo hii kabila moja limekatiliwa mbali kutoka Israeli.

תֵּת־	לִבְלְתָּי	בַּיהוָה	נִשְׁבַּעְנוּ	וְאַנַחְנוּ	לְנָשִׁים	לַנּוֹתָרִים	לָהֶם	נַעֲשָׂה	מַה־	7
kutoa	kutotoa	kwa–Yahwe	tumeapa	na–sisi	kwa–wake	waliobaki	kwao	tutafanya	Nini	
H5414	H1115	H3068	H7650	H0587	H0802	H3498			H4100	

לְנָשִׁים׃	מִבְּנוֹתֵינוּ	לָהֶם	
kuwa–wake	kutoka–binti–zetu	kwao	
H0802	H1323		

Ni nani atakayewapa wale walioachwa wake, kwa kuwa tumeahidi kwa Bwana kwamba hatuwezi kuwaruhusu yeyote kati yao aoe binti zetu?”

אֶל־	עָלָה	לֹא־	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	מִשִּׁבְטֵי	אֶחָד	מִי	וַיֹּאמְרוּ	8
kwa	—	hakupanda	ambaye	ya–Israeli	kutoka–makabila	mmoja	Ni–nani	Na–wakasema	
H0413	H5927	H3808		H3478	H7626	H0259	H4310	H0559	

גִּלְעָד	מִיָּבֵישׁ	הַמַּחֲנֶה	אֶל־	אִישׁ	בָּא־	לֹא	וְתִנֶּה	הַמִּצְפָּה	יְהוָה
Gileadi	kutoka–Yabeshi	kambi	kwenye	mtu	—	hakuja	na–tazama	Mizpa	Yahwe
H1568	H3003	H4264	H0413	H0376	H0935	H3808	H2009	H4709	H3068

הַקָּהָל׃	אֶל־	
kusanyiko	kwenye	
H6951	H0413	

Wakasema, “Ni nani kati ya kabila za Israeli hawakuja kwa Bwana huko Mispa? Ilionekana kuwa hakuna mtu aliyekuja kwenye mkusanyiko kutoka Jabeshi-Gileadi.

יָבֵשׁ	מִיּוֹשְׁבֵי	אִישׁ	שָׁם	אֵין־	וְהִנָּה	הָעָם	וַיִּתְפָּקֵד
wa–Yabeshi	kutoka–wakaazi	mtu	huko	hakukuwa–na	na–tazama	watu	Na–wakahesabiwa
H3003	H3427	H0376	H8033	H0369	H2009		

9

גִּלְעָֽד׃
Gileadi
H1568

Kwa maana watu walipokuwa wamepangwa kwa utaratibu, tazama, hakuna hata mmoja wa wenyeji wa Yabeshi Gileadi.

מִבְּנֵי	אִישׁ	אֶלֶף	עָשָׂר	שְׁנֵים־	הָעֲדָה	שָׁם	וַיִּשְׁלְחוּ־
kutoka–wana	watu	elfu	kumi–na–mbili	elfu–kumi–na–mbili	jumuiya	huko	Na–ikatuma
	H0376	H0505	H6240	H8147	H5712	H8033	H7971

10

יוֹשְׁבֵי	אֶת־	וְהִכִּיתֶם	לְכוּ֙	לֵאמֹר	אוֹתָם	וַיְצַוּוּ	הֶחָיִל
wakaazi	wale	na–mwapige	Nendeni	wakisema	wao	na–wakawaamuru	wa–ushujaa
H3427	H0853	H5221	H3212	H0559	H0853	H6680	H2428

וְהַטָּף׃	וְהַנָּשִׁים	חֶרֶב	לְפִי־	גִּלְעָד֙	יָבֵשׁ
na–watoto	na–wanawake	ya–upanga	kwa–makali	Gileadi	wa–Yabeshi
H2945	H0802	H2719	H6310	H1568	H3003

Mkutano huo uliwatuma watu kumi na wawili wa watu wao wenye ujasiri kwa maagizo ya kwenda Jabeshi-gileadi na kuwaangamiza, na kuwaua, hata wanawake na watoto.

מִשְׁכַּב־	יֹדַעַת	אִשָּׁה	וְכָל־	זָכָר	כָּל־	תַּעֲשׂוּ	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	וְזֶה
kulala	anayejua	mwanamke	na–kila	mwanaume	kila	mtafanya	ambalo	jambo	Na–hili
H4904	H3045	H0802	H3605	H2145	H3605			H1697	H2088

11

תַּחֲרִימוּ׃	זָכָר
mtawaangamiza	na–mwanaume
	H2145

“Fanya hivi unapaswa kuua kila mume na kila mwanamke aliyelala na mwanaume.”

בְּתוּלָה	נַעֲרָה	מֵאוֹת֙	אַרְבַּע	גִּלְעָד֙	יָבֵישׁ	וּמִיּוֹשְׁבֵי	וַיִּמְצְאוּ֙
mabikira	wasichana	mia	mia–nne	Gileadi	wa–Yabeshi	kutoka–wakaazi	Na–wakapata
H1330	H5291	H3967	H0702	H1568	H3003	H3427	H4672

12

אוֹתָם	וַיָּבִיאוּ	זָכָר	לְמִשְׁכַּב	אִישׁ	יְדָעָה	לֹא־	אֲשֶׁר
wao	na–wakawaleta	na–mwanaume	kwa–kulala	mwanaume	—	hawakumjua	ambao
H0853	H0935	H2145	H4904	H0376	H3045	H3808	

ס	כְּנָעַן׃	בְּאֶרֶץ	אֲשֶׁר	שִׁלֹה֙	הַמַּחֲנֶה֙	אֶל־
¶	ya–Kanaani	iko–katika–nchi	ambayo	Shilo	kambi	kwenye
		H0776		H7887	H4264	H0413

Watu wale walikuta watu kati ya hao waliokaa Yabeshi-gileadi, wanawake mia nne ambao hawakulala na mwanaume, wakawapeleka kwenye kambi huko Shilo, huko Kanaani.

בִּנְיָמִן	בְּנֵי	אֶל־	וַיְדַבְּרוּ֙	הָעֲדָה֙	כָּל־	וַיִּשְׁלְחוּ֙
wa–Benyamini	wana	kwa	na–wakawaambia	jumuiya	jumuiya–yote	Na–wakatuma
H1144		H0413	H1696	H5712	H3605	H7971

13

שָׁלוֹם׃	לָהֶם	וַיִּקְרְאוּ֙	רִמּ֔וֹן	בְּסֶלַע	אֲשֶׁר
amani	kwao	na–wakatangaza	Rimoni	katika–mwamba	waliokuwa
H7965		H7121		H5553	

Mkutano wote ukatuma ujumbe na kuwaambia watu wa Benyamini waliokuwa kwenye mwamba wa Rimoni kwamba walikuwa wanawapa amani.

אֲשֶׁר	הַנָּשִׁים	לָהֶם׀	וַיִּתְּנוּ	הַהִיא	בָּעֵת	בִּנְיָמִן׀	וַיָּשָׁב		14
ambao	wanawake	wao	na-wakawapa	ule	wakati	Benyamini	Na-akarudi		
	H0802		H5414	H1931	H6256	H1144	H7725		

כֵּן׃	לָהֶם	מָצְאוּ	וְלֹא־	גִּלְעָד	יָבֵשׁ	מִנְּשֵׁי	חַיּוּ׃	
wote	kwao	—	na-hawakupata	Gileadi	wa-Yabeshi	kutoka-wanawake	waliwaacha-hai	
		H4672	H3808	H1568	H3003	H0802	H2421	

Wabenyamini walirudi wakati huo na walipewa wanawake wa Yabeshi Gileadi, lakini hapakuwa na wanawake wa kutosha kwa wote.

בְּשִׁבְטֵי	פֶּרֶץ	יְהוָה	עָשָׂה	כִּי־	לְבִנְיָמִן	נִחָם	וְהָעָם	15
katika-makabila	pengo	Yahwe	alifanya	kwa-sababu	kwa-Benyamini	wakasikitika	Na-watu	
H7626	H6556	H3068			H1144	H5162		

יִשְׂרָאֵל׃	
ya-Israeli	
H3478	

Watu waliomboleza kwa kile kilichotokea Benyamini, kwa kuwa Bwana alifanya mgawanyiko kati ya makabila ya Israeli.

כִּי־	לְנָשִׁים	לַנּוֹתָרִים	נַעֲשֶׂה	מַה־	הָעֵדָה	זִקְנֵי	וַיֹּאמְרוּ	16
kwa-sababu	kwa-wake	kwa-waliobaki	tutafanya	Nini	wa-jumuiya	wazee	Na-wakasema	
	H0802	H3498		H4100	H5712	H2205	H0559	

אִשָּׁה׃	מִבִּנְיָמִן	נִשְׁמְדָה
wanawake	kutoka-Benyamini	wameangamizwa
H0802	H1144	H8045

Kisha wakuu wa mkutano wakasema, “Tutafanyaje ili Wabenyamini wapate wake, kwa kuwa wanawake wa Benyamini wameuawa?”

שֵׁבֶט	יִמָּחֶה	וְלֹא־	לְבִנְיָמִן	פְּלֵיטָה	יְרֵשֶׁת	וַיֹּאמְרוּ		17
kabila	—	na-lisifutwe	kwa-Benyamini	wa-waliookoka	Urithi	Na-wakasema		
H7626		H3808	H1144	H6413	H3425	H0559		

מִיִּשְׂרָאֵל׃	
kutoka-Israeli	
H3478	

Wakasema, 'Lazima kuwe na urithi kwa Wabenyamini waliosalia, ili kabila lisiharibiwe kutoka Israeli.

נִשְׁבָּעוּ	כִּי־	מִבְּנוֹתֵינוּ	נָשִׁים	לָהֶם	לָתֵת־	נוּכַל	לֹא	וַאֲנַחְנוּ	18
wameapa	kwa-sababu	kutoka-binti-zetu	wake	wao	kuwapa	—	hatuwezi	Na-sisi	
H7650		H1323	H0802		H5414	H3201	H3808	H0587	

ס	לְבִנְיָמִן׃	אִשָּׁה	נֹתֵן	אֲשֶׁר־	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל׀	בְּנֵי־
¶	kwa-Benyamini	mke	yule-anayetoa	Amelaaniwa	wakisema	wa-Israeli	wana
	H1144	H0802	H5414	H0779	H0559	H3478	

Hatuwezi kuwapa wake kutoka kwa binti zetu, kwa kuwa wana wa Israeli walikuwa wametoa ahadi, 'Na alaaniwe mtu atakayempa Benyamini mke.'”

19 וַיֹּאמְרוּ֙ הִנֵּה֙ חַג־ יְהוָ֔ה בְּשִׁלֹ֖ו מִיָּמִ֣ים ׀ מִיָּמִ֑ים הֲדִי־סִקוּ֙ אֲשֶׁ֣ר מִצִּפְוֹנָ֔ה

Na–wakasema Tazama sikukuu ya–Yahwe Shilo kutoka–siku hadi–siku ambayo kaskazini

לְבֵֽית־אֵ֗ל מִזְרָחָ֤ה הַשֶּׁ֙מֶשׁ֙ לִמְסִלָּ֔ה הָעֹלָ֖ה מִבֵּ֣ית־אֵ֑ל שְׁכֶ֣מָה וּמִנֶּ֔גֶב

ya–Betheli mashariki jua njia–kuu inayopanda kutoka–Betheli Shekemu na kusini

לִלְבֹונָֽה׃

ya–Lebona

Wakasema, “Mnajua kuwa kuna sikukuu kwa Bwana kila mwaka huko Shilo (ambayo ni kaskazini ya Betheli, mashariki ya barabara inayopanda kutoka Betheli hadi Shekemu, na kusini mwa Lebona).

20 וַיְצַוּ֣וּ)וַיְצַוּ֣וּ(בְנֵ֣י בִנְיָמִ֔ן לֵאמֹ֖ר לְכ֣וּ וְאָרַ֑בְתֶּם

na–mvizie Nendeni wakisema wa–Benyamini wana wale (na–wakaamuru) [na–wakaamuru]

בַּכְּרָמִֽים׃

mashambani–ya–mizabibu

Wakawaagiza wana wa Benyamini, wakisema, “Nendeni, mjifiche kwa siri, na kusubiri katika mashamba ya mizabibu.

21 וּרְאִיתֶ֗ם וְהִנֵּה֙ אִם־ יֵצְא֣וּ בְנ֣וֹת שִׁילֹ֔ו לָח֥וּל בַּמְּחֹלֹ֖ות

Na–mtaona na–tazama ikiwa watatoka binti za–Shilo kucheza katika–ngoma

וַיִּצְאָתֶ֣ם מִן־ הַכְּרָמִ֔ים וַחֲטַפְתֶּ֥ם לָכֶ֖ם אִ֣ישׁ אִשְׁתֹּ֑ו

na–mtatoka kutoka mashamba–ya–mizabibu na–mtawanyakua nyinyi kila–mtu mke–wake

וְהָלַכְתֶּ֖ם אֶ֣רֶץ בִּנְיָמִֽן׃

na–mtaenda nchi ya–Benyamini

Tazama wakati ambapo wasichana kutoka Shilo watatoka kucheza, Tokeni nje ya mizabibu na kila mmoja wenu anapaswa kunyakua mke kutoka kwa wasichana wa Shilo, kisha kurudi kwenye nchi ya Benyamini.

22 וְהָיָ֗ה כִּֽי־ יָבֹ֤אוּ אֲבוֹתָם֙ אֹ֣ו אֲחֵיהֶ֔ם לָרֹ֖וב ׀ לָרִ֣יב)וְלָרִ֣יב(אֵלֵ֑ינוּ

Na–itakuwa wakati watakuja baba–zao au ndugu–zao [kulalamika] (kulalamika) kwetu

וְאָמַרְנוּ֩ אֲלֵהֶ֨ם חָנְנ֜וּנוּ אֹותָ֗ם כִּ֣י לֹא֩ לָקַ֨חְנוּ֙ אִ֣ישׁ בַּמִּלְחָמָ֔ה כִּ֣י אַתֶּ֔ם לֹ֥א נְתַתֶּ֖ם לָהֶ֑ם כָּעֵ֥ת תֶּאְשָּֽׁמוּ׃ ס ¶

na–tutawaambia Tuhurumieni wao kwa–sababu hatukuchukua — kila–mtu vitani mke–wake wao wakati–huu mliwapa nyinyi si–nyinyi kwa–sababu mngekuwa–na–hatia

Wakati baba zao au ndugu zao watakapokuja kutupinga, tutawaambia, 'Tupeni neema! Waache wabaki kwa sababu hatukupata wake kwa kila mtu wakati wa vita. Na ninyi hamna hatia juu ya ahadi, kwa sababu hamkuwapa wao binti zenu.'”

23 וַיַּעֲשׂוּ־ Na–wakafanya
כֵן hivyo
בְּנֵי wana
בִנְיָמִן wa–Benyamini H1144
וַיִּשָּׂאוּ na–wakachukua H5375
נָשִׁים wake H0802
לְמִסְפָּרָם kulingana–na–hesabu–yao H4557

אֶל־ kwenye H0413
וַיָּשׁוּבוּ na–wakarudi H7725
וַיֵּלְכוּ na–wakaenda H3212
וַיֶּחֱזְקוּ waliwanyakua H1497
אֲשֶׁר ambao
הַמְּחֹלְלוֹת wanawake–waliocheza
מִן־ kutoka
בָּהֶם׃ ndani–yake
וַיֵּשְׁבוּ na–wakakaa H3427
הֶעָרִים miji
אֶת־ ile H0853
וַיִּבְנוּ na–wakajenga H1129
נַחֲלָתָם urithi–wao H5159

Watu wa Benyamini walifanya hivyo. Walichukua idadi ya wake waliowahitaji kutoka kwa wasichana waliokuwa wakicheza, nao wakawachukua ili wawe wake zao. Wakaenda na kurudi mahali pa urithi wao; wakajenga tena miji, na wakaishi ndani yao.

24 וַיִּתְהַלְּכוּ Na–wakatawanyika H1980
מִשָּׁם kutoka–huko H8033
בְּנֵי־ wana
יִשְׂרָאֵל wa–Israeli H3478
בָּעֵת wakati H6256
הַהִיא ule H1931
אִישׁ kila–mtu H0376
לְשִׁבְטוֹ kwa–kabila–lake H7626

וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ na–ukoo–wake H4940
וַיֵּצְאוּ na–wakaenda H3318
מִשָּׁם kutoka–huko H8033
אִישׁ kila–mtu H0376
לְנַחֲלָתוֹ׃ kwenye–urithi–wake H5159

Kisha watu wa Israeli wakatoka mahali hapo na kwenda nyumbani, kila mmoja kwa kabila lake na ukoo, na kila mmoja kwa urithi wake mwenyewe.

25 בַּיָּמִים Katika–siku H3117
הָהֵם zile H1992
מֶלֶךְ mfalme H4428
בְּיִשְׂרָאֵל katika–Israeli H3478
אִישׁ kila–mtu H0376
הַיָּשָׁר kilicho–sawa H3477
בְּעֵינָיו machoni–pake
אֵין hakukuwa–na H0369
יַעֲשֶׂה׃ alifanya

Siku hizo hapakuwa na mfalme huko Israeli. Kila mtu alifanya yaliyo sawa machoni pake mwenyewe.

Ruth

Chapter 1

וַיֵּ֣לֶךְ	בָּאָ֗רֶץ	רָעָב֙	וַיְהִ֣י	הַשֹּׁפְטִ֔ים	שְׁפֹ֖ט	בִּימֵ֣י	וַיְהִ֣י			1
na–akaenda	katika–nchi	njaa	na–ikawa	waamuzi	kuhukumu	katika–siku–za	na–ikawa			
H3212	H0776	H7458	H1961	H8199	H8199	H3117	H1961			
הַה֑וּא	מוֹאָ֔ב	בִּשְׁדֵ֣י	לָג֔וּר	יְהוּדָ֔ה	לֶ֖חֶם־בֵּ֣ית	אִ֤ישׁ				
yeye	Moabu	katika–mashamba–ya	kukaa–kama–mgeni	Yuda	kutoka–Bethlehemu	mtu				
H1931	H4124			H3063	H1035	H0376				
בָּנָֽיו׃	וּשְׁנֵ֣י	וְאִשְׁתּ֖וֹ								
wake	na–wana–wawili	na–mke–wake								
	H8147	H0802								

Ilitokea katika siku za utawala wa majaji kuwa kulikuwa na njaa katika nchi, na mtu mmoja wa Bethelehemu ya Yuda alikwenda katika nchi ya Moabu pamoja na mke wake na watoto wake walili wa kiume.

וּבָנָ֑יו	שְׁנֵי־	וְשֵׁ֣ם	נָעֳמִ֔י	אִשְׁתּ֖וֹ	וְשֵׁם֙	אֱלִימֶ֣לֶךְ	הָאִ֔ישׁ	וְשֵׁ֥ם		2
wake	la–wana–wawili	na–jina	Naomi	la–mke–wake	na–jina	Elimeleki	la–mtu–huyo	na–jina		
	H8147	H8034	H5281	H0802	H8034	H0458	H0376	H8034		
מוֹאָ֖ב	שְׂדֵי־	וַיָּבֹ֣אוּ	יְהוּדָ֔ה	לֶ֖חֶם־בֵּ֣ית	אֶפְרָתִ֤ים	וְכִלְיוֹן֙	מַחְלוֹן֙			
Moabu	mashamba–ya	na–wakafika	Yuda	kutoka–Bethlehemu	Waefrati	na–Kilioni	Mahloni			
H4124		H0935	H3063	H1035	H0673	H3630	H4248			
שָׁ֑ם	וַיִּֽהְיוּ־									
huko	na–wakakaa									
H8033	H1961									

Jina la mtu huyo lilikuwa Elimeleki, na jina la mke wake lilikuwa Naomi. Majina ya watoto wake wawili wa kiume waliitwa Mahiloni na Kileoni, ambao walikuwa Waefraimu wa Betherehemu ya Yuda. Waliwasili katika nchi ya Moabu na kuishi hapo.

בָּנֶ֖יהָ׃	וּשְׁנֵ֣י	הִ֔יא	וַתִּשָּׁאֵ֥ר	נָעֳמִ֖י	אִ֣ישׁ	אֱלִימֶ֑לֶךְ	וַתָּ֥מָת			3
wake	na–wana–wawili	yeye	na–akabaki	Naomi	mume–wa	Elimeleki	na–akafa			
	H8147	H1931	H7604	H5281	H0376	H0458	H4191			

Ndipo Elimeleki, mume wa Naomi, alikufa, na Naomi aliachwa na watoto wake wa kiume wawili.

רֽוּת	הַשֵּׁנִ֔ית	וְשֵׁ֣ם	עָרְפָּ֔ה	הָאַחַ֖ת	שֵׁ֣ם	מוֹאֲבִיּ֑וֹת	נָשִׂ֣ים	לָהֶ֗ם	וַיִּשְׂאוּ֙	4
Ruthi	la–wa–pili	na–jina	Orpa	la–mmoja	jina	Wamoabu	wake	wenyewe	na–wakaoa	
H7327	H8145	H8034	H6204	H0259	H8034	H4125	H0802		H5375	
שָׁנִֽים׃	כְּעֶ֥שֶׂר		שָׁ֖ם	וַיֵּ֥שְׁבוּ						
miaka	kama–miaka–kumi		huko	na–wakakaa						
	H6235		H8033	H3427						

Watoto hawa walioa wanawake wa Moabu; jina la mmoja lilikuwa Oripa, na jina la mwingine lilikuwa Ruth. waliishi huko kwa takribani miaka kumi.

5

הָאִשָּׁה	וַתִּשָּׂאֵר׀	וְכִלְיֹן	מַחְלֹן	שְׁנֵיהֶם	גַּם־	וַיָּמוּתוּ	
mwanamke–huyo	na–akabaki	na–Kilioni	Mahloni	wote–wawili	pia	na–wakafa	
H0802	H7604	H3630	H4248	H8147	H1571	H4191	

וּמֵאִישָׁהּ׃	יְלָדֶיהָ	מִשְּׁנֵי	
na–bila–mume–wake	wake	bila–wana–wawili	
H0376	H3206	H8147	

Kisha wote Mahiloni na Kileoni walikufa, na kumuacha Naomi bila mme wake na bila watoto wake wawili.

6

כִּי	מוֹאָב	מִשְּׂדֵי	וַתָּשָׁב	וְכַלֹּתֶיהָ	הִיא׀	וַתָּקָם		
kwa–sababu	Moabu	kutoka–mashamba–ya	na–akarudi	na–wakwe–zake	yeye	na–akasimama		
	H4124		H7725	H3618	H1931			

לָתֵת	עַמּוֹ	אֶת־	יְהוָה׀	פָּקַד	כִּי־	מוֹאָב	בִּשְׂדֵה	שָׁמְעָה׀
kuwapa	watu–wake	–	Yahwe	aliwatembelea	kwamba	Moabu	katika–shamba–la	alisikia
H5414		H0853	H3068			H4124		H8085

לָהֶם׃	לָחֶם
wao	chakula
	H3899

Ndipo Naomi aliamua kuondoka Moabu pamoja na wake wa watoto wake na kurudi Yuda kwa sababu alikuwa amesikia katika mkoa wa Moabu kuwa Yahweh amewasaidia watu wake katika uhitaji na amewapa chakula.

7

כַּלֹּתֶיהָ	וּשְׁתֵּי	שָׁמְעָה	הָיְתָה־	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם׀	מִן־	וַתֵּצֵא	
zake	na–wakwe–wawili	huko	alikuwa	ambapo	mahali–hapo	kutoka	na–akatoka	
H3618	H8147	H8033	H1961		H4725		H3318	

יְהוּדָה׃	אֶרֶץ	אֶל־	לָשׁוּב	בַּדֶּרֶךְ	וַתֵּלַכְנָה	עִמָּהּ
Yuda	nchi–ya	kwenda	kurudi	katika–njia	na–wakaenda	pamoja–naye
H3063	H0776	H0413	H7725	H1870	H3212	

Hivyo aliondoka sehemu aliyokuwa pamoja na wake wa watoto wake wawili, walitelemka njia kurudi kwenye nchi ya Yuda.

8

לְבֵית	אִשָּׁה	שְׁבֶנָה	לֵכְנָה	כַּלֹּתֶיהָ	לִשְׁתֵּי	נָעֳמִי׀	וַתֹּאמֶר	
kwenye–nyumba–ya	kila–mtu	rudini	nendeni	zake	kwa–wakwe–wawili	Naomi	na–akasema	
	H0802	H7725	H3212	H3618	H8147	H5281	H0559	

הַמֵּתִים	עִם־	עֲשִׂיתֶם	כַּאֲשֶׁר	חֶסֶד	עִמָּכֶם׀	יְהוָה	)יַעַשׂ(	]יעשה[	אִמָּהּ
wafu	na	fanya	kama–mlivyo	fadhili	kwenu	Yahwe	afanye	[atende]	mama–yake
H4191						H3068			H0517

וְעִמָּדִי׃
na–kwangu

Naomi aliwaambia wake wa watoto wake, “Nendeni, mrudi, kila mmoja wenu, kwenye nyumba ya mama yake. na Mungu aonyeshe wema juu yenu, kama mlivyo onyesha wema kwao waliokufa na kwangu.

9

אִישָׁהּ	בֵּית	אִשָּׁה	מְנוּחָה	וּמְצָאן	לָכֶם	יְהוָה׀	יִתֵּן	
mume–wake	katika–nyumba–ya	kila–mtu	pumziko	na–mpate	ninyi	Yahwe	awape	
H0376		H0802	H4496	H4672		H3068	H5414	

וַתִּבְכֶּינָה׃	קוֹלָן	וַתִּשָּׂאנָה	לָהֶן	וַתִּשַּׁק
na–wakalia	sauti–zao	na–wakainua	wao	na–akawabusu
H1058		H5375		

Mungu awajalie ninyi kupata pumziko, kila mmoja wenu katika nyumba ya mme mwingine.” Kisha akawabusu, na wakapaza sauti zao na kulia.

10	וַתֹּאמַרְנָה־	לָּהּ	כִּי־	אִתָּךְ	נָשׁוּב	לְעַמֵּךְ׃	
	na–wakasema	kwake	kwamba	pamoja–nawe	tutarudi	kwa–watu–wako	
	H0559			H0854	H7725		

Wakamwambia, “Hapana! tutarudi pamoja na wewe kwa watu wako.”

11	וַתֹּאמֶר	נָעֳמִי	שֹׁבְנָה	בְּנֹתַי	לָמָּה	תֵלַכְנָה	עִמִּי	הַעוֹד־	לִי	בָנִים
	na–akasema	Naomi	rudini	binti–zangu	kwa–nini	mnakwenda	nami	je–bado	nina	wana
	H0559	H5281	H7725	H1323	H4100	H3212		H5750		

לַאֲנָשִׁים׃	לָכֶם	וְהָיוּ	בְּמֵעַי	
kama–waume	kwenu	na–wawe	tumboni–mwangu	
H0376		H1961	H4578	

Lakini Naomi alisema, “Rudini, wanangu! Kwa nini mtakwenda na mimi? Kwani bado nina watoto katika tumbo langu kwa ajili yenu, ili kwamba waje wawe waume zenu?

12	כִּי	לְאִישׁ	מִהְיוֹת	זָקַנְתִּי	כִּי	לָכֶן	בְּנֹתַי	שֹׁבְנָה
	hata–kama	ya–mume	kuwa	nimezeeka	kwa–sababu	nendeni	binti–zangu	rudini
		H0376	H1961	H2204		H3212	H1323	H7725

וְגַם	לְאִישׁ	הַלַּיְלָה	הָיִיתִי	גַּם	תִּקְוָה	לִי	יֶשׁ־	אָמַרְתִּי
na–hata	ya–mume	usiku–huu	ningekuwa	hata	tumaini	kwangu	kuna	ningesema
H1571	H0376	H3915	H1961	H1571			H3426	H0559

בָּנִים׃	יָלַדְתִּי
wana	ningelizaa
	H3205

Rudini, wanangu, nendeni katika njia zenu wenyewe, kwa kuwa mimi ni mzee sana kuwa na mme. Kama nikisema, 'Natumaini nipate mume usiku huu,' na kisha kuzaa watoto wakiume, kwa hiyo mnaweza kusubiri mpaka wakue?

13	לִבְלֹתָי	תֵּעָגֵנָה	הֲלָהֵן	יִגְדָּלוּ	אֲשֶׁר	עַד	תִּשַּׂבֵּרְנָה	וְהָלָהֵן	
	bila	mngejizuia	je–kwa–ajili–yao	kua	watakapo	hadi	mngesubiri	je–kwa–ajili–yao	
	H1115	H5702	H3860	H1431		H5704		H3860	

מִכֶּם	מְאֹד	לִי	מֹר־	כִּי־	בְּנֹתַי	אַל	לְאִישׁ	הֱיוֹת
kuliko–ninyi	sana	kwangu	ni–uchungu	kwa–sababu	binti–zangu	hapana	ya–mume	kuwa
	H3966		H4843		H1323	H0408	H0376	H1961

יְהוָה׃	יַד־	בִּי	יָצְאָה	כִּי־
Yahwe	mkono–wa	juu–yangu	imetoka	kwa–sababu
H3068	H3027		H3318	

Mtasubiri na msiolewe sasa? Hapana, wanangu! Ina nihuzunisha zaidi, kuliko inavyo wahuzunisha ninyi, kwa sababu mkono wa Yahweh umeenda kinyume na mimi.”

14	לַחֲמוֹתָהּ	עָרְפָּה	וַתִּשַּׁק	עוֹד	וַתִּבְכֶּינָה	קוֹלָן	וַתִּשֶּׂנָה
	mama–mkwe–wake	Orpa	na–akambusu	tena	na–wakalia	sauti–zao	na–wakainua
	H2545	H6204		H5750	H1058		H5375

בָּהּ׃	דָּבְקָה	וְרוּת
naye	alishikamana	lakini–Ruthi
	H1692	H7327

Ndipo wake wa watoto wake wakapaza sauti zao na kulia tena. Oripa alimuaga kwa kumbusu, lakini Ruth aliendelea kubaki naye.

15 וַתֹּ֣אמֶר הִנֵּ֣ה שָׁ֠בָה יְבִמְתֵּ֨ךְ אֶל־ עַמָּ֜הּ וְאֶל־ אֱלֹהֶ֗יהָ שׁ֥וּבִי אַחֲרֵ֖י יְבִמְתֵּֽךְ׃

וַתֹּ֣אמֶר	הִנֵּ֣ה	שָׁ֠בָה	יְבִמְתֵּ֨ךְ	אֶל־	עַמָּ֜הּ	וְאֶל־	אֱלֹהֶ֗יהָ	
na–akasema	tazama	amerudi	shemeji–yako	kwenda	kwa–watu–wake	na–kwenda		
H0559	H2009	H7725	H2994	H0413		H0413		
שׁ֥וּבִי	אַחֲרֵ֖י	יְבִמְתֵּֽךְ׃						
rudi	ukimfuate	shemeji–yako						
H7725		H2994						

Naomi alisema, “sikiliza, mwenzako amerudi kwa watu wake na miungu yake. Ruri pamoja naye.”

16 וַתֹּ֣אמֶר רוּת֮ אַל־ תִּפְגְּעִי־ בִּי֒ לָשׁ֣וּב מֵאַחֲרָ֗יִךְ כִּ֤י אֲשֶׁר־ תֵּלְכִּי֙ אֵלֵ֔ךְ וּבַאֲשֶׁ֥ר תָּלִ֖ינִי אָלִ֑ין עַמֵּךְ֙ עַמִּ֔י וֵאלֹהַ֖יִךְ אֱלֹהָֽי׃

וַתֹּ֣אמֶר	רוּת֮	אַל־	תִּפְגְּעִי־	בִּי֒	לָשׁ֣וּב	מֵאַחֲרָ֗יִךְ	כִּ֤י	אֲשֶׁר־	תֵּלְכִּי֙	אֵלֵ֔ךְ		
na–akasema	Ruthi	usinisihi	nikuache	–	kurudi	kutoka–nyuma–yako						
H0559	H7327	H0408	H6293		H7725							
וּבַאֲשֶׁ֥ר	תָּלִ֖ינִי	אָלִ֑ין	עַמֵּךְ֙	עַמִּ֔י	וֵאלֹהַ֖יִךְ	אֱלֹהָֽי׃						
na–mahali–ambapo	utalala	nitalala	watu–wako	ni–watu–wangu	na–Mungu–wako	ni–Mungu–wangu						
					H0430	H0430						

lakini Ruth alisema, “Usiniache niondoke mbali nawe, kwa kuwa uendako, nitakwenda, utakapoishi, nitaishi; watu wako watakuwa watu wangu, na Mungu wako atakuwa Mungu wangu.

17 כֹּ֣ה יַעֲשֶׂ֤ה יְהוָה֙ לִ֣י וְכֹ֔ה יֹסִ֖יף כִּ֣י הַמָּ֑וֶת יַפְרִ֥יד בֵּינִ֖י וּבֵינֵֽךְ׃

לִ֣י	יְהוָה֙	יַעֲשֶׂ֤ה	כֹּה֙	אֶקְבֶּר	וְשָׁ֔ם	אָמ֥וּת	תָּמ֖וּתִי	בַּאֲשֶׁ֥ר				
kwangu	Yahwe	afanye	hivyo	nitazikwa	na–huko	nitakufa	utakufa	mahali–ambapo				
	H3068		H3541	H6912	H8033	H4191	H4191					
וּבֵינֵֽךְ׃	בֵּינִ֖י	יַפְרִ֥יד	הַמָּ֑וֶת	כִּ֣י	יֹסִ֖יף	וְכֹ֔ה						
na–kati–yako	kati–yangu	ndio–itatenganisha	mauti	kwa–sababu	azidi	na–hivyo						
H0996	H0996	H6504	H4194		H3254	H3541						

Mahali utakapofia, nitafia hapo, na hapo nitazikwa. Yahweh aniwezeshe, na hata zaidi, ikiwa kuna chochote isipokuwa kifo kamwe hakiwezi kututenganisha.

18 וַתֵּ֕רָא כִּֽי־ מִתְאַמֶּ֥צֶת הִ֖יא לָלֶ֣כֶת אִתָּ֑הּ וַתֶּחְדַּ֖ל לְדַבֵּ֥ר אֵלֶֽיהָ׃

וַתֵּ֕רָא	כִּֽי־	מִתְאַמֶּ֥צֶת	הִ֖יא	לָלֶ֣כֶת	אִתָּ֑הּ	וַתֶּחְדַּ֖ל	לְדַבֵּ֥ר	אֵלֶֽיהָ׃				
na–akaona	kwamba	aliazimia	yeye	kwenda	pamoja–naye	na–akaacha	kusema	naye				
H7200		H0553	H1931	H3212	H0854	H2308	H1696	H0413				

Naomi alipoona kuwa Ruth alikuwa ameamua kwenda naye, aliacha kubishana naye.

19 וַתֵּלַכְנָה֙ שְׁתֵיהֶ֔ם עַד־ הֲדָ֖ת בֵּ֣אָנָה כָּל־ הָעִ֤יר עֲלֵיהֶן֙ וַתֹּ֣אמֶר הֲזֹ֔את נָעֳמִֽי׃

וַתֵּלַכְנָה֙	שְׁתֵיהֶ֔ם	עַד־	הֲדָ֖ת	בֵּ֣אָנָה	כָּל־	הָעִ֤יר	עֲלֵיהֶן֙	וַתֹּ֣אמֶר	הֲזֹ֔את	נָעֳמִֽי׃		
na–wakaenda	wote–wawili	hadi	walipofika	Bethlehemu	kwa–sababu–yao	mji	juu–yao	na–wakasema	je–huyu–ni	Naomi		
H3212	H8147	H5704	walipofika	Bethlehemu		mji		na–wakasema	je–huyu–ni	H5281		
			H0935	H1035				H0559	H2063			
וַתֵּהֲם֙	כָּל־	הָעִ֤יר	עֲלֵיהֶן֙	וַתֹּ֣אמֶר	הֲזֹ֔את	נָעֳמִֽי׃						
na–mji–wote–ukashangaa	kwa–sababu–yao	mji	juu–yao	na–wakasema	je–huyu–ni	Naomi						
H1949	H3605			H0559	H2063	H5281						

Hivyo wote wawili walisafiri mpaka walipofika mjini Bethelehemu. Kwa hiyo walipofika Bethlehemu, mji wote uliwafurahia, wanawake walisema, “Huyu ni Naomi?”

20 וַתֹּ֣אמֶר אֲלֵיהֶ֗ן אַל־ תִּקְרֶ֤אנָה לִי֙ נָעֳמִ֔י קְרֶ֥אןָ לִ֖י מָרָ֑א כִּֽי־ הֵמַ֤ר שַׁדַּי֙ לִ֣י מְאֹֽד׃

וַתֹּ֣אמֶר	אֲלֵיהֶ֗ן	אַל־	תִּקְרֶ֤אנָה	לִי֙	נָעֳמִ֔י	קְרֶ֥אןָ	לִ֖י	מָרָ֑א	כִּֽי־			
na–akasema	kwao	msiniite	mimi	–	Naomi	niiteni	mimi	Mara	kwa–sababu			
H0559	H0413	H0408	H7121		H5281	H7121		H4755				
הֵמַ֤ר	שַׁדַּי֙	לִ֣י	מְאֹֽד׃									
amenitendea–uchungu	Mwenyezi	kwangu	sana									
H4843	H7706		H3966									

Lakini aliwaambia, “Msiniite Naomi. Niiteni Mchungu, kwa kuwa Mwenyezi Mungu amenitenda mambo machungu sana.

נָעֳמִי	לִי	תִקְרֶאנָה	לָמָּה	יְהוָה	הֵשִׁיבַנִי	וְרֵיקָם	הָלַכְתִּי	מְלֵאָה	אֵנִי	21
Naomi	mimi	mnanita	kwa–nini	Yahwe	amenirudisha	na–tupu	nilienda	kamili	mimi	
H5281		H7121	H4100	H3068	H7725	H7387	H1980	H4392	H0589	

לִי׃	הֵרַע	וְשַׁדַּי	בִּי	עָנָה	וַיהוָה
kwangu	ameniletea–madhara	na–Mwenyezi	juu–yangu	ameshuhudia	wakati–Yahwe
		H7706			H3068

Nilikwenda nikiwa nimejaa, lakini Yahweh kanirudisha nyumbani nikiwa sina wote. Hivyo kwa nini mnaniita Naomi, wakati mnaona Yahweh amenihukumu, kuwa Mwenyezi Mungu amenitaabisha?”

הַשָּׁבָה	עִמָּהּ	כַלָּתָהּ	הַמּוֹאֲבִיָּה	וְרוּת	נָעֳמִי	וַתָּשָׁב	22
aliyerudi	pamoja–naye	mkwe–wake	Mmoabu	na–Ruthi	Naomi	na–akarudi	
H7725		H3618	H4125	H7327	H5281	H7725	

שְׂעֹרִים׃	קְצִיר	בִּתְחִלַּת	לֶחֱמִבֵּית	בָּאוּ	וְהֵמָּה	מוֹאָב	מִשְּׂדֵי
shayiri	mavuno–ya	mwanzoni–mwa	Bethlehemu	walifika	nao	Moabu	kutoka–mashamba–ya
H8184		H8462	H1035	H0935	H1992	H4124	

Kwa hivyo Naomi na Ruth Mmoabu, mke wa mtoto wake, walirudi kutoka nchi ya Moabu. walirudi Bethrehemu mwazo wa mavuno ya shairi.

Chapter 2

חַיִל	גִּבּוֹר	אִישׁ	לְאִישָׁהּ	(מוֹדַע)	[מידע]	וְלִנָעֳמִי	1
mwenye–nguvu	shujaa	mtu	wa–mume–wake	ndugu	[jamaa]	na–Naomi–alikuwa–na	
H2428	H1368	H0376	H0376	H4129	H3045	H5281	

בֹּעַז׃	וּשְׁמוֹ	אֱלִימֶלֶךְ	מִמִּשְׁפַּחַת
Boazi	na–jina–lake	Elimeleki	wa–ukoo–wa
H1162	H8034	H0458	H4940

Basi Elimeleki mme wa Naomi, alikuwa na jamaa aitwaye Boazi, aliye kuwa tajiri, na mtu maarufu.

וַתֹּאמֶר	רוּת	הַמּוֹאֲבִיָּה	אֶל־	נָעֳמִי	אֶלְכָה־	נָּא	הַשָּׂדֶה	וַאֲלַקְטָה	2
na–akasema	Ruthi	Mmoabu	kwa	Naomi	niache–niende	tafadhali	shambani	na–niokote	
H0559	H7327	H4125	H0413	H5281	H3212	H4994		H3950	

לֶהּ	וַתֹּאמֶר	בְּעֵינָיו	חֵן	אֶמְצָא־	אֲשֶׁר	אַחַר	בַּשִּׁבֳּלִים
yeye	na–akamwambia	machoni–pake	kibali	nitapata	yule–ambaye	nyuma–ya	masuke
	H0559		H2580	H4672			

בִּתִּי׃	לְכִי
binti–yangu	nenda
H1323	H3212

Ruth, Mmoabu, alimwambia Naomi, “Ngoja niende nikakusanye mabaki ya chakula katika shamba. Nitamfuata yeyote ambaye nitapata kibali machoni pake.” Hivyo naomi akamwambia, “Nenda, mwanangu.”

וַיִּקֶר	הַקְּצִרִים	אַחֲרֵי	בַּשָּׂדֶה	וַתְּלַקֵּט	וַתָּבוֹא	וַתָּלֶן	3
na–ikatokea	wavunaji	nyuma–ya	shambani	na–akaokota	na–akafika	na–akaenda	
				H3950	H0935	H3212	

אֱלִימֶלֶךְ׃	מִמִּשְׁפַּחַת	אֲשֶׁר	לְבֹעַז	הַשָּׂדֶה	חֶלְקַת	מִקְרֶהָ
Elimeleki	wa–ukoo–wa	ambaye–alikuwa	la–Boazi	shamba	sehemu–ya	bahati–yake
H0458	H4940		H1162			H4745

Ruth alienda kuvuna kwenye shamba akiwafuata kwa nyuma wavunaji. Na kumbe ile sehemu ya shamba ilikuwa ni mali ya Boazi, aliyekuwa na mahusiano na Elimeleki.

4 וְהִנֵּה־ בֹּעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם
na–tazama Boazi akaja kutoka–Bethlehemu na–akawaambia wavunaji Yahwe awe–nanyi
H1162 H0935 H1035 H0559 H3068

וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה׃
na–wakamjibu yeye akubariki Yahwe
H0559 H1288 H3068

Tazama, Boazi alikuja kutoka bethelehemu na kuwaambia wavunaji, “Yahweh awe nanyi.” Wakamjibu, “Yahweh akubariki.”

5 וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־ הַקּוֹצְרִים לְמִי
na–akasema Boazi kwa–mtumishi–wake aliyekuwa–amesimama juu–ya wavunaji ni–wa–nani
H0559 H1162 H5288 H5324 H0559 H4310

הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃
msichana–huyu huyu
H5291 H2063

Ndipo Boazi akamwambia mtumishi wake aliyekuwa akiwasimamia wavunaji, “Vipi bwana huyu msichana ni wa nani?”

6 וַיַּעַן הַנָּעַר מְשֻׁמָּר עַל־ הַנִּצָּב וַיֹּאמֶר לְנַעֲרָה
na–akajibu mtumishi aliyekuwa–amesimama juu–ya wavunaji na–akasema msichana
H5288 H5324 H0559 H5291

מֹואָבִיָּה׃ הִיא יָשְׁבָה עִם־ נָעֳמִי מִשְּׂדֵה מֹואָב׃
Mmoabu yeye aliyerudi pamoja–na Naomi kutoka–shamba–la Moabu
H4125 H1931 H7725 H5281 H4124

Mtumishi msimamizi wa wavunaji alijibu na kusema, “Ni msichana Mmoabu aliyerudi na Naomi kutoka nchi ya Moabu.

7 וַתֹּאמֶר נְא הַלְקֳטָה־ וְאָסַפְתִּי בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרִים
na–akasema tafadhali niache–niokote na–nikakusanye kati–ya–miganda nyuma–ya wavunaji
H0559 H4994 H3950 H0622

וַתָּבוֹא וַתַּעֲמֹד מֵאָז הַבֹּקֶר וְעַד־ עַתָּה זֶה שִׁבְתָּהּ שְׁכִבְתָּהּ הַבָּיִת מְעָט׃
na–akaja na–akasimama tangu asubuhi hadi sasa hiki kukaa–kwake nyumbani kidogo
H0935 H5975 H1242 H5704 H6258 H2088 H3427 H4592

Aliniambia, 'Tafadhali niruhusu kuvuna na kukusanya mabaki ya wavunaji.' Hivyo alikuja na ameendelea kuvuna toka asubuhi mpaka sasa, isipokuwa amepumzika kidogo katika nyumba.”

8 וַיֹּאמֶר בֹּעַז אֶל־ רוּת הֲלֹוא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל־ תֵּלְכִי לְלַקֵּט
na–akasema Boazi kwa Ruthi hukusikia umesikia binti–yangu usiende kuokota kuokota
H0559 H1162 H0413 H7327 H3808 H8085 H1323 H0408 H3212 H3950

בִּשְׂדֵה אַחֵר וְגַם תַּעֲבוּרִי מִזֶּה וְכֹה תִּדְבָּקִין עִם־
katika–shamba lingine na–pia usipite uende kutoka–hapa bali–hivi ushikamane na
H0312 H1571 H3808 H5704 H2088 H3541 H1692

נַעֲרֹתָי׃
wasichana–wangu
H5291

Kisha Boazi akamwambia Ruth, “Unanisikiliza, mwanangu? Usiende kuvuna kwenye shamba lingine; usiondoke shambani kwangu. Badala yake, baki hapa na wasichana wangu wa kazi.

9 עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא
macho–yako katika–shamba ambapo wanavuna na–uende nyuma–yao sijaamuru
H5869 H7704 H834 H7114 H1980 H310 H3808

צִוִּיתִי הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל־כֵּלִים
nimeamuru vijana wasikuguse – na–ukiona–kiu na–uende kwenye vyombo
H6680 H5288 H1115 H5060 H6770 H1980 H0413 H3627

וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים׃
na–unywe kutoka–kile–ambacho wamechota vijana
H8354 H834 H7579 H5288

Yaelekeze tu macho yako kwenye shamba ambamo wanaume wanavuna na ufuatie nyuma ya wanawake wengine. Je, sikuwaelekeza wanaume wasikuguse? Na upatapo kiu, unaweza kwenda kunywa maji kwenye mtungi ambao wanaume wamejaza.”

10 וַתִּפֹּל עַל־פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתָּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ
na–akaanguka juu–ya uso–wake na–akasujudu ardhini na–akamwambia yeye kwa–nini
H5307 H5921 H6440 H7812 H776 H559 H413 H4069

נָכְרִיָּה׃ וְאָנֹכִי לְהַכִּירֵנִי בְּעֵינֶיךָ מָצָאתִי חֵן
mgeni na–mimi kunijali machoni–pako kibali nimepata
H5237 H595 H5234 H5869 H2580 H4672

Ndipo akapiga magoti mbele ya Boazi, na kugusisha kichwa chake chini. Akamwambia, “Kwa nini nimepata kibali machoni pako, hata unijali mimi mgeni?”

11 וַיַּעַן בֹּעַז וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֵּד הֻגַּד לִי כֹּל אֲשֶׁר־
na–akajibu Boazi na–akamwambia yeye hakika nimeambiwa mimi yote uliyomtendea
H6030 H1162 H559 H413 H935 H5046 H5046 H3605 H834

וַתַּעַזְבִּי אִישֵׁךְ מוֹת אַחֲרֵי חֲמוֹתֵךְ עָשִׂית אֶת־
na–ukamwacha kwa–mume–wako kufa baada–ya mama–mkwe–wako – uliyomtendea
H5800 H376 H4194 H310 H2545 H853 H6213

אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל־ אֲשֶׁר עַם
baba–yako na–mama–yako na–nchi–ya kuzaliwa–kwako na–ukaja kwa watu ambao
H1 H517 H776 H4138 H3212 H413 H834 H5971

שִׁלְשׁוֹם׃ תְּמוֹל יָדַעַתְּ לֹא־
na–juzi jana uliyawajua hukuwajua
H8032 H8543 H3045 H3808

Boazi akajibu na kumwabia, “Nimekwisha ambiwa, yote uliyo yafanya tangu mme wako afariki. Umewaacha baba yako, mama, na nchi uliyozaliwa kumfuata mama mkwe wako na kuja kwa watu usiowajua.

12 יְשַׁלֵּם אוּלְפִי יְהוָה וְתִהְיִי מְשֻׁכָּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם יְהוָה
akulipe Yahwe na–uwe kazi–yako kamili kutoka–kwa Yahwe Mungu–wa
H7999 H3068 H1961 H6467 H8003 H5973 H3068 H430

כְּנָפָיו׃ תָּחַת־ לַחֲסוֹת בָּאת אֲשֶׁר־ יִשְׂרָאֵל
mbawa–zake chini–ya kupata–hifadhi umekuja ambaye Israeli
H3671 H8478 H2620 H935 H834 H3478

Yahweh akulipe kwa matendo yako. Yahweh akulipe kwa wingi, Mungu wa Israeli, ambaye chini ya mbawa zake umepata kimbilio.”

וַתֹּאמֶר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי כִּי־נִחַמְתָּנִי וְכִי־דִבַּרְתָּ עַל־לֵב שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת שִׁפְחֹתֶיךָ׃ 13

na-akasema nipate kibali machoni pako, bwana wangu, kwa kuwa umenifariji, na umeongea wema kwangu, ingawa mimi sio mmoja wa watumishi wako wa kike.”

וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז לְעֵת הָאֹכֶל גְּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתֹּתַר׃ 14

na-akamwambia Boazi yeye wakati-wa chakula karibia hapa na-ukale mkate kutoka. na-akakaa wavunaji kando-ya yeye na-akampa nafaka-iliyochomwa na-akala na-akashiba na-akabakisha.

Wakati wa chakula Boazi alimwambia Ruth, “Njoo hapa, ule baadhi ya mikate, na uchovye kipande katika divai.” Alikaa kando ya wavunaji, na Boazi akampatia kiasi cha nafaka zilizo kaangwa. Ruth alikula mpaka alipotosheka na kusaza.

וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר גַּם בֵּין הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ׃ 15

na-akasimama kuokota na-akaamuru Boazi –. vijana-wake kusema hata kati-ya miganda aokote wala-msimwaibishe yeye.

Alipoinuka kwenda kuvuna, Boazi aliamuru vijana wake, akisema, “Mwacheni avune hata katika masuke, na msimwambie lolote baya.

וְגַם שֹׁל־תָּשְׁלוּ לָהּ מִן־הַצְּבָתִים וַעֲזַבְתֶּם וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ־בָהּ׃ 16

na-pia mtoe mtoe kwake kutoka vifungo na-mviache na-aokote wala-msimkemee –.

Na pia muachie baadhi ya masuke katika vifurushi kwa ajili yake, na muaache ili ayavune. Msimkemee.”

וַתְּלַקֶּט בַּשָּׂדֶה עַד־הָעֶרֶב וַתַּחְבֹּט אֵת אֲשֶׁר־לִקְּטָה כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים׃ 17

na-akaokota shambani hadi jioni na-akapura –. alichokuwa-ameokota ameokota.

וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים׃

na-ikawa kama-efa ya-shayiri.

Kwa hiyo alivuna mpaka jioni. Kisha akatenganisha nafaka na majani ambayo amevuna, nazo nafaka zilikuwa kama efa moja ya shairi.

אֲשֶׁר־	אֵת	חֲמוֹתָהּ	וַתַּרְא	הָעִיר	וַתָּבוֹא	וַתִּשְׂא	18
alichokuwa–ameokota	–	mama–mkwe–wake	na–akaona	mjini	na–akaingia	na–akabeba	
	H0853	H2545	H7200		H0935	H5375	

מִשָּׂבְעָהּ׃	הוֹתִרָה	אֲשֶׁר־	אֵת	לָהּ	וַתִּתֶּן־	וַתּוֹצֵא	לְקָטָה
kutoka–kushiba–kwake	amebakisha	alichokuwa	–	yeye	na–akampa	na–akatoa	ameokota
H7648	H3498		H0853		H5414	H3318	H3950

Akazibeba na kwenda katika mji. Ndipo mama mkwe wake aliona kile alichokivuna. Ruth pia alimletea mama mkwe wake nafaka zilizo kaangwa alizobakiza kwenye chakula chake.

עָשְׂתָה	וְאָנָה	הַיּוֹם	לְקָטְתְּ	אֵיפֹה	חֲמוֹתָהּ	לָהּ	וַתֹּאמֶר	19
ulifanya–kazi	na–wapi	leo	uliokota	wapi	mama–mkwe–wake	yeye	na–akamwambia	
	H0575	H3117	H3950	H0375	H2545		H0559	

אֲשֶׁר־	אֵת	לַחֲמוֹתָהּ	וַתַּגֶּד	בָּרוּךְ	מַכִּירֵךְ	יְהִי
ambaye	–	mama–mkwe–wake	na–akamwambia	barikiwe	aliyekujali	abarikiwe
	H0853	H2545	H5046	H1288		H1961

עִמּוֹ	עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	שֵׁם	וַתֹּאמֶר	עִמּוֹ	עָשְׂתָה
naye	nilifanya–kazi	ambaye	la–mtu–huyo	jina	na–akasema	naye	alikuwa–amefanya–kazi
			H0376	H8034	H0559		

בֹּעַז׃	הַיּוֹם
Boazi	leo
H1162	H3117

Mama mkwe wake akamwambia, “Umevunia wapi uliko vunia leo? Ulienda kufanyia wapi kazi? abarikiwe mtu aliye kusaidia.” Ndipo Ruth akamwambia mama mkwe wake kuhusu mtu aliye miliki shamba alilokuwa akifanya kazi. Alimwambia, “Jina la mtu ambaye alimiliki shamba nililokuwa nikifanya kazi ni Boazi.”

עָזַב	לֹא־	אֲשֶׁר	לַיהוָה	הוּא	בָּרוּךְ	לְכַלָּתָהּ	נָעֳמִי	וַתֹּאמֶר	20
kuacha	hajaacha	ambaye	na–Yahwe	yeye	abarikiwe	kwa–mkwe–wake	Naomi	na–akasema	
	H3808		H3068	H1931	H1288	H3618	H5281	H0559	

לָנוּ	קָרוֹב	נָעֳמִי	לָהּ	וַתֹּאמֶר	הַמֵּתִים	וְאֶת־	הַחַיִּים	אֶת־	חַסְדּוֹ
kwetu	karibu	Naomi	kwake	na–akasema	wafu	na–kwa	walio–hai	kwa	fadhili–zake
	H7138	H5281		H0559	H4191	H0854		H0854	

הוּא׃	מְגֹאֲלֵנוּ	הָאִישׁ
yeye	mkombozi–wetu	mtu–huyo
H1931		H0376

Naomi akamwambia Ruth, “Abarikiwe na Yahweh, ambaye hakuondoa uaminifu wake kwa walio hai na wafu.” Naomi akamwambia, “Huyo mtu ni jamaa wa karibu nasi, ni jamaa yetu mkombozi.”

אֲשֶׁר־	הַנְּעָרִים	עִם־	אֶלַּי	אָמַר	כִּי־	גַּם	הַמּוֹאֲבִיָּה	רוּת	וַתֹּאמֶר	21
ambao	vijana	pamoja–na	kwangu	alisema	alisema	pia	Mmoabu	Ruthi	na–akasema	
	H5288		H0413	H0559		H1571	H4125	H7327	H0559	

הַקָּצִיר	כָּל־	אֵת	כִּלּוּ	אִם־	עַד	תִּדְבָּקִין	לִי	
mavuno	mavuno–yote	–	wamemaliza	watakapomaliza	hadi	ushikamane	ni–wangu	
	H3605	H0853	H3615		H5704	H1692		

לִי׃	אֲשֶׁר־
–	yangu

Ruth Mmoabu akamwambia, “Ni kweli, aliniambia, 'Ukae karibu na vijana wangu wa kiume mpaka watakapo maliza mavuno yangu yote.'”

22 וַתֹּ֣אמֶר נָעֳמִי֮ אֶל־רוּת֒ כַּלָּתָהּ֙ טֽוֹב־בִּתִּ֔י כִּ֥י תֵצְאִ֖י עִם־נְעָרֹתָ֑יו וְלֹ֤א יִפְגְּעוּ־בָךְ֙ בְּשָׂדֶ֣ה אַחֵ֔ר׃

וַתֹּ֣אמֶר נָעֳמִי֮ אֶל־רוּת֒ כַּלָּתָהּ֙ טֽוֹב־בִּתִּ֔י כִּ֥י תֵצְאִ֖י עִם־נְעָרֹתָ֑יו וְלֹ֤א יִפְגְּעוּ־בָךְ֙ בְּשָׂדֶ֣ה אַחֵ֔ר׃

na-akasema Naomi kwa Ruthi kwa-mke-wake ni-vyema binti-yangu kwa-wasichana-wake wasichana-wake ili-wasikupate wakukute wewe katika-shamba lingine

Naomi akamwambia Ruth mke wa mtoto wake wa kiume, “Ni vizuri, mwanangu, kuwa uende pamoja na wasichana wake wa kazi, ili kwamba usije pata madhara yeyote katika shamba lolote.”

23 וַתִּדְבַּ֣ק הַֽשְׁעֹרִ֗ים בִּקְצִיר־שְׂעֹרִים֙ וּבִקְצִ֣יר הַֽחִטִּ֔ים וַתֵּ֖שֶׁב אֶת־חֲמוֹתָֽהּ׃

וַתִּדְבַּ֣ק הַֽשְׁעֹרִ֗ים בִּקְצִיר־שְׂעֹרִים֙ וּבִקְצִ֣יר הַֽחִטִּ֔ים וַתֵּ֖שֶׁב אֶת־חֲמוֹתָֽהּ׃

na-akashikamana na-wasichana-wa kwa-mwisho-wa mavuno-ya hadi kuokota Boazi na-wasichana-wa shayiri na-mavuno-ya ngano na-akakaa na mama-mkwe-wake

Kwa hiyo alikaa karibu na wafanyakazi wa kike ili avune mpaka mwisho wa mavuno ya shayiri na mavuno ya ngano. Na alikuwa akiishi pamoja na mama mkwe wake.

Chapter 3

1 וַתֹּ֣אמֶר לָ֠הּ נָעֳמִ֨י חֲמוֹתָ֜הּ בִּתִּ֗י הֲלֹ֤א אֲבַקֶּשׁ־לָךְ֙ מָנ֔וֹחַ אֲשֶׁ֥ר יִיטַב־לָֽךְ׃

וַתֹּ֣אמֶר לָ֠הּ נָעֳמִ֨י חֲמוֹתָ֜הּ בִּתִּ֗י הֲלֹ֤א אֲבַקֶּשׁ־לָךְ֙ מָנ֔וֹחַ אֲשֶׁ֥ר יִיטַב־לָֽךְ׃

na-akasema Naomi kwake mama-mkwe-wake binti-yangu je nisitafute kwako pumziko ambapo utakuwa-vizuri kwako

Naomi, mama mkwe wake, alimwambia, “Mwanangu, hainilazimu kutafuta mahali pa wewe kupumzika, ili kwamba mambo yako yaende vizuri?

2 וְעַתָּ֡ה הֲלֹא֩ בֹ֨עַז מֹֽדַעְתָּ֜נוּ אֲשֶׁ֣ר הָיִ֣ית אֶת־נַעֲרוֹתָ֗יו הִנֵּ֤ה הוּא֙ זֹרֶ֣ה אֶת־גֹּ֔רֶן הַלָּֽיְלָה׃

וְעַתָּ֡ה הֲלֹא֩ בֹ֨עַז מֹֽדַעְתָּ֜נוּ אֲשֶׁ֣ר הָיִ֣ית אֶת־נַעֲרוֹתָ֗יו הִנֵּ֤ה הוּא֙ זֹרֶ֣ה אֶת־גֹּ֔רֶן הַלָּֽיְלָה׃

na-sasa je Boazi ndugu-yetu ambaye ulikuwa na wasichana-wake tazama yeye anapepeta – uwanja-wa-kupuria wa-shayiri usiku-huu

Naye Boazi, mtu ambaye umekuwa pamoja na wasichana wake wa kazi, yeye si jamaa yetu? Tazama, jioni hii atakuwa akikung'uta shairi katika sakafu ya kupuria.

3 וְרָחַ֣צְתְּ וָסַכְתְּ֮ וְשַׂמְתְּ֣ שִׂמְלֹתַיִךְ֒ עָלַ֗יִךְ וְיָרַדְתְּי֙ הַגֹּ֔רֶן אַל־תִּוָּדְעִי֙ לָאִ֣ישׁ עַד־כַּלֹּתוֹ֙ לֶאֱכֹ֣ל וְלִשְׁתּֽוֹת׃

וְרָחַ֣צְתְּ וָסַכְתְּ֮ וְשַׂמְתְּ֣ שִׂמְלֹתַיִךְ֒ עָלַ֗יִךְ וְיָרַדְתְּי֙ הַגֹּ֔רֶן אַל־תִּוָּדְעִי֙ לָאִ֣ישׁ עַד־כַּלֹּתוֹ֙ לֶאֱכֹ֣ל וְלִשְׁתּֽוֹת׃

basi-oga na-ujipake-mafuta na-uvae [nguo-yako] nguo-zako juu-yako [na-nishuke] na-ushuke usijulikane ujulikane kwa-mtu hadi atakapomaliza kula na-kunywa

Kwa hiyo, oga, jipake mafuta, uvae nguo zako nzuri, na ushuke kwenda kwenye sakafu ya kupuria. Lakini usijulikane kwa mtu huyu mpaka atakapo maliza kula na kunywa.

וּבָאת	שָׁם	יִשְׁכַּב־	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	אֶת־	וְיָדַעְתְּ	בְּשָׁכְבוֹ	וְיָתָ	4
na–uende	huko	atalala	ambapo	mahali	–	na–utajua	atakapolala	na–itakuwa	
H0935	H8033	H7901		H4725	H0853	H3045	H7901	H1961	

אֵת	לָּךְ	יַגִּיד	וְהוּא	)וְשָׁכָבְתְּ(	]ושכבתי	מַרְגְּלֹתָיו	וְגָלִית	
–	wewe	atakuambia	na–yeye	na–ulale	[na–nikalale]	miguu–yake	na–ufunue	
H0853		H5046	H1931	H7901	H7901	H4772	H1540	

תַּעֲשִׂין׃	אֲשֶׁר
utakavyofanya	utakavyofanya

Na uhakikishe kuwa, atakapo lala chini, ukumbuke mahali alipo lala ili kwamba baadaye uende kwake, ufunue miguu yake, na ulale hapo. Kisha atakuambia cha kufanya.”

אֶעֱשֶׂה׃	)אֵלַי(	תֹּאמְרִי	אֲשֶׁר־	כֹּל	אֵלֶיהָ	וַתֹּאמֶר	5
nitafanya	(kwangu)	utakayoniambia	utakayoniambia	yote	kwake	na–akasema	
	H0413	H0559		H3605	H0413	H0559	

Ruth alimwambia Naomi, “Nitafanya kila kitu ulicho sema.”

צִוָּתָהּ	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	וַתַּעַשׂ	הַגֹּרֶן	וַתֵּרֶד	6
alivyomwamuru	alivyomwamuru	kama–yote	na–akafanya	uwanja–wa–kupuria	na–akashuka	
H6680		H3605		H1637	H3381	

חֲמוֹתָהּ׃
mama–mkwe–wake
H2545

Alishuka kwenda kwenye sakafu ya kupuria, na alifuata maelekezo aliyopewa na mama mkwe wake.

לִשְׁכָּב	וַיָּבֹא	לִבּוֹ	וַיִּיטַב	וַיֹּשְׁתְ	בֹּעַז	וַיֹּאכַל	7
kulala	na–akaenda	moyo–wake	na–moyo–wake–ukafurahi	na–akanywa	Boazi	na–akala	
H7901	H0935		H3190	H8354	H1162	H0398	

וַתִּשְׁכָּב׃	מַרְגְּלֹתָיו	וַתִּגֶל	בַּלָּט	וַתָּבֹא	הָעַרְמָה	בְּקֵצֵה
na–akalala	miguu–yake	na–akafunua	kimya–kimya	na–akaja	lundo–la–nafaka	mwishoni–mwa
H7901	H4772	H1540	H3909	H0935	H6194	

Boazi alipomaliza kula na kunywa na moyo wake ulikuwa na furaha, alienda kulala chini mwisho wa sehemu ya kuhifadhia nafaka. Kisha Ruth akaenda taratibu, akaaifunua miguu ya Boazi, na kulala hapo chini.

וְהִנֵּה	וַיִּלָּפֶת	הָאִישׁ	וַיֶּחֱרַד	הַלַּיְלָה	בַּחֲצִי	וַיְהִי	8
na–tazama	na–akajigeuza	mtu–huyo	na–mtu–huyo–akatetemeka	usiku	katikati–ya	na–ikawa	
H2009	H3943	H0376	H2729	H3915	H2677	H1961	

מַרְגְּלֹתָיו׃	שֹׁכֶבֶת	אִשָּׁה
miguuni–mwake	amelala	mwanamke
H4772	H7901	H0802

Panapo usiku wa manane Boazi alisituka. Akajigeuza, na hapo mwanamke alikuwa amelala katika miguu yake!

וּפָרַשְׂתָּ	אֲמָתֶךָ	רוּת	אָנֹכִי	וַתֹּאמֶר	אֵת	מִי־	וַיֹּאמֶר	9
na–utandaze	mjakazi–wako	Ruthi	mimi–ni	na–akasema	wewe	ni–nani	na–akasema	
H6566	H0519	H7327	H0595	H0559		H4310	H0559	

אָתָּה׃	גֹּאֵל	כִּי	אֲמָתֶךָ	עַל־	כְּנָפֶךָ	
wewe	mkombozi	kwa–sababu	mjakazi–wako	juu–ya	upindo–wako	
			H0519		H3671	

Akamwambia, “Wewe ni nani?” Akajibu, “Mimi ni Ruth, mtumishi wako wa kike. Nifunike shuka lako mimi mtumishi wako wa kike, kwa kuwa wewe ni jamaa wa karibu.”

10 וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בִּתִּי הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ
na–akasema ubarikiwe wewe na–Yahwe binti–yangu umefanya–vizuri fadhili–yako
H0559 H1288 H3068 H1323 H3190

הָאַחֲרוֹן מִן־ הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי־ לֶכֶת אַחֲרֵי הַבָּחוּרִים אִם־ דָּל
ya–mwisho kuliko ya–kwanza kwa–kutofuata kufuata nyuma–ya vijana iwe maskini
H0314 H7223 H1115 H3212 H0970 H1800

וְאִם־ עָשִׁיר׃
au tajiri
H6223

Boazi akamwambia, “Mwanangu, Yahweh akubariki. Umeonyesha wema mwishoni kuliko mwazoni, kwa sababu hukwenda kwa wanaume vijana, awe tajiri au masikini.

11 וְעַתָּה בִּתִּי אֶל־ אֲשֶׁר־ כֹּל אֲשֶׁר־ תֹּאמְרִי אֵעֱשֶׂה־ לָךְ
na–sasa binti–yangu usiogope kwa–kutokuwa yote utakayosema utakayosema nitafanya kwako
H6258 H1323 H0408 H3372 H3605 H0559

חַיִל כִּי אֵשֶׁת מִי עַמִּי שַׁעַר כָּל־ יוֹדֵעַ כִּי
mwenye–thamani kwa–sababu mwanamke wanajua lango lango–lote la–watu–wangu kwamba mwanamke
H2428 H0802 H8179 H3605 H3045

אָתְּ׃
wewe

Na sasa, mwanangu, usiogope! Nitakufanyia yote unayosema, kwa sababu mji wa watu wangu wote wanajua kuwa wewe ni mwanamke unayestahili.

12 וְעַתָּה כִּי אָמְנָם כִּי [אם] גֹּאֵל גֹּאֵל אָנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל
na–sasa ni–kweli kweli kwamba [kama] mkombozi mimi lakini–pia kuna mkombozi
H6258 H3426 H0551 H1571 H0595

קָרוֹב מִמֶּנִּי׃
wa–karibu kuliko–mimi
H7138

Nikweli kuwa mimi ni jamaa wa karibu; hata hivyo, kuna jamaa wa karibu kuliko mimi.

13 וְלִינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר אִם־ כָּמוֹךְ יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל וְאִם־
lala usiku–huu na–itakuwa asubuhi kama atakukomboa vyema akomboze lakini–kama
H3915 H1961 H1242

עַד־ שִׁכְבִי יְהוָה חַי־ כָּמוֹךְ אָנֹכִי וּגְאַלְתִּיךְ לְגָאֲלֵךְ יַחְפֹּץ לֹא
hadi lala Yahwe kama–Yahwe–aishivyo mimi nitakukomboa kukukomboa hapendi hataki
H5704 H7901 H3068 H0595 H3808

הַבֹּקֶר׃
asubuhi
H1242

Baki hapa usiku huu, na asubuhi, ikiwa atafanya jukumu lake la jamaa wa karibu, vizuri, muache afanye jukumu lake la kindugu. lakini kama hata fanya jukumu la kindugu kwako, ndipo mimi nitafanya, kama Yahweh aishivyo. Lala mpaka asubuhi.”

14

)בְּטֶרֶם(	]בטרום[	וַתָּקָם	הַבֹּקֶר	עַד־	)מַרְגְּלוֹתָיו(	]מרגלתו[	וַתִּשְׁכַּב	
kabla	[kabla]	na–akaamka	asubuhi	hadi	miguuni–mwake	[miguuni–mwake]	na–akalala	
H2962	H2958		H1242	H5704	H4772	H4772	H7901	

בָּאָה	כִּי־	יִוָּדַע	אַל־	וַיֹּאמֶר	רֵעֵהוּ	אֶת־	אִישׁ	יַכִּיר
alikuja	kwamba	ijulikane	isijulikane	na–akasema	mwenzake	–	mtu	mtu–kumtambua
H0935		H3045	H0408	H0559	H7453	H0853	H0376	

הַגֹּרֶן׃	הָאִשָּׁה	
uwanja–wa–kupuria	mwanamke	
H1637	H0802	

Kwa hiyo Ruth alilala kwenye miguu ya Boazi hadi asubuhi. Lakini aliamka mapema kabla ya yeyote kuweza kumtambua mtu mwingine. Kwa kuwa alikwisha mwambia, “Isijulikane kuwa mwanamke alikuja kwenye sakafu ya kupuria.”

15

בָּהּ	וַתַּאחֶז	בָּהּ	וְאֶחֱזִי־	עָלַיִךְ	אֲשֶׁר־	הַמִּטְפָּחַת	הָבִי	וַיֹּאמֶר
–	na–akaishika	–	na–uishike	juu–yako	iliyo	shela	lete	na–akasema
	H0270		H0270			H4304	H3051	H0559

וַתָּבֵא	עָלֶיהָ	וַתֵּשֶׁת	שְׁעֹרִים	שֵׁשׁ־	וַיָּמָד	הָעִיר׃
na–akaingia	juu–yake	na–akamwekea	vya–shayiri	vipimo–sita	na–akapima	mjini
H0935		H7896	H8184	H8337	H4058	

Kisha Boazi akamwambia, lete mtandio wako na uushikilie.” Alipo fanya hivyo, alipima vipimo vikubwa sita vya shairi katika mtandio na kumtwisha Ruth. Kisha Boazi akaenda mjini.

16

וַתַּגֶּד־	בִּתָּי	אַתְּ	מִי־	וַתֹּאמֶר	חֲמוֹתָהּ	אֶל־	וַתָּבוֹא	
na–akamwambia	binti–yangu	wewe	ni–nani	na–akasema	mama–mkwe–wake	kwa	na–akaja	
H5046	H1323		H4310	H0559	H2545	H0413	H0935	

הָאִישׁ׃	לָהּ	עָשָׂה־	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	לָהּ	
mtu–huyo	yeye	amemfanyia	ambayo	yote	–	yeye	
H0376				H3605	H0853		

Ruth aliporudi kwa mama mkwe wake, alisema, “Ulifanyaje, mwanangu?” Ndipo Ruth akamwambia mambo yote aliyotendewa na mtu huyo.

17

)אֵלַי(	אָמַר	כִּי	לִי	נָתַן	הָאֵלֶּה	הַשְּׁעֹרִים	שֵׁשׁ־	וַתֹּאמֶר
(kwangu)	alisema	kwa–sababu	mimi	amenipa	hivi	vya–shayiri	vipimo–sita	na–akasema
H0413	H0559			H5414	H0428	H8184	H8337	H0559

חֲמוֹתֵךְ׃	אֶל־	רֵיקָם	תָּבוֹאִי	אַל־	
mama–mkwe–wako	kwa	mikono–mitupu	uende	usiende	
H2545	H0413	H7387	H0935	H0408	

Alimwambia, “Hivi vipimo sita vya shairi ni vile alivyonipa yeye, kwa kuwa alisema, 'Usiende mikono mitupu kwa mama mkwe wako.'”

18

דָּבָר	יִפֹּל	אֵיךְ	תֵּדְעִין	אֲשֶׁר	עַד	בִּתִּי	שְׁבִי	וַתֹּאמֶר	
jambo	itakavyoanguka	jinsi	utakapojua	utakapojua	hadi	binti–yangu	kaa	na–akasema	
H1697	H5307		H3045		H5704	H1323	H3427	H0559	

הַדָּבָר	כִּלָּה	אִם־	כִּי־	הָאִישׁ	יִשְׁקֹט	לֹא	כִּי
jambo–hili	akishamaliza	akishamaliza	isipokuwa	mtu–huyo	atapumzika	hatatua	kwa–sababu
H1697	H3615			H0376	H8252	H3808	

הַיּוֹם׃
leo
H3117

Kisha Naomi akasema, “Baki hapa, mwanangu, mpaka utakapojua yatakavyo kuwa, kwa kuwa Boazi hata pumzika mpaka atakapolimaliza jambo hili leo.”

Chapter 4

אֲשֶׁר	עִבֵּר	הַגֹּאֵל	וְהִנֵּה	שָׁם	וַיָּשֶׁב	הַשַּׁעַר	עָלָה	וּבֹעַז		1
ambaye	alipita	mkombozi	na–tazama	huko	na–akakaa	langoni	alipanda	na–Boazi		
			H2009	H8033	H3427	H8179	H5927	H1162		

וַיֵּשֶׁב׃	וַיָּסַר	אַלְמֹנִי	פְּלֹנִי	פֹּה	שְׁבָה־	סוּרָה	וַיֹּאמֶר	בֹּעַז	דְּבַר־	
na–akakaa	na–akageuka	fulani	fulani	hapa	keti	geuka	na–akasema	Boazi	aliongea	
H3427	H5493	H0492	H6423	H6311	H3427	H5493	H0559	H1162	H1696	

Ndipo Boazi akaenda kwenye lango la Bethelehemu na kukaa chini. Muda mfupi tu akaja ndugu wa karibu ambaye Boazi alimuongelea. Boazi akamwambia, “Rafiki yangu, njoo hapa na uketi. Kisha mtu huyo akaja na kuketi.

פֹּה	שְׁבוּ־	וַיֹּאמֶר	הָעִיר	מִזִּקְנֵי	אֲנָשִׁים	עֲשָׂרָה	וַיִּקַּח	2
hapa	ketini	na–akasema	mji	kutoka–wazee–wa	wazee	watu–kumi	na–akachukua	
H6311	H3427	H0559		H2205	H0376	H6235	H3947	

וַיֵּשֵׁבוּ׃
na–wakakaa
H3427

Ndipo Boazi akakusanya viongozi kumi wa mji na kusema, “Katini hapa.” Hivyo wakaketi.

לְאֱלִימֶלֶךְ	לְאָחִינוּ	אֲשֶׁר	הַשָּׂדֶה	חֶלְקַת	לַגֹּאֵל	וַיֹּאמֶר	3
cha–Elimeleki	cha–ndugu–yetu	ambacho–ni	shamba	kipande–cha	kwa–mkombozi	na–akasema	
H0458	H0251					H0559	

מוֹאָב׃	מִשְּׂדֵה	הַשָּׁבָה	נָעֳמִי	מָכְרָה
Moabu	kutoka–shamba–la	aliyerudi	Naomi	ameuza
H4124		H7725	H5281	H4376

Boazi alimwambia yule jamaa wa karibu, “Naomi aliyerudi kutoka mji wa Moabu, anauza sehemu ya aridhi ambayo ilikuwa ni miliki ya kaka yetu Elimeleki.

וְנִגַּד	הַיֹּשְׁבִים	נֶגֶד	קָנֵה	לֵאמֹר	אָזְנְךָ	אֶגְלָה	אָמַרְתִּי	וַאֲנִי	4
na–mbele–ya	wakaao	mbele–ya	nunua	kusema	sikio–lako	nitakufunulia	nilisema	na–mimi	
H5048	H3427	H5048	H7069	H0559	H0241	H1540	H0559	H0589	

הַנִּיָּדָה	יִגְאַל	לֹא	וְאִם־	גְּאָל	תִּגְאַל	אִם־	עַמִּי	זְקֵנַי
niambie	atakomboa	hataki	lakini–kama	komboa	utakomboa	kama	watu–wangu	wazee–wa
H5046		H3808						H2205

וְאָנֹכִי	לִגְאֹל	זוּלָתֶךָ	אֵין	כִּי	וְאֵדְעָה)	[ואדע]	לִי	
na–mimi	kukomboa	mwingine–isipokuwa–wewe	hakuna	kwa–sababu	ili–nijue	[ili–nijue]	mimi	
H0595		H2108	H0369		H3045	H3045		

אִגְאָל׃	אָנֹכִי	וַיֹּאמֶר	אַחֲרֶיךָ
nitakomboa	mimi	na–akasema	baada–yako
	H0595	H0559	

Nilifikiria kukujulisha na kukwambia, 'Inunue mbele ya hawa waliokaa hapa, na mbele ya viongozi wa watu wangu.' Ikiwa utapenda kuikomboa, ikomboe. Lakini ikiwa hauhitaji kuikomboa, uniambie, ili nijue, kwa kuwa hakuna mwingine wa kuikomboa isipokuwa wewe, na mimi ni mdogo wako.” Ndipo huyo mtu mwingine akasema, “Nitalikomboa.”

וּמֵאֵת
na–kutoka–kwa
H0853

נָעֳמִי
Naomi
H5281

מִיַּד
kutoka–mkono–wa
H3027

הַשָּׂדֶה
shamba

קְנוֹתֵךְ
utakaponunua
H7069

בְּיוֹם־
siku
H3117

בֹּעַז
Boazi
H1162

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

5

הַמֵּת
aliyekufa
H4191

שֵׁם־
jina–la
H8034

לְהָקִים
kusimamisha

)קָנִיתָה(
unamnunua
H7069

]קניתי[
[umenunua]
H7069

הַמֵּת
aliyekufa
H4191

אֵשֶׁת־
mke–wa
H0802

הַמּוֹאֲבִיָּה
Mmoabu
H4125

רוּת
Ruthi
H7327

נַחֲלָתוֹ׃
urithi–wake
H5159

עַל־
juu–ya

Kisha Boazi akasema, “Ile siku utakayonunua shamba kutoka mkononi mwa Naomi, yakupasa pia kumchukua Ruth Mmoabu, mjane wa mtoto wa Elimeleki, ili kuliinua jina la marehemu kama urithi wake.”

פֶּן־
nisije
H6435

לִי
kwangu

)לְגָאֳלִי־(
kukomboa

]לגאול־[
[kujikombolea]

אוּכַל
kukomboa
H3201

לְאֹ
siwezi
H3808

הַגֹּאֵל
mkombozi

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

6

גְּאֻלָּתִי
haki–yangu–ya–ukombozi
H1353

אֶת־
–
H0853

אַתָּה
mwenyewe

לְךָ
wewe

גְּאַל־
jikombolee

נַחֲלָתִי
urithi–wangu
H5159

אֶת־
–
H0853

אַשְׁחִית
nikaharibu
H7843

לְגָאֳלִי׃
kukomboa

אוּכַל
kukomboa
H3201

לֹא־
siwezi
H3808

כִּי
kwa–sababu

Ndipo yule jamaa wa karibu akasema, “Mimi siwezi kuikomboa ardhi kwa ajili yangu bila kuleta athari kwenye urithi wangu binafsi. Nakupa wewe haki ya kuikomboa kwa ajili yako mwenyewe, kwa kuwa mimi sitoweza.”

כָּל־
kila
H3605

לְקַיֵּם
kuthibitisha

הַתְּמוּרָה
kubadilishana
H8545

וְעַל־
na–kuhusu

הַגְּאֻלָּה
ukombozi
H1353

עַל־
kuhusu

בְּיִשְׂרָאֵל
katika–Israeli
H3478

לְפָנִים
zamani
H6440

וְזֹאת
na–hii
H2063

7

בְּיִשְׂרָאֵל׃
katika–Israeli
H3478

הַתְּעוּדָה
ushuhuda
H8584

וְזֹאת
na–hii
H2063

לְרֵעֵהוּ
jirani–yake
H7453

וְנָתַן
na–akampa
H5414

נַעֲלוֹ
kiatu–chake
H5275

אִישׁ
mtu
H0376

שָׁלַף
mtu–alivua
H8025

דָּבָר
jambo
H1697

Hii ilikuwa ni desturi ya zamani ya Israeli kuhusu ukombozi na kubadilishana mazuri. Kudhibitisha mambo haya yote, mtu huyu alivua kiatu chake na kumpatia jirani yake; hii ilikuwa ni namna ya kufanya makubaliano ya kisheria katika Israeli.

נַעֲלוֹ׃
kiatu–chake
H5275

וַיִּשְׁלֹף
na–akavua
H8025

לְךָ
wewe–mwenyewe

קְנֵה־
nunua
H7069

לְבֹעַז
kwa–Boazi
H1162

הַגֹּאֵל
mkombozi

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

8

Kwa hiyo huyu jamaa wa karibu akamwambia Boazi, “Inunue mwenyewe.” Kisha akavua kiatu chake.

כִּי
kwamba

הַיּוֹם
leo
H3117

אַתֶּם
ninyi

עֵדִים
mashahidi
H5707

הָעָם
watu

וְכָל־
na–watu–wote
H3605

לַזְּקֵנִים
kwa–wazee
H2205

בֹּעַז
Boazi
H1162

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

9

לְכִלְיוֹן
ya–Kilioni
H3630

אֲשֶׁר
yaliyokuwa

כָּל־
yote
H3605

וְאֶת
na–yote
H0853

לֶאֱלִימֶלֶךְ
ya–Elimeleki
H0458

אֲשֶׁר
yaliyokuwa

כָּל־
yote
H3605

אֶת־
–
H0853

קָנִיתִי
nimenunua
H7069

נָעֳמִי׃
Naomi
H5281

מִיַּד
kutoka–mkono–wa
H3027

וּמַחְלוֹן
na–Mahloni
H4248

Ndipo Boazi akawaambia viongozi na watu wote, “Ninyi ni mashaidi kuwa nimenunua kila kilichokuwa cha Elimeleki na kila kilichokuwa na Kileoni na Mahilon kutoka kwenye mikono ya Naomi.

10 וְגַם אֶת־ na-pia H1571 רוּת Ruthi H7327 הַמֹּאֲבִיָּה Mmoabu H4125 אֵשֶׁת mke-wa H0802 מַחְלוֹן Mahloni H4248 קָנִיתִי nimenunua H7069 לִי kwangu לְאִשָּׁה kuwa-mke H0802

לְהָקִים kusimamisha שֵׁם־ jina-la H8034 הַמֵּת aliyekufa H4191 עַל־ juu-ya נַחֲלָתוֹ urithi-wake H5159 וְלֹא־ ili-jina-lisikatwe H3808 יִכָּרֵת likatwe H3772 שֵׁם־ jina-la H8034 הַמֵּת aliyekufa H4191

מֵעִם kutoka-miongoni-mwa אֶחָיו ndugu-zake H0251 וּמִשַּׁעַר na-kutoka-lango-la H8179 מְקוֹמוֹ mahali-pake H4725 עֵדִים mashahidi H5707 אַתֶּם ninyi הַיּוֹם׃ leo H3117

Zaidi ya hayo kumhusu Ruth Mmoabu, mke wa Mahlon: nimempa kibali cha kuwa mke wangu, ili kuendeleza jina na urithi wa marehumu, ili kwamba jina lake lisipotee kati ya ndugu zake na lango la watu wake. Ninyi ni mashahidi leo.”

11 וַיֹּאמְרוּ na-wakasema H0559 כָּל־ watu-wote H3605 הָעָם watu אֲשֶׁר־ waliokuwa בַּשַּׁעַר langoni H8179 וְהַזְּקֵנִים na-wazee H2205 עֵדִים mashahidi H5707 יְתֵּן ampe H5414 יְהוָה Yahwe H3068

אֶת־ – H0853 הָאִשָּׁה mwanamke-huyu H0802 הַבָּאָה aingiaye H0935 אֶל־ katika H0413 בֵּיתֶךָ nyumba-yako כִּרְחֵל kama-Raheli וּכְלֵאָה na-Lea H3812 אֲשֶׁר ambao בָּנוּ walijenga H1129

וְעֲשֵׂה־ na-ufanye חַיִל nguvu H2428 בְּאֶפְרָתָה katika-Efrata וּקְרָא־ na-jina-liitwe H7121 שֵׁם jina H8034

שְׁתֵּיהֶם wote-wawili H8147 אֶת־ – H0853 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בֵּית nyumba-ya

בְּבֵית׃ לָחֶם katika-Bethlehemu H1035

Watu wote na viongozi waliokuwa katika lango, walisema, “Tu mashahidi. Yahweh amfanye mwanamke huyu ambaye amekuja nyumbani kwako kama Raheli na Leya, ambao wawili hawa wameijenga nyumba ya Israeli. Na ubarikiwe katika Efrata na kuwa mashuhuri katika Bethelehem.

12 וִיהִי na-iwe H1961 בֵּיתְךָ nyumba-yako כְּבֵית kama-nyumba-ya פֶּרֶץ Peresi H6557 יָלְדָה alimzaa H3205 אֲשֶׁר־ ambaye תָּמָר Tamari H8559 לִיהוּדָה kwa-Yuda H3063 מִן־ kutoka

הַזֹּאת׃ huyu H2063 הַנַּעֲרָה msichana-huyu H5291 מִן־ kutoka-kwa לְךָ wewe יְהוָה Yahwe H3068 יִתֶּן atakupa H5414 אֲשֶׁר ambao הַזֶּרַע uzao H2233

Na nyumba yako kama nyumba ya Peres, ambaye Tamari alimzalia yuda, kupitia uzao ambao Yahweh atakupatia pamoja na msichana huyu.”

13 וַיִּקַּח na-akamchukua H3947 בֹּעַז Boazi H1162 אֶת־ – H0853 רוּת Ruthi H7327 וַתְּהִי־ na-akawa H1961 לוֹ kwake לְאִשָּׁה mke H0802 וַיָּבֹא na-akamjia H0935 אֵלֶיהָ kwake H0413

בֵּן׃ mwana וַתֵּלֶד na-akazaa H3205 הֵרָיון mimba H2032 לָהּ yeye יְהוָה Yahwe H3068 וַיִּתֵּן na-akampa H5414

Hivyo Boazi alimchukua Ruth, na akawa mke wake. Boazi alilala naye, na Yahweh alimruhusu kupata mimba, na alizaa mtoto wa kiume.

14 וַתֹּאמַרְנָה אֵלֶיהָ הַנָּשִׁים נָעֳמִי אֵל־ יְהוָה בָּרוּךְ אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית
na-wakasema wanawake kwa Naomi abarikiwe Yahwe ambaye hakukuacha
H0559 H0802 H0413 H5281 H1288 H3068 H3808

לָּךְ גֹּאֵל בִּלְמְכוֹבזי וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל׃
wewe bila-mkombozi na-liitwe jina-lake katika-Israeli
H7121 H8034 H3478

Wanamke huyu akamwambia Naomi, “Yahweh abarikiwe, ambaye hajakuacha bila ndugu wa karibu, yaani mtoto huyu. Jina lake na liwe maarufu katika Israeli.

15 כִּי שֵׁיבָתֵךְ וּלְכַלְכֵּל אֶת־ נַפְשׁ לְמֵשִׁיב לָךְ וְהָיָה
kwa-sababu uzee-wako wa na-mlezi wa-nafsi mhuishaji kwako na-atakuwa
H7872 H0853 H3557 H5315 H7725 H1961

לָּךְ טוֹבָה הִיא אֲשֶׁר־ יְלָדַתּוּ אֲהֵבַתֵךְ אֲשֶׁר־ כַּלָּתֵךְ
kwako ni-bora yeye ambaye amemzaa anayekupenda aliyekupenda mkwe-wako
H1931 H3205 H0157 H3618

מִשִּׁבְעָה בָּנִים׃
kuliko-wana-saba
H7651

Na awe kwako mrutubishaji wa maisha na mwenye ruzuku uzeeni mwako, kwa kuwa mtoto wako mkwe, ambaye anakupenda, ambaye ni bora kwako kuliko watoto wa kiume saba, amemzaa.

16 וַתִּקַּח נָעֳמִי אֶת־ הַיֶּלֶד וַתְּשִׁתֵהוּ בְּחֵיקָהּ וַתְּהִי־ לוֹ
na-akamchukua Naomi – mtoto na-akamweka kifuani-mwake kwake
H3947 H5281 H0853 H3206 H7896 H2436 H1961

לְאֹמֶנֶת׃
mlezi
H0539

Kisha naomi akamchukua mtoto, akamlaza kifuani pake, na kumhudumia.

17 וַתִּקְרֶאנָה לוֹ יֶלֶד־ אֵלֶיהָ לֵאמֹר שֵׁם הַשְׁכֵנוֹת לְנָעֳמִי
na-wakamwita yeye jina jirani-zake kusema amezaliwa kwa-Naomi
H7121 H8034 H7934 H0559 H3205 H5281

בֵּן דָּוִד׃ אֲבִי יִשַׁי אֲבִי־ הוּא עוֹבֵד שְׁמוֹ וַתִּקְרֶאנָה ¶ פ
mwana Daudi baba-ya Yese ni-baba-ya yeye Obedi jina-lake na-wakamwita
H1732 H0001 H3448 H0001 H1931 H5744 H8034 H7121

Na majirani wa yule mwanamke, wakampa jina, wakisema, “Mtoto amezaliwa kwa Naomi.” Wakawita Obedi. Ambaye alikuja kuwa baba yake na Jese, ambaye alikuja kuwa baba yake na Daudi.

18 וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ פָּרֶץ הוֹלִיד אֶת־ חֶצְרוֹן׃
na-hizi ni-vizazi-vya Peresi Peresi alimzaa – Hesroni
H0428 H8435 H6557 H6557 H3205 H0853 H2696

Hiki kilikuwa ni kizazi cha Peresi: Peres alimzaa Hezroni,

19 וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת־ רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת־ עַמִּינָדָב׃
na-Hesroni alimzaa – Ramu na-Ramu alimzaa – Aminadabu
H2696 H3205 H0853 H7410 H7410 H3205 H0853 H5992

Hezroni akamzaa Ram, Ram akamzaa Aminadabu,

20 וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת־ נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת־ שַׂלְמָה׃
na-Aminadabu alimzaa – Nashoni na-Nashoni alimzaa – Salmoni
H5992 H3205 H0853 H5177 H5177 H3205 H0853 H8009

Aminadabu akamzaa Nashon, Nashon akamzaa Salmon,

וְשַׂלְמוֹן	הוֹלִיד	אֶת־	בֹּעַז	וּבֹעַז	הוֹלִיד	אֶת־	עוֹבֵד׃	21
na–Salmoni	alimzaa	–	Boazi	na–Boazi	alimzaa	–	Obedi	
H8012	H3205	H0853	H1162	H1162	H3205	H0853	H5744	

Salmon akamzaa Boazi, Boazi akamzaa Obed,

וְעֹבֵד	הוֹלִיד	אֶת־	יִשָׁי	וְיִשָׁי	הוֹלִיד	אֶת־	דָּוִד׃	22
na–Obedi	alimzaa	–	Yese	na–Yese	alimzaa	–	Daudi	
H5744	H3205	H0853	H3448	H3448	H3205	H0853	H1732	

Obedi akamzaa Jese, na Jese akamzaa Daudi.

1 Samuel

Chapter 1

אֶפְרָיִם	מֵהַר	צוֹפִים	הָרָמָתַיִם	מִן־	אֶחָד	אִישׁ	וַיְהִי׃	1
Efraimu	kutoka–mlima-wa	Sofimu	Ramataimu	kutoka–	mmoja	mtu	na–ilikuwa	
H0669	H2022	H7436	H7436		H0259	H0376	H1961	

תֹּחוּ	בֶּן־	אֱלִיהֻוא	בֶּן־	יְרֹחָם	בֶּן־	אֶלְקָנָה	וּשְׁמוֹ	
Tohu	mwana-wa–	Elihu	mwana-wa–	Yerohamu	mwana-wa–	Elkana	na–jina-lake	
H8459		H0453		H3395		H0511	H8034	

אֶפְרָתִי׃	צוּף	בֶּן־
Mwefraimu	Sufu	mwana-wa–
H0673	H6689	

Palikuwa na mtu mmoja wa Rama Msufi, wa nchi ya milima milima ya Efraimu; jina lake aliitwa Elikana mwana Yerohamu mwana Elihu mwana wa Tohu mwana wa Sufu, Mwefraimu.

וַיְהִי	פְּנִנָּה	הַשֵּׁנִית	וְשֵׁם	חַנָּה	אַחַת׀	שֵׁם	נָשִׁים	שְׁתֵּי	וְלוֹ׀	2
na–ilikuwa	Penina	wa–pili	na–jina	Hana	la–mmoja	jina	wake	mbili	na–kwake	
H1961	H6444	H8145	H8034	H2584	H0259	H8034	H0802	H8147		

יְלָדִים׃	אֵין	וּלְחַנָּה	יְלָדִים	לִפְנִנָּה׀
watoto	hapakuwa-na	na–kwa–Hana	watoto	kwa–Penina
H3206	H0369	H2584	H3206	H6444

Mtu huyo alioa wanawake wawili, jina la mke wa kwanza aliitwa Hana, na yule wa pili aliitwa Penina, Penina alizaa watoto, lakini Hana hakuzaa.

								3
לְהִשְׁתַּחֲוֺת	יָמִימָה	וּמִיָּמִים	מֵעִירוֹ׀	הָהוּא	הָאִישׁ	וְעָלָה׀	
kuabudu	hadi–siku	kutoka–siku	kutoka–mji–wake	huyu	mtu–huyu	na–akapanda	
H7812	H3117	H3117		H1931	H0376	H5927	

עֵלִי	בְּנֵי־	שְׁנֵי	וְשָׁם	בְּשִׁלֹה	צְבָאוֹת	לַיהוָה	וְלִזְבֹּחַ	
Eli	wana-wa–	wawili	na–huko	katika–Shilo	wa–majeshi	kwa–Yahwe	na–kutoa–dhabihu	
H5941		H8147	H8033	H7887		H3068	H2076	

לַיהוָה׃	כֹּהֲנִים	וּפִנְחָס	חָפְנִי׀
kwa–Yahwe	makuhani	na–Finehasi	Hofni
H3068	H3548	H6372	H2652

Kila mwaka, mtu huyu aliondoka mjini kwake kwenda kuabudu na kutoa dhabihu kwa BWANA wa majeshi huko Shilo. Wana wawili wa Eli, Hofni na Finehasi, makuhani wa BWANA, walikuwepo huko Shilo.

									4
וּלְכָל־	אִשְׁתּוֹ	לִפְנִנָּה	וְנָתַן	אֶלְקָנָה	וַיִּזְבַּח	הַיּוֹם	וַיְהִי	
na–kwa–wote	mke-wake	kwa–Penina	na–alitoa	Elkana	na–akatoa–dhabihu	siku	na–ikawa	
H3605	H0802	H6444	H5414	H0511	H2076	H3117	H1961	

מָנוֹת׃	וּבְנוֹתֶיהָ	בָּנֶיהָ
sehemu	na–binti–zake	wanawe
H4490	H1323	

Kila mwaka zamu ya Elikana ya kutoa dhabihu ilipofika, alikuwa daima akimpa sehemu ya nyama Penina mkewe, watoto wake wote wa kiume na wakike

אָהֵב	חַנָּה	אֶת־	כִּי	אַפַּיִם	אַחַת	מָנָה	יִתֵּן	וּלְחַנָּה	5
alimpenda	Hana	–	kwa-sababu	mara-mbili	moja	sehemu	alitoa	na–kwa–Hana	
H0157	H2584	H0853		H0639	H0259	H4490	H5414	H2584	

רַחְמָהּ׃	סָגַר	וַיהוָה
tumbo–lake	alikuwa–amefunga	na–Yahwe
H7358	H5462	H3068

Lakini kwa mgawo wa Hana daima alimpa mara mbili zaidi, kwa sababu alimpenda Hana, ingawa BWANA alikuwa amelifunga tumbo lake.

כִּי־	הַרְעִמָהּ	בַּעֲבוּר	כַּעַס	גַּם־	צָרָתָהּ	וְכָעֲסָתָהּ	6
kwa-sababu–	kumkasirisha	kwa–sababu–ya	kuchokoza	pia–	mke–mwenzake	na–akamchokoza	
	H7481	H5668		H1571		H3707	

רַחְמָהּ׃	בְּעַד	יְהוָה	סָגַר
tumbo–lake	kwa-ajili-ya	Yahwe	alifunga
H7358	H1157	H3068	H5462

Hasimu wake alimchokoza sana ili kumkasilisha, kwa sababu BWANA alikuwa amelifunga tumbo lake. 8

בְּבֵית	עֲלֹתָהּ	מִדֵּי	בְּשָׁנָה	שָׁנָה	יַעֲשֶׂה	וְכֵן	7
katika–nyumba-ya	alipopanda	kila–wakati	baada–ya–mwaka	mwaka	alifanya	na–hivyo	
	H5927	H1767	H8141	H8141			

תֹּאכַל׃	וְלֹא	וַתִּבְכֶּה	תַכְעִסֶנָּה	כֵּן	יְהוָה
kula	na–hakuwa	na–akalia	alimchokoza	hivyo	Yahwe
H0398	H3808	H1058	H3707		H3068

Hivyo kila mwaka, alipokuwa akienda katika nyumba ya BWANA pamoja na familia yake, hasimu wake alizidi kumchokoza, Hatimaye alikuwa mtu wa kulia kila wakati na hakula kitu chochote.

לֹא	וְלָמָּה	תִבְכִּי	לָמָּה	חַנָּה	אִישָׁהּ	אֶלְקָנָה	לָהּ	וַיֹּאמֶר	8
haukuli	na–kwa–nini	unalia	kwa–nini	Hana	mume–wake	Elkana	kwake	na–akasema	
H3808	H4100	H1058	H4100	H2584	H0376	H0511		H0559	

בָּנִים׃	מְעַשָּׂרָה	לָךְ	טוֹב	אָנֹכִי	הֲלוֹא	לִבֶּךָ	יֵרַע	וְלָמָּה	תְּאכְלִי
wana	kuliko–kumi	kwako	bora	mimi	je-si	moyo–wako	huzunika	na–kwa–nini	huli
	H6235			H0595	H3808	H3824	H3415	H4100	H0398

Elikana mmewe kila wakati alimuuliza, “Hana, kwa nini unalia? Kwa nini huli chakula? Kwa nini una huzuni moyoni mwako? Mimi sibora kwako kuliko wana kumi?

וְעֵלִי	שָׁתָה	וְאַחֲרֵי	בְּשִׁלֹה	אָכְלָה	אַחֲרֵי	חַנָּה	וַתָּקָם	9
na–Eli	kunywa	na–baada-ya	katika–Shilo	kula	baada-ya	Hana	na–akasimama	
H5941	H8354		H7887	H0398		H2584		

יְהוָה׃	הֵיכַל	מְזוּזַת	עַל־	הַכֹּסֵא	עַל־	יֹשֵׁב	הַכֹּהֵן
Yahwe	hekalu	nguzo–ya–mlango	juu-ya–	kiti–cha–enzi	juu-ya–	alikuwa-ameketi	kuhani–huyu
H3068	H1964	H4201		H3678		H3427	H3548

Wakati fulani, walipokuwa wamemaliza kula na kunywa huko Shilo, Hana alinyanyuka. Wakati huo Eli, kuhani alikuwa amekaa juu ya kiti chake mlangoni kuelekea nyumba ya BWANA.

תִּבְכֶּה׃	וּבָכֹה	יְהוָה	עַל־	וַתִּתְפַּלֵּל	נֶפֶשׁ	מָרַת	וְהִיא	10
akalia	na–kulia	Yahwe	kwa–	na–akaomba	nafsi	mwenye–uchungu	na–yeye	
H1058	H1058	H3068		H6419	H5315	H4751	H1931	

Hana alijawa na uchungu sana; akamwomba BWANA na akalia mno.

11

וּתְרָאֶה רָאֹה אִם־ צְבָאוֹת יְהוָה וַתֹּאמַר נֶדֶר וַתִּדֹּר
utaona kuona kama– wa–majeshi Yahwe na–akasema nadhiri na–akaweka–nadhiri
H7200 H7200 H3068 H0559 H5088 H5087

וְנָתַתָּה אֲמָתֶךָ אֶת־ תִּשְׁכַּח וְלֹא־ וּזְכַרְתַּנִי na–utampa mjakazi-wako – usisahau na–usi– na–ukumbuke
H5414 H0519 H0853 H7911 H3808 H2142

אֲמָתֶךָ בָּעֲנִי mjakazi-wako katika–taabu
H0519 H6040

חַיָּיו יְמֵי כָּל־ לַיהוָה וּנְתַתָּיו אֲנָשִׁים זֶרַע לַאֲמָתֶךָ
maisha–yake za– siku–zote kwa–Yahwe na–nitamtoa wa–wanaume uzao mjakazi–wako
H3117 H3605 H3068 H5414 H0376 H2233 H0519

רֹאשׁוֹ׃ עַל־ יַעֲלֶה לֹא־ וּמוֹרָה
kichwa-chake juu-ya– panda hau–ta na–wembe
H5927 H3808 H4177

Aliweka nadhili na kusema, “BWANA wa majeshi, kama utalitazama teso la mjakazi wako na kunikumbuka, na usipomsahau mjakazi wako, na kumpatia mjakazi wako mtoto wa kiume, ndipo nitamtoa huyo mtoto kwa BWANA siku zote za maisha yake, na wembe hautapita juu ya kichwa chake kamwe”.

12

אֶת־ שִׁמֶּר וְעֵלִי יְהוָה לִפְנֵי לְהִתְפַּלֵּל הִרְבְּתָה כִּי וְהָיָה
– akitazama na–Eli Yahwe mbele-ya kuomba aliendelea kwamba na–ikawa
H0853 H8104 H5941 H3068 H6440 H6419 H1961

פִּיהָ׃
mdomo–wake
H6310

Hana kiendelea kuomba mbele za BWANA, Eli alikitazama kinywa chake.

13

וְקוֹלָהּ נָעוֹת שְׂפָתֶיהָ רַק לִבָּהּ עַל־ מְדַבֶּרֶת הֵיא וְחַנָּה
na–sauti–yake ikitikisika midomo–yake tu moyo–wake katika– akisema yeye na–Hana
H5128 H8193 H7535 H1696 H1931 H2584

לְשִׁכֹּרָה׃ עֵלִי וַיַּחְשְׁבֶהָ יִשְׁמַע לֹא
mlevi Eli na–akamdhani inasikika haikuwa
H7910 H5941 H2803 H8085 H3808

Hana aliongea moyoni mwake. Midomo yake ilitikisika, lakini sauti yake haikusikika. Hivyo Eli alimdhania kuwa amelewa.

14

יֵינֵךְ אֶת־ הָסֵירִי תִּשְׁתַּכְּרִין מָתַי עַד־ עֵלִי אֱלֹהָהּ וַיֹּאמֶר
divai–yako – ondoa utaendelea–kulewa lini mpaka– Eli kwake na–akasema
H3196 H0853 H5493 H7937 H4970 H5704 H5941 H0413 H0559

מֵעָלָיִךְ׃
kutoka-kwako

Eli akamwambia, “Utakuwa mlevi mpaka lini? Weka mbali divai yako.”

15

אָנֹכִי רוּחַ־ קְשַׁת־ אִשָּׁה אֲדֹנִי לֹא וַתֹּאמֶר וַתַּעַן
mimi roho mgumu– mwanamke bwana-wangu hapana na–akasema Hana na–akajibu
H0595 H7307 H7186 H0802 H0113 H3808 H0559 H2584

יְהוָה׃ לִפְנֵי נַפְשִׁי אֶת־ וָאֶשְׁפֹּךְ שָׁתִיתִי לֹא וְיַיִן
Yahwe mbele-ya nafsi-yangu – na–nimemwaga nimekunywa si– na–kileo na–divai
H3068 H6440 H5315 H0853 H8210 H8354 H3808 H7941 H3196

Hana akajibu, “Sivyo bwana wangu, mimi ni mwanamke mwenye roho ya huzuni. Sijanywa divai wala kinywaji chochote cha kulevya, bali nimekuwa nikiimimina nafsi yangu mbele za BWANA.”

מֵרֹ֣ב	כִּי־	בְלִיַּ֗עַל	בַּת־	לִפְנֵי	אֲמָתְךָ֙	אֶת־	תִּתֵּ֣ן	אַל־		16
kutoka–wingi	kwa-sababu–	Beliali	binti-wa–	mbele-ya	mjakazi-wako	–	weke	usi–		
H7230		H1100	H1323	H6440	H0519	H0853	H5414	H0408		

הֵנָּה׃	עַד־	רִ֠בְרָתִי	וְכַעְסִ֨י	שִׂיחִ֜י	
sasa	mpaka–	nimezungumza	na–uchungu–wangu	malalamiko–yangu	
H2008	H5704	H1696		H7879	

Usimchukulie mjakazi wako kama mwanamke duni; nimekuwa nikiongea kutokana na maumivu na masikitiko yangu.” 18

אֶת־	יִתֵּ֥ן	יִשְׂרָאֵ֖ל	וֵאלֹהֵ֣י	לְשָׁלֹ֑ום	לְכִי	וַיֹּ֣אמֶר	עֵלִ֔י	וַיַּ֥עַן		17
–	atakupa	Israeli	na–Mungu	kwa–amani	nenda	na–akasema	Eli	na–akajibu		
H0853	H5414	H3478	H0430	H7965	H3212	H0559	H5941			

מֵעִמּ֖וֹ׃	שָׁאָלְתִּ֥	אֲשֶׁ֛ר	שָׁלָ֥תְּ	
kutoka-kwake	uliloomba	ambalo	ombi–lako	
	H7592		H7596	

Kisha Eli alimjibu na kusema, “Nenda kwa amani; na Mungu wa Israeli akupatie kile ulichomuomba.”

הָאִשָּׁה	וַתֵּ֣לֶךְ	בְּעֵינֶ֗יךָ	חֵן	שִׁפְחָתְךָ֙	תִּמְצָ֤א	וַתֹּ֨אמֶר		18
mwanamke–huyu	na–akaenda	machoni-pako	neema	mjakazi-wako	apate	na–akasema		
H0802	H3212		H2580	H8198	H4672	H0559		

עֹ֑וד׃	לָ֣הּ	הָיוּ־	לֹא־	וּפָנֶ֖יהָ	וַתֹּאכַ֥ל	לְדַרְכָּ֛הּ	
tena	kwake	kuwa–	haukuwa–	na–uso–wake	na–akala	njia–yake	
H5750		H1961	H3808	H6440	H0398	H1870	

Hana akasema, “ Na mjakazi wako apate kibali machoni pako.” Ndipo huyo mwanamke alienda zake na kula chakula na hakuhuzunika tena.

וַיָּבֹ֣אוּ	וַיָּשֻׁ֗בוּ	יְהוָה֙	לִפְנֵ֣י	וַיִּשְׁתַּחֲו֤וּ	בַּבֹּ֔קֶר	וַיַּשְׁכִּמ֥וּ		19
na–wakaja	na–wakarudi	Yahwe	mbele-ya	na–wakaabudu	asubuhi	na–waliamka-mapema		
H0935	H7725	H3068	H6440	H7812	H1242	H7925		

וַיִּזְכְּרֶ֖הָ	אִשְׁתּ֑וֹ	חַנָּ֣ה	אֶת־	אֶלְקָנָ֔ה	וַיֵּ֣דַע	הָרָמָ֔תָה	בְּיָתֶ֖ם	אֶל־
na–akamkumbuka	mke–wake	Hana	–	Elkana	na–akamjua	Rama	nyumba–yao	kwenye–
H2142	H0802	H2584	H0853	H0511	H3045	H7414		H0413

יְהוָֽה׃
Yahwe
H3068

Waliamka asubuhi na mapema wakaenda wakamtukuza BWANA, na baadaye walirudi nyumbani kwao Rama. Elikana alilala na mke wake Hana, na BWANA akamkumbuka.

בֵּן	וַתֵּ֣לֶד	חַנָּ֔ה	וַתַּ֣הַר	הַיָּמִ֑ים	לִתְקֻפ֣וֹת	וַיְהִי֙		20
mwana	na–akazaa	Hana	na–akachukua–mimba	wa–siku	mwishoni–mwa–siku	na–ikawa		
	H3205	H2584	H2029	H3117	H8622	H1961		

שְׁאִלְתִּֽיו׃	מֵיְהוָ֖ה	כִּ֥י	שְׁמוּאֵ֔ל	שְׁמ֣וֹ	אֶת־	וַתִּקְרָ֣א
nilimwomba	kutoka–kwa–BWANA	kwa–sababu	Samweli	jina–lake	–	na–akamwita
H7592	H3068		H8050	H8034	H0853	H7121

Baada ya muda fulani, Hana alibeba mimba na akazaa mtoto wa kiume. Akamwita jina lake Samweli, akasema, “Kwa sababu huyu nilimuomba kutoka kwa BWANA.”

21 וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל־ בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ
na-akapanda mtu-huyu Elkana na-nyumba-yake-yote nyumba-yake kutoa-dhabihu
H5927 H0376 H0511 H3605 H1076 H2076

לַיהוָה אֶת־ זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת־ נִדְרוֹ׃
kwa-Yahwe – dhabihu ya-siku na- nadhiri-yake
H3068 H0853 H2077 H3117 H0853 H5088

Mara nyingine, Elikana na nyumba yake, walipanda kwenda kumtolea BWANA dhabihu ya Mwaka na kuondoa nadhiri yake.

22 וְחַנָּה לֹא עָלְתָה כִּי־ אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל
na-Hana hakuwa kupanda kwa-sababu- akasema kwa-mume-wake mpaka amechukuwa
H2584 H3808 H5927 H0559 H0376 H5704 H1580

עַד־ שָׁם וְיֵשַׁב יְהוָה פְּנֵי אֶת־ וְנִרְאָהּ וַהֲבֵאתִיו הַנַּעַר
mpaka- huko na-atakaa Yahwe uso-wa – na-ataonekana na-nitamleta mtoto-huyu
H5704 H8033 H3427 H3068 H6440 H0854 H7200 H0935 H5288

עוֹלָם׃
milele
H5769

Lakini Hana hakwenda huko; alikuwa amekwisha mwambia mmewe, “Sitaenda huko hadi mtoto aache kunyonya; ndipo nitamleta, ili ahudhurie mbele za BWANA na akae huko daima.”

23 וַיֹּאמֶר אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשֵׂי הַטּוֹב לִילוֹ־ זוּרִי בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד־
na-akasema Elkana mume-wake fanya lililo-zuri machoni-pako kaa mpaka-
H0559 H0511 H0376 H6213 H2896 H3427 H5704

לָהּ׀ יְקֵם יְהוָה אֶת־ דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וְהֵינִקִי אֹתוֹ עַד־ אִם־ בְּנָהּ
kwake atimize Yahwe – neno-lake na-akakaa mwanamke-huyu tu yeye mpaka- – mwanawe
H0853 H1697 H3427 H0802 H0389 H0853 H5704 H0853 H1121

גְּמָלֶהּ אֹתוֹ׃ עִמָּהּ וְאִתּוֹ צֹאנוֹ בְּכָל־ וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל־ בֵּיתוֹ
alipomchukua yeye pamoja-naye wakati wote na-akampandisha mtu-huyu Elkana na-nyumba-yake-yote nyumba-yake
H1580 H0853 H5973 H3605 H1076 H2076

וַיָּבִיאוּ הַפָּר בְּשִׁלֹה וְהַנַּעַר בֵּית־ יְהוָה שִׁלֹה וְנֵבֶל קֶמַח אֶחָת
na-wakamleta ng'ombe – na-wakachinja na-mtoto nyumba-ya- Yahwe Shilo na-kiriba unga moja
H0935 H6499 H0853 H0853 H5288 H1004 H3068 H7887 H5592 H7058 H0259

Mme wake Hana, Elikana, akamwambia, “Fanya yale yakupendezayo. Ngojea hadi utakapokuwa umemwachisha kunyonya; BWANA aweze peke yake kuthibitisha neno lake.” Hivyo yule mwanamke alibaki akimnyonyesha mtoto wake mpaka pale alipomwachisha ziwa.

24 וַתַּעֲלֵהוּ עִמּוֹ כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה
na-akampandisha pamoja-naye wakati alipomchukua pamoja-na-ng'ombe watatu na-efa
H5927 H6213 H3644 H1580 H6499 H7969 H0374

וַתְּבִאֵהוּ בֵּית־ יְהוָה שִׁלֹה וְהַנַּעַר וְנֵבֶל יַיִן וַתָּבֵא אַחַת
na-akamleta nyumba-ya- Yahwe Shilo na-mtoto na-kiriba cha-divai unga moja
H0935 H1004 H3068 H7887 H5288 H5592 H3196 H7058 H0259

נָעַר׃
alikuwa-mdogo
H5288

Alipokuwa amemwachisha kunyonya, alimbeba, akimchukua pamoja ng'ombe dume wa miaka mitatu, unga kama kilo thelathini na chupa ya mvinyo, akampeleka katika nyumba ya BWANA huko Shilo. Na mtoto huyo alikuwa bado mdogo.

25 וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת־ הַפָּר וַיָּבִיאוּ אֶת־ הַנַּעַר אֶל־ עֵלִי׃
na-wakachinja – ng'ombe na-wakamleta – mtoto kwa- Eli
H0853 H6499 H0935 H0853 H5288 H0413 H5941

Walimchinja yule ng'ombe, na wakamkabidhi mtoto kwa Eli.

אֲנִי	אֲדֹנִי	נַפְשְׁךָ	חֵי	אֲדֹנִי	בִּי	וַתֹּאמֶר	26
mimi	bwana-wangu	nafsi-yako	kama–iishivyo	bwana-wangu	tafadhali	na–akasema	
H0589	H0113	H5315		H0113	H0994	H0559	

יְהוָה׃	אֶל־	לְהִתְפַּלֵּל	בָּזֶה	עִמְּכָה	הַנִּצָּבֶת	הָאִשָּׁה
Yahwe	kwa–	kuomba	hapa	pamoja–nawe	niliyesimama	mwanamke–huyu
H3068	H0413	H6419	H2088		H5324	H0802

Akasema, “Ee bwana wangu! Kama uishivyo, bwana wangu, Mimi ndiye yule mwanamke niliyesimama hapa karibu nawe nikimwomba BWANA.

אֲשֶׁר	שְׁאֵלְתִּי	אֶת־	לִי	יְהוָה	וַיִּתֵּן	הִתְפַּלַּלְתִּי	הַזֶּה	הַנַּעַר	אֶל־	27
ambalo	ombi–langu	–	kwangu	Yahwe	na–akatoa	niliomba	huyu	mtoto–huyu	kwa–	
	H7596	H0853		H3068	H5414	H6419	H2088	H5288	H0413	

מֵעִמּוֹ׃	שְׁאֵלְתִּי
kutoka-kwake	nililomwomba
	H7592

Niliomba kwa ajili ya mtoto huyu na BWANA akawa amenijibu ombi la dua yangu nililomwomba.

הוּא	הָיָה	אֲשֶׁר	הַיָּמִים׀	כָּל־	לַיהוָה	הִשְׁאִלְתִּהוּ	אָנֹכִי	וְגַם	28
yeye	ataishi	ambazo	za–siku	siku–zote	kwa–Yahwe	nimemkabidhi	mimi	na–pia	
H1931	H1961		H3117	H3605	H3068	H7592	H0595	H1571	

פ	לַיהוָה׃	שָׁם	וַיִּשְׁתָּחוּ	לַיהוָה	שָׁאוּל
(P)	kwa–Yahwe	huko	na–akaabudu	kwa–Yahwe	ameombwa
	H3068	H8033	H7812	H3068	H7592

Nami nimemtoa kwa BWANA; kwa maisha yake yote, nimempa BWANA.” Ndipo Elikana na familia yake wakamtukuza BWANA huko Shilo.

Chapter 2

רָמָה	בַּיהוָה	לִבִּי	עָלַץ	וַתֹּאמֶר	חַנָּה	וַתִּתְפַּלֵּל	1
limeinuliwa	katika–Yahwe	moyo-wangu	linafurahi	na–akasema	Hana	na–akaomba	
	H3068		H5970	H0559	H2584	H6419	

כִּי	אֹויְבָי	עַל־	פִּי	רָחַב	בַּיהוָה	קַרְנִי
kwa-sababu	adui-zangu	juu-ya–	kinywa-changu	umepanuka	katika–Yahwe	pembe–yangu
	H0341		H6310	H7337	H3068	

בִּישׁוּעָתֶךָ׃	שָׂמַחְתִּי
katika–wokovu–wako	ninashangilia
H3444	H8055

Hana aliomba akasema, “moyo wangu wamtukuza BWANA. Pembe yangu imejulikana katika BWANA. Kinywa changu kinatamba dhidi ya maadui zangu, kwa kuwa naufurahia wokovu wako.

צוּר	וְאֵין	בִּלְתֶּךָ	אֵין	כִּי	כַיהוָה	קָדוֹשׁ	אֵין־	2
mwamba	na–hakuna	mbali–nawe	hakuna	kwa-sababu	kama–BWANA	mtakatifu	hakuna–	
H6697	H0369	H1115	H0369		H3068	H6918	H0369	

כֵּאלֹהֵינוּ׃
kama–Mungu–wetu
H0430

Hakuna aliye mtakatifu kama BWANA, kwa kuwa hakuna mwingine zaidi yako; hakuna mwamba kama Mungu wetu.

מִפִּיכֶם	עָתָק	יֵצֵא	גְּבֹהָה	גְּבֹהָה	תְּדַבְּרוּ	תַּרְבּוּ	אַל־	3
kutoka–vinywani–mwenu	majivuno	itoke	kiburi	kwa–kiburi	msiseme	msiongee	msi–	
H6310	H6277	H3318	H1364	H1364	H1696		H0408	

עֲלִלוֹת׃	נִתְכְּנוּ	(וְלוֹ)	[ולא]	יְהוָה	דֵּעוֹת	אֵל	כִּי
matendo	yanapimwa	na–kwake	na–si	Yahwe	maarifa	Mungu	kwa–sababu
H5949	H8505		H3808	H3068	H1844	H0410	

Msijivune sana hivyo kwa kiburi; vinywa vyenu visitoke majivuno. Kwa kuwa BWANA ni Mungu wa maarifa; yeye huyapima matendo kwa mizani.

חָיִל׃	אָזְרוּ	וְנִכְשָׁלִים	חַתִּים	גִּבֹּרִים	קֶשֶׁת	4
nguvu	wamejifunga	na–waliojikwaa	wamevunjika	mashujaa	upinde	
H2428	H0247	H3782		H1368	H7198	

Pinde za mashujaa zimevunjika, bali wale wanaojikwaa hujivika nguvu kama mshipi.

יָלְדָה	עֲקָרָה	עַד־	חָדֵלוּ	וּרְעֵבִים	נִשְׂכָּרוּ	בַּלֶּחֶם	שְׂבֵעִים	5
amezaa	tasa	mpaka–	wameacha	na–wenye–njaa	wamejiajiri	kwa–mkate	walioshiba	
H3205	H6135	H5704	H2308	H7457		H3899	H7649	

אֻמְלָלָה׃	בָּנִים	וְרַבַּת	שִׁבְעָה
amedhoofika	watoto	na–yule–mwenye–watoto–wengi	saba
H0535			H7651

Wale walio na shibe ya kutosha wamejikodisha ili wapate chakula; wale waliokuwa na njaa hawana njaa tena. Hata yule aliye kuwa tasa amezaa watoto saba, bali mwanamke mwenye watoto wengi amenyong'onyea.

וַיָּעַל׃	שְׁאוֹל	מוֹרִיד	וּמְחַיֶּה	מֵמִית	יְהוָה	6
na–kupandisha	Kuzimu	anashushia	na–anafanya–kuwa–hai	anaua	Yahwe	
H5927	H7585	H3381	H2421	H4191	H3068	

BWANA huua na huuisha. Hushusha kuzimu na huleta tena juu.

מְרוֹמֵם׃	אַף־	מַשְׁפִּיל	וּמַעֲשִׁיר	מוֹרִישׁ	יְהוָה	7
anainua	pia–	ananyenyekeza	na–anafanya–tajiri	anafanya–maskini	Yahwe	
	H0637	H8213	H6238	H3423	H3068	

BWANA humfanya maskini, na yeye ndiye humtajirisha mtu. Yeye hudhili, lakini pia hukweza

לְהוֹשִׁיב	אֶבְיוֹן	יָרִים	מֵאַשְׁפֹּת	דָּל	מֵעָפָר	מֵלִּים	8
kuwaketisha	mhitaji	ananyanyua	kutoka–jalani	maskini	kutoka–mavumbini	anainua	
H3427	H0034		H0830	H1800	H6083		

מְצֻקֵי	לַיהוָה	כִּי	יַנְחִלֵם	כָּבוֹד	וְכִסֵּא	נְדִיבִים	עִם־
nguzo	kwa–Yahwe	kwa–sababu	awarithi	cha–utukufu	na–kiti–cha–enzi	wakuu	pamoja–na–
H4690	H3068		H5157	H3519	H3678	H5081	

תֵּבֵל׃	עֲלֵיהֶם	וַיָּשֶׁת	אֶרֶץ
ulimwengu	juu–yake	na–ameweka	nchi
H8398		H7896	H0776

Yeye humwinua juu maskini toka mavumbini: Huwainua wahitaji toka jalalani na kuwaketisha pamoja na wakuu na kuwarithisha kiti cha enzi cha utukufu. Kwa kuwa nguzo za dunia ni za BWANA na ameukalisha ulimwengu juu yake.

9 רַגְלֵי (miguu) H7272 [חסידו] [ya-watakatifu-wake] H2623 (חֲסִידָיו) (ya-watakatifu-wake) H2623 יִשְׁמֹר (atawalinda) H8104 וּרְשָׁעִים (na-waovu) H7563 בַּחֹשֶׁךְ (katika-giza) H2822

אִישׁ: (mtu) H0376 יִגְבַּר־ (atashinda) H1396 בְּכֹחַ (kwa-nguvu) H3808 לֹא (si) H3808 כִּי־ (kwa-sababu-) יְדֵמוּ (watanyamazishwa)

Yeye atazilinda nyayo za watu wake waaminifu, bali waovu watanyamazishwa gizani, kwa maana hakuna atayeshinda kwa nguvu zake.

10 יְהוָה (Yahwe) H3068 יֵחַתּוּ (wataogopa) H5181 [מריבו] (wapinzani-wake) H7378 (מְרִיבָיו) (adui-zake) H7378 [עלין] (juu-yake) H5945 (עָלָיו) (juu-yake) H5945 בַּשָּׁמַיִם (mbinguni) H8064 יַרְעֵם (atanguruma) H7481

פֶּן (pembe) וְיָרֻם (na-atainua) לְמַלְכּוֹ (kwa-mfalme-wake) H4428 עֹז (nguvu) H5797 וְיִתֵּן־ (na-atatoa-) H5414 אַפְסֵי־ (nchi) H0776 אָרֶץ (miisho) H0776 יָדִין (atahukumu) H1777 יְהוָה (Yahwe) H3068

פ (P) מְשִׁיחוֹ: (ya-mpakwa-mafuta-wake) H4899

Wale wampingao BWANA watavunjwa vipande vipande; atawapiga radi kutokea mbinguni. BWANA atahukumu miisho ya dunia; atampa nguvu mfalme wake na kuinua pembe ya mtiwa mafuta wake.”

11 וַיֶּלֶךְ (na-akaenda) H3212 אֶלְקָנָה (Elkana) H0511 הָרָמָתָה (Rama) H7414 עַל־ (kwenye-) בֵּיתוֹ (nyumba-yake) וְהַנַּעַר (na-mtoto) H5288 הָיָה (alikuwa) H1961 מְשָׁרֵת (akitumikia) H8334 אֶת־ (-) H0853

הַכֹּהֵן: (kuhani-huyu) H3548 עֵלִי (Eli) H5941 פְּנֵי (uso-wa) H6440 אֶת־ (mbele-ya-) H0854 יְהוָה (Yahwe) H3068

Nndipo Elikana akenda Rama, nyumbani kwake. Na yule mtoto akamtumikia BWANA machoni pa Eli, kuhani.

12 וּבְנֵי (na-wana-wa) H5941 עֵלִי (Eli) H5941 בְּנֵי (wana-wa) בְלִיָּעַל (Beliali) H1100 לֹא (hawaku-) H3808 יָדְעוּ (hawakumjua) H3045 אֶת־ (-) H0853 יְהוָה: (Yahwe) H3068

Basi, watoto wa Eli walikuwa wakorofi. Wao hawakumheshimu BWANA.

13 וּמִשְׁפָּט (na-desturi) H4941 הַכֹּהֲנִים (ya-makuhani) H3548 אֶת־ (kwa-) H0854 הָעָם (watu) כָּל־ (kila-) H3605 אִישׁ (mtu) H0376 זֹבֵחַ (aliyetoa-dhabihu) H2076 זֶבַח (dhabihu) H2077 וּבָא (na-akaja) H0935

בְּיָדוֹ: (mkononi-mwake) H3027 הַשְּׁנַיִם (zenye-meno-mawili) H8127 שְׁלֹשׁ־ (wa-meno) H7969 וְהַמַּזְלֵג (na-uma) H4207 הַבָּשָׂר (nyama) H1320 כְּבַשֵּׁל (linapika) H1310 הַכֹּהֵן (wa-kuhani) H3548 נַעַר (mtumishi) H5288

Desturi ya makuhani na watu ilikuwa kwamba endapo mtu yeyote ametoa dhabihu, mtumishi wa kuhani angekuja akiwa na uma wa meno matatu mkononi mwake, nyama ilipokuwa inatokoswa.

14

אוֹ	בַּקַּלַּחַת	אוֹ	בַּדּוּד	אוֹ	בַּכִּיּוֹר	וְהִכָּה			
au	ndani–ya–sufuria	au	kwenye–chungu	au	ndani–ya–bakuli	na–akachoma			
	H7037		H1731		H3595	H5221			

כָּכָה	בּוֹ	הַכֹּהֵן	יִקַּח	הַמַּזְלֵג	יַעֲלֶה	אֲשֶׁר	כֹּל	בַּפָּרוּר	
hivyo	kwake	kuhani	alichukua	uma	kimepanda	ambacho	kila	ndani–ya–chungu	
H3602		H3548	H3947		H5927		H3605	H6517	

בִּשְׁלֹה׃	שָׁם	הַבָּאִים	יִשְׂרָאֵל	לְכָל־	יַעֲשׂוּ				
katika–Shilo	huko	waliokuja	Israeli	kwa–wote-wa	walifanya				
H7887	H8033	H0935	H3478	H3605					

Naye angeutia uma huo sufuriani, au birikani au chomboni au chunguni; nyama yote ambayo ingeinuliwa na uma huo ingetwaliwa na kuhani mwenyewe. Ndivyo walivyofanya huko Shilo kwa Waisraeli wote waliokwenda huko.

15

לָאִישׁ	וְאָמַר	הַכֹּהֵן	נַעַר	וּבָא	הַחֵלֶב	אֶת־	יַקְטִרוּן	בְּטֶרֶם	גַּם
kwa–mtu	na–akasema	wa–kuhani	mtumishi	na–akaja	mafuta	–	kufukiza	kabla	pia
H0376	H0559	H3548	H5288	H0935	H2459	H0853		H2962	H1571

מִנְּזָךְ	יִקַּח	וְלֹא־	לַכֹּהֵן	לִצְלוֹת	בָּשָׂר	תְּנָה	הַזָּבֵחַ	
kutoka-kwako	kuchukua	na–hatachukua–	kwa–kuhani	kuoka	nyama	toa	anayetoa-dhabihu	
	H3947	H3808	H3548	H6740	H1320	H5414	H2076	

חָי׃	אִם־	כִּי	מְבֻשָּׁל	בָּשָׂר	
mbichi	kama–	isipokuwa	kupikwa	nyama	
			H1310	H1320	

Tena, kabla ya kuteketeza mafuta, mtumishi wa kuhani alikuja, na kumwambia aliyekuwa akitoa dhabihu, “ Tenga nyama ya kuchoma kwa ajili ya kuhani; kwa sababu hataikubali ile ya kutokosa kutoka kwako, bali tu ile mbichi.”

16

כַּאֲשֶׁר	לְךָ	וְקַח־	הַחֵלֶב	כַּיּוֹם	יַקְטִירוּן	קַטֵּר	הָאִישׁ	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	
kama	kwako	na–chukua–	mafuta	leo	watafukiza	fukiza	mtu–huyu	kwake	na–akasema	
		H3947	H2459	H3117			H0376	H0413	H0559	

לֹא	וְאִם־	תִּתֵּן	עַתָּה	כִּי	(לֹא)	[לוֹ]	וְאָמַר	נַפְשְׁךָ	תְּאַוָּה
si	na–kama–	utoe	sasa	bali	hapana	kwake	na–akasema	nafsi-yako	anatamani
H3808		H5414	H6258		H3808		H0559	H5315	H8378

בְּחָזָקָה׃	לָקָחְתִּי	
kwa–nguvu	nitachukua	
H2394	H3947	

Ikiwa mtu atamwambia, “Wachome mafuta kwanza, na kisha uchukue kiasi utakacho.” Ndipo angesema, “Hapana, utanipatia sasa hivi; la sivyo; Nitaichukua kwa lazima.”

17

כִּי	יְהוָה	פְּנֵי	אֶת־	מְאֹד	גְּדוֹלָה	הַנְּעָרִים	חַטָּאת	וַתְּהִי	
kwa-sababu	Yahwe	uso-wa	mbele-ya–	sana	kubwa	ya–vijana	dhambi	na–ilikuwa	
	H3068	H6440	H0854	H3966		H5288		H1961	

יְהוָה׃	מִנְחַת	אֶת	הָאֲנָשִׁים	נָאֲצוּ	
Yahwe	sadaka	–	watu	walidharau	
H3068	H4503	H0853	H0376	H5006	

Dhambi ya vijana hawa ilikuwa mbaya sana mbele za BWANA, kwa sababu waliidharau dhabihu ya BWANA.

18

בָּד׃	אֵפוֹד	חָגוּר	נַּעַר	יְהוָה	פְּנֵי	אֶת־	מְשָׁרֵת	וּשְׁמוּאֵל	
kitani	efodi	amevaa	mtoto	Yahwe	uso-wa	mbele-ya–	akitumikia	na–Samweli	
H0906	H0646	H2296	H5288	H3068	H6440	H0854	H8334	H8050	

Lakini Samweli alimtumikia BWANA akiwa mdogo akivaa nguo ya naivera ya kitani.

19

וּמְעִיל (na–joho) H4598
קָטֹן (dogo)
תַּעֲשֶׂה־ (alitengeneza–)
לוֹ (kwake) H0517
אִמּוֹ (mama-yake)
וְהַעֲלָתָה (na–akaleta) H5927
לוֹ (kwake)
מִיָּמִים (kwa–siku) H3117
יָמִימָה (siku) H3117

בָּעֲלוֹתָהּ (alipopanda) H5927
אֶת־ (pamoja-na–) H0854
אִישָׁהּ (mume–wake) H0376
לִזְבֹּחַ (kutoa-dhabihu) H2076
אֶת־ (–) H0853
זֶבַח (dhabihu) H2077
הַיָּמִים׃ (ya–siku) H3117

Kila mwaka mama yake alimtengenezea kanzu dogo na kumletea, wakati wakija na mmewe kutoa dhabihu ya kila mwaka.

20

וּבֵרַךְ (na–akabariki) H1288
אֶת־ (–) H0853
עֵלִי (Eli) H5941
אֶלְקָנָה (Elkana) H0511
וְאֶת־ (na–) H0853
אִשְׁתּוֹ (mke-wake) H0802
וְאָמַר (na–akasema) H0559
יְהוָה (Yahwe) H3068
יָשֵׂם (akupe)
לְךָ (wewe)

לַיהוָה (kwa–Yahwe) H3068
שָׁאַל (aliomba) H7592
אֲשֶׁר (ambalo)
הַשְּׁאֵלָה (aliyeombwa) H7596
תַּחַת (badala-ya) H8478
הַזֹּאת (huyu) H2063
הָאִשָּׁה (mwanamke–huyu) H0802
מִן־ (kutoka–)
זֶרַע (uzao) H2233

וְהָלְכוּ (na–wakaenda) H1980
לִמְקֹמוֹ׃ (mahali–pake) H4725

Eli aliwabariki Elikana na mke wake na kusema, “BWANA akupatie watoto zaidi kwa mwanamke huyu kwa sababu ya ahadi yake aliyoitoa kwa BWANA.” Baadaye walirudi nyumbani kwao.

21

כִּי־ (kwa-sababu–)
פָקַד (alimjilia)
יְהוָה (Yahwe) H3068
אֶת־ (–) H0853
חַנָּה (Hana) H2584
וַתַּהַר (na–akachukua–mimba) H2029
וַתֵּלֶד (na–akazaa) H3205
שְׁלֹשָׁה־ (watatu–) H7969
בָּנִים (wana)

וּשְׁתֵּי (na–wawili) H8147
בָּנוֹת (binti) H1323
וַיִּגְדַּל (na–akakua) H1431
הַנַּעַר (mtoto) H5288
שְׁמוּאֵל (Samweli) H8050
עִם־ (pamoja-na–) H3068
יְהוָה׃ (Yahwe) H3068
ס (S)

Hana alimsaidia tena Hana, akawa amebeba mimba nyingine. Akazaa watoto watatu wa kiume na wa kike wawili. Wakati huo huo mtoto Samweli akakua akiwa mbele za BWANA.

22

וְעֵלִי (na–Eli) H5941
זָקֵן (alikuwa-mzee) H2204
מְאֹד (sana) H3966
וְשָׁמַע (na–akasikia) H8085
אֵת (–) H0853
כָּל־ (yote–) H3605
אֲשֶׁר (ambayo)
יַעֲשׂוּן (walifanya)
בָּנָיו (wana-wake)

לְכָל־ (kwa–wote-wa) H3605
יִשְׂרָאֵל (Israeli) H3478
וְאֵת (na–) H0853
אֲשֶׁר־ (ambao–)
יִשְׁכְּבוּן (walilala) H7901
אֶת־ (na–) H0854
הַנָּשִׁים (wanawake) H0802
הַצֹּבְאוֹת (wa–majeshi) H6633
פֶּתַח (mlango) H6607
אֹהֶל (hema) H0168

מוֹעֵד׃ (mkutano) H4150

Basi Eli alikuwa mzee sana, akayasikia yote ambayo watoto wake walikuwa wakiwafanyia Waisraeli wote, na jinsi walivyotembea na mwanamke aliyekuwa akitumika katika lango la hema ya kukutania.

23

וַיֹּאמֶר (na–akasema) H0559
לָהֶם (kwao)
לָמָּה (kwa-nini) H4100
תַּעֲשׂוּן (mnafanya)
כִּדְבָרִים (mambo–haya) H1697
הָאֵלֶּה (haya) H0428
אֲשֶׁר (ambayo)
אָנֹכִי (mimi) H0595
שֹׁמֵעַ (ninasikia) H8085

אֶת־ (–)
דִּבְרֵיכֶם (mambo–yenu) H1697
רָעִים (mabaya)
מֵאֵת (kutoka–kwa) H0854
כָּל־ (wote–wa) H3605
הָעָם (watu)
אֵלֶּה׃ (hawa) H0428

Akawaambia, “Kwa nini mnafanya mambo hayo? Kwa maana nasikia matendo yenu maovu kutoka kwa watu hawa wote.”

24 שֹׁמֵעַ ninasikia H8085 אָנֹכִי mimi H0595 אֲשֶׁר ambayo הַשְׁמָעָה habari H8052 טוֹבָה nzuri לֹוא־ hapana H3808 כִּי kwa-sababu בָּנַי wanangu אַל hapana H0408 מַעֲבִרִים wanaovuka עַם־ watu-wa- יְהוָה׃ Yahwe H3068

Sivyo hivyo, watoto wangu, maana hii ninayoisikia siyo taarifa njema. Mnawakosesha watu wa BWANA.

25 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 וְאָם lakini-kama אֱלֹהִים Mungu H0430 וּפִלְלוֹ na-atamwombea לְאִישׁ kwa-mtu אִישׁ mtu H0376 יֶחֱטָא akikosea H2398 אִם־ kama- אֲבִיהֶם baba-yao H0001 לְקוֹל kwa-sauti יִשְׁמְעוּ hawakusikia H8085 וְלֹא lakini-hawaku לוֹ kwake יִתְפַּלֶל־ atamwombea H6419 מִי nani H4310 אִישׁ mtu H0376 יֶחֱטָא־ akikosea H2398 לַהֲמִיתָם׃ kuwaua H4191 יְהוָה Yahwe H3068 חָפֵץ alitaka כִּי־ kwa-sababu-

“Kama mtu mmoja akimkosea mwenzake, Mungu atamhukumu; Lakini mtu akimkosea BWANA, ni nani atakayemtetea mtu huyo?” Lakini hawakuitii sauti ya baba yao, sababu BWANA alinuia kuwaua.

26 וְגַם na-pia H1571 יְהוָה Yahwe H3068 עִם־ pamoja-na- גַּם pia H1571 וָטוֹב na-uzuri וְגָדֵל na-akakua H1432 הֹלֵךְ alikuwa-anakua H1980 שְׁמוּאֵל Samweli H8050 וְהַנַּעַר na-mtoto H5288 ס (S) אֲנָשִׁים׃ wanadamu H0376 עִם־ pamoja-na-

Yule mtoto Samweli aliongezeka umri, na kupata kibali kwa BWANA na kwa watu pia.

27 יְהוָה Yahwe H3068 אָמַר amesema כֹּה hivyo H3541 אֵלָיו kwake H0413 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 עֵלִי Eli H5941 אֶל־ kwa- H0413 אֱלֹהִים Mungu H0430 אִישׁ־ mtu-wa- H0376 וַיָּבֹא na-akaja H0935 לְבֵית kwa-nyumba-ya בְּמִצְרַיִם katika-Misri H4714 בְּהִוָּתָם walipokuwa H1961 אָבִיךָ baba-yako H0001 בֵּית nyumba-ya אֶל־ kwa- H0413 נִגְלֵיתִי nilijifunua H1540 הֲנִגְלֹה niliyejifunua H1540 פַּרְעֹה׃ Farao H6547

Kisha mtu wa Mungu akamwendea Eli na kumwambia, “BWANA asema, 'Je, sikujifunua mwenyewe kwa nyumba ya baba zako, walipokuwa Misri utumwani nyumbani mwa Farao?

28

לְכֹהֵן	לִי	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִכֹּל־	אֹתוֹ	וְבָחַר	
kama–kuhani	kwangu	Israeli	makabila-ya	kutoka–makabila-yote	yeye	na–kumchagua	
H3548		H3478	H7626	H3605	H0853	H0977	

לְפָנַי	אֵפוֹד	לָשֵׂאת	קְטֹרֶת	לְהַקְטִיר	מִזִּבְחִי	עַל־	לַעֲלוֹת
mbele-yangu	efodi	kuvaa	uvumba	kufukiza	madhabahu–yangu	juu-ya–	kupanda
H6440	H0646	H5375	H7004		H4196		H5927

בְּנֵי	אִשֶּׁי	כָּל־	אֶת־	בֵּיתְךָ	לְבֵית	וָאֶתְּנָה	
wana-wa	sadaka–za–moto	sadaka-zote–za	–	baba-yako	kwa–nyumba-ya	na–nikawapa	
	H0801	H3605	H0853	H0001		H5414	

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Mimi nilimchagua yeye kutoka makabila yote ya Israeli awe kuhani wangu, apande madhabahuni kwangu, na kufukiza uvumba, na kuvaa kanzu ya naivera mbele yangu. Niliwapa nyumba ya baba zako dhabihu zote za wana wa Israeli zilizotolewa kwa moto.

29

מָעֹון	צוֹיתִי	אֲשֶׁר	וּבְמִנְחָתִי	בְּזִבְחִי	תִבְעֲטוּ	לָמָּה	
makao	niliamuru	ambazo	na–sadaka-yangu	dhabihu-yangu	mnakanyaga	kwa-nini	
H4583	H6680		H4503	H2077	H1163	H4100	

כָּל־	מֵרֵאשִׁית	לְהַבְרִיאֲכֶם	מִמֶּנִּי	בָּנֶיךָ	אֶת־	וַתְּכַבֵּד	
yote–ya	kutoka–mwanzoni	kujinenepeshea	kuliko-mimi	wana–wako	–	na–umewaheshimu	
H3605	H7225				H0853	H3513	

לְעַמִּי׃	יִשְׂרָאֵל	מִנְחַת	
kwa–watu–wangu	Israeli	sadaka	
	H3478	H4503	

Kwanini basi, unaidharau dhabihu yangu na sadaka ambazo ninazitaka mahali ninapoishi? Kwanini unawaheshimu watoto wako kuliko mimi, kwa kujinenepesha ninyi wenyewe kwa uzuri wa kila sadaka ya watu wangu Israeli?'

30

וּבֵית	בֵּיתְךָ	אָמַרְתִּי	אָמוֹר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	נְאֻם־	לָכֵן
na–nyumba	nyumba-yako	nilisema	nilisema	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	asema	kwa-hivyo
		H0559	H0559	H3478	H0430	H3068	H5002	

חָלִילָה	יְהוָה	נְאֻם־	וְעַתָּה	עוֹלָם	עַד־	לְפָנַי	יִתְהַלְכוּ	אָבִיךָ
hasha	Yahwe	asema	lakini–sasa	milele	mpaka–	mbele-yangu	watakwenda	baba-yako
H2486	H3068	H5002	H6258	H5769	H5704	H6440	H1980	H0001

יֵקָלוּ׃	וּבֵזַי	אֲכַבֵּד	מְכַבְּדַי	כִּי־	לִי
watadharauliwa	na–wanaonitharau	nitawaheshimu	wanaoniheshimu	kwa-sababu–	kwangu
H7043	H0959	H3513	H3513		

Maana, BWANA, Mungu wa Isareli, asema, niliahidi kwamba nyumba yako, na nyumba ya baba yako, yawapasa kwenda mbele zangu milele,' Lakini sasa BWANA asema. 'Mambo haya yapishe mbali. nami nisifanye hivi, maana nitawaheshimu wanaoniheshimu, bali wanaonidharau mimi hawatakuwa na thamani.

31

אָבִיךָ	בֵּית	זְרֹעַ	וְאֶת־	זְרֹעֲךָ	אֶת־	וְנֶדַעְתִּי	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה
baba-yako	nyumba-ya	uzao	na–	uzao–wako	–	na–nitaikata	zinakuja	siku	tazama
H0001		H2220	H0853	H2220	H0853	H1438	H0935	H3117	H2009

בְּבֵיתֶךָ׃	זָקֵן	מִהְיוֹת	
katika–nyumba-yako	mzee	kuwepo	
	H2205	H1961	

Tazama, siku zinakuja nitakapoondoa nguvu zako na nguvu za nyumba za baba yako, ili kwamba pasije kuwepo mtu mzee katika nyumba yako.

32

וְהִבַּטְתָּ (na–utatazama) H5027
עָדוּי (adui) H4583
מָעוֹן (makao) H4583
בְּכֹל (katika–yote) H3605
אֲשֶׁר־ (ambayo–) H0834
ייטיב (atafanya–vizuri) H3190
אֶת־ (–) H0853
יִשְׂרָאֵל׃ (Israeli) H3478

וְלֹא־ (na–hata-kuwa–) H3808
יִהְיֶה (atakuwa) H1961
זָקֵן (mzee) H2205
בְּבֵיתֶךָ (katika–nyumba-yako) H1004
כָּל־ (siku-zote) H3605
יָמִים׃ (za–siku) H3117

Nawe utalitazama hangaiko katika makao yangu. Ingawa Israeli watapewa jambo jema, hapatakuwapo tena mtu yeyote mzee katika nyumba yako.

33

וְאִישׁ (na–mtu) H0376
לֹא־ (si-ta–) H3808
אַכְרִית (nitakata) H3772
לְךָ (kwako) H0000
מִטְּעַם (kutoka–) H4480
מִזִּבְחֹתַי (madhabahu–yangu) H4196
כְּלוֹת (kumaliza) H3615
אֶת־ (–) H0853
עֵינֶיךָ (macho–yako) H5869

וְאַדִּיב (na–kuhuzunisha) H0109
אֶת־ (–) H0853
נַפְשֶׁךָ (nafsi-yako) H5315
וְכָל־ (na–wote-wa) H3605
מַרְבִּית (wingi) H4768
בֵּיתְךָ (nyumba-yako) H1004
יָמוּתוּ (watakufa) H4191
אֲנָשִׁים׃ (wanaume) H0376

Yeyote miongoni mwenu nisiye mwondoa kutoka madhabahuni pangu, Nitasababisha macho yenu yaanguke, na ita nitasababisha huzuni maishani mwenu. Wanaume wote waliozaliwa katika familia yako watakufa.

34

וְזֶה־ (na–hii) H2088
לְךָ (kwako) H0000
הָאוֹת (ishara) H0226
אֲשֶׁר (ambayo) H0834
יָבֹא (itakuja) H0935
אֶל־ (kwa–) H0413
שְׁנֵי־ (wawili-wa) H8147
בָנֶיךָ (wana–wako) H1121
אֶל־ (kwa–) H0413
חָפְנִי (Hofni) H2652

וּפִינְחָס׃ (na–Finehasi) H6372
בְּיוֹם (siku–) H3117
אֶחָד (moja) H0259
יָמוּתוּ (watakufa) H4191
שְׁנֵיהֶם׃ (wote-wawili) H8147

Hii ndiyo itakuwa ishara kwako ambayo itawaijia watoto wako wakiume wawili, juu ya Hofni na Finehasi: Wote wawili watakufa siku moja.

35

וַהֲקִימֹתִי (na–nitamwinua) H6965
לִי (kwangu) H0000
כֹּהֵן (kuhani) H3548
נֶאֱמָן (mwaminifu) H0539
כַּאֲשֶׁר (kama) H0834
בִּלְבָבִי (moyoni–mwangu) H3824
וּבְנַפְשִׁי (na–rohoni–mwangu) H5315

עֲשֶׂה (atafanya) H6213
לְפְנֵי־ (mbele-ya–) H6440
וְהִתְהַלַּךְ (na–atatembea) H1980
נֶאֱמָן (imara) H0539
בַּיִת (nyumba) H1004
לוֹ׃ (yeye) H0000
וּבָנִיתִי (na–nitamjengea) H1129
מְשִׁיחִי (masihi–wangu) H4899

כָּל־ (siku-zote) H3605
הַיָּמִים׃ (za–siku) H3117

Nami nitamwinua juu kuhani wangu mwaminifu atakaye fanya kile kilichomo moyoni mwangu na nafisini mwangu. Nami nitamjengea nyumba madhubuti; naye atakwenda mbele ya mfalme wangu mbarikiwa milele.

36

וְהָיָה (na–itakuwa) H1961
כָּל־ (kila–) H3605
הַנּוֹתָר׃ (aliyebaki) H3498
בְּבֵיתֶךָ (katika–nyumba-yako) H1004
יָבוֹא (atakuja) H0935
לְהִשְׁתַּחֲוֹת (kuinamia) H7812
לוֹ (yeye) H0000
לַאֲגוֹרַת (kwa–kipande) H0095

כֶּסֶף (fedha) H3701
וְכִכַּר־ (na–mkate) H3603
לֶחֶם (mkate) H3899
וְאָמַר (na–akasema) H0559
סְפָחֵנִי (niambatanishe) H5596
נָא (tafadhali) H4994
אֶל־ (katika–) H0413
אַחַת (moja-ya) H0259
הַכְּהֻנּוֹת (ukuhani) H3550

לֶאֱכֹל (kula) H0398
פַּת־ (kipande–cha–mkate) H6595
לֶחֶם׃ (mkate) H3899
ס (S)

Kila mmoja aliyebakia nyumbani mwako atakuja na kusujudu mbele ya mtu huyo, akiomba kipande cha fedha na mkate mmoja, naye atasema, “Tafadhali uniajiri katika moja ya nafasi za kuhani ili niweze kula kipande cha mkate”’

Chapter 3

הָיָה	יְהוָה	וּדְבַר־	עֹלִי	לִפְנֵי	יְהוָה	אֶת־	מְשָׁרֵת	שְׁמוּאֵל	וְהַנַּעַר	1
lilikuwa	Yahwe	na–neno	Eli	mbele-ya	Yahwe	–	akitumikia	Samweli	na–mtoto	
H1961	H3068	H1697	H5941	H6440	H3068	H0853	H8334	H8050	H5288	

ס	נִפְרָץ׃	חָזוֹן	אֵין	הָהֵם	בַּיָּמִים	יָקָר	
(S)	limeenea	maono	hapakuwa-na	hizo	katika–siku	nadra	
	H6555	H2377	H0369	H1992	H3117	H3368	

Yule mtoto Samweli alimtumikia BWANA chini ya uangalizi wa Eli. Neno la BWANA halikupatikana kwa wingi siku hizo; hapakuwa na maono ya mara kwa mara ya kinabii.

(וְעֵינָיו	ועינו]	בִּמְקֹמוֹ	שֹׁכְבִים	וְעֵלִי	הַהוּא	בַּיּוֹם	וַיְהִי	2
macho–yake	na–macho–yake	mahali–pake	alikuwa-amelala	na–Eli	ile	siku-ile	na–ikawa	
		H4725	H7901	H5941	H1931	H3117	H1961	

לִרְאוֹת׃	יוּכַל	לֹא	כֵּהוֹת	הֵחֵלּוּ	
kuona	aliweza	hakuweza	kufifia	yalianza	
H7200	H3201	H3808	H3544		

Wakati huo, nguvu ya macho ya Eli ilikuwa imefifia kiasi cha kutoweza kuona vizuri, na alikuwa amelala kitandani mwake.

יְהוָה	בְּהֵיכַל	שֹׁכֵב	וּשְׁמוּאֵל	יִכְבֶּה	טֶרֶם	אֱלֹהִים	וְנֵר	3
Yahwe	katika–hekalu	alikuwa-amelala	na–Samweli	kuzimika	kabla	ya–Mungu	na–taa	
H3068	H1964	H7901	H8050	H3518	H2962	H0430		

פ	אֱלֹהִים׃	אֲרוֹן	שָׁם	אֲשֶׁר־
(P)	Mungu	sanduku-la	huko	ambapo–
	H0430	H0727	H8033	

Ile taa ya BWANA bado ilikuwa bado inawaka, na Samweli alikuwa amelala katika nyumba ya BWANA, palipokuwa na sanduku la Mungu.

הִנֵּנִי׃	וַיֹּאמֶר	שְׁמוּאֵל	אֶל־	יְהוָה	וַיִּקְרָא	4
niko-hapa	na–akasema	Samweli	–	Yahwe	na–akaita	
H2009	H0559	H8050	H0413	H3068	H7121	

BWANA akamwita Samweli, naye akaitika, “Niko hapa”

לִי׃	קָרָאתָ	כִּי־	הִנֵּנִי	וַיֹּאמֶר	עֹלִי	אֶל־	וַיָּרָץ	5
mimi	umeniita	kwa-sababu–	niko-hapa	na–akasema	Eli	kwa–	na–akakimbia	
	H7121		H2009	H0559	H5941	H0413	H7323	

ס	וַיִּשְׁכָּב׃	וַיֵּלֶךְ	שָׁכָב	שׁוּב	קָרָאתִי	לֹא־	וַיֹּאמֶר
(S)	na–akalala	na–akaenda	lala	rudi	kuita	si–ku–	na–akasema
	H7901	H3212	H7901	H7725	H7121	H3808	H0559

Samweli alimwedea Eli na kusema, “Niko hapa, sababu uliniita.” Eli akasema, “Sikukuita; kalale tena.” Hivyo Samweli akarudi na kulala.

6

אֶל־	וַיֵּלֶךְ	שְׁמוּאֵל	וַיָּקָם	שְׁמוּאֵל	עוֹד	קֹרֵא	יְהוָה	וַיִּסֶּף	
kwa–	na–akaenda	Samweli	na–akainuka	Samweli	tena	kuita	Yahwe	na–akaendelea	
H0413	H3212	H8050		H8050	H5750	H7121	H3068	H3254	

קָרָאתִי	לֹא־	וַיֹּאמֶר	לִי	קָרָאתָ	כִּי	הִנֵּנִי	וַיֹּאמֶר	עֵלִי	
kuita	si–ku–	na–akasema	mimi	umeniita	kwa-sababu	niko-hapa	na–akasema	Eli	
H7121	H3808	H0559		H7121		H2009	H0559	H5941	

שָׁכָב׃	שׁוּב	בְּנִי
lala	rudi	mwanangu
H7901	H7725	

BWANA akamwita tena, “Samweli.” Saamweli aliamka tena na kwenda kwa Eli na kusema, Niko hapa, sababu umeniita.” Eli akajibu, “Sijakuita, mwanangu; kalale tu tena.” 8

7

דְּבַר־	אֲלָיו	יְגֻלֶּה	וְטֶרֶם	יְהוָה	אֶת־	יָדַע	טֶרֶם	וּשְׁמוּאֵל
neno-la–	kwake	halikufunuliwa	na–kabla	Yahwe	–	hakumjua	kabla	na–Samweli
H1697	H0413	H1540	H2962	H3068	H0853	H3045	H2962	H8050

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Basi Samweli bado hakuwa na uzoefu kuhusu Bwana, wala hakuwahi kupata ujumbe wowote kutoka kwa BWANA ukifunuliwa kwake.

8

עֵלִי	אֶל־	וַיֵּלֶךְ	וַיָּקָם	בַּשְּׁלִשִׁית	שְׁמוּאֵל	קְרָא־	יְהוָה	וַיִּסֶּף	
Eli	kwa–	na–akaenda	na–akainuka	mara–ya–tatu	Samweli	kuita–	Yahwe	na–akaendelea	
H5941	H0413	H3212		H7992	H8050	H7121	H3068	H3254	

יְהוָה	כִּי	עֵלִי	וַיַּבֶן	לִי	קָרָאתָ	כִּי	הִנֵּנִי	וַיֹּאמֶר	
Yahwe	kwamba	Eli	na–akaelewa	mimi	umeniita	kwa-sababu	niko-hapa	na–akasema	
H3068		H5941	H0995		H7121		H2009	H0559	

לַנָּעַר׃	קְרֵא
mtoto–huyu	alikuwa-anaita
H5288	H7121

BWANA akamwita tena Samweli kwa mara ya tatu. Samweli alinyanyuka tena na kwenda kwa Eli na kusema, “Niko hapa, sababu uliniita,” Ndipo Eli alitambua kwamba BWANA alimwita kijana.

9

אֵלֶיךָ	יִקְרָא	אִם־	וְהָיָה	שָׁכַב	לְךָ	לִשְׁמוּאֵל	עֵלִי	וַיֹּאמֶר
kwako	ataita	kama–	na–itakuwa	lala	nenda	kwa–Samweli	Eli	na–akasema
H0413	H7121		H1961	H7901	H3212	H8050	H5941	H0559

שְׁמוּאֵל	וַיֵּלֶךְ	עַבְדֶּךָ	שֹׁמֵעַ	כִּי	יְהוָה	דַּבֵּר	וְאָמַרְתָּ	
Samweli	na–akaenda	mtumishi-wako	anasikia	kwa-sababu	Yahwe	sema	na–utasema	
H8050	H3212	H5650	H8085		H3068	H1696	H0559	

בִּמְקוֹמוֹ׃	וַיִּשְׁכַּב
mahali–pake	na–akalala
H4725	H7901

Kisha Eli aka, mwambia Samweli, “Nenda ukalale tena; ikiwa atakuita tena, sharti useme, 'Sema, BWANA, maana mtumwa wako anasikiliza.”' Hivyo Samweli akaenda na kulala mahali pake tena.

10

שְׁמוּאֵל	וּשְׁמוּאֵל	בְּפַעַם	כְּפַעַם־	וַיִּקְרָא	וַיִּתְיַצַּב	יְהוָה	וַיָּבֹא	
Samweli	Samweli	baada–ya–wakati	kama–wakati	na–akaita	na–akasimama	Yahwe	na–akaja	
H8050	H8050	H6471	H6471	H7121	H3320	H3068	H0935	

פ	עַבְדֶּךָ׃	שֹׁמֵעַ	כִּי	דַּבֵּר	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	
(P)	mtumishi-wako	anasikia	kwa-sababu	sema	Samweli	na–akasema	
	H5650	H8085		H1696	H8050	H0559	

BWANA alikuja na kusimama; akaita vilevile kama vile mwanzoni, “Samweli, Samweli.” Ndipo Samweli akasema, “Nena, kwa sababu mtumwa wako anasikiliza.”

11

אֲשֶׁר	בְּיִשְׂרָאֵל	דָּבָר	עֹשֶׂה	אָנֹכִי	הִנֵּה	שְׁמוּאֵל	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
ambalo	katika-Israeli	jambo	ninafanya	mimi	tazama	Samweli	kwa-	Yahwe	na-akasema
	H3478	H1697		H0595	H2009	H8050	H0413	H3068	H0559

אָזְנָיו׃	שְׁתֵּי	תְּצַלֶּינָה	שָׁמְעוֹ	כָּל־	
masikio-yake	mbili	zitalia	anayesikia	kila-	
H0241	H8147	H6750	H8085	H3605	

BWANA akasema na Samweli, “Tazama, Niko tayari kufanya jambo katika Israeli ambalo masikio ya kila mmoja akisikia atashtuka. -14

12

אֶל־	דִּבַּרְתִּי	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	עֵלִי	אֶל־	אָקִים	הַהוּא	בַּיּוֹם	
juu-ya-	nimesema	ambayo	yote-	–	Eli	juu-ya-	nitatimiza	ile	siku-ile	
H0413	H1696		H3605	H0853	H5941	H0413		H1931	H3117	

וְכַלֵּה׃	הָחֵל	בֵּיתוֹ	
na-kumalizia	kuanzia	nyumba-yake	
H3615			

Siku hiyo nitatimiza kila kitu nilichokisema dhidi ya Eli kuhusu nyumba yake, kutoka mwanzo hadi mwisho.

13

עוֹלָם	עַד־	בֵּיתוֹ	אֶת־	אֲנִי	שֹׁפֵט	כִּי־	לוֹ	וְהִגַּדְתִּי	
milele	mpaka-	nyumba-yake	–	mimi	ninakihukumu	kwamba-	yeye	na-nimemwambia	
H5769	H5704		H0853	H0589	H8199			H5046	

כְּהָה	וְלֹא	בָנָיו	לָהֶם	מְקַלְלִים	כִּי־	יָדַע	אֲשֶׁר־	בַּעֲוֹן
kudharau	na-hakuwa	wana-wake	kwao	wanaolaani	kwamba-	alijua	ambao-	kwa-uovu
	H3808		H1992	H7043		H3045		H5771

בָּם׃
wao

Nimemwambia kwamba niko tayari kuhukumu nyumba yake mara moja kwa ile dhambi aliyoifahamu, kwa sababu watoto wake walijiletea laana juu yao wenyewe na hakuwazuia.

14

עָוֹן	יִתְכַּפֵּר	אִם־	עֵלִי	לְבֵית	נִשְׁבָּעְתִּי	וְלָכֵן	
uovu-wa	utafanyiwa-upatanisho	kama-	Eli	kwa-nyumba-ya	nimeapa	na-kwa-hiyo	
H5771			H5941		H7650		

עוֹלָם׃	עַד־	וּבְמִנְחָה	בְּזֶבַח	עֵלִי	בֵּית־	
milele	mpaka-	na-kwa-sadaka	kwa-dhabihu	Eli	nyumba-ya-	
H5769	H5704	H4503	H2077	H5941		

Hii ndiyo sababu nimeapa kwa nyumba ya Eli, kwamba dhambi za nyumba yake hazitasahehewa kwa dhabihu au kwa sadaka kamwe.” 16

15

יְהוָה	בֵּית־	דַּלְתוֹת	אֶת־	וַיִּפְתָּח	הַבֹּקֶר	עַד־	שְׁמוּאֵל	וַיִּשְׁכַּב	
Yahwe	nyumba-ya-	milango	–	na-akafungua	asubuhi	mpaka-	Samweli	na-akalala	
H3068			H0853		H1242	H5704	H8050	H7901	

עֵלִי׃	אֶל־	הַמַּרְאָה	אֶת־	מַגִּיד	יָרֵא	וּשְׁמוּאֵל	
Eli	kwa-	maono	–	kutoka-kumwambia	aliogopa	na-Samweli	
H5941	H0413		H0853	H5046	H3372	H8050	

Samweli akalala hadi asubuhi; baadaye alifungua milango ya nyumba ya BWANA. Lakini Samweli aliogopa kumwambia Eli kuhusu maono hayo.

16

הִנֵּנִי׃	וַיֹּאמֶר	בְּנִי	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	שְׁמוּאֵל	אֶת־	עֵלִי	וַיִּקְרָא
niko-hapa	na-akasema	mwanangu	Samweli	na-akasema	Samweli	–	Eli	na-akaita
H2009	H0559		H8050	H0559	H8050	H0853	H5941	H7121

Kisha Eli akamwita Samweli na kusema, “Samweli, mwanangu.” Samweli akasema, “Niko hapa.” 18

17

תְּכַחֵד	נָּא	אַל־	אֵלֶיךָ	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	מָה	וַיֹּאמֶר
utaficha	tafadhali	usi–	kwako	alizungumza	ambalo	neno–hilo	nini	na–akasema
H3582	H4994	H0408	H0413	H1696		H1697	H4100	H0559

תְּכַחֵד	אִם־	יוֹסִיף	וְכֹה	אֱלֹהִים	לְךָ	יַעֲשֶׂה־	כֹּה	מִמֶּנִּי
utaficha	kama–	akuongezee	na–hivyo	Mungu	kwako	afanye–	hivyo	kutoka-kwangu
H3582		H3254	H3541	H0430			H3541	

אֵלֶיךָ׃	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	מִכֹּל־	דָּבָר	מִמֶּנִּי
kwako	alizungumza	ambalo–	neno–hilo	kutoka–yote-ya	neno	kutoka-kwangu
H0413	H1696		H1697	H3605	H1697	

Akamuuliza, “Ni neno gani alilokusemesha? Tafadhali usinifiche jambo hilo. Mungu akutendee hivyo na kukuzidishia, endapo utanificha kitu chochote kati ya yote ambayo amesema nawe.”

18

מִמֶּנּוּ	כִּחֵד	וְלֹא	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֶת־	שְׁמוּאֵל	לוֹ	וַיַּגֶּד־
kutoka-kwake	ficha	na–hakuwa	maneno	yote–ya	–	Samweli	yeye	na–akamwambia–
	H3582	H3808	H1697	H3605	H0853	H8050		H5046

פ	יַעֲשֶׂה׃	בְּעֵינָיו	הַטּוֹב	הוּא	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
(P)	afanye	machoni–pake	lililo-zuri	yeye	Yahwe	na–akasema
				H1931	H3068	H0559

Samweli akamweleza kila kitu; hakumficha jambo lolote. Eli akasema, “Ni BWANA. Na afanye linaloonekana jema kwake.”

19

הִפֵּיל	וְלֹא־	עִמּוֹ	הָיָה	וַיהוָה	שְׁמוּאֵל	וַיִּגְדַּל
kuangusha	na–hakuwa–	pamoja-naye	alikuwa	na–Yahwe	Samweli	na–akakua
H5307	H3808		H1961	H3068	H8050	H1431

אָרְצָה׃	דְּבָרָיו	מִכֹּל־
ardhini	maneno–yake	kutoka–yote-ya
H0776	H1697	H3605

Samweli akakua, na BWANA alikuwa pamoja naye na hakuacha kutimiza maneno yake ya unabii.

20

נֶאֱמָן	כִּי	שָׁבַע־בְּאֵר	וְעַד־	מִדָּן	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וַיֵּדַע
amewekwa	kwamba	Beer–sheba	hadi–	kutoka–Dani	Israeli	Israeli-yote	na–akajua
H0539		H0884	H5704	H1835	H3478	H3605	H3045

לַיהוָה׃	לִנְבִיא	שְׁמוּאֵל
kwa–Yahwe	kama–nabii	Samweli
H3068	H5030	H8050

Israeli yote tokea Dani hadi Beersheba walijua kwamba Samweli aliteuliwa kuwa nabii wa BWANA.

21

אֶל־	יְהוָה	נִגְלָה	כִּי־	בְּשִׁלֹה	לְהֵרָאָה	יְהוָה	וַיֹּסֶף
kwa–	Yahwe	alijidhihirisha	kwa-sababu–	katika–Shilo	kuonekana	Yahwe	na–akaendelea
H0413	H3068	H1540		H7887	H7200	H3068	H3254

פ	יְהוָה׃	בִּדְבַר	בְּשִׁלֹה	שְׁמוּאֵל
(P)	Yahwe	kwa–neno	katika–Shilo	Samweli
	H3068	H1697	H7887	H8050

Naye BWANA alionekana tena huko Shilo, maana alijifunua mwenyewe kwa Samweli huko Shilo kwa neno lake.

Chapter 4

1 וַיְהִי֙ נְאֻם־שְׁמוּאֵ֔ל לְכָל־יִשְׂרָאֵ֖ל וַיֵּצֵ֣א יִשְׂרָאֵ֗ל לִקְרַאת־פְּלִשְׁתִּים֙ לַמִּלְחָמָ֔ה וַיַּחֲנ֖וּ עַל־הָעֶזֶ֑ר וּפְלִשְׁתִּ֖ים חָנ֥וּ בַאֲפֵֽק׃

na-ikawa neno-la- Samweli kwa-wote-wa Israeli na-akatoka Israeli kukutana-na
H1961 H1697 H8050 H3605 H3478 H3318 H3478 H7122

kwa-vita Wafilisti na-wakapiga-kambi karibu-na- Eben-Ezeri na-Wafilisti walipiga-kambi
H4421 H6430 H2583 H0072 H6430 H2583

katika-Afeki
H0663

Neno la Samweli likawafikia Israeli wote. Basi Israeli wakatoka kupigana dhidi ya Wafilisti. Nao wakaweka kambi hapo Ebenezeri, na Wafilisti waliweka kambi yao huko Afeki.

2 וּפְלִשְׁתִּים֙ עָרְכ֣וּ לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵ֔ל וַתִּטֹּ֖שׁ הַמִּלְחָמָ֑ה וַיִּנָּ֣גֶף יִשְׂרָאֵ֗ל לִפְנֵ֤י פְלִשְׁתִּים֙ וַיַּעַרְכ֣וּ בַמַּעֲרָכָ֔ה בַּשָּׂדֶ֖ה אִ֥ישׁ אֲלָפִ֖ים כְּאַרְבַּ֥ע אֶלֶף־נֶֽפֶשׁ׃

na-wakapanga Wafilisti mbele-ya Israeli na-akapigwa vita na-ikaenea Israeli kukutana-na
H6430 H6440 H3478 H5062 H4421 H5203 H3478 H7122

watu nne kama-elfu-nne katika-uwanja katika-uwanja na-wakaua Wafilisti mbele-ya
H0376 H0505 H0702 H4634 H4634 H5221 H6430 H6440

Nao Wafilisti walijipanga kwa ajili ya vita dhidi ya Waisraeli. Vita ilipopamba moto, Israeli ilishindwa na Wafilisti, wakauawa watu wapatao elfu nne kwenye uwanja wa vita.

3 וַיָּבֹ֣א הָעָ֔ם אֶל־הַֽמַּחֲנֶ֖ה וַיֹּאמְר֣וּ זִקְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לָמָּ֥ה נְגָפָ֖נוּ יְהוָ֑ה הַיּ֙וֹם֙ לִפְנֵ֣י פְלִשְׁתִּ֔ים נִקְחָ֥ה אֵלֵ֖ינוּ מִשִּׁלֹ֑ה אֶת־אֲר֣וֹן בְּרִית־יְהוָ֔ה וְיָבֹ֥א בְקִרְבֵּ֖נוּ וְיֹשִׁיעֵ֥נוּ מִכַּף־אֹיְבֵֽינוּ׃

na-wakaja watu kwenye- kambi wazee-wa Israeli kwa-nini tulipigwa
H0935 H0413 H4264 H2205 H3478 H4100 H5062

na-wakasema H0559
leo mbele-ya Wafilisti tuchukue kwetu kutoka-Shilo sanduku-la agano-la
H3117 H6440 H6430 H3947 H0413 H7887 H0727 H1285

Yahwe H3068
Yahwe leje na-tuokoke kutoka-mkono adui-zetu
H3068 H0935 H3467 H3709 H0341

katikati-yetu H7130

Watu walipokuja kambini, wazee wa Israeli walisema, “Kwa nini BWANA ametushinda leo mbele ya Wafilisti? Hebu tulilete hapa sanduku la ushuhuda wa BWANA kutoka Shilo, ili kwamba liwe hapa pamoja nasi, ili litufanye tuwe salama kutokana na nguvu za maadui zetu.”

4 וַיִּשְׁלַ֣ח הָעָ֗ם שִׁלֹה֙ וַיִּשְׂאוּ֙ מִשָּׁ֣ם אֶת־אֲר֣וֹן בְּרִית־יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת יֹשֵׁ֖ב הַכְּרֻבִ֑ים וְשָׁ֕ם עִם־שְׁנֵ֥י בְנֵי־עֵלִ֖י אֶת־חָפְנִ֥י וּפִינְחָֽס׃ פ

na-wakatuma watu Shilo na-wakabeba kutoka-huko sanduku-la agano-la- Yahwe
H7971 H7887 H5375 H8033 H0727 H1285 H3068

wa-majeshi anayeketi makerubi na-huko wawili-wa wana-wa- pamoja-na- sanduku-la
H3427 H3742 H8033 H8147 H1121 H5941 H0727

Mungu H0430
Hofni H2652
na-Finehasi H6372

Hivyo waliwatuma watu huko Shilo; kutokea huko walilibeba sanduku la ushuhuda wa BWANA wa majeshi, akaaye juu ya makerubi. Hofni na Finehasi, watoto wawili wa Eli, walikuwapo pamoja na lile sanduku la ushuhuda wa Mungu.

וַיָּרֵעוּ הַמַּחֲנֶה אֶל־ יְהוָה בְּרִית־ אֲרוֹן כְּבוֹא וַיְהִי 5
na-wakapiga-kelele kambi kwenye- Yahwe agano-la- sanduku-la alipokuja na-ikawa
H7321 H4264 H0413 H3068 H1285 H0727 H0935 H1961

:הָאָרֶץ וַתֵּהֹם גְּדוֹלָה תְּרוּעָה יִשְׂרָאֵל כָּל־
nchi na-ikavuma kubwa kelele Israeli wote-wa
H0776 H1949 H8643 H3478 H3605

Sanduku la ushuhuda wa BWANA lilipofika kambini, watu wote wa Israeli walipiga yowe, na nchi ikavuma.

הַתְּרוּעָה קוֹל מָה וַיֹּאמְרוּ הַתְּרוּעָה קוֹל אֶת־ פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁמְעוּ 6
kelele sauti-ya nini na-wakasema kelele sauti-ya – Wafilisti na-wakasikia
H8643 H4100 H0559 H8643 H0853 H6430 H8085

יְהוָה אֲרוֹן כִּי וַיֵּדְעוּ הָעִבְרִים בְּמַחֲנֵה הַזֹּאת הַגְּדוֹלָה
Yahwe sanduku-la kwamba na-wakajua Waebrania katika-kambi-ya hii kubwa-hii
H3068 H0727 H3045 H5680 H4264 H2063

:הַמַּחֲנֶה אֶל־ בָּא
kambi kwenye- limekuja
H4264 H0413 H0935

Wafilisti waliposikia kelele za mayowe, wakasema, “sauti hii ya mayowe katika kambi ya Waebrania inamaanisha nini?” Baadaye walitambua kwamba sanduku la BWANA limefika kambini.

הַמַּחֲנֶה אֶל־ אֱלֹהִים בָּא אָמְרוּ כִּי הַפְּלִשְׁתִּים וַיִּרְאוּ 7
kambi kwenye- Mungu amekuja walisema kwa-sababu Wafilisti na-wakaogopa
H4264 H0413 H0430 H0935 H0559 H6430 H3372

:שִׁלְשֹׁם אֶתְמוֹל כְּזֹאת הָיְתָה לֹא כִּי לָנוּ אַוי וַיֹּאמְרוּ
jana jana kama-hii imekuwa si kwa-sababu wetu ole na-wakasema
H8032 H0865 H2063 H1961 H3808 H0188 H0559

Wafilisti waliogopa sana, “Mungu ameingia kambini.” Wakasema, “Ole wetu! Jambo kama hili halijawahi kutokea huko nyuma!

הֵם אֵלֶּה הָאֵלֶּה הָאַדִּירִים הָאֱלֹהִים מִיַּד אֵיתָנוּ יַצִּילֵנוּ מִי לָנוּ אַוי 8
ndio hawa hawa wenye-nguvu miungu kutoka-mkono-wa atatuokoa nani wetu ole
H1992 H0428 H0428 H0117 H0430 H3027 H5337 H4310 H0188

:בַּמִּדְבָּר מַכָּה בְּכָל־ מִצְרַיִם אֶת־ הַמַּכִּים הָאֱלֹהִים
katika-jangwa pigo kwa-pigo-kila Misri – waliowapiga miungu
H4347 H3605 H4714 H0853 H5221 H0430

Ole wetu! Ni nani atatulinda dhidi ya nguvu za Mungu mwenye uwezo? Huyu ndiye Mungu aliyewashambulia Wamisri kwa aina tofauti za mapigo mengi jangwani.

כַּאֲשֶׁר לָעִבְרִים תַּעַבְדוּ פֶּן פְּלִשְׁתִּים לָאֲנָשִׁים וְהִיוּ הֶחֱזַקְתֶּם 9
kama kwa-Waebrania mkawatumikia msije Wafilisti wanaume na-mwe jipeni-nguvu
H5680 H5647 H6435 H6430 H0376 H1961 H2388

:וְנִלְחַמְתֶּם לָאֲנָשִׁים וְהִיִיתֶם לָכֶם עָבְדוּ
na-mpigane wanaume na-mtakuwa ninyi walivyowatumikia
H0376 H1961 H5647

Enyi Wafilisti, iweni hodari, na fanyeni kiume, vinginevyo mtakuwa watumwa wa Waebrabia, kama walivyokuwa watumwa wenu. Fanyeni kiume, na piganeni nao.”

10 וַיִּלָּחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ וַיָּנָסוּ אִישׁ לְאָהָלָיו
na–wakapigana Wafilisti na–akapigwa Israeli na–wakakimbia kila-mtu mahemani–mwake
H6430 H5062 H3478 H5127 H0376 H0168

וַתְּהִי הַמַּכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף
na–ikawa mapigo makubwa sana na–wakaanguka kutoka–Israeli elfu thelathini
H1961 H4347 makubwa H3966 H5307 H3478 H7970 H0505

רַגְלִי׃ וַפִּיגָנָחִי
wapiganaji na–Finehasi
H7273 H6372

Wafilisti walipigana, na Waisraeli wakashindwa. Kila mtu alikimbilia nyumbani kwake, na mauaji yalikuwa makubwa sana; maana askari wa Israeli elfu thelathini waendao kwa miguu vitani, walianguka.

11 וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי חָפְנִי וּמֹתוּ׃ וּפִינְחָס
na–sanduku Mungu lilichukuliwa na–wawili wana-wa– Eli wakafa Hofni na–Finehasi
H0727 H0430 H3947 H8147 H5941 H4191 H2652 H6372

Lile sanduku la Mungu lilichukuliwa, na watoto wa Eli, Hofni na Finehasi waliuawa.

12 וַיָּרָץ אִישׁ־מִבִּנְיָמִן מֵהַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא
na–akakimbia mtu-wa– Benyamini kutoka–uwanja na–akaja Shilo siku iyo hiyo ile
H7323 H0376 H1144 H4634 H0935 H7887 H3117 H1931

וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ׃
na–mavazi–yake yaliyoraruka na–udongo juu-ya– kichwa-chake
H4055 H7167 H0127 H0127

Mtu mmoja wa Benjamini alikimbia kutoka uwanja wa vita akaja Shilo siku iyo hiyo, aliwasili na mavazi yake yamechanika na matope kichwani pake.

13 וַיָּבוֹא וְהִנֵּה עֵלִי יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא קִיד(ן) יַד(דֶּרֶךְ
na–akaja na–tazama Eli alikuwa-ameketi juu-ya– kiti–cha–enzi kando kando njia
H0935 H2009 H5941 H3427 H3678 H5221 H3027 H1870

הָאֱלֹהִים אֲרוֹן עַל לִבּוֹ חָרֵד כִּי־הָיָה מְצַפֶּה
Mungu sanduku-la kwa-sababu-ya moyo-wake akitetemeka kwa-sababu– ulikuwa akiangalia
H0430 H0727 H2730 H1961 H6822

הָעִיר׃ כָּל־מִי וַתִּזְעַק בָּעִיר לְהַגִּיד וָבָא וְהָאִישׁ
mji mji-wote na–akapiga–kelele katika–mji kutangaza akaja na–mtu–huyu
H3605 H2199 H5046 H0935 H0376

Alipofika, Eli alikuwa amekaa kitini pake karibu na barabara akitazama kwa sababu moyo wake ulitetemeka kwa ajili ya sanduku la Mungu. Mtu yule alipoingia mjini na kutoa taarifa, mji wote ulilia.

14 וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת־קוֹל הַצְּעָקָה הַזֹּאת וַיֹּאמֶר מֶה הֲמוֹן קוֹל הַזֶּה
na–akasikia Eli – sauti-ya kelele sauti-ya nini na–akasema sauti-ya ghasia hii
H8085 H5941 H0853 H6818 H4100 H0559 H2088

וְהָאִישׁ וַיָּבֹא וַיְמַהֵר וַיַּגֶּד לְעֵלִי׃
na–mtu–huyu na–akaja akaharakisha na–akamwambia kwa–Eli
H0376 H0935 H5046 H5941

Eli aliposikia kelele ya kilio kile, alisema, “Kilio hicho kina maana gani?” Kwa haraka mtu yule alikuja na kumweleza Eli.

15

וְלֹא	קָמָה	וְעֵינָיו	שָׁגָה	וּשְׁמֻנָּה	תִּשְׁעִים	בֶּן־	וְעֵלִי	
na–hakuweza	yalisimama	na–macho–yake	miaka	na–nane	tisini	mwenye-umri-wa–	na–Eli	
H3808			H8141	H8083	H8673		H5941	

לִרְאוֹת׃	יָכֹל
kuona	aliweza
H7200	H3201

Basi Eli alikuwa na umri wa miaka tisini na nane; macho yake yamepofuka, na hakuweza kuona.

16

מִן־	וַאֲנִי	הַמַּעֲרָכָה	מִן־	הַבָּא	אֲנֹכִי	עֵלִי	אֶל־	הָאִישׁ	וַיֹּאמֶר
kutoka–	na–mimi	mapigano	kutoka–	anayekuja	mimi	Eli	kwa–	mtu–huyu	na–akasema
	H0589	H4634		H0935	H0595	H5941	H0413	H0376	H0559

בְּנִי׃	הַדָּבָר	הָיָה	מֵה־	וַיֹּאמֶר	הַיּוֹם	נַסְתִּי	הַמַּעֲרָכָה	
mwanangu	jambo–hili	kilikuwa	nini–	na–akasema	leo	nimekimbia	mapigano	
	H1697	H1961	H4100	H0559	H3117	H5127	H4634	

Yule mtu akamwambia Eli, “Mimi ndiye nimechomoka kutoka vitani. Nimetoroka kutoka kwenye mapigano leo.” Eli akasema, “Mambo yalienda namna gani, mwanangu?”

17

מַגֵּפָה	וְגַם	פְּלִשְׁתִּים	לִפְנֵי	יִשְׂרָאֵל	נָס	וַיֹּאמֶר	הַמְבַשֵּׂר	וַיַּעַן	
tauni	na–pia	Wafilisti	mbele-ya	Israeli	amekimbia	na–akasema	mjumbe	na–akajibu	
H4046	H1571	H6430	H6440	H3478	H5127	H0559	H1319		

וּפִינְחָס	חָפְנִי	מֵתוּ	בָּנֶיךָ	שְׁנֵי	וְגַם־	בָּעָם	הָיְתָה	גְדוֹלָה
na–Finehasi	Hofni	wamekufa	wana–wako	wawili-wa	na–pia–	kwa–watu	yamekuwa	makubwa
H6372	H2652	H4191		H8147	H1571		H1961	

פ	נִלְקָחָה׃	הָאֱלֹהִים	וַאֲרוֹן
(P)	limechukuliwa	Mungu	na–sanduku
	H3947	H0430	H0727

Yule mtu aliyeleta hizo habari alijibu na kusema, “Israeli wamewakimbia Wafilisti. Pia watu wengi wameuwawa. Watoto wako, Hofni na Finehasi, wamekufa, na sanduku la Mungu limechukuliwa.” .

18

הַכֹּסֵא	מֵעַל־	וַיִּפֹּל	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת־	וּכְהַזְכִּירוֹ	וַיְהִי	
kiti–cha–enzi	kutoka–juu-ya–	na–akaanguka	Mungu	sanduku-la	–	alipotaja	na–ikawa	
H3678		H5307	H0430	H0727	H0853	H2142	H1961	

כִּי־	וַיָּמָת	מַפְרַקְתּוֹ	וַתִּשָּׁבֶר	הַשַּׁעַר	יַד	וּבְעַד	אֲחֹרַנִּית	
kwa-sababu–	na–akafa	shingo–yake	na–ukavunjika	lango	upande-wa	karibu-na	nyuma	
	H4191	H4665	H7665	H8179	H3027	H1157	H0322	

שָׁנָה׃	אַרְבָּעִים	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	שָׁפַט	וְהוּא	וְכָבֵד	הָאִישׁ	זָקֵן
miaka	miaka-arobaini	Israeli	–	akihukumu	na–yeye	na–mzee	mtu–huyu	alikuwa-mzee
H8141	H0705	H3478	H0853	H8199	H1931	H3515	H0376	H2204

Alipotamka sanduku la Mungu, Eli alianguka chali kutoka kwenye kiti chake karibu na mlango. akavunjika shingo lake, na kufariki, kwa sababu alikuwa mzee tena mzito. Naye alikuwa mwamuzi wa Israeli kwa miaka arobaini.

19

אֶל־	הַשְּׁמֻעָה	אֶת־	וַתִּשְׁמַע	לָלַת	הָרָה	פִּינְחָס	אֵשֶׁת־	וְכַלָּתוֹ	
kuhusu–	habari	–	na–akasikia	kuzaa	mjamzito	Finehasi	mke-wa–	na–mkwe–wake	
H0413	H8052	H0853	H8085	H3205		H6372	H0802	H3618	

וַתִּכְרַע	וְאִישָׁהּ	חָמִיהָ	וּמֵת	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	הִלָּקַח		
na–akainama	na–mume–wake	baba–mkwe–wake	na–kufa	Mungu	sanduku-la	kuchukuliwa		
H3766	H0376	H2524	H4191	H0430	H0727	H3947		

צִרֶיהָ׃	עָלֶיהָ	נֶהְפְּכוּ	כִּי־	וַתֵּלֶד
uchungu–wake	juu-yake	zikajikunja	kwa-sababu–	na–akazaa
		H2015		H3205

Basi mkwewe, mke wa Finihasi, alikuwa mjamzito akikaribia kujifungua. aliposikia habari kwamba sanduku la Mungu limetekwa nyara na kwamba baba mkwe na mme wake wamefariki, alichuchumaa chini akajifungua, lakini utungu wake ulimzidi na ulimtaabisha sana.

תִּירְאִי	אֵל־	עָלֶיהָ	הַנִּצָּבוֹת	וַתְּדַבֵּרְנָה	מוּתָהּ	וּכְעֵת	20
usiogope	usi–	karibu-naye	waliosimama	na–wakasema	wa–kufa–kwake	na–wakati	
H3372	H0408		H5324	H1696	H4191	H6256	

לְבָהּ׃	שָׁתָה	וְלֹא־	עָנְתָה	וְלֹא	יָלְדָה֙ת	בֵּן	כִּי
moyo–wake	kuweka	na–hakuwa–	akajibu	lakini–hakuwa	umezaa	mwana	kwa-sababu
	H7896	H3808		H3808	H3205		

Alipokaribia kufariki, wanawake waliokuwa wakimhudumia walisema, “Usiogope, maana umejifungua mtoto wa kiume.” Lakini hakuwajibu lolote au kuzingatia alichoambiwa.

מִיִּשְׂרָאֵל	כָּבוֹד	גָּלָה	לֵאמֹר	אִי־כָבוֹד	לַנַּעַר	וַתִּקְרָא	21
kutoka–Israeli	utukufu	umeondoka	akisema	Ikabodi	mtoto–huyu	na–akamwita	
H3478	H3519	H1540	H0559	H0350	H5288	H7121	

חָמִיהָ	וְאֶל־	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	הִלָּקֵחַ	אֶל־	
baba-mkwe-wake	na–kwa-sababu-ya–	Mungu	sanduku-la	kutekwa	kwa-sababu-ya–	
H2524	H0413	H0430	H0727	H3947	H0413	

וְאִישָׁהּ׃	
na–mume–wake	
H0376	

Akamwita mtoto Ikabodi, akisema, “Utukufu umetoweka Israeli!” Kwa sababu sanduku la Mungu limetekwa nyara, na kwa sababu ya kifo cha baba mkwe na mme wake.

אֲרוֹן	נִלְקַח	כִּי	מִיִּשְׂרָאֵל	כָּבוֹד	גָּלָה	וַתֹּאמֶר	22
sanduku-la	limechukuliwa	kwa-sababu	kutoka–Israeli	utukufu	umeondoka	na–akasema	
H0727	H3947		H3478	H3519	H1540	H0559	

הָאֱלֹהִים׃	פ	
Mungu	(P)	
H0430		

Na alisema, “Utukufu umetoweka kutoka Israeli, kwa sababu sanduku la Mungu limetekwa nyala.”

Chapter 5

הָעֶזֶר־מֵאֶבֶן	וַיְבִאֻהוּ	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת	לָקְחוּ	וּפְלִשְׁתִּים	1
kutoka–Eben–Ezeri	na–wakalileta	Mungu	sanduku-la	–	walichukua	na–Wafilisti	
H0072	H0935	H0430	H0727	H0853	H3947	H6430	

אַשְׁדּוֹדָה׃	
Ashdodi	
H0795	

Basi Wafilisti wakawa wamelitwaa sanduku la Mungu, wakalileta kutoka Ebenezeri hadi Ashdodi.

בֵּית	אֹתוֹ	וַיָּבִיאוּ	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת־	פְּלִשְׁתִּים	וַיִּקְחוּ	2
nyumba-ya	yeye	na–wakalileta	Mungu	sanduku-la	–	Wafilisti	na–wakachukua	
	H0853	H0935	H0430	H0727	H0853	H6430	H3947	

דָּגוֹן׃	אֶצֶל	אֹתוֹ	וַיַּצִּיגוּ	דָּגוֹן	
Dagoni	karibu–na	yeye	na–wakaliweka	Dagoni	
H1712	H0681	H0853	H3322	H1712	

Wafilisti walilichukua sanduku la Mungu, wakalileta ndani ya nyumba ya Dagoni, na wakalikalisha pembeni mwa Dagoni.

3

לְפָנָיו׀	נֹפֶל	דָּגוֹן	וְהִנֵּה	מֻמָּחֶרֶת	אַשְׁדּוֹדִים	וַיַּשְׁכִּמוּ
kifudifudi	ameanguka	Dagoni	na–tazama	kesho-yake	Waashdodi	na–waliamka-mapema
H6440	H5307	H1712	H2009	H4283	H0796	H7925

אֹתוֹ	וַיָּשֻׁבוּ	דָּגוֹן	אֶת־	וַיַּנִּיחוּ	יְהוָה	אֲרוֹן	לִפְנֵי	אַרְצָה
yeye	na–wakamrudisha	Dagoni	–	na–wakachukua	Yahwe	sanduku-la	mbele-ya	ardhini
H0853	H7725	H1712	H0853	H3947	H3068	H0727	H6440	H0776

לִמְקוֹמוֹ׃
mahali–pake
H4725

Watu wa Ashdodi walipoamka mapema siku ya pili, tazama, Dagoni ilianguka chini kifudifudi mbele ya sanduku la BWANA. Hivyo waliichukua Dagoni na kuisimamisha tena katika sehemu yake..

4

אַרְצָה	לְפָנָיו׀	נֹפֶל	דָּגוֹן	וְהִנֵּה	מֻמָּחֶרֶת	בַּבֹּקֶר	וַיַּשְׁכִּמוּ
ardhini	kifudifudi	ameanguka	Dagoni	na–tazama	kesho-yake	asubuhi	na–waliamka-mapema
H0776	H6440	H5307	H1712	H2009	H4283	H1242	H7925

יָדָיו	כַּפּוֹת	וּשְׁתֵּי	דָּגוֹן	וְרֹאשׁ	יְהוָה	אֲרוֹן	לִפְנֵי
mikono-yake	viganja	na–mikono-miwili	cha–Dagoni	na–kichwa	Yahwe	sanduku-la	mbele-ya
H3027	H3709	H8147	H1712		H3068	H0727	H6440

עָלָיו׃	נִשְׁאַר	דָּגוֹן	רַק	הַמַּפְתָּן	אֶל־	כְּרֻתוֹת
juu-yake	ilibaki	Dagoni	tu	kizingiti	kwenye–	vilivyokatwa
H7604	H1712	H7535	H4670	H0413	H3772

Lakini walipoamka mapema kesho yake, tazama, Dagoni alikuwa ameanguka chini kifudifudi mbele ya sanduku la BWANA. Kichwa cha Dagoni na vitanga vyake miwili vilikatika na kulala mlangoni. Kiwiliwili cha Dagoni ndicho kilibaki tu.

5

בֵּית־	הַבָּאִים	וְכָל־	דָּגוֹן	כֹּהֲנֵי	יִדְרְכוּ׀	לֹא־	כֵּן	עַל־
nyumba-ya–	wanaoingia	na–kila–	Dagoni	makuhani	wakanyaga	hawa–	hivyo	kwa–
	H0935	H3605	H1712	H3548	H1869	H3808		

ס	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	בְּאַשְׁדּוֹד	דָּגוֹן	מִפְתָּן	עַל־	דָּגוֹן
(S)	hii	siku	hadi	katika–Ashdodi	Dagoni	kizingiti	juu-ya–	Dagoni
	H2088	H3117	H5704	H0795	H1712	H4670		H1712

Na hii ndiyo sababu, makuhani wa Dagoni na yeyote aingiae ndani ya nyumba ya Dagoni, hata leo, hawezi kukanyaga mlango wa Dagoni katika Ashdodi.

6

אֹתָם	וַיַּךְ	וַיְשַׁמֵּם	הָאַשְׁדּוֹדִים	אֶל־	יְהוָה	יַד־	וַתִּכְבַּד
wao	na–akawapiga	na–akawaharibu	Waashdodi	juu-ya–	Yahwe	mkono-wa–	na–ikawa–nzito
H0853	H5221	H8074	H0796	H0413	H3068	H3027	H3513

גְּבוּלֵיהָ׃	וְאֶת־	אַשְׁדּוֹד	אֶת־	בַּטְּחֹרִים)	בעפלים]
mipaka–yake	na–	Ashdodi	–	kwa–vidonda	kwa–majipu
H1366	H0853	H0795	H0853	H2914	

Mkono wa BWANA ulikuwa mzito juu ya watu wa Ashdodi. Aliwaangamiza akawatesa kwa majipu, Ashdodi na wilaya zake kwa pamoja.

7

וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־ אַשְׁדּוֹד כִּי־ כְּמַבַּת אֲנָשִׁי וְאָמְרוּ לֹא־ יֵשֵׁב אֲרוֹן
na–walipoona watu-wa– Ashdodi kwamba– hivyo na–wakasema hata– likae sanduku-la
H7200 H0376 H0795 H3588 H0559 H3808 H3427 H0727

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי־ קָשְׁתָה יָדוֹ עָלֵינוּ
Mungu-wa Israeli pamoja-nasi kwa-sababu– imekuwa–ngumu mkono-wake juu-yetu
H0430 H3478 H5973 H3588 H7185 H3027

וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ׃
na–juu-ya Dagoni mungu-wetu
H5921 H1712 H0430

Watu wa Ashdodi walipotambua kilichokuwa kinatokea, walisema, “Sanduku la Mungu wa Israeli lisikae kwetu, kwa sababu mkono wake ni mzito juu yetu na juu ya mungu wetu Dagoni.”

8

וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת־ כָּל־ סַרְנֵי פְּלִשְׁתִּים אֲלֵיהֶם
na–wakatuma na–wakawakusanya – wakuu-wote-wa wakuu-wa Wafilisti kwao
H7971 H0622 H0853 H3605 H5633 H6430 H0413

וַיֹּאמְרוּ מַה־ נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַּת
na–wakasema nini– tutafanya–nini kwa–sanduku Mungu-wa Israeli na–wakasema Gathi
H0559 H4100 H6213 H0727 H0430 H3478 H0559 H1661

יָסֹבּוּ אֲרוֹן אֱלֹהֵי וַיָּסֹבּוּ אֶת־ אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ ס
lizunguke sanduku-la Mungu-wa na–wakalilizungushia – sanduku-la Mungu-wa Israeli ס
H5437 H0727 H0430 H5437 H0853 H0727 H0430 H3478 (S)

Basi wakawatuma watu wawakusanye pamoja viongozi wote wa Wafilisti; wakawambia, “Tufanye nini na sanduku la Mungu wa Israeli?” Wakawajibu, “Sanduku la Mungu wa Israeli lihamishwe na kupelekwa Gathi.” Basi wakalihamisha hilo sanduku la Mungu wa Israeli hadi huko Gathi.

9

וַיְהִי אַחֲרֵי הָסַבּוּ אֹתוֹ יַד־ יְהוָה וַתְּהִי מְהוּמָה
na–ikawa baada-ya walizungusha yeye mkono-wa– Yahwe na–ikawa hofu
H1961 H0310 H5437 H0853 H3027 H3068 H1961 H4103

גְּדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד־ גָּדוֹל וַתִּשְׁחַן בָּעֳפָלִים׃
makubwa sana na–akawapiga watu-wa mji kutoka–mdogo hadi– wakubwa katika–mji
H1419 H3966 H5221 H0376 H5892 H6996 H1419 H5892 H2914

וַיִּשְׁתַּרְבוּ לָהֶם עפלים] majipu [טחרים׃) vidonda
na–vilivyovimba kwao majipu
H8368 H2914

Lakini baada ya kulipeleka huko, mkono wa BWANA ulikuwa juu ya mji huo, ukasababisha machafuko makubwa. Akawatesa watu wa mji huo, wakubwa kwa wadogo; na majipu yakaota juu ya miili yao.

10

וַיִּשְׁלְחוּ אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
na–wakalipeleka – sanduku-la Mungu Ekroni na–ikawa lilipokuja sanduku-la Mungu
H7971 H0853 H0727 H0430 H6138 H1961 H0935 H0727 H0430

עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסַבּוּ אֵלַי אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
Ekroni na–wakapiga-kelele Waekroni wakisema wamezungusha kwangu – sanduku-la Mungu-wa Israeli
H6138 H2199 H6139 H0559 H5437 H0413 H0853 H0727 H0430 H3478

לַהֲמִיתֵנִי וְאֶת־ עַמִּי׃
kuniua na– watu-wangu
H4191 H0853 H5971

Basi, wakalipeleka sanduku la Mungu hadi Ekroni. Lakini mara tu sanduku la Mungu lilipoingia Ekroni, watu wa Ekroni walipiga kelele wakisema, “Wametuletea sanduku la Mungu wa Israeli kutuua sisi na watu wetu.”

וַיֹּאמְרוּ פְּלִשְׁתִּים סַרְנֵי כָּל־ אֶת־ וַיַּאַסְפוּ וַיִּשְׁלְחוּ 11
na–wakasema Wafilisti wakuu-wa wakuu-wote-wa – na–wakawakusanya na–wakatuma
H0559 H6430 H3605 H0853 H0622 H7971

יָמֵת וְלֹא־ לְמְקֹמוֹ יְשַׁב וְיָשֻׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי אֲרוֹן אֶת־ שַׁלְּחוּ
liue na–isi– mahali–pake na–lirudi Israeli Mungu-wa sanduku-la – lipeni-ruhusa
H4191 H3808 H4725 H7725 H3478 H0430 H0727 H0853 H7971

הָעִיר בְּכָל־ מָוֶת מְהוּמַת־ הָיְתָה כִּי־ עַמִּי וְאֶת־ אֹתִי
mji katika–mji-wote kifo hofu kulikuwa kwa-sababu– watu-wangu na– mimi
H3605 H4194 H4103 H1961 H0853 H0853

שָׁם׃ הָאֱלֹהִים יַד־ מְאֹד כָּבְדָה
huko Mungu mkono-wa sana kubwa
H8033 H0430 H3027 H3966 H3513

Basi wakawatuma watu wawakusanye pamoja viongozi wote wa Wafilisti; wakawambia, “Lipelekeni mbali sanduku la Mungu wa Israeli, na lirudishwe katika makao yake, ili lisije kutuua sisi na watu wetu.” Kwa maana kulikuwa na hofu ya kutisha mjini mwote; Mkono wa Mungu ulikuwa mzito mno huko.

שְׁוֹעֵת וַתָּעַל)בַּטְּחֹרִים( ]בעפלים[הֻכּוּ מֻתוּ לֹא־ אֲשֶׁר וְהָאֲנָשִׁים 12
kilio na–ikapanda kwa–vidonda kwa–majipu walipigwa kufa haku– ambao na–watu
H7775 H5927 H2914 H5221 H4191 H3808 H0376

הָעִיר הַשָּׁמָיִם׃
mji mbinguni
H8064

Watu ambao hawakufa waliteswa na majipu, na kilio cha mji kilipanda hadi mbinguni.

Chapter 6

חֳדָשִׁים׃ שִׁבְעָה פְּלִשְׁתִּים בִּשְׂדֵה יְהוָה אֲרוֹן־ וַיְהִי 1
miezi miezi-saba Wafilisti katika–nchi-ya Yahwe sanduku-la– na–likawa
H2320 H7651 H6430 H3068 H0727 H1961

Basi sanduku la BWANA lilikaa katika nchi ya Wafilisti kwa miezi saba.

נַעֲשֶׂה מַה־ לֵאמֹר וְלַקֹּסְמִים לַכֹּהֲנִים פְּלִשְׁתִּים וַיִּקְרְאוּ 2
tutafanye–nini nini– wakisema na–wachawi kwa–makuhani Wafilisti na–wakawaita
H4100 H0559 H7080 H3548 H6430 H7121

לִמְקֹמוֹ׃ נְשַׁלְּחֶנּוּ בַּמֶּה הוֹדִעֻנוּ יְהוָה לַאֲרוֹן
mahali–pake tutalirudisha kwa–nini tuambieni Yahwe kwa–sanduku
H4725 H7971 H4100 H3045 H3068 H0727

Ndipo Wafilisti wakawaita makuhani na waganga; wakawaambia, “Tulifanyie nini sanduku la BWANA? Twambieni jinsi ambavyo tunapaswa kulirudisha sanduku katika nchi yake.”

תְּשַׁלְּחוּ	אַל־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	אֲרוֹן	אֶת־	מְשַׁלְּחִים	אִם־	וַיֹּאמְרוּ		3
mtalirudisha	msi–	Israeli	Mungu-wa	sanduku-la	–	mkirudisha	kama–	na–wakasema		
H7971	H0408	H3478	H0430	H0727	H0853	H7971		H0559		
תְּרָפְּאוּ	אָז	אָשָׁם	לוֹ	תָּשִׁיבוּ	הָשֵׁב	כִּי־	רֵיקָם	אֹתוֹ		
mtaponywa	ndipo	sadaka–ya–hatia	kwake	mtarudisha	kurudisha	bali–	tupu	yeye		
H7495		H0817		H7725	H7725		H7387	H0853		
מִכֶּם׃	יָדוֹ	תָּסוּר	לֹא־	לָמָּה	לָכֶם	וְנוֹדַע				
kutoka–kwenu	mkono-wake	iondoke	hau–	kwa-nini	ninyi	na–itajulikana				
	H3027	H5493	H3808	H4100		H3045				

Makuhani na waganga wakasema, “Kama mtalirudisha sanduku la Mungu wa Israeli, msilipeleke bila zawadi; kwa namna yoyote ile mpelekeeni sadakaa ya hatia. Hapo ndipo mtapona, na mtajua ni kwanini mkono wake hadi sasa haujaondoka juu yenu.”

מִסְפַּר	וַיֹּאמְרוּ	לוֹ׀	נָשִׂים	אֲשֶׁר	הָאָשָׁם׀	מָה	וַיֹּאמְרוּ			4
idadi	na–wakasema	yeye	tutarudisha	ambayo	sadaka–ya–hatia	nini	na–wakasema			
H4557	H0559		H7725		H0817	H4100	H0559			
זָהָב	עַכְבְּרֵי	וַחֲמִשָּׁה	זְהָב	)טְחֹרֵי(	]עפלין[	חֲמִשָּׁה	פְּלִשְׁתִּים	סַרְנֵי		
dhahabu	panya	na–tano	dhahabu	vidonda	majipu	tano	Wafilisti	wakuu-wa		
H2091	H5909	H2568	H2091	H2914		H2568	H6430			
וּלְסַרְנֵיכֶם׃	לְכֻלָּם	אַחַת	מַגֵּפָה	כִּי־						
na–kwa–wakuu–wenu	kwa–wote	moja	tauni	kwa-sababu–						
	H3605	H0259	H4046							

Ndipo wakawauliza, “Sadaka ya hatia itakuwa nini kwamba tunampelekea?” Wakawajibu, “Majipu matano ya dhahabu na panya watano wa dhahabu, Idadi hiyo ya watano ni sawa na idadi ya viongozi wa Wafilisti. Kwa sababu tauni ya aina moja iliwashambulia ninyi na viongozi wenu.

עַכְבְּרֵיכֶם	וְצַלְמֵי	)טְחֹרֵיכֶם(	]עפליכם[	צַלְמֵי	עֲשִׂיתֶם׀					5
panya–zenu	na–sanamu–za	vidonda–vyenu	majipu–yenu	sanamu–za	na–mtafanya					
H5909	H6754	H2914		H6754						
אֶת־	יָקֵל	אוּלַי	כָּבֹד	יִשְׂרָאֵל	לֵאלֹהֵי	וְנִתַּם	הָאָרֶץ	אֶת־	הַמַּשְׁחִיתָם	
–	apunguze	labda	utukufu	Israeli	mungu–wa	na–mtampa	nchi	–	wanaoharibu	
H0853	H7043	H0194	H3519	H3478	H0430	H5414	H0776	H0853	H7843	
אַרְצְכֶם׃	וּמֵעַל	אֱלֹהֵיכֶם	וּמֵעַל	מֵעֲלֵיכֶם	יָדוֹ					
nchi–yenu	na–kutoka–juu–ya	miungu-yenu	na–kutoka–juu–ya	kutoka–juu–yenu	mkono-wake					
H0776		H0430			H3027					

Kwa hiyo, nilazima mtengeneze mifano ya majipu yenu, na mifano ya panya wenu ambayo huiharibu nchi, na mpeni utukufu Mungu wa Israeli. Labda ataondoa mkono wake kutoka juu yenu, kutoka juu ya miungu yenu, na kutoka juu ya nchi yenu.

מִצְרַיִם	כִּבְּדוּ	כַּאֲשֶׁר	לִבַּבְכֶם	אֶת־	תְּכַבְּדוּ	וְלָמָּה				6
Misri	walivyofanya-migumu	kama	mioyo-yenu	–	mzifanye-migumu	na–kwa-nini				
H4713	H3513		H3824	H0853	H3513	H4100				
וַיֵּלֵכוּ׃	וַיְשַׁלְּחוּם	בָּהֶם	הִתְעַלֵּל	כַּאֲשֶׁר	הֲלוֹא	לִבָּם	אֶת־	וּפַרְעֹה		
na–wakaenda	na–wakawaacha	wao	aliwadhihaki	wakati	je-si	mioyo-yao	–	na–Farao		
H3212	H7971				H3808		H0853	H6547		

Kwanini mfanye mioyo yenu kwa migumu, kama vile Wamisri na Farao walifanya mioyo yao kuwa migumu? Hicho ni kipindi ambacho Mungu wa Israeli aliwashughilikia sana; Je, Wamisri hawakuwaachilia watu, na wakaondoka?

פָּרוֹת	וּשְׁתֵי	אֹתָהּ	חַדָּשָׁה	עֲגָלָה	וַעֲשׂוּ	קְחוּ	וְעַתָּה	7
ng'ombe	na–ng'ombe-wawili	moja	jipya	gari	na–fanyeni	chukueni	na–sasa	
H6510	H8147	H0259	H2319	H5699		H3947	H6258	

הַפָּרוֹת	אֶת־	וַאֲסַרְתֶּם	עַל	עֲלֵיהֶם	עָלָה	לֹא־	אֲשֶׁר	עֻלּוֹת
ng'ombe	–	na–mwafunge	nira	juu-yao	panda	haja–	ambao	wanaonyonyesha
H6510	H0853	H0631	H5923		H5927	H3808		H5763

הַבָּיְתָה׃	מֵאַחֲרֵיהֶם	בְּנֵיהֶם	וַהֲשֵׁיבֹתֶם	בָּעֲגָלָה
nyumbani	kutoka–nyuma–yao	ndama-wao	na–mwarudishe	kwenye–gari
			H7725	H5699

Basi sasa, andaeni mkokoteni mpya pamoja na ng'ombe wawili wake wanaonyonyesha, ambao hawajawahi kufungwa nira. Wafungeni ng'ombe hao kwenye mkokoteni, lakini warudisheni wale ndama wao nyumbani.

וְאֶת	הָעֲגָלָה	אֶל־	אֹתוֹ	וּנְתַתֶּם	יְהוָה	אֲרוֹן	אֶת־	וּלְקַחְתֶּם	8
na–	gari	kwenye–	yeye	na–mliweke	Yahwe	sanduku-la	–	na–mtachukua	
H0853	H5699	H0413	H0853	H5414	H3068	H0727	H0853	H3947	

בָּאַרְגָּז	תָּשִׂימוּ	אָשָׁם	לוֹ	הֲשֵׁבֹתֶם	אֲשֶׁר	הַזָּהָב	כְּלֵי
katika–sanduku	mtaweka	sadaka–ya–hatia	kwake	mtairudisha	ambavyo	dhahabu	vyombo-vya
H0712		H0817		H7725		H2091	H3627

וְהָלָךְ׃	אֹתוֹ	וְשִׁלַּחְתֶּם	מִצִּדּוֹ	
na–liende	yeye	na–litumeni	kando–yake	
H1980	H0853	H7971	H6654	

Kisha lichukueni sanduku la BWANA na kuliweka ndani ya mkokoteni. Wekeni ndani ya kasha yale maumbo ya dhahabu mnayompelekea ambyo ni sadaka ya hatia kando yake. Ndipo mlipeleke lipate kuondoka.

עֲשָׂה	הוּא	שֶׁמֶשׁבֵּית	וַיַּעֲלֵהוּ	גְּבוּלוֹ	דֶּרֶךְ	אִם־	וּרְאִיתֶם	9
amefanya	yeye	Beth-shemeshi	likipanda	mpaka-wake	njia-ya	kama–	na–mtaangalia	
	H1931	H1053	H5927	H1366	H1870		H7200	

לֹא	כִּי	וְיָדַעְנוּ	לֹא	וְאִם־	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	הָרָעָה	אֶת־	לָנוּ
si	kwamba	na–tutajua	si	na–kama–	huu	mkubwa	uovu–huu	–	kwetu
H3808		H3045	H3808		H2063			H0853	

לָנוּ׃	הָיָה	הוּא	מִקְרֶה	בָּנוּ	נָגְעָה	יָדוֹ	
kwetu	ilikuwa	ni	bahati–mbaya	sisi	imegusa	mkono-wake	
	H1961	H1931	H4745		H5060	H3027	

Kisha muwe makini; kama litapanda kwenda kwa njia hadi nchini mwake hadi Beth Shemeshi, basi mjue kuwa BWANA ndiye aliyetenda pigo hili kubwa. Lakini kama halitakwenda, ndipo tutajua kwamba siyo mkono wake uliotupatia mateso; badala yake tutajua kuwa yaliyotupata ilikuwa ni kwa bahati mbaya tu.

עֻלּוֹת	פָּרוֹת	שְׁתֵי	וַיַּקְחוּ	כֵּן	הָאֲנָשִׁים	וַיַּעֲשׂוּ	10
wanaonyonyesha	ng'ombe	wawili	na–wakachukua	hivyo	watu	na–wakafanya	
H5763	H6510	H8147	H3947		H0376		

בַּבָּיִת׃	כָּלְוּ	בְּנֵיהֶם	וְאֶת־	בָּעֲגָלָה	וַיַּאַסְרוּם	
nyumbani	walikwisha	ndama-wao	na–	kwenye–gari	na–wakawafunga	
	H3607		H0853	H5699	H0631	

Watu hao wakafanya kama walivyoambiwa, walichukuwa ng'ombe wawili wanaonyonyesha, wakawafunga kwenye mkokoteni, na kuwabakiza ndama wao nyumbani.

11

עַכְבְּרֵי	וְאֶת	הָאַרְנַז	וְאֶת	הָעֲגָלָה	אֶל־	יְהוָה	אֲרוֹן	אֶת־	וַיָּשִׂמוּ	
panya	na–	sanduku	na–	gari	kwenye–	Yahwe	sanduku-la	–	na–wakaweka	
H5909	H0853	H0712	H0853	H5699	H0413	H3068	H0727	H0853		

טְחֹרֵיהֶם׃	צַלְמֵי	וְאֶת	הַזָּהָב
vidonda–vyao	sanamu–za	na–	dhahabu
H2914	H6754	H0853	H2091

Wakaliweka sanduku la BWANA juu ya mkokoteni, pamoja na lile kasha lililobeba panya wa dhahabu na yale maumbo ya majipu yao.

12

שֶׁמֶשִׁבִּית	דֶּרֶךְ	עַל־	בַּדֶּרֶךְ	הַפָּרוֹת	וַיִּשַּׁרְנָה
Beth-shemeshi	njia-ya	juu-ya–	katika–njia	ng'ombe	na–wakaenda–moja–kwa–moja
H1053	H1870		H1870	H6510	H3474

וּשְׂמָאוֹל	יָמִין	סָרוּ	וְלֹא־	וְנָעוֹ	הָלְךְ	הָלְכוּ	אַחַת	בְּמִסְלָה
wala–kushoto	kulia	wakageuka	na–hawaku–	wakilia	wakienda	wakaenda	moja	kwenye–njia
H8040	H3225	H5493	H3808	H1600	H1980	H1980	H0259	H4546

שֶׁמֶשׁ׃ בֵּית	גְּבוּל	עַד־	אַחֲרֵיהֶם	הֹלְכִים	פְּלִשְׁתִּים	וְסַרְנֵי
Beth-shemeshi	mpaka-wa	mpaka–	nyuma-yao	wakitembea	Wafilisti	na–wakuu
H1053	H1366	H5704		H1980	H6430	

Hao ng'ombe waliondoka moja kwa moja kuelekea Beth Shemeshi. Walikwenda kwa kuifuata nija moja kuu, wakiteremka walipokuwa wakienda, na hwakugeuka upande wa kushoto au kulia. Viongozi wa Wafilisti walifuata kwa nyuma hadi mpaka wa Beth Shemeshi.

13

אֶת־	וַיִּשְׂאוּ	בָּעֵמֶק	חִטִּים	קְצִיר־	קֹצְרִים	שֶׁמֶשׁוּבִּית
–	na–wakainua	katika–bonde	ya–ngano	mavuno	wakivuna	na–Beth–Shemeshi
H0853	H5375	H6010	H2406			H1053

לִרְאוֹת׃	וַיִּשְׁמְחוּ	הָאָרוֹן	אֶת־	וַיִּרְאוּ	עֵינֵיהֶם
kuona	na–wakafurahi	sanduku	–	na–wakaona	macho–yao
H7200	H8055	H0727	H0853	H7200	

Nao watu wa Beth Shemeshi walikuwa wakivuna ngano yao katika bonde. Waliponyanyua macho yao juu na kuliona sanduku, wakafurahi.

14

וַתַּעֲמֹד	בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי	יְהוֹשֻׁעַ	שְׂדֵה	אֶל־	בָּאָה	וְהָעֲגָלָה	
na–likasimama	Mwenyeji–wa–Beth–Shemeshi	Yoshua	shamba-la	kwenye–	likaja	na–gari	
H5975	H1030	H3091		H0413	H0935	H5699	

הַפָּרוֹת	וְאֶת־	הָעֲגָלָה	עֲצֵי	אֶת־	וַיְבַקְּעוּ	גְּדוֹלָה	אֶבֶן	וְשָׁם	שָׁם
ng'ombe	na–	za–gari	mbao	–	na–wakapasua	kubwa	jiwe	na–huko	huko
H6510	H0853	H5699	H6086	H0853	H1234		H0068	H8033	H8033

ס	לַיהוָה׃	עֹלָה		הֶעֱלוּ
(S)	kwa–Yahwe	sadaka-ya-kuteketezwa		wakawatoa
	H3068			H5927

Huo mkokoteni ulifikia ndani ya shamba la Yoshua wa Beth Shemeshi na ukasimama hapo. Kulikuapo jiwe kubwa mahali hapo, wakatayarisha kuni kutokana na mkokoteni huo, na wakawatoa ng'ombe hao kama sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya BWANA.

15 וְהַלְוִיִּם na–Walawi H3881 וְהוֹרִידוּ wakashusha H3381 אֶת־ – H0853 אֲרוֹן sanduku-la H0727 יְהוָה Yahwe H3068 וְאֶת־ na– H0853 אֲרוֹן sanduku H0712 הָאַרְנָז אֲשֶׁר־ ambalo– H0854 אִתּוֹ pamoja-nalo

וַאֲנָשֵׁי na–watu H0376 הַגְּדוֹלָה kubwa הָאֶבֶן jiwe H0068 אֶל־ juu-ya– H0413 וַיָּשִׂמוּ na–wakaweka זָהָב dhahabu H2091 כְּלֵי־ vyombo-vya– H3627 בּוֹ ndani-yake אֲשֶׁר־ ambalo–

הַהוּא ile H1931 בְּיוֹם siku-ile H3117 זְבָחִים dhabihu H2077 וַיִּזְבְּחוּ na–wakatoa–dhabihu H2076 עֹלוֹת sadaka-za-kuteketezwa הֶעֱלוּ wakatoa H5927 בֵּית־שֶׁמֶשׁ wa–Beth–Shemeshi H1053

לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068

Walawi walilitelemsha sanduku la BWANA chini pamoja na kasha lake lililoyatunza yale maumbo ya dhahabu, wakaweka vitu hivyo juu ya hilo jiwe kubwa. Watu wa Beth Shemeshi walitoa sadaka za kuteketezwa na kutoa dhabihu kwa BWANA siku iyo hiyo.

16 וַחֲמִשָּׁה na–tano H2568 סַרְנֵי־ wakuu-wa– H7200 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 רָאוּ waliona H7200 וַיָּשֻׁבוּ na–wakarudi H7725 עֶקְרוֹן Ekroni H6138 בַּיּוֹם siku-ile H3117 הַהוּא׃ ile H1931 ס (S)

Hao viongozi watano wa Wafilisti walipoona hayo, walirejea Ekroni siku iyo hiyo.

17 וְאֵלֶּה na–hizi H0428 טְחֹרֵי vidonda H2914 הַזָּהָב dhahabu H2091 אֲשֶׁר ambazo H0834 הֵשִׁיבוּ walirudisha H7725 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 אָשָׁם sadaka–ya–hatia H0817 לַיהוָה kwa–Yahwe H3068

לְאַשְׁקְלוֹן kwa–Ashkeloni H0831 אֶחָד moja H0259 לְעַזָּה kwa–Gaza H5804 אֶחָד moja H0259 לְאַשְׁדּוֹד kwa–Ashdodi H0795 לְעֶקְרוֹן kwa–Ekroni H6138 אֶחָד moja H0259 לְגַת kwa–Gathi H1661 אֶחָד moja H0259

אֶחָד׃ moja H0259 ס (S)

Haya ndiyo majipu ya dhahabu ambayo Wafilisti walirudisha kama sadaka ya hatia kwa BWANA: moja kwa ajili ya Ashdodi, moja kwa Gaza, moja kwa Ashkeloni, moja kwa Gathi, na moja kwa Ekroni.

18 וְעַכְבְּרֵי na–panya H5909 הַזָּהָב dhahabu H2091 מִסְפַּר kulingana–na–idadi H4557 כָּל־ miji-yote-ya H3605 עָרֵי miji H5892 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 לַחֲמֵשֶׁת kwa–watano H2568 הַסְּרָנִים wa–wakuu H5633

אֲשֶׁר ambapo H0834 הַגְּדוֹלָה kubwa אָבֵל Abeli H0059 וְעַד na–hadi H5704 הַפְּרָזִי cha–mashambani H6521 כְּפֶר hadi–kijiji H3723 וְעַד hadi H5704 מִבְצָר kutoka–ngome H4013 מֵעִיר kutoka–mji H5892

יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 בְּשְׂדֵה katika–shamba-la H7704 הַזֹּה hii H2088 הַיּוֹם siku H3117 עַד hadi H5704 יְהוָה Yahwe H3068 אֲרוֹן sanduku-la H0727 אֶת – H0853 עָלֶיהָ juu-yake הִנִּיחוּ waliweka H3240

בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי׃ Mwenyeji–wa–Beth–Shemeshi H1030

Idadi ya wale panya wa dhahabu ilikuwa sawa na ile ya idadi ya miji yote ya Wafilisti inayomilikiwa na viongozi watano, kwa miji iliyojengewa maboma na vijiji vya mashambani. Lile jiwe kubwa, ambalo kando yake waliweka sanduku la BWANA, lipo kama ushuhuda hadi leo katika shamba la Yoshua Mbeth- Shemeshi.

19

בַּאֲרוֹן	רָאוּ	כִּי	בֵּית־שֶׁמֶשׁ	בְּאַנְשֵׁי	וַיַּךְ	
sandukuni	walitazama	kwa-sababu	wa–Beth–Shemeshi	miongoni–mwa–watu	na–akawapiga	
H0727	H7200		H1053	H0376	H5221	

הָעָם	וַיִּתְאַבֵּלוּ	אִישׁ	אֶלֶף	חֲמִשִּׁים	אִישׁ	שִׁבְעִים	בָּעָם	וַיַּךְ	יְהוָה
watu	na–wakalia	watu	elfu	hamsini	watu	sabini	watu	na–akawapiga	Yahwe
	H0056	H0376	H0505	H2572	H0376	H7657		H5221	H3068

גְּדוֹלָה	מַכָּה	בָּעָם	יְהוָה	הִכָּה	כִּי־
kubwa	pigo	watu	Yahwe	alipiga	kwa-sababu–
	H4347		H3068	H5221	

BWANA akawashambulia baadhi ya watu wa Bethi Shemeshi kwa sababu walichungulia ndani ya sanduku lake. Aliwaua watu sabini. Watu wakaomboleza, kwa sababu BWANA aliwapa watu pigo kubwa mno.

20

יְהוָה	לִפְנֵי	לַעֲמֹד	יוּכַל	מִי	בֵּית־שֶׁמֶשׁ	אַנְשֵׁי	וַיֹּאמְרוּ	
Yahwe	mbele-ya	kusimama	anaweza	nani	Beth–Shemeshi	watu-wa	na–wakasema	
H3068	H6440	H5975	H3201	H4310	H1053	H0376	H0559	

ס	מֵעָלֵינוּ׃	יַעֲלֶה	מִי	וְאֶל־	הַזֶּה	הַקָּדוֹשׁ	הָאֱלֹהִים
(S)	kutoka–kwetu	atapanda	nani	na–kwa–	huyu	mtakatifu	Mungu
		H5927	H4310	H0413	H2088	H6918	H0430

Watu wa Bethi Shemeshi wakasema, “Ni nani mwenye uwezo wa kushindana na BWANA, huyu Mungu mtakatifu? Na atampandia nani akitoka kwetu.”” Je, ni nani awezaye kusimama mbele ya BWANA, huyu Mungu mtakatifu? Na ni kwa nani ambako sanduku litaenda likitoka hapa.”

21

פְּלִשְׁתִּים	הֵשִׁבוּ	לֵאמֹר	קִרְיַת־יְעָרִים	יוֹשְׁבֵי	אֶל־	מַלְאָכִים	וַיִּשְׁלְחוּ	
Wafilisti	liwachukue	wakisema	Kiriath–Yearimu	wakaaji-wa	kwa–	wajumbe	na–wakatuma	
H6430	H7725	H0559	H7157	H3427	H0413	H4397	H7971	

אֲלֵיכֶם׃	אֹתוֹ	הַעֲלוּ	רְדוּ	יְהוָה	אֲרוֹן	אֶת־	
kwenu	yeye	lipandisheni	shukeni	Yahwe	sanduku-la	–	
H0413	H0853	H5927	H3381	H3068	H0727	H0853	

Wakawatuma wajumbe kwenda kwa wenyeji wa Kiriath Yearimu, wakisema, “Wafilisti wamelirudisha sanduku la BWANA; teremkeni na mkalipeleke kwenu.”

Chapter 7

1

יְהוָה	אֲרוֹן	אֶת־	וַיַּעֲלוּ	יְעָרִיסקִרְיַת	וְאַנְשֵׁי	וַיָּבֹאוּ	
Yahwe	sanduku-la	–	na–wakalipandisha	Kiriath–Yearimu	watu-wa	na–wakaja	
H3068	H0727	H0853	H5927	H7157	H0376	H0935	

אֶלְעָזָר	וְאֶת־	בַּגִּבְעָה	אֲבִינָדָב	בֵּית	אֶל־	אֹתוֹ	וַיָּבֹאוּ	
Eleazari	na–	katika–kilima	Abinadabu	nyumba-ya	kwenye–	yeye	na–wakalileta	
H0499	H0853	H1389	H0041		H0413	H0853	H0935	

פ	יְהוָה׃	אֲרוֹן	אֶת־	לִשְׁמֹר	קִדְּשׁוּ	בְּנוֹ
(P)	Yahwe	sanduku-la	–	kulilinda	wamtakase	mwana-wake
	H3068	H0727	H0853	H8104	H6942	

Watu wa Kiriath Yearimu walikuja, wakalichukua sanduku la BWANA, wakalileta ndani ya nyumba ya Abinadabu mlimani iliyokuwa kilimani. Wakamteua Eleazari, mwanawe, kulitunza sanduku la BWANA.

2	וַיְהִי	מִיּוֹם	שָׁבֶת	הָאָרוֹן	בְּקִרְיַת־יְעָרִים	וַיִּרְבּוּ	הַיָּמִים	
	na–ikawa	kutoka–siku	kukaa	sanduku	katika–Kiriath–Yearimu	na–zikaongezeka	siku	
	H1961	H3117	H3427	H0727	H7157		H3117	

	וַיִּנָּהוּ	כָּל־	בֵּית	יִשְׂרָאֵל	אַחֲרֵי			
	na–wakaomboleza	nyumba-yote-ya	nyumba-ya	Israeli	kumfuata			
	H5091	H3605		H3478				

	וַיְהִיוּ	עֶשְׂרִים	שָׁנָה					
	na–vikawa	ishirini	miaka					
	H1961	H6242	H8141					

סְ	יְהוָה׃	
(S)	Yahwe	
	H3068	

Tangu siku ambayo sanduku lilikaa huko Kiiriath Yearimu, ulipita muda mrefu, miaka ishirini. Nyumba yote ya Israeli iliomboleza na ikaazimu kumrudia BWANA.

3	וַיֹּאמֶר	שְׁמוּאֵל	אֶל־	כָּל־	בֵּית	יִשְׂרָאֵל	לֵאמֹר	אִם־
	na–akasema	Samweli	kwa–	nyumba-yote-ya	nyumba-ya	Israeli	akisema	kama–
	H0559	H8050	H0413	H3605		H3478	H0559	

	אֱלֹהֵי	אֶת־	הָסִירוּ	יְהוָה	אֶל־	שִׁבְתֵיכֶם	אַתֶּם	לְבַבְכֶם
	miungu-ya	–	ondoeni	Yahwe	kwa–	mkirudi	ninyi	mioyo-yenu
	H0430	H0853	H5493	H3068	H0413	H7725		H3824

בְּכָל־		
kwa–mioyo-yenu-yote		
H3605		

	יְהוָה	אֶל־	לְבַבְכֶם	וְהָכִינוּ	וְהַעַשְׁתָּרוֹת	מִתּוֹכְכֶם	הַנֵּכָר	
	Yahwe	kwa–	mioyo-yenu	na–andaeni	na–Ashtarothi	kutoka–miongoni–mwenu	miungu–ya–kigeni	
	H3068	H0413	H3824		H6252	H8432	H5236	

	פְּלִשְׁתִּים׃	מִיַּד	אֶתְכֶם	וְיַצֵּל	לְבַדּוֹ	וְנָעָבְדֵהוּ
	Wafilisti	kutoka–mkono-wa	ninyi	na–atawaokoa	peke–yake	na–mtumikieni
	H6430	H3027	H0853	H5337	H0905	H5647

Samweli akawaambia watu wote wa Israeli, “Kama mtamrudia BWANA kwa moyo wenu wote, mkaiondoa miungu migeni na Ashtorethi kutoka katikati yenu, igeuzeni mioyo yenu kwa BWANA, na mwabuduni yeye peke yake, ndipo atawaokoa kutoka mkono wa Wafilisti.”

4	וַיָּסִירוּ	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הַבְּעָלִים	וְאֶת־	הָעַשְׁתָּרֹת	וַיַּעַבְדוּ	אֶת־
	na–wakaondoa	wana-wa	Israeli	–	Mabaali	na–	Ashtarothi	na–wakamtumikia	–
	H5493		H3478	H0853		H0853	H6252	H5647	H0853

פְּ	לְבַדּוֹ׃	יְהוָה	
(P)	peke–yake	Yahwe	
	H0905	H3068	

Ndipo watu wa Israeli wakamuondoa Baali na Ashtorethi, na wakamwabudu BWANA peke yake.

5	וַיֹּאמֶר	שְׁמוּאֵל	קִבְצוּ	אֶת־	כָּל־	יִשְׂרָאֵל	הַמִּצְפָּתָה	וְאֶתְפַּלֵּל
	na–akasema	Samweli	wakusanyeni	–	Israeli-yote	Israeli	Mispa	na–nitaomba
	H0559	H8050	H6908	H0853	H3605	H3478	H4709	H6419

בַּעַדְכֶם	אֶל־	יְהוָה׃	
kwa–ajili–yenu	kwa–	Yahwe	
H1157	H0413	H3068	

Ndipo Samweli akasema, “Waleteni Israeli wote hadi Mizpa, nami nitamwomba BWANA kwa ajili yenu.”

יְהוָה	לִפְנֵי	וַיִּשְׁפְּכוּ	מַיִם	וַיֹּאמְרוּ־	הַמִּצְפָּתָה	וַיִּקָּבְצוּ	6
Yahwe	mbele-ya	na–wakamwaga	maji	na–wakateka	Mispa	na–wakakusanyika	
H3068	H6440	H8210	H4325	H7579	H4709	H6908	

וַיִּצֹּמוּ	בַּיּוֹם	הַהוּא	לֵאמֹר	וַיֹּאמְרוּ	שָׁם	חָטָאנוּ	לַיהוָה	וַיִּשְׁפֹּט
na–wakafunga	siku-ile	ile	na–wakasema	huko	tumekosa	kwa–Yahwe	na–wakahukumu	
H6684	H3117	H1931	H0559	H8033	H2398	H3068	H8199	

בַּמִּצְפָּה׃	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	שְׁמוּאֵל
katika–Mispa	Israeli	wana-wa	–	Samweli
H4709	H3478		H0853	H8050

Wakakusanyika Mispa, wakateka maji na kuyamwaga chini mbele za BWANA. Siku hiyo walifunga na kusema, “Tumemfanyia BWANA dhambi.” Hapo Mispa ndipo Samweli aliwaamu na kuwaongoza watu wa Iraeli. -8

וַיַּעֲלוּ	הַמִּצְפָּתָה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	הִתְקַבְּצוּ	כִּי־	פְּלִשְׁתִּים	וַיִּשְׁמְעוּ	7
na–wakapanda	Mispa	Israeli	wana-wa–	walikusanyika	kwamba–	Wafilisti	na–wakasikia	
H5927	H4709	H3478		H6908		H6430	H8085	

וַיִּרְאוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיִּשְׁמְעוּ	יִשְׂרָאֵל	אֶל־	פְּלִשְׁתִּים	סַרְנֵי־
na–wakaogopa	Israeli	wana-wa	na–wakasikia	Israeli	juu-ya–	Wafilisti	wakuu-wa–
H3372	H3478		H8085	H3478	H0413	H6430	

פְּלִשְׁתִּים׃	מִפְּנֵי
Wafilisti	kutoka-mbele-ya
H6430	H6440

Basi Wafilisti waliposikiakwamba Waisraeli wamekusanyika hapo Mispa, viongozi wa Wafilisti waliwashambulia Israeli. Waisraeli waliposikia hivyo, waliwaogopa Wafilisti.

מִמֶּנּוּ	תַּחֲרֵשׁ	אַל־	שְׁמוּאֵל	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיֹּאמְרוּ	8
kutoka-kwetu	usinyamaze	usi–	Samweli	kwa–	Israeli	wana-wa–	na–wakasema	
	H0408		H8050	H0413	H3478		H0559	

פְּלִשְׁתִּים׃	מִיַּד	וְיוֹשִׁיעֵנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	אֶל־	מִזְעָק
Wafilisti	kutoka–mkono-wa	atuokoe	Mungu-wetu	Yahwe	kwa–	kutoka–kulia
H6430	H3027	H3467	H0430	H3068	H0413	H2199

Ndipo Waisraeli wakamwambia Samweli, “Usiache kumwomba BWANA Mungu wetu kwa ajili yetu, ili atuokoe kutoka mkono wa Wafilisti.”

)וַיַּעֲלֵהוּ(	]ויעלהן[	אֶחָד	חָלָב	טֶלֶה	שְׁמוּאֵל	וַיִּקַּח	9
na–akamtoa	na–akamtoa	mmoja	anayenyonya	mwana–kondoo	Samweli	na–akachukua	
H5927	H5927	H0259	H2461	H2924	H8050	H3947	

יְהוָה	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיִּזְעַק	לַיהוָה	כָּלִיל	עוֹלָה	
Yahwe	kwa–	Samweli	na–akamlilia	kwa–Yahwe	sadaka–ya–kuteketezwa	sadaka-ya-kuteketezwa	
H3068	H0413	H8050	H2199	H3068	H3632		

יְהוָה׃	וַיַּעֲנֵהוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּעַד	
Yahwe	na–akamjibu	Israeli	kwa-ajili-ya	
H3068		H3478	H1157	

Samweli alimchukua kondoo mchanga nakumtoa sadaka ya kuteketezwa kikamilifu kwa BWANA. Ndipo Samweli akamlilia BWANA kwa ajili ya Israeli, na BWANA akamjibu.

10 וַיְהִי שְׁמוּאֵל מַעֲלָה עלָתוֹ וּפְלִשְׁתִּים נִגְּשׁוּ לַמִּלְחָמָה
na–ikawa Samweli akitoa sadaka–ya–kuteketezwa na–Wafilisti walikaribia kwa–vita
H1961 H8050 H5927 H6430 H5066 H4421

וַיהוָה הִרְעִים בְּקוֹל־גָּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל־פְּלִשְׁתִּים וַיְהֻמֵּם לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
na–akanguruma kwa–sauti– kubwa siku–ile juu–ya– Wafilisti dhidi–ya–Israeli na–akawavuruga mbele–ya Israeli
H3068 H7481 H1961 H3117 H1931 H6430 H3478 H2000 H6440 H3478

Hata Samweli alipokuwa akitoa sadaka ya kuteketezwa, Wafilisti wakasogea karibu kuwashambulia Israeli; lakini BWANA alipiga kwa nguromo ya sauti kubwa siku hiyo dhidi ya Wafilisti na kuwatia kiwewe, na wakashindwa mbele ya Israeli.

11 וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן־הַמִּצְפָּה וַיִּרְדְּפוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים
na–wakatoka watu–wa Israeli kutoka– Mispa na–wakawafuata – Wafilisti
H3318 H0376 H3478 H4709 H7291 H0853 H6430

וַיַּכֻּם עַד־מִתַּחַת לְבֵית כָּר׃
na–wakawapiga mpaka– chini–ya Beth–Kari
H5221 H5704 H8478 H1033

Waisraeli wakaondoka Mispa, wakawafuatia Wafilisti na kuwaua hadi kufika chini ya Beth kari.

12 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אַחַת מֹשַׁה וַיָּשֶׂם בֵּין־הַמִּצְפָּה וּבֵין הַשֵּׁן
na–akachukua Samweli jiwe moja jina–lake na–akaliweka kati–ya– Mispa na–kati–ya jiwe
H3947 H8050 H0068 H0259 H8034 H0996 H4709 H0996 H8129

וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ אֶבֶן הָעֶזֶר וַיֹּאמֶר עַד־הֵנָּה עֲזָרָנוּ יְהוָה׃
na–akaliita – Eben–Ezeri na–akasema mpaka– hapa ametusaidia Yahwe
H7121 H0853 H0072 H0559 H5704 H2008 H5826 H3068

KIsha Samweli akachukua jiwe akalisimamisha kati ya Mispa na Sheni. Akaliita hilo jiwe Ebeneza, akisema, “Hata sasa BWANA ametusaidia.”

13 וַיִּכָּנְעוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד לָבוֹא בִּגְבוּל יְהוָה כָּל־יְמֵי שְׁמוּאֵל׃
na–wakanyenyekeshwa Wafilisti na–hawaku– wakaongeza tena kuja katika–mpaka–wa Yahwe siku–zote za–siku–za Samweli
H3665 H6430 H3808 H3254 H5750 H0935 H1366 H3068 H3605 H3117 H8050

וַתְּהִי יַד־יְהוָה בַּפְּלִשְׁתִּים כֹּל יְמֵי שְׁמוּאֵל׃
na–ikawa mkono–wa– Yahwe juu–ya–Wafilisti siku–zote za–siku–za Samweli
H1961 H3027 H3068 H6430 H3605 H3117 H8050

Kwa hiyo, Wafilisti walishindwa na hawakuingia katika mipaka ya Israeli. Mkono wa BWANA uliwalemea Wafilisti siku zote za Samweli.

14 וַתָּשֻׁבְנָה הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקְחוּ־פְלִשְׁתִּים מֵאֵת יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל
na–zikarudishwa miji ambayo walichukua– Wafilisti kutoka–kwa Israeli kwa–Israeli
H7725 H3478 H3947 H6430 H0854 H3478 H3478

מִגַּת וְעַד־עֶקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָן הִצִּיל יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים
kutoka–Ekroni hadi– Gathi na– mipaka–yake akaiokoa Israeli kutoka–mkono–wa Wafilisti
H6138 H5704 H1661 H0853 H1366 H5337 H3478 H3027 H6430

וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין הָאֱמֹרִי׃
na–ikawa amani kati–ya Israeli na–kati–ya Waamori
H1961 H7965 H0996 H3478 H0996 H0567

Miji ambayo Wafilisti waliitwaa kutoka kwa Israeli ilirudishwa, kutokea Ekroni hadi Gathi; Israeli ikarudisha tena sehemu za nchi zake kutoka kwa Wafilisti. Ndipo ikawa amani kati ya Israeli na Waamori.

15 וַיַּשְׁפֵּט שְׁמוּאֵל אֶת־ יִשְׂרָאֵל כֹּל סִקוּ־זוֹת יְמֵי זַסִיקוּ־זַ חַיָּיו׃ maisha–yake za–siku–za siku–zote Israeli – Samweli na–akahukumu
H3117 H3605 H3478 H0853 H8050 H8199

Samweli akawa mwamuzi wa Israeli siku zote za maisha yake.

16 וְהָלַךְ בְּכָל־שָׁנָה וְסָבַב בֵּית־אֵל וְהַגִּלְגָּל וְהַמִּצְפָּה na–akaenda kila–mwaka kwa–mwaka mwaka na–akazunguka Betheli na–Gilgali na–Mispa
H1980 H1767 H8141 H8141 H5437 H1008 H1537 H4709

וְשָׁפַט אֶת־ יִשְׂרָאֵל אֶת־ כָּל־ מַהֲלִי־הַפּוֹתְהַלִּי מַהֲלִי־הַמָּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה׃ na–akahukumu – Israeli – mahali–pote–hapa mahali–hapa hapa
H8199 H0853 H3478 H0853 H3605 H4725 H0428

Kila mwaka alienda Betheli kwa kuzunguka, akienda Gilgali, na huko Mispa.

17 וּתְשׁוּבָתוֹ הָרָמָתָה כִּי־ שָׁם nyumba–yake na–huko akihukumu – אֶת־
na–kurudi–kwake Rama kwa–sababu– huko nyumba–yake na–huko akihukumu –
H8666 H7414 H8033 H8033 H8199 H0853

פ יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן־ שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ Israeli na–akajenga huko madhabahu kwa–Yahwe (P)
H3478 H1129 H8033 H4196 H3068

Kisha angerudi Rama, kwa sababu mji wake ulikuwa huko; na huko pia aliwaamua Waisraeli. Hata huko Rama, pia alimjengea BWANA madhabahu.

Chapter 8

1 וַיְהִי בְּנָיו שָׁפְטִים לְיִשְׂרָאֵל׃ na–ikawa wana–wake waamuzi kwa–Israeli
H1961 H8199 H3478

וַיַּשֵּׁם אֶת־ שְׁמוּאֵל זָקֵן כַּאֲשֶׁר בְּנָיו׃ na–akawaweka – Samweli alipozeeka wakati wana–wake
H0853 H8050 H2204

Samweli alipozeeka, aliwaweka watoto wake wawe waamuzi juu ya Israeli.

2 וַיְהִי שֵׁם־ בְּנוֹ הַבְּכוֹר יוֹאֵל וְשֵׁם מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה na–likawa jina–la– mwana–wake mzaliwa–wa–kwanza Yoeli na–jina wa–pili–wake Abiya
H1961 H8034 H3100 H8034 H1060 H4932 H0029

שֹׁפְטִים בִּבְאֵר שָׁבַע׃ waamuzi katika–Beer–sheba
H8199 H0884

Mtoto wake wa kwanza aliitwa Yoeli, na mtoto wake wa pili aliitwa Abiya. Hawa walikuwa waamuzi katika Bersheba.

3 וְלֹא־ הָלְכוּ בָנָיו בדרכו[בִּדְרָכָיו(וַיַּטּוּ אַחֲרֵי na–hawaku– enda wana–wake katika–njia–yake katika–njia–zake na–wakageuka kufuata
H3808 H1980 H1870 H1870 H5186

פ מִשְׁפָּט׃ וַיַּטּוּ שֹׁחַד וַיִּקְחוּ־ הַבָּצַע (P) haki na–wakapotosha rushwa na–wakachukua– faida
H4941 H5186 H7810 H3947 H1215

Watoto wake hawakuenenda katika njia za baba yao, bali walipiga mbio kutafuta mapato ya udhalimu. Walipokea rushwa na na kupotosha hukumu.

4

הָרָמָתָה׃	שְׁמוּאֵל	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	יִשְׂרָאֵל	זִקְנֵי	כֹּל	וַיִּתְקַבְּצוּ	
Rama	Samweli	kwa–	na–wakaja	Israeli	wazee-wa	wote	na–wakakusanyika	
H7414	H8050	H0413	H0935	H3478	H2205	H3605	H6908	

Ndipo wazee wote wa Israeli walikutana pamoja na kumwendea Samweli huko Rama.

5

הָלְכוּ	לֹא	וּבָנֶיךָ	זָקַנְתָּ	אַתָּה	הִנֵּה	אֵלָיו	וַיֹּאמְרוּ
enda	hawaku–	na–wana–wako	umekuwa–mzee	wewe	tazama	kwake	na–wakasema
H1980	H3808		H2204		H2009	H0413	H0559

הַגּוֹיִם׃	כְּכָל־	לְשָׁפְטֵנוּ	מֶלֶךְ	לָנוּ	שִׂימָה־	עַתָּה	בְּדַרְכֶּיךָ
mataifa	kama–	kutuhukumu	mfalme	sisi	teueni	sasa	katika–njia–zako
	H3605	H8199	H4428			H6258	H1870

Wakamwambia, “Angalia, wewe umekuwa mzee, na watoto wako hawaenendi katika njia zako. Tuchagulie mfalme wakutuamua kama yalivyo mataifa yote.”

6

מֶלֶךְ	לָנוּ	תְּנָה־	אָמְרוּ	כַּאֲשֶׁר	שְׁמוּאֵל	בְּעֵינֵי	הַדָּבָר	וַיֵּרַע
mfalme	sisi	tupe–	waliposema	wakati	Samweli	machoni-pa	jambo–hili	na–ikawa–mbaya
H4428		H5414	H0559		H8050		H1697	

	יְהוָה׃	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיִּתְפַּלֵּל	לְשָׁפְטֵנוּ	פ
	Yahwe	kwa–	Samweli	na–akaomba	kutuhukumu	(P)
	H3068	H0413	H8050	H6419	H8199	

Lakini haikumpendeza Sameli waliposema, “Utupatie mfalme wa kutuamua.” Hivyo akamwomba BWANA.

7

אֲשֶׁר־	לְכֹל	הָעָם	בְּקוֹל	שִׁמְעוּ	שְׁמוּאֵל	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
ambayo–	katika–yote	watu	sauti-ya	sikiliza	Samweli	kwa–	Yahwe	na–akasema	
	H3605			H8085	H8050	H0413	H3068	H0559	

מָאָסוּ	אֹתִי	כִּי־	מָאָסוּ	אֹתְךָ	לֹא	כִּי	אֵלֶיךָ	יֹאמְרוּ
wamenikataa	mimi	bali–	wamenikataa	wewe	si	kwa-sababu	kwako	wanasema
	H0853			H0853	H3808		H0413	H0559

מִמְלֹךְ	עֲלֵיהֶם׃
kutawala	juu-yao

Na BWANA akamwambia Samweli, “Sikiliza sauti ya watu kwa kila jambo wanalokwambia; kwa sababu hwajakukataa wewe, bali wamenikataa mimi nisiwe mfalme wao.

8

אֹתָם	הֶעֱלִיתִי	מִיּוֹם	עָשׂוּ	אֲשֶׁר־	הַמַּעֲשִׂים	כְּכָל־
wao	niliwapandisha	tangu–siku	wamefanya	ambayo–	matendo	kulingana-na–matendo-yote
H0853	H5927	H3117			H4639	H3605

כֵּן	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וַיַּעַבְדוּ	וַיַּעַזְבֻנִי	הַזֶּה	הַיּוֹם	וְעַד־	מִמִּצְרַיִם	
hivyo	mingine	miungu	na–wakatumikia	na–wakaniacha	hii	siku	hadi–	kutoka–Misri	
	H0312	H0430	H5647		H2088	H3117	H5704	H4714	

לָךְ׃	גַּם־	עֹשִׂים	הֵמָּה	
kwako	pia–	wanafanya	wao	
	H1571		H1992	

Sasa wanafanya kama vile walivyotenda tangu siku ile nilipowatoa huko Misri, kwa kuniacha, na kuwatumikia miungu mingine, na ndivyo hivyo pia wanakufanyia na wewe.

9 וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלָם אַךְ־כִּי הָעֵד תָּעִיד֙ בָּהֶ֔ם וְהִגַּדְתָּ
na–sasa sikiliza kwa–sauti–yao lakini hakika– shuhudia utashuhudia kwao na–uwaambie
H6258 H8085 H0389 H5046

לָהֶ֖ם מִשְׁפַּט הַמֶּ֣לֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ־עָלֵ֑יהֶם ס׃
wao desturi-ya mfalme ambaye atatawala juu-yao (S)
H4941 H4428

Basi sasa uwasikilize; lakini uwaonye sawasawa na uwafahamishe tabia ya mfalme atakaye waongoza.

10 וַיֹּ֤אמֶר שְׁמוּאֵל֙ אֶת־כָּל־דִּבְרֵ֣י יְהוָ֔ה הָעָ֖ם אֲשֶׁ֣ר שֹׁאֲלִ֑ים מֵאִתּ֖וֹ
na–akasema Samweli –– yote-ya maneno-ya Yahwe kwa– watu wanaoomba
H0559 H8050 H0853 H3605 H1697 H3068 H0413 H5971 H7592

מֶ֥לֶךְ׃ ס
mfalme (S)
H4428

Kwa hiyo Samweli akawaambia watu waliokuwa wakiomba mfalme maneno yote ya BWANA.

11 וַיֹּ֗אמֶר זֶ֚ה יִהְיֶ֣ה מִשְׁפַּט֮ הַמֶּ֣לֶךְ אֲשֶׁ֣ר יִמְלֹךְ֒ עֲלֵיכֶם֙ אֶת־
hii itakuwa desturi-ya mfalme ambaye atatawala juu-yenu ––
H2088 H1961 H4941 H4428 H0559 H0853

בְּנֵיכֶ֖ם וְשָׂ֣ם לוֹ֮ בְּמֶרְכְּבֹתָיו֒ וּבְפָרָשָׁ֔יו
wana–wenu atachukua na–awaweke kwa– kwenye–magari–yake na–kama–wapanda–farasi
H3947 H4818

וְרָצ֖וּ לִפְנֵ֥י מֶרְכַּבְתּֽוֹ׃
na–watakimbia mbele-ya gari–lake
H7323 H6440 H4818

Akasema, “Hivi ndivyo jinsi mfalme atakavyowatawala.

12 וְלָשׂ֣וּם לוֹ֮ שָׂרֵי֒ אֲלָפִ֣ים וְשָׂרֵ֣י חֲמִשִּׁ֔ים וְלַחֲרֹ֥שׁ חֲרִישׁ֖וֹ
na–kuweka kwake wakuu-wa elfu na–wakuu hamsini na–kulima mashamba–yake
H8269 H8269 H0505 H8269 H2572 H2758

וְלִקְצֹ֣ר קְצִירוֹ֮ וְלַעֲשׂוֹת֒ כְּלֵי־מִלְחַמְתּ֔וֹ וּכְלֵ֖י רִכְבּֽוֹ׃
na–kuvuna mavuno–yake na–kutengeneza silaha-za– vita–vyake na–silaha za–magari–yake
H7393 H3627 H4421 H3627

Atawachukua watoto wenu wa kiume na kuwaweka juu ya magari ya vita na kuwa wapanda farasi wake, na kukimbia mbele ya magari yake. Atawaweka ma- kapteni wake juu ya maelfu ya askari, na ma-kapteni juu ya askari hamsini. Wengine atawafanya wakulima wamashamba yake, wengine wavunaji wa mazao yake, wengine watatengeneza silaha zake na zana za magari yake.

13 וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם֙ יִקַּ֣ח לְרַקָּח֔וֹת וְלִטַבָּח֖וֹת וּלְאֹפֹֽת׃
na– binti–zenu atachukua kupika–manukato na–kupika na–kuoka
H0853 H1323 H3947 H7548 H2879 H0644

Naye atawachukua binti zenu kuwa watengeneza manukato, wapishi, na waoka mikate.

14 וְאֶת־שְׂדוֹתֵיכֶ֧ם וְאֶת־כַּרְמֵיכֶ֛ם וְזֵיתֵיכֶ֥ם הַטּוֹבִ֖ים יִקַּ֑ח
na– mashamba–yenu na– mizabibu–yenu na–mizeituni–yenu mizuri atachukua
H0853 H3754 H2132 H3947

וְנָתַ֖ן לַעֲבָדָֽיו׃
na–atatoa kwa–watumishi–wake
H5414 H5650

Atachukua mashamba yenu mazuri, mashamba ya mizabibu, na yale ya mizeituni na kuwapa watumishi wake.

לְסָרִיסָיו	וְנָתַן	יַעְשֵׂר	וְכַרְמֵיכֶם	וְזֵרְעֵיכֶם	15
kwa–maofisa–wake	na–atatoa	atatwaa–sehemu–ya–kumi	na–mizabibu–yenu	na–mbegu–zenu	
H5631	H5414	H6237	H3754	H2233	

וְלַעֲבָדָיו׃
na–kwa–watumishi–wake
H5650

Atachukua moja ya kumi ya nafaka zenu na mizabibu na na kuwapa maofisa na watumishi wake.

חֲמֹורֵיכֶם	וְאֶת־	הַטּוֹבִים	בַּחוּרֵיכֶם	וְאֶת־	שִׁפְחֹותֵיכֶם	וְאֶת־	עַבְדֵיכֶם	וְאֶת־	16
punda–zenu	na–	wazuri	vijana–wenu	na–	wajakazi–wenu	na–	watumishi–wenu	na–	
H2543	H0853		H0970	H0853	H8198	H0853	H5650	H0853	

לִמְלַאכְתּוֹ׃	וְעָשָׂה	יִקָּח
kwa–kazi–yake	na–atatumia	atachukua
H4399		H3947

Atawachukua watumwa wenu na wajakazi wenu na vijana wenu waliowazuri na punda wenu; atawatumikisha wote kwa ajili yake.

לַעֲבָדִים׃	לוֹ	תִּהְיוּ־	וְאַתֶּם	יַעְשֵׂר	צֹאנְכֶם	17
watumwa	kwake	mtakuwa	na–ninyi	atatwaa–sehemu–ya–kumi	kondoo–zenu	
H5650		H1961		H6237	H6629	

Atawatoza moja ya kumi ya mifugo yenu, na mtakuwa watumwa wake.

לָכֶם	בְּחַרְתֶּם	אֲשֶׁר	מִלִּפְנֵי	הַהוּא	בַּיּוֹם	וּזְעַקְתֶּם	18
ninyi	mliomchagua	ambaye	mfalme–wenu	kutoka–mbele–ya	ile	siku–ile	na–mtalia	
	H0977		H4428	H6440	H1931	H3117	H2199	

הַהוּא׃	בַּיּוֹם	אֶתְכֶם	יְהוָה	יַעֲנֶה	וְלֹא־
ile	siku–ile	ninyi	Yahwe	atajibu	na–hataku–
H1931	H3117	H0853	H3068		H3808

Ndipo mtalia siku ile kwa sababu ya mfalme wenu mliyemchagua kwa ajili yenu; lakini siku ile BWANA hatawajibu

אִם־	כִּי	לֹא׃	וַיֹּאמְרוּ	שְׁמוּאֵל	בְּקוֹל	לִשְׁמֹעַ	הָעָם	וַיְמָאֲנוּ	19
hakika–	bali	hapana	na–wakasema	Samweli	sauti–ya	kusikiliza	watu	na–wakakataa	
	H3808		H0559	H8050		H8085		H3985	

עָלֵינוּ׃	יִהְיֶה	מֶלֶךְ
juu–yetu	atakuwa	mfalme
	H1961	H4428

Lakini watu walikataa kumsikiliza Samweli; wakasema, “Hapana!” Lazima awepo mfalme juu yetu.

וְיָצָא	מַלְכֵּנוּ	וּשְׁפָטָנוּ	הַגּוֹיִם	כְּכָל־	אֲנַחְנוּ	גַּם־	וְהָיִינוּ	20
na–atatoka	mfalme–wetu	na–atutawale	mataifa	kama–	sisi	pia–	na–tutakuwa	
H3318	H4428	H8199		H3605	H0587	H1571	H1961	

מִלְחֲמֹתֵנוּ׃	אֶת־	וְנִלְחַם	לְפָנֵינוּ
vita–vyetu	–	na–atapigana	mbele–yetu
H4421	H0853		H6440

Ili tuweze kuwa kama mataifa mengine yote, na hivyo mfalme wetu aweze kutuamua na atoke mbele yetu na atupiganie vita yetu.

21 וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הָעָם וַיְדַבְּרֵם בְּאָזְנֵי יְהוָה׃ פ

na-akasikia Samweli – yote-ya maneno-ya watu na-akawaambia masikioni-mwa Yahwe (P)

H8085 H8050 H0853 H3605 H1697 H1696 H0241 H3068

Naye Samweli aliposikia maneno yote ya watu, akayarudia katika masiko ya BWANA.

22 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹלָם וְהִמְלַכְתָּ לָהֶם וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל לְאִישׁ מִמֶּנּוּ לְכוּ אִישׁ לְעִירוֹ׃

na-akasema Yahwe kwa-Samweli sikiliza kwenye-mji-wake na-umwawie-mfalme wao na-akasema Samweli kwa-watu-wa kila-mtu nendeni Israeli

H0559 H3068 H0413 H8050 H8085 H0559 H0376 H3212 H3478 H0376 H0413 H8050 H0559 H4428

פ (P)

BWANA akamwambia Samweli, “Sikiliza sauti yao na uwafanyie mfalme.” Hivyo Samweli akawaambia watu wa Israeli, “Kila mtu na arudi mjini kwake.”

Chapter 9

1 וַיְהִי־אִישׁ מִן־יְמִינִי מִבְּנְיָמִין וּשְׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיאֵל בֶּן־צְרוֹר בֶּן־בְּכוֹרַת בֶּן־אֲפִיַח בֶּן־אִישׁ יְמִינִי גִּבּוֹר חָיִל׃

na-alikuwako-mtu kutoka-Benyamini wa-Benyamini Kishi na-jina-lake Abieli mwana-wa-Serori mwana-wa-Bekorathi mwana-wa-Afia mwana-wa-mtu Mbenyamini shujaa hodari

H1961 H0376 H1144 H1144 H7027 H8034 H0022 H1064 H0647 H0376 H1368 H2428

Basi kulikuwa na mtu mmoja kutoka Benyamini, mtu mashuhuri. Jina lake aliitwa Kishi mwana wa Abieli, mwana wa Zerori, mwana wa Bekorathi, mwana wa Afia, mwana wa Mbenyamini.

2 וְלוֹ־הָיָה בֵּן וּשְׁמוֹ שָׁאוּל בָּחוּר וְטוֹב וְאֵין מֵבְנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשִּׁכְמוֹ וָמַעְלָה גָּבֹהַּ׃ פ כָּל־הָעָם׃

na-kwake-alikuwa mwana na-jina-lake Sauli kijana kwa-mzuri na-hapakuwa mtu

H1961 H1121 H8034 H7586 H0970 H2896 H0369 H0376

kutoka-wana-wa Israeli mzuri kuliko-yeye kutoka-mabega-yake na-juu mrefu

H4480 H1121 H3478 H2896 H4480 H7926 H4605 H1364

kuliko-wote-wa watu

H4480 H3605 H5971

Huyu alikuwa na mtoto wa kiume aliyeitwa Sauli, kijana mzuri wa uso. Hapakuwapo mwanaume mzuri wa uso kuliko huyu miongoni mwa watu wote wa Israeli. Kutoka mabegani kwenda juu alikuwa mrefu kuliko watu wengine.

שָׁאוּל	אֶל־	קִישׁ	וַיֹּאמֶר	שָׁאוּל	אֲבִי	לְקִישׁ	הָאֲתֹנֹת	וַתֹּאבֶדְנָה	3
Sauli	kwa–	Kishi	na–akasema	Sauli	baba-ya	Kishi	punda-wake	na–wakapotea	
H7586	H0413	H7027	H0559	H7586	H0001	H7027	H0860	H0006	

לֵךְ	וְקוּם	מֵהַנְּעָרִים	אַחַד	אֶת־	אִתְּךָ	נָא	קְחִ־	בְּנוֹ
nenda	na–simama	watumishi	mmoja-wa	–	pamoja-nawe	tafadhali	chukua–	mwana-wake
H3212		H5288	H0259	H0853	H0854	H4994	H3947	

הָאֲתֹנֹת׃	אֶת־	בַּקֵּשׁ
punda	–	watafute
H0860	H0853	H1245

Na punda wa Kishi, baba yake na Sauli walipotea. hivyo Kishi akamwambia Sauli mwanawe, “Mchukue mmoja wa watumishi; uamke uende kuwatafuta punda,”

וְלֹא	שָׁלִשָׁה	בְּאֶרֶץ־	וַיַּעֲבֹר	אֶפְרַיִם	בְּהַר־	וַיַּעֲבֹר		4
na–hawaku–	Shalisha	katika–nchi-ya–	na–akapita	Efraimu	katika–mlima-wa–	na–akapita		
H3808	H8031	H0776		H0669	H2022			

בְּאֶרֶץ־	וַיַּעֲבֹר	וָאַיִן	שַׁעֲלִים׃	בְּאֶרֶץ־	וַיַּעַבְרוּ	מָצָאוּ	
katika–nchi-ya–	na–akapita	na–hapakuwa	Shaalimu	katika–nchi-ya–	na–wakapita	pata	
H0776		H0369	H8171	H0776		H4672	

מָצָאוּ׃	וְלֹא	יְמִינִי
pata	na–hawaku–	Mbenyamini
H4672	H3808	

Sauli akapita katika nchi ya vilima vilima ya Efraimu na akaenda akapita katika nchi ya Shalisha, lakini hawakuwaona. Kisha walipita katika nchi ya Shaalimu, lakini hawakuwa huko. Baadaye alipita katika nchi ya Wabenyamini, lakini hawakuwaona wale punda.

אֲשֶׁר־	לְנַעֲרוֹ	אָמַר	וְשָׁאוּל	צוּף	בְּאֶרֶץ	בָּאוּ	הֵמָּה	5
ambaye–	kwa–mtumishi-wake	akasema	na–Sauli	Sufu	katika–nchi-ya	wakaja	wao	
	H5288	H0559	H7586	H6689	H0776	H0935	H1992	

וְדָאַג	הָאֲתֹנוֹת	מִן־	אָבִי	יֶחְדַּל	פֶּן־	וְנָשׁוּבָה	לְכָה	עִמּוֹ	
na–akajisumbua	punda	kutoka–	baba-yangu	ataache	asije–	na–turudi	twende	pamoja-naye	
H1672	H0860		H0001	H2308	H6435	H7725	H3212		

לָנוּ׃
kwa-sababu-yetu

Na walipofika nchi ya Sufu, Sauli alimwambia mtumishi wake aliyekuwa naye, “Njoo na turudi, pengine baba aweza kuacha kuchunga punda na kuanza kutuhofia sisi.”

									6
וְהָאִישׁ	הַזֹּאת	בָּעִיר	אֱלֹהִים	אִישׁ־	נָא	הִנֵּה־	לוֹ	וַיֹּאמֶר	
na–mtu–huyu	huu	katika–mji	Mungu	mtu-wa–	tafadhali	tazama–	kwake	na–akasema	
H0376	H2063		H0430	H0376	H4994	H2009		H0559	

אוּלַי	שָׁם	נֵלְכָה	עַתָּה	יָבוֹא	בָּוֹא	יִדְבַּר	אֲשֶׁר־	כֹּל	נִכְבָּד
labda	huko	twende	sasa	kinatokea	kutokea	anazungumza	ambacho–	kila	mheshimiwa
H0194	H8033	H3212	H6258	H0935	H0935	H1696		H3605	H3513

עָלֶיהָ׃	הָלַכְנוּ	אֲשֶׁר־	דַּרְכֵּנוּ	אֶת־	לָּנוּ	יַגֵּיד
juu-yake	tuliyoenda	ambayo–	njia–yetu	–	sisi	atatuambia
	H1980		H1870	H0853		H5046

Lakini mtumishi akamwmbia, “Sikiliza, Yupo mtu wa Mungu katika mji huu. Naye ni mtu wa kuheshimiwa sana; kila asemalo huwa kweli. Hebu twende huko; labda anaweza kutuambia tupitie wapi katika safari yetu.”

לָאִישׁ	נָבִיא	וּמַה־	נֵּלְכָה֙	וְהִגֵּ֣ה	לְנַעֲרֹ֔ו	שָׁא֗וּל	וַיֹּ֣אמֶר	7
kwa–mtu–huyu	nabii	na–nini–	twende	na–tazama	kwa–mtumishi-wake	Sauli	na–akasema	
H0376	H0935	H4100	H3212	H2009	H5288	H7586	H0559	

לְאִ֣ישׁ	לְהָבִ֔יא	אֵין־	וּתְשׁוּרָ֕ה	מִכֵּלֵ֖ינוּ	אָזָ֑ל	הַלֶּ֣חֶם	כִּ֤י
kwa–mtu	kuleta	hakuna–	na–zawadi	kutoka–vyombo–vyetu	umeisha	mkate	kwa-sababu
H0376	H0935	H0369	H8670	H3627	H0235	H3899	

אִתָּ֔נוּ׃	מָ֖ה	הָאֱלֹהִ֥ים
pamoja-nasi	nini	wa–Mungu
H0854	H4100	H0430

Ndipo Sauli akamwambia mtumish iwake, “Lakini kama tukienda kwake, twaweza kumpelekea nini? Maana hata mkate katika mfuko wetu umekwisha, na hakuna zawadi ya kumpelekea mtumishi wa Mungu. Tuna kitu gani?

נִמְצָ֣א	הִנֵּה֩	וַיֹּ֣אמֶר	שָׁא֜וּל	אֶת־	לַעֲנ֗וֹת	הַנַּ֤עַר	וַיֹּ֙סֶף֙	8
imepatikana	tazama	na–akasema	Sauli	–	kumjibu	mtumishi	na–akaendelea	
H4672	H2009	H0559	H7586	H0853		H5288	H3254	

לָנ֔וּ	וְהִגִּ֖יד	הָאֱלֹהִ֑ים	לְאִ֣ישׁ	וְנָתַתִּ֣י	כֶּ֔סֶף	שֶׁ֖קֶל	רֶ֣בַע	בְּיָדִ֑י
sisi	na–atatuambia	wa–Mungu	mtu	na–nitampa	fedha	shekeli	robo	mkononi-mwangu
	H5046	H0430	H0376	H5414	H3701	H8255	H7253	H3027

דַּרְכֵּנוּ׃	אֶת־
njia–yetu	–
H1870	H0853

Huyo mtumishi akamjibu Sauli na kusema, “Hapa, ninayo robo ya shekeli ya fedha ambayo nitampa mtumishi wa Mungu, atuambie ni njia ipi yatupasa tuiendee.”

לְכ֣וּ	אֱלֹהִ֗ים	לִדְרֹ֤וׁשׁ	בְּלֶכְתּ֙וֹ֙	הָאִישׁ֙	אָמַ֔ר	כֹּה־	בְּיִשְׂרָאֵ֑ל	וְלִפָנִ֗ים	9
njooni	Mungu	kuuliza	alipokwenda	mtu	alisema	hivyo–	katika–Israeli	zamani	
H3212	H0430	H1875	H3212	H0376	H0559	H3541	H3478	H6440	

הָרֹאֶ֖ה׃	לְפָנִ֔ים	יִקָּרֵ֥א	הַיּ֛וֹם	לַנָּבִ֖יא	כִּ֤י	הָרֹאֶה֙	עַד־	וְנֵלְכָ֖ה
mwonaji	zamani	aliitwa	leo	kwa–nabii	kwa-sababu	mwonaji	kwa–	na–twende
	H6440	H7121	H3117	H5030			H5704	H3212

(Zamani katika Israeli, mtu alipotaka kujua neno kuhusu mapenzi ya Mungu, alisema, “Njoo, haya twende kwa mwonaji.” Kwa maana nabii wa leo, zamani aliitwa Mwonaji).

וְנֵלְכָ֑ה	נֵּלֵ֣כָה	וְלֵכָ֔ה	דְּבָרֵ֖ךְ	טֹ֥וב	לְנַעֲרֹ֛ו	שָׁא֥וּל	וַיֹּ֣אמֶר	10
na–wakaenda	twende	twende	neno–lako	zuri	kwa–mtumishi-wake	Sauli	na–akasema	
H3212	H3212	H3212	H1697		H5288	H7586	H0559	

הָאֱלֹהִ֔ים׃	אִ֖ישׁ	שָׁ֑ם	אֲשֶׁר־	הָעִ֣יר	אֶל־
wa–Mungu	mtu	huko	ambao–	mji	kwenye–
H0430	H0376	H8033			H0413

Ndipo Sauli akamwambia mtumishi wake, “Umesema vyema. Haya, njoo twende.” Basi wakaenda katika mji ambao mtu wa Mungu alikuwamo.

יֹצְאֹ֣ות	נְעָר֔וֹת	מָצְא֖וּ	וְהֵ֣מָּה	הָעִ֑יר	בְּמַעֲלֵ֣ה	עֹלִ֔ים	הֵ֖מָּה	11
wakitoka	wasichana	wakakutana-na	na–wao	mji	kwenye–upandaji	wakipanda	wao	
H3318	H5291	H4672	H1992		H4608	H5927	H1992	

הָרֹאֶֽה׃	בָּזֶ֗ה	הֵבֹ֤וא	לָהֶן֙	וַיֹּאמְר֣וּ	מַ֔יִם	לִשְׁאֹ֖ב
mwonaji	hapa	je-yuko	kwao	na–wakawauliza	maji	kuteka
	H2088	H3426		H0559	H4325	H7579

Walipopanda mlima kuelekea mjini, walikutana na wasichana wakienda kuteka maji; Sauli na mtumishi wake wakawauliza, “Mwonaji hupo hapa?”

12

עַתָּה	וּמַהֵר	לְפָנֶיךָ	הִנֵּה	יֵשׁ	נַתֹּאמְרֻנָה	אוֹתָם	וַתַּעֲנֶינָה	
sasa	harakisha	mbele-yako	tazama	ndio	na–wakasema	wao	na–wakawajibu	
H6258		H6440	H2009	H3426	H0559	H0853		

לָעָם	הַיּוֹם	זֶבַח	כִּי	לָעִיר	בָּא	הַיּוֹם	כִּי
kwa–watu	leo	dhabihu	kwa-sababu	mjini	amekuja	leo	kwa-sababu
	H3117	H2077			H0935	H3117	

בַּבָּמָה׃
kwenye–mahali–pa–juu
H1116

Nao wakawajibu, na kusema, “Yupo; tazameni, yuko mbele yenu. Harakisheni, kwa maana anakuja mjini leo, sababu leo watu wanatoa dhabihu zao mahali pa juu.

13

לֶאֱכֹל	הַבָּמָתָה	יַעֲלֶה	בְּטֶרֶם	אֹתוֹ	תִּמְצְאוּן	כֵּן	הָעִיר	כְּבֹאֲכֶם
kula	mahali–pa–juu	kupanda	kabla	yeye	mtamkuta	hivyo	mji	mtakapoingia
H0398	H1116	H5927	H2962	H0853	H4672			H0935

הַזֶּבַח	יְבָרֵךְ	הוּא	כִּי־	בְּאוֹ	עַד־	הָעָם	יֹאכַל	לֹא־	כִּי
dhabihu	atabariki	yeye	kwa-sababu–	kuja-kwake	mpaka–	watu	kula	hawa–	kwa-sababu
H2077	H1288	H1931		H0935	H5704		H0398	H3808	

כְּהַיּוֹם	אֹתוֹ	כִּי־	עֲלוּ	וְעַתָּה	הַקְּרֵאִים	יֹאכְלוּ	כֵּן	אַחֲרֵי־	
kama–leo	yeye	kwa-sababu–	pandeni	na–sasa	walioalikwa	watakula	hivyo	baada-ya–	
H3117	H0853		H5927	H6258	H7121	H0398			

אֹתוֹ׃	תִּמְצְאוּן
yeye	mtamkuta
H0853	H4672

Mara tu mtakapoingia mjini mtamuona, kabla hajapanda mahali pa juu kla chakula. Watu hawatakula hata atakapokuja, kwa sababu ndiye ataibariki dhabihu; na baadaye wale ambao wamealikwa hula. Basi pandeni, mtamuona sasa hivi.”

14

יֹצֵא	שְׁמוּאֵל	וְהִנֵּה	הָעִיר	בְּתוֹךְ	בָּאִים	הֵמָּה	הָעִיר	וַיַּעֲלוּ
anatoka	Samweli	na–tazama	mji	katikati-ya	wakija	wao	mji	na–wakapanda
H3318	H8050	H2009		H8432	H0935	H1992		H5927

ס	הַבָּמָה׃	לַעֲלוֹת	לִקְרָאתָם
(S)	mahali–pa–juu	kupanda	kuwakuta
	H1116	H5927	H7122

Kwa hiyo walikwea kwenda mjini. Walipokuwa wakiingia mjini, walimuona Samweli akija mbele yao, akipanda kwenda mahali pa juu.

15

שָׁאוּל	בּוֹא־	לִפְנֵי	אֶחָד	יוֹם	שְׁמוּאֵל	אָזֶן	אֶת־	גָּלָה	יְהוָה
Sauli	kuja–	kabla-ya	moja	siku	Samweli	sikio-la	–	alikuwa-amefunua	na–Yahwe
H7586	H0935	H6440	H0259	H3117	H8050	H0241	H0853	H1540	H3068

לֵאמֹר׃
akisema
H0559

Siku moja kabla Sauli hajafika, BWANA alikuwa amemfunulia Samweli:

וּמְשַׁחְתָּו בִּנְיָמִן מִמֶּטֶּה אִישׁ אֵלֶיךָ אֶשְׁלַח֨ מָחָר וְכָעֵת 16
na-utamtia Benyamini kutoka-nchi-ya mtu kwako nitakutumia kesho wakati-kama-huu
H4886 H1144 H0776 H0376 H0413 H7971 H4279 H6256

מִיַּד עַמִּי אֶת־ וְהוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל עַמִּי עַל־ לְנָגִיד
kutoka-mkono-wa watu-wangu – na-kuokoa Israeli watu-wangu juu-ya- kuwa-kiongozi
H3027 H0853 H3467 H3478 H5057

אֵלַי׃ צַעֲקָתָו כִּי בָאָה עַמִּי אֶת־ רָאִיתִי כִּי פְלִשְׁתִּים
kwangu kilio-chake imefika kwa-sababu watu-wangu – nimeona kwa-sababu Wafilisti
H0413 H6818 H0935 H0853 H7200 H6430

“Kesho wakati kama huu nitakutumia mtu kutoka nchi ya Benyamini, nawe utamtia mafuta awe mfalme juu ya watu wangu Israeli. Atawaokoa watu wangu kutoka mkono wa Wafilisti. Kwa kuwa nimewaonea huruma watu wangu na kilio cha kutaka msaada kimenifikia.”

אֲשֶׁר הָאִישׁ הִנֵּה עָנָהוּ וַיהוָה שָׁאוּל אֶת־ רָאָה וּשְׁמוּאֵל 17
ambaye mtu-huyu tazama akamjibu na-Yahwe Sauli – alimwona na-Samweli
H0376 H2009 H3068 H7586 H0853 H7200 H8050

בְּעַמִּי׃ יַעְצֹר זֶה אֵלֶיךָ אָמַרְתִּי
watu-wangu atawazuia huyu wewe nilikuambia
H6113 H2088 H0413 H0559

Samweli alipomuona Sauli, BWANA akamwambia, “Huyu ndiye mtu niliyekwambia habari zake! Yeye ndiye atakayewatawala watu wangu.”

נָּא הַנִּיד֨ה־ וַיֹּאמֶר הַשָּׁעַר בְּתוֹךְ שְׁמוּאֵל אֶת־ וַיִּגַּשׁ 18
tafadhali niambie- na-akasema lango katikati-ya Samweli – Sauli na-akasogea
H4994 H5046 H0559 H8179 H8432 H8050 H0853 H7586 H5066

הָרֹאֶה׃ בֵּית זֶה אֵי־ לִי
mwonaji nyumba-ya hii wapi mimi
H2088 H0335

Ndipo Sauli akaja karibu na Samweli katika lango na kusema, “Niambie nyumba ya Mwonaji iko wapi?

לִפְנֵי֨ עֲלֵה הָרֹאֶה אָנֹכִי וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶת־ שְׁמוּאֵל וַיַּעַן 19
mbele-yangu panda mwonaji mimi na-akasema Sauli – Samweli na-akajibu
H6440 H5927 H0595 H0559 H7586 H0853 H8050

אֲשֶׁר וְכֹל בַּבֹּקֶר וְשִׁלַּחְתִּיךָ הַיּוֹם עִמִּי וַאֲכַלְתֶּם הַבָּמָה
yaliyo na-yote asubuhi na-nitakuaga leo pamoja-nami na-mtakula mahali-pa-juu
H3605 H1242 H7971 H3117 H0398 H1116

לָךְ׃ אַגִּיד בְּלִבָּבְךָ
wewe nitakuambia moyoni-mwako
H5046 H3824

Samweli akamjibu Sauli akisema, “Mimi ndiye mwonaji. Tangulia mbele hadi mahali pa juu, nami nitakueleza kila kitu kilichomoyoni mwako.

אֶת־ תָּשֵׂם אַל־ הַיָּמִים שְׁלֹשֶׁת הַיּוֹם֨ לְךָ הָאֲבֹדוֹת וְלָאַתֹּנוֹת 20
– weka usi- zilizopita siku-tatu leo kwako waliopotea na-kuhusu-punda
H0853 H0408 H3117 H7969 H3117 H0006 H0860

הַלּוֹא יִשְׂרָאֵל חֶמְדַּת כָּל־ וּלְמִי נִמְצְאוּ כִּי לָהֶם לְבֵךְ
je-si Israeli tamani yote-ya na-kwa-nani wamepatikana kwa-sababu juu-yao moyo-wako
H3808 H3478 H4672

ס אָבִיךָ׃ בֵּית וּלְכֹל לָךְ
(S) baba-yako nyumba-ya na-kwa-wote kwako
H0001 H3605

Kama punda wenu waliopotea siku tatu zilizopita, msihofu kuhusu hao punda, kwa kuwa wamekwishapatikana. Na yote yaliyotamanika kwa ajili ya Israeli yanamwangukia nani? Siyo kwako na nyumba ya baba yako yote?”

21

יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִקְטַנֵּי	אָנֹכִי	בֶּן־יְמִינִי	הֲלוֹא	וַיֹּאמֶר	שָׁאוּל	וַיַּעַן
Israeli	makabila-ya	ndogo–zaidi	mimi	Mbenyamini	je-si	na–akasema	Sauli	na–akajibu
H3478	H7626		H0595	H1145	H3808	H0559	H7586	

וְלָמָּה	בִנְיָמִן	שִׁבְטֵי	מִשְׁפָּחוֹת	מִכָּל־	הַצְּעָרָה	וּמִשְׁפַּחְתִּי
na–kwa-nini	Benyamini	makabila-ya	koo-zote-za	kuliko–	mdogo	na–ukoo–wangu
H4100	H1144	H7626	H4940	H3605	H6810	H4940

ס	הַזֶּה׃	כַּדָּבָר	אֵלַי	דִּבַּרְתָּ
(S)	hili	kulingana-na–neno	kwangu	umezungumza
	H2088	H1697	H0413	H1696

Sauli akamjibu na kusema, Siyo mimi Mbenyamini, kutoka kabila lililo dogo sana kwa makabila ya Israeli? Siyo ukoo wangu ulio mdogo sana kwa kabila la Benyamini? Kwa nini basi unaniambia kwa namna hii?”

22

לִשְׁכָּתָה	וַיְבִיאֵם	נַעֲרֹו	וְאֶת־	שָׁאוּל	אֶת־	שְׁמוּאֵל	וַיִּקַּח
chumbani	na–akawaleta	mtumishi-wake	na–	Sauli	–	Samweli	na–akamchukua
H3957	H0935	H5288	H0853	H7586	H0853	H8050	H3947

אִישׁ׃	כִּשְׁלֹשִׁים	וְהֵמָּה	הַקְּרוּאִים	בְּרֹאשׁ	מָקוֹם	לָהֶם	וַיִּתֵּן
watu	kama–thelathini	na–wao	walioalikwa	kichwani	mahali	wao	na–akawapa
H0376	H7970	H1992	H7121		H4725		H5414

Hivyo Samweli akamchukua Sauli na mtumishi wake, akawaingiza ukumbini, akawakalisha mahali pa heshima pa wale walioalikwa, idadi yao takribani watu thelathini.

23

אֲשֶׁר	לָךְ	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	הַמָּנָה	אֶת־	תְּנָה	לַטַּבָּח	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר
ambayo	wewe	nilikupa	ambayo	sehemu	–	lete	kwa–mpishi	Samweli	na–akasema
		H5414		H4490	H0853	H5414	H2876	H8050	H0559

עִמָּךְ׃	אֹתָהּ	שִׂים	אֵלֶיךָ	אָמַרְתִּי
pamoja-nawe	yeye	weka	wewe	nilikuambia
	H0853		H0413	H0559

Samweli akamwambia mpishi, “Lete sehemu niliyokupatia, sehemu ambayo nilikwambia hivi, “Itenge.”'

24

שָׁאוּל	לִפְנֵי	וַיָּשֶׂם	וְהָעֶלְיָהּ	הַשּׁוֹק	אֶת־	הַטַּבָּח	וַיָּרֶם
Sauli	mbele-ya	na–akaweka	na–kilichoko–juu–yake	paja	–	mpishi	na–akainua
H7586	H6440			H7785	H0853	H2876	

לַמּוֹעֵד	כִּי	אֵכֹל	לִפְנֶיךָ	שִׂים־	הִנַּשְׁאָר	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר
kwa–wakati-uliopangwa	kwa-sababu	kula	mbele-yako	weka	kilichobaki	tazama	na–akasema
H4150		H0398	H6440		H7604	H2009	H0559

שְׁמוּאֵל	עִם־	שָׁאוּל	וַיֹּאכַל	קָרֻאתִי	וְהָעָם	לֵאמֹר	לְךָ	שֻׁמּוּר־
Samweli	pamoja-na–	Sauli	na–akala	nimewaalika	watu	kusema	kwako	imehifadhiwa
H8050		H7586	H0398	H7121		H0559		H8104

הַהֻוא׃	בַּיּוֹם
ile	siku-ile
H1931	H3117

Basi mpishi alichukua paja lililokuwa limeinuliwa katika dhabihu na kile kilichokuwa pamoja nalo, akaitenga mbele ya Sauli. Kisha Samweli akasema, “Angalia kile kilichokuwa kimetunzwa kwa ajili yako! Kula, kwa sababu kilitunzwa hadi wakati maalum ufike kwa ajili yako. Na kwa sasa waweza kusema, 'Nimewaalika watu.”' Kwa hiyo Sauli alikula pamoja na Samweli siku hiyo.

עַל־	שָׁאוּל	עִם־	וַיְדַבֵּר	הָעִיר	מֵהַבָּמָה	וַיֵּרְדוּ	25
juu-ya-	Sauli	pamoja-na-	na-akazungumza	mji	kutoka-mahali-pa-juu	na-wakashuka	
	H7586		H1696		H1116	H3381	

הַגָּג׃
paa
H1406

Walipokuwa wamekwisha shuka chini kutoka sehemu ya juu na kuingia mjini, Samweli akazungumza na Sauli darini.

שְׁמוּאֵל	וַיִּקְרָא	הַשַּׁחַר	כַּעֲלוֹת	וַיְהִי	וַיִּשְׁכְּמוּ		26
Samweli	na-akaita	wa-mapambazuko	wakati-wa-alfajiri	na-ikawa	na-waliamka-mapema		
H8050	H7121	H7837	H5927	H1961	H7925		

שָׁאוּל	וַיָּקֶם	וַאֲשַׁלְּחֶךָּ	קוּמָה	לֵאמֹר	)הַגָּגָה(	]הגגן[	שָׁאוּל֙	אֶל־
Sauli	na-akainuka	na-nikusindikize	simama	akisema	juu-ya-dari	darini	Sauli	–
H7586		H7971		H0559	H1406	H1406	H7586	H0413

הַחוּצָה׃	וּשְׁמוּאֵל	הוּא	שְׁנֵיהֶם	וַיֵּצְאוּ
nje	na-Samweli	yeye	wote-wawili	na-wakatoka
H2351	H8050	H1931	H8147	H3318

Na kulipopambazuka, Samweli alimwita Sauli darini na kusema, “Amka, kusudi nikusindikize uende zako,” Hivyo Sauli aliamka, na wote wawili, yeye na Samweli walitoka kwenda mtaani.

לַנַּעַר	אֱמֹר	שָׁאוּל	אֶל־	אָמַר	וּשְׁמוּאֵל	הָעִיר	בִּקְצֵה	יוֹרְדִים	הֵמָּה	27
mtumishi	mwambie	Sauli	kwa-	akasema	na-Samweli	mji	mwisho	wakishuka	wao	
H5288	H0559	H7586	H0413	H0559	H8050			H3381	H1992	

דְּבַר	אֶת־	וְאַשְׁמִיעֲךָ	כַּיּוֹם	עֲמֹד	וְאַתָּה	וַיַּעֲבֹר	לְפָנֵינוּ	וְיַעֲבֹר
neno-la	–	na-nikusikize	sasa	simama	na-wewe	na-akaendelea	mbele-yetu	na-aendelee
H1697	H0853	H8085	H3117	H5975			H6440	

פ	אֱלֹהִים׃
(P)	Mungu
	H0430

Walipokuwa wakienda nje ya viunga vya mji, Samweli akamwambia Sauli, “Mwambie mtumishi wako atanguliye mbele yetu(na alitangulia mbele), Lakini wewe sharti usubiri kidogo, nipate kukuambia ujumbe wa Mungu.”

Chapter 10

רֹאשׁוֹ	עַל־	וַיִּצֹק	הַשֶּׁמֶן	פַּךְ	אֶת־	שְׁמוּאֵל	וַיִּקַּח	1
kichwa-chake	juu-ya-	na-akamimina	ya-mafuta	chupa	–	Samweli	na-akachukua	
		H3332	H8081	H6378	H0853	H8050	H3947	

נַחֲלָתוֹ	עַל־	יְהוָה	מְשָׁחֲךָ	כִּי־	הֲלוֹא	וַיֹּאמֶר	וַיִּשָּׁקֵהוּ
urithi-wake	juu-ya-	Yahwe	amekutia-mafuta	kwa-sababu-	je-si	na-akasema	na-akambusu
H5159		H3068	H4886		H3808	H0559	

לְנָגִיד׃
kuwa-kiongozi
H5057

Ndipo Samweli akachukua chupa ya mafuta, akayamimina juu ya kichwa cha Sauli, na akambusu. Akasema, “Je, Mungu hajakutia mafuta uwe mtawala juu ya urithi wake?

2 בְּלֶכְתְּךָ֙ הַיּ֔וֹם לְאִ֖ישׁ וָאִ֑ישׁ וּמָצְאוּךָ֙ בְּקֶ֣בֶר רָחֵ֔ל בִּגְבֻ֖ל בִּנְיָמִ֑ן בְּצֶלְצַח֙ וְאָמְר֣וּ אֵלֶ֔יךָ נִמְצְא֖וּ הָאֲתֹנֹ֑ת וְהִנֵּ֨ה אָבִ֜יךָ מִשְּׁלֹ֤ח לְדַבֵּר־לָ֙נוּ֙ אֶת־הָאֲתֹנֹ֔ת וְדָאֵ֖ג לָ֥כֶם לֵאמֹ֑ר מַה־אֶֽעֱשֶׂה֙ לְבֵ֔נִי׃

kutoka-kwangu leo ukiondoka kaburi-la karibu-na- watu wawili na-utakutana-na kutoka-mpaka-wa Raheli katika–Selsahi Benyamini katika–mpaka-wa punda wamepatikana wewe na–wakasema punda jambo-la – baba-yako ameacha na–tazama kutafuta ulienda ambao kwa–mwanangu nifanye nini akisema kwa-sababu-yenu na–akajisumbua

Utakapoondoka kwangu leo, utawaona wanaume wawili na kaburi la Raheli, katika nchi ya Benyamini hapo Selsa. Watu hao watakuambia, 'Wale punda mliokuwa mkiwatafuta wamepatikana. Sasa, Baba yako ameacha kuwatunza punda, na ana hofu juu yenu, anasema, “Nitafanya nini kuhusu mwanangu?”

3 וְחָלַפְתָּ֣ מִשָּׁ֔ם וּבָאתָ֖ עַד־אֵלֹ֣ון תָּבֹ֑ור וּמְצָא֣וּךָ שָׁ֗ם שְׁלֹשָׁה֙ אֲנָשִׁ֣ים עֹלִ֔ים אֶל־בֵּ֖ית אֵ֑ל אֶחָ֤ד נֹשֵׂא֙ שְׁלֹשָׁ֣ה גְדָיִ֔ים וְאֶחָ֤ד נֹשֵׂא֙ שְׁלֹשָׁ֣ה כִכְּרֹ֔ות לֶ֖חֶם וְאֶחָ֥ד נֹשֵׂ֖א נֵ֥בֶל יָֽיִן׃

na–utakutana–na Tabori mwaloni kwa– na–utafika na–mbele kutoka-huko na–utapita mbuzi watatu akibeba mmoja Betheli Mungu kwa– wakipanda watu watatu huko divai kiriba-cha– akibeba na–mwingine mkate mikate mikate-mitatu akibeba na–mwingine

Kisha utakwenda mbele kutoka hapo, na utafika katika mwaloni wa Tabori. Utakutana na watu watatu hapo wakienda kwa Mungu huko Betheli, mmoja akibeba wana-mbuzi watatu, mwingine akibeba mikate mitatu, na mwingine akibeba kiriba cha divai.

4 וְשָׁאֲלוּ־לְךָ֣ לְשָׁלֹ֔ום וְנָתְנ֥וּ לְךָ֖ שְׁתֵּי־לֶ֣חֶם וְלָקַחְתָּ֖ מִיָּדָֽם׃

ya–mkate mikate-miwili wewe na–watakupa kuhusu–amani wewe na–watakusalimu kutoka–mikononi–mwao na–utapokea

Watawasalimu na watawapatia mikate miwili, kutoka mikononi mwao.

5 וְיִהְי֗וּ בָּאֲשֶׁ֤ר תָּבֹוא֙ שָׁ֣מָּה עִ֔יר וְנִבֵּיאִ֖ים יְרִדִ֣ים מִן־הַבָּמָ֑ה וְלִפְנֵיהֶם֙ נֵ֣בֶל וְתֹ֔ף וְחָלִ֖יל וְכִנֹּ֑ור וְהֵ֣מָּה מִתְנַבְּאִֽים׃

na–itakuwa Wafilisti walinzi huko ambapo– ya–Mungu Gibea utafika hivyo baada-ya wakishuka cha–manabii kikundi na–utakutana–na mji huko utakapofika na–wao na–kinubi na–filimbi na–ngoma kinubi na–mbele–yao kutoka–mahali–pa–juu wakitabiri

Baada ya hayo, utafika katika mlima wa Mungu, mahali ilipo ngome ya Wafilisti. Utakapofika mjini, utakutana na kundi la manabii wakiteremka chini kutoka mahali pa juu wakiwa na kinanda, tari, kinubi na filimbi mbele yao; na watakuwa wakitabiri.

לְאִ֫ישׁ	וְנֶהְפַּכְתָּ	עִמָּם	וְהִתְנַבִּיתָ	יְהוָ֫ה	רֽוּחַ	עָלֶ֫יךָ	וְצָלְחָה	6
kuwa–mtu	na–utageuka	pamoja-nao	na–utatabiri	ya–Yahwe	Roho	juu-yako	na–Roho	
H0376	H2015		H5012	H3068	H7307			

:אַחֵֽר	
mwingine	
H0312	

Roho ya BWANA itakujaza, nawe utatabiri pamoja nao, na utabadilishwa na kuwa mtu tofauti.

אֲשֶׁר	לְךָ֫	עֲשֵׂה	לָךְ	הָאֵ֫לֶּה	הָאֹתוֹת	תָּבֹאנָה(	]תבאינה	כִּי	וְהָיָה	7
kile-ambacho	wewe	fanya	kwako	hizi	ishara	zitakuja	zitakuja	wakati	na–itakuwa	
				H0428	H0226	H0935	H0935		H1961	

עִמָּֽךְ׃	הָאֱלֹהִ֫ים	כִּי	יָדֶ֫ךָ	תִּמְצָא
pamoja-nawe	Mungu	kwa-sababu	mkono-wako	itapata
	H0430		H3027	H4672

Basi, ishara hizi zikikufikia, fanya lolote ambalo mikono yako itaona ifanye, kwa sababu Mungu yu pamoja nawe.

	לְהַעֲלוֹת	אֱלֶ֫יךָ	יֵרֵד	אֲנֹכִי	וְהִנֵּה	הַגִּלְגָּל	לְפָנַי	וְיָרַדְתָּ		8
	kutoa	kwako	ninashuka	mimi	na–tazama	Gilgali	mbele-yangu	na–utashuka		
	H5927	H0413	H3381	H0595	H2009	H1537	H6440	H3381		
עַד־	תּוֹחֵל	יָמִים	שִׁבְעַת	שִׁלְמִים	זִבְחֵי	לִזְבֹּחַ	עֹלוֹת			
mpaka–	utangoja	siku	siku-saba	za–amani	dhabihu	kutoa-dhabihu	sadaka-za-kuteketezwa			
H5704	H3176	H3117	H7651	H8002	H2077	H2076				

תַּעֲשֶׂה׃	אֲשֶׁר	אֵת	לְךָ֫	וְהוֹדַעְתִּי	אֱלֶ֫יךָ	בּוֹאִי	
kufanya	utakachofanya	–	wewe	na–nitakuambia	kwako	kuja-kwangu	
		H0853		H3045	H0413	H0935	

Nenda ushuke mbele yangu hadi Gilgali. Kisha nitakufuata huko nitoe dhabihu za kuteketezwa na kutoa dhabihu za amani. Nisubiri kwa muda wa siku saba hadi nije kwako na nikuoneshe unachopaswa kufanya.”

לוֹ	וַיַּהֲפֹךְ־	שְׁמוּאֵל	מֵעִם	לָלֶכֶת	שְׁכֶם֮	כְּהַפְנֹתוֹ	וְהָיָה			9
yeye	na–akabadilika	Samweli	kutoka-kwa	kwenda	bega–lake	alipomgeukia	na–ikawa			
	H2015	H8050		H3212	H7926	H6437	H1961			

ס	הַהוּא׃	בַּיּוֹם	הָאֵלֶּה	הָאֹתוֹת	כָּל־	וַיָּבֹאוּ	אַחֵר	לֵ֫ב	אֱלֹהִים
(S)	ile	siku-ile	hizi	ishara	zote-za	na–zikaja	mwingine	moyo	Mungu
	H1931	H3117	H0428	H0226	H3605	H0935	H0312		H0430

Sauli alipotega mgongo amuache Samweli, Mungu akampa moyo mwingine. Ndipo ishara zote hizi zikatimia siku hiyo.

עָלָיו	וַתִּצְלַח	לִקְרָאתוֹ	נְבִאִים	חֶבֶל־	וְהִנֵּה	הַגִּבְעָתָה	שָׁם֮	וַיָּבֹאוּ		10
juu-yake	na–ikamjia	kumkuta	cha–manabii	kikundi	na–tazama	Gibea	huko	na–wakaja		
	H7122		H5030		H2009	H1389	H8033	H0935		

בְּתוֹכָם׃	וַיִּתְנַבֵּא	אֱלֹהִים	רֽוּחַ
miongoni–mwao	na–akatabiri	ya–Mungu	Roho
H8432	H5012	H0430	H7307

Walipofika mlimani, kundi la manabii lilikutana naye, na Roho ya Mungu ikamjilia kwa nguvu ili atabiri pamoja nao.

עִם־	וְהִנֵּה	וַיִּרְאוּ	שְׁלִשִׁום	מֵאְתְמוֹל	יְוֹדְעוֹ	כָּל־	וַיְהִי		11
pamoja-na–	na–tazama	na–wakaona	na–juzi	kutoka–jana	walimjua	wote–	na–ikawa		
	H2009	H7200	H8032	H0865	H3045	H3605	H1961		

הָיָה	זֶה	מַה־	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	הָעָם	וַיֹּאמֶר	נְבָא	נְבִאִים
imetokea	hii	nini–	jirani–yake	kwa–	kila-mtu	watu	na–akasema	anatoa–unabii	manabii
H1961	H2088	H4100	H7453	H0413	H0376		H0559	H5012	H5030

בַּנְּבִיאִים׃	שָׁאוּל	הֲגַם	קִישׁ	לְבֶן־
miongoni–mwa–manabii	Sauli	je–pia	Kishi	kwa–mwana–wa
H5030	H7586	H1571	H7027	

Kila mtu aliyemfahamu kabla hajamwona akitabiri pamoja na manabii, watu waliambizana wao kwa wao,:"Kitu gani kimempata mtoto wa Kishi? Hivi Sauli ni mmoja wa manabii siku hizi?"

הָיְתָה	כֵּן	עַל־	אֲבִיהֶם	וּמִי	וַיֹּאמֶר	מִשָּׁם	אִישׁ	וַיַּעַן	12
ikawa	hivyo	kwa–	baba-yao	na–nani	na–akasema	kutoka-huko	mtu	na–akajibu	
H1961			H0001	H4310	H0559	H8033	H0376		

בַּנְּבִיאִים׃	שָׁאוּל	הֲגַם	לְמָשָׁל
miongoni–mwa–manabii	Sauli	je–pia	kama–methali
H5030	H7586	H1571	H4912

Mtu mmoja kutoka eneo hilo akajibu, "Na ni nani baba yao?" Kwa sababu ya jambo hili, ukawapo msemo, "Hivi Sauli naye ni mmoja wa manabii?"

הַבָּמָה׃	וַיָּבֹא	מֵהִתְנַבֹּות	וַיְכַל	13
mahali–pa–juu	na–akaja	kutoa–unabii	na–akamaliza	
H1116	H0935	H5012	H3615	

Alipomaliza kutabiri, akafika mahali pa juu.

הֲלַכְתֶּם	אָן	נַעֲרוֹ	וְאֶל־	אֵלָיו	שָׁאוּל	דּוֹד	וַיֹּאמֶר		14
mlienda	wapi	mtumishi-wake	na–kwa–	kwake	Sauli	mjomba-wa	na–akasema		
H1980	H0575	H5288	H0413	H0413	H7586	H1730	H0559		

אֶל־	וַנָּבוֹא	אַיִן	כִּי־	וַנִּרְאָה	הָאֲתֹנֹות	אֶת־	לְבַקֵּשׁ	וַיֹּאמֶר
kwa–	na–tukaja	hapakuwa	kwamba–	na–tukaona	punda	–	kutafuta	na–akasema
H0413	H0935	H0369		H7200	H0860	H0853	H1245	H0559

שְׁמוּאֵל׃
Samweli
H8050

Ndipo baba yake mdogo na akamuuliza Sauli na mtumishi wake, "Mlienda wapi?" Naye akamjibu, "Kuwatafuta punnda; tulipoona kwamba hatuwezi kuwapata, tukaenda kwa Samweli."

שְׁמוּאֵל׃	לָכֶם	אָמַר	מָה־	לִּי	נָא	הַנִּיחָה־	שָׁאוּל	דּוֹד	וַיֹּאמֶר	15
Samweli	kwenu	alisema	nini–	mimi	tafadhali	niambie–	Sauli	mjomba-wa	na–akasema	
H8050		H0559	H4100		H4994	H5046	H7586	H1730	H0559	

Baba yake mdogo akasema, "Tafadhali niambie kile alichosema kwako Samweli,"

16 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־ kwa- Sauli na-akasema H0559 H7586 H0413
דּוֹדוֹ baba-yake-mdogo H1730
הַנָּד kuambia H5046
הִגִּיד alituambia H5046
לָנוּ sisi
כִּי kwamba
נִמְצְאוּ wamepatikana H4672
הָאֲתֹנוֹת punda H0860
אֵת־ lakini- H0853
דְּבַר jambo-la H1697
הַמְּלוּכָה ufalme H4410
לֹא־ haku- H3808
הִגִּיד ambia H5046
לוֹ yeye
אֲשֶׁר ambalo
אָמַר alisema H0559
שְׁמוּאֵל׃ Samweli H8050
פ (P)

Sauli akamjibu baba yake mdogo, “Alituambia waziwazi kwamba punda wamepatikana.” Lakini kuhusu swala la ufalme alilosema Samweli hakumwambia.

17 וַיַּצְעֵק שְׁמוּאֵל na-akawaita H6817
אֶת־ – H0853
הָעָם watu
אֶל־ kwa- H0413
יְהוָה Yahwe H3068
הַמִּצְפָּה׃ Mispa H4709

Basi Samweli aliwaita watu pamoja huko Mispa.

18 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559
אֶל־ kwa- H0413
בְּנֵי wana-wa
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
פ (P)
כֹּה־ hivyo- H3541
אָמַר amesema H0559
יְהוָה Yahwe H3068
אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
אָנֹכִי mimi H0595
הֶעֱלֵיתִי nilimwamsha H5927
אֶת־ – H0853
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
מִמִּצְרָיִם kutoka-Misri H4714
וָאַצִּיל na-nikuokoe H5337
אֶתְכֶם ninyi H0853
מִיַּד kutoka-mkono-wa H3027
מִצְרַיִם Misri H4714
וּמִיַּד na-kutoka-mkono H3027
כָּל־ falme-zote-za H3605
הַמַּמְלָכוֹת falme H4467
הַלֹּחֲצִים waliowasumbua H3905
אֶתְכֶם׃ ninyi H0853

Akwaambia watu wa Israeli, “Hivi ndivyo BWANA, Mungu wa Israeli asemavyo: 'Niliwatoa Israeli kutoka Misri, na niliwaokoa kutoka nchi ya Wamisri, na kutoka mkono wa falme zote zilizowaonea.'

19 וְאַתֶּם na-ninyi
הַיּוֹם leo H3117
מְאַסְתֶּם mmemkataa
אֶת־ – H0853
אֱלֹהֵיכֶם Mungu-wenu H0430
אֲשֶׁר־ ambaye- H1931
הוּא yeye
מוֹשִׁיעַ mwokozi H3467
לָכֶם׃ kwenu
וַתֹּאמְרוּ na-mkasema H0559
לוֹ kwake
כִּי־ hakika- H4428
מֶלֶךְ mfalme
וְצָרֹתֵיכֶם na-taabu-zenu
רָעוֹתֵיכֶם mabaya-yenu
מִכָּל־ kutoka-mabaya-yenu-yote H3605
יְהוָה Yahwe H3068
לִפְנֵי mbele-ya H6440
הִתְיַצְּבוּ simameni H3320
וְעַתָּה na-sasa H6258
עָלֵינוּ juu-yetu
תָּשִׂים uweke
לְשִׁבְטֵיכֶם kulingana-na-makabila-yenu H7626
וְלַאֲלָפֵיכֶם׃ na-koo-zenu H0505

Lakini leo mmemkataa Mungu wenu, awaokoaye kutoka kwenye majanga na mahangaiko; na mmemwambia, ' Tuwekee mfalme juu yetu,; Sasa jihudhurisheni wenyewe mbele za BWANA kwa kabila na jamaa zenu.”

20 וַיַּקְרֵב na-akayaleta-karibu H7126
שְׁמוּאֵל Samweli H8050
אֶת־ – H0853
כָּל־ yote-ya H3605
שִׁבְטֵי makabila-ya H7626
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
וַיִּלָּכֵד na-likachukuliwa H3920
שֵׁבֶט kabila-la H7626
בִּנְיָמִן׃ Benyamini H1144

Kisha Samweli akawaleta kabila zote za Isareli karibu, na kulichagua kabila la Benyamini.

וַתִּלָּכֶד	)לְמִשְׁפְּחֹתָיו(	]למשפחתו[	בִּנְיָמִן	שֵׁבֶט	אֶת־	וַיַּקְרֵב	21
na–alichaguliwa	kwa–koo–zake	kwa–ukoo–wake	Benyamini	kabila-la	–	na–akalileta-karibu	
H3920	H4940	H4940	H1144	H7626	H0853	H7126	

וְלֹא	וַיְבַקְשֻׁהוּ	קִישׁ	בֶּן־	שָׁאוּל	וַיִּלָּכֵד	מַטְרִי	מִשְׁפַּחַת
na–hakuwa	na–wakamtafuta	Kishi	mwana-wa–	Sauli	na–akachukuliwa	Matri	ukoo-wa
H3808	H1245	H7027		H7586	H3920	H4309	H4940

נִמְצָא׃
kupatikana
H4672

Akawasogeza karibu kabila la Benyamini kwa kufuata jamaa zao; na jamaa ya Wamatri ikachaguliwa; na Sauli mwana wa Kishi akachaguliwa. Lakini walipokwenda kumtafuta, hakuweza kuonekana.

יְהוָה	וַיֹּאמֶר	ס	אִישׁ	הֲלֹם	עוֹד	הֲבָא	בַּיהוָה	עוֹד	וַיִּשְׁאֲלוּ־	22
Yahwe	na–akasema	(S)	mtu	hapa	tena	je-amekuja	kwa–Yahwe	tena	na–wakauliza–	
H3068	H0559		H0376	H1988	H5750	H0935	H3068	H5750	H7592	

הַכֵּלִים׃	אֶל־	נֶחְבָּא	הִוא	הִנֵּה־	
mizigo	katika–	amejificha	yeye	tazama–	
H3627	H0413	H2244	H1931	H2009	

Kisha watu walitaka kumuuliza Mungu maswali zaidi, “Bado yupo mtu mwingine ajaye?” BWANA akajibu, “ Yeye mwenyewe kajificha kwenye mizigo.”

הָעָם	בְּתוֹךְ	וַיִּתְיַצֵּב	מִשָּׁם	וַיִּקָּחֵהוּ	וַיָּרֻצוּ	23
watu	katikati-ya	na–akasimama	kutoka-huko	na–wakamchukua	na–wakakimbia	
H8432		H3320	H8033	H3947	H7323	

וָמָעְלָה׃	מִשִּׁכְמוֹ	הָעָם	מִכֹּל־	וַיִּגְבַּהּ
na–juu	kutoka–mabega–yake	watu	kuliko–wote-wa	na–akawa–mrefu
H4605	H7926		H3605	H1361

Wakaenda mbio na kumleta Sauli kutoka humo. Aliposimama kati yao, alikuwa mrefu kuliko watu wote kuanzia mabega yake kwenda juu.

בּוֹ	בָּחַר־	אֲשֶׁר	הַרְאִיתֶם	הָעָם	כָּל־	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר		24
yeye	amemchagua–	ambaye	mmeona	watu	watu-wote	kwa–	Samweli	na–akasema		
	H0977		H7200		H3605	H0413	H8050	H0559		

וַיָּרֵעוּ	הָעָם	בְּכָל־	כָּמֹהוּ	אֵין	כִּי	יְהוָה	
na–wakapiga–kelele	watu	miongoni-mwa–wote-wa	kama–yeye	hakuna	kwamba	Yahwe	
H7321		H3605	H3644	H0369		H3068	

פ	הַמָּלֶךְ׃	יְחִי	וַיֹּאמְרוּ	הָעָם	כָּל־	
(P)	mfalme	aishi	na–wakasema	watu	watu-wote	
	H4428	H2421	H0559		H3605	

Kisha Samweli akawaambia watu, “Je, mnamuona mtu ambaye BWANA amemchagua? Hakuna mtu kama yeye kati ya watu wote.” Watu wote wakapiga Kelele, “Mfalme na aishi”

בַּסֵּפֶר	וַיִּכְתֹּב	הַמְּלוּכָה	מִשְׁפַּט	אֵת	הָעָם	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיְדַבֵּר		25
katika–kitabu	na–akaandika	ufalme	desturi-ya	–	watu	–	Samweli	na–akawaambia		
	H3789	H4410	H4941	H0853		H0413	H8050	H1696		

הָעָם	כָּל־	אֶת־	שְׁמוּאֵל	וַיְשַׁלַּח	יְהוָה	לִפְנֵי	וַיִּנָּח	
watu	watu-wote	–	Samweli	na–akawaruhusu-kwenda	Yahwe	mbele-ya	na–akakiweka	
	H3605	H0853	H8050	H7971	H3068	H6440	H3240	

לְבֵיתוֹ׃	אִישׁ	
nyumbani–kwake	kila-mtu	
	H0376	

Ndipo Samweli akawaambia watu desturi na sheria za ufalme, akaziandika katika kitabu, na kuziweke mbele za BWANA. Baadaye Samweli akawaruhusu watu waondoke kila mtu aende nyumbani kwake.

הַחַיִל	עִמּוֹ	וַיֵּלְכוּ	גִּבְעָתָה	לְבֵיתוֹ	הָלַךְ	שָׁאוּל	וְגַם־		26
jeshi	pamoja-naye	na–wakaenda	Gibea	nyumbani–kwake	akaenda	Sauli	na–pia–		
H2428		H3212	H1390		H1980	H7586	H1571		

בְּלִבָּם׃	אֱלֹהִים	נָגַע	אֲשֶׁר־
mioyo–yao	Mungu	amegusa	ambao–
	H0430	H5060	

Sauli pia alienda nyumbani kwake huko Gibea, akiwa na baadhi ya watu wenye nguvu, wenye mioyo iliyoguswa na Mungu.

וְלֹא־	וַיִּבְזֻהוּ	זֶה	יֹשִׁיעֵנוּ	מַה־	אָמְרוּ	בְלִיַּעַל	וּבְנֵי		27
na–hawaku–	na–wakamtharau	huyu	atatuokoa	vipi–	wakasema	Beliali	lakini–wana-wa		
H3808	H0959	H2088	H3467	H4100	H0559	H1100			

פ	כְּמַחֲרִישׁ׃	וַיְהִי	מִנְחָה	לוֹ	הֵבִיאוּ
(P)	kama–bubu	na–akawa	zawadi	yeye	leta
		H1961	H4503		H0935

Lakini baadhi ya watu wasiofaa walisema, “Huyu mtu atatuokoaje?” Watu hawa walimdharau Sauli na hawakumletea zawadi zozote. Lakini Sauli alinyamaza kimya.

Chapter 11

וַיֹּאמְרוּ	גִּלְעָד	יָבֵשׁ	עַל־	וַיְחַן	הָעַמּוֹנִי	נָחָשׁ	וַיַּעַל		1
na–wakasema	Gileadi	Yabeshi	juu-ya–	na–akapiga-kambi	Mwamoni	Nahashi	na–akapanda		
H0559	H1568	H3003		H2583	H5984	H5176	H5927		

וְנַעַבְדֶךָּ׃	בְּרִית	לָנוּ	כְּרָת־	נָחָשׁ	אֶל־	יָבֵישׁ	אַנְשֵׁי	כָּל־
na–tutakutumikia	agano	sisi	tuandikie–	Nahashi	kwa–	Yabeshi	watu-wa	watu-wote-wa
H5647	H1285		H3772	H5176	H0413	H3003	H0376	H3605

Ndipo Nahashi Mwamoni akaenda na kupiga kambi kuzunguka Yabeshi Gileadi. Watu wote wa Yabeshi wakamwambia Nahashi, “Fanya mkataba nasi, na tutakutumikia,”

לָכֶם	בִּנְקוֹר	לָכֶם	אֶכְרֹת	בְּזֹאת	הָעַמּוֹנִי	נָחָשׁ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר		2
ninyi	kwa–kuchomoa	ninyi	nitafanya	kwa–hii	Mwamoni	Nahashi	kwao	na–akasema		
	H5365		H3772	H2063	H5984	H5176	H0413	H0559		

יִשְׂרָאֵל׃	כָּל־	עַל־	חֶרְפָּה	וְשַׂמְתִּיהָ	יָמִין	עֵין	כָּל־	
Israeli	Israeli-yote	juu-ya–	aibu	na–niiweke	kulia	jicho	kila–	
H3478	H3605		H2781		H3225		H3605	

Nahashi Mwamoni akawajibu, “Kwa sharti hili nitafanya mkataba na ninyi, kwamba wote niwang'oe macho ya kulia, na kwa kitendo hiki kilete fedheha katika Israeli yote.”

וְנִשְׁלְחָה יָמִים שִׁבְעַת לָנוּ הֵרֵף תוכחה יָבִישׁ זְקֵנֵי אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ 3
na–tutume siku siku-saba sisi tuache Yabeshi wazee-wa kwake na–wakasema
H7971 H3117 H7651 H7503 H3003 H2205 H0413 H0559

וְיָצָאנוּ אֹתָנוּ מוֹשִׁיעַ אֵין וְאִם־ יִשְׂרָאֵל גְּבוּל בְּכֹל מַלְאָכִים
na–tutatoka sisi mwokozi hakuna na–kama– Israeli mpaka-wa katika–yote-ya wajumbe
H3318 H0853 H3467 H0369 H3478 H1366 H3605 H4397

אֵלֶיךָ׃
kwako
H0413

Basi wazee wa Yabeshi wakamjibu, “Tuache kwa siku saba, ili tuwatume wajumbe katika nchi yote ya Israeli. Ndiposa, kama hakuna mtu wa kutuokoa, tutasalimu amri kwako.”

הָעָם בְּאָזְנֵי הַדְּבָרִים וַיְדַבְּרוּ שָׁאוּל גִּבְעַת הַמַּלְאָכִים וַיָּבֹאוּ 4
watu masikioni-mwa maneno na–wakasema ya–Sauli Gibea wajumbe na–wakaja
H0241 H1697 H1696 H7586 H1390 H4397 H0935

וַיִּבְכּוּ׃ קוֹלָם אֶת־ הָעָם כָּל־ וַיִּשְׂאוּ
na–wakalia sauti–zao – watu watu-wote na–wakainua
H1058 H0853 H3605 H5375

Nao wajumbe wakafika Gibea, alipoishi Sauli, na wakawaeleza watu kile kilichotokea. Watu wote wakalia kwa sauti kuu.

שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הַשָּׂדֶה מִן־ הַבָּקָר אַחֲרֵי בָּא שָׁאוּל וְהִנֵּה 5
Sauli na–akasema shamba kutoka– ng'ombe nyuma-ya alikuwa-anakuja Sauli na–tazama
H7586 H0559 H1241 H0935 H7586 H2009

יָבִישׁ׃ אַנְשֵׁי דִּבְרֵי אֶת־ לוֹ יֵעֶה וַיְסַפְּרוּ־ יִבְכּוּ כִּי לָעָם מַה־
Yabeshi watu-wa maneno-ya – yeye na–wakawaambia walie kwamba watu nini–
H3003 H0376 H1697 H0853 H1058 H4100

Na Sauli alikuwa akiwafuata nyuma maksai kutoka shambani. Sauli akauliza, “Watu wamepatwa na nini hadi wanalia?” Ndipo wakamweleza Sauli kile ambacho watu wa Yabeshi walikisema.

הָאֵלֶּה הַדְּבָרִים אֶת־)כְּשָׁמְעוֹ(בשמעון שָׁאוּל עַל־ אֱלֹהִים רוּחַ־ וַתִּצְלַח 6
haya maneno – aliposikia aliposikia Sauli juu-ya– Mungu Roho-ya– na–ikamjia
H0428 H1697 H0853 H8085 H8085 H7586 H0430 H7307

מְאֹד׃ אַפּוֹ בְּהַסִּירוֹ וַיִּחַר
sana hasira-yake na–ikawaka
H3966 H0639 H2734

Sauli aliposikia kile walichosema, Roho ya Mungu ikamjia kwa nguvu, na akakasirika.

7 וַיִּקַּח֙ צֹ֣אן בָּקָ֔ר וַיְנַתְּחֵ֑הוּ וַיְשַׁלַּ֣ח בְּכָל־גְּב֣וּל
na-akachukua jozi ng'ombe na-akawakata-vipande na-akatuma katika-yote-ya mpaka-wa
H3947 H6776 H1241 H5408 H7971 H3605 H1366

יִשְׂרָאֵל֮ וְהַמַּלְאָכִים֒ לֵאמֹר֙ אֲשֶׁר֙ אֵינֶ֣נּוּ הָיָ֔ה אֲחֲרֵ֖י שָׁא֥וּל
Israeli kwa-mkono-wa wajumbe akisema yeyote-ambaye hayupo kutoka kufuata Sauli
H3478 H3027 H4397 H0559 H0369 H3318 H7586

יְהוָ֔ה פָּחַד־ וַיִּפֹּ֣ל לִבְקָרָ֑ו יַעֲשֶׂ֣ה כֹּ֔ה וְאַחַ֖ר שְׁמוּאֵ֥ל
Yahwe hofu-ya- na-ikaanguka kwa-ng'ombe-wake itafanywa hivyo Samweli na-baada-ya
H3068 H6343 H5307 H1241 H3541 H8050

אֶחָֽד׃ כְּאִ֥ישׁ וַיֵּצְא֖וּ הָעָ֔ם עַל־
mmoja kama-mtu-mmoja na-wakatoka watu juu-ya-
H0259 H0376 H3318

Akashika nira ya maksai, akawakata hao ng'ombe vipande vipande, na akavituma hivyo vipande katika nchi yote ya Israeli kwa kuwatumia wajumbe, Akasema, “Yeyote asiyejitokeza akimfuata Sauli na Samweli, hivi ndivyo ng'ombe wake watakavyofanywa.” Na hofu ya BWANA ikawaingia watu, na wakajitokeza wote kwa pamoja.

8 וְאִ֣ישׁ שְׁלֹ֣שׁ מֵא֣וֹת יִשְׂרָאֵ֑ל בְּנֵי־ וַיְהִ֖י בְּבֶ֥זֶק וַיִּפְקְדֵ֔ם
na-watu-wa elfu mia mia-tatu Israeli wana-wa- na-wakawa Bezeki na-akawahesabu
H0376 H0505 H3967 H7969 H3478 H1961 H0966

יְהוּדָֽה׃ שְׁלֹשִׁ֥ים אָֽלֶף׃
Yuda elfu-thelathini elfu
H3063 H7970 H0505

Alipowahesabu hapo Beseki, watu wa Israeli walikuwa elfu mia tatu, na watu wa Yuda elfu thelathini.

9 וַיֹּ֣אמֶר֮ לַמַּלְאָכִים֒ הַבָּאִ֣ים כֹּ֔ה תֹּאמְר֣וּן לְאִישׁ֮ יָבֵ֣ישׁ גִּלְעָד֒
na-wakasema wajumbe waliokuja hivyo mtasema kwa-watu-wa Yabeshi Gileadi
H0559 H4397 H0935 H3541 H0559 H0376 H3003 H1568

הַמַּלְאָכִים֙ וַיָּבֹ֣אוּ הַשֶּׁ֔מֶשׁ)כְּחֹ֖ם( ]בחם[תְּשׁוּעָ֥ה לָכֶ֖ם תִּהְיֶ֣ה־ מָחָֽר׃
wajumbe na-wakaja la-jua wakati-wa-joto kwa-joto wokovu kwenu itakuwa- kesho
H4397 H0935 H8121 H2527 H2527 H8668 H1961 H4279

וַיִּשְׂמָֽחוּ׃ יָבֵ֔ישׁ לְאַנְשֵׁ֖י וַיַּגִּ֥ידוּ
na-wakafurahi Yabeshi kwa-watu na-wakawaambia
H8055 H3003 H0376 H5046

Wakawaambia wale wajumbe waliotumwa, “Mtawaambia watu wa Yabeshi Gileadi, 'Kesho, wakati wa jua kali, Mtaokolewa.”' Basi wale wajumbe wakaenda na kuwaambia watu wa Yabeshi, na watu wakafurahi.

10 וַיֹּ֣אמְרוּ֮ אַנְשֵׁי֒ יָבֵ֣ישׁ מָחָ֗ר נִתְּצָ֤ה אֲלֵיכֶם֙ וְעֲשִׂיתֶ֣ם לָּ֔נוּ כְּכֹ֖ל־
na-wakasema watu-wa Yabeshi kesho tutatoka kwenu na-mtafanya kwetu kulingana-na-
H0559 H0376 H3003 H4279 H3318 H0413 na-mtafanya kwetu kulingana-na-
H0559 H0376 H3003 H4279 H3318 H0413 H3605

הַטּ֖וֹב בְּעֵינֵיכֶֽם׃ ס
lililo-zuri machoni-mwenu (S)

Ndipo watu wa Yabeshi wakamwambia Nahashi, “Kesho tutasalimu amri kwako, na utaweza kutufanyia chochote unachoona kinakupendeza.”

11 וַיְהִי כְּנַעֲכָוָה־יָמֶשׁ וַיָּשֶׂם שָׁאוּל אֶת־הָעָם שְׁלֹשָׁה מַכֻּנְדִי־מַטָּתוּ וִיכוּסִי רָאשִׁים

na-ikawa kesho-yake na-akawaweka Sauli – watu makundi-matatu vikosi
H1961 H4283 H7586 H0853 H7969

וַיָּבֹאוּ כַּתִּקְתִּי־יָהּ בְּתוֹךְ־הַמַּחֲנֶה כַּמְבִי וַעֲכָוָה־יָמֶשׁ בְּאַשְׁמֻרֶת הַבֹּקֶר וַיַּכּוּ אֶת־עַמּוֹן

na-wakaja katikati-ya- kambi na-wakawapiga wakati-wa-asubuhi asubuhi Waamoni
H0935 H8432 H4264 H5221 H0821 H1242 H5983

עַד־מְפָקָא וַיְהִי הַיּוֹם הַמָּה וַיְהִי הַנִּשְׁאָרִים וַיִּפָּצוּ וְלֹא נִשְׁאֲרוּ־בָם

mpaka- joto siku na-ikawa waliobaki na-wakatawanyika na-hawaku- walibaki wao
H5704 H2527 H3117 H1961 H7604 H3808 H7604

שְׁנַיִם יָחַד׃ פ

wawili pamoja
H8147

Siku iliyofuata Sauli akawapanga watu katika vikosi vitatu. Wakafika katikati ya Kambi wakati wa asubuhi, wakawashambulia na kuwashinda Waamoni ilipofika mchana. Waliosalimika nao walitawanyika, kiasi kwamba hata watu wawili hawakuachwa pamoja.

12 וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל מִי הָאֹמֵר שָׁאוּל הֲיִמְלֹךְ עָלֵינוּ תְּנוּ הָאֲנָשִׁים וְנָמִיתֵם׃

na-wakasema watu kwa- Samweli ni-nani anayesema Sauli atatawala juu-yetu na-tutawaua watu-hawa waleteni
H0559 H0413 H8050 H4310 H0559 H7586 H0376 H5414

Ndipo watu wakamwambia Samweli, “Wako wapi waliosema, 'Hivi kweli Sauli atatutawala?' Walete watu hao, ili tuwauwe.”

13 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לֹא־תִהְיֶה בְיִשְׂרָאֵל׃ ס תְּשׁוּעָה יְהוָה עָשָׂה כִּי הַיּוֹם בַּיּוֹם הַזֶּה אִישׁ יוּמַת אַתָּוָה לֹא־חָטָא

na-akasema Sauli hata- atauawa mtu siku-ile kwa-sababu leo amefanya-
H0559 H7586 H3808 H4191 H0376 H3117 H2088 H3117

katika-Israeli (S) wokovu Yahwe
H3478 H8668 H3068

Lakini Sauli akasema, “Hakuna atakayeuwawa siku ya leo, kwa sababu leo BWANA amemuokoa Isreli.”

14 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם לְכוּ נֵלְכָה הַגִּלְגָּל וְנִתְחַדֵּשׁ שָׁם הַמְלוּכָה׃

na-akasema Samweli kwa- watu njooni na-twende Gilgali na-tuihuishe huko ufalme
H0559 H8050 H0413 H3212 H1537 H2318 H8033 H4410

Kisha Samweli akawaambia watu, “Njoni, twendeni Gilgali na tuimarishe ufalme tena huko.”

15 וַיֵּלְכוּ כָּל־הָעָם הַגִּלְגָּל וַיַּמְלִכוּ שָׁם אֶת־שָׁאוּל לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל וַיִּזְבְּחוּ שָׁם זִבְחֵי שְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׂמַח שָׁם שָׁאוּל וְכָל־אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל עַד־מְאֹד׃ פ

na-wakaenda watu-wote Gilgali na-wakamfanya-mfalme huko Sauli – mbele-ya Yahwe katika-Gilgali na-wakatoa-dhabihu dhabihu-za za-amani mbele-ya
H3212 H3605 H1537 H3212 H8033 H7586 H0853 H6440 H3068 H1537 H2076 H2077 H8002 H6440

na-akafurahi huko Sauli watu-wa Israeli mpaka- sana (P)
H8055 H8033 H7586 H0376 H3478 H5704 H3966

Yahwe
H3068

Hivyo watu wote wakaenda Gilgali na wakamsimika Sauli kuwa mfalme mbele za BWANA huko Gilgali. Na huko walitoa sadaka za amani mbele za BWANA, na watu wote wa Israeli wakafurahi sana.

Chapter 12

בְּקֹלְכֶם	שָׁמַעְתִּי	הִנֵּה	יִשְׂרָאֵל	כֹּל־	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר		1
kwa–sauti–yenu	nimesikiliza	tazama	Israeli	Israeli-yote	kwa–	Samweli	na–akasema		
	H8085	H2009	H3478	H3605	H0413	H8050	H0559		

מֶלֶךְ׃	עֲלֵיכֶם	וַאֲמַלִּיךְ	לִי	אֲמַרְתֶּם	אֲשֶׁר־	לְכֹל	
mfalme	juu-yenu	na–nikamfanya–mfalme	kwangu	mlisema	ambayo–	katika–yote	
H4428				H0559		H3605	

Samweli aksema na Israeli wote, “Nimesikia kila kitu mlichoniambia, na nimemweka mfalme juu yenu.

וְשַׁבְתִּי	זְקַנְתִּי	וַאֲנִי	לִפְנֵיכֶם	מִתְהַלֵּךְ	וְהַמֶּלֶךְ	הִנֵּה	וְעַתָּה		2
na–nimechuja	nimezeeka	na–mimi	mbele–yenu	nimetembea	mfalme	tazama	na–sasa		
H7867	H2204	H0589	H6440	H1980	H4428	H2009	H6258		

מִנְּעָרַי	לִפְנֵיכֶם	הִתְהַלַּכְתִּי	וַאֲנִי	אִתְּכֶם	הֵנָּם	וּבָנָי
tangu–ujana–wangu	mbele–yenu	nimetembea	na–mimi	pamoja-nanyi	wako–hapa	na–wanangu
	H6440	H1980	H0589	H0854	H2009	

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד־
hii	siku	mpaka–
H2088	H3117	H5704

Basi, yupo hapa mfalme aliyeko mbele yenu, mimi nimezeeka nakujaa mvi; na watoto wangu wako pamoja nanyi. Nimekuwa kiongozi wenu tangu ujana wangu hadi leo.

אֶת־	מְשִׁיחוֹ		וְנֶגֶד	יְהוָה	נֶגֶד	בִּי	עֲנוּ	הִנֵּנִי	3
–	mpakwa-mafuta-wake		na–mbele–ya	Yahwe	mbele–ya	mimi	nishuhudie	niko-hapa	
H0853	H4899		H5048	H3068	H5048			H2009	

מִי	וְאֶת־	לָקַחְתִּי	מִי	וַחֲמוֹר	לָקַחְתִּי	מִי	וְשׁוֹר	
nani	na–	nimechukua	wa–nani	na–punda	nimechukua	wa–nani	ng'ombe-dume	
H4310	H0853	H3947	H4310	H2543	H3947	H4310	H7794	

כֹּפֶר	לָקַחְתִּי	מִי	וּמִיַּד־	רִצּוֹתִי	מִי	אֶת־	עָשַׁקְתִּי		
fidia	nimechukua	nani	na–kutoka–mkono	nimemkandamiza	nani	–	nimemdhulumu		
	H3947	H4310	H3027	H7533	H4310	H0853	H6231		

לָכֶם׃	וְאָשִׁיב	בּוֹ	עֵינַי	וְאַעְלִים
ninyi	na–nitarudisha	yeye	macho–yangu	na–nificha
	H7725			H5956

Mimi niko hapa, Nishuhudieni mbele za BWANA na mbele za mtiwa mafuta wake. Nimechukua ng'ombe wa nani? Nimechukua punda wa nani? Ni nani nimemdhulumu? Nimemwonea nani? Nimepokea rushwa kutoka mikono ya nani inipofushe macho yangu? Nishuhudieni, nami nitawarudishia

לָקַחְתָּ	וְלֹא־	רִצּוֹתָנוּ	וְלֹא	עֲשַׁקְתָּנוּ	לֹא	וַיֹּאמְרוּ		4
kuchukua	na–huku–	umetukandamiza	na–huku–	umetudanganya	huku–	na–wakasema		
H3947	H3808	H7533	H3808	H6231	H3808	H0559		

מְאוּמָה׃	אִישׁ	מִיַּד־
chochote	mtu	kutoka–mkono–wa–
H3972	H0376	H3027

Nao wakasema, Haujatudanganya, kutuonea, au kuiba chochote kutoka mkono wa mtu yeyote.”

הַיּוֹם	מְשִׁיחוֹ	וְעֵד	בָּכֶם	יְהוָה	עֵד	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	5
siku-ile	mpakwa-mafuta-wake	na–shahidi	dhidi–yenu	Yahwe	shahidi	kwao	na–akasema	
H3117	H4899	H5707		H3068	H5707	H0413	H0559	

פ	עֵד׃	וַיֹּאמֶר	מְאוּמָה	בְּיָדִי	מְצָאתֶם	לֹא	כִּי	הַזֶּה
(P)	shahidi	na–akasema	chochote	mkononi-mwangu	mmepata	hamku–	kwamba	hii
	H5707	H0559	H3972	H3027	H4672	H3808		H2088

Akawaambia, “BWANA ni shahidi juu yenu, na masihi wake leo ni shahidi, kwamba hamkuona kitu mkononi mwangu.” Na wao wakajibu, “BWANAni shahidi.”

אַהֲרֹן	וְאֶת־	מֹשֶׁה	אֶת־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	יְהוָה	הָעָם	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	6
Haruni	na–	Musa	–	aliwafanya	ambaye	Yahwe	watu	kwa–	Samweli	na–akasema	
H0175	H0853	H4872	H0853			H3068		H0413	H8050	H0559	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	אֲבֹתֵיכֶם	אֶת־	הֶעֱלָה	וַאֲשֶׁר
Misri	kutoka–nchi-ya	baba–zenu	–	aliwapandisha	na–ambaye
H4714	H0776	H0001	H0853	H5927	

Samweli akawaambia watu, “BWANA ndiye aliyemteua Musa na Haruni, na ndiye aliyewatoa baba zenu kutoka nchi ya Misri.

כָּל־	אֶת	יְהוָה	לִפְנֵי	אִתְּכֶם	וְאִשָּׁפְטָה	הֶתְיַצְּבוּ	וְעַתָּה	7
yote–ya	–	Yahwe	mbele-ya	ninyi	na–nitahukumu	simameni	na–sasa	
H3605	H0853	H3068	H6440	H0854	H8199	H3320	H6258	

אֲבוֹתֵיכֶם׃	וְאֶת־	אִתְּכֶם	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	יְהוָה	צִדְקוֹת
baba–zenu	na–kwa–	kwenu	amefanya	ambayo–	Yahwe	matendo–ya–haki
H0001	H0854	H0854			H3068	H6666

Basi sasa, jihudhurisheni, ili niweze kutoa utetezi juu yenu kwa BWANA kuhusu matendo yote ya haki ya BWANA, ambayo aliwafanyia ninyi na baba zenu.

												8
וַיִּשְׁלַח	יְהוָה	אֶל־	אֲבוֹתֵיכֶם	וַיִּזְעֲקוּ	מִצְרַיִם	יַעֲקֹב	בָּא	כַּאֲשֶׁר־				
na–akatuma	Yahwe	kwa–	baba-zenu	na–wakapiga-kelele	Misri	Yakobo	alikuja	wakati–				
H7971	H3068	H0413	H0001	H2199	H4714	H3290	H0935					

מִמִּצְרַיִם	אֲבֹתֵיכֶם	אֶת־	וַיּוֹצִיאוּ	אַהֲרֹן	וְאֶת־	מֹשֶׁה	אֶת־	יְהוָה	
kutoka–Misri	baba–zenu	–	na–akawaondoa	Haruni	na–	Musa	–	Yahwe	
H4714	H0001	H0853	H3318	H0175	H0853	H4872	H0853	H3068	

הַזֶּה׃	בַּמָּקוֹם	וַיֹּשְׁבוּם	
hapa	mahali-hapa	na–akawakalisha	
H2088	H4725	H3427	

Yakobo alipokuwa amefika Misri, na babu zenu walimlilia BWANA. BWANA alimtuma Musa na Haruni, waliowaongoza babu zenu kutoka Misri na wakaja kukaa sehemu hii.

									9
סִיסְרָא	בְּיַד	אֹתָם	וַיִּמְכֹּר	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֶת־	וַיִּשְׁכְּחוּ		
Sisera	katika–mkono-wa	wao	na–akawauza	Mungu-wao	Yahwe	–	na–wakamsahau		
H5516	H3027	H0853	H4376	H0430	H3068	H0853	H7911		

מוֹאָב	מֶלֶךְ	וּבְיַד	פְּלִשְׁתִּים	וּבְיַד־	חָצוֹר	צְבָא	שַׂר־
Moabu	mfalme-wa	na–mikononi–mwa	Wafilisti	na–mikononi–mwa	Hazori	jeshi-la	mkuu-wa–
H4124	H4428	H3027	H6430	H3027	H2674		H8269

וַיִּלָּחֲמוּ	בָּם׃
na–wakapigana	nao

Lakini walimsahau BWANA Mungu wao; akawauza katika mkono wa Sisera, jemedari wa majeshi ya Hazori, katika mkono wa Wafilisti, na katika mkono wa mfalme wa Moabu; hawa wote walipigana na babu zenu.

10

כִּי	חָטָאנוּ	)וַיֹּאמְרוּ(	]ויאמרן[	יְהוָה	אֶל־	וַיִּזְעֲקוּ
kwa-sababu	tumekosa	na–wakasema	na–wakasema	Yahwe	kwa–	na–wakamlilia
	H2398	H0559	H0559	H3068	H0413	H2199

וְעַתָּה	הָעַשְׁתָּרוֹת	וְאֶת־	הַבְּעָלִים	אֶת־	נַעֲבֹד	יְהוָה	אֶת־	עָזַבְנוּ
na–sasa	Ashtarothi	na–	Mabaali	–	na–tukamtumikia	Yahwe	–	tumemwacha
H6258	H6252	H0853		H0853	H5647	H3068	H0853	

וְנַעַבְדֶךָּ׃	אֹיְבֵינוּ	מִיַּד	הַצִּילֵנוּ
na–tutakutumikia	adui–zetu	kutoka–mkono-wa	tuokoe
H5647	H0341	H3027	H5337

Wakamlilia BWANA mkasema, 'Tumefanya dhambi, kwa sababu tumemwacha BWANA na tumewatumikia Mabaali na Mashtorethi. Lakini sasa tuokoe kutoka mikono ya maadui zetu, na tutakutumikia.'

11

שְׁמוּאֵל	וְאֶת־	יִפְתָּח	וְאֶת־	בְּדָן	וְאֶת־	יְרֻבָּעַל	אֶת־	יְהוָה	וַיִּשְׁלַח
Samweli	na–	Yeftha	na–	Bedani	na–	Yerubaali	–	Yahwe	na–akatuma
H8050	H0853	H3316	H0853	H0917	H0853	H3378	H0853	H3068	H7971

בָּטַח׃	וַתֵּשְׁבוּ	מִסָּבִיב	אֹיְבֵיכֶם	מִיָּד	אֶתְכֶם	וַיַּצֵּל	
salama	na–mkakaa	pande–zote	adui–zenu	kutoka–mkono-wa	ninyi	na–akawaokoa	
H0983	H3427	H5439	H0341	H3027	H0853	H5337	

Hivyo BWANA akawatuma Yerubu Baali, Bedani, Yefta na Samweli, na akawapa ushindi dhidi ya maadui zenu wote waliowazunguka, na kwamba mliishi kwa amani.

12

עֲלֵיכֶם	בָּא	עַמּוֹן	בְּנֵי־	מֶלֶךְ	נָחָשׁ	כִּי־	וַתִּרְאוּ	
juu-yenu	amekuja	Waamoni	wana-wa–	mfalme-wa	Nahashi	kwamba–	na–mkaona	
	H0935	H5983		H4428	H5176		H7200	

אֱלֹהֵיכֶם	וַיהוָה	עָלֵינוּ	יִמְלֹךְ	מֶלֶךְ	כִּי־	לֹא	לִי	וַתֹּאמְרוּ
Mungu-wenu	na–Yahwe	juu-yetu	atatawala	mfalme	bali–	hapana	mimi	na–mkasema
H0430	H3068			H4428		H3808		H0559

מַלְכְּכֶם׃
mfalme–wenu
H4428

Mlipoona kwamba Nahashi mfalme wa watu wa Amoni amekuja dhidi yenu, mkaniambia, 'Hapana! Badala yake, mfalme awepo atawale juu yetu'- ingawa BWANA, Mungu wenu, alikuwa mfalme wenu.

13

וְהִנֵּה	שְׁאֵלְתֶּם	אֲשֶׁר	בְּחַרְתֶּם	אֲשֶׁר	הַמֶּלֶךְ	הִנֵּה	וְעַתָּה	
na–tazama	mliyemwomba	ambaye	mmemchagua	ambaye	mfalme	tazama	na–sasa	
H2009	H7592		H0977		H4428	H2009	H6258	

מֶלֶךְ׃	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	נָתָן
mfalme	juu-yenu	Yahwe	ametoa
H4428		H3068	H5414

Sasa yupo hapa mfalme ambaye mmemchagua, mliyemuomba na ambaye BWANA amemteua awe mfalme juu yenu.

וְלֹא בְקֹלוֹ וּשְׁמַעְתֶּם אֹתוֹ וַעֲבַדְתֶּם יְהוָה אֶת־ תִּירְאוּ אִם־ 14
na–msi– sauti–yake na–mtasikia yeye na–mkamtumikia Yahwe – mtaogopa kama–
H3808 H8085 H0853 H5647 H3068 H0853 H3372

אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ וְגַם־ אַתֶּם גַּם־ וִהְיִתֶם יְהוָה פִּי אֶת־ תַּמְרוּ
ambaye mfalme na–pia– ninyi pia– na–mtakuwa Yahwe amri-ya juu-ya– mtaasi
H4428 H1571 H1571 H1961 H3068 H6310 H0853 H4784

:אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה אַחַר עֲלֵיכֶם מָלַךְ
Mungu-wenu Yahwe kumfuata juu-yenu anatawala
H0430 H3068

Ikiwa mnamhofu BWANA, mtumikieni, muitii sauti yake, msikaidi amri ya BWANA, basi wote wawili ninyi na mfalme anayewatawala mtakuwa wafuasi wa BWANA Mungu wenu.

יְהוָה פִּי אֶת־ וּמְרִיתֶם יְהוָה בְּקוֹל תִּשְׁמְעוּ לֹא וְאִם־ 15
Yahwe amri-ya – na–mtaasi Yahwe sauti-ya mtasikia hamu– lakini–kama–
H3068 H6310 H0853 H4784 H3068 H8085 H3808

:וּבַאֲבֹתֵיכֶם בָּכֶם יְהוָה יַד־ וְהָיְתָה
na–juu–ya–baba–zenu juu–yenu Yahwe mkono-wa– na–itakuwa
H0001 H3068 H3027 H1961

Kama hamtaitii sauti ya BWANA, mkaasi amri za BWANA, ndipo mkono wa BWANA utakuwa juu yenu, kama ulivyokuwa juu ya babu zenu.

יְהוָה אֲשֶׁר הַזֶּה הַגָּדוֹל הַדָּבָר אֶת־ וּרְאוּ הִתְיַצְּבוּ עַתָּה גַּם־ 16
Yahwe ambalo hili kubwa jambo–hili – na–muone simameni sasa pia–
H3068 H2088 H1697 H0853 H7200 H3320 H6258 H1571

:לְעֵינֵיכֶם עֹשֶׂה
mbele–ya–macho–yenu anafanya

Hata sasa muwepo kabisa na muone jambo kubwa ambalo BWANA atalifanya mbele ya macho yenu.

וּמָטָר קֹלוֹת וְיִתֵּן יְהוָה אֶל־ אֶקְרָא הַיּוֹם חִטִּים קְצִיר־ הֲלֹוא 17
na–mvua ngurumo na–atatoa Yahwe kwa– nitaita leo ya–ngano mavuno je-si
H4306 H5414 H3068 H0413 H7121 H3117 H2406 H3808

יְהוָה בְּעֵינֵי עֲשִׂיתֶם אֲשֶׁר רַבָּה בְעֵתְכֶם כִּי־ וּרְאוּ וּדְעוּ
Yahwe machoni-pa mmefanya ambao kubwa ubaya–wenu kwamba– na–muone na–jueni
H3068 H7200 H3045

ס :מֶלֶךְ לָכֶם לִשְׁאוֹל
(S) mfalme kwenu kuomba
H4428 H7592

Je, leo si mavuno ya ngano? Nitamwomba BWANA, naye ataleta ngurumo na mvua. Ndipo mtajua na kuona kwamba uovu wenu ni mwingi, mlioufanya machoni pa BWANA, kujiombea mfalme wenu ninyi wenyewe.”

הַהוּא בַּיּוֹם וּמָטָר קֹלֹת יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה אֶל־ שְׁמוּאֵל וַיִּקְרָא 18
ile siku-ile na–mvua ngurumo Yahwe na–akatoa Yahwe kwa– Samweli na–akamlilia
H1931 H3117 H4306 H3068 H5414 H3068 H0413 H8050 H7121

:שְׁמוּאֵל וְאֶת־ יְהוָה אֶת־ מְאֹד הָעָם כָּל־ וַיִּירָא
Samweli na– Yahwe – sana watu watu-wote na–wakaogopa
H8050 H0853 H3068 H0853 H3966 H3605 H3372

Hivyo Samweli akamwomba BWANA; na siku iyo hiyo BWANA akatuma ngurumo na mvua. Ndipo watu wote wakamwogopa sana BWANA pamoja na Samweli.

19

אֶל־	עֲבָדֶיךָ	בְּעַד־	הִתְפַּלֵּל	שְׁמוּאֵל	אֶל־	הָעָם	כָּל־	וַיֹּאמְרוּ	
kwa–	watumishi-wako	kwa-ajili-ya–	omba	Samweli	kwa–	watu	watu-wote	na–wakasema	
H0413	H5650	H1157	H6419	H8050	H0413		H3605	H0559	

כָּל־	עַל־	יָסַפְנוּ	כִּי־	נָמוּת	וְאַל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	
dhambi-zetu-zote	juu-ya–	tumeongeza	kwa-sababu–	tutakufa	na–tusi–	Mungu-wako	Yahwe	
H3605		H3254		H4191	H0408	H0430	H3068	

ס	מֶלֶךְ׃	לָנוּ	לִשְׁאֹל	רָעָה	חַטֹּאתֵינוּ	
(S)	mfalme	kwetu	kuomba	uovu	dhambi–zetu	
	H4428		H7592			

Kisha watu wote wakamwambia Samweli, “Waombee watumishi wako kwa BWANA Mungu wako, ili tusife. Kwa maana tumeongeza uovu huu juu ya dhambi zetu tulipojiombea mfalme sisi wenyewe.”

20

אֶת	עֲשִׂיתֶם	אַתֶּם	תִּירָאוּ	אַל־	הָעָם	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	
–	mmefanya	ninyi	msiogope	msi–	watu	kwa–	Samweli	na–akasema	
H0853			H3372	H0408		H0413	H8050	H0559	

וַעֲבַדְתֶּם	יְהוָה	מֵאַחֲרֵי	תָּסוּרוּ	אַל־	אַךְ	הַזֹּאת	הָרָעָה	כָּל־
na–mtumikieni	Yahwe	kutoka–kumfuata	mtageuka	msi–	lakini	huu	uovu	uovu-wote-huu
H5647	H3068		H5493	H0408	H0389	H2063		H3605

לְבַבְכֶם׃	בְּכָל־	יְהוָה	אֶת־	
mioyo-yenu	kwa–mioyo-yenu-yote	Yahwe	–	
H3824	H3605	H3068	H0853	

Samweli akawajibu, “Msiogope. Mmefanya uovu wote huu, lakini msigeukie mbali na BWANA, bali mtumikieni BWANA kwa moyo wenu wote.

21

וְלֹא	יוֹעִילוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַתֹּהוּ	אַחֲרֵי	וְכִי	תָּסוּרוּ	וְלֹא	
na–hau–	hawatafaidisha	hau–	ambao	ubatili	kufuata	kwa-sababu	msigeuke	na–msi–	
H3808	H3276	H3808		H8414			H5493	H3808	

הֵמָּה׃	תֹהוּ	כִּי־	יַצִּילוּ
ndio	ubatili	kwa-sababu–	hawataokoa
H1992	H8414		H5337

Wala msigeuke na kufuata mambo matupu yasiyo na faida au kuwaokoa, kwa sababu ni ubatili.

22

הַגָּדוֹל	שְׁמוֹ	בַּעֲבוּר	עַמּוֹ	אֶת־	יְהוָה	יִטֹּשׁ	לֹא־	כִּי	
kubwa	jina-lake	kwa–ajili–ya	watu-wake	–	Yahwe	ataacha	hata–	kwa-sababu	
	H8034	H5668		H0853	H3068	H5203	H3808		

לְעָם׃	לוֹ	אֶתְכֶם	לַעֲשׂוֹת	יְהוָה	הוֹאִיל	כִּי
watu	kwake	ninyi	kuwafanya	Yahwe	imempendeza	kwa-sababu
		H0853		H3068	H2974	

Kwa ajili ya jina lake kuu, BWANA hatawakataa watu wake, kwa sababu imempendeza BWANA kuwafanya ninyi kuwa watu kwa ajili yake.

23

לְהִתְפַּלֵּל	מֵחָדֵל	לַיהוָה	מֵחֲטֹא	לִי	חָלִילָה	אָנֹכִי	גַּם	
kuomba	kuacha	kwa–Yahwe	kutoka–kutenda–dhambi	kwangu	hasha	mimi	pia	
H6419	H2308	H3068	H2398		H2486	H0595	H1571	

וְהַיְשָׁרָה׃	הַטּוֹבָה	בְּדֶרֶךְ	אֶתְכֶם	וְהוֹרֵיתִי	בְּעַדְכֶם	
na–nyofu	njema	njia	ninyi	na–nitawafundisha	kwa–ajili–yenu	
H3477		H1870	H0853		H1157	

Kwangu mimi, iwe mbali nami kumtenda BWANA dhambi kwa kuacha kuwaombea ninyi. Badala yake, nitawafundisha njia iliyo njema na sahihi.

בְּכָל־	בֶּאֱמֶת	אֹתוֹ	וַעֲבַדְתֶּם	יְהוָה	אֶת־	יִרְאוּ	וְאַךְ		24
kwa–mioyo-yenu-yote	kwa–kweli	yeye	na–mtumikieni	Yahwe	–	mcheni	tu		
H3605	H0571	H0853	H5647	H3068	H0853	H3372	H0389		
עִמָּכֶם׃	הִגְדִּל	אֲשֶׁר־	אֵת	רְאוּ	כִּי	לְבַבְכֶם			
kwenu	makubwa	ambayo–	–	angalieni	kwa-sababu	mioyo-yenu			
	H1431		H0853	H7200		H3824			

Mcheni BWANA tu na mtumikieni yeye katika kweli kwa moyo wenu wote. Tafakarini mambo makuu aliyowatendeeni.

מַלְכְּכֶם	גַּם־	אַתֶּם	גַּם־	תָּרֵעוּ	הָרֵעָ	וְאִם־			25
mfalme–wenu	pia–	ninyi	pia–	mtatenda–ubaya	kufanya-uovu	lakini–kama–			
H4428	H1571		H1571						
					פ	תִּסָּפּוּ׃			
					(P)	mtaangamizwa			
						H5595			

Lakini kama mtadumu kufanya uovu, ninyi wote na mfalme wenu mtaangamizwa.”

Chapter 13

עַל־	מָלְכֹו	שָׁנִים	וּשְׁתֵּי	בְּמָלְכֹו	שָׁאוּל	שָׁנָה	בֶּן־		1
juu–ya–	alitawala	miaka	na–miaka–miwili	katika–utawala–wake	Sauli	mwaka	mwana–wa–		
	H8141	H8147			H7586	H8141			
							יִשְׂרָאֵל׃		
							Israeli		
							H3478		

Sauli alikwa na umri wa miaka thelathini alipoanza kutawala; alipokuwa ametawala Israeli kwa miaka arobaini,

וַיִּהְיוּ	מִיִּשְׂרָאֵל	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת	שָׁאוּל	לֹו	וַיִּבְחַר־			2
na–wakawa	kutoka–Israeli	elfu	elfu–tatu	Sauli	kwa–ajili–yake	na–akachagua–			
H1961	H3478	H0505	H7969	H7586		H0977			
הָיוּ	וְאֶלֶף	בֵּית־אֵל	וּבְהַר	בְּמִכְמָשׂ	אַלְפַּיִם	שָׁאוּל	עִם־		
walikuwa	na–elfu	Betheli	na–katika–mlima	Mikmashi	elfu–mbili	Sauli	pamoja–na–		
H1961	H0505	H1008	H2022	H4363	H0505	H7586			
אִישׁ	שִׁלַּח	הָעָם	וְיֶתֶר	בִּנְיָמִן	בְּגִבְעַת	יְוֹנָתָן	עִם־		
kila–mtu	aliwaacha	watu	na–wengine	Benyamini	katika–Gibea–ya–	Yonathani	pamoja–na–		
H0376	H7971			H1144	H1390	H3129			
							לְאָהֳלָיו׃		
							mahemani–mwake		
							H0168		

aliwachagua wanaume elfu tatu wa Israeli. Elfu mbili walikuwa pamoja naye huko Mikmashi na katika nchi ya milima ya Betheli, wakati huo wale elfu moja walikuwa pamoja na Yonathani katika Gibea ya Benyamini. Askari waliobaki aliwarudisha nyumbani, kila mtu hemani kwake.

פְּלִשְׁתִּים	וַיִּשְׁמְעוּ	בְּגֶבַע	אֲשֶׁר	פְּלִשְׁתִּים	נְצִיב	אֶת	יוֹנָתָן	וַיַּךְ		3
Wafilisti	na–wakasikia	Geba	ambayo	Wafilisti	ngome	—	Yonathani	na–akapiga		
H6430	H8085	H1387		H6430	H5333	H0853	H3129	H5221		
הָעִבְרִים׃	יִשְׁמְעוּ	לֵאמֹר	הָאָרֶץ	בְּכָל־	בַּשּׁוֹפָר	תָּקַע	וְשָׁאוּל			
Waebrania	wataisikia	akisema	nchi	katika–kote–	tarumbeta	akapuliza	na–Sauli			
H5680	H8085	H0559	H0776	H3605	H7782	H8628	H7586			

Yonathani akaishinda ngome ya jeshi la Wafilisti iliyokuwa Geba na Wafilisti wakasikia habari hiyo. Baadaye Sauli alipiga tarumbeta katika nchi yote, akisema, “Sikieni enyi Waebrania.”

וְגַם־	פְּלִשְׁתִּים	נְצִיב	אֶת־	שָׁאוּל	הִכָּה	לֵאמֹר	שָׁמְעוּ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	4
na–pia–	Wafilisti	ngome	—	Sauli	amepiga	wakisema	walisikia	Israeli	na–wote–	
H1571	H6430	H5333	H0853	H7586	H5221	H0559	H8085	H3478	H3605	
הַגִּלְגָּל׃	שָׁאוּל	אַחֲרֵי	הָעָם	וַיִּצָּעֲקוּ	בַּפְּלִשְׁתִּים	יִשְׂרָאֵל	נִבְאַשׁ			
Gilgali	Sauli	nyuma–ya–	watu	na–waliitwa	kwa–Wafilisti	Israeli	tumekuwa–harufu–mbaya			
H1537	H7586			H6817	H6430	H3478	H0887			

Israeli yote imesikia kwamba Sauli ameipiga ngome ya Wafilisti, na pia kwamba Israeli imekuwa uvundo kwa Wafilisti. Ndipo askari wakaitwa kwa pamoja kuungana na Sauli huko Gilgali.

וְשֵׁשֶׁת	רֶכֶב	אֶלֶף	שְׁלֹשִׁים	יִשְׂרָאֵל	עִם־	לְהִלָּחֶם	וְנֶאֱסְפוּ	וּפְלִשְׁתִּים		5
na–elfu–sita	magari	elfu	thelathini	Israeli	dhidi–ya–	kupigana	walikusanyika	na–Wafilisti		
H8337	H7393	H0505	H7970	H3478			H0622	H6430		
לָרֹב	הַיָּם	שְׂפַת־	עַל־	אֲשֶׁר	כַּחוֹל	וְעַם	פָּרָשִׁים	אֲלָפִים		
kwa–wingi	bahari	ufuo	juu–ya–	ambao	kama–mchanga	na–watu	wapanda–farasi	elfu		
H7230	H3220	H8193			H2344			H0505		
בֵּית׃	אָוֶן	קִדְמַת	בְּמִכְמָשׁ	וַיַּחֲנוּ	וַיַּעֲלוּ					
Beth–Aveni	mashariki–ya	Mikmashi	na–wakapiga–kambi	na–wakapanda						
H1007	H6926	H4363	H2583	H5927						

Wafilisti walijikusanya pamoja kupigana dhidi ya Waisraeli: magari elfu tatu, watu elfu sita wakuendesha magari, na majeshi mengi kama mchanga ufukoni mwa bahari. Wakapanda na kupiga kambi huko Mikimashi, mashariki mwa Beth aveni.

הָעָם	נִגָּשׁ	כִּי	לּוֹ	צַר־	כִּי	רָאוּ	יִשְׂרָאֵל	וְאִישׁ		6
watu	walisongwa	kwa–sababu	kwao	msongo	kwamba	waliona	Israeli	na–watu–wa–		
	H5065					H7200	H3478	H0376		
וּבַבֹּרוֹת׃	וּבַצְּרִחִים	וּבַסְּלָעִים	וּבַחֲוָחִים	בַּמְּעָרוֹת	הָעָם	וַיִּתְחַבְּאוּ				
na–visimani	na–shimoni	na–miambani	na–vichakani	mapangoni	watu	na–wakajificha				
	H6877	H5553	H2337	H4631		H2244				

Watu wa Israeli walipoona kuwa wapo katika matatizo -kwa maana watu walikata tamaa, wakajificha kwenye mapango, kwenye vichaka, kwenye miamba, kwenye visima na katika mashimo.

עִבְרוּ	וְאֶת־	הַיַּרְדֵּן	אֶרֶץ	גָּד	וְגִלְעָד	וְשָׁאוּל	עוֹדֶנּוּ			7
walivuka	—	Yordani	nchi–ya–	Gadi	na–Gileadi	na–Sauli	alikuwa–bado			
	H0853	H3383	H0776	H1410	H1568	H7586	H5750			
בַּגִּלְגָּל	וְכָל־	הָעָם	חָרְדוּ	אַחֲרָיו׃						
katika–Gilgali	na–wote–	watu	wakitetemeka	nyuma–yake						
H1537	H3605		H2729							

Baadhi ya Waebrania walipanda kwenda Yordani katika nchi ya Gadi na Gileadi. Lakini Sauli alibaki Gilgali, na watu waliomfuata wakitetemeka.

8

בָּא	וְלֹא־	שְׁמוּאֵל	אֲשֶׁר	לַמּוֹעֵד	יָמִים	שִׁבְעַת	וַיָּוחֶל׀	]וייחל
alikuja	na–hakuja–	Samweli	ambao	kwa–wakati	siku	siku–saba	na–akangoja	na–akangoja
H0935	H3808	H8050		H4150	H3117	H7651	H3176	H3176

מֵעָלָיו׃	הָעָם	וַיָּפֶץ	הַגִּלְגָּל	שְׁמוּאֵל
kutoka–kwake	watu	na–wakatawanyika	Gilgali	Samweli
			H1537	H8050

Alisubiri kwa siku saba, muda uliopangwa na Samweli. Lakini Samweli hakufika huko Gilgali, na watu wakatawanyika mbali na Sauli.

9

וַיַּעַל	וְהַשְּׁלָמִים	הָעֹלָה	אֵלַי	הַגִּשׁוּ	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר
na–akatoa	na–sadaka–za–amani	sadaka–ya–kuteketezwa	kwangu	leteni	Sauli	na–akasema
H5927	H8002		H0413	H5066	H7586	H0559

הָעֹלָה׃
sadaka–ya–kuteketezwa

Sauli akasema, “Nileteeni sadaka ya kuteketezwa na sdaka ya amani.” Kisha akatoa sadaka ya kuteketezwa.

10

בָּא	שְׁמוּאֵל	וְהִנֵּה	הָעֹלָה	לְהַעֲלוֹת	כְּכַלֹּתוֹ	וַיְהִי
alikuja	Samweli	na–tazama	sadaka–ya–kuteketezwa	kutoa	alipomaliza	na–ikawa
H0935	H8050	H2009		H5927	H3615	H1961

לְבָרְכוֹ׃	לִקְרָאתוֹ	שָׁאוּל	וַיֵּצֵא
kumbariki	kumkuta	Sauli	na–akatoka
H1288	H7122	H7586	H3318

Mara tu alipomaliza kutoa sadaka ya kuteketezwa Samweli akawasili. Sauli akatoka nje wakutane na kumsalimia.

11

כִּי־	רָאִיתִי׀	כִּי־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	עָשִׂיתָ	מֶה	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר
kwamba–	niliona	kwa–sababu–	Sauli	na–akasema	umefanya	nini	Samweli	na–akasema
	H7200		H7586	H0559		H4100	H8050	H0559

הַיָּמִים	לְמוֹעֵד	בָּאתָ	לֹא־	וְאַתָּה	מֵעָלַי	הָעָם	נָפַץ	
wa–siku	kwa–wakati	umekuja	hukuja–	na–wewe	kutoka–kwangu	watu	umetenda–upumbavu	
H3117	H4150	H0935	H3808					

מִכְמָשׂ׃	נֶאֱסָפִים	וּפְלִשְׁתִּים
Mikmashi	walikusanyika	na–Wafilisti
H4363	H0622	H6430

Basi Samweli akasema, “Umefanya nini?” Sauli akajibu, “Nilipoona kwamba watu wanaiacha, na kwamba umechelewa hukufika kwa muda uliopangwa, na kwamba Wafilisti wamekwisha jikusanya huko Mikmashi,

12

לֹא	יְהוָה	וּפְנֵי	הַגִּלְגָּל	אֵלַי	פְּלִשְׁתִּים	יֵרְדוּ	עַתָּה	וָאֹמַר
sijaomba	Yahwe	na–uso	Gilgali	kwangu	Wafilisti	watashuka	sasa	na–nikasema
H3808	H3068	H6440	H1537	H0413	H6430	H3381	H6258	H0559

ס	הָעֹלָה׃	וָאֶעֱלֶה	וָאֶתְאַפַּק	חִלִּיתִי
[s]	sadaka–ya–kuteketezwa	na–nikatoa	na–nikajizuia	niliomba
		H5927	H0662	

nikasema, 'Sasa Wafilisti watashuka dhidi yangu huko Gilgali, na sijaomba kibali cha BWANA.' Kwa hiyo nikajilazimisha mwenyewe kutoa sadaka ya kuteketezwa.” .

13 וַיֹּ֤אמֶר שְׁמוּאֵל֙ אֶל־שָׁא֔וּל נִסְכַּ֖לְתָּ לֹ֣א שָׁמַ֑רְתָּ אֶת־ מִצְוַ֨ת יְהוָ֜ה אֲשֶׁ֣ר צִוְּךָ֗ כִּ֤י עַתָּה֙ הֵכִ֣ין יְהוָ֔ה אֶת־ מַמְלַכְתְּךָ֖ עַל־ יִשְׂרָאֵ֥ל עַד־ עוֹלָֽם׃

13 na-akasema Samweli kwa- Sauli umetenda-upumbavu hukushika- umeshika — amri-ya- Yahwe alikuamuru kwa-sababu sasa ameimarisha Yahwe ufalme-wako juu-ya- Israeli hadi- milele

Ndipo Samweli akamwambia Sauli, “Umetenda mambo ya kipumbavu. Hukuheshimu amri ya BWANA Mungu wako aliyokupatia. Kwa maana BWANA angeutengeneza utawala wako juu ya Israeli milele.

14 וְעַתָּ֗ה מַמְלַכְתְּךָ֙ לֹא־ תָקֻ֔ום בִּקֵּ֥שׁ יְהוָ֖ה לוֹ֙ אִ֣ישׁ כִּלְבָבֹ֑ו וַיְצַוֵּ֤הוּ יְהוָה֙ לְנָגִ֣יד עַל־ עַמֹּ֔ו כִּ֥י לֹ֖א שָׁמַ֥רְתָּ אֵת־ אֲשֶׁר־ צִוְּךָ֥ יְהוָֽה׃ פ

14 na-sasa ufalme-wako hautasimama- utasimama amemtafuta Yahwe kwa-ajili-yake mtu kulingana-na-moyo-wake na-akamwamuru Yahwe kuwa-kiongozi juu-ya- watu-wake kwa- kile-ambacho- umeshika — hukushika- kwa-sababu [p]

Lakini sasa utawala wako hautaendelea. BWANA ametafuta mtu anayekubaliwa na moyo wake, kwa sababu wewe hukutii alichokuamuru.”

15 וַיָּ֣קָם שְׁמוּאֵ֗ל וַיַּ֙עַל֙ מִן־ הַגִּלְגָּ֣ל גִּבְעַת֙ בִּנְיָמִ֔ן וַיִּפְקֹ֣ד שָׁא֔וּל אֶת־ הָעָ֖ם הַנִּמְצְאִ֣ים עִמֹּ֑ו כְּשֵׁ֥שׁ מֵא֖וֹת אִֽישׁ׃

15 na-akasimama Samweli na-akapanda kutoka- Gilgali Gibea-ya- Benyamini na-akahesabu watu waliopatikana-pamoja-naye kama-mia-sita mia mtu

Ndipo Samweli akasimama akapanda kutoka Gilgali hadi Gibea ya Benyamini. Basi Sauli akawahesabu watu waliokuwapo pamoja naye, idadi yao ilikuwa kama watu mia sita.

16 וְשָׁא֗וּל וְיֹונָתָן֙ בְּנֹ֔ו וְהָעָ֖ם הַנִּמְצָ֣א עִמָּ֑ם יֹשְׁבִ֣ים בִּגְבַ֣ע בִּנְיָמִ֔ן וּפְלִשְׁתִּ֖ים חָנ֥וּ בְמִכְמָֽשׁ׃

16 na-Sauli na-Yonathani mwana-wake na-watu waliopatikana pamoja-nao walikuwa-wakikaa Geba Benyamini na-Wafilisti walipiga-kambi Mikmashi

Sauli, mtoto wake Yonathani, na watu waliokuwa pamoja nao, wakabaki Geba ya Benyamimni. Lakini Wafilisti wakapiga kambi huko Mikmashi.

17 וַיֵּצֵ֣א הַמַּשְׁחִ֗ית מִמַּחֲנֵה֙ פְּלִשְׁתִּ֔ים שְׁלֹשָׁ֖ה רָאשִׁ֑ים הָרֹ֣אשׁ אֶחָ֗ד יִפְנֶה֙ דֶּ֣רֶךְ עָפְרָ֔ה אֶל־ אֶ֖רֶץ שׁוּעָֽל׃

17 na-wakatoka waharibifu kutoka-kambi-ya- Wafilisti vikosi vikundi-vitatu kikundi-kimoja kimoja kiligeuka njia-ya- Ofra kuelekea- nchi-ya- Shuali

Wateka nyara makundi matatu wakaja kutoka kambi ya Wafilisti. Kundi moja likapinda kuelekea Ofra, hadi nchi ya Shuali.

18

דֶּרֶךְ	יִפְנֶה	אֶחָד	וְהָרֹאשׁ	חֹרֹונָה	דֶּרֶךְ	יִפְנֶה	אֶחָד	וְהָרֹאשׁ
njia–ya–	kiligeuka	kimoja	na–kikosi	Beth–Horoni	njia–ya–	kiligeuka	kimoja	na–kikosi
H1870	H6437	H0259		H1032	H1870	H6437	H0259	

ס	הַמִּדְבָּרָה׃	הַצְּבֹעִים	גֵּי	עַל־	הַנִּשְׁקָף	הַגְּבוּל
[s]	kuelekea–jangwani	la–Seboimu	bonde	juu–ya–	kinachoonekana	mpaka
		H6650	H1516		H8259	H1366

Kundi jingine likageuka kuelekea Bethholoni, na kundi jingine likaelekea katika mpaka kulikabili bonde la Seboimu kuelekea jangwani.

19

]אמר[	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	אֶרֶץ	בְּכֹל	יִמָּצֵא	לֹא	וְחָרַשׁ
alisema	kwa–sababu–	Israeli	nchi–ya–	katika–yote–	alipatikana	hakupatikana–	na–mhunzi
H0559		H3478	H0776	H3605	H4672	H3808	H2796

חֲנִית׃	אוֹ	חֶרֶב	הָעִבְרִים	יַעֲשׂוּ	פֶּן	פְּלִשְׁתִּים	(אָמְרוּ
mkuki	au	upanga	Waebrania	watengeneze	isije	Wafilisti	walisema
H2595		H2719	H5680		H6435	H6430	H0559

Hakuna hata mhunzi aliyeonekana katika nchi yote ya Israeli, kwa sababu Wafilisti walisema, “ Waebrania wasije wakajitengenezea mapanga au mikuki.”

20

וְאֶת־	מַחֲרַשְׁתָּו	אֶת־	אִישׁ	לְטֹושׁ	הַפְּלִשְׁתִּים	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וַיֵּרְדוּ
na–	jembe–lake	—	kila–mtu	kunoa	kwa–Wafilisti	Israeli	wote–	na–wakashuka
H0853	H4282	H0853	H0376	H3913	H6430	H3478	H3605	H3381

מַחֲרֵשָׁתֹו׃	וְאֶת	קַרְדֻּמֹּו	וְאֶת־	אִתֹּו
jembe–lake	na–	shoka–lake	na–	shoka–lake
H4281	H0853	H7134	H0853	H0855

Lakini Waisraeli wote huwa wakiteremka kwa Wafilisti, kila mtu kunoa jembe lake, sululu yake, shoka lake na mundu wake.

21

וּלְהַקְרִדֵּמִים	קֻלְשֹׁון	וְלִשְׁלֹשׁ	וְלָאִתִּים	לַמָּחֵרֹשֶׁת	פִּים	הַפְּצִירָה	וְהָיְתָה
na–kwa–mashoka	uma	na–theluthi	na–mauma	kwa–majembe	pimu	bei	na–ikawa
H7134	H7053	H7969	H0855	H4281	H6310	H6477	H1961

הַדָּרְבָן׃	וּלְהַצִּיב
mchokoo	na–kusimika
	H5324

Gharama za kunoa ncha za majembe, sululu, mashoka na kunyoosha michokoo ilikuwa theluthi moja ya shekeli.

22

וַחֲנִית	חֶרֶב	נִמְצָא	וְלֹא	מִלְחָמָת	בְּיֹום	וְהָיָה
na–mkuki	upanga	ilipatikana	na–haukupatikana–	vita	katika–siku–ya–	na–ikawa
H2595	H2719	H4672	H3808	H4421	H3117	H1961

יוֹנָתָן	וְאֶת־	שָׁאוּל	אֶת־	אֲשֶׁר	הָעָם	כָּל־	בְּיַד
Yonathani	na–pamoja–na–	Sauli	pamoja–na–	ambao	watu	wote–	mikononi–mwa–
H3129	H0854	H7586	H0854			H3605	H3027

בְּנֹו׃	וּלְיוֹנָתָן	לְשָׁאוּל	וַתִּמָּצֵא
mwana–wake	na–kwa–Yonathani	kwa–Sauli	na–ikapatikana
	H3129	H7586	H4672

Hivyo siku ya vita, hakukuwa na mapanga au mikuki iliyoonekana katika mikono yoyote ya askali waliokuwa na Sauli na Yonathani; Ni Sauli na mtoto wake tu ndio walikuwa nazo.

ס	מִכְמָשׂ׃	מַעֲבַר	אֶל־	פְּלִשְׁתִּים	מַצָּב	וַיֵּצֵא	23
[s]	Mikmashi	kivuko	kwenda–	Wafilisti	kikosi–cha–	na–ukatoka	
	H4363		H0413	H6430	H4673	H3318	

Vikosi vya Wafilisti wakatokeza katika nija ya Mikmashi.

Chapter 14

נַעַר	הַנַּעַר	אֶל־	שָׁאוּל	בֶּן־	יוֹנָתָן	וַיֹּאמֶר	הַיּוֹם	וַיְהִי	1
mbeba–	kijana	kwa–	Sauli	mwana–wa–	Yonathani	na–akasema	siku	na–ikawa	
H5375	H5288	H0413	H7586		H3129	H0559	H3117	H1961	

הַלָּיְ	מֵעֵבֶר	אֲשֶׁר	פְּלִשְׁתִּים	מַצָּב	אֶל־	וְנַעְבְּרָה	לְכָה	כֵּלָיו
kile	kivuko	ambayo	Wafilisti	ngome–ya–	kwenda–	na–tuvuke	njoo	silaha–zake
H1975	H5676		H6430	H4673	H0413		H3212	H3627

הַגִּיד׃	לֹא	וּלְאָבִיו
alimwambia	hakumwambia–	na–kwa–baba–yake
H5046	H3808	H0001

Siku moja, Yonathani mwana wa Sauli alimwambia mbeba silaha wake aliye mdogo, “Njoo, hebu twende hadi upande mwingine kwenye ngome ya Wafilisti.” Lakini hakumjulisha baba yake.

אֲשֶׁר	וְהָעָם	בְּמִגְרוֹן	אֲשֶׁר	הָרִמּוֹן	תַּחַת	הַגִּבְעָה	בִּקְצֵה	יוֹשֵׁב	וְשָׁאוּל	2
ambao	na–watu	Migroni	ambao	Rimoni	chini–ya–	kilima	mwisho	alikaa	na–Sauli	
		H4051		H7416	H8478	H1390		H3427	H7586	

אִישׁ׃	מֵאוֹת	כְּשֵׁשׁ	עִמּוֹ
mtu	mia	kama–mia–sita	pamoja–naye
H0376	H3967	H8337	

Sauli alikuwa akikaa nje ya mji wa Gibea chini ya mti wa mkomamanga ulio katika Migroni. Takribani watu mia sita walikwa pamoja naye,

בֶּן־	פִּינְחָס	בֶּן־	וְאִיכָבוֹד	אֲחִי	אֲחִיטוּב	בֶּן־	וַאֲחִיָּה		3
mwana–wa–	Finehasi	mwana–wa–	Ikabodi	ndugu–wa–	Ahitubu	mwana–wa–	na–Ahiya		
	H6372		H0350	H0251	H0285		H0281		

כִּי	יָדַע	לֹא	וְהָעָם	אֲפוֹד	נֹשֵׂא	בְּשִׁלוֹ	יְהוָה	וְכֹהֵן	עֵלִי
kwamba	walijua	hawakujua–	na–watu	efodi	aliyevaa	Shilo	Yahwe	kuhani–wa–	Eli
	H3045	H3808		H0646	H5375	H7887	H3068	H3548	H5941

יוֹנָתָן׃	הָלַךְ
Yonathani	alienda
H3129	H1980

akiwemo Ahiya mwana wa Ahitubu (nduguye Ikabodi) mwana wa Finehasi, mwana wa Eli, kuhani wa BWANA huko Shilo, aliyevaa naivera. Watu hao hawakujua kwamba Yonathani ameondoka.

4 וּבֵין֙ הַֽמַּעְבְּרֹ֔ות אֲשֶׁ֥ר בִּקֵּ֛שׁ יְהֹונָתָ֖ן לַֽעֲבֹ֑ר כֻּוָּ֣כָה ׀ עַל־ מַצַּ֣ב פְּלִשְׁתִּ֗ים
na-kati-ya- vivuko ambavyo alitafuta Yonathani kuvuka kwenda- ngome-ya- Wafilisti
H0996 H1245 H3129 H5673 H4673 H6430

שֵׁן־ הַסֶּ֣לַע מִזֶּ֗ה וְשֵׁן־ הַסֶּ֣לַע מִזֶּ֔ה מֵֽהָעֵבֶר֙ מֵֽהָעֵבֶ֔ר
mwamba huko na-mwamba mwamba huku upande-mmoja upande-mwingine
H5553 H2088 H8127 H5553 H2088 H5676 H5676

וְשֵׁ֣ם הָֽאֶחָ֔ד בֹּוצֵ֖ץ וְשֵׁ֣ם הָֽאֶחָ֑ד סֶֽנֵה׃
na-jina-la- Bosesi moja na-jina-la- mwingine Sene
H8034 H0949 H0259 H8034 H0259 H5573

Katikati ya vichochoro, ambavyo Yonathani alinuia kuvipita hadi ngome ya Wafilisti, kulikuwa na mwamba wenye mteremko mkali upande mmoja, na mteremko mkali upande mwingine. Jabali moja liliitwa Bosesi, na jingine liliitwa Sene.

5 הַשֵּׁ֣ן מִבְצָ֗ץ הָֽאֶחָד֙ מָצ֣וּק הָֽאֶחָ֔ד מִכְמָ֖שׁ מִזֶּ֣ה מִגָּ֑בַע׃ ס
mwamba kaskazini kilima mmoja Mikmashi upande-mwingine kusini mbele-ya [s]
H8127 H6828 H4690 H0259 H4363 H0259 H5045 H4136

גָּֽבַע׃
Geba
H1387

Lile jabali lenye mteremko mkali zaidi liliinuka upande wa kaskazini mbele ya Mikmashi, na jingine upande wa kusini mbele ya Geba.

6 וַיֹּ֤אמֶר יְהֹונָתָן֙ אֶל־ הַנַּ֣עַר נֹשֵׂ֔א אֶל־ כֵּלָ֖יו לְכָ֣ה ׀ וְנַעְבְּרָ֗ה אֶל־ מַצַּ֣ב הָֽעֲרֵלִ֣ים הָאֵ֔לֶּה אוּלַ֤י יַֽעֲשֶׂה֙ יְהוָ֣ה לָ֔נוּ כִּ֣י אֵ֥ין מִעְצֹ֖ר לַֽיהוָ֑ה לְהֹושִׁ֥יעַ בְּרַ֛ב אֹ֥ו בִּמְעָֽט׃
na-akasema Yonathani kwa- mbeba- kijana kwenda- na-tuvuke njoo silaha-zake
H0559 H3083 H0413 H5375 H5288 H0413 H5973 H3212 H3627

kwa-Yahwe kizuizi kuokoa kwa-wengi au kwa-wachache
H3068 H4622 H3467 H0376 H0176 H4592

Yonathani akamwambia kijana mbeba silaha, “Njoo, na tuvuke hadi ngome ya hawa wasiotahiriwa. Pengine BWANA atatenda kwa niaba yetu, kwa maana hakuna kitu kiwezacho kumzuia BWANA asiokoe kwa wengi au kwa watu wachache.”

7 וַיֹּ֤אמֶר לֹו֙ נְטֵ֣ה לְבָבֶ֔ךָ מֹ֖ויְנִי־ אֲשֶׁ֣ר כָּל־ עֲשֵׂ֑ה כֻּוָּ֣כָה ׀ נִטֵּ֣ה לְבָבֶ֗ךָ הִנְנִ֤י עִמְּךָ֙ כְּלִבָּבֶ֔ךָ׃ ס
na-akasema kwake geuka moyoni-mwako ambayo yote- fanya silaha-zake mbeba- kwake [s]
H0559 H0559 H5186 H3824 H0834 H3605 H6213 H3627 H5375 H0559

tazama-mimi pamoja-nawe kulingana-na-moyo-wako
H2009 H0854 H3824

Mbeba silaha wake akajibu, “Fanya kila kitu kilicho ndani ya moyo wako. Songa mbele, tazama, niko pamoja nawe, nitatii maagizo yako yote.”

8 וַיֹּ֤אמֶר יְהֹונָתָן֙ הִנֵּ֣ה אֲנַ֤חְנוּ עֹבְרִים֙ אֶל־ הָֽאֲנָשִׁ֔ים וְנִגְלִינוּ֖ אֲלֵיהֶֽם׃
na-akasema Yonathani tazama sisi tunavuka kwenda- watu na-tutajifunua kwao
H0559 H3083 H2009 H0587 H5674 H0413 H0376 H1540 H0413

Ndipo Yonathani akasema, “Tutavuka twende kwa watu hao, na tutajionesha wenyewe kwao.

וְעָמַדְנוּ	אֲלֵיכֶם	הַנִּיעֵנוּ	עַד־	דֹּמּוּ	אֵלֵינוּ	יֹאמְרוּ	כֹּה	אִם־	9
na–tutasimama	kwenu	tufikieni	mpaka–	simameni	kwetu	watasema	hivyo	kama–	
H5975	H0413	H5060	H5704		H0413	H0559	H3541		

אֲלֵיהֶם׃	נַעֲלֶה	וְלֹא	תַחְתֵּינוּ
kwao	tutapanda	na–hatutapanda–	mahali–petu
H0413	H5927	H3808	H8478

Kama watatuambia, 'Subirini hapo hadi tutakapokuja kwenu' - basi tutabaki katika sehemu yetu na hatutavuka kwenda kwao.

יְהוָה	נְתָנָם	כִּי־	וְעָלֵינוּ	עָלֵינוּ	עֲלֵה	יֹאמְרוּ	כֹּה	וְאִם־	10
Yahwe	amewatoa	kwa–sababu–	na–tukapanda	kwetu	pandeni	watasema	hivyo	na–kama–	
H3068	H5414		H5927		H5927	H0559	H3541		

הָאוֹת׃	לָנוּ	וְזֶה־	בְיָדֵנוּ	
ishara	kwetu	na–hii	mikononi–mwetu	
H0226		H2088	H3027	

Lakini kama watajibu, 'Njoni kwetu,' ndipo tutavuka; kwa sababu BWANA amewaweka mkononi mwetu. Hii ndiyo itakuwa ishara yetu.”

הִנֵּה	פְּלִשְׁתִּים	וַיֹּאמְרוּ	פְּלִשְׁתִּים	מַצָּב	אֶל־	שְׁנֵיהֶם	וַיִּגָּלוּ	11
tazama	Wafilisti	na–wakasema	Wafilisti	ngome–ya–	kwa–	wote–wawili	na–wakajifunua	
H2009	H6430	H0559	H6430	H4673	H0413	H8147	H1540	

שָׁם׃	הִתְחַבְּאוּ־	אֲשֶׁר	הַחֹרִים	מִן־	יְצֵאִים	עִבְרִים
huko	walijificha–	ambamo	mashimo	kutoka–	wanatoka	Waebrania
H8033	H2244		H2356		H3318	H5680

Kwa hiyo wote wawili wakajifunua mbele ya ngome ya Wafilisti. Wafilisti wakasema, “Angalia, Webrania wanakuja kutokea kwenye mashimo walimojificha.”

וַיֹּאמְרוּ	כֻּלָּיו	נֹשֵׂא	וְאֶת־	וּיוֹנָתָן	אֶת־	הַמַּצָּבָה	אַנְשֵׁי	וַיַּעֲנוּ	12
na–wakasema	silaha–zake	mbeba–	na–	Yonathani	—	kituo	watu–wa–	na–wakajibu	
H0559	H3627	H5375	H0853	H3129	H0853	H4675	H0376		

נֹשֵׂא	אֶל־	יוֹנָתָן	וַיֹּאמֶר	פ	דַּבֵּר	אֶתְכֶם	וְנוֹדִיעָה	אֵלֵינוּ	עֲלֵה
mbeba–	kwa–	Yonathani	na–akasema	[p]	jambo	ninyi	na–tutawaambia	kwetu	pandeni
H5375	H0413	H3129	H0559		H1697	H0853	H3045	H0413	H5927

יִשְׂרָאֵל׃	בְּיַד	יְהוָה	נְתָנָם	כִּי־	אַחֲרֵי	עֲלֵה	כֻּלָּיו
Israeli	mikononi–mwa–	Yahwe	amewatoa	kwa–sababu–	nyuma–yangu	panda	silaha–zake
H3478	H3027	H3068	H5414			H5927	H3627

Ndipo watu wa ile ngome wakamwita Yonathani na mbeba silaha wake, wakisema, “Njoni huku kwetu, tutawaonesha jambo fulani.” Na Yonathani akamwambia mbeba silaha wake; “Nifuate nyuma yangu, kwa sababu BWANA amewaweka katika mkono wa Israeli.”

וְנֹשֵׂא	רַגְלָיו	וְעַל־	יָדָיו	עַל־	יוֹנָתָן	וַיַּעַל	13
na–mbeba–	miguu–yake	na–juu–ya–	mikono–yake	juu–ya–	Yonathani	na–akapanda	
H5375	H7272		H3027		H3129	H5927	

כֻּלָּיו	וְנֹשֵׂא	יוֹנָתָן	לִפְנֵי	וַיִּפְּלוּ	אַחֲרָיו	כֻּלָּיו	
silaha–zake	na–mbeba–	Yonathani	mbele–ya–	na–wakaanguka	nyuma–yake	silaha–zake	
H3627	H5375	H3129	H6440	H5307		H3627	

אַחֲרָיו׃	מְמוֹתֵת
nyuma–yake	kifo
	H4191

Yonathani alipanda juu kwa mikono na miguu yake, na mbeba silaha akimfuata nyuma yake. Wafilisti waliuwawa mbele ya Yonathani, na mbeba silaha wake akiwaua baadhi nyuma yake.

14 וַתְּהִי הַמַּכָּה הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר הִכָּה יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו
mapigo ya-kwanza ambayo aliua Yonathani na-mbeba- silaha-zake
H4347 H7223 H0834 H5221 H3129 H5375 H3627

כְּעֶשְׂרִים אִישׁ כְּמַחֲצִי מַעֲנָה צֶמֶד יָזֹּד שָׁמָּה׃
kama-ishirini mtu kama-nusu tuta jozi shamba
H6242 H0376 H2677 H4618 H6776

Hilo shambulio la kwanza walilofanya Yonathani na mbeba silaha wake, waliua watu wapatao ishirini katika urefu wa nusu handaki kwenye eka moja ya ardhi.

15 וַתְּהִי חֲרָדָה בַּמַּחֲנֶה בַּשָּׂדֶה וּבְכָל־ הָעָם הַמַּצָּב וְהַמַּשְׁחִית
hofu kambini shambani na-katika-wote watu kituo na-waharibifu
H2731 H4264 H7704 H3605 H5971 H4673 H7843

גַּם־ הֵמָּה הָרְדוּ וַתִּרְגַּז הָאָרֶץ וַתְּהִי לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים׃
pia- wao walitetemeka na-ikatetemeka nchi na-ikawa tetemeko Mungu
H1571 H1992 H2729 H7264 H0776 H1961 H2731 H0430

Kukawa na hofu kubwa katika kambi, uwandani, na katika watu. Hata ngome ya jeshi na watekaji nyara nao wakawa na hofu kubwa

16 וַיִּרְאוּ צֹפֵי שָׁאוּל בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וְהִנֵּה הֶהָמוֹן נָמוֹג
walinzi wa-Sauli katika-Gibea-ya- Benyamini na-tazama umati ukayeyuka
H6822 H7586 H1390 H1144 H2009 H1995 H4127

וַיֵּלֶךְ וַיֶּהֱלֹם׃ פ
na-ukaenda na-kwenda [p]
H3212 H1986

Ndipo walinzi wa Sauli huko Gibea ya Benyamini wakaona kundi la askari wa Wafilisti likitawanyika, wakienda kule na huku.

17 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ פִּקְדוּ־ נָא וּרְאוּ מִי הָלַךְ מֵאִתָּנוּ
na-akasema Sauli kwa-watu ambao pamoja-naye hesabuni tafadhali na-oneni nani
H0559 H7586 H5971 H0834 H0854 H6485 H4994 H7200 H4310

וַיִּפְקְדוּ וְהִנֵּה אֵין שָׁם יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו׃
na-wakahesabu na-tazama hayupo- Yonathani na-mbeba- silaha-zake
H6485 H2009 H0369 H3129 H5375 H3627

Kisha Sauli akawaambia watu aliokuwa nao, “Mjihesabu ili muone nani hayupo hapa.”Walipokuwa wamehesabu, wakagundua kuwa Yonathani na mbebaji wa silaha zake hawapo.

18 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַאֲחִיָּה הַגִּישָׁה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי־ הָיָה
na-akasema Sauli kwa-Ahiya lete sanduku-la- Mungu kwa-sababu- lilikuwa
H0559 H7586 H0281 H5066 H0727 H0430 H3588 H1961

בַּיּוֹם הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
siku- ile na-wana-wa- Israeli
H3117 H1931 H1121 H3478

אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
sanduku-la- Mungu
H0727 H0430

Sauli akamwambia Ahiya, “Lete hapa naivera ya Mungu”- kwa maana siku hiyo Ahiya alivaa naivera akiwa pamoja na askari wa Israeli.

פְּלִשְׁתִּים	בְּמַחֲנֵה	אֲשֶׁר	וְהָהָמוֹן	הַכֹּהֵן	אֶל־	שָׁאוּל	דִּבֶּר	עַד	וַיְהִי	19
Wafilisti	kambini–mwa–	ambayo	na–umati	kuhani	kwa–	Sauli	alisema	wakati	na–ikawa	
H6430	H4264			H3548	H0413	H7586	H1696	H5704	H1961	

אֶסֹּף	הַכֹּהֵן	אֶל־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	פ	וָרָב	הָלוֹךְ	וַיֵּלֶךְ
ondoa	kuhani	kwa–	Sauli	na–akasema	[p]	na–kuongezeka	kwenda	na–ikaenda
H0622	H3548	H0413	H7586	H0559			H1980	H3212

יָדֶךָ׃
mkono–wako
H3027

Wakati Sauli akiongea na kuhani, kelele na ghasia kubwa iliendelea na kuongezeka katika kambi ya Wafilisti. dipo sauli akamwambia kuhani, “Acha kazi unayofanya.”

הַמִּלְחָמָה	עַד־	וַיָּבֹאוּ	אִתּוֹ	אֲשֶׁר	הָעָם	וְכָל־	שָׁאוּל	וַיִּזָּעֵק		20
vita	hadi–	na–wakaja	pamoja–naye	ambao	watu	na–wote–	Sauli	na–akapiga–kelele		
H4421	H5704	H0935	H0854			H3605	H7586	H2199		

מְאֹד׃	גְּדוֹלָה	מְהוּמָה	בְּרֵעֵהוּ	אִישׁ	חֶרֶב	הָיְתָה	וְהִנֵּה
sana	kubwa	mkanganyiko	jirani–yake	mtu	upanga–wa–	ulikuwa	na–tazama
H3966		H4103	H7453	H0376	H2719	H1961	H2009

Sauli na watu wote aliokuwa nao wakajipanga na kwenda kwenye mapigano. Upanga wa kila Mfilisti ulikwa juu ya Mfilisti mwenzake, na kulikuwa na ghasia kubwa.

עִמָּם	עָלוּ	אֲשֶׁר	שִׁלְשׁוֹם	כְּאֶתְמוֹל	לַפְּלִשְׁתִּים	הָיוּ	וְהָעִבְרִים		21
pamoja–nao	walikwenda	ambao	na–juzi	kama–jana	kwa–Wafilisti	walikuwa	na–Waebrania		
	H5927		H8032	H0865	H6430	H1961	H5680		

שָׁאוּל	עִם־	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	עִם־	לִהְיוֹת	הֵמָּה	וְגַם־	סָבִיב	בָּמַּחֲנֶה
Sauli	pamoja–na–	ambao	Israeli	pamoja–na–	kuwa	wao	na–pia–	pande–zote	kambini
H7586			H3478		H1961	H1992	H1571	H5439	H4264

וְיוֹנָתָן׃
na–Yonathani
H3129

Basi Waebrania ambao mwanzoni walijiunga na Wafilisti, na kwenda kwenye kambi yao, wao pia waliungana na Waisraeli waliokuwa pamoja na Sauli na Yonathani.

כִּי־	שָׁמְעוּ	אֶפְרַיִם	בְּהַר־	הַמִּתְחַבְּאִים	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	וְכָל		22
kwamba–	walisikia	Efraimu	katika–mlima–wa–	waliojificha	Israeli	mtu	na–wote–		
	H8085	H0669	H2022	H2244	H3478	H0376	H3605		

בַּמִּלְחָמָה׃	אַחֲרֵיהֶם	הֵמָּה	גַּם־	וַיִּדְבְּקוּ	פְּלִשְׁתִּים	נָסוּ
vitani	nyuma–yao	wao	pia–	na–wakawafuata	Wafilisti	walikimbia
H4421		H1992	H1571	H1692	H6430	H5127

Waisraeli wote waliokuwa wamejificha katika milima karibu na Efraimu waliposikia kwamba Wafilisti wamekimbia, nao pia wakawafuata Wafilisti nakuwafukuza kwenye hiyo vita.

אָוֶן׃ בֵּית	אֶת־	עָבְרָה	וְהַמִּלְחָמָה	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	וַיּוֹשַׁע	23
Beth–Aveni	—	ilipita	na–vita	Israeli	—	ile	siku–	Yahwe	na–akaokoa	
H1007	H0853		H4421	H3478	H0853	H1931	H3117	H3068	H3467	

Hivyo siku hiyo BWANA aliwaokoa Israeli, na mapigano yalivuka kupitiliza Beth aveni.

24

הָעָם	אֶת־	שָׁאוּל	וַיְאַל֗	הַהֽוּא	בַּיּ֣וֹם	נִגַּשׁ	יִשְׂרָאֵל֙	וְאִישׁ־	
watu	—	Sauli	na–akalazimisha	ile	siku–	alikuwa–amechoka	Israeli	na–mtu–wa–	
	H0853	H7586	H0422	H1931	H3117	H5065	H3478	H0376	

וְנִקְמְתִי֙	הָעֶ֔רֶב	עַד־	לֶ֖חֶם	יֹאכַ֣ל	אֲשֶׁר־	הָאִ֑ישׁ	אָר֣וּר	לֵאמֹ֗ר
na–nikalipiza–kisasi	jioni	hadi–	chakula	atakula	ambaye–	mtu	amelaaniwa	akisema
H5358	H6153	H5704	H3899	H0398		H0376	H0779	H0559

ס	לָֽחֶם׃	הָעָ֖ם	כָּל־	טָעַ֥ם	וְלֹא	מֵאֲכָלִֽי
[s]	chakula	watu	yeyote–wa–	ladha	na–hakuonja–	kutoka–kwa–adui–zangu
	H3899		H3605	H2938	H3808	H0341

Siku hiyo watu wa Israeli walifadhaika kwa sababu Sauli aliwaweka watu chini ya kiapo akasema, “Na alaaniwe mtu atakaye kula chakula kabla ya jioni na kabla sijalipiza kisasi kwa maadui zangu.” Hivyo hakuna hata mmoja kati ya watu wote aliyeonja chakula.

25

הַשָּׂדֶֽה׃	פְּנֵי־	עַל־	דְּבַ֔שׁ	וַיְהִ֖י	בָּעִ֑יר	בָּ֣אוּ	הָאָ֔רֶץ	וְכָל־
shamba	uso–wa–	juu–ya–	asali	na–kulikuwa	msituni	walikuja	nchi	na–nchi–yote–
	H6440		H1706	H1961		H0935	H0776	H3605

Ndipo watu wote wakaingia msituni na kuona asali ikiwa juu ya ardhi.

26

וְאֵין־	דְּבַ֔שׁ	הֹלֵ֖ךְ	וְהִנֵּ֣ה	הַיַּ֑עַר	אֶל־	הָעָ֔ם	וַיָּבֹ֣א	
na–hakuna–mtu–	asali	mtiririko–wa–	na–tazama	msitu	katika–	watu	na–wakaingia	
H0369	H1706	H1982	H2009		H0413		H0935	

אֶת־	הָעָם֙	יָרֵ֔א	כִּי־	פִּ֖יו	אֶל־	יָדוֹ֙	מַשָּׂ֣ג	
—	watu	waliogopa	kwa–sababu–	kinywa–chake	kwenye–	mkono–wake	unashuka	
H0853		H3372		H6310	H0413	H3027	H5381	

הַשְּׁבֻעָֽה׃
kumlazimisha
H7621

Watu walipoingia humo msituni, asali ilitiririka, lakini hakuna aliyeweka mkono wake kinywani kwa maana watu waliogopa kiapo.

27

הָעָם֮	אֶת־	אָבִיו֒	בְּהַשְׁבִּ֣יעַ	שָׁמַ֣ע	לֹא־	וְיוֹנָתָ֗ן	
watu	—	baba–yake	kwa–kuwafanya–kuapa	alisikia	hakusikia–	na–Yonathani	
	H0853	H0001	H7650	H8085	H3808	H3129	

אוֹתָ֔הּ	וַיִּטְבֹּ֖ל	בְּיָד֑וֹ	אֲשֶׁ֣ר	הַמַּטֶּ֤ה	קְצֵה֙	אֶת־	וַיִּשְׁלַ֤ח	
yeye	na–akachovya	mkononi–mwake	ambayo	fimbo	ncha	—	na–akanyoosha	
H0853	H2881	H3027		H4294		H0853	H7971	

]ותראנה[	פִּ֖יו	אֶל־	יָדוֹ֙	וַיָּשֶׁב	הַדְּבָ֔שׁ	בִּיעָרַ֣ת	
na–yakang'aa	kinywa–chake	kwenye–	mkono–wake	na–akarudisha	asali	katika–asali	
H7200	H6310	H0413	H3027	H7725	H1706	H3295	

עֵינָֽיו׃	)וַתָּאֹ֥רְנָה(
macho–yake	na–yakaona
	H0215

Lakini Yonathani alikuwa hajasikia kwamba baba yake amewaagiza watu kwa kiapo. Akanyoosha ncha ya fimbo iliyokuwa mkononi mwake na kuichovya kwenye sega la asali. Kisha akanyoosha mkono wake hadi kinywani mwake, na macho yake yakaangaziwa.

28 וַיַּעַן אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־ הָעָם׃
na–akajibu mtu kutoka–kwa–watu na–akasema kuapa aliwafanya–kuapa baba–yako —
H6030 H0376 H4480 H3588 H559 H7650 H7650 H1 H853

לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר־ יֹאכַל לֶחֶם הַיּוֹם וְיָעַף הָעָם׃
akisema amelaaniwa mtu ambaye– atakula chakula leo na–akachoka watu
H559 H779 H376 H834 H398 H3899 H3117 H5889 H5971

Ndipo mmoja wa watu hao, akamwambia, “Baba yako aliwaagiza watu kwa mkazo na kwa kiapo, kwa kusema, 'Alaaniwe mtu atakaye kula chakula kwa siku ya leo,' ingawa watu wamedhoofika kwa ajili ya njaa.”

29 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אָבִי עָכַר אֶת־ הָאָרֶץ רְאוּ־ נָא כִּי־
na–akasema Yonathani amesumbua baba–yangu nchi — oneni– tafadhali kwamba–
H559 H3129 H5916 H1 H776 H853 H7200 H4994 H3588

טָעֲמוּ מְעַט דְּבַשׁ אסלי הַזֶּה׃ הִי
nilionja kidogo asali hii
H2938 H4592 H1706 H2088

כִּי עֵינַי מָאֲרוּ אוֹנָה׃ כַּמָּה
kwa–sababu macho–yangu ona
H3588 H5869 H216

Baadaye Yonathani alisema, “Baba yangu amefanya matatizo katika nchi. Angalia jinsi macho yangu alivyotiwa nuru kwa sababu nilionja asali hii kidogo.

30 אֲשֶׁר אִיבֶיו כִּי מְשֻׁלָּל הָעָם הַיּוֹם אָכֹל לוּא אָכֹל
ambazo adui–zao kutoka–nyara watu leo walikula kula je–si kwamba
H834 H341 H4933 H5971 H3117 H398 H3863 H3863 H3588

אַף מָצָא כִּי עַתָּה לֹא־ רַבְתָּה מַכָּה בַּפְּלִשְׁתִּים׃
achilia–mbali walipata kwa–sababu sasa haingekuwa–kubwa– ilikuwa–kubwa mauaji kwa–Wafilisti
H637 H4672 H3588 H6258 H3808 H7235 H4347 H6430

Je, siyo vivuri sana kama leo watu wangekula bila kizuizi nyara walizopata kutoka kwa maadui zao? Kwa sababu sasa mauaji hayakuwa makubwa katikati ya Wafilisti.”

31 וַיַּכּוּ בַיּוֹם הַהוּא בַּפְּלִשְׁתִּים מִמִּכְמָשׂ אַיָּלֹנָה וַיָּעַף הָעָם
na–wakawapiga siku– ile Wafilisti kutoka–Mikmashi Aiyaloni na–wakachoka watu
H5221 H3117 H1931 H6430 H4363 H357 H3287 H5971

מְאֹד׃
sana
H3966

Siku hiyo waliwashambulia Wafilisti kutoka Mikmashi hadi Aiyaloni. Na watu walikuwa wamechoka sana.

32 וַיָּעָט הָעָם אֶל־ שלל וַיִּקְחוּ צֹאן וַיִּשְׁחֲטוּ־ בָקָר וּבְנֵי
na–wakajirusha watu kwenye– nyara na–wakachukua kondoo na–wakachinja ng'ombe na–ndama–wa–
H5860 H5971 H413 H7998 H3947 H6629 H7819 H1241 H1121

וַיִּשְׁחֲטוּ עַל־ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל הָעָם עַל־ דָּם׃
na–wakajirusha pamoja–na– ardhini na–wakala watu pamoja–na– damu
H7819 H5921 H776 H398 H5971 H5921 H1818

Hivyo watu wakazivamia nyara na kuchukua kondoo, ng'ombe na ndama na kuwachinja hapo chini. Watu walikula nyama zao pamoja na damu.

33 וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל לֵאמֹר הִנֵּה הָעָם חֹטְאִים לַיהוָה
na-wakamwambia Sauli wakisema tazama watu mnatenda-dhambi kwa-Yahwe
H5046 H7586 H0559 H2009 H2398 H3068

וַיֹּאמֶר בְּגַדְתֶּם הַיּוֹם אֵלַי גֹּלוּ־אֶבֶן לֶאֱכֹל עַל־הַדָּם
na-akasema mmetenda-kosa viringishieni kwangu leo jiwe kwa-kula pamoja-na- damu
H0559 H0898 H1556 H0413 H3117 H0068 H0398 H1818

גְּדוֹלָה׃
kubwa

KIsha wakamwambia Sauli, “Tazama, watu wanamtenda BWANA dhambi kwa kula pamoja na damu.” Sauli akasema, “Mmetenda isivyo haki. Sasa, viringisheni jiwe kubwa kwangu.” Sauli akasema,

34 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַפֵּצוּ בָעָם לָהֶם וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו אִישׁ
na-akasema Sauli enezeni kwa-watu wao leteni kwangu kila-mtu
H0559 H7586 H6555 H0559 H5066 H0413 H0376

שׁוֹרוֹ וְשֵׂה אִישׁ וְשִׁחַטְתֶּם בָּזֶה וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא־
ng'ombe-wake na-kila-mtu mleteni na-mchinje hapa na-mkula na-msitende-dhambi-
H7794 H0376 H7716 H7819 H2088 H0398 H3808

תֶחֱטְאוּ לַיהוָה אֶל־הָעָם כָּל־וַיַּגִּשׁוּ הַדָּם אֶל־ לֶאֱכֹל לַיהוָה
mtende-dhambi kwa-Yahwe kwa-kula pamoja-na- damu na-wakaleta wote- watu
H2398 H3068 H0398 H0413 H1818 H5066 H3605

שָׁם׃ וַיִּשְׁחֲטוּ־ הַלָּיְלָה בְּיָדוֹ שׁוֹרוֹ אִישׁ
huko na-wakachinja usiku mkononi-mwake ng'ombe-wake kila-mtu
H8033 H3915 H3027 H7794 H0376

“Nendeni kati watu, na muwaambie, 'Kila mtu alete ng'ombe na kondoo wake, wawachinje hapa, na kuwala. Msimtende BWANA dhambi kwa kula na damu.”' Kwa hiyo watu wote wakaleta kila mtu na ng'ombe wake usiku huo na kuwachinja mahali hapo.

35 וַיִּבֶן שָׁאוּל מִזְבֵּחַ לַיהוָה מִזְבַּח הוּא אֹתוֹ הֵחֵל לִבְנוֹת לַיהוָה׃
na-akajenga Sauli madhabahu kwa-Yahwe hiyo alianza kujenga madhabahu kwa-Yahwe
H1129 H7586 H4196 H3068 H0853 H2490 H1129 H4196 H3068

פ
[p]

Sauli akamjengea BWANA madhabahu, ambayo ilikuwa ya kwanza kwake kumjengea BWANA.

36 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נֵרְדָה אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים לַיְלָה וְנָבְזָה
na-akasema Sauli tutashuka nyuma-ya- Wafilisti usiku na-tuwaangamize
H0559 H7586 H3381 H0310 H6430 H3915 H0962

בָהֶם מִיּוֹנְגֹי־מְוָאב נַשְׁאֵר עַד־אוֹר הַבֹּקֶר אַסְבִּיהִי נוּרוּ עַד־ וּבָהֶם
miongoni-mwao atabaki na-tusimwache- asubuhi nuru hadi- miongoni-mwao
H0376 H7604 H3808 H1242 H0216 H5704

נִקְרְבָה הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר׀ ס עֲשֵׂה בְּעֵינֶיךָ הַטּוֹב כָּל־ וַיֹּאמְרוּ
tukaribie kuhani na-akasema [s] fanya machoni-pako yaliyo-mema yote- na-wakasema
H7126 H3548 H0559 H6213 H5869 H3605 H0559

הָאֱלֹהִים׃ אֶל־ הָלֹם
Mungu kwa- hapa
H0430 H0413 H1988

Ndipo Sauli akasema, “Haya tuwafukuze Wafilisti usiku na kuwateka nyara hadi asubuhi; tusimwache hata mtu mmoja akiwa hai.” Nao wakamjibu, “Fanya unaloona linakupendeza.” Lakini kuhani akasema, “Hebu na tumkaribie Mungu mahali hapa.”

37 וַיִּשְׁאַ֤ל שָׁאוּל֙ בֶּאלֹהִ֔ים הֲאֵרֵ֖ד אַחֲרֵ֣י פְלִשְׁתִּ֑ים הֲתִתְּנֵ֖ם בְּיַד־
na–akauliza Sauli kwa–Mungu nishuke nyuma–ya– Wafilisti utawatoa mikononi–mwa–
H7592 H7586 H0430 H3381 H6430 H5414 H3027

יִשְׂרָאֵ֗ל וְלֹ֤א עָנָה֙ אֹת֣וֹ בַיּ֔וֹם הַה֖וּא׃
Israeli na–hakumjibu– alimjibu siku– ile
H3478 H3808 H3117 H1931

Sauli alitaka kumuuliza Mungu maswali zaidi, “Je, inanipasa kuwafukuza Wafilisti? Je, utawaweka katika mkono wa Israeli?” Lakini siku hiyo BWANA hakumjibu kitu.

38 וְרֹאוּ֙ וּדְע֣וּ כָל־פִּנּ֣וֹת הָעָ֔ם הֲלֹ֥ם נִגְּשׁ֖וּ שָׁא֑וּל וַיֹּאמֶר֙
na–oneni na–jueni watu nguzo viongozi–wote–wa– hapa sogeeni Sauli na–akasema
H7200 H3045 H6438 H3605 H1988 H5066 H7586 H0559

הַחַטָּ֥את הַזֹּ֖את הַֽחַטָּ֣את הָיְתָ֑ה בַּֽנָּה׃ הַיּֽוֹם׃
dhambi hii imekuwa kwa–nini leo
H2063 H1961 H4100 H3117

Ndipo Sauli akasema, “Njoni hapa, viongozi wote wa watu; mjue na kuona jinsi dhambi hii ilivyotokea leo.

39 יֶשְׁנָ֔ו אִם־ כִּ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אֶת־ הַמּוֹשִׁ֤יעַ יְהוָה֙ חַי־ כִּ֣י
ipo ingawa– kwamba Israeli — mwokozi Yahwe aishivyo– kwa–sababu
H3426 H0853 H3467 H3068

עֹנָתוֹ֙ וְאֵ֣ין עָתֻ֔ת מָ֖וּת כִּ֣י בְנִ֑י בְּיוֹנָתָ֖ן
aliyemjibu na–hakuna– atakufa kufa kwamba mwana–wangu kwa–Yonathani
H0369 H4191 H4191 H3129

מִכָּל־ הָעָֽם׃
miongoni–mwa–yote– watu
H3605

Kwa maana, kama BWANA aishivyo, aliyewaokoa Israeli, hata kama angekuwa mwanangu Yonathani, atapaswa kufa.” Lakini hakuna hata mtu mmoja miongoni mwa watu aliye mjibu neno.

40 וַיֹּ֣אמֶר אֶל־ כָּל־ יִשְׂרָאֵ֗ל אַתֶּם֙ תִּֽהְיוּ֙ לְעֵ֣בֶר אֶחָ֔ד וַאֲנִ֥י
na–akasema kwa– wote– Israeli ninyi mtakuwa upande–mmoja mmoja na–mimi
H0559 H0413 H3605 H3478 H0859 H1961 H5676 H0259 H0589

וַיֹּ֣אמֶר הָעָ֗ם אֶל־ וְיוֹנָתָ֤ן בְּנִי֙ נִֽהְיֶ֔ה לְעֵ֥בֶר אֶחָ֖ד וַיֹּאמְר֥וּ אֶל־
na–akasema watu kwa– na–Yonathani mwana–wangu tutakuwa upande–mwingine mmoja na–wakasema watu kwa–
H0559 H3129 H1961 H5676 H0259 H0559 H0413

שָׁא֑וּל הַטּ֣וֹב בְּעֵינֶ֔יךָ עֲשֵׂ֖ה׃ ס
Sauli yaliyo–mema machoni–pako fanya [s]
H7586

Basi akawaambia Waisraeli wote, “Simameni upande mmoja, na mimi na Yonathani tutasimama upande mwingine.” Kisha watu wakamwambia Sauli, “Fanya lile unaloona jema kwako.”

41 וַיֹּ֣אמֶר שָׁא֗וּל אֶל־ יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לָ֥מָּה לֹֽא־ תָמִ֖ים
na–akasema Sauli kwa– Yahwe Mungu–wa– Israeli leta kamili na–kakashikwa
H0559 H7586 H0413 H3068 H0430 H3478 H3051 H8549 H3920

הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה אִם־ בִּ֣י אֽוֹ־ בִבְנִ֣י יוֹנָתָ֔ן יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵ֛ל הָ֥בָה
hii kwamba au kwa–mwana–wangu Yonathani Yahwe Mungu–wa– Israeli toa
H2063 H3588 H0176 H1121 H3129 H3068 H0430 H3478 H5414

תֻּמִּ֖ים וְהָעָ֥ם יָצָ֣אוּ׃ וְשָׁא֥וּל וְיוֹנָתָ֖ן
kamili na–watu alitoka na–Sauli Yonathani
H8549 H3318 H7586 H3129

Kwa hiyo, Sauli akamwambia BWANA, Mungu wa Israeli, “Tuoneshe Thumimu.” Yonathani na Sauli wakatwaliwa, lakini watu walinusurika kuchaguliwa.

בְּנִי	יוֹנָתָן	וּבֵין	בֵּינִי	הַפִּילוּ	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	42
mwana–wangu	Yonathani	na–kati–ya–	kati–yangu	pigeni–kura	Sauli	na–akasema	
	H3129	H0996	H0996	H5307	H7586	H0559	

יוֹנָתָן׃	וַיִּלָּכֵד	
Yonathani	na–akashikwa	
H3129	H3920	

Basi Sauli akasema, “Tupa mawe ya bahati nasibu tuone kati yangu na mwanangu Yonathani.” Ndipo Yonathani akatwaliwa.

וַיַּגֶּד־	עֲשֵׂיתָה	מֶה	לִּי	הַגִּידָה	יוֹנָתָן	אֶל־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	43
na–akamwambia–	umefanya	nini	mimi	niambie	Yonathani	kwa–	Sauli	na–akasema	
H5046		H4100		H5046	H3129	H0413	H7586	H0559	

בְּיָדִי	אֲשֶׁר־	הַמַּטֶּה	בִּקְצֵה	טָעַמְתִּי	טָעֹם	וַיֹּאמֶר׃	יוֹנָתָן	לוֹ
mkononi–mwangu	ambayo–	fimbo	kwa–ncha	nilionja	ladha	na–akasema	Yonathani	yeye
H3027		H4294		H2938	H2938	H0559	H3129	

אָמוּת׃	הִנֵּנִי	דְּבַשׁ	מְעַט
nife	tazama–mimi	asali	kidogo
H4191	H2009	H1706	H4592

Kisha Sauli akamwambia Yonathani, “Niambie umefanya nini.” Yonathani akamwambia baba yake, “Nilionja asali kidogo kwa kutumia ncha ya fimbo iliyokuwa mkononi mwangu. Niko hapa; Nitakufa.”

מוֹת	כִּי־	יוֹסֵף	וְכֹה	אֱלֹהִים	יַעֲשֶׂה	כֹּה־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	44
kufa	kwamba–	ataongezea	na–hivyo	Mungu	atafanya	hivyo–	Sauli	na–akasema	
H4191		H3254	H3541	H0430		H3541	H7586	H0559	

יוֹנָתָן׃	תָּמוּת
Yonathani	utakufa
H3129	H4191

Sauli akasema, “Mungu afanye hivyo na kuzidi hata kwangu, kama Yonathani hautakufa.”

הַגְּדוֹלָה	הַיְשׁוּעָה	עָשָׂה	אֲשֶׁר	יָמוּת	וְיוֹנָתָן	שָׁאוּל	אֶל־	הָעָם	וַיֹּאמֶר	45
mkubwa	wokovu	amefanya	ambaye	afe	Yonathani	Sauli	kwa–	watu	na–wakasema	
	H3444			H4191	H3129	H7586	H0413		H0559	

רֹאשׁוֹ	מִשַּׂעֲרַת	יִפֹּל	אִם־	יְהוָה	חַי־	חָלִילָה	בְּיִשְׂרָאֵל	הַזֹּאת
kichwa–chake	unywele	itaanguka	kama–	Yahwe	aishivyo–	hasha	katika–Israeli	huu
	H8185	H5307		H3068		H2486	H3478	H2063

הָעָם	וַיִּפְדּוּ	הַזֶּה	הַיּוֹם	עָשָׂה	אֱלֹהִים	עִם־	כִּי־	אֹרְצָה
watu	na–wakamkomboa	hii	siku–	amefanya	Mungu	pamoja–na–	kwa–sababu–	ardhini
	H6299	H2088	H3117		H0430			H0776

ס	מֵת׃	וְלֹא־	יוֹנָתָן	אֶת־
[s]	alikufa	na–hakufa–	Yonathani	—
	H4191	H3808	H3129	H0853

Basi watu wakamuuliza Sauli, “Je, inampasa Sauli afe, ni nani aliyetekeleza ushindi huu mkubwa kwa ajili ya Israeli? Mbali na hayo! Kama BWANA aishivyo, hata unywele mmoja wa kichwa chake hautaanguka chini, kwa maana leo amefanya kazi pamoja na Mungu.” Hivyo hao watu walimuokoa Yonathani ili asife.

לְמָקוֹמָם׃	הָלְכוּ	וּפְלִשְׁתִּים	פְּלִשְׁתִּים	מֵאַחֲרֵי	שָׁאוּל	וַיַּעַל	46
mahali–pake	wakaenda	na–Wafilisti	Wafilisti	kutoka–kufuatia–	Sauli	na–akapanda	
H4725	H1980	H6430	H6430		H7586	H5927	

Basi Sauli akasita kuwafuatia Wafilisti, nao wakarudi katika makao yao.

47 וְשָׁאוּל na–Sauli H7586 לָכַד alichukua H3920 הַמְלוּכָה ufalme H4410 עַל־ juu–ya– H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיַּלֶּחֶם na–akapigana H5439 וְסָבִיב pande–zote H5439 בְּכָל־ na–wote– H3605

אֹיְבָיו adui–zake H0341 וּבְמוֹאָב dhidi–ya–Moabu H4124 וּבִבְנֵי־ na–kwa–wana H1121 עַמּוֹן Amoni H5983 וּבֶאֱדוֹם na–kwa–Edomu H0123 וּבְמַלְכֵי na–kwa–wafalme H4428 צוֹבָה Soba H6678

יַרְשִׁיעַ׃ aliwashinda H7561 יִפְנֶה aligeuka H6437 אֲשֶׁר־ ambapo– H0834 וּבְכֹל na–kwa–wote H3605 וּבַפְּלִשְׁתִּים na–kwa–Wafilisti H6430

Sauli alipoanza kutawala juu ya Israeli, alipigana na adui zake wote kila upande. Alipigana dhidi ya Moabu, dhidi ya watu wa Amoni, Edomu, wafalme wa Zoba, na Wafilisti. Popote alipogeukia aliwapiga kwa adhabu adui zake.

48 וַיַּעַשׂ na–akatenda H6213 חַיִל ushujaa H2428 וַיַּךְ na–akapiga H5221 אֶת־ — H0853 עֲמָלֵק Amaleki H6002 וַיַּצֵּל na–akaokoa H5337 אֶת־ — H0853 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מִיַּד kutoka–mkono–wa– H3027

שֹׁסֵהוּ׃ alimchukua H8154 ס [s]

Alitenda kwa ushujaa mkubwa na kuwashinda Waamaleki. Aliwaokoa Israeli kutoka mikono ya watu ambao waliwateka nyara.

49 וַיְהִיוּ na–walikuwa H1961 בְּנֵי wana–wa– H1121 שָׁאוּל Sauli H7586 יוֹנָתָן Yonathani H3129 וְיִשְׁוִי na–Yishwi H3440 וּמַלְכִּי־שׁוּעַ na–Malkishua H4444 וְשֵׁם na–majina–ya– H8034

בִּתּוֹ binti–zake H1323 שְׁתֵּי binti–mbili– H8147 שֵׁם jina–la– H8034 הַבְּכִירָה mkubwa H1067 מֵרַב Merabu H4764 וְשֵׁם na–jina–la– H8034 הַקְּטַנָּה mdogo H6996 מִיכַל׃ Mikali H4324

Basi wana wa Sauli walikuwa ni hawa Yonathani, Ishvi, na Malkishua. Na majina ya binti zake wawili yalikuwa ni haya, Merabu mzaliwa wa kwanza, na mdogo aliitwa Mikali.

50 וְשֵׁם na–jina–la– H8034 אֵשֶׁת mke–wa– H0802 שָׁאוּל Sauli H7586 אֲחִינֹעַם Ahinoamu H0293 בַּת־ binti–ya– H1323 אֲחִימַעַץ Ahimaasi H0290 שַׂר־ jemadari–wa– H8269

צְבָאוֹ jeshi–lake H6635 אַבְנֵר Abneri H0074 בֶּן־ mwana–wa– H1121 נֵר Neri H5369 דּוֹד baba–mdogo–wa– H1730 שָׁאוּל׃ Sauli H7586

Jina la mke wa Sauli aliitwa Ahinoamu; naye alikuwa binti Ahimaasi. Na jina la Jemedari wa jeshi lake aliitwa Abneri mwana wa Neri, baba mdogo wa Sauli.

51 וְקִישׁ na–Kishi H7027 אֲבִי־ baba–ya– H1 אַבְנֵר Abneri H0074 וְנֵר na–Neri H5369 שָׁאוּל Sauli H7586 אֲבִי־ baba–ya– H1 בֶּן־ mwana–wa– H1121 אֲבִיאֵל׃ Abieli H0022 ס [s]

Kishi alikuwa baba yake Sauli; na Neri alikuwa baba yake na Abneri, wote walikuwa wana wa Abieli.

52 וַתְּהִי na–vita H1961 הַמִּלְחָמָה vita H4421 חָזְקָה ngumu H2389 עַל־ dhidi–ya– H5921 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 כֹּל siku–zote–za– H3605 יְמֵי siku–za– H3117 שָׁאוּל Sauli H7586 וְרָאָה na–aliona H7200

אֵלָיו׃ kwake H0413 וַיַּאַסְפֵהוּ na–akamchukua H0622 חַיִל uwezo H2428 בֶּן־ mwana–wa– H1121 וְכָל־ na–kila– H3605 גִּבּוֹר shujaa H1368 אִישׁ mtu H0376 כָּל־ kila– H3605 שָׁאוּל Sauli H7586 ס [s]

Kulikuwa na mapigano makali dhidi ya Wafilisti katika siku zote za Sauli. Naye alipomwona mtu yeyote mwenye nguvu, au mtu yeyote jasiri, alimuunganisha kwake.

Chapter 15

לְמֶ֫לֶךְ	לִמְשָׁחֵ֥ךְ	יְהוָ֖ה	שָׁלַ֣ח	אֹתִ֑י	שָׁא֤וּל	אֶל־	שְׁמוּאֵל֙	וַיֹּ֣אמֶר	1
kuwa–mfalme	kukutia–mafuta	Yahwe	alituma	mimi	Sauli	kwa–	Samweli	na–akasema	
H4428	H4886	H3068	H7971	H0853	H7586	H0413	H8050	H0559	

ס	יְהוָ֔ה׃	דִּבְרֵ֣י	לְקֹ֔ול	שְׁמַ֥ע	וְעַתָּ֖ה	יִשְׂרָאֵ֑ל	עַל־	עַמּ֥וֹ	עַל־
[s]	Yahwe	maneno–ya–	kwa–sauti	sikiliza	na–sasa	Israeli	juu–ya–	watu–wake	juu–ya–
	H3068	H1697		H8085	H6258	H3478			

Samweli akamwambia Sauli, “BWANA alinituma nikutie mafuta uwe mfalme wa watu wake Israeli. Basi sikiliza maneno ya BWANA.

עֲמָלֵ֔ק	עָשָׂ֖ה	אֲשֶׁר־	אֵ֥ת	פָּקַ֛דְתִּי	צְבָאֹ֑ות	יְהוָ֣ה	אָמַ֗ר	כֹּ֚ה	2
Amaleki	alifanya	kile–ambacho–	—	nimekumbuka	wa–majeshi	Yahwe	amesema	hivyo	
H6002			H0853			H3068	H0559	H3541	

מִמִּצְרָֽיִם׃	בַּעֲלֹתֹ֖ו	בַּדֶּ֥רֶךְ	לֹ֛ו	שָׂ֥ם	אֲשֶׁר־	לְיִשְׂרָאֵ֔ל	
kutoka–Misri	Balathu	njiani	kwake	aliweka	ambacho–	kwa–Israeli	
H4714	H5927	H1870				H3478	

Hivi ndivyo BWANA wa majeshi asemavyo, 'Nilichunguza jinsi Amaleki alivyomfanyia Israeli kwa kuwapinga njiani, walipopanda kutoka Misri.

אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶת־	וְהַחֲרַמְתֶּ֣ם	עֲמָלֵ֗ק	אֶת־	וְהִכִּיתָ֣ה	לֵּךְ֮	עַתָּה֒	3
ambayo–	yote–	—	na–mwangamize–kabisa	Amaleki	—	na–uwapige	nenda	sasa	
	H3605	H0853		H6002	H0853	H5221	H3212	H6258	

עַד־	מֵאִ֣ישׁ	וְהֵמַתָּ֣ה	עָלָ֔יו	תַּחְמֹ֖ל	וְלֹ֣א	לֹ֑ו
hadi–	kutoka–mwanaume	na–uwauwe	juu–yake	utamhurumia	na–usimhurumie–	kwake
H5704	H0376	H4191		H2550	H3808	

שֶׂ֥ה	וְעַד־	מִשֹּׁ֖ור	יוֹנֵ֑ק	וְעַד־	מֵעֹלֵ֣ל	אִשָּׁ֔ה	
kondoo	na–hadi–	kutoka–ng'ombe	anayenyonya	na–hadi–	kutoka–mtoto	mwanamke	
H7716	H5704	H7794	H3243	H5704	H5768	H0802	

ס	חֲמֹֽור׃	וְעַד־	מִגָּמָ֖ל	
[s]	punda	na–hadi–	kutoka–ngamia	
	H2543	H5704	H1581	

Sasa nenda umshambulie Amaleki na ukaangamize kabisa vitu vyote walivyo navyo. Usiwaache, ua wote mwanamme na mwanamke, mtoto na mtoto mchanga, ng'ombe na kondoo, ngamia na punda.”'

אֶ֖לֶף	מֵאָתַ֣יִם	בַּטְלָאִ֑ים	וַיִּפְקֹ֖ד	הָעָ֔ם	אֶת־	שָׁא֣וּל	וַיִּשְׁמַ֥ע	4
elfu	mia–mbili	Telaimu	na–akawahesabu	watu	—	Sauli	na–akawaita	
H0505	H3967	H2923			H0853	H7586	H8085	

יְהוּדָֽה׃	אִ֥ישׁ	אֶת־	אֶ֖לֶף	וַעֲשֶׂ֣רֶת	רַגְלִ֑י	
Yuda	mtu–wa–	—	elfu	na–elfu–kumi	waendao–kwa–miguu	
H3063	H0376	H0854	H0505	H6235	H7273	

Sauli akwaita watu na kuwahesabu katika mji wa Talemu: watu mia mbili elfu waendao kwa miguu, na watu elfu kumi kutoka Yuda.

בַּנָּֽחַל׃	וַיָּ֥רֶב	עֲמָלֵ֖ק	עִ֣יר	עַד־	שָׁא֔וּל	וַיָּבֹ֥א	5
bondeni	na–akashuka	Amaleki	mji–wa–	hadi–	Sauli	na–akaja	
	H7378	H6002		H5704	H7586	H0935	

Kisha Sauli akaja hadi mji wa Amaleki akangoja huko bondeni.

עֲמָלֵקִי	מִתּוֹךְ	רְדוּ	סֹרוּ	לְכוּ	הַקֵּינִי	אֶל־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	6
Waamaleki	kutoka–kati–ya–	shukeni	ondokeni	nendeni	Mkeni	kwa–	Sauli	na–akasema	
H6003	H8432	H3381	H5493	H3212	H7017	H0413	H7586	H0559	

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	כָּל־	עִם־	חֶסֶד	עָשִׂיתָה	וְאַתָּה	עִמּוֹ	אֶסְפְּךָ	פֶּן־
Israeli	wana–wa–	wote–	kwa–	wema	ulifanya	na–wewe	pamoja–naye	nikusanye	nisije–
H3478		H3605						H0622	H6435

עֲמָלֵק׃	מִתּוֹךְ	קֵינִי	וַיָּסַר	מִמִּצְרָיִם	בַּעֲלוֹתָם
Amaleki	kutoka–kati–ya–	Wakeni	na–wakaondoka	kutoka–Misri	walipopanda
H6002	H8432	H7017	H5493	H4714	H5927

Ndipo Sauli akawaambia Wakeni, “Nendeni, muondoke, mkajitenge na Waamaleki, nisije kuwaangamiza pamoja nao. Kwa maana ulionesha wema kwa watu wote wa Israeli, walipotoka Misri.” Kwa hiyo Wakeni wakajitenga na Waamaleki.

עַל־	אֲשֶׁר	שׁוּר	בּוֹאֲךָ	מֵחֲוִילָה	עֲמָלֵק	אֶת־	שָׁאוּל	וַיַּךְ	7
juu–ya–	ambao	Shuri	hadi–ukija–	kutoka–Havila	Amaleki	—	Sauli	na–akawapiga	
		H7793	H0935	H2341	H6002	H0853	H7586	H5221	

מִצְרָיִם׃	פְּנֵי
Misri	uso–wa–
H4714	H6440

Kisha sauli akawashambulia Waamaleki, kutoka Havila hadi kufika Shuri, ulio mashariki mwa Misri.

הָעָם	כָּל־	וְאֶת־	חָי	עֲמָלֵק	מֶלֶךְ־	אֲגַג	אֶת־	וַיִּתְפֹּשׂ	8
watu	wote–	na–	akiwa–hai	Amaleki	mfalme–wa–	Agagi	—	na–akamteka	
	H3605	H0853		H6002	H4428	H0090	H0853	H8610	

חָרֶב׃	לְפִי־	הֶחֱרִים
upanga	kwa–upanga	aliangamiza
H2719	H6310	

Basi akamchukua Agagi mfalme wa Waamaleki akiwa hai; aliwaangamiza kabisa watu wote kwa ncha ya upanga.

וְהַבָּקָר	הַצֹּאן	מִיטַב	וְעַל־	אֲגָג	עַל־	וְהָעָם	שָׁאוּל	וַיַּחְמֹל	9
na–ng'ombe	kondoo	bora	na–juu–ya–	Agagi	juu–ya–	na–watu	Sauli	na–akamhurumia	
H1241	H6629	H4315		H0090			H7586	H2550	

אָבוּ	וְלֹא	הַטּוֹב	כָּל־	וְעַל־	הַכָּרִים	וְעַל־	וְהַמִּשְׁנִים	
walitaka	na–hawakutaka–	mazuri	yote–	na–juu–ya–	kondoo	na–juu–ya–	na–wanono	
H0014	H3808		H3605				H4932	

פ	הֶחֱרִימוּ׃	אֹתָהּ	וְנָמֵס	נְמִבְזָה	הַמְּלָאכָה	וְכָל־	הַחֲרִימָם
[p]	waliangamiza	hayo	na–dhaifu	duni	kazi	na–yote–	kuwaangamiza
		H0853	H4549	H5240	H4399	H3605	

Lakini Sauli na watu wake wakamwacha Agagi akiwa hai, pamoja na kondoo wazuri, ng'ombe, ndama wanono, na wanakondoo. Kila kitu kilichokuwa kizuri, hawakukiangamiza. Bali waliangamiza kabisa chochote kilichodharaulika na kisicho na thamani.

לֵאמֹר׃	שְׁמוּאֵל	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	10
kusema	Samweli	kwa–	Yahwe	neno–la–	na–likawa	
H0559	H8050	H0413	H3068	H1697	H1961	

Baadaye neno la BWANA likamjia Samweli, kusema,

11

שָׁב	כִּי־	לְמֶלֶךְ	שָׁאוּל	אֶת־	הִמְלַכְתִּי	כִּי־	נִחַמְתִּי		
amerudi	kwa–sababu–	kuwa–mfalme	Sauli	—	nilimfanya–mfalme	kwamba–	nimejuta		
H7725		H4428	H7586	H0853			H5162		
לִשְׁמוּאֵל	וַיִּחַר	הַקִּים	לֹא	דְּבָרַי	וְאֶת־	מֵאַחֲרַי			
kwa–Samweli	na–akamkasirisha	ametimiza	hajatimiza–	maneno–yangu	na–	kutoka–kunifuata			
H8050	H2734		H3808	H1697	H0853				
הַלָּיְלָה׃	כָּל־	יְהוָה	אֶל־	וַיִּזְעַק					
usiku	usiku–kucha–	Yahwe	kwa–	na–akamlilia					
H3915	H3605	H3068	H0413	H2199					

“Inanihuzunisha kwamba nimemchagua Samweli awe mfalme, kwa maana aligeuka nyuma asinifuate na hakutekeleza maagizo yangu.” Samweli alikasirika; akamlilia BWANA usiku kucha.

12

לֵאמֹר	לִשְׁמוּאֵל	וַיְהִי	בַּבֹּקֶר	שָׁאוּל	לִקְרַאת	שְׁמוּאֵל	וַיַּשְׁכֶּם		
kusema	kwa–Samweli	na–akaambiwa	asubuhi	Sauli	kumlaki	Samweli	na–akaamka–mapema		
H0559	H8050	H5046	H1242	H7586	H7122	H8050	H7925		
וַיִּסֹּב	יָד	לוֹ	מַצִּיב	וְהִנֵּה	הַכַּרְמֶלָה	שָׁאוּל	בָּא־		
na–akazunguka	mnara	kwa–ajili–yake	akiweka	na–tazama	Karmeli	Sauli	alikuja–		
H5437	H3027		H5324	H2009	H3760	H7586	H0935		
הַגִּלְגָּל׃	וַיֵּרֶד	וַיַּעֲבֹר							
Gilgali	na–akashuka	na–akapita							
H1537	H3381								

Samweli aliamka mapema akutane na Sauli wakati wa asubuhi. Samweli aliambiwa, “Sauli alifika Karmeli na amejijengea ukumbusho kwa ajili yake, kisha aligeuka na kuendelea chini hadi Gilgali.” Ndipo

13

לַיהוָה	אַתָּה	בָּרוּךְ	שָׁאוּל	לוֹ	וַיֹּאמֶר	שָׁאוּל	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיָּבֹא
kwa–Yahwe	wewe	umebarikiwa	Sauli	kwake	na–akasema	Sauli	kwa–	Samweli	na–akaja
H3068		H1288	H7586		H0559	H7586	H0413	H8050	H0935
יְהוָה׃	דְּבַר	אֶת־	הֲקִימֹתִי						
Yahwe	neno–la–	—	nimetimiza						
H3068	H1697	H0853							

Samweli akamwendea Sauli, na Sauli akamwambia, “Umebarikiwa na BWANA! Nami nimetekeleza amri ya BWANA.”

14

וְקוֹל	בְּאָזְנָי	הַזֶּה	הַצֹּאן	קוֹל־	וּמֶה	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	
na–sauti	masikioni–mwangu	hii	kondoo	sauti–ya–	na–nini	Samweli	na–akasema	
	H0241	H2088	H6629		H4100	H8050	H0559	
שֹׁמֵעַ׃	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַבָּקָר					
ninasikia	mimi	ambayo	ng'ombe					
H8085	H0595		H1241					

Samweli akasema, “Hicho kilio cha kondoo ni cha nini basi masikioni mwangu, na hiyo milio ya ng'ombe ninayosikia?

15 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם עַל־
na-akasema Sauli kutoka-kwa-Waamaleki walileta ambazo akahurumia watu juu-ya-
H0559 H7586 H6003 H0935 H2550

מִיטַב הַצֹּאן הַבָּקָר וְאֶת־ הַיּוֹתֵר
bora kondoo na-ng'ombe ili kutoa-sadaka kwa-Yahwe Mungu-wako na- mengine
H4315 H6629 H1241 H4616 H2076 H3068 H0430 H0853 H3498

ס הֶחֱרַמְנוּ׃
[s] tuliangamiza

Sauli akamjibu, “Wao wamewaleta kutoka kwa Waamaleki. Kwa sababu watu waliwaacha hai kondoo wazuri na ng'ombe, kwa ajili ya sadaka kwa BWANA Mungu wako. Zilizobaki tuliziangamiza kabisa.”

16 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־ שָׁאוּל הֶרֶף וְאַגִּידָה לְךָ֙ אֵת אֲשֶׁר
na-akasema Samweli kwa- Sauli niache na-nikuambie wewe — kile-ambacho
H0559 H8050 H0413 H7586 H7503 H5046 H0853

ס דַּבֵּר׃ לוֹ׃)נֵ֔אמֶר( ]ויאמרו[הַלָּיְלָה אֵלַי יְהוָה דְּבָר
[s] sema kwake na-akasema na-wakasema usiku kwangu Yahwe alisema
H1696 H0559 H0559 H3915 H0413 H3068 H1696

Ndipo Samweli akamwambia Sauli, “Subiri nitakumbia kile ambacho BWANA amekisema kwangu usiku.” Sauli akamwambia, “Sema!”

17 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם־ קָטֹן מdogo בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ
na-akasema Samweli je-si ingawa- mdogo machoni-pako kichwa-cha-
H0559 H8050 H3808

שִׁבְטֵי מַכַּבִּילַ־ עַל־ יִשְׂרָאֵל׃
makabila-ya- juu-ya- Israeli
H7626 H3478

אָתָּה יִשְׂרָאֵל לְמֶלֶךְ יְהוָה וַיִּמְשָׁחֲךָ
wewe Israeli kuwa-mfalme Yahwe na-akakutia-mafuta
H3478 H4428 H3068 H4886

Samweli akasema, “Ingawa wewe ni mdogo machoni pako mwenyewe, je, hukufanywa mkuu wa kabila za Israeli? Na BWANA akakutia mafuta uwe mfalme juu ya Israeli;

18 וַיֹּאמֶר יְהוָה וַיִּשְׁלָחֲךָ בְּדֶרֶךְ לֵךְ וְהַחֲרַמְתָּה אֶת־ הַחַטָּאִים
na-akasema Yahwe na-akakutuma njiani nenda na-uwaangamize — wenye-dhambi
H0559 H3068 H7971 H1870 H3212 H0853 H2400

עַמָּלֵק אֶת־ וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ עַד כַּלּוֹתָם אוֹתָם׃
Amaleki — na-ukapigana naye hadi kuwamaliza wao
H6002 H0853 H5704 H3615 H0853

BWANA alikutuma katika safari yako akisema, 'nenda na uangamize kabisa wenye dhambi, Waamaleki, na upigane dhidi yao hadi wameangamizwa.'

19 וְלָמָּה לֹא־ שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וַתַּעַט אֶל־ הַשָּׁלָל
na-kwa-nini hukusikiliza- ulisikia sauti-ya- Yahwe na-ukajirusha kwenye- nyara
H4100 H3808 H8085 H0853 H3068 H0413 H7998

ס וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
[s] na-ukafanya uovu machoni-pa- Yahwe
H3068

Kwa nini basi haukuitii sauti ya BWANA, bali badala yake ulishikilia nyara na ukafanya uovu machoni pa BWANA?”

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־ שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְקוֹל יְהוָה וָאֵלֵךְ 20
na–akasema Sauli kwa– Samweli kwamba nilisikiliza sauti–ya– Yahwe na–nikaenda
H0559 H7586 H0413 H8050 H4428 H8085 H3068 H3212

בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־ שְׁלָחַנִי יְהוָה וָאָבִיא אֶת־ אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וְאֶת־
njiani ambayo– alinituma Yahwe na–nikaleta — Agagi mfalme–wa– Amaleki na–
H1870 H7971 H3068 H0935 H0853 H0090 H4428 H6002 H0853

עֲמָלֵק הֶחֱרַמְתִּי׃
Amaleki niliangamiza
H6002

Ndipo Sauli akamwambia Samweli, “Kweli kabisa niliitii sauti ya BWANA, Na nimeifuata njia ambayo BWANA alinituma. Nimemteka Agagi, mfalme wa Waamaleki, na kuwaangamiza kabisa Waamaleki.

וַיִּקַּח הָעָם צֹאן קְדוֹם רֵאשִׁית הַחֵרֶם 21
na–wakachukua watu kondoo kutoka–nyara bora kilichoangamizwa
H3947 H6629 H7998 H7225

לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָּל׃ לִזְבֹּחַ
kwa–Yahwe Mungu–wako katika–Gilgali kutoa–sadaka
H3068 H0430 H1537 H2076

Lakini watu walichukua baadhi ya nyara-kondoo na ng'ombe, na vitu vizuri vilivyokusudiwa kuangamizwa, ili wavitoe dhabihu kwa BWANA, Mungu wako, huko Gilgali.”

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַחֵפֶץ לַיהוָה כְּשְׁמֹעַ 22
na–akasema Samweli furaha Yahwe kama–kusikia
H0559 H8050 H2656 H3068 H8085

בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה טוֹב מִזֶּבַח לִשְׁמֹעַ מִזֶּבַח אֵילִים׃
sauti–ya– Yahwe tazama ni–bora kusikiliza kuliko–sadaka kusikiliza kuliko–mafuta ya–kondoo
H8085 H2009 H3068 H7181 H2076 H8085 H2459

Samweli akajibu, “Je, BWANA hufurahia sadaka za kuteketezwa na dhabihu kama ilivyo kuitii sauti yake? Utii ni bora kuliko dhabihu, na kusikia ni bora kuliko mafuta ya beberu.

כִּי כַּחַטַּאת־ קֶסֶם פֶּרִי וְאָוֶן וּתְרָפִים הַפְצֵר יַעַן 23
kwa–sababu dhambi–ya– uganga uasi na–ubatili na–sanamu kusisitiza kwa–sababu
H3282 H6484 H8655 H0205 H4805 H7081

מָאַסְתָּ וַיִּמְאָסְךָ מִמֶּלֶךְ׃ ס
umekataa — Yahwe neno–la– na–amekukataa kutoka–kuwa–mfalme [s]
H0853 H3068 H1697 H4428

Kwa maana uasi ni sawa na dhambi ya uchawi, na ukaidi ni sawa na uovu na udhalimu. Kwa kuwa umelikataa neno la BWANA, naye pia amekukataa usiwe mfalme.”

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־ שְׁמוּאֵל חָטָאתִי כִּי־ עָבַרְתִּי אֶת־ 24
na–akasema Sauli kwa– Samweli nimetenda–dhambi kwa–sababu– nimevuka —
H0559 H7586 H0413 H8050 H2398 H3068 H5674 H0853

וְאֶשְׁמַע הָעָם וָאֶשְׁמַע נָצַרְתִּי כִּי דְּבֶרֶיךָ וְאֶת־ יְהוָה פִּי־
na–nikasikia watu — niliogopa kwa–sababu maneno–yako na– Yahwe kinywa–cha–
H8085 H0853 H3372 H3068 H1697 H0853 H3068 H6310

בְקוֹלָם׃
sauti–yao

Ndipo Sauli akamwambia Samweli, “Nimetenda dhambi; kwa maana nimevunja amri ya BWANA na maneno yako, kwa sababu niliwaogopa watu na kuitii sauti yao.

וְאֶשְׁתַּחֲוֶה	עִמִּי	וְשַׁוּב	חַטָּאתִי	אֶת־	נָא	שָׂא	וְעַתָּה	25
na–nikamuabudu	pamoja–nami	na–urudi	dhambi–yangu	—	tafadhali	beba	na–sasa	
H7812		H7725		H0853	H4994	H5375	H6258	

לַיהוָה׃
Yahwe
H3068

Sasa, tafadhali nisamehe dhambi yangu, na urudi nami ili nipate kumcha BWANA.”

מְאַסְתָּה	כִּי	עִמָּךְ	אָשׁוּב	לֹא	שָׁאוּל	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	26
umeikataa	kwa–sababu	pamoja–nawe	nitarudi	sitarudi–	Sauli	kwa–	Samweli	na–akasema	
			H7725	H3808	H7586	H0413	H8050	H0559	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	מֶלֶךְ	מִהְיוֹת	יְהוָה	וַיִּמְאָסְךָ	יְהוָה	דְּבַר	אֶת־
[s]	Israeli	juu–ya–	mfalme	kutoka–kuwa	Yahwe	na–amekukataa	Yahwe	neno–la–	—
	H3478		H4428	H1961	H3068		H3068	H1697	H0853

Samweli akamwambia Sauli, “Sitarudi pamoja na wewe; kwa sababu umekataa neno la BWANA, naye BWANA amekukataa usiwe mfalme juu ya Israeli.”

וַיִּקָּרַע׃	מְעִילוֹ	בִּכְנַף־	וַיַּחֲזֵק	לָלֶכֶת	שְׁמוּאֵל	וַיִּסֹּב	27
na–ukararuka	wa–joho–lake	upindo	na–akashika	kwenda	Samweli	na–akageuka	
H7167	H4598	H3671	H2388	H3212	H8050	H5437	

Samweli alipogeuka kuondoka, Sauli akashika pindo la kanzu yake, na likachanika.

מֵעָלֶיךָ	יִשְׂרָאֵל	מַמְלְכוּת	אֶת־	יְהוָה	קָרַע	שְׁמוּאֵל	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	28
kutoka–kwako	Israeli	ufalme	—	Yahwe	amerarua	Samweli	kwake	na–akasema	
	H3478	H4468	H0853	H3068	H7167	H8050	H0413	H0559	

מִמֶּךָּ׃	הַטּוֹב	לְרֵעֲךָ	וּנְתָנָהּ	הַיּוֹם
kuliko–wewe	bora	jirani–yako	na–amempa	leo
		H7453	H5414	H3117

Samweli akamwambia, “BWANA ameuchana ufalme wa Israeli kutoka kwako leo na amempa ufalme huo jirani yako, aliye bora kuliko wewe.

יִנָּחֵם	וְלֹא	יְשַׁקֵּר	לֹא	יִשְׂרָאֵל	נֵצַח	וְגַם		29
atajuta	na–hatajuta–	atasema–uongo	hatasema–uongo–	Israeli	Utukufu	na–pia		
H5162	H3808	H8266	H3808	H3478	H5331	H1571		

לְהִנָּחֵם׃	הוּא	אָדָם	לֹא	כִּי
kujuta	yeye	mwanadamu	si–	kwa–sababu
H5162	H1931	H0120	H3808	

Pia, yeye ni Uwezo wa Israeli hatasema uongo wala kubadili nia yake; kwa sababu si mwanadamu, kwamba abadili nia yake.”

זְקֵנַי־	נָגִד	נָא	כִּבְּדֵנִי	עַתָּה	חָטָאתִי	וַיֹּאמֶר		30
wazee–wa–	mbele–ya	tafadhali	niheshimu	sasa	nimetenda–dhambi	na–akasema		
H2205	H5048	H4994	H3513	H6258	H2398	H0559		

לַיהוָה	וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי	עִמִּי	וְשַׁוּב	יִשְׂרָאֵל	וְנָגִד	עַמִּי	
Yahwe	na–nikamuabudu	pamoja–nami	na–urudi	Israeli	na–mbele–ya	watu–wangu	
H3068	H7812		H7725	H3478	H5048		

אֱלֹהֶיךָ׃
Mungu–wako
H0430

Kisha Sauli akasema, “Nimetenda dhambi. Lakini tafadhali nipe heshima wakati huu mbele ya wakuu wa watu wangu na mbele ya Israeli. Urudi tena pamoja nami, kusudi niweze kumcha BWANA, Mungu wako.”

ס	לַיהוָה׃	שָׁאוּל	וַיִּשְׁתָּחוּ	שָׁאוּל	אַחֲרֵי	שְׁמוּאֵל	וַיָּשָׁב	31
[s]	Yahwe	Sauli	na–akaabudu	Sauli	nyuma–ya–	Samweli	na–akarudi	
	H3068	H7586	H7812	H7586		H8050	H7725	

Hivyo Samweli akamrudia tena Sauli, na Sauli akamcha BWANA.

וַיֵּלֶךְ	עֲמָלֵק	מֶלֶךְ	אֲגַג	אֶת־	אֵלַי	הַגִּישׁוּ	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	32
na–akaja	Amaleki	mfalme–wa–	Agagi	—	kwangu	mleteni	Samweli	na–akasema	
H3212	H6002	H4428	H0090	H0853	H0413	H5066	H8050	H0559	

ס	הַמָּוֶת׃	מַר־	סָר	אָכֵן	אֲגַג	וַיֹּאמֶר	מַעֲדַנּוֹת	אֲגַג	אֵלָיו
[s]	wa–kifo	uchungu	imeondoka	kweli	Agagi	na–akasema	kwa–furaha	Agagi	kwake
	H4194	H4751	H5493	H0403	H0090	H0559	H4574	H0090	H0413

Kisha Samweli akasema, “Mmlete hapa kwangu Agagi mfalme wa Waamaleki.” Agagi akafika kwake akiwa amefungwa minyororo na kusema, “Hakika uchungu wa kifo umepita.”

תִּשְׁכָּל	כֵּן־	חַרְבֶּךָ	נָשִׁים	שִׁכְלָה	כַּאֲשֶׁר	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	33
atatwaliwa	hivyo–	upanga–wako	wanawake	amewatwaa	kama–vile	Samweli	na–akasema	
	H2719		H0802			H8050	H0559	

לִפְנֵי	אֲגַג	אֶת־	שְׁמוּאֵל	וַיְשַׁסַּף	אִמֶּךָ	מִנָּשִׁים	
mbele–ya–	Agagi	—	Samweli	na–akamkata–vipande	mama–yako	miongoni–mwa–wanawake	
H6440	H0090	H0853	H8050	H8158	H0517	H0802	

ס	בַּגִּלְגָּל׃	יְהוָה	
[s]	katika–Gilgali	Yahwe	
	H1537	H3068	

Naye Samweli akamjibu, “Jinsi upanga wako ulivyofanya wanawake wapoteze watoto, vivyo hivyo mama yako naye hatakuwa na mtoto miongoni mwa wanawake.” Kisha Samweli akamkata Agagi vipande vipande mbele za BWANA huko Gilgali.

גִּבְעַת	בֵּיתוֹ	אֶל־	עָלָה	וְשָׁאוּל	הָרָמָתָה	שְׁמוּאֵל	וַיֵּלֶךְ	34
Gibea–ya–	nyumba–yake	kwenda–	alikwenda	na–Sauli	Rama	Samweli	na–akaenda	
H1390		H0413	H5927	H7586	H7414	H8050	H3212	

שָׁאוּל׃
Sauli
H7586

Samweli akaenda Rama, na Sauli akapanda kwenda nyumbani kwake Gibea ya Sauli.

מוֹתוֹ	יוֹם	עַד־	שָׁאוּל	אֶת־	לִרְאוֹת	שְׁמוּאֵל	יָסַף	וְלֹא־	35
kifo–chake	siku–ya–	hadi–	Sauli	—	kuona	Samweli	aliendelea	na–hakuendelea–	
H4194	H3117	H5704	H7586	H0853	H7200	H8050	H3254	H3808	

כִּי־	נִחָם	וַיהוָה	שָׁאוּל	אֶל־	שְׁמוּאֵל	הִתְאַבֵּל	כִּי־
kwamba–	akajuta	na–Yahwe	Sauli	kwa–ajili–ya–	Samweli	akaomboleza	kwa–sababu–
	H5162	H3068	H7586	H0413	H8050	H0056	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	שָׁאוּל	אֶת־	הַמְלִיךְ
[p]	Israeli	juu–ya–	Sauli	—	alimfanya–mfalme
	H3478		H7586	H0853	

Samweli hakumuona tena Sauli hadi siku ya kifo chake, lakini alimwombolezea Sauli. Na BWANA alijuta kwa kumfanya Sauli awe mfalme juu ya Israeli.

Chapter 16

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל עַד־מָתַי אַתָּה אֹבֵל מִתְאַבֵּל אֲנִי וַאֲנִי
Daudi akakuwa mfalme kwa hekima watu wanaomboleza akajua na Israeli kwa
H0559 H3068 H0413 H8050 H0413 H5704 H4970 H0056 H0413 H7586 H0589

מְאַסְתִּיו מִמְּלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל מַלֵּא קַרְנְךָ שֶׁמֶן וְלֵךְ אֶשְׁלָחֲךָ
nimemkataa kuwa–mfalme juu–ya– Israeli jaza pembe–yako mafuta na–nenda nitakutuma
H3478 H4390 H8081 H3212 H7971

אֶל־יִשַׁי בְּבֵית־הַלַּחְמִי כִּי־רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי
kwa– Yese Mbethlehemu kwa–maana– nimeona miongoni–mwa–wana–wake kwangu–
H0413 H3448 H1022 H7200

׃מֶלֶךְ
mfalme
H4428

BWANA akamwambia Samweli, “Utamlilia Sauli kwa muda gani, ikiwa nimemkataa asiwe mfalme juu ya Israeli? Ijaze pembe yako mafuta na uende. Nitakutuma kwa Yese akaaye Bethlehemu, maana nimejichagulia mfalme katika wanawe.

וַיֹּאמֶר סְ וַהֲרָגָנִי וְשָׁמַע שָׁאוּל אֵלֵךְ אֵיךְ שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
na–akasema saba na–ataniua kwa na–akasikia nitaenda mfalme akakuwa Daudi
H0559 H2026 H7586 H8085 H3212 H8050 H0559

לִזְבֹּחַ וְאָמַרְתָּ בְיָדְךָ תְּקָח בָּקָר עֶגְלַת יְהוָה
kutoa–dhabihu na–utasema mkononi–mwako utachukua ya–ng'ombe ndama Yahwe
H2076 H0559 H3027 H3947 H1241 H3068

׃בָּאתִי לַיהוָה
nimekuja kwa–Yahwe
H0935 H3068

Samweli akasema, “Jinsi gani nitaenda? Kama Sauli akisikia jambo hili, ataniua.” BWANA akasema, “chukua mtamba na useme, 'Nimekuja kutoa dhabihu kwa BWANA.'

וְקָרָאתָ בַּזָּבַח לְיִשַׁי וְאָנֹכִי אוֹדִיעֲךָ אֲשֶׁר־אַתָּה תַּעֲשֶׂה
na–umwalike kwenye–dhabihu Yese na–mimi nitakuambia kile–ambacho utafanya
H7121 H2077 H3448 H0595 H3045 H0853

וּמָשַׁחְתָּ אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלֶיךָ׃ אֵת לִי אֲשֶׁר־אֹמַר תֹּאמַר
na–mtie–mafuta yule–ambaye kwa–ajili–yangu — nitakuambia kwako
H4886 H0853 H0559 H0413

Umwite Yese aje kwenye dhabihu, nami nitakuonesha kile utakachofanya. Utamtia mafuta kwa ajili yangu yule nitakaye kuambia.”

וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיָּבֹא בֵּית לֶחֶם
na–akafanya Shemuel — kile–ambacho alisema Yahwe na–akaja Beth–Lechem
H8050 H0853 H1696 H3068 H0935 H1035

וַיֹּאמֶר לִקְרָאתוֹ הָעִיר זִקְנֵי וַיֶּחֱרְדוּ בּוֹאֶךָ׃ שָׁלוֹם
na–akasema kumkuta mji wazee–wa na–wakatetemeka kuja–kwako amani
H0559 H7122 H2205 H2729 H0935 H7965

Samweli akafanya kama BWANA alivyosema na akaenda Bethlehemu. Wazee wa mji walikuwa wakitetemeka walipokuja kuonana naye na wakasema, “Je, umekuja kwa amani?”

וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֗י שָׁל֚וֹם בָּ֣אתִי לִזְבֹּ֣חַ לַיהוָ֔ה הִתְקַדְּשׁ֖וּ וּבָאתֶ֣ם אִתִּ֑י 5
na–akasema amani kutoa–dhabihu kwa–Yahwe nimekuja jitakaseni na–mje pamoja–nami
H0559 H7965 H2076 H3068 H0935 H6942 H0935 H0854

וַיְקַדֵּ֥שׁ אֶת־יִשַׁ֛י וְאֶת־בָּנָ֖יו וַיִּקְרָ֣א לָהֶ֑ם בַּזֶּ֖בַח
na–akawatakasa — Yishai na wanawe na–akawaita wao kwenye–dhabihu
H6942 H0853 H3448 H0853 H7121 H2077

לַזָּֽבַח׃
kwa–dhabihu
H2077

Naye akasema, “kwa amani; Nimekuja kutoa dhabihu kwa BWANA. Jitoeni wenyewe kwa BWANA kwa ajili ya dhabihu na muandamane nami,” Na akamweka wakfu Yese na watoto wake kwa BWANA, na baadaye aliwaita wote kwenye dhabihu.

וַיְהִ֗י בְּבוֹאָם֙ וַיַּ֣רְא אֶת־אֱלִיאָ֔ב וַיֹּ֣אמֶר אַ֔ךְ נֶ֖גֶד יְהוָ֑ה 6
na–ikawa walipoingia na–akamwona — Eliab na–akasema hakika mbele–yake Yahwe
H1961 H0935 H7200 H0853 H0446 H0559 H0389 H5048 H3068

מְשִׁיחֽוֹ׃
mtiwa–mafuta–wake
H4899

Walipofika, akamwangalia Eliabu na akajisemea mwenyewe kwamba mtiwa mafuta wa BWANA hakika amesimama mbele yake.

וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֔ה אֶל־שְׁמוּאֵ֖ל אַל־תַּבֵּ֣ט אֶל־מַרְאֵ֑הוּ וְאֶל־ 7
na–akasema Yahwe kwa Shemuel usiangalie utaangalia kwa sura–yake wala–kwa
H0559 H3068 H0413 H8050 H0408 H5027 H0413 H4758 H0413

גְּבַ֣הּ קוֹמָת֔וֹ כִּ֥י מְאַסְתִּ֖יהוּ כִּ֣י לֹ֣א אֲשֶׁ֤ר יִרְאֶה֙ הָאָדָ֔ם
urefu wa–kimo–chake kwa–sababu nimemkataa si kile–ambacho anaona mwanadamu
H1364 H6967 H0120 H3808 H0834 H7200 H0120

כִּ֣י הָאָדָ֔ם יִרְאֶ֖ה לַעֵינַ֑יִם וַיהוָ֣ה לִבָּֽב׃
kwa–sababu mwanadamu kwa–macho anaona lakini–Yahwe kwa–moyo
H3824 H0120 H7200 H3068 H3824 H7200 H3068 H3824

Lakini BWANA akamwambia Samweli, “Usimwangalie sura yake ya nje, au kimo cha umbo lake; kwa sababu nimemkataa. Maana BWANA haangalii kama mtu aangaliavyo; mtu hutazama sura ya nje, bali BWANA huutazama moyo.”

וַיִּקְרָ֤א יִשַׁי֙ לַאֲבִינָדָ֔ב וַיַּעֲבִרֵ֖הוּ לִפְנֵ֣י שְׁמוּאֵ֑ל וַיֹּ֣אמֶר גַּם־ 8
na–akamwita Yishai kwa Abinadab na–akampitisha mbele–ya Shemuel na–akasema pia
H7121 H3448 H0413 H0041 na–akampitisha mbele–ya Shemuel na–akasema pia
H7121 H3448 H0413 H0041 H6440 H8050 H0559 H1571

בָּזֶ֖ה לֹא־בָחַ֥ר יְהוָֽה׃
huyu hakumchagua amemchagua Yahwe
H2088 H3808 H0977 H3068

Kisha Yese akamwita Abinadabu akamwambia apite mbele ya Samweli. Na Samweli akasema, “Hata huyu BWANA hakumchagua.”

וַיַּעֲבֵר֙ יִשַׁ֣י שַׁמָּ֔ה וַיֹּ֣אמֶר גַּם־בָּזֶ֖ה לֹא־בָחַ֥ר יְהוָֽה׃ 9
na–akampitisha Yishai Shamma na–akasema pia huyu hakumchagua amemchagua Yahwe
H3068 H3448 H8048 H0559 H1571 H2088 H3808 H0977 H3068

Kisha Yese akmwambia Shama apite karibu. Na Samweli akasema, “Hata huyu BWANA hakumchagua.”

אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	שְׁמוּאֵל	לִפְנֵי	בָּנָיו	שִׁבְעַת	יִשַׁי	וַיַּעֲבֵר	10
kwa	Shemuel	na-akasema	Shemuel	mbele-ya	wanawe	saba-ya	Yishai	na-akawapitisha	
H0413	H8050	H0559	H8050	H6440		H7651	H3448		

בָּאֵלֶּה׃	יְהוָה	בָּחַר	לֹא־	יִשָׁי
hawa	Yahwe	amewachagua	hakuwachagua	Yishai
H0428	H3068	H0977	H3808	H3448

Yese akawaleta watoto wake saba wakapita mbele ya Samweli. Na Samweli akamwambia Yese, “Hakuna hata mmoja aliyechaguliwa na BWANA kati ya hawa.”

שָׁאַר	עוֹד	וַיֹּאמֶר	הַנְּעָרִים	הֲתַמּוּ	יִשַׁי	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	11
wamebaki	bado	na-akasema	vijana	wameisha	Yishai	kwa	Shemuel	na-akasema	
H7604	H5750	H0559	H5288	H8552	H3448	H0413	H8050	H0559	

שִׁלְחָה	יִשַׁי	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר	בַּצֹּאן	רֹעֶה	וְהִנֵּה	הַקָּטָן
tuma	Yishai	kwa	Shemuel	na-akasema	na-kondoo	anachunga	na-tazama	mdogo
H7971	H3448	H0413	H8050	H0559	H6629		H2009	

פֹּה׃	בֹּאוֹ	עַד־	נָסֹב	לֹא־	כִּי	וְנָחֱנוּ
hapa	kuja-kwake	hadi	tutaketi	hatutakaa	kwa-sababu	na-umlete
H6311	H0935	H5704	H5437	H3808		H3947

Kisha Samweli akamuulia Yese, “Je, watoto wako wote wako hapa?” Naye akajibu, “Yupo mdogo kabisa lakini anachunga kondoo.” Samweli akamwambia Yese, “Tuma watu wakamwite; maana hatutakaa chini hadi atakapofika hapa.”

וְטוֹב	עֵינַיִם	יְפֵה	עִם־	אַדְמוֹנִי	וְהוּא	וַיְבִיאֵהוּ	וַיִּשְׁלַח		12
na-mzuri-wa	macho	mzuri	pamoja-na	mwekundu	na-yeye	na-akamleta	na-akatuma		
		H3303		H0132	H1931	H0935	H7971		

הוּא׃	זֶה	כִּי־	מְשָׁחֵהוּ	קוּם	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	פ	רְאִי
ndiye	huyu	kwa-sababu	mtie-mafuta	simama	Yahwe	na-akasema	—	wa-kuonekana
H1931	H2088		H4886		H3068	H0559		H7210

Yese akawatuma watu wakamleta. Naye kijana huyu alikuwa mwekundu na mwenye macho mazuri na mwenye muonekano mzuri. BWANA akasema, “Amka, umtie mafuta; maana huyu ndiye.”

בְּקֶרֶב	אֹתוֹ	וַיִּמְשָׁח	הַשֶּׁמֶן	קֶרֶן	אֶת־	שְׁמוּאֵל	וַיִּקַּח		13
katikati-ya	yeye	na-akampaka-mafuta	ya-mafuta	pembe	—	Shemuel	na-akachukua		
H7130	H0853	H4886	H8081		H0853	H8050	H3947		

וָמָעְלָה	הַהוּא	מֵהַיּוֹם	דָּוִד	אֶל־	יְהוָה	רוּחַ־	וַתִּצְלַח	אֶחָיו׃
na-kuendelea	hiyo	tangu-siku-hiyo	Daudi	juu-ya	Yahwe	roho-ya	na-akaja	ndugu-zake
H4605	H1931	H3117	H1732	H0413	H3068	H7307		H0251

ס	הָרָמָתָה׃	וַיֵּלֶךְ	שְׁמוּאֵל	וַיָּקָם
—	Rama	na-akaenda	Shemuel	na-akasimama
	H7414	H3212	H8050	

Ndipo Samweli akachukua pembe yenye mafuta na kumtia mafuta katikati ya kaka zake. Roho wa BWANA akamwijia Daudi kwa nguvu tangu siku hiyo na kuendelea. Kisha Samweli akanyanyuka na kwenda Rama.

מֵאֵת	רָעָה	רוּחַ־	וּבִעַתְתְּהוּ	שָׁאוּל	מֵעִם	סָרָה	יְהוָה	וְרוּחַ	14
kutoka-kwa	mbaya	roho	na-akamsumbua	Shaul	kutoka-kwa	imeondoka	Yahwe	na-roho	
H0854		H7307	H1204	H7586		H5493	H3068	H7307	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Basi Roho wa BWANA akamwacha Sauli, badala yake roho ya ubaya kutoka kwa BWANA ikamsumbua.

15 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־שָׁאוּל אֵלָיו הִנֵּה־נָא רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה מְבַעֲתָךְ׃
na-wakasema watumishi-wa Shaul kwake tazama tafadhali roho Mungu mbaya
H0559 H5650 H7586 H0413 H2009 H4994 H7307 H0430 H7307
inayokusumbua
H1204

Watumishi wa Sauli wakamwambia, “Tazama, roho ya ubaya kutoka kwa Mungu inakusumbua.

16 יֹאמַר־נָא עֲבָדֶיךָ לְפָנֶיךָ מְבַקְשׁוּ אִישׁ מְתוּ יֹדֵעַ
aseme tafadhali bwana-wetu watumishi-wako mbele-yako atatafuta mtu ajuaye
H0559 H4994 H0113 H5650 H6440 H1245 H0376 H3045

וְנִגֵּן בְּהֹיוֹת עָלֶיךָ רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה וְנִגֵּן בְּיָדוֹ׃ פ
na-atapiga mbaya Mungu roho juu-yako itakapokuwa na-itakuwa kinubi mpiga-kinubi
H5059 H7451 H0430 H7307 H5921 H1961 H1961 H3658 H5059
— kwako na-utakuwa-vizuri kwa-mkono-wake
H2895 H3027

Haya bwana wetu hebu sasa amuru watumishi wako walio mbele yako wamtafute mtu mwenye ujuzi wa kupiga kinubi. Basi ikwa roho wa ubaya kutoka kwa Mungu yuko juu yako, atakipiga kinubi nawe utajisikia vizuri.”

17 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־עֲבָדָיו רְאוּ־נָא לִי אִישׁ
na-akasema Shaul kwa watumishi-wake nioneeni tafadhali kwangu mtu
H0559 H7586 H0413 H5650 H7200 H4994 H0376

מֵיטִיב לְנַגֵּן בְּנִמְלֵטוֹ וְהֵבִיאוֹתֶם אֵלָי׃
anayepiga-vizuri kupiga-kinubi na-nimlete kwangu
H3190 H5059 H0935 H0413

Sauli akawaambia watumishi wake, “Mnitafutie mtu anayeweza kupiga vizuri na mmlete kwangu.”

18 וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֶן לְיִשַׁי
na-akajibu mmoja wa-vijana na-akasema tazama nimemwona mwana-wa kwa-Yese
H6030 H0259 H5288 H0559 H2009 H7200 H1121 H3448

וְנִבוֹן מִלְחָמָה וְאִישׁ חַיִל וְגִבּוֹר נֹגֵן יֹדֵעַ בַּלַּחְמִי בֵּית
na-mwenye-akili vita na-mtu-wa hodari na-shujaa mpiga-kinubi anayejua Mbethlehemu
H0995 H4421 H0376 H2428 H1368 H5059 H3045 H1022

עִמּוֹ׃ וַיהוָה אִישׁ וְאִישׁ תֹּאַר נְצוּרֵי וַיהוָה עִמּוֹ׃
pamoja-naye na-Yahwe wa-sura-nzuri na-mtu-wa wa-neno
H5973 H3068 H8389 H0376 H1697

Ndipo kijana mmoja kati yao akajibu, na kusema, “Nimemuona mtoto wa Yese Mbethtelehemu, aliye mjuzi katika kupiga, ni mwenye nguvu, mtu jasiri, mtu wa vita, mwenye busara aongeapo, mtu mzuri kwa uso; na BWANA yuko pamoja naye.”

19 וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל־יִשַׁי וַיֹּאמֶר שִׁלְחָה מְתוּמֶה אֵלַי אֶת־דָּוִד
na-akatuma Shaul wajumbe kwa Yishai na-akasema mtume kwangu — Daudi
H7971 H7586 H4397 H0413 H3448 H0559 H7971 H0413 H0853 H1732

בְּנֶךָ אֲשֶׁר בַּצֹּאן׃
mwana-wako ambaye na-kondoo
H1121 H0834 H6629

Hivyo Sauli akawatuma wajumbe kwa Yese, na kusema, “Nitumie mtoto wako Daudi, anayewatunza kondoo.” 1 Samweli! 6: 20-21

אֶחָד	עִזִּים	וּגְדֵי	יַּיִן	וְנַאד	לֶחֶם	חֲמוֹר	יִשַׁי	וַיִּקַּח	20
mmoja	ya–mbuzi	na–mwana–mbuzi	divai	na–kiriba	mkate	punda	Yishai	na–akachukua	
H0259	H5795	H1423	H3196	H4997	H3899	H2543	H3448	H3947	

שָׁאוּל׃	אֶל־	בְּנוֹ	דָּוִד	בְּיַד־	וַיִּשְׁלַח
Shaul	kwa	mwanawe	Daudi	kwa–mkono–wa	na–akatuma
H7586	H0413		H1732	H3027	H7971

Yese akamchukua punda aliyebeba mikate, na kiriba cha divai, na mwana-mbuzi, na akamtuma kwa Sauli pamoja na vitu hivyo.

וַיָּבֹא	דָּוִד	אֶל־	שָׁאוּל	וַיַּעֲמֹד	לִפְנֵיו	וַיֶּאֱהָבֵהוּ	מְאֹד	וַיְהִי־	21
na–akaja	Daudi	kwa	Shaul	na–akasimama	mbele–yake	na–akampenda	sana	na–akawa	
H0935	H1732	H0413	H7586	H5975	H6440	H0157	H3966	H1961	

כֵּלִים׃	נֹשֵׂא	לוֹ	
vyombo	mbeba	kwake	
H3627	H5375		

Ndipo Daudi akafika kwa Sauli na kuanza kazi yake. Sauli alimpenda sana Daudi, na akawa mbeba silaha wake.

לִפְנֵי	דָוִד	נָא	יַעֲמָד־	לֵאמֹר	יִשַׁי	אֶל־	שָׁאוּל	וַיִּשְׁלַח	22
mbele–yangu	Daudi	tafadhali	asimame	kusema	Yishai	kwa	Shaul	na–akatuma	
H6440	H1732	H4994	H5975	H0559	H3448	H0413	H7586	H7971	

בְּעֵינָי׃	חֵן	מָצָא	כִּי־
machoni–pangu	neema	amepata	kwa–sababu
	H2580	H4672	

Sauli akawatuma wajumbe kwa Yese, akisema, “Mruhusu Daudi awe mbele yangu, maana amepata kibali machoni pangu.”

הַכִּנּוֹר	אֶת־	דָּוִד	וְלָקַח	שָׁאוּל	אֶל־	אֱלֹהִים	רוּחַ־	בִּהְיוֹת	וְהָיָה	23
kinubi	—	Daudi	na–akachukua	Shaul	juu–ya	Mungu	roho	itakapokuwa	na–ikawa	
H3658	H0853	H1732	H3947	H7586	H0413	H0430	H7307	H1961	H1961	

וְסָרָה	לּוֹ	וְטוֹב	לְשָׁאוּל	וְרָוַח	בְּיָדוֹ	וְנִגֵּן
na–ikaondoka	kwake	na–akawa–vizuri	kwa–Shaul	na–roho	kwa–mkono–wake	na–akapiga
H5493		H2895	H7586	H7304	H3027	H5059

פ	הָרָעָה׃	רוּחַ	מֵעָלָיו
—	mbaya	roho	kutoka–kwake
		H7307	

Wakati wowote roho ya usumbufu kutoka kwa Mungu ikiwapo juu ya Sauli, Daudi alichukuwa kinubi na kukipiga. Hivyo Sauli angeburudishwa na kupona, na huyo roho wa usumbufu angemtoka.

Chapter 17

אֲשֶׁר	שֹׂכֹה	וַיֵּאָסְפוּ	לַמִּלְחָמָה	מַחֲנֵיהֶם	אֶת־	פְּלִשְׁתִּים	וַיַּאַסְפוּ	1
ambayo	Soko	na–wakakusanyika	kwa–vita	kambi–zao	–	Wafilisti	na–wakakusanya	
	H7755	H0622	H4421	H4264	H0853	H6430	H0622	

דַּמִּים׃בְּאֶפֶס	עֲזֵקָה	וּבֵין־	שׂוֹכֹה	בֵּין־	וַיַּחֲנוּ	לִיהוּדָה
Efes–Damimu	Azeka	na–kati–ya	Soko	kati–ya	na–wakapiga–kambi	ya–Yuda
H0658	H5825	H0996	H7755	H0996	H2583	H3063

Basi Wafilisti walikusanya majeshi yao kwa ajili ya vita. Walikusanyika huko Soko, iliyoko Yuda. Nao wakapiga kambi kati ya Soko na Aseka katika Efesdamimu.

הָאֵלָה	בְּעֵמֶק	וַיַּחֲנוּ	נֶאֱסְפוּ	יִשְׂרָאֵל׀	וְאִישׁ־	וְשָׁאוּל	2
Ela	katika–bonde–la	na–wakapiga–kambi	walikusanyika	Israeli	na–wanaume–wa	na–Sauli	
H0425	H6010	H2583	H0622	H3478	H0376	H7586	

פְּלִשְׁתִּים׃	לִקְרַאת	מִלְחָמָה	וַיַּעַרְכוּ
Wafilisti	kukutana–na	vita	na–wakapanga
H6430	H7122	H4421	

Sauli na watu wa Israeli alijikusanya na kuweka kambi katika bonde la Ela, na wakapanga vita kukutana na Wafilisti.

אֶל־	עֹמְדִים	וְיִשְׂרָאֵל	מִזֶּה	הָהָר׀	אֶל־	עֹמְדִים	וּפְלִשְׁתִּים	3
juu–ya	wamesimama	na–Israeli	upande–huu	mlima	juu–ya	wamesimama	na–Wafilisti	
H0413	H5975	H3478	H2088	H2022	H0413	H5975	H6430	

בֵּינֵיהֶם׃	וְהַגַּיְא	מִזֶּה	הָהָר
kati–yao	na–bonde	upande–ule	mlima
H0996	H1516	H2088	H2022

Wafilisti walisimama juu ya mlima upande mmoja, na Iraeli nao walisimama juu ya mlima upande mwingine wakitenganishwa na bonde kati yao.

מִגַּת	שְׁמוֹ	גָּלְיָת	פְּלִשְׁתִּים	מִמַּחֲנוֹת	הַבֵּנַיִם׀	אִישׁ־	וַיֵּצֵא	4
kutoka–Gathi	jina–lake	Goliathi	Wafilisti	kutoka–kambi	wana–wa	mtu–wa	na–akatoka	
H1661	H8034	H1555	H6430	H4264	H1143	H0376	H3318	

וָזֶרֶת׃	אַמּוֹת	שֵׁשׁ	גָּבְהוֹ
na–shubiri	dhiraa	sita	urefu–wake
H2239		H8337	H1363

Mtu mmoja mwenye nguvu akatoka katika kambi ya Wafilisti, mtu huyo aliitwa Goliathi wa Gathi, kimo chake mikono sita na shubiri moja.

וּמִשְׁקַל׀	לָבוּשׁ	הוּא	קַשְׂקַשִּׂים	וּשְׁרִיוֹן	רֹאשׁוֹ	עַל־	נְחֹשֶׁת׀	וְכֹובַע	5
na–uzito	amevaa	yeye	magamba	na–ngao	kichwa–chake	juu–ya	shaba	na–kofia	
H4948	H3847	H1931	H7193					H3553	

נְחֹשֶׁת׃	שְׁקָלִים	אֲלָפִים	חַמֵּשֶׁת־	הַשִּׁרְיוֹן
shaba	shekeli	elfu	elfu–tano	wa–ngao
	H8255	H0505	H2568	

Alikuwa na chepeo ya shaba kichwani mwake, na alivaa dirii ya chuma. Hiyo dirii ilikuwa na uzito wa shekeli elfu hamsini za shaba.

כְּתֵפָיו׃	בֵּין	נְחֹשֶׁת	וְכִידוֹן	רַגְלָיו	עַל־	נְחֹשֶׁת	וּמִצְחַת	6
mabega–yake	kati–ya	shaba	na–fumo	miguu–yake	juu–ya	shaba	na–kinga	
H3802	H0996		H3591	H7272			H4697	

Alikuwa na mabampa ya shaba kwenye miguu yake na mkuki wa shaba katikati ya mabega yake.

חֲנִיתוֹ	וְלַהֶבֶת	אֹרְגִים	כִּמְנוֹר׀	חֲנִיתוֹ	)וְעֵץ(	]וחץ[	7
ya–mkuki–wake	na–ncha	ya–wafumaji	kama–boriti	wa–mkuki–wake	na–mti	na–mkuki	
H2595	H3852	H0707	H4500	H2595	H6086	H2671	

לְפָנָיו׃	הֹלֵךְ	הַצִּנָּה	וְנֹשֵׂא	בְּרֵזֶל	שְׁקָלִים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ־
mbele–yake	akienda	ngao	na–mbeba	za–chuma	shekeli	mia	mia–sita
H6440	H1980		H5375	H1270	H8255	H3967	H8337

Ule mpini wa mkuki wake ulikuwa mkubwa, wenye kamba iliyo na kitanzi kwa ajili ya kuutupia kama kamba ya sindano ya mfumaji. Kichwa cha mkuki wake kilikuwa na uzito wa shekeli mia sita za chuma. Aliyembebea ngao alitembea mbele yake.

לָמָּה	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	מַעַרְכַת	אֶל־	וַיִּקְרָא	וַיַּעֲמֹד	8
kwa–nini	kwao	na–akasema	Israeli	mstari–wa–vita	kwa	na–akaita	na–akasimama	
H4100		H0559	H3478	H4634	H0413	H7121	H5975	

בְּרוּ־	לִשְׁאוּל	עֲבָדִים	וְאַתֶּם	הַפְּלִשְׁתִּי	אָנֹכִי	הֲלֹוא	מִלְחָמָה	לַעֲרֹךְ	תֵּצְאוּ
chagueni	kwa–Sauli	watumishi	na–ninyi	Mfilisti	mimi	je–si	vita	kupanga	mtatoka
H1262	H7586	H5650		H6430	H0595	H3808	H4421		H3318

אֵלָי׃	וְיָרַד	אִישׁ	לָכֶם
kwangu	na–ashuke	mtu	kwenu
H0413	H3381	H0376	

Alisimama akayapigia kelele majeshi ya Israeli, “Kwa nini mmekuja na mmejipanga kwa ajili ya vita? Mimi si Mfilisti, na ninyi si watumishi wa Sauli? Chagueni mtu kutoka kwenu ateremke na kuja kwangu.

וְאִם־	לַעֲבָדִים	לָכֶם	וְהָיִינוּ	וְהִכָּנִי	אֹתִי	לְהִלָּחֶם	יוּכַל	אִם־	9
na–ikiwa	watumishi	kwenu	na–tutakuwa	na–akamshinda	nami	kupigana	ataweza	ikiwa	
	H5650		H1961	H5221	H0854		H3201		

אֹתָנוּ׃	וַעֲבַדְתֶּם	לַעֲבָדִים	לָנוּ	וְהָיִיתֶם	וְהִכִּיתִיו	לוֹ	אוּכַל־	אֲנִי
sisi	na–mtatutumikia	watumishi	kwetu	na–mtakuwa	na–nikamshinda	yeye	ninaweza	mimi
H0853	H5647	H5650		H1961	H5221		H3201	H0589

Kama anaweza kupigana nami na kuniua, hapo ndipo tutakuwa watumwa wenu. Lakini kama nitamshinda na kumuua, basi mtakuwa watumwa wetu na kututumikia.”

תְּנוּ־	הַזֶּה	הַיּוֹם	יִשְׂרָאֵל	מַעַרְכוֹת	אֶת־	חֵרַפְתִּי	אֲנִי	הַפְּלִשְׁתִּי	וַיֹּאמֶר	10
nipeni	hii	leo	Israeli	safu–za	–	nimeaibisha	mimi	Mfilisti	na–akasema	
H5414	H2088	H3117	H3478	H4634	H0853		H0589	H6430	H0559	

יָחַד׃	וְנִלָּחֲמָה	אִישׁ	לִי
pamoja	na–tupigane	mtu	mimi
		H0376	

Mfilisti huyo akasema tena, “Leo ninayapa changamoto majeshi ya Israeli. Mnipe mtu ili tuweze kupigana naye.”

וַיִּתְּנוּ	הָאֵלֶּה	הַפְּלִשְׁתִּי	דִּבְרֵי	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	שָׁאוּל	וַיִּשְׁמַע	11
na–wakaogopa	haya	Mfilisti	maneno–ya	–	Israeli	na–wote–wa	Sauli	na–akasikia	
H2865	H0428	H6430	H1697	H0853	H3478	H3605	H7586	H8085	

פ ¶	מְאֹד׃	וַיִּרְאוּ	
	sana	na–wakaogopa	
	H3966	H3372	

Sauli na Israeli wote waliposikia alichosema Mfilisti huyo, walikata tamaa na kuogopa sana.

וּשְׁמוֹ	יְהוּדָה	לֶחֱמִבֵּית	הַזֶּה	אֶפְרָתִי	אִישׁ	בֶּן־	וְדָוִד		12
na–jina–lake	Yuda	kutoka–Bethlehemu	huyu	Mwefraimu	mtu	mwana–wa	na–Daudi		
H8034	H3063	H1035	H2088	H0673	H0376		H1732		

בָּא	זָקֵן	שָׁאוּל	בִּימֵי	וְהָאִישׁ	בָּנִים	שְׁמֹנָה	וְלוֹ	יִשַׁי
amekuja	mzee	Sauli	wakati–wa	na–mtu–huyu	wana	wana–wanane	na–alikuwa–na	Yese
H0935	H2204	H7586	H3117	H0376		H8083		H3448

בָּאֲנָשִׁים׃
miongoni–mwa–watu
H0376

Basi Daudi alikuwa mwana wa Mwefraimu wa Bethtelehemu ya Yuda, aliyeitwa Yese. Naye alikuwa na watoto wanane wa kiume. Yese alikuwa mtu mzee katika siku za Sauli, mwenye umri mkubwa kati ya watu.

13

לַמְּלְחָמָה	שָׁאוּל	אַחֲרֵי־	הָלְכוּ	הַגְּדֹלִים	יִשַׁי	בְּנֵי־	שְׁלֹשֶׁת	וַיֵּלְכוּ
vitani	Sauli	kufuata	wakaenda	wakubwa	Yese	wana–wa	watatu	na–wakaenda
H4421	H7586		H1980		H3448		H7969	H3212

הַבְּכוֹר		אֱלִיאָב	בַּמִּלְחָמָה	הָלְכוּ	אֲשֶׁר	בָּנָיו	שְׁלֹשֶׁת	וְשֵׁם
mzaliwa–wa–kwanza		Eliabu	vitani	walienda	ambao	wanawe	watatu	na–jina–la
H1060		H0446	H4421	H1980			H7969	H8034

שַׁמָּה׃	וְהַשְּׁלִשִׁי	אֲבִינָדָב	וּמִשְׁנֵהוּ
Shama	na–wa–tatu	Abinadabu	na–wa–pili
H8048	H7992	H0041	H4932

Watoto watatu wakubwa wa Yese walimfuata Sauli vitani. Majina ya watoto wake watatu waliokwenda vitani yalikwa ni Eliabu mzaliwa wa kwanza, aliyemfuata Abinadabu, na watatu aliitwa Shama.

14

ס	׃שָׁאוּל	אַחֲרֵי	הָלְכוּ	הַגְּדֹלִים	וּשְׁלִשָׁה	הַקָּטָן	הוּא	וְדָוִד
¶	Sauli	kufuata	walienda	wakubwa	na–watatu	mdogo	yeye	na–Daudi
	H7586		H1980		H7969		H1931	H1732

Daudi ndiye aliyekuwa mdogo kabisa. Hao wakubwa watatu walimfuata Sauli.

15

צֹאן	אֶת־	לִרְעוֹת	שָׁאוּל	מֵעַל	וָשָׁב	הֹלֵךְ	וְדָוִד	
kondoo	–	kuchunga	Sauli	kutoka–kwa	na–kurudi	alikuwa–akienda	na–Daudi	
H6629	H0853		H7586		H7725	H1980	H1732	

בֵּית־לָחֶם׃	אָבִיו
Bethlehemu	baba–yake
H1035	H0001

Basi Daudi alikwenda na kurudi akipita kati ya majeshi ya Sauli akiwa na kondoo za baba yake huko Bethtelehemu, ili kuwachunga.

16

פ	יוֹם׃	אַרְבָּעִים	וַיִּתְיַצֵּב	וְהַעֶרֶב	הַשְׁכֵּם	הַפְּלִשְׁתִּי	וַיִּגַּשׁ	
¶	siku	arobaini	na–akasimama	na–jioni	asubuhi	Mfilisti	na–akakaribia	
	H3117	H0705	H3320	H6150	H7925	H6430	H5066	

Kwa muda wa siku arobaini yule Mfilisti mwenye nguvu alikuwa akijitokeza asubuhi na jioni kwa ajili ya vita.

17

אֵיפָה	לְאַחֶיךָ	נָא	קַח־	בְּנוֹ	לְדָוִד	יִשַׁי	וַיֹּאמֶר	
efa	kwa–ndugu–zako	tafadhali	chukua	mwanawe	kwa–Daudi	Yese	na–akasema	
H0374	H0251	H4994	H3947		H1732	H3448	H0559	

הַמַּחֲנֶה	וְהָרֵץ	הַזֶּה	לֶחֶם	וַעֲשָׂרֶה	הַזֶּה	הַקָּלִיא	
kambi	na–ukimbie	huu	mkate	na–mikate–kumi	hii	ya–nafaka–iliyokaangwa	
H4264	H7323	H2088	H3899	H6235	H2088	H7039	

לְאַחֶיךָ׃
kwa–ndugu–zako
H0251

Kisha Yese akamwambia mwanawe Daudi, “Wapelekee kaka zako efa ya bisi na hii mikate kumi, na uzipeleke upesi kule kambini kwa ajili ya kaka zako.

18

וְאֶת־	הָאֶלֶף	לְשַׂר־	תָּבִיא	הָאֵלֶּה	הֶחָלָב	חֲרֵצֵי	עֲשֶׂרֶת	וְאֶת
na	wa–elfu	kwa–mkuu	ulete	hizi	ya–maziwa	vya–jibini	vipande–kumi	na
H0853	H0505	H8269	H0935	H0428	H2461	H2757	H6235	H0853

תִּקַּח׃	עֵרְבָתָם	וְאֶת־	לִשְׁלוֹם	תִּפְקֹד	אַחֶיךָ
utachukua	ahadi–yao	na	kwa–amani	ujue	ndugu–zako
H3947	H6161	H0853	H7965		H0251

Pia peleka hizi jibini kumi kwa jemedari wa kikosi chao cha elfu. Ukawaangalie wako na hali gani kisha uniletee habari kuhusu wanavyoendelea vizuri.

19

עִם־	נִלְחָמִים	הָאֱלֹהֶ֔ה	בְּעֵמֶק	יִשְׂרָאֵ֖ל	אִ֣ישׁ	וְכָל־	וְהֵמָּה֙	וְשָׁא֣וּל
na	wakipigana	Ela	katika–bonde–la	Israeli	wanaume	na–wote–wa	na–wao	na–Sauli
		H0425	H6010	H3478	H0376	H3605	H1992	H7586

פְּלִשְׁתִּֽים׃
Wafilisti
H6430

Kaka zako wako pamoja na Sauli na watu wote wa Israeli katika bonde la Ela, wanapigana na Wafilisti.”

20

שֹׁמֵ֣ר	עַל־	הַצֹּ֑אן	אֶת־	וַיִּטֹּ֣שׁ	בַּבֹּ֗קֶר	דָּוִד֙	וַיַּשְׁכֵּ֔ם
mlinzi	kwa	kondoo	–	na–akaiacha	asubuhi	Daudi	na–akaamka–mapema
H8104		H6629	H0853	H5203	H1242	H1732	H7925

וְהַחַ֖יִל	הַמַּעְגָּלָ֑ה	וַיָּבֹ֕א	יִשַׁ֣י	צִוָּ֔הוּ	כַּאֲשֶׁ֥ר	וַיֵּ֣לֶךְ	וַיִּשָּׂ֥א
na–jeshi	duru	na–akafika	Yese	alimwamuru	kama–vile	na–akaenda	na–akachukua
H2428	H4570	H0935	H3448	H6680		H3212	H5375

בַּמִּלְחָמָֽה׃	וְהֵרִ֔יעוּ	הַמַּעֲרָכָ֖ה	אֶל־	הַיֹּצֵ֥א
vitani	na–wakapiga–kelele	safu	kwenye	lililotoka
H4421	H7321	H4634	H0413	H3318

Daudi aliamka asubuhi na mapema na kuliacha kundi chini ya uangalizi wa mchungaji. Akachukua vile vitu na kuondoka, kama Yese alivyomwamuru. Akafika kambini wakati jeshi linaondoka kwenda uwanja wa vita wakipiga kelele za vita.

21

מַעֲרָכָֽה׃	לִקְרַ֥את	מַעֲרָכָ֖ה	וּפְלִשְׁתִּ֑ים	יִשְׂרָאֵל֙	וַתַּעֲרֹ֣ךְ
safu	kukutana–na	safu	na–Wafilisti	Israeli	na–wakapanga
H4634	H7122	H4634	H6430	H3478	

Nao Israeli na Wafilisti walijipanga kivita, jeshi dhidi ya jeshi.

22

הַכֵּלִ֔ים	שׁוֹמֵ֖ר	יַ֣ד	עַל־	מֵעָלָ֑יו	הַכֵּלִ֔ים	אֶת־	דָּוִ֗ד	וַיִּטֹּשׁ֙
vitu	mlinzi	mkono–wa	kwa	kutoka–kwake	vitu	–	Daudi	na–akaiacha
H3627	H8104	H3027			H3627	H0853	H1732	H5203

לְשָׁלֹ֖ום׃	לְאֶחָ֥יו	וַיִּשְׁאַ֣ל	וַיָּבֹ֕א	הַמַּעֲרָכָ֑ה	וַיָּ֖רָץ
amani	kwa–ndugu–zake	na–akauliza	na–akafika	safu	na–akakimbia
H7965	H0251	H7592	H0935	H4634	H7323

Daudi aliviacha vitu vyake kwa mtunza mahitaji, akalikimbilia jeshi, na kuwasalimia kaka zake.

23

הַפְּלִשְׁתִּי֙	גָּלְיָ֣ת	עוֹלֶ֔ה	הַבְּנִ֖ים	אִ֣ישׁ	וְהִנֵּ֑ה	עִמָּ֗ם	מְדַבֵּ֔ר	וְהוּא֙
Mfilisti	Goliathi	akipanda	kati	mtu–wa	na–tazama	nao	akizungumza	na–yeye
H6430	H1555	H5927	H1143	H0376	H2009		H1696	H1931

כְּדִבְרֵ֑י	וַיְדַבֵּ֖ר	פְּלִשְׁתִּ֔ים	(מִמַּעַרְכ֣וֹת)	[ממערות]	מִגַּ֣ת	שְׁמ֔וֹ
maneno–haya	na–akasema	Wafilisti	kutoka–safu–za	kutoka–mapango	kutoka–Gathi	jina–lake
H1697	H1696	H6431	H4634	H4631	H1661	H8034

דָּוִֽד׃	וַיִּשְׁמַ֖ע	הָאֱלֹֽהֶ
Daudi	na–akasikia	haya
H1732	H8085	H0428

Alipoongea nao, yule mtu mwenye nguvu, Mfilisti wa Gathi, jina lake Goliathi, akajitokeza kutoka majeshi ya Wafilisti, naye akasema maneno yaleyale kama hapo mwanzo. Naye Daudi akayasikia.

24 וְכֹל֙ אִ֣ישׁ יִשְׂרָאֵ֔ל בִּרְאוֹתָ֖ם אֶת־הָאִ֣ישׁ וַיָּנֻ֑סוּ מִפָּנָ֖יו וַיִּרְא֥וּ מְאֹֽד׃

na-kila	mtu-wa	Israeli	walipomwona	–	mtu-huyu	na-wakakimbia	mbele-yake	
H3605	H0376	H3478	H7200	H0853	H0376	H5127	H6440	
na-wakaogopa	sana							
H3372	H3966							

Watu wote wa Israeli walipomwona Goliathi, walimkimbia na waliogopa sana.

25 וַיֹּאמֶר֙ אִ֣ישׁ יִשְׂרָאֵ֔ל הַרְאִיתֶ֕ם הָאִ֥ישׁ הָעֹלֶ֖ה הַזֶּ֑ה כִּ֣י לְחָרֵ֔ף אֶת־חֶרְפָּ֖ה הוּא־עֹלֶ֑ה וְהָיָה֙ הָאִ֣ישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּ֣נּוּ יַעְשְׁרֶ֣נּוּ הַמֶּ֔לֶךְ עֹ֖שֶׁר גָּד֑וֹל וְאֶת־בִּתּ֥וֹ יִתֶּן־לֽוֹ׃

na-akasema	mtu-wa	Israeli	mmeona	mtu-huyu	anayepanda	huyu	kwa-kuwa	kutukana																
H0559	H0376	H3478	H7200	H0376	H5927	H2088																		
mfalme	atamfanya-tajiri	atamshinda	ambaye	mtu	na-itakuwa	anapanda	Israeli	–																
H4428	H6238	H5221		H0376	H1961	H5927	H3478	H0853																
atafanya	baba-yake	nyumba-ya	na	yeye	atampa	binti-yake	na	mkubwa	utajiri															
	H0001		H0853		H5414	H1323	H0853		H6239															
katika-Israeli	huru																							
H3478	H2670																							

Watu wa Israeli walisema, “Umemuona mtu huyu aliyejitokeza? Amekuja kuipa changamoto Israeli. Basi mfalme atampa mali nyingi mtu atakayemua, atamuozesha binti yake, na familia ya baba yake haitalipa kodi katika Israeli.”

26 וַיֹּ֣אמֶר דָּוִ֗ד אֶל־הָאֲנָשִׁ֤ים אֲשֶׁר־אִתּוֹ֙ לֵאמֹ֔ר מַה־יֵּעָשֶׂ֕ה לָאִ֖ישׁ אֲשֶׁ֣ר יַכֶּ֔ה אֶת־הַפְּלִשְׁתִּ֥י הַזֶּ֖ה וְהֵסִ֣יר חֶרְפָּ֑ה כִּ֣י מִ֣י הַפְּלִשְׁתִּ֤י הֶֽעָרֵל֙ הַזֶּ֔ה כִּ֥י חֵרֵ֖ף מַעַנְא֣וֹת אֱלֹהִ֣ים חַיִּֽים׃

na-akasema	Daudi	kwa	wanaume	waliokuwa-wamesimama		naye	akisema	nini																
H0559	H1732	H0413	H0376	H5975			H0559	H4100																
itafanywa	kwa-mtu		atampiga	ambaye	Mfilisti	–	huyu	Mfilisti	na-ataondoa	aibu														
	H0376		H5221		H6430	H0853	H1975	H6430	H5493	H2781														
kwa-kuwa	Israeli	kutoka-juu-ya																						
	H3478																							
aliye-hai	Mungu	safu-za																						
	H0430	H4634																						

Daudi akawauliza watu waliosimama karibu naye, “Atafanyiwa nini mtu ambaye atamuua Mfilisti huyu na kuiondolea Israeli fedheha? Ni nani Mfilisti huyu asiyetahiriwa ayatukanaye majeshi ya Mungu aliye hai?”

27 וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ הָעָ֣ם כַּדָּבָ֔ר לֵאמֹ֑ר כֹּ֥ה יֵעָשֶׂ֖ה לָאִ֥ישׁ אֲשֶׁ֖ר יַכֶּֽנּוּ׃

na-wakamwambia	yeye	watu	kama-neno	hili	wakisema	hivyo	itafanywa	kwa-mtu
H0559			H1697	H2088	H0559	H3541		H0376
ambaye	atamshinda							
	H5221							

Ndipo watu wakarudia kile walichokuwa wamesema na kumwambia, “Ndivyo iitakavyofanyika kwa mtu atakayemuua.”

28 וַיִּשְׁמַע אֱלִיאָב הַגָּדוֹל מִכֻּבְוָ אָחָיו וַיִּחַר־אַף בְּדַבְּרוֹ הָאֲנָשִׁים אֶל־הֲנָה לָמָּה־זֶּה יָרַדְתָּ וְעַל־מִי נָטַשְׁתָּ מְעַט הַצֹּאן בַּמִּדְבָּר יָדַעְתִּי אֲנִי מִמְּיָנְגְוָ זְדוֹנְךָ וְאֶת־רַע לִבָּבְךָ כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יָרֵדְתָּ׃

na-akasikia Eliabu ndugu-yake mkubwa aliposema wanaume wakawaka-na hasira-ya
H8085 H0446 H0251 H0376 H0413 H1696 H2734 H0639

kwa-Daudi Eliabu na-akasema kwa-nini hii umeshuka ninajua mimi jangwani hapa kondoo wachache umeacha na nani kwa-kwa
H1732 H0446 H0559 H4100 H2088 H3381 H3045 H0589 H2007 H6629 H4592 H5203 H4310 H0446

kwa-kuwa ili moyo-wako umeshuka vita kuona ili kiburi-chako na uovu-wa
H3824 H4616 H7200 H4421 H3381 H2087 H0853 H7455

29 וַיֹּאמֶר דָּוִד מֶה נִּמְיָנְגְוָ עָשִׂיתִי עַתָּה הֲלוֹא־דָבָר הִוא׃

na-akasema Daudi nini nimefanya sasa je-si neno hilo
H0559 H1732 H4100 H6258 H3808 H1697 H1931

30 וַיִּסֹּב מֵאֶצְלוֹ אֶל־מְבֶלְ-YA אַחֵר מִמְּיָנְגְוָ כַּדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר כַּדָּבָר הַזֶּה וַיָּשִׁבוּ הָעָם דָּבָר דָּבָר כַּדָּבָר הָרִאשׁוֹן׃

na-akageuka kutoka-kwake kwa mbele-ya mwingine na-akasema kama-neno hili
H5437 H0681 H0413 H4136 H0312 H0559 H1697 H2088

watu neno alisema kama-neno la-kwanza
H7725 H1697 H1697 H1697 H7223

31 וַיִּשְׁמְעוּ אֲשֶׁר הַדְּבָרִים דִּבֶּר דָּוִד אֲשֶׁר וַיַּגִּדוּ לִפְנֵי־שָׁאוּל וַיִּקְחֵהוּ׃

na-akamchukua
H3947

na-wakasikia maneno alisema Daudi ambayo na-wakaripoti mbele-ya Sauli
H8085 H1697 H1696 H1732 H0834 H5046 H6440 H7586

32 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־כָּל־יוֹשְׁבֵי אֶל־שָׁאוּל אַל־יִפֹּל אֲדָם מִמְּיָנְגְוָ עָלָיו הַזֶּה׃

na-akasema Daudi kwa Sauli usiache uanguke mtu juu-yake huyu
H0559 H1732 H0413 H7586 H0408 H5307 H0120 H2088

na-atapigana ataenda mtumishi-wako na Mfilisti
H5650 H3212 H6430 H6440

Kaka yake mkubwa Eliabu, alisikia wakati akisema na watu. Hasira ya Eliabu ikawaka moto dhidi ya Daudi, naye akamuuliza, “Kwa nini umekuja hapa? Wale kondoo wachache umewaacha na nani huko nyikani? Nakijua kiburi chako, na utundu wa moyo wako; maana umekuja hapa ili uweze kuona mapigano.”

Naye Daudi akamjibu, “Nimefanya nini sasa? Mimi si nuliuliza swali tu?

Akamgeukia mtu mwingine na kumwacha huyo, na kusema vivyo hivyo. Nao watu wakajibu vilevile kama mwanzo.

Maneno aliyosema Daudi yaliposikika, askari waliyasema tena kwa Sauli, naye akawatuma kwa Daudi.

Kisha Daudi akamwambia Sauli, “Pasiwepo moyo wa mtu atakayezimia kwa sababu ya Mfilisti huyo; Mtumishi wako atakwenda kupigana na Mfilisti huyu.”

33 וַיֹּ֣אמֶר שָׁא֗וּל אֶל־ כְּוַ֤ת לָֽלֶכֶת֙ תּוּכַ֔ל לָא֙ הוּ֣א דָוִ֔ד אֶל־ כְּוַ֖ת שָׁא֑וּל כְּוַ֥ת הַזֶּ֖ה הַפְּלִשְׁתִּ֣י מְפִלְשָׁתֵ֔י הֽוּא׃

na-akasema Sauli kwa kwenda utaweza huwezi Daudi kwa Sauli kwa huyu Mfilisti mfilishati wa huyu

כִּ֣י נַ֔עַר אַתָּ֖ה וְה֣וּא אִ֑ישׁ מִלְחָמָ֖ה מִנְּעֲרָֽיו׃

kwa-sababu kijana wewe na-yeye mtu-wa vita tangu-ujana-wake

לְהִלָּחֶם֙ עִמּ֔וֹ

kupigana naye

ס
¶

Sauli akamwambia Daudi, “Huwezi kumpinga Mfilisti ama kupigana naye; wewe ni kijana tu, na yeye amekuwa mtu wa vita tangu ujana wake.”

34 וַיֹּ֣אמֶר שָׁא֔וּל אֶל־ דָּוִ֖ד לְאָבָ֑יו עַבְדְּךָ֙ הָיָ֣ה רֹעֶ֔ה

na-akasema Sauli kwa Daudi kwa-baba-yake mtumishi-wako alikuwa mchungaji

וּבָ֣א הַדֹּ֔ב וְאֶת־ הָאַרְיֵ֖ה וְנָשָׂ֣א מֵהָעֵֽדֶר׃

na-akaja na-dubu na simba kutoka-kundi

וְלָקַ֥ח שֶׂ֖ה מִמִּכְמַנְתּֽוֹ׃

na-akachukua mwana-kondoo kutoka-kinywani-mwake

Lakini Daudi akamwambia Sauli, “Mtumishi wako alikuwa akichunga kondoo za baba yake. Mara simba au dubu alikuja akamchukua mwana kondoo kutoka kundini,

35 וַיָּ֣קָם עָלַ֔י וְאֶחֱזֵ֖הוּ בִּזְקָנ֑וֹ וְהַכֵּת֥וֹ וַאֲמִתֶ֖נּוּ׃

na-akasimama kutoka-kinywani-mwake na-nikamwokoa na-nikampiga kumfuata na-nikatoka

וְהַכִּתִּ֣יו וַיָּמֹֽת׃

na-nikamua na-nikampiga ndevu-zake na-nikashika juu-yangu

Nilimfukuza na kumshambulia na kumpokonya kutoka kinywani mwake. Na aliponirukia, nilimshika ndevu zake, nilimpiga, na kumuua.

36 גַּ֣ם אֶת־ הָאַרְיֵ֣ה גַּם־ הַדֹּ֔ב הַכָּ֖ה עַבְדֶּ֑ךָ וְהָיָ֣ה הַפְּלִשְׁתִּ֥י מְפִלְשָׁתֵ֛י הֽוּא׃

pia simba – pia na-dubu alipiga mtumishi-wako na-atakuwa Mfilisti

כְּאַחַ֣ד מֵהֶ֔ם כִּ֣י חֵרֵ֔ף מַעַרְכֹ֖ת אֱלֹהִ֣ים מְחָיָֽיו׃

kama-mmoja wao kwa-kuwa ametukana mstari-wa-vita Mungu

הָעֲרֵ֥ל הַזֶּ֛ה אֶתְמֹ֖ל

asiyetahiriwa huyu

ס
¶

חָֽיִם׃

aliye-hai

Mtumishi wako amekwisha kmuua simba na dubu. N huyu Mfilisti asiyetahiriwa atakuwa kama mmoja wa wanyama hao, kwa kuwa ameyadharau majeshi ya Mungu aliye hai.”

37 וַיֹּ֣אמֶר דָּוִ֗ד יְהוָה֙ אֲשֶׁ֣ר הִצִּלַ֔נִי מִיַּ֖ד הָאַרְיֵ֣ה וּמִיַּ֣ד

na-akasema Daudi Yahwe ambaye aliyeniokoa kutoka-mkono-wa simba na-kutoka-mkono

הַדֹּ֔ב הוּא֙ יַצִּילֵ֔נִי מִיַּ֖ד הַפְּלִשְׁתִּ֣י הַזֶּ֑ה וַיֹּ֥אמֶר שָׁא֖וּל אֶל־ דָּוִ֑ד

wa-dubu yeye ataniokoa kutoka-mkono-wa Mfilisti huyu ¶ na-akasema Sauli kwa

לֵ֥ךְ וַיהוָ֖ה יִהְיֶ֥ה עִמָּֽךְ׃

nenda na-Yahwe atakuwa nawe

Daudi akasema, “BWANA aliyeniokoa kutoka makucha ya simba na makucha ya dubu. Ataniokoa kutoka mkono wa Mfilisti huyu.” Kisha Sauli akamwambia Daudi, “Nenda, BWANA awe pamoja nawe.”

38 וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל | אֶת־ | דָּוִד | מַדָּיו | וְנָתָן | קוֹבַע | נְחֹשֶׁת | עַל־
na–akamvika | Sauli | – | Daudi | mavazi–yake | na–akaweka | kofia | shaba | juu–ya
H3847 | H7586 | H0853 | H1732 | H4055 | H5414 | H6959

רִאשׁוֹ | כִּי־ | וַיַּלְבֵּשׁ | אֹתוֹ | שִׁרְיוֹן׃
kichwa–chake | kwa–sababu | na–akavaa | yeye | deraya
H3847 | H0853

Sauli akamvika Daudi vazi lake la vita. Akamvika chepeo ya shaba kichwani pake, na akamvika koti la chuma.

39 וַיַּחְגֹּר | דָּוִד | אֶת־ | חַרְבּוֹ | מֵעַל | לְמַדָּיו | וַיָּאָל | לָלֶכֶת
na–akafunga | Daudi | – | upanga–wake | juu–ya | juu–ya–mavazi–yake | na–akajaribu | kwenda
H2296 | H1732 | H0853 | H2719 | H4055 | H3212

כִּי | לְאֹ־ | הָקוּא | נִסָּה | וַיֹּאמֶר | דָּוִד | אֶל־ | שָׁאוּל | אוּכַל | לָלֶכֶת
kwa–sababu | hakuwa | siwezi | nimejaribu | na–akasema | Daudi | kwa | Sauli | niweze | kwenda
H3808 | H5254 | H0559 | H1732 | H0413 | H7586 | H3808 | H3201 | H3212

בָּאֵלֶּה | נִסִּיתִי | לְאׁ | כִּי | וַיְסִרֵם | דָּוִד | מֵעָלָיו׃
na–hizi | nimejaribu | sijazijaribu | kwa–sababu | na–akazivua | Daudi | kutoka–kwake
H0428 | H5254 | H3808 | H5493 | H1732

Daudi akaufunga upanga wake juu ya vazi la Sauli. Lakini hakuweza kutembea, kwa sababu hakupata mafunzo kwa mavazi hayo. Ndipo Daudi akamwambia Sauli, “Siwezi kwenda kupigana nikiwa na haya, maana sikupata mafunzo kwa haya.” Kwa hiyo Daudi akayavua.

40 וַיִּקַּח | וַיַּכֵּהוּ | מַקְלוֹ | בְּיָדוֹ | וַיִּבְחַר־ | לוֹ | חֲמִשָּׁה | חַלְקֵי־ | וְאֵבָנִים
na–akachukua | fimbo–yake | mkononi–mwake | na–akachagua | yeye | tano | laini | mawe
H3947 | H4731 | H3027 | H0977 | H2568 | H2512 | H0068

מִן־ | הַנַּחַל | כִּיְלִי | אֹתָם | וַיָּשֶׂם | הָרֹעִים | אֲשֶׁר־ | לוֹ | וּבַיַּלְקוּט
kutoka | kijito | katika–mfuko | yao | na–akayaweka | wa–wachungaji | ambao | wake | na–mkoba
H3627 | H0853 | H3219

וְקַלְעוֹ | בְּיָדוֹ | וַיִּגַּשׁ | אֶל־ | הַפְּלִשְׁתִּי׃
na–kombeo–lake | mkononi–mwake | na–akakaribia | kwa | Mfilisti
H3027 | H5066 | H0413 | H6430

Akachukua fimbo mkononi mwake na akachagua mawe matano laini kutoka katika kijito; akayaweka kwenye mfuko wake wa kichungaji. Kombeo lake lilikuwa mkononi akawa anamsogelea yule Mfilisti.

41 וַיֵּלֶךְ | הַפְּלִשְׁתִּי | הָלוֹךְ | וְקָרֵב | אֶל־ | דָּוִד | וְהָאִישׁ | נֹשֵׂא | הַצִּנָּה | לְפָנָיו׃
na–akaenda | Mfilisti | akienda | na–akakaribia | kwa | Daudi | na–mtu | mbeba | ngao | mbele–yake
H3212 | H6430 | H1980 | H7131 | H0413 | H1732 | H0376 | H5375 | H6440

Yule Mfilisti akaja na kumsogelea Daudi, mbeba ngao yake akiwa mbele yake.

42 וַיַּבֶּט | הַפְּלִשְׁתִּי | וַיַּרְאֶה | אֶת־ | דָּוִד | וַיִּבְזֵהוּ | כִּי־ | הָיָה | נַעַר | כִּיְנַי | וְאַדְמֹנִי | עִם־ | יְפֵה | מַרְאֶה׃
na–akatazama | Mfilisti | na–akamwona | – | Daudi | na–akamtharau | kwa–sababu | alikuwa | kijana | mwekundu | na | mzuri | wa–kuonekana
H5027 | H6430 | H7200 | H0853 | H1732 | H0959 | H1961 | H0132 | H5288 | H0132 | H3303 | H4758

Mfilisti alipotazama kila upande na kumuona Daudi, akamdharau, maana alikuwa kijana tu, mwekundu, na umbo la kupendeza.

43 וַיַּ֣אמֶר הַפְּלִשְׁתִּי֮ אֶל־דָּוִד֒ הַֽמַּקֵּ֣ל אָנֹכִ֔י כִּ֥י אַתָּ֖ה בָּ֣א אֵלַ֑י וַיְקַלֵּ֤ל הַפְּלִשְׁתִּי֙ אֶת־דָּוִ֔ד בֵּאלֹהָ֖יו׃

na-akasema Mfilisti kwa Daudi mbwa mimi hata wewe unakuja kwangu
H0559 H6430 H0413 H1732 H3611 H0595 H2088 H0935 H0413

kwa-fimbo na-akamlaani Mfilisti – Daudi kwa-mungu-wake
H4731 H7043 H6430 H0853 H1732 H0430

Ndipo Mfilisti akamuuliza Daudi, “Je, mimi ni mbwa, hata ukanijia na fimbo? Naye Mfilisti kwa miungu yake akamlaani Daudi.

44 וַיֹּ֣אמֶר הַפְּלִשְׁתִּי֮ אֶל־דָּוִד֒ לְכָה֙ אֵלַ֔י וְאֶתְּנָ֥ה אֶת־בְּשָׂרְךָ֖ לְע֣וֹף הַשָּׁמַ֑יִם וְלִבְהֵמַ֖ת הַשָּׂדֶֽה׃ ס ¶

na-akasema Mfilisti kwa Daudi njoo kwangu na-nitakupa – nyama-yako
H0559 H6430 H0413 H1732 H3212 H0413 H5414 H0853 H1320

kwa-ndege wa-angani na-kwa-wanyama kondeni
H5775 H8064 H0929

Huyo Mfilisti akamwambia Daudi, “Njoo kwangu, na nyama yako nitawatupia ndege wa angani na wanyama wa mwituni.”

45 וַיֹּ֣אמֶר דָּוִד֮ אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי֒ אַתָּ֣ה בָּ֤א אֵלַי֙ בְּחֶ֣רֶב וּבַחֲנִ֔ית וּבְכִידֹ֑ון וְאָנֹכִי֙ בָּ֣א אֵלֶ֔יךָ בְּשֵׁ֖ם יְהוָ֣ה צְבָאֹ֑ות אֱלֹהֵי֙ מַעַרְכֹ֣ות יִשְׂרָאֵ֔ל אֲשֶׁ֥ר חֵרַפְתָּֽ׃

na-akasema Daudi kwa Mfilisti na-kwa-mkuki kwa-upanga kwangu unakuja wewe
H0559 H1732 H6430 H0413 H0935 H2595 H2719 H0413 H0935

kwa-jina-la Yahwe wa-majeshi Mungu-wa safu-za
H8034 H3068 H0430 H4634

kwako ninakuja na-mimi na-kwa-fumo
H0413 H0935 H0595 H3591

kutukana ambaye Israeli
H3478

Daudi akamjibu Mfilisti, “Unaniijia kwa upanga, kwa mkuki na mkuki mdogo. Bali mimi nakuijia kwa jina la BWANA wa majeshi, Mungu wa Majeshi ya Israeli, uliyemdharau.

46 הַיֹּ֣ום הַזֶּ֗ה יְסַגֶּרְךָ֙ יְהוָ֣ה בְּיָדִ֔י וְהִכִּיתִ֖ךָ וְהֵסַרְתִּ֣י אֶת־רֹאשְׁךָ֮ מֵעָלֶ֒יךָ֒ וְנָתַ֣תִּי פֶגֶר֩ מַחֲנֵ֨ה פְלִשְׁתִּ֜ים הַיֹּ֣ום הַזֶּ֗ה לְעֹוף֙ הַשָּׁמַ֔יִם וְלִבְהֵמַ֖ת הָאָ֑רֶץ וְיָדְע֣וּ כָל־הָאָ֗רֶץ כִּ֚י יֵ֣שׁ אֱלֹהִ֔ים לְיִשְׂרָאֵֽל׃

leo hii H3117 H2088 – H0853 na-nitakata H5493 na-nitakupiga H5221 mkononi-mwangu H3027 Yahwe H3068 atakukabidhi H5462 hii H2088 leo H3117

kwa-ndege hii leo Wafilisti kambi-ya maiti na-nitatoa kutoka-kwako kichwa-chako
H5775 H2088 H3117 H6430 H4264 H6297 H5414 H4264 H7218

Mungu kuna kwa-kuwa nchi wote-wa na-wajue nchi na-kwa-wanyama wa-angani
H0430 H3426 H0776 H3605 H3045 H0776 H8064

kwa-Israeli
H3478

Leo BWANA atanipa ushindi dhidi yako, na nitakuua na kukiondoa kichwa chako kwenye kiwiliwili. Leo nitawapa ndege wa angani na wanyama wa mwituni walioko duniani mizoga ya jeshi la Wafilisti, ili dunia yote ijue kwamba yupo Mungu katika Israeli,

47 וְיֵדְעוּ֙ כָּל־ הַקָּהָ֣ל הַזֶּ֔ה כִּי־ לֹ֥א בְחֶ֖רֶב וּבַחֲנִ֑ית יְהוֹשִׁ֣יעַ
wajue wote-wa kusanyiko hili kwa-kuwa si kwa-upanga na-kwa-mkuki huokoa
H3045 H3605 H6951 H2088 H3808 H2719 H2595 H3467

יְהוָ֔ה כִּ֥י לַיהוָ֖ה הַמִּלְחָמָ֑ה וְנָתַ֥ן אֶתְכֶ֖ם בְּיָדֵ֥נוּ׃
Yahwe kwa-kuwa kwa-Yahwe vita na-atatoa ninyi mikononi-mwetu
H3068 H3068 H4421 H5414 H0853 H3027

na kusanyiko hili lote lijue kwamba BWANA hatoi ushindi kwa upanga wala kwa mkuki. Kwa kuwa vita ni ya BWANA, na atawaweka katika mkono wetu.”

48 וְהָיָה֙ כִּֽי־ קָ֣ם הַפְּלִשְׁתִּ֔י וַיֵּ֥לֶךְ וַיִּקְרַ֖ב לִקְרַ֣את דָּוִ֑ד
na-ikawa wakati aliposimama Mfilisti na-akaenda na-akakaribia kukutana-na Daudi
H1961 H3212 H7126 H7122 H1732

וַיְמַהֵ֖ר דָּוִ֥ד וַיָּרָ֛ץ לִקְרַ֥את הַפְּלִשְׁתִּֽי׃ הַמַּעֲרָכָ֖ה סָפ֥וּ
na-akaharakisha Daudi na-akakimbia kukutana-na Mfilisti safu
na-akaharakisha H1732 H7323 H7122 H6430 H4634

Mfilisti aliponyanyuka na kukaribia akutane na Daudi, ndipo Daudi akakimbia kwa haraka kuelekea jeshi la adui ili akutane naye.

49 וַיִּשְׁלַ֤ח דָּוִד֙ אֶת־ יָד֔וֹ מִשָּׁ֖ם אֶבֶן֙ וַיִּקַּ֣ח הַכֶּ֔לִי וַיְקַלַּ֖ע
na-akatia Daudi – mkono-wake katika mfuko kutoka-humo jiwe
H7971 H1732 H3027 H0413 H3627 H8033 H0068

וַיַּ֣ךְ אֶת־ הַפְּלִשְׁתִּ֔י אֶל־ מִצְחֹ֑ו וַתִּטְבַּ֤ע הָאֶבֶן֙ בְּמִצְחֹ֔ו
na-akapiga Mfilisti katika uso-wake na-ikazama jiwe usoni-mwake
na-akatupia H5221 H6430 H0413 H4696 H2883 H0068 H4696

וַיִּפֹּ֥ל עַל־ פָּנָ֖יו אָ֥רְצָה׃
na-akaanguka juu-ya uso-wake ardhini
H5307 H5921 H6440 H0776

Daudi aliweka mkono wake mfukoni, akachukua jiwe kutoka humo, akalitupa kwa kombeo, na likampiga Mfilisti kwenye paji la uso, akaanguka chini kifudifudi.

50 וַיְחַזֵּ֤ק דָּוִד֙ מִן־ הַפְּלִשְׁתִּ֔י וּבָאֶ֖בֶן בַּקֶּ֣לַע וַיַּ֥ךְ אֶת־
na-akashinda Daudi juu-ya Mfilisti kwa-kombeo na-kwa-jiwe na-akampiga –
na-akashinda H2388 H1732 H5921 H6430 H0369 H0053 H5221

וַיְמִיתֵ֑הוּ וְחֶ֥רֶב אֵ֖ין בְּיַד־ דָּוִֽד׃
na-akamua na-upanga hakukuwa-na mkononi-mwa Daudi
H4191 H2719 H0369 H3027 H1732

Daudi alimshinda Mfilisti kwa kombeo na kwa jiwe moja. Alimpiga huyo Mfilisti na kumuua. Mkononi mwa Daudi hakukuwa na upanga.

51 וַיָּ֣רָץ דָּוִ֗ד וַיַּעֲמֹ֤ד אֶל־ הַפְּלִשְׁתִּי֙ וַיִּקַּ֣ח אֶת־ חַרְבּ֔וֹ
na-akakimbia Daudi na-akasimama juu-ya Mfilisti na-akachukua – upanga-wake
H7323 H1732 H5975 H0413 H6430 H3947 H0853 H2719

וַיְרָאֻ֔הוּ כִּ֥י מֵ֖ת גִּבֹּרָ֑ם וַיָּנֻ֖סוּ׃ כִּשְׁאֹ֣ו בָּ֔הּ אֶת־ וַיִּכְרֹ֤ת וַיִּמָּתֵ֑הוּ מִתַּעֲרָ֖ה וַיִּשְׁלָ֥ף
na-wakaona kwa-kuwa amekufa shujaa-wao na-wakakimbia kichwa-chake – kwayo na-akakata na-akammaliza kutoka-alani na-akautoa
H7200 H3588 H4191 H1368 H5127 H7218 H0853 H3588 H3772 H4191 H8593 H8025

הַפְּלִשְׁתִּֽים׃
Wafilisti
H6430

Ndipo Daudi akakimbia akasimama juu ya Mfilisti na kutwaa upanga wake, akauchomoa kutoka alani, akamuua, na kukata kichwa chake kwa upanga huo.

אֶת־	וַיְרַדְפוּ	וַיָּרֹעוּ	וִיהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	אַנְשֵׁי	וַיָּקֻמוּ		52
–	na–wakawafuatia	na–wakapiga–kelele	na–Yuda	Israeli	wanaume–wa	na–wakasimama		
H0853	H7291	H7321	H3063	H3478	H0376			

חַלְלֵי	וַיִּפֹּלוּ	עֶקְרוֹן	שַׁעֲרֵי	וְעַד	גַּיְא	בּוֹאֲךָ	עַד־	הַפְּלִשְׁתִּים
waliouawa	na–wakaanguka	Ekroni	malango	na–hadi	bonde	kuingia–kwako	hadi	Wafilisti
	H5307	H6138	H8179	H5704	H1516	H0935	H5704	H6430

עֶקְרוֹן׃	וְעַד־	גַּת	וְעַד־	שַׁעֲרַיִם	בְּדֶרֶךְ	פְּלִשְׁתִּים
Ekroni	na–hadi	Gathi	na–hadi	Shaaraimu	njiani–kwa	Wafilisti
H6138	H5704	H1661	H5704	H8189	H1870	H6430

Ndipo watu wa Israeli na wale wa Yuda wakaamka kwa kelele, na kuwafukuza Wafilisti kuvuka bonde na malango ya Ekroni. Na maiti za Wafilisti walilala katika njia iendayo Shaaraimu, na njia yote kuelekea Gathi na Ekroni.

אֶת־	וַיָּשֹׁסּוּ	פְּלִשְׁתִּים	אַחֲרֵי	מִדְּלֵק	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וַיָּשֻׁבוּ	53
–	na–wakaporea	Wafilisti	kufuata	kutoka–kuwafuata	Israeli	wana–wa	na–wakarudi	
H0853	H8155	H6430		H1814	H3478		H7725	

מַחֲנֵיהֶם׃	
kambi–zao	
H4264	

Watu wa Israeli wakarejea kutoka kuwafukuza Wafilisti, na wakateka nyara kambi yao.

כֻּלָּיו	וְאֶת־	יְרוּשָׁלִַם	וַיְבִאֵהוּ	הַפְּלִשְׁתִּי	רֹאשׁ	אֶת־	דָּוִד	וַיִּקַּח	54
silaha–zake	na	Yerusalemu	na–akaileta	Mfilisti	kichwa–cha	–	Daudi	na–akachukua	
H3627	H0853	H3389	H0935	H6430		H0853	H1732	H3947	

ס	בְּאָהֳלוֹ׃		שָׂם
¶	hemani–mwake		akaweka
	H0168		

Daudi akachukua kichwa cha Mfilisti na kukipeleka Yerusalemu, lakini akaliweka vazi la vita katika hema lake.

אַבְנֵר	אֶל־	אָמַר	הַפְּלִשְׁתִּי	לִקְרַאת	יֹצֵא	דָּוִד	אֶת־	שָׁאוּל	וְכִרְאוֹת	55
Abneri	kwa	akasema	Mfilisti	kukutana–na	akitoka	Daudi	–	Sauli	na–alipomwona	
H0074	H0413	H0559	H6430	H7122	H3318	H1732	H0853	H7586	H7200	

חֵי־	אַבְנֵר	וַיֹּאמֶר	אַבְנֵר	הַנַּעַר	זֶה	מִי־	בֶּן־	הַצָּבָא	שַׁר
kwa–uhai–wa	Abneri	na–akasema	Abneri	kijana	huyu	nani	mwana–wa	jeshi	mkuu–wa
	H0074	H0559	H0074	H5288	H2088	H4310			H8269

יָדָעְתִּי׃	אִם־	הַמֶּלֶךְ	נַפְשְׁךָ
sijui	sijui	mfalme	nafsi–yako
H3045		H4428	H5315

Sauli alipomuona Daudi akienda kukabiliana na yule Mfilisti, akamwambia Abneri, jemedari wa jeshi, “Abneri, kijana huyu ni mtoto wa nani? Abneri akasema, “Kama uishivyo, mfalme, mimi sijui.”

ס	הָעֶלֶם׃	זֶה	מִי־	בֶּן־	אַתָּה	שְׁאַל	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	56
¶	kijana	huyu	nani	mwana–wa	wewe	uliza	mfalme	na–akasema	
	H5958	H2088	H4310			H7592	H4428	H0559	

Naye mfalme akasema, “Waulize wanaoweza kufahamu, mvulana huyu ni kijana wa nani.”

אַבְנֵר	אֹתוֹ	וַיִּקָּח	הַפְּלִשְׁתִּי	אֶת־	מֵהַכּוֹתוֹ	דָּוִד	וְכִשּׁוּב		57
Abneri	yeye	na–akamchukua	Mfilisti	–	kutoka–kumshinda	Daudi	na–aliporudi		
H0074	H0853	H3947	H6430	H0853	H5221	H1732	H7725		

בְּיָדוֹ׃	הַפְּלִשְׁתִּי	וְרֹאשׁ	שָׁאוּל	לִפְנֵי	וַיְבִאֵהוּ	
mkononi–mwake	Mfilisti	na–kichwa	Sauli	mbele–ya	na–akamleta	
H3027	H6430		H7586	H6440	H0935	

Daudi aliporudi kutoka kumuua yule Mfilisti, Abneri alimchukuwa, na kumleta mbele ya Sauli akiwa na kichwa cha Mfilisti mkononi mwake.

דָּוִד	וַיֹּאמֶר	הַנַּעַר	אַתָּה	מִי	בֶּן־	שָׁאוּל	אֵלָיו׀	וַיֹּאמֶר	58
Daudi	na–akasema	kijana	wewe	nani	mwana–wa	Sauli	yeye	na–akamwambia	
H1732	H0559	H5288		H4310		H7586	H0413	H0559	

הַלַּחְמִי׃בֵּית	יִשַׁי	עַבְדְּךָ	בֶּן־
Mbethlehemu	Yese	mtumishi–wako	mwana–wa
H1022	H3448	H5650	

Sauli akamuuliza, “Kijana, wewe ni mtoto wa nani? Na Daudi akamjibu, “Mimi ni mtoto wa mtumishi wako Yese Mbethlehemu.”

Chapter 18

בְּנֶפֶשׁ	נִקְשְׁרָה	יְהוֹנָתָן	וְנֶפֶשׁ	שָׁאוּל	אֶל־	לְדַבֵּר	כְּכַלֹּתוֹ	וַיְהִי	1
na–roho	ikafungamana	Yonathani	na–roho	Sauli	na	kuzungumza	alipomaliza	na–ikawa	
H5315	H7194	H3083	H5315	H7586	H0413	H1696	H3615	H1961	

כְּנַפְשׁוֹ׃	יְהוֹנָתָן	)וַיֶּאֱהָבֵהוּ(	ויאהבו]	דָּוִד
kama–roho–yake	Yonathani	na–akampenda	na–akampenda	Daudi
H5315	H3083	H0157	H0157	H1732

Daudi alipokuwa amemaliza kuongea na Sauli, roho ya Yonathani ilishikana na roho ya Daudi, na Yonathani akampenda kama roho yake mwenyewe.

בֵּית	לָשׁוּב	נְתָנוֹ	וְלֹא	הַהוּא	בַּיּוֹם	שָׁאוּל	וַיַּקְהֵהוּ	2
nyumba–ya	kurudi	kumruhusu	na–hakumruhusu	ile	siku	Sauli	na–akamchukua	
	H7725	H5414	H3808	H1931	H3117	H7586	H3947	

אָבִיו׃
baba–yake
H0001

Sauli akamweka kazini Daudi siku hiyo, hakumwacha arudi nyumbani kwa baba yake.

כְּנַפְשׁוֹ׃	אֹתוֹ	בְּאַהֲבָתוֹ	בְּרִית	וְדָוִד	יְהוֹנָתָן	וַיִּכְרֹת		3
kama–roho–yake	yeye	kwa–upendo–wake	agano	na–Daudi	Yonathani	na–akafanya–agano		
H5315	H0853	H0160	H1285	H1732	H3083	H3772		

Kisha Yonathani na Daudi wakafanya makubaliano ya urafiki kwa sababu Yonathani alimenda kama roho yake mwenyewe.

לְדָוִד	וַיִּתְנַהוּ	עָלָיו	אֲשֶׁר	הַמְעִיל֙	אֶת־	יְהוֹנָתָן	וַיִּתְפַּשֵּׁט		4
kwa–Daudi	na–akampa	juu–yake	ambalo	joho	–	Yonathani	na–akavua		
H1732	H5414			H4598	H0853	H3083	H6584		

חֲגֹרוֹ׃	וְעַד־	קַשְׁתּוֹ	וְעַד־	חַרְבּוֹ	וְעַד־	וּמַדָּיו
mshipi–wake	na–hadi	upinde–wake	na–hadi	upanga–wake	na–hadi	na–mavazi–yake
	H5704	H7198	H5704	H2719	H5704	H4055

Yonathani akavua kanzu aliyokuwa amevaa na kumpa Daudi, akampa na vazi lake la kivita, pamoja na upanga, upinde, na mshipi.

וַיִּשְׁמֵהוּ	יַשְׁכִּיל	שָׁאוּל	יִשְׁלָחֶנּוּ	אֲשֶׁר	בְּכֹל׳	דָּוִד	וַיֵּצֵא	5
na–akamweka	alifanya–kwa–hekima	Sauli	aliomtuma	ambapo	katika–kila	Daudi	na–akatoka	
		H7586	H7971		H3605	H1732	H3318	

וְגַם	הָעָם	כָּל־	בְּעֵינֵי	וַיִּיטַב׀	הַמִּלְחָמָה	אַנְשֵׁי	עַל	שָׁאוּל
na–pia	watu	wote–wa	machoni–pa	na–ikawa–vizuri	vita	wanaume–wa	juu–ya	Sauli
H1571		H3605		H3190	H4421	H0376		H7586

פ	שָׁאוּל׃	עַבְדֵי	בְּעֵינֵי
¶	Sauli	watumishi–wa	machoni–pa
	H7586	H5650	

Daudi alikwenda popote ambapo Sauli alimtuma, naye alifanikiwa. Sauli akamteua Daudi awe mkuu wa wapiganaji. Jambo hili lilipendeza machoni pa watu na katika macho ya watumishi wa Sauli.

וַתֵּצֶאנָה	הַפְּלִשְׁתִּי	אֶת־	מֵהַכּוֹת	דָּוִד׀	בְּשׁוּב	בְּבוֹאָם	וַיְהִי	6
na–wakatoka	Mfilisti	–	kutoka–kumshinda	Daudi	aliporudi	walipokuja	na–ikawa	
H3318	H6430	H0853	H5221	H1732	H7725	H0935	H1961	

לִקְרַאת	וְהַמְּחֹלוֹת	)לָשִׁיר(	]לשׁוּר[	יִשְׂרָאֵל׀	עָרֵי	מִכָּל־	הַנָּשִׁים
kukutana–na	na–kucheza	kuimba	kuimba	Israeli	miji	kutoka–miji–yote–ya	wanawake
H7122	H4246	H7891	H7891	H3478		H3605	H0802

וּבְשָׁלִשִׁים׃	בְּשִׂמְחָה	בְּתֻפִּים	הַמֶּלֶךְ	שָׁאוּל
na–kwa–vinanda	kwa–furaha	kwa–matari	mfalme	Sauli
	H8057	H8596	H4428	H7586

Wakati wanarudi nyumbani kutoka kuwapiga Wafilisti, wanawake walitoka miji yote ya Israeli, wakiimba na kucheza, ili kukutana na mfalme Sauli, wakiwa na matowazi, wenye furaha, na wakiwa na ala za muziki.

]באלפו	שָׁאוּל׀	הִכָּה	וַתַּאמַרְן	הַמְשַׂחֲקוֹת	הַנָּשִׁים	וַתַּעֲנֶינָה	7
kwa–elfu–yake	Sauli	amepiga	na–wakasema	wachezaji	wanawake	na–wakajibu	
H0505	H7586	H5221	H0559	H7832	H0802		

בְּרִבְבֹתָיו׃	וְדָוִד	)בַּאֲלָפָיו(
kwa–makumi–elfu–yake	na–Daudi	kwa–maelfu–yake
H7233	H1732	H0505

Hao wanawake waliimba kwa kupokezana huku wakicheza; Wakiimba: “Sauli ameua maelfu yake, Na Daudi ameua makumi elfu yake.”

הַזֶּה	הַדָּבָר	בְּעֵינָיו׀	וַיֵּרַע	מְאֹד	לְשָׁאוּל	וַיִּחַר		8
hili	neno	machoni–mwake	na–ikawa–mbaya	sana	kwa–Sauli	na–akaghadhibika		
H2088	H1697			H3966	H7586	H2734		

לוֹ	וְעוֹד	הָאֲלָפִים	נָתְנוּ	וְלִי	רְבָבוֹת	לְדָוִד׀	נָתְנוּ	וַיֹּאמֶר
kwake	na–bado	maelfu	wamenipa	na–kwangu	makumi–elfu	Daudi	wamempa	na–akasema
	H5750	H0505	H5414		H7233	H1732	H5414	H0559

הַמְּלוּכָה׃	אַךְ	
ufalme	tu	
H4410	H0389	

Sauli alikasirika sana, na wimbo huu haukumpendeza. Naye akasema, “Wamemsifia Daudi juu ya makumi elfu, lakini wamenisifia melfu tu mimi! Atapata kitu gani zaidi isipokuwa ufalme?

הַהִוא	מֵהַיּוֹם	דָּוִד	אֶת־	)עוֹיֵן(	]עון[	שָׁאוּל	וַיְהִי	9
ile	tangu-siku-hiyo	Daudi	–	akimtazama	akiwa-macho	Sauli	na-akawa	
H1931	H3117	H1732	H0853	H5770	H5771	H7586	H1961	

סָ	וָהָלְאָה׃	
¶	na-kuendelea	
	H1973	

Kuanzia siku hiyo na kuendelea, Sauli alimuangalia Daudi kwa mashaka.

וַיִּתְנַבֵּא	שָׁאוּל	אֶל־	וְרָעָה	וֵאלֹהִים	רוּחַ	וַתִּצְלַח	מָמָּחֳרָת	וַיְהִי	10
na-akatoa-unabii	Sauli	juu-ya	mbaya	Mungu	roho	na-ikaja	kesho-yake	na-ikawa	
H5012	H7586	H0413		H0430	H7307		H4283	H1961	

וְהַחֲנִית	בְּיוֹם	וְכִיּוֹם	בְּיָדוֹ	מְנַגֵּן	וְדָוִד	הַבַּיִת	בְּתוֹךְ־	
na-mkuki	kwa-siku	kama-siku	mkononi-mwake	akipiga-kinubi	na-Daudi	nyumba	katikati-ya	
H2595	H3117	H3117	H3027	H5059	H1732		H8432	

שָׁאוּל׃	בְּיַד־
Sauli	mkononi-mwa
H7586	H3027

Kesho yake yule roho ya ubaya kutoka kwa Mungu ikamwingia Sauli kwa nguvu. Naye akawa anafanya kama mwendawazimu nyumbani mwake. Hivyo Daudi akapiga kifaa chake, kama alivyofanya kila siku. Sauli alikuwa na mkuki wake mkononi.

וַיִּסְּכ	וּבַקִּיר	בְּדָוִד	אַכֶּה	וַיֹּאמֶר	הַחֲנִית	אֶת־	שָׁאוּל	וַיָּטֶל	11
na-akageuka	na-ukuta	Daudi	nitampiga	na-akasema	mkuki	–	Sauli	na-akautupa	
H5437	H7023	H1732	H5221	H0559	H2595	H0853	H7586	H2904	

פְּעָמָיִם׃	מִפָּנָיו	דָּוִד
mara-mbili	kutoka-mbele-yake	Daudi
H6471	H6440	H1732

Sauli akatupa mkuki wake, kwani alifikiri, “Nitampigilia ukutani.” Lakini Daudi mara mbili aliepa uwepo wa Sauli.

עִמּוֹ	יְהוָה	הָיָה	כִּי־	דָּוִד	מִלִּפְנֵי	שָׁאוּל	וַיִּרָא		12
naye	Yahwe	alikuwa	kwa-sababu	Daudi	kutoka-mbele-yake	Sauli	na-akaogopa		
	H3068	H1961		H1732	H6440	H7586	H3372		

סָר׃	שָׁאוּל	וּמֵעִם
aliondoka	Sauli	na-pamoja-na
H5493	H7586	

Sauli alimwogopa Daudi, kwa sababu BWANA alikuwa pamoja naye, lakini hakuwa na Sauli tena.

וַיֵּצֵא	אֶלֶף	שַׂר־	לוֹ	וַיְשִׂמֵהוּ	מֵעִמּוֹ	שָׁאוּל	וַיְסִרֵהוּ		13
na-akatoka	elfu	mkuu-wa	yeye	na-akamweka	kutoka-kwake	Sauli	na-akamwondoa		
H3318	H0505	H8269				H7586	H5493		

פ	הָעָם׃	לִפְנֵי	וַיָּבֹא
¶	watu	mbele-ya	na-akaingia
		H6440	H0935

Hivyo Sauli alimuondoa Daudi mbele yake na akamteua kuwa kamanda wa kikosi cha askari elfu moja. Kwa namna hii David alitoka na kuingia mbele ya watu.

עִמּוֹ׃	וַיהוָה	מַשְׂכִּיל	דְּרָכָו	לְכָל־	דָּוִד	וַיְהִי	14
naye	na-Yahwe	kwa-hekima	njia-yake	katika-njia-zake-zote	Daudi	na-akawa	
	H3068		H1870	H3605	H1732	H1961	

Daudi alikuwa akistawi kwa mambo yake yote, maana BWANA alikuwa pamoja naye.

15 וַיַּרְא שָׁאוּל | אֲשֶׁר־ | הוּא | מַשְׂכִּיל | מְאֹד | וַיָּגָר | מִפָּנָיו׃
na-akaona | Sauli | kwamba | yeye | kwa-hekima | sana | na-akaogopa | mbele-yake
H7200 | H7586 | | H1931 | H3966 | | H6440

Sauli alipoona kwamba Daudi anastawi, alimwogopa.

16 וְכָל־ | יִשְׂרָאֵל | וִיהוּדָה | אֹהֵב | אֶת־ | דָּוִד | כִּי־ | הוּא | יוֹצֵא
na-wote-wa | Israeli | na-Yuda | walimpenda | – | Daudi | kwa-sababu | yeye | akitoka
H3605 | H3478 | H3063 | | H0853 | H1732 | | H1931 | H3318

וָבָא׃ | לִפְנֵיהֶם׃ | פ
na-kuingia | mbele-yao | ¶
H0935 | H6440

Lakini Israeli yote na Yuda walimpenda Daudi, maana alitoka na kuingia mbele yao.

17 וַיֹּאמֶר | שָׁאוּל | אֶל־ | דָּוִד | הִנֵּה | בִתִּי | הַגְּדוֹלָה | מֵרַב | אֹתָהּ | אֶתֵּן־
na-akasema | Sauli | kwa | Daudi | tazama | binti-yangu | mkubwa | Merabu | yeye | nitampa
H0559 | H7586 | H0413 | H1732 | | H1323 | | H4764 | H0853 | H5414

לְךָ | לְאִשָּׁה | אַךְ | תֶּהִי־ | לִי | לְבֶן־ | חַיִל | וְהִלָּחֶם | מִלְחֲמוֹת
kwako | kuwa-mke | tu | uwe | kwangu | kwa-mwana-wa | ushujaa | na-upigane | vita
H0802 | H0389 | H1961 | | | | H2428 | | H4421

יְהוָה | וְשָׁאוּל | אָמַר | אַל־ | תְּהִי | יָדִי | בּוֹ | וּתְהִי־ | בּוֹ | יַד־
Yahwe | na-Sauli | alisema | isiwe | iwe | mkono-wangu | juu-yake | na-iwe | juu-yake | mkono-wa
H3068 | | | H0408 | H1961 | H3027 | | H1961 | | H3027

פְּלִשְׁתִּים׃ | ס
Wafilisti | ¶
H6430

Kisha Sauli akamwambia Daudi, “Huyu hapa ni binti yangu mkubwa Merabu. Nitakupatia awe mke wako. Ila tu uwe jasiri kwa ajili yangu na upigane vita vya BWANA.” Maana Sauli alifikiri, “Usije mkono wangu ukawa juu yake, ila acha mkono wa Wafilisti uwe juu yake.”

18 וַיֹּאמֶר | דָּוִד | אֶל־ | שָׁאוּל | מִי | אָנֹכִי | וּמִי | חַיַּי | מִשְׁפַּחַת
na-akasema | Daudi | kwa | Sauli | ni-nani | mimi | na-ni-nani | maisha-yangu | jamaa-ya
H0559 | H1732 | H0413 | H7586 | H4310 | H0595 | H4310 | | H4940

בְּיִשְׂרָאֵל | כִּי־ | אֶהְיֶה | חָתָן | לַמֶּלֶךְ׃
katika-Israeli | hata | niwe | mkwe | kwa-mfalme
H3478 | | H1961 | H2860 | H4428

אָבִי | בָּבַי | כִּי־ | אֶהְיֶה | חָתָן | לַמֶּלֶךְ׃
baba-yangu | katika-Israeli | hata | niwe | mkwe | kwa-mfalme
H0001 | H3478 | | H1961 | H2860 | H4428

Daudi akamwambia Sauli, “Mimi ni nani, na maisha yangu yana nini, au hata maisha ya familia ya baba yangu katika Israeli, kiasi cha kuwa mkwe wa mfalme?” 1 Samweli 18-19-19

19 וַיְהִי | בְּעֵת | תֵּת | אֶת־ | בַּת | שָׁאוּל | לְדָוִד | וְהָיא | נִתְּנָה
na-ikawa | wakati | wa-kumpa | – | binti-ya | Sauli | kwa-Daudi | na-yeye | alipewa
H1961 | H6256 | H5414 | H0853 | H1323 | H7586 | H1732 | H1931 | H5414

לְאִשָּׁה׃ | הַמְּחֹלָתִי | לְעַדְרִיאֵל
kuwa-mke | Mmeholathi | kwa-Adrieli
H0802 | H4259 | H5741

Lakini wakati ambao Merabu, binti Sauli, ilipasa kuwa ameolewa na Daudi, aliozwa kwa Adrieli Mmeholathi.

20 וַתֶּאֱהַב מִיכַל בַּת־ שָׁאוּל אֶת־ דָּוִד וַיַּגִּדוּ לְשָׁאוּל
na-akampenda Mikali binti-ya Sauli – Daudi na-wakamwambia Sauli
H0157 H4324 H1323 H7586 H0853 H1732 H5046 H7586

וַיִּשָּׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו׃
na-ikawa-vizuri neno machoni-mwake
H3474 H1697

Lakini Mikali, binti Sauli, alimpenda Daudi. Na watu walimwambia Sauli, na jambo hilo likampendeza.

21 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶתְּנֶנָּה לוֹ יֶעֶה וּתְהִי־ לוֹ לְמוֹקֵשׁ וּתְהִי־ לָוֹ לְמִכְשׁוֹל בְּוֹ
na-akasema Sauli nitampa yeye na-iwe kama-mtego kwake na-iwe juu-yake
H0559 H7586 H5414 H3808 H1961 H4170 H1961

תִּתְחַתָּן בִּשְׁתֵּים בְּשִׁתַּיִם דָּוִד אֶל־ שָׁאוּל וַיֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים יַד־
utakuwa-mkwe-wangu kwa-mara-ya-pili Daudi kwa Sauli na-akasema Wafilisti mkono-wa
H8147 H1732 H0413 H7586 H0559 H6430 H3027

הַיּוֹם׃ בִּי
leo kwangu
H3117

Ndipo Sauli akafikiri, “Nitampatia huyu awe mke wake, ili uwe mtego kwake, na hivyo mkono wa Wafilisti pengine uwe juu yake.” Kwa hiyo Sauli akamwambia Daudi mara ya pili, “Wewe utakuwa mkwe wangu.”

22 וַיְצַו שָׁאוּל אֶת־ עֲבָדָיו דַּבְּרוּ אֶל־ דָּוִד בַּלָּט לֵאמֹר הִנֵּה
na-akaamuru Sauli – watumishi-wako semeni kwa Daudi kwa-siri kusema tazama
H6680 H7586 H0853 H5650 H1696 H0413 H1732 H3909 H0559 H2009

הִתְחַתָּן וְעַתָּה אֲהֵבוּךָ עֲבָדָיו וְכָל־ הַמֶּלֶךְ בְּךָ חָפֵץ
kuwa-mkwe na-sasa wanakupenda watumishi-wake na-wote-wa mfalme wewe anapenda
H6258 H0157 H5650 H3605 H4428

בַּמָּלֶךְ׃
kwa-mfalme
H4428

Sauli akawaamuru watumishi wake, “Ongeeni na Daudi kwa njia ya siri, na mseme, 'Tazama, mfalme anakufurahia, na watumishi wake wote wanakupenda. Sasa basi, uwe mkwe wa mfalme.'”

23 וַיְדַבְּרוּ עַבְדֵי שָׁאוּל בְּאָזְנֵי דָּוִד אֶת־ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
na-wakasema watumishi-wa Sauli masikioni-mwa Daudi – maneno haya
H1696 H5650 H7586 H0241 H1732 H0853 H1697 H0428

וְאָנֹכִי אִישׁ־ מְתֵי בַּמֶּלֶךְ הִתְחַתָּן בְּעֵינֵיכֶם מְחֹנִי־ מְוַעַט הַנָּקְלָה דָּוִד וַיֹּאמֶר
na-mimi mtu kwa-mfalme kuwa-mkwe machoni-mwenu ni-duni Daudi na-akasema
H0595 H0376 H4428 H7043 H1732 H0559

וְנִקְלֶה׃ רָשׁ
na-duni maskini
H7034 H7326

Hivyo watumishi wa Sauli wakayasema maneno haya kwa Daudi. Na Daudi akasema, “Kwenu ninyi mnaona ni jambo dogo kuwa mkwe wa mfalme, mimi ni maskini, na heshima yangu ni ndogo.”

24 וַיַּגִּדוּ עַבְדֵי שָׁאוּל לוֹ יֶעֶה לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר דָּוִד׃
na-wakamwambia watumishi-wa Sauli yeye kusema maneno-haya haya alisema Daudi
H5046 H5650 H7586 H3808 H0559 H1697 H0428 H1696 H1732

פ
¶

Watumishi wa Sauli wakarudisha kwake taarifa ya maneno ambayo Daudi aliyasema.

בְּמֹהַר	לַמֶּלֶךְ	חֵפֶץ	אֵין־	לְדָוִד	תֹּאמְרוּ	כֹּה־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	25
kwa–mahari	mfalme	hamu–ya	hakuna	kwa–Daudi	mtasema	hivyo	Sauli	na–akasema	
H4119	H4428	H2656	H0369	H1732	H0559	H3541	H7586	H0559	

חָשַׁב	וְשָׁאוּל	הַמֶּלֶךְ	בְּאֹיְבֵי	לְהִנָּקֵם	פְּלִשְׁתִּים	עָרְלוֹת	בְּמֵאָה	כִּי
alifikiri	na–Sauli	mfalme	kwa–adui	kulipiza–kisasi	Wafilisti	govi	kwa–mia	ila
H2803	H7586	H4428	H0341	H5358	H6430	H6190	H3967	

פְּלִשְׁתִּים׃	בְּיַד־	דָּוִד	אֶת־	לְהַפִּיל
Wafilisti	kwa–mkono–wa	Daudi	–	kumwangusha
H6430	H3027	H1732	H0853	H5307

Na Sauli akasema, “Hivi ndivyo mtakavyo mwambia Daudi, 'Mfalme haitaji mahari yoyote, isipokuwa govi mia moja za Wafilisti, ili ajilipize kisasi kwa adui wa mfalme.”' Basi Sauli alifikiri atamwangusha Daudi kwa mkono wa Wafilisti.

הַדָּבָר	וַיִּשָּׁר	הָאֱלֶה	הַדְּבָרִים	אֶת־	לְדָוִד	עֲבָדָיו	וַיַּגִּדוּ		26
neno	na–ikawa–vizuri	haya	maneno	–	Daudi	watumishi–wake	na–wakamwambia		
H1697	H3474	H0428	H1697	H0853	H1732	H5650	H5046		

הַיָּמִים׃	מָלְאוּ	וְלֹא	בַּמֶּלֶךְ	לְהִתְחַתֵּן	דָּוִד	בְּעֵינֵי	
siku	ziliisha	na–hazijaisha	kwa–mfalme	kuwa–mkwe	Daudi	machoni–pa	
H3117	H4390	H3808	H4428		H1732		

Watumishi wake walipomwambia maneno haya, yakamvutia Daudi awe mkwe wa mfalme.

מָאתַיִם	בַּפְּלִשְׁתִּים	וַיַּךְ	וַאֲנָשָׁיו	הָוּא	וַיֵּלֶךְ	דָּוִד	וַיָּקָם		27
mia–mbili	kwa–Wafilisti	na–akapiga	na–watu–wake	yeye	na–akaenda	Daudi	na–akasimama		
H3967	H6430	H5221	H0376	H1931	H3212	H1732			

לְהִתְחַתֵּן	לַמֶּלֶךְ	וַיְמַלְאוּם	עָרְלֹתֵיהֶם	אֶת־	דָּוִד	וַיָּבֵא	אִישׁ	
kuwa–mkwe	kwa–mfalme	na–wakazikamilisha	govi–zao	–	Daudi	na–akaleta	mtu	
	H4428	H4390	H6190	H0853	H1732	H0935	H0376	

ס	לְאִשָּׁה׃	בִּתּוֹ	מִיכַל	אֶת־	שָׁאוּל	לוֹ	וַיִּתֶּן־	בַּמֶּלֶךְ	
¶	kuwa–mke	binti–yake	Mikali	–	Sauli	yeye	na–akampa	kwa–mfalme	
	H0802	H1323	H4324	H0853	H7586		H5414	H4428	

Kabla siku hizo hazijapita, Daudi aliondoka na watu wake na kuwaua Wafilisti mia mbili. Daudi akazileta govi zao, na kumkadhi mfalme kulingana na idadi yake, ili aweze kufanyika mkwe wa mfalme. Kwa hiyo Sauli akamwoza Mikali, binti yake, awe mkewe.

שָׁאוּל	בַּת־	וּמִיכַל	דָּוִד	עִם־	יְהוָה	כִּי	וַיֵּדַע	שָׁאוּל	וַיַּרְא	28
Sauli	binti–ya	na–Mikali	Daudi	na	Yahwe	kwamba	na–akajua	Sauli	na–akaona	
H7586	H1323	H4324	H1732		H3068		H3045	H7586	H7200	

אֲהֵבָתְהוּ׃
alimpenda
H0157

Basi Sauli aliona na kufahamu kwamba BWANA alikuwa pamoja na Daudi. Mikali, binti Sauli, akampenda Daudi.

אֵיב	שָׁאוּל	וַיְהִי	עוֹד	דָּוִד	מִפְּנֵי	לְרֹא	שָׁאוּל	וַיֹּאסֶף		29
adui	Sauli	na–akawa	zaidi	Daudi	kutoka–mbele–ya	kuogopa	Sauli	na–akaongezeka		
H0341	H7586	H1961	H5750	H1732	H6440	H3372	H7586	H3254		

ס	הַיָּמִים׃	כָּל־	דָּוִד	אֶת־	
¶	siku	siku–zote	Daudi	–	
	H3117	H3605	H1732	H0853	

Sauli akazidi kumwogopa Daudi. Sauli akawa adui wa Daudi daima.

דָּוִד	שָׂכַל	צְאֹתָם	מִדֵּי	וַיְהִי	פְּלִשְׁתִּים	שָׂרֵי	וַיֵּצְאוּ		30
Daudi	alifanya–kwa–hekima	walipotoka	kila	na–ikawa	Wafilisti	wakuu–wa	na–wakatoka		
H1732		H3318	H1767	H1961	H6430	H8269	H3318		

ס	מְאֹד׃	שְׁמוֹ	וַיִּיקַר	שָׁאוּל	עַבְדֵי	מִכֹּל	
¶	sana	jina–lake	na–akawa–mpendwa	Sauli	watumishi–wa	kuliko–wote–wa	
	H3966	H8034	H3365	H7586	H5650	H3605	

Ndipo wakuu wa Wafilisti wakajitokeza kwa ajili ya vita, na mara zote walipojitokeza Daudi alifanikiwa zaidi kuliko watumishi wote wa Sauli, hivyo jina lake likapata heshima kubwa.

Chapter 19

לְהָמִית	עֲבָדָיו	כָּל־	וְאֶל־	בְּנוֹ	יוֹנָתָן	אֶל־	שָׁאוּל	וַיְדַבֵּר	1
kumuua	watumishi–wake	wote–wa	na–kwa	mwanawe	Yonathani	kwa	Sauli	na–akasema	
H4191	H5650	H3605	H0413		H3129	H0413	H7586	H1696	

מְאֹד׃	בְּדָוִד	חָפֵץ	שָׁאוּל	בֶּן־	וִיהוֹנָתָן	דָּוִד	אֶת־
sana	Daudi	alipenda	Sauli	mwana–wa	na–Yonathani	Daudi	–
H3966	H1732		H7586		H3129	H1732	H0853

Sauli akamwambia Yonathani mwanawe na watumishi wake wote kwamba wanapaswa kumuua Daudi. Lakini Yonathani, mwana wa Sauli, alitamani sana akae na Daudi.

וְעַתָּה	לַהֲמִיתֶךָ	אָבִי	שָׁאוּל	מְבַקֵּשׁ	לֵאמֹר	לְדָוִד	יְהוֹנָתָן	וַיַּגֶּד	2
na–sasa	kukuua	baba–yangu	Sauli	anatafuta	kusema	Daudi	Yonathani	na–akamwambia	
H6258	H4191	H0001	H7586	H1245	H0559	H1732	H3083	H5046	

וְנַחְבֵאתָ׃	בַסֵּתֶר	וְיָשַׁבְתָּ	בַּבֹּקֶר	נָא	תִּשָּׁמֶר־	
na–ujifiche	kwa–siri	na–ukae	asubuhi	tafadhali	jihadhari	
H2244		H3427	H1242	H4994	H8104	

Hivyo Yonathani akamwambia Daudi, “Baba yangu Sauli anatafuta kukuua. Kwa hiyo uwe macho wakati wa asubuhi na jifiche mahali pa siri.

שָׁם	אַתָּה	אֲשֶׁר	בַּשָּׂדֶה׀	אָבִי	לְיַד־	וְעָמַדְתִּי	אֵצֵא	וַאֲנִי	3
pale	wewe	ambapo	shambani	baba–yangu	karibu–na	na–nitasimama	nitatoka	na–mimi	
H8033				H0001	H3027	H5975	H3318	H0589	

לָךְ׃	וְהִגַּדְתִּי	מָה	וְרָאִיתִי	אָבִי	אֶל־	בְּךָ	אַדַבֵּר	וַאֲנִי
wewe	na–nitakuambia	nini	na–nikaona	baba–yangu	kwa	kukuhusu	nitasema	na–mimi
	H5046	H4100	H7200	H0001	H0413		H1696	H0589

ס
¶

Nami nitatoka nje na kusimama kando ya baba yangu huko shambani uliko wewe, na nitazungumza na baba yangu kuhusu wewe. Kama nikijua jambo lolote nitakuambia.”

4 אֶלָיו kwake H0413 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אָבִיו baba-yake H0001 שָׁאוּל Sauli H7586 אֶל־ kwa H0413 טוֹב vizuri בְּדָוִד kuhusu-Daudi H1732 יְהוֹנָתָן Yonathani H3083 וַיְדַבֵּר na-akasema H1696
חָטָא dhambi H2398 לוֹא bure H3808 כִּי kwa-sababu בְּדָוִד Daudi H1732 בְּעַבְדּוֹ kwa-mtumishi-wako H5650 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 יֶחֱטָא atende-dhambi H2398 אַל־ asisitende H0408
מְאֹד׃ sana H3966 לְךָ kwako טוֹב־ ni-mazuri מַעֲשָׂיו matendo-yake H4639 וְכִי na-kwa-sababu לָךְ kwako

Yonathani alimsifia Daudi mbele ya Sauli baba yake akisema, “Mfalme asije akafanya dhambi dhidi ya mtumishi wake Daudi. Maana yeye hajakutenda dhambi, mambo aliyofanya yamekusaidia sana.

5 הַפְּלִשְׁתִּי Mfilisti H6430 אֶת־ – H0853 וַיַּךְ na-akampiga H5221 בְּכַפּוֹ kwa-mkono-wake H3709 נַפְשׁוֹ uhai-wake H5315 אֶת־ – H0853 וַיָּשֶׂם na-akahatarisha
וַתִּשְׁמָח na-ukafurahi H8055 רָאִיתָ uliona H7200 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לְכָל־ kwa-wote-wa H3605 גְּדוֹלָה mkubwa תְּשׁוּעָה wokovu H8668 יְהוָה Yahwe H3068 וַיַּעַשׂ na-akatenda
חִנָּם׃ bure H2600 דָּוִד Daudi H1732 אֶת־ – H0853 לְהָמִית kuua H4191 נָקִי isiyo-na-hatia בְּדָם kwa-damu H1818 תָּחֵטְא utende-dhambi H2398 וְלָמָּה na-kwa-nini H4100

Maana alijitoa maisha yake na kumuua yule Mfilisti, naye BWANA akawaletea Waisraeli wote wokovu mkuu. Tena uliuona na kufurahi. Kwa nini utende dhambi juu damu isiyo na hatia kwa kumuua Daudi bila sababu?”

6 אִם־ kama יְהוָה Yahwe H3068 חַי־ kwa-uhai-wa שָׁאוּל Sauli H7586 וַיִּשְׁבַּע na-akaapa H7650 יְהוֹנָתָן Yonathani H3083 בְּקוֹל sauti-ya שָׁאוּל Sauli H7586 וַיִּשְׁמַע na-akasikia H8085
יוּמָת׃ atauawa H4191

Sauli alimsikiliza Yonathani. Sauli akaapa, “Kama BWANA aishivyo, Yonathani hatauawa.”

7 הַדְּבָרִים maneno H1697 כָּל־ yote-ya H3605 אֶת – H0853 יְהוֹנָתָן Yonathani לוֹ yeye וַיַּגֶּד־ na-akamwambia H5046 לְדָוִד Daudi H1732 יְהוֹנָתָן Yonathani וַיְקָרֵא na-akamwita H7121
כְּאֶתְמוֹל kama-jana H0865 לְפָנָיו mbele-yake H6440 וַיְהִי na-akawa H1961 שָׁאוּל Sauli H7586 אֶל־ kwa H0413 דָּוִד Daudi H1732 אֶת־ – H0853 יְהוֹנָתָן Yonathani וַיָּבֵא na-akamleta H0935 הָאֱלֶה haya H0428
שְׁלִשׁוֹם׃ na-juzi H8032 ס ¶

Ndipo Yonathani akamwita Daudi na kumwambia mambo hayo yote. Na Yonathani akamleta Daudi kwa Sauli, naye Daudi akawa mbele zake kama zamani.

8 בַּפְּלִשְׁתִּים na-Wafilisti H6430 וַיַּכֵּם na-akapigana דָּוִד Daudi H1732 וַיַּצָּא na-akatoka H3318 לְהֵיוֹת kuwa H1961 הַמִּלְחָמָה vita H4421 וַתְּוֹסֶף na-ikaongezeka H3254
מִפָּנָיו׃ mbele-yake H6440 וַיָּנֻסוּ na-wakakimbia H5127 גְּדוֹלָה kubwa מַכָּה pigo H4347 בָּהֶם wao וַיַּךְ na-akawapiga H5221

Baadaye kukawa na vita tena. Daudi akatoka na kupigana na Wafilisti na kuwashinda kwa mauaji makubwa mno. Nao wakakimbia mbele yake.

9 וַתְּהִי֩ רוּחַ־יְהוָ֨ה רָעָ֜ה אֶל־שָׁא֗וּל וְה֤וּא יֹשֵׁב֙ בְּבֵיתוֹ֙ וַחֲנִיתוֹ֙ בְּיָד֔וֹ וְדָוִ֖ד מְנַגֵּ֥ן בְּיָדֽוֹ׃

וַתְּהִי֩	רוּחַ	יְהוָ֨ה	רָעָ֜ה	אֶל־	שָׁא֗וּל	וְה֤וּא	בְּבֵיתוֹ֙	יֹשֵׁב֙
na-ikawa	roho	Yahwe	mbaya	juu-ya	Sauli	na-yeye	nyumbani-mwake	amekaa
H1961	H7307	H3068		H0413	H7586	H1931		H3427

וַחֲנִיתוֹ֙	בְּיָד֔וֹ	וְדָוִ֖ד	מְנַגֵּ֥ן	בְּיָדֽוֹ׃
na-mkuki-wake	mkononi-mwake	na-Daudi	akipiga-kinubi	kwa-mkono
H2595	H3027	H1732	H5059	H3027

Yule roho wa ubaya kutoka kwa BWANA ikamjia Sauli alipokuwa ameketi nyumbani mwake na mkuki mkononi mwake, na Daudi akiwa anapiga chombo chake.

10 וַיְבַקֵּ֥שׁ שָׁא֛וּל לְהַכּ֥וֹת בַּחֲנִ֖ית בְּדָוִ֑ד וּבַקִּ֗יר וַיִּפְטַ֤ר מִפְּנֵי֙ שָׁא֔וּל וַיַּ֥ךְ אֶת־הַחֲנִ֖ית בַּקִּ֑יר וְדָוִ֣ד בָּרַ֔ח וַיָּ֖נָס בַּלָּ֥יְלָה הֽוּא׃ פ

וַיְבַקֵּ֥שׁ	שָׁא֛וּל	לְהַכּ֥וֹת	בַּחֲנִ֖ית	בְּדָוִ֑ד	וּבַקִּ֗יר	וַיִּפְטַ֤ר	מִפְּנֵי֙	שָׁא֔וּל	וַיַּ֥ךְ	אֶת־	הַחֲנִ֖ית	בַּקִּ֑יר
na-akatafuta	Sauli	kumpiga	kwa-mkuki	Daudi	na-ukuta	na-akaepuka	mbele-ya	Sauli	na-akaupiga	–	mkuki	ukuta
H1245	H7586	H5221	H2595	H1732	H7023	H6362	H6440	H7586	H5221	H0853	H2595	H7023

וְדָוִ֣ד	וַיָּ֖נָס	בַּלָּ֥יְלָה	הֽוּא׃	פ
na-Daudi	akakimbia	na-akaokoka	usiku	ule
H1732	H5127	H4422	H3915	H1931

Sauli alijaribu kumpigilia Daudi ukutani kwa mkuki wake, lakini akaponyoka kutoka machoni pake, na kwamba Sauli akashindilia mkuki ndani ya ukuta. Daudi alikimbia na kutoroka usiku huo.

11 וַיִּשְׁלַ֨ח שָׁא֜וּל מַלְאָכִ֗ים אֶל־בֵּ֤ית דָּוִד֙ לְשָׁמְרוֹ֔ וְלַהֲמִיתוֹ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַתַּגֶּד֙ לְדָוִ֣ד מִיכַ֔ל לֵאמֹ֖ר אִם־אֵינְךָ֣ מְמַלֵּ֗ט אֶת־נַפְשְׁךָ֛ הַלַּ֥יְלָה הַזֶּ֖ה מָחָ֥ר אַתָּ֖ה מוּמָֽת׃

וַיִּשְׁלַ֨ח	שָׁא֜וּל	מַלְאָכִ֗ים	אֶל־	בֵּ֤ית	דָּוִד֙	לְשָׁמְרוֹ֔	וְלַהֲמִיתוֹ֙	בַּבֹּ֔קֶר	וַתַּגֶּד֙	לְדָוִ֣ד	מִיכַ֔ל	לֵאמֹ֖ר	אִם־	אֵינְךָ֣	מְמַלֵּ֗ט	אֶת־	נַפְשְׁךָ֛	הַלַּ֥יְלָה	הַזֶּ֖ה	מָחָ֥ר	אַתָּ֖ה	מוּמָֽת׃
na-akatuma	Sauli	wajumbe	kwa	nyumba-ya	Daudi	kumchunga	na-kumuua	asubuhi	na-akamwambia	Daudi	Mikali	kusema	kama	usijiokoe	leo	–	uhai-wako	usiku-huu	hii	kesho	wewe	utauawa
H7971	H7586	H4397	H0413		H1732	H8104	H4191	H1242				H0559			H4422	H0853						

Bado Sauli aliwatuma wajumbe nyumbani kwa Daudi wamvizie kusudi aweze kumuua asubuhi. Mkewe Daudi, Mikali, akamwambia, “Usipoyaokoa maisha yako usiku huu, kesho utauawawa.”

12 וַתֹּ֣רֶד מִיכַ֔ל אֶת־דָּוִ֖ד בְּעַ֣ד כְּלִיָּ֑ה וַתֵּ֣לֶךְ וַתְּדַחֵ֔הוּ וַיִּבְרַ֖ח וַיִּמָּלֵֽט׃

וַתֹּ֣רֶד	מִיכַ֔ל	אֶת־	דָּוִ֖ד	בְּעַ֣ד	כְּלִיָּ֑ה	וַתֵּ֣לֶךְ	וַתְּדַחֵ֔הוּ	וַיִּבְרַ֖ח
na-akamshusha	Mikali	–	Daudi	kupitia	dirisha	na-akaenda	na-akakimbia	
H3381	H4324	H0853	H1732	H1157	H2474	H3212	H1272	

וַיִּמָּלֵֽט׃	
na-akaokoka	
H4422	

Hivyo Mikali akamteremsha Daudi kupita dirishani. Naye akaenda, akakimbia na kutoroka.

13 וַתִּקַּ֤ח מִיכַל֙ אֶת־הַתְּרָפִ֔ים וַתָּ֥שֶׂם אֶל־הַמִּטָּ֖ה וְאֵת֙ כְּבִיר־הָעִזִּ֣ים הַשֵּׂ֔ם לִרְאֲשֹׁתָ֖יו וַתְּכַ֥ס בַּבָּֽגֶד׃ ס

וַתִּקַּ֤ח	מִיכַל֙	אֶת־	הַתְּרָפִ֔ים	וַתָּ֥שֶׂם	אֶל־	הַמִּטָּ֖ה	וְאֵת֙	כְּבִיר־	הָעִזִּ֣ים	הַשֵּׂ֔ם	לִרְאֲשֹׁתָ֖יו	וַתְּכַ֥ס	בַּבָּֽגֶד׃	ס
na-akachukua	Mikali	–	terafimu	na-akaweka	kwenye	kitanda	na	mto	ya-mbuzi	akaweka	kichwani-mwake	na-akafunika	kwa-nguo	
H3947	H4324	H0853	H8655		H0413	H4296	H0853	H3523	H5795		H4763	H3680		

Mikali alichukua kinyago na kukilaza juu ya kitanda. Kisha akaweka mto wa singa za mbuzi kichwani pake, na akakifunika na nguo.

חֹלֶה	וַתֹּאמֶר	דָּוִד	אֶת־	לָקַחַת	מַלְאָכִים	שָׁאוּל	וַיִּשְׁלַח		14
amekuwa–mgonjwa	na–akasema	Daudi	–	kumchukua	wajumbe	Sauli	na–akatuma		
	H0559	H1732	H0853	H3947	H4397	H7586	H7971		

הֽוּא׃	פ	
yeye	¶	
H1931		

Sauli alipowatuma wajumbe kumchukua Daudi, mkewe akasema, “ Daudi ni mgonjwa.”

אֹתָו	הַעֲלוּ	לֵאמֹר	דָּוִד	אֶת־	לִרְאוֹת	הַמַּלְאָכִים	אֶת־	שָׁאוּל	וַיִּשְׁלַח	15
yeye	mleteni	kusema	Daudi	–	kuona	wajumbe	–	Sauli	na–akatuma	
H0853	H5927	H0559	H1732	H0853	H7200	H4397	H0853	H7586	H7971	

לַהֲמִתֻֽוהּ׃	אֵלָי	בַּמִּטָּה
kumuua	kwangu	kitandani
H4191	H0413	H4296

Kisha Sauli akawatuma wajumbe kumtazama; akisema, “Mleteni kwangu akiwa kitandani, ili nimuue.”

								16
הָעִזִּים	וּכְבִיר	הַמִּטָּה	אֶל־	הַתְּרָפִים	וְהִנֵּה	הַמַּלְאָכִים	וַיָּבֹאוּ	
ya–mbuzi	na–mto	kitanda	kwenye	sanamu	na–tazama	wajumbe	na–wakaingia	
H5795	H3523	H4296	H0413	H8655	H2009	H4397	H0935	

מְרַאֲשֹׁתָיו׃	
kichwani–mwake	
H4763	

Wale wajumbe walipoingia ndani, tazama, kile kinyago kilikuwa kitandani pamoja na mto wa singa za mbuzi kichwani.

											17
אֶת־	וַתְּשַׁלְּחֵי	רְמִיתִנִי	כֹּה	לָמָּה	מִיכַל	אֶל־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר			
–	na–ukamruhusu	umenidanganya	kwa–nini	kwa–nini	Mikali	kwa	Sauli	na–akasema			
H0853	H7971		H3602	H4100	H4324	H0413	H7586	H0559			
שַׁלְּחֵנִי	אֲלֵי	אָמַר	הוּא־	שָׁאוּל	אֶל־	מִיכַל	וַתֹּאמֶר	וַיְמַלֵּט	אֹיְבִי		
niachilie	kwangu	alisema	yeye	Sauli	kwa	Mikali	na–akasema	na–akaokoka	adui–yangu		
H7971	H0413	H0559	H1931	H7586	H0413	H4324	H0559	H4422	H0341		

אֲמִיתֶךָ׃	לָמָּה
nitakuua	kwa–nini
H4191	H4100

Sauli akamuuliza Mikali, “Kwa nini umenidanganya na kumwachilia adui yangu aende, na tena ametoroka?” Mikali akamjibu Sauli, “Aliniambia, 'Acha niende. Kwa nini nikuuwe?”'

										18
לוֹ	וַיַּגֶּד־	הָרָמָתָה	שְׁמוּאֵל	אֶל־	וַיָּבֹא	וַיְמַלֵּט	בָּרַח	וְדָוִד		
yeye	na–akamwambia	Rama	Samweli	kwa	na–akaja	na–akaokoka	akakimbia	na–Daudi		
	H5046	H7414	H8050	H0413	H0935	H4422	H1272	H1732		
וַיֵּשְׁבוּ	וּשְׁמוּאֵל	הוּא	וַיֵּלֶךְ	שָׁאוּל	לוֹ	עָשָׂה־	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	
na–wakakaa	na–Samweli	yeye	na–akaenda	Sauli	yeye	alimfanyia	ambayo	yote	–	
H3427	H8050	H1931	H3212	H7586				H3605	H0853	

בְּנָיוֹת׃)	]בנות[
Nayothi	Nayothi
H5121	H5121

Basi Daudi akakimbia na kutoroka, na akaenda kwa Samweli huko Rama na kumweleza yote ambayo Sauli amemtendea. Ndipo yeye na Samweli wakaenda na kukaa Nayothi.

19 וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד (בנית[(בְּנָיוֹת) בָּרָמָה׃
na-akaambiwa Sauli kusema tazama Daudi Nayothi Nayothi katika-Rama
H5046 H7586 H0559 H2009 H1732 H5121 H5121 H7414

Naye Sauli akaambiwa kwamba, “Tazama, Daudi yuko huko Nayothi iliyoko Rama.”

20 וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים לָקַחַת אֶת־ דָּוִד וַיַּרְא אֶת־ לַהֲקַת kikundi
na-akatuma Sauli wajumbe kumchukua – Daudi na-akaona – kikundi
H7971 H7586 H4397 H3947 H0853 H1732 H7200 H0853 H3862

הַנְּבִיאִים נִצָּב עַל־ וַתְּהִי עֲלֵיהֶם רוּחַ אֱלֹהִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־ הֵמָּה׃
cha-manabii wakitoa-unabii amesimama akisimamia juu-ya na-ikawa juu-yao Mungu roho na-wakatoa-unabii pia wao
H5030 H5012 H5975 H5324 H1961 H1992 H0430 H7307 H5012 H1571 H1992

וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־ הֵמָּה׃
na-wakamwambia Sauli na-akatuma wajumbe wengine na-wakatoa-unabii pia wao
H5046 H7586 H7971 H4397 H0312 H5012 H1571 H1992

וַיֹּסֶף וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־ הֵמָּה׃
na-akaongeza Sauli na-akatuma wajumbe wa-tatu na-wakatoa-unabii pia wao
H3254 H7586 H7971 H4397 H7992 H5012 H1571 H1992

Sauli alipoambiwa hivyo, akawatuma wajumbe wengine, nao pia wakatabiri. Basi Sauli aliwatuma tena wajumbe kwa mara ya tatu, na hao pia wakatabiri.

22 וַיֵּלֶךְ גַּם־ הוּא וַיָּבֹא עַד־ בּוֹר הַגָּדוֹל אֲשֶׁר בַּשֶּׁכוּ
na-akaenda pia yeye Rama na-akafika hadi kisima kikubwa ambacho Seku
H3212 H1571 H1931 H7414 H0935 H5704 H1732 H7906

וַיִּשְׁאַל שְׁמוּאֵל אֵיפֹה וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר וְדָוִד הִנֵּה (בנית[
na-akauliza Samweli wako-wapi na-akasema na-Daudi tazama Nayothi
H7592 H8050 H0375 H0559 H1732 H2009 H5121

בָּרָמָה׃ (בְּנָיוֹת)
katika-Rama Nayothi
H7414 H5121

Kisha naye akaenda Rama na kufika katika kisima kirefu kilichoko huko Seku. Akauliza, “Samweli na Daudi wako wapi?” Mtu mmoja akasema, “Angalia, Wako Nayothi huko Rama.”

23 וַיֵּלֶךְ שָׁם אֶל־ נְוֵית[(נָיוֹת) בָּרָמָה וַתְּהִי עָלָיו גַּם־ הוּא
na-akaenda huko kwa Nayothi Nayothi katika-Rama na-ikawa juu-yake pia yeye
H3212 H8033 H0413 H5121 H5121 H7414 H1961 H1571 H1931

וַיִּתְנַבֵּא עַד־ בֹּאוֹ (בְּנָיוֹת) בנית[הָלוֹךְ וַיֵּלֶךְ אֱלֹהִים רוּחַ
na-akatoa-unabii hadi kufika-kwake Nayothi Nayothi kwenda na-akaenda Mungu roho
H5012 H5704 H0935 H5121 H5121 H1980 H3212 H0430 H7307

בָּרָמָה׃
katika-Rama
H7414

Hivyo Sauli akaenda Nayothi huko Rama. Ndipo Roho wa Mungu pia akaja juu yake, naye alipokuwa akienda alitabiri, hadi alipofika Nayothi huko Rama.

שְׁמוּאֵל	לִפְנֵי	הוּא	גַּם־	וַיִּתְנַבֵּא	בְּנָוֵיו	הוּא	גַּם־	וַיִּפְשַׁט			24
Samweli	mbele-ya	yeye	pia	na-akatoa-unabii	mavazi-yake	yeye	pia	na-akavua			
H8050	H6440	H1931	H1571	H5012		H1931	H1571	H6584			
כֵּן	עַל־	הַלָּיְלָה	וְכָל־	הַהוּא	הַיּוֹם	כָּל־	עֹרֹם	וַיִּפֹּל			
hii	kwa-sababu-ya	usiku	na-usiku-wote	ile	siku	siku-nzima	uchi	na-akaanguka			
		H3915	H3605	H1931	H3117	H3605	H6174	H5307			
				פ	בַּנְּבִיאִם׃		שָׁאוּל	הֲגַם	יֹאמְרוּ		
				¶	miongoni-mwa-manabii		Sauli	je-pia	wanasema		
					H5030		H7586	H1571	H0559		

Na yeye pia, alirarua mavazi yake, naye pia akatabiri mbele ya Samweli siku hiyo akilala uchi mchana kutwa na usiku kucha. Kwa sababu ya jambo hili, watu husema, “Je, Sauli pia ni miongoni mwa manabii?”

Chapter 20

וַיֹּאמֶר	וַיָּבֹא	בָּרָמָה	(מִנָּיוֹת)	[מנוות]	דָּוִד	וַיִּבְרַח					1
na-akasema	na-akaja	katika-Rama	kutoka-Nayothi	kutoka-Nayothi	Daudi	na-akakimbia					
H0559	H0935	H7414	H5121	H5121	H1732	H1272					
לִפְנֵי	חַטָּאתִי	וּמֶה־	עֲוֹנִי	מֶה־	עָשִׂיתִי	מֶה	יְהוֹנָתָן	לִפְנֵי			
mbele-ya	dhambi-yangu	na-nini	uovu-wangu	nini	nimefanya	nini	Yonathani	mbele-ya			
H6440		H4100	H5771	H4100		H4100	H3083	H6440			
				נַפְשִׁי׃	אֶת־	מְבַקֵּשׁ	כִּי	אָבִיךָ			
				uhai-wangu	–	anatafuta	hata	baba-yako			
				H5315	H0853	H1245		H0001			

Kisha Daudi akakimbia kutoka Nayothi huko Rama akaenda na kumwambia Yonathani, “Nimefanya nini? Uovu wangu ni upi? Dhambi yangu ni ipi kwa baba yako, inayofanya atafute kuutoa uhai wangu.”

(יַעֲשֶׂה)	(לֹא־)	[עשה]	[לו־]	הַגֵּדָה	תָּמוּת	לֹא	חָלִילָה	לוֹ	וַיֹּאמֶר		2
atafanya	hana	amefanya	kwake	tazama	hutakufa	hutakufa	hasha	yeye	na-akasema		
	H3808		H3808	H2009	H4191	H3808	H2486		H0559		
אָזְנִי	אֶת־	יִגְלֶה	וְלֹא	קָטֹן	דָּבָר	אוֹ	גָּדוֹל	דָּבָר	אָבִי		
sikio-langu	–	kufunua	na-hatafunua	dogo	jambo	au	kubwa	jambo	baba-yangu		
H0241	H0853	H1540	H3808		H1697			H1697	H0001		
	זֹאת׃	אֵין	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	מִמֶּנִּי	אָבִי	יַסְתִּיר	וּמַדּוּעַ		
	hii	haipo	hili	jambo	–	kutoka-kwangu	baba-yangu	angefiche	na-kwa-nini		
	H2063	H0369	H2088	H1697	H0853		H0001	H5641	H4069		

Yonathani akamwambia Daudi, “La hasha; hautakufa. Baba yangu hafanyi jambo kubwa wala dogo bila kunijulisha. Kwa nini inamlazimu baba yangu anifiche jambo hili? La, siyo hivyo?”

חֵן	מָצָאתִי	כִּי־	אָבִיךָ	יָדַע	יָדַע	וַיֹּאמֶר	דָּוִד	עוֹד	וַיִּשְׁבַּע		3
neema	nimepata	kwamba	baba-yako	anajua	kujua	na-akasema	Daudi	tena	na-akaapa		
H2580	H4672		H0001	H3045	H3045	H0559	H1732	H5750	H7650		
וְאוּלָם	יֶעָצֵב	פֶּן־	יְהוֹנָתָן	זֹאת	יֵדַע־	אַל־	וַיֹּאמֶר	בְּעֵינֶיךָ			
lakini	anahuzunika	asije	Yonathani	hili	ajue	asijue	na-akasema	machoni-pako			
H0199		H6435	H3083	H2063	H3045	H0408	H0559				
הַמָּוֶת׃	וּבֵין	בֵּינִי	כְּפֶשַׁע	כִּי	נַפְשְׁךָ	וְחֵי	יְהוָה	חַי־			
kifo	na-kati-ya	kati-yangu	hatua	kwa-kuwa	nafsi-yako	na-aishi	Yahwe	kwa-uhai-wa			
H4194	H0996	H0996	H6587		H5315		H3068				

Bado Daudi aliapa tena na akasema, “Baba yako anajua wazi kwamba nimepata kibali machoni pako. Pengine anasema, 'Asije Yonathani akajua jambo hili, labda atahuzunika.' Lakini kweli kama BWANA aishivyo, kama wewe uishivyo, kuna hatua moja tu kati yangu na mauti.”

4

וְאֲעֻשֶּׂה־ נַפְשְׁךָ תֹּאמַר מַה־ דָּוִד אֶל־ יְהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר
na–nitafanya nafsi–yako utakachosema chochote Daudi kwa Yonathani na–akasema
H5315 H0559 H4100 H1732 H0413 H3083 H0559

פ לָךְ׃
¶ kwako

Kisha Yonathani akamwambia Daudi, “Lolote utakalosema, nitakufanyia.”

5

וְאָנֹכִי מָחָר חֹדֶשׁ הִנֵּה־ יְהוֹנָתָן אֶל־ דָּוִד וַיֹּאמֶר
na–mimi kesho mwezi–mpya tazama Yonathani kwa Daudi na–akasema
H0595 H4279 H2320 H2009 H3083 H0413 H1732 H0559

עַד בַּשָּׂדֶה וְנִסְתַּרְתִּי וְשִׁלַּחְתַּנִי וְלֶאֱכֹל הַמֶּלֶךְ עִם־ אֵשֵׁב־ יָשֹׁב
hadi shambani na–nijifiche na–unitume kula mfalme na nikae bila–shaka–nitakaa
H5704 H5641 H7971 H0398 H4428 H3427 H3427

הַשְּׁלִשִׁית׃ הָעֶרֶב
ya–tatu jioni
H7992 H6153

Daudi akamwambia Yonathani, “Kesho ni siku ya mwezi mpya, na inanibidi kukaa na kula pamoja na mfalme. Lakini acha niende, ili niweze kujificha katika shamba hadi siku ya tatu jioni.

6

מִמֶּנִּי כִּי־ נִשְׁאֹל נִשְׁאַל וְאָמַרְתָּ אָבִיךָ יִפְקְדֵנִי אִם־ פָּקֹד
kutoka–kwangu aliomba kuomba na–utasema baba–yako ataniahidi kukumbuka ikiwa
H7592 H7592 H0559 H0001

לְכָל־ יָרוּץ בֵּית־לֶחֶם עִירֹה כִּי זֶבַח דָּוִד מִשְׁפָּחָה׃
kwa–wote–wa kukimbia Bethlehemu mji–wake kwa–sababu dhabihu Daudi ukoo
H3605 H7323 H1035 H0001 H2077 H3117 H8033 H0001 H4940

Baba yako akinikosa kabisa, ndipo utasema, 'Daudi aliniomba kwa msisitizo ruhusa aondoke kwenda mjini kwake Bethlehemu; kwa sababu huko ni kipindi cha utoaji wa dhabihu ya mwaka kwa familia yao yote.'

7

לוֹ יֵיטֵב וְאִם־ חָרֹה יֵחָרֶה אִם־ מֵעִמּוֹ׃ כִּי־ הָרָעָה כָּלְתָה כִּי־ יָדַע
yeye ukali hasira na–ikiwa kwa–mtumishi–wako amani vizuri atasema hivyo ikiwa kutoka–kwake uovu imeamuliwa kwamba jua
H2734 H2734 H5650 H7965 H0559 H3541 H3615 H3045

Kama atasema kuwa ni vyema, 'basi mtumishi wako atakuwa na amani. Lakini kama atakasirika sana, ndipo utajua kwamba ameamua kunitendea uovu.

וְעָשִׂיתָ	חֶסֶד	עַל־	עַבְדֶּךָ	כִּי	בִּבְרִית	יְהוָה	הֵבֵאתָ	8
na–utafanya	fadhili	kwa	mtumishi–wako	kwa–sababu	katika–agano	Yahwe	umeleta	
	H2617		H5650		H1285	H3068	H0935	

וְעַד־	אַתָּה	הֲמִיתֵנִי	עָוֹן	בִּי	יֶשׁ־	וְאִם־	עִמְּךָ	עַבְדְּךָ	אֶת־
na–hadi	wewe	niue	kosa	ndani–yangu	kuna	na–ikiwa	nawe	mtumishi–wako	–
H5704		H4191	H5771		H3426			H5650	H0853

פ	תְּבִיאֵנִי׃	זֶה	לָמָּה־	אָבִיךָ
¶	unilete	hii	kwa–nini	baba–yako
	H0935	H2088	H4100	H0001

Kwa hiyo, umtendee wema mtumishi wako. Kwa maana umemweka mtumishi katika agano la BWANA pamoja na wewe. Lakini kama kuna dhambi ndani yangu, wewe mwenyewe uniuwe; maana kwa nini basi unipeleke kwa baba yako?”

כִּי־	אֵדַע	יָדַע	אִם־	וְכִי	לְךָ	חָלִילָה	יְהוֹנָתָן	וַיֹּאמֶר	9
kwamba	nijue	kujua	ikiwa	kwa–sababu	kwako	hasha	Yonathani	na–akasema	
	H3045	H3045				H2486	H3083	H0559	

אֹתָהּ	וְלֹא	עָלֶיךָ	לָבוֹא	אָבִי	מֵעִם	הָרָעָה	כָּלְתָה	
hiyo	na–sitakuambia	juu–yako	kuja	baba–yangu	kutoka–kwa	uovu	imeamuliwa	
H0853	H3808		H0935	H0001			H3615	

ס	לָךְ׃	אַגִּיד	
¶	wewe	nitakuambia	
		H5046	

Yonathani akasema, “La hasha! Ikiwa ninajua kwamba baba ameamua baya likupate, siwezi kukuambia?”

יַעַנְךָ	מַה־	אֽוֹ	לִי	יַגִּיד	מִי	יְהוֹנָתָן	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	10
atakujibu	nini	au	mimi	atakuambia	nani	Yonathani	kwa	Daudi	na–akasema	
	H4100			H5046	H4310	H3083	H0413	H1732	H0559	

ס	קָשֶׁה׃	אָבִיךָ	
¶	kwa–ukali	baba–yako	
	H7186	H0001	

Ndipo Daudi akamwambia Yonathani, “Ni nani ataniambia ikiwa imetokea, baba yako akakujibu kwa ukali?”

שְׁנֵיהֶם	וַיֵּצְאוּ	הַשָּׂדֶה	וְנֵצֵא	לְכָה	דָּוִד	אֶל־	יְהוֹנָתָן	וַיֹּאמֶר	11
wote–wawili	na–wakatoka	shambani	na–tutoke	njoo	Daudi	kwa	Yonathani	na–akasema	
H8147	H3318		H3318	H3212	H1732	H0413	H3083	H0559	

ס	הַשָּׂדֶה׃	
¶	shambani	

Yonathani akamwambia Daudi, “Njoo, hebu twende huko shambani.” Ndipo wote wakaondoka kwenda shambani.

אֶחְקֹר	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	דָּוִד	אֶל־	יְהוֹנָתָן	וַיֹּאמֶר	12
nitachunguza	wakati	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	Daudi	kwa	Yonathani	na–akasema	
H2713		H3478	H0430	H3068	H1732	H0413	H3083	H0559	

דָּוִד	אֶל־	טוֹב	וְהִנֵּה־	הַשִּׁלְשִׁית	מָחָר	וְכָעֵת	אָבִי	אֶת־	
Daudi	kwa	vizuri	na–tazama	ya–tatu	kesho	wakati–kama–huu	baba–yangu	–	
H1732	H0413		H2009	H7992	H4279	H6256	H0001	H0853	

אָזְנֶךָ׃	אֶת־	וְגָלִיתִי	אֵלֶיךָ	אֶשְׁלַח	אֽוֹ	וְלֹא־	
sikio–lako	–	na–nikufunulie	kwako	kutuma	ndipo	na–sitatuma	
H0241	H0853	H1540	H0413	H7971		H3808	

Yonathani akamwambia Daudi, “Na BWANA, Mungu wa Israeli, awe shahidi. Kesho muda kama huu, nitakuwa nimemuuliza baba yangu, au siku ya tatu, tazama, ikiwa kutakuwa na jambo zuri upande wa Daudi; je, nisikutumie taarifa na kulidhihirisha kwako?

13

אֶל־	יִיטַב	כִּי־	יֹסִיף	וְכֹה	לִיהוֹנָתָן	יְהוָה	יַעֲשֶׂה׀	כֹּה־
–	itampendeza	ikiwa	ataongezea	na-hivyo	kwa-Yonathani	Yahwe	afanye	hivyo
H0413	H3190		H3254	H3541	H3083	H3068		H3541

וְהָלְכָה־	וְשִׁלַּחְתִּיךָ	אָזְנְךָ	אֶת־	וְגָלִיתִי׀	עָלֶיךָ	הֶרְעָה׀	אֶת־	אָבִי
na-uende	na-nitakuaga	sikio-lako	–	na-nikufunulie	juu-yako	uovu	–	baba-yangu
H1980	H7971	H0241	H0853	H1540			H0853	H0001

אָבִי׃	עִם־	הָיָה	כַּאֲשֶׁר	עִמָּךְ	יְהוָה׀	וְיִהְיֶ	לְשָׁלוֹם
baba-yangu	na	alivyokuwa	kama-vile	nawe	Yahwe	na-awe	kwa-amani
H0001		H1961			H3068	H1961	H7965

Na kama ikimpendeza baba yangu akufanyie madhara, Basi BWANA ayafanye hayo kwa Yonathani na kuzidi ikiwa sitakujulisha jambo na kukupeleka mbali, ili kwamba uende kwa amani. Na BWANA awe pamoja nawe, kama alivyokuwa na baba yangu.

14

יְהוָה	חֶסֶד	עִמָּדִי	תַּעֲשֶׂה	וְלֹא־	חָי	עוֹדֶנִּי	אִם־	וְלֹא	
Yahwe	fadhili	pamoja-nami	utafanya	na-hutafanya	niko-hai	bado-niko	ikiwa	na-si	
H3068		H5978		H3808				H3808	

אָמוּת׃	וְלֹא
nitakufa	na-sitakufa
H4191	H3808

Kama bado nikiwa hai, hautanionesha uaminifu wa agano la BWANA, kwamba siwezi kufa?

15

וְלֹא־	תַכְרֵת	אֶת־	חַסְדְּךָ	מֵעִם	בֵּיתִי	עַד־	עוֹלָם	וְלֹא
na-si	milele	hadi	nyumba-yangu	kutoka-kwa	upendo-wako	–	utakata	na-hutakata
H3808	H5769	H5704				H0853	H3772	H3808

הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	מֵעַל	אִישׁ	דָּוִד	אֹיְבֵי	אֶת־	יְהוָה׀	בְּהַכְרֵת
uso-wa-nchi	uso-wa	kutoka-juu-ya	kila-mmoja	Daudi	adui-za	–	Yahwe	katika-kukata
H0127	H6440		H0376	H1732	H0341	H0853	H3068	H3772

Na usivunje kabisa uaminifu wako wa agano kati yako na nyumba yangu, hata wakati BWANA atakapowaodoa kila mmoja wa adui za Daudi kutoka uso wa dunia.”

16

יְהוָה	וּבִקֵּשׁ	דָּוִד	בֵּית	עִם־	יְהוֹנָתָן	וַיִּכְרֹת	
Yahwe	na-atadai	Daudi	nyumba-ya	na	Yonathani	na-akafanya-agano	
H3068	H1245	H1732			H3083	H3772	

דָּוִד׃	אֹיְבֵי	מִיַּד
Daudi	adui-za	kutoka-mkono-wa
H1732	H0341	H3027

Basi Yonathani akafanya agano na nyumba ya Daudi na kusema, “Naye BWANA atawaondoa maadui wa Daudi.” (KISWAHILI IDIOM? ==== ULB ENGLISH IDIOM)

17

כִּי־	אֹתוֹ	בְּאַהֲבָתוֹ	דָּוִד	אֶת־	לְהַשְׁבִּיעַ	יְהוֹנָתָן׀	וַיּוֹסֶף	
kwa-sababu	yeye	kwa-upendo-wake	Daudi	–	kumwapisha	Yonathani	na-akaendelea	
	H0853	H0160	H1732	H0853	H7650	H3083	H3254	

ס	אֲהֵבוֹ׃	נַפְשׁוֹ	אַהֲבַת
¶	alimpenda	nafsi-yake	upendo
	H0157	H5315	H0160

Yonathani akamtaka Daudi aape tena kwa sababu ya upendo aliokuwa nao juu yake, kwa sababu alimpenda kama alivyopenda roho yake mwenyewe.

כִּי	וְנִפְקַדְתָּ	חֹדֶשׁ	מָחָר	יְהוֹנָתָן	לוֹ	וַיֹּאמֶר־	18
kwa–sababu	na–utakuwa–umekosekana	mwezi–mpya	kesho	Yonathani	yeye	na–akamwambia	
		H2320	H4279	H3083		H0559	

מוֹשָׁבֶךָ׃	יִפָּקֵד
kiti–chako	utakumbukwa
H4186	

Kisha Yonathani akamwambia Daudi, “Kesho ni siku ya mwezi mpya. Hautakuwapo, kwa sababu kiti chako kitakuwa wazi.

בְּיוֹם	שָׁם	נִסְתָּרְתָּ	אֲשֶׁר־	הַמַּעֲשֶׂה	אֶל־	וּבָאתָ	מְאֹד	תֵּרֵד	וְשִׁלַּשְׁתָּ	19
siku–ya	huko	ulijificha	ambapo	mahali	kwa	na–utakuja	sana	utashuka	na–siku–ya–tatu	
H3117	H8033	H5641		H4725	H0413	H0935	H3966	H3381	H8027	

הָאָזֵל׃	הָאֶבֶן	אֶצֶל	וְיָשַׁבְתָּ	הַמַּעֲשֶׂה
Ezeli	jiwe	karibu–na	na–ukae	jambo
H0237	H0068	H0681	H3427	H4639

Utakapokuwa umekaa huko siku tatu, uende upesi hadi mahala ulipojificha mara ya kwanza, wakati shughuli ikifanyika, na ukaye karibu jiwe Ezeli.

לְמַטָּרָה׃	לִי	לְשַׁלֵּחַ־	אוֹרֶה	צִדָּה	הַחִצִּים	שְׁלֹשֶׁת	וַאֲנִי	20
kwa–shabaha	kwangu	kupiga	nitaipiga	upande	mishale	mishale–mitatu	na–mimi	
H4307		H7971		H6654	H2678	H7969	H0589	

Nitatupa mishale mitatu pembeni mwa jiwe, kama vile ninalenga kitu fulani.

אֹמַר	אָמֹר	אִם־	הַחִצִּים	אֶת־	מְצָא	לֵךְ	הַנַּעַר	אֶת־	אֶשְׁלַח	וְהִנֵּה	21
nitasema	kusema	ikiwa	mishale	–	tafuta	nenda	kijana	–	nitatuma	na–tazama	
H0559	H0559		H2678	H0853	H4672	H3212	H5288	H0853	H7971	H2009	

כִּי־	וָבָאָה	וְקָחֲנֵהוּ	וָהֵנָּה	מִמְּךָ	וְהַחִצִּים	הִנֵּה	לַנַּעַר
kwa–sababu	na–uende	ichukue	na–upande–huu	kutoka–kwako	mishale	tazama	kwa–kijana
	H0935	H3947	H2008		H2678	H2009	H5288

יְהוָה׃	חַי־	דָּבָר	וְאֵין	לְךָ	שָׁלוֹם
Yahwe	kwa–uhai–wa	jambo	na–hakuna	kwako	amani
H3068		H1697	H0369		H7965

Kisha nitamtuma kijana wangu na kumwambia, 'Nenda utafute hiyo mishale.' Kama nitamwambia kijana hivi, 'Tazama, mishale iko upande huu wa kwako; kaichukue,” ndipo uje; maana hapo kutakuwa na usalama kwako na siyo madhara, kama BWANA aishivyo.

לֵךְ	וָהָלְאָה	מִמְּךָ	הַחִצִּים	הִנֵּה	לָעֶלֶם	אֹמַר	כֹּה	וְאִם־	22
nenda	na–mbele	kutoka–kwako	mishale	tazama	kwa–kijana	nitasema	hivyo	na–ikiwa	
H3212	H1973		H2678	H2009	H5958	H0559	H3541		

יְהוָה׃	שִׁלַּחֲךָ	כִּי
Yahwe	amekutuma	kwa–sababu
H3068	H7971	

“Lakini kama nikimwambia kijana hivi, 'Tazama, mishale iko mbele yako,' ndipo utakapokwenda zako, maana BWANA ametaka uende zako.

וּבֵינֵךְ	בֵּינִי	יְהוָה	הִנֵּה	וְאָתָּה	אֲנִי	דִּבְּרוּ	אֲשֶׁר	וְדַבְּר	23
na–kati–yako	kati–yangu	Yahwe	tazama	na–wewe	mimi	tumesemezana	ambalo	na–jambo	
H0996	H0996	H3068	H2009		H0589	H1696		H1697	

ס	עוֹלָם׃	עַד־	
¶	milele	hadi	
	H5769	H5704	

Kulingana na makubaliano ambayo mimi na wewe tumeongea, angalia, BWANA yupo kati yangu na wewe milele.'"

]עַל־	הַמֶּלֶךְ	וַיָּשֶׁב	הַחֹדֶשׁ	וַיְהִי	בַּשָּׂדֶה	דָּוִד	וַיִּסָּתֵר	24
juu–ya	mfalme	na–akakaa	mwezi–mpya	na–ikawa	shambani	Daudi	na–akajificha	
	H4428	H3427	H2320	H1961		H1732	H5641	

לֶאֱכֹל׃	הַלֶּחֶם	)אֶל־
kula	chakula	karibu–na
H0398	H3899	H0413

Kwa hiyo Daudi akajificha mle shambani. Pindi mwezi ulipoandama, mfalme aliketi chini ale chakula.

מוֹשַׁב	אֶל־	בְּפַעַם	וְכְפַעַם	מוֹשְׁבוֹ	עַל־	הַמֶּלֶךְ	וַיָּשֶׁב		25
kiti	juu–ya	baada–ya–wakati	kama–wakati	kiti–chake	juu–ya	mfalme	na–akakaa		
H4186	H0413	H6471	H6471	H4186		H4428	H3427		

שָׁאוּל	מִצַּד	אַבְנֵר	וַיֵּשֶׁב	יְהוֹנָתָן	וַיָּקָם	הַכִּיר
Sauli	kando–ya	Abneri	na–akakaa	Yonathani	na–akasimama	karibu–na–ukuta
H7586	H6654	H0074	H3427	H3083		H7023

דָּוִד׃	מְקוֹם	וַיִּפָּקֵד
Daudi	mahali–pa	na–palikuwa–tupu
H1732	H4725	

Mfalme alikaa juu ya kiti chake, kama kawaida kwenye kiti karibu na ukuta. Yonathani alisimama wima, na Abneri alikaa ubavuni mwa Sauli. Lakini nafasi ya Daudi ilikuwa wazi.

מִקְרֶה	אָמַר	כִּי	הַהוּא	בַּיּוֹם	מְאוּמָה	שָׁאוּל	דָּבָר	וְלֹא־	26
bahati–mbaya	alisema	kwa–sababu	ile	siku	chochote	Sauli	kusema	na–hakusema	
H4745	H0559		H1931	H3117	H3972	H7586	H1696	H3808	

ס	טָהוֹר׃	לֹא	כִּי־	הוּא	טָהוֹר	בִלְתִי	הוּא	
¶	safi	si	kwa–sababu	yeye	safi	hajawa	hilo	
	H2889	H3808		H1931	H2889	H1115	H1931	

Hata hivyo Sauli hakusema kitu siku hiyo, kwa sababu alifikiri, "Kuna jambo limempata Daudi. Hayuko safi; hakika hayuko safi."

ס	דָּוִד	מְקוֹם	וַיִּפָּקֵד	הַשֵּׁנִי	הַחֹדֶשׁ	מָמָחֳרָת	וַיְהִי		27
¶	Daudi	mahali–pa	na–palikuwa–tupu	wa–pili	mwezi–mpya	kesho–yake	na–ikawa		
	H1732	H4725		H8145	H2320	H4283	H1961		

יִשַׁי	בֶּן־	בָּא	לֹא־	מַדּוּעַ	בְּנוֹ	יְהוֹנָתָן	אֶל־	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר
Yese	mwana–wa	amekuja	hakuja	kwa–nini	mwanawe	Yonathani	kwa	Sauli	na–akasema
H3448		H0935	H3808	H4069		H3083	H0413	H7586	H0559

הַלֶּחֶם׃	אֶל־	הַיּוֹם	גַּם־	תְּמוֹל	גַּם־
chakula	kwa	leo	pia	jana	pia
H3899	H0413	H3117	H1571	H8543	H1571

Lakini siku ya pili, siku moja baada ya mwandamo wa mwezi, bado nafasi ya Daudi ilikuwa tupu. Ndipo Sauli akamuuliza Yonathani mwanaye, “Kwa nini mwana wa Yese hakuja kwenye chakula, jana na hata leo?”

28

עַד־	מֵעְמְדֵי	דָּוִד	נִשְׁאַל	נִשְׁאָל	שָׁאוּל	אֶת־	יְהוֹנָתָן	וַיַּעַן
hadi	kutoka-kwangu	Daudi	aliomba	kuomba	Sauli	–	Yonathani	na-akajibu
H5704	H5978	H1732	H7592	H7592	H7586	H0853	H3083	

לֶחֱם׃בָּֽיִת
Bethlehemu
H1035

Yonathani akamjibu Sauli, “Daudi aliomba kwangu ruhusa kwa dhati ili aende Bethlehemu.

29

בָּעִיר	לָנוּ	מִשְׁפָּחָה	זֶבַח	כִּי	נָא	שִׁלְּחֵנִי	וַיֹּאמֶר	
mjini	kwetu	ya-jamaa	dhabihu	kwa-sababu	tafadhali	niache-niende	na-akasema	
		H4940	H2077		H4994	H7971	H0559	

בְּעֵינֶיךָ	חֵן	מָצָאתִי	אִם־	וְעַתָּה	אָחִי	לִי	צִוָּה־	וְהוּא
machoni-pako	neema	nimepata	ikiwa	na-sasa	ndugu-yangu	mimi	aliamuru	na-yeye
	H2580	H4672		H6258	H0251		H6680	H1931

בָּא	לֹא־	כֵּן	עַל־	אֶחָי	אֶת־	וְאֶרְאֶה	נָא	אִמָּלְטָה	
kuja	hakuja	hii	kwa-sababu-ya	ndugu-zangu	–	na-nikaona	tafadhali	nijiokoe	
H0935	H3808			H0251	H0853	H7200	H4994	H4422	

ס	הַמֶּלֶךְ׃	שֻׁלְחַן	אֶל־	
¶	mfalme	meza	kwa	
	H4428	H7979	H0413	

Alisema, 'Tafadhali niruhusu niende. Maana familia yetu wanayo dhabihu huko mjini, na kaka yangu ameniagiza niwe huko. Basi kama nimepata kibali machoni pako, tafadhali niruhusu niende nikawaone kaka zangu.' Hakuja kwenye meza ya mfalme kwa sababu hii.”

30

נַעֲוַת	בֶּן־	לוֹ֙	וַיֹּאמֶר	בִּיהוֹנָתָן	שָׁאוּל֮	אַף	וַיִּחַר־	
mpotovu	mwana-wa	yeye	na-akasema	kwa-Yonathani	Sauli	hasira-ya	na-ikawaka	
			H0559	H3083	H7586	H0639	H2734	

לְבָשְׁתְּךָ	יִשַׁי	לְבֶן־	אַתָּה֒	בֹּחֵר	כִּי־	יָדַעְתִּי	הֲלוֹא	הַמַּרְדּוּת
kwa-aibu-yako	Yese	kwa-mwana-wa	wewe	unachagua	kwamba	ninajua	je-sijui	mwasi
H1322	H3448			H0977		H3045	H3808	H4780

אִמֶּךָ׃	עֶרְוַת	וּלְבֹשֶׁת
wa-mama-yako	uchi	na-kwa-aibu-ya
H0517	H6172	H1322

Ndipo hasira ya Sauli iliwaka juu ya Yonathani, na akamwambia, “Wee mwana wa mwanamke mkaidi na muasi! Wadhani kwamba sijui kuwa umemchagua Mwana wa Yese kwa ajili ya aibu yako, na kwa aibu ya uchi wa mama yako?

31

הָאֲדָמָה	עַל־	חַי	יִשַׁי֙	בֶּן־	אֲשֶׁר	הַיָּמִים	כָּל־	כִּי
nchi	juu-ya	yuko-hai	Yese	mwana-wa	ambazo	siku	siku-zote	kwa-sababu
H0127		H2425	H3448			H3117	H3605	

אֵלַי	אֹתוֹ֙	וְקַח	שְׁלַח	וְעַתָּה	וּמַלְכוּתֶךָ	אַתָּה	תִּכּוֹן	לֹא
kwangu	yeye	na-umchukue	tuma	na-sasa	na-ufalme-wako	wewe	utaimarisha	hutaimarika
H0413	H0853	H3947	H7971	H6258	H4438			H3808

ס	הוּא׃	מָוֶת	בֶּן־	כִּי	
¶	yeye	kifo	mwana-wa	kwa-sababu	
	H1931	H4194			

Kwa kuwa mwana wa Yese anaishi duniani, siyo wewe wala ufalme wako utakaoimarika. Sasa basi, tuma watu wamlete kwangu, kwa sababu inampasa kufa.”

מֶה	יוּמַת	לָמָּה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	אָבִיו	שָׁאוּל	אֶת־	יְהוֹנָתָן	וַיֹּעַן	32
nini	auawe	kwa–nini	kwake	na–akasema	baba–yake	Sauli	–	Yonathani	na–akajibu	
H4100	H4191	H4100	H0413	H0559	H0001	H7586	H0853	H3083		

עָשָׂה׃	
amefanya	

Yonathani akamjibu Sauli baba yake, “Kwa sababu gani inampasa kuuwawa? Amefanya nini?”

כִּי־	יְהוֹנָתָן	וַיֵּדַע	לְהַכֹּתוֹ	עָלָיו	הַחֲנִית	אֶת־	שָׁאוּל	וַיַּטֵּל		33
kwamba	Yonathani	na–akajua	kumpiga	juu–yake	mkuki	–	Sauli	na–akatupa		
	H3083	H3045	H5221		H2595	H0853	H7586	H2904		

ס	דָּוִד׃	אֶת־	לְהָמִית	אָבִיו	מֵעִם	הֵיא	כָּלָה	
¶	Daudi	–	kuua	baba–yake	kutoka–kwa	hiyo	imeamuliwa	
	H1732	H0853	H4191	H0001		H1931	H3617	

Ndipo Sauli akamtupia mkuki apate kumuua. Kwa hiyo Yonatani akatambua kwamba baba yake alinuia kumuua Daudi.

אָכַל	וְלֹא־	אָף	בָּחֳרִי־	הַשֻּׁלְחָן	מֵעִם	יְהוֹנָתָן	וַיָּקָם		34
kula	na–hakula	hasira	kwa–hasira	meza	kutoka–mezani	Yonathani	na–akasimama		
H0398	H3808	H0639	H2750	H7979		H3083			

דָּוִד	אֶל־	נֶעְצַב	כִּי	לֶחֶם	הַשֵּׁנִי	הַחֹדֶשׁ	בְּיוֹם־	
Daudi	kwa–sababu–ya	alihuzunika	kwa–sababu	chakula	wa–pili	mwezi–mpya	siku–ya	
H1732	H0413			H3899	H8145	H2320	H3117	

ס	אָבִיו׃	הִכְלִמוֹ	כִּי
¶	baba–yake	kumwaibisha	kwa–sababu
	H0001	H3637	

Yonathani alitoka mezani akiwa na hasira kali bila kula chakula siku ya pili ya mwezi, kwa sababu alimhuzunikia Daudi, na kwa sababu baba yake amemwaibisha.

דָּוִד	לְמוֹעֵד	הַשָּׂדֶה	יְהוֹנָתָן	וַיֵּצֵא	בַּבֹּקֶר	וַיְהִי		35
Daudi	wakati–wa–kukutana–na	shambani	Yonathani	na–akatoka	asubuhi	na–ikawa		
H1732	H4150		H3083	H3318	H1242	H1961		

עִמּוֹ׃	קָטֹן	וְנַעַר
naye	mdogo	na–kijana
		H5288

Ikawa asubuhi, Yonathani akaenda huko shambani kama walivyoahidiana na Daudi, akiwa pamoja na kijana wake.

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַחִצִּים	אֶת־	נָא	מְצָא	רִץ	לְנַעֲרוֹ	וַיֹּאמֶר		36
mimi	ambayo	mishale	–	tafadhali	tafuta	kimbia	kwa–kijana–wake	na–akasema		
H0595		H2678	H0853	H4994	H4672	H7323	H5288	H0559		

לְהַעֲבִרוֹ׃	הַחִצִּי	יָרֶה	וְהוּא־	רָץ	הַנַּעַר	מוֹרֶה	
kupita	mshale	akapiga	na–yeye	akakimbia	kijana	kuelekea	
	H2678		H1931	H7323	H5288		

Akamwambia yule kijana wake, “Kimbia utafute ile mishale niliyoitupa.” Na kijana alikimbia, akatupa mshale mwingine mbele yake.

37 וַיָּבֹא הַנַּעַר kijana H5288 עַד־ hadi H5704 מְקוֹם mahali-pa H4725 אֲשֶׁר ambao H2678 הַחִצִּי mshale יְרֵה alipiga יְהוֹנָתָן Yonathani H3083 וַיִּקְרָא na-akaita H7121 יְהוֹנָתָן Yonathani H3083

וְהָלְאָה׃ na-mbele H1973 מִמְּךָ kutoka-kwako הַחִצִּי mshale H2678 הֲלוֹא je-si H3808 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 הַנַּעַר kijana H5288 אַחֲרֵי nyuma-ya

Kijana alipofika katika eneo ambapo mshale ulitua, ule alioutuma Yonathani, akamwita tena kijana, na kusema, “Huo mshale hauko mbele yako?”

38 תַּעֲמֹד kusimama H5975 אַל־ usisimame H0408 חוּשָׁה harakisha מְהֵרָה haraka H4120 הַנַּעַר kijana H5288 אַחֲרֵי nyuma-ya יְהוֹנָתָן Yonathani H3083 וַיְקָרֵא na-akaita H7121

אֲדֹנָיו׃ bwana-wake H0113 אֶל־ kwa H0413 וַיָּבֹא na-akaja H0935 מֵהַחִצִּים(mishale H2671]החצין mshale H2678 אֶת־ – H0853 יְהוֹנָתָן Yonathani H3083 נַעַר kijana-wa H5288 וַיְלַקֵּט na-akakusanya H3950

Kisha Yonathani akamwita yule kijana, “Upesi, harakisha, usikawie!” Hivyo kijana wa Yonathani akaikusanya mishale na kurudi kwa bwana wake.

39 וְהַנַּעַר na-kijana H5288 לֹא־ hakujua H3808 יָדַע kujua H3045 מְאוּמָה chochote H3972 אַךְ tu H0389 יְהוֹנָתָן Yonathani H3083 וְדָוִד na-Daudi H1732 יָדְעוּ hawajui H3045 אֶת־ – H0853 הַדָּבָר׃ jambo H1697

Lakini huyo kijana hakujua lolote. Ni Yonathani na Daudi tu ndio walijua habari yenyewe.

40 וַיִּתֵּן na-akampa H5414 יְהוֹנָתָן Yonathani אֶת־ – H0853 כֵּלָיו silaha-zake אֶל־ kwa H0413 הַנַּעַר kijana H5288 אֲשֶׁר־ ambaye לוֹ wake וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לוֹ yeye

הָעִיר׃ mjini הָבֵיא peleka H0935 לֵךְ nenda H3212

Yonathani akampa kijana wake silaha na kumwambia, “Nenda, uzipeleke mjini.”

41 הַנַּעַר kijana H5288 בָּא aliingia H0935 כַּאֲשֶׁר akasimama מֵאֵצֶל kutoka-kando-ya הַנֶּגֶב kusini H5045 וְדָוִד na-Daudi H1732 וַיִּפֹּל na-akaanguka H5307 לְאַפָּיו uso-wake H0639

אֶרְצָה ardhini H0776 וַיִּשְׁתָּחוּ na-akasujudu H7812 שָׁלֹשׁ mara-tatu H7969 פְּעָמִים mara-tatu H6471 וַיִּשְׁקוּ na-wakabusu אִישׁ kila-mmoja H0376 אֶת־ – H0853 רֵעֵהוּ rafiki-yake H7453

וַיִּבְכּוּ׃ na-wakalia H1058 אִישׁ kila-mmoja H0376 אֶת־ – H0853 רֵעֵהוּ rafiki-yake H7453 עַד־ hadi H5704 דָּוִד Daudi H1732 הִגְדִּיל׃ ilizidi H1431

Punde tu kijana alipoondoka, Daudi akasimama kutokea upande wa kusini, akiwa amelala kifudifudi, akainama mara tatu. Walibusiana wao kwa wao na wote wakalia kwa pamoja, Daudi akilia zaidi.

שְׁנֵינוּ	נִשְׁבַּעְנוּ	אֲשֶׁר׀	לְשָׁלוֹם	לְךָ	לְדָוִד	יְהוֹנָתָן	וַיֹּאמֶר	42
sisi–wawili	tumeapa	kama–vile	kwa–amani	nenda	kwa–Daudi	Yonathani	na–akasema	
H8147	H7650		H7965	H1980	H1732	H3083	H0559	

וּבֵין	וּבֵינֵךְ	בֵּינִי	וּבֵינֵךְ	וְיִהְיֶה	יְהוָה׀	לְאמֹר	יְהוָה׀	בְּשֵׁם	אֲנַחְנוּ
na–kati–ya	na–kati–yako	kati–yangu	awe	Yahwe	kusema	Yahwe	kwa–jina–la	sisi
H0996	H0996	H0996	H1961	H3068	H0559	H3068	H8034	H0587

פ	עוֹלָם׃	עַד־	זַרְעֶךָ	וּבֵין	זַרְעִי
¶	milele	hadi	uzao–wako	na–kati–ya	uzao–wangu
	H5769	H5704	H2233	H0996	H2233

Yonathani akamwambia Daudi, “Nenda kwa amani, kwa sababu wote tumeapa kwa jina la BWANA na tulisema, 'BWANA awe kati yangu na wewe, na awe kati ya uzao wangu na uzao wako, milele.'” Kisha Daudi alisimama na akaondoka, na Yonathani akarudi mjini.

Chapter 21

הָעִיר׃	בָּא	וִיהוֹנָתָן	וַיֵּלֶךְ	וַיָּקָם	1
mjini	akaingia	na–Yonathani	na–akaenda	na–akasimama	
	H0935	H3083	H3212		

Kisha Daudi akafika Nobu kumuona Ahimeleki kuhani. Ahimeleki akaja akutane na Daudi huku akitetemeka na kumwambia, “Kwa nini uko peke yako huna mtu wa kuambatana na wewe?”

לִקְרַאת	אֲחִימֶלֶךְ	וַיֶּחֱרַד	הַכֹּהֵן	אֲחִימֶלֶךְ	אֶל־	נֹבָה	דָּוִד׀	וַיָּבֹא	2
kukutana–na	Ahimeleki	na–akatetemeka	kuhani	Ahimeleki	kwa	Nobu	Daudi	na–akaja	
H7122	H0288	H2729	H3548	H0288	H0413	H5011	H1732	H0935	

אִתָּךְ׃	אֵין	וְאִישׁ	לְבַדֶּךָ	אַתָּה׀	מַדּוּעַ	לוֹ׀	וַיֹּאמֶר	דָּוִד
nawe	hakuna	na–mtu	peke–yako	wewe	kwa–nini	yeye	na–akasema	Daudi
H0854	H0369	H0376	H0905		H4069		H0559	H1732

Daudi akamjibu Ahimeleki kuhani, “Mfalme amenituma kwa jambo maalum na ameniambia hivi, 'Asiwepo hata mtu mmoja anayejua chochote kuhusu shughuli niliyokutuma, na kile nilichokuagiza.' Nimewaelekeza vijana kwenda sehemu fulani.

אֵלַי	וַיֹּאמֶר	דָּבָר׀	צִוַּנִי	הַמֶּלֶךְ׀	הַכֹּהֵן	לַאֲחִימֶלֶךְ	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	3
kwangu	na–akasema	jambo	aliniamuru	mfalme	kuhani	kwa–Ahimeleki	Daudi	na–akasema	
H0413	H0559	H1697	H6680	H4428	H3548	H0288	H1732	H0559	

וַאֲשֶׁר	שִׁלַּחְתִּךָ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	אֶת־	מְאוּמָה	יֵדָע	אַל־	אִישׁ
na–ambalo	ninakutuma	mimi	ambalo	jambo	–	chochote	ajue	asijue	mtu
	H7971	H0595		H1697	H0853	H3972	H3045	H0408	H0376

אַלְמוֹנִי׃	פְּלֹנִי	מָקוֹם	אֶל־	יוֹדַעְתִּי	הַנְּעָרִים	וְאֶת־	צִוִּיתֶךָ
mahali	mahali–fulani	mahali	kwa	nimeafikiana	vijana	na	nilikuamuru
H0492	H6423	H4725	H0413	H3045	H5288	H0853	H6680

Sasa basi chakula gani kinapatikana hapa? Nipatie mikate mitano, au chochote kilichopo hapa.”

בְּיָדִי	תְּנָה	לֶחֶם	חֲמִשָּׁה־	יָדֶךָ	תָּחַת־	יֵשׁ	מַה־	וְעַתָּה	4
mkononi–mwangu	nipe	mikate	tano	mkono–wako	chini–ya	kuna	nini	na–sasa	
H3027	H5414	H3899	H2568	H3027	H8478	H3426	H4100	H6258	

הַנִּמְצָא׃	אוֹ
iliyopatikana	au
H4672	

Huyo Kuhani alimjibu Daudi na kusema, “Hakuna mkate wa kawaida mkononi, lakini ipo mikate takatifu- kama vijana hawajatembea na wanawake.”

5

אֶל־	חֹל	לֶחֶם	אֵין־	וַיֹּאמֶר	דָּוִד	אֶת־	הַכֹּהֵן	וַיַּעַן
chini–ya	imekuwa–takatifu	mkate	hakuna	na–akasema	Daudi	–	kuhani	na–akajibu
H0413	H2455	H3899	H0369	H0559	H1732	H0853	H3548	

הַנְּעָרִים	נִשְׁמְרוּ	אִם־	יֹשׁ	קֹדֶשׁ	לֶחֶם	אִם־	כִּי־	יָדֵי	תַּחַת
vijana	zimehifadhiwa	ikiwa	upo	mtakatifu	mkate	tu	ila	mkono–wangu	chini–ya
H5288	H8104		H3426	H6944	H3899			H3027	H8478

פ	מֵאִשָּׁה׃	אַךְ
¶	kutoka–kwa–wanawake	tu
	H0802	H0389

Daudi akamjibu kuhani, “Hakika hatujatembea na wanawake kwa siku hizi tatu. Nilipoanza safari, miili ya vijana iliwekwa wakfu kwa BWANA, ingawa ilikuwa safari ya kawaida. Je, si zaidi sana leo miili yao ikawekwa wakfu kwa BWANA.”

6

עֻצָּרָה־	אִשָּׁה	אִם־	כִּי	לוֹ	וַיֹּאמֶר	הַכֹּהֵן	אֶת־	דָּוִד	וַיַּעַן
wamezuiliwa	wanawake	tu	hakika	yeye	na–akasema	kuhani	–	Daudi	na–akajibu
H6113	H0802				H0559	H3548	H0853	H1732	

הַנְּעָרִים	כְּלֵי־	וַיִּהְיוּ	בְּצֵאתִי	שִׁלְשֹׁם	כִּתְמוֹל	לָנוּ
vijana	vyombo–vya	na–zilikuwa	katika–kutoka–kwangu	mtatu	kama–jana	kutoka–kwetu
H5288	H3627	H1961	H3318	H8032	H8543	

בַּכֶּלִי׃	יִקְדָּשׁ	הַיּוֹם	כִּי	וְאַף	חֹל	דֶּרֶךְ	וְהוּא	קֹדֶשׁ
katika–vyombo	itakuwa–takatifu	leo	ingawa	na–pia	imeanza	njia	na–hii	takatifu
H3627	H6942	H3117		H0637	H2455	H1870	H1931	H6944

Hivyo kuhani akampa mikate iliyokuwa imewekwa wakfu kwa BWANA. Maana haikuwepo mikate mingine hapo, isipokuwa tu ile ya wonyesho, ambayo iliondolewa kutoka kwa BWANA, ili sehemu yake iwekwe mikate ya moto, inapokuwa imeondolewa.

7

כִּי־	לֶחֶם	שָׁם	הָיָה	לֹא־	כִּי	קֹדֶשׁ	הַכֹּהֵן	לוֹ	וַיִּתֶּן־
ila	mkate	pale	ulikuwepo	haukuwepo	kwa–sababu	takatifu	kuhani	yeye	na–akampa
	H3899	H8033	H1961	H3808		H6944	H3548		H5414

בְּיוֹם	חֹם	לֶחֶם	לְשׁוֹם	יְהוָה	מִלִּפְנֵי	הַמּוּסָרִים	הַפָּנִים	לֶחֶם	אִם־
siku–ya	moto	mkate	kuweka	Yahwe	mbele–ya	zilizochukuliwa	za–uwepo	mkate	tu
H3117	H2527	H3899		H3068	H6440	H5493	H6440	H3899	

הִלָּקְחוֹ׃
vilichukuliwa
H3947

Basi siku hiyo mmoja wa watumishi wa Sauli alikuwapo mahali hapo, ameshilkiliwa mbele za BWANA. Jina la mtu huyo aliitwa Doegi Mwedomu, mkuu wa wachungaji wa Sauli.

8

יְהוָה	לִפְנֵי	נֶעְצָר	הַהוּא	בַּיּוֹם	שָׁאוּל	מֵעַבְדֵי	אִישׁ	וְשָׁם
Yahwe	mbele–ya	ameshikwa	ile	siku	Sauli	kutoka–kwa–watumishi	mtu	na–pale
H3068	H6440	H6113	H1931	H3117	H7586	H5650	H0376	H8033

לְשָׁאוּל׃	אֲשֶׁר	הָרֹעִים	אַבִּיר	הָאֲדֹמִי	דֹּאֵג	וּשְׁמוֹ
wa–Sauli	ambao	wa–wachunga	mkuu	Mwedomu	Doegi	na–jina–lake
H7586		H7473	H0047	H0130	H1673	H8034

Daudi akamwambia Ahimeleki, “Je, hakuna hata mkuki wowote au upanga? Maana mimi sikubeba upanga wangu wala silaha zangu, maana ile shughuli ya mfalme ilikuwa ya muhimu.”

חֲנִית	יָדְךָ	תַּחַת־	פֹּה	יֵשׁ־	וְאֵין	לַאֲחִימֶלֶךְ	דָּוִד׀	וַיֹּאמֶר		9
mkuki	mkono–wako	chini–ya	hapa	kuna	na–je–hakuna	kwa–Ahimeleki	Daudi	na–akasema		
H2595	H3027	H8478	H6311	H3426	H0371	H0288	H1732	H0559		

לֹא־	כֹלַי׀	וְגַם־	חַרְבִּי	גַּם־	כִּי	חֶרֶב	אוֹ־	
sikuchukua	silaha–zangu	na–pia	upanga–wangu	pia	kwa–sababu	upanga	au	
H3808	H3627	H1571	H2719	H1571		H2719		

ס	:נָחוּץ	הַמֶּלֶךְ	דְּבַר־	הָיָה	כִּי־	בְיָדִי	לָקַחְתִּי
¶	lazima	mfalme	jambo–la	lilikuwa	kwa–sababu	mkononi–mwangu	nimechukua
	H5169	H4428	H1697	H1961		H3027	H3947

Kuhani akasema, “Ule upanga wa Mfilisti Goliathi, uliyemuua katika bonde la Ela, uko hapa umefunikwa katika nguo nyuma ya naivera. kama unataka kuuchukua huo, uchukue, maana hakuna silaha nyingine hapa.” Daudi akasema, “Hakuna silaha nyingine kama hiyo, nipatie hiyo.”

בְּעֵמֶק	וְהַכֵּית	אֲשֶׁר־	הִפִּלְשְׁתִּי	גָּלְיָת	חֶרֶבְ֨	הַכֹּהֵן	וַיֹּאמֶר		10
katika–bonde–la	ulimpiga	ambaye	Mfilisti	Goliathi	upanga–wa	kuhani	na–akasema		
H6010	H5221		H6430	H1555	H2719	H3548	H0559		

תְּקַח־	אֹתָהּ	אִם־	הָאֵפוֹד֙	אַחֲרַי	בַּשִּׂמְלָה֔	לוּטָה	הֵ֥יא	הִנֵּה־	הָאֵלָה
utachukua	huo	ikiwa	efodi	nyuma–ya	katika–nguo	imefungwa	huo	tazama	Ela
H3947	H0853		H0646		H8071	H3874	H1931	H2009	H0425

אֵין	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	בָּזֶה	זוּלָתָהּ	אַחֶרֶת	אֵין	כִּי	קָח	לְךָ֖
hakuna	Daudi	na–akasema	hapa	isipokuwa	mwingine	hakuna	kwa–sababu	chukua	kwako
H0369	H1732	H0559	H2088	H2108	H0312	H0369		H3947	

לִי׃	תְּנֻנָּה	כָּמוֹהָ	
mimi	nipe	kama–hiyo	
	H5414	H3644	

Daudi aliamka na kukimbia mbali na Sauli na akaenda kwa Akishi, mfalme wa Gathi.

אֶל־	וַיָּבֹא	שָׁאוּל	מִפְּנֵי	הַהוּא	בַּיּוֹם־	וַיִּבְרַח	דָּוִד	וַיָּקָם	11
kwa	na–akaja	Sauli	kutoka–mbele–ya	ile	siku	na–akakimbia	Daudi	na–akasimama	
H0413	H0935	H7586	H6440	H1931	H3117	H1272	H1732		

גָּת׃	מֶלֶךְ	אָכִישׁ
Gathi	mfalme–wa	Akishi
H1661	H4428	H0397

Mtumishi wa Akishi akamwambia, “huyu siye Daudi mfalme wa nchi hii? Je, wanawake hawakupokezana wakiimba na kucheza, 'Sauli ameua maelfu yake, na Daudi makumi elfu yake?”'

הֲלוֹא	הָאָרֶץ	מֶלֶךְ	דָּוִד	זֶה	הֲלוֹא־	אֵלָיו	אָכִישׁ	עַבְדֵי	וַיֹּאמְרוּ	12
je–si	nchi	mfalme–wa	Daudi	huyu	je–si	kwake	Akishi	watumishi–wa	na–wakasema	
H3808	H0776	H4428	H1732	H2088	H3808	H0413	H0397	H5650	H0559	

בַּאֲלָפָיו)׀	באלפו׀	שָׁאוּל֙	הִכָּה	לֵאמֹ֔ר	בַּמְּחֹלוֹת֙	יַעֲנ֣וּ	לָזֶ֔ה
kwa–maelfu–yake	kwa–maelfu–yake	Sauli	amepiga	kusema	kwa–densi	walijibu	huyu
H0505	H0505	H7586	H5221	H0559	H4246		H2088

בְּרִבְבֹתָיו׃)׀	ברבבתו׀	וְדָוִ֖ד
kwa–makumi–elfu–yake	kwa–makumi–elfu–yake	na–Daudi
H7233	H7233	H1732

Daudi akayaweka maneno hayo moyoni mwake na akamwogopa sana Akishi, mfalme wa Gathi.

13

מִפְּנֵי	מְאֹד	וַיִּרְא	בִּלְבָבוֹ	הָאֱלֹהִה	הַדְּבָרִים	אֶת־	דָּוִד	וַיָּשֶׂם
mbele–ya	sana	na–akaogopa	moyoni–mwake	haya	maneno	–	Daudi	na–akaweka
H6440	H3966	H3372	H3824	H0428	H1697	H0853	H1732	

גַּת׃	מֶלֶךְ־	אָכִישׁ
Gathi	mfalme–wa	Akishi
H1661	H4428	H0397

Daudi akabadili mwenendo wake mbele yao na akajifanya kuwa mwendawazimu machoni pao; akachora-chora alama kwenye vizingiti vya milango huku akitiririsha mate yake chini ya ndevu zake.

14

בְּיָדָם	וַיִּתְהוֹלֵל	בְּעֵינֵיהֶם	טַעְמוֹ	אֶת־	וַיְשַׁנּוֹ	
mikononi–mwao	na–akajifanya–kichaa	machoni–mwao	akili–yake	–	na–akabadilisha	
H3027			H2940	H0853		

אֶל־	רִירוֹ	וַיִּוָּרֵד	הַשַּׁעַר	דַּלְתוֹת	עַל־	)ויתו(	]וַיְתָיו[
juu–ya	mate–yake	na–akashusha	lango	milango	juu–ya	na–akaandika	na–akaandika
H0413	H7388	H3381	H8179			H8427	H8427

זְקָנוֹ׃
ndevu–zake
H2206

Ndipo Akishi akawaambia watumishi wake, “Tazameni, mnaona mtu huyu ni mwehu.

15

מִשְׁתַּגֵּעַ	אִישׁ	תִּרְאוּ	הִנֵּה	עַבְדָיו	אֶל־	אָכִישׁ	וַיֹּאמֶר	
akijifanya–kichaa	mtu	mnaona	tazama	watumishi–wake	kwa	Akishi	na–akasema	
H7696	H0376	H7200	H2009	H5650	H0413	H0397	H0559	

זֶה	אֶת־	הַבֵּאתֶם	כִּי־	אָנִי	מְשֻׁגָּעִים	חָסַר	אֵלָי׃	אֹתוֹ	תָּבִיאוּ	לָמָּה
huyu	–	mmeleta	hata	mimi	wazimu	akihitaji	kwangu	yeye	mmeleta	kwa–nini
H2088	H0853	H0935		H0589	H7696	H2638	H0413	H0853	H0935	H4100

ס	בֵּיתִי׃	אֶל־	יָבוֹא	הַזֶּה	עָלָי	לְהִשְׁתַּגֵּעַ	
¶	nyumba–yangu	katika	ataingia	je–huyu	juu–yangu	kujifanya–kichaa	
		H0413	H0935	H2088		H7696	

Kwa nini mmemleta kwangu? Je, mimi nina haja na wehu, kumbe mmemleta mtu huyu ili anifanyie hayo mbele yangu? Hivi kweli huyu ataingia nyumbani mwangu?

Chapter 22

1

וַיִּשָּׁמְעוּ	עֲדֻלָּם	מִעָרַת	אֶל־	וַיִּמָּלֵט	מִשָּׁם	דָּוִד	וַיֵּלֶךְ	
na–wakasikia	Adulamu	pango–la	kwa	na–akaokoka	kutoka–pale	Daudi	na–akaenda	
H8085	H5725	H4631	H0413	H4422	H8033	H1732	H3212	

שָׁמָּה׃	אֵלָיו	וַיֵּרְדוּ	אָבִיו	בֵּית	וְכָל־	אֶחָיו
huko	kwake	na–wakashuka	baba–yake	nyumba–ya	na–wote–wa	ndugu–zake
H8033	H0413	H3381	H0001		H3605	H0251

Basi Daudi aliondoka hapo na akatoroka kwenda kwenye pango la Adulamu. Kaka zake na wote wa nyumba ya baba yake waliposikia hayo, wakateremka kumwendea huko.

נֹשֶׁא֙ לֹ֔ו אֲשֶׁר־ אִ֥ישׁ וְכָל־ מָצ֖וֹק אִ֣ישׁ כָּל־ אֵלָ֑יו וַיִּתְקַבְּצ֣וּ 2
deni alikuwa–na ambaye mtu na–kila dhiki mtu kila kwake na–wakakusanyika
H5378 H0376 H3605 H4689 H0376 H3605 H0413 H6908

עִמֹּ֗ו וַיְהִי֙ לְשָׂ֔ר עֲלֵיהֶ֖ם וַיְהִ֣י נֶ֤פֶשׁ מַר־ אִ֣ישׁ וְכָל־
naye na–walikuwa kuwa–mkuu juu–yao na–akawa nafsi uchungu mtu na–kila
H1961 H8269 H1961 H5315 H4751 H0376 H3605

אִֽישׁ׃ מֵאֹ֥ות כְּאַרְבַּ֖ע
mtu mia kama–mia–nne
H0376 H3967 H0702

Kila mmoja aliyekuwa na mahangaiko, kila mmoja aliyekuwa na deni, na kila mmoja ambaye hakuwa na furaha moyoni-wote walijikusanya kwake, na Daudi akawa jemedari wao. Kulikuwa na wanaume wapatao mia nne waliokuwa pamoja naye.

מֹואָ֔ב מֶ֣לֶךְ אֶל־ וַיֹּ֤אמֶר מֹואָב֙ מִצְפֶּ֔ה מִשָּׁ֖ם דָּוִ֑ד וַיֵּ֣לֶךְ 3
Moabu mfalme–wa kwa na–akasema Moabu Mispa kutoka–pale Daudi na–akaenda
H4124 H4428 H0413 H0559 H4124 H4708 H8033 H1732 H3212

מַה־ אֲדַ֣ע אֲשֶׁ֔ר עַ֚ד אִתְּכֶ֔ם וְאִמִּ֖י אָבִ֥י אָ֛נָּא יֵצֵא־
nini nijue wakati hadi nanyi na–mama–yangu baba–yangu tafadhali waache–watoke
H4100 H3045 H5704 H0854 H0517 H0001 H4994 H3318

אֱלֹהִ֑ים עִמָּדִ֖י לִ֥י יַעֲשֶׂה־
Mungu mimi atanifanyia
H0430

Kisha Daudi alitoka huko akaenda Mispa huko Moabu. Akamwambia mfalme wa Moabu, “Tafadhali waruhusu baba na mama yangu wakae kwako hadi hapo nitakapojua kitu gani ambacho Mungu atafanya kwa ajili yangu.”

יְמֵי֙ כָּל־ עִמֹּ֔ו וַיֵּשְׁבוּ֙ מֹואָ֔ב מֶ֣לֶךְ פְּנֵ֖י אֶת־ וַיְנַחֵ֥ם 4
siku–za siku–zote naye na–wakakaa Moabu mfalme–wa mbele–ya – na–akawaongoza
H3117 H3605 H3427 H4124 H4428 H6440 H0854 H5148

ס בְּמְצוּדָֽה׃ דָּוִ֖ד הָיֹ֥ות־
¶ katika–ngome Daudi kuwepo
H1732 H1961

Basi akawaacha kwa Mfalme wa Moabu. Baba na mama yake wakakaa na mfalme kwa muda wote ambao Daudi alikuwa kwenye ngome yake.

וּבֹאתָ֖ לֵ֣ךְ בַּמְצוּדָ֑ה תֵּשֵׁ֣ב לֹ֥א דָּוִ֛ד אֶל־ הַנָּבִ֥יא גָּ֖ד וַיֹּ֣אמֶר 5
na–uende nenda katika–ngome usikae usikae Daudi kwa nabii Gadi na–akasema
H0935 H3212 H3427 H3808 H1732 H0413 H5030 H1410 H0559

ס חָֽרֶת׃ יַ֥עַר מִסִּ֖ית–וָ֑ה וַיָּבֹ֣א דָּוִ֔ד וַיֵּ֣לֶךְ יְהוּדָ֖ה אֶ֥רֶץ לְךָ֖
¶ Herethi msitu–wa na–akaja Daudi na–akaenda Yuda nchi–ya kwako
H2802 H0935 H1732 H3212 H3063 H0776

Kisha nabii Gadi akamwambia Daudi, “Usikae tena katika ngome yako. Ondoka na uende katika nchi ya Yuda.” Kwa hiyo Daudi akatoka hapo na akaenda katika msitu wa Harethi.

וְשָׁאוּל֙ אֹתּוֹ אֲשֶׁר וַאֲנָשִׁים דָּוִד נוֹדַע כִּי שָׁאוּל וַיִּשְׁמַע 6
na–Sauli naye ambao na–watu Daudi ilijulikana kwamba Sauli na–akasikia
H7586 H0854 H0376 H1732 H3045 H7586 H8085

וַחֲנִיתוֹ בָּרָמָה֙ הָאֶשֶׁל־ תָּחַת־ בַּגִּבְעָ֔ה יוֹשֵׁב
na–mkuki–wake katika–Rama mti–wa–mkwaju chini–ya katika–Gibea alikuwa–amekaa
H2595 H7413 H0815 H8478 H1390 H3427

עָלָ֑יו׃ נִצָּבִים֙ עֲבָדָ֔יו וְכָל־ בְּיָדֹ֖ו
juu–yake wamesimama watumishi–wake na–wote–wa mkononi–mwake
H5324 H5650 H3605 H3027

Sauli akasikia kwamba Daudi amepatikana, akiwa pamoja na watu aliokuwa nao. Wakati huo Sauli alikuwa akikaa Gibea chini ya mti wa mkwaju huko Rama, akiwa na mkuki wake mkononi mwake, na watumishi wake wote walikuwa wamesimama wamemzunguka.

בְּנֵי֙ נָ֣א שִׁמְעוּ־ עָלָ֔יו הַנִּצָּבִים֙ לַעֲבָדָ֔יו שָׁאוּל֙ וַיֹּ֣אמֶר 7
wana–wa tafadhali sikilizeni juu–yake waliosimama kwa–watumishi–wake Sauli na–akasema
H4994 H8085 H5324 H5650 H7586 H0559

וּכְרָמִ֖ים שָׂדֹ֥ות יִשַׁ֛י בֶּן־ יִתֵּ֥ן לְכֻלְּכֶ֑ם גַּם־ יְמִינִֽי׃
na–mizabibu mashamba Yese mwana–wa atawapa nyinyi–nyote je–pia Mbenyamini
H3754 H3448 H5414 H3605 H1571

מֵא֖וֹת׃ וְשָׂרֵ֥י אַלָּפִ֔ים שָׂרֵ֥י לְכֻלְּכֶ֖ם יָשִׂ֥ים
mamia na–wakuu–wa maelfu wakuu–wa ataweka nyinyi–nyote
H3967 H8269 H0505 H8269 H3605

Sauli akawaambia watumishi wake, Sasa sikilizeni, watu wa Benyamini! Je, mwana wa Yese atawapa mashamba na mashamba ya mizabibu? Je, atawafanya nyote kuwa majemedari wa maelfu na majemedari wa mamia,

אֶת־ גִּלָּ֣ה וְאֵין־ עָלַ֗י כֻּלְּכֶם֙ קְשַׁרְתֶּ֣ם כִּֽי 8
– anayefunua na–hakuna dhidi–yangu nyinyi–nyote mmefanya–njama kwa–kuwa
H0853 H1540 H0369 H3605 H7194

חֹלֶ֔ה וְאֵין־ יִשַׁ֣י בֶּן־ עִם־ בְּנִ֑י בִּכְרָ֣ת־ אָזְנִ֖י
ameugua na–hakuna Yese mwana–wa na mwanangu katika–kufanya–agano sikio–langu
H0369 H3448 H3772 H0241

הֵקִ֔ים כִּֽי אָזְנִ֖י אֶת־ וְגִלָּ֣ה עָלַ֗י מִכֶּֽם׃
kusimamishwa kwa–kuwa sikio–langu – na–kufunua kwa–ajili–yangu kutoka–kwenu
H0241 H0853 H1540

ס הַזֶּֽה׃ כַּיּ֗וֹם לְאָרְבָ֣ב עָלַ֔י עַבְדִּ֖י אֶת־ בְּנִ֑י
¶ hii kama–leo kuvizia dhidi–yangu mtumishi–wangu – mwanangu
H2088 H3117 H0693 H5650 H0853

hata ninyi nyote mnapanga njama dhidi yangu? Hakuna hata mmoja wenu anayenijulisha kwamba mwanangu anafanya agano na mwana wa Yese. Hakuna hata mmoja wenu anayenionea huruma. Hakuna hata mmoja wenu anayenijulisha kwamba mwanangu anamchochea mtumishi wangu Daudi awe kinyume changu. Leo mejificha na ananisubiri ili anishambulie.”

9 וַיַּעַן דֹּאֵג הָאֲדֹמִי וְהוּא נִצָּב עַל־עַבְדֵי־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר
na–akajibu Doegi Mwedomu na–yeye amesimama juu–ya watumishi–wa Sauli
H1673 H0130 H1931 H5324 H5650 H7586

בֶּן־ אֲחִימֶלֶךְ אֶל־ נֹבָה בָּא יִשַׁי בֶּן־ אֶת־ רָאִיתִי וַיֹּאמֶר
mwana–wa Ahimeleki kwa Nobu akija Yese mwana–wa – nilimuona na–akasema
H0288 H0413 H5011 H0935 H3448 H0853 H7200 H0559

אֲחִיטוּב׃
Ahitobu
H0285

Kisha Doegi Mwedomu, aliyesimama karibu na watumishi wa Sauli, akajibu, Nilimwona mwana wa Yese akienda Nobu, kwa Ahimeleki mwana wa Ahitubu.

10 גָּלְיָת חֶרֶב וְאֵת לוֹ נָתַן וְצֵידָה בִיהוָה לוֹ וַיִּשְׁאַל־
Goliathi upanga–wa na yeye alimpa na–chakula kwa–Yahwe yeye na–akamuomba
H1555 H2719 H0853 H5414 H6720 H3068 H7592

לוֹ׃ נָתַן הַפְּלִשְׁתִּי
yeye alimpa Mfilisti
H5414 H6430

Alimwomba BWANA ili apate kumsaidia, na alimpatia mahitaji na upanga wa Goliathi, Mfilisti”

11 כָּל־ וְאֵת הַכֹּהֵן אֲחִיטוּב בֶּן־ אֲחִימֶלֶךְ אֶת־ לִקְרֹא הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח
wote–wa na kuhani Ahitobu mwana–wa Ahimeleki – kuita mfalme na–akatuma
H3605 H0853 H3548 H0285 H0288 H0853 H7121 H4428 H7971

ס ¶ הַמֶּלֶךְ׃ אֶל־ כֻּלָּם וַיָּבֹאוּ בְּנֹב אֲשֶׁר הַכֹּהֲנִים אָבִיו בֵּית
mfalme kwa wote na–wakaja katika–Nobu ambao makuhani baba–yake nyumba–ya
H4428 H0413 H3605 H0935 H5011 H0001

Kisha Mfalme akamtuma mtu amwite kuhani Ahimeleki mwana wa Ahitubu na watu wote wa nyumba ya baba yake, makuhani waliokuwa huko Nobu. Wote walifika mbele ya mfalme.

12 הִנֵּנִי וַיֹּאמֶר אֲחִיטוּב בֶּן־ נָא שְׁמַע־ שָׁאוּל וַיֹּאמֶר
niko–hapa na–akasema Ahitobu mwana–wa tafadhali sikiliza Sauli na–akasema
H2009 H0559 H0285 H4994 H8085 H7586 H0559

אֲדֹנָי׃
bwana–wangu
H0113

Sauli akasema, “Sasa sikiliza, mwana wa Ahitubu,” Naye akajibu, “Niko hapa, bwana wangu.”

13 וַיֹּאמֶר אלון] אֵלָיו(שָׁאוּל לָמָּה קִשַּׁרְתֶּם עָלַי אַתָּה
na–akasema kwake kwake Sauli kwa–nini mmefanya–njama dhidi–yangu wewe
H0559 H0413 H0413 H7586 H4100 H7194

וּבֶן־ יִשַׁי לוֹ בְּתִתְךָ לֶחֶם וְחֶרֶב וְשָׁאוֹל לוֹ
na–mwana–wa Yese yeye katika–kutoa–kwako mkate na–upanga na–kumuomba yeye
H3448 H5414 H3899 H2719 H7592 H0413

ס ¶ הַזֶּה׃ כַּיּוֹם לְאָרְבָ אֵלַי לָקוּם בָּאלֹהִים
hii kama–leo kuvizia dhidi–yangu kusimama kwa–Mungu
H2088 H3117 H0693 H0413 H0430

Sauli akamwambia, “Kwa nini unapanga njama dhidi yangu, wewe pamoja na mwana wa Yese, kwa kumpatia mikate, na upanga, na umemwomba Mungu kusudi amsaidie Daudi, kusudi aniasi mimi, na kujificha sehemu ya siri, kama alivyofanya leo?”

14

בְּכָל־	וּמִי	וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	אֲחִימֶלֶךְ	וַיַּעַן	
miongoni–mwa–wote–wa	na–ni–nani	na–akasema	mfalme	–	Ahimeleki	na–akajibu	
H3605	H4310	H0559	H4428	H0853	H0288		

מִשְׁמַעְתֶּךָ	אֶל־	וְסָר	הַמֶּלֶךְ	וַחֲתַן	נֶאֱמָן	כְּדָוִד	עֲבָדֶיךָ
ulinzi–wako	kwa	na–anasikia	mfalme	na–mkwe	mwaminifu	kama–Daudi	watumishi–wako
H4928	H0413	H5493	H4428	H2860	H0539	H1732	H5650

בְּבֵיתֶךָ׃	וְנִכְבָּד
nyumbani–mwako	na–anayeheshimiwa
	H3513

Ndipo Ahimeleki akamjibu mfalme na kusema, “Je, ni nani miongoni mwa watumishi wako wote aliyemwaminifu kama Daudi, ni nani mkwe wa mfalme na yuko juu ya walinzi wako, na mwenye heshima nyumbani mwako?

15

יָשֵׂם	אַל־	לִי	חָלִילָה	בֵּאלֹהִים	לוֹ	)לִשְׁאָל־(	]לשאול־[	הַחִלֹּתִי	הַיּוֹם
aweke	asiweke	kwangu	hasha	kwa–Mungu	yeye	kumuuliza	kumuuliza	nilianza	leo
	H0408		H2486	H0430	H7592	H7592	H7592		H3117

כִּי	אָבִי	בֵּית	בְּכָל־	דָּבָר	בְּעַבְדְּךָ		הַמֶּלֶךְ
kwa–sababu	baba–yangu	nyumba–ya	kwa–wote–wa	jambo	juu–ya–mtumishi–wako		mfalme
	H0001		H3605	H1697	H5650		H4428

גָּדוֹל׃	אוֹ	קָטֹן	דָּבָר	זֹאת	בְּכָל־	עַבְדְּךָ	יָדַע	לֹא־
kubwa	au	dogo	jambo	hili	katika–hili–lote	mtumishi–wako	alijua	hakujua
			H1697	H2063	H3605	H5650	H3045	H3808

Je, leo ni mara ya kwanza kwangu kumuomba Mungu apate kumsaidia? Hapana! Mfalme usinilaumu mimi mtumishi wako kwa jambo lolote wala jamaa zangu wote. Maana mimi mtumishi wako sijui lolote kuhusu kadhia hii.”

16

אָבִיךָ׃	בֵּית	וְכָל־	אַתָּה	אֲחִימֶלֶךְ	תָּמוּת	מוֹת	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
baba–yako	nyumba–ya	na–wote–wa	wewe	Ahimeleki	utakufa	kufa	mfalme	na–akasema
H0001		H3605		H0288	H4191	H4191	H4428	H0559

Mfalme akamjibu, “Hakika utakufa, Ahimeleki, wewe na jamaa yote ya nyumba ya baba yako.”

17

וְהָמֵיתוּ	סֹבּוּ	עָלָיו	הַנִּצָּבִים	לָרָצִים	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	
na–mkawaua	geukeni	juu–yake	waliosimama	kwa–walinzi	mfalme	na–akasema	
H4191	H5437		H5324	H7323	H4428	H0559	

יֵדְעוּ	וְכִי	דָּוִד	עִם־	יָדָם	גַּם־	כִּי	יְהוָה	כֹּהֲנֵי
walijua	na–kwa–sababu	Daudi	na	mkono–wao	pia	kwa–sababu	Yahwe	makuhani–wa
H3045		H1732		H3027	H1571		H3068	H3548

)אָזְנִי(	]אזנו[	אֶת־	גָּלוּ	וְלֹא	הוּא	בָּרַח	כִּי־	
sikio–langu	sikio–lake	–	walifunua	na–hawakufunua	yeye	anakimbia	kwamba	
H0241	H0241	H0853	H1540	H3808	H1931	H1272		

לִפְגֹּעַ	יָדָם	אֶת־	לִשְׁלֹחַ	הַמֶּלֶךְ	עַבְדֵי	אָבוּ	וְלֹא־
kupiga	mkono–wao	–	kunyoosha	mfalme	watumishi–wa	hawakukubali	na–hawakutaka
H6293	H3027	H0853	H7971	H4428	H5650	H0014	H3808

ס	יְהוָה׃	בְּכֹהֲנֵי	
¶	Yahwe	makuhani–wa	
	H3068	H3548	

Mfalme akamwambia mlinzi aliyesimama karibu naye, “Geuka na uwauwe makuhani wa BWANA. Kwa sababu wanamuunga mkono Daudi, na sababu walijua kwamba alikimbia, lakini hawakunijulisha.” Lakini watumishi wa mfalme hawakunyoosha mkono wao kuwaua makuhani wa BWANA.

18 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ ׀לְדוֹיֵג(kwa–Doegi H1673 ׀לְדוֹיֵג kwa–Doegi H1673)לְדוֹאֵג kwa–Doegi H1673 וּפְגַע wewe H6293 אַתָּה geuka H5437 סֹב makuhani H3548 בַּכֹּהֲנִים וַיִּסֹּב na–akageuka H5437

וַיִּפְגַּע־ na–akawapiga H6293 הוּא yeye H1931 בַּכֹּהֲנִים makuhani H3548 וַיַּמֶּת na–akaua H4191 בַּיּוֹם siku H3117 הַהוּא ile H1931 שְׁמֹנִים themanini H8084

הָאֲדֹמִי Mwedomu H0130)דּוֹאֵג Doegi H1673 ׀דוֹיֵג Doegi H1673

וַחֲמִשָּׁה na–watano H2568 אִישׁ mtu H0376 נֹשֵׂא avaa H5375 אֵפוֹד efodi H0646 בָּד׃ kitani H0906

Ndipo mfalme akamwambia Doegi, “Geuka na uwauwe makuhani.” Hivyo Doegi Mwedomu akageuka na kuwapiga makuhani; akawaua watu themanini na watano waliovaa naivera ya kitani siku hiyo.

19 וְאֶת na H0853 נֹב Nobu H5011 עִיר־ mji–wa H3548 הַכֹּהֲנִים makuhani H5221 הִכָּה alipiga H6310 לְפִי־ kwa–ukali–wa H2719 חָרֶב upanga H0376 מֵאִישׁ kutoka–mwanaume H5704 וְעַד־ na–hadi

אִשָּׁה mwanamke H0802 וְטַף na–kondoo H7716 וַחֲמוֹר na–punda H7794 וְשׁוֹר na–ng'ombe H3243 יוֹנֵק anayenyonya H5704 וְעַד־ na–hadi H5768 מֵעוֹלֵל mtoto–mchanga

לְפִי־ kwa–ukali–wa H6310 חָרֶב׃ upanga H2719

Kwa ncha ya upanga, aliupiga Nobu, mji wa makuhani, akiwaua wanaume na wanawake, watoto na wanyonyao, ng'ombe na punda na kondoo. Wote aliwaua kwa ncha ya upanga.

20 וַיִּמָּלֵט na–akaokoka H4422 בֶּן־ mwana–wa H0259 אֶחָד mmoja H0288 לַאֲחִימֶלֶךְ kwa–Ahimeleki H0285 אֲחִיטוּב Ahitobu H8034 וּשְׁמוֹ na–jina–lake H0054 אֶבְיָתָר Abiathari

וַיִּבְרַח na–akakimbia H1272 אַחֲרֵי kufuata H1732 דָּוִד׃ Daudi

Lakini mmoja wa wana wa Ahimeleki mwana wa Ahitubu, aliyeitwa Abiathari, aliponyoka na kukimbilia kwa Daudi.

21 וַיַּגֶּד na–akamwambia H5046 אֶבְיָתָר Abiathari H0054 לְדָוִד Daudi H1732 כִּי kwamba H2026 הָרַג amewaua H7586 שָׁאוּל Sauli H0853 אֵת – H3548 כֹּהֲנֵי makuhani–wa H3068 יְהוָה׃ Yahwe

Abiathari akamwambia Daudi kwamba Sauli amewaua manabii wa BWANA.

22 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 דָּוִד Daudi H1732 לְאֶבְיָתָר kwa–Abiathari H3045 יָדַעְתִּי nilijua H3117 בַּיּוֹם siku H1931 הַהוּא ile H3605 כִּי־ kwamba H8033 שָׁם pale H1673)דּוֹאֵג Doegi H1673 ׀דוֹיֵג Doegi

הָאֲדֹמִי Mwedomu H0130 כִּי־ kwamba H5046 הִגִּיד kuripoti H5046 יַגִּיד ataeleza H7586 לְשָׁאוּל kwa–Sauli H0595 אָנֹכִי mimi H5437 סַבֹּתִי nimesababisha H3605 בְּכָל־ kwa–kila H5315 נֶפֶשׁ nafsi–ya

בֵּית nyumba–ya H0001 אָבִיךָ׃ baba–yako

Daudi akamwambia Abiathari, “Nilifahamu kuwa siku hiyo, Doegi Mwedomu alikuwa mahali pale, kwamba hakika angemwambia Sauli. Nina wajibika kwa kifo cha kila mtu katika familia ya baba yako!

נַפְשִׁי	אֶת־	יְבַקֵּשׁ	אֲשֶׁר־	כִּי	תִירָא	אַל־	אִתִּי	שְׁבָה	23
uhai–wangu	–	kutafuta	anayetafuta	kwa–sababu	usiogope	usiogope	nami	wanaipora	
H5315	H0853	H1245			H3372	H0408	H0854	H3427	

עִמָּדִי׃	אַתָּה	מִשְׁמֶרֶת	כִּי־	נַפְשָׁךְ	אֶת־	יְבַקֵּשׁ
pamoja–nami	wewe	ulinzi	kwa–sababu	uhai–wako	–	atatafuta
H5978		H4931		H5315	H0853	H1245

Kaa pamoja nami na usiogope. Maana mtu anayetafuta roho yako anatafuta pia roho yangu. Utakuwa salama ukiwa pamoja nami.”

Chapter 23

וְהֵמָּה	בִּקְעִילָה	נִלְחָמִים	פְּלִשְׁתִּים	הִנָּה	לֵאמֹר	לְדָוִד	וַיַּגִּדוּ	1
na–wao	dhidi–ya–Keila	wanapigana	Wafilisti	tazama	kusema	Daudi	na–wakamwambia	
H1992	H7084		H6430	H2009	H0559	H1732	H5046	

הַגָּרְנוֹת׃	אֶת־	שֹׁסִים
sakafu–za–kupuria	–	wanaopora
H1637	H0853	H8154

Wakamwambia Daudi, “Tazama, Wafilisti wanaupiga Keila na wanapora nafaka inayopurwa.”

ס	הָאֵלֶּה	בַּפְּלִשְׁתִּים	וְהִכִּיתִי	הַאֵלֵךְ	לֵאמֹר	בַּיהוָה	דָּוִד	וַיִּשְׁאַל	2
¶	hawa	Wafilisti	na–niwapige	niende	kusema	kwa–Yahwe	Daudi	na–akauliza	
	H0428	H6430	H5221	H3212	H0559	H3068	H1732	H7592	

קְעִילָה׃	אֶת־	וְהוֹשַׁעְתָּ	בַּפְּלִשְׁתִּים	וְהִכִּיתָ	לֵךְ	דָּוִד	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
Keila	–	na–uwaokoe	Wafilisti	na–uwapige	nenda	Daudi	kwa	Yahwe	na–akasema
H7084	H0853	H3467	H6430	H5221	H3212	H1732	H0413	H3068	H0559

Hivyo Daudi akamwomba BWANA kwa ajili ya msaada, na akamuuliza,” Je, niondoke niwapige hawa Wafilisti? BWANA akamwambia Daudi, “Nenda ukawapige Wafilisti na kuokoa Keila.”

יְרֵאִים	בִּיהוּדָה	פֹּה	אֲנַחְנוּ	הִנֵּה	אֵלֶיהָ	דָּוִד	אַנְשֵׁי	וַיֹּאמְרוּ	3
wanaogopa	katika–Yuda	hapa	sisi	tazama	kwake	Daudi	watu–wa	na–wakasema	
H3372	H3063	H6311	H0587	H2009	H0413	H1732	H0376	H0559	

ס	פְּלִשְׁתִּים׃	מֵעַרְכוֹת	אֶל־	קְעִלָה	גֵּלֵךְ	כִּי־	וְאַף
¶	Wafilisti	safu–za	kwa	Keila	tuende	ikiwa	na–zaidi
	H6430	H4634	H0413	H7084	H3212		H0637

Daudi akaambiwa na watu wake, “Angalia, hapa Yuda tunaogopa. Je, si zaidi sana kama tutaenda Keila kupambana na majeshi ya Wafilisti?”

וַיֹּאמֶר	יְהוָה	וַיַּעֲנֵהוּ	ס	בַּיהוָה	לְשָׁאַל	דָּוִד	עוֹד	וַיֹּסֶף	4
na–akasema	Yahwe	na–akamjibu	¶	kwa–Yahwe	kuuliza	Daudi	tena	na–akaendelea	
H0559	H3068			H3068	H7592	H1732	H5750	H3254	

בְּיָדֶךָ׃	פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	נֹתֵן	אֲנִי	כִּי־	קְעִילָה	רֵד	קוּם
mkononi–mwako	Wafilisti	–	ninawatoa	mimi	kwa–sababu	Keila	shuka	simama
H3027	H6430	H0853	H5414	H0589		H7084	H3381	

Ndipo Daudi akamwomba BWANA kwa ajili ya msaada, bado tena, BWANA akamjibu, “Amka, uteremke hadi Keila. Maana nitakupatia ushindi dhidi ya Wafilisti.”

בַּפְּלִשְׁתִּים	וַיִּלָּחֶם	קְעִילָה	)וַאֲנָשָׁיו(	]ואנשו[	דָּוִד	וַיֵּלֶךְ		5
na–Wafilisti	na–akapigana	Keila	na–watu–wake	na–watu–wake	Daudi	na–akaenda		
H6430		H7084	H0376	H0376	H1732	H3212		

דָּוִד	וַיִּוָּשַׁע	גְּדוֹלָה	מַכָּה	בָּהֶם	וַיַּךְ	מִקְנֵיהֶם	אֶת־	וַיִּנְהַג	
Daudi	na–akawaokoa	kubwa	pigo	wao	na–akawapiga	mifugo–yao	–	na–akaendesha	
H1732	H3467		H4347		H5221	H4735	H0853		

ס	קְעִילָה׃	וַיֵּשֶׁב	אֶת
¶	Keila	wakaaji–wa	–
	H7084	H3427	H0853

Daudi na watu wake wakaenda Keila na kupigana na Wafilisti. Wakahamisha ng'ombe wao na kuwapiga kwa mauaji makubwa mno. Hivyo Daudi akawaokoa wenyeji wa Keila.

אֶפּוֹד	קְעִילָה	דָּוִד	אֶל־	אֲחִימֶלֶךְ	בֶּן־	אֶבְיָתָר	בִּבְרֹחַ	וַיְהִי	6
efodi	Keila	Daudi	kwa	Ahimeleki	mwana–wa	Abiathari	katika–kukimbia	na–ikawa	
H0646	H7084	H1732	H0413	H0288		H0054	H1272	H1961	

בְּיָדוֹ׃	יָרֵד
mkononi–mwake	ilishuka
H3027	H3381

Abiathari mwana wa Ahimeleki alipokuwa amekimbilia kwa Daudi huko Keila, alibeba naivera mkononi mwake.

נִכַּר	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	קְעִילָה	דָּוִד	בָּא	כִּי־	לִשְׁאוּל	וַיֻּגַּד	7
kujulikana	Sauli	na–akasema	Keila	Daudi	amekuja	kwamba	Sauli	na–akaambiwa	
	H7586	H0559	H7084	H1732	H0935		H7586	H5046	

וּבְרִיחַ׃	דְּלָתַיִם	בְּעִיר	לָבוֹא	נְסֻגָּר	כִּי	בְיָדִי	אֱלֹהִים	אֹתוֹ	
na–komeo	milango	mji	kuingia	amefungwa	kwa–sababu	mkononi–mwangu	Mungu	yeye	
H1280			H0935	H5462		H3027	H0430	H0853	

Sauli aliambiwa kwamba Daudi amekwenda Keila. Sauli akasema, “Mungu amemweka mkononi mwangu. Bila shaka amefungiwa ndani kwa sababu ameingia katika mji ulio na malango na makomeo.”

אֶל־	לָצוּר	קְעִילָה	לָרֶדֶת	לַמִּלְחָמָה	הָעָם	כָּל־	אֶת־	שָׁאוּל	וַיִּשְׁמַע	8
–	kuzunguka	Keila	kushuka	vitani	watu	wote–wa	–	Sauli	na–akaita	
H0413		H7084	H3381	H4421		H3605	H0853	H7586	H8085	

אֲנָשָׁיו׃	וְאֶל־	דָּוִד
watu–wake	na	Daudi
H0376	H0413	H1732

Sauli akayaita majeshi yake yote kwa ajili ya vita, waende hadi Keila, wamteke Daudi na watu wake.

אֶבְיָתָר	אֶל־	וַיֹּאמֶר	הָרָעָה	מַחֲרִישׁ	שָׁאוּל	עָלָיו	כִּי	דָּוִד	וַיֵּדַע	9
Abiathari	kwa	na–akasema	uovu	kimya	Sauli	dhidi–yake	kwamba	Daudi	na–akajua	
H0054	H0413	H0559			H7586			H1732	H3045	

ס	הָאֵפוֹד׃	הַגִּישָׁה	הַכֹּהֵן
¶	efodi	leta–hapa	kuhani
	H0646	H5066	H3548

Daudi alijua kwamba Sauli alikuwa anapanga njama za kumdhuru yeye. Ndipo akamwambia kuhani Abiathari kuhani, “Ulete hapa naivera.”

10 וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שָׁמוֹעַ שָׁמַע עַבְדְּךָ כִּי־
na-akasema Daudi Yahwe Mungu-wa Israeli kusikia amesikia mtumishi-wako kwamba
H0559 H1732 H3068 H0430 H3478 H8085 H8085 H5650 H3588

מְבַקֵּשׁ אֲנָטָפוּת שָׁאוּל לָבוֹא קְעִילָה אֶל־ לְשַׁחֵת מִצְעִיר בַּעֲבוּרִי׃
anatafuta Sauli kuja kwa Keila kuangamiza mji kwa-ajili-yangu
H1245 H7586 H0935 H0413 H7084 H7843 H4480 H5668

Kisha Daudi akasema, “BWANA, Mungu wa Israeli, mtumishi wako hakika amesikia kwamba Sauli anatafuta namna ya kuja Keila, ili auteketeze mji kwa ajili yangu.

11 שָׁמַע אֲנָשֵׁי קְעִילָה בַּעֲלֵי הַיַסְגִּרֵנִי בְיָדוֹ מְכוֹנֵנִי־מְוָקֵה הֲתַשְׁרֵד שָׁאוּל כַּאֲשֶׁר
amesikia kama-vile Keila wamiliki-wa watanikabidhi mkononi-mwake atashuka Sauli kama-vile
H8085 H3588 H7084 H1167 H5462 H3027 H3381 H7586 H3588

׀ ס לְעַבְדֶּךָ כִּי־ הַגֵּד יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יְהוָה עַבְדֶּךָ
¶ kwa-mtumishi-wako tafadhali ambia Israeli Mungu-wa Yahwe mtumishi-wako
H5650 H4994 H5046 H3478 H0430 H3068 H5650

יֵרֵד׃ יְהוָה וַיֹּאמֶר
atashuka Yahwe na-akasema
H3381 H3068 H0559

Je, watu wa Keila watanisalimisha mkononi mwake? Je, Sauli atashuka hadi huko, kama mtumishi wako alivyosikia? BWANA, Mungu wa Israeli, nakusihi, tafadhali mwambie mtumishi wako. “BWANA akasema, “Atakuja huko.”

12 וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּעֲלֵי הַיַסְגִּרוּ קְעִילָה אֹתִי וְאֶת־ אַנְשֵׁי
na-akasema Daudi watakabidhi wamiliki-wa Keila mimi na watu-wangu
H0559 H1732 H5462 H0376 H7084 H0853 H0853 H0376

׀ ס יַסְגִּירוּ׃ יְהוָה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל בְיַד־ מְכוֹנֵנִי־מְוָה
¶ watakabidhi Yahwe na-akasema Sauli mkononi-mwa
H5462 H3068 H0559 H7586 H3027

Kisha Daudi akauliza, “Je, watu wa Keila watanisalimisha mimi na watu wangu katika mkono wa Sauli?” BWANA akasema, “Watu hao watawasalimisha kwao.”

13 וַיָּקָם מִקְעִלָּה וַיֵּצְאוּ אִישׁ מֵאוֹת כְּשֵׁשׁ־ וַאֲנָשָׁיו דָּוִד וַיִּמָּלֵט
na-akasimama Daudi na-watu-wake kama-mia-sita mtu mia na-wakatoka kutoka-Keila ameokoka
H0559 H1732 H0376 H3967 H8337 H0376 H3318 H7084 H4422

כִּי־ הֻגַּד וּלְשָׁאוּל יִתְהַלָּכוּ בַּאֲשֶׁר וַיִּתְהַלְּכוּ
kwamba akaambiwa na-kwa-Sauli walitembea mahali-ambapo na-wakatembea
H3588 H5046 H7586 H1980 H1980

לָצֵאת׃ וַיֶּחְדַּל מִקְעִילָה דָּוִד
kwenda na-akaacha kutoka-Keila Daudi
H3318 H2308 H7084 H1732

Kisha Daudi na watu wake, waliokuwa kama mia sita, walitoka na kwenda mbali na Keila, na wakazunguka kila sehemu. Kisha Sauli akaambiwa kwamba Daudi ametoroka kutoka Keila, hivyo akasitisha kumfuatia.

14 זִיף וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמְּצָדוֹת בַּמִּדְבָּר וַיֵּשֶׁב בְּהָר בִּמְדְבַּר־
Zifu na-akakaa Daudi katika-ngome jangwani na-akakaa mlimani katika-jangwa-la
H2128 H3427 H1732 H4679 H4057 H3427 H2022 H4057

בְיָדוֹ׃ מְכוֹנֵנִי־מְוָה אֱלֹהִים נְתָנוֹ וְלֹא־ הַיָּמִים כָּל־ שָׁאוּל וַיְבַקְשֵׁהוּ
mkononi-mwake Mungu kumtoa na-hakumtoa siku siku-zote Sauli na-akamtafuta
H3027 H0430 H5414 H3808 H3117 H3605 H7586 H1245

Daudi alikaa ngomeni katika jangwa, kwenye nchi ya milima katika jangwa la Zifu. Kila siku Sauli alimtafuta, lakini Mungu hakumweka mkononi mwake.

וְדָוִד	נַפְשׁוֹ	אֶת־	לְבַקֵּשׁ	שָׁאוּל	יָצָא	כִּי־	דָּוִד	וַיַּרְא	15
na–Daudi	uhai–wake	–	kumtafuta	Sauli	ametoka	kwamba	Daudi	na–akaona	
H1732	H5315	H0853	H1245	H7586	H3318		H1732	H7200	

ס	בַּחֹרְשָׁה׃	זִיף	בְּמִדְבַּר־
¶	katika–msitu	Zifu	katika–jangwa–la
	H2793	H2128	

Daudi aliona kwamba Sauli amejitokeza kuangamiza maisha yake; basi Daudi alikuwa katika jjangwa la Zifu huko Horeshi.

חֹרְשָׁה	דָּוִד	אֶל־	וַיֵּלֶךְ	שָׁאוּל	בֶּן־	יְהוֹנָתָן	וַיָּקָם	16
msitu	Daudi	kwa	na–akaenda	Sauli	mwana–wa	Yonathani	na–akasimama	
H2793	H1732	H0413	H3212	H7586		H3083		

בֵּאלֹהִים׃	יָדוֹ	אֶת־	וַיְחַזֵּק
kwa–Mungu	mkono–wake	–	na–akaimarisha
H0430	H3027	H0853	H2388

Kisha Yonathani, mwana wa Sauli, akaamuka akaenda kwa Daudi huko Horshi, naye akamtia moyo amtumainie Mungu.

יַד	תִּמְצָאֲךָ	לֹא	כִּי	תִּיָּא	אַל־	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר		17
mkono–wa	itakupata	hautakupatia	kwa–sababu	usiogope	usiogope	kwake	na–akasema		
H3027	H4672	H3808		H3372	H0408	H0413	H0559		

לְמֹשְׁנֵה	לְךָ	אֱהִיֶה־	וְאָנֹכִי	יִשְׂרָאֵל	עַל־	תִּמְלֹךְ	וְאַתָּה	אָבִי	שָׁאוּל
wa–pili	kwako	nitakuwa	na–mimi	Israeli	juu–ya	utamiliki	na–wewe	baba–yangu	Sauli
H4932		H1961	H0595	H3478				H0001	H7586

כֵּן׃	יֹדֵעַ	אָבִי	שָׁאוּל	וְגַם־
hivyo	anajua	baba–yangu	Sauli	na–pia
	H3045	H0001	H7586	H1571

Akamwambia, “Usiogope. Kwa maana mkono wa baba yangu Sauli hautakupata. Utakuwa mfalme juu ya Israeli, na mimi nitakuwa msaidizi wako. Baba yangu Sauli pia anajua hivyo.”

בַּחֹרְשָׁה	דָּוִד	וַיֵּשֶׁב	יְהוָה	לִפְנֵי	בְּרִית	שְׁנֵיהֶם	וַיִּכְרְתוּ	18
katika–msitu	Daudi	na–akakaa	Yahwe	mbele–ya	agano	wote–wawili	na–wakafanya–agano	
H2793	H1732	H3427	H3068	H6440	H1285	H8147	H3772	

ס	לְבֵיתוֹ׃	הָלַךְ	וִיהוֹנָתָן
¶	nyumbani–kwake	akaenda	na–Yonathani
		H1980	H3083

Basi wote wawili wakafanya agano mbele za BWANA. Kisha Daudi alibaki Horeshi, na Yonathani akaenda nyumbani.

עִמָּנוּ	מִסְתַּתֵּר	דָּוִד	הֲלוֹא	לֵאמֹר	הַגִּבְעָתָה	שָׁאוּל	אֶל־	זִפִּים	וַיַּעֲלוּ	19
nasi	anajificha	Daudi	je–si	kusema	Gibea	Sauli	kwa	Wazifu	na–wakapanda	
	H5641	H1732	H3808	H0559	H1390	H7586	H0413	H2130	H5927	

הַיְשִׁימֹן׃	מִימִין	אֲשֶׁר	הַחֲכִילָה	בְּגִבְעַת	בַּחֹרְשָׁה	בַּמְּצָדוֹת
jangwa	kusini–mwa	ambacho	Hakila	katika–kilima–cha	katika–msitu	katika–ngome
H3452	H3225		H2444	H1389	H2793	H4679

Nndipo Wazifi wakamwendea Sauli huko Gibea wakisema, “Je, Daudi hakujificha kati yetu kwenye ngome huko Horeshi, juu ya mlima wa Hakila, ulioko kusini mwa Yeshimoni?

20 וְעַתָּה לְכֹל־אַוַּת נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ רֶד שֻׁכָה לָרֶדֶת הַמֶּלֶךְ וְלָנוּ
na-sasa kulingana-na-kila hamu-ya nafsi-yako mfalme kushuka shuka na-kwetu
H6258 H3605 H0185 H5315 H4428 H3381 H3381

הַסְגִּירוֹ בְיָד מְכוֹנִנִי-מוָ הַמֶּלֶךְ׃
kumkabidhi mkononi-mwa mfalme
H5462 H3027 H4428

Basi uje, mfalme! Kulingana na matakwa yako, uje! Kazi yetu itakuwa kumtia katika mkono wa mfalme.”

21 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי־חַמַלְתֶּם עָלָי׃
na-akasema Sauli mmebarikiwa ninyi kwa-Yahwe kwa-sababu mlihurumia mimi
H0559 H7586 H1288 H0853 H3068 H3588 H2550

Sauli akasema, “Mbarikiwe na BWANA. Kwa sababu mmenihurumia.

22 לְכוּ־נָא תָפַדָּלִי תָּכִינוּ עוֹד תֵּנָה וּדְעוּ וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר
nendeni tafadhali tayarisha tena na-jueni na-mwone – mahali-pake ambapo
H3212 H4994 H3559 H5750 H3045 H7200 H0853 H4725

עָרוֹם כִּי־אָמַר אֵלַי מִמֶּנִּי אֲשֶׁר רַגְלוֹ מִי נָנִי שָׁם רָאָהוּ אלימוֹנָא
kwa-hila kwa-sababu amenieleza mimi H0413 pale H8033 alimwona nani H4310 mguu-wake H7272 itakuwa H1961

יַעְרֻם עָרְמָה הוּא׃
atafanya-hila yeye
H6191 H1931

Nendeni, mhakikishe sawasawa. Tafuteni na kujua maficho yake yako wapi na ni nani amemwona huko. Nimeambiwa kwamba yeye ni mjanja sana.

23 וְשַׁבְתֶּם שָׁם אֵיתַחֲבָא אֲשֶׁר מַחֲבֵאָיו מִכָּל קוטוקא-מהלי-פוטה-פא וּדְעוּ וּרְאוּ
na-rudi pale anajificha ambapo maficho kutoka-mahali-pote-pa na-mjue na-mwone
H7725 H8033 H2244 H3588 H4224 H3605 H3045 H7200

וְחִפַּשְׁתֶּי בָּאָרֶץ יֶשְׁנוֹ אִם־וְהָיָה אִתְּכֶם וְהָלַכְתִּי נָכוֹן אֶל־אֵלַי
na-nitamtafuta nchini yupo ikiwa na-itakuwa nanyi na-nitaenda tayari kwa kwangu
H2664 H0776 H3426 H0518 H1961 H0854 H1980 H3559 H0413 H0413

יְהוּדָה׃ אַלְפֵי בְכָל אֹתוֹ
Yuda maelfu-ya miongoni-mwa-kila yeye
H3063 H0505 H3605 H0853

Kwa hiyo chunguzeni, mjue sehemu zote anakojificha. Baadaye rudini kwangu mkiwa na taarifa kamili, na kisha nitaongozana nanyi. Ikiwa yupo katika nchi, nitamtafuta kutoka miongoni mwa elfu zote za Yuda.”

24 וַיָּקוּמוּ וַיֵּלְכוּ זִיפָה לִפְנֵי שָׁאוּל וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו
na-wakainuka na-wakaenda Zifa mbele-ya Sauli na-Daudi na-watu-wake
H0376 H1732 H7586 H6440 H2128 H3212

הַיְשִׁימוֹן׃ יְמִין אֶל בָּעֲרָבָה מָעוֹן בְּמִדְבַּר
jangwa kusini-mwa kwa katika-Araba Maoni katika-jangwa-la
H3452 H3225 H0413 H6160 H4584

Ndipo wakaamka na kwenda hadi Zifu mbele ya Sauli. Wakati huo Daudi na watu wake walikuwa katika jangwa la Maoni, huko Araba upande wa kusini mwa Yeshimoni.

25 וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ לְהָמִית וַיַּגֶּד וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיֵּרֶד
na-akaenda Sauli na-watu-wake kumtafuta na-wakamwambia Daudi na-akashuka
H3212 H7586 H0376 H7586 H1245 H5046 H1732 H3381

הַמֶּלַע מְעוֹן בְּמִדְבַּר כַּתִּקְוַת־לָא וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי־
mwamba Maoni katika-jangwa-la na-akakaa na-akasikia Sauli na-akafuatia nyuma-ya
H5553 H4584 H3427 H8085 H7586 H7291

דָּוִד מִדְבַּר מָעוֹן׃
Daudi jangwa-la Maoni
H1732 H4584

Sauli na watu wake wakaenda kumtafuta Daudi. Na Daudi akaambiwa habari hiyo, hivyo akateremka hadi kwenye mlima wa miamba na akakaa katika jangwa la Maoni. Sauli aliposikia hivyo, akamfukuza Daudi katika Jangwa la Maoni.

26 וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו מִזֶּה הָהָר מִזֶּה וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו
na-akaenda Sauli upande-huu mlima upande-mmoja na-Daudi na-watu-wake
H3212 H7586 H2088 H2022 H6654 H1732 H0376

מִפְנֵי לָלֶכֶת וַיְהִי דָּוִד נֶחְפָּז וַיִּצֻּר מִזֶּה הָהָר מִזֶּה
kutoka-mbele-ya kwenda akiharakisha Daudi na-akawa upande-ule mlima upande-mwingine
H6440 H3212 H2648 H1732 H1961 H2088 H2022 H6654

לְהָמְשָׁם׃ אֲנָשָׁיו וְאֶל־ דָּוִד אֶל־ עֹטְרִים וַאֲנָשָׁיו וְשָׁאוּל שָׁאוּל
kuwakamata watu-wake na Daudi – wakimzunguka na-watu-wake na-Sauli Sauli
H8610 H0376 H0413 H1732 H0413 H0376 H7586 H7586

Sauli akaenda akawa upande mmoja wa mlima, na Daudi na watu wake walikuwa wakienda upande mwingine wa mlima. Daudi kwa haraka akatoweka akae mbali na Sauli. Kwa sababu Sauli na watu wake walikuwa wakimzunguka Daudi na watu wake wawakamate,

27 וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־ שָׁאוּל לֵאמֹר מַהֲרָה וְלֵכָה כִּי־ פָּשְׁטוּ
na-mjumbe akaja kwa Sauli kusema haraka na-uje kwa-sababu wameshambulia
H4397 H0935 H0413 H7586 H0559 H4116 H3212 H3588 H6584

פְּלִשְׁתִּים עַל־ הָאָרֶץ׃
Wafilisti juu-ya nchi
H6430 H0776

mjumbe mmoja akaja kwa Sauli na kusema, “Njoo, harakisha maana Wafilisti wamepanga uvamizi juu ya nchi.”

28 וַיָּשָׁב שָׁאוּל מֵרְדֹּף אַחֲרֵי דָּוִד וַיֵּלֶךְ לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים
na-akarudi Sauli kutoka-kufuatia nyuma-ya Daudi na-akaenda kukutana-na Wafilisti
H7725 H7586 H7291 H0310 H1732 H3212 H7122 H6430

עַל־ כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת׃
kwa-sababu-ya hii wameiita mahali-pale pale mwamba-wa Mgawanyiko
H3588 H7121 H4725 H1931 H5553 H5555

Kwa hiyo Sauli akarudi asimfuatie Daudi na akaenda kupambana na Wafilisti. Kwa hiyo sehemu ile iliitwa Mwamba wa Maficho.

29 וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בִּמְצָדוֹת עֵין־ גֶּדִי׃
na-akapanda Daudi kutoka-pale na-akakaa katika-ngome-za Eni Gedi
H5927 H1732 H8033 H3427 H4679 H5872 H5872

Daudi akapanda kutoka huko na kukaa katika ngome ya Engedi.

Chapter 24

לֵאמֹר	לוֹ	וַיַּגִּדוּ	פְּלִשְׁתִּים	מֵאַחֲרֵי	שָׁאוּל	שָׁב	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי		1
kusema	yeye	na-wakamwambia	Wafilisti	kutoka-kufuata	Sauli	alirudi	wakati	na-ikawa		
H0559		H5046	H6430		H7586	H7725		H1961		

ס	:גָּדִי	עֵין	בְּמִדְבָּר	דָּוִד	הִנֵּה	
¶	Gedi	Eni	katika-jangwa-la	Daudi	tazama	
	H5872	H5872		H1732	H2009	

Sauli aliporudi kuwafukuza Wafilisti, akaambiwa kwamba, “Daudi yuko katika jangwa la Engedi.”

וַיֵּלֶךְ	יִשְׂרָאֵל	מִכֹּל־	בָּחוּר	אִישׁ	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת	שָׁאוּל	וַיִּקַּח	2
na-akaenda	Israeli	kutoka-wote-wa	teule	mtu	elfu	elfu-tatu	Sauli	na-akachukua	
H3212	H3478	H3605	H0977	H0376	H0505	H7969	H7586	H3947	

:הַיְעֵלִים	צוּרֵי	פְּנֵי	עַל־	וַאֲנָשָׁיו	דָּוִד	אֶת־	לְבַקֵּשׁ
mbuzi-wa-mlimani	miamba-ya	uso-wa	juu-ya	na-watu-wake	Daudi	–	kumtafuta
H3277	H6697	H6440		H0376	H1732	H0853	H1245

Ndipo Sauli akachukua watu elfu tatu waliochaguliwa kutoka Iraeli yote, wakaenda kumtafuta Daudi na watu wake katika miamba ya Mbuzi Mwitu.

וַיָּבֹא	אֶל־	גִּדְרוֹת	הַצֹּאן	עַל־	הַדֶּרֶךְ	וְשָׁם	מְעָרָה	וַיָּבֹא		3
na-akaingia	kwa	mazizi-ya-kondoo	kondoo	karibu-na	njia	na-pale	pango	na-akafika		
H0935	H0413	H1448	H6629		H1870	H8033	H4631	H0935		

הַמְּעָרָה	בִּירֵכְתֵי	וַאֲנָשָׁיו	וְדָוִד	רַגְלָיו	אֶת־	לְהָסֵךְ	שָׁאוּל
pango	sehemu-za-ndani	na-watu-wake	na-Daudi	miguu-yake	–	kujisitiri	Sauli
H4631	H3411	H0376	H1732	H7272	H0853		H7586

:יֹשְׁבִים
walikuwa-wameketi
H3427

Akafika penye mazizi ya kondoo kando ya njia, mahali palipokuwa na pango. Sauli akaingia ndani yake kujisaidia. Wakati huo Daudi na watu wake walikuwa wamekaa mbali zaidi ndani ya pango lilelile.

אֵלָיִךְ	יְהוָה	אָמַר	אֲשֶׁר־	הַיּוֹם	הִנֵּה	אֵלָיו	דָּוִד	אַנְשֵׁי	וַיֹּאמְרוּ	4
kwako	Yahwe	alisema	ambaye	leo	tazama	kwake	Daudi	watu-wa	na-wakasema	
H0413	H3068	H0559		H3117	H2009	H0413	H1732	H0376	H0559	

לוֹ	וְעָשִׂיתָ	בְיָדֶךָ	)אֹיִבְךָ(	]איבירך[	אֶת־	נֹתֵן	אָנֹכִי	הִנֵּה
yeye	na-ufanye	mkononi-mwako	adui-yako	adui-yako	–	ninatoa	mimi	tazama
		H3027	H0341	H0341	H0853	H5414	H0595	H2009

כְּנַף־	אֶת־	וַיִּכְרֹת	דָּוִד	וַיָּקָם	בְּעֵינֶיךָ	יִטַּב	כַּאֲשֶׁר	
upindo-wa	–	na-akakata	Daudi	na-akasimama	machoni-pako	ni-vizuri	kama-vile	
H3671	H0853	H3772	H1732			H3190		

בַּלָּט:	לְשָׁאוּל	אֲשֶׁר־	הַמְעִיל
kimya-kimya	la-Sauli	ambalo	joho
H3909	H7586		H4598

Watu wake Daudi wakamwambia, “Hii ndiyo siku ambayo BWANA aliisema akikuambia, 'Nitamweka adui wako mkononi mwako, ili umtendee kama unavyotaka.”' Kisha Daudi akainuka na kumnyemelea kwa mbele kimya kimya na kulikata pindo la kanzu ya Sauli.

אֲשֶׁר	עַל	אֹתוֹ	דָּוִד	לִב־	וַיָּךְ	כֵּן	אַחֲרֵי־	וַיְהִי׀	5
kwamba	kwa–sababu–ya	yeye	Daudi	moyo–wa	na–ukapiga	hii	baada–ya	na–ikawa	
		H0853	H1732		H5221			H1961	

ס	לְשָׁאוּל׃	אֲשֶׁר	כָּנָף	אֶת־	כָּלַת	
¶	ya–Sauli	ambayo	upindo	–	alikata	
	H7586		H3671	H0853	H3772	

Baadaye moyo wa Daudi ukamchoma kwa sababu alilikata pindo la kanzu ya Sauli.

אֶת־	אֶעֱשֶׂה־	אִם־	מֵיהוָה	לִי	חָלִילָה	לַאדֹנָיו	וַיֹּאמֶר		6
–	nitafanya	ikiwa	kutoka–kwa–Yahwe	kwangu	hasha	kwa–watu–wake	na–akasema		
H0853			H3068		H2486	H0376	H0559		

בּוֹ	יָדִי	לִשְׁלֹחַ	יְהוָה	לִמְשִׁיחַ	לַאדֹנִי	הַזֶּה	הַדָּבָר	
juu–yake	mkono–wangu	kunyoosha	Yahwe	mtiwa–mafuta–wa	kwa–bwana–wangu	hili	jambo	
	H3027	H7971	H3068	H4899	H0113	H2088	H1697	

הוּא׃	יְהוָה	מְשִׁיחַ	כִּי־
yeye	Yahwe	mtiwa–mafuta–wa	kwa–sababu
H1931	H3068	H4899	

Akawaambia watu wake, “BWANA anisamehe, sikupaswa kumtendea jambo hili bwana wangu, Mtiwa mafuta wa BWANA, kwa kunyoosha mkono wangu juu yake, maana yeye ni masihi wa BWANA.”

לָקוּם	נְתָנָם	וְלֹא	בַּדְּבָרִים	אֲנָשָׁיו	אֶת־	דָּוִד	וַיְשַׁסַּע		7
kusimama	kuwaruhusu	na–hawaruhusu	kwa–maneno	watu–wake	–	Daudi	na–akazuia		
	H5414	H3808	H1697	H0376	H0853	H1732	H8156		

ס	בַּדֶּרֶךְ׃	וַיֵּלֶךְ	מֵהַמְעָרָה	קָם	וְשָׁאוּל	שָׁאוּל	אֶל־	
¶	njiani	na–akaenda	kutoka–pangoni	akasimama	na–Sauli	Sauli	dhidi–ya	
	H1870	H3212	H4631		H7586	H7586	H0413	

Hivyo Daudi akawakemea watu wake kwa maneno haya, na kuwazuia wasimpige Sauli. Sauli akasimama, akatoka pangoni, na kwenda zake.

מֵהַמְעָרָה)	]המערה[	]מן־[	וַיֵּצֵא	כֵּן	אַחֲרֵי־	דָּוִד	וַיָּקָם	8
kutoka–pangoni	kutoka–pangoni	kutoka	na–akatoka	hii	baada–ya	Daudi	na–akasimama	
H4631	H4631		H3318			H1732		

אָחֲרָיו	שָׁאוּל	וַיַּבָּט	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	לֵאמֹר	שָׁאוּל	אַחֲרֵי־	וַיִּקְרָא	
nyuma–yake	Sauli	na–akaangalia	mfalme	bwana–wangu	kusema	Sauli	nyuma–ya	na–akaita	
	H7586	H5027	H4428	H0113	H0559	H7586		H7121	

ס	וַיִּשְׁתָּחוּ׃	אַרְצָה	אַפַּיִם	דָּוִד	וַיִּקֹּד
¶	na–akasujudu	ardhini	kifudifudi	Daudi	na–akainamisha
	H7812	H0776	H0639	H1732	H6915

Baadaye tena, Daudi akasimama juu, akatoka pangoni, na kumwita Sauli: “Bwana wangu mfalme.” Sauli alipotazama nyuma, Daudi akasujudu hadi chini na kuonyesha heshima.

הִנֵּה	לֵאמֹר	אָדָם	דִּבְרֵי	אֶת־	תִּשְׁמַע	לָמָּה	לְשָׁאוּל	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	9
tazama	kusema	mtu	maneno–ya	–	usikie	kwa–nini	kwa–Sauli	Daudi	na–akasema	
H2009	H0559	H0120	H1697	H0853	H8085	H4100	H7586	H1732	H0559	

רָעָתֶךָ׃	מְבַקֵּשׁ	דָּוִד	
uovu–wako	anatafuta	Daudi	
	H1245	H1732	

Daudi akamwambia Sauli, “Kwa nini unawasikiliza watu ambao wanasema, “Angalia, Daudi anatafuta kukudhuru?'

10

וְהַיּוֹם	וַיהוָה	נְתָנְךָ	אֲשֶׁר־	אֵת	עֵינֶיךָ	רָאוּ	הַזֶּה	הַיּוֹם	הִנֵּה
leo	Yahwe	alikuweka	kwamba	–	macho–yako	yameona	hii	leo	tazama
H3117	H3068	H5414		H0853		H7200	H2088	H3117	H2009

וָאֹמַר	עָלֶיךָ	וַתֶּחֱסֶ	לַהֲרָגֶךָ	וְאָמַר	בַּמְּעָרָה	בְּיָדִי
na–nikasema	wewe	na–ikakuacha	kukuua	na–wakasema	pangoni	mkononi–mwangu
H0559		H2347	H2026	H0559	H4631	H3027

מְשִׁיחַ	כִּי־	בָאדֹנִי	יָדִי	אֶשְׁלַח	לֹא־
mtiwa–mafuta–wa	kwa–sababu	kwa–bwana–wangu	mkono–wangu	kunyoosha	sitanyoosha
H4899		H0113	H3027	H7971	H3808

יְהוָה׃	הִוא׃
Yahwe	yeye
H3068	H1931

Leo macho yako yameona jinsi BWANA alivyokuweka mkononi mwangu tulipokuwa ndani ya pango. Wengine waliniambia nikuuwe, lakini nilikuacha hai. Nikasema, 'Sitanyoosha mkono wangu juu ya bwana wangu; kwa kuwa ni masihi wa BWANA.'

11

בְּיָדִי	מִעִילְךָ	כְּנַף	אֶת־	רְאֵה	גַּם	רְאֵה	וְאָבִי		
mkononi–mwangu	joho–lako	upindo–wa	–	tazama	pia	tazama	na–baba–yangu		
H3027	H4598	H3671	H0853	H7200	H1571	H7200	H0001		

וּרְאֵה	דַע	הֲרַגְתִּיךָ	וְלֹא	מְעִילְךָ	כְּנַף	אֶת־	בְּכָרְתִי	כִּי	
na–uone	jua	sikukuua	na–sikukuua	joho–lako	upindo–wa	–	nilipokata	kwa–sababu	
H7200	H3045	H2026	H3808	H4598	H3671	H0853	H3772		

חָטָאתִי	וְלֹא־	וָפֶשַׁע	רָעָה	בְּיָדִי	אֵין	כִּי	
nimetenda–dhambi	na–sijatenda–dhambi	na–uasi	uovu	mkononi–mwangu	hakuna	kwa–sababu	
H2398	H3808	H6588		H3027	H0369		

לְקַחְתָהּ׃	נַפְשִׁי	אֶת־	צֹדֶה	וְאַתָּה	לָךְ
kuichukua	uhai–wangu	–	kunasa	na–wewe	kwako
H3947	H5315	H0853			

Tazama, baba yangu, angalia pindo la kanzu yako mkononi mwangu. Kwa maana kama nilikata pindo la kanzu yako na sikukuua, basi ujuwe na uone kwamba sina uovu au kosa katika mkono wangu, na sijafanya dhambi juu yako, ingawa unawinda kuutoa uhai wangu.

12

מִמֶּךָּ	יְהוָה	וּנְקָמַנִי	וּבִינְךָ	בֵּינִי	יְהוָה	יִשְׁפֹּט	
kutoka–kwako	Yahwe	na–akinilipiza	na–kati–yako	kati–yangu	Yahwe	ahukumu	
	H3068	H5358	H0996	H0996	H3068	H8199	

בָּךְ׃	תִּהְיֶה־	לֹא	וְיָדִי
juu–yako	utakuwa	hautakuwa	na–mkono–wangu
	H1961	H3808	H3027

BWANA aamue kati yangu na wewe, na BWANA anilipizie kisasi juu yako, lakini mkono wangu kamwe hautakuwa juu yako.

13

וְיָדִי	רֶשַׁע	יֵצֵא	מֵרְשָׁעִים	הַקַּדְמֹנִי	מְשַׁל	יֹאמַר	כַּאֲשֶׁר	
na–mkono–wangu	uovu	utatoka	kutoka–kwa–waovu	wa–kale	methali	kinasema	kama–vile	
H3027	H7562	H3318	H7561	H6931	H4912	H0559		

בָּךְ׃	תִּהְיֶה־	לֹא
juu–yako	utakuwa	hautakuwa
	H1961	H3808

Kama mithali ya wazee isemavyo, 'Katika waovu hutoka uovu.' Lakini mkono wangu hautakuwa juu yako.

14

רֹדֶ֣ף	אַתָּ֔ה	מִי֙	אַחֲרֵ֣י	יִשְׂרָאֵ֔ל	מֶ֖לֶךְ	יָצָ֑א	מִי֙	אַחֲרֵ֣י
unafuatia	wewe	nani	nyuma-ya	Israeli	mfalme-wa	ametoka	nani	nyuma-ya
H7291		H4310		H3478	H4428	H3318	H4310	

אֶחָֽד׃	פַּרְעֹ֥שׁ	אַחֲרֵ֖י	מֵ֣ת	כֶּ֑לֶב	אַחֲרֵ֥י
kimoja	kiroboto	nyuma-ya	aliyekufa	mbwa	nyuma-ya
H0259	H6550		H4191	H3611	

Mfalme wa Israeli ametoka kumuandama nani? Unamsaka nani? Unasaka mzoga wa mbwa! Unasaka kiroboto!

15

אֶת־	וְיָרֵ֕ב	וְיֵרֶ֖א	וּבִינֶ֣ךָ	בֵּינִ֑י	וְיִשְׁפֹּ֥ט	לְדַיָּ֛ן	יְהוָ֖ה	וְהָיָ֥ה
–	na-atete	na-aone	na-kati-yako	kati-yangu	na-ahukumu	kuhukumu	Yahwe	na-awe
H0853	H7378	H7200	H0996	H0996	H8199	H1781	H3068	H1961

¶	מִיָּדֶֽךָ׃	וְיִשְׁפְּטֵ֖נִי	רִיבִ֥י
	kutoka-mkononi-mwako	na-anihukumie	hoja-yangu
	H3027	H8199	H7379

BWANA na awe mwamuzi na atoe hukumu kati yangu na wewe, na akaione, na akatetee sababu yangu na aniruhusu kuepuka mkono wako.”

16

וַיֹּאמֶר	שָׁא֔וּל	אֶל־	הָאֱלֹהִ֖ים	הַדְּבָרִ֣ים	אֶת־	לְדַבֵּ֑ר	דָּוִ֔ד	כְּכֹלּ֥וֹת	וַיְהִי֙
na-akasema	Sauli	kwa	haya	maneno	–	kuzungumza	Daudi	alipomaliza	na-ikawa
H0559	H7586	H0413	H0428	H1697	H0853	H1696	H1732	H3615	H1961

וַיָּבֶךְ׃	קֹלֹ֥ו	שָׁא֖וּל	וַיִּשָּׂ֣א	דָּוִ֑ד	בְּנֵ֣י	זֶ֔ה	הַקֹּלְךָ֖	שָׁא֥וּל
na-akalia	walilia	Sauli	na-akainua	Daudi	mwanangu	hii	sauti-yako	Sauli
H1058		H7586	H5375	H1732		H2088		H7586

Daudi alipomaliza kuongea maneno haya kwa Sauli, Sauli akasema, “Hii ni sauti yako, mwanangu Daudi?” Sauli alinyanyua sauti yake akalia.

17

גְּמַלְתָּֽנִי	אַתָּ֖ה	כִּ֑י	מִמֶּ֣נִּי	אַתָּ֔ה	צַדִּ֖יק	דָּוִ֔ד	אֶל־	וַיֹּאמֶר֙	
umenipatia	wewe	kwa-sababu	kuliko-mimi	wewe	mwenye-haki	Daudi	kwa	na-akasema	
H1580					H6662	H1732	H0413	H0559	

הָרָעָֽה׃	גְּמַלְתִּ֥יךָ	וַאֲנִ֖י	הַטּוֹבָ֑ה
mabaya	nilikupatia	na-mimi	wema
	H1580	H0589	

Akamwambia Daudi, “Wewe ni mwenye haki kuliko mimi. Kwa sababu umenilipa mazuri, wakati mimi nimekulipa maovu.

18

אֵ֖ת	טוֹבָ֑ה	אִתִּ֔י	עָשִׂ֥יתָה	אֲשֶׁר־	אֵ֛ת	הַיּ֥וֹם	הִגַּ֖דְתָּ	(וְאַתָּה֙)	[ואת]
–	mema	mimi	ulichonifanyia	kile	–	leo	umetangaza	na-wewe	na-wewe
H0853		H0854			H0853	H3117	H5046		

הֲרַגְתָּֽנִי׃	וְלֹ֣א	בְיָדֶ֑ךָ	יְהוָ֖ה	סִגְּרֵ֥נִי	אֲשֶׁ֛ר
ulininiua	na-hukuniua	mkononi-mwako	Yahwe	alinifunga	jinsi
H2026	H3808	H3027	H3068	H5462	

Leo umetangaza jinsi ulivyonitendea mazuri, kwa sababu hukuniua wakati BWANA aliponiweka katika rehema yako.

19

טוֹבָ֑ה	בְּדֶ֣רֶךְ	וְשִׁלְּחֹ֖ו	אֹיְבֹ֔ו	אֶת־	אִ֣ישׁ	יִמְצָ֥א	וְכִי־	
mema	njiani	na-akamruhusu-kwenda	adui-yake	–	mtu	atapata	na-wakati	
	H1870	H7971	H0341	H0853	H0376	H4672		

לִֽי׃	עָשִׂ֥יתָה	אֲשֶׁ֖ר	הַזֶּ֑ה	הַיֹּ֔ום	תַּחַת֙	טוֹבָ֔ה	יְשַׁלֶּמְךָ֖	וַיהוָ֥ה
mimi	umenifanyia	ambayo	hii	leo	badala-ya	mema	akulipe	na-Yahwe
			H2088	H3117	H8478			H3068

Kwa kuwa mtu akimpata adui yake, atamwacha aende zake salama? Na BWANA akuzawadie mema kwa kile ulichonifanyia leo.

בְּיָדֶךָ׃	וְקָמָה֙	תְּמִלֻ֔וךְ	מָלֹ֖ךְ	כִּ֣י	יָדַ֑עְתִּי	הִנֵּ֤ה	וְעַתָּה֙		20
mkononi–mwako	na–itasimama	utamiliki	kuimiliki	kwamba	ninajua	tazama	na–sasa		
H3027					H3045	H2009	H6258		
						יִשְׂרָאֵ֔ל׃	מַמְלֶ֥כֶת		
						Israeli	ufalme–wa		
						H3478	H4467		

Basi, najua kwa hakika kwamba utakuwa mfalme na kwamba ufalme wa Israeli utaimarika katika mkono wako.

אֲחֲרָ֔י	זַרְעִ֖י	אֶת־	תַּכְרִ֣ית	אִם־	בַּיהוָ֗ה	לִ֤י	הִשָּׁבְעָה֙	וְעַתָּ֣ה	21
baada–yangu	uzao–wangu	–	utakatilia–mbali	kama	kwa–Yahwe	mimi	niapie	na–sasa	
	H2233	H0853	H3772		H3068		H7650	H6258	

2

מְאֹד	גָּדוֹל	וְהָאִישׁ	בַּכַּרְמֶל	וּמַעֲשֵׂהוּ	בְּמָעוֹן	וְאִישׁ	
sana	mkubwa	na–mtu–huyu	Karmeli	na–shughuli–zake	katika–Maoni	na–mtu	
H3966		H0376	H3760	H4639	H4584	H0376	

אֶת־	בְּנֻזֹּו	וַיְהִי	עִזִּים	וְאֶלֶף	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת־	צֹאן	וְלוֹ
–	katika–kunyoa	na–ikawa	mbuzi	na–elfu–moja	elfu	elfu–tatu	kondoo	na–alikuwa–na
H0853	H1494	H1961	H5795	H0505	H0505	H7969	H6629	

בַּכַּרְמֶל׃	צֹאנוֹ
Karmeli	kondoo–zake
H3760	H6629

Kulikuwa na mtu mmoja huko Maoni, na mali zake zilikuwa huko Karmali. Mtu huyo alikuwa tajiri sana. Alikuwa na kondoo elfu tatu na mbuzi elfu moja. Naye alikuwa akiwakata manyoya kondoo wake huko Karmeli.

3

שֵׂכֶל	טוֹבַת־	וְהָאִשָּׁה	אֲבִגַיִל	אִשְׁתּוֹ	וְשֵׁם	נָבָל	הָאִישׁ	וְשֵׁם
akili	mwenye–uzuri	na–mke	Abigaili	mke–wake	na–jina–la	Nabali	mtu–huyu	na–jina–la
H7922		H0802	H0026	H0802	H8034	H5037	H0376	H8034

כָּלְבִי׃)	כלבו]	וְהוּא	מַעֲלָלָיו	וְרַע	קָשֶׁה	וְהָאִישׁ	תֹּאַר	וְיִפַת
Mkalebu	Mkalebu	na–yeye	vitendo	na–mbaya	mgumu	na–mtu–huyu	wa–sura	na–uzuri
H3614		H1931	H4611		H7186	H0376	H8389	H3303

Na mtu huyo aliitwa Nabali, na jina la mke wake aliitwa Abigaili. Mwanamke huyo alikuwa mwenye busara na mzuri kwa sura. Lakini mwanaume alikwa mkaidi na mwovu katika mambo yake. Alikuwa wa uzao wa nyumba ya Kalebu.

4

צֹאנוֹ׃	אֶת־	נָבָל	גֹּזֵז	כִּי־	בַּמִּדְבָּר	דָּוִד	וַיִּשְׁמַע
kondoo–zake	–	Nabali	ananyoa	kwamba	jangwani	Daudi	na–akasikia
H6629	H0853	H5037	H1494			H1732	H8085

Daudi akasikia akiwa jangwani kwamba Nabali alikuwa akiwakata manyoya kondoo wake.

5

כַּרְמֶלָה׃	עֲלֵו	לַנְּעָרִים	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	נְעָרִים	עֲשָׂרָה	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח
Karmeli	pandeni	kwa–vijana	Daudi	na–akasema	vijana	kumi	Daudi	na–akatuma
H3760	H5927	H5288	H1732	H0559	H5288	H6235	H1732	H7971

לְשָׁלוֹם׃	בִּשְׁמִי	לוֹ	וּשְׁאֶלְתֶּם־	נָבָל	אֶל־	וּבָאתֶם	
amani	kwa–jina–langu	yeye	na–mwulize	Nabali	kwa	na–mkaja	
H7965	H8034		H7592	H5037	H0413	H0935	

Hivyo Daudi aliwatuma kwake vijana kumi. Akawaambia wale vijana, “Pandeni kwanda Karmeli, mwendeeni Nabali, na mkamsalimie kwa jina langu.

6

אֲשֶׁר־	וְכֹל	שָׁלוֹם	וּבֵיתְךָ	שָׁלוֹם	וְאַתָּה	לֶחָי	כֹּה	וַאֲמַרְתֶּם
vilivyo	na–vyote	amani	na–nyumba–yako	amani	na–wewe	aliye–hai	hivyo	na–mseme
	H3605	H7965		H7965			H3541	H0559

שָׁלוֹם׃	לְךָ
amani	vyako
H7965	

Mtamwambia, 'Uishi katika baraka, Uwe na amani na nyumba yako iwe na amani, na wote ulionao wawe na amani.

7 וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי כִּי גֹזְזִים לָךְ עֹתָּה הָרֹעִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְךָ׃
na-sasa nimesikia kwamba wanaonyoa una sasa wachungaji ambao walikuwa wako
H6258 H8085 H3588 H1494 H3588 H6258 H3588 H1961 H3588

עִמָּנוּ נָסִינוּ לֹא הַתְוֵינוּם כֹּל־יְמֵי הֵכְלַמְנוּם לֹא וְלֹא־נִפְקַד לָהֶם מְאוּמָה כָּל־יְמֵי
nasi hatuwaibishe kuwaaibisha hatukukosa na-hatukukosa kwao kikapotea chochote siku-zote siku-za
H3808 H3808 H3637 H3808 H3808 H3808 H3808 H3972 H3605 H3117

בַּכַּרְמֶל׃ הֱיוֹתָם
Karmeli walipokuwa
H3760 H1961

Nasikia kwamba unao wakata manyoya. Wachungaji wako walikuwa pamoja nasi, na hatukuwafanyia ubaya, na muda wote wakiwa Karmeli hawakupotelewa kitu chochote.

8 שְׁאַל וְיַגִּידוּ לָךְ וְיִמְצְאוּ הַנְּעָרִים חֵן
waulize na-watakuambia wewe na-watapata vijana neema
H7592 H5046 H3588 H4672 H5288 H2580

אֲשֶׁר אֶת־ נָא תְּנָה־ בָנוּ טוֹב יוֹם עַל־ כִּי־ בְּעֵינֶיךָ
kile – tafadhali tupe tumekuja njema siku juu-ya kwa-sababu machoni-pako
H0834 H0853 H4994 H5414 H0935 H2896 H3117 H5921 H3588 H5869

לְדָוִד׃ וּלְבִנְךָ לַעֲבָדֶיךָ יָדְךָ תִּמְצָא
Daudi na-kwa-mwana-wako kwa-watumishi-wako mkono-wako mkono-wako-utapata
H1732 H3588 H1121 H5650 H3027 H4672

Waulize vijana wako, nao watakuambia. Basi vijana wangu wapate kibali machoni pako, maana tumefika siku ya sherehe. Tafadhali utoe cho chote ulicho nacho mkononi kwa watumishi wako na kwa Daudi mwanao.'"

9 וַיָּבֹאוּ נַעֲרֵי דָוִד וַיְדַבְּרוּ כְּכָל־ אֶל־ נָבָל הַדִּבְרִים הָאֵלֶּה
na-wakaja vijana-wa Daudi na-wakasema kama-kila kwa Nabali maneno haya
H0935 H5288 H3588 H1732 H3588 H1696 H3605 H0413 H5037 H1697 H0428

בְּשֵׁם דָּוִד וַיָּנוּחוּ׃
kwa-jina-la Daudi na-wakapumzika
H8034 H1732 H5117

Vijana wa Daudi walipofika, walimwambia Nabali yote haya kwa niaba ya Daudi na kisha wakasubiri.

10 וַיַּעַן נָבָל אֶת־ עַבְדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד וּמִי
na-akajibu Nabali – watumishi-wa Daudi na-akasema ni-nani Daudi na-ni-nani
H5037 H0853 H5650 H1732 H0559 H4310 H1732 H4310

בֶּן־ יִשַׁי הַיּוֹם רַבִּים עַבְדִּים הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ
mwana-wa Yese siku-hizi wameongezeka watumishi wanaokimbia kila-mmoja
H1121 H3448 H3117 H7235 H5650 H6555 H0376

אֲדֹנָיו׃ מִפְּנֵי
bwana-wake kutoka-mbele-ya
H0113 H6440

Nabali akawajibu watumishi wa Daudi, “Daudi ni nani? Na ni nani mwana wa Yese? Siku hizi wapo watumishi wengi wanaotoroka bwana zao.

11 וְלָקַחְתִּי נא־נחכוקוה מִיַּמַי נא־יאנגו וְאֶת־ נא לַחְמִי נא־מכאטה־וואנגו אֶת־ – H0853 וְאֶת־ נא H0853 מַיְמַי נא־יאנגו H4325 וְאֶת־ נא H0853 לַחְמִי נא־מכאטה־וואנגו H3899 אֶת־ – H0853 וְלָקַחְתִּי נא־נחכוקוה H3947
אֲשֶׁר אמבאיו טִבְחָתִּי נילישוכינג'א H2878 אֲשֶׁר אמבאו H0834 לַאֲנָשִׁים קוא־ווטו H0376 וְנָתַתִּי נא־نيوапе H5414 לְנֹזְזֵי קוא־וואנيوזי־וואנגו H1494 טָבַחְתִּי نילישוכינג'א H2873
אִי קוטוקא־וואפי H0335 יָדַעְתִּי نינאג'ואה H3045 לֹא סיג'ואי H3808
הֲמָזֶּה׃ וואו H1992 מִזֶּה קוטוקא־هاپا H2088

Je, nichukue mkate wangu na maji yangu na nyama yangu ambayo nimewachinjia wakata manyoya wangu, na niwape watu wanaotoka nisikokujua?”

12 וַיַּהַפְכוּ נא־וואקاجيوكا לְדַרְכָּם קוא־نجيا־יאו H1870 דָּוִד Daudi H1732 נַעֲרֵי־ ויجانا־וא H5288 וַיַּהַפְכוּ נא־וואקاجيوكا H2015
וַיִּגְּדוּ נא־וואكامוامبيا H5046 וַיָּבֹאוּ נא־וואكاجا H0935 וַיָּשֻׁבוּ נא־וואكارودي H7725
הָאֵלֶּה׃ هايا H0428 הַדְּבָרִים مانينو H1697 כְּכֹל كولينجانا־نا־كيلا H3605 לוֹ يييه

Hivyo vijana wa Daudi waligeuka na kurudi, nakumwambia kila kitu kilichosemwa.

13 וַיֹּאמֶר נא־אكاسيما דָּוִד Daudi H1732 לַאֲנָשָׁיו קوا־واتو־واكي H0376 וְחִגְרוּ جيفونجيني H2296 אִישׁ كيلا־مموجا H0376 חַרְבּוֹ اپانجا־واكي H2719
אֶת־ – H0853 גַּם־ pia H1571 וַיַּחְגֹּר نا־اكاجيفونجا H2296 אֶת־ – H0853 חַרְבּוֹ اپانجا־واكي H2719 אִישׁ كيلا־مموجا H0376 וַיַּחְגְּרוּ نا־واكاجيفونجا H2296
וּמָאתַיִם نا־ميا־مبيلي H3967 אִישׁ متو H0376 מֵאוֹת mia H3967 כְּאַרְבָּע كاما־ميا־نني H0702 דָּוִד Daudi H1732 אַחֲרֵי كوفواتا H310 וַיַּעֲלוּ نا־واكاپاندا H5927 חַרְבּוֹ اپانجا־واكي H2719
הַכֵּלִים׃ vitu H3627 עַל־ juu-ya וַיָּשְׁבוּ واكاكا H3427

Daudi akawaambia watu wake, “Kila mtu ajifunge upanga wake.” Kila mtu akajifunga upanga wake. Daudi naye pia akajifunga upanga wake. Yapata kama watu mia nne wakafuatana na Daudi, na wengine mia mbili walibaki kulinda mizigo yao.

14 וּלְאַבִיגַיִל נא־كوا־أبيجايلي H0026 אֵשֶׁת مكي־وا H0802 נָבָל Nabali H5037 הִגִּיד اليموامبيا H5046 נַעַר־ كيجانا H5288 אֶחָד مموجا H0259 מִהַנְּעָרִים ميونجوني־مwa־ويجانا H5288 לֵאמֹר كوسيما H0559
הִנֵּה تازاما H2009 שָׁלַח alituma H7971 דָּוִד Daudi H1732 וּמַלְאָכִים واجومبي H4397 מֵהַמִּדְבָּר كوتوكا־جانجواني אֶת־ – H0853 לְבָרֵךְ كوباريكي H1288 אֲדֹנֵינוּ بوانا־ويتو H0113
וַיָּעַט نا־اكاواتوكانا
בָּהֶם׃ wao

Lakini kijana mmojawapo alimwambia Abigaili, mke wa Nabali akasema, “Daudi aliwatuma wajumbe kutoka jangwani waje wamsalimu bwana wetu, na yeye akawatukana.

15 וְהָאֲנָשִׁים טֹבִים מְאֹד לָנוּ וְלֹא־הָכְלַמְּנוּ וְלֹא פָקַדְנוּ מְאוּמָה כֹּל־יְמֵי הִתְהַלָּכְנוּ אִתָּם בְּהְיוֹתֵנוּ בַּשָּׂדֶה׃

וְהָאֲנָשִׁים	טֹבִים	לָנוּ	מְאֹד	וְלֹא	הָכְלַמְּנוּ	וְלֹא־	פָקַדְנוּ	מְאוּמָה	
na–watu	wazuri	kwetu	sana	na–hawakutuaibisha	kuwaaibisha	na–hatukukosa	hakupotea	chochote	
H0376			H3966	H3808	H3637	H3808		H3972	
כֹּל־	יְמֵי	הִתְהַלָּכְנוּ	אִתָּם	בְּהְיוֹתֵנוּ	בַּשָּׂדֶה׃				
siku–zote	siku–za	tulitembea	nao	tulipokuwa	shambani				
H3605	H3117	H1980	H0854	H1961					

Bado watu hawa walitutendea mema. Hatukudhurika na hatukupoteza chochote wakati wote tulipotembea nao tulipokuwa mbugani.

16 חוֹמָה הָיוּ עָלֵינוּ כְּלַיְלָה יוֹמָם כָּל־יְמֵי הָיְוּ עִמָּם רֹעֵים הַצֹּאן׃

חוֹמָה	הָיוּ	עָלֵינוּ	כְּלַיְלָה	יוֹמָם	כָּל־	יְמֵי	הָיְוּ	עִמָּם	
ukuta	walikuwa	kwetu	usiku	mchana	siku–zote	siku–za	nao		
H2346	H1961		H3915	H3119	H3605	H3117	H1961		
רֹעֵים	הַצֹּאן׃								
wachungaji	kondoo								
	H6629								

Walikuwa ukuta wetu usiku na mchana, wakati wote tulikuwa pamoja nao tukichunga kondoo.

17 וְעַתָּה דְּעִי וּרְאִי אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשִׂי כִּי־כְלוּתָה הָרָעָה עַל־אֲדֹנֵינוּ וְעַל כָּל־בֵּיתוֹ וְהוּא בְּלִיַּעַל בֶּן לֹא יֵאָמֵר אֵלָיו׃

וְעַתָּה	דְּעִי	וּרְאִי	אֵת	אֲשֶׁר־	תַּעֲשִׂי	כִּי־	כְלוּתָה	הָרָעָה	עַל־
na–sasa	ujue	na–uone	nini	kwa–sababu	utafanya	kwa–sababu	imeamuliwa	uovu	dhidi–ya
H6258	H3045	H7200	H4100				H3615		H0413
אֲדֹנֵינוּ	וְעַל	כָּל־	בֵּיתוֹ	וְהוּא	בְּלִיַּעַל	בֶּן־	לֹא	יֵאָמֵר	אֵלָיו׃
bwana–wetu	na–dhidi–ya	wote–wa	nyumba–yake	na–yeye	belialu	mwana–wa	hakumwambia	naye	
H0113		H3605		H1931	H1100			H0413	

Kwa hiyo tambua hili na zingatia utafanya nini, maana ubaya unamvizia bwana wetu, na utakuwa juu ya nyumba yake yote. Yeye ni mtu asiyefaa na hakuna awezaye kushauriana naye.”

18 וַתְּמַהֵר אֲבִיגַיִל וַתִּקַּח מָאתַיִם לֶחֶם וּשְׁנֵי נִבְלֵי־יָיִן וְחָמֵשׁ צֹאן עֲשׂוּיוֹת וְחָמֵשׁ סְאִים קָלִי וּמֵאָה צִמֻּקִים וּמָאתַיִם דְּבֵלִים וַתָּשֶׂם עַל־חֲמֹרִים׃

וַתְּמַהֵר	אֲבִיגַיִל	עשוות	צֹאן	וְחָמֵשׁ	יָיִן	נִבְלֵי־	וּשְׁנֵי	לֶחֶם	מָאתַיִם
na–akaharakisha	Abigaili	kondoo–walioandaliwa	kondoo	na–tano	divai	viriba–vya	na–mbili	mkate	mia–mbili
	H0026		H6629	H2568	H3196		H8147	H3899	H3967
וַתִּקַּח	עֲשׂוּיוֹת	וְחָמֵשׁ	סְאִים	קָלִי	וּמֵאָה	צִמֻּקִים	וּמָאתַיִם	דְּבֵלִים	עַל־
na–akachukua	kondoo–walioandaliwa	na–tano	sea–za	nafaka–iliyokaangwa	na–mia–moja	vishada–vya–zabibu	na–mia–mbili	maandazi–ya–tini	juu–ya
H3947		H2568	H5429	H7039	H3967	H6778	H3967	H1690	
חֲמֹרִים׃									
punda									
H2543									

Ndipo Abigaili akaharakisha na akachukuwa mikate mia mbili, chupa mbili za divai, kondoo watano waliokwishasha andaliwa, vipimo vitano vya bisi, vishada mia moja vya zabibu, na mikate mia mbili ya tini na akavipakia juu ya punda.

19 וַתֹּאמֶר לְנַעֲרֶיהָ עִבְרוּ מִלְּפָנַי הִנֵּנִי אַחֲרֵיכֶם בָּאָה וּלְאִישָׁהּ לֹא הִגִּידָה׃

וַתֹּאמֶר	לְנַעֲרֶיהָ	עִבְרוּ	מִלְּפָנַי	הִנֵּנִי	אַחֲרֵיכֶם	בָּאָה	וּלְאִישָׁהּ	לֹא	הִגִּידָה׃
na–akasema	kwa–vijana–wake	piteni	mbele–yangu	tazama–mimi	nyuma–yenu	inakuja	na–kwa–mumewe	hakumwambia	kumwambia
H0559	H5288		H6440	H2009		H0935	H0376	H3808	H5046
								נָבָל	
								Nabali	
								H5037	

Akamwambia kijana wake, “Tangulia mbele yangu, nami nitakuja nyuma yako.” Lakini hakumwambia mmewe Nabali.

20 וְהָיָה֙ יְאִיָ֣ה עַל־רֹכֶ֔בֶת אִפַּנְדָ֖ה וְיָרְדָ֣ה בְּסֵ֣תֶר הָהָ֑ר וְהִנֵּ֤ה דָוִד֙ וַאֲנָשָׁ֔יו יֹרְדִ֖ים לִקְרָאתָ֑הּ וַתִּפְגֹּ֖שׁ אֹתָֽם׃

וְ/הָיָה֙ יְ/אִיָ֣ה עַל־/רֹכֶ֔בֶת אִ/פַּנְדָ֖ה וְ/יָרְדָ֣ה בְּ/סֵ֣תֶר הָ/הָ֑ר וְ/הִנֵּ֤ה דָוִד֙ וַ/אֲנָשָׁ֔יו יֹרְדִ֖ים לִ/קְרָאתָ֑הּ וַ/תִּפְגֹּ֖שׁ אֹתָֽם׃

וְהָיָה֙	יְאִיָ֣ה	עַל־	רֹכֶ֔בֶת	אִפַּנְדָ֖ה	וְיָרְדָ֣ה	בְּסֵ֣תֶר	הָהָ֑ר	וְהִנֵּ֤ה	דָוִד֙
na–ikawa	yeye	juu–ya	akipanda	kwa–siri	na–akashuka	punda	mlima	na–tazama	Daudi
H1961	H1931	H5921	H7392	H2022	H3381	H2543	H2022	H2009	H1732

וַאֲנָשָׁ֔יו	יֹרְדִ֖ים	לִקְרָאתָ֑הּ	וַתִּפְגֹּ֖שׁ	אֹתָֽם׃			
na–watu–wake	wakishuka	kumlaki	na–akakutana–nao	nao			
H0376	H3381	H7122	H6298	H0853			

Alipokuwa akienda juu ya punda wake na kutelemka penye kificho cha mlima, Daudi na watu wake walishuka chini wakimwelekea Abigaili, naye akakutana nao.

21 וְדָוִ֗ד אָמַ֞ר אַךְ֙ לַשָּׁ֣קֶר שָׁמַ֔רְתִּי אֶת־כָּל־אֲשֶׁ֥ר לָזֶ֖ה בַּמִּדְבָּ֑ר וְלֹא־נִפְקַ֤ד מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ֙ מְאוּמָ֔ה וַיָּשֶׁב־לִ֥י רָעָ֖ה תַּ֥חַת טוֹבָֽה׃

וְ/דָוִ֗ד אָמַ֞ר אַךְ֙ לַ/שָּׁ֣קֶר שָׁמַ֔רְתִּי אֶת־/כָּל־/אֲשֶׁ֥ר לָ/זֶ֖ה בַּ/מִּדְבָּ֑ר וְ/לֹא־/נִפְקַ֤ד מִ/כָּל־/אֲשֶׁר־/לוֹ֙ מְאוּמָ֔ה וַ/יָּשֶׁב־/לִ֥י רָעָ֖ה תַּ֥חַת טוֹבָֽה׃

וְדָוִ֗ד	אָמַ֞ר	אַךְ֙	לַשָּׁ֣קֶר	שָׁמַ֔רְתִּי	אֶת־	כָּל־	אֲשֶׁ֥ר	לָזֶ֖ה	בַּמִּדְבָּ֑ר
na–Daudi	alisema	hakika	kwa–uongo	nililinda	–	kila	kile	cha–huyu	jangwani
H1732	H0559	H0389	H8267	H8104	H0853	H3605		H2088	

וְלֹא־	נִפְקַ֤ד	מִכָּל־	אֲשֶׁר־	לוֹ֙	מְאוּמָ֔ה	וַיָּשֶׁב־	לִ֥י	רָעָ֖ה
na–hakukosekana	hakupotea	kutoka–kila–kitu	kile	chake	chochote	na–amenilipa	mimi	mema
H3808		H3605			H3972	H7725		

תַּ֥חַת	טוֹבָֽה׃	
badala–ya	mema	
H8478		

Basi Daudi alikuwa amesema, “Hakika nimelinda bure vyote alivyonavyo mtu huyu huko nyikani, na vyote alivyonavyo hakuna kilichopotea, pamoja na hayo amenilipa mabaya badala ya mema.

22 כֹּה־יַעֲשֶׂ֤ה אֱלֹהִים֙ לְאֹיְבֵ֣י דָוִ֔ד וְכֹ֥ה יוֹסִ֖יף אִם־אַשְׁאִ֣יר מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ֙ עַד־הַבֹּ֔קֶר מַשְׁתִּ֖ין בְּקִֽיר׃

כֹּה־	יַעֲשֶׂ֤ה	אֱלֹהִים֙	לְ/אֹיְבֵ֣י	דָוִ֔ד	וְ/כֹ֥ה	יוֹסִ֖יף	אִם־	אַשְׁאִ֣יר	
hivyo	afanye	Mungu	kwa–adui–za	Daudi	na–hivyo	aongeze	ikiwa	nitaacha	
H3541		H0430	H0341	H1732	H3541	H3254		H7604	

מִכָּל־	אֲשֶׁר־	לוֹ֙	עַד־	הַבֹּ֔קֶר	מַשְׁתִּ֖ין	בְּקִֽיר׃	
miongoni–mwa–wote–wa	vile	vyake	hadi	asubuhi	akojoeaye	ukutani	
H3605			H5704	H1242	H8366	H7023	

Mungu na anitendee hivyo mimi, Daudi, pia iwe zaidi, iwapo nitamwacha hata mtu mmoja wa kwake akiwa hai ifikapo kesho asubuhi.

23 וַתַּרְא֙ אֲבִיגַ֣יִל אֶת־דָּוִ֔ד וַתְּמַהֵ֖ר וַתֵּ֣רֶד מֵעַ֣ל הַחֲמֹ֑ור וַתִּפֹּ֤ל לְאַפָּיו֙ עַל־הָאָ֔רֶץ וַתִּשְׁתַּ֖חוּ אָֽרְצָה׃

וַ/תַּרְא֙ אֲ/בִיגַ֣יִל אֶת־/דָּוִ֔ד וַ/תְּמַהֵ֖ר וַ/תֵּ֣רֶד מֵ/עַ֣ל הַ/חֲמֹ֑ור וַ/תִּפֹּ֤ל לְ/אַפָּיו֙ עַל־/הָאָ֔רֶץ וַ/תִּשְׁתַּ֖חוּ אָֽרְצָה׃

וַתַּרְא֙	אֲבִיגַ֣יִל	אֶת־	דָּוִ֔ד	וַתְּמַהֵ֖ר	וַתֵּ֣רֶד	מֵעַ֣ל	הַחֲמֹ֑ור	
na–alipomwona	Abigaili	–	Daudi	na–akaharakisha	na–akashuka	kutoka–juu–ya	punda	
H7200	H0026	H0853	H1732		H3381		H2543	

וַתִּפֹּ֤ל	לְאַפָּיו֙	עַל־	דָּוִ֔ד	וַתִּשְׁתַּ֖חוּ	פָּנֶ֣יהָ	אָֽרְצָה׃	
na–akaanguka	kifudifudi	juu–ya	Daudi	na–akasujudu	uso–wake	ardhini	
H5307	H0639	H5921	H1732	H7812	H6440	H0776	

Abigaili alipomwona Daudi, aliharakisha na kushuka chini ya punda wake, akalala kifudifudi na kujiinamisha hadi chini.

24 וַתִּפֹּ֤ל עַל־בִּי֙ אֲנִ֔י וַתֹּ֣אמֶר בְּאָזְנֶ֔יךָ וּשְׁמַ֖ע אֲמָ֣תֶךָ֑ אֶת־דִּבְרֵ֣י וְתִדַּבֶּר־נָ֖א אֲמָתֶ֥ךָ בְאָזְנֶֽיךָ׃

וַ/תִּפֹּ֤ל עַל־/בִּי֙ אֲנִ֔י וַ/תֹּ֣אמֶר בְּ/אָזְנֶ֔יךָ וּ/שְׁמַ֖ע אֲמָ֣תֶךָ֑ אֶת־/דִּבְרֵ֣י וְ/תִדַּבֶּר־/נָ֖א אֲמָתֶ֥ךָ בְ/אָזְנֶֽיךָ׃

וַתִּפֹּ֤ל	עַל־	בִּי֙	אֲנִ֔י	וַתֹּ֣אמֶר	בְּאָזְנֶ֔יךָ	וּשְׁמַ֖ע	אֲמָ֣תֶךָ֑	אֶת־	דִּבְרֵ֣י
na–akaanguka	juu–ya	juu–yangu	mimi	na–akasema	masikioni–mwako	na–usikie	mjakazi–wako	–	maneno–ya
H5307	H5921		H0589	H0559	H0241	H8085	H0519	H0853	H1697

וְתִדַּבֶּר־	נָ֖א	אֲמָתֶ֥ךָ	בְאָזְנֶֽיךָ׃			
na–aseme	tafadhali	mjakazi–wako	masikioni–mwako			
H1696	H4994	H0519	H0241			

אֲמָתֶֽךָ׃
mjakazi–wako
H0519

Akamwangukia miguuni pake na kusema, “Juu yangu tu, bwana wangu, na uwe uovu. Tafadhali acha mjakazi wako aseme nawe, tena uyasikilize maneno ya mjakazi wako.

25 אַל־ אֲשֶׁיקְ נָא תַפַדהַלי אֲדֹנִי וּבְעֵינֵי יֶשְׁ לְבּוֹ אֶל־ אִישׁ הַבְּלִיַּעַל הַזֶּה
asiweke tafadhali bwana–wangu – moyo–wake juu–ya mtu mpumbavu huyu
H0408 H4994 H0113 H0853 H0413 H0376 H1100 H2088

עַל־ נָבָל כְּי כְּשִׁמוֹ כֵּן־ הוּא יֵעָיו נָבָל שְׁמוֹ וּנְבָלָה נָא
juu–ya Nabali kwa–sababu kama–jina–lake hivyo yeye Nabali jina–lake na–upumbavu
H0037 H3588 H8034 H3651 H1931 H0037 H8034 H5039

אֲשֶׁר אַמְבָּ אֲדֹנִי בְּעֵינֵי נַעֲרֵי אֶת־ רָאִיתִי לֹא כְּסִיכוּאָנָה מְיִמְכָּ וַאֲנִי עִמּוֹ נָיֵ
ambao bwana–wangu vijana–wa – kuwaona sikuwaona mjakazi–wako na–mimi naye
H0834 H0113 H5288 H0853 H7200 H3808 H0519 H0589

שָׁלָחְתָּ׃ אֲשֶׁר
ulituma
H7971

Nakusihi bwana wangu usimjali mtu huyu asiyefaa, Nabali, kwa maana kama jina lake lilivyo, ndivyo alivyo. Jina lake ni Nabali, na upumbavu uko pamoja naye. Lakini mimi mjakazi wako sikuwaona vijana wa bwana wangu, uliowatuma.

26 וְעַתָּה אֲדֹנִי אֶת־ חַי־ יְהוָה וְחֵי־ נַפְשְׁכָ מְנָעֲכָ יְהוָה
na–sasa bwana–wangu kwa–uhai–wa Yahwe na–hai nafsi–yako amekuzuia Yahwe
H6258 H0113 H2416 H3068 H2425 H5315 H4513 H3068

וְעַתָּה אֲדֹנִי לְכָ יְדֵכְ וְהוֹשֵׁעַ בְּדָמִים מִבּוֹא כְּנָבָל
na–sasa bwana–wangu kwako mkono–wako na–kujiokoa kwa–damu kutoka–kuja kama–Nabali
H6258 H0113 H3807 H3027 H3467 H1818 H0935 H5037

רָעָה׃ אֲדֹנִי לְאֵיְבֶיכְ וְהַמְבַקְשִׁים אֶל־ אֲדֹנִי אֵיְבֶיכְ
uovu bwana–wangu kwa na–wanaotafuta adui–zako
H0113 H0413 H1245 H0341

Sasa basi, bwana wangu, kama BWANA aishivyo, na kama unavyoishi, kwa kuwa BWANA amekuondoa kutoka kumwaga damu, na kuacha kulipiza kisasi kwa mkono mwenyewe, basi adui zako, na wale ambao wanatafuta kumfanyia uovu bwana wangu, wawe kama Nabali

27 וְעַתָּה הַזֹּאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר־ הַבִּיא שִׁפְחָתְכָ לַאדֹנִי וְנִתְּנָה
na–sasa hii baraka ambayo ameleta mjakazi–wako kwa–bwana–wangu na–ipewe
H6258 H2063 H1293 H0834 H0935 H8198 H0113 H5414

לַנְּעָרִים הַמִּתְהַלְּכִים בְּרַגְלֵי אֲדֹנִי׃
kwa–vijana wanaotembea miguuni–mwa bwana–wangu
H5288 H1980 H7272 H0113

Na sasa zawadi hii ambayo mjakazi wako ameileta kwa bwana wangu, na wapewe vijana ambao wanamfuata bwana wangu.

28 שָׂא נָא תַפַדהַלי לְאֲדֹנִי בְּיֵת נָאֱמָן כִּי־ אֲדֹנִי יְהוָה
samehe tafadhali kwa–uasi–wa mjakazi–wako kwa–sababu atafanya Yahwe
H5375 H4994 H6588 H0519 H3588 H6213 H3068

לַאדֹנִי כִּי־ מְלְחֲמוֹת יְהוָה אֲדֹנִי
kwa–bwana–wangu kwa–sababu vita–za Yahwe bwana–wangu
H0113 H3588 H4421 H3068 H0113

נָלְחָם וְרָעָה תִמָּצֵא לֹא־ אֲשֶׁיקְ בְּכָ מְיִמֶיכְ׃
anapigana na–uovu hautapatikana utapatikana ndani–yako tangu–siku–zako
H3808 H4672 H3117

Tafadhali ulisamehe kosa la mjakazi wako, maana BWANA hakika atamfanyia bwana wangu nyumba imara, kwa sababu bwana wangu anapigana vita vya BWANA; na uovu hautaonekana ndani yako maadamu unaishi.

29 וַיָּקָם אָדָם לְרָדְפְךָ וּלְבַקֵּשׁ נַפְשֶׁךָ וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֵת נַפְשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע׃

וַיָּקָם	אָדָם	לְרָדְפְךָ	וּלְבַקֵּשׁ	נַפְשֶׁךָ	וְהָיְתָה	נֶפֶשׁ	אֲדֹנִי	צְרוּרָה
na–ikiwa–atasimama	mtu	kukufuatia	na–kutafuta	uhai–wako	na–itakuwa	nafsi–ya	bwana–wangu	imefungwa
H0120	H7291	H1245	H0853	H5315	H1961	H5315	H0113	

בִּצְרוֹר	הַחַיִּים	אֵת	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	וְאֵת	נֶפֶשׁ	אֹיְבֶיךָ	יְקַלְּעֶנָּה
katika–mfuko–wa	uzima	na	Yahwe	Mungu–wako	na	nafsi–za	adui–zako	atazirusha
		H0854	H3068	H0430	H0853	H5315		

בְּתוֹךְ	כַּף	הַקָּלַע׃		
katikati–ya	kiganja–cha	kombeo		
H8432	H3709			

Na ingawa watu wangeinuka na kukuandama ili wakuue, bado uhai wa bwana wangu utafungwa katika furushi la walio hai na BWANA Mungu wako; na atayatupa maisha ya adui zako mbali, kama vile kutoka katika mfuko wa kombeo.

30 וְהָיָה כְּכֹל אֲשֶׁר־ לַאדֹנִי יְהוָה יַעֲשֶׂה כִּי־ וְהָיָה אֲשֶׁר־ יִשְׂרָאֵל׃ עַל־ לְנָגִיד וְצִוְּךָ עָלֶיךָ הַטּוֹבָה אֶת־ דִּבֶּר

וְהָיָה	כִּי־	יַעֲשֶׂה	יְהוָה	לַאדֹנִי	כְּכֹל	אֲשֶׁר־		
na–itakuwa	wakati	atakapofanya	Yahwe	kwa–bwana–wangu	kulingana–na–kila	kile		
H1961			H3068	H0113	H3605			

דִּבֶּר	אֶת־	הַטּוֹבָה	עָלֶיךָ	וְצִוְּךָ	לְנָגִיד	עַל־	יִשְׂרָאֵל׃	
amesema	–	wema	juu–yako	na–akuamuru	kiongozi	juu–ya	Israeli	
H1696	H0853			H6680	H5057		H3478	

Na itakuwa, BWANA atakapokuwa amemtimizia bwana wangu mambo yote mazuri ambayo amekuahidi, na alivyokufanya kiongozi juu ya Israeli,

31 וְלֹא תִהְיֶה זֹּאת לְךָ לִפּוּקָה וּלְמִכְשׁוֹל לֵב לַאדֹנִי

וְלֹא	תִהְיֶה	זֹּאת	לְךָ	לִפּוּקָה	וּלְמִכְשׁוֹל	לֵב	לַאדֹנִי
na–haitakuwa	kuwa	hii	kwako	kutikisika	na–kizuizi	moyo	kwa–bwana–wangu
H3808	H1961	H2063		H6330	H4383		H0113

וְלִשְׁפָּךְ־	דָּם	חִנָּם	בּוּר	וְלְהוֹשִׁיעַ	אֲדֹנִי	לוֹ	וְהֵיטִב	יְהוָה
na–kumwaga	damu	bure	kujiokoa	na–kujiokoa	bwana–wangu	mwenyewe	na–umfanyie–mema	Yahwe
H8210	H1818	H2600		H3467	H0113		H3190	H3068

ס ¶	אֲמָתֶךָ׃	אֶת־	וְזָכַרְתָּ	לַאדֹנִי	
	mjakazi–wako	–	na–ukumbuke	kwa–bwana–wangu	
	H0519	H0853	H2142	H0113	

jambo hili halitakuwa huzuni kwako, wala chukizo moyoni kwa bwana wangu, kwa sababu hukumwaga damu bila sababu, na hujajilipizia kisasi. Na BWANA akikuletea mafanikio, umkumbuke mjakazi wako.”

32 וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲבִיגַיִל בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחֵךְ הַיּוֹם הַזֶּה לִקְרָאתִי׃

וַיֹּאמֶר	דָּוִד	לַאֲבִיגַיִל	בָּרוּךְ	יְהוָה	אֱלֹהֵי	יִשְׂרָאֵל	אֲשֶׁר	
na–akasema	Daudi	kwa–Abigaili	amebarikiwa	Yahwe	Mungu–wa	Israeli	ambaye	
H0559	H1732	H0026	H1288	H3068	H0430	H3478		

שְׁלָחֵךְ	הַיּוֹם	הַזֶּה	לִקְרָאתִי׃	
amekutuma	leo	hii	kunilaki	
H7971	H3117	H2088	H7122	

Ndipo Daudi akamwambia Abigaili, “BWANA, Mungu wa Israeli, abarikiwe, aliyekutuma uonane na mimi leo.

33 מְבֹרָךְ הַזֶּה הַיּוֹם כְּלֹתֵנִי אֲשֶׁר אֶת וּבְרוּכָה טַעְמֵךְ וּבָרוּךְ

מְבֹרָךְ	הַזֶּה	הַיּוֹם	כְּלֹתֵנִי	אֲשֶׁר	אֶת	וּבְרוּכָה	טַעְמֵךְ	וּבָרוּךְ
kutoka–kuja	hii	leo	umenizuia	ambaye	wewe	na–ubarikiwe	akili–yako	na–ibarikiwe
H0935	H2088	H3117	H3607			H1288	H2940	H1288

לִי׃	יָדִי	וְהֹשֵׁעַ	בְּדָמִים	
mwenyewe	mkono–wangu	na–kujiokoa	kwa–damu	
	H3027	H3467	H1818	

Na hekima yako ibarikiwe, nawe umebarikiwa, kwa sababu leo umenizuia nisiwe na hatia ya kumwaga damu, na kutojilipizia kisasi kwa mkono wangu mwenyewe.

34 וְאוּלָם חַי־ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מְנָעַנִי מֵהָרַע
na-hata-hivyo kwa-uhai-wa Yahwe Mungu-wa Israeli ambaye amenizuia kutoka-uovu
H0199 H0068 H0430 H3478 H4513

אֹתָךְ וְכִי כִּי לוּלֵי מִהַרְתְּ וּלְקָרָאתִי (ותבאת) [ותבאתי] וַתָּבֹאת לִקְרָאתִי כִּי
wewe kwa-sababu kama-si uliharakisha na-ukaja na-ukaja kunilaki kwa-sababu
H0853 H0068 H3884 H0935 H0935 H7122 H0068

אִם־ בִּלְתִּי נוֹתָר לְנָבָל עַד־ אוֹר אִם־ הַבֹּקֶר מַשְׁתִּין בְּקִיר׃
bila-shaka alibaki kwa-Nabali hadi asubuhi asubuhi akojoeaye ukutani
H0518 H3498 H5037 H5704 H0216 H1242 H8366 H7023

Kwa kweli, kama BWANA, Mungu wa Israeli, aishivyo, ambaye amenizuia nisikuumize, kama usinge harakisha kuja ukutane nami, kwa hakika kesho asubuhi asinge salia hata mtoto mmoja wa kiume kwa Nabali.”

35 וַיִּקַּח דָּוִד מִיָּדָהּ לָהּ וְלָךְ שְׁלוֹם לְבֵיתֵךְ עֲלִי פָּנַיִךְ׃
na-akapokea Daudi kutoka-mkononi-mwake yeye na-kwake kwa-amani nyumbani-mwako panda uso-wako
H3947 H1732 H3027 H0935 H0853 H0834 H0559 H5927 H6440

וַאֲשָׁא בְּקוֹלֵךְ שָׁמַעְתִּי רְאִי לְבִיתֵךְ לְשָׁלוֹם עֲלִי אָמַר
na-nilikubali sauti-yako nimesikia ona nyumbani-mwako kwa-amani panda alisema
H5375 H8085 H7200 H1004 H7965 H5927 H0559

וַתָּבֹא אֲבִיגַיִל אֶל־ נָבָל וְהִנֵּה־ לוֹ כְּמִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ
na-akaja Abigaili kwa Nabali na-tazama yeye karamu nyumbani-mwake
H0935 H0026 H0413 H5037 H2009 H0001 H4960 H1004

36 וְהוּא עָלָיו טוֹב מְזֻרִי נָבָל וְלֵב מְפַלְּדֵ כְּמִשְׁתֵּה
na-yeye juu-yake mzuri Nabali na-moyo-wa mfalme kama-karamu-ya
H1931 H5921 H2896 H5037 H3820 H4428 H4960

עַד־ שְׁכֹר וְעַד־ מְאֹד אוֹר אוֹר עַד־ הַבֹּקֶר׃
hadi ulevi hadi sana asubuhi asubuhi hadi
H5704 H7910 H5704 H3966 H0216 H0216 H5704 H1242

וְנָבוּל קָטֹן דָּבָר לוֹ הַגִּידָה וְלֹא־ וְנָבוּל
na-kubwa dogo jambo yeye kumwambia na-hakumwambia na-kubwa
H5034 H6996 H1697 H0001 H5046 H3808 H5034

Abigaili akarudi kwa Nabali; tazama, alikuwa akifanya sherehe katika mji wake, kama sherehe ya mfalme; na moyo wa Nabali ulifurahi ndani yake, kwa sababu alikwa amelewa sana. Kwa hiyo hakumwambia chochote kabisa hadi kulipopambazuka

37 וַיְהִי בַּבֹּקֶר בְּצֵאת הַיַּיִן מִנָּבָל וַתַּגֶּד־ לוֹ אִשְׁתּוֹ
na-ikawa asubuhi katika-kutoka divai kutoka-kwa-Nabali na-akamwambia yeye mke-wake
H1961 H1242 H3318 H3196 H5037 H5046 H0001 H0802

וַיָּמָת וְהוּא בְקִרְבּוֹ לִבּוֹ וַתֵּהִי לְאָבֶן׃
na-ukafa na-yeye ndani-yake moyo-wake akawa kama-jiwe
H4191 H1931 H7130 H3820 H1961 H0068

אֶת־ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת יְהוָה וַיִּגֹּף נָבָל וַיָּמֹת׃
– maneno haya na-ikawa kama-siku-kumi Yahwe na-akampiga Nabali na-akafa
H0853 H1697 H0428 H1961 H6235 H3068 H5062 H5037 H4191

Ikawa asubuhi, divai ilipokuwa imemtoka Nabali, basi mkewe akamwambia mambo hayo; moyo wake ukafa ndani yake, na akawa kama jiwe.

38 וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־ נָבָל וַיָּמֹת׃
na-ikawa kama-siku-kumi siku na-akampiga Yahwe – Nabali na-akafa
H1961 H6235 H3117 H5062 H3068 H0853 H5037 H4191

Ikawa baada ya siku kumi BWANA alimpiga Nabali naye akafa.

אֲשֶׁר	יְהוָה	בָּרוּךְ	וַיֹּאמֶר	נָבָל֙	מֵת	כִּי	דָּוִד֙	וַיִּשְׁמַע		39
ambaye	Yahwe	amebarikiwa	na–akasema	Nabali	amekufa	kwamba	Daudi	na–akasikia		
	H3068	H1288	H0559	H5037	H4191		H1732	H8085		

עַבְדּוֹ	וְאֶת־	נָבָל֙	מִיַּד	חֶרְפָּתִי	רִיב	אֶת־	רָ֔ב	
mtumishi–wake	na	Nabali	kutoka–mkononi–mwa	aibu–yangu	hoja	–	ameitetea	
H5650	H0853	H5037	H3027	H2781	H7379	H0853	H7378	

בְּרֹאשׁוֹ	יְהוָה	הֵשִׁיב	נָבָל֙	רָעַת	וְאֶת	מֵרָעָ֔ה	חָשַׂךְ
kichwani–mwake	Yahwe	amerudisha	Nabali	uovu–wa	na	kutoka–uovu	amemzuia
	H3068	H7725	H5037		H0853		H2820

לְאִשָּׁה׃	לוֹ	לְקַחְתָּהּ֙	בַּאֲבִיגַ֔יִל	וַיְדַבֵּר	דָּוִד֙	וַיִּשְׁלַ֤ח	
kuwa–mke	yeye	kumchukua	kwa–Abigaili	na–akasema	Daudi	na–akatuma	
H0802		H3947	H0026	H1696	H1732	H7971	

Naye Daudi aliposikia kwamba Nabali amekufa, akasema, “BWANA abarikiwe, aliyenichukulia hatua ya shutuma yangu kutoka mkono wa Nabali, na kumzuia mtumishi wake asifanye maovu. Na amemrudishia Nabali tendo la uovu juu ya kichwa chake mwenyewe.” Ndipo Daudi akawatuma watu wakaongee na Abigaili, ili amchukue awe mke wake.

לֵאמֹר	אֵלֶיהָ	וַיְדַבְּרוּ	הַכַּרְמֶלָה	אֲבִיגַיִל	אֶל־	דָּוִד	עַבְדֵי	וַיָּבֹאוּ		40
kusema	kwake	na–wakasema	Karmeli	Abigaili	kwa	Daudi	watumishi–wa	na–wakaja		
H0559	H0413	H1696	H3760	H0026	H0413	H1732	H5650	H0935		

לְאִשָּׁה׃	לוֹ	לְקַחְתֶּךָ֙	אֵלַ֔יִךְ	שְׁלָחָ֥נוּ	דָּוִ֖ד	
kuwa–mke	yeye	kukuchukua	kwako	alitutuma	Daudi	
H0802		H3947	H0413	H7971	H1732	

Watumishi wake Daudi walipofika kwa Abigaili huko Karmeli, wakaongea naye na kusema, “Daudi ametutuma kwako tukuchukue hadi kwake uwe mke wake.”

אֲמָתְךָ֙	הִנֵּה	וַתֹּאמֶר	אָרְצָה	אַפַּיִם	וַתִּשְׁתָּחוּ	וַתָּ֣קָם		41
mjakazi–wako	tazama	na–akasema	ardhini	kifudifudi	na–akasujudu	na–akainuka		
H0519	H2009	H0559	H0776	H0639	H7812			

אֲדֹנִי׃	עַבְדֵי	רַגְלֵי	לִרְחֹ֖ץ	לִשְׁפְּחָ֑ה	
bwana–wangu	watumishi–wa	miguu–ya	kunawa	kuwa–mjakazi	
H0113	H5650	H7272	H7364	H8198	

Abigaili aliinuka, akainamisha uso chini, na akasema, “Tazama, mjakazi wako ni mtumwa aoshaye miguu ya watumishi wa bwana wangu.”

נַעֲרֹתֶ֖יהָ	וְחָמֵ֣שׁ	הַחֲמֹ֑ור	עַל־	וַתִּרְכַּב֙	אֲבִיגַ֔יִל	וַתָּ֣קָם	וַתְּמַהֵ֔ר		42
vijakazi–wake	na–tano	punda	juu–ya	na–akapanda	Abigaili	na–akainuka	na–akaharakisha		
H5291	H2568	H2543		H7392	H0026				

לְאִשָּׁה׃	לוֹ	וַתְּהִי־	דָּוִד֙	מַלְאֲכֵ֣י	אַחֲרֵ֔י	וַתֵּ֖לֶךְ	לְרַגְלָ֑הּ	הַהֹלְכֹ֖ות
mke	yeye	na–akawa	Daudi	wajumbe–wa	kufuata	na–akaenda	miguuni–pake	waliomfuata
H0802		H1961	H1732	H4397		H3212	H7272	H1980

Akaharakisha na kuamka, akapanda punda akiwa na vijakazi wake watano waliofuatana naye; akawafuata wajumbe wa Daudi, na akawa mke wake.

לוֹ	שְׁתֵּיהֶן	גַּם־	וַתִּהְיֶ֖ין	מִיִּזְרְעֶ֑אל	דָּוִד֙	לָקַ֣ח	אֲחִינֹ֔עַם	וְאֶת־	43
yeye	wote–wawili	pia	na–wakawa	kutoka–Yezreeli	Daudi	alichukua	Ahinoamu	na	
	H8147	H1571	H1961	H3157	H1732	H3947	H0293	H0853	

ס	לְנָשִׁים׃	
¶	wake	
	H0802	

Daudi pia alimchukua Ahinoamu wa Yezreeli akamwoa; wote wawili wakawa wake zake.

לַ֫יִשׁ	בֶּן־	לְפַלְטִי	דָּוִד	אֵ֫שֶׁת	בִּתּוֹ	מִיכַל	אֶת־	נָתָן	וְשָׁאוּל	44
Laishi	mwana–wa	kwa–Palti	Daudi	mke–wa	binti–yake	Mikali	–	alimpa	na–Sauli	
		H6406	H1732	H0802	H1323	H4324	H0853	H5414	H7586	

מִגַּלִּים׃	אֲשֶׁר
kutoka–Galimu	ambaye
H1554	

Wakati huo Sauli alikuwa amempa Palti, mwana wa Laishi mtu wa Galimu, Mikali, binti yake, aliyekuwa mke wa Daudi.

Chapter 26

בְּגִבְעַת	מִסְתַּתֵּר	דָּוִד	הֲלוֹא	לֵאמֹר	הַגִּבְעָתָה	שָׁאוּל	אֶל־	הַזִּפִים	וַיָּבֹאוּ	1
katika–kilima–cha	anajificha	Daudi	je–si	kusema	Gibea	Sauli	kwa–	Wazifu	na–wakaja	
H1389	H5641	H1732	H3808	H0559	H1390	H7586	H0413	H2130	H0935	

הַיְשִׁימֹן׃	פְּנֵי	עַל	הַחֲכִילָה
jangwa	uso–wa	juu–ya	Hakila
H3452	H6440		H2444

Wazifi wakamwendea Sauli huko Gibea na kusema, “Je, Daudi akujificha katika vilima vya Hakila, ambavyo viko mbele ya jangwa?”

אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת־	וְאִתּוֹ	זִיף	מִדְבַּר־	אֶל־	וַיֵּרֶד	שָׁאוּל	וַיָּקָם		2
tatu	elfu–	na–pamoja–naye	Zifu	jangwa–la–	kwa–	na–akashuka	Sauli	na–akainuka		
H0505	H7969	H0854	H2128		H0413	H3381	H7586			

זִיף׃	בְּמִדְבַּר־	דָּוִד	אֶת־	לְבַקֵּשׁ	יִשְׂרָאֵל	בְּחוּרֵי	אִישׁ	
Zifu	katika–jangwa–la–	Daudi	–	kumtafuta	Israeli	waliochaguliwa	watu	
H2128		H1732	H0853	H1245	H3478	H0977	H0376	

Kisha Sauli akaamka na kwenda chini ya jangwa la Zifu, akiwa na watu elfu tatu waliochaguliwa katika Israeli, wamtafute Daudi katika jangwa la Zifu.

הַיְשִׁימֹן	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	הַחֲכִילָה	בְּגִבְעַת	שָׁאוּל	וַיִּחַן			3
jangwa	uso–wa	juu–ya–	ambayo	Hakila	katika–kilima–cha	Sauli	na–akapiga–kambi			
H3452	H6440			H2444	H1389	H7586	H2583			

שָׁאוּל	בָּא	כִּי	וַיַּרְא	בַּמִּדְבָּר	יֹשֵׁב	וְדָוִד	הַדָּרֶךְ	עַל־
Sauli	amekuja	kwamba	na–akaona	katika–jangwa	alikaa	na–Daudi	njia	juu–ya–
H7586	H0935		H7200		H3427	H1732	H1870	

הַמִּדְבָּרָה׃	אַחֲרָיו
jangwani	nyuma–yake

Sauli akaweka kambi kwenye kilima cha Hakila, kilicho mbele ya jangwa, kando ya barabara. Lakini Daudi alikuwa akikaa nyikani, na akaona kwamba Sauli alikuwa anamfuatia huko jangwani.

נָכוֹן׃	אֶל־	שָׁאוּל	בָּא	כִּי־	וַיֵּדַע	מְרַגְּלִים	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח	4
tayari	kwa–	Sauli	amekuja	kwamba–	na–akajua	wapelelezi	Daudi	na–akatuma	
	H0413	H7586	H0935		H3045	H7270	H1732	H7971	

Hivyo Daudi akawatuma wapelelezi na akafahamu kwamba hakika Sauli alikuwa amekuja.

5

שָׁאוּל׃ שָׁם הָנָה־ אֲשֶׁר הַמָּקוֹם אֶל־ וַיָּבֹא דָּוִד וַיָּקָם
Sauli hapo alipiga–kambi– ambapo mahali kwa– na–akaja Daudi na–akainuka
H7586 H8033 H2583 H4725 H0413 H0935 H1732

נֵר בֶּן־ וְאַבְנֵר שָׁאוּל שָׁם שָׁכַב־ אֲשֶׁר הַמָּקוֹם אֶת־ דָּוִד וַיַּרְא
Neri mwana–wa– na–Abneri Sauli hapo alilala– ambapo mahali – Daudi na–akaona
H5369 H0074 H7586 H8033 H7901 H4725 H0853 H1732 H7200

סביבתו] חֹנִים וְהָעָם בַּמַּעְגָּל שֹׁכֵב וְשָׁאוּל צְבָאוֹ שַׂר־
kumzunguka wamelala na–watu katika–mzingo amelala na–Sauli jeshi–lake mkuu–wa–
H5439 H2583 H7901 H7586 H8269

סְבִיבֹתָיו׃)
kumzunguka
H5439

Daudi akaamka na kwenda hadi mahali ambapo Sauli alipiga kambi; akaona mahali alipolala Sauli, na Abneri mwana wa Neri, mkuu wa jeshi lake; Sauli alilala katikati ya kambi, na watu walipiga kambi kumzunguka, na wote wamesinzia.

6

בֶּן־ אֲבִישַׁי וְאֶל־ אֲחִימֶלֶךְ הַחִתִּי וַיֹּאמֶר אֶל־ וַיַּעַן דָּוִד
mwana–wa– Abishai na–kwa– Mhiti Ahimeleki kwa– na–akasema Daudi na–akajibu
H0052 H0413 H2850 H0288 H0413 H0559 H1732

אֶל־ שָׁאוּל אֶל־ אִתִּי יֶרֶד מִי־ לֵאמֹר יוֹאָב אֲחִי צְרוּיָה
kwa– Sauli kwa– pamoja–nami atashuka ni–nani– kusema Yoabu ndugu–ya Seruya
H0413 H7586 H0413 H0854 H3381 H4310 H0559 H3097 H0251 H6870

עִמָּךְ׃ אֶרֶד נִתָּשׁוּךָ אֲנִי מִמֶּנִּי אֲבִישַׁי וַיֹּאמֶר הַמַּחֲנֶה
pamoja–nawe nitashuka mimi Abishai na–akasema kambi
H3381 H0589 H0052 H0559 H4264

Ndipo Daudi akamwambia Ahimeleki Mhiti, na Abishai mwana wa Seruya, ndugu yake Yoabu, “Ni nani atakwenda nami kambini kwa Sauli? Abishai akasema, “Mimi nitashuka pamoja nawe.”

7

שֹׁכֵב שָׁאוּל וְהִנֵּה לַיְלָה׃ הָעָם אֶל־ וַאֲבִישַׁי דָּוִד וַיָּבֹא
amelala Sauli na–tazama usiku watu kwa– na–Abishai Daudi na–akaja
H7901 H7586 H2009 H3915 H0413 H0052 H1732 H0935

מראשתו] בָּאָרֶץ מְעוּכָּה־ וַחֲנִיתוֹ בַּמַּעְגָּל יָשֶׁן
kichwani–pake ardhini umechomekwa na–mkuki–wake katika–mzingo amelala–usingizi
H4763 H0776 H4600 H2595 H4570 H3463

ס סְבִיבֹתָיו׃) סביבתו] שֹׁכְבִים וְהָעָם וְאַבְנֵר מְרַאֲשֹׁתָיו)
¶ kumzunguka kumzunguka wamelala na–watu na–Abneri kichwani–pake
H5439 H5439 H7901 H0074 H4763

Hivyo Daudi na Abishai wakaliendea jeshi usiku. Na Sauli alikuwapo akisinzia ndani ya kambi, mkuki wake umechomekwa chini pembeni mwa kichwa chake. Abneri na Askari wake wamelala kwa kumzunguka.

8

אוֹיִבְךָ אֶת־ הַיּוֹם אֱלֹהִים סִגַּר דָּוִד אֶל־ אֲבִישַׁי וַיֹּאמֶר
adui–yako – leo Mungu amemfunga Daudi kwa– Abishai na–akasema
H0341 H0853 H3117 H0430 H5462 H1732 H0413 H0052 H0559

וְלֹא אַחַת פַּעַם וּבָאָרֶץ בַּחֲנִית אָנָּא אַכֶּנּוּ וְעַתָּה בְּיָדֶךָ
na–si moja mara–moja na–ardhini kwa–mkuki tafadhali nitampiga na–sasa mkononi–mwako
H3808 H0259 H6471 H0776 H2595 H4994 H5221 H6258 H3027

לוֹ׃ אֶשְׁנֶה
kwake nitarudia

Kisha Abishai akamwambia Daudi, “Leo Mungu amemweka adui yako mkononi mwako. Basi tafadhali acha nimchome mkuki nimtoboe hadi chini kwa pigo moja. Sitampiga mara mbili.”

שָׁלַח	מִי	כִּי	תַּשְׁחִיתֶהוּ	אַל־	אֲבִישַׁי	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר		9
amenyoosha	ni–nani	kwa–sababu	kumwangamiza	usi–	Abishai	kwa–	Daudi	na–akasema		
H7971	H4310		H7843	H0408	H0052	H0413	H1732	H0559		

פ	וְנָקֶה׃	יְהוָה	בִּמְשִׁיחַ	יָדוֹ
¶	na–hana–hatia	Yahwe	kwa–mpakwa–mafuta	mkono–wake
	H5352	H3068	H4899	H3027

Daudi akamwambia Abishai, “Usimwangamize; kwa maana nani awezaye kunyoosha mkono wake dhidi ya mtiwa mafuta wa BWANA na asiwe na hatia?”

יוֹמָו	אֹו־	יִגְּפֶנּוּ	יְהוָה	אִם־	כִּי	יְהוָה	חַי־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	10
siku–yake	au–	atampiga	Yahwe	isipokuwa–	kwamba	Yahwe	hai–	Daudi	na–akasema	
H3117		H5062	H3068			H3068		H1732	H0559	

וְנִסְפָּה׃	יֵרֵד	בַּמִּלְחָמָה	אֹו	וָמֵת	יָבוֹא	
na–atafagiliwa	atashuka	katika–vita	au	na–afe	itakuja	
H5595	H3381	H4421		H4191	H0935	

Daudi akasema, “Kama BWANA aishivyo, BWANA atamuua, au siku ya kufa kwake itakuja, au atakwenda katika vita na ataangamia.

בִּמְשֹׁחַ	יָדִי	מִשְׁלֹחַ	מֵיהוָה	לִי	חָלִילָה					11
kwa–mpakwa–mafuta	mkono–wangu	kunyoosha–mkono	kutoka–kwa–Yahwe	kwangu	hasha					
H4899	H3027	H7971	H3068		H2486					

וְאֶת־	(מְרַאֲשֹׁתָיו)	]מראשתו[	אֲשֶׁר	הַחֲנִית	אֶת־	נָא	קַח־	וְעַתָּה	יְהוָה
na–	kichwani–pake	kichwani–pake	ambao	mkuki	–	tafadhali	chukua–	na–sasa	Yahwe
H0853	H4763	H4763		H2595	H0853	H4994	H3947	H6258	H3068

לָנוּ׃	וְנֵלְכָה	הַמָּיִם	צַפַּחַת	
kwetu	na–tuende	maji	birika–la	
	H3212	H4325	H6835	

BWANA apishe mbali nisinyooshe mkono wangu dhidi ya mtiwa mafuta wake; lakini sasa, nakusihi chukua mkuki uliokichwani pake na jagi la maji, tuondoke.”

שָׁאוּל	מְרַאֲשֹׁתָיו	הַמַּיִם	צַפַּחַת	וְאֶת־	הַחֲנִית	אֶת־	דָּוִד	וַיִּקַּח		12
Sauli	kichwani–pangu	maji	birika–la	na–	mkuki	–	Daudi	na–akachukua		
H7586	H7226	H4325	H6835	H0853	H2595	H0853	H1732	H3947		

מִקְרִין	וְאֵין	יוֹדֵעַ	וְאֵין	רֹאֶה	וְאֵין	לָהֶם	וַיֵּלְכוּ	
anaamka	na–hakuna	aliyejua	na–hakuna	aliyeona	na–hakuna	kwao	na–wakaenda	
H6974	H0369	H3045	H0369	H7200	H0369		H3212	

עֲלֵיהֶם׃	נָפְלָה	יְהוָה	תַּרְדֵּמַת	כִּי	יְשֵׁנִים	כֻּלָּם	כִּי
juu–yao	ulianguka	Yahwe	usingizi–mzito–wa	kwa–sababu	wamelala	wote	kwa–sababu
	H5307	H3068	H8639		H3462	H3605	

Hivyo Daudi akachukua mkuki na jagi la maji kutoka kichwani pa Daudi, wakatoweka. Hakuna mtu aliyewaona au kufahamu habari hii, wala hakuna aliyetoka usingizini, maana wote walisinzia, kwa sababu usingizi mzito kutoka kwa BWANA uliwaangukia.

מֵרָחֹק	הָהָר	רֹאשׁ־	עַל־	וַיַּעֲמֹד	הָעֵבֶר	דָּוִד	וַיַּעֲבֹר		13
mbali	mlima	kilele–cha–	juu–ya–	na–akasimama	upande–mwingine	Daudi	na–akavuka		
H7350	H2022			H5975	H5676	H1732			

בֵּינֵיהֶם׃	הַמָּקוֹם	רַב
kati–yao	nafasi	kubwa
H0996	H4725	

Kisha Daudi akaenda upande mwingine na akasimama juu ya mlima mbali sana; ukiwepo umbali mkubwa katikati yao.

14 וַיִּקְרָא דָוִד אֶל־הָעָם וְאֶל־אַבְנֵר בֶּן־נֵר לֵאמֹר הֲלוֹא
wa-akaita Daudi kwa- watu na-kwa- Abneri mwana-wa- Neri kusema je-hutajibu
H7121 H1732 H0413 H0074 H0413 H5369 H0559 H3808

תַעֲנֶה אַבְנֵר וַיַּעַן אַבְנֵר וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה זֶּה אֲשֶׁר־אַתָּה
hutajibu Abneri na-akajibu Abneri na-akasema ni-nani wewe hii kwa- mfalme׃
H0074 H0074 H4310 H0559 H4310 H0413 H4428

פ
¶

Daudi akawapigia kelele watu hao na Abneri mwana Neri; akisema, “Hujibu neno, Abneri?” Ndipo Abneri akajibu na kusema, “Wewe ni nani unayempigia mfalme kelele?”

15 וַיֹּאמֶר כָּמוֹךָ מִי אַתָּה אִישׁ הַלוֹא־אַבְנֵר אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר
kama-wewe na-ni-nani wewe mtu je-si- Abneri kwa- Daudi na-akasema
H3644 H4310 H0376 H3808 H0074 H0413 H1732 H0559

כִּי־ מִי אַתָּה אֲדֹנֶיךָ הַמֶּלֶךְ אֶל־ שָׁמַרְתָּ לֹא וְלָמָּה בִּישְׂרָאֵל
kwa-sababu- wewe bwana-wako mfalme kwa- umelinda huku- na-kwa-nini katika-Israeli
H3478 H4100 H3808 H8104 H0413 H0113 H4428

׃אֲדֹנֶיךָ הַמֶּלֶךְ אֶת־ לְהַשְׁחִית הָעָם אַחַד בָּא
bwana-wako mfalme – kumwangamiza wa-watu mmoja amekuja
H0113 H4428 H0853 H7843 H0259 H0935

Daudi akamwambia Abneri, “Wewe siye mtu jasiri? Ni nani yuko kama wewe katika Israeli? Kwa nini basi hukukaa macho kumlinda bwana wako mfalme? Kwa maana mtu fulani aliingia kumuua mfalme, bwana wako.

16 לֹא־ טוֹב נְזֹר סִי־ הַדָּבָר הַזֶּה אַמְבָּלוֹ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ חַי־ יְהוָה כִּי בְנֵי־ מָוֶת
si- nzuri jambo hili ambalo umefanya hai- Yahwe kwamba wana-wa- mauti
H3808 H2088 H1697 H0259 H0834 H6213 H2416 H3068 H3588 H1121 H4194

אַתֶּם אֲשֶׁר נְצַרְתֶּם לֹא־ עַל־ אֲדֹנֵיכֶם עַל־ שְׁמַרְתֶּם לֹא־ אֲשֶׁר מְשִׁיחַ יְהוָה
ninyi ambao hamku- kwa- mmelinda kwa- bwana-wenu kwa- mtiwa-mafuta-wa Yahwe
H0859 H0834 H3808 H8104 H0413 H0113 H0413 H4899 H3068

וְרְאֵה אֲשֶׁר הַמַּיִם צַפַּחַת וְאֵת־ הַמֶּלֶךְ חֲנִית אֵי־ רְאֵה וְעַתָּה מֵרַאשְׁתָּו׀
na-sasa angalia wapi mkuki-wa mfalme na- birika-la maji ambalo kichwani-pake
H6258 H7200 H0335 H2595 H4428 H0853 H6835 H4325 H0834 H4763

׃מְרַאֲשֹׁתָיו)
kichwani-pake
H4763

Jambo hili ulilolifanya siyo zuri. Kama BWANA aishivyo, unapaswa kufa kwa sababu hukumlinda bwana wako, mtiwa mafuta wa BWANA. Na sasa tazama ulipo mkuki wa mfalme, na jagi la maji lililokuwa kichwani pake.”

17 בְּנִי זֶה הֲקוֹלְךָ וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹל אֶת־ שָׁאוּל וַיִּכָּר
mwanangu hii sauti-yako na-akasema Daudi sauti-ya – Sauli na-akaitambua
H1121 H2088 H6963 H0559 H1732 H6963 H0853 H7586

׃הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי קוֹלִי דָּוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד
mfalme bwana-wangu sauti-yangu Daudi na-akasema Daudi
H4428 H0113 H6963 H1732 H0559 H1732

Sauli aliitambua sauti ya Daudi akasema, “Hiyo ni sauti yako, Daudi mwanangu?” Daudi akasema, “Ni sauti yangu, mfalme, bwana wangu.”

18 וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֲדֹנִי בְּרֶדֶף עַבְדּוֹ אַחֲרֵי מַה־עָשִׂיתִי וּמַה־בְּיָדִי רָעָה׃
na-akasema kwa-nini hii bwana-wangu anafuatia mtumishi-wake nyuma-ya kwa-sababu nimefanya nini na-nini- mkononi-mwangu ubaya
H0559 H4100 H2088 H0113 H7291 H5650 H4100 H3027

Daudi akasema, “Kwa nini bwana wangu anamwandama mtumishi wake? Nimefanya nini? Mkononi mwangu kuna uovu gani?

19 וְעַתָּה אִם־בַּיהוָה הֵסִיתְךָ יִרַח־לוֹ בְּרֵיחַ מִנְחָה וְאִם בְּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה כִּי גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
na-sasa ikiwa- asikie- tafadhali bwana-wangu mfalme maneno-ya mtumishi-wake
H6258 H8085 H4994 H0113 H4428 H1697 H5650

binadamu wana-wa na-ikiwa sadaka anuse dhidi-yangu amekuchochea Yahwe
H0120 H4503 H7306 H5496 H3068

kutoka-kushiriki leo wamenifukuza kwa-sababu- Yahwe mbele-ya wao wamelaaniwa
H3117 H1644 H3068 H6440 H1992 H0779

mingine miungu utumike nenda kusema Yahwe katika-urithi-wa
H0312 H0430 H5647 H3212 H0559 H3068 H5159

Kwa hiyo sasa, nakusihi, bwana wangu mfalme asikilize maneno ya mtumishi wake. Kama ni BWANA ndiye amekuchochea dhidi yangu, na aikubali sadaka; lakini kama ni wanadamu, na walaaniwe mbele za BWANA, maana leo wamenifukuza, nisishikamane na urithi wa BWANA; wameniambia, 'Nenda ukaabudu miungu mingine.'

20 וְעַתָּה אַל־יִפֹּל דָּמִי אַרְצָה מִנֶּגֶד פְּנֵי יְהוָה כִּי־יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת־פַּרְעֹשׁ אֶחָד כַּאֲשֶׁר יִרְדֹּף הַקֹּרֵא בֶּהָרִים׃
na-sasa usi- kuanguka damu-yangu mbele-ya uso-wa kwa-sababu-
H6258 H0408 H5307 H1818 H6440 H5048 H3068

anafuatia kama kimoja kiroboto - kutafuta Israeli mfalme-wa ametoka
H7291 H0259 H6550 H0853 H1245 H3478 H4428 H3318

milimani kama-anavyefuatia
H2022 H7124

Kwa hiyo, sasa, usiiachilie damu yangu ianguke ardhini mbali na uwepo wa BWANA; kwa kuwa mfalme wa Israeli ametoka nje kutafuta kiroboto, kama vile mtu awindavyo kware milimani.”

21 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְדָוִד חָטָאתִי שׁוּב בְּנִי־לֹא כִּי לֹא־אָרַע לְךָ עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר יָקְרָה נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי וְאָשְׁגֶּה מְאֹד׃
na-akasema Sauli nimetenda-dhambi rudi mwanangu- Daudi kwa-sababu si-
H0559 H7586 H2398 H7725 H1732 H3808

machoni-pako nafsi-yangu itakuwa-ya-thamani kwamba kwa-sababu tena wewe kunidhuru
H5315 H3365 H8478 H5750

sana sana na-nimekosea nimefanya-kijinga tazama hii leo
H3966 H7686 H5528 H2009 H2088 H3117

Kisha Sauli akasema, “Nimefanya dhambi. Rudi, Mwanangu, Daudi; maana sitakudhuru tena, kwa sababu leo maisha yangu yalikuwa yenye thamani machoni pako. Tazama, nimetenda upumbavu na nimekosa sana.”

22	וַיַּעַן	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	הִנֵּה	]החנית	)חֲנִית	הַמֶּלֶךְ	וְיַעֲבֹר	אֶחָד	
	na–akajibu	Daudi	na–akasema	tazama	mkuki	mkuki	mfalme	na–aje	mmoja	
		H1732	H0559	H2009	H2595	H2595	H4428		H0259	

וְיִקָּחֶהָ׃	מֵהַנְּעָרִים	
na–akauchukua	wa–vijana	
H3947	H5288	

Daudi akajibu na akasema, “Tazama, mkuki wako uko hapa, mfalme! Mruhusu kijana mmojawapo aje auchukue na aulete kwako.

23	נְתָנְךָ	אֲשֶׁר	אֱמֶנָתוֹ	וְאֶת־	צִדְקָתוֹ	אֶת־	לָאִישׁ	יָשֵׁב	וַיהוָה	
	alikuweka	ambaye	uaminifu–wake	na–	haki–yake	–	kwa–mtu	atarudisha	na–Yahwe	
	H5414		H0530	H0853	H6666	H0853	H0376	H7725	H3068	

בְּמִשְׁיַח	יָדִי	לִשְׁלֹחַ	אָבִיתִי	וְלֹא	בְיָד	הַיּוֹם	וְיהוָה	
kwa–mpakwa–mafuta	mkono–wangu	kutuma	sikutaka	na–sikutaka	mkononi	leo	Yahwe	
H4899	H3027	H7971	H0014	H3808	H3027	H3117	H3068	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Na BWANA amlipe kila mtu kwa ajili ya uadilifu wake na kwa uaminifu wake; kwa sababu leo BWANA alikuweka mkononi mwangu, lakini nisinge mpiga mtiwa mafuta wake.

24	וְהִנֵּה	כַּאֲשֶׁר	גְּדֹלָה	נַפְשְׁךָ	הַיּוֹם	הַזֶּה	בְּעֵינֵי	כֵּן		
	na–tazama	kama	itakuwa–kubwa	nafsi–yako	leo	hii	machoni–pangu	vivyo–hivyo		
	H2009		H1431	H5315	H3117	H2088				

פ	צָרָה׃	מִכָּל־	וַיַּצִּלֵנִי	יְהוָה	בְּעֵינֵי	נַפְשִׁי	תִּגְדַּל	
¶	shida	kutoka–kwa–kila–	na–akaniokoa	Yahwe	machoni–pa	nafsi–yangu	itakuwa–kubwa	
	H3605		H5337	H3068			H1431	

Na tazama, kama maisha yako leo yalivyokuwa ya thamani machoni pangu, vivyo hivyo maisha yangu yathaminiwe sana machoni pa BWANA, na aweze kuniokoa katika shida zote.”

25	וַיֹּאמֶר	שָׁאוּל	אֶל־	דָּוִד	בָּרוּךְ	אַתָּה	בְנִי	דָּוִד	גַּם	עָשֹׂה
	na–akasema	Sauli	kwa–	Daudi	umebarikiwa	wewe	mwanangu	Daudi	pia	kufanya
	H0559	H7586	H0413	H1732	H1288			H1732	H1571	

שָׁב	וְשָׁאוּל	לִדְרָכּוֹ	דָּוִד	וַיֵּלֶךְ	תּוּכַל	יָכֹל	וְגַם	תַּעֲשֶׂה
akarudi	na–Sauli	kwa–njia–yake	Daudi	na–akaenda	utaweza	ataweza	na–pia	utafanya
H7725	H7586	H1870	H1732	H3212	H3201	H3201	H1571	

פ	לִמְקוֹמוֹ׃
¶	mahali–pake
	H4725

Ndipo Sauli akamwambia Daudi, “Na ubarikiwe, mwanangu Daudi, ili uweze kutenda mambo makuu, na hakika uweze kufanikiwa.” Ndipo Daudi akaenda zake, na Sauli akarudi kwake.

Chapter 27

1 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאָכִישׁ עַתָּה אֶסָּפֶה יוֹם־אֶחָד בְּיַד־
na-akasema Daudi kwa- moyo-wake sasa nitaondolewa siku- moja kwa-mkono-wa-
H0559 H1732 H0413 H6258 H5595 H3117 H0259 H3027

שָׁאוּל אין־ הַכְּנִי כִּי טוֹב לִי מְהֵרָה וְאִמְלֵט אֶל־ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
Sauli hakuna- isipokuwa nzuri kwangu kutoroka nitoroke kwa- nchi-ya Wafilisti
H7586 H0369 H4422 H4422 H0413 H0776 H6430

וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל־ גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
na-atakata-tamaa kutoka-kwangu kunitafuta tena katika-kila- mpaka-wa Israeli
H2976 H7586 H1245 H5750 H3605 H1366 H3478

וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ׃
na-nitaokoka kutoka-mkononi-mwake
H4422 H3027

Daudi alisema moyoni mwake, “Basi, siku moja nitaangamia kwa mkono wa Sauli; hakuna jambo zuri kwangu kuliko kutoroka hadi nchi ya Wafilisti; Sauli atakata tamaa asinitafute tena ndani ya mipaka yote ya Israeli; kwa njia hii nitaponyoka kutoka mkono wake.”

2 וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ אֶל־
na-akainuka Daudi na-akavuka yeye na-sita sita watu ambao pamoja-naye kwa-
na–akainuka Daudi na–akavuka yeye na–sita sita watu ambao pamoja–naye kwa–
H0413

אָכִישׁ בֶּן־ מֹעוֹךְ מֶלֶךְ מְפֶלֶ גַּת׃
Akishi mwana-wa- Maoki mfalme-wa Gathi
H0397 H0397 H4582 H4428 H1661

Daudi akaondoka na kuvuka, akiwa pamoja na watu mia sita hadi kwa Akishi mwana wa Maoki, mfalme wa Gathi.

3 וַיֵּשֶׁב דָּוִד עִם־ אָכִישׁ בְּגַת הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבָתָיו
na-akakaa Daudi pamoja-na- Akishi katika-Gathi yeye na-watu-wake kila-mtu na-nyumba-yake
H3427 H1732 H0397 H1661 H1931 H0376 H0376

אֵשֶׁת־ וַאֲבִיגַיִל הַיִּזְרְעֵאלִית אֲחִינֹעַם וְנָשָׁיו וּשְׁתֵּי דָּוִד
mke-wa- na-Abigaili Myezreeli Ahinoamu wake-zake na-wake-zake Daudi
H0802 H0026 H3159 H0293 H0802 H8147 H1732

נָבָל הַכַּרְמְלִית׃
Nabali Mkarmeli
H5037 H3762

Daudi akaishi na Akishi huko Gathi pamoja na watu wake, na kila mtu na familia yake, na Daudi akiwa na wake zake wawili, Ahinoamu Myezreeli, na Abigaili Mkarmeli aliyekuwa mke wa Nabali.

4 וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי־ בָרַח דָּוִד גַּתָּ וְלֹא־ (יָסַף) הוֹסִף
na-akaambiwa Sauli kwamba- amekimbia Daudi Gathi na-haku- akaendelea akaendelea
H5046 H7586 H1272 H1732 H1661 H3808 H3254 H3254

עוֹד לְבַקְשׁוֹ׃ ס
tena kumtafuta ¶
H5750 H1245

Sauli akaambiwa kuwa Daudi amekimbilia Gathi, hivyo hakumtafuta tena.

בְּעֵינֶיךָ	חֵן	מָצָאתִי	נָא	אִם־	אָכִישׁ	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	5
machoni–pako	neema	nimepata	tafadhali	ikiwa–	Akishi	kwa–	Daudi	na–akasema	
	H2580	H4672	H4994		H0397	H0413	H1732	H0559	

וְלָמָּה	שָּׁם	וְאֵשְׁבָה	הַשָּׂדֶה	עָרֵי	בְּאַחַת	מָקוֹם	לִי	יִתְּנוּ־
na–kwa–nini	hapo	na–nikae	mashambani	miji–ya	katika–moja–ya	mahali	mimi	watanipa
H4100	H8033	H3427			H0259	H4725		H5414

עִמָּךְ׃	הַמַּמְלָכָה	בְּעִיר	עַבְדְּךָ	יֵשֶׁב	
pamoja–nawe	ufalme	katika–mji–wa	mtumishi–wako	akae	
	H4467		H5650	H3427	

Daudi akamwambia Akishi, “Kama nimepata kibali machoni pako, wanipatie mahali katika mojawapo ya miji ya nchi, ili nikae huko: kwa nini mtumishi wako akae pamoja na wewe katika mji wa kifalme?”

צִקְלַג	הָיְתָה	לָכֵן	צִקְלַג	אֶת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	אָכִישׁ	לוֹ	וַיִּתֶּן־	6
Siklagi	imekuwa	kwa–hiyo	Siklagi	–	hiyo	siku–ile	Akishi	yeye	na–akampa–	
H6860	H1961		H6860	H0853	H1931	H3117	H0397		H5414	

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	יְהוּדָה	לְמַלְכֵי	
¶	hii	siku	hadi	Yuda	kwa–mfalme	
	H2088	H3117	H5704	H3063	H4428	

Hivyo siku hiyo Akishi akampa Daudi Ziklagi; ndiyo sababu mji wa Ziklagi ni mali ya wafalme wa Yuda hadi leo.

יָמִים	פְּלִשְׁתִּים	בִּשְׂדֵי	דָּוִד	יָשַׁב	אֲשֶׁר־	הַיָּמִים	מִסְפַּר	וַיְהִי	7
siku	Wafilisti	katika–nchi–ya	Daudi	alikaa	ambazo–	siku	idadi–ya	na–ikawa	
H3117	H6430		H1732	H3427		H3117	H4557	H1961	

חֳדָשִׁים׃	וְאַרְבָּעָה
minne	na–miezi–minne
H2320	H0702

Idadi ya siku ambazo Daudi aliishi katika nchi ya Wafilisti ulikuwa mwaka mmoja na miezi minne.

[והגרזי	הַגְּשׁוּרִי	אֶל־	וַיִּפְשְׁטוּ	וַאֲנָשָׁיו	דָּוִד	וַיַּעַל		8
na–Wagirizi	Wageshuri	kwa–	na–wakashambulia	na–watu–wake	Daudi	na–akapanda		
H1511	H1651	H0413	H6584	H0376	H1732	H5927		

מֵעוֹלָם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ׀	יֹשְׁבוֹת	הֵנָּה	כִּי	וְהָעֲמָלֵקִי	וְהַגִּזְרִי׀)	
tangu–zamani	ambayo	nchi	waliokaa	hawa	kwa–sababu	na–Waamaleki	na–Wagirizi	
H5769		H0776	H3427	H2007		H6003	H1511	

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	וְעַד־	שׁוּרָה	בּוֹאֲךָ	
Misri	nchi–ya	na–hadi–	Shuri	unapokuja	
H4714	H0776	H5704	H7793	H0935	

Daudi na watu wake walizipiga sehemu mbalimbali, wakiteka nyara Wageshuri, Wagirizi, na Waamaleki; kwa maana mataifa hayo ndio walikuwa wakaaji wa nchi, kwa uelekeo wa kwenda Shuri hadi kufika nchi ya Misri. Walikuwa wamekaa katika nchi hiyo toka nyakati za zamani.

אִישׁ	יְחַיֶּה	וְלֹא	הָאָרֶץ	אֶת־	דָּוִד	וְהִכָּה		9
mwanaume	akimwacha–hai	na–hakuacha–hai	nchi	–	Daudi	na–akawapiga		
H0376	H2421	H3808	H0776	H0853	H1732	H5221		

וַיָּשָׁב	וּבִנְּדֹתֵיהֶם	וּגְמַלֵּיהֶם	וַחֲמֹרֵיהֶם	וּבָקָר	צֹאן	וְלָקַח	וְאִשָּׁה
na–akarudi	na–nguo	na–ngamia	na–punda	na–ng'ombe	kondoo	na–akachukua	na–mwanamke
H7725		H1581	H2543	H1241	H6629	H3947	H0802

אָכִישׁ׃	אֶל־	וַיָּבֹא
Akishi	kwa–	na–akaja
H0397	H0413	H0935

Daudi aliipiga nchi na hakumwacha mwanaume wala mwanamke akiwa hai; akatwaa kondoo, ng'ombe, punda, ngamia, na nguo; kisha alirudi na kufika tena kwa Akishi.

נֶגֶב	עַל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	הַיּוֹם	פְּשַׁטְתֶּם	אַל־	אָכִישׁ	וַיֹּאמֶר		10
Negebu-ya	dhidi-ya-	Daudi	na-akasema	leo	mlishambulia	wapi-	Akishi	na-akasema		
H5045		H1732	H0559	H3117	H6584	H0408	H0397	H0559		
	הַכְּרִיתִי׃	נֶגֶב	וְאֶל־	הַיַּרְחְמְאֵלִי	נֶגֶב	וְעַל־	יְהוּדָה			
	Mkeni	Negebu-ya	na-dhidi-ya-	Myerahmeeli	Negebu-ya	na-dhidi-ya-	Yuda			
	H7017	H5045	H0413	H3397	H5045		H3063			

Ndipo Akishi humuuliza, “Je, leo umefanya mashambulizi dhidi ya nani?” Daudi humjibu, “Nimefanya dhidi ya kusini mwa Yuda,” au dhidi ya kusini mwa Wayerameeli,” au “dhidi ya kusini mwa Wakeni.”

פֶּן־	לֵאמֹר	גַּת	לְהָבִיא	דָּוִד	יְחַיֶּה	לֹא־	וְאִשָּׁה	וְאִישׁ		11
wasije-	kusema	Gathi	kuleta	Daudi	akimwacha-hai	haku-	na-mwanamke	na-mwanaume		
H6435	H0559	H1661	H0935	H1732	H2421	H3808	H0802	H0376		
הַיָּמִים	כָּל־	מִשְׁפָּטוֹ	וְכֹה	דָּוִד	עָשָׂה	כֹּה־	לֵאמֹר	עָלֵינוּ	יַגִּדוּ	
zote	siku-	desturi-yake	na-hivyo	Daudi	amefanya	hivyo-	kusema	dhidi-yetu	wataripoti	
H3117	H3605	H4941	H3541	H1732		H3541	H0559		H5046	
					פְּלִשְׁתִּים׃	בִּשְׁדֵה	יָשָׁב	אֲשֶׁר		
					Wafilisti	katika-nchi-ya	alikaa	ambazo		
					H6430		H3427			

Daudi asingemwacha mwanaume wala mwanamke akiwa hai awalete hadi Gathi, akisema, “ili wasije kututeta, 'Daudi amefanya hivi na vile.”' Hivi ndivyo alivyofanya kwa kipindi chote alichokaa katika nchi ya Wafilisti.

בְּיִשְׂרָאֵל	בְּעַמּוֹ	הִבְאִישׁ	הַבְאֵשׁ	לֵאמֹר	בְּדָוִד	אָכִישׁ	וַיַּאֲמֶן		12
katika-Israeli	kwa-watu-wake	kunuka	kunuka	kusema	katika-Daudi	Akishi	na-akaamini		
H3478		H0887	H0887	H0559	H1732	H0397	H0539		
		פ	עוֹלָם׃	לְעֶבֶד	לִי	וְהָיָה			
		¶	milele	kuwa-mtumishi	kwangu	na-atakuwa			
			H5769	H5650		H1961			

Akishi alimwamini Daudi, akisema, “Amesababisha watu wake Israeli wamchukie kabisa; kwa hiyo atakuwa mtumishi wangu milele.”

Chapter 28

לַצָּבָא	מַחֲנֵיהֶם	אֶת־	פְּלִשְׁתִּים	וַיְקַבְּצוּ	הָהֵם	בַּיָּמִים	וַיְהִי			1
kwa-jeshi	majeshi-yao	–	Wafilisti	na-wakakusanya	hizo	katika-siku	na-ikawa			
H4264		H0853	H6430	H6908	H1992	H3117	H1961			
כִּי	תֵּדַע	יָדֹעַ	דָּוִד	אֶל־	אָכִישׁ	וַיֹּאמֶר	בְּיִשְׂרָאֵל	לְהִלָּחֶם		
kwamba	ujue	kujua	Daudi	kwa-	Akishi	na-akasema	dhidi-ya-Israeli	kupigana		
	H3045	H3045	H1732	H0413	H0397	H0559	H3478			
								אִתִּי׃	וַאֲנָשֶׁיךָ	
								pamoja-nami	na-watu-wako	
								H0854	H0376	
								תֵּצֵא	אַתָּה	בְּמַחֲנֶה
								utatoka	wewe	katika-kambi
								H3318		H4264

Ikawa katika siku hizo Wafilisti walikusanya majeshi yao pamoja kwa ajili ya vita, wapigane na Israeli. Akishi akamwambia Daudi, “Ujue kwa hakika kwamba utakwenda nami ndani ya jeshi, wewe na watu wako.”

2

יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	אֵת	תַּדַּע	אַתָּה	לָכֵן	אָכִישׁ	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
atafanya	kile–ambacho–	–	utajua	wewe	kwa–hiyo	Akishi	kwa–	Daudi	na–akasema
		H0853	H3045			H0397	H0413	H1732	H0559

לְרֹאשִׁי	שֹׁמֵר	לָכֵן	דָּוִד	אֶל־	אָכִישׁ	וַיֹּאמֶר	עַבְדְּךָ	
kwa–kichwa–changu	mlinzi–wa	kwa–hiyo	Daudi	kwa–	Akishi	na–akasema	mtumishi–wako	
	H8104		H1732	H0413	H0397	H0559	H5650	

פ	הַיָּמִים׃	כָּל־	אֲשִׁימְךָ	
¶	zote	siku–	nitakuweka	
	H3117	H3605		

Naye Daudi akamwambia Akishi, “Sasa utajua kile ambacho mtumishi wako anaweza kufanya.” Akishi akamwambia Daudi, “Basi sasa, nitakufanya uwe mlinzi wangu binafsi daima.”

3

בָּרָמָה	וַיִּקְבְּרֻהוּ	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	לוֹ	וַיִּסְפְּדוּ־	מֵת	וּשְׁמוּאֵל	
Rama	na–wakamzika	Israeli	wote–	yeye	na–wakamlilia	amekufa	na–Samueli	
H7414	H6912	H3478	H3605		H5594	H4191	H8050	

מֵהָאָרֶץ׃	הַיִּדְּעֹנִים	וְאֶת־	הָאֹבוֹת	הֵסִיר	וְשָׁאוּל	וּבְעִירָו	
kutoka–nchi	wapiga–ramli	na–	waaguzi	alikuwa–ameondoa	na–Sauli	na–katika–mji–wake	
H0776	H3049	H0853	H0178	H5493	H7586		

Samweli alikuwa amefariki; Waisraeli wote walimwomboleza na kumzika huko Rama, katika mji wake mwenyewe. Wakati huo Sauli alikuwa amewafukuza kutoka nchini wote walioongea na wafu au pepo.

4

שָׁאוּל	וַיְקַבְּצוּ	בְּשׁוּנֵם	וַיַּחֲנוּ	וַיָּבֹאוּ	פְּלִשְׁתִּים	וַיְקַבְּצוּ
Sauli	na–akakusanya	Shunemu	na–wakapiga–kambi	na–wakaja	Wafilisti	na–wakakusanyika
H7586	H6908	H7766	H2583	H0935	H6430	H6908

בַּגִּלְבֹּעַ׃	וַיַּחֲנוּ	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	אֶת־
Gilboa	na–wakapiga–kambi	Israeli	wote–	–
H1533	H2583	H3478	H3605	H0853

Wafilisti walijikusanya wao wenyewe wakaja na kuweka kambi huko Shunemu; na Sauli akawakusanya Israeli wote pamoja, na wakaweka kambi yao huko Gilboa.

5

לִבּוֹ	וַיֶּחֱרַד	וַיִּרָא	פְּלִשְׁתִּים	מַחֲנֵה	אֶת־	שָׁאוּל	וַיַּרְא	
moyo–wake	na–akatetemeka	na–akaogopa	Wafilisti	kambi–ya	–	Sauli	na–akaona	
	H2729	H3372	H6430	H4264	H0853	H7586	H7200	

מְאֹד׃
sana
H3966

Sauli alipoona jeshi la Wafilisti, aliogopa na moyo wake ukatetemeka sana.

6

גַּם	בַּחֲלֹמוֹת	גַּם	יְהוָה	עָנָהוּ	וְלֹא	בַּיהוָה	שָׁאוּל	וַיִּשְׁאַל	
wala	kwa–ndoto	wala	Yahwe	kumjibu	na–haku	kwa–Yahwe	Sauli	na–akauliza	
H1571	H2472	H1571	H3068		H3808	H3068	H7586	H7592	

בַּנְּבִיאִם׃	גַּם	בָּאוּרִים	
kwa–manabii	wala	kwa–Urimu	
H5030	H1571	H0224	

Sauli alipomuomba BWANA kwa ajili ya msaada, BWANA hakumjibu - si kwa ndoto wala kwa Urimu, wala kwa manabii.

7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו כְּוַתֻמִישִׁי־וַקֵ נַאכַסֵמַ כְּוַ אוּלַי נִתַפוּתִיֵנִי־ לִי מִמִי אֲשֶׁת מְוַנַמְקֵ בַּעֲלַת־ מְוֶנְיֵ אוֹב פֵּפוֹ
Sauli na–akasema kwa–watumishi–wake kwa nitafutieni– mimi mwanamke mwenye pepo
H7586 H0559 H5650 H0802 H1245 H1172 H0178

וְאֵלְכָה נַאנִיֶנְדֵ אֲלֶיהָ כְּוַ נַאנִילִזֵ־ וְאֶדְרְשָׁה עֲבָדָיו כְּוַ נַאכַסֵמַ בָּהּ כְּוַ נַאנִיאֲמְרוּ הַנָּה תַזַמַ
na–niende kwake na–niulize kwa na–wakasema kwa watumishi–wake kwa tazama
H3212 H0413 H1875 H0559 H5650 H0413 H2009

אֵשֶׁת בָּעֲלַת־ אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃
mwanamke mwenye pepo Endori
H0802 H1172 H0178 H5874

Ndipo Sauli akawaambia watumishi wake, “Mnitafutie mwanamke ambaye anaweza kuongea na wafu, ili ni mwendee na kutafuta msaada wake.” Watumishi wake wakamwambia, “Tazama, yupo mwanamke huko Endori awezaye kuongea na wafu.”

8 וַיִתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל וַיִלְבַּשׁ אֲחֵרִים בְּגָדִים וַיֵלֶךְ הוּא יֵיֶה וּשְׁנֵי וָוִילִ אֲנָשִׁים
na–akajibadilisha Sauli na–akavaa nguo mengine yeye na–wawili wawili
H2664 H7586 H3847 H0312 H3212 H1931 H8147 H0376

נָא תַפַדְהַלִי (קָקְסֵמִי־ niagulie]קסומי־[niagulie וַיֹּאמֶר נַאכַסֵמַ לָיְלָה אֻסִיקוּ הָאִשָּׁה מְוַנַמְקֵ אֶל־ כְּוַ וַיָּבֹאוּ נַאוַקַאזַ עִמּוֹ פָּמוֹזַנַיֵ
tafadhali niagulie niagulie na–akasema usiku mwanamke kwa– na–wakaja pamoja–naye
H7080 H7080 H7080 H0559 H3915 H0802 H0413 H0935

אֵלֶיהָ׃ אָמַר נִתַסֵמַ אֲשֶׁר־ יוּלֵ–אַמְבַיֵ אֵת– קְוַנְגּוּ לִי וְתַעֲלִי נַאוּמְלִיטֵ בְּאוֹב כְּוַ–פֵּפוֹ לִי קְוַנְגּוּ
kwako nitasema yule–ambaye– – kwangu na–umlete kwa–pepo kwangu
H0413 H0559 H0853 H5927 H0178

Basi Sauli akajigeuza, akavaa nguo nyingine tofauti, akaondoka yeye pamoja na watu wawili; wakamwendea yule mwanamke wakati wa usiku. Akasema, “Nitabirie, nakuomba, kwa kuongea na wafu, na uniinulie yule nitakayekutajia.”

9 עָשָׂה אֲשֶׁר־ אֵת יָדַעְתָּ אַתָּה הִנֵּה אֵלָיו הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר
amefanya kile–ambacho– – unajua wewe tazama kwake mwanamke na–akasema
H0853 H3045 H2009 H0413 H0802 H0559

הָאָרֶץ מִן־ הַיִדְעֹנִי וְאֶת־ הָאֹבוֹת אֶת־ הִכְרִית אֲשֶׁר שָׁאוּל
nchi kutoka– wapiga–ramli na– waaguzi – amewakatilia–mbali ambaye Sauli
H0776 H3049 H0853 H0178 H0853 H3772 H7586

לַהֲמִיתֵנִי׃ בְּנַפְשִׁי מְתַנַקֵשׁ אַתָּה וְלָמָּה
kuniua kwa–nafsi–yangu unaweka–mtego wewe na–kwa–nini
H4191 H5315 H5367 H4100

Yule mwanamke akamwambia, “Tazama, unajua alichofanya Sauli, jinsi alivyowafukuza kutoka katika nchi wanaoongea na wafu au mizimu. Basi kwa nini mnatega mtego kwa ajili ya uhai wangu, ili kuniua?”

10 וַיִשָּׁבַע שָׁאוּל לָהּ כְּוַ בְּיהוָה כַּיהוָה חַי־ יְהוָה אִם־ יִקָּרֶךְ עָוֹן אֲדַהַבוּ
na–akaapa Sauli kwake kwa–Yahwe kusema hai– Yahwe ikiwa– kitakukupata adhabu
H7650 H7586 H3068 H3068 H0559 H2088 H3068 H5771

הַזֹּה׃ בַּדָּבָר
hili kwa–jambo
H2088 H1697

Sauli akamwapia kwa BWANA na kusema, “Kama BWANA aishivyo, hakuna adhabu utakayopata kutokana na jambo hili.”

11

הַעֲלִי־	שְׁמוּאֵל	אֶת־	וַיֹּאמֶר	לָךְ	אֲעָלֶה־	מִי	אֶת־	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר
mlete	Samueli	–	na–akasema	kwako	nimlete	nani	–	mwanamke	na–akasema
H5927	H8050	H0853	H0559		H5927	H4310	H0853	H0802	H0559

לִי׃	
kwangu	

Kisha yule mwanamke akasema, “Je, nikuinulie nani?” Sauli akasema, “Niinulie Samweli.”

12

וַתֹּאמֶר	גְּדוֹל	בְּקוֹל	וַתְּזַעֵק	שְׁמוּאֵל	אֶת־	הָאִשָּׁה	וַתָּרֶא
na–akasema	kubwa	kwa–sauti	na–akapiga–kelele	Samueli	–	mwanamke	na–akamwona
H0559			H2199	H8050	H0853	H0802	H7200

שָׁאוּל׃	וְאַתָּה	רִמִּיתָנִי	לָמָּה	לֵאמֹר	שָׁאוּל	אֶל־	הָאִשָּׁה
Sauli	na–wewe	umenidanganya	kwa–nini	kusema	Sauli	kwa–	mwanamke
H7586			H4100	H0559	H7586	H0413	H0802

Yule mwanamke alipomwona Samweli, akalia kwa sauti kuu na kusema na Sauli, akisema, “Kwa nini umenidanganya? Maana wewe ni Sauli.”

13

וַתֹּאמֶר	רָאִית	מָה	כִּי	תִּירְאִי	אַל־	הַמֶּלֶךְ	לָהּ	וַיֹּאמֶר	
na–akasema	umeona	nini	kwa–sababu	usiogope	usi–	mfalme	kwake	na–akasema	
H0559	H7200	H4100		H3372	H0408	H4428		H0559	

הָאָרֶץ׃	מִן־	עֹלִים	רָאִיתִי	אֱלֹהִים	שָׁאוּל	אֶל־	הָאִשָּׁה
nchi	kutoka–	anapanda	nimeona	mungu	Sauli	kwa–	mwanamke
H0776		H5927	H7200	H0430	H7586	H0413	H0802

Mfalme akamwambia, “Usiogope. Unaona kitu gani?” Yule mwanamke akamwambia Sauli, “Naona mungu akitoka katika nchi.” Akamuuliza mwanamke,

14

וְהוּא	עֹלֶה	זָקֵן	אִישׁ	וַתֹּאמֶר	תָּאֳרוֹ	מַה־	לָהּ	וַיֹּאמֶר	
na–yeye	anapanda	mzee	mtu	na–akasema	sura–yake	nini–	kwake	na–akasema	
H1931	H5927	H2205	H0376	H0559	H8389	H4100		H0559	

אַפָּיִם	וַיִּקֹּד	הוּא	שְׁמוּאֵל	כִּי־	שָׁאוּל	וַיֵּדַע	מְעִיל	עֹטֶה
uso–wake	na–akainamisha	yeye	Samueli	kwamba–	Sauli	na–akajua	joho	amejifunika
H0639	H6915	H1931	H8050		H7586	H3045	H4598	

ס	וַיִּשְׁתָּחוּ׃	אָרְצָה	
¶	na–akasujudu	ardhini	
	H7812	H0776	

“Je, anafanana na nani?” Mwanamke akajibu, “Mtu mzee anazuka; naye amevaa kanzu.” Sauli akafahamu kuwa huyo ni Samweli, naye Sauli akainamisha uso wake hadi chini akionesha heshima.

15

שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	אֹתִי	לְהַעֲלוֹת	הִרְגַּזְתָּנִי	לָמָּה	שָׁאוּל	אֶל־	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר
Sauli	na–akasema	mimi	kunileta	umeniudhi	kwa–nini	Sauli	kwa–	Samueli	na–akasema
H7586	H0559	H0853	H5927	H7264	H4100	H7586	H0413	H8050	H0559

מֵעָלַי	סָךְ	וֵאלֹהִים	בִּי	נִלְחָמִים	וּפְלִשְׁתִּים	מְאֹד	לִי	צַר־
kutoka–kwangu	ameondoka	na–Mungu	nami	wanapigana	na–Wafilisti	kubwa	yangu	dhiki
	H5493	H0430			H6430	H3966		

וָאֶקְרָאֵה	בַּחֲלֹמוֹת	גַּם־	הַנְּבִיאִם	בְּיַד־	גַּם	עוֹד	עָנֵנִי	וְלֹא־
na–nikaita	kwa–ndoto	wala–	kwa–manabii	kwa–mkono–wa–	wala	tena	kunijibu	na–haku–
H7121	H2472	H1571	H5030	H3027	H1571	H5750		H3808

ס	אֶעֱשֶׂה׃	מָה	לְהוֹדִיעֵנִי	לְךָ
¶	nifanye	nini	kunijulisha	wewe
		H4100	H3045	

Samweli akamwambia Sauli, “Kwa nini umenisumbua na kuniinua juu?” Sauli akajibu, “Nimetaabika sana, maana Wafilisti wamepanga vita dhidi yangu, na Mungu ameniacha na hanipi majibu tena, si kwa manabii, wala kwa ndoto. Kwa hiyo nimekuita, ili unijulishe kile nitakachofanya.”

16

מַעֲלֶיךָ	סָר	וַיהוָה	תִּשְׁאָלֵנִי	וְלָמָּה	שְׁמוּאֵל	וַיֹּאמֶר
kutoka–kwako	ameondoka	na–Yahwe	unaniuliza	na–kwa–nini	Samueli	na–akasema
	H5493	H3068	H7592	H4100	H8050	H0559

עָרֶךָ׃	וַיְהִי
adui–yako	na–amekuwa
H6145	H1961

Samweli akasema, “Kwa kuwa BWANA amekuacha, basi unaniuliza nini, naye amekuwa adui yako?

17

יְהוָה	וַיִּקְרַע	בְּיָדֶי	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	לּוֹ	יְהוָה	וַיַּעַשׂ
Yahwe	na–akararua	kupitia–mkono–wangu	alivyosema	kama	kwake	Yahwe	na–amefanya
H3068	H7167	H3027	H1696			H3068	

לְדָוִד׃	לְרֵעֲךָ	וַיִּתְּנָהּ	מִיָּדֶךָ	הַמַּמְלָכָה	אֶת־
Daudi	kwa–jirani–yako	na–akaupatia	kutoka–mkononi–mwako	ufalme	–
H1732	H7453	H5414	H3027	H4467	H0853

BWANA amekutendea kile alichosema kuwa angekifanya. BWANA amerarua ufalme kutoka mkononi mwako na amempa ufalme mtu mwingine - amempa Daudi.

18

אַפּוֹ	חֲרוֹן־	עָשִׂיתָ	וְלֹא־	יְהוָה	בְּקוֹל	שָׁמַעְתָּ	לֹא־	כַּאֲשֶׁר
yake	hasira–ya	kufanya	na–huku–	Yahwe	sauti–ya	ulisikiliza	huku–	kwa–sababu
H0639	H2740		H3808	H3068		H8085	H3808	

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	יְהוָה	לְךָ	עָשָׂה־	הַזֶּה	הַדָּבָר	כֵּן	עַל־	בַּעֲמָלֵק
hii	leo	Yahwe	kwako	amefanya–	hili	jambo	hiyo	kwa–	kwa–Amaleki
H2088	H3117	H3068			H2088	H1697			H6002

Kwa sababu hukuitii sauti ya BWANA na hukutekeleza hasira yake kali juu ya Amaleki, kwa hiyo leo naye amefanya hili kwako.

19

וּמָחָר	פְּלִשְׁתִּים	בְּיַד־	עִמְּךָ	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	גַּם	יְהוָה	וְיִתֵּן
na–kesho	Wafilisti	mkononi–mwa–	pamoja–nawe	Israeli	–	pia	Yahwe	na–atamtoa
H4279	H6430	H3027		H3478	H0853	H1571	H3068	H5414

יְהוָה	יִתֵּן	יִשְׂרָאֵל	מַחֲנֵה	אֶת־	גַּם	עִמִּי	וּבָנֶיךָ	אַתָּה
Yahwe	atatoa	Israeli	kambi–ya	–	pia	pamoja–nami	na–wana–wako	wewe
H3068	H5414	H3478	H4264	H0853	H1571			

פְּלִשְׁתִּים׃	בְּיַד־
Wafilisti	mkononi–mwa–
H6430	H3027

Zaidi ya hayo, BWANA atamweka Israeli pamoja na wewe katika mkono wa Wafilisti. Kesho wewe na wanao mtakuwa pamoja nami. BWANA pia ataliweka jeshi la Israeli katika mkono wa Wafilisti.”

20

וַיָּרָא	אַרְצָה	קוֹמָתוֹ	מִלֹּא־	וַיִּפָּל	שָׁאוּל	וַיְמַהֵר
na–akaogopa	ardhini	urefu–wake	kimo–kizima–	na–akaanguka	Sauli	na–akaanguka–haraka
H3372	H0776	H6967	H4393	H5307	H7586	

לְאׇ	כִּי	בּוֹ	הָיָה	לֹא־	כֹחַ	גַּם־	שְׁמוּאֵל	מִדִּבְרֵי	מְאֹד
hakuwa	kwa–sababu	yake	ndani	haikuwa–	nguvu	pia–	Samueli	kutoka–maneno–ya	sana
H3808			H1961	H3808		H1571	H8050	H1697	H3966

הַלָּיְלָה׃	וְכָל־	הַיּוֹם	כָּל־	לֶחֶם	אָכַל
wote	na–usiku–	yote	siku–	mkate	amekula
H3915	H3605	H3117	H3605	H3899	H0398

Ndipo ghafla Sauli alianguka chini kifudifudi na aliogopa kwa sababu ya yale maneno ya Samweli. Aliishiwa nguvu mwilini mwake, kwa kuwa siku hiyo alikuwa hajala chakula, hata kwa usiku huo wote.

21 וַתֹּאמֶר מְאֹד גִּבְהַל כִּי־ וַתֶּרֶא שָׁאוּל אֶל־ הָאִשָּׁה וַתָּבוֹא
na-akasema sana alifadhaika kwamba- na-akamwona Sauli kwa- mwanamke na-akaja
H0559 H3966 H0926 H7200 H7586 H0413 H0802 H0935

בְּכַפִּי נַפְשִׁי וָאָשִׂים בְּקוֹלֵךְ שִׁפְחָתֵךְ שָׁמְעָה הִגֵּה אֵלָיו
mkononi-mwangu nafsi-yangu na-nikaweka sauti-yako mjakazi-wako usikie tazama kwake
H3709 H5315 H8198 H8085 H2009 H0413

אֵלָי׃ דִּבְרֶתְךָ אֲשֶׁר דִּבְרֶיךָ אֶת־ וָאֶשְׁמַע
kwangu umesema ambayo maneno-yako – na-nikasikia
H0413 H1696 H1697 H0853 H8085

Ndipo yule mwanamke akaja kwa Sauli na akaona kwamba Sauli amepata shida, naye akamwambia, “Tazama, mjakazi wako ameisikiliza sauti yako; Nimeyaweka maisha yangu mkononi mwangu na nimeyasikiliza maneno uliyoniambia.

22 לְפָנֶיךָ וְאָשָׂמָה שִׁפְחָתֶךָ בְקוֹל אַתָּה גַּם־ נָא שְׁמַע־ וְעַתָּה
mbele-yako na-niweke mjakazi-wako sauti-ya wewe pia- tafadhali sikia- na-sasa
H6440 H8198 H1571 H4994 H8085 H6258

תֹּלֵךְ כִּי כֹּחַ בְּךָ וַיְהִי וֶאֱכֹל לֶחֶם פַּת־
uweze-kwenda kwa-sababu nguvu ndani-yako na-iwe na-ule mkate kipande-cha-mkate
H3212 H1961 H0398 H3899

בַּדָּרֶךָ׃
njiani
H1870

Hivyo basi, nakusihi, sikiliza pia sauti ya mjakazi wako, na uniruhusu nilete chakula kidogo mbele yako. Ule ili upate nguvu za kwenda kule uendako.”

23 עֲבָדָיו בָּו וַיִּפְרְצוּ־ אֹכֶל לֹא וַיֹּאמֶר וַיְמָאֵן
watumishi-wake yeye na-wakamshurutisha sitakula sitakula na-akasema na-akakataa
H5650 H6555 H0398 H3808 H0559 H3985

אֶל־ וַיָּשָׁב מֵהָאָרֶץ וַיָּקָם לְקֹלָם וַיִּשְׁמַע הָאִשָּׁה וְגַם־
juu-ya- na-akaketi kutoka-ardhini na-akainuka kusimama na-akasikia mwanamke na-pia-
H0413 H3427 H0776 H8085 H0802 H1571

הַמִּטָּה׃
kitanda
H4296

Lakini Sauli alikataa na kusema, “Sitakula.” Lakini watumishi wake, pamoja na yule mwanamke, wakamlazimisha hatimaye alisikiliza sauti zao. Hivyo aliinuka kutoka chini na kukaa kitandani.

24 וַתִּזְבְּחֶהָ וַתְּמַהֵר בַּבַּיִת מַרְבֵּק עֶגֶל־ וְלָאִשָּׁה
na-akamchinja na-akaharakisha nyumbani aliyenona ndama na-kwa-mwanamke
H2076 H4770 H5695 H0802

מַצּוֹת׃ וַתֹּפֶהוּ וַתָּלָשׁ מֻקָּח וַתִּקַּח־
mikate-isiyotiwa-chachu na-akaoka na-akaukanda unga na-akachukua
H4682 H0644 H3888 H7058 H3947

Yule mwanamke alikuwa na ndama mnono hapo nyumbani; akafanya haraka na kumchinja; akachua unga, akaukanda, na akatengeneza mikate isiyotiwa chachu kwa unga huo.

וַיָּקֻמוּ	וַיֹּאכְלוּ	עַבְדָּיו	וְלִפְנֵי	שָׁאוּל	לִפְנֵי־	וַתַּגָּשׁ	25
na–wakainuka	na–wakala	watumishi–wake	na–mbele–ya	Sauli	mbele–ya–	na–akaweka	
	H0398	H5650	H6440	H7586	H6440	H5066	

פ	הַהוּא׃	בַּלַּיְלָה	וַיִּלְכּוּ	
¶	ule	usiku	na–wakaenda	
	H1931	H3915	H3212	

Akaileta mbele ya Sauli na watumishi wake, nao wakala. Baaadaye waliinuka na kuondoka usiku huo.

Chapter 29

וְיִשְׂרָאֵל	אֲפֵקָה	מַחֲנֵיהֶם	כָּל־	אֶת־	פְּלִשְׁתִּים	וַיְקַבְּצוּ	1
na–Israeli	Afeki	kambi–yao	kila	–	Wafilisti	na–wakakusanyika	
H3478	H0663	H4264	H3605	H0853	H6430	H6908	

בְּיִזְרְעֶאל׃	אֲשֶׁר	בָּעַיִן	חֲנִים	
Yezreeli	ambayo	kwa–chemchemi	walikuwa–wamepiga–kambi	
H3157			H2583	

Basi Wafilisti walikusanya pamoja majeshi yao yote huko Afeki; Waisraeli wakapiga kambi karibu na chemchemi iliyoko Yezreeli.

וְדָוִד	וְלָאֲלָפִים	לְמֵאוֹת	עֹבְרִים	פְּלִשְׁתִּים	וְסָרְנֵי	2
na–Daudi	na–kwa–maelfu	kwa–mamia	walikuwa–wakipita	Wafilisti	na–wakuu–wa	
H1732	H0505	H3967		H6430		

אָכִישׁ׃	עִם־	בָּאַחֲרֹנָה	עֹבְרִים	וַאֲנָשָׁיו	
Akishi	pamoja–na	mwishoni	walikuwa–wakipita	na–watu–wake	
H0397		H0314		H0376	

Nao wakuu wa Wafilisti wakapitwa na mamia kwa maelfu; Daudi na watu wake wakapita wakiwa wa mwisho pamoja na Akishi.

אֶל־	אָכִישׁ	וַיֹּאמֶר	הָאֵלֶּה	הָעִבְרִים	מָה	פְּלִשְׁתִּים	שָׂרֵי	וַיֹּאמְרוּ		3
kwa	Akishi	na–akasema	hawa	Waebrania	nini	Wafilisti	wakuu–wa	na–wakasema		
H0413	H0397	H0559	H0428	H5680	H4100	H6430	H8269	H0559		
אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	שָׁאוּל	וְעֶבֶד	דָּוִד	זֶה	הֲלוֹא־	פְּלִשְׁתִּים	שָׂרֵי	
ambaye	Israeli	mfalme–wa	Sauli	mtumishi–wa	Daudi	huyu	je–si	Wafilisti	wakuu–wa	
	H3478	H4428	H7586	H5650	H1732	H2088	H3808	H6430	H8269	
מְאוּמָה	בּוֹ	מָצָאתִי	וְלֹא־	שְׁנִים	זֶה	אוֹ־	יָמִים	זֶה	אִתִּי	הָיָה
chochote	ndani–yake	nimepata	na–si	miaka	hizi	au	siku	hizi	nami	alikuwa
H3972		H4672	H3808	H8141	H2088		H3117	H2088	H0854	H1961

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד־	נָפַל	מִיּוֹם
---	hii	siku	hadi	alipoanguka	tangu–siku
	H2088	H3117	H5704	H5307	H3117

Kisha wakuu wa Wafilisti wakasema, “Hawa Waebrania wanafanya nini hapa?” Akishi akawaambia wakuu wengine wa Wafilisti, “Huyu si Daudi, mtumishi wa Sauli, mfalme wa Israeli, ambaye amekaa nami kwa siku hizi, au kwa miaka hii, nami nimeona hana kosa tangu aje kwangu hadi leo?”

4 וַיִּקְצְפוּ֙ עָלָ֔יו juu-yake wakuu-wa שָׂרֵ֖י Wafilisti פְּלִשְׁתִּ֑ים na-wakakasirika וַיֹּאמְר֣וּ na-wakasema לוֹ֙ kwake שָׂרֵ֖י wakuu-wa פְּלִשְׁתִּ֑ים Wafilisti
H7107 H6430 H8269 H0559 H0413 H8269 H6430

מְקוֹמ֔וֹ mahali-pake אֲשֶׁ֤ר ambapo הִפְקַדְתּוֹ֙ ulipomweka שָׁ֔ם huko וְיָשַׁ֥ב na-arudi אֶל־ kwenye הָאִ֖ישׁ mtu-huyu אֶת־ – הָשֵׁ֣ב mrudishe
H4725 H0413 H7725 H0376 H0853 H7725

וְלֹא־ na-asishuke יֵרֵ֤ד nasi עִמָּ֙נוּ֙ pamoja-nasi בַּמִּלְחָמָ֔ה vitani וְלֹא־ na-asi יְהֹוֶ֖ה awe לָ֣נוּ kwetu לְשָׁטָ֑ן kuwa-adui בַּמִּלְחָמָ֔ה vitani
H3381 H3808 H1961 H3808 H4421 H7854 H4421

הָהֵ֖ם׃ hao הָאֲנָשִׁ֑ים watu בְּרָאשֵׁי֙ kwa-vichwa-vya הַלָּ֣וֹא je-si אֲדֹנָ֔יו bwana-wake אֶל־ kwa זֶ֥ה huyu יִתְרַצֶּ֖ה atapatanisha וּבַמֶּ֥ה na-kwa-nini
H1992 H0376 H3808 H0113 H0413 H2088 H7521 H4100

Lakini wale wakuu wa Wafilisti walimkasirikia Akishi; wakamwabia, Mfukuze mtu huyo, aende kwake kule ulikompatia; usimruhusu aende nasi vitani, ili asiwe adui yetu katika vita. Kwa jinsi gani mtu huyu angeweza kufanya amani na bwana wake? Siyo kwa gharama ya vichwa vya watu wetu?

5 שָׁא֔וּל Sauli הֲכָה alipiga לֵאמֹ֑ר wakisema בַּמְּחֹלֹ֣ת kwa-densi לֹ֗ kwake יַעֲנ֤וּ־ waliimba אֲשֶׁר֙ ambaye דָּוִ֔ד Daudi זֶ֥ה huyu הֲלוֹא־ je-si
H7586 H5221 H0559 H4246 H1732 H2088 H3808

ס --- בְּרִבְבֹתָ֖יו׃) kwa-makumi-elfu-yake [ברבבתון kwa-makumi-elfu-yake H7233 H7233 וְדָוִ֖ד na-Daudi בְּאַלְפָּֽיו׃ kwa-maelfu-yake
H1732 H0505

Je, huyu siye Daudi ambaye walimuimba kwa kupokezana na kucheza, wakisema: 'Sauli ameua maelfu yake, Na Daudi makumi elfu yake?"'

6 וַיִּקְרָ֣א na-akamwita אָכִ֔ישׁ Akishi לְ֖ – דָּוִ֑ד Daudi וַיֹּ֣אמֶר na-akasema אֶל־ kwake אֲלָ֔יו kwake חַי־ aishivyo יְהוָ֕ה Yahwe כִּי־ hakika יָשַׁ֥ר mnyofu
H7121 H0397 H0413 H1732 H0559 H0413 H3068 H3477

כִּ֣י kwa-sababu בְּמַחֲנֶ֔ה kambini אִתִּ֖י nami וּבֵאֲךָ֑ na-kuja-kwako צֵאתְךָ֣ kutoka-kwako בְּעֵינַ֔י machoni-pangu וְטֹ֖וב na-nzuri אַתָּ֥ה wewe
H4264 H0854 H0935 H3318

הַזֶּ֞ה hii הַיּ֤וֹם siku עַד־ hadi אֵלַ֙י kwangu בְּאֲךָ֔ kuja-kwako מִיּ֖וֹם tangu-siku רָעָ֣ה ubaya בְּךָ֑ ndani-yako מָצָ֣אתִי nimepata לֹא־ si
H2088 H3117 H5704 H0413 H0935 H3117 H4672 H3808

וּבְעֵינֵ֖י na-machoni-mwa הַסַּרְנִ֔ים wakuu טֹ֖וב nzuri לֹא־ si אָתָּ֥ה׃ wewe
H3808

Ndipo Akishi alimwita Daudi na kumwambia, “Kama BWANA aishivyo, umekuwa mwema, na kutoka kwako na kuingia kwako pamoja nami katika jeshi ni kwema kama nionavyo mimi; maana sijaona kosa kwako tangu siku unakuja kwangu hadi siku hii ya leo. Hata hivyo, wakuu hawakupendi.

7 בְּעֵינֵ֖י machoni-pa רָ֣ע ubaya תַּעֲשֶׂ֑ה utafanya וְלֹא־ na-usifanye בְּשָׁלֹ֣ום kwa-amani וְלֵ֔ךְ na-uende שׁ֖וּב rudi וְעַתָּ֥ה na-sasa
H3808 H7965 H3212 H7725 H6258

ס --- סַרְנֵ֥י watawala-wa פְּלִשְׁתִּֽים׃ Wafilisti
H6430

Basi sasa rudi na uende kwa amani, ili usiwakwaze wakuu wa Wafilisti.”

	מָצָאתָ	וּמַה־	עָשִׂיתִי	מֶּה	כִּי	אָכִישׁ	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
	umepata	na–nini	nimefanya	nini	lakini	Akishi	kwa	Daudi	na–akasema
	H4672	H4100		H4100		H0397	H0413	H1732	H0559

8

כִּי	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד	לְפָנֶיךָ	הָיִיתִי	אֲשֶׁר	מְיוֹם	בְּעַבְדְּךָ
kwamba	hii	siku	hadi	mbele–yako	nilikuwa	ambayo	tangu–siku	kwa–mtumishi–wako
	H2088	H3117	H5704	H6440	H1961		H3117	H5650

הַמֶּלֶךְ׃	אֲדֹנִי	בְּאֹיְבֵי	וְנִלְחַמְתִּי	אָבוֹא	לֹא
mfalme	bwana–wangu	dhidi–ya–adui–za	na–tupigane	nituje	si
H4428	H0113	H0341		H0935	H3808

Daudi akamwambia Akishi, “Lakini nimefanya nini? Kitu gani umekiona kwa mtumishi wako kwa muda ambao nimekuwa mbele yako hadi leo, kiasi kwamba nisiende kupigana na adui za bwana wangu mfalme?”

	אַתָּה	טוֹב	כִּי	יָדַעְתִּי	דָּוִד	אֶל־	וַיֹּאמֶר	אָכִישׁ	וַיַּעַן
	wewe	mzuri	kwamba	najua	Daudi	kwa	na–akasema	Akishi	na–akajibu
				H3045	H1732	H0413	H0559	H0397	

9

לֹא־	אֶמְרוּ	פְּלִשְׁתִּים	שָׂרֵי	אַךְ	אֱלֹהִים	כְּמַלְאַךְ	בְּעֵינָי	
asipande	wamesema	Wafilisti	wakuu–wa	lakini	Mungu	kama–malaika–wa	machoni–pangu	
H3808	H0559	H6430	H8269	H0389	H0430	H4397		

בַּמִּלְחָמָה׃	עִמָּנוּ	יַעֲלֶה
vitani	pamoja–nasi	nasi
H4421		H5927

Akishi akajibu na kumwambia Daudi, “Najua kwamba hauna lawama mbele zangu kama alivyo malaika wa Mungu; hata hivyo, wale wakuu wa Wafilisti wamesema, Kamwe hatapanda pamoja nasi hadi vitani.'

	אִתָּךְ	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	אֲדֹנֶיךָ	וְעַבְדֵי	בַּבֹּקֶר	הַשְׁכֵּם	וְעַתָּה	
	nawe	walikuja	ambao	bwana–wako	na–watumishi–wa	asubuhi	amka–mapema	na–sasa	
	H0854	H0935		H0113	H5650	H1242	H7925	H6258	

10

וָלֵכוּ׃	לָכֶם	וְאוֹר	בַּבֹּקֶר	וְהַשְׁכַּמְתֶּם
na–mwende	kwenu	na–nuru	asubuhi	na–mwamke–mapema
H3212		H0215	H1242	H7925

Basi sasa amka asubuhi na mapema na watumishi wa bwana wako waliokuja pamoja nawe; mara tu muamkapo asubuhi na mapema na kupata mwanga, ondokeni.”

	אֶל־	לָשׁוּב	בַּבֹּקֶר	לָלֶכֶת	וַאֲנָשָׁיו	הַזֶּה	דָּוִד	וַיַּשְׁכֵּם
	kwenye	kurudi	asubuhi	kwenda	na–watu–wake	yeye	Daudi	na–akaamka–mapema
	H0413	H7725	H1242	H3212	H0376	H1931	H1732	H7925

11

ס	יִזְרְעֶאלָה׃	עָלוּ	וּפְלִשְׁתִּים	פְּלִשְׁתִּים	אֶרֶץ
---	Yezreeli	walipanda	na–Wafilisti	Wafilisti	nchi–ya
	H3157	H5927	H6430	H6430	H0776

Hivyo Daudi aliamka mapema, yeye pamoja na watu wake, waondoke asubuhi, warudi kule katika nchi ya Wafilisti. Lakini Wafilisti walipanda kwenda Yezreeli.

Chapter 30

וַיְהִי בְּבֹא דָוִד וְאַנְשָׁיו בְּצִקְלַג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַעֲמָלֵקִי 1
na–ikawa walipofika Daudi na–watu–wake Siklagi siku ya–tatu na–Waamaleki
H1961 H0935 H1732 H0376 H6860 H3117 H7992 H6003

וַיִּכּוּ נֶגֶב וְאֶל־ צִקְלַג וְאֶת־ פָּשְׁטוּ
na–wakapiga Negebu na–kwa Siklagi – walikuwa–wameshambulia
H5221 H5045 H0413 H6860 H0853 H6584

וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ׃
na–wakaiteketeza hiyo kwa–moto
H8313 H0853 H0784

Ikawa, Daudi na watu wake walipokuwa wamefika Ziklagi siku ya tatu, Waamaleki walifanya mashambulizi katika Negevu na Ziklagi. Waliupiga Ziklagi, wakauchoma moto mji,

וְעַד־ מִקָּטֹן בָּהּ נדני־יקה אֲשֶׁר־ הַנָּשִׁים אֶת־ וַיִּשְׁבּוּ 2
hadi kutoka–mdogo ndani–yake waliokuwa wanawake – na–wakawachukua–mateka
H5704 H6996 H1931 H0834 H0802 H0853 H7617

לְמִדַּרְכָּם׃ וַיֵּלְכוּ וַיְנַהֲגוּ אִישׁ הֵמִיתוּ לֹא גָּדוֹל
kwa–njia–yao na–wakaenda na–wakawaendesha mtu–yeyote waliwaua hawakuua wakubwa
H1870 H3212 H0376 H4191 H3808 H1419

na kuwachukua mateka wanawake na kila mmoja aliyekuwa ndani yake, mkubwa kwa mdogo. Wao hawakuua hata mmoja, lakini waliwachukua watu na kuondoka nao.

בָּאֵשׁ שְׂרוּפָה וְהִנָּה הָעִיר אֶל־ וַאֲנָשָׁיו דָּוִד וַיָּבֹא 3
kwa–moto imeteketezwa na–tazama mji kwenye na–watu–wake Daudi na–akafika
H0784 H8313 H2009 H5892 H0413 H0376 H1732 H0935

נִשְׁבּוּ׃ וּבְנֹתֵיהֶם וּבְנֵיהֶם וּנְשֵׁיהֶם
wametekwa na–binti–zao na–wana–wao na–wake–zao
H7617 H1323 H0802

Daudi na watu wake walipofika kwenye mji, ulikuwa umechomwa moto - na wake zao, watoto wao wakiume na wakike walichukuliwa mateka.

אֲשֶׁר עַד וַיִּבְכּוּ קוֹלָם אֶת־ אֹתָו אֲשֶׁר־ וְהָעָם דָּוִד וַיִּשָּׂא 4
wakati hadi na–wakalia sauti–yao – naye waliokuwa na–watu Daudi na–akainua
H5704 H1058 H6963 H0853 H0854 H0834 H5971 H1732 H5375

לִבְכּוֹת׃ כֹּחַ בָּהֶם אֵין־
kulia nguvu ndani–yao hawakuwa–na
H1058 H3581 H0369

Ndipo Daudi na watu aliokuwa nao wakapaza sauti zao na kulia hadi walipokuwa hawana nguvu zaidi za kulia.

נָבָל אֵשֶׁת וַאֲבִיגַיִל הַיִּזְרְעֵלִית אֲחִינֹעַם נִשְׁבּוּ דָּוִד נְשֵׁי־ וּשְׁתֵּי 5
Nabali mke–wa na–Abigaili Myezreeli Ahinoamu walitekwa Daudi wake–za na–wake
H5037 H0802 H0026 H3159 H0293 H7617 H1732 H0802 H8147

הַכַּרְמְלִי׃
Mkarmeli
H3761

Wake wawili wa Daudi walichukuliwa mateka, yaani Ahinoamu Myezreeli, na Abigaili aliyekuwa mke wa Nabali Mkarmeli.

כִּי־	לְסָקְלֻוֹ	הָעָם֙	אָמְרִ֣ו	כִּי־	מְאֹ֔ד	לְדָוִ֖ד	וַתֵּצֶ֑ר		6
kwa–sababu	kumpiga–mawe	watu	walisema	kwa–sababu	sana	Daudi	na–akataabika		
	H5619		H0559		H3966	H1732	H3334		
	)בָּנָיו(	]בנו[	עַל־	אִ֣ישׁ	הָעָ֗ם	כָּל־	נֶ֚פֶשׁ	מָרָ֣ה	
	wana–wake	wana–wake	kwa–sababu–ya	mtu	watu	kila	nafsi–ya	uchungu	
				H0376		H3605	H5315	H4784	
ס	אֱלֹהָ֖יו׃	בַּיהוָ֥ה	דָּוִ֛ד	וַיִּתְחַזֵּ֥ק	בְּנֹתָ֑יו	וְעַל־			
---	Mungu–wake	katika–Yahwe	Daudi	na–akajiimarisha	binti–zake	na–kwa–sababu–ya			
	H0430	H3068	H1732	H2388	H1323				

Daudi aliguswa sana, maana watu walikuwa wanaongea kuhusu kumpiga mawe, kwa sababu roho za watu wote walihuzunika, kila mtu kwa ajili ya mtoto wake wakiume na wakike, lakini Daudi alijiimarisha katika BWANA, Mungu wake.

נָ֣א	הַגִּישָׁה־	אֲחִימֶ֣לֶךְ	בֶּן־	הַכֹּהֵ֗ן	אֶבְיָתָר֙	אֶל־	דָּוִ֔ד	וַיֹּ֣אמֶר	7
tafadhali	leta–hapa	Ahimeleki	mwana–wa	kuhani	Abiathari	kwa	Daudi	na–akasema	
H4994	H5066	H0288		H3548	H0054	H0413	H1732	H0559	
	דָּוִ֑ד׃	אֶל־	הָאֵפֹ֖ד	אֶת־	אֶבְיָתָ֥ר	וַיַּעַשׂ	הָאֵפֹ֖ד	לִֽי	
	Daudi	kwa	efodi	–	Abiathari	na–akaleta	efodi	kwangu	
	H1732	H0413	H0646	H0853	H0054	H5066	H0646		

Daudi akamwambia Abiathari, kuhani, mwana wa Ahimeleki, “Tafadhali, niletee hapa ile naivera.”Abiathari akaileta hiyo naivera kwa Daudi.

הַאַשְׁגִּ֥ונִי	הַזֶּ֛ה	הַגְּדִוד־	אַחֲרֵ֥י	אֶרְדֹּ֖ף	לֵאמֹ֑ר	בַּיהוָ֣ה	דָּוִ֔ד	וַיִּשְׁאַ֣ל	8
niwafikie	hiki	jeshi	nyuma–ya	nifuatie	akisema	kwa–Yahwe	Daudi	na–akauliza	
H5381	H2088	H1416		H7291	H0559	H3068	H1732	H7592	
תַּצִּ֖יל׃	וְהַצֵּ֥ל	תַּשִּׂ֛יגֵ	תַּשִּׂ֥גֵ	כִּי־	רְדֹ֣ף	לוֹ֮	וַיֹּ֣אמֶר		
utawaokoa	na–kuwaokoa	utawafikia	fuatia	kwa–sababu	wafuatilie	kwake	na–akasema		
H5337	H5337	H5381	H5381		H7291		H0559		

Daudi akamwomba BWANA kwa ajili ya mwongozo, akisema, “Je, kama nikiliandama jeshi hili, nitalipata?” BWANA akamjibu, “Wafuate, maana kweli utawapata, na kwa hakika utarudisha kila kitu.”

עַד־	וַיָּבֹ֥אוּ	אִתּ֖וֹ	אֲשֶׁ֣ר	אִ֑ישׁ	מֵאֹ֥ות	וְשֵׁ֖שׁ־	ה֣וּא	דָּוִ֔ד	וַיֵּ֣לֶךְ	9
kwenye	na–wakafika	naye	waliokuwa	watu	sita	na–mia–sita	yeye	Daudi	na–akaenda	
H5704	H0935	H0854		H0376	H3967	H8337	H1931	H1732	H3212	
	עָמֶ֔דוּ׃	וְהַנּוֹתָרִ֖ים	הַבְּשׂ֣וֹר	נַ֑חַל					
	wakasimama	na–waliobaki	Besori	bonde–la					
	H5975	H3498	H1308						

Kwa hiyo Daudi akaenda, yeye na wale watu mia sita waliokuwa pamoja naye; nao wakafika katika kijito cha Bethori, mahali walipokaa wale walioachwa nyuma.

אִ֣ישׁ	מְאַתַּ֗יִם	וַיַּעַמְדוּ֙	אִ֣ישׁ	מֵאֹ֔ות	וְאַרְבַּע־	ה֣וּא	דָּוִ֔ד	וַיִּרְדָּ֖ף	10
watu	mia–mbili	na–wakasimama	watu	nne	na–mia–nne	yeye	Daudi	na–akawafuatilia	
H0376	H3967	H5975	H0376	H3967	H0702	H1931	H1732	H7291	
	הַבְּשׂ֑וֹר׃	נַ֖חַל	אֶת־	מֵעֲבֹ֣ר	פִּגְּרוּ֙		אֲשֶׁ֥ר		
	Besori	bonde–la	–	kuvuka	walikuwa–wamechoka		ambao		
	H1308		H0853		H6296				

Lakini Daudi aliendelea kuwafuata, yeye na watu mia nne; maana wale mia mbili walibaki nyuma, wakiwa wamechoka kiasi cha kutoweza kuvuka kijito cha Besori.

11 וַיִּמְצְאוּ אִישׁ־מִצְרִי בַּשָּׂדֶה וַיְקִחֻהוּ אֹתוֹ אֶל־בֵּית דָּוִד וַיִּתְּנוּ־לֶחֶם וַיֹּאכַל מַיִם׃ וַיַּשְׁקֻהוּ

na-wakamkuta mtu Mmisri shambani na-wakamchukua yeye kwa Daudi na-wakampa mkate na-akala maji na-wakamnywesha

H4672 H0376 H4713 H7704 H3947 H0853 H0413 H1732 H5414 H3899 H0398 H4325 H8248

Nao walimkuta Mmisri shambani na wakamleta kwa Daudi; wakampatia mkate, na akala; wakampa maji ya kunywa;

12 וַיֹּאכַל צִמְקִים וּשְׁנֵי דְּבֵלָה פֶּלַח לוֹ יֵיתְנוּ־וַתָּשָׁב רוּחוֹ לֶחֶם אָכַל לֹא־כִי אֱלֵיו רוּחוֹ וַתָּשָׁב

na-akala vishada-vya-zabibu na-viwili maandazi-ya-tini kipande-cha yeye na-wakampa mkate amekula hakuwa-amekula kwa-sababu kwake roho-yake na-akarudi

H0398 H6778 H8147 H1690 H6400 H5414 H3899 H0398 H3808 H0413 H7307 H7725

ס וְלֹא־הָיְתָה בּוֹ עוֹד מַיִם שְׁתֹה וַיֹּאכַל שִׁלְשֶׁת יָמִים וּשְׁלֹשֶׁת לֵילוֹת׃

--- na-hakuwa-amekunywa maji amekunywa siku-tatu siku na-tatu usiku

H3808 H8354 H4325 H7969 H3117 H7969 H3915

kisha walimpa kipande cha keki ya tini na vishada viwili vya zabibu. Alipomaliza kula, akapata nguvu tena, kwa kuwa alikuwa hajala mkate wala kunywa maji, siku tatu mchana na usiku.

13 וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד לְמִי־אַתָּה וְאֵי מִזֶּה אָתָּה וַיֹּאמֶר נַעַר מִצְרִי אָנֹכִי עֶבֶד לְאִישׁ עֲמָלֵקִי וַיַּעַזְבֵנִי אֲדֹנִי כִּי

na-akasema kwake Daudi wa-nani wewe na-wapi wapi wewe na-akasema kijana Mmisri mimi mtumishi-wa mtu Mwamaleki na-akaniacha bwana-wangu kwa-sababu

H0559 H0559 H1732 H4310 H0559 H0559 H0595 H4713 H5650 H0376 H6003 H5288 H0113

חָלִיתִי הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת׃

niliugua siku tatu

H2470 H3117 H7969

Ndipo Daudi akamuuliza, “Wewe ni mtu wa nani? Je, unatoka wapi?” Naye akajibu, “Mimi ni kijana wa Misri, mtumishi wa Mwamaleki mmoja; bwana wangu aliniacha, kwa sababu siku tatu zilizopita nilikuwa mgonjwa.

14 וְעַל־נֶגֶב הַכְּרֵתִי וְעַל־אֲשֶׁר לִיהוּדָה וְעַל־נֶגֶב כָּלֵב וְאֵת־צִקְלַג שָׂרַפְנוּ בָאֵשׁ׃ פָּשַׁטְנוּ אֲנַחְנוּ

na-kwa kwa-Yuda ambayo na-kwa Wakerethi Negebu-wa tulishambulia sisi

H0559 H3063 H0834 H0413 H3774 H5045 H6584 H0587

Tulifanya mashambulizi dhidi ya Negevu ya Wakerethi, na iliyochini ya Yuda, na ile Negevu ya Kalebu, na kuichoma moto Ziklagi.”

15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד הֲתוֹרִדֵנִי אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִּי בֵּאלֹהִים אִם־לֹא תְמִיתֵנִי וְאִם־לֹא תַסְגִּרֵנִי בְיַד־אֲדֹנִי וְאוֹרִדְךָ אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה׃

na-akasema kwake Daudi utanipeleka-chini kwa jeshi hiki na-akasema niapie mimi kwa-Mungu kama-mwa kuniua na-kama kunikabidhi mikononi-mwa bwana-wangu na-nitakupeleka-chini kwa jeshi hiki

H0559 H0413 H1732 H3381 H0413 H1416 H2088 H0559 H7650 H0430 H0518 H4191 H0518 H5462 H3027 H0113 H0559 H0413 H1416 H2088

Daudi akamwambia, “Je, utanipeleka hadi kwa jeshi lililofanya mashabulizi?” Huyo Mmisri akasema, “Uniapie kwa Mungu kwamba hautaniua au kunisaliti na kuniweka katika mikono ya bwana wangu, nami nitakupeleka liliko hilo jeshi.”

16

אֹכְלִים	הָאָרֶץ	כָּל־	פְּנֵי	עַל־	נְטֹשִׁים	וְהִנָּה	וַיִּרְדְּהוּ	
wakila	nchi	kila	uso–wa	juu–ya	wametawanyika	na–tazama	na–akampeleka–chini	
H0398	H0776	H3605	H6440		H5203	H2009	H3381	

לָקְחָוּ	אֲשֶׁר	הַנָּדוֹל	הַשָּׁלָל	בְּכֹל	וְחַגְּגִים	וְשֹׁתִים	
walichukua	ambazo	nyingi	nyara	kwa–sababu–ya	na–kusherehekea	na–kunywa	
H3947			H7998	H3605	H2287	H8354	

יְהוּדָה׃	וּמֵאֶרֶץ	פְּלִשְׁתִּים	מֵאֶרֶץ	
Yuda	na–kutoka–nchi–ya	Wafilisti	kutoka–nchi–ya	
H3063	H0776	H6430	H0776	

Yule Mmisri alipompeleka huko Daudi, hao wateka nyara walikuwa wametawanyika kila sehemu, wakila na kunywa, na wakicheza, kwa sababu ya nyara zote walizokuwa wamezitwaa kutoka nchi ya Wafilisti na kutoka nchi ya Yuda.

17

נִמְלַט	וְלֹא־	לְמָחֳרָתָם	הָעֶרֶב	וְעַד־	מֵהַנֶּשֶׁף	דָּוִד	וַיַּכֵּם	
alitoroka	na–hakuokoka	kesho–yake	jioni	hadi	kutoka–jioni	Daudi	na–akawapiga	
H4422	H3808	H4283	H6153	H5704	H5399	H1732	H5221	

אֲשֶׁר־	נַעַר	אִישׁ־	מֵאָוֹת	אַרְבַּע	אִם־	כִּי	אִישׁ	מֵהֶם
ambao	vijana	vijana	nne	mia	tu	isipokuwa	mtu	kutoka–kwao
	H5288	H0376	H3967	H0702			H0376	H1992

וַיָּנֻסוּ׃	הַגְּמַלִּים	עַל־	רָכְבוּ
na–wakakimbia	ngamia	juu–ya	walikuwa–wakipanda
H5127	H1581		H7392

Daudi akawashambulia tangu jua lilipozama hadi jioni ya siku ya pili. Hakuna mtu aliyeponyoka isipokuwa vijana mia nne, waliopanda ngamia na kukimbia.

18

שְׁתָּי	וְאֶת־	עֲמָלֵק	לָקְחוּ	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	דָּוִד	וַיַּצֵּל
wake–zake	na	Waamaleki	vilichukuliwa	vilivyochukuliwa	vyote	–	Daudi	na–akaokoa
H8147	H0853	H6002	H3947		H3605	H0853	H1732	H5337

דָּוִד׃	הִצִּיל	נָשָׁיו	
Daudi	aliwaokoa	wake–zake	
H1732	H5337	H0802	

Daudi akarudisha vyote ambavyo Waamaleki walikuwa wamevichukua; na Daudi akawaokoa wake zake wawili.

19

וּבָנוֹת	בָּנִים	וְעַד־	הַנָּדוֹל	וְעַד־	הַקָּטֹן	מִן־	לָהֶם	נֶעְדַּר־	וְלֹא
na–binti	wana	hadi	mkubwa	hadi	mdogo	kutoka	kwao	hakukosekana	na–hakupotea
H1323		H5704		H5704					H3808

דָּוִד׃	הֵשִׁיב	הַכֹּל	לָהֶם	לָקְחוּ	אֲשֶׁר	כָּל־	וְעַד	וּמִשָּׁלָל
Daudi	akarejesha	vyote	kwao	walichukua	kilichochukuliwa	kila–kitu	na–hadi	na–nyara
H1732	H7725	H3605		H3947		H3605	H5704	H7998

Hakuna kilichopotea, si kidogo wala kikubwa, si watoto wa kiume wala wa kike, si mali iliyotekwa, wala chochote ambacho wavamizi alikichukuwa kwa ajili yao. Daudi akawa amerejesha kila kitu.

20

לִפְנֵי	נָהֲגוּ	וְהַבָּקָר	הַצֹּאן	כָּל־	אֶת־	דָּוִד	וַיַּקַּח	
mbele–ya	waliwaendesha	na–ng'ombe	kondoo	kondoo–wote	–	Daudi	na–akachukua	
H6440		H1241	H6629	H3605	H0853	H1732	H3947	

דָּוִד׃	שְׁלַל	זֶה	וַיֹּאמְרוּ	הַהוּא	הַמִּקְנֶה
Daudi	ni–nyara–za	hizi	na–wakasema	hiyo	mifugo
H1732	H7998	H2088	H0559	H1931	H4735

Akachukua makundi yote ya kondoo na ng'ombe, ambayo watu waliyatanguliza mbele ya ng'ombe wengine. Wakisema, “Hizi ni nyara za Daudi.”

21

וּמִלֶּכֶת	וּפִגְּרוּ	אֲשֶׁר־	הָאֲנָשִׁים	מָאתַיִם	אֶל־	דָּוִד	וַיָּבֹא	
kwenda	walikuwa-wamechoka	ambao	watu	watu-mia-mbili	kwa	Daudi	na-akafika	
H3212	H6296		H0376	H3967	H0413	H1732	H0935	

דָּוִד	לִקְרַאת	וַיֵּצְאוּ	הַבְּשׂוֹר	בְּנַחַל	וַיְשִׁיבֵם	דָּוִד	אַחֲרֵי	
Daudi	kumlaki	na-wakatoka	Besori	kwa-kijito-cha	na-akawarudisha	Daudi	nyuma-ya	
H1732	H7122	H3318	H1308		H3427	H1732		

לָהֶם	וַיִּשְׁאַל	הָעָם	אֶת־	דָּוִד	וַיִּגַּשׁ	אֹתוֹ	אֲשֶׁר־	הָעָם	וְלִקְרַאת
wao	na-akawauliza	watu	–	Daudi	na-akakaribia	naye	waliokuwa	watu	na-kuwalaki
H7592			H0853	H1732	H5066	H0854			H7122

ס	לְשָׁלוֹם׃	
---	habari-za-amani	
	H7965	

Daudi akafika kwa wale watu mia mbili waliokuwa wamechoka kufuatana naye, wale walioachwa wakae katika kijito cha Besori. Watu hawa wakajitokeza kumlaki na watu waliokuwa naye.

22

הָלְכוּ	אֲשֶׁר	מֵהָאֲנָשִׁים	וּבְלִיַּעַל	רָע	אִישׁ־	כָּל־	וַיַּעַן	
walienda	waliokuwa	kutoka-kwa-watu	upumbavu	mbaya	mtu	kila	na-akajibu	
H1980		H0376	H1100		H0376	H3605		

עִמִּי	הָלְכוּ	לְבִלְתִּי	אֲשֶׁר	יַעַן	וַיֹּאמְרוּ	דָּוִד	עִם־
nami	walienda	hawakuenda	ambayo	kwa-sababu	na-wakasema	Daudi	pamoja-na
	H1980	H3808		H3282	H0559	H1732	

אֶת־	אִישׁ	אִם־	כִּי־	הִצָּלְנוּ	אֲשֶׁר	מֵהַשָּׁלָל	לָהֶם	נִתֵּן	לְא־
–	mtu	tu	isipokuwa	tumeokoa	ambazo	kutoka-nyara	wao	tutawapa	hatutawapa
H0853	H0376			H5337		H7998		H5414	H3808

ס	וְיֵלֵכוּ׃	וְיִנָּצוּ	בָּנָיו	וְאֶת־	אִשְׁתּוֹ	
---	na-waende	na-wakaendesha	wana-wake	na	mke-wake	
	H3212			H0853	H0802	

Ndipo watu wote waovu na wasiofaa miongoni mwa waliokwenda na Daudi wakasema, “Kwa sababu watu hawa hawakwenda nasi, hatutawapa chochote kutoka katika nyara tulizorudisha. Isipokuwa kila mtu aweza kuchukuwa mke na watoto wake, wawatoe na kwenda zao.”

23

נָתַן	אֲשֶׁר־	אֵת	אֶחָי	כֵּן	תַּעֲשׂוּ	לְא־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
alitupa	alichotupa	–	ndugu-zangu	hivyo	mtafanya	msifanye	Daudi	na-akasema
H5414		H0854	H0251			H3808	H1732	H0559

עָלֵינוּ	הַבָּא	הַגְּדוּד	אֶת־	וַיִּתֵּן	אֹתָנוּ	וַיִּשְׁמֹר	לָנוּ	יְהוָה
juu-yetu	kilichokuja	jeshi	–	na-akawatia	sisi	na-akalinda	sisi	Yahwe
	H0935	H1416	H0853	H5414	H0853	H8104		H3068

בְּיָדֵנוּ׃	
mikononi-mwetu	
H3027	

Ndipo Daudi akasema, “Ndugu zangu, msifanye hivyo, kwa vitu ambavyo BWANA ametupatia. Ametuhifadhi na kuwaweka mkononi mwetu wavamizi waliotuinukia.

הַיְּרֻשָׁה	וְכִחֲלֶק	כִּי	הַזֶּה	לַדָּבָר	לָכֶם	יִשְׁמַע	וּמִי		24
aliyeshuka	kama-fungu-la	kwa-sababu	hili	katika-jambo	ninyi	atawasikiliza	na-nani		
H3381			H2088	H1697		H8085	H4310		

ס	יַחֲלְקוּ׃	יַחְדָּו	הַכֵּלִים	עַל־	הַיֹּשֵׁב	וְכִחֲלֶק	בַּמִּלְחָמָה	
---	watagawana	pamoja	vifaa	na	aliyekaa	na-kama-fungu-la	vitani	
			H3627		H3427		H4421	

Ni nani atawasikiliza kuhusu jambo hili? Kwa maana mgawo ni kwa yeyote aendae vitani, basi pia mgawo ni kwa yeyote aliyelinda mizigo; Nao watapata tena kilicho sawa.”

וּלְמִשְׁפָּט	לְחָק	וַיְשִׂמֶהָ	וָמֶעְלָה	הַהִוא	מֵהַיּוֹם	וַיְהִי	25
na-desturi	kuwa-sheria	na-akaifanya	na-kuendelea	hiyo	tangu-siku-ile	na-ikawa	
H4941	H2706		H4605	H1931	H3117	H1961	

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	לְיִשְׂרָאֵל	
---	hii	siku	hadi	kwa-Israeli	
	H2088	H3117	H5704	H3478	

Ilikuwa hivyo tangu siku hiyo hadi leo, maana Daudi aliamua iwe sheria na amri kwa Israeli.

יְהוּדָה	לְזַקְנֵי	מֵהַשָּׁלַל	וַיִּשְׁלַח	צִקְלַג	אֶל־	דָּוִד	וַיָּבֹא		26
Yuda	kwa-wazee-wa	kutoka-nyara	na-akatuma	Siklagi	kwa	Daudi	na-akafika		
H3063	H2205	H7998	H7971	H6860	H0413	H1732	H0935		

יְהוָה׃	אֹיְבֵי	מִשְּׁלַל	בְּרָכָה	לָכֶם	הִנֵּה	לֵאמֹר	לְרֵעֵהוּ
Yahwe	adui-za	kutoka-nyara-za	baraka	kwenu	tazama	akisema	kwa-rafiki-yake
H3068	H0341	H7998	H1293		H2009	H0559	H7453

Daudi alipofika Ziklagi, alituma sehemu ya nyara kwa wazee wa Yuda, kwa rafiki zake, akisema, “Tazama, hii ni zawadi yenu kutokana na nyara za adui wa BWANA.”

בְּיַתִּר׃	וְלַאֲשֶׁר	בְּרָמוֹת־נֶגֶב	וְלַאֲשֶׁר	בְּבֵית־אֵל	לַאֲשֶׁר	27
Yatiri	na-kwa-wale	Ramothi-Negebu	na-kwa-wale	Betheli	wale-walio	
H3492		H7418		H1008		

Zawadi zilienda kwa wazee waliokuwa Bethueli, na kwa hao waliokuwa Ramothi iliyoko kusini, na kwa hao waliokuwa Yatiri,

ס	בְּאֶשְׁתְּמֹעַ׃	וְלַאֲשֶׁר	בְּשִׁפְמוֹת	וְלַאֲשֶׁר	בַּעֲרֹעֵר	וְלַאֲשֶׁר	28
---	Eshtemoa	na-kwa-wale	Sifmothi	na-kwa-wale	Aroeri	na-kwa-wale	
	H0851		H8224		H6177		

na kwa hao waliokuwa Aroeri, na kwa hao waliokuwa Sifmothi, na kwa hao waliokuwa Eshtemoa

בְּעָרֵי	וְלַאֲשֶׁר	הַיְרַחְמְאֵלִי	בְּעָרֵי	וְלַאֲשֶׁר	בְּרָכָל	וְלַאֲשֶׁר	29
katika-miji-ya	na-kwa-wale	Wayerahmeeli	katika-miji-ya	na-kwa-wale	Rakali	na-kwa-wale	
		H3397			H7403		

הַקֵּינִי׃
Wakeni
H7017

Pia kwa wazee waliokuwa Rakali, na kwa hao waliokuwa katika miji ya Wayerameeli, na kwa hao waliokuwa katika miji ya Wakeni,

בַּעֲתָךְ׃	וְלַאֲשֶׁר	בְּבוֹר־עָשָׁן	וְלַאֲשֶׁר	בְּחָרְמָה	וְלַאֲשֶׁר	30
Athaki	na-kwa-wale	Borashani	na-kwa-wale	Horma	na-kwa-wale	
H6269		H3565		H2767		

na kwa hao waliokuwa Horma, na kwa hao waliokuwa Borashani, na kwa hao waliokuwa Athaki,

דָּוִד	שָׁם	הִתְהַלֵּךְ־	אֲשֶׁר־	הַמְּקֹמוֹת	וּלְכָל־	בְּחֶבְרוֹן	וְלַאֲשֶׁר	31
Daudi	huko	alitembea	ambapo	mahali	na-kwa-wote	waliokuwa-Hebroni	na-kwa-wale	
H1732	H8033	H1980		H4725	H3605			

פ	וַאֲנָשָׁיו׃	הֵוּא
---	na-watu-wake	yeye
	H0376	H1931

na kwa hao waliokuwa Hebroni, na kwa sehemu zote ambazo Daudi mwenyewe na watu wake walizoea kwenda.

Chapter 31

מִפְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	אַנְשֵׁי	וַיָּנֻסוּ	בְיִשְׂרָאֵל	נִלְחָמִים	וּפְלִשְׁתִּים	1
kutoka-mbele-ya	Israeli	watu-wa	na-wakakimbia	na-Israeli	walipigana	na-Wafilisti	
H6440	H3478	H0376	H5127	H3478		H6430	

הַגִּלְבֹּעַ׃	בְּהַר	חֲלָלִים	וַיִּפְלוּ	פְּלִשְׁתִּים
Gilboa	kwenye-mlima	waliouawa	na-wakaanguka	Wafilisti
H1533	H2022		H5307	H6430

Basi Wafilisti wakapigana dhidi ya Waisraeli. Waisraeli wakakimbia mbele ya Wafilisti na wakaanguka chini wakafa katika mlima wa Gilboa.

פְּלִשְׁתִּים	וַיַּכּוּ	בָּנָיו	וְאֶת־	שָׁאוּל	אֶת־	פְּלִשְׁתִּים	וַיִּדְבְּקוּ	2
Wafilisti	na-wakawaua	wana-wake	na	Sauli	–	Wafilisti	na-wakamfuatia-kwa-karibu	
H6430	H5221		H0853	H7586	H0853	H6430	H1692	

שָׁאוּל׃	בְּנֵי	מַלְכִּי־שׁוּעַ	וְאֶת־	אֲבִינָדָב	וְאֶת־	יְהוֹנָתָן	אֶת־
Sauli	wana-wa	Malkishua	na	Abinadabu	na	Yonathani	–
H7586		H4444	H0853	H0041	H0853	H3083	H0853

Wafilisti wakamwandama Sauli na wanawe kwa karibu. Wakawaua wanawe Yonathani, Abinadabu, and Malkishua.

בַּקָּשֶׁת	אֲנָשִׁים	הַמּוֹרִים	וַיִּמְצָאֻהוּ	שָׁאוּל	אֶל־	הַמִּלְחָמָה	וַתִּכְבַּד	3
kwa-upinde	watu	wapiga-mishale	na-wakampata	Sauli	juu-ya	vita	na-ikazidi	
H7198	H0376		H4672	H7586	H0413	H4421	H3513	

מֵהַמּוֹרִים׃	מְאֹד	וַיָּחֶל
kutoka-kwa-wapiga-mishale	sana	na-akatetemeka
	H3966	

Vita vikamwelemea Sauli, na wapiga upinde wakampata. Akapata maumivu makali kwa sababu yao.

בָּהּ	וְדָקְרֵנִי	וּחַרְבֶּךָ	שְׁלֹף	כֵּלָיו	לְנַשֵּׂא	שָׁאוּל	וַיֹּאמֶר	4
nao	na-unichome	upanga-wako	uchomoe	silaha-zake	kunyanyua	Sauli	na-akasema	
	H1856	H2719	H8025	H3627	H5375	H7586	H0559	

וְלֹא	בִּי	וְהִתְעַלְּלוּ־	וּדְקָרֵנִי	הָאֵלֶּה	הָעֲרֵלִים	בֹּאוֹ	פֶּן־	
lakini-hakutaka	mimi	na-wanidhalilishe	na-wanichome	hawa	wasiotahiriwa	waje	wasije	
H3808			H1856	H0428	H6189	H0935	H6435	

אֶת־	שָׁאוּל	וַיִּקַּח	מְאֹד	יָרֵא	כִּי	כֵּלָיו	נָשָׂא	אָבָהּ
–	Sauli	na-akachukua	sana	aliogopa	kwa-sababu	silaha-zake	mbeba	hakutaka
H0853	H7586	H3947	H3966	H3372		H3627	H5375	H0014

עָלֶיהָ׃	וַיִּפֹּל	הַחֶרֶב	
juu-yake	na-akaanguka	upanga	
	H5307	H2719	

Kisha Sauli akamwambia mbeba silaha wake, “Chomoa upanga wako unichome nao. Vinginevyo, hawa wasiotahiriwa watakuja na kuninyanyasa.” Lakini mbeba silaha wake hakukubali, kwa kuwa aliogopa sana. Hivyo Sauli alichukua upanga wake mwenyewe na kuuangukia.

הָוּא	גַּם־	וַיִּפֹּל	שָׁאוּל	מֵת	כִּי	כְלָיו	נֹשֵׂא־	וַיַּרְא	5
yeye	pia	na–akaanguka	Sauli	amekufa	kwamba	silaha–zake	mbeba	na–alipoona	
H1931	H1571	H5307	H7586	H4191		H3627	H5375	H7200	

עִמּוֹ׃	וַיָּמָת	חַרְבּוֹ	עַל־	
pamoja–naye	na–akafa	upanga–wake	juu–ya	
	H4191	H2719		

Yule mbeba silaha akaona kwamba Sauli amekufa, yeye naye vivyo hivyo akauangukia upanga wake akafa pamoja naye.

								6
גַּם	כֵּלָיו	וְנֹשֵׂא	בָּנָיו	וּשְׁלֹשֶׁת	שָׁאוּל	וַיָּמָת		
pia	silaha–zake	na–mbeba	watatu	na–wana–wake–watatu	Sauli	na–akafa		
H1571	H3627	H5375		H7969	H7586	H4191		

יַחְדָּו׃	הַהוּא	בַּיּוֹם	אֲנָשָׁיו	כָּל־	
pamoja	hiyo	siku	watu–wake	watu–wake–wote	
	H1931	H3117	H0376	H3605	

Kwa hiyo Sauli alikufa, wanawe watatu, na mbeba silaha wake - watu hawa wote walikufa pamoja siku iyo hiyo.

									7
בְּעֵבֶר	וּמֵאֵשֶׁר	הָעֵמֶק	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	אַנְשֵׁי־	וַיִּרְאוּ		
ngambo–ya	na–wale	bonde	ngambo–ya	waliokuwa	Israeli	watu–wa	na–walipoona		
H5676		H6010	H5676		H3478	H0376	H7200		

וּבָנָיו	שָׁאוּל	מֵתוּ	וְכִי־	יִשְׂרָאֵל	אַנְשֵׁי	נָסוּ	כִּי־	הַיַּרְדֵּן
na–wana–wake	Sauli	walikufa	na–kwamba	Israeli	watu–wa	walikimbia	kwamba	Yordani
	H7586	H4191		H3478	H0376	H5127		H3383

בָּהֶן׃	וַיֵּשְׁבוּ	פְּלִשְׁתִּים	וַיָּבֹאוּ	וַיִּנָּסוּ	הֶעָרִים	אֶת־	וַיַּעַזְבוּ	
ndani–yake	na–wakaishi	Wafilisti	na–wakakuja	na–wakakimbia	miji	–	na–wakaacha	
	H3427	H6430	H0935	H5127		H0853		

ס

Watu wa Israeli waliokuwa upande mwingine wa bonde, na hao waliokuwa ng'ambo ya Yordani, walipoona kwamba Waisraeli wamekimbia, na kwamba Sauli na wanawe wamekufa, waliiacha miji yao na kukimbia, nao Wafilisti wakaja na kukaa humo.

								8
הַחַלָלִים	אֶת־	לְפַשֵׁט	פְּלִשְׁתִּים	וַיָּבֹאוּ	מָמָחֳרָת	וַיְהִי		
waliouawa	–	kunyang'anya	Wafilisti	na–wakakuja	siku–iliyofuata	na–ikawa		
	H0853	H6584	H6430	H0935	H4283	H1961		

הַגִּלְבֹּעַ׃	בְּהַר	נֹפְלִים	בָּנָיו	שְׁלֹשֶׁת	וְאֶת־	שָׁאוּל	אֶת־	וַיִּמְצְאוּ
Gilboa	kwenye–mlima	wameanguka	watatu	wana–wake	na	Sauli	–	na–wakawapata
H1533	H2022	H5307		H7969	H0853	H7586	H0853	H4672

IKawa katika siku iliyofuata, Wafilisti wakafika kuchukua nyara za waliokufa, ndipo wakamuona Sauli na wanawe watatu wameanguka juu ya mlima wa Gilboa.

								9
וַיְשַׁלְּחוּ	כֵּלָיו	אֶת־	וַיַּפְשִׁיטוּ	רֹאשׁוֹ	אֶת־	וַיִּכְרְתוּ		
na–wakatuma	silaha–zake	–	na–wakamvua	kichwa–chake	–	na–wakakata		
H7971	H3627	H0853	H6584		H0853	H3772		

הָעָם׃	וְאֶת־	עֲצַבֵּיהֶם	בֵּית	לְבַשֵּׂר	סָבִיב	פְּלִשְׁתִּים	בְּאֶרֶץ־
watu	na–kwa	sanamu–zao	nyumba–ya	kutangaza–habari	kote	Wafilisti	katika–nchi–ya
	H0853	H6091		H1319	H5439	H6430	H0776

Nao wakakata kichwa chake na kuondoa silaha zake, na wakawatuma wajumbe kwenda pande zote katika nchi ya Wafilisti kutangaza habari hizo katika mahekalu yao ya sanamu na kwa watu.

10	וַיָּשִׂמוּ	אֶת־	כְּלֵיו	בֵּית	עַשְׁתָּרוֹת	וְאֶת־	גְּוִיָּתוֹ	תָּקְעוּ
	na–wakaweka	–	silaha–zake	nyumba–ya	Ashtarothi	na	mwili–wake	waliutundika
		H0853	H3627		H6252	H0853	H1472	H8628

בְּחוֹמַת	בֵּית־שָׁן׃	
ukutani–mwa	Bethshani	
H2346	H1052	

Wakaziweka silaha zake katika hekalu la Ashtorethi, nao wakakitundika kiwiliwili chake kwenye ukuta wa mji wa Bethi Shani.

11	וַיִּשְׁמְעוּ	אֶת	יְבֵישׁ	יֹשְׁבֵי	אֵלָיו	גִּלְעָד	אֵת	אֲשֶׁר־	עָשׂוּ
	na–waliposikia	juu–yake	wakaaji–wa	Yabeshi	Gileadi	–	walichomfanyia	walifanya
	H8085	H0413	H3427	H3003	H1568	H0853		

פְּלִשְׁתִּים	לְשָׁאוּל׃
Wafilisti	Sauli
H6430	H7586

Na wenyeji wa Yabeshi Gileadi waliposikia kile Wafilisti walichomfanyia Sauli,

12	וַיָּקוּמוּ	כָּל־	אִישׁ	חַיִל	כָּל־	הַלַּיְלָה	וַיִּקְחוּ	
	na–wakainuka	kila	mtu	shujaa	usiku–kucha	usiku–wote	na–wakachukua	
		H3605	H0376	H2428	H3605	H3915	H3947	

וַיִּלְכְּנוּ	כָּל־	הַלַּיְלָה	וַיִּתְלוּ	אֶת־	גְּוִיַּת	שָׁאוּל	וְאֶת־	גְּוִיֹּת
na–wakaenda	usiku–kucha	usiku–wote	mwili–wa	–	mwili–wa	Sauli	na	mwili–wa
H3212	H3605	H3915	H1472	H0853	H1472	H7586	H0853	H1472

אֶת־	בָּנָיו	מֵחוֹמַת	שְׁכֻבֵּית		
–	wana–wake	kutoka–ukutani–mwa	Bethshani		
H0853		H2346	H1052		

וַיָּבֹאוּ	יָבֵשָׁה	וַיִּשְׂרְפוּ	אֹתָם	שָׁם׃	
na–wakafika	Yabeshi	na–wakayateketeza	hiyo	huko	
H0935	H3003	H8313	H0853	H8033	

wapiganaji wote wakainuka na kwenda usiku wote na wakauondoa mwili wa Sauli na miili ya wanawe kutoka ukuta wa Bethi Shani. Nao wakaenda Yabeshi na wakaichoma moto hiyo miili huko.

13	וַיִּקְחוּ	אֶת־	עַצְמוֹתֵיהֶם	מִפּוּפַי־עוֹ	וַיִּקְבְּרוּ	תַּחַת־	אֶשֶׁל	בְּיָבֵשָׁה
	na–wakachukua	–	mifupa–yao	chini–ya	na–wakaizika	mti–wa–mkwaju		Yabeshi
	H3947	H0853	H6106	H8478	H6912	H0815		H3003

וַיָּצֻמוּ	שִׁבְעַת	יָמִים׃	פ	
na–wakafunga	siku–saba	siku	---	
H6684	H7651	H3117		

Kisha wakachukua mifupa yao na kuizika chini ya mti wa mkwaju huko Yabeshi, na wakafunga siku saba.

2 Samuel

Chapter 1

הָעֲמָלֵק	אֶת־	מֵהַכּוֹת	שָׁב	וְדָוִד	שָׁאוּל	מוֹת	אַחֲרֵי	וַיְהִי		1
Waamaleki	[sign]	kutoka–kupiga	alirudi	na–Daudi	Sauli	kifo–cha	baada–ya	Na–ikawa		
H6002	H0853	H5221	H7725	H1732	H7586	H4194		H1961		

שְׁנָיִם׃	יָמִים	בְּצִקְלָג	דָּוִד	וַיֵּשֶׁב	
mbili	siku	katika–Siklagi	Daudi	na–akakaa	
H8147	H3117	H6860	H1732	H3427	

Baada ya kifo cha Sauli, Daud alirudi kutoka kuwashambulia Waamaleki na akakaa Siklagi kwa siku mbili.

מֵעִם	הַמַּחֲנֶה	מִן־	בָּא	אִישׁ	וְהִנֵּה	הַשְּׁלִישִׁי	בַּיּוֹם	וַיְהִי		2
kutoka–kwa	kambini	kutoka	alikuja	mtu	na–tazama	ya–tatu	katika–siku	Na–ikawa		
	H4264		H0935	H0376	H2009	H7992	H3117	H1961		

וַיְהִי	רֹאשׁוֹ	עַל־	וַאֲדָמָה	קְרָעִים	וּבְגָדָיו	שָׁאוּל
na–ikawa	kichwa–chake	juu–ya	na–udongo	zilizoraruliwa	na–nguo–zake	Sauli
H1961			H0127	H7167		H7586

וַיִּשְׁתָּחוּ׃	אַרְצָה	וַיִּפֹּל	דָּוִד	אֶל־	בְּבֹאוֹ	
na–akasujudu	chini	akaanguka	Daudi	kwa	katika–kuja–kwake	
H7812	H0776	H5307	H1732	H0413	H0935	

Siku ya tatu, mtu mmoja alikuja kutoka kambi ya Sauli nguo zake zikiwa zimeraruliwa na akiwa na vumbi juu ya kichwa chake. Alipofika kwa Daudi alinamisha uso wake chini akajifanya yeye mwenyewe kuwa si kitu.

מִמַּחֲנֵה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	תָּבוֹא	מִזֶּה	אֵי	דָּוִד	לוֹ	וַיֹּאמֶר		3
kutoka–kambini	kwake	na–akasema	unakuja	huko	kutoka–wapi	Daudi	kwake	Na–akasema		
H4264	H0413	H0559	H0935	H2088	H0335	H1732		H0559		

נִמְלָטְתִּי׃	יִשְׂרָאֵל
nimeponyoka	Israeli
H4422	H3478

Daudi akamuliza, “Unatoka wapi?” Yeye akajibu, “Nimeponyoka kutoka kambi ya Israeli.”

וַיֹּאמֶר	לִי	נָא	הַגֶּד־	הַדָּבָר	הָיָה	מֶה־	דָּוִד	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	4
na–akasema	mimi	tafadhali	niambie	jambo	kilikuwa	ni–nini	Daudi	kwake	Na–akasema	
H0559		H4994	H5046	H1697	H1961	H4100	H1732	H0413	H0559	

הָעָם	מִן־	נָפַל	הֵרֵבָּה	וְגַם־	הַמִּלְחָמָה	מִן־	הָעָם	נָס	אֲשֶׁר־
watu	kutoka	walianguka	wengi	na–pia	vitani	kutoka	watu	walikimbia	kwamba
		H5307		H1571	H4421			H5127	

מֵתוּ׃	בְּנוֹ	וִיהוֹנָתָן	שָׁאוּל	וְגַם	וַיָּמֻתוּ	
wamekufa	mwana–wake	na–Yonathani	Sauli	na–pia	na–wakafa	
H4191		H3083	H7586	H1571	H4191	

Daudi akamwambia, “Tafadhari nieleze jinsi mambo yalivyokuwa.” Akajibu, “Watu walikimbia kutoka vitani. Wengi wameanguka, na wengi wao wameuawa. Sauli na Yonathani mwanawe pia wameuawa.”

מֵת	כִּי־	יָדַעְתָּ	אֵיךְ	לוֹ	הַמַּגִּיד	הַנַּעַר	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	5
amekufa	kwamba	ulijua	ulijuaje	yeye	aliyemwambia	kijana	kwa	Daudi	Na–akasema	
H4191		H3045			H5046	H5288	H0413	H1732	H0559	

בְּנוֹ׃	וְיהוֹנָתָן	שָׁאוּל
mwana–wake	na–Yonathani	Sauli
	H3083	H7586

Daudi akamwuliza kijana, “unajuaje kuwa Sauli na Yonathani mwanawe wameuawa?”

הַגִּלְבֹּעַ	בְּהַר	נִקְרֵיתִי	נִקְרָא	לוֹ	הַמַּגִּיד	וְהַנַּעַר	וַיֹּאמֶר	6
Gilboa	katika–mlima	nilikutana	kwa–bahati	yeye	aliyemwambia	kijana	Na–akasema	
H1533	H2022		H7122		H5046	H5288	H0559	

הָרֶכֶב	וְהִנֶּה	חֲנִיתוֹ	עַל־	נִשְׁעָן	שָׁאוּל	וְהִנֶּה	
magari	na–tazama	mkuki–wake	juu–ya	akiwa–ameegemea	Sauli	na–tazama	
H7393	H2009	H2595		H8172	H7586	H2009	

הַדֹּבְקֵהוּ׃	הַפָּרָשִׁים	וּבַעֲלֵי
walimkaribia	wapanda–farasi	na–wapanda–farasi
H1692		H1167

Yule kijana akajibu, “Kwa bahati nilikuwa juu ya Mlima Gilboa, na pale alikuwepo Sauli ameegemea mkuki wake, na magari ya farasi na waongozaji walikuwa karibu kumkamata.

הִנֵּנִי׃	וָאֹמַר	אֵלָי	וַיִּקְרָא	וַיִּרְאֵנִי	אַחֲרָיו	וַיָּקָם	7
niko–hapa	na–nikasema	kwangu	na–akaniita	akaniona	nyuma–yake	Na–akageuka	
H2009	H0559	H0413	H7121	H7200		H6437	

Sauli alipogeuka aliniona na akaniita. Nikajibu, 'Mimi hapa.'

אָנֹכִי׃	עֲמָלֵקִי	אֵלָיו	)וָאֹמַר(	]ויאמר[	אָתָּה	מִי־	לִי	וַיֹּאמֶר	8
mimi	Mwamaleki	kwake	na–nikasema	[ketiv]	wewe	ni–nani	kwangu	Na–akasema	
H0595	H6003	H0413	H0559	H0559		H4310		H0559	

Akaniuliza, 'Wewe ni nani?' Nikamjibu, 'Mimi ni Mwamaleki,'

כִּי	וּמְתֵתֵנִי	עָלַי	נָא	עֲמָד־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	9
kwa–sababu	na–uniue	juu–yangu	tafadhali	simama	kwangu	Na–akasema	
	H4191		H4994	H5975	H0413	H0559	

בִּי׃	נַפְשִׁי	עוֹד	כָּל־	כִּי־	הַשָּׁבָץ	אֲחָזַנִי
ndani–yangu	uhai–wangu	bado	yote	kwa–sababu	mshtuko	kizunguzungu–kimenishika
	H5315	H5750	H3605		H7661	H0270

Akaniambia, Tafadhari simama juu yangu uniuwe, kwa kuwa shida kubwa imenipata, lakini uhai ungalimo ndani yangu.'

יֵחִיֶּה	לֹא	כִּי	יָדַעְתִּי	כִּי	וַאֲמָתְתֻּהוּ	עָלָיו	וָאֶעֱמָד	10
kuishi	haangeweza	kwamba	nilijua	kwa–sababu	na–nikamuua	juu–yake	Na–nikasimama	
H2421	H3808		H3045		H4191		H5975	

וְאֶצְעָדָהּ	רֹאשׁוֹ	עַל־	אֲשֶׁר	וְהַנֵּזֶר	וָאֶקַּח	נִפְלָו	אַחֲרֵי	
na–bangili	kichwa–chake	juu–ya	iliyokuwa	taji	na–nikachukua	kuanguka–kwake	baada–ya	
H0685				H5145	H3947	H5307		

הֲנָה׃	אֲדֹנִי	אֶל־	וָאֲבִיאֵם	זְרֹעוֹ	עַל־	אֲשֶׁר	
hapa	bwana–wangu	kwa	na–nikayaleta	mkono–wake	juu–ya	iliyokuwa	
H2008	H0113	H0413	H0935	H2220			

Hivyo nilisimama juu yake nikamuuwa, kwa maana nilijua kwamba asingeweza kuishi baada ya kuwa ameanguka. Ndipo nikachukuwa taji iliyokuwa juu ya kichwa chake na kikuku kilichokuwa mkononi mwake, na nimevileta hapa kwako, bwana wangu.”

11

אֲשֶׁר	הָאֲנָשִׁים	כָּל־	וְגַם	וַיְקָרֲעֻם	)בִּבְגָדָיו(	]בבגדו[	דָּוִד	וַיַּחֲזֵק
waliokuwa	watu	wote	na–pia	na–akaziraruwa	nguo–zake	[ketiv]	Daudi	Na–akashika
	H0376	H3605	H1571	H7167			H1732	H2388

:אִתּוֹ
pamoja–naye
H0854

Kisha Daudi akararua mavazi yake, na watu wote waliokuwa pamoja naye wakafanya vilevile.

12

שָׁאוּל	עַל־	הָעֶרֶב	עַד־	וַיָּצֻמוּ	וַיִּבְכּוּ	וַיְסִפְדוּ	
Sauli	kwa–sababu–ya	jioni	hadi	na–wakafunga	na–wakalia	Na–wakaomboleza	
H7586		H6153	H5704	H6684	H1058	H5594	

יְהוָה	עַם	וְעַל־	בְּנוֹ	יְהוֹנָתָן	וְעַל־	
wa–Yahwe	watu	na–kwa–sababu–ya	mwana–wake	Yonathani	na–kwa–sababu–ya	
H3068				H3083		

ס	:בֶּחָרֶב	נָפְלוּ	כִּי	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וְעַל־
[selah]	kwa–upanga	walianguka	kwa–sababu	Israeli	nyumba	na–kwa–sababu–ya
	H2719	H5307		H3478		

Walilia, wakaomboleza na kufunga mpaka jioni kwa ajili ya Sauli, Yonathani mwanawe, watu wa Yahwe, na kwa ajili ya nyumba ya Israeli kwa maana wameanguka kwa upanga.

13

אָתָּה	מִזֶּה	אַי	לוֹ	הַנַּגִּיד	הַנַּעַר	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
wewe	huko	kutoka–wapi	yeye	aliyemwambia	kijana	kwa	Daudi	Na–akasema
	H2088	H0335		H5046	H5288	H0413	H1732	H0559

:אָנֹכִי	עֲמָלֵקִי	גֵּר	אִישׁ	בֶּן־	וַיֹּאמֶר
mimi	Mwamaleki	mgeni	mtu	mwana–wa	na–akasema
H0595	H6003	H1616	H0376		H0559

Daudi akamwambia yule kijana, “Unatokea wapi?” Akajibu, mimi ni kijana wa mgeni Mwamaleki.”

14

יָדֶךָ	לִשְׁלֹחַ	יָרֵאתָ	לָא	אֵיךְ	דָּוִד	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	
mkono–wako	kunyoosha	kuogopa	hukuogopa	kwa–nini	Daudi	kwake	Na–akasema	
H3027	H7971	H3372	H3808		H1732	H0413	H0559	

:יְהוָה	מְשִׁיחַ	אֶת־	לְשַׁחֵת
wa–Yahwe	mpakwa–mafuta	[sign]	kuharibu
H3068	H4899	H0853	H7843

Daudi akamwambia, “Kwa nini haukuogopa kumwua mfalme, mtiwa mafuta wa Yahwe kwa mkono wako?”

15

וַיַּכֵּהוּ	בּוֹ	פְּגַע־	גַּשׁ	וַיֹּאמֶר	מֵהַנַּעֲרִים	לְאַחַד	דָּוִד	וַיִּקְרָא
na–akampiga	yeye	mpige	karibia	na–akasema	wa–vijana	mmoja	Daudi	Na–akamwita
H5221		H6293	H5066	H0559	H5288	H0259	H1732	H7121

:וַיָּמֹת
na–akafa
H4191

Daudi akamwita mmojawapo wa vijana na akamwambia, “Nenda ukamuue.” Hivyo kijana huyo akaenda na kumpiga hata ata chini, Mwamaleki akafa.

כִּי	רִאשָׁךְ	עַל־	)דָּמְךָ(	]דמיך[	דָּוִד	אֵלָיו֙	וַיֹּ֣אמֶר		16
kwa–sababu	kichwa–chako	juu–ya	damu–yako	[ketiv]	Daudi	kwake	Na–akasema		
			H1818	H1818	H1732	H0413	H0559		

מְשִׁיחַ	אֶת־	מֹתַתִּי	אָנֹכִי	לֵאמֹ֔ר	בְּךָ֖	עָנָ֑ה	פִּ֣יךָ	
mpakwa–mafuta	[sign]	nilimuua	mimi	kusema	juu–yako	kilishuhudia	kinywa–chako	
H4899	H0853	H4191	H0595	H0559			H6310	

ס	יְהוָֽה׃	
[selah]	wa–Yahwe	
	H3068	

Ndipo Daudi akamwambia Mwamaleke aliyekufa, “Damu yako iwe juu ya kichwa chako kwa kuwa kinywa chako kimeshuhudia dhidi yako kusema, Nimemuua mfalme mtiwa mafuta wa Yahwe.

וְעַל־	שָׁא֜וּל	עַל־	הַזֹּ֣את	הַקִּינָ֗ה	אֶת־	דָּוִד֙	וַיְקֹנֵ֣ן	17
na–kwa–sababu–ya	Sauli	kwa–sababu–ya	haya	maombolezo	[sign]	Daudi	Na–akaomboleza	
	H7586		H2063	H7015	H0853	H1732	H6969	

בְּנֽוֹ׃	יְהוֹנָתָ֖ן
mwana–wake	Yonathani
	H3083

Ndipo Daudi akaimba wimbo wa maombolezo juu ya Sauli na Yonathani mwanawe.

סֵ֚פֶר	עַל־	כְּתוּבָ֔ה	הִנֵּ֖ה	קֶ֣שֶׁת	יְהוּדָ֑ה	בְּנֵי־	לְלַמֵּ֔ד	וַיֹּ֣אמֶר	18
kitabu	katika	imeandikwa	tazama	upinde	Yuda	wana–wa	kufundisha	Na–akasema	
		H3789	H2009	H7198	H3063		H3925	H0559	

הַיָּשָׁ֖ר׃
cha–Yashari
H3477

Akawaamuru watu kuufundisha wimbo wa Bow kwa wana wa Yuda, ambao umeandikwa katika Kitabu cha Yashari.

גְּבוֹרִ֔ים׃	נֶפְלָ֥ו	אֵיךְ	חָלָ֖ל	בָּמוֹתֶ֣יךָ	עַל־	יִשְׂרָאֵ֑ל	הַצְבִי֙	19
mashujaa	wameanguka	jinsi–gani	ameuawa	mahali–pako–pa–juu	juu–ya	wa–Israeli	Uzuri	
H1368	H5307			H1116		H3478		

“Utukufu wako, Israel, umeondolewa, umeondolewa juu ya mahali pako pa juu! Jinsi mwenye nguvu alivyoanguka!

אַשְׁקְל֔וֹן	בְּחוּצ֖וֹת	תְּבַשְּׂר֑וּ	אַל־	בְּנ֣וֹת	תְּנִיד֔וּ	אַל־	20	
Ashkeloni	katika–barabara–za	msitangaze	msitangaze	katika–Gathi	msitangaze	Msitangaze		
H0831	H2351	H1319	H0408	H1661	H5046	H0408		

הָעֲרֵלִ֖ים׃	בְּנ֣וֹת	תַּעֲלֹ֔זְנָה	פֶּן־	פְּלִשְׁתִּ֑ים	בְּנ֣וֹת	תִּשְׂמַ֔חְנָה	פֶּן־
wasiotahiriwa	binti–za	wakashangilia	wasije	Wafilisti	binti–za	wakafurahi	wasije
H6189	H1323	H5937	H6435	H6430	H1323	H8055	H6435

Msiiseme katika Gathi, msiitangaze katika mitaa ya Ashikeloni, ili binti za wafilisti wasifurahi, ili binti za wasiotailiwa wasisherehekee.

תְּרוּמֹ֔ת	וּשְׂדֵ֣י	עֲלֵיכֶ֗ם	מָטָ֤ר	וְאַל־	טָ֙ל֙	אַל־	בַּגִּלְבֹּ֑עַ	הָרֵ֣י	21
ya–matoleo	wala–mashamba	juu–yenu	mvua	wala	umande	wala	ya–Gilboa	milima	
H8641			H4306	H0408	H2919	H0408	H1533	H2022	

בַּשָּׁמֶן׃	מָשִׁיחַ	בְּלִי֙	שָׁא֔וּל	מָגֵ֖ן	גִּבּוֹרִ֑ים	מָגֵ֣ן	נִגְעַל֙	שָׁ֣ם	כִּ֚י
kwa–mafuta	kupakwa	bila	ya–Sauli	ngao	ya–mashujaa	ngao	ilitupiwa	huko	kwa–sababu
H8081	H4899	H1097	H7586	H4043	H1368	H4043	H1602	H8033	

Milima ya Gilboa, kusiwe na umande au mvua juu yenu. wala mashamba yasitoe nafaka kwa ajili ya sadaka, kwa maana hapo ngao ya mwenye nguvu imeharibiwa. Ngao ya Sauli haiwezi tena kutiwa mafuta.

22

לֹא	יְהוֹנָתָן	קֶשֶׁת	גִּבּוֹרִים	מֵחֵלֶב	חֲלָלִים	מִדָּם
haukurudi	wa–Yonathani	upinde	ya–mashujaa	kutoka–mafuta	ya–waliouawa	Kutoka–damu
H3808	H3083	H7198	H1368	H2459		H1818

רֵיקָם׃	תָּשׁוּב	לֹא	שָׁאוּל	וְחֶרֶב	אָחוֹר	נָשׁוֹג
bure	rudi	haukurudi	wa–Sauli	na–upanga	nyuma	kurudi
H7387	H7725	H3808	H7586	H2719	H0268	H7734

Kutoka katika damu ya waliouawa, kutoka katika miili ya wenye nguvu, upinde wa Yonathani haukurudi nyuma, na upanga wa Sauli haukurudi patupu.

23

וּבְמוֹתָם	בְּחַיֵּיהֶם	וְהַנְּעִימִם	הַנֶּאֱהָבִים	וִיהוֹנָתָן	שָׁאוּל
na–katika–kifo–chao	katika–maisha–yao	na–wapendeza	waliopendwa	na–Yonathani	Sauli
H4194			H0157	H3083	H7586

גָּבֵרוּ׃	מֵאֲרָיוֹת	קַלּוּ	מִנְּשָׁרִים	נִפְרָדוּ	לֹא
walikuwa–hodari	kutoka–simba	walikuwa–wepesi	kutoka–tai	hawakutengana	hawakutengana
H1396		H7043	H5404	H6504	H3808

Sauli na Yonathani walikuwa wakipendwa na walikuwa wenye neema maishani, hata wakati wa mauti yao walikuwa pamoja. Walikuwa na kasi kuliko tai, walikuwa na nguvu kuliko simba.

24

עֲדָנִים	עִם־	שָׁנִי	הַמַּלְבִּשְׁכֶם	בְּכֶיָנָה	שָׁאוּל	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנוֹת
mapambo	na	nguo–nyekundu	aliyewavisha	mlieni	Sauli	kwa	Israeli	Binti–za
		H8144	H3847	H1058	H7586	H0413	H3478	H1323

לְבוּשְׁכֶן׃	עַל	זָהָב	עֲדִי	הַמַּעֲלֶה
mavazi–yenu	juu–ya	ya–dhahabu	mapambo	aliyeweka
H3830		H2091	H5716	H5927

Enyi binti wa Israeli lieni juu ya Sauli, aliyewavika mavazi ya thamani pamoja na vito vya thamani, na aliyetia mapambo ya dhahabu katika mavazi yenu.

25

עַל־	יְהוֹנָתָן	הַמִּלְחָמָה	בְּתוֹךְ	גִּבּוֹרִים	נִפְלָוּ	אֵיךְ	
juu–ya	Yonathani	vita	katikati–ya	mashujaa	wameanguka	Jinsi–gani	
	H3083	H4421	H8432	H1368	H5307		

חָלָל׃	בָּמוֹתֶיךָ
ameuawa	mahali–pako–pa–juu
	H1116

Jinsi wenye nguvu walivyoanguka vitani! Yonathani ameuawa juu ya mahali pako pa juu.

26

לִי	נָעַמְתָּ	יְהוֹנָתָן	אָחִי	עָלֶיךָ	לִי	צַר־	
kwangu	ulikuwa–mpendeza	Yonathani	ndugu–yangu	kwa–ajili–yako	kwangu	Ninasikitika	
	H5276	H3083	H0251				

נָשִׁים׃	מֵאַהֲבַת	לִי	אַהֲבָתְךָ	נִפְלְאָתָה	מְאֹד
wa–wanawake	kuliko–upendo	kwangu	upendo–wako	ajabu	sana
H0802	H0160		H0160	H6381	H3966

Nimesikitishwa sana kwa ajili yako, Yonathani ndugu yangu. Ulikuwa mpendwa wangu sana. Upendo wako kwangu ulikuwa wa ajabu, ukipita upendo wa wanawake.

27

פ	מִלְחָמָה׃	כְּלֵי	וַיֹּאבְדוּ	גִּבּוֹרִים	נִפְלָוּ	אֵיךְ
[para]	za–vita	silaha	na–kuangamia	mashujaa	wameanguka	Jinsi–gani
	H4421	H3627	H0006	H1368	H5307	

Jinsi wenye nguvu walivyoanguka na silaha za vita zimeteketea!”

Chapter 2

בְּאַחַת	הַאֲעֵלֶה	לֵאמֹר	וּבְיהוָה	דָּוִד	וַיִּשְׁאַל׀	כֵּן	אַחֲרֵי־	וַיְהִי		1
katika–moja	je–niende	kusema	kwa–Yahwe	Daudi	na–akauliza	hayo	baada–ya	Na–ikawa		
H0259	H5927	H0559	H3068	H1732	H7592			H1961		
אֶעֱלֶה	אָנָה	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	עֲלֵה	אֵלָיו	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	יְהוּדָה	עָרֵי	
nipande	wapi	Daudi	na–akasema	panda	kwake	Yahwe	na–akasema	ya–Yuda	miji	
H5927	H0575	H1732	H0559	H5927	H0413	H3068	H0559	H3063		
							חֶבְרֹנָה׃	וַיֹּאמֶר		
							Hebroni	na–akasema		
								H0559		

Ikawa baada ya haya Daudi akamuuliza Yahwe, “Je naweza kuupandia mmojawapo wa miji ya Yuda?” Yahweh akamjibu, “Panda.” Daudi akauliza, “Niuendee mji upi? Yahwe akajibu, “Hebroni”

וַאֲבִיגַיִל	הַיִּזְרְעֵלִית	אֲחִינֹעַם	נָשָׁיו	שְׁתֵּי	וְגַם	דָּוִד	שָׁם	וַיַּעַל		2
na–Abigaili	Myezreeli	Ahinoamu	wawili	wake–zake	na–pia	Daudi	huko	Na–akapanda		
H0026	H3159	H0293	H0802	H8147	H1571	H1732	H8033	H5927		
						הַכַּרְמְלִי׃	נָבָל	אֵשֶׁת		
						Mkarmeli	wa–Nabali	mke		
						H3761	H5037	H0802		

Hivyo Daudi akakwea pamoja na wake zake wawili, Ahinoamu wa Yezreeli, na Abigaili wa Karmeli, mjane wa Nabali.

וּבֵיתוֹ	אִישׁ	דָּוִד	הֶעֱלָה	עִמּוֹ	אֲשֶׁר־	וַאֲנָשָׁיו				3
na–nyumba–yake	kila–mtu	Daudi	akawaleta	pamoja–naye	waliokuwa	Na–watu–wake				
	H0376	H1732	H5927			H0376				
					חֶבְרוֹן׃	בְּעָרֵי	וַיֵּשְׁבוּ			
					ya–Hebroni	katika–miji	na–wakakaa			
							H3427			

Daudi akawaleta watu waliokuwa pamoja naye, na kila mmoja akaleta familia yake katika mji wa Hebroni walipoanza kuishi.

עַל־	לְמֶלֶךְ	דָּוִד	אֶת־	שָׁם	וַיִּמְשְׁחוּ־	יְהוּדָה	אַנְשֵׁי	וַיָּבֹאוּ		4
juu–ya	kuwa–mfalme	Daudi	[sign]	huko	na–wakamtia–mafuta	wa–Yuda	watu	Na–wakaja		
	H4428	H1732	H0853	H8033	H4886	H3063	H0376	H0935		
אֲשֶׁר	גִּלְעָד	יָבֵישׁ	אַנְשֵׁי	לֵאמֹר	לְדָוִד	וַיַּגִּדוּ	יְהוּדָה	בֵּית		
ndio	Gileadi	wa–Yabesh	watu	kusema	Daudi	na–wakamwambia	ya–Yuda	nyumba		
	H1568	H3003	H0376	H0559	H1732	H5046	H3063			
								סֶלָה׃	שָׁאוּל׃	אֶת־	קָבְרוּ
								[selah]	Sauli	[sign]	waliomzika
									H7586	H0853	H6912

Kisha watu wa Yuda wakaja na kumtia Daudi mafuta kuwa mfalme juu ya nyumba ya Yuda. Wakamwambia Daudi, “Watu wa Yabeshi Gileadi wamemzika Sauli.”

אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	גִּלְעָד	יָבֵישׁ	אַנְשֵׁי	אֶל־	מַלְאָכִים	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח		5
kwao	na–akawaambia	Gileadi	wa–Yabesh	watu	kwa	wajumbe	Daudi	Na–akatuma		
H0413	H0559	H1568	H3003	H0376	H0413	H4397	H1732	H7971		
עִם־	אֲדֹנֵיכֶם	עִם־	הַזֶּה	הַחֶסֶד	עֲשִׂיתֶם	אֲשֶׁר	לַיהוָה	אַתֶּם	בְּרֻכִים	
kwa	bwana–wenu	kwa	huu	wema	mlifanya	ambao	na–Yahwe	ninyi	mmebarikiwa	
	H0113		H2088				H3068		H1288	
						אֹתוֹ׃	וַתִּקְבְּרוּ	שָׁאוּל		
						yeye	na–mkamzika	Sauli		
						H0853	H6912	H7586		

Hivyo Daudi akatuma wajumbe kwa watu wa Yabeshi Gileadi akawambia, “Mbarikiwe na Yahwe, kwa kuwa mmeonesha utiifu huu kwa bwana wenu Sauli mliyemzika.

אֶעֱשֶׂה	אָנֹכִי	וְגַם	וְאֱמֶת	חֶסֶד	עִמָּכֶם	יְהוָה	יַעַשׂ־		וְעַתָּה	6
nitafanya	mimi	na–pia	na–uaminifu	wema	kwenu	Yahwe	Yahwe–na–afanye		Na–sasa	
	H0595	H1571	H0571			H3068			H6258	
					הַזֹּאת׃	הַדָּבָר	עֲשִׂיתֶם	אֲשֶׁר	הַטּוֹבָה	אִתְּכֶם
					hili	jambo	mlifanya	kwa–sababu	huu	wema	kwenu
					H2088	H1697			H2063		H0854

Sasa Yahwe awadhihirishie utiifu na uaminifu wa kiagano. Nami pia nitawaonesha wema kwa sababu ya yale mliyoyafanya.

כִּי־	חַיִל	לִבְנֵי־	וִהְיוּ	יְדֵיכֶם	תֶּחֱזַקְנָה				וְעַתָּה	7
kwa–sababu	ushujaa	wana–wa	na–muwe	mikono–yenu	mikono–yenu–na–iwe–imara				Na–sasa	
	H2428		H1961	H3027	H2388				H6258	
יְהוּדָה	בֵּית־	מָשְׁחוּ	אֹתִי	וְגַם־	שָׁאוּל	אֲדֹנֵיכֶם			מֵת	
Yuda	nyumba–ya	wamenitia–mafuta	mimi	na–pia	Sauli	bwana–wenu			amekufa	
H3063		H4886	H0853	H1571	H7586	H0113			H4191	
					פ	עֲלֵיהֶם׃	לְמֶלֶךְ			
					[para]	juu–yao	kuwa–mfalme			
							H4428			

Sasa basi, mikono yenu itiwe nguvu; mwe jasiri kwa maana Sauli bwana wenu amekufa, na nyumba yote ya Yuda imenitia mafuta niwe mfalime wao.

לָקַח	לְשָׁאוּל	אֲשֶׁר	צָבָא	שַׂר־	נֵר	בֶּן־	וְאַבְנֵר			8
alikuwa–amemchukua	wa–Sauli	aliyekuwa	jeshi	mkuu–wa	Neri	mwana–wa	Na–Abneri			
H3947	H7586			H8269	H5369		H0074			
מַחֲנָיִם׃	וַיַּעַבְרֵהוּ	שָׁאוּל	בֶּן־	בֹּשֶׁת	אִישׁ	אֶת־				
Mahanaimu	na–akampeleka	Sauli	mwana–wa	Bosheth	Ish	[sign]				
H4266		H7586		H0378	H0378	H0853				

Lakini Abneri mwana wa Neri, mkuu wa jeshi la Sauli, akamchukuwa Ishboshethi mwana wa Sauli akamleta Mahanaimu.

וְעַל־	יִזְרְעֵאל	וְאֶל־	הָאֲשׁוּרִי	וְאֶל־	הַגִּלְעָד	אֶל־	וַיַּמְלִכֵהוּ			9
na–juu–ya	Yezreeli	na–juu–ya	Waashuri	na–juu–ya	Gileadi	juu–ya	Na–akamfanya–mfalme			
	H3157	H0413		H0413	H1568	H0413				
				פ	כֻּלֹּה׃	יִשְׂרָאֵל	וְעַל־	בִּנְיָמִן	וְעַל־	אֶפְרַיִם
				[para]	yote	Israeli	na–juu–ya	Benyamini	na–juu–ya	Efraimu
					H3605	H3478		H1144		H0669

Akamfanya Ishboshethi mfalme juu ya Gileadi, Asheri, Yezreeli, Efraimu, Benjamini na juu ya Israeli yote.

10 שָׁאוּל בֶּן־ בֶּשֶׁת אִישׁ־ שָׁנָה אַרְבָּעִים בֶּן־
Sauli mwana-wa Bosheth Ish miaka wa-miaka-arobaini Mwenye-umri
H7586 H0378 H0378 H8141 H0705

יְהוּדָה בֵּית אַךְ מָלְכוֹ שָׁנִים וּשְׁתָּיִם יִשְׂרָאֵל עַל־ בְּמָלְכוֹ
ya-Yuda nyumba lakini alitawala miaka na-miaka-miwili Israeli juu-ya alipoanza-kutawala
H3063 H0389 H8141 H8147 H3478

׃דָּוִד אַחֲרֵי הָיוּ
Daudi wakimfuata walikuwa
H1732 H1961

Ishiboshethi mwana wa Sauli alikuwa na umri wa miaka arobaini alipoanza kutawala juu ya Israeli, akatawala miaka miwili. Lakini nyumba ya Yuda ikaambatana na Daudi.

11 בֵּית עַל־ בְּחֶבְרוֹן מֶלֶךְ דָּוִד הָיָה אֲשֶׁר־ הַיָּמִים מִסְפַּר וַיְהִי
nyumba juu-ya katika-Hebroni mfalme Daudi alikuwa ambazo ya-siku idadi Na-ikawa
H4428 H1732 H1961 H3117 H4557 H1961

ס ׃חֶדָשִׁים וְשִׁשָּׁה שָׁנִים שֶׁבַע יְהוּדָה
[selah] miezi na-miezi-sita miaka miaka-saba ya-Yuda
H2320 H8337 H8141 H7651 H3063

Muda ambao Daudi alikuwa mfalme juu ya nyumba ya Yuda huko Hebroni ni miaka saba na miezi sita.

12 שָׁאוּל בֶּן־ בֶּשֶׁת אִישׁ־ וְעַבְדֵי נֵר בֶּן־ אַבְנֵר וַיֵּצֵא
Sauli mwana-wa Bosheth wa-Ish na-watumishi Neri mwana-wa Abneri Na-akatoka
H7586 H0378 H0378 H5650 H5369 H0074 H3318

׃גִּבְעוֹנָה מְמַחֲנַיִם
Gibeoni kutoka-Mahanaimu
H1391 H4266

Abneri mwana wa Neri na watumishi wa Ishboshethi mwana wa Sauli walitoka Mahanaimu kwenda Gibeoni.

13 וְיוֹאָב בֶּן־ צְרוּיָה וְעַבְדֵי דָּוִד יָצְאוּ וַיִּפְגְּשׁוּם
Na-Yoabu mwana-wa Seruya na-watumishi wa-Daudi wakatoka na-wakakutana-nao
H3097 H6870 H5650 H1732 H3318 H6298

עַל־ הַבְּרֵכָה בְּרֵכַת גִּבְעוֹן יַחְדָּו וַיֵּשְׁבוּ אֶלֶּה עַל־ מִזֶּה
kwenye bwawa la-Gibeoni pamoja na-wakakaa hawa kwenye upande-huu
H1295 H1391 H3427 H0428 H1295 H2088

׃מִזֶּה הַבְּרֵכָה עַל־ וְאֶלֶּה
upande-huu bwawa kwenye na-hawa
H2088 H1295 H0428

Yoabu mwana wa Seruya na watumishi wa Daudi wakatoka na kukutana nao katika bwawa la Gibeoni. Wakakaa pale, kundi moja upande huu wa bwawa na kundi lingine upande wa pili.

14 וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל־ יוֹאָב וַיֹּאמֶר הַנְּעָרִים נָא וְיָקוּמוּ וְיִשַּׂחֲקוּ
Na-akasema Abneri kwa Yoabu Na-akasema vijana tafadhali vijana-na-wasimame na-wapigane
H0559 H0074 H0413 H3097 H0559 H4994 H5288 H7832

׃יָקֻמוּ וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְפָנֵינוּ
na-wasimame Na-akasema Yoabu mbele-yetu
H3097 H0559 H6440

Abneri akamwambia Yoabu, “haya, vijana na wainuke na kushindana mbele yetu.” Yoabu akajibu, “haya na wainuke.”

15 וַיָּקֻמוּ וַיַּעַבְרוּ בְמִסְפָּר שְׁנֵים־עָשָׂר לְבִנְיָמִן
Na–wakasimama na–wakapita kwa–idadi kumi–na–wawili kumi–na–wawili kwa–Benyamini
H6965 H5674 H4557 H8147 H6240 H1144

וּלְאִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וּשְׁנֵים עָשָׂר מֵעַבְדֵי
na–kwa–Ish Bosheth mwana–wa Sauli na–kumi–na–wawili kumi–na–wawili kutoka–watumishi
H0378 H0378 H1121 H7586 H8147 H6240 H5650

דָּוִד׃
wa–Daudi
H1732

Ndipo vijana walipoinuka na kukutana, kumi na wawili kwa ajili ya Banjamini na Ishboshethi mwana wa Sauli, na kumi na wawili kutoka kwa watumishi wa Daudi.

16 וַיַּחֲזִקוּ אִישׁ וְאִישׁ בְּרֹאשׁ קִלְמוּ וְחַרְבּוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ רֵעֵהוּ
Na–wakashikana kila–mtu kichwa cha–mwenzake upanga–wake na–upande mwenzake mwenzake
H2388 H0376 H7218 H7453 H2719 H6654 H7453

וַיִּפְּלוּ יַחְדָּו וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא חֶלְקַת הַצֻּרִים אֲשֶׁר
na–wakaanguka pamoja na–wakaliita mahali hapo Helkath Hazurimu ambapo
H5307 H3162 H7121 H4725 H1931 H2521 H2521 H0834

בְּגִבְעוֹן׃
katika–Gibeoni
H1391

Kila mtu akakamata kichwa cha adui yake na kupiga upanga wake katika ubavu wa adui yake, wakaanguka chini pamoja. Kwa hiyo mahali pale pakaitwa kwa Kiebrania, “Helkath Hazzurim,” yaani “konde la upanga,” lililopo Gibeoni.

17 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה קָשָׁה מְאֹד־עַד בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּנָּגֶף אַבְנֵר
Na–ikawa vita sana hadi siku hiyo na–akashindwa Abneri
H1961 H4421 H3966 H5704 H3117 H1931 H5062 H0074

וְאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָּוִד׃
na–watu wa–Israeli mbele–ya watumishi wa–Daudi
H0376 H3478 H6440 H5650 H1732

Vita ikawa kali sana siku ile na Abneri na watu wa Israeli wakashindwa na watumishi wa Daudi.

18 וַיְהִי־שָׁם שְׁלֹשָׁה בְּנֵי צְרוּיָה יוֹאָב וַאֲבִישַׁי וַעֲשָׂהאֵל
Na–walikuwako huko watatu wana wa–Seruya Yoabu na–Abishai na–Asaheli
H1961 H8033 H7969 H1121 H6870 H3097 H0052 H6214

וַעֲשָׂהאֵל כִּאַחַד מִצְּבָיִם אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו כְּמַהֵר הַשָּׂדֶה׃
na–Asaheli kama–mmoja wa–paa walioko kwa–miguu–yake alikuwa–mwepesi
H6214 H0259 H6629 H0834 H7272 H3644 H7031

Wana watatu wa Seruya walikuwepo pale: Yoabu, Abishai na Asaheli.

19 וַיֵּרֶךְ עֲשָׂהאֵל אַחֲרֵי אַבְנֵר וְלֹא־נָטָה גְּאֻכָה לָלֶכֶת יָמִין
Na–akamfuatia Asaheli nyuma–ya Abneri na–hakugeuka kwenda geuka kulia
H7291 H6214 H0310 H1121 H3808 H5186 H3212 H3225

וְעַל־שְׂמֹאול׃ מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר
au–kushoto kutoka–nyuma–ya Abneri
H8040 H4480 H0310 H1121

Asaheli alikuwa mwepesi miguuni kama paa. Akamfuatilia Abneri kwa karibu bila kugeuka upande wowote.

20

אָנֹכִי׃	וַיֹּאמֶר	עֲשָׂהאֵל	זֶה	הַאַתָּה	וַיֹּאמֶר	אַחֲרָיו	אַבְנֵר	וַיִּפֶן
mimi	na–akasema	Asaheli	huyu	je–wewe	na–akasema	nyuma–yake	Abneri	Na–akageuka
H0595	H0559	H6214	H2088		H0559		H0074	H6437

Abneri akaangalia nyuma yake na kusema, “Ni wewe Asaheli?” Akajibu, “ni mimi.”

21

עַל־	אוֹ	יְמִינְךָ	עַל־	לְךָ	נְטֵה	אַבְנֵר	לוֹ	וַיֹּאמֶר
kushoto–kwako	au	kulia–kwako	kulia–kwako	kwako	geuka	Abneri	kwake	Na–akasema
		H3225			H5186	H0074		H0559

חֲלִצָתוֹ	אֶת־	לְךָ	וְקַח־	מֵהַנְּעָרִים	אֶחָד	לְךָ	וֶאֱחֹז	שְׁמֹאלֶךָ
silaha–zake	[sign]	kwako	na–uchukue	wa–vijana	mmoja	kwako	na–umshike	kushoto–kwako
H2488	H0853			H5288	H0259		H0270	H8040

מֵאַחֲרָיו׃	לָסוּר	עֲשָׂהאֵל	אָבָה	וְלֹא־
kutoka–nyuma–yake	kugeuka	Asaheli	taka	na–hakutaka
	H5493	H6214	H0014	H3808

Abneri akamwambia, “Geuka upande wako wa kuria au kushoto umshike mmojawapo wa vijana na kuchukua silaha yake.” Lakini Asaheli hakugeuka.

22

מֵאַחֲרָי	לְךָ	סוּר	עֲשָׂהאֵל	אֶל־	לֵאמֹר	אַבְנֵר	עוֹד	וַיֹּסֶף
kutoka–nyuma–yangu	kwako	geuka	Asaheli	kwa	kusema	Abneri	tena	Na–akaendelea
		H5493	H6214	H0413	H0559	H0074	H5750	H3254

אָחִיךָ׃	יוֹאָב	אֶל־	פְּנֵי	אֶשָּׂא	וְאֵיךְ	אַרְצָה	אַכֶּכָּה	לָמָּה
ndugu–yako	Yoabu	kwa	uso–wangu	nitainuaje	na–nitaonekanaje	chini	nikupige	kwa–nini
H0251	H3097	H0413	H6440	H5375		H0776	H5221	H4100

Ndipo Abneri alipomwambia tena Asaheli, “Simama usinifuate. Kwa nini nikupige hata chini? Nitautazamaje uso wa Yoabu ndugu yako?”

23

הַחֹמֶשׁ	אֶל־	הַחֲנִית	בְּאַחֲרֵי	אַבְנֵר	וַיַּכֵּהוּ	לָסוּר	וַיָּמָן	
tumbo	kwenye	mkuki	kwa–nyuma–ya	Abneri	na–akampiga	kugeuka	Na–akakataa	
H2570	H0413	H2595		H0074	H5221	H5493	H3985	

)תַּחְתָּיו(	]תחתו[	וַיָּמָת	שָׁם	וַיִּפֹּל־	מֵאַחֲרָיו	הַחֲנִית	וַתֵּצֵא	
mahali–pake	[ketiv]	na–akafa	huko	na–akaanguka	kutoka–nyuma–yake	mkuki	na–ukatoka	
H8478	H8478	H4191	H8033	H5307		H2595	H3318	

וַיָּמָת	עֲשָׂהאֵל	שָׁם	נָפַל	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	אֶל־	הַבָּא	כָּל־	וַיְהִי
na–akafa	Asaheli	huko	anguka	alipoanguka	mahali	kwenye	aliyekuja	kila–mtu	na–ikawa
H4191	H6214	H8033	H5307		H4725	H0413	H0935	H3605	H1961

וַיַּעַמְדוּ׃
na–wakasimama
H5975

Lakini Asaheli hakukubari kugeuka. na hivyo Abneri akamchoma kwa nchi ya mkuki wake, hata ukatokea upande wa pili. Asaheli akaanguka chini akafa. Hata ikawa kila mmoja aliyefika mahali pale Asaheli alipoanguka na kufa, alisimama hapo hapo.

וְהַמָּה
na–wao
H1992

בָּאָה
lilikuwa–likizama
H0935

וְהַשֶּׁמֶשׁ
na–jua
H8121

אַבְנֵר
Abneri
H0074

אַחֲרֵי
nyuma–ya
H0052

וַאֲבִישַׁי
na–Abishai
H0052

יוֹאָב
Yoabu
H3097

וַיִּרְדְּפוּ
Na–wakamfuatia
H7291

24

מִדְבָּר
ya–jangwa

דֶּרֶךְ
njia
H1870

גִּיחַ
Giah
H1520

פְּנֵי־
mbele–ya
H6440

עַל־
mbele–ya

אֶשֶׁל
ambacho

אַמָּה
cha–Ama
H0522

גִּבְעַת
kilima
H1389

עַד־
hadi
H5704

בָּאוּ
walikuja
H0935

גִּבְעֹון׃
la–Gibeoni
H1391

Lakini Yoabu na Abishai wakamfuatilia Abneri. Wakati jua linazama walikuwa wamefika mlima wa Amma, uliopo karibu na Gia katika njia ielekeayo nyika ya Gibeoni.

אַחַת
moja
H0259

לַאֲגַדָּה
kundi
H0092

וַיִּהְיוּ
na–wakawa
H1961

אַבְנֵר
Abneri
H0074

אַחֲרֵי
nyuma–ya

בִנְיָמִן
Benyamini
H1144

בְּנֵי־
wana–wa

וַיִּתְקַבְּצוּ
Na–wakakusanyika
H6908

25

אֶחָת׃
kimoja
H0259

גִּבְעָה
kilima
H1389

רֹאשׁ־
kilele–cha

עַל
juu–ya

וַיַּעַמְדוּ
na–wakasimama
H5975

Wabenjamini wakajikusanya nyuma ya Abneri na kusimama juu ya kilima.

חֶרֶב
upanga
H2719

תֹּאכַל
kula
H0398

הַלָנֶצַח
je–upanga–utaendelea–kula

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

יוֹאָב
Yoabu
H3097

אֶל־
kwa
H0413

אַבְנֵר
Abneri
H0074

וַיִּקְרָא
Na–akamwita
H7121

26

לְאֹ־
hautawaambia

מָתַי
lini

וְעַד־
na–hadi–lini

בְּאַחֲרֹנָה
mwishoni
H0314

תִּהְיֶה
utakuwa
H1961

מָרָה
uchungu
H4751

כִּי־
kwamba

יָדַעְתָּה
unajua
H3045

הֲלֹוא
je–hujui
H3808

אֲחֵיהֶם׃
ndugu–zao
H0251

מֵאַחֲרֵי
kutoka–kufuatia

לָשׁוּב
kurudi
H7725

לָעָם
watu

תֹאמַר
taambia
H0559

Kisha Abneri akamwita Yoabu na kusema, “Je ni lazima upanga uendelee kurarua daima? Je haujui kwamba mwisho wake utakuwa mchungu? Hata line ndipo uwaambie watu wako waache kuwafuatia ndugu zao?”

דִּבֶּרְתָּ
ungesema
H1696

לוּלֵא
kama–usingesema
H3884

כִּי
kwa–sababu

הָאֱלֹהִים
Mungu
H0430

חַי
kama–aishivyo

יוֹאָב
Yoabu
H3097

וַיֹּאמֶר
Na–akasema
H0559

27

מֵאַחֲרֵי
kutoka–kumfuata

אִישׁ
kila–mtu
H0376

הָעָם
watu

נַעֲלָה
watu–wangeondoka

מֵהַבֹּקֶר
tangu–asubuhi
H1242

אָז
basi

כִּי
kwa–sababu

אֲחִיו׃
ndugu–yake
H0251

Yoabu akajibu, “Kama Mungu aishivyo, usingesema hivyo, askari wangu wangewafuatia ndugu zao hata asubuhi!”

יִרְדְּפוּ
wafuatia
H7291

וְלֹא־
na–hawakuwafuatia
H3808

הָעָם
watu

כָּל־
wote
H3605

וַיַּעַמְדוּ
na–wakasimama
H5975

בַּשּׁוֹפָר
tarumbeta
H7782

יוֹאָב
Yoabu
H3097

וַיִּתְקַע
Na–akapiga
H8628

28

לְהִלָּחֶם׃
kupigana

עוֹד
tena
H5750

יָסְפוּ
endelea
H3254

וְלֹא־
na–hawakuendelea
H3808

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

אַחֲרֵי
nyuma–ya

עוֹד
tena
H5750

Ndipo Yoabu akapiga tarumbeta, na watu wake wote wakasimama na hawakuendelea kuwafuata Israeli tena wala hawakupigana tena.

29 וְאַבְנֵר וַאֲנָשָׁיו נַיַּעַבְרוּ הָהֻוא הַלַּיְלָה כֹּל בָּעֲרָבָה הָלְכוּ וַיָּבֹאוּ מַחֲנָיִם׃
Na-Abneri na-watu-wake na-wakavuka huo wote usiku katika-Araba walitembea na-wakafika Mahanaimu
H0074 H0376 H1931 H3915 H3605 H6160 H1980 H0935 H4266

וַיָּלֶךְ כָּל־ הַבִּתְרוֹן וַיַּעַבְרוּ אֶת־ הַיַּרְדֵּן׃
na-wakatembea kote Bithron na-wakavuka [sign] Yordani
H3212 H3605 H1338 H0935 H0853 H3383

Abneri na watu wake wakasafiri usiku wote kupitia Araba. Wakavuka Yordani, wakatembea asubuhi yote iliyofuata, na hata wakafika Mahanaimu.

30 וְיוֹאָב מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיַּקְבֵּץ אֶת־ כָּל־ הָעָם׃
Na-Yoabu akarudi kutoka-kumfuata Abneri na-akawakusanya [sign] wote watu
H3097 H7725 H0074 H6908 H0853 H3605

וְעַשָּׂה־ אֵל׃ וַעֲשָׂה־ תִשְׁעָה־ עָשָׂר אִישׁ מֵעַבְדֵי דָוִד וַיִּפְקְדוּ
Na-Asaheli watu kumi-na-tisa kumi-na-tisa wa-Daudi kutoka-watumishi na-wakahesabiwa
H6214 H0376 H6240 H8672 H1732 H5650

Asaheli
H0410

Yoabu akarudi kutoka katika kumfuatia Abneri. Akawakusanya watu wake wote, ambopo Asahali na askari wengine kumi na tisa wa Daudi walipungua.

31 וְעַבְדֵי דָוִד הִכּוּ מִבִּנְיָמִן וּבְאַנְשֵׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ־ מֵאָוֹת אִישׁ וַיָּמֻתוּ׃
Na-watumishi wa-Daudi waliwapiga kutoka-Benyamini na-kutoka-watu wa-Abneri mia-tatu
H5650 H1732 H5221 H1144 H0376 H0074 H7969

וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵאָוֹת
na-sitini watu mia
H8346 H0376 H3967

walikufa
H4191

Lakini watu wa Daudi walikuwa wameua watu 360 wa Benjamini na Abneri.

32 וַיִּשְׂאוּ אֶת־ עֲשָׂהאֵל וַיְקַבְּרֻהוּ בְּקֶבֶר אָבִיו אֲשֶׁר לְלִלְיוֹקוֹ׃
Na-wakamchukua [sign] Asaheli na-wakamzika katika-kaburi la-baba-yake lililoko
H5375 H0853 H6214 H6912 H6913 H0001

וַיֵּאָר וַאֲנָשָׁיו יוֹאָב וַיַּלַּיְלָה כָּל־ וַיֵּלְכוּ בֵּית לֶחֶם׃
na-kulipambazukia na-watu-wake Yoabu wote usiku na-wakatembea Bethlehemu kwao
H0215 H0376 H3097 H3915 H3605 H3212 H1035

בְּחֶבְרוֹן׃
katika-Hebroni

Kisha wakamchukua Asahali na kumzika katika kaburi la baba yake, lililokuwapo Bethlehemu. Yoabu na watu wake wakasafiri usiku wote, kukacha wakati wanafika Hebroni.

Chapter 3

1 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה֙ אֲרֻכָּ֔ה בֵּ֖ין baina-ya ndefu vita na-ikawa
בֵּ֖ין בַּ֣יִת שָׁא֑וּל וְדָוִ֗ד בֵּ֣ית nyumba-ya Shauli na-baina-ya nyumba-ya Daudi
H0996 H0752 H4421 H1961 H0996 H7586 H0996 H1732

וְדָוִ֗ד וְהֹלֵ֤ךְ וְחָזֵק֙ בֵּ֣ית וְשָׁא֔וּל הֹלְכִ֥ים וְדַלִּ֖ים׃ ס ¶
na-Daudi akaendelea kuwa-na-nguvu na-nyumba-ya Shauli wakaendelea kuwa-dhaifu
H1732 H1980 H2390 H0996 H7586 H1980 H1800

Kulikuwa na vita ya mda mrefu kati ya nyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi. Daudi akaendelea kupata nguvu zaidi, lakini nyumba ya Sauli iliendelea kudhoofika na kuthoofika.

2 וּלְדָוִ֖ד בְּחֶבְר֑וֹן בָּנִ֗ים וַיִּוָּ֤לְדוּ֙ בְּכוֹרוֹ֙
wana katika-Hebroni walizaliwa [walizaliwa] mzaliwa-wa-kwanza-wake
H1732 H0996 H3205 H3205 H1060

וַיְהִ֣י בְּחֶבְר֑וֹן בָּנִ֗ים לְדָוִ֖ד וַיִּוָּ֤לְדוּ֙ וּבִכּוֹרוֹ֙ אַמְנ֔וֹן לַאֲחִינֹ֖עַם הַיִּזְרְעֵאלִֽת׃
na-akawa katika-Hebroni wana kwa-Daudi walizaliwa [walizaliwa] mzaliwa-wa-kwanza-wake Amnoni kwa-Ahinoamu Myezreeli
H1961 H0996 H3205 H3205 H1060 H0550 H0293 H3159

Wana wakazaliwa kwa Daudi huko Hebron. Mzaliwa wake wa kwanza alikuwa Amnoni, kwa Ahinoamu wa Yezreeli.

3 וּמִשְׁנֵ֣הוּ כִלְאָ֗ב לַאֲבִיגַ֛יִל וְהַשְּׁלִשִׁ֥י אַבְשָׁל֖וֹם
na-wa-pili-wake Kileabu [kwa-Abigaili] kwa-Abigaili na-wa-tatu Absalomu
H4932 H3609 H0026 H0026 H7992 H0053

בֶּן־ מַעֲכָ֥ה בַת־ תַּלְמַ֖י מֶ֣לֶךְ גְּשׁ֑וּר׃
mwana-wa Maaka binti-wa Talmai mfalme-wa Geshuri
H1323 H4601 H8526 H4428 H1650

Mwanawe wa pili, Kileabu, alizaliwa kwa Abigaili, mjane wa Nabali wa Karmeli. Wa tatu, Absalomu, alikuwa mwana wa Maaka, binti Talmai, mfalme wa Geshuri.

4 וְהָרְבִיעִ֖י אֲדֹנִיָּ֣ה בֶן־ חַגִּ֑ית וְהַחֲמִישִׁ֖י שְׁפַטְיָ֥ה בֶן־ אֲבִיטָֽל׃
na-wa-nne Adoniya mwana-wa Hagithi na-wa-tano Shefatia mwana-wa Abitali
H7243 H0138 H2294 H2549 H8203 H1323 H0037

Mwana wa nne wa Daudi, Adoniya, alikuwa mwana wa Hagithi. Mwanawe wa tano alikuwa Shefatia mwana wa Abitali,

5 וְהַשִּׁשִּׁ֖י יִתְרְעָ֣ם לְעֶגְלָ֑ה אֵ֚שֶׁת דָּוִ֔ד אֵ֥לֶּה יֻלְּד֥וּ לְדָוִ֖ד בְּחֶבְרֽוֹן׃
na-wa-sita Ithreamu kwa-Egla mke-wa Daudi hawa walizaliwa kwa-Daudi katika-Hebroni
H8345 H3507 H5698 H0802 H1732 H0428 H3205 H1732

פ ¶

na wa sita, Ithreamu, alikuwa mwana wa Egla mkewe Daudi. Hawa wote walizaliwa kwa Daudi huko Hebroni.

6 וַיְהִ֣י בִּֽהְיוֹת֩ הַמִּלְחָמָ֨ה בֵּ֜ין baina-ya vita wakati-wa na-ikawa
בֵּ֜ין בַּ֣יִת שָׁא֗וּל וּבֵ֣ית nyumba-ya Shauli na-baina-ya nyumba-ya
H0996 H4421 H1961 H1961 H0996 H7586 H0996

בְּבֵ֣ית שָׁא֔וּל מִתְחַזֵּ֖ק הָיָ֣ה וְאַבְנֵ֑ר דָּוִֽד׃
katika-nyumba-ya Shauli akijiimarisha alikuwa na-Abneri Daudi
H1732 H0074 H1961 H2388 H7586

Ikawa wakati wa vita kati ya nyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi Abneri akajifanya mwenye nguvu katika nyumba ya Sauli.

אַבְנֵר	אֶל־	וַיֹּאמֶר	אַיָּה	בַּת־	רִצְפָּה	וּשְׁמָהּ	פִּלֶּגֶשׁ	וּלְשָׁאוּל	7
Abneri	kwa	akasema	Aya	binti–wa	Rispa	na–jina–lake	alikuwa–na–suria	na–Shauli	
H0074	H0413	H0559	H0345	H1323	H7532	H8034	H6370	H7586	

אָבִי׃	פִּילֶגֶשׁ	אֶל־	בָּאתָה	מַדּוּעַ	
baba–yangu	suria–wa	kwa	umeingia	kwa–nini	
H0001	H6370	H0413	H0935	H4069	

Sauli alikuwa na suria jina lake Rispa, binti Aiya. Ishboshethi akamuuliza Abneri, “Kwa nini umelala na suria wa baba yangu?”

וַיֹּאמֶר	בֹּשֶׁת	אִישׁ־	דִּבְרֵי	עַל־	מְאֹד	לְאַבְנֵר	וַיִּחַר		8
akasema	Boshethi	Ish	maneno–ya	kwa–sababu–ya	sana	Abneri	akakasirika		
H0559	H0378	H0378	H1697		H3966	H0074	H2734		

וּבֵית	עִם־	חֶסֶד	אֶעֱשֶׂה־	הַיּוֹם	לִיהוּדָה׃	אֲשֶׁר	אָנֹכִי	כֶּלֶב	הַרֹּאשׁ
nyumba–ya	kwa	fadhili	ninafanya	leo	kwa–Yuda	ambaye	mimi	mbwa	je–kichwa–cha
				H3117	H3063		H0595	H3611	

הַמְצֵיתֶךָ	וְלֹא	מֵרֵעֵהוּ	וְאֶל־	אָחִיו׀	אֶל־	אָבִיךָ	שָׁאוּל
kukutoa	wala–sikukutoa	rafiki–zake	na–kwa	ndugu–zake	kwa	baba–yako	Shauli
H4672	H3808	H4828	H0413	H0251	H0413	H0001	H7586

הַיּוֹם׃	הָאִשָּׁה	עָוֹן	עָלַי	וַתְּפָקְדֵ	דָּוִד	בְּיַד־
leo	mwanamke	uovu–wa	juu–yangu	unanikosoa	Daudi	mkononi–mwa
H3117	H0802	H5771			H1732	H3027

Hata ikawa Abneri akakasirika sana kutokana na maneno ya Ishboshethi naye akasema, “Je mimi ni kichwa cha mbwa wa Yuda? Ninaonesha uaminifu kwa nyumba ya Sauli, baba yako, kwa jamaa yake, na rafiki zake, kwa kutokukuweka katika mkono wa Daudi. Na bado leo unanishutumu kuhusu mwanamke.

כַּאֲשֶׁר	כִּי	לוֹ	יִסֵּף	וְכֹה	לְאַבְנֵר	אֱלֹהִים	יַעֲשֶׂה	כֹּה־	9
kama–vile	kwa–sababu	kwake	aongeze	na–hivyo	kwa–Abneri	Mungu	afanye	hivyo	
			H3254	H3541	H0074	H0430		H3541	

לוֹ׃	אֶעֱשֶׂה־	כֵּן	כִּי־	לְדָוִד	יְהוָה	נִשְׁבַּע	
kwake	nitafanya	ndivyo	hivyo	kwa–Daudi	Yahwe	alivyoapa	
				H1732	H3068	H7650	

Mungu na anifanyie hivyo, Abneri, na kuzidi, ikiwa sitafanya kwa Daudi kama Yahwe alivyomwapia,

כִּסְאֵ	אֶת־	וּלְהַקִּים	שָׁאוּל	מִבֵּית	הַמַּמְלָכָה	לְהַעֲבִיר		10
kiti–cha–enzi–cha	—	na–kusimamisha	Shauli	kutoka–nyumba–ya	ufalme	kuhamisha		
H3678	H0853		H7586		H4467			

בְּאֵר׃שָׁבַע	וְעַד־	מִדָּן	יְהוּדָה	וְעַל־	יִשְׂרָאֵל	עַל־	דָּוִד	
Beer–Sheba	hadi	kutoka–Dani	Yuda	na–juu–ya	Israeli	juu–ya	Daudi	
H0884	H5704	H1835	H3063		H3478		H1732	

kuuhamisha ufalme kutoka nyumba ya Sauli na kukisimika kiti cha enzi cha Daudi juu ya Israeli na juu ya Yuda, kutoka Dani hadi Beersheba.”

ס	אֹתוֹ׃	מִירְאָתוֹ	דָּבָר	אַבְנֵר	אֶת־	לְהָשִׁיב	עוֹד	יָכֹל	וְלֹא־	11
¶	yeye	kwa–kumwogopa	neno	Abneri	—	kumjibu	tena	kuweza	wala–hakuweza	
	H0853	H3372	H1697	H0074	H0853	H7725	H5750	H3201	H3808	

Ishboshethi hakuweza kumjibu Abneri neno tena, kwani alimuogopa.

12 וַיִּשְׁלַח֩ אַבְנֵ֨ר וּמַלְאָכִ֜ים אֶל־ דָּוִ֣ד]תחתו[ )תַּחְתָּיו(לֵאמֹ֗ר לְמִי־ אֶ֤רֶץ
akatuma Abneri wajumbe kwa Daudi [badala-yake] badala-yake kusema ya-nani nchi
H7971 H0074 H4397 H0413 H1732 H8478 H8478 H0559 H4310 H0776

לֵאמֹ֔ר כָּרְתָ֥ה בְרִיתְךָ֖ אִתִּ֑י וְהִנֵּ֤ה יָדִי֙ עִמָּ֣ךְ לְהָסֵ֣ב אֵלֶ֔יךָ
kusema fanya agano-lako nami na-tazama mkono-wangu pamoja-nawe kugeuza kwako
H0559 H3772 H1285 H0854 H3027 H2009 H5437 H0413

אֶת־ כָּל־ יִשְׂרָאֵ֖ל׃
— wote Israeli
H0853 H3605 H3478

Kisha Abneri akatuma wajumbe kwa Daudi kusema, “Nchi hii ni ya nani? Fanya agano nami, nawe utaona kwamba mkono wangu uko nawe, kuIeta Israeli yote kwako.”

13 וַיֹּ֣אמֶר טוֹב֮ אֲנִי֒ אֶכְרֹ֤ת אִתְּךָ֙ בְּרִ֔ית אֲבָ֕ל אֶחָ֥ד דָּבָ֖ר אָנֹכִ֣י מִמְּךָ֑ שֹׁ֣אֵל
akasema vizuri mimi nitafanya nawe agano lakini jambo moja mimi ninaomba
H0559 H2896 H0589 H3772 H0854 H1285 H0389 H1697 H0259 H0595 H7592

לִפְנֵי֙ בְּבֹאֲךָ֔ לִרְא֖וֹת אֶת־ פָּנַ֑י כִּ֣י אִם־ תְּבִיאָ֣ה אֶת־ מִיכַ֔ל בַּת־ שָׁא֖וּל
kabla-ya isipokuwa kwanza uso-wangu — kuona hutaona kusema kutoka-kwako
H6440 H3588 H0518 H6440 H0853 H7200 H3808 H0559 H0854

פָּנָֽי׃ ס ¶ אֶת־ לִרְא֣וֹת בְּבֹאֲךָ֔ שָׁא֖וּל בַּת־ מִיכַ֑ל אֶת֙ הֲבִיאֲךָ֔
uso-wangu — kuona unapokuja Shauli binti-wa Mikali — kumleta
H6440 H0853 H7200 H0935 H7586 H1323 H4324 H0853 H0935

Daudi akajibu, “Vema, nitafanya agano nawe. Lakini neno moja ninalolitaka kutoka kwako ni kwamba hautauona uso wangu usipomuleta kwanza Mikali, binti Sauli, unapokuja kuonana nami.”

14 וַיִּשְׁלַ֤ח דָּוִד֙ מַלְאָכִ֔ים אֶל־ אִישׁ־ בֹּ֖שֶׁת בֶּן־ שָׁא֑וּל לֵאמֹ֕ר תְּנָ֥ה
akatuma Daudi wajumbe kwa Ish Boshethi mwana-wa Shauli kusema nipe
H7971 H1732 H4397 H0413 H0378 H1323 H7586 H0559 H5414

אֶת־ אִשְׁתִּ֖י אֵרַ֣שְׂתִּי לִ֑י מִמִּ֣ילֹ֔ת בִּמְאָ֥ה עָרְלֹ֖ות פְּלִשְׁתִּֽים׃
— mke-wangu nilimwoa mimi ambaye Mikali govi-za kwa-mia Wafilisti
H0853 H0802 H0781 H3967 H6190 H6430

Kisha Daudi akatuma wajumbe kwa Ishboshethi, mwana wa Sauli, kusema, “Nipe Mikali, mke wangu niliyetoa kwa ajili yake govi mia moja za Wafilisti.”

15 וַיִּשְׁלַ֣ח אִ֔ישׁ וַיִּקָּחֶ֖הָ מֵעִ֣ם אִ֑ישׁ מֵעִ֣ם בֶּן־ פַּלְטִיאֵ֔ל לַ֖יִשׁ)לוש[ ]לָיִ֥שׁ׃(
akatuma Ish akamchukua kutoka-kwa mume kutoka-kwa Paltieli mwana-wa Laishi [Laishi]
H7971 H0378 H3947 H0376 H4578 H6409 H3919 H3919

Hivyo Ishboshethi akatuma kwa Mikali na kumchukua kutoka kwa mme wake, Paltieli mwana wa Laishi.

16 וַתֵּ֣לֶךְ אִשְׁתֹּ֗ה אִתּ֛וֹ הָלֹ֥וךְ וּבָכָ֖ה אַחֲרֶ֑יהָ עַד־ בַּחֻרִ֔ים וַיָּ֥שָׁב
akaenda pamoja-naye mume-wake kwenda na-kulia nyuma-yake hadi Bahurimu
H3212 H0854 H0376 H1980 H1058 H0310 H5704 H0980

אַבְנֵ֖ר אֵלָ֑יו וַיֹּ֣אמֶר לֵ֔ךְ שׁ֖וּב וַיָּשָֽׁב׃
Abneri kwake akasema nenda rudi akarudi
H0074 H0413 H0559 H3212 H7725 H7725

Mme wake akafuatana naye, huku akilia, akaendelea hadi Bahurimu. Kisha Abneri akamwambia, “basi sasa rudi nyumbani.” Hivyo akarudi.

17

וּדְבַר־ na–neno–la H1697 אַבְנֵר Abneri H0074 הָיָה lilikuwa H1961 עִם־ kwa זִקְנֵי wazee–wa H2205 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לֵאמֹר kusema H0559 גַּם־ pia H1571 תְּמוֹל jana H8543 גַּם־ pia H1571 שִׁלְשֹׁם juzi H8032

עֲלֵיכֶם׃ juu–yenu לִמְלֹךְ kuwa–mfalme H4428 דָּוִד Daudi H1732 אֶת־ — H0853 מְבַקְשִׁים mkimtafuta H1245 הֱיִיתֶם mlikuwa H1961

Abneri akaongea na wazee wa Israeli kusema, “Zamani mlitaka Daudi awe mfalme wenu.

18

וּבְיַד kwa–mkono–wa H3027 לֵאמֹר kusema H0559 דָּוִד Daudi H1732 אֶל־ kuhusu H0413 אָמַר alisema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 כִּי kwa–sababu עֲשׂוּ fanyeni וְעַתָּה na–sasa H6258

פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 מִיַּד kutoka–mkono–wa H3027 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 עַמִּי watu–wangu אֶת־ — H0853 הוֹשִׁיעַ nitawaokoa H3467 עַבְדִּי mtumishi–wangu H5650 דָּוִד Daudi H1732

אֹיְבֵיהֶם׃ adui–zao כָּל־ wote H3605 וּמִיַּד na–kutoka–mkono–wa H3027

Basi sasa fanyeni hivyo. Kwa maana Yahwe alisema kuhusu Daudi kusema, “Kwa mkono wa Daudi mtumishi wangu nitawaokoa watu wangu Israeli kutoka katika mkono wa Wafilisti na kutoka katika mkono wa adui zao wote.”

19

וַיְדַבֵּר akasema H1696 אַבְנֵר Abneri H0074 גַּם־ pia H1571 וַיֵּלֶךְ akaenda H3212 בִּנְיָמִין Benjamini H1144 בְּאָזְנֵי masikioni–mwa H0241 אַבְנֵר Abneri H0074 גַּם־ pia H1571 לְדַבֵּר kusema H1696

בְּעֵינֵי machoni–pa טוֹב yalikuwa–mazuri אֲשֶׁר־ ambayo כָּל־ yote H3605 אֶת — H0853 בְּחֶבְרוֹן katika–Hebroni דָּוִד Daudi H1732 בְּאָזְנֵי masikioni–mwa H0241

בִּנְיָמִן׃ Benjamini H1144 בֵּית ya כָּל־ nyumba–yote H3605 וּבְעֵינֵי na–machoni–pa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478

Pia Abneri akasema na watu wa Benjamini ana kwa ana. Kisha Abneri akaenda kuongea na Daudi huko Hebroni akaeleza kila jambo ambalo Israeli na nyumba yote ya Benjamini walitamani kulitimiza.

20

וַיָּבֹא akaja H0935 אַבְנֵר Abneri H0074 אֶל־ kwa H0413 דָּוִד Daudi H1732 חֶבְרוֹן Hebroni וְאִתּוֹ na–pamoja–naye H0854 עֶשְׂרִים ishirini H6242 אֲנָשִׁים watu H0376 וַיַּעַשׂ akafanya דָּוִד Daudi H1732

מִשְׁתָּה׃ karamu H4960 אִתּוֹ pamoja–naye H0854 אֲשֶׁר־ waliokuwa וְלַאֲנָשִׁים na–kwa–watu H0376 לְאַבְנֵר kwa–Abneri H0074

Wakati Abneri na watu ishirini kati ya watu wake walifika Hebroni kumuona Daudi, Daudi akaandaa sherehe kwa ajili yao.

21 וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל־דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלְכָה וְאֲקַבְּצָה אֵלֶיךָ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
akasema Abneri kwa Daudi niondoke na–niende nikawakusanye kwa
H0559 H0074 H0413 H1732 H3212 H6908 H0413

בְּכָל־אַוַּת נַפְשֶׁךָ תִּמְלֹךְ בְּכֹל וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
ambayo juu–ya–yote na–utatawala agano nawe wafanye–nawe Israeli wote — mfalme kwa–amani akaenda Abneri Daudi akamwacha nafsi–yako inatamani
H3605 H1285 H0854 H3772 H3478 H3605 H0853 H4428 H7965 H3212 H0074 H0853 H1732 H7971 H5315 H0183

Abneri akamweleza Daudi, “Nitainuka na kukukusanyia Israeli wote, bwana wangu mfalme, ili kwamba wafanye agano nawe, kwamba utawale juu ya yote unayotaka.” Hivyo Daudi akamruhusu Abneri kuondoka, Abneri akaondoka kwa amani.

22 וְהִנֵּה עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד וְשָׁלָל רָב
na–tazama watumishi–wa Daudi na–Yoabu walikuja kutoka–uvamizi na–nyara nyingi
H2009 H5650 H1732 H3097 H0935 H1416 H7998

עִמּוֹ וְאַבְנֵר אֵינֶנּוּ בְּחֶבְרוֹן כִּי הֵבִיאוּ בְּשָׁלוֹם׃ וַיֵּלֶךְ שִׁלְּחוֹ
pamoja–nao na–Abneri hakuwepo Hebroni kwa–sababu walileta na–tazama akaenda alimwacha
H0369 H0074 H0935 H3212 H7971

Kisha askari wa Daudi na Yoabu wakarudi kutoka katika kuteka nyara na wakaja na nyara nyingi. Lakini Abneri hakuwepo Hebroni pamoja na Daudi. Daudi alikuwa amemruhusu kuondoka, na alikuwa ameondoka kwa amani.

23 וְיוֹאָב וְכָל־הַצָּבָא אֲשֶׁר־אִתּוֹ בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב
na–Yoabu na–jeshi–lote jeshi pamoja–naye walikuja wakamwambia Yoabu
H3097 H3605 H6635 H0854 H0935 H5046 H3097

לֵאמֹר בָּא אַבְנֵר בֶּן־נֵר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
kusema alikuja Abneri mwana–wa Neri kwa mfalme akamwacha akaenda kwa–amani
H0559 H0935 H0074 H1121 H5369 H0413 H4428 H7971 H3212 H7965

Wakati Yoabu na Jeshi lote walipofika, Yoabu aliambiwa, “Abneri mwana wa Neri alikuja kwa mfalme, na mfalme amemruhusu kuondoka, naye Abneri ameondoka kwa amani.”

24 וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָה הִנֵּה־בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ
akaja Yoabu kwa mfalme akasema nini umefanya tazama alikuja Abneri kwako
H0935 H3097 H0413 H4428 H0559 H4100 H2009 H0935 H0074 H0413

לָמָּה־זֶּה שִׁלַּחְתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ׃
kwa–nini huyu ulimwacha akaenda kabisa
H4100 H2088 H7971 H3212 H1980

Kisha Yoabu akaja kwa mfalme na kusema, “Umefanya nini? Tazama, Abneri alikuja kwako! Kwa nini umemruhusu kuondoka, naye amenda?

25 אֶת־ וְלָדַעַת בָּא לְפַתְּתְךָ כִּי גֵּר בֶּן־ אַבְנֵר אֶת־ יָדַעְתָּ
— na-kujua alikuja kukudanganya kwamba Neri mwana-wa Abneri — unajua
H0853 H3045 H0935 H5369 H0074 H0853 H3045

אַתָּה אֲשֶׁר כָּל־ אֶת וְלָדַעַת מוֹצָאֲךָ(מבואך) וְאֶת־ מוֹשָׁבֶךָ
wewe ambayo yote — na-kujua kuingia-kwako [kuingia-kwako] na kutoka-kwako
H3605 H0853 H3045 H3996 H3996 H0853 H4161

עֹשֶׂה׃
unafanya

Haujui kwamba Abneri mwana wa Neri alikuja kukudanganya na kupeleleza hali yako na kuangalia kila unalofanya?”

26 וַיָּשֻׁבוּ אַבְנֵר אַחֲרֵי מַלְאָכִים וַיִּשְׁלַח דָּוִד מֵעִם יוֹאָב וַיֵּצֵא
wakamrudisha Abneri nyuma-ya wajumbe akatuma Daudi kutoka-kwa Yoabu akatoka
H7725 H0074 H4397 H7971 H1732 H3097 H3318

יָדֵעַ׃ לֹא וְדָוִד הַסִּרָה מִבּוֹר אֹתוֹ
kujua hakujua na-Daudi Sira kutoka-kisima-cha yeye
H3045 H3808 H1732 H5626 H0853

Yoabu alipoondoka kwa Daudi, alituma wajumbe kumfuatia Abneri, nao wakamrudisha kutoka katika kisima cha Sirah, lakini Daudi hakulijua hili.

27 לְדַבֵּר הַשַּׁעַר תָּוֹךְ אֶל־ יוֹאָב וַיַּטֵּהוּ חֶבְרֹוֹן אַבְנֵר וַיָּשָׁב
kusema lango katikati-ya katika Yoabu akampeleka-pembeni Hebroni Abneri akarudi
H1696 H8179 H8432 H0413 H3097 H5186 H0074 H7725

אֶל עֲשָׂה־ בְּדַם וַיָּמָת הַחֹמֶשׁ שָׁם וַיַּכֵּהוּ בַּשֶּׁלִי אֹתוֹ
Eli Asaheli kwa-sababu-ya-damu-ya akafa tumboni huko akampiga faraghani naye
H6214 H6214 H1818 H4191 H2570 H8033 H5221 H7987 H0854

אָחִיו׃
ndugu-yake
H0251

Abneri aliporudi Hebroni, Yoabu alimchukua kando kati ya lango ili aongee naye faraghani. Hapohapo Yoabu alimchoka tumboni na kumuua. Hivyo, akalipa kisasi cha damu ya Asaheli nduguye.

28 מֵעִם וּמִמַּלְכֻתִי אָנֹכִי נָקִי אֲנִי וַיֹּאמֶר כֵּן מֵאַחֲרֵי דָּוִד וַיִּשְׁמַע
mbele-ya na-ufalme-wangu mimi sina-hatia akasema hivyo baada-ya Daudi akasikia
H4467 H0595 H0559 H1732 H8085

נֵר׃ בֶּן־ אַבְנֵר מִדְּמֵי עוֹלָם עַד־ יְהוָה
Neri mwana-wa Abneri kutoka-damu-ya milele hadi Yahwe
H5369 H0074 H1818 H5769 H5703 H3068

Daudi alipolisikia jambo hili akasema, “Mimi na ufalme wangu hatuna hatia mbele za Yahwe daima, kuhusiana na damu ya Abneri mwana wa Neri.

29 אָבִיו בֵּית כָּל־ וְאֶל יוֹאָב רֹאשׁ עַל־ יָחֲלוּ
baba-yake ya nyumba-yote-ya na-juu-ya Yoabu kichwa-cha juu-ya iwe
H0001 H3605 H0413 H3097

וּמְצֹרָע מְנֵי־ זָב יוֹאָב מִבֵּית יִכְרַת וְאַל־
na-mwenye-ukoma mwenye-kutoka Yoabu kutoka-nyumba-ya kukatika na-asikatike
H6879 H2100 H3097 H3772 H0408

לֶחֶם׃ וַחֲסַר־ בַּחֶרֶב וְנֹפֵל בַּפֶּלֶךְ וּמַחֲזִיק
mkate na-mwenye-kukosa kwa-upanga na-mwenye-kuanguka fimbo na-mwenye-kushika
H3899 H2638 H2719 H5307 H6418 H2388

Hatia ya damu ya Abneri na iwe juu ya Yoabu na nyumba yote ya baba yake. Na asikosekane katika familia ya Yoabu mtu mwenye vidonda, au mwenye ukoma, au kirema atembeaye kwa fimbo au aliyeuawa kwa upanga au mwenye kukosa chakula.”

אֶת־	הַמִּית	אֲשֶׁר	עַל֙	לְאַבְנֵ֔ר	הָרְגוּ	אָחִיו	וַאֲבִישַׁי	וְיוֹאָב	30
—	alimuua	ambayo	kwa–sababu	Abneri	walimuua	ndugu–yake	na–Abishai	na–Yoabu	
H0853	H4191			H0074	H2026	H0251	H0052	H3097	

פ	בַּמִּלְחָמָֽה׃	בְּגִבְעֹ֑ון	אֲחִיהֶ֖ם	עֲשָׂהאֵֽל
¶	vitani	katika–Gibeoni	ndugu–yao	Asaheli
	H4421	H1391	H0251	H6214

Hivyo Yoabu na Abishai nduguye wakamwua Abneri, kwa sababu alimwua Asaheli ndugu yao vitani huko Gibeoni.

קִרְעוּ	אִתּ֔וֹ	אֲשֶׁר־	הָעָ֖ם	כָּל־	וְאֶל־	יוֹאָ֑ב	אֶל־	דָּוִ֣ד	וַיֹּ֤אמֶר	31
rarueni	pamoja–naye	waliokuwa	watu	watu–wote	na–kwa	Yoabu	kwa	Daudi	akasema	
H7167	H0854			H3605	H0413	H3097	H0413	H1732	H0559	

הֹלֵ֥ךְ	דָּוִ֖ד	וְהַמֶּ֥לֶךְ	אַבְנֵ֛ר	לִפְנֵ֥י	וְסִפְּדוּ֙	שַׂקִּ֔ים	וְחִגְר֥וּ	בִּגְדֵיכֶ֖ם
alitembea	Daudi	na–mfalme	Abneri	mbele–ya	ombolezeni	nguo–za–gunia	vaeni	nguo–zenu
H1980	H1732	H4428	H0074	H6440	H5594	H8242	H2296	

הַמִּטָּ֑ה׃	אַחֲרֵ֣י
kitanda	nyuma–ya
H4296	

Daudi akamwambia Yoabu na wote waliokuwa pamoja naye, “Rarueni mavazi yenu, jivikeni nguo za magunia, na muomboleze mbele ya mwili wa Abneri.” Na mfalme Daudi akaufuata mwili wa Abneri wakati wa mazishi.

אֶל־	וַיֵּבְךְּ֣	קוֹלֹ֑ו	אֶת־	הַמֶּ֖לֶךְ	וַיִּשָּׂ֥א	בְּחֶבְרֹ֛ון	אַבְנֵ֥ר	אֶת־	וַיִּקְבְּרוּ֙	32
kwenye	akalia	sauti–yake	—	mfalme	akainua	katika–Hebroni	Abneri	—	wakamzika	
H0413	H1058		H0853	H4428	H5375		H0074	H0853	H6912	

פ	הָעָֽם׃	כָּל־	וַיִּבְכּ֥וּ	אַבְנֵ֖ר	קֶ֥בֶר
¶	watu	watu–wote	wakalia	Abneri	kaburi–la
		H3605	H1058	H0074	H6913

Wakamzika Abneri huko Hebroni. Mfalme akalia kwa sauti katika kaburi la Abneri, na watu wote pia wakalia.

הַכְּמֹ֥ות	וַיֹּ֤אמֶר	אַבְנֵר֙	אֶל־	הַמֶּ֔לֶךְ	וַיְקֹנֵ֖ן	33
je–kama–kifo–cha	akasema	Abneri	kwa–ajili–ya	mfalme	akaimba–wimbo–wa–huzuni	
H4194	H0559	H0074	H0413	H4428	H6969	

אַבְנֵֽר׃	יָמ֥וּת	נָבָ֖ל
Abneri	afe	mpumbavu
H0074	H4191	H5036

Mfalme akamwombolea Abneri naye akaimbo, “Je ilipasa Abneri afe kama afavyo mpumbavu?

לִנְחֻשְׁתַּ֖יִם	לֹא־	וְרַגְלֶ֣יךָ	אֲסֻרֹ֑ות	לֹא־	יָדֶ֖יךָ	34
katika–pingu–za–shaba	haikuwekwa	na–miguu–yako	kufungwa	haikufungwa	mikono–yako	
	H3808	H7272	H0631	H3808	H3027	

כָּל־	וַיֹּסִ֣פוּ	נָפַ֔לְתָּ	עַוְלָ֖ה	בְּנֵי־	לִפְנֵ֥י	כִנְפֹ֛ול	הֻנַּ֥שׂוּ
watu–wote	wakaendelea	ulianguka	udhalimu	wana–wa	mbele–ya	kama–kuanguka	kuwekwa
H3605	H3254	H5307			H6440	H5307	H5066

עָלָ֑יו׃	לִבְכֹּ֣ות	הָעָ֔ם
juu–yake	kulia	watu
	H1058	

Mikono yako haikufungwa. Miguu yako hakuwa imefungwa minyororo. Kama mtu aangukavyo mbele ya wana wa uovu, ndivyo ulivyoanguka.” Watu wote wakamlilia zaidi.

הַיּוֹם	בְּעוֹד	לֶחֶם	דָּוִד	אֶת־	לְהַבְרוֹת	הָעָם	כָּל־	וַיָּבֹא		35
mchana	wakati-bado	kwa-mkate	Daudi	—	kumfariji	watu	watu-wote	wakaja		
H3117	H5750	H3899	H1732	H0853	H1262		H3605	H0935		
אִם־	כִּי	יִסְיף	וְכֹה	אֱלֹהִים	לִי	יַעֲשֶׂה־	כֹּה	לֵאמֹר	דָּוִד	וַיִּשְׁבַּע
kabla-ya	kama	aongeze	na-hivyo	Mungu	mimi	anifanyie	hivyo	kusema	Daudi	akaapa
	H3254		H3541	H0430			H3541	H0559	H1732	H7650
מְאוּמָה׃	כָּל־	אִוּ	לֶחֶם	אֶטְעַם־	הַשֶּׁמֶשׁ	בֹּוא־	לִפְנֵי			
chochote	kitu	au	mkate	nikonja	jua	kutua	kabla-ya			
H3972	H3605		H3899	H2938	H8121	H0935	H6440			

Watu wote wakaja kumtaka Daudi ale wakati kungali mchana, lakini Daudi akaapa, “Mungu na anifanyie hivyo, na kuzidi, ikiwa nitaonja mkate au chochote kabla jua halijazama.”

אֲשֶׁר	כְּכֹל	בְּעֵינֵיהֶם	וַיִּיטַב	הִכִּירוּ	הָעָם	וְכָל־		36
ambayo	kama-yote	machoni-pao	na-ilikuwa-vizuri	walitambua	watu	na-watu-wote		
	H3605		H3190			H3605		
טֹוב׃	הָעָם	כָּל־	בְּעֵינֵי	הַמֶּלֶךְ	עָשָׂה			
vizuri	watu	watu-wote	machoni-pa	mfalme	alifanya			
		H3605		H4428				

Watu wote wakaiona huzuni ya Daudi, na ikawapendeza, hivyo kila alichokifanya mfalme kikawapendeza.

הָיְתָה׀	לֹא	כִּי	הַהוּא	בַּיּוֹם	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	הָעָם	כָּל־	וַיֵּדְעוּ	37
kuwa	haikuwa	kwamba	ile	siku-ile	Israeli	na-Israeli-yote	watu	watu-wote	wakajua	
H1961	H3808		H1931	H3117	H3478	H3605		H3605	H3045	
פ	נֵר׃	בֶּן־	אַבְנֵר	אֶת־	לְהָמִית	מֶהַמֶּלֶךְ				
¶	Neri	mwana-wa	Abneri	—	kumuua	kutoka-kwa-mfalme				
	H5369		H0074	H0853	H4191	H4428				

Hivyo watu wote na Israeli wote wakatambua siku hiyo kwamba haikuwa nia ya mfalme Abneri mwana wa Neri afe.

וְנָדֹול	שַׂר	כִּי־	תֵּדְעוּ	הֲלֹוא	עֲבָדָיו	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	38
na-mkubwa	mkuu	kwamba	kujua	je-hamjui	watumishi-wake	kwa	mfalme	akasema	
	H8269		H3045	H3808	H5650	H0413	H4428	H0559	
בְּיִשְׂרָאֵל׃	הַזֶּה	הַיּוֹם	נָפַל						
katika-Israeli	hii	siku-hii	ameanguka						
H3478	H2088	H3117	H5307						

Mfalme akawaambia watumishi wake, “je hamjui kuwa mtu mkuu ameanguka leo hii katika Israeli?

צְרוּיָה	בְּנֵי	הָאֵלֶּה	וְהָאֲנָשִׁים	מָלֵךְ	וּמָשׁוּחַ	רַךְ׀	הַיּוֹם	וְאָנֹכִי		39
Seruya	wana-wa	hawa	na-watu-hawa	mfalme	na-mtiwa-mafuta	dhaifu	leo	na-mimi		
H6870		H0428	H0376	H4428	H4886	H7390	H3117	H0595		
פ	כִּרְעָתֹו׃		דָּרָעָה	לְעֹשֶׂה	יְהוָה	יְשַׁלֶּם	מִמֶּנִּי	קָשִׁים		
¶	kulingana-na-uovu-wake		uovu	atendaye	Yahwe	amlipe	kuliko-mimi	wagumu		
					H3068			H7186		

Nami leo nimedhoofika, japokuwa nimetiwa mafuta kuwa mfalme. Watu hawa, wana wa Seruya ni hatari sana kwangu. Yahwe na amrudishie mwovu kwa kumlipa kwa ajili ya uovu wake kama anavyostahili.

Chapter 4

וַיִּרְפּוּ בְּחֶבְרוֹן אַבְנֵר֙ מֵ֣ת כִּ֔י שָׁא֖וּל בֶּן־ וַיִּשְׁמַ֑ע 1
zikadhoofika katika–Hebroni Abneri amekufa kwamba Shauli mwana–wa akasikia
H7503 H0074 H4191 H7586 H8085

נִבְהֲלוּ׃ יִשְׂרָאֵ֔ל וְכָל־ יָדָ֖יו
wakafadhaika Israeli na–Israeli–yote mikono–yake
H0926 H3478 H3605 H3027

Ikawa Ishboshethi, mwana wa Sauli, aliposikia kwamba Abneri amekufa huko Hebroni, mikono yake ikadhoofika, na Israeli yote ikataabika.

הָאֶחָד֙ שֵׁ֣ם שָׁא֔וּל בֶּן־ הָי֖וּ גְּדוּדִ֑ים שָׂרֵי־ אֲנָשִׁ֗ים וּשְׁנֵי 2
wa–kwanza jina–la Shauli mwana–wa walikuwa vikosi wakuu–wa watu na–wawili
H0259 H8034 H7586 H1961 H1416 H8269 H0376 H8147

בִּנְיָמִן֙ מִבְּנֵ֣י הַבְּאֵרֹתִ֔י רִמּ֖וֹן בְּנֵ֣י רֵכָ֑ב הַשֵּׁנִ֗י וְשֵׁם֙ בָּעֲנָ֔ה
Benjamini kutoka–wana–wa Mbeerothi Rimoni wana–wa Rekabu wa–pili na–jina–la Baana
H1144 H0886 H7394 H8145 H8034 H1196

בִּנְיָמִן׃ עַל־ תֵּחָשֵׁ֔ב בְּאֵרֹ֖ות גַּם־ כִּֽי
Benjamini kama–sehemu–ya ilihesabiwa Beerothi pia kwa–sababu
H1144 H2803 H0881 H1571

Basi mwana wa Sauli alikuwa na watu wawili waliokuwa wakuu wa vikosi vya askari. Mmoja wao alikuwa Baana na mwingine alikuwa Rekabu, wana wa Rimoni Mbeerothi wa wana wa Benjamini(kwa maana Berothi ilihesabiwa kuwa sehemu ya Benjamini,

ס הַזֶּ֑ה׃ הַיּ֖וֹם עַד֙ גָּרִ֔ים שָׁ֣ם וַיְהִי־ גִּתָּ֔יְמָה הַבְּאֵרֹתִ֖ים וַיִּבְרְחוּ֙ 3
¶ hii siku hadi wageni huko na–walikuwa Gitaimu Wabeerothi wakakimbia
H2088 H3117 H5704 H1961 H1664 H0886 H1272

na Waberothi walikimbilia Gitaimu na wamekuwa wakiishi pale hadi sasa).

שָׁנָ֔יִם חָמֵ֣שׁ בֶּן־ רַגְלַ֑יִם נְכֵ֣ה בֵּ֔ן שָׁא֖וּל בֶּן־ וְלִיהוֹנָתָ֣ן 4
miaka mitano mwenye–miaka miguu kilema–wa mwana Shauli mwana–wa na–Yonathani
H8141 H2568 H7272 H5223 H7586 H3083

וַתִּשָּׂאֵ֣הוּ מִיִּזְרְעֶ֑אל וִיהוֹנָתָ֗ן שָׁא֔וּל שִׁמְעַ֣ת בְּבֹ֖א הָיָ֔ה
akamchukua kutoka–Yezreeli na–Yonathani Shauli habari–ya wakati–wa–kuja alikuwa
H5375 H3157 H3083 H7586 H8052 H0935 H1961

וַיִּפָּסֵ֔חַ וַיִּפֹּ֖ל לָנ֑וּס בְּחָפְזָ֣ה וַיְהִ֔י וַתָּנֻ֖ס אֹמַנְתּ֣וֹ
akawa–kilema akaanguka kukimbia katika–haraka–yake na–ikawa akakimbia yaya–wake
H5307 H5127 H2648 H1961 H5127 H0539

מְפִיבֹשֶׁ֖ת׃ וּשְׁמ֥וֹ
Mefiboshethi na–jina–lake
H4648 H8034

Basi Yonathani, mwana wa Sauli, alikuwa na mwana mlemavu wa miguu. Alikuwa na umri wa miaka mitano habari kuhusu Sauli na Yonathani ilipofika Yezreeli. Yaya wake akamchukua ili akimbie. Lakini wakati anakimbia, mwana wa Yonathani alianguka na akawa kirema. Jina lake aliitwa Mefiboshethi.

5 וַיֵּלְכוּ֙ רִמֹּ֣ון בְּנֵי־ בְּאֵרֹתִ֔י הַֽבְּאֵ֖רֹתִי רֵכָ֑ב וּבַעֲנָ֣ה וַיָּבֹ֗אוּ כְּחֹ֣ם
wakaenda wana-wa Rimoni Mbeerothi Rekabu na-Baana wakafika wakati-wa-joto-la
H3212 H0413 H7394 H0886 H7394 H1196 H0935 H2527

הַיּ֔וֹם מְשִׁכָּ֖ב אֶת־ שִׁלְחֵ֥ן וְהֽוּא־ בֵּ֛ית אִ֥ישׁ בֹּ֖שֶׁת
mchana kwenye nyumba-ya Ish Boshethi na-yeye alikuwa-amelala — kulala-kwa
H3117 H0413 H0378 H0378 H1931 H7901 H0853 H4904

הַצָּהֳרָֽיִם׃
adhuhuri

Hivyo wana wa Rimoni mbeerothi, Rekabu na Baana, wakasafiri mchana wakati wa jua kali mpaka nyumbani mwa Ishbothethi, yeye alikuwa amepumzika mchana.

6 וְהֵ֣נָּה לֹֽקְחֵ֣י חִטִּ֗ים וַיַּכֵּ֥הוּ אֶל־ הַבַּ֖יִת תָּ֣וֶךְ עַד־ בָּ֑אוּ
na-tazama wanaochukua ngano wakampiga katika nyumba katikati-ya hadi walikuja
H2007 H3947 H2406 H5221 H0413 H1931 H8432 H5704 H0935

נִמְלָטוּ׃ אָחִ֖יו וּבַעֲנָ֣ה וְרֵכָ֔ב הַחֹ֥מֶשׁ
wakakimbia ndugu-yake na-Baana na-Rekabu tumbo
H4422 H0251 H1196 H7394 H2570

Mwanamke aliyekuwa akililinda lango alisinzia wakati akipepeta ngano, Rekabu na Baana waliingia ndani polepole na wakampita.

7 בַּחֲדַר־ מִטָּתֹ֣ו עַל־ שִׁכֵּ֤ב וְהֽוּא־ הַבַּ֔יִת וַיָּבֹ֖אוּ
katika-chumba-cha kitanda-chake juu-ya alikuwa-amelala na-yeye nyumbani wakaingia
H2315 H4296 H7901 H1931 H0935

אֶת־ וַיַּכֻּ֥הוּ וַיְמִתֻ֑הוּ וַיָּסִ֖ירוּ אֶת־ רֹאשֹׁ֛ו מְשִׁכְבֹּ֥ו
— wakachukua kichwa-chake — wakakata wakamuua wakampiga kulala-kwake
H0853 H3947 H0853 H5493 H4191 H5221 H4904

הַלָּיְלָֽה׃ כָּל־ הָעֲרָבָ֔ה דֶּ֥רֶךְ וַיֵּלְכ֖וּ רֹאשֹׁ֑ו
kucha usiku Araba njia-ya wakaenda kichwa-chake
H3915 H3605 H6160 H1870 H3212

Hivyo walipoingia ndani ya nyumba, walimpiga na kumuua wakati amelala chumbani mwake. Kisha wakakata kichwa chake na wakaondoka nacho, wakasafiri njiani usiku kucha mpaka Araba.

8 וַיָּבִ֣יאוּ אֶת־ רֹאשׁ־ אִ֣ישׁ בֹּ֔שֶׁת אֶל־ דָּוִ֖ד חֶבְרֹ֑ון וַיֹּ֣אמְרוּ֮ אֶל־
wakaleta — kichwa-cha Ish Boshethi kwa Daudi Hebroni wakasema kwa
H0935 H0853 H7218 H0378 H0376 H0413 H1732 H2275 H0559 H0413

בֶּן־ שָׁא֣וּל אֹיְבֶ֗ךָ אֲשֶׁ֤ר בְּקֶשׁ֙ הִנֵּ֣ה אִישׁ־ בֹּ֔שֶׁת בֶּן־ שָׁא֣וּל אֹיְבֶ֗ךָ אֲשֶׁ֤ר בְּקֶשׁ֙
mwana-wa Shauli adui-yako ambaye alitafuta tazama mfalme Ish Boshethi mwana-wa Shauli adui-yako ambaye alitafuta
H1121 H7586 H0341 H0834 H1245 H2009 H4428 H0376 H0376 H1121 H7586 H0341 H0834 H1245

הַזֶּ֔ה הַיֹּ֣ום נְקָמֹ֣ות הַמֶּ֔לֶךְ לַאדֹנִ֖י יְהוָ֑ה וַיִּתֵּ֣ן נַפְשֶׁ֔ךָ אֶת־
hii siku-hii kisasi mfalme kwa-bwana-wangu Yahwe na-ametoa uhai-wako —
H2088 H3117 H5360 H4428 H0113 H3068 H5414 H5315 H0853

וּמִזַּרְעֹ֑ו ס ¶ מִשָּׁא֖וּל
na-uzao-wake kutoka-kwa-Shauli
H2233 H7586

Wakaleta kichwa cha Ishboshethi kwa Daudi huko Hebroni, nao wakamwambia mfalme, “Tazama, hiki ni kichwa cha Ishboshethi mwana wa Sauli, adui yako, aliyekuwa akiutafuta uhai wako. Leo Yahwe amemlipia kisasi bwana wetu mfalme dhidi ya Sauli na uzao wake.”

9 וַיַּעַן דָּוִד אֶת־ וְאֶת־ בַּעֲנָה רֵכָב וֵרֵכָב אֶת־ דָּוִד וַיַּעַן
akajibu Daudi — Rekabu na Baana — na ndugu–yake wana–wa Rimoni mbeerothi
H0732 H0853 H1196 H0251 H0853 H7394 H0853 H1732

נַפְשִׁי אֶת־ פָּדָה אֲשֶׁר־ יְהוָה חַי־ לָהֶם וַיֹּאמֶר
nafsi–yangu — ameniokoa ambaye Yahwe kama–aishivyo kwao akawaambia
H5315 H0853 H6299 H3068 H0559

צָרָה׃ מִכָּל־
taabu kutoka–kwa–kila
H3605

Daudi akawajibu Rekabu na Baana nduguye, wana wa Rimoni mbeerothi, akawambia, “Kama Yahwe aishivyo, aliyeuokoa uhai wangu na kila shida,

10 הָיָה וְהוּא־ שָׁאוּל מֵת הִגֵּד־ לֵאמֹר לִי לְ֭ הַמַּגִּיד כִּי
alikuwa na–yeye Shauli amekufa tazama kusema mimi aliyeniambia kwa–sababu
H1961 H1931 H7586 H4191 H2009 H0559 H5046

אֲשֶׁר בְּצִקְלָג וָאֶחֱזֶה בֹּו וָאַחֲזִקָה בְּעֵינָיו כְּמִבַשֵּׂר
ambayo katika–Siklagi nikamuua yeye nikamkamata machoni–pake kama–mleta–habari–njema
H6860 H2026 H0270 H1319

בְּשֹׂרָה׃ לְתִתִי־ לוֹ
zawadi–ya–habari yeye kumpa
H1309 H5414

mtu mmoja aliponiambia, 'Tazama, Sauli amekufa,' akifikiri alileta habari njema, nilimkamata na kumwua huko Siklagi. Huo ndio ujira niliompa kwa habari yake.

11 בְּבֵיתוֹ צַדִּיק אִישׁ־ אֶת־ הָרְגוּ רְשָׁעִים אֲנָשִׁים כִּי־ אַף
nyumbani–mwake mwenye–haki mtu — wamemuua waovu watu kwamba zaidi
H6662 H0376 H0853 H2026 H7563 H0376 H0637

מִיֶּדְכֶם דָּמוֹ־ אֶת־ אֲבַקֶּשׁ הֲלוֹא וְעַתָּה מִשְׁכָּבוֹ עַל־
kutoka–mikononi–mwenu damu–yake — kudai je–siidai na–sasa kitanda–chake juu–ya
H3027 H1818 H0853 H1245 H3808 H6258 H4904

׃הָאָרֶץ מִן־ אֶתְכֶם וּבְעַרְתִּי
nchi kutoka ninyi na–kuwaondoa
H0776 H0853

Namna gani, mtu mwovu anapomwua mwenye haki kitandi mwake ndani ya nyumba, Je nisiitake damu yake kutoka katika mikono yenu, na kuwaondoa duniani?”

12 רַגְלֵיהֶם וְאֶת־ יְדֵיהֶם אֶת־ וַיְקַצְּצוּ וַיַּהַרְגוּם הַנְּעָרִים אֶת־ דָּוִד וַיְצַוּ
miguu–yao na mikono–yao — wakakata wakawaua vijana — Daudi akaamuru
H7272 H0853 H3027 H0853 H7112 H2026 H5288 H0853 H1732 H6680

לָקָחוּ בֹּשֶׁת אִישׁ־ רֹאשׁ וְאֵת בְּחֶבְרוֹן הַבְּרֵכָה עַל־ וַיִּתְלוּ
walichukua Boshethi Ish kichwa–cha na katika–Hebroni bwawa kwenye wakawatundika
H3947 H0378 H0378 H0853 H1295 H8518

פ בְּחֶבְרוֹן׃ אַבְנֵר בְּקִבְרַ־ וַיִּקְבְּרוּ
¶ katika–Hebroni Abneri katika–kaburi–la wakazika
H0074 H6913 H6912

Kisha Daudi akawaagiza vijana, nao wakawaua wakakata mikono na miguu yao na kuwatundika kando ya bwawa huko Hebroni. Lakini wakakichukua kichwa cha Ishboshethi na kukizika katika kaburi la Abneri katika Hebroni.

Chapter 5

וַיָּבֹ֣אוּ כָל־שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אֶל־דָּוִד֙ חֶבְרוֹנָה֙ וַיֹּ֣אמְרוּ֔ לֵאמֹ֖ר 1
wakaja kabila–zote kabila–za Israeli kwa Daudi Hebroni wakasema kusema
H0935 H3605 H7626 H3478 H0413 H1732 H0413 H0559 H0559

הִנֶּ֥נּוּ עַצְמְךָ֖ וּבְשָׂרְךָ֥ אֲנָֽחְנוּ׃
tazama–sisi mfupa–wako na–nyama–yako sisi
H2009 H6106 H1320 H0587

Kisha kabila zote za Israeli wakamwendea mfalme huko Hebroni nao wakasema, “Tazama, sisi ni nyama na mifupa yako.

גַּם־אֶתְמ֣וֹל גַּם־שִׁלְשׁ֗וֹם בִּהְיוֹת֙ שָׁא֣וּל מֶלֶךְ֔ עָלֵ֖ינוּ אַתָּ֣ה ה֑יית[ה] 2
pia jana pia juzi wakati–wa–kuwa Shauli mfalme juu–yetu wewe [ulikuwa]
H1571 H0865 H1571 H8032 H1961 H7586 H4428 H1961 H1961

וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֗ה לְךָ֤ אַתָּה֙ תִּרְעֶ֣ה אֶת־עַמִּ֔י אֶת־יִשְׂרָאֵ֖ל וְאַתָּ֥ה תִֽהְיֶ֖ה נָגִ֥יד עַל־יִשְׂרָאֵֽל׃ 3
kwako wewe utachunga — watu–wangu — Israeli na–wewe utakuwa
H3068 H0853 H4428 H0853 H3478 H0853 H3478 H1961

וַיָּבֹ֣אוּ כָל־זִקְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל אֶל־הַמֶּ֙לֶךְ֙ חֶבְרוֹנָ֔ה וַיִּכְרֹ֨ת לָהֶ֤ם הַמֶּ֙לֶךְ֙ בְּחֶבְרוֹן֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה וַיִּמְשְׁח֣וּ אֶת־דָּוִ֔ד לְמֶ֖לֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵֽל׃ פ ¶
wakaja wazee–wote–wa wazee–wa Israeli kwa mfalme Hebroni akafanya mfalme nao
H0935 H3605 H2205 H3478 H0413 H4428 H2205 H3772 H4428

kuwa–mfalme Daudi — wakamtia–mafuta Yahwe mbele–ya katika–Hebroni agano Daudi
H4428 H1732 H0853 H4886 H3068 H6440 H1285 H1732

Israeli juu–ya
H3478

Hivyo wazee wote wa Israeli wakaja kwa mfalme huko Hebron na mfalme Daudi akafanya nao agano mbele ya Yahweh. Wakamtawaza Daudi kuwa mfalme wa Israeli.

בֶּן־שְׁלֹשִׁ֥ים שָׁנָ֖ה דָּוִ֑ד בְּמָלְכ֣וֹ אַרְבָּעִ֥ים שָׁנָ֖ה מָלָֽךְ׃ 4
mwenye–miaka thelathini miaka Daudi alipoanza–kutawala arobaini miaka alitawala
H7970 H8141 H1732 H0705 H8141

בְּחֶבְרוֹן֙ מָלַ֣ךְ עַל־יְהוּדָ֔ה שֶׁ֥בַע שָׁנִ֖ים וְשִׁשָּׁ֣ה חֳדָשִׁ֑ים וּבִירוּשָׁלַ֗͏ִם 5
katika–Hebroni alitawala juu–ya Yuda saba miaka na–sita miezi na–katika–Yerusalemu
H3389 H2320 H8337 H8141 H7651 H3063 H0413 H4427 H0776

וְיִשְׂרָאֵל֙ כָּל־יִשְׂרָאֵ֔ל עַל־יְהוּדָֽה׃ וְשָׁלַ֣שׁ שָׁנָ֔ה שְׁלֹשִׁ֥ים מָלַ֖ךְ
na–Yuda Israeli Israeli–yote juu–ya miaka na–tatu thelathini alitawala
H3063 H3478 H3605 H0413 H8141 H7969 H7970 H4427

Alitawala juu ya Yuda miaka saba na miezi sit a huko Hebroni, na huko Yerusalemu akatawala miaka thelathini na mitatu juu ya Israeli yote na Yuda.

וַיֹּאמֶר	הָאָרֶץ	יוֹשֵׁב	הַיְבֻסִי	אֶל־	יְרוּשָׁלַם	וַאֲנָשָׁיו	הַמֶּלֶךְ	וַיֵּלֶךְ	6
wakasema	nchi	wakaao	Wayebusi	dhidi–ya	Yerusalemu	na–watu–wake	mfalme	akaenda	
H0559	H0776	H3427	H2983	H0413	H3389	H0376	H4428	H3212	

הַעִוְרִים	הֱסִירְךָ	אִם־	כִּי	הֵנָּה	תָבוֹא	לֹא־	לֵאמֹר	לְדָוִד
vipofu	wakikuondoa	kwanza	isipokuwa	hapa	kuingia	hutaingia	kusema	kwa–Daudi
H5787	H5493			H2008	H0935	H3808	H0559	H1732

הֵנָּה׃	דָוִד	יָבוֹא	לֹא־	לֵאמֹר	וְהַפִּסְחִים
hapa	Daudi	kuingia	hataingia	kusema	na–viwete
H2008	H1732	H0935	H3808	H0559	

Mfalme na watu wake wakaenda Yerusalemu kupigana na wayebusi, waliokuwa wenyeji wa nchi. Wakamwambia Daudi, “Hautaweza kuja hapa kwani hata wipofu na vilema waweza kukudhuia kuingia. Daudi haweze kuja hapa.”

דָּוִד׃	עִיר	הִיא	צִיּוֹן	מְצֻדַת	אֵת	דָּוִד	וַיִּלְכֹּד	7
Daudi	mji–wa	ndiyo	Sioni	ngome–ya	—	Daudi	akateka	
H1732		H1931	H6726		H0853	H1732	H3920	

Lakini, Daudi akaiteka ngome ya Sayuni, ambayo sasa ni mji wa Daudi.

בַּצִּנּוֹר	וְיִגַּע	יְבֻסִי	מַכֶּה	כָּל־	הַהוּא	בַּיּוֹם	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	8
kwenye–bomba–la–maji	afike	Wayebusi	apigaye	yeyote	ile	siku–ile	Daudi	akasema	
H6794	H5060	H2983	H5221	H3605	H1931	H3117	H1732	H0559	

עַל־	דָּוִד	נֶפֶשׁ	)שְׂנֵאֵי(	]שנאו[	הָעִוְרִים	וְאֶת־	הַפִּסְחִים	וְאֶת־
kwa–hivyo	Daudi	na–nafsi–ya	wanaochukiwa	[wanaochukiwa]	vipofu	na	viwete	na
	H1732	H5315	H8130	H8130	H5787	H0853	H6455	H0853

הַבָּיִת׃	אֶל־	יָבוֹא	לֹא	וּפִסֵּחַ	עִוֵּר	יְאֻמְרוּ	כֵּן
nyumba	katika	kuingia	hataingia	na–kiwete	kipofu	wanasema	hivyo
	H0413	H0935	H3808	H6455	H5787	H0559	

Wakati huo Daudi akasema, “Waliowashambulia wayebusi watapaswa kupita katika mfereji wa maji ili wawafikie virema na vipofu ambao ni adui wa Daudi.” Hii ndiyo maana watu husema, “Vipofu na virema wasingie katika kasri.”

סָבִיב	דָּוִד	וַיִּבֶן	דָּוִד	עִיר	הִיא	וַיִּקְרָא־	בַּמְּצָדָה	דָּוִד	וַיֵּשֶׁב	9
kuzunguka	Daudi	akajenga	Daudi	mji–wa	hiyo	akaiita	katika–ngome	Daudi	akakaa	
H5439	H1732	H1129	H1732			H7121		H1732	H3427	

וָבָיְתָה׃	הַמִּלּוֹא	מִן־	
na–ndani	Milo	kutoka	
	H4407		

Hivyo Daudi akaishi ngemeni naye akaiita mji wa Daudi. Akaizungushia ukuta, kuanzia barazani kuelekea ndani.

עִמּוֹ׃	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	וַיהוָה	וְגָדוֹל	הָלוֹךְ	דָּוִד	וַיֵּלֶךְ	10
pamoja–naye	majeshi	Mungu–wa	na–Yahwe	na–kuwa–mkubwa	kwenda	Daudi	akaendelea	
		H0430	H3068		H1980	H1732	H3212	

פ
¶

Daudi akawa na nguvu sana kwa maana Yahwe, Mungu wa utukufu, alikuwa pamoja naye.

11 וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי
akatuma Hiramu mfalme–wa Tiro wajumbe kwa Daudi na–miti–ya
H7971 H2438 H4428 H6865 H4397 H0413 H1732 H6086

אֲרָזִים וְחָרְשֵׁי עֵץ וְחָרְשֵׁי קִיר וַיִּבְנוּ־בַיִת לְדָוִד׃
mierezi na–mafundi–wa mbao na–mafundi–wa ukuta wakajenga nyumba kwa–Daudi
H0730 H2796 H6086 H2796 H7023 H1129 H1732

Kisha Hiramu mfalme wa Tiro akatuma wajumbe kwa Daudi, na miti ya mierezi, mafundi seremala na wajenzi. Wakamjengea Daudi nyumba.

12 וַיֵּדַע דָּוִד כִּי־כוֹנָנוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־
akajua Daudi kwamba amemweka Yahwe kuwa–mfalme juu–ya
H3045 H1732 H3588 H3559 H3068 H4428 H5921

עַל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשָּׂא מַמְלַכְתּוֹ בַּעֲבוּר
ufalme–wake kwa–ajili–ya watu–wake Israeli na–kwamba amekiinua
H4467 H5668 H5971 H3478 H3588

ס
¶

13 וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד פִּלַגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַ͏ִם בֹּאוֹ
akachukua Daudi zaidi masuria na–wake kutoka–Yerusalemu kuja–kwake
H3947 H1732 H5750 H6370 H0802 H3389 H0935

אַחֲרֵי מֵחֶבְרוֹן וַיִּוָּלְדוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים וּבָנוֹת׃
baada–ya kutoka–Hebroni wakazaliwa zaidi kwa–Daudi wana na–binti
H3205 H5750 H1732 H1121 H1323

Baada ya Daudi kuondoka Hebroni na kwenda Yerusalemu, akajitwalia wake na masuria wengi huko Yerusalemu, na wana na binti wengi walizaliwa kwake.

14 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלּוֹדִים לוֹ בִּירוּשָׁלָ͏ִם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן
na–haya majina–ya waliozaliwa kwake katika–Yerusalemu Shamua na–Shobabu na–Nathani
H0428 H8034 H3209 H3389 H8051 H7727 H5416

וּשְׁלֹמֹה׃
na–Sulemani
H8010

Haya ndiyo majina ya wanawe waliozaliwa kwake huko Yerusalemu: Shamua, Shobabu, Nathani, Selemani,

15 וְיִבְחָר וְאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃
na–Ibhari na–Elishua na–Nefegi na–Yafia
H2984 H0474 H5298 H3309

Ibhari, Elishua, Nefegi, Yafia,

16 וְאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע וְאֱלִיפֶלֶט׃
na–Elishama na–Eliada na–Elifeleti
H0476 H0450 H0467

פ
¶

Elishama, Eliada na Elifeleti.

17 וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
wakasikia Wafilisti kwamba wamemtia–mafuta — Daudi kuwa–mfalme juu–ya Israeli
H8085 H6430 H3588 H4886 H0853 H1732 H4428 H5921 H3478

וַיַּעֲלוּ כָּל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת־כָּל וַיֵּרֶד
wakapanda Wafilisti–wote kumtafuta — Daudi akasikia Daudi — Wafilisti–wote akashuka
H5927 H3605 H1245 H0853 H1732 H8085 H1732 H0853 H3605 H3381

אֶל־מְצוּדָה׃
kwenye ngome
H0413

Basi wafilisti waliposikia kwamba Daudi ametiwa mafuta kuwa mfalme juu ya Israeli, wakaenda wote kumtafuta. Daudi aliposikia hilo akashuka ngomeni.

18 וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃
na–Wafilisti walikuja wakaenea katika–bonde–la Refaimu
H6430 H0935 H5203 H6010 H7497

Basi Wafilisiti walikuwa wamekuja na kuenea katika bonde la Mrefai.

19 וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה אֶל־פְּלִשְׁתִּים הֲתִתְּנֵם בְּיָדִי
akauliza Daudi kwa–Yahwe kusema je–nipande dhidi–ya Wafilisti utawatoa
H7592 H1732 H3068 H0559 H5927 H0413 H6430 H5414

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד עֲלֵה כִּי־נָתוֹן אֶתְּנָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ׃
mkononi–mwangu akasema Yahwe kwa Daudi panda kwa–sababu hakika nitawatoa
H3027 H0559 H3068 H0413 H1732 H5927 H3588 H5414 H5414

Kisha Daudi akaomba msaada kutoka kwa Yahwe. Akasema, “Je niwashambulie wafilisti? Je utanipa ushindi juu yao?” Yahwe akamwambia Daudi, “Washambulia, kwa hakika nitakupa ushindi juu ya wafilisti.”

20 וַיָּבֹא דָּוִד בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶת־אֹיְבַי לְפָנַי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃
akaja Daudi Baali–Perasimu akawapiga huko Daudi akasema Yahwe — adui–zangu mbele–yangu kama–kuvunja–kwa maji kwa–hivyo hivyo aliita jina–la mahali–pale Baali–Perasimu
H0935 H1732 H1188 H5221 H8033 H1732 H0559 H3068 H0853 H0341 H6440 H6556 H4325 H5921 H3651 H7121 H8034 H4725 H1931 H1188

Hivyo Daudi akawashambulia huko Baali Perasimu, naye akawashinda. Akasema, Yahwe amewafurikia adui zangu mbele yangu kama mafuriko ya maji. Kwa hiyo jina la mahali pale likawa Baali Perasimu.

21 וַיַּעַזְבוּ־שָׁם אֶת־עֲצַבֵּיהֶם וַיִּשָּׂאֵם דָּוִד וַאֲנָשָׁיו׃ ¶ פ
wakaacha huko — sanamu–zao wakazichukua Daudi na–watu–wake
H5800 H8033 H0853 H6091 H5375 H1732 H0376

Wafilisiti wakaacha vinyago vyao pale, na Daudi na watu wake wakaviondoa.

22 וַיַּסְפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃
wakaendelea tena Wafilisti kupanda wakaenea katika–bonde–la Refaimu
H3254 H5750 H6430 H5927 H5203 H6010 H7497

Kisha wafilisiti wakaja kwa mara nyingine tena na kujieneza zaidi katika bonde la Mrefai.

אַחֲרֵיהֶם	אֶל־	הָסֵב	תַּעֲלֶה	לֹא	וַיֹּאמֶר	בְּיהוָה	דָּוִד	וַיִּשְׁאַל	23
nyuma–yao	kwenda	zunguka	kupanda	usipande	akasema	kwa–Yahwe	Daudi	akauliza	
	H0413	H5437	H5927	H3808	H0559	H3068	H1732	H7592	

בְּכָאִים׃	מִמּוּל	לָהֶם	וּבָאתָ
miti–ya–mibalsamini	kutoka–mbele–ya	kwao	uwajie
H1057	H4136		H0935

Hivyo Daudi akatafuta msaada tena kutoka kwa Yahweh, naye Yahweh akamwambia, “Usiwashambulie kwa mbele, lakini uwazunguke kwa nyuma na uwaendee kupitia miti ya miforosadi.

בְּרָאשֵׁי	צְעָדָה	קוֹל	אֶת־	)כְּשָׁמְעֲךָ(	]בשמעך[	וְיִהְיֶ֣		24
juu–ya–vilele–vya	tembea	sauti–ya	—	utakaposikia	[utakaposikia]	na–itakuwa		
			H0853	H8085	H8085	H1961		

יְהוָה	יָצָא	אָז	כִּי	תֶּחֱרָץ	אָז	הַבְּכָאִים	
Yahwe	ametoka	wakati–huo	kwa–sababu	fanya–haraka	wakati–huo	miti–ya–mibalsamini	
H3068	H3318			H2782		H1057	

פְּלִשְׁתִּים׃	בְּמַחֲנֵה	לְהַכּוֹת	לְפָנֶיךָ	
Wafilisti	kambi–ya	kupiga	mbele–yako	
H6430	H4264	H5221	H6440	

Wakati utakaposikia sauti za mwendo katika upepo uvumao juu ya miti ya miforosadi, hapo ushambulie kwa nguvu. Fanya hivi kwa kuwa Yahwe atatangulia mbele yako kulishambulia jeshi la Wafilisiti.”

פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	וַיַּךְ	יְהוָה	צִוָּהוּ	כַּאֲשֶׁר	כֵּן	דָּוִד	וַיַּעַשׂ	25
Wafilisti	—	akawapiga	Yahwe	alivyomwamuru	kama–vile	hivyo	Daudi	akafanya	
H6430	H0853	H5221	H3068	H6680			H1732		

פ	גֶּזֶר׃	בְּאֶדֶק	עַד־	מִגֶּבַע
¶	Gezeri	kufika	hadi	kutoka–Geba
	H1507	H0935	H5704	H1387

Hivyo Daudi akafanya kama Yahwe alivyomwamuru. Akawaua wafilisti njiani mwote toka Geba hadi Gezeri.

Chapter 6

אָלֶף׃	שְׁלֹשִׁים	בְּיִשְׂרָאֵל	בָּחוּר	כָּל־	אֶת־	דָּוִד	עוֹד	וַיֹּסֶף	1
elfu	elfu–thelathini	katika–Israeli	vijana–wateule	wote	—	Daudi	tena	akakusanya	
H0505	H7970	H3478	H0977	H3605	H0853	H1732	H5750	H0622	

Basi kwa mara nyingine Daudi akawakusanya wateuli wa Israeli, elfu thelathini.

אִתּוֹ	אֲשֶׁר	הָעָם	וְכָל־	דָּוִד	וַיֵּלֶךְ	וַיָּקָם		2
pamoja–naye	waliokuwa	watu	na–watu–wote	Daudi	akaenda	akaondoka		
H0854			H3605	H1732	H3212			

שֵׁם	נִקְרָא	אֲשֶׁר־	הָאֱלֹהִים	אָרוֹן	אֶת	מִשָּׁם	לְהַעֲלוֹת	יְהוּדָהמִבַּעֲלֵי
jina	linaitwa	ambalo	Mungu	sanduku–la	—	kutoka–huko	kuleta	kutoka–Baale–Yuda
H8034	H7121		H0430	H0727	H0853	H8033	H5927	H1184

עָלָיו׃	הַכְּרֻבִים	יֹשֵׁב	צְבָאוֹת	יְהוָה	שֵׁם
juu–yake	makerubi	aketiye	wa–majeshi	Yahwe	jina–la
	H3742	H3427		H3068	H8034

Daudi akainuka na akaenda na watu wake wote waliokuwa pamoja naye kutoka Baala ulioko Yuda ili alilete sanduku la Mungu, liitwalo kwa jina la Yahwe wa majeshi, akaaye juu ya makerubi.

וַיְשָׁאֻהוּ	חַדָּשָׁה	עֲגָלָה	אֶל־	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת־	וַיַּרְכִּבוּ	3
wakalibeba	jipya	gari–jipya	juu–ya	Mungu	sanduku–la	—	wakaliweka	
H5375	H2319	H5699	H0413	H0430	H0727	H0853	H7392	

אֲבִינָדָב	בְּנֵי	וְאַחְיוֹ	וְעֻזָּא	בַּגִּבְעָה	אֲשֶׁר	אֲבִינָדָב	מִבֵּית
Abinadabu	wana–wa	na–Ahio	na–Uza	mlimani	iliyokuwa	Abinadabu	kutoka–nyumba–ya
H0041		H0283		H1389		H0041	

חֲדָשָׁה׃	הָעֲגָלָה	אֶת־	נֹהֲגִים
jipya	gari–jipya	—	walikuwa–wanaendesha
H2319	H5699	H0853	

Wakaliweka sanduku la Mungu juu ya mkokoteni mpya. Wakalitoa katika nyumba ya Abinadabu, iliyokuwa juu ya kilima. Uza na Ahio, wanawe, wakauongoza mkokoteni.

							4
אֲרוֹן	עִם	בַּגִּבְעָה	אֲשֶׁר	אֲבִינָדָב	מִבֵּית	וַיְשָׁאֻהוּ	
sanduku–la	pamoja–na	mlimani	iliyokuwa	Abinadabu	kutoka–nyumba–ya	wakalibeba	
H0727		H1389		H0041		H5375	

הָאָרוֹן׃	לִפְנֵי	הֹלֵךְ	וְאַחְיוֹ	הָאֱלֹהִים
sanduku	mbele–ya	alitembea	na–Ahio	Mungu
H0727	H6440	H1980	H0283	H0430

Wakautoa mkokoteni na sanduku la Mungu juu yake nyumbani mwa Abinadabu juu ya kilima. Ahio alikuwa ametangulia mbele ya sanduku.

							5
יְהוָה	לִפְנֵי	מְשַׂחֲקִים	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וְכָל־	וְדָוִד	
Yahwe	mbele–ya	walikuwa–wakicheza	Israeli	nyumba–ya	na–nyumba–yote–ya	na–Daudi	
H3068	H6440	H7832	H3478		H3605	H1732	

וּבִמְנַעֲנָעִים	וּבְתֻפִּים	וּבִנְבָלִים	וּבְכִנֹּרוֹת	בְּרוֹשִׁים	עֲצֵי	בְּכָל
na–kwa–kayamba	na–kwa–matari	na–kwa–zeze	na–kwa–vinubi	miberoshi	vyombo–vya	kwa–kila
H4517	H8596		H3658	H1265	H6086	H3605

וּבְצֶלְצֵלִים׃
na–kwa–matoazi

Kisha Daudi na nyumba yote ya Israeli wakaanza kucheza mbele ya Yahwe, wakishangilia kwa vyombo vya mziki, vinubi, vinanda, matari, kayamba na matowazi.

								6
אֲרוֹן	אֶל־	עֻזָּא	וַיִּשְׁלַח	נָכוֹן	גֹּרֶן	עַד־	וַיָּבֹאוּ	
sanduku–la	kwa	Uza	akanyosha	Nakoni	sakafu–ya–kupuria–ya	kwenye	wakafika	
H0727	H0413		H7971	H5225	H1637	H5704	H0935	

הַבָּקָר׃	שָׁמְטוּ	כִּי	בּוֹ	וַיַּאחֶז	הָאֱלֹהִים
ng'ombe	waliteleza	kwa–sababu	hilo	akalishika	Mungu
H1241	H8058			H0270	H0430

Hata walipofika katika shinikizo la Nasoni, wale ng'ombe wakakwama, Uza akanyosha mkono wake na kulikumbatia sanduku la Mungu, naye akalishikilia.

									7
הַשֵּׁל	עַל־	הָאֱלֹהִים	שָׁם	וַיַּכֵּהוּ	בְּעֻזָּה	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	
kosa	kwa–sababu–ya	Mungu	huko	akampiga	dhidi–ya–Uza	Yahwe	hasira–ya	na–ikawaka	
H7944		H0430	H8033	H5221		H3068	H0639	H2734	

הָאֱלֹהִים׃	אֲרוֹן	עִם	שָׁם	וַיָּמָת
Mungu	sanduku–la	karibu–na	huko	akafa
H0430	H0727		H8033	H4191

Kisha asira ya Yahweh ikawaka dhidi ya Uza. Mungu akampiga kwa ajili ya dhambi yake. Uza akafa pale pale kando ya sandaku la Mungu.

וַיִּקָּצֵף	בְּעֻזָּה	פֶּרֶץ	יְהוָה	פָּרֶץ	אֲשֶׁר	עַל	לְדָוִד	וַיַּחַר	8
akaiita	dhidi–ya–Uza	uvunjiko	Yahwe	alivunja	ambayo	kwa–sababu	Daudi	akakasirika	
H7121		H6556	H3068	H6555			H1732	H2734	

הַהוּא	לַמָּקוֹם	פֶּרֶץ	עֻזָּה	עַד	הַיּוֹם	הַזֶּה׃
pale	mahali–hapo	Peresi	Uza	hadi	siku	hii
H1931	H4725	H6560	H6560	H5704	H3117	H2088

Daudi akakasirika kwa kuwa Yahwe alimpiga Uza, naye akapaita mahali pale Peresi Uza. Eneo hilo linaitwa Peres Uza hata leo.

אֵלַי	יָבוֹא	אֵיךְ	וַיֹּאמֶר	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	אֶת־	דָּוִד	וַיִּרָא	9
kwangu	litakuja	jinsi–gani	akasema	ile	siku–ile	Yahwe	—	Daudi	akaogopa	
H0413	H0935		H0559	H1931	H3117	H3068	H0853	H1732	H3372	

יְהוָה׃	אֲרוֹן
Yahwe	sanduku–la
H3068	H0727

Daudi akamwogopa Yahweh siku hiyo. Akasema, “Sanduku la Yahwe lawezaje kuja kwangu?”

עִיר	עַל־	יְהוָה	אֲרוֹן	אֶת־	אֵלָיו	לְהָסִיר	דָּוִד	אָבָה	וְלֹא־	10
mji–wa	katika	Yahwe	sanduku–la	—	kwake	kulipeleka	Daudi	kutaka	wala–hakutaka	
		H3068	H0727	H0853	H0413	H5493	H1732	H0014	H3808	

הַגִּתִּי׃	אֱדֹם	עֹבֵד־	בֵּית	דָּוִד	וַיַּטֵּהוּ	דָּוִד
Mgiti	Edomu	Obedi	nyumbani–kwa	Daudi	akalipeleka–pembeni	Daudi
H1663	H5654	H5654		H1732	H5186	H1732

Hivyo Daudi hakuwatayari tena kulichukua sanduku la Yahwe katika mji wa Daudi. Badala yake, akaliweka kando katika nyumba ya Obedi Edomu Mgiti.

חֳדָשִׁים	שְׁלֹשָׁה	הַגִּתִּי	אֱדֹם־עֹבֵד	בֵּית	יְהוָה	אֲרוֹן	וַיֵּשֶׁב		11
miezi	miezi–mitatu	Mgiti	Obedi–Edomu	nyumbani–kwa	Yahwe	sanduku–la	likakaa		
H2320	H7969	H1663	H5654		H3068	H0727	H3427		

בֵּיתוֹ׃	כָּל־	וְאֶת־	אֱדֹם־עֹבֵד	אֶת־	יְהוָה	וַיְבָרֶךְ
nyumba–yake	nyumba–yake–yote	na	Obedi–Edomu	—	Yahwe	akabariki
	H3605	H0853	H5654	H0853	H3068	H1288

Sanduku la Yahwe likakaa katika nyumba ya Obedi Edomu Mgiti kwa miezi mitatu. Kwa hiyo Yahwe akambariki yeye na nyumba yake yote.

אֱדֹם־עֹבֵד	בֵּית	אֶת־	יְהוָה	בֵּרַךְ	לֵאמֹר	דָּוִד	לַמֶּלֶךְ	וַיֻּגַּד	12
Obedi–Edomu	nyumba–ya	—	Yahwe	amebariki	kusema	Daudi	mfalme	akaambiwa	
H5654		H0853	H3068	H1288	H0559	H1732	H4428	H5046	

וַיַּעַל	דָּוִד	וַיֵּלֶךְ	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	בַּעֲבוּר	לוֹ	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־
akalileta	Daudi	akaenda	Mungu	sanduku–la	kwa–sababu–ya	nayo	aliyo	yote	na
H5927	H1732	H3212	H0430	H0727	H5668			H3605	H0853

בְּשִׂמְחָה׃	דָּוִד	עִיר	אֱדֹם־עֹבֵד	מִבֵּית	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת־
kwa–furaha	Daudi	mji–wa	Obedi–Edomu	kutoka–nyumba–ya	Mungu	sanduku–la	—
H8057	H1732		H5654		H0430	H0727	H0853

Kisha mfalme Daudi akaambiwa, “Yahwe ameibariki nyumba ya Obedi Edomu na kila kitu alichonacho kwa sababu ya sanduku la Mungu.” Hivyo Daudi akaenda na kulipandisha sanduku la Mungu kutoka katika nyumba ya Obedi Edomu hadi mji wa Daudi kwa furaha.

13 וַיְהִי כְּ֠י צָעֲד֨וּ נֹשְׂאֵ֤י אֲרוֹן־יְהוָה֙ שִׁשָּׁ֣ה צְעָדִ֔ים וַיִּזְבַּ֥ח שׁ֖וֹר וּמְרִיא׃

וַיְהִי	כְּי	צָעֲדוּ	נֹשְׂאֵי	אֲרוֹן־	יְהוָה	שִׁשָּׁה	צְעָדִים	
na–ikawa	wakati	walipotembea	wabebaji–wa	sanduku–la	Yahwe	hatua–sita	hatua	
H1961		H6805	H5375	H0727	H3068	H8337	H6806	
וַיִּזְבַּח	שׁוֹר	וּמְרִיא׃						
akatoa–sadaka	ng'ombe	na–ndama–aliyenona						
H2076	H7794	H4806						

Ikawa waliolibeba sanduku la Yahwe walipochukua hatua sita, akatoa sadaka ng'ombe na ndama aliyenona.

14 וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכָל־עֹז לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגוּר אֵפוֹד בָּד׃

וְדָוִד	מְכַרְכֵּר	בְּכָל־	עֹז	לִפְנֵי	יְהוָה	וְדָוִד	חָגוּר
na–Daudi	alikuwa–akicheza	kwa–nguvu	zote	mbele–ya	Yahwe	na–Daudi	alikuwa–amevaa
H1732	H3769	H3605	H5797	H6440	H3068	H1732	H2296
אֵפוֹד	בָּד׃						
efodi–ya	kitani						
H0646	H0906						

Daudi akacheza mbele ya Yahwe kwa nguvu zake zote; alikuwa amevaa naivera ya kitani pekee.

15 וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר׃

וְדָוִד	וְכָל־	בֵּית	יִשְׂרָאֵל	מַעֲלִים	אֶת־	אֲרוֹן	יְהוָה	
na–Daudi	na–nyumba–yote–ya	nyumba–ya	Israeli	walilipandisha	—	sanduku–la	Yahwe	
H1732	H3605		H3478	H5927	H0853	H0727	H3068	
בִּתְרוּעָה	וּבְקוֹל	שׁוֹפָר׃						
kwa–kelele	na–kwa–sauti–ya	tarumbeta						
H8643		H7782						

Hivyo Daudi na nyumba yote ya Israeli wakalipandisha sanduku la Yahwe kwa vifijo na sauti za tarumbeta.

16 וְהָיָה֙ אֲרוֹן יְהוָה֙ בָּ֣א עִיר־דָּוִ֔ד וּמִיכַ֥ל בַּת־שָׁא֖וּל נִשְׁקְפָ֣ה בְּעַ֣ד הַֽחַלּ֑וֹן וַתֵּ֣רֶא אֶת־הַמֶּ֣לֶךְ דָּוִ֗ד מְפַזֵּ֤ז וּמְכַרְכֵּר֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה וַתָּ֥בֶז לוֹ֖ בְּלִבָּֽהּ׃

וְהָיָה֙	אֲרוֹן	יְהוָה֙	בָּ֣א	עִיר־	דָּוִ֔ד	וּמִיכַ֥ל	בַּת־	שָׁא֖וּל	נִשְׁקְפָ֣ה	בְּעַ֣ד	הַֽחַלּ֑וֹן	וַתֵּ֣רֶא	אֶת־	הַמֶּ֣לֶךְ
na–ikawa	sanduku–la	Yahwe	lilikuja	mji–wa	Daudi	na–Mikali	binti–wa	Shauli	alitazama	kupitia	dirisha	akamwona	—	mfalme
H1961	H0727	H3068	H0935	H1732	H1732	H4324	H1323	H7586	H8259	H1157	H2474	H7200	H0853	H4428
דָּוִ֗ד	מְפַזֵּ֤ז	וּמְכַרְכֵּר֙	לִפְנֵ֣י	יְהוָ֔ה	וַתָּ֥בֶז	לוֹ֖	בְּלִבָּֽהּ׃							
Daudi	akirukaruka	na–kucheza	mbele–ya	Yahwe	akamdharau	yeye	moyoni–mwake							
H1732	H6339	H3769	H6440	H3068	H0959									

Hata ikawa sanduku la Yahwe lilipofika mjini mwa Daudi, Mikali, binti Sauli, alichungulia dirishani. Akamwona mfalme Daudi akiruka na kucheza mbele ya Yahwe. Akamdharau moyoni mwake.

17 וַיָּבִ֣אוּ אֶת־אֲר֣וֹן יְהוָ֔ה וַיַּצִּיג֥וּ אֹת֛וֹ בִּמְקוֹמ֖וֹ בְּת֣וֹךְ הָאֹ֑הֶל וַיַּעַל֩ דָּוִ֨ד לִפְנֵ֜י יְהוָ֗ה עֹלוֹת֙ וּשְׁלָמִֽים׃

וַיָּבִ֣אוּ	אֶת־	אֲר֣וֹן	יְהוָ֔ה	וַיַּצִּיג֥וּ	אֹת֛וֹ	בִּמְקוֹמ֖וֹ	בְּת֣וֹךְ	הָאֹ֑הֶל	וַיַּעַל֩	דָּוִ֨ד	לִפְנֵ֜י	יְהוָ֗ה	עֹלוֹת֙	וּשְׁלָמִֽים׃
wakalileta	—	sanduku–la	Yahwe	wakaliweka	hilo	mahali–pake	ndani–ya	hema	akatoa	Daudi	mbele–ya	Yahwe	sadaka–za–kuteketezwa	na–sadaka–za–amani
H0935	H0853	H0727	H3068	H3322	H0853	H4725	H8432	H0168	H5927	H1732	H6440	H3068		H8002
וְדָוִ֗ד	לוֹ֙	נָטָה־	אֲשֶׁר											
Daudi	hilo	alilitandika	ambalo											
H1732		H5186												

Wakaliingiza sanduku la Yahwe na kuliweka mahali pake, katikati ya hema ambayo Daudi alikuwa ameliwekea. Kisha Daudi akatoa sadaka ya kuteketezwa na matoleo ya amani mbele za Yahwe.

18

אֶת־	וַיְבָרֶךְ	וְהַשְּׁלָמִים	הָעוֹלָה	מֵהַעֲלוֹת	דָּוִד	וַיְכַל
—	akawabariki	na–sadaka–za–amani	sadaka–za–kuteketezwa	kutoa	Daudi	alipomaliza
H0853	H1288	H8002		H5927	H1732	H3615

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	בְּשֵׁם	הָעָם
wa–majeshi	Yahwe	kwa–jina–la	watu
	H3068	H8034	

Ikawa Daudi alipomaliza kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani, akawabariki watu kwa jina la Yahwe wa majeshi.

19

לְמֵאִישׁ	יִשְׂרָאֵל	הֲמוֹן	לְכָל־	הָעָם	לְכָל־	וַיְחַלֵּק	
kutoka–mwanaume	Israeli	umati–wa	kwa–umati–wote	watu	kwa–watu–wote	akagawa	
H0376	H3478		H3605		H3605		

אֶחָד	וְאֶשְׁפָּר	אַחַת	לֶחֶם	חַלַּת	לְאִישׁ	אִשָּׁה	וְעַד־	
kimoja	na–kipande–cha–nyama	mmoja	mkate	mkate–mmoja	kwa–kila–mtu	mwanamke	hadi	
H0259	H0829	H0259	H3899	H2471	H0376	H0802	H5704	

לְבֵיתוֹ׃	אִישׁ	הָעָם	כָּל־	וַיֵּלֶךְ	אֶחָת	וַאֲשִׁישָׁה	
nyumbani–kwake	kila–mtu	watu	watu–wote	wakaenda	moja	na–keki–ya–zabibu	
	H0376		H3605	H3212	H0259	H0809	

Kisha akawagawia watu wote, umati wote wa Israeli, wanaume kwa wanawake, kipande cha mkate, nyama na keki ya zabibu. Kisha watu wote wakaondoka; kila mmoja akarudi kwake.

20

לְקַרַאת	שָׁאוּל	בַּת־	מִיכַל	וַתֵּצֵא	בֵּיתוֹ	אֶת־	לְבָרֵךְ	דָּוִד	וַיָּשָׁב
kumlaki	Shauli	binti–wa	Mikali	akatoka	nyumba–yake	—	kubariki	Daudi	akarudi
H7125	H7586	H1323	H4324	H3318		H0853	H1288	H1732	H7725

הַיּוֹם	נִגְלָה	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	הַיּוֹם	נִכְבַּד	מַה־	וַתֹּאמֶר	דָּוִד
leo	alijifunua	ambaye	Israeli	mfalme–wa	leo	aliheshimika	jinsi–gani	akasema	Daudi
H3117	H1540		H3478	H4428	H3117	H3513	H4100	H0559	H1732

אַחַד	נִגְלוֹת	כְּהִגָּלוֹת	עֲבָדָיו	אַמְהוֹת	לְעֵינֵי	
mmoja–wa	kujifunua	kama–kujifunua–kwa	watumishi–wake	wajakazi–wa	machoni–pa	
H0259	H1540	H1540	H5650	H0519		

הָרֵקִים׃
wapumbavu
H7386

Kisha Daudi akarudi ili aibariki familia yake. Mikali, binti Sauli, akatoka ili akutane na Daudi naye akasema, “Jinsi gani mtukufu mfalme wa Israeli alivyokuwa leo, aliyejiacha uchi mbele ya macho ya vijakazi miongoni mwa watumishi wake, kama mmoja wa wapumbavu ambaye bila aibu hujifunua yeye mwenyewe!”

21

בְּי	בָּחַר־	אֲשֶׁר	יְהוָה	לִפְנֵי	מִיכַל	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
mimi	alinichagua	ambaye	Yahwe	mbele–ya	Mikali	kwa	Daudi	akasema
	H0977		H3068	H6440	H4324	H0413	H1732	H0559

נָגִיד	אֹתִי	לְצַוֹּת	בֵּיתוֹ	וּמִכָּל־		מֵאָבִיךָ
kiongozi	mimi	kuniamuru	nyumba–yake	na–badala–ya–nyumba–yake–yote		badala–ya–baba–yako
H5057	H0853	H6680		H3605		H0001

יְהוָה׃	לִפְנֵי	וְשִׂחַקְתִּי	יִשְׂרָאֵל	עַל־	יְהוָה	עַם	עַל־
Yahwe	mbele–ya	nitacheza	Israeli	juu–ya	Yahwe	watu–wa	juu–ya
H3068	H6440	H7832	H3478		H3068		

Daudi akamjibu Mikali, “Nilifanya hivyo mbele ya Yahwe, aliyenichagua juu ya baba yako na juu ya familia yake yote, aliyeniweka kuwa kiongozi juu ya watu wa Yahwe, juu ya Israeli. Mbele ya Yahwe nitafurahi!

וְעִם־	בְּעֵינָי	שָׁפָל	וְאֶהְיֶה־	מְזֹּאת	עוֹד	וּנְקַלֹּתִי		22
lakini–kwa	machoni–pangu	mdogo	na–nitakuwa	kuliko–hivi	zaidi	na–nitajidhalilisha		
		H8217	H1961	H2063	H5750	H7043		
	אִכָּבֵדָה׃	עִמָּם	אָמַרְתְּ	אֲשֶׁר	הָאֲמָהוֹת			
	nitaheshimika	nao	umesema	ambao	wajakazi			
	H3513		H0559		H0519			

Nitakuwa nisiye na heshima hata zaidi ya hapa, na nitajishusha mbele za macho yangu mwenyewe. Lakini kwa hawa vijakazi uliowasema, nitaheshimiwa.”

מוֹתָהּ׃	יוֹם	עַד	יֶלֶד	לָהּ	הָיָה	לֹא־	שָׁאוּל	בַּת־	וּלְמִיכַל	23
kifo–chake	siku–ya	hadi	mtoto	kwake	kuwa–na	hakuwa–na	Shauli	binti–wa	na–Mikali
H4194	H3117	H5704	H3206		H1961	H3808	H7586	H1323	H4324

פ
¶

Hivyo Mikali, binti Sauli, hakuwa na watato hata alipokufa.

Chapter 7

לוֹ	הֵנִיחַ־	וַיהוָה	בְּבֵיתוֹ	הַמֶּלֶךְ	יָשַׁב	כִּי־	וַיְהִי		1
yeye	akampa–pumziko	na–Yahwe	nyumbani–mwake	mfalme	alikaa	wakati	na–ikawa		
	H5117	H3068		H4428	H3427		H1961		
	אֹיְבָיו׃	מִכָּל־	מִסָּבִיב						
	adui–zake	kutoka–kwa–wote	kuzunguka						
	H0341	H3605	H5439						

Ikawa mfalme alipokuwa amekwisha kukaa katika nyumba yake, na baada ya Yahwe kuwa amemstarehesha kutokana na adui zake wate waliomzunguka,

יוֹשֵׁב	אָנֹכִי	נָא	רְאֵה	הַנָּבִיא	נָתָן	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר		2
ninakaa	mimi	tafadhali	tazama	nabii	Nathani	kwa	mfalme	akasema		
H3427	H0595	H4994	H7200	H5030	H5416	H0413	H4428	H0559		
מַפָּזִיעָה׃	בְּתוֹךְ	יֹשֵׁב	הָאֱלֹהִים	וַאֲרוֹן	אֲרָזִים	בְּבֵית				
mapazia	katikati–ya	linakaa	Mungu	na–sanduku–la	mierezi	katika–nyumba–ya				
H3407	H8432	H3427	H0430	H0727	H0730					

mfalme akamwambia nabii Nathani, “Tazama, mimi ninaishi katika nyumba ya mierezi, lakini sanduku la Mungu lipo hemani.

עֲשֵׂה	לֵךְ	בְּלְבָבֶךָ	אֲשֶׁר	כָּל	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	נָתָן	וַיֹּאמֶר		3
fanya	nenda	moyoni–mwako	ambayo	yote	mfalme	kwa	Nathani	akasema		
	H3212	H3824		H3605	H4428	H0413	H5416	H0559		
	ס	עִמָּךְ׃	יְהוָה	כִּי						
	¶	pamoja–nawe	Yahwe	kwa–sababu						
			H3068							

Basi Nathani akamwambia mfalme, “Nenda, fanya lililo moyoni mwako, kwa maana Yahwe yupo nawe.”

לֵאמֹר׃	נָתָן	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	הַהוּא	בַּלַּיְלָה	וַיְהִי		4
kusema	Nathani	kwa	Yahwe	neno–la	na–likawa	ule	usiku–ule	na–ikawa		
H0559	H5416	H0413	H3068	H1697	H1961	H1931	H3915	H1961		

Lakini usiku usiku uleule neno la Yahwe lilimjia Nathani kusema,

הַאַתָּה	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	דָּוִד	אֶל־	עַבְדִּי	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	לֵךְ		5
je–wewe	Yahwe	asema	hivyo	Daudi	kwa	mtumishi–wangu	kwa	umwambie	nenda		
	H3068	H0559	H3541	H1732	H0413	H5650	H0413	H0559	H3212		

לְשָׁבְתִּי׃	בַּיִת	לִי	תִּבְנֶה־	
ya–kukaa–kwangu	nyumba	mimi	utanijengeya	
H3427			H1129	

“Nenda na umwambie mtumishi wangu Daudi, 'Hivi ndivyo asemavyo Yahwe: Je utanijengea nyumba ya kuishi?”

בְּנֵי	אֶת־	הַעֲלֹתִי	לְמִיּוֹם	בְּבַיִת	יָשַׁבְתִּי	לֹא	כִּי				6
wana–wa	—	nilipowapandisha	tangu–siku–ile	katika–nyumba	kukaa	sijakaa	kwa–sababu				
	H0853	H5927	H3117		H3427	H3808					

בְּאֹהֶל	מִתְהַלֵּךְ	וָאֱהְיֶה	הַזֶּה	הַיּוֹם	וְעַד	מִמִּצְרַיִם	יִשְׂרָאֵל	
katika–hema	nikitembea	nimekuwa	hii	siku	na–hadi	kutoka–Misri	Israeli	
H0168	H1980	H1961	H2088	H3117	H5704	H4714	H3478	

וּבְמִשְׁכָּן׃
na–katika–maskani
H4908

Kwa maana sijawai kuishi katika nyumba tangu siku ile nilipowaleta wana wa Israeli kutoka Misri hata leo; badala yake nimekuwa nikitembea katika hema, hema la kukutania.

אֶת־	דִּבַּרְתִּי	הַדָּבָר	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּכָל־	הִתְהַלַּכְתִּי	אֲשֶׁר־	בְּכֹל			7
kwa	nilisema	je–neno	Israeli	wana–wa	miongoni–mwa–wote	nilitembea	ambapo	popote			
H0854	H1696	H1697	H3478		H3605	H1980		H3605			

יִשְׂרָאֵל	אֶת־	עַמִּי	אֶת־	לִרְעוֹת	צִוִּיתִי	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	אַחַד
Israeli	—	watu–wangu	—	kuchunga	niliamuru	ambayo	Israeli	kabila–za	moja–ya
H3478	H0853		H0853		H6680		H3478	H7626	H0259

אֲרָזִים׃	בָּיִת	לִי	בְּנִיתֶם	לֹא־	לָמָּה	לֵאמֹר	
mierezi	nyumba–ya	mimi	kunijengeya	hamkunijengeya	kwa–nini	kusema	
H0730			H1129	H3808	H4100	H0559	

Mahali pote ambapo nimekuwa nikihama miongoni mwa wana wote wa Israeli, Je niliwai kusema lolote na viongozi wa Israeli niliowaweka kuwachunga watu wangu Israeli, kusema, “Kwa nini hamjanijengea nyumba ya mierezi?”

אֲנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לְדָוִד	לְעַבְדִּי	תֹּאמַר	כֹּה־	וְעַתָּה		8
mimi	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	Daudi	mtumishi–wangu	mwambie	hivyo	na–sasa		
H0589		H3068	H0559	H3541	H1732	H5650	H0559	H3541	H6258		

עַמִּי	עַל־	נָגִיד	לִהְיוֹת	הַצֹּאן	מֵאַחַר	הַנָּוֶה	מִן־	לְקַחְתִּיךָ	
watu–wangu	juu–ya	kiongozi	kuwa	kondoo	kutoka–nyuma–ya	malisho	kutoka	nilikuchukua	
		H5057	H1961	H6629				H3947	

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־
Israeli	juu–ya
H3478	

Sasa basi, mwambie Daudi, mtumishi wangu, “Hiki ndicho asemacho Yahwe wa majeshi: 'Nilikutwaa kutoka machungani, kutoka katika kuwafuata kondoo, ili uwe mtawala juu ya watu wangu Israeli.

כָּל־	אֶת־	וָאַכְרֶתָה	הָלַכְתָּ	אֲשֶׁר	בְּכֹל	עִמָּךְ	וָאֶהְיֶה		9
wote	—	nikawakatilia–mbali	ulienda	ambapo	popote	pamoja–nawe	nimekuwa		
H3605	H0853	H3772	H1980		H3605		H1961		
אֲשֶׁר	הַגְּדֹלִים	כְּשֵׁם	גָּדוֹל	שֵׁם	לָךְ	וְעָשִׂתִי	מִפָּנֶיךָ	אֹיְבֶיךָ	
walio	wakubwa	kama–jina–la	kubwa	jina	wewe	na–nitakufanyia	mbele–yako	adui–zako	
		H8034		H8034			H6440	H0341	
בָּאָרֶץ׃									
duniani									
H0776									

Nimekuwa pamoja nawe popote ulipokwenda na nimewakatilia mbali adui zako wote mbele yako. Na nitakutengenezea jina kubwa, kama jina la mojawapo ya wakuu walio juu ya nchi.

תַּחְתָּיו	וְשָׁכַן	וּנְטַעְתִּיו	לְיִשְׂרָאֵל	לְעַמִּי	מָקוֹם	וְשַׂמְתִּי			10
mahali–pao	watakaa	na–nitawapanda	Israeli	kwa–watu–wangu	mahali	na–nitaweka			
H8478	H7931	H5193	H3478		H4725				
עַוְלָתָה	בְּנֵי־	יְסִיפוּ	וְלֹא־	עוֹד	יִרְגָּז	וְלֹא			
udhalimu	wana–wa	kuendelea	wala–hawataendelea	tena	kutetemeka	wala–hawatatetemeka			
		H3254	H3808	H5750	H7264	H3808			
בָּרִאשׁוֹנָה׃	כַּאֲשֶׁר	לְעַנּוֹתָו							
mwanzoni	kama–vile	kuwatesa							
H7223									

Nitatenga mahali kwa ajili ya watu wangu Israeli nami nitawapanda pale, ili kwamba waweze kuishi mahali pao wenyewe na wasisumbuliwe tena. Waovu hawatawatesa tena, kama walivyofanya mwanzo.

יִשְׂרָאֵל	עַמִּי	עַל־	שֹׁפְטִים	צִוִּיתִי	אֲשֶׁר	הַיּוֹם	וּלְמִן־		11
Israeli	watu–wangu	juu–ya	waamuzi	niliamuru	ambayo	siku–ile	na–tangu		
H3478			H8199	H6680		H3117			
יְהוָה	לָךְ	וְהִנִּיד	אֹיְבֶיךָ	מִכָּל־	לָךְ	וַהֲנִיחֹתִי			
Yahwe	wewe	na–atakuambia	adui–zako	kutoka–kwa–wote	wewe	na–nitakupa–pumziko			
H3068		H5046	H0341	H3605		H5117			
יְהוָה׃	לָךְ	יַעֲשֶׂה־	בַּיִת	כִּי־					
Yahwe	wewe	atakujengeya	nyumba	kwamba					
H3068									

Kama walivyofanya tangu siku ile nilipoamuru waamuzi juu ya watu wangu Israeli. Nami nitakustarehesha kutokana na adui zako wote. Zaidi ya hayo, Mimi, Yahwe, nakutamkia kwamba nitakutengenezea nyumba.

אֶת־	וַהֲקִימֹתִי	אֲבִיךָ	אֶת־	וְשָׁכַבְתָּ	יָמֶיךָ	יִמְלְאוּ	כִּי		12
—	na–nitainua	baba–zako	pamoja–na	na–utakalolala	siku–zako	zitakapotimia	wakati		
H0853		H0001	H0854	H7901	H3117	H4390			
מַמְלַכְתּוֹ׃	אֶת־	וַהֲכִינֹתִי	מִמֵּעֶיךָ	יֵצֵא	אֲשֶׁר	אַחֲרֶיךָ	זַרְעֲךָ		
ufalme–wake	—	na–nitaimarisha	tumboni–mwako	atatoka	ambao	baada–yako	uzao–wako		
H4467	H0853		H4578	H3318			H2233		

Siku zako zitakapokwisha na ukalala pamoja na baba zako, nitainua mzao baada yako, atokaye katika mwili wako mwenyewe, nitauimalisha ufalme wake.

כְּסָא	אֶת־	וְכוֹנַנְתִּי	לִשְׁמֵי	בַּיִת	יִבְנֶה־	הוּא			13
kiti–cha–enzi–cha	—	na–nitaimarisha	kwa–jina–langu	nyumba	atajenga	yeye			
H3678	H0853		H8034		H1129	H1931			
עוֹלָם׃	עַד־	מַמְלַכְתּוֹ							
milele	hadi	ufalme–wake							
H5769	H5704	H4467							

Naye atajenga nyumba kwa jina langu, nami nitakiimalisha kiti chake cha enzi daima.

14 אֲנִי֙ מִמֵּ֣עַי אֶהְיֶה־לּ֔וֹ וְהוּא֙ יִהְיֶה־לִּ֣י לְבֵ֔ן אֲשֶׁ֥ר בְּהַעֲוֹתֹ֖ו

mimi nitakuwa kwake baba naye atakuwa kwangu mwana wakati akikosa

H0589 H1961 H0001 H1931 H1961

וְהֹכַחְתִּיו֙ בְּשֵׁ֣בֶט אֲנָשִׁ֔ים וּבִנְגָעֵ֖י בְּנֵ֥י אָדָֽם׃

nitamwadhibu kwa fimbo ya wanadamu na kwa mapigo ya wana wa watu.

H3198 H7626 H0376 H5061 H0120

Nitakuwa baba kwake, naye atakuwa mwanangu. Atakapotenda dhambi, nitamwadhibu kwa fimbo ya wanadamu na kwa mapigo ya wana wa watu.

15 וְחַסְדִּ֗י לֹא־יָסוּר֙ מִמֶּ֔נּוּ כַּאֲשֶׁ֥ר הֲסִרֹ֖תִי מֵעִ֣ם

lakini-fadhili-yangu haitaondoka kuondoka kwake kama-vile nilipoiondoa kutoka-kwa

H3808 H5493 H5493

שָׁא֑וּל אֲשֶׁ֥ר הֲסִרֹ֖תִי מִלְּפָנֶֽיךָ׃

Shauli ambaye nilimwondoa mbele-yako

H7586 H5493 H6440

Lakini uaminifu wa agano langu hautamwondokea, kama nilivyouondoa kutoka kwa Sauli, niliyemwondoa mbele yako.

16 וְנֶאֱמַ֤ן בֵּיתְךָ֙ וּמַמְלַכְתְּךָ֔ עַד־עֹולָ֖ם לְפָנֶ֑יךָ כִּסְאֲךָ֖

na-itakuwa-imara nyumba-yako na-ufalme-wako hadi milele mbele-yako

H0539 H4467 H5704 H5769 H6440

יִהְיֶ֥ה נָכֹ֖ון עַד־עֹולָֽם׃

kiti-chako-cha-enzi kitakuwa imara hadi milele

H3678 H1961 H5704 H5769

Nyumba yako na ufalme wako utathibitiswa mbele yako daima. Kiti chako cha enzi kitakuwa imara daima.”

17 כְּכָל־הַדְּבָרִ֤ים הָאֵלֶּה֙ וּכְכָל־הַחִזָּיֹ֣ון הַזֶּ֔ה כֵּ֥ן דִּבֶּ֖ר

kulingana-na-yote haya maneno haya kulingana-na-yote hivyo alisema

H3605 H0428 H1697 H3605 H2088 H2384 H1696

נָתָ֔ן אֶל־דָּוִ֖ד ס׃

Nathani kwa Daudi ¶

H5416 H0413 H1732

Nathani akamwambia Daudi na kumtaarifu maneno haya yote, na akamwambia kuhusu ono lote.

18 וַיָּבֹא֙ הַמֶּ֣לֶךְ דָּוִ֔ד וַיֵּ֖שֶׁב לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וַיֹּ֣אמֶר מִי֩ אֲדֹנָ֨י יְהוִ֜ה

akaingia mfalme Daudi akaketi mbele-ya Yahwe akasema ni-nani Bwana Yahwe

H0935 H4428 H1732 H3427 H6440 H3068 H0559 H4310 H0136 H3069

וּמִ֣י בֵיתִ֔י כִּ֥י הֲבִיאֹתָ֖נִי עַד־הֲלֹֽם׃

na-ni-nini nyumba-yangu kwamba umenileta hadi hapa

H4310 H1004 H0935 H5704 H1988

Kisha mfalme Daudi akaingia ndani na kuketi mbele ya Yahwe; akasema, “Mimi ni nani, Yahwe Mungu, na familia yangu ni nini hata umenileta hapa nilipo?

19 וַתְּקַטֹּ֥ן עֹוד֙ זֹ֣את בְּעֵינֶ֔יךָ אֲדֹנָ֖י יְהוִ֑ה וַתְּדַבֵּ֗ר גַּ֚ם אֶל־בֵּ֣ית

na-ilikuwa-ndogo bado hii machoni-pako Bwana Yahwe na-umesema pia kuhusu

H6994 H5750 H2063 H0136 H3069 H1696 H1571 H0413

עַבְדְּךָ֙ לְמֵרָחֹ֔וק וְזֹ֣את תֹּורַ֔ת הָאָדָ֖ם אֲדֹנָ֥י יְהוִֽה׃

nyumba-ya mtumishi-wako kwa-mbali na-hii sheria-ya mwanadamu Bwana Yahwe

H1004 H5650 H7350 H2063 H8452 H0120 H0136 H3069

Na hili lilikuwa jambo dogo mbele yako, Bwana Yahwe. Hata ukasema kuhusu familia ya mtumishi wako wakati mkuu ujao, nawe umenionesha vizazi vijavyo, Bwana Yahwe!

עַבְדֶּךָ	אֶת־	יָדַעְתָּ	וְאַתָּה	אֵלֶיךָ	לְדַבֵּר	עוֹד	דָּוִד	יוֹסִיף	וּמַה־	20
mtumishi–wako	—	umemjua	na–wewe	kwako	kusema	tena	Daudi	ataongeza	na–nini	
H5650	H0853	H3045		H0413	H1696	H5750	H1732	H3254	H4100	

יְהוִה׃	אֲדֹנָי
Yahwe	Bwana
H3069	H0136

Mimi Daudi, niseme nini zaidi kwako? Umemweshimu mtumishi wako, Bwana Yahwe.

הַגְדוּלָה	כָּל־	אֶת	עָשִׂיתָ	וְכִלְבָבְךָ	דְּבָרְךָ	בַּעֲבוּר		21
ukuu	ukuu–wote	—	umefanya	na–kulingana–na–moyo–wako	neno–lako	kwa–ajili–ya		
H1420	H3605	H0853			H1697	H5668		

עַבְדֶּךָ׃	אֶת־	לְהוֹדִיעַ	הַזֹּאת
mtumishi–wako	—	kumjulisha	huu
H5650	H0853	H3045	H2063

Kwa ajili ya neno lako, na kwa ajili ya kutimiza kusudi lako mwenyewe, umefanya jambo kubwa namna hii na kulidhihirisha kwa mtumishi wako.

כָּמוֹךָ	אַיִן	כִּי־	יְהוָה	אֲדֹנָי	גָּדַלְתָּ	כֵּן	עַל־	22
kama–wewe	hakuna	kwa–sababu	Yahwe	Bwana	umekuwa–mkuu	hivyo	kwa–hivyo	
H3644	H0369		H3069	H0136	H1431			

בְּאָזְנֵינוּ׃	שָׁמַעְנוּ	אֲשֶׁר־	בְּכֹל	זוּלָתֶךָ	אֱלֹהִים	וְאֵין
kwa–masikio–yetu	tumesikia	ambayo	kulingana–na–yote	isipokuwa–wewe	Mungu	na–hakuna
H0241	H8085		H3605	H2108	H0430	H0369

Kwa hiyo wewe ni mkuu, Bwana Yahwe. Kwa maana hakuna mwingine aliye kama wewe, na hakuna Mungu mwingine badala yako, kama jinsi ambayo tumesikia kwa masikio yetu wenyewe.

אֱלֹהִים	הָלְכוּ־	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	אֶחָד	גּוֹי	כְּיִשְׂרָאֵל	כְּעַמְּךָ	וּמִי		23
Mungu	alienda	ambalo	duniani	moja	taifa	kama–Israeli	kama–watu–wako	na–nani		
H0430	H1980		H0776	H0259		H3478		H4310		

לָכֶם	וְלַעֲשׂוֹת	שֵׁם	לוֹ	וְלָשׂוּם	לְעָם	לוֹ	לִפְדּוֹת־	
kwenu	na–kufanya	jina	hilo	na–kuliwekea	kuwa–watu	kwake	kulikomboa	
		H8034					H6299	

פָּדֶיתָ	אֲשֶׁר	עַמְּךָ	מִפְּנֵי	לְאַרְצֶךָ	וְנֹרָאוֹת	הַגְדוּלָה	
uliwakomboa	ambao	watu–wako	mbele–ya	kwa–nchi–yako	na–ya–kutisha	mambo–makubwa	
H6299			H6440	H0776	H3372	H1420	

וֵאלֹהָיו׃	גּוֹיִם	מִמִּצְרַיִם	לְךָ	
na–miungu–yao	mataifa	kutoka–Misri	kwako	
H0430		H4714		

Kwani kuna taifa lipi lililo kama watu wako Israeli, taifa moja juu ya nchi ambalo wewe, Mungu, ulikwenda na kuwakomboa kwa ajili yako wewe mwenyewe? Ulifanya hivi ili kwamba wawe watu kwa ajili yako mwenyewe, kujifanyia jina kwa ajili yako mwenyewe, na kufanya matendo makuu na ya kuogofya kwa ajili ya nchi yako. Uliyaondoa mataifa na miungu yao kutoka mbele ya watu wako, uliowakomboa kutoka Misri.

עוֹלָם	עַד־	לְעָם	לְךָ	וְיִשְׂרָאֵל	עַמְּךָ	אֶת־	לְךָ	וַתְּכוֹנֵן	24
milele	hadi	kuwa–watu	kwako	Israeli	watu–wako	—	kwako	na–umewaimarisha	
H5769	H5704			H3478		H0853			

ס	לֵאלֹהִים׃	לָהֶם	הָיִיתָ	יְהוָה	וְאַתָּה
¶	Mungu–wao	kwao	umekuwa	Yahwe	na–wewe
	H0430		H1961	H3068	

Umeiimarisha Israel kama watu wako daima, na wewe, Yahwe, kuwa Mungu wao.

וְעַל־	עַבְדְּךָ֙	עַל־	דִּבַּ֣רְתָּ	אֲשֶׁר	הַדָּבָ֔ר	אֱלֹהִ֖ים	יְהוָ֑ה	וְעַתָּ֖ה		25
na–kuhusu	mtumishi–wako	kuhusu	umesema	ambalo	neno	Mungu	Yahwe	na–sasa		
	H5650		H1696		H1697	H0430	H3068	H6258		

דִּבַּרְתָּ׃	כַּאֲשֶׁר	וַעֲשֵׂה	עוֹלָ֔ם	עַד־	הָקֵ֣ם	בֵּיתֹ֔ו	
ulivyosema	kama–vile	na–fanya	milele	hadi	limarisha	nyumba–yake	
H1696			H5769	H5704			

Basi sasa, Yahwe Mungu, ahadi uliyofanya kuhusu mtumishi wako na familia yake iwe imara daima. Ufanye kame uilivyo sema.

יִשְׂרָאֵ֔ל	עַל־	אֱלֹהִ֖ים	צְבָאֹ֑ות	יְהוָה֙	לֵאמֹ֔ר	עוֹלָ֣ם	עַד־	שִׁמְךָ֙	וְיִגְדַּ֖ל	26
Israeli	juu–ya	ni–Mungu	wa–majeshi	Yahwe	kusema	milele	hadi	jina–lako	na–liwe–kuu	
H3478		H0430		H3068	H0559	H5769	H5704	H8034	H1431	

לְפָנֶ֖יךָ׃	נָכ֣וֹן	יִהְיֶ֔ה	דָּוִ֣ד	עַבְדְּךָ֙	וּבֵ֥ית	
mbele–yako	imara	itakuwa	Daudi	mtumishi–wako	na–nyumba–ya	
H6440		H1961	H1732	H5650		

Na jina lako liwe kuu daima, ili watu waseme, 'Yahwe wa majeshi ni Mungu wa Israeli,' wakati nyumba yangu, Daudi, mtumishi wako itakapokaa imara mbele zako daima.

אָזֶן	אֶת־	גָּלִ֣יתָה	יִשְׂרָאֵ֗ל	אֱלֹהֵ֤י	צְבָאֹות֙	יְהוָ֔ה	אַתָּ֣ה׀	כִּי־		27
sikio–la	—	umefunua	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	wewe	kwa–sababu		
H0241	H0853	H1540	H3478	H0430		H3068				

מָצָ֣א	כֵּן	עַל־	לָךְ֮	אֶבְנֶה־	בַּ֒יִת֒	לֵאמֹ֔ר	עַבְדְּךָ֖	
amepata	hivyo	kwa–hivyo	wewe	nitakujengeya	nyumba	kusema	mtumishi–wako	
H4672				H1129		H0559	H5650	

הַזֹּ֥את׃	הַתְּפִלָּ֛ה	אֶת־	אֵלֶ֥יךָ	לְהִתְפַּלֵּ֖ל	לִבֹּ֑ו	אֶת־	עַבְדְּךָ֖	
hili	ombi	—	kwako	kuomba	moyo–wake	—	mtumishi–wako	
H2063	H8605	H0853	H0413	H6419		H0853	H5650	

Kwa maana wewe, Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, umedhihirisha kwa mtumishi wako kwamba utamjengea nyumba. Ndiyo maana mimi, mtumishi wako, nimepata ujasiri kuomba kwako.

אֱמֶ֔ת	יִהְיוּ֙	וּדְבָרֶ֣יךָ	הָאֱלֹהִ֗ים	הוּא֙	אַתָּה־	יְהוָ֔ה	אֲדֹנָ֖י	וְעַתָּ֕ה		28
kweli	yatakuwa	na–maneno–yako	Mungu	ndiye	wewe	Yahwe	Bwana	na–sasa		
H0571	H1961	H1697	H0430	H1931		H3069	H0136	H6258		

הַזֹּֽאת׃	הַטֹּבָ֔ה	אֶת־	עַבְדְּךָ֖	אֶל־	וַתְּדַבֵּ֥ר	
huu	wema	—	mtumishi–wako	kwa	na–umesema	
H2063		H0853	H5650	H0413	H1696	

Sasa, Bwana Yahwe, wewe ni Mungu, na maneno yako ni amini, na umefanya ahadi hii njema kwa mtumishi wako.

לְפָנֶ֑יךָ	לְעֹולָ֔ם	לִֽהְיֹ֣ות	עַבְדְּךָ֗	בֵּ֤ית	אֶת־	וּבָרֵ֣ךְ	הוֹאִ֔ל	וְעַתָּ֕ה		29
mbele–yako	milele	kuwa	mtumishi–wako	nyumba–ya	—	ubariki	ukubali	na–sasa		
H6440	H5769	H1961	H5650		H0853	H1288	H2974	H6258		

בֵּית־	יְבָרֵ֖ךְ	וּמִבְרָכָתְךָ֥	דִּבַּ֛רְתָּ	יְהוִ֖ה	אֲדֹנָ֑י	אַתָּ֣ה	כִּי־
nyumba–ya	itabarikiwa	na–kwa–baraka–yako	umesema	Yahwe	Bwana	wewe	kwa–sababu
	H1288	H1293	H1696	H3069	H0136		

פ	לְעֹולָֽם׃	עַבְדְּךָ֔	
¶	milele	mtumishi–wako	
	H5769	H5650	

Sasa basi, na ikupendeze kuibariki nyumba ya mtumishi wako, ili iendelee mbele yako daima. Kwa maana wewe, Bwana Yahwe, umeyasema mambo haya, na kwa ahadi yako nyumba ya mtumishi wako itabarikiwa daima.

Chapter 8

וַיַּ֖ךְ	וַיַּכְנִיעֵ֑ם	פְּלִשְׁתִּ֣ים	אֶת־	דָּוִ֔ד	וַיִּקַּ֥ח	כֶּן	אַחֲרֵי־	וַיְהִי֙	1
akachukua	akawatiisha	Wafilisti	—	Daudi	akawapiga	hivyo	baada-ya	na-ikawa	
H3947	H3665	H6430	H0853	H1732	H5221			H1961	

פְּלִשְׁתִּ֖ים׃	מִיַּ֥ד	הָאַמָּ֛ה	מֶֽתֶג	אֶת־	דָּוִ֔ד
Wafilisti	kutoka-mkononi-mwa	Ama	Methegi	—	Daudi
H6430	H3027	H4965	H4965	H0853	H1732

ikawa baada ya haya Daudi aliwashambulia Wafilisti na kuwashinda. Hivyo Daudi akaichukua Gathi na vijiji vyake kutoka katika mamlaka ya wafilisti.

וַיְמַדֵּ֔ד	אֹתָ֣ם	הַשְׁכֵּ֔ב	בַּחֶ֖בֶל	וַיְמַדֵּ֣ם	מוֹאָ֑ב	אֶת־	וַיַּ֖ךְ		2
akapima	chini	wao	akiwalaza	kwa-kamba	akawapima	Moabu	—	akawapiga	
H4058	H0776	H0853	H7901		H4058	H4124	H0853	H5221	

מוֹאָ֣ב	וַתְּהִ֤י	לְהַחֲיֹות֙	הַחֶ֔בֶל	וּמְלֵ֣א	לְהָמִ֔ית	חֶבְלִ֖ים	שְׁנֵי־	
Moabu	na-wakawa	kuacha-hai	kamba	na-kamba-moja-kamili	kuua	kamba	kamba-mbili	
H4124	H1961	H2421		H4393	H4191		H8147	

מִנְחָ֑ה׃	נֹשְׂאֵ֣י	לַעֲבָדִ֔ים	לְדָוִ֖ד
kodi	waliolea	watumishi	kwa-Daudi
H4503	H5375	H5650	H1732

Kisha akaishinda Moabu na akawapima watu wake kwa mstari kwa kuwafanya walale chini juu ya ardhi. Alipima mistari miwili ya kuua, na mstari mmoja kamili kuwahifadhi hai. Hivyo Wamoabu wakawa watumishi wa Daudi na wakaanza kumlipa kodi.

בִּלְכֹתֹּ֖ו	צוֹבָ֑ה	מֶ֣לֶךְ	רְחֹ֔ב	בֶּן־	הֲדַדְעֶ֛זֶר	אֶת־	דָּוִ֥ד	וַיַּ֖ךְ	3
alipoenda	Soba	mfalme-wa	Rehobu	mwana-wa	Hadadezeri	—	Daudi	akampiga	
H3212	H6678	H4428	H7340		H1909	H0853	H1732	H5221	

פְּרָ֥ת׃)	בְּנַהֲר־	יָדֹ֖ו	לְהָשִׁ֥יב
Frati	kwenye-mto	mkono-wake	kurudisha
H6578	H5104	H3027	H7725

Kisha Daudi akamshinda Hadadezeri mwana wa Rehobu, mfalme wa Soba, Hadadezeri aliposafiri kuurudisha ufalme wake katika mto Frati.

וְעֶשְׂרִ֔ים	פָּרָשִׁ֑ים	מֵאֹ֣ות	וּשְׁבַע־	אֶ֖לֶף	מִמֶּ֥נּוּ	דָּוִ֛ד	וַיְלַכֵּ֧ד		4
na-elfu-ishirini	wapanda-farasi	mia	na-mia-saba	elfu-moja	kutoka-kwake	Daudi	akateka		
H6242		H3967	H7651	H0505		H1732	H3920		

הָרֶ֔כֶב	כָּל־	אֶת־	דָּוִד֙	וַיְעַקֵּ֕ר	רַגְלֵ֖י	אִ֣ישׁ	אֶ֑לֶף	
magari	farasi-wote-wa	—	Daudi	akawakata-mishipa	waendao-kwa-miguu	mtu	elfu	
H7393	H3605	H0853	H1732		H7273	H0376	H0505	

רָֽכֶב׃	מֵאָ֔ה	מִמֶּ֥נּוּ	וַיּוֹתֵ֖ר
gari	mia-moja	kutoka-kwake	akabakisha
H7393	H3967		H3498

Daudi aliteka magari 1, 700 ya farasi na askari ishirini elfu waendao kwa miguu. Daudi akawakata miguu farasi wa magari, lakini akahifadhi wakutosha magari mia moja.

דָּוִד	וַיַּךְ	צוֹבָה	מֶלֶךְ	לַהֲדַדְעֶזֶר	לַעְזֹר	דַּמֶּשֶׂק	אֲרַם	וַתָּבֹא	5
Daudi	akawapiga	Soba	mfalme–wa	Hadadezeri	kusaidia	Dameski	Waaramu–wa	wakaja	
H1732	H5221	H6678	H4428	H1909	H5826	H1834	H0758	H0935	

אִישׁ׃	אֶלֶף	וּשְׁנַיִם	עֶשְׂרִים־	בָּאֲרָם
mtu	elfu	na–mbili	elfu–ishirini	Waaramu
H0376	H0505	H8147	H6242	H0758

Wakati Washami wa Dameski walipokuja kumsaidia Hadadeziri mfalme wa Soba, Daudi akaua katika Washami watu ishirini na mbili elfu.

לְדָוִד	אֲרָם	וַתְּהִי	דַּמֶּשֶׂק	בַּאֲרָם	נְצִבִים	דָּוִד	וַיָּשֶׂם	6
kwa–Daudi	Aramu	na–wakawa	Dameski	katika–Aramu–ya	ngome	Daudi	akaweka	
H1732	H0758	H1961	H1834	H0758	H5333	H1732		

הָלָךְ׃	אֲשֶׁר	בְּכֹל	דָּוִד	אֶת־	יְהוָה	וַיֹּשַׁע	מִנְחָה	נוֹשְׂאֵי	לַעֲבָדִים
alienda	ambapo	popote	Daudi	—	Yahwe	akamwokoa	kodi	waliolea	watumishi
H1980		H3605	H1732	H0853	H3068	H3467	H4503	H5375	H5650

Daudi akaweka ngome huko Shamu ya Dameski, na Washami wakawa watumishi wake na wakaleta kodi. Yahwe akampa Daudi ushindi kila alikokwenda.

									7
עַבְדֵי	אֶל	הָיוּ	אֲשֶׁר	הַזָּהָב	שִׁלְטֵי	אֶת	דָּוִד	וַיִּקַּח	
watumishi–wa	kwa	kuwa	zilizokuwa	dhahabu	ngao–za	—	Daudi	akachukua	
H5650	H0413	H1961		H2091	H7982	H0853	H1732	H3947	

יְרוּשָׁלִָם׃	וַיְבִיאֵם	הַדַּדְעֶזֶר
Yerusalemu	akazileta	Hadadezeri
H3389	H0935	H1909

Daudi akachukua ngao za dhahabu walizokuwa nazo watumishi wa Hadadezeri naye akazileta Yerusalemu.

								8
נְחֹשֶׁת	דָּוִד	הַמֶּלֶךְ	לָקַח	הַדַּדְעֶזֶר	עָרֵי	וּמִבְרֹתַי	וּמִבֶּטַח	
shaba	Daudi	mfalme	alichukua	Hadadezeri	miji–ya	na–kutoka–Berothai	na–kutoka–Betahi	
	H1732	H4428	H3947	H1909			H0984	

ס	מְאֹד׃	הַרְבֵּה	
¶	sana	nyingi	
	H3966		

Mfalme Daudi akachukua shaba nyingi kutoka Beta na Berosai, miji ya Hadadezeri.

									9
כָּל־	אֵת	דָּוִד	הִכָּה	כִּי	חֲמָת	מֶלֶךְ	תֹּעִי	וַיִּשְׁמַע	
jeshi–lote–la	—	Daudi	amewapiga	kwamba	Hamathi	mfalme–wa	Toi	akasikia	
H3605	H0853	H1732	H5221		H2574	H4428	H8583	H8085	

הֲדַדְעֶזֶר׃	חֵיל
Hadadezeri	jeshi–la
H1909	H2426

Wakati Tou, mfalme wa Hamathi, aliposikia kwamba Daudi amelishinda jeshi lote la Hadadezeri,

10 וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת־יוֹרָם בְּנוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ־דָּוִד לִשְׁאָל־לוֹ לְשָׁלוֹם
akatuma Toi — Yoramu mwanawe kwa mfalme Daudi kumwuliza yeye amani
H7971 H8583 H0853 H3141 H0413 H4428 H7592 H7965

וְלִבָּרְכוֹ כִּי־אֵשׁ בְּאַדְרְעֶזֶר נִלְחָם כִּי־תֹעִי אִישׁ־הֲדַדְעֶזֶר הָיָה
na–kumbariki kwa–sababu ambayo alipigana dhidi–ya–Hadadezeri kwa–sababu Toi alikuwa Hadadezeri
H1288 H0376 H8583 H1961 H1909 H3027 H1961 H3627

וּבְיָדוֹ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי־זָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת׃
na–mkononi–mwake fedha na–vyombo–vya dhahabu na–vyombo–vya shaba
H3027 H3701 H3627 H2091 H3627 H5178

Tou akamtuma Hadoramu mwanawe kwa mfalme Daudi kumpa salamu na kumbariki, kwa kuwa Daudi alikuwa amepigana na Hadadezeri na kumshinda, maana Hadadezeri alikuwa amepiga vita dhidi ya Tou. Hadoramu akaja pamoja na vitu vya fedha, dhahabu, na shaba.

11 גַּם־אֹתָם הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
pia hivyo aliviweka–wakfu mfalme Daudi kwa–Yahwe pamoja–na fedha na–dhahabu
H1571 H0853 H6942 H4428 H1732 H3068 H3701 H2091

אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ מִכָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כִּבָּשׁ׃
ambayo aliweka–wakfu kutoka–kwa–mataifa–yote mataifa ambayo aliyashinda
H6942 H3605 H1471 H3533

Mfalme Daudi akaviweka wakfu vitu hivi kwa ajili ya Yahwe, pamoja na fedha na dhahabu kutoka katika mataifa yote aliyokuwa ameyashinda-

12 מֵאֲרָם וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים
kutoka–Aramu na–kutoka–Moabu na–kutoka–wana–wa Amoni na–kutoka–Wafilisti
H0758 H4124 H1121 H5983 H6430

וּמֵעֲמָלֵק וּמִשְׁלַל מֵהֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה׃
na–kutoka–Amaleki na–kutoka–nyara–za Hadadezeri mwana–wa Rehobu mfalme–wa Soba
H6002 H7998 H1909 H1121 H7340 H4428 H6678

kutoka Shamu, Moabu, Waamoni, Wafilist, Waamaleki, pamoja na nyara zote alizoziteka kutoka kwa Hadadezeri mwana wa Rehobu, mfalme wa Soba.

13 וַיַּעַשׂ דָּוִד בְּשׁוּבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת־אֲרָם בְּגֵיא־מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף׃
akafanya Daudi jina aliporudi kutokakuwapiga — Aramu katika–Bonde–la Chumvi elfu nane elfu–kumi–na
H6213 H1732 H8034 H7725 H5221 H0853 H0758 H1516 H4417 H0505 H6240 H8083

Jina la Daudi likajulikana sana alipowashinda washami katika bonde la Chumvi, pamoja na watu wao wapatao elfu kumi na nane.

14 וַיְהִי נְצָבִים שָׁם אֱדוֹם בְּכָל־ נְצָבִים בֶּאֱדוֹם וַיָּשֶׂם
na-wakawa ngome akaweka Edomu katika-Edomu-yote ngome katika-Edomu akaweka
H1961 H5333 H0123 H3605 H5333 H0123

אֲשֶׁר בְּכָל דָּוִד אֶת־ יְהוָה וַיֹּושַׁע לְדָוִד עֲבָדִים אֱדוֹם כָּל־
ambapo popote Daudi — Yahwe akamwokoa wa-Daudi watumishi Edomu Edomu-yote
H3605 H1732 H0853 H3068 H3467 H1732 H5650 H0123 H3605

הָלָךְ׃
alienda
H1980

Akaweka ngome katika Edomu yote, na Waedomu wote wakawa watumishi wake. Yahwe akampa Daudi ushindi kila alipokwenda.

15 וַיִּמְלֹךְ דָּוִד עַל־ כָּל־ יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דָּוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט
akatawala Daudi juu-ya Israeli-yote Israeli na-alikuwa Daudi akifanya haki
H1732 H3605 H3478 H1961 H1732 H4941

וּצְדָקָה וַיְדַלֵּל לְכָל־ עַמּוֹ׃
na-uadilifu kwa-watu-wake-wote watu-wake
H6666 H3605

Daudi akatawala juu ya Israeli yote, naye akatenda kwa haki na usawa kwa watu wote.

16 וְיוֹאָב אֲחִילוּד בֶּן־ וִיהוֹשָׁפָט הַצָּבָא עַל־ צְרוּיָה בֶּן־
na-Yoabu Ahiludi mwana-wa na-Yehoshafati jeshi juu-ya Seruya mwana-wa
H3097 H0286 H3092 H6870

מַזְכִּיר׃
mwandishi-wa-kumbukumbu
H2142

Yoabu mwana wa Seruya alikuwa mkuu wa jeshi, na Yehoshafati mwana wa Ahiludi alikuwa mwenye kuandika taarifa.

17 וְצָדוֹק בֶּן־ אֲחִיטוּב וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן־ אֶבְיָתָר כֹּהֲנִים וּשְׂרָיָה
na-Sadoki mwana-wa Ahitubu na-Ahimeleki mwana-wa Abiathari makuhani na-Seraya
H6659 H0285 H0288 H0054 H3548 H8304

סוֹפֵר׃
karani

Sadoki mwana wa Ahitubu na Ahimeleki mwana wa Abiathari walikuwa makuhani, na Seraya alikuwa mwandishi.

18 וּבְנָיָהוּ בֶּן־ יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי בְּנֵי־ וּדְוִד כֹּהֲנִים
na-Benaya mwana-wa Yehoyada na-Wakerethi na-Wapelethi na-wana-wa Daudi makuhani
H1141 H3077 H3774 H6432 H0 H1732 H3548

הָיוּ׃ פ ¶
walikuwa
H1961

Benaya mwana wa Yehoyada alikuwa juu ya Wakerethi na Wapelethi, na wana wa Daudi walikuwa washauri wa mfalme.

Chapter 9

1 וַיֹּאמֶר דָּוִד הַכִי־יֶשׁ־עוֹד אֲשֶׁר נוֹתַר לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן׃

akasema Daudi je-kuna kuwepo bado ambaye amebaki kutoka-nyumba-ya Shauli ili-nimfanyie yeye fadhili kwa-ajili-ya Yonathani

H3083 H5668 H2617 H5750 H3426 H3498 H7586

Daudi akasema, “Je kuna yeyote aliyesalia wa familia ya Sauli ambaye naweza kumwonyesha kwa fadhiri kwa ajili ya Yonathani?

2 וַיִּקְרְאוּ־לוֹ דָּוִד אֶל־צִיבָא וַיֹּאמֶר הַאַתָּה צִיבָא וַיֹּאמֶר עַבְדֶּךָ׃

wakamwita Daudi kwa Siba akasema je-wewe Siba akasema mtumishi-wako

H7121 H1732 H0413 H6717 H0559 H6717 H0559 H5650

Alikuwepo mtumishi katika familia ya Sauli jina lake Siba, akaitwa kwa Daudi. Mfalme akamuuliza, “Je wewe ndiye Siba?” Akajibu, “Mimi ni mtumishi wako, ndiye.”

3 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַיֵּה הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ עוֹד בֶּן־לִיהוֹנָתָן נְכֵה רַגְלָיִם׃

akasema mfalme je-hakuna bado mtu kutoka-nyumba-ya Shauli ili-nimfanyie yeye

H0559 H4428 H0369 H5750 H0376 H1004 H7586 H6213 H5668

akasema Siba kwa mfalme bado-kuna mwana-wa Yonathani kilema-wa miguu

H0559 H6717 H0413 H4428 H5750 H1121 H3083 H5223 H7272

Hivyo mfalme akasema, “Je hakuna aliyesalia wa familia ya Sauli ambaye naweza kumuonesha wema wa Mungu?” Siba akamjibu mfalme, “Yonathani ana mwana, ambaye ni mlemavu wa miguu.

4 וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיפֹה הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־בְּבֵית מָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל מִלֹּדְבָר׃

akamwambia mfalme wapi yeye akasema Siba kwa mfalme tazama yupo katika nyumba ya Makiri mwana wa Amieli huko Lo Debari

H0559 H4428 H0375 H1931 H0559 H6717 H0413 H4428 H2009 H1931 H3808 H0559

Mfalme akamwambia, “Yupo wapi?” Siba akamjibu mfalme, “Tazama, yupo katika nyumba ya Makiri mwana wa Amieli huko Lo Debari.

5 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיִּקָּחֵהוּ מִבֵּית מָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל מִלֹּדְבָר׃

akatuma mfalme Daudi akamchukua kutoka-nyumba-ya Makiri mwana-wa Amieli huko Lo Debari

H7971 H4428 H1732 H3947 H4353 H1004 H5988 H3808 H0559

Ndipo mfalme Daudi akatuma watu na kumtoa katika nyumba ya Makiri mwana wa Amieli huko Lo Debari.

וַיִּפֹּל	דָּוִד	אֶל־	שָׁאוּל	בֶּן־	יְהוֹנָתָן	בֶּן־	מְפִיבֹשֶׁת	וַיָּבֹא		6
akaanguka	Daudi	kwa	Shauli	mwana–wa	Yonathani	mwana–wa	Mefiboshethi	akaja		
H5307	H1732	H0413	H7586		H3083		H4648	H0935		

עַבְדֶּךָ׃	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר	מְפִיבֹשֶׁת	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	וַיִּשְׁתָּחוּ	פָּנָיו	עַל־
mtumishi–wako	tazama	akasema	Mefiboshethi	Daudi	akasema	akasujudu	uso–wake	juu–ya
H5650	H2009	H0559	H4648	H1732	H0559	H7812	H6440	

Hivyo Mefiboshethi mwana wa Yonathani mwana wa Sauli, akaja kwa Daudi naye akainama uso wake hadi katika sakafu kwa kumheshimu Daudi. Daudi akasema, “Mefiboshethi.” Naye akajibu, “Angalia, mimi ni mtumishi wako!

עִמְּךָ	אֶעֱשֶׂה	עָשֹׂה	כִּי	תִירָא	אַל־	דָּוִד	לוֹ	וַיֹּאמֶר	7
wewe	nitakufanyia	hakika	kwa–sababu	kuogopa	usiogope	Daudi	yeye	akamwambia	
				H3372	H0408	H1732		H0559	

כָּל־	אֶת־	לְךָ	וַהֲשִׁבֹתִי	אָבִיךָ	יְהוֹנָתָן	בָּעֲבוּר	חֶסֶד	
mashamba–yote–ya	—	wewe	na–nitakurudishia	baba–yako	Yonathani	kwa–ajili–ya	fadhili	
H3605	H0853		H7725	H0001	H3083	H5668		

תָּמִיד׃	שֻׁלְחָנִי	עַל־	לֶחֶם	תֹּאכַל	וְאַתָּה	אָבִיךָ	שָׁאוּל	שְׁדֵה
daima	meza–yangu	kwenye	mkate	utakula	na–wewe	baba–yako	Shauli	shamba–la
H8548	H7979		H3899	H0398		H0001	H7586	

Daudi akamwambia, “Usiogope, maana hakika nitakufadhiri kwa ajili ya Yonathani baba yako, nami nitakurudishia ardhi yote ya Sauli babu yako, nawe utakula katika meza yangu daima.”

הַמֵּת	הַכֶּלֶב	אֶל־	פָּנִיתָ	כִּי	עַבְדֶּךָ	מֶה	וַיֹּאמֶר	וַיִּשְׁתַּחוּ	8
aliyekufa	mbwa	kwa	umeniangalie	hata	mtumishi–wako	ni–nini	akasema	akasujudu	
H4191	H3611	H0413	H6437		H5650	H4100	H0559	H7812	

כָּמוֹנִי׃	אֲשֶׁר
kama–mimi	ambaye
H3644	

Mefiboshethi akainama na kusema, “Mtumishi wako ni nani, hata ukamwangalia kwa fadhiri mbwa mfu kama nilivyo?”

אֲשֶׁר	כֹּל	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	שָׁאוּל	נַעַר	צִיבָא	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּקְרָא	9
ambayo	yote	yeye	akamwambia	Shauli	mtumishi–wa	Siba	—	mfalme	akamwita	
	H3605	H0413	H0559	H7586	H5288	H6717	H0413	H4428	H7121	

אֲדֹנֶיךָ׃	לְבֶן־	נָתַתִּי	בֵּיתוֹ	וּלְכָל־	לְשָׁאוּל	הָיָה	
bwana–wako	mwana–wa	nimempa	nyumba–yake	na–ya–nyumba–yake–yote	ya–Shauli	yalikuwa	
H0113		H5414		H3605	H7586	H1961	

Kisha mfalme akamwita Siba, mtumishi wa Sauli, na kumwambia, “Yote yaliyo ya Sauli na familia yake nimempa mjukuu wa bwana wako.

וְהֵבֵאתָ
na–utaleta
H0935
וַעֲבָדֶיךָ
na–watumishi–wako
H5650
וּבָנֶיךָ
na–wana–wako
אַתָּה׃
wewe
הָאֲדָמָה
ardhi
H0127
אֶת־
—
H0853
לוֹ
kwake
וְעָבַדְתָּ
na–utailima
H5647
10

בֶּן־
mwana–wa
וּמְפִיבֹשֶׁת
na–Mefiboshethi
H4648
וַאֲכָלוֹ
wale
H0398
לֶחֶם
mkate
H3899
אֲדֹנֶיךָ
bwana–wako
H0113
לְבֶן־
kwa–mwana–wa
וְהָיָה
na–itakuwa
H1961

בָּנִים
wana
עָשָׂר
watano
H6240
חֲמִשָּׁה
kumi–na
H2568
וּלְצִיבָא
na–Siba
H6717
שֶׁלְחָנִי
meza–yangu
H7979
עַל־
kwenye
לֶחֶם
mkate
H3899
תָּמִיד
daima
H8548
יֹאכַל
atakula
H0398
אֲדֹנֶיךָ
bwana–wako
H0113

עֲבָדִים׃
watumishi
H5650
וְעֶשְׂרִים
na–ishirini
H6242

Wewe, wanao, na watumishi wako mtalima mashamba kwa ajili yake nanyi mtavuna mazao ili kwamba mjukuu wa bwana wako apate chakula. Kwa maana Mefiboshethi, mjukuu wa bwana wako, atakula katika meza yangu daima.” Basi Siba alikuwa na wana kumi na watano na watumishi ishirini.

הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428
אֲדֹנִי
bwana–wangu
H0113
יְצַוָּה
aamuru
H6680
אֲשֶׁר
ambayo
כְּכֹל
kulingana–na–yote
H3605
הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428
אֶל־
kwa
H0413
צִיבָא
Siba
H6717
וַיֹּאמֶר
akasema
H0559
11

עַל־
kwenye
אֹכַל
anakula
H0398
וּמְפִיבֹשֶׁת
na–Mefiboshethi
H4648
עַבְדֶּךָ
mtumishi–wako
H5650
יַעֲשֶׂה
atafanya
כֵּן
hivyo
עַבְדּוֹ
mtumishi–wake
H5650
אֶת־
—
H0853

הַמֶּלֶךְ׃
mfalme
H4428
מִבְּנֵי
wana–wa
כְּאַחַד
kama–mmoja–wa
H0259
שֶׁלְחָנִי
meza–yangu
H7979

Kisha Siba akamwambia mfalme, “Mtumishi wako atafanya yote ambayo bwana wangu mfalme amemwamuru mtumishi wake.” Mfalme akaongeza kusema, kwa Mefiboshethi yeye atakula katika meza yangu, kama mmojawapo ya wana wa mfalme.”

מוֹשַׁב
wanaokaa–katika–nyumba–ya
H4186
וְכֹל
na–wote
H3605
מִיכָא
Mika
H4316
וּשְׁמוֹ
na–jina–lake
H8034
קָטָן
mdogo
בֶּן־
mwana
וּלְמְפִיבֹשֶׁת
na–Mefiboshethi
H4648
12

לְמְפִיבֹשֶׁת׃
wa–Mefiboshethi
H4648
עֲבָדִים
watumishi
H5650
צִיבָא
Siba
H6717
בֵּית־
nyumba–ya

Mefiboshethi alikuwa na mwana mdogo jina lake Mika. Na wote waliokuwa wanaishi katika nyumba ya Siba walikuwa watumishi wa Mefiboshethi.

תָּמִיד
daima
H8548
הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428
שֶׁלְחָן
meza–ya
H7979
עַל־
kwenye
כִּי
kwa–sababu
בִּירוּשָׁלִַם
katika–Yerusalemu
H3389
יֹשֵׁב
alikaa
H3427
וּמְפִיבֹשֶׁת
na–Mefiboshethi
H4648
13

פ
¶
רַגְלָיו׃
miguu–yake
H7272
שְׁתֵּי
miguu–yote–miwili
H8147
פִּסֵּחַ
alikuwa–kilema
H6455
וְהוּא
na–yeye
H1931
אֹכֵל
alikula
H0398
הוּא
yeye
H1931

Hivyo Mefiboshethi akaishi Yerusalemu, naye akala chakula cha daima katika meza ya mfalme, japokuwa alikuwa mlemavu wa miguu yote.

Chapter 10

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־ כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי־ עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ חָנוּן תַּחְתָּיו׃ בְּנוֹ
na-ikawa baada-ya hivyo akafa mfalme-wa wana-wa Amoni akatawala Hanuni mwanawe badala-yake
H1961 H4191 H4428 H5983 H2586 H8478

Ikawa baadaye mfalme wa watu wa Amoni akafa, na Hanuni mwanaye akawa mfalme mahali pake.

2 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה־ חֶסֶד עִם־ חָנוּן בֶּן־ נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי וַיִּשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְיַד־ עֲבָדָיו עַל־ אֲבִיו וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן׃
akasema Daudi nitamfanyia fadhili na-mwana-wa Nahashi kama-vile alivyofanya baba-yake kwangu akatuma Daudi kumfariji kwa-mkono-wa watumishi-wake kuhusu baba-yake wakafika watumishi-wa Daudi nchi-ya Amoni
H0559 H1732 H2586 H8317 H5176 H0001 H5978 H7971 H1732 H5162 H3027 H5650 H0413 H0001 H0935 H5650 H1732 H0776 H5983

Daudi akasema, “Nitaonesha fadhiri Hanuni mwana wa Nahashi, kwa kuwa baba yake alinifadhiri.” Hivyo Daudi akatuma watumishi wake kumfariji Hanuni kwa habari ya baba yake. Watumishi wake wakaingia katika nchi ya watu wa Amoni.

3 וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְנֵי־ עַמּוֹן אֶל־ חָנוּן אֲדֹנֵיהֶם הֲמְכַבֵּד דָּוִד אָבִיךָ בְעֵינֶיךָ כִּי־ שָׁלְחוּ לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא בַּעֲבוּר חֲקֹר אֶת־ הָעִיר וּלְרַגְלָהּ וּלְהָפְכָהּ שָׁלַח דָּוִד אֶת־ עֲבָדָיו אֵלֶיךָ׃
wakasema wakuu-wa wana-wa Amoni kwa Hanuni bwana-wao je-anamheshimu baba-yako machoni-pako kwamba amekutumia wafariji kwako je-si kwa-ajili-ya kuchunguza mji — — Daudi ametuma na-kuipeleleza na-kuiangamiza watumishi-wake kwako
H0559 H8269 H0413 H2586 H0113 H3513 H1732 H0413 H5983 H0853 H0001 H7971 H2713 H7270 H2015 H7971 H1732 H0853 H5650 H0413

Lakini viongozi wa watu wa Amoni wakamwambia Hanuni bwana wao, “Je unathani kwa hakika Daudi anamweshimu baba yako hata ametuma watu kukutia moyo? Daudi hajawatuma watumishi wake kwako ili kuuangalia mji, kuupeleleza, ili kuupindua?

4 וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־ עַבְדֵי דָוִד וַיְנַלַּח אֶת־ חֲצִי זְקָנָם וַיְשַׁלַּח אֶת־ מַדֵּיהֶם מֵעָלֵיהֶם עַד מַחְצִיתָם וַיְכָרֶת אֶת־ מַעֲשֵׂיהֶם בַּחֲצִי מִנֻּסָיָה׃
akawachukua Hanuni watumishi-wa Daudi akawanyoa nusu-ya ndevu zao akachana mavazi yao hadi nusu nguo-zao kwenye matako-yao akawaacha waende zao
H3947 H2586 H5650 H1732 H1548 H2677 H2206 H4063 H5704 H2677 H8357 H7971

Hivyo Hanuni akawachukuwa watumishi wa Daudi, akawanyoa nusu ya ndevu zao, akachana mavazi yao hadi kwenye matako, naye akawaacha waende zao.

נִכְלָמִים וְהָאֲנָשִׁים הָיוּ כִּי־ לִקְרָאתָם וַיִּשְׁלַח לְדָוִד וַיַּגִּדוּ 5
wameaibishwa watu walikuwa kwa–sababu kuwalaki akatuma Daudi wakamwambia
H3637 H0376 H1961 H7125 H7971 H1732 H5046

וְשַׁבְתֶּם׃ זְקַנְכֶם יְצַמַּח עַד־ בִּירֵחוֹ שְׁבוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מְאֹד
kisha–mrudi ndevu–zenu zitakapokua hadi Yeriko kaeni mfalme akasema sana
H7725 H2206 H6779 H5704 H3405 H3427 H4428 H0559 H3966

Daudi alipoelezwa kuhusu hili, akatuma watu kwenda kuwalaki, kwa kuwa walikuwa wamefedheheshwa sana. Mfalme akawambia, “Kaeni Yeriko mpaka ndevu zenu zitakapoota, ndipo mrudi.”

בְּנֵי־ וַיִּשְׁלְחוּ בְּדָוִד נִבְאַשׁוּ כִּי עַמּוֹן בְּנֵי וַיִּרְאוּ 6
wana–wa wakatuma kwa–Daudi wamekuwa–chuki kwamba Amoni wana–wa wakaona
H7971 H1732 H0887 H5983 H7200

עֶשְׂרִים צוֹבָא אֲרַם וְאֶת־ רְחֹוב בֵּית־ אֲרַם אֶת־ וַיִּשְׂכְּרוּ עַמּוֹן
elfu–ishirini Soba Waaramu–wa na Rehobu Bethi Waaramu–wa — wakaajiri Amoni
H6242 H6678 H0758 H0853 H1050 H1050 H0758 H0853 H5983

טוֹב וְאִישׁ אִישׁ אֶלֶף מַעֲכָה מֶלֶךְ וְאֶת־ רַגְלִי אֶלֶף
Tobu na–watu–wa mtu elfu–moja Maaka mfalme–wa na waendao–kwa–miguu elfu
H2897 H0376 H0376 H0505 H4601 H4428 H0853 H7273 H0505

אִישׁ׃ אֶלֶף עָשָׂר שְׁנֵים־
mtu elfu wawili elfu–kumi–na
H0376 H0505 H6240 H8147

Watu wa Amoni walipoona kwamba wamenuka kwa Daudi, wakatuma wajumbe na kuwaajiri Washami wa Bethi Rehobu na Soba, askari elfu ishirini waendao kwa mguu, na mfalme wa Maaka pamoja na watu elfu, na watu wa Tobu elfu kumi na mbili.

הַגִּבֹּרִים׃ הַצָּבָא כָּל־ וְאֶת יוֹאָב אֶת־ וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיִּשְׁמַע 7
mashujaa jeshi jeshi–lote–la na Yoabu — akatuma Daudi akasikia
H1368 H3605 H0853 H3097 H0853 H7971 H1732 H8085

Daudi aliposikia, akamtuma Yoabu na jeshi lote la askari.

צוֹבָא וַאֲרַם הַשָּׁעַר פֶּתַח מִלְחָמָה וַיַּעַרְכוּ עַמּוֹן בְּנֵי וַיֵּצְאוּ 8
Soba na–Waaramu–wa lango mlango–wa vita wakapanga Amoni wana–wa wakatoka
H6678 H0758 H8179 H6607 H4421 H5983 H3318

בַּשָּׂדֶה׃ לְבַדָּם פְּקֵה־יָאוֹ וּמַעֲכָה טוֹב וְאִישׁ־ וְרְחוֹב
uwanjani peke–yao na–Maaka Tobu na–watu–wa na–Rehobu
H0905 H4601 H2897 H0376 H7340

Waamoni wakatoka na wakafanya mistari ya vita katika maingilio ya lango la mji wao, wakati Washami wa Soba na wale wa Rehobu, na watu wa Tobu na Maaka, wakasimama peke yao uwandani.

וּמֵאֲחוֹר מִפָּנִים הַמִּלְחָמָה פְּנֵי אֵלָיו הָיְתָה כִּי־ יוֹאָב וַיַּרְא 9
na–nyuma mbele vita mapambano–ya dhidi–yake ilikuwa kwamba Yoabu akaona
H0268 H6440 H4421 H6440 H0413 H1961 H3097 H7200

לִקְרַאת וַיַּעֲרֹךְ (יִשְׂרְאֵלִי) [בישראל] בְּחוּרֵי מִכֹּל וַיִּבְחַר
dhidi–ya akapanga Israeli [Israeli] vijana–wateule–wa kutoka–kwa–wote akachagua
H7125 H3478 H3478 H0977 H3605 H0977

אֲרָם׃
Aramu
H0758

Yoabu alipoona mistari ya vita ikimkabili pote mbele na nyuma, alichagua baadhi ya waisraeli wajuao kupigana vizuri na akawapanga dhidi ya Washami.

וַיַּעֲרֹךְ אָחִיו אַבְשַׁי בְּיַד נָתַן הָעָם יֶתֶר waliobaki-wa וְאֵת 10
akapanga ndugu-yake Abishai mkononi-mwa akawapa watu na
H0251 H0052 H3027 H5414 H0853

עַמּוֹן׃ בְּנֵי לִקְרַאת
Amoni wana-wa dhidi-ya
H5983 H7125

Na sehemu iliyosalia ya jeshi, akawaweka chini ya Abishai nduguye, naye akawaweka katika mistari ya vita dhidi ya jeshi la Amoni.

וְאִם־ לִישׁוּעָה לִי וְהָיִתָה מִמֶּנִּי אֲרָם תֶּחֱזַק אִם־ וַיֹּאמֶר 11
na-kama wokovu kwangu na-utakuwa nguvu-mimi Aramu wakiniziidi kama akasema
H3467 H1961 H0758 H2388 H0559

לָךְ׃ לְהוֹשִׁיעַ וְהָלַכְתִּי מִמְּךָ יֶחֱזְקוּ עַמּוֹן בְּנֵי
wewe kukuokoa na-nitakuja nguvu-wewe wakikuziidi Amoni wana-wa
H3467 H1980 H2388 H5983

Yoabu akasema, “ikiwa Washami watakuwa na nguvu zaidi juu yangu, kisha wewe, Abishai, lazima uniokoe. Lakini ikiwa jeshi la Amoni litakuwa na nguvu zaidi juu yako, nitakuja kukuokoa.

אֱלֹהֵינוּ עָרֵי וּבְעַד עַמֵּנוּ בְּעַד־ וְנִתְחַזַּק חֲזַק 12
Mungu-wetu miji-ya na-kwa-ajili-ya watu-wetu kwa-ajili-ya na-tuwe-hodari uwe-hodari
H0430 H1157 H1157 H2388 H2388

בְּעֵינָיו׃ הַטּוֹב לִלִילוֹ יַעֲשֶׂה וַיהוָה
machoni-pake lililo-jema atafanya na-Yahwe
H3068

Iweni na nguvu, nasi tujioneshe kuwa wenye nguvu kwa ajili ya watu wetu na miji ya Mungu wetu, kwa maana Yahwe atatenda yapendezayo kwa ajili ya kusudi lake.

וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ אֲרָם לַמִּלְחָמָה בָּאֲרָם וַיִּנָּסוּ 13
akakaribia Yoabu na-watu waliokuwa pamoja-naye kwa-vita dhidi-ya-Aramu wakakimbia
H5066 H3097 H6440 H4421 H0758 H5127

מִפָּנָיו׃
mbele-yake
H6440

Hivyo Yoabu na askari wa jeshi lake wakasonga mbele katika vita dhidi ya Washami, waliolazimika kukimbia mbele ya jeshi la Israeli.

וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי־ נָסוּ וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵי אֲבִישַׁי 14
na-wana-wa Amoni walipoona kwamba walikimbia wakakimbia mbele-ya Abishai
H5983 H7200 H6440 H5127 H0758 H5127 H0052

וַיָּשָׁב יוֹאָב מֵעַל בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּבֹא אַכָּה יְרוּשָׁלָם׃ וַיָּבֹאוּ
akarudi Yoabu kutoka-kwa wana-wa Amoni akaja Yerusalemu wakaingia
H7725 H3097 H5983 H0935 H3389 H0935

Jeshi la Amoni lilipoona kwamba Washami wamekimbia, nao pia wakakimbia kutoka kwa Abishai wakarudi ndani ya mji. Ndipo Yoabu akarudi kutoka kwa watu wa Amoni na akarejea Yerusalemu.

וַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגָּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָסְפוּ יָחַד׃ 15
wakaona Aramu kwamba walishindwa mbele-ya Israeli wakakusanyika pamoja
H7200 H0758 H5062 H6440 H3478 H0622

Washami walipoona kwamba wameshindwa na Israeli, walijikusanya pamoja tena.

16 וַיֹּסֶף הֲדַדְעֶזֶר וַיֹּצִא אֶת־אֲרָם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וַיָּבֹא שׁוֹבַךְ שַׂר־צְבָא הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם׃

akatuma Hadadezeri akaleta — Aramu waliokuwa ng'ambo-ya mto wakaja Helamu, na Shobaki mkuu-wa jeshi-la Hadadezeri akawa mbele-yao.

Kisha Hadareza akatuma kuleta vikosi vya Washami ng'ambo ya Mto Frati. Wakaja Helamu pamoja na Shobaki, mkuu wa jeshi la Hadareza juu yao.

17 וַיֻּגַּד לְדָוִד וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא חֵילָמָה וַיַּעַרְכוּ אֲרָם לִקְרַאת דָּוִד וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ׃ ס

akaambiwa Daudi ¶ akawakusanya Israeli wote — akavuka Yordani, akaja Helamu, wakapanga Aramu dhidi-ya Daudi, wakapigana naye.

Daudi alipoambiwa, aliwakusanya Israeli wote pamoja, akavuka Yordani, na akafika Helamu. Washami wakajipanga katika mistari ya vita dhidi ya Daudi na wakapigana naye.

18 וַיָּנָס אֲרָם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהַרֹג דָּוִד מֵאָה אֶלֶף אִישׁ רַכָּב וְשַׂר־צָבָא הֲדַדְעֶזֶר הִכָּה וַיָּמָת שָׁם׃

akakimbia Aramu mbele-ya Israeli akaua Daudi mia-saba elfu na mia-saba wapanda-farasi, na kutoka-Aramu Shobaki mkuu-wa jeshi-lake akampiga huko akafa.

Washami wakakimbia mbele ya Israeli. Daudi akaua askari mia saba wa magari na askari wa farasi elfu arobaini. Shobaki mkuu wa jeshi lao alijeruhiwa na akafa huko.

19 וַיִּרְאוּ כָּל־הַמְּלָכִים עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁלְמוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְדוּם וַיִּרְאוּ אֲרָם עוֹד לְהוֹשִׁיעַ אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן׃ פ

walipoona wafalme wote wafalme-wa watumishi-wa Hadadezeri kwamba walishindwa na Israeli, walifanya amani na Israeli na wakawa watumishi wao. Hivyo washami wakaogopa kuwasaidia watu wa Amoni tena.

Chapter 11

וַיְהִי	לִתְשׁוּבַת	הַשָּׁנָה	לְעֵת	צֵאת	הַמַּלְאָכִים	וַיִּשְׁלַח	דָּוִד	1
na–ikawa	wakati–wa–mwisho–wa	mwaka	wakati–wa	kutoka	wafalme	akatuma	Daudi	
H1961	H8666	H8141	H6256	H3318	H4428	H7971	H1732	

וַיַּשְׁחִתוּ	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וְאֶת־	עִמּוֹ	עֲבָדָיו	וְאֶת־	יוֹאָב	אֶת־
wakawaangamiza	Israeli	Israeli–yote	na	pamoja–naye	watumishi–wake	na	Yoabu	—
H7843	H3478	H3605	H0853		H5650	H0853	H3097	H0853

ס	בִּירוּשָׁלָ֑ם׃	יוֹשֵׁב	וְדָוִד	רַבָּה	עַל־	וַיַּצֵּרוּ	עַמּוֹן	בְּנֵי	אֶת־
¶	Yerusalemu	alikaa	na–Daudi	Raba	—	wakauzingira	Amoni	wana–wa	—
	H3389	H3427	H1732	H7237			H5983		H0853

Ikawa wakati wa majira ya kipupwe, wakati ambapo kwa kawaida wafalme huenda vitani, Daudi akamtuma Yoabu, mtumishi wake, na jeshi lote la Israeli. Wakaliaribu jeshi la Amoni na kuuhusuru Raba. Lakini Daudi akakaa Yerusalemu.

וַיִּתְהַלֵּךְ	מִשְׁכְּבוֹ	מֵעַל	דָּוִד	וַיָּקָם	הָעֶרֶב	לְעֵת	וַיְהִי	2
akatembea	kitanda–chake	kutoka–juu–ya	Daudi	akaamka	jioni	wakati–wa	na–ikawa	
H1980	H4904		H1732		H6153	H6256	H1961	

הַגָּג	מֵעַל	רֹחֶצֶת	אִשָּׁה	וַיַּרְא	הַמְּלֶךְ	בֵּית־	גַּג	עַל־
paa	kutoka–juu–ya	akioga	mwanamke	akamwona	mfalme	nyumba–ya	paa–la	juu–ya
H1406		H7364	H0802	H7200	H4428		H1406	

מְאֹד׃	מַרְאֶה	טוֹבַת	וְהָאִשָּׁה
sana	sura	mzuri–wa	na–mwanamke
H3966	H4758		H0802

Hivyo ikawa siku moja wakati wa jioni Daudi akaamka kutoka kitandani na akatembea katika dari la kasri. Akiwa pale akamwona mwanamke aliyekuwa akioga, mwanamke yule alikuwa mzuri sana kwa mwonekano.

בַּת־	בַּת־שֶׁבַע	זֹאת	הֲלוֹא־	וַיֹּאמֶר	לָאִשָּׁה	וַיִּדְרֹשׁ	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח	3
binti–wa	Bathsheba	huyu	je–si	akasema	kuhusu–mwanamke	akauliza	Daudi	akatuma	
H1323	H1339	H2063	H3808	H0559	H0802	H1875	H1732	H7971	

הַחִתִּי׃	אוּרִיָּה	אֵשֶׁת	אֱלִיעָם
Mhiti	Uria	mke–wa	Eliamu
H2850		H0802	H0463

Hivyo Daudi akatuma na kuuliza watu waliomfahamu yule mwanamke. Mtu mmoja akasema, “Je huyu siye Bathsheba, binti Eliamu, naye si mke wa Uria mhiti?

וְהִיא	עִמָּהּ	וַיִּשְׁכַּב	אֵלָיו	וַתָּבוֹא	וַיְקָחֶהָ	מַלְאָכִים	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח	4
na–yeye	naye	akalala	kwake	akaja	akamchukua	wajumbe	Daudi	akatuma	
H1931		H7901	H0413	H0935	H3947	H4397	H1732	H7971	

בֵּיתָהּ׃	אֶל־	וַתָּשָׁב	מִטֻּמְאָתָהּ	מִתְקַדֶּשֶׁת
nyumba–yake	kwenye	akarudi	kutoka–unajisi–wake	alikuwa–akijitakasa
	H0413	H7725	H2932	H6942

Daudi akatuma wajumbe nao wakamchukua; akaja kwake, na akalala naye(kwani ndo alikuwa amejitakasa kutoka siku zake). Kisha akarudi nyumbani kwake.

אָנֹכִי׃	הָרָה	וַתֹּאמֶר	לְדָוִד	וַתִּגַּד	וַתִּשְׁלַח	הָאִשָּׁה	וַתָּהַר	5
mimi	mja–mzito	akasema	Daudi	akamwambia	akatuma	mwanamke	akapata–mimba	
H0595		H0559	H1732	H5046	H7971	H0802	H2029	

Mwanamke akawa mjamzito, naye akatuma na kumwambia Daudi; akasema, “mimi ni mjamzito.”

יוֹאָב	וַיִּשְׁלַח	הַחִתִּי	אוּרִיָּה	אֶת־	אֵלַי	שְׁלַח	יוֹאָב	אֶל־	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח	6
Yoabu	akatuma	Mhiti	Uria	—	kwangu	mtume	Yoabu	kwa	Daudi	akatuma	
H3097	H7971	H2850		H0853	H0413	H7971	H3097	H0413	H1732	H7971	

דָּוִד׃	אֶל־	אוּרִיָּה	אֶת־
Daudi	kwa	Uria	—
H1732	H0413		H0853

Kisha Daudi akatuma watu kwa Yoabu kusema, “Umtume kwangu Uria mhiti.” Hivyo Yoabu akamtuma Uria kwa Daudi.

הָעָם	וְלִשְׁלוֹם	יוֹאָב	לִשְׁלוֹם	דָּוִד	וַיִּשְׁאַל	אֵלָיו	אוּרִיָּה	וַיָּבֹא	7
watu	na–kuhusu–hali–ya	Yoabu	kuhusu–hali–ya	Daudi	akauliza	kwake	Uria	akaja	
	H7965	H3097	H7965	H1732	H7592	H0413		H0935	

הַמִּלְחָמָה׃	וְלִשְׁלוֹם
vita	na–kuhusu–hali–ya
H4421	H7965

Uria alipofika, Daudi akamuuliza hali ya Yoabu. Jinsi jeshi lilivyokuwa likiendelea, na jinsi vita vilivyokuwa vinaendelea.

אוּרִיָּה	וַיֵּצֵא	רַגְלֶיךָ	וּרְחַץ	לְבֵיתֶךָ	רֵד	לְאוּרִיָּה	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	8
Uria	akatoka	miguu–yako	uoshe	nyumbani–kwako	shuka	kwa–Uria	Daudi	akasema	
	H3318	H7272	H7364		H3381		H1732	H0559	

הַמֶּלֶךְ׃	מַשְׂאַת	אַחֲרָיו	וַתֵּצֵא	הַמֶּלֶךְ	מִבֵּית
mfalme	zawadi–ya	nyuma–yake	ikatoka	mfalme	kutoka–nyumba–ya
H4428	H4864		H3318	H4428	

Daudi akamwambia Uria, “Shuka nyumbani kwako, unawe miguu yako. “Hivyo Uria akaondoka katika kasri la mfalme, mfalme akamtumia zawadi kwa Uria.

עַבְדֵי	כָּל־	אֵת	הַמֶּלֶךְ	בֵּית	פֶּתַח	אוּרִיָּה	וַיִּשְׁכַּב	9
watumishi–wa	wote	pamoja–na	mfalme	nyumba–ya	mlangoni–mwa	Uria	akalala	
H5650	H3605	H0854	H4428		H6607		H7901	

בֵּיתוֹ׃	אֶל־	יָרַד	וְלֹא	אֲדֹנָיו
nyumba–yake	kwenye	kushuka	wala–hakushuka	bwana–wake
	H0413	H3381	H3808	H0113

Lakini Uria akalala pamoja na watumishi wa bwana wake katika lango la kasri, wala hakushuka nyumbani kwake.

וַיֹּאמֶר	בֵּיתוֹ	אֶל־	אוּרִיָּה	יָרַד	לֹא־	לֵאמֹר	לְדָוִד	וַיַּגִּדוּ	10
akasema	nyumba–yake	kwenye	Uria	kushuka	hakushuka	kusema	Daudi	wakamwambia	
H0559		H0413		H3381	H3808	H0559	H1732	H5046	

יָרַדְתָּ	לֹא־	מִמַּדְּעַ	בָּא	אַתָּה	מִדַּרְכְּךָ	הֲלוֹא	אוּרִיָּה	אֶל־	דָּוִד
kushuka	hukushuka	kwa–nini	umekuja	wewe	kutoka–safari	je–si	Uria	kwa	Daudi
H3381	H3808	H4069	H0935		H1870	H3808		H0413	H1732

בֵּיתֶךָ׃	אֶל־
nyumba–yako	kwenye
	H0413

Daudi alipoambiwa, “Uria hakushuka nyumbani kwake,” akamwambia Uria, Je haukutoka safarini? Kwa nini haukushuka nyumbani kwako?”

11 וַיֹּאמֶר אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יֹשְׁבִים בַּסֻּכּוֹת
akasema Uria kwa Daudi sanduku na-Israeli na-Yuda wanakaa katika-vibanda
H0559 H0413 H1732 H0727 H3478 H3063 H3427 H5521

וַאדֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי אֲדֹנִי עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה אֲנִי
na-bwana-wangu Yoabu na-watumishi-wa bwana-wangu juu-ya uso-wa uwanja
H0113 H3097 H5650 H0113 H6440

עִם־ וְלִשְׁכַּב וְלִשְׁתּוֹת לֶאֱכֹל בֵּיתִי אֶל־ אָבוֹא וַאֲנִי חֹנִים
na wamepiga-kambi na-mimi niingie katika nyumba-yangu kula na-kunywa na-kulala
H0589 H0935 H0413 H0398 H8354 H7901

הַדָּבָר אֶת־ אֶעֱשֶׂה אִם־ נַפְשְׁךָ וְחֵי תַּחְיֶךָ אִשְׁתֶּךָ
jambo — kufanya sitafanya nafsi-yako na-kama-inavyoishi kama-unavyoishi mke-wangu
H1697 H0853 H5315 H0802

הַזֶּה׃
hili
H2088

Uria akamjibu Daudi, “Sanduku, na Israeli na Yuda wamo kwenye mahema, na Yoabu na watumishi wa bwana wangu wamepiga hema uwandani. Jinsi gani basi mimi naweza kwenda nyumbani kwangu kula kunywa na kulala na mke wangu? kwa hakika kama uishivyo, sitafanya hivyo.

12 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־ אוּרִיָּה שֶׁב כָּאזֹּה הַפַּעַם גַּם־ הַיּוֹם מָחָר וּמְשַׁלַּחְתִּיךָ אֲשַׁלַּח וַיֵּשֶׁב
akasema Daudi kwa Uria kaa hapa pia leo na-kesho nitakuacha akakaa
H0559 H1732 H0413 H0413 H2088 H3427 H1571 H3117 H4279 H7971 H3427

וּמָחֳרָת׃ הַהוּא בַּיּוֹם בִּירוּשָׁלִַם אוּרִיָּה
na-kesho-yake ile siku-ile Yerusalemu Uria
H4283 H1931 H3117 H3389

Hivyo Daudi akamwambia Uria, “Ukae leo pia, kesho nitakuacha uende.” Kwa hiyo uria akakaa Yerusalemu siku hiyo na iliyofuata.

13 וַיִּקְרָא־ לוֹ דָּוִד וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ לְפָנָיו וַיְשַׁכְּרֵהוּ וַיֵּצֵא בָּעֶרֶב לִשְׁכַּב
akamwita yeye Daudi akala akanywa mbele-yake akamlewa akatoka jioni kulala
H7121 H0398 H8354 H6440 H7937 H3318 H6153 H7901

בְּמִשְׁכָּבוֹ עִם־ עַבְדֵי אֲדֹנָיו וְאֶל־ בֵּיתוֹ
kwenye-kitanda-chake pamoja-na watumishi-wa bwana-wake lakini-kwenye nyumba-yake
H4904 H5650 H0113 H0413

יָרַד׃ לֹא
kushuka hakushuka
H3381 H3808

Daudi alipomwita, alikula na kunywa pamoja naye, Daudi akamfanya alewe. Wakati wa jioni Uria akaenda kulala kitandani pake pamoja na watumish wa bwana wake; hakushuka nyumbani kwake.

14 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר וַיִּשְׁלַח יוֹאָב אֶל־ בְּיַד
na-ikawa asubuhi akaandika Daudi barua kwa Yoabu akaituma kwa-mkono-wa
H1961 H1242 H3789 H1732 H5612 H0413 H3097 H7971 H3027

אוּרִיָּה׃
Uria

Hivyo asubuhi Daudi akamwandikia Yoabu barua, naye akaituma kwa mkono wa Uria.

15 וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר מְשֻׁלָּח בְּיַד־אוּרִיָּה׃
akaandika katika–barua kusema mwekeni — Uria mbele–ya mbele–ya uso–wa
H3789 H0559 H3051 H0853 H0413 H4136 H6440

וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר מְשֻׁלָּח בְּיַד־אוּרִיָּה׃ ס
akaandika katika–barua kusema mwekeni — Uria mbele–ya mbele–ya uso–wa
H3789 H0559 H3051 H0853 H0413 H4136 H6440

וַיְהִי בְּשָׁמְרוֹ אֶל־הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם׃
na–ikawa wakati–wa–kuzingira Yoabu — mji akamweka Uria kwenye
H1961 H8104 H3097 H0413 H0853 H5414 H0413

וַיְהִי בְּשָׁמְרוֹ אֶל־הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם׃
na–ikawa wakati–wa–kuzingira Yoabu — mji akamweka Uria kwenye
H1961 H8104 H3097 H0413 H0853 H5414 H0413

Ndani ya barua Daudi aliandika hivi, “Mweke Uria mbele ya vita vikali sana, na kisha, mmwache, ili apigwe na afe.

16 וַיְהִי בְּשָׁמֹר יוֹאָב אֶל־הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם׃
na–ikawa wakati–wa–kuzingira Yoabu — mji akamweka Uria kwenye
H1961 H8104 H3097 H0413 H0853 H5414 H0413

וַיְהִי בְּשָׁמֹר יוֹאָב אֶל־הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם׃
na–ikawa wakati–wa–kuzingira Yoabu — mji akamweka Uria kwenye
H1961 H8104 H3097 H0413 H0853 H5414 H0413

Hivyo Yoabu alipoona mji ukizingirwa, alimweka Uria katika sehemu aliyojua askari adui wenye nguvu wangekuwa wakipigana.

17 וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ אֶת־יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן־הָעָם
wakatoka watu–wa mji wakapigana na Yoabu wakaanguka watu
H3318 H0376 H0854 H3097 H5307

וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ אֶת־יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן־הָעָם גַּם אוּרִיָּה הַחִתִּי׃
kutoka–watumishi–wa Daudi akafa pia Uria Mhiti
H5650 H1732 H4191 H1571 H0853 H2850

Wakati watu wa mji walipotoka na kupigana dhidi ya jeshi la Yoabu, baadhi ya askari wa Daudi wakaanguka, na Uria Mhiti pia akauawawa.

18 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב וַיַּגֶּד לְדָוִד אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה׃
akatuma Yoabu akamwambia Daudi — habari–zote–za habari–za vita
H7971 H3097 H5046 H1732 H0853 H3605 H1697 H4421

Wakati Yoabu alipotuma neno kwa mfalme kuhusu hali ya vita,

19 וַיְצַו אֶת־הַמַּלְאָךְ לֵאמֹר כְּכַלּוֹתְךָ אֶת כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה׃
akamwamuru — mjumbe kusema utakapomaliza — habari–zote–za habari–za vita
H6680 H0853 H4397 H0559 H3615 H0853 H3605 H1697 H4421

וְאִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר אֵלֶיךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם לָעִיר כִּי הִלָּחֵם
kwa–nini mlikaribia mji kupigana je–hamkujua kujua — wangerusha kutoka–juu–ya
H4069 H5066 H5927 H3045 H0853 H3808 H3045 H7725 H4428

וְאִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר אֵלֶיךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם לָעִיר כִּי הִלָּחֵם וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר אֵלֶיךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם לָעִיר כִּי הִלָּחֵם
mfalme hasira–ya itapanda kama na–itakuwa mfalme mlikaribia kwa–nini wewe akakuambia mfalme hasira–ya itapanda kama na–itakuwa
H4428 H2534 H5927 H0559 H4069 H5066 H0559 H4428 H2534 H5927 H1961

20 וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר אֵלֶיךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם לָעִיר כִּי הִלָּחֵם
na–itakuwa kama itapanda hasira–ya mfalme akakuambia wewe kwa–nini mlikaribia mji kupigana
H1961 H5927 H2534 H4428 H0559 H0559 H4069 H5066

וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר אֵלֶיךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם לָעִיר כִּי הִלָּחֵם
na–itakuwa kama itapanda hasira–ya mfalme akakuambia wewe kwa–nini mlikaribia mji kupigana
H1961 H5927 H2534 H4428 H0559 H0559 H4069 H5066

מֵעַל אֲשֶׁר יָרוּ אֶת יְדַעְתֶּם הֲלוֹא לְהִלָּחֵם עִיר אֶל־
kutoka–juu–ya wangerusha kwamba — kujua je–hamkujua kupigana mji kwenye
H5921 H3384 H0834 H0853 H3045 H3808 H3898 H5892 H0413

מֵעַל אֲשֶׁר יָרוּ אֶת יְדַעְתֶּם הֲלוֹא לְהִלָּחֵם עִיר אֶל־ הַחוֹמָה׃
kutoka–juu–ya wangerusha kwamba — kujua je–hamkujua kupigana mji kwenye ukuta
H5921 H3384 H0834 H0853 H3045 H3808 H3898 H5892 H0413 H2346

yawezekana mfalme akakasirika, naye akakwambia, 'Kwa nini mlipigana na mji kwa karibu hivyo, hamkujua kwamba wangeweza kushambulia kutokea ukutani?

הִשְׁלִיכָה	אִשָּׁה	הַלְוֹא־	יְרֻבֶּשֶׁת	בֶּן־	אֲבִימֶלֶךְ	אֶת־	הִכָּה	מִי־		21
alimtupia	mwanamke	je–si	Yerubeshethi	mwana–wa	Abimeleki	—	alimpiga	nani		
H7993	H0802	H3808	H3380		H0040	H0853	H5221	H4310		
אֶל־	נִגַּשְׁתֶּם	לָמָּה	בְתֵבֵץ	וַיָּמָת	הַחוֹמָה	מֵעַל	רֶכֶב	פֶּלַח	עָלָיו׃	
kwenye	mlikaribia	kwa–nini	Thebesi	akafa	ukuta	kutoka–juu–ya	kusagia	jiwe–la	juu–yake	
H0413	H5066	H4100	H8405	H4191	H2346		H7393	H6400		
מֵת׃	הַחִתִּי	אוּרִיָּה	עַבְדְּךָ	גַּם	וְאַתָּה	הַחוֹמָה				
amekufa	Mhiti	Uria	mtumishi–wako	pia	nawe–utasema	ukuta				
H4191	H2850		H5650	H1571	H0559	H2346				

Ni nani aliyemwua Abimeleki mwana wa Yerubeshethi? Siye mwanamke aliyerusha jiwe la kusagia juu yake kutoka ukutani, hata akafa huko Thebesi? Kwanini basi mliukaribia ukuta jinsi hiyo? Nawe umjibu, 'Uria mtumishi wako amekufa pia.”

יוֹאָב׃	שִׁלָּחוֹ	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	לְדָוִד	וַיַּגֶּד	וַיָּבֹא	הַמַּלְאָךְ	וַיֵּלֶךְ	22
Yoabu	alimtuma	ambayo	yote	—	Daudi	akamwambia	akaja	mjumbe	akaenda	
H3097	H7971		H3605	H0853	H1732	H5046	H0935	H4397	H3212	

Hivyo mjumbe akaondoka na kwenda kwa Daudi akamwambia kila jambo ambalo Yoabu alimtuma kusema.

אֵלֵינוּ	וַיֵּצְאוּ	הָאֲנָשִׁים	עָלֵינוּ	נָבְרוּ	כִּי־	דָּוִד	אֶל־	הַמַּלְאָךְ	וַיֹּאמֶר	23
kwetu	wakatoka	watu	juu–yetu	walituzidi	kwa–sababu	Daudi	kwa	mjumbe	akasema	
H0413	H3318	H0376		H1396		H1732	H0413	H4397	H0559	
הַשָּׂעַר׃	פֶּתַח	עַד־	עֲלֵיהֶם	וַנִּתְּיָה	הַשָּׂדֶה					
lango	mlango–wa	hadi	juu–yao	tukawa	uwanjani					
H8179	H6607	H5704		H1961						

Na mjumbe akamwambia Daudi, “Mwanzoni adui walikuwa na nguvu kuliko sisi; walitukabili uwandani, lakini tukawarudisha nyuma kwenye maingilio ya lango.

עֶבֶדְךָ	אֶל־	(הַמּוֹרִים	[המוראים	(וַיִּרְדּוּ	[ויראון					24
watumishi–wako	kwa	wapiga–mishale	[wapiga–mishale]	walipiga–mishale	[walipiga–mishale]					
H5650	H0413									
אוּרִיָּה	עַבְדְּךָ	וְגַם	הַמֶּלֶךְ	מֵעַבְדֵי	וַיָּמָת	הַחוֹמָה	מֵעַל			
Uria	mtumishi–wako	na–pia	mfalme	kutoka–watumishi–wa	wakafa	ukuta	kutoka–juu–ya			
	H5650	H1571	H4428	H5650	H4191	H2346				
ס	מֵת׃	הַחִתִּי								
¶	amekufa	Mhiti								
	H4191	H2850								

Na wapiga mishale wao wakawarushia watumishi wako kutoka ukutani, na baadhi ya watumishi wa mfalme wameuawa, na mtumishi wako Uria mhiti pia ameuawa.”

יֵרַע	אַל־	יוֹאָב	אֶל־	תֹּאמֶר	כֹּה־	הַמַּלְאָךְ	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	25
kuwa–mbaya	usione	Yoabu	—	mwambie	hivyo	mjumbe	kwa	Daudi	akasema	
	H0408	H3097	H0413	H0559	H3541	H4397	H0413	H1732	H0559	
הַחֲזֵק	הֶחָרֵב	תֹּאכַל	וְכָזֶה	כָּזֶה	כִּי־	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	בְּעֵינֶיךָ	
endeleza	upanga	utala	hivi	hivi–na	kwa–sababu	hili	jambo	—	machoni–pako	
H2388	H2719	H0398	H2088	H2090		H2088	H1697	H0853		
וְחַזְּקֵהוּ׃	וְהָרְסֵהּ	הָעִיר	אֶל־	מִלְחַמְתֶּךָּ						
umtie–moyo	uubomoe	mji	dhidi–ya	vita–vyako						
H2388	H2040		H0413	H4421						

Kisha Daudi akamwambia mjumbe, “Mwambie hivi Yoabu, 'Usiruhusu jamba hili likuhuzunishe, kwa maana upanga huangamiza huyu kama uangamizavyo na mwingine. Vifanye vita vyako kuwa vyenye nguvu zaidi dhidi ya mji, na uuteke.' Mtie moyo Yoabu.”

עַל־	וַתִּסְפֹּד	אִישָׁהּ	אוּרִיָּה	מֵת	כִּי־	אוּרִיָּה	אֵשֶׁת	וַתִּשְׁמַע	26
kwa–ajili–ya	akaomboleza	mume–wake	Uria	amekufa	kwamba	Uria	mke–wa	akasikia	
	H5594	H0376		H4191			H0802	H8085	

בַּעְלָהּ׃	
bwana–wake	
H1167	

Hivyo mke Uria aliposikia kwamba mme wake amekufa, akaomboleza sana kwa ajili yake.

לָהּ	וַתְּהִי־	בֵיתוֹ	אֶל־	וַיַּאַסְפָהּ	דָּוִד	וַיִּשְׁלַח	הָאֵבֶל	וַיַּעֲבֹר	27
kwake	akawa	nyumba–yake	kwenye	akamchukua	Daudi	akatuma	maombolezo	ukapita	
	H1961		H0413	H0622	H1732	H7971	H0060		

בְּעֵינֵי	דָוִד	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	וַיֵּרַע	בֵּן	לוֹ	וַתֵּלֶד	לְאִשָּׁה
machoni–pa	Daudi	alifanya	ambalo	jambo	na–lilikuwa–baya	mwana	yeye	akamzalia	mke
	H1732			H1697				H3205	H0802

יְהוָה׃	פ
Yahwe	¶
H3068	

Huzuni yake ilipoisha, Daudi akatuma na kumchukua kwake katika kasri lake, naye akawa mkewe na akamzalia mwana. Lakini alichokifanya Daudi hakikumpendeza Yahwe.

Chapter 12

לוֹ	וַיֹּאמֶר	אֵלָיו	וַיָּבֹא	דָּוִד	אֶל־	נָתָן	אֶת־	יְהוָה	וַיִּשְׁלַח	1
yeye	akamwambia	kwake	akaja	Daudi	kwa	Nathani	—	Yahwe	akatuma	
	H0559	H0413	H0935	H1732	H0413	H5416	H0853	H3068	H7971	

רָאשׁ׃	וְאֶחָד	עָשִׁיר	אֶחָד	אַחַת	בְּעִיר	הָיוּ	אֲנָשִׁים	שְׁנֵי
maskini	na–mmoja	tajiri	mmoja	mmoja	katika–mji	walikuwa	watu	watu–wawili
H7326	H0259	H6223	H0259	H0259		H1961	H0376	H8147

Kisha Yahwe akamtuma Nathani kwa Daudi. Akaja kwake na kusema, “Kulikuwa na watu wawili katika mji. Mmoja alikuwa tajiri na mwingine alikuwa masikini.

מְאֹד׃	הַרְבֵּה	וּבָקָר	צֹאן	הָיָה	לְעָשִׁיר	2
sana	wengi	na–ng'ombe	kondoo	alikuwa–na	tajiri	
H3966		H1241	H6629	H1961	H6223	

Yule tajiri alikuwa na kundi la ng'ombe na kondoo wengi sana,

קְטַנָּה אַחַת כִּבְשָׂה אִם־ כִּי כֹּל אֵין־ וְלָרָשׁ 3
mdogo mmoja mwana-kondoo tu isipokuwa chochote hakuwa-na na-maskini
H0259 H3535 H3605 H0369 H7326

יַחְדָּו בָּנָיו וְעִם־ עִמּוֹ וַתִּגְדַּל וַיְחַיֶּהָ קָנָה אֲשֶׁר
pamoja watoto-wake na-pamoja-na pamoja-naye akakua akamlea alinunua ambaye
H1431 H2421 H7069

תִּשְׁכַּב וּבְחֵיקוֹ תִּשְׁתֶּה וּמִכֹּסוֹ תֹּאכַל מִפִּתּוֹ
alilala na-kifuani-mwake alikunywa na-kutoka-kikombe-chake alikula kutoka-tonge-lake
H7901 H2436 H8354 H0398

כְּבַת׃ לוֹ וַתְּהִי־
kama-binti kwake akawa
H1323 H1961

lakini maskini hakuwa na chochote isipokuwa mwanakondoo, aliyekuwa amemnunua na kumlisha na kumlea. Akakua pamoja naye na pamoja na watoto wake. Yule mwanakondoo hata alikula naye na kunywa kutoka katika kikombe chake, naye akalala katika mikono yake na alikuwa kama binti kwake.

מִצֹּאנוֹ לָקַחַת וַיַּחְמֹל הֶעָשִׁיר לְאִישׁ הֵלֶךְ וַיָּבֹא 4
kutoka-kondoo-zake kuchukua akahurumia tajiri kwa-mtu msafiri akaja
H6629 H3947 H2550 H6223 H0376 H1982 H0935

אֶת־ וַיִּקַּח לוֹ הַבָּא־ לָאֹרֵחַ לַעֲשׂוֹת וּמִבְקָרוֹ
— akachukua kwake aliyekuja kwa-msafiri kutayarisha na-kutoka-ng'ombe-zake
H0853 H3947 H0935 H0732 H1241

אֵלָיו׃ הַבָּא לָאִישׁ וַיַּעֲשֶׂה הָרָאשׁ הָאִישׁ כִּבְשַׂת
kwake aliyekuja kwa-mtu akamtayarishia maskini mtu mwana-kondoo-wa
H0413 H0935 H0376 H7326 H0376 H3535

Siku moja tajiri akapata mgeni, lakini yeye hakuwa tiyari kuchukua mnyama kutoka katika kundi lake la ng'ombe au kundi la kondoo ili kumwandalia chakula. Badala yake alichukua mwanakondoo wa masikini na akampika kwa ajili ya mgeni wake.

חַי־ נָתָן אֶל־ וַיֹּאמֶר מֵאֵת בָּאִישׁ דָּוִד אַף וַיִּחַר־ 5
kama-aishivyo Nathani kwa akasema sana dhidi-ya-mtu Daudi hasira-ya na-ikawaka
H5416 H0413 H0559 H3966 H0376 H1732 H0639 H2734

זֹאת׃ הָעָשָׂה הָאִישׁ מָוֶת בֶּן־ כִּי יְהוָה
hivi aliyefanya mtu kifo mwana-wa kwamba Yahwe
H2063 H0376 H4194 H3068

Hasira ya Daudi ikawaka dhidi ya tajiri yule, naye akamwambia Nathani kwa hasira, “Kama Yahwe aishivyo, mtu aliyelitenda jambo hili anastahili kufa.

הַזֶּה הַדָּבָר אֶת־ עָשָׂה אֲשֶׁר עֵקֶב אַרְבַּעְתָּיִם יְשַׁלֵּם הַכִּבְשָׂה וְאֶת־ 6
hili jambo — alifanya ambayo kwa-sababu mara-nne atalipa mwana-kondoo na
H2088 H1697 H0853 H6118 H0706 H3535 H0853

חָמָל׃ לֹא־ אֲשֶׁר וְעַל
kuhurumia hakuhurumia ambayo na-kwa-sababu
H2550 H3808

Ni lazima alipe mwanakondoo mara nne zaidi kwa ajili ya kile alichokifanya, na kwa sababu hakuwa na huruma kwa mtu maskini.

אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	הָאִישׁ	אַתָּה	דָּוִד	אֶל־	נָתָן	וַיֹּאמֶר		7
Mungu–wa	Yahwe	asema	hivyo	mtu–huyo	wewe	Daudi	kwa	Nathani	akasema		
H0430	H3068	H0559	H3541	H0376		H1732	H0413	H5416	H0559		
הִצַּלְתִּיךָ	וְאָנֹכִי	יִשְׂרָאֵל	עַל־	לְמֶלֶךְ	מְשַׁחְתִּיךָ		אָנֹכִי	יִשְׂרָאֵל			
nilikuokoa	na–mimi	Israeli	juu–ya	kuwa–mfalme	nilikutia–mafuta		mimi	Israeli			
H5337	H0595	H3478		H4428	H4886		H0595	H3478			
שָׁאוּל׃	מִיַּד										
Shauli	kutoka–mkononi–mwa										
H7586	H3027										

Ndipo Nathani akamwambia Daudi, “Wewe ndiye yule mtu! Yahweh, Mungu wa Israeli, asema, 'Nilikutia mafuta uwe mfalme juu ya Israeli, na nilikuokoa kutoka katika mkono wa Sauli.

אֲדֹנֶיךָ	נְשֵׁי	וְאֶת־	אֲדֹנֶיךָ	בֵּית	אֶת־	לְךָ	וָאֶתְּנָה				8
bwana–wako	wake–wa	na	bwana–wako	nyumba–ya	—	wewe	na–nilikupa				
H0113	H0802	H0853	H0113		H0853		H5414				
מְעָט	וְאִם־	וִיהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶת־	לְךָ	וָאֶתְּנָה	בְּחֵיקֶךָ			
kidogo	na–kama	na–Yuda	Israeli	nyumba–ya	—	wewe	na–nilikupa	kifuani–mwako			
H4592		H3063	H3478		H0853		H5414	H2436			
וְכָהֵנָּה׃	כָּהֵנָּה	לְךָ	וְאֹסֶפָה								
na–kama–hizo	kama–hizo	kwako	ningeongeza								
H2007	H2007		H3254								

Nikakupa nyumba ya bwana wako, na wake zake mikononi mwako. Nilikupa pia nyumba ya Israeli na Yuda. Na ikiwa hayo yalikuwa kidogo zaidi kwako, ningeweza kukuongezea mengine zaidi.

]בעינו[	הָרַע	לַעֲשׂוֹת	יְהוָה	דְּבַר	אֶת־	וְבָזִיתָ	מַדּוּעַ				9
[machoni–pake]	uovu	kufanya	Yahwe	neno–la	—	umelidharau	kwa–nini				
			H3068	H1697	H0853	H0959	H4069				
לָקַחְתָּ	אִשְׁתּוֹ	וְאֶת־	בַּחֶרֶב	הִכִּיתָ	הַחִתִּי	אוּרִיָּה	אֵת	(בְּעֵינָיו׃)			
ulichukua	mke–wake	na	kwa–upanga	ulimpiga	Mhiti	Uria	—	machoni–pangu			
H3947	H0802	H0853	H2719	H5221	H2850		H0853				
עַמּוֹן׃	בְּנֵי	בְּחֶרֶב	הָרַגְתָּ	וְאֹתוֹ	לְאִשָּׁה	לְךָ					
Amoni	wana–wa	kwa–upanga–wa	ulimuua	na–yeye	kuwa–mke	kwako					
H5983		H2719	H2026	H0853	H0802						

Hivyo basi kwa nini umedharau maagizo ya Yahwe, hata ukafanya yaliyo maovu mbele zake? Umeua Uria Mhiti kwa upanga na umechukua mkewe kuwa mke wako. Uliua kwa upanga wa jeshi la Amoni.

עֵקֶב	עוֹלָם	עַד־	מִבֵּיתְךָ		חֶרֶב	תָּסוּר	לֹא־	וְעַתָּה			10
kwa–sababu	milele	hadi	kutoka–nyumba–yako		upanga	kuondoka	hautaondoka	na–sasa			
H6118	H5769	H5704			H2719	H5493	H3808	H6258			
לְאִשָּׁה׃	לְךָ	לִהְיוֹת	הַחִתִּי	אוּרִיָּה	אֵשֶׁת	אֶת־	וַתִּקַּח	בְּזִתָּנִי	כִּי	ס	
mke	kwako	kuwa	Mhiti	Uria	mke–wa	—	ukachukua	umenidharau	kwamba	¶	
H0802		H1961	H2850		H0802	H0853	H3947	H0959			

Hivyo basi upanga hautaondoka nyumbani mwako, kwa kuwa umenidharau na umemchukua mke wa Uria mhiti kuwa mke wako.'

11 וְכֹ֣ה חִיְּיוֹ֮ אָמַ֣ר יְהוָה֒ הֲתִבְנִי֙ מְקִ֣ים נִנְעֲוָ֔ה דְּדִ֖י עָלֶ֑יךָ בָּעָ֗ה לְךָ֙ מְקֻבְיוֹתָ֔ךְ
hivyo asema Yahwe tazama–mimi ninainua dhidi–yako baya kutoka–nyumba–yako
H3541 H0559 H3068 H2009

וְלָקַחְתִּי֙ אֶת־ נְשֹׂ֣ךְ זַכֹּ֔ךְ לְמִבְלֵ֥י יָ֖דְעָ֑תָּה וְנָתַתִּי֙ לְרֵעֶ֔יךָ יְרָנִ֖י זַכֹּ֣ךְ נְעִימָלָ֔ה
na–nitachukua wake zako mbele ya macho yako na kumpa jirani yako naye atalala na wake zako wakati wa mchana.
H5414 H7453 H7901

12 כִּ֣י אַתָּ֔ה עָשִׂ֖יתָ בַּסָּ֑תֶר וַאֲנִי֙ לְנֶ֣גֶד כָּל־ יִשְׂרָאֵ֔ל וְנֶ֖גֶד הַשָּֽׁמֶשׁ׃ ס
kwa–sababu wewe ulifanya kwa–siri lakini–mimi nitafanya —
H3605 H3478 H5048 H8121 ¶

Kwa maana wewe ulitenda dhambi hii sirini, lakini mimi nitatenda jambo hili wakati wa mchana mbele za Israeli wote.

13 וַיֹּ֤אמֶר דָּוִד֙ אֶל־ נָתָ֔ן חָטָ֖אתִי לַיהוָ֑ה וַיֹּ֤אמֶר נָתָן֙ אֶל־ דָּוִ֔ד גַּם־ יְהוָ֥ה הֶעֱבִ֖יר חַטָּאתְךָ֑ לֹ֥א תָמֽוּת׃
akasema Daudi kwa Nathani nimetenda–dhambi kwa–Yahwe akasema Nathani
H0559 H1732 H0413 H5416 H3068 H2398 H0559 H5416

pia Yahwe ameondoa dhambi–yako hutakufa kufa
H1571 H3068 H2398 H3808 H4191

Ndipo Daudi alipomwambia Nathani, “Nimemtenda dhambi Yahwe.” Nathani akamjibu Daudi, “Yahwe naye ameiachilia dhambi yako. Hautakufa.

14 אֲבָל֙ כִּ֣י נִאֵ֔ץ נִאַ֖צְתָּ אֶת־ אֹיְבֵ֣י יְהוָ֑ה גַּם־ הַבֵּ֥ן הַיִּלּ֖וֹד לְךָ֥ מֽוֹת׃
lakini kwa–sababu kumdharau umemdharau — adui–za Yahwe kwa–jambo hili
H4191 H3209 H2088

Lakini, kwa kuwa kwa tendo hili umemdharau Yahwe, mtoto aliyezaliwa kwako hakika atakufa.”

15 וַיֵּ֥לֶךְ נָתָ֖ן אֶל־ בֵּיתֽוֹ׃ וַיִּגֹּ֤ף יְהוָה֙ אֶת־ הַיֶּ֔לֶד אֲשֶׁ֥ר יָלְדָ֖ה אֽוּרִיָּ֑ה אֵ֥שֶׁת־ אוּרִיָּ֖ה לְדָוִֽד׃ וַיֶּאֱנַ֥שׁ
akaenda Nathani kwenye nyumba–yake akampiga Yahwe — mtoto ambaye alimzaa
H3212 H5416 H0413 H1004 H5062 H3068 H0853 H3206 H3205

akaugua–sana kwa–Daudi Uria mke–wa
H0605 H1732 H0802

Kisha Nathani akaondoka na kwenda kwake. Yahwe akampiga mtoto ambaye mke wa Uria alimzaa kwa Daudi, naye akaugua sana.

16 וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־הָאֱלֹהִים בְּעַד הַנָּעַר וַיָּצָם דָּוִד וַיָּבֹא וְשָׁכַב אָרְצָה׃ וְלָן
akamwomba Daudi — Mungu kwa-ajili-ya mtoto akafunga Daudi akaingia akalala akalala chini
H1245 H1732 H0853 H0430 H1157 H5288 H6684 H1732 H0935 H7901 H0776

Kisha Daudi akamwomba Mungu kwa ajili ya kijana. Daudi akafunga naye akaingia ndani na kulala usiku wote juu ya sakafu.

17 וַיָּקֻמוּ זִקְנֵי בֵיתוֹ עָלָיו לַהֲקִימוֹ מִן־הָאָרֶץ וְלֹא לָקַח עִמּוֹ לֶחֶם׃
wakasimama wazee-wa nyumba-yake juu-yake kumwinua kutoka chini lakini-hakutaka
H2205 H1157 H5288 H0776 H3808

אָבָה כָּרַע וְלֹא־אָכָל אִתָּם
kutaka kula wala-hakula nao mkate
H0014 H1262 H3808 H0854 H3899

Wazee wa nyumba yake wakainuka na kusimama kando yake, ili wamwinue kutoka sakafuni. Lakini hakuinuka, na hakula pamoja nao.

18 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיָּמָת הַיֶּלֶד וַיִּרְאוּ עַבְדֵי דָוִד לְהַגִּיד
na-ikawa siku-ya saba akafa mtoto wakaogopa watumishi-wa Daudi kumwambia
H1961 H3117 H7637 H4191 H3206 H3372 H5650 H1732 H5046

לוֹ כִּי־מֵת הַיֶּלֶד וְלָמָּה הִנֵּה טֹבְהוּת עוֹד הַיֶּלֶד חָי
yeye kwamba amekufa mtoto kwa-sababu walisema tazama wakati mtoto alikuwa-hai
H0413 H4191 H3206 H0559 H2009 H1961 H3206

וְאֵיךְ נֹאמַר אֵלָיו מֵת בְּקוֹלֵנוּ שָׁמַע וְלֹא־שָׁמַע אֵלֵינוּ הִרַּעְנוּ
na-vipi tutasema kwake amekufa sauti-yetu kusikia lakini-hakusikia yeye tulimsemeza
H0559 H0413 H4191 H8085 H3808 H0413 H1696

רָעָה וְעָשָׂה הַיֶּלֶד׃
ubaya atafanya mtoto
H3206

Ikawa siku ya saba mtoto akafa. Watumishi wa Daudi wakaogopa kumwambia kwamba mtoto amekufa, kwa maana walisema, “Tazama, wakati mtoto alipokuwa hai tuliongea naye, lakini hakuisikiliza sauti yetu. Atakuwaje ikiwa tutamwambia kwamba kijana amekufa?!”

19 וַיַּרְא דָּוִד כִּי עֲבָדָיו מִתְלַחֲשִׁים וַיָּבֶן דָּוִד כִּי מֵת
akaona Daudi kwamba watumishi-wake walinong'ona akaelewa Daudi kwamba amekufa
H7200 H1732 H5650 H3907 H0995 H1732 H4191

הַיֶּלֶד אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר הַיֶּלֶד מֵת׃ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו
mtoto akasema Daudi kwa watumishi-wake je-amekufa mtoto wakasema amekufa
H3206 H0559 H1732 H0413 H5650 H4191 H3206 H0559 H4191

Daudi alipoona kwamba watumishi wake walikuwa wakinong'onezana, Akatambua kwamba mtoto amekufa. Akawauliza, “Je mtoto amekufa?” Wakajibu, “Amekufa.”

20 וַיָּקָם֩ דָּוִ֨ד מֵהָאָ֜רֶץ וַיִּרְתַּ֣ץ וַיָּ֗סָךְ וַיַּחֲלֵ֤ף שִׂמְלֹתָו֙[שמלתו]

akasimama Daudi kutoka-chini akaoga akajipaka-mafuta akabadilisha [nguo-zake]
H8071 H2498 H5480 H7364 H0776 H1732

וַיָּבֹ֣א בֵּיתֹ֔ו וַיֹּ֣אמֶר לְהָבִ֔יא אֶל־בֵּ֖ית יְהוָ֑ה וַיִּשְׁתָּ֣חוּ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה וַיָּ֣קָם וַיֹּאכַל׃ לַֽחֶם֙ לְפָנָ֔יו וַיִּשְׁכָּֽב׃(שמלתיו)

akaingia nguo-zake akaomba nyumba-yake katika akaja akasujudu Yahwe nyumba-ya akala mkate yeye wakamwekea
H0935 H8071 H7592 H0413 H0935 H7812 H3068 H0398 H3899

Kisha Daudi akainuka kutoka sakafuni naye akaoga, akajipaka mafuta, na kubadili mavazi yake. Akaenda katika hema la kukutania na akaabudu pale, kisha akarudu katika kasri lake. Akataka chakula kiletwe, wakamwandalia, naye akala.

21 וַיֹּ֣אמֶר֮ אֵלָיו֒ עַבְדֵ֣י אָבִ֗יךָ מָה־נִּ֤ה יֶ֙שׁ֙ בַּדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה אֲשֶׁ֥ר עָשִׂ֖יתָה בְּעֵ֣ינֵי אֲדֹנִ֑י וַתָּ֣שֶׂם עַל־בֵּיתְךָ֗ וְכָל־אֲשֶׁ֤ר לַֽמֶּלֶךְ֙ חָ֣ץ וַתַּ֔עַשׂ וַתִּתֵּ֥ן לַֽעֲבָדֶ֖יךָ וַתֹּאכַ֣ל לֶ֑חֶם׃

wakamwambia watumishi-wake yeye ambalo hili jambo nini kwa-ajili-ya umefanya mtoto alipokuwa hai ulifunga na kulia ukala mkate
H0559 H5650 H0413 H0834 H2088 H1697 H4100 H5668 H6684 H2416 H3206 H0398 H3899

Ndipo watumishi wake walipomwambia, “Kwa nini umefanya jambo hili? Ulifunga na kulia kwa ajili ya mtoto wakati alipokuwa hai, lakini mtoto alipokufa, ukainuka na kula.”

22 וַיֹּ֣אמֶר֮ בְּעֹוד֒ הַיֶּ֣לֶד חַי֮ אֲשֶׁר֒ נִפְלְתָ֣ה וָאֶבְכֶּ֗ה כִּ֤י אָמַ֙רְתִּי֙ מִֽי־יֹודֵ֣עַ יְחָנֵ֔נִי[יחננני] וְחַ֥י הַיֶּ֖לֶד׃

akasema wakati mtoto alikuwa-hai nilifunga nikalia kwa-sababu nilisema nani anajua [atanihurumia] atanihurumia na-ataishi mtoto
H0559 H5750 H3206 H2416 H6684 H1058 H0559 H4310 H3045 H0853 H3206

Daudi akajibu, “Wakati mtoto alipokuwa hai nilifunga na kulia. Nilisema, Ni nani ajuaye kwamba Yahwe angeweza kunihurumia mtoto akaishi au sivyo?

23 וְעַתָּ֣ה מֵ֔ת לָמָּ֥ה זֶּ֖ה אֲנִ֣י צָ֑ם הַאוּכַ֣ל עֹ֔וד לַהֲשִׁיבֹ֖ו אֲנִ֣י אֵלֵ֑ךְ אֵלָ֣יו הוּא֙ יָשׁ֣וּב אֵלַ֔י וְהִ֥וא לֹא־אֵלֶ֖יו׃ הֹלֵֽךְ׃

lakini-sasa amekufa lakini-yeye hatarudi kwangu kurudi ninaenda kwake mimi hii kwa-nini amekufa je-naweza kumrudisha tena mimi
H6258 H4191 H4100 H2088 H0589 H3201 H7725 H5750 H0589

Lakini sasa amekufa, hivyo nifungie nini? Je naweza kumrudisha tena? Nitakwenda kwake, lakini yeye hawezi kunirudia.”

24 וַיְנַחֵ֣ם דָּוִ֔ד אֶת־בַּת־שֶׁ֖בַע אִשְׁתֹּ֑ו וַיָּבֹ֣א אֵלֶ֔יהָ וַיִּשְׁכַּ֥ב עִמָּ֖הּ וַתֵּ֣לֶד בֵּ֔ן וַיִּקְרָ֥א(ויקרא) שְׁמֹ֖ו שְׁלֹמֹ֑ה וַֽיהוָ֖ה אָהֵ֥בֹו׃

akamfariji Daudi Bathsheba mke-wake akaingia kwake akalala naye akazaa mwana akamwita [akamwita] jina-lake Sulemani na-Yahwe alimpenda
H5162 H1732 H0853 H1339 H0802 H0935 H0413 H7901 H5973 H3205 H1121 H7121 H7121 H8034 H8010 H3068 H0157

Daudi akamfariji Bethsheba mkewe, akaingia kwake, na akalala naye. Baadaye akazaa mtoto wa kiume, naye akaitwa Selemani. Yahwe akampenda

25 וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יְדִידְיָהּ בַּעֲבוּר
akatuma kwa–mkono–wa Nathani nabii akamwita — jina–lake Yedidiya kwa–ajili–ya
H7971 H3027 H5416 H5030 H7121 H0853 H8034 H3041 H5668

יְהוָה׃ פ ¶
Yahwe
H3068

naye akatuma neno kupitia nabii Nathani kumwita Yedidia, kwa sababu Yahwe alimpenda.

26 וַיִּלָּחֶם יוֹאָב בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּלְכֹּד אֶת־עִיר הַמְּלוּכָה׃
akapigana Yoabu dhidi–ya–Raba–ya wana–wa Amoni akauteka — mji–wa kifalme
H3097 H7237 H5983 H3920 H0853 H4410

Basi Yoabu akapigana na Raba, mji wa kifalme wa watu wa Amoni, naye akaiteka ngome yake.

27 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־כְּוַאת מַלְאָכִים יוֹאָב וַיִּלָּחֶם גַּם־בִּרַבָּה נִלְחַמְתִּי
akatuma Yoabu wajumbe kwa Daudi akasema — kwa wajumbe Yoabu akapigana pia dhidi–ya–Raba nimepigana
H7971 H3097 H4397 H0413 H1732 H0559 H0853 H7237 H1571

עִיר הַמָּיִם׃ אֶת־ לָכַדְתִּי
mji–wa maji — nimeuteka
H0853 H3920 H4325

Hivyo Yoabu akatuma wajumbe kwa Daudi na kusema, “Nimepigana na Raba, nami nimeshikilia sehemu inayosambaza maji ya mji.

28 וְעַתָּה פֶּן־ וְלָכְדָה הָעִיר עַל־ דִּבְנָה הָעָם וַיֶּתֶר אֶת־ אֶסְפֹּ וְעַתָּה
na–sasa asije uuteke mji dhidi–ya piga–kambi watu waliobaki–wa — kusanya na–sasa
H6258 H6435 H3920 H2583 H0853 H0622

עָלֶיהָ׃ שְׁמִי וְנִקְרָא הָעִיר אֶת־ אֲנִי לָכַד אֶלְכֹּד
juu–yake jina–langu likaitwa mji — mimi nikauteka
H8034 H7121 H0853 H0589 H3920

Kwa hiyo sasa likusanye jeshi lililosalia uhuzingire mji na kuuteka, kwa maana ikiwa nitauteka, utaitwa kwa jina langu.”

29 וַיֵּלֶךְ הָעָם וַיִּלָּחֶם בָּהּ
akaenda watu akapigana dhidi–yake
H3212 H3605 H0853 H1732 H0622

וַיִּלְכְּדָהּ׃ רַבָּתָה
akauteka Raba
H3920 H7237

Hivyo Daudi akalikusanya jeshi lote na kwenda Raba; akapigana nao na kuuteka.

30 וַיִּקַּח אֶת־ עֲטֶרֶת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ
akachukua — taji–ya mfalme–wao kutoka–juu–ya kichwa–chake na–uzito–wake
H3947 H0853 H5850 H4428 H4948

וְאֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל־ רֹאשׁ דָּוִד וְיֹשֶׁל כִּכַּר זָהָב
na–jiwe la–thamani ikawa juu–ya kichwa–cha Daudi na–nyara–za talanta–moja–ya dhahabu
H0068 H3368 H1961 H7218 H1732 H7998 H3603 H2091

הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃
mji alitoa nyingi sana
H3318 H3966

Daudi akachukua taji ya dhahabu kutoka katika kichwa cha mfalme wao iliyokuwa na uzito wa talanta, na ilikuwa na jiwe la thamani ndani yake. Taji ikawekwa juu ya kichwa cha Daudi. Kisha akachukua nyara za mji kwa wingi.

וְאֶת־	הָעָם	אֲשֶׁר־	הוֹצִיא	וַיָּשֶׂם	בְּמִנְרָה		31
na	watu	waliokuwa	alitoa	akawaweka	kwenye–misumeno		
H0853			H3318		H4050		

וּבַחֲרִצֵי	הַבַּרְזֶל	וּבְמַגְזֶרֶת	הַבַּרְזֶל	וְהֶעֱבִיר	אוֹתָם	[במלכן]	
na–kwenye–vipanga–vya	chuma	na–kwenye–shoka–za	chuma	akawapitisha	wao	[matofali]	
H2757	H1270	H4037	H1270		H0853	H4404	

(בַּמַּלְבֵּן	כֵּן	וְכֵן	יַעֲשֶׂה	לְכֹל	עָרֵי	בְּנֵי־	עַמּוֹן
kwenye–tanuru–za–matofali)	hivyo	na–hivyo	alifanya	kwa–miji–yote–ya	miji–ya	wana–wa	Amoni
H4404				H3605			H5983

וַיָּשָׁב	דָּוִד	וְכָל־	הָעָם	יְרוּשָׁלָ͏ִם׃		פ
akarudi	Daudi	na–watu–wote	watu	Yerusalemu		¶
H7725	H1732	H3605		H3389		

Akawatoa watu waliokuwa mjini naye akawalazimisha kufanya kazi kwa misumeno, sululu na shoka; lakini pia akawalazimisha kutengeneza matofali. Daudi akailazimisha miji yote ya watu wa Amoni kufanya kazi hiyo. Kisha Daudi na jeshi lote wakarudi Yerusalemu

Chapter 13

וּשְׁמָהּ	יָפָה	אָחוֹת	דָּוִד	בֶּן־	וּלְאַבְשָׁלוֹם	כֵּן	אַחֲרֵי־	וַיְהִי	1
na–jina–lake	mzuri	dada	Daudi	mwana–wa	na–kwa–Absalomu	hivi	baada–ya	na–ikawa	
H8034	H3303	H0269	H1732		H0053			H1961	

דָּוִד׃	בֶּן־	אַמְנוֹן	וַיֵּאָהֲבֶהָ	תָּמָר	
Daudi	mwana–wa	Amnoni	na–alimpenda–yeye	Tamari	
H1732		H0550	H0157	H8559	

Ikawa baada ya hayo kwamba Amnoni mwana wa Daudi, akamtamani sana Tamari dada yake wa kambo aliyekuwa mzuri, alikuwa tumbo moja na Absalome, mwana wingine wa Daudi.

בְּתוּלָה	כִּי	אֲחוֹתוֹ	תָּמָר	בָּעֲבוּר	לְהִתְחַלּוֹת	לְאַמְנוֹן	וַיֵּצֶר		2
bikira	kwa–sababu	dada–yake	Tamari	kwa–sababu–ya	kuugua	kwa–Amnoni	na–ilimdhiki		
H1330		H0269	H8559	H5668		H0550	H3334		

מְאוּמָה׃	לָהּ	לַעֲשׂוֹת	אַמְנוֹן	בְּעֵינֵי	וַיִּפָּלֵא	הֵיא
chochote	kwake	kufanya	Amnoni	katika–macho–ya	na–ilionekana–vigumu	yeye
H3972			H0550		H6381	H1931

Amnoni akasononeka sana kiasi cha kuugua kwa ajili ya Tamari dada yake. Tamari alikuwa bikra, na hivyo ilionekana haiwezekani Amnoni kufanya neno lolote kwake.

דָּוִד	אֲחִי	שִׁמְעָה	בֶּן־	יוֹנָדָב	וּשְׁמוֹ	רֵעַ	וּלְאַמְנוֹן		3
Daudi	ndugu–ya	Shimea	mwana–wa	Yonadabu	na–jina–lake	rafiki	na–kwa–Amnoni		
H1732	H0251	H8093		H3122	H8034	H7453	H0550		

מְאֹד׃	חָכָם	אִישׁ	וְיוֹנָדָב	
sana	mwenye–hekima	mtu	na–Yonadabu	
H3966	H2450	H0376	H3122	

Lakini Amnoni alikuwa na rafiki jina lake Yehonadabu mwana wa Shama, nduguye Daudi.

4 וַיֹּאמֶר לוֹ kwake na-akasema H0559 מַדּוּעַ kwa-nini H4069 אַתָּה wewe H3602 כָּכָה hivyo H1800 דַּל mwembamba H1800 בֶּן־ mwana-wa H1121 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 בַּבֹּקֶר asubuhi H1242

אָחוֹת dada-ya H0269 תָּמָר Tamari H8559 אֶת־ [obj] H0853 אַמְנוֹן Amnoni H0550 לוֹ kwake H0559 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לִי mimi H0589 תַּגִּיד utaniambia H5046 הֲלֹוא je-si H3808 בַּבֹּקֶר kwa-asubuhi H1242

אֹהֵב׃ ninapenda H0157 אֲנִי mimi H0589 אָחִי ndugu-yangu H0251 אַבְשָׁלֹם Absalomu H0053

Yehonadabu alikuwa mtu mwelevu sana. Akamwambia Amnoni, “Kwa nini, mwana wa mfalme, unadhoofika kila siku? Kwa nini uniambii? Ndipo Amnoni akamjibu, “Nampenda Tamari, dada yake Absalome ndugu yangu.”

5 וַיֹּאמֶר לוֹ kwake na-akasema H0559 יְהוֹנָדָב Yonadabu H3082 שְׁכַב lala H7901 עַל־ juu-ya H5921 מִשְׁכָּבְךָ kitanda-chako H4904 וְהִתְחַל na-ujifanye-mgonjwa H2470 וּבָא na-atakuja H0935

וְתַבְרֵנִי na-anilishe H1262 אֲחוֹתִי dada-yangu H0269 תָּמָר Tamari H8559 נָא tafadhali H4994 וְתָבֹא na-aje H0935 אֵלָיו kwake H0413 וְאָמַרְתָּ na-utasema H0559 לְרְאוֹתֶךָ kukuona H7200 אָבִיךָ baba-yako H0001

וְאָכַלְתִּי na-nile H0398 אֶרְאֶה nione H7200 אֲשֶׁר kwamba H834 לְמַעַן ili H4616 הַבְרִיָּה chakula H1279 אֶת־ [obj] H0853 לְעֵינַי mbele-ya-macho-yangu וְעָשָׂתָה na-afanye H6213 לֶחֶם mkate H3899

מִיָּדָהּ׃ kutoka-mkono-wake H3027

Ndipo Yehonadabu akamwambia, “Lala kitandani mwako na ujifanye kuwa mgonjwa. Wakati baba yako atakapo kuja kukuona, mwambie, Tafadhari mtume dada yangu Tamari aandaye chakula mbele yangu, ili kwamba nikione na kula kutoka mkononi mwake?”

6 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לְרְאוֹתוֹ kumwona H7200 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיָּבֹא na-akaja H0935 וַיִּתְחַל na-akajifanya-mgonjwa H2470 אַמְנוֹן Amnoni H0550 וַיִּשְׁכַּב na-akalala H7901

וּתְלַבֵּב na-atengeneze אֲחוֹתִי dada-yangu H0269 תָּמָר Tamari H8559 נָא tafadhali H4994 תָּבוֹא־ na-aje H0935 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 אֶל־ kwa H0413 אַמְנוֹן Amnoni H0550

מִיָּדָהּ׃ kutoka-mkono-wake H3027 וְאֶבְרֶה na-nile H1262 לְבֻבוֹת mikate H3834 שְׁתֵּי mbili H8147 לְעֵינַי mbele-ya-macho-yangu

Hivyo Amnoni akalala na kujifanya kuwa mgonjwa. Mfalme alipokuja kumwona, Amnoni akamwambia mfalme, “Tafadhari mtume Tamari dada yangu aandaye chakula kwa ajili ya ugonjwa wangu mbele yangu ili kwamba nikile kutoka mkononi mwake.

7 וַיִּשְׁלַח na-akatuma H7971 דָּוִד Daudi H1732 אֶל־ kwa H0413 תָּמָר Tamari H8559 הַבַּיְתָה nyumbani H1004 לֵאמֹר akisema H0559 לְכִי nenda H3212 נָא tafadhali H4994 בֵּית nyumba-ya

הַבְרִיָּה׃ chakula H1279 לוֹ yeye וַעֲשִׂי־ na-umtayarishie אָחִיךָ ndugu-yako H0251 אַמְנוֹן Amnoni H0550

Ndipo Daudi katika kasri lake akatuma neno kwa Tamari, kusema, “Nenda katika nyumba ya nduguyo Amnoni na umwandalie chakula. Hivyo

8

וַתִּלַּח
na–akachukua
H3947

שִׁכֵּב
amelala
H7901

וְהוּא
na–yeye
H1931

אָחִיהָ
ndugu–yake
H0251

אַמְנוֹן
Amnoni
H0550

בֵּית
nyumba–ya

תָּמָר
Tamari
H8559

וַתֵּלֶךְ
na–akaenda
H3212

לְעֵינָיו
mbele–ya–macho–yake

וַתְּלַבֵּב
na–akatengeneza–keki

)וַתָּלָשׁ(
(na–akakanda)
H3888

]ותלוש[
[na–akakanda]
H3888

הַבָּצֵק
unga
H1217

אֶת־
(kiungo)
H0853

וַתִּבַּשֵּׁל
na–akapika
H1310

אֶת־
[obj]
H0853

הַלְּבִבוֹת׃
mikate
H3834

Tamari akaenda katika nyumba ya Amnoni nduguye alipokuwa amelala. Akachukua donge na kulifinyanga na kuandaa mkate mbele zake, kisha akauoka.

9

וַתִּקַּח
na–akachukua
H3947

אֶת־
[obj]
H0853

הַמַּשֶּׁרֶת
sahani
H4958

וַתִּצֹק
na–akamimina
H3332

לְפָנָיו
mbele–yake
H6440

וַיְמָאֵן
na–akakataa
H3985

לֶאֱכֹל
kula
H0398

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

מֵעָלָי׃
kutoka–juu–yake

אִישׁ
mtu
H0376

כָּל־
kila
H3605

וַיֵּצְאוּ
na–wakatoka
H3318

מֵעָלָי
kutoka–juu–yangu

אִישׁ
mtu
H0376

כָּל־
kila
H3605

הוֹצִיאוּ
waondoeni
H3318

אַמְנוֹן
Amnoni
H0550

Akachukua kikaangio na kumpa mkate, lakini akakataa kula. Kisha Amnoni akawambia waliokuwepo, “Kila mtu na aondoke.” Hivyo kila mmoja akaondoka.

10

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אַמְנוֹן
Amnoni
H0550

אֶל־
kwa
H0413

תָּמָר
Tamari
H8559

הָבִיאִי
niletee
H0935

הַבְּרִיָּה
chakula
H1279

הַחֶדֶר
chumba–cha–ndani
H2315

וְאֶבְרֶה
na–nile
H1262

וַתִּקַּח
na–akachukua
H3947

מִיָּדֵךְ
kutoka–mkono–wako
H3027

וַתָּבֵא
na–akaleta
H0935

עָשְׂתָה
alitengeneza

אֲשֶׁר
ambayo

הַלְּבִבוֹת
mikate
H3834

אֶת־
[obj]
H0853

תָּמָר
Tamari
H8559

לְאַמְנוֹן
kwa–Amnoni
H0550

אָחִיהָ
ndugu–yake
H0251

הֶחָדֶרָה׃
chumbani
H2315

Amnoni akamwambia Tamari, “Lete chakula chumbani kwangu nikile katika mkono wako.” Tamari akachukua mkate aliokuwa ameuandaa, na kuuleta katika chumba cha Amnoni kaka yake.

11

בּוֹאִי
njoo
H0935

לָהּ
kwake

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

בָּהּ
yeye

וַיַּחֲזֶק־
na–akamshika–kwa–nguvu
H2388

לֶאֱכֹל
kula
H0398

אֵלָיו
kwake
H0413

וַתַּגָּשׁ
na–akamkaribia
H5066

אֲחוֹתִי׃
dada–yangu
H0269

עִמִּי
nami

שִׁכְבִי
lala
H7901

Alipoleta chakula kwake, Amnoni akamshikilia na kumwambia, “Njoo, ulale nami, dada yangu.”

12

וַתֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אֵלָיו
kwake

אַל־
usiwe
H0408

אָחִי
ndugu–yangu
H0251

אַל־
usiwe
H0408

תְּעַנֵּנִי
kunidhalilisha

כִּי
kwa–sababu

לֹא־
si
H3808

הַזֹּאת׃
huu

הַנְּבָלָה
upumbavu
H5039

אֶת־
[obj]
H0853

תַּעֲשֶׂה
kufanya

אֶל־
usiwe
H0408

בְּיִשְׂרָאֵל
katika–Israeli
H3478

כֵּן
hivyo

יֵעָשֶׂה
inafanywa

Yeye akamjibu, “Hapana, kaka yangu, usinilazimishe, kwani hakuna jambo kama hili linapaswa kufanyika katika Israeli. Usifanye jambo la aibu kiasi hiki!

13

כְּאַחַד	תִּהְיֶה	וְאַתָּה	חֶרְפָּתִי	אֶת־	אוֹלִיךְ	אָנָה	וַאֲנִי
kama–mmoja–wa	utakuwa	na–wewe	aibu–yangu	[obj]	nitapeleka	wapi	na–mimi
H0259	H1961		H2781	H0853	H3212	H0575	H0589

לֹא	כִּי	הַנְּבָלִים	בְּיִשְׂרָאֵל	וְעַתָּה	דַּבֶּר־	נָא	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	כִּי
si	kwa–sababu	wapumbavu	katika–Israeli	na–sasa	sema	tafadhali	kwa	mfalme	kwa
H3808		H5036	H3478	H6258	H1696	H4994	H0413	H4428	

מִמֶּךָּ׃	יִמְנָעֵנִי
kutoka–kwako	atanizuia
	H4513

Nitakwenda wapi ili nijiepushe na aibu ambayo jambo hili litaileta juu ya maisha yangu? Na tendo hili litakuonesha kuwa mpumbavu usiye na aibu katika Israeli yote. Tafadhari, ninakuomba uongee na mfalme. Yeye atakuruhusu unioe.”

14

וַיַּעֲנֶהָ	מִמֶּנָּה	וַיֶּחֱזַק	בְּקוֹלָהּ	לִשְׁמֹעַ	אָבָה	וְלֹא
na–akamfedhehesha	kuliko–yeye	na–akawa–na–nguvu	sauti–yake	kusikia	alitaka	na–si
		H2388		H8085	H0014	H3808

אֹתָהּ׃	וַיִּשְׁכַּב
naye	na–akalala
H0853	H7901

Lakini Amnoni hakuweza kumsikiliza. Kwa kuwa alikuwa zaidi akamkamata na akalala naye.

15

אֲשֶׁר	הַשְּׁנִאָה	גְּדוֹלָה	כִּי	מִאֹד	גְּדוֹלָה	שְׂנֹאָה	אַמְנוֹן	וַיִּשְׂנָאֶהָ
ambayo	chuki	kubwa	kwa–sababu	sana	kubwa	chuki	Amnoni	na–akamchukia
	H8135			H3966		H8135	H0550	H8130

לֵכִי׃	קוּמִי	אַמְנוֹן	לָהּ	וַיֹּאמֶר־	אֲהֵבָה	אֲשֶׁר	מֵאַהֲבָה	שְׂנֵאָהּ
ondoka	inuka	Amnoni	kwake	na–akasema	alimpenda	ambao	kuliko–upendo	alimchukia
H3212		H0550		H0559	H0157		H0160	H8130

Kisha Amnoni akamchukia Tamari kwa chuki kuu. Akamchukia zaidi ya jinsi alivyokuwa amemtamani. Amnoni akamwambia, “Inuka na uondoke.”

16

אֲשֶׁר־	מֵאַחֶרֶת	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	הָרָעָה	אוֹדֹּת	אַל־	לוֹ	וַתֹּאמֶר
ambayo	kuliko–nyingine	huu	mkubwa	uovu	kuhusu	usiwe	kwake	na–akasema
	H0312	H2063			H0182	H0408		H0559

לָהּ׃	לִשְׁמֹעַ	אָבָה	וְלֹא	לְשַׁלְּחֵנִי	עִמִּי	עָשִׂיתָ
yeye	kumsikiliza	alitaka	na–si	kunifukuza	nami	ulifanya
	H8085	H0014	H3808	H7971		

Lakini yeye akamjibu, “Hapana! kwa maana uovu wa kunifanya ni uondoke ni mbaya zaidi ya kile ulichonitenda!” Lakini Amnoni hakumsikiliza.

17

זֹאת	אֶת־	נָא	שִׁלְחוּ־	וַיֹּאמֶר	מְשָׁרְתוֹ	נַעֲרוֹ	אֶת־	וַיִּקְרָא
huyu	[obj]	tafadhali	mtoe	na–akasema	mhudumu–wake	mtumishi–wake	[obj]	na–akaita
H2063	H0853	H4994	H7971	H0559	H8334	H5288	H0853	H7121

אַחֲרֶיהָ׃	הַדֶּלֶת	וּנְעַל	הַחוּצָה	מֵעָלַי
nyuma–yake	mlango	na–ufunge	nje	kutoka–juu–yangu
			H2351	

Badala yake, akamwita mtumishi wake na akasema, “Mwondoe mwanamke huyu mbele yangu, na uufunge mlango nyuma yake.”

18 וְעָלֶיהָ נָא כְּתֹנֶת פַּסִּים לָרַנִּי־מְבַלִּמְבָלִי כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁן בְּנוֹת־הַמֶּלֶךְ
na-juu-yake joho la-rangi-mbalimbali kwa-sababu hivyo walivaa binti-za mfalme
H3801 H6446 H3847 H1323 H4428

וַיֹּצֵא נָא עִמּוֹ מִשָּׁרְתוֹ הַחוּץ וְנָעַל אַחֲרֶיהָ הַדָּלֶת
na-akamtoa yeye nje na-akafunga mlango
H3318 H0853 H2351 H8334

מְעִילִים מַבְתּוּלֹת אַחֲרֶיהָ׃
mavazi mabikira nyuma-yake
H4598 H1330

Hivyo mtumishi wake akamtoa na kufunga mlango. Tamari alikuwa amevaa vazi lilinakishiwa kwani ndivyo binti za wafalme waliobikra valivyokuwa wakivaa.

19 וַתִּקַּח תָּמָר אֵפֶר עַל־רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלֶיהָ תִּתֵּן וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל־רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה׃
na-akachukua Tamari majivu juu-ya kichwa-chake na-joho la-rangi-mbalimbali ambalo
H3947 H8559 H0665 H5921 H7218 H3801 H6446

na-akaweka mkono-wake kichwa-chake juu-ya na-akaenda na-kulia
H7760 H3027 H7218 H5921 H3212 H2199

alilichana lilikuwa-juu-yake akienda
H7167 H5921 H1980

Tamari akaweka majivu juu ya kichwa chake na akalirarua vazi lake

20 וַיֹּאמֶר לוֹ אַמְנוֹן אָחִיךָ הָיָה עִמָּךְ עַתָּה אֲחֹתִי הַדֹּם אָחִיךָ הוּא אַל־תָּשֶׂם אֶת־לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה וַתֵּשֶׁב תָּמָר בֵּית שֹׁמֵמָה׃
na-akasema kwake Absalomu ndugu-yake je-Amnoni ndugu-yako amekuwa nawe
H0559 H0413 H0053 H0251 H0550 H0251 H5973

moyo-wako [obj] kuweka usiwe yeye ndugu-yako nyamaza dada-yangu na-sasa
H3820 H0853 H7896 H0408 H1931 H0251 H2814 H0269 H6258

ndugu-yake Absalomu nyumba-ya na-ukiwa Tamari na-akakaa hili kwa-jambo
H0251 H0053 H1004 H8074 H8559 H3427 H2088 H1697

Absalome, kaka yake, akamwambia, “Amnoni, kaka yako, amekuwa nawe? Lakini sasa nyamaza, dada yangu. Yeye ni kaka yako. Usiliweke hili moyoni.” Hivyo Tamari akakaa peke yake katika nyumba ya Absalomu kaka yake.

21 וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁמַע אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּחַר לוֹ מְאֹד׃
na-mfalme Daudi alisikia [obj] yote mambo haya na-alikasirika kwake sana
H4428 H1732 H8085 H0853 H3605 H1697 H0428 H2734 H0 H3966

Mfalme Daudi aliposikia haya yote, alikasirika sana.

22 וְלֹא־עָנָה אַבְשָׁלוֹם עִם־אַמְנוֹן לְמֵרָע וְעַד־טוֹב כִּי־שָׂנֵא אַבְשָׁלוֹם אֶת־אַמְנוֹן עַל־דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת־תָּמָר אֲחֹתוֹ׃ פ
na-si alisema Absalomu na Amnoni baya wala jema kwa-sababu alichukia
H3808 H1696 H53 H5973 H0550 H7451 H5704 H3202 H8130

na-akamwambia kwake Absalomu [obj] Amnoni kwa-sababu-ya jambo ambalo alimdhalilisha Tamari [obj] dada-yake
H559 H413 H53 H853 H0550 H5921 H1697 H834 H6031 H8559 H853 H269

[P]
H0

Absalome hakusema chochote kwa Amnoni, kwa maana Absalome alimchukia kwa kile alichokifanya, kumdhalilisha Tamari, dada yake.

23 וַיְהִי֙ בְּנִי־ wana-wa H4428 הַמֶּ֔לֶךְ mfalme H4428 : לְכָל־ kwa-wote H3605 אַבְשָׁל֔וֹם Absalomu H0053 וַיִּקְרָ֣א na-akawaita H7121 אֶפְרַ֔יִם Efraimu H0669 עִם־ karibu-na אֲשֶׁ֖ר ambao בְּבַעַל־ Baal-Hazori חָצ֣וֹר H1178 לְאַבְשָׁל֖וֹם kwa-Absalomu H0053 גִּזִּ֑ים wakataji-wa-kondoo H1494 וַיְהִ֣י na-walikuwa H1961 יָמִ֔ים siku H3117 לִשְׁנָתַ֖יִם baada-ya-miaka-miwili H8141 וַיְהִי֙ na-ikawa H1961

Ikawa baada ya miaka miwili mizima Absalomu akawa na wakatao kondoo manyoya wakifanya kazi huko Baali Hazori, ulioko karibu na Efraim, naye Absalomu akawaarika wana wote wa mfalme kufika huko.

24 וַיָּבֹ֣א na-akaja H0935 אַבְשָׁל֗וֹם Absalomu H0053 אֶל־ kwa H0413 הַמֶּ֔לֶךְ mfalme H4428 וַיֹּ֣אמֶר na-akasema H0559 הִנֵּה־ tazama H2009 נָ֣א tafadhali H4994 גִּזָּזִ֑ים wakataji-wa-kondoo H1494 עִם־ pamoja-na וַעֲבָדָ֖יו na-watumishi-wake H5650 הַמֶּ֔לֶךְ mfalme H4428 נָ֣א tafadhali H4994 יֵלֵ֣ךְ na-aende H3212 לְעַבְדֶּ֑ךָ kwa-mtumishi-wako H5650 עַבְדֶּֽךָ׃ mtumishi-wako H5650

Absalomu akamwendea mfalme na kusema, “Tazama sasa, mtumishi wako anao wakatao kondoo manyoya. Tafadhari, naomba mfalme na watumishi wake waende nami, mtumishi wako.”

25 וַיֹּ֣אמֶר na-akasema H0559 אַבְשָׁל֗וֹם Absalomu H0053 אֶל־ kwa H0413 הַמֶּ֔לֶךְ mfalme H4428 אַל־ usiwe H0408 נָ֣א tafadhali H4994 יֵלֵ֣ךְ twende H3212 כֹּ֖לֶנוּ sisi-sote H3605 אַל־ usiwe H0408 בְּנִ֑י mwanangu וַיְבָרֲכֵֽהוּ׃ na-akambariki H1288 לָלֶ֣כֶת kwenda H3212 אָבָ֔ה alitaka H0014 וְלֹא־ na-si H3808 בּ֥וֹ yeye יִפְרָ֖ץ־ na-akamsihi H6555 עָלֶ֥יךָ juu-yako נִכְבָּ֛ד tuwe-mzigo H3513 וְלֹ֥א na-si H3808

Mfalme akamjibu Absalomu, “hapana mwanangu, tusiende sisi yote kwani tutakuwa mzigo kwako.” Absalomu akamhakikishia mfalme, lakini yeye asikubali kwenda, ila alimbariki Absalomu.

26 וַיֹּ֣אמֶר na-akasema H0559 אַבְשָׁל֗וֹם Absalomu H0053 וְלֹ֣א na-kama-si H3808 יֵלֵ֣ךְ־ na-aende H3212 נָ֣א tafadhali H4994 אִתָּ֑נוּ pamoja-nasi H0854 אַמְנ֣וֹן Amnoni H0550 אָחִ֔י ndugu-yangu H0251 עִמָּֽךְ׃ nawe לוֹ֙ kwake הַמֶּ֔לֶךְ mfalme H4428 לָמָּ֥ה kwa-nini H4100 יֵלֵ֖ךְ aende H3212 וַיֹּ֣אמֶר na-akasema H0559

Kisha Absalomu akasema, “kama sivyo, basi tafadhari mwache ndugu yangu Amnoni aende nasi.” Mfalme akamuliza, “Kwa nini Amnoni aende nanyi?”

27 וַיִּפְרָץ־ na-akamsihi H6555 בּוֹ yeye אַבְשָׁל֔וֹם Absalomu H0053 וַיְשַׁלַּ֣ח na-akamtuma H7971 אִתּ֗וֹ pamoja-naye H0854 אֶת־ [obj] H0853 אַמְנ֛וֹן Amnoni H0550 וְאֵ֥ת na H0853 כָּל־ wote H3605 סּ [S] בְּנֵ֖י wana-wa הַמֶּֽלֶךְ׃ mfalme H4428

Absalomu akamsihi Daudi, hivyo akamruhusu Amnoni na wana wengine wa mfalme kwenda naye.

28 וַיְצַו֩ אַבְשָׁל֨וֹם אֶת־נְעָרָ֜יו לֵאמֹ֗ר רְאוּ֙ נָ֣א כְּטוֹב֩ לֵ֨ב אַמְנ֜וֹן בַּיָּ֗יִן וְאָמַרְתִּ֤י אֲלֵיכֶם֙ הַכּ֣וּ אֶת־אַמְנ֔וֹן וְהֲמִתֶ֖ם אֹת֑וֹ אַל־תִּירָ֗אוּ הֲלֹוא֙ כִּ֣י אָנֹכִ֣י צִוִּיתִ֔י חִזְק֥וּ וְהְיוּ֖ לִבְנֵ֥י חָֽיִל׃

wakati–uzuri–wa tafadhali angalieni akisema watumishi–wake [obj] Absalomu na–akaamuru
H4994 H7200 H0559 H5288 H0853 H0053 H6680

yeye na–muue Amnoni [obj] mpigeni kwenu na–nitasema kwa–mvinyo Amnoni moyo–wa
H0853 H4191 H0550 H0853 H5221 H0413 H0559 H3196 H0550

na–kuweni kuweni–hodari ninyi nimewaamuru mimi kwamba je–si kuogopa msiwe
H1961 H2388 H0853 H6680 H0595 H3808 H3372 H0408

ushujaa wana–wa
H2428

Absalomu akawaamuru watumishi wake kusema, “Sikilizeni kwa makini. Amnoni atakapokuwa amelewa mvinyo, na nitakapowambia, 'Mpigeni Amnoni,' msiogope mwueni. Je siyo mimi niliyewamru? Mwe jasiri na hodari.”

29 וַיַּעֲשׂ֣וּ אַבְשָׁל֗וֹם כַּאֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ אַבְשָׁל֣וֹם אֶת־נַעֲרֵ֔י לְאַמְנ֖וֹן וַיָּקֻ֣מוּ כָל־בְּנֵ֣י הַמֶּ֑לֶךְ וַיִּרְכְּב֣וּ אִ֤ישׁ עַל־פִּרְדּוֹ֙ וַיָּנֻֽסוּ׃

Absalomu aliamuru kama kwa–Amnoni Absalomu watumishi–wa na–wakafanya
H0053 H6680 H0550 H0053 H5288

nyumbu–yake juu–ya kila–mtu na–wakapanda mfalme wana–wa wote na–wakainuka
H6505 H0376 H7392 H4428 H3605

na–wakakimbia
H5127

Hivyo watumishi wa Absalome wakamtendea Amnoni kama walivyoamriwa. Kisha wana wote wa mfalme wakainuka na kila mmoja akapanda nyumbu wake akakimbia.

30 וַיְהִי֙ עוֹדָ֣ם בַּדֶּ֔רֶךְ וְהַשְּׁמוּעָ֖ה בָּ֣אָה אֶל־דָּוִ֑ד לֵאמֹ֗ר הִכָּה֙ אַבְשָׁל֣וֹם אֶת־כָּל־בְּנֵ֤י הַמֶּ֙לֶךְ֙ וְלֹא־נוֹתַ֥ר מֵהֶ֛ם אֶחָ֖ד׃ ס

na–wakawa wakati wakiwa njiani habari zikafika kwa Daudi kusema, Absalomu ameua wana wote wa mfalme
H1961 H1992 H1870 H8052 H0935 H0413 H1732 H0559 H5221 H0053

[S] hata–mmoja kutoka–kwao amebaki na–si mfalme wana–wa wote [obj]
H0259 H1992 H3498 H3808 H4428 H0853 H3605

na hakuna hata mmoja aliyesalia.”

31 וַיָּ֣קָם הַמֶּ֔לֶךְ וַיִּקְרַ֥ע אֶת־בְּגָדָ֖יו וַיִּשְׁכַּ֣ב אָ֑רְצָה וְכָל־עֲבָדָ֗יו נִצָּבִ֥ים קְרֻעֵ֖י בְּגָדִֽים׃ ס

na–akainuka mfalme na–akararua [obj] mavazi–yake na–akalala ardhini na–wote
H0853 H4428 H7167 H0853 H0776 H7901 H3605

[S] mavazi wamerarua wamesimama watumishi–wake
H7167 H5324 H5650

Kisha mfalme akainuka na kurarua mavazi yake na kujilaza juu ya sakafu; watumishi wake wote wakasimama karibu naye mavazi yao yameraruriwa.

32 וְיוֹנָדָב בֶּן־שִׁמְעָה אֲחִי־דָוִד וַיֹּאמֶר אַל־יֹאמַר
na-akajibu na-akasema usiwe kusema
H3122 H8093 H251 H1732 H559 H408 H559

אֲדֹנִי בְּנֵי־כָל־הַנְּעָרִים בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הֲמִיתוּ כִּי־כָל־הַמֵּת
bwana-wangu wana-wote vijana-wote wana-wa mfalme wameuawa kwa-sababu
H113 H3605 H5288 H1121 H4428 H4191 H3588

אַמְנוֹן לְבַדּוֹ כִּי־עַל־פִּי אַבְשָׁלוֹם שׂוּמָה הָיְתָה
Amnoni peke-yake kwa-sababu juu-ya amri-ya Absalomu imepangwa ilikuwa
H550 H905 H3588 H5921 H6310 H53 H7760 H1961

33 וְעַתָּה אַל־יָשֶׂם לֵאמֹר כָּל־הַדָּבָר לִבּוֹ אֶל־כָּל־אֲחֵי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי
na-sasa usiwe kuweka akisema wote jambo moyo-wake kwa mfalme bwana-wangu
H6258 H408 H7760 H559 H3605 H1697 H3820 H413 H4428 H113

הַמֵּת כִּי־אֶל־פִּי אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת׃ פ
wamekufa kwa-sababu isipokuwa Amnoni peke-yake amekufa [P]
H4191 H3588 H413 H550 H905 H4191

בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מֵתוּ כִּי־כְּפִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר
wana-wa mfalme wamekufa kwa-sababu isipokuwa Amnoni peke-yake amekufa
H1121 H4428 H4191 H3588 H413 H550 H905 H4191

Kwa hiyo basi, bwana wangu mfalme asiiweke taarifa hii moyoni, kudhani kwamba wana wote wa mfalme wameuawa, kwani aliyeuawa ni Amnoni peke yake.”

34 וַיִּבְרַח אַבְשָׁלוֹם וַיִּשָּׂא הַנַּעַר הַצֹּפֶה אֶת־[עינו])עֵינָיו(וַיַּרְא
na-akakimbia Absalomu na-akainua kijana mlinzi [obj] [ketiv] macho-yake na-akaona
H1272 H53 H5375 H5288 H6822 H853 macho H7200

וְהִנֵּה עַם־רַב מִדֶּרֶךְ הֹלְכִים אַחֲרָיו מִצַּד הָהָר׃
na-tazama watu wengi wanakuja kutoka-njia nyuma-yake upande-wa mlima
H2009 H5971 H7227 H1980 H1870 H310 H6654 H2022

Absalomu akakimbia. Mtumishi aliyekuwa akiangalia akainua macho yake na kuona watu wengi wakija njiani kando ya kilima upande wake wa magharibi.

35 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ בָּאוּ כִּדְבַר
na-akasema Yonadabu kwa mfalme tazama wana-wa mfalme wamekuja kama-neno-la
H559 H3122 H413 H4428 H2009 H1121 H4428 H935 H1697

עַבְדְּךָ כֵּן הָיָה׃
mtumishi-wako hivyo imekuwa
H5650 H3651 H1961

Kisha Yehonadabu akamwambia mfalme, “Tazama, wana wa mfalme wanakuja. kama mtumishi wako alivyosema.”

36 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וְהִנֵּה בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ בָּאוּ וַיִּשְׂאוּ
na-ikawa alipomaliza kusema na-tazama wana-wa mfalme wakaja na-wakainua
H1961 H3615 H1696 H2009 H1121 H4428 H935 H5375

קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וְגַם־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו בָּכוּ בְכִי גָּדוֹל מְאֹד׃
sauti-zao na-wakalia na-pia mfalme na-wote watumishi-wake walilia kilio kikubwa sana
H6963 H1058 H1571 H4428 H3605 H5650 H1058 H1065 H1419 H3966

Ikawa mara alipomaliza kusema wana wa mfalme wakafika, wakainua sauti zao na kulia. Na mfalme pamoja na watumishi wake wote pia wakalia kwa uchungu.

37 וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ אֶל־תַּלְמַי בֶּן־עַמִּיהוּד (עַמִּיחוּר׀) Amihudi [ketiv] mwana–wa Talmai kwa na–akaenda alikimbia na–Absalomu
H5991 H5991 H8526 H0413 H3212 H1272 H0053

כָּל־יְמֵי הַיָּמִים׃ בְּנוֹ עַל־ וַיִּתְאַבֵּל גְּשׁוּר מֶלֶךְ siku kila mwana–wake kwa–ajili–ya na–akaomboleza Geshuri mfalme–wa
H3117 H3605 H0056 H1650 H4428

Lakini Absalomu akakimbia na kwenda kwa Talmai mwana wa Amihudi, mfalme wa Geshuri. Mfalme akaomboleza kila siku kwa ajili ya mwanaye.

38 וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּר וַיְהִי־שָׁם שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ alikimbia na–Absalomu na–akaenda Geshuri huko na–akakaa miaka–mitatu miaka
H1272 H0053 H3212 H1650 H1961 H8033 H7969 H8141

Hivyo Absalomu akakimbia na kwenda Geshuri na akakaa huko kwa miaka mitatu.

39 וַתִּכַל נַפְשׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לָצֵאת אֶל־אַבְשָׁלוֹם כִּי־נֹחַם עַל־ na–akatamani mfalme Daudi kwenda kwa Absalomu kwa–sababu alifarijika kuhusu
H3615 H4428 H1732 H3318 H0413 H0053 H5162

סAמְנוֹן כִּי־מֵת׃ Amnoni kwa–sababu amekufa [S]
H0550 H4191

Moyo wa mfalme Daudi ukatamani kwenda kumwona Absalomu, kwa maana alikuwa amefarijika kwa habari ya kifo cha Amnoni.

Chapter 14

1 וַיֵּדַע יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה כִּי־לֵב הַמֶּלֶךְ עַל־אַבְשָׁלוֹם׃ na–akajua Yoabu mwana–wa Seruya kwamba moyo–wa mfalme juu–ya Absalomu
H3045 H3097 H6870 H3824 H4428 H0053

Yoabu mwana wa Seruya akatambua kwamba moyo wa mfalme ulitamani kumwona Absalomu.

2 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה na–akatuma Yoabu Tekoa na–akachukua kutoka–huko mwanamke mwenye–hekima
H7971 H3097 H8620 H3947 H8033 H0802 H2450

וְלִבְשִׁי־נָא בִּגְדֵי־אֵבֶל וְאַל־תָּסוּכִי שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת׃ na–akasema kwake Jifanye–kuomboleza tafadhali na–uvae tafadhali mavazi–ya maombolezo
H0559 H0413 H0056 H4994 H3847 H4994 H0056

וְאַל־תָּסוּכִי שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת׃ na–usiwe mafuta kujipaka na–uwe kama–mwanamke hizi siku nyingi anayeomboleza
H0408 H8081 H5480 H1961 H0802 H2088 H3117 H0056

עַל־מֵת׃ kwa–ajili–ya marehemu
H4191

Hivyo Yoabu akatuma neno huko Tekoa kumleta kwake mwanamke mwelevu. Akamwambia, “Tafadhari, vaa mavazi ya uombolezaji ujifanye kuwa mwombolezaji. Usijipake mafuta, lakini uwe kama mwanamke ambaye ameomboleza kwa muda mrefu kwa ajili yake aliyekufa.

יוֹאָב	וַיַּשְׁכֵּם	הַזֶּה	כַּדָּבָר	אֵלָיו	וְדִבְּרְתִּ	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וּבָאתָ	3
Yoabu	na–akaweka	hili	kama–neno	kwake	na–utasema	mfalme	kwa	na–utaenda	
H3097		H2088	H1697	H0413	H1696	H4428	H0413	H0935	

בְּפִיהָ׃	הַדְּבָרִים	אֶת־	
kinywani–mwake	maneno	[obj]	
H6310	H1697	H0853	

Kisha ingia kwa mfalme na umwambiye maneno nitakayokueleza.” Hivyo Yoabu akamwambia maneno ambayo angeyasema kwa mfalme.

אַרְצָה	אַפָּיהָ	עַל־	וַתִּפֹּל	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הַתְּקֹעִית	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר	4
chini	uso–wake	juu–ya	na–akaanguka	mfalme	kwa	Mtekoa	mwanamke	na–akasema	
H0776	H0639		H5307	H4428	H0413	H8621	H0802	H0559	

ס	הַמֶּלֶךְ׃	הוֹשְׁעָה	וַתֹּאמֶר	וַתִּשְׁתָּחוּ
[S]	mfalme	okoa	na–akasema	na–akasujudu
	H4428	H3467	H0559	H7812

Wakati mwanamke kutoka Tekoa alipoongea na mfalme, aliinamisha uso wake chini na kusema,

אֲנִי	אַלְמָנָה	אִשָּׁה־	אֲבָל	וַתֹּאמֶר	לָךְ	מַה־	הַמֶּלֶךְ	לָהּ	וַיֹּאמֶר־	5
mimi	mjane	mwanamke	kweli	na–akasema	wewe	una–nini	mfalme	kwake	na–akasema	
H0589	H0490	H0802	H0061	H0559		H4100	H4428		H0559	

אִישִׁי׃	וַיָּמָת	
mume–wangu	na–akafa	
H0376	H4191	

“Mfalme, anisaidie.” Mfalme akamwambia, “Shida yako ni nini?” Akajibu, Ukweli ni kwamba mimi ni mjane, mme wangu alikufa.

וְאֵין	בַּשָּׂדֶה	שְׁנֵיהֶם֙	וַיִּנָּצוּ	בָּנִים	שְׁנֵי	וּלְשִׁפְחָתֶךָ֙		6
na–hakukuwa–na	shambani	wao–wawili	na–wakapigana	wana	wawili	na–kwa–mtumishi–wako		
H0369		H8147			H8147	H8198		

אֹתוֹ׃	וַיָּמֶת	הָאֶחָד	אֶת־	הָאֶחָד	וַיַּכֵּהוּ	בֵּינֵיהֶם	מַצִּיל
yeye	na–akamuua	mwingine	[obj]	mmoja	na–akampiga	kati–yao	mwokozi
H0853	H4191	H0259	H0853	H0259	H5221	H0996	H5337

Mimi, mtumishi wako, nilikuwa na wana wawili, wakagombana shambani, na hakukuwa na wa kuwaachanisha. Mmoja wao akampiga mwenziwe na kumwua.

אֶת־	וּתְנֵי	וַיֹּאמְרוּ֙	שִׁפְחָתֶךָ֙	עַל־	הַמִּשְׁפָּחָה	כָּל־	קָמָה	וְהִנֵּה֙	7
[obj]	toa	na–wakasema	mtumishi–wako	juu–ya	familia	yote	imeinuka	na–tazama	
H0853	H5414	H0559	H8198		H4940	H3605		H2009	

וְנַשְׁמִידָה	הָרָג	אֲשֶׁר	אָחִיו֙	בְּנֶפֶשׁ	וּנְמִתֵהוּ֙	אָחִיו֙	מַכֵּה	
na–tumharibu	alimuua	ambaye	ndugu–yake	kwa–nafsi–ya	na–tumuue	ndugu–yake	aliyempiga	
H8045	H2026		H0251	H5315	H4191	H0251	H5221	

(שִׁים־	]שום־[	לִבְלֹתִי	נִשְׁאָרָה	אֲשֶׁר	נָחַלְתִּי֙	אֶת־	וְכִבּוּ	הַיּוֹרֵשׁ	אֶת־	גַּם
kuacha	[ketiv]	bila	limebaki	ambalo	kaa–langu	[obj]	na–wazima	mrithi	[obj]	pia
		H1115	H7604		H1513	H0853	H3518	H3423	H0853	H1571

פ	הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	עַל־	וּשְׁאֵרִית	שֵׁם	לְאִישִׁי
[P]	ardhi	uso–wa	juu–ya	na–mabaki	jina	kwa–mume–wangu
	H0127	H6440		H7611	H8034	H0376

Na sasa ukoo wote umeinuka juu ya mtumishi wako, wanasema, 'Mtoe aliyempiga nduguye, ili tumwue kulipe uhai wa nduguye aliyeuawa.' Na hivyo watamwangamiza mrithi. Hivyo watalizima kaa liwakalo nililobakiwa, hata kumwondolea mme wangu jina na mzao juu ya uso wa nchi.”

אֲצַוֶּה	וַאֲנִי	לְבֵיתֵךְ	לְכִי	הָאִשָּׁה	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	8
nitaamuru	na–mimi	nyumbani–kwako	nenda	mwanamke	kwa	mfalme	na–akasema	
H6680	H0589		H3212	H0802	H0413	H4428	H0559	

עָלָיִךְ׃
kwa–ajili–yako

Hivyo mfalme akamwambia mwanamke, “Nenda nyumbani kwako, nami nitaagiza jambo la kukufanyia.”

הֶעָוֹן	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	עָלַי	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הַתְּקוֹעִית	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר	9
hatia	mfalme	bwana–wangu	juu–yangu	mfalme	kwa	Mtekoa	mwanamke	na–akasema	
H5771	H4428	H0113		H4428	H0413	H8621	H0802	H0559	

ס	נָקִי׃	וְכִסְאוֹ	וְהַמֶּלֶךְ	אָבִי	בֵּית	וְעַל־	
(mwisho)	hana–hatia	na–kiti–chake–cha–enzi	na–mfalme	baba–yangu	nyumba–ya	na–juu–ya	
		H3678	H4428	H0001			

Mwanamke kutoka Tekoa akamjibu mfalme, “Bwana wangu mfalme, hatia na iwe juu yangu na juu ya familia ya baba yangu. Mfalme na kiti chake cha enzi hawana hatia.”

יסִיף	וְלֹא־	אֵלַי	וְהֵבֵאתָו	אֵלַיִךְ	הַמְדַבֵּר	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	10
hataendelea	na–hataendelea	kwangu	na–umlete	kwako	anayekusema	mfalme	na–akasema	
H3254	H3808	H0413	H0935	H0413	H1696	H4428	H0559	

בָּךְ׃	לָגַעַת	עוֹד
wewe	kukugusa	tena
	H5060	H5750

Mfalme akasema, “Yeyote atakayekwambia neno umlete kwangu, naye hatakugusa tena.”

אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	נָא	יִזְכָּר־	וַתֹּאמֶר	11
Mungu–wako	Yahwe	(kiungo)	mfalme	tafadhali	akumbuke	na–akasema	
H0430	H3068	H0853	H4428	H4994	H2142	H0559	

וְלֹא	לְשַׁחֵת	דַּם	גֹּאֵל	מַהַרְבֵּת)	[מהרבית
na–wasiangamize	kuangamiza	damu	mlipiza–kisasi–wa	(kutoka–kuongezeka)	[kutoka–kuongezeka]
H3808	H7843	H1818			

יִפֹּל	אִם־	יְהוָה	חַי־	וַיֹּאמֶר	בְּנִי	אֶת־	יַשְׁמִידוּ
itaanguka	kama	Yahwe	aishivyo	na–akasema	mwanangu	(kiungo)	wasiangamize
H5307		H3068		H0559		H0853	H8045

אָרְצָה׃	בִּנֵךְ	מִשַּׁעֲרַת
chini	mwanao	kutoka–nywele–ya
H0776		H8185

Kisha mwanamke akasema, “Tafadhari mfalme amkumbuke Yahwe Mungu wake, ili kwamba mlipa kisasi cha damu asiaribu zaidi, ili kwamba wasimwangamize mwanangu.” Mfalme akajibu, “Kama Mungu aishivyo, hakuna hata unywele mmoja wa mwanao utaanguka chini.”

הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	אֶל־	שִׁפְחָתֶךָ	נָא	תְּדַבֶּר־	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר	12
mfalme	bwana–wangu	kwa	mjakazi–wako	tafadhali	aseme	mwanamke	na–akasema	
H4428	H0113	H0413	H8198	H4994	H1696	H0802	H0559	

ס	דַּבֵּרִי׃	וַיֹּאמֶר	דָּבָר
(mwisho)	sema	na–akasema	neno
	H1696	H0559	H1697

Kisha mwanamke akasema, “Tafadhari acha mtumishi wako anene neno moja zaidi kwa bwana wangu mfalme.” Akasema, “Sema.”

13 וַתֹּאמֶר֙ הָאִשָּׁה֙ וְלָמָּה֩ חָשַׁבְתָּה֙ כָּזֹ֜את עַל־ עַם־ אֱלֹהִ֗ים
na–akasema mwanamke na–kwa–nini umefikiria hivyo juu–ya watu–wa Mungu
H0559 H0802 H4100 H2803 H2063 H0430

כִּֽי־ מִדַּבֵּ֤ר הַמֶּלֶךְ֙ הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה כְּאָשֵׁ֕ם לְבִלְתִּ֖י הָשִׁ֣יב
na–kutoka–kusema mfalme neno hili kama–mwenye–hatia kwa–kutokurudisha kutokurudisha
H1696 H4428 H1697 H2088 H0818 H1115 H7725

אֶת־ הַמֶּלֶךְ֙ לְבִלְתִּ֣י הַנִּדָּ֔ח לְהָשִׁ֥יב אֶת־ נִדְּח֖וֹ׃
(kiungo) mfalme kwa–kutokurudisha aliyefukuzwa–wake kurudisha (kiungo) aliyefukuzwa–wake
H0853 H4428 H1115 H5080 H7725 H0853 H5080

Hivyo mwanamke akasema, “Kwa nini basi umetenda kwa hila dhidi ya watu Mungu? Maana kwa kusema hivi, mfalme ni kama mtu mwenye hatia, kwa kuwa mfalme hamjamrudisha tena mwanaye aliyeondoka.

14 כִּ֣י־ מָ֔וֹת נָמ֖וּת וְכַמַּ֣יִם הַנִּגָּרִ֑ים אֲשֶׁ֥ר לֹֽא־ יֵאָסֵ֖פוּ אָ֣רְצָ֔ה
kwa–kuwa kufa tunakufa na–kama–maji yanayomwagika chini ambayo hayakusanyiki
H4191 H4191 H4325 H5064 H0776 H3808

וְלֹא־ יִשָּׂ֣א אֱלֹהִ֔ים נֶ֖פֶשׁ וְחָשַׁ֣ב מַֽחֲשָׁבֹ֑ות לְבִלְתִּ֥י יִדַּ֖ח מִמֶּֽנּוּ׃
na–hainuki Mungu uhai na–anafikiria mipango ili–asiwe kufukuzwa kutoka–kwake
H3808 H0430 H5315 H2803 H4284 H1115 H5080 H4480

Kwa maana sisi sote tutakufa, kwa kuwa tu kama maji yamwagwayo juu ya ardhi na kwamba hayawezi kukusanywa tena. Lakini Mungu hatachukua uhai; badala yake, utafuta njia kwa walio mbali kurejeshwa.

15 וְעַתָּ֗ה בָּ֤אתִי֙ אֶל־ אֲדֹנִ֣י הַמֶּ֔לֶךְ לְדַבֵּ֖ר אֲשֶׁר־ אֵלָ֑י וְעָתָ֖ה
na–sasa ambayo nimekuja kwa bwana–wangu mfalme kwa kusema hili neno
H6258 H0834 H0935 H0413 H0113 H4428 H0413 H1696 H2088 H1697

שְׁפְחָתְךָ֙ וַתֹּ֣אמֶר הָעָ֔ם יִרְאֵ֖נִי כִּ֑י אֶל־ נָ֣א תַפְחֵ֔ד אַדַּבְּרָה־
mjakazi–wako na–akasema watu wameniogofya kwa–kuwa kwa tafadhali nitasema
H8198 H0559 H3372 H0834 H0413 H4994 H1696

אֶל־ הַמֶּ֖לֶךְ אֻלַ֣י יַעֲשֶׂ֔ה אֶת־ דְּבַ֥ר הַמֶּ֛לֶךְ אֶת־ אֲמָתֹֽו׃
kwa mfalme labda atafanya (kiungo) neno–la mfalme (kiungo) mjakazi–wake
H0413 H4428 H0194 H6213 H0853 H1697 H4428 H0853 H0519

Sasa basi, nimesema jambo hili kwa bwana wangu mfalme, kwa sababu watu wamenitisha. Hivyo mtumishi wako akajinenea nafsini mwake, 'Sasa nitaongea na mfalme. Huenda mfalme akampa mtumishi wake haja yake.

16 כִּ֣י יִשְׁמַ֣ע הַמֶּ֔לֶךְ לְהַצִּ֖יל אֶת־ אֲמָתֹ֑ו מִכַּף֙ הָאִ֣ישׁ
kwa–kuwa atasikia mfalme kuokoa (kiungo) mjakazi–wake kutoka–mkono–wa mtu
H3588 H8085 H4428 H5337 H0853 H0519 H3709 H0376

הַמַּשְׁמִ֔יד לְהַשְׁמִ֥יד אֹתִ֛י וְאֶת־ בְּנִ֖י יַחַ֑ד מִנַּחֲלַ֖ת אֱלֹהִֽים׃
kuangamiza mimi na mwanangu pamoja kutoka–urithi–wa Mungu
H8045 H0853 H0853 H1121 H3162 H5159 H0430

Kwa maana mfalme atanisikiliza, ili kwamba kumtoa mtumishi wake katika mikono ya mtu ambaye angeniangamiza mimi na mwanangu pamoja, tutoke katika urithi wa Mungu.

17

לְמִנוּחָה	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	דִּבֶּר־	נָא	יִהְיֶה־	שִׁפְחָתְךָ	וַתֹּאמֶר	
kwa–pumziko	mfalme	bwana–wangu	neno–la	tafadhali	liwe	mjakazi–wako	na–akasema	
H4496	H4428	H0113	H1697	H4994	H1961	H8198	H0559	

וְהָרָע	הַטּוֹב	לִשְׁמֹעַ	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	כֵּן	הָאֱלֹהִים	כְּמַלְאַךְ	וְכִי
na–baya	jema	kusikia	mfalme	bwana–wangu	hivyo	Mungu	kama–malaika–wa	kwa–kuwa
		H8085	H4428	H0113		H0430	H4397	

פ	עִמָּךְ׃	יְהִי	אֱלֹהֶיךָ	וַיהוָה
(mwisho)	nawe	awe	Mungu–wako	na–Yahwe
		H1961	H0430	H3068

Kisha mtumishi wako akaomba, 'Yahwe, tafadhari ruhusu neno la bwana wangu mfalme linipe msaada, kwa maana bwana wangu mfalme ni kama malaika wa Mungu kwa kutofautisha wema na ubaya.' Yahwe, Mungu na awe pamoja nawe.”

18

תְּכַחֵדִי	נָא	אַל־	הָאִשָּׁה	אֶל־	וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַן	
kunificha	tafadhali	usiwe	mwanamke	kwa	na–akasema	mfalme	na–akajibu	
H3582	H4994	H0408	H0802	H0413	H0559	H4428		

יְדַבֶּר־	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר	אֹתָךְ	שֹׁאֲלִי	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	דָּבָר	מִמֶּנִּי
aseme	mwanamke	na–akasema	wewe	ninakuuliza	mimi	ambalo	jambo	kutoka–kwangu
H1696	H0802	H0559	H0853	H7592	H0595		H1697	

הַמֶּלֶךְ׃	אֲדֹנִי	נָא	
mfalme	bwana–wangu	tafadhali	
H4428	H0113	H4994	

Ndipo mfalme akajibu na kumwambia yule mwanamke, Tafadhari usinifiche neno lolote nikuulizalo.” Mwanamke akajibu, “Basi bwana wangu mfalme na aseme sasa.

19

הָאִשָּׁה	וַתַּעַן	זֹאת	בְּכָל־	אִתְּךָ	יוֹאָב	הַיַד	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
mwanamke	na–akajibu	haya	katika–yote	nawe	Yoabu	je–mkono–wa	mfalme	na–akasema
H0802		H2063	H3605	H0854	H3097	H3027	H4428	H0559

לְהַמִּין	וְאֵשׁ	אִם־	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	נַפְשְׁךָ	חֵי־	וַתֹּאמֶר	
kugeuka–kulia	hakuna	kama–hakuna	mfalme	bwana–wangu	nafsi–yako	aishivyo	na–akasema	
H3231	H0786		H4428	H0113	H5315		H0559	

עַבְדְּךָ	כִּי־	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	מִכֹּל	וּלְהַשְׁמִיל	
mtumishi–wako	kwa–kuwa	mfalme	bwana–wangu	amesema	ambayo	kutoka–yote	au–kushoto	
H5650		H4428	H0113	H1696		H3605	H8041	

אֵת	שִׁפְחָתְךָ	בְּפִי	שָׁם	וְהוּא	צִוָּנִי	הוּא	יוֹאָב	
(kiungo)	mjakazi–wako	kinywani–mwa	aliweka	na–yeye	aliniamuru	yeye	Yoabu	
H0853	H8198	H6310		H1931	H6680	H1931	H3097	

הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	כָּל־	
haya	maneno–yote	maneno–yote	
H0428	H1697	H3605	

Mfalme akasema, Je siyo mkono wa Yoabu ulio pamoja nawe katika haya yote? Mwanamke akajibu na kusema, “Kama uishivyo bwana wangu mfalme, hakuna awezae kuelekea mkono wa kulia wala wa kushoto kwa yale bwana wangu mfalme aliyosema. Ni mtumishi wako Yoabu aliyeniambia na kuniagiza kusema kile mtumishi wako alichokisema.

20 לְבַעֲבוּר֙ עֲבְדְּךָ֣ עָשָׂה֔ הַדָּבָ֖ר פְּנֵ֣י אֶת־ סַבֵּ֑ב יוֹאָ֣ב אֶת־
ili kubadilisha (kiungo) uso-wa jambo amefanya mtumishi-wako Yoabu (kiungo)
H5668 H5437 H0853 H6440 H1697 H6740 H5650 H3097 H0853

הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה לְהַעֲבִ֖יר אֲדֹנָ֣י חָכְמַ֤ת כַּחָכְמַת֙ מַלְאַ֣ךְ כֵּ֚ן לָדַ֣עַת
jambo hili kujua na-bwana-wangu mwenye-hekima kama-hekima-ya malaika-wa kujua
H1697 H2088 H3045 H0113 H2450 H2451 H4397 H3045

הָאֱלֹהִ֔ים לָדַ֖עַת הָאָ֥רֶץ׃ ס אֲשֶׁ֥ר כֹּ֖ל אֶת־
Mungu kujua katika-nchi (mwisho) yaliyo yote (kiungo)
H0430 H3045 H0776 H3605 H0853

Mtumishi wako Yoabu amefanya hivi ili kubadilisha hali ya kile kinachotendeka. Bwana wangu ni mwenye akili kama hekima ya malaika wa Mungu, ajuaye yote yatendekayo ndani ya nchi.”

21 וַיֹּ֤אמֶר הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֶל־ יוֹאָ֔ב הִנֵּה־ נָ֣א עָשִׂ֔יתִי אֶת־ הַזֶּ֖ה הַדָּבָ֣ר
na-akasema mfalme kwa Yoabu tazama tafadhali nimefanya (kiungo) hili jambo
H0559 H4428 H0413 H3097 H2009 H4994 H6213 H0853 H2088 H1697

וְלֵ֥ךְ אֶת־ הַנַּ֖עַר אֶת־ אַבְשָׁלֽוֹם׃ וְלֵךְ֙ מְרֻדִּשֶׁ֔ה
na-nenda (kiungo) kijana (kiungo) Absalomu mrudishe
H3212 H0853 H5288 H0853 H0053 H7725

Hivyo mfalme akamwambia Yoabu, “Tazama, nitatenda jambo hili. Nenda na umrudishe huyo kijana Absalomu.”

22 וַיִּפֹּ֤ל יוֹאָב֙ אֶל־ אַרְצָ֔ה וַיִּשְׁתָּחוּ֙ וַיְבָ֣רֶךְ אֶת־
na-akaanguka Yoabu juu-ya chini na-akasujudu na-akambariki (kiungo)
H5307 H3097 H0413 H0776 H7812 H1288 H0853

הַמֶּ֔לֶךְ וַיֹּ֣אמֶר יוֹאָ֔ב הַיּ֙וֹם֙ יָדַ֣ע עַבְדְּךָ֔ כִּי־ מָצָ֥אתִי חֵ֖ן
mfalme na-akasema Yoabu leo anajua mtumishi-wako kwamba nimepata kibali
H4428 H0559 H3097 H3117 H3045 H5650 H3588 H4672 H2580

בְּעֵינֶ֑יךָ אֲדֹנִ֣י הַמֶּ֔לֶךְ עֲשָׂ֥ה אֶת־ דְּבַ֖ר אֲשֶׁר־ הַמֶּ֥לֶךְ
machoni-mwako bwana-wangu mfalme amefanya (kiungo) neno-la ambayo mfalme
H6440 H0113 H4428 H6213 H0853 H1697 H0834 H4428

עַבְדּ֔וֹ (עַבְדֵּךְ׃) [עבדו] [mtumishi-wake] (mtumishi-wako)
H5650 H5650

HivyoYoabu akainamisha uso wake chini juu ya ardhi katika heshima na shukurani kwa mfalme. Yoabu akasema, “Mtumishi wako amejua kwamba amepata neema mbele zako, bwana wangu, mfalme, kwa vile mfalme amempa mtumishi wake haja ya moyo wake.

23 וַיָּ֣קָם יוֹאָ֔ב וַיֵּ֥לֶךְ֙ גְּשׁ֣וּרָה וַיָּבֵ֖א אֶת־ אַבְשָׁל֑וֹם יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃
na-akasimama Yoabu na-akaenda Geshuri na-akamleta (kiungo) Absalomu Yerusalemu
H3389 H0053 H0853 H0935 H1650 H3212 H3097

פ
(mwisho)

Hivyo Yoabu akainuka na kwenda Geshuri, akamrejesha Absalomu Yerusalemu tena.

24 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב וְאֶל־כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר־עִמּוֹ סוּרוּ־נָא מֵאֵת אַבְשָׁלוֹם וַיָּסֻרוּ אֶל־אַבְשָׁלוֹם׃

וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יוֹאָב	וְאֶל־	כָּל־	הַשָּׂרִים	אֲשֶׁר־	עִמּוֹ
na–akasema	mfalme	kwa	Yoabu	na–kwa	katika–yote	wakuu	ambao	pamoja
H0559	H4428	H0413	H3097		H3605	H8269		H0854

סוּרוּ־	נָא	מֵאֵת	אַבְשָׁלוֹם	וַיָּסֻרוּ	אֶל־	אַבְשָׁלוֹם׃		
ondokeni		kwa	Absalomu	na–akageuka	kwa			
H5493		H0854	H0053	H5437	H0413			

ס
(mwisho)

Mfalme akasema, “Na arudi nyumbani kwake, lakini hasinione uso wangu.” Hivyo Absalomu akarudi katika nyumba yake mwenyewe, na hakuweza kuuona uso wa mfalme.

25 וְכֹל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְהַלֵּל מְאֹד כִּי אָמְרוּ מִכַּף־רַגְלוֹ וְעַד־קָדְקֳדוֹ לֹא־הָיָה בּוֹ מוּם׃

וְכֹל־	אִישׁ	יִשְׂרָאֵל	לְהַלֵּל	מְאֹד	כִּי	אָמְרוּ	מִכַּף־	רַגְלוֹ
na–kama–	mtu	Israeli	kusifiwa	sana			kutoka–wayo–wa	mguu–wake
	H0376	H3478		H3966			H3709	H7272

וְעַד־	קָדְקֳדוֹ	לֹא־	הָיָה	בּוֹ	מוּם׃			
na–hadi	utosi–wake	hakukuwa	hakukuwa	ndani–yake	kasoro			
H5704	H6936	H3808	H1961					

Hakukuwa na mtu katika Israeli aliyesifiwa kwa uzuri kama Absalomu. Kutoka katika wayo wa mguu wake hadi katika utosi wake hakuwa na waa lolote.

26 וּבְגַלְּחוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהָיָה מִקֵּץ יָמִים יָמִים לַיָּמִים אֲשֶׁר יְגַלַּח כִּי־כָבֵד עָלָיו וְגִלָּחָם שְׂעַר רֹאשׁוֹ וְשָׁקַל בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ׃

וּבְגַלְּחוֹ	אֶת־	רֹאשׁוֹ	וְהָיָה	מִקֵּץ	יָמִים	יָמִים	לַיָּמִים	אֲשֶׁר
na–aliponyoa	(kiungo)	kichwa–chake	na–ilikuwa	mwishoni–mwa	siku	siku	hadi–siku	ambayo
H1548	H0853		H1961	H7093	H3117	H3117	H3117	

יְגַלַּח	כִּי־	כָבֵד	עָלָיו	וְגִלָּחָם	וְשָׁקַל	אֶת־	שְׂעַר	
alinyoa	kwa–kuwa	ilikuwa–nzito	juu–yake	na–akanyoa	na–akapima	(kiungo)	nywele–za	
H1548		H3513		H1548	H8254	H0853	H8181	

בְּאֶבֶן	הַמֶּלֶךְ׃							
kwa–jiwe–la	mfalme							
H0068	H4428							

שְׁקָלִים	מָאתַיִם	רֹאשׁוֹ		
shekeli	mia–mbili	kichwa–chake		
H8255	H3967			

Alipokata nywele za kichwa chake mwishoni mwa kila mwaka, kwa sababu zilikuwa nzito juu yake, alipima nywele zake zaidi ya shekeli mia mbili, kwa kiwango cha kipimo cha mfalme.

27 וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם שְׁלוֹשָׁה בָנִים וּבַת אַחַת שְׁמָהּ וּשְׁמָהּ תָּמָר הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה׃ פ

וַיִּוָּלְדוּ	לְאַבְשָׁלוֹם	שְׁלוֹשָׁה	בָנִים	וּבַת	אַחַת	שְׁמָהּ	וּשְׁמָהּ	תָּמָר
na–alizaliwa	kwa–Absalomu	watatu	wana	na–binti	mmoja		na–jina–lake	Tamari
H3205	H0053	H7969		H1323	H0259		H8034	H8559

הָיְתָה	אִשָּׁה	יְפַת־	מַרְאֶה׃	פ	
alikuwa	mwanamke	mzuri–wa	sura	(mwisho)	
H1961	H0802	H3303	H4758		

Kwake Absalomu walizaliwa wana watatu na binti mmoja, jina lake Tamari. Alikuwa mwanamke mzuri.

28 וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם בִּירוּשָׁלִַם שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה׃

וַיֵּשֶׁב	אַבְשָׁלוֹם	בִּירוּשָׁלִַם	שְׁנָתַיִם	יָמִים	וּפְנֵי	הַמֶּלֶךְ	לֹא	רָאָה׃
na–akakaa	Absalomu	Yerusalemu	miaka–miwili	siku	na–uso–wa	mfalme	hakuuona	
H3427	H0053	H3389	H8141	H3117	H6440	H4428	H3808	H7200

Absalomu akaishi Yerusalem miaka miwili pasipo kuona uso wa mfalme.

29

וְלֹא הַמֶּלֶךְ אֶל־ אֹתוֹ לִשְׁלֹחַ יוֹאָב אֶל־ אַבְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלַח
na–hakukubali mfalme kwa yeye kumtuma Yoabu kwa Absalomu na–akatuma
H3808 H4428 H0413 H0853 H7971 H3097 H0413 H0053 H7971

לָבוֹא׃ אָבָה וְלֹא שֵׁנִית עוֹד וַיִּשְׁלַח אֵלָיו לָבוֹא אָבָה
kuja hakukubali na–hakukubali mara–ya–pili tena na–akatuma kwake kuja hakukubali
H0935 H0014 H3808 H8145 H5750 H7971 H0413 H0935 H0014

Kisha Absalome akatuma neno kwa Yoabu ili ampeleke kwa mfalme, lakini Yoabu hakwenda kwake. Hivyo Absalomu akatuma neno mara ya pili, lakini Yoabu hakuja bado.

30

יָדִי׀ אֶל־ יוֹאָב חֶלְקַת רְאוּ עֶבְדָיו אֶל־ וַיֹּאמֶר
langu karibu–na Yoabu shamba–la angalieni watumishi–wake kwa na–akasema
H3027 H0413 H3097 H7200 H5650 H0413 H0559

בָּאֵשׁ)וַהֲצִיתֻהָ([והוצתתיה] לְכוּ שָׁעֹרִים שָׁם וְלוֹ־
kwa–moto (na–mlichomeni) [na–mlichomeni] nendeni shayiri huko na–yeye–ana
H0784 H3341 H3341 H3212 H8184 H8033

פ בָּאֵשׁ׃ הַחֶלְקָה אֶת־ אַבְשָׁלוֹם עַבְדֵי וַיַּצְּתוּ
(mwisho) kwa–moto shamba (kiungo) Absalomu watumishi–wa na–wakachoma
H0784 H0853 H0053 H5650 H3341

Hivyo Absalomu akawambia watumishi wake, “Tazameni, shamba la Yoabu lipo karibu na langu, naye ana shayiri kule. Nendeni mkalichome moto” Hivyo watumishi wa Absalome wakalichoma moto lile shamba.

31

לָמָּה אֵלָיו וַיֹּאמֶר הַבִּיתָה אַבְשָׁלוֹם אֶל־ וַיָּבֹא יוֹאָב וַיָּקָם
kwa–nini kwake na–akasema nyumbani Absalomu kwa na–akaja Yoabu na–akasimama
H4100 H0413 H0559 H0053 H0413 H0935 H3097

בָּאֵשׁ׃ לִי אֲשֶׁר־ הַחֶלְקָה אֶת־ עַבְדֶךָ הִצִּיתוּ
kwa–moto langu ambalo–ni shamba (kiungo) watumishi–wako wamechoma
H0784 H0853 H5650 H3341

Kisha Yoabu akainuka na kwenda nyumbani kwa Absalomu akamwambia, “Kwa nini watumishi wako wamelichoma moto shamba langu?

32

הֵנָּה בֹּא לֵאמֹר וְאֵלַיִךְ שָׁלַחְתִּי הִנֵּה יוֹאָב אֶל־ אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
hapa njoo kusema kwako nilituma tazama Yoabu kwa Absalomu na–akasema
H2008 H0935 H0559 H0413 H7971 H2009 H3097 H0413 H0053 H0559

טוֹב מִגְּשׁוּר בָּאתִי לָמָּה לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ אֶל־ אִתְּךָ וְאֶשְׁלְחָה׃
ingekuwa–bora kutoka–Geshuri nilikuja kwa–nini kusema mfalme kwa wewe na–nikutume
H1650 H0935 H4100 H0559 H4428 H0413 H0853 H7971

יֶשׁ־ וְאִם־ הַמֶּלֶךְ פְּנֵי אֶרְאֶה וְעַתָּה שָׁם אֲנִי־ עֹד לִי
ipo na–kama–ipo mfalme uso–wa nione na–sasa huko mimi bado kwangu
H3426 H4428 H6440 H7200 H6258 H8033 H0589 H5750

וְהֻמְתָּנִי׃ עָוֹן בִּי
na–aniue hatia ndani–yangu
H4191 H5771

Absalomu akamjibu Yoabu, “Tazama nilituma neno kwako kusema, 'Njoo ili nikutume kwa mfalme kusema, “Kwa nini nilikuja kutoka Geshuri? Ingekuwa heri kwangu kama ningesalia huko. Kwa hiyo sasa niache niuone uso wa mfalme na kama nina hatia basi na aniue.”

33 וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד־לוֹ וַיִּקְרָא לְאַבְשָׁלוֹם

וַיָּבֹא	יוֹאָב	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּגֶּד־	לוֹ	וַיִּקְרָא	אֶל־	אַבְשָׁלוֹם
na–akaja	Yoabu	kwa	mfalme	na–akamwambia	yeye	na–akamwita	kwa	Absalomu
H0935	H3097	H0413	H4428	H5046		H7121	H0413	H0053

וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ־לוֹ עַל־אַפָּיו עַד־אַרְצָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ

וַיָּבֹא	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁתַּחוּ	לוֹ	עַל־	אַפָּיו	אַרְצָה	לִפְנֵי	הַמֶּלֶךְ
na–akaja	kwa	mfalme	na–akasujudu	kwake	juu–ya	uso–wake	chini	mbele–ya	mfalme
H0935	H0413	H4428	H7812			H0639	H0776	H6440	H4428

וַיִּשָּׂק לַמֶּלֶךְ לְאַבְשָׁלוֹם׃ פ

וַיִּשָּׂק	הַמֶּלֶךְ	לְאַבְשָׁלוֹם׃	פ
na–akambusu	mfalme	Absalomu	(mwisho)
	H4428	H0053	

Hivyo Yoabu akaenda kwa mfalme na kumwambia. Mfalme alipomwita, Absalomu alikuja kwa mfalme na akainama hadi juu ya uso nchi mbele ya mfalme na mfalme akambusu Absalomu.

Chapter 15

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּעַשׂ־לוֹ אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה וְסוּסִים וַחֲמִשִּׁים

וַיְהִי	אַחֲרֵי־	כֵן	וַיַּעַשׂ	לוֹ	אַבְשָׁלוֹם	מֶרְכָּבָה	וְסוּסִים	וַחֲמִשִּׁים
na–ikawa	baada–ya	hivyo	na–akajifanyia	kwake	Absalomu	gari	na–farasi	na–hamsini
H1961						H4818		H2572

רָצִים לְפָנָיו׃

רָצִים	לְפָנָיו׃	
wakimbiaji	mbele–yake	
H7323	H6440	

וְאִישׁ

וְאִישׁ
watu
H0376

Ikawa baada ya haya Absalomu akaandaa gari la farasi na farasi kwa ajili yake pamoja na watu hamsini wa kwenda mbele zake.

2 וַיְהִי הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ יַד עַל־ וְהִשְׁכִּים אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד

וַיְהִי	הַשַּׁעַר	דֶּרֶךְ	יַד	עַל־	וְהִשְׁכִּים	אַבְשָׁלוֹם	וְעָמַד
na–ikawa	ya–lango	njia	mkono	kando–ya	na–akaamka–mapema	Absalomu	na–akasimama
H1961	H8179	H1870	H3027		H7925	H0053	H5975

לַמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ אֶל־ לָבוֹא רִיבٌ לוֹ־ יִהְיֶה־ אֲשֶׁר־ הָאִישׁ כָּל־

לַמִּשְׁפָּט	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	לָבוֹא	רִיבٌ	לוֹ־	יִהְיֶה־	אֲשֶׁר־	הָאִישׁ	כָּל־
kwa–hukumu	mfalme	kwa	kuja	shauri	kwake	alikuwa–na	ambaye	mtu	kila
H4941	H4428	H0413	H0935	H7379		H1961		H0376	H3605

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם וַיִּקְרָא אֵי־ מִזֶּה אַתָּה עִיר מִן־ וַיֹּאמֶר

וַיֹּאמֶר	אֵלָיו	אַבְשָׁלוֹם	וַיִּקְרָא	אֵי־	מִזֶּה	אַתָּה	עִיר	מִן־	וַיֹּאמֶר
na–akasema	kwake	Absalomu	na–akamwita	kutoka	wapi	wewe	mji		na–akasema
H0559	H0413	H0053	H7121	H0335	H2088				H0559

עַבְדְּךָ׃ מִשִּׁבְטֵי־ יִשְׂרָאֵל מֵאַחַד

עַבְדְּךָ׃	מִשִּׁבְטֵי־	יִשְׂרָאֵל	מֵאַחַד
mtumishi–wako	ya–makabila–ya	Israeli	kutoka–moja
H5650	H7626	H3478	H0259

Absalomu alikuwa akiamka mapema na kusimama kando ya njia iliyoelekea katika lango la mji. Mtu yeyote aliyekuwa na shauri la kuja kwa mfalme kwa ajili ya hukumu, Absalomu alimwita na kumwuliza, “Unatoka mji upi?” Na mtu yule hujibu, Mtumishi wako anatoka mojawapo ya kabila za Israeli.”

3 וְשָׁמַע וּנְכֹחִים טוֹבִים דְּבָרֶךָ רְאֵה אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר

וְשָׁמַע	וּנְכֹחִים	טוֹבִים	דְּבָרֶךָ	רְאֵה	אַבְשָׁלוֹם	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
na–msikilizaji	na–sawa	mema	maneno–yako	tazama	Absalomu	kwake	na–akamwambia
H8085	H5228		H1697	H7200	H0053	H0413	H0559

מִטֶּרֶם אֵין־ לְךָ הַמֶּלֶךְ׃

מִטֶּרֶם	אֵין־	לְךָ	הַמֶּלֶךְ׃
kutoka–kwa	hakuna	kwako	mfalme
H0854	H0369		H4428

Hivyo Absalomu umwambia, “Tazama, shitaka lako ni jema na la haki, lakini hakuna aliyepewa mamlaka na mfalme kusikiliza shitaka lako.

4 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט בָּאָרֶץ וְעָלַי יָבוֹא כָּל־
na-akasema Absalomu nani ataniweka hakimu katika-nchi na-kwangu angekuja kila
H0559 H0053 H4310 H8199 H0776 H0776 H0935 H3605

אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לוֹ רִיב וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו׃
mtu ambaye ana shauri na-hukumu na-ningemhesabia-haki
H0376 H0834 H1961 H7379 H4941 H6663

Absalomu uongeza, “Natamani kwamba ningefanywa mwamzi ndani ya nchi ili kwamba kila mtu aliye na shitaka angeweza kuja kwangu nami ningempa haki.

5 וְהָיָה בְּקָרְבוֹ אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ שָׁלַח אֶת־יָדוֹ וְהֶחֱזִיק
na-ikawa alipokaribia mtu kumsujudia kwake na-akanyoosha mkono wake na-akamshika
H1961 H7126 H0376 H7812 H3027 H7971 H0853 H3027 H2388

לוֹ׃ וְנָשַׁק לוֹ
kwake na-akambusu kwake
H3027

Hivyo ikawa kila mtu aliyekuja kumweshimu Absalomu yeye hunyosha mkono na kumshika na kumbusu.

6 וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם כַּדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לַמִּשְׁפָּט
na-akafanya Absalomu kama-jambo hili kwa-kila Israeli ambao walikuja kwa-hukumu
H6213 H0053 H1697 H2088 H3605 H3478 H0834 H0935 H4941

אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב אַבְשָׁלוֹם אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃ פ
kwa mfalme na-akaiba Absalomu moyo wa watu-wa Israeli P
H0413 H4428 H1589 H0053 H3824 H0376 H3478

Absalomu alifanya hivi kwa Israeli wote waliokuja kwa mfalme kwa ajili ya hukumu. Hivyo Absalomu akaipotosha mioyo ya watu wa Israeli.

7 וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ
na-ikawa mwishoni-mwa miaka miaka-arobaini na-akasema Absalomu kwa mfalme
H1961 H7093 H0705 H8141 H0559 H0053 H0413 H4428

אֵלְכָה נָּא וַאֲשַׁלֵּם אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן׃
niende tafadhali na-nitekeleze nadhiri yangu ambayo niliweka kwa-Yahwe katika-Hebroni
H3212 H4994 H7999 H0853 H5088 H0834 H5087 H3068 H2275

Ikawa mwishoni mwa miaka minne Absalomu akamwambia mfalme, “Tafadhari niruhusu niende ili nitimize nadhiri niliyoiweka kwa Yahwe huko Hebroni.

8 כִּי־נֶדֶר נָדַר עַבְדְּךָ בְּשִׁבְתִּי בִגְשׁוּר בַּאֲרָם לֵאמֹר
kwa-sababu nadhiri aliweka mtumishi-wako nilipokaa Geshuri katika-Aramu akisema
H3588 H5088 H5087 H5650 H3427 H1650 H0758 H0559

אִם־יְשִׁיבֵנִי יְשִׁיבֵנִי יְהוָה יְרוּשָׁלַם וְעָבַדְתִּי אֶת־יְהוָה׃
ikiwa kunirudisha kunirudisha atanirudisha Yahwe Yerusalemu na-nitamtumikia Yahwe
H3588 H7725 H7725 H7725 H3068 H3389 H5647 H0853 H3068

Kwa maana mtumishi wako aliweka nadhiri alipokuwako Geshuri katika Shamu akisema, 'Ikiwa Yahwe kweli atanirejesha Yerusalemu, ndipo nitamwabudu yeye.”

9 וַיֹּ֤אמֶר־ לוֹ֙ הַמֶּ֣לֶךְ לֵ֔ךְ בְּשָׁלֹ֖ום וַיָּ֣קָם וַיֵּ֑לֶךְ חֶבְרֹונָה׃
na-akamwambia kwake mfalme nenda kwa-amani na-akainuka na-akaenda Hebroni
H0559 H4428 H3212 H7965 H3212

פ
P

Hivyo mfalme akamwambia, “Nenda kwa amani”. Absalomu akainuka na kwenda Hebroni.

10 וַיִּשְׁלַ֤ח אַבְשָׁלֹום֙ מְרַגְּלִ֣ים בְּכָל־ שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֕ר כְּשָׁמְעֲכֶ֖ם אֶת־ קֹ֣ול שofar הַשֹּׁפָ֑ר וְאַמַרְתֶּ֗ם מָלַ֤ךְ אַבְשָׁלֹום֙ בְּחֶבְרֹ֔ון׃
na-akatuma Absalomu wapelelezi katika-kila katika-Israeli akisema mnaposikia sauti
H7971 H0053 H7270 H3605 H3478 H0559 H8085 H0853

ya tarumbeta tarumbeta na-mtasema ametawala Absalomu katika-Hebroni
H7782 H0559 H4427 H0053

Kisha Absalomu akatuma wapelelezi katika jamaa zote za Israeli, kusema, “Mara msikiapo sauti ya tarumbeta semeni, 'Absalomu anatawala katika Hebroni.”

11 וְאֶת־ אַבְשָׁלֹום֙ הָלְכ֣וּ אִ֔ישׁ מֵאתַ֖יִם מִירֻושָׁלַ֑ם קְרֻאִ֣ים וְהֹולְכִ֔ים וְלֹא־ יָדְעוּ֙ כָּל־ דָּבָ֔ר׃
na-pamoja-na Absalomu walienda watu mia-mbili kutoka-Yerusalemu walioalikwa
H0854 H0053 H1980 H0376 H3967 H3389 H7121

na-wakienda kwa-unyofu na-hawakujua kitu chochote
H1980 H8537 H3808 H3045 H3605 H1697

Watu mia mbili waliokuwa wamearikwa kutoka Yerusalemu wakaenda na Absalomu. Wakaenda katika ujinga wao bila kujua Absalomu alichokipanga. Wakati

12 וַיִּשְׁלַ֤ח אַבְשָׁלֹום֙ אֶת־ אֲחִיתֹ֣פֶל הַגִּילֹנִ֔י יֹועֵ֖ץ דָּוִ֑ד מֵעִירֹ֕ו בְּזִבְחֹ֖ו אֶת־ הַדָּמִ֥ים וַיְהִ֛י הַקֶּ֥שֶׁר וְהָעָ֖ם אַבְשָׁלֹ֥ום וָרָֽב׃
na-akatuma Absalomu kumwita Ahithofeli Mgiloni mshauri wa-Daudi kutoka-mji-wake
H7971 H0053 H0853 H0302 H1526 H3289 H1732 H4480

alipotoa dhabihu dhabihu na-ikawa fitina nguvu na-watu wakienda
H2076 H0853 H1961 H7195 H0533 H5971 H1980

na-kuongezeka pamoja-na Absalomu
H7235 H0854 H0053

Absalomu akitoa dhabihu, alituma watu kwa Ahithofeli katika mji wake huko Gilo. Yeye alikuwa mshauri wa Daudi. Uaini wa Absalomu ukawa na nguvu kwa kuwa watu waliomfuata waliendelea kuongezeka.

13 וַיָּבֹא֙ הַמַּגִּ֣יד אֶל־ דָּוִ֔ד לֵאמֹ֕ר אֶת־ לֵ֖ב אִ֣ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל אַחֲרֵ֣י אַבְשָׁלֹֽום׃
na-akaja mjumbe kwa Daudi akisema imekuwa moyo-wa mtu wa-Israeli nyuma-ya
H0935 H5046 H0413 H1732 H0559 H1961 H3824 H0376 H3478

Absalomu
H0053

Mjumbe akaja kwa Daudi na kusema, “Mioyo ya watu wa Israeli inaambatana na Absalomu.”

14

בִּירוּשָׁלִַם׃	אִתּוֹ	אֲשֶׁר־	עֲבָדָיו	לְכָל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	
katika–Yerusalemu	walikuwa–naye	ambao	watumishi–wake	kwa–kila	Daudi	na–akasema	
H3389	H0854		H5650	H3605	H1732	H0559	

אַבְשָׁלֹום	מִפְּנֵי	פְּלִיטָה	לָנוּ	תִּהְיֶה־	לֹא־	כִּי	וְנִבְרָחָה	קוּמוּ
Absalomu	mbele–ya	wokovu	kwetu	na	hakutakuwa	kwa–sababu	na–tukimbie	ondokeni
H0053	H6440	H6413		H1961	H3808		H1272	

הָרָעָה	אֶת־	עָלֵינוּ	וְהִדְּיחַ	וְהִשִּׂגָנוּ	יְמַהֵר	פֶּן־	לָלֶכֶת	מַהֲרוּ
uovu	uovu	juu–yetu	na–akatuletea	na–akatupata	akafanya–haraka	asije	kwenda	haraka
	H0853		H5080	H5381		H6435	H3212	

חָרֶב׃	לְפִי־	הָעִיר	וְהִכָּה	
upanga	kwa–makali–ya	mji	na–akaupiga	
H2719	H6310		H5221	

Hivyo Daudi akawambia watumishi wake waliokuwa pamoja naye huko Yerusalemu, “Haya na tuinuke na kukimbia kwani hakuna hata mmoja atakayesalimika kwa Absalomu. Jiandaeni kuondoka mara moja asije akatupata mara hata akasababisha madhara juu yetu na kuushambulia mji kwa makali ya upanga.”

15

אֲשֶׁר־	כְּכֹל	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	עַבְדֵי־	וַיֹּאמְרוּ	
kitu	kulingana–na–kila	mfalme	kwa	mfalme	watumishi–wa	na–wakasema	
H3605		H4428	H0413	H4428	H5650	H0559	

עַבְדֶּיךָ׃	הִנֵּה	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	יִבְחַר	
watumishi–wako	tazama	mfalme	bwana–wangu	atakachochagua	
H5650	H2009	H4428	H0113	H0977	

Watumishi wa mfalme wakamwambia, “Tazama, watumishi wako wapo tiyari kufanya lolote bwana wetu mfalme atakaloamua.

16

אֵת	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעֲזֹב	בִּרְגְלָיו	בֵּיתוֹ	וְכָל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֵּצֵא	
wake	mfalme	na–akaacha	kwa–miguu	wa–nyumba–yake	na–wote	mfalme	na–akatoka	
H0853	H4428		H7272		H3605	H4428	H3318	

הַבָּיִת׃	לִשְׁמֹר	פִּלַגְשִׁים	נָשִׁים	עֶשֶׂר	
nyumba	kulinda	masuria	wanawake	kumi	
	H8104	H6370	H0802	H6235	

Mfalme akaondoka na familia yake yote pamoja naye, lakini mfalme akawaacha wanawake kumi waliokuwa masuria wa mfalme ili walitunze kasri.

17

הַמֵּרְחָק׃	בַּיִת	וַיַּעַמְדוּ	בִּרְגְלָיו	הָעָם	וְכָל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֵּצֵא	
ya–mbali	nyumba	na–wakasimama	kwa–miguu	wote	na–watu	mfalme	na–akatoka	
H1023	H1023	H5975	H7272		H3605	H4428	H3318	

Baada ya mfalme kwenda na watu wote pamoja naye, wakasimama katika nyumba ya mwisho.

18

וְכָל־	הַכְּרֵתִי	וְכָל־	יָדֹו	עַל־	עִבְרִים	עֲבָדָיו	וְכָל־	
na–wote	Wakerethi	na–wote	yake	kando–yake	wakipita	watumishi–wake	na–wote	
H3605	H3774	H3605	H3027			H5650	H3605	

בִּרְגְלֹו	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	אִישׁ	מֵאֹות	שֵׁשׁ־	הַגִּתִּים	וְכָל־	הַפְּלֵתִי
kwa–miguu–yake	walikuja	ambao	watu	mia	mia–sita	Wagiti	na–wote	Wapelethi
H7272	H0935		H0376	H3967	H8337	H1663	H3605	H6432

הַמֶּלֶךְ׃	פְּנֵי	עַל־	עִבְרִים	מִגַּת	
mfalme	uso–wa	mbele–ya	wakipita	kutoka–Gathi	
H4428	H6440			H1661	

Jeshi lake lote likaenda pamoja naye na mbele yake wakaenda Wakerethi na Wapelethi, na Wagiti mia sita wote waliokuwa wamemfuata kutoka Gathi.

19

אִתָּנוּ pamoja–nasi H0854
אַתָּה wewe
גַּם־ pia H1571
תֵּלֵךְ unakwenda H3212
לָמָּה kwa–nini H4100
הַגִּתִּי Mgiti H1663
אִתַּי Itai H0863
אֶל־ kwa H0413
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

אַתָּה wewe
גֹּלֶה mhamishwa H1540
וְגַם־ na–pia H1571
אַתָּה wewe
נָכְרִי mgeni H5237
כִּי־ kwa–sababu
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
עִם־ pamoja–na
וְשָׁב na–ukae H3427
שׁוּב rudi H7725

לִמְקוֹמֶךָ׃
mahali–pako H4725

Kisha mfalme akamwambia Itai Mgiti, “Kwa nini wewe pia uende nasi? Rudi na ukae na mfalme Absalomu kwa kuwa wewe ni mgeni tena mfungwa. Rudi mahali pako mwenyewe.

20

וַאֲנִי na–mimi H0589
לֶּכֶת kwenda H3212
עִמָּנוּ pamoja–nasi
)אֲנִיעֶךָ(nitakutingisha H5128
]אנועך[nitakutingisha H5128
וְהַיּוֹם na–leo H3117
בּוֹאֲךָ kuja–kwako H0935
וְתָמוֹל jana H8543

אַחֶיךָ zako H0251
אֶת־ ndugu H0853
וְהָשֵׁב na–uwarudishe H7725
שׁוּב rudi H7725
הוֹלֵךְ ninakwenda H1980
אֲנִי mimi H0589
אֲשֶׁר־ ambapo
עַל mahali
הוֹלֵךְ ninakwenda H1980

וֶאֱמֶת׃ חֶסֶד עִמָּךְ
na–uaminifu H0571 fadhili pamoja–nawe

Kwani ni jana tu umeondoka, kwa nini nikufanye uzunguke nasi popote? Hata sijui niendako. Hivyo rudi pamoja na wenzako. Utiifu na uaminifu viambatane nawe.”

21

אֲדֹנִי bwana–wangu H0113
וְחֵי na–aishivyo
יְהוָה Yahwe H3068
חַי־ aishivyo
וַיֹּאמֶר na–akasema H0559
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
אֶת־ kwa H0853
אִתַּי Itai H0863
וַיַּעַן na–akajibu H6030

אִם־ kama
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
אֲדֹנִי bwana–wangu H0113
וְשָׁם pale H8033
יִהְיֶה־ atakuwa H1961
אֲשֶׁר atakapokuwa
בְּמָקוֹם ambapo H4725
אִם־ mahali
כִּי hakika
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428

עַבְדֶּךָ׃ יִהְיֶה שָׁם כִּי־ לְחַיִּים אִם־ לְמָוֶת
mtumishi–wako H5650 atakuwa H1961 pale H8033 hakika kwa–uhai au kwa–kifo H4194

Lakini Itai akamjibu mfalme na kusema, “Kama Yahwe aishivyo na kama bwana wangu mfalme aishivyo, kwa hakika mahali popote bwana wangu mfalme aendako, mtumishi wako pia ndipo atakapokwenda, kwamba ni maisha au kifo.”

22

וְכָל־ na–watu H3605
הַגִּתִּי Mgiti H1663
אִתַּי Itai H0863
וַיַּעֲבֵר na–akavuka
וַעֲבֹר na–uvuke
לֵךְ nenda H3212
אִתַּי Itai H0863
אֶל־ kwa H0413
דָּוִד Daudi H1732
וַיֹּאמֶר na–akasema H0559

אִתּוֹ׃ אֲשֶׁר הַטַּף וְכָל־ אֲנָשָׁיו
walikuwa–naye H0854 ambao wote H2945 na–watoto H3605 wake–wote H0376

Hivyo Daudi akamwambia Itai, haya tangulia uende pamoja nasi.” Hivyo Itai Mgiti akaenda pamoja na mfalme, pamoja na watu wake wote na familia zao zote.

23 וְכָל־ הָאָרֶץ בּוֹכִים֙ wakilia yote na-nchi H1058 H0776 H3605
קוֹל sauti
גָּד֔וֹל kubwa
וְכָל־ na-watu H3605
הָעָ֖ם wote
עֹבְרִ֑ים wakipita
וְהַמֶּ֣לֶךְ na-mfalme H4428
עֹבֵ֔ר akipita
בְּנַ֣חַל katika-bonde
קִדְר֔וֹן Kidroni H6939
וְכָל־ na-watu H3605
הָעָ֖ם wote
עֹבְרִ֑ים wakipita
עַל־ kuelekea
פְּנֵי־ njia-ya H6440
דֶּ֣רֶךְ njia
אֶת־ kwenda H0853
הַמִּדְבָּ֥ר׃ jangwa

Nchi yote ikalia kwa sauti kadili watu walivyokuwa wakivuka Bonde la Kidroni, mfalme naye pia akavuka. Watu wote wakasafiri kuelekea nyikani.

24 וְגַם־ pia H1571
צָד֔וֹק Sadoki H6659
וְכָל־ na-Walawi H3605
הַלְוִיִּ֖ם wote H3881
נֹשְׂאִ֣ים wakibeba H5375
אִתּ֑וֹ pamoja-naye H0854
וְהִנִּ֕יחוּ na-tazama H2009
אֵ֖ת sanduku H0853
אֲר֣וֹן la H0727
בְּרִ֔ית agano H1285
עַד־ hadi H5704
יָצָ֖א na-akapanda H5927
וַיַּעַל֙ H3332
אֶבְיָתָ֔ר Abiathari H0054
עַד־ H5704
כָּל־ watu H3605
הָעָ֑ם wote
מִן־ kutoka
הָעִֽיר׃ mji
וַיַּצֵּ֣ב na-wakaliweka-chini H3332
אֶבְיָתָ֔ר Abiathari H0054
אֵ֖ת sanduku H0853
אֲר֣וֹן la H0727
הָאֱלֹהִ֑ים Mungu H0430
עַד־ hadi H5704
עֲל֥וֹת kupita
הָעָֽם׃ wote
וְתֹ֖ם walipokuwa-wamemaliza H8552

Walikuwepo pia Sadoki pamoja na Walawi wote wamebeba sanduku la Mungu la agano. Wakaliweka sanduku la Mungu chini na kisha Abiathari akaungana nao. Wakasubiri mpaka watu wote walioondoka mjini walipokwisha kupita.

25 וַיֹּ֣אמֶר na-akasema H0559
הַמֶּ֣לֶךְ mfalme H4428
לְצָד֔וֹק kwa-Sadoki H6659
הָשֵׁ֣ב lirudishe H7725
אֲר֣וֹן la H0727
אֶת־ sanduku H0853
הָאֱלֹהִ֖ים Mungu H0430
אֶל־ ikiwa H0413
הָעִ֑יר mjini
וְהִשְׁתַּחֲוֵ֖ינִי na-atanirudisha H7725
וְהִרְאַ֥נִי na-atanionyesha H7200
וְאֶת־ na H0853
אֹת֔וֹ sanduku H0853
וְנָוֵֽהוּ׃ makao-yake
יְהוָ֗ה Yahwe H3068
בְּעֵינָ֣יו machoni-pa
חֵ֔ן kibali H2580
אֶמְצָ֣א nitapata H4672

Mfalme akamwambia Sadoki, “Ulirudishe sanduku la Mungu mjini. Ikiwa nitaona neema machoni pa Yahwe atanirudisha na kunionesha tena sanduku na mahali likaapo.

26 וְאִם־ na-ikiwa H3541
כֹּ֣ה hivyo H3808
לֹ֗א si H0559
יֹאמַ֤ר atasema
חָפַ֙צְתִּי֙ nimependezwa
בָּ֔ךְ nawe
הִנֵּ֥נִי tazama-mimi H2009
יַעֲשֶׂה־ na-anifanyie
לִ֖י kwangu
כַּאֲשֶׁ֥ר kama
טֹ֛וב inavyompendeza
בְּעֵינָ֑יו machoni-pake
ס S

Lakini ikiwa atasema, sipendezwi nawe,' tazama mimi nipo hapa, na anitendee yaliyo mema machoni pake.”

27 וַיֹּ֣אמֶר na-akasema H0559
הַמֶּ֣לֶךְ mfalme H4428
אֶל־ kwa H0413
הַכֹּהֵ֣ן kuhani H3548
צָד֔וֹק Sadoki H6659
הֲרוֹאֶ֖ה mwonaji H7200
אַתָּ֑ה wewe
שׁ֣וּבָה rudi H7725
הָעִ֔יר mjini
בְּשָׁלֹ֖ום kwa-amani H7965
וְאֶת־ na H0853
שְׁנֵ֣י wana-wawili H8147
בְּנֵיכֶ֑ם wenu
אֶבְיָתָ֔ר Abiathari H0054
בֶּן־ mwana-wa
וִיהוֹנָתָ֣ן na-Yonathani H3083
בְּנֹ֔ךְ mwana-wako
וַאֲחִימַ֖עַץ na-Ahimaasi H0290
אִתְּכֶֽם׃ pamoja-nanyi H0854

Pia mfalme akamwambia Sadoki kuhani, “Je wewe siyo mwonaji? Rudi mjini kwa amani na wanao wawili, Ahimaazi mwanao na Yonathani mwana wa Abiathari.

בּוֹא	עַד	הַמִּדְבָּר	)בְּעַרְבוֹת(	]בעברות[	מִתְמַהְמֵהַּ	אָנֹכִי	רְאוּ		28
neno–litakapokuja	hadi	jangwa	vya	kwenye–vivuko	nitakawia	mimi	tazameni		
H0935	H5704		H6160	H5679	H4102	H0595	H7200		

לִי׃	לְהַגִּיד	מֵעִמָּכֶם	דָּבָר
mimi	kuniambia	kutoka–kwenu	neno
	H5046		H1697

Tazama nitasubiri katika vivuko vya Araba mpaka nitakapo pata neno kutoka kwenu kunitaarifu.”

שָׁם׃	וַיֵּשְׁבוּ	יְרוּשָׁלִָם	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת־	וְאֶבְיָתָר	צָדוֹק	וַיָּשֶׁב	29
huko	na–wakakaa	Yerusalemu	Mungu	la	sanduku	na–Abiathari	Sadoki	na–akarudisha	
H8033	H3427	H3389	H0430	H0727	H0853	H0054	H6659	H7725	

Hivyo Sadoki na Abiathari wakalirudish sanduku la Mungu Yerusalemu nao wakakaa humo.

לוֹ	וְרֹאשׁ	וּבוֹכֶה	וְעֹלֶה	הַזֵּיתִים	בְּמַעֲלֵה	עֹלֶה	וְדָוִד		30
chake	na–kichwa	na–akilia	akipanda	wa–Mizeituni	kwenye–mwinuko	akipanda	na–Daudi		
		H1058	H5927	H2132	H4608	H5927	H1732		

אִתּוֹ	אֲשֶׁר־	הָעָם	וְכָל־	יָחֵף	הִלֵּךְ	וְהוּא	חָפּוּי	
walikuwa–naye	ambao	wote	na–watu	bila–viatu	akitembea	na–yeye	kimefunikwa	
H0854			H3605	H3182	H1980	H1931	H2645	

וּבֹכֶה׃	עֹלֶה	וְעָלוּ	רֹאשׁוֹ	אִישׁ	חָפוּי	
na–wakilia	wakipanda	na–wakapanda	kichwa–chake	kila–mtu	wamefunika	
H1058	H5927	H5927		H0376	H2645	

Lakini Daudi akaenda bila viatu huku akilia hata Mlima wa Mizeituni, naye alikuwa amefunika kichwa chake. Kila mtu miongoni mwao waliokuwa pamoja naye akafunika kichwa chake, nao wakaenda huku wakilia.

אַבְשָׁלוֹם	עִם־	בַּקֹּשְׁרִים	אֲחִיתֹפֶל	לֵאמֹר	הִגִּיד	וְדָוִד		31
Absalomu	pamoja–na	miongoni–mwa–wafanya–fitina	Ahithofeli	akisema	aliambiwa	na–Daudi		
H0053		H7194	H0302	H0559	H5046	H1732		

יְהוָה׃	אֲחִיתֹפֶל	עֲצַת	אֶת־	נָא	סַכֶּל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	
Ee–Yahwe	Ahithofeli	wa	ushauri	tafadhali	geuza–kuwa–upumbavu	Daudi	na–akasema	
H3068	H0302	H6098	H0853	H4994	H5528	H1732	H0559	

Mtu mmoja akamwambia Daudi kusema, Ahithofeli ni miongoni mwa waaini walio pamoja na Absalomu.” Hivyo Daudi akaomba, “Ee Yahwe, tafadhari badili ushauri wa Ahithofeli kuwa upumbavu.”

וְהִנֵּה	לֵאלֹהִים	שָׁם	יִשְׁתַּחֲוֶה	אֲשֶׁר־	הָרֹאשׁ	עַד־	בָּא	דָּוִד	וַיְהִי	32
na–tazama	kwa–Mungu	huko	aliabudu	ambapo	kilele	hadi	akija	Daudi	na–ikawa	
H2009	H0430	H8033	H7812			H5704	H0935	H1732	H1961	

רֹאשׁוֹ׃	עַל־	וַאֲדָמָה	כְּתֻנְתּוֹ	קְרוּעַ	הָאַרְכִּי	חוּשַׁי	לִקְרָאתוֹ
kichwa–chake	juu–ya	na–udongo	joho–lake	amepasuka	Mwarki	Hushai	kumlaki
		H0127	H3801	H7167	H0757	H2365	H7125

Ikawa Daudi alipofika juu njiani mahala Mungu alipokuwa akiabudiwa, Hushai Mwarki akaja kumlaki vazi lake limeraruliwa na mavumbi kichwani pake.

לְמַשָּׂא׃	עָלַי	וְהָיִתָ	אִתִּי	עָבַרְתָּ	אִם	דָּוִד	לוֹ	וַיֹּאמֶר	33
mzigo	kwangu	na–utakuwa	pamoja–nami	utapita	ikiwa	Daudi	kwake	na–akamwambia	
		H1961	H0854			H1732		H0559	

Daudi akamwambia, “Ikiwa utaenda nami utakuwa mzigo kwangu.

34 וְאִם־ lakini–ikiwa H0518 | הָעִיר mjini H5892 | תָּשׁוּב utarudi H7725 | וְאָמַרְתָּ na–utamwambia H0559 | לְאַבְשָׁלוֹם Absalomu H0053 | עַבְדְּךָ mtumishi–wako H5650 | אֲנִי mimi H0589 | הַמֶּלֶךְ׃ Ee–mfalme H4428

עַבְדְּךָ mtumishi–wako H5650 | וַאֲנִי na–mimi H0589 | וְעַתָּה na–sasa H6258 | מֵאָז hapo–zamani H0227 | וַאֲנִי na–mimi H0589 | אֲבִיךָ wa–baba–yako H0001 | עֶבֶד mtumishi H5650 | אֶהְיֶה nitakuwa H1961

וְהֵפַרְתָּה na–utaiharibu H6565 | לִּי kwangu H0853 | אֶת ushauri H6098 | עֲצַת wa H0853 | אֲחִיתֹפֶל׃ Ahithofeli H0302

Lakini ukirudi mjini na kumwambia Absalomu, 'Nitakuwa mtumishi wa mfalme kama nilivokuwa mtumishi wa baba yako, ndivyo nitakavyokuwa mtumishi wako,' ndipo utayageuza mashauri ya Ahithofeli kwa ajili yangu.

35 וְהָיָה na–itakuwa H1961 | כָּל־ kila H3605 | הַדָּבָר neno H1697 | הַכֹּהֲנִים makuhani H3548 | וְאֶבְיָתָר na–Abiathari H0054 | צָדוֹק Sadoki H6659 | שָׁם huko H8033 | עִמְּךָ pamoja–nawe H5973 | וַהֲלֹוא na–je–hawako H3808

הַכֹּהֲנִים׃ makuhani H3548 | וּלְאֶבְיָתָר na–Abiathari H0054 | לְצָדוֹק Sadoki H6659 | תַּגִּיד utawaambia H5046 | הַמֶּלֶךְ ya–mfalme H4428 | מִבֵּית kutoka–nyumba H1004 | תִּשְׁמַע utasikia H8085 | אֲשֶׁר ambalo H0834

Je haunao pamoja nawe Sadoki na Abiathari makuhani? Hivyo chochote ukisikiacho katika kasri, uwaambie Sadoki na Abiathari makuhani.

36 הִנֵּה־ tazama H2009 | מָּה huko H8033 | עִמָּם pamoja–nao H5973 | שְׁנֵי wana–wawili H8147 | בְנֵיהֶם wao H1121 | אֲחִימַעַץ Ahimaasi H0290 | לְצָדוֹק wa–Sadoki H6659 | וִיהוֹנָתָן na–Yonathani H3083

תִּשְׁמָעוּ׃ mtasikia H8085 | אֲשֶׁר ambalo H0834 | דָּבָר neno H1697 | כָּל־ kila H3605 | אֵלַי kwangu H0413 | בְּיָדָם kwa–mkono–wao H3027 | וּשְׁלַחְתֶּם na–mtatuma H7971 | לְאֶבְיָתָר wa–Abiathari H0054

Tazama wanao pamoja nao wana wao wawili, Ahimaasi, mwana wa Sadoki, na Yonathani mwana wa Abiathari. Mniletee habari juu ya kila mnachokisikia.”

37 וַיָּבֹא na–akaja H0935 | חוּשַׁי Hushai H2365 | רֵעֵה rafiki–wa H7463 | דָּוִד Daudi H1732 | הָעִיר mjini H5892 | וְאַבְשָׁלֹם na–Absalomu H0053 | בָּא akaja H0935 | יְרוּשָׁלִָם׃ Yerusalemu H3389

Hivyo Hushai, rafiki wa Daudi, akaja mjini wakati Absalomu anafika na kuingia Yerusalemu.

Chapter 16

1 וְדָוִד na–Daudi H1732 | עָבַר akapita H5674 | מְעַט kidogo H4592 | מֵהָרֹאשׁ kutoka–kileleni H7218 | וְהִנֵּה na–tazama H2009 | צִיבָא Siba H6717 | נַעַר mtumishi H5288 | מְפִי־בֹשֶׁת wa–Mefiboshethi H4648

לִקְרָאתוֹ kumlaki H7122 | וְצֶמֶד na–jozi H6776 | חֲמֹרִים ya–punda H2543 | חֲבֻשִׁים waliotandikwa H2280 | וַעֲלֵיהֶם na–juu–yao H5921 | מָאתַיִם mikate–mia–mbili H3967 | לֶחֶם mikate H3899 | וּמֵאָה na–mia–moja H3967

צִמּוּקִים zabibu–kavu H6778 | וּמֵאָה na–mia–moja H3967 | קַיִץ matunda–ya–kiangazi H7019 | וְנֵבֶל na–kiriba H5035 | יָיִן׃ cha–divai H3196

Daudi alipokuwa amekwenda kitambo juu ya kilele cha kilima, Siba mtumishi wa Mefiboshethi akaja kumlaki akiwa na punda wawili waliokuwa wamebeba vipande mia mbili vya mikate, vishada mia moja vya mizeituni, vishada mia moja vya tini na mfuko wa ngozi uliojaa mvinyo.

2

הַחֲמוֹרִים צִיבָא וַיֹּאמֶר לָךְ אֱלֹהִ֔ה מָה־ צִיבָא אֶל־ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
punda Siba na–akasema kwako hizi ni–nini Siba kwa mfalme na–akasema
H2543 H6717 H0559 H0428 H4100 H6717 H0413 H4428 H0559

לֶאֱכֹל וְהַקַּ֖יִץ)וְהַלֶּחֶם(ולהלחם לִרְכֹּב הַמֶּלֶךְ לְבֵית־
kula na–matunda–ya–kiangazi na–mikate na–mikate kupanda mfalme kwa–nyumba–ya
H0398 H7019 H3899 H3899 H7392 H4428

בַּמִּדְבָּר׃ הַיָּעַף לִשְׁתּוֹת וְהַיַּ֖יִן הַנִּלְאִים
jangwani aliyechoka kunywa na–divai vijana
H3287 H8354 H3196 H5288

Mfalme akamuliza Siba, “Kwa nini umeleta hivi vitu?” Siba akajibu, “punda ni kwa ajili ya familia yako kupanda, mikate na matunda ni kwa ajili ya matumizi ya askari wako, na mvinyo ni kwa ajili kunywa watakaozimia nyikani.”

3

אֶל־ צִיבָא וַיֹּאמֶר אֲדֹנֶיךָ בֶּן־ וְאַיֵּה הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
kwa Siba na–akasema bwana–wako mwana–wa na–yuko–wapi mfalme na–akasema
H0413 H6717 H0559 H0113 H0346 H4428 H0559

לִי יָשִׁ֖בוּ הַיּוֹם אָמַר כִּי בִּירוּשָׁלִָם יוֹשֵׁב הִנֵּה הַמֶּלֶךְ
kwangu watarudisha leo alisema kwa–sababu katika–Yerusalemu anakaa tazama mfalme
H7725 H3117 H0559 H3389 H3427 H2009 H4428

אָבִי׃ מַמְלְכוּת אֶת יִשְׂרָאֵל בֵּית
wa–baba–yangu ufalme ufalme ya–Israeli nyumba
H0001 H4468 H0853 H3478

Mfalme akauliza, “Na mjukuu wa bwana wako yuko wapi?” Siba akamjibu mfalme, “Tazama, yeye amesalia Yerusalemu kwa maana alisema, 'Leo nyumba ya Israeli itanirudishia ufalme wa baba yangu.”

4

לְמִפִי־בֹשֶׁת אֲשֶׁר כֹּל לְךָ הִנֵּה לְצִבָא הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
vya–Mefiboshethi ambavyo vyote kwako tazama kwa–Siba mfalme na–akasema
H4648 H3605 H2009 H6717 H4428 H0559

הַמֶּלֶךְ׃ אֲדֹנִי בְּעֵינֶיךָ חֶן אֶמְצָא־ הִשְׁתַּחֲוֵיתִי צִיבָא וַיֹּאמֶר
mfalme bwana–wangu machoni–pako kibali nipate nimesujudu Siba na–akasema
H4428 H0113 H2580 H4672 H7812 H6717 H0559

Kisha mfalme akamwambia Siba, “Tazama, yote yaliyomilikiwa na Mefiboshethi sasa yatakuwa yako.” Siba akajibu, “Nainama kwa unyenyekevu kwako bwana wangu mfalme. Na nipate kibari mbele zako.”

5

יוֹצֵא אִישׁ מִשָּׁם֙ וְהִנֵּה בָּחוּרִים עַד־ דָּוִד הַמֶּלֶךְ וּבָא
akitoka mtu kutoka–huko na–tazama Bahurimu hadi Daudi mfalme na–akaja
H3318 H0376 H8033 H2009 H0980 H5704 H1732 H4428 H0935

יָצוֹא יֹצֵא גֵּרָא בֶּן־ שִׁמְעִי וּשְׁמוֹ שָׁא֔וּל בֵּית־ מִמִּשְׁפַּחַת
kutoka akitoka Gera mwana–wa Shimei na–jina–lake Sauli ya–nyumba–ya kutoka–familia
H3318 H3318 H1617 H8096 H8034 H7586 H4940

וּמְקַלֵּל׃
na–kulaani
H7043

Mfalme Daudi alipokaribia Bahurimu, akaja mtu kutoka katika ukoo wa Sauli, jina lake Shimei mwana wa Gera. Kadiri alivyokuwa akitembea alikuwa akilaani.

6 וַיִּסַּקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
na-akamtupia-mawe kwa-mawe Daudi Daudi na-wote kila watumishi-wa mfalme
H5619 H0068 H0853 H1732 H0853 H3605 H5650 H4428

וְכָל־דָּוִד וְכָל־הָעָם הַגִּבֹּרִים וְכָל־מִימִינוֹ וּמִשְׁמֹאלוֹ׃
na-watu Daudi na-mashujaa wote kulia-kwake na-kushoto-kwake
H3605 H1732 H3605 H1368 H3225 H8040

Akamrushia Daudi mawe na maofisa wa mfalme, bila kujali jeshi na walinzi wa mfalme waliokuwa kulia na kushoto mwa mfalme.

7 וְכֹה־אָמַר שִׁמְעִי בְּקַלְלוֹ אָצֵא אָצֵא אִישׁ מִתוּ וְאִישׁ הַבְּלִיָּעַל׃
na-hivyo alisema Shimei alipolaani ondoka ondoka mtu mtu na-mtu wa-uovu
H3541 H0559 H8096 H7043 H3318 H3318 H0376 H0376 H0376 H1100

Shimei akalaani, “Nenda zako, toka hapa, mwovu wewe, mtu wa damu!

8 הֵשִׁיב יְהוָה עָלֶיךָ כָּל־דְּמֵי בֵית־שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתָּיו וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַמְלוּכָה לְאַבְשָׁלוֹם בְּנֶךָ וְהִנֵּה אָתָּה בְּרָעָתְךָ כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה׃
juu-yako Yahwe damu yote-ya nyumba-ya Sauli ambayo ulitawala badala-yake badala-yake na-ametoa Yahwe ufalme ufalme mkononi-mwa Absalomu mwana-wako na-tazama-wewe katika-uovu-wako kwa-sababu mtu wa-damu wewe
H3068 H3068 H1818 H7586 H3605 H3068 H4410 H0853 H3027 H0053 H8478 H8478 H5414 H3068 H0853 H1818 H0376 H2009 H7725

Yahwe amelipa yote kwa ajili ya damu ya familia ya Sauli, ambaye unatawala badala yake. Yahwe ameweka ufalme katika mkono wa Absalomu mwanao. Na sasa umeangamia kwa kuwa ni mtu wa damu.”

9 וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֶל־מָה יָקֵלֵל הַכֶּלֶב הַמֵּת אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה־נָּא וְאָסִירָה אֶת־רֹאשׁוֹ׃
na-akasema Abishai mwana-wa Seruya kwa-nini analaani mbwa mfu bwana-wangu bwana-wangu mfalme tafadhali nivuke na-niondoe kichwa chake
H0559 H0052 H6870 H4100 H7043 H3611 H4191 H0113 H0853 H4428 H4994 H5493 H0853

הַזֶּה׃ ס
huyu
H2088
S

Ndipo Abishai mwana wa Seruya, akamwambia mfalme, “Kwa nini mbwa mfu anamlaani bwana wangu mfalme? Tafadhari niache niende nikamwondolee kichwa chake.”

10 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ נַעֲשֵׂה־לָנוּ מַה־לִּי כְּנֵי צְרוּיָה וְלָכֶם בְּנֵי כִּי־כֹה יְקַלֵּל כִּי־יְהוָה אָמַר לוֹ קַלֵּל דָּוִד וּמִי יֹאמַר עֲשִׂיתָה כֵּן׃ ס
na-akasema mfalme kwa-nini ni-nini kwangu na-kwenu wana-wa Seruya kwa-sababu Yahwe alisema kwa-sababu Daudi na-nani atasema umefanya hivyo S
H0559 H4428 H4100 H0559 H3068 H0559 H7043 H3541 H6870 H3541

מַדּוּעַ׃
kwa-nini
H4069

Lakini mfalme akasema, “Nifanye nini nanyi enyi wana wa Seruya? Pengine ananilaani kwa kuwa Yahwe amemwambia, 'Mlaani Daudi.' Nani sasa awezaye kumwambia, 'Kwa nini unamlaani mfalme.”

11

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי וְאֶל־כָּל־עֲבָדָיו הִנֵּה
na-akasema Daudi kwa Abishai na-kwa-wote kila watumishi-wake tazama
H0559 H1732 H0413 H0052 H0413 H3605 H5650 H2009

בְּנִי אֲשֶׁר־יָצָא מִמְּעַי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי וְאַף
mwana-wangu ambaye alitoka tumboni-mwangu anatafuta uhai wangu na-zaidi-sana
H1121 H0834 H3318 H4578 H1245 H0853 H5315 H0637

כִּי עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי מִי־יְהוָה לוֹ הַנַּחוּ וְיִקַּלֵל לוֹ כִּי אָמַר־לְוֹ כֵּן
sasa Mbenyamini kwa-sababu yeye mwacheni na-alaani kwa-sababu kwake
H6258 H1145 H3588 H3240 H7043 H3588 H0559

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Hivyo Daudi akamwambia Abishai na watumishi wake wote, “Tazameni, mwanangu aliyezaliwa kutoka katika mwili wangu anatafuta uhai wangu. “Si zaidi sana mbenjamini huyu akatamani anguko langu? Mwacheni alaani, kwa maana Yahwe amemwamru kufanya hivyo.

12

אוּלַי יִרְאֶה יְהוָה בְּעֵינִי (בעוני) וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי טוֹבָה
labda ataona Yahwe mateso-yangu macho-yangu na-atarudisha Yahwe kwangu wema
H0194 H7200 H3068 H5771 H5869 H7725 H3068 H3588 H2896

תַּחַת קִלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה׃
badala-ya laana-yake leo hii
H8478 H7045 H3117 H2088

Huenda Yahwe akaangalia maangaiko niliyofungiwa, na kunirudishia mema kwa jinsi nilivyolaaniwa leo.”

13

וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיַּעַשׂ אֲנָשָׁיו בַּדֶּרֶךְ ס וְשִׁמְעִי הָלֹךְ בְּצֵלַע הָהָר
na-akaenda Daudi na-watu-wake njiani S na-Shimei akienda kando-ya-mlima mlima
H3212 H1732 H0376 H1870 H8096 H1980 H6763 H2022

לְעֻמָּתוֹ וַיְקַלֵּל וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים לְעֻמָּתוֹ הָלוֹךְ
sambamba-naye na-akalaani na-akatupia-mawe kwa-mawe sambamba-naye akienda
H5980 H7043 H5619 H0068 H5980 H1980

וְעָפָר בְּעָפָר׃ פ
na-akamtupia mavumbi P
H6080 H6083

Hivyo Daudi na watu wake wakaendelea njiani wakati Shimei kando yake ubavuni mwa mlima, aliendelea kulaani na kumrushia mavumbi na mawe huku akienda.

14

וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֲיֵפִים וַיִּנָּפֵשׁ
na-akafika mfalme na-watu wote ambao walikuwa-naye wamechoka na-akapumzika
H0935 H4428 H3605 H0376 H0854 H5889 H5314

שָׁם׃
huko
H8033

Kisha mfalme na watu wake wote wakachoka, na akapumzika wakati wa usiku walipopumzika wote.

וַאֲחִיתֹפֶל יְרוּשָׁלִָם בָּאוּ יִשְׂרָאֵל אִישׁ הָעָם וְכָל־ וְאַבְשָׁלוֹם 15
na–Ahithofeli Yerusalemu walikuja Israeli watu–wa wote na–watu na–Absalomu
H0302 H3389 H0935 H3478 H0376 H3605 H0053

אִתּוֹ׃
pamoja–naye
H0854

Absalomu na watu wote wa Israeli waliokuwa pamoja naye wakaja Yerusalemu na Ahithofeli alikuwa pamoja naye.

וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־ דָּוִד רֵעֶה הָאַרְכִּי חוּשַׁי בָּא כָּאֲשֶׁר־ וַיְהִי 16
na–akasema Absalomu kwa Daudi rafiki–wa Mwarki Hushai alipokuja wakati na–ikawa
H0559 H0053 H0413 H1732 H7463 H0757 H2365 H0935 H1961

הַמָּלֵךְ׃ יְחִי הַמָּלֵךְ יְחִי אַבְשָׁלוֹם אֶל־ חוּשַׁי
mfalme aishi mfalme aishi Absalomu kwa Hushai
H4428 H2421 H4428 H2421 H0053 H0413 H2365

Ikawa Hushai Mwarki, rafiki yake Daudi, akaja kwa Absalomu, naye akamwambia Absalomu, “Mfalme aishi daima! mfalme aishi daima.

לֶמָּה רֵעֶךָ אֶת־ חַסְדְּךָ זֶה חוּשַׁי אֶל־ אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר 17
kwa–nini rafiki–yako kwa uaminifu–wako hii Hushai kwa Absalomu na–akasema
H4100 H7453 H0854 H2088 H2365 H0413 H0053 H0559

רֵעֶךָ׃ אֶת־ הָלַכְתָּ לֹא־
rafiki–yako pamoja–na hukwenda hukwenda
H7453 H0854 H1980 H3808

Absalomu akamwambia Hushai, “Je huu ndiyo utiifu wako kwa rafiki yako? Kwa nini haukwenda pamoja naye?”

יְהוָה בָּחַר אֲשֶׁר כִּי לֹּא אַבְשָׁלוֹם אֶל־ חוּשַׁי וַיֹּאמֶר 18
na–Yahwe aliyechaguliwa yule kwa–sababu hapana Absalomu kwa Hushai na–akasema
H3068 H0977 H3808 H0053 H0413 H2365 H0559

אֵשֵׁב׃ וְאֹתוֹ אֶהְיֶה)לוֹ( ]לֹאן[יִשְׂרָאֵל אִישׁ וְכָל־ הַזֶּה וְהָעָם
nitakaa na–pamoja–naye nitakuwa kwake kwake Israeli watu–wa na–wote hawa na–watu
H3427 H0854 H1961 H3808 H3478 H0376 H3605 H2088

Hushai akamwambia Absalomu, “Hapana! badala yake, yule ambaye Yahwe, watu hawa na watu wote wa Israeli wamemchagua huyo ndiye nitakaye kuwa upande wake na ndiye nitakaye kaa naye.

עָבַדְתִּי כַּאֲשֶׁר בְּנוֹ לִפְנֵי הֲלוֹא אֶעֱבֹד נִתְמְתֻמִיכִיא אֲנִי לְמִי וְהַשְׁנִית 19
nilivyomtumikia kama mwana–wake mbele–ya je–si nitamtumikia mimi nani na–pili
H5647 H6440 H3808 H5647 H0589 H4310 H8145

פ לְפָנֶיךָ׃ אֶהְיֶה כֵּן הִבְיוּ אָבִיךָ לִפְנֵי
P mbele–yako nitakuwa hivyo baba–yako mbele–ya
H6440 H1961 H0001 H6440

Kwani ni nani ninayepaswa kumtumikia? Je sipaswi kutumika mbele za mwana? kama nilivyotumika mbele za baba yako ndivyo nitakavyofanya mbele zako”

נַעֲשֶׂה׃ מַה־ עֵצָה לָכֶם הָבוּ אֲחִיתֹפֶל אֶל־ אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר 20
tutafanya nini ushauri kwenu toeni Ahithofeli kwa Absalomu na–akasema
H4100 H6098 H3051 H0302 H0413 H0053 H0559

Kisha Absalomu akamwambia Ahithofeli, “Tupe shauri lako kuhusu tunachopaswa kufanya.”

21 וַיֹּ֤אמֶר אֲחִיתֹפֶל֙ אֶל־אַבְשָׁלֹ֔ם בֹּ֚וא אֶל־פִּלַגְשֵׁ֣י אָבִ֔יךָ אֲשֶׁ֥ר הִנִּ֖יחַ לִשְׁמֹ֣ר הַבָּ֑יִת וְשָׁמַ֣ע כָּל־יִשְׂרָאֵ֗ל כִּֽי־נִבְאַשְׁתָּ֙ אֶת־אָבִ֔יךָ וְחָזְק֖וּ יְדֵ֥י כָל־אֲשֶׁר־אִתָּֽךְ׃

na-akasema Ahithofeli kwa Absalomu kwa ingia baba-yako masuria-wa aliwaacha kulinda nyumba na-watasikia wote Israeli kwamba umemchukiza baba-yako wako-pamoja-nawe wote ambao mikono-ya wote na-zitaimarishwa baba-yako

Ahithofeli akamwambia Absalomu, “Nenda ulale na masuria wa baba yako aliowaacha kutunza kasri, na waisraeli wote watasikia kwamba umekuwa kitu kinachonuka kwa baba yako. Kisha mikono ya wote walio pamoja nawe itatiwa nguvu.”

22 וַיַּטּ֤וּ לְאַבְשָׁלוֹם֙ אֶת־אָהֳלָ֔ה עַל־גַּ֖ג וַיָּבֹ֣א אַבְשָׁל֑וֹם אֶל־פִּלַגְשֵׁ֣י אָבִ֔יו לְעֵינֵ֖י כָּל־יִשְׂרָאֵֽל׃

na-wakamtandikia Absalomu hema juu-ya paa na-akaingia Absalomu kwa mbele-ya-macho-ya wote Israeli baba-yake masuria-wa

Hivyo wakatanda hema kwa ajili ya Absalomu juu ya kasri na Absalomu akalala na masuria wa baba yake mbele za Israeli wote.

23 וַעֲצַ֤ת אֲחִיתֹפֶל֙ אֲשֶׁ֣ר יָעַ֔ץ בַּיָּמִ֖ים הָהֵ֑ם כַּאֲשֶׁ֗ר יִשְׁאַל־אִ֛ישׁ בִּדְבַ֥ר הָאֱלֹהִ֖ים כֵּ֣ן כָּל־עֲצַ֤ת אֲחִיתֹפֶל֙ גַּם־כֵּ֣ן לְדָוִ֔ד גַּ֖ם לְאַבְשָׁלֽוֹם׃ ס

na-ushauri-wa Ahithofeli ambao alitoa siku-zile ulikuwa-kama mtu-anayeuliza (mtu neno-la Mungu hivyo ushauri ushauri wote-wa Ahithofeli kwa Daudi na-pia kwa Absalomu S

Nyakati hizo ushauri aliokuwa akitoa Ahithofeli ulikuwa ni kama mtu anavyosikia kutoka katika kinywa cha Mungu mwenyewe. Hivyo ndivyo jinsi ushauri wa Ahithofeli ulivyoonekana kwa Daudi na Absalomu

Chapter 17

1 וַיֹּ֤אמֶר אֲחִיתֹפֶל֙ אֶל־אַבְשָׁלֹ֔ם אֶבְחֲרָה־נָּ֥א שְׁנֵים־עָשָׂ֖ר אֶ֣לֶף אִ֑ישׁ וְאָקוּמָ֣ה וְאֶרְדְּפָ֔ה אַחֲרֵ֖י דָּוִ֥ד הַלָּֽיְלָה׃

na-akasema Ahithofeli kwa Absalomu tafadhali nichague elfu kumi-na-mbili elfu watu na-niinuke na-nimfuate nyuma-ya Daudi usiku huu

Kisha Ahithofeli akamwambia Absalomu, “Niruhusu sasa nichague watu elfu kumi na mbili nami nitaondoka na kumfuatia Daudi usiku huu.

2 וְאָבֹוא עָלָיו juu-yake וְהוּא na-yeye עָיֵף amechoka וְיָדַיִם wa-mikono וְרִפּוּ na-dhaifu וְהַחֲרַדְתִּי na-nitamtisha אֹתֹו yeye
H0935 H0413 H1931 H3023 H3027 H7504 H2729 H0853

וְנָס na-watakimbia כָּל־ watu הָעָם wote אֲשֶׁר־ ambao אֶכֶּה־ na-nitampiga וְהִכֵּיתִי na-nitampiga אֹתֹו pamoja-naye אֶת־ mfalme הַמֶּלֶךְ mfalme לְבַדֹּו׃ peke-yake
H5127 H3605 H0854 H5221 H0853 H4428 H0905

Nitampata kwa ghafla wakati amechoka na dhaifu nami nitamstukiza kwa hofu. Watu waliopamoja naye watakimbia nami nitamshambulia mfalme peke yake.

3 וְאָשִׁיבָה na-nitawarudisha כָּל־ watu הָעָם wote כִּשְׁוּב wakati-wa-kurudi הַכֹּל wote הָאִישׁ mtu אֲשֶׁר ambaye אַתָּה wewe

אֶלֶיךָ kwako

H7725 H3605 H1961 H7965

מְבַקֵּשׁ unamtafuta כָּל־ watu הָעָם wote יִהְיֶה watakuwa שָׁלֹום׃ amani
H1245 H3605 H1961 H7965

Nitawarejesha watu wote kwako kama bibi harusi ajavyo kwa bwana wake, na watu wote watakuwa katika amani chini yako.”

4 וַיִּישַׁר na-likampendeza הַדָּבָר neno בְּעֵינֵי machoni-pa אַבְשָׁלֹם Absalomu בְּעֵינֵי machoni-pa וּבְעֵינֵי na-machoni-pa כָּל־ wazee זִקְנֵי wote-wa יִשְׂרָאֵל׃ Israeli
H3474 H1697 H0053 H3605 H2205 H3478

ס
S

Alichokisema Ahithofeli kikampendeza mfalme na wazee wote wa Israeli.

5 וַיֹּאמֶר na-akasema אַבְשָׁלֹום Absalomu קְרָא mwiteni נָא tafadhali גַּם pia חוּשַׁי Hushai אַרְכִי Mwarki הָאֲרַכִּי Mwarki וְנִשְׁמְעָה na-tusikize מַה־ nini
H0559 H0053 H7121 H4994 H1571 H2365 H0757 H8085 H4100

הוּא׃ yeye גַּם־ pia בְּפִיו kinywani-mwake
H1931 H1571 H6310

Kisha Absalomu akasema, “Sasa mwiteni pia Hushai Mwarki ili tusikie yeye pia anasemavyo.”

6 וַיָּבֹא na-akaja חוּשַׁי Hushai אֶל־ kwa אַבְשָׁלֹום Absalomu וַיֹּאמֶר na-akasema אַבְשָׁלֹום Absalomu אֵלָיו kwake לֵאמֹר akisema כַּדָּבָר kama-neno
H0935 H2365 H0413 H0053 H0559 H0053 H0413 H0559 H1697

ס דִּבֶּר׃ sema אַתָּה wewe אֵין hapana אִם־ au דְּבָרֹו lake אֶת־ neno הַנַּעֲשָׂה tufanye אֲחִיתֹפֶל Ahithofeli דִּבֶּר alisema הַזֶּה hili
S H1696 H0369 H1697 H0853 H0302 H1696 H2088

Hushai alipofika kwa Absalomu, Absalomu akamweleza kile ambacho Ahithofeli alikuwa amesema na kisha akamwuliza Hushai, “Je tufanye alivyosema Ahithofeli? Ikiwa hapana, tueleze kile unachoshauri.”

7 וַיֹּאמֶר na-akasema חוּשַׁי Hushai אֶל־ kwa אַבְשָׁלֹום Absalomu לֹא־ si טֹובָה mzuri הָעֵצָה ushauri אֲשֶׁר־ ambao עָץ ametoa אֲחִיתֹפֶל Ahithofeli
H0559 H2365 H0413 H0053 H3808 H2896 H6098 H3289 H0302

הַזֹּאת׃ huu בַּפָּעַם wakati-huu
H2063 H6471

Hivyo Hushai akamwambia Absalomu, “Ushauri aliotoa Ahithofeli siyo mzuri kwa wakati huu.”

כִּי	אֲנָשָׁיו	וְאֶת־	אָבִיךָ	אֶת־	יָדַעְתָּ	אַתָּה	חוּשַׁי	וַיֹּאמֶר	8
kwamba	wake	na–watu	baba–yako	baba–yako	unajua	wewe	Hushai	na–akasema	
	H0376	H0853	H0001	H0853	H3045		H2365	H0559	

שַׁכּוּל	כְּדֹב	הֻמָּה	נֶפֶשׁ	וּמָרֵי	הֻמָּה	גִּבֹּרִים		
aliyenyanganywa–watoto	kama–dubu	wao	wa–roho	na–wana–uchungu	wao	mashujaa		
H7909	H1677	H1992	H5315	H4751	H1992	H1368		

הָעָם׃	אֶת־	יָלִין	וְלֹא	מִלְחָמָה	אִישׁ	וְאָבִיךָ	בַּשָּׂדֶה
watu	pamoja–na	hatalala	na–hatalala	wa–vita	mtu	na–baba–yako	shambani
	H0854		H3808	H4421	H0376	H0001	

Hushai akaongeza, “Unamjua baba yako na kwamba watu wake ni mashujaa na kwa sasa wanauchungu, ni kama dubu aliyenyang'anywa watoto wake mwituni. Baba yako ni mtu wa vita; hatalala na jeshi usiku huu.

הַמְקוֹמֹת	בְּאַחַד	אוֹ	הַפְּחָתִים	בְּאַחַת	נֶחְבָּא	הוּא־	עַתָּה	הִנֵּה	9
ya–sehemu	katika–moja	au	ya–mashimo	katika–moja	amejificha	yeye	sasa	tazama	
H4725	H0259		H6354	H0259	H2244	H1931	H6258	H2009	

וְאָמַר	הַשֹּׁמֵעַ	וְשָׁמַע	בַּתְּחִלָּה	בָּהֶם	כִּנְפֹל	וְהָיָה	
na–atasema	anayesikia	na–atasikia	mwanzoni	juu–yao	wakati–wa–kuanguka	na–itakuwa	
H0559	H8085	H8085	H8462		H5307	H1961	

אַבְשָׁלֹם׃	אַחֲרֵי	אֲשֶׁר	בָּעָם	מַגֵּפָה	הָיְתָה	
Absalomu	nyuma–ya	ambao	miongoni–mwa–watu	mauaji	kumekuwa	
H0053				H4046	H1961	

Tazama, kwa wakati huu pengine amejificha katika shimo fulani au mahali pengine. Itakuwa kwamba baadhi ya watu wako watakapokuwa wameuawa mwanzoni mwa shambulio hata kila mtu atakayesikia atasema, mauaji yamefanyika kwa askari wanaomfuata Absalomu.'

הַמֵּס	הָאַרְיֵה	כִּלֵּב	לִבּוֹ	אֲשֶׁר	חַיִל	בֶּן־	גַּם־	וְהוּא	10
kuyeyuka	wa–simba	kama–moyo	moyo–wake	ambaye	ushujaa	mwana–wa	pia	na–yeye	
H4549					H2428		H1571	H1931	

וּבְנֵי־	אָבִיךָ	גִּבּוֹר	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	יֹדֵעַ	כִּי־	יִמַּס
na–wana–wa	baba–yako	shujaa	kwamba	wote	Israeli	anajua	kwa–sababu	utayeyuka
	H0001	H1368		H3478	H3605	H3045		H4549

אִתּוֹ׃	אֲשֶׁר	חַיִל
pamoja–naye	ambao	ushujaa
H0854		H2428

Kisha hata askari jasiri zaidi ambao moyo wao ni kama moyo wa simba, wataogopa kwa kuwa Israeli yote inajua kwamba baba yako ni mtu mwenye nguvu na kwamba watu alionao ni wenye nguvu sana.

וְעַד־	מִדָּן	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	עָלֶיךָ	יֶאֱסֹף	הֶאָסֹף	יָעַצְתִּי	כִּי	11
hadi	kutoka–Dani	wote	Israeli	kwako	wakusanyike	kukusanyika	ninashauri	kwa–hivyo	
H5704	H1835	H3478	H3605		H0622	H0622	H3289		

הֹלְכִים	וּפָנֶיךָ	לָרֹב	הַיָּם	עַל־	אֲשֶׁר־	כַּחוֹל	שֶׁבַעבְּאֵר	
ukienda	na–uso–wako	kwa–wingi	bahari	kando–ya	ambao	kama–mchanga	Beer–sheba	
H1980	H6440	H7230	H3220			H2344	H0884	

בַּקְּרָב׃
vitani
H7128

Hivyo ninashauri kwamba Israeli wote wakutanike kwako pamoja kutoka Dani hadi Beersheba, wengi kama mchanga ufuoni mwa bahari na kwamba wewe mwenyewe uende vitani.

12

וְנַחְנוּ שָׁם נִמְצָא אֲשֶׁר הַמְקוֹמֹת)בְּאַחַד( ]באחת[אֵלָיו וּבָאנוּ
na-sisi huko atapatikana ambapo sehemu ya katika-moja kwake na-tutamjia
H5117 H8033 H4672 H0259 H4725 H0259 H0259 H0413 H0935

בּוֹ נוֹתַר וְלֹא־ הָאֲדָמָה עַל־ הַטָּל יִפֹּל כַּאֲשֶׁר עָלָיו
kwake atabaki na-hakutabaki ardhi juu-ya umande inavyoanguka kama juu-yake
H3498 H3808 H0127 H2919 H5307

׃אֶחָד נַם־ אִתּוֹ אֲשֶׁר־ הָאֲנָשִׁים וּבְכָל־
mmoja hata pamoja-naye ambao wote na-katika-watu
H0259 H1571 H0854 H0376 H3605

Kisha tutampata popote atakapokuwa nasi tutamfunika kama umande uangukavyo juu ya nchi. Hatutamwachia hata mmoja aliye hai kati ya watu wake wala yeye mwenyewe.

13

הַהִיא הָעִיר אֶל־ יִשְׂרָאֵל כָּל־ וְהִשָּׂיאוּ יֶאֱסֹף עִיר אֶל־ וְאִם־
ule mji kwenye wote Israeli na-wataleta atajikusanya mji katika na-ikiwa
H1931 H0413 H3478 H3605 H5375 H0622 H0413

נִמְצָא לֹא־ אֲשֶׁר־ עַד הַנַּחַל עַד־ אֹתוֹ וְסָחֲבְנוּ חֲבָלִים
kutapatikana hakutapatikana ambapo hadi bonde hadi mji na-tutauburuta kamba
H4672 H3808 H5704 H0704 H0853 H5498

פ :צְרוֹר גַּם־ שָׁם
P jiwe-dogo hata huko
H1571 H8033

Ikiwa ataingia ndani ya mji kisha Israeli wote tutaleta kamba juu ya mji huo na kuukokotea mtoni, hata kusionekane hata jiwe moja dogo lililosalia.”

14

הָאַרְכִּי חוּשַׁי עֻצַת טוֹבָה יִשְׂרָאֵל אִישׁ וְכָל־ אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
Mwarki Hushai ushauri-wa mzuri Israeli wote-wa na-watu Absalomu na-akasema
H0757 H2365 H6098 H3478 H0376 H3605 H0053 H0559

הַטּוֹבָה אֲחִיתֹפֶל עֲצַת אֶת־ לְהָפֵר צִוָּה וַיהוָה אֲחִיתֹפֶל מֵעֲצַת
mzuri Ahithofeli wa ushauri kuharibu aliamuru na-Yahwe Ahithofeli kuliko-ushauri-wa
H0302 H6098 H0853 H6680 H3068 H0302 H6098

ס :הָרָעָה אֶת־ אוֹבִיל אַבְשָׁלוֹם אֶל־ יְהוָה הֵבִיא לְבַעֲבוּר
S uovu uovu Absalomu juu-ya Yahwe kuleta ili
H0853 H0053 H0413 H3068 H0935 H5668

Kisha Absalomu na watu wa Israeli wakasema, “Shauri la Hushai Mwarki ni jema kuliko lile la Ahithofeli. Yahwe aliwafanya wakatae shauri jema la Ahithofeli ili kumwangamiza Absalomu.

15

עֵץ וְכָזֹאת כָּזֹאת הַכֹּהֲנִים אֶבְיָתָר וְאֶל־ צָדוֹק אֶל־ חוּשַׁי וַיֹּאמֶר
alimshauri na-hivi hivi makuhani Abiathari na-kwa Sadoki kwa Hushai na-akasema
H3289 H2063 H2063 H3548 H0054 H0413 H6659 H0413 H2365 H0559

עֲצַת וְכָזֹאת וְכָזֹאת יִשְׂרָאֵל זְקֵנֵי וְאֵת אַבְשָׁלוֹם אֶת־ אֲחִיתֹפֶל
nilimshauri na-hivi na-hivi Israeli wazee-wa na-wazee Absalomu Absalomu Ahithofeli
H3289 H2063 H2063 H3478 H2205 H0853 H0053 H0853 H0302

׃אֲנִי
mimi
H0589

Kisha Hushai akawambia Sadoki na Abiathari makuhani, “Ahithofeli alimshauri Absalomu na wazee wa Israeli hivi na hivi, lakini mimi nimeshauri vinginevyo.

16 וְעַתָּה שִׁלְחוּ מְהֵרָה haraka tumeni na-sasa
H4120 H7971 H6258
וְהַגִּידוּ לְדָוִד Daudi na-mumwambie
H1732 H5046
אַל־ usi
H0408
תָּלֶן lale
H3915
הַלַּיְלָה׃ usiku-huu
H3915
לֵאמֹר mkisema
H0559
פֶּן asije
H6435
יְבֻלַּע akamezwa
H1104
לַמֶּלֶךְ mfalme
H4428
וּלְכָל־ na-watu
H3605
הָעָם wote
H5971
עָבוֹר kuvuka
H5674
וְגַם na-pia
H1571
תַּעֲבֹר uvuke
H5674
הַמִּדְבָּר jangwa
H4057
בְּעַרְבוֹת katika-vivuko-vya
H6160
אִתּוֹ׃ pamoja-naye
H0854
אֲשֶׁר ambao

Sasa basi, nendeni haraka na mmtaarifu Daudi kusema, 'Usipige kambi usiku huu katika vivuko vya Araba, lakini kwa namna yoyote vukeni, tofauti na hapo mfalme atamezwa pamoja na watu wote walio pamoja naye.”

17 וְיהוֹנָתָן na-Yonathani
H3083
וַאֲחִימַעַץ na-Ahimaasi
H0290
עֹמְדִים wamesimama
H5975
בְּעֵין־רֹגֵל En-rogeli
H5883
וְהָלְכָה na-akaenda
H1980
הַשִּׁפְחָה׃ mtumishi-wa-kike
H8198
כִּי kwa-sababu
H3588
דָּוִד Daudi
H1732
לַמֶּלֶךְ mfalme
H4428
וְהִגִּידוּ na-watamwambia
H5046
יֵלֵכוּ wataenda
H3212
וְהֵם na-wao
H1992
לָהֶם wao
H1992
וְהִגֵּידָה na-akawaambia
H5046
הָעִירָה׃ mjini
H5892
לָבוֹא kuingia
H0935
לְהֵרָאוֹת kuonekana
H7200
יוּכְלוּ hawakuweza
H3201
לֹא hawakuweza
H3808

Yonathani na Ahimaasi walikuwako katika chemichemi za En Rogeli. Hivyo kijakazi mmoja alikuwa akienda na kuwapasha habari waliyopaswa kuifahamu, ili kwamba wasihatarishe maisha yao kwa kuonwa wakiingia mjini. Ujumbe ulipofika ndipo huenda na kumtaarifu mfalme Daudi.

18 וַיַּרְא na-akawaona
H7200
אֹתָם wao
H0853
נַעַר kijana
H5288
וַיַּגֶּד na-akamwambia
H5046
לְאַבְשָׁלֹם Absalomu
H0053
וַיֵּלְכוּ na-wakaenda
H3212
שְׁנֵיהֶם wote-wawili
H8147
מְהֵרָה haraka
H4120
וַיָּבֹאוּ na-wakafika
H0935
אֶל־ katika
H0413
בֵּית־ nyumba-ya
H1004
אִישׁ mtu
H0376
בְּבַחוּרִים katika-Bahurimu
H0980
וְלוֹ na-alikuwa-na
H3867
בְּאֵר kisima
H0875
בַּחֲצֵרוֹ uani-mwake
H2351
וַיֵּרְדוּ na-wakashuka
H3381
שָׁם׃ humo
H8033

Lakini kijana mmoja akawaoni mara akamwambia Absalomu. Hivyo Yonathani na Ahimaasi wakaenda kwa haraka na wakaingia katika nyumba ya mtu mmoja huko Bahurimu, aliyekuwa na kisima katika ua wake wakaingia humo.

19 וַתִּקַּח na-akachukua
H3947
הָאִשָּׁה mwanamke
H0802
וַתִּפְרֹשׂ na-akatandaza
H6566
אֶת־ kitambaa
H0853
הַמָּסָךְ kitambaa
H4539
עַל־ juu-ya
H5921
פְּנֵי kinywa-cha
H6440
הַבְּאֵר kisima
H0875
וְתִשְׁטַח na-akasambaza
H7849
עָלָיו juu-yake
H5921
הָרִפֻּת nafaka-iliyotwangwa
H7383
וְלֹא na-hakujulikana
H3808
נוֹדַע hakujulikana
H3045
דָּבָר׃ jambo
H1697

Mke wa mtu huyo akachukua kifuniko na kukikufunika kwenye mlango wa kisima kisha akaanika nafaka juu yake, hivyo hakuna aliyejua kwamba Yonathani na Ahimaasi walikuwa kisimani.

20 וַיָּבֹא֙ עַבְדֵי֙ אַבְשָׁל֔וֹם אֶל־ הָאִשָּׁה֙ הַבַּ֣יְתָה וַיֹּאמְר֔וּ אַיֵּ֖ה אֲחִימַ֣עַץ וִיהוֹנָתָ֑ן וַתֹּ֨אמֶר֙ לָהֶ֣ם אִשָּׁ֔ה עָבְר֥וּ מְעַט־ מַ֖יִם וַיְבַקְשׁ֥וּ וְלֹ֣א מָצְא֑וּ וַיָּשֻׁ֖בוּ יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃ ס

wako–wapi na–wakasema nyumbani mwanamke kwa Absalomu watumishi–wa na–wakaja
H0346 H0559 H0802 H0413 H0053 H5650 H0935

maji kuvuka wamepita mwanamke wao na–akawaambia na–Yonathani Ahimaasi
H4325 H4323 H0802 H0559 H3083 H0290

S Yerusalemu na–wakarudi hawakupata na–hawakupata na–wakatafuta
H3389 H7725 H4672 H3808 H1245

Watu wa Absalomu wakaja kwa mwanamke na kumwuliza, “Ahimaasi na Yonathani wako wapi?” Mwanamke akawaambia, “Wamevuka mto.” Hivyo baada ya kuwatafuta bila kuwaona kurejea Yerusalemu.

21 וַיְהִ֗י אַחֲרֵי֙ לֶכְתָּ֔ם וַיַּעֲל֖וּ מֵהַבְּאֵ֑ר וַיֵּלְכ֕וּ וַיַּגִּ֖דוּ לַמֶּ֣לֶךְ דָּוִ֑ד וַיֹּ֨אמְר֜וּ אֶל־ דָּוִ֗ד קוּמ֤וּ וְעִבְרוּ֙ מְהֵרָ֔ה כִּ֥י כָ֛כָה עָצַ֥ת אֲחִיתֹ֖פֶל עֲלֵיכֶ֑ם אַחִיתֹפֶ֖ל׃

baada–ya na–ikawa na–wakaenda kutoka–kisimani na–wakatoka kuondoka–kwao
H1961 H3212 H0875 H5927 H3212

haraka na–mvuke ondokeni Daudi kwa na–wakasema Daudi mfalme na–wakamwambia
H4120 H1732 H0413 H0559 H1732 H4428 H5046

Ahithofeli juu–yenu ameshauri hivyo kwa–sababu maji maji
H0302 H3289 H3602 H4325 H0853

Ikawa baada yao kuondoka Yonathani na Ahimaasi wakatoka ndani ya kisima. Wakaenda kumtaarifu mfalme Daudi; wakamwambia, “Inuka na uvuke maji haraka kwa maana Ahithofeli ametoa mashauri haya na haya juu yako.”

22 וַיָּ֣קָם דָּוִ֔ד וְכָל־ הָעָ֖ם אֲשֶׁ֣ר אִתּ֑וֹ וַיַּעַבְר֖וּ אֶת־ הַיַּרְדֵּ֑ן עַד־ א֣וֹר הַבֹּ֗קֶר עַד־ אֶחָ֛ד לֹ֥א חָסֵ֖ר אֲשֶׁ֥ר לֹא־ עָבַ֖ר הַיַּרְדֵּֽן׃

na–akainuka Daudi na–watu wote ambao pamoja–naye na–wakavuka mto Yordani
H0216 H1732 H3605 H0854 H0853 H3383

mwanga–wa asubuhi hadi mmoja hakukosekana hakukosekana ambaye hakuvuka
H0216 H1242 H5704 H0259 H3808 H3808 H0853 H3383

Kisha Daudi akainuka pamoja na watu wote walikuwa pamoja naye, nao wakauvuka Yordani. Hata ilipofika alfajiri hakuna hata mmoja aliyesalia kwa kutouvuka Yordani.

23 וַאֲחִיתֹ֗פֶל כִּ֤י רָאָה֙ כִּ֣י לֹ֣א נֶעֱשְׂתָ֔ה עֲצָת֖וֹ חָבָ֑שׁ וַיַּחֲבֹ֕שׁ וַיָּ֣קָם וַיֵּלֶךְ֮ אֶל־ בֵּיתוֹ֒ אֶל־ עִירוֹ֙ וַיְצַ֣ו אֶל־ בֵּיתוֹ֔ וַיִּתְלֶ֖ךָ בְּקֶ֣בֶר אָבִֽיו׃ ס

na–Ahithofeli akaona kwamba haukufanywa haukufanywa ushauri–wake na–akatandika
H0302 H7200 H6098 H3808 H6098 H2280

punda punda na–akainuka na–akaenda nyumba–yake kwenye nyumba–yake kwenye mji–wake
H2543 H0853 H0216 H3212 H0413 H0413

na–akaagiza mambo–ya nyumba–yake na–akajinyonga na–akafa na–akazikwa katika–kaburi
H6680 H0413 H1004 H2614 H4191 H6912 H6913

S la–baba–yake
H0001

Ikawa Ahithofeli alipoona kwamba ushauri wake haukufuatwa, akapanda punda wake na kuondoka. Akaenda nyumbani katika mji wake mwenyewe, akaweka mambo yake katika utaratibu na kisha akajinyonga. Kwa hiyo akafa na kuzikwa katika kaburi la baba yake.

24 וְדָוִד בָּא מַחֲנָיְמָה וְאַבְשָׁלֹם עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן הֽוּא יְעִיא כָּל־אִישׁ
na-Daudi akaja Mahanaimu na-Absalomu alivuka mto Yordani yeye yeye wote-wa
H1732 H0935 H4266 H0053 H0853 H3383 H1931 H3605 H0376

עִמּוֹ׃ יִשְׂרָאֵל
pamoja-naye Israeli
H3478

Ndipo Daudi akaja Mahanaimu. Lakini Absalomu yeye akavuka Yordani yeye pamoja na watu wote wa Israeli waliokuwa pamoja naye.

25 וְאֶת־עֲמָשָׂא נַעֲמָשָׂא הַצְּבָא יְשִׁי עַל־יוֹאָב בְּדַלְיָה תָּחַת אַבְשָׁלֹם שָׁם עֲכַמְוֵא
na-Amasa Amasa akamweka badala-ya Yoabu juu-ya jeshi na-Amasa
H0853 H6021 H0053 H8478 H3097 H6021 H6021

בֶּן־אִישׁ מְתוּ בְּנַיְוָה בִּתְ־בַּת אֲבִיגַל אֲבִיגָיִל אֶל־אֲלֵי בָּא אֲשֶׁר־אַמְבָיֵא מִשְׁיִשְׂרְאֵלִי יִתְרָא וּשְׁמוֹ נַא־גִינְלֵי
mwana-wa mtu Amasa binti-wa Abigaili kwa aliingia ambaye Mwisraeli Ithra na-jina-lake
H0376 H0413 H0935 H0026 H1323 H3481 H3501 H8034

נָחָשׁ אֲחוֹת דָּדָיו צְרוּיָה אֵם יוֹאָב׃
Nahashi dada-ya Seruya mama-ya Yoabu
H5176 H0269 H6870 H0517 H3097

Absalomu alikuwa amemweka Amasa juu ya jeshi badala ya Yoabu. Naye huyo Amasa alikuwa mwana wa Yetheri Mwishmaeli, aliyekuwa amelala na Abigaili, aliyekuwa binti Nahashi na dada wa Seruya, mamaye Yoabu.

26 וַיַּחַן יִשְׂרָאֵל וְאַבְשָׁלֹם אֶרֶץ נְחִי הַגִּלְעָד׃ ס
na-wakapiga-kambi Israeli na-Absalomu nchi ya-Gileadi S
H2583 H3478 H0053 H0776 H1568

Kisha Israeli na Absalomu wakapiga kambi katika nchi ya Gileadi.

27 וַיְהִי כְּבוֹא דָּוִד מַחֲנָיְמָה וְשֹׁבִי בֶן־נָחָשׁ מִרַבַּת
na-ikawa Daudi-alipofika Daudi Mahanaimu na-Shobi mwana-wa Nahashi kutoka-Raba
H1961 H0935 H1732 H4266 H7629 H5176 H7237

בְּנֵי־עַמּוֹן וּמָכִיר בֶּן־עַמִיאֵל דְּבָרְמַלְא וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי
ya-wana-wa Amoni na-Makiri mwana-wa Amieli kutoka-Lo-debari na-Barzilai Mgileadi
H5983 H4353 H3810 H5988 H1271 H1569

מֵרֹגְלִים׃
kutoka-Rogelimu
H7274

Ikawa wakati Daudi alipokuwa amekuja Mahanaimu, huyo Shobi mwana wa Nahashi kutoka Raba ya Waamoni na Makiri mwana wa Amieli wa kutoka Lo Debari, na Berzilai Mgileadi wa Rogelimu,

28 מִשְׁכָּב וְסַפּוֹת וּכְלֵי וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים וְקֶמַח
vitanda na-mabakuli na-vyombo-vya udongo na-ngano na-shayiri na-unga
H4904 H5486 H3627 H3335 H2406 H8184 H7058

וְקָלִי׃ וַעֲדָשִׁים וּפוֹל וְקָלִי
na-nafaka-iliyokaangwa na-dengu na-maharagwe na-nafaka-iliyokaangwa
H7039 H5742 H6321 H7039

wakaleta magodoro na mabulangeti, mabakuri na vyungu, na ngano, unga wa shayiri, nafaka zilizokaangwa, maharage, dengu,

וְלָעָם	לְדָוִד	הִגִּישׁוּ	בָּקָר	וּשְׂפוֹת	וְצֹאן	וְחֻמְאָה	וְדְבַשׁ	29
na–kwa–watu	kwa–Daudi	walileta	la–ng'ombe	na–jibini	na–kondoo	na–siagi	na–asali	
	H1732	H5066	H1241	H8194	H6629		H1706	

וְעֵיךְ	רָעֵב	הָעָם	אָמְרוּ	כִּי	לֶאֱכֹל	אִתּוֹ	אֲשֶׁר־
na–wamechoka	wana–njaa	watu	walisema	kwa–sababu	kula	pamoja–naye	ambao
H5889	H7457		H0559		H0398	H0854	

בַּמִּדְבָּר׃	וְצָמֵא
jangwani	na–wana–kiu
	H6771

asali, siagi, kondoo na samli, ili kwamba Daudi na watu waliokuwa pamoja naye waweze kula. Kwani walisema, “Watu wana njaa, wamechoka na wana kiu huko nyikani.”

Chapter 18

שָׂרֵי	עֲלֵיהֶם	וַיַּשֵּׂם	אִתּוֹ	אֲשֶׁר	הָעָם	אֶת־	דָּוִד	וַיִּפְקֹד	1
wakuu–wa	juu–yao	na–akaweka	pamoja–naye	ambao	watu	watu	Daudi	na–akawahesabu	
H8269			H0854			H0853	H1732		

מֵאוֹת׃	וְשָׂרֵי	אֲלָפִים
mia	na–wakuu–wa	elfu
H3967	H8269	H0505

Daudi akawahesabu askari waliokuwa pamoja naye na akaweka akida wa elfu na akida wa mia juu yao.

וְהַשְּׁלִשִׁית	יוֹאָב	בְּיַד־	הַשְּׁלִשִׁית	הָעָם	אֶת־	דָּוִד	וַיְשַׁלַּח	2
na–theluthi–moja	Yoabu	chini–ya	theluthi–moja	watu	watu	Daudi	na–akawatuma	
H7992	H3097	H3027	H7992		H0853	H1732	H7971	

אִתַּי	בְּיַד	וְהַשְּׁלִשִׁת	יוֹאָב	אֲחִי	צְרוּיָה	בֶּן־	אֲבִישַׁי	בְּיַד
Itai	chini–ya	na–theluthi–moja	Yoabu	ndugu–ya	Seruya	mwana–wa	Abishai	chini–ya
H0863	H3027	H7992	H3097	H0251	H6870		H0052	H3027

עִמָּכֶם׃	אֲנִי	גַּם־	אֵצֵא	יָצֹא	הָעָם	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	ס	הַגִּתִּי
pamoja–nanyi	mimi	pia	nitatoka	kutoka	watu	kwa	mfalme	na–akasema	S	Mgiti
	H0589	H1571	H3318	H3318		H0413	H4428	H0559		H1663

Kisha Daudi akalipeleka jeshi, thelusi moja chini ya Yoabu, thelusi nyingine chini ya Abishai mwana wa Seruya, ndugu wa Yoabu, na thelusi nyingine tena chini ya Itai Mgiti. Mfalme akaliambia jeshi, “kwa hakika mimi mwenyewe pia nitakwenda pamoja nanyi.

נָנוּס	נָס	אִם־	כִּי	תֵּצֵא	לֹא	הָעָם	וַיֹּאמֶר	3
tutakimbia	kukimbia	hata–kama	kwa–sababu	usitoke	usiende	watu	na–wakasema	
H5127	H5127			H3318	H3808		H0559	

יָשִׂימוּ	לֹא־	חֶצְיֵנוּ	יָמֻתוּ	וְאִם־	לֵב	אֵלֵינוּ	יָשִׂימוּ	לֹא־
hawatajali	hawatajali	nusu–yetu	watakufa	na–hata–kama	moyo	kwetu	hawatajali	hawatajali
	H3808	H2677	H4191			H0413		H3808

כִּי־	טוֹב	וְעַתָּה	אֲלָפִים	עֲשָׂרָה	כָּמֹנוּ	עַתָּה	כִּי־	לֵב	אֵלֵינוּ
kwamba	ni–bora	na–sasa	elfu	elfu–kumi	kama–sisi	sasa	kwa–sababu	moyo	kwetu
		H6258	H0505	H6235	H3644	H6258			H0413

ס	לַעְזוֹר׃)|	[לעזיר	מֵעִיר	לָנוּ	תִּהְיֶה־
S	kusaidia	kusaidia	kutoka–mjini	kwetu	utakuwa
	H5826	H5826			H1961

Lakini watu wakasema, “Wewe usiende vitani, kwani ikiwa tutakimbia hawatatujari sisi, ama nusu yetu wakifa hawatajari. Lakini wewe ni zaidi ya elfu kumi yetu sisi! Kwa hiyo ni afadhari zaidi ukitusaidia ukiwa mjini.”

4

וַיֹּאמֶר	אֲלֵיהֶם	הַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר־	יִיטַב	בְּעֵינֵיכֶם	
na–akawaambia	kwao	mfalme	kitu	kitakachoonekana–kuwa–chema	machoni–penu	
H0559	H0413	H4428		H3190		

אֶעֱשֶׂה	נִיתָּפַנְיָה	וַיַּעֲמָד	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יַד	הַשַּׁעַר	וְכָל־	הָעָם
nitafanya	vilivyoenea	na–akasimama	mfalme	kando–ya	mkono	lango	na–watu	wote
		H5975	H4428	H0413	H3027	H8179	H3605	

לְמֵאוֹת	וְלַאֲלָפִים׃	
kwa–mamia	na–kwa–maelfu	
H3967	H0505	

Hivyo mfalme akawajibu, “Nitafanya lolote lionekanalo jema machoni penu.” Mfalme akasimama kati ya lango la mji wakati jeshi lilipoondoka katika mamia na katika maelfu.

5

לֵאמֹר	אִתַּי	וְאֶת־	אֲבִישַׁי	וְאֶת־	יוֹאָב	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיְצַו
akisema	Itai	na–Itai	Abishai	na–Abishai	Yoabu	Yoabu	mfalme	na–akawaamuru
H0559	H0863	H0853	H0052	H0853	H3097	H0853	H4428	H6680

הַמֶּלֶךְ	בְּצֵאת	שָׁמְעוּ	הָעָם	וְכָל־	לְאַבְשָׁלוֹם	לַנַּעַר	לִי	לְאַט־
mfalme	alipoamuru	walisikia	wote	na–watu	Absalomu	kwa–kijana	kwangu	kwa–upole
H4428	H6680	H8085		H3605	H0053	H5288		

אַבְשָׁלוֹם׃	דִּבֶּר	עַל־	הַשָּׂרִים	כָּל־	אֶת־	
Absalomu	jambo–la	kuhusu	wakuu	wote	wakuu	
H0053	H1697		H8269	H3605	H0853	

Mfalme akawaagiza Yoabu, Abishai, na Itai kusema, “Mmtendee huyo kijana, Absalomu, kwa upole kwa ajili yangu.” Watu wote wakasikia jinsi mfalme alivyowaagiza maakida kuhusu Absalomu.

6

בְּיַעַר	הַמִּלְחָמָה	וַתְּהִי	יִשְׂרָאֵל	לִקְרַאת	הַשָּׂדֶה	הָעָם	וַיֵּצֵא
katika–msitu–wa	vita	na–ikawa	Israeli	kupigana–na	uwanjani	watu	na–wakatoka
	H4421	H1961	H3478	H7125			H3318

אֶפְרָיִם׃
Efraimu
H0669

Hivyo jeshi likaenda nyikani dhidi ya Israeli; vita ikaenea katika msitu wa Efraimu.

7

שָׁם	וַתְּהִי־	דָּוִד	עַבְדֵי	לִפְנֵי	יִשְׂרָאֵל	עַם	שָׁם	וַיִּנָּגְפוּ
huko	na–yakawa	Daudi	watumishi–wa	mbele–ya	Israeli	watu–wa	huko	na–wakashindwa
H8033	H1961	H1732	H5650	H6440	H3478		H8033	H5062

אֶלֶף׃	עֶשְׂרִים	הַהוּא	בַּיּוֹם	גְּדוֹלָה	הַמַּגֵּפָה	
elfu	elfu–ishirini	ile	siku	makubwa	mauaji	
H0505	H6242	H1931	H3117		H4046	

Jeshi la Israeli likashindwa mbele ya askari wa Daudi; kulikuwa na machinjo makuu kwa watu elfu ishirini siku hiyo.

8

הָאָרֶץ	כָּל־	פְּנֵי	עַל־	)נָפַצְתָּ(	]נפצית[	הַמִּלְחָמָה	שָׁם	וַתְּהִי־
yote	nchi	uso–wa	juu–ya	vilivyoenea	vilivyoenea	vita	huko	na–ikawa
H0776	H3605	H6440				H4421	H8033	H1961

הַהוּא׃	בַּיּוֹם	הַחֶרֶב	אָכְלָה	מֵאֲשֶׁר	בָּעָם	לֶאֱכֹל	הַיַּעַר	וַיֶּרֶב
ile	siku	upanga	ulivyomeza	zaidi–ya	watu	kula	msitu	na–ukameza
H1931	H3117	H2719	H0398			H0398		

Vita ikaenea katika eneo lote na watu wengi wakaangamizwa na msitu kuliko upanga.

9 וַיִּקְרָא֩ אַבְשָׁל֨וֹם לִפְנֵ֜י עַבְדֵ֣י דָוִ֗ד וְאַבְשָׁל֙וֹם רֹכֵ֣ב עַל־
na-akakutana Absalomu mbele-ya watumishi-wa Daudi na-Absalomu akipanda juu-ya
H7122 H0053 H6440 H5650 H1732 H0053 H7392

הַפֶּ֔רֶד וַיָּבֹ֖א הַפֶּ֣רֶד תַּ֣חַת שׁוֹבְךָ֑ הָאֵלָ֗ה הַגְּדוֹלָה֙ וַיֶּחֱזַ֔ק
nyumbu na-akaingia nyumbu chini-ya matawi-mazito-ya mwaloni mkubwa na-likakamatika
H6505 H0935 H6505 H8478 H7730 H0424 H2388

וְהַפֶּ֔רֶד הָאָ֖רֶץ וּבֵ֣ין הַשָּׁמַ֑יִם בֵּ֣ין וַיִּתֵּ֗ן בְּאֵלָ֔ה רֹאשׁ֖וֹ
na-nyumbu nchi na-kati-ya mbingu kati-ya na-akatundikwa katika-mwaloni kichwa-chake
H6505 H0776 H0996 H8064 H0996 H5414 H0424

עָבֶֽר׃ תַּחְתָּיו֙ אֲשֶׁר־
akapita chini-yake ambaye
H8478

Ikatukia kwamba Absalomu akakutana na askari wa Daudi. Absalomu alikuwa amepanda juu ya nyumbu wake na nyumbu akapita chini ya matawi manene ya mti wa mwaloni, na kichwa chake kikanaswa katika matawi ya mti. Akaachwa akining'inia kati ya nchi na anga wakati nyumbu alipoendelea mbele.

10 וַיַּרְא֣ אִישׁ֮ אֶחָד֒ וַיַּגֶּד֙ לְיוֹאָ֔ב וַיֹּאמֶר֙ הִנֵּ֣ה תָלוּי֙ רָאִ֣יתִי
na-akaona mtu mmoja na-akamwambia Yoabu na-akasema tazama nilimwona
H7200 H0376 H0259 H5046 H3097 H0559 H2009 H7200

בְּאֵלָֽה׃ תָּלוּי֙ אַבְשָׁל֔וֹם אֶת־
katika-mwaloni akining'inia Absalomu Absalomu
H0424 H8518 H0053 H0853

Mtu mmoja akaona lililotukia na akamwambia Yoabu, “Tazama, nilimwona Absalomu akining'inia katika mwaloni!”

11 וַיֹּ֣אמֶר֮ יוֹאָב֒ לָאִישׁ֙ הַמַּגִּ֣יד לוֹ֔ וְהִנֵּ֖ה רָאִ֑יתָ וּמַדּ֥וּעַ
na-akasema Yoabu kwa-mtu aliyemwambia kwake na-tazama ulimwona na-kwa-nini
H0559 H3097 H0376 H5046 H2009 H7200 H4069

לְהַכֹּת֖וֹ לְךָ֥ וְעָלַ֣י לְהַכֹּת֑וֹ אָרְצָ֣ה שָּׁ֔ם
hukumpiga wewe na-juu-yangu kukupa ardhini huko
H3808 H0776 H5414 H6235 H0776 H8033

לֹ֥א כֶּ֖סֶף וַתִּתֶּן־ לְךָ֖ עֲשָׂרָ֥ה
hukumpiga vya-fedha vipande-kumi wewe
H3808 H3701 H6235 H0776

אֶחָֽת׃ וַתַּגֶּ֥רֶה
mmoja na-mshipi
H0259

Yoabu akamwambia aliyemwambia kuhusu Absalomu, “Tazama! Ulimwona! Kwa nini haukumpiga hata chini. Ningekupa shekeli kumi za fedha na mkanda.”

12 וַיֹּ֣אמֶר֮ יוֹאָב֒ אֶל־ הָאִישׁ֙ אֲשֶׁ֣ר
na-akasema mtu kwa Yoabu hata-kama hata-kama mimi ningeweka-kwenye-mizani
H0559 H0376 H0413 H3097 H3808 H3863 H0595 H8254

כֶּ֔סֶף וַיִּשְׁלַ֖ח אֶל־ יָדִ֑י מִכֹּ֣נוֹ לְךָ֥ אֶ֖לֶף
vya-fedha singeunyoosha juu-ya mkono-wangu juu-ya elfu
H3701 H7971 H3808 H0413 H3027 H0505

וְאֶת־ אֲבִישַׁ֣י בֶּן־ הַמֶּ֔לֶךְ הַמְּעֹ֖ל עַל־ כַּפַּ֥י
na-Abishai mwana-wa mfalme juu-ya viganja-vyangu
H0853 H4428 H0413 H3709

בַּנַּ֥עַר בְּאַבְשָׁלֽוֹם׃ שִׁמְרוּ־ לֵאמֹ֔ר אֲנִ֣י הַמֶּ֑לֶךְ צִוָּ֣ה בְּאָזְנֵ֖ינוּ
kijana Absalomu mlindeni akisema mimi mfalme aliamuru masikioni-mwetu
H5288 H0053 H8104 H0559 H4310 H4428 H6680 H0241

אֶת־ וְאֶת־ אִתַּ֣י לֵאמֹ֔ר שִׁמְרוּ־ מִ֣י בַנַּ֥עַר
mwana-wa na-Itai akisema mlindeni yeyote kijana
H0853 H0853 H0863 H0559 H8104 H4310 H5288

אֲבִישָֽׁי׃
Abishai
H0052

Yule mtu akamjibu Yoabu, “Hata kama ningepewa shekeli elfu za fedha hata hivyo nisingeinua mkono wangu juu ya mwana wa mfalme, kwa maana sisi sote tulimsikia mfalme akiwaagiza wewe, Abishai na Itai kusema, mtu asimguse huyo kijana Absalomu.'

13

דָּבֶר	וְכָל־	שֶׁקֶר	)בְּנַפְשִׁי(	]בנפשו[	עָשִׂיתִי	אוֹ־
jambo	na–hakuna	uongo	dhidi–ya–uhai–wangu	dhidi–ya–uhai–wangu	ningefanya	au
H1697	H3605	H8267	H5315	H5315		

:מְנֻגָּד	תִּתְיַצֵּב	וְאַתָּה	הַמֶּלֶךְ	מִן־	יִכָּחֵד	לֹא־
kando	ungesimama	na–wewe	mfalme	kutoka–kwa	linafichwa	linafichwa
H5048	H3320		H4428		H3582	H3808

Ikiwa ningehatarisha maisha yangu kwa uongo(na hakuna jambo linalofichika kwa mfalme), ungejitenga nami.”

14

שְׁלֹשָׁה	וַיִּקַּח	לְפָנֶיךָ	אֹחֲיָלָה	כֵּן	לֹא־	יוֹאָב	וַיֹּאמֶר	
mikuki–mitatu	na–akachukua	mbele–yako	nitasubiri	hivyo	si	Yoabu	na–akasema	
H7969	H3947	H6440	H3176		H3808	H3097	H0559	

בְּלֵב	חַי	עוֹדֶנּוּ	אַבְשָׁלוֹם	בְּלֵב	וַיִּתְקָעֵם	בְּכַפּוֹ	שְׁבָטִים	
katika–moyo	akiwa–hai	bado	Absalomu	moyoni–mwa	na–akaitoboa	mkononi–mwake	mikuki	
		H5750	H0053		H8628	H3709	H7626	

:הָאֵלָּה
wa–mwaloni
H0424

Ndipo Yoabu aliposema, “sitakusubiri.” Kisha akachukua mishale mitatu mkononi mwake na akairusha katika moyo wa Absalomu wakati yu ngali hai na amening'inia katika mwaloni.

15

אֶת־	וַיַּכּוּ	יוֹאָב	כְּלֵי	נַעֲרִים	עֲשָׂרָה	וַיָּסֹבּוּ	
Absalomu	na–wakampiga	Yoabu	silaha–za	wabeba	vijana	vijana–kumi	na–wakamzunguka
H0853	H5221	H3097	H3627	H5375	H5288	H6235	H5437

:וַיְמִיתֻהוּ	אַבְשָׁלוֹם
na–wakamuua	Absalomu
H4191	H0053

Kisha vijana kumi waliochukua slaha za Yoabu wakamzunguka Absalomu, wakampiga na kumwua.

16

יִשְׂרָאֵל	אַחֲרֵי	מִרְדָּף	הָעָם	וַיָּשָׁב	בַּשּׁוֹפָר	יוֹאָב	וַיִּתְקַע	
Israeli	nyuma–ya	kutoka–kuwafuatia	watu	na–wakarudi	tarumbeta	Yoabu	na–akapiga	
H3478		H7291		H7725	H7782	H3097	H8628	

:הָעָם	אֶת־	יוֹאָב	חָשָׂךְ	כִּי־	
watu	watu	Yoabu	aliwazuia	kwa–sababu	
	H0853	H3097	H2820		

Kisha Yoabu akapiga tarumbeta na jeshi likarudi kutoka kuwafuatia Israeli, hivyo Yoabu akalirudisha jeshi.

17

הַפַּחַת	אֶל־	בַּיַּעַר	אֹתוֹ	וַיַּשְׁלִיכוּ	אַבְשָׁלוֹם	אֶת־	וַיִּקְחוּ	
shimo	kwenye	msituni	yeye	na–wakamtupa	Absalomu	Absalomu	na–wakamchukua	
H6354	H0413		H0853	H7993	H0053	H0853	H3947	

נָסוּ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	מְאֹד	גָּדוֹל	אֳהָלִים	גַּל־	עָלָיו	וַיַּצָּבוּ	הַגָּדוֹל
walikimbia	wote	na–Israeli	sana	kubwa	mawe	lundo–la	juu–yake	na–wakaweka	kubwa
H5127	H3478	H3605	H3966		H0068	H1530		H5324	

ס	)לְאָהֳלָיו:(	]לאהלו[	אִישׁ
S	hemani–kwake	hemani–kwake	kila–mtu
	H0168	H0168	H0376

Wakamchukua Absalomu na kumtupa katika shimo kubwa msituni; wakaufukia mwili wake chini ya rundo kubwa la mawe, wakati Israeli wote walipokimbia kila mtu nyumbani kwake.

18 וְאַבְשָׁלֹם לָקַח בְּחַיָּיו (בחיו) [בחיון] אֶת־ נִצַּב־ וַיַּצֵּב לוֹ
na-Absalomu alichukua alipokuwa-hai alipokuwa-hai nguzo kwake na-akajisimamishia
H0053 H3947 H0053 H0853 H5324

מַצֵּבָה אֲשֶׁר בְּעֶמֶק־ הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר אֵין־ לִי בֵּן
nguzo ambayo katika-Bonde-la Mfalme kwa-sababu alisema sina kwangu mwana
H4678 H6010 H4428 H0559 H0369

וַיִּקְרָא שִׁמּוֹ עַל־ מַצֵּבָת וַיִּקְרָא שְׁמִי הַזְכִּיר בַּעֲבוּר
hiyo na-ikaitwa jina-lake kwa nguzo na-akaiita jina-langu kukumbuka ili
H7121 H8034 H4678 H7121 H8034 H2142 H5668

לָהּ וַיִּקְרֵא שְׁמוֹ עַל־ מַצֵּבָת וַיִּקְרָא שְׁמִי הַזְכִּיר בַּעֲבוּר
hiyo na-ikaitwa jina-lake kwa nguzo na-akaiita jina-langu kukumbuka ili
H7121 H8034 H4678 H7121 H8034 H2142 H5668

ס הַזֶּה׃ הַיּוֹם עַד אַבְשָׁלֹם יַד
S hii leo hadi Absalomu Mkono-wa
H2088 H3117 H5704 H0053 H3027

Wakati Absalomu alipokuwa yu ngali hai alijijengea nguzo kubwa ya jiwe katika Bonde la Mfalme, kwani alisema, “Sina mwana wa kuchukua kumbukumbu ya jina langu.” Akaiita nguzo kwa jina lake, hivyo inaitwa Mnara wa Absalomu hata leo.

19 וַאֲחִימַעַץ בֶּן־ צָדוֹק אָמַר אָרוּצָה נָּא וַאֲבַשְּׂרָה
na-Ahimaasi mwana-wa Sadoki alisema nikimbie tafadhali na-nimletee-habari-njema
H0290 H6659 H0559 H7323 H4994 H1319

אֹיְבָיו׃ זאקה מִיַּד כּוּשִׁי יְהוָה שְׁפָטוֹ כִּי־ הַמֶּלֶךְ אֶת־
adui-zake kutoka-mkononi-mwa Mkushi Yahwe amemhukumia kwamba mfalme mfalme
H0341 H3027 H3569 H3068 H8199 H4428 H0853

Kisha Ahimaasi mwana wa Sadoki akasema, “Niruhusu niende kwa mfalme na habari njema, jinsi Yahwe alivyomwokoa kutoka mkono wa adui zake.”

20 וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹאָב אִישׁ לֹא׀ בְּשֹׂרָה אַתָּה הַיּוֹם הַזֶּה
na-akamwambia yeye Yoabu mtu wewe-si wa-habari-njema wewe leo hii
H0559 H3097 H0376 H3808 H1309 H0312 H3117 H2088

כִּי־ תְבַשֵּׂר וְהַיּוֹם אַחֵר לָא תְבַשֵּׂר הַזֶּה בְּיוֹם וּבְשַׂרְתָּ
kwa-sababu utauleta-ujumbe hutauleta hii na-leo nyingine siku na-utaleta-habari
H1319 H3808 H2088 H3117 H0312 H3117 H1319

מֵת׃ הַמֶּלֶךְ בֶּן־ (עַל־כֵּן) [עלן]
amekufa mfalme mwana-wa kwa-sababu kwa-sababu
H4191 H4428 H3651

Yoabu akamjibu, “Wewe hautakuwa mchukua habari leo; utafanya hivyo siku nyingine. Leo hautachukua habari yoyote kwa maana mwana wa mfalme ameuawa.”

21 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְכוּשִׁי לֵךְ הַגֶּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה
na-akasema Yoabu na-Mkushi nenda mwambie mfalme ulichoona ulichoona
H0559 H3097 H3569 H3212 H5046 H4428 H7200

וַיִּרְץ׃ לִיוֹאָב כּוּשִׁי וַיִּשְׁתָּחוּ
na-akakimbia Yoabu Mkushi na-akamsujudia
H7323 H3097 H3569 H7812

Ndipo Yoabu akamwambia Mkushi, “Nenda umwambia mfalme ulichokiona.” Mkushi akamwinamia Yoabu, na kisha akakimbia.

מָה	וַיְהִי	יוֹאָב	אֶל־	וַיֹּאמֶר	צָדוֹק	בֶּן־	אֲחִימַעַץ	עוֹד	וַיֹּסֶף		22
lolote	na–iwe	Yoabu	kwa	na–akasema	Sadoki	mwana–wa	Ahimaasi	tena	na–akazidi		
H4100	H1961	H3097	H0413	H0559	H6659		H0290	H5750	H3254		
זֶּה	לָמָּה־	יוֹאָב	וַיֹּאמֶר	הַכּוּשִׁי	אַחֲרֵי	אֲנִי	גַּם־	נָא	אָרְצָה־		
hii	kwa–nini	Yoabu	na–akasema	Mkushi	nyuma–ya	mimi	pia	tafadhali	nikimbie		
H2088	H4100	H3097	H0559	H3569		H0589	H1571	H4994	H7323		
מֻצְלַחַת׃	בְּשׂוֹרָה	אֵין־	וּלְכָה	בְּנִי	רָץ	אַתָּה					
utakaopata	ujumbe–mzuri	hakuna	na–kwako	mwana–wangu	unakimbia	wewe					
H4672	H1309	H0369			H7323						

Kisha tena, Ahimaasi mwana wa Sadoki akamwambia Yoabu, “Pamoja na yote yanayoweza kutokea, tafadhari niruhusu nami pia niende nimfuate Mkushi.” Yoabu akajibu, “Mwanangu kwa nini unataka kwenda, hautapata thawabu yoyote kwa ajili ya habari hii?”

דֶּרֶךְ	אֲחִימַעַץ	וַיָּרָץ	רוּץ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	אָרוּץ	מָה	וְיִהְי־			23
njia–ya	Ahimaasi	na–akakimbia	kimbia	yeye	na–akamwambia	nitakimbia	lolote	na–iwe			
H1870	H0290	H7323	H7323		H0559	H7323	H4100	H1961			
הַכּוּשִׁי׃	אֶת־	וַיַּעֲבֹר	הַכִּכָּר								
Mkushi	Mkushi	na–akampita	tambarare								
H3569	H0853		H3603								

“Vyovyote itakavyokuwa niache niende,” Ahimaasi alijibu. Hivyo Yoabu akamjibu, “Nenda.” Ndipo Ahimaasi akakimbia kwa njia ya tambarare na akampita Mkushi.

גַּג	אֶל־	הַצִּפָּה	וַיֵּלֶךְ	הַשְּׁעָרִים	שְׁנֵי	בֵּין־	יוֹשֵׁב	וְדָוִד			24
paa–la	kwenye	mlinzi	na–akaenda	malango	malango–mawili	kati–ya	akikaa	na–Daudi			
H1406	H0413	H6822	H3212	H8179	H8147	H0996	H3427	H1732			
רָץ	אִישׁ	וְהִנֵּה־	וַיַּרְא	עֵינָיו	אֶת־	וַיִּשָּׂא	הַחוֹמָה	אֶל־	הַשַּׁעַר		
anakimbia	mtu	na–tazama	na–akaona	yake	macho	na–akainua	ukuta	kwenye	lango		
H7323	H0376	H2009	H7200		H0853	H5375	H2346	H0413	H8179		
לְבַדּוֹ׃											
peke–yake											
H0905											

Basi Daudi alikuwa amekaa kati ya lango la ndani na lango la nje. Na mlinzi alikuwa juu ya lango ukutani naye akainua macho yake. Alipokuwa akiangalia, akamwona mtu anakaribia huku akikimbia peke yake.

לְבַדּוֹ	אִם־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	לַמֶּלֶךְ	וַיִּגַּד	הַצִּפָּה	וַיִּקְרָא				25
peke–yake	kama	mfalme	na–akasema	mfalme	na–akamwambia	mlinzi	na–akaita				
H0905		H4428	H0559	H4428	H5046	H6822	H7121				
וְקָרֵב׃	הָלוֹךְ	וַיֵּלֶךְ	בְּפִיו	בְּשׂוֹרָה							
akikaribia	akienda	na–akaja	kinywani–mwake	habari–njema							
H7131	H1980	H3212	H6310	H1309							

Mlinzi akaita kwa sauti na kumwambia mfalme. Ndipo mfalme akasema, “Ikiwa yupo peke yake ana habari katika kinywa chake.” Mkimbiaji akasogea na kuukaribia mji.

26 וַיַּרְא הַצֹּפֶה הַמִּזְנֶה אַחֵר אִישׁ־אֶחָד רָץ עַל־הַמִּזְנֶה וַיִּקְרָא הַשַּׁעַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה־אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר עוֹד הֵמָּה מְבַשֵּׂר׃

na-akaona mtu mwingine aliyekuwa anakimbia, naye akamwambia bawabu; kusema, “Tazama, kuna mtu mwingine anakimbia peke yake.” Mfalme akasema, “Yeye pia analeta habari.”

27 וַיֹּאמֶר הַצֹּפֶה אֲנִי רֹאֶה אֶת־מְרוּצַת הָרִאשׁוֹן כְּמְרוּצַת אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר הוּא אִישׁ־טוֹב הוּא וּבְשׂוֹרָה טוֹבָה יָבוֹא׃

Ndipo mlinzi akasema, Nadhani kukimbia kwake mtu aliye mbele ni kama kukimbia kwake Ahimaasi mwana wa Sadoki.” Mfalme akasema, “Yeye ni mtu mwema naye anakuja na habari njema.”

28 וַיִּקְרָא אֲחִימַעַץ וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ לְאַפָּיו וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר סִגַּר אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נָשְׂאוּ אֶת־יָדָם בַּאדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃

Ndipo Ahimaasi akaita na kumwambia mfalme, “Yote ni mema.” Kisha akainama yeye mwenyewe uso wake chini mbele ya mfalme na kusema, Atukuzwe Yahwe Mungu wako, aliyewatoa watu walioinua mkono wao kinyume cha bwana wangu mfalme.”

29 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַיֵּה הַנַּעַר אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אֲחִימַעַץ רָאִיתִי הֲמוֹן וְלֹא יָדַעְתִּי מָה׃

Hivyo mfalme akauliza, “Je huyo kijana Absalomu hajambo?” Ahimaasi akajibu, “Wakati Yoabu ananituma kwako mfalme, mimi mtumishi wa mfalme, niliona fujo kubwa sana lakini sikutambua ilihusu nini.”

וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	סֹב	גֻּקָה	הִתְיַצֵּב	סֹב	וַיִּסֹּב	וַיַּעֲמֹד׃	30
na–akasema	mfalme	geuka	hapa	simama	geuka	na–akageuka	na–akasimama	
H0559	H4428	H5437	H3541	H3320	H5437	H5437	H5975	

Mfalme akamwambia, “Geuka usimame kando.” Hivyo Ahimaasi akageuka na kusimama.

וְהִנֵּה	הַכּוּשִׁי	בָּא	וַיֹּאמֶר	הַכּוּשִׁי	יִתְבַּשֵּׂר׀	אֲדֹנִי	הַמֶּלֶךְ	31
na–tazama	Mkushi	akaja	na–akasema	Mkushi	apokee–habari–njema	bwana–wangu	mfalme	
H2009	H3569	H0935	H0559	H3569	H1319	H0113	H4428	

כִּי־	שְׁפָטְךָ	יְהוָה	הַיּוֹם	מִיַּד	כָּל־	הַקָּמִים	עָלֶיךָ׃
kwa–sababu	amekuhukumia	Yahwe	leo	kutoka–mkononi–mwa	wote	walioinuka	dhidi–yako
	H8199	H3068	H3117	H3027	H3605		

ס
S

Mara Mkushi akafika na kusema, “Kuna habari njema kwa bwana wangu mfalme kwa kuwa leo Yahwe amekulipia kisasi kwa wale wote walioinuka kinyume chako.”

הַכּוּשִׁי	וַיֹּאמֶר	לְאַבְשָׁלוֹם	לַנַּעַר	הֲשָׁלוֹם	הַכּוּשִׁי	אֶל־	הַמֶּלֶךְ׀	וַיֹּאמֶר	32
Mkushi	na–akasema	Absalomu	kijana	amani–kwa	Mkushi	kwa	mfalme	na–akasema	
H3569	H0559	H0053	H5288	H7965	H3569	H0413	H4428	H0559	

עָלֶיךָ	קָמוּ	אֲשֶׁר־	וְכָל	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	אֹיְבֵי׀	כַּנַּעַר	יְהִי־
dhidi–yako	wameinuka	ambao	na–wote	mfalme	bwana–wangu	adui–wa	kama–kijana	wawe
			H3605	H4428	H0113	H0341	H5288	H1961

ס	לְרָעָה׃	
S	kwa–uovu	

Ndipo mfalme akamwuliza, “Je huyo kijana Absalomu ni mzima?” Mkushi akajibu, “Adui wa bwana wangu mfalme na wote wainukao kukudhuru na wawe kama huyo kijana.”

וַיֶּרְגַּז	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַל	עַל־	עֲלִיַּת	הַשָּׁעַר	וַיֵּבְךְּ		33
na–akatetemeka	mfalme	na–akapanda	juu–ya	chumba–cha–juu–cha	lango	na–akalia		
H7264	H4428	H5927		H5944	H8179	H1058		

וְכֹה	וְיָמַר	בְּלֶכְתּוֹ	בְּנִי	אַבְשָׁלוֹם׀	בְּנִי	בְּנִי	בְּנִי
na–hivyo	alisema	alipoenda	mwana–wangu	Absalomu	mwana–wangu	mwana–wangu	mwana–wangu
H3541	H0559	H3212		H0053			

אַבְשָׁלוֹם	מִי־	יִתֶּן	מוּתִי׀	אֲנִי	מִמֵּתִי	תַּחְתֶּיךָ	אַבְשָׁלוֹם	בְּנִי	בְּנִי׃
Absalomu	nani	angenipa	kufa	mimi	badala–yako	Absalomu	mwana–wangu	mwana–wangu	
H0053	H4310	H5414	H4191	H0589	H8478	H0053			

Ndipo mfalme alipohuzunishwa sana naye akaenda chumbani juu ya lango na kulia. Kadili alivyokwenda aliomboleza, mwanangu Absalomu, mwanangu, mwanangu Absalomu! afadhari ningekufa badala yako, Absalomu, mwanangu, mwanangu!”

Chapter 19

וַיֻּגַּד	לְיוֹאָב	הִנֵּה	הַמֶּלֶךְ	בֹּכֶה	וַיִּתְאַבֵּל	עַל־	אַבְשָׁלֹם׃	1
na–akaambiwa	Yoabu	tazama	mfalme	analia	na–anaomboleza	kwa–ajili–ya	Absalomu	
H5046	H3097	H2009	H4428	H1058	H0056		H0053	

Yoabu akaambiwa, “Tazama, mfalme analia na kumwombolea Absalomu.”

2

שָׁמַע	כִּי־	הָעָם	לְכָל־	לְאֵבֶל	הַהוּא	בַּיּוֹם	הַתְּשׁעָה	וַתְּהִי
walisikia	kwa–sababu	wote	kwa–watu	maombolezo	ile	siku	ushindi	na–ikawa
H8085			H3605	H0060	H1931	H3117	H8668	H1961

בְּנוֹ׃	עַל־	הַמֶּלֶךְ	נֶעֱצַב	לֵאמֹר	הַהוּא	בַּיּוֹם	הָעָם
mwana–wake	kwa–ajili–ya	mfalme	amehuzunika	kusema	ile	siku	watu
		H4428		H0559	H1931	H3117	

Hivyo siku ile ushindi uligeuzwa kuwa maombolezo kwa jeshi lote, kwa maana jeshi likasikia ikisemwa siku hiyo, “Mfalme anaomboleza kwa ajili ya mwanaye.”

3

הָעָם	יִתְנַנֵּב	כַּאֲשֶׁר	הָעִיר	לָבוֹא	הַהוּא	בַּיּוֹם	הָעָם	וַיִּתְנַנֵּב
watu	wanavyojinyemeleza	kama	mjini	kuingia	ile	siku	watu	na–wakajinyemeleza
	H1589			H0935	H1931	H3117		H1589

בַּמִּלְחָמָה׃	בְּנוּסָם	הַנִּכְלָמִים
vitani	wanapokimbia	waliotiwa–aibu
H4421	H5127	H3637

Siku ile askari waliingia mjini kwa kunyemelea kimyakimya kama watu waonao haya baada ya kukimbia vitani.

4

בְּנִי	גָּדוֹל	קוֹל	הַמֶּלֶךְ	וַיִּזְעַק	פָּנָיו	אֶת־	לָעַט	וְהַמֶּלֶךְ
mwana–wangu	kubwa	sauti	mfalme	na–akapiga–kelele	wake	uso	alifunika	na–mfalme
			H4428	H2199	H6440	H0853	H3813	H4428

ס	בְּנִי׃	בְּנִי	אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם
S	mwana–wangu	mwana–wangu	Absalomu	Absalomu
			H0053	H0053

Mfalme akafunika uso wake na kulia kwa sauti, “Mwanangu Absalomu, Absalomu, mwanangu, mwangangu!”

5

אֶת־	הַיּוֹם	הֹבַשְׁתָּ	וַיֹּאמֶר	הַבַּיִת	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יוֹאָב	וַיָּבֹא
nyuso	leo	umewaaibisha	na–akasema	nyumbani	mfalme	kwa	Yoabu	na–akaingia
H0853	H3117	H3001	H0559		H4428	H0413	H3097	H0935

בָּנֶיךָ	נֶפֶשׁ	וְאֶת	הַיּוֹם	נַפְשֶׁךָ	אֶת־	הַמְמַלְּטִים	עֲבָדֶיךָ	כָּל־	פְּנֵי
wana–wako	uhai	na–uhai–wa	leo	wako	uhai	waliookoa	wako–wote	watumishi	za
	H5315	H0853	H3117	H5315	H0853	H4422	H5650	H3605	H6440

פִּלַגְשֶׁיךָ׃	וְנֶפֶשׁ	נָשֶׁיךָ	וְנֶפֶשׁ	וּבְנֹתֶיךָ
masuria–wako	na–uhai–wa	wake–zako	na–uhai–wa	na–binti–zako
H6370	H5315	H0802	H5315	H1323

Ndipo Yoabu akaingia ndani kwa mfalme na kumwambia, “Leo umeziaibisha nyuso za askari wako, waliookoa maisha yako leo, maisha ya wanao na binti zako, maisha ya wake zako na maisha ya masuria wako,

6

אֶת־	וְלִשְׂנֹא	שֹׂנְאֶיךָ	אֶת־	לְאֹהֲבָה	שָׂרִים	לְךָ	אֵין	כִּי
wanaokupenda	na–kuwachukia	wanaokuchukia	wanaokuchukia	kwa–kuwapenda	wakuu	kwako	hawana–maana	kwamba
H0853	H8130	H8130	H0853	H0157	H8269		H0369	

הַיּוֹם	הִגַּדְתָּ	וְכִי	אֹהֲבֶיךָ	חַי	אַבְשָׁלוֹם	)לוּ(	]לֹא[	כִּי	הַיּוֹם
leo	umeonyesha	kwa–sababu	wanaokupenda	angekuwa–hai	Absalomu	kama	kama	kwamba	leo
H3117	H5046		H0157		H0053	H3863	H3808		H3117

יָדַעְתִּי	וְכִי	וַעֲבָדִים	בְּעֵינֶיךָ׃	יָשָׁר	אָז	כִּי־	מֵתִים	הַיּוֹם	וְכֻלָּנוּ
ninajua	kwa–sababu	na–watumishi	machoni–pako	ingekupendeza	basi	kwamba	tungekufa	leo	na–sisi–sote
H3045		H5650		H3477			H4191	H3117	H3605

kwa maana wawapenda wakuchukiao na kuwachukia wakupendao. Kwa kuwa leo umeonesha kwamba maakida na askari si chochote kwako. Natambua sasa kwamba kame Absalomu angesalia na sisi sote tungekufa hilo lingekufurahisha.

כִּי	עֲבָדֶיךָ	לֵב	עַל־	וְדַבֵּר	צֵא	קוּם	וְעַתָּה	7
kwa–sababu	watumishi–wako	moyo–wa	kwa	na–useme	toka	simama	na–sasa	
	H5650			H1696	H3318		H6258	

אִתְּךָ	אִישׁ	יָלִין	אִם־	יוֹצֵא	אֵינְךָ	כִּי־	נִשְׁבַּעְתִּי	בַּיהוָה
pamoja–nawe	mtu	atalala	kama	kutoka	hukutoka	kwamba	ninaapa	kwa–Yahwe
H0854	H0376			H3318	H0369		H7650	H3068

עָלֶיךָ	בָּאָה	אֲשֶׁר־	הָרָעָה	מִכָּל־	זֹאת	לְךָ	וְרָעָה	הַלַּיְלָה
juu–yako	umekuja	ambao	wote	kuliko–uovu	hii	kwako	na–itakuwa–mbaya	usiku–huu
	H0935			H3605	H2063			H3915

ס	עָתָּה׃	עַד־	מִנְעָרֶיךָ
S	sasa	hadi	tangu–ujana–wako
	H6258	H5704	

Sasa basi, inuka na uende kuongea na askari wako kwa upole, kwani nakuapia kwa Yahwe, ikiwa hutakwenda hakuna mtu hata mmoja atakayesalia nawe usiku huu. Na hii itakuwa vibaya sana kwako kuliko madhara yoyote yaliyowai kukupata tangu ujana wako.”

הִנֵּה	לֵאמֹר	הִגִּידוּ	הָעָם	וְלִכָל־	בַּשַּׁעַר	וַיֵּשֶׁב	הַמֶּלֶךְ	וַיָּקָם	8
tazama	kusema	waliambiwa	wote	na–kwa–watu	langoni	na–akaketi	mfalme	na–akainuka	
H2009	H0559	H5046		H3605	H8179	H3427	H4428		

וְיִשְׂרָאֵל	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	הָעָם	כָּל־	וַיָּבֹא	בַּשַּׁעַר	יוֹשֵׁב	הַמֶּלֶךְ
na–Israeli	mfalme	mbele–ya	wote	watu	na–wakaja	langoni	ameketi	mfalme
H3478	H4428	H6440		H3605	H0935	H8179	H3427	H4428

ס	לְאָהָלָיו׃	אִישׁ	נָס	
S	hemani–kwake	kila–mtu	walikuwa–wamekimbia	
	H0168	H0376	H5127	

Hivyo mfalme akainuka na kuketi kati ya lango la mji, watu wote wakaambiwa, “Tazama, mfalme ameketi kati ya lango.” Ndipo watu wote wakaja mbele za mfalme. Walakini, Israeli walikimbia kila mtu nyumbani kwake.

הַמֶּלֶךְ	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	בְּכָל־	נָדוֹן	הָעָם	כָּל־	וַיְהִי	9
mfalme	wakisema	Israeli	yote–ya	katika–makabila	wakibisha	wote	watu	na–wakawa	
H4428	H0559	H3478	H7626	H3605	H1777		H3605	H1961	

מִכָּף	מִלְּטָנוּ	וְהוּא	אֹיְבֵינוּ	מִכָּף	וְהִצִּילָנוּ
kutoka–mkononi–mwa	alitukomboa	na–yeye	adui–zetu	kutoka–mkononi–mwa	alituokoa
H3709	H4422	H1931	H0341	H3709	H5337

אַבְשָׁלוֹם׃	מֵעַל	הָאָרֶץ	מִן־	בָּרַח	וְעַתָּה	פְּלִשְׁתִּים
Absalomu	mbele–ya	nchi	kutoka	amekimbia	na–sasa	Wafilisti
H0053		H0776		H1272	H6258	H6430

Watu wote wakahojiana wao kwa wao katika jamaa zote za Israeli kusema, “Mfalme alituokoa na mkono wa adui zetu. Alitukomboa na mkono wa Wafilisti lakini sasa ameikimbia nchi mbele ya Absalomu.

לָמָּה	וְעַתָּה	בַּמִּלְחָמָה	מֵת	עָלֵינוּ	מָשַׁחְנוּ	אֲשֶׁר	וְאַבְשָׁלוֹם		10
kwa–nini	na–sasa	vitani	amekufa	juu–yetu	tulimtia–mafuta	ambaye	na–Absalomu		
H4100	H6258	H4421	H4191		H4886		H0053		

ס	הַמֶּלֶךְ׃	אֶת־	לְהָשִׁיב	מַחֲרִישִׁים	אַתֶּם
S	mfalme	mfalme	kumrudisha	mnanyamaza	ninyi
	H4428	H0853	H7725		

Na Absalomu tuliyemtia mafuta juu yetu amekufa vitani. Hivyo kwa nini hatuongei juu ya kumrudisha mfalme tena?”

11

וְהַמֶּלֶךְ na–mfalme H4428
דָּוִד Daudi H1732
שָׁלַח akatuma H7971
אֶל־ kwa H0413
צָדוֹק Sadoki H6659
וְאֶל־ na–kwa H0413
אֶבְיָתָר Abiathari H0054
הַכֹּהֲנִים makuhani H3548
לֵאמֹר׀ akisema H0559

דַּבְּרוּ waambieni H1696
אֶל־ wazee H0413
זִקְנֵי wazee–wa H2205
יְהוּדָה Yuda H3063
לֵאמֹר mkisema H0559
לָמָּה kwa–nini H4100
תִהְיוּ mtakuwa H1961
אַחֲרֹנִים wa–mwisho H0314
לְהָשִׁיב kumrudisha H7725

אֶת־ mfalme H0853
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
בֵּיתוֹ׃ nyumba–yake H1004
אֶל־ kwenye H0413
בֵּיתוֹ nyumba–yake H1004
וּדְבַר־ na–neno–la H1697
כָּל־ Israeli H3605
יִשְׂרָאֵל wote H3478
בָּא limemfikia H0935
אֶל־ kwa H0413
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428

Mfalme Daudi akatuma kwa Sadoki na kwa Abiathari makuhani kusema, “Ongeeni na wazee wa Yuda kusema, Kwa nini ninyi mmekuwa wa mwisho kumrudisha mfalme kwenye kasri lake tena, kwa vile usemi wa Israeli wote unamtaka mfalme arudi katika kasri lake?

12

אַתֶּם ninyi H0251
אַחֵי ndugu–zangu H0251
עַצְמִי mfupa–wangu H6106
וּבְשָׂרִי na–nyama–yangu H1320
אַתֶּם ninyi H0251
וְלָמָּה na–kwa–nini H4100
תִהְיוּ mtakuwa H1961
אַחֲרֹנִים wa–mwisho H0314
לְהָשִׁיב kumrudisha H7725
אֶת־ mfalme H0853
הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428

Ninyi ni ndugu zangu, mwili na mifupa yangu. Kwa nini basi mmekuwa wa mwisho kumrudisha mfalme?'

13

וְלַעֲמָשָׂא na–kwa–Amasa H6021
תֹּמְרוּ mtamwambia H0559
הֲלוֹא je–si H3808
עַצְמִי mfupa–wangu H6106
וּבְשָׂרִי na–nyama–yangu H1320
אָתָּה wewe H0859
כֹּה hivyo H3541
יַעֲשֶׂה־ anifanyie H6213

לִי mimi H0589
אֱלֹהִים׀ Mungu H0430
וְכֹה na–hivyo H3541
יוֹסִיף azidi H3254
אִם־ kama H0518
לֹא hutakuwa H3808
תִהְיֶה utakuwa H1961
שַׂר־ mkuu–wa H8269
צָבָא jeshi H6635
לִפְנֵי mbele–yangu H6440

כָּל־ siku H3605
הַיָּמִים zote H3117
תָּחַת badala–ya H8478
יוֹאָב׃ Yoabu H3097

Na mwambieni Amasa, 'Je wewe si mwili na mfupa wangu? Mungu anifanyie hivyo na kuzidi pia ikiwa hautakuwa jamadari wa jeshi langu tangu sasa na baadaye mahali pa Yoabu.

14

וַיֵּט na–akageuza H5186
אֶת־ mioyo H0853
לֵבַב ya H3824
כָּל־ watu H3605
אִישׁ־ wote–wa H0376
יְהוּדָה Yuda H3063
כְּאִישׁ kama–mtu H0376
אֶחָד mmoja H0259
וַיִּשְׁלְחוּ na–wakatuma H7971
אֶל־ kwa H0413

הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
שׁוּב rudi H7725
אַתָּה wewe H0859
וְכָל־ na–watumishi H3605
עֲבָדֶיךָ׃ wako–wote H5650

Naye akaishinda mioyo ya watu wote wa Yuda kama mtu mmoja, hata wakatuma kwa mfalme kusema, “Rudi sasa na watu wako wote.”

15 וַיָּשָׁב הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־הַיַּרְדֵּן וִיהוּדָה בָּא הַגִּלְגָּלָה לָלֶכֶת לִקְרַאת
na–akarudi mfalme na–akafika hadi Yordani na–Yuda wakaja Gilgali kwenda kumlaki
H7725 H4428 H0935 H5704 H3383 H3063 H0935 H1537 H3212 H7125

לְהַעֲבִיר אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶת־מְתוֹ הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן׃
kumpitisha mfalme mto mfalme mfalme Yordani
H4428 H0853 H4428 H0853 H3383

Hivyo mfalme akarudi naye akaja Yordani. Na watu wa Yuda wakaja Gilgali kwenda kumlaki mfalme ili kumvusha mfalme juu ya Yordani.

16 וַיְמַהֵר שִׁמְעִי בֶּן־גֵּרָא בֶּן־הַיְמִינִי אֲשֶׁר מִבָּחוּרִים וַיֵּרְדוּ אִישׁ יְהוּדָה לִקְרַאת
na–akafanya–haraka Shimei mwana–wa Gera Mbenyamini ambaye kutoka–Bahurimu
H8096 H1617 H1145 H0980

עִם־עַמְּיו וַיַּעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן׃ לַמֶּלֶךְ דָּוִד׃
pamoja–na watu–wa Yuda kumlaki mfalme Daudi
H0376 H3063 H7125 H4428 H1732

Shimei mwana wa Gera, Mbenjamini, kutoka Bahurimu, akaharakisha kushuka pamoja na watu wa Yuda ili kumlaki mfalme Daudi.

17 וְאֶלֶף אִישׁ עִמּוֹ מִבִּנְיָמִן קְטַנְּיָהּ וְצִיבָא נַעַר מִשְׁפַּחַת בֵּית
na–watu–elfu watu pamoja–naye kutoka–Benyamini na–Siba mtumishi wa–nyumba–ya
H0505 H0376 H1144 H6717 H5288

שָׁאוּל וְעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בָנָיו וַעֲבָדָיו עֲשָׂרָה עִמּוֹ וַיַּעַבְרוּ הַמַּעְבָּרָה׃
Sauli na–watumishi–wake–ishirini na–wana–wake–kumi–na–watano kumi–na–watano mfalme
H7586 H6242 H2568 H6240 H4428

לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃ וְשִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּדַבְּרוֹ בַּיַּרְדֵּן׃
na–kufanya lililo–jema machoni–pake na–Shimei mwana–wa Gera akaanguka mbele–ya mfalme alipovuka Yordani
H6213 H2896 H8096 H1121 H1617 H5307 H6440 H4428 H5674 H3383

Kulikuwa na watu elfu moja kutoka Benjamini waliokuwa pamoja naye, na Siba mtumishi wa Sauli na wanawe kumi na watano na watumish wake ishirini walikuwa pamoja naye. Wakavuka Yordani mbele za mfalme.

18 וְעָבְרָה הָעֲבָרָה לְהַעֲבִיר אֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב
na–ikavuka mashua kuvukisha nyumba ya mfalme na–kufanya lililo–jema
H5674 H5679 H3881 H0853 H1004 H4428 H6213 H2896

בְּעֵינָיו׃ וַיַּעֲבֹר בִּנְיָמִן׃ וְשִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
machoni–pake na–Shimei mwana–wa Gera akaanguka mbele–ya mfalme
H5869 H8096 H1121 H1617 H5307 H6440 H4428

בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן׃
alipovuka Yordani
H5674 H3383

Wakavuka ili kuivusha familia ya mfalme na kumfanyia lolote aliloona jema. Shimei mwana wa Gera akainama chini mbele za mfalme mara alipoanza kuuvuka Yordani.

19 וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אַל־יַחֲשָׁב לִי אֲדֹנִי עָוֹן וְאַל־תִּזְכֹּר אֲשֶׁר־עָוָה
na–akasema kwa mfalme usinidhanie usinidhanie mimi bwana–wangu uovu
H0559 H0413 H4428 H2803 H0408 H0113 H5771

עַבְדְּךָ בַּיּוֹם אֲשֶׁר יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת־לִבּוֹ׃ כִּי יָדַע עַבְדֶּךָ אֲנִי
mtumishi–wako siku ambayo alitoka bwana–wangu mfalme moyo–wake kwa–maana alifanya
H5650 H3117 H0834 H3318 H0113 H4428 H3820 H0413 H5771 H5650

אֶת־פָּשַׁע וְאַל־תזכר אֲשֶׁר עָשָׂה עַבְדְּךָ בְּיוֹם אֲשֶׁר יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
usikumbuke ambalo kosa na–usikumbuke alifanya mtumishi–wako siku ambayo alitoka bwana–wangu mfalme
H2142 H0834 H0853 H0408 H5771 H5650 H3117 H0834 H3318 H0113 H4428

מִירוּשָׁלַם לָשׂוּם אֶל־לִבּוֹ׃ כִּי אִישׁ הַמֶּלֶךְ כָּתִיקָא׃
kutoka–Yerusalemu kuliweka katika mfalme
H3389 H7760 H0413 H4428

Shimei akamwambia mfalme, “Bwana wangu asinione mwenye hatia au kuyaweka moyoni ambayo mtumishi wake alifanya kwa ukaidi siku bwana wangu mfalme alipoondoka Yerusalemu. Tafadhari, mfalme na asiyaweke moyoni.

20

בָּאתִי	וְהִנֵּה־	חָטָאתִי	אֲנִי	כִּי	עַבְדְּךָ	יָדַע	כִּי	
nimekuja	na–tazama	nimetenda–dhambi	mimi	kwamba	mtumishi–wako	anajua	kwa–sababu	
H0935	H2009	H2398	H0589		H5650	H3045		

הַמֶּלֶךְ׃	אֲדֹנִי	לִקְרַאת	לָרִאשֹׁנָה	יוֹסֵף	בֵּית	לְכָל־	רִאשׁוֹן	הַיּוֹם
mfalme	bwana–wangu	kumlaki	kushuka	Yusufu	yote–ya	katika–nyumba	wa–kwanza	leo
H4428	H0113	H7125	H3381	H3130		H3605	H7223	H3117

ס
S

Kwa maana mtumishi wako anatambua kwamba amekosa. Tazama, ndiyo maana nimekuja leo wa kwanza katika nyumba ya Yusufu ili kumlaki bwana wangu mfalme.”

21

יוּמַת	לֹא	זֹאת	הַתַּחַת	וַיֹּאמֶר	צְרוּיָהּ	בֶּן־	אֲבִישַׁי	וַיַּעַן	
hatauawa	hatauawa	hili	kwa–ajili–ya	na–akasema	Seruya	mwana–wa	Abishai	na–akajibu	
H4191	H3808	H2063	H8478	H0559	H6870		H0052		

ס	יְהוָה׃	מְשִׁיחַ	אֶת־	מְשִׁיחַ	קִלֵּל	כִּי	שִׁמְעִי	
S	wa–Yahwe	mtiwa–mafuta	mtiwa–mafuta		alimlaani	kwa–sababu	Shimei	
	H3068	H4899	H0853		H7043		H8096	

Lakini Abishai mwana wa Seruya akajibu na kusema, “Je Shimei asife kwa hili kwa vile alivyomlaani mtiwa mafuta wa Yahweh?”

22

תִּהְיוּ־	כִּי־	צְרוּיָה	בְּנֵי	וְלָכֶם	לִי	מַה־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
mtakuwa	kwamba	Seruya	wana–wa	na–kwenu	kwangu	ni–nini	Daudi	na–akasema
H1961		H6870				H4100	H1732	H0559

כִּי	יָדַעְתִּי	הֲלוֹא	כִּי	בְיִשְׂרָאֵל	אִישׁ	יוּמַת	הַיּוֹם	לְשָׂטָן	הַיּוֹם	לִי
kwamba	najua	sijui	je	katika–Israeli	mtu	atauawa	leo	adui	leo	kwangu
	H3045	H3808		H3478	H0376	H4191	H3117	H7854	H3117	

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	מֶלֶךְ	אֲנִי־	הַיּוֹם
Israeli	juu–ya	mfalme	mimi–ni	leo
H3478		H4428	H0589	H3117

Ndipo Daudi akasema, “Nifanye nini nanyi enyi wana wa Seruya, hata leo mkawa adui zangu? Je mtu yeyote atauawa leo katika Israeli? Kwani sijui kama leo mimi ni mfalme juu ya Israeli?

23

הַמֶּלֶךְ׃	לוֹ	וַיִּשָּׁבַע	תָּמוּת	לֹא	שִׁמְעִי	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
mfalme	kwake	na–akamwapia	hutakufa	hutakufa	Shimei	kwa	mfalme	na–akasema
H4428		H7650	H4191	H3808	H8096	H0413	H4428	H0559

ס
S

Hivyo mfalme akamwambia Shimei, “Hautakufa.” Mfalme akamwahidi kwa kiapo.

24 וּמְפִבֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל עָשָׂה וְלֹא־הַמֶּלֶךְ לִקְרַאת יָרַד
na-Mefiboshethi mwana-wa Sauli akashuka kumlaki mfalme na-hakutunza
H4648 H7586 H3381 H7125 H4428 H3808

רַגְלָיו מִיּוֹם לֹא וְלֹא־עָשָׂה שְׁפָמוֹ וְאֶת־בְּגָדָיו כִּבֵּס לֹא
miguu-yake siku hakutunza ndevu-zake na-nguo zake hakuzifua na-hakutunza hakuzifua
H7272 H3117 H3808 H8222 H0853 H0854 H3526 H3808

בְּשָׁלוֹם׃ בָּא אֲשֶׁר־עַד הַיּוֹם הַמֶּלֶךְ לֶכֶת לְמִן־הַיּוֹם
kwa-amani alirudi ambayo siku hadi mfalme aliondoka siku tangu
H7965 H0935 H3117 H5704 H4428 H3212 H3117

Kisha Mefiboshethi mwana wa Sauli akashuka ili kumlaki mfalme. Hakuwa ameivalisha miguu yake wala kunyoa ndevu zake wala kufua nguo zake tangu siku mfalme alipoondoka hata siku aliporudi kwa amani.

25 וַיְהִי כְּבֹא יְרוּשָׁלַ͏ִם לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ
na-ikawa alipokuja Yerusalemu kumlaki mfalme na-akamwambia yeye mfalme
H1961 H0935 H3389 H7125 H4428 H0559 H4428

לָמָּה לֹא־הָלַכְתָּ עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת׃
kwa-nini hukuenda hukwenda pamoja-nami Mefiboshethi
H4100 H3808 H1980 H0854 H4648

Na hivyo alipotoka Yerusalemu ili kumlaki mfalme, mfalme akamwambia, “Mefiboshethi Kwa nini haukwenda pamoja nami?”

26 וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עַבְדִּי רִמָּנִי כִּי־סִבָּא אָמַר
na-akasema bwana-wangu mfalme mtumishi-wangu alinidanganya kwa-sababu alisema
H0559 H0113 H4428 H5650 H7487 H3588 H0559

אֶת־חֲמוֹר וְאֶרְכָּב וְאֵלְכָה־בּוֹ עָלֶיהָ וְאֶחְבְּשָׁה־לִּי הַחֲמוֹר
pamoja-na punda na-nipande na-niende juu-yake mimi punda
H0854 H2543 H7392 H3212 H5921 H2280 H0853 H2543

עַבְדֶּךָ׃ כִּי פִסֵּחַ עַבְדֶּךָ הַמֶּלֶךְ
mtumishi-wako kwa-sababu kilema mtumishi-wako mfalme
H5650 H3588 H6455 H5650 H4428

Akajibu, “Bwana wangu mfalme mtumishi wangu alinidanganya, kwani nilisema, nitapanda juu ya punda ili niende na mfalme, kwa kuwa mtumishi wako ni mlemavu.'

27 וְהוּא כַּמַּלְאַךְ הָאֱלֹהִים וַעֲשֵׂה הַטּוֹב לִילֵךְ־טוֹב בְּעֵינֶיךָ׃
na-alisingizia kwa-mfalme wa-Mungu fanya lililo-jema machoni-pako
H7270 H3644 H4428 H0430 H6213 H2896 H5869

וַיְרַגֶּל בְּעַבְדְּךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַאדֹנָי לַכִּנִי
na-alisingizia mtumishi-wako kwa mfalme bwana-wangu mfalme lakini-bwana-wangu
H7270 H5650 H0413 H4428 H0113 H4428 H0113

Mtumishi wangu Siba amenisemea uongo, mtumishi wako, kwa bwana wangu mfalme. Lakini bwana wangu mfalme ni kama malaika wa Mungu. Kwa hiyo fanya lililojema machoni pako.

28 כִּי֙ הָי֣וּ לֹא֔ כָּל־ בֵּ֖ית אָבִ֑י כִּ֣י אִם־ kwa-sababu hakukuwa hakukuwa nyumba yote-ya baba-yangu kama
H3808 H1961 H3605 H0001

אַנְשֵׁי־ מָ֗וֶת כִּפּוֹ֙ לַאדֹנִ֣י הַמֶּ֔לֶךְ וַתָּ֣שֶׂם לָאֲכֹ֔ל עַבְדֶּ֑ךָ watu-wa kifo kwa-bwana-wangu mfalme lakini-ulimweka mtumishi wako
H0376 H4194 H0113 H4428 H7896 H0853 H5650

וְלִזְעֹ֕ק צְדָקָ֖ה עוֹד֙ לִ֔י מִ֖מִּי יֵ֣שׁ־ וּמַה־ שֶּׁלְחָנֶ֔ךָ בְּאֹכְלֵֽי
na-kulia haki tena mimi nina na-ni-nini mezani-pako miongoni-mwa-wale-wanaokula
H2199 H6666 H5750 H3426 H4100 H7979 H0398

פ עֽוֹד׃ אֶל־ הַמֶּֽלֶךְ׃
P tena kwa mfalme
H5750 H0413 H4428

Kwa maana nyumba yote ya baba yangu walikuwa maiti mbele ya bwana wangu mfalme, lakini ukamweka mtumishi wako miongoni mwao walao mezani pako. Kwa hiyo nililiye haki gani zaidi kwa mfalme?”

29 וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ הַמֶּ֔לֶךְ לָמָּה֙ עוֹד֙ תְּדַבֵּ֣ר דְּבָרֶ֔יךָ אֲמַרְתִּי֙ na-akamwambia yeye mfalme kwa-nini unazungumza tena maneno-yako nimesema
H0559 H4100 H1696 H5750 H1697 H0559

הַשָּׂדֶ֔ה׃ אֶת־ שִׁבְאִ֖ה וְצִיבָ֑א תַּחְלְקוּ֙ אֲתָּ֣ה
shamba shamba mtagawana na-Siba wewe
H0853 H6717

“Kisha mfalme akamwambia, “Kwa nini kueleza yote zaidi? Nimekwisha amua kwamba wewe na Siba mtagawana mashamba.”

30 וַיֹּ֤אמֶר אֲשֶׁר־ אֲדֹנִ֣י הַמֶּ֔לֶךְ אֶל־ מְפִיבֹשֶׁ֖ת כִּֽי־ יִקַּ֣ח הַכֹּ֑ל גַּ֚ם אֶת־ חֲצִ֣י
na-akasema kwamba bwana-wangu mfalme kwa Mefiboshethi achukue yote yote hata nusu
H0559 H0854 H1571 H3605 H4428 H0413 H4648 H3947

בֵּיתֽוֹ׃ אֶל־ בְּשָׁל֣וֹם הַמֶּ֔לֶךְ אֲדֹנִ֖י בָּֽא׃ ס
nyumba-yake kwenye kwa-amani mfalme bwana-wangu amerudi S
H0413 H7965 H4428 H0113 H0935

Ndipo Mefiboshethi akamjibu mfalme, “Sawa, acha achukue yote kwa vile bwana wangu mfalme amerudi salama nyumbani kwake.”

31 וּבַרְזִלַּ֣י הַגִּלְעָדִ֗י יָרַ֤ד עֵגְלַ֙יְמָה֙ וַיַּעֲבֹ֣ר אֶת־ הַמֶּ֔לֶךְ הַיַּרְדֵּ֑ן
na-Barzilai Mgileadi akashuka kutoka Rogelimu na-akavuka pamoja-na mfalme Yordani
H1271 H1569 H3381 H7274 H0854 H4428 H3383

לְשַׁלְּחוֹ֙ אֶת־]בירדן[(הַיַּרְדֵּ֔ן׃)
kumsindikiza mto Yordani Yordani
H7971 H0853 H3383 H3383

Kisha Berzilai Mgileadi akashuka kutoka Rogelimu ili avuke Yordani pamoja na mfalme, naye akamsaidia mfalme kuuvuka Yordani.

32 וּבַרְזִלַּ֣י הַגִּלְעָדִ֗י וְהֽוּא־ שְׁמֹנִ֥ים שָׁנָ֖ה בֶּן־ מְאֹ֣ד זָקֵ֑ן
na-Barzilai alikuwa-mzee sana mwenye-umri wa-miaka-themanini na-yeye
H1271 H2204 H3966 H1931 H8084 H8141 H1931

הוּא֙ גָּד֣וֹל אִ֔ישׁ כִּֽי־ בְמַחֲנַ֖יִם בְּשִׁבְתּ֣וֹ הַמֶּ֔לֶךְ אֶת־ כִּלְכַּ֑ל
yeye mkubwa mtu kwa-sababu Mahanaimu alipokaa mfalme mfalme alimhudumia
H1931 H0376 H4266 H7871 H4428 H0853 H3557

מְאֹֽד׃
sana
H3966

Basi Berzilai alikuwa mzee sana mwenye umri wa miaka themanini. Alikuwa amemsaidia mfalme kwa mahitaji alipokuwako Mahanaimu kwani alikuwa na mali nyingi.

אִתְּךָ	וְכִלְכַּלְתִּי	אִתִּי	עֲבֹר	אַתָּה	בַּרְזִלַּי	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	33
wewe	na–nitakuhudumia	pamoja–nami	vuka	wewe	Barzilai	kwa	mfalme	na–akasema	
H0853	H3557	H0854			H1271	H0413	H4428	H0559	

בִּירוּשָׁלִָם׃	עִמָּדִי	
Yerusalemu	pamoja–nami	
H3389	H5978	

Mfalme akamwambia Berzilai, njoo pamoja nami, nami nitaandaa kwa ajili yako huko Yerusalemu.”

כִּי־	חַיַּי	שְׁנֵי	יְמֵי	כַּמָּה	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	בַּרְזִלַּי	וַיֹּאמֶר	34
kwamba	ya–uhai–wangu	za–miaka	siku	ni–ngapi	mfalme	kwa	Barzilai	na–akasema	
		H8141	H3117	H4100	H4428	H0413	H1271	H0559	

יְרוּשָׁלִָם׃	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	אֶעֱלֶה
Yerusalemu	mfalme	pamoja–na	nipande
H3389	H4428	H0854	H5927

Berzilai akamjibu mfalme, “Kwani kuna siku ngapi zilizosalia maishani mwangu, hata niende na mfalme huko Yerusalemu?

טוֹב	בֵּין־	וְהַאֵדַע	הַיּוֹם	אָנֹכִי	שָׁנָה	שְׁמֹנִים	בֶּן־		35
jema	kati–ya	je–naweza–kutofautisha	leo	mimi	miaka	themanini	mwenye–miaka		
	H0996	H3045	H3117	H0595	H8141	H8084			

אֲשֶׁר	וְאֶת־	אֹכַל	אֲשֶׁר	אֶת־	עַבְדְּךָ	יִטְעַם	אִם־	לְרָע
ambacho	na–kile	ninakula	ambacho	kile	mtumishi–wako	ataonja	au	na–baya
	H0853	H0398		H0853	H5650	H2938		

וְשָׁרוֹת	שָׁרִים	בְּקוֹל	עוֹד	אֶשְׁמַע	אִם־	אֶשְׁתֶּה	
na–waimbaji–wanawake	waimbaji–wanaume	sauti–za	tena	nitasikia	au	ninakunywa	
H7891	H7891		H5750	H8085		H8354	

הַמֶּלֶךְ׃	אֲדֹנִי	אֶל־	לְמַשָּׂא	עוֹד	עַבְדְּךָ	יִהְיֶה	וְלָמָּה	
mfalme	bwana–wangu	kwa	mzigo	tena	mtumishi–wako	nitakuwa	na–kwa–nini	
H4428	H0113	H0413		H5750	H5650	H1961	H4100	

Nina umri wa miaka themanini. Je naweza kutofautisha mema na mabaya? Je mtumishi wako anaweza kuonja ninachokula au kunywa? Je naweza kusikia sauti zaidi za wanaume na wanawake waimbao? Kwa nini basi mtumishi wako awe mzigo kwa bwana wangu mfalme?

יִגְמְלֵנִי	וְלָמָּה	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עַבְדְּךָ	יַעֲבָר	כִּמְעַט	36
anilipe	na–kwa–nini	mfalme	pamoja–na	Yordani	mto	mtumishi–wako	atavuka	kidogo–tu	
H1580	H4100	H4428	H0854	H3383	H0853	H5650		H4592	

הַזֹּאת׃	הַגְּמוּלָה	הַמֶּלֶךְ
haya	malipo	mfalme
H2063	H1578	H4428

Mtumishi wako angependa tu kuvuka Yordani pamoja na mfalme. Kwa nini mfalme anilipe kwa thawabu kama hiyo?

37 אָבִי קֶבֶר עִם בְּעִירִי וְאָמַת עַבְדְּךָ נָא יָשַׁב־
baba–yangu kaburi–la karibu–na katika–mji–wangu na–nife mtumishi–wako tafadhali aache
H0001 H6913 H4191 H5650 H4994 H7725

אֲדֹנִי עִם־ יַעֲבֹר כִּמְהָם עַבְדְּךָ וְהִנֵּה וְאִמִּי
bwana–wangu pamoja–na avuke Kimhamu mtumishi–wako na–tazama na–mama–yangu
H0113 H3643 H5650 H2009 H0517

ס בְּעֵינֶיךָ׃ טֹוב אֲשֶׁר־ אֵת לֹּו יעה וַעֲשֵׂה־ הַמֶּלֶךְ
S machoni–pako ni–jema ambalo lile yeye na–umfanyie mfalme
H0853 H4428

Tafadhari mruhusu mtumishi wako arudi nyumbani, ili kwamba nife katika mji wangu katika kaburi la baba na mama yangu. Lakini tazama, huyu hapa mtumishi wako Kimhamu. Haya yeye na avuke na bwana wangu mfalme na umfanyie lolote lipendezalo kwako.”

38 אֶת־ לֹּו יעה אֶעֱשֶׂה־ וַאֲנִי כִּמְהָם יַעֲבֹר אִתִּי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
lile yeye nitamfanyia na–mimi Kimhamu atavuka pamoja–nami mfalme na–akasema
H0853 H0589 H3643 H0854 H4428 H0559

לָךְ׃ אֶעֱשֶׂה־ עָלַי תִּבְחַר אֲשֶׁר־ וְכֹל בְּעֵינֶיךָ הַטֹּוב
wewe nitakufanyia juu–yangu utakachochagua kitu na–kila machoni–pako jema
H0977 H3605

Mfalme akajibu, “Kimhamu atakwenda pamoja nami, nami nitamtendea kila lionekanalo jema kwako, na lolote unalotamani kutoka kwangu nitakutendea.”

39 הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק עָבָר וְהַמֶּלֶךְ הַיַּרְדֵּן אֶת־ הָעָם כָּל־ וַיַּעֲבָר
mfalme na–akambusu akavuka na–mfalme Yordani mto wote watu na–wakavuka
H4428 H4428 H3383 H0853 H3605

ס לִמְקֹמֹו׃ וַיָּשָׁב וַיְבָרֲכֵהוּ לְבַרְזִלַּי
S mahali–pake na–akarudi na–akambariki Barzilai
H4725 H7725 H1288 H1271

Kisha watu wote wakavuka Yordani, mfalme naye akavuka, kisha mfalme akambusu Berzilai na kumbariki. Kisha Berzilai akarudi nyumbani kwake.

40 יְהוּדָה עַם וְכָל־ עִמֹּו עָבַר וְכִמְהָן הַגִּלְגָּלָה הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲבָר
Yuda wote–wa na–watu pamoja–naye alivuka na–Kimhamu Gilgali mfalme na–akavuka
H3063 H3605 H3643 H1537 H4428

יִשְׂרָאֵל׃ עַם חֲצִי וְגַם הַמֶּלֶךְ אֶת־)הֶעֱבִירוּ( ]ויעברון[
Israeli ya–watu–wa nusu na–pia mfalme mfalme wakampitisha wakampitisha
H3478 H2677 H1571 H4428 H0853

Hivyo mfalme akavuka kuelekea Gilgali, na Kimhamu akavuka pamoja naye. Jeshi la Yuda lote na nusu ya jeshi la Israeli likamleta mfalme.

41 הַמֶּלֶךְ אֶל־ וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ אֶל־ בָּאִים יִשְׂרָאֵל אִישׁ כָּל־ וְהִנֵּה
mfalme kwa na–wakasema mfalme kwa wakija Israeli wote–wa watu na–tazama
H4428 H0413 H0559 H4428 H0413 H0935 H3478 H0376 H3605 H2009

הַמֶּלֶךְ אֶת־ וַיַּעֲבִרוּ יְהוּדָה אִישׁ אַחֵינוּ גְּנָבוּךָ מַדּוּעַ
mfalme mfalme na–wakampitisha Yuda watu–wa ndugu–zetu wamekuiba kwa–nini
H4428 H0853 H3063 H0376 H0251 H1589 H4069

ס עִמֹּו׃ דָּוִד אַנְשֵׁי וְכָל־ הַיַּרְדֵּן אֶת־ בֵּיתֹו וְאֶת־
S pamoja–naye Daudi wote–wa na–watu Yordani mto yake na–nyumba
H1732 H0376 H3605 H3383 H0853 H0853

Mara watu wa Israeli wote wakaanza kuja kwa mfalme na kumwambia, “Kwa nini ndugu zetu, watu wa Yuda, wamemwiba na kumleta mfalme na familia yake juu ya Yordani na watu wote wa Daudi pamoja naye?

42

הַמֶּלֶךְ	קָרוֹב	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	עַל־	יְהוּדָה	אִישׁ	כָּל־	וַיַּעַן
mfalme	karibu	kwa–sababu	Israeli	wa	kwa–watu	Yuda	wote–wa	watu	na–wakajibu
H4428	H7138		H3478	H0376		H3063	H0376	H3605	

אָכַלְנוּ	הֵאָכוֹל	הַזֶּה	הַדָּבָר	עַל־	לָךְ׃	חָרָה	זֶה	וְלָמָּה	אֵלַי
tumekula	je–tumekula	hili	jambo	kuhusu	wewe	linakuchukiza	hili	na–kwa–nini	kwetu
H0398	H0398	H2088	H1697			H2734	H2088	H4100	H0413

ס	לָנוּ׃	נָשֹׂא	נָשָׂאת	אִם־	הַמֶּלֶךְ	מִן־
S	kwetu	tumechukua	tumechukua	au	mfalme	kutoka–kwa
		H5375	H5379		H4428	

Hivyo watu wa Yuda wakawajibu watu wa Israeli, “Ni kwa kuwa mfalme anahusiana nasi kwa karibu zaidi. Kwa nini basi mkasirike juu ya hili? Je sisi tumekula chochote ambacho mfalme amekitoa? Je ametupa zawadi yoyote?

43

עֶשֶׂר־	וַיֹּאמֶר	יְהוּדָה	אִישׁ	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ־	וַיַּעַן	
sehemu–kumi	na–wakasema	Yuda	wa	kwa–watu	Israeli	watu–wa	na–wakajibu	
H6235	H0559	H3063	H0376	H0853	H3478	H0376		

וּמַדּוּעַ	מִמֶּנִּי	אֲנִי	בְּדָוִד	וְגַם־	בַּמֶּלֶךְ	לִי	יָדוֹת	
na–kwa–nini	zaidi–yenu	sisi–ni	katika–Daudi	na–pia	katika–mfalme	zetu	sehemu	
H4069		H0589	H1732	H1571	H4428		H3027	

מַלְכִּי	אֶת־	לְהָשִׁיב	לִי	רִאשׁוֹן	דְּבָרֵי	הָיָה	וְלֹא־	הֶקְלִיטָנִי	
wetu	mfalme	kumrudisha	kwetu	la–kwanza	neno–letu	halikuwa	na–halikuwa	mmetudharau	
H4428	H0853	H7725		H7223	H1697	H1961	H3808	H7043	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	אִישׁ	מִדִּבַּר	יְהוּדָה	אִישׁ	דִּבַּר־	וַיִּקְשׁ	
S	Israeli	watu–wa	kuliko–neno–la	Yuda	watu–wa	neno–la	lakini–lilikuwa–kali	
	H3478	H0376	H1697	H3063	H0376	H1697	H7185	

Watu wa Israeli wakawajibu watu wa Yuda, Sisi tuna kabila kumi zaidi kwa mfalme hivyo tuna sehemu kubwa zaidi kwa Daudi kuliko ninyi. Kwa nini basi mlitudharau? Je hatukuwa wa kwanza kupendekeza kumrudisha mfalme wetu? Lakini maneno ya watu wa Yuda hata yakawa makali kuliko maneno ya watu wa Israeli.

Chapter 20

1

אִישׁ	בִּכְרִי	בֶּן־	שֶׁבַע	וּשְׁמוֹ	בְּלִיַּעַל	אִישׁ	נִקְרָא	וְשָׁם	
mtu	Bikri	mwana–wa	Sheba	na–jina–lake	wa–uovu	mtu	alikuwako	na–huko	
H0376	H1075			H8034	H1100	H0376	H7122	H8033	

בְּדָוִד	חֵלֶק	לָנוּ	אֵין־	וַיֹּאמֶר	בַּשּׁוֹפָר	וַיִּתְקַע	יְמִינִי	
katika–Daudi	sehemu	sisi	hatuna	na–akasema	tarumbeta	na–akapiga	Mbenyamini	
H1732			H0369	H0559	H7782	H8628	H3228	

יִשְׂרָאֵל׃	לְאֹהָלָיו	אִישׁ	יִשַׁי	בְּבֶן־	לָנוּ	נַחֲלָה־	וְלֹא	
Israeli	hemani–kwake	kila–mtu	Yese	katika–mwana–wa	sisi	urithi	na–hatuna	
H3478	H0168	H0376	H3448			H5159	H3808	

Ikatukia pia kuwa katika eneo lilelile kulikuwa mfanya fujo jina lake Sheba mwana wa Bikri Mbenjamini. Akapiga tarumbeta na kusema, “Sisi hatuna sehemu katika Daudi, wala hatuna urithi katika mwana wa Yese. Haya kila mtu na aende nyumbani kwake, Israeli.”

שֶׁבַע	אַחֲרֵי	דָּוִד	מֵאַחֲרֵי	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	כָּל־	וַיַּעַל		2
Sheba	nyuma–ya	Daudi	kutoka–nyuma–ya	Israeli	wote–wa	watu	na–wakapanda		
		H1732		H3478	H0376	H3605	H5927		

הַיַּרְדֵּן	מִן־	בְּמַלְכָּם	דָּבְקוּ	יְהוּדָה	וְאִישׁ	בִּכְרִי	בֶּן־	
Yordani	kutoka	mfalme–wao	wakashikamana–na	Yuda	lakini–watu–wa	Bikri	mwana–wa	
H3383		H4428	H1692	H3063	H0376	H1075		

יְרוּשָׁלָ‍ִם׃	וְעַד־	
Yerusalemu	hadi	
H3389	H5704	

Hivyo watu wote wa Israeli wakamwacha Daudi na kumfuata Sheba mwana wa Bikri. Lakini watu wa Yuda wakamfuata mfalme wao kwa karibu sana, kutoka Yordani njia yote hadi Yerusalemu.

אֶת	הַמֶּלֶךְ	וַיִּקַּח	יְרוּשָׁלַ‍ִם	בֵּיתוֹ	אֶל־	דָּוִד	וַיָּבֹא		3
wanawake–kumi	mfalme	na–akachukua	Yerusalemu	nyumba–yake	kwenye	Daudi	na–akaja		
H0853	H4428	H3947	H3389		H0413	H1732	H0935		

וַיִּתְּנֵם	הַבַּיִת	לִשְׁמֹר	הִנִּיחַ	אֲשֶׁר	פִּלַגְשִׁים	וְנָשִׁים	עֶשֶׂר־	
na–akawaweka	nyumba	kulinda	aliwaacha	ambao	masuria	wanawake	wanawake–kumi	
H5414		H8104	H3240		H6370	H0802	H6235	

וַתְּחַיֶּינָה	בָּא	לֹא־	וַאֲלֵיהֶם	וַיְכַלְכְּלֵם	מִשְׁמֶרֶת	בֵּית־		
na–wakawa	hakuingia	hakuingia	lakini–kwao	na–akawahudumia	ulinzi	nyumba–ya		
H1961	H0935	H3808	H0413	H3557	H4931			

ס	חַיּוּת׃	אַלְמָנוּת	מֻתָּן	יוֹם	עַד־	צְרֻרוֹת	
S	hai	wajane	ya–kufa–kwao	siku	hadi	wamefungwa	
	H2424	H0491	H4194	H3117	H5704		

Daudi alipofika katika kasri lake huko Yerusalemu, akawachukua masuria aliokuwa amewaacha kulitunza kasri, na akawaweka katika nyumba chini ya uangalizi. Aliwaandalia mahitaji yao lakini hakulala nao tena. Hivyo walikuwa wametengwa hadi siku ya kufa kwao, waliishi kama wajane.

שְׁלֻשֶׁת	יְהוּדָה	אִישׁ־	אֶת־	לִי	הַזָּעֵק־	עֲמָשָׂא	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	4
siku	Yuda	watu–wa	watu–wa	kwangu	waalike	Amasa	kwa	mfalme	na–akasema	
H7969	H3063	H0376	H0853		H2199	H6021	H0413	H4428	H0559	

עֲמֹד׃	פֹּה	וְאַתָּה	יָמִים
simama	hapa	na–wewe	tatu
H5975	H6311		H3117

Kisha mfalme akamwambia Amasa, “Uwaite watu wa Yuda ndani ya siku hizi tatu; wewe pia uwepo hapa.”

הַמּוֹעֵד	מִן־	(וַיֹּאחֶר)	[וייחר]	יְהוּדָה	אֶת־	לְהַזְעִיק	עֲמָשָׂא	וַיֵּלֶךְ	5
wakati	zaidi–ya	akakawia	lakini–akakawia	Yuda	watu–wa	kuwaalika	Amasa	na–akaenda	
H4150		H0309	H0309	H3063	H0853	H2199	H6021	H3212	

ס	יְעָדוֹ׃	אֲשֶׁר	
S	aliambiwa	ambao	
	H3259		

Hivyo Amasa akaenda kuwaalika watu wote wa Yuda kwa pamoja, lakini akatumia muda mrefu kulika mfalme alivyokuwa amemwamuru.

בִּכְרִי	בֶּן־	שֶׁבַע	לָנוּ	יְרָע	עַתָּה	אֲבִישַׁי	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר		6
Bikri	mwana–wa	Sheba	sisi	atatudhuru	sasa	Abishai	kwa	Daudi	na–akasema		
H1075				H3415	H6258	H0052	H0413	H1732	H0559		
וּרְדָף	אַדֹנֶיךָ	עַבְדֵי	אֶת־	קֻם	אַתָּה	אַבְשָׁלוֹם	מִן־				
na–umfuatilie	bwana–wako	watumishi–wa	watumishi–wa	chukua	wewe	Absalomu	zaidi–ya				
H7291	H0113	H5650	H0853	H3947		H0053					
עֵינֵנוּ׃	וְהַצִּיל	בְּצָרוֹת	עָרִים	לוֹ	מָצָא	פֶּן־	אַחֶרָיו				
macho–yetu	na–akatupokonya	yenye–ngome	miji	kwake	akajipata	asije	nyuma–yake				
	H5337	H1219			H4672	H6435					

Hivyo Daudi akamwambia Abishai, “Sasa Sheba mwana wa Bikri atatufanyia madhara zaidi ya Absalomu. Chukua watumishi wa bwana wako, askari wangu, na umfuatie asije akaingia katika mji wenye ngome na kututoroka.”

וְכָל־	וְהַפְּלֵתִי	וְהַכְּרֵתִי	יוֹאָב	אַנְשֵׁי	אַחֲרָיו	וַיֵּצְאוּ					7
na–mashujaa	na–Wapelethi	na–Wakerethi	Yoabu	watu–wa	nyuma–yake	na–wakatoka					
H3605	H6432	H3774	H3097	H0376		H3318					
בִּכְרִי׃	בֶּן־	שֶׁבַע	אַחֲרֵי	לְרַדֵּף	מִירוּשָׁלִַם	וַיֵּצְאוּ	הַגִּבֹּרִים				
Bikri	mwana–wa	Sheba	nyuma–ya	kumfuatia	kutoka–Yerusalemu	na–wakatoka	wote				
H1075				H7291	H3389	H3318	H1368				

Ndipo watu wa Yoabu wakamfuatia, pamoja na Wakerethi na Wapelethi na mashujaa wote. Wakatoka Yerusalemu ili kumfuatia Sheba mwana wa Bikri.

לִפְנֵיהֶם	בָּא	וַעֲמָשָׂא	בְּגִבְעוֹן	אֲשֶׁר	הַגְּדוֹלָה׀	הָאֶבֶן	עִם־	הֵם			8
mbele–yao	akaja	na–Amasa	katika–Gibeoni	ambalo	kubwa	jiwe	karibu–na	wao			
H6440	H0935	H6021	H1391			H0068		H1992			
חֶרֶב	חֲגוֹר	(וְעָלָיו)	]ועלון[	לְבֻשׁוּ	מְדֻּוֹ	וְחָגוּר	וְיוֹאָב				
upanga	amefunga	na–juu–yake	na–juu–yake	mavazi–yake	joho–lake	amevaa	na–Yoabu				
H2719				H3830	H4055	H2296	H3097				
ס	וַתִּפֹּל׃	יָצָא	וְהוּא	בְּתַעֲלָה	מָתְנָיו׀	עַל־	מְצֻמֶּדֶת				
S	na–ukaanguka	ukatoka	na–akitoka	katika–ala–yake	kiuno–chake	juu–ya	uliofungwa				
	H5307	H3318	H1931	H8593	H4975		H6775				

Walipokuwa katika jiwe kubwa lililoko Gibeoni, Amasa akaja kuwalaki. Yoabu alikuwa amevaa silaha ya vita aliyokuwa ameivaa, alikuwa pia na upanga uliokuwa umefungwa na mkanda katika kiuno chake. Kadili alivyoendelea mbele upanga ukadondoka.

יַד־	וַתַּחֲזֵק	אָחִי	אַתָּה	הֲשָׁלוֹם	לַעֲמָשָׂא	יוֹאָב׀	וַיֹּאמֶר		9
mkono–wa	na–akashika	ndugu–yangu	wewe	amani–kwako	kwa–Amasa	Yoabu	na–akasema		
H3027	H0270	H0251		H7965	H6021	H3097	H0559		
לוֹ׃	לְנַשְּׁקֶךָּ	עֲמָשָׂא	בְּזַקַן	יוֹאָב	יְמִין				
yeye	kumbusu	Amasa	ndevu–za	Yoabu	kulia–wa				
		H6021	H2206	H3097	H3225				

Hivyo Yoabu akamwambia Amasa, “Haujambo binamu yangu?” Kwa utaratibu Yoabu akakishika kidevu cha Amasa kwa mkono wake wa kulia ili ambusu.

10 וַעֲמָשָׂא na–Amasa H6021 לֹא־ hakujihadhari H3808 נִשְׁמַר hakujihadhari H8104 בַּחֶרֶב kwa–upanga H2719 אֲשֶׁר ambao H3027 בְּיַד־ mkononi–mwa H3097 יוֹאָב Yoabu
וְלֹא־ na–hakumrudia H3808 אֶרְצָה ardhini H0776 מֵעָיו matumbo–yake H4578 וַיִּשְׁפֹּךְ na–yakamwagika H8210 הַחֹמֶשׁ tumbo H2570 אֶל־ kwenye H0413 בָּהּ nao H5221 וַיַּכֵּהוּ na–akampiga
אַחֲרֵי nyuma–ya H7291 רָדַף wakafuatia H0251 אָחִיו ndugu–yake H0052 וַאֲבִישַׁי na–Abishai H3097 וְיוֹאָב na–Yoabu ס S H4191 וַיָּמָת na–akafa H5221 לוֹ tena H5221 הִכָּהוּ hakumrudia
בִּכְרִי׃ Bikri H1075 בֶּן־ mwana–wa שֶׁבַע Sheba

Amasa hakutambua kwamba kulikuwa na jambia katika mkono wa kushoto wa Yoabu. Yoabu akamchoma Amasa tumboni na matumbo yake yakadondoka chini. Wala Yoabu hakumpiga tena, na Amasa akafa. Hivyo Yoabu na Abishai nduguye wakamfuatia Sheba mwana wa Bikri.

11 וְאִישׁ na–mtu H0376 וַיַּעֲמֹד akasimama H5975 עָלָיו karibu–naye מְנַעֲרֵי miongoni–mwa–vijana–wa יוֹאָב Yoabu H3097 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 מִי yeyote H4310
יוֹאָב׃ Yoabu H3097 אַחֲרֵי nyuma–ya לְדָוִד Daudi H1732 אֲשֶׁר־ ambaye–ni–wa וּמִי na–yeyote H4310 בְּיוֹאָב Yoabu H3097 חָפֵץ anapenda אֲשֶׁר ambaye

Kisha mmoja wa watu wa Yoabu akasimama kando ya Amasa naye akasema, “Aliye upande wa Yoabu na aliyeupande wa Daudi na amfuate Yoabu.”

12 וַעֲמָשָׂא na–Amasa H6021 מִתְגֹּלֵל akigaagaa H1556 בַּדָּם katika–damu H1818 בְּתוֹךְ katikati–ya H8432 הַמְסִלָּה njia–kuu H4546 הָאִישׁ mtu H0376 רָאָה na–akaona H7200 כִּי־ kwamba
הַשָּׂדֶה shambani H4546 הַמְסִלָּה njia–kuu H4546 מִן־ kutoka H6021 עֲמָשָׂא Amasa H0853 אֶת־ Amasa H5437 וַיַּסֵּב na–akamhamisha H3605 הָעָם wote כָּל־ watu H5975 עָמַד walisimama
וְעָמֹד׃ alisimama H5975 עָלָיו juu–yake הַבָּא aliyekuja H0935 כָּל־ kila H7200 רָאָה alivyoona כַּאֲשֶׁר kama בֶּגֶד nguo עָלָיו juu–yake וַיִּשְׁלֵךְ na–akatupa H7993

Amasa akawa anagalagala katika damu yake katikati ya njia. Mtu yule alipoona kwamba watu wote wamesimama, akambeba Amasa na kumweka shambani kando ya njia. Akatupa vazi juu yake kwa maana aliona kila mmoja aliyekuja alisimamaa pale.

13 כַּאֲשֶׁר wakati H3014 הֹגָה alipohamishwa מִן־ kutoka H4546 הַמְסִלָּה njia–kuu H3605 כָּל־ kila H5437 עָבַר alipita אִישׁ mtu H3097 אַחֲרֵי nyuma–ya יוֹאָב Yoabu H7291 לִרְדֹּף kumfuatia
אַחֲרֵי nyuma–ya שֶׁבַע Sheba בֶּן־ mwana–wa בִּכְרִי׃ Bikri H1075

Baada ya Amasa kuondolewa njiani watu wote wakamfuata Yoabu katika kumfuatia Sheba mwana wa Bikri.

14 וַיַּעֲבֹר בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה וְכָל־הַבֵּרִים וַיִּקָּהֲלוּ (וַיָּבֹאוּ) אַף־אַחֲרָיו׃

na-akapita katika-makabila yote-ya Israeli Abeli Beth-maaka na-Waberiti wote pia nyuma-yake

H6950 H6950 H0935 H0637

Sheba akazipita kabila zote za Israeli mpaka Abeli wa Beth Maaka, na katika nchi yote ya Berite ambao pia walijikusanya pamoja pia na kumfuatia Sheba.

15 וַיָּבֹאוּ וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה בֵּית מַעֲכָה וְסֹלְלָה וַיִּשְׁפְּכוּ וַיַּעֲמֹד בַּחֵל וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־יוֹאָב וַתַּעֲמֹד אֶל־הָעִיר וְהַחוֹמָה׃ לְהַפִּיל מַשְׁחִיתִם

na-wakaja na-wakamzingira dhidi-yake katika-Abeli Beth-maaka ngome na-wakajenga

H0935 H0854 H3097 Yoabu

na-watu wote ambao pamoja-na

H3605 H6213 H0834 H0854

kwenye-ngome na-ukasimama mji dhidi-ya

H2426 H5975 H5892 H0413

ukuta kuangusha walikuwa-wakibomoa

H2346 H5307 H7843

Walimpata na kumzingira huko Abeli wa Bethi Maaka. Wakajenga buruji ya kuhusuru mji nyuma ya ukuta. Jeshi lote lilokuwa pamoja na Yoabu likaugongagonga ukuta ili uanguke.

16 וַתִּקְרָא אִשָּׁה חֲכָמָה מִן־הָעִיר שִׁמְעוּ שִׁמְעוּ אִמְרוּ־נָא אֶל־יוֹאָב קְרַב עַד־הֵנָּה וַאֲדַבְּרָה אֶלֶיךָ׃

na-akaita mwanamke mwenye-hekima kutoka mjini sikilizeni sikilizeni mwambieni

H7121 H0802 H2450 H4480 H5892 H8085 H8085 H0559

na-akaita mwanamke mwenye-hekima kutoka mjini sikilizeni sikilizeni mwambieni

H7121 H0802 H2450 H4480 H5892 H8085 H8085 H0559

Yoabu Yoabu tafadhali hadi kuja hapa na-nitasema nawe

H3097 H0413 H4994 H5704 H7126 H2008 H5608 H0413

Ndipo mwanamke mwerevu akapiga kelele kutoka ndani ya mji, “Sikiliza, Yoabu, tafadhari sikiliza! Sogea karibu nami ili niongee nawe.”

17 וַיִּקְרַב אֵלֶיהָ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר יוֹאָב הַאַתָּה יוֹאָב וַיֹּאמֶר אָנִי׃ שֹׁמֵעַ אֲנָכִי׃ וַיֹּאמֶר דִּבְרֵי מְנָתֶךָ וַיֹּאמֶר שְׁמַע לוֹ וַתֹּאמֶר

na-akakaribia kwake mwanamke je-wewe-ni Yoabu na-akasema mwanamke na-akasema mimi

H7126 H0413 H0802 H0559 H0559 H3097 H0559 H0589

ninasikiliza mimi

H8085 H0595

na-akasema mjakazi-wako maneno-ya sikiliza kwake na-akasema

H0559 H0519 H1697 H8085 H0559

Hivyo Yoabu akakaribia, mwanamke akamwambia, “Je wewe ni Yoabu? Akajibu, “ni mimi.” mwanamke akamwambia, “Sikiliza maneno ya mtumishi wako.” Akajibu, “Nasikiliza.”

18 וְכֵן וַתֹּאמֶר לֵאמֹר בָּרֹאשֹׁנָה יְדַבְּרוּ לֵאמֹר אָבֵל שָׁאֹל יִשְׁאֲלוּ וְתַמּוּ׃

na-akasema akisema kusema zamani walisema kusema uliza waulize Abeli na-hivyo

H0559 H0559 H1696 H7223 H1696 H7592 H7592 H0059

waliamua

H8552

Ndipo aliposema,”Hapo zamani ilisemwa, 'Bila shaka tafuteni ushauri huko Abeli,' na kwamba ushauri huo utakata maneno.

19 אָנֹכִי מִמִּי אֲמִינֵי שְׁלֵמֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה מְבַקֵּשׁ לְהָמִית עִיר
mimi mji miongoni-mwa-wenye-amani waaminifu wa-Israeli wewe unatafuta kuua mji
H0595 H3478 H0539 H1245 H4191

וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל כַּתִּקַּל לָמָּה תְבַלַּע נַחֲלַת יְהוָה׃ פ
na-mama katika-Israeli kwa-nini utameza urithi-wa Yahwe P
H0517 H3478 H4100 H1104 H5159 H3068

Sisi ni mji ulio miongoni mwa miji yenye nguvu na aminifu sana katika Israeli. Mnataka kuharibu mji ambao ni mama katika Israeli. Kwa nini unataka kuumeza urithi wa Yahwe?”

20 וַיַּעַן יוֹאָב וַיֹּאמֶר חָלִילָה חָלִילָה הֲלוֹא כִּי קְוָמְבָה אִם־אֶבְלַע אוֹ־אִם
na-akajibu Yoabu na-akasema hasha hasha kwangu kwamba nimeza au
H3097 H0559 H2486 H2486 H7843 H1104

אַשְׁחִית׃
niteketeza
H7843

Ndipo Yoabu alipojibu na kusema, “Iwe mbali, iwe mbali nami, hata nikameze au kuharibu.

21 לֹא־כֵן הִבְכְּרִי בֶן־ שֶׁבַע אֶפְרַיִם מֵהַר אִישׁ כִּי הַדָּבָר יָדוֹ
si hivyo jambo lakini mtu kutoka-mlima Efraimu Sheba mwana-wa Bikri
H3808 H2022 H0669 H1697 H0376 H1075

נָשָׂא לְבַדּוֹ אֹתוֹ־ בְּדָוִד בַּמֶּלֶךְ תְּנוּ שְׁמוֹ
ameinua peke-yake yeye mtoe Daudi dhidi-ya-mfalme mkono-wake jina-lake
H5375 H0905 H0853 H5414 H1732 H4428 H3027 H8034

וְאֵלְכָה מִמֵּעָל הָעִיר אֶל־ יוֹאָב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה מְעַל רֹאשׁוֹ
na-nitaondoka mji mbali-na kwa Yoabu na-akasema mwanamke kwa kichwa-chake
H3212 H3027 H0413 H3097 H0559 H0802 H2009

הַחוֹמָה׃ אֵלֶיךָ כְּעַד בְּעַד הִנֵּה מְשֻׁלָּךְ
ukuta kwako kupitia kupitia tazama kitatupwa
H2346 H0413 H1157 H1157 H2009 H7993

Hiyo si kweli. Lakini mtu kutoka katika nchi ya milima ya Efraimu, aitwaye Sheba mwana wa Bikri, ameinua mkono wake kinyume cha mfalme, kinyume cha Daudi. Mtoeni yeye nami nitauacha mji.” Mwanamke akamwambia Yoabu, “Utarushiwa kichwa chake kutoka juu ya ukuta.”

22 וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־ כָּל־ הָעָם בְּחָכְמָתָהּ וַיִּכְרֹתוּ אֶת־
na-akaenda mwanamke kwa watu wote kwa-hekima-yake na-wakakata kichwa
H0935 H0802 H0413 H3605 H2451 H3772 H0853

רֹאשׁ שֶׁבַע בֶּן־ בִּכְרִי אֶל־ יוֹאָב וַיִּתְקַע וַיִּשְׁלְכוּ אֶל־ יוֹאָב וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר
kichwa-cha Sheba mwana-wa Bikri kwa Yoabu na-akapiga na-wakakitupa kwa Yoabu na-akapiga tarumbeta
H7218 H7651 H1121 H1075 H0413 H3097 H8628 H7993 H0413 H3097 H8628 H7782

וַיָּפֻצוּ מֵעַל־ הָעִיר אִישׁ לְאָהָלָיו וְיוֹאָב שָׁב אַרְצָה יְרוּשָׁלִַם
na-wakatawanyika kutoka mji kila-mtu hemani-kwake na-Yoabu akarudi Yerusalemu
H6504 H5921 H5892 H0376 H0168 H3097 H7725 H3389

אֶל־ הַמֶּלֶךְ׃ ס
kwa mfalme S
H0413 H4428

Kisha mwanamke akawaendea watu wote wa mji kwa hekima yake. Wakakiondoa kichwa cha Sheba mwana wa Bikri na kumrushia Yoabu. Ndipo alipopiga tarumbeta na watu wa Yoabu wakauacha mji kila mtu nyumbani kwake. Na Yoabu akarejea Yerusalemu kwa mfalme.

23	וְיוֹאָ֔ב	אֶל־	יוּ־	na–Yoabu	H3097					
	וְיהוֹיָדָ֥ע	אֶל־	יוּ־	na–Yehoyada	H3077					
	בֶּן־	בְּנָיָ֖הוּ	יִשְׂרְאֵלִ֑י	הַצָּבָ֣א	כָּל־	אֶל	יוּ־	na–Benaya	H1141	
	בֶּן־	הַכְּרֵתִ֥י	(הַכְּרֵתִ֖י	[הכרין]						
	וְעַל־	הַפְּלֵתִֽי׃								
	na–juu–ya	Wapelethi	H6432							
	Israeli	lote–la	jeshi	juu–ya	na–Yoabu					
	H3478	H3605	H0413	H3097						
	Wakerethi	Wakerethi								
	H3774	H3746								

Yoabu alikuwa juu ya jeshi lote la Israeli na Benaya mwana wa Yehoiada alikuwa juu ya Wakerethi na Wapelethi.

24	אֲחִילוּד	בֶּן־	וִיהוֹשָׁפָט	הַמָּס	עַל־	וַאֲדֹרָם				
	Ahiludi	mwana–wa	na–Yehoshafati	kazi–za–kulazimishwa	juu–ya	na–Adoramu				
	H0286		H3092	H4522		H0151				
	הַמַּזְכִּֽיר׃									
	mweka–kumbukumbu									
	H2142									

Adoramu alikuwa juu ya watu waliofanya kazi ya shokoa na Yehoshafati mwana wa Ahiludi alikuwa mkumbushaji.

25	[ושיא]	(וּשָׁוְא֖	סֹפֵ֑ר	וְצָד֥וֹק	וְאֶבְיָתָ֖ר	כֹּהֲנִֽים׃				
	na–Shewa	Shewa	mwandishi	na–Sadoki	na–Abiathari	makuhani				
	H7864	H7864		H6659	H0054	H3548				

Sheva alikuwa mwandishi, na Sadoki na Abiathari walikuwa makuhani.

26	וְגַ֥ם	עִירָ֛א	הַיָּאִרִ֖י	הָיָ֣ה	כֹהֵ֑ן	לְדָוִֽד׃	ס			
	na–pia	Ira	Myairi	alikuwa	kuhani	wa–Daudi	S			
	H1571	H5896	H2972	H1961	H3548	H1732				

Ira wa Yairi alikuwa mhudumu mkuu wa Daudi.

Chapter 21

1	וַיְהִי	רָעָב֙	בִּימֵ֣י	דָוִ֔ד	שָׁלֹ֖שׁ	שָׁנִ֑ים	שָׁנָ֣ה	אַחֲרֵ֔י	שָׁנָ֖ה	
	na–ikawa	njaa	siku–za	Daudi	miaka–mitatu	miaka	mwaka	baada–ya	mwaka	
	H1961	H7458	H3117	H1732	H7969	H8141	H8141		H8141	
	וַיְבַקֵּ֥שׁ	דָּוִ֖ד	אֶת־	פְּנֵ֣י	יְהוָ֑ה	ס	וַיֹּ֤אמֶר	יְהוָה֙	אֶל־	שָׁא֔וּל
	na–akatafuta	Daudi	uso	wa	Yahwe	S	na–akasema	Yahwe	ni–kwa–sababu–ya	Sauli
	H1245	H1732	H0853	H6440	H3068		H0559	H3068	H0413	H7586
	הַגִּבְעֹנִֽים׃	אֶת־	הַמֵּ֖ת	אֲשֶׁר־	עַל־	הַדָּמִ֥ים	בֵּ֛ית	וְאֶל־		
	Wagibeoni	Wagibeoni	aliwaua	kwamba	kwa–sababu	damu	nyumba–ya	na–kwa–sababu–ya		
	H1393	H0853	H4191			H1818		H0413		

Kulikuwa na njaa kwa miaka mitatu katika siku za utawala wa Daudi, na Daudi akautafuta uso wa Yahwe. “Hivyo Yahwe akasema, “njaa hii ni kwa sababu ya mauaji ya Sauli na familia yake, kwa kuwa aliwauwa Wagibeoni.”

לֹא	וְהַגִּבְעֹנִים	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	לַגִּבְעֹנִים	הַמֶּלֶךְ	וַיִּקְרָא	2
hawakuwa	na–Wagibeoni	kwao	na–akawaambia	Wagibeoni	mfalme	na–akawaita	
H3808	H1393	H0413	H0559	H1393	H4428	H7121	

וּבְנֵי	הָאֱמֹרִי	מִיֶּתֶר	אִם־	כִּי	הֵמָּה	יִשְׂרָאֵל	מִבְּנֵי
na–wana–wa	Waamori	mabaki–ya	walikuwa	bali	wao	Israeli	miongoni–mwa–wana–wa
	H0567				H1992	H3478	

לִבְנֵי־	בְּקִנְאָתוֹ	לְהַכֹּתָם	שָׁאוּל	וַיְבַקֵּשׁ	לָהֶם	נִשְׁבְּעוּ	יִשְׂרָאֵל	
kwa–ajili–ya–wana–wa	kwa–bidii–yake	kuwaua	Sauli	lakini–akatafuta	kwao	waliapa	Israeli	
	H7065	H5221	H7586	H1245	H1992	H7650	H3478	

וִיהוּדָה׃	יִשְׂרָאֵל	
na–Yuda	Israeli	
H3063	H3478	

Basi Wagibeoni hawakuwa uzao wa Israeli; walikuwa ni masalia ya Waamori. Watu wa Israeli walikuwa wameapa kutowauwa, lakini Sauli alitaka kuwaangamiza wote kwa husuda kwa ajili ya watu wa Israeli na Yuda.

אֲכַפֵּר	וּבַמָּה	לָכֶם	אֶעֱשֶׂה	מָה	הַגִּבְעֹנִים	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר	3
nifanye–upatanisho	na–kwa–nini	kwenu	nifanye	nini	Wagibeoni	kwa	Daudi	na–akasema	
	H4100			H4100	H1393	H0413	H1732	H0559	

יְהוָה׃	נַחֲלַת	אֶת־	וּבָרְכוּ
Yahwe	wa	urithi	na–muubariki
H3068	H5159	H0853	H1288

Ndipo Daudi alipowaita pamoja Wagibeoni na kuwaambia, “Niwafanyie nini kwa ajili ya upatanisho? Ili kwamba mweze kuwabariki watu wa Yahwe wanaorithi wema na ahadi zake?”

עִם־	וְזָהָב	כֶּסֶף	)לָנוּ(	]לִי[	אֵין־	הַגִּבְעֹנִים	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	4
pamoja–na	wala–dhahabu	fedha	kwetu	kwangu	hatuna	Wagibeoni	kwake	na–wakasema	
	H2091	H3701			H0369	H1393		H0559	

בְּיִשְׂרָאֵל	לְהָמִית	אִישׁ	לָנוּ	וְאֵין־	בֵּיתוֹ	וְעִם־	שָׁאוּל	
katika–Israeli	kuua	mtu	sisi	na–hatuna	nyumba–yake	wala–pamoja–na	Sauli	
H3478	H4191	H0376		H0369			H7586	

לָכֶם׃	אֶעֱשֶׂה	אֹמְרִים	אַתֶּם	מָה־	וַיֹּאמֶר	
kwenu	nifanye	mnasema	ninyi	nini	na–akasema	
		H0559		H4100	H0559	

Wagibeoni wakamjibu, “Hili siyo jambo la fedha wala dhahabu kati yatu na Sauli au familia yake. Na siyo hitaji letu kumwua mtu yeyote katika Israeli.” Daudi akasema, “Chochote mtakacho omba nitawafanyia.”

לָנוּ	דְּמָה־	וַאֲשֶׁר	כִּלָּנוּ	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיֹּאמְרוּ	5
kwetu	alikusudia	na–ambaye	alitumaliza	ambaye	mtu	mfalme	kwa	na–wakasema	
	H1819		H3615		H0376	H4428	H0413	H0559	

יִשְׂרָאֵל׃	גְּבֻל	בְּכָל־	מֵהִתְיַצֵּב	נִשְׁמַדְנוּ	
Israeli	yote–ya	katika–mipaka	kutoka–kusimama	tuangamizwe	
H3478	H1366	H3605	H3320	H8045	

Wakamjibu mfalme, “Mtu aliyetaka kutuuwa aliyepanga kunyume chetu, ili kutuangamiza na kukosa eneo katika mipaka ya Israeli -

לַיהוָה	וְהוֹקַעֲנוּם	מִבָּנָיו	אֲנָשִׁים	שִׁבְעָה	לָנוּ	)יִתֶּן־(	]ינתן־[		6
kwa–Yahwe	na–tutawatundika	kutoka–wana–wake	watu	watu–saba	sisi	tupewe	tupewe		
H3068	H3363		H0376	H7651		H5414	H5414		

אֹתָן׃	אֲנִי	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	ס	יְהוָה	בְּחִיר	שָׁאוּל	בְּגִבְעַת
nitatoa	mimi	mfalme	na–akasema	S	Yahwe	mteule–wa	Sauli	katika–Gibea–ya
H5414	H0589	H4428	H0559		H3068	H0972	H7586	H1390

haya na tupewe watu saba kutoka katika uzao wake, nasi tutawatundika mbele ya Yahwe katika Gibea ya Sauli, palipochaguliwa na Yahwe.” Mfalme akasema, “Nitawapeni”

7

יְהוֹנָתָן	בֶּן־	בְּשֶׁת	מְפִי־	עַל־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּחְמֹל
Yonathani	mwana–wa	Mefiboshethi	Mefiboshethi	Mefiboshethi	mfalme	na–akamhurumia
H3083		H1322	H4648		H4428	H2550

בֵּין	כִּי־נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר	יְהוָה	שְׁבֻעַת	עַל־	בֶּן־
kati–ya	kilikuwa–kati–yao	ambacho	Yahwe	kiapo–cha	kwa–sababu–ya	mwana–wa
H0996	H0996		H3068	H7621		H7586

שָׁאוּל׃	בֶּן־	יְהוֹנָתָן	וּבֵין	דָּוִד
Sauli	mwana–wa	Yonathani	na–kati–ya	Daudi
H7586		H3083	H0996	H1732

Lakini mfalme akamwifadhi Mefiboshethi mwana wa Yonathani mwana wa Sauli, kwa ajili ya kiapo cha Yahwe kati ya Daudi na Yonathani mwana wa Sauli.

8

אֲשֶׁר	אַיָּהּ	בַּת־	רִצְפָּה	בְּנֵי	שְׁנֵי	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּקַּח
ambao	Aya	binti–wa	Rispa	wana–wa	wawili	wana–wawili	mfalme	na–akachukua
	H0345	H1323	H7532		H8147	H0853	H4428	H3947

חֲמֻשֶׁת	וְאֶת־	מְפִבֹּשֶׁת	וְאֶת־	אַרְמֹנִי	אֶת־	לְשָׁאוּל	יָלְדָה
watano	na–wana–watano	Mefiboshethi	na–Mefiboshethi	Armoni	Armoni	Sauli	alimzalia
H2568	H0853	H4648	H0853	H0764	H0853	H7586	H3205

הַמְּחֹלָתִי׃	בַּרְזִלַּי	בֶּן־	לְעַדְרִיאֵל	יָלְדָה	אֲשֶׁר	שָׁאוּל	בַּת־	מִיכַל	בְּנֵי
Mmeholathi	Barzilai	mwana–wa	Adrieli	alimzalia	ambao	Sauli	binti–wa	Mikali	wa
H4259	H1271		H5741	H3205		H7586	H1323	H4324	

Mfalme akawachukua wana wawili wa Rispa binti Ayia aliomzalia Sauli, hawa wana wawili waliitwa Armoni na Mefiboshethi; na pia Daudi akawachukua wana watano wa Mikali binti Sauli, aliomzalia Adrieli mwana wa Berzilai Mmeholathi.

9

יְהוָה	לִפְנֵי	בָּהָר׀	וַיַּקִּיעֵם	הַגִּבְעֹנִים	בְּיַד	וַיִּתְּנֵם
Yahwe	mbele–ya	mlimani	na–wakawatundika	Wagibeoni	mkononi–mwa	na–akawatoa
H3068	H6440	H2022	H3363	H1393	H3027	H5414

קָצִיר׀	בִּימֵי	הָרִאשֹׁנִים	וְהֵמָּה)	וה֨ם]	יָחַד	שִׁבְעָתָם)	שבעתים]	וַיִּפְּלוּ
mavuno	siku–za	waliuawa	wao	na–wao	pamoja	saba	saba	na–wakaanguka
	H3117	H4191	H1992	H1992		H7651	H7651	H5307

שְׂעֹרִים׃	קְצִיר	בִּתְחִלַּת)	תחלת]	בָּרִאשֹׁנִים
shayiri	mwa–mavuno–ya	mwanzoni	mwanzoni	ya–kwanza
H8184		H8462	H8462	H7223

Akawaweka katika mikono ya Wagibeoni. Nao wakawatundika juu ya mlima mbele za Bwana, na wote saba wakafa pamoja. Waliuawa katika kipindi cha mavuno, katika siku ya kwanza mwanzoni mwa mavuno ya shayiri.

10 וַתִּקַּח רִצְפָּה בַת־אַיָּה אֵת־גוניא הַשַּׁק וַתַּשְׁטַהוּ־לָהּ אֶל־יוּ׃

וַתִּקַּח	רִצְפָּה	בַת־	אַיָּה	אֵת־	גוניא	הַשַּׁק	וַתַּשְׁטַהוּ־	לָהּ	אֶל־
na–akachukua	Rispa	binti–wa	Aya	gunia	gunia	gunia	na–akalitandaza	kwake	juu–ya
H3947	H7532	H1323	H0345	H0853	H8242	H8242	H5186		H0413

הַצּוּר	מִתְּחִלַּת	קְצִיר	עַד	נְתַךְ־	מַיִם	עֲלֵיהֶם	מִן־	הַשָּׁמָיִם
mwamba	kuanzia–mwanzo–wa	mavuno	hadi	ilipomwagika	maji	juu–yao	kutoka	mbingu
H6697	H8462		H5704	H5413	H4325			H8064

וְאֶת־	יוֹם	עֲלֵיהֶם	לָנוּחַ	הַשָּׁמַיִם	עוֹף	נָתְנָה	וְלֹא־
na–wanyama–wa	mchana	juu–yao	kutua	mbinguni	ndege–wa	hakuruhusu	na–hakuruhusu
H0853	H3119		H5117	H8064	H5775	H5414	H3808

חַיַּת	הַשָּׂדֶה	לָיְלָה׃	
wanyama–wa	porini	usiku	
		H3915	

Kisha Rispa, binti Aiya, akachukua nguo ya gunia na akajitanda mwenyewe juu ya mlima kando ya miili ya waliokufa tangu mwanzo wa mavuno mpaka wakati mvua ilipoanza kunyesha. Hakuruhusu ndege wa angani kutua juu ya miili mchana wala ayawani wa mwituni wakati wa usiku.

11 וַיֻּגַּד לְדָוִד אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רִצְפָּה בַת־אַיָּה פִּלֶגֶשׁ שָׁאוּל׃

וַיֻּגַּד	לְדָוִד	אֵת	אֲשֶׁר־	עָשְׂתָה	רִצְפָּה	בַת־	אַיָּה	פִּלֶגֶשׁ	שָׁאוּל׃
na–akaambiwa	Daudi	kile	ambacho	alifanya	Rispa	binti–wa	Aya	suria	wa–Sauli
H5046	H1732	H0853				H1323	H0345	H6370	H7586

Daudi akaambia alichokifanya Rispa, binti Aiya, suria wa Sauli.

12 וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵאַנְשֵׁי בָּעֲלֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר גנבו אֹתָם מִרְחַב בֵּית־שָׁן אֲשֶׁר תלום שָׁם פלשתים בַּיּוֹם הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל בַּגִּלְבֹּעַ׃

וַיֵּלֶךְ	דָּוִד	וַיִּקַּח	אֶת־	עַצְמוֹת	שָׁאוּל	וְאֶת־	עַצְמוֹת	יְהוֹנָתָן	בְּנוֹ	מֵאַנְשֵׁי	בָּעֲלֵי	יָבֵישׁ	גִּלְעָד	אֲשֶׁר	גנבו	אֹתָם	מִרְחַב	בֵּית־שָׁן	אֲשֶׁר	תלום	שָׁם	פלשתים	בַּיּוֹם	הַכּוֹת	פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	שָׁאוּל	בַּגִּלְבֹּעַ׃
na–akaenda	Daudi	na–akachukua	mifupa	ya	Sauli	na–mifupa–ya	mifupa–ya	Yonathani	mwana–wake	kutoka–kwa	watu–wa	Yabeshi	Gileadi	ambao	waliiba	mifupa	kutoka–uwanja	wa–Beth-shani	ambapo	walimtundika	huko	Wafilisti	siku	walipompiga	Wafilisti	mifupa	Sauli	Gilboa
H3212	H1732	H3947	H0853	H6106	H7586	H0853	H6106	H3083		H0854	H1167	H3003	H1568		H1589	H0853	H7339	H1052		H8518	H8033	H6430	H3117	H5221	H6430	H0853	H7586	H1533

Hivyo Daudi akaenda na kuchukua mifupa ya Sauli na mifupa ya Yonathani mwanawe kutoka kwa watu wa Yabeshi Gileadi, waliokuwa wameiiba kutoka katika eneo la jumuiya la Beth Shani, Wafilisti walipokuwa wamewatundika baada ya Wafilisti kumwua Sauli katika Gilboa.

13 וַיַּעַל מִשָּׁם וַיֶּאֱסֹפוּ אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ׃

וַיַּעַל	מִשָּׁם	אֶת־	עַצְמוֹת	שָׁאוּל	וְאֶת־	עַצְמוֹת	יְהוֹנָתָן	בְּנוֹ
na–akaileta	kutoka–huko	mifupa	ya	Sauli	na–mifupa–ya	mifupa–ya	Yonathani	mwana–wake
H5927	H8033	H0853	H6106	H7586	H0853	H6106	H3083	

וַיֶּאֱסֹפוּ	אֶת־	עַצְמוֹת	הַמּוּקָעִים׃	
na–wakaikusanya	mifupa	ya	waliotundikwa	
H0622	H0853	H6106	H3363	

Daudi akaiondoa pale mifupa ya Sauli na mifupa ya Yonathani mwanawe, na wakakusanya pia mifupa ya wale watu saba waliotundikwa.

14 וַיְקַבְּרוּ־אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְיהוֹנָתָן בְּנוֹ בְּאֶרֶץ
na-wakaizika mifupa ya Sauli na Yonathani mwana-wake katika-nchi
H6912 H0853 H7586 H6106 H3083 H0776

בִּנְיָמִן בְּצֵלָע בְּקֶבֶר קִישׁ אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ אֲשֶׁר־כָּל צִוָּה
ya-Benyamini Sela katika-kaburi-la Kishi baba-yake na-wakafanya kila kitu aliamuru
H1144 H6762 H6913 H7027 H0001 H3605 H6680

פ כֵּן׃ אֲחֲרֵי־הָאָרֶץ אֱלֹהִים וַיֵּעָתֶר הַמֶּלֶךְ
P hayo baada-ya kwa-nchi Mungu na-akaitikiwa mfalme
H0776 H0430 H6279 H4428

Wakaizika mifupa ya Sauli na Yonathani mwanawe huko Zela katika nchi ya Benjamini, katika kaburi la Kishi babaye. Wakafanya kila alichoagiza mfalme. Ndipo Mungu akajibu maombi yao kwa ajili ya nchi.

15 וַתְּהִי־עוֹד וַיֹּסֶף דָּוִד וַיַּכֵּם יִשְׂרָאֵל אֶת־פְּלִשְׁתִּים לַפְלִשְׁתִּים מִלְחָמָה
na-ikawa tena na-akashuka Daudi na-akachoka dhidi-ya Israeli dhidi-ya Wafilisti vita
H1961 H5750 H3381 H1732 H3478 H0854 H6430 H4421

דָּוִד׃ וַיַּעַף פְּלִשְׁתִּים אֶת־וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ וַעֲבָדָיו
Daudi na-akachoka Wafilisti dhidi-ya na-wakapigana pamoja-naye na-watumishi-wake
H1732 H6430 H0854 H5650

Kisha Wafilisti wakaenda tena katika vita na Israeli. Hivyo Daudi na jeshi lake wakashuka na kupigana na Wafilisti. Akiwa vitani Daudi akachoshwa na vita.

16 וּמִשְׁקַל הָרָפָה בִּילִידֵי אֲשֶׁר וְיִשְׁבִי)בְּנֹב(וישבו בְּנֹב|וישבו
na-uzito-wa Rafa alikuwa-miongoni-mwa-wazao-wa ambaye Ishbi-benobu na-Ishbi-benobu
H4948 H3211 H3430 H3430

וַיֹּאמֶר חֲדָשָׁה חֲנָנוּר וְהוּא נְחֹשֶׁת מִשְׁקַל מֵאוֹת שְׁלֹשׁ קֵינוֹ
na-akasema upanga-mpya amefunga na-yeye wa-shaba uzito mia mia-tatu mkuki-wake
H0559 H2319 H2296 H1931 H4948 H3967 H7969 H7013

לְהַכּוֹת אֶת־דָּוִד׃
kumpiga Daudi Daudi
H5221 H0853 H1732

Ishbibenobu, wa uzao wa majitu, ambaye mkuki wake wa shaba ulikuwa na uzito wa shekeli mia tatu na alikuwa na upanga mpya, alitaka kumwua Daudi.

17 וַיַּעְזָר־לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־וַיַּךְ
na-akamsaidia yeye Abishai mwana-wa Seruya Mfilisti Mfilisti na-akampiga
H5826 H0052 H6870 H6430 H0853 H5221

עוֹד תֵּצֵא לֹא־לֵאמֹר לוֹ דָּוִד אַנְשֵׁי־נִשְׁבְּעוּ אָז וַיְמִיתֵהוּ
tena tena usiende wakisema kwake Daudi watu-wa waliapa ndipo na-akamuua
H5750 H3318 H3808 H0559 H1732 H0376 H7650 H4191

פ יִשְׂרָאֵל׃ נֵר תָּמוּת־אֶת תְּכַבֶּה וְלֹא לַמִּלְחָמָה אִתָּנוּ
P Israeli taa-ya taa ukalizima usije vitani pamoja-nasi
H3478 H5216 H0853 H3518 H3808 H4421 H0854

Lakini Abishai mwana wa Seruya akamwokoa Daudi, akampiga Mfilisti na kumwua. Ndipo watu wa Daudi wakamwapia, kusema, “Hautakwenda vitani pamoja nasi tena usije ukaizima taa ya Israeli.”

18 וַיְהִי֙ אַחֲרֵי־ כֵ֣ן הָיָ֔ה וַתְּהִי־ עֹ֖וד תֵּנָ֑ה הַמִּלְחָמָ֗ה בְּגֹ֙וב֙ עִם־ פְּלִשְׁתִּ֔ים אָ֣ז נְדִפֹ֔

ikawa baadaye kuwa na vita tena kati ya Wafilisti huko Gobu, wakati Sibekai Mhushathi alipomwua Safu, aliyekuwa miongoni mwa uzao wa Warefai.

19 וַיַּ֣ךְ אֶלְחָנָ֗ן בֶּן־ יַעְרֵ֤י אֹרְגִים֙ בֵּֽית־ הַלַּ֣חְמִ֔י אֶת־ גָּלְיָ֖ת הַגִּתִּ֑י וְעֵ֥ץ חֲנִיתֹ֛ו כִּמְנֹ֥ור אֹרְגִֽים׃ ס

Ikawa tena katika vita na Wafilisti huko Gobu, huyo Elhanani mwana wa Jari Mbethlehemu akamwua Goliathi Mgiti, ambaye fumo la mkuki wake lilikuwa kama mti wa mfumaji.

20 וַתְּהִי־ עֹ֖וד תֵּנָ֑ה מִלְחָמָ֗ה בְּגַ֙ת֙ וַיְהִי֙ אִ֣ישׁ]מִדִין[ )מָדֹ֔ון(וְאֶצְבְּעֹ֥ת

Hawa walikuwa wa uzao wa Warefai wa Gathi, waliuawa kwa mkono wa Daudi na kwa mkono wa askari wake

Chapter 22

יְהוָה	הִצִּיל	בְּיוֹם	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	דִּבְרֵי	אֶת־	לַיהוָה	דָּוִד	וַיְדַבֵּר	1
Yahwe	alimwokoa	siku	huu	wimbo	ya	maneno	kwa–Yahwe	Daudi	na–akasema	
H3068	H5337	H3117	H2063		H1697	H0853	H3068	H1732	H1696	

שָׁאוּל׃	וּמִכַּף	אֹיְבָיו	כָּל־	מִכַּף	אֹתוֹ
Sauli	na–kutoka–mkononi–mwa	zake–wote	adui	kutoka–mkononi–mwa	yeye
H7586	H3709	H0341	H3605	H3709	H0853

Daudi akamwimbia Yahwe maneno ya wimbo huu siku ile Yahwe alipomwokoa katika mkono wa adui zake wote na katika mkono wa Sauli.

לִי׃	וּמְפַלְטִי־	וּמְצָדָתִי	סַלְעִי	יְהוָה	וַיֹּאמַר	2
kwangu	na–mwokozi–wangu	na–ngome–yangu	mwamba–wangu	Yahwe	na–akasema	
	H6403		H5553	H3068	H0559	

Akaomba hivi, “Yahwe ni mwamba wangu, ngome yangu, aliyeniokoa.

								3
יְשֻׁעִי	וְקֶרֶן	מָגִנִּי	בּוֹ	אֶחֱסֶה־	צוּרִי	אֱלֹהֵי		
wokovu–wangu	na–pembe–ya	ngao–yangu	kwake	nitakimbilia	mwamba–wangu	Mungu–wa		
H3468		H4043		H2620	H6697	H0430		

תּוֹשִׁעֵנִי׃	מֵחָמָס	מוֹשִׁעִי	וּמְנוּסִי	מִשְׁגַּבִּי
utaniokoa	kutoka–ukatili	mwokozi–wangu	na–makimbilio–yangu	kimbilio–langu
H3467	H2555	H3467	H4498	

Mungu ni mwamba wangu. Yeye ni kimbilio langu. Ngao yangu, pembe ya wokovu wangu, ngome yangu na kimbilio langu, aniokoaye na mabaya yote.

					4
אִוָּשֵׁעַ׃	וּמֵאֹיְבַי	יְהוָה	אֶקְרָא	מְהֻלָּל	
nitaokolewa	na–kutoka–kwa–adui–zangu	Yahwe	nitamwita	anayestahili–kusifiwa	
H3467	H0341	H3068	H7121		

Nitamwita Yahwe, astahiliye kutukuzwa, nami nitaokolewa kutoka kwa adui zangu.

							5
יְבַעֲתֻנִי׃	בְלִיַּעַל	נַחֲלֵי	מָוֶת	מִשְׁבְּרֵי־	אֱפָפֻנִי	כִּי	
ilinitisha	uovu	mito–ya	kifo	mawimbi–ya	zilinizunguka	kwa–sababu	
H1204	H1100		H4194	H4867	H0661		

Maana mawimbi ya mauti yalinizunguka, mafuriko ya maji ya uharibifu yakanishinda.

						6
מָוֶת׃	מְקֹשֵׁי־	קִדְּמֻנִי	סַבֻּנִי	שְׁאוֹל	חֶבְלֵי	
kifo	mitego–ya	zilinikabili	zilinizunguka	Sheoli	kamba–za	
H4194	H4170	H6923	H5437	H7585		

Vifungo vya kuzimu vilinizunguka; kamba za mauti zikaninasa.

								7
וַיִּשְׁמַע	אֶקְרָא	אֱלֹהַי	וְאֶל־	יְהוָה	אֶקְרָא	לִי׀	בַּצַּר־	
na–akasikia	nilimwita	Mungu–wangu	na–kwa	Yahwe	nilimwita	yangu	katika–dhiki	
H8085	H7121	H0430	H0413	H3068	H7121			

בְּאָזְנָיו׃	וְשַׁוְעָתִי	קוֹלִי	מֵהֵיכָלוֹ
masikioni–mwake	na–kilio–changu	sauti–yangu	kutoka–hekaluni–mwake
H0241	H7775		H1964

Katika shida yangu nalimwita Yahwe; nilimwita Mungu wangu; akaisikia sauti yangu katika hekalu lake, na kilio changu cha msaada kikafika masikioni mwake.

8	וַתִּגְעַשׁ	וַיִּתְגָּעֲשׁ)	וַתִּרְעַשׁ	הָאָרֶץ	מוֹסְדוֹת	הַשָּׁמַיִם	יִרְגָּזוּ
	na–ikatetemeka	na–ikatetemeka	na–ikatetemeka	nchi	misingi–ya	mbingu	ilitetema
	H1607	H1607	H7493	H0776	H4146	H8064	H7264

וַיִּתְגָּעֲשׁוּ	כִּי־	חָרָה	לוֹ׃
na–ikatetemeka	kwa–sababu	alikasirika	yeye
H1607		H2734	

Ndipo nchi ilipotikisika na kutetemeka. Misingi ya mbingu ikatetemeka na kutikiswa, kwa kuwa Mungu alikasirika.

9	עָלָה	עָשָׁן	בְּאַפּוֹ	וְאֵשׁ	מִפִּיו	תֹּאכֵל	גֶּחָלִים	בָּעֲרוּ
	ulipanda	moshi	puani–mwake	na–moto	kinywani–mwake	ukateketeza	makaa	yaliwaka
	H5927	H6227	H0639	H0784	H6310	H0398	H1513	

מִמֶּנּוּ׃
kutoka–kwake

Moshi ukatoka katika pua yake, na miale ya moto ikatoka katika kinywa chake. Makaa yakawashwa nayo.

10	וַיֵּט	שָׁמַיִם	וַיֵּרֶד	וַעֲרָפֶל	תָּחַת	רַגְלָיו׃	
	na–akaziinamisha	mbingu	na–akashuka	na–giza–nene	chini–ya	miguu–yake	
	H5186	H8064	H3381	H6205	H8478	H7272	

Alizifungua mbingu akashuka, na giza totoro lilikuwa chini ya miguu yake.

11	וַיִּרְכַּב	עַל־	כְּרוּב	וַיָּעָף	וַיֵּרָא	עַל־	כַּנְפֵי־	רוּחַ׃
	na–akapanda	juu–ya	kerubi	na–akaruka	na–akaonekana	juu–ya	mabawa–ya	upepo
	H7392		H3742		H7200		H3671	H7307

Alipanda juu ya kerubi na kuruka. Alionekana katika mawingu ya upepo.

12	וַיָּשֶׁת	חֶשְׁכָּה	סְבִיבֹתָיו	סֻכּוֹת	חֲשַׁרַת־	מַיִם	עָבֵי	שְׁחָקִים׃
	na–akafanya	giza	kumzunguka	vibanda	maji	meusi	mawingu–mazito	ya–anga
	H7896	H2822	H5439	H5521	H2841	H4325	H5645	H7834

Naye akalifanya giza kuwa hema kumzunguka, akakusanya mawingu makubwa ya mvua angani.

13	מִנֹּגַהּ	נֶגְדּוֹ	בָּעֲרוּ	גַּחֲלֵי־	אֵשׁ׃
	kutoka–mwanga	mbele–yake	yaliwaka	makaa–ya	moto
	H5051	H5048		H1513	H0784

Makaa ya moto yalidondoka mbele zake kutoka katika radi.

14	יִרְעֶם	מִן־	שָׁמַיִם	יְהוָה	וְעֶלְיוֹן	יִתֵּן	קוֹלוֹ׃
	alipiga–ngurumo	kutoka	mbinguni	Yahwe	na–Aliye–Juu	alitoa	sauti–yake
	H7481		H8064	H3068		H5414	

Yahwe alishuka kutoka katika mbingu. Aliyejuu alipiga kelele.

15	וַיִּשְׁלַח	חִצִּים	וַיְפִיצֵם	בָּרָק	ויהמם]	וַיָּהֹם):(
	na–akatuma	mishale	na–akawatawanya	umeme	na–akawatia–hofu	na–akawatia–hofu
	H7971	H2671			H2000	H2000

Alipiga mishale na kuwatawanya adui zake—miale ya radi na kuwasambaratisha.

16

בְּגַעֲרַת	תּוּבֶל	מוֹסְדוֹת	יִגָּלוּ	יָם	אֲפִיקֵי	וַיֵּרָאוּ
kwa–karipio–la	ulimwengu	misingi–ya	yakafunuliwa	bahari	vijito–vya	na–yakaonekana
H1606	H8398	H4146	H1540	H3220	H0650	H7200

אַפָּיו׃	רוּחַ	מִנִּשְׁמַת	יְהוָה
pua–yake	upepo–wa	kwa–pumzi–ya	Yahwe
H0639	H7307	H5397	H3068

Kisha njia za maji zikaonekana; misingi ya dunia ikawa wazi katika kilio cha vita ya Yahweh, katika sauti za pumzi ya pua zake.

17

רַבִּים׃	מִמָּיִם	יַמְשֵׁנִי	יִקָּחֵנִי	מִמָּרוֹם	יִשְׁלַח
mengi	kutoka–maji	akanitoa	akanichukua	kutoka–juu	alinyoosha
	H4325	H4871	H3947	H4791	H7971

Kutoka juu alifika chini; akanishikilia! Aliniondoa katika vilindi vya maji.

18

כִּי	מִשַּׂנְאַי	עָז	מֵאֹיְבִי	יַצִּילֵנִי	
kwa–sababu	kutoka–kwa–wanaonichukia	mwenye–nguvu	kutoka–kwa–adui–yangu	akaniokoa	
	H8130	H5794	H0341	H5337	

מִמֶּנִּי׃	אָמְצוּ
kuliko–mimi	walikuwa–na–nguvu
	H0553

Aliniokoa kutoka kwa adui zangu wenye nguvu, kwao walionichukia, kwa maana walikuwa na nguvu sana kwangu.

19

לִי׃	מִשְׁעָן	יְהוָה	וַיְהִי	אֵידִי	בְיוֹם	יְקַדְּמֻנִי
kwangu	tegemeo–langu	Yahwe	lakini–alikuwa	ya–msiba–wangu	siku	walinikabili
		H3068	H1961	H0343	H3117	H6923

Walikuja kinyume changu siku ya shida yangu, lakini Yahwe alikuwa msaada wangu.

20

בִּי׃	חָפֵץ	כִּי־	יְחַלְּצֵנִי	אֹתִי	לַמֶּרְחָב	וַיֹּצִא
mimi	alifurahia	kwa–sababu	akaniokoa	mimi	mahali–penye–nafasi	na–akanitoa
				H0853	H4800	H3318

Pia aliniweka mahali panapo nafasi. Aliniokoa kwa kuwa alipendezwa nami.

21

יָשִׁיב	יָדַי	כְּבֹר	כְּצִדְקָתִי	יְהוָה	יִגְמְלֵנִי	
akanirudishia	mikono–yangu	kulingana–na–usafi–wa	kulingana–na–haki–yangu	Yahwe	akanilipa	
H7725	H3027	H1252	H6666	H3068	H1580	

לִי׃
mimi

Yahwe amenituza kwa kipimo cha haki yangu; amenirejesha kwa kiwango cha usafi wa mikono yangu.

22

רָשָׁעְתִּי	וְלֹא	יְהוָה	דַּרְכֵי	שָׁמַרְתִּי	כִּי	
sikutenda–uovu	na–sikutenda–uovu	Yahwe	njia–za	nimezishika	kwa–sababu	
H7561	H3808	H3068	H1870	H8104		

מֵאֱלֹהָי׃
mbele–ya–Mungu–wangu
H0430

Kwa maana nimezishika njia za Yahwe na sijafanya uovu kwa kugeuka kutoka kwa Mungu.

23

לֹא־	וְחֻקָּיו	לְנֶגְדִּי	)מִשְׁפָּטָיו(	]משפטו[	כָּל־	כִּי
sikuondoka	na–amri–zake	mbele–yangu	zake–zote	zake–zote	hukumu	kwa–sababu
H3808	H2708	H5048	H4941	H4941	H3605	

מִמֶּנָּה׃	אָסוּר
kutoka–kwake	sikuondoka
	H5493

Kwa kuwa maagizo yake yote ya haki yamekuwa mbele yangu; kwa kuwa sheria zake, sikujiepusha nazo.

24

מֵעֲוֹנִי׃	וָאֶשְׁתַּמְּרָה	לוֹ	תָּמִים	וָאֱהִי
kutokana–na–uovu–wangu	na–nikajilinda	kwake	mkamilifu	na–nilikuwa
H5771	H8104		H8549	H1961

Nimekuwa bila hatia mbele zake pia, na nimejiepusha na dhambi.

25

כְּבֹרִי	כְּצִדְקָתִי	לְי	יְהוָה	וַיָּשֶׁב
kulingana–na–usafi–wangu	kulingana–na–haki–yangu	kwangu	Yahwe	na–akanirudishia
H1252	H6666		H3068	H7725

עֵינָיו׃	לְנֶגֶד
macho–yake	mbele–ya
	H5048

Kwa hiyo Yahwe amenirejesha kwa kiasi cha uadilifu wangu, kwa kipimo cha usafi wangu mbele zake.

26

תִּתַּמָּם׃	תָּמִים	גִּבּוֹר	עִם־	תִּתַּחַסָּד	חָסִיד	עִם־
utajionyesha–mkamilifu	mkamilifu	shujaa	kwa	utajionyesha–mwaminifu	mwaminifu	kwa
H8552	H8549	H1368			H2623	

Kwa mwaminifu, unajionesha kuwa mwaminifu; kwake asiye na hatia; unajionesha kuwa hauna hatia.

27

תִּתַּפָּל׃	עִקֵּשׁ	וְעִם־	תִּתָּבָר	נָבָר	עִם־
utajionyesha–mwerevu	mpotovu	na–kwa	utajionyesha–safi	safi	kwa
H6617	H6141		H1305	H1305	

Kwa usafi unajionesha kuwa msafi, lakini kwa wakaidi unajionesha kuwa mkaidi.

28

תַּשְׁפִּיל׃	רָמִים	עַל־	וְעֵינֶיךָ	תּוֹשִׁיעַ	עָנִי	עַם	וְאֶת־
utawashusha	wenye–kiburi	juu–ya	lakini–macho–yako	utawaokoa	wanyonge	watu	na–watu
H8213				H3467	H6041		H0853

Unaokoa walioteswa, lakini macho yako ni kinyume cha wenye kiburi, unawashusha chini.

29

חָשְׁכִּי׃	יַגִּיהַּ	וַיהוָה	יְהוָה	נִירִי	אַתָּה	כִּי־
giza–langu	ataangazia	na–Yahwe	Ee–Yahwe	taa–yangu	wewe	kwa–sababu
H2822	H5050	H3068	H3068			

Kwa maana wewe ni taa yangu, Yahwe. Yahwe huangaza katika giza langu.

30

שׁוּר׃	אֲדַלֶּג־	בֵּאלֹהַי	גְּדוּד	אָרוּץ	בְּכָה	כִּי	
ukuta	nitaruka	kwa–Mungu–wangu	jeshi	nitakimbia–kupitia	kwa–wewe	kwa–sababu	
	H1801	H0430	H1416	H7323			

Maana kwa ajili yake ninaweza kupita vipingamizi; kwa msaada wa Mungu wangu naweza kuruka juu ya ukuta.

31

לְכָל	הוּא	מָגֵן	צְרוּפָה	יְהוָה	אִמְרַת	דַּרְכּוֹ	תָּמִים	הָאֵל
kwa–wote	yeye	ngao	limesafishwa	Yahwe	neno–la	njia–yake	njia–yake–ni–kamili	Mungu
H3605	H1931	H4043	H6884	H3068		H1870	H8549	H0410

בּוֹ׃	הַחֹסִים
kwake	wanaomkimbilia
	H2620

Maana njia za Mungu ni kamilifu. Neno la Yahwe ni safi. Yeye ni ngao yao wanaomkimbilia.

מָבֹלְעֲדֵי	צוּר	וּמִי	יְהוָה	מִבַּלְעֲדֵי	אֵל	מִי־	כִּי	32
isipokuwa	mwamba	na–ni–nani	Yahwe	isipokuwa	Mungu	ni–nani	kwa–sababu	
H1107	H6697	H4310	H3068	H1107	H0410	H4310		

אֱלֹהֵינוּ׃
Mungu–wetu
H0430

Maana ni nani aliye Mungu isipokuwa Yahwe? Na ni nani aliyemwamba isipokuwa Mungu?

)דַּרְכִּי׃(	]דרכו[	תָּמִים	וַיִּתֵּר	חָיִל	מָעוּזִּי	הָאֵל	33
njia–yangu	njia–yangu	kamili	na–akaitengeneza	ya–nguvu	ngome–yangu	Mungu	
H1870	H1870	H8549		H2428	H4581	H0410	

Mungu ni kimbilio langu, na umwongoza katika njia yake mtu asiye na hatia.

בָּמוֹתַי	וְעַל	כָּאַיָּלוֹת	)רַגְלַי(	]רגליו[	מְשַׁוֶּה	34
mahali–pangu–pa–juu	na–juu–ya	kama–kulungu	miguu–yangu	miguu–yangu	akifanya	
H1116		H0355	H7272	H7272		

יַעֲמִדֵנִי׃
atanisimamisha
H5975

Huifanya myepesi miguu yangu kama kurungu na kuniweka katika vilima virefu.

נְחוּשָׁה	קֶשֶׁת־	וְנִחַת	לַמִּלְחָמָה	יָדַי	מְלַמֵּד	35
shaba	upinde–wa	na–upinde	kwa–vita	mikono–yangu	akifundisha	
H5154	H7198	H5181	H4421	H3027	H3925	

זְרֹעֹתָי׃
mikono–yangu–inaweza–kuupiga
H2220

Huifundisha mikono yangu kwa vita, na viganja vyangu kupinda upinde wa shaba.

תַּרְבֵּנִי׃	וַעֲנֹתְךָ	יִשְׁעֶךָ	מָגֵן	לִי	וַתִּתֶּן־	36
umenifanya–mkuu	na–unyenyekevu–wako	wokovu–wako	ngao–ya	mimi	na–umenipa	
		H3468	H4043		H5414	

Umenipa ngao ya wokovu wako, na matakwa yako yamenifanya mkuu.

קַרְסֻלָי׃	מָעֲדוּ	וְלֹא	תַּחְתָּנִי	צַעֲדִי	תַּרְחִיב	37
vifundo–vyangu–vya–miguu	havikuteleza	na–havikuteleza	chini–yangu	hatua–yangu	uliipanua	
H7166	H4571	H3808	H8478	H6806	H7337	

Umeitengenezea miguu yangu nafasi chini yangu, hivyo miguu yangu haikujikwaa.

כַּלּוֹתָם׃	עַד־	אָשׁוּב	וְלֹא	וָאַשְׁמִידֵם	אוֹיְבַי	אֶרְדְּפָה	38
nilipowamaliza	hadi	sikurudi	na–sikurudi	na–nikawaangamiza	adui–zangu	niliwafuatia	
H3615	H5704	H7725	H3808	H8045	H0341	H7291	

Niliwafuatia adui zangu na kuwaangamiza. Sikurudi nyuma hadi walipoangamizwa.

תָּחַת	וַיִּפְּלוּ	יְקוּמוּן	וְלֹא	וָאֶמְחָצֵם	וָאֲכַלֵּם	39
chini–ya	na–wakaanguka	hawakuinuka	na–hawakuinuka	na–nikawapiga	na–nikawamaliza	
H8478	H5307		H3808	H4272	H0398	

רַגְלָי׃
miguu–yangu
H7272

Niliwararua na kuwasambaratisha; hawawezi kuinuka. Wameanguka chini ya miguu yangu.

וַתְּזָרֵנִי	חַיִל	לַמִּלְחָמָה	תַּכְרִיעַ	קָמַי	תַּחְתָּנָי׃	40
na–ukanifunga	nguvu	kwa–vita	ukawaangusha	walioninuka	chini–yangu	
H0247	H2428	H4421	H3766		H8478	

Unaweka nguvu ndani yangu kama mkanda kwa vita; unawaweka chini yangu wanaoinuka kinyume changu.

וְאֹיְבַי	תָּתָּה	לִי	עֹרֶף	מְשַׂנְאַי	וָאַצְמִיתֵם׃	41
na–adui–zangu	uliwapa	mimi	shingo–zao	wanaonichukia	na–nikawaangamiza	
H0341	H5414		H6203	H8130	H6789	

Ulinipa migongo ya shingo za adui zangu; niliwaangamiza kabisa wale wanaonichukia.

יְשֻׁעוּ	וְאֵין	מוֹשִׁיעַ	אֶל־	יְהוָה	וְלֹא	עָנָם׃	42
walitazama	lakini–hakukuwa–na	mwokozi	kwa	Yahwe	lakini–hakuwajibu	hakuwajibu	
H8159	H0369	H3467	H0413	H3068	H3808		

Walilia kwa msaada, lakini hakuna aliyewaokoa; walimlilia Yahwe, lakini hakuwajibu.

וְאֶשְׁחָקֵם	כַּעֲפַר־	אָרֶץ	כְּטִיט־	חוּצוֹת	אֲדַקֵּם	43
na–nikawaponda	kama–mavumbi–ya	nchi	kama–matope–ya	mitaani	nikawakanyaga	
H7833	H6083	H0776	H2916	H2351	H1854	

אֲרִיקֵעֵם׃
nikawasagasaga
H7554

Niliwaponda katika vipande kama mavumbi juu ya ardhi, niliwakanyaga kama matope mitaani.

וַתְּפַלְּטֵנִי	מְרִיבֵי	עַמִּי	תְּשִׁמְרֵנִי	לְרֹאשׁ	גּוֹיִם	עַם	44
na–ukaniokoa	kutoka–ugomvi–wa	watu–wangu	umeniweka	kichwa–cha	mataifa	watu	
H6403	H7379		H8104				

יַעַבְדֻנִי׃	יָדַעְתִּי	לֹא־	
watanitumikia	sikuwajua	ambao–sikuwajua	
H5647	H3045	H3808	

Umeniokoa pia kutoka katika mashutumu ya watu wangu. Umeniweka kama kichwa cha mataifa. Watu nisiowajua wananitumikia.

לִי׃	יִשְׁמְעוּ	אֹזֶן	לִשְׁמוֹעַ	לִי	יִתְכַּחֲשׁוּ־	נֵכָר	בְּנֵי	45
mimi	watanitii	sikio	wanaposikia	kwangu	watajisalimisha	kigeni	wana–wa	
	H8085	H0241	H8085		H3584	H5236		

Wageni walishurutishwa kuniinamia. Mara waliposikia kuhusu mimi, walinitii.

מִמִּסְגְּרוֹתָם׃	וְיַחְגְּרוּ	יִבֹּלוּ	נֵכָר	בְּנֵי	46
kutoka–ngome–zao	na–watatoka–wakitetemeka	watadhoofika	kigeni	wana–wa	
H4526	H2296		H5236		

Wageni walikuja wakitetemeka kutoka katika ngome zao.

חַי־	יְהוָה	וּבָרוּךְ	צוּרִי	וְיָרֹם	אֱלוֹהֵי	צוּר	47
aishivyo	Yahwe	na–abarikiwe	Mwamba–wangu	na–atukuzwe	Mungu–wa	Mwamba–wa	
	H3068	H1288	H6697		H0430	H6697	

יִשְׁעִי׃
wokovu–wangu
H3468

Yahwe anaishi! Mwamba wangu atukuzwe. Mungu na ainuliwe, mwamba wa wokovu wangu.

48	הָאֵל	מִנִּי	נְקָמוֹת	הַנֹּתֵן	וּמוֹרִיד	עַמִּים	תַּחְתָּנִי׃
	Mungu	mimi	kisasi	anayenipa	na–anayewashusha	watu	chini–yangu
	H0410		H5360	H5414	H3381		H8478

Huyu ndiye Mungu anilipiaye kisasi, awawekaye watu chini yangu.

49	וּמוֹצִיאִי	מֵאֹיְבָי	מִמְּקֻמָי	תְּרוֹמְמֵנִי	מֵאִישׁ
	na–anayenitoa	kutoka–kwa–adui–zangu	na–juu–ya–walioninuka	unaniinua	kutoka–kwa–mtu
	H3318	H0341			H0376

חֲמָסִים	תַּצִּילֵנִי׃
wa–ukatili	utaniokoa
H2555	H5337

Uniweka huru mbali na adui zangu. Hakika, uliniinua juu yao walioinuka kinyume changu. Uliniokoa kutoka kwa watu wenye ghasia.

50	עַל־	כֵּן	אוֹדְךָ	יְהוָה	בַּגּוֹיִם	וּלְשִׁמְךָ	אֲזַמֵּר׃
	kwa–sababu	ya–hayo	nitakusifu	Ee–Yahwe	miongoni–mwa–mataifa	na–kwa–jina–lako	nitaimba
			H3034	H3068		H8034	H2167

Kwa hiyo nitakushukuru, Yahwe, kati ya mataifa; nitaliimbia sifa jina lako.

51	[מגדיל	(מִגְדּוֹל	יְשׁוּעוֹת	לְמַלְכּוֹ	וְעֹשֶׂה־	חֶסֶד
	mnara–wa	mnara–wa	wokovu	kwa–mfalme–wake	na–anayeonyesha	upendo
	H1431	H4026	H3444	H4428		

לְמָשִׁיחוֹ	לְדָוִד	וּלְזַרְעוֹ	עַד־	עוֹלָם׃	פ
kwa–mtiwa–mafuta–wake	kwa–Daudi	na–kwa–wazao–wake	hadi	milele	P
H4899	H1732	H2233	H5704	H5769	

Mungu hutoa ushindi mkuu kwa mfalme wake, na uonesha uaminifu wake wa kiagano kwa mtiwa mafuta wake, kwa Daudi na uzao wake daima.”

Chapter 23

1	וְנֶאֱם	יִשַׁי	בֶּן־	דָּוִד	נְאֻם	הָאִחֲרֹנִים	דָּוִד	דִּבְרֵי	וְאֵלֶּה
	na–neno	Yese	mwana–wa	la–Daudi	neno	ya–mwisho	ya–Daudi	maneno	na–haya
	H5002	H3448		H1732	H5002	H0314	H1732	H1697	H0428

הַגֶּבֶר	הָקִם	עָל	מְשִׁיחַ	אֱלֹהֵי	יַעֲקֹב	וּנְעִים	זְמִרוֹת
la–mtu	aliyeinuliwa	juu	mtiwa–mafuta	wa–Mungu–wa	Yakobo	na–mtamu	wa–nyimbo–za
H1397		H5920	H4899	H0430	H3290		H2158

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Haya ni maneno ya mwisho ya Daudi-Daudi mwana wa Yese, mtu aliyeheshimiwa sana, aliyetiwa mafuta na Mungu wa Yakobo, mwandishi mzuri wa zaburi wa Israeli.

2	לְשׁוֹנִי׃	עַל־	וּמִלָּתוֹ	בִּי	דִּבֶּר־	יְהוָה	רוּחַ
	ulimi–wangu	lilikuwa–juu–ya	na–neno–lake	kupitia–mimi	ilisema	ya–Yahwe	Roho
	H3956		H4405		H1696	H3068	H7307

“Roho ya Yahwe alisema nami, na neno lake lilikuwa ulimini mwangu.

3

מוֹשֵׁל	יִשְׂרָאֵל	צוּר	דִּבֶּר	לִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	אָמַר
atakayetawala	Israeli	Mwamba–wa	alisema	kwangu	Israeli	Mungu–wa	alisema
H4910	H3478	H6697	H1696		H3478	H0430	H0559

אֱלֹהִים׃	יִרְאַת	מוֹשֵׁל	צַדִּיק	בָּאָדָם
Mungu	kwa–hofu–ya	atakayetawala	mwenye–haki	wanadamu
H0430	H3374	H4910	H6662	H0120

Mungu wa Israeli alinena, Mwamba wa Israeli aliniambia, “Atawalaye kwa haki juu yangu, atawalaye katika hofu ya Mungu.

4

עָבוֹת	לֹא	בֹּקֶר	שָׁמֶשׁ	יִזְרַח־	בֹּקֶר	וּכְאוֹר
mawingu	bila	asubuhi	jua	atakapochomoza	asubuhi	na–kama–mwanga–wa
H5645	H3808	H1242	H8121	H2224	H1242	H0216

מִמָּטָר׃	דָּשֵׁא	מִמְּטַר	מִנֹּגַהּ
kutoka–ardhini	majani	kutoka–mvua	kutoka–mwanga
H0776	H1877	H4306	H5051

Atakuwa kama nuru ya asubuhi jua linapochomoza, asubuhi isiyo na mawingu, wakati mche mwororo unapochipua kutoka ardhini kupitia mwangaza wa mng'ao wa jua baada ya mvua.

5

עוֹלָם	בְּרִית	כִּי	אֵל	עִם־	בֵּיתִי	כֵּן	לֹא־	כִּי־
milele	agano–la	lakini	Mungu	pamoja–na	nyumba–yangu	hivyo	si	kwa–sababu
H5769	H1285		H0410				H3808	

יִשְׁעִי	כָּל־	כִּי־	וּשְׁמֻרָה	בַּכֹּל	עֲרוּכָה	לִי	שָׂם
wote	wokovu–wangu	kwa–sababu	na–kuhifadhiwa	katika–yote	lililopangwa	nami	amefanya
H3468	H3605		H8104	H3605			

יַצְמִיחַ׃	לֹא	כִּי־	חֵפֶץ	וְכָל־
kustawi	hataifanya	je–hataifanya	yangu–yote	na–tamaa
H6779	H3808		H2656	H3605

Hakika, je familia yangu haiko hivi mbele za Mungu? Je hajafanya nami agano la milele, taratibu la uhakika kwa kila njia? Je yeye haongezi wokovu wangu na kutimiza kila hitaji langu?

6

בְּיָד	לֹא	כִּי־	כֻלָּהֶם	מֻנָּד	כְּקוֹץ	וּבְלִיַּעַל	
kwa–mkono	hawashikwi	kwa–sababu	wote	iliyotupwa	kama–miiba	lakini–watu–waovu	
H3027	H3808		H3605	H5074	H6975	H1100	

יִקָּחוּ׃
hawashikwi
H3947

Lakini yasiyofaa yote yatakuwa kama miiba na kutupwa mbali, kwa maana haiwezekani kukusanywa kwa mikono.

7

שָׂרוֹף	וּבָאֵשׁ	חֲנִית	וְעֵץ	בַּרְזֶל	יִמָּלֵא	בָּהֶם	יִגַּע	וְאִישׁ
kuchoma	na–kwa–moto	mkuki	na–mpini–wa	chuma	atajazwa	hiyo	anayeigusa	na–mtu
H8313	H0784	H2595	H6086	H1270	H4390		H5060	H0376

פ	בַּשֶּׁבֶת׃	יִשָּׂרְפוּ
P	pale–ilipo	itachomwa
	H7675	H8313

Ayagusaye ni lazima atumie chombo cha chuma au au fumo la mkuki. Ni lazima yachomwe mahali yalipo.

8 אֱלֶּה הַוָּה majina–ya mia wa–watatu wa–Daudi wakati–mmoja
H0428 H8034 H3967 H1732 H6471

אֲשֶׁר הַגִּבֹּרִים mashujaa ambao mashujaa
H1368 H0259

שְׁמֹות mia–nane Yosheb-bashebethi Muezni Muezni Adino yeye
H8083 H3429 H6112 H6112 H5722 H1931

מֵאָות dhidi–ya mkuu
H3967 H0259

עַל־ Mtakimoni
H8461

הָעֶצְנִי Muezni
H6112

עֵדִינוֹ Adino
H5722

הוּא yeye
H1931

הַשָּׁלִשִׁי wa–watatu
H6471

חָלָל waliouawa

שְׁמֹנֶה mia–nane

עַל־ dhidi–ya

הָעֶצְנִי Muezni

עֵדִינוֹ Adino

הוּא yeye

הַשָּׁלִשִׁי wa–watatu

סְ S

בְּפַעַם wakati–mmoja

אֶחָת׃ mmoja

Haya ni majina ya askari wa Daudi: Yashobeamu Mhakmoni alikuwa kiongozi wa mashujaa. Aliua watu mia nne wakati mmoja.

9 אֲחֹחִי Ahohi
H0266

בֶּן־ mwana–wa

דֹּדוֹ Dodo
H1734

דדין Dodo
H1734

בֶּן־ mwana–wa

אֶלְעָזָר Eleazari
H0499

וְאַחֲרָיו baada–yake

ואחרון na–baada–yake

בַּפְּלִשְׁתִּים Wafilisti
H6430

בְּחֶרְפָּם walipowadhihaki

דָּוִד Daudi
H1732

עִם־ pamoja–na

הַגִּבֹּרִים mashujaa
H1368

גברים mashujaa
H1368

בִּשְׁלֹשָׁה miongoni–mwa–watatu
H7969

יִשְׂרָאֵל׃ Israeli
H3478

אִישׁ watu–wa
H0376

וַיַּעֲלוּ na–wakapanda
H5927

לַמִּלְחָמָה kwa–vita
H4421

שָׁם huko
H8033

נֶאֱסְפוּ־ walikusanyika
H0622

Baada yake alikuwa Elieza mwana wa Dodo, mwana wa mwahohi, mmoja wa mashujaa watatu wa Daudi. Alikuwepo walipowashinda Wafilisti waliokuwa wamekusanyika kwa vita, na wakati watu wa Israeli walipokuwa wamekimbia.

10 הוּא yeye
H1931

קָם akainuka

נַיַּךְ na–akapiga
H5221

בַּפְּלִשְׁתִּים Wafilisti
H6430

וְעַד hadi
H5704

כִּי־ ambapo
H3029

יָדוֹ mkono–wake
H3027

יָגְעָה ilichoka
H3021

עַד siku
H3117

יָדוֹ mkono–wake
H3027

אֶל־ na
H0413

הַחֶרֶב upanga
H2719

עָשָׂה wokovu
H8668

יְהוָה Yahwe
H3068

גְּדוֹלָה mkubwa

וַתִּדְבָּק na–ukashikamana
H1692

וַיַּעַשׂ na–akafanya
H6584

וְהָעָם na–watu
H5971

לְפַשֵּׁט׃ kuteka–nyara

אַךְ־ tu
H0389

אַחֲרָיו nyuma–yake

יָשֻׁבוּ wakarudi
H7725

הַהֵמָּה ile
H1931

סְ S

Elieza akasimama na kuwapiga Wafilisti mpaka mkono wake ukachoka, mpaka mkono wake ukang'ang'ania mpini wa upanga wake. Siku hiyo Yahwe akatoa ushindi mkuu. Jeshi likarejea kwa ajili ya kuteka tu nyara za waliouawa na Elieza.

11 וְאַחֲרָיו na–baada–yake
H0266

שַׁמָּא Shama
H8037

בֶּן־ mwana–wa

אָגֵא Agee
H0089

הָרָרִי Mharari
H2043

בְּנֵי־ wana–wa

חֲרָרִים Mharari
H2043

שָׁם huko
H8033

חֶלְקַת shamba

הַשָּׂדֶה la

מְלֵאָה limejaa
H4395

עֲדָשִׁים dengu
H5742

וְהָעָם na–watu

נָס wakakimbia
H5127

מִפְּנֵי mbele–ya
H6440

וַתְּהִי־ na–palikuwa
H1961

לַחֲיָה kwa–jeshi

פְּלִשְׁתִּים Wafilisti
H6430

וַיַּאְסְפוּ na–wakakusanyika
H0622

פְּלִשְׁתִּים׃ Wafilisti
H6430

Baada yake alikuwa Shama mwana wa Agee, Mharari. Wafilisti wakajikusanya pamoja palipokuwa na shamba la dengu, na jeshi likawakimbia.

פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	וַיָּנָס	וַיִּצְיֻּלָהּ	הַחֶלְקָה	בְּתוֹךְ־	וַיִּתְיַצֵּב		12
Wafilisti	Wafilisti	na–akawapiga	na–akalilinda	shamba	katikati–ya	na–akasimama		
H6430	H0853	H5221	H5337		H8432	H3320		
ס	גְּדוֹלָה׃	תְּשׁוּעָה	יְהוָה	וַיַּעַשׂ				
S	mkubwa	wokovu	Yahwe	na–akafanya				
		H8668	H3068					

Lakini Shama akasimama katikati ya shamba na kulitetea. Aliwauwa Wafilisti, na Yahwe akaleta ushindi mkuu.

וַיָּבֹאוּ	רֹאשׁ	מֵהַשְּׁלֹשִׁים	(שְׁלֹשָׁה)	[שלשים]	וַיֵּרְדוּ			13
na–wakaja	wakuu	kutoka–miongoni–mwa–thelathini	watatu	watatu	na–wakashuka			
H0935		H7970	H7969	H7970	H3381			
פְּלִשְׁתִּים	וְחַנַּת	עֲדֻלָּם	מְעָרַת	אֶל־	דָּוִד	אֶל־	קְצִיר׀	אֶל־
Wafilisti	na–jeshi–la	Adulamu	pango–la	kwenye	Daudi	kwa	mavuno	wakati–wa
H6430		H5725	H4631	H0413	H1732	H0413		H0413
רְפָאִים׃	בְּעֵמֶק	חֲנָה						
Refaimu	katika–Bonde–la	lilikuwa–limepiga–kambi						
	H6010	H2583						

Watatu kati ya askari thelathini walishuka kwa Daudi nyakati za mavuno, katika pango la Adulamu. Jeshi la Wafilisti lilikuwa limepiga kambi katika bonde la Mrefai.

							14
בֵּית׃לָחֶם	אָז	פְּלִשְׁתִּים	וּמַצָּב	בַּמְצוּדָה	אָז	וְדָוִד	
Bethlehemu	wakati–huo	Wafilisti	na–kambi–ya	alikuwa–ngomeni	wakati–huo	na–Daudi	
H1035		H6430	H4673			H1732	

Wakati huo Daudi alikuwa katika ngome yake, pangoni, wakati Wafilisti walikuwa wanaimilk Bethlehemu.

								15
בֵּית־לֶחֶם	מִבְּאֵר	מַיִם	יַשְׁקֵנִי	מִי	וַיֹּאמֶר	דָּוִד	וַיִּתְאַוֶּה	
Bethlehemu	kutoka–kisima–cha	maji	ataninywesha	nani	na–akasema	Daudi	na–akatamani	
H1035	H0877	H4325	H8248	H4310	H0559	H1732	H0183	
בַּשָּׁעַר׃	אֲשֶׁר							
langoni	ambacho							
H8179								

Daudi alitamani maji na akasema, “Kama ingekuwa mtu mmoja angenipa maji ya kunywa kutoka kisima kilichopo Bethlehemu, kisima kilichopo langoni!”

								16
מַיִם	וַיִּשְׁאֲבוּ־	פְּלִשְׁתִּים	בְּמַחֲנֵה	הַגִּבֹּרִים	שְׁלֹשֶׁת	וַיִּבְקְעוּ		
maji	na–wakateka	Wafilisti	kupitia–kambi–ya	mashujaa	watatu	na–wakapenya		
H4325	H7579	H6430	H4264	H1368	H7969	H1234		
דָּוִד	אֶל־	וַיָּבֵאוּ	וַיִּשְׂאוּ	בַּשַּׁעַר	אֲשֶׁר	בֵּית־לֶחֶם	מִבְּאֵר	
Daudi	kwa	na–wakaleta	na–wakabeba	langoni	ambacho	Bethlehemu	kutoka–kisima–cha	
H1732	H0413	H0935	H5375	H8179		H1035	H0877	
לַיהוָה׃	אֹתָם	וַיַּסֶךְ	לִשְׁתּוֹתָם	אָבָה׀	וְלֹא			
kwa–Yahwe	maji	na–akayamimina	kuyanywa	hakutaka	lakini–hakutaka			
H3068	H0853		H8354	H0014	H3808			

Hivyo mashujaa hawa watatu wakapita kati ya jeshi la Wafilisti na kuchota maji katika kisima cha Bethlehemu, kilichopo langoni. Wakachukua maji na kuyaleta kwa Daudi, lakini yeye akakataa kuyanywa. Badala yake akayamwaga mbele za Yahwe.

17

הַהֹלְכִים	הָאֲנָשִׁים	הַדָּם	זֹאת	מִמַּעֲשֹׂתַי	יְהוָה	לִי	חָלִילָה	וַיֹּאמֶר
walioenda	ya-watu	je-si-damu	hili	kufanya	Ee-Yahwe	kwangu	hasha	na-akasema
H1980	H0376	H1818	H2063		H3068		H2486	H0559

שְׁלֹשֶׁת	עָשׂוּ	אֱלֶּה	לְשָׁתוֹתָם	אָבָה	וְלֹא	בְּנַפְשׁוֹתָם
mashujaa	yalifanya	haya	kuyanywa	hakutaka	na-hakutaka	kwa-hatari-ya-maisha-yao
H7969		H0428	H8354	H0014	H3808	H5315

	ס	הַגִּבֹּרִים׃
	S	watatu
		H1368

Kisha akasema, “Iwe mbali nami, Yahwe, kwamba niyanywe haya. Je ninywe damu ya watu waliohatarisha maisha yao?” Hivyo akakataa kuyanywa. Haya ni mambo yaliyofanywa na mashujaa watatu.

18

(הַשְּׁלִשָּׁה	השלשין]	רֹאשׁ	הוּא	צְרוּיָה	בֶּן־	יוֹאָב	וְאֲחֵי	וַאֲבִישַׁי	
watatu	watatu	mkuu-wa	yeye	Seruya	mwana-wa	Yoabu	ndugu-ya	na-Abishai	
H7969	H7992		H1931	H6870		H3097	H0251	H0052	

שָׁם	וְלוֹ־	חָלָל	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	עַל־	חֲנִיתוֹ	אֶת־	עוֹרֵר	וְהוּא
sifa	na-alikuwa-na	waliouawa	mia	mia-tatu	dhidi-ya	wake	mkuki	aliinua	na-yeye
H8034			H3967	H7969		H2595	H0853	H5782	H1931

בַּשְּׁלֹשָׁה׃
miongoni-mwa-watatu
H7969

Abishai, nduguye Yoabu na mwana wa Seruya, alikuwa akida wa watatu. Alipigana kwa mkuki wake na watu mia tatu na akawauwa wote mara. Mara kwa mara alitajwa kati ya mashujaa watatu.

19

הַשְּׁלֹשָׁה	וְעַד־	לְשָׁר	לָהֶם	וַיְהִי	נִכְבָּד	הֵכִּי	הַשְּׁלֹשָׁה	מִן־
watatu	lakini-hadi	kiongozi	kwao	na-akawa	mashuhuri-zaidi	alikuwa	watatu	kutoka
H7969	H5704	H8269		H1961	H3513		H7969	

	ס	בָּא׃	לֹא־
	S	hakufika	hakufika
		H0935	H3808

Hakuwa maarufu kuliko wale watatu? Alifanywa akida wao. Lakini, umaarufu wake haukulingana na umaarufu wa wale mashujaa watatu.

20

פְּעָלִים	רַב־	(חַיִל	חין]	אִישׁ־	בֶּן־	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	וּבְנָיָהוּ
matendo	mwingi-wa	shujaa	shujaa	mtu	mwana-wa	Yehoyada	mwana-wa	na-Benaya
H6467		H2428		H0376		H3077		H1141

יָרַד	וְהוּא	מוֹאָב	אֲרִאֵל	שְׁנֵי	אֵת	הִכָּה	הַוּא	מִקַּבְצְאֵל
alishuka	na-yeye	wa-Moabu	wa-Arieli	wawili	wana-wawili	aliwapiga	yeye	kutoka-Kabseeli
H3381	H1931	H4124	H0739	H8147	H0853	H5221	H1931	H6909

הַשָּׁלֶג׃	בְּיוֹם	הַבְּאֵר	בְּתוֹךְ	(הָאֲרִי	הארית]	אֶת־	וְהִכָּה
ya-theluji	siku	shimo	ndani-ya	simba	simba	simba	na-akampiga
H7950	H3117		H8432			H0853	H5221

Benaya kutoka Kabseeli mwana wa Yehoyada; alikuwa mtu hodari aliyefanya matendo makuu. Aliwauwa wana wawili wa Arieli wa Moabu. Pia alishuka shimoni na kuuwa simba wakati wa theruji.

21 וְהוּא־ na–yeye H1931 הִכָּהוּ alimpiga H5221 אֶת־ Mmisri H0853 אִישׁ mtu H0376 מִצְרִי Mmisri H4713 [אשר] mtu H0834 (אִישׁ) mtu H0376 מַרְאֵה mwenye–sura–nzuri H4758

וּבְיָד na–mkononi–mwa H3027 הַמִּצְרִי Mmisri H4713 מִיַּד kutoka–mkononi–mwa H3027 הַחֲנִית mkuki H2595 וַיֵּרֶד na–akashuka H3381 אֵלָיו kwake H0413 בַּשֶּׁבֶט kwa–fimbo H7626 וַיִּגְזֹל na–akanyakua H1497 אֶת־ mkuki H0853

בַּחֲנִיתוֹ׃ kwa–mkuki–wake H2595 וַיַּהַרְגֵהוּ na–akamuua H2026 הַמִּצְרִי Mmisri H4713 מִיַּד kutoka–mkononi–mwa H3027 הַחֲנִית mkuki H2595

Na alimwua Mmisri aliyekuwa mtu mnene sana. Mmisri alikuwa na mkuki mkononi, lakini Benaya alipigana naye kwa fimbo tu. Aliuchukua mkuki mkononi mwa Mmisri na kisha kumwua nao.

22 אֵלֶּה haya H0428 עָשָׂה alifanya H6213 בְּנָיָהוּ Benaya H1141 בֶּן־ mwana–wa H1121 יְהוֹיָדָע Yehoyada H3077 וְלוֹ־ na–alikuwa–na H3867 שֵׁם sifa H8034 בִּשְׁלֹשָׁה miongoni–mwa–watatu H7969

הַגִּבֹּרִים׃ mashujaa H1368

Benaya mwana wa Yehoyada alifanya matendo haya, naye alitajwa kati ya mashujaa watatu.

23 מִן־ kutoka H4480 הַשְּׁלֹשִׁים thelathini H7970 נִכְבָּד alikuwa–mashuhuri H3513 וְאֶל־ lakini–hadi H0413 הַשְּׁלֹשָׁה watatu H7969 לֹא־ hakufika H3808 בָּא hakufika H0935 וַיְשִׂמֵהוּ na–akamweka H7760

ס S מִשְׁמַעְתּוֹ׃ walinzi–wake H4928 אֶל־ juu–ya H0413 דָּוִד Daudi H1732

Alikuwa na heshima kuliko mashujaa thelathini kwa ujumla wao, lakini hakuwa na heshima kama wale mashujaa watatu. Hata hivyo Daudi alimweka kuwa mlinzi wake.

24 עֲשָׂהאֵל Asaheli H6214 אֲחִי־ ndugu–ya H0251 יוֹאָב Yoabu H3097 בַּשְּׁלֹשִׁים miongoni–mwa–thelathini H7970 אֶלְחָנָן Elhanani H0445 בֶּן־ mwana–wa H1121 דֹּדוֹ Dodo H1734

בֵּית׃לֶחֶם wa–Bethlehemu H1035

Wafuatao ni wale watu thelathini: Asaheli nduguye Yoabu, Elhanani mwana wa Dodo kutoka Bethlehemu,

25 שַׁמָּה Shama H8048 הַחֲרֹדִי Mharodi H2733 אֶלִיקָא Elika H0470 הַחֲרֹדִי Mharodi H2733 ס S

26 חֶלֶץ Helesi H2503 הַפַּלְטִי Mpalti H6407 עִירָא Ira H5896 בֶּן־ mwana–wa עִקֵּשׁ Ikeshi H6142 הַתְּקוֹעִי׃ Mtekoa H8621 ס S

Helesi Mpeloni, Ira mwana wa Ikeshi Mtekoi,

27 אֲבִיעֶזֶר Abiezeri H0044 הָעַנְּתֹתִי Mwanathoti H6069 מְבֻנַּי Mebunai H4012 הַחֻשָׁתִי׃ Mhushathi H2843 ס S

Abi Ezeri Mwanathothi, Mebunai Mhushathi,

28	צַלְמוֹן	הָאֲחֹחִי	מַהְרַי	הַנְּטֹפָתִי׃	ס
	Salmoni	Mahohi	Maharai	Mnetofathi	S
		H0266	H4121	H5200	

Salmoni Mhahoi, Maharai Mnetofathi;

29	חֶלֶב	בֶּן־	בַּעֲנָה	הַנְּטֹפָתִי	ס	אִתַּי	בֶּן־	רִיבַי	מִגִּבְעַת
	Helebu	mwana-wa	Baana	Mnetofathi	S	Itai	mwana-wa	Ribai	kutoka-Gibea
	H2460		H1196	H5200		H0863		H7380	H1390

בְּנֵי	בִנְיָמִן׃	ס	
ya-wana-wa	Benyamini	S	
	H1144		

Helebu mwana wa Baana, Mnetofathi, Itai mwana wa Rabai kutoka Gibea ya Wabenjamini,

30	בְּנָיָהוּ	פִּרְעָתֹנִי	הִדָּי	מִנַּחֲלֵי	גָּעַשׁ׃	ס
	Benaya	Mpirathoni	Hidai	kutoka-vijito-vya	Gaashi	S
	H1141	H6553	H1914		H1608	

Benaya Mpirathoni, Hidai wa mabonde ya Gaashi.

31	אֲבִי־	עַלְבוֹן	הָעַרְבָתִי	עַזְמָוֶת	הַבַּרְחֻמִי׃	ס
	Abi-alboni	Abi-alboni	Mwarbathi	Azmavethi	Mbaruhumi	S
	H0045	H0045	H6164	H5820	H1273	

Abieliboni Mwarbathi, Azmawethi Mbarhumi,

32	אֶלְיַחְבָא	הַשַּׁעַלְבֹנִי	בְּנֵי	יָשֵׁן	יְהוֹנָתָן׃	ס
	Eliahba	Mshaalboni	wana-wa	Yasheni	Yonathani	S
	H0455	H8170		H3464	H3083	

Eliaba Mshalboni, wana wa Yasheni, Yonathani mwana wa Shama Mharari;

33	שַׁמָּה	הַהֲרָרִי	אֲחִיאָם	בֶּן־	שָׁרָר	הָאֲרָרִי׃	ס
	Shama	Mharari	Ahiamu	mwana-wa	Sharari	Mharari	S
	H8048	H2043	H0279		H8325	H2043	

Ahiamu mwana wa Sharari Mharari,

34	אֱלִיפֶלֶט	בֶּן־	אֲחַסְבַּי	בֶּן־	הַמַּעֲכָתִי	ס	אֱלִיעָם	בֶּן־	אֲחִיתֹפֶל
	Elifeleti	mwana-wa	Ahasbai	mwana-wa	Mmaakathi	S	Eliamu	mwana-wa	Ahithofeli
	H0467		H0308		H4602		H0463		H0302

הַגִּלֹנִי׃	ס	
Mgiloni	S	
H1526		

Elifeleti mwana wa Ahasbai Mmaakathi, Eliamu mwana wa Ahithofeli Mgiloni,

35	חצרו]	חֶצְרַי)	הַכַּרְמְלִי	פַּעֲרַי	הָאַרְבִּי׃	ס
	Hezro	Hezro	Mkarmeli	Paarai	Mwarbi	S
	H2695	H2695	H3761	H6474	H0701	

Hezro Mkarmeli, Parai Mwarbi,

36	יִגְאָל	בֶּן־	נָתָן	מִצֹּבָה	ס	בָּנִי	הַגַּדִּי׃	ס
	Igali	mwana-wa	Nathani	kutoka-Soba	S	Bani	Mgadi	S
	H3008		H5416	H6678		H1137	H1425	

Igali mwana wa Nathani kutoka Soba, Bani kutoka kabila la Gadi,

בֶּן־	יוֹאָב	כְּלִי	)נשׂא(	]נשׂאי[	הַבְּאֵרֹתִי	נַחְרַי	ס	הָעַמֹּנִי	צֶלֶק	37
mwana–wa	Yoabu	silaha–za	mbeba	mbeba	Mbeerothi	Naharai	S	Mwamoni	Seleki	
	H3097	H3627	H5375	H5375	H0886	H5171		H5984	H6768	

ס	צְרוּיָה׃
S	Seruya
	H6870

Zeleki Mwamoni, Naharai Mbeerothi, mbeba silaha wa Yoabu mwana wa Seruya,

ס	הַיִּתְרִי׃	גָּרֵב	הַיִּתְרִי	עִירָא	38
S	Mithri	Garebu	Mithri	Ira	
	H3505	H1619	H3505	H5896	

Ira Mwithri, Garebu Mwithri,

פ	וְשִׁבְעָה׃	שְׁלֹשִׁים	כֹּל	הַחִתִּי	אוּרִיָּה	39
P	na–saba	thelathini	jumla	Mhiti	Uria	
	H7651	H7970	H3605	H2850		

Uria Mhiti - jumla yao thelathini na wanane.

Chapter 24

דָּוִד	אֶת־	וַיָּסֶת	בְּיִשְׂרָאֵל	לַחֲרוֹת	יְהוָה	אַף־	וַיֹּסֶף			1
Daudi	—	na–akamchochea	juu–ya–Israeli	kuwaka	Yahwe	hasira–ya	na–akaendelea			
H1732	H0853	H5496	H3478	H2734	H3068	H0639	H3254			

יְהוּדָה׃	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	מְנֵה	לֵךְ	לֵאמֹר	בָּהֶם
Yuda	na–	Israeli	—	wahesabu	nenda	kusema	juu–yao
H3063	H0853	H3478	H0853	H4487	H3212	H0559	

Kisha hasira ya Yahwe ikawaka dhidi ya Israeli, naye akamchochea Daudi kinyume chao kusema, “Nenda, ukawahesabu Israeli na Yuda.”

שְׁוּט־	אִתּוֹ	אֲשֶׁר־	הַחַיִל	שַׂר־	וְיוֹאָב	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר		2
zunguka–	pamoja–naye	aliyekuwa	jeshi	mkuu–wa	Yoabu	kwa–	mfalme	na–akasema		
	H0854		H2428	H8269	H3097	H0413	H4428	H0559		

אֶת־	וּפִקְדוּ	שֶׁבַע־בְּאֵר	וְעַד־	מִדָּן	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	בְּכָל־	נָא
—	na–wahesabu	Beer–sheba	hadi–	kutoka–Dani	Israeli	makabila–ya	katika–kila	tafadhali
H0853		H0884	H5704	H1835	H3478	H7626	H3605	H4994

ס	הָעָם׃	מִסְפָּר	אֶת	וְיָדַעְתִּי	הָעָם
§	watu	idadi–ya	—	ili–nijue	watu
		H4557	H0853	H3045	

Mfalme akamwambia Yoabu, jemedari wa jeshi, aliyekuwa pamoja naye, “Nenda upite katika kabila zote za Israeli, toka Dani mpaka Beersheba, uwahesabu watu wote, ili niweze kujua idadi kamili ya watu wanaofaa kwa vita.”

3

הָעָם	אֶל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְיוֹסֵף	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יוֹאָב	וַיֹּאמֶר
watu	kwa–	Mungu–wako	Yahwe	na–aongeze	mfalme	kwa–	Yoabu	na–akasema
	H0413	H0430	H3068	H3254	H4428	H0413	H3097	H0559

רֹאוֹת	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי־	וְעֵינֵי	פְּעָמִים	מֵאָה	וְכָהֵם	וְכָהֵם	
yaone	mfalme	bwana–wangu	na–macho–ya	mara	mia	na–kama–hao	kama–hao	
H7200	H4428	H0113		H6471	H3967	H1992	H1992	

הַזֶּה׃	בַּדָּבָר	חָפֵץ	לָמָּה	הַמֶּלֶךְ	וַאדֹנִי	
hili	jambo	anataka	kwa–nini	mfalme	lakini–bwana–wangu	
H2088	H1697		H4100	H4428	H0113	

Yoabu akamwambia mfalme, “Yahwe Mungu wako na aizidishe hesabu ya watu mara mia, na macho ya bwana wangu mfalme yaone ikifanyika. Lakini kwa nini bwana wangu mfalme analitaka jambo hili?

4

וַיֵּצֵא	הֶחָיִל	שָׂרֵי	וְעַל	יוֹאָב	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	דִּבֶּר־	וַיֶּחֱזַק	
na–akatoka	jeshi	wakuu–wa	na–juu–ya	Yoabu	juu–ya	mfalme	neno–la	lakini–likashinda	
H3318	H2428	H8269		H3097	H0413	H4428	H1697	H2388	

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	הָעָם	אֶת־	לִפְקֹד	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	הַחַיִל	וְשָׂרֵי	יוֹאָב
Israeli	—	watu	—	kuhesabu	mfalme	mbele–ya	jeshi	na–wakuu–wa	Yoabu
H3478	H0853		H0853		H4428	H6440	H2428	H8269	H3097

Walakini neno la mfalme lilikuwa la mwisho dhidi ya Yoabu na dhidi ya majemedari wa jeshi. Hivyo Yoabu na majemedari wakatoka mbele ya mfalme kuwahesabu watu wa Israeli.

5

בְּתוֹךְ־	אֲשֶׁר	הָעִיר	יְמִין	בַּעֲרוֹעֵר	וַיַּחֲנוּ	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	וַיַּעַבְרוּ	
katikati–ya	ulio	mji	kulia–ya	Aroeri	na–wakapiga–kambi	Yordani	—	na–wakavuka	
H8432			H3225	H6177	H2583	H3383	H0853		

יַעְזֵר׃	וְאֶל־	הַגָּד	הַנָּחַל
Yazeri	na–kuelekea	Gadi	bonde
H3270	H0413	H1410	

Wakavuka Yordani na kupiga kambi karibu na Aroeri, kusini mwa mji bondeni. Kisha wakasafiri kupitia Gadi mpaka Yazeri.

6

יַּעַן	דָּנָה	וַיָּבֹאוּ	חָדְשִׁי	תַּחְתִּים	אֶרֶץ	וְאֶל־	הַגִּלְעָדָה	וַיָּבֹאוּ
Yaani	Dani	na–wakaja	Hodshi	Tahtimu	nchi–ya	na–kwa	Gileadi	na–wakaja
H1842	H1842	H0935	H8483	H8483	H0776	H0413	H1568	H0935

צִידוֹן׃	אֶל־	וְסָבִיב	
Sidoni	kuelekea–	na–kuzunguka	
H6721	H0413	H5439	

Wakaja Gileadi na nchi ya Tahtimu Hodshi, kisha Dani, Jaani na karibu kuelekea Sidoni.

7

אֶל־	וַיָּצְאוּ	וְהַכְּנַעֲנִי	הַחִוִּי	עָרֵי	וְכָל־	צֹר	מִבְצַר־	וַיָּבֹאוּ	
kwenda–	na–wakatoka	na–Wakanaani	Wahivi	miji–ya	na–kila	Tiro	ngome–ya	na–wakaja	
H0413	H3318		H2340		H3605	H6865	H4013	H0935	

בְּאֵר־שָׁבַע׃	יְהוּדָה	נֶגֶב	
Beer–sheba	Yuda	kusini–mwa	
H0884	H3063	H5045	

Wakafika ngome ya Tiro na miji yote ya Wahivi na Wakanaani. Kisha wakaenda Negebu katika Yuda huko Beersheba.

8

וְעֶשְׂרִים חֲדָשִׁים תִּשְׁעָה מִקְצֵה מִוַּאבוֹ וַיָּבֹאוּ הָאָרֶץ בְּכָל־ וַיָּשֻׁטוּ
na–siku miezi miezi–tisa mwishoni–mwa na–wakaja nchi katika–kote na–wakazunguka
H6242 H2320 H8672 H0935 H0776 H3605

יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ יֹום
Yerusalemu ishirini
H3389 H3117

Walipokuwa wamepita katika nchi yote, wakarejea Yerusalemu mwishoni mwa miezi tisa na siku ishirini.

9

יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמֶּלֶךְ אֶל־ הָעָם מִפְקַד־ מִסְפָּר אֶת־ יוֹאָב וַיִּתֵּן
Israeli na–walikuwa mfalme kwa– watu hesabu–ya idadi–ya — Yoabu na–akampa
H3478 H1961 H4428 H0413 H4662 H4557 H0853 H3097 H5414

יְהוּדָה וְאַיש חֶרֶב שֹׁלֵף מָחֵל אִישׁ־ אֶלֶף מֵאוֹת שְׁמֹנֶה׃
Yuda na–wanaume–wa upanga wanaochomoa mashujaa wanaume elfu mia mia–nane
H3063 H0376 H2719 H8025 H2428 H0376 H0505 H3967 H8083

אִישׁ׃ אֶלֶף מֵאוֹת חֲמֵשׁ־
wanaume elfu mia mia–tano
H0376 H0505 H3967 H2568

Ndipo Yoabu alipotoa taarifa ya hesabu kamili kwa mfalme kuhusu watu wawezao kupigana vita. Katika Israeli kulikuwa na watu 800, 000 jasiri wawezao kutoa upanga, na wale wa Yuda walikuwa watu 500, 000.

10

ס הָעָם אֶת־ סָפַר כֵּן אַחֲרֵי־ אֹתוֹ יְדִוד לֵב־ וַיַּךְ
§ watu — alihesabu hivyo baada–ya yeye Daudi moyo–wa na–ukampiga
H0853 H0853 H1732 H5221

וְעַתָּה עָשִׂיתִי אֲשֶׁר מְאֹד חָטָאתִי יְהוָה אֶל־ דָּוִד וַיֹּאמֶר
na–sasa niliyofanya kwa–yale sana nimetenda–dhambi Yahwe kwa– Daudi na–akasema
H6258 H3966 H2398 H3068 H0413 H1732 H0559

כִּי עַבְדְּךָ֔ עֲוֹן אֶת־ נָא הָעֲבֶר־ יְהוָה
kwa–sababu mtumishi–wako uovu–wa — tafadhali ondoa– Yahwe
H5650 H5771 H0853 H4994 H3068

מְאֹד׃ נִסְכַּלְתִּי
sana nimetenda–kwa–upumbavu
H3966 H5528

Ndipo moyo wa Daudi ukamchoma alipokuwa amewahesabu watu. Hivyo akamwambia Yahwe, “Kwa kufanya hivi nimetenda dhambi sana. Sasa, Yahwe, uiondoe hatia ya mtumishi wako, kwani nimetenda kwa upumbavu.”

11

הַנָּבִיא גָּד אֶל־ הָיָה יְהוָה וּדְבַר־ פ בַּבֹּקֶר דָּוִד וַיָּקָם
nabii Gadi kwa– likaja Yahwe na–neno–la ¶ asubuhi Daudi na–akaamka
H5030 H1410 H0413 H1961 H3068 H1697 H1242 H1732

לֵאמֹר׃ דָּוִד חֹזֵה
kusema Daudi mwonaji–wa
H0559 H1732 H2374

Daudi alipoinuka asubuhi, neno la Yahwe likamjia nabii Gadi, mwonaji wa Daudi, kusema,

12

נוֹטֵל אָנֹכִי שָׁלֹשׁ יְהוָה אָמַר כֹּה דָּוִד אֶל־ וְדִבַּרְתָּ הָלוֹךְ
ninakutoza mimi tatu Yahwe asema hivi Daudi — na–umwambie nenda
H5190 H0595 H7969 H3068 H0559 H3541 H1732 H0413 H1696 H1980

לָךְ׃ וְאֶעֱשֶׂה־ מֵהֶם אַחַת־ לְךָ בְּחַר־ עָלֶיךָ
kwako na–nikufanyie kati–yake moja– kwako chagua– juu–yako
H1992 H0259 H0977

Nenda umwambie Daudi; 'Hivi ndivyo asemavyo Yahwe: “Ninakupa mambo matatu. Uchague mojawapo.”

13 וַיָּבֹא־ na–akaja– H0935 גָּד Gadi H1410 אֶל־ kwa– H0413 דָּוִד Daudi H1732 וַיַּגֶּד־ na–akamwambia– H5046 לוֹ kwake H0559 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 הֲתָבוֹא je–ikuje H0935 לְךָ kwako

לְפָנֶי־ mbele–ya H6440 נְסֹךְ ukimbilie H5127 חֳדָשִׁים miezi H2320 שְׁלֹשָׁה miezi–mitatu H7969 אִם־ au– בְּאַרְצֶךָ katika–nchi–yako H0776 וְרָעָב njaa H7458 וְשָׁנִים miaka H8141 שֶׁבַע miaka–saba H7651

עַתָּה sasa H6258 בְּאַרְצֶךָ katika–nchi–yako H0776 דֶּבֶר tauni H1698 יָמִים siku H3117 שְׁלֹשֶׁת siku–tatu H7969 הֱיוֹת iwe H1961 וְאִם־ au– רֹדְפֶךָ akikufuatia H7291 וְהָוֹא naye H1931 צָרֶיךָ adui–zako

ס § דָּבָר׃ neno H1697 שְׁלָחְיִ aliyenituma H7971 אָשִׁיב nimjibu H7725 מָה־ nini– H4100 וּרְאֵה na–uone H7200 דַע fahamu H3045

Hivyo Gadi akaenda kwa Daudi na kumwambia, “Je miaka mitatu ya njaa ije katika nchi yako? au miezi mitatu ukimbie kutoka kwa adui zako huku wakikufuatia? au kuwe na tauni ya siku tatu katika nchi yako? Amua sasa jibu gani nimrudishie aliyenituma.”

14 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 דָּוִד Daudi H1732 אֶל־ kwa– H0413 גָּד Gadi H1410 צַר־ imekuwa–ngumu מְאֹד sana H3966 לִי kwangu נִפְלָה־ tuanguke– H5307 נָא tafadhali H4994

בְּיַד־ mikononi–mwa H3027 רַבִּים kubwa כִּי־ kwa–sababu– יְהוָה Yahwe H3068 בְּיַד־ mikononi–mwa H3027 [רחמו] [huruma–zake] (רַחֲמָיו) huruma–zake וּבְיַד־ lakini–mikononi–mwa H3027

אֶפֹּלָה׃ niangukie H5307 אַל־ usiache– H0408 אָדָם mwanadamu H0120

Ndipo Daudi alipomwambia Gadi, “Nipo katika shida kubwa. Haya na tuanguke katika mikono ya Yahwe kuliko kuanguka katika mikono ya mwanadamu, kwani matendo yake ya rehema ni makuu sana.”

15 וַיִּתֵּן na–akatoa H5414 יְהוָה Yahwe H3068 דֶּבֶר tauni H1698 בְּיִשְׂרָאֵל juu–ya–Israeli H3478 מֵהַבֹּקֶר tangu–asubuhi H1242 וְעַד־ hadi– H5704 עֵת wakati H6256 מוֹעֵד uliowekwa H4150 וַיָּמָת na–wakafa H4191

אִישׁ׃ wanaume H0376 אֶלֶף elfu H0505 שִׁבְעִים elfu–sabini H7657 שֶׁבַעבְּאֵר Beer–sheba H0884 וְעַד־ hadi– H5704 מִדָן kutoka–Dani H1835 הָעָם watu מִן־ kutoka–

Hivyo akatuma tauni juu ya Israeli kuanzia asubuhi kwa muda ulioamriwa, na watu sabini na tano elfu kutoka Dani mpaka Beersheba wakafa.

16 וַיִּשְׁלַח na–alinyoosha H7971 יָדוֹ mkono–wake H3027 וְהַמַּלְאָךְ malaika H4397 יְרוּשָׁלַם Yerusalemu H3389 לְשַׁחֲתָהּ kuiangamiza H7843 וַיִּנָּחֶם lakini–akaghairi H5162 יְהוָה Yahwe H3068

עַתָּה sasa H6258 לַמַּלְאָךְ kwa–malaika H4397 הַמַּשְׁחֵית mwangamizaji H7843 בָּעָם miongoni–mwa–watu רַב inatosha וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 הָרָעָה ubaya אֶל־ kuhusu– H0413

גֹּרֶן uwanja–wa–kupuria–wa H1637 עִם־ karibu–na הָיָה alikuwa H1961 יְהוָה Yahwe H3068 וּמַלְאַךְ na–malaika–wa H4397 יָדֶךָ mkono–wako H3027 הָרֶף ondoa H7503

ס § הַיְבֻסִי׃ Myebusi H2983 (הָאַרְוָנָה) Arauna H0728 [הארונה] [Arauna] H0728

Malaika aliponyosha mkono wake kuelekea Yerusalemu ili kuuharibu, Yahwe akabadili nia yake kuhusu madhara, na akamwambia malaika aliyekuwa tiyari kuwaangamiza watu, “Yatosha! Rudisha mkono wako sasa.” Wakati huo malaika wa Yahwe alikuwa amesimama katika kiwanja cha kupuria cha Arauna Myebusi.

17

בָּעָם	הַמַּכֶּה	וְהַמַּלְאָךְ	אֶת־	וּבְרְאֹתוֹ	יְהוָה	אֶל־	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
watu	aliyepiga	malaika	—	alipomuona	Yahwe	kwa–	Daudi	na–akasema
	H5221	H4397	H0853	H7200	H3068	H0413	H1732	H0559

הַצֹּאן	וְאֵלֶּה	הֵעֻוִּיתִי	וְאָנֹכִי	חָטָאתִי	אָנֹכִי	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר
kondoo	lakini–hawa	nimekosa	na–mimi	nimetenda–dhambi	mimi	tazama	na–akasema
H6629	H0428		H0595	H2398	H0595	H2009	H0559

וּבְבֵית	בְּי	יָדְךָ	נָא	תְּהִי	עָשֹׂו	מֵה
na–juu–ya–nyumba–ya	juu–yangu	mkono–wako	tafadhali	iwe	wamefanya	wamefanya–nini
		H3027	H4994	H1961		H4100

פ	אָבִי׃	
¶	baba–yangu	
	H0001	

Daudi alipomwona malaika aliyekuwa amewapiga watu, akamwambia Yahwe kusema, “Nimetenda dhambi, na nimetenda kwa upumbavu. Lakini kondoo hawa, wamefanya nini? Tafadhari, mkono wako na uniadhibu mimi na familia ya baba yangu!”

18

הָקֵם	עֲלֵה	לוֹ	וַיֹּאמֶר	הַהוּא	בַּיּוֹם	דָּוִד	אֶל־	גָּד	וַיָּבֹא־
na–ujenga	panda	kwake	na–akasema	ile	siku–ile	Daudi	kwa–	Gadi	na–akaja–
	H5927		H0559	H1931	H3117	H1732	H0413	H1410	H0935

הַיְבֻסִי׃	אֲרַוְנָה)	[ארניהן]	בְּגֹרֶן	מִזְבַּח	לַיהוָה
Myebusi	Arauna	[Arauna]	katika–uwanja–wa–kupuria–wa	madhabahu	kwa–Yahwe
H2983	H0728	H0728	H1637	H4196	H3068

Kisha Gadi akaja siku hiyo kwa Daudi na kumwambia, “Kwea na ujenge madhabahu kwa ajili ya Yahwe katika kiwanja cha kupuria cha Arauna Myebusi.”

19

יְהוָה׃	צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	גָּד	כִּדְבַר־	דָּוִד	וַיַּעַל
Yahwe	alivyoamuru	kama	Gadi	kwa–neno–la	Daudi	na–akapanda
H3068	H6680		H1410	H1697	H1732	H5927

Hivyo Daudi akakwea kama Gadi alivyomwelekeza kufanya, kama Yahwe alivyokuwa ameagiza.

20

עָלָיו	עֹבְרִים	עֲבָדָיו	וְאֶת־	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וַיַּרְא	אֲרַוְנָה	וַיִּשְׁקֹף
kwake	wakija	watumishi–wake	na–	mfalme	—	na–akaona	Arauna	na–akatazama
	H5650		H0853	H4428	H0853	H7200	H0728	H8259

אָרְצָה׃	אַפָּיו	לַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁתָּחוּ	אֲרַוְנָה	וַיֵּצֵא
ardhini	uso–wake	kwa–mfalme	na–akasujudu	Arauna	na–akatoka
H0776	H0639	H4428	H7812	H0728	H3318

Arauna akatazama na kumwona mfalme na watumishi wake wakikaribia. Ndipo Arauna akaondoka na kumsujudia mfalme uso wake mpaka juu ya ardhi.

21

עַבְדּוֹ	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי־	בָּא	מַדּוּעַ	אֲרַוְנָה	וַיֹּאמֶר
mtumishi–wake	kwa–	mfalme	bwana–wangu	amekuja	kwa–nini	Arauna	na–akasema
H5650	H0413	H4428	H0113	H0935	H4069	H0728	H0559

מִזְבַּח	לִבְנוֹת	הַגֹּרֶן	אֶת־	מֵעִמָּךְ	לִקְנוֹת	דָּוִד	וַיֹּאמֶר
madhabahu	kujenga	uwanja–wa–kupuria	—	kutoka–kwako	kununua	Daudi	na–akasema
H4196	H1129	H1637	H0853		H7069	H1732	H0559

הָעָם׃	מֵעַל	הַמַּגֵּפָה	וְתֵעָצַר	לַיהוָה
watu	kutoka–juu–ya	tauni	ili–izuiwe	kwa–Yahwe
		H4046	H6113	H3068

Kisha Arauna akasema, “Kwa nini bwana wangu mfalme amekuja kwangu, mtumishi wake? Daudi akajibu, “Kununua uwanja wako wa kupuria, ili nimjengee Yahwe madhabahu, ili kwamba tauni iondolewe kwa watu.”

22 וַיֹּאמֶר אֲרַוְנָה אֶל־דָּוִד יִקַּח וְיַעַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב
na-akasema Arauna kwa- Daudi achukue na-atoe bwana-wangu mfalme kilicho-kizuri
H0559 H0728 H0413 H1732 H3947 H5927 H0113 H4428

לָעֹלָה
kwa-sadaka-ya-kuteketezwa

הַבָּקָר רְאֵה
ng'ombe tazama
H1241 H7200

(בְּעֵינָיו) [בעינו]
machoni-pake [machoni-pake]

לָעֵצִים׃ הַבָּקָר וּכְלֵי וְהַמֹּרָגִים
kwa-kuni ng'ombe na-vyombo-vya na-vigae-vya-kupuria
H6086 H1241 H3627 H4173

Arauna akamwambia Daudi, “Chukua liwe lako, bwana wangu mfalme. Ulifanyie lolote lolote lililojema machoni pako. Tazama, ng'ombe kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa na miganda ya kupuria na nira kwa kuni.

23 הַמֶּלֶךְ אֶל־ אֲרַוְנָה וַיֹּאמֶר ס לַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אֲרַוְנָה נָתַן הַכֹּל
mfalme kwa- Arauna na-akasema § kwa-mfalme mfalme Arauna amempa vyote
H4428 H0413 H0728 H0559 H4428 H4428 H0728 H5414 H3605

יִרְצֶךָּ׃ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה
akukubali Mungu-wako Yahwe
H7521 H0430 H3068

Haya yote bwana wangu mfalme, mimi Arauna nakupa.” Kisha akamwambia mfalme, “Yahwe Mungu wako na awe nawe.”

24 מֵאוֹתְךָ אֶקְנֶה נִתָּנוּנָה כִּי־ לֹא אֲרַוְנָה אֶל־ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
kutoka-kwako nitanunua kununua bali- hapana Arauna kwa- mfalme na-akasema
H0854 H7069 H7069 H3808 H0728 H0413 H4428 H0559

חִנָּם עֹלַת
bure sadaka-za-kuteketezwa
H2600

אֱלֹהַי לַיהוָה אַעֲלֶה וְלֹא בִּמְחִיר
Mungu-wangu kwa-Yahwe nitamtolea na-sitamtolea kwa-bei
H0430 H3068 H5927 H3808 H4242

חֲמִשִּׁים׃ שְׁקָלִים בְּכֶסֶף הַבָּקָר וְאֶת־ הַגֹּרֶן אֶת־ דָּוִד וַיִּקֶן
hamsini shekeli kwa-fedha ng'ombe na- uwanja-wa-kupuria — Daudi na-akanunua
H2572 H8255 H3701 H1241 H0853 H1637 H0853 H1732 H7069

Mfalme akamwambia Arauna, “Hapana, nahimiza kukinunua kwa thamani yake. Sitatoa kama sadaka ya kuteketezwa kwa Yahwe chochote nisichokigharimia.” Hivyo Daudi akakinunua kiwanja cha kupuria na ng'ombe kwa shekeli hamsini za fedha.

25 עֹלוֹת וַיַּעַל לַיהוָה מִזְבֵּחַ דָּוִד שָׁם וַיִּבֶן
sadaka-za-kuteketezwa na-akatoa kwa-Yahwe madhabahu Daudi hapo na-akajenga
H5927 H3068 H4196 H1732 H8033 H1129

יִשְׂרָאֵל׃ מֵעַל הַמַּגֵּפָה וַתֵּעָצַר לָאָרֶץ יְהוָה וַיֵּעָתֵר וּשְׁלָמִים
Israeli kutoka-juu-ya tauni na-ikazuiwa kwa-nchi Yahwe na-akasikia na-sadaka-za-amani
H3478 H4046 H6113 H0776 H3068 H6279 H8002

Daudi akajenga madhabahu kwa Yahwe pale na kutoa juu yake sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani. Hivyo wakamsihi Yahwe kwa niaba ya nchi, hivyo akaizuia tauni katika katika Israeli yote.

1 Kings

Chapter 1

בַּבְּגָדִים	וַיְכַסֻּהוּ	בַּיָּמִים	בָּא	זָקֵן	דָּוִד	וְהַמֶּלֶךְ	1
kwa–nguo	na–wakamfunika	katika–siku	ameingia	alikuwa–mzee	Daudi	Na–mfalme	
	H3680	H3117	H0935	H2204	H1732	H4428	

לוֹ׃	יֵחַם	וְלֹא
kwake	kwake	na–hakupata–joto
	H3179	H3808

Mfalme Daudi alipokuwa mzee sana, walimfunika kwa nguo, lakini hakupata joto.

נַעֲרָה	הַמֶּלֶךְ	לַאדֹנִי	יְבַקְּשׁוּ	עֲבָדָיו	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	2
msichana	mfalme	kwa–bwana–wangu	na–watafute	kwake	watumishi–wake	Na–wakasema	
H5291	H4428	H0113	H1245	H5650		H0559	

בְּחֵיק֖וֹ	וְשָׁכְבָה	סֹכֶנֶת	לוֹ	וּתְהִי־	הַמֶּלֶךְ	לְפָנַי	וְעָמְדָה	בְּתוּלָה
katika–kifua–chako	na–alale	mlezi	kwake	na–awe	mfalme	mbele–ya	na–asimame	bikira
H2436	H7901	H5532		H1961	H4428	H6440	H5975	H1330

הַמֶּלֶךְ׃	לַאדֹנִי	וְחַם
mfalme	bwana–wangu	na–apate–joto
H4428	H0113	H2552

Kwa hiyo watumishi wake wakamwambia, “Na tutafute msichana bikra kwa ajili ya mfalme bwana wetu. Ili amtumikie na kumtunza. Naye atalala kwenye mikono yake ili bwana mfalme wetu apate joto.

אֶת־	וַיִּמְצְאוּ	יִשְׂרָאֵל	גְּבוּל	בְּכָל	יָפָה	נַעֲרָה	וַיְבַקְּשׁוּ	3
Abishagi	na–wakampata	Israeli	mpaka–wa	katika–kila	mzuri	msichana	Na–wakatafuta	
H0853	H4672	H3478	H1366	H3605	H3303	H5291	H1245	

לַמֶּלֶךְ׃	אֹתָהּ	וַיָּבֹאוּ	הַשּׁוּנַמִּית	אֲבִישַׁג
kwa–mfalme	yeye	kwa–mfalme	na–wakamleta	Mshunami
H4428	H0853	H0935	H7767	H0049

Kwa hiyo wakatafuta msichana mrembo katika mipaka yote ya Israeli. Wakampata Abishagi Mshunami wakamlte kwa mfalme.

סֹכֶנֶת	לַמֶּלֶךְ	וַתְּהִי	מְאֹד	עַד־	יָפָה	וְהַנַּעֲרָה	4
na–akamtumikia	mlezi	kwa–mfalme	na–akawa	sana	alikuwa–mzuri	Na–msichana	
H5532	H4428	H1961	H3966	H5704	H3303	H5291	

יְדָעָהּ׃	לֹא	וְהַמֶּלֶךְ	וַתְּשָׁרְתֵּהוּ	
akamjua	si	hakumjua	na–mfalme	
H3045	H3808	H4428	H8334	

Yule msichana alikuwa mrembo sana. Naye akamtumikia mfalme na kumtunza, Lakini mfalme hakumjua.

וַיַּעַשׂ	אֶמְלֶךְ׃	אֲנִי	לֵאמֹר	מִתְנַשֵּׂא	חַגִּית	בֶּן־	וַאֲדֹנִיָּה	5
na–akajiandalia	nitamiliki	mimi	akisema	akajikweza	Hagithi	mwana–wa	Na–Adoniya	
		H0589	H0559	H4984	H2294		H0138	

לְפָנָיו׃	רָצִים	אִישׁ	וַחֲמִשִּׁים	וּפָרָשִׁים	רֶכֶב		לוֹ
mbele–yake	mbele–yake	wakimkimbia	hamsini	na–watu	na–wapanda–farasi		magari
H6440	H7323	H0376	H2572		H7393		

Wakati huo, Adoniya mwana wa Hagithi alijiinua akisema, “Nitakuwa mfalme.” Kwa hiyo akajiandalia magari na wapanda farasi hamsini ili wapige mbio mbele yake.

עָשִׂיתָ	כָּכָה	מַדּוּעַ	לֵאמֹר	מִימָיו׀	אָבִיו	עֲצָבוֹ	וְלֹא־	6
na–yeye–pia	hivyo	umefanya	kwa–nini	akisema	siku–zote	baba–yake	Na–hakumkaripia	
	H3602	H4069	H0559	H3117	H0001		H3808	

אַחֲרֵי	יָלְדָה	וְאֹתוֹ	מִאָּד	תֹּאַר	טוֹב־	הוּא	וְגַם־	
baada–ya	amemzaa	Absalomu	baada–ya	na–akamzaa	sana	wa–sura	alikuwa–mzuri	
	H3205	H0853	H3966	H8389		H1931	H1571	

אַבְשָׁלֹום׃
Absalomu
H0053

Baba yake alikuwa hajawahi kumsumbua, kwa kusema, “kwa nini umefanya hili na lile?” Adoniya allikuwa mwanamume mzuri sana aliyezaliwa baada ya Absalomu.

אֶבְיָתָר	וְעִם	צְרוּיָה	בֶּן־	יוֹאָב	עִם	דְּבָרָיו	וַיִּהְיוּ	7
Abiathari	na–pamoja–na	Seruya	mwana–wa	Yoabu	pamoja–na	yalikuwa	Na–maneno–yake	
H0054		H6870		H3097		H1697	H1961	

אֲדֹנִיָּה׃	אַחֲרֵי	וַיַּעְזְרוּ	הַכֹּהֵן	
Adoniya	nyuma–ya	na–wakamsaidia	kuhani	
H0138		H5826	H3548	

Akashauriana na Yoabu mwana wa Seruya na Abiathari kuhani. Wakamfuata Adoniya wakamsaidia.

וְשִׁמְעִי	הַנָּבִיא	וְנָתָן	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	וּבְנָיָהוּ	הַכֹּהֵן	וְצָדוֹק	8
na–Shimei	nabii	na–Nathani	Yehoyada	mwana–wa	na–Benaya	kuhani	Lakini–Sadoki	
H8096	H5030	H5416	H3077		H1141	H3548	H6659	

אֲדֹנִיָּהוּ׃	עִם־	הָיוּ	לֹא	לְדָוִד	אֲשֶׁר	וְהַגִּבֹּרִים	וְרֵעִי
Adoniya	pamoja–na	Adoniya	pamoja–na	hawakuwa	wa–Daudi	na–mashujaa	na–Rei
H0138		H1961	H3808	H1732		H1368	H7472

Lakini Sadoki kuhani, Benaya mwana wa Yehoyada, nabii Nathani, Shimei, Rei, na watu mashujaa wa Daudi hawakumfuata Adoniya.

הַזֹּחֶלֶת	אֱבֶן	עִם	וּמְרִיא	וּבָקָר	צֹאן	אֲדֹנִיָּהוּ	וַיִּזְבַּח	9
jiwe	karibu–na	walionona	na–ndama	na–ng'ombe	kondoo	Adoniya	Na–akachinja	
H2120	H0068		H4806	H1241	H6629	H0138	H2076	

אֶחָיו	כָּל־	אֶת־	וַיִּקְרָא	רֹגֶל	עֵין	אֶצֶל	אֲשֶׁר־	
mfalme	wana–wa	ndugu–zake–wote	na–akawaalika	En–rogeli	karibu–na	ambalo	la–Zoheleti	
H0251	H3605	H0853	H7121	H5883	H5883	H0681		

הַמֶּלֶךְ׃	עַבְדֵי	יְהוּדָה	אַנְשֵׁי	וּלְכָל־	הַמֶּלֶךְ	בְּנֵי	
mfalme	watumishi–wa	Yuda	mfalme	watumishi–wa	wa–Yuda	na–watu–wote	
H4428	H5650	H3063	H0376	H3605	H4428		

Adoniya akataoa dhabihu za Kondoo, na ndama walionona kwenye jiwe la Sohelethi, ambalo liko karibu na Eni Rogeli. Akawakaribisha ndugu zake wote, watoto wa mfalme, wanaume wote wa Yuda, na watumishi wa mfalme.

שְׁלֹמֹה	וְאֶת־	הַנִּבְחָרִים	וְאֶת־	וּבְנָיָהוּ	הַנָּבִיא	נָתָן	וְאֶת־		10
Solomoni	hakuwaalika	ndugu–yake	na–Sulemani	na–mashujaa	na–Benaya	nabii	Na–Nathani		
H8010	H0853	H1368	H0853	H1141	H5030	H5416	H0853		
						קָרָא׃	לֹא	אָחִיו	
						aliwaita	si	ndugu–yake	
						H7121	H3808	H0251	

Lakini hakumkaribisha nabii Nathan, Benaya, wanaume mashujaa, au ndugu yake Sulemani.

								11
הֲלוֹא	לֵאמֹר	שְׁלֹמֹה	אֵם־	בַּת־שֶׁבַע	אֶל־	נָתָן	וַיֹּאמֶר	
kwamba	hukusikia	akisema	Sulemani	mama–wa	kwa–Bathsheba	Nathani	Na–akasema	
H3808	H0559	H8010	H0517	H1339	H0413	H5416	H0559	
יָדָעַתָּ׃	לֹא	דָוִד	וַאֲדֹנֵינוּ	חַגִּית	בֶּן־	אֲדֹנִיָּהוּ	מָלַךְ	כִּי	שָׁמַעַתְּ
anajua	si	Dawidi	hajui	Daudi	na–bwana–wetu	Hagithi	mwana–wa	Adoniya	anamiliki
H3045	H3808	H1732	H0113	H2294		H0138			H8085

Kisha Nathani akamwambia Bethisheba mama wa Sulemani, akaisema, “Je, haujasikia kuwa Adoniya mwana wa Hagathi amekuwa mfalme, na Daudi bwana wetu halijui hilo?

										12
נַפְשׁ	וְאֶת־	נַפְשֶׁךָ	אֶת־	וּמַלְטִי	עֵצָה	נָא	אִיעָצְךָ	לְכִי	וְעַתָּה	
nafsi	Sulemani	ya–mwanao	na–nafsi	nafsi–yako	na–uokoe	shauri	nikupe	njoo	Na–sasa	
H5315	H0853	H5315	H0853	H4422	H6098	H4994	H3289	H3212	H6258	
							שְׁלֹמֹה׃	בְּנֶךָ		
							Solomoni	ya–mwana–wako		
							H8010			

Kwa hiyo sasa nakupa ushauri, ili kwamba uweze kuokoa maisha yako na maisha ya mwanao Suleimani.

										13
אֲדֹנִי	אַתָּה	הֲלֹא־	אֵלָיו	וְאָמַרְתְּ	דָּוִד	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וּבֹאִי	לְכִי	
mfalme	bwana–wangu	je–wewe	kwake	na–useme	Daudi	mfalme	kwa	na–uingie	Nenda	
H0113		H3808	H0413	H0559	H1732	H4428	H0413	H0935	H3212	
יִמְלֹךְ	בְּנֵךְ	שְׁלֹמֹה	כִּי־	לֵאמֹר	לַאֲמָתֵךְ	נִשְׁבָּעְתָּ	הַמֶּלֶךְ			
baada–yangu	atamiliki	mwanao	Sulemani	hakika	akisema	kwa–mjakazi–wako	hukuapa			
		H8010		H0559	H0519	H7650	H4428			
אֲדֹנִיָּהוּ׃	מָלַךְ	וּמַדּוּעַ	כִּסְאִי	עַל־	יֵשֵׁב	וְהוּא	אַחֲרַי			
Adoniya	Adoniya	anamiliki	kwa–nini–basi	kiti–changu–cha–enzi	juu–ya	ataketi	na–yeye			
H0138		H4069	H3678		H3427	H1931				

Nenda kwa mfalme Daudi; ukamwambie, 'Bwana wangu mfalme, Je, haukumwapia mtumishi wako, ukisema, “Hakika Sulemani mwanao atatawala baada yangu, na ataketi kwenye kiti changu cha enzi?” Kwa nini basi Adoniya anatawala?'

									14
אַחֲרַיִךְ	אָבוֹא	וַאֲנִי	הַמֶּלֶךְ	עִם־	שָׁם	מְדֻבֶּרֶת	עוֹדֶךָּ	הִנֵּה	
baada–yako	nitaingia	na–mimi	mfalme	pamoja–na	huko	unaposema	bado	Tazama	
	H0935	H0589	H4428		H8033	H1696	H5750	H2009	
				דִּבְרַיִךְ׃	אֶת־	וּמְלֵאתִי			
				maneno–yako	maneno–yako	na–nitayathibitisha			
				H1697	H0853	H4390			

Wakati ukiwa pale ukiongea na mfalme, Nitaingia baada yako na kuthibitisha hayo.

15 וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע Na–akaingia Bathsheba H1339 H0935 אֶל־ kwa H0413 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 הַחַדְרָה chumbani H2315 וְהַמֶּלֶךְ na–mfalme H4428 זָקֵן alikuwa–mzee H2204 מְאֹד sana H3966
הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428 אֶת־ mfalme H0853 מְשָׁרֶת alikuwa–akimhudumia H8334 הַשּׁוּנַמִּית Mshunami H7767 וַאֲבִישַׁג na–Abishagi H0049

Kwa hiyo Bathisheba akaingia chumbani kwa mfalme. Wakati huo mfalme alikuwa mzee sana, na Abishagi Mshunami alikuwa akimtunza mfalme.

16 וַתִּקֹּד Na–akainama H6915 בַּת־שֶׁבַע Bathsheba H1339 וַתִּשְׁתַּחוּ na–akamsujudia H7812 לַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 מַה־ nini H4100 לָךְ׃ unataka

Bathisheba akaiinama kifudifudi mbele ya mfalme. Na kisha mfalme akasema, “Una haja gani?”

17 וַתֹּאמֶר Na–akamwambia H0559 לוֹ bwana–wangu אֲדֹנִי wewe H0113 אַתָּה uliapa H7650 נִשְׁבַּעְתָּ kwa–Yahwe בַּיהוָה Mungu–wako H3068 אֱלֹהֶיךָ kwa–mjakazi–wako H0430
כִּי־ Sulemani H8010 שְׁלֹמֹה mwanao בְּנֵךְ atamiliki יִמְלֹךְ baada–yangu אַחֲרַי na–yeye וְהוּא ataketi H1931 יֹשֵׁב juu–ya H3427 לַאֲמָתֶךָ hakika H0519
עַל־ kiti–changu–cha–enzi כִּסְאִי׃ kiti–changu–cha–enzi H3678

Naye akamwambia, “Bwana wangu, ulimwapia mtumishi wako kwa jina la BWANA, Mungu wako, ukisema, 'Hakika Sulemani mwanao atatawala, baada yangu, naye ataketi kwenye kiti changu cha enzi.'

18 וְעַתָּה Na–sasa H6258 הִנֵּה tazama H2009 אֲדֹנִיָּה Adoniya H0138 מָלָךְ anamiliki וְעַתָּה na–sasa H6258 אֲדֹנִי bwana–wangu H0113 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 לֹא hujui H3808 יָדָעְתָּ׃ unajua H3045

Sasa, tazama, Adoniya ni mfalme, na bwana wangu mfalme hajui jambo hili.

19 וַיִּזְבַּח Na–amechinja H2076 שׁוֹר ng'ombe H7794 וּמְרִיא־ na–walionona H4806 וְצֹאן na–kondoo H6629 רַב־ wengi H7230 וַיִּקְרָא na–akawaalika H7121 לְכָל־ wana–wote H3605
בְּנֵי wa–mfalme הַמֶּלֶךְ na–Abiathari H4428 וְלִשְׁלֹמֹה mtumishi–wako H8010 הַצָּבָא na–Sulemani שָׂר jeshi H8269 וּלְאֶבְיָתָר kuhani H0054 הַכֹּהֵן na–Yoabu H3548 וּלְיוֹאָב mkuu–wa H3097
עַבְדְּךָ hakumwita H5650 לֹא si H3808 קָרָא׃ aliita H7121

Ametoa dhabihu ya makisai, ndama walionona, na kondoo wengi, na amewakaribisha wana wote wa mfalme, Abiathari kuhani, na Yoabu jemedari wa jeshi, lakini hajamkaribisha Sulemani mtumishi wako.

20 וְאַתָּה Na–wewe H0113 אֲדֹנִי bwana–wangu H0113 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 עֵינֵי macho כָל־ ya–Israeli–wote H3605 יִשְׂרָאֵל yako–juu–yako H3478 עָלֶיךָ kuwaambia לְהַגִּיד nani H5046
לָהֶם ataketi מִי juu–ya H4310 יֵשֵׁב kiti–cha–enzi עַל־ cha–bwana–wangu כִּסֵּא mfalme H3678 אֲדֹנִי־ baada–yake H0113 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 אַחֲרָיו׃ baada–yake

Mfalme bwana wangu, macho yote ya Israeli yako kwako, yakisubiri usemi wako juu ya nani atakayeti kwenye kiti cha enzi baada yako, bwana wangu.

21 וְהָיָ֗ה בְּשִׁכְבַ֤ת אֲדֹנִי־ עִם־ אֲבֹתָיו֙ וְהָיִ֣יתִי אֲנִ֔י
Na-itakuwa bwana–wangu mfalme– atakapolala pamoja–na baba–zake na-nitakuwa mimi
H1961 H7901 H0113 H4428 H0001 H1961 H0589

וּבְנִ֖י שְׁלֹמֹ֑ה חַטָּאִֽים׃
na–mwanangu Sulemani wakosaji
H8010 H2400

Vinginevyo itatokea, wakati bwana wangu atakapolala na baba zake, kwamba Mimi na mwanangu Sulemani kuhesabiwa wahaini.”

22 וְהִנֵּ֗ה עוֹדֶ֙נָּה֙ מְדַבֶּ֣רֶת עִם־ הַמֶּ֔לֶךְ וְנָתָ֥ן הַנָּבִ֖יא בָּ֑א׃
Na–tazama bado akisema pamoja–na mfalme Na–nathani nabii akaingia
H2009 H5750 H1696 H4428 H5416 H5030 H0935

Wakati alipokuwa akiendelea na mfalme, nabii Nathani aliingia.

23 וַיַּגִּ֥ידוּ לַמֶּ֖לֶךְ לֵאמֹ֑ר הִנֵּ֤ה נָתָן֙ הַנָּבִ֔יא לְפָנֶ֖יךָ וַיָּבֹ֥א
Na–wakamwambia mfalme akisema tazama Nathani nabii mbele–ya na–akaingia
H5046 H4428 H0559 H2009 H5416 H5030 H6440 H0935

לִפְנֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ וַיִּשְׁתַּ֥חוּ עַל־ אַפָּ֖יו אָֽרְצָה׃
mfalme na–akamsujudia juu–ya uso–wake ardhini
H4428 H7812 H5921 H0639 H0776

Watumshi wakamwambia mfalme, “Nabii Nathani yuko hapa,” Naye alipoingia mbele ya mfalme, akalala kifudifudi mbele ya mfalme na uso wake ukielekea chini.

24 וַיֹּ֣אמֶר֮ נָתָן֒ הִנֵּ֤ה אֲדֹנִיָּ֙הוּ֙ אָמַ֣רְתָּ אַתָּ֔ה הַמֶּ֖לֶךְ יִמְלֹ֥ךְ
Na–akasema Nathani bwana–wangu Adoniya umesema wewe mfalme atamiliki
H0559 H5416 H0113 H0138 H0559 H0859 H4428 H4427

אַחֲרָ֑י וְה֣וּא יֵשֵׁ֔ב עַל־ כִּסְאִֽי׃
baada–yangu na–yeye ataketi juu–ya kiti–changu–cha–enzi
H0310 H1931 H3427 H5921 H3678

Nathani akamwambia, “Mfalme bwana wangu, Je, umesema, Adoniya atatawala baada yangu, na ataketi kwenye kiti changu cha enzi?

25 כִּ֣י הַיּ֗וֹם יָרַ֤ד וְצֹאן֙ וּמְרִיא־ שׁ֣וֹר וַיִּזְבַּ֞ח לָרֹ֤ב
Kwa–sababu ameshuka leo ng'ombe na–amechinja wengi na–kondoo na–walionona
H3381 H3117 H7794 H2076 H7230 H6629 H4806

וְכֹל֙ בְּנֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ וּלְשָׂרֵ֖י וְלִֽאֶבְיָתָ֣ר הַצָּבָ֑א
wa–mfalme wana–wote na–amewaalika jeshi kuhani na–Abiathari
H1121 H3605 H7121 H8269 H0054 H6635

וְיוֹאָ֣ב שַׂר־ וַיִּקְרָ֔א לִפְנָ֖יו וְשָׁת֥וּ וְאָכְל֛וּ וְשָׁת֥וּ
na–wanasema mbele–yake na–wanakunywa wanakula na–tazama
H6440 H8354 H0398 H2009 H3548

הַמֶּ֑לֶךְ וַיֹּאמְר֖וּ יְחִ֥י אֲדֹנִיָּֽהוּ׃
Adoniya mfalme aishi
H0138 H2421 H0559

kwani leo ameshuka na ametoa dhabihu ya makisai, ndama walionona, na kondoo wengi, na amewakaribisha wana wote wa mfalme, jemedari wa jeshi, na Abiatahari kuhani. Nao wanakuka na kunywa mbele zake, na kusema, 'Mfalme Adoniya na aishi milele!'

יְהוֹיָדָ֑ע	בֶּן־	וְלִבְנָיָ֖הוּ	הַכֹּהֵ֥ן	וּלְצָדֹ֛ק	עֲבָדֶ֥יךָ	אֲנִי־	וְלִ֨י	26
na–Sulemani	Yehoyada	mwana–wa	na–Benaya	kuhani	na–Sadoki	mtumishi–wako	Na–mimi	
H3077		H1141	H3548	H6659	H5650	H0589		

קָרֵֽא׃	לֹ֣א	עַבְדְּךָ֔	וְלִשְׁלֹמֹ֖ה
aliita	si	hakutualika	mtumishi–wako
H7121	H3808	H5650	H8010

Lakini mimi, mtumishi wako, Sadoki kuhani, Benaya mwana wa Yehoyada, na mtumishi wako Suleimani, hajatukaribisha.

הַזֶּ֣ה	הַדָּבָ֗ר	נִהְיָ֤ה	הַמֶּ֙לֶךְ֙	אֲדֹנִ֔י	מֵאֵ֖ת	אִ֣ם		27
nani	watumishi–wako	na–hukuwaambia	mfalme	kwa–bwana–wangu	limetoka	Je–jambo–hili		
H2088	H1697	H1961	H4428	H0113	H0854			

עַל־	יֵשֵׁ֣ב	מִי	)עַבְדְּךָ֨(	]עבדיך[	אֶת־	הוֹדַ֣עְתָּ	וְלֹ֣א
juu–ya	ataketi	baada–yake	mfalme	cha–bwana–wangu	kiti–cha–enzi	juu–ya	ataketi
	H3427	H4310	H5650	H5650	H0853	H3045	H3808

ס	אַחֲרָֽיו׃	הַמֶּ֔לֶךְ	אֲדֹנִ֖י־	כְּסָֽא
¶	baada–yake	mfalme	cha–bwana–wangu	kiti–cha–enzi
		H4428	H0113	H3678

Je, bwana wangu mfalme amefanya haya pasipo kutuambia sisi, watumishi wako, ni nani atakayeketi kwenye kiti cha enzi baada yake?”

לִפְנֵ֣י	וַתָּבֹא֮	לְבַת־שָׁבַע֒	לִ֣י	קְרָא־	וַיֹּ֣אמֶר	דָּוִ֗ד	הַמֶּ֙לֶךְ֙	וַיַּ֥עַן	28
mfalme	mbele–ya	na–akaingia	Bathsheba	mwiteni	na–akasema	Daudi	mfalme	Na–akajibu	
H6440	H0935	H1339		H7121	H0559	H1732	H4428		

הַמֶּֽלֶךְ׃	לִפְנֵ֣י	וַתַּעֲמֹ֖ד	הַמֶּ֥לֶךְ	
mfalme	mfalme	mbele–ya	na–akasimama	
H4428	H6440	H5975	H4428	

Ndipo mfalme Daudi lipojibu na kusema, “Mwiteni Bathisheba arudi.” Naye akaja akasimama mbele ya mfalme.

								29
פָּדָ֖ה	אֲשֶׁר־	יְהוָ֑ה	חַי־	וַיֹּ֣אמֶר	הַמֶּ֔לֶךְ	וַיִּשָּׁבַ֥ע		
kutoka	nafsi–yangu	aliyeikoa	kama–Yahwe–anavyoishi	na–akasema	mfalme	Na–akaapa		
H6299		H3068		H0559	H4428	H7650		

צָרָֽה׃	מִכֹּל־	נַפְשִׁ֖י	אֶת־
dhiki	kutoka–kwa–kila	shida	kila
	H3605	H5315	H0853

Mfalme akafanya kiapo akasema, “Kama BWANA aishivyo, ambaye ameniokoa toka tabu zote,

									30
כִּי־	לֵאמֹ֔ר	יִשְׂרָאֵ֖ל	אֱלֹהֵ֣י	בַּיהוָ֑ה	לָ֣ךְ	נִשְׁבַּ֥עְתִּי	כַּאֲשֶׁ֛ר	כִּ֥י	
Sulemani	hakika	akisema	Israeli	Mungu–wa	kwa–Yahwe	nilivyokuapia	kama	Hakika	
	H0559	H3478	H0430	H3068		H7650			

כִּסְאִ֔י	עַל־	יֵשֵׁ֣ב	וְהוּא֙	אַחֲרַ֣י	יִמְלֹ֔ךְ	בְּנֶ֖ךָ	שְׁלֹמֹ֥ה	
badala–yangu	kiti–changu–cha–enzi	juu–ya	ataketi	na–yeye	baada–yangu	atamiliki	mwanao	
H3678		H3427	H1931				H8010	

הַזֶּֽה׃	הַיּ֔וֹם	אֶֽעֱשֶׂ֖ה	כֵּ֥ן	כִּ֛י	תַּחְתָּ֑י	
hii	hii	leo	nitafanya	hivyo	hakika	
H2088	H3117				H8478	

kama nilivyokuapia kwa BWANA, Mungu wa Israeli, nikisema, 'Sulemani mwanao atatawala baada yangu, naye ndiye atakayeketi kwenye kiti changu cha enzi, mahali pangu,' Nitafanya hivi leo.”

יְחִי	וַתֹּאמֶר	לַמֶּלֶךְ	וַתִּשְׁתָּחוּ	אֶרֶץ	אַפַּיִם	בַּת־שָׁבַע	וַתִּקֹּד		31
aishi	na–akasema	mfalme	na–akamsujudia	ardhini	uso–wake	Bathsheba	Na–akainama		
H2421	H0559	H4428	H7812	H0776	H0639	H1339	H6915		
פ	לְעֹלָם׃	דָּוִד	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי					
¶	milele	Daudi	mfalme	bwana–wangu					
	H5769	H1732	H4428	H0113					

Kisha Bathisheba akalala kifudifudi na sura yake ikielekea chini mbele ya mfalme akasema, “Bwana wangu mfalme Daudi n a aishi milele!”

הַנְּבִיא	וּלְנָתָן	הַכֹּהֵן	לְצָדוֹק	לִי	קִרְאוּ־	דָוִד	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	32
na–Benaya	nabii	na–Nathani	kuhani	Sadoki	mwiteni	Daudi	mfalme	Na–akasema	
H5030	H5416	H3548	H6659		H7121	H1732	H4428	H0559	
	הַמֶּלֶךְ׃	לִפְנֵי	וַיָּבֹאוּ	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	וְלִבְנָיָהוּ			
	mfalme	mfalme	mbele–ya	na–wakaingia	Yehoyada	mwana–wa			
	H4428	H6440	H0935	H3077		H1141			

Mflme Daudi akasema, “Niitieni Sadoki kuhani, nabii Nathani na Benaya mwana wa Yehoyada.” Nao wakaja mbele ya mfalme.

	אֶת־	עַמָּכֶם	קְחוּ	לָהֶם	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר			33
	wa–bwana–wenu	watumishi	pamoja–nanyi	chukueni	mfalme	Na–akawaambia			
	H0853		H3947		H4428	H0559			
הַפִּרְדָּה	עַל־	בְּנֵי	שְׁלֹמֹה	אֶת־	וְהִרְכַּבְתֶּם	אֲדֹנֵיכֶם	עַבְדֵי		
Gihoni	hadi	na–mshushe	nyumbu–wangu	juu–ya	mwanangu	Sulemani	na–mmpandishe		
H6506			H8010	H0853	H7392	H0113	H5650		
	גִּחוֹן׃	אֶל־	אֹתוֹ	וְהוֹרָדְתָם	לִי	אֲשֶׁר־			
	Gihoni	hadi	yeye	na–mteremsheni	wangu	ambaye			
	H1521	H0413	H0853	H3381					

Mfalme akawaambia, “Uwachukue watumishi wangu, bwana wako, na umfanye Sulemani mwanangu apande juu ya nyumba yangu mimi na mkamtelemshe mpaka chini Gihoni.

עַל־	לְמֶלֶךְ	הַנָּבִיא	וְנָתָן	הַכֹּהֵן	צָדוֹק	שָׁם	אֹתוֹ	וּמָשַׁח	34
Israeli	juu–ya	kuwa–mfalme	nabii	na–Nathani	kuhani	Sadoki	huko	Na–amtiwe–mafuta	
	H4428	H5030	H5416	H3548	H6659	H8033	H0853	H4886	
	שְׁלֹמֹה׃	הַמֶּלֶךְ	יְחִי	וַאֲמַרְתֶּם	בַּשּׁוֹפָר	וּתְקַעְתֶּם	יִשְׂרָאֵל		
	Solomoni	Sulemani	mfalme	aishi	na–mseme	tarumbeta	na–mpige		
	H8010	H4428	H2421	H0559	H7782	H8628	H3478		

Na Sadoki kuhani na nabii Nathani wamtawaze awe mfalme wa Israeli na tarumbeta zipigwe, 'Mfalme Suleimani na uishi milele!'

יְמֹלֵךְ	וְהוּא	כִּסְאִי		עַל־	וְיָשַׁב	וּבָא	אַחֲרָיו	וְעָלִיתֶם	35
atamiliki	na–yeye	kiti–changu–cha–enzi		juu–ya	na–aketi	na–aje	nyuma–yake	Na–mpande	
	H1931	H3678			H3427	H0935		H5927	
יְהוּדָה׃	וְעַל־	יִשְׂרָאֵל	עַל־	נָגִיד	לִהְיוֹת	צִוִּיתִי	וְאֹתוֹ	תַּחְתָּי	
Yuda	na–juu–ya	Israeli	juu–ya	kiongozi	kuwa	nimemuamuru	na–yeye	badala–yangu	
H3063		H3478		H5057	H1961	H6680	H0853	H8478	

Kisha njoni mkiwa nyuma yake, naye atakuja na kukaa kwenye kiti changu cha enzi; kwani yeye ndiye atakayekuwa mfalme mahali pangu. Nimemchagua yeye kuwa mtawala wa Israeli na Yuda.”

36 וַיַּעַן Na–akajibu H1141 בְּנָיָהוּ Benaya H3077 יְהוֹיָדָע Yehoyada בֶּן־ mwana–wa הַמֶּלֶךְ na–akasema H4428 אֶת־ mfalme H0853 וַיֹּאמֶר amina H0559 אָמֵן hivyo H0543 כֵּן aseme
יְהוָה Mungu–wa H3068 אֱלֹהֵי bwana–wangu H0430 אֲדֹנִי mfalme H0113 הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428 יֹאמַר Yahwe H0559

Benaya mwana wa Yehoyada akamjibu mfalme, akasema, “Na iwe hivyo! Na BWANA, Mungu wa mfalme bwana wangu, alithibitishe hilo.

37 כַּאֲשֶׁר Kama H3068 יְהוָה pamoja–na H1961 הָיָה Yahwe–alivyokuwa H1961 עִם־ bwana–wangu אֲדֹנִי mfalme H0113 הַמֶּלֶךְ hivyo H4428 כֵּן awe יהי] pamoja–na H1961
כִּסְאוֹ cha–bwana–wangu H3678 מִכִּסֵּא kuliko–kiti–cha–enzi H0853 אֶת־ H1431 וְיגַדֵּל kikubwa H8010 שְׁלֹמֹה kiti–chake–cha–enzi עִם־ na–afanye (יְחַיֶּה Sulemani H1961
דָּוִד׃ Dawidi H1732 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 אֲדֹנִי Daudi H0113 מִכִּסֵּא mfalme H3678

Kama vile BWANA alivyokuwa na mfalme bwana wangu na awe na Sulemani hivyo hivyo, na kuifanya enzi yake kuwa kubwa kuliko zaidi ya enzi ya bwana wangu Daudi.”

38 וַיֵּרֶד Na–akashuka H3381 צָדוֹק Sadoki H6659 הַכֹּהֵן kuhani H3548 וְנָתָן na–Nathani H5416 הַנָּבִיא nabii H5030 וּבְנָיָהוּ na–Benaya H1141 בֶּן־ mwana–wa יְהוֹיָדָע Yehoyada H3077
הַמֶּלֶךְ Daudi H4428 פְּרֹתִי wa–mfalme H6506 עַל־ nyumbu שְׁלֹמֹה juu–ya H8010 אֶת־ Sulemani H0853 וַיַּרְכִּבוּ na–wakampandisha H7392 וְהַפְּלֵתִי na–Wapelethi H6432 וְהַכְּרֵתִי na–Wakerethi H3774
גִּחוֹן׃ Gihoni H1521 עַל־ hadi אֹתוֹ Gihoni H0853 וַיֹּלִכוּ hadi H3212 דָּוִד na–wakampeleka H1732

Kwa hiyo Sadoki kuhani, nabii Nathani, Benaya mwana wa Yehoyada, na Wakerethi na Wapelethi wakamfanya Sulemani akapanda juu ya nyumba ya mfalme Daudi; wakamleta Gihoni.

39 וַיִּקַּח Na–akachukua H3947 צָדוֹק Sadoki H6659 הַכֹּהֵן kuhani H3548 אֶת־ pembe H0853 מִן־ hemani הָאֹהֶל na–akamtia–mafuta H0168 הַשֶּׁמֶן kutoka H8081 קֶרֶן ya–mafuta
וַיִּמְשַׁח Sulemani H4886 אֶת־ na–wakapiga H0853 שְׁלֹמֹה tarumbeta H8010 וַיִּתְקְעוּ na–wakasema H8628 בַּשּׁוֹפָר watu–wote H7782 וַיֹּאמְרוּ aishi H0559 כָּל־ mfalme H3605 הָעָם Sulemani יְחִי aishi H2421
שְׁלֹמֹה׃ Solomoni H8010 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428

Naye Sadoki kuhani akachukua pembe lenye mafuta hemani akamtia mafuta Sulemani kisha wakapiga tarumbeta, na watu wote wakasema, 'Mfalme Sulemani na aishi milele!'

40 וַיַּעֲלוּ Na–wakapanda H5927 כָּל־ watu–wote H3605 הָעָם nyuma–yake וְהָעָם wakipiga אַחֲרָיו na–watu מְחַלְלִים filimbi בַּחֲלִלִים na–wakifurahi H2485 וּשְׂמֵחִים furaha H8056
בְּקוֹלָם׃ kwa–sauti–yao הָאָרֶץ kwa–sauti–yao H0776 וַתִּבָּקַע ardhi H1234 גְּדוֹלָה na–ikapasuka שְׁמָעָה kubwa H8057

Kisha watu wote wakamfuata, na watu wakapiga zomari wakafurahi furaha kubwa mno, kiasi kwamba dunia ikatetemeka kwa sauti zao.

41 וַיִּשְׁמַע אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
Na-akasikia Adoniya na-wageni-wote waliokuwa pamoja-naye na-wao
H8085 H0138 H3605 H7121 H0854

וְהֵם כְּלוּ לֶאֱכֹל וַיִּשְׁמַע יוֹאָב קוֹל הַשּׁוֹפָר אֲשֶׁר־אָתָּה
walikuwa-wamemaliza kula na-akasikia Yoabu sauti ya-tarumbeta na-akasema nini
H1992 H3615 H0398 H8085 H3097 H0853 H7782

וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ קוֹל הַקִּרְיָה הוֹמָה׃
sauti ya-mji unaopiga-kelele mji unatoa-kelele
H0559 H4069 H7151 H1993

Kisha Adoniya na wageni wake waliokuwa pamoja naye wakasikia hayo walipomaliza kula. Yoabu alipozisikia sauti za panda, akasema, “Kwa nini jiji lilko katika hali ya taharuki?”

42 עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה יוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בָּא וַיֹּאמֶר
Bado akisema Yonathani mwana-wa Abiathari kuhani akaja na-akasema
H5750 H1696 H3129 H2009 H0054 H3548 H0935 H0559

אֲדֹנִיָּהוּ בֹּא כִּי אִישׁ חַיִל אַתָּה וְטוֹב בְּשׂוֹרוֹת תְּבַשֵּׂר׃
Adoniya ingia kwa-kuwa mtu mwenye-nguvu wewe na-habari-njema unalete
H0138 H0935 H0376 H2428 H0376 H1319

Wakati alipokuwa akiongea, Yonatahani mwana wa Abiathari kuhani alifika. Adoniya akamwambia, “Karibu, 'kwa kuwa wewe wastahili kutuletea habari.”

43 וַיַּעַן יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לַאֲדֹנִיָּהוּ אֲבָל אֲדֹנֵינוּ מַמְלֵךְ־דָּוִד
Na-akajibu Yonathani na-akamwambia Adoniya kweli bwana-wetu mfalme Daudi
H0559 H3129 H0138 H0061 H0113 H4428 H1732

אֶת־שְׁלֹמֹה׃ אֶת־סָדוֹק הַמְּלֶךְ אֵת הִמְלִיךְ
Solomoni Sulemani amemfanya-mfalme
H8010 H0853 H0853

Naye Yonathani akamjibu Adoniya, “Mfalme bwana wetu Daudi amemfanya Sulemani kuwa mfalme.

44 וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶת־נָתָן
Na-akamtuma mfalme wa-Sadoki na-Nathani na-nabii na-Benaya
H7971 H4428 H0853 H6659 H3548 H0853 H5416

וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ הַנָּבִיא בֶּן־יְהוֹיָדָע וּבְנָיָהוּ וְהַכְּרֵתִי
juu-ya nyumbu mwana-wa Yehoyada na-Wakerethi na-Wapelethi na-wakampandisha
H6432 H7392 H5030 H1141 H3077 H3774

אֹתוֹ עַל פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ׃
wa-mfalme juu-ya nyumbu-wa mfalme
H0853 H6506 H4428

Na mfalme amemtuma pamoja naye Sadoki, nabii Nathani, Benaya mwana wa Yehoyada, na Wakerethi pamoja na Wapelethi. Wamempandisha Sulemani juu ya nyumba ya mfalme.

45 וַיִּמְשְׁחוּ֩ צָד֨וֹק הַכֹּהֵ֜ן וְנָתָ֣ן הַנָּבִ֗יא לְמֶ֙לֶךְ֙ בְּגִחֹ֔ון

Na-wakamtia-mafuta Sadoki kuhani na-Nathani nabii huko Gihoni
H4886 H0853 H6659 H3548 H5416 H4428 H1521

וְיַעֲל֖וּ מִשָּׁ֑ם וְשָׂמְח֣וּ הַמַּחֲנֶ֔ה וַתֵּהֹ֖ם הָעִ֑יר וַיִּעַלְ֣ו

na-wakapanda kutoka-huko wakifurahi na-mji ukapiga-kelele hiyo mliyoisikia ndiyo-sauti
H5927 H8033 H8056 H1949 H7151 H1931

שְׁמַעְתֶּֽם׃

mmesikia
H8085

Sadoki kuhani na nabii Nathani wamemtawaza kuwa mfalme kule Gihoni, na wametokea huko wakifurahi, ndiyo maana jiji liko katika taharuki. Na hizi ndizo sauti ulizosikia.

46 וְגַם֙ יָשַׁ֣ב שְׁלֹמֹ֔ה עַ֖ל כִּסֵּ֣א הַמְלוּכָֽה׃

Na-pia ameketi Sulemani juu-ya kiti-cha-enzi cha-ufalme
H1571 H3427 H8010 H5921 H3678 H4410

Pia, Sulemani ameketi kwenye kiti cha enzi cha ufalme.

47 וְגַם־ בָּ֣אוּ עַבְדֵ֣י הַמֶּ֠לֶךְ לְבָרֵ֨ךְ֙ אֶת־ אֲדֹנִ֤ינוּ הַמֶּ֙לֶךְ֙ דָּוִ֔ד

Na-pia walikuja watumishi-wa mfalme kumbariki bwana-wetu mfalme Daudi wakisema
H1571 H0935 H5650 H4428 H1288 H0853 H0113 H4428 H1732

לֵאמֹ֔ר יִיטֵ֥ב אֱלֹהִ֛ים (את־) שֵׁ֥ם שְׁלֹמֹ֖ה מִשְּׁמֶ֑ךָ וְיַגְדֵּ֥ל

afanye-Mungu jina walikuja la-Sulemani bora kuliko-jina-lako na-afanye kiti-chake-cha-enzi
H0559 H3190 H0430 H0430 H0853 H8034 H8010

אֶת־ כִּסְאֹ֖ו מִכִּסֵּ֣א אֲדֹנִ֑י הַמֶּ֣לֶךְ דָּוִ֔ד עַל־ הַמִּטָּ֖ה וַיִּשְׁתָּ֥חוּ

kikubwa kuliko-kiti-chako-cha-enzi na-akasujudu mfalme bwana-wetu juu-ya mfalme Daudi juu-ya kitanda
H8034 H1431 H0853 H3678 H3678 H0113 H4428 H7812

הַמֶּֽלֶךְ׃

kitanda
H4904

Zaidi ya yote, watumishi wa mfalme walikuja kumbariki mfalme bwana wetu Daudi, wakisema, 'Mungu wako na alifanye jina la Sulemani kuwa zuri kuliko jina lako, na kuifanya enzi yako kuwa kubwa kuliko yako.' na mfalme akasujudu mwenyewe kitandani.

48 וְגַם־ כָּכָ֞ה אָמַ֣ר הַמֶּ֗לֶךְ בָּר֤וּךְ יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל אֲשֶׁ֥ר נָתַ֛ן

Na-pia hivyo akasema mfalme abarikiwe Yahwe Mungu-wa Israeli ambaye ametoa
H1571 H3602 H0559 H4428 H1288 H3068 H0430 H3478 H0834 H5414

הַיֹּ֣ום יֹשֵׁ֔ב עַל־ כִּסְאִ֖י וְעֵינַ֣י רֹאֹ֑ות׃

leo aketi juu-ya kiti-changu-cha-enzi na-macho-yangu yanaona
H3117 H3427 H5921 H3678 H5869 H7200

Mfalme pia alisema, 'Abarikiwe BWANA, Mungu wa Israeli, ambaye amempa mtu kuketi kwenye enzi yangu siku hii ya leo, na kwamba macho yangu yamejionea hilo.'"

49 וַיֶּחֶרְד֣וּ כָּל־ הַקְּרֻאִ֗ים אֲשֶׁ֤ר לַאֲדֹנִיָּהוּ֙ וַיָּקֻ֣מוּ וַיֵּלְכ֔וּ אִ֖ישׁ לְדַרְכֹּֽו׃

Na-wakatetemeka na-wakasimama wageni-wote waliokuwa pamoja-na Adoniya
H2729 H3605 H7121 H0834 H0138

na-wakaenda kila-mtu njia-yake
H3212 H0376 H1870

Ndipo wageni wote wa Adoniya walipoogopa sana. Wakasimama na kila mtu akaenda njia yake.

בְּקֶרֶן	וַיַּחֲזֵק	וַיֵּלֶךְ	וַיָּקָם	שְׁלֹמֹה	מִפְּנֵי	יָרֵא	וַאֲדֹנִיָּהוּ	50
pembe	na–akashika	na–akaenda	na–akasimama	Sulemani	mbele–ya	akaogopa	Na–Adoniya	
	H2388	H3212		H8010	H6440	H3372	H0138	

הַמִּזְבֵּחַ׃	
za–madhabahu	
H4196	

Pia Adoniya alimwaogopa Sulemani na akasimama, na akaondoka, akachukua pembe la madhabahuni.

הַמֶּלֶךְ	אֶת־	יָרֵא	אֲדֹנִיָּהוּ	הִנֵּה	לֵאמֹר	לִשְׁלֹמֹה	וַיַּגֶּד	51
Sulemani	mfalme	anaogopa	Adoniya	tazama	akisema	Sulemani	Na–akaambiwa	
H4428	H0853	H3372	H0138	H2009	H0559	H8010	H5046	

כַּיּוֹם	לִי	יִשָּׁבַע־	לֵאמֹר	הַמִּזְבֵּחַ	בְּקַרְנוֹת	אָחַז	וְהִנֵּה	שְׁלֹמֹה
leo	Sulemani	mfalme	aniapie	akisema	za–madhabahu	pembe	ameshika	na–tazama
H3117		H7650	H0559	H4196		H0270	H2009	H8010

בֶּחָרֶב׃	עַבְדּוֹ	אֶת־	יָמֵית	אִם־	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	
kwa–upanga	mtumishi–wake		atamuua	kwa–upanga	mtumishi–wake	kwamba–hatamuua	
H2719	H5650	H0853	H4191		H8010	H4428	

Kisha Sulemani akaambiwa hilo, wakasema, “Tazama, Adoniya amemwogopa mfalme Sulemani, kwa kuwa ameshikilia pembe la madhabahuni, akisema, 'Mfalme Sulemani na aniapie kwanza kuwa hatamwua mtumishi wake kwa upanga.'”

יִפָּל	לֹא־	חַיִל	לְבֶן־	יִהְיֶה	אִם	שְׁלֹמֹה	וַיֹּאמֶר	52
ardhini	nywele–yake	haitaanguka	mwenye–nguvu	mtu	akiwa	Sulemani	Na–akasema	
H5307	H3808	H2428		H1961		H8010	H0559	

וָמֵת׃	בּוֹ	תִּמָּצֵא־	רָעָה	וְאִם־	אָרְצָה	מִשְׁעַרְתּוֹ	
atakufa	kwake	utapatikana	atakufa	uovu	ndani–yake	na–akipatikana	
H4191		H4672			H0776	H8185	

Sulemani akasema, “Kama atajionyesha kuwa ni mtu wa kweli, hakuna hata unywele mmoja utakaoanguka duniani, bali kama uovu utaonekana kwake, atakufa.”

וַיָּבֹא	הַמִּזְבֵּחַ	מֵעַל	וַיִּרְדֵּהוּ	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח		53
na–akaja	madhabahuni	kutoka	na–wakamshusha	Sulemani	mfalme	Na–akatuma		
H0935	H4196		H3381	H8010	H4428	H7971		

לֵךְ	שְׁלֹמֹה	לוֹ	וַיֹּאמֶר־	שְׁלֹמֹה	לַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁתַּחוּ	
nyumbani–kwako	nenda	Sulemani	na–akamwambia	Sulemani	mfalme	na–akamsujudia	
H3212	H8010		H0559	H8010	H4428	H7812	

פ	לְבֵיתֶךָ׃	
¶	nyumbani–kwako	

Kwa hiyo mfalme Sulemani akatuma watu, waliomleta Adoniya kutoka madhabahuni. Naye akaja akapiga magoti kwa Sulemani, na Sulemani akamwambia, “Nenda nyumbani kwako.”

Chapter 2

בְּנוֹ	שְׁלֹמֹה	אֶת־	וַיַּצֵּו	לָמוּת	דָּוִד	יְמֵי־	וַיִּקְרְבוּ	1
akisema	mwanawe	Sulemani	na–akamwamuru	kufa	za–Daudi	siku	Na–wakakaribia	
	H8010	H0853	H6680	H4191	H1732	H3117	H7126	

לֵאמֹר׃	
akisema	
H0559	

Daudi alipokaribia kufa, alimwamuru Sulemani mwanae, akisema,

לְאִישׁ׃	וְתָיִיתָ	וְחָזַקְתָּ	הָאָרֶץ	כָּל־	בְּדֶרֶךְ	הֹלֵךְ	אָנֹכִי	2
mwanaume	mtu	na–uwe	na–uwe–hodari	ya–dunia–yote	njia	ninaenda	Mimi	
H0376	H1961	H2388	H0776	H3605	H1870	H1980	H0595	

“Mimi sasa ninaiendea njia ya dunia yote. Kwa hiyo, uwe imara, na ujionyeshe mwenyewe kama mwanamume. Uzilinde amri za BWANA, Mungu wako ukitembea katika njia zake, utii maaagizo yake, amari zake,

לִשְׁמֹר	בִּדְרָכָיו	לָלֶכֶת	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וּמִשְׁמֶרֶת	אֶת־	וְשָׁמַרְתָּ	3
amri–zake	kushika	katika–njia–zake	kutembea	Mungu–wako	wa–Yahwe	ulinzi	Na–ushike	
H8104	H1870	H3212	H0430	H3068	H4931	H0853	H8104	

מֹשֶׁה	בְּתוֹרַת	כַּכָּתוּב	וְעֵדֹתָיו	וּמִשְׁפָּטָיו	מִצְוֹתָיו	חֻקָּתָיו	
ili	ya–Musa	katika–sheria	kama–ilivyoandikwa	na–shuhuda–zake	hukumu–zake	maagizo–yake	
H4872	H8451	H3789	H5715	H4941	H4687	H2708	

כָּל־	וְאֶת	תַּעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	תַּשְׂכִּיל	לְמַעַן	
kila	na–□	huko	utakapojielekeza	na–kila–mahali	utakalofanya	katika–kila	ufanikiwe	
H3605	H0853			H3605	H0853		H4616	

שָׁם׃	תִּפְנֶה	אֲשֶׁר
huko	ugeuke	unakopako
H8033	H6437	

maamuzi yake, na maagizo ya maagano yake, uwe mwamngalifu kufanya yale yaliyoandikwa katika sheria za Musa, ili ufanikiwe katika yote utakayoyafanya, popote kule utakakokuwa,

לֵאמֹר׀	עָלַי	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	דִּבְּרוֹ	אֶת־	יְהוָה	יָקִים	לְמַעַן	4
wanao	watashika	ikiwa	akisema	juu–yangu	alilosema	neno–lake	Yahwe–atimize	Ili	
H0559		H1696		H1697	H0853	H3068		H4616	

לָלֶכֶת	דַּרְכָּם	אֶת־	בָּנֶיךָ	יִשְׁמְרוּ	אִם־	
na–kwa–nafsi–yao–yote	kwa–moyo–wao–wote	kwa–uaminifu	mbele–yangu	kutembea	njia–yao	
H3212	H1870	H0853		H8104		

לֹא־	לֵאמֹר	נַפְשָׁם	וּבְכָל־	לְבָבָם	בְּכָל־	בֶּאֱמֶת	לְפָנַי	
si	cha–Israeli	kiti–cha–enzi	kutoka–juu–ya	mtu	kwako	hakutakosekana	akisema	
H3808	H0559	H5315	H3605	H3824	H3605	H0571	H6440	

יִשְׂרָאֵל׃	כִּסֵּא	מֵעַל	אִישׁ	לְךָ	יִכָּרֵת
cha–Israeli	kiti–cha–enzi	kutoka–juu–ya	mtu	kwako	atakatwa
H3478	H3678		H0376		H3772

na BWANA atayatimiza maneno yake aliyosema kuhusu mimi, aliposema, 'kama wanao watajilinda katika tabia zao, wakatembea mbele yangu kwa uaminifu kwa mioyo yao yote na kwa roho zao zote, hawatakoma kuwa na mtu aliyeketi katika kiti cha enzi cha Israeli.

	יוֹאָב	לִי	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	אֵת	יָדַעְתָּ	אַתָּה	וְגַם	5
	alivyowafanyia	Seruya	mwana–wa	Yoabu	alichonifanyia	unajua	wewe	Na–pia	
	H3097				H0853	H3045		H1571	

יִשְׂרָאֵל	צְבָאוֹת	שָׂרֵי	לִשְׁנֵי־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	צְרוּיָה	בֶּן־	
mwana–wa	na–kwa–Amasa	Neri	mwana–wa	kwa–Abneri	ya–Israeli	wa–majeshi	wakuu–wawili	
H3478		H8269	H8147			H6870		

וַיָּשֶׂם	וַיַּהַרְגֵם	וֶֽאֱתֶרִי	בֶּן־	וְלַעֲמָשָׂא	נֵר	בֶּן־	לְאַבְנֵר	
damu	na–akaweka	wakati–wa–amani	ya–vita	damu	na–akamwaga	na–akawaua	Yetheri	
	H2026	H3500		H6021	H5369		H0074	

מִלְחָמָה	דְּמֵי	וַיִּתֵּן	בְּשָׁלֹם	מִלְחָמָה	דְּמֵי־		
vilivyo	na–katika–viatu–vyake	kiunoni–mwake	ulio	katika–mkanda–wake	ya–vita		
H4421	H1818	H5414	H7965	H4421	H1818		

בְּרַגְלָיו׃	אֲשֶׁר	וּבְנַעֲלוֹ	בְּמָתְנָיו	אֲשֶׁר	בַּחֲגָרָתוֹ	
miguuni–mwake	ambavyo	na–katika–viatu–vyake	kiunoni–mwake	ambao	miguuni–mwake	
H7272		H5275	H4975			

Wewe pia wajua kile Yoabu mwana wa Seruya alichonifanyia, na kile alichowafnyia majemedari wa majeshi y a Israeli, kwa Abina mwana wa Neri, na kwa Amasa mwana wa Yetheri, ambaye alimwua. Alimwaga damu vitani wakati wa amani na kuiweka ile damu kwenye mshipi uliokuwa kiunoni mwake na kwenye vile viatu miguuni mwake.

שְׁאֹל׃	בְּשָׁלֹם	שֵׂיבָתוֹ	תּוֹרֵד	וְלֹא־	כְּחָכְמָתֶךָ	וְעָשִׂיתָ	6
kwa–amani	kushuka	mvi–zake	na–usimruhusu	hekima–yako	kulingana–na	Na–ufanye	
H7585	H7965	H7872	H3381	H3808	H2451		

ס
kuzimu

Mshughulikie Yoabu kwa hekima ambayo umejifunza, lakini usiache mvi zake ziingie kaburini kwa amani.

שֻׁלְחָנֶךָ	בְּאֹכְלֵי	וְהָיוּ	חֶסֶד	תַּעֲשֶׂה־	הַגִּלְעָדִי	בַּרְזִלַּי	וְלִבְנֵי	7
wanaokula	miongoni–mwa	na–wawe	wema	utawafanyia	Mgileadi	wa–Barzilai	Na–kwa–wana	
H7979	H0398	H1961			H1569	H1271		

אַבְשָׁלוֹם	מִפְּנֵי	בְּבָרְחִי	אֵלַי	קָרְבוּ	כֵּן	כִּי־	
Absalomu	mbele–ya	nilipokimbia	walikuja–kwangu	hivyo	kwa–sababu	mezani–kwako	
H0053	H6440	H1272	H0413	H7126			

אָחִיךָ׃
ndugu–yako
H0251

Hata hivyo, uonyeshe utu kwa wana wa Barizilai Mgileadi, na uwaache wawe miongoni mwa wale wanaokula mezani kwako, kwa kuwa walikuja kwangu wakati nilipomkimbia ndugu yangu Absalomu.

8 וְהִנֵּה נָתְזָמָה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי מִבַּחֻרִים׃
Na-tazama pamoja-nawe yuko-Shimei mwana-wa Gera Mbenyamini kutoka-Bahurimu
H2009 H8096 H1617 H1145 H0980

וְהוּא יָרֹד לִקְרָאתִי עַל־הַיַּרְדֵּן וָאֶשָּׁבַע לוֹ בַּיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בָּחֶרֶב׃
naye akashuka kunilaki kwenye-Yordani na-nikamwapia kwa-Yahwe akisema sitakuua kwa-upanga
H1931 H3381 H7125 H3383 H7650 H3068 H0559 H4191 H2719

Tazama, Shimei mwana wa Gera yuko pamoja na wewe, Wabenjamini wa Bahurimu, walionilaani kwa laana ya fujo siku niliyoenda kwa Mahanaimu. Shimei alishuka kuja kuniona pale Yorodani, na nikamwapia kwa BWANA, nikisema, 'Sitawaua kwa upanga,'

9 וְעַתָּה אַל־תְּנַקֵּהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה־לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שֵׂיבָתוֹ בְּדָם שְׁאוֹל׃
Na-sasa usimhesabu-kuwa-hana-hatia kwa-kuwa mwenye-hekima mtu wewe na-utajua kuzimu kwa-damu
H6258 H0408 H5352 H0376 H3808 H2450 H3045 H0853 H7585 H1818

Kwa hiyo sasa usimwache aiepuke adhabu. Wewe ni mwenye hekima, na utajua jinsi itakavyokupasa kumtendea. Utakileta hicho kichwa chenye mvi chini kaburini.”

10 וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד׃ פ
Na-akalala Daudi pamoja-na baba-zake na-akazikwa katika-mji wa-Daudi ¶
H7901 H1732 H6912 H0001

Ndipo Daudi alipolala na mababu zake na alizikwa kwenye mji wa Daudi.

11 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים׃
Na-siku Daudi-alizotawala juu-ya Israeli miaka arobaini huko-Hebroni alitawala miaka
H3117 H1732 H3478 H0705 H8141 H6240 H3389 H7969 H8141 H3427

Siku ambazo Daudi alitawala Israeli zilikuwani miaka arobaini. Alikuwa ametawala kwa miaka saba kule Hebroni na kwa miaka thelethini na tatu kule Yerusalemu.

12 וְשִׁלֹמֹה יָשַׁב כְּסֵא דָוִד אָבִיו וַתִּכֹּן מַלְכֻתּוֹ מְאֹד׃
Na-Sulemani akaketi kiti-cha-enzi cha-Daudi baba-yake na-ufalme-wake ukaimarika
H8010 H3427 H3678 H1732 H0001 H4438 H3966

Kisha Sulemani akaketi kwenye kiti cha enzi cha baba yake Daudi, na utawala wake ulikuwa imara.

13 וַיָּבֹא אֲדֹנִיָּהוּ בֶּן־חַגִּית אֶל־בַּת־שֶׁבַע אֵם־שְׁלֹמֹה
Na-akaja Adoniya mwana-wa Hagithi kwa-Bathsheba mama-wa Sulemani na-akasema
H0935 H0138 H2294 H0413 H1339 H0517 H8010

וַתֹּאמֶר אֲמָנִי בְּאֶתְךָ וַיֹּאמֶר אֲמָנִי׃ שָׁלוֹם
amani kuja-kwako amani amani
H0559 H7965 H0559 H0935 H7965

Kisha Adoniya mwana wa Hagathi alikuja kwa Bathisheba mama wa Sulemani., Naye akamwuliza, “Je, unakuja kwa amani?” Naye akajiibu. “kwa amani.”

14 וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלַיִךְ וַתֹּאמֶר דַּבֵּר׃
Na-akasema nina-neno kwako na-akasema sema
H0559 H1697 H0559 H0413 H1696

Kisha akasema, “Nina jambo la kukuambia.” Naye akajibu, “Sema.”

15 וַיֹּאמֶר אַתְּ יָדַעַתְּ כִּי־לִי הָיְתָה הַמְּלוּכָה וְעָלַי שָׂמוּ
Na-akasema wewe unajua kwamba kwangu ilikuwa ufalme na-juu-yangu waliweka
H0559 H3045 H3588 H1961 H4410

וַתְּהִי הַמְּלוּכָה וַתִּסֹּב לְמִלְּךְ אֶת־אָחִי כִּי מֵיְהוָה הָיְתָה לוֹ׃
wa-ndugu-yangu na-ukawa ufalme na-ukageuka nitawale nyuso-zao Israeli-wote
H1961 H4410 H5437 H6440 H3478 H3605

ulikuwa Yahwe kutoka-kwa kwa-sababu
H1961 H3068 H0251

Adoniya amesema, “Unajua kuwa ufalme ulikuwa wangu, na kwamba Israeli yote ilikuwa inanitegemea mimi kuwa mfalme. Hata hivyo, ufalme umegeuzwa na umekuwa wa ndugu yangu, kwani ulikuwa wake toka kwa BWANA.

16 וְעַתָּה שְׁאֵלָה אֲנֹכִי אַחַת מֵאִתָּךְ שֹׁאֵל אֵל־תָּשֵׁב אֶת־פָּנָי
Na-sasa ombi moja mimi ninaomba kwako usinikatalie uso-wangu na-akamwambia
H6258 H7596 H0259 H0589 H7592 H0854 H0408 H7725 H0853

וַתֹּאמֶר אֵלָיו יֶעֱיָה דַּבֵּר׃
sema yeye na-akamwambia sema
H6440 H0559 H0413 H1696

Sasa nina ombi moja kwako. Usinikatalie.”Bathisheba akamwambia, “Sema.”

17 וַיֹּאמֶר אִמְרִי־נָא לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כִּי אַל־תָּשֵׁב אֶת־פָּנָי
Na-akasema mwambie Sulemani mfalme kwa-sababu hatakukataa uso-wako na-anipe
H0559 H0559 H4994 H8010 H4428 H3588 H3808 H7725

וְיִתֶּן־לִי אֶת־אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית לְאִשָּׁה׃
kuwa-mke Mshunami Abishagi mimi kuwa-mke Mshunami Abishagi
H0802 H7767 H0049 H0853 H5414 H6440 H0853

Naye akamwambia, “Tafadhali mwambie mfalme Sulemani, kwa kuwa hatakukatalia, ili kwamba anipatie Abishagi Mshunami awe mke wangu.”

18 וַתֹּאמֶר בַּת־שֶׁבַע טוֹב אָנֹכִי אֲדַבֶּר עָלֶיךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
Na-akasema Bathsheba vizuri mimi nitasema juu-yako kwa-mfalme mfalme
H0559 H1339 H2896 H0589 H1696 H5921 H0413 H4428

Bathisheba akamwambia, “Vyema sana, nitamwambia mfalme”

19 וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע Na-akaja H0935 Bathsheba H1339 H0413 אֶל־ kwa-mfalme H4428 Sulemani הַמֶּלֶךְ H8010 שְׁלֹמֹה kusema-naye H1696 לְדַבֵּר־ juu-ya Adoniya לוֹ H5414 עַל־ na-akasimama

וַיֵּשֶׁב na-akaweka H3427 לָהּ kiti-chake-cha-enzi וַיִּשְׁתַּחוּ juu-ya H7812 לִקְרָאתָהּ na-akaketi H7125 הַמֶּלֶךְ na-akamsujudia H4428 וַיָּקָם kumilaki אֲדֹנִיָּהוּ mfalme H0138

וַתֵּשֶׁב na-akaketi H3427 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 לְאֵם mkono-wake-wa-kuume כִּסְאוֹ na-akaketi H3678 וַיָּשֶׂם mfalme כִּסְאֹו kwa-mama-wa H3678 עַל־ kiti-cha-enzi

לֵימִינוֹ׃ kulia-kwake H3225

Kwa hiyo Bathisheba akaenda kumwambia, mfalme Sulemani kwa niaba ya Adoniya. Mfalme akainuka kumlaki na akapiga magoti mbele yake. Kisha akaa kwenye kiti chake cha enzi na kulikuwa na kiti kingine cha enzi kilicholetwa kwa ajili ya mama wa mfalme. Naye akaa mkono wa kuume wa mfalme.

20 וַתֹּאמֶר Na-akasema H0559 שְׁאֵלָה ombi H7596 אַחַת moja H0259 קְטַנָּה dogo אָנֹכִי mimi H0595 שֹׁאֶלֶת ninaomba H7592 מֵאִתָּךְ kwako H0854 אַל־ usinikatalie H0408 תָּשֵׁב uso-wangu H7725

אִמִּי uso-wako H0517 שַׁאֲלִי sitakukataa H7592 הַמֶּלֶךְ kwa-sababu H4428 לָהּ mama-yangu וַיֹּאמֶר־ omba H0559 פָּנֶי mfalme H6440 אֶת־ na-akamwambia H0853

פָּנֶיךָ׃ uso-wako H6440 אֶת־ H0853 אָשִׁיב nitageuza H7725 לֹא־ si H3808 כִּי kwa-maana

Ndipo alipomwambia, “Napenda kukuomba ombi moja dogo. Usinikalie.” Mfalme, akamjibu, “Mama omba kwa kuwa sitakukatalia.”

21 וַתֹּאמֶר Na-akasema H0559 אֲבִישַׁג Mshunami H0049 הַשֻּׁנַמִּית kwa-Adoniya H7767 לַאֲדֹנִיָּהוּ ndugu-yako H0138 אָחִיךָ kuwa-mke H0251 לְאִשָּׁה׃ kuwa-mke H0802

אֶת־ Abishagi H0853 יִתֶּן apewe H5414

Naya akamwambia, “Naomba Abishagi Mshunami apewe Adoniya ndugu yako awe mke wake.”

22 וַיַּעַן Na-akajibu H4428 הַמֶּלֶךְ mfalme H8010 שְׁלֹמֹה Sulemani H0559 וַיֹּאמֶר na-akamwambia H0517 לְאִמּוֹ mama-yake H4100 וְלָמָּה na-kwa-nini H7592 שֹׁאֶלֶת unaomba אַתְּ

אֶת־ Mshunami H0049 אֲבִישַׁג kwa-Adoniya H7767 הַשֻּׁנַמִּית na-uombe לַאֲדֹנִיָּהוּ kwake H0138 וְשַׁאֲלִי ufalme H7592 אֶת־ yeye H0853 לוֹ kwa-kuwa הַמְלוּכָה ndugu-yangu H4410

וְלִאֶבְיָתָר mwana-wa H0054 וְלוֹ na-kwa-Yoabu H3097 מִמָּנִי kuhani הַנָּדוֹל na-kwa-Abiathari אָחִי na-kwake H0251 הָוּא kuliko-mimi H1931 כִּי mkubwa

הַכֹּהֵן Seruya H3548

¶ פ׃ Seruya H6870 צְרוּיָה בֶּן־ mwana-wa לְיוֹאָב na-kwa-Yoabu H3097

Mfalme Sulemani akamjibu mama yake, “Kwa nini unamwombea Adoniya huyo Abishagi Mshunami? Kwa nini usimwombee ufalme pia, kwa kuwa ni ndugu yangu mkubwa? - au kwa Abiathari kuhani, au Yoabu mwana wa Seruya?”

23

אֱלֹהִים	לִי	יַעֲשֶׂה־	כֹּה	לֵאמֹר	בְּיהוָה	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשָּׁבַע
na–hivyo	Mungu	anifanyie	hivyo	akisema	kwa–Yahwe	Sulemani	mfalme	Na–akaapa
H0430			H3541	H0559	H3068	H8010	H4428	H7650

הַזֹּה׃	הַדָּבָר	אֶת־	אֲדֹנִיָּהוּ	דִּבֶּר	בְנַפְשׁוֹ	כִּי	יוֹסִיף	וְכֹה
hili	neno	neno–hili	Adoniya	amesema	nafsi–yake	si–juu–ya	kama	aongeze
H2088	H1697	H0853	H0138	H1696	H5315		H3254	H3541

Kisha mfalme Sulemani akaapa kwa BWANA, akisema, “Mungu wangu na anifanyie hivyo, na zaidi pia, kama Adoniya hajayasema haya kinyume na maisha yake.

24

]ויושיביני	הֻכִּינֹנִי	אֲשֶׁר	יְהוָה	חַי־		וְעַתָּה
kiti–cha–enzi	juu–ya	na–akanikalisha	aliyenithibitisha	kama–Yahwe–anavyoishi		Na–sasa
H3427			H3068			H6258

לִי	עָשָׂה־	וַאֲשֶׁר	אָבִי	דָּוִד	כִּסְּאוֹ	עַל־	)וַיּוֹשִׁיבֵנִי(
leo	hakika	kama–alivyosema	nyumba	amenifanyia	na–ambaye	baba–yangu	cha–Daudi
			H0001	H1732	H3678		H3427

אֲדֹנִיָּהוּ׃	יוּמַת	הַיּוֹם	כִּי	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	בָּיִת
Adoniya	atauawa	leo	kwamba	alivyosema	Adoniya	atauawa
H0138	H4191	H3117		H1696		

Sasa basi kama BWANA aishivyo, ambaye ndiye alinifanya mimi kuwepo na kunipa kiti cha enzi cha Daudi baba yangu, na ambaye amenifanyia nyumba kwa ahadi yake, hakika Adoniya lazima auawe leo.”

25

וַיִּפְגַּע־	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	בְּנָיָהוּ	בְּיַד	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח
na–akampiga	Yehoyada	mwana–wa	Benaya	kwa–mkono–wa	Sulemani	mfalme	Na–akatuma
H6293	H3077		H1141	H3027	H8010	H4428	H7971

ס	וַיָּמֹת׃	בּוֹ
¶	na–akafa	na–akafa
	H4191	

Kwa hiyo mfalme Sulemani akamtuma Benaya mwana wa Yehoyada naye akamkuta Adoniya na kumwua.

26

עַל־	לֵךְ	עֲנָתֹת	הַמֶּלֶךְ	אָמַר	הַכֹּהֵן	וּלְאֶבְיָתָר
kwenye–mashamba–yako	Anathothi	nenda	mfalme	akasema	kuhani	Na–kwa–Abiathari
	H3212	H6068	H4428	H0559	H3548	H0054

אֲמִיתֻּךָ	לֹא	הַזֶּה	וּבַיּוֹם	אָתָּה	מָוֶת	אִישׁ	כִּי	שָׁדֵיךָ
sanduku	ulibeba	kwa–sababu	sitakuua	na–siku–hii	wewe	wa–kifo	mtu	kwa–sababu
H4191	H3808	H2088	H3117		H4194	H0376		

דָּוִד	לִפְנֵי	יְהוָה	אֲדֹנָי	אֲרוֹן	אֶת־	נָשָׂאתָ	כִּי־
katika–kila	uliteseka	na–kwa–sababu	baba–yangu	Daudi	mbele–ya	Yahwe	la–Bwana
H1732	H6440	H3069	H0136	H0727	H0853	H5375	

אָבִי׃	הִתְעַנֵּיתָ	אֲשֶׁר־	בְּכֹל	הִתְעַנִּיתָ	וְכִי	אָבִי	
baba–yangu	aliteseka	alimoamo	katika–kila	uliteseka	baba–yangu	alilateseka	
H0001			H3605			H0001	

Kisha akamwambia Abiathari kuhani, “Nenda kwa Anathothi, kwenye mashamba yako. unastahili kufa, lakini sitakua sasa hivi, kwa sababu ulilbeba sanduku la BWANA mbele ya Daudi baba yangu na kujitabisha kwa namna mbalimbali kama baba yangu alivyopata tabu.”

27 וַיְנַגֵּשׁ Na–akamfukuza | שְׁלֹמֹה Sulemani | אֶת־ Abiathari | אֶבְיָתָר kuwa | מִהְיוֹת kuhani | כֹּהֵן wa–Yahwe | לְיהוָה kutimiza | לְמַלֹּא neno | אֶת־ la–Yahwe

H0853 H4390 H3068 H3548 H1961 H0054 H0853 H8010 H1644

דְּבַר alilosema | יְהוָה juu–ya | אֲשֶׁר nyumba–ya | דִּבֶּר Eli | עַל־ huko–Shilo | בֵּית nyumba–ya | עֵלִי Eli | בְּשִׁלֹה׃ katika–Shilo | פ ¶

H1697 H3068 H0834 H1696 H5921 H1004 H5941 H7887

Kwa hiyo Sulemani akamfukuza Abiathari asiwe kuhani wa BWANA, ili kwamba atimilize maneno ya BWANA, aliyokuwa amesema juu ya nyumba ya Eli.

28 וְהַשְּׁמֻעָה Na–habari | בָּאָה ikafika | עַד־ kwa–Yoabu | יוֹאָב kwa–sababu | כִּי Yoabu | אַלְקִימוּ alikuwa–ameelekea | יוֹאָב | נָטָה nyuma–ya | אַחֲרֵי Adoniya

H8052 H0935 H5704 H3097 H3097 H5186

אַבְשָׁלוֹם hakuelekea | וְאַחֲרֵי Absalomu | לֹא na–akakimbia | נָטָה Yoabu | וַיָּנָס hadi | יוֹאָב hema | אֶל־ ya–Yahwe | אֹהֶל na–nyuma–ya

H0053 H0138 H3808 H5186 H5127 H3097 H0413 H0168

בְּקַרְנוֹת pembe–za | הַמִּזְבֵּחַ׃ madhabahu | וַיַּחֲזֶק za–madhababu | יְהוָה pembe | אָהֶל na–akashika

H4196 H2388 H3068 H0168

Habari hizo zikamfikia Yoabu, Kwani Yoabu alimuunga mkono Adoniya, ingawa hakumuunga mkono Absalomu. Kwa hiyo Yoabu akakimbilia kwenye hema ya BWANA karibu na madhabahu na akabeba pembe za madhabahu.

29 וַיֻּגַּד Na–akaambiwa | לַמֶּלֶךְ mfalme | שְׁלֹמֹה Sulemani | כִּי kwamba | נָס amekimbia | יוֹאָב hadi | אֶל־ hema | אֹהֶל ya–Yahwe | יְהוָה

H5046 H4428 H8010 H3588 H5127 H3097 H0413 H0168 H3068

וְהִנָּה na–tazama | אֵצֶל karibu–na | הַמִּזְבֵּחַ madhabahu | וַיִּשְׁלַח na–akatuma | שְׁלֹמֹה Sulemani | אֶת־ Benaya | בְּנָיָהוּ mwana–wa | בֶן־ Yehoyada

H2009 H0681 H4196 H7971 H8010 H0853 H1141

יְהוֹיָדָע akisema | לֵאמֹר nenda | לְךָ mpige | פְּגַע־ mpige | בּוֹ׃ yeye

H3077 H0559 H3212 H6293

Sulemani alipoambiwa kuwa Yoabu amekimbilia kwenye hema ya BWANA na sasa alikuwa karibu na madhabahu. Ndipo Sulemani alipomtuma Benaya mwana wa Yehoyada, akisema, “Nenda, ukamwue.”

30 וַיָּבֹא Na–akaja | בְּנָיָהוּ Benaya | אֶל־ hadi | אֹהֶל hema | יְהוָה ya–Yahwe | וַיֹּאמֶר na–akamwambia | אֲלֵיהֶם hivyo | כֹּה־ asema | אָמַר mfalme | הַמֶּלֶךְ toka

H0935 H1141 H0413 H0168 H3068 H0559 H0413 H3541 H0559 H4428

אֶת־ neno | בְּנָיָהוּ mfalme | וַיָּשֶׁב Benaya | אָמוּת na–akamrudishia | פֹּה nitakufa | כִּי hapa | לֹא kwa–sababu | וַיֹּאמֶר hapana | צֵא na–akasema

H0853 H1141 H7725 H4191 H6311 H3588 H3808 H0559 H3318

עָנָנִי alijibu | וְכֹה na–hivyo | יוֹאָב akanijibu | דִּבֶּר na–hivyo | כֹּה־ Yoabu | לֵאמֹר alisema | דָּבָר hivyo | הַמֶּלֶךְ akisema

H3588 H3541 H3097 H1696 H3541 H0559 H1697 H4428

Kwa hiyo Benaya akaenda kwenye hema ya BWANA na kumwambia, “Mfalme anasema utoke hemani.” Yoabu akamjibu, “Hapana, Nitafia hapa,” Kwa hiyo Benaya akarudi kwa mfalme, akasema, “Yoabu amesema atafia kwenye madhabahu,”

31

בְּוֹ	וּפְנַע־	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	עֲשֹׂה	הַמֶּלֶךְ	לָוֹ	וַיֹּאמֶר
damu	na–uondoe	na–umzike	na–umpige	kama–alivyosema	fanya	mfalme	Na–akamwambia
	H6293	H1696			H4428		H0559

שָׁפַךְ	אֲשֶׁר	חִנָּם	דְּמֵי	וַהֲסִירֹתָ	וּקְבַרְתָּוֹ	
baba–yangu	nyumba–ya	na–kutoka–juu–ya	kutoka–juu–yangu	Yoabu–aliyoimwaga	isiyo–na–hatia	
H8210		H2600	H1818	H5493	H6912	

אָבִי׃	בֵּית	וּמֵעַל	מֵעָלָי	יוֹאָב
baba–yangu	nyumba–ya	na–juu–ya	juu–yangu	Yoabu
H0001				H3097

Naye mfalme akamwambia, “Kafanye kama alivyosema. Muue na ukamzike, ili kwamba uitoe kwangu na kwenye nyumba ya baba yangu damu ambayo Yoabu alimwaga bila sababu.

32

פָּנַע	אֲשֶׁר	רֹאשׁוֹ	עַל־	דְּמֵו	אֶת־	יְהוָה	וְהֵשִׁיב
watu–wawili	aliwapiga	ambaye	kichwa–chake	juu–ya	damu–yake	Yahwe	Na–airudishe
H6293				H1818	H0853	H3068	H7725

וְאָבִי	בַּחֶרֶב	וַיַּהַרְגֵם	מִמֶּנּוּ	וְטֹבִים	צַדִּיקִים	אֲנָשִׁים	בִּשְׁנֵי־
hakujua	Daudi	na–baba–yangu	kwa–upanga	na–akawaua	kuliko–yeye	na–wema	wenye–haki
H0001	H2719	H2026			H6662	H0376	H8147

צְבָא	שַׂר־	נֵר	בֶּן־	אַבְנֵר	אֶת־	יָדַע	לֹא	דָּוִד
Yetheri	mwana–wa	na–Amasa	la–Israeli	jeshi	mkuu–wa	Neri	mwana–wa	Abneri
	H8269	H5369		H0074	H0853	H3045	H3808	H1732

יְהוּדָה׃	צְבָא	שַׂר־	יֶתֶר	בֶּן־	עֲמָשָׂא	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל
Yuda	jeshi–la	mkuu–wa	Yetheri	mwana–wa	la–Yuda	jeshi	mkuu–wa
H3063		H8269	H3500		H6021	H0853	H3478

BWANA na amrudishie damu yake kichwani kwake, kwa sababu aliwaua wanaume wawili wasio na hatia na wema kuliko yeye na akawaua kwa upanga, Abineri mwana wa Neri, Jemedari wa Jeshi la Israeli, na Amasa mwana wa Jetheri, jemedari wa jeshi la Yuda, bila baba yangu Daudi kujua.

33

וּלְזַרְעוֹ	וּלְדָוִד	לְעֹלָם	זַרְעוֹ	וּבְרֹאשׁ	יוֹאָב	בְּרֹאשׁ	דְּמֵיהֶם	וְשָׁבוּ
milele	uzao–wake	kichwa–cha	na–juu–ya	Yoabu	kichwa–cha	juu–ya	damu–yao	Na–irudi
H2233	H1732	H5769	H2233		H3097		H1818	H7725

עוֹלָם	עַד־	שָׁלוֹם	יִהְיֶה	וּלְכִסְאוֹ	וּלְבֵיתוֹ
amani	iwe	na–kwa–kiti–chake–cha–enzi	na–kwa–nyumba–yake	na–kwa–uzao–wake	na–kwa–Daudi
H5769	H5704	H7965	H1961	H3678	

יְהוָה׃	מֵעִם
kutoka–kwa	milele
H3068	

Kwa hiyo damu yao na imrudie Yoabu kichwani pake na kwenye vichwa vya uzao wake milele na milele. Lakini kwa Daudi na uzao wake, na nyumba yake, na kwenye kiti chake cha enzi, kuwe na amani ya kudumu kutoka kwa BWANA.”

34

וַיִּמְתֵּהוּ	בְּוֹ	וַיִּפְנַע־	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	בְּנָיָהוּ	וַיַּעַל	
na–akazikwa	na–akamuua	na–akampiga	Yehoyada	mwana–wa	Benaya	Na–akapanda	
H4191		H6293	H3077		H1141	H5927	

בַּמִּדְבָּר׃	בְּבֵיתוֹ	וַיִּקָּבֵר
jangwani	jangwani	katika–nyumba–yake
		H6912

Kisha Benaya mwana wa Yehoyada akaenda akamvamia Yoabu na kumwua. Alizikwa kwenye nyumba yake kule jangwani.

35

עַל־	תַּחְתָּיו	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	בְּנָיָהוּ	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּתֵּן
jeshi	juu–ya	badala–yake	Yehoyada	mwana–wa	Benaya	mfalme	Na–akamweka
	H8478	H3077		H1141	H0853	H4428	H5414

אֶבְיָתָר׃	תָּחַת	הַמֶּלֶךְ	נָתָן	הַכֹּהֵן	צָדוֹק	וְאֶת־	הַצָּבָא
Abiathari	mahali–pa	Abiathari	badala–ya	mfalme	akamweka	kuhani	na–Sadoki
H0054	H8478	H4428	H5414	H3548	H6659	H0853	

Mfalme akamwinua Benaya mwana wa Yehoyada kuwa juu ya jeshi badala yake, na akamweka Sadoki kuhani kwenye nafasi ya Abiatahari.

36

בְּנֵה־	לוֹ	וַיֹּאמֶר	לִשְׁמְעִי	וַיִּקְרָא	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח
nyumba	jijengee	na–akamwambia	Shimei	na–akamwita	mfalme	Na–akatuma
H1129		H0559	H8096	H7121	H4428	H7971

מִשָּׁם	תֵּצֵא	וְלֹא־	שָׁם	וְיָשַׁבְתָּ	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	בַּיִת	לְךָ
kutoka–huko	utoke	na–huko	huko	kutoka–hapo	na–usitoke	na–ukae–huko	huko–Yerusalemu
H8033	H3318	H3808	H8033	H3427	H3389		

וָאָנָה׃	אָנֶה
na–huku	huku
H0575	H0575

Kisha Mfalme akatuma watu kumwita Shimei, na akamwambia, “Kajijengee nyumba kwa ajili yako kule Yerusalemu na ushi huko, na usitoke nje ya Huo mji na kwenda mahali pengine.

37

תֵּדַע	יָדֹעַ	קִדְרוֹן	נַחַל	אֶת־	וְעָבַרְתָּ	צֵאתְךָ	בְּיוֹם	וְהָיָה
kwamba	ujue	kujua	cha–Kidroni	kijito	na–ukavuke	ya–kutoka–kwako	siku	Na–iwe
H3045	H3045	H6939		H0853		H3318	H3117	H1961

בְּרֹאשֶׁךָ׃	יִהְיֶה	דָּמְךָ	תָּמוּת	מָוֹת	כִּי
kichwa–chako	juu–ya	itakuwa	damu–yako	utakufa	hakika
	H1961	H1818	H4191	H4191	

Kwa kuwa siku utakayoenda mahali pengine, na kupita bonde la Kidroni, ujue kwa hakika kuwa utakufa. Damu yako itakuwa juu ya kichwa chako.”

38

אֲדֹנִי	הַמֶּלֶךְ	כֵּן	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	הַדָּבָר	טוֹב	לַמֶּלֶךְ	שִׁמְעִי	וַיֹּאמֶר
mfalme	bwana–wangu	kama–alivyosema	neno	zuri	mfalme	Shimei	Na–akamwambia
H0113	H1696		H1697		H4428	H8096	H0559

יָמִים	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	שִׁמְעִי	וַיֵּשֶׁב	עַבְדֶּךָ	יַעֲשֶׂה	כֵּן	הַמֶּלֶךְ
nyingi	siku	huko–Yerusalemu	Shimei	na–akakaa	mtumishi–wako	atafanya	hivyo
H3117	H3389	H8096	H3427	H5650			H4428

ס	רַבִּים׃
¶	nyingi

Kwa hiyo Shimei akamwambia mfalme, “Unachosema ni chema. Kama vike mfalme bwana wangu alivyosema, ndivyo ambavyo mtumishi wako atakavyofanya.” Kwa hiyo Shimei akaishi Yerusalemu kwa miaka mingi.

לִשְׁמְעִי	עֲבָדִים׀	שְׁנֵי־	וַיִּבְרְחוּ	שָׁנִים	שָׁלֹשׁ	מִקֵּץ	וַיְהִי	39
kwa–Akishi	wa–Shimei	watumwa–wawili	na–wakakimbia	mitatu	miaka	mwisho–wa	Na–ikawa	
H8096	H5650	H8147	H1272	H8141	H7969	H7093	H1961	

לִשְׁמְעִי׀	וַיַּגִּידוּ	גַּת	מֶלֶךְ	מַעֲכָה	בֶּן־	אָכִישׁ	אֶל־
tazama	akisema	Shimei	na–wakamwambia	Gathi	mfalme–wa	Maaka	mwana–wa
H8096	H5046	H1661	H4428	H4601		H0397	H0413

בְּגַת׃	עֲבָדֶיךָ	הִנֵּה	לֵאמֹר
Gathi	watumishi–wako	wako–Gathi	watumwa–wako
H1661	H5650	H2009	H0559

Lakiini mwishoni mwa mwaka wa tatu, watumishi wawili wa Shimei wakakimbilia kwa Akishi mwana wa Maaka, mfalme wa Gathi. Kwa hiyo wakamwambia Shimei, wakisema, “Tazama, watumishi wako wameenda Gathi,”

גַּתָּה	וַיֵּלֶךְ	חֲמֹרוֹ	אֶת־	וַיַּחֲבֹשׁ	שִׁמְעִי	וַיָּקָם	40
kwa–Akishi	Gathi	na–akaenda	punda–wake	na–akatandika	Shimei	Na–akasimama	
H1661	H3212	H2543	H0853	H2280	H8096		

שִׁמְעִי	וַיֵּלֶךְ	עֲבָדָיו	אֶת־	לְבַקֵּשׁ	אָכִישׁ	אֶל־
kutoka–Gathi	watumwa–wake	na–akawaleta	Shimei	na–akaenda	watumwa–wake	kuwatafuta
H8096	H3212	H5650	H0853	H1245	H0397	H0413

מִגַּת׃	עֲבָדָיו	אֶת־	וַיָּבֵא
kutoka–Gathi	watumishi–wake		na–akawaleta
H1661	H5650	H0853	H0935

Kisha Shimei akainuka, akapanda punda wake akaenda kwa Akishi huko Gathi kuwatafuta watumishi wake. Akaenda na akawaleta watumishi wake toka Gathi.

וַיָּשָׁב׃	גַּת	מִירוּשָׁלַ֫ם	שִׁמְעִי	הָלַךְ	כִּי־	לִשְׁלֹמֹה	וַיֻּגַּד	41
na–akarudi	Gathi	kutoka–Yerusalemu	Shimei	alienda	kwamba	Sulemani	Na–akaambiwa	
H7725	H1661	H3389	H8096	H1980		H8010	H5046	

Sulemani alipoambiwa kuwa Shimei alikuwa ametoka Yerusalemu kwenda Gathi na amerudi,

הַלָּוֹא	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	לִשְׁמְעִי	וַיִּקְרָא	וַיִּשְׁלַח	42
kwa–Yahwe	je–sikukuapisha	na–akamwambia	Shimei	na–akamwita	Na–akatuma	
H3808	H0413	H0559	H8096	H7121	H7971	

אָנֹכִי	וְהָלַכְתָּ	צֵאתְךָ	בְּיוֹם	לֵאמֹר	בְּךָ	וָאָעֵד	בְּיהוָה	הִשְׁבַּעְתִּיךָ
ujue	kujua	na–huko	huko	na–ukaenda	ya–kutoka–kwako	siku	akisema	na–kukuonya
H0575	H1980	H3318	H3117	H0559			H3068	H7650

הַדָּבָר	טוֹב	אֵלַי	וַתֹּאמֶר	תָּמוּת	מָוֶת	כִּי	תֵּדַע	יָדֹעַ	וָאָנָה
neno	zuri	kwangu	nimesikia	neno	zuri	na–ukaniambia	utakufa	hakika	kwamba
H1697		H0413	H0559	H4191	H4191		H3045	H3045	H0575

שָׁמָעְתִּי׃
nimesikia
H8085

mfalme akatuma wito kwa Shimei na kumwambia, “Je, sikukuapisha kwa BWANA na kushuhudia kwako, nikisema, 'Tambua kuwa siku utakayotoka kwenda nje na kwenda mahali popote, hakika utakufa'? Na ukaniambia kuwa unachosema ni chema.'

אֲשֶׁר־	הַמִּצְוָה	וְאֵת־	יְהוָה	שָׁמַרְתָּ	אֵת	שָׁבַעַת	לֹא	וּמַדּוּעַ	43
ambayo	amri	na–□	niliyokuamuru	kiapo	cha–Yahwe	na–amri	hukushika	Na–kwa–nini	
	H4687	H0853	H3068	H8104	H0853	H7621	H3808	H4069	

עָלֶיךָ׃	צִוִּיתִי
juu–yako	nilikuamuru
	H6680

Kwa nini basi umeshindwa kulinda kiapo chako kwa BWANA na amri niliyokupa?”

44 וַיֹּאמֶר Na–akamwambia H0559 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 שִׁמְעִי Shimei H0413 אֶל־ wewe H8096 אַתָּה unajua H3045 יָדַעְתָּ uovu–wote H3045 אֵת ambao H0853 כָּל־ unajua H3605 הָרָעָה moyo–wako

אֲשֶׁר uliomfanyia H3045 יָדַע Daudi H3045 בְּלֵבָבְךָ baba–yangu H3824 אֲשֶׁר na–Yahwe–atarudisha H7725 וְהֵשִׁיב na–atarudisha H3068 יְהוָה Yahwe H0853 אֵת־ H0853 רָעָתְךָ uovu–wako בְּרֹאשֶׁךָ׃ juu–ya–kichwa–chako H0001 כִּבְיָ kichwa–chako H1732 לְדָוִד juu–ya

Pia mfalme akamwambia Shimei, “Unajua katika moyo wako maovu yote uliyofanya kwa baba yangu Daudi. Kwa hiyo BWANA atakurudishia maovu yako kichwani pako.

45 וְהַמֶּלֶךְ Na–mfalme H4428 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 בָּרוּךְ atabarikiwa H1288 וְכִסֵּא na–kiti–cha–enzi H3678 דָּוִד cha–Daudi H1732 יִהְיֶה kitakuwa–imara H1961 נָכוֹן mbele–ya

לִפְנֵי Yahwe H6440 יְהוָה milele H3068 עַד־ hadi H5704 עוֹלָם׃ milele H5769

Lakini Sulemani atabarikiwa na enzi ya Daudi itaimarika mbele ya BWANA milele.”

46 וַיְצַו Na–akaamuru H6680 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 בְּנָיָהוּ mwana–wa H1141 אֶת־ Benaya H0853 יְהוֹיָדָע na–akatoka H3077 בֶּן־ Yehoyada H1121 וַיֵּצֵא na–akampiga H3318 וַיִּפְגַּע־ na–akafa H6293

בּוֹ na–ufalme H0871 וַיָּמָת ukaimarika H4191 וְהַמַּמְלָכָה mkononi–mwa H4467 נָכוֹנָה Sulemani H3559 בְיַד־ mkononi–mwa H3027 שְׁלֹמֹה׃ Solomoni H8010

Kwa hiyo mfalme akamwamuru Benaya mwana wa Yehoyada kwenda kumwua Shimei. Kwa hiyo ule utawala ulikuwa mwema kwa mkono wa Sulemain.

Chapter 3

1 וַיִּתְחַתֵּן Na–akafanya–uhusiano H2859 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 פַּרְעֹה mfalme–wa H6547 אֶת־ na–Farao H0854 מֶלֶךְ Misri H4428 מִצְרַיִם na–akamchukua H4714 וַיִּקַּח binti–wa H3947

אֶת־ Farao H0853 בַּת־ na–akamleta H1323 פַּרְעֹה hadi H6547 וַיְבִיאֶהָ mji H0935 אֶל־ wa–Daudi H0413 עִיר hadi H5704 עַד kujenga H1732 דָּוִד alipokamilisha H3615 כַּלֹּתוֹ nyumba–yake

לִבְנוֹת na–nyumba H1129 אֶת־ ya–Yahwe H0853 בֵּיתוֹ na–ukuta H1004 וְאֶת־ wa–Yerusalemu H0853 בֵּית pande–zote H1004 יְהוָה Yahwe H3068 וְאֶת־ na–H0853 חוֹמַת ukuta–wa H2346

סָבִיב׃ pande–zote H5439 יְרוּשָׁלִַם Yerusalemu H3389

2 רַק לָעָם watu Lakini H7535
מְזַבְּחִים walikuwa-wakitoa-dhabihu H2076
בַּבָּמוֹת mahali-pa-juu H1116
כִּי kwa-sababu
לֹא haikujengwa H3808
נִבְנָה nyumba H1129

בַּיִת kwa-jina
לַיהוָה la-Yahwe H8034
יְהוָה hadi H3068
עַד siku H5704
הַיָּמִים hizo H3117
הָהֵם׃ hizo H1992
פ ¶

Watu walikuw wakitoa sadaka kwenye maeneo ya juu, kwa sababu hapakuwa bado na nyumba iliyokuwa imejengwa kwa jina la BWANA.

3 וַיֶּאֱהַב Na-akampenda H0157
שְׁלֹמֹה Sulemani H8010
אֶת־ Yahwe H0853
יְהוָה kutembea H3068
לָלֶכֶת katika-amri H3212
בְּחֻקּוֹת za-Daudi H2708
דָּוִד baba-yake H1732
אָבִיו lakini H0001

רַק mahali-pa-juu H7535
בַּבָּמוֹת yeye H1116
הוּא alikuwa-akitoa-dhabihu H1931
מְזַבֵּחַ na-kufukiza-ubani H2076
וּמַקְטִיר׃ na-kufukiza-ubani

Sulemani alionyesha upendo wake kwa BWANA kwa kutembea katika maagizo ya Daudi baba yake, isipokuwa tu alitoa dhabihu na kuchoma uvumba mahali pa juu.

4 וַיֵּלֶךְ Na-akaenda H3212
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
גִּבְעֹנָה Gibeoni H1391
שָׁם huko H8033
לִזְבֹּחַ kutoa-dhabihu H2076
כִּי kwa-sababu
הִיא hiyo H1931
הַבָּמָה ndiyo-mahali-pa-juu H1116

הַגְּדוֹלָה pakubwa
אֶלֶף sadaka-za-kuteketezwa H0505
עֹלוֹת elfu
יַעֲלֶה akatoa H5927
שְׁלֹמֹה Sulemani H8010
עַל juu-ya
הַמִּזְבֵּחַ madhabahu H4196
הַהוּא׃ hiyo H1931

Mfalme akaenda Gibioni kutoa sadaka kule, kwa kuwa hilo ndilo lilikuwa eneo kuu la juu. Sulemani katoa sadaka maelfu katika madhabu hiyo.

5 בְּגִבְעוֹן Huko-Gibeoni H1391
יְהוָה Yahwe-alimtokea H7200
נִרְאָה Sulemani H3068
שְׁלֹמֹה usiku H8010
אֶל־ katika-ndoto H0413
בַּחֲלוֹם na-akasema H2472
הַלָּיְלָה Mungu H3915
וַיֹּאמֶר omba H0559

אֱלֹהִים nini H0430
שְׁאַל nikupe H7592
מָה nini H4100
אֶתֶּן־ nikupe H5414
לָךְ׃ wewe

BWANA akaonekana kwa Sulemani huko Gibioni katika ndoto ya usiku; akasema, “Omba! uanataka nikupe nini?”

6 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559
שְׁלֹמֹה Sulemani H8010
אַתָּה wewe
עָשִׂיתָ umemfanyia
עִם־ mtumishi-wako
עַבְדְּךָ Daudi H5650
דָּוִד baba-yangu H1732
אָבִי wema H0001

כַּאֲשֶׁר alivyotembea H6666
לְפָנֶיךָ kwa-uaminifu H6440
בֶּאֱמֶת na-kwa-haki H0571
וּבְצֶדֶק na-kwa-unyofu H6666
גָּדוֹל kama
חֶסֶד mkubwa
הַזֶּה aketi H2088
הַגָּדוֹל mwana
וַתִּשְׁמָר־ wema H8104
אֶת־ mkubwa H0853
הַחֶסֶד na-ukampa
לוֹ huu
עִמּוֹ na-ukamhifadhia
לֵבָב pamoja-nawe H3824
וּבִישָׁרַת wa-moyo H3483

הַזֶּה׃ hii H2088
כַּיּוֹם kama-leo H3117
כִּסְאוֹ kiti-chake-cha-enzi H3678
עַל־ juu-ya H5414
יֹשֵׁב aketi H3427
בֵּן kama-siku-hii
לוֹ kiti-chake-cha-enzi
וַתִּתֶּן־ juu-ya H5414

Kwa hiyo Sulemani akasema, “umeonyesha uaminifu wa agano mkuu kwa mtumishi wako, Daudi baba yangu, kwa sababu alitembea mbele yako kwa ukweli na uaminifu, katika haki ya moyo na katika unyofu wa moyo. Umetunza kwa ajili yake hili agano kuu kwa uaminifu na umempa mwana wake kuketi kwenye kiti chake cha enzi leo.

7

וְעַתָּה֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֔י אַתָּ֥ה הִמְלַכְתָּ֖ אֶת־עַבְדְּךָ֑ תַּ֖חַת דָּוִ֥ד אָבִֽי׃ וְאָנֹכִ֖י נַעַר־קָטֹ֥ן לֹא־אֵדַ֖ע צֵ֥את וָבֹֽא׃

Na sasa BWANA Mungu wangu umemfanya mtumishi wako kuwa mfalme katika nafasi ya Daudi baba yangu
Na-sasa H6258 Yahwe H3068 Mungu-wangu H0430 wewe H0859 umemfanya-mfalme H4427 mtumishi-wako H5650 badala-ya H8478 Daudi H1732
japo mimi ni mtoto mdogo
baba-yangu H1732 na-mimi H0001 mtoto H0595 mdogo H5288 sijui H3808 kutoka H3318 na-kuingia H0935

Na sasa, BWANA, Mungu wangu, umemfanya mtumishi wako kuwa mfalme katika nafasi ya Daudi baba yangu, japo mimi ni mtoto mdogo. Sijui namna ya kuiingia na kutoka.

8

וְעַבְדְּךָ֙ בְּתוֹךְ֙ עַמְּךָ֣ אֲשֶׁר־בָּחָ֔רְתָּ עַ֥ם רָ֖ב אֲשֶׁ֣ר לֹא־יִמָּנֶ֥ה וְלֹ֖א יִסָּפֵ֥ר מֵרֹֽב׃

Na-mtumishi-wako H5650 katikati-ya H8432 watu-wako H5971 ambao H0834
umewachagua H0977
watu wengi H7227 ambao H0834
hawahesabiki H3808 na-hawakadiriki H4487 watakokotolewa H5608 kwa-wingi H3808 kwa-wingi H7230

Mtumishi wako yuko katikati ya watu wako uliowachagua, kundi kubwa, watu wangi wasiohesabika.

9

וְנָתַתָּ֙ לְעַבְדְּךָ֣ לֵ֔ב לִשְׁפֹּ֥ט אֶת־עַמְּךָ֖ לְהָבִ֣ין עַמְּךָ֑ לְהָבִ֥ין בֵּין־ט֖וֹב לְרָ֑ע כִּ֣י מִ֤י יוּכַל֙ לִשְׁפֹּ֔ט אֶת־עַמְּךָ֥ הַכָּבֵ֖ד הַזֶּֽה׃

Na-umpe H5414 mtumishi-wako H5650 moyo H3820 wa-kusikia H8085 watu-wako H5971 kutofautisha H0995 kati-ya H0996
mema H2896 kwa-sababu H3282 nani H4310 anaweza H3201 kuhukumu H8199 watu-wako H5971 hawa H2088 wakubwa H3515

Kwa hiyo umpe mtumishi wako moyo wa uelewa wa kuwahukumu watu wako. Kwani ni nani awezaye kuwahukumu watu wako hawa walio wengi?”

10

וַיִּיטַ֤ב בְּעֵינֵי֙ אֲדֹנָ֔י כִּ֥י שְׁאָלַ֖ שְׁלֹמֹ֥ה אֶת־הַדָּבָ֖ר הַזֶּֽה׃

Na-likapendeza H3190 neno H1697 machoni-pa H5869 Bwana H0136 kwamba H3588 aliomba H7592 Sulemani H8010 jambo H0853 hili H1697

Ombi hili la Sulemani likampendeza Bwana.

11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו כְּשַׁבָּבוּ אֲשֶׁר יַעַן שָׁאַלְתָּ הַדָּבָר׃
Na-akamwambia Mungu kwa-sababu uliomba jambo hili siku
H0559 H0430 H0413 H3282 H7592 H0853 H1697

וְלֹא־שָׁאַלְתָּ לְךָ יָמִים רַבִּים שְׁאֵלָה לְנַפְשֶׁךָ וְלֹא־שָׁאַלְתָּ נְשָׁמוֹת אֹיְבֶיךָ כִּי אִם־שָׁאַלְתָּ לְךָ הָבִין לִשְׁמֹעַ מִשְׁפָּט׃
na-hukujiombea maisha marefu au utajiri au uhai wa maadui wako, lakini umeomba ufahamu wa kutambua hukumu ya haki,
H3808 H7592 H3117 na-hukuomba H3808 H7592 nyingi H2088 H0995 kwako H7592 ya-adui-zako H0341 nafsi H5315 umeomba H7592 hukumu H3808 kusikia H6239 ufahamu H4941 kusikia H8085

12 הִנֵּה עָשִׂיתִי כִּדְבָרֶיךָ הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ לֵב חָכָם וְנָבוֹן אֲשֶׁר כָּמוֹךָ לֹא־הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא־יָקוּם כָּמוֹךָ׃
Tazama nimefanya kama-maneno-yako Tazama wa-hekima moyo nimekupa H2009 H1697 H2009 H5414 H0995 kwamba H2450 na-wa-ufahamu hakujakuwa H3644 kama-wewe H3808 kabla-yako H6440 na-baada-yako H1961 kama-wewe H3644 si H3808 kama-wewe

Tazama sasa nitafanya yote uliyoniomba wakati uliponipa ombi lako. Ninakupa moyo wa hekima na ufahamu, kwa kuwa hapajawahi kuwa na mtu wa kuwa kama wewe kabla yako, na hakuna wa kuwa kama wewe atakayeinuka baada yako.

13 וְגַם אֲשֶׁר לֹא־שָׁאַלְתָּ נָתַתִּי לְךָ גַּם־עֹשֶׁר וְכָבוֹד כָּל־יָמֶיךָ כְּמוֹךָ אִישׁ לֹא־הָיָה כָּמוֹךָ בַּמְּלָכִים׃
Na-pia usiyoyaomba nimekupa H3808 utajiri H7592 na-heshima H5414 kwamba H1571 hakujakuwa H1571 mtu H6239 wafalme H3519 miongoni-mwa H4428 siku-zako-zote H3808 amekuwa H1961 kama-wewe H3644 mtu H0376 kama-wewe H3644 kila H3605 siku-zako H3117

Pia ninakupa hata ambayo hujaomba, vyote heshima na utajiri, ili kwamba pasije pakawa na mfalme wa kuwa kama wewe katika siku zako zote.

14 וְאִם־תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקַּי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ וְהַאֲרַכְתִּי אֶת־יָמֶיךָ׃ ס
Na-ukitembea katika-njia-zangu kushika amri-zangu na-maagizo-yangu kama
H3212 H1870 H8104 H2706 H4687
H1980 Daudi H1732 baba-yako H0001 na-nitazirefusha H0748 siku-zako H0853 H3117 ¶
alivyotembea

Kama utatembea katika njia zangu na kuyatunza maagizo yangu na maagizo yangu, kama alivyofanya baba yako Daudi, ndipo nitakapoziongeza siku zako.”

15 וְלִפְנֵי mbele-ya H6440 וַיַּעֲמֹד na-akasimama H5975 יְרוּשָׁלִָם Yerusalemu H3389 וַיָּבוֹא na-akaja H0935 חֲלוֹם ndoto H2472 וְהִנֵּה na-tazama H2009 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 וַיְחַזֵּק Na-akaamka H3364

שְׁלָמִים sadaka-za-amani H8002 וַיַּעַשׂ na-akatoa עֹלוֹת sadaka-za-kuteketezwa וַיַּעַל na-akatoa H5927 אֲדֹנָי la-Bwana H0136 בְּרִית־ la-agano H1285 אֲרוֹן sanduku H0727

פ ¶ עֲבָדָיו׃ watumishi-wake H5650 לְכָל־ kwa-watumishi-wake-wote H3605 מִשְׁתֶּה karamu H4960 וַיַּעַשׂ na-akafanya

Kisha Sulemani alipoamka, na tazama, ilikuwa ndoto. Akaja Yerusalemu na akasimama mbele ya sanduku na agano la Bwana. Akatoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani, na akawafanyia sherehe watumishi wake wote.

16 הַמֶּלֶךְ mbele-yake H4428 אֶל־ na-wakasimama H0413 זֹנוֹת kwa-mfalme H2185 נָשִׁים makahaba H0802 שְׁתָּיִם wanawake-wawili H8147 תָּבֹאנָה wakaja H0935 אָז Ndipo

לְפָנָיו׃ mbele-yake H6440 וַתַּעֲמֹדְנָה na-wakasimama H5975

Kisha wanawake wawili waliokuwa makahaba wakaja mbele ya mfalme wakasimama mbele yake.

17 וְהָאִשָּׁה na-mwanamke-huyu H0802 אֲנִי mimi H0589 אֲדֹנִי bwana-wangu H0113 בִּי tafadhali H0994 הָאַחַת mmoja H0259 הָאִשָּׁה mwanamke H0802 וַתֹּאמֶר Na-akasema H0559

בַּבָּיִת׃ nyumbani עִמָּהּ katika-nyumba וָאֵלֵד pamoja-naye H3205 אֶחָד na-nikazaa H0259 בְּבַיִת moja יֹשֶׁבֶת katika-nyumba H3427 הַזֹּאת tunaishi H2063

Mwanamke mmoja akasema, “Aa, bwana wangu, mwanamke huyu na mimi tunaishi katika nyumba moja, Nilizaa mtoto tukiwa pamoj na yeye katika nyumba yetu.

18 הָאִשָּׁה akazaa H0802 גַּם־ pia H1571 וַתֵּלֶד na-mwanamke-huyu H3205 לְלִדְתִּי baada-ya-kuzaa-kwangu H3205 הַשְּׁלִישִׁי ya-tatu H7992 בַּיּוֹם siku H3117 וַיְהִי Na-ikawa H1961

זוּלָתִי sisi-wawili H2108 בַּבַּיִת isipokuwa אִתָּנוּ katika-nyumba H0854 זָר pamoja-nasi אֵין־ mgeni H0369 יַחְדָּו hakuna וַאֲנַחְנוּ pamoja H0587 הַזֹּאת na-tulikuwa H2063

בַּבָּיִת׃ nyumbani אֲנַחְנוּ sisi H0587 שְׁתָּיִם־ katika-nyumba H8147

Ikatokea siku ya tatu baada ya kujifungua na yeye akajifungua. Tulikuwa sisi tu. Hapakuwepo na mtu mwingine yeyote katika nyumba yetu, ila sisi tu wawili katika hiyo nyumba.

19 עָלָיו׃ juu-yake שָׁכְבָה juu-yake H7901 אֲשֶׁר alilalia לָיְלָה kwa-sababu H3915 הַזֹּאת usiku H2063 הָאִשָּׁה wa-mwanamke-huyu H0802 בֵּן־ mwana וַיָּמָת Na-akafa H4191

Kisha mtoto wa mwanamke huyu akafa wakati wa usiku, kwa sababu alimlalia.

20 וַתָּקָם Na–akaamka H6965 בְּתוֹךְ katikati–ya H8432 הַלַּיְלָה usiku H3915 וַתַּקֻּחַ na–akamchukua H3947 אֶת־ mwanangu H0853 בְּנָהּ akamlaza וְאֶת־ aliyekufa H0853 בְּחֵיקָהּ na–mwanawe H2436 וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ kifuani–kwake H7901 יְשֵׁנָה na–akamlaza וְאֶמֶתְךָ alikuwa–amelala H0519 מֵאֶצְלִי na–mjakazi–wako H0681 בְּחֵיקִי׃ kifuani–mwangu H2436 הַשְׁכִּיבָה alimlaza H7901 הַמֵּת kifuani–kwangu H4191

kwa hiyo akamka wakati huo wa usiku wa manane akamchukua mwanangu toka pembeni yangu, wakati mimi mtumishi wako nilipokuwa usingizini, na akamlaza kwenye kifua chake, na akamlaza mtoto wake aliyekufa juu ya kifua changu.

21 וָאָקָם Na–nikaamka H6965 לְהֵינִיק kumnyonyesha H3243 בַּבֹּקֶר asubuhi H1242 בְּנִי na–tazama H0853 אֶת־ mwanangu H0853 וְהִנֵּה amekufa H2009 מֵת na–nikamtazama H4191 וְהִנֵּה asubuhi H0995 אֲשֶׁר ambaye H0834 יָלָדְתִּי׃ nilimzaa H3205 בְּנִי mwana–wangu הָיָה alikuwa H1961 לֹא־ niliyemzaa H3808 בְּנִי mwanangu H0413 בַּבֹּקֶר hakuwa H1242 וְהִנֵּה na–tazama H2009

Asubuhi nilipoamka ili kumhudumia mwanangu, nikaona kuwa alikuwa amekufa. Lakini nilipomwangalia kwa makini wakati huo wa asubuhi, nikagundua kuwa hakuwa yule mwanangu niliyezaa,”

22 וַתֹּאמֶר Na–akasema H0559 הָאִשָּׁה mwanamke H0802 הָאַחֶרֶת mwingine H0312 לֹא hapana H3808 כִּי kwa–sababu בְּנִי mwanangu הַחַי aliye–hai וּבְנֵךְ aliye–hai וַתֹּאמֶר Na–akasema H0559 הַמֵּת amekufa H4191 בִּנְךְ mwanao H1121 כִּי kwa–sababu הַחַי ndiye וּבְנִי mwanao לֹא hapana H3808 כִּי akasema זֹאת ndiye H2063 אֹמֶרֶת aliyekufa H0559 לֹא na–huyu H3808 הַמֵּת na–mwanao H4191 הַמֶּלֶךְ׃ ndiye H4428 לִפְנֵי na–mwanangu H6440 וַתְּדַבֵּרְנָה aliyekufa H1696

Yule mwanamke mwingine akasema, “Hapana, Huyu aliye hai ndiye wangu. Na yule aliyekufa ndiye wako.” Yule mwanamke wa kwanza akasema, “Hapana, Yule mtoto aliyekufa ndiye mwanao, na huyu aliye hai ndiye wangu.” Hivi ndivyo walivyoongea mbele ya mfalme.

23 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 זֹאת huyu H2063 אֹמֶרֶת anasema H0559 זֹאת huyu H2063 בְּנִי mwanangu הַחַי aliye–hai וּבְנִךְ na–mwanao H1121 הַמֵּת amekufa H4191 פ ¶ וְזֹאת na–huyu H2063 אֹמֶרֶת anasema H0559 לֹא hapana H3808 כִּי kwa–sababu בִּנְךָ mwanao H1121 הַמֵּת amekufa H4191 וּבְנִי na–mwanangu הַחָי׃ aliye–hai

Kisha mfalme akasema, “Mmoja wenu anasema, 'huyu aliye hai ni wangu, na kumbe mwanao ndiye aliye kufa,'na mwingine naye anasema, 'Hapana, mwanao ni yule aliyekufa, na mwanangu ni huyu aliye hai.'”

24 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 קְחוּ leteni H3947 לִי־ upanga חֶרֶב na–wakaleta H2719 וַיָּבִאוּ upanga H0935 הַחֶרֶב mbele–ya H2719 לִפְנֵי mfalme H6440 הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428

Mfalme akasema, "Nileteeni upanga.” Kwa hiyo wakaleta upanga kwa mfalme.

אֶת־	וּתְנוּ	לִשְׁנָיִם	הַחַי	הַיֶּלֶד	אֶת־	גְּזְרוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	25
kwa–mmoja	nusu	na–mpeni	vipande–viwili	aliye–hai	mtoto	mkateni	mfalme	Na–akasema	
H0853	H5414	H8147		H3206	H0853	H1504	H4428	H0559	

לְאֶחָת׃	הַחַצִי	וְאֶת־	לְאַחַת	הַחַצִי
kwa–mwingine	nusu	na–	kwa–mmoja	na–nusu
H0259	H2677	H0853	H0259	H2677

Kisha mfalme akasema, “Mgawe mtoto aliye hai katika vipande viwili, na huyu mwanamke apewe nusu na yule mwingine naye apewe nusu.”

כִּי־	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הַחַי	בְּנָהּ	אֲשֶׁר־	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר		26
moyo–wake	kwa–sababu	kwa–mfalme	aliye–hai	mwanawe	ambaye	mwanamke	Na–akasema		
	H4428	H0413				H0802	H0559		

תְּנוּ־	אֲדֹנִי	בִּי	וַתֹּאמֶר	בְּנָהּ	עַל־	רַחֲמֶיהָ	נִכְמְרוּ	
mtoto–aliye–hai	mpeni	bwana–wangu	tafadhali	na–akasema	mwanawe	juu–ya	uliwaka	
H5414	H0113	H0994	H0559				H3648	

אָמֹרֶת	וְגָזֹת	תְּמִיתֻהוּ	אַל־	וְהָמֵת	הַחַי	הַיָּלוּד	אֶת־	לָהּ׃	
anasema	mkateni	asikuwe	wala–yako	wala–yangu	anasema	na–huyu	msimue	na–kumuua	
H0559	H2063	H4191	H0408	H4191		H3205	H0853		

גְּזֹרוּ׃	יִהְיֶה	לֹא	לָךְ	גַּם־	לִי	גַּם־
mkateni	atakuwa	si	kwako	pia	kwangu	pia
H1504	H1961	H3808		H1571		H1571

Yule mwanamke mwenye mtoto aliyekuwa hai akamwambia mfalme, kwa kuwa moyo wake ulikuwa na huruma sana kwa mwanae, akasema, “Aa, bwana wangu, mpatie huyu mtoto aliye hai, na usimwue kamwe.” Lakini yule mwanamke mwingine akasema, “Hatakuwa wangu wala wako. Mgawe.”

וְהָמֵת	הַחַי	הַיָּלוּד	אֶת־	לָהּ׃	תְּנוּ־	וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַן	27
ndiye	yeye	msimue	na–kumuua	mtoto–aliye–hai	mpeni	na–akasema	mfalme	Na–akajibu	
H4191		H3205	H0853		H5414	H0559	H4428		

אִמּוֹ׃	הִיא	תְּמִיתֻהוּ	לֹא
ni–mama–yake	yeye	mmuueni	mama–yake
H0517	H1931	H4191	H3808

Ndipo mfalme aliposema, “Mpe yule mwanamke wa kwanza mtoto aliye hai, na kamwe usimwue. Yeye ndiye mama wa mtoto huyu.”

שֶׁפֶט	אֲשֶׁר	הַמִּשְׁפָּט	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וַיִּשְׁמְעוּ		28
mbele–ya	na–wakamwogopa	mfalme–alihukumu	ambayo	hukumu	Israeli–wote	Na–wakasikia		
H8199		H4941	H0853	H3478	H3605	H8085		

אֱלֹהִים	חָכְמַת	כִּי־	רָאוּ	כִּי	הַמֶּלֶךְ	מִפְּנֵי	וַיִּרְאוּ	הַמֶּלֶךְ
hukumu	kufanya	ndani–yake	Mungu	hekima–ya	kwamba	waliona	kwa–sababu	mfalme
H0430	H2451		H7200		H4428	H6440	H3372	H4428

ס	מִשְׁפָּט׃	לַעֲשׂוֹת	בְּקִרְבּוֹ
¶	hukumu	kufanya	ndani–yake
	H4941		H7130

Israeli wote waliposikia hukumu ambayo mafalme ametoa, walimwogopa mfalme, kwa sababu waliona kuwa hekima ya Mungu ilikuwa ndani yake kwa ajili ya kutoa kuhukumu.

Chapter 4

ס ¶	יִשְׂרָאֵל׃	כָּל־	עַל־	מֶלֶךְ	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיְהִי	1
	Israeli	Israeli–wote	juu–ya	mfalme	Sulemani	mfalme	Na–alikuwa	
	H3478	H3605		H4428	H8010	H4428	H1961	

Mfalme Sulemani alikuwa mfalme wa Israeli.

ס ¶	הַכֹּהֵן׃	צָדוֹק	בֶּן־	עֲזַרְיָהוּ	לוֹ	אֲשֶׁר־	הַשָּׂרִים	וְאֵלֶּה	2
	kuhani	Sadoki	mwana–wa	Azaria	naye	waliokuwa	ndio–wakuu	Na–hawa	
	H3548	H6659		H5838			H8269	H0428	

Hawa ndio waliokuwa wakuu wake: Azaria mwana wa Sadoki alikuwa kuhani.

	אֲחִילוּד	בֶּן־	יְהוֹשָׁפָט	סֹפְרִים	שִׁישָׁא	בְּנֵי	וַאֲחִיָה	אֱלִיחֹרֶף	3
	Ahiludi	mwana–wa	Yehoshafati	waandishi	Shisha	wana–wa	na–Ahiya	Elihorefu	
	H0286		H3092		H7894		H0281	H0456	

הַמַּזְכִּיר׃	
mwandishi–wa–historia	
H2142	

Elihorefu na Ahiya mwana wa Shisha, walikuwa makatibu. Yehoshafati mwana wa Ahilui alikuwa mwandishi.

ס ¶	כֹּהֲנִים׃	וְאֶבְיָתָר	וְצָדוֹק	הַצָּבָא	עַל־	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	וּבְנָיָהוּ	4
	makuhani	na–Abiathari	na–Sadoki	jeshi	juu–ya	Yehoyada	mwana–wa	Na–Benaya	
	H3548	H0054	H6659			H3077		H1141	

Benaya mwana wa Yehoyada alikuwa mkuu wa jeshi. Sadoki na Abiatahari walikuwa makuhani.

כֹּהֵן	נָתָן	בֶּן־	זָבוּד	הַנִּצָּבִים	עַל־	נָתָן	בֶּן־	וַעֲזַרְיָהוּ	5
kuhani	Nathani	mwana–wa	na–Zabudi	wasimamizi	juu–ya	Nathani	mwana–wa	Na–Azaria	
H3548	H5416		H2071	H5324		H5416		H5838	

הַמֶּלֶךְ׃	רֵעֶה
wa–mfalme	rafiki
H4428	H7463

Azaria mwana wa Natahani ndiye aliyekuwa juu ya hawa maakida. Zabudi mwana wa Nathani alikuwa kuhani na rafiki wa mfalme.

הַמַּס׃	עַל־	עַבְדָּא	בֶּן־	וַאֲדֹנִירָם	הַבַּיִת	עַל־	וַאֲחִישָׁר	6
kazi–ya–kulazimishwa	juu–ya	Abda	mwana–wa	na–Adoniram	nyumba	juu–ya	Na–Ahishari	
H4522		H5653		H0141			H0301	

ס
¶

Ahishari alikuwa mkuu wa nyumba. Adoniramu mwana wa Abda alikuwa mkuu wa watenda kazi.

כָּל־	עַל־	נִצָּבִים	עָשָׂר	שְׁנֵים־	וְלִשְׁלֹמֹה			7
na–wakamsaidia	Israeli–wote	juu–ya	kumi–na–wawili	wasimamizi	Na–Sulemani–alikuwa–na			
H3605		H5324	H6240	H8147	H8010			

עַל־	יִהְיֶה	בַּשָּׂנָה	חָדֶשׁ	בֵּיתוֹ	וְאֶת־	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וְכִלְכְּלוּ	יִשְׂרָאֵל
juu–ya	ilikuwa	kusaidia	kila–mtu	juu–ya	ilikuwa	mwaka	mwezi	na–nyumba–yake	mfalme
	H1961	H8141	H2320		H0853	H4428	H0853	H3557	H3478

ס ¶	לְכַלְכֵּל׃	הָאֶחָד)	(אחד	
	kupatia	mmoja	mmoja	
	H3557	H0259	H0259	

Sulemani alikuwa na maakida kumi na wawili juu ya Israeli yote, ambao walitoa chakula kwa mfalme na watu wake wote. Kila mtu alikuwa na zamu ya kuhudumia kwa mwezi mmoja katka mwaka.

וְאֵלֶּה	שְׁמוֹתָם	בֶּן־	חוּר	בְּהַר	אֶפְרָיִם׃	ס	8
Na–haya	ndiyo–majina–yao	Ben-huri	katika–milima	ya–Efraimu	Efraimu	¶	
H0428	H8034	H1133	H1133	H2022	H0669		

Majina yao yalikuwa ndiyo haya: Beni Huri, Kutoka milima ya Efraimu;

בֶּן־	דֶּקֶר	בְּמָקַץ	וּבְשַׁעַלְבִּים	שָׁמְשׁוּבִית	9
Ben-dekeri	huko–Makazi	na–huko–Shaalibimu	na–huko–Beth-shemeshi	na–huko–Eloni	
H1128	H1128	H4739	H8169	H1053	

וְאֵילוֹן	בֵּית־חָנָן׃	ס	
na–huko–Beth-hanani	Bethhanani	¶	
H0358	H0358		

Beni Dekeri wa Makazi, Shaalibimu, Bethi Shemeshi, na Elonbethi Hanaan;

בֶּן־חֶסֶד	בָּאַרְבּוֹת	לוֹ	שֹׂכֹה	וְכָל־	אֶרֶץ	חֵפֶר׃	ס 10
Ben-hesedi	huko–Arubothi	kwake–Soko	na–nchi–yote	ya–Heferi	nchi–ya	Heferi	¶
H1136	H0700		H7755	H3605	H0776		

Beni Hesed, wa Arubothi (kutoka kwake alipatikana Sokohi na nchi yote ya Hefa);

בֶּן־	אֲבִינָדָב	כָּל־	נָפַת	דֹּאר	בַּת־	טָפַת	שְׁלֹמֹה 11
Ben-abinadabu	nchi–yote	ya–kilima–cha–Dori	Tafathi	binti–wa	alikuwa	Sulemani	mke–wake
H1125	H1125	H3605		H1756	H1323	H2955	H8010

הָיְתָה	לוֹ	לְאִשָּׁה׃	ס	
alikuwa	kwake	mke	¶	
H1961		H0802		

Ben Abinadabu, wa wilaya yote ya Dori (alikuwa na Tafathi binti wa mfalme ambaye alikuwa mke wake);

בַּעֲנָא	בֶּן־	אֲחִילוּד	תַּעֲנַךְ	וּמְגִדּוֹ	כָּל־	שְׁאָן־בֵּית	אֲשֶׁר 12	
Baana	mwana–wa	Ahiludi	Taanaki	na–Megido	na–nchi–yote	ya–Beth-sheani	ambayo	
H1195		H0286	H8590	H4023	H3605	H1052		

אֵצֶל	צָרְתָּנָה	מִתַּחַת	לְיִזְרְעֶאל	שְׁאָן־מְבֵית	עַד	מְחוֹלָה־אָבֵל	
karibu–na	Sarethani	chini–ya	Yezreeli	kutoka–Beth-sheani	hadi–Abel-mehola	hadi	
H0681	H6891	H8478	H3157	H1052	H5704	H0065	

עַד	מֵעֵבֶר	לְיָקְמְעָם׃	ס	
ng'ambo–ya	Yokmeamu	Yokmeamu	¶	
H5704	H5676	H3361		

Baana mwana wa Ahiludi, wa Taanaki na Megido, na Beth Shani iliyo upande mwingine wa Zarethani chini ya Yezreel, Kutoak Bethi Shani mpaka Abeli Mehola iliyo upande mwingine wa Jokimeamu;

בֶּן־	גְּבֶר	בְּרָמֹת	גִּלְעָד	לוֹ	חַוֹּת	יָאִיר	בֶּן־	מְנַשֶּׁה 13
Ben-geberi	huko–Ramothi-gileadi	kwake	vijiji	vya–Yairi	mwana–wa	Manase	vilivyo	Gileadi
H1127	H1127	H7433	H1568		H2333	H2971		H4519

אֲשֶׁר	בַּגִּלְעָד	אֵנֵאוֹ	לָ֫הֶם	חֶבֶל	בַּשָּׁן	שִׁשִּׁים	עָרִים	גְּדֹלוֹת
kwake	eneo	la–Argobu	lililo	Bashani	sitini	mikubwa	yenye–kuta	na–makomeo
	H1568			H0709	H1316	H8346		

חוֹמָה	וּבְרִיחַ	נְחֹשֶׁת׃	ס	
ya–shaba	na–makomeo–ya	shaba	¶	
H2346	H1280			

Ben Geberi, ya Ramothi Gileadi (kutoka kwake tunapata miji ya Yairi mwana wa Manase, ambayo iko Gileadi, na mkoa wa Arigobu ulikuwa wake, ambao uko Bashani, miji sitini yenye maboma na yenye nguzo za malango ya shaba);

14	אֲחִינָדָב	בֶּן־	עִדֹּא	מַחֲנָיְמָה׃	
	Ahinadabu	mwana-wa	Ido	huko-Mahanaimu	
	H0292		H5714	H4266	

Ahinadabu mwana wa Ido, wa Mahanaimu;

15	אֲחִימַעַץ	בְּנַפְתָּלִי	גַּם־	הִוא	לָקַח	בָּשְׂמַת	אֶת־	בַּת־
	Ahimaasi	huko-Naftali	yeye-pia	alichukua	Basemathi	Sulemani	binti-wa	kuwa-mke
	H0290	H5321	H1571	H1931	H3947	H1315	H0853	H1323

שְׁלֹמֹה׃	לְאִשָּׁה
Solomoni	kuwa-mke
H8010	H0802

Ahimaazi, wa Naftali (ambaye pia alimwoa Basimathi binti wa Sulemani kuwa mke wake);

16	בָּעֲנָא	בֶּן־	חוּשַׁי	בְּאָשֶׁר	וּבְעָלוֹת׃	ס
	Baana	mwana-wa	Hushai	huko-Asheri	na-huko-Alothi	¶
	H1195		H2365	H0836	H1175	

Baana mwana wa Hushai, ya Asherina Bealothi;

17	יְהוֹשָׁפָט	בֶּן־	פָּרוּחַ	בִּישָׂשכָר׃	ס
	Yehoshafati	mwana-wa	Parua	huko-Isakari	¶
	H3092		H6515	H3485	

Yehoshafati mwana wa Paruha, kwa Isakari;

18	שִׁמְעִי	בֶּן־	אֵלָא	בְּבִנְיָמִן׃	ס
	Shimei	mwana-wa	Ela	huko-Benyamini	¶
	H8096		H0414	H1144	

Shimei mwana wa Ela, wa Benjamini;

19	גֶּבֶר	בֶּן־	אֻרִי	בְּאֶרֶץ	כַּתִּכְנִי	גִּלְעָד	אֶרֶץ	סִיחֹן	מֶלֶךְ	הָאֱמֹרִי
	Geberi	mwana-wa	Uri	katika-nchi	ya-Gileadi	nchi-ya	Sihoni	mfalme-wa	Waamori
	H1398		H0221	H0776	H1568	H0776	H5511	H4428	H0567

וְעוֹג	מֶלֶךְ	הַבָּשָׁן	וּנְצִיב	אֶחָד	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ׃
na-ya-Ogu	mfalme-wa	Bashani	na-msimamizi	mmoja	ambaye	katika-nchi
H5747	H4428	H1316	H5333	H0259		H0776

na Geberi mwana wa Uri, katika nchi ya Gileadi, ambayo ni nchi ya Sihoni mfalme wa Waamori na Ogi mfalme wa Bashani, na yeye ndiye akida pekee aliyekuwa katika nchi hiyo.

20	יְהוּדָה	וְיִשְׂרָאֵל	רַבִּים	כַּחוֹל	אֲשֶׁר־	עַל־	הַיָּם	לָרֹב	אֹכְלִים
	Yuda	na-Israeli	walikuwa-wengi	kama	mchanga	ambao	pwani	kwa-wingi	wakila
	H3063	H3478		H2344			H3220	H7230	H0398

וְשֹׁתִים׃	וּשְׂמֵחִים׃
na-wakinywa	na-wakifurahi
H8354	H8056

Yuda na Israeli walikuwa wengi kama mchanga wa baharini. Nao walikuwa wakila na kunywa na kufurahi.

21 וּשְׁלֹמֹה מוֹשֵׁל בְּכָל־ הַמַּמְלָכוֹת מִן־ הַנָּהָר אֶרֶץ
Na-Sulemani alikuwa-akitawala falme-zote juu-ya hadi-nchi ya-Wafilisti
H8010 H1961 H4910 H3605 H4467 H5104 H0776

וְעַד־ גְּבוּל מִצְרָיִם מַגְּשִׁים זָבַדי וְעַבְדֵי שְׁלֹמֹה אֶת־ מִנְחָה וְהֵבִיאוּ כָּל־ יְמֵי חַיָּיו׃ פ
na-hadi mpaka wa-Misri wakileta zawadi Sulemani siku-zote
H6430 H5704 H1366 H4714 H5066 H5647 H0853

¶ maisha-yake siku-za kila za-maisha-yake
H3117 H3605 H8010

Suleimani alitawala utawala wote kutoka mtoni hadi kwenye nchi ya Wafilisti na hadi kwenye mpaka wa Misri. Wote walileta kodi na walimtumikia Sulemani katika siku za maisha yake yote.

22 וַיְהִי לֶחֶם־ שְׁלֹמֹה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר כֹּר סֹלֶת וְשִׁשִּׁים
Na-chakula cha-Sulemani moja kwa-siku kilikuwa kori za-unga thelathini laini
H1961 H3899 H3117 H8010 H0259 H7970 H5560 H8346

כֹּר׃ קָמַח
na-kori sitini
H7058

Mahitaji ya Sulemani kwa siku moja yalikuwa ni Kori thelathini za unga mzuri na kori unga wa ngano,

23 עֲשָׂרָה בָקָר בְּרִאִים וְעֶשְׂרִים רְעִי וּמֵאָה צֹאן לְבַד
ng'ombe kumi wanona na-ng'ombe ishirini wa-malisho na-kondoo mia mbali-na
H6235 H1241 H1277 H6242 H1241 H7471 H3967 H6629 H0905

מֵאַיָּל וּצְבִי וּבַרְבֵּרִים וְיַחְמוּר אֲבוּסִים׃
paa na-swala na-ndege na-kulungu wanona
H0354 H6643 H1257 H3180 H0075

makisai kumi walionona, na fahari ishirini wa malisho, na kondoo mia moja, nje ya ayala, paa, na kulungu na kuku walionona.

24 כִּי־ הוּא יֶעְבַּר בְּכָל־ פַּנְדֶּה וּרְדָה עֲבֶר־ כָּל־ מִתִּפְסַח וְעַד־ עַזָּה
Kwa-sababu yeye alikuwa-akitawala pande-zote za-mto kutoka-Tifsa na-hadi-Gaza juu-ya
H3588 H1931 H6440 H6440 H5676 H4480 H8607 H5704

כָּל־ מַלְכֵי עֵבֶר וַיְהִי־ שָׁלוֹם לוֹ סָבִיב׃
mto ng'ambo-ya na-amani wafalme-wote pande-zote
H4428 H3605 H5676 H7965 H1961 H3605

עֲבָרָיו כָּל־ מִכְלָה
pande-zake kutoka-kwa-kila
H5676 H3605

Kwa kuwa utawala wake ulikuwa zaidi ya nchi yote upande huu wa mto, kutoka Tifsa mpaka Gaza, juu ya wafalme wote wa upande huu wa mto, naye alikuwa na amani pande zote.

25 וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת
Na-akakaa Yuda na-Israeli kwa-usalama kila-mtu chini-ya mzabibu-wake na-chini-ya
H3427 H3063 H3478 H0983 H0376 H8478 H1612 H8478

תְּאֵנָתוֹ מִדָּן וְעַד־ בְּאֵר שָׁבַע כֹּל יְמֵי שְׁלֹמֹה׃ ס
mtini-wake kutoka-Dani na-hadi-Beer-sheba za-Sulemani siku-zote Solomoni
H8384 H1835 H5704 H0884 H3605 H3117 H8010

¶

Yuda na Israeli waliishi kwa usalama, kila mtu chini y a mzabibu wake na chini ya mtini wake, kutoka Dani mpaka Beerisheba, siku zote za Sulemani.

26 וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֶלֶף אֲרֻת סוּסִים
Na–Sulemani–alikuwa–na marobota arobaini elfu ya–farasi kwa–magari–yake
H1961 H8010 H0705 H0505 H0723

לְמֶרְכָּבוֹ וּשְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים׃
na–wapanda–farasi kumi–na–mbili elfu elfu wapanda–farasi
H4817 H8147 H6240 H0505

Sulemani alikuwa na mabanda ya farasi arobaini elfu kwa ajili ya magari yake, na wapanda farasi elfu kumi na mbili.

27 וְכִלְכְּלוּ הַנִּצָּבִים הָאֵלֶּה אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְאֶת כָּל־הַקָּרֵב
Na–wakamsaidia wasimamizi hao mfalme Sulemani na–kila anayekuja meza ya–mfalme
H3557 H5324 H0428 H0853 H4428 H8010 H0853 H3605 H7131

אֲשֶׁר לֹא יְעַדְּרוּ אִישׁ חָדְשׁוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִישׁ חָדְשׁוֹ
si walipungukiwa chochote mwezi–wake hawakukosa Sulemani mwezi–wake
H3808 H0376 H2320 H8010 H0413 H4428

שֶׁלְחַן אֶל־שֶׁלְחָנוֹ דָּבָר׃
kila–mtu Sulemani kitu
H7979 H0413 H1697

Na maakida walileta chakula kwa Sulemani na kwa wale walioketi kwenye meza ya mfalme Sulemani, kila mtu katika mwezi wake. Walihakikisha hakuna kinachopungua.

28 וְהַשְּׂעֹרִים וְהַתֶּבֶן לַסּוּסִים וְלָרֶכֶשׁ הַנִּמְצָא אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
Na–shayiri na–nyasi kwa–farasi na–kwa–farasi–wa–kukimbia walileta mahali pale palipo
H8184 H8401 H0413 H0935 H7409 H0413 H4725

¶ כְּמִשְׁפָּטוֹ׃ אִישׁ שָׁם יְהֵיה־כֵּן
kama–ilivyopangwa hukumu–yake kulingana–na kila–mtu
H4941 H0376 H8033 H1961

Na pia walileta kwenye eneo husika shayiri na majani kwa ajili ya wale farasi wa magari na kwa wale farasi wa mbio kila mmoja alileta kadri alivyoweza.

29 וַיִּתֶּן אֱלֹהִים חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה וּתְבוּנָה שָׂנְאָה מְאֹד וְרֹחַב
Na–Mungu–akampa hekima Sulemani na–ufahamu sana–sana wa–moyo kama
H5414 H2451 H0430 H8010 H8394 H3966 H7341

לֵב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם׃
mchanga ambao juu–ya pwani ya–bahari bahari
H2344 H3220 H8193

Mungu alimpa Sulemani hekima kubwa, ufahamu, na upana wa uelewa kama mchanga wa baharini.

30 וַתִּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל־בְּנֵי קֶדֶם וּמִכֹּל
Na–ikazidi hekima–ya Sulemani kuliko–hekima ya–wana–wote wa–mashariki na–kuliko
H3605 H2451 H8010 H2451 H3605 H1121 H6924

חָכְמַת מִצְרָיִם׃
hekima–yote ya–Misri Misri
H3605 H2451 H4714

Hekima ya Sulemani ilizidi hekima ya watu wote wa mashariki na hekima yote ya Misri.

וְכַלְכֹּל	וְהֵימָן	הָאֶזְרָחִי	מֵאִיתָן	הָאָדָם	מִכָּל־	וַיֶּחְכַּם		31
na–Kalkoli	na–Hemani	Mwezrahi	kuliko–Ethani	watu–wote	kuliko	Na–alikuwa–na–hekima		
H3633	H1968	H0250	H0387	H0120	H3605	H2449		

סָבִיב׃	הַגּוֹיִם	בְּכָל־	שְׁמוֹ	וַיְהִי־	מָחֹול	בְּנֵי	וְדַרְדָּע
pande–zote	mataifa–yote	katika	likawa	na–jina–lake	Maholi	wana–wa	na–Darda
H5439		H3605	H8034	H1961	H4235		H1862

Alikuwa na hekima kuliko wanaume wote - kuliko Ethani Muezrahi, Hemani, Kaliko, na Darda, wana wa Maholi - na habari zake zikaenea hadi kwenye mataifa yote yaliyomzunguka.

וָאָלֶף׃	חֲמִשָּׁה	שִׁירוֹ	וַיְהִי	מָשָׁל	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת	וַיְדַבֵּר	32
tano	na–tano	elfu	zilikuwa	na–nyimbo–zake	elfu–tatu	mithali	Na–akasema	
H0505	H2568		H1961	H4912	H0505	H7969	H1696	

Aliongea mithali elfu tatu na idadi ya nyimbo zake zilikuwa elfu moja na tano.

בַּלְּבָנוֹן	אֲשֶׁר	הָאֶרֶז	מִן־	הָעֵצִים	עַל־	וַיְדַבֵּר		33
na–hadi–hisopo	katika–Lebanoni	ambao	kutoka–mwerezi	miti	kuhusu	Na–akasema		
H3844		H0730		H6086		H1696		

וְעַל־	הַבְּהֵמָה	עַל־	וַיְדַבֵּר	בַּקִּיר	יֹּצֵא	אֲשֶׁר	הָאֵזוֹב	וְעַד
na–kuhusu	ndege	na–kuhusu	wanyama	kuhusu	na–akasema	katika–ukuta	hutoka	ambao
	H0929		H1696	H7023	H3318		H0231	H5704

הַדָּגִים׃	וְעַל־	הָרֶמֶשׂ	וְעַל־	הָעוֹף
samaki	na–kuhusu	samaki	na–kuhusu	vitu–vitambaavyo
H1709		H7431		H5775

Aliifafanua mimea, kuanzia mierezi iliyoko Lebanoni hadi Hisopo imeao ukutani. Aliwafafanua wanyama, ndege, vitu vitambaavyo na samaki. Watu walikuja kutoka mataifa yote kuisikia hekima ya Sulemani.

מֵאֵת	שְׁלֹמֹה	חָכְמַת	אֶת	לִשְׁמֹעַ	הָעַמִּים	מִכָּל־	וַיָּבֹאוּ	34
wafalme–wote	kutoka–kwa	Sulemani	hekima–ya	kusikia	mataifa–yote	kutoka	Na–wakaja	
H0854	H8010	H2451	H0853	H8085		H3605	H0935	

ס		חָכְמָתוֹ׃	אֶת־	שָׁמְעוּ	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	מַלְכֵי	כָּל־
¶		hekima–yake		wamesikia	hekima–yake	walisikia	ambao	wa–dunia
		H2451		H8085		H0776	H4428	H3605

Watu walikuja kutoka falme zote za duniani waliosikia juu ya hekima yake.

Chapter 5

שְׁלֹמֹה	אֶל־	עֶבֶד	אֶת־	צֹר	מֶלֶךְ־	חִירָם	וַיִּשְׁלַח	1
alisikia	kwa–sababu	kwa–Sulemani	watumishi–wake	Tiro	mfalme–wa	Hiramu	Na–akatuma	
H8010	H0413	H5650	H0853	H6865	H4428	H2438	H7971	

תַּחַת	לְמֶלֶךְ	מָשְׁחוּ	אֹתוֹ	כִּי	שָׁמַע	כִּי	
mpendwa	kwa–sababu	baba–yake	badala–ya	kuwa–mfalme	wamemtia–mafuta	kwamba	
H8478	H4428	H4886	H0853		H8085		

ס	הַיָּמִים׃	כָּל־	לְדָוִד	חִירָם	הָיָה	אֹהֵב	כִּי	אָבִיהוּ
¶	za–maisha	siku–zote	Dawidi	Hiramu	alikuwa	siku–zote	wa–Daudi	alikuwa–Hiramu
	H3117	H3605	H1732	H2438	H1961	H0157		H0001

Hiramu mfalme wa Tiro aliwatuma watumishi wake kwa Sulemani kwa kuwa alisikia kuwa walikuwa wamemtawaza kuwa mfalme mahali pa baba yake, kwani Hiramu alimpenda Daudi.

לֵאמֹר׃	חִירָם	אֶל־	שְׁלֹמֹה	וַיִּשְׁלַח	2
akisema	akisema	kwa–Hiramu	Sulemani	Na–akatuma	
H0559	H2438	H0413	H8010	H7971	

Sulemani akatuma ujumbe kwa Hiramu, akisema,

3
אַתָּה֙ יָדַ֣עְתָּ אֶת־דָּוִ֣ד אָבִ֔י לְכֹ֗ל לֹ֤א יָכֹל֙ לִבְנ֣וֹת
Wewe unajua Daudi baba–yangu kwamba hakuweza kujenga nyumba kwa jina
H1129 H3201 H3808 H0001 H1732 H0853 H3045

בַּ֣יִת לְשֵׁם֮ יְהוָה֒ אֱלֹהָ֗יו מִפְּנֵי֙ הַמִּלְחָמָ֔ה אֲשֶׁ֥ר
la–Yahwe Mungu–wake kwa sababu ya vile vita vilivyomzunguka hadi Yahwe–aliwaweka
H4421 H6440 H0430 H3068 H8034

יְהוָ֖ה אֹתָ֑ם תַּ֚חַת כַּפּ֣וֹת רַגְלָ֔י׃ (רַגְלָי֖ו׃)
wao chini–ya nyayo–za miguu–yake chini–ya nyayo–za miguu–yangu miguu–yake
H0853 H8478 H3709 H7272 H7272

“Unajua kuwa Daudi baba yangu hakujenga nyumba kwa jina la BWANA, Mungu wake kwa sababu ya vile vita vilivyomzunguka, kwa kuwa wakati wa uhai wake BWANA alikuwa akiweka maadui wake chini ya nyayo za miguu yake.

4
וְעַתָּ֗ה הֵנִ֤יחַ יְהוָה֙ אֱלֹהַ֣י לִ֔י מִסָּבִ֖יב אֵ֣ין שָׂטָ֥ן וְאֵין־
Na–sasa Yahwe–amenipa–pumziko Mungu–wangu pande–zote hakuna mpinzani na–hakuna
H6258 H5117 H3068 H0430 H5439 H0369

פֶּ֥גַע רָֽע׃
tukio baya
H6294

וְאֵין mbaya H0369
שָׂטָן mkutano H7854

Lakini sasa BWANA amenipa mimi pumziko toka pande zote. Hakuna maadui wala majanga.

5
וְהִנְנִי֙ אֹמֵ֣ר לְשֵׁ֔ם יְהוָ֖ה לִבְנ֣וֹת בַּ֑יִת לְשֵׁם֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֔י כַּאֲשֶׁ֥ר
Na–tazama mimi ninasema nyumba kwa jina la–Yahwe kujenga kwa sababu Mungu–wangu kama
H2009 H0559 H1129 H8034 H3068 H0430 H0369 H1696

דִּבֶּ֣ר יְהוָ֗ה לְדָוִ֤ד אָבִי֙ לֵאמֹ֔ר בִּנְךָ֣ אֲשֶׁ֨ר
Yahwe–alivyosema kwa Daudi baba–yangu akisema mwanao nitakayemweka badala–yako
H3068 H1732 H0001 H0559 H0413

יִבְנֶ֥ה הַבַּ֖יִת לִשְׁמִֽי׃ הִוא־ יִבְנֶ֥ה הַבַּ֖יִת לִשְׁמִֽי׃
kwa–jina–langu nyumba kwa–jina–langu nyumba
H8034 H1129 H1931

כִּסֵּ֣א עַל־ כִּסְאֶ֑ךָ תַּחְתֶּ֣יךָ אֲשֶׁר־ אֶתֵּ֖ן
atajenga yeye kiti–chako–cha–enzi juu–ya
H3678 H8478 H5414

Kwa hiyo ninakusudia kujenga hekalu kwa jina la BWANA, Mungu wangu, kama BWANA alivyosema kwa Daudi baba yangu, akisema, 'Mwanao ambaye nitamweka kwenye kiti chako cha enzi mahali pako, ndiye atakayenijengea hekalu kwa jina langu.'

6
וְעַתָּ֗ה צַוֵּה֙ וְיִכְרְתוּ־ לִ֣י אֲרָזִ֔ים מִן־ הַלְּבָנ֑וֹן
Na–sasa amuru na–wanikatie mierezi kutoka–Lebanoni watakuwa
H6258 H6680 H3772 H0730 H3844

וְעַבְדֵ֣י עִם־ וְשִׂכַר֙ עַבְדֶּ֔יךָ לָ֣ךְ אֶתֵּ֖ן אֲשֶׁ֣ר כִּ֤י
na–pamoja–na watumishi–wako na–ujira wa–watumishi–wako kulingana–na utakavyosema
H5650 H1961 H5650 H7939 H5650 H5414

אֵ֥ין כִּ֛י בָּנ֖וּ אֵ֣ין כִּ֥י יָדַ֖עְתָּ אַתָּ֑ה בְּקִרְבֵּ֣נוּ וְאֵ֣ין
kukata ajuaye mtu miongoni–mwetu hakuna
H0369 H3045 H0369

אֲשֶׁ֥ר כְּכָל־ לְךָ֖ כַּצִּדֹנִֽים׃ עֵצִ֔ים לִכְרֹ֣ת אִ֑ישׁ יֹדֵ֣עַ
kwamba unajua wewe kwa–sababu kama–Wasidoni miti kukata anayejua kama–Wasidoni
H0559 H3605 H6722 H6086 H3772 H3045 H0376

Kwa hiyo sasa amuru wakate mierezi kutoka Lebanoni kwa ajili yangu. Watumishi wangu wataungana na watumishi wako, nami nitakulipa kwa ajili ya watumishi wako ili kwamba upate malipo mazuri kwa kila kitu utakchokubali kukifanya. Kwa kuwa unajua kuwa hakuna mtu mioingoni mwetu anayejua kukata miti kama Wasidoni.”

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ חִירָם אֶת־דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם לְדָוִד נָתַן לוֹ חָכָם עַל־הָעָם הָרָב הַזֶּה׃ 7
Na-ikawa Hiramu-aliposikia maneno ya-Sulemani na-akafurahi sana akasema, “BWANA abarikiwe leo, mwenye-hekima juu-ya watu wengi hawa.”
H1961 H8085 H2438 H0853 H1697 H8010 H8055 H3966 H0559 H1288 H3068 H3117 H1732 H5414 H2450 H2088

Hiramu aliposikia maneno ya Sulemani, akafurahi sana akasema, “BWANA na abarikiwe leo, ambaye amempa Daudi mwana wa hekiima juu ya kundi hili kubwa.”

וַיִּשְׁלַח חִירָם אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת־אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלַי אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה אֶת־כָּל־חֶפְצְךָ בְּעֵצֵי אֲרָזִים וּבְעֵצֵי בְרוֹשִׁים׃ 8
Na-akatuma Hiramu akisema kwa-Sulemani uliyotuma-kwangu nimesikia akisema nitafanya mimi ya-misunobari ya-mierezi na-kuhusu-miti ya-misunobari haja-yako kila mapenzi-yako-yote kuhusu-miti na-kwa-miti-ya mierezi kwa-miti-ya
H7971 H8085 H0559 H8010 H0413 H2438 H0853 H0589 H0413 H7971 H2656 H3605 H0853 H1265 H6086 H0730 H6086

Hiramu akatuma neno kwa Sulemani, akisema, “Nimeupata ujumbe ule ulionitumia. Nitatoa miti yote ya mierezi na miti ya miberoshi ambayo unahitaji.

אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה אֶת־כָּל־חֶפְצְךָ בְּעֵצֵי אֲרָזִים וּבְעֵצֵי בְרוֹשִׁים׃ 9
Watumishi-wangu watashusha kutoka-Lebanoni hadi bahari na-mimi nitaifanya mabano
H5650 H3381 H3844 H3220 H0589 H0853 H0413 H7971 H4725 H5704 H3220 H8033 H2656 H3899 H5414 H6086 H1702

וְאַתָּה שָׁם וְנִפַּצְתִּים אֵלַי וְשִׁלַּחְתִּים אֲשֶׁר־תְּדַבֵּר וְנָתַתִּי לְהֶם לֶחֶם לָתֵת חֶפְצִי אֶת־בֵּיתִי׃
na-wewe utachukua na-wewe huko na-nitaivunja utakaponitumia mahali hadi baharini chakula kutoa kwa-nyumba-yangu chakula kutoa mapenzi-yangu utafanya kwa-nyumba-yangu
H8033 H0413 H7971 H4725 H5704 H3220 H3899 H5414 H2656 H0853 H5375

Watumishi wangu watayaleta miti kutoka Lebanoni hadi baharini, nami nitaiendesha baharini mpaka mahali utakaponielekeza. Nitaigawa pale, nawe utaichukua. Utafanya kile ninachohitaji kwa kuwapa chakula watumishi wangu.”

וְעֵצֵי אֲרָזִים וּבְרוֹשִׁים כְּכָל־חֶפְצוֹ׃ 10
mapenzi-yake-yote na-miti-ya-misunobari miti-ya-mierezi Sulemani akimpa Na-akawa-Hiramu
H0730 H6086 H8010 H5414 H2438 H1961
haja-yake kila misunobari na-miti-ya
H2656 H3605 H1265 H6086

Kwa hiyo Hiramu akampa Sulemani miti yote ya mierezi na miti ya miberoshi ambayo alihitaji.

לְבֵיתֹו	מַכֹּלֶת	חִטִּים	כֹּר	אֶלֶף	עֶשְׂרִים	לְחִירָם	נָתַן	וּשְׁלֹמֹה	11
kwa–nyumba–yake	chakula	za–ngano	elfu	ishirini	kori	Hiramu	akampa	Na–Sulemani	
	H4361	H2406		H0505	H6242	H2438	H5414	H8010	

:בְּשָׁנָה	שָׁנָה	לְחִירָם	שְׁלֹמֹה	יִתֵּן	כֵּה־	כָּתִית	שֶׁמֶן	כֹּר	וְעֶשְׂרִים
kwa–mwaka	mwaka	Hiramu	Sulemani	akampa	hivyo	safi	za–mafuta	ishirini	na–kori
H8141	H8141	H2438	H8010	H5414	H3541	H3795	H8081		H6242

פ
¶

Sulemani akampa Hiramu kori ishirini elfu za ngano kwa ajili ya chakula cha watumishi wake na kori ishirii za mafuta safi. Sulemani akavitoa hivi kwa Hiramu mwaka baad ya mwaka.

וַיְהִי	לֹו	דִּבֶּר־	כַּאֲשֶׁר	לִשְׁלֹמֹה	חָכְמָה	נָתַן	וַיהוָה	12
kati–ya	amani	na–ikawa	kwake	kama–alivyosema	hekima	Sulemani	Na–Yahwe–akampa	
H1961		H1696		H8010	H2451	H5414	H3068	

:שְׁנֵיהֶם	בְּרִית	וַיִּכְרְתוּ	שְׁלֹמֹה	וּבֵין	חִירָם	בֵּין	שָׁלֹם	
wote–wawili	agano	wao–wawili	agano	na–wakafanya	Sulemani	na–kati–ya	Hiramu	
H8147	H1285	H3772	H8010	H0996	H2438	H0996	H7965	

BWANA akampa Sulemani hekima, kama alivyokuwa amemwahidi. Kulikuwa na amani kati ya Hiramu na Sulemani na wote wawili wakafanya agano.

יִשְׂרָאֵל	מִכֹּל־	מַס	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַל	13
Israeli–wote	kutoka	kazi–ya–kulazimishwa	akaandika	Sulemani	Na–mfalme	
H3478	H3605	H4522	H8010	H4428	H5927	

:אִישׁ	אֶלֶף	שְׁלֹשִׁים	הַמַּס	וַיְהִי	
elfu	thelathini	watu	ilikuwa	na–kazi–ya–kulazimishwa	
H0376	H0505	H7970	H4522	H1961	

Mfalme Sulemani akaandaa wafanya kazi kutoka Israeli yote. Idadi ya watenda kazi walioandaliwa ilikuwa wanaume elfu thelathini.

בַּלְּבָנֹון	יְהִיוּ	חֹדֶשׁ	חֲלִיפֹות	בַּחֹדֶשׁ	אֲלָפִים	עֲשֶׂרֶת	לְבָנוֹנָה	וַיִּשְׁלָחֵם	14
walikuwa	mmoja	mwezi	vikundi	kwa–mwezi	kumi	elfu	Lebanoni	Na–akawatuma	
H3844	H1961	H2320	H2487	H2320	H0505	H6235	H3844	H7971	

ס	הַמָּס׃	עַל־	וַאֲדֹנִירָם	בְּבֵיתֹו	חֳדָשִׁים	שְׁנַיִם	
kazi–ya–kulazimishwa	juu–ya	na–Adoniram	nyumbani–mwake	miwili	miezi	Lebanoni	
	H4522		H0141		H2320	H8147	

Aliwatuma kwenda Lebanoni, aliwatuma kwa zamu ya watu elfu kumi kila mwezi. Kwa mwezi mmoja walienda Lebanoni na miezi miwili walikaa nyumbani. Adoniramu ndiye aliyekuwa msimamizi wa watenda kazi.

וּשְׁמֹנִים	סַבָּל	נֹשֵׂא	אֶלֶף	שִׁבְעִים	לִשְׁלֹמֹה	וַיְהִי		15
elfu	themanini	na–wachongaji	elfu	sabini	wabeba–mizigo	Na–Sulemani–alikuwa–na		
H8084	H5449	H5375	H0505	H7657	H8010	H1961		

:בָּהָר	חֹצֵב	אֶלֶף	
milimani	wachongaji	mlimani	
H2022	H2672	H0505	

Sulemani alikuwa na watu elfu sabini waliokuwa wabeba mizigo na watu elfu themanini wa kukata mawe milimani,

16 לְבַד Mbali-na H0905 מִשָּׁרֵי wakuu-wa H8269 מְצֻיָּרִים wasimamizi H5324 לִשְׁלֹמֹה wa-Sulemani H8010 אֲשֶׁר waliokuwa עַל־ juu-ya הַמְלָאכָה kazi H4399 שְׁלֹשֶׁת elfu-tatu

אֵלֶּפִים na-mia-tatu H0505 וּשְׁלֹשׁ wanaotawala H7969 מֵאוֹת watu H3967 הָרֹדִים wanaofanya H7968 בָּעָם kazi הָעֹשִׂים wafanyao בַּמְּלָאכָה׃ kazi H4399

zaidi ya hao, walikuwepo maakida 3, 300 ambao pia waliokuwa wakiisimamia hiyo kazi.

17 וַיִּצַּו Na-akaamuru H6680 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיַּסִּעוּ na-wakachimba H5265 אֲבָנִים mawe H0068 גְּדֹלוֹת makubwa H1419 אֲבָנִים mawe H0068 יְקָרוֹת ya-thamani H3368

לְיַסֵּד kuweka-msingi-wa הַבָּיִת nyumba אַבְנֵי mawe H0068 גָּזִית׃ yaliyochongwa H1496

Kwa amri ya mfalme walileta mawe makubwa ya thamani kwa ajili ya kulaza kwenye msingi wa hekalu.

18 וַיְפַסְּלוּ Na-wakayachonga H6458 בֹּנֵי wajenzi-wa H1129 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 וּבֹנֵי na-wajenzi-wa H1129 חִירוֹם Hiramu H2438 וְהַגִּבְלִים na-Wagebali H1382 וַיָּכִינוּ na-wakaandaa

¶ פ הָעֵצִים miti H6086 וְהָאֲבָנִים na-mawe H0068 לִבְנוֹת kujenga H1129 הַבָּיִת׃ nyumba

Kwa hiyo wajenzi wa Sulemani na wajenzi wa Hiramu na Wagebaliti walifanya kazi ya kukata na kuandaa mbao kwa ajili ya ujenzi wa hekalu.

Chapter 6

1 וַיְהִי Na-ikawa H1961 בִּשְׁמוֹנִים katika-mwaka H8084 שָׁנָה wa-mia-nne H8141 וְאַרְבַּע na-themanini H0702 מֵאוֹת kutoka H3967 שָׁנָה wana-wa H8141 לְצֵאת Israeli H3318 בְּנֵי־ kutoka-nchi

הַשֵּׁנִי Sulemani H8145 הַחֹדֶשׁ kumiliki H2320 זִו wa-pili H2099 הוּא wa-pili H1931 בְּחֹדֶשׁ yeye H2320 הָרְבִיעִית wa-Zivu H7243 בַּשָּׁנָה mwezi H8141 מִצְרַיִם wa-nne H4714 מֵאֶרֶץ־ katika-mwaka H0776 יִשְׂרָאֵל ya-Misri H3478

לַיהוָה׃ kwa-Yahwe H3068 הַבָּיִת nyumba וַיִּבֶן kwa-Yahwe H1129 יִשְׂרָאֵל nyumba H3478 עַל־ na-akajenga שְׁלֹמֹה Israeli H8010 לִמְלֹךְ juu-ya

Kwa hiyo Sulemani akaanza kulijenga hekalu. Hii ilikuwa mwaka wa 480 baada ya wana wa Israeli kutoka katika nchi ya Misri, katika mwaka wa nne wa utawala wa Sulemani huko Israeli, katika mwezi wa Ziv, ambao ndio mwezi wa pili.

2 וְהַבַּיִת Na-nyumba אֲשֶׁר ambayo בָּנָה aliijenga H1129 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 שִׁשִּׁים־ dhiraa H8346 אַמָּה sitini אָרְכּוֹ urefu-wake H0753

וְעֶשְׂרִים na-dhiraa H6242 רָחְבּוֹ ishirini H7341 וּשְׁלֹשִׁים upana-wake H7970 אַמָּה na-dhiraa קוֹמָתוֹ׃ thelathini H6967

Hekalu ambalo mfalme Sulemani alimjengea BWANA lilikuwa na urefu wa mita 27, na upana wa mita 9, na kimo cha mita 13. 5.

3	וְהָאוּלָם	עַל־	פְּנֵי	הֵיכַל	הַבַּיִת	עֶשְׂרִים	אַמָּה	אָרְכּוֹ	עַל־
	Na–ukumbi	mbele–ya	hekalu	la–nyumba	dhiraa	ishirini	urefu–wake	mbele–ya	upana
	H0197		H6440	H1964		H6242			H0753

רָחְבּוֹ	עַל־	פְּנֵי	הַבָּיִת׃	עֶשֶׂר	בָּאַמָּה	רָחְבּוֹ	פְּנֵי	הַבַּיִת
nyumba	mbele–ya	uso–wa	nyumba	upana–wake	mbele–ya	nyumba	wa–nyumba	kumi
H7341		H6440		H6235		H7341	H6440	

Na ukumbi uliokuwa mbele ya hekalu ulikuwa na urefu wa mita 9 na upana wa mita 4. 5 sawa na upana wa sehemu kuu ya hekalu.

4	וַיַּעַשׂ	לַבַּיִת	חַלּוֹנֵי	שְׁקֻפִים	אֲטֻמִים׃
	Na–akaifanyia	nyumba	madirisha	ya–fremu	yaliyofungwa
			H2474	H8261	H0331

Lile hekalu alilitengenezea madirisha ambayo fremu zake kwa nje yalifanya yaonekane membamba kuliko ile sehemu ya ndani.

5	וַיִּבֶן	עַל־	קִיר	הַבַּיִת	[יצוע	)יָצִיעַ(	סָבִיב	אֶת־	קִירוֹת
	Na–akajenga	juu–ya	ukuta	wa–nyumba	ghorofa	pande–zote	kuta	za–nyumba	pande–zote
	H1129		H7023				H5439	H0853	H7023

וַיַּעַשׂ	וְלַדְּבִיר	לַהֵיכָל	סָבִיב	הַבַּיִת	
pande–zote	vyumba–vya–pembeni	na–akafanya	na–kwa–patakatifu–pa–ndani	kwa–hekalu	
	H1687	H1964	H5439		

סָבִיב׃	צְלָעוֹת
pande–zote	vyumba–vya–pembeni
H5439	H6763

Na ukuta wa nyumba aliuzungushia vyumba kuzunguka pande zake, kushikamana na vyumba vya nje na vya ndani ya hekalu. Akajenga vyumba katika pande zote.

6	[היצוע	)הַיְצִיעַ(	הַתַּחְתֹּנָה	חָמֵשׁ	בָּאַמָּה	רָחְבָּה	וְהַתִּיכֹנָה	שֵׁשׁ	בָּאַמָּה
	Ghorofa	ya–chini	dhiraa	tano	upana–wake	na–ya–kati	dhiraa	sita	upana–wake
			H8481	H2568		H7341	H8484	H8337	

מִגְרָעוֹת	כִּי	רָחְבָּה	בָּאַמָּה	שֶׁבַע	וְהַשְּׁלִישִׁית	רָחְבָּה
aliifanyia	sehemu–zilizopunguzwa	kwa–sababu	upana–wake	saba	dhiraa	na–ya–tatu
H4052		H7341		H7651	H7992	H7341

הַבָּיִת׃	בְּקִירוֹת־	אֶחֱז	לִבְלְתִי	חוּצָה	סָבִיב	לַבָּיִת	נָתַן
nyumba	katika–kuta–za	za–nyumba	kuta	ili–isishike	nje	pande–zote	nyumba
	H7023	H0270	H1115	H2351	H5439		H5414

Kile chumba cha chini kilikuwa na upana wa mita 2. 3, kile cha kati kilikuwa na upana wa mita 2. 8. na kile cha tatu kilikuwa na upana wa mita 3. 2. upande wa nje akaupunguza ukuta wa nyumba pande zote, ili boriti zisishikamane ukutani mwa nyumba.

7	וְהַגַּזְרִין	וּמַקָּבוֹת	נִבְנָה	מַסָּע	שְׁלֵמָה	אֶבֶן־	בְּהִבָּנוֹתוֹ	וְהַבַּיִת
	na–shoka	na–nyundo	ilijengwa	yaliyoletwa	kamili	mawe	ilipojengwa	Na–nyumba
	H1631	H4717	H1129		H8003	H0068	H1129	

בְּהִבָּנוֹתוֹ׃	בַּבַּיִת	נִשְׁמַע	לֹא־	בַּרְזֶל	כְּלִי	כָּל־	
ilipojengwa	nyumbani	ilipojengwa	katika–nyumba	havikusikiwa	vya–chuma	vyombo–vyote	
H1129		H8085	H3808	H1270	H3627	H3605	

Hekalu lilijengwa kwa mawe yaliyokuwa yamechongwa chimboni. Hakuna nyundo, wala shoka au chombo chochote cha chuma kilisikika wakati hekalu lilipokuwa likjengwa.

הַבַּיִת	כָּתֶף	אֶל־	הַתַּיכֹנָה	הַצֵּלָע		פֶּתַח
wa–nyumba	wa–kuume	ubavu	cha–kati	wa–chumba–cha–pembeni		Mlango
	H3802	H0413	H8484	H6763		H6607

8

הַתַּיכֹנָה	עַל־	יַעֲלוּ	וּבְלוּלִים	הַיְמָנִית	
kwenye–ya–tatu	na–kutoka–ya–kati	kwenye–ya–kati	wakapanda	na–kwa–ngazi–za–kuzunguka	
H8484		H5927	H3883	H3233	

הַשְּׁלִשִׁים׃	אֶל־	הַתִּיכֹנָה	וּמִן־	
cha–tatu	hadi	cha–kati	na–kutoka	
H7992	H0413	H8484		

Upande wa kusini wa hekalu kulikuwa na lango la chini, ambalo mtu hupanda kwa madaraja mpaka juu kwenye chumba cha kati, na kutoka chumba cha kati hadi chumba cha tatu.

גֵּבִים	הַבַּיִת׀	אֶת־	וַיִּסְפֵּן	וַיְכַלֵּהוּ	הַבָּיִת	אֶת־	וַיִּבֶן	
za–mierezi	na–safu	paa	nyumba	na–akaifunika	na–akaikamilisha	nyumba	Na–akajenga	
		H0853	H5603	H3615		H0853	H1129	

9

בָּאֲרָזִים׃	וְשִׁדֵּרֹת
za–mierezi	na–safu
H0730	H7713

Kwa hiyo Sulemani akalijenga hekalu mpaka akalimaliza, akalifunika hekalu kwa boriti na mbao za mwerezi.

חָמֵשׁ	הַבַּיִת	כָּל־	עַל־	הַיָּצִיעַ׃(	]היצוע	אֶת־	וַיִּבֶן	
na–akashika	urefu–wake	tano	dhiraa	nyumba–yote	juu–ya	ghorofa	Na–akajenga	
H2568		H3605				H0853	H1129	

10

פ	אֲרָזִים׃	בְּעֲצֵי	הַבָּיִת	אֶת־	וַיֶּאֱחֹז	קוֹמָתוֹ	אַמּוֹת	
¶	mierezi	kwa–miti–ya	nyumba	▯	ya–mierezi	kwa–miti	nyumba	
	H0730	H6086		H0853	H0270	H6967		

Akajenga vyumba vya pembeni mwa hekalu, kila upande mita 2. 3 kwenda juu. Navyo vikaunganishwa na hekalu kwa mbao za mierezi.

לֵאמֹר׃	שְׁלֹמֹה	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
likisema	Solomoni	akisema	kwa–Sulemani	la–Yahwe–likaja	Na–neno	
H0559	H8010	H0413	H3068	H1697	H1961	

11

Neno la BWANA likamjia Sulemani, likisema,

בְּחֻקֹּתַי	תֵּלֵךְ	אִם־	בָּנִָה	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הַזֶּה	הַבַּיִת	
na–hukumu–zangu	katika–amri–zangu	ukitembea	unajenga	wewe	ambayo	hii	Nyumba	
H2708	H3212		H1129			H2088		

12

מִצְוֹתַי	כָּל־	אֶת־	וְשָׁמַרְתָּ	תַּעֲשֶׂה	מִשְׁפָּטַי	וְאֶת־	
neno–langu	na–nitathibitisha	ndani–yake	kutembea	maagizo–yangu–yote	na–utashika	utafanya	
H4687	H3605	H0853	H8104		H4941	H0853	

דִּבַּרְתִּי	אֲשֶׁר	אִתְּךָ	דְּבָרִי	אֶת־	וַהֲקִמֹתִי	בְּהֶם	לְלֶכֶת
nilisema	ambalo	pamoja–nawe	neno–langu	baba–yako	kwa–Daudi	nililosema	pamoja–nawe
H1696		H0854	H1697	H0853			H3212

אָבִיךָ׃	דָּוִד	אֶל־	
baba–yako	Dawidi	kwa	
H0001	H1732	H0413	

“Kuhusu hili hekalu ambalo unajenga, kama utatatembea katika maagizo yangu na kuhukumu kwa haki, na kutunza amri zangu na kuishi kwa hizo, ndipo ntakapozithibitisha ahadi zangu na wewe ambazo niliziahidi kwa baba yako Daudi.

13

עַמִּי	אֶת־	אֲשֶׁר	וְלֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	בְּתוֹךְ	וְשָׁכַנְתִּי	
watu–wangu	Israeli	watu–wangu	na–sitawaacha	Israeli	wana–wa	katikati–ya	Na–nitakaa	
	H0853		H3808	H3478		H8432	H7931	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	
¶	Israeli	
	H3478	

Nitaishi kati ya watu wa Israeli nami sitawatupa.”

14

וַיְכַלְּהוּ׃	הַבָּיִת	אֶת־	שְׁלֹמֹה	וַיִּבֶן	
na–akaikamilisha	na–akaikamilisha	nyumba	Sulemani	Na–akajenga	
H3615		H0853	H8010	H1129	

Kwa hiyo Sulemani akalijenga hekalu mpaka akalimaliza.

15

מִקָּרֶקַע	אַרְזִים	בִּצְלָעוֹת	מִבַּיִתָה	הַבַּיִת	קִירוֹת	אֶת־	וַיִּבֶן		
ya–nyumba	kutoka–sakafu	za–mierezi	kwa–mbao	ndani	za–nyumba	kuta	Na–akajenga		
H7172	H0730	H6763			H7023	H0853	H1129		

קָרֶקַע	אֶת־	וַיְצַף	מִבָּיִת	עֵץ	צִפָּה	הַסִּפֻּן	קִירוֹת	עַד־	הַבַּיִת׃
kwa–mbao	ya–nyumba	sakafu	na–akafunika	ndani	kwa–miti	akafunika	za–dari	kuta	hadi
H7172	H0853	H6823		H6086	H6823	H5604	H7023	H5704	

בְּרוֹשִׁים׃	בִּצְלָעוֹת	הַבָּיִת
misunobari	kwa–mbao–za	za–misunobari
H1265	H6763	

Kisha akajenga kuta za ndani za hekalu kwa mbao za mwerezi. Kuanzia sakafu ya hekalu hadi boriti za juu, kwa ndani akazifunika kwa miti, na akaifunika sakafu kwa mbao za miberoshi.

16

הַבַּיִת׃	מֵיְרֵכֹתֶיהָ)	[מירכותיו]	אַמָּה	עֶשְׂרִים	אֶת־	וַיִּבֶן	
za–mierezi	kwa–mbao	ya–nyumba	kutoka–sehemu–ya–nyuma	ishirini	dhiraa	Na–akajenga	
	H3411	H3411		H6242	H0853	H1129	

וַיִּבֶן	הַקִּירוֹת	עַד־	הַקָּרֶקַע	מִן־	אַרְזִים	בִּצְלָעוֹת	
kwa–patakatifu–pa–ndani	ndani	kwake	na–akajenga	kuta	hadi	kutoka–sakafu	
H1129	H7023	H5704	H7172		H0730	H6763	

הַקְּדָשִׁים׃	לְקֹדֶשׁ	לִדְבִיר	מִבָּיִת	לוֹ	
pa–Patakatifu	kuwa–Patakatifu	kuwa–chumba–cha–ndani	ndani	kwa–patakatifu–pa–patakatifu	
H6944	H6944	H1687			

Alijenga mita 9 ndani ya hekalu kwa mbao za miberoshi kutoka sakafuni hadi juu. Hiki ni chumba cha ndani, cha patakatifu sana.

17

לִפְנֵי׃	הַהֵיכָל	הִוא	הַבַּיִת	הָיָה	בָּאַמָּה	וְאַרְבָּעִים	
mbele	hekalu	hiyo	nyumba	ilikuwa	arobaini	Na–dhiraa	
H3942	H1964	H1931		H1961		H0705	

Ule ukumbu mkuu, ulikuwa mahali pakatifu amabao ulikuwa mbele ya patakatifu sana, ulikuwa wa mita 18. hapo kulikwa na mbao za mwerezi ndani ya hekalu, zilizokuwa zimechongwa kwa sura ya vibuyu na maua yaliyochanua.

18 וְאֶרֶז Na-mierezi H0730 הַבַּיִת ndani H6441 פְּנִימָה nakshi H6441 מִקְלַעַת ya-matango H4734 פְּקָעִים na-maua H6497 וּפִטּוּרֵי yaliyochanua H6358 צִצִּים yote H3605 הַכֹּל mierezi H3605
אֶל־ kwa-nyumba H0413
אֵין jiwe H0369 אֶבֶן linaloonekana H0068 נִרְאָה׃ lilionekana H7200
אֶרֶז hakuna H0730

Zote zilikuwa za mierezi kwa ndani. Hapakuonekana chochote ndani kilichokuwa kimetengenezwa kwa mawe.

19 וּדְבִיר Na-patakatifu-pa-ndani H1687 בְּתוֹךְ־ katikati-ya H8432 הַבָּיִת nyumba H0413 מִפְּנִימָה ndani H6441 הֵכִין aliandaa H3559 לָתֵת kuweka H5414 שָׁם huko H8033 אֶת־ sanduku H0853
אֲרוֹן la-agano H0727 בְּרִית la-Yahwe H1285 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Sulemani alitengeneza kile chumba cha ndani kwa lengo la kuweka sanduku la agano la BWANA.

20 וְלִפְנֵי Na-mbele-ya H6440 הַדְּבִיר patakatifu-pa-ndani H1687 עֶשְׂרִים dhiraa H6242 אַמָּה ishirini H0520 אֹרֶךְ urefu H0753 עֶשְׂרִים na-dhiraa H6242 אַמָּה ishirini H0520 רֹחַב upana H7341
וְעֶשְׂרִים na-dhiraa H6242 אַמָּה ishirini H0520 קוֹמָתוֹ urefu-wake H6967 וַיְצַפֵּהוּ na-akaifunika H6823 זָהָב dhahabu H2091 סָגוּר safi H5462 וַיְצַף na-akafunika H6823 מִזְבָּחַ madhabahu H4196
אֶרֶז׃ kwa-mierezi H0730

Kile chumba cha ndani kilikuwa na upana wa mita 9, na kimo cha mita 9. Sulemani alizifunika kuta kwa dhabahu na madhabahu aliifunika kwa mbao za mierezi.

21 וַיְצַף Na-akafunika H6823 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 אֶת־ nyumba H0853 הַבַּיִת ndani H6441 מִפְּנִימָה dhahabu H2091 זָהָב safi H5462 וַיַּעֲבֵר minyororo H5674
וְזָהָב׃ dhahabu H2091 וַיְצַפֵּהוּ na-akakifunika H6823 הַדְּבִיר dhahabu H1687 לִפְנֵי na-akafunika H6440 זָהָב patakatifu-pa-ndani H2091 (בְּרַתּוּקוֹת) mbele-ya H7569 [בַּרְתִּיקוֹת] ya-dhahabu H7569

Sulemani alifunika ndani ya hekalu kwa dhahabu safi na akaweka mikufu ya dhahabu iliyopita mbele ya chumba cha ndani, na kulifunika eneo la mbele kwa dhabahu.

22 וְאֶת־ Na-nyumba-yote H0853 כָּל־ akafunika H3605 הַבַּיִת dhahabu H2091 צָפָה hadi H6823 זָהָב kukamilika H2091 עַד־ nyumba-yote H5704 תֵּם na-madhabahu-yote H8552
כָּל־ ambayo H3605 הַמִּזְבֵּחַ dhahabu H4196 וְכָל־ akafunika H3605 הַבַּיִת ya-patakatifu-pa-ndani H1687 לַדְּבִיר kwa-chumba-cha-ndani H1687 אֲשֶׁר־ ambayo H3605 צִפָּה akafunika H6823
זָהָב׃ dhahabu H2091

Akalisakafia kwa dhahabu eneo lote la ndani mpaka akamaliza hekalu lote. Pia akalisakafia kwa dhahabu madhahabu yote ya chumba cha ndani.

23 וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרוּבִים בַּד־בְּיִר עֲצֵי־שָׁמֶן דְּהִרָא קוּמָתוֹ׃ אַמּוֹת

Na-akafanya makerubi wawili katika-patakatifu-pa-ndani miti-ya-mzeituni dhiraa kimo-chake urefu-wake

H6235 H8081 H6086 H3742 H8147 H1687 H6967

Sulemani akatengeneza makerubi mawili kwa mbao za mizeituni, kila moja lilikuwa na kimo cha mita 4. 5 kwa ajili ya chumba cha ndani.

24 הַשֵּׁנִית הַכְּרוּב כְּנַף בָּוָה אַמּוֹת וְחָמֵשׁ דְּהִרָא הָאֶחָת הַכְּרוּב מוֹחַ כְּנַף בָּוָה אַמּוֹת וְחָמֵשׁ דְּהִרָא

la-kerubi la-pili bawa tano na-dhiraa la-kerubi moja bawa tano Na-dhiraa

H8145 H3742 H3671 H2568 H0259 H3742 H3671 H2568

כְּנָפָיו׃ קְצוֹת וְעַד־ הֲדִי כְּנָפָיו מִקְצוֹת אַמּוֹת עֲשֶׂר

za-mabawa-yake ncha na-hadi za-mabawa-yake kutoka-ncha kumi dhiraa

H3671 H7098 H5704 H3671 H7098 H6235

Bawa moja la kerubi wa kwanza lilikuwa na urefu wa mita 2. 3. Kwa hiyo kutoka ncha ya bawa moja hadi ncha ya bawa lingine kulikuwa na umbali wa mita 4. 5. Yule

25 לִשְׁנֵי אֶחָד וְקֻצָב אַתָּת מִדָּה הַשֵּׁנִי הַכְּרוּב בָּאַמָּה וְעֶשֶׂר

kwa-makerubi-wawili moja na-sura kimoja kipimo wa-pili kerubi kumi Na-dhiraa

H8147 H0259 H7095 H0259 H8145 H3742 H6235

הַכְּרֻבִים׃

makerubi

H3742

kerubi mwingine naye alikuwa na bawa lenye kipimo cha mita 4. 5 Makerubi hawa walikuwa wanafanana kwa umbo na kwa vipimo.

26 קוֹמַת הַשֵּׁנִי׃ הַכְּרוּב וְכֵן בָּאַמָּה עֶשֶׂר הָאֶחָד מוֹחַ הַכְּרוּב קוֹמַת

Urefu wa-kerubi mmoja dhiraa kumi na-hivyo kerubi wa-pili

H6967 H3742 H0259 H6235 H3742 H8145

Kimo cha kerubi mmoja kilikuwa mita 4. 5 na yule wa pili alikuwa hivyo hivyo.

27 וַיִּפְרֹשׂ הַפְּנִימִי הַבַּיִת וּבְתוֹךְ הַכְּרוּבִים אֶת־ וַיִּתֵּן

mabawa na-wakanyoosha ya-ndani nyumba katikati-ya makerubi Na-akawaweka

H6566 H6442 H8432 H3742 H0853 H5414

הַכְּרוּב וּכְנַף בַּכֹּיר הָאֶחָד כְּנַף־ וַתִּגַּע הַכְּרֻבִים כַּנְפֵי אֶת־

likagusa wa-pili la-kerubi na-bawa ukuta la-mmoja bawa na-likagusa ya-makerubi

H3742 H3671 H7023 H0259 H3671 H5060 H3742 H3671 H0853

הַבַּיִת תּוֹךְ אֶל־ וְכַנְפֵיהֶם הַשֵּׁנִי בַּקֵּיר נֹגַעַת הַשֵּׁנִי

kwa-bawa bawa yakigusana nyumba katikati-ya na-mabawa-yao mwingine ukuta

H8432 H0413 H3671 H8145 H7023 H5060 H8145

כְּנָף׃ אֶל־ כְּנָף נֹגַעַת

bawa kwa bawa yalikuwa-yakigusa

H3671 H0413 H3671 H5060

Sulemani aliwaweka hao kerubi kwenye chumba cha patakatifu sana. Bawa moja la kerubi lilikuwa limeenea kiasi kwamba bawa moja liligusa ukuta huu na bawa la yule wa pili nalo liligusa ukuta wa upande mwingine. Hayo mabawa yalikuwa yanakutana katikati ya chumba cha patakatifu sana.

28 זָהָב׃ הַכְּרוּבִים אֶת־ וַיְצַף

dhahabu dhahabu makerubi Na-akawafunika

H2091 H3742 H0853 H6823

Sulemani aliwafunika hao kerubi kwa dhahabu.

29 וְאֶת כָּל־קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב מִקְלָעוֹת
Na-kuta-zote za-nyumba pande-zote akachora nakshi ya-makerubi na-mitende na-maua
H0853 H3605 H7023 H2524 H6603 H4734

כְּרוּבִים יַלְיוֹכָנוּא וְתָמֹרֹת נְדָנִי וּפִטּוּרֵי נָא־נְיֵי מַלְפְּנִים נְדָנִי צָצִים מָאוּא וְלַחִיצוֹן׃
yaliyochanua ndani H8561 na-nje H6358 maua ndani H6440 na-nje H2435

Akazinakshi kuta zote kwa sura za makerubi, miti ya mitende, na maua yaliyochanua, kwa vyumba vya nje na vya ndani.

30 וְאֶת־קֶרְקַע הַבַּיִת אַכָפוּנִיקָא צָפָּה דַּהַבּוּ לְפְנִימָה נָא־נְיֵי וְלַחִיצוֹן׃
Na-sakafu ya-nyumba akafunika dhahabu na-nje ndani na-nje
H0853 H7172 H6823 H2091 H6440 H2435

Sulemani akalisakafia hekalu kwa dhahabu, kwa vyumba vyote vya ndani na vya nje.

31 וְאֶת פֶּתַח לְמִבְיר הַדְּבִיר עָשָׂה מִלַנְגוֹ מִזְיְתוּנִי מִזְיְתוּנִי־עֲצֵי מִיִמוּ שָׁמֶן
Na-mlango wa-patakatifu-pa-ndani akafanya milango miti-ya-mzeituni kizingiti-cha miimo
H0853 H1687 H6607 H6086 H8081

חֲמִשִּׁית׃ מִזְיוֹת מִיִמוּ יָא־טָנוּ
sehemu-ya-tano miimo ya-tano
H2549 H4201

Sulemani akatengeneza milango ya mbao za mizeituni kwenye lango la kuingia ndani. Aliweka vizingiti na miimo kwenye pande tano.

32 וְשִׁתֵּי מִלַנְגוֹ מִוִילִי־נָא דַּלְתוֹת מִזְיְתוּנִי עֲצֵי־נָא וְקָלַע שֻׁמְנֵי יוּ־יָקֶא עֲלֵיהֶם יָא־מָקֶרוּבִי מִטֶנְדֶא מִקְלָעוֹת
Na-milango-miwili miti-ya-mzeituni na-akachora nakshi juu-yake ya-makerubi na-mitende
H8147 H6086 H8147 H6603 H4734

וְתָמֹרֹת יַלְיוֹכָנוּא וּפִטּוּרֵי נָא־אַכָפוּנִיקָא צָצִים דַּהַבּוּ וְצִפָּה נָא־אַכָאֶנֶזָא זָהָב יוּ־יָא מָקֶרוּבִי וַיְרֶד עַל־נָא־יוּ־יָא
yaliyochanua na-maua H8561 na-akafunika H6358 dhahabu na-akaeneza juu-ya makerubi juu-ya na-kwa
H3742 H6823 H2091 H7286

הַכְּרוּבִים יָא־מִטֶנְדֶא הַתְּמֹרוֹת מִטֶנְדֶא וְעַל־דַּהַבּוּ אֶת־ הַזָּהָב׃
mitende H3742 mitende H8561 dhahabu H0853 dhahabu H2091

Kwa hiyo akatengeneza na milango miwili ya mizeituni, na akainakshi kwa makerubi, na mitende, na maua yaliyochanua. Akasakafia kwa dhahabu na akatandaza dhahabu kwenye makerubi na kwenye mitende.

33 וְכֵן עָשָׂה אַכָפַנְיָא לְפֶתַח מִלַנְגוֹ־קוָא הַהֵיכָל מִזְיוֹת מִיִמוּ מְרָבָא שֶׁמֶן מִטְאֶת
Na-hivyo akafanya milango kwa-mlango wa-hekalu miimo mraba kutoka-kwa
H0853 H6086 H4201 H1964 H6607 H8081 H0854

רְבִעִית׃ יָא־נֶנֶא
sehemu-ya-nne
H7243

Kwa njia hii, akalitengenezea hekalu miimo miwili ya mbao za mizeituni yenye pande nne

34 וּשְׁתֵּי מִלַנְגוֹ־מִוִילִי־נָא דַּלְתוֹת מִסוּנוֹבָרִי־יָא עֵצֵי מְבָאוֹ־מְבִילִי בְּרוֹשִׁים מְלַנְגוֹ־מְמוֹיָא שְׁנֵי כוּפִנְדָא צְלָעִים מְבָאוֹ־מְבִילִי־נָא
Na-milango-miwili miti-ya-misunobari mbao-mbili mlango-mmoja kupinda na-mbao-mbili
H8147 H6086 H1265 H8147 H6763

גְּלִילִים׃ וְשְׁנֵי וִיפַנְדֶא־נָא־וִיוִילִי קְלָעִים מְלַנְגוֹ הַשְּׁנִית וִילִיוֹיוֹכִיקוּנְיָא הָאַחַת כוּפִנְדָא מְלַנְגוֹ־וָא־פִּילִי
vilivyojikunja na-vipande-viwili vipande mlango wa-pili vilivyojikunja kupinda mlango-wa-pili
H8147 H8147 H0259 H8145

na milango miwili ya mbao za mierezi. Zile mbao mbili za mlango mmoja zilikuwa zikijikunja na mbao mbili za mlango wa pili nazo zilikuwa zikijikunja pia.

זָהָב	וְצִפָּה	צִצִּים	וּפְטָרֵי	וְתָמֻרוֹת	כְּרוּבִים	וְקָלַע	35
dhahabu	na–akafunika	yaliyochanua	na–maua	na–mitende	makerubi	Na–akachora	
H2091	H6823		H6358	H8561	H3742		

הַמְּחֻקָּה׃	עַל־	מְיֻשָּׁר
kilichochongwa	juu–ya	iliyonyooshwa
H2707		H3474

Akazinakshi kwa makerubi, mitende, na maua yaliyochanua, na pia akazisakafia kwa dhahabu juu ya zile nakshi.

וְטוּר	גָּזִית	טוּרֵי	שְׁלֹשָׁה	הַפְּנִימִית	הֶחָצֵר	אֶת־	וַיִּבֶן	36
ya–mbao	na–safu	yaliyochongwa	za–mawe	safu–tatu	wa–ndani	ua	Na–akajenga	
H2905	H1496	H2905	H7969	H6442		H0853	H1129	

אֲרָזִים׃	כְּרֹתֹת
mierezi	za–mierezi
H0730	H3773

Akalijengs Korido la ndani kwa safu tatu za mawe ya kuchongwa na safu moja ya mhimili wa mierezi.

זִו׃	בְּיֶרַח	יְהוָה	בֵּית	יְסֹד	הָרְבִיעִית	בַּשָּׁנָה	37
wa–Zivu	mwezi	Yahwe	nyumba–ya	iliwekwa–msingi	wa–nne	Mwaka	
H2099	H3391	H3068		H3245	H7243	H8141	

Msingi wa hekalu ulijengwa katika mwaka wa nne, wa mwezi wa Ziv.

כָּלָה	הַשְּׁמִינִי	הַחֹדֶשׁ	הוּא	בּוּל	בְּיֶרַח	עֶשְׂרֵה	הָאַחַת	וּבַשָּׁנָה	38
nyumba	ilikamilishwa	wa–nane	mwezi	yeye	wa–Buli	mwezi	wa–kumi–na–moja	Na–mwaka	
H3615	H8066	H2320	H1931	H0945	H3391	H6240	H0259	H8141	

(מִשְׁפָּטָיו)	[משפטו]	וּלְכָל־	דִּבְרָיו	לְכָל־	הַבַּיִת
mipango–yake	saba	miaka	na–akaijenga	na–kwa–hukumu–zake–zote	kwa–mambo–yake–yote
H4941	H4941	H3605	H1697	H3605	

שָׁנִים׃	שֶׁבַע	וַיִּבְנֵהוּ
miaka	miaka–saba	na–akaijenga
H8141	H7651	H1129

Mwaka wa kumi na moja mwezi wa Buli, ambao ndio mwezi wa nane, sehemu zote za hekalu zilimalizika na sharti zake zote. Sulemani alilijenga hekalu kwa miaka saba.

Chapter 7

שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשׁ	שְׁלֹמֹה	בָּנָה	בֵּיתוֹ	וְאֶת־	1
nyumba–yake–yote	na–akaimaliza	kumi–na–mitatu	miaka	alijenga	Sulemani	Na–nyumba–yake	
H8141	H6240	H7969	H8010	H1129		H0853	

בֵּיתוֹ׃	כָּל־	אֶת־	וַיְכַל	
nyumba–yake	kila		na–akaikamilisha	
	H3605	H0853	H3615	

Ilimchukua Sulemani miaka kumi na tatu kujenga ikulu yake.

2 וַיִּבֶן Na-akajenga H1129 אֶת־ nyumba H0853 בֵּית ya-msitu H3967 הַלְּבָנוֹן dhiraa H3844 יַעַר wa-Lebanoni H3967 מֵאָה mia H3967 אַמָּה urefu-wake H0753 אָרְכּוֹ na-dhiraa H0753 וַחֲמִשִּׁים hamsini H2572
עַמּוּדֵי za-mierezi H5982 טוּרֵי za-nguzo H2905 אַרְבָּעָה nne H0702 עַל safu H5921 קוֹמָתוֹ juu-ya H6967 אַמָּה urefu-wake H0753 וּשְׁלֹשִׁים thelathini H7970 רָחְבּוֹ na-dhiraa H7341 אַמָּה upana-wake H0753
הָעַמּוּדִים׃ nguzo H5982 עַל־ nguzo H5921 אֲרָזִים juu-ya H0730 וּכְרֻתוֹת za-mierezi H3773 אֲרָזִים na-boriti H0730

Aliijenga ikulu iliyoitwa mwitu wa Lebanoni. Urefu wake ulikuwa mita 46, na upanawake ulikuwa mita 23, na kimo chake kilikuwa mita 14. Nayo ilikuwa na safu nne ya nguzo za mierezi na mithili ya mwerezi juu ya nguzo.

3 וְסָפַן Na-ilifunikwa H5603 מִמַּעַל kutoka-juu H4605 לְ juu-ya H5921 הַצְּלָעֹת mbavu H6763 אֲשֶׁר zilizokuwa H0834 עַל־ juu-ya H5921 הָעַמּוּדִים nguzo H5982 אַרְבָּעִים arobaini H0705
וַחֲמִשָּׁה na-tano H2568 חֲמִשָּׁה kumi-na-tano H2568 עָשָׂר safu H6240 הַטּוּר׃ kwa-safu H2905

Paa la ikulu lilikuwa la mwerezi ambalo lilikaa juu ya mihimili. Mihili hiyo ilikuwa imeshikiliwa na nguzo. Kulikuwa na mihimili arobaini na tano, ambayo ilikuwa katika safu kumi na tano.

4 וּשְׁקָפִים Na-fremu H8261 שְׁלֹשָׁה safu-tatu H7969 טוּרִים na-dirisha H2905 וּמֶחֱזָה kuelekeana H4236 אֶל־ dirisha H0413 מֶחֱזָה mara-tatu H4236 שָׁלֹשׁ mara-tatu H7969 פְּעָמִים׃ mara H6471

Nayo mihimili ilikuwa safu tatu, na kila dirisha lilikabili dirisha lingine katika madaraja matatu.

5 וְכָל־ Na-milango-yote H3605 הַפְּתָחִים na-miimo H6607 וְהַמְזוּזוֹת mraba H4201 רְבָעִים fremu H7251 שָׁקֻף na-mbele-ya H8260 וּמָזוּל dirisha H4201 אֶל־ dirisha H0413 מֶחֱזָה kuelekeana H4236
פְּעָמִים׃ mara H6471 שָׁלֹשׁ mara-tatu H7969 מֶחֱזָה mara-tatu H4236

Milango yote na miimo ilitengenezwa kwa mraba, na madirisha yalikuwa yakikabiliana katika madaraja matatu

6 וְאֵת Na-ukumbi H0853 אוּלָם wa-nguzo H0197 הָעַמּוּדִים akafanya H5982 עָשָׂה dhiraa H6213 חֲמִשִּׁים hamsini H2572 אָרְכּוֹ na-dhiraa H0753 וּשְׁלֹשִׁים thelathini H7970 אַמָּה urefu-wake H0753
עַל־ mbele-yake H5921 וְעָב na-ukingo H5646 וְעַמֻּדִים mbele-yake H5982 פְּנֵיהֶם na-dari H6440 עַל־ na-nguzo H5921 וְאוּלָם mbele-yake H0197 רָחְבּוֹ na-ukumbi H7341 אַמָּה upana-wake H0753
פְּנֵיהֶם׃ mbele-yake H6440

Akatengeneza baraza lenye uerfu wa mita 23 na upana wa mita 14. Mbele yake kulikuwa na ukumbi ulioezekwa.

הַמִּשְׁפָּט	אֶלֶם	שָׁם	יִשְׁפְּט־	אֲשֶׁר	הַכִּסֵּא	וְאוּלָם	7
akafanya	wa-hukumu	ukumbi	atahukumu-huko	ambamo	wa-kiti-cha-enzi	Na-ukumbi	
H4941	H0197	H8033	H8199		H3678	H0197	

הַקָּרֶקַע׃	עַד־	מֵהַקְּרֶקַע	בָּאֶרֶז	וְסָפוּן	עָשָׂה
sakafu	hadi	hadi-sakafu	kutoka-sakafu	kwa-mierezi	na-akaufunika
H7172	H5704	H7172	H0730	H5603	

Sulemani akajenga baraza yenye kiti cha enzi ambacho alitolea hukumu ya haki. Nayo ilikuwa imeezekwa kwa mwerezi kutoka sakafu moja hadi nyingine.

								8
לָאוּלָם	מִבֵּית	הָאַחֵרֶת	חָצֵר	שָׁם	יֵשֶׁב	אֲשֶׁר־	וּבֵיתוֹ	
kazi	kutoka-ukumbi	ndani	mwingine	ua	atakaa-huko	ambamo	Na-nyumba-yake	
H0197		H0312		H8033	H3427			

פַּרְעֹה	לְבַת־	יַעֲשֶׂה	וּבַת	הָיָה	הַזֶּה	כַּמַּעֲשֶׂה
Sulemani-alichukua	ambaye	Farao	kwa-binti-wa	na-nyumba	ilikuwa	kama-hiyo
H6547	H1323			H1961	H2088	H4639

הַזֶּה׃	כָּאוּלָם	שְׁלֹמֹה	לָקַח	אֲשֶׁר
huu	kama-ukumbi	akafanya	huu	kama-ukumbi
H2088	H0197	H8010	H3947	

Nyumba ya Sulemani ambayo alikusudia kuishi, katika behewa nyingine ndani ya sehemu ya chini ya ikulu, ilitengenezwa kwa kazi hiyo hiyo. Pia alimjengea binti wa Farao nyumba kama hii, ambaye alikuwa mke wake

								9
בַּמִּנְרָת	מִנְרָוֹת	גָּזִית	כְּמִדַּת	יְקָרֹת	אֲבָנִים	אֵלֶּה	כֹּל־	
ndani	kwa-msumeno	yaliyochongwa	vipimo	kulingana-na	ya-thamani	mawe	Yote-hayo	
H4050	H1641	H1496		H3368	H0068	H0428	H3605	

הַגְּדוֹלָה׃	הֶחָצֵר	עַד־	וּמִחוּץ	הַטִּפָּחוֹת	עַד־	וּמִמַּסָּד	וּמִחוּץ	מִבַּיִת
mkubwa	mkubwa	ua	hadi	na-kutoka-nje	juu	hadi	na-kutoka-msingi	na-nje
		H5704	H2351	H2947	H5704	H4527	H2351	

Majengo haya yalipmbwa kwa vitu vya thamaini, mawe ya thamani, yaliyochongwa na kukatwa kwa msimeno kufuata vipimo sahihi na kulainishwa pande zote. Mawe ya namna hii ndiyo yale yaliyotumika kuanzia kwenye msingi hadi juu, pia na nje hadi kwenye baraza.

									10
וְאַבְנֵי	אַמּוֹת	עֶשֶׂר	אַבְנֵי	גְּדֹלוֹת	אֲבָנִים	יְקָרוֹת	אֲבָנִים	וּמְיֻשָּׁד	
na-mawe	kumi	ya-dhiraa	mawe	makubwa	mawe	ya-thamani	mawe	Na-iliwekwa-msingi	
H0068		H6235	H0068		H0068	H3368	H0068	H3245	

אַמּוֹת׃	שְׁמֹנֶה
nane	ya-dhiraa
	H8083

Msingi ulijengwa kwa mawe makubwa sana na ya thamani yenye urefu wa mita 3. 7 na mengine mita 4. 8.

							11
וָאָרֶז׃	גָּזִית	כְּמִדּוֹת	יְקָרוֹת	אֲבָנִים	וּמִלְמַעְלָה		
yaliyochongwa	vipimo	kulingana-na	ya-thamani	mawe	Na-kutoka-juu		
H0730	H1496		H3368	H0068	H4605		

Kwa juu ilipambwa kwa, mawe ya thamani yaliyochongwa sawa sawa kwa msimeno na kwa mihimili ya mierezi.

								12
כִּרְתֹת	וְטוּר	גָּזִית	טוּרִים	שְׁלֹשָׁה	סָבִיב	הַגְּדוֹלָה	וְחָצֵר	
ya-mbao	na-safu	yaliyochongwa	za-mawe	safu-tatu	pande-zote	mkubwa	Na-ua	
H3773	H2905	H1496	H2905	H7969	H5439			

פ ¶	הַבָּיִת׃	וּלְאֻלָם	הַפְּנִימִית	יְהוָה	בֵּית־	וְלַחֲצַר	אֲרָזִים
	wa-nyumba	na-kwa-ukumbi	Yahwe	wa-nyumba-ya	wa-ndani	na-kwa-ua	za-mierezi
		H0197	H6442	H3068			H0730

Na behewa kubwa iliyokuwa ikizunguka ikulu ilikuwa na safu tatu za mawe yaliyokatwa na safu moja ya mihimili ya mierezi kama ilivyo kwenye baraza la ndani la hekalu la BWANA na ule ukumbi wa hekalu.

13 וַיִּשְׁלַח֙ הַמֶּ֣לֶךְ שְׁלֹמֹ֔ה וַיִּקַּ֖ח אֶת־חִירָ֑ם מִצֹּֽר׃

Na-akatuma mfalme Sulemani na-akamchukua Hiramu kutoka-Tiro
H7971 H4428 H8010 H3947 H0853 H2438 H6865

Mfalme Sulemani alituma watu kumleta Huramu kutoka Tiro.

14 בֶּן־אִשָּׁ֣ה אַלְמָנָ֣ה הִוא֮ מִמַּטֵּה֒ נַפְתָּלִי֙ וְאָבִ֣יו אִֽישׁ־צֹ֔רִי

Mwana wa-mwanamke mjane yeye kutoka-kabila la-Naftali na-baba-yake mtu wa-Tiro
H6876 H0376 H0001 H5321 H4294 H1931 H0490 H0802

חֹרֵ֗שׁ בִּנְחֹ֣שֶׁת וַיִּמָּלֵא֮ נְחֹשֶׁת֒ אֶת־הַחָכְמָ֣ה וְאֶת־הַתְּבוּנָ֣ה וְאֶת־הַדַּ֣עַת לַעֲשׂ֣וֹת כָּל־מְלָאכָ֗ה אֶל־שְׁלֹמֹה֙ וַיַּֽעַשׂ֙ אֶת־כָּל־מְלַאכְתּ֔וֹ׃

fundi na-akajazwa wa-shaba hekima na-ujuzi na-ufahamu kufanya kazi-yote kwa Solomoni
H2794 H4390 H8702 H0853 H8394 H0853 H2451 H1847 H0853 H0413 H8010

na-akafanya kazi-yake-yote Sulemani kwa-mfalme mfalme
H0935 H4399 H3605 H4428

Huramu alikuwa mwana wa mjane wa kabila ya Naftali; baba yake alikuwa mtu wa Tiro, mfua shaba. Huramu alikuwa mwingi wa hekima na ufahamu na stadi za kufanya kazi kubwa za shaba. Aliletwa kwa mfalme ili kufanya kazi zilizohusiana na shaba kwa mfalme.

15 וַיְצַר֙ אֶת־שְׁנֵ֣י עַמּוּדִ֔ים נְחֹ֖שֶׁת שְׁמֹנֶ֣ה אַמּ֣וֹת קוֹמַ֣ת הָֽעַמּ֣וּד הָאֶחָ֑ד וְחוּט֙ שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵ֣ה אַמָּ֔ה יָסֹ֖ב אֶת־הָעַמּ֥וּד הַשֵּׁנִֽי׃

Na-akaumba nguzo mbili za-shaba urefu kumi-na-nane dhiraa za-shaba nguzo mbili
H0259 H5982 H0853 H5437 H6240 H8147 H2339 H5982 H0853 H5982 H8145

Huramu alizilemba zile nguzo mbili za shaba, kila moja ilikuwa na kimo cha mita 8. 3 na mzingo wa mita 5. 5.

16 וְשֹׁתֵ֣י כֹתָר֗וֹת לָתֵת֙ עַל־רָאשֵׁ֣י הָֽעַמּוּדִ֔ים מְצֻ֖ק נְחֹ֑שֶׁת

Na-mataji mawili akafanya kuweka juu-ya vichwa vya-nguzo shaba-iliyoyeyushwa dhiraa
H8147 H3805 H6213 H5414 H5921 H7218 H5982 H4742 H5178

חֲמֵ֣שׁ אַמּ֗וֹת וְחָמֵ֤שׁ אַמּוֹת֙ קוֹמַ֣ת הָאֶחָ֔ת הַכְּתֹ֖רֶת הַשֵּׁנִֽית׃

tano urefu tano taji ya-pili kimo cha-mita taji la-pili
H2568 H0259 H3805 H6967 H2568 H3805 H8145

Akatengeneza taji mbili za shaba za kuwekwa juu ya zile nguzo. Kimo cha kila taji ilikuwa mita 2. 3.

17 שְׁבָכִ֣ים שִׂבְכָ֔ה מַעֲשֵׂ֖ה שַׁרְשְׁרֹ֑ת לַכְּתֹ֖רֶת אֲשֶׁ֥ר

Nyavu kazi-ya-wavu tundiko kazi-ya-minyororo kwa-mataji yaliyokuwa juu-ya vichwa
H7638 H4639 H7639 H1434 H4639 H8333 H3805 H0834

לַכְּתֹ֣רֶת הָאֶחָ֔ת וְשִׁבְעָ֖ה שִׂבְכָ֣ה לַכְּתֹ֣רֶת הַשֵּׁנִֽית׃ וַיָּ֣קֶם אֶת־הָעַמֻּדִ֗ים וּשְׁתֵּ֤י שׁוּרוֹת֙ סָבִ֣יב לַשְּׂבָכָ֣ה הָאֶחָ֔ת לְכַסּ֖וֹת אֶת־הַכְּתָרִ֑ים אֲשֶׁ֥ר עַל־רָאשֵׁ֣י הָֽרִמֹּנִ֔ים וְכֵ֣ן עָשָׂ֔ה לַכְּתֹ֖רֶת הַשֵּׁנִֽית׃

vya-nguzo saba kwa-taji-moja kazi-ya-wavu kwa-taji na-saba ya-pili kwa-taji na-saba
H5921 H7218 H5982 H4639 H3805 H7651 H0259 H3805 H7651 H8145

Kulikuwa na nyavu za kuwa kama kazi ya kusuka, na masongo ya mikufu, kwa ajili ya kuvipamba vile vichwa vya nguzo, nayo yalikuwa saba kwa kila kichwa.

18 וַיַּעַשׂ אֶת־ נguzo Na-akafanya
H0853 H0853 H0853

שְׁנֵי mbili
H8147 H8147

הָעַמּוּדִים na-safu
H5982 H5982

טוּרִים pande-zote
H2905 H2905

סָבִיב juu-ya
H5439 H5439

עַל־ wavu
H5439

הַשְּׁבָכָה mmoja
H7639 H7639

הָאַחַת kufunika
H0259 H0259

לְכַסּוֹת mataji
H3680 H3680

אֲשֶׁר vichwa
H3805

הַכֹּתָרֹת juu-ya
H3805 H3805

עַל־ makomamanga
H5921

רֹאשׁ na-hivyo
H7218

הָרִמֹּנִים akafanya
H7416 H7416

וְכֵן kwa-taji
H3805

עָשָׂה ya-pili
H6213 H6213

לַכֹּתֶרֶת kwa-taji
H3805 H3805

אֶת־ yaliyokuwa
H0853 H0853

הַשֵּׁנִית׃ la-pili
H8145 H8145

Kwa hiyo Huramu akafanya safu mbili za komamanga kuzunguka vile vichwa vya nguzo ili kuvipamba vile vichwa.

19 וְכֹתָרֹת Na-mataji
H3805 H3805

אֲשֶׁר yaliyokuwa
H0834

עַל־ juu-ya
H5921

רֹאשׁ vichwa
H7218

הָעַמּוּדִים vya-nguzo
H5982

מַעֲשֶׂה kazi-ya-yungi
H4639

שׁוּשַׁן katika-ukumbi
H7799

בָּאוּלָם dhiraa
H0197 H0197

אַרְבַּע nne
H0702

אַמּוֹת׃ dhiraa
H0197

Zile taji kwenye vile vichwa vya nguzo za ukumbi zilikuwa zimepambwa kwa maua, yenye vimo vya mita 1. 8.

20 וְכֹתָרֹת Na-mataji
H3805 H3805

עַל־ juu-ya
H5921

שְׁנֵי nguzo
H8147

הָעַמּוּדִים mbili
H5982

גַּם־ na-kutoka-juu
H1571

מִמַּעַל kutoka-tumbo
H4605

מִלְּעֻמַּת ambalo
H5980

הַבֶּטֶן ng'ambo-ya
H0990

אֲשֶׁר wavu

עַל juu-ya
H5921

לְעֻמַּת na-makomamanga
H5676

שבכה mia-mbili
H7639

(הַשְּׁבָכָה safu
H7639

הָרִמֹּנִים pande-zote
H7416

מָאתַיִם juu-ya
H3967

טֻרִים taji
H2905

סָבִיב ya-pili
H5439

עַל juu-ya
H5921

הַכֹּתֶרֶת taji
H3805

הַשֵּׁנִית׃ la-pili
H8145

Hizo taji kwenye hizo nguzo mbili kwenye vichwa vyake, karibu yake kulikuwa na makomamanga mia mbili yote yakiwa kwenye safu.

21 וַיָּקֶם Na-akasimamisha
H6965

אֶת־ nguzo
H0853

הָעַמּוּדִים kwa-ukumbi
H5982

לְאֻלָם wa-hekalu
H0197

הַהֵיכָל na-akasimamisha
H1964

וַיָּקֶם ya-kuume
H6965 H0853

וַיָּקֶם na-akaiita
H6965

הָעַמּוּד Boazi
H5982

אֶת־ jina-lake
H0853

יָכִין ya-kushoto
H3199

שְׁמוֹ nguzo
H8034

אֶת־ na-akasimamisha
H0853

וַיִּקְרָא Yakini
H7121

הַיְמָנִי jina-lake
H3233

הָעַמּוּד na-akaiita
H5982

בֹּעַז׃ Boazi
H1162

שְׁמוֹ jina-lake
H8034

אֶת־
H0853

וַיִּקְרָא na-akaiita
H7121

הַשְּׂמָאלִי ya-kushoto
H8042

Alisimamisha nguzo kwenye ukumbi wa hekalu. Ile nguzo ya kuume akaipa jina la Yakini, na ile ya kushoto akaipa jina la Boazi.

22 וְעַל Na-juu-ya
H5921

רֹאשׁ vichwa
H7218

הָעַמּוּדִים vya-nguzo
H5982

מַעֲשֶׂה kazi-ya-yungi
H4639

שׁוֹשַׁן na-ikakamilika
H7799

וַתִּתֹּם kazi
H8552

מְלֶאכֶת ya-nguzo
H4399

הָעַמּוּדִים׃ nguzo
H5982

Na juu ya zile nguzo kulikuwa na mapambo kama maua. Hivyo ndivyo zile nguzo zilivyotengenezwa.

מִשְׁפָּתוֹ	בָּאַמָּה	עֲשֹׂר	מוּצָק	הַיָּם	אֶת־	וַיַּעַשׂ	23
hadi–ukingo–wake	kutoka–ukingo–wake	kumi	dhiraa	iliyoyeyushwa	bahari	Na–akafanya	
H8193		H6235	H4165	H3220	H0853		

וקוה]	קוֹמָתוֹ	בָּאַמָּה	וְחֻמֶשׁ	סָבִיב	וְעָנֹל	שְׁפָתוֹ	עַד־
thelathini	ya–dhiraa	na–kamba	urefu–wake	tano	na–dhiraa	pande–zote	mviringo
H6957	H6967		H2568	H5439	H5696	H8145	H5704

סָבִיב׃	אֹתוֹ	יָסֹב	בָּאַמָּה	שְׁלֹשִׁים	)וְקוֹ(	
pande–zote	yeye	ilizunguka	dhiraa	pande–zote	iliizunguka	
H5439	H0853	H5437		H7970	H6957	

Tena akafanya bahari ya kusubu ya, yenye mita 2. 3 kutoka ukingo hadi ukingo, kimo chake kilikuwa mita 4. 6, mziingo wake ulikuwa mita 13. 7.

עֲשֹׂר	אֹתוֹ	סֹבְבִים	סָבִיב	וּלְשִׁפָתוֹ	מִתַּחַת	וּפְקָעִים	24
kwa–dhiraa	kumi	yakiizunguka	pande–zote	ukingo–wake	chini–ya	Na–matango	
H6235	H0853	H5437	H5439	H8193	H8478	H6497	

טוּרִים׃	שְׁנֵי	סָבִיב	הַיָּם	אֶת־	מַקִּפִים	בָּאַמָּה
kwa–kuyeyusha–kwake	yaliyoyeyushwa	matango	safu–mbili	pande–zote	bahari	yakiizunguka
H2905	H8147	H5439	H3220	H0853		

בִּיצֻקָתוֹ׃	יְצֻקִים	הַפְּקָעִים
wakati–wa–kuyeyusha	yaliyoyeyushwa	maboga
H3333	H3332	H6497

Na chini ya ile bahari kulikuwa na vibuyu vilivyoizunguka, vilikuwa vibuyu kumi na nane katika kila mita, vilivyowekwa katika kila hicho kipande wakati bahari inapokuwa kalibu.

צְפֻנָה	וּפְנֵים	שְׁלֹשָׁה	בָּקָר	עָשָׂר	שְׁנֵי	עַל־	עֹמֶד	25
na–watatu	kaskazini	wakiangalia	watatu	kumi–na–wawili	ng'ombe	juu–ya	Ikisimama	
H6828	H6437	H7969	H1241	H6240	H8147		H5975	

פְּנֵים	וּשְׁלֹשָׁה	נֶגְבָּה	פְּנֵים	וּשְׁלֹשָׁה	יָמָּה	וּפְנֵים	וּשְׁלֹשָׁה
mashariki	wakiangalia	na–watatu	kusini	wakiangalia	na–watatu	magharibi	wakiangalia
H6437	H7969	H5045	H6437	H7969	H3220	H6437	H7969

בָּיְתָה׃	אֲחֹרֵיהֶם	וְכָל־	מִלְמָעְלָה	עֲלֵיהֶם	וְהַיָּם	מִזְרָחָה
ndani	nyuma–zao	ndani	na–sehemu–zao–za–nyuma–zote	kutoka–juu	juu–yao	na–bahari
	H0268	H3605	H4605		H3220	H4217

Bahari ikakaa juu ya makisai kumi na mbili, tatu, zilitazama kaskazini, tatu zikitazama magharibi, tatu zikitazama kusini na tatu zikitazama kaskazini. Ile bahari iliwekwa juu yao, na pande zao zote za nyuma zilikuwa ndani.

פֶּרַח	כְּוֹס	שִׂפַת־	כְּמַעֲשֵׂה	וּשְׁפָתוֹ	שֻׁפַּח	וְעָבְיוֹ	26
ua–wa–yungi	wa–kikombe	ya–ukingo	kama–kazi	na–ukingo–wake	shubiri	Na–unene–wake	
H6525		H8193	H4639	H8193	H2947	H5672	

פ	יָכִיל׃	בַּת	אַלְפֵי	שׁוֹשָׁן
¶	ilitosha	ulishika	elfu–mbili	bathi
	H3557	H1324	H0505	H7799

Bahari ilikuwa nene kama upana wa mkono, na ukingo wake ulikuwakama ukingo wa kikombe, kama ua la yungi huingia bathi elfu mbili za maji.

27 וַיַּעַשׂ נַעֲכָפַנְיָה מַכּוֹנוֹת עֶשֶׂר נְחֹשֶׁת אַרְבַּע אַמּוֹת אָרְכָּהּ וְאַמָּה רָחְבָּהּ וְאַמָּה קוֹמָתָהּ׃

Na-akafanya vitako kumi za shaba, dhiraa za-shaba nne urefu wa kitako-kimoja, na dhiraa urefu-wake tatu, na dhiraa upana-wake, na dhiraa kimo-chake.

H4350 H0753 H0702 H6235 H4350 H0853 H0259 H7969 H7341 H4350 H0702 H6967

Huramu akatengeneza makalio kumi ya shaba. Kila kalio lilkuwa na urefu wa mita 1. 8, upana wa mita 1. 8, na kimo cha mita 1. 3.

28 וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּכוֹנָה מִסְגְּרֹת פְּנִלִים לָהֶם מִסְגְּרֹת בֵּין הַשְּׁלַבִּים׃

Na-hii ndiyo-kazi ya-kitako paneli zilikuwa-kwao paneli na-paneli kati-ya fremu.

H2088 H4639 H4350 H4526 H1992 H4526 H0996 H7948

Hivi ndivyo kazi za makalio zilivyofanywa. Yalikuwa na papi ambazo zilikaa kati kati ya vipandio,

29 וְעַל־ פְּנֵי הַמִּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַשְּׁלַבִּים אֲרָיוֹת וּבָקָר וּכְרוּבִים וְעַל־ הַשְּׁלַבִּים כֵּן מִמָּעַל וּמִתַּחַת לָאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר מַעֲשֶׂה יֹרְדִים׃

Na-juu-ya paneli zilizokuwa kati-ya fremu simba na-ng'ombe na-makerubi na-juu-ya fremu hivyo kazi-ya-kushuka.

H4605 H3653 H7948 H8478 H4605 H3914 H1241 H3914 H4174

na juu ya papi na vipandio kulikuwa na simba, makisai, na makerubi. Chini na juu simba kulikuwa na masongo ya kazi ya kufuliwa.

30 וְאַרְבָּעָה גַלְגַּלֵּי נְחֹשֶׁת לַמְּכוֹנָה הָאַחַת וְסַרְנֵי נְחֹשֶׁת עֹפַנֵּי מִנֶּה וְאַרְבָּעָה מִגּוּדֻמֵּי מַעֲבֶר יְצֻקוֹת הַכְּתֵפֹת לַכִּיֹּרֹת מִתָּחַת לְכִתֵּפֹת פַּעֲמֹתָיו וְאַרְבָּעָה מִגּוּדֻמֵּי כִּתֵּפֹת לָהֶם׃

Na-magurudumu manne ya-shaba kwa-kitako-kimoja na-shina za-shaba na-nne.

H0702 H0212 H4605 H0259 H3914 H6471 H0702 H3802 H3595 H8478 H3802 H5676 H3333 H3802

אִישׁ לְיוֹת מַפָּמְבֹה׃

tundiko mapambo.

H0376 H3914

Kila kalio lilikuwa na magurudumu ya shaba na vipini, na pande zake nne na miguu yake minne ilikuwa na mataruma chini ya birika. Chini ya birika yalikuweko mataruma ya kusubu yenye masongo katika kila upande.

31 וּפִיהוּ מִבֵּית לַכֹּתֶרֶת וְלְמַעְלָה וּבְאַמָּה מְעֻגַּל וּפִיהָ וּמַעֲשֵׂהוּ עַל־ נָכֹחַ פָּנָיו מִקְלָעוֹת׃

Na-mdomo-wake ndani-ya taji na-kutoka-juu dhiraa mviringo na-mdomo-wake, kazi-ya-kitako dhiraa kwa-nusu na-pia mdomo-wake nakshi.

H6310 H3805 H4605 H0259 H5696 H6310 H6310 H4639 H3653 H0259 H2677 H1571 H6310 H4734

וְגַם־ מְרָבְּעוֹת לֹא מִסְגְּרֹתֵיהֶם עֲגֻלּוֹת׃

si-mviringo za-mraba si mviringo.

H4526 H7251 H3808 H5696

Na kinywa chake kilikuwa cha kuviringana, chenye upana wa sentimita araobaini na sita, na ile taji ilikuwa na sentimita ishirini na tatu. Na kinywa chake kilikuwa na nakshi, na papi zake zilikuwa za mraba, na wala siyo za mvringo.

בַּמְּכוֹנָה	הָאוֹפַנִּים	וִידֹות	לַמִּסְגְּרֹות	לְמִתַּחַת	הָאוֹפַנִּים	וְאַרְבַּעַת	32
katika–kitako	za–magurudumu	na–shina	paneli	chini–ya	manne	Na–magurudumu	
H4350	H0212	H3027	H4526	H8478	H0212	H0702	

הָאַמָּה׃	וַחֲצִי	אַמָּה	הָאֶחָד	הָאוֹפָן	וְקוֹמַת
dhiraa	na–nusu	na–nusu	dhiraa	wa–gurudumu–moja	na–urefu
	H2677		H0259	H0212	H6967

Yale magurudumu mawili yalikuwa chini ya papi, na mikono ya magurudumu yalikuwa ndani ya makalio. Kimo cha yale magurudumu kilikuwa sentimeta sitini na tisa.

וְגַבֵּיהֶם	יְדוֹתָם	הַמֶּרְכָּבָה	אוֹפַן	כְּמַעֲשֵׂה	הָאוֹפַנִּים	וּמַעֲשֵׂהוּ	33
na–nira–zake	shina–zake	la–gari	ya–gurudumu	kama–kazi	ya–magurudumu	Na–kazi	
H1354	H3027	H4818	H0212	H4639	H0212	H4639	

מוּצָק׃	הַכֹּל	וְחִשֻּׁרֵיהֶם	וְחִשֻּׁקֵיהֶם	
viliyeyushwa	vyote	na–viini–vyake	na–mishale–yake	
H3332	H3605	H2840	H2839	

Yale magurudumu yalikuwa kama ya gari. Mikono yake, na maduara, matindi yake, na vipande vya ndani vyote vilikuwa vya kusubu.

הָאֶחָת	הַמְּכֹנָה	פִּנּוֹת	אַרְבַּע	אֶל	כְּתֵפֹות	וְאַרְבַּע	34
kimoja	mabega–yake	kutoka–kitako	za–kitako–kimoja	kwa–pembe–nne	manne	Na–mabega	
H0259	H4350	H6438	H0702	H0413	H3802	H0702	

כְּתֵפֶיהָ׃	הַמְּכֹנָה	מִן־	
vitegemeo–vyake	kitako	kutoka	
H3802	H4350		

Kulikuwa na mataruma manne katika pande zake nne za makalio, yaliyokuwa yameshikamanishwa na kalio lenyewe.

רֹאשׁ	וְעַל	סָבִיב	וְעֶנֶל	קוֹמָה	הָאַמָּה	חֲצִי	הַמְּכוֹנָה	וּבְרֹאשׁ	35
cha–kitako	kichwa	na–juu–ya	pande–zote	mviringo	urefu	nusu–dhiraa	kitako	Na–juu–ya	
		H5439	H5696	H6967		H2677	H4350		

מִמֶּנָּה׃	וּמִסְגְּרֹתֶיהָ	יְדֹתֶיהָ	הַמְּכוֹנָה	
kutoka–kwake	kutoka–kwake	na–paneli–zake	vishikio–vyake	
	H4526	H3027	H4350	

Juu ya makalio kulikuwa na duara yenye kina cha sentimita ishirini na tatu, na juu ya makalio mashikio yake na papi zake zikiwa zimeshikamanishwa.

כְּרוּבִים	)מִסְגְּרֹתֶיהָ(	]ומסגרתיהן[	וְעַל	יְדֹתֶיהָ	הַלֵּחֹת	עַל־	וַיִּפְתָּח	36
simba	makerubi	paneli–zake	na–juu–ya	za–vishikio–vyake	mbao	juu–ya	Na–akachora	
H3742	H4526	H4526		H3027	H3871			

סָבִיב׃	וְלִיּוֹת	אִישׁ	כְּמַעֲרֶ־	וְתִמֹרֹת	אֲרָיוֹת	
pande–zote	na–tundiko	kila–moja	nafasi–ya	kulingana–na	na–mitende	
H5439	H3914	H0376	H4626	H8561		

Juu ya mabamba na papi zake Huramu akachora makerubi, simba, na mitende ambayo ilifunika nafasi ya juu, nayo ilikuwa imezungukwa na masongo.

מִדָּה	אֶחָד	מוּצָק	הַמְּכֻנוֹת	עֲשֵׂר	אֵת	עָשָׂה	כָּזֹאת	37
kwa–vyote	nakshi–moja	kipimo–kimoja	kuyeyusha–moja	kumi	vitako	akafanya	Kama–hii	
	H0259	H4165	H4350	H6235	H0853		H2063	

ס	לְכֻלָּהֶנָּה׃	אֶחָד	קֶצֶב	אַחַת
¶	kwa–vyote	moja	umbo	kimoja
	H3605	H0259	H7095	H0259

Alitengeneza makalio kumi kwa jinsi hii. Yote yalikuwa yametengenezwa kwa kufanana, na yalikuwa ya vipimo sawa, na sura inayofanana.

הָאֶחָד	הַכִּיּוֹר	וְכֵיל	בַּת	אַרְבָּעִים	נְחֹשֶׁת	כִּירוֹת	עֲשָׂרֵה	וַיַּעַשׂ	38
dhiraa	sinia–moja	ilishika	arobaini	bathi	ya–shaba	kumi	masinia	Na–akafanya	
H0259	H3595	H3557	H1324	H0705		H3595	H6235		

הָאַחַת	הַמְּכוֹנָה	עַל־	אֶחָד	כִּיּוֹר	הָאֶחָד	הַכִּיּוֹר	בָּאַמָּה	אַרְבַּע
kimoja	kitako	kumi	kwa–vitako	kitako–kimoja	juu–ya	sinia–moja	sinia–moja	nne
H0259	H4350		H0259	H3595	H0259	H3595		H0702

הַמְּכֹנוֹת׃	לָעֶשֶׂר
vitako	kwa–kumi
H4350	H6235

Huramu akatengeneza birika kumi za shaba. Birika moja liliweza kubeba bathi arobaini za maji. Kila birika lilikuwa mita 1. 8 toka birika moja hadi jingine na kulikuwa na birika moja katika kila kalio kati ya yale kumi.

מִיָּמִין	הַבַּיִת	כָּתֵף	עַל־	חֲמֵשׁ	הַמְּכֹנוֹת	אֶת־	וַיִּתֵּן	39
ubavu	na–vitano	kutoka–kuume	wa–nyumba	ubavu	vitano	vitako	Na–akaweka	
H3225		H3802		H2568	H4350	H0853	H5414	

הַיָּם	וְאֶת־	מִשְּׂמֹאל֙	הַבַּיִת	כָּתֵף	עַל־	וְחָמֵשׁ	
kutoka–kuume	wa–nyumba	ubavu	akaiweka	na–bahari	kutoka–kushoto	wa–nyumba	
H3220	H0853	H8040		H3802		H2568	

ס	נֶגֶב׃	מִמּוּל	קֵדְמָה	הַיְמָנִית	הַבָּיִת	מִכֶּתֶף	נָתַן
¶	kusini	kuelekea	mashariki	kulia	nyumba	upande–wa	upande–wa–kusini–mashariki
	H5045	H4136		H3233		H3802	H5414

Alitengeneza makalio tano upande wa kusini unaoelekea upande wa hekalu. Akatengeneza bahari katika upande wa mashariki, ukielekea upande wa kusini wa hekalu.

הַמִּזְרָקוֹת	וְאֶת־	הַיָּעִים	וְאֶת־	הַכִּיֹּרוֹת	אֶת־	חִירוֹם	וַיַּעַשׂ	40
kufanya	Hiramu	na–akamaliza	na–mabakuli	na–sepetu	masinia	Hiramu	Na–akafanya	
H4219	H0853	H3257	H0853	H3595	H0853	H2438		

לַמֶּלֶךְ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַמְּלָאכָה	כָּל־	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	חִירָם	וַיְכַל
kwa–mfalme	alifanya	Yahwe	nyumba–ya	Sulemani	kwa–mfalme	akafanya	ambayo	kazi–yote
H4428			H4399	H3605	H0853		H2438	H3615

יְהוָה׃	בֵּית	שְׁלֹמֹה
Yahwe	nyumba–ya	Solomoni
H3068		H8010

Huramu akatengeneza birika na koleo na besini la kunyunyizia. Kisha akamaliza kazi yote aliyofanya kwa mfalme Sulemani katika hekalu la BWANA:

41 וְהַשִּׁבְכוֹת שְׁתָּיִם הָעַמּוּדִים רֹאשׁ עַל־ אֲשֶׁר־ הַכֹּתָרֹת וְגֻלֹּת שְׁנַיִם עַמּוּדִים
na-nyavu mbili vya-nguzo vichwa juu-ya zilizokuwa za-mataji na-bakuli mbili Nguzo
H7639 H8147 H5982 H3805 H1543 H8147 H5982

רֹאשׁ עַל־ אֲשֶׁר הַכֹּתָרֹת גֻּלֹּת שְׁתֵּי אֶת־ לְכַסּוֹת שְׁתַּיִם
kichwa-cha vya-nguzo vichwa juu-ya zilizokuwa za-mataji bakuli-mbili kufunika mbili
H3805 H1543 H8147 H0853 H3680 H8147

הָעַמּוּדִים׃
nguzo
H5982

Zile nguzo mbili, na lile besini lakawa kama taji ambalo lilikuwa juu ya zile nguzo, na nyavu mbili za mapambo za kufunika zile besini mbili za kuwa kama taji zilizokuwa juu ya nguzo.

42 הַשִּׁבְכֹת לִשְׁתֵּי מֵאוֹת אַרְבַּע וְאֶת־ הָרִמֹּנִים
kwa-wavu-mmoja za-makomamanga safu-mbili kwa-nyavu-mbili mia-nne Na-makomamanga
H7639 H8147 H3967 H0702 H7416 H0853

גְּלֹת שְׁתֵּי אֶת־ לְכַסּוֹת הָאֶחָת לַשִּׁבְכָה רִמֹּנִים טוּרִים שְׁנֵי־
mipira mipira-miwili nguzo juu-ya zilizokuwa za-mataji bakuli-mbili kufunika
H1543 H8147 H0853 H3680 H0259 H7639 H7416 H2905 H8147

הָעַמּוּדִים׃ פְּנֵי עַל־ אֲשֶׁר הַכֹּתָרֹת
nguzo uso-wa juu-ya ambayo mataji
H5982 H6440 H3805

Kisha akatengeneza makomamanga mia nne kwa ajili ya zile nyavu mbili za mapambo: safu mbili za makomamamanga kwa kila kazi ya nyavu kwa ajili ya kufunikia zile besini mbili kama taji iliyo juu ya nguzo,

43 וְאֶת־ הַמְּכֹנוֹת עָשָׂר עֲשָׂרָה עַל־ הַכִּיֹּרֹת׃
Na-vitako kumi na-masinia kumi vitako juu-ya vitako
H0853 H4350 H6235 H3595 H0853 H6235 H4350

yale makalio kumi, na birika kumi kwenye makalio.

44 וְאֶת־ הַמִּים הָאֶחָד עַל־ הַבָּקָר שְׁנֵים־ עָשָׂר תַּחַת הַיָּם׃
Na-bahari moja na-ng'ombe kumi-na-wawili chini-ya bahari wawili chini-ya bahari
H0853 H3220 H0259 H0853 H6240 H8478 H8147 H1241

Akatengeneza bahari na makisai kumi chini yake;

45 וְאֶת־ הַסִּירוֹת וְאֶת־ הַיָּעִים וְאֶת־ הַמִּזְרָקוֹת וְאֵת
Na-sufuria na-sepetu na-mabakuli na-vyombo-hivi-vyote ambavyo alifanya Hiramu
H0853 H0853 H0853 H3257 H0853 H4219 H0853

שְׁלֹמֹה לַמֶּלֶךְ כָּל־ הַכֵּלִים סֻלֵּמִי הָאֵל) אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ
Solomoni kwa-mfalme Hiramu iliyong'aa shaba Yahwe nyumba-ya Sulemani kwa-mfalme
H8010 H4428 H2438 H0428 H0168 H3627 H3605

בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מֻמָּרָט׃
nyumba-ya Yahwe shaba iliyong'aa
H4803 H3068

na masufuria, koleo, birika na vyombo vingine vyote. Huramu akivitengeneza kwa shaba iliyosuguliwa, kwa ajili ya mfalme Sulemani, na kawa ajili ya hekalu la BWANA.

בְּין	הָאֲדָמָה	בְּמַעֲבֵה	הַמֶּלֶךְ׃	יְצָקָם	הַיַּרְדֵּן׀	בִּכִכַּר	46
Sukothi	kati–ya	wa–udongo	katika–udongo	mfalme–aliviyeyusha	wa–Yordani	Katika–uwanda	
H0996	H0127	H4568	H4428	H3332	H3383	H3603	

צָרְתָן׃	וּבֵין	סְכֻּת	
Sarethani	Sarethani	na–kati–ya	
H6891	H0996	H5523	

Mfalme alivisubu katika uwanda wa Yorodani, katika udongo mfinyanzi kati ya Sukoti na Zarethani.

מְאֹד	מֵרֹב	הַכֵּלִים	כָּל־	אֶת־	שְׁלֹמֹה	וַיַּנַּח	47
haikuchunguzwa	sana–sana	wingi	kwa–sababu–ya	vyombo–vyote	Sulemani	Na–akaviacha	
H3966	H7230	H3627	H3605	H0853	H8010	H3240	

הַנְּחֹשֶׁת׃	מִשְׁקַל	נֶחְקָר	לֹא	מְאֹד
shaba	uzito–wa	ilichunguzwa	wa–shaba	uzito
	H4948	H2713	H3808	H3966

Sulemani hakuvipima vyombo vyote kwa sababu vilikuwa vingi mno kuvipima, na kwa sababu uzito wa shaba ulikuwa hauwezi kupimwa.

בֵּית	אֲשֶׁר	הַכֵּלִים	כָּל־	אֵת	שְׁלֹמֹה	וַיַּעַשׂ	48
madhababu	Yahwe	nyumba–ya	vilivyokuwa	vyombo–vyote	Sulemani	Na–akafanya	
		H3627	H3605	H0853	H8010		

לֶחֶם	עָלָיו	אֲשֶׁר	הַשֻּׁלְחָן	וְאֶת־	הַזָּהָב	מִזְבַּח	אֶת	יְהוָה
mkate–wa	juu–yake	dhahabu	wa–wonyesho	mkate	juu–yake	ambayo	na–meza	ya–dhahabu
H3899			H7979	H0853	H2091	H4196	H0853	H3068

זָהָב׃	הַפָּנִים
dhahabu	uso
H2091	H6440

Sulemani akatengeneza mapambo yote yaliyokuwa kwenye hekalu la BWANA kwa kutumia dhahabu: Ile madhababu ya dhahabu na ile meza ambayo iliwekwa mikate ya wonyesho.

מִשְׁמָאול	וְחָמֵשׁ	מִיָּמִין	חָמֵשׁ	הַמְּנֹרוֹת	וְאֶת־		49
mbele–ya	kutoka–kushoto	na–vitano	kutoka–kuume	vitano	Na–vinara–vya–taa		
H8040	H2568	H3225	H2568	H4501	H0853		

זָהָב׃	וְהַמֻּלְקָחַיִם	וְהַנֵּרֹת	וְהַפֶּרַח	סָגוּר	זָהָב	הַדְּבִיר	לִפְנֵי
dhahabu	dhahabu	na–koleo	na–taa	na–maua	safi	dhahabu	patakatifu–pa–ndani
H2091	H4457		H6525	H5462	H2091	H1687	H6440

Vile vinara vya dhahabu, ambavyo vitano vilikuwa upande wa kulia na vitano mkono wa kushoto, mbele ya chumba cha ndani, vilikuwa vya dhahabu safi, na maua, na taa na koleo zilikuwa za dhahabu.

וְהַפֹּתוֹת	סָגוּר	זָהָב	וְהַמַּחְתּוֹת	וְהַכַּפּוֹת	וְהַמִּזְרָקוֹת	וְהַמְּזַמְּרוֹת	וְהַסִּפּוֹת׀	50
na–bawaba	safi	dhahabu	na–vyetezo	na–vijiko	na–mabakuli	na–mikasi	Na–mabakuli	
H6596	H5462	H2091	H4289	H3709	H4219	H4212		

לְדַלְתֵי	הַקֳּדָשִׁים	לְקֹדֶשׁ	הַפְּנִימִי	הַבַּיִת	לְדַלְתוֹת׀	
ya–nyumba	kwa–milango	kwa–patakatifu–pa–patakatifu	ya–ndani	ya–nyumba	kwa–milango	
	H6944	H6944	H6442			

פ ¶	זָהָב׃	לַהֵיכָל	הַבָּיִת	
	dhahabu	dhahabu	kwa–hekalu	
	H2091	H1964		

Vile vikombe, na makasi, mabakuri, na vijiko, na vyetezo vyote vilikuwa vimetengenezwa kwa dhahabu safi. na bawaba za dhahabu za milango ya ndani, ambazoo ndio mahali patakatifu sana, na milango ya ukumbi mkubwa, vyote vilitengenezwa kwa dhahabu.

51 וַתִּשְׁלַם כָּל־ הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית
Na–ikakamilika kazi–yote ambayo mfalme alifanya Sulemani nyumba–ya Yahwe
H8010 H4428 H4399 H3605 H8010

וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־ קָדְשֵׁי דָוִיד אָבִיו וְאֶת־ הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְאֶת־ כָּל־ הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ פ
Sulemani na–akaleta vitu–vilivyowekwa–wakfu vya–Daudi baba–yake na–vyombo na–fedha na dhahabu, katika–hazina–za nyumba–ya Yahwe.
H0935 H8010 H0853 H6944 H1732 H0001 katika–hazina akaweka na–vyombo Yahwe
H3068 H0853 H2091 H0853 H3701 H0853

Kwa njia hii, kazi yote ambayo mfalme Sulemani alifanya kwa ajili ya hekalu ilimalizika. Kwa Sulemani akaviingiza ndani yake vitu vile vilivyokuwa vimewekwa wakfu na Daudi, baba yake, na fedha na dhahabu, na mapambo, na vile vya ndani ya hazina ya BWANA.

Chapter 8

1 אָז יַקְהֵל שְׁלֹמֹה אֶת־ זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־ כָּל־ רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת־ אֲרוֹן בְּרִית־ יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן׃
Ndipo akawakusanya wazee wa–Israeli wote wa–makabila na–viongozi–wote wa–familia za wana wa Israeli, mbele yake kuleYerusalemu, ili waliingize ndani lile sanduku la agano la BWANA kutoka mji wa Daudi, ambao ni Sayuni.
H0413 H3478 H4294 H1732 H3389 H6726 H0727 H0853 H5927 H1285 H3068 H1931 H0853 H1732 H4428 H8010

2 וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־ אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּחָג בְּיֶרֵח הָאֵתָנִים הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃
Na–wakakusanyika kwa–mfalme Sulemani wa–Israeli watu–wote katika–mwezi wa–Ethanimu
H6950 H0413 H4428 H3605 H8010 H0376 H3478
mwezi wa–saba
H2282 H0388 H3391 H1931 H2320 H7637

Wanaume wote wa Israeli walikusanyika mbele ya mfalme Sulemani kwenye sherehe, katika mwezi wa Ethanim, ambao ndio mwezi wa saba.

3 וַיָּבֹאוּ כָּל־ זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־ הָאָרוֹן׃
Na–wakaja wazee–wote wa–Israeli na–wakaliinua makuhani sanduku sanduku
H0935 H3605 H2205 H3478 H5375 H3548 H0853 H0727

Wazee wote wa Israeli walikuja, na makuhani wakalibeba lile sanduku.

מוֹעֵד	אֹהֶל	וְאֶת־	יְהוָה	אֲרוֹן	אֶת־	וַיַּעֲלוּ	4
vya–utakatifu	na–vyombo–vyote	ya–kukutania	na–hema	Yahwe	sanduku–la	Na–wakalileta	
H4150	H0168	H0853	H3068	H0727	H0853	H5927	

וַיַּעֲלוּ	בְּאֹהֶל	אֲשֶׁר	הַכֹּהֲנִים	כְּלֵי	כָּל־	וְאֶת־
na–walileta–juu	katika–hema	na–Walawi	makuhani	na–wakavileta	katika–hema	vilivyokuwa
H5927	H0168		H6944	H3627	H3605	H0853

וְהַלְוִיִּם׃	הַכֹּהֲנִים	אֹתָם
na–Walawi	makuhani	hivyo
H3881	H3548	H0853

Wakalileta lile sanduku la BWANA, lIle hema la kukutania na mapambo yote matakatifu ambayo yalikuwa kwenye hema. Makuhani na Walawi wakavileta vitu hivi.

עָלָיו	הַנּוֹעָדִים	יִשְׂרָאֵל	עֵדַת	וְכָל־	שְׁלֹמֹה	וְהַמֶּלֶךְ	5
pamoja–naye	kwake	waliokusanyika	la–Israeli	na–kusanyiko–lote	Sulemani	Na–mfalme	
	H3259	H3478	H5712	H3605	H8010	H4428	

אֲשֶׁר	וּבָקָר	צֹאן	מְזֻבָּחִים	הָאָרוֹן	לִפְנֵי	אִתּוֹ
na–wasiohesabika	wasioamuliwa	na–ng'ombe	kondoo	wakitoa–dhabihu	sanduku	mbele–ya
	H1241	H6629	H2076	H0727	H6440	H0854

מֵרֹב׃	יִמָּנוּ	וְלֹא	יִסָּפְרוּ	לֹא־
kwa–wingi	idadiwa	na–hawaku	hesabiwa	kwa–wingi
H7230	H4487	H3808		H3808

Mfame Sulemani na mkutano wote wa Israeli wakaja pamoja mbele ya sanduku, wakatoa sadaka za kondoo na makisai ambazo hazikuweza kuhasabika.

אֶל־	יְהוָה	בְּרִית־	אֲרוֹן	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	וַיָּבִאוּ	6
hadi–patakatifu–pa–ndani	mahali–pake	la–Yahwe	la–agano	sanduku	makuhani	Na–wakalileta	
H0413	H3068	H1285	H0727	H0853	H3548	H0935	

קֹדֶשׁ	אֶל־	הַבָּיִת	דְּבִיר	אֶל־	מְקוֹמוֹ
patakatifu	ya–makerubi	mabawa	hadi–chini–ya	hadi–patakatifu–pa–patakatifu	pa–nyumba
H6944	H0413		H1687	H0413	H4725

הַכְּרוּבִים׃	כַּנְפֵי	תָּחַת	אֶל־	הַקֹּדֶשׁ
makerubi	mabawa–ya	chini–ya	katika	pa–patakatifu
H3742	H3671	H8478	H0413	H6944

Makuhani wakalingiza ndani lile sanduku la agano la BWANA na wakaliweka mahali pake, ndani ya chumba cha ndani, patakatifu sana, chini ya yale mabawa ya makerubi.

הָאָרוֹן	מָקוֹם	אֶל־	כְּנָפַיִם	פֹּרְשִׂים	הַכְּרוּבִים	כִּי	7
sanduku	mahali–pa	juu–ya	mabawa	walikuwa–wakieneza	makerubi	Kwa–sababu	
H0727	H4725	H0413	H3671	H6566	H3742		

מִלְמָעְלָה׃	בַּדָּיו	וְעַל־	הָאָרוֹן	עַל־	הַכְּרֻבִים	וַיְסֹכּוּ
kutoka–juu	mipiko–yake	na–juu–ya	sanduku	juu–ya	makerubi	na–wakafunika
H4605	H0905		H0727		H3742	

Kwa kuwa makerubi walitandaza mabawa yao hadi mahali pa sanduku la agano, na walifunika sanduku na miti yake kwani ilitumika kulibeba.

8 וַיַּאַרְכוּ֙ הַבַּדִּ֔ים וַיֵּרָא֥וּ רָאשֵׁ֖י הַבַּדִּ֑ים מִן־הַקֹּ֣דֶשׁ עַל־פְּנֵ֣י הַדְּבִ֔יר וְלֹ֥א יֵרָא֖וּ חֻ֑צָה וַיִּהְי֥וּ שָׁ֖ם עַד־הַיּֽוֹם׃

Na-walirefusha mipiko za-mipiko ncha na-zikionekana mipiko za-patakatifu kutoka mbele-ya patakatifu-pa-ndani na-hazikuonekana nje hadi siku hii.

9 אֵ֣ין בָּֽאֲר֗וֹן רַ֚ק שְׁנֵ֣י לֻחֹ֔ות אֲשֶׁ֥ר הִנִּ֛יחַ שָׁ֖ם מֹשֶׁ֑ה בְּחֹרֵ֔ב אֲשֶׁ֨ר כָּרַ֤ת יְהוָה֙ עִם־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּצֵאתָ֖ם מֵאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃

Hakuna isipokuwa vile vidonge viwili vya mawe ambavyo Musa aliviweka huko Horebu katika sanduku la mawe ambazo Yahwe alifanya agano na watu wa Israeli walipotoka nchi ya Misri.

10 וַיְהִ֗י בְּצֵאת֙ הַכֹּהֲנִ֣ים מִן־הַקֹּ֔דֶשׁ וְהֶעָנָ֖ן מָלֵ֣א אֶת־בֵּ֥ית יְהוָֽה׃

Na-ikawa makuhani walipotoka patakatifu na-wingu likaijaza nyumba ya Yahwe.

Ilitokea kwamba wakati makuhani walipotoka mahali patakatifu, lile wingu lilifunika hekalu la BWANA.

11 וְלֹא־יָכְל֤וּ הַכֹּהֲנִים֙ לַעֲמֹ֔ד לְשָׁרֵ֖ת מִפְּנֵ֣י הֶעָנָ֑ן כִּֽי־מָלֵ֥א כְבוֹד־יְהוָ֖ה אֶת־בֵּ֥ית יְהוָֽה׃ פ

Na-hawakuweza kusimama kwa ajili ya kutumika kwa sababu ¶ wingu la-sababu-ya utukufu-wa Yahwe likaijaza nyumba-ya Yahwe.

Makuhani hawakuweza kusimama kwa ajili ya kutumika kwa sababu utukufu wa BWANA ulifunika hekalu.

12 אָ֣ז אָמַ֣ר שְׁלֹמֹ֔ה יְהוָ֖ה אָמַ֣ר לִשְׁכֹּ֑ן בָּעֲרָפֶֽל׃

Ndipo akasema Sulemani Yahwe amesema kukaa katika-giza-nene.

Kisha Sulemani akasema, “BWANA amsema kuwa anaweza kuishi hata kwenye giza nene,

13 בָּנֹ֤ה בָנִ֙יתִי֙ בֵּ֣ית זְבֻ֔ל מָכ֥וֹן לְשִׁבְתְּךָ֖ עֹולָמִֽים׃

Nimejenga nyumba ya-makazi kwako mahali-pa-kukaa-kwako milele.

Lakinni nimekujengea makao ya kujivunia, mahali pako pa kuishi milele.”

כָּל־	אֶת	וַיְבָרֶךְ	פָּנָיו	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּסֵּב	14
na–kusanyiko–lote	la–Israeli	kusanyiko–lote	na–akabariki	uso–wake	mfalme	Na–akageuza	
H3605	H0853	H1288	H6440	H0853	H4428	H5437	

עֹמֵד׃	יִשְׂרָאֵל	קְהַל	וְכָל־	יִשְׂרָאֵל	קְהַל
wamesimama	Israeli	kusanyiko–la	na–wote–wa	likasimama	la–Israeli
H5975	H3478	H6951	H3605	H3478	H6951

Kisha mfalme akageuka na kuwabariki mkusanyiko wa watu wa Israeli, wakati huo mkusanyiko wa Waisraeli walikuwa wamesimama.

בְּפִיו	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	בָּרוּךְ	וַיֹּאמֶר	15
kwa–kinywa–chake	alisema	ambaye	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	abarikiwe	Na–akasema	
H6310	H1696		H3478	H0430	H3068	H1288	H0559	

לֵאמֹר׃	מִלֵּא	וּבְיָדוֹ	אָבִי	דָּוִד	אֶת
kusema	akisema	ametimiza	na–kwa–mkono–wake	baba–yangu	kwa–Daudi
H0559	H4390	H3027	H0001	H1732	H0854

Akasema, “BWANA, Mungu wa Israeli, asifiwe, ambaye alisema na baba yangu Daudi, na ametimiza kwa mikono yake, akisema,

אֶת־	עַמִּי	אֶת־	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר	הַיּוֹם	מִן־	16
mji	sikuchagua	kutoka–Misri	Israeli	watu–wangu	niliyowaleta	Kutoka–siku	
H0853		H0853	H3318		H3117		

יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִכֹּל	בְּעִיר	בָּחַרְתִּי	לֹא־	מִמִּצְרַיִם	יִשְׂרָאֵל
na–nikamchagua	huko	jina–langu	kuwa	nyumba	kujenga	ya–Israeli	kutoka–makabila–yote
H3478	H7626	H3605		H0977	H3808	H4714	H3478

עַל־	לִהְיוֹת	בְּדָוִד	וָאֶבְחַר	שָׁם	שִׁמִּי	לִהְיוֹת	בַּיִת	לִבְנוֹת
juu–ya	kuwa	Dawidi	lakini–nilichagua	Israeli	watu–wangu	juu–ya	kuwa	Daudi
	H1961	H1732	H0977	H8033	H8034	H1961		H1129

יִשְׂרָאֵל׃	עַמִּי
Israeli	watu–wangu
H3478	

'Tangu siku ile niliyowatoa watu wangu Israeli kutoka Misri, sikuchagua mji wowote toka kwa makabila yote ya Israeli ambako ningeijenga nyumba, kwa ajili ya jina langu kuwemo humo. Hata hivyo, nilimchagua Daudi kuwatawala watu wangu Israeli.

יְהוָה	לְשֵׁם	בַּיִת	לִבְנוֹת	אָבִי	דָּוִד	לְבַב	עִם־	וַיְהִי	17
la–Yahwe	kwa–jina	nyumba	kujenga	baba–yangu	wa–Daudi	moyo	pamoja–na	Na–ilikuwa	
H3068	H8034		H1129	H0001	H1732	H3824		H1961	

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי
Israeli	Mungu–wa
H3478	H0430

Sasa ilikuwa kwenye moyo wa Daudi baba yangu kujenga nyumba kwa jina la BWANA, Mungu wa Israeli.

18

הָיָה	אֲשֶׁר	יַעַן	אָבִי	דָּוִד	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
moyo–wako	pamoja–na	ilikuwa	kwa–sababu	baba–yangu	kwa–Daudi	Yahwe	Na–akasema	
H1961		H3282	H0001	H1732	H0413	H3068	H0559	

עִם־	הָיָה	כִּי	הֵטִיבֹתָ	לִשְׁמֹעַ	בְּיִת	לִבְנוֹת	לְבָבְךָ	
moyo–wako	pamoja–na	ilikuwa	kwamba	umefanya	vizuri	kwa–jina–langu	nyumba	kujenga
	H1961		H2895	H8034		H1129	H3824	

לְבָבֶךָ׃
moyo–wako
H3824

Lakini BWANA alimwambia baba yangu Daudi, 'Ilikuwa ndani ya moyo wako kunijengea nyumba kwa jina langu, ulifanya vyema kwa hilo kuwa ndani ya moyo wako.

19

הַיֵּצֵא	בִנְךָ	אִם־	כִּי	הַבָּיִת	תִּבְנֶה	לֹא	אַתָּה	רַק
yeye	viunoni–mwako	atokaye	mwanao	kwa–sababu	nyumba	hutajenga	wewe	Lakini
H3318					H1129	H3808		H7535

לִשְׁמִי׃	הַבָּיִת	יִבְנֶה	הוּא־	מֵחָלָצֶיךָ	
kwa–jina–langu	nyumba	kwa–jina–langu	nyumba	atajenga	
H8034		H1129	H1931	H2504	

Ingawa hutanijengea nyumba; badala yake mwanao, mmoja wa wanao atakayezaliwa toka viunoni mwako, atanijengea nyumba kwa jina langu,'

20

וָאָקֻם	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	דְּבָרוֹ	אֶת־	יְהוָה	וַיָּקֶם	
baba–yangu	Daudi	badala–ya	na–nikasimama	alilosema	neno–lake	Na–Yahwe–amesimamisha	
	H1696		H1697	H0853	H3068		

כְּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	כִּסֵּא	עַל־	וָאֵשֵׁב	אָבִי	דָּוִד	תַּחַת	
nyumba	na–nikajenga	Yahwe–alivyosema	kama	cha–Israeli	kiti–cha–enzi	juu–ya	na–nikaketi	
	H3478	H3678		H3427	H0001	H1732	H8478	

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	לְשֵׁם	הַבַּיִת	וָאֶבְנֶה	יְהוָה	דִּבֶּר	
Israeli	Mungu–wa	Yahwe	kwa–jina–la	Israeli	Mungu–wa	la–Yahwe	kwa–jina	
H3478	H0430	H3068	H8034		H1129	H3068	H1696	

BWANA amelibeba lile neno slilokuwa amesema, kwa kuwa nimeinuka mahali pa baba yangu Daudi, na nimeketi kwenye kiti cha enzi cha Israeli, kama BWANA alivyoahidi. Nimeijenga nyumba kwa jina la BWANA, Mungu wa Israeli.

21

אֲשֶׁר	יְהוָה	בְּרִית	שָׁם	אֲשֶׁר־	לָאָרוֹן	מָקוֹם	שָׁם	וָאָשִׂם	
alilolifanya	la–Yahwe	agano	huko	ambamo	kwa–sanduku	mahali	huko	Na–nikapanga	
	H3068	H1285	H8033		H0727	H4725	H8033		

ס	מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	אֹתָם	בְּהוֹצִיאוֹ	אֲבֹתֵינוּ	עִם־	כָּרַת
	Misri	kutoka–nchi–ya	ya–Misri	kutoka–nchi	alipowaleta	baba–zetu	pamoja–na
	H4714	H0776	H0853	H3318	H0001		H3772

Nimetengeneza mahali kwa ajili ya sanduku ndani yake, ambamo ndani yake kuna agano la BWANA, ambalo alifanya na baba zetu alipowatoa toka nchi ya Misri,”

22

כָּל־	נֶגֶד	יְהוָה	מִזְבַּח	לִפְנֵי	שְׁלֹמֹה	וַיַּעֲמֹד	
kusanyiko–lote	mbele–ya	Yahwe	madhabahu–ya	mbele–ya	Sulemani	Na–akasimama	
H3605	H5048	H3068	H4196	H6440	H8010	H5975	

הַשָּׁמָיִם׃	כַּפָּיו	וַיִּפְרֹשׂ	יִשְׂרָאֵל	קְהַל	
mbinguni	mbinguni	mikono–yake	na–akaeneza	la–Israeli	
H8064	H3709	H6566	H3478	H6951	

Sulemani alisimama mbele ya madhabahu ya BWANA, mbela ya mkusanyiko wote wa Waisraeli, naye akanyosha mikono yake kuelekea mbinguni.

23 וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
Na-akasema Yahwe Mungu-wa Israeli hakuna mungu kama-wewe mbinguni kutoka-juu
H0559 H3068 H0430 H3478 H0369 H3644 H0430 H8064 H4605

וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם׃
na-juu-ya nchi kutoka-chini mwenye-kushika na-wema agano kwa-watumishi-wako
H0776 H8478 H8104 H2617 H1285 H5650

בְּכָל־לֵב אֲשֶׁר־שָׁמְרָתָ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לוֹ
kwa-moyo-wao-wote mbele-yako wanaotembea moyo-wao
H3605 H6440 H1980

Akasema, “BWANA, Mungu wa Israeli, hakuna Mungu kama wewe juu mbinguni au chini duniani, ambaye hutunza agano lake kwa uaminifu kwa watumishi wako ambao hutembea mbele yako kwa mioyo yao yote;

24 אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לוֹ
Ambaye umemhifadhia mtumishi-wako Daudi baba-yangu ulichomwahidi kwake
H0853 H5650 H1732 H0001 H0853

וּבְפִיךָ דִּבַּרְתָּ בְּיָדְךָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
na-ukasema kwa-kinywa-chako na-sasa umetimiza kama-siku-hii umetimiza
H1696 H3027 H6310 H1696 H4390

wewe ambaye umetunza ahadi yako na mtumishi wako Daudi baba yangu ile uliyomwahidi. Naam, ulisema kwa kinywa chako na sasa umeitimiza kwa mkono wako, kama ilivyo leo.

25 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר
Na-sasa Yahwe Mungu-wa Israeli mhifadhie mtumishi-wako Daudi baba-yangu
H6258 H3068 H0430 H3478 H8104 H5650 H1732 H0001

דִּבַּרְתָּ לוֹ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃
ulichomwahidi kwake akisema hakutakosekana mbele-yangu aketi
H0853 H3808 H0559 H3772

אִישׁ juu-ya kiti-cha-enzi cha-Israeli tu ikiwa watashika wanao njia-yao kutembea
H0376 H6440 H3427 H3678 H3478 H7535 H0853 H8104

mbele-yangu kama ulivyotembea mbele-yangu kama vile ulitembea
H6440 H3212 H1870 H0853 H1980

Sasa basi, BWANA, Mungu wa Israeli, timiza kile ulichomwahidi mtumishi wako Daudi baba yangu, pale uliposema, 'Hautashindwa kunipa mtu mbele ya macho yangu ambaye ataketi katika kiti cha enzi cha Israeli, kama tu uzao wako watakuwa waangalifu kutembea mbele yangu, kama vile wewe ulivyotembea mbele yangu.'

אֲשֶׁר	)דְּבַרְךָ(	]דברירן[	נָא	יֵאָמֵן	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וְעַתָּה	26
Daudi	kwa-mtumishi-wako	ulilosema	neno-lako	lithibitike	Israeli	Mungu-wa	Na-sasa	
H1697		H1697	H4994	H0539	H3478	H0430	H6258	

אָבִי׃	לְעַבְדְּךָ	דָּוִד	דִּבַּרְתָּ
baba-yangu	kwa-mtumishi-wako	Dawidi	baba-yangu
H0001	H5650	H1732	H1696

Sasa basi, Mungu wa Israeli, Ninaomba kwamba ile ahadi uliyofanya kwa mtumishi wako Daudi baba yangu, itimie.

וּשְׁמֵי	הַשָּׁמַיִם	תְּנֵה	הָאָרֶץ	עַל־	אֱלֹהִים	יֵשֵׁב	הַאֻמְנָם	כִּי	27
na-mbingu	mbingu	tazama	nchi	juu-ya	Mungu	atakaa	kweli	Kwa-sababu	
H8064	H8064	H2009	H0776		H0430	H3427	H0552		

בָּנִיתִי׃	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַבַּיִת	כִּי־	אַף	יְכַלְכְּלוּךָ	לֹא	הַשָּׁמַיִם
nimejenga	ambayo	hii	niliyoijenga	hii	nyumba	je-basi	hazitakutosha	za-mbingu
H1129		H2088			H0637	H3557	H3808	H8064

Je, ni kweli kwamba Mungu ataishi duniani? Tazama, Ulimwengu wote na mbingu hazikutoshi - sembuse nyumba hii niliyoijenga!

יְהוָה	תְּחִנָּתוֹ	וְאֶל־	עַבְדְּךָ	תְּפִלָּת	אֶל־	וּפְנִיתָ		28
kusikiliza	Mungu-wangu	Yahwe	na-maombi-yake	mtumishi-wako	sala-ya	Na-ugeukie		
H3068	H8467	H0413	H5650	H8605	H0413	H6437		

עַבְדְּךָ	אֲשֶׁר	הַתְּפִלָּה	וְאֶל־	הָרִנָּה	אֶל־	לִשְׁמֹעַ	אֱלֹהָי	
mtumishi-wako	leo	mbele-yako	anaomba	mtumishi-wako	ambayo	na-sala	kilio	
H5650		H8605	H0413	H7440	H0413	H8085	H0430	

הַיּוֹם׃	לְפָנֶיךָ	מִתְפַּלֵּל	
leo	mbele-yako	anaomba	
H3117	H6440	H6419	

Kwa hiyo Mungu naomba uyajali maombi haya ya mtumishi wako na maombi yake, BWANA, Mungu wangu; sikiliza kilio na maombi ambayo mtumishi wako anakuomba leo.

הַמָּקוֹם	אֶל־	וָיוֹם	לַיְלָה	הַזֶּה	הַבַּיִת	אֶל־	פְּתֻחוֹת	עֵינְךָ	לִהְיוֹת	29
mahali	juu-ya	na-mchana	usiku	hii	nyumba	juu-ya	wazi	macho-yako	Kuwa	
H4725	H0413	H3117	H3915	H2088		H0413			H1961	

הַתְּפִלָּה	אֶל־	לִשְׁמֹעַ	שָׁם	שְׁמֶךָ	יִהְיֶה	אָמַרְתָּ	אֲשֶׁר
mtumishi-wako	ambayo	sala	kusikiliza	litakuwa-huko	jina-langu	ulisema	ambapo
H8605	H0413	H8085	H8033	H8034	H1961	H0559	

הַזֶּה׃	הַמָּקוֹם	אֶל־	עַבְדְּךָ	יִתְפַּלֵּל	אֲשֶׁר
hapa	mahali	hapa	mahali	juu-ya	ataomba
H2088	H4725	H0413	H5650	H6419	

Naomba ulitazame hekalu hili mchana na usiku, mahali ambapo ulisema, 'Jina langu na uwepo wangu utakuwa' - ili niweze kuwa nasikiliza maombi ambayo mtumishi wako ataomba mahali hapa.

יִתְפַּלְלוּ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	וְעַמְּךָ	עַבְדְּךָ	תְּחִנַּת	אֶל־	וְשָׁמַעְתָּ		30
juu-ya	wataomba	ambayo	Israeli	na-watu-wako	mtumishi-wako	maombi-ya	Na-usikilize		
H6419		H3478		H5650	H8467	H0413	H8085		

אֶל־	שִׁבְתְּךָ	מְקוֹם	אֶל־	תִּשְׁמַע	וְאַתָּה	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶל־	
na-usamehe	na-usikia	mbinguni	pa-kukaa-kwako	mahali	sikia	na-wewe	hapa	mahali	
H0413	H3427	H4725	H0413	H8085		H2088	H4725	H0413	

וְסָלָחְתָּ׃	וְשָׁמַעְתָּ	הַשָּׁמָיִם	
na-usamehe	na-usikilize	mbingu	
H5545	H8085	H8064	

Kwa hiyo sikia maombi ya mtumishi wako na ya watu wako Israeli tunapokuwa tunaomba mahali hapa. Ndiyo, sikia kutokea mahali ambapo unaishi, kutoka katika mbingu za mbingu; na unaposikia tafadhali samehe.

אָלָה	בְּו	וְנָשָׂא־	לְרֵעֵהוּ	אִישׁ	יֶחֱטָא	אֲשֶׁר	אֵת׃
kiapo	na–akija	kumwapisha	kiapo	na–amuombee	jirani–yake	atakapomkosea	Mtu
H0423		H5378	H7453	H0376	H2398		H0853

הַזֶּה׃	בַּבָּיִת	מִזְבַּחֲךָ	לִפְנֵי	אָלָה	וּבָא	לְהַאֲלֹתָו
hii	katika–nyumba	madhabahu–yako	hii	katika–nyumba	madhabahu–yako	mbele–ya
H2088		H4196	H6440	H0423	H0935	H0422

Kama mtu atamtendea uovu jirani yake na anapewa sharti la kiapo, na kama atakuja na kuapa mbele ya madhabahu yako katika nyumba hii,

עֲבָדֶיךָ	אֶת־	וְשָׁפַטְתָּ	וְעָשִׂיתָ	הַשָּׁמַיִם	תִּשְׁמַע	וְאַתָּה
kumhukumu	watumishi–wako	na–uwahukumu	na–utende	mbinguni	sikia	Na–wewe
H5650	H0853	H8199		H8064	H8085	

צַדִּיק	וּלְהַצְדִּיק	בְּרֹאשׁוֹ	דַּרְכּוֹ	לָתֵת	רָשָׁע	לְהַרְשִׁיעַ
mwenye–haki	na–kumhesabu–haki	kichwa–chake	juu–ya	njia–yake	kuweka	mwenye–hatia
H6662	H6663		H1870	H5414	H7563	H7561

ס	כְּצִדְקָתוֹ׃	לוֹ	לָתֶת
¶	haki–yake	kulingana–na	kumpa
	H6666		H5414

basi usikie kutoka mbinguni ukatende na kuwahukumu watumishi wako, ukamhukumu mwovu, ili kuwaletea tabia zake kichwani mwake, na kumtunza mwenye haki kuwa hana hatia, na kumpa thawabu yake ya haki.

אֲשֶׁר	אוֹיֵב	לִפְנֵי	יִשְׂרָאֵל	עַמְּךָ	בְּהִנָּגֵף
watakuwa–wamekukosea	kwa–sababu	adui	mbele–ya	Israeli–wakishindwa	Watu–wako
	H0341	H6440	H3478		H5062

וְהִתְפַּלְלוּ	שְׁמֶךָ	אֶת־	וְהוֹדוּ	אֵלֶיךָ	וְשָׁבוּ	לָךְ	יֶחֱטְאוּ־
katika–nyumba	kwako	na–wakasihi	na–wakaomba	jina–lako	na–wakalikiri	kwako	na–wakarudi
H6419	H8034	H0853	H3034	H0413	H7725		H2398

הַזֶּה׃	בַּבָּיִת	אֵלֶיךָ	וְהִתְחַנְּנוּ
hii	katika–nyumba	kwako	hii
H2088		H0413	

Watu wako Israeli watakapopigwa na adui kwa sabau ya kutenda dhambi dhidi yako, na kama watakurudia, na kulikiri jina lako, na kukusihi, na kuomba msamaha kwako katika hekalu hili-

וְהַשֵּׁבֹתָם	יִשְׂרָאֵל	עַמְּךָ	לְחַטַּאת	וְסָלַחְתָּ	הַשָּׁמַיִם	תִּשְׁמַע	וְאַתָּה
na–uwarudishe	Israeli	ya–watu–wako	dhambi	na–usamehe	mbinguni	sikia	Na–wewe
H7725	H3478			H5545	H8064	H8085	

ס	לַאֲבוֹתָם׃	נָתָתָּ	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	אֶל־
¶	baba–zao	uliwapa	baba–zao	uliyowapa	katika–nchi
	H0001	H5414		H0127	H0413

tafadhali nakuomba usikie kutoka mbinguni na usamehe dhambi za watu wako Israeli; uwarudishe katika nchi ambayo uliwapa mababu zao.

35 בְּהַעָצֵר מִבִּנְגוּ־זִיטָקָפוֹפוּנְגְוָא שָׁמַיִם נָא־הָקוּטָקוּוָא־נָא וְלֹא־מְוּעָא יְהֶיֶה כְּוָא־סָבָבוּ מָטָר וָטָמֶקוּקוֹסֶעָא
H6113 H8064 H3808 H1961 H4306

כִּי יֶחֱטְאוּ־יָא נָא־וָקָלִיקִירִי הָפָא מָהָלִי וְהֻתְפַּלְּלוּ הַמָּקוֹם יִנָא־לָקוֹ הַזֶּה נָא־קוּטוֹקָא־דְּהַמְבִּי־יָאוֹ
H2398 H6419 H0413 H4725 H2088

וְהוֹדוּ יָא־סָבָבוּ שְׁמֶךָ יָטָוָטֶסֶעָא וּמִחַטָּאתָם נָא־קוּטוֹקָא־דְּהַמְבִּי־יָאוֹ יִשׁוּבוּן כְּוָא־קוּוָא תַעֲנֵם׃ אֶת־ וְהוֹדוּ
H3034 H0853 H8034 H7725

Kama mbingu zitafungwa na mvua hazinyeshi kwa sababu watu wamekutenda dhambi wewe - na kama wataomba mahali hapa, na kulikiri jina lako, na kugeuka toka dhambi zao na kama umewapiga -

36 וְאַתָּה שִׁמְעָא סִקִיָא נָא־וEWE הַשָּׁמַיִם מְבִינְגוּנִי וְסָלַחְתָּ נָא־וּסָמֶהֶ חַטָּאת דְּהַמְבִּי עֲבָדֶיךָ יָא־וָטוּמִישִׁי־וָקוֹ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
H8085 H8064 H5545 H2398 H6113

וְנָתַתָּה מְוּעָא נָא־וּטוֹאֶ יְלְכוּ־נְדָנִי־יָקֶ אֲשֶׁר וָטָטֶמְבֶּא הַטּוֹבָה אַמְבָיוֹ הַדֶּרֶךְ נְגֵמָא אֶת־ נְגִיָא תּוֹרֵם כִּי כְּוָא־סָבָבוּ
H5414 H3212 H1870 H0853

ס לְנַחֲלָה׃ לְעַמְּךָ נָתַתָּה אֲשֶׁר־ אַרְצְךָ עַל־ מָטָר יָא־וּ
¶ KUWA־URITHI H5159 WATU־WAKO URITHI H5414 WATU־WAKO ULIYOWAPA H0776 NCHI־YAKO JUU־YA H4306

basi sikia tokea mbinguni na usamehe dhambi za watumishi wako na za watu wako Israeli, utakapowafundisha njia njema inayowapasa; basi uinyeshee mvua nchi yako, ambayo uliwapa watu wako kuwa urithi.

37 רָעָב נְגָיָא כִּי־ כְּוָא־יִקִוָא יְהֶיֶה יְנְזִגֶ כִּי־ אוּקוּנְגוּ שְׁרָפוֹן יֶרָקוֹן אַרְבֶּה חָסִיל
H7458 H1961 H3420 H0697 H2625

בְּאֶרֶץ יְהֶיֶה כִּי־ אִיְבָיו לוֹ יֵצֵר־ מָצוֹר כָּל־ שַׁעַר כָּל־ נֶגַע כָּל־ מַחֲלָה׃
H0776 H1961 H0341 H3605 H5061 H3605 H8179

Na kama kuna njaa katika nchi, au kama kuna magonjwa, au ukungu, nzige au funza; au kama adui atavamia malango ya mji katika nchi yao, kama kuna tauni au magonjwa yeyote -

38 תִּהְיֶה אֲשֶׁר תְּחִנָּה כָּל־ תְּפִלָּה כָּל־ נֶגַע אִישׁ יֵדְעוּן אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ לְכָל־ אֲשֶׁר־ יָדַע אִישׁ
H1961 H8467 H3605 H8605 H3605 H5061 H0376 H3045 H0834 H3478 H6310 H3605 H0834 H3045

הַזֶּה׃ הַבַּיִת כַּפָּיו אֶל־ וּפָרַשׂ לְבָבוֹ
H2088 H1004 H3709 H0413 H6566 H3824

na kama kuna mtu au wata wa Israeli wataomba - kila mmoja akaijua hiyo tauni katika moyo wake wakati akinyosha mikono yake katika hekalu hili.

וְנָתָתָּ	וְעָשִׂיתָ	וְסָלַחְתָּ	שִׁבְתְּךָ	מְכוֹן	הַשָּׁמַיִם	תִּשְׁמַע	וְאַתָּה	39
na–umpe	na–utende	na–usamehe	pa–kukaa–kwako	mahali	mbinguni	sikia	Na–wewe	
H5414		H5545	H3427	H4349	H8064	H8085		

כִּי־	לְבָבוֹ	אֶת־	תֵּדַע	אֲשֶׁר	דְּרָכָיו	כְּכָל־	לְאִישׁ	
wewe	kwa–sababu	moyo–wake	unajua	ambaye	njia–zake–zote	kulingana–na	kila–mtu	
	H3824	H0853	H3045		H1870	H3605	H0376	

הָאָדָם׃	בְּנֵי	כָּל־	לְבַב	אֶת־	לְבָבְךָ	יָדַעְתָּ	אַתָּה
wanadamu	wana–wa	kila	wa–wanadamu	wa–wana–wote	moyo	unajua	peke–yako
H0120		H3605	H3824	H0853	H0905	H3045	

Basi usikie kutoka mbinguni, mahali unapoishi, utende na kusamehe, na umpe kila mtu thawabu anayostahili kwa kile anachofanya; wewe unajua moyo wake, kwa sababu ni wewe pekee yako ujuaye mioyo ya watu.

פְּנֵי	עַל־	חַיִּים	הֵם	אֲשֶׁר־	הַיָּמִים	כָּל־	יִרָאוּךָ	לְמַעַן	40
uliyowapa	nchi	uso–wa	juu–ya	wanaishi	ambazo	siku–zote	wakuogope	Ili	
H6440			H1992		H3117	H3605	H3372	H4616	

לַאֲבֹתֵינוּ׃	נָתַתָּה	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה
baba–zetu	uliwapa	ambayo	baba–zetu
H0001	H5414		H0127

Fanya hivi ili kwamba wawe na hofu kwako katika siku zote za maisha yao wanayoishi katika nchi uliyowapa mababu zetu.

הַוּא	יִשְׂרָאֵל	מֵעַמְּךָ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַנָּכְרִי	אֶל־	וְגַם	41
na–akija	yeye	Israeli	watu–wako	si–miongoni–mwa	ambaye	kwa–mgeni	Na–pia	
H1931	H3478		H3808		H5237	H0413	H1571	

שְׁמֶךָ׃	לְמַעַן	רְחוֹקָה	מֵאֶרֶץ	וּבָא
jina–lako	jina–lako	kwa–ajili–ya	ya–mbali	kutoka–nchi
H8034	H4616	H7350	H0776	H0935

Na nyongeza yake, kuhusiana na mgeni ambaye si mtu wako wa Israeli: atakapokuja kutokea nchi ya mbali kwa sababu ya jina lako -

יָדֶךָ	וְאֶת־	הַגָּדוֹל	שִׁמְךָ	אֶת־	יִשְׁמְעוּן	כִּי		42
na–mkono–wako	wenye–nguvu	na–mkono–wako	kuu	jina–lako	watasikia	Kwa–sababu		
H3027	H0853		H8034	H0853	H8085			

הַזֶּה׃	הַבַּיִת	אֶל־	וְהִתְפַּלֵּל	וּבָא	הַנָּטוּיָה	וְזִרֹעֲךָ	הֶחָזָקָה	
hii	nyumba	hii	nyumba	juu–ya	na–akaomba	na–akija	ulionyooshwa	
H2088		H0413	H6419	H0935	H5186	H2220	H2389	

kwa sababu watasikia jina lako lilivyo kuu, mkono wako wenye nguvu, na mkono wako ulioinuliwa - atakapokuja na kuomba mahali hapa pa hekalu,

43 אַתָּה תִשְׁמַע sikia Wewe
H8085
הַשָּׁמַיִם mbinguni
H8064
מְכוֹן mahali
H4349
שִׁבְתְּךָ pa–kukaa–kwako
H3427
וְעָשִׂיתָ na–ufanye
כְּכֹל kulingana–na
H3605
אֲשֶׁר־ yote
H7121
יִקְרָא ambayo
אֶת־ kukuogopa
H0853
הָאָרֶץ jina–lako
H0776
עַמֶּי ya–nchi
כֹּל־ mataifa–yote
H3605
יֵדְעוּן wajue
H3045
לְמַעַן ili
H4616
הַנִּכְרִי kwako
H5237
אֵלֶיךָ mgeni–ataomba
H0413
נִקְרָא hii
H7121
שִׁמְךָ nyumba
H8034
כִּי־ juu–ya
וְלָדַעַת limeitwa
H3045
יִשְׂרָאֵל jina–lako
H3478
כְּעַמְּךָ kwamba
אִתְּךָ na–kujua
H0853
לְיִרְאָה Israeli
H3372
שְׁמֶךָ kama–watu–wako
H8034
בָּנִיתִי׃ nimejenga
H1129
אֲשֶׁר ambayo
הַזֶּה hii
H2088
הַבַּיִת nyumba
עַל־ niliyoijenga

tafadhali usikie kutokea katika mbingu, mahali unapoishi, na umfanyie huyo mgeni akuombacho. Fanya hivi ili makundi ya wtu wote duniani wakujue jina lako na kukuhofia, kama wanavyofanya watu Israeli. Fanya hivyo ili wajue kwamba nyumba hii niliyoijenga inaitwa kwa jina lako.

44 כִּי־ Watu–wako–watakapotoka
יֵצֵא vitani
H3318
עַמְּךָ juu–ya
לַמִּלְחָמָה adui–yake
H4421
עַל־ katika–njia
אֹיְבוֹ utakayowatuma
H0341
בַּדֶּרֶךְ na–wakaomba
H1870
אֲשֶׁר ambayo
הָעִיר na–nyumba
דָּרָךְ ndani–yake
H1870
יְהוָה umechagua
H3068
אֶל־ ambao
H0413
וְהִתְפַּלְלוּ mji
H6419
תִּשְׁלָחֵם njia–ya
H7971
אֲשֶׁר kwa–Yahwe
לִשְׁמֶךָ׃ kwa–jina–lako
H8034
בָּנִתִי nilijenga
H1129
אֲשֶׁר־ ambayo
וְהַבַּיִת na–nyumba
בָּהּ kwa–jina–lako
בָּחַרְתָּ nimejenga
H0977

Na kama watu wko wataenda vitani dhidi ya adui, kwa njia yeyote unayoweza kuwatuma, na kama watakuomba wewe, BWANA, kuelekea mji huu uliuchagua, na kuekea nyumba ambayo nimeijenga kwa jina lako.

45 וְשָׁמַעְתָּ Na–usikilize
H8085
הַשָּׁמַיִם mbinguni
H8064
אֶת־ sala–yao
H0853
תְּפִלָּתָם na–maombi–yao
H8605
וְאֶת־ na–uwatetee–haki–yao
H0853
תְּחִנָּתָם maombi–yao
H8467
וְעָשִׂיתָ na–uwatendeee
מִשְׁפָּטָם׃ haki–yao
H4941

Basi sikia tokea mbinguni maombi yao, dua zao, na uwasaidie wanachohitaji.

46 כִּי Wakikukosea
לֹא־ mbele–ya
H3808
יֶחֱטְאוּ־ kwa–sababu
H2398
כִּי־ hakuna
לָךְ mtu
כִּי asiyekosea
H0369
אָדָם na–ukawaghadhibikia
H0120
אֲשֶׁר na–ukawatoa
וְאָנַפְתָּ na–wakawachukua–mateka
H0599
וּנְתָנָם nchi
H5414
לִפְנֵי ya–adui
H6440
אוֹיֵב mbali
H0341
בְּם waliowachukua–mateka
וְשָׁבוּם au
H7617
שֹׁבֵיהֶם karibu
H7617
אֶל־ katika
H0413
אֶרֶץ nchi–ya
H0776
הָאוֹיֵב adui
H0341
רְחוֹקָה mbali
H7350
אוֹ au
H7138
קְרוֹבָה׃ karibu
H7138

Na kama watafanya dhambi dhidi yako, kwa kuwa hakuna hata mtu mmoja asiyefanya dhambi, na kama una hasira dhidi yao na kuwapeleka kwa maadui, ili kwamba maadui wawachukue mateka katika nchi yao, mbali au karibu.

אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	לָבָּם	אֶל־	וְהֵשִׁיבוּ	47
na–wakarudi	walichukuliwa–mateka	ambapo	katika–nchi	Na–wakarudisha–moyoni–mwao	
	H0776		H0413	H7725	

בְּאֶרֶץ	אֹיְבֵיהֶם	וְהִתְחַנְנוּ	וְשָׁבוּ	שָׁם	נִשְׁבּוּ־	
na–tumepotoka	tumekosea	akisema	waliowachukua–mateka	katika–nchi	na–wakaomba–kwako	
H0776	H0413		H7725	H8033	H7617	

רָשָׁעְנוּ׃	וְהֶעֱוִינוּ	חָטָאנוּ	לֵאמֹר	שְׁבִיהֶם׃	
tumetenda–uovu	na–tumekosa	tumetenda–dhambi	kusema	tumefanya–uovu	
H7561		H2398	H0559	H7617	

Na kama watatambua kuwa wako katika nchi ya utumwa, na kama watatubu na kuomba neema kwako kutokea katika nchi ya watekaji. Na kama watasema, 'tumetenda kwa ukaidi na tumefanya dhambi. Tumetenda kwa uovu.'

נַפְשָׁם	וּבְכָל־	לִבָּם	בְּכָל־	אֵלֶיךָ	וְשָׁבוּ	48
adui–zao	katika–nchi	na–kwa–nafsi–yao–yote	kwa–moyo–wao–wote	kwako	Na–wakarudi	
H5315	H3605	H3824	H3605	H0413	H7725	

אֵלֶיךָ	וְהִתְפַּלְלוּ	אֹתָם	שָׁבוּ	אֲשֶׁר־	אֹיְבֵיהֶם	בְּאֶרֶץ	
mji	baba–zao	uliyowapa	nchi–yao	njia–ya	na–wakaomba–kwako	waliowachukua–mateka	
H0413	H6419	H0853	H7617		H0341	H0776	

בָּחַרְתָּ	אֲשֶׁר	הָעִיר	לְאַבּוֹתָם	נָתַתָּה	אֲשֶׁר	אַרְצָם	דֶּרֶךְ
uliuchagua	ambao	kwa–jina–lako	nimejenga	ambayo	na–nyumba	umechagua	ambao
H0977			H0001	H5414		H0776	H1870

לִשְׁמֶךָ׃	בָּנִיתִי(	]בנית[	אֲשֶׁר־	וְהַבָּיִת
kwa–jina–lako	nilijenga	[nilijenga]	ambayo	na–nyumba
H8034	H1129	H1129		

Na kama watarudi kwako kwa mioyo yao yote na kwa roho zao zote katika chi ya maadui ambao wanawakamata, na kama watakuomba wewe kuelekea nchi yao, ambayo uliwapa mababu zao, na kuelekea katika mji uliouchagua, nakuelekea kaika nyumba ambayo nimeijenga kwa jina lako.

תְּפִלָּתָם	אֶת־	שִׁבְתְּךָ	מְכוֹן	הַשָּׁמַיִם	וְשָׁמַעְתָּ	49
na–maombi–yao	sala–yao	pa–kukaa–kwako	mahali	mbinguni	Na–usikilize	
H8605	H0853	H3427	H4349	H8064	H8085	

מִשְׁפָּטָם׃	וְעָשִׂיתָ	תְּחִנָּתָם	וְאֶת־	
haki–yao	na–uwatendee	maombi–yao	na–uwatetee–haki–yao	
H4941		H8467	H0853	

Basi usikie maombi yao, na dua zao tokea mbinguni, mahali unapoishi, na ukaitetee haki yao.

וּלְכָל־	לָךְ	חָטְאוּ־	אֲשֶׁר	לְעַמְּךָ	וְסָלַחְתָּ	50
ambayo	na–kwa–makosa–yao–yote	wamekukosea	ambao	watu–wako	Na–uwasamehe	
H3605		H2398			H5545	

לִפְנֵי	לְרַחֲמִים	וּנְתָנָם	בָּךְ	פָּשְׁעוּ־	אֲשֶׁר	פְּשָׁעֵיהֶם
na–wawarehemu	waliowachukua–mateka	mbele–ya	huruma	na–uwape	dhidi–yako	wameasi
H6440		H5414		H6586		H6588

וְרִחֲמוּם׃	שֹׁבֵיהֶם	
nao–wawaonee–huruma	watekaji–wao	
H7355	H7617	

Wasamehe watu wako waliotenda dhambi dhidi yako, na dhambi zao zote ambazo kwazo wamekukosea wewe dhidi ya amri zako. Uwahurumie mbele ya maadui zao ambao waliwachukua mateka, ili kwamba maadui zao pia wawahurumie watu wako.

51 כִּי־ Kwa–sababu
עַמְּךָ watu–wako H5159
וְנַחֲלָתְךָ na–urithi–wako H5159
הֵם wao H1992
אֲשֶׁר ambao
הוֹצֵאתָ uliwaleta H3318
מִמִּצְרַיִם kutoka–Misri H4714
מִתּוֹךְ kutoka–katikati–ya H8432
כּוּר tanuru H3564
הַבַּרְזֶל׃ la–chuma H1270

Hawa ni watu wako uliowachagau, ambao uliwaokoa toka nchi ya Misri kama kwamba walikuwa katikati ya tanuru amabamo vyuma huyeyushwa.

52 לִהְיוֹת Kuwa H1961
עֵינֶיךָ macho–yako
פְּתֻחוֹת wazi
וְאֶל־ watu–wako H0413
עַבְדְּךָ na–kwa–maombi–ya H5650
תְּחִנַּת mtumishi–wako H8467
אֶל־ kwa–maombi–ya H0413
כָּל־ katika–wote H3605
קָרְאָם wanaokulilia H7121
אֵלֶיךָ׃ Wewe H0413
אֲלֵיהֶם kwao H0413
לִשְׁמֹעַ wanaloita–kwako H8085
יִשְׂרָאֵל katika–kila H3478
עַמְּךָ kuwasikiliza
תְּחִנַּת Israeli H8467

Naomba kwamba macho yako yatazame dua za mtumishi wako na kwa dua za watu wako Issraeli, ili uwasike kila wanapokulilia.

53 כִּי־ Kwa–sababu
אַתָּה wewe
הִבְדַּלְתָּם umewatenga H0914
לְךָ kuwa–urithi–wako H5159
לְנַחֲלָה kutoka H5159
מִכֹּל mataifa–yote H3605
עַמֵּי ya–nchi
הָאָרֶץ kama H0776
כַּאֲשֶׁר ulivyosema
דִּבַּרְתָּ kwa–mkono–wa H1696
וּבְיַד Musa H3027
מֹשֶׁה mtumishi–wako H4872
עַבְדֶּךָ kuwaleta H5650
בְּהוֹצִיאֲךָ baba–zetu H3318
אֶת־ kutoka–Misri H0853
אֲבֹתֵינוּ Bwana H0001
פ ¶
יְהוִה׃ Yahwe H3069
אֲדֹנָי Bwana H0136
מִמִּצְרַיִם Yahwe H4714

Kwa kuwa uliwatenga toka kwa watu wengine wa duniani ili wawe wako nakupokea ahadi zako, kama vile ulivyomwambia Musa mtumishi wako, wakati ulipowatoa babazetu toka Misri, BWANA.”

54 וַיְהִי Na–ikawa H1961
כְּכַלּוֹת Sulemani–alipomaliza
שְׁלֹמֹה kuomba H8010
לְהִתְפַּלֵּל kwa–Yahwe H6419
אֶל־ sala–hii–yote H0413
יְהוָה na–maombi H3068
אֶת akasimama H0853
כָּל־ kutoka–mbele–ya H3605
מִלִּפְנֵי magoti–yake H6440
קָם juu–ya
הַזֹּאת kutoka–kupiga–magoti H2063
וְהַתְּחִנָּה Yahwe H8467
הַתְּפִלָּה madhabahu–ya H8605
פְּרִשֹׂת imenyoshwa H6566
וְכַפָּיו na–mikono–yake H3709
בִּרְכָּיו magoti–yake H1290
עַל־ juu–ya
מִכְרַע mbinguni H3766
יְהוָה ilienezwa H3068
מִזְבָּח na–mikono–yake H4196
הַשָּׁמָיִם׃ mbinguni H8064

Kwa hiyo ilitokea wakati Sulemaeni alipomaliza kuomba maombi haya na dua zake kwa BWANA, aliamka toka madhabahu ya BWANA, pale alipokuwa amepiga magoti na mikono yake ikiwa imenyoshwa kuelekea mbinguni.

55 וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר׃
Na-akasimama na-akabariki kusanyiko-lote la-Israeli kwa-sauti kubwa akisema kusema
H5975 H1288 H0853 H3605 H6951 H3478 H0559

Alisimama na kuubariki mkutano wote wa Israeli kwa sauti kuu, alisema,

56 בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל טוּבוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃
Abarikiwe Yahwe ambaye amewapa-pumziko watu-wake Israeli kulingana-na yote kwa-mkono-wa Musa mtumishi-wake aliyoahidi mtumishi-wake neno moja kutoka neno-lake-lote alilosema
H1288 H3068 H5414 H4496 H3478 H3605 H3027 H4872 H5650 H1697 H0259 H3605 H1697 H5307 H3808 H1696 H1697

“Asifiwe BWANA, aliywapatia pumziko watu hawa Israeli, akitunza ahadi zake zote. Hakuna hata moja ambayo haijatekelezwa katika ahadi njema za BWANA ambazo aliahidi akiwa na Musa mtumishi wake.

57 יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ׃
Yahwe-awe Mungu-wetu pamoja-nasi kama alivyokuwa pamoja-na baba-zetu asituache na-asitukatalie tuache na-asi tutupe
H1961 H3068 H0430 H5973 H1961 H0001 H0408 H5203

BWANA, mungu wetu awe pamoja nasi, kama alivyokuwa pamoja na mababu zetu. Asituache wala kututelekeza,

58 לְהַטּוֹת אֵלָיו כָּל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבֹתֵינוּ׃
Kuelekeza kwake moyo-wetu katika-njia-zake-zote na-kushika maagizo-yake na-hukumu-zake ambazo aliwaagiza baba-zetu baba-zetu
H5186 H413 H3824 H3605 H1870 H8104 H2706 H4941 H6680 H0853 H0001

kwamba aunganishe mioyo yetu na yeye, ili tuishi katika njia zake na kuzishika amri zake na taratibu zake na maagizo yake, ambayo aliwaagiza baba zetu.

59 וְיִהְיוּ אֲמָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃
Na-yawe maneno-yangu haya ambayo nimeomba mbele-ya Yahwe karibu na-Yahwe Mungu-wetu mchana na-usiku kutetea-haki ya-mtumishi-wake na-haki ya-watu-wake Israeli jambo-la siku siku-kwa-siku katika-siku-yake
H1961 H1697 H0428 H834 H6440 H3068 H7138 H0413 H3068 H0430 H3915 H3119 H6213 H4941 H5650 H3478 H1697 H3117 H3117 H3117

Na maeneo haya ambayo nimesema, ambayo nimesihi mbele ya BWANA, yawe karibu n a BWANA, Mungu wetu usiku na mchana, ili kwamba awasadie katika haki za mtumishi wake na haki za watu wake Israeli, kama watakavyoomba kila siku;

60

הָאֱלֹהִים	הוּא	יְהוָה	כִּי	הָאָרֶץ	עַמֵּי	כָּל־	דַּעַת	לְמַעַן
hakuna	ndiye–Mungu	yeye	Yahwe	kwamba	ya–nchi	mataifa–yote	yajue	Ili
H0430	H1931	H3068		H0776		H3605	H3045	H4616

עוֹד׃	אֵין
mwingine	mwingine
H5750	H0369

kwamba watu wote duniani wajue kwamba BWANA, ndiye Mungu, na hakuna Mungu mwingine!

61

בְּחֻקָּיו	לָלֶכֶת	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	עִם	שָׁלֵם	לְבַבְכֶם	וְהָיָה	
katika–amri–zake	kutembea	Mungu–wetu	Yahwe	pamoja–na	mkamilifu	moyo–wenu	Na–uwe	
H2706	H3212	H0430	H3068		H8003	H3824	H1961	

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	מִצְוֹתָיו	וְלִשְׁמֹר
hii	kama–siku–hii	maagizo–yake	na–kushika
H2088	H3117	H4687	H8104

Kwa hiyo ifanyeni mioyo yenu iwe ya haki mbele ya BWANA. Mungu wetu, ili tutembee katika maagizo na kuzishika amri zake, kama ilivyo leo.

62

לִפְנֵי	זֶבַח	זֹבְחִים	עִמּוֹ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	וְהַמֶּלֶךְ	
Yahwe	mbele–ya	dhabihu	wakitoa–dhabihu	pamoja–naye	na–Israeli–wote	Na–mfalme	
H6440	H2077	H2076		H3478	H3605	H4428	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Kwa hiyo mfalme na watu wote pamoja naye wakatoa sadaka kwa BWANA.

63

בָּקָר	לַיהוָה	זֶבַח	אֲשֶׁר	הַשְּׁלָמִים	זֶבַח	אֶת	שְׁלֹמֹה	וַיִּזְבַּח	
ishirini	ng'ombe	kwa–Yahwe	alitoa	ambazo	za–amani	dhabihu	Sulemani	Na–akatoa	
H1241	H3068	H2076		H8002	H2077	H0853	H8010	H2076	

אֶת־	וַיַּחְנְכוּ	אֱלֶף	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה	וְצֹאן	אֶלֶף	וּשְׁנַיִם	עֶשְׂרִים
Yahwe	nyumba–ya	na–wakaianzisha	elfu	na–ishirini	mia	na–kondoo	elfu	na–mbili
H0853	H2596	H0505	H6242	H3967	H6629	H0505	H8147	H6242

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	וְכָל־	הַמֶּלֶךְ	יְהוָה		בֵּית
Israeli	wana–wa	na–wote–wa	wa–Israeli	na–wana–wote		mfalme
H3478		H3605	H4428	H3068		

Sulemani akatoa sadaka ya amani, ambayo aliifanya kwa BWANA: Nayo ilikuwa makisai elfu ishirini na mbili, na kondoo 120, 000. Kwa hiyo mfalme na watu wa Israeli wakaiweka wakfu nyumba ya BWANA.

64 בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר
Siku hiyo mfalme aliweka wakfu katikati–ya mbele–ya nyumba–ya
H3117 H1931 H6942 H4428 H853 H8432 H2459 H834

לִפְנֵי יְהוָה אֶת־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה כִּי־קָטֹן
Yahwe kwa–sababu alifanya huko sadaka–za–kuteketezwa na–sadaka–za–nafaka na–mafuta
H6440 H1004 H3068 H3541 H5930 H4503 H8033 H853

הָיָה מִהָכִיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי
ya–sadaka–za–amani kwa–sababu madhabahu ya shaba iliyokuwa mbele–ya Yahwe
H3605 H4503 H853 H2459 H8002

מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָטֹן מִהָכִיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה
ilikuwa–ndogo–sana kuishika sadaka–za–kuteketezwa na–sadaka–za–nafaka na–mafuta sadaka–ya–kuteketezwa na– sadaka–ya–nafaka
H4196 H3557 H853 H5930 H853 H4503

וְאֶת־חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃
na– mafuta–ya amani
H853 H2459 H8002

Siku hiyo mfalme aliweka wakfu behewa ya katikati mbele ya hekalu la BWANA, kwa kuwa pale ndipo alipotoa sadaka za kuteketezwa, sadaka za unga, na sadaka za mafuta ya amani, kwa sababu ile madhabahu ya shaba iliyokuwa mbele ya BWANA ilikuwa ndogo sana kwa sadaka za kuteketezwa, sadaka za unga, na mafuta ya sadaka za amani.

65 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעֵת־הַהִיא וְכָל־יִשְׂרָאֵל
Na–akafanya Sulemani wakati huo pamoja–naye kusanyiko
H6213 H8010 H6256 H1931 H853 H2282 H3605 H3478

אִתּוֹ אֶת־מְבוֹא חֲמָת עַד־נַחַל מִצְרַיִם קָהָל גָּדוֹל מִלְבוֹא
kubwa Hamathi hadi–kijito cha–Misri mbele–ya Yahwe Mungu–wetu kutoka–mlango–wa
H854 H2574 H5704 H2574 H935 H1419 H6951 H4714

לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים שִׁבְעַת יָמִים אֶרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם׃
siku saba na–siku saba siku kumi–na–nne siku kumi siku saba siku na–nne
H3117 H7651 H3117 H7651 H0430 H3068 H6440 H0702 H3117 H7651 H6240 H3117

Kwa hiyo Sulemani akafanya sherehe wakati huo, Nayo Israeli yote pamoja naye, mkutano mkubwa, kutoka Lebo Hamathi hadi kijito cha Misri, wakaja mbele ya BWANA, Mungu wetu kwa muda wa siku saba na pia kwa siku saba zingine, ambayo jumla yake ni siku kumi na nne.

66 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת־הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
Siku ya–nane akawaaga watu na–wakambariki mfalme na–wakaenda mahema–yao
H3117 H8066 H7971 H853 H1288 H5971 H853 H4428

וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוּב אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃
wakifurahi na–wenye–moyo–mwema juu–ya wema–wote ambao kwa–Daudi Yahwe–alifanya na–kwa–Israeli mtumishi–wake na–kwa–Israeli mtumishi–wake watu–wake
H3212 H0168 H8056 H2896 H3605 H3068 H5650 H3478 H5971

Na ilipofika siku ya nane aliwatawanya watu, nao wakambariki mfalme kisha wakaenda nyumbani kwao kwa furaha na mioyo ya shangwe kwa wema wote ambao BWANA alimwonyesha Daudi, mtumishi wake, na kwa watu wake, Israeli.

Chapter 9

1 וַיְהִי כְּכַלּוֹת לִבְנוֹת שְׁלֹמֹה אֶת־ בֵּית יְהוָה וְאֶת־ בֵּית־ nyumba-ya na-H0853 Yahwe H3068 nyumba-ya H0853 kujenga H1129 Solomoni H8010 alipomaliza H3615 na-ikawa H1961
הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־ חֶפְצוֹ אֲשֶׁר חָשַׁק שְׁלֹמֹה לַעֲשׂוֹת׃ ¶ פ mfalme na-H0853 wote-wa H3605 tamaa-ya H2837 Solomoni H8010 ambayo alitamani kufanya

Sulemani alipomaliza kulijenga hekalu la BWANA, na ikulu ya mfalme, na baada ya kukamilisha vyote alivyokusudia kufanya,

2 וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־ שְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר נִרְאָה אֵלָיו kwake H0413 alionekana H7200 kama-vile H3605 mara-ya-pili H8145 Solomoni H8010 kwa H0413 Yahwe H3068 na-akaonekana H7200
בְּגִבְעוֹן׃ katika-Gibeoni H1391

BWANA alionekana kwa Sulemani kwa mara ya pili, kama alivyoonekana kwake kule Gibeoni.

3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ שְׁלֹמֹה שָׁמַעְתִּי אֶת־ תְּפִלָּתְךָ וְאֶת־ תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר ambayo H8467 maombi-yako H8605 sala-yako na-H0853 H0853 nimesikia H8085 kwake H0413 Yahwe H3068 na-akasema H0559
הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנָי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־ הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתָה לָשׂוּם־ שְׁמִי שָׁם עַד־ עוֹלָם וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־ הַיָּמִים׃ uliomba mbele-yangu H6440 nimetakasa H6942 H0853 hii H2088 ulijenga H1129 kuweka jina-langu H8034 huko H8033 hadi H5704 milele H5769 na-yatakuwa H1961 macho-yangu moyo-wangu na-huko H8033 siku-zote H3605 siku H3117

Na BWANA akamwambia, “ Nimeyasikia maombi yako na dua zako ambazo umeniomba. Nimeitakasa nyumba hii ambayo umeijenga, kwa ajili yangu, ili niweke jina langu humo milele. Macho yangu na moyo wangu yatakuwa humo kwa nyakati zote.

4 וְאַתָּה אִם־ תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ na-wewe kama na-H0001 Dawidi H1732 alitembea H1980 kama-vile mbele-yangu H6440 utatembea H3212
וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ וְחֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃ kufanya kulingana-na-wote H3605 ambayo H8104 nilikuamuru H6680 na-kwa-unyofu H3476 moyo H3824 kwa-ukamilifu-wa H8537 utashika na-hukumu-zangu H4941 sheria-zangu H2706

Lakini pia na wewe, kama utatembea mbele zangu kama Daudi baba yako alivyotembea kwa haki na unyofu katika moyo wako, ukitii yote niliyokuamuru na kuyashika maagizo na sheria zangu,

									5
כַּאֲשֶׁר	לְעֹלָם	יִשְׂרָאֵל	עַל־	מַמְלַכְתְּךָ	כִּסָּא	אֶת־	וַהֲקִמֹתִי		
kama–vile	milele	Israeli	juu–ya	ufalme–wako	kiti–cha–enzi–cha		na–nitaimarisha		
	H5769	H3478		H4467	H3678	H0853			
מֵעַל	אִישׁ	לְךָ	יִכָּרֵת	לֹא־	לֵאמֹר	אָבִיךָ	דָּוִד	עַל־	דִּבַּרְתִּי
kutoka–juu–ya	mtu	kwako	kukatwa	hata	kusema	baba–yako	Dawidi	kuhusu	nilisema
	H0376		H3772	H3808	H0559	H0001	H1732		H1696
						יִשְׂרָאֵל׃	כִּסָּא		
						Israeli	kiti–cha–enzi–cha		
						H3478	H3678		

ndipo nitakapoimarisha kiti cha enzi kwa Israeli milele, kama nilivyomwahidi baba yako Daudi, nikiseama, 'uzao wako hautaondoka katika kiti cha enzi cha Israeli.

									6
תִּשְׁמְרוּ	וְלֹא	מֵאַחֲרֵי	וּבְנֵיכֶם	אַתֶּם	תְּשֻׁבוּן	שׁוֹב	אִם־		
shika	na–hamta	kutoka–nyuma–yangu	na–wana–wenu	ninyi	mtageuka	hakika	kama		
H8104	H3808				H7725	H7725			
מִיְּוֹתַי	אֲשֶׁר	נָתַתִּי	לִפְנֵיכֶם	וַהֲלַכְתֶּם	וַעֲבַדְתֶּם	אֱלֹהִים			
amri–zangu	ambazo	niliweka	mbele–yenu	na–mkaenda	na–mkaabudu	miungu			
H4687		H5414	H6440	H1980	H5647	H0430			
						לָהֶם׃	וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם	אֲחֵרִים	
						hiyo	na–mkaisujudia	mingine	
							H7812	H0312	

Lakini kama utageuka, wewe au watoto wako, na kutozishika amri zangu na maagizo yangu ambayo nimeyaweka mbele zako, na kama utaenda kuabudu miungu mingine na kuisujidia,

									7
לָהֶם	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	מֵעַל	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וְהִכְרַתִּי	
wao	niliwapa	ambayo	nchi	uso–wa	kutoka–juu–ya	Israeli		na–nitakatilia–mbali	
	H5414		H0127	H6440		H3478	H0853	H3772	
	פְּנֵי	מֵעַל	אֲשַׁלַּח	לִשְׁמִי	הִקְדַּשְׁתִּי	אֲשֶׁר	הַבַּיִת	וְאֶת־	
	uso–wangu	kutoka–juu–ya	nitatupa	kwa–jina–langu	nilitakasa	ambayo	nyumba	na–	
	H6440		H7971	H8034	H6942			H0853	
							הָעַמִּים׃	בְּכָל־	
							mataifa	miongoni–mwa–wote	
								H3605	
				וְלִשְׁנִינָה	לְמָשָׁל	יִשְׂרָאֵל	וְהָיָה		
				na–dharau	methali	Israeli	na–itakuwa		
				H8148	H4912	H3478	H1961		

basi nitaikatilia mbali Israeli kutoka katika ardhi niliyowapa; na nyumba hii niliyoitakasa kwa jina langu, nitaitupilia mbali na macho yangu, na Israeli itakuwa mfano wa kukejeliwa na kitu cha kutusiwa katika mataifa yote.

									8
וְשָׁרַק	יִשֹּׁם	עָלָיו	עֹבֵר	כֹּל־	עֶלְיוֹן	יִהְיֶה	הַזֶּה	וְהַבַּיִת	
na–atapiga–mluzi	atashangaa	juu–yake	apitaye	kila	magofu	itakuwa	hii	na–nyumba	
H8319	H8074			H3605		H1961	H2088		
וְלַבַּיִת	הַזֹּאת	לָאָרֶץ	כָּכָה	יְהוָה	עָשָׂה	מָה	עַל־	וְאָמְרוּ	
na–kwa–nyumba	hii	kwa–nchi	hivyo	Yahwe	amefanya	nini	kwa–ajili–ya	na–watasema	
	H2063	H0776	H3602	H3068		H4100		H0559	
								הַזֶּה׃	
								hii	
								H2088	

Ijapokuwa hekalu hili limetukuka sasa, kila mtu atakayepita pembeni yake atasituka na kuzoomea. Watajiuliza, 'Kwa nini BWANA amefanya hili katika chi hii na kwa nyumba hii?'

9

אֲשֶׁר ambaye
אֱלֹהֵיהֶם Mungu-wao H0430
יְהוָה Yahwe H3068
אֶת־ H0853
עָזְבוּ walimwacha
אֲשֶׁר ambayo
עַל kwa-sababu
וְאָמְרוּ na-watasema H0559

אַחֵרִים mingine H0312
בֵּאלֹהִים miungu H0430
וַיַּחֲזִקוּ na-wakashikilia H2388
מִצְרַיִם Misri H4714
מֵאֶרֶץ kutoka-nchi-ya H0776
אֲבֹתָם baba-zao H0001
אֶת־ H0853
הוֹצִיא aliwatoa H3318

יְהוָה Yahwe H3068
הֵבִיא ameleta H0935
כֵּן hivyo
עַל־ kwa-ajili-ya
וַיַּעַבְדֵם na-wakaiabudu H5647
לָהֶם hiyo
(וַיִּשְׁתַּחֲווּ) na-wakaisujudia H7812
[וישתחון] [na-wakaisujudia] H7812

פ ¶
הַזֹּאת׃ haya H2063
הָרָעָה mabaya
כָּל־ wote-wa H3605
אֶת H0853
עֲלֵיהֶם juu-yao

Na wengine watajibu, 'Ni kwa sababu walimwacha BWANA, Mungu wao, ambaye aliwaleta mababu zao toka Misri, na sasa wamegeukia miungu mingine ambayo wameiinamia na kuisujudu. Hiyo ndiyo sababu BWANA amewaletea majanga haya yote.”

10

הַבָּתִּים nyumba
שְׁנֵי mbili H8147
אֶת־ H0853
שְׁלֹמֹה Solomoni H8010
בָּנָה alijenga H1129
אֲשֶׁר־ ambayo
שָׁנָה miaka H8141
עֶשְׂרִים ishirini H6242
מִקְצֵה mwisho-wa
וַיְהִי na-ikawa H1961

הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428
בֵּית nyumba-ya
וְאֶת־ na- H0853
יְהוָה Yahwe H3068
בֵּית nyumba-ya
אֶת־ H0853

Ilitokea mwishoni mwa miaka ishirini, Sulemani alikuwa amemaliza kuyajenga majengo yote mawili, hekalu la BWANA na ikulu ya mfalme.

11

וּבַעֲצֵי na-kwa-miti-ya H6086
אֲרָזִים mierezi H0730
בַּעֲצֵי kwa-miti-ya H6086
שְׁלֹמֹה Solomoni H8010
אֶת־ H0853
נָשָׂא alimsaidia H5375
צֹר Tiro H6865
מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428
חִירָם Hiramu H2438

שְׁלֹמֹה Solomoni H8010
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
יִתֵּן alimpa H5414
אָז ndipo
חֶפְצוֹ tamaa-yake H2656
לְכָל־ kulingana-na-wote H3605
וּבַזָּהָב na-kwa-dhahabu H2091
בְּרוֹשִׁים misunobari H1265

הַגָּלִיל׃ Galilaya H1551
בְּאֶרֶץ katika-nchi-ya H0776
עִיר miji
עֶשְׂרִים ishirini H6242
לְחִירָם Hiramu H2438

Basi Hiramu, mfalme wa Tiro, alikuwa amemletea Sulemani mbao za mierezi na miboreshi, pamoa na dhahabu; vitu vyote ambavyo Sulemani alitamani. Kwa hiyo mfalme Sulemani akampatia Hiramu miji ishirini huko Galilaya.

12

שְׁלֹמֹה Solomoni H8010
לוֹ yeye
נָתַן־ alimpa H5414
אֲשֶׁר ambayo
הֶעָרִים miji
אֶת־ H0853
לִרְאוֹת kuona H7200
מִצֹּר kutoka-Tiro H6865
חִירָם Hiramu H2438
וַיֵּצֵא na-akatoka H3318

בְּעֵינָיו׃ machoni-mwake
יָשְׁרוּ hawakupendeza H3474
וְלֹא lakini-haikupendeza H3808

Hiramu akaja kutoka Tiro kuiona ile miji ambayo Sulemani alikuwa amempatia, lakini hakupendezwa nayo.

13 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 מָה ni–nini H4100 הֶעָרִים miji H0428 הָאֵלֶּה hii H0428 אֲשֶׁר־ ambayo H5414 נָתַתָּה umenipa H5414 לִי mimi אָחִי ndugu–yangu H0251 וַיִּקְרָא na–akaiita H7121

לָהֶם hiyo אֶרֶץ nchi–ya H0776 כָּבוּל Kabuli H3521 עַד hadi H5704 הַיּוֹם siku H3117 הַזֶּה׃ hii H2088 פ ¶

Kwa hiyo Hiramu akasema, “Ndugu yangu, ni miji gani hii uliyonipatia? Hiramu akaiita nchi ya Kabuli mpaka leo.

14 וַיִּשְׁלַח na–alituma H7971 חִירָם Hiramu H2438 לַמֶּלֶךְ kwa–mfalme H4428 מֵאָה mia H3967 וְעֶשְׂרִים na–ishirini H6242 כִּכָּר talanta–za H3603 זָהָב׃ dhahabu H2091

Hiramu alikuwa amemtumia mfalme tani nne za dhahabu.

15 וְזֶה na–hii H2088 דְּבַר־ jambo–la H1697 הַמַּס kazi–ya–kulazimishwa H4522 אֲשֶׁר־ ambayo H4428 וְהֶעֱלָה aliinua H5927 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 שְׁלֹמֹה Solomoni H8010 לִבְנוֹת kujenga H1129 אֶת־ ▯ H0853

וְאֶת־ na–▯ H0853 יְרוּשָׁלָ͏ִם Yerusalemu H3389 חוֹמַת ukuta–wa H2346 וְאֶת na–▯ H0853 הַמִּלּוֹא Milo H4407 וְאֶת־ na–▯ H0853 בֵּיתוֹ nyumba–yake וְאֶת־ na–▯ H0853 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית nyumba–ya

וְאֶת־ na–▯ H0853 חָצֹר Hazori H2674 וְאֶת־ na–▯ H0853 מְגִדּוֹ Megido H4023 וְאֶת־ na–▯ H0853 גָּזֶר׃ Gezeri H1507

Vifuatavyo ndivyo vigezo ambavyo mfalme Sulemani aliweka: ili kulijenga hekalu la BWANA na ikulu yake, kuijenga Milo na ukuta wa Yerusalemu, na Hazori, Megido, na Gezari.

16 פַּרְעֹה Farao H6547 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 מִצְרַיִם Misri H4714 עָלָה alipanda H5927 וַיִּלְכָּד na–akauteka H3920 אֶת־ ▯ H0853 גֶּזֶר Gezeri H1507 וַיִּשְׂרְפָהּ na–akauteketeza H8313 בָּאֵשׁ kwa–moto H0784

וַיִּתְּנָהּ na–akautoa H5414 לְבִתּוֹ kwa–binti–yake H1323 אִשֶּׁת mke–wa H0802 שְׁלֹמֹה׃ Solomoni H8010

הַכְּנַעֲנִי Mkanaani H3427 הַיֹּשֵׁב aliyekaa H3427 בָּעִיר katika–mji H2026 הָרָג alimuua H2026 שִׁלֻּחִים mahari H7964 וְאֶת־ na–▯ H0853

Farao mfalme wa Misri alikuwa ameenda kuitwaa Gezeri, akaichoma moto, na kuwaua Wakanaani katika mji. Kisha Farao akampatia binti yake ule mji, mke wa Sulemani kuwa zawadi ya arusi.

17 וַיִּבֶן na–akajenga H1129 שְׁלֹמֹה Solomoni H8010 אֶת־ ▯ H0853 גֶּזֶר Gezeri H1507 וְאֶת־ na–▯ H0853 בֵּית־חוֹרֹן Beth–Horoni H1032 תַּחְתּוֹן׃ ya–chini H8481

Kwa hiyo Sulemani akaijenga Gezeri na Bethi Horoni ya Loweri,

18 וְאֶת־ na–▯ H0853 בַּעֲלָת Baalathi H1191 וְאֶת־ na–▯ H0853 תמר] [Tamari] H8559 תַּדְמֹר׃(Tadmori H8412 בַּמִּדְבָּר katika–jangwa בָּאָרֶץ׃ katika–nchi H0776

Baalathi na Tamari jangwani katika nchi ya Yuda,

19 וְאֵת֙ כָּל־עֲרֵי֙ הַמִּסְכְּנוֹת֙ אֲשֶׁר֙ הָיוּ֙ לִשְׁלֹמֹ֔ה עֲרֵי֙ הָרֶ֔כֶב וְאֵת֙ עָרֵי֙ הַפָּרָשִׁ֔ים וְאֵת֙ כָּל־חֶשְׁקֵ֣
na-wote-wa miji-ya hazina ambayo ilikuwa ya-Solomoni miji-ya magari na-wote-wa miji-ya wapanda-farasi na-tamaa-ya
H0853 H3605 H4543 H0853 H1961 H8010 H0853 H7393 H0853 H2837

שְׁלֹמֹ֗ה אֲשֶׁ֤ר חָשַׁק֙ לִבְנ֣וֹת בִּירוּשָׁלַ֔͏ִם וּבַלְּבָנ֖וֹן וּבְכֹ֣ל אֶ֣רֶץ מֶמְשַׁלְתּ֑וֹ׃
Solomoni ambayo alitamani kujenga katika-Yerusalemu na-katika-Lebanoni na-katika-wote nchi-ya utawala-wake
H8010 H3844 H3389 H0776 H4475

na miji yote ya hazina yote iliyokuwa yake, na miji ya magari yake, na miji ya wapanda farasi wake, na hata kama alipenda kuijenga kwa ajili ya fahari yake kule Yerusalemu, Lebanoni, na katika nchi yote kwenye utawala wake.

20 כָּל־הָעָ֗ם הַנּוֹתָ֤ר מִן־הָֽאֱמֹרִי֙ הַפְּרִזִּ֣י הַחִתִּ֔י וְהַיְבוּסִ֖י אֲשֶׁ֥ר
wote-wa watu waliobaki kutoka Waamori Wahiti Waperizi Wahivi na-Wayebusi ambao
H3605 H3498 H0567 H2850 H6522 H2340 H2983

לֹֽא־הָי֥וּ מִבְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל הֵֽמָּה׃
hawakuwa kutoka-wana-wa Israeli wao
H3808 H3478 H1992

Na kwa watu wote waliokuwa wamesalia wa Waamori, Wahiti, Waperezi, Wahivi, na Yebu, ambao hawakuwa Waisraeli,

21 בְּנֵיהֶ֗ם אֲשֶׁ֤ר נֹתְרוּ֙ אַחֲרֵיהֶ֔ם בָּאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר לֹא־יָכְל֣וּ בְנֵי֮ לְהַחֲרִימָם֒ וַיַּעֲלֵ֤ם שְׁלֹמֹה֙ לְמַס־עֹ֔בֶד עַ֖ד הַיּ֣וֹם הַזֶּֽה׃
wana-wao ambao walibaki baada-yao katika-nchi hawaku weza wana-wa kuwaangamiza na-akawafanya Solomoni kazi-ya mtumwa hadi siku hii
H1121 H834 H3498 H310 H776 H3808 H3201 H1121 H3478 H5927 H8010 H4522 H5650 H5704 H3117 H2088

na uzao wao waliokuwa wamesalia baada yao katika nchi, ambao Waisraeli hawakuweza kuwaangamiza kabisa - Sulemani akawafanya kuwa vibarua, ambao wako hata leo.

22 וּמִבְּנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל לֹא־נָתַ֥ן שְׁלֹמֹ֖ה עֲבֶ֣ד כִּי־הֵ֣ם אַנְשֵׁי־מִלְחָמָ֗ה וְשָׂרֵ֣י רִכְבּ֔וֹ וְשָׁלִשָׁ֑יו וְשָׂרֵ֖יו
lakini-kutoka-wana-wa Israeli haku fanya Solomoni mtumwa kwa-kuwa wao watu-wa vita magari-yake na-wakuu-wa na-maafisa-wake na-wakuu-wake
H3478 H3808 H5414 H8010 H5650 H3588 H1992 H0376 H4421 H7393 H8269 H8269

וַעֲבָדָ֔יו וְשָׂרֵ֖י וְפָרָשָֽׁיו׃ ס
na-watumishi-wake na-wakuu-wa na-wapanda-farasi-wake
H5650 H8269

Hata hivyo, Sulemani hakuwafanya kuwa shokoa watu wa Israeli. Badala yake, walifanyika kuwa wanajeshi wake na watumishi wake, maakida wake, na wakuu wake, na majemedari wake na wapanda farasi wake.

23 וַאֲלֵ֗ה חֲמֵ֣שׁ מֵאוֹת֮ הָרֹדִים֒ בָּעָם֙ הָעֹשִׂ֣ים בַּמְּלָאכָ֔ה עַל־ אֲשֶׁ֥ר הַנִּצָּבִ֖ים שָׂרֵ֣י לְשְׁלֹמֹ֑ה וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֥וֹת
hawa wakuu-wa wasimamizi ambao juu-ya kazi ya-Solomoni mia-tano na-hamsini
H0428 H8269 H5324 H834 H5921 H4399 H3967 H2572 H2568

בַּמְּלָאכָֽה׃
kazi
H4399

Hawa ndio waliokuwa maakida wakuu waliokuwa wakiwasimamia kazi za Sulemani, watu 550, walikuwa wasimamizi wa watu waliokuwa wakifanya kazi.

24

אֲשֶׁר	בִּיתָהּ	אֶל־	דָּוִד	מֵעִיר	עָלְתָה	פַּרְעֹה	בַּת־	אַךְ
ambayo	nyumba–yake	kwenda	Dawidi	kutoka–mji–wa	alipanda	Farao	binti–wa	lakini
		H0413	H1732		H5927	H6547	H1323	H0389

הַמִּלּוֹא׃	אֶת־	בָּנָה	אָז	לָהּ	בָּנָה־
Milo		alijenga	ndipo	kwake	alijenga
H4407	H0853	H1129			H1129

Binti wa Farao alihama kutoka mji wa Daudi kwenda kwenye ile nyumba ambayo Sulemani alimjengea. Baadaye, Sulemani akaijenga Milo.

25

וּשְׁלָמִים	עֹלוֹת	בַּשָּׁנָה	פְּעָמִים	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹמֹה	וְהֶעֱלָה		
na–sadaka–za–amani	sadaka–za–kuteketezwa	kwa–mwaka	mara	tatu	Solomoni	na–alitoa		
H8002		H8141	H6471	H7969	H8010	H5927		

אֲשֶׁר	אִתּוֹ	וְהַקְטִיר	לַיהוָה	בָּנָה	אֲשֶׁר	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־
ambayo	pamoja–nayo	na–akafukiza–ubani	kwa–Yahwe	alijenga	ambayo	madhabahu	juu–ya
	H0854		H3068	H1129		H4196	

הַבָּיִת׃	אֶת־	וְשִׁלֵּם	יְהוָה	לִפְנֵי
nyumba		na–akaimaliza	Yahwe	mbele–ya
	H0853		H3068	H6440

Mara tatu kwa kila mwaka Sulemani alitoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani katika madhabahu ambayo alimjengea BWANA, akifukiza uvumba pamoja nazo juu ya madhabahu ilyokuwa mbele ya BWANA. Kwa hiyo akalimalizia hekalu na sasa alikuwa akilitumia.

26

אֱלוֹת	אֶת־	אֲשֶׁר	בְּעֶצְיוֹן־גֶּבֶר	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	עָשָׂה	וָאֲנִי	
Elothi	karibu–na	ambayo	katika–Esion–Geberi	Solomoni	mfalme	alitengeneza	na–meli	
	H0854		H6100	H8010	H4428		H0590	

אֱדוֹם׃	בְּאֶרֶץ	סוּף	יַם־	שְׂפַת	עַל־
Edomu	katika–nchi–ya	Shamu	bahari–ya	pwani–ya	juu–ya
H0123	H0776	H5488	H3220	H8193	

Tena Sulemani alitengeneza merikebu kule Ezioni Geberi, ambayo iko karibu na Elathi katika ufukwe wa bahari ya shamu, katika nchi ya Edomu.

27

הַיָּם	יֹדְעֵי	אֳנִיּוֹת	אֲנָשֵׁי	עֲבָדָיו	אֶת־	בָּאֳנִי	חִירָם	וַיִּשְׁלַח	
bahari	waliojua	meli	watu–wa	watumishi–wake		katika–meli	Hiramu	na–alituma	
H3220	H3045	H0591	H0376	H5650	H0853	H0590	H2438	H7971	

שְׁלֹמֹה׃	עַבְדֵי	עִם	
Solomoni	watumishi–wa	pamoja–na	
H8010	H5650		

Hiramu alituma watumishi kwenye merikebu ya Sulemani, wanamaji wanaoijua bahari, pamoja na watumishi wake Sulemani.

28

וְעֶשְׂרִים	מֵאוֹת	אַרְבַּע־	זָהָב	מִשָּׁם	וַיִּקְחוּ	אוֹפִירָה	וַיָּבֹאוּ	
na–ishirini	mia	mia–nne	dhahabu	kutoka–huko	na–wakachukua	Ofiri	na–wakaenda	
H6242	H3967	H0702	H2091	H8033	H3947	H0211	H0935	

פ	שְׁלֹמֹה׃	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיָּבֹאוּ	כִּכָּר	
¶	Solomoni	mfalme	kwa	na–wakaleta	talanta	
	H8010	H4428	H0413	H0935	H3603	

Walikwenda kwa Ofri pamoja na watumishi wa Sulemani. Kutoka huko walileta takribani tani 14. 5 za dhahabu kwa Sulemani.

Chapter 10

וּמַלְכַּת־	שְׁבָא	שִׁמְעַת	אֶת־	שְׁלֹמֹה	שֵׁמַע	לְשֵׁם	יְהוָה	וַתָּבֹא	1
na-malkia-wa	Sheba	aliposikia		Solomoni	habari-za	kuhusu-jina-la	Yahwe	na-akaja	
H4436	H7614	H8085	H0853	H8010		H8034	H3068	H0935	

בְּחִידוֹת׃	לְנַסֹּתוֹ
kwa-mafumbo	kumjaribu
H2420	H5254

Malkia wa Sheba aliposikia uvumi wa Sulemani kuhusu jina la BWANA, alikuja kumjaribu kwa maswali magumu.

וְזָהָב	בְּשָׂמִים	נְשֹׂאִים	גְּמַלִּים	מְאֹד	כָּבֵד	בְּחַיִל	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וַתָּבֹא	2
na-dhahabu	viungo	wakibeba	ngamia	sana	mzito	na-msafara	Yerusalemu	na-akaja	
H2091	H1314	H5375	H1581	H3966	H3515	H2428	H3389	H0935	

אֶת	אֵלָיו	וַתְּדַבֵּר	שְׁלֹמֹה	אֶל־	וַתָּבֹא	יְקָרָה	וְאֶבֶן	מְאֹד	רַב־
	yeye	na-akamwambia	Solomoni	kwa	na-akaja	ya-thamani	na-mawe	sana	nyingi
H0853	H0413	H1696	H8010	H0413	H0935	H3368	H0068	H3966	

לִבָּהּ׃	עִם־	הָיָה	אֲשֶׁר	כָּל־
moyo-wake	na	yalikuwa	ambayo	wote-wa
H3824		H1961		H3605

Alikuja Yerusalemu na msafara mrefu, pamoja na ngamia waliokuwa wamebeba mizigo ya manukato, dhahabu nyingi, na mawe mengi ya thamani, akamwambia Sulemani yote yaliyokuwa moyoni mwake.

דָּבָר	הָיָה	לֹא־	דִּבְרֶיהָ	כָּל־	אֶת־	שְׁלֹמֹה	לָהּ	וַיַּגֶּד־	3
jambo	kulikuwa	hakukuwa	maneno-yake	wote-wa		Solomoni	yeye	na-akamwambia	
H1697	H1961	H3808	H1697	H3605	H0853	H8010		H5046	

לָהּ׃	הִגִּיד	לֹא	אֲשֶׁר	הַמֶּלֶךְ	מִן־	נֶעְלָם
yeye	liambia	haku	ambalo	mfalme	kutoka	lililofichwa
	H5046	H3808		H4428		H5956

Sulemani akajibu maswali yake yote. Hapakuwepo na swali ambalo aliuliza na mfalme akashindwa kujibu.

אֲשֶׁר	וְהַבְּיִת	שְׁלֹמֹה	חָכְמַת	כָּל־	אֶת	שְׁבָא	מַלְכַּת־	וַתֵּרֶא	4
ambayo	na-nyumba	Solomoni	hekima-ya	wote-wa		Sheba	malkia-wa	na-alipoona	
		H8010	H2451	H3605	H0853	H7614	H4436	H7200	

בָּנָה׃
alijenga
H1129

Malkia wa Sheba alipoona hekima yote ya Sulemani, na ikulu aliyokuwa amejenga,

וּמַאֲכַל 5
na–chakula–cha
H3978

שֻׁלְחָנוֹ
meza–yake
H7979

וּמוֹשַׁב
na–kuketi–kwa
H4186

עֲבָדָיו
watumishi–wake
H5650

וּמַעֲמַד
na–kusimama–kwa
H4612

וּמַשְׁקֵיהֶם
na–vinywaji–vyake

וּמַלְבָּשֵׁיהֶם
na–mavazi–yao
H4403

מְשָׁרְתָיו)
wahudumu–wake
H8334

[משרתו
[wahudumu–wake]
H8334

הָיָה
ilikuwa
H1961

וְלֹא־
na–hakukuwa
H3808

יְהוָה
Yahwe
H3068

בֵּית
nyumba–ya

יַעֲלֶה
alitoa
H5927

אֲשֶׁר
ambazo

וְעֹלָתוֹ
na–sadaka–zake–za–kuteketezwa

בָּהּ
kwake

עוֹד
tena
H5750

רוּחַ׃
roho
H7307

chakula cha mezani kwake, kuketi kwa watumishi wake, kazi ya watumishi wake na kuvaa kwao, pia wanyweshaji wake, na jinsi alivyotoa sadaka za kuteketezwa katika nyumba ya BWANA, roho yake ilizimia.

וַתֹּאמֶר 6
na–akamwambia
H0559

אֶל־
kwa
H0413

הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428

אֱמֶת
kweli
H0571

הָיָה
lilikuwa
H1961

הַדָּבָר
neno
H1697

אֲשֶׁר
ambalo

שָׁמַעְתִּי
nilisikia
H8085

בְּאַרְצִי
katika–nchi–yangu
H0776

חָכְמָתֶךָ׃
hekima–yako

וְעַל־
na–kuhusu

דְּבָרֶיךָ
mambo–yako
H1697

עַל־
kuhusu

Akamwambia mfalme, “Ni kweli, ile taarifa ambayo nimeisikia nchini kwangu juu ya maneno yako na hekima yako.

וְלֹא־ 7
lakini–sikuamini
H3808

הֶאֱמַנְתִּי
kuamini
H0539

לַדְּבָרִים
maneno
H1697

עַד
hadi
H5704

אֲשֶׁר־
nilipoambapo

בָּאתִי
nilikuja
H0935

וַתִּרְאֶינָה
na–zikiona
H7200

עֵינַי
macho–yangu

וְהִנֵּה
na–tazama
H2009

לֹא־
haikuambiwa
H3808

הֻגַּד־
kuambiwa
H5046

לִי
mimi

הַחֲצִי
nusu
H2677

הוֹסַפְתָּ
umezidi
H3254

חָכְמָה
hekima
H2451

וָטוֹב
na–wema

אֶל־
kuliko
H0413

הַשְּׁמוּעָה
habari
H8052

אֲשֶׁר
ambayo

שָׁמָעְתִּי׃
nilisikia
H8085

Sikuamini kile nilichosikia hadi nilipofika hapa, na sasa macho yangu yamejionea. Hata nusu ya hekima na utajiri wako! Umezidi uvumi ambao nilikuwa nimesikia.

אַשְׁרֵי 8
heri
H0835

אֲנָשֶׁיךָ
watu–wako
H0376

אַשְׁרֵי
heri
H0835

עֲבָדֶיךָ
watumishi–wako
H5650

אֵלֶּה
hawa
H0428

הָעֹמְדִים
wanaosimama
H5975

לְפָנֶיךָ
mbele–yako
H6440

תָּמִיד
daima
H8548

חָכְמָתֶךָ׃
hekima–yako
H2451

אֶת־
H0853

הַשֹּׁמְעִים
wanaosikia
H8085

Tazama jinsi walivyobarikiwa wake zako, na jinsi walivyobarikwa watumishi wako ambao daima husimama mbele yako, kwa sababu wanasikia hekima zako.

9 יְהִי awe H1961 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֶיךָ Mungu–wako H0430 בָּרוּךְ amebarikiwa H1288 אֲשֶׁר ambaye H0414 חָפֵץ alipendezwa H2654 בְּךָ nawe H0414 לְתִתְּךָ kukuweka H5414 עַל־ juu–ya H5921
כִּסְאָ kiti–cha–enzi–cha H3678 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בְּאַהֲבַת kwa–upendo–wa H0160 יְהוָה Yahwe H3068 אֶת־ kwa H0853 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לְעֹלָם milele H5769 וַיְשִׂימְךָ na–akakufanya H7760
לְמֶלֶךְ mfalme H4428 לַעֲשׂוֹת kutenda H6213 מִשְׁפָּט haki H4941 וּצְדָקָה׃ na–uadilifu H6666

BWANA, Mungu wako asifiwe, ambaye amependezwa na wewe, ambaye alikuweka kwenye kiti cha enzi cha Israeli. Kwa sababu BWANA aliipenda Israeli milele, na sasa amekufanya wewe kuwa mfalme, ili kwamba utoe hukumu ya kweli na ya haki.

10 וַתִּתֵּן na–akampa H5414 לַמֶּלֶךְ mfalme H4428 מֵאָה mia H3967 וְעֶשְׂרִים na–ishirini H6242 זָהָב dhahabu H2091 כִּכָּר talanta–za H3603 וּבְשָׂמִים na–viungo H1314 הַרְבֵּה vingi H7235 מְאֹד sana H3966
נָתְנָה alimpa H5414 אֲשֶׁר־ ambavyo H0834 לְרֹב kwa–wingi H7230 עוֹד tena H5750 הַהֻוא hivyo H1931 כַּבֹּשֶׂם viungo H1314 בָּא kuja H0935 לֹא־ hayajakuja H3808 יְקָרָה ya–thamani H3368 וְאֶבֶן na–mawe H0068
שְׁלֹמֹה׃ Solomoni H8010 לַמֶּלֶךְ mfalme H4428 שְׁבָא Sheba H7614 מַלְכַּת־ malkia–wa H4436

Basi Malikia alimpatia mfalme zaidi ya kilo 4500 za dhahabu na kiasi kikubwa cha mawe ya thamani. Hapakuwahi kutokea kiasi kikubwa cha viungo kama hiki ambacho Malkia wa Sheba alitoa kwa mfalme Sulemani kuwahi kutolewa tena.

11 וְגַם na–pia H1571 אֲנִי meli–za H0590 חִירָם Hiramu H2438 אֲשֶׁר־ ambazo H0834 נָשָׂא zilibeba H5375 זָהָב dhahabu H2091 מֵאוֹפִיר kutoka–Ofiri H0211 הֵבִיא zilileta H0935 מֵאוֹפִיר kutoka–Ofiri H0211
עֲצֵי miti–ya H6086 אַלְמֻגִּים msandali H0484 הַרְבֵּה mingi H7235 מְאֹד sana H3966 וְאֶבֶן na–mawe H0068 יְקָרָה׃ ya–thamani H3368

Ile merikebu ya Hiramu, ambayo ilileta dhahabu kutoka Ofri, pia ilileta Kutoka Ofri kiasi kikubwa cha miti ya msandali na vito vya thamani.

12 וַיַּעַשׂ na–akafanya H6213 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 אֶת־ H0853 עֲצֵי miti–ya H6086 הָאַלְמֻגִּים msandali H0484 מִסְעָד nguzo H4552 לְבֵית־ kwa–nyumba–ya H1004 יְהוָה Yahwe H3068
וּלְבֵית na–kwa–nyumba–ya H1004 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וְכִנֹּרוֹת na–vinubi H3658 וּנְבָלִים na–zeze H5035 לַשָּׁרִים kwa–waimbaji H7891 לֹא haiku H3808 בָא־ ja H0935 כֵּן hivyo H3651 עֲצֵי miti–ya H6086
אַלְמֻגִּים msandali H0484 וְלֹא na–haijaonekana H3808 נִרְאָה onekana H7200 עַד hadi H5704 הַיּוֹם siku H3117 הַזֶּה׃ hii H2088

Mfalme alitengeneza nguzo za hekalu kwa ajili ya hekalu la BWANA na kwa nyumba ya mfalme, na vinubi na vinanda kwa hao waimbaji. haijatokea kiasi cha miti ya misandali kama hicho ambacho kimewahi kutokea hadi leo.

13 וְהַמֶּלֶךְ נָתַן לְמַלְכַּת־שְׁבָא אֵת־כָּל־חֶפְצָהּ אֲשֶׁר
na-mfalme alimpa malkia-wa Sheba H0853 wote-wa haja-yake ambayo
H4428 H5414 H4436 H7614 H0853 H3605 H2656

שְׁאָלָה עַל־אֲשֶׁר נָתַן־לָהּ יְיָ כְּיַד מַלְבַּד מִמַּתְּנוֹת שְׁלֹמֹה וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
aliomba mbali-na alimpa-ya yeye kulingana-na-mkono-wa mfalme Solomoni
H7592 H0905 H5414 H3027 H4428 H8010

וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃ ס
na-akageuka na-akaenda nchi-yake yeye na-watumishi-wake
H6437 H3212 H0776 H1931 H5650

Mfame Sulemani alimpatia Malkia wa Sheba kila kitu ambacho alihitaji, na kila kitu alichoomba, na zaidi ya yote Sulemani alimpatia kwa ukarimu wake vitu vya kifalme. Kisha akarudi kwake na watumishi wake.

14 וַיְהִי שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ כִּכַּר זָהָב׃
na-ilikuwa uzito-wa dhahabu ambayo ilikuja kwa mwaka kwa-Solomoni kwa-mwaka mmoja mia-sita
H1961 H4948 H2091 H0935 H8141 H8010 H0259 H8337

15 וְכָל־הָרֹכְלִים וּמִסְחַר הַתָּרִים מֵאַנְשֵׁי לְבַד וְכֹל מַלְכֵי הָעֲרָב וּפַחוֹת הָאָרֶץ׃
na-wote-wa wachuuzi na-biashara-ya wafanyabiashara kutoka-kwa-watu-wa mbali-na Waarabu na-magavana-wa nchi
H3605 H7402 H4536 H8446 H0376 H0905 H6346 H0776

Kiasi cha dhahabu ambazo zililetwa kwa Sulemani kwa mwaka mmoja kilikuwa takribani kilo elfu ishirini na tatu za dhahabu,

16 שֵׁשׁ־מֵאוֹת זָהָב דְּנָה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם מָגֵן עַל־אַחַת הָאֶחָת׃
mia-sita dhahabu ngao-kubwa-za mia-mbili Solomoni mfalme na-akafanya juu-ya moja ngao-kubwa ilikwenda dhahabu mia
H8337 H2091 H4043 H3967 H8010 H4428 H5927 H2091 H3967

zaidi ya dhahabu ambazo wafanya biashara na wachuuzi walileta. Wafame wote wa Uarabuni na maliwali wa nchi pia walileta dhahabu na fedha kwa Sulemani.

17 וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שְׁחוּטִים שְׁלֹשֶׁת מָנִים זָהָב יַעֲלֶה
na-mia-tatu mia ngao-ndogo-za dhahabu iliyofuliwa tatu mane dhahabu ilikwenda
H7969 H3967 H4043 H2091 H7820 H7969 H4488 H2091 H5927

עַל־בֵּית מְסִיעַר הַלְּבָנוֹן׃ פ
juu-ya nyumba-ya msitu-wa Lebanoni ¶
H5921 H1004 H5442 H3844

וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּבֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃ פ
na-akaviweka mfalme nyumba-ya msitu-wa Lebanoni ¶
H5414 H4428 H1004 H5442 H3844

Pia alitengeneza ngao mia tatu za dhahabu iliyofuliwa. Mane tatu za dhahabu ziliambatana pamoja na ngao moja moja; mfalme aliviweka katika ikulu ya mwitu ya Lebanoni.

18 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא־שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב׃
na-akafanya mfalme kiti-cha-enzi-cha pembe-za-ndovu kikubwa na-akakifunika dhahabu
H6823 H4428 H3678 H8127 H3701 H2091

מוּפָז׃
safi
H6338

Kisha mfalme akafanya kiti kikubwa cha enzi kwa pembe na akakisakafia kwa dhahabu laini.

19 שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְרֹאשׁ־עֶגֶל לַכִּסֵּה מֵאֲחֹרָיו
sita ngazi kwa-kiti-cha-enzi na-kichwa cha-mviringo kwa-kiti-cha-enzi nyuma-yake
H8337 H5696 H3678

וְיָדֹת מִזֶּה וּמִזֶּה אֶל־מְקוֹם הַשֶּׁבֶת וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת
na-mikono upande-huu na-upande-huu mahali-pa kuketi na-mbili simba
H3027 H2088 H2088 H4725 H7675 H8147

עֹמְדִים אֵצֶל הַיָּדוֹת׃
wakisimama kando-ya mikono
H5975 H0681 H3027

Hicho kiti kilikuwa na ngazi sita, na kitako chake kilikuwa cha mviringo. Na kilikuwa kimezungushiwa kwa mikono pande zake zote. Na simba wawili walisimama pembeni mwa ile mikono.

20 וְשִׁנַּיִם עֹמְדִים אֲרָיוֹת עָשׂר כֹּה וְכֹה עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת
na-kumi-na-mbili wakisimama simba kumi-na-mbili huko juu-ya sita ngazi
H8147 H5975 H6240 H8033 H0413 H8337

מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא־נַעֲשָׂה כֵן לְכָל־מַמְלָכוֹת׃
upande-huu na-upande-huu haiku fanywa hivyo kwa-wote-wa falme
H2088 H2088 H3808

Kulikuwa na simba kumi na wawili waliokuwa wamesimama kwenye ile ngazi. Moja katika kila upande wa ngazi hizo. Hapakuwepo na kiti kama hicho katika ufalme mwingine.

21 וְכָל כְּלֵי כָּל־כְּלֵי זָהָב שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ מַשְׁקֵה
na-wote vyombo-vya dhahabu Solomoni mfalme kunywa-vya
H3605 H3627 H2091 H8010 H4428

בֵּית־יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר שָׁוֶה אֵין כֶּסֶף לֹא נֶחְשָׁב
nyumba-ya msitu-wa Lebanoni dhahabu safi hakuna fedha haikuhesabiwa hesabiwa
H3844 H2091 H5462 H0369 H3701 H3808 H2803

בִּימֵי שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה׃
katika-siku-za Solomoni kitu-chochote
H3117 H8010 H3972

Vikombe vyote vya kunywea vya mfalme Sulemani vilikuwa vya dhahabu. Na vikombe vyote vya kunywea vya ikulu ya mwitu wa Lebanoni vilikuwa vya dhahabu safi. Hapakuwepo na kikombe cha fedha, kwa sababu fedha haikuwa na thamani katika siku za Sulemani.

22 כִּי אֳנִיּוֹת לַמֶּלֶךְ תַּרְשִׁישׁ בַּיָּם עִם אֳנִיּוֹת חִירָם אַחַת
kwa-kuwa meli-za mfalme Tarshishi baharini pamoja-na meli-za Hiramu mara-moja
H3588 H4428 H8659 H3220 H0590 H2438 H0259

לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹא אֳנִיַּת תַּרְשִׁישׁ נֹשְׂאֹת זָהָב וָכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים
kwa-tatu miaka zikija meli-za Tarshishi zikibeba dhahabu na-fedha pembe-za-ndovu
H7969 H8141 H0935 H0590 H8659 H5375 H2091 H3701 H8143

וְקֹפִים וְתֻכִיִּים׃
na-nyani na-tausi
H6971 H8500

Mfalme alikuwa na merikebu za kusafiri pamoja na merikebu za Hiramu. Mara moja kila mwaka merikebu zilileta dhahabu, fedha, na pembe za ndovu, pamoja na nyani na tumbili.

23

לְעֹשֶׂר	הָאָרֶץ	מַלְכֵי	מִכֹּל	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּגְדַּל
kwa–utajiri	nchi	wafalme–wa	kuliko–wote	Solomoni	mfalme	na–akawa–mkubwa
H6239	H0776	H4428	H3605	H8010	H4428	H1431

וּלְחָכְמָה׃
na–kwa–hekima
H2451

Kwa hiyo mfalme Sulemani aliwazidi wafalme wote ulimwenguni katika utajiri n a hekiima.

24

אֶת־	לִשְׁמֹעַ	שְׁלֹמֹה	פְּנֵי	אֶת־	מְבַקְשִׁים	הָאָרֶץ	וְכָל־
◻	kusikia	Solomoni	uso–wa	◻	walikuwa–wakitafuta	nchi	na–wote–wa
H0853	H8085	H8010	H6440	H0853	H1245	H0776	H3605

בִּלְבּוֹ׃	אֱלֹהִים	נָתַן	אֲשֶׁר־	חָכְמָתוֹ
moyoni–mwake	Mungu	alitia	ambayo	hekima–yake
	H0430	H5414		H2451

Dunia yote ilitafuta uwepo wa Sulemani ili kusikia hekima yake, ambayo Mungu alikuwa ameweka katika moyo wake.

25

זָהָב	וּכְלֵי	כֶּסֶף	כְּלֵי	מִנְחָתוֹ	אִישׁ	מְבִאִים	וְהָמָּה	
dhahabu	na–vyombo–vya	fedha	vyombo–vya	zawadi–yake	kila–mtu	wakileta	na–wao	
H2091	H3627	H3701	H3627	H4503	H0376	H0935	H1992	

ס	בְּשָׁנָה׃	שָׁנָה	דִּבַּר־	וּפְרָדִים	סוּסִים	וּבְשָׂמִים	וְנֶשֶׁק	וּשְׁלָמוֹת
◻	kwa–mwaka	mwaka	jambo–la	na–nyumbu	farasi	na–viungo	na–silaha	na–mavazi
	H8141	H8141	H1697	H6505		H1314	H5402	H8008

Na wote waliomtembelea walilipa Kodi, vyombo vya fedha na vya dhahabu, na nguo na manukato na silaha na farasi na nyumbu, mwaka baada ya mwaka.

26

וְאַרְבַּע־	אֶלֶף	לוֹ	וַיְהִי־	וּפָרָשִׁים	רֶכֶב	שְׁלֹמֹה	וַיֶּאֱסֹף	
na–mia–nne	elfu	yeye	na–alikuwa–na	na–wapanda–farasi	magari	Solomoni	na–akakusanya	
H0702	H0505		H1961		H7393	H8010	H0622	

וַיַּנִּחֵם	פָּרָשִׁים	אֶלֶף	עָשָׂר	וּשְׁנֵים־	רֶכֶב	מֵאוֹת		
na–akawaweka	wapanda–farasi	elfu	kumi–na–mbili	na–kumi–na–mbili	magari	mia		
H5148		H0505	H6240	H8147	H7393	H3967		

בִּירוּשָׁלִָם׃	הַמֶּלֶךְ	וְעִם־	הָרֶכֶב	בְּעָרֵי
katika–Yerusalemu	mfalme	na–pamoja–na	magari	katika–miji–ya
H3389	H4428		H7393	

Sulemani alikusanya pamoja magari n a wapanda farasi. Alikuwa na magari 1, 400 na wapanda farasi elfu kumi na mbili ambao alikuwa amewaweka kwenye miji ya magari pamoja naye Yerusalemu.

27

נָתָן	הָאֲרָזִים	וְאֶת	כָּאֲבָנִים	בִּירוּשָׁלִַם	הַכֶּסֶף	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּתֵּן
akafanya	mierezi	na–◻	kama–mawe	katika–Yerusalemu	fedha	◻	mfalme	na–akafanya
H5414	H0730	H0853	H0068	H3389	H3701	H0853	H4428	H5414

לָרֹב׃	בַּשְּׁפֵלָה	אֲשֶׁר־	כַּשִּׁקְמִים
kwa–wingi	katika–tambarare	ambayo	kama–mikuyu
H7230	H8219		H8256

Mfalme alikuwa na fedha kule Yerusalemu, pamoja na mawe ardhini. Alitengeneza miti ya mierezi kuwa mingi kama mikuyu iliyo katika nyanda za chini.

וּמִקְוֵה	מִמִּצְרַיִם	לִשְׁלֹמֹה	אֲשֶׁר	הַסּוּסִים	וּמוֹצָא	28
na–kutoka–Kue	kutoka–Misri	kwa–Solomoni	ambao	farasi	na–chanzo–cha	
	H4714	H8010			H4161	

בִּמְחִיר׃	מִקְוֵה	יִקְחוּ	הַמֶּלֶךְ	סֹחֲרֵי
kwa–bei	kutoka–Kue	walichukua	mfalme	wafanyabiashara–wa
H4242		H3947	H4428	H5503

Sulemani alimiliiki farasi waliokuwa wamenunuliwa kutoka Misri na Kilikia. Wachuuzi wa mfalme waliwanunua kwa makundi, kila kundi kwa bei yake.

וְסוּס	כֶּסֶף	מֵאוֹת	בְּשֵׁשׁ	מִמִּצְרַיִם	מֶרְכָּבָה	וַתֵּצֵא	וַתַּעֲלֶה	29
na–farasi	fedha	mia	kwa–mia–sita	kutoka–Misri	gari	na–ikatoka	na–ilikwenda–juu	
	H3701	H3967	H8337	H4714	H4818	H3318	H5927	

וּלְמַלְכֵי	הַחִתִּים	מַלְכֵי	לְכָל־	וְכֵן	וּמֵאָה	בְּחֲמִשִּׁים	
na–kwa–wafalme–wa	Wahiti	wafalme–wa	kwa–wote–wa	na–hivyo	na–mia	kwa–mia–hamsini	
H4428	H2850	H4428	H3605		H3967	H2572	

פ	יוֹצִאוּ׃	בְּיָדָם	אֲרָם	
¶	zilisafirishwa	kwa–mikono–yao	Aramu	
	H3318	H3027	H0758	

Magari yalinunuliwa kutoka Misri kwa shekeli mia sita za fedha kila moja, na farasi kwa shekeli 150 kila moja. Vitu vingi katika hivi baadaye viliuzwa kwa wafalme wote wa Wahiti na Aramu.

Chapter 11

פַּרְעֹה	בַּת־	וְאֶת־	רַבּוֹת	נָכְרִיּוֹת	נָשִׁים	אָהַב	שְׁלֹמֹה	וְהַמֶּלֶךְ	1
Farao	binti–wa	na–□	wengi	wa–kigeni	wanawake	alipenda	Solomoni	na–mfalme	
H6547	H1323	H0853		H5237	H0802	H0157	H8010	H4428	

חִתִּית׃	צִדְנִית	אֲדֳמִית	עַמֳּנִיוֹת	מוֹאֲבִיּוֹת
Wahiti	Wasidoni	Waedomu	Waamoni	Wamoabu
H2850	H6722	H0130	H5984	H4125

Basi mfalme Sulemani aliwapenda wanawake wengi wa kigeni: binti wa Farao na wanawake wa Wamoabu, Waamori, Waedomu, Wasidoni, na Wahiti - Haya na

תָּבֹאוּ	לֹא־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶל־	יְהוָה	אָמַר־	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	מִן־	2
ingia	hamta	Israeli	wana–wa	kwa	Yahwe	Yahwe–alisema	ambayo	mataifa	kutoka	
H0935	H3808	H3478		H0413	H3068	H0559				

אַחֲרֵי	לְבַבְכֶם	אֶת־	יַטֵּו	אָכֵן	בָּכֶם	יָבֹאוּ	לֹא־	וְהֵם	בָּהֶם
kufuata	mioyo–yenu	□	watazipotosha	hakika	kwenu	ingia	hawata	na–wao	kwao
	H3824	H0853	H5186	H0403		H0935	H3808	H1992	

לְאַהֲבָה׃	שְׁלֹמֹה	דָּבַק	בָּהֶם	אֱלֹהֵיהֶם
kupenda	Solomoni	alishikamana	kwao	miungu–yao
H0160	H8010	H1692		H0430

mataifa ambayo BWANA alikuwa amewaambia Waisraeli kwamba, “Msiwaoe, wala binti zenu kuolewa nao, kwani kwa hakika wataigeuza mioyo yenu ili mfuate miungu yao.” Lakini Sulemani aliwapenda wanawake hao.

מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	וּפִלַגְשִׁים	מֵאוֹת	שֶׁבַע	שָׂרוֹת	נָשִׁים	לוֹ	וַיְהִי־	3
mia	mia–tatu	na–masuria	mia	mia–saba	wakuu	wake	yeye	na–alikuwa–na	
H3967	H7969	H6370	H3967	H7651	H8282	H0802		H1961	

לִבּוֹ׃	אֶת־	נָשָׁיו	וַיַּטּוּ	
moyo–wake	□	wake–zake	na–wakazipotosha	
	H0853	H0802	H5186	

Sulemani alikuwa na wanawake halali mia saba na masuria mia tatu. Wake zake waliugeuza moyo wake.

4

לְבָבוֹ
moyo–wake
H3824

אֶת־
H0853

הִטּוּ
waliupotosha
H5186

נָשָׁיו
wake–zake
H0802

שְׁלֹמֹה
Solomoni
H8010

זִקְנַת
uzee–wa
H2209

לְעֵת
wakati–wa
H6256

וַיְהִי
na–ikawa
H1961

יְהוָה
Yahwe
H3068

עִם־
na

שָׁלֵם
mkamilifu
H8003

לְבָבוֹ
moyo–wake
H3824

הָיָה
ulikuwa
H1961

וְלֹא־
na–haukuwa
H3808

אַחֲרֵים
mingine
H0312

אֱלֹהִים
miungu
H0430

אַחֲרֵי
kufuata

אֲבִיו׃
baba–yake
H0001

דָּוִיד
Dawidi
H1732

כִּלְבַב
kama–moyo–wa
H3824

אֱלֹהָיו
Mungu–wake
H0430

Kwa kuwa Sulemani alipozeeka, wake zake waliugeuza moyo wake kwa miungu mingine; hakuutoa moyo wake wote kwa BWANA, Mungu wake, kama ulivyokuwa moyo wa Daudi baba yake.

5

מִלְכֹּם
Milkomu

וְאַחֲרֵי
na–kufuata

צִדֹנִים
Wasidoni
H6722

אֱלֹהֵי
mungu–wa
H0430

עַשְׁתֹּרֶת
Ashtorethi
H6253

אַחֲרֵי
kufuata

שְׁלֹמֹה
Solomoni
H8010

וַיֵּלֶךְ
na–akafuata
H3212

עַמֹּנִים׃
Waamoni
H5984

שִׁקֻּץ
chukizo–la
H8251

Kwani Sulemani alimfuata Ashtoreth, mungu mke wa Wasidoni, na alimfuata Milkom, ambayo ni sanamu chukizo ya Waamori.

6

יְהוָה
Yahwe
H3068

אַחֲרֵי
kufuata

מִלֵּא
kufuata
H4390

וְלֹא
na–hakufuata
H3808

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּעֵינֵי
machoni–pa

הָרַע
uovu

שְׁלֹמֹה
Solomoni
H8010

וַיַּעַשׂ
na–akafanya
H3212

סׄ

אָבִיו׃
baba–yake
H0001

כְּדָוִד
kama–Dawidi
H1732

Sulemani akafanya maovu mbele ya BWANA; hakumfuata BWANA kwa moyo wake wote, kama alivyofanya Daudi baba yake.

7

בָּהָר
juu–ya–mlima
H2022

מוֹאָב
Moabu
H4124

שִׁקֻּץ
chukizo–la
H8251

לִכְמוֹשׁ
kwa–Kemoshi
H3645

בָּמָה
mahali–pa–juu
H1116

שְׁלֹמֹה
Solomoni
H8010

יִבְנֶה
alijenga
H1129

אָז
ndipo

עַמּוֹן׃
Amoni
H5983

בְּנֵי
wana–wa

שִׁקֻּץ
chukizo–la
H8251

וּלְמֹלֶךְ
na–kwa–Moleki
H4432

יְרוּשָׁלִָם
Yerusalemu
H3389

פְּנֵי
uso–wa
H6440

עַל־
mbele–ya

אֲשֶׁר
ambao

Kisha Sulemani akajenga mahali pa juu pa Kemoshi, ambayo ni sanamu chukizo ya Wamoabu, mashariki mwa Yerusalemu juu ya kilima, na vivyo hivyo na Moleki, Sanamu chukizo ya Waamoni.

8

וּמְזַבְּחוֹת
na–wakitoa–dhabihu
H2076

מַקְטִירוֹת
wakifukiza–ubani

הַנָּכְרִיּוֹת
wa–kigeni
H5237

נָשָׁיו
wake–zake
H0802

לְכָל־
kwa–wote–wa
H3605

עָשָׂה
alifanya

וְכֵן
na–hivyo

לֵאלֹהֵיהֶן׃
kwa–miungu–yao
H0430

Na kadhalika ndivyo alivyowafanyia wake zake wa kigeni, ambao walifukiza uvumba na kutoa sadaka kwa miungu yao.

9 מֵעִם לְבָבוֹ נָטָה כִּי־ בִשְׁלֹמֹה יְהוָה וַיִּתְאַנַּף
kutoka–kwa moyo–wake aligeuka kwa–sababu na–Solomoni Yahwe na–Yahwe–akakasirika
H3824 H5186 H8010 H3068 H0599

פַּעֲמָיִם׃ אֵלָיו הַנִּרְאָה יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יְהוָה
mara–mbili kwake aliyemtokea Israeli Mungu–wa Yahwe
H6471 H0413 H7200 H3478 H0430 H3068

BWANA alichukizwa na Sulemani, kwa sababu moyo wake ulikuwa umemwacha Mungu wa Israeli, ingawa alikuwa amejionyesha kwake mara mbili

10 אֲחֵרִים אֱלֹהִים אַחֲרֵי לֶכֶת לְבִלְתִּי־ הַזֶּה הַדָּבָר עַל־ אֵלָיו וְצִוָּה
mingine miungu kufuata kwenda kuto hili jambo kuhusu yeye na–akamwamuru
H0312 H0430 H3212 H1115 H2088 H1697 H0413 H6680

פ יְהוָה׃ צִוָּה אֲשֶׁר־ אֵת שָׁמַר וְלֹא
¶ Yahwe aliamuru ambayo shika lakini–hakushika
H3068 H6680 H0853 H8104 H3808

na kumwamuru juu ya mambo haya, kwamba asiwaendee miungu wengine. Bali Sulemani hakutii kile ambacho BWANA alikuwa amemwamuru.

11 עָמָּךְ זֹאת הָיְתָה־ אֲשֶׁר יַעַן לִשְׁלֹמֹה יְהוָה וַיֹּאמֶר
nawe hii imekuwa ambayo kwa–sababu kwa–Solomoni Yahwe na–akasema
H2063 H1961 H3282 H8010 H3068 H0559

קָרַעְתִּי עָלֶיךָ צִוִּיתִי אֲשֶׁר וְחֻקֹּתַי בְּרִיתִי שָׁמַרְתָּ וְלֹא
hakika juu–yako nilikuamuru ambazo na–sheria–zangu agano–langu kushika na–hukushika
H7167 H6680 H2708 H1285 H8104 H3808

לְעַבְדֶּךָ׃ וּנְתַתִּיהָ מֶמְלַכְתְּךָ מִיַּד אֶת־ הַמַּמְלָכָה אֶקְרַע
kwa–mtumishi–wako na–nitautoa kutoka–kwako ufalme H0853 nitararua
H5650 H5414 H4467 H7167

Kwa hiyo BWANA akamwambia Sulemani, “Kwa kuwa umeyafanya haya haukulishika agano langu na maagizo ambayo nilikuamuru, basi nitaugawa ufalme kutoka kwako na kuwapatia watumishi wako.

12 מִיַּד אָבִיךָ דָּוִד לְמַעַן אֲעֶשֶׂנָּה לֹא בְיָמֶיךָ אַךְ־
kutoka–mkono–wa baba–yako Dawidi kwa–ajili–ya fanya sita katika–siku–zako lakini
H3027 H0001 H1732 H4616 H3808 H3117 H0389

אֶקְרָעֶנָּה׃ בִּנְךָ
nitauurarua mwana–wako
H7167

Hata hivyo, kwa ajili ya Daudi, sitalifanya hilo wakati wa uhai wako, bali nitaugawa wakati ukiwa chini ya mwanao.

13 לִבְנֶךָּ אֶתֵּן אֶחָד שֵׁבֶט אֶקְרָע לֹא הַמַּמְלָכָה כָּל־ אֶת־ רָק
kwa–mwana–wako nitatoa moja kabila rarua sita ufalme wote–wa lakini
H5414 H0259 H7626 H7167 H3808 H4467 H3605 H0853 H7535

בָּחַרְתִּי׃ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלִַם וּלְמַעַן עַבְדִּי דָּוִד לְמַעַן
nilichagua ambayo Yerusalemu na–kwa–ajili–ya mtumishi–wangu Dawidi kwa–ajili–ya
H0977 H3389 H4616 H5650 H1732 H4616

Bado sitaugawanya ufalme wote; Nitampa mwanao kabila moja kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu, na kwa ajili ya Yerusalemu, ambayo nimeichagua.”

14

מִזָּרַע	הָאֲדֹמִי	הֲדַד	אֶת	לִשְׁלֹמֹה	שָׂטָן	יְהוָה	וַיָּקֶם
kutoka–uzao–wa	Mwedomu	Hadadi	□	kwa–Solomoni	adui	Yahwe	na–Yahwe–akamwinua
H2233	H0130	H1908	H0853	H8010	H7854	H3068	

בֶּאֱדֹום׃	הוּא	הַמֶּלֶךְ
katika–Edomu	yeye	mfalme
H0123	H1931	H4428

Kisha BWANA akamwinulia uadui Sulemani, Hadadi Mwedomu. Alikuwa anatoka kwenye familiia ya mfalme wa Edomu.

15

הַצָּבְא	שָׁר	יוֹאָב	בַּעֲלוֹת	אֱדֹום	אֶת־	דָּוִד	בִּהְיוֹת	וַיְהִי
jeshi	mkuu–wa	Yoabu	alipopanda	Edomu	na	Dawidi	wakati–alipokuwa	na–ikawa
	H8269	H3097	H5927	H0123	H0854	H1732	H1961	H1961

בֶּאֱדֹום׃	זָכָר	כָּל־	וַיַּךְ	הַחֲלָלִים	אֶת־	לְקָבֵר
katika–Edomu	kiume	wote–wa	na–akawapiga	waliouawa	□	kuzika
H0123	H2145	H3605	H5221		H0853	H6912

Daudi alipokuwa Edomu, Yoabu mkuu wa jeshi alikuwa ameenda kuzika mfu, kila mtu aliyekuwa ameuawa kule Edomu.

16

עַד־	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	יוֹאָב	שָׁם	יֶשַׁב־	חֳדָשִׁים	שֵׁשֶׁת	כִּי
hadi	Israeli	na–wote–wa	Yoabu	huko	alikaa	miezi	miezi–sita	kwa–kuwa
H5704	H3478	H3605	H3097	H8033	H3427	H2320	H8337	

בֶּאֱדֹום׃	זָכָר	כָּל־	הִכְרִית
katika–Edomu	kiume	wote–wa	kuwakatilia–mbali
H0123	H2145	H3605	H3772

Yoabu na Israeli yote walibaki huko kwa miezi sita mpaka alipokuwa amewaua wanaume wote wa Edomu.

17

אָבִיו	מֵעַבְדֵי	אֲדֹמִיִּים	וַאֲנָשִׁים	הוּא	אֲדַד	וַיִּבְרַח
baba–yake	kutoka–watumishi–wa	Waedomu	na–watu	yeye	Hadadi	na–akakimbia
H0001	H5650	H0130	H0376	H1931	H0111	H1272

קָטָן׃	נַעַר	וַהֲדַד	מִצְרָיִם	לָבוֹא	אִתּוֹ
mdogo	mtoto	na–Hadadi	Misri	kwenda	pamoja–naye
	H5288	H1908	H4714	H0935	H0854

Lakini Hadadi alichulukuliwa na Waedomu wengine na watumishi wa baba yake hadi Misri, kuanzia Hadadi alipokuwa mtoto mdogo.

18

עִמָּם	אֲנָשִׁים	וַיִּקְחוּ	פָּארָן	וַיָּבֹאוּ	מִמִּדְיָן	וַיָּקֻמוּ
pamoja–nao	watu	na–wakachukua	Parani	na–wakaja	kutoka–Midiani	na–wakasimama
	H0376	H3947	H6290	H0935	H4080	

לוֹ	וַיִּתֶּן־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	אֶל־	מִצְרַיִם	וַיָּבֹאוּ	מִפָּארָן
yeye	na–akampa	Misri	mfalme–wa	Farao	kwa	Misri	na–wakaja	kutoka–Parani
	H5414	H4714	H4428	H6547	H0413	H4714	H0935	H6290

לוֹ׃	נָתַן	וְאֶרֶץ	לוֹ	אָמַר	וְלֶחֶם	בַּיִת
yeye	akampa	na–nchi	kwake	akasema	na–chakula	nyumba
	H5414	H0776		H0559	H3899	

Waliondoka Midiani wakaja Parani, ambapo walichukuliwa na wanaume mpaka Misri, kwa Farao wa Misri, ambaye alimpa nyumba na ardhi yenye chakula.

19 וַיִּמְצָא֩ הֲדַ֨ד הַֽגִּבֹּרָ֜ה׃ אִשְׁתּ֣וֹ אֲח֣וֹת תַּחְפְּנֵ֗יס אֲח֣וֹת מַלְכִּיָּ֘

אֶת־	אִשָּׁהּ	לוֹ	וַיִּתֶּן־	מְאֹד	פַּרְעֹה	בְּעֵינֵי	חֵן	הֲדַד	וַיִּמְצָא֩
◌	mke	yeye	na-akampa	sana	Farao	machoni-pa	kibali	Hadadi	na-akapata
H0853	H0802		H5414	H3966	H6547		H2580	H1908	H4672

הַֽגִּבֹּרָ֜ה׃	תַּחְפְּנֵ֗יס	אֲח֣וֹת	אִשְׁתּ֣וֹ	אֲח֣וֹת
malkia	Tahpenesi	dada-ya	mke-wake	dada-ya
H1377	H8472	H0269	H0802	H0269

Hadadi alipata neema kubwa machoni pa Farao, kwa hiyoFarao akampatia mke, umbu wa mke wake mwenyewe, umbu la Tapenesi aliyekuwa Malkia.

20 וַתֹּ֥לֶד לּ֛וֹ וַתְּגַמְּלֵ֥הוּ בְּנ֖וֹ גְּנֻבַ֑ת אֶת֙ תַּחְפְּנֵ֣יס אֲח֣וֹת

וַתֹּ֥לֶד	לּ֛וֹ	אֲח֣וֹת	תַּחְפְּנֵ֣יס	אֶת֙	גְּנֻבַ֑ת	בְּנ֖וֹ	וַתְּגַמְּלֵ֥הוּ
na-akamzalia	yeye	dada-ya	Tahpenesi	◌	Genubathi	mwana-wake	na-akamlea
H3205		H0269	H8472	H0853	H1592		H1580

בְּתוֹךְ֙	בֵּ֣ית	פַּרְעֹ֔ה	וַתְּהִי֩	גְּנֻבַ֨ת	בֵּ֣ית	פַּרְעֹ֔ה	בְּתוֹךְ֙
katikati-ya	nyumba-ya	Farao	na-alikuwa	Genubathi	nyumba-ya	Farao	katikati-ya
H8432		H6547	H1961	H1592		H6547	H8432

תַּחְפְּנֵ֖יס	בְּתוֹךְ֙	בְּנֵ֣י	פַּרְעֹֽה׃
Tahpenesi	katikati-ya	wana-wa	Farao
H8472	H8432		H6547

Naye huyo umbu la Tapenesi alimzalia Hadadi mwana. Wakamwita jina lake Genubathi. Tapenesi akamlea katika ikulu ya Farao. Kwa hiyo Genubathi alikulia kwenye ikulu ya Farao pamoja na watoto wa Farao.

21 וְכִי־ אֲבֹתָ֣יו עִם־ דָּוִד֮ שָׁכַב֒ כִּי־ בְּמִצְרַ֣יִם וַֽהֲדַד֩

וְכִי־	אֲבֹתָ֣יו	עִם־	דָּוִד֮	שָׁכַב֒	כִּי־	בְּמִצְרַ֣יִם	שָׁמַ֣ע	וַֽהֲדַד֩
na-kwamba	baba-zake	na	Dawidi	amelala	kwamba	katika-Misri	alisikia	na-Hadadi
	H0001		H1732	H7901		H4714	H8085	H1908

שַׁלְּחֵ֣נִי	פַּרְעֹ֗ה	אֶל־	הֲדַד֮	וַיֹּ֣אמֶר	הַצְּבָ֣א	שַׁר־	יוֹאָב֒	מֵ֖ת
niache-niende	Farao	kwa	Hadadi	na-akasema	jeshi	mkuu-wa	Yoabu	amekufa
H7971	H6547	H0413	H1908	H0559		H8269	H3097	H4191

אַרְצִ֑י׃	אֶל־	וְאֵלֵ֖כָה	
nchi-yangu	kwenda	na-niende	
H0776	H0413	H3212	

Naye alipokuwa huko Misri, Hadadi alisikia kuwa Daudi alishalala na mababu zake na kwamba Yoabu mkuu wa majeshi alishakufa, Hadadi akamwambia Farao, “Acha niondoke nirudi nchini kwangu.”

22 עִבְרִ֔י חָסֵר֙ אַתָּה֙ מָּה־ כִּ֣י פַּרְעֹ֔ה לוֹ֙ וַיֹּ֣אמֶר

עִבְרִ֔י	חָסֵר֙	אַתָּה֙	מָּה־	כִּ֣י	פַּרְעֹ֔ה	לוֹ֙	וַיֹּ֣אמֶר
kwangu	unapungukiwa	wewe	nini	kwa-kuwa	Farao	yeye	na-akamwambia
	H2638		H4100		H6547		H0559

שַׁלַּ֣חַ	כִּי	לֹ֣א	וַיֹּ֣אמֶר	אַרְצֶ֑ךָ	אֶל־	לֶלֶ֣כֶת	מְבַקֵּ֣שׁ	וְהִנְּךָ֖
hakika	lakini	hapana	na-akasema	nchi-yako	kwenda	kwenda	unatafuta	na-tazama-wewe
H7971		H3808	H0559	H0776	H0413	H3212	H1245	H2009

תְּשַׁלְּחֵ֣נִי׃
niache-niende
H7971

Lakini Farao alimwambia, “Umepungukiwa nini kwangu, kwamba sasa unatafuta kurudi nchini kwako?” Naye Hadadi akamjibu, “Hapana kitu lakini tafadhali niache niende.”

23 וַיָּ֤קֶם אֱלֹהִים֙ לוֹ֙ שָׂטָ֔ן אֶת־ רְזֹ֖ן בֶּן־ אֶלְיָדָ֑ע אֲשֶׁ֣ר

וַיָּ֤קֶם	אֱלֹהִים֙	לוֹ֙	שָׂטָ֔ן	אֶת־	רְזֹ֖ן	בֶּן־	אֶלְיָדָ֑ע	אֲשֶׁ֣ר
na-Mungu-akamwinua	Mungu	kwake	adui	◌	Rezoni	mwana-wa	Eliada	ambaye
	H0430		H7854	H0853	H7331		H0450	

אֲדֹנָ֔יו׃	צוֹבָ֖ה	מֶ֣לֶךְ־	הֲדַדְעֶ֑זֶר	מֵאֵ֥ת	בָּרַ֛ח
bwana-wake	Soba	mfalme-wa	Hadadezeri	kutoka-kwa	alikimbia
H0113	H6678	H4428	H1909	H0854	H1272

Pia Mungu akamwinulia Sulemani adui mwingine, Rezoni mwana wa Eliada, aliyekuwa amemkimbia bwana wake Hadadezeri mfalme wa Soba.

24 וַיִּקְבָּץ עָלָיו אֲנָשִׁים רֵיקִים וַיֵּלְכוּ עַל־דַּמֶּשֶׂק וַיִּמְלְכוּ בְּדַמָּשֶׂק׃
wao Dawidi alipomuua kundi mkuu-wa na-akawa watu kwake na-akakusanya
H0853 H1732 H2026 H1416 H8269 H1961 H0376 H6908
katika-Damasko na-wakatawala huko na-wakakaa Damasko na-wakaenda
H1834 H3427 H1834 H3212

Rezoni alijikusanyia wanaume naye akawa mkuu wa jeshi dogo, Daudi aliowapiga wanaume wa Soba. Wale wanume Rezoni walienda Dameski kuishi huko, na Rezoni aliitawala Dameski.

25 וַיְהִי הֲדַד אֲשֶׁר הָרָעָה וְאֶת־שְׁלֹמֹה יְמֵי סִכְלֹ־כָל לְיִשְׂרָאֵל שָׁטָן וַיְהִי
Hadadi ambayo mabaya na-◻ Solomoni siku-za siku-zote kwa-Israeli adui na-akawa
H1908 H0854 H8010 H3117 H3605 H3478 H7854 H1961

¶ אֲרָם׃ עַל־ וַיִּמְלֹךְ בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּקָץ
Aramu juu-ya na-akatawala Israeli na-akachukia
H0758 H3478 H6973

Yeye akawa adui wa Israeli katika siku zote za mfalme Sulemani, zaidi ya madhara ambayo Hadadi alisababisha. Rezoni akawachukia Israeli na akawa juu ya Shamu

26 וְיָרָבְעָם אִמּוֹ וְשֶׁם הַצְּרֵדָה מִן־ אֶפְרָתִי נְבָט בֶּן־
mama-yake na-jina-la Sereda kutoka Mwefraimu Nebati mwana-wa na-Yeroboamu
H0517 H8034 H6868 H0673 H5028 H3379

בַּמֶּלֶךְ׃ יָד וַיָּרֶם שְׁלֹמֹה עֶבֶד אַלְמָנָה אִשָּׁה צְרוּעָה
dhidi-ya-mfalme mkono na-akainua wa-Solomoni mtumishi mjane mwanamke Serua
H4428 H3027 H8010 H5650 H0490 H0802 H6871

Kisha Yeroboamu mwana wa Nebati, mwefraimu wa Sereda, akida wa Sulemani, ambaye jina la mama yake lilikuwa Serua, mjane, pia akainua mkono wake dhidi ya mfalme.

27 וְזֶה הַמִּלּוֹא בָּנָה שְׁלֹמֹה בַּמֶּלֶךְ יָד הֵרִים אֲשֶׁר־ הַדְּבָר סָגַר אֶת־
na-hii Milo alijenga Solomoni dhidi-ya-mfalme mkono aliinua ambayo sababu alifunga ◻
H2088 H4407 H1129 H8010 H4428 H3027 H1697 H5462

אָבִיו׃ עִיר דָּוִד פֶּרֶץ אֶת־
baba-yake mji-wa Dawidi pengo-la ◻
H0001 H1732 H6556 H0853

Kisa cha kuinua mkono wake kinyume cha mfalme ilikuwa ni mfalme Sulemani kujenga Milo na kufunga mahali palipobomoka katika mji wa Daudi baba yake.

28 וְהָאִישׁ יָרָבְעָם גִּבּוֹר חָיִל וַיַּרְא שְׁלֹמֹה אֶת־ הַנַּעַר כִּי־
na-mtu Yeroboamu shujaa hodari na-Solomoni-alipoona Solomoni ◻ kijana kwamba
H0376 H3379 H1368 H2428 H7200 H8010 H0853 H5288

עָשָׂה אִכְלָה מְלָאכָה הוּא יַפְקֵד אֹתוֹ יְסֹד סֵבֶל בֵּית
alikuwa-akifanya kazi yeye na-akamweka yeye juu-ya-wote-wa mzigo-wa nyumba-ya
H1931 H4399 H3605 H5447

ס יוֹסֵף׃
◻ Yosefu
H3130

Yeroboamu alikuwa mtu hodari na shujaa. Sulemani akaona kuwa huyo kijana alikuwa na bidii, kwa hiyo akampa kuwa na mamlaka juu ya wafanyakazi katika nyumba ya Yusufu.

29 וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וְיָרָבְעָם יָצָא מִירוּשָׁלִָם וַיִּמְצָא אֹתוֹ אֲחִיָּה הַנָּבִיא הַשִּׁילֹנִי מְתְכַסֶּה בְשַׂלְמָה חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה׃ לְבַדָם

yeye na-akamkuta kutoka-Yerusalemu alitoka na-Yeroboamu ule wakati na-ikawa
H0853 H4672 H3389 H3318 H3379 H1931 H6256 H1961

Ahiya Mshiloni nabii njiani na-yeye amejifunika kwa-vazi jipya na-wao-wawili shambani peke-yao
H0281 H7888 H5030 H1870 H1931 H3680 H8008 H2319 H8147 H0905

Wakati huo, Yeroboamu alipokuwa akitoka katika Yerusalemu, nabii Ahiya Mshilo akamkuta barabarani. Sasa Ahiya alikuwa amevaa vazi jipya na kwamba hawa wawili walikuwa pekee yao kondeni.

30 וַיִּתְפַּשׂ אֲחִיָּה בַשַּׂלְמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו לִלִיקוּוָה־juu־yake וַיְקָרְעֵהָ שְׁנֵים עָשָׂר קְרָעִים׃

na-akashika Ahiya vazi jipya ambalo lilikuwa-juu-yake na-akalirarua kumi-na-mbili vipande
H8610 H0281 H8008 H2319 H0281 H7167 H8147 H7168

Kisha Ahiya akalishika lile vazi jipya ambalo alikuwa nalo na akalichana katika vipande kumi na viwili.

31 וַיֹּאמֶר לְיָרָבְעָם קַח־לְךָ כִּי כֹה אָמַר כִּי קְרָעִים עֲשָׂרָה לְךָ כִּי כֹה אָמַר

na-akasema kwa-Yeroboamu chukua kwako kumi vipande kwa-kuwa hivyo asema
H0559 H3379 H3947 H6235 H7168 H3541 H0559

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי קֹרֵעַ אֶת־ הַמַּמְלָכָה מִיַּד

Yahwe Mungu-wa Israeli tazama-Mimi ninararua ufalme kutoka-mkono-wa
H3068 H0430 H3478 H2009 H7167 H0853 H4467 H3027

שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לְךָ עֲשָׂרָה הַשְּׁבָטִים׃

Solomoni na-nitakupa wewe kumi makabila
H8010 H5414 H0853 H6235 H7626

Akamwambia Yeroboamu. “Chukua vipande kumi, kwani BWANA, Mungu wa Israeli, anasema, 'Tazama, Nitaugawa ufalme toka katika mkono wa Sulemani nami nitakupa makabila kumi.

32 וְהַשֵּׁבֶט הָאֶחָד יִהְיֶה־ לְוֹ לְמַעַן וּלְמַעַן עַבְדִּי דָּוִד וּלְמַעַן

na-kabila moja litakuwa kwa-ajili-ya mtumishi-wangu Dawidi na-kwa-ajili-ya
H7626 H0259 H1961 H4616 H5650 H1732 H4616

יְרוּשָׁלִַם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי בָּהּ מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃

Yerusalemu mji ambao nilichagua huo kutoka-wote makabila-ya Israeli
H3389 H0977 H3605 H7626 H3478

(lakini Sulemani atabaki na kabila moja, kwa ajili ya mtumishi wangu Daudi na kwa ajili ya mji wangu Yerusalemu - mji ambao nimeuchagua toka kwenye kabila zote za Israeli),

לִכְמוֹשׁ	צִדֹנִין	אֱלֹהֵי	לְעַשְׁתֹּרֶת	וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ	עֲזָבוּנִי	אֲשֶׁר	וַיַּעַן	33
Kemoshi	Wasidoni	mungu-wa	Ashtorethi	na-wakaisujudia	waliniacha	ambayo	kwa-sababu	
H3645	H6722	H0430	H6253	H7812			H3282	

הָלְכוּ	וְלֹא־	עַמּוֹן	בְּנֵי־	אֱלֹהֵי	וּלְמִלְכֹּם	מוֹאָב	אֱלֹהֵי
tembea	na-hawaku	Amoni	wana-wa	mungu-wa	na-Milkomu	Moabu	mungu-wa
H1980	H3808	H5983		H0430		H4124	H0430

וּמִשְׁפָּטַי	וְחֻקֹּתַי	בִּמְעִינֵי	הַיָּשָׁר	לַעֲשׂוֹת	בִּדְרָכַי
na-hukumu-zangu	na-sheria-zangu	machoni-pangu	unyofu	kufanya	katika-njia-zangu
H4941	H2708		H3477		H1870

אָבִיו׃	כְּדָוִד
baba-yake	kama-Dawidi
H0001	H1732

kwa kuwa ameniacha na kumwabudu Ashtorethi mungu mke wa Wasidoni, Kemoshi Mungu wa Wamoabu, na Milikomu mungu wa watu wa Amoni. Wameziacha njia zangu, hawakufanya kilicho chema katika macho yangu, wala hawa kuzishika amri na maagizo yangu, kama alivyofanya Daudi baba yake.

נָעֲשָׂיא	וְכִי	מִיַּדּוֹ	הַמַּמְלָכָה	כָּל־	אֶת־	אֶקַּח	וְלֹא־	34
mkuu	kwa-kuwa	kutoka-mkono-wake	ufalme	wote-wa		chukua	lakini-sita	
		H3027	H4467	H3605	H0853	H3947	H3808	

אֲשֶׁר	עַבְדִּי	דָּוִד	לְמַעַן	חַיָּיו	יְמֵי	כָּל	אֲשִׁתֶּנּוּ
ambaye	mtumishi-wangu	Dawidi	kwa-ajili-ya	uhai-wake	siku-za	wote	nitamfanya
	H5650	H1732	H4616		H3117	H3605	H7896

וְחֻקָּתָי׃	מִצְוֹתַי	שָׁמַר	אֲשֶׁר	אֹתוֹ	בָּחַרְתִּי
na-sheria-zangu	amri-zangu	alishika	ambaye	yeye	nilichagua
H2708	H4687	H8104		H0853	H0977

Hata hivyo. Stauchukua ufalme wote toka kwenye mkono wa Sulemani. Badala yake, nimemfanya kuwa mtawala katika siku zake zote za uhai wake, kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu ambaye nilimchagua, mtu ambaye alizishika amri na maagizo yangu.

עֶשֶׂרֶת	אֶת	לְךָ֖	וּנְתַתִּיהָ	בְּנוֹ	מִיַּד	הַמְּלוּכָה	וְלָקַחְתִּי	35
kumi		wewe	na-nitakupa	mwana-wake	kutoka-mkono-wa	ufalme	na-nitauchukua	
H6235	H0853		H5414		H3027	H4410	H3947	

הַשְּׁבָטִים׃
makabila
H7626

Bali nitauchukua ufalme ukiwa chini ya mkono wa mwanae na nitakupa wewe, makabila kumi.

לְדָוִיד־	נֵיר	הֱיוֹת־	לְמַעַן	אֶחָד	שֵׁבֶט־	אֶתֶן	וְלִבְנוֹ	36
kwa-Dawidi	taa	kuwe-na	ili	moja	kabila	nitatoa	na-kwa-mwana-wake	
H1732		H1961	H4616	H0259	H7626	H5414		

אֲשֶׁר	הָעִיר	בִּירוּשָׁלַ֗ם	לְפָנַי	וְהַיָּמִים	כָּל־	עַבְדִּי
ambao	mji	katika-Yerusalemu	mbele-yangu	siku	siku-zote	mtumishi-wangu
		H3389	H6440	H3117	H3605	H5650

שָׁם׃	שְׁמִי	לָשׂוּם	לִי	בָּחַרְתִּי
huko	jina-langu	kuweka	kwangu	nimechagua
H8033	H8034			H0977

Nitampa kabila moja mwana wa Sulemani ili kwamba Daudi mtumishi wagu atabaki kuwa nuru mbele yangu huko Yerusalemu, mji ambao nimeuchagua ili niweke jina langu.

37

תְּאַוַּה	אֲשֶׁר־	בְּכֹל	וּמָלַכְתָּ	אֶקַּח	וְאִתְּךָ	
nafsi–yako–inatamani	ambayo	kulingana–na–wote	na–utatawala	nitakuchukua	na–wewe	
H0183		H3605		H3947	H0853	

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	מָלְכְךָ	וְהָיִיתָ	נַפְשֶׁךָ
Israeli	juu–ya	mfalme	na–utakuwa	nafsi–yako
H3478		H4428	H1961	H5315

Nami nitakuchukua, nawe utatawala ili kutimiza haja yako, nawe utakuwa mfalme juu ya Israeli.

38

וְהָלַכְתָּ	אֲצַוְּךָ	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת־	תִּשְׁמַע	אִם־	וְהָיָה
na–ukatembea	nitakuamuru	ambayo	wote–wa		utashika	kama	na–itakuwa
H1980	H6680		H3605	H0853	H8085		H1961

וּמִצְוֹתַי	חֻקּוֹתַי	לִשְׁמֹר	בְּעֵינַי	הַיָּשָׁר	וְעָשִׂיתָ	בִּדְרָכַי
na–amri–zangu	sheria–zangu	kushika	machoni–pangu	unyofu	na–ukafanya	katika–njia–zangu
H4687	H2708	H8104		H3477		H1870

וּבָנִיתִי	עִמָּךְ	וְהָיִיתִי	עַבְדִּי	דָּוִד	עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר
na–nitakujengea	pamoja–nawe	na–nitakuwa	mtumishi–wangu	Dawidi	alifanya	kama–vile
H1129		H1961	H5650	H1732		

יִשְׂרָאֵל׃	אֵת־	לְךָ	וְנָתַתִּי	לְדָוִד	בָּנִיתִי	כַּאֲשֶׁר	נֶאֱמָן	בֵּית־	לְךָ
Israeli		wewe	na–nitakupa	kwa–Dawidi	nilijenga	kama–vile	imara	nyumba	wewe
H3478	H0853		H5414	H1732	H1129		H0539		

Kama utasikiliza yote ninayokuagaza, na kama utatembea katika njia zangu na kufanya kinachopendeza mbele ya macho yangu, ukayashika maagizo na amri zangu, kama Daudi mtumishi wangu alivyofanya, ndipo nitakapokuwa na wewe na nitakujengea nyumba ya uhakika, kama niliyomjengea Daudi, nami nitakupa Israeli.

39

הַיָּמִים׃	כָּל־	לֹא	אַךְ	זֹאת	לְמַעַן	דָּוִד	זֶרַע	אֵת־	וְאעַנֶּה
siku	siku–zote	si	lakini	hii	kwa–ajili–ya	Dawidi	uzao–wa		na–nitaudhalilisha
H3117	H3605	H3808	H0389	H2063	H4616	H1732	H2233	H0853	

ס

Nitawaadhibu uzao wa Daudi, lakini si milele.”

40

יָרָבְעָם	וַיָּקָם	יָרָבְעָם	אֵת־	לְהָמִית	שְׁלֹמֹה	וַיְבַקֵּשׁ
Yeroboamu	na–akasimama	Yeroboamu		kumuua	Solomoni	na–Solomoni–akatafuta
H3379		H3379	H0853	H4191	H8010	H1245

עַד־	בְּמִצְרָיִם	וַיְהִי	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	שִׁישַׁק	אֶל־	מִצְרַיִם	וַיִּבְרַח
hadi	katika–Misri	na–alikuwa	Misri	mfalme–wa	Shishaki	kwa	Misri	na–akakimbilia
H5704	H4714	H1961	H4714	H4428	H7895	H0413	H4714	H1272

שְׁלֹמֹה׃	מוּת
Solomoni	kifo–cha
H8010	H4194

Kwa hiyo Sulemani akajaribu kumwua Yeroboamu. Lakini Yeroboamu akaamka na kukimbilia Misri, Kwa Shishaki mfalme wa Misri, naye akabaki Misri mpaka Sulemani alipokufa.

41 וְיֶתֶר | דִּבְרֵי | שְׁלֹמֹה | וְכָל־ | אֲשֶׁר | עָשָׂה | וְחָכְמָתוֹ
na–mambo–mengine–ya | mambo–ya | Solomoni | na–wote–wa | ambayo | alifanya | na–hekima–yake
H1697 | H8010 | H3605 | H2451

הֲלוֹא־ | הֵם | כְּתֻבִים | עַל־ | סֵפֶר | דִּבְרֵי | שְׁלֹמֹה׃
je–si | yao | yameandikwa | katika | kitabu–cha | mambo–ya | Solomoni
H3808 | H1992 | H3789 | H8010 | H1697

Na kwa mambo mengine yanayomhusu Sulemani, Yote ambayo alifanya na hekima zake, je, hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya

42 וְהַיָּמִים | אֲשֶׁר | מָלַךְ | שְׁלֹמֹה | בִּירוּשָׁלַ͏ִם | עַל־ | כָּל־ | יִשְׂרָאֵל
na–siku | ambazo | alitawala | Solomoni | katika–Yerusalemu | juu–ya | wote–wa | Israeli
H3117 | H8010 | H3389 | H3605 | H3478

אַרְבָּעִים | שָׁנָה׃
miaka–arobaini | miaka
H0705 | H8141

Sulemani? Sulemani alitawala Yerusalemu juu ya Israeli yote kwa miaka arobaini.

43 וַיִּשְׁכַּב | שְׁלֹמֹה | עִם־ | אֲבֹתָיו | וַיִּקָּבֵר | בְּעִיר | דָּוִד | אָבִיו
na–akalala | Solomoni | pamoja–na | baba–zake | na–akazikwa | katika–mji–wa | Dawidi | baba–yake
H7901 | H8010 | H0001 | H6912 | H1732 | H0001

וַיִּמְלֹךְ | רְחַבְעָם | בְּנוֹ | תַּחְתָּיו׃ | ס
na–akatawala | Rehoboamu | mwana–wake | badala–yake |
H7346 | H8478

Naye akalala na mababu zake na alizikwa katika mji wa Daudi baba yake. Rehoboamu mwanae akawa mfalme mahali pake.

Chapter 12

1 וַיֵּלֶךְ | רְחַבְעָם | שְׁכֶם | כִּי | כָּל־ | יִשְׂרָאֵל
na–akaenda | Rehoboamu | Shekemu | kwa–kuwa | wote–wa | Israeli
H3212 | H7346 | H7927 | H7927 | H3605 | H3478

לְהַמְלִיךְ | אֹתוֹ׃ | בָּא | שְׁכֶם
kumfanya–mfalme | yeye | alikuja | Shekemu
H0853 | H0935 | H7927

Rehoboamu akaenda Shekemu, kwa kuwa Israeli yote walikuwa wameenda Shekemu kumfanya awe mfalme.

2 וַיְהִי | כִּשְׁמֹעַ | וְהוּא | עוֹדֶנּוּ | בְּמִצְרָיִם
na–ikawa | aliposikia | na–yeye | alipokuwa–bado | katika–Misri
H1961 | H8085 | H1931 | H5750 | H4714

בֶּן־ | נְבָט | וְיָרָבְעָם | בְּמִצְרָיִם׃
mwana–wa | Nebati | Yeroboamu | katika–Misri
H1121 | H5028 | H3379 | H4714

וַיֵּשֶׁב | יָרָבְעָם | מִמִּצְרָיִם׃
na–akakaa | Yeroboamu | katika–Misri
H3427 | H3379 | H4714

אֲשֶׁר | שָׁלַח | בָּרַח | מִפְּנֵי | הַמֶּלֶךְ | שְׁלֹמֹה
ambako | alikimbia | mbele–ya | mfalme | Solomoni
H1272 | H6440 | H4428 | H8010

Ikatokea kuwa Yeroboamu mwana wa Nebati akayasikia haya (Kwa kuwa alikuwa bado yuko Misri, ambako alikuwa amekimbilia kumkwepa mfalme Sulemani), Kwani Yeroboamu alikuwa anaishi Misri.

3 וַיִּשְׁלְחוּ | וַיִּקְרְאוּ־ | לוֹ | ויבאו] | וַיָּבֹא(| יָרָבְעָם | וְכָל־
na–walituma | na–wakamwita | yeye | [na–wakaja] | na–akaja | Yeroboamu | na–wote–wa
H7971 | H7121 | H0935 | H0935 | H3379 | H3605

וַיְדַבְּרוּ | רְחַבְעָם | אֶל־ | לֵאמֹר׃ | יִשְׂרָאֵל | קָהָל
na–wakamwambia | Rehoboamu | kwa | kusema | Israeli | kusanyiko–la
H1696 | H7346 | H0413 | H0559 | H3478 | H6951

Kwa hiyo wakatuma watu kumwita, na Yeroboamu pamoja na mkutano wote wa Israeli wakaja wakamwambia Rehoboamu,

4

הָקֵל׀	עַתָּה	וְאַתָּה	עֻלֵּנוּ	אֶת־	הַקָּשָׁה	אָבִיךָ	
punguza	sasa	na–wewe	nira–yetu		alifanya–kuwa–ngumu	baba–yako	
H7043	H6258		H5923	H0853	H7185	H0001	

עָלֵינוּ	נָתָן	אֲשֶׁר־	הַכָּבֵד	וּמֵעֻלּוֹ	הַקָּשָׁה	אָבִיךָ	מֵעֲבֹדַת
juu–yetu	aliweka	ambayo	nzito	na–kutoka–nira–yake	mgumu	baba–yako	kutoka–utumishi–wa
	H5414		H3515	H5923	H7186	H0001	H5656

וְנַעַבְדֶךָּ׃
na–tutakutumikia
H5647

Baba yako aliifanya nira yetu kuwa nzito. Sasa ifanye kazi ngumu ya baba yako kuwa nyepesi kuliko nira ngumu ambayo baba yako alituwekea, nasi tutakutumikia.”

5

וַיֵּלְכוּ	אֵלָי	וְשׁוּבוּ	יָמִים	שְׁלֹשָׁה	עַד	לְכוּ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר
na–wakaenda	kwangu	na–mrudie	siku	siku–tatu	tena	nendeni	wao	na–akawaambia
H3212	H0413	H7725	H3117	H7969	H5750	H3212	H0413	H0559

הָעָם׃
watu

Naye Rehobiamu akawaambia, “Ondokeni kwa siku tatu, kisha nirudieni.” Kwa hiyo watu wakaondoka.

6

עֹמְדִים	הָיוּ	אֲשֶׁר־	הַזְּקֵנִים	אֶת־	רְחַבְעָם	הַמֶּלֶךְ	וַיִּוָּעַץ	
wakisimama	walikuwa	ambao	wazee	na	Rehoboamu	mfalme	na–akashauriana	
H5975	H1961		H2205	H0854	H7346	H4428	H3289	

אֵתָם	אֵיךְ	לֵאמֹר	חַי	בִּהְיוֹתוֹ	אָבִיו	שְׁלֹמֹה	פְּנֵי	אֶת־
ninyi	jinsi–gani	kusema	hai	alipokuwa	baba–yake	Solomoni	uso–wa	mbele–ya
		H0559		H1961	H0001	H8010	H6440	H0854

דָּבָר׃	הַזֶּה	הָעָם־	אֶת־	לְהָשִׁיב	נוֹעָצִים	
neno	hawa	watu		kujibu	mnashauriana	
H1697	H2088		H0853	H7725	H3289	

Mfalme Rehoboamu akatafuta ushauri kwa wazee waliokuwa wamesimama mbele ya Sulemani baba yake wakati wa uhai wake, naye akasema, “mnanishauri niwajibuje hawa watu?”

7

עֶבֶד	תִּהְיֶה־	הַיּוֹם	אִם־	לֵאמֹר	אֵלָיו	וַיְדַבְּרוּ)(	וידברן׀
mtumishi	utakuwa	leo	kama	kusema	yeye	na–wakamwambia	[na–wakamwambia]
H5650	H1961	H3117		H0559	H0413	H1696	H1696

טוֹבִים	דְּבָרִים	אֲלֵיהֶם	וּדְבַרְתָּ	וַעֲנִיתָם	וַעֲבַדְתָּם	הַזֶּה	לָעָם	
mazuri	maneno	wao	na–ukawaambia	na–ukawajibu	na–ukawatumikia	hawa	kwa–watu	
	H1697	H0413	H1696		H5647	H2088		

הַיָּמִים׃	כָּל־	עֲבָדִים	לְךָ	וְהָיוּ	
siku	siku–zote	watumishi	kwako	na–watakuwa	
H3117	H3605	H5650		H1961	

Nao wakamwambia, “Kama wewe utakuwa mtumishi wa hawa watu na akawatumikia, na akawapa majibu ya maneno mema, ndipo watakapokuwa watumishi wako daima.”

8 וַיַּעֲזֹ֣ב אֶת־ na-akaiacha H0853 עֲצַ֣ת shauri-la H6098 הַזְּקֵנִ֗ים wazee H2205 אֲשֶׁ֤ר ambalo יְעָצֻהוּ֙ walimshauri H3289 וַיִּוָּעַ֔ץ na-akashauriana H3289 אֶת־ na H0854 הַיְלָדִ֖ים vijana H3206

לְפָנָֽיו׃ mbele-yake H6440 הָעֹמְדִ֔ים walisimama H5975 אֲשֶׁ֥ר ambao אִתּ֖וֹ pamoja-naye H0854 גָּדְל֑וּ walikua H1431 אֲשֶׁ֥ר ambao

Lakini Rehoboamu akapuuzia ushauri aliopewa na wazee na akaenda kuomba ushauri kwa vijana ambao alikua pamoja nao wakasimama mbele yake.

9 וַיֹּ֣אמֶר na-akawaambia H0559 אֲלֵיהֶ֗ם wao H0413 מָה֙ nini H4100 אַתֶּ֣ם ninyi H0413 נוֹעָצִ֔ים mnashauriana H3289 וְנָשִׁ֖יב na-tujibu H7725 דָּבָ֑ר neno H1697 אֶת־ H0853 הָעָ֣ם watu H2088 הַזֶּ֔ה hawa H2088

אֲשֶׁ֥ר ambao דִּבְּר֛וּ walisema H1696 אֵלַ֖י kwangu H0413 לֵאמֹ֑ר kusema H0559 הָקֵ֣ל punguza H7043 מִן־ kutoka הָעֵ֔ל nira H5923 אֲשֶׁר־ ambayo נָתַ֥ן aliweka H5414 אָבִ֖יךָ baba-yako H0001

עָלֵֽינוּ׃ juu-yetu

Akawaambia, “Mnanipa ushauri gani ili niweze kuwajibu hawa watu waliosema nami kwamba, 'ifanye nyepesi nira ambayo baba yako alituwekea'”

10 וַיְדַבְּר֣וּ na-wakamwambia H1696 אֵלָ֗יו yeye H0413 הַיְלָדִים֙ vijana H3206 אֲשֶׁ֣ר ambao גָּדְל֔וּ walikua H1431 אִתּ֖וֹ pamoja-naye H0854 אֵ֑לֶּה hawa H2088 תֹּאמַ֣ר utasema H0559 כֹּֽה־ hivyo H3541 לֶאֱמֹ֔ר kusema H0559

לָעָ֣ם kwa-watu H2088 הַזֶּ֔ה ambao H0834 דִּבְּר֥וּ walisema H1696 אֵלֶ֖יךָ kwako H0413 לֵאמֹ֑ר kusema H0559 אָבִ֖יךָ baba-yako H0001 הִכְבִּ֥יד aliifanya-kuwa-nzito H3513 אֶת־ H0853

מִמָּתְנֵ֖י kuliko-kiuno-cha H4975 כִּֽי׃ baba-yangu H0001 עָבָ֥ה ni-nene H5666 אָבִ֛י ninyi H0853 וְעַתָּ֣ה na-sasa H6258 הֶעְמַ֤יס aliwatwika H6006 עֲלֵיכֶם֙ juu-yenu H5921 אָבִ֣י baba-yangu H0001 וַאֲנִ֔י na-mimi H0589 כְּבֵ֖ד nzito H3515 עַ֑ל nira H5923 אוֹסִ֣יף nitaongeza H3254 עֹ֔ל juu-ya

בְּעַקְרַבִּֽים׃ kwa-nge H6137 אֲנִ֖י ninyi H0853 יִסַּ֣ר aliwaadibu H3256 וַאֲנִ֑י na-mimi H0589 בַּשּׁוֹטִ֥ים kwa-mijeledi H7752 אֶתְכֶ֖ם ninyi H0853 יִסַּ֥ר nitawaadibu H3256 אָבִ֛י baba-yangu H0001 עֲלֵיכֶ֥ם nira-yenu H5921

Wale vijana waliokua pamoja na Rehoboamu wakamjibu, wakisema, “Waambie hawa watu kuwa baba yako Sulemani aliifanya nira yenu kuwa nzito lakini ninyi wenyewe mnaweza kuifanya rahisi. Uwaambie hivi, 'Kidole changu kidogo ni kinene kuliko kiuno cha baba yangu.

11 וְעַתָּ֣ה na-sasa H6258 הֶעְמַ֤יס aliwatwika H6006 עֲלֵיכֶם֙ juu-yenu H5921 אָבִ֣י baba-yangu H0001 וַאֲנִ֔י na-mimi H0589 כְּבֵ֖ד nzito H3515 עַ֑ל nira H5923 אוֹסִ֣יף nitaongeza H3254 עֹ֔ל juu-ya

Kwa hiyo sasa, ingawa baba yangu aliwatwika kongwa zito, Mimi nitaiongeza kongwa lenu. Baba yangu aliwaadhibu kwa mijeredi, Lakini mimi nitawaadhibu kwa nge.'"

12 וַיָּבֹא֩ (ויבן) יָרָבְעָ֨ם וְכָל־ הָעָ֜ם אֶל־ רְחַבְעָ֗ם בַּיּוֹם֙ הַשְּׁלִישִׁ֔י
na-akaja [na-akaja] Yeroboamu na-wote-wa watu kwa Rehoboamu siku ya-tatu
H0935 H0935 H3379 H3605 H0413 H7346 H3117 H7992

כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר הַמֶּ֑לֶךְ לֵאמֹ֗ר שׁוּבוּ֙ אֵלַ֣י כְּוַ֔אנגו בַּיּ֖וֹם הַשְּׁלִישִֽׁי׃
kama-vile alisema mfalme kusema rudini kwangu siku ya-tatu
H1696 H4428 H0559 H7725 H0413 H3117 H7992

Kwa hiyo siku ya tatu Yeroboamu na watu wote wakaja kwa Rehoboamu, kama mfalme alivyokuwa amewaelekeza aliposema, “mrudi kwangu siku ya tatu.”

13 וַיַּעַן֙ הַמֶּ֔לֶךְ אֶת־ עֲצַ֥ת הַזְּקֵנִ֖ים אֲשֶׁ֥ר יְעָצֻֽהוּ׃
na-akawajibu mfalme na-akaiacha shauri-la wazee ambalo walimshauri
H6098 H2205 H3289

וַיְדַבֵּ֣ר אֲלֵיהֶ֔ם כַּעֲצַ֥ת הַיְלָדִ֖ים לֵאמֹ֑ר אָבִ֣י הִכְבִּ֔יד עֹלְכֶ֖ם וַאֲנִ֣י אֹסִ֔יף עֹלְכֶ֑ם אָבִ֣י יִסַּ֔ר אֶתְכֶ֖ם בַּשּׁוֹטִ֑ים וַאֲנִ֣י אֲיַסֵּ֔ר אֶתְכֶ֖ם בָּעַקְרַבִּֽים׃
na-akawaambia wao vijana kulingana-na-shauri-la kusema baba-yangu
H1696 H0413 H3206 H6098 H0559 H0001

aliifanya-kuwa-nzito juu-ya nira-yenu na-mimi nitaongeza nira-yenu baba-yangu
H3513 H5923 H0589 H3254 H5923 H0001

kwa-nge ninyi nitawaadibu na-mimi kwa-mijeledi ninyi aliwaadibu
H6137 H0853 H3256 H0589 H7752 H0853 H3256

Naye mfalme akawaambia wale watu kwa ukali na akapuuzia ushauri wa wale wazee ule waliokuwa wamempatia.

Akawaambia akifuata ushauri wa wale vijana; akasema, “Baba yangu aliwatwika kongwa zito, lakini mimi nitaongeze kongwa lenu. Baba yangu aliwaadhibu kwa mijeredi, mimi nitawaadhibu kwa nge.”

15 וְלֹא־ שָׁמַ֣ע הַמֶּ֔לֶךְ אֶל־ הָעָ֑ם כִּי־ הָיְתָ֥ה סִבָּ֛ה מֵעִ֥ם יְהוָ֖ה
na-hakusikia sikia mfalme kwa watu kwa-kuwa ilikuwa sababu kutoka-kwa Yahwe
H3808 H8085 H4428 H0413 H3605 H1961 H5438 H3068

לְמַ֣עַן הָקִ֗ים אֶת־ דְּבָרוֹ֙ אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֣ר יְהוָ֔ה בְּיַד־ אֲחִיָּ֥ה הַשִּׁלֹנִ֖י אֶל־ יָרָבְעָ֥ם בֶּן־ נְבָֽט׃
ili atimize neno lake ambalo alisema Yahwe kwa-mkono-wa Ahiya Mshiloni kwa Yeroboamu mwana-wa Nebati
H4616 H0853 H1697 H1696 H3068 H3027 H0281 H7888 H0413 H3379 H5028

Kwa hiyo mfalme hakuwasikiliza wale watu, kwa kuwa ilikuwa zamu ya tukio lililoletwa na BWANA, ili kwamba aweze kulitimiza neno lake ambalo alikuwa amelisema kupitia Ahiya.

16 וַיַּרְא כָּל־ישְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם וַיָּשִׁבוּ הָעָם
na-alipoona wote-wa Israeli kwamba haku sikia mfalme kwao na-wakawajibu watu
H7200 H3605 H3478 H3808 H8085 H4428 H0413 H7725

לֵאמֹר מַה־נִּי לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי לְאֹהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָוִד
kusema nini kwetu sehemu katika-Dawidi na-hakuna urithi katika-mwana-wa-Yese mahema-yenu Israeli sasa angalia nyumba-yako Dawidi
H0559 H4100 H3808 H5159 H1732 H3808 H5159 H1732 H3448 H0168 H3478 H6258 H7200 H1732

וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאָהָלָיו׃
na-akaenda Israeli mahema-yake
H3212 H3478 H0168

Israeli yote ilipoona kuwa mfalme hakuwasikiliza, watu wakamjibu wakimwambia, “Je, tuna sehemu gani kwa Daudi? Hatuna urithi kwa mwana wa Yese! Nenda kwenye hema zako, ewe Israeli. Sasa tazama kwenye nyumba yako, Daudi.” Kwa hiyo Israeli akarudi kwenye hema zake.

17 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם׃
lakini-wana-wa Israeli waliokaa katika-miji-ya Yuda na-akatawala juu-yao Rehoboamu
H7346

פ
¶

Lakini kwa watu wa Israeli waliokuwa wakiishi kwenye miji ya Yuda, Rehoboamu akawa mfalme juu yao.

18 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־אֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל־הַמַּס
na-akatuma mfalme Rehoboamu Adoramu ambaye juu-ya kazi-ya-kulazimishwa
H7971 H4428 H7346 H0151 H0853 H0151 H4522

וַיִּרְגְּמוּ בּוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיָּמָת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלָם׃
na-wakampiga-kwa-mawe wote-wa Israeli na-akafa na-mfalme Rehoboamu alijitahidi kupanda garini kukimbia Yerusalemu
H7275 H3605 H3478 H0068 H4191 H4428 H7346 H0553 H5927 H4818 H5127 H3389

Kisha mfalme Rehoboamu akamtuma Adoramu, aliyekuwa juu ya shokoa, lakini Waisraeli wote wakampiga kwa mawe wakamwua kwa mawe. Mflme Rehoboamu akakimbia haraka kwa gari lake kwenda Yerusalemu.

19 וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ ס
na-wakaasi Israeli dhidi-ya-nyumba-ya Dawidi hadi siku hii
H6586 H3478 H1732 H5704 H3117 H2088

Kwa hiyo Israeli wakawa wapinzani dhidi ya nyumba ya Daudi mpaka leo.

20 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁב יָרָבְעָם וַיִּשְׁלְחוּ
na-ikawa waliposikia wote-wa Israeli kwamba amerudi Yeroboamu na-wakatuma
H1961 H8085 H3605 H3478 H7725 H3379 H7971

וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל־כָּל־שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ׃
na-wakamwita yeye kusanyiko kwenye yeye juu-ya wote-wa Yuda peke-yake
H7121 H0853 H5712 H0413 H0853 H3605 H3063 H0905

וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי בֵּית־דָּוִד אַחֲרֵי כֵּן הָיָה לְאֵי־שֶׁבֶט
na-wakamfanya-mfalme yeye juu-ya wote-wa Israeli isipokuwa nyumba-ya Dawidi kufuata kulikuwa hakukuwa kabila-la
H5712 H0853 H3605 H3478 H2108 H1732 H1961 H3808 H7626

Ndipo Israeli yote waliposikia kuwa Yeroboamu alikuwa amerudi, walimwita kwenye kusanyiko lao wakamweka kuwa mfalme wa Israeli. Hapakuwepo na mtu aliyeifuata familia ya Daudi, isipokuwa tu kabila la Yuda.

21 וַיָּבֹא רְחַבְעָם יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיַּקְהֵל כָּל־בֵּית יְהוּדָה וְאֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן
na-alipokuja Rehoboamu Yerusalemu na-akakusanya wote-wa nyumba-ya Yuda na-[illegible] Benyamini
H0935 H7346 H3389 H6950 H3605 H0853 H1144

מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם־בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב
mia na-themanini elfu waliochaguliwa wanaofanya vita kupigana na kurudisha Israeli
H3967 H8084 H0505 H0977 H4421 H7725

אֶת־הַמְּלוּכָה לִרְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה׃ ס
na-ufalme kwa-Rehoboamu mwana-wa Solomoni
H0853 H4410 H7346 H8010

Rehoboamu alipofika Yerusalemu, akawakusanya wote wa nyumba ya Yuda na kabila la Benjamini; walichaguliwa wanaume wanajeshi180, 000 ili wapigane na nyumba ya Israeli, kwa lengo la kurudisha ufalme kwa Rehoboamu mwana wa Sulemani.

22 וַיְהִי דְּבַר־הָאֱלֹהִים אֶל־שְׁמַעְיָה אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר׃
na-likaja neno-la Mungu kwa Shemaya mtu-wa Mungu kusema
H1961 H1697 H0430 H0413 H8098 H0376 H0430 H0559

Lakini neno la Mungu likamjia Shemaya, mtu wa Mungu; likisema,

23 אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶל־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִין
sema kwa Rehoboamu mwana-wa Solomoni mfalme-wa Yuda na-kwa wote-wa nyumba-ya Yuda na-Benyamini
H0559 H0413 H7346 H8010 H4428 H3063 H0413 H3605 H1144 H3063

וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר׃
na-wengine-wa watu kusema
H0559

“Mwambie Rehoboamu mwana wa Sulemani, mfalme wa Yuda, na kwa nuymba yote ya Yuda na Benjamini, na kwa watu wote; uwaambie,

24 כֹּה֩ חִוָּ֨ה יְהוָ֜ה אָמַ֗רְתָּ לֹֽא־תַעֲל֤וּ וְלֹא־תִלָּחֲמ֙וּן עִם־אֲחֵיכֶ֣ם בְּנֵי־
hivyo Yahwe asema hamta panda na–hamta pigana ndugu–zenu wana–wa
H3541 H3068 H0559 H3808 H5927 H3808 H0251

יִשְׂרָאֵ֔ל שׁ֥וּבוּ אִ֖ישׁ לְבֵיתוֹ֑ כִּ֚י מֵאִתִּ֣י נִהְיָ֔ה הַדָּבָ֥ר הַזֶּ֖ה
Israeli rudini kila–mtu nyumba–yake kwa–kuwa kutoka–kwangu limekuwa jambo hili
H3478 H7725 H0376 H1697 H2088

וַיִּשְׁמְע֗וּ אֶת־ דְּבַר־ יְהוָה֙ וַיָּשֻׁ֣בוּ לָלֶ֔כֶת כִּדְבַ֥ר יְהוָ֖ה׃ ס
na–wakasikia H8085 H0853 neno–la H1697 Yahwe H3068 na–wakarudi H7725 kwenda H3212 kulingana–na–neno–la H1697 Yahwe H3068

“BWANA asema hivi, Usipigane wala kuwavamia ndugu zako watu wa Israeli. Kila mtu lazima arudi nyumbani kwake, kwa kuwa jambo hili nimelisababisha mimi.” Kwa hiyo wakalisikiliza neno la BWANA na wakrudi nyumbani kwa njia zao na wakalitii neno lake.

25 וַיִּבֶן֙ יָרָבְעָ֣ם אֶת־ שְׁכֶ֔ם בְּהַ֖ר אֶפְרַ֑יִם וַיֵּ֖שֶׁב מִשָּׁ֥ם
na–akajenga Yeroboamu H3379 H0853 Shekemu H7927 katika–mlima–wa Efraimu H0669 na–akakaa H3427 humo H8033

וַיֵּצֵ֣א וַיִּבֶן֙ אֶת־ פְּנוּאֵ֔ל׃
na–akatoka na–akajenga H1129 H0853 Penueli H6439

Kisha Yeroboamu akaijenga Shekemu katika nchi ya milima ya Efraimu, na akaishi huko. Akatoka huko na kuijenga Penueli.

26 וַיֹּ֣אמֶר יָרָבְעָ֔ם בְּלִבּ֖וֹ עַתָּ֣ה תָשׁ֔וּב הַמַּמְלָכָ֖ה לְבֵ֥ית דָּוִֽד׃
na–akasema H0559 Yeroboamu H3379 moyoni–mwake sasa H6258 utarudi H7725 ufalme H4467 kwa–nyumba–ya Dawidi H1732

Yeroboamu akafikiri moyoni mwake, “Sasa ufalme utarudi kwenye nyumba ya Daudi.

27 אִם־ תַּעֲלֶ֣ה הָעָ֗ם הַזֶּה֙ לַעֲשׂ֣וֹת זְבָחִ֔ים בְּבֵית־ יְהוָ֖ה
kama watapanda H5927 watu H2088 hawa kutoa H6213 dhabihu H2077 katika–nyumba–ya Yahwe H3068

בִּירוּשָׁלִַ֑ם וְשָׁ֣ב לֵ֣ב הָעָ֗ם אֶל־ אֲדֹנֵיהֶם֙ אֶל־ רְחַבְעָ֣ם מֶֽלֶךְ־
katika–Yerusalemu H3389 na–utarudi H7725 moyo–wa watu H5971 hawa H2088 kwa H0413 bwana–wao H0113 kwa H0413 Rehoboamu H7346

יְהוּדָ֔ה וְהָרְג֥וּנִי וְשָׁ֖בוּ אֶל־ רְחַבְעָ֥ם מֶֽלֶךְ־ יְהוּדָֽה׃
Yuda H3063 mfalme–wa H4428 Rehoboamu H7346 kwa H0413 na–watarudi H7725 na–wataniua H2026 Yuda H3063 mfalme–wa H4428

Kama hawa watu wataenda kutoa sadaka kwenye hekalu la BWANA kule Yerusalemu, basi mioyo ya hawa watu itarudi tena kwa bwana wao, kwa Rehoboamu mfalme wa Yuda. Wataniua na kurudi kwa Rehoboamu mfalme wa Yuda.”

28 וַיִּוָּעַ֣ץ הַמֶּ֔לֶךְ וַיַּ֣עַשׂ שְׁנֵ֔י עֶגְלֵ֖י זָהָ֑ב וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם
na–akashauriana H3289 mfalme H4428 na–akafanya H6213 mbili H8147 ndama–za H5695 dhahabu H2091 na–akawaambia H0559 wao H0413

רַב־ לָכֶ֤ם מֵֽעֲלוֹת֙ יְרוּשָׁלִַ֔ם הִנֵּ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ יִשְׂרָאֵ֑ל אֲשֶׁ֥ר
ni–mengi–sana kwenu H3605 kupanda H5927 Yerusalemu H3389 tazama H2009 miungu–yako H0430 Israeli H3478 ambayo H0834 ilikutoa H5927

מֵאֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃
kutoka–nchi–ya H0776 Misri H4714

Kwa hiyo mfalme Yeroboamu akatafuta ushauri na akafanya ndama wawili wa dhahabu; akawaambia watu, “Ni vigumu sana kwenu kwenda Yerusalemu. Tazameni, hawa ndiyo miungu yenu, Ee Israeli, iliyowatoa toka nchi ya Misri.”

29 וַיַּעַשׂ אֶת־ שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב־ לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

na-akaweka | moja | H5414 H0259 | na-אֶת־ | katika-Betheli | H0853 H1008 | moja | H0259 | אֶת־ | H0853 | na-akaweka

Akamweka mmoja Betheli na mwingine Dani.

30 וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחַטָּאת וַיֵּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד־ דָּן׃

na-ikawa | jambo | hili | dhambi | na-wakaenda | watu | mbele-ya | moja | hadi | Dani | H1961 H1697 H2088 H1697 H3212 H6440 H0259 H5704 H1835

Kwa hiyo jambo hili likawa dhambi. Watu wakaenda kwa huyo na wengine kwa hawa, mpaka huko Dani.

31 וַיַּעַשׂ אֶת־ בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא־ הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי׃

na-akafanya | nyumba-ya | mahali-pa-juu | na-akafanya | makuhani | kutoka-miongoni-mwa | watu | ambao | hawaku | kuwa | kutoka-wana-wa | Lawi | H0853 H1116 H3548 H7098

Yeroboamu akajenga nyumba mahali pa juu na kufanya makuhani kutoka kwa watu wote, ambao hawakuwa wana wa Lawi.

32 וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם חָג בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה־ עָשָׂר יוֹם כֶּחָג אֲשֶׁר יִהְיֶה בִּיהוּדָה וְיַעַל עַל־ הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית־ אֵל לִזְבֹּחַ לָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעֱמִיד בְּבֵית־ אֵל אֶת־ כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה׃

na-akafanya | Yeroboamu | sikukuu | katika-mwezi | wa-nane | siku-ya-kumi | na-tano | siku | H6240 H3117 | H6240 | H2568 | H8066 | H2320 | H2282 | H3379 | H6240 | H3117

hivyo | madhabahu | juu-ya | na-akapanda | katika-Yuda | ambayo | kama-sikukuu | ya-mwezi | H4196 | H5927 | H3063 | H2282 | H2320

na-akaweka | alifanya | ambazo | kwa-ndama | kutoa-dhabihu | katika-Betheli | alifanya | H5975 | H2076 | H1008

alifanya | ambapo | mahali-pa-juu | makuhani-wa | אֶת־ | katika-Betheli | H1116 | H3548 | H0853 | H1008

Yeroboamu akafanya sikukuu katika mwezi wa nane, katika siku ya kumi na tano ya mwezi, kama sikukuu ambayo iko Yuda, na akaenda juu kwenye madhabahu. Akafanya hivyo kule Betheli, akawatolea sadaka wale ndama aliokuwa amewatengeneza, na akaweka kuhani huko Betheli mahali pa juu alipokuwa amepatengeneza.

33 וַיַּעַל עַל־ הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית־ אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר בָּדָא מִלִּבּוֹ [מלבדן] וַיַּעַשׂ חָג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל־ הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר׃ פ

na-akapanda | juu-ya | madhabahu | ambayo | alifanya | katika-Betheli | siku-ya-kumi | na-tano
H5927 | H0905 | H4196 | H2568 | H6240

siku | katika-mwezi | wa-nane | katika-mwezi | ambao | alibuni | [kutoka-moyo-wake]
H3117 | H2320 | H8066 | H2320 | H0908 | H0905

na-akapanda | juu-ya | na-akafanya | sikukuu | kwa-wana-wa | Israeli | (kutoka-moyo-wake)
H5927 | H3820

¶ | kufukiza-ubani | madhabahu
H4196

Yeroboamu akapanda kwenda kwenye madhabahu ambayo aliitengeneza kule Betheli katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, ndio mwezi aliokuwa amefikiri katika akili yake; akafanya sikukuu kwa watu wa Israeli n a akaenda madhabahuni kufukiza uvumba.

Chapter 13

בֵּית־אֵל	אֶל־	יְהוָה	בִּדְבַר	מִיהוּדָה	בָּא	אֱלֹהִים	אִישׁ	וְהִנֵּה	1
Betheli	kwenda	Yahwe	kwa–neno–la	kutoka–Yuda	alikuja	Mungu	mtu–wa	na–tazama	
H1008	H0413	H3068	H1697	H3063	H0935	H0430	H0376	H2009	

לְהַקְטִיר׃	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	עֹמֵד	וְיָרָבְעָם
kufukiza–ubani	madhabahu	juu–ya	amesimama	na–Yeroboamu
	H4196		H5975	H3379

Mtu wa Mungu alikuja tokea Yuda kwa neno la BWANA kule Betheli. Naye Yeroboamu alikuwa amesimama karibu na madhabahu ili kufukiza uvumba.

מִזְבֵּחַ	מִזְבֵּחַ	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	בִּדְבַר	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	וַיִּקְרָא		2
madhabahu	madhabahu	na–akasema	Yahwe	kwa–neno–la	madhabahu	dhidi–ya	na–akaita		
H4196	H4196	H0559	H3068	H1697	H4196		H7121		

שְׁמוֹ	יֹאשִׁיָּהוּ	דָּוִד	לְבֵית־	נוֹלָד	בֵּן	הִנֵּה־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה
jina–lake	Yosia	Dawidi	kwa–nyumba–ya	atazaliwa	mwana	tazama	Yahwe	asema	hivyo
H8034	H2977	H1732		H3205		H2009	H3068	H0559	H3541

עָלֶיךָ	הַמַּקְטִרִים	הַבָּמוֹת	כֹּהֲנֵי	אֶת־	עָלֶיךָ	וְזָבַח	
juu–yako	wanaofukiza–ubani	mahali–pa–juu	makuhani–wa		juu–yako	na–atatoa–dhabihu	
		H1116	H3548	H0853		H2076	

עָלֶיךָ׃	יִשְׂרְפוּ	אָדָם	וְעַצְמוֹת	
juu–yako	itateketezwa	wanadamu	na–mifupa–ya	
	H8313	H0120	H6106	

Akalia kinyume na zile madhabahu kwa neno la BWANA: “Ee madhabahu, madhabahu” hivi ndivyo asemavyo BWANA, 'Tazama, mwana aitwaye Yosia atazaliwa katika familia ya Daudi, na juu yenu atawachinja makuhani ambao sasa wanafukiza uvumba mahali hapa pa juu kwa ajili yako. Juu yako watachoma mifupa ya watu.'”

הִנֵּה	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַמּוֹפֵת	זֶה	לֵאמֹר	מוֹפֵת	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְנָתַן	3
tazama	Yahwe	alisema	ambayo	ishara	hii	kusema	ishara	ile	siku	na–alitoa	
H2009	H3068	H1696		H4159	H2088	H0559	H4159	H1931	H3117	H5414	

עָלָיו׃	אֲשֶׁר־	הַדָּשֶׁן	וְנִשְׁפַּךְ	נִקְרָע	הַמִּזְבֵּחַ
juu–yake	ambayo	majivu	na–itamwagika	itapasuka	madhabahu
		H1880	H8210	H7167	H4196

Kisha mtu wa Mungu akatoa ishara siku hiyohiyo, akisema, “Hii ndiyo isharaya kwamba BWANA amesema: 'Tazama, madhabahu zitavuunjika, na majivu yaliyo juu yatamwagika.”

4 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא עַל־
aliposikia mfalme [H4428] [H8085] [H0853] neno-la [H1697] mtu-wa [H0376] Mungu [H0430] ambalo [H7121] dhidi-ya [H5921]
[H1961] na-ikawa

מִזְבַּח בְּבֵית־אֵל וַיִּשְׁלַח יָרָבְעָם אֶת־יָדוֹ מֵעַל מִזְבֵּחַ לֵאמֹר
madhabahu [H4196] katika-Betheli [H1008] na-akatoa [H7971] Yeroboamu [H3379] [H0853] mkono-wake [H3027] kutoka-juu-ya [H5921]

תִּפְשֵׂהוּ וַתִּיבַשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכְלָה לַהֲשִׁיבָהּ
mkamateni [H8610] na-ukakauka [H3001] mkono-wake [H3027] ambao [H7971] juu-yake [H5921] alitoa [H7971] kusema [H0559] madhabahu [H4196]

אֵלָיו׃ kwake [H0413] kuurudisha [H7725] weza [H3201] na-hakuweza [H3808]

Naye mfalme aliposikia kile mtu wa Mungu alichosema, kwamba amelia kinyume cha zile madhabahu kule Betheli, Yeroboamu akanyosha mkono wake kutoka madhabahuni, akisema, “mkamateni.” Ndipo ule mkono aliokuwa ameunyosha dhidi ya mtu wa Mungu ukakauka, kiasi kwamba hakuweza kuurudisha mwenyewe.

5 כְּמוֹפֵת הַמִּזְבֵּחַ מִן־הַדֶּשֶׁן וַיִּשְׁפַּךְ נִקְרָע וְהַמִּזְבֵּחַ
kulingana-na-ishara [H4159] madhabahu [H4196] kutoka [H4480] majivu [H1880] na-yakamwagika [H8210] ilipauka [H7167] na-madhabahu [H4196]

יְהוָה׃ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים אִישׁ נָתָן אֲשֶׁר
Yahwe [H3068] kwa-neno-la [H1697] Mungu [H0430] mtu-wa [H0376] alitoa [H5414] ambayo

Na ile madhabahu ikavunjika vipande vipande, na yale majivu yakamwagika kutoka madhabahuni, kama ilivyokuwa imefafanuliwa kuwa ndiyo ishara ya kwamba mtu wa Mungu alikuwa amepewa kwa neno la BWANA.

6 פְּנֵי אֶת־נָּא חַל־ הָאֱלֹהִים אִישׁ אֶל־ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעַן
uso-wa [H6440] [H0853] tafadhali [H4994] msihi [H2470] Mungu [H0430] mtu-wa [H0376] kwa [H0413] na-akasema [H0559] mfalme [H4428] na-akajibu

וַיֵּחָל אֱלֵי יָדִי וְתָשֹׁב בַּעֲדִי וְהִתְפַּלֵּל אֱלֹהֶיךָ יְהוָה
na-akamsihi kwangu [H0413] mkono-wangu [H3027] na-urudi [H7725] kwa-ajili-yangu [H1157] na-uombe [H6419] Mungu-wako [H0430] Yahwe [H3068]

וַתְּהִי אֵלָיו מֶלֶךְ יַד־ וַתָּשָׁב פְּנֵי יְהוָה אֶת־ הָאֱלֹהִים אִישׁ־
na-ukawa [H1961] kwake [H0413] mfalme [H4428] mkono-wa [H3027] na-ukarudi [H7725] Yahwe [H3068] uso-wa [H6440] [H0853] Mungu [H0430] mtu-wa [H0376]

כְּבָרִאשֹׁנָה׃ kama-mwanzoni [H7223]

Mfalme Yeroboamu akajibu akimwambia mtu wa Mungu, “Msihi BWANA, Mungu wako akupe neema ili uniombee, ili kwamba mkono wangu urejee kwangu tena.” Kwa hiyo mtu wa Mungu akamwomba BWANA, na mkono wa mfalme ukarejea katika hali yake tena, na ukawa kama ulivyokuwa mwanzoni.

7 הַבַּיְתָה אִתִּי בֹּאָה־ הָאֱלֹהִים אִישׁ אֶל־ הַמֶּלֶךְ וַיְדַבֵּר
nyumbani [H1004] pamoja-nami [H0854] njoo [H0935] Mungu [H0430] mtu-wa [H0376] kwa [H0413] mfalme [H4428] na-akamwambia [H1696]

מַתָּת׃ לְךָ wewe וְאֶתְּנָה na-nitakupa [H5414] וְסָעֳדָה na-ujiimarishe [H5582]
zawadi [H4991]

Yule mfalme akamwambia mtu wa Mungu, “twende nyumbani kwangu upate chakula, nami nitakupa zawadi.”

חֲצִי	אֶת־	לִי	תִּתֶּן־	אִם־	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הָאֱלֹהִים׀	אִישׁ־	וַיֹּאמֶר	8
nusu–ya	▯	mimi	utanipa	hata–kama	mfalme	kwa	Mungu	mtu–wa	na–akasema	
H2677	H0853		H5414		H4428	H0413	H0430	H0376	H0559	

מַיִם	אֶשְׁתֶּה־	וְלֹא	לֶחֶם׀	אֹכַל	וְלֹא־	עִמָּךְ	אָבֹא	לֹא	בֵּיתֶךָ
maji	kunywa	na–sita	mkate	kula	na–sita	pamoja–nawe	ingia	sita	nyumba–yako
H4325	H8354	H3808	H3899	H0398	H3808		H0935	H3808	

בַּמָּקוֹם	הַזֶּה׃
mahali	hapa
H4725	H2088

Yule mtu wa Mungu akamwambia mfalme, “Hata kama utanipa nusu ya miliki yako. staende na wewe, wala sitakula au kunywa maji mahali hapa,

לֶחֶם	תֹּאכַל	לֹא־	לֵאמֹר	יְהוָה׀	בִּדְבַר	אֹתִי	צִוָּה	וְכֵן	כִּי־	9
mkate	kule	usi	kusema	Yahwe	kwa–neno–la	mimi	aliamuru	hivyo	kwa–kuwa	
H3899	H0398	H3808	H0559	H3068	H1697	H0853	H6680			

הָלָכְתָּ׃	אֲשֶׁר	בַּדֶּרֶךְ	תָּשׁוּב	וְלֹא	מַיִם	תִּשְׁתֶּה־	וְלֹא
ulikuja	ambayo	kwa–njia	rudi	na–usi	maji	kunywe	na–usi
H1980		H1870	H7725	H3808	H4325	H8354	H3808

kwa sababu BWANA ameniamuru kwa neno lake, 'hutakula mkate wala kunywa maji, wala kurudi kwa njia ulioijia.'”

בָּהּ	בָּא	אֲשֶׁר	בַּדֶּרֶךְ	שָׁב	וְלֹא־	אַחֵר	בְּדֶרֶךְ	וַיֵּלֶךְ	10
nayo	alikuja	ambayo	kwa–njia	rudi	na–hakurudi	nyingine	kwa–njia	na–akaenda	
	H0935		H1870	H7725	H3808	H0312	H1870	H3212	

פ	בֵּית־אֵל׃	אֶל־	
¶	Betheli	kwenda	
	H1008	H0413	

Kwa hiyo mtu wa Mungu akaondoka na hakurudi nyumbani kwa njia aliyokuja nayo huko Betheli.

בְּנוֹ	וַיָּבוֹא	בְּבֵית־אֵל	יֹשֵׁב	זָקֵן	אֶחָד׀	וְנָבִיא	11
mwana–wake	na–akaja	katika–Betheli	alikuwa–akikaa	mzee	mmoja	na–nabii	
	H0935	H1008	H3427	H2205	H0259	H5030	

הַיּוֹם	וְהָאֱלֹהִים	אִישׁ־	עָשָׂה׀	אֲשֶׁר־	הַמַּעֲשֶׂה	כָּל־	אֶת־	לוֹ	וַיְסַפֵּר־
leo	Mungu	mtu–wa	alifanya	ambayo	matendo	wote–wa	▯	yeye	na–akamwambia
H3117	H0430	H0376			H4639	H3605	H0853		

לַאֲבִיהֶם׃	וַיְסַפְּרוּם	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים׀	אֶת־	בְּבֵית־אֵל
baba–yao	na–wakamwambia	mfalme	kwa	alisema	ambayo	maneno	▯	katika–Betheli
H0001		H4428	H0413	H1696		H1697	H0853	H1008

Sasa kulikuwa na nabii mwingine mzee aliyekuwa akiishi Betheli, na mmoja wa wana wake akaja kumwambia mambo yote ambayo mtu wa Mungu amefanya siku hiyo kule Betheli. Wana wake wakamwambia pia maneno ambayo Yule mtu wa Mungu alimwambia mfalme.

בָּנָיו	וַיִּרְאוּ	הָלָךְ	הַדֶּרֶךְ	זֶה	אֵי־	אֲבִיהֶם׀	אֹתָם׀	וַיְדַבֵּר	12
wana–wake	na–wakaona	alienda	njia	hii	wapi	baba–yao	wao	na–akawaambia	
	H7200	H1980	H1870	H2088	H0335	H0001	H0413	H1696	

מִיהוּדָה׃	בָּא	אֲשֶׁר־	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	הָלַךְ׀	אֲשֶׁר	הַדֶּרֶךְ׀	אֶת־
kutoka–Yuda	alikuja	ambaye	Mungu	mtu–wa	alienda	ambayo	njia	▯
H3063	H0935		H0430	H0376	H1980		H1870	H0853

Baba yao akawaambia, “Alienda kwa njia gani?” Wale wanawe walikuwa wamemwona yule mtu wa Mungu kutoka Yuda njia aliyotumia kurudi.

13

לוֹ	וַיַּחְבְּשׁוּ־	הַחֲמֹור	לִי	חִבְּשׁוּ־	בָּנָיו	אֶל־	וַיֹּאמֶר	
yeye	na–wakampandikia	punda	kwangu	panda–tandiko	wana–wake	kwa	na–akawaambia	
	H2280	H2543		H2280		H0413	H0559	

עָלָיו׃	וַיִּרְכָּב	הַחֲמֹור
juu–yake	na–akapanda	punda
	H7392	H2543

Kwa hiyo akawaambia wanawe, “Nitandikeni punda.” Kwa hiyo wakamtandikia punda naye akampanda.

14

הָאַלָּה	תַּחַת	יֹשֶׁב	וַיִּמְצָאֻהוּ	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	אַחֲרֵי	וַיֵּלֶךְ	
mwaloni	chini–ya	ameketi	na–akamkuta	Mungu	mtu–wa	kumfuata	na–akaenda	
H0424	H8478	H3427	H4672	H0430	H0376		H3212	

וַיֹּאמֶר	מִיהוּדָה	בָּאתָ	אֲשֶׁר־	הָאֱלֹהִים	אִישׁ־	הַאַתָּה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
na–akasema	kutoka–Yuda	ulikuja	ambaye	Mungu	mtu–wa	je–wewe	yeye	na–akamwambia
H0559	H3063	H0935		H0430	H0376		H0413	H0559

אָנִי׃
mimi
H0589

Yule nabii mzee akamfuata yule mtu wa Mungu na akamkuta amekaa chini ya mti wa mwaloni; akamwambia, “Je, wewe ndiye mtu wa Mungu aliyetoka Yuda?” Naye akamjibu, “Mimi ndiye.”

15

לָחֶם׃	וֶאֱכֹל	הַבָּיְתָה	אִתִּי	לֶךְ	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	
mkate	na–ukule	nyumbani	pamoja–nami	nenda	yeye	na–akamwambia	
H3899	H0398		H0854	H3212	H0413	H0559	

Kisha yule nabii mzee akamwambia, “twende nyumbani kwangu ukale chakula.”

16

אָכַל	וְלֹא־	אִתָּךְ	וְלָבוֹא	אִתָּךְ	לָשׁוּב	אוּכַל	לֹא	וַיֹּאמֶר
kula	na–sita	pamoja–nawe	na–kuingia	pamoja–nawe	kurudi	weza	siwezi	na–akasema
H0398	H3808	H0854	H0935	H0854	H7725	H3201	H3808	H0559

הַזֶּה׃	בַּמָּקוֹם	מַיִם	אִתָּךְ	אֶשְׁתֶּה	וְלֹא־	לֶחֶם
hapa	mahali	maji	pamoja–nawe	kunywa	na–sita	mkate
H2088	H4725	H4325	H0854	H8354	H3808	H3899

Yule mtu wa Mungu akamjibu, “Siwezi kurudi na wewe wala kuingia ndani na wewe, tena sitakula chakula wala kunywa maji pamoja na wewe mahali hapa,

17

תִּשְׁתֶּה	וְלֹא־	לֶחֶם	תֹּאכַל	לֹא־	יְהוָה	בִּדְבַר	אֵלַי	דָּבָר	כִּי־	
kunywe	na–usi	mkate	kule	usi	Yahwe	kwa–neno–la	kwangu	alisema	kwa–kuwa	
H8354	H3808	H3899	H0398	H3808	H3068	H1697	H0413	H1697		

בָּהּ׃	הָלַכְתָּ	אֲשֶׁר־	בְּדֶרֶךְ	לָלֶכֶת	תָּשׁוּב	לֹא־	מַיִם	שָׁם
nayo	ulienda	ambayo	kwa–njia	kwenda	rudi	usi	maji	huko
	H1980		H1870	H3212	H7725	H3808	H4325	H8033

kwa sababu niliamuriwa hivyo kwa neno la BWANA, 'Hautakula chakula wala kunywa maji kule, wala kurudi kwa njia utakayokuja nayo.'”

18 וַיֹּאמֶר לוֹ֙ גַּם־אֲנִי֙ נָבִיא֙ כָּמוֹךָ֔ וּמַלְאָךְ֙ דִּבֶּ֣ר אֵלַ֔י
na-akamwambia yeye pia mimi nabii kama-wewe na-malaika alisema kwangu
H0559 H1571 H0589 H5030 H3644 H4397 H1696 H0413

בִּדְבַר־יְהוָ֖ה לֵאמֹ֑ר הֲשִׁבֵּ֥הוּ אִתְּךָ֖ אֶל־בֵּיתֶ֥ךָ וְיֹאכַ֖ל לָֽחֶם׃
kwa-neno-la Yahwe kusema mrudishe pamoja-nawe kwenda nyumba-yako na-akule mkate
H1697 H3068 H0559 H7725 H0854 H0413 H1697 H0398 H3899

וַיֵּ֥שְׁתְּ מָ֖יִם כִּֽחֲשׁ־לֽוֹ׃
na-anywe maji alimdanganya yeye
H8354 H4325 H3584

Kwa hiyo yule nabii mzee akamwambia, “Mimi pia ni nabii kama ulivyo, na malaika amesema na mimi neno la BWANA, akisema, 'Mrudishe aje na wewe katika nyumba yako, ili aweze kula chakula na kunywa maji.'” Lakini alikuwa anamdanganya mtu wa Mungu.

19 וַיָּשָׁב֙ וַיֹּ֣אכַל לַחֶ֔ם בְּבֵיתוֹ֙ וַתֵּ֣שְׁתְּ מָ֔יִם׃
na-akarudi na-akala mkate katika-nyumba-yake na-akanywa maji
H7725 H0398 H3899 H0854 H8354 H4325

Kwa hiyo yule mtu wa Mungu akarudi pamoja na yule nabii mzee na akala chakula nyumbani kwake na akanywa maji.

20 וַיְהִי֙ ¶ דְּבַר־יְהוָ֔ה אֶל־הַשָּׁ֖ב אֲשֶׁ֣ר הֱשִׁיבֽוֹ׃
na-ikawa wao walikuwa-wameketi kwenye meza na-likaja Yahwe neno-la kwa
H1961 H1992 H3427 H0413 H7979 H1961 H3068 H1697 H0413

הַנָּבִיא֙ אֲשֶׁ֣ר
nabii ambaye
H5030

alimrudisha

Walipokuwa wamekaa mezani, neno la BWANA likamjia yule nabii aliyemrudisha,

21 וַיִּקְרָ֞א אֶל־אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֗ים מִֽיהוּדָה֙ לֵאמֹ֔ר כֹּ֥ה אָמַ֖ר
na-akamwita kwa mtu-wa Mungu ambaye alikuja kutoka-Yuda kusema hivyo asema
H7121 H0413 H0376 H0430 H0834 H0935 H3063 H0559 H3541 H0559

יְהוָ֑ה כִּ֣י מָרִ֗יתָ אֶת־ שָׁמַרְתָּ֙ וְלֹ֣א פִֽי־יְהוָ֔ה אֶת־מִצְוַ֖ת אֲשֶׁ֥ר צִוְּךָ֖ אֱלֹהֶֽיךָ׃
Yahwe kwamba umeuasi kinywa-cha Yahwe na-hukushika shika kwa Mungu-wako ambayo alikuamuru Yahwe
H3068 H3282 H4784 H6310 H3068 H3808 H8104 H0853 H0430 H3068 H6680 H0834 H4687

naye akalia kwa mtu wa Mungu aliyetoka Yuda, akisema “BWANA anasema, 'Kwa kuwa umeshindwa kutii nenola BWANA na umeshindwa kuishika amri ya BWANA ambayo Mungu wako alikupa,

22 וַתָּשָׁב֙ וַתֹּ֣אכַל לֶ֔חֶם בַּמָּק֕וֹם אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּר־אֵלֶ֖יךָ אַל־תֹּאכַ֣ל לֶ֔חֶם וְאַל־תֵּ֖שְׁתְּ מָ֑יִם לֹא־תָבֹ֣וא נִבְלָתְךָ֔ אֶל־קֶ֖בֶר אֲבֹתֶֽיךָ׃
na-ukarudi na-ukala mkate mahali ambapo alisema kwako usi na-ukanywa maji kunywe na-usi mkate kule kaburi-la katika mzoga-wako kuingia hata maji
H7725 H0398 H3899 H4725 H0834 H1696 H0413 H0408 H8354 H4325 H8354 H0408 H3899 H0398 H6913 H0413 H5038 H0935 H3808 H4325

baba-zako
H0001

bali umerudi na umekula chakula na kunywa maji mahali ambapo BWANA alikwambia usile chakula wala kunywa maji, basi mwili wako hautazikwa kwenye makaburi ya baba zako.'"

לוֹ	וַיַּחֲבָשׁ־	שְׁתוֹתוֹ	וְאַחֲרֵי	לֶחֶם	אָכְלוֹ	אַחֲרֵי	וַיְהִי	23
yeye	na–akampandikia	kunywa–kwake	na–baada–ya	mkate	kula–kwake	baada–ya	na–ikawa	
	H2280	H8354		H3899	H0398		H1961	

הֵשִׁיבוֹ׃	אֲשֶׁר	לַנָּבִיא	הַחֲמוֹר
alimrudisha	ambaye	kwa–nabii	punda
H7725		H5030	H2543

Baada ya kula chakula na kunywa maji, Yule nabii akatandika punda wa mtu wa Mungu, yule mtu aliyerudi naye.

מֻשְׁלֶכֶת	נִבְלָתוֹ	וַתְּהִי	וַיְמִיתֵהוּ	בַּדֶּרֶךְ	אַרְיֵה	וַיִּמְצָאֵהוּ	וַיֵּלֶךְ	24
umetupwa	mzoga–wake	na–ulikuwa	na–akamuua	njiani	simba	na–akamkuta	na–akaenda	
H7993	H5038	H1961	H4191	H1870		H4672	H3212	

הַנְּבֵלָה׃	אֶצֶל	עֹמֶד	וְהָאַרְיֵה	אֶצְלָהּ	עֹמֵד	וְהַחֲמוֹר	בַּדֶּרֶךְ
mzoga	kando–ya	amesimama	na–simba	kando–yake	amesimama	na–punda	njiani
H5038	H0681	H5975		H0681	H5975	H2543	H1870

Baada ya mtu wa Mungu kuondoka, akakutana na simba njiani na kumwua barabarani, na mwili wake uliachwa barabarani. Na yule punda akasimama pembeni yake, na yule simba naye akasimama pembeni ya ule mwili.

הָאַרְיֵה	וְאֶת־	בַּדֶּרֶךְ	מֻשְׁלֶכֶת	הַנְּבֵלָה	אֶת־	וַיִּרְאוּ	עֹבְרִים	אֲנָשִׁים	וְהִנָּה	25
simba	na–את	njiani	umetupwa	mzoga	את	na–wakaona	wakipita	watu	na–tazama	
	H0853	H1870	H7993	H5038	H0853	H7200		H0376	H2009	

הַזָּקֵן	הַנָּבִיא	אֲשֶׁר	בָּעִיר	וַיְדַבְּרוּ	וַיָּבֹאוּ	הַנְּבֵלָה	אֶצֶל	עֹמֵד
mzee	nabii	ambamo	katika–mji	na–wakasema	na–wakaja	mzoga	kando–ya	amesimama
H2205	H5030			H1696	H0935	H5038	H0681	H5975

בָּהּ׃	יֹשֵׁב
humo	anakaa
	H3427

Watu walipopita na kuuona ule mwili umeachwa barabarani, na yule simba akisimama karibu na ule mwili, walikuja wakaeleza habari hiyo mjini kule ambako yule nabii mzee aliishi.

הָאֱלֹהִים	אִישׁ	וַיֹּאמֶר	הַדֶּרֶךְ	מִן־	הֵשִׁיבוֹ	אֲשֶׁר	הַנָּבִיא	וַיִּשְׁמַע	26
Mungu	mtu–wa	na–akasema	njia	kutoka	alimrudisha	ambaye	nabii	na–akasikia	
H0430	H0376	H0559	H1870		H7725		H5030	H8085	

לָאַרְיֵה	יְהוָה	וַיִּתְּנֵהוּ	יְהוָה	פִּי	אֶת־	מָרָה	אֲשֶׁר	הִוּא
kwa–simba	Yahwe	na–akamtoa	Yahwe	kinywa–cha	את	aliasi	ambaye	yeye
	H3068	H5414	H3068	H6310	H0853	H4784		H1931

לוֹ׃	דִּבֶּר־	אֲשֶׁר	יְהוָה	כִּדְבַר	וַיִּמְּתֵהוּ	וַיְשַׁבְּרֵהוּ	
kwake	alisema	ambalo	Yahwe	kulingana–na–neno–la	na–akamuua	na–akamvunja	
	H1696		H3068	H1697	H4191	H7665	

Yule nabii aliyemrudisha toka njiani aliposikia, akasema, “Yeye mtu wa Muugu ndiye aliyeshindwa kutii neno la BWANA. Kwa hiyo BWANA alimtoa kwa simba, ambaye amemrarua katika vipande vipande na kumwua, kama vile neno la BWANA lilivyokuwa limemwonya.”

27 וַיְדַבֵּר אֶל־כְּוָיו בָּנָיו לֵאמֹר חִבְשׁוּ־לִי אֶת־ הַחֲמֹור
na–akawaambia kwa wana–wake kusema panda–tandiko kwangu punda
H1696 H0413 H0559 H2280 H0853 H2543

וַיַּחֲבֹשׁוּ׃
na–wakapandika
H2280

Kwa hiyo yule nabii mzee akawaamnbia wanawe, akisema, “Tandikeni punda wangu,” nao wakamtandikia.

28 וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָא כְּנִבְלָתוֹ מְשֻׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וַחֲמוֹר וְהָאַרְיֵה עֹמְדִים אֵצֶל הַנְּבֵלָה לֹא־אָכַל אֶת־ הַחֲמוֹר וְלֹא טָרַף אֶת־ הָאַרְיֵה אֶת־ הַנְּבֵלָה׃
na–akaenda na–akaukuta mzoga–wake na–akaukuta njiani umetupwa mzoga–wake na–punda na–simba
H3212 H4672 H0853 H5038 H7993 H1870 H2543

la haku mzoga kando–ya wamesimama
H0398 H3808 H5038 H0681 H5975

simba mzoga na–haku mvunja punda
H0853 H5038 H3808 H7665 H0853

punda
H2543

Akaenda akaukuta mwili umeachwa barabarani, punda na simba wamesimama pembeni ya ule mwili. Yule simba hakuula ule mwili, wala hakumshambulia yule punda.

29 וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא אֶת־ נִבְלַת מְתוּ־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיַּנִּחֻהוּ עַל־ הַחֲמוֹר וַיְשִׁבֻהוּ׃
na–akaunyanyua nabii mzoga–wa mtu–wa Mungu na–akaumweka juu–ya punda
H5375 H5030 H5038 H0376 H0430 H3240 H0413 H2543

na–wakaurudisha mji–wa kwenda na–akaja mzee nabii kumomboleza kumzika
H7725 H5892 H0413 H0935 H2205 H5030 H5594 H6912

Yule nabii akauchukua ule mwili wa mtu wa Mungu, akaulaza juu ya punda, na akaurudisha. Akaja kwenye mji wake kuomboleza na kuuzika.

30 וַיַּנַּח אֶת־ נִבְלָתוֹ בְּקִבְרֹו קְבָרֻהוּ עָלָיו הוֹי אָחִי׃
na–akauweka mzoga–wake katika–kaburi–lake juu–yake ole
H3240 H0853 H5038 H6913 H5921 H1945

ndugu–yangu
H0251

Akaulaza mwili kwenye kaburi lake, nao wakamwombolezea, wakisema, “Aa! ndugu yangu!”

31 וַיְהִי אַחֲרֵי קָבְרֹו אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־ בָּנָיו לֵאמֹר בְּמֹותִי
na–ikawa baada–ya kumzika yeye na–akawaambia kwa wana–wake kusema nikifa
H1961 H0310 H6912 H0853 H0559 H0413 H0559 H4191

וְקִבַּרְתֶּם אֹתִי בַּקֶּבֶר אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים בֹּו אֶצֶל
na–mnizike mimi katika–kaburi ambamo mtu–wa Mungu humo kando–ya
H6912 H0853 H6913 H0834 H0376 H0430 H2088 H0681

עַצְמֹתָיו׃ אֶת־ הַנִּיחוּ עַצְמֹתָיו
mifupa–yangu iwekeni mifupa–yake
H6106 H0853 H3240 H6106

Kisha baada ya kumzika, yule nabii mzee akawaambia wanawe, akasema, “Nitakapokufa, mtanizika kwenye kaburi ambalo tumemzika mtu wa Mungu. Mtalaza mifupa yangu pembeni mwa mifupa yake.

	עַל־	יְהוָה	בִּדְבַר	קָרָא	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	יִהְיֶה	הָיָה	כִּי	32
	dhidi–ya	Yahwe	kwa–neno–la	aliita	ambalo	neno	litatimia	hakika	kwa–kuwa	
		H3068	H1697	H7121		H1697	H1961	H1961		

אֲשֶׁר	הַבָּמוֹת	בָּתֵּי	כָּל־	וְעַל	בְּבֵית־אֵל	אֲשֶׁר	הַמִּזְבֵּחַ
ambazo	mahali–pa–juu	nyumba–za	wote–wa	na–dhidi–ya	katika–Betheli	ambayo	madhabahu
	H1116		H3605		H1008		H4196

		פ	בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן׃
		¶	katika–miji–ya Samaria
			H8111

Kwa kuwa ule ujumbe uliosemwa na BWANA, dhidi ya madhabahu kule Betheli na dhidi ya nyumba zote za mahali pa juu katika mji wa Samaria, hakika yatatokea.

	וַיָּשָׁב	הָרָעָה	מִדַּרְכּוֹ	יָרָבְעָם	שָׁב	לֹא־	הַזֶּה	הַדָּבָר	אַחַר	33
	na–akarudi	mbaya	kutoka–njia–yake	Yeroboamu	geuka	haku	hili	jambo	baada–ya	
	H7725		H1870	H3379	H7725	H3808	H2088	H1697		

אֶת־	יְמַלֵּא	הֶחָפֵץ	בָּמוֹת	כֹּהֲנֵי	הָעָם	מִקְצוֹת	וַיַּעַשׂ
𐤀	alijaza	aliyetaka	mahali–pa–juu	makuhani–wa	watu	kutoka–miongoni–mwa	na–akafanya
H0853	H4390	H2655	H1116	H3548		H7098	

	בָּמוֹת׃	כֹּהֲנֵי	וִיהִי	יָדּוֹ
	mahali–pa–juu	makuhani–wa	na–akawa	mkono–wake
	H1116	H3548	H1961	H3027

Baada ya haya Yeroboamu hakuuacha uovu wake, aliendelea kuchagua makuhani wa kawaida kwa ajili ya mahali pa juu kutoka kwa watu wa kila aina. Yeyote ambaye angeweza kutumika alimtakasa kuwa kuhani.

	וּלְהַכְחִיד	יָרָבְעָם	בֵּית	לְחַטָּאת	הַזֶּה	בַּדָּבָר	וַיְהִי	34
	na–kukatilia–mbali	Yeroboamu	nyumba–ya	dhambi–ya	hili	katika–jambo	na–ikawa	
	H3582	H3379			H2088	H1697	H1961	

		פ	הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	מֵעַל	וּלְהַשְׁמִיד
		¶	nchi	uso–wa	kutoka–juu–ya	na–kuangamiza
			H0127	H6440		H8045

Jambo hili likawa dhambi kwenye familia ya Yeroboamu na kusababisha familia yake kuangamizwa na kuondolewa kabisa katika uso wa dunia.

Chapter 14

	יָרָבְעָם׃	בֶּן־	אֲבִיָּה	חָלָה	הַהִוּא	בָּעֵת	1
	Yeroboamu	mwana–wa	Abiya	aliugua	huo	kwa–wakati	
	H3379		H0029		H1931	H6256	

Wakati huo Abiya mwana wa Yeroboamu akawa mgonjwa sana.

								2
	וְלֹא	וְהִשְׁתַּנִּית	נָא	קוּמִי	לְאִשְׁתּוֹ	יָרָבְעָם	וַיֹּאמֶר	
	na–wala–hawata	na–ujibadilishe	tafadhali	simama	kwa–mke–wake	Yeroboamu	na–akasema	
	H3808		H4994		H0802	H3379	H0559	

אֲחִיָּה	שָׁם	הִנֵּה־	שִׁלֹה	וְהָלַכְתְּ	יָרָבְעָם	אֵשֶׁת	)אֵת(	]אתין[	כִּי־	יֵדְעוּ
Ahiya	huko	tazama–	Shilo	na–uende	Yeroboamu	mke–wa	wewe	wewe	kwamba–	kujua
H0281	H8033	H2009	H7887	H1980	H3379	H0802				H3045

	הַזֶּה׃	הָעָם	עַל־	לְמֶלֶךְ	עָלַי	דָּבָר	הִוא־	הַנָּבִיא
	hawa	watu	juu–ya	kuwa–mfalme	juu–yangu	alisema	yeye–	nabii
	H2088			H4428		H1696	H1931	H5030

Yeroboamu akamwambia mke wake, “amka ujibadilishe, ili wasikutambue kuwa wewe ndiye mke wangu, na uende Shilo, kwa sababu nabii Ahiya yuko huko, yeye ndiye aliyeninea mimi kuwa nitakuwa mfalme juu ya watu hawa.

									3
אֵלָיו	וּבָאת	דִּבַּשׁ	וּבַקְבָּק	וְנִקֻּדִים	לֶחֶם	עֲשָׂרָה	בְּיָדֵךְ	וְלָקַחַתְּ	
kwake	na–uje	asali	na–chupa–ya	na–biskuti	mikate	kumi	mkononi–mwako	na–uchukue	
H0413	H0935	H1706	H1228	H5350	H3899	H6235	H3027	H3947	

לַנָּעַר׃	יִהְיֶה	מַה־	לָּךְ	יַגִּיד	הוּא
kwa–mtoto	kitakuwa	nini–	wewe	atakuambia	yeye
H5288	H1961	H4100		H5046	H1931

Uchukue mikate kumi, na kaki na mtungi wa asali, na uende kwa Ahiya. Naye atakuambia kitakachotokea kwa mtoto.”

								4
וַתָּבֹא	שִׁלֹּה	וַתֵּלֶךְ	וַתָּקָם	יָרָבְעָם	אֵשֶׁת	כֵּן	וַתַּעַשׂ	
na–akafika	Shilo	na–akaenda	na–akasimama	Yeroboamu	mke–wa	hivyo	na–akafanya	
H0935	H7887	H3212		H3379	H0802			

עֵינָיו	קָמוּ	כִּי	לִרְאוֹת	יָכֹל	לֹא־	וַאֲחִיָּהוּ	אֲחִיָּה	בֵּית
macho–yake	yalisimama	kwa–sababu	kuona	kuweza	hakuweza–	na–Ahiya	Ahiya	nyumba–ya
			H7200	H3201	H3808	H0281	H0281	

ס	מִשִּׁיבוֹ׃	
ס	kwa–uzee–wake	
	H7869	

Mke wa Yeroboamu akafanya hivyo; akaenda Shilo mpaka kwenye nyumba ya Ahiya. Wakati huo Ahiya alikuwa hawezi kuona, kwa kuwa macho yake yalikuwa yameishiwa nguvu kwa sababu ya umri wake.

									5
דָּבָר	לִדְרֹשׁ	בָּאָה	יָרָבְעָם	אֵשֶׁת	הִנֵּה	אֲחִיָּהוּ	אֶל־	אָמַר	וַיהוָה
neno	kuuliza	anakuja	Yeroboamu	mke–wa	tazama	Ahiya	kwa–	alisema	na–Yahwe
H1697	H1875	H0935	H3379	H0802	H2009	H0281	H0413	H0559	H3068

תְּדַבֵּר	וְכָזֶה	כָּזֹה	הֹוא	חֹלֶה	כִּי־	בְנָהּ	אֶל־	מֵעִמְּךָ
utasema	na–hivi	hivi	yeye	mgonjwa	kwa–sababu–	mwana–wake	kuhusu–	kutoka–kwako
H1696	H2088	H2090	H1931				H0413	

מִתְנַכֵּרָה׃	וְהָיא	כְּבֹאָהּ	וְיֵצֵי	אֵלֶיהָ	
amejificha	na–yeye	aingiapoko	na–itakuwa	kwake	
	H1931	H0935	H1961	H0413	

BWANA akamwambia Ahiya, “Tazama mke wa Ahiya anakuja kutafuta kutaka ushauri toka kwako kuhusiana na mwanae, kwa kuwa ni mgonjwa. Mwambie hivi na hivi, kwa sababu atakapofika atajifanya kuwa ni mwanamke mwingine.”

									6
וַיֹּאמֶר	בַּפֶּתַח	בָּאָה	רַגְלֶיהָ	קוֹל	אֶת־	אֲחִיָּהוּ	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי	
na–akasema	mlangoni	anakuja	miguu–yake	sauti–ya		Ahiya	aliposikia	na–ikawa	
H0559	H6607	H0935	H7272		H0853	H0281	H8085	H1961	

אֵלַיִךְ	שְׁלוּחַ	וְאָנֹכִי	מִתְנַכֵּרָה	אַתְּ	זֶה	לָמָּה	יָרָבְעָם	אֵשֶׁת	בְּאִי
kwako	nimetumwa	na–mimi	unajificha	wewe	hii	kwa–nini	Yeroboamu	mke–wa	ingia
H0413	H7971	H0595			H2088	H4100	H3379	H0802	H0935

קָשֶׁה׃
ngumu
H7186

Naye Ahiya aliposikia sauti za miguu yake alipokuwa akiukaribia mlango, akasema, “karibu, mke wa Yeroboamu. Kwa nini unajifanya kuwa mtu mwingine? Nimetumwa kwako nikiwa na habaari mbaya.

7

לָכִּי נְבָא אֹמֶר לִירָבְעָם כֹּה־ אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן
nenda sema kwa–Yeroboamu hivi– asema Yahwe Mungu–wa Israeli kwa–sababu
H3212 H0559 H3379 H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H3282

אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִתּוֹךְ הָעָם וָאֶתֶּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי
ambayo nilikuinua kutoka–katikati–ya watu na–nikakupa kiongozi juu–ya watu–wangu
H8432 H5414 H5057

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Nenda ukamwambia Yeroboamu kwamba BWANA, Mungu wa Israeli, anasema, 'Nilikuinua kutoka kati ya watu na kukufanya uwe kiongozi wa watu wangu Israeli.

8

וְקָרַע וָאֶתֶּנָהּ מִבֵּית דָּוִד וָאֶתְּנֶנָּה לָךְ וְלֹא־
na–nikakata na–nikakupa kutoka–nyumba–ya Dawidi wewe na–haukuwa–
H7167 H5414 H1732 H4467 H0853 H3808

וַאֲשֶׁר־ הָיִיתָ כְּעַבְדִּי מִצְוֹתַי שָׁמַר אֲשֶׁר בְּכָל־ אַחֲרַי
alitembea na–ambaye– amri–zangu alishika ambaye Dawidi kama–mtumishi–wangu ukawa
H1980 H4687 H8104 H1732 H5650 H1961

הָלַךְ בְּעֵינָי׃ הַיָּשָׁר רַק לַעֲשׂוֹת לְבָבוֹ בְּכָל־ נַפְשׁוֹ
machoni–pangu lililo–sawa tu kufanya wake–wote kwa–moyo– nyuma–yangu
H3477 H7535 H3824 H3605

Niliugawa ufalme kutoka kwa Daudi na kukupa wewe, lakini bado hutaki kuwa kama mtumishi wangu Daudi, ambaye alizishika amri zangu na kunifuata kwa moyo wake wote, na kufanya kilichokuwa sawa mbele ya macho yangu.

9

וַתַּרַע וַתַּעַשׂ לַעֲשׂוֹת מִכֹּל לְפָנֶיךָ וַתֵּלֶךְ
na–ukafanya–uovu kufanya kuliko–wote kabla–yako na–ukaenda
H7489 H6213 H3605 H6440 H3212

אֲשֶׁר־ הָיוּ אֲשֶׁר־ לְךָ מְאֹד וַתַּעַשׂ־ לְךָ אֱלֹהִים מִנְּסֵכוֹת וּמַסֵּכוֹת וְאֹתִי
waliokuja– walikuwa mingine miungu mwenyewe na–ukajifanyia– na–sanamu–za–chuma kunichukiza na–mimi
H3605 H1961 H0312 H0430 H3707 H0853

הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי נַגְוֶךָ׃ ס
umenitupa nyuma–ya mgongo–wako ס
H7993 H1458

Badala yake, umefanya maovu, zaidi ya wote waliokutangulia. Umetengeneza miungu mingine, na umetengeneza sanamu za kuyeyushwa ili kunikasirisha na kunitupa nyuma yako.

10

לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־ בֵּית יָרָבְעָם וְהִכְרַתִּי
kwa–hiyo tazama–mimi ninaleta msiba juu–ya– nyumba–ya Yeroboamu na–nitakatilia–mbali
H3772 H3379 H0935 H0413 H1004 H2009

וּבִעַרְתִּי לְיָרָבְעָם מַשְׁתִּין בְּקִיר עָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל
na–nitafagia kwa–Yeroboamu kila–mwanaume ukutani aliyefungwa na–aliyeachwa katika–Israeli
H8366 H7023 H6113 H3379

וְבִעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵּית יָרָבְעָם כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר מְתֻנֹּו׃
kuisha–kwake hadi– kinyesi mtu–anavyofagia kama Yeroboamu nyumba–ya baada–ya
H8552 H5704 H1557 H3379

Kwa hiyo, tazama, Nitaleta majanga kwenye familia yako; Nitawatupilia mbali watoto wako wote wa kiume katika Israeli, kama ni mtumwa au ni huru, na nitaiondoa familia yako, kama mtu anayechoma mavi mpaka yaishe.

11 הַמֵּת לְיָרָבְעָם בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים מִבְּנֵי בֵּיתוֹ וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ
aliyekufa kwa-Yeroboamu mjini watakula mbwa kondeni na-aliyekufa watakula
H4191 H3379 H0398 H3611 H4191 H0398

עוֹף הַשָּׁמַיִם מְבִינוּנִי כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃
ndege-wa mbinguni kwa-sababu Yahwe amesema
H5775 H8064 H3068 H1696

Yeyote ambaye ni mwanafamilia yako atakayefia mjini ataliwa na mbwa, na yeyote atakayefia shamabani ataliwa na ndege wa angani, kwa kuwa Mimi BWANA, nimesema;

12 וְאַתְּ קוּמִי לְכִי לְבֵיתֵךְ בְּבֹא רַגְלַיִךְ הָעִירָה וּמֵת
na-wewe simama nenda nyumbani-mwako zingiapoko miguu-yako mjini na-atakufa
H0853 H6965 H3212 H1004 H0935 H7272 H5892 H4191

הַיָּלֶד׃
mtoto
H3206

Kwa hiyo inuka wewe mke wa Yeroboamu, na uende nyumbani kwako; na mguu wako utakapokanyaga mjini, yule mtoto wa Abiya atakufa.

13 וְסָפְדוּ־ לוֹ יֵעָשׂוּ אֹתוֹ וְקָבְרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל־ לְבַדּוֹ כִּי־ זֶה
na-wataomboleza- yeye na-watamzika Israeli wote- yeye kwa-sababu- huyu
H5594 H3605 H3478 H6912 H0853 H3605 H0905 H2088

וְנִמְצָא־ בּוֹ דָּבָר כָּבֶר יַעַן מִמֶּנּוּ טוֹב
ataingia kwa-Yeroboamu katika- kaburi kwa-sababu ilipatikana- ndani-yake jambo jema
H0935 H3379 H0413 H6913 H3282 H4672 H1004 H1697

יָרָבְעָם׃ בְּבֵית יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יְהוָה אֶל־
Yeroboamu katika-nyumba-ya Israeli Mungu-wa Yahwe kwa-
H3379 H1004 H3478 H0430 H3068 H0413

Na Israeli yote itamwombolezea na kumzika. Ni yeye pekee katika familia ya Abiya atakayepelekwa makaburini, kwa sababu ni yeye pekee yake kutoka kwenye nyumba ya Abiya, ambaye BWANA, Mungu wa Israeli alimwona kuwa ni mwema.

14 וְהֵקִים לוֹ יְהוָה מֶלֶךְ עַל־ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַכְרִית אֶת־
na-atainua kwake Yahwe mfalme juu-ya Israeli ambaye atakatilia-mbali
H6965 H3068 H4428 H5921 H3478 H0834 H3772 H0853

בֵּית יָרָבְעָם זֶה יוֹם וּמָה־ גַּם־ זֹאת׃ עָתָה
nyumba-ya Yeroboamu siku-hii leo na-nini zaidi- sasa
H1004 H3379 H2088 H3117 H4100 H1571 H2063 H6258

Pia BWANA atainua mfalme katika Israeli ambaye ataifutilia mbali familia ya Yeroboamu katika siku hiyo. Leo ndiyo siku hiyo, sasa hivi.

15

וְנָתַשׁ
na–atawang'oa
H5428

מִמַּיִם
majini
H4325

הַנָּקָה
unyasi
H7070

יָנוּד
inavyotikisika
H5110

כַּאֲשֶׁר
kama
H3478

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H0853

אֶת־
H3068

יְהוָה
Yahwe
H5221

וְהִכָּה
na–atampiga

לַאֲבוֹתֵיהֶם
baba–zao
H0001

נָתַן
aliipa
H5414

אֲשֶׁר
ambayo
H2063

הַזֹּאת
hii
H0127

הַטּוֹבָה
nzuri
H3478

הָאֲדָמָה
ardhi
H0853

מֵעַל
kutoka–juu–ya

יִשְׂרָאֵל
Israeli

אֶת־
H3282

אֵת־
H5104

עָשׂוּ
walifanya
H5676

אֲשֶׁר
ambayo
H2219

יַעַן
kwa–sababu

לַנָּהָר
mto

מֵעֲבֵר
ng'ambo–ya

וְזֵרָם
na–atawatawanya

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

אֶת־
H0853

מַכְעִיסִים
wakimchukiza
H3707

אֲשֵׁרֵיהֶם
nguzo–zao–za–Ashera
H0842

Kwa kuwa BWANA ataishambulia Israeli kama vile majani yanavyotikiswa majini, na ataing'oa Israeli katika nchi hii njema ambayo aliwpa mababu. Atawatawanya hata ng'ambo ya Mto Frati, kwa sababu wamefanya nguzo za Ashera kumkasirisha BWANA.

16

חָטָא
alitenda
H2398

אֲשֶׁר
ambazo
H3379

יָרָבְעָם
Yeroboamu

חַטָּאוֹת
dhambi–za

בִּגְלַל
kwa–sababu–ya
H1558

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

אֶת־
H0853

וְיִתֵּן
na–atawatoa
H5414

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

אֶת־
H0853

הֶחֱטִיא
aliwakosesha
H2398

וַאֲשֶׁר
na–ambazo

Ataiacha Israeli kwa sababu ya dhambi ya Yeroboamu, dhambi ambazo ametenda, na kwa hizo ameifanya Israeli kufanya dhambi.

17

בָּאָה
alipofika
H0935

הֵיא
yeye
H1931

תִּרְצָתָה
Tirsa
H8656

וַתָּבֹא
na–akafika
H0935

וַתֶּלֶךְ
na–akaenda
H3212

יָרָבְעָם
Yeroboamu
H3379

אֵשֶׁת
mke–wa
H0802

וַתָּקָם
na–akasimama

מֵת׃
akafa
H4191

וְהַנַּעַר
na–mtoto
H5288

הַבַּיִת
nyumba

בְּסַף־
kizingiti–cha–

Kwa hiyo mke wa Yeroboamu akainuka na akaondoka na akaenda mpaka Tirza. Naye alipofika kizingitini kwa nyumba yake, yule mtoto akafa.

18

אֲשֶׁר
ambalo

יְהוָה
Yahwe
H3068

כִּדְבַר
kama–neno–la
H1697

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

כָּל־
wote–
H3605

לוֹ
yeye

וַיִּסְפְּדוּ־
na–wakaomboleza–
H5594

אֹתוֹ
yeye
H0853

וַיִּקְבְּרוּ
na–wakamzika
H6912

הַנָּבִיא׃
nabii
H5030

אֲחִיָּהוּ
Ahiya
H0281

עַבְדּוֹ
mtumishi–wake
H5650

בְּיַד־
kwa–mkono–wa
H3027

דְּבַר־
alisema
H1696

Isareli wote wakamzika na kumwombolezea, kama vile alivyokuwa ameambiwa kwa neno la BWANA ambalo amelisema kupitia mtumishi wake nabii Ahiya.

19

מָלַךְ
alivyotawala

וַאֲשֶׁר
na–jinsi

נִלְחַם
alivyopigana

אֲשֶׁר
jinsi

יָרָבְעָם
Yeroboamu
H3379

דִּבְרֵי
matendo–ya
H1697

וְיֶתֶר
na–mambo–mengine–ya

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

לְמַלְכֵי
kwa–wafalme–wa
H4428

הַיָּמִים
siku
H3117

דִּבְרֵי
mambo–ya
H1697

סֵפֶר
kitabu–cha

עַל־
katika–

כְּתוּבִים
wameandikwa
H3789

הִנָּם
tazama–wao
H2009

Na kwa mambo mengine yanayOmhusu Yeroboamu, jinsi alivyopigana vita na jinsi alivyotawala, tazama yameandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli.

עִם־	וַיִּשְׁכַּב	שָׁנָה	וּשְׁתַּיִם	עֶשְׂרִים	יָרָבְעָם	מָלַךְ	אֲשֶׁר	וְהַיָּמִים	20
pamoja–na	na–akalala	miaka	na–mbili	ishirini	Yeroboamu	alitawala	ambazo	na–siku	
	H7901	H8141	H8147	H6242	H3379			H3117	

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	נָדָב	וַיִּמְלֹךְ	אֲבֹתָיו
¶	badala–yake	mwana–wake	Nadabu	na–akatawala	baba–zake
	H8478		H5070		H0001

Yeroboamu alitawala kwa miaka ishirini na mbili naye akalala na babu zake, na Nadabu mwanawe akawa mfalme mahali pake.

אַרְבָּעִים	בֶּן־	בִּיהוּדָה	מָלַךְ	שְׁלֹמֹה	בֶּן־	וּרְחַבְעָם			21
arobaini	mwenye–umri–wa	katika–Yuda	alitawala	Solomoni	mwana–wa	na–Rehoboamu			
H0705		H3063		H8010		H7346			

בִּירוּשָׁלַ͏ִם	מָלַךְ	וְשָׁנָה	עֶשְׂרֵה	וְשַׁבַּע	בְּמָלְכוֹ	רְחַבְעָם	שָׁנָה	וְאַחַת
Yerusalemu	alitawala	miaka	na–saba	na–kumi	alipotawala	Rehoboamu	miaka	na–moja
H3389		H8141	H6240	H7651		H7346	H8141	H0259

מִכֹּל	שָׁם	שְׁמוֹ	אֶת־	לָשׂוּם	יְהוָה	בָּחַר	אֲשֶׁר־	הָעִיר
kutoka–miongoni–mwa	hapo	jina–lake		kuweka	Yahwe	alichagua	ambao–	mji
H3605	H8033	H8034	H0853		H3068	H0977		

הָעַמֹּנִית׃	נַעֲמָה	אִמּוֹ	וְשֵׁם	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	
Mwamoni	Naama	mama–yake	na–jina–la	Israeli	makabila–ya	
H5985		H0517	H8034	H3478	H7626	

Sasa Rehoboamu mwana wa Sulemani alikuwa mtawala wa Yuda. Rehoboamu alikuwa na umri wa miaka arobaini na moja alipokuwa mfalme, na akatawala kwa miaka kumi na saba kule Yerusalemu, mji ambao BWANA alikuwa ameuchagua kati ya makabila yote ya Israeli ili aweke jina lake kule. Jina la mama yake alikuwa Naama Mwamori.

מִכֹּל	אֹתוֹ	וַיַּקְנְאוּ	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	יְהוּדָה	וַיַּעַשׂ		22
kuliko–yote	yeye	na–wakamfanya–aone–wivu	Yahwe	machoni–pa	uovu	Yuda	na–akafanya		
H3605	H0853	H7065	H3068			H3063			

חָטָאוּ׃	אֲשֶׁר	בְּחַטֹּאתָם	אֲבֹתָם	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	
walitenda	ambazo	kwa–dhambi–zao	baba–zao	walifanya	ambayo	
H2398			H0001			

Yuda ikafanya yaliyo maovu mbele ya macho ya BWANA; wakamtia wivu kwa makosa yao, zaidi ya yote ambayo baba zao walikuwa wamefanya

וַאֲשֵׁרִים	וּמַצֵּבוֹת	בָּמוֹת	לָהֶם	הֵמָּה	גַּם־	וַיִּבְנוּ			23
na–nguzo–za–Ashera	na–nguzo–za–mawe	mahali–pa–juu	kwao	wao	pia–	na–wakajenga			
H0842	H4676	H1116	H1992	H1992	H1571	H1129			

רַעֲנָן׃	עֵץ	כָּל־	וְתַחַת	גִּבְעָה	גְּבֹהָה	כָּל־	עַל	
wenye–majani	mti	kila–	na–chini–ya	kirefu	kilima	kila–	juu–ya	
	H6086	H3605	H8478	H1364	H1389	H3605		

Kwa kuwa walijijengea wenyewe mahali pa juu, nguzo za mawe, na nguzo za Ashera katika kila mahali pa juu na katika kila mti wenye majani mabichi.

24 וְגַם־ na–pia– H1571 מַמְלֶכֶת machukizo–ya H8441 כְּכֹל kulingana–na–yote H3605 עָשׂוּ walifanya H0776 בָּאָרֶץ nchini H1961 הָיָה walikuwa H6945 קָדֵשׁ makahaba–wa–hekaluni
הַגּוֹיִם mataifa אֲשֶׁר ambayo יְהוָה הוֹרִישׁ aliwafukuza H3423 H3068 מִפְּנֵי mbele–ya H6440 בְּנֵי wana–wa יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 פ ¶

Pia kulikuwepo na ukahaba wa kipagani katika nchi. Walifanya machukizo yaleyale kama wa mataifa yale ambayo BWANA alikuwa amewafukuza kutoka kwa watu wa Israeli.

25 וַיְהִי na–ikawa H1961 בַּשָּׁנָה katika–mwaka H8141 הַחֲמִישִׁית wa–tano H2549 לַמֶּלֶךְ kwa–mfalme H4428 רְחַבְעָם Rehoboamu H7346 עָלָה alipanda H5927]שושקן[Shishaki H7895)שִׁישַׁק(Shishaki H7895
מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 מִצְרַיִם Misri H4714 עַל־ dhidi–ya יְרוּשָׁלִָם׃ Yerusalemu H3389

Ilitokea wakati wa mwaka wa tano wa mfalme Rehoboamu wakati Shishaki akiwa mfalme wa Misri, akaja kinyume na Yerusalemu.

26 וַיִּקַּח na–akachukua H3947 אֶת־ ◻ H0853 אֹצְרוֹת hazina–za H0214 בֵּית־ nyumba–ya אֹצְרוֹת hazina–za H0214 וְאֶת־ na–◻ H0853 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית nyumba–ya מַמְלֶכֶת mfalme H4428
וְאֶת־ na–◻ H3605 הַכֹּל ◻ H0853 אֶת־ na–akachukua H3947 וַיִּקַּח yote–alichukua H3947 לָקָח ambazo אֲשֶׁר dhahabu H2091 הַזָּהָב ngao–za H4043 מָגִנֵי zote– H3605 כָּל־
שְׁלֹמֹה׃ Solomoni H8010 עָשָׂה alitengeneza

Akaichukua hazina iliyokuwa kwenye nyumba ya BWANA, na ile hazina iliyokuwa kwenye nyumba ya Mfalme. Akachukua kila kitu; Pia alizichukua zile ngao za dhahabu ambazo Sulemani alikuwa ametengeneza.

27 וַיַּעַשׂ na–akatengeneza H4428 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 רְחַבְעָם Rehoboamu H7346 תַּחְתָּם badala–yake H8478 מָגִנֵּי ngao–za H4043 נְחֹשֶׁת shaba וְהִפְקִיד na–akaweka–amri
הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428 בֵּית nyumba–ya פֶּתַח mlango–wa H6607 הַשֹּׁמְרִים wanaolinda H8104 הָרָצִים walinzi H7323 שָׂרֵי wakuu–wa H8269 יַד mkono–wa H3027 עַל־ mikononi–mwa

Mfalme Rehoboamu akatengeneza ngao za shaba mahali pake na akazikabidhi kwa wakuu wa walinzi, ambao walilinda malango ya kuingia kwa mfalme.

28 וַיְהִי na–ikawa H1961 מִדֵּי־ kila–wakati– H1767 בֹּא aliingia H0935 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית nyumba–ya יְשָׁאוּם walizibeba H5375 הָרָצִים walinzi H7323
וְהֵשִׁיבוּם na–wakazirudisha H7725 אֶל־ katika– H0413 תָּא chumba–cha H8372 הָרָצִים׃ walinzi H7323

Na ikawa kila mfalme alipoingia kwenye nyumba ya BWANA, wale walinzi walizibeba na baadaye walizirudisha katika chumba cha walinzi.

29 וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵמָּה
na-mambo-mengine-ya Rehoboamu matendo-ya na-yote- alifanya je-wala- wao
H7346 H1697 H3605 H3808 H1992

כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
wameandikwa katika- kitabu-cha mambo-ya siku kwa-wafalme-wa Yuda
H3789 H3117 H1697 H4428 H3063

Lakini katika mambo mengine kuhusiana na Rehoboamu, na yote yale aliyofanya, je, hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

30 וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵין־רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל־יְמֵי הַיָּמִים׃
na-vita vilikuwa kati-ya Rehoboamu na-kati-ya Yeroboamu siku-zote siku
H4421 H1961 H0996 H7346 H0996 H3379 H3605 H3117

Kulikuwa na mapigano yasiyokoma kati ya nyumba ya Rehoboamu na nyumba ya Yeroboamu.

31 וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
na-akalala Rehoboamu pamoja-na baba-zake na-akazikwa baba-zake katika-mji-wa Dawidi
H7901 H7346 H0001 H6912 H0001 H0517 H1732

וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ
na-jina-la mama-yake Naama Mwamoni na-akatawala Abiyamu mwana-wake badala-yake ¶
H8034 H0517 H5985 H0038 H8478

Kwa hiyo Rehoboamu akalala na mababu zake naye akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi Jina la mama yake alikuwa Naama Mwamori. Abiya mwanawe akawa mfalme mahali pake

Chapter 15

1 וּבִשְׁנַת שְׁמֹנֶה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט מָלַךְ אֲבִיָּם עַל־יְהוּדָה׃
na-katika-mwaka kumi na-nane kwa-mfalme Yeroboamu mwana-wa Nebati alitawala Abiyamu juu-ya Yuda
H8141 H8083 H6240 H4428 H3379 H5028 H0038 H3063

Katika mwaka wa kumi na tano wa mfame Yeroboamu mwana wa Nebati, Abiya alianza kutawala juu yaYuda.

2 שָׁלֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת־אֲבִישָׁלוֹם׃
tatu miaka alitawala Yerusalemu na-jina-la mama-yake Maaka binti-ya Absalomu
H7969 H8141 H4428 H3389 H8034 H0517 H4601 H1323 H0053

Alitawala kwa miaka mitata kule Yerusalemu. Jina la mama yake allikuwa Maaka. Alikuwa binti wa Absalomu.

3 וַיֵּלֶךְ בְּכָל־חַטֹּאות אָבִיו אֲשֶׁר־עָשָׂה לְפָנָיו
na-alitembea katika-yote- dhambi-za baba-yake ambazo- alifanya kabla-yake
H3212 H3605 H3824 H0001 H6440

וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִד אָבִיו׃
na-haukuwa- ulikuwa moyo-wake mkamilifu pamoja-na Yahwe Mungu-wake kama-moyo-wa Dawidi baba-yake
H3808 H1961 H3824 H8003 H3068 H0430 H3824 H1732 H0001

Naye alitembea katika dhambi zote ambazo baba yake alizifanya kabla yake; moyo wake haukuwa mkalifu kwa BWANA, Mungu wake kama moyo wa Daudi, babu yake ulivyokuwa.

4

לְהָקִים בִּירוּשָׁלִָם נִיר לוֹ יֶיֵה אֱלֹהָיו יְהוָה נָתַן דָּוִד לְמַעַן כִּי
kuinua Yerusalemu taa yeye Mungu–wake Yahwe alimpa Dawidi kwa–ajili–ya lakini
H3389 H0430 H3068 H5414 H1732 H4616

יְרוּשָׁלִָם׃ אֶת־ וְלְהַעֲמִיד אַחֲרָיו בְּנוֹ אֶת־
Yerusalemu na–kuuimarisha baada–yake mwana–wake
H3389 H0853 H5975 H0853

Hata hivyo, kwa ajili ya Daudi, BWANA, Mungu wake alimpa taa Yerusalemu kwa kumwinua mwanae baada yake ili kuiimarisha Yerusalemu.

5

וְלֹא־ יְהוָה בְּעִינַי הַיָּשָׁר אֶת־ דָּוִד עָשָׂה אֲשֶׁר
na–hakugeuka– Yahwe machoni–pa yaliyo–sawa Dawidi alifanya kwa–sababu
H3808 H3068 H3477 H0853 H1732

רַק חַיָּיו יְמֵי כָּל צִוָּהוּ אֲשֶׁר־ כָּל סָר
isipokuwa maisha–yake siku–za siku–zote alimwamuru ambayo– kutoka–yote aligeuka
H7535 H3117 H3605 H6680 H3605 H5493

חִתִּי׃ אוּרִיָּה בִּדְבַר
Mhiti Uria katika–jambo–la
H2850 H1697

Mungu alifanya haya kwa sababu Daudi alifanya yaliyo mema machoni pake; wakati wote wa uhai wake, hakugeuka wala hakukosa katika yote aliyomwamuru, isipokuwa tu swala la Uria Mhiti.

6

יְמֵי כָּל־ יָרָבְעָם וּבֵין רְחַבְעָם בֵּין־ הָיָתָה וּמִלְחָמָה
siku–za siku–zote Yeroboamu na–kati–ya Rehoboamu kati–ya vilikuwa na–vita
H3117 H3605 H3379 H0996 H7346 H0996 H1961 H4421

חַיָּיו׃
maisha–yake

Sasa kulikuwa na vita kati ya Rehoboamu na Jeroboamu katika siku zote za maisha ya Abiya.

7

הֵם הֲלוֹא־ עָשָׂה אֲשֶׁר כָּל־ אֲבִיָּם דִּבְרֵי וְיֶתֶר
wao je–wala– alifanya ambayo na–yote– Abiyamu matendo–ya na–mambo–mengine–ya
H1992 H3808 H3605 H0038 H1697

וּמִלְחָמָה יְהוּדָה לְמַלְכֵי הַיָּמִים דִּבְרֵי סֵפֶר עַל־ כְּתוּבִים
na–vita Yuda kwa–wafalme–wa siku mambo–ya kitabu–cha katika– wameandikwa
H4421 H3063 H4428 H3117 H1697 H3789

יָרָבְעָם׃ וּבֵין אֲבִיָּם בֵּין הָיְתָה
Yeroboamu na–kati–ya Abiyamu kati–ya vilikuwa
H3379 H0996 H0038 H0996 H1961

Kwa mambo mengine ya Abiya, yote aliyofanya, je, hayajaandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda? Sasa kulikuwa na vita kati ya Abiya na Yeroboamu.

8

דָּוִד בְּעִיר אֹתוֹ וַיִּקְבְּרוּ אֲבֹתָיו עִם־ אֲבִיָּם וַיִּשְׁכַּב
Dawidi katika–mji–wa yeye na–wakamzika baba–zake pamoja–na Abiyamu na–akalala
H1732 H0853 H6912 H0001 H0038 H7901

פ ¶ תַּחְתָּיו׃ בְּנוֹ אָסָא וַיִּמְלֹךְ
badala–yake mwana–wake Asa na–akatawala
H8478 H0609

Abiya akalala na mababu zake, nao wakamzika katika mji wa Daudi. Asa mwanae akawa mfalme mahali pake.

מֶלֶךְ	אָסָא	מָלַךְ	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	לְיָרָבְעָם	עֶשְׂרִים	וּבִשְׁנַת	9
mfalme–wa	Asa	alitawala	Israeli	mfalme–wa	kwa–Yeroboamu	ishirini	na–katika–mwaka	
H4428	H0609		H3478	H4428	H3379	H6242	H8141	

יְהוּדָֽה׃
Yuda
H3063

Katika mwaka wa ishirini wa Yeroboamu mfalme wa Israeli, Asa akaanza kutawala Yuda.

בַּת־	מַעֲכָה	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִָם	מָלַךְ	שָׁנָה	וְאַחַת	וְאַרְבָּעִים	10
binti–ya	Maaka	mama–yake	na–jina–la	Yerusalemu	alitawala	miaka	na–moja	na–arobaini	
H1323	H4601	H0517	H8034	H3389		H8141	H0259	H0705	

אֲבִישָׁלֽוֹם׃
Absalomu
H0053

Alitawala kwa miaka arobaini na moja kule Yerusalemu. Bibi yake alikuwa Maaka, binti wa Absalomu.

אָבִיו׃	כְּדָוִד	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	אָסָא	וַיַּעַשׂ	11
baba–yake	kama–Dawidi	Yahwe	machoni–pa	yaliyo–sawa	Asa	na–akafanya	
H0001	H1732	H3068		H3477	H0609		

Asa akafanya yaliyo mema machono mwa BWANA, kama alivyofanya Daudi, babu yake.

הַגִּלֻּלִים	כָּל־	אֶת־	וַיְסַר	הָאָרֶץ	מִן־	הַקְּדֵשִׁים	וַיַּעֲבֵר		12
sanamu	yote–		na–akaondoa	nchi	kutoka–	makahaba–wa–hekaluni	na–akawaondoa		
H1544	H3605	H0853	H5493	H0776		H6945			

אֲבֹתָיו׃	עָשׂוּ	אֲשֶׁר
baba–zake	walifanya	ambazo
H0001		

Yeye aliwafukuza kutoka katika nchi wale makahaba wa kipagani na akaziondoa sanamu zote ambazo babu zake walikuwa wametengeneza.

אֲשֶׁר־	מִגְּבִירָה	וַיְסִרֶהָ	אִמּוֹ	מַעֲכָה	אֶת־	וְגַם			13
kwa–sababu–	kutoka–kuwa–malkia	na–akamwondoa	mama–yake	Maaka		na–pia			
	H1377	H5493	H0517	H4601	H0853	H1571			

מִפְלֶצֶת	לָאֲשֵׁרָה	עָשְׂתָה	וַיִּכְרֹת	אָסָא	אֶת־	מִפְלַצְתָּהּ
kitu–cha–kuchukiza	kwa–Ashera	alitengeneza	na–akakata	Asa		sanamu–yake
H4656	H0842		H3772	H0609	H0853	H4656

וַיְשָׂרֵף	בְּנַחַל	קִדְרוֹן׃
na–akaichoma	katika–bonde–la	Kidroni
H8313		H6939

Pia alimwondoa bibi yake asiwe Malkia, kwa sababu alikuwa amefanya sanamu ya kuchukiza kwa Ashera. Asa aliikata sanamu ya kuchukiza na kuiteketeza katika Bonde la Kidroni.

הָיָה	אָסָא	לְבַב־	רַק	סָרוּ	לֹא־	וְהַבָּמוֹת		14
ulikuwa	Asa	moyo–wa	lakini	yaliondolewa	hayakuondolewa–	lakini–mahali–pa–juu		
H1961	H0609	H3824	H7535	H5493	H3808	H1116		

יָמָיו׃	כָּל־	יְהוָה	עִם־	שָׁלֵם
siku–zake	siku–zote	Yahwe	pamoja–na	mkamilifu
H3117	H3605	H3068		H8003

Lakini pale mahali pa juu hapakuchukuliwa. Hata hivyo. Moyo wa Asa ulikuwa mkamilifu mbele ya BWANA katika siku zake zote.

15

וַיָּבֵא אֶת־ אָבִיו קָדְשֵׁי וקדשו
na–akaleta H0935 H0853 baba–yake H0001 vitu–vilivyowekwa–wakfu–vya H6944 vitu–alivyoweka–wakfu H6944

וְכֶסֶף וְזָהָב וְכֵלִים׃
na–dhahabu H2091 fedha H3701 na–vyombo H3627

בֵּית יְהוָה (וְקָדְשֵׁי)
nyumba–ya Yahwe H3068 vitu–alivyoweka–wakfu H6944

Alivirerjesha katika nyumba ya BWANA vitu vile vilivyokuwa vimetengwa kwa ajili ya BWANA, na vile vitu vyake vilivyokuwa vimetengezwa kwa fedha, na dhahabu na vyombo.

16

כָּל־ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־ בַּעְשָׁא וּבֵין אָסָא כָּל־ יְמֵיהֶם׃
siku–zote H3605 Israeli H3478 mfalme–wa H4428 Baasha H1201 na–kati–ya H0996 Asa H0609 kati–ya H0996 vilikuwa H1961 na–vita H4421 siku–zao H3117

וּמִלְחָמָה הָיְתָה

Basi kulikuwa na vita kati ya Asa na Baasha mfalme wa Israeli, kwa miaka yao yote.

17

וַיַּעַל בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־ יִשְׂרָאֵל עַל־ יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־ הָרָמָה
na–akapanda H5927 Baasha H1201 mfalme–wa H4428 Israeli H3478 dhidi–ya Yuda H3063 na–akajenga H1129 H0853 Rama H7414

לְבִלְתִּי יִתֵּן מֵצֵא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
kuzuia H1115 kutoa H5414 atokaye H3318 na–aingiaye H0935 kwa–Asa H0609 mfalme–wa H4428 Yuda H3063

Baasha mfalme wa Israeli, akaivamia na kuijenga Rama, kiasi kwamba hakumruhusu yeyote kuondoka au kuingia katika nchi ya Asa mfalme wa Yuda.

18

וַיַּקַּח אָסָא כָּל־ אֶת־ הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת
na–akachukua H3947 Asa H0609 H0853 yote– H3605 fedha H3701 na–dhahabu H2091 iliyobaki H3498 katika–hazina–za H0214

וַיִּתְּנֵם (הַמֶּלֶךְ) מלך בֵּית אוֹצְרוֹת וְאֶת־ בֵּית־ יְהוָה
na–akawapa H5414 mfalme H4428 mfalme H4428 nyumba–ya H0214 hazina–za na– H0853 Yahwe H3068 nyumba–ya

בֶּן־ בֶּן־ הֲדַד אֶל־ אָסָא הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלָחֵם עֲבָדָיו בְּיַד־
mwana–wa Ben–Hadadi H1130 kwa– H0413 Asa H0609 mfalme H4428 na–akawatuma H7971 watumishi–wake H5650 mikononi–mwa H3027

לֵאמֹר׃ בְּדַמֶּשֶׂק הַיֹּשֵׁב אֲרָם מֶלֶךְ חֶזְיוֹן בֶּן־ טַבְרִמֹּן
kusema H0559 Dameski H1834 aliyekaa H3427 Aramu H0758 mfalme–wa H4428 Hezioni H2383 mwana–wa Tabrimoni H2886

Kisha Asa akazichukua zile fedha na dhahabu zilizokuwa zimebaki kwenye hazina kwenye nyumba ya BWANA, na katika hazina ya ikulu ya mfalme. Akaziweka katika mikono ya watumishi wake na kuzituma kwa Beni Hadadi mwana wa Tabrimoni mwana wa Hezioni, mfalme wa Shamu ambaye alikuwa akishi Dameski. Akamwambia,

19 בְּרִיתְ֗ אגנו kati-yangu na-kati-yako baba-yangu kati-ya na-kati-ya baba-ya-yako tazama הִנֵּה֮
agano kati-yangu na-kati-yako baba-yangu kati-ya na-kati-ya baba-ya-yako tazama
H1285 H0996 H0996 H0001 H0996 H0996 H0001 H0001 H2009

אֶת־ בְּרִיתְךָ֒ אגנו-lako אֶת־ הַפֻּרָה vunja לֶ֣ךְ nenda וְזָהָב֒ na-dhahabu כֶּ֣סֶף fedha שֹׁלַ֣ח zawadi לְךָ֔ kwako נימטומה nimetuma שָׁלַ֖חְתִּי
na- agano-lako אֶת־ vunja לֶ֣ךְ nenda וְזָהָב֒ na-dhahabu כֶּ֣סֶף fedha שֹׁלַ֣ח zawadi לְךָ֔ kwako שָׁלַ֖חְתִּי nimetuma
H0854 H1285 H0853 H3212 H2091 H3701 H7810

מִטָּעֲלָֽי׃ ואפנדה ili-apande וַיַּעֲלֶ֤ה ישראלי Israeli יִשְׂרָאֵל֙ מפלמה-wa מֶֽלֶךְ־ בעשא Baasha בַּעְשָׁ֣א
kutoka-kwangu ili-apande וַיַּעֲלֶ֤ה Israeli יִשְׂרָאֵל֙ mfalme-wa מֶֽלֶךְ־ Baasha בַּעְשָׁ֣א
H5927 H3478 H4428 H1201

“Naomba tufanye patano kati yangu na wewe, kama ilivyokuwa kati ya baba yangu na baba yako. Tazama, Nimekutumia zawadi ya fedha na dhahabu. Ili uvunje agano lako na Baasha mfalme wa Israeli, ili kwamba aniache.”

20 וַיִּשְׁמַ֣ע na-akasikia בֶּן־הֲדַד֮ Ben-Hadadi אֶל־ kwa- הַמֶּ֣לֶךְ mfalme אָסָא֒ Asa וַיְשַׁלַּ֣ח na-akawatuma אֶת־ שָׂרֵ֣י wakuu-wa הַחֲיָלִ֑ים majeshi
na-akasikia בֶּן־הֲדַד֮ Ben-Hadadi אֶל־ kwa- הַמֶּ֣לֶךְ mfalme אָסָא֒ Asa וַיְשַׁלַּ֣ח na-akawatuma אֶת־ שָׂרֵ֣י wakuu-wa הַחֲיָלִ֑ים majeshi
H8085 H1130 H0413 H4428 H0609 H7971 H0853 H8269 H2428

וְאֶת־ נַפְתָּלִֽי׃ ארץ nchi-ya כָּל־ yote- עַל־ na- כִּנְר֖וֹת Kinerethi כָּל־ yote- וְאֶת־ na- בֵּית־מַעֲכָ֥ה Abeli-Bethi-Maaka
נַפְתָּלִֽי׃ ארץ nchi-ya כָּל־ yote- עַל־ na- כִּנְר֖וֹת Kinerethi כָּל־ yote- וְאֶת־ na- בֵּית־מַעֲכָ֥ה Abeli-Bethi-Maaka
H5321 H0776 H3605 H3672 H3605 H0853 H0062

וְאֶת־ na- דָּן Dani וְאֶת־ na- עִיּ֔וֹן Iyoni אֶת־ נתה na- וַיַּכּ֖וּ na-akapiga יִשְׂרָאֵ֑ל Israeli עָרֵ֣י miji-ya עַל־ dhidi-ya לוֹ walikuwa-naye אֲשֶׁר־ ambao-
H0853 H1835 H0853 H5859 H0853 H5221 H3478

Beni Hadadi akamsikiliza mfalme Asa na kutuma wakuu wa majeshi yake, nao wakaishambulia miji ya Israeli. Wakaishambulia Ijoni, Dani, Abeliya Bethi Maaka, na Kinerothi yote, pamoja na nchi yote ya Naftali.

21 וַיְהִי֙ na-ikawa כִּשְׁמֹ֣עַ aliposikia בַּעְשָׁ֔א Baasha וַיֶּחְדַּ֖ל na-akaacha לִבְנ֣וֹת kujenga אֶת־ הָרָמָ֑ה Rama וַיֵּ֖שֶׁב na-akakaa בְּתִרְצָֽה׃ Tirsa
na-ikawa כִּשְׁמֹ֣עַ aliposikia בַּעְשָׁ֔א Baasha וַיֶּחְדַּ֖ל na-akaacha לִבְנ֣וֹת kujenga אֶת־ הָרָמָ֑ה Rama וַיֵּ֖שֶׁב na-akakaa בְּתִרְצָֽה׃ Tirsa
H1961 H8085 H1201 H2308 H1129 H0853 H7414 H3427 H8656

Ikawa Baasha aliposikia haya, akaacha kuijenga Rama akarudi Tirza.

22 וְהַמֶּ֣לֶךְ na-mfalme אָסָ֗א Asa הִשְׁמִ֤יעַ aliwaita אֶת־ כָּל־ wote- יְהוּדָה֙ Yuda אֵ֣ין hakuna נָקִ֔י aliyeachwa וַיִּשְׂאוּ֙ na-wakachukua אֶת־
na-mfalme אָסָ֗א Asa הִשְׁמִ֤יעַ aliwaita אֶת־ כָּל־ wote- יְהוּדָה֙ Yuda אֵ֣ין hakuna נָקִ֔י aliyeachwa וַיִּשְׂאוּ֙ na-wakachukua אֶת־
H4428 H0609 H8085 H0853 H3605 H3063 H0369 H5375 H0853

הַמֶּ֣לֶךְ mfalme בָּ֔ם kwa-hayo וַיִּבֶן֙ na-akajenga בַּעְשָׁ֔א Baasha בָּנָ֖ה alijenga אֲשֶׁ֣ר ambayo עֹצְיָ֑ה miti-yake וְאֶת־ na- הָרָמָ֖ה Rama אַבְנֵ֥י mawe-ya
H4428 H1129 H1201 H1129 H6086 H0853 H7414 H0068

הַמִּצְפָּֽה׃ Mispa וְאֶת־ na- בִּנְיָמִן֙ Benyamini גֶּ֣בַע Geba-ya אֶת־ אסא Asa אָסָ֔א
Mispa וְאֶת־ na- בִּנְיָמִן֙ Benyamini גֶּ֣בַע Geba-ya אֶת־ Asa אָסָ֔א
H4709 H0853 H1144 H1387 H0853 H0609

Kisha mfalme Asa akaitangazia Yuda yote. Hakuna aliyeachwa. Wakayabeba mawe na miti ya Rama ambayo Baasha alikuwa akijengea mji. Kisha mfalme Asa akavitumia hivyo vitu kuijenga Geba ya Benjamini na Mispa.

23 וְיֶתֶר | כָּל־ | דִּבְרֵי־ | מָתְנ֣וֹ | אָסָ֗א | וְכָל־ | גְּבוּרָתוֹ | וְכָל־ | אֲשֶׁר־
na–mambo–mengine–ya | yote– | matendo–ya | nguvu–zake | Asa | na–yote– | nguvu–zake | na–yote– | ambayo
H3605 | H1697 | H0609 | H1369 | H3605

עָשָׂה | וְהֶעָרִים֙ | אֲשֶׁר | בָּנָ֔ה | הֲלֹא־ | הֵנָּה | כְתוּבִ֗ים | עַל־ | סֵ֚פֶר
alifanya | na–miji | ambayo | alijenga | je–wala– | wao | wameandikwa | katika– | kitabu–cha
H1992 | H3808 | H1129 | H3789

דִּבְרֵי֙ | הַיָּמִ֔ים | לְמַלְכֵ֖י | יְהוּדָ֑ה | רַ֗ק | לְעֵ֤ת | זִקְנָתוֹ֙ | חָלָ֣ה | אֶת־
mambo–ya | siku | kwa–wafalme–wa | Yuda | lakini | wakati–wa | uzee–wake | aliugua |
H1697 | H3117 | H4428 | H3063 | H7535 | H6256 | H2209 | | H0854

רַגְלָ֖יו׃
miguu–yake
H7272

Mambo mengine yanyohusu utawala wa Asa, uwezo wake wote, yote aliyofanya, na miji aliyoijenga, je, hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda? Lakini wakati wa uzee wake alipata ugonjwa wa miguu.

24 וַיִּשְׁכַּ֥ב | אָסָ֛א | עִם־ | אֲבֹתָ֑יו | וַיִּקָּבֵ֣ר | עִם־ | אֲבֹתָ֔יו | בְּעִ֖יר
na–akalala | Asa | pamoja–na | baba–zake | na–akazikwa | pamoja–na | baba–zake | katika–mji–wa
H7901 | H0609 | H0001 | H6912 | H0001

דָּוִ֣ד | אָבִ֔יו | וַיִּמְלֹ֥ךְ | יְהוֹשָׁפָ֖ט | בְּנ֥וֹ | תַּחְתָּ֖יו׃ | פ
Dawidi | baba–yake | na–akatawala | Yehoshafati | mwana–wake | badala–yake | ¶
H1732 | H0001 | H3092 | | H8478

Kisha Asa akalala na mababu zake na akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi baba yake. Yehoshafati mwanae akawa mfalme mahali pake.

25 וְנָדָ֛ב | בֶּן־ | יָרָבְעָ֥ם | מָלַךְ֙ | עַל־ | יִשְׂרָאֵ֔ל | בִּשְׁנַ֖ת | שְׁתַּ֑יִם
na–Nadabu | mwana–wa | Yeroboamu | alitawala | juu–ya | Israeli | katika–mwaka | wa–pili
H5070 | H3379 | H3478 | H8141 | H8147

לְאָסָ֖א | מֶ֣לֶךְ | יְהוּדָ֑ה | וַיִּמְלֹ֥ךְ | עַל־ | יִשְׂרָאֵ֔ל | שְׁנָתָֽיִם׃
kwa–Asa | mfalme–wa | Yuda | na–akatawala | juu–ya | Israeli | miaka–miwili
H0609 | H4428 | H3063 | | H3478 | | H8141

Nadabu mwana wa Yerobiamu alianza kutawala huko Israeli wakati wa mwaka wa pili wa Asa mfalme wa Yuda; Aliitawala Israeli kwa miaka miwili.

26 וַיַּ֣עַשׂ | הָרַ֗ע | בְּעֵינֵי֙ | יְהוָ֔ה | וַיֵּ֖לֶךְ | בְּדֶ֣רֶךְ | אָבִ֑יו
na–akafanya | uovu | machoni–pa | Yahwe | na–akatembea | katika–njia–ya | baba–yake
H0001 | H1870 | H3212 | H3068

וּבְחַטָּאתּ֖וֹ | אֲשֶׁ֥ר | הֶחֱטִ֛יא | אֶת־ | יִשְׂרָאֵ֥ל׃
na–katika–dhambi–yake | ambayo | aliwakosesha | | Israeli
H2398 | | H0853 | H3478

Akafanya yaliyo maovu mbele y a macho ya BWANA naye akatembea katika njia ya baba yake, na katika dhambi yake, aliisababisha Israeli kufanya dhambi.

27 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶּן־אֲחִיָּה מִבֵּית יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ בַּעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל־גִּבְּתוֹן׃

na-akampangia-njama dhidi-yake Baasha mwana-wa Ahiya wa-nyumba-ya Isakari na-akampiga Baasha Gibethoni ambao Wafilisti wa-Nadabu na Israeli walikuwa walizingira dhidi-ya Gibethoni

H7194 H1201 H0281 H3485 H5221 H1201 H1405 H6430 H5070 H3478 H3605 H1405

Baasha mwana wa Ahiya, wa familia ya Isakari, akafanya hila dhidi ya Nadabu; Baasha akamwua huko Gibethoni, ambao ulikuwa mji wa Wafilisti, kwa kuwa Nadabu na Israeli walikuwa wakiuhusuru Gibethoni.

28 וַיְמִתֵהוּ בַּעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

na-akamuua Baasha katika-mwaka wa-tatu kwa-Asa mfalme-wa Yuda na-akatawala badala-yake

H4191 H1201 H8141 H7969 H0609 H4428 H3063 H8478

Katika mwaka wa tatu wa Asa mfalme wa Yuda, Baasha alimwua Nadabu naye akawa mfalme mahali pake.

29 וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה עַד־הִשְׁמִדוֹ אֹתוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲחִיָּה מִשִּׁלֹנִי׃

na-ikawa alipotawala alipiga 𐤀𐤕 yote- nyumba-ya Yeroboamu hakubakiza- alibakiza pumzi hata- kwa-Yeroboamu hadi- aliwaangamiza kama-neno-la Yahwe ambalo alisema mkono-wa kwa-mtumishi-wake Ahiya Mshiloni

H1961 H1980 H5221 H0853 H3605 H3379 H3808 H7604 H5397 H3605 H3027 H5650 H0281 H7888

Mara tu baad ya kuwa mfalme, Baasha aliwaua watu wote wa familia ya Yeroboamu. Hakumwacha hata mmoja wa uzao wa Yeroboamu awe hai; Kwa njia hii akawa ameuharibu ukoo wote wa kifalme, kama vile BWANA alivyokuwa amesema kupitia mtumishi wake Ahiya Mshilo,

30 אֶת־הֶחֱטִיא אֲשֶׁר־חָטָא אֲשֶׁר־עָשָׂה וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

kwa-sababu-ya Yeroboamu dhambi-za alizotenda ambazo Yeroboamu na-ambazo aliwakosesha 𐤀𐤕 Israeli Mungu-wa Yahwe 𐤀𐤕 alimchukiza ambayo kwa-hasira-yake Israeli

H3282 H3379 H2398 H2398 H3379 H2398 H0853 H3478 H0430 H3068 H0853 H3707 H3478 H3478

kwa sababu ya dhambi za Yeroboamu ambazo alifanya na akaisababishia Israeli kufanya dhambi, kwa kuwa alimkasirisha BWANA, Mungu wa Israeli.

31 וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

wameandikwa katika- kitabu-cha mambo-ya siku kwa-wafalme-wa Israeli matendo-ya Nadabu na-yote- alifanya wao

H3789 H3282 H5612 H1697 H3117 H4428 H3478 H1697 H5070 H3605 H6213 H1992

Mambo mengine yanayomhusu Nadabu, na yote aliyofanya, je, hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

32	וּמִלְחָמָה	בֵּין	אָסָא	וּבֵין	בַּעְשָׁא	מֶלֶךְ־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	
	na–vita	kati–ya	Asa	na–kati–ya	Baasha	mfalme–wa	Israeli	siku–zote	
	H4421	H0996	H0609	H0996	H1201	H4428	H3478	H3605	

פ	:יְמֵיהֶם	
¶	siku–zao	
	H3117	

Kisha kulikuwa na vita kati ya Asa na Baasha mfalme wa Israeli katika siku zao zote.

33	בִּשְׁנַת	שָׁלֹשׁ	לְאָסָא	מֶלֶךְ	יְהוּדָה	מֹלֵךְ	בַּעְשָׁא	בֶּן־	אֲחִיָּה
	katika–mwaka	wa–tatu	kwa–Asa	mfalme–wa	Yuda	alitawala	Baasha	mwana–wa	Ahiya
	H8141	H7969	H0609	H4428	H3063		H1201		H0281

עַל־	כָּל־	יִשְׂרָאֵל	בְּתִרְצָה	עֶשְׂרִים	וְאַרְבַּע	שָׁנָה׃
juu–ya	wote–	Israeli	Tirsa	ishirini	na–nne	miaka
	H3605	H3478	H8656	H6242	H0702	H8141

Katika mwaka wa tatu wa Asa mfalme wa Yuda, Baasha mwana wa Ahiya alianza kuitawala Israeli yote huko Tirza naye alitawala kwa miaka ishirini na nne.

34	וַיַּעַשׂ	הָרַע	בְּעֵינֵי	יְהוָה	וַיֵּלֶךְ	בִּדֶּרֶךְ	יָרָבְעָם
	na–akafanya	uovu	machoni–pa	Yahwe	na–akatembea	katika–njia–ya	Yeroboamu
	H6213	H7451	H5869	H3068	H3212	H1870	H3379

ס	:יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הֶחֱטִיא	אֲשֶׁר	וּבְחַטָּאתוֹ
ס	Israeli	את	aliwakosesha	ambayo	na–katika–dhambi–yake
	H3478	H0853	H2398		

Naye akafanya yaliyo mabaya katika macho ya BWANA na akatembea katika njia ya Yeroboamu na katika dhambi yake ambayo kwa hiyo aliifanya Israeli kufanya dhambi.

Chapter 16

1	לֵאמֹר׃	בַּעְשָׁא	עַל־	חֲנָנִי	בֶּן־	יֵהוּא	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־
	kusema	Baasha	dhidi–ya	Hanani	mwana–wa	Yehu	kwa–	Yahwe	neno–la
	H0559	H1201		H2607		H3058	H0413	H3068	H1697

וַיְהִי	
na–ikawa	
H1961	

Neno la BWANA lilimjia Yehu mwana wa Hanani kinyume cha Baasha, likisema,

2	עַל	נָגִיד	וָאֶתֶּנְךָ	הֶעָפָר	מִן־	הֲרִימֹתִיךָ	אֲשֶׁר	יַעַן
	juu–ya	kiongozi	na–nikakupa	mavumbi	kutoka–	nilikuinua	ambayo	kwa–sababu
		H5057	H5414	H6083				H3282

אֶת־	וַתַּחֲטֹא	יָרָבְעָם	בְּדֶרֶךְ	וַתֵּלֶךְ	יִשְׂרָאֵל	עַמִּי	
את	na–ukawakosesha	Yeroboamu	katika–njia–ya	na–ukatembea	Israeli	watu–wangu	
H0853	H2398	H3379	H1870	H3212	H3478		

	בְּחַטֹּאתָם׃	לְהַכְעִיסֵנִי	יִשְׂרָאֵל	עַמִּי
	kwa–dhambi–zao	kunichukiza	Israeli	watu–wangu
		H3707	H3478	

Ingawa Nilikuinua kutoka kwenye mavumbi na kukufanya kuwa kiongozi wa watu wangu Israeli, Lakini umetembea katika njia za Yeroboamu na umewafanya watu wangu Israeli kufanya dhambi, ili kunikasirisha dhidi ya dhambi zao.

3

אֶת־	וְנָתַתִּי	בֵיתוֹ	וְאַחֲרֵי	בַּעְשָׁא	אַחֲרֵי	מַבְעִיר	הִנְנִי
	na–nitaifanya	nyumba–yake	na–baada–ya	Baasha	baada–ya	ninafagia	tazama–mimi
H0853	H5414			H1201			H2009

נְבָט׃	בֶּן־	יָרָבְעָם	כְּבֵית	בֵּיתְךָ
Nebati	mwana–wa	Yeroboamu	kama–nyumba–ya	nyumba–yako
H5028		H3379		

Tazama, Nitamfagia kabisa Baasha na familia yake na nitaifanya familia yako kama familia ya Yeroboamu mwana wa Nebati.

4

יֹאכְלוּ	בַשָּׂדֶה	לוֹ	וְהַמֵּת	הַכְּלָבִים	יֹאכְלוּ	בָּעִיר	לְבַעְשָׁא	הַמֵּת
watakula	kondeni	kwake	na–aliyekufa	mbwa	watakula	mjini	kwa–Baasha	aliyekufa
H0398			H4191	H3611	H0398		H1201	H4191

הַשָּׁמָיִם׃	עוֹף
mbinguni	ndege–wa
H8064	H5775

Mbwa watamla yeyote ambaye anatoka kwa Baasha wanaofia mjini, na ndege wa angani watamla yeyote anayaefia shambani.”

5

הֲלֹא־	וּגְבוּרָתוֹ	עָשָׂה	וַאֲשֶׁר	בַּעְשָׁא	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר
je–wala–	na–nguvu–zake	alifanya	na–ambayo	Baasha	matendo–ya	na–mambo–mengine–ya
H3808	H1369			H1201	H1697	

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים	הֵם
Israeli	kwa–wafalme–wa	siku	mambo–ya	kitabu–cha	katika–	wameandikwa	wao
H3478	H4428	H3117	H1697			H3789	H1992

Lakini kwa mambo mengine yanayohusiana na Baasha, aliyofanya, na uwezo wake, je, hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

6

אֵלָה	וַיִּמְלֹךְ	בְּתִרְצָה	וַיִּקְבֹּר	אֲבֹתָיו	עִם־	בַּעְשָׁא	וַיִּשְׁכַּב
Ela	na–akatawala	Tirsa	na–akazikwa	baba–zake	pamoja–na	Baasha	na–akalala
H0425		H8656	H6912	H0001		H1201	H7901

תַּחְתָּיו׃	בְנוֹ
badala–yake	mwana–wake
H8478	

Baasha akalala na mababu zake na akazikwa Tirza, na Ela mwanae akawa mfalme mahali pake.

7

אֶל־	הָיָה׀	יְהוָה	דְּבַר־	הַנָּבִיא	חֲנָנִי	בֶּן־	יֵהוּא	בְּיַד־	וְגַם
kwa–	lilikuja	Yahwe	neno–la	nabii	Hanani	mwana–wa	Yehu	kwa–mkono–wa	na–pia
H0413	H1961	H3068	H1697	H5030	H2607		H3058	H3027	H1571

וְעָשֹׂה	אֲשֶׁר־	וְהָרָעָה	כָּל־	וְעַל	בֵּיתוֹ	וְאֶל־	בַּעְשָׁא
alifanya	ambao–	uovu	yote–	na–kwa–sababu–ya	nyumba–yake	na–kwa–	Baasha
			H3605			H0413	H1201

כְּבֵית	לְהִוּוֹת	יָדָיו	בְּמַעֲשֵׂה	לְהַכְעִיסוֹ	יְהוָה	בְּעֵינֵי		
kama–nyumba–ya	kuwa	mikono–yake	kwa–kazi–ya	kumchukiza	Yahwe	machoni–pa		
	H1961	H3027	H4639	H3707	H3068			

פ	אֹתוֹ׃	הִכָּה	אֲשֶׁר־	וְעַל		יָרָבְעָם
¶	yeye	alimpiga	ambayo–	na–kwa–sababu		Yeroboamu
	H0853	H5221				H3379

Kwa kupitia nabii Yehu mwana wa Hanani neno la BWANA likaja kinyume na Baasha na familia yake, wote kwa sababu ya maovu yote aliyofanya machoni pa BWANA, akamghadhabisha kwa kazi ya mikono yake, kama familia ya Yeroboamu, na kwa sababu alikuwa ameiua familia yote ya Yeroboamu.

8

אֵלָה	מָלַךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לְאָסָא	שְׁנַת	וְשֵׁשׁ	עֶשְׂרִים	בִּשְׁנַת
Ela	alitawala	Yuda	mfalme-wa	kwa-Asa	miaka	na-sita	ishirini	katika-mwaka
H0425		H3063	H4428	H0609	H8141	H8337	H6242	H8141

שְׁנָתָיִם׃	בְּתִרְצָה	יִשְׂרָאֵל	עַל־	בַּעְשָׁא	בֶּן־
miaka-miwili	Tirsa	Israeli	juu-ya	Baasha	mwana-wa
H8141	H8656	H3478		H1201	

Katika mwaka wa kumi na sita wa Asa mfalme wa Yuda, Ela mwana wa Baasha akaanza kutawala juu ya Israeli kule Tirza; akatawala kwa miaka miwili.

9

הָרֶכֶב	מַחֲצִית	שָׂר	זִמְרִי	עַבְדּוֹ	עָלָיו	וַיִּקְשֹׁר	
magari-ya-vita	nusu-ya	mkuu-wa	Zimri	mtumishi-wake	dhidi-yake	na-akampangia-njama	
H7393	H4276	H8269		H5650		H7194	

הַבַּיִת	עַל־	אֲשֶׁר	אַרְצָא	בֵּית	שִׁכּוֹר	שֹׁתֶה	בְּתִרְצָה	וְהוּא
nyumba	alikuwa-juu-ya	ambaye	Arsa	nyumba-ya	amelewa	akinywa	Tirsa	na-yeye
			H0777		H7910	H8354	H8656	H1931

בְּתִרְצָה׃
Tirsa
H8656

Mtumishi wake Zimri, mkuu wa nusu ya magari yake akatengeneza hila dhidi yake. Wakati huo Ela alikuwa Tirza, akinywa na kulewa kwenye nyumba ya Arza, ambaye alikuwa mkuu wa watumishi wa nyumbani huko Tirza.

10

לְאָסָא	וָשֶׁבַע	עֶשְׂרִים	בִּשְׁנַת	וַיְמִיתֵהוּ	וַיַּכֵּהוּ	זִמְרִי	וַיָּבֹא
kwa-Asa	na-saba	ishirini	katika-mwaka	na-akamuua	na-akampiga	Zimri	na-akaingia
H0609	H7651	H6242	H8141	H4191	H5221		H0935

תַּחְתָּיו׃	וַיִּמְלֹךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ
badala-yake	na-akatawala	Yuda	mfalme-wa
H8478		H3063	H4428

Zimri akaiingia ndani, akamshambulia na kumwua, katika mwaka wa ishirini na saba wa Asa mfalme wa Yuda, naye akawa mfalme mahali pake.

11

בֵּית	כָּל־	אֶת־	הַכֹּה	כִּסְאוֹ	עַל־	כִּשְׁבָתּוֹ	בְּמָלְכוֹ	וַיְהִי	
nyumba-ya	yote-	◻	alipiga	kiti-chake-cha-enzi	juu-ya	alipoketi	alipotawala	na-ikawa	
	H3605	H0853	H5221	H3678		H3427		H1961	

וְגֹאֲלָיו	בְּקִיר	מַשְׁתִּין	לוֹ	הִשְׁאִיר	לֹא־	בַּעְשָׁא	
na-waokozi-wake	ukutani	mwanaume-yeyote	kwake	alibakiza	hakubakiza-	Baasha	
	H7023	H8366		H7604	H3808	H1201	

וְרֵעֵהוּ׃
na-rafiki-zake
H7453

Zimri alipoanza kutawala, mara tu baada ya kukaa kwenye kiti cha enzi, akawaua wanafamilia wote wa Baasha. Hakumwacha mtoto hata mmoja wa kiume, hakuna hata wa ndugu yake wala wa rafiki zake.

12

אֲשֶׁר	יְהוָה	כִּדְבַר	בַּעְשָׁא	בֵּית	כָּל־	אֶת	זִמְרִי	וַיַּשְׁמֵד
ambalo	Yahwe	kama-neno-la	Baasha	nyumba-ya	yote-	◻	Zimri	na-akaangamiza
	H3068	H1697	H1201		H3605	H0853		H8045

הַנָּבִיא׃	יֵהוּא	בְּיַד	בַּעְשָׁא	אֶל־	דְּבַר	
nabii	Yehu	kwa-mkono-wa	Baasha	kwa-	alisema	
H5030	H3058	H3027	H1201	H0413	H1696	

Kwa hiyo Zimri aliingamiza familia yote ya Baasha, kama alivyokuwa ameambiwa kwa neno la BWANA, ambalo lilinenwa kinyume na Baasha na nabii Yehu,

13

אֲשֶׁר	בְּנֹו	אֵלָה	וְחַטֹּאות	בַּעְשָׁא	חַטֹּאות	כָּל־	אֶל
ambazo	mwana-wake	Ela	na-dhambi-za	Baasha	dhambi-za	yote-	kwa-sababu-ya
		H0425		H1201		H3605	H0413

אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶת־	לְהַכְעִיס	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הֶחֱטִיאוּ	אֲשֶׁר	חָטְאוּ
Mungu-wa	Yahwe		kumchukiza	Israeli		waliwakosesha	na-ambazo	walitenda
H0430	H3068	H0853	H3707	H3478	H0853	H2398		H2398

בְּהַבְלֵיהֶם׃	יִשְׂרָאֵל
kwa-ubatili-wao	Israeli
H1892	H3478

kwa dhambi zote za Baasha na za Ela mwanae ambazo walizifanya, ambazo kwazo waliisababisha Israeli kufanya dhambi, kiasi c ha kumghadhabisha BWANA, Mungu wa Israeli, kuzikasilikia sanamu zao.

14

הֵם	הֲלֹוא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	אֵלָה	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר
wao	je-wala-	alifanya	ambayo	na-yote-	Ela	matendo-ya	na-mambo-mengine-ya
H1992	H3808			H3605	H0425	H1697	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים
¶	Israeli	kwa-wafalme-wa	siku	mambo-ya	kitabu-cha	katika-	wameandikwa
	H3478	H4428	H3117	H1697			H3789

Kwa mambo mengine yanayohusiana na Ela, yote ambayo alifanya, je hayajaandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

15

זִמְרִי	מָלַךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לְאָסָא	שָׁנָה	וְשִׁבַע	עֶשְׂרִים	בִּשְׁנַת
Zimri	alitawala	Yuda	mfalme-wa	kwa-Asa	miaka	na-saba	ishirini	katika-mwaka
	H3063		H4428	H0609	H8141	H7651	H6242	H8141

לַפְּלִשְׁתִּים׃	אֲשֶׁר	גִּבְּתֹון	עַל־	חֹנִים	וְהָעָם	בְּתִרְצָה	יָמִים	שִׁבְעַת
wa-Wafilisti	ambao	Gibethoni	dhidi-ya	wamepiga-kambi	na-watu	Tirsa	siku	saba
H6430		H1405		H2583		H8656	H3117	H7651

Katika mwaka wa ishirini na saba wa Asa mfalme wa Yuda, Zimri alitawala kwa siku saba tu kule Tirza. Jeshi likafanya kambi kule Gibethoni, ambao ni mji wa Wafilisti.

16

הִכָּה	וְגַם	זִמְרִי	קָשַׁר	לֵאמֹר	הַחֹנִים	הָעָם	וַיִּשְׁמַע
amempiga	na-pia	Zimri	amepanga-njama	kusema	waliokuwa-kambini	watu	na-wakasikia
H5221	H1571		H7194	H0559	H2583		H8085

עַל־	צָבָא	שַׁר־	עָמְרִי	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וַיַּמְלִכוּ	הַמֶּלֶךְ	אֶת־
juu-ya	jeshi	mkuu-wa	Omri		Israeli	wote-	na-wakamfanya-mfalme	mfalme	
	H8269		H6018	H0853	H3478	H3605		H4428	H0853

בַּמַּחֲנֶה׃	הַהוּא	בַּיֹּום	יִשְׂרָאֵל
kambini	hiyo	siku-hiyo	Israeli
H4264	H1931	H3117	H3478

Lile jeshi lililokuwa limeweka kambi kule lilisikika lilksema, “Zimri amepanga njama na amemwua mfalme.” Kwa hiyo siku hiyo hapo kambini, Israeli yote ikamtangaza Omri, mkuu wa jeshi, kuwa mfalme wa Israeli.

17

וַיַּצֵּרוּ	מִגִּבְּתֹון	עִמֹּו	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	עָמְרִי	וַיַּעֲלֶה
na-wakazingira	kutoka-Gibethoni	pamoja-naye	Israeli	na-wote-	Omri	na-akapanda
	H1405		H3478	H3605	H6018	H5927

תִּרְצָה׃	עַל־
Tirsa	dhidi-ya
H8656	

Omri akapanda kutoka Gibethoni na Israeli yote pamoja naye, nao wakauhusuru Tirza.

אַרְמֹון	אֶל־	וַיָּבֹא	הָעִיר	נִלְכְּדָה	כִּי־	זִמְרִי	כִּרְאֹות	וַיְהִי	18
ngome-ya	katika-	na-akaingia	mji	umechukuliwa	kwamba-	Zimri	alipoona	na-ikawa	
H0759	H0413	H0935		H3920			H7200	H1961	

וַיָּמֹת׃	בָּאֵשׁ	מֶלֶךְ	בֵּית־	אֶת־	עָלָיו	וַיִּשְׂרֹף	הַמֶּלֶךְ	בֵּית־
na-akafa	kwa-moto	mfalme	nyumba-ya		juu-yake	na-akachoma	mfalme	nyumba-ya
H4191	H0784	H4428		H0853		H8313	H4428	

Kwa hiyoZimri alipoona kuwa mji umetekwa, akaingia kwenye ngome na akaivamia ikulu ya mfalme na kulichoma moto jengo lote pamoja na yeye; kwa hiyo akafa kwa moto.

בְּעֵינָי	הָרַע	לַעֲשׂוֹת	חָטָא	אֲשֶׁר	)חַטֹּאתָיו(	]חטאתו[	עַל־	19
machoni-pa	uovu	kufanya	alitenda	ambazo	dhambi-zake	dhambi-zake	kwa-sababu-ya	
			H2398					

עָשָׂה	אֲשֶׁר	וּבְחַטָּאתוֹ	יָרָבְעָם	בְּדַרְכְּךָ	לְלֶכְתָּ	יְהוָה
alifanya	ambayo	na-katika-dhambi-yake	Yeroboamu	katika-njia-ya	kutembea	Yahwe
			H3379	H1870	H3212	H3068

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	לְהַחֲטִיא
Israeli		kuwakosesha
H3478	H0853	H2398

Hii ilikuwa ni kwa sababu ya dhambi alizofanya kwa kufanya maovu mbele ya macho ya BWANA, kwa kutembea katika njia ya Yeroboamu na katika dhambi ambazo alifanya, kiasi cha kuifanya Israeli wafanye dhambi.

הֲלֹא־	קָשָׁר	אֲשֶׁר	וְקִשְׁרוֹ	זִמְרִי	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	20
je-wala-	alipanga	ambayo	na-njama-yake	Zimri	matendo-ya	na-mambo-mengine-ya	
H3808	H7194		H7195		H1697		

פ	יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים	הֵם
¶	Israeli	kwa-wafalme-wa	siku	mambo-ya	kitabu-cha	katika-	wameandikwa	wao
	H3478	H4428	H3117	H1697			H3789	H1992

Pia kwa mambo mengiine yanayomhusu Zimri, na fitina yake aliyofanya, je, hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

תִּבְנִי	אַחֲרֵי	הָיָה	הָעָם	חֲצִי	לַחֲצִי	יִשְׂרָאֵל	הָעָם	יֵחָלֵק	אָז	21
Tibni	nyuma-ya	walikuwa	watu	nusu-ya	nusu	Israeli	watu-wa	waligawanyika	ndipo	
H8402		H1961		H2677	H2677	H3478				

עָמְרִי׃	אַחֲרֵי	וְהַחֲצִי	לְהַמְלִיכוֹ	גִּינַת	בֶּן־
Omri	nyuma-ya	na-nusu	kumfanya-mfalme	Ginathi	mwana-wa
H6018		H2677		H1527	

Sasa watu wa Israeli walikuwa wamegawanyika katika makundi mawili. Nusu ya watu walimfuata Tibni mwana wa Ginathi, wakamfanya kuwa mfalme, na Nusu walimfufata Omri.

אַחֲרֵי	אֲשֶׁר	הָעָם	אֶת־	עָמְרִי	אַחֲרֵי	אֲשֶׁר	הָעָם	וַיֶּחֱזָק	22
nyuma-ya	waliokuwa	watu		Omri	nyuma-ya	waliokuwa	watu	na-wakashinda	
			H0854	H6018				H2388	

פ	עָמְרִי׃	וַיִּמְלֹךְ	תִּבְנִי	וַיָּמָת	גִּינַת	בֶּן־	תִּבְנִי
¶	Omri	na-akatawala	Tibni	na-akafa	Ginathi	mwana-wa	Tibni
	H6018		H8402	H4191	H1527		H8402

Lakini watu waliomfuata Omri walikuwa na nguvu kuliko wale waliomfuata Tibni mwana wa Ginathi. Kwa hiyo Tibni akafa, na Omri akawa mfalme.

23 בִּשְׁנַת֨ כָּתִ֜יקָא־מְוָקָא תִּלְתִּינִ֣י נָ֗מוֹיָא נָ֚מוֹיָא לְאָסָ֣א מְלַ֣ךְ־מְפַלְמֵ֔וָא יְהוּדָ֖ה מְלַ֣ךְ עָמְרִ֑י
katika–mwaka thelathini na–moja miaka kwa–Asa mfalme–wa Yuda alitawala Omri
H8141 H7970 H0259 H8141 H0609 H4428 H3063 H3478 H6018

מָלַ֣ךְ עָמְרִ֔י שְׁתֵּ֥ים קֻמִ֖י יִשְׂרָאֵ֣ל עַל־ יוּ–יָ֑א בִּתִרְצָ֣ה מָלַ֔ךְ שֵׁ֥שׁ־מִיָאקָא־סִיתָ֖א מִיָאקָא׃ שָׁנִֽים׃
alitawala Omri kumi Israeli juu–ya Tirsa alitawala miaka–sita miaka miaka
H6018 H8147 H3478 H6240 H8141 H8337 H8141

Omri alianza kutawala juu ya Israeli katika mwaka wa thelathini na moja wa Asa mfalme wa Yuda, naye akatawala miaka kumi na miwili. Alitawala akiwa Tirza kwa miaka sita.

24 וַיִּקֶן֩ אֶת־ na–akanunua H7069
הָהָ֨ר מְלִמָא–וָא שָׁמְר֜וֹן מִקּוּטוֹקָא–קְוָא שֶׁמֶר֙ בְּכִכְרַ֣יִם כֶּ֔סֶף
mlima–wa Samaria kutoka–kwa Shemeri kwa–talanta–mbili–za fedha
H2022 H8111 H0854 H8106 H3603 H3701

וַיִּבֶן֙ אֶת־ na–akajenga H1129
הָהָ֔ר אֶת־ na–akauita H7121
מְלִמָא וַיִּקְרָ֗א
mlima H2022
H0853
H0853
שֹׁמְר֑וֹן הָהָ֣ר אֲדֹנֵ֣י שֶׁמֶר֮ שֵׁ֣ם עַל֒ בָּנָ֣ה אֲשֶׁ֣ר הָעִיר֮ שֵׁ֣ם עַל֒ שֵׁ֣ם
Samaria mlima bwana–wa Shemeri jina–la kwa aliujenga ambao mji jina–la
H8111 H2022 H0113 H8106 H8034 H1129 H8034

Akakinunua kilima cha Samaria kutoka kwa Shemeri kwa kilo 68 za fedha. Akajenga mji juu ya mlima na ule mji akauita Samaria, kwa sababu ya jina la Shemeri, mmiliki wa awali wa kile kilima.

25 וַיַּעַשׂ֙ עָמְרִ֣י הָרַ֔ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֑ה וַיָּ֣רַע מִכֹּ֖ל אֲשֶׁ֥ר
na–akafanya Omri uovu machoni–pa Yahwe na–akafanya–uovu kuliko–wote waliokuwa
H6018 H7451 H5869 H3068 H7489 H3605

לְפָנָֽיו׃
kabla–yake
H6440

Omri akafanya maovu mbele ya BWANA na akafanya yaliyo maovu zaidi kuliko wale waliokuwa kabla yake.

26]ובחטאתיו[נְבָ֣ט בֶּן־ יָרָבְעָ֗ם דֶּ֚רֶךְ בְּכָל־ וַיֵּ֣לֶךְ
na–katika–dhambi–zake Nebati mwana–wa Yeroboamu njia–ya katika–yote– na–akatembea
H5028 H3379 H1870 H3605 H3212

)וּבְחַטָּאתוֹ(אֲשֶׁ֥ר מַחֲטִ֖יא הַחֲטִ֣יא אֶת־ יִשְׂרָאֵ֑ל לְהַכְעִ֔יס אֶת־ יְהוָ֣ה
na–katika–dhambi–yake ambayo aliwakosesha kumchukiza Israeli Yahwe
H3068 H0853 H3707 H3478 H0853 H2398

בְּהַבְלֵיהֶֽם׃ יִשְׂרָאֵ֖ל אֱלֹהֵ֥י
kwa–ubatili–wao Israeli Mungu–wa
H1892 H3478 H0430

Kwa kuwa alitembea katika njia zote za Yeroboamu mwana wa Nebati na katika dhambi zake ambazo kwa hizo aliwaongoza Waisraeli kufanya dhambi, ili kumkasirisha BWANA, Mungu wa Israeli, ili kuwa na hasira juu ya sanamu zao za ubatili.

27 אֲשֶׁ֥ר וּגְבוּרָתוֹ֙ עָשָׂ֔ה אֲשֶׁ֥ר עָמְרִ֖י דִּבְרֵ֣י וְיֶתֶר֙
ambazo na–nguvu–zake alifanya ambayo Omri matendo–ya na–mambo–mengine–ya
H1369 H6018 H1697

הַיָּמִ֔ים דִּבְרֵ֣י סֵ֔פֶר עַל־ כְּתוּבִ֖ים הֲם֙ הֲלֹא־ עָשָׂ֔ה
siku mambo–ya kitabu–cha katika– wameandikwa wao je–wala– alionyesha
H3117 H1697 H3789 H1992 H3808

יִשְׂרָאֵֽל׃ לְמַלְכֵ֥י
Israeli kwa–wafalme–wa
H3478 H4428

Kwa mambo mengine yanayomhusu Omri ambayo alfanya, na nguvu zake alizoonyesha, je, hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

28 וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ׃ פ תַּחְתָּיו׃

וַיִּשְׁכַּב	עָמְרִי	עִם־	אֲבֹתָיו	וַיִּקָּבֵר	בְּשֹׁמְרוֹן	וַיִּמְלֹךְ	אַחְאָב
na–akalala	Omri	pamoja–na	baba–zake	na–akazikwa	Samaria	na–akatawala	Ahabu
H7901	H6018		H0001	H6912	H8111		H0256

בְּנוֹ	תַּחְתָּיו׃		פ ¶
mwana–wake	badala–yake		
	H8478		

Kwa hiyo Omri akalala na mababu zake na akazikwa Samaria na Ahabu mwanae akawa mfalme mahali pake.

29 וְאַחְאָב בֶּן־עָמְרִי מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה׃

וְאַחְאָב	בֶּן־	עָמְרִי	מָלַךְ	עַל־	יִשְׂרָאֵל	בִּשְׁנַת	שְׁלֹשִׁים	וּשְׁמֹנֶה
na–Ahabu	mwana–wa	Omri	alitawala	juu–ya	Israeli	katika–mwaka	thelathini	na–nane
H0256		H6018			H3478	H8141	H7970	H8083

שָׁנָה	לְאָסָא	מֶלֶךְ	יְהוּדָה	וַיִּמְלֹךְ	אַחְאָב	בֶּן־	עָמְרִי	עַל־	יִשְׂרָאֵל
miaka	kwa–Asa	mfalme–wa	Yuda	na–akatawala	Ahabu	mwana–wa	Omri	juu–ya	Israeli
H8141	H0609	H4428	H3063		H0256		H6018		H3478

בְּשֹׁמְרוֹן	עֶשְׂרִים	וּשְׁתַּיִם	שָׁנָה׃	
Samaria	ishirini	na–mbili	miaka	
H8111	H6242	H8147	H8141	

Katika mwaka wa thelathiini na nane wa Asa mfalme wa Yuda, Ahabu mwana wa Omri akaanza kutawala juu ya Israeli. Ahabu mwana wa Omri akatawala Israeli kule Samaria kwa miaka ishirini na mbili.

30 וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו׃

וַיַּעַשׂ	אַחְאָב	בֶּן־	עָמְרִי	הָרַע	בְּעֵינֵי	יְהוָה	מִכֹּל	אֲשֶׁר
na–akafanya	Ahabu	mwana–wa	Omri	uovu	machoni–pa	Yahwe	kuliko–wote	waliokuwa
	H0256		H6018			H3068	H3605	

לְפָנָיו׃
kabla–yake
H6440

Ahabu mwana wa Omri akafanya yaliyo maovu mbele ya BWANA, zaidi ya wote waliokuwa kabla yake.

31 וַיְהִי הֲנָקֵל מִלֶּכְתּוֹ בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־אִיזֶבֶל בַּת־אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתָּחוּ לוֹ׃

וַיְהִי	הֲנָקֵל	מִלֶּכְתּוֹ	בְּחַטֹּאות	יָרָבְעָם	בֶּן־	נְבָט	וַיִּקַּח	אִשָּׁה	אֶת־	אִיזֶבֶל	בַּת־	אֶתְבַּעַל	מֶלֶךְ	צִידֹנִים	וַיֵּלֶךְ	וַיַּעֲבֹד	אֶת־	הַבַּעַל	וַיִּשְׁתָּחוּ	לוֹ׃
na–ikawa	ilikuwa–ndogo	kutembea	katika–dhambi–za	Yeroboamu	mwana–wa	Nebati	na–akamchukua	mke		Yezebeli	binti–ya	Ethbaali	mfalme–wa	Wasidoni	na–akaenda	na–akamtumikia		Baali	na–akamwabudu	yeye
H1961	H7043	H3212		H3379		H5028	H3947	H0802	H0853	H0348	H1323	H0856	H4428	H6722	H3212	H5647	H0853		H7812	

Ikawa kidogo tu Ahabu ayaendee makosa ya Yeroboamu mwana wa Nebati, kwa hiyo akamwoa Yezebeli binti wa Ethibaali, mfalme wa Wasidoni; akaenda akamwabudu baali na akamsujudia.

32 וַיָּקֶם אֶת־מִזְבַּח לַבָּעַל בֵּית הַבַּעַל אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

וַיָּקֶם	אֶת־	מִזְבַּח	לַבָּעַל	בֵּית	הַבַּעַל	אֲשֶׁר	בָּנָה	בְּשֹׁמְרוֹן׃
na–akasimamisha		madhabahu	kwa–Baali	nyumba–ya	Baali	ambayo	alijenga	Samaria
		H4196					H1129	H8111

Akamjengea madhabahu Baali, ambayo alikuwa ameijenga kule Samaria.

33 וַיַּעַשׂ אַחְאָב na-akatengeneza Ahabu H0256 H0853 אֵת־ את H0842 הָאֲשֵׁרָה Ashera וַיּוֹסֶף na-akaendelea H3254 אַחְאָב Ahabu H0256 לְהַכְעִיס kumchukiza H3707 אֵת־ את H0853 לַעֲשׂוֹת kufanya H6440 לְפָנָיו׃ kabla-yake H1961 הָיוּ walikuwa H0834 אֲשֶׁר waliokuwa H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H4428 מַלְכֵי wafalme-wa H3605 מִכֹּל kuliko-wote H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H0430 אֱלֹהֵי Mungu-wa H3068 יְהוָה Yahwe

Ahabu akatengeneza Ashera. Ahabu akafanya maovu zaidi kumghadhabisha BWANA, Mungu wa Isareli, akamkasirisha kuliko wafalme wote wa Israeli waliokuwa kabla yake.

34 בְּיָמָיו katika-siku-zake H3117 בָּנָה alijenga H1129 חִיאֵל Hieli H2419 הָאֱלִיבָתִית Mbetheli H1017 אֵת־ את H0853 יְרִיחֹה Yeriko H3405 בַּאֲבִירָם kwa-Abiramu H0048 בְּכֹרוֹ mzaliwa-wake-wa-kwanza H1060 וּבִשְׂגוּב)na-kwa-Segubu(H7687 צְעִירוֹ mdogo-wake H6810 יְסָדָהּ aliweka-msingi-wake H3245]na-kwa-Segubu[H7687 בִּדְבַר kama-neno-la H1697 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 בְּיַד kwa-mkono-wa H3027 דִּבֶּר alisema H1696 אֲשֶׁר ambalo H3068 יְהוָה Yahwe H5324 הִצִּיב alisimamisha דִּלָתֶיהָ milango-yake ס ס בִּן־ mwana-wa נוּן׃ Nuni H5126

Katika siku zake Hieli Mbetheli aliijenga tena Yeriko. Akaijenga misingi ya mji kwa kufiwa na Abiramu mzaliwa wake wa kwanza, naye akayajenga malango ya mji kwa kufiwa na mwanae mdogo Segebu, na walifanya hivi kwa sababu walitii neno la BWANA, ambalo alikuwa amelinena kwa kinywa cha Joshua mwana wa Nuni.

Chapter 17

1 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אֵלִיָּהוּ Eliya H8664 הַתִּשְׁבִּי Mtishbi H1568 מִתֹּשָׁבֵי kutoka-wakaaji-wa H1568 גִּלְעָד Gileadi H0413 אֶל־ kwa- H0256 אַחְאָב Ahabu H3068 יְהוָה Yahwe חַי־ aishivyo- H8141 הַשָּׁנִים miaka-hii H1961 יִהְיֶה kutakuwa H0834 אִם־ hakutakuwa- H6440 לְפָנָיו mbele-yake H5975 עָמַדְתִּי nimesimama H0834 אֲשֶׁר ambaye H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H0430 אֱלֹהֵי Mungu-wa ס ס דְּבָרִי׃ neno-langu H1697 לְפִי kulingana-na H6310 אִם־ kwa- כִּי isipokuwa H4306 וּמָטָר wala-mvua H2919 טַל umande H0428 הָאֵלֶּה hii

Eliyas Mtishibi, kutoka Tishibi ya Gileadi, akamwambia Ahabu, “Kama BWANA, Mungu wa Israeli aishivyo, ambaye ninasimama, hakutakuwa na umande wala mvua isiipokuwa kwa neno langu.”

2 וַיְהִי na-ikawa H1961 דְּבַר־ neno-la H1697 יְהוָה Yahwe H3068 אֵלָיו kwake H0413 לֵאמֹר׃ kusema H0559

Kisha nenola BWANA, likammjia Eliya, likisema,

3 לֵךְ ondoka H3212 מִזֶּה kutoka-hapa H2088 וּפָנִיתָ na-ugeuke H6437 קֶדְמָה mashariki H6440 לְךָ mwenyewe נִסְתַּרְתָּ na-ujifiche H5641 בְּנַחַל kwenye-bonde-la H3747 כְּרִית Kerithi אֲשֶׁר ambalo H5921 עַל־ mbele-ya פְּנֵי uso-wa H3383 הַיַּרְדֵּן׃ Yordani

“Ondoka hapa uende mashariki; ukajifiche karibu na kijito cha Kerithi, mashariki mwa Yorodani.

וְהָיָה	מִן־הַנַּחַל	תִּשְׁתֶּה	וְאֶת־	הָעֹרְבִים	צִוִּיתִי	לְכַלְכְּלֶךָ	שָׁם׃
na–itakuwa	kutoka–bonde	utanywa	na–▯	kunguru	nimewaagiza	kukulisha	huko
H1961		H8354	H0853	H6158	H6680	H3557	H8033

4

Nawe utakunywa maji ya kijito, na nimewaamuru kunguru kukulisha mahali hapo.”

בְּנַחַל	וַיֵּשְׁבְּ	וַיֵּלֶךְ	יְהוָה	כִּדְבַר	וַיַּעַשׂ	וַיֵּלֶךְ
kwenye–bonde–la	na–akakaa	na–akaenda	Yahwe	kama–neno–la	na–akafanya	na–akaenda
	H3427	H3212	H3068	H1697		H3212

הַיַּרְדֵּן׃	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	כְּרִית
Yordani	uso–wa	mbele–ya	ambalo	Kerithi
H3383	H6440			H3747

5

Kwa hiyo Eliya akaenda kama neno la BWANA lilivyomwamuru. Akaenda kuishi karibu na kijito cha Kerithi, mashariki mwa Yorodani.

וּבָשָׂר	וְלֶחֶם	בַּבֹּקֶר	וּבָשָׂר	לֶחֶם	לוֹ	מְבִיאִים	וְהָעֹרְבִים
na–nyama	na–mkate	asubuhi	na–nyama	mkate	kwake	walikuwa–wakileta	na–kunguru
H1320	H3899	H1242	H1320	H3899		H0935	H6158

יִשְׁתֶּה׃	הַנַּחַל	וּמִן־	בָּעֶרֶב
alinywa	bonde	na–kutoka–	jioni
H8354			H6153

6

Nao kunguru wakamletea mkate na nyama asubuhi, na mkate na nyama jioni, naye akanywa maji ya kijito kile.

הָיָה	לְאֹ־	כִּי	הַנַּחַל	וַיִּבַּשׁ	יָמִים	מִקֵּץ	וַיְהִי
kulikuwa–na	hakukuwa–na–	kwa–sababu	bonde	na–likakauka	siku	mwisho–wa	na–ikawa
H1961	H3808			H3001	H3117	H7093	H1961

ס			
ס	בָּאָרֶץ׃	נֶשֶׁם	
	nchini	mvua	
	H0776	H1653	

7

Lakini baada ya muda kile kijito kikakauka kwa sababu hapakuwepo na mvua katika nchi.

לֵאמֹר׃	אֵלָיו	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
kusema	kwake	Yahwe	neno–la	na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

8

Neno la BWANA likamjia, likisema,

שָׁם	צִוִּיתִי	הִנֵּה	שָׁם	וְיָשַׁבְתָּ	לְצִידוֹן	אֲשֶׁר	צָרְפַתָה	לֵךְ	קוּם
huko	nimeagiza	tazama	huko	na–ukae	ya–Sidoni	ambayo	Sarefathi	nenda	simama
H8033	H6680	H2009	H8033	H3427	H6721		H6886	H3212	

לְכַלְכְּלֶךָ׃	אַלְמָנָה	אִשָּׁה	
kukulisha	mjane	mwanamke	
H3557	H0490	H0802	

9

“Inuka, uende Sarepta, ambao ni mji wa Sidoni, na ukaishi huko. Tazama nimemmwamuru mjane kukulisha.”

וְהָבֵ֣ה־ הָעִ֑יר פֶּ֣תַח לַנַּ֔עַר וַיִּבָא־ אֵלֶ֖יהָ וַיִּקְרָ֣א צָרְפַּתָ֔ה וַיֹּ֥אמֶר וַיִּקָּ֖ח 10
na-tazama- mji lango-la kwenye- na-akafika Sarefathi na-akaenda na-akasimama
H2009 H6607 H0413 H0935 H6886 H3212

קְחִי־ וַיֹּ֣אמֶר אֵלֶ֔יהָ וַיִּקְרָ֥א עֵצִ֖ים מְקֹשֶׁ֣שֶׁת אַלְמָנָ֑ה אִשָּׁ֣ה שָׁ֔ם
niletee- na-akasema kwake na-akaita kuni akikusanya mjane mwanamke huko
H3947 H0559 H0413 H7121 H6086 H0490 H0802 H8033

וְאֶשְׁתֶּֽה׃ בַכְּלִ֖י מַ֥יִם מְעַט־ לִ֛י נָ֥א
ili-ninywe katika-chombo maji kidogo- mimi tafadhali
H8354 H3627 H4325 H4592 H4994

Kwa hiyo akainuka na akaenda Sarepta, na alipofika kwenye lango la mji, kulikuwa na mjane akiokota kuni. Kwa hiyo akamwita na akamwambia, “Tafadhali niletee maji kidogo kwenye jagi ninywe.”

פַּת־ לִ֖י נָ֥א לְקְחִי־ וַיֹּ֣אמֶר אֵלֶ֔יהָ וַיִּקְרָ֥א לָקַ֖חַת וַתֵּ֥לֶךְ 11
kipande-cha mimi tafadhali niletee- na-akasema kwake na-akaita kuletea na-akaenda
H4994 H3947 H0559 H0413 H7121 H3947 H3212

בְּיָדֵֽךְ׃ לֶ֥חֶם
mkononi-mwako mkate
H3027 H3899

Naye alipokuwa akienda kuleta maji alimwita, akamwambia, “tafadhali uniletee na kipande cha mkate mkononi.”

כִּ֣י מָעֹ֗וג לִ֛י יֶשׁ־ אִם־ אֱלֹהֶ֧יךָ יְהוָ֛ה חַי־ וַתֹּ֥אמֶר 12
isipokuwa mkate mimi kuna- hakuna- Mungu-wako Yahwe aishivyo- na-akasema
H4580 H3426 H0430 H3068 H0559

בַּצַּפַּ֑חַת שֶׁ֣מֶן וּמְעַט־ בַּכַּ֖ד קֶ֥מַח כַּף־ מְלֵ֣א אִם־
katika-chupa mafuta na-kidogo-cha katika-gudulia unga kiganja-cha konzi-moja-ya tu-
H6835 H8081 H4592 H3537 H7058 H3709 H4393

לִ֔י וַעֲשִׂ֥יתִי־הוּ֖ וּבָאתִ֣י עֵצִ֑ים שְׁנַ֣יִם מְקֹשֶׁ֣שֶׁת וְהִנְנִ֥י
kwa-mimi na-niutayarishe na-nitaingia kuni mbili ninakusanya na-tazama-mimi
H0935 H6086 H8147 H2009

וְלִבְנִֽי׃ וַאֲכַלְנֶ֥הוּ וָמָֽתְנוּ׃
na-kwa-mwana-wangu na-tuule na-tufe
H0398 H4191

Naye akamjibu, “Kama BWANA Mungu wako aishivyo, sina mkate wowote, bali konzi moja ya unga katika chombo na mafuta kidogo kwenye chupa. Tazama, ninaokota kuni mbili ili niende kupika kwa ajili yangu na mwanangu, ili tule, na tusubiri kufa.”

עֲשֵׂי־ אַ֣ךְ כִּדְבָרֵ֗ךְ עֲשֵׂ֛ה בֹּ֥אִי תֵרְאִ֖י אַל־ אֵלִיָּ֣הוּ אֵלֶ֔יהָ וַיֹּ֥אמֶר 13
nifanyie- lakini kama-neno-lako fanya ingia ogope usi- Eliya kwake na-akasema
H0389 H1697 H0935 H3372 H0408 H0452 H0413 H0559

וְלָ֑ךְ לִ֣י וְהוֹצֵ֔את בָּרִאשֹׁנָ֖ה קְטַנָּ֥ה עֻגָ֛ה מֹ֥שָׁם לִֽי
na-kwa-wewe mimi na-uniletee kwanza mdogo mkate-mdogo kutoka-hapo mimi
H3318 H7223 H5692 H8033

ס וְלִבְנֵֽךְ׃ תַּעֲשֶׂ֖ה בָּאַחֲרֹנָֽה׃
ס na-kwa-mwana-wako utafanya mwisho
H0314

Eliya akamwambia, “Usiogope. Nenda ukafanye kama usemavyo. lakini nitengenezee kwanza mimi na uniletee. Ndipo baadaye ujitenegenezee wewe na mwanao.

14 כִּי֩ כֹ֨ה ׀ אָמַ֜ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל כַּד֩ הַקֶּמַ֨ח לֹֽא־תִכְלֶ֜ה וְצַפַּ֤חַת הַשֶּׁ֙מֶן֙ לֹ֣א תֶחְסָ֔ר עַ֚ד ׀ יֹ֣ום תֵּת־(תתן־) יְהוָ֔ה עַל־פְּנֵ֖י הָאֲדָמָֽה׃

kwa–sababu kutoa mafuta mvua juu–ya siku–ya kutoa mafuta Yahwe mvua hadi kupungua haita mafuta na–chupa–ya uso–wa ardhi

Kwa kuwa BWANA, Mungu wa Israeli anasema 'Lile pipa la unga halitaisha, wala ile chupa ya mafuta kukoma kutoa mafuta, mpaka siku ile BWANA atakapotuma mvua duniani.”

15 וַיֵּ֣לֶךְ וַתַּעַשׂ֔ כִּדְבַ֖ר אֵלִיָּ֑הוּ וַתֹּ֣אכַל הוּא־(והיא) הִ֥יא־(והוא) וְהֽוּא׃ (והיא)

na–akaenda na–akafanya kama–neno–la Eliya na–akala yeye na–yeye yeye na–yeye

יָמִֽים׃ וּבֵיתָ֖הּ

siku–nyingi na–nyumba–yake

Kwa hiyo yule mjane akafanya kama Eliya alivyomwelekeza, yeye, na Eliya, na mwanae wakala kwa siku nyingi.

16 כִּדְבַ֖ר חָסַ֣ר לֹֽא־הָלְתָ֗ה הַשֶּׁ֙מֶן֙ וְצַפַּ֤חַת כָּלְתָה֙ לֹ֣א הָלִ֔י הַקֶּמַ֨ח כַּד֩

kama–neno–la kupungua hali mafuta na–chupa–ya kuisha hali unga gudulia–la

פ ¶ אֵלִיָּ֑הוּ׃ בְּיַד֙ דִּבֶּ֣ר אֲשֶׁ֔ר יְהוָ֖ה

Eliya kwa–mkono–wa alisema ambalo Yahwe

Lile pipa la Unga halikuisha, wala ile chupa ya mafuta haikukoma kutoa mafuta, kama vile neno la BWANA lilivyosema, kupitia kinywa cha Eliya.

17 וַיְהִ֗י אַחַר֙ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה חָלָ֖ה בֶּן־הָאִשָּׁ֣ה בַּעֲלַ֣ת הַבַּ֑יִת

na–ikawa baada–ya mambo haya aliugua mwana–wa mwanamke mwenye nyumba

וַיְהִ֗י לֹא־נִוְתְּרָה־בּ֤וֹ מִמֶּ֙נּוּ֙ כִּ֣י אִם־נִשְׁמָֽה׃

na–ikawa ugonjwa–wake ulivyoendelea mkali sana hadi ambako hakukuwa–na– iliyobaki– ndani–yake

pumzi

Baada ya hayo mambo, yule mwana wa yule mwanamke, yule mwanamke mwenye nyumba, aliugua. Ugonjwa wake ukazidi hata akaishiwa pumzi kabisa.

18 וַתֹּ֣אמֶר֮ אֶל־אֵלִיָּ֣הוּ֒ מַה־לִּ֣י וָלָ֗ךְ אִ֚ישׁ הָאֱלֹהִ֣ים בָּ֔אתָ אֵלַ֖י לְהַזְכִּ֣יר עֲוֹנִ֑י וּלְהָמִ֥ית אֶת־בְּנִֽי׃

na–akasema kwa– nini– mimi na–wewe mtu–wa Mungu umekuja kwangu

את kunikumbusha uovu–wangu na–kumuua mwana–wangu

Kwa hiyo mama yake akamwambia Eliya, “Je, una nini nami, ewe mtu wa Mungu? Je, umekuja kwangu ili kunikumbusha dhambi zangu na kumwua mwanangu?”

19 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ kwake H0413 תְּנִי־ nipe- H5414 לִי mimi אֶת־ H0853 בִּנֵךְ mwana-wako מִחֵיקָהּ kutoka-kifuani-mwake H2436 וַיִּקָּחֻהוּ na-akamchukua H3947 וַיַּעֲלֵהוּ na-akampandisha H5927 אֶל־ kwenye- H0413 הָעֲלִיָּה chumba-cha-juu H5944 אֲשֶׁר־ ambako- H1931 הוּא yeye H1931 יֹשֵׁב alikuwa-akikaa H3427 שָׁם huko H8033 וַיַּשְׁכִּבֵהוּ na-akamlaza H7901 עַל־ juu-ya מִטָּתוֹ׃ kitanda-chake H4296

Naye Eliya akamjibu, “Nipe hapa mwanao.” Akambeba mtoto mikononi mwake na akampeleka mpaka chumbani alimokuwa akikaa, akamlaza yule mtoto kitanadani pake mwenyewe.

20 וַיִּקְרָא na-akaita H7121 אֶל־ kwa- H0413 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמַר na-akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהָי Mungu-wangu H0430 הֲגַם je-pia H1571 עַל־ juu-ya מְתָגֹּרֶרֶת mjane H0490 בְּנָהּ׃ mwana-wake אֶת־ H0853 לְהָמִית kumuua H4191 הַרַעוֹתָ umemletea-msiba H7489 עִמָּהּ naye אֲנִי mimi H0589 מִתְגּוֹרֵר ninakaa אֲשֶׁר־ ambaye-

Akamlilia BWANA akisema, “BWANA Mungu wangu, kwa nini umeleta majanga kwa mjane ambaye mimi ninakaa, kwa kumwua mwanae?”

21 וַיִּתְמֹדֵד na-akajinyoosha H4058 עַל־ juu-ya הַיֶּלֶד mtoto H3206 שָׁלֹשׁ mara-tatu H7969 פְּעָמִים mara H6471 וַיִּקְרָא na-akaita H7121 אֶל־ kwa- H0413 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמַר na-akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהָי Mungu-wangu H0430 תָּשָׁב irudie H7725 נָא tafadhali H4994 נֶפֶשׁ־ roho-ya H5315 הַיֶּלֶד mtoto H3206 הַזֶּה huyu H2088 עַל־ ndani-ya קִרְבּוֹ׃ mwili-wake H7130

Kisha Eliya akajinyosha mwenyewe juu ya mtoto mara tatu; akamlilia BWANA akisema, “BWANA Mungu wangu, Ninakuomba, tafadhali uhai wa mtoto huyu umrudie.”

22 וַיִּשְׁמַע na-akasikia H8085 יְהוָה Yahwe H3068 בְּקוֹל sauti-ya אֵלִיָּהוּ Eliya H0452 וַתָּשָׁב na-ikarudi H7725 נֶפֶשׁ־ roho-ya H5315 הַיֶּלֶד mtoto H3206 עַל־ ndani-ya קִרְבּוֹ mwili-wake H7130 וַיָּחִי׃ na-akaishi H2421

BWANA akaisikiliza sauti ya Eliya; uhai wa mtoto ukamrudia, na akawa hai.

23 וַיִּקַּח na-akamchukua H3947 אֵלִיָּהוּ Eliya H0452 אֶת־ H0853 הַיֶּלֶד mtoto H3206 וַיֹּרֶד na-akamteremsha H3381 מִן־ kutoka- הָעֲלִיָּה chumba-cha-juu H5944 הַבַּיְתָה nyumbani וַיִּתְּנֵהוּ na-akampa H5414 לְאִמּוֹ mama-yake H0517 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אֵלִיָּהוּ Eliya H0452 רְאִי tazama H7200 חַי anaishi בְּנֵךְ׃ mwana-wako

Eliya akamchukua mtoto na akamtoa toka chumbani kwake akamleta kwenye ile nyumba; akampatia mama yake yule mtoto na akasema, “Tazama, mwanao yuko hai.”

אֱלֹהִים	אִישׁ	כִּי	יָדַעְתִּי	זֶה	עָתָה	אֵלִיָּהוּ	אֶל־	הָאִשָּׁה	וַתֹּאמֶר		24
Mungu	mtu–wa	kwamba	ninajua	hii	sasa	Eliya	kwa–	mwanamke	na–akasema		
H0430	H0376		H3045	H2088	H6258	H0452	H0413	H0802	H0559		

פ	אֱמֶת׃	בְּפִיךָ	יְהוָה	וּדְבַר־	אָתָּה
¶	kweli	kinywani–mwako	Yahwe	na–neno–la	wewe
	H0571	H6310	H3068	H1697	

Yule mwanamke akamwambia Eliya, “Sasa natambua kuwa wewe ni mtu wa Mungu, na kwamba neno la BWANA kinywani mwako ni la kweli.”

Chapter 18

הַשְּׁלִישִׁית	בַּשָּׁנָה	אֵלִיָּהוּ	אֶל־	הָיָה	יְהוָה	וּדְבַר־	רַבִּים	יָמִים	וַיְהִי	1
wa–tatu	katika–mwaka	Eliya	kwa–	lilikuja	Yahwe	na–neno–la	nyingi	siku	na–ikawa	
H7992	H8141	H0452	H0413	H1961	H3068	H1697		H3117	H1961	

הָאֲדָמָה׃	פְּנֵי	עַל־	מָטָר	וְאִתְּנָה	אַחְאָב	אֶל־	הֵרָאֵה	לֵךְ	לֵאמֹר
ardhi	uso–wa	juu–ya	mvua	na–nitatoa	Ahabu	kwa–	jionyeshe	nenda	kusema
H0127	H6440		H4306	H5414	H0256	H0413	H7200	H3212	H0559

Kwa hiyo baada ya siku nyingi neno la BWANA likamjia Eliya, katika mwaka wa tatu wa ukame, likisema, “Nenda ukajionyeshe mwenyewe kwa Ahabu nami nitainyeshea ardhi mvua.”

בְּשֹׁמְרוֹן׃	חָזָק	וְהָרָעָב	אַחְאָב	אֶל־	לְהֵרָאוֹת	אֵלִיָּהוּ	וַיֵּלֶךְ	2
Samaria	ilikuwa–kali	na–njaa	Ahabu	kwa–	kujionyesha	Eliya	na–akaenda	
H8111	H2389	H7458	H0256	H0413	H7200	H0452	H3212	

Eliya akaenda kujionyesha mwenyewe kwa Ahabu; sasa njaa ilikuwa kali sana kule Samaria.

הָיָה	וְעֹבַדְיָהוּ	הַבָּיִת	עַל־	אֲשֶׁר	עֹבַדְיָהוּ	אֶל־	אַחְאָב	וַיִּקְרָא	3
alikuwa	na–Obadia	nyumba	alikuwa–juu–ya	ambaye	Obadia	kwa–	Ahabu	na–akaita	
H1961	H5662				H5662	H0413	H0256	H7121	

מְאֹד׃	יְהוָה	אֶת־	יָרֵא	
sana	Yahwe		akimcha	
H3966	H3068	H0854	H3373	

Ahabu akamwita Obadia, aliyekuwa mkuu wa ikulu. Obadia alimheshimu sana BWANA,

וַיִּקַּח	יְהוָה	נְבִיאֵי	אֵת	אִיזֶבֶל	בְּהַכְרִית		וַיְהִי	4
na–akachukua	Yahwe	manabii–wa		Yezebeli	alipokuwa–akikatilia–mbali		na–ikawa	
H3947	H3068	H5030	H0853	H0348	H3772		H1961	

לֶחֶם	וְכִלְכְּלָם	בַּמְּעָרָה	אִישׁ	חֲמִשִּׁים	וַיַּחְבִּיאֵם	נְבִאִים	מֵאָה	עֹבַדְיָהוּ	
mkate	na–akawalisha	pangoni	mtu	hamsini	na–akawaficha	manabii	mia–moja	Obadia	
H3899	H3557	H4631	H0376	H2572	H2244	H5030	H3967	H5662	

וָמָיִם׃	
na–maji	
H4325	

kwa kuwa wakati Yezebeli alipokuwa akiwaua manabii wa BWANA, Obadia alichukua manabii mia akawaficha katika makundi ya hamsini hamsini katika pango na akawalisha kwa mikate na maji.

וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל־כָּל־מַעְיְנֵי מַיִם וְאֶל־כָּל־הַנְּחָלִים אוּלַי נִמְצָא חָצִיר וּנְחַיֵּה וְלֹא נְכָרִית מֵהַבְהֵמָה׃ 5

וַיֹּאמֶר	אַחְאָב	אֶל־	עֹבַדְיָהוּ	לֵךְ	בָּאָרֶץ	אֶל־	כָּל־	מַעְיְנֵי	מַיִם
na–akasema	Ahabu	kwa–	Obadia	nenda	nchini	kwa–	yote–	chemchemi–za	maji
H0559	H0256	H0413	H5662	H3212	H0776	H0413	H3605	H4599	H4325

וְאֶל	כָּל־	הַנְּחָלִים	אוּלַי	נִמְצָא	חָצִיר	וּנְחַיֵּה	סוּס	וָפֶרֶד	
na–kwa	yote–	mabonde	labda	tutapata	majani	na–tuwaokoe	farasi	na–nyumbu	
H0413	H3605	H4672	H0194	H4672	H2421	H6505			

וְלֹא	נְכָרִית	מֵהַבְהֵמָה׃	
na–wala–tusi	wakatiliwe–mbali	kutoka–mifugo	
H3808	H3772	H0929	

Ahabu akamwambia Obadia, “Pita katika nchi yote na katika chemichemi zote za maji na vijito. Yamkini tunaweza kupata maji na nyasi ili tuwaokoa hawa farasi na nyumbu, ili tusiwakose wanyama wote.”

וַיְחַלְּקוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ לַעֲבָר־בָּהּ אַחְאָב הָלַךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָד בִּדְרָכָיו וְעֹבַדְיָהוּ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָד לְבַדּוֹ׃ 6

וַיְחַלְּקוּ	לָהֶם	אֶת־	הָאָרֶץ	לַעֲבָר־	בָּהּ	אַחְאָב	הָלַךְ	בְּדֶרֶךְ	אֶחָד
na–wakagawana	wao	֥	nchi	kupita–	ndani–yake	Ahabu	akaenda	njia–moja	moja
	H1992	H0853	H0776			H0256	H1980	H1870	H0259

וְעֹבַדְיָהוּ	הָלַךְ	בְּדֶרֶךְ־	אֶחָד	לְבַדּוֹ׃	
na–Obadia	akaenda	njia–moja	moja	peke–yake	
H5662	H1980	H1870	H0259	H0905	

Kwa hiyo wakaigawa nchi kati yao ili wapite kati yake wakitafuta maji. Ahabu akaenda njia yake mwenyewe na Obadia naye akaenda njia yake.

וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדֶּרֶךְ וְהִנֵּה אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ וַיִּפֹּל לְפָנָיו עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר הַאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ׃ 7

וַיְהִי	עֹבַדְיָהוּ	בַּדֶּרֶךְ	וְהִנֵּה	אֵלִיָּהוּ	לִקְרָאתוֹ	וַיַּכִּרֵהוּ	וַיִּפֹּל		
na–ikawa	Obadia	njiani	na–tazama	Eliya	kukutana–naye	na–akamtambua	na–akaanguka		
H1961	H5662	H1870	H2009	H0452	H7125		H5307		

וַיֹּאמֶר	הַאַתָּה	זֶה	אֲדֹנִי	אֵלִיָּהוּ׃			
na–akasema	je–wewe	huyu	bwana–wangu	Eliya			
H0559		H2088	H0113	H0452			

פָּנָיו	עַל־		
uso–wake	juu–ya		
H6440			

Wakati Obadia akiwa njiani, akakutana na Eliya pasipo kutegemea. Obadia akamtambua na akalala kifudifudi chini. Akamwambia, “Ndiye wewe, bwana wangu Eliya?”

וַיֹּאמֶר הִנֵּה לַאדֹנֶיךָ אֶמֹר לְךָ אֲנִי מִמֶּנִּי לְאַבְדֵנִי׃ 8

וַיֹּאמֶר	הִנֵּה	לַאדֹנֶיךָ	אֶמֹר	לֵךְ	אֲנִי	מִמֶּנִּי	לְאַבְדֵנִי׃	
na–akasema	tazama	kwa–bwana–wako	sema	nenda	mimi	kwake	Eliya	
H0559	H2009	H0113	H0559	H3212	H0589		H0452	

Naye Eliya akamjibu, Ni mimi. Nenda umwambie bwana wako, 'Tazama, Eliya yuko hapa.'”

וַיֹּאמֶר מָה חָטָאתִי כִּי־אַתָּה נֹתֵן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד־אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי׃ 9

וַיֹּאמֶר	מָה	חָטָאתִי	כִּי־	אַתָּה	נֹתֵן	אֶת־	עַבְדְּךָ		
na–akasema	nini	nimetenda–dhambi	kwamba–	wewe	unamtoa	֥	mtumishi–wako		
H0559	H4100	H2398			H5414	H0853	H5650		

בְּיַד־	אַחְאָב	לַהֲמִיתֵנִי׃	
mikononi–mwa	Ahabu	kuniua	
H3027	H0256	H4191	

Obadia akamjibu. “Nimekoseaje, kwamba umtoe mtumishi wako katika mkono wa Ahabu ili aniue?

10 וְחַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מַמְלָכָה וּגוֹי אִם־יֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־
aishivyo Yahwe Mungu-wako hakuna- taifa wala-ufalme ambako hakutuma-
H3068 H0430 H4467 H3426 H0369 H4467 H0853

שָׁלַח אֲדֹנִי בְּנֵי־אִישׁ הֲלוֹךְ אַחֲרֶיךָ וְהִשְׁבִּיעַ אֶת־
alituma bwana-wangu kwa-mtu huko kukutafuta na-aliuapisha ufalme
H7971 H0113 H0376 H8033 H1245 H7650 H4467

הַמַּמְלָכָה וְאָמְרוּ אֵין הוֹשִׁיעַ לְבַקְשֶׁךָ וְלֹא הִשְׁבִּיעַ אֶת־הַגּוֹי וְאֶת־
hayuko na-wakasema kukutafuta hawaku kwamba taifa na-
H0369 H0559 H1245 H3808 H3588 H1471 H0853

כָּל־הַמַּמְלָכָה וְכָל־הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָאֶךָּ׃
kukupata hawaku kwamba taifa na-
H4672 H3808 H3588 H1471 H0853

Kama BWANA Mungu wako aishivyo, hakuna taifa wala ufalme ambapo bwana wangu hajatuma watu kukutafuta. Kila taifa au ufalme unaposema, “Eliya hayuko hapa,' Ahabu hufanya waape ni kweli hawajakuona.

11 וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ׃
na-sasa wewe unasema nenda sema kwa-bwana-wako tazama Eliya
H6258 H0859 H3212 H0559 H3588 H0113 H2009 H0452

Na sasa wewe unasema, 'Nenda, ukamwambie bwana wako kwamba Eliya yuko hapa.'

12 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ יְהוָה יִשָּׂאֲךָ עַל
na-itakuwa mimi nitaenda kutoka-kwako na-Roho-wa Yahwe atakuchukua mahali
H1961 H0589 H0853 H3212 H0854 H3588 H7307 H3068 H5375 H0413

וְאָנֹכִי אָבוֹא וְהִגַּדְתִּי לְאַחְאָב וְלֹא מָצָא וְהָרָגַנִי
na-ataniua akupate na-wala-hata Ahabu kumwambia na-nitaingia najua si- ambapo
H2026 H4672 H3808 H0256 H5046 H0935 H3045 H3808 H0834

וְעַבְדְּךָ יָרֵא אֶת־יְהוָה מִנְּעוּרָי׃
na-mtumishi-wako amemcha Yahwe tangu-ujana-wangu
H5650 H3372 H0853 H3068 H5271

Mara tu baada ya kukuacha Roho wa BWANA atakuchukua na kukupeleka mahali ambapo sitapajua. Kisha nikienda na kumwambia Ahabu, na asipokuona, ataniua. Bado, mimi, mtumishi wako, nimekuwa nikimwabudu BWANA kutoka ujana wangu.

13 הֲלֹא־הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אִיזֶבֶל אֵת
je-hauku- ambiwa bwana-wangu ambayo- nilifanya alipokuwa-akiua Yezebeli
H3808 H5046 H0113 H0834 H6213 H2026 H0348 H0853

נְבִיאֵי יְהוָה מִנְּבִיאֵי וָאַחְבִּא מֵאָה אִישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים
manabii-wa Yahwe kutoka-manabii-wa na-nikaficha mia-moja mtu hamsini
H5030 H3068 H5030 H2244 H3967 H0376 H2572

בַּמְּעָרָה וָאֲכַלְכְּלֵם לֶחֶם וָמָיִם׃ אִישׁ חֲמִשִּׁים
pangoni na-nikawalisha mkate na-maji mtu hamsini
H4631 H3557 H3899 H4325 H0376 H2572

Je, haujaambiwa, bwana wangu, nilichokifanya wakati Yezebeli alipowaua manabii wa BWANA, jinsi nilivyowaficha wale manabii mia moja wa BWANA katika makundi ya hamsini kwenye pango na kuwalisha kwa mikate na maji?

14 וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וְהָרָגַנִי׃ ס
na-sasa wewe unasema nenda sema kwa-bwana-wako tazama Eliya na-ataniua ס
H6258 H0859 H3212 H0559 H3588 H0113 H2009 H0452 H2026

Na sasa unasema, 'Nenda umwambie bwana wako kwamba Eliya yuko hapa,' kwa hiyo ataniua.”

15 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי אַשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר
na-akasema Eliya aishivyo Yahwe wa-majeshi ambaye nimesimama mbele-yake hakika
H0559 H0452 H2416 H3068 H6635 H0834 H5975 H6440 H3588

הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו׃
leo nitajionyesha kwake
H3117 H7200 H0413

Ndipo Eliya alipomjibu, “Kama vile BWANA wa majeshi aishivyo, ambaye mimi ninasimama, Kwa hakika nitajionyeshakwa Ahabu leo.”

16 וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב וַיַּגֶּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ׃
na-akaenda Obadia kukutana-na Ahabu yeye na-akamwambia- na-akaenda Ahabu
H3212 H5662 H7125 H0256 H3588 H5046 H3212 H0256

Kwa hiyo Obadia akaenda kukutana na Ahabu, nakumwambia kile Eliya alichokuwa amemwambia. Ndipo mfalme alipoenda kukutana na Eliya.

17 וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת־אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה
na-ikawa alipoona Ahabu Eliya na-akasema Ahabu kwake je-wewe huyu
H1961 H7200 H0256 H0853 H3588 H0559 H0256 H0413 H0853 H2088

עֹכֵר יִשְׂרָאֵל׃
msumbua-wa Israeli
H5916 H3478

Ahabu alipomwona Eliya, akamwambia, “Je, ni wewe? Wewe mtabishaji wa Israeli!”

18 וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית
na-akasema si nimesumbua Israeli bali isipokuwa- wewe na-nyumba-ya
H0559 H3808 H5916 H0853 H3588 H3478 H0853 H0834 H0518 H0859 H1004

אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת־יְהוָה וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃
baba-yako kwa-kuacha-kwenu H0853 Yahwe na-ukafuata nyuma-ya Mabaali
H0001 H5800 H0853 H3068 H3212 H0310 H1167

Eliya akamwambia, “Mimi sijaitabisha Israeli, Lakiini wewe na familia ya baba yako ndio watabishaji kwa kuziacha amri za BWANA na kufuata sanamu za Baali.

19 וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת־
na-sasa tuma kusanya kwangu wote- Israeli kwenye- mlima-wa Karmeli na-
H6258 H7971 H6908 H0413 H0853 H3605 H3478 H0413 H2022 H3760 H0853

נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת
manabii-wa Baali mia-nne mia na-hamsini na-manabii-wa Ashera mia-nne mia
H5030 H1168 H0702 H3967 H2572 H5030 H0842 H0702 H3967

אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל׃
wanaokula meza-ya Yezebeli
H0398 H7979 H0348

Kwa hiyo sasa, Tuma neno na unikusanyie Israeli yote katika mlima Kameli, pamoja na manabii 450 wa Baali na wale manabii 400 wa Ashera wanaokula kwenye meza ya Yezebeli.”

20 וַיִּשְׁלַ֣ח אַחְאָ֗ב בְּכָל־ בְּנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּקְבֹּ֖ץ אֶת־ הַנְּבִיאִ֑ים אֶל־ הַר־ הַכַּרְמֶֽל׃

Ahabu na-akatuma wote wana-wa Israeli na-akakusanya manabii kwenye- mlima-wa Kameli.

21 וַיִּגַּ֣שׁ אֵלִיָּ֔הוּ אֶל־ כָּל־ הָעָ֖ם וַיֹּ֣אמֶר עַד־ מָתַ֔י אַתֶּ֖ם פֹּסְחִ֣ים עַל־ שְׁתֵּ֣י הַסְּעִפִּ֑ים אִם־ יְהוָ֣ה הָאֱלֹהִ֔ים לְכ֖וּ אַחֲרָ֑יו וְאִם־ הַבַּ֣עַל לְכ֔וּ אַחֲרָ֑יו וְלֹא־ עָנ֥וּ הָעָ֛ם אֹת֖וֹ דָּבָֽר׃

Eliya akaja karibu na watu wote akasema, “Mtaendelea kubadilisha mawazo yenu mpaka lini? Kama BWANA ni Mungu, mfuateni yeye, Lakini kama Baali ni Mungu, basi mfuateni yeye,” Lakini watu hawakumjibu neno.

22 וַיֹּ֣אמֶר אֵלִיָּ֔הוּ אֶל־ הָעָ֖ם אֲנִ֣י נוֹתַ֗רְתִּי נָבִיא֙ לַיהוָ֔ה לְבַדִּ֑י וּנְבִיאֵ֣י הַבַּ֔עַל אַרְבַּע־ מֵא֥וֹת וַחֲמִשִּׁ֖ים אִֽישׁ׃

Kisha Eliya akawaambia wale watu, “Mimi, pekee yangu, ndiye niliyebaki kuwa nabii wa BWANA, lakini manabii wa Baali wako 450.

23 וְיִתְּנ֤וּ לָנוּ֙ שְׁנַ֣יִם פָּרִ֔ים וְיִבְחֲר֥וּ לָהֶ֛ם הַפָּ֖ר הָאֶחָ֑ד וְיִתְנַתְּח֔וּ וְיָשִׂ֖ימוּ עַל־ הָעֵצִ֑ים וְאֵ֥שׁ לֹ֣א יָשִׂ֔ימוּ וַאֲנִ֗י אֶֽעֱשֶׂ֛ה אֶת־ הַפָּ֥ר הָאֶחָ֖ד וְנָתַתִּ֥י עַל־ הָעֵצִ֖ים וְאֵ֣שׁ לֹ֑א אָשִֽׂים׃

Hebu tutoleeni ng'ombe wawili. Nao wajichagulie ng'ombe mmoja na wamchinje na kumkatakata katika vipnde, na wamweke kwenye kuni, na wasitie moto chini yake. Nami nitamwandaa yule wa pili na kumweke juu ya kuni nami sitatia moto chini yake.

וְהָיָה יְהוָה בְּשֵׁם־ אֶקְרָא וַאֲנִי אֱלֹהֵיכֶם בְּשֵׁם וּקְרָאתֶם 24
na–itakuwa Yahwe kwa–jina–la nitaita na–mimi mungu–wenu kwa–jina–la na–mtaita
H1961 H3068 H8034 H7121 H0589 H0430 H8034 H7121

הָעָם כָּל־ וַיַּעַן הָאֱלֹהִים הַוּא בָּאֵשׁ יַעֲנֶה אֲשֶׁר־ הָאֱלֹהִים
watu wote– na–wakajibu ndiye–Mungu yeye kwa–moto atajibu ambaye– Mungu
H3605 H0430 H1931 H0784 H0430

הַדָּבָר׃ טוֹב וַיֹּאמְרוּ
neno zuri na–wakasema
H1697 H0559

Kisha mtaliita jina la mungu wenu, nami nitaliita jina la BWANA, na Mungu atakayejibu kwa moto, huyo ndiye Mungu.” Watu wote wakajibu na kusema, “Hilo ni jambo jema.”

הָאֶחָד הַפָּר לָכֶם בַּחֲרוּ הַבַּעַל לִנְבִיאֵי וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר 25
mmoja fahali kwenu chagueni Baali kwa–manabii–wa Eliya na–akasema
H0259 H6499 H0977 H5030 H0452 H0559

אֱלֹהֵיכֶם בְּשֵׁם וְקִרְאוּ הָרַבִּים אַתֶּם כִּי רִאשֹׁנָה וַעֲשׂוּ
mungu–wenu kwa–jina–la na–mwite ni–wengi ninyi kwa–sababu kwanza na–mtayarisheni
H0430 H8034 H7121 H7223

תָּשִׂימוּ׃ לֹא וְאֵשׁ
weke msi na–moto
H3808 H0784

Kwa Eliya akawaambia manabii wa Baali, “Chagueni ng'ombe mmoja kwa ajili yenu na mwe wa kwanza kumwamdaa, kwa kuwa ninyi ni wengi, Kisha liiteni jina la mungu wenu, lakini msiwashe moto.”

וַיִּקְרְאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם נָתַן אֲשֶׁר־ הַפָּר אֶת־ וַיִּקְחוּ 26
na–wakaita na–wakamtayarisha kwao alitoa ambaye– fahali na–wakachukua
H7121 H5414 H6499 H0853 H3947

עֲנֵנוּ הַבַּעַל לֵאמֹר הַצֳּהָרַיִם וְעַד־ מֵהַבֹּקֶר הַבַּעַל בְּשֵׁם־
tujibu Baali kusema adhuhuri na–hadi– tangu–asubuhi Baali kwa–jina–la
H0559 H5704 H1242 H8034

הַמִּזְבֵּחַ עַל־ וַיְפַסְּחוּ עֹנֶה וְאֵין קוֹל וְאֵין
madhabahu juu–ya na–wakaruka mwenye–kujibu na–hakukuwa–na sauti na–hakukuwa–na
H4196 H0369 H0369

עָשָׂה׃ אֲשֶׁר
alitengeneza ambayo

Nao wakamchukua yule ng'ombe waliokuwa wamepewa na wakamwandaa, na ndipo walipoliita jina la Baali kuanzia asubuhi hadi adhuhuri, wakisema, “Baali, tusikie.” Lakini hapakuwepo na Sauti, na wala hakuna aliyejibu. Wakachezacheza kuizunguka madhabahu waliyotengeneza.

גָּדוֹל בְּקוֹל־ קִרְאוּ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ בָּהֶם וַיִּתָּל בַּצֳּהָרַיִם וַיְהִי 27
kubwa kwa–sauti– iteni na–akasema Eliya wao na–akawadhihaki adhuhuri na–ikawa
H7121 H0559 H0452 H1961

וְכִי־ לוֹ שִׂיג וְכִי־ שָׂיַח כִּי הוּא אֱלֹהִים כִּי־
au–labda– kwake ana–shughuli au–labda– anawaza labda yeye mungu kwa–sababu–
H7873 H7879 H1931 H0430

וְיֵקָץ׃ הוּא יָשֵׁן אוּלַי לוֹ דַּרְכּוֹ
na–ataaamka yeye amelala labda kwake safari
H3364 H1931 H3463 H0194 H1870

Ilipofika adhuhuri Eliya akawakejeli akisema, “Mwiteni kwa nguvu! Huyo ni mungu! labda anawaza kitu, au amepumzika, au yuko safarini, au pengine amelala sharti aamshwe.”

28 וַיִּקְרְאוּ֙ בְּקוֹל֙ גָּד֔וֹל כְּמִשְׁפָּטָ֖ם בַּחֲרָב֣וֹת וּבָרְמָחִ֑ים וַיִּתְגֹּדְד֣וּ כְהֹמָ֔ם עַ֖ד עֲל֥וֹת הַדָּ֖ם עֲלֵיהֶֽם׃

na-wakaita kwa-sauti kubwa na-wakajikata kama-desturi-yao kwa-mapanga na-kwa-mikuki
H7121 H7121 H1413 H4941 H2719 H7420

hadi- kumwagika- damu juu-yao
H5704 H8210 H1818

Kwa hiyo wakamwita kwa nguvu, wakajikatakata kama kawaida yao ilivyokuwa, kwa upanga na nyembe, mpaka damu ikawachuruzika.

29 וַיְהִי֙ כַּעֲבֹ֣ר הַצָּהֳרַ֔יִם וַיִּתְנַבְּא֖וּ עַ֣ד עֵ֣ת הַעֲל֣וֹת הַמִּנְחָ֑ה וְאֵ֤ין קוֹל֙ וְאֵ֣ין עֹנֶ֔ה וְאֵ֥ין קַשֵּֽׁב׃

na-ikawa ilipopita adhuhuri na-wakatabiri hadi kupanda-kwa sadaka-ya-nafaka
H1961 H5012 H5704 H5927 H4503

na-hakukuwa-na sauti na-hakukuwa-na mwenye-kujibu na-hakukuwa-na mwenye-kusikia
H0369 H0369 H0369 H7182

Ikawa wakati wa adhuhuri ulipopita, na bado walikuwa wakiendelea kutabiri mpaka wakati wa jioni wa kutoa dhabihu, lakini hapakuwepo na sauti wala mtu wa kuwajibu; wala hapakuwepo na yeyote wa kujibu wala wa kuangalia.

30 וַיֹּ֤אמֶר אֵלִיָּהוּ֙ לְכָל־הָעָ֔ם גְּשׁ֥וּ אֵלַ֖י כָּל־הָעָ֑ם וַיִּגְּשׁ֣וּ כָל־הָעָ֔ם אֵלָ֖יו וַיְרַפֵּ֕א אֶת־מִזְבַּ֥ח יְהוָ֖ה הֶהָרֽוּס׃

na-akasema Eliya kwa-wote- watu kwangu karibieni wote- watu na-wakakaribia
H0559 H0452 H3605 H0413 H5066 H3605 H0413 H5066

na-akatengeneza H0853 madhabahu-ya Yahwe iliyobomolewa
H7495 H0853 H4196 H3068 H2040

Kisha Eliya akawaambia watu wote, “Nisogeleeni,” na watu wote wakamsogelea. Naye akatengeneza ile madhabahu ya BWANA ambayo ilikuwa imeharibika.

31 וַיִּקַּ֣ח אֵלִיָּ֗הוּ שְׁתֵּ֤ים עֶשְׂרֵה֙ אֲבָנִ֔ים כְּמִסְפַּ֖ר שִׁבְטֵ֣י בְנֵי־יַעֲקֹ֑ב אֲשֶׁ֨ר הָיָ֤ה דְבַר־יְהוָה֙ אֵלָ֣יו לֵאמֹ֔ר יִשְׂרָאֵ֖ל יִהְיֶ֥ה שְׁמֶֽךָ׃

na-akachukua Eliya kumi na-mbili mawe kama-idadi-ya makabila-ya wana-wa Yakobo
H3947 H0452 H8147 H6240 H0068 kama-idadi-ya H4557 makabila-ya H7626 wana-wa H3290

ambaye lilikuja neno-la Yahwe kwa-kwake kusema Israeli litakuwa jina-lako
H0834 H1961 H1697 H3068 H0413 H0559 H3478 H1961 H8034

Eliya akachukua mawe kumi na mawili, kila jiwe moja liliwakilisha kabila moja la wana wa Yakobo - ni kupitia Yakobo kwamba neno la BWANA lilikuja, likisema, “Jina lako litakuwa Israel.”

32 וַיִּבֶן֩ אֶת־הָאֲבָנִ֨ים מִזְבֵּ֜חַ בְּשֵׁ֣ם יְהוָ֗ה וַיַּ֣עַשׂ תְּעָלָה֮ כְּבֵית֙ סָאתַ֣יִם זֶ֔רַע סָבִ֥יב לַמִּזְבֵּֽחַ׃

na-akajenga H0853 mawe madhabahu kwa-jina-la Yahwe na-akatengeneza mfereji
H1129 H0853 H0068 H4196 H8034 H3068 H3335 H8420

kama-kipimo-cha sea-mbili-za mbegu kuzunguka madhabahu
H4055 H5429 H2233 H5439 H4196

Kwa kutumia hayo mawe aliijenga ile madhabahu kwa jina la BWANA na akachimba mfereji kuizunguka ile madhabahu kubwa kiasi cha kubeba lita kumi na tano za maji.

33 וַיַּעֲרֹךְ֙ אֶת־הָעֵצִ֔ים וַיְנַתַּ֖ח אֶת־הַפָּ֑ר וַיָּ֣שֶׂם עַל־עֵצִ֔ים וַיֹּ֕אמֶר מִלְאוּ֙ אַרְבָּעָ֣ה כַדִּ֔ים מַ֖יִם וְיִצְק֥וּ עַל־הָעֹלָ֖ה וְעַל־הָעֵצִֽים׃

na-akapanga H0853 kuni na-akamkata-vipande H0853 fahali na-akaweka juu-ya kuni
H6086 H0853 H6086 H5408 H0853 H6499 H3335 H6086

Kisha akaweka kuni kwa ajili ya moto na akamkatakata yule ng'ombe katika vipande vipande na akaweka vile vipande juu ya kuni. Na akasema, “Vijazeni maji hivyo vyombo na yamwageni kwenye hiyo sadaka ya kueketezwa na juu ya hizo kuni.”

34 וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ עַל־ הָעֹלָה
na-akasema jazeni nne gudulia maji na-myamwage juu-ya sadaka-ya-kuteketezwa
H0559 H4390 H0702 H3537 H4325 H3332

וַיֹּאמֶר וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר וְעַל־ הָעֵצִים
na-akasema H0559 na-wakafanya-mara-ya-pili fanyeni-mara-ya-pili na-akasema H0559 kuni H6086 na-juu-ya

וַיְשַׁלְּשׁוּ׃ שַׁלְּשׁוּ
na-wakafanya-mara-ya-tatu H8027 fanyeni-mara-ya-tatu H8027

Akasema tena fanyeni hivyo mara ya pili,” nao wakafanya kwa mara ya pili. kisha akasema, “Fanyeni mara ya tatu,” nao wakafanya kwa mara ya tatu.

35 וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַיְמַלְּאוּ אֶת־ וְגַם לַמִּזְבֵּחַ סָבִיב הַמַּיִם׃ מָיִם
na-yakaenda H3212 na-akafanya H6213 na-wakajaza H4390 mfereji H2975 H0853 na-pia H1571 madhabahu H4196 kuzunguka H5439 maji H4325 maji H4325

Maji yakaizunguka ile madhabahu na kuujaza ule mfereji.

36 וַיְהִי בָּעֵת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר׀ יְהוָה
na-ikawa H1961 kupanda-kwa H5927 sadaka-ya-nafaka H4503 na-akakaribia H5066 Eliya H0452 nabii H5030 na-akasema H0559 Yahwe H3068

אֱלֹהֵי אַתָּה כִּי־ יְדֻעַ הַיּוֹם וְיִשְׂרָאֵל יִצְחָק אַבְרָהָם׀ אֱלֹהִי
ndiwe-Mungu H0430 wewe H0859 kwamba- H3588 na-ijulikane H3045 leo H3117 na-Israeli H3478 Isaka H3327 Ibrahimu H0085 Mungu-wa H0430

אֶת עָשִׂיתִי וּבִדְבָרְךָ)׃]ובדבריך[עַבְדֶּךָ וַאֲנִי בְיִשְׂרָאֵל
H0853 nimefanya na-kwa-neno-lako H1697 na-kwa-neno-lako H1697 mtumishi-wako H5650 na-mimi H0589 katika-Israeli H3478

הָאֵלֶּה׃ הַדְּבָרִים כָּל־
haya H0428 mambo H1697 yote- H3605

Ikawa wakati wa kutoa dhabihu ya jioni, nabii Eliya akasogea na akasema, “BWANA, Mungu wa Abrahamu, na wa Isaka, na wa Israeli, na ijulikane leo kwamba wewe ndiye Mungu wa Israeli, na kwamba mimi ni mtumishi wako, na kwamba nimeyafanya mambo haya yote kwa jina lako.

37 הָאֱלֹהִים יְהוָה אַתָּה כִּי־ הַזֶּה הָעָם וְיֵדְעוּ עֲנֵנִי יְהוָה׀ עֲנֵנִי
ndiwe-Mungu H0430 Yahwe H3068 wewe H0859 kwamba- H3588 hawa H2088 watu H5971 na-wajue H3045 nijibu H6030 Yahwe H3068 nijibu H6030

אֲחֹרַנִּית׃ לִבָּם מוֹיַע־ אֶת־ הַסִבֹּתָ וְאַתָּה
nyuma H0322 moyo-wao H3824 H0853 umeugeuza H5437 na-wewe H0859

Nisikie, BWANA, nisike, ili hawa watu wajue kuwa wewe, BWANA, ndiye Mungu, na kwamba umeirudisha mioyo yao kwako tena.”

38 וְאֶת־ הָעֵצִים וְאֶת־ הָעֹלָה אֶת־ וַתֹּאכַל יְהוָה אֵשׁ־ וַתִּפֹּל
na-H0853 kuni H6086 na-H0853 sadaka-ya-kuteketezwa H5930 H0853 na-ukala H0398 Yahwe H3068 moto-wa H0784 na-ukaanguka H5307

לֵחֻכָה׃ בַּתְּעָלָה אֲשֶׁר־ הַמַּיִם וְאֶת־ הֶעָפָר וְאֶת־ הָאֲבָנִים
uliyaramba H3897 mferejini H8585 yaliyokuwa- H0834 maji H4325 na-H0853 udongo H6083 na-H0853 mawe H0068

Ndipo moto wa BWANA ukashuka ukairamba ile sadaka, pamoja na zile kuni, mawe na mavumbi, na kuyaramba yale maji yaliyokuwa kwenye ule mfereji.

הַוּא	יְהוָה	וַיֹּאמְרוּ	פְּנֵיהֶם	עַל־	וַיִּפְּלוּ	הָעָם	כָּל־	וַיַּרְא	39
yeye	Yahwe	na–wakasema	nyuso–zao	juu–ya	na–wakaanguka	watu	wote–	na–wakaona	
H1931	H3068	H0559	H6440		H5307		H3605	H7200	

הָאֱלֹהִים׃	הוּא	יְהוָה	הָאֱלֹהִים
ndiye–Mungu	yeye	Yahwe	ndiye–Mungu
H0430	H1931	H3068	H0430

watu wote walipoona haya, wakalala kifudifudi chini wakasema, “BWANA, ndiye Mungu! BWANA ndiye Mungu!

יִמָּלֵט	אַל־	אֶישׁ	הַבַּעַל	נְבִיאֵי	אֶת־	וּתְפָשׂוּ	לָהֶם	אֵלִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר	40
torokee	asi–	mtu	Baali	manabii–wa		wakamateni	kwao	Eliya	na–akasema	
H4422	H0408	H0376		H5030	H0853	H8610		H0452	H0559	

קִישׁוֹן	נַחַל	אֶל־	אֵלִיָּהוּ	וַיּוֹרִדֵם	וַיִּתְפְּשֵׂום	מֵהֶם
Kishoni	bonde–la	kwenye–	Eliya	na–akawateremsha	na–wakawakamata	kutoka–kwao
H7028		H0413	H0452	H3381	H8610	H1992

שָׁם׃	וַיִּשְׁחָטֵם
huko	na–akawachinja
H8033	

Kwa hiyo Eliya akawaambia, “Wakamateni manabii wa Baali. Msimwache hata mmoja wao atoroke.” Kwa hiyo wakawakamata, na Eliya akawaleta manabii wa Baali chini kwenye kijito cha Kishoni na akawaua huko.

קוֹל	כִּי־	וּשְׁתֵה	אֲכֹל	עֲלֵה	לְאַחְאָב	אֵלִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר	41
sauti–ya	kwa–sababu–	na–kunywa	kula	panda	kwa–Ahabu	Eliya	na–akasema	
		H8354	H0398	H5927	H0256	H0452	H0559	

הַגָּשֶׁם׃	הַמְּזוֹן
mvua	mvurumiko–wa
H1653	

Eliya akamwambia Ahabu, “Inuka, ule na kunywa, kwa kuwa kuna sauti ya mvua kubwa.”

הַכַּרְמֶל	רֹאשׁ	אֶל־	עָלָה	וְאֵלִיָּהוּ	וְלִשְׁתּוֹת	לֶאֱכֹל	אַחְאָב	וַיַּעַל	42
Karmeli	kilele–cha	kwenye–	akapanda	na–Eliya	na–kunywa	kula	Ahabu	na–akapanda	
H3760		H0413	H5927	H0452	H8354	H0398	H0256	H5927	

):בִּרְכָיו(	]ברכו[	בֵּין	פָּנָיו	וַיָּשֶׂם	אַרְצָה	וַיִּגְהַר
magoti–yake	magoti–yake	kati–ya	uso–wake	na–akaweka	ardhini	na–akajiinamisha
H1290	H1290	H0996	H6440		H0776	H1457

Kwa hiyo Ahabu akaenda akala na knywa. Kisha Eliya akaenda juu ya mlima Kameli, akasudu chini na akaweka uso wake katikati ya magoti.

בָּם	דֶּרֶךְ־	הַבָּט	נָא	עֲלֵה־	נַעַר֥וֹ	אֶל־	וַיֹּאמֶר	43
bahari	upande–wa	tazama	tafadhali	panda–	mtumishi–wake	kwa–	na–akasema	
H3220	H1870	H5027	H4994	H5927	H5288	H0413	H0559	

שֶׁבַע	שֹׁב	וַיֹּאמֶר	מְאוּמָה	אַיִן	וַיֹּאמֶר	וַיַּבֵּט	וַיַּעַל
mara–saba	rudi	na–akasema	chochote	hakuna	na–akasema	na–akatazama	na–akapanda
H7651	H7725	H0559	H3972	H0369	H0559	H5027	H5927

פְּעָמִים׃
mara
H6471

Akamwambia mtumishi wake, “Nenda sasa, utazame upande wa bahari.” mtumishi wake akaenda na akasema, “Hakuna kitu,” Eliya akamwambia, “Nenda tena, mpaka mara saba.”

אִישׁ	כְּכַף־	קְטַנָּה	עָב	הִנֵּה־	וַיֹּאמֶר	בַּשְּׁבִעִית	וַיְהִי		44
mtu	kama–kiganja–cha	dogo	wingu	tazama–	na–akasema	mara–ya–saba	na–ikawa		
H0376	H3709		H5645	H2009	H0559	H7637	H1961		
וָרֵד	אֱסֹר	אַחְאָב	אֶל־	אֱמֹר	עֲלֵה	וַיֹּאמֶר	מִיָּם	עֹלָה	
na–ushuke	funga	Ahabu	kwa–	sema	panda	na–akasema	kutoka–baharini	linapanda	
H3381	H0631	H0256	H0413	H0559	H5927	H0559	H3220	H5927	
						הַגָּשֶׁם׃	יַעַצָרְכָה	וְלֹא	
						mvua	kuzuiwe	na–wala–isi	
						H1653	H6113	H3808	

Ile mara ya saba mtumishi wake akasema, “Tazama, kuna wingu linapanda kutoka baharini, ni dogo kama mkono wa mtu.” Eliya akamjibu, Nenda ukamwambie Ahabu, 'Andaa gari lako na ushuke kabla mvua haijakuzuia.'”

וְרוּחַ	עָבִים	הֶתְקַדְּרוּ	וְהַשָּׁמַיִם	כֹּה	וְעַד־	כֹּה	עַד־	וַיְהִי	45
na–upepo	mawingu	zikaenea–giza	na–mbingu	huu	na–wakati–	huu	wakati–	na–ikawa	
H7307	H5645	H6937	H8064	H3541	H5704	H3541	H5704	H1961	
				יִזְרְעֶאלָה׃	וַיֵּלֶךְ	אַחְאָב	וַיִּרְכָּב	גָּדוֹל	גֶּשֶׁם	וַיְהִי
				Yezreeli	na–akaenda	Ahabu	na–akaendesha	kubwa	mvua	na–ikawa
				H3157	H3212	H0256	H7392		H1653	H1961

Ikatokea baada ya muda mfupi mbingu zikawa nyeusi kwa mawingu na upepo, na kulikuwa na mvua kubwa. Ahabu akapanda gari akaenda zake Yezreeli,

וַיָּךֶן	מָתְנָיו	וַיְשַׁנֵּס	אֵלִיָּהוּ	אֶל־	הָיְתָה	יְהוָה	וְיַד־		46
na–akakimbia	viuno–vyake	na–akajifunga	Eliya	juu–ya	ulikuwa	Yahwe	na–mkono–wa		
H7323	H4975	H8151	H0452	H0413	H1961	H3068	H3027		
					יִזְרְעֶאלָה׃	בְּאֲכָה	עַד־	אַחְאָב	לִפְנֵי
					Yezreeli	kuingia–kwako	hadi–	Ahabu	mbele–ya
					H3157	H0935	H5704	H0256	H6440

lakini mkono wa BWANA ulikuwa juu ya Eliya. Akalikaza vazi lake kwa mshipi wake na akakimbia mbele ya Ahabu kwenye lango la Yezreeli.

Chapter 19

כָּל־	וְאֵת	אֵלִיָּהוּ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	לְאִיזֶבֶל	אַחְאָב	וַיַּגֶּד	1
yote–	na–□	Eliya	alifanya	ambayo	yote–	□	Yezebeli	Ahabu	na–akamwambia	
H3605	H0853	H0452			H3605	H0853	H0348	H0256	H5046	
						בֶּחָרֶב׃	הַנְּבִיאִים	כָּל־	אֶת־	הָרַג	אֲשֶׁר
						kwa–upanga	manabii	wote–	□	alivyowaua	jinsi
						H2719	H5030	H3605	H0853	H2026	

Ahabu akamwambia Yezebeli mambo yote ambayo Eliya amefanya na jinsi alivyowaua manabii wote kwa upanga.

וְכֹה אֱלֹהִים יַעֲשׂוּן כֹּה־ לֵאמֹר אֵלִיָּהוּ אֶל־ מַלְאָךְ אִיזֶבֶל וַתִּשְׁלַח 2
na–hivi miungu wanifanyie hivi– kusema Eliya kwa– mjumbe Yezebeli na–akatuma
H3541 H0430 H3541 H0559 H0452 H0413 H4397 H0348 H7971

כְּנֶפֶשׁ נַפְשְׁךָ אֶת־ אָשִׂים מָחָר כָּעֵת כִּי־ יוֹסִפוּן
kama–uhai–wa uhai–wako ▯ nitaufanya kesho kesho–wakati–huu kwamba– waniongezee
H5315 H5315 H0853 H4279 H6256 H3254

מֵהֶם׃ אַחַד
wao mmoja
H1992 H0259

Ndipo Yezebeli alipotuma mjumbe kwa Eliya, akisema, “miungu wanifanye hivyo na mimi, na zaidi yake, kama kesho muda kama huu sitayafanya maisha yako kuwa kama mmoja wa hao manabii waliokufa.”

וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא שָׁבַע בְּאֵר 3
na–akaona na–akasimama na–akaenda nafsi–yake na–akafika Beer–Sheba
H7200 H3212 H5315 H0935 H0884

אֲשֶׁר אֲבִיָּו אֶת־ וַיִּנַּח לִיהוּדָה נַעֲרוֹ שָׁם׃
ambayo ▯ na–akamwacha ya–Yuda mtumishi–wake huko
H3063 H0853 H3240 H5288 H8033

Eliya aliposikia hayo, akaiinuka na akakimbia kwa ajili ya kuokoa maisha yake akaja mpaka Beerisheba, ambao ni mji wa Yuda, na akamwacha mtumishi wake huko.

וְהוּא־ הָלַךְ בַּמִּדְבָּר יוֹם דֶּרֶךְ וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תָּחַת 4
na–yeye– akaenda jangwani siku–moja safari–ya na–akafika na–akakaa chini–ya
H1931 H1980 H3212 H0935 H3427 H8478

רֹתֶם וַיִּשְׁאַל אֶת־ נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר יָתוֹשׁ
mti–wa–mretemu [ahth]אֶחָד(moja na–akaomba ▯ nafsi–yake kufa na–akasema yatosha
H7574 H0259 H0259 H7592 H0853 H5315 H4191 H0559 H3498

מֵאֲבֹתָי׃ אָנֹכִי טוֹב לֹא־ כִּי־ נַפְשִׁי קַח יְהוָה עַתָּה
kuliko–baba–zangu mimi bora si– kwa–sababu– nafsi–yangu chukua Yahwe sasa
H0001 H0595 H3808 H3947 H3068 H6258

Lakini yeye mwenyewe akaenda mwendo wa siku moja huko jangwani, akaja akakaa chini ya mti wa mretemu. Akajiombea mwenyewe kufa, akasema, “Sasa yatosha, BWANA, ichukue roho yangu, kwa kuwa mimi si mzuri kuliko mababu zangu waliokufa.”

וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן תָּחַת רֹתֶם אֶחָד וְהִנֵּה־ זֶה מַלְאָךְ 5
na–akalala na–akalala chini–ya mti–wa–mretemu moja na–tazama– huyu malaika
H7901 H3462 H8478 H7574 H0259 H2009 H2088 H4397

נִגַּע בּוֹ יְהוָה עַתָּה בְּ אֲכֹל׃ קוּם לוֹ וַיֹּאמֶר
akimgusa yeye Yahwe sasa kula simama kwake na–akasema
H5060 H3068 H6258 H0398 H0559

Kwa hiyo akalala chini ya mretemu. Ghafula malaika akamgusa na akamwambia, “Inuka ule.”

וַיַּרְא וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת רְצָפִים וְצַפַּחַת מַיִם וַיֹּאכַל 6
na–akala maji na–gudulia–la makaa mkate–wa kichwani–kwake na–tazama na–akatazama
H0398 H4325 H6835 H7529 H5692 H4763 H2009 H5027

וַיִּשְׁכָּב׃ וַיָּשָׁב וַתֵּשְׁתְּ
na–akalala na–akarudi na–akanywa
H7901 H7725 H8354

Eliya akatazama, karibu na kichwa chake kulikuwa na mkate uliokuwa umeokwa kwa mkaa na gudulia la maji. Kwa hiyo akala na kunywa na kulala tena.

קוּם	וַיֹּאמֶר	בֹּוֹ	וַיִּגַּע־	שְׁנִית֙	וְיְהוָ֔ה	מַלְאַ֖ךְ	וַיָּשָׁב֙	7
simama	na–akasema	yeye	na–akamgusa–	mara–ya–pili	Yahwe	malaika–wa	na–akarudi	
	H0559		H5060	H8145	H3068	H4397	H7725	

הַדָּרֶךְ׃	מִמְּךָ֖	רַ֣ב	כִּ֥י	אֵ֛כֶל
safari	kwako	ndefu	kwa–sababu	kula
H1870				H0398

Malaika wa BWANA akaja tena mara ya pili akamgusa na kumwambia, “Inuka ule, kwa sababu safari bado ndefu kwako.”

אַרְבָּעִ֥ים	הַזֶּ֖ה	הָאֲכִילָ֑ה	וּבְכֹ֣חַ	וַיֵּ֣לֶךְ	וַיִּשְׁתְּ֔	וַיֹּאכַל֙	וַיָּ֣קָם	8
arobaini	hicho	chakula	kwa–nguvu–ya	na–akaenda	na–akanywa	na–akala	na–akasimama	
H0705	H1931	H0396		H3212	H8354	H0398		

חֹרֵֽב׃	הָאֱלֹהִ֖ים	הַ֥ר	עַד	לַ֣יְלָה	וְאַרְבָּעִ֥ים	יֹ֛ום
Horebu	Mungu	mlima–wa	hadi	usiku	na–arobaini	siku
H2722	H0430	H2022	H5704	H3915	H0705	H3117

Kwa hiyo akainuka na kula na kunywa, naye akasafiri kwa nguvu ya chakula hicho kwa siku arobaini mchana na usiku hata akafika Horebu, mlima wa Mungu.

אֵלָ֖יו	יְהוָ֥ה	דְּבַר־	וְהִנֵּ֨ה	שָׁ֜ם	וַיָּ֣לֶן	הַמְּעָרָ֗ה	אֶל־	שָׁם֙	וַיָּבֹא־	9
kwake	Yahwe	neno–la	na–tazama	huko	na–akalala	pango	katika–	huko	na–akaingia–	
H0413	H3068	H1697	H2009	H8033		H4631	H0413	H8033	H0935	

אֵלְיָהוּ׃	פֹּ֖ה	לְךָ֣	מַה־	לֹּ֑ו	וַיֹּ֣אמֶר	
Eliya	hapa	wewe	nini–	kwake	na–akasema	
H0452	H6311		H4100		H0559	

Akaingia kwenye pango akakaa humo. Kisha neno la BWANA likamjia likimwambia, “Unafanya nini hapa, Eliya?”

צְבָאֹ֑ות	אֱלֹהֵ֣י	וְלַיהוָ֖ה	קַנֵּ֥אתִי	קַנֵּ֛א	וַיֹּאמֶר֙		10
majeshi	Mungu–wa	kwa–Yahwe	nimekuwa–na–wivu	nimekuwa–na–wivu	na–akasema		
	H0430	H3068	H7065	H7065	H0559		

הָרְס֔וּ	מִזְבְּחֹתֶ֖יךָ	אֶת־	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	בְּרִיתֶ֗ךָ	עָזְב֤וּ	כִּי־	
wamezibomoa	madhabahu–zako	▯	Israeli	wana–wa	agano–lako	wameiacha	kwa–sababu–	
H2040	H4196	H0853	H3478		H1285			

וַיְבַקְּשׁ֥וּ	לְבַדִּ֖י	אֲנִי֙	וָאֶותַ֔ר	בָּחָ֣רֶב	הָרְג֤וּ	נְבִיאֶ֙יךָ֙	וְאֶת־	
na–wanatafuta	peke–yangu	mimi	na–nimebaki	kwa–upanga	wamewaua	manabii–wako	na–▯	
H1245	H0905	H0589	H3498	H2719	H2026	H5030	H0853	

לְקַחְתָּֽהּ׃	נַפְשִׁ֖י	אֶת־	
kuichukua	nafsi–yangu	▯	
H3947	H5315	H0853	

Eliya akajibu, “Nimeona wivu mwingi kwa BWANA, Mungu wa majeshi, kwa kuwa watu wa Israeli wameliacha agano lako, wameziharibu madhabahu zako, na wamewaua manabii wako kwa upanga. Sasa ni mimi, pekee yangu, nimebaki na wanataka kuichukua roho yangu.

11 וַיֹּאמֶר נא-akasema H0559 צֵא toka H3318 וְעָמַדְתָּ na-usimame H5975 בָהָר mlimani H2022 לִפְנֵי mbele-ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 וְהִנֵּה na-tazama H2009 יְהוָה Yahwe H3068 עֹבֵר anapita
וְרוּחַ na-upepo H7307 גְּדוֹלָה mkubwa H5791 וְחָזָק na-wenye-nguvu H2389 מְפָרֵק unaopasua H6561 הָרִים milima H2022 וּמְשַׁבֵּר na-kuvunja H7665 סְלָעִים miamba H5553 לִפְנֵי mbele-ya H6440
יְהוָה Yahwe H3068 וְאַחַר na-baada-ya H310 הָרוּחַ upepo H7307 רַעַשׁ tetemeko H7494 לֹא hakuwa H3808 בָּרַעַשׁ katika-tetemeko H7494
יְהוָה׃ Yahwe H3068 יְהוָה Yahwe H3068 בָּרוּחַ katika-upepo H7307 לֹא hakuwa H3808

BWANA akamwambia, “Nenda nje ukasimame kwenye mlima mbele yangu.” Kisha BWANA akapita, na upepo mkali ukaupiga mlima ukavunja miamba katika vipande vipande mbele ya BWANA, lakini BWANA hakuwemo kwenye huo mlima. Kisha baada ya upepo, tetemeko lakaja, lakini BWANA hakuwemo kwenye hilo tetemeko.

12 וְאַחַר na-baada-ya H310 הָרַעַשׁ tetemeko H7494 אֵשׁ moto H0784 לֹא hakuwa H3808 בָּאֵשׁ katika-moto H0784 יְהוָה Yahwe H3068 וְאַחַר na-baada-ya H310 הָאֵשׁ moto H0784 קוֹל sauti-ya
דְּמָמָה utulivu H1827 דַקָּה׃ laini H1851

Kisha baada ya tetemeko, moto ukaja, lakini BWANA hakuwemo kwenye moto. Ndipo baada ya moto, sauti ya upole ikaja.

13 וְהָיָה na-ikawa H1961 כִּשְׁמֹעַ aliposikia H8085 אֵלִיָּהוּ Eliya H0452 וַיָּלֶט na-akafunika H3874 פָּנָיו uso-wake H6440 וַיֵּצֵא na-akatoka H3318 בְּאַדַּרְתּוֹ kwa-joho-lake H0155
וַיַּעֲמֹד na-akasimama H5975 מַחֲנֵה pango H4631 וְהִנֵּה na-tazama H2009 אֵלָיו kwake H0413 קוֹל sauti נִי- nini- H4100 מַה־ H4100 לְךָ wewe פֹּה hapa H6311
אֵלִיָּהוּ׃ Eliya H0452 פִּי mlango-wa H6607 וַיֹּאמֶר na-ikasema H0559

Naye Eliya alipoisikia sauti, akafunika uso wake kwa vazi lake, akatoka nje, akasimama kwenye lango la hilo pango. Na sauti ikaja kwake ikisema, “unafanya nini hapa?,

14 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 קַנֵּא nimekuwa-na-wivu H7065 קַנֵּא nimekuwa-na-wivu H7065 וְלַיהוָה kwa-Yahwe H3068 אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430 צְבָאוֹת majeshi
וְאֶת־ na- H0853 מִזְבְּחֹתֶיךָ madhabahu-zako H4196 הָרָסוּ wamezibomoa H2040 כִּי- kwa-sababu- H3588 עָזְבוּ wameiacha H5800 בְּרִיתְךָ agano-lako H1285 בְּנֵי wana-wa H1121 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶת־ H853
וְאֶת־ na- H0853 נְבִיאֶיךָ manabii-wako H5030 הָרְגוּ wamewaua H2026 בֶּחָרֶב kwa-upanga H2719 וָאֶתְּרָ na-nimebaki H3498 אֲנִי mimi H0589 לְבַדִּי peke-yangu H0905 וַיְבַקְשׁוּ na-wanatafuta H1245
אֶת־ H853 נַפְשִׁי nafsi-yangu H5315 לְקַחְתָּהּ׃ kuichukua H3947 ס ס

Eliya akajibu, “nimeona wivu sana kwa ajili ya BWANA, Muungu wa majeshi, kwa kuwa watu wa Israeli wameliacha agano lako, wamezihariibu madhabahu zako, na wamewaua manabii kwa upanga. Sasa, ni mimi pekee yangu, nimebaki na wanajaribu kuichukua roho yangu.”

15

וּבָאתָ	דַּמֶּשֶׂק	מִדְבַּרָה	לְדַרְכְּךָ	שׁוּב	לֶךְ	אֵלָיו	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
na–utafika	Dameski	jangwani	njia–yako	rudi	nenda	kwake	Yahwe	na–akasema
H0935	H1834		H1870	H7725	H3212	H0413	H3068	H0559

אֲרָם׃	עַל־	לְמֶלֶךְ	חֲזָאֵל	אֶת־	וּמְשַׁחְתָּ
Aramu	juu–ya	kuwa–mfalme	Hazaeli		na–umtie–mafuta
H0758		H4428	H2371	H0853	H4886

Kisha BWANA akamwambia, “Nenda, rudi kwa njia yako kwenye jangwa la Dameski, na utakapofika utamtia mafuta Hazaeli awe Mfalme wa Shamu,

16

וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל	עַל־	לְמֶלֶךְ	תִּמְשָׁח	נִמְשִׁי	בֶּן־	יֵהוּא	וְאֶת	
na–	Israeli	juu–ya	kuwa–mfalme	utamtia–mafuta	Nimshi	mwana–wa	Yehu	na–	
H0853	H3478		H4428	H4886	H5250		H3058	H0853	

תַּחְתֶּיךָ׃	לְנָבִיא	תִּמְשָׁח	מְחוֹלָהמֵאָבֶל	שָׁפָט	בֶּן־	אֱלִישָׁע
badala–yako	kuwa–nabii	utamtia–mafuta	kutoka–Abeli–Mehola	Shafati	mwana–wa	Elisha
H8478	H5030	H4886	H0065	H8202		H0477

na utamtia mafuta Yehu mwana wa Nimshi kuwa mfalme wa Israeli, na utamtia mafuta Elisha mwana wa Shafeti wa Abeli Mehola kuwa nabii mahali pako.

17

וְהַנִּמְלָט	יֵהוּא	יָמִית	חֲזָאֵל	מֵחֶרֶב	הַנִּמְלָט	וְהָיָה
na–atakayeponyoka	Yehu	atamuua	Hazaeli	kutoka–upanga–wa	atakayeponyoka	na–itakuwa
H4422	H3058	H4191	H2371	H2719	H4422	H1961

אֱלִישָׁע׃	יָמִית	יֵהוּא	מֵחֶרֶב
Elisha	atamuua	Yehu	kutoka–upanga–wa
H0477	H4191	H3058	H2719

Itakuwa hivi Yehu atamwua kila mmoja atakayejaribu kutoroka upanga wa Hazaeli, na kwamba Elisha atamwua kila atakayejaribu kukwepa upanga wa Yehu.

18

לֹא־	אֲשֶׁר	הַבִּרְכַּיִם	כֹּל־	אֲלָפִים	שִׁבְעַת	בְּיִשְׂרָאֵל	וְהִשְׁאַרְתִּי
hayaku–	ambayo	magoti	wote–	elfu	elfu–saba	katika–Israeli	na–nitabakiza
H3808		H1290	H3605	H0505	H7651	H3478	H7604

לוֹ׃	נָשַׁק	לֹא־	אֲשֶׁר	הַפֶּה	וְכָל־	לַבַּעַל	כָּרְעוּ
yeye	busu	haiku–	ambayo	midomo	na–yote–	kwa–Baali	piga–magoti
		H3808		H6310	H3605		H3766

Lakini nitawaacha watu elfu saba katika Israeli kwa ajili yangu, ambao magoti yao hayajawahi kupigwa kwa Baali, na ambao midomo yao haijambusu.”

19

וְהוּא	שָׁפָט	בֶּן־	אֱלִישָׁע	אֶת־	וַיִּמְצָא	מֹשָׁם	וַיֵּלֶךְ
na–yeye	Shafati	mwana–wa	Elisha		na–akampata	kutoka–hapo	na–akaenda
H1931	H8202		H0477	H0853	H4672	H8033	H3212

בִּשְׁנֵים	וְהוּא	לְפָנָיו	צְמָדִים	עֹשֶׂר	שְׁנֵים־	חֹרֵשׁ
katika–jozi–ya	na–yeye	mbele–yake	jozi–za–ng'ombe	mbili	kumi–na–	alikuwa–akilima
H8147	H1931	H6440	H6776	H6240	H8147	

אֵלָיו׃	אַדַּרְתּוֹ	וַיַּשְׁלֵךְ	אֵלָיו	אֵלִיָּהוּ	וַיַּעֲבֶר	הָעֶשֶׂר
kwake	joho–lake	na–akatupa	kwake	Eliya	na–akapita	kumi–na–mbili
H0413	H0155	H7993	H0413	H0452		H6240

Kwa hiyo Eliya akaondoka mahali pale na akamkuta Elisha mwana wa Shafati, akilima na jozi za makisai kumi na mbili mbele yake, na yeye mwenyewe alikuwa akilima na ile jozi ya kumi na mbili. Eliya akaenda mpaka kwa Elisha akamtupia vazi lake juu yake.

אֶשְׁקָה־	וַיֹּאמֶר	אֵלִיָּהוּ	אַחֲרֵי	וַיָּרָץ	הַבָּקָר	אֶת־	וַיַּעֲזֹב		20
nibusu–	na–akasema	Eliya	nyuma–ya	na–akakimbia	ng'ombe		na–akawaacha		
	H0559	H0452		H7323	H1241	H0853			
לֵךְ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	אַחֲרֶיךָ	וְאֵלְכָה	וּלְאִמִּי	לְאָבִי	נָא		
nenda	kwake	na–akasema	nyuma–yako	na–nitakuwa	na–mama–yangu	baba–yangu	tafadhali		
H3212		H0559		H3212	H0517	H0001	H4994		

3 וַיֹּאמֶר נָא־אַכָסֶמָא הִוְיוֹ כְּה אֲסֶמָא בֶּן־הֲדַד פִּדְיָכוֹ כַּסְפְּךָ וְזָהֳבְךָ נָא־דְהַבּוּ־יָכוֹ לִי־יַנְגוּ הֵנִי׃ וְנָשֶׁיךָ נָא־וָכֶה־זָכוֹ הַטּוֹבִים לִי־יַנְגוּ וָאוֹ בָּנֶיךָ נָא־וָנָא־זָכוֹ הֵם׃

Fedha zako na dhahabu zako ni zangu. Pia wake zako na watoto, wale wazuri, sasa ni wangu.”

4 וַיַּעַן נָא־אַכַגִּבוּ וַיֹּאמֶר נָא־אַכָסֶמָא יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־מַלְפְּמֶה־וָא הַמַּלְפְּמֶה אֲדֹנִי בְּוָנָא־וָנְגוּ כִּדְבָרְךָ כְּמָא־נֶנוֹ־לָכוֹ לְךָ כֹּל־וְכָל אֲשֶׁר־אַמְבָיוֹ אֲנִי מִמִּי׃ לִי יַנְגוּ

Mfalme wa Israeli akajibu akasema, “Na iwe kama unavyosema, bwana wangu, mfalme. Mimi pamoja na vile nilivyo navyo ni mali yako.”

5 וַיָּשֻׁבוּ נָא־וָכַרוּדִי הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ נָא־וָכָסֶמָא כֹּה־הִוְיוֹ־כְּי אָמַר בֶּן־הֲדַד לֵאמֹר כְּוָא־סַבַבוּ־כְּי

שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וְזָהָבְךָ וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ לִי כְּוָנְגוּ תִּתָּן׃ אוּטָנִפָא

Wale wajumbe wakaja tena wakasema, “Beni Hadadi anasema hivi, 'Nilituma neno kwako nikisema kwamba lazima ukabidhi kwangu fedha zako, dhahabu zako, wake zako na watoto wako.

6 וְכִי הָכִיקָא אִם־יְכִוָא עֵת כָּעֵת מָחָר כֶּשׁוֹ נִתָּטוּמָא אֶשְׁלַח אֵת־ אֶת עַבְדַי וַטוּמִישִׁי־וָנְגוּ אֵלֶיךָ כְּוָא וְחִפְּשׂוּ נָא־וָטָפֶקוּא

מַחְמַד תָּמָא־יָא כֹּל־ כִּלָא וְהָיָה וְאִתָּכוּוָא עַבְדֶיךָ וַטוּמִישִׁי־וָכוֹ בָּתַי נְיוּמְבָא־זָא וְאֵת וְנָא־ בֵּיתְךָ נְיוּמְבָא־יָכוֹ אֵת־ אֶת

וְלָכָחוּ׃ נָא־וָטָכוּקוּא בְּיָדָם מִכּוֹנוֹנִי־מְוָאוֹ יָשִׂימוּ וָטָוֶקָא עֵינֶיךָ מָכוֹ־יָכוֹ

Lakini kesho nitatuma watumishi wangu kwako wakati kama huu, nao wataichunguza nyumba yako na nyumba za watumishi wako. Nao watatia mikononi mwao na kukichukua kila wakipendacho machoni mwao.'”

7 וַיִּקְרָא na–akawaita H7121 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לְכָל־ kwa–wote– H3605 זְקֵנֵי wazee–wa H2205 הָאָרֶץ nchi H0776 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 דְּעוּ־ jueni– H3045

אֵלַי kwangu H0413 שָׁלַח alituma H7971 כִּי־ kwa–sababu– מְבַקֵּשׁ anatafuta H1245 זֶה huyu H2088 רָעָה ubaya H7451 כִּי kwa–sababu H3588 וּרְאוּ na–oneni H7200 נָא tafadhali H4994

וְלֹא na–sikuwa H3808 וְלִזְהָבִי na–kwa–dhahabu–yangu H2091 וּלְכַסְפִּי na–kwa–fedha–yangu H3701 וּלְבָנַי na–kwa–wana–wangu לְנָשַׁי kwa–wake–zangu H0802

מִמֶּנּוּ׃ kutoka–kwake נִמְנָעְתִּי nimemzuia H4513

Ndipo mfalme wa Israeli akawaita wazee wote wa nchi pamoja akawaambia, "Hebu angalieni jinsi huyu mtu anavyotafuta matatizo. Amenitumia ujumbe kwamba anataka kuchukua wake zangu, watoto wangu, fedha na dhahabu zangu, nami sijamkatalia.”

8 וַיֹּאמְרוּ na–wakasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 כָּל־ wote– H3605 הַזְּקֵנִים wazee H2205 וְכָל־ na–wote– H3605 הָעָם watu אֶל־ usizeze– H0408 תִּשְׁמַע kusikiliza H8085 וְלוֹא na–usikubali H3808

תֹּאבֶה׃ ukubali H0014

Wazee wote na watu wote wakamwambia Ahabu, “Usimsikilize wala kukubaliana na matakwa yake.”

9 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 לְמַלְאֲכֵי kwa–wajumbe–wa H4397 בֶּן־הֲדַד Ben–Hadadi אָמְרוּ semeni H0559 לַאדֹנָי kwa–bwana–wangu הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 כֹּל yote H3605

אוּכַל naweza H3201 לֹא si H3808 הַזֶּה hili H2088 וְהַדָּבָר na–jambo H1697 אֲשֶׁר nitafanya עָשִׂיתָ mwanzoni H7223 בָּרִאשֹׁנָה mtumishi–wako H5650 עַבְדְּךָ kwa H0413 אֶל־ ulituma H7971 שָׁלַחְתָּ ambayo– אֲשֶׁר־

דָּבָר׃ neno H1697 וַיָּשִׁבוּ na–wakamrudishia H7725 הַמַּלְאָכִים wajumbe H4397 וַיֵּלְכוּ na–wakaenda H3212 לַעֲשׂוֹת kufanya

Ahabu akawaambia wajumbe wa Beni Hadadi, “Mwambieni bwana wangu mfalme kwamba, 'Ninakubaliana na kila kitu ambacho kwanza uliwatuma watumishi wako kufanya kwangu, lakini sikubaliani na matakwa yako haya ya pili.'” Wale watumishi wa Beni Hadadi wakaondoka wakampelekea mrejesho Beni Hadadi.

10 וַיִּשְׁלַח na–akatuma H7971 אֵלָיו kwake H0413 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 בֶּן־הֲדַד Ben–Hadadi H1130 כֹּה־ hivyo– H3541 יַעֲשׂוּן wanifanyie לִי mimi אֱלֹהִים miungu H0430 וְכֹה na–hivyo H3541

אֲשֶׁר ambao H0834 הָעָם watu לְכֹל־ kwa–wote– H3605 לִשְׁעָלִים kwa–makomeo H8168 שֹׁמְרוֹן Samaria H8111 עֲפַר mavumbi–ya H6083 יִשְׁפֹּק itaenea אִם־ ikiwa– יוֹסֵפוּ waongeze H3254

בְּרַגְלָי׃ miguuni–pangu H7272

Naye Beni Hadadi akatuma tena majibu yake kwa Ahabu, akaisema, “basi miungu inifanyie hivyo na zaidi, kama hata mavumbi ya Samaria yatawatosheleza watu watu wote wanaonifuata kuchukua kila mmoja angalau konzi mkononi mwake.”

חֹגֵר	יִתְהַלֵּל	אַל־	דַּבְּרוּ	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	וַיַּעַן		11
anayevaa	ajisifuye	asijisifu–	semeni	na–akasema	Israeli	mfalme–wa	na–akajibu		
H2296		H0408	H1696	H0559	H3478	H4428			
כְּמִפַּתָּחַ׃									
kama–anayevua									

Naye mfalme wa Israeli akamjibu akisema, “Mwabieni Beni Hadadi, 'Hakuna abebaye silaha yake, atakayejivuna kama wakati wa kuishusha.”'

בַּסֹּכֹת	וְהַמְּלָכִים	הִוא	שֹׁתֶה	וְהוּא	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי	12
vibandani	na–wafalme	yeye	akinywa	na–yeye	hili	neno		aliposikia	na–ikawa	
H5521	H4428	H1931	H8354	H1931	H2088	H1697	H0853	H8085	H1961	
הָעִיר׃	עַל־	וַיָּשִׂימוּ	שִׂימוּ	עֲבָדָיו		אֶל־	וַיֹּאמֶר			
mji	juu–ya	na–wakajipanga	jipangeni	watumishi–wake		kwa	na–akasema			
				H5650		H0413	H0559			

Beni Hadadi aliusikia ujumbe huu wakati alipokuwa akinywa, yeye na wafalme walikuwa pamoja naye waliokuwa kwenye mahema yao. Beni Hadadi akayaamuru majaeshi yake, “Jipangeni katika sehemu zenu kwa ajili ya vita.” Kwa hiyo wakajiandaa kivita ili kuuvamia mji.

כֹּה	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	אַחְאָב	אֶל־	נִגַּשׁ	אֶחָד	נָבִיא	וְהִנֵּה		13
hivyo	na–akasema	Israeli	mfalme–wa	Ahabu	kwa	akakaribia	mmoja	nabii	na–tazama		
H3541	H0559	H3478	H4428	H0256	H0413	H5066	H0259	H5030	H2009		
נֹתְנוֹ	הִנֵּנִי	הַזֶּה	הַגָּדוֹל	הֶהָמוֹן	כָּל־	אֵת	הֶרְאִית	יְהוָה	אָמַר		
ninautoa	tazama–mimi	huu	mkubwa	umati	wote–		umeona	Yahwe	asema		
H5414	H2009	H2088			H3605	H0853	H7200	H3068	H0559		
יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעְתָּ	הַיּוֹם	בְּיָדֶךָ						
Yahwe	mimi	kwamba–	na–utajua	leo	mkononi–mwako						
H3068	H0589		H3045	H3117	H3027						

Tazama, nabii akaja kwa Ahabu mfalme wa Israeli akasema, “BWANA asema, 'Je umeliona hili jeshi kubwa? Tazama, nitaliweka katika mkono wako leo, nawe utatambua kuwa mimi ni BWANA.'”

										14
בִּנְעָרֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	וַיֹּאמֶר	בְּמִי	אַחְאָב	וַיֹּאמֶר			
kwa–vijana–wa	Yahwe	asema	hivyo–	na–akasema	kwa–nani	Ahabu	na–akasema			
H5288	H3068	H0559	H3541	H0559	H4310	H0256	H0559			
אָתָּה׃	וַיֹּאמֶר	הַמִּלְחָמָה	יֶאְסֹר	מִי־	וַיֹּאמֶר	הַמְּדִינוֹת	שָׂרֵי			
wewe	na–akasema	vita	atafunga	nani–	na–akasema	majimbo	wakuu–wa			
	H0559	H4421	H0631	H4310	H0559	H4082	H8269			

Naye Ahabu akajibu, ''kwa nani? BWANA akamjibu akasema, “kwa kuwatumia viijana wanaotumikia maliwali wa wilaya.” kisha Ahabu akasema, “Ni nani atakayepewa hiyo vita?' BWANA akamwambia, “wewe.”

15 וַיִּפְקֹד אֶת־ נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיִּהְיוּ מָאתַיִם שְׁנַיִם
na-akawahesabu vijana-wa wakuu-wa majimbo na-walikuwa mia-mbili wawili
H0853 H5288 H8269 H4082 H3967 H8147

וְאַחֲרֵיהֶם בָּנָה כָּל־ הָעָם כָּל־ אֵת־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
na-baada-yao akahesabu watu wote- wote- wana-wa Israeli
H7970 H0853 H3605 H3605 H3478

וּשְׁלֹשִׁים שִׁבְעַת אֲלָפִים׃
na-thelathini elfu-saba elfu
H7970 H7651 H0505

Ndipo Ahabu alipowataarifu wale vijna wanaowatumikia maliwali wa wilaya. Idadi yao ilikuwa 232. Baada yao aliwahesabu wanajeshi wote, jeshi lote la Israeli; idadi yao ilikuwa elfu saba.

16 וְהַמְּלָכִים הוּא בַּסֻּכּוֹת שֹׁתֶה שֹׁפוֹר וּבֶן־ הֲדַד בָּאֳהָלִים וַיֵּצְאוּ
na-wafalme yeye vibandani kilevi akinywa na-Ben-Hadadi adhuhuri na-wakatoka
H4428 H1931 H5521 H7910 H8354 H1130 H3318

אֹתוֹ׃ עֹזְרִ֣ים מֶלֶךְ וּשְׁנַיִם שְׁלֹשִׁים־
yeye akisaidia mfalme na-wawili thelathini-
H0853 H5826 H4428 H8147 H7970

Nao wakatoka wakati wa adhuhuri. Naye Beni Hadadi alikuwa akinywa na kulewa hemani mwake, yeye na wale wafalme wadogo thelathini na mbili waliokuwa wakimsaidia.

17 בֶּן־ הֲדַד וַיִּשְׁלַח בָּרִאשֹׁנָה הַמְּדִינוֹת שָׂרֵי נַעֲרֵי וַיֵּצְאוּ
Ben-Hadadi na-akatuma kwanza majimbo wakuu-wa vijana-wa na-wakatoka
H1130 H7971 H7223 H4082 H8269 H5288 H3318

מִשֹּׁמְרוֹן׃ יָצְאוּ אֲנָשִׁים לֵאמֹר לוֹ וַיַּגִּידוּ
kutoka-Samaria wametoka watu kusema yeye na-wakamwambia
H8111 H3318 H0376 H0559 H5046

Wale maakida vijana waliokuwa wakiwasaidia maliwali wa wilaya walitangulia kwanza. Kisha Beni Hadadi alitaarifiwa na wanaskauti aliokuwa amewatuma kwamaba, “kuna watu wanakuja kutoka Samaria.”

18 לְמִלְחָמָה וְאָם חַיִּים תִּפְשׂוּם יָצְאוּ לְשָׁלוֹם אִם־ וַיֹּאמֶר
kwa-vita na-ikiwa hai wakamateni wametoka kwa-amani ikiwa- na-akasema
H4421 H8610 H3318 H7965 H0559

תִּפְשׂוּם׃ חַיִּים יָצְאוּ
wakamateni hai wametoka
H8610 H3318

Beni Hadadi akasema, “wawe wamekuja kwa amani au kwa vita, wakamteni wakiwa hai.”

19 וְאֵלֶּה הָעִיר מִן־ יָצְאוּ וְהַחַיִל הַמְּדִינוֹת שָׂרֵי נַעֲרֵי אֲשֶׁר
na-hawa mji kutoka- walitoka na-jeshi majimbo wakuu-wa vijana-wa ambalo
H0428 H3318 H2428 H4082 H8269 H5288

אַחֲרֵיהֶם׃
nyuma-yao

Kwa hiyo wale vijvana wanaowatumikia maliwali wa wilaya wakaenda mjini na jeshi likawafuata kwa nyuma.

20

יִשְׂרָאֵל	וַיִּרְדְּפֵם	אֲרָם	וַיָּנָסוּ	אִישׁוֹ	אִישׁ	וַיַּכּוּ
Israeli	na-akawafuata	Aramu	na-wakakimbia	mtu-wake	kila-mtu	na-wakawapiga
H3478	H7291	H0758	H5127	H0376	H0376	H5221

וּפָרָשִׁים׃	סוּס	עַל־	אֲרָם	מֶלֶךְ	בֶּן־הֲדַד	וַיִּמָּלֵט
na-wapanda-farasi	farasi	juu-ya	Aramu	mfalme-wa	Ben-Hadadi	na-akaokoka
			H0758	H4428	H1130	H4422

Kila mmoja akaua adui wake na wale washami wakakimbia. Israeli ikawashinda. Beni Hadadi mfalme wa Shamu akatoroka kwa farasi pamoja na wapanda farasi.

21

וְהִכָּה	הָרֶכֶב	וְאֶת־	הַסּוּס	אֶת־	וַיַּךְ	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	וַיֵּצֵא
na-akapiga	magari	na-	farasi		na-akapiga	Israeli	mfalme-wa	na-akatoka
H5221	H7393	H0853		H0853	H5221	H3478	H4428	H3318

נְדוֹלָה׃	מַכָּה	בַּאֲרָם
kubwa	pigo	katika-Aramu
	H4347	H0758

Kisha mfalme wa Israeli akaenda akawashambulia farasi na magari, na kuwaua washami kwa mauaji makubwa.

22

הִתְחַזַּק	לֵךְ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	הַנָּבִיא	וַיִּגַּשׁ
jiimarishe	nenda	kwake	na-akasema	Israeli	mfalme-wa	kwa	nabii	na-akamjia
H2388	H3212		H0559	H3478	H4428	H0413	H5030	H5066

מֶלֶךְ	הַשָּׁנָה	לְתְשׁוּבַת	כִּי	תַּעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	אֵת	וּרְאֵה	וְדַע
mfalme-wa	mwaka	kurudi-kwa	kwa-sababu	utafanya	ambalo-		na-uone	na-jua
H4428	H8141	H8666				H0853	H7200	H3045

ס	עָלֶיךָ׃	עֹלָה	אֲרָם
¶	dhidi-yako	atapanda	Aramu
		H5927	H0758

Yule nabii akaja kwa mfalme wa Israeli akamwambia, “Nenda, ukajiimarishe mwenyewe, uelewa na kupanga kile unachofanya, kwa sababu mwakani mfalme wa Shamu atapanda dhidi yako tena.”

23

אֱלֹהֵיהֶם	הָרִים	אֱלֹהֵי	אֵלָיו	אָמְרוּ	אֲרָם	מֶלֶךְ־	וְעַבְדֵי	
mungu-wao	milima	mungu-wa	kwake	walisema	Aramu	mfalme-wa	na-watumishi-wa	
H0430	H2022	H0430	H0413	H0559	H0758	H4428	H5650	

לֹא	אִם־	בַּמִּישֹׁר	אִתָּם	נִלָּחֵם	וְאוּלָם	מִמֶּנּוּ	חָזָקִים	כֵּן	עַל־
si	ikiwa-	uwandani	nao	tupigane	lakini	kuliko-sisi	walikuwa-hodari	hivyo	juu-ya
H3808		H4334	H0854		H0199		H2388		

מֵהֶם׃	נֶחֱזָק
kuliko-wao	tutakuwa-hodari
H1992	H2388

Wale watumishi wa mfalme wa Shamu wakamwambia, “Mungu wao ni mungu wa milimani. Hiyo ndiyo sababu walikuwa na nguvu kuliko tulivyokuwa. Lakini sasa hebu tupigane nao katika nchi tambarare, na kwa hakika tutakuwa na nguvu kuliko wao.

24

וְשִׂים	מִמְקֹמֹו	אִישׁ	הַמְּלָכִים	הָסֵר	עֲשֵׂה	הַזֶּה	הַדָּבָר	וְאֶת־
na-weka	kutoka-mahali-pake	kila-mtu	wafalme	ondoa	fanya	hili	jambo	na-
	H4725	H0376	H4428	H5493		H2088	H1697	H0853

תַּחְתֵּיהֶם׃	פַּחוֹת
badala-yao	magavana
H8478	H6346

Na ufanye hivi: waondoe wafalme; mwondoe kila mmoja mahali pake ukaweke majemedari mahali pao.

								25
וְסוּס	מֵאוֹתָךְ	הַנֹּפֵל	כַּחֵיל׃	חַיִל	וְלֶךָ	תְּמֻנָה־	וְאַתָּה	
na–farasi	kutoka–kwako	lililoanguka	kama–jeshi	jeshi	kwa–ajili–yako	jihesabie–	na–wewe	
	H0853	H5307	H2428	H2428		H4487		

נֶחֱזָק	לֹא	אִם־	בַּמִּשְׁוֹר	אוֹתָם׀	וְנִלְחַמָּה	כָּרֶכֶב	וְרֶכֶב	וְכַסּוּס
tutakuwa–hodari	si	ikiwa–	uwandani	nao	na–tupigane	kama–gari	na–gari	kama–farasi
H2388	H3808		H4334	H0853		H7393	H7393	

פ	כֵּן׃	וַיַּעַשׂ	לְקֹלָם	וַיִּשְׁמַע	מֵהֵם
¶	hivyo	na–akafanya	sauti–yao	na–akasikia	kuliko–wao
				H8085	H1992

Kisha ujihesabie jeshi kama lile jeshi ulilopoteza, farasi kwa farasi na gari kwa gari, nasi tutapigana nao katika nchi tambarare. Kwa hakika tutakuwa na nguvu kuliko walivyo.” Kwa hiyo Beni Hadadi akausikiliza ushauri huo naye akafanya kama alivyoshauriwa.

								26
וַיַּעַל	אֲרָם	אֶת־	בֶּן־הֲדַד	וַיִּפְקֹד	הַשָּׁנָה	לִתְשׁוּבַת	וַיְהִי	
na–akapanda	Aramu		Ben–Hadadi	na–akahesabu	mwaka	kurudi–kwa	na–ikawa	
H5927	H0758	H0853	H1130		H8141	H8666	H1961	

יִשְׂרָאֵל׃	עִם־	לַמִּלְחָמָה	אֲפֵקָה	
Israeli	dhidi–ya	kwa–vita	Afeki	
H3478		H4421	H0663	

Baada ya mwanzo wa mwaka mpya, Beni Hadadi akawahesabu Washami na akapanda Afeki kupigana na Israeli.

								27
לִקְרָאתָם	וַיֵּלְכוּ	וְכָלְכְּלוּ	הָתְפָּקְדוּ׀	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי			
kuwalaki	na–wakaenda	na–wakapewa–chakula	walihesabiwa	Israeli	na–wana–wa			
H7125	H3212	H3557		H3478				

חַשְׂפֵי	כִּשְׁנֵי	גְּנָדִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיַּחֲנוּ	
makundi–madogo–ya	kama–makundi–mawili	mbele–yao	Israeli	wana–wa	na–wakapiga–kambi	
H2835	H8147	H5048	H3478		H2583	

הָאָרֶץ׃	אֶת־	מִלְאוּ	וַאֲרָם	עִזִּים
nchi		walijaza	na–Aramu	mbuzi
H0776	H0853	H4390	H0758	H5795

Watu wa Israeli walikuwa wamehesabiwa na walikuwa wamejipanga kupigana nao. Watu wa Israeli wakafanya kambi mbele yao kama makundi mawili madogo ya mbuzi, lakini Washami wakaujaza upande wa nchi.

									28
כֹּה־	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל׀	מֶלֶךְ	אֶל־	וַיֹּאמֶר׀	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	וַיִּגַּשׁ	
hivyo–	na–akasema	Israeli	mfalme–wa	kwa	na–akasema	Mungu	mtu–wa	na–akakaribia	
H3541	H0559	H3478	H4428	H0413	H0559	H0430	H0376	H5066	

וְלֹא־	יְהוָה	הָרִים׀	אֱלֹהֵי	אֲרָם׀	אָמְרוּ	אֲשֶׁר	יַעַן	יְהוָה	אָמַר
na–si–	Yahwe	milima	mungu–wa	Aramu	walisema	ambayo	kwa–sababu	Yahwe	asema
H3808	H3068	H2022	H0430	H0758	H0559		H3282	H3068	H0559

בְּיָדֶךָ	הַזֶּה׀	הַגָּדוֹל	הֲהָמוֹן	כָּל־	אֶת־	וְנָתַתִּי	הִוא	עֲמָקִים	אֱלֹהֵי
mkononi–mwako	huu	mkubwa	umati	wote–		na–nitatoa	yeye	mabonde	mungu–wa
H3027	H2088			H3605	H0853	H5414	H1931	H6010	H0430

יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וִידַעְתֶּם	
Yahwe	mimi	kwamba–	na–mtajua	
H3068	H0589		H3045	

Ndipo mtu wa Mungu akaja karibu akaongea mfalme wa Israeli akamwambia, “BWANA anasema: 'Kwa kuwa Washami wamesema kuwa BWANA ni mungu wa milima, na wala si mungu wa mabondeni, nitaliweka hili jeshi kubwa mkononi mwako, nawe utajua kuwa mimi ni BWANA.'”

29 וַיַּחֲנוּ na-wakapiga-kambi H2583 אֵלֶּה hawa H0428 נֹכַח mbele-ya H5227 אֵלֶּה hawa H0428 שִׁבְעַת siku-saba H7651 יָמִים siku H3117 וַיְהִי na-ikawa H1961 בַּיּוֹם siku-ya H3117 הַשְּׁבִיעִי saba H7637
וַתִּקְרַב na-ikakaribia H7126 הַמִּלְחָמָה vita H4421 וַיַּכּוּ na-wakapiga H5221 בְנֵי־ wana-wa H1121 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶת־ H0853 אֲרָם Aramu H0758 מֵאָה־ mia- H3967 אֶלֶף elfu H0505
רַגְלִי askari-wa-miguu H7273 בְּיוֹם siku-ya H3117 אֶחָד׃ moja H0259

Kwa hiyo majeshi yakaweka kambi yakikabiliana kwa muda wa siku saba. Kisha siku ya saba vita vikaanza. Watu wa Israeli wakawaua Washami 100, 000 wanajeshi wa ardhini kwa siku moja.

30 וַיָּנָס na-wakakimbia H5127 וְהַנּוֹתָרִים waliobaki H3498 אֲפֵקָה Afeki H0663 אֶל־ kwa H0413 הָעִיר mji H5892 וַתִּפֹּל na-ukaanguka H5307 הַחוֹמָה ukuta H2346 עַל־ juu-ya H5921 עֶשְׂרִים ishirini H6242
וַיָּבֹא na-akaingia H0935 אֶל־ kwa H0413 הָעִיר mji H5892 חֶדֶר chumba H2315
וּבֶן־הֲדַד na-Ben-Hadadi H1130 וַיָּסָב akakimbia H5127 הַנּוֹתָרִים waliobaki H3498 אִישׁ mtu H0376 אֶלֶף elfu H0505 וְשִׁבְעָה na-saba H7651
בְּחֶדֶר׃ ndani-ya-chumba H2315 ס ¶

Waliobaki wakakimbilia Afeki, mjini, na ule ukuta ukaanguka juu ya watu ishiriinina saba elfu waliobaki. Naye Beni Hadadi akakimbilia mjini. akaingia kwenye chumba cha ndani.

31 וַיֹּאמְרוּ na-wakasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 עַבְדָיו watumishi-wake H5650 הִנֵּה־ tazama- H2009 נָא tafadhali H4994 שָׁמַעְנוּ tumesikia H8085 כִּי kwamba H3588 מַלְכֵי wafalme-wa H4428
בֵּית nyumba-ya H1004 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מַלְכֵי kwamba- H3588 מַלְכֵי wafalme-wa H4428 חֶסֶד rehema H2617 הֵם wao H1992 נָשִׂימָה tuvae H7760 נָא tafadhali H4994 שַׂקִּים nguo-za-gunia H8242
בְּמָתְנֵינוּ viunoni-mwetu H4975 וַחֲבָלִים na-kamba H2256 בְּרֹאשֵׁנוּ vichwani-mwetu H7218 וְנֵצְאָה na-tutoke H3318 אֶל־ kwa H0413 מֶלֶךְ mfalme-wa H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אוּלַי labda H0194
תְּחַיֶּה atahuisha H2421 אֶת־ H0853 נַפְשֶׁךָ׃ nafsi-yako H5315

Wale watumishi wa Beni Hadadi wakamwambia, “Tazama sasa, tumesikia kwamba wale wafalme wa nyumba ya Israeli ni wenye rehema. Tafadhali hebu tuvaeni magaunia viunoni mwetu na kamba vichwani mwetu, na twendeni kwa mfalme wa Israeli. Labda atakuokoa roho yako.”

32 וַיַּחְגְּרוּ֩ בְמָתְנֵיהֶ֨ם שַׂקִּ֜ים וַחֲבָלִ֗ים בְּרָאשֵׁיהֶם֙ וַיָּבֹ֣אוּ אֶל־
na-wakavaa nguo-za-gunia viunoni-mwao na-kamba vichwani-mwao na-wakaja kwa
H2296 H8242 H4975 H2421 H0935 H0413

מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו עַבְדְּךָ֥ בֶן־הֲדַ֖ד אָמַ֣ר תְּחִי־
mfalme-wa Israeli na-wakasema mtumishi-wako Ben-Hadadi asema iishi-
H4428 H3478 H0559 H5650 H1130 H0559 H2421

נָ֑א וַיֹּ֣אמֶר הַעוֹדֶ֥נּוּ חַ֛י אָחִ֥י הֽוּא׃ יֵ֖שׁ נַפְשִׁ֑י
tafadhali na-akasema bado-yuko hai ndugu-yangu yeye
H4994 H0559 H5750 H2416 H0251 H1931

Kwa hiyo wakavaa magunia viunoni mwao na kujifunga kamba vichwani mwao na kisha wakaenda kwa mfalme wa Israeli wakamwambia, “Mtumishi wako Beni Hadadi, anasema, 'tafadhali niachie uhai wangu.” Ahabu akawaambia, “Je, bado yuko hai? Yeye ni ndugu yangu.”

33 וְהָאֲנָשִׁים֙ יְנַחֲשׁ֣וּ וַיְמַהֲר֔וּ וַיַּחְלְט֥וּ מִמֶּ֖נּוּ וַיֹּאמְר֑וּ
na-watu waliuchunguza na-wakaharakia na-wakakamata ikiwa-kutoka-kwake na-wakasema
H0376 H5172 H2480 H0559

בֶּן־הֲדַ֖ד אָחִ֥יךָ וַיֹּ֣אמֶר בֹּ֔אוּ וַיֹּצֵ֥א אֵלָ֖יו קָחֻ֣הוּ
Ben-Hadadi ndugu-yako na-akasema njoni mleteni kwake na-akatoka
H1130 H0251 H0559 H0935 H3947 H0413 H3318

וַיַּעֲלֵ֥הוּ אֵלָ֖יו עַל־ הַמֶּרְכָּבָֽה׃
na-akampandisha juu-ya gari
H5927 H4818

Sasa wale watu walikuwa wakisikiliza ishara yeyote kutoka kwa Ahabu, kwa hiyo wakamjibu haraka, “Ndiyo ndugu yako Beni Hadadi bado yuko hai.” Ahabu akawaambia, “Nendeni mkamlete.” Ndipo Beni Hadadi alipokuja kwake, na Ahabu akamwacha aje kwenye gari lake.

34 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו מֵאֵ֤ת אָבִי֙ לָקְח֣וּ אֲשֶׁר־ הֶעָרִ֔ים
na-akasema kwake miji ambayo- alichukua- kutoka-kwa baba-yangu
H0559 H0413 H3947 H0854 H0001

אָבִ֖יךָ אָשִׁ֑יב וְחוּצ֣וֹת תָּשִׂ֤ים לְךָ֙ בִּדַּמֶּ֔שֶׂק כַּאֲשֶׁר־ שָׂ֖ם
baba-yako nitarudisha na-mitaa utaweka kwa-ajili-yako katika-Damasko kama-ambavyo- aliweka
H0001 H7725 H2351 H1834

אָבִ֑י בְּשֹׁמְר֔וֹן כַּאֲשֶׁ֣ר אֲנִי֙ בְּגָרִ֔ית לְוֹ֙ בְּרִ֣ית וַיְכָרֶת־
baba-yangu katika-Samaria na-mimi kwa-agano kwake agano na-akafanya-
H0001 H8111 H0589 H1285 H3772

לוֹ֙ אֲשַׁלְּחֶ֔ךָּ וַיְכָרֶת־ לְ֖ו בְּרִ֑ית׃ ס
kwake nitakuachia na-akafanya- agano ¶
H3772 H7971 H1285

na-akamwachia
H7971

Beni Hadadi akamwambia Ahabu, “Nitakurudishia miji yako ambayo baba yangu alichukua toka kwa baba yako, na unaweza kutengeneza masoko kwa ajili yako Dameski, kama baba yangu alivyofanya kule Samaria.” Ahabu akajibu, “Nitakuacha uende kwa agano hili.” Kwa hiyo Ahabu akafanya agano naye kisha akamwacha aende.

35 וְאִ֣ישׁ אֶחָ֗ד מִבְּנֵי֙ הַנְּבִיאִ֔ים אָמַ֥ר אֶל־ בִּדְבַ֣ר יְהוָ֔ה
na-mtu mmoja kutoka-wana-wa manabii alisema kwa jirani-yake kwa Yahwe
H0376 H0259 H5030 H0559 H0413 H7453 H1697 H3068

הַכֵּ֣נִי נָ֔א הָאִ֖ישׁ וַיְמָאֵ֑ן וַיֹּ֣אמֶר לְהַכֹּתֽוֹ׃
nipige- tafadhali mtu na-akakataa kumpiga
H5221 H4994 H0376 H3985 H5221

Mtu mmoja, mmoja wana wa wana wa manabii, akamwambia mmoja wa wale manabii wenzake kwa neno la BWANA, “Tafadhali nipige.” Lakini yule mtu akakataa kumpiga.

36

יְהוָה	בְּקוֹל	שָׁמַעְתָּ	לְא־	אֲשֶׁר	יַעַן	לוֹ	וַיֹּאמֶר
Yahwe	sauti–ya	ulisikiliza	hukusikiliza–	ambayo	kwa–sababu	kwake	na–akasema
H3068		H8085	H3808		H3282		H0559

מֵאֶצְלוֹ	וַיִּלְקְחֵהוּ	הָאֲרִיֵה	וְהִכְּךָ	מֵאִתִּי	הוֹלֵךְ	הִנָּךְ
kutoka–kwake	na–akaondoka	simba	na–atakupiga	kutoka–kwangu	unaondoka	tazama–wewe
H0681	H3212		H5221	H0854	H1980	H2009

וַיַּכֵּהוּ׃	הָאֲרִיֵה	וַיִּמְצָאֵהוּ
na–akampiga	simba	na–akamkuta
H5221		H4672

Kisha yule nabii akamwambia nabii mwenzake, “ Kwa sababu umekataa kutii sauti ya BWANA, mara tu utakaponiacha, simba atakuua.” na mara tu baad ya yule mtu kumwacha, simba akamkuta na kumwua.

37

הַכֵּה	הָאִישׁ	וַיַּכֵּהוּ	נָא	הַכֵּינִי	וַיֹּאמֶר	אַחֵר	אִישׁ	וַיִּמְצָאֵהוּ
kupiga	mtu	na–akampiga	tafadhali	nipige–	na–akasema	mwingine	mtu	na–akamkuta
H5221	H0376	H5221	H4994	H5221	H0559	H0312	H0376	H4672

וּפְצָעֵנִי׃
na–kujeruhi
H6481

Kisha yule nabii akamkuta mtu mwingine akamwambia, “Tafadhali nipige.”Yule mtu akampiga na kumwumiza.

38

וַיִּתְחַפָּשׂ	הַדָּרֶךְ	עַל־	לַמֶּלֶךְ	וַיַּעֲמֹד	הַנָּבִיא	וַיֵּלֶךְ
na–akajibadilisha	njia	kando–ya	kwa–mfalme	na–akasimama	nabii	na–akaenda
H2664	H1870		H4428	H5975	H5030	H3212

עֵינָיו׃	עַל־	בָּאֵפֶר
macho–yake	juu–ya	kwa–majivu
		H0666

Kisha yule nabii akaondoka akaenda kumsubiri yule mfalme barabarani; naye alikuwa amejibadilisha kwa kilemba machoni pake.

39

וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	צָעֹק	וְהוּא	עֹבֵר	הַמֶּלֶךְ	וַיְהִי
na–akasema	mfalme	kwa	alipiga–kelele	na–yeye	akipita	mfalme	na–ikawa
H0559	H4428	H0413	H6817	H1931		H4428	H1961

אֵלַי	וַיָּבֵא	סָר	אִישׁ	וְהִנָּה־	הַמִּלְחָמָה	בְּקֶרֶב־	יָצָא	וְעַבְדְּךָ
kwangu	na–akaleta	aligeuka	mtu	na–tazama–	vita	katikati–ya	alitoka	mtumishi–wako
H0413	H0935	H5493	H0376	H2009	H4421	H7130	H3318	H5650

וְהָיְתָה	יְפַקֵּד	הִפָּקֵד	אִם־	הַזֶּה	הָאִישׁ	אֶת־	שְׁמֹר	וַיֹּאמֶר	אִישׁ
na–itakuwa	atakosekana	akikosekana	ikiwa–	huyu	mtu	ֹ	mlinde	na–akasema	mtu
H1961				H2088	H0376	H0853	H8104	H0559	H0376

תִּשְׁקֹל׃	כֶּסֶף	כִּכַּר־	אוֹ	נַפְשׁוֹ	תַּחַת	נַפְשְׁךָ
utapima	fedha	talanta–ya	au	nafsi–yake	badala–ya	nafsi–yako
H8254	H3701	H3603		H5315	H8478	H5315

Ikawa mfalme alipokuwa akipita, Yule nabii akamwita mfalme na kumwambia, “Mtumishi wako alienda katikati ya pigano, na askari akasimama akamleta adui kwangu akasema, 'Mwangalie mtu huyu. Na ikiwa kwa vyovyote atatoroka, basi maisha yako yatatolewa kwa ajili ya maisha yake vinginevyo utalipa kilo thelathini za fedha.

אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	אֵינֶנּוּ	וְהוּא	וָהֵנָּה	הֵנָּה	עֹשָׂה	עַבְדְּךָ	וַיְהִי	40
kwake	na-akasema	hakuwepo	na-yeye	na-huku	huku	akifanya	mtumishi-wako	na-ikawa	
H0413	H0559	H0369	H1931	H2008	H2008		H5650	H1961	

חָרָצְתָּ׃	אַתָּה	מִשְׁפָּטֶךָ	כֵּן	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	
umeamua	wewe	hukumu-yako	hivyo	Israeli	mfalme-wa	
H2782		H4941		H3478	H4428	

Lakini kwa kuwa mtumishi wako alikuwa na mambo mengi akienda huku na kule, yule askari adui akatoroka.” Basi mfalme wa Israeli akamwambia, Hivyo ndivyo itakavyokuwa hukukmu yako - umejihukumu mwenyewe.”

עֵינָיו	)מֵעָלַי(	]מעלי[	הָאַפֵּר	אֶת־	וַיָּסַר	וַיְמַהֵר	41
macho-yake	kutoka-juu-ya	[kutoka-juu-ya]	majivu		na-akaondoa	na-akaharakisha	
			H0666	H0853	H5493		

הוּא׃	מֵהַנִּבְאִים	כִּי	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֹתוֹ	וַיַּכֶּר	
yeye	kutoka-manabii	kwamba	Israeli	mfalme-wa	yeye	na-akamtambua	
H1931	H5030		H3478	H4428	H0853		

Ndipo yule nabii alipoondoa haraka kile kilemba machoni pake, na mfalme wa Israeli alipotambua kuwa huyo alikuwa mmoja wa manabii.

אִישׁ־	אֶת־	שִׁלַּחְתָּ	יָעַן	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	42
mtu-wa		ulimwachia	kwa-sababu	Yahwe	asema	hivyo	kwake	na-akasema	
H0376	H0853	H7971	H3282	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	

וְעַמְּךָ	נַפְשׁוֹ	תַּחַת	נַפְשֶׁךָ	וְהָיְתָה	מִיָּד	חֶרְמִי
na-watu-wako	nafsi-yake	badala-ya	nafsi-yako	na-itakuwa	kutoka-mkono	laana-yangu
	H5315	H8478	H5315	H1961	H3027	

עַמּוֹ׃	תַּחַת
watu-wake	badala-ya
	H8478

Yule nabii akamwambia mfalme, “BWANA anasema, 'Kwa sababu umemwachia aende mtu yule niliyekuwa nimemhukumu kifo, maisha yako yatachukua nafasi ya maisha yake.'”

וַיָּבֹא	וְזָעֵף	סָר	בֵּיתוֹ	עַל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	וַיֵּלֶךְ	43
na-akaingia	na-akikasirika	akiudhika	nyumba-yake	juu-ya	Israeli	mfalme-wa	na-akaenda	
H0935	H2198	H5620			H3478	H4428	H3212	

שֹׁמְרוֹנָה׃	פ	
Samaria	¶	
H8111		

Kwa hiyo mfalme wa Israeli akaenda nyumbani kwake akiwa na moyo mzito na mwenye hasira, akafika Samaria.

Chapter 21

הַיִּזְרְעֵאלִי	לְנָבוֹת	הָיָה	כֶּרֶם	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אַחַר	וַיְהִי	1
Myezreeli	la-Nabothi	lilikuwa	shamba-la-mizabibu	haya	mambo	baada-ya	na-ikawa	
H3158	H5022	H1961	H3754	H0428	H1697		H1961	

שֹׁמְרוֹן׃	מֶלֶךְ	אַחְאָב	הֵיכַל	אֵצֶל	בְּיִזְרְעֶאל	אֲשֶׁר
Samaria	mfalme-wa	Ahabu	jumba-la-kifalme-la	karibu-na	katika-Yezreeli	ambalo
H8111	H4428	H0256	H1964	H0681	H3157	

Basi ikawa baada ya hayo, Nabothi Myezreeli alikuwa na shamba la mizabibu kule Yezreeli, karibu na ikulu ya Ahabu, mfalme wa Samaria.

2

אֶת־	לִי	תְּנָה־	וְלֵאמֹר	וְנָבוֹת	אֶל־	אַחְאָב	וַיְדַבֵּר	
–	mimi	nipe–	kusema	Nabothi	kwa	Ahabu	na–akazungumza	
H0853		H5414	H0559	H5022	H0413	H0256	H1696	

קָרוֹב	הוּא	כִּי	יָרָק	לְגַן־	לִי	וְיִהְי־	כַּרְמְךָ	
karibu	yeye	kwa–sababu	mboga	kwa–bustani–ya	kwangu	na–liwe–	shamba–lako–la–mizabibu	
H7138	H1931		H3419	H1588		H1961	H3754	

טוֹב	כֶּרֶם	תַּחְתָּיו	לְךָ	וְאֶתְּנָה	בִּיתִי	אֶצֶל	
zuri	shamba–la–mizabibu	badala–yake	wewe	na–nitakupa	nyumba–yangu	karibu–na	
	H3754	H8478		H5414		H0681	

זֶה׃	מִזֶּה־	כֶּסֶף	לְךָ	אֶתְּנָה־	בְּעֵינֶיךָ	טוֹב	אִם	מְמֻנּוּ
hili	bei–ya	fedha	wewe	nitakupa–	machoni–pako	zuri	au	kuliko–hilo
H2088	H4242	H3701		H5414				

Ahabu akamwambia Nabothi, akisema, “Nipe shamba lako, ili nilifanye kuwa bustani ya mboga, kwa sababu iko karibu na nyumba yangu. Badala yake nitakupa shamba zuri la mizabibu, au, kama ukipenda nitakulipa thamani yake kwa fedha.”

3

אֶת־	מִתִּתִי	מֵיְהוָה	לִי	חָלִילָה	אַחְאָב	אֶל־	נָבוֹת	וַיֹּאמֶר
–	kutoa–kwangu	kutoka–Yahwe	kwangu	hasha	Ahabu	kwa	Nabothi	na–akasema
H0853	H5414	H3068		H2486	H0256	H0413	H5022	H0559

לָךְ׃	אֲבֹתַי	נַחֲלַת	
kwako	baba–zangu	urithi–wa	
	H0001	H5159	

Nabothi akamjibu Ahabu, “BWANA na alizuie hilo nisije nikatoa urithi wa mababu zangu kwako.”

4

הַדָּבָר	עַל־	וְזָעַף	סָר	בֵּיתוֹ	אֶל־	אַחְאָב	וַיָּבֹא	
neno	kwa–sababu–ya	na–akikasirika	akiudhika	nyumba–yake	kwa	Ahabu	na–akaingia	
H1697		H2198	H5620		H0413	H0256	H0935	

אֶת־	לְךָ	אֶתֶּן	לֹא־	וַיֹּאמֶר	הַיִּזְרְעֵאלִי	נָבוֹת	אֵלָיו	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־
–	wewe	nitakupa	sitaki–	na–akasema	Myezreeli	Nabothi	kwake	alizungumza	ambalo–
H0853		H5414	H3808	H0559	H3158	H5022	H0413	H1696	

פָּנָיו	אֶת־	וַיַּסֵּב	מִטָּתוֹ	עַל־	וַיִּשְׁכַּב	אֲבוֹתָי	נַחֲלַת	
uso–wake	–	na–akageuza	kitanda–chake	juu–ya	na–akalala	baba–zangu	urithi–wa	
H6440	H0853	H5437	H4296		H7901	H0001	H5159	

לֶחֶם׃	אָכַל	וְלֹא־	
mkate	akala	na–hakula–	
H3899	H0398	H3808	

Ahabu akaingia kwenye ikulu yake akiwa mchovu na mwenye hasira kwa sababu ya jibu ambalo Nabothi Myezreeli alimpa aliposema, “Sitakupa urithi wa mababu zangu.” Akalala kitandani kwake, akiwa amegeuza uso wake upande ule, na akagoma kula chakula chochote.

5

רוּחֲךָ	זֶה	מַה־	אֵלָיו	וַתְּדַבֵּר	אִשְׁתּוֹ	אִיזֶבֶל	אֵלָיו	וַתָּבֹא	
roho–yako	hii	nini–	kwake	na–akazungumza	mke–wake	Yezebeli	kwake	na–akaingia	
H7307	H2088	H4100	H0413	H1696	H0802	H0348	H0413	H0935	

לֶחֶם׃	אֹכַל	וְאִינְךָ	סָרָה	
mkate	ukila	na–huli	imekasirika	
H3899	H0398	H0369	H5620	

Yezebeli mke wake akaiingia kwake, akamwambia “Kwa nini moyo wako una huzuni, kiasi kwamba hutaki kula?”

וְאָמַר	הַיִּזְרְעֵאלִי	נָבוֹת	אֶל־	אֶדַבֵּר	כִּי־	אֵלֶיהָ	וַיְדַבֵּר		6
na–nikasema	Myezreeli	Nabothi	kwa	nilizungumza	kwa–sababu–	kwake	na–akazungumza		
H0559	H3158	H5022	H0413	H1696		H0413	H1696		
חָפַץ	אִם־	אוֹ	בִּכֶסֶף	כַּרְמְךָ	אֶת־	לִי	תְּנָה־	לוֹ	
unataka	ikiwa–	au	kwa–fedha	shamba–lako–la–mizabibu	–	mimi	nipe–	kwake	
H2655			H3701	H3754	H0853		H5414		
אֶתֵּן	לְאֹ־	וַיֹּאמֶר	תַּחְתָּיו	כֶּרֶם	לְךָ	אֶתְּנָה־	אַתָּה		
nitakupa	sitaki–	na–akasema	badala–yake	shamba–la–mizabibu	wewe	nitakupa–	wewe		
H5414	H3808	H0559	H8478	H3754		H5414			
כַּרְמִי׃	אֶת־	לְךָ							
shamba–langu–la–mizabibu	–	wewe							
H3754	H0853								

Naye akamjibu,” Niliongea na Nabothi Myezreeli nikamwambia, 'Nipe shamba lako nami nitakupa pesa, au kama inakupendeza, nitakupa shamba jingine ili liwe lako.' Naye akanijibu, 'Sitakupa shamba langu.'”

יִשְׂרָאֵל	עַל־	מְלוֹכָה	תַּעֲשֶׂה	עַתָּה	אַתָּה	אִשְׁתּוֹ	אִיזֶבֶל	אֵלָיו׀	וַתֹּאמֶר	7
Israeli	juu–ya	ufalme	utafanya	sasa	wewe	mke–wake	Yezebeli	kwake	na–akasema	
H3478		H4410		H6258		H0802	H0348	H0413	H0559	
אֶת־	לְךָ	אֶתֵּן	אֲנִי׀	לִבֶּךָ	וְיִטַב	לֶחֶם׀	אֶכְל־	קוּם	
–	wewe	nitakupa	mimi	moyo–wako	na–furaha	mkate	ula–	inuka	
H0853		H5414	H0589		H3190	H3899	H0398		
הַיִּזְרְעֵאלִי׃	נָבוֹת	כֶּרֶם							
Myezreeli	Nabothi	shamba–la–mizabibu–la							
H3158	H5022	H3754							

Naye Yezebeli mkewe akamjibu, “Je, wewe si mtawala wa ufalme wa Israeli? Inuka ule; na moyo wako uwe na amani. Nitalichukua hilo shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli kwa ajili yako.

וַתִּשְׁלַח	בְּחֹתָמָו	וַתַּחְתֹּם	אַחְאָב	בְּשֵׁם	סְפָרִים׀	וַתִּכְתֹּב			8
na–akatuma	kwa–muhuri–wake	na–akatia–muhuri	Ahabu	kwa–jina–la	barua	na–akaandika			
H7971	H2368	H2856	H0256	H8034		H3789			
הַיֹּשְׁבִים	בְּעִירוֹ	אֲשֶׁר	הַחֹרִים׀	וְאֶל־	הַזְּקֵנִים	אֶל־	סְפָרִים)׀	[הספרים]	
wanaokaa	katika–mji–wake	ambao	wakuu	na–kwa	wazee	kwa	barua	[barua]	
H3427			H2715	H0413	H2205	H0413			
נָבוֹת׃	אֶת־								
Nabothi	pamoja–na								
H5022	H0854								

Kwa hiyo Yezebeli akaandika barua kwa jina la Ahabu, akaitia muhuri wake, akazituma kwa wazee na kwa watu tajiri alioketi nao kwenye vikao, na ambao pia waliishi karibu na Nabothi.

בְּרֹאשׁ	נָבוֹת	אֶת־	וְהוֹשִׁיבוּ	צוֹם	קִרְאוּ־	לֵאמֹר	בַּסְּפָרִים	וַתִּכְתֹּב	9
mbele–ya	Nabothi	–	na–mkalishe	saumu	tangeni–	kusema	katika–barua	na–akaandika	
	H5022	H0853	H3427	H6685	H7121	H0559		H3789	
הָעָם׃									
watu									

Katika ile barua aliyoandika, ilisema hivi, “Pigeni mbiu ya kufunga mkamkalishe Nabothi juu mbele ya watu.

10

לֵאמֹר וְיוֹעֲדֻהוּ נֶגֶד בְּלִיַּעַל בְּנֵי־ אֲנָשִׁים שְׁנַיִם וְהוֹשִׁיבוּ
kusema na–washuhudie mbele–yake beliali wana–wa watu wawili na–wakalishe
H0559 H5048 H1100 H0376 H8147 H3427

וָמֵת׃ וְסִקְלֻהוּ וְהוֹצִיאֻהוּ וָמֶלֶךְ אֱלֹהִים בֵּרַכְתָּ
na–afe na–mtupenye–mawe na–mtoeni na–mfalme Mungu ulimlaani
H4191 H5619 H3318 H4428 H0430 H1288

Pia mwaweke watu wawili wasiokuwa waaminifu pamoja naye na wale watu watoe ushahidi kinyume naye, waseme, 'Ulimlaani Mungu na mfalme.”Halafu mchukueni nje mkampige kwa mawe mpaka afe.

11

בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֲשֶׁר וְהַחֹרִים הַזְּקֵנִים עִירוֹ אַנְשֵׁי וַיַּעֲשׂוּ
katika–mji–wake wanaokaa ambao na–wakuu wazee mji–wake watu–wa na–wakafanya
H3427 H2715 H2205 H0376

אֲשֶׁר בַּסְּפָרִים כָּתוּב כַּאֲשֶׁר אִיזֶבֶל אֲלֵיהֶם שָׁלְחָה כַּאֲשֶׁר
ambazo katika–barua imeandikwa kama–ambavyo Yezebeli kwao alituma kama–ambavyo
H3789 H0348 H0413 H7971

אֲלֵיהֶם׃ שָׁלְחָה
kwao alituma
H0413 H7971

Kwa hiyo watu wa mji wake, wazee na watu tajiri waishio kwenye huo mji, wakafanya kama Yezebeli alivyowaeleza, kama ilivyoandikwa kwenye zile baraua ambazo alikuwa amewatumia.

12

הָעָם׃ בִּרְאֹשׁ נָבוֹת אֶת־ וְהוֹשִׁיבוּ צוֹם קָרְאוּ
watu mbele–ya Nabothi na–wakamkalisha saumu walitangaza
H5022 H0853 H3427 H6685 H7121

Wakapiga mbiu ya kufunga wakamkalisha Nabothi juu mbele ya watu.

13

נֶגֶד וַיֵּשְׁבוּ בְּלִיַּעַל בְּנֵי־ הָאֲנָשִׁים שְׁנֵי וַיָּבֹאוּ
mbele–yake na–wakakaa beliali wana–wa watu wawili–wa na–wakaingia
H5048 H3427 H1100 H0376 H8147 H0935

בֵּרַךְ לֵאמֹר הָעָם נֶגֶד נָבוֹת אֶת־ הַבְּלִיַּעַל אַנְשֵׁי וַיְעִדֻהוּ
alilaani kusema watu mbele–ya Nabothi beliali watu–wa na–wakamshuhudia
H1288 H0559 H5048 H5022 H0853 H1100 H0376

בָּאֲבָנִים וַיִּסְקְלֻהוּ לָעִיר מִחוּץ וַיֹּצִאֻהוּ וָמֶלֶךְ אֱלֹהִים נָבוֹת
kwa–mawe na–wakampiga–mawe mji nje–ya na–wakamtoa na–mfalme Mungu Nabothi
H0068 H5619 H2351 H3318 H4428 H0430 H5022

וַיָּמֻת׃
na–akafa
H4191

Na wale watu wawili wasiokuwa waaminifu wakaja wakakaa mbele ya Nabothi; nao wakatoa ushuhuda wao dhidi ya Nabothi kuwa amemlaani Mungu na mfalme.” Kisha wakamchukua nje ya mji wakampiga kwa mawe mpaka akafa.

14

וַיָּמֻת׃ נָבוֹת סְקֹל לֵאמֹר אִיזֶבֶל אֶל־ וַיִּשְׁלְחוּ
na–amekufa Nabothi amepigwa–mawe kusema Yezebeli kwa na–wakatuma
H4191 H5022 H5619 H0559 H0348 H0413 H7971

Kisha wazee wakatuma neno kwa Yezebeli, wakisema, “Nabothi ameshapigwa mawe na amekufa.”

15 וַתֹּאמֶר וַיָּמָת נָבוֹת סְקֹל כִּי־ אִיזֶבֶל כִּשְׁמַע וַיְהִי
na–akasema na–amekufa Nabothi amepigwa–mawe kwamba– Yezebeli aliposikia na–ikawa
H0559 H4191 H5022 H5619 H0348 H8085 H1961

הַיִּזְרְעֵאלִי נָבוֹת וְכָרֶם אֶת־ דֹּשׁ קוּם אַחְאָב אֶל־ אִיזֶבֶל
Myezreeli Nabothi shamba–la–mizabibu–la miliki inuka Ahabu kwa Yezebeli
H3158 H5022 H3754 H0853 H3423 H0256 H0413 H0348

כִּי־ חַי נָבוֹת אֵין כִּי כִּסֶף בְּ לְךָ לָתֶת־ מֵאֵן אֲשֶׁר
bali– hai Nabothi hayuko kwa–sababu kwa–fedha wewe kukupa– alikataa ambalo
H5022 H0369 H3701 H5414 H3985

מֵת׃
amekufa
H4191

Naye Yezebeli aliposikia kuwa Nabothi ameshapigwa mawe na alikuwa amekufa, akamwabia Ahabu, “Inuka na ukamiliki shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli, ambalo alikataa kukuuzia, kwa sababu Nabothi hayuko hai, bali amekufa.”

16 לָרֶשֶׁת אַחְאָב וַיָּקָם נָבוֹת מֵת כִּי אַחְאָב כִּשְׁמַע וַיְהִי
kushuka Ahabu na–akainuka Nabothi amekufa kwamba Ahabu aliposikia na–ikawa
H3381 H0256 H5022 H4191 H0256 H8085 H1961

ס אֶל־ כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי לְרִשְׁתּוֹ׃
¶ kwa shamba–la–mizabibu–la Nabothi Myezreeli kulimiliki
H0413 H3754 H5022 H3158 H3423

Ahabu aliposikia kuwa Nabothi amekufa, akainuka ili aende kwenye lile shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli na kulimiliki.

17 וַיְהִי דְּבַר־ יְהוָה אֶל־ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר׃
na–ikawa neno–la Yahwe kwa Eliya Mtishbi kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0452 H8664 H0559

Ndipo neno la BWANA likamjia Eliya Mtishibi, likisema,

18 קוּם רֵד שֻׁקָה לִקְרַאת אַחְאָב מֶלֶךְ־ מְפֶלְאֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה
inuka shuka kumlaki Ahabu mfalme–wa Israeli ambaye katika–Samaria tazama
H3381 H7125 H0256 H4428 H3478 H8111 H2009

לְרִשְׁתּוֹ׃ שָׁם יֶרֶד אֲשֶׁר־ נָבוֹת בְּכֶרֶם
kulimiliki huko ameshuka ambalo– Nabothi katika–shamba–la–mizabibu–la
H3423 H8033 H3381 H5022 H3754

“Inuka uende ukakutane na Ahabu mfalme wa Israeli, ambaye anaishi Samaria. Yumo kwenye shamba la Nabothi, ambako ameenda kuchukua umiliki wa shamba hilo.

19 וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרָצַחְתָּ וְגַם־ יָרָשְׁתָּ
na–uzungumze kwake kusema hivyo asema Yahwe je–umeua na–pia– umemiliki
H1696 H0413 H0559 H3541 H0559 H3068 H7523 H1571 H3423

וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמְקוֹם אֲשֶׁר לְקֹקוּ
na–uzungumze kwake kusema hivyo asema Yahwe mahali–ambapo ambapo waliramba
H1696 H0413 H0559 H3541 H0559 H3068 H4725 H0834 H3952

הַכְּלָבִים אֶת־ נָבוֹת דַּם אֶת־ הַכְּלָבִים יָלְקוּ דָּמְךָ גַּם־ אָתָּה׃
mbwa Nabothi damu–ya mbwa wataramba damu–yako pia– wewe
H3611 H0853 H5022 H1818 H0853 H3611 H3952 H1818 H1571

Ukaongee naye umwambie kwamba BWANA anasema, 'Je, umeua na kujimilikisha?' na utamwambia kwamba BWANA anasema, 'Mahali pale ambapo mbwa wameramba damu ya Nabothi, ndipo mbwa watakaporamba damu yako, ndiyo, damu yako.'"

20

וַיֹּ֣אמֶר	אַחְאָ֔ב	אֶל־	אֵ֥לִיָּ֖הוּ	הַמְצָאתַ֣נִי	אֹיְבִ֑י	וַיֹּ֣אמֶר	מָצָ֔אתִי
na-akasema	Ahabu	kwa	Eliya	umenipata	adui-yangu	na-akasema	nimekupata
H0559	H0256	H0413	H0452	H4672	H0341	H0559	H4672

יְהוָ֔ה׃	בְּעֵינֵ֖י	הָרַ֣ע	לַעֲשׂ֑וֹת	הִתְמַכֶּרְךָ֙	יַ֔עַן	
Yahwe	machoni-pa	uovu	kufanya	kujiuza-kwako	kwa-sababu	
H3068				H4376	H3282	

Ahabu akamwambia Eliya, "Je, umenipatia, adui yangu?" Eliya akamjibu, "Nimekupata wewe kwa sababu, umejiuza mwenyewe kufanya yaliyo maovu mbele ya macho ya BWANA.

21

אַחֲרֶ֔יךָ	וּבִעַרְתִּ֣י	רָעָ֑ה	אֵלֶ֖יךָ	מֵבִ֥יא)(	]מבין[	הִנְנִ֣י
nyuma-yako	na-nitafagia	ubaya	juu-yako	kuleta	[kuleta]	tazama-mimi
			H0413	H0935	H0935	H2009

וְעָזוּב	וְעָצ֥וּר	בְּקִ֖יר	מַשְׁתִּ֥ין	לְאַחְאָ֛ב	וְהִכְרַתִּ֥י
na-aliyeachwa	na-aliyezuiliwa	ukutani	anayekojoa	kwa-Ahabu	na-nitamkatilia-mbali
	H6113	H7023	H8366	H0256	H3772

בְּיִשְׂרָאֵֽל׃	
katika-Israeli	
H3478	

BWANA anakwambia hivi: 'Tazama, Nitaleta janga kwako na litakuangamiza kabisa na kufutilia mbali kila mtoto mume na mtumwa na mtu huru katika Israeli.

22

נְבָ֛ט	בֶּן־	יָרָבְעָ֖ם	כְּבֵ֣ית	בֵּיתְךָ֑	אֶת־	וְנָתַ֣תִּי	
Nebati	mwana-wa	Yeroboamu	kama-nyumba-ya	nyumba-yako		na-nitaifanya	
H5028		H3379			H0853	H5414	

הִכְעַסְתָּ֔	אֲשֶׁ֣ר	הַכַּעַס֙	אֶל־	אֲחִיָּ֖ה	בֶּן־	בַּעְשָׁ֣א	וּכְבֵ֥ית
umenikasirisha	ambayo	hasira	kwa	Ahiya	mwana-wa	Baasha	na-kama-nyumba-ya
H3707			H0413	H0281		H1201	

יִשְׂרָאֵֽל׃	אֶת־	וַתַּחֲטֵ֖א	
Israeli		na-ukawafanya-watende-dhambi	
H3478	H0853	H2398	

Nitaifanya familia yako kama familia ya Yeroboamu mwana wa Nebati, na kama familia ya Baasha mwana wa Ahiya, kwa sababu umenighadhabisha na umewasababisha Israeli kufanya dhambi.

23

אִיזֶ֔בֶל	אֶת־	יֹאכְל֥וּ	הַכְּלָבִ֖ים	לֵאמֹ֑ר	יְהוָ֔ה	דִּבֶּ֣ר	לְאִיזֶ֔בֶל	וְגַם־	
Yezebeli		watamla	mbwa	kusema	Yahwe	alizungumza	kwa-Yezebeli	na-pia-	
H0348	H0853	H0398	H3611	H0559	H3068	H1696	H0348	H1571	

יִזְרְעֶאל׃	בְּחֵ֥ל
Yezreeli	katika-eneo-la
H3157	H2426

Pia BWANA ameongea kuhusu Yezebeli, amesema, "mbwa watamla Yezebeli pembeni mwa ukuta wa Yezreeli.'

24

יֹאכְל֥וּ	בַשָּׂדֶ֖ה	וְהַמֵּ֣ת	הַכְּלָבִ֑ים	יֹאכְל֥וּ	בָּעִ֛יר	לְאַחְאָ֖ב	הַמֵּ֥ת	
watamla	shambani	na-anayekufa	mbwa	watamla	mjini	kwa-Ahabu	anayekufa	
H0398		H4191	H3611	H0398		H0256	H4191	

הַשָּׁמָ֔יִם׃	עֹ֥וף
mbingu	ndege-wa
H8064	H5775

Yeyote ambaye ni mtu wa familia ya Ahabu ambaye atafia mjini - mbwa watamla. Na yeyote ambaye atafia shambani - ataliwa na ndege wa angani.”

בְּעִינֵי	הָרַע	לַעֲשׂוֹת	הִתְמַכֵּר	אֲשֶׁר	כְּאַחְאָב	הָיָה	לְא־	רַק		25
machoni–pa	uovu	kufanya	alijiuza	ambaye	kama–Ahabu	alikuwepo	hakuwepo–	hakika		
			H4376		H0256	H1961	H3808	H7535		
אִשְׁתּוֹ׃	אִיזֶבֶל	אֹתוֹ	הֱסִתָּה	אֲשֶׁר־	יְהוָה					
mke–wake	Yezebeli	yeye	alimchochea	ambaye–	Yahwe					
H0802	H0348	H0853	H5496		H3068					

Hapakuwepo na mtu kama Ahabu, ambaye alijiuza mwenyewe kufanya maovu mbele ya macho ya BWANA, ambaye mke wake Yezebeli alimchochea kufanya dhambi.

עָשׂוֹ	אֲשֶׁר	כְּכֹל	הַגִּלֻּלִים	אַחֲרֵי	לָלֶכֶת	מְאֹד	וַיַּתְעֵב			26
walifanya	ambayo	kama–yote	sanamu	nyuma–ya	kutembea	sana	na–alifanya–chukizo			
		H3605	H1544		H3212	H3966	H8581			
ס	יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מִפְּנֵי	יְהוָה	הוֹרִישׁ	אֲשֶׁר	הָאֱמֹרִי			
¶	Israeli	wana–wa	mbele–ya	Yahwe	aliwafukuza	ambao	Waamori			
	H3478		H6440	H3068	H3423		H0567			

Ahabu alifanya matendo yachukizayo kwa ajili ya sanamu alizofanya, kama vile yale yote ambayo Waamori walifanya, BWANA akawafukuza mbele ya watu wa Israeli.

וַיָּשֶׂם־	בְּנָדָיו	וַיִּקְרַע	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	אַחְאָב	כְּשָׁמְעַ	וַיְהִי		27
na–akaweka–	nguo–zake	na–akararua	haya	maneno		Ahabu	aliposikia	na–ikawa		
		H7167	H0428	H1697	H0853	H0256	H8085	H1961		
בַּשָּׂק	וַיִּשְׁכַּב	וַיָּצוֹם	בְּשָׂרוֹ	עַל־	שָׂק					
katika–nguo–ya–gunia	na–akalala	na–akafunga	mwili–wake	juu–ya	nguo–ya–gunia					
H8242	H7901	H6684	H1320		H8242					
ס	אָט׃	וַיְהַלֵּךְ								
¶	polepole	na–akatembea								
		H1980								

Ahabu aliposikis maneno haya, Akachana mavazi yake na akavaa magunia kwenye mwili wake na akfaunga, na akalala kwenye magunia na akahuzunika sana.

לֵאמֹר׃	הַתִּשְׁבִּי	אֵלִיָּהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי				28
kusema	Mtishbi	Eliya	kwa	Yahwe	neno–la	na–ikawa				
H0559	H8664	H0452	H0413	H3068	H1697	H1961				

Kisha neno la BWANA likamjia Eliya Mtishibi likisema,

כִּי־	יַעַן	מִלְּפָנָי	אַחְאָב	נִכְנַע	כִּי־	הֲרָאִיתָ				29
kwamba–	kwa–sababu	mbele–yangu	Ahabu	amejinyenyekeza	kwamba–	je–umeona				
	H3282	H6440	H0256	H3665		H7200				
בִּימֵי	בְּיָמָיו	הָרָעָה	)אָבִיא(	]אבין[	לְא־	מִפָּנַי	נִכְנַע			
siku–za	siku–zake	ubaya	kuleta	[kuleta]	sitaki–	mbele–yangu	amejinyenyekeza			
H3117	H3117		H0935	H0935	H3808	H6440	H3665			
בְּיתוֹ׃	עַל־	הָרָעָה	אָבִיא	בְּנוֹ						
nyumba–yake	juu–ya	ubaya	nitaleta	mwana–wake						
			H0935							

“Je, unamwona jinsi Ahabu anavyojinyenyekeza mbele yangu? Kwa sababu anajinyeyenyekeza mwenyewe mbele yangu, Sitaleta lile janga katika siku zake; Ni katika siku za mwanae, nitakpolileta hilo janga katika familia yake.”

Chapter 22

פ ¶	יִשְׂרָאֵל׃	וּבֵין	אֲרָם	בֵּין	מִלְחָמָה	אֵין	שָׁנִים	שָׁלֹשׁ	וַיֵּשְׁבוּ	1
	Israeli	na–kati–ya	Aramu	kati–ya	vita	hakukuwa	miaka	tatu	na–walikaa	
	H3478	H0996	H0758	H0996	H4421	H0369	H8141	H7969	H3427	

Miaka mitatu ilipita bila kuwepo na vita kati ya Washami na Wisraeli.

								2
אֶל־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹשָׁפָט	וַיֵּרֶד	הַשְּׁלִישִׁית	בַּשָּׁנָה	וַיְהִי	
kwa	Yuda	mfalme–wa	Yehoshafati	na–akashuka	tatu	mwaka–wa	na–ikawa	
H0413	H3063	H4428	H3092	H3381	H7992	H8141	H1961	

יִשְׂרָאֵל׃	מֶלֶךְ
Israeli	mfalme–wa
H3478	H4428

Ikawa katika mwaka wa tatu, Yehoshafati mfalme wa Israeli akashuka kwa mfalme wa Isreli.

									3
רָמֹת	לָנוּ	כִּי־	הַיִדַעְתֶּם	עֲבָדָיו	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	וַיֹּאמֶר	
Ramothi	kwetu	kwamba–	mnajua	watumishi–wake	kwa	Israeli	mfalme–wa	na–akasema	
H7433			H3045	H5650	H0413	H3478	H4428	H0559	

אֲרָם׃	מֶלֶךְ	מִיַּד	אֹתָהּ	מִקַּחַת	מַחְשִׁים	וַאֲנַחְנוּ	גִּלְעָד
Aramu	mfalme–wa	kutoka–mkono–wa	hiyo	kuichukua	tunakaa–kimya	na–sisi	Gileadi
H0758	H4428	H3027	H0853	H3947	H2814	H0587	H1568

Mfalme wa Israeli alikuwa amewaambia watumishi wake, “Je, mnajua kuwa Ramothi Gileadi ni yetu, ila hatufanyi chochote kuitwaa kutoka kwenye mkono wa mfalme wa Shamu?”

									4
גִּלְעָד	רָמֹת	לַמִּלְחָמָה	אִתִּי	הֲתֵלֵךְ	יְהוֹשָׁפָט	אֶל־	וַיֹּאמֶר		
Gileadi	Ramothi	kwa–vita	pamoja–nami	utakwenda	Yehoshafati	kwa	na–akasema		
H1568	H7433	H4421	H0854	H3212	H3092	H0413	H0559		

כָּמוֹךָ	כָּמֹנִי	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	יְהוֹשָׁפָט	וַיֹּאמֶר
kama–wewe	kama–mimi	Israeli	mfalme–wa	kwa	Yehoshafati	na–akasema
H3644	H3644	H3478	H4428	H0413	H3092	H0559

כְּסוּסֶיךָ׃	כְּסוּסַי	כְּעַמְּךָ	כְּעַמִּי
kama–farasi–wako	kama–farasi–wangu	kama–watu–wako	kama–watu–wangu

Kwa hiyo akamwambia Yehoshafati, “Je, utakwenda na mimi katika vita huko Ramothi Gileadi?” Yehoshafati akamjibu mfalme wa Israeli, “Mimi ni kama wewe, watu wangu ni kama watu wako, na farasi wangu ni kama farasi wako.”

										5
דְּבַר־	אֶת־	כַּיּוֹם	נָא	דְּרָשׁ־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	יְהוֹשָׁפָט	וַיֹּאמֶר	
neno–la	◻	leo	tafadhali	uliza–	Israeli	mfalme–wa	kwa	Yehoshafati	na–akasema	
H1697	H0853	H3117	H4994	H1875	H3478	H4428	H0413	H3092	H0559	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Yehoshafati akamwambia mfalme wa Israeli, “Tafadhali tafuta mwongozo kutoka neno la BWANA juu ya kile unachopaswa kufanya kwanza.”

6 וַיֹּאמֶר אִישׁ מֵאוֹת כְּאַרְבַּע הַנְּבִיאִים אֶת־ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־ וַיְקַבֵּץ
na-akasema mtu mia kama-mia- manabii -- Israeli mfalme-wa na-akawakusanya
H0559 H0376 H3967 H0702 H5030 H0853 H3478 H4428 H6908

עֲלֵה וַיֹּאמְרוּ אֶחְדָּל אִם־ לַמִּלְחָמָה גִּלְעָד רָמֹת עַל־ הַאֵלֵךְ אֲלֵהֶם
panda na-wakasema ninyamaze au- kwa-vita Gileadi Ramothi juu-ya niende kwao
H5927 H0559 H2308 H4421 H1568 H7433 H3212 H0413

הַמֶּלֶךְ׃ בְּיַד מִכְּנוֹנִי־מוּ אֲדֹנָי וְיִתֵּן
mfalme mkononi-mwa Bwana na-atatoa
H4428 H3027 H0136 H5414

Ndipo mfalme wa Israeli akawakusanya manabii pamoja, walikuwa wanaume elfu nne, akawaambia, “Je, niende Ramothi Gileadi kupigana, au nisiende?” Nao wakamwambia, “Ivamie, kwa kuwa Bwana ataitoa katika mkono wa mfalme.”

7 מֵאוֹתוֹ׃ וְנִדְרְשָׁה עוֹד לַיהוָה נָבִיא פֹּה הַאֵין יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר
kutoka-kwake na-tumuulize tena wa-Yahwe nabii hapa hakuna Yehoshafati na-akasema
H0853 H1875 H5750 H3068 H5030 H6311 H0369 H3092 H0559

Lakini Yehoshafati akasema, “Je, hapa hayupo nabii mwingine wa BWANA ambaye tunaweza kupata ushauri?”

8 אֶת־ לִדְרֹשׁ אֶחָד אִישׁ־ עוֹד יְהוֹשָׁפָט אֶל־ וְיִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־ וַיֹּאמֶר
 kumuuliza mmoja mtu- bado Yehoshafati kwa Israeli mfalme-wa na-akasema
H0853 H1875 H0259 H0376 H5750 H3092 H0413 H3478 H4428 H0559

טוֹב עָלַי יִתְנַבֵּא לֹא־ כִּי שְׁנֵאתִיו וַאֲנִי מֵאֹתוֹ יְהוָה
jema juu-yangu atabiri hatabiri- kwa-sababu nimemchukia na-mimi kutoka-kwake Yahwe
H5012 H3808 H8130 H0589 H0853 H3068

אַל־ יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר יִמְלָה בֶּן־ מִיכָיְהוּ רָע אִם־ כֵּי
asizeze- Yehoshafati na-akasema Imla mwana-wa Mikaya baya isipokuwa- bali
H0408 H3092 H0559 H3229 H4321

כֵּן׃ הַמֶּלֶךְ יֹאמַר
hivyo mfalme aseme
H4428 H0559

Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, “Bado kuna mtu mmoja ambaye tunaweza kupata ushauri toka kwa BWANA ili kusaidia, Makaya mwana wa Imla, lakini namchukia kwa sababu huwa hanitabirii mazuri yanayonihusu, ila hunitabiria matatizo tu.” Lakini Yehoshafat akasema, “mfalme na asiseme hivyo,”

9 מִיכָיְהוּ מַהֲרָה וַיֹּאמֶר אֶחָד סָרִיס אֶל־ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וַיִּקְרָא
Mikaya harakisha na-akasema mmoja ofisa kwa Israeli mfalme-wa na-akaita
H4321 H0559 H0259 H5631 H0413 H3478 H4428 H7121

יִמְלָה׃ בֶּן־
Imla mwana-wa
H3229

Kisha mfalme wa Israeli akmwita akida na akamwamuru, “Kamlete Makaya mwana wa Imla, sasa hivi.”

10 עַל־ אִישׁ יֹשְׁבִים יְהוּדָה מֶלֶךְ־ וְיהוֹשָׁפָט יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ
juu-ya kila-mtu wamekaa Yuda mfalme-wa na-Yehoshafati Israeli na-mfalme-wa
H0376 H3427 H3063 H4428 H3092 H3478 H4428

וְכָל־ שֹׁמְרוֹן שָׁעַר פֶּתַח בְּגֹרֶן בְּגָדִים מְלֻבָּשִׁים כְּסֹאוֹ
na-wote- Samaria lango-la mlangoni-pa uwanjani mavazi wamevaa kiti-chake-cha-enzi
H3605 H8111 H8179 H6607 H1637 H3847 H3678

לִפְנֵיהֶם׃ מִתְנַבְּאִים הַנְּבִיאִים
mbele-yao wakitabiri manabii
H6440 H5012 H5030

Wakati huo Ahabu mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda walikuwa wameketi kila mmoja kwenye kiti cha enzi, wamevaa mavazi yao, katika eneo la wazi kwenye lango la kuingilia Samaria, na manabii walikuwa wakiwatabiria.

11

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

בַּרְזֶל
chuma
H1270

קַרְנֵי
pembe–za

כְּנַעֲנָה
Kenaana
H3668

בֶּן־
mwana–wa

צִדְקִיָּה
Sedekia
H6667

לוֹ
yeye

וַיַּעַשׂ
na–akajitengenezea

כֹּה־
hivyo–
H3541

אָמַר
asema
H0559

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּאֵלֶּה
kwa–hizi
H0428

תְּנַגַּח
utasukuma
H5055

אֶת־
H0853

אֲרָם
Aramu
H0758

עַד־
mpaka–
H5704

כַּלֹּתָם׃
kuwamaliza
H3615

Sedekia mwana wa Kenaana akajitengenezea pembe za chuma akasema, “BWANA asema hivi: 'Kwa hili utawasukuma Washami mpaka watakapoisha.'”

12

וְכָל־
na–wote–
H3605

הַנְּבִאִים
manabii
H5030

נִבְּאִים
wakitabiri
H5012

כֵּן
hivyo

לֵאמֹר
kusema

עֲלֵה
panda

רָמֹת
Ramothi
H7433

גִּלְעָד
Gileadi
H1568

וְהַצְלַח
na–ufanikiwe

וְנָתַן
na–atatoa
H5414

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּיַד
mkononi–mwa
H3027

הַמֶּלֶךְ׃
mfalme
H4428

Na manabii wengine wote wakasema hivyo, wakisema, “Ishambulie Ramothi Gileadi na ushinde, kwa kuwa BWANA ameiweka kwenye mkono wa mfalme.”

13

וְהַמַּלְאָךְ
na–mjumbe
H4397

אֲשֶׁר־
ambaye–

הָלַךְ
alikwenda

לִקְרֹא
kumuita
H7121

מִיכָיְהוּ
Mikaya
H4321

דַּבֵּר
alizungumza
H1696

אֵלָיו
kwake
H0413

לֵאמֹר
kusema
H0559

הִנֵּה־
tazama–
H2009

דִבְרֵי
maneno–ya

הַנְּבִיאִים
manabii

פִּה־
kinywa–
H6310

אֶחָד
kimoja
H0259

טוֹב
jema

אֶל־
kwa
H0413

הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428

יִהְיוּ־
liwe–
H1961

נָא
tafadhali
H4994

וּדְבַרְתָּ
na–uzungumze
H1696

טוֹב׃
jema

מֵהֶם
wao
H1992

אַחַד
mmoja
H0259

כִּדְבַר
kama–neno–la
H1697

דְּבָרְךָ(
neno–lako
H1697

]דברית[
[neno–lako]
H1697

Yule mjumbe aliyeenda kumwita Makaya akamwambia, akisema, “Tazama sasa, maneno ya manabii kwa kinywa kimoja wanatabiri mambo mema kwa mfalme. Tafadhali maneno yako yawe kama yao ukaseme mambo mazuri.”

14

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

מִיכָיְהוּ
Mikaya
H4321

חַי־
kama–aishivyo–

יְהוָה
Yahwe
H3068

כִּי
hakika

אֶת־
H0853

אֲשֶׁר
ambalo

יֹאמַר
atasema
H0559

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֵלָי
kwangu
H0413

אֹתוֹ
hilo
H0853

אֲדַבֵּר׃
nitazungumza
H1696

Makaya akajibu, “Kama BWANA aishivyo, kile BWANA atakachosema kwangu ndicho nitakachosema.'”

15

וַיָּבוֹא
na–akaja
H0935

אֶל־
kwa
H0413

הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אֵלָיו
kwake
H0413

מִיכָיְהוּ
Mikaya
H4321

הֲנֵלֵךְ
tuende
H3212

אֶל־
kwa
H0413

רָמֹת
Ramothi
H7433

גִּלְעָד
Gileadi
H1568

לַמִּלְחָמָה
kwa–vita
H4421

אִם־
au–

נֶחְדָּל
tuache
H2308

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

אֵלָיו
kwake
H0413

עֲלֵה
panda
H5927

וְהַצְלַח
na–ufanikiwe

וְנָתַן
na–atatoa
H5414

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּיַד
mkononi–mwa
H3027

הַמֶּלֶךְ׃
mfalme
H4428

Naye alipokuja kwa mfalme, mfalme akamwambia, “Makaya, je twende Ramothi Gileadi kupigana, au tusiende?” Makaya akamjibu, “Ivamie na ushinde. BWANA ataitoa kwenye mkono wa mfalme.”

16 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אֵלָיו kwake H0413 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 עַד־ mpaka- H5704 כַּמָּה mara-ngapi H4100 פְּעָמִים mara H6471 אֲנִי mimi H0589 אַשְׁבִּיעֶךָ nakuapisha H7650 א�ֹ ambayo
יְהוָה׃ Yahwe H3068 בְּשֵׁם kwa-jina-la H8034 אֱמֶת kweli H0571 רַק־ isipokuwa- H7535 אֵלַי kwangu H0413 תְּדַבֵּר utazungumza H1696 לֹא־ usizungumze- H3808

Kisha mfalme akamwambia. “Je, nikutake mara ngapi ili kuniapia ukweli kwa jna la BWANA?”

17 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 רָאִיתִי niliona H7200 אֶת־ H0853 כָּל־ wote- H3605 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 נְפֹצִים wametawanyika אֶל־ kwa H0413 הָהָרִים milima H2022 כַּצֹּאן kama-kondoo H6629
אֲדֹנִים bwana H0113 לְאֵלֶּה hawa H0428 יָשׁוּבוּ warudi H7725 לֹא־ hawana- H3808 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 רֹעֶה mchungaji אֵין־ hakuna- H0369 לָהֶם kwao H1992 אֲשֶׁר ambao
בְּשָׁלוֹם׃ kwa-amani לְבֵיתוֹ kwa-nyumba-yake אִישׁ־ kila-mtu- H0376

Makaya akasema, “Ninaiona Israeli yote imesambaa kwenye milima, kama kondoo wasiokuwa na mchungaji, na BWANA amesema, 'Hawa hawana mchungaji. Kila mtu na arudi nyumbani kwake kwa amani.'”

18 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶל־ kwa H0413 יְהוֹשָׁפָט Yehoshafati H3092 הֲלוֹא si H3808 אָמַרְתִּי nilisema H0559 אֵלֶיךָ kwako H0413 לֹוא־ hakutabiri- H3808
רָע׃ baya אִם־ isipokuwa- כִּי bali טוֹב jema עָלַי juu-yangu יִתְנַבֵּא atabiri H5012

Kwa hiyo mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, “Je sikukwambia kuwa huwa hanitabirii mambo mema yanayonihusu, ila majanga tu?”

19 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לָכֵן kwa-hivyo שִׁמְעָה sikia H8085 דְּבַר־ neno-la H1697 יְהוָה Yahwe H3068 רָאִיתִי niliona H7200 אֶת־ H0853 יְהוָה Yahwe H3068 יֹשֵׁב amekaa H3427 עַל־ juu-ya
וְכָל־ na-jeshi-lote-la H3605 צְבָא jeshi-la הַשָּׁמַיִם mbingu H8064 עֶמֶד limesimama H5975 עָלָיו juu-yake מִימִינוֹ kulia-kwake H3225
וּמִשְׂמֹאלוֹ׃ na-kushoto-kwake H8040 כִּסְאוֹ kiti-chake-cha-enzi H3678

Kisha Makaya akasema, “Kwa hiyo sikiliza neno la BWANA: Nimemwona BWANA akiwa ameketi kwenye kiti chake cha enzi, na majeshi yote ya mbinguni yalikuwa yamesimama karibu yake upande wake wa kulia na upande wake wa kushoto.

20 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 מִי nani H4310 יְפַתֶּה atamshawishi אֶת־ H0853 אַחְאָב Ahabu H0256 וְיִפֹּל na-aangukie H5307 וְיַעַל na-apande H5927
בְּכָה׃ kwa-namna-hii H3541 אָמַר akisema H0559 וְזֶה na-huyu H2088 בְּכֹה kwa-namna-hii H3541 זֶה huyu H2088 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 גִּלְעָד Gileadi H1568 בְּרָמֹת katika-Ramothi H7433

BWANA akasema, 'Ni nani atakayemdanganya Ahabu, ili kwamba apande akafie Ramothi Gileadi? Na mtu mmoja akajibu kwa njia hii, na mwingine akajbu kwa njia ile.

אֲפַתֶּנּוּ	אֲנִי	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	לִפְנֵי	וַיַּעֲמֹד	הָרוּחַ	וַתֵּצֵא	21
nitamshawishi	mimi	na–akasema	Yahwe	mbele–ya	na–akasimama	roho	na–akatoka	
	H0589	H0559	H3068	H6440	H5975	H7307	H3318	

בַּמָּה׃	אֵלָיו	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
kwa–nini	kwake	Yahwe	na–akasema
H3964	H0413	H3068	H0559

Ndipo pepo moja akajitokeza, akasimama mbele ya BWANA, akasema, 'Mimi nitamdanganya.' BWANA akmwuliza, 'Kwa jinsi gani?'

נְבִיאֶיו	כָּל־	בְּפִי	שֶׁקֶר	רוּחַ	וְהָיִיתִי	אֵצֵא	וַיֹּאמֶר	22
manabii–wake	wote–	kinywani–mwa	uongo	roho–ya	na–nitakuwa	nitatoka	na–akasema	
H5030	H3605	H6310	H8267	H7307	H1961	H3318	H0559	

כֵּן׃	וַעֲשֵׂה־	צֵא	תּוּכָל	וְגַם־	תְּפַתֶּה	וַיֹּאמֶר	
hivyo	na–fanya–	toka	utaweza	na–pia–	utamshawishi	na–akasema	
		H3318	H3201	H1571		H0559	

Yule pepo akamjibu, 'Nitakwenda na kuwa roho idanganyayo katika vinywa vya manabii wake,' BWANA akamjibu, 'utaweza kumdanganya, na utafanikiwa. Nenda sasa ukafanye hivyo.'

נְבִיאֶיךָ	כָּל־	בְּפִי	שֶׁקֶר	רוּחַ	יְהוָה	נָתַן	הִנֵּה	וְעַתָּה	23
manabii–wako	wote–	kinywani–mwa	uongo	roho–ya	Yahwe	ameweka	tazama	na–sasa	
H5030	H3605	H6310	H8267	H7307	H3068	H5414	H2009	H6258	

רָעָה׃	עָלֶיךָ	דִּבֶּר	וַיהוָה	אֱלֶה
ubaya	juu–yako	ameongea	na–Yahwe	hawa
		H1696	H3068	H0428

Tazama sasa, BWANA ameweka roho idangayo kwenye vinywa vya hawa manabii wako, na BWANA ametangaza janga kwako.”

הַלָּחְי	עַל־	מִיכָיְהוּ	אֶת־	וַיַּכֶּה	כְּנַעֲנָה	בֶּן־	צִדְקִיָּהוּ	וַיִּגַּשׁ	24
shavu	juu–ya	Mikaya		na–akampiga	Kenaana	mwana–wa	Sedekia	na–akakaribia	
H3895		H4321	H0853	H5221	H3668		H6667	H5066	

אוֹתָךְ׃	לְדַבֵּר	מֵאִתִּי	יְהוָה	רוּחַ־	עָבַר	זֶה	אֵי־	וַיֹּאמֶר
nawe	kuzungumza	kutoka–kwangu	Yahwe	roho–ya	ilipita	hii	wapi–	na–akasema
H0853	H1696	H0854	H3068	H7307		H2088	H0335	H0559

Kisha Sedekia mwana wa Kenaana, akaja, akamzabua Makaya shavuni, akasema, “Je, yule roho wa Bwana alitokaje kwangu ili asema na wewe?”

חֶדֶר	תָּבֹא	אֲשֶׁר	הַהוּא	בַּיּוֹם	רֹאֶה	הִנְּךָ	מִיכָיְהוּ	וַיֹּאמֶר	25
chumba	utaingia	ambayo	ile	siku–ile	utaona	tazama–wewe	Mikaya	na–akasema	
H2315	H0935		H1931	H3117	H7200	H2009	H4321	H0559	

לְהֵחָבֵא׃	בְּחֶדֶר	
kujificha	ndani–ya–chumba	
H2247	H2315	

Makaya akasema, “Tazama, “utatambua hilo katika siku hiyo, utakapokimbilia katika chumba cha ndani kujificha.”

אָמֹן	אֶל־	וַהֲשִׁיבֵהוּ	מִיכָיְהוּ	אֶת־	קֶחְ	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	וַיֹּאמֶר		26
Amoni	kwa	na–umrudishe	Mikaya		mchukue	Israeli	mfalme–wa	na–akasema		
H0526	H0413	H7725	H4321	H0853	H3947	H3478	H4428	H0559		
	הַמֶּלֶךְ׃	בֶּן־	יוֹאָשׁ	וְאֶל־	הָעִיר	שַׁר־				
	mfalme	mwana–wa	Yoashi	na–kwa	mji	mkuu–wa				
	H4428		H3101	H0413		H8269				

Mfalme wa Israeli akamwambia mtumishi wake, “Mkamate Makaya umpeleke kwa Amoni, liwali wa mji, na kwa mwanangu, Yoashi.

וְהַאֲכִילֻהוּ	הַכֶּלֶא	בֵּית	זֶה	אֶת־	שִׂימוּ	הַמֶּלֶךְ	אָמַר	כֹּה	וְאָמַרְתָּ	27
na–mlishine	gereza	nyumba–ya	huyu		mwekeni	mfalme	asema	hivyo	na–useme	
H0398	H3608		H2088	H0853		H4428	H0559	H3541	H0559	
	בְּשָׁלוֹם׃	בְּאֵי	עַד	לַחַץ	וּמַיִם	לַחַץ	לֶחֶם			
	kwa–amani	kurudi–kwangu	mpaka	shida	na–maji–ya	shida	mkate–wa			
	H7965	H0935	H5704	H3906	H4325	H3906	H3899			

Mwambie, 'mfalme anasema mweke huyo gerezani na awe anampa mkate kidogo na maji kidogo, mpaka nitakaporudi salama.'”

דְּבָר	לֹא־	בְּשָׁלוֹם	תָּשׁוּב	שׁוֹב	אִם־	מִיכָיְהוּ	וַיֹּאמֶר			28
alizungumza	hakuzungumza–	kwa–amani	utarudi	kurudi	ikiwa–	Mikaya	na–akasema			
H1696	H3808	H7965	H7725	H7725		H4321	H0559			
	כֻּלָּם׃	עַמִּים	שִׁמְעוּ	וַיֹּאמֶר	בִּי	יְהוָה				
	yote	mataifa	sikilizeni	na–akasema	ndani–yangu	Yahwe				
	H3605		H8085	H0559		H3068				

Naye Makaya akasema, “Kama utarudi salama basi BWANA hajasema kupitia kinywa changu.” Na akaongeza, “Sikilizeni hili, ninyi watu.”

גִּלְעָד׃	רָמֹת	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	וְיהוֹשָׁפָט	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	וַיַּעַל			29
Gileadi	Ramothi	Yuda	mfalme–wa	na–Yehoshafati	Israeli	mfalme–wa	na–akapanda			
H1568	H7433	H3063	H4428	H3092	H3478	H4428	H5927			

Ahabu, mfalme wa Israeli, na Yehoshafati mfalme wa Yuda, wamepanda Ramothi Gileadi.

בְּמִלְחָמָה	וָבֹא	הִתְחַפֵּשׂ	יְהוֹשָׁפָט	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	וַיֹּאמֶר			30
vitani	na–uingie	jibadilishe	Yehoshafati	kwa	Israeli	mfalme–wa	na–akasema			
H4421	H0935	H2664	H3092	H0413	H3478	H4428	H0559			
בְּמִלְחָמָה׃	וַיָּבוֹא	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	וַיִּתְחַפֵּשׂ	בִּנְדֶךָ	לְבַשׁ	וְאַתָּה			
vitani	na–akaingia	Israeli	mfalme–wa	na–akajibadilisha	mavazi–yako	vaa	na–wewe			
H4421	H0935	H3478	H4428	H2664		H3847				

Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, “Nitajibadilisha mwenyewe niende vitani, lakini wewe uvae vazi lako la kifalme.” Kwa hiyo mfalme wa Israeli akajibadilisha na akaenda vitani.

שְׁלֹשִׁים	לוֹ	אֲשֶׁר־	הָרֶכֶב	שָׂרֵי	אֶת־	צִוָּה	אֲרָם	וּמֶלֶךְ		31
thelathini	wake	ambao–	magari	wakuu–wa		aliamuru	Aramu	na–mfalme–wa		
H7970			H7393	H8269	H0853	H6680	H0758	H4428		
כִּי	גָּדוֹל	וְאֶת־	קָטָן	אֶת־	תִּלָּחֲמוּ	לֹא	לֵאמֹר	וְשָׁנִים		
isipokuwa	mkubwa	na–wala–	mdogo		mtapigana	msipigane–	kusema	na–wawili		
		H0854		H0854		H3808	H0559	H8147		
	לְבַדּוֹ׃	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶת־	אִם־					
	peke–yake	Israeli	mfalme–wa		bali–					
	H0905	H3478	H4428	H0854						

Naye mfalme wa Shamu alikuwa amewaamuru majemedari thelathini na mbili wa magari yake, akisema, “Msimwamgamize askari wa muhimu au ambaye si wa muhimu, badala yake mshambulieni mfalme wa Israeli tu.”

אַךְ	אָמְרוּ	וְהֵמָּה	יְהוֹשָׁפָט	אֶת־	הָרֶכֶב	שָׂרֵי	כִּרְאוֹת	וַיְהִי	32
hakika	walisema	na–wao	Yehoshafati	𐤀	magari	wakuu–wa	walipoona	na–ikawa	
H0389	H0559	H1992	H3092	H0853	H7393	H8269	H7200	H1961	

יְהוֹשָׁפָט׃	וַיִּזְעַק	לְהִלָּחֶם	עָלָיו	וַיָּסֻרוּ	הוּא	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	
Yehoshafati	na–akapiga–kelele	kupigana	juu–yake	na–wakageuka	yeye	Israeli	mfalme–wa	
H3092	H2199			H5493	H1931	H3478	H4428	

Ikawa wakati majemedari wa magari walipomwona Yehoshafati wakasema, “Hakika huyu ndiye mfalme wa Israeli.” Wakageuka ili kumshambulia, kwahiyo Yehoshafati akapiga kelele.

הוּא	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	לֹא־	כִּי־	הָרֶכֶב	שָׂרֵי	כִּרְאוֹת	וַיְהִי	33
yeye	Israeli	mfalme–wa	si–	kwamba–	magari	wakuu–wa	walipoona	na–ikawa	
H1931	H3478	H4428	H3808		H7393	H8269	H7200	H1961	

מֵאַחֲרָיו׃	וַיָּשׁוּבוּ
kutoka–nyuma–yake	na–wakarudi
	H7725

Ikawa majemedari wa magari walipoona kuwa yeye hakuwa mfalme wa Israeli, wakamwacha.

בֶּן	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶת־	וַיַּכֵּהוּ	לְתֻמּוֹ	בְּקֶשֶׁת	מָשָׁךְ	וְאִישׁ	34
kati–ya	Israeli	mfalme–wa	𐤀	na–akampiga	kwa–bahati	upinde	alivuta	na–mtu	
H0996	H3478	H4428	H0853	H5221	H8537	H7198	H4900	H0376	

יָדֶךָ	הַפֶּךָ	לְרַכְבּוֹ	וַיֹּאמֶר	הַשְׁרֶן	וּבֵין	הַדְּבָקִים		
mkono–wako	geuza	kwa–mwendesha–gari–wake	na–akasema	dirii	na–kati–ya	viunganishi		
H3027	H2015	H7395	H0559		H0996	H1694		

הָחֳלֵיתִי׃	כִּי	הַמַּחֲנֶה	מִן־	וְהוֹצִיאֻנִי	
nimejeruhiwa	kwa–sababu	kambi	kutoka–	na–unitoe	
		H4264		H3318	

Lakini mtu mmoja akavuta upinde wake kwa kubahatisha na akampiga mfalme wa Israeli katikati ya mwunganiko wa mavazi yake ya chuma. Ahabu akamawambia dereva wa gari lake, “geuza unirudishe kutoka vitani, kwa kuwa nimeumizwa sana.”

בַּמֶּרְכָּבָה	מָעֳמָד	הָיָה	וְהַמֶּלֶךְ	הַהוּא	בַּיּוֹם	הַמִּלְחָמָה	וַתַּעֲלֶה	35
katika–gari	amesimamishwa	alikuwa	na–mfalme	ile	siku–ile	vita	na–vikapanda	
H4818	H5975	H1961	H4428	H1931	H3117	H4421	H5927	

אֶל־	הַמַּכָּה	דַּם־	וַיִּצַק	בָּעֶרֶב	וַיָּמָת	אֲרָם	נְכַח	
katika–	jeraha	damu–ya	na–ikamwagika	jioni	na–akafa	Aramu	mbele–ya	
H0413	H4347	H1818	H3332	H6153	H4191	H0758	H5227	

הָרֶכֶב׃	חֵיק
gari	sehemu–ya–ndani–ya
H7393	H2436

Vita ikawa mbaya sana siku hiyo na mfalme akalazwazwa garini mwake akiwakabili Washami. Akafa jioni hiyo. Damu ilimwagika kutoka kwenye jeraha lake ndani ya gari.

אֶל־	אִישׁ	לֵאמֹר	הַשֶּׁמֶשׁ	כְּבֹא	בְּמַחֲנֵה	הָרָנָה	וַיַּעֲבָר	36
kwa	kila–mtu	kusema	jua	wakati–wa–kutua–kwa	katika–kambi	kelele	na–ikapita	
H0413	H0376	H0559	H8121	H0935	H4264	H7440		

אַרְצוֹ׃	אֶל־	וְאִישׁ	עִירוֹ
nchi–yake	kwa	na–kila–mtu	mji–wake
H0776	H0413	H0376	

Ikawa wakati wa kuzama jua, kilio kikatawala kwa jeshi lote, wakisema, “Kila mtu arudi kwenye mji wake; na kila mtu arudi kwenye mkoa wake!”

37 וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־ הַמֶּלֶךְ בְּשֹׁמְרוֹן׃
na-akafa mfalme na-akaletwa Samaria na-wakamzika mfalme katika-Samaria
H4191 H4428 H0935 H8111 H6912 H0853 H4428 H8111

Kwa hiyo mfalme Ahabu akafa na akaletwa Samaria, wakamzika huko Samaria.

38 וַיִּשְׁטֹף אֶת־ הָרֶכֶב עַל בִּרְכַּת שֹׁמְרוֹן וַיָּלֶקּוּ הַכְּלָבִים אֶת־
na-wakalisafisha gari juu-ya dimbwi-la Samaria na-wakaramba mbwa
H7857 H0853 H7393 H5921 H1295 H8111 H3952 H3611 H0853

דְּמוֹ כַּדְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר׃
damu-yake alizungumza ambalo Yahwe kama-neno-la
H1818 H1696 H0834 H3068 H1697

וְהַזֹּנוֹת רָחֲצוּ בָּהּ׃

na-makahaba waliogelea

H2185 H7364

Wakaliosha lile gari kwenye birika la Samaria, na mbwa wakaramba damu yake (hapa ni mahali ambapo makahaba waliogea), kama vile neno la BWANA lilivyokuwa limesema.

39 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב וְכָל־ אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית
na-mambo-mengine-ya mambo-ya Ahabu na-yote- alifanya na-nyumba-ya
H1697 H0256 H3605 H0834 H6213 H1004

הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־ הֶעָרִים אֲשֶׁר כִּתּוּבִים הֲלוֹא־ הֵם
pembe ambayo alijenga na-yote- miji ambayo alijenga si- wao wameandikwa
H8127 H0834 H1129 H3605 H5892 H0834 H1129 H3808 H1992 H3789

עַל־ סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
juu-ya kitabu-cha mambo-ya siku kwa-wafalme-wa Israeli
H5921 H5612 H1697 H3117 H4428 H3478

Kwa mambo mengine yanayohusisana na Ahabu, yote ambayo alifanya, ile nyumba ya pembe aliyojenga, na miji yote aliyojenga, je, hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio cha wafalme wa Israeli?

40 וַיִּשְׁכַּב אַחְאָב עִם־ אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
na-akalala Ahabu pamoja-na baba-zake na-akatawala Ahaziya mwana-wake badala-yake
H7901 H0256 H5973 H1 H4427 H0274 H1121 H8478

פ
¶

Kwa hiyo Ahabu akalala pamoja na mababu zake, na Ahaziya mwanae akawa mfalme mahali pake.

41 וְיהוֹשָׁפָט בֶּן־ אָסָא מָלַךְ עַל־ יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב
na-Yehoshafati mwana-wa Asa alitawala juu-ya Yuda mwaka-wa nne kwa-Ahabu
H3092 H1121 H0609 H4427 H5921 H3063 H8141 H0702 H0256

מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
mfalme-wa Israeli
H4428 H3478

Kisha Yehoshafati mwana wa Asa alianza kutawala juu ya Yuda katika mwaka wa nne wa Ahabu mfalme wa Israeli.

42 וְיהוֹשָׁפָט בֶּן־ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְחָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים בְּמָלְכוֹ
na-Yehoshafati mwenye-miaka- thelathini miaka na-mitano na-miaka- kutawala-kwake
H3092 H1121 H7970 H8141 H2568 H6242

וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַת־ שִׁלְחִי׃
na-jina-la mama-yake Azuba binti-wa Shilhi
H8034 H0517 H5806 H1323 H7977

בִּירוּשָׁלִָם מָלַךְ שָׁנָה וְחָמֵשׁ
katika-Yerusalemu alitawala miaka na-mitano
H3389 H4427 H8141 H2568

Yehoshafati alikuwa na umri wa miaka thelathini na tano alipoanza kutawala, na akatawala Yerusalemu kwa miaka ishirini na mitano. Mama yake alikuwa Azuba, binti wa Shilhi.

43 וַיֵּ֣לֶךְ ׀ בְּכָל־ דֶּ֣רֶךְ אָסָ֣א אָבִ֗יו לֹא־ סָ֤ר מִמֶּנּוּ֙ לַעֲשׂ֣וֹת הַיָּשָׁ֔ר בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֑ה אַ֚ךְ הַבָּמ֣וֹת לֹ֣א סָ֔רוּ עֹ֥ד הָעָ֖ם מְזַבְּחִ֥ים וּמְקַטְּרִ֖ים בַּבָּמֽוֹת׃

na–alitembea katika–yote– njia–ya Asa baba–yake hakugeuka– aligeuka kutoka–kwake
H3212 H3605 H1870 H0609 H0001 H3808 H5493

kufanya lililo–sawa machoni–pa Yahwe lakini mahali–pa–juu havikuondolewa– viliondolewa
H3477 H3068 H0389 H1116 H3808 H5493

bado watu wakitoa–dhabihu na–wakifukiza mahali–pa–juu
H5750 H2076 H4428 H1116

Akatembea katika njia za Asa, baba yake, hakuziacha; akafanya yaliyokuwa mema mbele ya macho ya BWANA. Lakini bado mahali pa juu palikuwa hapajabomolewa. Watu walikuwa bado wanaendelea kutoa dhabihu na kufukiza uvumba mahali pa juu.

44 וַיַּשְׁלֵ֥ם יְהוֹשָׁפָ֖ט עִם־ מֶ֥לֶךְ יִשְׂרָאֵֽל׃

na–akafanya–amani Yehoshafati pamoja–na mfalme–wa Israeli
H3092 H4428 H3478

Yehoshafati akafanya amani na mfalme wa Israeli.

45 וְיֶתֶר֙ דִּבְרֵ֣י יְהוֹשָׁפָ֔ט וּגְבוּרָת֥וֹ אֲשֶׁר־ עָשָׂ֖ה הֲלֹא־ הֵ֣ם כְּתוּבִ֗ים עַל־ סֵ֚פֶר דִּבְרֵ֣י הַיָּמִ֔ים לְמַלְכֵ֖י יְהוּדָֽה׃

na–mambo–mengine–ya mambo–ya na–ushujaa–wake Yehoshafati mambo–ya alifanya ambao–
H1697 H3092 H1369

na–ambayo alipigana si– wao wameandikwa juu–ya kitabu–cha mambo–ya siku
H3117 H1697

kwa–wafalme–wa Yuda
H4428 H3063

Kwa mambo mengine kuhusiana na Yehoshafati, na nguvu zake alizoonyesha, na jinsi alivyopigana vita, je, hayajaandikwa katika kitabu cha matukio cha wafalme wa Israeli?

46 וְיֶתֶר֙ קְדֵשָׁ֔ה אֲשֶׁ֥ר נִשְׁאַ֖ר בִּימֵ֣י אָסָ֣א אָבִ֑יו בִּעֵֽר׃

na–baki–ya wanaume–wa–hekaluni ambao walibaki siku–za Asa baba–yake aliwaondoa
H7604 H6945 H0609 H0001

kutoka– nchi
H0776

Aliwaondoa kutoka katka nchi wale makahaba wa kipagani waliokuwa wamebaki katika siku za baba yake Asa.

47 וּמֶ֖לֶךְ אֵ֣ין בֶּאֱד֑וֹם נִצָּ֖ב מֶֽלֶךְ׃

na–mfalme hakuwepo katika–Edomu naibu mfalme
H4428 H0369 H0123 H5324 H4428

Hapakuwepo mfalme katika Edomu isipokuwa kaimu mtawala.

48 יְהוֹשָׁפָ֗ט עָשָׂה֙ אֳנִיּ֣וֹת תַּרְשִׁ֔ישׁ לָלֶ֖כֶת אוֹפִ֣ירָה לָזָהָ֑ב [עשרן] [עשרה] לֹ֥א הָלָ֖כוּ כִּֽי־ נִשְׁבְּר֥וּ [נשברה] [נשברה] אֳנִיּ֖וֹת בְּעֶצְיֽוֹן־ גָּֽבֶר׃

na–hazikwenda zilikwenda kwa–sababu– zilivunjika [zilivunjika] meli katika–Ezion–Geberi
H3808 H1980 H7665 H7665 H0591 H6100

Yehoshafati [alitengeneza] alitengeneza meli kwenda Tarshishi kwenda Ofiri kwa–dhahabu
H3092 H6240 H6213 H8659 H3212 H0211 H2091

Yehoshafati alijenga merikebu: ziende Tarshishi na Ofri kuleta dhahabu, lakini hazikusafiri kwa sababu zile merikebu zilivunjika kule Esioni Geberi. Kisha

עֲבָדֵי	יֵלְכוּ	יְהוֹשָׁפָט	אֶל־	אַחְאָב	בֶּן־	אֲחַזְיָהוּ	אָמַר	אָז		49
watumishi–wangu	waende	Yehoshafati	kwa	Ahabu	mwana–wa	Ahaziya	alisema	ndipo		
H5650	H3212	H3092	H0413	H0256		H0274	H0559			

יְהוֹשָׁפָט׃	אָבָה	וְלֹא	בָּאֳנִיּוֹת	עֲבָדֶיךָ	עִם־	
Yehoshafati	kukubali	na–hakukubali	katika–meli	watumishi–wako	pamoja–na	
H3092	H0014	H3808	H0591	H5650		

Ahazia mwana wa Ahabu akamwambia Yehoshafati, “Naomba watumishi wangu waende pamoja na watumishi wako merikebuni. “Lakini Yehoshafati hakuruhusu hilo.

אֲבִיךָ	עִם־	יַרְקְבוּ	אֲבֹתָיו	עִם־	יְהוֹשָׁפָט	וַיִּשְׁכַּב		50
baba–zake	pamoja–na	na–akazikwa	baba–zake	pamoja–na	Yehoshafati	na–akalala		
H0001		H6912	H0001		H3092	H7901		

ס	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	יְהוֹרָם	וַיִּמְלֹךְ	אֲבִיו	דָּוִד	בְּעִיר
¶	badala–yake	mwana–wake	Yehoramu	na–akatawala	baba–yake	Daudi	katika–mji–wa
	H8478		H3088		H0001	H1732	

Yehoshafati akalala na mababu zake na akazikwa pamoja nao katika mji wa Daudi, babu yake; Yoramu mwanawe akawa mfalme mahali pake.

שְׁבַע	בִּשְׁנַת	בְּשֹׁמְרוֹן	יִשְׂרָאֵל	עַל־	מָלַךְ	אַחְאָב	בֶּן־	אֲחַזְיָהוּ	51
saba	mwaka–wa	katika–Samaria	Israeli	juu–ya	alitawala	Ahabu	mwana–wa	Ahaziya	
H7651	H8141	H8111	H3478			H0256		H0274	

שְׁנָתָיִם׃	יִשְׂרָאֵל	עַל־	וַיִּמְלֹךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לִיהוֹשָׁפָט	עֶשְׂרֵה
miaka–miwili	Israeli	juu–ya	na–akatawala	Yuda	mfalme–wa	kwa–Yehoshafati	kumi
H8141	H3478			H3063	H4428	H3092	H6240

Ahazia mwana Ahabu alianza kutawala juu ya Israeli ya Samaria katika mwaka wa kumi na saba wa mfalme Yehoshafati mfalme wa Yuda, na akatawala kwa mika miwili juu ya Israeli.

אָבִיו	בְּדֶרֶךְ	וַיֵּלֶךְ	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ		52
baba–yake	katika–njia–ya	na–akatembea	Yahwe	machoni–pa	uovu	na–akafanya		
H0001	H1870	H3212	H3068					

אֲשֶׁר	נְבָט	בֶּן־	יָרָבְעָם	וּבְדַרְכָּךְ	אִמּוֹ	וּבְדֶרֶךְ	
ambaye	Nebati	mwana–wa	Yeroboamu	na–katika–njia–ya	mama–yake	na–katika–njia–ya	
	H5028		H3379	H1870	H0517	H1870	

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	הֶחֱטִיא	
Israeli	▯	aliwafanya–kutenda–dhambi	
H3478	H0853	H2398	

Naye akafanya yaliyo maovu mbele ya macho ya BWANA akatembea katika njia za baba yake, katika njia za mama yake na katika njia za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambazo kwazo aliifanya Israeli kufanya dhambi.

יְהוָה	אֶת־	וַיַּכְעֵס	לֹו	וַיִּשְׁתַּחֲוֶה	הַבַּעַל	אֶת־	וַיַּעֲבֹד		53
Yahwe	▯	na–akamkasirisha	yeye	na–akamsujudia	Baali	▯	na–akamtumikia		
H3068	H0853	H3707		H7812		H0853	H5647		

אָבִיו׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	
baba–yake	alifanya	ambayo–	kama–yote	Israeli	Mungu–wa	
H0001			H3605	H3478	H0430	

Alimtumikia Baali na kumwabudu na kwa hiyo akamghadhabisha BWANA, Mungu wa Israeli, katika hasira, kama vile baba yake alivyofanya.

2 Kings

Chapter 1

1	וַיִּפְשַׁע	מוֹאָב	בְּיִשְׂרָאֵל	אַחֲרֵי	מוֹת	אַחְאָב׃	
	na–aliasi	Moabu	kwa–Israeli	baada–ya	kifo–cha	Ahabu	
	H6586	H4124	H3478		H4194	H0256	

Moabu aliasi dhidi ya Israeli baada ya kifo cha Ahabu.

2	וַיִּפֹּל	אֲחַזְיָה	בְּעַד	הַשְּׂבָכָה	בַּעֲלִיָּתוֹ	אֲשֶׁר	
	na–akaanguka	Ahazia	kupitia	wavu	katika–chumba–chake–cha–juu	ambacho	
	H5307	H0274	H1157	H7639	H5944		

	וַיֹּאמֶר	אֲלֵהֶם	לְכוּ	דִרְשׁוּ	מַלְאָכִים	וַיִּשְׁלַח	בְּשֹׁמְרוֹן
	na–akasema	kwao	nendeni	ulizeni	wajumbe	na–akatuma	katika–Samaria
	H0559	H0413	H3212	H1875	H4397	H7971	H8111

ס		זֶה׃	מַחֳלִי	אֶחְיֶה	אִם־	עֶקְרוֹן	אֱלֹהֵי	זְבוּבְבַעַל
[s]		huu	kutoka–ugonjwa–wangu	nitapona	kama–	Ekroni	mungu–wa	kwa–Baal-Zebubu
		H2088	H2483	H2421		H6138	H0430	H1176

Baada hapo Ahazi akaanguka chini ya dirisha lenye waya zinazikinzana kwenye chumba chake juu katika Samaria, na alikuwa amejeruhiwa. Kwa hiyo alituma wajumbe na kuwaambia, “Nendeni, muulizeni Baal Zebubu, mungu wa Ekroni, kama nitapona hili jeraha.”

3	וּמַלְאַךְ	יְהוָה	דִּבֶּר	אֶל־	אֵלִיָּה	הַתִּשְׁבִּי	קוּם	עֲלֵה
	na–malaika–wa	Yahwe	alisema	kwa–	Eliya	Mtishbi	simama	panda
	H4397	H3068	H1696	H0413	H0452	H8664	H5927	H5927

	מַלְאֲכֵי	מִפְּלֹךְ־	שֹׁמְרוֹן	וְדַבָּר	אֲלֵהֶם	הֲמִבְּלִי	אֵין־	אֱלֹהִים
	wajumbe–wa	mfalme–wa–	Samaria	na–sema	kwao	je–kwa–sababu	hakuna–	Mungu
	H4397	H4428	H8111	H1696	H0413	H1097	H0369	H0430

	בְּיִשְׂרָאֵל	אַתֶּם	הֹלְכִים	לִדְרֹשׁ	זְבוּבְבַעַל	אֱלֹהֵי	עֶקְרוֹן׃	
	katika–Israeli	ninyi	mnaenda	kuuliza	kwa–Baal-Zebubu	mungu–wa	Ekroni	
	H3478		H1980	H1875	H1176	H0430	H6138	

Lakini malaika wa Yahwe wakamwambia Eliya Mtishbi, “ Inuka, nenda ukaonane na wajumbe wa mfalme wa Samaria, na uwaulize, 'Je ni kwasababu hakuna Mungu katika israeli ambaye mnayekwenda kuuliza pamoja na Zebebu, mungu wa Ekroni?

4	וְלָכֵן	כֹּה־	אָמַר	יְהוָה	הַמִּטָּה	אֲשֶׁר־	עָלִיתָ	שָׁם	לֹא־	תֵרֵד
	na–kwa–hiyo	hivyo–	asema	Yahwe	kitanda	ambacho–	umepanda	huko	huta–	shuka
		H3541	H0559	H3068	H4296		H5927	H8033	H3808	H3381

	מָמֶּנָּה	כִּי	מָוֹת	תָּמוּת	וַיֵּלֶךְ	אֵלִיָּה׃
	kutoka–kwake	kwa–sababu	hakika	utakufa	na–akaenda	Eliya
			H4191	H4191	H3212	H0452

Kwa hiyo Yahwe anasema, “Hutaweza kushuka chini kutoka kwenye kitanda ambacho ulichokipanda; badala yake, utakufa hakika.'”” Baada ya hapo Eliya akaondoka.

5

וַיָּשׁוּבוּ	הַמַּלְאָכִים	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	אֱלֹהֵם	מַה־	זֶּה	שַׁבְתֶּם׃	
na–wakarudi	wajumbe	kwake	na–akasema	kwao	kwa–nini–	hii	mmerudi	
H7725	H4397	H0413	H0559	H0413	H4100	H2088	H7725	

wakati wale wajumbe waliporudi kwa Ahazia, akawaambia, “Kwa nini mmerudi?”

6

וַיֹּאמְרוּ	אֵלָיו	אִישׁ	עָלָה	לִקְרָאתֵנוּ	וַיֹּאמֶר	אֵלֵינוּ	לָכֵן	שׁוּבוּ	אֶל־
na–wakasema	kwake	mtu	alikuja	kutukutana	na–akasema	kwetu	nendeni	rudini	kwa–
H0559	H0413	H0376	H5927	H7125	H0559	H0413	H3212	H7725	H0413

יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֵלָיו	וְדִבַּרְתֶּם	אֹתָם	שָׁלַח	אֲשֶׁר־	הַמֶּלֶךְ
Yahwe	asema	hivyo	yeye	na–mwambie	ninyi	aliyewatuma	ambaye–	mfalme
H3068	H0559	H3541	H0413	H1696	H0853	H7971		H4428

זְבוּבְבַעַל	לִדְרֹשׁ	שְׁלֵחַ	אַתָּה	בְּיִשְׂרָאֵל	אֱלֹהִים	אֵין־	הַמִּבְלִי
kwa–Baal-Zebubu	kuuliza	unatuma	wewe	katika–Israeli	Mungu	hakuna–	je–kwa–sababu
H1176	H1875	H7971		H3478	H0430	H0369	H1097

תֵּרֵד	לֹא־	שָׁם	עָלִיתָ	אֲשֶׁר־	הַמִּטָּה	לָכֵן	עֶקְרוֹן	אֱלֹהֵי
shuka	huta–	huko	umepanda	ambacho–	kitanda	kwa–hiyo	Ekroni	mungu–wa
H3381	H3808	H8033	H5927		H4296		H6138	H0430

תָּמוּת׃	מוֹת	כִּי־	מִמֶּנָּה
utakufa	hakika	kwa–sababu–	kutoka–kwake
H4191	H4191		

Wakamwambia, “mtu amekuja kuonana na sisi ambaye ametuambia, 'Turudi kwa mfalme ambaye aliyewatuma, na mkamwambie, Yahwe amesema hivi: 'Je ni kwa sababu hakuna Mungu katika Israeli mpaka mmewatuma watu kwenda kumuuliza kwa Baal Zabubu, mungu wa Ekron? Kwa hiyo hutashuka kutoka kitanda ulichokipanda; badala yake, utakufa hakika.'”””

7

וַיְדַבֵּר	אֱלֹהֵם	מָה	מִשְׁפַּט	הָאִישׁ	אֲשֶׁר	עָלָה	לִקְרַאתְכֶם	וַיְדַבֵּר
na–akasema	kwao	nini	sura–ya	mtu	ambaye	alikuja	kukutana–nanyi	na–akasema
H1696	H0413	H4100	H4941	H0376		H5927	H7125	H1696

הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	אֶת־	אֲלֵיכֶם
haya	maneno	[obj]	kwenu
H0428	H1697	H0853	H0413

Ahazi akawaambia wajumbe wake, “'Alikuwa mtu wa aina gani, yule ambaye alikuja kuonana na ninyi na akasema haya maneno kwenu?”

8

אֲזוֹר	עוֹר	וְאֵזוֹר	שֵׂעָר	בַּעַל	אִישׁ	אֵלָיו	וַיֹּאמְרוּ
uliofungwa	ngozi	na–mshipi–wa	nywele	mwenye	mtu	kwake	na–wakasema
H0247	H5785	H0232	H8181	H1167	H0376	H0413	H0559

הוּא׃	הַתִּשְׁבִּי	אֵלִיָּה	וַיֹּאמֶר	בְּמָתְנָיו
ndiye	Mtishbi	Eliya	na–akasema	kiunoni–mwake
H1931	H8664	H0452	H0559	H4975

Wakamjibu, “Alikuwa amevaa kanzu yenye manyaya na alikuwa na mkanda wa ngozi kiunanoni kwake.'” Hivyo mfalme akajibu, “'Yule alikuwa Eliya Mtishbi.”

9 וַיִּשְׁלַח אֲלֵיו שַׂר־חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב רֹאשׁ הָהָר וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ דִּבֶּר רֵדָה׃

kwake na-akapanda na-watu-wake-hamsini hamsini mkuu-wa- kwake na-akatuma
H0413 H5927 H2572 H2572 H8269 H0413 H7971

Mungu mtu-wa kwake na-akasema mlima kilele-cha juu-ya- ameketi na-tazama
H0430 H0376 H0413 H1696 H2022 H3427 H2009

shuka amesema mfalme
H3381 H1696 H4428

Ndipo mfalme akatuma nahodha wa askari hamsini kwa Elya. Nahodha akaenda mpaka kwa Eliya ambapo alipokuwa amekaa juu ya mlima. Nahodha akamwambia Eliya, “ Wewe, mtu wa Mungu, mfalme amesema, 'shuka chini.'”

10 וַיַּעַן אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶל־שַׂר חֲמִשִּׁים וְאִם־אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו׃

Mungu mtu-wa na-kama- hamsini mkuu-wa kwa- na-akasema Eliya na-akajibu
H0430 H0376 H2572 H8269 H0413 H1696 H0452

watu-wako-hamsini na- wewe na-ukuteketeza mbinguni kutoka- moto ishuke mimi
H2572 H0853 H0853 H0398 H8064 H0784 H3381 H0589

watu-wake-hamsini na- yeye na-ukawateketeza mbinguni kutoka- moto na-ukashuka
H2572 H0853 H0853 H0398 H8064 H0784 H3381

Eliya akajibu na kusema kwa nahodha, “Kama mimi ni mtu wa Mungu, moto na ushuke chini kutoka mbinguni na kukula wewe na watu wako hamsini.” Kisha moto ukashuka chini kutoka mbinguni na kumla yeye na watu wake hamsini.

11 וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר־חֲמִשִּׁים אַחֵר וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ מְהֵרָה רֵדָה׃

na-akarudi na-akajibu na-akatuma kwake mkuu-wa- hamsini mwingine na-watu-wake-hamsini
H7725 H7971 H0413 H8269 H2572 H0312 H2572

shuka haraka mfalme asema hivyo- Mungu mtu-wa kwake na-akasema na-akajibu
H3381 H4120 H4428 H0559 H3541 H0430 H0376 H0413 H1696

Tena Mfalme Ahazi akamtuma nahodha mwingine pamoja na maaskari wengine hamsini. Huyu nahodha pia akasema kwa Eliya, “Wewe, mtu wa Mungu, mfalme anasema, teremka chini haraka.”'

12 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אִם־אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי תֵּרֶד אֵשׁ וְתֹאכַל אֹתְךָ וְאֶת־חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו׃

Eliya kwao na-akasema mtu-wa Mungu mimi ishuke moto
H0452 H0413 H1696 H0376 H0430 H0589 H3381 H0784

kutoka- mbinguni na-ukuteketeza wewe na- watu-wako-hamsini na-ukashuka moto-wa-
H0784 H8064 H0398 H0853 H0853 H2572 H3381 H0784

kutoka- mbinguni na-ukawateketeza yeye na- watu-wake-hamsini
H0784 H8064 H0398 H0853 H0853 H2572

Eliya akajibu na kuwaambia, “Kama mimi ni mtu wa Mungu, ngoja moto ushuke kutoka mbinguni na ukule wewe na watu wako hamsini.” Moto wa Mungu ukashuka chini tena kutoka mbinguni na kumla yeye na watu wake hamsini.

13 וַיַּעַל וַחֲמִשָּׁיו שְׁלִשִׁים חֲמִשִּׁים שַׁר־ וַיִּשְׁלַח וַיָּשָׁב
na-akapanda na-watu-wake-hamsini wa-tatu hamsini mkuu-wa- na-akatuma na-akarudi
H5927 H2572 H7992 H2572 H8269 H7971 H7725

לְנֶגֶד וּבְרָכָיו עַל־ וַיִּכְרַע הַשְּׁלִישִׁי הַחֲמִשִּׁים שַׁר־ וַיָּבֹא
mbele-ya magoti-yake juu-ya- na-akapiga-magoti wa-tatu hamsini mkuu-wa- na-akaja
H5048 H1290 H3766 H7992 H2572 H8269 H0935

נָא תְּחַל־ תִּיקַר־ הָאֱלֹהִים אִישׁ אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיִּתְחַנֶּן אֵלִיָּהוּ
tafadhali iwe-ya-thamani- Mungu mtu-wa kwake na-akasema kwake na-akaomba Eliya
H4994 H3365 H0430 H0376 H0413 H1696 H0413 H0452

בְּעֵינֶיךָ׃ חֲמִשִּׁים אֵלֶּה עַבָדֶיךָ וְנֶפֶשׁ נַפְשִׁי
machoni-pako hamsini hawa watumishi-wako na-nafsi-ya nafsi-yangu
H5315 H2572 H0428 H5650 H5315 H5315

Bado tena mfalme alituma kundi la tatu la wapiganaji hamsini. Huyu nahodha akaenda, akaanguka mbele ya miguu ya Eliya, na kumsihi na kumwambia, “Wewe, mtu wa Mungu, Nakuomba, acha uzima wangu na uzima wa hawa watumishi wako hamsini uwe na thamani machoni kwako.

14 שָׁכֵי שְׁנֵי אֶת־ וַתֹּאכַל הַשָּׁמַיִם מִן־ אֵשׁ יֶרֶד הִנֵּה
wakuu-wa wawili [obj] na-ukawateketeza mbinguni kutoka- moto imeshuka tazama
H8269 H8147 H0853 H0398 H8064 H0784 H3381 H2009

נַפְשִׁי תִּיקַר וְעַתָּה חֲמִשֵּׁיהֶם וְאֶת־ הָרִאשֹׁנִים הַחֲמִשִּׁים
nafsi-yangu iwe-ya-thamani na-sasa watu-wao-hamsini na- wa-kwanza hamsini
H5315 H3365 H6258 H2572 H0853 H7223 H2572

ס בְּעֵינֶיךָ׃
[s] machoni-pako

Ndipo, moto ukashuka chini kutoka mbinguni na kuwala wale manahodha wawili wa kwanza pamoja na watu wao, bali sasa acha uzima wangu uwe na thamani machoni kwako.”

15 מִפְנֵי תִּירָא אֶל־ אוֹתוֹ רֵד אֵלִיָּהוּ אֶל־ יְהוָה מַלְאַךְ וַיְדַבֵּר
mbele-yake ogope usi- naye shuka Eliya kwa- Yahwe malaika-wa na-akasema
H6440 H3372 H0408 H0853 H3381 H0452 H0413 H3068 H4397 H1696

הַמֶּלֶךְ׃ אֶל־ אוֹתוֹ וַיֵּרֶד וַיָּקָם
mfalme kwa- naye na-akashuka na-akasimama
H4428 H0413 H0853 H3381

Malaika wa Yahwe akamwambia Eliya, “'Nenda chini pamoja naye. Usimwogope.”' Hivyo Eliya akainuka na kwenda chini pamoja naye kwenda kwa mfalme.

16 מַלְאָכִים׃ שָׁלַחְתָּ אֲשֶׁר־ יַעַן יְהוָה אָמַר כֹּה־ אֵלָיו וַיְדַבֵּר
wajumbe umetuma ambayo- kwa-sababu Yahwe asema hivyo- kwake na-akasema
H4397 H7971 H3282 H3068 H0559 H3541 H0413 H1696

בִּישְׂרָאֵל אֱלֹהִים׀ אֵין־ הַמִבְלִי עֶקְרוֹן אֱלֹהֵי זְבוּבְבַעַל לִדְרֹשׁ
katika-Israeli Mungu hakuna- je-kwa-sababu Ekroni mungu-wa kwa-Baal-Zebubu kuuliza
H3478 H0430 H0369 H1097 H6138 H0430 H1176 H1875

תֵּרֵד לֹא־ שָׁם עָלִיתָ אֲשֶׁר־ הַמִּטָּה לָכֵן בִּדְבָרוֹ לִדְרֹשׁ
shuka huta- huko umepanda ambacho- kitanda kwa-hiyo neno-lake kuuliza
H3381 H3808 H8033 H5927 H4296 H1697 H1875

תָּמוּת׃ מוֹת כִּי־ מִמֶּנָּה
utakufa hakika kwa-sababu- kutoka-kwake
H4191 H4191

Baadye Eliya akamwambia Ahazia, "'Hivi ndivyo Yahwe asemavyo, Umewatuma wajumbe kuzungumza pamoja na Baal-Zebubu, mungu wa Ekron. Je ni kwa sababu hakuna Mungu katika Israeli ambaye unayeweza kumuuliza habari? Kwa hiyo sasa, hutaweza kushuka chini kutoka kwenye kitanda ulichokipanda; utakufa hakika.'"

17

יְהוֹרָם	וַיִּמְלֹךְ	אֵלִיָּהוּ	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	וְיְהוָה	כִּדְבַר	וַיָּמָת
Yehoramu	na–akatawala	Eliya	alisema	ambalo–	Yahwe	kulingana–na–neno–la	na–akafa
H3088		H0452	H1696		H3068	H1697	H4191

מֶלֶךְ	יְהוֹשָׁפָט	בֶּן־	לִיהוֹרָם	שְׁתַּיִם	בִּשְׁנַת	פ	תַּחְתָּיו
mfalme–wa	Yehoshafati	mwana–wa–	wa–Yehoramu	pili	katika–mwaka–wa	[p]	badala–yake
H4428	H3092		H3088	H8147	H8141		H8478

בֵּן׃	לוֹ	הָיָה	לֹא־	כִּי	יְהוּדָה
mwana	kwake	alikuwa	hakuwa–na–	kwa–sababu	Yuda
		H1961	H3808		H3063

Hivyo Mfalme Ahazia alikufa kulingana na neno la Yahwe ambalo Eliya alilisema. Yoramu alianza kutawala katika eneo lake, katika mwaka wa pili Yoramu mwana wa Yohoshafati mfalme wa Yuda, kwa sababu Ahazia hakuwa na mtoto.

18

כְּתוּבִים	הֲמָה	הֲלוֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	אֲחַזְיָהוּ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר
yameandikwa	hayo	je–si–	alifanya	ambayo	Ahazia	matendo–ya	na–mambo–mengine–ya
H3789	H1992	H3808			H0274	H1697	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־
[p]	Israeli	za–wafalme–wa	siku	mambo–ya	kitabu–cha	katika–
	H3478	H4428	H3117	H1697		

Kama mambo mengine yanayomuhusu Ahazia, je hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

Chapter 2

1

הַשָּׁמַיִם	בְּסַעֲרָה	אֵלִיָּהוּ	אֶת־	יְהוָה	בְּהַעֲלוֹת	וַיְהִי
mbinguni	katika–upepo–mkali	Eliya	[obj]	Yahwe	wakati–wa–kumpandisha	na–ikawa
H8064		H0452	H0853	H3068	H5927	H1961

הַגִּלְגָּל׃	מִן־	וֶאֱלִישָׁע	אֵלִיָּהוּ	וַיֵּלֶךְ
Gilgali	kutoka–	na–Elisha	Eliya	na–akaenda
H1537		H0477	H0452	H3212

Hivyo ilipokuja kuhusu, wakati Yahwe alipokuwa akienda kumchukua Eliya kwenda mbinguni kwa uvumi, ambapo Eliya aliondoka pamoja na Elisha kutoka Gigali.

2

שְׁלָחַנִי	יְהוָה	כִּי	פֹּה	נָא	שֵׁב־	אֱלִישָׁע	אֶל־	אֵלִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר
amenituma	Yahwe	kwa–sababu	hapa	tafadhali	kaa–	Elisha	kwa–	Eliya	na–akasema
H7971	H3068		H6311	H4994	H3427	H0477	H0413	H0452	H0559

נַפְשְׁךָ	וְחֵי־	יְהוָה	חַי־	וַיֹּאמֶר	בֵּית־אֵל	עַד־
nafsi–yako	na–kama–iishivyo–	Yahwe	kama–aishivyo–	na–akasema	Betheli	hadi–
H5315		H3068		H0559	H1008	H5704

בֵּית־אֵל׃	וַיֵּרְדוּ	אֶעֱזָבֶךָּ	אִם־
Betheli	na–wakashuka	nitakuacha	kama–
H1008	H3381		

Eliya akamwambia Elisha, "'kaa hapa, tafadhali, kwa sababu Yahwe alinituma kwa Betheli.'" Elisha akajibu, "Kama Yahwe aishivyo, na kama uishivyo, sintokuacha.'" Hivyo wakashuka chini kulekea Betheli.

אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אֱלִישָׁע אֶל־ בֵּית־אֵל אֲשֶׁר־ הַנְּבִיאִים בְּנֵי־ וַיֵּצְאוּ 3
kwake na-wakasema Elisha kwa- Betheli waliokuwa- manabii wana-wa- na-wakatoka
H0413 H0559 H0477 H0413 H1008 H5030 H3318

מֵעַל אֲדֹנֶיךָ אֶת־ לֹקֵחַ יְהוָה הַיּוֹם כִּי הֲיָדַעְתָּ
kutoka-juu-ya bwana-wako [obj] anamchukua Yahwe leo kwamba je-unajua
H0113 H0853 H3947 H3068 H3117 H3045

הֶחֱשׁוּ׃ יָדַעְתִּי אֲנִי גַּם־ וַיֹּאמֶר רֹאשֶׁךָ
nyamazeni ninajua mimi pia- na-akasema kichwa-chako
H2814 H3045 H0589 H1571 H0559

Wana wa manabii ambao walikuwa Betheli walikuja kwa Elisha na kumwambia, je unajua kwamba Yahwe atamwondoa bwana wako kuanzia leo?"' Elisha akajibu, "Ndiyo, nalijua hilo, ila msizungumze kuhusu hilo."'

שְׁלָחַנִי יְהוָה כִּי פֹּה נָא שֵׁב־ וֶאֱלִישָׁע אֵלִיָּהוּ לוֹ וַיֹּאמֶר 4
amenituma Yahwe kwa-sababu hapa tafadhali kaa- Elisha Eliya kwake na-akasema
H7971 H3068 H6311 H4994 H3427 H0477 H0452 H0559

אֶעֱזָבֶךָּ אִם־ נַפְשְׁךָ וְחֵי־ יְהוָה חַי־ וַיֹּאמֶר יְרִיחֹו
nitakuacha kama- nafsi-yako na-kama-iishivyo- Yahwe kama-aishivyo- na-akasema Yeriko
H5315 H3068 H0559 H3405

יְרִיחֹו׃ וַיָּבֹאוּ
Yeriko na-wakaja
H3405 H0935

Eliya akamwambia, "Elisha, subiri hapa, tafadhali, kwa kuwa Yahwe amenituma niende Yeriko." Kisha Elisha akajibu, "'Kama Yahwe aishivyo, na kama uishivyo, sintokuacha." Hivyo wakaenda Yeriko.

וַיֹּאמְרוּ אֱלִישָׁע אֶל־ יְרִיחֹו בְּנֵי־ אֲשֶׁר־ הַנְּבִיאִים בְּנֵי־ וַיִּגְּשׁוּ 5
na-wakasema Elisha kwa- Yeriko wana-wa- waliokuwa- manabii wana-wa- na-wakakaribia
H0559 H0477 H0413 H3405 H5030 H5066

מֵעַל אֲדֹנֶיךָ אֶת־ לֹקֵחַ יְהוָה הַיּוֹם כִּי הֲיָדַעְתָּ אֵלָיו
kutoka-juu-ya bwana-wako [obj] anamchukua Yahwe leo kwamba je-unajua kwake
H0113 H0853 H3947 H3068 H3117 H3045 H0413

הֶחֱשׁוּ׃ יָדַעְתִּי אֲנִי גַּם־ וַיֹּאמֶר רֹאשֶׁךָ
nyamazeni ninajua mimi pia- na-akasema kichwa-chako
H2814 H3045 H0589 H1571 H0559

Kisha wana wa manabii ambao walikuwa Yeriko wakaja kwa Elisha na kumwambia, "'Je unajua kwamba Yahwe atamwondoa bwana wako kutoka kwako leo?" Elisha akajibu, "Ndiyo, nalijua hilo, lakini msilizungumzie hilo."

הַיַּרְדֵּנָה שְׁלָחַנִי יְהוָה כִּי פֹּה נָא שֵׁב־ וֶאֱלִיָּהוּ לוֹ וַיֹּאמֶר 6
Yordani amenituma Yahwe kwa-sababu hapa tafadhali kaa- Eliya kwake na-akasema
H3383 H7971 H3068 H6311 H4994 H3427 H0452 H0559

אֶעֱזָבֶךָּ אִם־ נַפְשְׁךָ וְחֵי־ יְהוָה חַי־ וַיֹּאמֶר
nitakuacha kama- nafsi-yako na-kama-iishivyo- Yahwe kama-aishivyo- na-akasema
H5315 H3068 H0559

שְׁנֵיהֶם׃ וַיֵּלְכוּ
wote-wawili na-wakaenda
H8147 H3212

Kisha Eliya akamwambia, "'kaa hapa, tafadhali, kwa kuwa Yahwe amenituma kwenda Yeriko." Elisha akajibu, "Kama Yahwe ishivyo, na kama uishivyo, sintokuacha." Hivyo wawili wakaenda mbele.

7 וַיַּעַמְדוּ הָלְכוּ הַנְּבִיאִים מִבְּנֵי אִישׁ וַחֲמִשִּׁים
na-wakasimama wakaenda manabii kutoka-miongoni-mwa-wana-wa mtu na-hamsini
H5975 H1980 H5030 H0376 H2572

מִנֶּגֶד מִקְבָּלָה מֵרָחֹק וְשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־ הַיַּרְדֵּן׃
mkabala kwa-mbali kwa-mbali na-wote-wawili wakasimama kando-ya- Yordani
H5048 H7350 H8147 H5975 H3383

Baadaye watu hamsini wa watoto wa wale manabii wakasimama kuwakabili kwa mbali kidogo wale wawili wakasimama karibu na Yordani.

8 וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אַדַּרְתּוֹ וַיְגֹלָּם וַיַּכֶּה הַמַּיִם אֶת־
na-akachukua Eliya joho-lake na-akalikunjia na-akapiga maji [obj]
H3947 H0452 H0155 H1563 H5221 H4325 H0853

וַיֶּחָצּוּ הֵנָּה וָהֵנָּה וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵיהֶם בֶּחָרָבָה׃
na-yakagawanyika huku na-huku na-wakavuka wote-wawili kwa-nchi-kavu
H2673 H2008 H2008 H5674 H8147 H2724

Eliya akachukua vazi lake, akaliviringisha, na kuyapiga maji kwa kutumia lile vazi. Ule mto ukagawanyika katika sehemu mbili hivyo basi wawili hao wakatembea hadi nchi kavu.

9 לֶךְ אֶעֱשֶׂה־ מָה שְׁאַל אֱלִישָׁע אֶל־ אָמַר וְאֵלִיָּהוּ כְּעָבְרָם וַיְהִי
kwako nifanye- nini omba Elisha kwa- akasema na-Eliya walipovuka na-ikawa
H4100 H7592 H0477 H0413 H0559 H0452 H1961

שְׁנַיִם פִּי־ נָא וֵיהִי־ אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר מֵעִמָּךְ אֶלָּקַח בְּטֶרֶם
mbili sehemu- tafadhali na-iwe- Elisha na-akasema kutoka-kwako kuchukuliwa kabla-ya
H8147 H6310 H4994 H1961 H0477 H0559 H3947 H2962

אֵלָי׃ בְּרוּחֲךָ
kwangu ya-roho-yako
H0413 H7307

Ilitokea, walipokwisha kuvuka, kwamba Eliya akamwambia Elisha, “Niambie unachotaka nifanye kwako kabla sijaondolewa kutoka kwako.” Elisha akajibu, “Naomba sehemu kubwa ya roho yako ije kwangu.

10 מֵאִתָּךְ לֻקָּח נִלָּקַח אִתִּי תִּרְאֶה אִם־ לִשְׁאֹל הִקְשֵׁיתָ וַיֹּאמֶר
kutoka-kwako nikichukuliwa mimi utaniona kama- kitu-kigumu umeomba na-akasema
H0854 H3947 H0853 H7200 H7592 H7185 H0559

יְהֶיה׃ לֹא הַיְתָה וְאִם־ אַיִן כֵּן לְךָ יְהִי־
hivyo haitakuwa hapana na-kama- hivyo kwako itakuwa-
H1961 H3808 H0369 H1961

Eliya akajibu, “Umeomba jambo gumu. Hata hivyo, kama ukiniona wakati nitakapoondolewa kutoka kwako, hii itatokea kwako, lakini kama sivyo, haitatokea.”

11 אֵשׁ רֶכֶב־ וְהִנֵּה וְדִבֵּר הָלוֹךְ הֹלְכִים הָיָה וַיְהִי
moto gari-la- na-tazama na-kuzungumza kuendelea wakienda wao na-ikawa
H0784 H7393 H2009 H1696 H1980 H1980 H1992 H1961

אֵלִיָּהוּ וַיַּעַל שְׁנֵיהֶם בֵּין וַיַּפְרֵד אֵשׁ וְסוּפֵי
Eliya na-akapanda wote-wawili kati-ya na-vikawatenganisha moto na-farasi-wa
H0452 H5927 H8147 H0996 H6504 H0784

בְּסַעֲרָה הַשָּׁמָיִם׃
katika-upepo-mkali mbinguni
H8064

Ikawa walipokuwa bado wakienda mbele na kuzungumza, gari la kukokotwa na farasi lenye moto na farasi wa moto ikatokea, ambapo iliwatenga wale watu wawili kutoka kila mmoja, na Eliya akaenda juu kwa uvumi wa upepo kwenda mbinguni.

12 וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה אֲבִי אֲבִי מְצַעֵק וְהוּא יִשְׂרָאֵל רֶכֶב פָּרָשָׁיו
na–Elisha akiona akalia na–yeye Israeli gari–la baba–yangu baba–yangu
H0477 H7200 H6817 H1931 H7393 H0001 H0001

וַיִּקְרָעֵם בִּבְגָדָיו וַיַּחֲזֵק עוֹד רָאָהוּ וְלֹא וּפָרָשָׁיו
na–akazirarua nguo–zake na–akashika tena yeye na–hakumwona na–wapanda-farasi–wake
H7167 H2388 H5750 H7200 H3808

קְרָעִים׃ לִשְׁנָיִם
viraruo vipande–viwili
H7168 H8147

Elisha akaiona akalia kwa sauti, “Baba yangu, baba yangu, gari la kukokotwa na farasi la Israeli na waendesha farasi!” Hakumwona Eliya tena, na akashikilia nguo zake mwenyewe na kugawanya kwenye vipande viwili.

13 וַיָּרֶם אֶת־ אַדֶּרֶת יְהוֹאֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיָּשָׁב
na–akainua [obj] joho–la Eliya ambalo lilianguka kutoka–kwake na–akarudi
H0853 H0155 H0452 H0853 H7725

הַיַּרְדֵּן׃ שְׂפַת עַל־ וַיַּעֲמֹד
Yordani ukingo–wa kando–ya– na–akasimama
H3383 H8193 H5975

Akachukua vazi la Eliya lililokuwa limemwangukia, na kurudi kusimama kwenye ukingo wa Yordani.

14 וַיִּקַּח אֶת־ אַדֶּרֶת יְהוֹאֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר־ נָפְלָה מֵעָלָיו וַיַּכֶּה
na–akachukua [obj] joho–la Eliya ambalo– lilianguka kutoka–kwake na–akapiga
H3947 H0853 H0155 H0452 H0853 H5307 H5221

אֶת־ וַיַּכֶּה וְהוּא פַּי־ אֵלִיָּהוּ אֱלֹהֵי יְהוָה אַיֵּה וַיֹּאמֶר הַמַּיִם
[obj] na–akapiga yeye pia– Eliya Mungu–wa Yahwe yuko–wapi na–akasema maji
H0853 H5221 H1931 H0637 H0452 H0430 H3068 H0346 H0559 H4325

אֱלִישָׁע׃ וַיַּעֲבֹר הֲנָה וַיֶּחֱצוּ הֵנָּה הַמַּיִם
Elisha na–akavuka na–huku huku na–yakagawanyika maji
H0477 H2008 H2008 H2673 H4325

Akayapiga maji pamoja na lile vazi la Eliya alilokuwa ameliangusha na kusema, “Yahwe yuko wapi, Mungu wa Eliya?” Wakati alipoyapiga yale maji, yaligawanyika katika pande mbili na Elisha akavuka.

15 וַיִּרְאֻהוּ בְנֵי־ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־ בִּירִיחוֹ מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ
na–wakamwona wana–wa– manabii waliokuwa– Yeriko kutoka–mbali na–wakasema
H7200 H5030 H3405 H0559

לִקְרָאתוֹ וַיָּבֹאוּ אֱלִישָׁע עַל־ רוּחַ אֵלִיָּהוּ נָחָה עָלָיו וַיִּשְׁתַּחֲווּ־
kumkutana na–wakaja Elisha juu–ya– roho–ya Eliya imekaa kwake na–wakasujudu–
H7125 H0935 H0477 H7307 H5117 H7812

אָרְצָה׃
hadi–ardhini
H0776

Wakati hao wana wa manabii ambao walitoka Yeriko walipomuona akikatiza kwao, wakasema, “roho ya Eliya imepumzika kwa Elisha!” Hivyo wakaja kuonana naye, na wakasujudu aridhini mbele yake.

16 וַיֹּאמֶר֙ אֵלָ֔יו הִנֵּה־נָ֥א יֵשׁ־עִמָּ֖נוּ עֲבָדֶ֑יךָ חֲמִשִּׁ֣ים
na-wakasema kwake tazama- tafadhali wako- pamoja-na watumishi-wako hamsini
H0559 H0413 H2009 H4994 H3426 H0854 H5650 H2572

אֲנָשִׁ֗ים בְּנֵי־חַ֙יִל֙ יֵלְכ֣וּ נָ֔א וִיבַקְשׁ֖וּ אֶת־אֲדֹנֶ֣יךָ פֶּן־
watu wana-wa- nguvu waende tafadhali na-wamtafute [obj] bwana-wako labda-
H0376 H0428 H3212 H4994 H1245 H0853 H0113 H6435

יִשָּׂאֵ֤הוּ רוּחַ֙ יְהוָ֔ה וְהִשְׁלִכֵ֖הוּ בְּאַחַ֣ד הֶהָרִ֑ים אוֹ֙ בְּאַחַ֣ת
amechukuliwa roho-ya Yahwe na-akamtupa katika-moja-ya milima au katika-moja-ya
H5375 H7307 H3068 H7993 H0259 H2022 H0259 H0259

הַגְּבָע֔וֹת]הגיאות[(הַגֵּאָיוֹת) וַיֹּ֥אמֶר לֹ֖א תִּשְׁלָֽחוּ׃
[k] mabonde na-akasema msi tume
H1516 H1516 H1516 H3808 H7971

Wakamwambia, “Ona sasa, miongoni mwa watumishi wako kuna watu hamsini hodari. Tunakuomba Waache waende, na kumtafuta bwana wako, endapo huyo Roho wa Yahwe alipomchukua juu na kumtupa juu ya mlima mmoja au kwenye bonde moja.” Elisha akajibu, “Hapana, msiwatume.”

17 וַיִּפְצְרוּ־בוֹ֙ עַד־בּ֔וֹשׁ וַיֹּ֣אמֶר שְׁלָח֔וּ וַיִּשְׁלְחוּ֙ חֲמִשִּׁ֣ים אִ֔ישׁ
na-wakamsisitiza- yeye hadi- aibu na-akasema tumeni na-wakatuma hamsini watu
H6484 H0954 H5704 H0559 H7971 H7971 H2572 H0376

וַיְבַקְשׁ֣וּ שְׁלֹשֶׁ֣ה יָמִ֔ים וְלֹ֥א מְצָאֻ֖הוּ׃
na-wakatafuta siku- tatu na-hawakumwona yeye
H1245 H7969 H3117 H3808 H4672

Lakini walimsihi Elisha hadi akaona aibu, akasema, “Watume.”Ndipo wakawatuma watu hamsini, na wakatafuta kwa mda wa siku tatu, lakini hawakumpata.

18 וַיָּשֻׁ֖בוּ אֵלָ֑יו וְה֣וּא יֹשֵׁ֔ב בִּירִיחֹ֙ וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֔ם הֲלֹא־
na-wakarudi kwake na-yeye akikaa Yeriko na-akasema kwao je-si-
H7725 H0413 H1931 H3427 H3405 H0559 H0413 H3808

אָמַ֥רְתִּי אֲלֵכֶֽם׃ תֵּלֵכוּ֙ אַל־ ninyi H0413 msi- H0408 ende H3212 niliwaambia H0559

Wakarudi kwa Elisha, wakati alipokuwa bado yuko Yeriko, na akasema, “Je sikusema, 'msiende'?”

19 וַיֹּאמְר֣וּ אֶל־אֱלִישָׁ֗ע הִנֵּה־נָּ֤א מוֹשַׁב֙ הָעִ֣יר טוֹב֔
na-wakasema watu-wa mji kwa- Elisha tazama- tafadhali mahali-pa mji pazuri
H0559 H0376 H0413 H0477 H2009 H4994 H4186 H0413 H5782

כַּאֲשֶׁ֥ר אֲדֹנִ֖י רֹאֶ֑ה וְהַמַּ֣יִם רָעִ֔ים וְהָאָ֖רֶץ מְשַׁכָּֽלֶת׃
kama- bwana-wangu unavyoona lakini-maji mabaya na-ardhi haibebi-watoto
H3588 H0113 H7200 H4325 H7451 H0776 H7921

Watu wa mjini wakamwambia Elisha, “Ona, tunakuomba, hali ya mjini hapa ni pazuri, kama bwana wangu awezavyo kuona, lakini maji ni mabaya na hiyo nchi haiwezi kuzaa matunda.”

20 וַיֹּ֣אמֶר קְח֤וּ לִי֙ צְלֹ֣חִית חֲדָשָׁ֔ה וְשִׂ֥ימוּ שָׁ֖ם מֶ֑לַח
na-akasema niletee- mimi bakuli-jipya na-weka na-wekeni humo chumvi
H0559 H3947 H0853 H6746 H2319 H8033 H4417

וַיֵּיטִ֥בוּ אֵלָ֖יו׃
na-wakamleteea yeye
H3947 H0413

Elisha akajibu, “Nileteeni bakuli jipya na muweke chumvi ndani ya hilo bakuli,” hivyo wakamletea.

כֹּה־	וַיֹּאמֶר	מֶלַח	שָׁם	וַיַּשְׁלֵךְ־	הַמַּיִם	מוֹצָא	אֶל־	וַיֵּצֵא		21
hivyo–	na–akasema	chumvi	humo	na–akatupa–	maji	chemchemi–ya	kwa–	na–akatoka		
H3541	H0559	H4417	H8033	H7993	H4325	H4161	H0413	H3318		
מָוֶת	עוֹד	מִשָּׁם	יִהְיֶה	לֹא־	הָאֵלֶּה	לַמַּיִם	רִפֵּאתִי	יְהוָה	אָמַר	
kifo	tena	kutoka–hapa	kutakuwa	hata–	haya	maji	nimeyaponya	Yahwe	asema	
H4194	H5750	H8033	H1961	H3808	H0428	H4325	H7495	H3068	H0559	
וּמְשַׁכֶּלֶת׃										
au–kutobeba–watoto										

Elisha akaenda hadi kwenye chemichemi za maji na kutupia chumvi ndani; halafu akasema, “Yahwe asema hivi, 'Nimeyaponya haya maji. Kuanzia mda huu, hakutakuwa na kifo au nchi isiyozaa matunda.

דִּבֶּר׃	אֲשֶׁר	אֱלִישָׁע	כִּדְבַר	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד	הַמַּיִם	וַיֵּרָפוּ		22
alisema	ambalo	Elisha	kulingana–na–neno–la	hii	siku	hadi	maji	na–yakaponywa		
H1696		H0477	H1697	H2088	H3117	H5704	H4325	H7495		
פ										
[p]										

“Hivyo hayo maji yakaponya hata leo, kwa lile neno ambalo Elisha aliongea.

יָצְאוּ	קְטַנִּים	וּנְעָרִים	בַּדֶּרֶךְ	עָלָה	וְהוּא	בֵּית־אֵל	מִשָּׁם	וַיַּעַל		23
wakatoka	wadogo	na–vijana	njiani	akipanda	na–yeye	Betheli	kutoka–huko	na–akapanda		
H3318		H5288	H1870	H5927	H1931	H1008	H8033	H5927		
קֵרַח׃	עֲלֵה	קֵרַח	עֲלֵה	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	בּוֹ	וַיִּתְקַלְסוּ־	הָעִיר	מִן־	
kipara	panda	kipara	panda	kwake	na–wakasema	yeye	na–wakamdhihaki–	mji	kutoka–	
H7142	H5927	H7142	H5927		H0559		H7046			

Ndipo Elisha akapanda kutoka pale mpaka Betheli. Naye alipokuwa akienda hadi kwenye barabara, wakatokea vijana nje ya mji na kumtania, wakamwambia, “Panda juu, wewe mwenye kipara! Panda juu, wewe mwenye kipara!”

וַתֵּצֶאנָה	יְהוָה	בְּשֵׁם	וַיְקַלְלֵם	וַיִּרְאֵם	אַחֲרָיו	וַיִּפֶן				24
na–wakatoka	Yahwe	kwa–jina–la	na–akawalaani	na–akawaona	nyuma–yake	na–akageuka				
H3318	H3068	H8034	H7043	H7200		H6437				
יְלָדִים׃	וּשְׁנֵי	אַרְבָּעִים	מֵהֶם	וַתְּבַקַּעְנָה	הַיַּעַר	מִן־	דֹּבִים	שְׁתָּיִם		
watoto	na–wawili	arobaini	miongoni–mwao	na–wakawararua	msitu	kutoka–	dubu	wawili		
H3206	H8147	H0705	H1992	H1234			H1677	H8147		

Elisha alipotazama nyuma yake na kuwaona; alimwambia Yahwe awalaani. Ndipo dubu wa kike wawili wakatokea kichakani na kuwajeruhi vijana arobaini na mbili.

פ	שֹׁמְרוֹן׃	שָׁב	וּמִשָּׁם	הַכַּרְמֶל	הָר	אֶל־	מִשָּׁם	וַיֵּלֶךְ		25
[p]	Samaria	akarudi	na–kutoka–huko	Karmeli	mlima	kwa–	kutoka–huko	na–akaenda		
	H8111	H7725	H8033	H3760	H2022	H0413	H8033	H3212		

Ndipo Elisha alipoondoka pale na kuelekea Mlima Karmeli, na kutoka huko alirudi samaria.

Chapter 3

בְּשֹׁמְרוֹן	יִשְׂרָאֵל	עַל־	מָלַךְ	אַחְאָב	בֶּן־	וְיהוֹרָם	1
katika–Samaria	Israeli	juu–ya–	alitawala	Ahabu	mwana–wa–	na–Yehoramu	
H8111	H3478			H0256		H3088	

וַיִּמְלֹךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לִיהוֹשָׁפָט	עֶשְׂרֵה	שְׁמֹנֶה	בִּשְׁנַת
na–akatawala	Yuda	mfalme–wa	wa–Yehoshafati	nane	kumi–na–	katika–mwaka–wa
H3063	H4428		H3092	H6240	H8083	H8141

שָׁנָה׃	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים־
miaka	mbili	kumi–na–
H8141	H6240	H8147

Basi katika mwaka wa kumi na nane wa Yehoshefati mfalme wa Yuda, Yoramu mwana wa Ahabu alianza kutawala juu ta Israeli katika Samaria; alitawala miaka kumi na miwili.

וּכְאִמּוֹ	כְּאָבִיו	לֹא	רַק	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	2
na–kama–mama–yake	kama–baba–yake	si	lakini	Yahwe	machoni–pa	ubaya	na–akafanya	
H0517	H0001	H3808	H7535	H3068				

אָבִיו׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַבַּעַל	מַצְּבַת	אֶת־	וַיָּסַר
baba–yake	alifanya	ambayo	Baali	nguzo–ya	[obj]	na–akaondoa
H0001				H4676	H0853	H5493

Alifanya yaliyo maovo usoni kwa Yahwe, lakini si kama baba yake na mama yake; kwa kuwa aliiondoa ile nguzo ya mungu wa Baali ambayo baba yake aliitengeneza.

אֶת־	הֶחֱטִיא	אֲשֶׁר־	נְבָט	בֶּן־	יָרָבְעָם	בְּחַטֹּאות	רַק	3
[obj]	aliyekosesha	ambaye–	Nebati	mwana–wa–	Yeroboamu	katika–dhambi–za	lakini	
H0853	H2398		H5028		H3379		H7535	

ס	מִמֶּנָּה׃	סָר	לֹא־	דָּבֵק	יִשְׂרָאֵל
[s]	kutoka–kwake	ondoka	haku–	alishikamana	Israeli
		H5493	H3808	H1692	H3478

Hata hivyo alishikilia dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambaye alisababisha Israeli kufanya dhambi; wala hakuziacha mbali nao.

לְמֶלֶךְ־	וְהַשִּׁיב	נֹקֵד	הָיָה	מוֹאָב	מֶלֶךְ־	וּמֵישָׁע	4
kwa–mfalme–wa–	na–alilipa	mfugaji–wa–kondoo	alikuwa	Moabu	mfalme–wa–	na–Mesha	
H4428	H7725	H5349	H1961	H4124	H4428	H4338	

צָמֶר׃	אֵילִים	אֶלֶף	וּמְאָה	כָּרִים	אֶלֶף	מֵאָה־	יִשְׂרָאֵל
sufu	kondoo-dume	elfu	na–mia–moja	wana-kondoo	elfu	mia–moja–	Israeli
H6785		H0505	H3967		H0505	H3967	H3478

Basi Mesha mfalme wa Moabu alifuga kondoo. Alikuwa akimpatia mfalme wa Israeli kondoo 100, 000 na manyoya ya kondoo dume 100, 000.

							5
בְּמֶלֶךְ	מוֹאָב	מֶלֶךְ־	וַיִּפְשַׁע	אַחְאָב	כְּמוֹת	וַיְהִי	
dhidi–ya–mfalme–wa	Moabu	mfalme–wa–	na–aliasi	Ahabu	baada–ya–kifo–cha	na–ikawa	
H4428	H4124	H4428	H6586	H0256	H4194	H1961	

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Ila baada ya Ahabu kufa, yule mfalme wa Moabu aliasi dhidi ya mfalme wa Israeli.

6 וַיֵּצֵּא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בַּיּוֹם הַהוּא מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת־
na-akatoka mfalme Yehoramu siku ile kutoka-Samaria na-akawahesabu [obj]
H3318 H4428 H3088 H3117 H1931 H8111 H0853

כָּל־ יִשְׂרָאֵל׃
wote-wa- Israeli
H3605 H3478

Hivyo Mfalme Joramu alikaondoka Samaria katika muda huo kuwahamasisha Waisraeli wote kwa ajili ya vita.

7 וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח֙ אל־ יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־ יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ
na-akaenda na-akatuma kwa- Yehoshafati mfalme-wa- Yuda kusema mfalme-wa
H3212 H7971 H0413 H3092 H4428- H3063 H0559 H4428

מוֹאָב אֵלַי֙ אתי הֲתֵלֵךְ בִּי לַמִּלְחָמָה
Moabu dhidi-ya- pamoja-nami je-utakwenda dhidi-yangu kwa-vita
H4124 H0413 H0854 H3212 H4421

מוֹאָב׃ פָּשַׁע כִּמְתָנִי כְּעַמְּךָ כְּעַמִּי כָּמוֹךָ כָּמוֹנִי אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר
Moabu ameasi kama-watu-wangu kama-watu-wako kama-wewe kama-mimi nitapanda na-akasema
H4124 H6586 H3644 H3644 H5927 H0559

כְּסוּסָי כְּסוּסֶיךָ׃
kama-farasi-wangu kama-farasi-wako

Akatuma mjumbe kwa Yehoshafati mfalme wa Yuda, akisema, “Mfalme wa Moabu ameasi dhidi yangu. Je mtakwenda pamoja nami kupigana dhidi ya Moabu?” Yehoshafati akajibu, “Nitaenda. Mimi ni kama wewe, watu wangu ni kama watu wako, farasi wangu ni kama farasi wako.”

8 וַיֹּאמֶר אֵי־ זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְבַּר אֱדוֹם׃
na-akasema ni- ipi njia tutapanda na-akasema njia-ya jangwa-la Edomu
H0559 H0335 H2088 H1870 H5927 H0559 H1870 H0123

Ndipo akasema, “Tutawashambulia kwa njia gani?” Yehoshafati akajibu, “Kwa njia ya jangwa la Edemu.

9 וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ־ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם
na-akaenda mfalme-wa Israeli na-mfalme-wa- Yuda na-mfalme-wa Edomu
H3212 H4428 H3478 H4428- H3063 H4428 H0123

וְלַבְהֵמָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם׃ וְנָסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־ הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה
na-kwa-mifugo ambayo nyuma-yao na-wakazunguka njia-ya siku-saba siku H7651 yalikuwa maji kwa-kambi
H0929 H7272 H5437 H1870 H7651 H3117 H1961 H4325 H4264

Hivyo huyo mfalme wa Israeli, Yuda, na Edomu wakazunguka kwa mda wa siku saba. Hapakuwa na maji kwa ajili ya jeshi lao, wala kwa farasi au wanyama.

10 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲהָהּ כִּי־ קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת
na-akasema mfalme-wa Israeli ole kwa-sababu- ameita Yahwe wafalme-watatu
H0559 H4428 H3478 H0162 H7121 H3068 H7969

הַמְּלָכִים לָתֵת אוֹתָם בְּיַד־ מִכְנוֹנִי־ מוֹאָב׃
wafalme hawa kuwatoa wao mkononi-mwa- Moabu
H4428 H0428 H5414 H0853 H3027 H4124

Basi mfalme wa Israeli akasema, “Hii ni nini? Yahwe amewaita wafalme watatu ili kutekwa mikononi mwa Moabu?”

11

יְהוָה	אֶת־	וְנִדְרְשָׁה	לַיהוָה	נָבִיא	פֹּה	הַאֵין	יְהוֹשָׁפָט	וַיֹּאמֶר
Yahwe	[obj]	na–tumuulize	wa–Yahwe	nabii	hapa	hakuna	Yehoshafati	na–akasema
H3068	H0853	H1875	H3068	H5030	H6311	H0369	H3092	H0559

יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	מִעַבְדֵי		אֶחָד	וַיַּעַן	מֵאוֹתָו
Israeli	mfalme–wa–	miongoni–mwa–watumishi–wa		mmoja	na–akajibu	kupitia–kwake
H3478	H4428	H5650		H0259		H0853

עַל־	מַיִם	יָצַק	אֲשֶׁר־	שָׁפָט	בֶּן־	אֱלִישָׁע	פֹּה	וַיֹּאמֶר
juu–ya–	maji	alimimina	ambaye–	Shafati	mwana–wa–	Elisha	hapa	na–akasema
	H4325	H3332		H8202		H0477	H6311	H0559

אֵלִיָּהוּ׃	יְדֵי
Eliya	mikono–ya
H0452	H3027

Lakini Yehoshafati akasema, “je hakuna nabii wa Yahwe, ambaye tunaweza kufanya shauri kuhusu Yahwe kupitia yeye?” Mtumishi mmoja wa wafalme wa Israeli akajibu na kusema, “Elisha mwana wa Shafati yuko hapa, ambaye alikuwa akimimina maji kwenye mikono ya Eliya.”

12

מֶלֶךְ	אֵלָיו	וַיֵּרְדוּ	יְהוָה	דְּבַר־	אוֹתוֹ	יֵשׁ	יְהוֹשָׁפָט	וַיֹּאמֶר
mfalme–wa	kwake	na–wakashuka	Yahwe	neno–la–	kwake	liko	Yehoshafati	na–akasema
H4428	H0413	H3381	H3068	H1697	H0853	H3426	H3092	H0559

אֱדוֹם׃	וּמֶלֶךְ	וִיהוֹשָׁפָט	יִשְׂרָאֵל
Edomu	na–mfalme–wa	na–Yehoshafati	Israeli
H0123	H4428	H3092	H3478

Yehoshafati akasema, “Neno la Yahwe liko pamoja nami.” Hivyo mfalme wa Israeli, Yehoshaphati, na mfalme wa Edomu wakashuka chini kwenda kwake.

13

אֶל־	לֶךְ	וָלֶךְ	לִי	מַה־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	אֱלִישָׁע	וַיֹּאמֶר
kwa–	nenda	na–kwako	kwangu	nini–	Israeli	mfalme–wa	kwa–	Elisha	na–akasema
H0413	H3212			H4100	H3478	H4428	H0413	H0477	H0559

מֶלֶךְ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	אִמֶּךָ	נְבִיאֵי	וְאֶל־	אָבִיךָ	נְבִיאֵי
mfalme–wa	kwake	na–akasema	mama–yako	manabii–wa	na–kwa–	baba–yako	manabii–wa
H4428		H0559	H0517	H5030	H0413	H0001	H5030

אוֹתָם	לָתֵת	הָאֵלֶּה	הַמְּלָכִים	לִשְׁלֹשֶׁת	יְהוָה	קָרָא	כִּי־	אַל	יִשְׂרָאֵל
wao	kuwatoa	hawa	wafalme	wafalme–watatu	Yahwe	ameita	kwa–sababu–	la	Israeli
H0853	H5414	H0428	H4428	H7969	H3068	H7121		H0408	H3478

מוֹאָב׃	בְּיַד־
Moabu	mkononi–mwa–
H4124	H3027

Elisha akamwambia mfalme wa Israeli, “Nifanye nini kwa ajili yako? Nenda kwa manabii wa baba na mama yako.” Ndipo mfalme wa Israeli akamwambia, “Hapana, kwa sababu Yahwe amewaita hawa wafalme watatu pamoja ili kuruhusu jeshi la Moabu liwateke.”

14 וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חַי־ יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו
na–akasema Elisha kama–aishivyo– Yahwe wa–majeshi ambaye ninasimama mbele–yake
H0559 H0477 H3068 H5975 H6440

כִּי כְּחוֹלֶי לְפִנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־ יְהוּדָה אֵנֶי מִמִּי נִשָּׂא אִם־
kwa–sababu kama–si–kwa uso–wa Yehoshafati mfalme–wa– Yuda mimi ninaubeba kama–
H3884 H6440 H3092 H4428 H3063 H0589 H5375

אַבִּיט נִגְלִיכוּאַנְגַלְיָא אֵלֶיךָ וְאִם־ אֶרְאֶךָּ׃
ningelikuangalia wewe na–kama– ningekuona
H5027 H0413 H7200

Elisha akajibu, “Kama Yawhe wa majeshi aishivo, ambaye nimesimama mbele zake, hakika kama nisingemheshimu uwepo wa Yehoshafati mfalme wa Yeda, Nisingevuta usikivu kwako, au hata kukutazama.

15 וְעַתָּה קְחוּ־ לִי מְנַגֵּן מִפְגַּה־קִינּוּבִי וְהָיָה כִּנְגֵּן מְנַגֵּן מִפְגַּה־קִינּוּבִי וַתְּהִי
na–sasa niletee– mimi mpiga-kinubi na–ikawa wakati–alipopiga mpiga-kinubi na–ikaja
H6258 H3947 H5059 H1961 H5059 H5059 H1961

עָלָיו יַד־ מִכּוֹנוָא– יְהוָה׃
juu–yake mkono–wa– Yahwe
H3068 H3027

Lakini sasa niletee mwanamuziki.” Ndipo alipokuja mpiga muziki alipocheza, mkono wa Yahwe ukaja juu ya Elisha.

16 וַיֹּאמֶר כֹּה חִבְיוֹ אָמַר יְהוָה עָשֹׂה חִמְבֵנִי בּוֹנְדֶה־חִלִי הַזֶּה וּגְבִים מָשִׁמוֹ גֵּבִים׃
na–akasema hivyo asema Yahwe chimbeni bonde–hili hili mashimo mashimo
H0559 H3541 H0559 H3068 H2088

Akasema, “'Yahwe asema hivi, 'Fanya hili bonde la mto mkavu lijae mahandaki.'

17 כִּי־ כֹּה חִבְיוֹ אָמַר יְהוָה לֹא־ תַחְמְתָא– תִרְאוּ עוֹנָא רוּחַ וּפֶה לֹא־ תִרְאוּ עוֹנָא וְלֹא־ תַחְמְתָא– מְוֻגָּשׁ
kwa–sababu– hivyo asema Yahwe hamta– ona upepo hamta– ona na–hamta– mvua
H3541 H0559 H3068 H3808 H7200 H7307 H3808 H7200 H3808 H1653

וְהַנָּחַל הַהוּא הִלוֹ יִתְלָא מָיִם מַגִּי וּשְׁתִיתֶם אַתֶּם נִנְיִי וּמִקְנֵיכֶם
na–bonde–hilo hilo litajazwa maji na–mtakunywa ninyi na–mifugo–yenu
H1931 H1931 H4390 H4325 H8354 H0853 H4735

וּבְהֶמְתְּכֶם׃
na–wanyama–wenu
H0929

Kwa kuwa Yahwe asema hivi, 'Hutaona upepo, wala hamtaona mvua, bali hili bonde la mto litajaa maji, na mtakunywa, ninyi na mifugo yenu na wanyama wenu wote.'

18 וְנָקֵל זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה וְנָתַן אֶת־ מוֹאָב בְּיֶדְכֶם׃
na–hii–ni–rahisi hii machoni–pa Yahwe na–atatoa [obj] Moabu mikononi–mwenu
H7043 H2063 H3068 H5414 H0853 H4124 H3027

Hiki ni kitu rahisi usoni mwa Yahwe. Pia atawapa ushindi juu ya hao Wamoabu.

19 וְהִכִּיתֶם כָּל־ עִיר וְכָל־ מִבְחָר מִבְצָר וְכָל־ עֵץ
na–mtaipiga kila– mji na–kila– wenye–ngome mji na–kila– uliochaguliwa mti
H5221 H3605 H4013 H3605 H4004 H6086
טוֹב מְזֹרִי תַּפִּילוּ וְכָל־ מַעְיְנֵי־ מַיִם תִּסְתְּמוּ וְכָל־ חַלָּקָה שַׁמְבָה זוּרִי
mzuri mtauangusha na–kila– chemchemi–za– maji mtaziba na–kila shamba zuri
H5307 H3605 H4599 H4325 H3605
תַּכְאִבוּ אֲבָנִים׃ כְּמָוֵי
mtaliharibu kwa–mawe
H3510 H0068

Mtaiteka kila ngome ya mji na kila mji mzuri, kukata kila mti mzuri, kusimamisha chemichemi zote za maji, na kuharibu kila sehemu nzuri ya nchi na miamba.”

20 וַיְהִי בַּבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְהִנֵּה־ מַיִם בָּאִים
na–ikawa asubuhi wakati–wa–kupanda sadaka–ya–nafaka na–tazama– maji yakija
H1961 H1242 H5927 H4503 H2009 H4325 H0935
מִדֶּרֶךְ אֱדוֹם וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֶת־ הַמָּיִם׃
kutoka–njia–ya Edomu na–ikajazwa ardhi [obj] maji
H1870 H0123 H4390 H0776 H0853 H4325

Hivyo asubuhi karibia na mda wa kutoa sadaka ya kuteketeza, yakaja maji kutoka uelekeo wa Edomu; nchi ikajaa maji.

21 וְכָל־ מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי־ עָלוּ הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם כָּם וַיִּצָּעֲקוּ
na–wote–wa– Moabu walisikia kwamba– wamepanda wafalme kupigana nao na–waliitwa
H3605 H4124 H8085 H5927 H4428 H1366 H6817
כָּל־ מִכְּלִי חֲגֹרָה וָמַעְלָה וַיַּעַמְדוּ עַל־ מִפְקָה׃ הַגְּבוּל׃
kutoka–kila–mtu silaha na–zaidi na–wakasimama kando–ya– mpaka
H3605 H2296 H4605 H5975 H1366

Ndipo wakati Wamoabu wote waliposikia kwamba wafalme wamekuja kupigana dhidi yao, walikusanyika pamoja, wote waliotakiwa kubeba silaha, na wakasimama mpakani.

22 וַיַּשְׁכִּימוּ בַּבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ הַמָּיִם עַל־ מוֹאָב וַיִּרְאוּ
na–wakaamka–mapema asubuhi na–jua lilichomoza maji juu–ya– Moabu na–wakaona
H7925 H1242 H8121 H2224 H4325 H4124 H7200
מִנֶּגֶד אֶת־ הַמַּיִם אֲדֻמִּים מֵכָּם׃ כַּדָּם׃
kutoka–mbali [obj] maji mekundu kama–damu
H5048 H0853 H4325 H1818

Walitembea asubuhi na mapema na jua likang'aa kwenye maji. Wakati Wamoabu walipoyaona yale maji yaliyowaelekea, yanaonekana mekundu kama damu.

23 וַיֹּאמְרוּ דָּם זֶה הַחָרֶב הַכּוּ הַמְּלָכִים נֶחֱרֹבוּ אִישׁ
na–wakasema damu hii kwa–hakika– wameharibiwa wafalme na–wakapiga kila–mtu
H0559 H1818 H2088 H4428 H5221 H0376
אֶת־ מוֹאָב׃ רֵעֵהוּ וְעַתָּה לַשָּׁלָל לְכוּ
[obj] Moabu mwenzake na–sasa kwa–nyara
H0853 H4124 H7453 H6258 H7998

Wakatamka kwa hasira, “Hii ni damu! Yamkini hao wafalme wameharibiwa, na wameuna wao kwa wao! Sasa basi, Moabu, ngoja tuende tukawateke nyara!”

24 וַיָּבֹאוּ na–wakaja H0935 אֶל־ kwa– H0413 מַחֲנֵה kambi–ya H4264 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 וַיָּקֻמוּ na–wakasimama Israeli H3478 וַיַּכּוּ na–wakapiga H5221 אֶת־ [obj] H0853 מוֹאָב׃ Moabu H4124
וְהַכּוֹת na–kupiga H5221 אֶת־ [obj] H0853 מוֹאָב׃ Moabu H4124 בָּהּ ndani–yake H5221 (וַיַּכּוּ־ na–wakapiga– H5221]ויבו־ [k] H0935 מִפְּנֵיהֶם mbele–yao H6440 וַיָּנֻסוּ na–wakakimbia H5127

Wakati walipokuja kwenye kambi ya Israeli, Waisraeli wakawashtukiza na kuwashambulia Wamoabi, ambao walikimbia mbele yao. Hilo jeshi la Israeli waliwakimbiza hao Wamoabu hadi kwao wakiwaua.

25 וְהֶעָרִים na–miji וְכָל־ na–kila– H3605 יַהֲרֹסוּ wakaibomoa H2040 חֶלְקָה shamba טוֹבָה zuri יַשְׁלִיכוּ wakatupa H7993 אִישׁ־ kila–mtu– H0376 אַבְנוֹ jiwe–lake H0068 וּמִלְאוּהָ na–wakaijaza H4390
עַד־ hadi– H5704 יַפִּילוּ wakauangusha H5307 טוֹב mzuri עֵץ־ mti– H6086 וְכָל־ na–kila– H3605 יִסְתֹּמוּ wakaziba מַיִם maji H4325 מַעְיַן־ chemchemi–ya– H4599 וְכָל־ na–kila– H3605
וַיַּכּוּהָ׃ na–wakaupiga H5221 הַקָּלָעִים wapiga–kombeo H7051 וַיָּסֻבּוּ na–wakazunguka H5437 חֲרֶשֶׁתבַּקִּיר Kir–Hareseti H7025 אֲבָנֶיהָ mawe–yake H0068 הִשְׁאִיר yalibaki H7604

Waliiharibu miji, na kila aina ya amani ya nchi kila mtu alirusha jiwe mpaka ulipojaa. Walizuia kila chemichemi ya maji na kukata chini miti mizuri yote. Kir-haresethi tu ndiyo ilichwa na mawe yake. Lakini hao maaskari wakawashambulia na makombeo wakiwazunguka na kuishambulia.

26 וַיַּרְא na–akaona H7200 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 מוֹאָב Moabu H4124 כִּי־ kwamba– חָזַק imekuwa–kali H2388 מִמֶּנּוּ zaidi–yake הַמִּלְחָמָה vita H4421 וַיִּקַּח na–akachukua H3947
אֶדוֹם Edomu H0123 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 אֶל־ kwa– H0413 לְהַבְקִיעַ kuvunja H1234 חֶרֶב upanga H2719 שֹׁלֵף wanaovuta H8025 אִישׁ watu H0376 מֵאוֹת mia H3967 שְׁבַע־ mia–saba– H7651 אֹותוֹ pamoja–naye H0853
וְלֹא na–hawaku H3808 יָכְלוּ׃ weza H3201

Ndipo Mfalme Mesha wa Moabu alipoona kwamba ameshindwa, alichukua watu hodari wa upanga mia saba pamoja naye kwenda kwa mfalme wa Edomu, lakini walishindwa.

27 וַיִּקַּח na–akamchukua H3947 אֶת־ [obj] H0853 בְּנוֹ mwana–wake הַבְּכוֹר mzaliwa–wa–kwanza H1060 אֲשֶׁר־ ambaye– יִמְלֹךְ angetawala תַּחְתָּיו badala–yake H8478
וַיַּעֲלֵהוּ na–akamtoa H5927 עֹלָה sadaka–ya–kuteketezwa עַל־ juu–ya– הַחֹמָה ukuta H2346 וַיְהִי na–ikawa H1961 קֶצֶף־ ghadhabu– גָּדוֹל kubwa עַל־ juu–ya–
וַיִּסְעוּ na–wakaondoka H5265 מֵעָלָיו kutoka–kwake וַיָּשֻׁבוּ na–wakarudi H7725 לָאָרֶץ׃ nchini H0776 פ [p] יִשְׂרָאֵל Israeli H3478

Ndipo akamchukua mtoto wake wa kwanza, ambaye angetawala baada ya yeye, na akamuudhi kwa kumtoa kama sadaka ya kuteketezwa juu ya ukuta. Hivyo, kulikuwa na hasira kubwa dhidi ya Israeli, na hao Waisraeli, na Jeshi la Israeli likamuacha mfalme Mesha na kurudi kwenye nchi yao.

Chapter 4

1 וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעֲקָה אֶל־אֱלִישָׁע
na-mwanamke mmoja miongoni-mwa-wake-wa wana-wa- manabii alilia kwa- Elisha
H0802 H0259 H0802 H5030 H6817 H0413 H0477

לֵאמֹר עַבְדְּךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עַבְדְּךָ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה
kusema mtumishi-wako mume-wangu amekufa na-wewe unajua kwamba mtumishi-wako alikuwa akimcha [obj] Yahwe
H0559 H5650 H0376 H4191 H0376 H3045 H5650 H1961 H3372 H0853 H3068

וְהַנּוֹשֶׁה בָּא לָקַחַת אֶת־שְׁנֵי יְלָדַי לוֹ לַעֲבָדִים׃
na-mdai amekuja kuwachukua [obj] wawili watoto-wangu kwake kama-watumwa
H5383 H0935 H3947 H0853 H8147 H3206 H5650

Ndipo mke wa mmoja wa watoto wa manbii alipokuja kwa Elisha akilia, akisema, “Mtumishi wako mme wangu amukufa, na unajua kwamba mtumishi wako alikuwa anamcha Yahwe. Basi aliyemuwia amekuja kuwachukua watoto wangu wawili kwenda kuwa watumwa.”

2 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה נִּי־אֶעֱשֶׂה־לָּךְ הַגֶּידִי לִי מַה־יֶּשׁ־לָךְ בַּבָּיִת
na-akasema kwake Elisha nini nikufanyie- wewe niambie mimi kitu-gani-
H0559 H0413 H0477 H4100 H0046 H5046 H0369 H4100

כִּי אִם־לִכְלוֹךְ לְשִׁפְחָתְךָ אַיִן כֹּל׃
nyumbani wewe [k] ulicho-nacho- hakuna chochote
H0559 H0369 H3605

וַתֹּאמֶר בַּבַּיִת לְשִׁפְחָתְךָ אַיִן כֹּל׃ אִם־כִּי אָסוּךְ שָׁמֶן׃
na-akasema nyumbani mjakazi-wako hakuna chochote kama-si- ila chupa-ya mafuta
H0559 H0369 H3605 H0854 H8198 H0610 H8081

Hivyo Elisha akamwambia, “Nikusaidie nini? Niambie una nini kwenye nyumba yako?” Akamwambia “Mtumishi wako hana kitu kwenye nyumba, isipokuwa chupa ya mafuta.”

3 וַיֹּאמֶר לְכִי שַׁאֲלִי־לָךְ כֵּלִים מִן־כָּל־הַגְּבוּל מֵאֵת כָּל־שְׁכֵנָיִךְ כֵּלִים רֵקִים אַל־תַּמְעִיטִי׃
na-akasema nenda omba- kwa-ajili-yako vyombo kutoka- nje kutoka-kwa
H0559 H3212 H7592 H3627 H2351 H0854

וְשָׂכוֹךְ [k] כָּל־יְצִיקֵיךְ תִּיצֹקִי׃
jirani-zako-wote- jirani-zako [k] vyombo vitupu usi- lete-vichache
H3605 H7934 H7934 H3627 H7386 H0408 H4591

Kisha Elisha akasema, “Nenda kaazime vyombo kwa majirani zako, vyombo vitupu. Azima vyombo vingi uwezavyo.

4 וְסָגַרְתָּ בְּעַדְךָ וּבְעַד־בָּנֶיךָ וְיָצַקְתְּ עַל כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה הַמְלֵאָה וְהַמֻּלֵא תַּסִּיעִי׃
na-utafunga nyuma-yako na-nyuma-ya- wana-wako na-utamimina mlango
H5462 H1157 H1157 H1157 H3332 H3627 H0428 H4392 H5265

Kisha lazima uende ndani na kujifungia mlango wewe na watoto wako, na kumiminia mafuta vyombo vyote; vile vilivyojaa ukavitenge.”

5 וַתֵּלֶךְ֙ מֵאִתּ֔וֹ וַתִּסְגֹּ֖ר הַדֶּ֣לֶת בַּעֲדָ֑הּ בַּעֲדָ֣הּ וּבְעַד֔ בָּנֶ֖יהָ
na-akaenda kutoka-kwake na-akafunga mlango nyuma-yake na-nyuma-ya wana-wake
H3212 H0854 H5462 H1157 H1157

הֵ֚ם מַגִּשִׁ֣ים אֵלֶ֔יהָ וְהִ֖יא מיצקת[ ]מוֹצֶ֥קֶת׃(
wao wakileta kwake na-yeye [k] akimimina
H1992 H5066 H0413 H1931 H3332 H3332

Basi akamuacha Elisha na kujifungia mlango yeye na watoto wake. Wakavileta vile vyombo kwake, na akivijaza kwa mafuta.

6 וַיְהִ֗י כִּמְלֹאת֙ הַכֵּלִ֔ים וַתֹּ֥אמֶר בְּנָ֖הּ אֶל־ אֵלַ֣י עוֹד֮ כֶּ֣לִי
na-ikawa vilipojaa vyombo na-akasema mwana-wake kwa- mimi bado chombo
H1961 H4390 H3627 H0559 H0413 H5066 H5750 H3627

וַיַּעֲמֹ֖ד הַשָּׁ֑מֶן׃ אֵ֣ין עֹ֔וד כֶּ֣לִי וַיֹּ֥אמֶר אֵלֶ֖יהָ
na-akasema kwake hakuna tena chombo na-yakasimama mafuta
H0559 H0413 H0369 H5750 H3627 H5975 H8081

Ikawa vyombo vilipojaa, akamwambia mtoto wake, “Niletee chombo kingine.” Ila akamwambia, “Hakuna vyombo vingine.” Kisha mafuta yakakoma kutoka.

7 וַתָּבֹ֗א וַתַּגֶּד֙ לְאִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֔ים וַיֹּ֣אמֶר לְכִ֔י מִכְרִ֖י אֶת־ הַשֶּׁ֑מֶן
na-akaja na-akamwambia mtu-wa Mungu na-akasema nenda uza [obj] mafuta
H0935 H5046 H0376 H0430 H0559 H3212 H4376 H0853 H8081

וְשַׁלְּמִ֖י בַּנּוֹתָֽר׃ תֶּחְיִ֔י וּבָנַ֣יִךְ)וּבְנַ֔יִךְ( ]בניכן[וְאַתְּ֖)נְשִׁ֥יכִֽךְ( ]נשיכן[אֶת־
na-ulipe kwa-yaliyobaki mtaishi na-wana-wako [k] na-wewe deni-lako [k] [obj]
na-ulipe H3498 H2421 H5386 H5386 H0853

פ
[p]

Ndipo akaja na kumwambia mtu wa Mungu. Akasema, “Nenda kauze mafuta; lipa deni lako, na yatakayobaki waachie watoto wako.”

8 וַיְהִ֣י הַיּ֔וֹם וַיַּעֲבֹ֥ר אֱלִישָׁ֖ע אֶל־ שׁוּנֵ֑ם וְשָׁ֣ם אִשָּׁ֔ה גְּדוֹלָ֖ה
na-ikawa siku na-akapita Elisha kwa- Shunemu na-huko mwanamke mkubwa
H1961 H3117 H5674 H0477 H0413 H7766 H8033 H0802 H1419

לֶאֱכָל־ לָ֔חֶם וַיְהִי֙ מִדֵּ֣י עָבְר֔וֹ וְסָ֥מָךְ שָׁ֖מָּה לֶאֱכָל־ לַחְמֽוֹ׃
kula- chakula na-ikawa kila-mara alipopita aligeuka huko ale- yeye na-akamsisitiza-
H0398 H3899 H1961 H1767 H5674 H5493 H8033 H0398 H0935 H2388

לָֽחֶם׃
chakula
H3899

Siku moja Elisha alitembea Shunemu ambapo mwanamke muhimu aliishi; alimsihi ale chakula pamoja naye. Ikawa alipopita mara nyingi, angeweza kusimama pale na kula.

9 וַתֹּ֣אמֶר֮ אֶל־ אִישָׁ֣הּ הִנֵּה־ נָ֣א יָדַ֔עְתִּי כִּ֚י אִ֣ישׁ אֱלֹהִ֣ים
na-akasema kwa- mume-wake tazama- tafadhali ninajua kwamba mtu-wa Mungu
H0559 H0413 H0376 H2009 H4994 H3045 H0376 H0430

קָד֥וֹשׁ הֽוּא׃ עֹבֵ֖ר עָלֵ֑ינוּ תָּמִ֥יד׃
mtakatifu yeye anapita kwetu daima
H6918 H1931 H5674 H5921 H8548

Huyo mwanamke akamwambia mme wake, “Ona, sasa nadhani kwamba huyu ni mtu mtakatifu wa Mungu ambaye hupita siku zote.

10 מִטָּה שָׁם לוֹ וְנָשִׂים קְטַנָּה קִיר עֲלִיַּת־ נָא נַעֲשֶׂה־
kitanda huko kwake na-tuweke kidogo dari chumba-kidogo-cha- tafadhali tufanye-
H4296 H8033 H7023 H5944 H4994

שָׁמָּה׃ יָסוּר אֵלֵינוּ בְּבֹאוֹ וְהָיָה וּמְנוֹרָה וְכִסֵּא וְשֻׁלְחָן
huko atageuka kwetu atakapokuja na-itakuwa na-taa na-kiti na-meza
H8033 H5493 H0413 H0935 H1961 H4501 H3678 H7979

Ngoja tutengeneze chumba kidogo kwenye paa kwa ajili ya Elisha, na tuweke kitanda juu ya hicho chumba, meza, na taa. Kisha atakapokuwa anakuja kwetu, atakuwa anakaa hapo.”

11 שָׁמָּה׃ וַיִּשְׁכַּב־ הָעֲלִיָּה אֶל־ וַיָּסַר שָׁמָּה וַיָּבֹא הַיּוֹם וַיְהִי
huko na-akalala- chumba-cha-juu kwa- na-akageuka huko na-akaja siku na-ikawa
H8033 H7901 H5944 H0413 H5493 H8033 H0935 H3117 H1961

Ikawa siku moja akaja tena kwamba Elisha akasimama pale, akakaa kwenye hicho chumba na kupumzika hapo.

12 הַזֹּאת לַשּׁוּנַמִּית קְרָא נַעֲרוֹ גֵּחֲזִי אֶל־ וַיֹּאמֶר
huyu mwanamke-huyu-wa-Shunemu mwite mtumishi-wake Gehazi kwa- na-akasema
H2063 H7767 H7121 H5288 H1522 H0413 H0559

לְפָנָיו׃ וַתַּעֲמֹד וַיִּקְרָא־ לָהּ יֵעֶה
mbele-yake na-akasimama yeye na-akamwita-
H6440 H5975 H7121

Elisha akamwambia Gehazi mtumishi wake, “Mwite huyu Mshunami.” Wakati alipomuita, alisimama mbele yake.

13 כָּל־ אֶת־ אֵלֵינוּ וְחָרַדְתְּ הִנֵּה אֵלֶיהָ נָא אֵמֶר־ לוֹ וַיֹּאמֶר
hii-yote- [obj] sisi umetujali tazama kwake tafadhali sema- kwake na-akasema
H3605 H0853 H0413 H2729 H2009 H0413 H4994 H0559 H0559

הַמֶּלֶךְ אֶל־ לָךְ לְדַבֵּר־ הֵיֵשׁ לָךְ לַעֲשׂוֹת מֶה הַזֹּאת הַחֲרָדָה
mfalme kwa- kwa-ajili-yako kusema- je-kuna wewe kukufanyia nini hii huduma
H4428 H0413 H1696 H3426 H4100 H2063 H2731

יֹשֶׁבֶת׃ אָנֹכִי עַמִּי בְּתוֹךְ וֹאמֶר הַצָּבָא שַׂר אֶל־ אוֹ
ninaishi mimi watu-wangu miongoni-mwa na-akasema jeshi mkuu-wa kwa- au
H3427 H0595 H8432 H0559 H8269 H0413

Elisha akamwambia, “Mwambie, 'Umetusumbukia kwa kutujali. Nini kifanyike kwa ajili yako? Tunaweza kukuombea kwa mfalme au amri jeshi?”” Akajibu, “Ninaishi miongoni mwa watu wangu.”

14 לָהּ אֵין־ בֵּן אֵבֶל גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר לָהּ לַעֲשׂוֹת וּמֶה וַיֹּאמֶר
yeye hana- mwana hakika Gehazi na-akasema yeye kumfanyia na-nini na-akasema
H0369 H0061 H1522 H0559 H4100 H0559

זָקֵן׃ וְאִישָׁהּ
mzee na-mume-wake
H2204 H0376

Kisha Elisha akajibu, “Tumfanyie nini kwa ajili yake, sasa?” Gehazi akajibu, “Kweli hana mtoto, na mume wake ni

15 בַּפָּתַח׃ וַתַּעֲמֹד לָהּ וַיִּקְרָא־ לָהּ קְרָא־ וַיֹּאמֶר
mlangoni na-akasimama yeye na-akamwita- yeye mwite- na-akasema
H6607 H5975 H7121 H7121 H0559

mzee.” Hivyo Elisha akajibu, “Mwite.” Wakati alipomuita, akasimama kwenye mlango.

16 וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אַתְּ(ה) [את] חֹבֶקֶת בֵּן
na-akasema wakati-huu huu wakati kulingana wewe [k] utashika mwana
H0559 H4150 H2088 H6256 H2263

וַתֹּאמֶר אַל־ la- H0408 לִי אֲדֹנִי bwana-wangu H0113 אִישׁ mtu-wa H0376 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 אַל־ usi- H0408 תְּכַזֵּב mdanganye H3576 בְּשִׁפְחָתֶךָ׃ mjakazi-wako H8198
na-akasema

Elisha akasema, “Katika kipindi kama hiki mwakani, katika kipindi cha mwaka mmoja, utakuwa ukimkumbatia mtoto.” Akasema “Hapana, bwana wangu na mtu wa Mungu, usidanganye kwa mtumishi wako.”

17 וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן לַמּוֹעֵד כָּעֵת חַיָּה
na-akababeba-mimba mwanamke na-akazaa mwana wakati-huu huu wakati uliopangwa
H2029 H0802 H3205 H4150 H2088 H6256

אֲשֶׁר־ ambao- דִּבֶּר alisema H1696 אֵלֶיהָ kwake H0413 אֱלִישָׁע׃ Elisha H0477

Lakini yule mwanamke akabeba mimba na kujifungua mtoto wakume kipindi hicho hicho katika mwaka uliofuata, kama Elisha alivyokuwa amemwambia.

18 וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל־ kwa- H0413 אָבִיו baba-yake H0001 אֶל־ kwa- H0413 הַקֹּצְרִים׃ wavunaji
na-akakua mtoto siku na-ikawa na-akatoka

Wakati mtoto alipokuwa mkubwa, akaenda kwa baba yake siku moja, ambaye alikuwa na watu wanaovuna.

19 וַיֹּאמֶר אֶל־ kwa- H0413 אָבִיו baba-yake H0001 וראשי kichwa-changu ראשי kichwa-changu וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 אֶל־ kwa- H0413 הַנַּעַר kijana H5288
na-akasema

שָׁאֵהוּ mbebe H5375 אֶל־ kwa- H0413 אִמּוֹ׃ mama-yake H0517

Akamwambia baba yake, “Kichwa changu, kichwa changu.” Baba yake akamwambia mtumishi wake, “Mbebe mpeleke kwa mama yake.”

20 וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־ kwa- H0413 אִמּוֹ mama-yake H0517 וַיָּשֶׁב na-akaketi H3427 עַל־ juu-ya- בִּרְכֶּיהָ mapaja-yake H1290 עַד־ hadi- H5704
na-akambeba na-akamleta

וַיָּמָת׃ na-akafa H4191 הַצָּהֳרַיִם mchana

Wakati mtumishi alipombeba kumrudisha kwa mama yake, yule mtoto alikaa kwenye magoti yake hadi mchana na baada ya hapo mtoto alikufa.

21 וַתַּעַל וַתַּשְׁכִּבֵהוּ עַל־ juu-ya- מִטַּת kitanda-cha אִישׁ mtu-wa הָאֱלֹהִים Mungu H0430 וַתִּסְגֹּר na-akafunga H5462 בַּעֲדוֹ nyuma-yake H1157
na-akapanda na-akamlaza H7901 H5927

וַתֵּצֵא׃ na-akatoka H3318

Hivyo yule mwanamke akambeba na kumlaza kwenye kile kitanda cha mtu wa Mungu, akafunga mlango, na kutoka nje.

22 וַתִּקְרָא֙ אֶל־ אִישָׁ֔הּ וַתֹּ֣אמֶר נָֽא־ שִׁלְחָ֤ה לִי֙ אֶחָ֣ד
na–akamwita kwa– mume–wake na–akasema nitumie– tafadhali kwangu mmoja
H7121 H0413 H0376 H0559 H7971 H4994 H0259

מִן־ מִיעַרֵ֣י הַבַּ֔יִת וְאַחַ֖ת מִמֶּ֑נּוּ וְאָרֻ֣וצָה הָאֲתֹנֹ֗ת וְאִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֔ים
miongoni–mwa– vijana na–mmoja–wa punda-jike na–nitakimbia hadi– mtu–wa Mungu
H5288 H0259 H0860 H7323 H5704 H0376 H0430

וְאָשׁ֖וּבָה׃
na–nirudi
H7725

Akamwita mume wake, na kusema, “Tafadhali nitumie mmoja wa watumishi wako na moja ya punda wako ili niweze kuwahi kwa mtu wa Mungu ili niweze kurudi.”

23 וַיֹּ֣אמֶר מַדּ֣וּעַ [אתין] (אַ֔תְּ) [הלכתין] (הֹלֶ֥כֶת) אֵלָ֖יו הַיּ֑וֹם לֹ֣א־ חֹ֔דֶשׁ
na–akasema kwa–nini [k] wewe [k] unaenda kwake leo si– mwezi–mpya
H0559 H4069 H1980 H1980 H0413 H3117 H3808 H2320

וְלֹ֣א שַׁבָּ֔ת וַתֹּ֖אמֶר שָׁלֽוֹם׃
na–si Sabato na–akasema salama
H3808 H7676 H0559 H7965

Mume wake akasema, “Kwa nini unataka kwenda kwake leo? Sio mwezi mpya wala Sabato.” alijibu, “Itakuwa sawa.”

24 וַתַּחֲבֹ֣שׁ וַתַּ֣הַג אַל־ וְלֵ֖ךְ נְהַ֣גּ נַעֲרָ֑הּ אֶל־ וַתֹּ֣אמֶר הָאָת֔וֹן
na–akatandika punda-jike na–akasema kwa– endesha mtumishi–wake usi– na–uende
H2280 H0860 H0559 H0413 H5288 H0408 H3212

לֹ֥א אֲמַרְתִּי֙ אִם־ כִּ֣י לִרְכֹּ֔ב לִ֖י תַּעֲצָ֥ר־ לָֽךְ׃
wewe nimekuambia kama– isipokuwa kupanda kwangu simame–
H0559 H7392 H6113

Ndipo akatandika kwenye punda na kumwambia mtumishi wake, “Mwendeshe haraka; usinipunguzie mwendo hadi nitakapokwambia ufanye hivyo.”

25 וַתֵּ֣לֶךְ וַתָּבֹ֣וא אֶל־ אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֗ים אֶל־ הַכַּרְמֶל֮ וַיְהִי֒
na–akaenda na–akaja kwa– mtu–wa Mungu kwa– Karmeli na–ikawa
H3212 H0935 H0413 H0376 H0430 H0413 H3760 H1961

וַיֹּ֣אמֶר אֶל־ גֵּיחֲזִי֮ מִגְּבַ֣ע אֹתָהּ֒ הָאֱלֹהִ֗ים אִישׁ־ כִּרְא֣וֹת
na–akasema kwa– Gehazi kutoka–mbali yeye Mungu mtu–wa– alipomwona
H0559 H0413 H1522 H5048 H0853 H0430 H0376 H7200

נַעֲרֽוֹ׃ הִנֵּ֣ה הַשּׁוּנַמִּ֖ית הַלָּֽזוּ׃
mtumishi–wake tazama mwanamke–wa–Shunemu yule
H5288 H2009 H7767 H1975

Hivyo alienda na kuja na mtu wa Mungu katika mlima Karmeli. Basi wakati mtu wa Mungu alipomuona kwa mbali, akamwambia Gehazi mtumishi wake, “Tazama, mwanamke Mshunami anakuja.

26 לָ֣ךְ נָ֣א לִקְרָאתָ֗הּ וֶאֱמָר־ לָהּ֙ הֲשָׁל֣וֹם לָ֔ךְ
wewe tafadhali kumkuta na–mwambie– yeye je–uko–salama
H0559 H7125 H4994 H7323 H6258

וַתֹּ֣אמֶר שָׁל֔וֹם לַיֶּ֖לֶד הֲשָׁל֣וֹם לְאִישֵׁ֑ךְ הֲשָׁל֣וֹם
na–akasema salama mtoto je–yuko–salama mume–wako je–yuko–salama
H0559 H7965 H3206 H7965 H0376 H7965

Tafadhali mkimbilie na umwambie, 'Hamjambo kwako pamoja na mume wako na mtoto wako?” Akajibu, “Hawajambo.”

27 וַתָּבֹא אֶל־ אִישׁ הָאֱלֹהִים הָהָר וַתַּחֲזֶק בְּרַגְלָיו וַיִּגַּשׁ
na-akaja kwa- mtu-wa Mungu mlima na-akashika miguu-yake na-akakaribia
H0935 H0413 H0376 H0430 H2022 H2388 H7272 H5066

וַיֹּאמֶר גֲּיחֲזִי לְהָדְפָהּ הָאִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְפָּה־ לָהּ כִּי־ נַפְשָׁהּ
na-akasema Gehazi kumsukuma mtu-wa Mungu mwache- yeye kwa-sababu- nafsi-yake
H0559 H1522 H1920 H0376 H0430 H7503 H5315

מֻמָּגִי וְלֹא הִגִּיד לִי׃
kutoka-kwangu na-hakuniambia ameniambia mimi
H3808 H5046

וַיהוָה הֶעֱלִים מִמֶּנִּי מֻמָּגִי וְלֹא הִגִּיד
na-Yahwe ameficha kutoka-kwangu na-hakuniambia ameniambia
H3068 H5956

מָרָה־ לָהּ וַיהוָה הֶעֱלִים מִמֶּנִּי מֻמָּגִי וְלֹא הִגִּיד
ina-uchungu- kwake na-Yahwe ameficha kutoka-kwangu na-hakuniambia ameniambia
H4843 H3068 H5956

Baada ya kufika kwa huyo mtu wa Mungu katika mlima, alimkumbatia miguu yake. Gehazi akaja karibu ili kumuondoa lakini mtu wa Mungu akasema, “Muache, kwa kuwa amefadhaika sana. na Yahwe ameficha tatizo kwangu, na hajanambia kitu.”

28 וַתֹּאמֶר הֲלֹא־ בֵן שָׁאַלְתִּי מֵאֵת אֲדֹנִי הֲלֹא אָמַרְתִּי לֹא
na-akasema je-niliomba mwana kutoka-kwa bwana-wangu je-si nilisema usi
H0559 H7592 H1121 H0854 H0113 H3808 H0559 H3808

תַשְׁלֶה אֹתִי׃
nidanganye mimi
H7952 H0853

Ndipo aksema, “Nilikuuliza mtoto wako, bwana wangu? Sikusema, 'Usinifiche'?

29 וַיֹּאמֶר לְגֵיחֲזִי חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח מִשְׁעַנְתִּי בְיָדֶךָ
na-akasema kwa-Gehazi jifunge kiuno-chako na-uchukue fimbo-yangu mkononi-mwako
H0559 H2296 H4975 H3947 H4938 H3027

וְכִי־ יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא תְבָרְכֶנּוּ וְלֹא תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ
na-kama- mtu-akikusalimu yeyote usi msalimie na-uende mjibu na-uweke
H0376 H1288 H3808 H1288 H3212

מִשְׁעַנְתִּי עַל־ פְּנֵי הַנָּעַר׃
fimbo-yangu juu-ya- uso-wa kijana
H5288 H6440 H5921 H4938

Ndipo Elisha akamwambia Geahazi, “Vaa kwa ajili ya safari na uchukue fimbo yangu mkononi mwako. Nenda kwake. Kama ukimkuta mtu yeyote, usimsalimie, na kama mtu yeyote akikusalimia, usimjibu. Laza fimbo yangu kwenye uso wa mtoto.

30 וַתֹּאמֶר אֵם־ יְהוָה חַי־ וְחֵי־ נַפְשְׁךָ אִם־
na-akasema mama-ya kijana Yahwe kama-aishivyo- na-kama-iishivyo- nafsi-yako kama-
H0559 H0517 H5288 H3068 H2416 H5315

אֲעָזְבֶךָּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ׃
nitakuacha na-akasimama na-akaenda nyuma-yake
H3212

Lakini mama yake na huyo mtoto akasema, “Kama Yahwe aishivyo, na kama uishivyo, sintokuacha.” Hivyo Elisha akainuka na kumfuata.

31 וְגֵחֲזִי עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּשְׁעֶנֶת עַל־פְּנֵי הַנָּעַר
na-Gehazi alipita mbele-yao na-akaweka [obj] fimbo juu-ya- uso-wa kijana
H1522 H6440 H0853 H6440 H5288

וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיָּשָׁב לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר הֵקִיץ הַנָּעַר׃
na-hakuwa sauti na-hakuwa kusikia na-akarudi kumkutana yeye na-akamwambia- kijana amka hakuamka kusema
H0369 H7125 H7725 H7182 H0369 H7125 H5046 H5288 H6974 H3808 H0559

Gehazi akawatangulia na kulaza ile fimbo kwneye uso wa yule mtoto, lakini yule mtoto hakuongea wala kusikia. Hivyo baada ya hapo Gehazi akarudi kuonana na Elisha na kumwambia akisema, “Mtoto hakuamka.”

32 וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבַּיְתָה וְהִנֵּה הַנַּעַר מֻשְׁכָּב עַל־מִטָּתוֹ׃
na-akaingia Elisha nyumbani na-tazama kijana amekufa amelazwa juu-ya-
H0935 H0477 H2009 H5288 H4191 H7901

kitanda-chake
H4296

Ndipo Elisha alipofika kwenye ile nyumba, yule mtoto alikuwa amekufa na alikuwa bado yupo kwenye kitanda.

33 וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה׃
na-akaingia na-akafunga mlango nyuma-ya wote-wawili na-akaomba kwa- Yahwe
H0935 H5462 H1157 H8147 H6419 H0413 H3068

Hivyo Elisha aliingia ndani na kufunga malango yeye mwenyewe na yule mtoto na kuomba kwa Yahwe.

34 וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־פִּיו וְעֵינָיו עַל־עֵינָיו וְכַפָּיו עַל־כַּפָּיו (כַּפָּיו) וַיִּגְהַר עָלָיו וַיָּחָם בְּשַׂר הַיָּלֶד׃
na-akapanda na-akalala juu-ya- mtoto kinywa-chake juu-ya- kinywa-chake na-akaweka macho-yake juu-ya- na-macho-yake na-mikono-yake [k] juu-ya- mikono-yake na-akajinyoosha juu-yake na-ikapata-joto mwili-wa mtoto
H5927 H7901 H3206 H6310 H6310 H5927 H3709 H3709 H3709 H1457 H2552 H1320 H3206

Alipanda juu na kulala juu ya yule mtoto; aliweka mdomo wake kwenye mdomo wake, macho yake kweneye macho yake, na mikono yake kwenye mikono yake. Akajinyoosha yeye mwenyewe kwa yule kijna, na mwili wa yule mtoto ukaanza kupata joto.

35 וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ בַּבַּיִת אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיַּעַל וַיִּגְהַר עָלָיו עַד־הַנַּעַר וַיְזוֹרֵר שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר עֵינָיו׃
na-akarudi na-akatembea nyumbani mara-moja huku na-mara-moja huku na-akapanda juu-yake na-akajinyoosha kijana na-akapiga-chafya mara-saba mara na-akafungua macho-yake
H7725 H3212 H0259 H2008 H0259 H2008 H5927 H1457 H5288 H2237 H7651 H6471 H6491 H1457 H5288 H0853

Baada ya hapo Elisha aliinuka na kuanza kutembea kuzunguka kile chumba na kurudi tena juu na kujinyoosha mwenyewe kwa yule kijana. Yule kijana alipiga chafya mara saba na kisha akafungua macho yake!

36

הַזֹּאת	הַשַּׁנַמִּית	אֶל־	קְרָא	וַיֹּאמֶר	גֵּיחֲזִי	אֶל־	וַיִּקְרָא
huyu	mwanamke–huyu–wa–Shunemu	kwa–	mwite	na–akasema	Gehazi	kwa–	na–akamwita
H2063	H7767	H0413	H7121	H0559	H1522	H0413	H7121

בְּנֶךָ׃	שֻׁנַמִּית	וַיֹּאמֶר	אֵלָיו	וַתָּבוֹא	וַיִּקְרָאָהּ
mwana–wako	mbebe	na–akasema	kwake	na–akaja	na–akamwita
	H5375	H0559	H0413	H0935	H7121

Hivyo Elisha akamwita Gehazi na kumwambia, “Mwite yule Mshunami!” Hivyo akamwita, na wakati alipofika kwenye kile chumba, Elisha akasema, “Mchukue mtoto wako.”

37

אֶת־	וַתִּשָּׂא	אַרְצָה	וַתִּשְׁתַּחוּ	רַגְלָיו	עַל־	וַתִּפֹּל	וַתָּבֹא
[obj]	na–akambeba	ardhini	na–akasujudu	pake	miguuni–	na–akaanguka	na–akaja
H0853	H5375	H0776	H7812	H7272		H5307	H0935

פ	וַתֵּצֵא׃	בְּנָהּ	
[p]	na–akatoka	mwana–wake	
	H3318		

Kisha akainamisha uso wake chini kwenye miguu yake na kusujudu, na kisha kumchukua mtoto wake na kuondoka.

38

לְפָנָיו	יֹשְׁבִים	הַנְּבִיאִים	וּבְנֵי	בָּאָרֶץ	וְהָרָעָב	הַגִּלְגָּלָה	שָׁב	וֶאֱלִישָׁע	
mbele–yake	walikaa	manabii	na–wana–wa	nchini	na–njaa	Gilgali	alirudi	na–Elisha	
H6440	H3427	H5030		H0776	H7458	H1537	H7725	H0477	

לִבְנֵי	נָזִיד	וּבַשֵּׁל	הַגְּדוֹלָה	הַסִּיר	שְׁפֹת	לְנַעֲרוֹ	וַיֹּאמֶר
kwa–wana–wa	mchuzi	na–upike	kubwa	sufuria	weka	kwa–mtumishi–wake	na–akasema
	H5138	H1310			H8239	H5288	H0559

הַנְּבִיאִים׃
manabii
H5030

Kisha Elisha akarudi tena Gilgali. Kulikuwa na njaa katika nchi, na wana wa manabii walikuwa wamekaa mbele yake. Akamwambia mtumishi wake, “Weka sufuria kubwa kwenye moto na pika kwa ajili ya watoto wa manabii.”

39

שָׂדֶה	גֶּפֶן	וַיִּמְצָא	אֹרֶת	לְלַקֵּט	הַשָּׂדֶה	אֶל־	אֶחָד	וַיֵּצֵא
porini	mzabibu–wa	na–akapata	mboga	kukusanya	shamba	kwa–	mmoja	na–akatoka
	H1612	H4672		H3950		H0413	H0259	H3318

וַיָּבֹא	בִּגְדוֹ	מְלֵא	שָׂדֶה	פַּקְעֹת	מִמֶּנּוּ	וַיְלַקֵּט	
na–akaja	nguo–yake	kiasi–cha	ya–porini	matunda–ya–mwitu	kutoka–kwake	na–akakusanya	
H0935		H4393		H6498		H3950	

יָדָעוּ׃	לֹא	כִּי־	הַנָּזִיד	סִיר	אֶל־	וַיְפַלָּח	
jua	hawaku	kwa–sababu–	mchuzi	sufuria–ya	katika–	na–akakata	
H3045	H3808		H5138		H0413	H6398	

Mmoja wao akaenda kwenye shamba kukusanya mboga mboga. Alikuta matango ya porini na kukusanya ya kutosha hadi alipojaza kwenye nguo yake. Walizikata na kuziweka kwenye sufuria, lakini hakujua zilikuwa za aina gani.

40

צָעָקוּ	וְהַמָּוֶת	מֵהַנָּזִיד	כְּאָכְלָם	וַיְהִי	לֶאֱכֹל	לָאֲנָשִׁים	וַיִּצְקוּ
wakalia	na–wao	mchuzi	walipokula	na–ikawa	kula	watu	na–wakamiminia
H6817	H1992	H5138	H0398	H1961	H0398	H0376	H3332

לֶאֱכֹל׃	יָכְלוּ	וְלֹא	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	בַּסִּיר	וַיֹּאמְרוּ
kula	weza	na–hawaku	Mungu	mtu–wa	katika–sufuria	na–wakasema
H0398	H3201	H3808	H0430	H0376		H0559

Basi, wakawapakulia na kusambaziwa kwa watu kwa ajili ya kula. Baadae, kadiri walivyokuwa wakiendelea kula, walipiga kelele na kusema, “Mtu wa Mungu, kuna kifo kwenye sufuria!” Hivyo wasingeweza kula tena.

41

לָעָם	צַק	וַיֹּאמֶר	הַסִּיר	אֶל־	וַיִּשְׁלֹךְ	מֶמַּח	וּקְחוּ־	וַיֹּאמֶר
watu	miminia	na-akasema	sufuria	katika-	na-akautupa	unga	na-ulete-	na-akasema
	H3332	H0559		H0413	H7993	H7058	H3947	H0559

ס	בַּסִּיר׃	רָע	דָּבָר	הָיָה	וְלֹא	וַיֹּאכֵלוּ
[s]	katika-sufuria	kibaya	kitu	kulikuwa	na-hakukuwa	na-wale
			H1697	H1961	H3808	H0398

Lakini Elisha akasema, “Late unga.” Alitupia kwenye sufuria na kusema, “Pakua kwa watu kwa ajili ya kula, kwa hiyo wanaweza kula.” Kisha hapakuwa kitu chochote kibaya kwenye ile sufuria.

42

בִּכּוּרִים	לֶחֶם	הָאֱלֹהִים	לְאִישׁ	וַיָּבֹא	שָׁלִשָׁה מִבַּעַל	בָּא	וְאִישׁ
wa-malimbuko	mkate	Mungu	kwa-mtu-wa	na-akaleta	Baal-Shalisha	alikuja	na-mtu
H1061	H3899	H0430	H0376	H0935	H1190	H0935	H0376

לָעָם	תֵּן	וַיֹּאמֶר	בְּצִקְלֹנוֹ	וְכַרְמֶל	שְׂעֹרִים	לֶחֶם	עֶשְׂרִים־
watu	wape	na-akasema	katika-mfuko-wake	na-nafaka-mpya	shayiri	mikate-ya	ishirini-
	H5414	H0559	H6861	H3759	H8184	H3899	H6242

וַיֹּאכֵלוּ׃
na-wale
H0398

Akaja mtu kutoka Baal Shalisha kwa mtu wa Mungu na kumletea chakula cha kwanza cha mavuno yake mikate shirirni ya shayiri, na masuke mabichi kwenye gunia. Akasema, “Wape haya watu ili waweze kula.”

43

וַיֹּאמֶר	אִישׁ	מֵאָה	לִפְנֵי	זֶה	אֶתֵּן	מָה	מְשָׁרְתוֹ	וַיֹּאמֶר
na-akasema	watu	mia-moja	mbele-ya	hiki	nitaweka	vipi	mtumishi-wake	na-akasema
H0559	H0376	H3967	H6440	H2088	H5414	H4100	H8334	H0559

וְהוֹתֵר׃	אָכֹל	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי	וַיֹּאכֵלוּ	לָעָם	תֵּן
na-kubaki	watakula	Yahwe	asema	hivyo	kwa-sababu	na-wale	watu	wape
H3498	H0398	H3068	H0559	H3541		H0398		H5414

Mtumishi wake akasema, “Je, niandae hii mbele ya watu mia moja?” Lakini Elisha akasema, “Wapeni hawa watu, ili waweze kula, kwa sabau Yahwe anasema, 'Watakula na kingine kitabaki.”'

44

פ	יְהוָה׃	כִּדְבַר	וַיּוֹתֵרוּ	וַיֹּאכְלוּ	לִפְנֵיהֶם	וַיִּתֶּן
[p]	Yahwe	kulingana-na-neno-la	na-ikabaki	na-wakala	mbele-yao	na-akawawekea
	H3068	H1697	H3498	H0398	H6440	H5414

Basi mtumishi wake akawaandalia mbele yao; wakala, na kuacha kingine kimebaki, kama neno la Yahwe lilivyokuwa limesema.

Chapter 5

1

לִפְנֵי	גָּדוֹל	אִישׁ	הָיָה	אֲרָם	מֶלֶךְ־	צְבָא	שַׂר־	וְנַעֲמָן
mbele-ya	mkubwa	mtu	alikuwa	Aramu	mfalme-wa-	jeshi-la	mkuu-wa-	na-Naamani
H6440		H0376	H1961	H0758	H4428		H8269	H5283

תְּשׁוּעָה	יְהוָה	נָתַן־	בּוֹ	כִּי־	פָּנִים	וּנְשָׂא	אֲדֹנָיו
ushindi	Yahwe	alitoa-	kupitia-kwake	kwa-sababu-	sana	na-aliheshimiwa	bwana-wake
H8668	H3068	H5414			H6440	H5375	H0113

מְצֹרָע׃	חַיִל	גִּבּוֹר	הָיָה	וְהָאִישׁ	לַאֲרָם
lakini-mwenye-ukoma	hodari	shujaa	alikuwa	na-mtu-huyu	kwa-Aramu
H6879	H2428	H1368	H1961	H0376	H0758

Basi Naamani, amri jeshi wa mfalme wa Shamu, alikuwa mtu mkubwa na mtu mwenye kuheshimiwa mbele ya bwana wake, kwa sababu kwa ajili yake Yahwe aliwapa ushindi Washami. Pia alikuwa hodari, mtu shujaa, lakini alikuwa anaukoma.

2

נַעֲרָה	יִשְׂרָאֵל	מֵאֶרֶץ	וַיִּשְׁבּוּ	גְּדוּדִים	יָצְאוּ	וַאֲרָם
msichana	Israeli	kutoka–nchi–ya	na–wakachukua–mateka	vikundi	walitoka	na–Aramu
H5291	H3478	H0776	H7617	H1416	H3318	H0758

נַעֲמָן׃	אֵשֶׁת	לִפְנֵי	וַתְּהִי	קְטַנָּה
Naamani	mke–wa	mbele–ya	na–akawa	mdogo
H5283	H0802	H6440	H1961	

Washami walikuwa wametoka kuongoza kikosi na kumchukua kijana mdogo wa kike kutoka nchi ya Israeli. Akamuhudumia mke wa Naamani.

3

בְּשֹׁמְרוֹן	אֲשֶׁר	הַנָּבִיא	לִפְנֵי	אֲדֹנִי	אַחֲלֵי	גְּבִרְתָּהּ	אֶל־	וַתֹּאמֶר
Samaria	ambaye	nabii	mbele–ya	bwana–wangu	laiti	bibi–yake	kwa–	na–akasema
H8111		H5030	H6440	H0113	H0305	H1404	H0413	H0559

מִצָּרַעְתּוֹ׃	אֹתוֹ	יֶאֱסֹף	אָז
ukoma–wake	yeye	angemponya	ndipo
H6883	H0853	H0622	

Yule binti akamwambia bibi yake, “Natamani kwamba bwana wangu angelikuwa na nabii ambaye yupo Samaria! Halafu angelimponya bwana wangu ukoma wake.

4

הֲנַעֲרָה	דִּבְּרָה	וְכָזֹאת	כָּזֹאת	לֵאמֹר	לַאדֹנָיו	וַיַּגֶּד	וַיָּבֹא
msichana	alisema	na–hivyo	hivyo	kusema	bwana–wake	na–akamwambia	na–akaingia
H5291	H1696	H2063	H2063	H0559	H0113	H5046	H0935

יִשְׂרָאֵל׃	מֵאֶרֶץ	אֲשֶׁר
Israeli	kutoka–nchi–ya	ambaye
H3478	H0776	

Hivyo Naamani akaingia na kumwambia mfalme kile ambacho yule binti kutoka nchi ya Israeli alichokuwa amekisechosema.

5

מַלְכּוֹ	אֶל־	סֵפֶר	וְאֶשְׁלְחָה	בֹּא	לְךָ־	אֲרָם	מֶלֶךְ־	וַיֹּאמֶר
mfalme–wa	kwa–	barua	na–nitatuma	sasa	nenda–	Aramu	mfalme–wa–	na–akasema
H4428	H0413		H7971	H0935	H3212	H0758	H4428	H0559

אֲלָפִים	וְשֵׁשֶׁת	כֶּסֶף	כִּכְרֵי־	עָשָׂר	בְּיָדוֹ	וַיִּקַּח	וַיֵּלֶךְ	יִשְׂרָאֵל
elfu	na–sita	fedha	talanta–za–	kumi	mkononi–mwake	na–akachukua	na–akaenda	Israeli
H0505	H8337	H3701	H3603	H6235	H3027	H3947	H3212	H3478

בְּגָדִים׃	חֲלִיפוֹת	וְעֶשֶׂר	זָהָב
nguo	seti–za	na–kumi	dhahabu
	H2487	H6235	H2091

Kisha mfalme wa Shamu akase, “Nenda sasa, na nitatuma barua kwa mfalme wa Israeli.” Naamani akaondoka na kuchukua talanta zake kumi za fedha, vipande elfu sita vya dhahabu, na nguo kumi za kubadilisha.

6

הַזֶּה	הַסֵּפֶר	כְּבוֹא	וְעַתָּה	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	הַסֵּפֶר	וַיָּבֵא
hii	barua	barua–hii–ifika	na–sasa	kusema	Israeli	mfalme–wa	kwa–	barua	na–akaleta
H2088		H0935	H6258	H0559	H3478	H4428	H0413		H0935

וַאֲסַפְתָּהוּ	עַבְדִּי	נַעֲמָן	אֶת־	אֵלֶיךָ	שָׁלַחְתִּי	הִנֵּה	אֵלֶיךָ
na–umponye	mtumishi–wangu	Naamani	[obj]	kwako	nimetuma	tazama	kwako
H0622	H5650	H5283	H0853	H0413	H7971	H2009	H0413

מִצָּרַעְתּוֹ׃
ukoma–wake
H6883

Pia alichukua barua ya kumpelekea mfalme wa Israeli inayosema, “Sasa wakati hii barua itakapoletwa kwako, utaona kwamba nimemtuma mtumishi wangu Naamani kwako, hivyo basi utamponya ukoma wake.”

7 וַיְהִי כִקְרֹא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַסֵּפֶר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו
na-ikawa aliposoma mfalme-wa- Israeli [obj] barua na-akararua nguo-zake
H1961 H7121 H4428 H3478 H0853 H7167

וַיֹּאמֶר הַאֱלֹהִים אָנִי לְהָמִית וְלְהַחֲיוֹת כִּי־זֶה שֹׁלֵחַ אֵלַי
na-akasema je-Mungu mimi kuua na-kuhifadhi-hai kwa-sababu- huyu anatuma kwangu
H0559 H0430 H0589 H4191 H2421 H0413 H7971 H0413

כִּי־אַךְ דְּעוּ־נָא וּרְאוּ כִּי מִתְאַנֶּה הוּא לִי׃
kwamba- hakika- jueni- tafadhali na-oneni kwa-sababu ukoma-wake mtu kumponya
H3045 H0389 H4994 H7200 H6883 H0376 H0622

dhidi-yangu yeye anatafuta-sababu
H1931 H0579

Wakati mfalme wa Israeli alipoisoma ile barua, alichana mavazi yake na kusema, “Je mimi ni Mungu, niue na nirudishe uhai, kwamba huyu mtu anataka nimponye mtu ukoma wake? Inaonekana anatafuta mashindano na mimi.”

8 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֱלִישָׁע אִישׁ־הָאֱלֹהִים כִּי־קָרַע מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
na-ikawa aliposikia Elisha mtu-wa- Mungu kwamba- amerarua mfalme-wa- Israeli
H1961 H8085 H0477 H0376 H0430 H7167 H4428 H3478

אֶת־בְּגָדָיו לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ יָבֹא־נָא אֵלַי וְיֵדַע כִּי יֶשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל׃
[obj] nguo-zake kusema kwa-nini umerarua nguo-zako aje- kwangu na-ajue kwamba yuko nabii katika-Israeli
H0853 H0559 H4100 H7167 H0935 H0413 H3045 H3426 H5030 H3478

Ikawa wakati Elisha mtu wa Mungu aliposikia kwamba mfalme wa Israeli alichana nguo zake, akatuma neno kwa mfalme akisema, “Kwa nini umechana nguo zako? Muache aje kwangu sasa, na atajua kwamba kuna nabii katika Israeli.”

9 וַיִּבָּא נַעֲמָן [בסוס] (בְּסוּסָיו) וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד פֶּתַח־
na-akaja Naamani [k] na-farasi-wake na-magari-yake na-akasimama mlangoni-pa-
H0935 H5283 H7393 H5975 H6607

הַבָּיִת לֶאֱלִישָׁע׃
nyumba-ya Elisha
H0477

Basi Naamani akaja na farasi wake na mikokoteni yake ya kukokotwa na farasi na kusimama kwenye mlango wa nyumba ya Elisha.

10 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו אֱלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר הָלוֹךְ וְרָחַצְתָּ שֶׁבַע־פְּעָמִים
na-akatuma kwake Elisha mjumbe kusema nenda na-ukaoge mara-saba- mara
H7971 H0413 H0477 H4397 H0559 H1980 H7364 H7651 H6471

וְיָשֹׁב בְּשָׂרְךָ לְךָ וּטְהָר׃ בַּיַּרְדֵּן כַּתִּרְצָה מְשִׁלֵּי־בְשָׂרְךָ
na-utarudi katika-Yordani katika-kwako na-uwe-safi mwili-wako
H7725 H3383 H1320 H2891

Elisha akamtumia mjumbe, akisema, “Nenda na ukazame mwenyewe katika Yordani mara saba, na ngozi ya mwili wako itajirudi; utakuwa msafi.”

11

יֵצֵא	וְאַלַי	אָמַרְתִּי	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר	וַיֵּלֶךְ	נַעֲמָן	וַיִּקְצֹף
atatoka	kwangu	nilisema	tazama	na–akasema	na–akaondoka	Naamani	na–akakasirika
H3318	H0413	H0559	H2009	H0559	H3212	H5283	H7107

יָדוֹ	וְהֵנִיף	אֱלֹהָיו	יְהוָה	בְּשֵׁם־	וְקָרָא	וְעָמַד	יָצוֹא	
mkono–wake	na–atapunga	Mungu–wake	Yahwe	kwa–jina–la–	na–ataita	na–atasimama	kutoka	
H3027		H0430	H3068	H8034	H7121	H5975	H3318	

הַמְצֹרָע׃	וְאָסַף	הַמָּקוֹם	אֶל־	
mwenye–ukoma	na–ataponya	mahali	kwa–	
H6879	H0622	H4725	H0413	

Lakini Naamani alikasirika na kuondoka na kusema, “Tazama, Nilidhani bila shaka angekuja kwangu na kusimama na kuliita jina la Yahwe Mungu wake, na kupitisha mkono wake kwenye sehemu ya ugonjwa na kuponya ukoma wangu.

12

מֵימֵי	מִכֹּל	דַּמֶּשֶׂק	נַהֲרוֹת	וּפַרְפַּר	(אֲמָנָה)	[אבנה]	טוֹב	הֲלֹא
maji–ya	kuliko–yote–ya	Damasko	mito–ya	na–Farpari	Abana	[k]	nzuri	je–si
H4325	H3605	H1834	H5104	H6554	H0549	H0071		H3808

בְּחֵמָה׃	וַיֵּלֶךְ	וַיִּפֶן	וְטָהַרְתִּי	בָּהֶם	אֶרְחַץ	הֲלֹא־	יִשְׂרָאֵל	
kwa–hasira	na–akaenda	na–akageuka	na–niwe–safi	ndani–yake	nioge	je–si–	Israeli	
H2534	H3212	H6437	H2891		H7364	H3808	H3478	

Je sio Abana na Faepari, mito ya Damaskasi, bora kuliko maji yote ya Israeli?” Je siwezi kuoga ndani yao na kuwa safi?” Hivyo akageuka na kwenda kwa hasira.

13

דָּבָר	אָבִי	וַיֹּאמְרוּ	אֵלָיו	וַיְדַבְּרוּ	עֲבָדָיו	וַיִּגְּשׁוּ	
jambo	baba–yangu	na–wakasema	kwake	na–wakasema	watumishi–wake	na–wakakaribia	
H1697	H0001	H0559	H0413	H1696	H5650	H5066	

אֵלֶיךָ	אָמַר	כִּי־	וְאַף	תַּעֲשֶׂה	הֲלָוֹא	אֵלֶיךָ	דִּבֶּר	הַנָּבִיא	גָּדוֹל
kwako	alisema	kwa–sababu–	na–hata–zaidi	ungefanya	je–si	kwako	alisema	nabii	kubwa
H0413	H0559		H0637		H3808	H0413	H1696	H5030	

וּטְהָר׃	רְחַץ
na–uwe–safi	oga
H2891	H7364

Ndipo watumishi wa Naamani wakaja karibbu na kumwambia, “Baba yangu, kama yule nabii alikuamuru kufanya kitu kigumu, singelifanya? Je si zaidi basi, atakapokwambia rahisi, 'Zama mwenyewe na uwe safi?”

14

אִישׁ	כִּדְבַר	פְּעָמִים	שֶׁבַע	בַּיִּרְדֵּן	וַיִּטְבֹּל	וַיֵּרֶד
mtu–wa	kulingana–na–neno–la	mara	mara–saba	katika–Yordani	na–akazamia	na–akashuka
H0376	H1697	H6471	H7651	H3383	H2881	H3381

וַיִּטְהָר׃	קָטֹן	נַעַר	כִּבְשָׂר	בְּשָׂרוֹ	וַיָּשָׁב	הָאֱלֹהִים	
na–akaponywa	mdogo	mtoto	kama–mwili–wa	mwili–wake	na–ukarudi	Mungu	
H2891		H5288	H1320	H1320	H7725	H0430	

Ndipo akashuka chini na kuzama mwenyewe mara saba kwenye Yordani, akitii maelekezo ya mtu wa Mungu. Nyama ya mwili wake ikarudi tena kama nyama ya mwili ya mtoto mdogo, na alikuwa amepona.

15 וַיָּשָׁב֙ אֶל־ אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֔ים הֽוּא־ וְכָל־ מַחֲנֵ֖הוּ וַיָּבֹא֙ וַיַּעֲמֹ֖ד לְפָנָ֑יו וַיֹּ֣אמֶר הִנֵּה־ נָ֣א יָדַ֔עְתִּי כִּ֣י אֵ֤ין אֱלֹהִים֙ בְּכָל־ הָאָ֔רֶץ כִּ֥י אִם־ בְּיִשְׂרָאֵ֖ל וְעַתָּה֙ קַֽח־ נָ֣א בְרָכָ֔ה מֵעִ֥ם עַבְדֶּֽךָ׃

15 na-akarudi kwa- mtu-wa Mungu yeye na-wote-wa- kambi-yake na-akaja
H7725 H0413 H0376 H0430 H1931 H3605 H4264 H0935

na-akasimama mbele-yake na-akasema tazama- ninajua kwamba hakuna Mungu katika Israeli. Kwa hiyo basi, chukua zawadi kutoka kwa mtumishi wako tafadhali.”

16 וַיֹּ֣אמֶר לֹ֣א אֶקַּ֔ח אִם־ לְפָנָ֖יו עָמַ֑דְתִּי אֲשֶׁר־ יְהוָ֥ה חַי־ וַיֹּ֣אמֶר לָקַ֖חַת בְּוֹ֥ יֵיפְצַר־ וַיְמָאֵ֑ן׃

16 na-akasema Yahwe kama-aishivyo- ambaye- ninasimama mbele-yake nitapokea kama-
H0559 H3068 H5975 H6440 H3947

na-akamsisitiza- yeye kupokea na-akakataa
H6484 H3985 H3966

Lakini Elisha akajibu, “Kama Yahwe aishivyo, ambaye nimesimama mbele yake, sintopokea chochote.”Naamani akamsihi Elisha apokee zawadi, lakini alikataa.

17 וַיֹּ֣אמֶר נַעֲמָ֗ן הֲל֤וֹא נָא֙ יֻתַּן־ לְעַבְדְּךָ֔ מַשָּׂ֖א צֶֽמֶד־ פְּרָדִ֥ים מְלֹא־ אַדְמָ֖ה כִּ֣י לֹֽוא־ יַעֲשֶׂה֩ עֹ֨וד עַבְדְּךָ֜ עֹלָ֤ה וְזֶ֙בַח֙ לֵאלֹהִ֣ים אַחֵרִ֔ים כִּ֥י אִם־ לַיהוָֽה׃

17 na-akasema Naamani yeye apewe- na-kama-hapana tafadhali mtumishi-wako mzigo-wa
H0559 H5283 H3808 H4994 H5414 H6650

jozi-ya- nyumbu udongo kwa-sababu atafanya tena mtumishi-wako
H6776 H6505 H0127 H3966 H6213 H5750 H6650

sadaka-ya-kuteketezwa na-dhabihu kwa-miungu mingine kama-si- ila kwa-Yahwe
H3068 H2077 H0430 H0312 H0518 H3966

Hivyo Naamani akasema, “Kama sivyo, nakuomba ache apewe mtumishi wako pale mzigo wa baghala mbili za aridhi, kwa kuwa kuanzia sasa, mtumishi wako hatotoa tena sadaka ya kuteketezwa wala dhabihu kwa mungu yeyote isipokuwa Yahwe.

18 בְּזֹ֣את יִסְלַח֩ יְהוָ֨ה לְעַבְדֶּ֜ךָ בְּב֣וֹא אֲדֹנִ֗י בֵּ֤ית רִמֹּן֙ לְהִשְׁתַּחֲוֹ֣ת שָׁ֔מָּה וְהוּא֙ נִשְׁעָ֣ן עַל־ יָדִ֔י וְהִשְׁתַּחֲוֵ֖יתִי בְּהִשְׁתַּחֲוָתִ֣י בֵּית֙ רִמֹּ֔ן יִסְלַח־ נָ֖א יְהוָ֥ה לְעַבְדְּךָ֖ בַּדָּבָ֥ר הַזֶּֽה׃

18 kwa-jambo hili kuabudu huko na-yeye akiegemea kuabudu Rimoni nyumba-ya-
H1697 H2088 H7812 H8033 H1931 H8172 H7812 H7417 H1004

nyumba-ya Rimoni ninaposujudu nyumba-ya Rimoni asamehe- [k] Yahwe
H1004 H7417 H7812 H1004 H5545 H4994 H3068

mtumishi-wako kwa-jambo hili
H5650 H1697 H2088

Katika jambo hili moja Yahwe anaweza kumsamehe mtumishi wako, hii ni, wakati mfalme wangu atakapoenda kwenye nyumba ya Rimoni kuabudu pale, na kujifunza kwenye mikono yangu na kumuinamia mwenyewe kwenye nyumba ya Rimoni, Yahwe aweze kumsamehe mtumishi wako katika hili jambo.”

19

וַיֹּ֣אמֶר	לוֹ֮	לֵ֣ךְ	לְשָׁלֹ֒ום	וַיֵּ֣לֶךְ	מֵאִתּ֗וֹ	כִּבְרַת־	אָ֔רֶץ׃
na–akasema	kwake	nenda	kwa–amani	na–akaenda	kutoka–kwake	umbali–fulani–wa–	ardhi
H0559		H3212	H7965	H3212	H0854	H3530	H0776

ס
[s]

Elisha akamwambia, “Nenda kwa amani.” Hivyo Naamani akaondoka.

20

וַיֹּ֣אמֶר	גֵּיחֲזִ֗י	נַעַר֙	אֱלִישָׁ֔ע	אִישׁ־	הָאֱלֹהִ֖ים	וְהִנֵּ֣ה	חָשַׂ֣ךְ
na–akasema	Gehazi	mtumishi–wa	Elisha	mtu–wa–	Mungu	tazama	amemhifadhi
H0559	H1522	H5288	H0477	H0376	H0430	H2009	H2820

אֵת	מִיָּדֹו֙	מִקַּחַ֔ת	הַזֶּ֖ה	הָאֲרַמִּ֑י	נַעֲמָ֗ן	אֶת־	אֲדֹנִ֜י
[obj]	kutoka–mkononi–mwake	kutokupokea	huyu	Mwaramu	Naamani	[obj]	bwana–wangu
H0853	H3027	H3947	H2088	H0761	H5283	H0853	H0113

אַחֲרָ֔יו	רַצְתִּ֖י	אִם־	כִּי־	יְהוָ֣ה	חַי־	הֵבִ֑יא	אֲשֶׁר־	
yeye	nitamkimbilia	kama–si–	kwa–sababu–	Yahwe	kama–aishivyo–	alileta	kile–ambacho–	
	H7323			H3068		H0935		

מְאוּמָ֔ה׃	מֵאִתּ֑וֹ	וְלָקַ֖חְתִּי	
kitu–fulani	kutoka–kwake	na–nitachukua	
H3972	H0854	H3947	

Alikuwa amesafiri lakini umbali mfupi, wakati Gehazi mtumishi wa Elisha mtumishi wa Mungu alisema mwenyewe, “Tazama, bwana wangu amemuandaa huyu Naamani Mshami kwa kuacha kupokea zawadi kutoka kwenye mikono yake ambazo alizileta. Kama Yahwe aishivyo, Nitakimbia nikimfuata na kupokea kitu kutoka kwake.

21

אַחֲרָ֔יו	רָ֣ץ	נַעֲמָ֑ן	וַיַּרְא֙	נַעֲמָ֔ן	אַחֲרָ֖יו	גֵּיחֲזִ֑י	וַיִּרְדֹּ֖ף	
nyuma–yake	akikimbia	Naamani	na–akamwona	Naamani	nyuma–ya	Gehazi	na–akamfuatia	
	H7323	H5283	H7200	H5283		H1522	H7291	

הַשָּׁלֹ֔ום׃	וַיֹּ֣אמֶר	לִקְרָאתֹ֑ו	הַמֶּרְכָּבָ֖ה	מֵעַ֣ל	וַיִּפֹּ֔ל	
je–salama	na–akasema	kumkutana	gari–lake	kutoka–juu–ya	na–akashuka	
H7965	H0559	H7125	H4818		H5307	

Hivyo Gehazi akamfuata Naamani. Wakati Naamani alipomuona mtu mmoja anakimbia akimfuata, aliruka chini kutoka kwenye gari yake kuonana naye na kusema, “Je kila kitu kiko sawa?”

22

בָּ֣אוּ	זֶ֗ה	עַתָּ֤ה	הִנֵּה֙	לֵאמֹ֔ר	שְׁלָחַ֥נִי	אֲדֹנִ֖י	שָׁלֹ֑ום	וַיֹּ֣אמֶר
wamekuja	hawa	sasa	tazama	kusema	amenituma	bwana–wangu	salama	na–akasema
H0935	H2088	H6258	H2009	H0559	H7971	H0113	H7965	H0559

מִבְנֵ֣י	אֶפְרַ֗יִם	מֵהַר֙	נְעָרִ֔ים	שְׁנֵי־	אֲלָּ֖י	
kutoka–miongoni–mwa–wana–wa	Efraimu	kutoka–mlima–wa	vijana	vijana–wawili–	kwangu	
	H0669	H2022	H5288	H8147	H0413	

בְּנָדִֽים׃	חֲלִפֹ֥ות	וּשְׁתֵּ֖י	כֶּ֣סֶף	כִּכַּר־	לָהֶ֑ם	נָ֣א	תִּנָּה־	הַנְּבִיאִ֔ים
nguo	seti–za	na–mbili	fedha	talanta–moja–ya–	wao	tafadhali	wape–	manabii
	H2487	H8147	H3701	H3603		H4994	H5414	H5030

Gehazi akasema, “kila kitu kiko sawa. Bwana wangu amenituma, akisema, 'Tazama, sasa wamekuja kwangu kutoka nchi ya mlima ya Efraimu vijana wawili wa watoto wa manabii. Tafadhali, wapatie talanta ya fedha na nguo mbili za kubadilisha.”

23 וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוֹאֶל קַח־נָא כִּכָּרַיִם בְּשֵׁנֵי חֲרִטִים וְחַלְפוֹת בְּגָדִים יְהַב־בְּוֹ

yeye	na-akamsisitiza-	talanta-mbili	chukua	tafadhali-kubali	Naamani	na-akasema	
	H6555	H3603	H3947	H2974	H5283	H0559	

nguo	seti-za	na-mbili	mifuko	katika-mifuko-miwili	fedha	talanta-mbili-ya	na-akafunga	
	H2487	H8147	H2754	H8147	H3701	H3603		

mbele-yake	na-wakabeba	vijana-wake	vijana-wake-wawili	kwa-	na-akawapa	
H6440	H5375	H5288	H8147	H0413	H5414	

Naamani akajibu, “Ninafuraha kubwa kukupatia talanta mbili.” Naamani akamsihi Gehazi na kujaribu talanta mbili za fedha kwenye mifuko miwili ya kubebea, pamoja na nguo mbili za kubadilisha, na kutandaza kwa wafanyakazi wake wawili, ambao walikuwa wamebebea ile mifuko miwili ya fedha mbele ya Gehazi.

24 וַיָּבֹא אֶל־מְצֻפֶּה הָעֹפֶל וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיְאַצְרֶם בַּבָּיִת וַיְשַׁלַּח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיֵּלֵכוּ׃

nyumbani	na-akaficha	kutoka-mikononi-mwao	na-akachukua	kilima	kwa-	na-akafika	
		H3027	H3947		H0413	H0935	

na-wakaenda	watu	[obj]	na-akawaruhusu
H3212	H0376	H0853	H7971

Wakati Gehazi alipokuja kwenye ule mlima, alichukua ile mifuko ya fedha kutoka kwenye mikono yao na kuificha kwenye nyumba; akawatuma wale watu, na wakaondoka.

25 וְהוּא־בָא וַיַּעֲמֹד אֶל־מְרֵי־אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע אָנָה הָלַךְ גֵּחֲזִי עַבְדֶּךָ אָנָה וַיֹּאמֶר לֹא־הָלַךְ עַבְדְּךָ אָנָה׃ וָאֹמַר

na-yeye-	akaingia	na-akasimama	mbele-ya-	bwana-wake	kwa-	na-akasema	Elisha	kwake	na-akasema	
H1931	H0935	H5975	H0413	H0113	H0413	H0559	H0477	H0413	H0559	

wala-huko	huko	mtumishi-wako	enda	haku-	na-akasema	Gehazi	kutoka-wapi	[k]
H0575	H0575	H5650	H1980	H3808	H0559	H1522	H0370	H0575

Wakati Gehazi alipoingia na kusimama mbele ya bwana wake, Elisha akamwambia, “Umetokea wapi, Gehazi?” Akajibu, “Mtumishi wako hakwenda mahali.”

26 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא־לִבִּי הָלַךְ כַּאֲשֶׁר הָפַךְ־אִישׁ מֵעַל מֵרְכַּבְתּוֹ לִקְרָאתֶךָ כִּי־עֵת לָקַחַת אֶת־הַכֶּסֶף וְלָקַחַת בְּגָדִים וְזֵיתִים וּכְרָמִים וְצֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת׃

mtu	aligeuka-	wakati-ambao	ulienda	moyo-wangu	si-	kwake	na-akasema													
H0376	H2015		H1980		H3808	H0413	H0559													
na-kupokea	fedha	[obj]	kupokea	je-ni-wakati	kukutana-nawe	gari-lake	kutoka-juu-ya													
H3947	H3701	H0853	H3947	H6256	H7125	H4818														
na-watumishi-wa-kiume	na-ng'ombe	na-kondoo	na-mashamba-ya-mizabibu	na-mizeituni	nguo	na-wa-kike														
H5650	H1241	H6629	H3754	H2132		H8198														

Elisha akamwambia Gehazi, “Je roho yangu haikuwa na wewe wakati yule mtu alipoyarudisha magari yake ya farasi ili kukutana na wewe? Je uu ni mda wa kupokea pesa na nguo, mashamba ya mzaituni na mizabibu, na kondoo na Ng'ombe, na watumishi wakiume na watumishi wakike?

וַיֵּצֵא	לְעוֹלָם	וּבְזַרְעֲךָ	בְּךָ	תִּדְבַּק־	נַעֲמָן	וְצָרַעַת			27
na–akatoka	milele	na–uzao–wako	nawe	utashikamana–	Naamani	na–ukoma–wa			
H3318	H5769	H2233		H1692	H5283	H6883			
			ס	כַּשֶּׁלֶג׃	מְצֹרָע	מִלְפָנָיו			
			[s]	kama–theluji	mwenye–ukoma	kutoka–mbele–yake			
				H7950	H6879	H6440			

Basi ukoma wa Naamani utakuwa kwenye uzao wako daima.” Basi Gehazi akatoka kwenye uwepo wake, mwenye ukoma kama theluji.

Chapter 6

אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	נָא	הִנֵּה־	אֱלִישָׁע	אֶל־	הַנְּבִיאִים	בְּנֵי־	וַיֹּאמְרוּ	1
ambapo	mahali	tafadhali	tazama–	Elisha	kwa–	manabii	wana–wa–	na–wakasema	
	H4725	H4994	H2009	H0477	H0413	H5030		H0559	
				מְמָנּוּ׃	צַר	לְפָנֶיךָ	שָׁם	יֹשְׁבִים	אֲנַחְנוּ
				kwetu	ni–dogo–sana	mbele–yako	huko	tunakaa	sisi
						H6440	H8033	H3427	H0587

Wana wa manabii wakamwambia Elisha, “Sehemu ambayo tunayoishi na wewe ni ndogo sana kwa ajili ya wote.

אֶחָת	קוֹרָה	אִישׁ	מִשָּׁם	וְנִקְחָה	הַיַּרְדֵּן	עַד־	נָא	גֵּלְכָה־	2
moja	boriti	kila–mtu	kutoka–huko	na–tuchukue	Yordani	hadi–	tafadhali	tuende–	
H0259	H6982	H0376	H8033	H3947	H3383	H5704	H4994	H3212	
			לֵכוּ׃	וַיֹּאמֶר	שָׁם	לָשֶׁבֶת	מָקוֹם	שָׁם	לָנוּ	וְנַעֲשֶׂה־
			nendeni	na–akasema	huko	kukaa	mahali	huko	kwetu	na–tufanye–
			H3212	H0559	H8033	H3427	H4725	H8033		

Tafadhali, tuache tuende Yordani, na umwache kila mtu akate mti hapo ambako tunaweza kuishi.” Elisha akajibu, “unaweza kwenda mbele.”

עַבְדֶּיךָ	אֶת־	וְלֵךְ	נָא	הָאֱלֹהִי	הָאֶחָד	וַיֹּאמֶר	3
watumishi–wako	pamoja–na–	na–uende	tafadhali	tafadhali–kubali	mmoja–wao	na–akasema	
H5650	H0854	H3212	H4994	H2974	H0259	H0559	
				אֵלֵךְ׃	אֲנִי	וַיֹּאמֶר	
				nitaenda	mimi	na–akasema	
				H3212	H0589	H0559	

Mmoja wao akasema, “Nenda na watumishi wako tafadhali.” Elisha akajibu, “Nitaenda.”

הָעֵצִים׃	וַיִּגְזְרוּ	הַיַּרְדֵּנָה	וַיָּבֹאוּ	אִתָּם	וַיֵּלֶךְ	4
miti	na–wakakata	Yordani	na–wakaja	pamoja–nao	na–akaenda	
H6086	H1504	H3383	H0935	H0854	H3212	

Kwa hiyo akaenda pamoja nao, na wakati walipokuja Yordani, wakaanza kukata miti.

הַמָּיִם	אֶל־	נָפַל	הַבַּרְזֶל	וְאֶת־	הַקּוֹרָה	מַפִּיל	הָאֶחָד	וַיְהִי	5
maji	ndani–ya–	kikaanguka	chuma	na–	boriti	akiangusha	mmoja	na–ikawa	
H4325	H0413	H5307	H1270	H0855	H6982	H5307	H0259	H1961	
		שָׂאוּל׃	וְהוּא	אֲדֹנִי	אֱלֹהִים	וַיֹּאמֶר	וַיִּצְעַק		
		kilikuwa–kimekopwa	na–hicho	bwana–wangu	ole	na–akasema	na–akalia		
		H7592	H1931	H0113	H0162	H0559	H6817		

Lakini mmoja wao alipokuwa akikata, kichwa cha shoka kikaangukia kwenye maji; akalia kwa sauti na kusema, “la hasha, bwana wangu, kilikuwa kimeazimwa!”

הַמָּקוֹם	אֶת־	וַיַּרְאֵהוּ	נָפַל	אָנָּה	הָאֱלֹהִים	אִישׁ־	וַיֹּאמֶר	6
mahali	[obj]	na-akamwonyesha	kilianguka	wapi	Mungu	mtu-wa-	na-akasema	
H4725	H0853	H7200	H5307	H0575	H0430	H0376	H0559	

הַבַּרְזֶל׃	וַיָּצֶף	שָׁמָּה	וַיַּשְׁלֵךְ־	עֵץ	וַיִּקְצָב־	
chuma	na-kikaelea	huko	na-akaitupa-	fimbo	na-akakata-	
H1270	H6687	H8033	H7993	H6086	H7094	

Basi mtu wa Mungu akasema, “kiliangukia wapi?” Yule mtu akamwonyesha Elisha ile sehemu. akakata fimbo, akarusha kwenye maji, na kufanya chuma kuelea.

פ	וַיִּקָּחֵהוּ׃	יָדוֹ	וַיִּשְׁלַח	לָךְ	הָרֶם	וַיֹּאמֶר	7
[p]	na-akakichukua	mkono-wake	na-akanyoosha	kwa-ajili-yako	inua	na-akasema	
	H3947	H3027	H7971			H0559	

Elisha akasema, “Kichukue.” Basi yule mtu akafikisha mkono wake na kukinyakua.

עֲבָדָיו	אֶל־	וַיִּוָּעַץ	בְּיִשְׂרָאֵל	נִלְחָם	הָיָה	אֲרָם	וּמֶלֶךְ	8
watumishi-wake	na-	na-akashauriana	na-Israeli	akipigana	alikuwa	Aramu	na-mfalme-wa	
H5650	H0413	H3289	H3478		H1961	H0758	H4428	

תַּחֲנֹתַי׃	אַלְמֹנִי	פְּלֹנִי	מְקוֹם	אֶל־	לֵאמֹר	
kambi-yangu	fulani	fulani	mahali	katika-	kusema	
H8466	H0492	H6423	H4725	H0413	H0559	

Basi mfalme wa Shamu alikuwa akipigana vita dhidi ya Israel. Akafanya shauri na watumishi wake, akisema, “kambi yangu itakuwa sehemu flani na flani.”

הַמָּקוֹם	מַעֲבֹר	הִשָּׁמֶר	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	וַיִּשְׁלַח	9
mahali	kupita	jihadhari	kusema	Israeli	mfalme-wa	kwa-	Mungu	mtu-wa	na-akatuma	
H4725		H8104	H0559	H3478	H4428	H0413	H0430	H0376	H7971	

נִחְתִּים׃	אֲרָם	שָׁם	כִּי־	הַזֶּה
wanashuka	Aramu	huko	kwa-sababu-	hapa
H5185	H0758	H8033		H2088

Basi huyo mtu wa Mungu akamtuma kwa mfalme wa Israeli, akisema, “Kuwa makini usipite ile sehemu, kwa kuwa ndipo Washamu wanakoshukia hapo.”

אִישׁ־	לָוֹ	אָמַר־	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	וַיִּשְׁלַח		10
mtu-wa-	yeye	alimwambia-	ambapo	mahali	kwa-	Israeli	mfalme-wa	na-akatuma		
H0376		H0559		H4725	H0413	H3478	H4428	H7971		

וְלֹא	אַחַת	לֹא	שָׁם	וְנִשְׁמַר	(וְהִזְהִירוֹ)	[והזהירה]	הָאֱלֹהִים	
na-si	mara-moja	si	huko	na-akajihadhari	na-akamwonya	[k]	Mungu	
H3808	H0259	H3808	H8033	H8104			H0430	

שָׁתָיִם׃
mara-mbili
H8147

Mfalme wa Israeli akatuma mjumbe kwenda pale sehemu ambayo mtu wa Mungu alipaongelea na kumtahadharisha. Zaidi ya mara moja au mbili, wakati mfalme alipoenda pale, alikuwa kwenye ulinzi wake.

11 וַיִּקְרָא הַזֶּה הַדָּבָר עַל־ אֲרָם מֶלֶךְ־ לֵב וַיִּסָּעֵר׃
na–akawaita hili jambo kwa–sababu–ya– Aramu mfalme–wa– moyo–wa na–ukasumbuka
H7121 H2088 H1697 H0758 H4428 H5590

מִי לִי תַּגִּידוּ הֲלוֹא׃ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר עֲבָדָיו׃ אֶל־
nani mimi mniambie je–hamtaniambia kwao na–akasema watumishi–wake kwa–
H4310 H5046 H3808 H0413 H0559 H5650 H0413

יִשְׂרָאֵל׃ מֶלֶךְ אֶל־ מִיוֹנֹנִי־מְוֶתוּ
Israeli mfalme–wa ni–wa– miongoni–mwetu
H3478 H4428 H0413 H7945

Huyo mfalme wa Shamu alikasirishwa kuhusu haya maonyo, na akawaita watumishi wake na kuwaambia, “Je hamtaniambia ni nani miongoni mwetu aliye upande wa Israeli?”

12 כִּי־ הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי לוֹא מִיוֹנֹנִי־מְוֶתוּ אַחַד וַיֹּאמֶר׃
lakini– mfalme bwana–wangu hapana miongoni–mwa–watumishi–wake mmoja na–akasema
H4428 H0113 H3808 H5650 H0259 H0559

הַדְּבָרִים אֶת־ יִשְׂרָאֵל לְמֶלֶךְ יַגִּיד בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הַנָּבִיא אֱלִישָׁע
maneno [obj] Israeli mfalme–wa anamwambia katika–Israeli ambaye nabii Elisha
H1697 H0853 H3478 H4428 H5046 H3478 H5030 H0477

מִשְׁכָּבֶךָ׃ בַּחֶדֶר תְּדַבֵּר אֲשֶׁר
kulala–kwako katika–chumba–cha unasema ambayo
H4904 H2315 H1696

Hivyo mmoja wa watumishi wake akasema, “Hapana, bwana wangu, mfalme, kwa ajili ya Elisha yule nabii katika Israeli humwambia yule mfalme wa Israeli maneno ambayo uyaongeayo kwenye kitanda chako cha kulala.!”

13 וְאֶקָּחֵהוּ וְאֶשְׁלַח הֽוּא אֵיכָה וּרְאוּ לְכוּ וַיֹּאמֶר׃
na–nimchukue na–nitatuma yeye yuko–wapi na–muone nendeni na–akasema
H3947 H7971 H1931 H0351 H7200 H3212 H0559

דֹּתָן׃ הִנֵּה לֵאמֹר לוֹ יֵשׁ־ וַיֵּגֶד־
Dothani tazama kusema yeye na–akaambiwa–
H1886 H2009 H0559 H5046

Yule mfalme akajibu, “Nenda na uone Elisha alipo hivyo naweza kutuma watu na kumkamata.” Akaambiwa, “Tazama yuko Dothani.”

14 וַיִּקְפּוּ לַיְלָה וַיָּבֹאוּ כָּבֵד וְחַיִל וְרֶכֶב סוּסִים שָׁמָּה וַיִּשְׁלַח־
na–wakazunguka usiku na–wakaja kubwa na–jeshi na–magari farasi huko na–akatuma–
H3915 H0935 H3515 H2428 H7393 H8033 H7971

הָעִיר׃ עַל־
mji kuzunguka–

Kwa hiyo yule mfalme akatuma farasi kwenda Donathi, magari ya farasi, na jeshi kubwa. Wakaja usiku na kuzunguka ule mji.

15 וְהִנֵּה־ וַיֵּצֵא לָקוּם הָאֱלֹהִים אִישׁ מְשָׁרֵת וַיַּשְׁכֵּם
na–tazama– na–akatoka kusimama Mungu mtu–wa mtumishi–wa na–akaamka–mapema
H2009 H3318 H0430 H0376 H8334 H7925

אֵלָיו נַעֲרוֹ וַיֹּאמֶר וָרֶכֶב וְסוּס הָעִיר אֶת־ סוֹבֵב חֵיל
kwake mtumishi–wake na–akasema na–magari na–farasi mji [obj] likiuzunguka jeshi
H0413 H5288 H0559 H7393 H0853 H5437 H2428

נַעֲשֶׂה׃ אֵיכָה אֲדֹנִי אֲהָהּ
tutafanye tutafanya–nini bwana–wangu ole
H0113 H0162

Wakati yule mtumishi wa mtu wa Mungu alipoamka mapema na kutoka nje, kumbe, jeshi kubwa pamoja na farasi na magari ya farasi yameuzunguka mji. Mtumishi wake akamwabia, “Kumbe, bwana wangu! Tutafanya nini?”

16

וַיֹּ֣אמֶר	אַל־	תִּירָ֗א	כִּי	רַבִּים֙	אֲשֶׁר	אִתָּ֔נוּ	מֵאֲשֶׁר	אוֹתָ֖ם׃	
na–akasema	usi–	ogope	kwa–maana	wengi	ambao	pamoja–nasi	kuliko–wale	pamoja–nao	
H0559	H0408	H3372				H0854		H0853	

Elisha akajibu, “usiogope, wale walio na sisi ni zaidi kuliko wale walio nao.”

17

וַיִּתְפַּלֵּ֣ל	אֱלִישָׁ֔ע	וַיֹּ֣אמֶר	יְהוָ֔ה	פְּקַח־	נָ֣א	אֶת־	עֵינָ֔יו	וְיִרְאֶ֑ה	
na–akaomba	Elisha	na–akasema	Yahwe	fungua–	tafadhali	[obj]	macho–yake	na–aone	
H6419	H0477	H0559	H3068	H6491	H4994	H0853		H7200	

וַיִּפְקַח֙	יְהוָ֔ה	אֶת־	עֵינֵ֖י	הַנַּ֑עַר	וַיַּ֣רְא	וְהִנֵּ֗ה	הָהָ֤ר	מָלֵא֙	סוּסִ֣ים
na–akafungua	Yahwe	[obj]	macho–ya	kijana	na–akaona	na–tazama	mlima	umejaa	farasi
H6491	H3068	H0853			H7200	H2009	H2022	H4390	

אֱלִישָׁ֖ע׃	סְבִיבֹ֥ת	אֵ֛שׁ	וְרֶ֥כֶב	
Elisha	kumzunguka	ya–moto	na–magari	
H0477	H5439	H0784	H7393	

Elisha akajibu na kusema, “Yahwe, nakuomba kwamba utamfungua macho yake ili kwamba aweze kuona.” Ndipo Yahwe alipofungua macho ya mtumishi, na akaona. Kumbe, ule mlima ulikuwa umejaa farasi na magari ya farasi ya moto yamemzunguka Elisha!

18

נָ֣א	הַךְ־	וַיֹּ֣אמֶר	יְהוָ֔ה	אֶל־	אֱלִישָׁ֔ע	וַיִּתְפַּלֵּ֣ל	אֵלָ֔יו	וַיֵּרְד֖וּ	
tafadhali	piga–	na–akasema	Yahwe	kwa–	Elisha	na–akaomba	kwake	na–waliposhuka	
H4994	H5221	H0559	H3068	H0413	H0477	H6419	H0413	H3381	

אֱלִישָׁ֖ע׃	כִּדְבַ֣ר	בַּסַּנְוֵרִ֑ים	וַיַּכֵּ֥ם	בַּסַּנְוֵרִ֛ים	הַזֶּ֥ה	הַגּוֹי־	אֶת־	
Elisha	kulingana–na–neno–la	kwa–upofu	na–akawapiga	kwa–upofu	hili	taifa–hili–	[obj]	
H0477	H1697	H5575	H5221	H5575	H2088		H0853	

Wakati hao Washami walipomshukia chini, Elisha aliomba kwa Yahwe na kusema, “Uwapige hawa watu kwa upofu, nakuomba.” Hivyo Yahwe akawafanya vipofu, kama Elisha alivyoomba.

19

אַחֲרַ֣י	לְכוּ֮	הָעִיר֒	זֶ֣ה	וְלֹא֙	הַדֶּ֣רֶךְ֔	זֶ֥ה	לֹ֛א	אֱלִישָׁ֖ע	אֱלֹהִ֑ים	וַיֹּ֣אמֶר
mimi	nifuateni	mji	huu	na–si	njia	hii	si	Elisha	kwao	na–akasema
	H3212		H2090	H3808	H1870	H2088	H3808	H0477	H0413	H0559

שֹׁמְרוֹנָ֖ה׃	אוֹתָ֥ם	וַיֹּלֶךְ֙	תְּבַקְּשׁ֣וּן	אֲשֶׁ֤ר	הָאִישׁ֙	אֶל־	אֶתְכֶ֔ם	וְאוֹלִיכָ֖ה
Samaria	wao	na–akawaongoza	mnamtafuta	ambaye	mtu	kwa–	ninyi	na–nitawaongoza
H8111	H0853	H3212	H1245		H0376	H0413	H0853	H3212

Kisha Elisha akawaambia Washami, “Hii njia sio, pia mji huu sio. Nifuateni mimi, na nitawaleta kwa yule mtu ambaye mnayemtafuta.” Ndipo akawaongoza kweda Samaria.

20

עֵינֵי־	אֶת־	פְּקַח	יְהוָ֔ה	אֱלִישָׁ֔ע	וַיֹּ֣אמֶר	שֹׁמְרוֹן֙	כְּבֹאָ֣ם	וַיְהִ֔י	
macho–ya–	[obj]	fungua	Yahwe	Elisha	na–akasema	Samaria	walipoingia	na–ikawa	
	H0853	H6491	H3068	H0477	H0559	H8111	H0935	H1961	

בְּתוֹךְ֙	וְהִנֵּ֔ה	וַיִּרְאוּ֙	עֵינֵיהֶ֔ם	אֶת־	יְהוָ֔ה	וַיִּפְקַח֙	וַיִּרְא֔וּ	אֵלֶּ֖ה	
katikati–ya	na–tazama	na–wakaona	macho–yao	[obj]	Yahwe	na–akafungua	na–waone	hawa	
H8432	H2009	H7200		H0853	H3068	H6491	H7200	H0428	

שֹׁמְרֽוֹן׃	
Samaria	
H8111	

Hata walipokwisha kufika Samaria, Elisha akasema, “Yahwe, fungua macho ya hawa watu ili waweze kuona.” Yahwe akawafungua macho yao na wakaona, na kumbe, walikuwa katikati ya mji wa Samaria.

21 וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל־יְהוָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כְּרָאוֹתוֹ אוֹתָם הַאַכֶּה הַאַכֶּה׃

na-akasema (H0559) mfalme-wa- (H4428) Israeli (H3478) kwa- (H0413) Elisha (H0477) alipowaona (H7200) wao (H0853) je-nipige (H5221) nipige (H5221)

אָבִי׃

baba-yangu (H0001)

Yule mfalme wa Israeli akamwambia Elisha, wakati alipowaona, “Baba yangu, niwaue? Niwaue?”

22 וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה כִּי הַאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ וּבְקַשְׁתְּךָ

na-akasema (H0559) usi (H3808) pige (H5221) je-wale-ambao umewateka (H7617) kwa-upanga-wako (H2719) na-upinde-wako (H7198)

אֶל־ וְיֵלְכוּ וְיִשְׁתּוּ וְיֹאכְלוּ לִפְנֵיהֶם וָמַיִם לֶחֶם שִׂים מַכֶּה אַתָּה

kwa- (H0413) na-waende (H3212) na-wanywe (H8354) na-wale (H0398) mbele-yao (H6440) na-maji (H4325) mkate (H3899) weka (H5221) unawapiga wewe

אֲדֹנֵיהֶם׃

bwana-wao (H0113)

Elisha akajibu, “Usiwaue. Ungeweza kuwaua wale ambao uliokuwa umewachukua mateka kwa upanga na upinde wako? Weka mkate na maji mbele yao, ili kwamba waweze kula na kunywa, na kwenda kwa bwana wao.”

23 וַיִּכְרֶה לָהֶם כְּרָה גְדוֹלָה לְהַאֲכִלוּ וַיֹּאכְלוּ וַיַּשְׁקֵהוּ וַיֵּלְכוּ

na-akaandaa (H3740) kwao (H1992) karamu (H3740) kubwa (H1419) na-wakala (H0398) na-wakanywa (H8354) na-akawaruhusu (H7971) na-wakaenda (H3212)

בְּאֶרֶץ לָבֹוא אֲרָם גְּדוּדֵי עוֹד יָסֻפוּ וְלֹא־ אֲדֹנֵיהֶם אֶל־

katika-nchi-ya (H0776) kuja (H0935) Aramu (H0758) vikundi-vya (H1416) tena (H5750) endelea (H3254) na-hawaku- (H3808) bwana-wao (H0113) kwa- (H0413)

יִשְׂרָאֵל׃ פ

Israeli (H3478) [p]

Ndipo mfalme akaandaa chakula kingi kwa ajili yao, na wakati walipokula na kunywa, akawapeleka mbali, na walirudi kwa bwana wao. Lile kundi la jeshi la Wasahami halikurudi kwa mda mrefu katika nchi ya Israeli.

24 אֶת־ אֲרָם מֶלֶךְ־ בֶּן־הֲדַד וַיַּקְבֵּץ כֻּן אַחֲרֵי־ וַיְהִי

[obj] (H0853) Aramu (H0758) mfalme-wa- (H4428) Ben-Hadadi (H1130) na-akakusanya (H6908) hayo baada-ya- (H1961) na-ikawa (H1961)

שֹׁמְרוֹן׃ עַל־ וַיָּצַר וַיַּעַל מַחֲנֵהוּ כָּל־

Samaria (H8111) juu-ya- na-akazingira na-akapanda (H5927) jeshi-lake (H4264) jeshi-lake-lote- (H3605)

Baadaye baada ya huyu Ben Hadadi mfalme wa Shamu kukusanya majeshi yake yote na kuiteka Samaria na kuizingira.

25 וַיְהִי נָדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד
na-ikawa njaa kubwa katika-Samaria na-tazama walikuwa-wakiizingira juu-yake hadi
H1961 H7458 H3068 H8111 H2009 H6696 H5704

הֱיוֹת כִּכַּר כֶּסֶף בְּשִׁמְנִים חֲמֹר רֹאשׁ וְרֹבַע קַב חֲרִיוֹנִים]
kuwa kichwa-cha- punda kwa-shekeli-themanini-ya fedha na-robo-ya kabu [k]
H1961 H7218 H2543 H8084 H3701 H7255 H6894 H2755

כֶּסֶף׃ בַּחֲמִשָּׁה דִּבְיוֹנִים)
fedha kwa-shekeli-tano-ya- mavi-ya-njiwa
H3701 H2568 H1686

Hivyo kulikuwa na njaa kubwa katika Samaria. Kumbe, wakauzingira hadi kichwa cha punda kilipouzwa kwa vipande themanini vya fedha, na sehemu ya nne ya sehemu ya kibaba cha kinyesi cha njiwa kwa vipande vitano vya fedha.

26 וַיְהִי אֶלְיוּ צָעֲקָה וְאִשָּׁה הַחֻמָּה עַל־ עֹבֵר יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
na-ikawa kwake akalia na-mwanamke ukuta juu-ya- akipita Israeli mfalme-wa
H1961 H0413 H6817 H0802 H2346 H5921 H5674 H3478 H4428

הַמֶּלֶךְ׃ אֲדֹנִי בְּאמֹר הוֹשִׁיעָה לֵאמֹר
mfalme bwana-wangu nisaidie kusema
H4428 H0113 H3467 H0559

Wakati mfalme wa Israeli alipokuwa akipita karibu na ukuta, mwanamke mmoka akamlilia akisema, “Nisaidie, bwana wangu, mfalme.”

27 הַמִּן־ אוֹשִׁיעֵךְ מֵאַיִן יְהוָה יוֹשִׁעֵךְ אַל־ וַיֹּאמֶר
je-kutoka- nitakusaidia kutoka-wapi Yahwe kusaidia kama-haku- na-akasema
H3467 H0370 H3068 H3467 H0408 H0559

הַיָּקֶב׃ מִן־ אוֹ הַגֹּרֶן
shinikizo-la-divai kutoka- au sakafu-ya-kupuria
H3342 H0676

Akasema, “Kama Yahwe hawezi kukusaidia, je nitakusaidiaje? je kuna kitu chochote kinakuja kutoka sehemu ya kupuria nafaka au shinikizoni?”

28 אָמְרָה הַזֹּאת הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לָךְ מַה־ הַמֶּלֶךְ לָהּ וַיֹּאמֶר־
alisema huyu mwanamke na-akasema kwako nini- mfalme kwake na-akasema-
H0559 H2063 H0802 H0559 H4100 H4428 H0559

מָחָר׃ נֹאכַל בְּנִי וְאֶת־ הַיּוֹם וְנֹאכְלֶנּוּ בִּנֵּךְ אֶת־ תְּנִי אֱלַי
kesho tutamla mwana-wangu na- leo na-tumle mwana-wako [obj] mpe kwangu
H4279 H0398 H0853 H3117 H0398 H0853 H5414 H0413

Mfalme akaendelea, “Nini kinakusumbua?” Akajibu, “Huyu mwanamke ameniambia, 'Mtoe mtoto wako ili tuweze kumla leo, na tutamla wakwangu kesho.”

29 תְּנִי הָאַחֵר בַּיּוֹם אֶלֶיהָ וָאֹמַר וַנֹּאכְלֶהוּ בְּנִי אֶת־ וַנְּבַשֵּׁל
mpe pili siku-ya kwake na-nikasema na-tukamla mwana-wangu [obj] na-tukampika
H5414 H0312 H3117 H0413 H0559 H0398 H0853 H1310

בִּנֵּהּ׃ אֶת־ וַתַּחְבֵּא וְנֹאכְלֶנּוּ בִּנֵּךְ אֶת־
mwana-wake [obj] na-akamficha na-tumle mwana-wako [obj]
H0853 H2244 H0398 H0853

Hivyo tulimchemsha mtoto wangu na kumla, na siku ya pili yake nikamwambia, “Mtoe mtoto wako ili tuweze kumla, lakini alikuwa amemficha mtoto wake.”

30 וַיְהִי֙ כִּשְׁמֹ֣עַ הַמֶּ֔לֶךְ מִפְלְמֶ֖ת אֶת־דִּבְרֵ֣י מַנְעָנַמְקֶ֑ה הָאִשָּׁה֙ וַיִּקְרַ֣ע אֶת־בְּגָדָ֔יו
aliposikia mfalme maneno-ya mwanamke na-akararua nguo-zake
H8085 H4428 H1697 H0802 H7167 H0853 H0853

וְהִוא֙ עֹבֵ֣ר עַל־הַחוֹמָ֔ה וַיַּ֥רְא הָעָ֖ם וְהִנֵּ֣ה הַשָּׂ֑ק עַל־בְּשָׂרֹֽו׃
na-yeye akipita juu-ya- ukuta na-wakaona watu na-tazama gunia juu-ya- mwili-wake
H1931 H5921 H2346 H7200 H5971 H2009 H8242 H5921 H1320

מִבָּֽית׃
chini

Basi mfalme aliposikia yale maneno ya yule mwanamke, akayachana mavazi yake (sasa alikuwa akitembelea kwenye ukuta), na watu wakatazama na kuona kwamba alikuwa amevaa nguo ya gunia chini, dhidi ya ngozi yake.

31 וַיֹּ֣אמֶר כֹּֽה־יַעֲשֶׂה־לִּ֣י אֱלֹהִ֗ים וְכֹ֤ה יוֹסִף֙ אִם־יַעֲמֹ֣ד
na-akasema hivyo- anifanyie- mimi Mungu na-hivyo aongeze kama- litabaki
H0559 H3541 H6213 H0430 H3541 H3254 H0834 H5975

רֹאשׁ־אֱלִישָׁ֥ע בֶּן־שָׁפָ֖ט עָלָ֑יו הַיּֽוֹם׃
kichwa-cha Elisha mwana-wa- Shafati juu-yake leo
H0477 H1121 H8202 H5921 H3117

Kisha akasema, “Mungu afanye hivyo kwangu, na zaidi pia, kama kichwa cha Elisha mwana wa Shafati kitabaki juu yake leo.”

32 וְאֱלִישָׁ֣ע יֹשֵׁ֔ב בְּבֵיתֹ֖ו וְהַזְקֵנִ֑ים וַיִּשְׁלַ֤ח אִישׁ֙ וְאֶת־הַזְּקֵנִ֔ים
na-Elisha akikaa nyumbani-mwake na-wazee wakikaa pamoja-naye na-akatuma mtu
H0477 H3427 H2205 H3427 H0854 H7971 H0376

אָמַ֣ר אֵלָ֔יו הֲרֹאִ֗יתֶם כִּֽי־שָׁלַ֤ח בֶּן־הַמְרַצֵּחַ֙ הַזֶּ֔ה לְהָסִ֖יר אֶת־רֹאשִׁ֑י
kwamba- je-mnaona amemtuma mwana-wa- muuaji huyu kuniondolea [obj] kichwa-changu
H3588 H7200 H7971 H1121 H7523 H2088 H5493 H853 H7218

רְא֣וּ וְסִגְר֣וּ הַמַּלְאָךְ֮ בַּבַּ֣יִת בְּשִׁמְעֲכֶם֒ הֲל֣וֹא רַגְלֵ֣י אֲדֹנָ֔יו אַחֲרָ֖יו׃
angalieni na-fungeni mjumbe atakapofika mlango na-mmsukumeni yeye
H7200 H5462 H4397 H0935 H1817 H3905 H0853

בַּבַּ֥יִת קֹ֖ול הֲלֹ֥וא מִגְלֵ֛י אֲדֹנָ֥יו בְּיָדֹ֑ו וְאֹתֹ֖ו
kwa-mlango je-si miguu-ya sauti-ya bwana-wake nyuma-yake na-yeye
H1817 H3808 H7272 H6963 H0113 H0310 H1961

Basi Elisha alikuwa ameketi kwenye nyumba yake, na wazee walikuwa wamekaa pamoja naye. Yule mfalme akamtuma mtu wa mbele yake, lakini wakati mjumbe alipokuja kwa Elisha, akawaambia wazee, “Ona jinsi huyu mwana wa muuaji alivytumwa kuchukua kichwa changu? Tazama, wakati yule mjumbe atakapokuja, funga mlango, na uushikilie huo mlango funga dhidi yake asiingie. Je sio sauti ya bwana wake nyuma mguuni pake?”

33 הִנֵּ֣ה־זֶ֔ה וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו יֹרֵד֙ הַמַּלְאָךְ֙ וְהִנֵּ֣ה עִמֹּ֔ם מְדַבֵּ֖ר אֲשֶׁ֣ר עוֹדֶ֑נּוּ
tazama- na-akasema kwake akishuka mjumbe na-tazama nao anasema akiwa-bado
H2009 H0559 H0413 H3381 H4397 H2009 H5973 H1696 H5750

ס׃ עוֹד֙ לַיהוָ֔ה אוֹחִ֖יל מָ֣ה־יְהוָ֑ה מֵאֵ֖ת הָרָעָ֥ה זֹֽאת׃
[s] tena kwa-Yahwe nisubiri kwa-nini- Yahwe kutoka-kwa msiba hii
H5750 H3068 H3176 H4100 H3068 H0854 H7451 H2063

Wakati alipokuwa bado akiongea pamoja nao, kumbe, yule mjumbe alishuka kwake. Mfalme akasema, “Kumbe, masumbuko haya yatoka kwa Yahwe. Kwa nini nimsubiri Yahwe tena?”

Chapter 7

מָחָר֙	וְכָעֵ֣ת	יְהוָ֔ה	אָמַ֖ר	וְכֹ֣ה	יְהוָ֑ה	דִּבַּר־	שִׁמְעוּ֙	אֱלִישָׁ֣ע	וַיֹּ֔אמֶר	1
kesho	wakati-huu	Yahwe	asema	hivyo	Yahwe	neno-la-	sikieni	Elisha	na-akasema	
H4279	H6256	H3068	H0559	H3541	H3068	H1697	H8085	H0477	H0559	

בְּשֶׁקֶל֙	שְׂעֹרִ֔ים	וְסָאתַ֖יִם	בְּשֶׁקֶל֙	סֹ֣לֶת	סְאָ֔ה־		
kwa-shekeli-moja	shayiri	na-sea-mbili-za	kwa-shekeli-moja	unga-laini	sea-moja-ya-		
H8255	H8184	H5429	H8255	H5560	H5429		

שֹׁמְר֖וֹן׃	בְּשַׁ֥עַר
Samaria	langoni-pa
H8111	H8179

Elisha akasema, “Sikiliza neno la Yahwe. Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: “Kesho mda kama huu kipimo cha unga mzuri kitauzwa kwa shekeli, na vipimo viwili vya shayiri kwa shekeli, kwenye lango la Samaria.””

אִ֣ישׁ	אֶת־	יָד֗וֹ	עַל־	נִשְׁעָן֙	לַמֶּ֣לֶךְ֮	אֲשֶׁר־	הַשָּׁלִישׁ֒	וַיַּ֗עַן		2
mtu-wa	[obj]	mkono-wake	juu-ya-	aliegemea	mfalme	ambaye-	ofisa	na-akajibu		
H0376	H0853	H3027		H8172	H4428					

הַזֶּ֔ה	הַדָּבָ֖ר	הֲיִהְיֶ֣ה	בַּשָּׁמַ֑יִם	אֲרֻבֹּ֣ת	עֹשֶׂ֔ה	יְהוָ֖ה	הִנֵּ֥ה	וַיֹּ֔אמֶר	הָאֱלֹהִ֣ים	
hili	jambo	je-itakuwa	mbinguni	madirisha	akifanya	Yahwe	tazama	na-akasema	Mungu	
H2088	H1697	H1961	H8064	H0699		H3068	H2009	H0559	H0430	

ס	תֹּאכֵֽל׃	לֹ֥א	וּמִשָּׁ֖ם	בְּעֵינֶ֑יךָ	רֹאֶ֣ה	הִנְּכָ֔ה	וַיֹּ֔אמֶר	
[s]	kula	huta	lakini-kutoka-huko	kwa-macho-yako	utaona	tazama-wewe	na-akasema	
	H0398	H3808	H8033		H7200	H2009	H0559	

Basi yule nahodha ambaye alikuwa akitegemea mkono wake amemjibu mtu wa Mungu, na kusema, “Ona, hata kama Yahwe ataweka madirisha mbinguni, je jambo hili linawezekana?” Elisha akajibu, “Ona, utaona ikitokea kwa macho yako mwenyewe, lakini hutakula chochote katika hilo.”

אִ֣ישׁ	וַיֹּאמְרוּ֮	הַשָּׁעַר֒	פֶּ֣תַח	מְצֹרָעִ֗ים	הָיִ֤ו	אֲנָשִׁים֙	וְאַרְבָּעָ֣ה	3
kila-mtu	na-wakasema	lango	langoni-pa	wenye-ukoma	walikuwa	watu	na-watu-wanne	
H0376	H0559	H8179	H6607	H6879	H1961	H0376	H0702	

מָתְנ֖וּ׃	עַד־	פֹּ֑ה	יֹֽשְׁבִ֣ים	אֲנָחְנ֔וּ	מָ֣ה	רְעֵ֥הוּ	אֶל־	
tufe	hadi-	hapa	tunakaa	sisi	kwa-nini	mwenzake	kwa-	
H4191	H5704	H6311	H3427	H0587	H4100	H7453	H0413	

Basi, kulikuwa na watu wanne wenye ukoma upande wa nje wa lango la mji. Wakaambizana kila mmoja, “Kwa nini tukae hapa hadi hapo tutakapokufa?

פֹּ֔ה	יָשָׁבְנ֖וּ	וְאִם־	שָּׁ֑ם	וָמָתְנ֖וּ	בָּעִ֣יר	וְהָרָעָ֣ב	הָעִ֔יר	נָבֹ֥וא	אָמַ֖רְנוּ	אִם־	4
hapa	tukaa	na-kama-	huko	na-tutakufa	mjini	na-njaa	mjini	tuingie	tuseme	kama-	
H6311	H3427		H8033	H4191		H7458		H0935	H0559		

יְחַיֵּ֔נוּ	אִם־	אֲרָ֖ם	מַחֲנֵ֣ה	אֶל־	וְנִפְלָ֣ה	לְכ֔וּ	וְעַתָּ֣ה	וָמָתְנ֖וּ	
watuhifadhi-hai	kama-	Aramu	kambi-ya	kwa-	na-tujitolee	njooni	na-sasa	na-tutakufa	
H2421		H0758	H4264	H0413	H5307	H3212	H6258	H4191	

וָמָתְנ֖וּ׃	יְמִיתֻ֑נוּ	וְאִם־	נֶחְיֶ֣ה	
na-tutakufa	watuue	na-kama-	tutaishi	
H4191	H4191		H2421	

Kama tukisema kwamba tutaenda kwenye ule mji, maana mjini kuna njaa, na tutakufa hapo. Lakini kama tukiendelea kukaa hapa, bado tutakufa. Sawa, njoni, twendeni kwenye lile jeshi la Washami. Kama wakitupa uhai, tutakuwa hai, na kama wakituua, tutakufa tu.”

5

עַד־	וַיָּבֹאוּ	אֲרָם	מַחֲנֵה	אֶל־	לָבוֹא	בַּנֶּשֶׁף	וַיָּקוּמוּ	
hadi–	na–wakafika	Aramu	kambi–ya	kwa–	kuingia	wakati–wa–jioni	na–wakasimama	
H5704	H0935	H0758	H4264	H0413	H0935	H5399		

אִישׁ׃	שָׁם	אֵין־	וְהִנֵּה	אֲרָם	מַחֲנֵה	קְצֵה	
mtu–yeyote	huko	hakuwa–	na–tazama	Aramu	kambi–ya	ukingo–wa	
H0376	H8033	H0369	H2009	H0758	H4264		

Hivyo wakaamka asubuhi kabla giza halijaisha kwenda kwenye kambi ya Washami; Wakati walipofika sehemu ya mwanzo wa kambi, hapakuwa na mtu hapo.

6

סוּס	קוֹל	רֶכֶב	קוֹל	אֲרָם	מַחֲנֵה	אֶת־	וְהִשְׁמִיעַ	וַאדֹנָי
farasi	sauti–ya	magari	sauti–ya	Aramu	kambi–ya	[obj]	aliwasikizisha	na–Bwana
		H7393		H0758	H4264	H0853	H8085	H0136

שָׂכַר־	הִנֵּה	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וַיֹּאמְרוּ	נָדוֹל	חַיִל	קוֹל
ametuajiri–	tazama	ndugu–yake	kwa–	kila–mtu	na–wakasema	kubwa	jeshi	sauti–ya
	H2009	H0251	H0413	H0376	H0559		H2428	

לָבוֹא	מִצְרַיִם	מַלְכֵי	וְאֶת־	הַחִתִּים	מַלְכֵי	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ
kuja	Misri	wafalme–wa	na–	Wahiti	wafalme–wa	[obj]	Israeli	mfalme–wa
H0935	H4714	H4428	H0853	H2850	H4428	H0853	H3478	H4428

עָלֵינוּ	
dhidi–yetu	

עָלֵינוּ׃
dhidi–yetu

Kwa kuwa Bwana alikuwa ameunda jeshi la Washami kusikia sauti ya magari ya farasi, na sauti za farasi-sauti za jeshi jingine kubwa, ndipo wakaambizana kila mmoja wao, “Yule mfalme wa Israeli amekodisha wafalme wa Wahiti na Wamisri waje wapigane dhidi yetu.”

7

וְאֶת־	אָהֳלֵיהֶם	אֶת־	וַיַּעַזְבוּ	בַּנֶּשֶׁף	וַיָּנוּסוּ	וַיָּקוּמוּ	
na–	mahema–yao	[obj]	na–wakaiacha	wakati–wa–jioni	na–wakakimbia	na–wakasimama	
H0853	H0168	H0853		H5399	H5127		

אֶל־	וַיָּנֻסוּ	הָיֹא	כַּאֲשֶׁר־	הַמַּחֲנֶה	חֲמֹרֵיהֶם	וְאֶת־	סוּסֵיהֶם
kwa–	na–wakakimbia	ilikuwa	kama–ilivyokuwa–	kambi	punda–wao	na–	farasi–wao
H0413	H5127	H1931		H4264	H2543	H0853	

נַפְשָׁם׃
maisha–yao
H5315

Hivyo wale maaskari wakaondoka kungali giza; waliacha mahema yao, punda zao, na kambi kama ilivyokuwa, na kukimbia kwa ajili ya maisha yao.

8 וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה עַד־קְצֵה הַמַּחֲנֶה וַיָּבֹאוּ אֶל־אֹהֶל אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כֶּסֶף וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמֹנוּ וַיָּשׁוּבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־אֹהֶל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמֹנוּ׃

wenye-ukoma hawa hadi- ukingo-wa kambi kambi kambi

Ndipo mabawabu wakatoa habari, ndipo wakaambiwa ndani ya nyumba ya mfalme.

12

נָא tafadhali H4994 אַגִּידָה־ nitawaambia- H5046 עֲבָדָיו watumishi-wake H5650 אֵל־ kwa- H0413 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 לַיְלָה usiku H3915 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיָּקֻם na-akasimama

אֲנַחְנוּ sisi H0587 רְעֵבִים wenye-njaa H7457 כִּי־ kwamba- יָדְעוּ wanajua H3045 אֲרַם Aramu H0758 לָנוּ kwetu עָשׂוּ wamefanya אֲשֶׁר־ kile-ambacho- אֶת [obj] H0853 לָכֶם ninyi

כִּי־ kwa-maana- לֵאמֹר wakisema H0559 בַּשָּׂדֶה׃) shambani בהשדה[shambani לְהֵחָבֵה kujificha H2247 הַמַּחֲנֶה kambini H4264 מִן־ kutoka- וַיֵּצְאוּ na-wakatoka H3318

נָבֹא׃ tutaingia H0935 הָעִיר mjini וְאֶל־ na-kuelekea- H0413 חַיִּים wakiwa-hai וְנִתְפְּשָׂם na-tutawakamata H8610 הָעִיר mjini מִן־ kutoka- יֵצְאוּ watatoka H3318

Basi yule mfalme akainuka usiku nakusema kwa watumishi wake, “Nitawaambia sasa kile ambacho Washami walichotufanyia. Wanajua kwamba tunanjaa, hivyo wameondoka kwenye kambi kwenda kujificha kwenye mashamba. Wanasema, 'Wakati watakapotoka mjini, tutawakamata wakiwa hai, na kuingia mjini.”

13

חֲמִשָּׁה watano H2568 נָּא tafadhali H4994 וְיִקְחוּ־ na-wachukue- H3947 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 מֵעֲבָדָיו kutoka-watumishi-wake אֶחָד mmoja H0259 וַיַּעַן na-akajibu

ההמון[[k] כְּכָל־ kama-kila- H3605 הֻגַּם tazama-wao הָהֵּ ndani-yake נִשְׁאֲרוּ־ wamebaki- H7604 אֲשֶׁר ambao הַנִּשְׁאָרִים waliobaki H7604 הַסּוּסִים farasi מִן־ kutoka-

יִשְׂרָאֵל wa-Israeli הֲמוֹן umati כְּכָל־ kama-kila- H3605 הֻגַּם tazama-wao H2009 בָּהּ ndani-yake נִשְׁאֲרוּ־ wamebaki- H7604 אֲשֶׁר ambao יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3478)הֲמוֹן (umati

וְנִרְאֶה׃ na-tutaona H7200 וְנִשְׁלְחָה na-tutawatuma H7971 תָּמוּ wameangamia H8552 אֲשֶׁר־ ambao-

Mmoja wa wale watumishi wa mfalme akajibu na kusema, “Nakuomba, ngoja baadhi ya watu wachukue farasi watano wale waliosalia, ambao wamebaki kwenye mji. Wako kama mkutano wote wa Israeli waliobaki-wengi wamekufa; ngoja tuwatume na tuone.”

14

מַחֲנֵה־ kambi-ya- H4264 אַחֲרֵי nyuma-ya הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיִּשְׁלַח na-akatuma H7971 סוּסִים farasi רֶכֶב magari-ya-farasi H7393 שְׁנֵי mbili H8147 וַיִּקָּחוּ na-wakachukua H3947

וּרְאוּ׃ na-mwone H7200 לְכוּ nendeni H3212 לֵאמֹר kusema H0559 אֲרָם Aramu H0758

Hivyo wakachukua magari mawili ya farasi pamoja na farasi, na mfalme akawatuma baada ya jeshi la Washami, akisema, “Enendeni mkaone.”

15 וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם֙ עַד־ הַיַּרְדֵּ֔ן וְהִנֵּה֙ כָּל־ הַדֶּ֣רֶךְ מְלֵאָ֔ה בְּגָדִ֖ים

na-wakaenda nyuma-yao mpaka- Yordani na-tazama kila- njia imejaa mavazi
H3212 H0310 H3383 H2009 H3605 H1870 H4392

וַיָּשֻׁבוּ֙ וַיַּגִּ֣דוּ לַמֶּ֔לֶךְ׃

na-wakarudi wajumbe na-wakamwambia mfalme
H7725 H4397 H5046 H4428

וְכֵלִ֑ים אֲשֶׁר־ הִשְׁלִיכוּ֙ אֲרָ֔ם [בהחפזם] [ב]חָפְזָ֖ם (katika-haraka-yao)
na-vyombo ambavyo- walitupa Aramu [k] (katika-haraka-yao)
H3627 H7993 H0758 H2648 H2648

Wakawafuata kwenda Yordani, na barabara zote zilikuwa zimejaa na vifaa ambavyo Washami walivitupa wapate kukimbia haraka. Kwa hiyo wale wajumbe wakarudi na kumwambia mfalme.

16 וַיֵּצֵ֣א הָעָ֗ם וַיָּבֹזּ֙וּ אֶת֙ מַחֲנֵ֣ה אֲרָ֔ם וַיְהִי֙ סְאָ֣ה בִסְאָ֔ה וְסֹ֖לֶת

na-wakatoka watu na-wakapora [obj] kambi-ya Aramu na-ikawa sea-ya- unga-laini
H3318 H0962 H0853 H4264 H0758 H1961 H5429 H5560

יְהוָֽה׃ כִּדְבַר֙ בְּשֶׁקֶל֙ שְׁעֹרִ֔ים וְסָאתַ֖יִם בְּשֶׁקֶל֙

Yahwe kama-neno-la kwa-shekeli shayiri na-sea-mbili kwa-shekeli
H3068 H1697 H8255 H8184 H5429 H8255

Wale watu wakatoka nje na wakaziteka nyara zile kambi za Washami. Hivyo kipimo cha unga mzuri uliuzwa kwa shekeli moja, na vipimo viwili vya shayiri kwa shekeli moja, kama vile ambavyo neno la Yahwe lilivyosema.

17 וְהַמֶּ֣לֶךְ֮ אֶת־ הַשָּׁלִישׁ֒ אֲשֶׁר־ נִשְׁעָ֣ן עַל־ יָדוֹ֮ עַל־ הָרֶ֣כֶב הִפְקִ֣יד

na-mfalme [obj]- afisa ambaye- alitegemea juu-ya- mkono-wake juu-ya- alimweka
H4428 H0853 H8172 H3027

אִ֔ישׁ כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר וַיָּ֣מָת בַּשַּׁ֑עַר כַּאֲשֶׁ֥ר וַיִּרְמְסֻ֥הוּ הַשַּׁ֑עַר

mtu alivyosema kama-vile na-akafa katika-lango watu na-wakamkanyaga lango
H0376 H1696 H4191 H8179 H7429 H8179

אֵלָֽיו׃ הַמֶּ֣לֶךְ בִּרְדֶ֔ת דִּבֶּ֖ר אֲשֶׁ֣ר הָאֱלֹהִ֑ים

kwake mfalme wakati-wa-kushuka alisema ambaye wa-Mungu
H0413 H4428 H3381 H1696 H0430

Naye mfalme alimwagiza yule nahodha ambaye alitegemea mkono wake kuwa mkuu wa lango, na watu wakamkanyaga chini langoni. Alikufa kama mtu wa Mungu alivyosema, ambaye ameongea wakati yule mfalme alipomshukia.

18 וַיְהִי֙ שְׁעֹרִ֣ים סָאתַ֔יִם לֶאֱמֹ֖ר הַמֶּ֣לֶךְ אֶל־ הָאֱלֹהִ֑ים אִ֣ישׁ כְּדַבֶּ֔ר

na-ikawa shayiri sea-mbili kusema mfalme kwa- wa-Mungu mtu kama-kusema
H1961 H8184 H5429 H0559 H4428 H0413 H0430 H0376 H1696

בְּשֶׁ֣עַר מָחָ֔ר כָּעֵ֖ת יִהְיֶ֑ה בְּשֶׁקֶל֙ סֹ֣לֶת וְסָאָ֖ה בְּשֶׁקֶל֙

katika-lango kesho kama-wakati itakuwa kwa-shekeli unga-laini na-sea-ya- kwa-shekeli
H8179 H4279 H6256 H1961 H8255 H5560 H5429 H8255

שֹׁמְרֽוֹן׃

la-Samaria
H8111

Basi ikatokea kama yule mtu wa Mungu alivyosema kwa mfalme akisema, “Mda kama huu kwenye lango la Samaria, vipimo viwili vya shayiri vitapatikana kwa shekeli, na kipimo cha unga mzuri kwa shekeli.”

19 וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֶת־ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר וְהִנֵּה יְהוָה עֹשֶׂה
na-akajibu afisa [obj]- mtu wa-Mungu na-akasema na-tazama Yahwe akifanya
H0559 H0853 H0376 H0430 H0559 H2009 H3068

אֶרְבּוֹת מַדִּישָׁא בַּשָּׁמַיִם מְבִנְגוּנִי כַּדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִנְּךָ רֹאֶה׃
madirisha mbinguni je-itakuwa kama-neno hili na-akasema tazama-wewe ukiona
H0699 H8064 H1961 H1697 H2088 H0559 H2009 H7200

תֹּאכֵל׃ לֹא וּמִשָּׁם בְּעֵינֶיךָ
utakula hapana na-kutoka-huko kwa-macho-yako
H0398 H3808 H8033

Yule nahodha alimjibu yule mtu wa Mungu na kusema, “Tazama, hata kama Yahwe angefanya madirisha mbinguni, je hiki kitu kingeweza kutokea” Elisha akasema, “Tazama, utaona kikitokea kwa macho yako mwenyewe, lakini hutakula chochote katika hicho.”

20 ס וַיָּמָת׃ בַּשָּׁעַר הָעָם אֹתוֹ וַיִּרְמְסוּ כֵּן לוֹ וַיְהִי־
[s] na-akafa katika-lango watu yeye na-wakamkanyaga hivyo kwake na-ikawa-
H4191 H8179 H7429 H1961

Hivyo ndivyo haswa kilichompata, kwa kuwa watu wakamkanyaga kwenye lango, na kufa.

Chapter 8

1 לֵאמֹר בְּנָהּ אֶת־ הֶחֱיָה אֲשֶׁר־ הָאִשָּׁה אֶל־ דִּבֶּר וֶאֱלִישָׁע
kusema mwana-wake [obj]- alimfufua ambaye- mwanamke kwa- alisema na-Elisha
H0559 H2421 H0802 H0413 H1696 H0477

בַּאֲשֶׁר וְגוּרִי בִיתֵךְ׃)אַתְּ([אתין] וּלְכִי קוּמִי
mahali-ambapo na-ukae-kama-mgeni na-nyumba-yako (wewe) [k] na-uende simama
H3212

הָאָרֶץ אֶל־ בָּא וְגַם־ לָרָעָב יְהוָה קָרָא כִּי־ תָּגוּרִי
nchi kwa- imekuja na-pia- njaa Yahwe ameita kwa-sababu- utakaa-kama-mgeni
H0776 H0413 H0935 H1571 H7458 H3068 H7121

שָׁנִים׃ שֶׁבַע
miaka miaka-saba
H8141 H7651

Basi, Elisha alikuwa amemwambia yule mwanamke ambaye alimfufulia mtoto wake. Akamwambia, “Inuka na uenede pamoja na nyumba yako, na uishi popote uwezapo katika nchi nyingine, kwa sababu Yahwe ameiita njaa ambayo itakuja katika hii nchi kwa miaka saba.”

2 הִיא וַתָּלֶךְ הָאִשָּׁה וַתַּעַשׂ כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתָּקָם
yeye na-akaenda wa-Mungu mtu kama-neno-la na-akafanya mwanamke na-akasimama
H1931 H3212 H0430 H0376 H1697 H0802

שָׁנִים׃ שֶׁבַע פְּלִשְׁתִּים בְּאֶרֶץ־ וַתָּגָר וּבֵיתָהּ
miaka miaka-saba Wafilisti katika-nchi-ya- na-akakaa-kama-mgeni na-nyumba-yake
H8141 H7651 H6430 H0776

Basi yule mwanamke akainuka na akatii lile neno la mtumishi wa Mungu. Akaenda na nyumba yake na kuishi kwenye nchi ya Wafilisti miaka saba.

פְּלִשְׁתִּים	מֵאֶרֶץ	הָאִשָּׁה	וַתָּשָׁב	שְׁנִים	שֶׁבַע	מִקְצֵה׀	וַיְהִי	3
Wafilisti	kutoka–nchi–ya	mwanamke	na–akarudi	miaka	miaka–saba	mwisho–wa	na–ikawa	
H6430	H0776	H0802	H7725	H8141	H7651		H1961	

שָׁדֶּהָ׃	וְאֶל־	בֵּיתָהּ	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	לְצַעֵק	וַתֵּצֵא	
shamba–lake	na–kwa–	nyumba–yake	kwa–	mfalme	kwa–	kuomba	na–akatoka	
	H0413		H0413	H4428	H0413	H6817	H3318	

Ikafika kama mwishoni mwa miaka saba yule mwanamke akarudi kutoka kwenye ile nchi ya Wafilisti, na kwenda kwa mfalme kumuomba nyumba yake na kwa ajili ya nchi yake.

לֵאמֹר	הָאֱלֹהִים	אִישׁ־	נַעַר	גֲּחֲזִי	אֶל־	מְדַבֵּר׀	וְהַמֶּלֶךְ	4
kusema	Mungu	mtu–wa–	mtumishi	Gehazi	na–	alikuwa–akizungumza	na–mfalme	
H0559	H0430	H0376	H5288	H1522	H0413	H1696	H4428	

אֱלִישָׁע׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	הַגְּדֹלוֹת	כָּל־	אֶת	לִּי	נָא	סַפְּרָה־
Elisha	amefanya	ambayo–	mambo–makubwa	kila–	[obj]	mimi	tafadhali	niambie–
H0477				H3605	H0853		H4994	

Basi mfalme alikuwa anaongea na Gehazi yule mtumishi wa Mungu, akisema, “Tafadhali niambie yale mambo makubwa ambayo Elisha ameyafanya.”

הַמֵּת׃	אֶת־	הֶחֱיָה	אֲשֶׁר־	אֶת	לַמֶּלֶךְ׀	מְסַפֵּר	הִוא	וַיְהִי	5
aliyekufa	[obj]–	alimfufua	ambaye–	[obj]	kwa–mfalme	akisimulia	yeye	na–ikawa	
H4191	H0853	H2421		H0853	H4428		H1931	H1961	

הַמֶּלֶךְ	אֶל־	צֹעֶקֶת	בְּנָהּ׀	אֶת־	הֶחֱיָה	אֲשֶׁר־	הָאִשָּׁה	וְהִנֵּה
mfalme	kwa–	akiomba	mwana–wake	[obj]–	alimfufua	ambaye–	mwanamke	na–tazama
H4428	H0413	H6817		H0853	H2421		H0802	H2009

הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	גֲּחֲזִי׀	וַיֹּאמֶר	שָׁדֶּהָ	וְעַל־	בֵּיתָהּ	עַל־	
mfalme	bwana–wangu	Gehazi	na–akasema	shamba–lake	na–kuhusu–	nyumba–yake	kuhusu–	
H4428	H0113	H1522	H0559					

אֱלִישָׁע׃	הֶחֱיָה	אֲשֶׁר־	בְּנָהּ	וְזֶה־	הָאִשָּׁה	זֹאת
Elisha	alimfufua	ambaye–	mwana–wake	na–huyu–	mwanamke	huyu
H0477	H2421			H2088	H0802	H2063

Basi alipokuwa akimwambia yule mfalme jinsi gani Elisha alivyomfufua yule mtoto aliyekufa, huyo mwanamke ambaye mtoto wake aliyekuwa amefufuliwa akaja kumuomba yule mfalme kwa ajili ya nyumba yake na nchi yake. Gehazi akasema, “Bwana wangu, mfalme, huyu ndiye yule mwanamke, na huyu ndiye mtoto wake, ambaye Elisha amemfufua.”

סָרִיס	הַמֶּלֶךְ׀	לָהּ	וַיִּתֶּן־	לָוֹ	וַתְּסַפֵּר־	לָאִשָּׁה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁאַל	6
towashi	mfalme	yeye	na–akampa–	yeye	na–akamsimulia–	mwanamke	mfalme	na–akauliza	
H5631	H4428		H5414			H0802	H4428	H7592	

הַשָּׂדֶה	תְּבוּאַת	כָּל־	וְאֵת׀	לָהּ׀	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶת־	הֵשִׁיב	לֵאמֹר	אֶחָד
shamba	mavuno–ya	kila–	na–[obj]	yake	ambayo–	kila–	[obj]–	rudisha	kusema	mmoja
	H8393	H3605	H0853			H3605	H0853	H7725	H0559	H0259

פ	עָתָהּ׃	וְעַד־	הָאָרֶץ	אֶת־	עָזְבָה	מִיּוֹם
[p]	sasa	na–mpaka–	nchi	[obj]–	alipoacha	kutoka–siku
	H6258	H5704	H0776	H0853		H3117

Wakati yule mfalme alipomuuliza yule mwanamke kuhusu mtoto wake, alimwelezea yule mfalme. Ndipo mfalme akamwagizia ofisa makini, akisema, “Mrudishie vyote vilivyokuwa vyake na mavuno yake yote ya kwenye mashamba tangu siku alipoondoka hadi sasa.”

7 וַיַּבֹּא֙ אֱלִישָׁ֔ע דַּמֶּ֖שֶׂק וּבֶן־הֲדַ֣ד מֶֽלֶךְ־אֲרָ֑ם חֹלֶ֣ה מְגֹנְיָ֔ה וַיַּגֶּד־
na-akaja Elisha Dameski na-Ben-Hadadi mfalme-wa- Aramu mgonjwa na-akaambiwa-
H0935 H0477 H1834 H1130 H4428 H0758 H5046

לֹ֣ו לֵאמֹ֔ר בָּ֥א אִֽישׁ־הָאֱלֹהִ֖ים עַד־מְקֹ֣ום זֶ֑ה׃
yeye kusema amekuja mtu wa-Mungu mpaka- hapa
H0559 H0935 H0376 H0430 H5704 H2008

Elisha akaja Damaskasi ambako Ben Hadadi yule mfalme wa Shamu alikuwa anaumwa. Yule mfalme aliambiwa, “Yule mtu wa Mungu amekuja hapa.”

8 וַיֹּ֤אמֶר הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֶל־חֲזָ֣אֵל קַ֔ח וְיָדְךָ֖ מִנְחָ֑ה וְלֵ֣ךְ
na-akasema mfalme kwa- Hazaeli chukua mkononi-mwako zawadi na-uende
H0559 H4428 H0413 H2371 H3947 H3027 H4503 H3212

לִקְרַ֣את אִֽישׁ־הָאֱלֹהִ֗ים וְדָרַשְׁתָּ֤ מֵֽעָלָיו֙ אֶת־יְהוָ֔ה לֵאמֹ֑ר
kukutana-na mtu wa-Mungu na-umwulize [obj]- Yahwe kupitia-kwake kusema
H7125 H0376 H0430 H1875 H0853 H3068 H0853 H0559

הַאֶחְיֶ֖ה מֵחֳלִ֥י זֶֽה׃
je-nitapona kutoka-ugonjwa huu
H2421 H2483 H2088

Mfalme akamwambia Hazaeli, “Chukua zawadi kwenye mkono wako na uende ukakutane na mtu wa Mungu, na ukazungumze na Yahwe kupitia yeye, ukisema, “Je nitapona huu ugonjwa wangu?”

9 וַיֵּ֣לֶךְ חֲזָ֗אֵל וְכָל־ט֣וּב דַּמֶּ֣שֶׂק בְּיָדֹו֮ מַשָּׂא֒ אַרְבָּעִ֣ים גָּמָ֔ל וַיָּבֹ֖א
na-akaenda Hazaeli na-kila- mkononi-mwake zawadi na-akachukua kukutana-naye mzigo arobaini ngamia na-akaja
H3212 H2371 H3605 H3027 H4503 H3947 H7125 H4853 H0705 H1581 H0935

וַיַּעֲמֹ֣ד לִפְנֵ֔יו וַיֹּ֖אמֶר בִּנְךָ֣ בֶן־הֲדַ֣ד מֶֽלֶךְ־אֲרָ֑ם לֵאמֹ֗ר
na-akasimama mbele-yake kitu-kizuri cha-Dameski kusema Ben-Hadadi mfalme-wa- Aramu kwako kusema
H5975 H6440 H2898 H1834 H1130 H4428 H0758 H0413 H0559

הַאֶחְיֶ֖ה מֵחֳלִ֥י זֶֽה׃
je-nitapona kutoka-ugonjwa huu
H2421 H2483 H2088

Basi Hazaeli akaenda kuonana naye na kuchukua zawadi zake za kila kitu kizuri cha Damskasi, akabeba ngamia arobaini. Hivyo Hazaeli akaja na kusimama mbele ya Elisha na kusema, “Mtoto wako Ben Hadadi mfalme wa Shamu amenituma kwako, kusema, “Je nitapona huu ugonjwa?”

10 וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו לֵ֚ךְ אֱמָר־[לֹ֣ו](לוֹ) חָיֹ֥ה תִֽחְיֶ֖ה
na-akasema kwake Elisha nenda sema- [k] (kwake) hakika utapona
H0559 H0413 H0477 H3212 H0559 H3808 H2421 H2421

כִּֽי־מֹ֥ות יָמֹֽות׃ וְהִרְאַ֥נִי יְהוָ֖ה
kwamba- hakika atakufa na-amenionyesha Yahwe
H4191 H4191 H4191 H7200 H3068

Elisha akamwambia, “Nenda, kwa Ben Hadadi, 'Utapona hakika,' lakini Yahwe amenionyesha kwamba atakufa hahkika.”

11 וַיָּ֣שֶׂם פָּנָ֔יו וַיַּעֲמֵ֖ד עַד־בֹּ֑שׁ וַיֵּ֣בְךְּ אִֽישׁ־הָאֱלֹהִֽים׃
na-akaweka uso-wake [obj]- na-akakaza mpaka- aibu na-akalia mtu wa-Mungu
H7975 H6440 H0853 H5704 H0954 H1058 H0376 H0430

Basi Elisha akamtumbulia macho Hazaeli hadi alipojisikia aibu, na yule mtu wa Mungu akalia machozi.

12 וַיַּאמֶר na–akasema H0559 חֲזָאֵל Hazaeli H2371 מַדּוּעַ kwa–nini H4069 אֲדֹנִי bwana–wangu H0113 בֹּכֶה analia H1058 כִּי־ kwa–sababu– H3045 יָדַעְתִּי najua

אֲשֶׁר־ ambayo– H0853 אֵת [obj] עָשֶׂה utawafanyia H6213 לִבְנֵי wana–wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 רָעָה uovu מִבְצְרֵיהֶם ngome–zao H4013 תְּשַׁלַּח utaziteketeza H7971 בָּאֵשׁ kwa–moto H0784

וְהָרַיְתִּיהֶם na–wajawazito–wao תְּבַקַּע׃ utawapasua H1234 עֹלְלֵיהֶם na–watoto–wao H5768 תְּרַטֵּשׁ utawaponda H7376 תְּבַקַּע utawapasua H1234 בַּחֻרֵיהֶם na–vijana–wao H0970 תְּגַהֵּג utawaua H2026 בְּחֶרֶב kwa–upanga H2719

Hazaeli akauliza, kwa nini unalia, bwana wangu?” Akajibu, “Kwa sababu najua uovu ambao utakaoufanya kwa watu wa Israeli. Utazichoma moto ngome zao kwa moto, na utawaua vijana wao kwa upanga, kuwaseta vipande vipande watoto wao wachanga, na kuwapasua mimba zao wanawake wenye mimba.”

13 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 חֲזָהאֵל Hazaeli H2371 כִּי kwa–sababu כִּי kwa–sababu מָה nini H4100 עַבְדְּךָ mtumishi–wako H5650 הַכֶּלֶב mbwa H3611 יַעֲשֶׂה angefanya H6213 הַדָּבָר jambo H1697

אֲרָם׃ Aramu H0758 עַל־ juu–ya– H5921 מֶלֶךְ mfalme H4428 אֹתְךָ wewe H0853 יְהוָה Yahwe H3068 הִרְאָנִי amenionyesha H7200 אֱלִישָׁע Elisha H0477 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 הַנְּבִיא hili H2088 לַנָּדוֹל kubwa

Hazaeli akajibu, Ni nani mtumwa wako, ambaye atafanya jambo hili kubwa? Yeye ni mbwa tu.” Elisha akajibu, “Yahwe amenionyesha kwamba utakuwa mfalme juu ya Shamu.”

14 וַיֵּלֶךְ na–akaenda H3212 מֵאֵת kutoka–kwa H0854 אֱלִישָׁע Elisha H0477 וַיָּבֹא na–akaja H0935 אֶל־ kwa– H0413 אֲדֹנָיו bwana–wake H0113 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 לוֹ kwake מָה־ nini– H4100

תִּחְיֶה׃ utapona H2421 הָחָיֹה hakika H2421 לִי kwangu אָמַר alisema H0559 וַיֹּאמֶר na–akasema H0559 אֱלִישָׁע Elisha H0477 לְךָ kwako אָמַר alisema H0559

Ndipo Hazaeli akamwacha Elisha na kuja kwa bwana wake, ambaye alimwambia, “Je Elisha alikwambiaje?” Akajibu, “Ameniambia kwamba utapona bila shaka.”

15 וַיְהִי na–ikawa H1961 מָמָּחֳרָת kesho–yake H4283 וַיִּקַּח na–akachukua H3947 הַמַּכְבֵּר kitambaa–kizito H4346 וַיִּטְבֹּל na–akakichovya H2881 בַּמָּיִם katika–maji H4325

פ [p] תַּחְתָּיו׃ badala–yake H8478 וַיִּמְלֹךְ na–akatawala חֲזָהאֵל Hazaeli H2371 וַיָּמָת na–akafa H4191 פָּנָיו uso–wake H6440 עַל־ juu–ya– וַיִּפְרֹשׂ na–akakitandaza H6566

Basi siku ya pili yake Hazaeli akachukua blangeti na kulichovya kwenye maji, na kulitandaza kwenye uso wa Ben Hadadi hivyo akafa. Basi Hazaeli akawa mfalme katika sehemu sehemu yake.

16 וּבִשְׁנַת חָמֵשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
na–katika–mwaka wa–tano wa–Yoramu mwana–wa– Ahabu mfalme wa–Israeli
H8141 H2568 H3141 H0256 H4428 H3478

וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ אֲלִיתַוָּלָא יְהוֹרָם בֶּן־ יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
na–Yehoshafati mfalme wa–Yuda alitawala Yehoramu mwana–wa– Yehoshafati mfalme
H3092 H4428 H3063 H3088 H3092 H4428

יְהוּדָה׃
wa–Yuda
H3063

Katika mwaka wa kumi na tano wa Yoramu mwana wa Ahabu, mfalme wa Israeli, Yehoramu akaanza kutawala. Alikuwa mwana wa Yehoshafati mfalme wa Yuda. Alianza wakati Yehoshafati alikuwa mfalme wa Yuda.

17 בֶּן־ שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מִאַת הָיָה אֲלִיפוֹתַוָּלָא בְּמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה (שָׁנִים)
mwenye–miaka– thelathini na–mbili miaka alikuwa alipotawala na–minane [k] (miaka)
H8141 H7970 H8147 H8141 H1961 H8083 [שנה] (שנים)

מָלַךְ אֲלִיתַוָּלָא בִּירוּשָׁלָם׃
alitawala katika–Yerusalemu
H3389

Yoramu alikuwa na umri wa miaka thelathini na mbili alipoanza kutawala, na alitawala kwa mda wa miaka minane katika Yerusalemu.

18 וַיֵּלֶךְ בִּדֶרֶךְ בֵּית אַחְאָב כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵי כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ
na–akaenda katika–njia nyumba–ya Ahabu walivyofanya kama–vile Israeli ya–wafalme–wa walivyofanya kama–vile
H3212 H1870 H0256 H3478 H4428 H0802

בְּעֵינֵי הָרַע וַיַּעַשׂ לְאִשָּׁה לוֹ הָיְתָה־ אַחְאָב בַּת־ כִּי
machoni–pa uovu na–akafanya kama–mke kwake alikuwa– Ahabu binti–ya– kwa–sababu
H0802 H1323 H0256 H1961

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Yoramu akatembea kwenye njia ya huyo mfalme wa Israeli, kama walivyokuwa wakifanya kwenye nyumba ya Ahabu; kwa kuwa alikuwa na binti wa Ahabu kama mke wake, na alifanya uovu usoni kwa Yahwe.

19 וְלֹא־ הַשְׁחִית לְהָמִית אֶת־ יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד
na–hakutaka– kuangamiza [obj]– Yuda kwa–sababu–ya Daudi
H3808 H7843 H0853 H3063 H4616 H1732

אָבָה יְהוָה לוֹ נִיר תֵּת לוֹ לְבָנָיו כָּל־ עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר־
kukubali Yahwe kwake taa yeye kwa–wana–wake kila– mtumishi–wake kama–vile alivyosema–
H0014 H3068 H0559 H5414 H5650 H3605

הַיָּמִים׃
siku
H3117

Walakini, kwa sababu ya mtumishi wake Daudi, Yahwe hakutaka kuiharibu Yuda, tangu alipomwambia kwamba atampatia wazao.

20 בְּיָמָיו עָשָׂה פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־ יְהוּדָה וַיַּמְלִכוּ
katika–siku–zake aliasi Edomu kutoka–chini–ya mkono–wa– Yuda na–wakamtawaza
H3117 H6586 H0123 H8478 H3027 H3063

עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
juu–yao mfalme
H4428

Katika siku za Yoramu, Edomu akaasi kutoka chini ya mkono wa Yuda, na wakamfanya mfalme juu yao wenyewe.

21 וַיַּעֲבֹ֣ר יוֹרָ֗ם וְכָל־ הָרֶ֙כֶב֙ עִמּ֔וֹ וַיְהִי־ ה֥וּא קָ֖ם וַיַּכּ֣וּ אֶת־ אֱד֑וֹם הַסֹּבְבִ֣ים אֹתוֹ֔ וְאֵ֖ת שָׂרֵ֥י הָרָֽכֶב׃

וַיַּעֲבֹ֣ר	יוֹרָ֗ם	וְכָל־	הָרֶ֙כֶב֙	עִמּ֔וֹ	וַיְהִי־	ה֥וּא	קָ֖ם	וַיַּכּ֣וּ	אֶת־	אֱד֑וֹם
na–akapita	Yoramu	na–kila–	gari–la–farasi	pamoja–naye	na–ikawa–	yeye	aliamka	wakuu–wa	[obj]–	Edomu
	H3141	H3605	H7393		H1961	H1931		H8269	H0853	H0123

הַסֹּבְבִ֣ים	אֹתוֹ֔	וְאֵ֖ת	שָׂרֵ֥י	הָרָֽכֶב׃	וַיָּנָס֙	הָעָ֔ם	וַיְהִ֥י	לְאָהָלָֽיו׃		
waliomzunguka	yeye	na–[obj]	wakuu–wa	magari–ya–farasi	na–wakakimbia	watu	na–ikawa–	kwenye–mahema–yao		
H5437	H0413	H0853	H8269	H7393	H5127		H1961	H0168		

Basi Yehoramu akaenda na maamri jeshi na magari ya farasi yote. Ilitokea kwamba akaamka usiku na kushambulia na kuwazunguka Waedomu, waliokuwa wamemzunguka na wale maamri jeshi wa magari ya farasi. Ndipo wanajeshi wa Yehoramu wakakimbilia wajumbani kwao.

22 וַיִּפְשַׁ֣ע אֱד֔וֹם מִתַּ֖חַת יַד־ יְהוּדָ֑ה עַד֙ הַיּ֣וֹם הַזֶּ֔ה אָ֖ז הָֽיְתָ֥ה לִבְנָ֛ה בָּעֵ֥ת הַהִ֖יא׃

וַיִּפְשַׁ֣ע	אֱד֔וֹם	מִתַּ֖חַת	יַד־	יְהוּדָ֑ה	עַד֙	הַיּ֣וֹם	הַזֶּ֔ה	אָ֖ז	הָֽיְתָ֥ה	לִבְנָ֛ה	בָּעֵ֥ת	הַהִ֖יא׃
na–wakaasi	Edomu	kutoka–chini–ya	mkono–wa–	Yuda	mpaka	siku	hii	wakati–huo		Libna	wakati–wa	huo
H6586	H0123	H8478	H3027	H3063	H5704	H3117	H2088			H3841	H6256	H1931

Hivyo Edomu aliasi dhidi ya utawala wa Yuda katika siku hizi. Libna pia aliasi katika kipindi hicho hicho.

23 וְיֶתֶר֙ דִּבְרֵ֣י יוֹרָ֔ם וְכָל־ אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה הֲלוֹא־ הֵ֣ם כְּתוּבִ֗ים עַל־ סֵ֚פֶר דִּבְרֵ֣י הַיָּמִ֔ים לְמַלְכֵ֖י יְהוּדָֽה׃

וְיֶתֶר֙	דִּבְרֵ֣י	יוֹרָ֔ם	וְכָל־	אֲשֶׁ֥ר	עָשָׂ֖ה	הֲלוֹא־	הֵ֣ם	כְּתוּבִ֗ים	עַל־	סֵ֚פֶר	דִּבְרֵ֣י	הַיָּמִ֔ים	לְמַלְכֵ֖י	יְהוּדָֽה׃
na–mambo–mengine	mambo–ya	Yoramu	na–kila–	ambayo	alifanya	je–hayako–	hayo	yameandikwa	katika–	kitabu–cha	mambo–ya	siku	ya–wafalme–wa	Yuda
	H1697	H3141	H3605			H3808	H1992	H3789			H1697	H3117	H4428	H3063

Kwa mambo mengine yamhusuyo Yehoramu, yote aliyoyafanya, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya mfalme wa Yuda?

24 וַיִּשְׁכַּ֥ב יוֹרָ֖ם עִם־ אֲבֹתָ֑יו וַיִּקָּבֵ֥ר עִם־ אֲבֹתָ֖יו בְּנ֥וֹ עִ֣יר דָּוִ֑ד וַיִּמְלֹ֥ךְ אֲחַזְיָ֖הוּ בְּנ֥וֹ תַחְתָּֽיו׃ פ

וַיִּשְׁכַּ֥ב	יוֹרָ֖ם	עִם־	אֲבֹתָ֑יו	וַיִּקָּבֵ֥ר	עִם־	אֲבֹתָ֖יו	בְּנ֥וֹ	עִ֣יר	דָּוִ֑ד	וַיִּמְלֹ֥ךְ	אֲחַזְיָ֖הוּ	בְּנ֥וֹ	תַחְתָּֽיו׃	פ
na–akalala	Yoramu	pamoja–na–	baba–zake	na–akazikwa	pamoja–na–	baba–zake	mwana–wake	katika–mji–wa	Daudi	na–akatawala	Ahazia	mwana–wake	badala–yake	[p]
H7901	H3141		H0001	H6912		H0001			H1732		H0274		H8478	

Yehoramu akafa na kuzikwa pamoja na baba zake, na akalala pamoja na baba zake katika mji wa Daudi. Ndipo Ahazi mtoto wake akawa mfalme katika sehemu yake.

25 בִּשְׁנַ֣ת שְׁתֵּים־ עֶשְׂרֵ֗ה שָׁנָה֙ לְיוֹרָ֣ם בֶּן־ אַחְאָ֔ב מֶ֖לֶךְ יִשְׂרָאֵ֑ל מָלַ֖ךְ יְהוֹרָ֥ם בֶּן־ יְהוֹשָׁפָ֖ט מֶ֥לֶךְ יְהוּדָֽה׃

בִּשְׁנַ֣ת	שְׁתֵּים־	עֶשְׂרֵ֗ה	שָׁנָה֙	לְיוֹרָ֣ם	בֶּן־	אַחְאָ֔ב	מֶ֖לֶךְ	יִשְׂרָאֵ֑ל	מָלַ֖ךְ	יְהוֹרָ֥ם	בֶּן־	יְהוֹשָׁפָ֖ט	מֶ֥לֶךְ	יְהוּדָֽה׃
katika–mwaka	kumi–na–	mbili	miaka	wa–Yoramu	mwana–wa–	Ahabu	mfalme	wa–Israeli	alitawala	Yehoramu	mwana–wa–	Yehoshafati	mfalme	wa–Yuda
H8141	H8147	H6240	H8141	H3141		H0256	H4428	H3478		H3088		H3092	H4428	H3063

Katika mwaka wa kumi na mbili wa Yohoramu mwana wa Ahabu, mfalme wa Israeli, Ahazi mwana wa Yehoramu, mfalme wa Yuda, alianza kutawala.

26

מָלַךְ	אַחַת	וְשָׁנָה	בְּמָלְכוֹ	אֲחַזְיָהוּ	שְׁנָת	וּשְׁתַּיִם	עֶשְׂרִים	בֶּן־
alitawala	mmoja	na–mwaka	alipotawala	Ahazia	miaka	na–mbili	ishirini	mwenye–miaka–
	H0259	H8141		H0274	H8141	H8147	H6242	

יִשְׂרָאֵל׃	מֶלֶךְ	עָמְרִי	בַּת־	עֲתַלְיָהוּ	אִמּוֹ	וְשָׁם	בִּירוּשָׁלָם	
wa–Israeli	mfalme	Omri	binti–ya–	Athalia	la–mama–yake	na–jina	katika–Yerusalemu	
H3478	H4428	H6018	H1323	H6271	H0517	H8034	H3389	

Ahazi alikuwa ana umri wa miaka ishirini na mbili wakati alipoanza kutawala; alitawala kwa mda wa mwaka mmoja katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa anaitwa Athalia; alikuwa mtoto wa Omri, mfalme wa Israeli.

27

יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	אַחְאָב	בֵּית	בְּדֶרֶךְ	וַיֵּלֶךְ	
Yahwe	machoni–pa	uovu	na–akafanya	Ahabu	ya–nyumba–ya	katika–njia	na–akaenda	
H3068				H0256		H1870	H3212	

הוּא׃	אַחְאָב	בֵּית־	חֲתַן	כִּי	אַחְאָב	כְּבֵית		
yeye	Ahabu	wa–nyumba–ya–	mkwe	kwa–sababu	Ahabu	kama–nyumba–ya		
H1931	H0256		H2860		H0256			

Ahazia alitembelea katika nyumba ya Ahabu; alifanya yale yaliyo maovu katika uso wa Yahwe, kama nyumba ya Ahabu ilivyokuwa ikifanya, kwa kuwa Ahazia alikuwa mkwe kwenye nyumba ya Aabu.

28

חֲזָהאֵל	עִם־	לַמִּלְחָמָה	אַחְאָב	בֶּן־	יוֹרָם	אֶת־	וַיֵּלֶךְ	
Hazaeli	dhidi–ya–	vitani	Ahabu	mwana–wa–	Yoramu	pamoja–na–	na–akaenda	
H2371		H4421	H0256		H3141	H0854	H3212	

יוֹרָם׃	אֶת־	אֲרַמִּים	וַיַּכּוּ	גִּלְעָד	בְּרָמֹת	אֲרָם	מֶלֶךְ־	
Yoramu	[obj]–	Waaramu	na–wakampiga	Gileadi	katika–Ramothi	Aramu	mfalme–wa–	
H3141	H0853	H0761	H5221	H1568	H7433	H0758	H4428	

Ahazia akaenda pamoja na Yoramu mwana wa Ahabu, kupigana dhidi ya Hazaeli, mfalme wa Shamu, katika Ramath Geleadi. Washami wakamjeruhi Yoramu.

29

אֲשֶׁר	הַמַּכִּים	מִן־	בְּיִזְרְעֶאל	לְהִתְרַפֵּא	הַמֶּלֶךְ	יוֹרָם	וַיָּשָׁב	
ambayo	majeraha	kutoka–	katika–Yezreeli	kupona	mfalme	Yoramu	na–akarudi	
	H4347		H3157	H7495	H4428	H3141	H7725	

אֲרָם	מֶלֶךְ	חֲזָהאֵל	אֶת־	בְּהִלָּחֲמוֹ	בָּרָמָה	אֲרַמִּים	יַכָּהוּ	
wa–Aramu	mfalme	Hazaeli	[obj]–	alipopigana–na	katika–Rama	Waaramu	walimpiga	
H0758	H4428	H2371	H0854		H7414	H0761	H5221	

יוֹרָם	אֶת־	לִרְאוֹת	יָלַד	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יְהוֹרָם	בֶּן־	וַאֲחַזְיָהוּ	
Yoramu	[obj]–	kuona	alishuka	wa–Yuda	mfalme	Yehoramu	mwana–wa–	na–Ahazia	
H3141	H0853	H7200	H3381	H3063	H4428	H3088		H0274	

פ	הוּא׃	חֹלֶה	כִּי־	בְיִזְרְעֶאל	אַחְאָב	בֶּן־	
[p]	yeye	mgonjwa	kwa–sababu–	katika–Yezreeli	Ahabu	mwana–wa–	
	H1931			H3157	H0256		

Mfalme Yoramu akarudi ili auguzwe huko Yezreeli kwenye yale majeraha ambayo Washami walimpatia huko Rama. Wakati alipopigana dhidi ya Hazaeli mfalme wa Shamu. Hivyo Ahazi mwana wa Yehoramu, mfalme Yuda, akashuka kwa Yezreeli kumuona Yoramu mwana wa Ahabu, kwa sababu Yoramu alikuwa amejeruhiwa.

Chapter 9

וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ חֲנַר
na-Elisha nabii aliita mmoja kutoka-wana-wa manabii na-akasema kwake jifunge
H0477 H5030 H7121 H0259 H3027 H5030 H0559 H2296

מָתְנֶיךָ קַח וְקַח בְּיָדְךָ אֶת פַּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה וְלֵךְ רָמֹת גִּלְעָד׃
kiuno-chako na-chukua chupa ya-mafuta hii mkononi-mwako na-uende Ramothi Gileadi
H4975 H3947 H6378 H8081 H2088 H3027 H3212 H7433 H1568

1 Nabii Elisha akamwita mmoja wa watoto wa manabii na kumwambia, “Vaa kwa kwa safari, halafu chukua hii chupa ndogo ya mafuta kwenye mikono yako na uende Romoth Geliadi.

וּבָאתָ וְהִנֵּה שָׁם יְהוּא בֶּן יְהוֹשָׁפָט בֶּן נִמְשִׁי וּבָאתָ וְהַקֵּמוֹתוֹ אֶת אָחִיו מִתּוֹךְ חֶדֶר
na-utakapofika huko na-umtafute- Yehu huko Yehoshafati mwana-wa- Nimshi mwana-wa- ndugu-zake kutoka-kati-ya chumba
na-utakapofika huko na-umtafute- Yehu H0935 H8033 H7200 H3058 H8033 H3092 H5250 H0251 H8432 H2315

וְהַבֵּאתָ אֹתוֹ חֶדֶר בְּחֶדֶר׃
na-umpeleke yeye chumba ndani-ya-chumba
H0935 H0853 H2315 H2315

2 Wakati utakapofika, mtafute Yehu mwana wa Yehoshafati mwana wa Nimshi, na uende ukaingie na kumfanya ainuke kutoka miongoni mwa rafiki zake, na ukampeleke katika chumba cha ndani.

וְלָקַחְתָּ פַּךְ הַשֶּׁמֶן וְיָצַקְתָּ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה
na-utachukua chupa-ya- mafuta na-utamiminia juu-ya- kichwa-chake na-utasema hivyo-
na-utachukua H3947 chupa-ya- H6378 mafuta H8081 na-utamiminia H3332 juu-ya- H0413 kichwa-chake H7218 na-utasema H0559 hivyo- H3541

אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וּפָתַחְתָּ הַדֶּלֶת וְנָסְתָּה וְלֹא תְחַכֶּה׃
amesema Yahwe nimekupaka-mafuta kuwa-mfalme juu-ya- Israeli na-utafungua mlango kusubiri na-usisimame na-utakimbia
amesema H0559 Yahwe H3068 nimekupaka-mafuta H4886 kuwa-mfalme H4428 juu-ya- H0413 Israeli H3478 na-utafungua H6605 mlango H1817 kusubiri H2442 na-usisimame H3808 na-utakimbia H5127

3 Kisha chukua ile chupa ya mafuta na imiminie kwenye kichwa chake na kusema, 'Yahwe anasema hivi: “Nimekumiminia mafuta uwe mfalme juu ya Israeli. “Halafu fungua mlango, na kukimbia; usichelewe.”

וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנָּבִיא רָמֹת גִּלְעָד׃
na-akaenda na-akaenda kijana nabii Ramothi Gileadi
na-akaenda H3212 kijana H5288 kijana H5288 nabii H5030 Ramothi H7433 Gileadi H1568

4 Basi yule kijana, yule nabii kijana, akaenda Romoth Geliadi.

וַיָּבֹא וְהִנֵּה שָׂרֵי הַחֵיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלֶיךָ קָצִין וַיֹּאמֶר אֶל מִי מִכֻּלָּנוּ אֵלֶיךָ קָצִין׃
na-akafika na-tazama wakuu-wa jeshi wameketi na-akasema neno kwangu kwako mkuu na-akasema kwa- yupi kutoka-kwetu-sisi kwako mkuu
na-akafika H0935 na-tazama H2009 wakuu-wa H8269 jeshi H2428 wameketi H3427 na-akasema H0559 neno H1697 kwangu H0413 kwako H0413 mkuu H8269 na-akasema H0559 kwa- H0413 yupi H4310 kutoka-kwetu-sisi H3605 na-akasema H0559 Yehu H3058 mkuu H8269

5 Wakati alipofika, kumbe, wale manahodha wa lile jeshi walikuwa wamekaa. Hivyo yule nabii kijana akasema, “Nimekuja mara moja naneno kwako, nahodha.” Yehu akajibu, “kwa yupi katika sisi?” Yule nabii kijana akajibu, “Kwako nahodha.”

6 וַיָּקָם֙ וַיָּבֹא֙ הַכֵּיתָה֙ וַיִּצֹּק֙ הַשָּׁמֶן֙ אֶל־ רֹאשׁ֔וֹ
na–akasimama na–akaingia nyumbani na–akamimina mafuta juu–ya– kichwa–chake
H0935 H3332 H8081 H0413

וַיֹּ֣אמֶר֮ לֹו֒ כֹּה־ אָמַ֣ר יְהוָה֮ אֱלֹהֵי֒ יִשְׂרָאֵל֮ מָשַׁחְתִּ֣יךָ֒ לְמֶ֣לֶךְ
na–akasema kwake hivyo– amesema Yahwe Mungu–wa Israeli nimekupaka–mafuta
H0559 H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H4886

עַל־ יִשְׂרָאֵל֒׃ אֶל־ עַ֣ם יְהוָה֮ אֶל־ לְמֶ֣לֶךְ
kuwa–mfalme juu–ya– watu–wa Yahwe juu–ya– Israeli
H4428 H0413 H3068 H0413 H3478

Basi Yehu akainuka na kwenda kwenye nyumba, na yule nabii akammiminia mafuta kwenye kichwa chake na kumwambia Yehu, “Yahwe, Mungu wa Israeli, anasema hivi: 'Nimekumiminia mafuta uwe mfalme juu ya watu wa Yahwe, juu ya Isaraeli.

7 וְהִכִּיתָ֞ה וְנִקַּמְתִּי֙ אֲדֹנֶ֣יךָ אַחְאָ֔ב בֵּ֖ית אֶת־ וְדִמֵּי֙
na–utaipiga na–nitalipiza–kisasi bwana–wako Ahabu nyumba–ya [obj]– damu–ya
H5221 H5358 H0113 H0256 H0853 H1818

מִיַּ֣ד יְהוָ֔ה עַבְדֵ֖י כָּל־ וּדְמֵי֙ הַנְּבִיאִ֔ים עַבְדֵ֖י
kutoka–mkono–wa Yahwe watumishi–wa kila– na–damu–ya manabii watumishi–wangu
H3027 H3068 H5650 H3605 H1818 H5030 H5650

אִיזֶֽבֶל׃
Yezebeli
H0348

Wewe lazima uiue familia ya Ahabu bwana wako, ili niweze kulipiza kisasi cha damu ya watumishi wangu manabii, na damu ya watumishi wote wa Yahwe, ambao waliokuwa wameuawa kwa mkono wa Yezebeli.

8 מַשְׁתִּ֣ין לְאַחְאָ֔ב וְהִכְרַתִּ֖י אַחְאָ֔ב בֵּ֖ית כָּל־ וְאָבַ֔ד
anayekojoa kwa–Ahabu na–nitamkatilia–mbali Ahabu nyumba–ya kila– na–itaangamia
H8366 H0256 H3772 H0256 H3605 H0006

בְּיִשְׂרָאֵ֑ל וְעָז֥וּב וְעָצ֖וּר בְּקִֽיר׃
katika–Israeli na–aliyeachwa na–aliyefungwa ukutani
H3478 H6113 H7023

Kwa kuwa nyumba yote ya Ahabu itaangamia, na nitamkatilia mbali kila mtoto wa kiume wa Ahabu, yeyote awe mtumwa au mtu huru.

9 נְבָ֔ט בֶּן־ יָרָבְעָ֖ם כְּבֵ֣ית אַחְאָ֔ב בֵּ֖ית אֶת־ וְנָתַתִּ֣י
Nebati mwana–wa– Yeroboamu kama–nyumba–ya Ahabu nyumba–ya [obj]– na–nitaifanya
H5028 H3379 H0256 H0853 H5414

אֲחִיָּ֖ה׃ בֶּן־ בַּעְשָׁ֔א וּכְבֵ֣ית
Ahiya mwana–wa– Baasha na–kama–nyumba–ya
H0281 H1201

Nitaifanya nyumba ya Ahabu kama nyumba ya Yerobohamu mwana wa Nebati na kama nyumba ya Baasha mwana wa Ahiya.

10 קֹבֵ֔ר אֲכָלָ֖ם יִזְרְעֶ֑אל בְּחֶ֣לֶק הַכְּלָבִ֔ים יֹאכְלוּ֙ אִיזֶ֔בֶל וְאֶת־
atakayemzika na–hakuna Yezreeli katika–shamba–la mbwa watamla Yezebeli na–[obj]–
H6912 H0369 H3157 H3611 H0398 H0348 H0853

וַיִּפְתָּ֖ח הַדֶּ֣לֶת מִלֶּ֑נוּס׃
na–akafungua mlango na–akakimbia
H5127

Mbwa watamla Yezebeli katika Yezreeli, na hakutakuwa na mtu wa kumzika.” Kisha nabii akafungua mlango na kukimbia.

11 וְיֵהוּא (na-Yehu H3058) יָצָא (alitoka H3318) אֶל־ (kwa- H0413) עַבְדֵי (watumishi-wa H5650) אֲדֹנָיו (bwana-wake H0113) וַיֹּאמֶר (na-akasema H0559) לוֹ (kwake) הֲשָׁלוֹם (je-kuna-amani H7965)

מַדּוּעַ (kwa-nini H4069) בָּא־ (amekuja- H0935) הַמְשֻׁגָּע (mwendawazimu H7696) הַזֶּה (huyu H2088) אֵלֶיךָ (kwako H0413) וַיֹּאמֶר (na-akasema H0559) אֲלֵיהֶם (kwao H0413) אַתֶּם (ninyi) יְדַעְתֶּם (mnamjua H3045)

אֶת־ ([obj]- H0853) הָאִישׁ (mtu H0376) וְאֶת־ (na-[obj]- H0853) שִׂיחוֹ׃ (maneno-yake H7879)

Kisha Yehu akatoka kwenda kwa watumishi wa bwana wake, na mmoja akamwambia, “Je kila kitu kiko sawa? Kwa nini huyu mwenda wazimu amekuja kwako?” Yehu akawajibu, “Mnamjua huyo mtu na mambo asemayo.”

12 וַיֹּאמְרוּ (na-wakasema H0559) אֵלָיו (kwangu H0413) לֵאמֹר (kusema H0559) כֹּה (hivyo H3541) אָמַר (amesema H0559) יְהוָה (Yahwe H3068) מָשַׁחְתִּיךָ (nimekupaka-mafuta H4886) לְמֶלֶךְ (kuwa-mfalme H4428) אֶל־ (juu-ya- H0413) יִשְׂרָאֵל׃ (Israeli H3478)

שֶׁקֶר (uongo H8267) הַגֶּד־ (tuambie- H5046) נָא (tafadhali H4994) לָנוּ (sisi) וַיֹּאמֶר (na-akasema H0559) כָּזֹאת (hivi H2063) וְכָזֹאת (na-hivi H2063) אָמַר (alisema H0559)

וַיֹּאמְרוּ (na-wakasema H0559) הַגֶּד־ (tuambie- H5046) נָא (tafadhali H4994) לָנוּ (sisi) וַיֹּאמֶר (na-akasema H0559) כָּזֹאת (hivi H2063) וְכָזֹאת (na-hivi H2063) אָמַר (alisema H0559)

Wakasema, “Huo ni uongo. Tuambie.” Yehu akajibu, “Alisema hivi na vile juu yangu, na pia akasema, 'hivi ndivyo Yahwe asemavyo: Nimekumiminia mafuta kama mfalme juu ya Israeli.’”

13 וַיְמַהֲרוּ (na-wakaharakisha) וַיִּקְחוּ (na-wakachukua H3947) אִישׁ (kila-mtu H0376) בִּגְדּוֹ (vazi-lake) וַיָּשִׂימוּ (na-wakaweka) תַּחְתָּיו (chini-yake H8478) אֶל־ (juu-ya- H0413)

הַמַּעֲלוֹת (ya-juu) בַּשּׁוֹפָר (tarumbeta H7782) וַיִּתְקְעוּ (na-wakapiga H8628) וַיֹּאמְרוּ (na-wakasema H0559) מָלַךְ (ametawala) יֵהוּא׃ (Yehu H3058) נָגֶר (ngazi H1634)

Kisha kila mmoja wao akachukua vazi haraka na kuweka chini ya Yehu juu ya madaraja. Wakapiga baragumu na kusema, “Yehu ni mfalme.”

14 וַיִּתְקַשֶּׁר (na-akafanya-hila H7194) יֵהוּא (Yehu H3058) בֶּן־ (mwana-wa- H3092) יְהוֹשָׁפָט (Yehoshafati) בֶּן־ (mwana-wa- H3141) נִמְשִׁי (Nimshi H5250) אֶל־ (dhidi-ya- H0413) יוֹרָם (Yoramu H3141)

וְיוֹרָם (na-Yoramu H3141) הָיָה (alikuwa H1961) שֹׁמֵר (akilinda H8104) בְּרָמֹת (katika-Ramothi H7433) גִּלְעָד (Gileadi H1568) הוּא (yeye H1931) וְכָל־ (na-kila- H3605) יִשְׂרָאֵל (Israeli H3478) מִפְּנֵי (kwa-sababu-ya H6440)

חֲזָאֵל (Hazaeli H2371) מֶלֶךְ־ (mfalme-wa- H4428) אֲרָם׃ (Aramu H0758)

Katika njia hii Yehu mwana wa Yehoshafati mwana wa Nimshi akafanya njama juu ya Yoramu. Basi Yoramu alikuwa akiilinda Ramothi Gileadi, yeye na Israeli yote, kwa sababu ya Hazaeli mfalme wa Shamu,

15

אֲשֶׁר	הַמַּכִּים	מִן־	בְּיִזְרְעֶאל	לְהִתְרַפֵּא	הַמֶּלֶךְ	יְהוֹרָם	וַיָּשָׁב׃	
ambayo	majeraha	kutoka–	katika–Yezreeli	kupona	mfalme	Yehoramu	na–alikuwa–amerudi	
	H4347		H3157	H7495	H4428	H3088	H7725	

יֵהוּא	וַיֹּאמֶר	אֲרָם	מֶלֶךְ	חֲזָאֵל	אֶת־	בְּהִלָּחֲמוֹ	אֲרַמִּים	יַכֻּהוּ
Yehu	na–akasema	wa–Aramu	mfalme	Hazaeli	[obj]–	alipopigana–na	Waaramu	walimpiga
H3058	H0559	H0758	H4428	H2371	H0854		H0761	H5221

]לנידו[	לָלֶכֶת	הָעִיר	מִן־	פָּלִיט	יֵצֵא	אֵל־	נַפְשְׁכֶם	יֵשׁ	אִם־
[k]	kwenda	mji	kutoka–	mkimbizi	atoke	usiache–	nafsi–zenu	kuna	kama–
H5046	H3212				H3318	H0408	H5315	H3426	

בְּיִזְרְעֶאל׃	)לְהַגִּיד(
katika–Yezreeli	(kuambia)
H3157	H5046

lakini mfalme Yoramu alikuwa amesharudi kwa Yezreeli ili kuponywa yale majeraha aliyokuwa ameyapewa na Washami, wakati akiwa anapigana dhidi ya Hazaeli mfalme wa Shamu. Yehu akawaambia watumishi wa Yoramu, “kama hili ndilo wazo lako, kisha usimwache mtu aondoke na kwenda nje ya mji, ili aende kupeleka habari hii Yezreeli.”

16

וַאֲחַזְיָהוּ	שָׁמָּה	שִׁכֵּב	יוֹרָם	כִּי	יִזְרְעֶאלָה	וַיֵּלֶךְ	יֵהוּא	וַיִּרְכָּב
na–Ahazia	huko	amelala	Yoramu	kwa–sababu	Yezreeli	na–akaenda	Yehu	na–akapanda
H0274	H8033	H7901	H3141		H3157	H3212	H3058	H7392

יוֹרָם׃	אֶת־	לִרְאוֹת	יָרַד	יְהוּדָה	מֶלֶךְ
Yoramu	[obj]–	kuona	alishuka	wa–Yuda	mfalme
H3141	H0853	H7200	H3381	H3063	H4428

Basi Yehu akaendesha gari la farasi mpaka Yezreeli; kwa kuwa Yoramu alikuwa amelala huko. Basi Ahazi mfalme wa Yuda alikuwa ameshuka chini kuonana na Yoramu.

17

יֵהוּא	שִׁפְעַת	אֶת־	וַיַּרְא	בְּיִזְרְעֶאל	הַמִּגְדָּל	עַל־	עֹמֵד	וְהַצֹּפֶה׃
Yehu	umati–wa	[obj]–	na–akaona	katika–Yezreeli	mnara	juu–ya–	amesimama	na–mlinzi
H3058	H8229	H0853	H7200	H3157	H4026		H5975	H6822

רַכָּב	קַח	יְהוֹרָם	וַיֹּאמֶר	רֹאֶה	אֲנִי	שִׁפְעַת	וַיֹּאמֶר	בְּבֹאוֹ
mpanda–farasi	chukua	Yehoramu	na–akasema	ninaona	mimi	umati	na–akasema	anapokuja
H7395	H3947	H3088	H0559	H7200	H0589	H8229	H0559	H0935

הַשָּׁלוֹם׃	וְיֹאמַר	לִקְרָאתָם	וּשְׁלַח
je–kuna–amani	na–aseme	kuwakutana	na–mtume
H7965	H0559	H7125	H7971

Mlinzi alikuwa amesimama juu ya mnara katika Yezreeli, akaliona lile kundi la Yehu alipokuwa akija kwa mbali kidogo; akasema, “Naona kundi la watu wanakuja.” Yoramu akasema, “Chukua mwendesha farasi, na umtume akakutane nao; mwambie aseme, “Je mnakuja kwa amani?””

18

הַמֶּלֶךְ	אָמַר	כֹּה־	וַיֹּאמֶר	לִקְרָאתוֹ	הַסּוּס	רֹכֵב	וַיֵּלֶךְ	
mfalme	amesema	hivyo–	na–akasema	kukutana–naye	farasi	mpanda	na–akaenda	
H4428	H0559	H3541	H0559	H7125		H7392	H3212	

אַחֲרֵי	אֶל־	סֹב	וּלְשָׁלוֹם	לְךָ	מַה־	יֵהוּא	וַיֹּאמֶר	הַשָּׁלוֹם
nyuma–yangu	kwa–	geuka	na–amani	kwako	nini–	Yehu	na–akasema	je–kuna–amani
	H0413	H5437	H7965		H4100	H3058	H0559	H7965

שָׁב׃	וְלֹא־	הֵם	עַד־	הַמַּלְאָךְ	בָּא־	לֵאמֹר	הַצֹּפֶה	וַיַּגֶּד
nyuma	na–hakurudi–	wao	mpaka–	mjumbe	amefika–	kusema	mlinzi	na–akamwambia
H7725	H3808	H1992	H5704	H4397	H0935	H0559	H6822	H5046

Hivyo mwendesha farasi akatoka kumlaki; akasema, “Mfalme asema hivi: Je mnakuja kwa amani?”' Basi Yehu akasema, “Wewe una nini na amani? Geuka na unifuate nyuma.” Kisha yule mlinzi akamwambia mfalme, Yule mjumbe ameshaonana nao, lakini anarudi.”

19

אָמַר	כֹּה־	וַיֹּאמֶר	אֲלֵהֶם	וַיָּבֹא	שֵׁנִי	סוּס	רֶכֶב	וַיִּשְׁלַח
amesema	hivyo–	na–akasema	kwao	na–akafika	wa–pili	farasi	mpanda	na–akatuma
H0559	H3541	H0559	H0413	H0935	H8145		H7392	H7971

אַחֲרֵי׃	אֶל־	סֹב	וּלְשָׁלוֹם	לֵךְ	מַה־	יֵהוּא	וַיֹּאמֶר	שָׁלוֹם	הַמֶּלֶךְ
nyuma–yangu	kwa–	geuka	na–amani	kwako	nini–	Yehu	na–akasema	amani	mfalme
	H0413	H5437	H7965		H4100	H3058	H0559	H7965	H4428

Kisha akapeleka mpanda farasi wa pili, ambaye alikuja kwao na kusema, “Mfalme asema hivi: 'Je mnakuja na amani?”' Yehu akajibu, “Wewe una nini na amani? Geuka na kunifuata nyuma.

20

שָׁב	וְלֹא־	אֲלֵיהֶם	עַד־	בָּא	לֵאמֹר	הַצֹּפֶה	וַיַּגֶּד	
nyuma	na–hakurudi–	kwao	mpaka–	amefika	kusema	mlinzi	na–akamwambia	
H7725	H3808	H0413	H5704	H0935	H0559	H6822	H5046	

בְּשִׁגָּעוֹן	כִּי	נִמְשִׁי	בֶן־	יֵהוּא	כְּמִנְהַג	וְהַמִּנְהָג	
kwa–wazimu	kwa–sababu	Nimshi	mwana–wa–	Yehu	kama–kuendesha–kwa	na–kuendesha	
H7697		H5250		H3058	H4491	H4491	

יִנְהָג׃
anaendesha

Tena yule mlinzi akatoa taarifa, “Amekwisha kuonana nao, lakini hatorudi. Kwa kuwa hilo gari la farasi limekuwa likiendeshwa ndivyo ambavyo Yehu mwana wa Nimshi aendeshavyo; anaendesha kwa kasi.”

21

יְהוֹרָם	וַיֵּצֵא	רִכְבּוֹ	וַיֵּאָסֹר	אֶסֹּר	יְהוֹרָם	וַיֹּאמֶר	
Yehoramu	na–akatoka	gari–lake–la–farasi	na–akafunga	funga	Yehoramu	na–akasema	
H3088	H3318	H7393	H0631	H0631	H3088	H0559	

בְּרִכְבּוֹ	אִישׁ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	וַאֲחַזְיָהוּ	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־		
katika–gari–lake–la–farasi	kila–mtu	Yuda	mfalme–wa–	na–Ahazia	Israeli	mfalme–wa–		
H7393	H0376	H3063	H4428	H0274	H3478	H4428		

הַיִּזְרְעֵאלִי׃	נָבוֹת	בְּחֶלְקַת	וַיִּמְצָאֻהוּ	יֵהוּא	לִקְרַאת	וַיֵּצְאוּ		
Myezreeli	Nabothi	katika–shamba–la	na–wakamkuta	Yehu	kukutana–na	na–wakatoka		
H3158	H5022		H4672	H3058	H7125	H3318		

Hivyo Yoramu akasema, “Andaa gari langu la farasi liwe tayari.” Wakaandaa gari lake la farasi, na Yoramu mfalme wa Israeli na Ahazi mfalme wa Yuda akaendesha, kila mmoja kwenye gari lake la farasi, kumlaki Yehu. Wakamkuta kwenye mali ya Nabothi Myezreeli.

22

וַיֹּאמֶר	יֵהוּא	הֲשָׁלוֹם	וַיֹּאמֶר	יֵהוּא	אֶת־	יְהוֹרָם	כִּרְאוֹת	וַיְהִי	
na–akasema	Yehu	je–kuna–amani	na–akasema	Yehu	[obj]–	Yehoramu	alipoona	na–ikawa	
H0559	H3058	H7965	H0559	H3058	H0853	H3088	H7200	H1961	

הָרַבִּים׃	וּכְשָׁפֶיהָ	אִמְּךָ	אִיזֶבֶל	זְנוּנֶּיהָ	עַד־	הַשָּׁלוֹם	מָה	
mwingi	na–uchawi–wake	mama–yako	Yezebeli	uasherati–wa	hadi–	amani	nini	
	H3785	H0517	H0348	H2183	H5704	H7965	H4100	

Wakati Yoramu alipomuona Yehu, alisema, “Je unakuja katika hali ya amani, Yehu?” Akajibu, “Amani gani hapo, wakati uzinzi wa ukahaba hufanywa na uchawi wa mama yako Yezebeli umejaa tele?”

מִרְמָה	אֲחַזְיָהוּ	אֶל־	וַיֹּאמֶר	וַיָּנָס	יָדָיו	יְהוֹרָם	וַיַּהֲפֹךְ	23
hila	Ahazia	kwa–	na–akasema	na–akakimbia	mikono–yake	Yehoramu	na–akageuza	
H4820	H0274	H0413	H0559	H5127	H3027	H3088	H2015	

:אֲחַזְיָה
Ahazia
H0274

Basi Yoramu akarudisha magari yake ya farasi na kukimbia na kumwambia Ahazia, “Kuna udanganyifu, Ahazia.

בֵּין	יְהוֹרָם	אֶת־	וַיַּדְ	בַּקֶּשֶׁת	יָדוֹ	מִלְא	וַיהוּא	24
kati–ya	Yehoramu	[obj]–	na–akampiga	kwa–upinde	mkono–wake	alivuta	na–Yehu	
H0996	H3088	H0853	H5221	H7198	H3027	H4390	H3058	

בִּרְכְּבוֹ:	וַיִּכְרַע	מִלְבּוֹ	הַחֵצִי	וַיֵּצֵא	זְרֹעָיו
katika–gari–lake–la–farasi	na–akaanguka	kutoka–moyo–wake	mshale	na–ukatoka	mikono–yake
H7393	H3766		H2678	H3318	H2220

Ndipo Yehu akauvuta upinde wake kwa nguvu zake zote na kumpiga Yoramu kati ya mabega yake; mshale ukaenda kwenye moyo wake, akaanguka chini kwenye gari lake la farasi.

בְּחֶלְקַת	הַשְּׁלִכֵהוּ	שָׂא	)שְׁלִשׁוֹ(	]שלשה[	בִּדְקַר	אֶל־	וַיֹּאמֶר	25
katika–shamba–la	mtupe	mchukue	(afisa–wake)	[k]	Bidkari	kwa–	na–akasema	
	H7993	H5375			H0920	H0413	H0559	

רִכְבִים	אֵת	וְאָתָה	אֲנִי	זְכֹר	כִּי־	הַיִּזְרְעֵאלִי	נָבוֹת	שַׁדֵּה
tulipanda	[obj]	na–wewe	mimi	kumbuka	kwa–sababu–	Myezreeli	Nabothi	shamba–la
H7392	H0854		H0589	H2142		H3158	H5022	

הַזֶּה:	הַמַּשָּׂא	אֶת־	עָלָיו	נָשָׂא	וַיהוָה	אָבִיו	אַחְאָב	אַחֲרֵי	צְמָדִים
huu	mzigo	[obj]–	juu–yake	alibeba	na–Yahwe	baba–yake	Ahabu	nyuma–ya	pamoja
H2088		H0853		H5375	H3068	H0001	H0256		H6776

Ndipo Yehu akamwambia Bidkari nahodha wake, “Mchukue na mtupie kwenye shamba la Nabothi Myezreeni. Fikiria kuhusu vile ambavyo wewe na mimi tulivyoendesha pamoja baada ya Ahabu baba yake, Yahwe aliuweka juu unabii dhidi yake:

רָאִיתִי	בָּנָיו	דְּמֵי	וְאֶת־	נָבוֹת	דְּמֵי	אֶת־	לֹא	אִם־	26
niliona	wana–wake	damu–ya	na–[obj]–	Nabothi	damu–ya	[obj]–	hapana	hakika–	
H7200		H1818	H0853	H5022	H1818	H0853	H3808		

יְהוָה	נְאֻם־	הַזֹּאת	בַּחֶלְקָה	לְךָ	וְשִׁלַּמְתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	אֶמֶשׁ
Yahwe	asema–	hili	katika–shamba	wewe	na–nitalipiza	Yahwe	asema–	jana–usiku
H3068	H5002	H2063				H3068	H5002	H0570

:יְהוָה	כִּדְבַר	בַּחֶלְקָה	הַשְּׁלִכֵהוּ	שָׂא	וְעַתָּה	
Yahwe	kama–neno–la	katika–shamba	mtupe	mchukue	na–sasa	
H3068	H1697		H7993	H5375	H6258	

Jana niliona damu ya Nabothi na damu ya watoto wake - asema Yahwe - na nitahakikisha unalipia hili shamba - asema Yahwe. Sasa basi, mchukue na mtupe kwenye hili shamba, sawa sawa na neno la Yahwe.”

27 וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ־ יְהוּדָה רָאָה אֲשֶׁר וַיַּכּוּ בְּדֶרֶךְ בֵּית הַגָּן
na-Ahazia mfalme-wa- Yuda aliona na-akakimbia njia-ya nyumba-ya bustani
H0274 H4428 H3063 H7200 H5127 H1870 H1588

וַיִּרְדְּפֻהוּ גַּם־ אֹתוֹ יֵהוּא וַיֹּאמֶר וַיַּכֻּהוּ בְּגַי הַמִּרְכָּבָה אֶל־
na-akamfuatia nyuma-yake Yehu na-akasema pia- yeye mpigeni katika- gari-la-farasi
H7291 H0310 H3058 H0559 H1571 H0853 H5221 H0413 H4818

וַיָּמָת מְגִדּוֹ וַיָּבֹא יִבְלְעָם אֶת־ אֲשֶׁר גּוּר בְּמַעֲלֵה־
na-akafa Megido na-akakimbia Ibleamu karibu-na- ambayo Guri katika-kupanda-kwa-
H4191 H4023 H5127 H2991 H0854 H0834 H1483 H4608

שָׁם׃
huko
H8033

Wakati Ahazi yule mfalme wa Yuda alipoliona hili, akakimbia kwa njia ya Bethi Hagani. Lakini Yehu akamfuata, na kusema, “Muulie humo kwenye gari la farasi,” na wakampiga mahali pa kupandia Guri, karibu na Ebleamu. Ahazi akakimbilia Megido na kufia pale.

28 וַיְרִכֻבוּ אֹתוֹ וַיִּקְבְּרוּ יְרוּשָׁלָ͏ִם עֲבָדָיו אֹתוֹ וַיְרִכֻבוּ
na-wakampandisha yeye na-wakamzika Yerusalemu watumishi-wake yeye na-wakampandisha
H7392 H0853 H6912 H3389 H5650 H0853 H7392

פ בְּקִבְרָתוֹ בְּעִיר דָּוִד׃ אֲבֹתָיו עִם־ בְּקִבְרָתוֹ
[p] katika-kaburi-lake pamoja-na- baba-zake katika-mji-wa Daudi
H6900 H0001 H1732

Watumishi wake wakaubeba mwili wake kwa magari ya farasi kwenda Yerusalemu na kumzika kwenye kaburi lake pamoja na baba zake katika mji wa Daudi.

29 וּבִשְׁנַת אַחַת מֹאָה עֶשְׂרֵה שְׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־ אַחְאָב מָלַךְ אֲחַזְיָה
na-katika-mwaka moja miaka kumi-na miaka wa-Yoramu mwana-wa- Ahabu alitawala Ahazia
H8141 H0259 H8141 H6240 H3141 H0256 H4427 H0274

עַל־ יְהוּדָה׃
juu-ya- Yuda
H3063

Basi ilikuwa mwaka wa kumi na moja wa Yoramu mwana wa Ahabu huyo Ahazia akaanza kutawala juu ya Yuda.

30 וַיָּבֹא יֵהוּא יִזְרְעֶאלָה וְאִיזֶבֶל שָׁמְעָה וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ
na-akaja Yehu Yezreeli na-Yezebeli alisikia na-akaweka rangi-ya-macho macho-yake
H0935 H3058 H3157 H0348 H8085 H7760 H6320

וַתַּשְׁקֵף בְּעַד כְּלוֹן׃ הַחַלּוֹן דְּרִשָׁה רֹאשָׁהּ אֶת־ וַתָּיטֶב
na-akaangalia kupitia- dirisha kichwa-chake [obj]- na-akapamba
H8259 H1157 H2474 H7218 H0853 H3190

Wakati Yahu alipokuja kwa Yezebeli, Yezebeli akasikia juu ya hilo, akapaka wanja kwenye macho yake, akatengeneza nywele zake vizuri, na kuchungulia kwenye dirisha.

31 וְיֵהוּא בָּא שַׁעַר בַּשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם זִמְרִי הֹרֵג אֲדֹנָיו׃
na-Yehu aliingia katika-lango na-akasema je-kuna-amani Zimri muuaji-wa bwana-wake
H3058 H0935 H8179 H0559 H7965 H2027 H0113

Kadiri Yehu alipokuwa akiingia kwenye lango, akamwambia, “Je unakuja kwa amani, wewe Zimri, muuaji wa bwana wako?”

32 וַיִּשָּׂא פָנָיו֙ אֶל־הַחַלּ֔וֹן וַיֹּ֖אמֶר מִ֣י נִ֑י מִ֣י נִ֔י אִתִּ֖י סָרִיסִֽים׃ וַיִּשְׁקִיפוּ֙ אֵלָ֔יו שְׁנַ֖יִם שְׁלֹשָׁ֥ה
na-akainua uso-wake kwa- dirisha na-akasema nani pamoja-nami nani matowashi wawili watatu
H5375 H6440 H0413 H2474 H0559 H4310 H0854 H4310 H5631 H8147 H7969 na-wakaangalia-chini H8259

Yehu akatazama juu ya dirisha na kusema, “Ni nani yuko upande wangu? Nani?” Matowashi wawili au watatu wakachungulia nje.

33 וַיֹּ֣אמֶר֮ שִׁמְטוּהָ֒ (שִׁמְטוּהָ֒) וַיִּשְׁמְטֻ֣הָ וַיִּזֵּ֣ה מִדָּמָ֗הּ אֶל־הַסּ֔וּס וַיִּרְמְסֶֽנָּה׃
na-akasema (mtupeni) [k] na-wakamtupa na-ikanyunyika kutoka-damu-yake juu-ya- farasi ukuta
H0559 H8058 H8058 H8058 H1818 H0413 H7429 H7023

Basi Yehu aksema, “Mtupeni chini.” Hivyo wakamtupa Yezebeli chini, na damu yake nyingine ikamwagika kwenye ukuta na farasi, na Yehu akamkanyaga kanyaga chini ya miguu.

34 וַיָּבֹ֣א וַיֹּ֣אכַל וַיֵּ֑שְׁתְּ וַיֹּ֣אמֶר פִּקְדוּ־נָ֗א אֶת־הָאֲרוּרָה֙ הַזֹּ֣את וְקִבְר֔וּהָ כִּ֥י בַת־מֶ֖לֶךְ הִֽיא׃
na-akaingia na-akala na-akanywa na-akasema mshughulikieni- tafadhali [obj]- mwanamke-aliyelaaniwa huyu na-mkaze kwa-sababu binti-ya- mfalme yeye
H0935 H0398 H8354 H0559 H6912 H4994 H0853 H1931 H2063 H0779 H6912 H1323 H4428 H1931

Basi Yehu akaingia hiyo sehemu, akala na kunywa. Kisha akasema, “Mtazamani sasa huyu mwanamke aliyelaaniwa na kumzika, kwa kuwa ni binti wa mfalme.”

35 וַיֵּלְכ֣וּ לְקָבְרָ֔הּ וְלֹא־מָצְא֥וּ כִּ֖י אִם־גֻּלְגֹּ֣לֶת הַיָּדַ֑יִם׃ וְכַפּוֹת֙ הַגֶּ֣לֶת וְהָרַגְלַ֔יִם וַיָּבֹ֖אוּ וַיַּגִּ֥דוּ לָֽהּ׃
na-wakaenda kumzika na-hawakupata- isipokuwa ila- fuvu-la-kichwa na-viganja-vya na-miguu na-wakarudi kumwambia yeye
H3212 H6912 H3808 H4672 H3027 H1538 H3709 H7272 H7725 H5046

Wakaenda kumzika, lakini hawakumkuta ila fuvu, miguu, na viganja vya mikono yake.

36 וַיָּשֻׁ֣בוּ וַיַּגִּ֣דוּ לוֹ֮ וַיֹּ֣אמֶר֒ דִּבֶּ֣ר יְהוָה֮ אֲשֶׁר֩ דִּבֶּ֨ר בְּיַד־עַבְדּ֜וֹ אֵלִיָּ֣הוּ הַתִּשְׁבִּ֗י לֵאמֹר֙ בְּחֶלֶק֙ יִזְרְעֶ֣אל יֹאכְל֥וּ הַכְּלָבִ֖ים אֶת־בְּשַׂ֥ר אִיזֶֽבֶל׃
na-wakarudi na-wakamwambia yeye na-akasema alisema ambalo hilo Yahwe neno-la- kupitia-mkono-wa- mtumishi-wake Eliya Mtishbi kusema katika-shamba-la Yezreeli watakula mbwa [obj]- nyama-ya Yezebeli
H7725 H5046 H0559 H1696 H0834 H1931 H3068 H1697 H0559 H0834 H0452 H8664 H0559 H2506 H3157 H0398 H3611 H0853 H1320 H0348

Basi wakarudi na kumwambia Yehu. Akasema, “Hili ndilo neno la Yahwe ambalo ameliongea kupitia Eliya Mtishbi, likisema, 'Katika nchi Yezreeli mbwa ataula mwili wa Yezebeli,

הַשָּׁדֶה	פְּנֵי	עַל־	כְּדֶמֶן	אִיזֶבֶל	נִבְלַת	)וְהָיְתָה(	]והית	37
shamba	uso-wa	juu-ya-	kama-mbolea	Yezebeli	mzoga-wa	(na-utakuwa)	[k]	
	H6440		H1828	H0348	H5038	H1961	H1961	

פ	:אִיזֶבֶל	זֹאת	יֹאמְרוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	יִזְרְעֶאל	בְּחֶלֶק
[p]	Yezebeli	hii	watasema	hawatasema-	ambayo	Yezreeli	katika-shamba-la
	H0348	H2063	H0559	H3808		H3157	

na mwili wa Yezebeli utakuwa kama kinyesi juu ya uso wa mashamba katika nchi ya Yezreeli, kwa hiyo basi hakuna atakayeweza kusema, “Huyu ni Yezebeli.””

Chapter 10

וַיִּשְׁלַח	סְפָרִים	יֵהוּא	וַיִּכְתֹּב	בְּשֹׁמְרוֹן	בָּנִים	שִׁבְעִים	וּלְאַחְאָב	1
na-akatuma	barua	Yehu	na-akaandika	katika-Samaria	wana	sabini	na-kwa-Ahabu	
H7971		H3058	H3789	H8111		H7657	H0256	

:לֵאמֹר	אַחְאָב	הָאֹמְנִים	וְאֶל־	הַזְּקֵנִים	יִזְרְעֶאל	שָׂרֵי	אֶל־	שֹׁמְרוֹן
kusema	Ahabu	walezi-wa	na-kwa-	wazee	Yezreeli	wakuu-wa	kwa-	Samaria
H0559	H0256	H0539	H0413	H2205	H3157	H8269	H0413	H8111

Basi Ahabu alikuwa na watoto sabini katika Samaria. Yehu akaandika barua na kuzituma kwenda Samaria, kwa watawala wa Yezreeli, pamoja na wazee na walinzi wa wana wa Ahabu akisema,

אֲדֹנֵיכֶם	בְּנֵי	וְאִתְּכֶם	אֲלֵיכֶם	הַזֶּה	הַסֵּפֶר	כְּבֹא	וְעַתָּה	2
bwana-wenu	wana-wa	na-mko-na	kwenu	hii	barua	wakati-wa-kufika	na-sasa	
H0113		H0854	H0413	H2088		H0935	H6258	

:וְהַנָּשֶׁק	מִבְצַר	וְעִיר	וְהַסּוּסִים	הָרֶכֶב	וְאִתְּכֶם	
na-silaha	wenye-ngome	na-mji	na-farasi	magari-ya-farasi	na-mko-na	
H5402	H4013			H7393	H0854	

“Wana wa bwana wako wako pamoja na wewe, na wewe pia una magari ya farasi na farasi na kuimarisha mji dhidi ya maadui na silaha. Hivyo basi, haraka iwezekanavyo barua hii ikufikiapo,

עַל־	וְשַׂמְתֶּם	אֲדֹנֵיכֶם	מִבְּנֵי	וְהַיָּשָׁר	הַטּוֹב	וּרְאִיתֶם		3
juu-ya-	na-mmweke	bwana-wenu	kutoka-wana-wa	na-aliye-sawa	aliye-mzuri	na-mwone		
		H0113		H3477		H7200		

:אֲדֹנֵיכֶם	בֵּית	עַל־	וְהִלָּחֲמוּ	אָבִיו	כְּסָא	
bwana-wenu	nyumba-ya	kwa-ajili-ya-	na-mpiganie	baba-yake	kiti-cha-enzi-cha	
H0113				H0001	H3678	

mchagueni aliye bora na anayestahili miongoni mwa mtoto wa bwana wenu na kumuweka kwenye kiti cha kifalme cha baba yake, na kupigania ufalme wa bwana wenu.”

לֹא	הַמְּלָכִים	שְׁנֵי	הִנֵּה	וַיֹּאמְרוּ	מְאֹד	מְאֹד	וַיִּרְאוּ	4
hawakusimama	wafalme	wawili	tazama	na-wakasema	sana	sana	na-wakaogopa	
H3808	H4428	H8147	H2009	H0559	H3966	H3966	H3372	

:אֲנָחְנוּ	נַעֲמֹד	וְאֵיךְ	לְפָנָיו	עָמְדוּ		
sisi	tutasimama	na-jinsi-gani	mbele-yake	hawakusimama		
H0587	H5975		H6440	H5975		

Lakini waliogopa na kusema miongoni mwao, “Tazama, wafalme wawili hawatasimama mbele ya Yehu. Hivyo tutasimamaje?”

וְהַזְּקֵנִים׃ הָעִיר עַל־ וַאֲשֶׁר הַבַּיִת עַל־ אֲשֶׁר־ וַיִּשְׁלַח 5
na-wazee mji juu-ya- na-yule-aliyekuwa nyumba juu-ya- yule-aliyekuwa- na-akatuma
H2205 H7971

אֵלֵינוּ תֹּאמַר אֲשֶׁר־ וְכֹל אֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ לֵאמֹר וְיֵהוּא אֶל־ וְהָאֹמְנִים
kwetu utasema ambalo- na-kila sisi watumishi-wako kusema Yehu kwa- na-walezi
H0413 H0559 H3605 H0587 H5650 H0559 H3058 H0413 H0539

עֲשֵׂה׃ בְּעֵינֶיךָ הַטּוֹב לִילִו־ אִישׁ נִמְלֵיךְ לֹא־ נַעֲשֶׂה
fanya machoni-pako lililo-jema mtu kumtawaza hatutamtawaza- tutafanya
H0376 H3808

Kisha yule mtu ambaye alikuwa kiongozi kwenye nyumba ya mfalme, na wale waliowalea watoto, wakatuma ujumbe kwa Yehu, kusema, “Sisi ni watumishi wako. Tutafanya chochote utakacho tuamuru. Hatutamfanya mtu yeyote kuwa mfalme. Fanya lile lililojema machoni pako.”

וּלְקֹלִי אַתֶּם לִי אִם־ לֵאמֹר שֵׁנִית וְסֵפֶר אֲלֵיהֶם׃ וַיִּכְתֹּב 6
na-sauti-yangu ninyi kwangu kama- kusema ya-pili barua kwao na-akaandika
H0559 H8145 H0413 H3789

וּבָאוּ אֲדֹנֵיכֶם בְּנֵי־ אַנְשֵׁי רָאשֵׁי אֶת־ קְחוּ שִׁמְעִים אַתֶּם
na-mje bwana-wenu wana-wa- watu-wa vichwa-vya [obj]- chukueni mnasikiliza ninyi
H0935 H0113 H0376 H0853 H3947 H8085

אֶת־ אִישׁ שִׁבְעִים הַמֶּלֶךְ׃ וּבְנֵי יִזְרְעֶאלָה מָחָר כָּעֵת אֵלַי
na- watu sabini mfalme na-wana-wa Yezreeli kesho wakati-kama-huu kwangu
H0854 H0376 H7657 H4428 H3157 H4279 H6256 H0413

אוֹתָם׃ מְגַדְּלִים הָעִיר גְּדֹלֵי
wao walikuwa-wakiwalea mji wakubwa-wa
H0853 H1431

Kisha Yehu akaandika barua mara ya pili, akisema, “Kama mko upande wangu, na kama mtasikiliza sauti yangu, mtachukua vichwa vya watu wa wana wa mabwana wenu, na mje kwangu Yezreeli kesho mda kama huu.” Ndipo wana wa wafalme, sabini kwa hesabu, waliokuwa watu muhimu huko mjini, ambao walikuwa wakiwaleta.

הַמֶּלֶךְ בְּנֵי אֶת־ וַיִּקְחוּ אֲלֵיהֶם הַסֵּפֶר כְּבֹא וַיְהִי 7
mfalme wana-wa [obj]- na-wakachukua kwao barua wakati-wa-kufika na-ikawa
H4428 H0853 H3947 H0413 H0935 H1961

וַיִּשְׁלְחוּ בַּדּוּדִים רָאשֵׁיהֶם אֶת־ וַיָּשִׂימוּ אִישׁ שִׁבְעִים וַיִּשְׁחֲטוּ
na-wakatuma katika-vikapu vichwa-vyao [obj]- na-wakaweka watu sabini na-wakawachinja
H7971 H1731 H0853 H0376 H7657

אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה׃
kwake Yezreeli
H0413 H3157

Hivyo barua ilipokuja kwao, waliwachukua wana wa wafalme na kisha kuwaua, watu sabini, wakaweka vichwa vyao kwenye vikapu, na kuivituma kwa Yehu katika Yezreeli.

בְּנֵי־ רָאשֵׁי הֵבִיאוּ לֵאמֹר לוֹ יֶיֶה־ וַיַּגֶּד־ הַמַּלְאָךְ וַיָּבֹא 8
wana-wa- vichwa-vya wameleta kusema yeye na-akamwambia- mjumbe na-akaja
H0935 H0559 H5046 H4397 H0935

הַשָּׁעַר פֶּתַח צִבְרֵים שְׁנֵי אֹתָם שִׂימוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
wa-lango penye-mlango mifuko mirundo-miwili hivyo viwekeni na-akasema mfalme
H8179 H6607 H6652 H8147 H0853 H0559 H4428

הַבֹּקֶר׃ עַד־
asubuhi mpaka-
H1242 H5704

Mjumbe mmoja akaja kwa Yehu, akisema, “Wamevileta vile vichwa vya watoto wa wafalme.” Hivyo akasema, viwekeni kwenye mafungu mawili kwenye lango hadi asubuhi.”

									9
צַדִּקִים	הָעָם	כָּל־	אֶל־	וַיֹּאמֶר	וַיַּעֲמֹד	וַיֵּצֵא	בַּבֹּקֶר	וַיְהִי	
wenye–haki	watu	kila–	kwa–	na–akasema	na–akasimama	na–akatoka	asubuhi	na–ikawa	
H6662		H3605	H0413	H0559	H5975	H3318	H1242	H1961	

הִכָּה	וּמִי	וָאֶהֳרְגֵהוּ	אֲדֹנִי	עַל־	קְשָׁרְתִי	אֲנִי	הִנֵּה	אַתֶּם
alipiga	na–nani	na–nikamwua	bwana–wangu	dhidi–ya–	nilifanya–hila	mimi	tazama	ninyi
H5221	H4310	H2026	H0113		H7194	H0589	H2009	

אֵלֶּה׃	כָּל־	אֶת־
hawa	kila–	[obj]–
H0428	H3605	H0853

Asubuhi Yehu akatoka nje na kusimama, na kusema kwa watu wote, “Ninyi hamna hatia. Tazameni, nimefanya fitina dhidi ya bwana wangu na kumuua, lakini ni nani aliyewaua hawa wote?

									10
דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	אַרְצָה	יְהוָה	מִדִּבֶּר	יִפֹּל	לֹא	כִּי	אִפּוֹא	דְּעוּ	
alisema	ambalo–	ardhini	Yahwe	kutoka–neno–la	litaanguka	hapana	kwamba	basi	jueni	
H1696		H0776	H3068	H1697	H5307	H3808		H0645	H3045	

דִּבֶּר	אֲשֶׁר	אֵת	עָשָׂה	וַיהוָה	אַחְאָב	בֵּית	עַל־	יְהוָה
alisema	ambayo	[obj]	amefanya	na–Yahwe	Ahabu	nyumba–ya	kuhusu–	Yahwe
H1696		H0853		H3068	H0256			H3068

אֵלִיָּהוּ׃	עַבְדּוֹ	בְּיַד
Eliya	mtumishi–wake	kupitia–mkono–wa
H0452	H5650	H3027

Sasa hakika tafakarini kwamba hakuna sehemu ya neno la Yahwe, lile alilonena Yahwe kuhusu familia ya Ahabu, itaanguka kwenye aridhini, kwa kuwa Yahwe amefanya kile alichokiongea kupitia mtumishi wake Eliya.”

									11
וְכָל־	בְּיִזְרְעֶאל	אַחְאָב	לְבֵית־	הַנִּשְׁאָרִים	כָּל־	אֶת	יֵהוּא	וַיַּךְ	
na–kila–	katika–Yezreeli	Ahabu	kwa–nyumba–ya–	waliobaki	kila–	[obj]	Yehu	na–akapiga	
H3605	H3157	H0256		H7604	H3605	H0853	H3058	H5221	

לוֹ	הִשְׁאִיר־	בִּלְתִּי	עַד־	וְכֹהֲנָיו	וּמְיֻדָּעָיו	גְּדֹלָיו	
kwake	kumwacha–	bila–	mpaka–	na–makuhani–wake	na–marafiki–wake	wakubwa–wake	
	H7604	H1115	H5704	H3548	H3045		

שָׂרִיד׃
mwenye–kupona
H8300

Basi Yehu akawaua wote waliokuwa wamebakia wa familia ya Ahabu katika Yezreeli, na watu wake muhimu wote, marafiki zake wa karibu, na makuhani wake, hakuna hata mmoja wao alisalia.

								12
הָרֹעִים	עֵקֶד	בֵּית־	הוּא	שֹׁמְרוֹן	וַיֵּלֶךְ	וַיָּבֹא	וַיָּקָם	
ya–wachungaji	kufunga	nyumba–ya–	yeye	Samaria	na–akaenda	na–akaja	na–akasimama	
	H1044	H1044	H1931	H8111	H3212	H0935		

בַּדָּרֶךְ׃
njiani
H1870

Kisha Yehu akainuka na kuondoka; akaenda Samaria. Kadiri alivyokuwa akikaribia Bethi Ekedi ya wachungaji,

13 וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מֶלֶךְ־ אֲחַזְיָהוּ אֲחֵי ׀ אֶת־ מָצְאוּ וְיֵהוּא
nani na-akasema Yuda mfalme-wa- Ahazia ndugu-wa [obj]- aliwakuta na-Yehu
H4310 H0559 H3063 H4428 H0274 H0251 H0853 H4672 H3058

בְּנֵי־ לִשְׁלֹום נַעֲרֵד אֲנַחְנוּ אֲחַזְיָהוּ אֲחֵי וַיֹּאמְרוּ אַתֶּם
wana-wa- kwa-amani-ya na-tumeshuka sisi Ahazia ndugu-wa na-wakasema ninyi
H7965 H3381 H0587 H0274 H0251 H0559

הַגְּבִירָה׃ וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ
malkia-mama na-wana-wa mfalme
H1377 H4428

akamlaki na ndugu wa Ahazia mfalme wa Yuda. Yehu akawaambia, “Ninyi ni akina nani?” Wakajibu, “Sisi ni ndugu zake na Ahazia, na tunashuka chini kuwasalimia watoto wa mfalme na watoto wa Malkia Yezebeli.”

14 וַיֹּאמֶר חַיִּים תִּפְשׂוּם וַחַיִּים וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־
kwenye- na-wakawachinja hai na-wakawakamateni hai wakamateni na-akasema
H0413 H8610 H8610 H0559

מֵהֶם׃ אִישׁ הִשְׁאִיר וְלֹא־ אִישׁ וּשְׁנַיִם אַרְבָּעִים בֵּית־עֵקֶד בְּוֹר
kutoka-kwao mtu kuacha na-hakuacha- watu na-wawili arobaini Bethi-Ekedi kisima-cha
H1992 H0376 H7604 H3808 H0376 H8147 H0705 H1044

ס
[s]

Yehu akawaambia watu wake mwenyewe, “Wachukue wakiwa hai.” Hivyo wakawachukua wakiwa hai na kuwaua kwenye kisima cha Bethi Ekedi, watu wote arobaini na mbili. Hakumwacha hata mmoja wao akiwa hai.

15 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־ יְהוֹנָדָב ׀ בֶּן־ רֵכָב
na-akaenda kutoka-huko na-akamkuta [obj]- Yehonadabu mwana-wa- Rekabu
H3212 H8033 H4672 H0853 H3082 H7394

לִקְרָאתֹו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֵיֵשׁ אֶת־ לְבָבְךָ מוֹיָךְ יָשָׁר
akija-kukutana-naye na-akamsalimu na-akasema kwake je-uko [obj]- moyo-wako unyofu
H7125 H1288 H0559 H0413 H3426 H0854 H3824 H3477

כַּאֲשֶׁר לְבָבִי מוֹיָךְ עִם־ לְבָבְךָ יְהוֹנָדָב וַיֹּאמֶר יֵשׁ וַיֵּשׁ
kama-vile moyo-wangu moyo-wako pamoja-na- moyo-wako Yehonadabu na-akasema ndiyo na-ndiyo
H3824 H3824 H0559 H3426 H3426

אֶל־ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו וַיִּתֵּן יָדֹו וַיִּתֵּן יָדֶךָ אֶת־ תְּנָה
kwa- kwake na-akampandisha mkono-wake na-akampa mkono-wako [obj]- nipe
H0413 H0413 H5927 H3027 H5414 H3027 H0853 H5414

הַמֶּרְכָּבָה׃
gari-la-farasi
H4818

Baada ya Yehu kuondoka huko, akakutana na Yehonadabu mwana wa Rekabu anakuja kukutana naye. Yehu akamsalimia na kisha akamwambia, “Je moyo wako uko na mimi, kama moyo wangu ulivyo pamoja na wako?” Yehonadabu akajibu, Ndio.” Yehu akasema, “kama ni ndio, nipatie mkono wako.” Kisha Yehonadabu akampatia mkono wake, na Yehu akampandisha Yehonadabu juu kwenye magari ya farasi pamoja naye.

16 וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי וּרְאֵה בִּקְנָאתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ אֹתֹו
na-akasema njoo pamoja-nami na-uone bidii-yangu kwa-Yahwe na-wakampandisha yeye
H0559 H3212 H0854 H7200 H7068 H3068 H7392 H0853

בְּרִכְבֹּו׃
katika-gari-lake-la-farasi
H7393

Yehu akasema, “Fuatana pamoja nami na uone wivu wangu kwa Yahwe.” Hivyo alikuwa na Yehonadabu akiendesha gari la farasi.

17 וַיָּבֹא שֹׁמְרֹנָה וַיַּךְ אֶת־כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן
na-akaja Samaria na-akawapiga [obj]- kila- waliobaki kwa-Ahabu katika-Samaria
H8111 H0256 H7604 H3605 H0853 H5221 H8111 H0935

עַד־מְפָא כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּהוּ׃ פ
mpaka- kama-neno-la Yahwe ambalo alisema kwa- Eliya [p]
H5704 H1697 H3068 H0413 H1696 H0452

Wakati alipokuja Samaria, Yehu akawaua wote waliobakia kutoka uzao wa Ahabu katika Samaria, hata akawaangamiza ukoo wa kifalme wa Ahabu, kama walivyokuwa wameambiwa kabla ya neno la Yahwe, ambalo aliloambiwa Eliya.

18 וַיְקַבֵּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד
na-akawakusanya Yehu [obj]- kila- watu na-akasema kwao Ahabu alimtumikia [obj]-
H6908 H3058 H0853 H3605 H0559 H0413 H0256 H5647 H0853

הַבָּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ׃ הַרְבֵּה
Baali kidogo Yehu atamtumikia sana
H4592 H3058 H5647

Kisha Yehu akawakusanya watu wote akwaambia, “Ahabu alimtumikia Baali kidogo, lakini Yehu atamtumikia sana.

19 וְעַתָּה קִרְאוּ אֵלַי כָּל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֹבְדָיו וְכָל־כֹּהֲנָיו
na-sasa kila- manabii-wa Baali kila- watumishi-wake na-kila- makuhani-wake waiteni
H6258 H3605 H5030 H3605 H5647 H3605 H3548 H7121

אַל־יִפָּקֵד אִישׁ מְתֻי כִּי־זֶבַח גְּדוֹל לִי לְכָל לַבַּעַל
asiache- mtu kwangu kila kwa-Baali
H0408 H0376 H0413 H3605

כָּל־אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְמַעַן עֲקֻבָּה בְּעָקְבָּה הַאֲבִיד אֶת־
ambaye- atakosa hapana ataishi na-Yehu alifanya ili kwa-hila kuwaangamiza [obj]-
H0376 H6116 H3808 H2421 H3058 H6213 H4616 H6122 H0006 H0853

עֹבְדֵי הַבָּעַל׃
watumishi-wa Baali
H5647

Basi niitieni manabii wote wa Baali, wote wamwabuduo, na makuhani wake wote. Asikosekane mtu hata mmoja, kwa kuwa nina dhabihu kubwa nataka kutoa kwa Baali. Yeyote atakayeshindwa kuja hataishi.” Lakini Yehu alifanya haya kwa udanganyifu, kwa dhamira ya kuwaua wanaomwabudu Baali.

20 וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ תַעֲצָרָה לְבַעַל וַיִּקְרָאוּ׃
na-akasema Yehu tanganzeni kusanyiko-takatifu kwa-Baali na-wakaitangaza
H0559 H3058 H6942 H6116 H7121

Yehu akasema, “Tengeni mda tuwe na mkutano kwa ajili ya Baali.” Hivyo wakalitangaza.

21 וַיִּשְׁלַח יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עֹבְדֵי הַבַּעַל
na-akatuma Yehu katika-kila- Israeli na-wakaja kila- watumishi-wa Baali
H7971 H3058 H3605 H3478 H0935 H3605 H5647

וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא
na-hakubaki- mtu ambaye hakuja- kuja na-wakaingia nyumba-ya Baali
H3808 H0376 H7604 H3808 H0935

בֵּית־הַבַּעַל פֶּה מִפֶּה׃
nyumba-ya- Baali mdomo hadi-mdomo
H4390 H6310 H6310

Kisha Yehu akatuma Israeli yote na wamwabuduo Baali waje, hivyo basi hakuna mtu hata mmoja ambaye aliacha kuja. Walikuja kwenye hekalu la Baali, na ilijaa kutoka mwanzo hadi mwisho.

22 וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר־עַל־juu-ya- kwa-yule-aliyekuwa na-akasema H0559
הַמֶּלְתָּחָה chumba-cha-mavazi H4458 הוֹצֵא toa H3318 לְבֻשׁ mavazi H3830 לְכֹל kwa-kila H3605
עַבְדֵי watumishi-wa H5647 הַבַּעַל Baali H3058 לָהֶם wao H3318 וַיֹּצֵא na-akawatolea H3318 הַמַּלְבּוּשׁ׃ mavazi H4403

Yehu akamwambia yule mtu aliyekuwa anatunza kabati la nguo za makuhani, “Uwatolee mavazi wote wamwabuduo Baali.” Basi yule mtu akawatolea nguo.

23 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 הַבַּעַל Baali H1004 בֵּית nyumba-ya H7394 רֵכָב Rekabu H1121 בֶּן־ mwana-wa- H3082 וְיהוֹנָדָב na-Yehonadabu H3068 יֵהוּא Yehu H0935 וַיָּבֹא na-akaingia
לְעִבְדֵי kwa-watumishi-wa H5647 הַבַּעַל Baali H2664 חַפְשׂוּ tafuteni H4480 פֶּן־ isije- H7200 וּרְאוּ na-mwone H3426 יֵשׁ־ kuwa-kuna- H6435 פֶּה hapa H6311 עִמָּכֶם nanyi
לְבַדָּם׃ peke-yao H0905 הַבַּעַל Baali H5647 עִבְדֵי watumishi-wa H0518 אִם־ isipokuwa- H3068 יְהוָה Yahwe H5650 מֵעַבְדֵי kutoka-watumishi-wa

Basi Yehu akaingia pamoja na Yohonadabu mwana wa Rekabu kwenye nyumba ya Baali, na kisha akawaambia wanaomwabudu Baali, “Tafuteni na muhahakishe kwamba hakuna mtu hapa pamoja na ninyi kutoka watumishi wa Yahwe, lakini wamwabuduo Baali peke yao.”

24 וַיָּבֹאוּ na-wakaingia H0935 לַעֲשׂוֹת kutoa H2077 זְבָחִים dhabihu H3058 וְיֵהוּא na-Yehu H0518 וְעֹלוֹת na-sadaka-za-kuteketezwa H2351 לְוֹ kwake H3318 בַּחוּץ nje
אֲשֶׁר ambao H0376 הָאֲנָשִׁים watu H0589 אֲנִי mimi H4422 יִמָּלֵט ataokoka H0376 אֲשֶׁר־ ambaye- H0376 הָאִישׁ mtu H0559 וַיֹּאמֶר na-akasema H0376 אִישׁ watu H8084 שְׁמֹנִים themanini
נַפְשׁוֹ׃ nafsi-yake H5315 תַּחַת badala-ya H5315 נַפְשׁוֹ nafsi-yake H3027 יְדֵיכֶם mwenu H5315 עַל־ mikononi- H0935 מֵבִיא ninaleta

Kisha wakaenda kutoa dhabihu na sadaka ya kutekeza. Basi Yehu alichagua watu themanini ambao walikuwa wamesimama nje, na aliwaambia, Kama mtu yeyote miongoni mwa hawa watu ambao nimewaleta kwenye mikono yenu atoroke, yeyote atakayemwacha huyo mtu atoroke, maisha yake yatachukuliwa kwa ajili ya yule aliyeokoka.”

25 וַיְהִי na-ikawa H1961 וְכִכַלֹּתָו alipomaliza H3615 לַעֲשׂוֹת kutoa H5930 הָעֹלָה sadaka-ya-kuteketezwa H0559 וַיֹּאמֶר na-akasema H3068 יֵהוּא Yehu H7323 לָרָצִים kwa-walinzi
וְלַשָּׁלִשִׁים na-maafisa H0935 בָּאוּ ingieni H5221 הַכּוּם wapigeni H0376 אִישׁ mtu H0408 אַל־ asitoke- H3318 יֵצֵא kutoka H5221 וַיַּכּוּם na-wakawapiga H6310 לְפִי־ kwa-makali-ya- H2719 חָרֶב upanga
וַיַּשְׁלִכוּ na-wakawatupa H7993 הָרָצִים walinzi H7323 וְהַשָּׁלִשִׁים na-maafisa H3212 וַיֵּלְכוּ na-wakaenda H5704 עַד־ mpaka- H5892 עִיר mji-wa H1004 בֵּית־ nyumba-ya- H1168 הַבַּעַל׃ Baali

Hivyo kisha baada ya mda mfupi Yehu alipomaliza kutoa sadaka ya kutekezwa, akamwambia mlinzi na manahodha, “Ingieni na muwaue. Msimwache mtu yeyote atoke.” Basi waliwaua kwa makali ya upanga, na mlinzi na manahodha wakawatupa nje na kwenda kwenye chumba cha ndani cha nyumba ya Baali.

26 וַיֹּצִאוּ֙ מַצְּבֹ֣ות בֵּית־ הַבַּ֔עַל וַיִּשְׂרְפ֖וּהָ׃
na-nguzo-za nyumba-ya- Baali na-wakazitoa [obj]- na-wakaziteketeza
H4676 H3318 H0853 H8313

Wakazitoa nguzo za mawe ambazo zilikuwa kwenye nyumba ya Baali, na kisha kuzichoma.

27 וַיְתִּצּ֖וּ אֶת־ מַצְּבַ֣ת הַבַּ֑עַל וַיִּתְּצוּ֙ אֶת־ בֵּ֣ית הַבַּ֔עַל וַיְשַׁמְּה֥וּ לְמֹוצָאֹ֖ות (לְמחראות) הַיֹּֽום׃
na-nguzo-ya Baali na-wakaibomoa [obj]- nyumba-ya Baali na-wakaibomoa
H4676 H0853 H5422 H0853 H5422

na-wakaifanya [k] (mahali-pa-takataka) mpaka- leo
H4161 H4280 H5704 H3117

Kisha wakazivunja zile nguzo za Baali, na kuiharibu nyumba ya Baali na kuifanya choo, ambacho kipo hadi leo.

28 וַיַּשְׁמֵ֤ד יֵהוּא֙ אֶת־ הַבַּ֔עַל מִיִּשְׂרָאֵֽל׃
na-akaiangamiza Yehu [obj]- Baali kutoka-Israeli
H8045 H3058 H0853 H3478

Hivi ndivyo ambavyo Yehu alivyomharibu muabudu Baali kutoka Israeli.

29 רַ֗ק אִ֚ילָה חַטֹּ֣אֹת יָרָבְעָ֔ם בֶּן־ נְבָט֙ אֲשֶׁ֣ר הֶחֱטִ֔יא
ila dhambi-za Yeroboamu mwana-wa- Nebati ambaye aliwafanya-kutenda-dhambi
H7535 H2399 H3379 H5028 H2398

אֶת־ יִשְׂרָאֵ֖ל לְאַ־ הָסִ֣יר יֵה֑וּא מֵאַחֲרֵיהֶ֔ם עֶגְלֵי֙ הַזָּהָ֔ב אֲשֶׁ֖ר בְּבֵֽית־ אֵ֥ל וַאֲשֶׁ֛ר בְּדָ֖ן׃ ס
[obj]- Israeli hakuondoka- kuondoka Yehu kutoka-nyuma-yao ndama-za dhahabu ambazo
H0853 H3478 H3808 H5493 H3058 H5695 H2091 H0853

[s] Dani na-ambazo Betheli
H1835 H1008

Lakini Yehu hakuacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambayo ilfanya Israeli kutenda dhambi-ambayo ni, kumwabudu ndama wa dhahabu katika Betheli na Dani.

30 וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־ יֵה֔וּא יַ֚עַן אֲשֶׁר־ הֵטִ֣יבֹתָ֔ לַעֲשֹׂ֖ות הַיָּשָׁ֣ר בְּעֵינַ֑י כְּכֹ֣ל אֲשֶׁ֔ר בִּלְבָבִ֖י עָשִׂ֥ית לְבֵית־ אַחְאָ֖ב בְּנֵ֣י אַרְבָּעִ֔ים רִבְעִ֥ים יֵשְׁב֖וּ לְךָ֥ עַל־ כִּסֵּ֖א יִשְׂרָאֵֽל׃
na-akasema Yahwe kwa- Yehu kwa-sababu kufanya umefanya-vizuri ambayo-
H0559 H3068 H0413 H3282 H3058 H2895

kwa-nyumba-ya umefanya moyoni-mwangu ambayo kama-kila machoni-pangu yaliyonyooka
H3824 H3605 H3477

Israeli kiti-cha-enzi-cha juu-ya- kwako wataketi kizazi-cha-nne wana-wa Ahabu
H3478 H3678 H3427 H7243 H0256

Hivyo Yahwe akamwambia Yehu, “Kwa kuwa umefanya vema kwa kufanya yaliyo sahihi kwenye macho yangu, na kumailiza kwenye nyumba ya Ahabu kulingana na yote yaliyokuwa kwenye moyo wangu, uzao wako utakaa kwenye kiti cha Israeli hadi kizazi cha nne.”

31 וְיֵהוּא na–Yehu H3058 לֹא hakuchukua H3808 שָׁמַר kuchukua H8104 לָלֶכֶת kutembea H3212 בְּתוֹרַת־ katika–sheria–ya– H8451 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵי־ Mungu–wa– H0430 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
בְּכָל־ kwa–kila– H3605 לְבָבוֹ moyo–wake H3824 לֹא hakuondoka H3808 סָר kuondoka H5493 מֵעַל kutoka H5493 חַטֹּאות dhambi–za H3379 יָרָבְעָם Yeroboamu H3379 אֲשֶׁר ambazo H3379
הֶחֱטִיא aliwafanya–kutenda–dhambi H2398 אֶת־ [obj]– H0853 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478

Lakini Yehu hakujali kutembea kwenye sheria ya Yahwe, Mungu wa Israeli, kwa moyo wake wote. Hakugeuka kutoka kwenye dhambi za Yeroboamu, ambayo iliwafanya Israeli kutende dhambi.

32 בַּיָּמִים katika–siku H3117 הָהֵם hizo H1992 הֵחֵל alianza H2371 יְהוָה Yahwe H3068 לְקַצּוֹת kukata H7096 בְּיִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיַּכֵּם na–akawapiga H5221 חֲזָאֵל Hazaeli H2371 בְּכָל־ katika–kila– H3605
גְּבוּל mpaka–wa H1366 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478

Siku zile Yahwe akaanza kupunguza mikoa ya Israeli, na Hazaeli kuwashinda Waisraeli mipakani mwa Israeli,

33 מִן־ kutoka– H3383 הַיַּרְדֵּן Yordani H3383 מִזְרַח mashariki H4217 הַשֶּׁמֶשׁ ya–jua H8121 אֶת [obj] H0853 כָּל־ kila– H3605 אֶרֶץ nchi–ya H0776 הַגִּלְעָד Gileadi H1568 הַגָּדִי Wagadi H1425 וְהָרְאוּבֵנִי na–Wareubeni H7206
וְהַבָּשָׁן׃ na–Bashani H1316 וְהַגִּלְעָד na–Gileadi H1568 אַרְנֹן Arnoni H0769 נַחַל bonde–la H5158 עַל־ juu–ya– H5921 אֲשֶׁר ambayo H3588 מֵעֲרֹעֵר kutoka–Aroeri H6177 וְהַמְנַשִּׁי na–Wamanase H4520

kutoka Yordani upande wa mashariki, nchi yote ya Gileadi, Wagadi, na Wareubeni, na Wamanase, kutoka Aroeri, alipo karibu na bonde la Arnoni, kupita Geleadi hadi Bashani.

34 וְיֶתֶר na–mambo–mengine H3498 דִּבְרֵי mambo–ya H1697 יֵהוּא Yehu H3058 וְכָל־ na–kila– H3605 אֲשֶׁר ambayo H3588 עָשָׂה alifanya H6213 וְכָל־ na–kila– H3605 גְּבוּרָתוֹ nguvu–zake H1369
הֲלוֹא־ je–hayako– H3808 הֵם hayo H1992 כְּתוּבִים yameandikwa H3789 עַל־ katika– H5921 סֵפֶר kitabu–cha H5612 דִּבְרֵי mambo–ya H1697 הַיָּמִים siku H3117 לְמַלְכֵי ya–wafalme–wa H4428
יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478

Kama kwa mambo mengine yamhusuyo Yehu, na yote aliyoyafanya, na ushujaa wake, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

35 וַיִּשְׁכַּב na–akalala H7901 יֵהוּא Yehu H3058 עִם־ pamoja–na– H5973 אֲבֹתָיו baba–zake H0001 וַיִּקְבְּרוּ na–wakamzika H6912 אֹתוֹ yeye H0853 בְּשֹׁמְרוֹן katika–Samaria H8111 וַיִּמְלֹךְ na–akatawala
יְהוֹאָחָז Yehoahazi H3059 בְּנוֹ mwana–wake H1121 תַּחְתָּיו׃ badala–yake H8478

Yehu akalala na wazee wake, na walimzika katika Samaria. Kisha Yehoahazi mwanaye akawa mfalme katika sehemu yake.

בְּשֹׁמְרֹון׃	שָׁנָה	וּשְׁמֹנֶה־	עֶשְׂרִים	יִשְׂרָאֵל	עַל־	יֵהוּא	מָלַךְ	אֲשֶׁר	וְהַיָּמִים	36
katika–Samaria	miaka	na–nane–	ishirini	Israeli	juu–ya–	Yehu	alitawala	ambazo	na–siku	
H8111	H8141	H8083	H6242	H3478		H3058			H3117	

פ
[p]

Mda ambao Yehu alitawala juu ya Israeli katika Samaria ulikuwa miaka ishini na nane.

Chapter 11

בְּנָהּ	מֵת	כִּי	(רָאֲתָה)	[וראתה]	אֲחַזְיָהוּ	אֵם	וַעֲתַלְיָהוּ	1
mwana–wake	amekufa	kwamba	(aliona)	[k]	Ahazia	mama–wa	na–Athalia	
	H4191		H7200	H7200	H0274	H0517	H6271	

הַמַּמְלָכָה׃	זֶרַע	כָּל־	אֶת	וַתְּאַבֵּד	וַתָּקָם
ufalme	mbegu–ya	kila–	[obj]	na–akawaangamiza	na–akasimama
H4467	H2233	H3605	H0853	H0006	

Basi Athalia, mama yake na Ahazia, alipoona kwamba mtoto wake amekufa, aliinuka na kuwaua watoto wote wa kifalme.

יוֹאָשׁ	אֶת־	אֲחַזְיָהוּ	אֲחוֹת	יְהוֹרָם	הַמֶּלֶךְ־	בַּת־	יְהוֹשֶׁבַע	וַתִּקַּח	2
Yoashi	[obj]–	Ahazia	dada–ya	Yoramu	mfalme–	binti–ya–	Yehosheba	na–akachukua	
H3101	H0853	H0274	H0269	H3141	H4428	H1323	H3089	H3947	

[הממותתים]	הַמֶּלֶךְ	בְּנֵי־	מִתּוֹךְ	אֹתוֹ	וַתַּגְנֹב	אֲחַזְיָה	בֶּן־
[k]	mfalme	wana–wa–	kutoka–kati–ya	yeye	na–akamwiba	Ahazia	mwana–wa–
H4191	H4428		H8432	H0853	H1589	H0274	

אֹתָו	וַיַּסְתִּרֻהוּ	הַמְטַּוֹת	בַּחֲדַר	מִינִקְתּוֹ	וְאֶת־	אֹתוֹ	(הַמּוּמָתִים)
yeye	na–wakamficha	vitanda	katika–chumba–cha	mlezi–wake	na–[obj]–	yeye	(waliouawa)
H0853	H5641	H4296	H2315	H3243	H0853	H0853	H4191

הוּמָת׃	וְלֹא	עֲתַלְיָהוּ	מִפְּנֵי
kuuawa	na–hakuuawa	Athalia	kutoka–uso–wa
H4191	H3808	H6271	H6440

Lakini Yehosheba, binti wa mfalme Yehoramu na dada wa Ahazia, akamchukua Yoashi mwana wa Ahazia, na kumficha mbali mwa miongoni mwa watoto wa mfalme waliokuwa wameuawa, wakati wote pamoja na mlezi wake; akawaweka kwenye chumba cha kulala. Wakamficha kutoka Athalia kwa hiyo hakuuawa.

מֹלֶכֶת	וַעֲתַלְיָה	שָׁנִים	שֵׁשׁ	מִתְחַבֵּא	יְהוָה	בֵּית	אִתָּהּ	וַיְהִי	3
akitawala	na–Athalia	miaka	sita	akijificha	Yahwe	nyumba–ya	pamoja–naye	na–akawa	
	H6271	H8141	H8337	H2244	H3068		H0854	H1961	

פ	הָאָרֶץ׃	עַל־	
[p]	nchi	juu–ya–	
	H0776		

Alikuwa pamoja na Yehosheba, wamejificha kwenye nyumba ya Yahwe, kwa mda wa miaka sita, wakati Athalia alipotawala juu ya nchi.

4

]המאיות[	שָׁרֵי	אֶת־	וַיִּקַּח	יְהוֹיָדָע	שָׁלַח	הַשְּׁבִיעִית	וּבַשָּׁנָה	
[k]	wakuu-wa	[obj]-	na-akawachukua	Yehoyada	alituma	wa-saba	na-katika-mwaka	
H3967	H8269	H0853	H3947	H3077	H7971	H7637	H8141	

וַיְכַרְתָּ֫	יְהוָה	בֵּית	אֵלָיו	אֹתָם	וַיָּבֵא	וְלָרָצִים	לַכָּרִי	)הַמֵּאוֹת(
na-akafanya	Yahwe	nyumba-ya	kwake	wao	na-akawaleta	na-walinzi	Wakari	(mamia)
H3772	H3068		H0413	H0853	H0935	H7323	H3746	H3967

אֶת־	אֹתָם	וַיַּרְא	יְהוָה	בְּבֵית	אִתְּמוֹ	וַיִּשְׁבָּע	בְּרִית	לָהֶם
[obj]-	wao	na-akawaonyesha	Yahwe	katika-nyumba-ya	wao	na-akawaapisha	agano	nao
H0853	H0853	H7200	H3068		H0853	H7650	H1285	H1992

הַמֶּלֶךְ׃	בֶּן־
mfalme	mwana-wa-
H4428	

Katika mwaka wa saba, Yehoyada alituma ujumbe na kuleta maamiri jeshi mamia wa Wakari na wa walinzi, na kuwaleta kwake mwenyewe, ndani ya nyumba ya Yahwe. Akafanya agano pamoja nao, na kuwaapisha kiapo katika nyumba ya Yahwe. Kisha akawaonyesha mtoto wa mfalme.

5

בָּאֵי	מִכֶּם	הַשְּׁלִשִׁית	תַּעֲשׂוֹן	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	זֶה	לֶאֱמֹר	וַיְצַוֵּם
wanaoingia	yenu	theluthi-moja	mtafanya	ambalo	jambo	hili	kusema	na-akawaamuru
H0935		H7992			H1697	H2088	H0559	H6680

הַמֶּלֶךְ׃	בֵּית	מִשְׁמֶרֶת	וְשֹׁמְרֵי	הַשַּׁבָּת
mfalme	nyumba-ya	ulinzi-wa	na-wanaolinda	Sabato
H4428		H4931	H8104	H7676

Akawaamuru, akisema, “Hivi ndivyo mnavyotakiwa kufanya. Theluthi yenu mtakaokuja kwenye Sabato mtakuwa mkiiangalia nyumba ya mfalme,

6

הָרָצִים	אַחַר	בַּשָּׁעַר	וְהַשְּׁלִשִׁית	סּוּר	בְּשַׁעַר	וְהַשְּׁלִשִׁית	
walinzi	nyuma-ya	katika-lango	na-theluthi-moja	Suri	katika-lango-la	na-theluthi-moja	
H7323		H8179	H7992	H5495	H8179	H7992	

מַסָּח׃	הַבַּיִת	מִשְׁמֶרֶת	אֶת־	וּשְׁמַרְתֶּם	
mbali	nyumba	ulinzi-wa	[obj]-	na-mtalinda	
H4535		H4931	H0853	H8104	

na theluthi mtakuwa langoni mwa Suri, na theluthi langoni nyuma ya walinzi.”

7

אֶת־	וְשָׁמְרוּ	הַשַּׁבָּת	יֹצְאֵי	כָּל	בָּכֶם	הַיָּרוֹת	וּשְׁתֵי
[obj]-	na-watalinda	Sabato	wanaotoka	kila	yenu	ya-mikono	na-makundi-mawili
H0853	H8104	H7676	H3318	H3605		H3027	H8147

הַמֶּלֶךְ׃	אֶל־	יְהוָה	בֵּית־	מִשְׁמֶרֶת	
mfalme	kwa-	Yahwe	nyumba-ya-	ulinzi-wa	
H4428	H0413	H3068		H4931	

Makundi mengine mawili ambayo hayatumikii Sabato, Mtayalinda juu ya nyumba ya Yahwe kwa ajili ya mfalme.

8

בְּיָדוֹ	וְכֵלָיו	אִישׁ	סָבִיב	הַמֶּלֶךְ	עַל־	וְהִקַּפְתֶּם	
mkononi-mwake	na-silaha-zake	kila-mtu	pande-zote	mfalme	juu-ya-	na-mtamzunguka	
H3027	H3627	H0376	H5439	H4428			

בְּצֵאתוֹ	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וִהְיוּ	יוּמָת	הַשְּׁדֵרוֹת	אֶל־	וְהַבָּא	
anapotoka	mfalme	pamoja-na-	na-mwe	auawe	safu	kwa-	na-anayeingia	
H3318	H4428	H0854	H1961	H4191	H7713	H0413	H0935	

וּבְבֹאוֹ׃	
na-anapoingia	
H0935	

Ni lazima mumzunguke mfalme, kila mmoja na silaha zake kwenye mkono wake. Yeyote aingiaye ndani ya safu, auwawe. Lazima mkae pamoja na mfalme kila atokapo na kila aingiapo.

9 וַיַּעֲשׂוּ֙ כְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־ צִוָּ֔ה יְהוֹיָדָ֖ע הַכֹּהֵ֑ן וַיִּקְח֣וּ אִישׁ־ אֲנָשָׁ֗יו בָּאֵי֙ הַשַּׁבָּ֔ת עִ֖ם הַיֹּצְאֵ֣י הַשַּׁבָּ֑ת וַיָּבֹ֕אוּ אֶל־ יְהוֹיָדָ֥ע הַכֹּהֵֽן׃

9 na–wakafanya wakuu–wa [k] (mamia) kama–kila ambavyo– aliamuru Yehoyada kuhani
H3548 H3077 H0413 H0935 H7676 H3318
H3548 H3605 H3967 H3967 H8269 H6680 H3077

10 וַיִּתֵּ֣ן הַכֹּהֵ֗ן לְשָׂרֵי֙ [המאיות] (המֵאֹ֣ות) אֲשֶׁ֣ר לַמֶּ֔לֶךְ דָּוִ֖ד אֲשֶׁ֣ר בְּבֵית־ יְהוָ֑ה וְאֶת־ הַשְּׁלָטִ֣ים וְאֶת־ הַתַּרְיִס֒ אֲשֶׁ֣ר לַמֶּ֔לֶךְ דָּוִ֖ד אֲשֶׁ֣ר בְּבֵית־ יְהוָ֑ה

10 na–akawapa kuhani wakuu–wa [k] (mamia) [obj]– mikuki ngao
H5414 H3548 H8269 H3967 H3967 H0853 H2595 H7982
H5414 H3548 H8269 H3967 H3967 H0853 H2595 H7982

11 וַיַּעַמְד֣וּ הָרָצִ֗ים אִישׁ֙ וְכֵלָ֣יו בְּיָד֔וֹ מִכֹּתֶף־ יְמִ֥ין הַבַּ֖יִת עַד־ כֶּ֣תֶף שְׂמֹאל֑ הַבַּ֖יִת לַמִּזְבֵּ֥חַ וְלַבָּ֖יִת סָבִ֥יב לַמֶּֽלֶךְ׃

11 na–wakasimama walinzi kila–mtu na–silaha–zake mkononi–mwake kutoka–upande–wa
H5975 H7323 H0376 H3627 H3027 H3802
H5975 H7323 H0376 H3627 H3027 H3802

nyumba wa–kushoto upande–wa mpaka– wa–kulia nyumba na–kwa–nyumba kwa–madhabahu
H3233 H3802 H5704 H8042 H3233 H4196
H3233 H3802 H5704 H8042 H3233 H4196

pande–zote mfalme juu–ya–
H5439 H4428

Basi walinzi wakasimama, kila mtu na silaha kwenye mkono wake, kutoka upande wa kuume wa hekalu, kwenda upande wa kushoto, karibu na madhabahu ya hekelu, wakimzunguka mfalme.

12 וַיּוֹצֵ֣א אֶת־ בֶּן־ הַמֶּ֗לֶךְ וַיִּתֵּ֨ן עָלָ֜יו אֶת־ הַנֵּ֗זֶר וְאֶת־ הָעֵדוּת֮ וַיַּמְלִכֻ֣הוּ וַיִּמְשְׁח֣וּהוּ וַיַּכּ֤וּ כָף֙ וַיֹּ֣אמְר֔וּ יְחִ֖י הַמֶּֽלֶךְ׃ ס

12 na–akamleta [obj]– mwana–wa– mfalme juu–yake na–akamwekea taji na–[obj]–
H3318 H0853 H1121 H4428 H5414 H5145 H0853
H3318 H0853 H1121 H4428 H5414 H5145 H0853

shuhuda na–wakamtawaza yeye na–wakampaka–mafuta na–wakapiga– makofi na–wakasema
H5715 H0853 H4886 H5221 H3709 H0559
H5715 H0853 H4886 H5221 H3709 H0559

[s] mfalme aishi
H4428 H2421

Kisha Yehoyada akamleta nje mtoto wa mfalme Yoashi, na kumvalisha taji la kifalme, na kumpatia mikataba ya agano. Kisha wakamfanya mfalme na kummiminia mafuta. Wakapiga makofi wakisema, “Mfalme na aishi!”

13 וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה na-akasikia Athalia H8085 H6271 אֶת־ [obj]- H0853 קוֹל sauti-ya H7323 הָרָצִין walinzi H7323 הָעָם watu H5985 וַתָּבֹא na-akaja H0935 אֶל־ kwa- H0413 הָעָם watu H5985 בֵּית nyumba-ya H1004

יְהוָה׃ Yahwe H3068

Wakati Athalia aliposikia sauti za walinzi na za watu, alikuja kwa wale watu kwenye nyumba ya Yahwe.

14 וַתַּרְא na-akaona H7200 וְהִנֵּה na-tazama H2009 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 עֲמֹד amesimama H5975 כַּמִּשְׁפָּט kama-desturi H4941 הָעַמּוּד nguzo H5982 עַל־ juu-ya- H5921 וְהַשָּׁרִים na-wakuu H8269

בַּחֲצֹצְרוֹת tarumbeta H2689 וְתִקְעַ na-kupiga H8628 שָׂמֵחַ wakifurahi H8056 הָאָרֶץ nchi H0776 עַם watu-wa H5971 וְכָל־ na-kila- H3605 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 אֶל־ karibu-na- H0413 וְהַחֲצֹצְרוֹת na-tarumbeta H2689

ס [s] וַתִּקְרַע na-akararua H7167 עֲתַלְיָהוּ Athalia H6271 אֶת־ [obj]- H0853 בְּגָדֶיהָ mavazi-yake וַתִּקְרָא na-akapiga-kelele קֶשֶׁר hila H7195 קֶשֶׁר hila H7195 ׃

Akatazama, na, kisha, yule mfalme alikuwa amesimama kwenye nguzo, kama ilivyokuwa desturi, na manahodha na wapiga mabaragumu walikuwa karibu na mfalme. Watu wote wa nchi hiyo walikuwa wakifurahi na kupiga matarumbeta. Kisha Athalia akachana mavazi yake kwa hasira na kupiga kelele, “Uhaini! Uhaini!”

15 וַיְצַו na-akaamuru H6680 יְהוֹיָדָע Yehoyada H3077 הַכֹּהֵן kuhani H3548 אֶת־ [obj]- H0853 שָׂרֵי wakuu-wa H8269 הַמֵּאוֹת [k] H3967 (המיאות) (mamia) H3967 פְּקֻדֵי waliowekwa-juu-ya

וְהַבָּא na-anayemfuata H0935 לַשְׁדֵּרֹת safu H7713 מִבֵּית kutoka-ndani-ya אֶל־ kwa- H0413 אֹתָהּ yeye H0853 הוֹצִיאוּ mtoeni H3318 אֲלֵיהֶם kwao H0413 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 הַחֵיל jeshi H2428

בֵּית nyumba-ya H1004 תּוּמַת kuuawa H4191 אַל־ asiuawe- H0408 הַכֹּהֵן kuhani H3548 אָמַר alisema H0559 כִּי kwa-sababu בְּחֶרֶב kwa-upanga H2719 תָּמֻת auawe H4191 אַחֲרֶיהָ nyuma-yake

יְהוָה׃ Yahwe H3068

Ndipo Yehoyada yule kuhani akawaagiza maamri jeshi wa mamia ambao waliokuwa juu ya jeshi, akisema, “Mtoeni kwenye safu.” Atakayemfuata, muueni kwa upanga.” Kwa kuwa kuhani alisema, “Msimwache auawe kwenye nyumba ya Yahwe.”

16 וַיָּשִׂמוּ na-wakamshika H7760 לָהּ yeye H0 יָדַיִם mikono H3027 וַתָּבֹא na-akaenda H0935 דֶּרֶךְ- njia-ya- H1870 מְבוֹא mlango-wa H3996 הַסּוּסִים farasi בֵּית nyumba-ya H1004

ס [s] הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַתּוּמַת na-akauawa H4191 שָׁם׃ huko H8033

Hivyo wakamtwaa kadiri walivyokuwa wakiikaribia hiyo sehemu iliyokuwa na farasi wakaingia chini, na akauawa huko.

17 וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע הַבְּרִית אֶת־ בֵּין יְהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם׃ וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם׃

na-akafanya Yehoyada agano [obj]- kati-ya Yahwe mfalme na-kati-ya watu na-kati-ya mfalme na-kati-ya kwa-Yahwe watu kuwa watu

H3772 H3077 H0853 H1285 H0996 H3068 H4428 H0996 H3068 H0996 H1961

Kisha Yehoyada akafanya agano kati ya Yahwe na mfalme na watu, ambao wangekuwa watu wa Yahwe, na pia kati ya mfalme na watu.

18 וַיִּבָּאוּ כָּל־ עַם־ הָאָרֶץ בֵּית־ הַבַּעַל וַיְתַצֻּהוּ אֶת־ מִזְבְּחֹתָו[ן] וְאֶת־ צַלְמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב וְאֶת־ מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל שָׂמוּ פְקֻדֹּת עַל־ בָּיִת וַיָּשֶׂם כֹּהֲנִים לִפְקֻדֹּת בֵּית יְהוָה׃

na-wakaja kila- watu-wa nchi nyumba-ya- Baali na-wakaibomoa [obj]- [k]

H0935 H3605 H0776 H5422 H0853 H4196

na-[obj] kabisa wakavunja sanamu-zake na-[obj]- (madhabahu-zake) Matani kuhani-wa

H0853 H3190 H7665 H6754 H0853 H4196 H4977 H3548

nyumba-ya juu-ya- walinzi kuhani na-akaweka madhabahu mbele-ya wakamuua Baali

H6486 H3548 H4196 H6440 H2026

Yahwe

H3068

Basi watu wote wa nchi wakaenda kwenye nyumba ya Baali na kuingusha chini. Wakaangusha madhabahu ya Baali na sanamu zake wakazivunja vipande vipande, na kumuua Matani, mfalme wa Baali, mbele ya haya madhabahu. Kisha Yehoyada kuhani akawachagua walinzi juu ya hekalu la Yahwe.

19 וְאֶת־ הָרָצִים וְאֶת־ הַכָּרִי וְאֶת־ הָאַמּוֹת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־ וַיִּקַּח יְהוָה מִבֵּית וַיְרִידוּ אֶת־ הַמֶּלֶךְ עַם הָאָרֶץ כָּל־ עַל־ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ בֵּית הָרָצִים שַׁעַר דֶּרֶךְ־ וַיָּבֹאוּ הַמְּלָכִים׃ כְּסָא

na-[obj] walinzi na-[obj]- Wakari na-[obj]- mamia wakuu-wa [obj]- na-akawachukua Yahwe kutoka-nyumba-ya mfalme [obj]- na-wakamteremsha nchi watu-wa kila- juu-ya- na-akaketi mfalme nyumba-ya walinzi lango-la kwa-njia-ya- na-wakaja wafalme kiti-cha-enzi-cha

H0853 H7323 H0853 H3746 H0853 H3967 H8269 H0853 H3947 H3068 H4428 H0853 H3381 H0776 H3605 H3427 H4428 H8179 H1870 H0935 H4428 H3678

Yehoyada akawachukua maamiri jeshi wa mamia, Wakari, walinzi, na watu wote wa nchi, na kwa pamoja wakamleta chini mfalme kutoka kwenye nyumba ya Yahwe na wakaenda kwenye nyumba ya mfalme, wakaingia kwa njia ya lango la walinzi. Yoashi akachukua nafasi yake kwenye kiti cha enzi cha mfalme.

20 וַיִּשְׂמַח כָּל־ עַם־ הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקְטָה וְאֶת־ עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַּחֶרֶב בֵּית [מלך] הַמָּלֶךְ׃ ס

na-wakafurahi kila- watu-wa- nchi na-mji ukatulia na-[obj]- Athalia wakamuua kwa-upanga nyumba-ya [k] (mfalme) [s]

H8055 H3605 H0776 H5892 H8252 H0853 H6271 H4191 H2719 H4428 H4428

Hivyo watu wote wa nchi wakamsifu, na nchi ilikuwa kimya baada ya Athalia kuuawa kwa upanga kwenye nyumba ya mfalme.

פ	בְּמָלְכוֹ׃	יְהוֹאָשׁ	שְׁנִים	שֶׁבַע	בֶּן־	21
[p]	alipotawala	Yehoashi	miaka	saba	mwenye–miaka–	
		H3060	H8141	H7651		

Yoashi alikuwa na umri wa miaka saba tangu alipoanza kutawala.

Chapter 12

מָלַךְ	שָׁנָה	וְאַרְבָּעִים	יְהוֹאָשׁ	מָלַךְ	לְיֵהוּא	שֶׁבַע	בִּשְׁנַת־	1
alitawala	miaka	na–miaka–arobaini	Yehoashi	alitawala	wa–Yehu	saba	katika–mwaka–wa–	
	H8141	H0705	H3060		H3058	H7651	H8141	

שָׁבַע׃מִבְאֵר	צִבְיָה	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלָם
kutoka–Beer–Sheba	Sibia	la–mama–yake	na–jina	katika–Yerusalemu
H0884	H6645	H0517	H8034	H3389

Katika mwaka wa saba wa Yehu, utawala wa Yoashi ulianza; alitawala kwa mda wa miaka arobaini huko Yerusalimu. Mama yake alikuwa anaitwa Sibia, wa Beersheba.

אֲשֶׁר	יָמָיו	כָּל־	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	יְהוֹאָשׁ	וַיַּעַשׂ	2
ambazo	siku–zake	kila–	Yahwe	machoni–pa	yaliyonyooka	Yehoashi	na–akafanya	
	H3117	H3605	H3068		H3477	H3060		

הַכֹּהֵן׃	יְהוֹיָדָע	הוֹרָהוּ
kuhani	Yehoyada	alimfundisha
H3548	H3077	

Yoashi akafanya yaliyo mema usoni mwa Yahwe siku zote, kwa sababu Yehoyada kuhani alimfundisha.

מְזַבְּחֵים	הָעָם	עוֹד	סָרוּ	לֹא־	הַבָּמוֹת	רַק	3
wakitoa–dhabihu	watu	bado	kuondolewa	haviondolewe–	mahali–pa–juu	ila	
H2076		H5750	H5493	H3808	H1116	H7535	

בַּבָּמוֹת׃	וּמְקַטְּרִים
katika–mahali–pa–juu	na–kufukiza–ubani
H1116	

Lakini sehemu ya juu haikuchukuliwa. Watu wakaendelea kutoa sadaka na kuchoma ubani kwenye sehemu za juu.

יוּבָא	אֲשֶׁר־	הַקֳּדָשִׁים	כֶּסֶף	כֹּל	הַכֹּהֲנִים	אֶל־	יְהוֹאָשׁ	וַיֹּאמֶר	4
inaletwa	ambayo–	ya–vitu–vitakatifu	fedha	kila	makuhani	kwa–	Yehoashi	na–akasema	
H0935		H6944	H3701	H3605	H3548	H0413	H3060	H0559	

כֶּסֶף	כָּל־	עֶרְכּוֹ	נַפְשׁוֹת	כֶּסֶף	אִישׁ	עוֹבֵר	כֶּסֶף	יְהוָה	בֵּית־
fedha	kila–	kiwango–chake	ya–nafsi	fedha	kila–mtu	ya–kupita	fedha	Yahwe	nyumba–ya–
H3701	H3605	H6187	H5315	H3701	H0376		H3701	H3068	

יְהוָה׃	בֵּית	לְהָבִיא	אִישׁ	לֵב־	עַל	יַעֲלֶה	אֲשֶׁר
Yahwe	nyumba–ya	kuleta	mtu	moyo–wa–	juu–ya	itaingia	ambayo
H3068		H0935	H0376			H5927	

Yoashi akamwambia kuhani, “Pesa zote zilizokuja kama sadaka takatifu kwenye nyumba ya Yahwe, pesa ya matumizi pesa ya watu kadiri alivyoandikiwa kila mtu, na pesa yote aonayo moyoni mwake kuileta kwenye nyumba ya Yahwe-

5 יְחַזְּקוּ וְהֵם מַכָּרוֹ מֵאֵת אִישׁ הַכֹּהֲנִים לָהֶם יְקָחוּ
watatengeneza na–wao mfadhili–wake kutoka–kwa kila–mtu makuhani kwao waichukue
H2388 H1992 H4378 H0854 H0376 H3548 H3947

פ בָּדֶק׃ שָׁם יִמְצָא אֲשֶׁר־ לְכָל הַבַּיִת בֶּדֶק וּפָצַע אֶת־
[p] ufa huko litapatikana ambalo– kwa–kila nyumba ufa–wa [obj]–
H0919 H8033 H4672 H3605 H0919 H0853

makuhani watapokea pesa kutoka miongoni mwa mmoja wa watunza pesa na kutengeneza kila sehemu itakayoonekana imeharibika kwenye hekalu.”

6 לֹא־ יְהוֹאָשׁ לַמֶּלֶךְ שָׁנָה וְשָׁלֹשׁ עֶשְׂרִים בִּשְׁנַת וַיְהִי
hawakutengeneza– Yehoashi wa–mfalme miaka na–tatu ishirini katika–mwaka na–ikawa
H3808 H3060 H4428 H8141 H7969 H6242 H8141 H1961

הַבָּיִת׃ בֶּדֶק אֶת־ הַכֹּהֲנִים חִזְּקוּ
nyumba ufa–wa [obj]– makuhani kutengeneza
H0919 H0853 H3548 H2388

Lakini kama mwaka wa ishirini na tatu wa mfalme Yoashi, makuhani hawakuwa wameandaa kitu chochote kwenye hekalu.

7 אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר וְלַכֹּהֲנִים הַכֹּהֵן לִיהוֹיָדָע יְהוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא
kwao na–akasema na–kwa–makuhani kuhani kwa–Yehoyada Yehoashi mfalme na–akaita
H0413 H0559 H3548 H3548 H3077 H3060 H4428 H7121

תְּקֻחוּ־ אַל־ וְעַתָּה הַבַּיִת בֶּדֶק אֶת־ מְחַזְּקִים אֵינְכֶם מַדָּוַע
kuchukua– msichukue– na–sasa nyumba ufa–wa [obj]– kutengeneza hamtengenezi kwa–nini
H3947 H0408 H6258 H0919 H0853 H2388 H0369 H4069

תִּתְּנֶהוּ׃ הַבַּיִת לְבֶדֶק כִּי־ מַכָּרֶיכֶם מֵאֵת כָּסֶף
toeni nyumba kwa–ufa–wa ila– wafadhili–wenu kutoka–kwa fedha
H5414 H0919 H0854 H3701

Mfalme Yoashi akamwita Yehoyada kuhani na kuhani mwingine; akawaambia, “Kwa nini hamjaandaa kitu chochote kwenye hekalu? Sasa msichukue tena pesa kutoka kwa walipa kodi wenu, lakini chukueni kile kilichokuwa kikikusanywa kwa ajili ya matengenezo ya hekalu na uwapatia wale wanaoweza kufanya matengenezo.

8 הָעָם מֵאֵת כֶּסֶף קְחַת־ לִבְלְתִּי הַכֹּהֲנִים וַיֵּאָתוּ
watu kutoka–kwa fedha kuchukua– kutochukua– makuhani na–wakakubali
H0854 H3701 H3947 H1115 H3548 H0225

הַבָּיִת׃ בֶּדֶק אֶת־ חֹזֵק וּלְבִלְתִּי
nyumba ufa–wa [obj]– kutengeneza na–kutokutengeneza–
H0919 H0853 H2388 H1115

Hivyo makuhani wakakubaliana wasichukue pesa tena kutoka kwa watu na wasitengeneze wenyewe.

9 בְּדַלְתּוֹ חֹר וַיִּקֹּב אֶחָד אֲרֹן הַכֹּהֵן יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח
katika–kifuniko–chake tundu na–akatoboa moja sanduku kuhani Yehoyada na–akachukua
H2356 H0259 H0727 H3548 H3077 H3947

אִישׁ בְּבוֹא־ (מְנִמִּין) [בימין] הַמִּזְבֵּחַ אֶצֶל אֹתוֹ וַיִּתֵּן
mtu wakati–wa–kuingia– (kulia) [k] madhabahu karibu–na hilo na–akaliweka
H0376 H0935 H3225 H3225 H4196 H0681 H0853 H5414

הַכֶּסֶף כָּל־ אֶת־ הַסַּף שֹׁמְרֵי הַכֹּהֲנִים שָׁמָּה וְנָתְנוּ־ יְהוָה בֵּית
fedha kila– [obj]– mlango walinda–wa makuhani huko na–waliweka– Yahwe nyumba–ya
H3701 H3605 H0853 H8104 H3548 H8033 H5414 H3068

יְהוָה׃ בֵּית־ הַמּוּבָא
Yahwe nyumba–ya– iliyoletwa
H3068 H0935

Badala yake, Yehoyada yule kuhani akachukua kasha, akatoboa tundu kwenye kifuniko chake, na kuliweka karibu na madhabahu, upande wa kulia kama mtu anaingia kwenye madhabahu ya Yahwe. Makuhani ambao walikuwa wakilinda mlango wa hekalu wakatumbukiza pesa zote ambazo zilizokuwa zimeletwa kwenye nyumba ya Yahwe.

10 סֹפֵר mwandishi וַיַּעַל na–akapanda H5927 בָּאָרוֹן katika–sanduku H0727 הַכֶּסֶף fedha H3701 רַב nyingi כִּי־ kwamba– כִּרְאוֹתָם walipoona H7200 וַיְהִי na–ikawa H1961

הַנִּמְצָא iliyopatikana H4672 הַכֶּסֶף fedha H3701 אֶת־ [obj]– H0853 וַיִּמְנוּ na–wakahesabu H4487 וַיָּצֻרוּ na–wakafunga הַנָּדוֹל mkuu וְהַכֹּהֵן na–kuhani H3548 הַמֶּלֶךְ wa–mfalme H4428

בֵּית־ nyumba–ya– יְהוָה׃ Yahwe H3068

Ikawa walipoona kwamba kulikuwa na pesa za kutosha kwenye kasha, mwadishi wa mfalme na kuhani mkuu wakaja na kuweka pesa kwenye mifuko na kisha kuhesabu, pesa ikaonekana kwenye nyumba ya Yahwe.

11 עֹשֵׂי wafanyaji–wa (יְדֵי) (mikono–ya) H3027 יד [k] H3027 עַל־ mikononi–mwa– הַמְתֻכָּן iliyopimwa H8505 הַכֶּסֶף fedha H3701 אֶת־ [obj]– H0853 וְנָתְנוּ na–wakatoa H5414

לְחָרְשֵׁי kwa–maseremala–wa H2796 וַיּוּצִיאֻהוּ na–wakaipeleka H3318 יְהוָה Yahwe H3068 בַּיִת nyumba–ya (הַמְפֻקָּדִים) (waliowekwa–juu) [הפקדים] [k] הַמְלָאכָה kazi H4399

יְהוָה׃ Yahwe H3068 בַּיִת nyumba–ya הָעֹשִׂים waliofanya–kazi וְלַבֹּנִים na–kwa–wajenzi H1129 הָעֵץ miti H6086

Wakawapa pesa ambayo ilikuwa imepimwa kwenye mikono ya watu ambao waliokuwa wanatunza nyumba ya Yahwe. Wakawalipa mafundi seremala na wajenzi ambao walikuwa wemefanya kazi kwenye nyumba ya Yahwe,

12 מַחְצֵב kuchonga H4274 וְאַבְנֵי na–mawe–ya H0068 עֵצִים miti H6086 וְלִקְנוֹת na–kununua H7069 הָאֶבֶן mawe H0068 וּלְחַזְּקֵי na–kwa–wachongaji–wa H2672 וְלִגְדְּרִים na–kwa–waashi H1443

עַל־ juu–ya– יֵצֵא kitatoka H3318 אֲשֶׁר־ ambalo– וּלְכָל na–kwa–kila H3605 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית־ nyumba–ya– בֶּדֶק ufa–wa H0919 אֶת־ [obj]– H0853 לְחַזֵּק kutengeneza H2388

לְחַזֵּקָה׃ kwa–kutengeneza H2394 הַבָּיִת nyumba

na waashi na wakata mawe, kwa ajili ya kununua mbao na kukata mawe kwa ajili ya kutengenezea nyumba ya Yahwe, na yote iliyokuwa inahitajika kulipwa kwa ajili ya kuitengeneza.

13 מְזַמְּרוֹת makasi–ya–kupunguzia H4212 כֶּסֶף ya–fedha H3701 סַפּוֹת mabakuli יְהוָה Yahwe H3068 בַּיִת nyumba–ya יֵעָשֶׂה kufanywa לֹא hazikufanywa H3808 אַךְ lakini H0389

כֶּסֶף fedha H3701 וּכְלִי־ na–chombo–cha– זָהָב dhahabu H2091 כְּלִי chombo–cha H3627 כָּל־ kila– H3605 חֲצֹצְרוֹת tarumbeta H2689 מִזְרָקוֹת mabakuli–ya–kunyunyizia H4219

יְהוָה׃ Yahwe H3068 בֵּית־ nyumba–ya– הַמּוּבָא iliyoletwa H0935 הַכֶּסֶף fedha H3701 מִן־ kutoka–

Lakini ile pesa iliyokuwa imeletwa kwenye nyumba ya Yahwe haikulipwa kwa ajili ya vikombe vya fedha, mabeseni, au dhahabu au fedha yoyote ya vyombo.

14

אֶת־	בּוֹ	וְחִזְקוּ־	יִתְּנֻהוּ	הַמְּלָאכָה	לְעֹשֵׂי	כִּי־	
[obj]–	nayo	na–wakatengeneza–	walitoa	kazi	kwa–wafanyaji–wa	kwa–sababu–	
H0853		H2388	H5414	H4399			

יְהוָה׃	בֵּית
Yahwe	nyumba–ya
H3068	

Waliwapa hizi fedha wale ambao waliokuwa wamefanya kazi ya kutengeneza nyumba ya Yahwe.

15

עַל־	הַכֶּסֶף	אֶת־	יִתְּנוּ	אֲשֶׁר	הָאֲנָשִׁים	אֶת־	יְחַשְּׁבוּ	וְלֹא	
mikononi–	fedha	[obj]–	walitoa	ambao	watu	[obj]–	kuhesabu	na–hawakuhesabu	
	H3701	H0853	H5414		H0376	H0853	H2803	H3808	

עֹשִׂים׃	הֵם	בֶּאֱמֶנָה	כִּי	הַמְּלָאכָה	לְעֹשֵׂי	לָתֶת	יָדָם	
walifanya	wao	kwa–uaminifu	kwa–sababu	kazi	kwa–wafanyaji–wa	kutoa	mwao	
	H1992	H0530		H4399		H5414	H3027	

Pia, hakukuhitajika zile pesa zilipwe kwa ajili ya matengenezo ili kuwajibika kwa kuwa watu walizipokea nakuzilipa kwa watenda kazi, kwa sababu hawa watu walikuwa waadilifu.

16

לַכֹּהֲנִים	יְהוָה	בֵּית	יוּבָא	לֹא	חֲטָאוֹת	וְכֶסֶף	אָשָׁם	כֶּסֶף
kwa–makuhani	Yahwe	nyumba–ya	kuingia	haikuingia	dhambi	na–fedha–ya	hatia	fedha–ya
H3548	H3068		H0935	H3808	H2399	H3701	H0817	H3701

יִהְיוּ׃	פ
zilikuwa	[p]
H1961	

Lakini pesa kwa ajili ya matoleo ya hatia na pesa kwa ajili ya matoleo ya dhambi hazikuwa zimeletwa kwenye hekalu la Yahwe, kwa sababu zilikuwa mali ya makuhani.

17

גַּת	עַל־	וַיִּלָּחֶם	אֲרָם	מֶלֶךְ	חֲזָאֵל	יַעַל	אָז
Gathi	dhidi–ya–	na–akapigana	wa–Aramu	mfalme	Hazaeli	alipanda	wakati–huo
H1661			H0758	H4428	H2371	H5927	

יְרוּשָׁלָם׃	עַל־	לַעֲלוֹת	פָּנָיו	חֲזָאֵל	וַיָּשֶׂם	וַיִּלְכְּדָהּ
Yerusalemu	dhidi–ya–	kupanda	uso–wake	Hazaeli	na–akaweka	na–akaiteka
H3389		H5927	H6440	H2371		H3920

Kisha Hazaeli mfalme wa Shamu akashambuliwa na kupigana dhidi ya Gathi, na kuichukua.

18

אֲשֶׁר־	הַקְּדָשִׁים	כָּל־	אֶת	יְהוֹדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹאָשׁ	וַיַּקַּח	
ambavyo–	vitu–vitakatifu	kila–	[obj]	Yuda	mfalme–wa–	Yehoashi	na–akachukua	
	H6944	H3605	H0853	H3063	H4428	H3060	H3947	

וְאֶת־	יְהוּדָה	מַלְכֵי	אֲבֹתָיו	וַאֲחַזְיָהוּ	וִיהוֹרָם	יְהוֹשָׁפָט	הִקְדִּישׁוּ
na–[obj]–	Yuda	wafalme–wa	baba–zake	na–Ahazia	na–Yehoramu	Yehoshafati	walitakasa
H0853	H3063	H4428	H0001	H0274	H3088	H3092	H6942

בֵּית־	בְּאֹצְרוֹת	הַנִּמְצָא	הַזָּהָב	כָּל־	וְאֶת	קָדָשָׁיו	
nyumba–ya–	katika–hazina–za	iliyopatikana	dhahabu	kila–	na–[obj]	vitu–vyake–vitakatifu	
	H0214	H4672	H2091	H3605	H0853	H6944	

וַיְעַל	אֲרָם	מֶלֶךְ	לַחֲזָאֵל	וַיִּשְׁלַח	הַמֶּלֶךְ	וּבֵית	יְהוָה	
na–akaondoka	wa–Aramu	mfalme	kwa–Hazaeli	na–akatuma	mfalme	na–nyumba–ya	Yahwe	
H5927	H0758	H4428	H2371	H7971	H4428		H3068	

יְרוּשָׁלִָם׃	מֵעַל	
Yerusalemu	kutoka	
H3389		

Ndipo Hazaeli akageuka kuishambulia Yerusalemu. Yoashi mfalme wa Yuda akavichukua vitu vyote ambavyo Yehoshefati na Yehoramu na Ahazia, baba zake, wafalme wa Yuda, na kuviweka wakfu, na vile alivyokuwa ameviweka wakfu, na dhahabu zote zilizokuwa zimeonekana kwenye gala la nyumba ya Yahwe na la mfalme akawatuma kwenda kwa Ahazi mfalme wa Shamu. Kisha Hazaeli akaenda zake kutoka Yerusamu.

19

הֵם	הֲלוֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	יוֹאָשׁ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	
hayo	je–hayako–	alifanya	ambayo	na–kila–	Yoashi	mambo–ya	na–mambo–mengine	
	H3808			H3605	H3101	H1697		

יְהוּדָה׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים
Yuda	ya–wafalme–wa	siku	mambo–ya	kitabu–cha	katika–	yameandikwa
H3063	H4428	H3117	H1697			H3789

Kama mambo mengine yanayomuhusu Yoashi, yote aliyoyafanya, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

20

יוֹאָשׁ	אֶת־	וַיַּכּוּ	קֶשֶׁר	וַיִּקְשְׁרוּ־	עֲבָדָיו	וַיַּקְמוּ	
Yoashi	[obj]–	na–wakampiga	hila	na–wakafanya–hila–	watumishi–wake	na–wakasimama	
H3101	H0853	H5221	H7195	H7194	H5650		

סִלָּא׃	הַיּוֹרֵד	מִלּוֹא	בֵּית
Sila	inayoshuka	Milo	nyumba–ya
H5538	H3381	H4407	

Watumishi wake wakainuka na kupanga pamoja; wakamteka Yoashi katika Bethi Milo, kwenye njia ya kushukia kwa Sila.

21

עֲבָדָיו	וְשֹׁמֵר	בֶּן־	וִיהוֹזָבָד	שִׁמְעָת	בֶּן־	וְיוֹזָבָד	
watumishi–wake	Shomeri	mwana–wa–	na–Yehozabadi	Shimeathi	mwana–wa–	na–Yozabadi	
H5650	H7763		H3075	H8100		H3108	

דָּוִד	בְּעִיר	אֲבֹתָיו	עִם־	אֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ	וַיָּמָת	הִכָּהוּ
Daudi	katika–mji–wa	baba–zake	pamoja–na–	yeye	na–wakamzika	na–akafa	walimpiga
H1732		H0001		H0853	H6912	H4191	H5221

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	אֲמַצְיָה	וַיִּמְלֹךְ
[p]	badala–yake	mwana–wake	Amazia	na–akatawala
	H8478		H0558	

Yozakari mwana wa Shimeathi, na Yehozabadi mwana wa Shomeri, watumishi wake, wakamshambulia na akafa. Wakamzika Yoashi pamoja na mababu zake katika mji wa Daudi, na Amazia, mtoto wake, akawa mfalme kwenye sehemu yake.

Chapter 13

בִּשְׁנַת	עֶשְׂרִים	וְשָׁלֹשׁ	שָׁנָה	לְיוֹאָשׁ	בֶּן־	אֲחַזְיָהוּ	מֶלֶךְ	יְהוּדָה		1
katika–mwaka	ishirini	na–tatu	miaka	wa–Yoashi	mwana–wa–	Ahazia	mfalme	wa–Yuda		
H8141	H6242	H7969	H8141	H3101		H0274	H4428	H3063		

יְהוֹאָחָז	בֶּן־	יֵהוּא	עַל־	יִשְׂרָאֵל	בְּשֹׁמְרוֹן	מָלַךְ	שְׁבַע	
Yehoahazi	mwana–wa–	Yehu	juu–ya–	Israeli	katika–Samaria	alitawala	miaka–kumi–na	
H3059		H3058		H3478	H8111		H7651	

שָׁנָה׃	עֶשְׂרֵה
miaka	saba
H8141	H6240

Katika mwaka wa ishirini na tatu wa Yoashi mwana wa Ahazia mfalme wa Yuda, Yehoazi mwana wa Yehu alianza kutawala juu ya Israeli katika Samaria; alitawala miaka kumi na saba.

יָרָבְעָם	חַטֹּאת	אַחַר	וַיֵּלֶךְ	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ		2
Yeroboamu	dhambi–ya	nyuma–ya	na–akafuata	Yahwe	machoni–pa	uovu	na–akafanya		
H3379			H3212	H3068					

לֹא־	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הֶחֱטִיא		אֲשֶׁר־	נְבָט	בֶּן־	
hakuondoka–	Israeli	[obj]–	aliwafanya–kutenda–dhambi		ambayo–	Nebati	mwana–wa–	
H3808	H3478	H0853	H2398			H5028		

מִמֶּנָּה׃	סָר
kutoka–kwake	kuondoka
	H5493

Alifanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe na kufuata dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, ambaye alisababisha Israeli kuasi; na Yehoazi hakurudi kutoka kwao

חֲזָאֵל	וּבְיַד	וַיִּתְּנֵם	בְּיִשְׂרָאֵל	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־			3
Hazaeli	mikononi–mwa	na–akawatia	dhidi–ya–Israeli	Yahwe	hasira–ya	na–ikawaka–			
H2371	H3027	H5414	H3478	H3068	H0639	H2734			

הַיָּמִים׃	כָּל־	חֲזָאֵל	בֶּן־	בֶּן־הֲדַד	וּבְיַד	אֲרָם	מֶלֶךְ־	
siku	kila–	Hazaeli	mwana–wa–	Ben–Hadadi	na–mikononi–mwa	Aramu	mfalme–wa–	
H3117	H3605	H2371		H1130	H3027	H0758	H4428	

Hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, na akaendelea kuwakabidhi kwenye mikono ya Hazaeli mfalme wa Shamu na kwenye mikono ya Ben Hadadi mwana wa Hazaeli.

כִּי	יְהוָה	אֵלָיו	וַיִּשְׁמַע	יְהוָה	פְּנֵי	אֶת־	יְהוֹאָחָז	וַיְחַל	4
kwa–sababu	Yahwe	yeye	na–akasikia	Yahwe	uso–wa	[obj]–	Yehoahazi	na–aliomba	
	H3068	H0413	H8085	H3068	H6440	H0853	H3059		

אֲרָם׃	מֶלֶךְ	אֹתָם	לָתֵת	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	לַחַץ	אֶת־	רָאָה
wa–Aramu	mfalme	wao	aliwadhiki	kwa–sababu–	Israeli	dhiki–ya	[obj]–	aliona
H0758	H4428	H0853	H3905		H3478	H3906	H0853	H7200

Hivyo Yehoazi akamsihi Yahwe, na Yahwe akamsikiliza kwa sababu aliona mateso ya Israeli, vile mfalme wa Shamu alivyokuwa akiwatesa.

5 אֲרָם יַד־ מִתָּחַת וַיֵּצְאוּ מוֹשִׁיעַ לְיִשְׂרָאֵל יְהוָה וַיִּתֵּן
Aramu mkono-wa- kutoka-chini-ya na-wakatoka mwokozi Israeli Yahwe na-akawapa
H0758 H3027 H8478 H3318 H3467 H3478 H3068 H5414

שְׁלֻשֹׁום׃ כְּתְמוֹל בְּאָהֳלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ וַיִּשְׁכְּנוּ
na-juzi kama-jana katika-mahema-yao Israeli wana-wa- na-wakakaa
H8032 H8543 H0168 H3478 H3427

Basi Yahwe akawapa Israeli ulinzi, na wakakimbia kutoka kwenye mikono ya Washami, na watu wa Israeli wakaanza kuishi kwenye nyumba zao kama walivyokuwa kabla.

6 אֲשֶׁר־ יָרָבְעָם בֵּית־ מֵחַטָּאוֹת סָרוּ לֹא־ אַךְ
ambazo- Yeroboamu nyumba-ya- kutoka-dhambi-za kuondoka hawakuondoka- lakini
H3379 H5493 H3808 H0389

הָאֲשֵׁרָה וְגַם הָלָךְ בָּהּ יִשְׂרָאֵל אֶת־ (הֶחֱטִיא) [החטין]
Ashera na-pia alitembea ndani-yake Israeli [obj]- (aliwafanya-kutenda-dhambi) [k]
H0842 H1571 H1980 H3478 H0853 H2398 H2398

בְּשֹׁמְרֹון׃ עָמְדָה
katika-Samaria ilisimama
H8111 H5975

Hata hivyo, hawakuziacha dhambi za nyumba ya Yeroboamu, ambaye alisabisha Israeli kuasi, na wakaendelea katika hayo; na huyo Ashera akabaki hivyo katika Samaria.

7 חֲמִשִּׁים אִם־ כִּי עָם לִיהוֹאָחָז הִשְׁאִיר לֹא כִּי
hamsini ila- isipokuwa watu Yehoahazi kumwachia hakumwachia kwa-sababu
H2572 H3059 H7604 H3808

רַגְלִי אַלְפִּים וַעֲשֶׂרֶת פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רֶכֶב אַלְפֵי
waendao-kwa-miguu elfu na-elfu-kumi wapanda-farasi na-magari-kumi ya-farasi
H7273 H0505 H6235 H6235 H7393

לָדֹשׁ׃ כֶּעָפָר וַיְשַׁמֵּם אֲרָם מֶלֶךְ אִבְּדָם כִּי
kupura kama-vumbi na-akawafanya wa-Aramu mfalme aliwaangamiza kwa-sababu
H1758 H6083 H0758 H4428 H0006

Washami wakamuacha Yehoazi pamoja na waendesha farasi hamsini tu, magari ya farasi kumi, na watembea kwa miguu elfu kumi, kwa ajili ya mfalme wa Shamu alikuwa ameiharibu na kuwafanya kama makapi yaliyopurwa.

8 וּגְבוּרָתוֹ עָשָׂה אֲשֶׁר וְכָל־ יְהוֹאָחָז דִּבְרֵי וְיֶתֶר
na-nguvu-zake alifanya ambayo na-kila- Yehoahazi mambo-ya na-mambo-mengine
H1369 H3605 H3059 H1697

לְמַלְכֵי הַיָּמִים דִּבְרֵי סֵפֶר עַל־ כְּתוּבִים הֵם הֲלוֹא־
ya-wafalme-wa siku mambo-ya kitabu-cha katika- yameandikwa hayo je-hayako-
H4428 H3117 H1697 H3789 H1992 H3808

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Kama mambo mengine yanayomuhusu Yehoazi, na yote aliyoyafanya na nguvu zake, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

9 וַיִּמְלֹךְ בְּשֹׁמְרֹון וַיִּקְבְּרֵהוּ אֲבֹתָיו עִם־ יְהוֹאָחָז וַיִּשְׁכַּב
na-akatawala katika-Samaria na-wakamzika baba-zake pamoja-na- Yehoahazi na-akalala
H8111 H6912 H0001 H3059 H7901

פ תַּחְתָּיו׃ בְּנֹו יוֹאָשׁ
[p] badala-yake mwana-wake Yoashi
H8478 H3101

Basi Yehoyazi akalala na mababu zake, na wakamzika katika samaria. Yohoashi mwanaye akawa mfalme katika sehemu yake.

10

יְהוֹאָשׁ	מָלַךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לְיוֹאָשׁ	שָׁנָה	וְשֶׁבַע	שְׁלֹשִׁים	בִּשְׁנַת
Yehoashi	alitawala	wa-Yuda	mfalme	wa-Yoashi	miaka	na-saba	thelathini	katika-mwaka
H3060		H3063	H4428	H3101	H8141	H7651	H7970	H8141

שָׁנָה׃	עֶשְׂרֵה	שֵׁשׁ	בְּשֹׁמְרוֹן	יִשְׂרָאֵל	עַל־	יְהוֹאָחָז	בֶּן־
miaka	sita	miaka-kumi-na	katika-Samaria	Israeli	juu-ya-	Yehoahazi	mwana-wa-
H8141	H6240	H8337	H8111	H3478		H3059	

Katika mwaka wa thelathini na saba wa Yoashi mfalme wa Yuda, utawala wa Yehoashi mwana wa Yehoazi ulianza juu ya Israeli katika Samaria; alitawala miaka kumi na sita.

11

חַטֹּאות	מִכָּל־	סָר	לֹא	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעֲשֶׂה
dhambi-za	kutoka-kila-	kuondoka	hakuondoka	Yahwe	machoni-pa	uovu	na-akafanya
	H3605	H5493	H3808	H3068			

יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הֶחֱטִיא	אֲשֶׁר־	נְבָט	בֶּן־	יָרָבְעָם
Israeli	[obj]-	aliwafanya-kutenda-dhambi	ambazo-	Nebati	mwana-wa-	Yeroboamu
H3478	H0853	H2398		H5028		H3379

הָלָךְ׃	בָּהּ
alitembea	ndani-yake
H1980	

Akafanya yaliyo maovu kwenye uso wa Yahwe. Hakuacha nyuma dhambi zozote za Yeroboamu mwana wa Nebati, kwa kuwa aliwafanya Israeli kuasi, lakini alitembea pamoja nao.

12

אֲשֶׁר	וּגְבוּרָתוֹ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	יוֹאָשׁ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר
ambazo	na-nguvu-zake	alifanya	ambayo	na-kila-	Yoashi	mambo-ya	na-mambo-mengine
	H1369			H3605	H3101	H1697	

עַל־	כְּתוּבִים	הֵם	הֲלוֹא־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	אֲמַצְיָה	עִם	נִלְחַם
katika-	yameandikwa	hayo	je-hayako-	Yuda	mfalme-wa-	Amazia	dhidi-ya	alipigana
	H3789	H1992	H3808	H3063	H4428	H0558		

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר
Israeli	ya-wafalme-wa	siku	mambo-ya	kitabu-cha
H3478	H4428	H3117	H1697	

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Yehoashi, na yote aliyoyafanya, na shujaa wake ambaye aliyepigana dhidi ya Amazia mfalme wa Yuda, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

13

כְּסִאוֹ	עַל־	יָשַׁב	וְיָרָבְעָם	אֲבֹתָיו	עִם־	יוֹאָשׁ	וַיִּשְׁכַּב
kiti-chake-cha-enzi	juu-ya-	aliketi	na-Yeroboamu	baba-zake	pamoja-na-	Yoashi	na-akalala
H3678		H3427	H3379	H0001		H3101	H7901

פ	יִשְׂרָאֵל׃	מַלְכֵי	עִם	בְּשֹׁמְרוֹן	יוֹאָשׁ	וַיִּקָּבֵר
[p]	Israeli	wafalme-wa	pamoja-na	katika-Samaria	Yoashi	na-akazikwa
	H3478	H4428		H8111	H3101	H6912

Yehoashi akalala na mababu zake, na Yeroboamu akakalia kiti chake cha enzi cha kifalme. Yehoashi akazikwa katika Samaria pamoja na wafalme wa Israeli.

14 וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת־ חָלְיוֹ אֲשֶׁר אָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ
na-Elisha aliugua [obj]- ugonjwa-wake ambao atakufa nao na-akashuka kwake Yoashi
H0477 H2483 H0853 H4191 H3381 H0413 H3101

מֶלֶךְ־ יִשְׂרָאֵל וַיֵּבְךְּ עַל־ פָּנָיו וַיֹּאמַר אָבִי אָבִי
mfalme-wa- Israeli na-akalia juu-ya- uso-wake na-akasema baba-yangu baba-yangu
H4428 H3478 H1058 H6440 H0559 H0001 H0001

וּפָרָשָׁיו׃ יִשְׂרָאֵל רֶכֶב
na-wapanda-farasi-wake Israeli gari-la-farasi-la
H3478 H7393

Basi Elisha akaugua ugonjwa ambao baadae ulimuua, hivyo Yehoashi yule mfalme wa Israeli akashuka chini kwake na kumlilia juu yake. Akasema, “Baba yangu, baba yangu, haya magari ya farasi ya Israeli na hawa waendesha farasi wanakuchukua!”

15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו וַיִּקַּח וְחִצִּים קַח אֱלִישָׁע לוֹ וַיֹּאמֶר קַשֶּׁת
na-akasema kwake na-akachukua na-mishale chukua Elisha kwake na-akasema upinde
H0559 H0413 H3947 H2671 H7198 H0559 H7198

וְחִצִּים׃
na-mishale
H2671

Elisha akamwambia, “Chukua upinde na mishale,” basi Yoashi akachukua upinde na mishale.

16 וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָרְכֶב וַיַּרְכֶּב עַל־ הַקֶּשֶׁת
na-akasema kwa-mfalme-wa Israeli weka mkono-wako juu-ya- upinde na-akaweka
H0559 H4428 H3478 H7392 H3027 H7198 H7392

וַיָּשֶׂם אֱלִישָׁע יְדֵי עַל־ יְדֵיו הַמֶּלֶךְ׃
na-akaweka Elisha mikono-yake juu-ya- mikono-ya mfalme
H7392 H0477 H3027 H3027 H4428

Elisha akamwambia mfalme wa Israeli, “Weka mkono wako kwenye upinde,” basi akaweka mkono wake kwenye huo. Kisha Elisha akalaza mikono yake kwenye mikono ya mfalme.

17 וַיֹּאמֶר פְּתַח וַיֹּאמֶר דִּרִישָׁה חַחַלֹּון וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה
na-akasema fungua na-akasema dirisha mashariki na-akafungua na-akasema Elisha piga
H0559 H6605 H0559 H2474 H7051 H6605 H0559 H0477 H3384

וַיֹּאמֶר חֵץ־ מְשׁוּעָה תְּשׁוּעָה לַיהוָה וְחֵץ תְּשׁוּעָה
na-akasema mshale-wa- wokovu kwa-Yahwe na-mshale-wa wokovu
H0559 H2671 H8668 H3068 H2671 H8668

וַיֹּאמֶר אַרְמִים אֶת־ וְהִכִּיתָ בַּאֲפֵק עַד־ כַּלֵּה׃
na-akasema Aramu [obj]- na-utaipiga katika-Afeki mpaka- kumaliza
H0559 H0758 H0853 H5221 H0663 H5704 H3615

וַיֹּאמֶר דַּק־ בַּאֲרָם
na-akapiga dhidi-ya-Aramu
H5221 H0758

Elisha akasema, “Fungua dirisha upande wa mashariki,” basi akalifungua. Kisha Elisha akasema, “Funga”, na akafunga. Elisha akasema, “Huu ndiyo mshale wa ushindi wa Yahwe, huu mshale wa ushindi juu ya Shamu, kwa kuwa utawapiga Washami katika Afeki hadi utakapowaangamiza.”

18 וַיֹּאמֶר קַח וַיִּקַּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ־ יִשְׂרָאֵל הַךְ־
na-akasema chukua na-akachukua na-akasema kwa-mfalme-wa- Israeli piga-
H0559 H3947 H3947 H0559 H4428 H3478 H5221

וַיַּעֲמֹד׃ פְּעָמִים שָׁלֹשׁ־ וַיַּךְ אַרְצָה
na-akasimama mara mara-tatu- na-akapiga ardhini
H5975 H6471 H7969 H5221 H0776

Kisha Elisha aksema, “Chukua mishale,” basi Yoashi akaichukua. Akamwambia mfalme wa Israeli, “Piga chini pamoja nao,” na akapiga chini mara tatu, kisha akaacha.

19

שֵׁשׁ אוֹ־ חָמֵשׁ לְהַכּוֹת וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אִישׁ עָלָיו וַיִּקְצֹף
sita au- mara-tano kupiga na-akasema wa-Mungu mtu naye na-akakasirika
H8337 H2568 H5221 H0559 H0430 H0376 H7107

פְּעָמִים שָׁלֹשׁ וְעַתָּה כִלִּיתָ עַד־ אֲרָם אֶת־ הִכִּיתָ אָז פְּעָמִים
mara mara-tatu na-sasa kumaliza mpaka- Aramu [obj]- ungepiga basi mara
H6471 H7969 H6258 H3615 H5704 H0758 H0853 H5221 H6471

סּ אֲרָם׃ אֶת־ תַּכֶּה
[s] Aramu [obj]- utaipiga
H0758 H0853 H5221

Lakini mtu wa Mungu alikuwa na hasira naye na akasema, “Ungelipiga chini mara tano au mara sita. Ndipo ungeipiga Shamu hadi kuiangamiza, lakini sasa utaipiga Shamu mara tatu tu.”

20

בָּאָרֶץ יָבֹאוּ מוֹאָב וּגְדוּדֵי וַיִּקְבְּרֻהוּ וַיָּמָת
katika-nchi vilikuja Moabu na-vikundi-vya-washambuliaji-vya na-wakamzika Elisha na-akafa
H0776 H0935 H4124 H1416 H6912 H0477 H4191

שָׁנָה׃ בָּא
mwaka kuja
H8141 H0935

Kisha Elisha akafa, na wakamzika. Sasa vikundi vya Wamoabi wakaingia kwenye nchi mwanzoni mwa mwaka.

21

הַגְּדוּד אֶת־ רָאוּ וְהִנֵּה אִישׁ קֹבְרִים וְהִנֵּה וַיְהִי
kikundi-cha-washambuliaji [obj]- waliona na-tazama mtu wakizika wao na-ikawa
H1416 H0853 H7200 H2009 H0376 H6912 H1992 H1961

הָאִישׁ וַיִּגַּע וַיֵּלֶךְ אֱלִישָׁע בְּקָבֶר הָאִישׁ אֶת־ וַיַּשְׁלִיכוּ
mtu na-akagusa na-akaenda Elisha katika-kaburi-la mtu [obj]- na-wakamtupa
H0376 H5060 H3212 H0477 H6913 H0376 H0853 H7993

פּ רִגְלָיו׃ עַל־ וַיָּקָם וַיָּחִי אֱלִישָׁע בְּעַצְמוֹת
[p] miguu-yake juu-ya- na-akasimama na-akawa-hai Elisha mifupa-ya
H7272 H2421 H0477 H6106

Ikawa walipokuwa wakimzika huyo mtu, wakaona kundi la Wamoabi, hivyo wakautupia ule mwili kwenye kaburi la Elisha. Mara yule mtu alipoigusa mifupa ya Elisha, alifufuka na kusimama kwa miguu yake.

22

יְהוֹאָחָז׃ יְמֵי כֹּל יִשְׂרָאֵל אֶת־ לָחַץ אֲרָם מֶלֶךְ וַחֲזָאֵל
Yehoahazi siku-za kila Israeli [obj]- aliwadhiki wa-Aramu mfalme na-Hazaeli
H3059 H3117 H3605 H3478 H0853 H3905 H0758 H4428 H2371

Hazaeli mfalme wa Shamu akawatesa Israeli siku zote za Yehoazi.

23

לְמַעַן אֲלֵיהֶם וַיָּחֶן וַיְרַחֲמֵם אֹתָם יְהוָה וַיָּחֶן
kwa-sababu-ya kwao na-akageuka na-akawahurumia wao Yahwe na-akawahurumia
H4616 H0413 H6437 H7355 H0853 H3068

הַשְׁחִיתָם אָבָה וְלֹא וְיַעֲקֹב יִצְחָק אַבְרָהָם אֶת־ בְּרִיתוֹ
kuwaangamiza kukubali na-hakutaka na-Yakobo Isaka Ibrihimu na- agano-lake
H7843 H0014 H3808 H3290 H3327 H0085 H0854 H1285

עָתָּה׃ עַד־ פָּנָיו מֵעַל־ הִשְׁלִיכָם וְלֹא־
sasa mpaka- uso-wake kutoka- kuwatupa na-hakuwatupa-
H6258 H5704 H6440 H7993 H3808

Lakini Yahwe aliwahurumia Israeli, na alikuwa na huruma juu yao na kushuhulika kwa ajili yao, kwa sababu ya agano lake na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Hivyo Yahwe hakuwaangamiza, na bado hakuwatupa kutoka kwenye uwepo wake.

24

תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	בֶּן־הֲדַד	וַיִּמְלֹךְ	אֲרָם	מֶלֶךְ־	חֲזָאֵל	וַיָּמָת
badala–yake	mwana–wake	Ben–Hadadi	na–akatawala	Aramu	mfalme–wa–	Hazaeli	na–akafa
H8478		H1130		H0758	H4428	H2371	H4191

Hazaeli mfalme wa Shamu akafa, na Ben Hadadi mtoto wake akawa mfalme katika sehemu yake.

25

הֶעָרִים	אֶת־	וַיַּקַּח	יְהוֹאָחָז	בֶּן־	יְהוֹאָשׁ	וַיָּשָׁב		
miji	[obj]–	na–akachukua	Yehoahazi	mwana–wa–	Yehoashi	na–akarudi		
	H0853	H3947	H3059		H3060	H7725		
מִיַּד	לָקַח	אֲשֶׁר	חֲזָאֵל	בֶּן־	בֶּן־הֲדַד	מִיַּד		
kutoka–mkono–wa	alichukua	ambayo	Hazaeli	mwana–wa–	Ben–Hadadi	kutoka–mkono–wa		
H3027	H3947		H2371		H1130	H3027		
אֶת־	וַיָּשֶׁב	יוֹאָשׁ	הִכֶּהוּ	פְּעָמִים	שָׁלֹשׁ	בַּמִּלְחָמָה	אָבִיו	יְהוֹאָחָז
[obj]–	na–akairudisha	Yoashi	akampiga	mara	mara–tatu	katika–vita	baba–yake	Yehoahazi
H0853	H7725	H3101	H5221	H6471	H7969	H4421	H0001	H3059

פ	יִשְׂרָאֵל׃	עָרֵי
[p]	Israeli	miji–ya
	H3478	

Yehoashi mwana wa Yehoazi akairudisha kutoka kwa Ben Hadadi mwana wa Hazaeli miji ambayo aliichukua kutoka Yehoazi baba yake kwa vita. Yehoashi akamshambulia mara tatu, na akaipata miji ya Israeli.

Chapter 14

1

מָלַךְ	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	יוֹאָחָז	בֶּן־	לְיוֹאָשׁ	שְׁתַּיִם	בִּשְׁנַת	
alitawala	wa–Israeli	mfalme	Yoahazi	mwana–wa–	wa–Yoashi	wa–pili	katika–mwaka	
	H3478	H4428	H3099		H3101	H8147	H8141	
יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ	יוֹאָשׁ	בֶּן־	אֲמַצְיָהוּ				
wa–Yuda	mfalme	Yoashi	mwana–wa–	Amazia				
H3063	H4428	H3101		H0558				

Katika mwaka wa pili wa Yehoashi mwana wa Yehoazi, mfalme wa Israeli, Amazia mwana wa Yoashi, mfalme wa Yuda, alianza kutawala.

2

שָׁנָה	וְתֵשַׁע	וְעֶשְׂרִים	בְּמָלְכוֹ	הָיָה	שָׁנָה	וְחָמֵשׁ	עֶשְׂרִים	בֶּן־
miaka	na–tisa	na–ishirini	alipotawala	alikuwa	miaka	na–tano	ishirini	mwenye–miaka–
H8141	H8672	H6242		H1961	H8141	H2568	H6242	

מִן־	יְהוֹעַדָּן)	]יהועדין[	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִָם	מָלַךְ	
kutoka–	(Yehoaddini)	[k]	la–mama–yake	na–jina	katika–Yerusalemu	alitawala	
	H3086	H3086	H0517	H8034	H3389		

יְרוּשָׁלִָם׃
Yerusalemu
H3389

Alikuwa na umri wa miaka ishirini na tanao wakati alipoanza kutawala; alitawala kwa mda wa miaka ishirini na tisa katika Yerusalemu.

3 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי machoni–pa יְהוָה Yahwe רַק ila לֹא si כְּדָוִד kama–Daudi אָבִיו baba–yake
H3477 H3068 H7535 H3808 H1732 H0001

כְּכֹל kama–kila יָדָה ambayo– עָשָׂה alifanya יוֹאָשׁ Yoashi אָבִיו baba–yake עָשָׂה alifanya׃
H3605 H3101 H0001

Mama yake alikuwa anaitwa Yehoyadani, wa Yerusalemu. Alifanya yale yaliyo mema usoni mwa macho ya Yahwe, sio kama baba yake Daudi. Alifanya kila kitu ambacho Yoashi, baba yake, alichukuwa amekifanya.

4 רַק ila הַבָּמוֹת mahali–pa–juu לֹא haviondolewe– סָרוּ kuondolewa עוֹד bado הָעָם watu מְזַבְּחִים wakitoa–dhabihu
H7535 H1116 H3808 H5493 H5750 H2076

וּמְקַטְּרִים na–kufukiza–ubani בַּבָּמוֹת׃ katika–mahali–pa–juu
H1116

Lakini sehemu ya juu haikuondolewa. Watu wakaendelea kutoa dhabihu na kufukiza ubani katika sehemu mahala pa juu.

5 וַיְהִי na–ikawa כַּאֲשֶׁר wakati–ambapo חָזְקָה uliimarika הַמַּמְלָכָה ufalme בְּיָדוֹ mkononi–mwake וַיַּךְ na–akawapiga אֶת– [obj]–
H1961 H4467 H2388 H3027 H5221 H0853

אָבִיו׃ baba–yake הַמֶּלֶךְ mfalme אֶת– [obj]– הַמַּכִּים waliompiga עֲבָדָיו watumishi–wake
H0001 H4428 H0853 H5221 H5650

Ikawa mara utawala wake ulipokuwa imara, aliwaua watumishi ambao waliokuwa wamemuua baba yake, mfalme.

6 וְאֶת– na–[obj]– בְּנֵי wana–wa הַמַּכִּים waliompiga לֹא hakuwaua הֵמִית kuua כַּכָּתוּב kama–ilivyoandikwa בְּסֵפֶר katika–kitabu–cha
H0853 H5221 H4191 H3789

תּוֹרַת־ sheria–ya– מֹשֶׁה Musa אֲשֶׁר־ ambayo– צִוָּה aliamuru יְהוָה Yahwe לֵאמֹר kusema לֹא־ wasiuawe– יוּמְתוּ kuuawa אָבוֹת baba
H8451 H4872 H6680 H3068 H0559 H3808 H4191 H0001

כִּי ila עַל־ kwa–sababu–ya– אָבוֹת baba יוּמְתוּ kuuawa לֹא־ wasiuawe– וּבָנִים na–wana בָנִים wana עַל־ kwa–sababu–ya–
H0001 H4191 H3808

אִישׁ mtu בְּחֶטְאוֹ kwa–dhambi–yake]ימות[[k] (יוּמָת׃) (atauawa)
H0376 H2399 H4191 H4191

אִם־ isipokuwa–

Ila hakuwaweka watoto wa wale wauaji kwenye kifo; isipokuwa, alifanya kutokana na kile kilichokuwa kimeandikwa kwenye sheria, kwenye kitabu cha Musa, kama Yahwe alivyokuwa ameamuru, akisema, “Wababa wasife kwa ajili ya watoto wao, wala watoto wasife kwa ajili ya makosa ya wazazi wao. Isipokuwa, kila mtu atakufa kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe.”

7

אֲלָפִים	עֲשֶׂרֶת	(מֶלַח)	[המלח]	בְּגֵיא־	אֱדוֹם	אֶת־	הִכָּה	הוּא־
elfu	elfu–kumi	(chumvi)	[k]	katika–bonde–la–	Edomu	[obj]–	alipiga	yeye–
H0505	H6235	H4417	H4417	H1516	H0123	H0853	H5221	H1931

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	יָקְתְאֵל	שְׁמָהּ	אֶת־	וַיִּקְרָא	בְּמִלְחָמָה	הַסֶּלַע	וְתָפַשׂ
hii	siku	mpaka	Yokteeli	jina–lake	[obj]–	na–akaita	vitani	Sela	na–akateka
H2088	H3117	H5704	H3371	H8034	H0853	H7121	H4421	H5554	H8610

פ
[p]

Aliua maaskari elfu kumi wa Edomi kwenye bonde la chumvi; pia alimchukua Sela kwenye vita na kuiita Yoktheeli, ndivyo paitwavyo hadi leo.

8

בֶּן־	יְהוֹאָחָז	בֶּן־	יְהוֹאָשׁ	אֶל־	מַלְאָכִים	אֲמַצְיָהוּ	שָׁלַח	אָז
mwana–wa–	Yehoahazi	mwana–wa–	Yehoashi	kwa–	wajumbe	Amazia	alituma	wakati–huo
H3059			H3060	H0413	H4397	H0558	H7971	

פָּנִים׃	נִתְרָאֶה	לְכָה	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	יֵהוּא
uso–kwa–uso	tuonane	njoo	kusema	wa–Israeli	mfalme	Yehu
H6440	H7200	H3212	H0559	H3478	H4428	H3058

Kisha Amazia akatuma wajumbe kwa Yehoashi mwana wa Yehoahazi mwana wa Yehu mfalme wa Israeli, akisema, “Njoo, tuonane kila mmoja macho kwa macho kwenye mashinadano.”

9

לֵאמֹר׃	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	אֲמַצְיָהוּ	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	יְהוֹאָשׁ	וַיִּשְׁלַח
kusema	Yuda	mfalme–wa–	Amazia	kwa–	Israeli	mfalme–wa–	Yehoashi	na–akatuma
H0559	H3063	H4428	H0558	H0413	H3478	H4428	H3060	H7971

אֶת־	תָּגֶה־	לֵאמֹר	בַּלְבָנוֹן	אֲשֶׁר	הָאֶרֶז	אֶל־	שָׁלַח	בַּלְבָנוֹן	אֲשֶׁר	הַחוֹחַ
[obj]–	toa–	kusema	Lebanoni	ulioko	mwerezi	kwa–	ulituma	Lebanoni	ulioko	mwiba
H0853	H5414	H0559	H3844		H0730	H0413	H7971	H3844		H2336

בַּלְבָנוֹן	אֲשֶׁר	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	וַתַּעֲבֹר	לְאִשָּׁה	לִבְנִי	בִּתְּךָ
Lebanoni	aliyeko	mwituni	mnyama–wa	na–akapita	kuwa–mke	kwa–mwana–wangu	binti–yako
H3844					H0802		H1323

הַחוֹחַ׃	אֶת־	וַתִּרְמֹס
mwiba	[obj]–	na–akaukanyaga
H2336	H0853	H7429

Lakini Yehoashi mfalme wa Israeli akawatuma wajumbe kurudi kwa Amazia mfalme wa Yuda, akisema, “Mbaruti uliokuwa Lebanoni ulituma kwa mwerezi katika Lebanuni, kusema, 'Mpatie mwanangu binti yako amuoe; lakini hayawani aliyekuwako Lebanoni akaukanyaga chini ule mbaruti.

10

וְשֵׁב	הִכְבֵּד׀	לְבֶךָ	וְנִשָּׂאֶךָ	אֱדוֹם	אֶת־	הִכִּיתָ	הִנֵּה
na–ukae	jisifu	moyo–wako	na–umejivuna	Edomu	[obj]–	umepiga	kupiga
H3427	H3513		H5375	H0123	H0853	H5221	H5221

וִיהוּדָה	אַתָּה	וְנָפַלְתָּה	בְּרָעָה	תִּתְגָּרֶה׀	וְלָמָּה	בְּבֵיתֶךָ
na–Yuda	wewe	na–utaanguka	kwa–uovu	unajichokoza	na–kwa–nini	nyumbani–mwako
H3063		H5307		H1624	H4100	

עִמָּךְ׃
pamoja–nawe

Umempiga sana Edomu, na moyo wako umekuinua. Jisifu katika ushindi wako, lakini kaa nyumbani, kwa nini unataka kujisababishia mataizo na kuanguka, wote wewe na Yuda pamoja nawe?”

11 וְלֹא־ na-hakusikia- H3808 שָׁמַע kusikia H8085 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 עַל־ na-akapanda H5927 יְהוֹאָשׁ Yehoashi H3060 מֶלֶךְ־ mfalme-wa- H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיִּתְרָאוּ na-wakaonana H7200

פָּנִים uso-kwa-uso H6440 הִוא yeye H1931 וַאֲמַצְיָהוּ na-Amazia H0558 מֶלֶךְ־ mfalme-wa- H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 אֲשֶׁר ambayo H1053 שֶׁמֶשׁבְּבֵית katika-Bethi-Shemeshi H3063 לִיהוּדָה׃ ya-Yuda

Lakini Amazia hakutaka kusikia. Hivyo Yehoashi mfalme wa Israeli akakwea yeye na Amazia mfalme wa Yuda wakakutana uso kwa uso huko Beth Shemeshi, ambayo ilikuwa ya Yuda.

12 וַיִּנָּגֶף na-akashindwa H5062 יְהוּדָה Yuda H3063 לִפְנֵי mbele-ya H6440 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיָּנָס na-wakakimbia H5127 אִישׁ kila-mtu H0376 לְאׇהָלָיו׃) (kwenye-mahema-yake) H0168 [לְאׇהֳלָיו] [k] H0168

Yuda walishindwa mbele ya Israeli, na kila mtu akakimbia nyumbani.

13 וְאֶת־ na-[obj] H0853 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 מֶלֶךְ־ mfalme-wa- H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 בֶּן־ mwana-wa- H3060 יְהוֹאָשׁ Yehoashi H3060 בֶּן־ mwana-wa- H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֲחַזְיָהוּ Ahazia H0274

בְּבֵית־ nyumba-ya- H3068 יְהוָה Yahwe H3068 וַאֲשֶׁר na-[obj] H0853 וְאֶת־ mateka H8594 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 בֵּית nyumba-ya H1053 וּבְאֹצְרוֹת na-katika-hazina-za H0214 בְּנֵי wana-wa H0853 הַתַּעֲרֻבוֹת

שֹׁמְרוֹנָה׃ Samaria H8111 וַיָּשָׁב na-akarudi H7725

Yehoashi mfalme wa Israeli, akamchukua Amazia, mfalme wa Yuda mwana wa Yehoashi mwana wa Ahazia, huko Beth Shemeshi. Akaja Yerusalemu na kuuangusha chini ukuta wa Yerusalemu kutoka lango la Efraimu mpaka kwenye pembe ya lango, urefu wa mbali wa dhiraa mia nne.

14 וְלָקַח na-akachukua H3947 אֶת־ [obj]- H0853 כָּל־ kila- H3605 הַזָּהָב־ dhahabu- H2091 וְהַכֶּסֶף na-fedha H3701 וְאֵת na-[obj] H0853 כָּל־ kila- H3605 הַכֵּלִים vyombo H3627 הַנִּמְצְאִים vilivyopatikana H4672

הַפִּנָּה pembeni H6438 אַרְבַּע dhiraa-mia H0702 מֵאוֹת mia H3967 אַמָּה׃ dhiraa

Akachukua dhahabu na fedha zote, na vitu vyote ambavyo vilipatikana katika nyumba ya Yahwe, na vitu vya thamani kwenye nyumba ya mfalme, pamoja na mateka pia, na kurudi samaria.

15 וְיֶתֶר׀ דִּבְרֵי מַמְבוֹ־יָה הַיָּמִים סֵפֶר דִּבְרֵי מַלְכֵי־יְשְׂרָאֵל׃
וְנִלְחַם עִם דְּהִי־יָה אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
na-mambo-mengine mambo-ya siku kitabu-cha
H1697 H3117
Yehoashi H3060
ambayo
alifanya
na-nguvu-zake
H1369
ambaye
katika-
H3789
hayo
H1992
je-hayako-
H3808
Yuda
H3063
mfalme-wa-
H4428
Amazia
H0558
dhidi-ya
alipigana
Israeli
H3478
ya-wafalme-wa
H4428

Kama ilivyo kwa mambo mengine yamhusuyo Yehoashi, yote aliyoyafanya, ushujaa wake, na jinsi alivyopigana na Amazia mfalme wa Yuda, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya mfalme wa Israeli?

16 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן עִם־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּמְלֹךְ יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ
na-akalala pamoja-na baba-zake na-akazikwa katika-Samaria pamoja-na-
H7901 H3060 H0001 H6912 H8111
mwana-wake
H1992
Yeroboamu
H3379
na-akatawala
Israeli
H3478
wafalme-wa
H4428
badala-yake
H8478
[p]

Kisha Yehoashi akalala na wazee wake na ailizikwa katika Samaria pamoja na wafalme wa Israeli, na Yeroboamu, mwanaye, akawa mfalme katika eneo lake.

17 וַיִּחְיֵ֗י אֲמַצְיָהוּ בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ
בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
na-akaishi baada-ya kifo-cha Yehoashi
H2421 H4194 H3060
mwana-wa- wa-Yuda mfalme Yoashi
H1121 H3063 H4428 H3101
Amazia
H0558
Yehoahazi
H3059
miaka
H8141
tano
H6240
miaka-kumi-na
H2568
wa-Israeli
H3478
mfalme
H4428
mwana-wa-

Amazia mwana wa Yoashi, mfalme wa Yuda, akaishi miaka kumi na tano baada ya Yehoashi mwana wa Yehoahazi, mfalme wa Israeli.

18 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
na-mambo-mengine mambo-ya siku ya-wafalme-wa Yuda
H1697 H3117 H4428 H3063
Amazia
H0558
je-hayako-
H3808
hayo
H1992
katika-
H3789
kitabu-cha
H5612

Kama ilivyo kwa mambo mengine yanayomhusu Amazia, je hayakuandikwa kwenye kitabu cha matukio ya mfalme wa Yuda?

19 וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַ֗ם וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיְשַׁלְּחוּ
אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ שָׁם׃
na-wakafanya-hila dhidi-yake katika-Yerusalemu na-akakimbia Lakishi na-wakatuma
H7194 H7195 H3389 H5127 H3923 H7971
nyuma-yake
H0310
Lakishi
H3923
na-wakamuua
H4191
huko
H8033

Wakafanya njama dhidi ya Amazia katika Yerusalimu, akakimbilia Lakishi. Akakimbia hadi Lakishi, lakini wakawatuma watu kumfuata hadi Lakishi na kumuua huko.

20 וַיִּשְׁאוּ֙ אֹת֔וֹ עַל־ סוּסִ֖ים וַיִּקָּבֵ֣ר בִּירוּשָׁלַ֑͏ִם עִם־
na–wakambeba yeye juu–ya– farasi na–akazikwa katika–Yerusalemu pamoja–na–
H5375 H0853 H6912 H3389

בְּעִ֖יר דָּוִֽד׃ אֲבֹתָ֔יו
katika–mji–wa Daudi baba–zake
H1732 H0001

Wakamrudisha kwa farasi, na alizikwa pamoja na wazee wake katika mji wa Saudi.

21 שֵׁ֚שׁ בֶּן־ וְה֣וּא עֲזַרְיָ֔ה אֶת־ יְהוּדָ֖ה עַ֥ם כָּל־ וַיִּקְח֣וּ
kumi–na mwenye–miaka– na–yeye Azaria [obj]– Yuda watu–wa kila– na–wakamchukua
H8337 H1931 H5838 H0853 H3063 H3947

אֲמַצְיָ֖הוּ׃ אָבִ֑יו תַּ֣חַת אֹת֔וֹ וַיַּמְלִ֣כוּ שָׁנָ֔ה עֶשְׂרֵ֖ה
Amazia baba–yake badala–ya yeye na–wakamtawaza miaka sita
H0558 H0001 H8478 H0853 H8141 H6240

Watu wote wa Yuda wakamchukua Uzaria, ambaye alikuwa na umri wa miaka kumi na minne, na walimfanya kuwa mfalme katika nyumba ya kifalme wa baba yake Uzaria.

22 הַמֶּ֔לֶךְ שְׁכַ֣ב־ אַחֲרֵ֔י לִיהוּדָ֖ה וַיִּשְׁבֶּ֣ה אֵילַ֑ת אֶת־ בָּנָ֖ה הֽוּא
mfalme kulala– baada–ya kwa–Yuda na–akairudisha Elathi [obj]– alijenga yeye
H4428 H7901 H3063 H7725 H0853 H1129 H1931

פ אֲבֹתָֽיו׃ עִם־
[p] baba–zake pamoja–na–
H0001

Alikuwa Uzaria ambaye alijenga Elathi na kuirudisha kwa Yuda, baada ya mfalme Uzaria akalala pamoja na mababu zake.

23 יְהוּדָ֔ה מֶ֣לֶךְ יוֹאָ֔שׁ בֶּן־ לַאֲמַצְיָ֖הוּ שָׁנָ֔ה עֶשְׂרֵ֖ה חֲמֵ֣שׁ־ בִּשְׁנַ֣ת
wa–Yuda mfalme Yoashi mwana–wa– wa–Amazia miaka tano kumi–na– katika–mwaka
H3063 H4428 H3101 H0558 H8141 H6240 H2568 H8141

אַרְבָּעִ֑ים בְּשֹׁמְר֣וֹן יִשְׂרָאֵ֔ל מֶ֣לֶךְ־ יוֹאָ֔שׁ בֶּן־ יָרָבְעָ֖ם מָ֥לַךְ
miaka–arobaini katika–Samaria Israeli mfalme–wa– Yoashi mwana–wa– Yeroboamu alitawala
H0705 H8111 H3478 H4428 H3101 H3379

שָׁנָֽה׃ וְאַחַ֖ת
miaka na–moja
H8141 H0259

Katika mwaka wa kumi na tano wa Amazia mwana wa Yoashi mfalme wa Yuda, Yeroboamu mwana wa Yoashi mfalme wa Israeli alianza kutawala katika Samaria; alitawala kwa muda wa miaka arobaini na moja.

24 חַטֹּאות֙ מִכָּל־ סָ֣ר לֹ֔א הַקֹּנְדֹ֖קָה יְהוָ֑ה בְּעֵינֵ֣י הָרַ֔ע וַיַּעַשׂ
dhambi–za kutoka–kila– kuondoka hakuondoka Yahwe machoni–pa uovu na–akafanya
H3605 H5493 H3808 H3068

יִשְׂרָאֵ֔ל אֶת־ הֶחֱטִ֖יא אֲשֶׁ֣ר נְבָ֑ט בֶּן־ יָרָבְעָֽם׃
Israeli [obj]– aliwafanya–kutenda–dhambi ambaye Nebati mwana–wa– Yeroboamu
H3478 H0853 H2398 H5028 H3379

Akafanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe. Hakuziacha dhambi zake za Yeroboamu mwana wa Nabeti, ambaye aliisababisha Israeli kuasi.

יָם	עַד־	חֲמָת	מִלְבֹוא	יִשְׂרָאֵל	גְּבוּל	אֶת־	הֵשִׁיב	הוּא	25
bahari–ya	mpaka–	Hamathi	kutoka–Lebo	Israeli	mpaka–wa	[obj]–	alirudisha	yeye	
H3220	H5704	H2574	H0935	H3478	H1366	H0853	H7725	H1931	

בְּיַד־	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	כִּדְבַר	הָעֲרָבָה	
kupitia–mkono–wa–	alisema	ambalo	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	kama–neno–la	Araba	
H3027	H1696		H3478	H0430	H3068	H1697	H6160	

הַחֵפֶר׃ מִנַּת	אֲשֶׁר	הַנָּבִיא	אֲמִתַּי	בֶּן־	יוֹנָה	עַבְדֹּו
kutoka–Gathi–Heferi	ambaye	nabii	Amitai	mwana–wa–	Yona	mtumishi–wake
H1662		H5030	H0573		H3124	H5650

Akairudisha mipaka ya Israeli kutoka Lebo Hamathi mpaka kwenye Bahari ya Araba, kufuata amri ya neno la Yahwe, Mungu wa Israeli, ambalo aliongea kupitia mtumishi wake Yona mwana wa Amitai, yule nabii, ambaye alitokea Gathi Heferi.

וְאֶפֶס	מְאֹד	מֹרֵה	יִשְׂרָאֵל	עֲנִי	אֶת־	יְהוָה	רָאָה	כִּי־	26
na–hakuna	sana	yenye–uchungu	Israeli	mateso–ya	[obj]–	Yahwe	aliona	kwa–sababu–	
	H3966	H4784	H3478	H6040	H0853	H3068	H7200		

לְיִשְׂרָאֵל׃	עֹזֵר	וְאֵין	עָזוּב	וְאֶפֶס	עָצוּר
kwa–Israeli	msaidizi	na–hakuna	aliyeachwa	na–hakuna	aliyefungwa
H3478	H5826	H0369			H6113

Kwa kuwa Yahwe aliyaona mateso ya Israeli, ambayo yalikuwa makali kwa kila mmoja, wote mtumwa na asyemtumwa, na kwamba hapakuwa na ulinzi kwa ajili ya Israeli.

הַשָּׁמָיִם	מִתַּחַת	יִשְׂרָאֵל	שֵׁם	אֶת־	לִמְחוֹת	יְהוָה	דִּבֶּר	וְלֹא־	27
mbingu	kutoka–chini–ya	Israeli	jina–la	[obj]–	kufuta	Yahwe	kusema	na–hakusema–	
H8064	H8478	H3478	H8034	H0853		H3068	H1696	H3808	

יוֹאָשׁ׃	בֶּן־	יָרָבְעָם	בְּיַד	וַיֹּושִׁיעֵם
Yoashi	mwana–wa–	Yeroboamu	kupitia–mkono–wa	na–akawaokoa
H3101		H3379	H3027	H3467

Basi Yahwe akasema kwamba hatoweza kulifuta jina la Israeli chini ya mbingu; badala yake, aliwaokoa kwa mkono wa Yeroboamu mwana wa Yehoashi.

וּגְבוּרָתֹו	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	יָרָבְעָם	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר		28
na–nguvu–zake	alifanya	ambayo	na–kila–	Yeroboamu	mambo–ya	na–mambo–mengine		
H1369			H3605	H3379	H1697			

לִיהוּדָה	חֲמָת	וְאֶת־	דַּמֶּשֶׂק	אֶת־	הֵשִׁיב	וַאֲשֶׁר	נִלְחָם	אֲשֶׁר־
kwa–Yuda	Hamathi	na–[obj]–	Dameski	[obj]–	alirudisha	na–ambaye	alipigana	ambayo–
H3063	H2574	H0853	H1834	H0853	H7725			

הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים	הֵם	הֲלֹא־	בְּיִשְׂרָאֵל	
siku	mambo–ya	kitabu–cha	katika–	yameandikwa	hayo	je–hayako–	katika–Israeli	
H3117	H1697			H3789	H1992	H3808	H3478	

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	
Israeli	ya–wafalme–wa	
H3478	H4428	

Kama ilivyo kwa mambo mengine yamhusuyo Yeroboamu, yote aliyoyafanya, ushujaa wake, jinsi alivyo pigana vita na kuipata tena Damaskasi na Hamathi, ambayo ilikuwa ya Yuda, kwa Israeli, je hayakuandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli?

29 וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם־אֲבֹתָיו עִם־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
na-akalala Yeroboamu pamoja-na- baba-zake pamoja-na wafalme-wa Israeli
H7901 H3379 H0001 H4428 H3478

וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ
na-akatawala Zekaria mwana-wake badala-yake [p]
H8478

Yeroboamu akalala na mababu zake, pamoja na mfalme wa Israeli, na Zekaria mtoto wake akawa mfalme katika sehemu yake.

Chapter 15

1 בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ עֲזַרְיָה
katika-mwaka wa-ishirini na-saba mwaka wa-Yeroboamu mfalme wa-Israeli alitawala
H8141 H6242 H7651 H8141 H3379 H4428 H3478

בֶּן־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
mwana-wa- Amazia mfalme wa-Yuda
H5838 H0558 H4428 H3063

Katika mwaka wa ishirini na saba wa Yeroboamu mfalme wa Israeli, Azaria mwana wa Amazia mfalme wa Yuda akaanza kutawala.

2 בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּשְׁתַּיִם מָלַךְ
mwana-wa- sita kumi miaka alikuwa katika-kutawala-kwake na-hamsini na-mbili
H8337 H6240 H8141 H1961 H2572 H8147

בִּירוּשָׁלִָם׃ וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָהוּ מִירוּשָׁלִָם
katika-Yerusalemu na-jina la-mama-yake Yekolia kutoka-Yerusalemu
H3389 H8034 H0517 H3203 H3389

Azaria alikuwa na umri wa miaka kumi na sita alipoanza kutawala, na alitawala kwa mda wa miaka hamsini na mbili katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa anaitwa Yekolia, na alikuwa anatokea Yerusalemu.

3 וַיַּעַשׂ עֲזַרְיָהוּ כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃
na-alifanya alifanya ambayo- sawasawa-na-yote Yahwe machoni-pa yaliyo-sawa Amazia baba-yake
H3477 H3605 H3068 H0558 H0001

Alifanya yaliyo mema machoni pa Yahwe, kama baba yake Amazia alivyofanya.

4 רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃
lakini mahali-pa-juu haviku- ondolewa bado watu walitoa-dhabihu na-kufukiza-ubani katika-mahali-pa-juu
H7535 H1116 H3808 H5493 H5750 H2076 H1116

Lakini, mahali pa juu hapakuwa pameondolewa. Watu wakaendelea kutoa sadaka na kufukiza ubani katika mahala pa juu.

יוֹם	עַד־	מִצְרָע	וַיְהִי	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	יְהוָה	וַיְנַגַּע	5
siku	mpaka-	mwenye-ukoma	na-akawa	mfalme	[obj]	Yahwe	na-Yahwe-alimgusa	
H3117	H5704	H6879	H1961	H4428	H0853	H3068	H5060	

הַמֶּלֶךְ	בֶּן־	וְיוֹתָם	הַחָפְשִׁית	בְּבֵית	וַיֵּשֶׁב	מֹתוֹ	
mfalme	mwana-wa-	na-Yothamu	ya-kutengwa	katika-nyumba	na-alikaa	ya-kufa-kwake	
H4428		H3147	H2669		H3427	H4194	

הָאָרֶץ׃	עַם	אֶת־	שֹׁפֵט	הַבַּיִת	עַל־	
wa-nchi	watu	[obj]	akihukumu	nyumba	juu-ya-	
H0776		H0853	H8199			

Yhawe akampiga mfalme hivyo basi akawa na ukoma mpaka siku ya kifo chake na alikaa kwenye nyumba ya pekee. Yothamu, mtoto wa mfalme, alikuwa juu ya watu na kuwaongoza watu wa nchi.

הֵם	הֲלֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	עֲזַרְיָהוּ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	6
hayo	je-si-	alifanya	ambayo	na-yote-	ya-Azaria	ya-mambo	na-mambo-mengine	
H1992	H3808			H3605	H5838	H1697		

יְהוּדָה׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים
wa-Yuda	ya-wafalme	ya-siku	cha-mambo	kitabu	katika-	yameandikwa
H3063	H4428	H3117	H1697			H3789

Kama kwa mambo mengine yanayomhusu Azaria, yote aliyoyafanya, je hayajaandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

עִם־	אֹתוֹ	וַיְקַבְּרוּ	אֲבֹתָיו	עִם־	עֲזַרְיָהוּ	וַיִּשְׁכַּב		7
pamoja-na-	yeye	na-wakamzika	baba-zake	pamoja-na-	Azaria	na-Azaria-akalala		
	H0853	H6912	H0001		H5838	H7901		

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	יוֹתָם	וַיִּמְלֹךְ	דָּוִד	בְּעִיר	אֲבֹתָיו
[p]	badala-yake	mwana-wake	Yothamu	na-akatawala	wa-Daudi	katika-mji	baba-zake
	H8478		H3147		H1732		H0001

Hivyo Azaria alilala pamoja na babu zake katika mji wa Daudi. Yothamu, mtoto wake, akawa mfalme katika mahala pake.

מָלָךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לַעֲזַרְיָהוּ	שָׁנָה	וּשְׁמֹנֶה	שְׁלֹשִׁים	בִּשְׁנַת	8
alitawala	wa-Yuda	mfalme	wa-Azaria	mwaka	na-nane	wa-thelathini	katika-mwaka	
	H3063	H4428	H5838	H8141	H8083	H7970	H8141	

חֳדָשִׁים׃	שִׁשָּׁה	בְּשֹׁמְרוֹן	יִשְׂרָאֵל	עַל־	יָרָבְעָם	בֶּן־	זְכַרְיָהוּ
miezi	miezi-sita	katika-Samaria	Israeli	juu-ya-	Yeroboamu	mwana-wa-	Zekaria
H2320	H8337	H8111	H3478		H3379		

Katika mwaka wa thelathini na nane mwaka wa Azaria mfalme wa Yuda, Zekaria mwana wa Yeroboamu akatawala juu ya Israeli katika Samaria kwa miezi sita.

סָר	לֹא	אֲבֹתָיו	עָשׂוּ	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	9
geuka	haku-	baba-zake	walivyofanya	kama-vile	Yahwe	machoni-pa	uovu	na-alifanya	
H5493	H3808	H0001			H3068				

אֶת־	הֶחֱטִיא	אֲשֶׁר	נְבָט	בֶּן־	יָרָבְעָם	מֵחַטֹּאות	
[obj]	alimfanya-kutenda-dhambi	ambaye	Nebati	mwana-wa-	za-Yeroboamu	kutoka-dhambi	
H0853	H2398		H5028		H3379		

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Alifanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe, kama baba zake waliyoyafanya. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nabeti, ambaye alisababisha Israeli kuasi

10

עָם	־מֶקֶבְל	וַיַּכֵּהוּ	יָבֵשׁ	בֶּן־	שַׁלֻּם	עָלָיו	וַיִּקְשֹׁר	
watu	mbele–ya–	na–akampiga	Yabeshi	mwana–wa–	Shalumu	dhidi–yake	na–akapanga–hila	
	H6905	H5221	H3003		H7967		H7194	

תַּחְתָּיו׃	וַיִּמְלֹךְ	וַיְמִיתֵהוּ	
badala–yake	na–akatawala	na–akamuua	
H8478		H4191	

Shalumu mwana wa Yabeshi akafanya njama dhidi ya Zekaria, akamshambulia katika Ibleamu, na kumuua. Kisha akawa mfalme katika mahala pake.

11

סֵפֶר	־עַל	כְּתוּבִים	הֲנֵם	זְכַרְיָה	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	
kitabu	katika–	yameandikwa	tazama–hayo	ya–Zekaria	ya–mambo	na–mambo–mengine	
		H3789	H2009		H1697		

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	
wa–Israeli	ya–wafalme	ya–siku	cha–mambo	
H3478	H4428	H3117	H1697	

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Zekaria, yameandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli.

12

רְבִיעִים	בְּנֵי	לֵאמֹר	יֵהוּא	־אֶל	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יְהוָה	דְּבַר־	הַוּא	
wa–kizazi–cha–nne	wana	akisema	Yehu	kwa–	alisema	ambalo	Yahwe	neno–la–	hilo	
H7243		H0559	H3058	H0413	H1696		H3068	H1697	H1931	

פ	כֵּן׃	וַיְהִי־	יִשְׂרָאֵל	כְּסָא	עַל־	לְךָ	יֵשְׁבוּ
[p]	hivyo	na–ikawa–	cha–Israeli	kiti–cha–enzi	juu–ya–	kwako	wataketi
		H1961	H3478	H3678			H3427

Hili ndilo lililokuwa neno la Yahwe ambalo aliongea na Yehu, kusema, “Kizazi chako kitakaa katika kiti cha Israeli mpaka kizazi cha nne.” Hiyo ikatokea.

13

שָׁנָה	וְתִשַּׁע	שְׁלֹשִׁים	בִּשְׁנַת	מָלַךְ	יָבֵישׁ	בֶּן־	שַׁלֻּם	
mwaka	na–tisa	wa–thelathini	katika–mwaka	alitawala	Yabeshi	mwana–wa–	Shalumu	
H8141	H8672	H7970	H8141		H3003		H7967	

בְּשֹׁמְרוֹן׃	יָמִים	־יָרַח	וַיִּמְלֹךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לְעֻזִּיָּה
katika–Samaria	mmoja	mwezi–	na–alitawala	wa–Yuda	mfalme	wa–Uzia
H8111	H3117	H3391		H3063	H4428	H5818

Shalumu mwana wa Yabeshi akaanza kutawala katika mwaka wa thelathini na tisa wa Azaria mfalme wa Yuda, na kutawala kwa mwezi mmoja tu katika Samaria.

14

וַיַּךְ	שֹׁמְרוֹן	וַיָּבֹא	מִתִּרְצָה	גָּדִי	בֶּן־	מְנַחֵם	וַיַּעַל	
na–akampiga	Samaria	na–akaja	kutoka–Tirsa	Gadi	mwana–wa–	Menahemu	na–akapanda	
H5221	H8111	H0935	H8656	H1424		H4505	H5927	

תַּחְתָּיו׃	וַיִּמְלֹךְ	וַיְמִיתֵהוּ	בְּשֹׁמְרוֹן	יָבֵישׁ	בֶּן־	שַׁלֻּם	אֶת־	
badala–yake	na–akatawala	na–akamuua	katika–Samaria	Yabeshi	mwana–wa–	Shalumu	[obj]	
H8478		H4191	H8111	H3003		H7967	H0853	

Menahemu mwana wa Gadi akapanda kutoka Tirza kwenda Samaria. Akamshambulia Shalumu mwana wa Yabeshi hapo, katika Samria. Akamuua na kuwa mfalme katika mahali pake.

15 וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלֻּם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הִנָּם תָּזָמָה
na-mambo-mengine ya-mambo ya-Shalumu na-hila-yake ambayo alipanga tazama-hayo
H7967 H1697 H7194 H2009

עַל־ סֵפֶר כִּתְבֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ ס
katika- kitabu cha-mambo ya-siku ya-wafalme wa-Israeli [s]
H3789 H1697 H3117 H4428 H3478

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Shalumu na njama aliyoifanya, yameandikwa kwenye kitabu cha matukio cha wafle wa Israeli.

16 אָז הִכָּה מְנַחֵם אֶת־ תִּפְסַח וְאֶת־ כָּל־ אֲשֶׁר־ בָּהּ
wakati-huo alipiga- Menahemu [obj] Tifsaki na-[obj] wote- waliokuwa- ndani-yake
H5221 H4505 H0853 H8607 H0853 H3605

וְאֶת־ גְּבוּלֶיהָ מִפָּקָא עַד־ כִּי לֹא פָתְחָה כָּל־ אֶת וַיַּךְ
na-[obj] mipaka-yake kwa-sababu hawaku- fungua kutoka-Tirsa na-[obj] wote- [obj] na-akapiga
H0853 H1366 H3808 H6605 H0853 H5221

הֶהָרוֹתֶיהָ כִּי בָקֵעַ׃ פ
wajawazito-wake alipasua [p]
H1234

Ndipo Menahemu akamshambulia Tifsa na wote waliokuwa pale, na mipaka yote kuzunguka Tizra, kwasababu hawakufungua kwenye mji. Hivyo akaushambulia, na akawapasua wanawake wajawazito wote katika hicho kijiji.

17 בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע מְלֹךְ עֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
katika-mwaka wa-thelathini na-tisa mwaka wa-Azaria mfalme wa-Yuda alitawala
H8141 H7970 H8672 H8141 H5838 H4428 H3063

בְּשֹׁמְרוֹן׃ שָׁנִים עֶשֶׂר מִאַת שָׁנָה מְנַחֵם בֶּן־ גָּדִי עַל־ יִשְׂרָאֵל
katika-Samaria miaka miaka-kumi Israeli juu-ya- Gadi mwana-wa- Menahemu
H8111 H8141 H6235 H3478 H1424 H4505

Katika mwaka wa thelathini na tisa wa Ahazia mfalme wa Yuda, Menahemu mwana wa Gadi akaanza kutawala; alitawala kwa miaka kumi katika Samaria.

18 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר גְּאוּקַת חַטֹּאות יָרָבְעָם
na-alifanya uovu machoni-pa Yahwe haku- geuka dhambi za-Yeroboamu
H6213 H5869 H3068 H3808 H5493 H2403 H3379

בֶּן־ נְבָט אֲשֶׁר־ הֶחֱטִיא אֶת־ יִשְׂרָאֵל כָּל־
mwana-wa- Nebati ambaye- alimfanya-kutenda-dhambi [obj] Israeli siku-zote-
H5028 H0834 H2398 H0853 H3478 H3605

יָמָיו׃
za-maisha-yake
H3117

Alifanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe. Katika maisha yake yote, hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nabeti, ambaye alifanya Israeli kufanya dhambi.

19 בָּא עָלָיו פּוּל מֶלֶךְ־ אַשּׁוּר עַל־ הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם
alikuja Puli mfalme-wa- Ashuru dhidi-ya- nchi na-Menahemu-akatoa Menahemu
H0935 H6322 H4428 H0804 H0776 H5414 H4505

לְהַחֲזִיק אִתּוֹ יָדָיו לִהְיוֹת עִלִּי כֶּסֶף כִּכַּר־ אֶלֶף לְפוּל
kuithibitisha pamoja-naye mkono-wake ili-iwe fedha talanta-za- talanta-elfu kwa-Puli
H2388 H0854 H3027 H1961 H3701 H3603 H0505 H6322

בְּיַד־ הַמַּמְלָכָה׃
mkononi-mwake ufalme
H3027 H4467

Kisha Pulu mfalme wa Ashuru akaja kinyume cha nchi, na Menahemu akampatia Pulu talanta elfu moja za fedha, hivyo msaada wa Pulu ungeweza kuwa na yeye kuimarisha utawala wa Israeli katika nchi yake.

									20
כָּל־	עַל	יִשְׂרָאֵל	עַל־	הַכֶּסֶף	אֶת־	מְנַחֵם	וַיֹּצֵא		
kwa–wote–	kutoka–	Israeli	kutoka–	fedha	[obj]	Menahemu	na–Menahemu–akatoza		
H3605		H3478		H3701	H0853	H4505	H3318		

כֶּסֶף	שְׁקָלִים	חֲמִשִּׁים	אַשּׁוּר	לְמֶלֶךְ	לָתֵת	הַיְהִיל	גִּבּוֹרֵי
za–fedha	shekeli	shekeli–hamsini	wa–Ashuru	kwa–mfalme	kutoa	wa–jeshi	mashujaa
H3701	H8255	H2572	H0804	H4428	H5414	H2428	H1368

בָּאָרֶץ׃	שָׁם	עָמַד	וְלֹא־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	וַיָּשָׁב	אֶחָד	לְאִישׁ
katika–nchi	huko	kaa	na–haku–	wa–Ashuru	mfalme	na–akarudi	mmoja	kwa–mtu
H0776	H8033	H5975	H3808	H0804	H4428	H7725	H0259	H0376

Menahemu akatoza hii pesa kutoka Israeli kwa kumtaka kila mtu tajiri alipe shekeli hamsini za fedha kwake kumpatia mfalme wa Ashura. Hivyo mfalme wa Ashuru akarudi na hakukaa pale katika ile nchi.

									21
הֵם	הֲלוֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	מְנַחֵם	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר		
hayo	je–si–	alifanya	ambayo	na–yote–	ya–Menahemu	ya–mambo	na–mambo–mengine		
H1992	H3808			H3605	H4505	H1697			

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים
wa–Israeli	ya–wafalme	ya–siku	cha–mambo	kitabu	katika–	yameandikwa
H3478	H4428	H3117	H1697			H3789

Kama kwa mabo mengine yanayomuhusu Menahemu, na yote aliyoyafanya, je hayajaandikwa kwenye kitabu cha matukio ya waflme wa Israeli?

							22
פְּקַחְיָה	וַיִּמְלֹךְ	אֲבֹתָיו	עִם־	מְנַחֵם	וַיִּשְׁכַּב		
Pekahia	na–akatawala	baba–zake	pamoja–na–	Menahemu	na–Menahemu–akalala		
H6494		H0001		H4505	H7901		

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ
[p]	badala–yake	mwana–wake
	H8478	

Hivyo Menahemu akalala pamoja na babu zake, na Pekahia mtoto wake akawa mfalme katika mahala pake.

								23
פְּקַחְיָה	מָלַךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לַעֲזַרְיָה	שָׁנָה	חֲמִשִּׁים	בִּשְׁנַת	
Pekahia	alitawala	wa–Yuda	mfalme	wa–Azaria	mwaka	wa–hamsini	katika–mwaka	
H6494		H3063	H4428	H5838	H8141	H2572	H8141	

שְׁנָתָיִם׃	בְּשֹׁמְרוֹן	יִשְׂרָאֵל	עַל־	מְנַחֵם	בֶּן־
miaka–miwili	katika–Samaria	Israeli	juu–ya–	Menahemu	mwana–wa–
H8141	H8111	H3478		H4505	

Katika mwaka wa hamsini wa Azaria mfalme wa Yuda, Pekahia mwana wa Menahemu akaanza kutawala juu ya Israeli katika Samaria; alitawala kwa muda wa miaka miwili.

								24
יָרָבְעָם	מֵחַטֹּאוֹת	סָר	לֹא	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	
za–Yeroboamu	kutoka–dhambi	geuka	haku–	Yahwe	machoni–pa	uovu	na–alifanya	
H3379		H5493	H3808	H3068				

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	הֶחֱטִיא	אֲשֶׁר	נְבָט	בֶּן־	
Israeli	[obj]	alimfanya–kutenda–dhambi	ambaye	Nebati	mwana–wa–	
H3478	H0853	H2398		H5028		

Alifanya yaliyo maovu usoni pa Yahwe. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nabeti, ambazo kwa hizo alisababisha Israeli kufanya dhambi.

25 וַיַּכֵּהוּ שָׁלִישׁוֹ רְמַלְיָהוּ בֶּן־ פֶּקַח עָלָיו וַיִּקְשֹׁר
na–akampiga ofisa–wake Remalia mwana–wa– Peka dhidi–yake na–akapanga–hila
H5221 H7425 H6492 H7194

הָאַרְיֵה וְאֶת־ אַרְגֹּב אֶת־ (הַמֶּלֶךְ) [מלך] בֵּית־ בְּאַרְמֹן בְּשֹׁמְרוֹן
Arie na–[obj] Argobu [obj] (mfalme) [k] la–nyumba–ya– katika–jumba katika–Samaria
H0745 H0854 H0709 H0854 H4428 H4428 H0759 H8111

וַיִּמְלֹךְ וַיַּמִּיתֵהוּ גִּלְעָדִים מִבְּנֵי אִישׁ חֲמִשִּׁים וְעִמּוֹ
na–akatawala na–akamuua Wgileadi kutoka–wana–wa– watu watu–hamsini na–pamoja–naye
H4191 H1569 H0376 H2572

תַּחְתָּיו׃
badala–yake
H8478

Pekahia alikuwa na afisa aliyekuwa anaitwa Peka mwana wa Remalia, ambaye alifanya njama dhidi yake. Pamoja na watu hamsini wa Gileadi, Peka akamuua Pekahia pamoja na Argobu na Arie katika Samaria, katika ngome ya nyumba ya mfalme. Peka akamuua alipomua Pekahia akawa mfalme katika mahala pake.

26 הִנֵּם עָשָׂה אֲשֶׁר וְכָל־ פְּקַחְיָה דִּבְרֵי וְיֶתֶר
tazama–hayo alifanya ambayo na–yote– ya–Pekahia ya–mambo na–mambo–mengine
H2009 H3605 H6494 H1697

פ יִשְׂרָאֵל׃ לְמַלְכֵי הַיָּמִים דִּבְרֵי סֵפֶר עַל־ כְּתוּבִים
[p] wa–Israeli ya–wafalme ya–siku cha–mambo kitabu katika– yameandikwa
H3478 H4428 H3117 H1697 H3789

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Pekahia, yote aliyoyafanya, yameandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli.

27 פֶּקַח בֶּן־ רְמַלְיָהוּ עַל־ יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בְּשִׁנַּת
Peka alitawala wa–Yuda mfalme wa–Azaria mwaka na–mbili wa–hamsini katika–mwaka
H6492 H3063 H4428 H5838 H8141 H8147 H2572 H8141

שָׁנָה׃ עֶשְׂרִים מִאַת שָׁנָה
miaka miaka–ishirini katika–Samaria Israeli juu–ya– Remalia mwana–wa–
H8141 H6242 H8111 H3478 H7425

Katika mwaka wa hamsini na mbili wa Azia mfalme wa Yuda, Peka mwana wa Remalia akaanza kutawala juu ya Israeli katika Samaria; alitawala miaka Ishirini.

28 וַיַּעַשׂ הָרַע עֹוְבוּ יְהוָה לֹא־ מִן־ סָר חַטֹּאות יָרָבְעָם
na–alifanya uovu machoni–pa Yahwe haku– kutoka– geuka dhambi za–Yeroboamu
H3379 H5493 H3808 H3068

בֶּן־ נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־ יִשְׂרָאֵל׃
mwana–wa– Nebati ambaye alimfanya–kutenda–dhambi [obj] Israeli
H5028 H2398 H0853 H3478

Alifanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu mwana wa Nabati, ambaye alisababisha Israeli kufanya dhambi.

29 בִּימֵי֙ פֶּ֣קַח מֶֽלֶךְ־יִשְׂרָאֵ֔ל בָּ֣א תִּגְלַ֔ת פִּלְאֶסֶר֙ מֶ֣לֶךְ אַשּׁ֔וּר וַיִּלְכֹּ֕ד אֶת־עִיּ֖וֹן וְאֶת־אָבֵ֣ל בֵּית־מַעֲכָ֑ה וְאֶת־יָנוֹחָ֣ה וְאֶת־קֶ֔דֶשׁ וְאֶת־חָצ֖וֹר וְאֶת־הַגִּלְעָ֣ד וְאֶת־הַגָּלִ֑יל כֹּ֖ל אֶ֥רֶץ נַפְתָּלִ֛י וַיַּגְלֵ֥ם אַשּׁ֖וּרָה׃

Katika siku za Peka mfalme wa Israeli, Tiglath Pileseri mfalme wa Ashuru akaja na kuichukua Iyoni, Abel Beth Maaka, Yanoa, Kadeshi, Hazori, Gileadi, na nchi yote ya Naftali. Akawachukua hao watu hadi Ashuru.

30 וַיִּקְשֹׁר־הוֹשֵׁ֣עַ בֶּן־אֵלָ֗ה וַיַּ֙ךְ֙ עַל־פֶּ֣קַח בֶּן־רְמַלְיָ֔הוּ וַיִּמְלֹ֖ךְ תַּחְתָּ֑יו בִּשְׁנַ֥ת עֶשְׂרִ֖ים לְיוֹתָֽם׃

Hivyo Hoshea mwana wa Ela akafanya njama dhidi ya Peka mwana wa Remalia. Akaishambulia na kisha kumuua. Kisha akawa mfalme katika mahali pake, katika mwaka wa ishirini wa Yothamu mwana wa Uzia.

31 וְיֶתֶר֙ דִּבְרֵ֣י פֶּ֔קַח וְכָל־אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה הִנָּ֑ם הֲלֹא־הֵ֣ם כְּתוּבִ֗ים עַל־סֵ֚פֶר דִּבְרֵי֙ הַיָּמִ֔ים לְמַלְכֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל פ׃

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Peka, yote aliyoyafanya, yameandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli.

32 בִּשְׁנַ֣ת שְׁתַּ֗יִם לְפֶ֙קַח֙ בֶּן־רְמַלְיָ֔הוּ מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל מָלַ֖ךְ יוֹתָ֑ם בֶּן־עֻזִּיָּ֖הוּ מֶ֥לֶךְ יְהוּדָֽה׃

Katika mwaka wa pili wa Peka mwana wa Remalia, mfalme wa Israeli, Yothamu mwana wa Azaria, mfalme wa Yuda akaanza kutawala.

33 בֶּן־עֶשְׂרִ֤ים וְחָמֵשׁ֙ שָׁנָ֣ה הָיָ֔ה בְּמָלְכֹ֖ו וְשֵׁ֣שׁ־שָׁנִ֑ים מָלַ֖ךְ בִּירוּשָׁלִָ֔ם וְשֵׁ֥ם אִמֹּ֖ו יְרוּשָׁ֣א בַת־צָדֹֽוק׃

Katika mwaka wa ishirini wa Yothamu mwana wa Uzia, Peka mwana wa Remalia akaja na kuichukua Iyoni, Abel Beth Maaka, Yanoa, Kadeshi, Hazori, Gileadi, na nchi yote ya Naftali. Akawachukua hao watu hadi Ashuru.

Hivyo Hoshea mwana wa Ela akafanya njama dhidi ya Peka mwana wa Remalia. Akaishambulia na kisha kumuua. Kisha akawa mfalme katika mahali pake, katika mwaka wa ishirini wa Yothamu mwana wa Uzia.

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Peka, yote aliyoyafanya, yameandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli.

Katika mwaka wa pili wa Peka mwana wa Remalia, mfalme wa Israeli, Yothamu mwana wa Azaria, mfalme wa Yuda akaanza kutawala.

Alikuwa na umri wa miaka ishirini alipoanza kutawala; alitawala kwa muda wa miaka kumi na sita katika Yerusalimu. Mama yake alikuwa anaitwa Yerusha; alikuwa binti ya Sadoki.

34 וַיַּעַשׂ בַּיְנֵי־פָעְלְיָהוּ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה׃

na–alifanya yaliyo–sawa machoni–pa Yahwe sawasawa–na–yote ambayo– alifanya Uzia baba–yake

H3477 H3068 H3605 H5818 H0001

Yotahmu alifanya yaliyo sahihi usoni pa Yahwe. Alifuata mfano wa yote baba yake Azaria aliyofanya.

35 רַק לָקִנִי הַבָּמוֹת לָא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃

lakini mahali–pa–juu haviku– ondolewa bado watu walitoa–dhabihu na–kufukiza–ubani

H7535 H1116 H3808 H5493 H5750 H2076

הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃

yeye alijenga [obj] lango la–nyumba–ya– Yahwe la–juu

H1931 H1129 H0853 H8179 H3068

Ila, mahali pa juu hapakuchukuliwa. Watu walikuwa wakitio sadaka na kufukiza ubani katika mahali pa juu. Yothamu akajenga lango la juu la nyumba ya Yahwe.

36 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃

na–mambo–mengine ya–Yothamu ambayo alifanya je–si– hayo yameandikwa katika–kitabu cha–siku ya–mambo ya–wafalme wa–Yuda

H1697 H3147 H3808 H1992 H3789 H4428 H3063

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Yothamu, na yote aliyoyafanya, je yameandikwa katika kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

37 בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה אֶת־רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם וְאֶת־פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ׃

katika–siku hizo alianza Yahwe kutuma dhidi–ya–Yuda Resini mfalme wa–Aramu na Peka mwana–wa– Remalia

H3117 H1992 H2490 H3068 H7971 H3063 H7526 H4428 H0758 H0853 H6492 H7425

Katika zamani hizo Yahwe akaanza kumtuma dhidi ya Yuda Rezini mfalme wa Sahmu, na Peka mwana wa Remalia.

38 וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ

na–Yothamu–akalala pamoja–na– Yothamu na–akazikwa pamoja–na– baba–zake na–mji wa–Daudi baba–yake na–akatawala Ahazi mwana–wake badala–yake [p]

H7901 H3147 H6912 H0001 H1732 H0001 H0271 H8478

Yothamu akalala pamoja na babu zake na akazikwa pamoja na babu zake katika mji wa Daudi, babu yake. Kisha Ahazi, mtoto wake, akwa mfalme katika mhali pake.

Chapter 16

1 בִּשְׁנַת־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מָלַךְ אָחָז בֶּן־יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

katika-mwaka wa-saba-kumi mwaka wa-Peka mwana-wa-Remalia alitawala Ahazi mwana-wa-Yothamu mfalme wa-Yuda:

H8141 H7651 H6240 H8141 H6492 H7425 H0271 H3147 H4428 H3063

Katika mwaka wa saba wa kumi na saba wa Peka mwana wa Pemalia, Ahazi mwana wa Yothamu mfalme wa Yuda, akaanza kutawala.

2 בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא־עָשָׂה הַיָשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו כְּדָוִד אָבִיו׃

mwana-wa-miaka ishirini miaka Ahazi katika-kutawala-kwake na-sita-kumi mwaka alitawala katika-Yerusalemu na-haku-fanya yaliyo-sawa machoni-pa Yahwe Mungu-wake kama-Daudi baba-yake

H6242 H8141 H0271 H6240 H8337 H3389 H3478 H4428 H3808 H6213 H3477 H5869 H3068 H0430 H1732 H0001

Ahazi alikuwa na umri wa miaka ishirini alipoanza kutawala, na alitawala kwa muda wa miaka kumi na sita katika Yerusalemu. Alifanya yasiyo haki usoni mwa Yahwe Mungu wake, kama Daudi babu yake.

3 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

na-akaenda katika-njia wa-wafalme ya-Israeli na-pia [obj] mwana-wake alimpitisha katika-moto katika-machukizo kulingana-na-mataifa ambayo Yahwe aliwafukuza wana wa Israeli:

H3212 H1870 H4428 H3478 H1571 H0853 H1121 H5674 H0784 H8441 H1471 H3423 H3068 H0853 H6440 H1121 H3478

Badala yake, akatembea katika njia ya wafalme wa Israeli; hasa, akamuweka mwanaye kwenye moto kama sadaka ya kuteketeza, kufuatana na machukizo ya mataifa, ambayo Yahwe aliwafukuza wana wa Israeli.

4 וַיִּזְבַּח וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃

na-alitoa-dhabihu na-kufukiza-ubani katika-mahali-pa-juu na-juu-ya-vilima na-chini-ya kila mti mbichi:

H2076 H6999 H1116 H5927 H1389 H8478 H3605 H6086 H7488

Akatoa sadaka na kuchoma ubani mahali pa juu, juu ya milima, na chini ya kila mti mbichi.

5 אָז עָלָה רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלִַם לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל־אָחָז וְלֹא־יָכְלוּ לְהִלָּחֶם׃

wakati-huo alipanda Resini mfalme-wa-Aramu na-Peka mwana-wa-Remalia mfalme wa-Israeli Yerusalemu kwa-vita na-wakazingira dhidi-ya-Ahazi na-hawaku-weza kupigana:

H7425 H1121 H6492 H0758 H4428 H7526 H5927 H227 H4428 H3478 H3389 H4421 H5341 H5921 H0271 H3808 H3201 H3898

Kisha Riseni, mfalme wa Shamu na Peka mwana wa Remalia, mfalme wa Israeli, wakaja mpaka Yerusalemu kuteka. Wakamzunguka Ahazi, lakini hawakuweza kumshinda.

										6
לַאֲרָם	אֵילַת	אֶת־	אֲרָם	מֶלֶךְ־	רְצִין	הֵשִׁיב	הַהִיא	בָּעֵת		
kwa–Aramu	Elathi	[obj]	Aramu	mfalme–wa–	Resini	alirudisha	huo	katika–wakati		
H0758		H0853	H0758	H4428	H7526	H7725	H1931	H6256		

אֵילַת	בָּאוּ	(וַאֲדוֹמִים)	[וארמים]	מֵאֵילוֹת	הַיְהוּדִים	וַיְנַשְּׁלוּ
Elathi	walikuja	(na–Waedomu)	[k]	kutoka–Elathi	Wayahudi	[obj]	na–akawafukuza
	H0935	H0130	H0726		H3064	H0853	H5394

פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	שָׁם	וַיֵּשְׁבוּ
[p]	hii	siku	mpaka	huko	na–wakakaa
	H2088	H3117	H5704	H8033	H3427

Katika kipindi hicho, Resini mfalme wa Shamu akamponya Elathi kwa Shamu na kuwapeleka watu wa Yuda nje ya Elathi. Kisha Washami wakaja kwa Elathi ambapo waliishi hadi leo.

										7
לֵאמֹר	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	פִּלֶסֶר	תִּגְלַת	אֶל־	מַלְאָכִים	אָחָז	וַיִּשְׁלַח		
akisema	Ashuru	mfalme–wa–	pileseri	Tiglathi	kwa–	wajumbe	Ahazi	na–Ahazi–akatuma		
H0559	H0804	H4428	H8407	H8407	H0413	H4397	H0271	H7971		

מֶלֶךְ־	מִכַּף	וְהוֹשִׁעֵנִי	עֲלֵה	אֲנִי	וּבִנְךָ	עַבְדְּךָ
wa–mfalme–wa–	kutoka–mkono	na–uniokoe	panda	mimi	na–mwana–wako	mtumishi–wako
H4428	H3709	H3467	H5927	H0589		H5650

עָלָי׃	הַקּוֹמִים	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	וּמִכַּף	אֲרָם
dhidi–yangu	wanaoinuka	wa–Israeli	wa–mfalme	na–kutoka–mkono	Aramu
		H3478	H4428	H3709	H0758

Hivyo Ahazi akatuma wajumbe kwenda kwa Tiglath Pileseri mfalme wa Ashuru, akisema, “Mimi ni mtumishi wako na mwanao. Panda juu na uniokoe kutoka kwenye mikononi ya mfalme wa Shamu na kutoka kwenye mkono wa mfalme wa Israeli, ambao wameniteka.”

									8
בֵּית	הַנִּמְצָאִ	הַזָּהָב	וְאֶת־	הַכֶּסֶף	אֶת־	אָחָז	וַיִּקַּח		
katika–nyumba	iliyopatikana	dhahabu	na–[obj]	fedha	[obj]	Ahazi	na–Ahazi–akachukua		
	H4672	H2091	H0853	H3701	H0853	H0271	H3947		

אַשּׁוּר	לְמֶלֶךְ־	וַיִּשְׁלַח	הַמֶּלֶךְ	בֵּית	וּבְאֹצְרוֹת	יְהוָה
Ashuru	kwa–mfalme–wa–	na–akatuma	ya–mfalme	ya–nyumba	na–katika–hazina	ya–Yahwe
H0804	H4428	H7971	H4428		H0214	H3068

שֹׁחַד׃
zawadi
H7810

Hivyo Ahazi akachukua fedha na dhahabu iliyokuwa imepatikana katika nyumba ya Yahwe na mingoni mwa waweka hazina wa nyumba ya mfalme na kuituma kama zawadi kwa mfalme wa Ashuru.

									9
אֶל־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	וַיַּעַל	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	אֵלָיו	וַיִּשְׁמַע		
kwenda–	wa–Ashuru	mfalme	na–akapanda	wa–Ashuru	mfalme	yeye	na–akamsikiliza		
H0413	H0804	H4428	H5927	H0804	H4428	H0413	H8085		

הֲמֻת׃	רְצִין	וְאֶת־	קִירָה	וַיַּגְלֶהָ	וַיִּתְפְּשֶׂהָ	דַּמֶּשֶׂק
alimuua	Resini	na–[obj]	Kiri	na–akaipeleka–uhamishoni	na–akaiteka	Dameski
H4191	H7526	H0853		H1540	H8610	H1834

Kisha mfalme wa Ashuru akamsikiliza, na mfalme wa Ashuru akaenda juu dhidi ya Damaski, akaishinda na kuwabeba watu wake kama wafungwa hadi Kiri. Akamuua Resini pia yule mfalme wa Shamu.

10 וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיִּרְאֶה אֶת־הַמִּזְבַּח אֲשֶׁר בְּדַמֶּשֶׂק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֵת דְּמוּת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־תַּבְנִיתוֹ לְכָל־מַעֲשֵׂהוּ׃

Dameski Ashuru mfalme-wa- pileseri Tiglathi kukutana-na Ahazi mfalme na-akaenda
H1834 H0804 H4428 H8407 H8407 H7125 H0271 H4428 H3212

Ahazi mfalme na-mfalme-akatuma katika-Dameski iliyokuwa madhabahu [obj] na-akaona
H0271 H4428 H7971 H1834 H4196 H0853 H7200

mpango-wake na-[obj] wa-madhabahu mfano [obj] kuhani Uria kwa-
H8403 H0853 H4196 H1823 H0853 H3548 H0413

ya-utengenezaji-wake kulingana-na-yote-
H4639 H3605

Mfalme Ahazi akaenda Dameski kuonana na Tiglath Pileseri mfalme wa Ashuru. akaiona mdhabahu huko Damski. Akampelekea Uria kuhani mfano wa ile madhabahu na mpangilio wake na mchoro kwa ustadi wote ulikuwa umehitajika.

11 וַיִּבֶן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֵת הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק עַד־בּוֹא הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמָּשֶׂק׃

na-Uria-akajenga madhabahu [obj] kuhani Uria alifanya hivyo kutoka-Dameski Ahazi mfalme
H1129 H3548 H0853 H3548 H4428 H6213 H3651 H1834 H0271 H4428

kulingana-na-yote madhabahu [obj] kuhani Uria kwa- mfalme- kuja mpaka- kutoka-Dameski Ahazi
H3605 H4196 H0853 H3548 H4428 H0935 H5704 H1834 H0271

Hivyo Uria yule kuhani akajenga madhabahu kuwa kama mipango ambayo Mfalme Ahazi atakaporudi kutoka Damaski. Akaimaliza kabla mfalme Ahazi hajarudi kutoka Dameski.

12 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל־יָדָיו׃ וַיַּעַל עָלָיו׃

na-akaja kutoka-Dameski na-mfalme-akaona [obj] madhabahu na-akakaribia mfalme juu-ya- juu-yake na-akapanda
H0935 H1834 H7200 H0853 H4196 H7126 H4428 H5927

Kisha mfalme akaja kuto Dameski akaiona ile madhabahu; mfalme akaikaribia ile madhabahu na kutoa sadaka juu yake.

13 וַיַּקְטֵר אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיִּסֹּךְ אֶת־נִסְכּוֹ וְאֶת־דַּם זִבְחֵי שְׁלָמָיו׃ עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃

na-akafukiza [obj] sadaka-yake-ya-kuteketezwa na-[obj] sadaka-yake-ya-nafaka
H0853 H4503 H0853

na-akamimina [obj] sadaka-yake-ya-kinywaji na-akanyunyiza [obj] damu-ya-
H0853 H5262 H2236 H0853 H1818

madhabahu juu-ya- zake ambazo-zilikuwa- sadaka-za-amani
H4196 H0413 H8002

Akatengeneza sadaka yake ya kuteketezwa na sadaka yake ya nafaka, na kunyunyiza damu ya washirika wake sadaka juu ya madhabahu.

14

מֵאֵת	וַיְקָרֵב	יְהוָה	לִפְנֵי	אֲשֶׁר	הַנְּחֹשֶׁת	הַמִּזְבָּח	וְאֶת
kutoka–	na–akaondoa	Yahwe	mbele–ya	ambayo–ilikuwa	ya–shaba	madhabahu	na–[obj]
H0854	H7126	H3068	H6440			H4196	H0853

יְהוָה	בֵּית	וּמִבָּין	הַמִּזְבֵּחַ	מִבֵּין	הַבַּיִת	פְּנֵי
ya–Yahwe	nyumba	na–kutoka–kati–ya	madhabahu	kutoka–kati–ya	nyumba	mbele–ya
H3068		H0996	H4196	H0996		H6440

צָפוֹנָה׃	הַמִּזְבֵּחַ	יֶרֶךְ	עַל־	אֹתוֹ	וַיִּתֵּן
kaskazini	wa–madhabahu	ubavu	upande–wa–	hiyo	na–akaiweka
H6828	H4196	H3409		H0853	H5414

Madhabahu ya shaba ambayo ilikuwa mbele ya Yahwe-akaileta kutoka mbele ya hekalu, kutoka kati ya madhabahu yake na hekalu la Yahwe na kuiweka upande wa kaskazini wa madhabahu yake.

15

הַמִּזְבֵּחַ	עַל	לֵאמֹר	הַכֹּהֵן	אוּרִיָּה	אֶת־	אָחָז	הַמֶּלֶךְ־	(וַיְצַוֶּה	ויצוהו]
madhabahu	juu–ya	akisema	kuhani	Uria	[obj]	Ahazi	mfalme–	(na–akaamuru)	[k]
H4196		H0559	H3548		H0853	H0271	H4428	H6680	H6680

מִנְחַת	וְאֶת־	הַבֹּקֶר	עֹלַת־	אֶת־	הַקְּטֹרֶת	הַגָּדוֹל
sadaka–ya–nafaka–ya–	na–[obj]	asubuhi	sadaka–ya–kuteketezwa–ya–	[obj]	fukiza	kubwa
H4503	H0853	H1242		H0853		

וְאֶת	מִנְחָתוֹ	וְאֶת־	הַמֶּלֶךְ	עֹלַת	וְאֶת־	הָעֶרֶב
na–[obj]	sadaka–yake–ya–nafaka	na–[obj]	mfalme	sadaka–ya–kuteketezwa–ya–	na–[obj]	jioni
H0853	H4503	H0853	H4428		H0853	H6153

וּמִנְחָתָם	הָאָרֶץ	עַם	כָּל־	עֹלַת
na–sadaka–yao–ya–nafaka	wa–nchi	watu	wote–	sadaka–ya–kuteketezwa–ya–
H4503	H0776		H3605	

דַּם־	וְכָל־	עֹלָה	דָּם	וְכָל־	וְנִסְכֵּיהֶם
damu–ya–	na–yote–	ya–sadaka–ya–kuteketezwa	damu	na–yote–	na–sadaka–zao–za–kinywaji
H1818	H3605		H1818	H3605	H5262

לְבַקֵּר׃	לִי	יְהִיה־	הַנְּחֹשֶׁת	וּמִזְבָּח	תְּזָרֵק	עָלָיו	זֶבַח
kwa–kuuliza	yangu	itakuwa–	ya–shaba	na–madhabahu	utanyunyiza	juu–yake	dhabihu
H1239		H1961		H4196	H2236		H2077

Kisha mfalme Ahazi akamwiamuru Uria kuhani, akisema, “Juu ya madhabahu kubwa teketeza sadaka ya kutekezwa ya asubuhi na sadaka ya kuteketezwa ya nafaka ya jioni, pamoja na sadaka ya watu wote wa nchi, na matoleo ya sadaka ya mazao na sadaka zao za kinywaji. Nyunyiza juu ya hiyo damu yote ya sadaka ya kuteketeza, na damu yote ya kuteketeza. Lakini ile madhabahu ya shaba itakuwa kwa ajili yangu ili niulize ushauri.”

16

אָחָז׃	הַמֶּלֶךְ	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	הַכֹּהֵן	אוּרִיָּה	וַיַּעַשׂ
Ahazi	mfalme	aliamuru	ambayo–	kulingana–na–yote	kuhani	Uria	na–akafanya
H0271	H4428	H6680		H3605	H3548		

Uria kuhani akafanya kile ambacho Ahazi aliamuru.

17 וַיִּקְצֹ֣ר מַלְכִּי־צֶ֠דֶק אָחָ֨ז הַמֶּ֜לֶךְ אֶת־ הַמִּסְגְּר֣וֹת הַמְּכֹנ֗וֹת וַיָּ֤סַר מֵעֲלֵיהֶם֙ kutoka-juu-yake na-akaondoa vya-vitako viunzi [obj] Ahazi mfalme na-mfalme-akakata
H5493 H4350 H4526 H0853 H0271 H4428 H7112

הַנְּחֹ֔שֶׁת הַבָּקָ֖ר מֵעַ֣ל הוֹרִ֑ד הַיָּ֗ם וְאֶת־ הַכִּיֹּ֔ר)אֶת־( ]ואת־[
wa-shaba ng'ombe kutoka-juu-ya akaishusha bahari na-[obj] birika ([obj]) [k]
H1241 H3381 H3220 H0853 H3595 H0853 H0853

:אֲבָנִ֔ים מַרְצֶ֣פֶת עַל֙ אֹתֹ֔ו וַיִּתֵּ֖ן תַּחְתֶּ֑יהָ אֲשֶׁ֥ר
ya-mawe sakafu juu-ya hiyo na-akaiweka chini-yake waliokuwa
H0068 H4837 H0853 H5414 H8478

Kisha mfalme Ahazi akaondoa jopo na mabeseni vitako vinavyobebeka; pia akachukua bahari kutoka juu ya ng'ombe wa shaba ambayo ilikuwa chini ya hiyo na kuiweka juu ya sakafu ya mawe.

18 וְאֶת־ בַּבַּ֣יִת בָּנ֔וּ אֲשֶׁר־ הַשַּׁבָּ֖ת)מוּסַ֣ךְ( ]מיסך[וְאֶת־
na-[obj] katika-nyumba walijenga ambacho- cha-Sabato (kifuniko) [k] na-[obj]
H0853 H1129 H7676 H4329 H4329 H0853

מֶ֖לֶךְ מִפְּנֵ֣י יְהוָ֑ה בֵּ֣ית הַסֵּ֗ב הַחִיצֹונָה֙ הַמֶּ֣לֶךְ מְבֹ֔וא
mfalme kwa-sababu-ya ya-Yahwe katika-nyumba aliugeuza wa-nje wa-mfalme mlango
H4428 H6440 H3068 H5437 H2435 H4428 H3996

:אַשּׁ֖וּר
wa-Ashuru
H0804

Aliondoa njia iliyokuwa kwa ajili ya kuingia kwenye Sabato ambayo walikuwa wamejenga kwenye hekalu, wote pamoja na mahali pa kuingilia mfalme kwenye hekalu la Yahwe, kwasababu ya mfalme wa Ashuru.

19 כְּתוּבִ֗ים הֵ֣ם הֲלֹא־ עֹשָׂ֔ה אֲשֶׁ֖ר אָחָ֑ז דִּבְרֵ֣י דִּבְרֵי֙ וְיֶתֶר֙
yameandikwa hayo je-si- alifanya ambayo ya-Ahazi ya-mambo na-mambo-mengine
H3789 H1992 H3808 H0271 H1697

:יְהוּדָ֔ה לְמַלְכֵ֖י הַיָּמִ֑ים דִּבְרֵ֣י סֵ֗פֶר עַל־
wa-Yuda ya-wafalme ya-siku cha-mambo kitabu katika-
H3063 H4428 H3117 H1697

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Ahazi na yale aliyoyafanya, je yameandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

20 אֲבֹתָ֔יו עִם־ וַיִּקָּבֵ֣ר אֲבֹתָ֑יו עִם־ אָחָז֙ וַיִּשְׁכַּ֣ב
baba-zake pamoja-na- na-akazikwa baba-zake pamoja-na- Ahazi na-Ahazi-akalala
H0001 H6912 H0001 H0271 H7901

פ בְּנֹ֔ו חִזְקִיָּ֖הוּ וַיִּמְלֹ֣ךְ דָּוִ֑ד בְּעִ֣יר :תַּחְתָּיו
[p] mwana-wake Hezekia na-akatawala wa-Daudi katika-mji badala-yake
H8478 H2396 H1732

Ahazi alilala pamoja na babu zake na kuzikwa pamoja babu zake katika mji wa Daudi. Hezekia mtoto wake akawa mfalme katika mahala pake.

Chapter 17

1 בֶּן־ הוֹשֵׁ֣עַ מָלַ֗ךְ יְהוּדָה֙ מֶ֣לֶךְ לְאָחָ֔ז עֶשְׂרֵ֥ה שְׁתַּ֖יִם בִּשְׁנַ֣ת
mwana-wa- Hoshea alitawala wa-Yuda mfalme wa-Ahazi kumi wa-mbili katika-mwaka
H1954 H3063 H4428 H0271 H6240 H8147 H8141

:שָׁנִֽים׃ תֵּ֥שַׁע מִאַ֖ת יִשְׂרָאֵ֑ל עַל־ בְּשֹׁמְרֹ֣ון אֵלָ֔ה
miaka miaka-tisa Israeli juu-ya- katika-Samaria Ela
H8141 H8672 H3478 H0425

Katika mwaka wa kumi na moja wa Ahazi mfalme Yuda, utawala wa Hoshea mwana wa Elahi ulianza. Alitawala katika Samaria juu ya Israeli kwa muda wa miaka minane.

2

אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	כְּמַלְכֵי	לֹא	רַק	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ
waliokuwa	wa–Israeli	kama–wafalme	si	lakini	Yahwe	machoni–pa	uovu	na–alifanya
	H3478	H4428	H3808	H7535	H3068			

לְפָנָיו׃	הָיוּ
kabla–yake	walikuwa
H6440	H1961

Alifanya yaliyo maovu usoni pa Yahwe, ila sio kama waflme wa Israeli ambao ulikuwa kabla yake.

3

הוֹשֵׁעַ	לוֹ	וַיְהִי־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	שַׁלְמַנְאֶסֶר	עָלָה	עָלָיו
Hoshea	kwake	na–akawa–	wa–Ashuru	mfalme	Shalmaneseri	alipanda	dhidi–yake
H1954		H1961	H0804	H4428	H8022	H5927	

מִנְחָה׃	לוֹ	וַיַּעַשׂ	עֶבֶד
kodi	kwake	na–akalipa	mtumishi
H4503		H7725	H5650

Shalmanesa mfalme wa Ashuru akamshambulia, na Hoshea akawa mtumishi na kumletea kodi.

4

מַלְאָכִים	שָׁלַח	אֲשֶׁר	קֵשֶׁר	בְּהוֹשֵׁעַ	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	וַיִּמְצָא	
wajumbe	alituma	kwamba	hila	kwa–Hoshea	Ashuru	mfalme–wa–	na–mfalme–akagundua	
H4397	H7971		H7195	H1954	H0804	H4428	H4672	

אַשּׁוּר	לְמֶלֶךְ	מִנְחָה	הֶעֱלָה	וְלֹא־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	סוֹא	אֶל־	
wa–Ashuru	kwa–mfalme	kodi	leta	na–haku–	Misri	mfalme–wa–	So	kwa–	
H0804	H4428	H4503	H5927	H3808	H4714	H4428	H5471	H0413	

וַיַּאַסֵּרֵהוּ	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	וַיַּעַצְרֵהוּ	בְּשָׁנָה	כְּשָׁנָה
na–akamtia–kifungoni	wa–Ashuru	mfalme	na–akamfunga	kwa–mwaka	kama–mwaka
H0631	H0804	H4428	H6113	H8141	H8141

כָּלֶא׃	בֵּית
ya–gereza	katika–nyumba
H3608	

Kisha mfalme wa Ashuru akaona kwamba Hoshea alikuwa na njama dhidi ya yake, kwa kuwa Hoshea aliwatuma wajumbe kwa So mfalme wa Misri; pia, hakumpatia kodi mfalme wa Ashuru, kama alivyofanya mwaka hadi mwaka.

5

וַיָּצַר	שֹׁמְרוֹן	וַיַּעַל	הָאָרֶץ	בְּכָל־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	וַיַּעַל	
na–akaizingira	Samaria	na–akapanda	nchi	katika–yote–	Ashuru	mfalme–wa–	na–akapanda	
	H8111	H5927	H0776	H3605	H0804	H4428	H5927	

שָׁנִים׃	שָׁלֹשׁ	עָלֶיהָ
miaka	miaka–mitatu	dhidi–yake
H8141	H7969	

Basi mfalme wa Ashuru akamfunga akamtia kifungoni. Kisha mfalme wa Ashuru akaishambulia nchi yote, akaishambulia Samaria na kuizunguka kwa miaka mitatu.

שֹׁמְרוֹן	אֶת־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	לָכַד	לְהוֹשֵׁעַ	הַתְּשִׁיעִית	בִּשְׁנַת	6
Samaria	[obj]	Ashuru	mfalme–wa–	aliteka	wa–Hoshea	wa–tisa	katika–mwaka	
H8111	H0853	H0804	H4428	H3920	H1954	H8671	H8141	

בַּחֲלַח	אֹתָם	וַיֹּשֶׁב	אַשּׁוּרָה	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וַיֶּגֶל	
katika–Hala	wao	na–akawaweka	Ashuru	Israeli	[obj]	na–akawapeleka–uhamishoni	
H2477	H0853	H3427	H0804	H3478	H0853	H1540	

פ	מָדָי׃	וְעָרֵי	גּוֹזָן	נְהַר	וּבְחָבֹור
[p]	ya–Wamedi	na–miji	wa–Gozani	mto	na–katika–Habori
	H4074		H1470	H5104	H2249

Katika mwaka wa tisa wa Hoshea, mfalme wa Ashuru akaichukua Samaria na akawapeleka Israeli hadi Ashuru. Akawaweka kwenye Hala, kwenye Habori Mto wa Gozani, na katika mji wa Wamedi.

אֱלֹהֵיהֶם	לַיהוָה	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	חָטְאוּ	כִּי־	וַיְהִי	7
Mungu–wao	dhidi–ya–Yahwe	Israeli	wana–wa–	walitenda–dhambi	kwa–sababu–	na–ikawa	
H0430	H3068	H3478		H2398		H1961	

מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	יַד	מִתַּחַת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֹתָם	הַמַּעֲלֶה
mfalme–wa–	wa–Farao	mkono	kutoka–chini–ya	ya–Misri	kutoka–nchi	wao	aliyewaletea
H4428	H6547	H3027	H8478	H4714	H0776	H0853	H5927

אֲחֵרִים׃	אֱלֹהִים	וַיִּירְאוּ	מִצְרָיִם
mingine	miungu	na–wakaogopa	Misri
H0312	H0430	H3372	H4714

Utekwaji huu ulitokea kwa sababu wana wa Israeli walifanya dhambi dhidi ya Yahwe Mungu wao, ambaye aliwaleta kutoka nchi ya Misri, kutoka chini ya mkono wa Farao mfalme wa Misri. Watu walikuwa wakiabudu miungu mingine

בְּנֵי	מִפְּנֵי	יְהוָה	הוֹרִישׁ	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	בְּחֻקּוֹת	וַיֵּלְכוּ	8
wana	mbele–ya	Yahwe	Yahwe–aliwafukuza	ambayo	za–mataifa	katika–amri	na–wakaenda	
	H6440	H3068	H3423			H2708	H3212	

עָשׂוּ׃	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	וּמַלְכֵי	יִשְׂרָאֵל
walifanya	ambao	wa–Israeli	na–wafalme	wa–Israeli
		H3478	H4428	H3478

na kutembea katika matendo ya wamataifa ambao Yahwe aliwafukuza mbele ya watu wa Israeli, na katika matendo ya wafalme wa Israeli ambayo waliyokuwa wameyafanya.

עַל־	כֵּן	לֹא־	אֲשֶׁר	דְּבָרִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיְחַפְּאוּ	9
dhidi–ya–	sawa	hayakuwa–	ambayo	mambo	Israeli	wana–wa–	na–wakafanya–kisiri	
		H3808		H1697	H3478		H2644	

מִמִּגְדָּל	עָרֵיהֶם	בְּכָל־	בָּמוֹת	לָהֶם	וַיִּבְנוּ	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה
kutoka–mnara	miji–yao	katika–yote–	mahali–pa–juu	kwao	na–wakajenga	Mungu–wao	Yahwe
H4026		H3605	H1116		H1129	H0430	H3068

מַבְצָר׃	עִיר	עַד־	נוֹצְרִים	
wenye–ngome	mji	mpaka–	wa–walinzi	
H4013		H5704	H5341	

Wana wa Israeli wakafanya kwa siri mambo mabaya dhidi ya Yahwe Mungu wao. Wakajijengea mahala pa juu katika miji yao yote, kutoka mnara wa walinzi hadi mji wenye boma.

10 וַיַּצֵּבוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל־גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃
na-wakasimika nguzo kwao na-Ashera juu-ya kila- kilima kirefu na-chini-ya kila- mti wenye-majani-mabichi
H5324 H4676 H0842 H3605 H1389 H1364 H8478 H3605 H6086

Pia wakasimamisha nguzo za mawe na Ashera juu ya kila mlima chini ya kila mti mbichi.

11 וַיְקַטְּרוּ־שָׁם בְּכָל־מָתוֹת כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִגְלָה יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְּבָרִים רָעִים לְהַכְעִיס׃
na-wakafukiza-ubani- huko katika-yote- mahali-pa-juu kama-mataifa ambayo-
H8033 H3605 H1116

Yahwe-aliwapeleka-uhamishoni Yahwe mbele-yao na-wakafanya mambo mabaya kumkasirisha
H1540 H3068 H6440 H1697 H3707

וַיַּעַבְדוּ אֶת־גִּלּוּלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃
na-wakaabudu sanamu ambazo Yahwe-alisema Yahwe kwao hamta- fanya [obj] jambo hili
H5647 H1544 H0559 H3068 H3808 H0853 H1697 H2088

Huko wakafukiza ubani katika mahali pa juu pote, kama mataifa walivyokuwa wamefanya, ambao Yahwe aliwafukuza mbele yao. Waisraeli wakafanya mambo maovu ili kuchochea hasira ya Yahwe,

12 וַיַּעַבְדוּ אֶת־גִּלּוּלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃
na-wakaabudu sanamu ambazo Yahwe-alisema Yahwe kwao hamta- fanya [obj] jambo hili
H5647 H1544 H0559 H3068 H3808 H0853 H1697 H2088

wakaabudu sanamu, ambazo Yahwe alizokuwa amewaambia, “Msifanye jambo hili.”

13 וַיָּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל־חוֹזֶה כָּל־נָבִיא (נביא[k]) לֵאמֹר שֻׁבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וַאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד עַבְדַי הַנְּבִיאִים׃
na-Yahwe-akaonya Yahwe katika-Israeli katika-Yuda mkono wa-kila- (nabii) kila- mwonaji akisema geukeni kutoka-njia-zenu mbaya amri-zangu na-mshike sheria-zangu kulingana-na-yote- sheria ambayo niliamuru baba-zenu [obj] ambayo na-ambayo wa-watumishi-wangu manabii
H2708 H3605 H2374 H0559 H7725 H1870 H8104 H4687 H2708 H3605 H8451 H6680 H0001 H0853 H0413 H3027 H5650 H5030

Bado Yahwe aliwashuhudia Israeli na Yuda kwa kila nabii na kila muonaji, kusema, “Geukeni kutoka nija zenu mbaya na kuzishika amri zangu na hukumu zangu, na kuwa makini kufuata ile sheria yote niliyowaamuru baba zenu, na ambayo niliwapelekea kwa watumishi wangu manabii.”

14 וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם כְּעֹרֶף אֲבוֹתָם הֵמָּה לֹא־הֶאֱמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
na-hawaku- sikia na-wakafanya-ugumu [obj] shingo-zao kama-shingo ya-baba-zao ambao hawaku- amini katika-Yahwe Mungu-wao
H3808 H8085 H7185 H6203 H0853 H6203 H6203 H0001 H3808 H0539 H3068 H0430

Lakini hawakuweza kusikia; badala yake walikuwa wakaidi kama baba zao ambao hawakumwamini Yahwe Mungu wao.

15 וַיִּמְאָסוּ אֶת־ na-wakakataa [obj] H0853 חֻקָּיו amri–zake H2706 וְאֶת־ na–[obj] H0853 בְּרִיתוֹ agano–lake H1285 אֲשֶׁר ambalo אֶת־ na– H0854 כָּרַת alifanya H3772 אֲבוֹתָם baba–zao H0001

וְאֶת na–[obj] H0853 עֵדְוֹתָיו shuhuda–zake H5715 אֲשֶׁר ambazo הֶעִיד alishuhudia בָּם kwao וַיֵּלְכוּ na–wakaenda H3212 אַחֲרֵי kufuata הַהֶבֶל ubatili H1892

וַיֶּהְבְּלוּ na–wakawa–ubatili H1891 וְאַחֲרֵי na–kufuata הַגּוֹיִם mataifa אֲשֶׁר ambayo אֲשֶׁר ambayo–yalikuwa סְבִיבֹתָם kuwazunguka H5439 אֲשֶׁר ambayo

צִוָּה Yahwe–aliamuru H6680 יְהוָה Yahwe H3068 אֹתָם wao H0853 לְבִלְתִּי kuto– H1115 עֲשׂוֹת fanya כָּהֶם׃ kama–wao

Walizikataa sheria zake na lile agano ambalo alilifanya pamoja na babu zao, na hilo agano wakakubaliana wapewe. Wakafuata mambo yao yasiyofaa na wakawa hawafai. Wakawafuata mataifa ya kipagani ambao waliwazunguka, ambao Yahwe alikuwa amewaamuru wasiige.

16 וַיַּעַזְבוּ na–wakaacha אֶת־ [obj] H0853 כָּל־ yote– H3605 מִצְוֹת amri H4687 יְהוָה za–Yahwe H3068 אֱלֹהֵיהֶם Mungu–wao H0430 וַיַּעֲשׂוּ na–wakajitengenezea לָהֶם kwao

מַסֵּכָה sanamu–za–kusubu [k] H8147 שְׁנַיִם (mbili) H8147 עֲגָלִים ndama וַיַּעֲשׂוּ na–wakaunda אֲשֵׁרָה Ashera H0842 וַיִּשְׁתַּחֲווּ na–wakasujudu H7812 לְכָל־ kwa–yote– H3605

וַיַּעַבְדוּ na–wakamtumikia אֶת־ [obj] H0853 הַבָּעַל׃ Baali הַשָּׁמַיִם la–mbingu H8064 צְבָא jeshi

Wakazipuuza amri zote za Yahwe Mungu wao. Wakatengeneza sanamu za kusubu za ndama wawili kuziabudu. Wakatengeza nguzo ya Ashera, na wakaziabudu nyota zote za mbinguni na Baali.

17 וַיַּעֲבִירוּ na–wakawapitisha H5647 אֶת־ [obj] H0853 בְּנֵיהֶם wana–wao וְאֶת־ na–[obj] H0853 בְּנוֹתֵיהֶם binti–zao H1323 בָּאֵשׁ katika–moto H0784 וַיִּקְסְמוּ na–wakafanya–uaguzi H7080

וַיִּתְמַכְּרוּ na–wakajiuza H4376 לַעֲשׂוֹת kufanya הָרַע uovu בְּעֵינֵי machoni–pa יְהוָה Yahwe H3068 לְהַכְעִיסוֹ׃ kumkasirisha H3707 וַיְנַחֲשׁוּ na–wakafanya–uchawi H5172 קְסָמִים uaguzi H7081

Wakawatupia watoto wao wakike kwa wakiume kwenye moto, wakapiga ramli na uchawi, wakajiuza wenyewe kufanya yale ambayo yalikuwa maovu usoni pa Yahwe, na kuichochea hasira yake.

18 וַיִּתְאַנַּף na–Yahwe–akakasirika–sana יְהוָה Yahwe H3068 מְאֹד sana H3966 בְּיִשְׂרָאֵל dhidi–ya–Israeli H3478 וַיְסִרֵם na–akawaondoa H5493 מֵעַל kutoka–juu–ya

לְבַדּוֹ׃ peke–yake H0905 יְהוּדָה la–Yuda H3063 שֵׁבֶט kabila H7626 רַק ila H7535 נִשְׁאַר baki H7604 לֹא haku– H3808 פָּנָיו uso–wake H6440

Kwa hiyo Yahwe alikuwa na hasira na Israeli na kuwaondoa usoni mwake. Hakubakia mtu hata mmoja isipokuwa kabila la Yuda peke yake.

19 גַּם־ יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת־ מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיֵּלְכוּ
pia- Yuda hawaku- shika [obj] amri za-Yahwe Mungu-wao na-wakaenda
H1571 H3063 H3808 H8104 H0853 H4687 H3068 H0430 H3212

בְּחֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ׃
katika-sheria za-Israeli ambazo walifanya
H2708 H3478

Hata watu wa Yuda hawakushika amri za Yahwe Mungu wao, lakini badala yake walifuata mambo hayo hayo ya kipagani ambayo Israeli walifuata.

20 וַיִּמְאַס יְהוָה בְּכֹל־ זֶרַע יִשְׂרָאֵל וַיְעַנֵּם וַיִּתְּנֵם
na-Yahwe-akakataa Yahwe yote- uzao wa-Israeli na-akawatesa na-akawatia
H3068 H3605 H2233 H3478 H5414

בְּיַד־ מְשִׁסִּים עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכָם מִפָּנָיו׃
mkononi-mwa- waporaji mpaka ambaye aliwatupa mbele-yake
H3027 H8154 H5704 H7993 H6440

Hivyo Yahwe akawakataa vizazi vyote vya Israeli; akawatesa na kuwatia kwenye mkono wa wale wenye kuwateka nyara, hadi atakapokuwa amewatupa usoni mwake.

21 כִּי־ קָרַע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד וַיַּמְלִיכוּ
kwa-sababu- aliigawanya Israeli kutoka-juu-ya nyumba ya-Daudi na-wakamfanya-mfalme
H3478 H7167 H3478 H1732

אֶת־ יָרָבְעָם בֶּן־ נְבָט [וירא] (וַיַּדַּח) אֶת־ יִשְׂרָאֵל
[obj] Yeroboamu mwana-wa- Nebati [k] (na-akawapoteza) [obj] Israeli
H0853 H3379 H5028 H5080 H0853 H3478

מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְהֶחֱטִיאָם חַטָּאָה גְדוֹלָה׃
kutoka-kufuata Yahwe na-akawafanya-kutenda-dhambi dhambi kubwa
H3068 H2398 H2401

Akawatoa Israeli kutoka kwenye mstari wa kifalme wa Daudi, na wakamfanya Yeroboamu mwana wa Nabeti mfalme. Yeroboamu akawapeleka Israeli mbali kutoka kumfuata Yahwe na kuwafanya wafanye dhambi kubwa.

22 וַיֵּלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־ חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר עָשָׂה
na-wakaenda wana wa-Israeli katika-yote- dhambi za-Yeroboamu ambazo alifanya
H3212 H1121 H3478 H3605 H2403 H3379 H0834 H6213

לֹא־ סָרוּ מִמֶּנָּה׃
hawaku- geuka kutoka-hizo
H3808 H5493

Wana wa Israeli wakafuata dhambi zote za Yeroboamu na hawakujiepusha nazo,

23 עַד אֲשֶׁר־ הֵסִיר יְהוָה אֶת־ יִשְׂרָאֵל מֵעַל פָּנָיו
mpaka ambaye- Yahwe-aliwaondoa Yahwe [obj] Israeli kutoka-juu-ya uso-wake
H5704 H0834 H5493 H3068 H0853 H3478 H5921 H6440

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד כָּל־ עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים
kama-vile alisema kwa-mkono wa-wote- watumishi-wake manabii
H1696 H3027 H3605 H5650 H5030

וַיִּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמָתוֹ אַשּׁוּרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
na-Israeli-akapelekwa-uhamishoni Israeli kutoka-juu-ya nchi-yake Ashuru mpaka siku hii
H1540 H3478 H5921 H0127 H0804 H5704 H3117 H2088

פ
[p]

basi Yahwe akawaondoa Israeli kutoka usoni pake, kama alivyokuwa amesema kupitia watumishi wake wote manabii kwamba angeweza kufanya. Hivyo Israeli walichukuliwa kutoka nchi yao kwenda Ashuru, na iko hivyo hata leo.

24 וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּא
na-mfalme-akaleta mfalme-wa- Ashuru kutoka-Babeli na-kutoka-Kutha na-kutoka-Awa
H0935 H4428 H0804 H0894 H3575 H5755

וּמִמְּחַמַּת וּסְפַרְוַיִם וַיֹּשֶׁב בְּעָרֵי מִשֹּׁמְרוֹן תָּחַת בְּנֵי
na-kutoka-Hamathi na-Sefarvaimu na-akawaweka katika-miji ya-Samaria badala-ya wana
H2574 H5617 H3427 H0853 H8111 H8478

בְּעָרֶיהָ׃ וַיֹּשִׁבוּ שֹׁמְרוֹן אֶת־ וַיִּרְשׁוּ יִשְׂרָאֵל
katika-miji-yake na-wakakaa Samaria [obj] na-wakamiliki wa-Israeli
H3427 H8111 H0853 H3423 H3478

Mfalme wa Ashuru akawaleta watu kutoka Babeli na kutoka Kutha, na kutoka Ava, na kutoka Hamathi na Sefarvaimu, na kuwaweka katika mji wa Samaria na kuishi katika huo mji wake.

25 וַיְהִי יְהוָה אֶת־ לֹא יָרְאוּ שָׁם שִׁכְבָתָם בִּתְחִלַּת
na-ikawa Yahwe [obj] mcha hawaku- huko kukaa-kwao mwanzoni-mwa
H1961 H3068 H0853 H3372 H3808 H8033 H3427 H8462

הָרֳגִים וַיְהִיוּ הָאֲרָיוֹת אֶת־ בָּהֶם יְהוָה וַיְשַׁלַּח׃ בָּהֶם
wakiwaua na-wakawa simba [obj] kati-yao Yahwe na-Yahwe-akatuma kati-yao
H2026 H1961 H0853 H3068 H7971

Ikatokea wakati walipoanza kuishi huko hawakumcha Yahwe. Hivyo Yahwe akatuma simba miongoni mwao ambao waliwaua baadhi yao.

26 וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אַשּׁוּר לְמֶלֶךְ אַשֶּׁר הַגּוֹיִם הִגְלִיתָ
na-wakasema wa-Ashuru kwa-mfalme wakisema ambayo mataifa uliwapeleka-uhamishoni
H0559 H0804 H4428 H0559 H1540

וַתּוֹשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת־ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ
na-ukawaweka katika-miji ya-Samaria hawana- ujuzi-wa [obj] desturi ya-Mungu wa-nchi
H3427 H8111 H3045 H0853 H4941 H0430 H0776

וְהִנָּם מְמִיתִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
na-tazama-hao wanawaua wao kwa-sababu
H2009 H4191 H0853

וַיְשַׁלַּח־ בָּם אֶת־ הָאֲרָיוֹת
na-ametuma- kati-yao [obj] simba
H7971 H0853

אֵינָם יֹדְעִים אֶת־ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ׃
hawana- ujuzi-wa [obj] desturi ya-Mungu wa-nchi
H0369 H3045 H0853 H4941 H0430 H0776

Basi wakaongea na mfalme wa Ashuru, wakisema, “Wale mataifa uliowaamisha na kuwaweka kwenye miji ya Samaria hawayajui mambo wanayotakiwa kuyafanya kutokana na mungu wa nchi. Hivyo alikuwa amewatuma simba kwenda kwao, na, tazama, wale simba walikuwa wakiwauua watu huko kwa sababu hawakufahamu yale mambo waliyokuwa wanatakiwa kuyafanya kwa mungu wa nchi.”

27 וַיְצַו מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לֵאמֹר הוֹלִיכוּ שָׁמָּה אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים
na-mfalme-akaamuru mfalme-wa- Ashuru akisema pelekeni huko mmoja wa-makuhani
H6680 H4428 H0804 H0559 H3212 H8033 H0259 H3548

וְיֵלְכוּ וְיֵשְׁבוּ שָׁם וְיוֹרֵם אֲשֶׁר הִגְלִיתֶם מִשָּׁם
na-waende na-wakae huko na-awafundishe ambao mliwapeleka-uhamishoni kutoka-huko
H3212 H3427 H8033 H3384 H1540 H8033

אֶת־ מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ׃
[obj] desturi ya-Mungu wa-nchi
H0853 H4941 H0430 H0776

Kisha mfalme wa Ashuru akatoa amri, akisema, “Mchukueni mmoja wa makuhani hapo ambaye mmemleta kutoka huko, na mumwache aende na kuishi huko, na mumwache awafundishe mambo yanayotakiwa kwa mungu wa nchi.”

וַיָּשָׁב	מִשֹּׁמְרֹון	הִגְלוּ	אֲשֶׁר	מֵהַכֹּהֲנִים	אֶחָד	וַיָּבֹא	28
na–akakaa	kutoka–Samaria	walipelekwa–uhamishoni	ambao	wa–makuhani	mmoja	na–akaja	
H3427	H8111	H1540		H3548	H0259	H0935	

יְהוָה׃	אֶת־	יֹרֵאוּ	אֵיךְ	אֹתָם	מוֹרֶה	וַיְהִי	בְּבֵית־אֵל
Yahwe	[obj]	kumcha	jinsi–ya	wao	mwalimu	na–akawa	katika–Betheli
H3068	H0853	H3372		H0853		H1961	H1008

Hivyo mmoja wa makuhani ambaye walimchukua kutoka Samaria akaja na kuishi katika Betheli; akawafundisha jinsi wavyotakiwa mcha Yahwe.

בְּבֵית	וַיַּנִּיחוּ	אֱלֹהָיו	גּוֹי	גּוֹי	עֹשִׂים	וַיִּהְיוּ	29
katika–nyumba	na–wakaweka	miungu–yake	taifa	taifa	wakitengeneza	na–wakawa	
	H3240	H0430				H1961	

הֵם	אֲשֶׁר	בְּעָרֵיהֶם	גּוֹי	גּוֹי	הַשֹּׁמְרֹנִים	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	הַבָּמֹות
wao	ambayo	katika–miji–yao	taifa	taifa	Wasamaria	walijenga	ambazo	za–mahali–pa–juu
H1992					H8118			H1116

שָׁם׃	יֹשְׁבִים
huko	walikuwa–wakikaa
H8033	H3427

Watu wa kila kabila wakajifanyia miungu yao wenyewe, na kuiweka mahala pa juu ambapo Wasamaria walifanya kila kabila katika mji ambako walipoishi.

כֻּות	וְאַנְשֵׁי־	בְּנוֹת	סְכֹּות	אֶת־	עָשׂוּ	בָּבֶל	וְאַנְשֵׁי	30
Kutha	na–watu–wa–	benoth	Sukoth	[obj]	walitengeneza	wa–Babeli	na–watu	
H3575	H0376	H5524	H5524	H0853		H0894	H0376	

אַשִׁימָא׃	אֶת־	עָשׂוּ	חֲמָת	וְאַנְשֵׁי	נֵרְגַל	אֶת־	עָשׂוּ	
Ashima	[obj]	walitengeneza	wa–Hamathi	na–watu	Nergali	[obj]	walitengeneza	
H0807	H0853		H2574	H0376	H5370	H0853		

Watu wa Babeli wakatengeneza Sakoth Benithi; watu wa Sakoth wakatengeneza Nergali; watu wa Hamathi wakatengeza Ashima;

אֶת־	שַׂרְפֵי	וְהַסְפַרְוִים	תַּרְתָּק	וְאֶת־	נִבְחַז	עָשׂוּ	וְהָעַוִּים	31
[obj]	wakiwateketeza	na–Wasefarvaimu	Tartaki	na–[obj]	Nibhazi	walitengeneza	na–Waawi	
H0853	H8313	H5616	H8662	H0853	H5026		H5757	

]ספרים[	)אֱלֹהֵי(	]אלהן[	וַעֲנַמֶּלֶךְ	לְאַדְרַמֶּלֶךְ	בָּאֵשׁ	בְּנֵיהֶם
[k]	(miungu–ya)	[k]	na–Anameleki	kwa–Adrameleki	katika–moto	wana–wao
H5617	H0433	H0433	H6048	H0152	H0784	

)סְפַרְוָיִם׃(
(Sefarvaimu)
H5617

Waavi wakatengeneza Nibhazi na Tartaki. Nao Wasefarvi wakwachoma watoto wao kwenye moto kwa Adrameleki na Anameleki, wale miungu wa Sefarvaimu.

כֹּהֲנֵי	מִקְצוֹתָם	לָהֶם	וַיַּעֲשׂוּ	יְהוָה	אֶת־	יְרֵאִים	וַיִּהְיוּ	32
makuhani	kutoka–miongoni–mwao	kwao	na–wakafanya	Yahwe	[obj]	wakimcha	na–wakawa	
H3548	H7098	H1992		H3068	H0853	H3372	H1961	

הַבָּמֹות׃	בְּבֵית	לָהֶם	עֹשִׂים	וַיִּהְיוּ	בָּמֹות	
za–mahali–pa–juu	katika–nyumba	kwao	wakifanya	na–wakawa	wa–mahali–pa–juu	
H1116		H1992		H1961	H1116	

Pia wakamcha Yahwe, na kuwateua kutoka miongoni mwao makuhani wa mahali pa juu, ambao waliteketeza kwa ajili yao kwenye hekalun mahali pa juu.

33

עֹבְדִֽים	הָיוּ	אֱלֹהֵיהֶם֙	וְאֶת־	יִרְאִ֔ים	הָיוּ	יְהוָ֖ה	אֶת־
wakiabudu	walikuwa	miungu–yao	na–[obj]	wakimcha	walikuwa	Yahwe	[obj]
H5647	H1961	H0430	H0853	H3372	H1961	H3068	H0853

מִשָּֽׁם׃	אֹתָ֑ם	הִגְלוּ	אֲשֶׁר־	הַגּוֹיִ֖ם	כְּמִשְׁפַּ֥ט	
kutoka–huko	wao	walipelekwa–uhamishoni	ambayo–	ya–mataifa	kulingana–na–desturi	
H8033	H0853	H1540			H4941	

Wakamcha Yahwe na pia kuabudu miungu yao wenyewe, sawa sawa na tamaduni za mataifa kutoka miongoni mwao waliokuwa wamewachukua.

34

יִרְאִ֔ים	אֵינָ֣ם	הָרִאשֹׁנִ֗ים	כַּמִּשְׁפָּטִ֤ים	עֹשִׂים֙	הֵ֣ם	הַזֶּ֔ה	הַיּ֖וֹם	עַד	
kumcha	hawana–	za–awali	kulingana–na–desturi	wanafanya	wao	hii	siku	mpaka	
H3372	H0369	H7223	H4941		H1992	H2088	H3117	H5704	

וְכַתּוֹרָ֞ה	וּכְמִשְׁפָּטָ֣ם	כְּחֻקָּתָ֗ם	עֹשִׂים֙	וְאֵינָ֣ם	יְהוָ֔ה	אֶת־	
na–torati	na–desturi–zake	kulingana–na–sheria–zake	kufanya	na–hawana–	Yahwe	[obj]	
H8451	H4941	H2708		H0369	H3068	H0853	

שְׁמ֔וֹ	שָׂ֖ם	אֲשֶׁר־	יַעֲקֹ֑ב	בְּנֵ֣י	אֶת־	יְהוָ֗ה	צִוָּ֤ה	אֲשֶׁ֙ר	וְכַמִּצְוָ֔ה
jina–lake	aliita	ambaye–	wa–Yakobo	wana	[obj]	Yahwe	Yahwe–aliamuru	ambazo	na–amri
H8034			H3290		H0853	H3068	H6680		H4687

יִשְׂרָאֵֽל׃
Israeli
H3478

Hadi siku hii ya leo wameshikilia tamaduni zao za zamani. Wala hawamwogopi Yahwe, wala hawazifuati sheria zake, torati, au amri ambazo Yahwe aliwapa watu wa Yakobo ambaye alemwita jina Israeli

35

אֱלֹהִ֔ים	תִּירְא֖וּ	לֹ֣א	לֵאמֹ֑ר	וַיְצַוֵּ֣ם	בְּרִ֔ית	אִתָּ֖ם	יְהוָ֣ה	וַיִּכְרֹ֤ת
miungu	ogopa	hamta–	akisema	na–akawaamuru	agano	nao	Yahwe	na–Yahwe–akafanya
H0430	H3372	H3808	H0559	H6680	H1285	H0854	H3068	H3772

לָהֶ֥ם׃	תִּזְבְּח֖וּ	וְלֹ֣א	תַעַבְד֔וּם	וְלֹ֣א	לָהֶ֑ם	תִּשְׁתַּחֲו֣וּ	וְלֹא־	אֲחֵרִֽים
kwayo	toa–dhabihu	na–hamta–	tumikia	na–hamta–	kwayo	sujudu	na–hamta–	mingine
	H2076	H3808	H5647	H3808		H7812	H3808	H0312

pamoja na ambao Yahwe alifanya agano nao na kuwaamuru, “Msiiche miungu mingine, wala kuisujudia, wala kuiabudu, wala kuitolea sadaka.

36

בְּכֹ֣חַ	מִצְרַ֗יִם	מֵאֶ֣רֶץ	אִתְּכֶם֙	הֶעֱלָ֔ה	אֲשֶׁ֥ר	יְהוָ֖ה	אֶת־	אִם־	כִּ֤י
kwa–nguvu	ya–Misri	kutoka–nchi	ninyi	aliwaletea	ambaye	Yahwe	[obj]	ila–	bali
	H4714	H0776	H0853	H5927		H3068	H0853		

וְלוֹ֙	תִּשְׁתַּחֲו֔וּ	וְלוֹ֙	תִּזְבָּ֔חוּ	אֹתָ֖ו	נְטוּיָ֑ה	וּבִזְרוֹעַ֙	גְּדוֹל֙	
na–kwake	mtasujudu	na–kwake	mtamcha	yeye	ulionyoshwa	na–kwa–mkono	kubwa	
	H7812		H3372	H0853	H5186	H2220		

תִּזְבָּֽחוּ׃
mtatoa–dhabihu
H2076

Lakini Yahwe, ambaye aliwatoa kutoka nchi ya Misri kwa nguvu kubwa na mkono ulionyooshwa, yeye ndiye mnayetakiwa kumwabudu, yeye ndiye manayetakiwa kumsujudia, na yeye ndiye mnayetakiwa kumtolea sadaka.

37 וְאֶת־ na-[obj] H0853 הַחֻקִּים amri H2706 וְאֶת־ na-[obj] H0853 הַמִּשְׁפָּטִים hukumu H4941 וְהַתּוֹרָה na-torati H8451 וְהַמִּצְוָה na-amri H4687 אֲשֶׁר ambazo כָּתַב aliandika H3789 לָכֶם kwenu

תִּשְׁמְרוּן mtazishika לַעֲשׂוֹת kuzifanya כָּל־ siku-zote- הַיָּמִים za-maisha וְלֹא na-hamta- תִּירְאוּ ogopa אֱלֹהִים miungu אֲחֵרִים׃ mingine H0312 H0430 H3372 H3808 H3117 H3605 H8104

Na sheria na hukumu, na torati na amri ambazo alizoziandika kwa ajili yenu, mtazishika milele. Hivyo msiiche miungu mingine,

38 וְהַבְּרִית na-agano H1285 אֲשֶׁר־ ambalo- כָּרַתִי nilifanya אִתְּכֶם nanyi H0854 H3772 לֹא hamta- H3808 תִשְׁכָּחוּ sahau H7911 וְלֹא na-hamta- H3808 תִירְאוּ ogopa H3372 אֱלֹהִים miungu H0430 אֲחֵרִים׃ mingine H0312

na agano ambalo nimelifanya pamoja nanyi, hamtalisahau; wala kuicha miungu mingine.

39 כִּי bali אִם־ ila- אֶת־ [obj] H0853 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵיכֶם Mungu-wenu H0430 תִּירָאוּ mtamcha H3372 וְהוּא na-yeye H1931 יַצִּיל atawaokoa אֶתְכֶם ninyi H0853 H5337 מִיַּד kutoka-mkono כָּל־ wa-wote- אֹיְבֵיכֶם׃ adui-zenu H0341 H3605 H3027

Lakini Yahwe Mungu wenu, ndiye ambaye mtakayemcha. Atawalinda mbali na nguvu ya maadui zenu,”

40 וְלֹא na-hawaku- H3808 שָׁמְעוּ sikia H8085 כִּי bali אִם־ ila- כְּמִשְׁפָּטָם kulingana-na-desturi-zao הָרִאשׁוֹן za-awali H7223 הֵם wao H1992 עֹשִׂים׃ walifanya

Hawatasikia, kwasababu waliendelea kufanya yale waliyokuwa wameyafanya nyuma.

41 וַיִּהְיוּ na-wakawa H1961 הַגּוֹיִם mataifa הָאֵלֶּה hayo יְרֵאִים wakimcha אֶת־ [obj] H0853 יְהוָה Yahwe H3068 וְאֶת־ na-[obj] H0853 פְּסִילֵיהֶם sanamu-zao H6456 הָיוּ walikuwa H1961

עֹשִׂים walivyofanya כַּאֲשֶׁר kama-vile בְּנֵיהֶם wa-wana-wao וּבְנֵי na-wana וּבְנֵיהֶם wana-wao גַּם־ pia- H1571 עֹבְדִים wakiabudu H5647 הֵם wao H1992 אֲבֹתָם baba-zao H0001

עַד mpaka H5704 הַיּוֹם siku H3117 הַזֶּה׃ hii H2088 פ [p] עֹשִׂים wanafanya

Hivyo haya mataifa wakamcha Yahwe na pia wakaabudu sanamu zao za kuchonga, na watoto wao wakafanya hivyo hivyo na watoto wa watoto wao. Wakaendelea kufanya yale ambayo babu zao waliyoyafanya, hata leo.

Chapter 18

1 וַיְהִי na-ikawa H1961 בִּשְׁנַת katika-mwaka שְׁלֹשׁ wa-tatu H7969 לְהוֹשֵׁעַ wa-Hoshea H1954 בֶּן־ mwana-wa- אֵלָה Ela H0425 מֶלֶךְ mfalme H4428 יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3478

יְהוּדָה׃ wa-Yuda H3063 מֶלֶךְ mfalme H4428 אָחָז Ahazi H0271 בֶּן־ mwana-wa- חִזְקִיָּה Hezekia H2396 מָלַךְ alitawala

Ikawa katika mwaka wa tatu wa Hoshea mwana wa Ela, mfalme wa Israeli, Hezekia mwana wa Ahazi, mfalme wa Yuda akaanza kutawala.

2 בֶּן־ עֶשְׂרִים וְעֶשְׂרֵים בְּמָלְכֹו הָיָה שָׁנָה וְחָמֵשׁ עֶשְׂרִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמֹּו אֲבִי בַת־ זְכַרְיָה׃

mwana–wa– katika–kutawala–kwake alikuwa miaka na–mitano miaka–ishirini na–tisa Abi binti–wa– Zekaria

H6242 H1961 H8141 H2568 H6242 H8672 H0021 H1323 H3389 H8034 H0517

Alikuwa na umri wa miaka ishirini na tano alipoanza kutawala; alitawala miaka ishirini na tisa katika Yerusalemu. Jina la mama yake alikuwa anaitwa Abija; alikuwa binti wa Zekaria.

3 וַיַּעַשׂ בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־ עָשָׂה דָּוִד אָבִיו׃

na–alifanya machoni–pa Yahwe kulingana–na–yote ambayo– alifanya Daudi baba–yake

H6213 H5869 H3068 H3605 H834 H6213 H1732 H1

Alifanya yaliyo mema usoni pa Yahwe, kufuata mfano wa yote ambayo Daudi, babu yake, aliyoyafanya.

4 רַק הַבָּמֹות לֹא סָרוּ עֹדִים מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמֹות׃

lakini mahali–pa–juu hawakuondolewa bado wakitoa–dhabihu na–kufukiza–ubani katika mahali–pa–juu

H7535 H1116 H5493 H5750 H2076 H6999 H1116

Alipaondoa mahali pa juu, akaiharibu nguzo ya jiwe, akaikata hiyo nguzo ya Ashera. Akavunja vipande vipande ile nyoka ambayo Musa aliyokuwa ameifanya, kwa sababu siku zile wana wa Israeli walikuwa wakichoma ubani katika hiyo; ilikuwa inaitwa “Nehushtani.”

5 בַּיהוָה אֱלֹהֵי־ יִשְׂרָאֵל בָּטָח וְאַחֲרָיו לֹא־ הָיָה כְמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃

Yahwe Mungu–wa– Israeli aliamini na–baada–yake hakukuwa–na– mtu–yeyote miongoni–mwa–wote wa–Yuda wafalme na–wale–ambao walikuwa kabla–yake

H3068 H430 H3478 H982 H310 H3808 H1961 H3605 H3063 H4428 H834 H1961 H6440

Hezekia alimwamini Yahwe, Mungu wa Israeli, hivyo basi baada ya yeye hapakuwa kama yeye miongoni mwa wafalme wote wa Yuda, wala miongoni mwa wafalme ambao walikuwa kabla yake.

6 כִּי דָבַק בַּיהוָה לֹא־ סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר־ צִוָּה יְהוָה אֶת־ מֹשֶׁה׃

kwa–sababu na–alishikamana na–Yahwe haku– geuka kumfuata na–akazishika amri–zake ambazo– aliamuru Yahwe [obj] Musa

H3588 H1692 H3068 H3808 H5493 H310 H8104 H4687 H834 H6680 H3068 H853 H4872

Hezekia alimwamini Yahwe, Mungu wa Israeli, hivyo basi baada ya yeye hapakuwa kama yeye miongoni mwa wafalme wote wa Yuda, wala miongoni mwa wafalme ambao walikuwa kabla yake.

6 אֲשֶׁר־ מִצְוֹתָיו אמרי–זאקע וַיִּשְׁמֹר מֵאַחֲרָיו קומפואטא סָר גאוקא לֹא־ האקו– בַּיהוָה נא–יהוה וַיִּדְבַּק נא–אלישיקאמאנא

H1692 H3068 H3808 H5493 H310 H8104 H4687 H834

צִוָּה יְהוָה אֶת־ מֹשֶׁה׃ אליאמורו יהוה [obj] מוסא

H6680 H3068 H853 H4872

Aliambatana na Yahwe. Hakuacha kumfuata lakini alizifuata amri zake, ambazo Yahwe alimwamuru Musa.

7 וַיְהִ֤י יְהוָה֙ עִמּ֔וֹ בְּכֹ֖ל אֲשֶׁר־יֵצֵ֣א יַשְׂכִּ֑יל וַיִּמְרֹ֕ד בְּמֶ֥לֶךְ אַשּׁ֖וּר וְלֹ֥א עֲבָדֽוֹ׃

na-akawa Yahwe pamoja-naye popote- alipo- enda alifanikiwa na-akaasi
H1961 H3068 H3605 H3318 H4775
dhidi-ya-mfalme-wa- Ashuru na-haku- H4428 H0804 H3808
mtumikia H5647

Hivyo Yahwe alikuwa na Hezekia, kila alipokwenda alifanikiwa. Akaasi dhidi ya mfalme wa Ashuru na hakumtumikia.

8 הֽוּא־הִכָּ֥ה אֶת־פְּלִשְׁתִּ֖ים עַד־עַזָּ֑ה וְאֶת־גְּבוּלֶ֔יהָ מִמִּגְדַּ֥ל מְצוּרָ֖ה וְעַד־עִ֥יר נוֹצְרִֽים׃ פ

yeye- alipiga [obj] Wafilisti mpaka- Gaza na-[obj] mipaka-yake kutoka-mnara
H1931 H5221 H0853 H6430 H5704 H5804 H0853 H1366 H4026
wa-walinzi mpaka- mji wenye-ngome [p]
H5341 H5704 H4013

Akawashambulia Wafilisti hadi Gaza na mipaka inayoizunguka, kutoka mnara wa walinzi hadi hadi mji wenye ngome.

9 וַיְהִי֙ בַּשָּׁנָ֣ה הָרְבִיעִ֔ית לַמֶּ֖לֶךְ חִזְקִיָּ֑הוּ הִ֣יא הַשָּׁנָ֔ה לְהוֹשֵׁ֥עַ בֶּן־אֵלָ֖ה מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֑ל עָלָ֗ה שַׁלְמַנְאֶ֛סֶר מֶ֥לֶךְ אַשּׁ֖וּר עַל־שֹׁמְר֥וֹן וַיָּצַ֖ר עָלֶֽיהָ׃

na-ikawa katika-mwaka wa-nne mfalme wa-Hezekia ambayo-ilikuwa mwaka wa-saba
H1961 H8141 H7243 H4428 H2396 H1931 H8141 H7637
mwana-wa- Ela mfalme wa-Israeli alipanda Shalmaneseri mfalme-wa-
H1954 H0425 H4428 H3478 H5927 H8022 H4428
wa-Hoshea mwana-wa- H1954
dhidi-ya- Ashuru na-akaizingira dhidi-yake
H0804 H8111

Katika mwaka wa nne wa Mfalme Hezekia, ambao ulikuwa mwaka wa saba wa Hoshea mwana wa Ela mfalme wa Israeli, Shalmanesa mfalme wa Ashuru akapanda hadi Samaria na kuizunguka.

10 וַיִּלְכְּדֶ֖הָ מִקְצֵ֣ה שָׁלֹ֣שׁ שָׁנִ֑ים בִּשְׁנַת־שֵׁ֣שׁ לְחִזְקִיָּ֔ה הִ֣יא שְׁנַת־תֵּ֔שַׁע לְהוֹשֵׁ֥עַ מֶֽלֶךְ־יִשְׂרָאֵ֖ל נִלְכְּדָ֥ה שֹׁמְרֽוֹן׃

na-wakaiteka mwishoni-mwa miaka-mitatu miaka wa-sita katika-mwaka- wa-Hezekia
H3920 H7969 H8141 H8141 H8337 H8141 H2396
ambayo-ilikuwa mwaka- wa-tisa wa-Hoshea mfalme wa-Israeli ilitekwa Samaria
H1931 H8141 H8672 H1954 H4428 H3478 H3920 H8111

Mwishoni mwa miaka mitatu wakaichukua, katika mwaka wa sita wa Hezekia, ambao ulikuwa mwaka wa tisa wa Hoshea mfalme wa Israeli; hivi ndivyo Samaria ilivyotekwa.

11 וַיַּגֶל֩ מֶ֨לֶךְ־אַשּׁ֜וּר אֶת־יִשְׂרָאֵ֗ל אַשּׁוּרָה֙ וַיַּנַּ֣חֵם בְּחַלַּ֔ח וּבְחָבֹ֖ר נְהַר־גּוֹזָ֑ן וְעָרֵ֖י מָדָֽי׃

na-akapeleka-uhamishoni mfalme-wa- Ashuru [obj] Israeli Ashuru na-akawaweka
H1540 H4428 H0804 H0853 H3478 H0804 H5148
katika-Hala na-katika-Habori mto wa-Gozani na-miji ya-Wamedi
H2477 H2249 H5104 H1470 H4074

Basi mfalme wa Ashuru akawachukua Israeli kwenda Ashuru na kuwaweka kwenye Hala, na katika mto Habori katika Gozani, na katika mji wa Wamedi.

12 וַיַּעַבְרוּ אֱלֹהֵיהֶם יְהוָה בְּקוֹל שָׁמְעוּ לֹא־ אֲשֶׁר וְעַל
na–wakalivunja Mungu–wao ya–Yahwe sauti sikia hawaku– ya–kwamba kwa–sababu
H0430 H3068 H8085 H3808

וְלֹא יְהוָה עֶבֶד מֹשֶׁה צִוָּה אֲשֶׁר כָּל־ אֵת בְּרִיתוֹ אֶת־
na–hawaku– wa–Yahwe mtumishi Musa aliamuru ambayo yote– [obj] agano–lake [obj]
H3808 H3068 H5650 H4872 H6680 H3605 H0853 H1285 H0853

פ עָשׂוּ: וְלֹא שָׁמְעוּ
[p] fanya na–hawaku– sikia
H3808 H8085

Alifanya hivi kwasababu hakutii sauti ya Yahwe Mungu wao, lakini walikiuka makubaliano ya agano lake, yote yale ambayo Musa yule mtumishi wa Yahwe aliwaamuru. Walikataa kuyasikiliza au kuyafanya.

13 מֶלֶךְ־ סַנְחֵרִיב עָלָה חִזְקִיָּה לַמֶּלֶךְ שָׁנָה עֶשְׂרֵה וּבְאַרְבַּע
mfalme–wa– Senakeribu alipanda Hezekia wa–mfalme mwaka na–nne na–katika–kumi
H4428 H5576 H5927 H2396 H4428 H8141 H6240 H0702

וַיִּתְפְּשֵׂם: הַבְּצֻרוֹת יְהוּדָה עָרֵי כָּל־ עַל אַשּׁוּר
na–akaiteka yenye–ngome ya–Yuda miji yote– dhidi–ya Ashuru
H8610 H1219 H3063 H3605 H0804

Kisha katika mwaka wa kumi na nne wa mfalme Hezekia, Senakerebu mfalme wa Ashuru akaishambulia miji yote yenye boma na kuwateka mateka.

14 וְלָכִישָׁה אַשּׁוּר מֶלֶךְ־ אֶל־ יְהוּדָה מֶלֶךְ־ חִזְקִיָּה וַיִּשְׁלַח
Lakishi Ashuru mfalme–wa– kwa– Yuda mfalme–wa– Hezekia na–Hezekia–akatuma
H3923 H0804 H4428 H0413 H3063 H4428 H2396 H7971

עָלַי תִּתָּן אֲשֶׁר־ אֵת מֵעָלַי שׁוּב חָטָאתִי וְלֵאמֹר
juu–yangu utakachoniwekea chochote– [obj] kutoka–kwangu rudi nimekosa akisema
H5414 H0853 H7725 H2398 H0559

שְׁלֹשׁ יְהוּדָה מֶלֶךְ־ חִזְקִיָּה עַל־ אַשּׁוּר מֶלֶךְ־ וַיָּשֶׂם אֶשָּׂא
mia–tatu Yuda mfalme–wa– Hezekia juu–ya– Ashuru mfalme–wa– na–akaamuru nitabeba
H7969 H3063 H4428 H2396 H0804 H4428 H5375

זָהָב: כִּכָּר וּשְׁלֹשִׁים כֶּסֶף כִּכַּר־ מֵאוֹת
za–dhahabu talanta na–thelathini fedha talanta–za– mia
H2091 H3603 H7970 H3701 H3603 H3967

Basi Hezekia mfalme wa Yuda akatuma neno kwenda kwa mfalalme wa Yuda akatuma neno kwa mfalme wa Ashuru, ambaye alikuwa Lachishi, akisema, “Nimekuudhi. Nichukue. Popote utakaponiweka nitavumulia”. Mfalme wa Ashuru akamtaka Hezekia mfalme wa Yuda kulipa talanta mia tatu za fedha na talanta thelathini za dhahabu.

15 יְהוָה בֵּית־ הַנִּמְצָא הַכֶּסֶף כָּל־ אֶת־ חִזְקִיָּה וַיִּתֵּן
ya–Yahwe katika–nyumba– iliyopatikana fedha yote– [obj] Hezekia na–Hezekia–akatoa
H3068 H4672 H3701 H3605 H0853 H2396 H5414

הַמֶּלֶךְ: בֵּית וּבְאֹצְרוֹת
ya–mfalme ya–nyumba na–katika–hazina
H4428 H0214

Hivyo Hezekia akampatia fedha zote ambazo zilikuwa zimepatikana kwenye nyumba ya Yahwe na kwenye hazina nyumba ya mfalme.

הָאַמְנוֹת	וְאֶת־	יְהוָה	הֵיכָל	דַּלְתוֹת	אֶת־	חִזְקִיָּה	קִצֵּץ	הַהִיא	בָּעֵת	16
miimo	na–[obj]	la–Yahwe	ya–hekalu	milango	[obj]	Hezekia	alikata	huo	katika–wakati	
H0547	H0853	H3068	H1964		H0853	H2396	H7112	H1931	H6256	

פ	:אַשּׁוּר	לְמֶלֶךְ	וַיִּתְּנֵם	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	חִזְקִיָּה	צְפָּה	אֲשֶׁר
[p]	wa–Ashuru	kwa–mfalme	na–akaitoa	wa–Yuda	mfalme	Hezekia	alifunika	ambayo
	H0804	H4428	H5414	H3063	H4428	H2396	H6823	

Kisha Hezekia akaikata ile dhahabu kutoka kwenye milango ya hekalu la Yahwe na kutoka juu ya nguzo; akampatia dhahabu mfalme wa Ashuru.

									17
וְסָרִיס	רַב־	וְאֶת־	תַּרְתָּן	אֶת־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	וַיִּשְׁלַח		
matowashi	mkuu–wa–	na–[obj]	Tartani	[obj]	Ashuru	mfalme–wa–	na–mfalme–akatuma		
H7249	H7249	H0853	H8661	H0853	H0804	H4428	H7971		

כָּבֵד	בְּחֵיל	חִזְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	לָכִישׁ	מִן־	שָׁקֵה	רַב־	וְאֶת־
kubwa	na–jeshi	Hezekia	mfalme	kwa–	Lakishi	kutoka–	wanyweshaji	mkuu–wa–	na–[obj]
H3515	H2426	H2396	H4428	H0413	H3923		H7262	H7262	H0853

וַיַּעֲמְדוּ	וַיָּבֹאוּ	וַיַּעֲלוּ	יְרוּשָׁלִַם	וַיָּבֹאוּ	וַיַּעֲלוּ	יְרוּשָׁלִָם		
na–wakasimama	na–wakaja	na–walipanda	Yerusalemu	na–wakaja	na–wakapanda	Yerusalemu		
H5975	H0935	H5927	H3389	H0935	H5927	H3389		

כּוֹבֵס׃	שְׂדֵה	בִּמְסִלַּת	אֲשֶׁר	הָעֶלְיוֹנָה	הַבְּרֵכָה	בִּתְעָלַת	
la–mfuaji	ya–shamba	katika–njia–kuu	ambalo–liko	la–juu	wa–birika	kwenye–mfereji	
H3526		H4546			H1295		

Lakini mfalme wa Ashuru akalihamasisha jeshi lake kubwa, akawatuma Tartani na Rabsarisi na amiri jeshi mkuu kutoka Lakishi kwenda kwa Hezekia huko Yerusalemu. Wakasafiri hadi kwenye mabarabara na kufika nje ya Yerusalemu. Wakakaribia karibu na mfereji wa birika la juu, kwenye barabara kuu ya shamba la dobi, na kusimama hapo.

									18
חִלְקִיָּהוּ	בֶּן־	אֶלְיָקִים	אֲלֵהֶם	וַיֵּצֵא	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיִּקְרְאוּ		
Hilkia	mwana–wa–	Eliakimu	kwao	na–akatoka	mfalme	kwa–	na–wakaita		
H2518		H0471	H0413	H3318	H4428	H0413	H7121		

אָסָף	בֶּן־	וְיוֹאָח	הַמַּזְכִּיר	וְשֶׁבְנָה	הַבַּיִת	עַל־	אֲשֶׁר
Asafu	mwana–wa–	na–Yoa	mwandishi	na–Shebna	nyumba	juu–ya–	ambaye–alikuwa
H0623		H3098		H7644			

:הַמַּזְכִּיר
mkumbushaji
H2142

Wakati walipokuwa wamemwita Mfalme Hezekia, Eliakimu mwana wa Hilkia, ambaye alikuwa kiongozi wa nyumba ya mfalme na Shebna mwandishi, na Joa mwana wa Asafu, anayeandika kumbukumbu, wakatoka nje kwenda kuwalaki

									19
כֹּה־	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	נָא	אִמְרוּ־	שָׁקֵה	רַב־	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	
hivi–	Hezekia	kwa–	tafadhali	semeni–	wanyweshaji	mkuu–wa–	kwao	na–akasema	
H3541	H2396	H0413	H4994	H0559	H7262	H7262	H0413	H0559	

בָּטָחְתָּ׃	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַבִּטָּחוֹן	מָה	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	הַגָּדוֹל	הַמֶּלֶךְ	אָמַר
unalitumainia	ambalo	hili	tumaini	ni–nini	wa–Ashuru	mfalme	mkuu	mfalme	asema
H0982		H2088	H0986	H4100	H0804	H4428		H4428	H0559

Basi yule amiri jeshi mkuu akawaambia wamwambie Hezekia kile alichosema mfalme mkuu, mfalme wa Ashuru, amesema: “Nini chanzo cha ujasiri wako?

20 אָמַרְתָּ אַךְ־דִּבְרֵי־מְנִי שִׁפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל־מִי בָטָחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִי׃

umesema ila–maneno–ya–midomo shauri na–nguvu kwa–vita sasa juu–ya–nani unategemea kwamba umeasi dhidi–yangu

H0559 H0389 H1697 H8193 H6098 H1369 H4421 H6258 H4310 H0982 H4775

Unaongea maneno yasiyo na maana, kusema lipo neno na nguvu ya vita. Sasa unamtumainia nani? Nani anakupa ujasiri wa kuasi dhidi yangu?

21 עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְךָ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסָּמֶךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְכָל־הַבֹּטְחִים עָלָיו׃

sasa tazama unategemea kwako juu–ya–fimbo ya–mwanzi iliyovunjika hii juu–ya–mtu atakapoiegemea ambayo Misri na–kuutoboa katika–mkono–wake na–itaingia juu–yake wanaomtegemea Misri mfalme–wa–Farao hivyo–ndivyo

H6258 H2009 H0982 H7070 H7533 H2088 H0376 H5564 H0935 H3709 H4714 H0982 H4714 H4428 H6547

Tazama, unatumainia kutembelea fimbo ya mwanzi huu uliopondeka wa Misri, lakini kama mtu akiutegemea, utamchapa kwenye mkono wake na kuutoboa. Hicho ndicho Farao mfalme wa Misri kwa ymtu yeyote ambaye anayemtumainia.

22 וְכִי־תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא־הוּא אֲשֶׁר הֵסִיר יְחִזְקִיָּהוּ אֶת־בָּמֹתָיו וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַם לִפְנֵי מִזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ בִּירוּשָׁלִָם׃

na–ikiwa–mtaniambia mimi kwa–Yahwe Mungu–wetu tunategemea je–si–yeye ambaye Hezekia Hezekia–aliondoa madhabahu–zake na–[obj] mahali–pake–pa–juu [obj] Hezekia mtasujudu hii madhabahu mbele–ya na–kwa–Yerusalemu kwa–Yuda na–akasema katika–Yerusalemu

H3588 H0559 H0413 H0413 H0559 H0430 H3068 H0413 H0413 H0559 H1931 H3808 H0982 H0430 H3068 H0413 H0413 H0559 H4196 H0853 H1116 H0853 H2396 H5493 H4196 H7812 H2088 H4196 H6440 H3389 H3063 H0559 H3389

Lakini kama ukiniambia, 'Tunamwamini Yahwe Mungu watu; je si yeye ambaye mahali pa juu na madhabahu Hezekia amezichukua, na kumwambia Yuda na kwa Yerusalemu, 'Lazima uabudu mbele ya hii madhabahu katika Yerusalemu'?

23 וְעַתָּה הִתְעָרֵב נָא אֲדֹנִי אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים אִם־תּוּכַל לָתֶת לְךָ רֹכְבִים עֲלֵיהֶם׃

na–sasa weka–rehani bwana–wangu pamoja–na–tafadhali pamoja–na–mfalme wa–Ashuru na–nitakupa wewe farasi–elfu–mbili farasi ikiwa–utaweza kutoa kwako wapandaji juu–yao

H6258 H6148 H4994 H0854 H0113 H0854 H4428 H0804 H5414 H0505 H0853 H5493 H3201 H5414 H7392

Basi kwa hiyo, nataka kukufanyia ahadi nzuri kutoka kwa bwana wangu mfalme wa Ashuru. Nitakupatia farasi elfu mbili, kama unaweza kuwatafuta kuwaendesha kwa ajili yao.

24

אֲדֹנִי	עַבְדֵי	אַחַד	פַּחַת	פְּנֵי	אֶת	תָּשִׁיב	וְאֵיךְ
wa–bwana–wangu	wa–watumishi	mmoja	wa–gavana	uso	[obj]	kurudisha	na–utawezaje
H0113	H5650	H0259	H6346	H6440	H0853	H7725	

וּלְפָרָשִׁים׃	לְרֶכֶב	מִצְרַיִם	עַל־	לְךָ	וַתִּבְטַח	הַקְּטַנִּים
na–kwa–wapandaji–farasi	kwa–magari	Misri	juu–ya–	kwako	na–unategemea	wadogo
	H7393	H4714			H0982	

Wanawezaje kumpinga hata nahodha mmoja wa watumishi walio wadogo? Mmeweka tumaini lenu katika Misri kwa magari ya farasi na waendesha farasi!

25

יְהוָה	לְהַשְׁחִתָו	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	עַל־	עָלֵיתִי	יְהוָה	הֲמִבַּלְעֲדֵי	עַתָּה
Yahwe	kupaangamiza	hapa	mahali	dhidi–ya–	nimepanda	Yahwe	je–bila–	sasa
H3068	H7843	H2088	H4725		H5927	H3068	H1107	H6258

וְהַשְׁחִיתָהּ׃	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	עַל־	עֲלֵה	אֵלַי	אָמַר
na–uiangamize	hii	nchi	dhidi–ya–	panda	kwangu	alisema
H7843	H2063	H0776		H5927	H0413	H0559

Je nimesafiri kwenda huko juu bila Yahwe kupapigania hapa mahali na kupaharibu? Yahwe ameniambia, 'Ishambulie hii nchi na uiharibu.'"

26

רַב־	אֶל־	וְיוֹאָח	וְשֶׁבְנָה	חִלְקִיָּהוּ	בֶּן־	אֶלְיָקִים	וַיֹּאמֶר	
mkuu–wa–	kwa–	na–Yoa	na–Shebna	Hilkia	mwana–wa–	Eliakimu	na–akasema	
H7262	H0413	H3098	H7644	H2518		H0471	H0559	

אֲנַחְנוּ	שִׁמְעִים	כִּי	אֲרָמִית	עַבְדֶיךָ	אֶל־	נָא	דַּבֵּר־	שָׁקֵה
sisi	tunasikia	kwa–sababu	Kiaramu	watumishi–wako	kwa–	tafadhali	sema–	wanyweshaji
H0587	H8085		H0762	H5650	H0413	H4994	H1696	H7262

הַחֹמָה׃	עַל־	אֲשֶׁר	הָעָם	בְּאָזְנֵי	יְהוּדִית	עִמָּנוּ	תְּדַבֶּר	וְאַל־
ukuta	wako–juu–ya–	ambao	watu	masikioni–mwa	Kiyahudi	nasi	seme	na–usi–
H2346				H0241	H3066		H1696	H0408

Kisha Elikana mwana wa Hilkia, na Shebna, na Joa wakamwambia amiri jeshi mkuu, “Tafadhali ongea na watumishi wako katika lugha ya Kiaramu, kwa kuwa tunaielewa. Usiongee nasi katika lugha ya Yuda katika masikio ya watu ambao wako ukutani.”

27

שְׁלָחַנִי	וְאֵלֶיךָ	אֲדֹנֶיךָ	הַעַל	שָׁקֵה	רַב־	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	
alinituma	na–kwako	bwana–wako	je–kwa–	wanyweshaji	mkuu–wa–	kwao	na–akasema	
H7971	H0413	H0113		H7262	H7262	H0413	H0559	

עַל־	הַיֹּשְׁבִים	הָאֲנָשִׁים	עַל־	הֲלֹא	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	לְדַבֵּר
juu–ya–	wanaokaa	watu	kwa–	je–si	haya	maneno	[obj]	kusema
	H3427	H0376		H3808	H0428	H1697	H0853	H1696

אֲדֹנִי	לֶאֱכָל	אֶת	חריהם[	צוֹאָתָם(	וְלִשְׁתּוֹת	שיניהם[	אֶת־	מימֵי(
bwana–wangu	kula	[obj]	[k]	(kinyesi–chao)	na–kunywa	[k]	[obj]	(maji–ya–
H0113	H0398	H0853	H2755	H6674	H8354	H7890	H0853	H4325

הַזֶּה	הַחֻמָּה	רַגְלֵיהֶם(	עִמָּכֶם׃
ukuta	ukuta	miguu–yao)	pamoja–nanyi
H2346		H7272	

Lakini yule amiri jeshi mkuu akawaambia, “Je bwana wangu amenituma kwa bwana wako na kuwachukua kuongea haya maneno? Je hajanituma kwa hawa watu ambao wameketi kwenye ukuta, ambao watakula kinyesi chao na kunywa mkojo wao wenyewe?”

28 וַיַּעֲמֹד֙ וַיִּקְרָ֣א בְּקוֹל־ גָּד֔וֹל יְהוּדִ֖ית וַיְדַבֵּ֑ר

na-akasimama na-akaita kubwa kwa-sauti- Kiyahudi na-akasema
H5975 H7121 H7262 H7262 H1696

וַיֹּ֣אמֶר שִׁמְעוּ֩ דְּבַר־ הַמֶּ֨לֶךְ הַגָּד֜וֹל מֶ֣לֶךְ אַשּׁ֗וּר׃

na-kusema sikieni neno-la- mfalme mkuu mfalme wa-Ashuru
H0559 H8085 H1697 H4428 H4428 H0804

Kisha yule amiri jeshi mkuu akasimama na akapiga kelele kubwa kwa lugha ya Kiyahudi, akisema, “Sikilizeni neno la mfalme mkuu, mfale wa Ashuru.

29 כֹּ֥ה אָמַ֖ר הַמֶּ֣לֶךְ אַל־ יַשִּׁ֣יא חִזְקִיָּ֔הוּ לָכֶ֖ם כִּי־ לֹ֣א יוּכַ֑ל

hivi asema mfalme msi- acha-mdanganywe Hezekia na kwa-sababu- hata- weza
H3541 H0559 H4428 H0408 H5377 H2396 H3808 H3201

וְאַל־ יַבְטַח֩ חִזְקִיָּ֨הוּ אֶתְכֶ֜ם לֵאמֹ֗ר יְהוָה֙ אֶל־ הַצֵּ֣ל

na-msi- ache-Hezekia-awafanye-kutumainia ninyi Hezekia katika- Yahwe akisema kuokoa
H0408 H0982 H0853 H2396 H0413 H3068 H0559 H5337

אַשּׁ֔וּר׃ מֶ֣לֶךְ בְּיַד֙ תִּנָּתֵ֣ן הַזֹּ֔את הָעִ֖יר אֶת־ לֹ֣א וְלֹ֤א תַבְטִיחֲךָ֙ יְהוָה֙ יַצִּ֣ילֵנוּ

wa-Ashuru mfalme mkononi-mwa huu mji [obj] tiwa na-hau- Yahwe atatuokoa
H0804 H4428 H3027 H2063 H0853 H5414 H3808 H3068 H5337

Mfalme asema, 'Msimwache Hezekia akawadanganya, kwa kuwa hataweza kuwaokoa kwenye nguvu yangu.

30 וְאַל־ יַבְטַח֩ חִזְקִיָּ֨הוּ אֶתְכֶ֜ם לֵאמֹ֗ר יְהוָה֙ אֶל־ הַצֵּ֣ל

na-msi- ache-Hezekia-awafanye-kutumainia ninyi Hezekia katika- Yahwe akisema kuokoa
H0408 H0982 H0853 H2396 H0413 H3068 H0559 H5337

אַשּׁ֔וּר׃ מֶ֣לֶךְ בְּיַד֙ תִּנָּתֵ֣ן הַזֹּ֔את הָעִ֖יר אֶת־ לֹ֣א וְלֹ֤א תַבְטִיחֲךָ֙ יְהוָה֙ יַצִּ֣ילֵנוּ

wa-Ashuru mfalme mkononi-mwa huu mji [obj] tiwa na-hau- Yahwe atatuokoa
H0804 H4428 H3027 H2063 H0853 H5414 H3808 H3068 H5337

Msimwache Hezekia akawatumainisha katika Yahwe, akisema, “Yahwe atatuokoa hakika, na huu mji hautawekwa kwenye mkono wa mfalme wa Ashuru.'”

31 אַל־ תִּשְׁמְע֣וּ חִזְקִיָּ֔הוּ כִּ֚י כֹּ֣ה אָמַ֔ר מֶ֖לֶךְ אַשּׁ֑וּר עֲשׂ֥וּ אִתִּ֖י בְּרָכָ֣ה

msi- sikilize Hezekia kwa- kwa-sababu hivi asema mfalme wa-Ashuru fanyeni-
H0408 H8085 H2396 H0413 H3541 H0559 H4428 H0804

וְצֵ֣אוּ אֵלַ֔י וְאִכְל֣וּ אִ֣ישׁ גַּפְנ֔וֹ וְאִ֣ישׁ תְּאֵנָת֑וֹ וְאִ֣ישׁ מֵ֖י בֹּאֵ֥ר

na-tokeni kwangu na-kuleni kila-mtu- mzabibu-wake kila-mtu mtini-wake
H3318 H0413 H0398 H0376 H1612 H0376 H8384

בּוֹר֔וֹ׃ קִשְׁתּ֖וּ

kisima-chake maji-ya- kila-mtu na-kunyweni
H4325 H0376 H8354

Msikilize Hezekia, kwa kuwa hivi ndivyo mfalme wa Ashuru asemavyo: 'Fanyeni amani pamoja nami na njooni kwangu. Kisha kila mmoja wenu atakula kutoka kwenye mzabibu wake mwenyewe na kutoka kwenye mtini wake mwenyewe, na kunywa kutoka kwenye maji kwenye maji ya birika lake mwenyewe.

32 עַד־ בֹּאִ֗י וְלָקַחְתִּי֙ אֶתְכֶ֔ם אֶל־ אֶ֖רֶץ כְּאַרְצְכֶ֑ם אֶ֥רֶץ דָּגָ֖ן וְתִירֹ֣שׁ

mpaka- nitakapokuja na-nitawachukua kwenda- ninyi nchi kama-nchi-yenu nchi
H5704 H0935 H3947 H0413 H0853 H0776 H0776 H0776

וְכָרְמִ֔ים אֶ֥רֶץ זֵ֖ית יִצְהָ֣ר וּדְבָ֑שׁ וְחָי֥וּ וְלֹ֣א תָמֻ֔תוּ וְאַל־ תִּשְׁמְע֣וּ

na-mashamba-ya-mizabibu nchi ya-mzeituni ya-mafuta na-asali na-mkaishi na-hamta- kufa na-msi- sikilize kwa- Hezekia kwa-sababu-
H3754 H0776 H2132 H3323 H1706 H2421 H3808 H4191 H0408 H8085 H0413 H2396

יְהוָה֙ יַצִּ֣ילֵנוּ׃ לֵאמֹ֗ר חִזְקִיָּ֨הוּ אֶתְכֶ֜ם סָ֤ת אֲנָֽשׁוּדַּ֙ת

atatuokoa Yahwe akisema Hezekia ninyi anawadanganya
H5337 H3068 H0559 H2396 H0853 H5496

Mtafanya hivyo hadi nitakapokuja na kuwachukua kwenda kwenye nchi kama nchi yenu, nchi ya nafaka na divai, nchi ya mkate na mashamba ya mizabibu, nchi ya miti ya mizaituni na asali, ili muweze kuishi na sio kufa.' Msimsikilize Hezekia wakati atakapojaribu kuwashawishi, akisema, 'Yahwe atatuokoa.'

33

מִיַּד	אַרְצוֹ	אֶת־	אִישׁ	הַגּוֹיִם	אֱלֹהֵי	הִצִּילוּ	הַהַצֵּל	
kutoka–mkono	nchi–yake	[obj]	kila–mmoja	ya–mataifa	miungu	waliokoaje	je–kuokoa	
H3027	H0776	H0853	H0376		H0430	H5337	H5337	

אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ
wa–Ashuru	wa–mfalme
H0804	H4428

Je miungu yeyote ya watu inayewaokoa kutoka kwenye nchi ya mfalme wa Ashuru?

34

וְעִוָּה	הֲנַע	סְפַרְוַיִם	אֱלֹהֵי	אֵיֵּה	וְאַרְפָּד	חֲמָת	אֱלֹהֵי	אַיֵּה	
na–Iva	Hena	ya–Sefarvaimu	miungu	iko–wapi	na–Arfadi	ya–Hamathi	miungu	iko–wapi	
H5755	H2012	H5617	H0430	H0346	H0774	H2574	H0430	H0346	

מִיָּדִי׃	שֹׁמְרוֹן	אֶת־	הִצִּילוּ	כִּי־
kutoka–mkono–wangu	Samaria	[obj]	waliokoa	je–
H3027	H8111	H0853	H5337	

Iko wapi miungu ya Hamathi na Arpadi? iko wapi miungu ya Sefarvaimu, Hena, na Iva? Je imeiokoa Samaria kutoka mkono wangu?

35

אַרְצָם	אֶת־	הִצִּילוּ	אֲשֶׁר־	הָאֲרָצוֹת	אֱלֹהֵי	בְּכָל־	מִי	
nchi–yao	[obj]	waliokoa	ambayo–	ya–nchi	miungu	miongoni–mwa–yote–	ni–nani	
H0776	H0853	H5337		H0776	H0430	H3605	H4310	

מִיָּדִי׃	יְרוּשָׁלַם	אֶת־	יְהוָה	יַצִּיל	כִּי־	מִיָּדִי
kutoka–mkono–wangu	Yerusalemu	[obj]	Yahwe	ataokoa	kwamba–	kutoka–mkono–wangu
H3027	H3389	H0853	H3068	H5337		H3027

Miongoni mwa miungu yote ya nchi, je kuna mungu ambaye ameiokoa nchi yake kutoka kwenye nguvu yangu? Inawezekanaje Yahwe akaiokoa Yerusalemu kutoka kwenye uwezo wangu?”

36

הַמֶּלֶךְ	מִצְוַת	כִּי־	דָּבָר	אֹתוֹ	עָנוּ	וְלֹא־	הָעָם	וְהֶחֱרִישׁוּ	
ya–mfalme	amri	kwa–sababu	neno	yeye	jibu	na–hawaku–	watu	na–wakanyamaza	
H4428	H4687		H1697	H0853		H3808			

תַּעֲנ�ֻהוּ׃	לֹא	לֵאמֹר	הֵיא
mjibu	hamta–	kusema	ilikuwa
	H3808	H0559	H1931

Lakini watu wakabaki kimya na hawakujibu, kwa kuwa mfalme alikuwa ameamuru, “Msimjibu.”

37

וְשֶׁבְנָא	הַבַּיִת	עַל־	אֲשֶׁר־	חִלְקִיָּה	בֶּן־	אֶלְיָקִים	וַיָּבֹא	
na–Shebna	nyumba	juu–ya–	ambaye–alikuwa	Hilkia	mwana–wa–	Eliakimu	na–akaja	
H7644				H2518		H0471	H0935	

קְרוּעֵי	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	הַמַּזְכִּיר	אָסָף	בֶּן־	וְיוֹאָח	הַסֹּפֵר	
wakiwa–wamerarua	Hezekia	kwa–	mkumbushaji	Asafu	mwana–wa–	na–Yoa	mwandishi	
H7167	H2396	H0413	H2142	H0623		H3098		

רַב־שָׁקֵה׃	דִּבְרֵי	לוֹ	וַיַּגִּדוּ	בְּגָדִים
ya–mkuu–wa–wanyweshaji	maneno	yeye	na–wakamwambia	mavazi
H7262	H1697		H5046	

Kisha Eliakimu mwana wa Hilkia, ambaye alikuwa juu ya nyumba ya mfalme; Shebna yule mwandishi; na Joa mwana wa Asafu, mtunza kumbukumbu, akaja kwa Hezekia pamoja na nguo zao zilizoraruliwa, na kumpatia taarifa ya maneno ya yule amiri mkuu.

Chapter 19

וַיִּתְכַּס בְּגָדָיו וַיְכַס אֶת־ וַיִּקְרַע חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ כִּשְׁמֹעַ וַיְהִי 1
na-akajifunika mavazi-yake [obj] alirarua Hezekia mfalme aliposikia na-ikawa
H3680 H0853 H7167 H2396 H4428 H8085 H1961

יְהוָה׃ בֵּית בָּא וַיָּ בַּשָּׂק
ya-Yahwe katika-nyumba na-akaingia nguo-ya-gunia
H3068 H0935 H8242

Ikawa kuhusu kwamba wakati Mfalme Hezekia aliposikia taazrifa zao, akararua mavazi yake, akavaa nguo za magunia, na kwenda kwenye nyumba ya Yahwe.

הַסֹּפֵר וְשֶׁבְנָא הַבַּיִת עַל־ אֲשֶׁר־ אֶלְיָקִים אֶת־ וַיִּשְׁלַח 2
mwandishi na-Shebna nyumba juu-ya- ambaye-alikuwa Eliakimu [obj] na-akatuma
H7644 H0471 H0853 H7971

הַנָּבִיא יְשַׁעְיָהוּ אֶל־ בַּשַּׂקִּים מְתְכַּסִּים הַכֹּהֲנִים זְקֵנֵי וְאֶת־
nabii Isaya kwa- nguo-za-gunia wakiwa-wamejifunika wa-makuhani wazee na-[obj]
H5030 H0413 H8242 H3680 H3548 H2205 H0853

אָמוֹץ׃ בֶּן־
Amozi mwana-wa-
H0531

Akamtuma Elkana, ambaye alikua msimamizi wa nyumba ya mfalme, na Shebna yule mwandishi, na wazee wa makuhani, wote walikuwa wamefunikwa na nguo za magunia, kwenda kwa Isaya mwana wa Amozi, yule nabii.

הַיּוֹם וּנְאָצָה וְתוֹכֵחָה צָרָה יוֹם־ חִזְקִיָּהוּ אָמַר כֹּה אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ 3
siku na-dharau na-karipio dhiki siku-ya- Hezekia asema hivi kwake na-wakasema
H3117 H3117 H2396 H0559 H3541 H0413 H0559

לְלֵדָה׃ אַיִן וְכֹחַ מַשְׁבֵּר עַד־ בָּנִים בָּאוּ כִּי הַזֶּה
kuzaa hakuna na-nguvu kuzaliwa mpaka- watoto wamefika kwa-sababu hii
H3205 H0369 H4866 H5704 H0935 H2088

Wakamwambia, “Hezekia wakisema, 'siku hii ni siku ya mateso, shutuma, na fedheha, kwa kuwa wakati umewadia watoto kuzaliwa, lakini hakuna nguvu ili wazaliwe.

שָׁקֶה רַב־ דִּבְרֵי כָּל־ וְאֶת אֱלֹהֶיךָ יְהוָה יִשְׁמַע אוּלַי 4
wanyweshaji ya-mkuu-wa- maneno yote- [obj] Mungu-wako Yahwe atasikia labda
H7262 H7262 H1697 H3605 H0853 H0430 H3068 H8085 H0194

חַי אֱלֹהִים לְחָרֵף אֲדֹנָיו וְאַשּׁוּר מֶלֶךְ־ שְׁלָחוֹ אֲשֶׁר
aliye-hai Mungu kumdhihaki bwana-wake Ashuru mfalme-wa- alimtuma ambaye
H0430 H0113 H0804 H4428 H7971

תְּפִלָּה וְנָשָׂאתָ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה שָׁמַע אֲשֶׁר בַּדְּבָרִים וְהוֹכִיחַ
maombi na-uinue Mungu-wako Yahwe alisikia ambayo kwa-maneno na-atakemsha
H8605 H5375 H0430 H3068 H8085 H1697 H3198

הַנִּמְצָאָה׃ הַשְּׁאֵרִית בְּעַד
waliopatikana mabaki kwa-niaba-ya
H4672 H7611 H1157

Inaweza kuwa Yahwe Mungu wako atasikia maneno yote ya amiri jeshi mkuu, ambaye mfalme wa Ashuru bwana wake amemtuma kumkaidi Mungu aliye hai, naye atayakemea yale maneno ambayo Yahwe Mungu wako aliyasikia. Sasa inua maombi yako juu kwa ajili ya mabaki yaliyo bakia hapo.”'

5 וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל־ יְשַׁעְיָהוּ׃
na–wakaja watumishi wa–mfalme Hezekia kwa– Isaya
H0935 H5650 H4428 H2396 H0413

Hivyo watumishi wa mfalme Hezekia wakaja kwa Isaya,

6 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ לָהֶם כֹּה hivi אֲדֹנֵיכֶם bwana–wenu אֶל־ kwa– תֹּאמְרוּן mtamsemeshea כֹּה hivi יְהוָה Yahwe אָמַר asema
H0559 Isaya H3541 H0113 H0413 H0559 H3541 H3068 H0559

אֲשֶׁר ambayo שָׁמַעְתָּ ulisikia אֲשֶׁר ambayo הַדְּבָרִים maneno מִפְּנֵי kwa–sababu–ya תִּירָא ogope אַל־ usi– נַעֲרֵי watumishi גִּדְּפוּ walikufuru
H0834 H8085 H0834 H1697 H6440 H3372 H0408 H5288 H1442

מֶלֶךְ־ wa–mfalme–wa– אַשּׁוּר Ashuru אֹתִי׃ mimi
H4428 H0804 H0853

na Isaya akawaambia, “Mwambieni bwana wenu: 'Yahwe asema hivi, “Usiyaogope maneno ambayo uliyoyasikia, pamoja na kwamba watumishi wa mfalme wa Ashuru wamenitukana.

7 הִנְנִי tazama–mimi נֹתֵן nitaweka בּוֹ ndani–yake רוּחַ roho שְׁמוּעָה habari וְשָׁמַע na–atasikia וְשָׁב na–atarudi לְאַרְצוֹ nchi–yake
H2009 H5414 H7307 H8085 H8052 H7725 H0776

וְהִפַּלְתִּיו na–nitamwangusha בְּחֶרֶב kwa–upanga בְּאַרְצוֹ׃ katika–nchi–yake
H5307 H2719 H0776

Tazama, nitaweka roho ndani yake, na yamkini atasikia taarifa na kurudi kwenye nchi yake mwenyewe. Nitamfanya aanguke kwa upanga katika nchi yake mwenyewe.”"

8 וַיָּשָׁב na–akarudi רַב־ mkuu–wa– שָׂקֵה wanyweshaji וַיִּמְצָא na–akamkuta מֶלֶךְ mfalme אַשּׁוּר wa–Ashuru נִלְחָם akipigana
H7725 H7262 H7262 H4672 H4428 H0804

עַל־ dhidi–ya– לִבְנָה Libna כִּי kwa–sababu שָׁמַע alisikia כִּי kwamba נָסַע aliondoka מִלָּכִישׁ׃ kutoka–Lakishi
H3841 H8085 H3588 H5265 H3923

Kisha amiri jeshi mkuu akarudi na kumkuta mfalme wa Ashuru akipigana dhidi ya Libna, kwa kuwa alisikia kwamba mfalme alikuwa ameenda kutoka Lakishi.

9 וַיִּשְׁמַע na–akasikia אֶל־ kuhusu– תִּרְהָקָה Tirhaka מֶלֶךְ־ mfalme–wa– כּוּשׁ Kushi לֵאמֹר wakisema הִנֵּה tazama יָצָא ametoka לְהִלָּחֵם kupigana
H8085 H0413 H8640 H4428 H3588 H0559 H2009 H3318

וַיִּשְׁלַח na–akatuma מַלְאָכִים wajumbe אֶל־ kwa– חִזְקִיָּהוּ Hezekia לֵאמֹר׃ akisema
H7971 H4397 H0413 H2396 H0559

וַיָּשָׁב na–akarudi אִתָּךְ nawe
H7725 H0854

Kisha Senakeribu akasikia kwamba Tirhaka mfalme wa Kushi na Misri alihamasisha kupigana dhidi yake, hivyo akatuma wajumbe tena kwa Hezekia pamoja na ujumbe:

יַשְׁאֲךָ	אַל־	לֵאמֹר	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	תֹּאמְרוּן	כֹּה		10
ache–ukadanganywe–na	usi–	mkisema	Yuda	mfalme–wa–	Hezekia	kwa–	mtasema	hivi		
H5377	H0408	H0559	H3063	H4428	H2396	H0413	H0559	H3541		
יְרוּשָׁלִַם	תִּנָּתֵן	לֹא	לֵאמֹר	בּוֹ	בְּטֶחַ	אַתָּה	אֲשֶׁר	אֱלֹהֶיךָ		
Yerusalemu	tiwa	hau–	ukisema	yeye	unategemea	wewe	ambaye	Mungu–wako		
H3389	H5414	H3808	H0559		H0982			H0430		
אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ	בְּיַד								
wa–Ashuru	mfalme	mkononi–mwa								
H0804	H4428	H3027								

“Mwambieni Hezekia mfalme wa Yuda, 'Asikudanganye Mungu wako unayemwamini, kusema, “Yerusalemu haitawekwa kwenye mikono ya mikono ya mfalme wa Ashuru.”

לְכֹל־	אַשּׁוּר	מַלְכֵי	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	אֵת	שָׁמַעְתָּ	אַתָּה	וְהִנֵּה		11
kwa–yote–	wa–Ashuru	wafalme	walifanya	yale–ambayo	[obj]	umesikia	wewe	tazama		
H3605	H0804	H4428			H0853	H8085		H2009		
תִּנָּצֵל׃	וְאַתָּה	לְהַחֲרִימָם	הָאֲרָצוֹת							
utaokolewa	na–wewe	kuziharibu–kabisa	nchi							
H5337			H0776							

Tazama, umesikia kwamba wafalme wa Ashuru wamemaliza nchi zote kwa kuziharibu kabisa. Kwa hiyo je utaokoka?

גּוֹזָן	אֶת־	אֲבוֹתַי	שִׁחֲתוּ	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	אֱלֹהֵי	אֹתָם	הַהִצִּילוּ		12
Gozani	[obj]	baba–zangu	waliyaharibu	ambayo	ya–mataifa	miungu	wao	je–waliwaokoa		
H1470	H0853	H0001	H7843			H0430	H0853	H5337		
בְּתֶלַאשָׂר׃	אֲשֶׁר	עֵדֶן	וּבְנֵי־	וְרֶצֶף	חָרָן	וְאֶת־				
katika–Telasari	ambao–walikuwa	Edeni	na–wana–wa–	na–Resefu	Harani	na–[obj]				
H8515		H5729		H7530		H0853				

Je wale miungu wa mataifa wamewaokoa, mataifa ambao baba zangu waliyaharibu: Gozani, Harani, Resefu, na watu wa Edeni katika Telasari?

סְפַרְוָיִם	לָעִיר	וּמֶלֶךְ	אַרְפָּד	וּמֶלֶךְ	חֲמָת	מֶלֶךְ־	אַיּוֹ			13
wa–Sefarvaimu	wa–mji	na–mfalme	wa–Arfadi	na–mfalme	Hamathi	mfalme–wa–	yuko–wapi			
H5617		H4428	H0774	H4428	H2574	H4428	H0335			
וְעִוָּה׃	הֵנָּע									
na–Iva	Hena									
H5755	H2012									

Je yuko wapi mfalme wa Hamathi, mfalme Arpadi, mfalme wa miji ya Sefarvaimu, wa Hena, na Iva?”'

וַיִּקְרָאֵם	הַמַּלְאָכִים	מִיַּד	הַסְּפָרִים	אֶת־	חִזְקִיָּהוּ	וַיִּקַּח				14
na–akazisoma	wa–wajumbe	kutoka–mkono	barua	[obj]	Hezekia	na–akachukua				
H7121	H4397	H3027		H0853	H2396	H3947				
פ	יְהוָה׃	לִפְנֵי	חִזְקִיָּהוּ	וַיִּפְרְשֵׂהוּ	יְהוָה	בֵּית	וַיַּעַל			
[p]	Yahwe	mbele–ya	Hezekia	na–Hezekia–akazitandaza	ya–Yahwe	nyumba	na–akapanda			
	H3068	H6440	H2396	H6566	H3068		H5927			

Hezekia akapokea hii barua kutoka wale wajumbe na kuisoma. Kisha akapanda hata kwenye nyumba ya Yahwe na kuukunjua mbele yake.

15 וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי mbele-ya Hezekia na-Hezekia-akaomba
H6419 H2396 H6440

יְהוָה יְהוָה na-akasema יְהוָה wa-Israeli אֱלֹהֵי Mungu יְהוָה za-dunia מַמְלָכוֹת falme לְכֹל juu-ya-yote לְבַדְּךָ peke-yako הָאֱלֹהִים Mungu הוּא ndiye אַתָּה־ wewe- הַכְּרֻבִים wa-makerubi יֹשֵׁב mkazi
H3068 H0559 H3068 H3478 H0430 H3068 H0776 H4467 H3605 H0905 H0430 H1931 H3742 H3427

הָאָרֶץ׃ nchi וְאֶת־ na-[obj] הַשָּׁמַיִם mbingu אֶת־ [obj] עָשִׂיתָ ulifanya אַתָּה wewe
H0776 H0853 H8064 H0853

Kisha Hezekia akaomba mbele ya Yahwe na kusema, “Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, uketiye juu ya makerubi, wewe ni Mungu wa pekee juu ya tawala zote za dunia. Uliyeziumba mbingu na nchi.

16 הַטֵּה ielekeze יְהוָה Yahwe וְיַהוָה na-usikie אָזְנְךָ sikio-lako וְשֻׁמָּע na-usikie פְּקַח fungua יְהוָה Yahwe עֵינֶיךָ macho-yako וּרְאֵה na-uone וְשִׁמְעָ na-yasikie
H5186 H3068 H0241 H8085 H6491 H3068 H7200 H8085

חָי׃ aliye-hai אֱלֹהִים Mungu לְחָרֵף kumdhihaki שְׁלָחוֹ alimtuma אֲשֶׁר ambaye סַנְחֵרִיב ya-Senakeribu דִּבְרֵי maneno אֶת [obj]
H0430 H7971 H5576 H1697 H0853

Tega sikio lako, Yahwe, na usikie. Fungua macho yako, Yahwe, na tazama, na sikia maneno ya Senakeribu, ambayo ameyatuma kumdhihaki Mungu aliye hai.

17 אָמְנָם kweli יְהוָה Yahwe הֶחֱרִיבוּ wameiharibu מַלְכֵי wafalme אַשּׁוּר wa-Ashuru אֶת־ [obj] הַגּוֹיִם mataifa וְאֶת־ na-[obj] אַרְצָם׃ nchi-zao
H0551 H3068 H4428 H0804 H0853 H1471 H0853 H0776

Ni kweli, Yahwe, wafalme wa Ashuru ameyaharibu mataifa na nchi zao.

18 וְנָתְנוּ na-wametoa אֶת־ [obj] מֵעֲשֵׂה kazi יְדֵי־ ya-mikono-ya- אָדָם binadamu עֵץ mti וְאֶבֶן na-jiwe וַיְאַבְּדוּם׃ na-wakaiharibu
H5414 H0853 H4639 H3027 H0120 H6086 H0068 H0006

אִם־ ila- כִּי bali הֵמָּה wao אֱלֹהִים miungu לֹא hawakuwa- כִּי kwa-sababu בָּאֵשׁ katika-moto אֱלֹהֵיהֶם miungu-yao
H0518 H3588 H1992 H0430 H3808 H3588 H0784 H0430

Wameiweka miungu yao kwenye moto, kwa kuwa hawakuwa miungu lakini ilikuwa kazi ya mikono ya watu, ilikuwa miti na mawe. Hivyo Waashuru wamewaharibu.

19 וְעַתָּה na-sasa יְהוָה Yahwe אֱלֹהֵינוּ Mungu-wetu הוֹשִׁיעֵנוּ tuokoe נָא tafadhali מִיָּדוֹ kutoka-mkono-wake כָּל־ yote- וְיֵדְעוּ na-wajue
H6258 H3068 H0430 H3467 H4994 H3027 H3605 H3045

ס [s] לְבַדֶּךָ׃ peke-yako אֱלֹהִים Mungu יְהוָה Yahwe אַתָּה wewe כִּי kwamba הָאָרֶץ za-dunia מַמְלָכוֹת falme
H0905 H0430 H3068 H0776 H4467

Basi sasa, Yahwe Mungu wetu, tuokoe, nakusihi, kutoka kwenye nguvu zake, ili kwamba mamlaka zote za dunia zipate kujua yakwamba wewe, Yahwe, ndiye Mungu wa pekee.”

20

אָמַר	כֹּה־	לֵאמֹר	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	אָמוֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָהוּ	וַיִּשְׁלַח	
asema	hivi–	akisema	Hezekia	kwa–	Amozi	mwana–wa–	Isaya	na–Isaya–akatuma	
H0559	H3541	H0559	H2396	H0413	H0531			H7971	

סַנְחֵרִב	אֶל־	אֵלַי	הִתְפַּלָּלְתָּ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	
Senakeribu	kuhusu–	kwangu	uliomba	kuhusu–yale–ambayo	wa–Israeli	Mungu	Yahwe	
H5576	H0413	H0413	H6419		H3478	H0430	H3068	

שָׁמָעְתִּי׃	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	
nimesikia	Ashuru	mfalme–wa–	
H8085	H0804	H4428	

Kisha Isaya mwana wa Amozi akatuma ujumbe kwa Hezekia, akisema, “Yahwe, Mungu wa Israeli asema, 'Kwasababu umeomba kwangu kuhusiana na Senakeribu mfalme wa Ashuru, nimekusikia.

21

לוֹ	לָעֲנָה	לוֹ	בָּזָה	עָלָיו	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	זֶה
wewe	anakudhihaki	wewe	anakudharau	juu–yake	Yahwe	alisema	ambalo–	neno	hili
	H3932		H0959		H3068	H1696		H1697	H2088

יְרוּשָׁלִָם׃	בַּת	הֵנִיעָה	רֹאשׁ	אַחֲרֶיהָ	צִיּוֹן	בַּת־	בְּתוּלַת
wa–Yerusalemu	binti	amekitikisa	kichwa	nyuma–yako	Sayuni	binti–wa–	bikira
H3389	H1323	H5128			H6726	H1323	H1330

Hili ndilo neno ambalo Yahwe ameliongea kuhusu yeye: “Bikira binti Sayuni amekudharau na kukucheka kwa dharau. Binti wa Yerusalemu akatikisa kichwa juu yako.

22

וַתִּשָּׂא	קוֹל	הֲרִימוֹתָ	מִי	וְעַל־	וְגִדַּפְתָּ	חֵרַפְתָּ	מִי	אֶת־	
na–ukainua	sauti	umeinua	nani	na–dhidi–ya–	na–kumkufuru	umemtukana	nani	[obj]	
H5375			H4310		H1442		H4310	H0853	

יִשְׂרָאֵל׃	קְדוֹשׁ	עַל־	עֵינֶיךָ	מָרוֹם
wa–Israeli	Mtakatifu	dhidi–ya–	macho–yako	juu
H3478	H6918			H4791

Je ni nani uliyemchokoza na kumtukana? Dhidi ya nani umeinua sauti yako na kuinua macho yako katika majivuno? Juu ya Mtakatifu wa Israeli!

23

בְּרֹב)	ברכב]	וַתֹּאמֶר	אֲדֹנָי	וחֵרַפְתָּ	מַלְאָכֶיךָ	בְּיַד	
(kwa–wingi)	[k]	na–ukasema	Bwana	umemtukana	wa–wajumbe–wako	kwa–mkono	
H7230	H7393	H0559	H0136		H4397	H3027	

לְבָנוֹן	יַרְכְתֵי	הָרִים	מְרוֹם	עָלִיתִי	אֲנִי	רִכְבִי		
za–Lebanoni	sehemu–za–mbali	cha–milima	kilele	nimepanda	mimi	wa–magari–yangu		
H3844	H3411	H2022	H4791	H5927	H0589	H7393		

מְלֹן	וְאָבוֹאָה	בְּרֹשָׁיו	מִבְחוֹר	אֶרְזָיו	קוֹמַת	וְאֶכְרֵת	
malazi	na–nitaingia	ya–miberoshi–yake	bora	wa–mierezi–yake	urefu	na–nitakata	
H4411	H0935	H1265	H4005	H0730	H6967	H3772	

כַּרְמְלוֹ׃	יַעַר	קַצֹּה	
wa–Karmeli	msitu	ya–mbali–kabisa	
H3759		H7093	

Kupitia wajumbe wako wamemdharau Bwana, na kusema, 'Pamoja na wingi wa magari yangu ya farasi nimeenda juu ya vilele ya milima, hata juu ya kilele cha Lebanoni. Nitaikata mierezi mirefu na kuchagua miti ya mivinje huko. Nitaingia sehemu za makazi yake yaliyo mbali, msitu wake uzaao sana.

24 אֲנִי מִמִּי [H0589] נִמְחַצְתִּי וְשָׁתִיתִי [H8354] מַיִם [H4325] זָרִים יַבֵּשׁ [H3709] וְאַחֲרֵב [H6471] פְּעָמַי
כָּל [H3605] יְאֹרֵי [H2975] מָצוֹר׃ [H4693]

Nimechimba visima na kunywa maji mageni. Nimekausha mito yote ya Misri chini ya soli ya miguu yangu.'

25 הֲלֹא [H3808] שָׁמַעְתָּ [H8085] לְמֵרָחוֹק [H7350] אֹתָהּ [H0853] עָשִׂיתִי [H6258] לְמִימֵי [H3117] קֶדֶם [H6924] וַיְצַרְתִּיהָ [H3335] עַתָּה
הֲיוֹת [H1961] גַּלִּים [H1530] נִצִּים [H5341] עָרֵי [H5892] מִבְצָר׃ [H1219]

Je hukusikia jinsi nilivyoagiza tangu zamani, na kuyafanya tangu siku za zamani? Sasa ninalileta kupita. Uko hapa kupunguza miji isiyoingilika kwenye rundo la maangamizi.

26 וְיֹשְׁבֵיהֶן [H3427] קְצַר [H7116] יָד [H3027] חַתּוּ [H2865] וַיֵּבֹשׁוּ [H0954] עֵשֶׂב [H6212] הָיוּ [H1961]
שָׂדֶה [H7704] יָרָק [H3419] דֶּשֶׁא [H1877] חֲצִיר [H2682] גַּגּוֹת [H1406] לִפְנֵי [H6440] שְׁדֵפָה [H7711] קָמָה׃ [H7054]

Makazi yao, ya nguvu kidogo, imevunjwa vunjwa na aibu. Wamekuwa mimea katika shamba, majani ya kijani, majani juu kwenye dari au kwenye shamba, lililochomwa kabla halijakua.

27 וְשִׁבְתְּךָ [H3427] וְצֵאתְךָ [H3318] וּבֹאֲךָ [H0935] יָדַעְתִּי [H3045] וְאֶת [H0853] הִתְרַגִּזְךָ [H7264]
אֵלָי׃ [H0413]

Lakini najua kuketi kwako chini, na kutoka kwako, kuingia kwako dhidi yangu.

28 יַעַן [H3282] הִתְרַגִּזְךָ [H7264] אֵלַי [H0413] וְשַׁאֲנַנְךָ [H7600] עָלָה [H5927] בְּאָזְנָי [H0241]
וְשַׂמְתִּי [H7760] מִתְנִי [H4964] בְּאַפֶּךָ [H0639] חַחִי [H2397] וַהֲשִׁבֹתִיךָ [H7725] בְּשִׂפְתֶיךָ [H8193]
בָּהּ׃ [H0]
בָּאתָ [H0935] אֲשֶׁר־ [H0834] בַּדֶּרֶךְ [H1870] אָשִׁיב

Kwasababu kiburi chako kimeyafikia masikio yangu, Nitaweka kulabu yangu kwenye pua yako, na hatamu yangu kwenye mdomo wako; nitakurudisha nyuma kwa njia ile ile uliyoijia.”

29 וְזֶה־ הָאוֹת לְךָ kwako ishara kuleni mwaka-huu הַשָּׁנָה kinachomea-chenyewe סָפִיחַ ובַשָּׁנָה na-mwaka H8141 הַשֵּׁנִית wa-pili H8145
וְנִטְעוּ na-pandeni H5193 וְקִצְרוּ na-vuneni וְזִרְעוּ pandeni H2232 הַשְּׁלִישִׁית wa-tatu וּבַשָּׁנָה na-mwaka H8141 סָחִישׁ kinachotoka-humo H7823
פִּרְיֶם׃ matunda-yake H6529 וְאִכְלוּ na-kuleni H0398 כְּרָמִים mashamba-ya-mizabibu H3754

Hii ndiyo itakuwa ishara kwako: Mwaka huu mtakula vitu viotavyo porini, na katika mwaka wa pili vile vikuavyo katika huo. Lakini katika mwaka wa tatu ni lazima mpande na kuvuna, kupanda mashamba ya mizabibu na kula matunda yake.

30 וְעָשָׂה na-watazaa לְמָטָּה chini H4295 שֹׂרֵשׁ mzizi H8328 הַנִּשְׁאָרָה waliobaki H7604 יְהוּדָה Yuda H3063 בֵּית־ wa-nyumba-ya- פְּלֵיטַת walionusurika H6413 וְיָסְפָה na-wataongeza H3254
לְמָעְלָה׃ juu H4605 פְּרִי matunda H6529

Mabaki ya nyumba ya Yuda ambayo yataokoka yatachukua tena mizizi na kuzaa matunda.

31 צִיּוֹן wa-Sayuni H6726 מֵהַר kutoka-mlima H2022 וּפְלֵיטָה na-walionusurika H6413 שְׁאֵרִית mabaki H7611 תֵּצֵא watatoka H3318 מִירוּשָׁלַ͏ִם kutoka-Yerusalemu H3389 כִּי kwa-sababu
ס [s] זֹאת׃ hili H2063 תַּעֲשֶׂה־ utafanya- (צְבָאוֹת) (wa-majeshi) H6635 יְהוָה wa-Yahwe H3068 קִנְאַת wivu H7068

Kwa kuwa mabaki yatatoka Yerusalemu, kutoka Mlima Sayuni wenye kuokoka utakuja. Wivu wa Yahwe wa majeshi utafanya hivyo.

32 לָכֵן kwa-hiyo כֹּה־ hivi- אָמַר asema יְהוָה Yahwe אֶל־ kuhusu- מֶלֶךְ mfalme אַשּׁוּר wa-Ashuru לֹא hata- יָבֹא ingia H0935 אֶל־ katika- H0413 הָעִיר mji
וְלֹא־ na-hata- H3808 יְקַדְּמֶנָּה uje-mbele-yake H6923 מָגֵן ngao H4043 וְלֹא־ na-hata- H3808 חֵץ mshale H2671 שָׁם huko H8033 יוֹרֶה piga-mshale וְלֹא־ na-hata- H3808 הַזֹּאת huu H2063
סֹלְלָה׃ boma H5550 עָלֶיהָ dhidi-yake יִשְׁפֹּךְ mwage H8210

Kwa hiyo Yahwe asema hivi kuhusu mfalme wa Ashuru: “Hatakuja kwenye huu mji wala kupiga mshale hapa. Wala hatakuja mbele yake na ngao au kujenga boma dhidi yake.

33 בַּדֶּרֶךְ kwa-njia H1870 אֲשֶׁר־ ambayo- בָּא atakuja H0935 הוּא nayo בָּהּ יָשׁוּב atarudi H7725 וְאֶל־ na-katika- H0413 הָעִיר mji הַזֹּאת huu H2063 לֹא hata- H3808 יָבֹא ingia H0935 נְאֻם־ asema- H5002
יְהוָה׃ Yahwe H3068

Njia ile ile aliyoijia ndiyo njia atakayoondokea; hatoingia mji huu - hivi ndivyo asemavyo Yahwe.”

דָּוִד	וּלְמַעַן	לְמַעֲנִי	לְהוֹשִׁיעָהּ	הַזֹּאת	הָעִיר	אֶל־	וְנַנוֹתְי	34
Daudi	na–kwa–ajili–ya	kwa–ajili–yangu	kuuokoa	huu	mji	kwa–	na–nitaulinda	
H1732	H4616	H4616	H3467	H2063		H0413	H1598	

עַבְדִּי׃
mtumishi–wangu
H5650

Kwa maana nitaulinda huu mji na kuuokoa, kwa ajili yangu mwenyewe na kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu.”'

בְּמַחֲנֵה	וַיַּךְ	יְהוָה	מַלְאַךְ	וַיֵּצֵא	הַהוּא	בַּלַּיְלָה	וַיְהִי	35
katika–kambi	na–akapiga	wa–Yahwe	malaika	na–akatoka	huo	usiku	na–ikawa	
H4264	H5221	H3068	H4397	H3318	H1931	H3915	H1961	

כֻּלָּם	וְהִנֵּה	בַּבֹּקֶר	וַיַּשְׁכִּימוּ	אֶלֶף	וַחֲמִשָּׁה	שְׁמוֹנִים	מֵאָה	אַשּׁוּר
wote	na–tazama	asubuhi	na–walipoamka	elfu	na–tano	themanini	mia–moja	ya–Ashuru
H3605	H2009	H1242	H7925	H0505	H2568	H8084	H3967	H0804

מֵתִים׃	פְּגָרִים
wafu	maiti
H4191	H6297

Ikawa kuhusu usiku huo ambao malaika wa Yahwe alitoka na kuvamia kambi ya Waashuru, akawaua maaskari185, 000. Kisha watu wakaamka asubuhi na mapema, miili ya watu waliokuwa wamekufa ilikuwa imelala kila mahali.

וַיֵּשֶׁב	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	סַנְחֵרִיב	וַיָּשָׁב	וַיֵּלֶךְ	וַיֵּסַע	36
na–akakaa	Ashuru	mfalme–wa–	Senakeribu	na–akarudi	na–akaenda	na–akaondoka	
H3427	H0804	H4428	H5576	H7725	H3212	H5265	

בְּנִינְוֵה׃
katika–Ninawi
H5210

Hivyo Senakeribu mfalme wa Ashuru akaondoka Israeli na kwenda nyumbani na kuishi katika Ninawi.

וְאַדְרַמֶּלֶךְ	אֱלֹהָיו	נִסְרֹךְ	וּבֵית	מִשְׁתַּחֲוֶה	הוּא	וַיְהִי	37
na–Adrameleki	mungu–wake	Nisroki	katika–nyumba–ya–	akisujudu	yeye	na–ikawa	
H0152	H0430	H5268		H7812	H1931	H1961	

אֲרָרָט	אֶרֶץ	נִמְלְטוּ	וְהֵמָּה	בַּחֶרֶב	הִכֻּהוּ	)בָּנָיו(	וְשַׂרְאֶצֶר
ya–Ararati	nchi	wakatoroka	na–wao	kwa–upanga	walimpiga	(wana–wake)	na–Sharezeri
H0780	H0776	H4422	H1992	H2719	H5221	H1121	H8272

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	חַדְרִן	אֶסַר־	וַיִּמְלֹךְ
[p]	badala–yake	mwana–wake	hadoni	Esar–	na–akatawala
	H8478		H0634	H0634	

Baadaye, alipokuwa akiabudu kwenye nyumba ya Nisroki mungu wake, watoto wake Adramaleki na Shareza wakamuua kwa upanga. Kisha wakakimbilia kwenye nchi ya Ararati. Kisha Esarhodani mwanaye akawa mfalme katika mahali pake.

Chapter 20

1

אָמוֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָהוּ	אֵלָיו	וַיָּבֹא	לָמוּת	חִזְקִיָּהוּ	חָלָה	הָהֵם	בַּיָּמִים
Amozi	mwana-wa-	Isaya	kwake	na-akaja	hadi-kufa	Hezekia	aliugua	hizo	katika-siku
H0531			H0413	H0935	H4191	H2396		H1992	H3117

מֵת	כִּי	לְבֵיתֶךָ	צַו	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	הַנָּבִיא
unakufa	kwa-sababu	nyumba-yako	amuru	Yahwe	asema	hivi-	kwake	na-akasema	nabii
H4191			H6680	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	H5030

תִּחְיֶה׃	וְלֹא	אַתָּה
ishi	na-huta-	wewe
H2421	H3808	

Katika siku hizo Hezekia aliugua akawa kwenye hatari ya kufa. Hivyo Isaya mwana wa Amozi, akaja, na kumwambia, “Yahwe asema, 'Weka nyumba yako kwenye mpangilio; kwa kuwa utakufa, na hutapona.'”

2

לֵאמֹר׃	יְהוָה	אֶל־	וַיִּתְפַּלֵּל	הַקִּיר	אֶל־	פָּנָיו	אֶת־	וַיִּסֹּב	
akisema	Yahwe	kwa-	na-akaomba	ukuta	kuelekea-	uso-wake	[obj]	na-akageuza	
H0559	H3068	H0413	H6419	H7023	H0413	H6440	H0853	H5437	

Kisha Ahazi akageuza uso wake kwenye ukuta na kumuomba Yahwe, akisema,

3

לְפָנֶיךָ	הִתְהַלַּכְתִּי	אֲשֶׁר	אֵת	נָּא	זְכָר־	יְהוָה	אָנָּה		
mbele-yako	nilitembea	jinsi-ambavyo	[obj]	tafadhali	kumbuka-	Yahwe	tafadhali		
H6440	H1980		H0853	H4994	H2142	H3068	H0577		

וַיֵּבְךְּ	עָשִׂיתִי	בְּעֵינֶיךָ	וְהַטּוֹב	שָׁלֵם	וּבִלְבָב	בֶּאֱמֶת
na-akalia	nimefanya	machoni-pako	na-kilicho-chema	kamili	na-kwa-moyo	kwa-uaminifu
H1058				H8003	H3824	H0571

ס	גָּדוֹל׃	בְּכִי	חִזְקִיָּהוּ
[s]	kikubwa	kilio	Hezekia
		H1058	H2396

“Tafadhali, Yahwe, ukumbuke jinsi nilivyo mwaminifu kutembea mbele yako kwa moyo wangu wote, na jinsi nilivyofanya yaliyo mazuri usoni kwako.” Kisha Hezekia akalia kwa sauti.

4

יְהוָה	וּדְבַר־	הַתִּיכֹנָה	)חָצֵר(	]העיר[	יָצָא	לֹא	יְשַׁעְיָהוּ	וַיְהִי	
Yahwe	na-neno-la-	wa-kati	(ua)	[k]	toka	hakuwa-ame-	Isaya	na-ikawa	
H3068	H1697	H8484	H2691		H3318	H3808		H1961	

לֵאמֹר׃	אֵלָיו	הָיָה	
likisema	yeye	likamjia	
H0559	H0413	H1961	

Kabla ya Isaya hajatoka nje kwenye mji wa kati, neno la Yahwe likamjia, kusema,

5

יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	עַמִּי	נְגִיד־	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	שׁוּב	
Yahwe	asema	hivi-	watu-wangu	kiongozi-wa-	Hezekia	kwa-	na-umwambie	rudi	
H3068	H0559	H3541		H5057	H2396	H0413	H0559	H7725	

דְּמַעְתֶּךָ	אֶת־	רָאִיתִי	תְּפִלָּתֶךָ	אֶת־	שָׁמַעְתִּי	אָבִיךָ	דָּוִד	אֱלֹהֵי	
machozi-yako	[obj]	nimeona	maombi-yako	[obj]	nimesikia	baba-yako	wa-Daudi	Mungu	
H1832	H0853	H7200	H8605	H0853	H8085	H0001	H1732	H0430	

יְהוָה׃	בַּיִת	תִּבְנֶה	הַשְּׁלִישִׁי	בַּיּוֹם	לָךְ	רָפָא	הִנְנִי	
ya-Yahwe	nyumba	utapanda	ya-tatu	siku	wewe	ninakuponya	tazama-mimi	
H3068		H5927	H7992	H3117		H7495	H2009	

'“Rudi, na umwambie Hezekia, kiongozi wa watu wangu, 'Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Daudi babu yako, asemavyo: “Nimesikia maombi yako, na nimeyaona machozi yako. Nitakuponya katika siku ya tatu, na utapanda juu kwenye nyumba ya Yahwe.

6 וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אַצִּילֶךָּ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃

wa-mfalme-wa- na-kutoka-mkono miaka na-tano kumi siku-zako juu-ya- na-nitaongeza
H4428 H3709 H8141 H6240 H2568 H3117 H3254

huu mji juu-ya- na-nitaulinda huu mji na-[obj] nitakuokoa Ashuru
H2063 H1598 H2063 H0853 H5337 H0804

mtumishi-wangu Daudi na-kwa-ajili-ya kwa-ajili-yangu
H5650 H1732 H4616 H4616

Nitakuongeza miaka kumi na tano ya maisha yako, na nitakulinda na huu mji kwa ajili yangu na kwa ajili ya mtumishi wangu.'"'

7 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ קְחוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁחִין וַיָּחִי׃

juu-ya- na-wakaweka na-wakachukua wa-tini mkate chukueni Isaya na-akasema
H3947 H8384 H1690 H3947 H0559

na-akapona jipu
H2421 H7822

Hivyo Isaya akasema, “Chukueni mkate wa tini.” Walifanya hivyo na kuweka kwenye jipu lake, na akapona.

8 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ מָה אוֹת כִּי־יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה׃

na-akasema Hezekia kwa- ni-nini ishara kwamba- ataniponya Yahwe mimi
H0559 H2396 H0413 H4100 H0226 H7495 H3068

na-nitapanda siku ya-tatu nyumba ya-Yahwe
H5927 H3117 H7992 H1697 H3068

Hezekia akamwambia Isaya, “Je kutakuwa na alama gani ambayo Yahwe ataniponya, na kwamba nitapanda juu hadi kwenye hekalu la Yahwe katika siku ya tatu?”

9 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ זֶה־לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הֲלֵךְ הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם־יָשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃

na-akasema Isaya hii- kwako ishara kutoka-kwa Yahwe kwamba atafanya Yahwe
H0559 H2088 H0226 H0854 H3068 H3068 H6213 H3068

[obj] jambo ambalo alisema je-liende kivuli hatua-kumi au- lirudi
H0853 H1697 H0834 H1696 H1980 H6738 H6235 H0518 H7725

hatua hatua-kumi
H4609 H6235

Isaya akajibu, “Hii ndiyo itakuwa ishara kwako kutoka kwa Yahwe, kwamba Yahwe atafanya kitu amacho alichokisema. Je kivuli kitaenda mbele hatua saba, au kurudi nyuma hatua saba?”

10 וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ נָקָל לִי כִּי יַטֶּה הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת לֹא כִּי אִם־יָשׁוּב הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אָחֳרַנִּית׃

na-akasema Hezekia ni-rahisi kwa-kivuli kuelekea hatua-kumi hapana bali
H0559 H2396 H7043 H6738 H5186 H6235 H3808

hatua hatua-kumi nyuma kivuli lirudi
H4609 H6235 H0322 H6738 H7725

Hezekia akajibu, “Ni kitu chepesi kwa kivuli kwenda mbele hatua kumi. Hapana, hicho kivuli kirudi nyuma hatua kumi.”

11

אֲשֶׁר	בְּמַעֲלוֹת	הַצֵּל	אֶת־	וַיָּשֶׁב	יְהוָה	אֶל־	הַנָּבִיא	יְשַׁעְיָהוּ	וַיִּקְרָא
ambazo	katika–hatua	kivuli	[obj]	na–akarudisha	Yahwe	kwa–	nabii	Isaya	na–akaita
		H6738	H0853	H7725	H3068	H0413	H5030		H7121

פ	מַעֲלוֹת׃	עֶשֶׂר	אַחַרְנִית	אָחָז	בְּמַעֲלוֹת	יָרְדָה
[p]	hatua	hatua–kumi	nyuma	za–Ahazi	katika–hatua	kilishuka
		H6235	H0322	H0271		H3381

Hivyo Isaya nabii akamlilia Yahwe, na akaleta kivuli hatua kumi nyuma, kutoka pale ambapo zilikuwa zimevuka kwenye ngazi za Ahazi.

12

סְפָרִים	בְּבֶל	מֶלֶךְ־	בַּלְאֲדָן	בֶּן־	בְּלְאֲדָן־בַּרְאֹדַךְ	שָׁלַח	הָיָה	בָּעֵת
barua	Babeli	mfalme–wa–	Baladani	mwana–wa–	Berodaki–baladani	alituma	huo	wakati
	H0894	H4428	H1081		H1255	H7971	H1931	H6256

חִזְקִיָּהוּ׃	חָלָה	כִּי	שָׁמַע	כִּי	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	וּמִנְחָה
Hezekia	aliugua	kwamba	alisikia	kwa–sababu	Hezekia	kwa–	na–zawadi
H2396			H8085		H2396	H0413	H4503

Katika kipindi hicho Merodak Baladani mfalme wa Babeli alituma barua na zawadi kwa Hezekia, kwa kuwa alisikia kwamba Hezekia alikuwa anaumwa.

13

בַּיִת	כָּל־	אֶת־	וַיַּרְאֵם	חִזְקִיָּהוּ	עֲלֵיהֶם	וַיִּשְׁמַע
nyumba	yote–	[obj]	na–akawaonyesha	Hezekia	wao	na–Hezekia–akawasikiliza
	H3605	H0853	H7200	H2396		H8085

הַטּוֹב	שֶׁמֶן	וְאֶת	הַבְּשָׂמִים	וְאֶת־	הַזָּהָב	וְאֶת־	הַכֶּסֶף	אֶת־	נְכֹתֹה
mazuri	mafuta	na–[obj]	viungo	na–[obj]	dhahabu	na–[obj]	fedha	[obj]	ya–hazina–yake
	H8081	H0853	H1314	H0853	H2091	H0853	H3701	H0853	H5238

בְּאוֹצְרֹתָיו	נִמְצָא	אֲשֶׁר	כָּל־	וְאֶת	כֵּלָיו	בַּיִת	וְאֵת
katika–hazina–zake	yaliyopatikana	yaliyokuwa	yote–	na–[obj]	ya–silaha–zake	nyumba	na–[obj]
H0214	H4672		H3605	H0853	H3627		H0853

בְּבֵיתוֹ	חִזְקִיָּהוּ	הֶרְאָם	לֹא־	אֲשֶׁר	דָּבָר	הָיָה	לֹא־
katika–nyumba–yake	Hezekia	waonyesha	haku–	ambacho	kitu	kitu–chochote	hakukuwa–na–
	H2396	H7200	H3808		H1697	H1961	H3808

מֶמְשַׁלְתּוֹ׃	וּבְכָל־
utawala–wake	na–katika–yote–
H4474	H3605

Hezekia akasikiliza hizo barua, na kisha kuwaonyesha wajumbe sehemu zote na sehemu zake za thamani, fedha, dhahabu, manukato na marhamu na nyumba yenye ghala la silaha zake, na yote yaliyokutwa kwenye ghala za nyumba zake. Hapakuwa na kitu kwenye nyumba, wala kwenye ufalme wake wote, ambao Hezekia hakuwaonyesha.

14

וְאָמְרוּ	מָה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	חִזְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הַנָּבִיא	יְשַׁעְיָהוּ	וַיָּבֹא
walisema	nini	kwake	na–akasema	Hezekia	mfalme	kwa–	nabii	Isaya	na–akaja
H0559	H4100	H0413	H0559	H2396	H4428	H0413	H5030		H0935

מֵאֶרֶץ	חִזְקִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר	אֵלָיִךְ	בָּאוּ	וּמֵאַיִן	הָאֵלֶּה	הָאֲנָשִׁים
kutoka–nchi	Hezekia	na–akasema	kwako	wamekuja	na–kutoka–wapi	hawa	watu
H0776	H2396	H0559	H0413	H0935	H0370	H0428	H0376

מִבָּבֶל׃	בָּאוּ	רְחוֹקָה
kutoka–Babeli	wamekuja	ya–mbali
H0894	H0935	H7350

Kisha Isaya akaja kwa Hezekia na kumuuliza, “Hawa watu walikuwa wanakwambiaje? Wanatokea wapi?” Hezekia aksema, “Wamekuja kutoka nchi ya mbali ya Babeli.

15

כָּל־	אֵת	חִזְקִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר	בְּבֵיתֶךָ	רָאוּ	מָה	וַיֹּאמֶר
yote–	[obj]	Hezekia	na–akasema	katika–nyumba–yako	waliona	nini	na–akasema
H3605	H0853	H2396	H0559		H7200	H4100	H0559

אֲשֶׁר	דָּבָר	הָיָה	לֹא־	רָאוּ	בְּבֵיתִי	אֲשֶׁר
ambacho	kitu	kitu–chochote	hakukuwa–na–	waliona	katika–nyumba–yangu	yaliyokuwa
	H1697	H1961	H3808	H7200		

בְּאֹצְרֹתָי׃	הִרְאִיתָם	לֹא־
katika–hazina–zangu	waonyesha	si–ku–
H0214	H7200	H3808

Isaya akauliza, “Wameona nini kwenye nyumba yako?” Hezekia akajibu, “Wameona kila kitu kwenye nyumba yangu. Hakuna kitu miongoni mwa vitu vyangu vya thamani ambavyo sijawaonyesha.”

16

יְהוָה׃	דְּבַר־	שְׁמַע	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	יְשַׁעְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
Yahwe	neno–la–	sikia	Hezekia	kwa–	Isaya	na–akasema
H3068	H1697	H8085	H2396	H0413		H0559

Basi Isaya akamwambia Hezekia, “Sikiliza neno la Yahwe:

17

בְּבֵיתֶךָ	אֲשֶׁר	כָּל־	וְנִשָּׂא	בָּאִים׀	יָמִים	הִנֵּה׀
katika–nyumba–yako	yaliyokuwa	yote–	na–kitachukuliwa	zinakuja	siku	tazama
		H3605	H5375	H0935	H3117	H2009

יִוָּתֵר	לֹא־	בָּבֶלָה	הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד־	אֲבֹתֶיךָ	אָצְרָו	וַאֲשֶׁר
baki	hakuta–	Babeli	hii	siku	mpaka–	baba–zako	waliweka–akiba	na–yale–ambayo
H3498	H3808	H0894	H2088	H3117	H5704	H0001	H0686	

יְהוָה׃	אָמַר	דָּבָר
Yahwe	asema	kitu
H3068	H0559	H1697

'Tazama siku zinakuja wakati kila kitu kwenye kwenye nyumba yako ya kifalme, vitu ambavyo babu zako walivitunza huko hadi leo, vitabebwa kwenda Babeli. Hakuna kitakachobakia, Yahwe asema.

18

)יְקַחוּ(	]יקח[	תּוֹלִיד	אֲשֶׁר	מִמְּךָ	יֵצְאוּ	אֲשֶׁר	וּמִבָּנֶיךָ
(watachukuliwa)	[k]	utazaa	ambao	kwako	watatoka	ambao	na–kutoka–wana–wako
H3947	H3947	H3205			H3318		

בָּבֶל׃	מֶלֶךְ	בְּהֵיכַל	סָרִיסִים	וְהָיוּ
wa–Babeli	la–mfalme	katika–jumba	matowashi	na–watakuwa
H0894	H4428	H1964	H5631	H1961

Watoto waliozaliwa na wewe, ambao umewazaa wewe mwenyewe-watawachukua mbali, na watakuwa matowashi kwenye nyumba ya kifalme ya mfalme wa Babeli.'”

19

דִּבַּרְתָּ	אֲשֶׁר	יְהוָה	דְּבַר־	טוֹב	יְשַׁעְיָהוּ	אֶל־	חִזְקִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר
umesema	ambalo	Yahwe	neno–la–	jema	Isaya	kwa–	Hezekia	na–akasema
H1696		H3068	H1697			H0413	H2396	H0559

בְּיָמָי׃	יִהְיֶה	וֶאֱמֶת	שָׁלוֹם	אִם־	הֲלוֹא	וַיֹּאמֶר
katika–siku–zangu	utakuwepo	na–ukweli	amani	ikiwa–	je–si–hivyo	na–akasema
H3117	H1961	H0571	H7965		H3808	H0559

Hezekia akamwambia Isaya, “neno la Yahwe ulilolitongea ni jema.” Kwa kuwa alifikiri, Je sivyo ikiwapo amani na kweli katika siku zangu?”

20 וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־ גְּבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
na–mambo–mengine ya–Hezekia na–yote– ushujaa–wake na–jinsi–ambavyo
H1697 H2396 H3605 H1369

עָשָׂה אֶת־ אֶת־ הַבְּרֵכָה וְאֶת־ הַמֶּרְחָץ וַיֹּבֶא הַמָּיִם הָעִירָה הֲלֹא־ הֵם
alitengeneza [obj] birika na–[obj] mfereji na–akaleta maji mjini je–si– hayo
H1992 H3808 H4325 H0853 H0935 H0853 H1295 H0853

סֵפֶר עַל־ כְּתוּבִים הֵימִים דִּבְרֵי לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
kitabu katika– yameandikwa ya–siku cha–mambo ya–wafalme wa–Yuda
H3789 H3117 H1697 H4428 H3063

Kama kwa mambo mengine yanamuhusu Hezekia, na ushujaa wake wote, na jinsi alivyotengeza bwawa la maji na mfereji, na kuleta maji kwenye mji-hayakuandikwa kwenye kitabu cha ya matukio ya wafalme wa Yuda?

21 וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־ אֲבֹתָיו בְּנוֹ
na–Hezekia–akalala Hezekia pamoja–na– baba–zake mwana–wake
H7901 H2396 H0001 H4519

תַּחְתָּיו׃ פ
badala–yake [p]
H8478

Hezekia akalala na babu zake, na Manase mwanae akawa mfalme katika sehemu yake.

Chapter 21

1 בֶּן־ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בִּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים
mwana–wa– miaka–kumi na–mbili miaka Manase katika–kutawala–kwake na–hamsini
H8147 H6240 H8141 H4519 H2572

בֶּה׃ חֶפְצִי־ אִמּוֹ וְשֵׁם בִּירוּשָׁלָם מָלַךְ שָׁנָה וְחָמֵשׁ
— Hefsiba– la–mama–yake na–jina katika–Yerusalemu alitawala miaka na–mitano
H2657 H2657 H0517 H8034 H3389 H8141 H2568

Manase alikuwa na umri wa miaka kumi na mbili wakati alipoanza kutawala; alitawala miaka hamsini na tano katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa anaitwa Hefziba.

2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת אֲשֶׁר
na–alifanya uovu machoni–pa Yahwe kulingana–na–machukizo ambayo
H6440 H3068 H8441

יְהוָה הוֹרִישׁ בְּנֵי מִפְּנֵי יְהוָה יִשְׂרָאֵל׃
Yahwe–aliwafukuza wana mbele–ya Yahwe wa–Israeli
H3423 H1121 H6440 H3068 H3478

Alifanya maovu usoni kwa Yahwe, kama machukizo ya mataifa ambayo Yahwe aliyafukuza nje mbele ya wana wa Israeli.

3 וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־ הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו
na–akajenga–tena na–akajenga [obj] mahali–pa–juu ambayo aliharibu Hezekia baba–yake
H7725 H1129 H0853 H1116 H0001 H0006 H2396 H0001

וַיָּקֶם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב
na–akasimamisha madhabahu kwa–Baali na–akaunda Ashera kama–vile alivyofanya Ahabu
H4196 H1168 H0842 H7812 H0256

וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃ הַשָּׁמַיִם צְבָא לְכָל־ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
na–akayatumikia la–mbingu jeshi kwa–yote– na–akasujudu wa–Israeli mfalme
H5647 H8064 H3605 H7812 H3478 H4428

Kwa kupajenga tena mahala pa juu ambapo Hezekia baba yake alipaharibu, na akajenga madhabahu kwa ajili ya Baali, akafanya Ashera, kama Ahabu mfalme wa Israeli alivyofanya, akasujudu kwa nyota zote za mbinguni na kuwaabudu wao.

4 וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם אָשִׂים שְׁמִי׃
na-akajenga madhabahu katika-nyumba ya-Yahwe ambayo Yahwe-alisema Yahwe katika-Yerusalemu nitaweka [obj] jina-langu
H1129 H4196 H1004 H3068 H0559 H3068 H3389 H0853 H8034

Manase akajenga madhabahu za kipagani kwenye nyumba ya Yahwe, ingawaje Yahwe aliamuru, “Jina langu litakuwa Yerusalemu daima.”

5 וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה׃
na-akajenga madhabahu kwa-yote- jeshi la-mbingu katika-zote-mbili nyua za-nyumba-ya- Yahwe
H1129 H4196 H3605 H0853 H8064 H8147 H3068

Akajenga madhabahu kwa ajili ya nyota zote za mbinguni katika behewa mbili za nyumba ya Yahwe.

6 וְהֶעֱבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃
na-akampitisha [obj] mwana-wake katika-moto na-akafanya-uaguzi na-akafanya-uchawi na-akafanya pepo na-wachawi alifanya-mengi kufanya uovu machoni-pa Yahwe kumkasirisha
H1129 H0853 H1121 H0784 H6049 H5172 H6213 H0178 H3049 H7235 H6213 H7451 H5869 H3068 H3707

Akamuweka mtoto wake wa kiume kwenye moto; akatazama bao ushirikina na kujishuhulisha pamoja wale ambao wenye pepo wa utambuzi na wale wachawi. Akafanya maovu mengi usoni kwa Yahwe na kuchochea hasira kwa Mungu.

7 וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם׃
na-akaweka [obj] sanamu ya-Ashera ambayo alitengeneza katika-nyumba ambayo Yahwe-alisema Yahwe kwa- Daudi na- Solomoni mwana-wake katika-nyumba hii na-katika-Yerusalemu ambayo nimechagua kutoka-yote ya-Israeli makabila nitaweka [obj] jina-langu milele
H5414 H0853 H6459 H0842 H1004 H0559 H3068 H0413 H1732 H0413 H8010 H1121 H1004 H2088 H0996 H3605 H7626 H3478 H0977 H1004 H3389 H0853 H8034 H5769

Sanamu ya kuchongwa ya Ashera ambayo aliitnegeneza, akaiweka kwenye nyumba ya Yahwe. Nyumba hii ndiyo ambayo Yahwe alimwambia Daudi na Sulemani mwanawe; alisema: “Ni nyumba hii na katika Yerusalemu, ambayo nimeichagua kutoka makabila yote ya Isaraeli, ambako nitaliweka jina langu milele.

8 וְלֹא אסִיף endelea H3254 נָתַתִּי niliwapa H5414 אֲשֶׁר ambayo H0127 הָאֲדָמָה nchi H0127 מִן־ kutoka- H3478 יִשְׂרָאֵל ya-Israeli H3478 רֶגֶל miguu H7272 לְהָנִיד kuzungusha H5110 na-sita- H3808
צִוִּיתִים niliwaamuru H6680 אֲשֶׁר ambayo H0127 כְּכֹל kulingana-na-yote H3605 לַעֲשׂוֹת kufanya H6213 יִשְׁמְרוּ watashika H8104 אִם־ ikiwa- H0518 רַק tu H7535 לַאֲבוֹתָם baba-zao H0001
מֹשֶׁה׃ Musa H4872 עַבְדִּי mtumishi-wangu H5650 אֹתָם wao H0853 צִוָּה aliamuru H6680 אֲשֶׁר־ ambayo- H0834 הַתּוֹרָה torati H8451 וּלְכֹל־ na-kulingana-na-yote- H3605

Sintofanya miguu ya Israeli kushindwa tena nje ya nchi ambayo niliwapa babu zao, kama tu watakuwa makini kutii yale yote niliyowaamuru, na kufuata sheria zote ambazo mtumishi wangu Musa aliwaamuru.”

9 הַגּוֹיִם mataifa H1471 מִן־ kuliko- H4480 הָרַע uovu H7451 אֶת־ [obj] H0853 לַעֲשׂוֹת kufanya H6213 מְנַשֶּׁה Manase H4519 וַיַּתְעֵם na-Manase-akawapoteza H8582 שָׁמְעוּ sikia H8085 וְלֹא na-hawaku- H3808
יִשְׂרָאֵל׃ wa-Israeli H3478 בְּנֵי wana H1121 מִפְּנֵי mbele-ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 הִשְׁמִיד Yahwe-aliyaharibu H8045 אֲשֶׁר ambayo H0834

Lakini watu hawakusikia, na Manase akawaongoza kufanya maovu zaidi kuliko yale ya mataifa ambayo Yahwe aliyaharibu mbele ya watu wa Israeli.

10 לֵאמֹר׃ akisema H0559 הַנְּבִיאִים manabii H5030 עַבָדָיו watumishi-wake H5650 בְּיַד־ kwa-mkono-wa- H3027 יְהוָה Yahwe H3068 וַיְדַבֵּר na-Yahwe-akasema H1696

Basi Yahwe akaongea na watumishi wake manabii, akisema,

11 הָאֵלֶּה haya H0428 הַתּוֹעֵבֹת machukizo H8441 יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ־ mfalme-wa- H4428 מְנַשֶּׁה Manase H4519 עָשָׂה amefanya H6213 אֲשֶׁר ya-kwamba H0834 יַעַן kwa-sababu H3282
לְפָנָיו kabla-yake H6440 אֲשֶׁר ambao-walikuwa H0834 הָאֱמֹרִי Waamori H0567 עָשׂוּ walifanya H6213 אֲשֶׁר־ ambayo- H0834 מִכֹּל kuliko-yote H3605 הָרַע׃ amefanya-uovu H7451
פ [p] בְּגִלּוּלָיו׃ kwa-sanamu-zake H1544 יְהוּדָה Yuda H3063 אֶת־ [obj] H0853 גַּם־ pia- H1571 וַיַּחֲטִא na-amewafanya-kutenda-dhambi H2398

Kwasababu Manase mfalme wa Yuda amefanya haya machukizo, na kutenda maovu zaidi kuliko yote waliyoyatenda Waamori ambao walikuwa mbele yake walikubali, na pia aliwafanya Yuda kuasi kwa sanamu zake,

12 עַל־ juu-ya- H5921 רָעָה maafa H7451 מֵבִיא ninaleta H0935 הִנְנִי tazama-mimi H2009 יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3478 אֱלֹהֵי Mungu H0430 יְהוָה Yahwe H3068 אָמַר asema H0559 כֹּה־ hivi- H3541 לָכֵן kwa-hiyo H3651
אָזְנָיו׃ masikio-yake H0241 שְׁתֵּי zote-mbili H8147 תְּצִלְנָה zitalia H6750)שַׁמְּעָה((atakaposikia) H8085]שמעיו[[k] H8085 כָּל־ kila- H3605 אֲשֶׁר ambayo H0834 וִיהוּדָה na-Yuda H3063 יְרוּשָׁלִַם Yerusalemu H3389

kwa hiyo Yahwe, Mungu wa Israeli, akasema hivi: Tazama, nakaribia kuleta uovu juu ya Yerusalemu na Yuda ambayo kila mtu asikiapo kuhusu hilo, masikio yake yote yatang'aa.

13 וְנָטַיתִי עַל־ יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת קָו שֹׁמְרוֹן וְאֶת־ מִשְׁקֶלֶת
na–nitanyoosha juu–ya– Yerusalemu [obj] kamba ya–Samaria na–[obj] timazi
H5186 H0853 H3389 H0853 H8111 H0853 H4949

בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת־ יְרוּשָׁלַ͏ִם כַּאֲשֶׁר־ יִמְחֶה אֶת־ הַצַּלַּחַת
ya–nyumba ya–Ahabu na–nitafuta [obj] Yerusalemu kama–vile– anafuta–mtu [obj] sahani
H0256 H4229 H0853 H3389 H0853 H6747

מָחָה וְהָפַךְ עַל־ פָּנֶיהָ׃
kuifuta na–kuigeuza juu–ya– uso–wake
H2015 H6440

Nitanyoosha juu ya Yerusalemu kipimo kilichotumika dhidi ya Samaria, na kuangusha msatari utakaotumika dhidi ya nyumba ya Ahabu; Nitaifuta Yerusalemu safi, kama kufuta sahani, kuifuta na kuifunika juu chini.

14 וְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי וּנְתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם
na–nitawaacha [obj] mabaki ya–urithi–wangu na–nitawatia mkononi–mwa adui–zao
H5203 H0853 H7611 H5159 H5414 H3027 H0341

וְהָיוּ לְבַז וְלִמְשִׁסָּה לְכָל־ אֹיְבֵיהֶם׃
na–watakuwa mateka na–nyara kwa–wote– adui–zao
H1961 H0957 H4933 H3605 H0341

Nitawatupa masalia ya urithi wangu na kuwaweka mikononi mwa maadui zao. Watakuwa nyara na mateka kwa maadui zao wote,

15 יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי וַיַּהִיוּ מַכְעִסִים אֹתִי מִן־ יוֹם
kwa–sababu ya–kwamba wamefanya [obj] uovu machoni–pangu na–wamekuwa wanikasirisha mimi tangu– siku
H3282 H0834 H6213 H0853 H7451 H5869 H1961 H3707 H0853 H4480 H3117

הֱיוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֲבוֹתָם יָצְאוּ אֲשֶׁר
ambayo walitoka baba–zao kutoka–Misri na–mpaka siku hii
H0834 H3318 H0001 H4714 H5704 H3117 H2088

kwa sababu wamefanya yaliyo maovu usoni kwangu, na kunichochea hasira, tangu siku babu zao walipotoka Misri, hadi leo.”

16 וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר־ מִלֵּא
na–pia damu isiyo–na–hatia alimwaga Manase mengi sana mpaka ambayo– alijaza
H1571 H1818 H5355 H8210 H4519 H7235 H3966 H5704 H0834 H4390

פִּיהוּ מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא לְהַעֲבִיר אֶת־ יְהוּדָה בְּעֵינֵי יְהוָה׃
upande Yerusalemu [obj] dhambi–yake ambayo mbali–na hadi–upande Yuda [obj] aliwafanya–kutenda–dhambi machoni–pa Yahwe
H6310 H3389 H0853 H2403 H0834 H0905 H6310 H3063 H0853 H6213 H5869 H3068

Aidha, Manase akazimwaga damu nyingi za wasio na hatia, hadi alipoijaza Yerusalemu kutoka upande huu kwenda mwingine kwa kifo. Hii ilikuwa ni kuongeza kwenye dhambi ambayo aliifanya Yuda kuasi, wakati walipofanya uovu mbele za Yahwe.

17 וְיֶתֶר מַעֲשֵׂה מְנַשֶּׁה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ
na–mambo–mengine ya–Manase na–yote– ambayo alifanya na–dhambi–yake
H1697 H4519 H3605

אֲשֶׁר חָטָא הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
ambayo alitenda je–si– hayo yameandikwa katika– kitabu cha–mambo ya–siku
H2398 H3808 H1992 H3789 H3605 H1697 H3117

לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
ya–wafalme wa–Yuda
H4428 H3063

Kama kwa mambo mengine yamhusuyo Manase, yote aliyoyafanya, na dhambi ambayo aliyoifanya, je haya hayajaandikwa kwenye kitabu cha matukio cha wafalme wa Yuda?

18 וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגַן־
katika–bustani–ya– na–akazikwa baba–zake pamoja–na– Manase na–Manase–akalala
H1588 H6912 H0001 H4519 H7901

בֵּיתוֹ בְּגַן עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ
nyumba–yake katika–bustani–ya– Uza na–akatawala Amoni mwana–wake badala–yake [p]
H1588 H0526 H8478

Manase akalala pamoja na babu zake na alizikwa kwenye bustani ya nyumba yake, katika bustani ya Uza. Amoni mwanawe akawa mfalme katika sehemu yake.

19 בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וּשְׁתַּיִם מְלָכוֹ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם
mwana–wa– miaka–ishirini miaka na–mbili katika–kutawala–kwake Amoni miaka na–mbili
H6242 H8141 H8147 H0526 H8141 H8147

אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת־חָרוּץ מִיָּטְבָה׃
la–mama–yake Meshulemethi binti–wa– Haruzi kutoka– Yotba
H0517 H4922 H1323 H2743 H3192

Amoni alikuwa na miaka kumi na mbili alipoanza kutawala; alitawala miaka miwili katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa anaitwa Meshlemethi; alikuwa binti wa Haruzi wa Yotba.

20 וַיַּעַשׂ הָרַע כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו׃
na–alifanya uovu machoni–pa Yahwe kama–vile alivyofanya Manase baba–yake
H3068 H0001 H4519

Alifanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe, kama manase baba yake alivyofanya.

21 וַיֵּלֶךְ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד אֶת־הַגִּלֻּלִים
na–akaenda katika–yote– njia ambayo– alienda baba–yake na–akaabudu [obj] sanamu
H3212 H3605 H1870 H0001 H1980 H5647 H0853 H1544

אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתָּחוּ לָהֶם׃
ambazo aliabudu baba–yake na–akasujudu kwao
H5647 H0001 H7812

Amoni alifuata njia zote ambazo baba yake alizotembelea na kuabudu sanamu ambazo baba yake aliziabudu, na kuzisujudia.

22 וַיַּעֲזֹב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא הָלַךְ בְּדֶרֶךְ יְהוָה׃
na–akamwacha [obj] Yahwe Mungu wa–baba–zake na–haku– enda katika–njia ya–Yahwe
H5647 H0853 H3068 H0430 H0001 H3808 H1980 H1870 H3068

Akajitenga na Yahwe, Mungu wa baba zake, na hakutembea katika njia ya Yahwe.

הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וַיַּמִּיתוּ	עָלָיו	אָמוֹן	עַבְדֵי־	וַיִּקְשְׁרוּ	23
mfalme	[obj]	na–wakamuua	dhidi–yake	Amoni	watumishi–wa–	na–wakapanga–hila	
H4428	H0853	H4191		H0526	H5650	H7194	

בְּבֵיתוֹ׃
katika–nyumba–yake

Watumishi wa Amoni wakafanya njama dhidi yake na kumuua mfalme kwenye nyumba yake mwenyewe.

אָמוֹן	הַמֶּלֶךְ	עַל־	הַקֹּשְׁרִים	כָּל־	אֶת	הָאָרֶץ	עַם־	וַיַּךְ	24
Amoni	mfalme	dhidi–ya–	waliopanga–hila	wote–	[obj]	nchi	watu–wa–	na–wakapiga	
H0526	H4428		H7194	H3605	H0853	H0776		H5221	

תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	יֹאשִׁיָּהוּ	אֶת־	הָאָרֶץ	עַם־	וַיַּמְלִיכוּ	
badala–yake	mwana–wake	Yosia	[obj]	nchi	watu–wa–	na–wakamfanya–mfalme	
H8478		H2977	H0853	H0776			

Lakini watu wa nchi wakawaua watu wote waliofanya njama dhidi ya mfalme Amoni, na wakamfanya Yosia mtoto wake kuwa mfalme katika sehemu yake.

כְּתוּבִים	הֵם	הֲלֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	אָמוֹן	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	25
yameandikwa	hayo	je–si–	alifanya	ambayo	ya–Amoni	ya–mambo	na–mambo–mengine	
H3789	H1992	H3808			H0526	H1697		

יְהוּדָה׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	
wa–Yuda	ya–wafalme	ya–siku	cha–mambo	kitabu	katika–	
H3063	H4428	H3117	H1697			

Kama ilivyo kwa mambo mengine yamhusuyo Amoni yale aliyoyafanya, je hayajaandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

יֹאשִׁיָּהוּ	וַיִּמְלֹךְ	עֻזָּא	בְּגַן־	בְּקִבְרָתוֹ	אֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ	26
Yosia	na–akatawala	Uza	katika–bustani–ya–	katika–kaburi–lake	yeye	na–wakamzika	
H2977			H1588	H6900	H0853	H6912	

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ
[p]	badala–yake	mwana–wake
	H8478	

Watu wakamzika kwenye kaburi lake katika bustani ya Uza, na Yosia mwanawe akawa mfalme katika sehemu yake.

Chapter 22

וְאַחַת	וּשְׁלֹשִׁים	בְּמָלְכוֹ	יֹאשִׁיָּהוּ	שָׁנָה	שְׁמֹנֶה	בֶּן־		1
na–moja	na–thelathini	katika–kutawala–kwake	Yosia	miaka	miaka–nane	mwana–wa–		
H0259	H7970		H2977	H8141	H8083			

עֲדָיָה	בַּת־	יְדִידָה	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלָם	מָלַךְ	שָׁנָה	
Adaya	binti–wa–	Yedida	la–mama–yake	na–jina	katika–Yerusalemu	alitawala	miaka	
H5718	H1323	H3040	H0517	H8034	H3389		H8141	

מִבָּצְקַת׃
kutoka–Boskathi
H1218

Yosia alikuwa na umri wa miaka minane wakati alipoanza kutawala; alitawala kwa mda wa miaka thelathini na moja katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa anaitwa Yedida (Alikuwa binti wa Adaye wa Bozkathi).

2

דָּוִד	דֶּרֶךְ	בְּכֹל־	וַיֵּלֶךְ	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	וַיַּעַשׂ	
ya–Daudi	njia	katika–yote–	na–akaenda	Yahwe	machoni–pa	yaliyo–sawa	na–alifanya	
H1732	H1870	H3605	H3212	H3068		H3477		

פ	וּשְׂמֹאול׃	יָמִין	סָר	וְלֹא־	אָבִיו	
[p]	wala–kushoto	kulia	geuka	na–haku–	baba–yake	
	H8040	H3225	H5493	H3808	H0001	

Alifanya yale yaliyo mema usoni mwa Yahwe. Alitembea kwenye njia zote za Daudi babu yake, na hakugeuka wala upande wa kulia au kushoto.

3

אֶת־	הַמֶּלֶךְ	שֶׁלַח	יֹאשִׁיָּהוּ	לַמָּלֶךְ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בִּשְׁמֹנֶה	וַיְהִי
[obj]	mfalme	alituma	Yosia	wa–mfalme	mwaka	na–nane	katika–kumi	na–ikawa
H0853	H4428	H7971	H2977	H4428	H8141	H6240	H8083	H1961

יְהוָה	בֵּית	הַסֹּפֵר	מְשֻׁלָּם	בֶּן־	אֲצַלְיָהוּ	בֶּן־	שָׁפָן
ya–Yahwe	nyumba	mwandishi	Meshulamu	mwana–wa–	Azalia	mwana–wa–	Shafani
H3068			H4918		H0683		

לֵאמֹר׃
akisema
H0559

Ikawa kwamba katika mwaka wa kumi na nane mfalme Yosia, akamtuma Shafani mwana wa Azalia mwana wa Meshulamu, mwandishi, kwenye nyumba ya Yahwe, akisema,

4

בֵּית	הַמּוּבָא	הַכֶּסֶף	אֶת־	וְיִתֻּם	הַגָּדוֹל	הַכֹּהֵן	חִלְקִיָּהוּ	אֶל־	עֲלֵה
nyumba	iliyoletwa	fedha	[obj]	na–aweke–pamoja	mkuu	kuhani	Hilkia	kwa–	panda
	H0935	H3701	H0853	H8552		H3548	H2518	H0413	H5927

הָעָם׃	מֵאֵת	הַסַּף	שָׁמְרֵי	אָסְפוּ	אֲשֶׁר	יְהוָה	
watu	kutoka–kwa	wa–kizingiti	walinda	wamekusanya	ambayo	ya–Yahwe	
	H0854		H8104	H0622		H3068	

“Panda juu kwa Hilkia yule kuhani mkuu na mwambie ahesabu pesa ambazo zilizokuwa zimeletwa kwenye nyumba ya Yahwe, ambazo walinzi wa hekalu wamezikusanya kutoka kwa watu.

5

)בֵּית(	]בבית[	הַמַּפְקְדִים	הַמְּלָאכָה	עֹשֵׂי	יַד	עַל־	)וְיִתְּנֻהוּ(	]ויתנהו[
(nyumba)	[k]	waliowekwa	wa–kazi	ya–wafanyaji	mikono	katika–	(na–waipe)	[k]
			H4399		H3027		H5414	H5414

יְהוָה	בְּבֵית	אֲשֶׁר	הַמְּלָאכָה	לְעֹשֵׂי	אֹתוֹ	וְיִתְּנוּ	יְהוָה	
ya–Yahwe	katika–nyumba	ambao–wako	wa–kazi	kwa–wafanyaji	hiyo	na–waitoe	ya–Yahwe	
H3068			H4399		H0853	H5414	H3068	

הַבָּיִת׃	בָּדֶק	לְחַזֵּק	
wa–nyumba	ufa	kurekebisha	
	H0919	H2388	

Zigawanywe kwenye mikono ya wafanyakazi ambao ni wasimamizi wa nyumba ya Yahwe, na waache wawapatie wafanya kazi ambao wako kwenye nyumba ya Yahwe, ili waweze kutengeneza pale palipoharibika.

6

וְאַבְנֵי	עֲצֵי	וְלִקְנוֹת	וְלַגְּרָרִים	וְלַבֹּנִים	לְחָרָשִׁים	
na–mawe	mbao	na–kununua	na–kwa–waashi	na–kwa–wajenzi	kwa–maseremala	
H0068	H6086	H7069	H1443	H1129	H2796	

הַבָּיִת׃	אֶת־	לְחַזֵּק	מַחְצָב
nyumba	[obj]	kurekebisha	yaliyochongwa
	H0853	H2388	H4274

Wapewe pesa maseremala, wajenzi, na waashi, na pia kununua mbao na kukata jiwe kukarabati nyumba ya Yahwe.”

כִּי	יָדָם	עַל־	הַנִּתָּן	הַכֶּסֶף	אִתָּם	יֵחָשֵׁב	לֹא־	אַךְ	7
kwa–sababu	mikono–yao	katika–	iliyotolewa	fedha	nao	hesabiwa	haku–	lakini	
	H3027		H5414	H3701	H0854	H2803	H3808	H0389	

עֹשִׂים׃	הֵם	בֶּאֱמוּנָה
walifanya	wao	kwa–uaminifu
	H1992	H0530

Lakini zile pesa hazikutakiwa kuhesabiwa wakati walipokuwa wanapewa, kwa sababu waliimudu ile kazi kwa uaminifu.

הַתּוֹרָה	סֵפֶר	הַסֹּפֵר	שָׁפָן	עַל־	הַגָּדוֹל	הַכֹּהֵן	חִלְקִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר	8
cha–torati	kitabu	mwandishi	Shafani	kwa–	mkuu	kuhani	Hilkia	na–akasema	
H8451						H3548	H2518	H0559	

שָׁפָן	אֶל־	הַסֵּפֶר	אֶת־	חִלְקִיָּה	וַיִּתֵּן	יְהוָה	בְּבֵית	מָצָאתִי
Shafani	kwa–	kitabu	[obj]	Hilkia	na–Hilkia–akatoa	ya–Yahwe	katika–nyumba	nimekipata
	H0413		H0853	H2518	H5414	H3068		H4672

וַיִּקְרָאֵהוּ׃
na–akakisoma
H7121

Hilkia kuhani mkuu akamwambia Shafani yule mwandishi, “Nimekipata kitabu cha sheria katika nyumba ya Yahwe.” Basi Hilkia akampatia kile kitabu Shafani, na kukisoma.

דָּבָר	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וַיָּשֶׁב	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הַסֹּפֵר	שָׁפָן	וַיָּבֹא	9
jibu	mfalme	[obj]	na–akamrudishia	mfalme	kwa–	mwandishi	Shafani	na–akaja	
H1697	H4428	H0853	H7725	H4428	H0413			H0935	

בַּבַּיִת	הַנִּמְצָא	הַכֶּסֶף	אֶת־	עֹבְדֵי־	הִתְּיכוּ	וַיֹּאמֶר		
katika–nyumba	iliyopatikana	fedha	[obj]	watumishi–wako	wameyeyusha	na–akasema		
	H4672	H3701	H0853	H5650	H5413	H0559		

יְהוָה׃	בֵּית	הַמְפֻקָּדִים	הַמְלָאכָה	עֹשֵׂי	יַד	עַל־	וַיִּתְּנֻהוּ	
ya–Yahwe	nyumba	waliowekwa	wa–kazi	ya–wafanyaji	mikono	katika–	na–wakaipa	
H3068			H4399		H3027		H5414	

Shafani akaenda na kuchukua kile kitabu kwa mfalme, na pia kumjulisha, akisema, “Watumishi wako wamezitumia zile pesa ambazo zilizokuwa zimepatikana kwenye hekalu na zimegawiwa kwenye mikono ya wafanya kazi ambao husimamia kuangalia nyumba ya Yahwe.”

הַכֹּהֵן	חִלְקִיָּה	לִי	נָתַן	סֵפֶר	לֵאמֹר	לַמֶּלֶךְ	הַסֹּפֵר	שָׁפָן	וַיַּגֵּד	10
kuhani	Hilkia	mimi	amenipa	kitabu	akisema	mfalme	mwandishi	Shafani	na–akaambia	
H3548	H2518		H5414		H0559	H4428			H5046	

הַמֶּלֶךְ׃	לִפְנֵי	שָׁפָן	וַיִּקְרָאֵהוּ
mfalme	mbele–ya	Shafani	na–Shafani–akakisoma
H4428	H6440		H7121

Kisha Shafani yule mwandishi akamwambia mfalme, “Hilkia yule kuhani amenipatia kitabu.” Kisha Shafani akakisoma mbele ya mfalme.

אֶת־	וַיִּקְרַע	הַתּוֹרָה	סֵפֶר	דִּבְרֵי	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי	11
[obj]	alirarua	cha–torati	ya–kitabu	maneno	[obj]	mfalme	aliposikia	na–ikawa	
H0853	H7167	H8451		H1697	H0853	H4428	H8085	H1961	

בְּגָדָיו׃
mavazi–yake

Ikawa kwamba wakati mfalme aliposikia maneno ya sheria, alichana nguo zake.

12

בֶּן־ mwana-wa- | אֲחִיקָם Ahikamu H0296 | וְאֶת־ na-[obj] H0853 | הַכֹּהֵן kuhani H3548 | חִלְקִיָּה Hilkia H2518 | אֶת־ [obj] H0853 | הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 | וַיְצַו na-mfalme-akaamuru H6680

עֲשָׂיָה Asaya H6222 | וְאֶת na-[obj] H0853 | הַסֹּפֵר mwandishi | שָׁפָן Shafani | וְאֶת na-[obj] H0853 | מִיכָיְהוּ Mikaya H4320 | בֶּן־ mwana-wa- | עַכְבּוֹר Akbori H5907 | וְאֶת־ na-[obj] H0853 | שָׁפָן Shafani

לֵאמֹר׃ akisema H0559 | הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 | עֶבֶד־ mtumishi-wa- H5650

Kisha mfalme akamwamuru Hilkia yule kuhani, Ahikamu mwana wa Shafani, Akbori mwana wa Mikaya, Shafani mwandishi, na Asaya, mtumishi wake mwenyewe, akisema,

13

וּבְעַד na-kwa-niaba-ya H1157 | הָעָם watu | וּבְעַד־ na-kwa-niaba-ya- H1157 | בַּעֲדִי kwa-niaba-yangu H1157 | יְהוָה Yahwe H3068 | אֶת־ [obj] H0853 | דִּרְשׁוּ ulizeni H1875 | לְכוּ nendeni H3212

חֲמַת hasira H2534 | גְּדוֹלָה kubwa | כִּי־ kwa-sababu- | הַזֶּה hiki H2088 | הַנִּמְצָא kilichopatikana H4672 | הַסֵּפֶר ya-kitabu | דִּבְרֵי maneno H1697 | עַל־ kuhusu- | יְהוּדָה Yuda H3063 | כָּל־ yote- H3605

שָׁמְעוּ sikiliza H8085 | לְא־ hawaku- H3808 | אֲשֶׁר ya-kwamba | עַל kwa-sababu | בָּנוּ dhidi-yetu | נִצְתָּה imewashwa H3341 | הִיא hiyo H1931 | אֲשֶׁר־ ambayo- | יְהוָה ya-Yahwe H3068

הַכָּתוּב yaliyoandikwa H3789 | כְּכָל־ kulingana-na-yote- H3605 | לַעֲשׂוֹת kufanya | הַזֶּה hiki H2088 | הַסֵּפֶר ya-kitabu | דִּבְרֵי maneno H1697 | עַל־ kulingana-na- | אֲבֹתֵינוּ baba-zetu H0001

עָלֵינוּ׃ juu-yetu

Nenda na ukaongee pamoja na Yahwe kwa ajili yangu, na kwa ajili ya watu na kwa Yuda yote, kwa sababu ya maneno ya hiki kitabu ambacho kilichopatikana. Kwa hasira kubwa ya Yahwe ambayo ametukasirikia dhidi yetu kwa sababu babu zetu hawakusikiliza maneno ya hiki kitabu hivyo kama kutii yote ambayo yalikuwa yameandikwa kuhusiana na sisi.

14

חֻלְדָּה Hulda H2468 | אֶל־ kwa- H0413 | וַעֲשָׂיָה na-Asaya H6222 | וְשָׁפָן na-Shafani | וְעַכְבּוֹר na-Akbori H5907 | וַאֲחִיקָם na-Ahikamu H0296 | הַכֹּהֵן kuhani H3548 | חִלְקִיָּהוּ Hilkia H2518 | וַיֵּלֶךְ na-akaenda H3212

הַבְּגָדִים wa-mavazi | שֹׁמֵר mlinda H8104 | חַרְחַס Harhasi H2745 | בֶּן־ mwana-wa- | תִּקְוָה Tikwa H8616 | בֶּן־ mwana-wa- | שַׁלֻּם Shalumu H7967 | וְאֵשֶׁת mke-wa H0802 | הַנְּבִיאָה nabii-mke H5031

אֵלֶיהָ׃ naye H0413 | וַיְדַבְּרוּ na-wakasema H1696 | בַּמִּשְׁנֶה katika-sehemu-ya-pili H4932 | בִּירוּשָׁלִַם katika-Yerusalemu H3389 | יֹשֶׁבֶת alikuwa-akikaa H3427 | וְהִיא na-yeye H1931

Basi Hilkia yule kuhani, Ahikamu, Akbori, Shafani, na Asaya wakaenda kwa Hulda nabii wa kike, mke wa Shalumu mwana wa Tikva mwana wa Harhasi, mtunza kabati la nguo (aliishi katika Yerusalemu katika mtaa wa pili), na wakaongea pamoja naye.

15 וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה־ אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָאִישׁ אֲשֶׁר־
na-akasema kwao hivi- asema Yahwe Mungu wa-Israeli mtu ambaye-
H0559 H0413 H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H0376

שָׁלַח אֹתְכֶם אֵלָי׃
aliwatuma ninyi kwangu
H7971 H0853 H0413

Akawaambia, “Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Israeli, asemavyo: 'Mwambie huyu mtu aliyekutuma kwangu,

16 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה מַאֲשֶׁר הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
hivi asema Yahwe tazama-mimi ninaleta maafa juu-ya- mahali hapa na-juu-ya-
H3541 H0559 H3068 H2009 H0935 H4725 H2088

יְהוּדָה׃ מֶלֶךְ אֲשֶׁר קָרָא הַסֵּפֶר דִּבְרֵי כָּל־ אֵת יֹשְׁבֶיהָ
wa-Yuda mfalme alisoma ambacho ya-kitabu maneno yote- [obj] wakazi-wake
H3063 H4428 H7121 H0853 H3605 H1697 H0853 H3427

“Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: 'Tazama, nitaleta janga kwenye hii sehemu na juu ya wakaao hapa, kulingana na kila kitu kilichoandikwa kwenye kitabu ambacho mfalme wa Yuda alichokisoma.

17 לְמַעַן אֲחֵרִים לֵאלֹהִים וַיְקַטְּרוּ עֲזָבוּנִי אֲשֶׁר וְתַחַת
ili- mingine kwa-miungu na-wakafukiza-ubani wameniacha ya-kwamba kwa-sababu
H4616 H0312 H0430 H8478

בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם מַעֲשֵׂה בְּכֹל חֲמָתִי וְנִצְּתָה בַּמָּקוֹם
katika-mahali hasira-yangu na-imewashwa ya-mikono-yao kazi kwa-yote- kunikasirisha
H4725 H2534 H3341 H3027 H4639 H3605 H3707

תִּכְבֶּה׃ וְלֹא הַזֶּה
zimwa na-haita- hapa
H3518 H3808 H2088

Kwa sababu wamenitelekeza na kufukiza ubani kwa miungu mingine, hivyo basi wanaweza kunichochea hasira pamoja na matendo yote waliyoyafanya-kwa hiyo hasira yangu ilikuwa inawaka dhidi ya hii sehemu, na haitazimika.”'

18 תֹּאמְרוּ כֹּה יְהוָה אֶת־ לִדְרֹשׁ אֶתְכֶם הַשֹּׁלֵחַ יְהוּדָה מֶלֶךְ וְאֶל־
mtamwambia hivi Yahwe [obj] kuuliza ninyi aliyewatuma wa-Yuda mfalme na-kwa-
H0559 H3541 H3068 H0853 H1875 H0853 H7971 H3063 H4428 H0413

שָׁמַעְתָּ׃ אֲשֶׁר דִּבְרִים יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יְהוָה אָמַר כֹּה־ אֲלֵיהֶם
umesikia ambayo maneno wa-Israeli Mungu Yahwe asema hivi- yeye
H8085 H1697 H3478 H0430 H3068 H0559 H3541 H0413

Lakini kwa mfalme wa Yuda, aliye watuma kuuliza mapenzi ya Yahwe, hivi ndivyo mtakavyo mwambia: “Yahwe, Mungu wa Israeli asema hivi: Kuhusu yale maneno uliyoyasikia,

19 יַעַן רַךְ־ לְבָבְךָ מִפְּנֵי יְהוָה בְּשָׁמְעֲךָ אֲשֶׁר
kwa-sababu laini- moyo-wako mbele-ya Yahwe uliposikia yale-ambayo
H3282 H7401 H3824 H6440 H3068 H8085

דִּבַּרְתִּי עַל־ הַזֶּה הַמָּקוֹם עַל וְלִשְׁמָמָה לְחֵרְפָּה וְלִקְלָלָה
nilisema kuhusu- mahali hapa na-kuhusu- wakazi-wake kuwa ukiwa na-laana
H1696 H4725 H2088 H3427 H1961 H8047 H7045

וַתִּקְרַע בְּגָדֶיךָ מִבְּנֵי וַתִּבְכֶּה וְגַם לְפָנַי וָאֶכְנֶי שָׁמַעְתִּי נְאֻם־
na-ukararua mavazi-yako [obj] na-ukalia mbele-yangu na-pia mimi nimesikia asema-
H7167 H0853 H1058 H6440 H1571 H0595 H8085 H5002

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

kwa sababu moyo wako ulikuwa mlaini, na kwa sababu umejinyenyekesha mwenyewe mbele za Yahwe, wakati uliposikia nilichokisema dhidi ya hii sehemu na wenyeji wake, kwamba wanaweza kuwa wakiwa na laana, na kwasaabu ulizozirarua nguo zako na kulia mbele yangu, Nami pia nimekusikia-hivi ndivyo Yahwe asemavyo.

אֶל־	וְנֶאֱסַפְתָּ	אֲבֹתֶיךָ	עַל־	אָסְפְּךָ	הִנְנִי	לָכֵן׀	20
kwenda–	na–utakusanywa	baba–zako	kwa–	nitakukusanya	tazama–mimi	kwa–hiyo	
H0413	H0622	H0001		H0622	H2009		

אֲנִי	אֲשֶׁר־	הָרָעָה	בְּכֹל׀	עֵינֶיךָ	תִּרְאֶינָה	וְלֹא־	בְּשָׁלוֹם׀	קִבְרֹתֶיךָ׀
mimi	ambayo–	maafa	yote–	macho–yako	ona	na–haita–	kwa–amani	makaburi–yako
H0589			H3605		H7200	H3808	H7965	H6913

דָּבָר׃	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וַיָּשִׁיבוּ	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	עַל־	מֵבִיא	
jibu	mfalme	[obj]	na–wakamrudishia	hapa	mahali	juu–ya–	ninaleta	
H1697	H4428	H0853	H7725	H2088	H4725		H0935	

Tazama, nitakukusanya na babu zako, nawe utawekwa kaburini kwako kwa amani. Macho yako hayataona maafa yote ambayo nitayaleta kwenye hii sehemu. “”” Hivyo watu wakachukua ujumbe huu kuurudisha kwa mfalme.

Chapter 23

וִירוּשָׁלִָם׃	יְהוּדָה	זִקְנֵי	כָּל־	אֵלָיו	וַיַּאַסְפוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח	1
na–Yerusalemu	Yuda	wazee–wa–	wote–	kwake	na–wakakusanya	mfalme	na–akatuma	
H3389	H3063	H2205	H3605	H0413	H0622	H4428	H7971	

Hivyo mfalme akawatuma wajumbe waliokuwa wamemzunguka wazee wote wa Yuda na wa Yerusalemu.

יֹשְׁבֵי	וְכָל־	יְהוּדָהׇ	אִישׁ	וְכָל־	יְהוָה	בֵּית־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַל	2
wakaaji–wa–	na–wote–	Yuda	mtu	na–kila–	Yahwe	nyumba–ya–	mfalme	na–akapanda	
H3427	H3605	H3063	H0376	H3605	H3068		H4428	H5927	

וְעַד־	לְמִקְטָן	הָעָם	וְכָל־	וְהַנְּבִיאִים	וְהַכֹּהֲנִים	אִתּוֹ	יְרוּשָׁלִַם	
mpaka–	kutoka–mdogo	watu	na–wote–	na–manabii	na–makuhani	pamoja–naye	Yerusalemu	
H5704			H3605	H5030	H3548	H0854	H3389	

הַבְּרִית	סֵפֶר	דִּבְרֵי׀	כָּל־	אֶת־	בְּאָזְנֵיהֶם	וַיִּקְרָא	גָּדוֹל	
agano	kitabu–cha–	maneno–ya–	yote–	[obj]	masikioni–mwao	na–akasoma	mkubwa	
H1285		H1697	H3605	H0853	H0241	H7121		

יְהוָה׃	בְּבֵית	הַנִּמְצָא
Yahwe	katika–nyumba–ya–	kilichopatikana
H3068		H4672

Kisha mfalme akapanda hadi kwenye nyumba ya Yahwe, na watu wote wa Yuda na wenyeji wote wa Yerusalemu pamoja naye, na makuhani, manabii, na watu wote, kuanzia mdogo hadi mkubwa. Kisha akasoma katika masikioni kwao maneno yote ya kitabu cha agano ambalo lililokuwa limepatikana kwenye nyumba ya Yahwe.

יְהוָה	לִפְנֵי	וְהַבְּרִית	אֶת־	וַיִּכְרֹת	הָעַמּוּד	עַל־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעֲמֹד	3
Yahwe	mbele–ya–	agano	[obj]	na–akafanya	nguzo	juu–ya–	mfalme	na–akasimama	
H3068	H6440	H1285	H0853	H3772	H5982		H4428	H5975	

וְאֶת־	עֵדְוֹתָיו	וְאֶת־	מִצְוֹתָיו	וְלִשְׁמֹר	יְהוָהׇ	אַחֲרֵ	לָלֶכֶת	
na–[obj]	shuhuda–zake	na–[obj]	amri–zake	na–kushika	Yahwe	nyuma–ya–	kutembea	
H0853	H5715	H0853	H4687	H8104	H3068		H3212	

הַבְּרִית	דִּבְרֵי׀	אֶת־	לְהָקִים	נַפְשׁ	וּבְכָל־	לֵב	בְּכָל־	חֻקָּתָיו׀
agano	maneno–ya–	[obj]	kuthibitisha	nafsi	na–kwa–kila–	moyo	kwa–kila–	sheria–zake
H1285	H1697	H0853		H5315	H3605		H3605	H2708

בַּבְּרִית׃	הָעָם	כָּל־	וַיַּעֲמֹד	הַזֶּה	הַסֵּפֶר	עַל־	הַכְּתֻבִים	הַזֹּאת
katika–agano	watu	wote–	na–wakasimama	hiki	kitabu	juu–ya–	yaliyoandikwa	hili
H1285		H3605	H5975	H2088			H3789	H2063

Mfalme akasimama karibu na nguzo na kufanya agano mbele ya Yahwe, kutembea pamoja na Yahwe na kukumbuka maagizo yake, kanuni zake, na sheria zake, kwa moyo wake wote na kwa roho yake yote, kuthibitisha maneno ya hili agano ambalo lililokuwa limeandikwa kwenye hiki kitabu. Hivyo watu wote wakakubaliana kusimama kwenye agano

4

הַמִּשְׁנֶה׃	כֹּהֲנֵי	וְאֶת־	הַנְּדוֹל	הַכֹּהֵן	חִלְקִיָּהוּ	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיְצַו
daraja–la–pili	makuhani–wa–	na–[obj]	mkuu	kuhani	Hilkia	[obj]	mfalme	na–akaamuru
H4932	H3548	H0853		H3548	H2518	H0853	H4428	H6680

הַכֵּלִים	כָּל־	אֵת	יְהוָה	מֵהֵיכַל	לְהוֹצִיא	הַסַּךְ	שֹׁמְרֵי	וְאֶת־
vyombo	vyote–	[obj]	Yahwe	kutoka–hekaluni–mwa–	kutoa	kizingiti	walinzi–wa–	na–[obj]
H3627	H3605	H0853	H3068	H1964	H3318		H8104	H0853

וַיִּשְׂרֹפֵם	הַשָּׁמַיִם	צְבָא	וּלְכֹל	וְלָאֲשֵׁרָה	לַבַּעַל	הָעֲשׂוּיִם	
na–akavichoma	mbingu	jeshi–la–	na–kwa–wote	na–kwa–Ashera	kwa–Baali	vilivyotengenezwa	
H8313	H8064		H3605	H0842			

בֵּית־אֵל׃	עַפְּרָם	אֶת־	וְנָשָׂא	קִדְרוֹן	בְּשַׁדְמוֹת	לִירוּשָׁלִַם	מְחוּץ	
Betheli	majivu–yake	[obj]	na–akabeba	Kidroni	katika–mashamba–ya–	Yerusalemu	nje–ya–	
H1008	H6083	H0853	H5375	H6939	H7709	H3389	H2351	

Mfalme akamwamuru Hilkia yule kuhani mkuu, makuhani chini yake, na walinzi wa lango watoe kwenye hekalu vyombo vilivyokuwa vimetengenezwa kwa ajili ya Baali na Ashera, na kwa ajili ya nyota zote za mbinguni. Akivichoma moto Yerusalimu kwenye mashamba ya bonde la Kidroni na kubeba majivu yake kwenda Betheli.

5

יְהוּדָה	מַלְכֵי	נָתְנוּ	אֲשֶׁר	הַכְּמָרִים	אֶת־	וְהַשְׁבִּית	
Yuda	wafalme–wa–	waliwekwa	ambao	makuhani–wa–sanamu	[obj]	na–akawaondoa	
H3063	H4428	H5414		H3649	H0853		

וְאֶת־	יְרוּשָׁלִַם	וּמְסִבֵּי	יְהוּדָה	בְּעָרֵי	בַּבָּמוֹת	וַיַּקְטֵר	
na–[obj]	Yerusalemu	na–karibu–ya–	Yuda	katika–miji–ya–	katika–mahali–pa–juu	na–wakafukiza	
H0853	H3389	H4524	H3063		H1116		

הַשָּׁמָיִם׃	צְבָא	וּלְכֹל	וְלַמַּזָּלוֹת	וְלַיָּרֵחַ	לַשֶּׁמֶשׁ	לַבַּעַל	הַמְקַטְּרִים	
mbingu	jeshi–la–	na–kwa–wote	na–kwa–nyota	na–kwa–mwezi	kwa–jua	kwa–Baali	wanaofukiza	
H8064		H3605	H4208	H3394	H8121			

Akawaondoa makuhani waliokuwa wanaabudu miungu ambao wafalme wa Yuda waliwachagua ili kwa ajili ya kufukiza ubani katika mahali pa juu kwenye miji ya Yuda na sehemu zinazoizunguka Yerusalemu-wale waliokuwa wanchoma ubani kwa Baali, kwa juana kwa mwezi, kwa sayari, na kwa nyota zote za mbinguni.

6

אֶל־	לִירוּשָׁלִַם	מְחוּץ	יְהוָה	מִבֵּית	הָאֲשֵׁרָה	אֶת־	וַיֹּצֵא	
mpaka–	Yerusalemu	nje–ya–	Yahwe	kutoka–nyumbani–mwa–	Ashera	[obj]	na–akaitoa	
H0413	H3389	H2351	H3068		H0842	H0853	H3318	

וַיִּדְרֹךְ	קִדְרוֹן	בְּנַחַל	אֹתָהּ	וַיִּשְׂרֹף	קִדְרוֹן	נַחַל	
na–akaiponda	Kidroni	katika–bonde–la–	[obj]–hiyo	na–akaicha	Kidroni	bonde–la–	
H1854	H6939		H0853	H8313	H6939		

הָעָם׃	בְּנֵי	קֶבֶר	עַל־	עַפְרָהּ	אֶת־	וַיִּשְׁלֵךְ	לְעָפָר	
watu	wana–wa–	kaburi–la–	juu–ya–	mavumbi–yake	[obj]	na–akayatupa	kuwa–mavumbi	
		H6913		H6083	H0853	H7993	H6083	

Akaiondoa Ashera kutoka kwenye hekalu la Yahwe, nje ya Yerusalemu hata bonde la Kidroni na kuichoma hapo. Akaipiga kwenye mavumbi na kuiyatupa yale mavumbi kwenye makaburi ya watu wa kawaida.

7

אֲשֶׁר	יְהוָה	בְּבֵית	אֲשֶׁר	הַקְּדֵשִׁים	בָּתֵּי	אֶת־	וַיִּתֹּץ	
ambapo	Yahwe	katika–nyumba–ya–	ambazo	mahanithi	nyumba–za–	[obj]	na–akavunja	
	H3068			H6945		H0853	H5422	

לָאֲשֵׁרָה׃	בָּתִּים	שָׁם	אֹרְגוֹת	הַנָּשִׁים	
kwa–Ashera	mahema	huko	walifuma	wanawake	
H0842		H8033	H0707	H0802	

Akavisafisha vyumba vya makahaba ambao walikuwa kwenye hekalu la Yahwe, ambako wanawake waliposhonea nguo kwa ajili ya Ashera

8

אֶת־	וַיְטַמֵּא	יְהוֹדָה	מֵעָרֵי	הַכֹּהֲנִים	כָּל־	אֶת־	וַיָּבֵא	
[obj]	na–akatia–unajisi	Yuda	kutoka–miji–ya–	makuhani	wote–	[obj]	na–akawaleta	
H0853		H3063		H3548	H3605	H0853	H0935	

שָׁבַע־בְּאֵר	עַד־	מִגֶּבַע	הַכֹּהֲנִים	שָׁמָּה	קִטְּרוּ־	אֲשֶׁר	הַבָּמוֹת	
Beer-sheba	mpaka–	kutoka–Geba	makuhani	huko	walifukiza–	ambapo	mahali–pa–juu	
H0884	H5704	H1387	H3548	H8033			H1116	

יְהוֹשֻׁעַ	שַׁעַר	פֶּתַח	אֲשֶׁר־	הַשְּׂעִרִים	בָּמוֹת	אֶת־	וְנָתַץ	
Yoshua	lango–la–	mlango–wa–	ambayo–	malango	mahali–pa–juu–pa–	[obj]	na–akavunja	
H3091	H8179	H6607		H8179	H1116	H0853	H5422	

׃הָעִיר	בְּשַׁעַר	אִישׁ	שְׁמֹאול	עַל־	אֲשֶׁר־	הָעִיר	שַׁר־	
mji	katika–lango–la–	mtu	kushoto–kwa–	juu–ya–	ambayo–	mji	mkuu–wa–	
	H8179	H0376	H8040				H8269	

Yosia akawaleta makuhani wote nje ya miji ya Yuda na kupanajisi mahali pa juu ambako makuhani walipokuwa wakichomea ubani, kutoka Geba hata Bersheba. Akapaharibu mahala pa juu kwenye malango ambayo yaliyokuwa ya kuingilia kwenda kwenye lango la Yoshua (liwali wa mji), upande wa kushoto wa lango la mji.

9

יְהוָה	מִזְבַּח	אֶל־	הַבָּמוֹת	כֹּהֲנֵי	יַעֲלוּ	לֹא	אַךְ	
Yahwe	madhabahu–ya–	mpaka–	mahali–pa–juu	makuhani–wa–	panda	hawaku–	lakini	
H3068	H4196	H0413	H1116	H3548	H5927	H3808	H0389	

:אֲחֵיהֶם	בְּתוֹךְ	מַצּוֹת	אָכְלוּ	אִם־	כִּי	בִּירוּשָׁלָם	
ndugu–zao	katikati–ya–	mikate–isiyotiwa–chachu	walikula	ila–	isipokuwa	katika–Yerusalemu	
H0251	H8432	H4682	H0398			H3389	

Ingawa makuhani wa mahali pa juu hawakuruhusiwa kuhudumu kwenye madhabahu ya Yahwe katika Yerusalemu, wakala mikate isiyotiwa chachu miongoni mwa ndugu zao.

10

הִנֹּם	)בֶּן־(	]בני־[	בְּגֵי	אֲשֶׁר	הַתֹּפֶת	אֶת־	וְטִמֵּא	
Hinomu	(mwana–wa–)	[k]	katika–bonde–la–	ambayo	Tofethi	[obj]	na–akatia–unajisi	
H2011			H1516		H8612	H0853		

:לַמֹּלֶךְ	בָּאֵשׁ	בִּתּוֹ	וְאֶת־	בְּנוֹ	אֶת־	אִישׁ	לְהַעֲבִיר	לְבִלְתִּי
kwa–Moleki	katika–moto	binti–yake	na–[obj]	mwana–wake	[obj]	mtu	kupitisha	ili–kuzuia
H4432	H0784	H1323	H0853		H0853	H0376		H1115

Yosia akainajisi Tofethi, ambayo ipo kwenye bonde la Ben Hinomu, ili kwamba mtu yeyote asimuweke mtoto wake wa kiume au binti yake kwenye moto kama sadaka kwa Molaki.

11

לַשֶּׁמֶשׁ	יְהוּדָה	מַלְכֵי	נָתְנוּ	אֲשֶׁר	הַסּוּסִים	אֶת־	וַיִּשְׁבֹּת	
kwa–jua	Yuda	wafalme–wa–	waliwekwa	ambao	farasi	[obj]	na–akawaondoa	
H8121	H3063	H4428	H5414			H0853		

מֶלֶךְ	נְתַן־	לִשְׁכַּת	אֶל־	יְהוָה	בֵּית־	מִבֹּא	
towashi	Nathanmeleki	chumba–cha–	mpaka–	Yahwe	nyumba–ya–	kutoka–mlango–wa–	
H5419	H5419	H3957	H0413	H3068		H0935	

בָּאֵשׁ׃	שָׂרָף	הַשֶּׁמֶשׁ	מַרְכְּבוֹת	וְאֶת־	בַּפַּרְוָרִים	אֲשֶׁר	הַסָּרִיס	
kwa–moto	alichoma	jua	magari–ya–	na–[obj]	katika–sehemu–za–nje	ambayo	maafisa	
H0784	H8313	H8121	H4818	H0853	H6503		H5631	

Akawachukua farasi ambao wafalme wa Yuda waliokuwa wametolewa kwa ajili ya jua. Walikuwa kwenye eneo la lango la uingilia kwenye hekalu la Yahwe, karibu na chumba cha Nathani Meleki, msimamizi mkuu wa nyumba ya mfalme. Yosia akayachoma yale magari ya farasi ya jua

12 וְאֶת־ na–[obj] H0853 הַמִּזְבְּחוֹת madhabahu H4196 אֲשֶׁר־ ambazo– עַל־ juu–ya– H1406 הַגָּג paa H5944 עֲלִיַּת chumba–cha–juu–cha– אָחָז Ahazi H0271 אֲשֶׁר־ ambazo– עָשָׂה alizitengeneza מְנַשֶּׁה Manase H4519 וְאֶת־ na–[obj] H0853 הַמִּזְבְּחוֹת madhabahu H4196 אֲשֶׁר־ ambazo– עָשָׂה walizitengeneza מַלְכֵי wafalme–wa– H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 בְּשְׁתֵּי katika–mbili H8147 חַצְרוֹת nyua–za– בֵּית־ nyumba–ya– יְהוָה Yahwe H3068 נָתַן akavunja H5422 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיַּרְץ na–akakimbia H7323 מִשָּׁם kutoka–huko H8033 וְהִשְׁלִיךְ na–akayatupa H7993 אֶת־ [obj] H0853 עֲפָרָם mavumbi–yake H6083 אֶל־ katika– H0413 נַחַל bonde–la– קִדְרוֹן׃ Kidroni H6939

Yosia mfalme akayaharibu madhabahu yaliyokuwa kwenye dari ya juu ya chumba cha Ahazi, ambacho wafalme wa Yuda walikitengeneza, na madhabahu ambayo Manase aliyatengeneza kwenye behewa mbili za nyumba ya Yahwe. Yosia akazivunga vipande vipande na kuvitupa kwenye bonde la Kidroni.

13 וְאֶת־ na–[obj] H0853 הַבָּמּוֹת mahali–pa–juu H1116 אֲשֶׁר־ ambayo עַל־ juu–ya– פְּנֵי uso–wa– יְרוּשָׁלַ͏ִם Yerusalemu H3389 אֲשֶׁר ambayo מִימִין upande–wa–kulia–wa– לְהַר־ mlima–wa– H2022 הַמַּשְׁחִית uharibifu H4889 בָּנָה alijenga H1129 שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 אֲשֶׁר ambayo מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וּלְמִלְכֹּם na–kwa–Milkomu מוֹאָב Moabu H4124 שִׁקֵּץ chukizo–la– H8251 וְלִכְמוֹשׁ na–kwa–Kemoshi H3645 צִידֹנִים Wasidoni שִׁקֵּץ chukizo–la– H8251 וְלְעַשְׁתֹּרֶת kwa–Ashtorethi H6253 הַמֶּלֶךְ׃ mfalme H4428 טִמֵּא akatia–unajisi עַמּוֹן Amoni H5983 בְּנֵי־ wana–wa– תּוֹעֲבַת machukizo–ya– H8441

Mfalme akapaangamiza mahali pa juu magharibi mwa Yerusalemu, kusini mwa mlima wa uharibifu ambapo Sulemani mfalme wa Israeli alipajenga kwa ajili ya Ashtorithi, chukizo la Wamoabu; sanamu za karaha za Wasidoni; kwa Kemoshi, sanamu za karaha wa Moabu; na kwa Moleki, sanamu wa karaha wa watu wa Amoni.

14 וְשִׁבַּר na–akavunja H7665 אֶת־ [obj] H0853 הַמַּצֵּבוֹת nguzo וַיְכָרֹת na–akakata H3772 אֶת־ [obj] H0853 הָאֲשֵׁרִים Ashera וַיְמַלֵּא na–akajaza H4390 אֶת־ [obj] H0853 מְקוֹמָם mahali–pao H4725 עַצְמוֹת mifupa–ya– אָדָם׃ watu H0120

Akazivunja nguzo za jiwe kuwa vipande vipande na kuziangusha chini nguzo za Ashera na kuzijaza zile sehemu kwa mifupa ya watu.

15 וְגַם־אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל אֲשֶׁר עָשָׂה הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה
na-pia [obj]-madhabahu ambayo katika-Betheli ambayo mahali-pa-juu alijenga
H1571 H0853 H4196 H1008 H1116

יָרָבְעָם בֶּן־ נְבָט אֲשֶׁר בְּעַבְיַת הַחֲטִיא אֶת־ יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־
Yeroboamu mwana-wa- Nebati ambaye aliwakosesha [obj]-Israeli pia [obj]
H3379 H5028 H2398 H0853 H3478 H1571 H0853

הַבָּמָה אֶת־ וַיִּשְׂרֹף נָתָץ הַבָּמָה וְאֶת־ הַהוּא הַמִּזְבֵּחַ
mahali-pa-juu [obj] na-akachoma akavunja mahali-pa-juu na-[obj] hiyo madhabahu
H1116 H0853 H8313 H5422 H1116 H0853 H1931 H4196

אֲשֵׁרָה׃ וְשָׂרַף לְעָפָר כָּתַשׁ הֵדֶק
Ashera na-akachoma kuwa-mavumbi akaponda
H0842 H8313 H6083 H1854

Yosia pia akaiteketeza kabisa madhabahu iliyokuwa Betheli na mahali pa juu ambako Yeroboamu mwana wa Nebati (ambaye aliwafanya Waisraeli kuasi) aliijenga. Pia aliichoma moto ile madhabahu na mahali pa juu na kupapiga hadi pakawa vumbi. Pia akaichoma moto nguzo ya Ashera.

16 בָּהָר כָּתַשׁ שָׁם הוּכוֹ אֲשֶׁר־ הַקְּבָרִים אֶת־ וַיַּרְא יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּפֶן
katika-mlima huko ambayo- makaburi [obj] na-akaona Yosia na-akageuka
H2022 H8033 H6913 H0853 H7200 H2977 H6437

עַל־ וַיִּשְׂרֹף הַקְּבָרִים מִן־ הָעֲצָמוֹת אֶת־ וַיִּקַּח וַיְשַׁלַּח
juu-ya- na-akachoma makaburi kutoka- mifupa [obj] na-akachukua na-akatuma
H8313 H6913 H6106 H0853 H3947 H7971

הָאֱלֹהִים אִישׁ קָרָא אֲשֶׁר יְהוָה כִּדְבַר וַיִּטְמְאֵהוּ הַמִּזְבֵּחַ
Mungu mtu-wa- alitangaza ambalo Yahwe kama-neno-la- na-akaitia-unajisi madhabahu
H0430 H0376 H7121 H1697 H3068 H1697 H4196

הָאֱלֹהִים׃ הַדְּבָרִים אֶת־ קָרָא אֲשֶׁר
haya maneno [obj] alitangaza ambaye
H0428 H1697 H0853 H7121

Yosia alipotazama kwenye lile eneo, akagundua kwamba yale makaburi yalikuwa juu ya mlima. Akawatuma watu kuichukua mifupa kutoka kwenye yale makaburi; kisha akaichoma kwenye madhabahu, akainajisi. Hii ilitokana na neno la Yahwe ambalo mtu wa Mungu aliliongea, yule mtu aliyekuwa ameongea haya mambo kabla.

17 אַנְשֵׁי וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַצֵּבָה רֹאֶה אֲנִי אֲשֶׁר הַלָּזֶה הַצִּיּוּן מָה וַיֹּאמֶר
watu-wa- kwake na-wakasema naiona mimi ambayo hiyo alama ni-nini na-akasema
H0376 H0413 H0559 H7200 H0589 H1975 H6725 H4100 H0559

אֶת־ וַיִּקְרָא מִיהוּדָה בָּא אֲשֶׁר־ הָאֱלֹהִים אִישׁ־ הַקֶּבֶר הָעִיר
[obj] na-akatangaza kutoka-Yuda alikuja ambaye- Mungu mtu-wa- kaburi-la- mji
H0853 H7121 H3063 H0935 H0430 H0376 H6913

בֵּית־אֵל׃ הַמִּזְבֵּחַ עַל עָשִׂיתָ אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים הַדְּבָרִים
Betheli madhabahu-ya- juu-ya- umeyafanya ambayo haya maneno
H1008 H4196 H0428 H1697

Kisha akasema, “Ni ukumbusho wa nani ule ninao uona?” Mtu wa ule mji akamwambia, “Lile ni kaburi la mtu wa Mungu ambaye alikuja kutoka Yuda na kuongea kuhusu haya mambo ambayo ameyafanya dhidi ya madhabahu ya Betheli.”

18 וַיִּמָּלְטוּ עַצְמֹתָיו יָנַח אַל־ אִישׁ לוֹ יְיַח הַנִּיחוּ וַיֹּאמֶר
na-wakaiacha mifupa-yake ayumbishe asisumbue- mtu yeye mwacheni na-akasema
H4422 H6106 H5128 H0408 H0376 H3240 H0559

מִשֹּׁמְרוֹן׃ בָּא אֲשֶׁר־ הַנָּבִיא עַצְמוֹת אֶת עַצְמֹתָיו
kutoka-Samaria alikuja ambaye- nabii mifupa-ya- pamoja-na- mifupa-yake
H8111 H0935 H5030 H6106 H0854 H6106

Hivyo Yosia akasema, “Mwacheni. Mtu asihamishe mifupa yake.” Hivyo wakaacha mifupa yake, pamoja na mifupa ya nabii ambaye alikuja kutoka Samaria.

19 וְגַם֙ אֶת־כָּל־בָּתֵּי֙ הַבָּמ֔וֹת אֲשֶׁר֙ בְּעָרֵ֣י שֹׁמְר֔וֹן

na-pia [obj] nyumba-zote-za- nyumba-za- mahali-pa-juu ambazo katika-miji-ya- Samaria
H1571 H0853 H3605 H1116 H0834 H8111

אֲשֶׁ֣ר עָשׂ֔וּ מַכְעִיסִ֖ים לַיהוָ֑ה וַיַּ֣עַשׂ לָהֶ֗ם כְּכֹ֛ל אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה בְּבֵ֥ית־אֵֽל׃

ambazo walizijenga wafalme-wa- Israeli kumkasirisha aliziondoa Yosia na-akafanya
H0834 H6213 H4428 H3478 H3707 H5493 H2977 H6213

alifanya ambayo matendo kama-yote- kwao katika-Betheli
H6213 H0834 H4639 H3605 H1992 H1008

Kisha Yosia akahamisha nyumba zote za mahali pa juu ambazo zilikuwa katika mji wa Samaria, ambazo wafalme wa Israeli walizokuwa wamezitengeneza, na ambazo zilizokuwa zimemgadhabisha Yahwe kwa hasira.

20 וַיִּזְבַּ֣ח אֶת־כָּל־כֹּהֲנֵ֣י הַבָּמ֗וֹת אֲשֶׁר־שָׁם֙ עַל־הַמִּזְבְּחֹ֔ת

na-akawatoa [obj] makuhani-wa- mahali-pa-juu ambao- huko juu-ya-
H2076 H0853 H3548 H1116 H0834 H8033 H5921

וַיִּשְׂרֹ֖ף עַצְמ֣וֹת אָדָ֑ם עֲלֵיהֶ֖ם וַיָּשָׁב֙ יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃

na-akachoma [obj] mifupa-ya- watu juu-yao na-akarudi Yerusalemu
H8313 H0853 H6106 H0120 H5921 H7725 H3389

madhabahu mifupa-ya- watu juu-yao
H4196 H6106 H0120 H5921

Aliwafanyia kile ambacho kilikuwa kimefanyika katika Betheli. Aliwachinja makuhani wote wa mahali pa juu ya madhabahu na aliichoma mifupa ya watu juu yao. Kisha akarudi Yerusalemu.

21 וַיְצַ֤ו הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֶת־כָּל־הָעָ֔ם לֵאמֹ֑ר עֲשׂ֤וּ פֶ֙סַח֙ לַיהוָ֣ה

na-akaamuru mfalme [obj] wote- watu akisema fanyeni Pasaka kwa-Yahwe
H6680 H4428 H0853 H3605 H5971 H0559 H6213 H6453 H3068

אֱלֹהֵיכֶ֔ם כַּכָּת֖וּב עַל־סֵ֣פֶר הַבְּרִ֣ית הַזֶּ֑ה׃

Mungu-wenu kama-ilivyoandikwa katika- kitabu-cha- agano hiki
H0430 H3789 H5921 H5612 H1285 H2088

Kisha mfalme akawaamuru watu wote, akisema, “Itunzeni Pasaka ya Yahwe Mungu wenu, kama ilivyoandikwa kwenye hiki kitabu cha agano.”

22 כִּ֣י לֹ֤א נַעֲשָׂה֙ כַּפֶּ֣סַח הַזֶּ֔ה מִימֵי֙ הַשֹּׁפְטִ֣ים אֲשֶׁ֔ר

kwa-maana haikufanywa haijafanywa kama-Pasaka hii tangu-siku-za- waamuzi ambao
H3588 H3808 H6213 H6453 H2088 H3117 H8199 H0834

שָׁפְט֖וּ אֶת־כָּל־יְמֵ֣י מַלְכֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וּמַלְכֵ֖י יְהוּדָֽה׃

walihukumu [obj] Israeli na-wote siku-za- wafalme-wa- Israeli na-wafalme-wa- Yuda
H8199 H0853 H3478 H3605 H3117 H4428 H3478 H4428 H3063

Hiyo Pasaka haijawahi kufanyika tangu siku za waamuzi ambao waliiongoza Israeli, wala katika siku zote za wafalme wa Israeli au Yuda.

23 כִּ֣י אִם־בִּשְׁמֹנֶ֣ה עֶשְׂרֵ֔ה שָׁנָ֖ה לַמֶּ֣לֶךְ יֹאשִׁיָּ֑הוּ נַעֲשָׂ֥ה הַפֶּ֖סַח הַזֶּ֥ה

isipokuwa ila- katika-kumi-na- nane mwaka wa-mfalme Yosia ilifanywa Pasaka hii
H3588 H0518 H8083 H6240 H8141 H4428 H2977 H6213 H6453 H2088

בִּירוּשָׁלָֽ͏ִם׃ לַיהוָ֖ה הַזֶּֽה׃

katika-Yerusalemu kwa-Yahwe hii
H3389 H3068 H2088

Lakini katika mwaka wa kumi na nane wa Mfalme Yosia hii Pasaka ya Yahwe ilisheherekewa katika Yerusalemu.

24

וְאֶת־ הַגִּלֻּלִים וְאֶת־ הַתְּרָפִים וְאֶת־ הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת־ הָאֲבֹת וְגַם
na-[obj] sanamu na-[obj] terafimu na-[obj] wapiga-ramli na-[obj] waaguzi [obj] na-pia
H0853 H1544 H0853 H8655 H0853 H3049 H0853 H0178 H0853 H1571

וּבִירוּשָׁלִַם יְהוּדָה בְּאֶרֶץ נִרְאוּ אֲשֶׁר הַשִּׁקֻּצִים כָּל־
na-katika-Yerusalemu Yuda katika-nchi-ya- yalionekana ambayo machukizo yote-
H3389 H3063 H0776 H7200 H8251 H3605

עַל־ הַכְּתֻבִים הַתּוֹרָה דִּבְרֵי אֶת־ הָקִּים לְמַעַן יֹאשִׁיָּהוּ בְּעֵר
katika- yaliyoandikwa sheria maneno-ya- [obj] kuthibitisha ili- Yosia aliwafukuza
H3789 H8451 H1697 H0853 H4616 H2977

יְהוָה׃ בֵּית נְמְצָא הַכֹּהֵן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר הַסֵּפֶר
Yahwe nyumba-ya- kuhani Hilkia alipata ambacho kitabu
H3068 H3548 H2518 H4672

Yosia pia akawafukuza wale ambao waliokuwa wameongea na wafu au na roho. Pia aliifukuza miungu ya sananmu, sanamu, na vitu vyote ambavyo ni chukizo vilivyokuwa vinaonekana katika nchi ya Yuda na katika Yerusalemu, hivyo kwa kuthibitisha yale maneno ya sheria ambayo iliyokuwa imeandikwa kwenye kitabu cha Hilkia yule kuhani aliyekuwa amepatikana kwenye nyumba ya Yahwe.

25

יְהוָה אֶל־ שָׁב אֲשֶׁר־ מֶלֶךְ לְפָנָיו הָיָה לֹא־ וְכָמֹהוּ
Yahwe kwa- alirudi ambaye- mfalme kabla-yake kuwepo hapaku- na-kama-yeye
H3068 H0413 H7725 H4428 H6440 H1961 H3808 H3644

כְּכָל מְאֹדוֹ וּבְכָל־ נַפְשׁוֹ וּבְכָל־ לְבָבוֹ בְּכָל־
kulingana-na-kila nguvu-yake na-kwa-kila- nafsi-yake na-kwa-kila- moyo-wake kwa-kila-
H3605 H3966 H3605 H5315 H3605 H3824 H3605

כָּמֹהוּ׃ קָם לֹא־ וְאַחֲרָיו מֹשֶׁה תּוֹרַת
kama-yeye simama hapaku- na-baada-yake Musa sheria-ya-
H3644 H3808 H4872 H8451

Kabla ya Yosia, hapakuwa na mfalme kama yeye, aliyekuwa amemwelekea yahwe kwa moyo wake wote, roho yake yote, na nguvu zake zote, ambaye alifuata sheria zote za Musa. Hapakuwa na mfalme kama Yosia aliyeinuka baada ya yeye.

26

חָרָה אֲשֶׁר־ הַגָּדוֹל אַפּוֹ מֵחֲרוֹן יְהוָה שָׁב לֹא־ וְאַךְ
iliwaka ambayo- kuu hasira-yake kutoka-hasira Yahwe rudi hakugeuka- hata-hivyo
H2734 H0639 H2740 H3068 H7725 H3808 H0389

מְנַשֶּׁה׃ הִכְעִיסוֹ אֲשֶׁר הַכְּעָסִים כָּל־ עַל בִּיהוּדָה אַפּוֹ
Manase alimkasirisha ambayo makasiriko yote- kwa-sababu-ya- dhidi-ya-Yuda hasira-yake
H4519 H3707 H3605 H3063 H0639

Walakini, Yahwe hakugeuka kutoka kwenye ukali wa hasira yake, ambayo ilikuwa dhidi ya Yuda kwa waabudu wapagani wote pamoja ambao Manase aliokuwa amemgadhibisha.

27

כַּאֲשֶׁר פְּנֵי מֵעַל אָסִיר יְהוּדָה אֶת־ גַּם יְהוָה וַיֹּאמֶר
kama-vile uso-wangu kutoka- nitamwondoa Yuda [obj] pia Yahwe na-akasema
H6440 H5493 H3063 H0853 H1571 H3068 H0559

אֶת־ בָּחַרְתִּי אֲשֶׁר־ הַזֹּאת הָעִיר אֶת־ וּמָאַסְתִּי יִשְׂרָאֵל אֶת־ הֵסַרְתִּי
[obj] niliuchagua ambao- huu mji [obj] na-nitakataa Israeli [obj] nilimwondoa
H0853 H0977 H2063 H0853 H3478 H0853 H5493

שָׁם׃ שְׁמִי יִהְיֶה אָמַרְתִּי אֲשֶׁר הַבַּיִת וְאֶת־ יְרוּשָׁלִַם
huko jina-langu litakuwa nilisema ambayo nyumba na-[obj] Yerusalemu
H8033 H8034 H1961 H0559 H3389

Hivyo Yahwe akasema, “Pia nitaiondoa Yuda usoni kwangu, kama nilivyoiondoa Israeli, na nitautupilia mbali huu mji ambao nilio uchagua, Yerusalemu, na ile nyumba ambayo niliyokuwa nimesema, 'Jina langu litakuwa humo.”'

28

גַּם	הֲלֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	יֹאשִׁיָּהוּ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	
yao	je–si–	alifanya	ambayo	na–yote–	Yosia	maneno–ya–	na–mambo–mengine–ya–	
H1992	H3808			H3605	H2977	H1697		

יְהוּדָה׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים		
Yuda	kwa–wafalme–wa–	siku	mambo–ya–	kitabu–cha–	katika–	yameandikwa		
H3063	H4428	H3117	H1697			H3789		

Kama kwa mambo mengine yanayo muhusu Yosia, kila kitu alichofanya, je vimeandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

29

אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	עַל־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	נְכֹה	פַּרְעֹה	עָלָה	בְיָמָיו
Ashuru	mfalme–wa–	dhidi–ya–	Misri	mfalme–wa–	Neko	Farao	alipanda	katika–siku–zake
H0804	H4428		H4714	H4428	H6549	H6549	H5927	H3117

בְּמִגִּדּוֹ	וַיְמִיתֵהוּ	לִקְרָאתוֹ	יֹאשִׁיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיֵּלֶךְ	פְּרָת	נְהַר־	עַל־	
huko–Megido	na–akamuua	kumlaki	Yosia	mfalme	na–akaenda	Frati	mto–wa–	juu–ya–	
H4023	H4191	H7125	H2977	H4428	H3212	H6578	H5104		

אֹתוֹ׃	כְּרָאתוֹ	
yeye	alipomuona	
H0853	H7200	

Katika siku zake, Farao Neko, mfalme wa Misri, alienda kupigana dhidi ya mfalme wa Ashuru huko mto Frati. Mfalme Yosia akaenda kuonana na Neco katika mapigano, na Neko akamuua huko Megido.

30

יְרוּשָׁלִַם	וַיְבִאֻהוּ	מִמְּגִדּוֹ	מֵת	עֲבָדָיו	וַיַּרְכְּבֻהוּ			
Yerusalemu	na–wakamleta	kutoka–Megido	maiti	watumishi–wake	na–wakampandisha			
H3389	H0935	H4023	H4191	H5650	H7392			

יְהוֹאָחָז	אֶת־	הָאָרֶץ	עַם־	וַיִּקַּח	בְּקִבְרָתָו	וַיִּקְבְּרֻהוּ		
Yehoahazi	[obj]	nchi	watu–wa–	na–wakamchukua	katika–kaburi–lake	na–wakamzika		
H3059	H0853	H0776		H3947	H6900	H6912		

אֹתוֹ	וַיַּמְלִיכוּ	אֹתוֹ	וַיִּמְשְׁחוּ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־			
[obj]–yeye	na–wakamfanya–mfalme	[obj]–yeye	na–wakamtia–mafuta	Yosia	mwana–wa–			
H0853		H0853	H4886	H2977				

פ	אָבִיו׃	תַּחַת	
[p]	baba–yake	badala–ya–	
	H0001	H8478	

Watumishi wa Yosia wakambeba kwenye gari la farasi akiwa amekufa kutoka Migido, kumleta Yerusalemu, na kumzika katika kaburi lake mwenyewe. Kisha watu wa nchi wakamchukua Yehoahazi mwana wa Yosia, wakamtia mafuta, na kumfanya kuwa mfalme katika mahali pake.

31

חֳדָשִׁים	וּשְׁלֹשָׁה	בְּמָלְכֹו	יְהוֹאָחָז	שָׁנָה	וְשָׁלֹשׁ	עֶשְׂרִים	בֶּן־	
mitatu	na–miezi–	alipomiliki	Yehoahazi	miaka	na–tatu	miaka–ishirini	mwana–wa–	
H2320	H7969		H3059	H8141	H7969	H6242		

מִלִּבְנָה׃	יִרְמְיָהוּ	בַּת־	חֲמוּטַל	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִָם	מָלַךְ	
kutoka–Libna	Yeremia	binti–ya–	Hamutali	mama–yake	na–jina–la–	katika–Yerusalemu	alitawala	
H3841	H3414	H1323	H2537	H0517	H8034	H3389		

Yehoahazi alikuwa na umri wa miaka ishirini na tatu alipoanza kutawala, na alitawala miezi mitatu katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa akiitwa Hamutali; alikuwa binti wa Yeremia wa Libana.

32

אֲבֹתָיו׃	עָשׂוּ	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	
baba–zake	walifanya	ambayo–	kulingana–na–yote	Yahwe	machoni–pa–	uovu	na–akafanya	
H0001			H3605	H3068				

Yehoahazi alifanya yaliyo maovu usoni kwa Yahwe, kama kila kitu ambacho babu zake walichokifanya.

33

וַיַּאַסְרֵהוּ֙ פַּרְעֹ֣ה נְכֹ֔ה בְּרִבְלָ֖ה בְּאֶ֣רֶץ חֲמָ֑ת [במלך] (מִמְלֹ֖ךְ)
na-akamfunga Farao Neko huko-Ribla katika-nchi-ya- Hamathi [k] (kutoka-kutawala)
H2574 H0776 H7247 H6549 H6549 H0631

כֶּ֚סֶף כִּכַּר־ מֵאָ֔ה מֵאָ֣ה הָאָ֔רֶץ עַל־ עֹ֖נֶשׁ וַיִּתֵּן־ בִּירוּשָׁלָֽם
fedha talanta-za- talanta-mia- nchi juu-ya- adhabu na-akaweka- katika-Yerusalemu
H3701 H3603 H3967 H0776 H6066 H5414 H3389

זָהָ֖ב וְכִכָּ֥ר׃
dhahabu na-talanta-ya-
H2091 H3603

Farao Neko akamfunga gerezani huko Ribla katika nchi ya Hamathi, hivyo asiweze kutawala katika Yerusalemu. Kisha Neko akaitoza Yuda talanta mia moja za fedha na talanta moja ya dhahabu.

34

וַיַּמְלֵךְ֙ פַּרְעֹ֣ה נְכֹ֔ה אֶת־ אֶלְיָקִ֖ים בֶּן־ יֹאשִׁיָּ֑הוּ תַּחַת
na-akamfanya-mfalme Farao Neko [obj] Eliakimu mwana-wa- Yosia badala-ya-
H6549 H6549 H0853 H0471 H2977 H8478

וַיִּסֹּ֣ב אָבִ֔יו יֹאשִׁיָּ֖הוּ שְׁמ֣וֹ אֶת־ וְאֶת־ יְהוֹיָקִ֔ים יְהוֹאָחָ֖ז לָקַ֥ח
na-akabadilisha baba-yake Yosia jina-lake [obj] na-[obj] Yehoyakimu Yehoahazi alichukua
H5437 H0001 H2977 H8034 H0853 H3079 H3059 H3947

וַיָּבֹ֖א וַיָּמָ֣ת מִצְרַ֑יִם שָֽׁם׃
na-akaja na-akafa Misri huko
H0935 H4191 H4714 H8033

Farao Neko akamfanya Eliakimu mwana wa Yosia mfalme katika mahali pa Yosia baba yake, na kubadilisha jina lake kuwa Yehoyakimu. Lakini akamchukua mfalme Yehoahazi kwenda Misri, na Yehoahazi akafia huko.

35

לָתֵ֤ת הָאָ֙רֶץ֙ אֶת־ הֶעֱרִ֣יךְ אַ֔ךְ לְפַרְעֹ֖ה יְהוֹיָקִ֑ים נָתַ֣ן וְהַזָּהָ֗ב וְהַכֶּ֙סֶף֙
kutoa nchi [obj] aliipima lakini kwa-Farao Yehoyakimu alitoa na-dhahabu na-fedha
H5414 H0776 H0853 H0389 H6547 H3079 H5414 H2091 H3701

נָגַּ֣שׂ כְּעֶרְכּ֔וֹ אִ֖ישׁ פַּרְעֹ֑ה פִּ֣י עַל־ הַכֶּ֙סֶף֙ אֶת־
alidai kulingana-na-thamani-yake kila-mtu Farao amri-ya- kulingana-na- fedha [obj]
H5065 H6187 H0376 H6547 H6310 H3701 H0853

ס נְכֹ֔ה לְפַרְעֹ֖ה לָתֵ֣ת הָאָ֑רֶץ עַ֚ם אֶת־ הַזָּהָב֙ וְאֶת־ הַכֶּ֙סֶף֙ אֶת־
[s] Neko kwa-Farao kutoa nchi watu-wa- [obj] dhahabu na-[obj] fedha [obj]
H6549 H6549 H5414 H0776 H0853 H2091 H0853 H3701 H0853

Yehoyakimu akalipa fedha na dhahabu kwa Farao. Ili akutane na amri ya Farao, Yehoyakimu akaitoza nchi na kulazimisha kila mtu miongoni mwa watu wa nchi wamlipe fedha na dhahabu kulingana na makadirio yao.

36

עֶשְׂרֵ֤ה וְאַחַת֙ בִּמְלֹ֣כוֹ יְהוֹיָקִ֔ים שָׁנָ֖ה וְחָמֵ֣שׁ עֶשְׂרִ֑ים בֶּן־
na-moja na-miaka-kumi- alipomiliki Yehoyakimu miaka na-tano miaka-ishirini mwana-wa-
H6240 H0259 H3079 H8141 H2568 H6242

בַּת־ זְבוּדָ֔ה (זְבִידָ֖ה) אִמּ֣וֹ וְשֵׁ֥ם בִּירוּשָׁלִָ֑ם מָלַ֣ךְ שָׁנָ֖ה
binti-ya- (Zebuda) [k] mama-yake na-jina-la- katika-Yerusalemu alitawala miaka
H1323 H2080 H2080 H0517 H8034 H3389 H8141

רוּמָ֖ה׃ מִן־ פְּדָיָ֥ה
Ruma kutoka- Pedaya
H7316 H6305

Yehoyakimu alikuwa na umri wa miaka ishirini na tano alipoanza kutawala, na alitawala miaka kumi na moja katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa akiitwa Zebida; alikuwa binti wa Pedaia wa Ruma.

וַיַּעַשׂ	הָרַע	בְּעֵינֵי	יְהוָה	כְּכֹל	אֲשֶׁר־	עָשׂוּ	אֲבֹתָיו׃	37
na–akafanya	uovu	machoni–pa–	Yahwe	kulingana–na–yote	ambayo–	walifanya	baba–zake	
			H3068	H3605			H0001	

Yehoyakimu akafanya yale yaliyo maovu usoni kwa Yahwe, kama waliyoyafanya babu zake.

Chapter 24

יְהוֹיָקִים	לוֹ	וַיְהִי־	בָּבֶל	מֶלֶךְ	נְבוּכַדְנֶאצַּר	עָלָה	בְּיָמָיו	1
Yehoyakimu	kwake	na–akawa–	Babeli	mfalme–wa–	Nebukadneza	alipanda	katika–siku–zake	
H3079		H1961	H0894	H4428	H5019	H5927	H3117	

בּוֹ׃	וַיִּמְרָד־	וַיָּשָׁב	שָׁנִים	שָׁלֹשׁ	שָׁלֵשׁ	עֶבֶד
dhidi–yake	na–akaasi–	na–akageuka	miaka	miaka–mitatu		mtumishi
	H4775	H7725	H8141	H7969		H5650

Katika siku za Yehoyakimu, Nebukadreza mfalme wa Babeli akaiteka Yuda; Yehoyakimu akawa mtumishi kwa muda wa miaka mitatu. Kisha Yehoyakimu akarudi na kuasi dhidi ya Nebukadreza.

גְּדוּדֵי	וְאֶת־	כַּשְׂדִּים	גְּדוּדֵי	אֶת־	בּוֹ	וְיְהוָה	וַיְשַׁלַּח	2
vikundi–vya–	na–[obj]	Wakaldayo	vikundi–vya–	[obj]	dhidi–yake	Yahwe	na–akatuma	
H1416	H0853	H3778	H1416	H0853		H3068	H7971	

וַיְשַׁלְּחֵם	עַמּוֹן	בְּנֵי־	גְּדוּדֵי	וְאֶת	מוֹאָב	גְּדוּדֵי	וְאֶת	אֲרָם	
na–akavituma	Amoni	wana–wa–	vikundi–vya–	na–[obj]	Moabu	vikundi–vya–	na–[obj]	Aramu	
H7971	H5983		H1416	H0853	H4124	H1416	H0853	H0758	

בְּיַד	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יְהוָה	כִּדְבַר	לְהַאֲבִידוֹ	בִּיהוּדָה	
kwa–mkono–wa–	alisema	ambalo	Yahwe	kama–neno–la–	kuiangamiza	dhidi–ya–Yuda	
H3027	H1696		H3068	H1697	H0006	H3063	

הַנְּבִיאִים׃	עֲבָדָיו
manabii	watumishi–wake
H5030	H5650

Yahwe akatuma vikosi vya Wakaldayo dhidi ya Yehoyakimu,, Washami, Wamoabu, na Waamoni; akawatuma dhidi ya Yuda kuiharibu. Hii ilikuwa ni kuthibitisha pamoja na neno la Yahwe ambalo alilolioongea kupitia watumishi wake manabii.

פָּנָיו	מֵעַל	לְהָסִיר	בִּיהוּדָה	הָיְתָה׀	יְהוָה	פִּי	עַל־	וְאַף	3
uso–wake	kutoka–	kuwaondoa	dhidi–ya–Yuda	ilikuwa	Yahwe	amri–ya–	kwa–	hakika	
H6440		H5493	H3063	H1961	H3068	H6310		H0389	

עָשָׂה׃	אֲשֶׁר	כְּכֹל	מְנַשֶּׁה	בְּחַטֹּאת	
alifanya	ambayo	kulingana–na–yote	Manase	kwa–dhambi–za–	
		H3605	H4519		

Ilikuwa baada ya mda mfupi kwenye kinywa cha Yahwe kwamba hili likaja juu ya Yuda, kuwaondoa usoni mwa uso wake, kwa sabau ya dhambi za Manase, yote aliyoyafanya,

יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	וַיְמַלֵּא	שָׁפְךְ	אֲשֶׁר	הַנָּקִי	דַּם־	וְגַם	4
Yerusalemu	[obj]	na–akajaza	alimwaga	ambayo	wasio–na–hatia	damu–ya–	na–pia	
H3389	H0853	H4390	H8210			H1818	H1571	

לִסְלֹחַ׃	יְהוָה	אָבָה	וְלֹא־	נָקִי	דָּם	
kusamehe	Yahwe	taka	na–haku–	wasio–na–hatia	damu–ya–	
H5545	H3068	H0014	H3808		H1818	

na pia kwa sababu ya damu isiyokuwa na hatia aliyoimwaga, kwa kuijaza Yerusalemu kwa damu isiyokuwa na hatia. Yahwe hakuwa tayari kusamehe hilo.

									5
הֵם	הֲלֹא־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	וְכָל־	יְהוֹיָקִים	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר		
yao	je–si–	alifanya	ambayo	na–yote–	Yehoyakimu	maneno–ya–	na–mambo–mengine–ya–		
H1992	H3808			H3605	H3079	H1697			

יְהוּדָה׃	לְמַלְכֵי	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים	
Yuda	kwa–wafalme–wa–	siku	mambo–ya–	kitabu–cha–	katika–	yameandikwa	
H3063	H4428	H3117	H1697			H3789	

Kama kwa mambo mengine yanayomuhusu Yehoyakimu, na yote aliyoyafanya, je hayajaandikwa kwenye kitabu cha matukio ya wafalme wa Yuda?

							6
בְּנוֹ	יְהוֹיָכִין	וַיִּמְלֹךְ	אֲבֹתָיו	עִם־	יְהוֹיָקִים	וַיִּשְׁכַּב	
mwana–wake	Yehoyakini	na–akatawala	baba–zake	pamoja–na–	Yehoyakimu	na–akalala	
	H3078		H0001		H3079	H7901	

תַּחְתָּיו׃
badala–yake
H8478

Yehoyakimu akalala pamoja na wazee wake, na Yekonia mtoto wake akawa mfalme katika sehemu yake.

									7
לָקַח	כִּי־	מֵאַרְצוֹ	לָצֵאת	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ	עוֹד	הִסִיף	וְלֹא־	
alichukua	kwa–maana–	nchi–yake	kutoka	Misri	mfalme–wa–	tena	endelea	na–haku–	
H3947		H0776	H3318	H4714	H4428	H5750	H3254	H3808	

אֲשֶׁר	כֹּל	פְּרָת	נְהַר־	עַד־	מִצְרַיִם	מִנַּחַל	בָּבֶל	מֶלֶךְ
ambayo	yote	Frati	mto–wa–	mpaka–	Misri	kutoka–bonde–la–	Babeli	mfalme–wa–
	H3605	H6578	H5104	H5704	H4714		H0894	H4428

פ	מִצְרָיִם׃	לְמֶלֶךְ	הָיְתָה
[p]	Misri	ya–mfalme–wa–	yalikuwa
	H4714	H4428	H1961

Mfalme wa Misri hakushambulia tena nje ya nchi yake, kwa sababu mfalme wa Babeli alakuwa amezishinda nchi zote ambazo zilikuwa zikitawaliwa na mfalme wa Misri, kutoka kwenye kitabu cha Misri mpaka Mto wa Frati.

								8
חֲדָשִׁים	וּשְׁלֹשָׁה	בְּמָלְכוֹ	יְהוֹיָכִין	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	שְׁמֹנֶה	בֶּן־	
mitatu	na–miezi–	alipomiliki	Yehoyakini	miaka	nane	miaka–kumi–na–	mwana–wa–	
H2320	H7969		H3078	H8141	H6240	H8083		

אֶלְנָתָן	בַּת־	נְחֻשְׁתָּא	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִָם	מָלַךְ
Elnatani	binti–ya–	Nehushta	mama–yake	na–jina–la–	katika–Yerusalemu	alitawala
H0494	H1323	H5179	H0517	H8034	H3389	

מִירוּשָׁלִָם׃
kutoka–Yerusalemu
H3389

Yekonia alikuwa na umri wa miaka kumi na nane alipoanza kutawala; alitawala Yerusalemu miezi mitatu. Mama yake alikuwa anaitwa Nehushta; alikuwa binti wa Elnathani wa Yerusalemu.

									9
אָבִיו׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ		
baba–yake	alifanya	ambayo–	kulingana–na–yote	Yahwe	machoni–pa–	uovu	na–akafanya		
H0001			H3605	H3068					

Alifanya yaliyo maovu usoni mwa Yahwe; alifanya yale yote ambayo baba yake aliyafanya.

10 בָּעֵת הַהִוא wakati–huo H6256 H1931 | [עלה] [k] H5927 | (עָלוּ) (walipanda) H5927 | עַבְדֵי watumishi–wa– H5650 | נְבֻכַדְנֶאצַּר Nebukadneza H5019 | מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428 | בָּבֶל Babeli H0894

יְרוּשָׁלִָם Yerusalemu H3389 | וַתָּבֹא na–ukaja H0935 | הָעִיר mji | בַּמָּצוֹר׃ katika–mzingiro H4692

Katika kipindi hicho jeshi la Nebukadreza mfalme wa Babeli liliishambulia Yerusalemu na kuuzunguka mji.

11 וַיָּבֹא na–akaja H0935 | נְבוּכַדְנֶאצַּר Nebukadneza H5019 | מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428 | בָּבֶל Babeli H0894 | עַל־ dhidi–ya– | הָעִיר mji | וַעֲבָדָיו na–watumishi–wake H5650

צָרִים wakiuzingira | עָלֶיהָ׃ dhidi–yake

Nebukadreza mfalme wa Babeli akaja kwenye mji wakati maaskari wake walipokuwa wameuzunguka,

12 וַיֵּצֵא na–akatoka H3318 | יְהוֹיָכִין Yehoyakini H3078 | מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428 | יְהוּדָה Yuda H3063 | עַל־ kwa– | מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428 | בָּבֶל Babeli H0894 | הוּא yeye H1931

וְאִמּוֹ na–mama–yake H0517 | וַעֲבָדָיו na–watumishi–wake H5650 | וְשָׂרָיו na–wakuu–wake H8269 | וְסָרִיסָיו na–maafisa–wake H5631 | וַיִּקָּח na–akamchukua H3947 | אֹתוֹ yeye H0853

לְמָלְכוֹ׃ wa–kutawala–kwake | שְׁמֹנֶה nane H8083 | בִּשְׁנַת katika–mwaka–wa– H8141 | בָּבֶל Babeli H0894 | מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428

na Yekonia mfalme wa Yuda akatoka nje kwenda kwa mfalme wa Babeli, yeye, mama yake, watumishi wake, watoto wake, na maafisa wake. Mfalme wa Babeli akamteka katika mwaka wa nane wa utawala wake.

13 וַיּוֹצֵא na–akatoa H3318 | מִשָּׁם kutoka–huko H8033 | אֶת־ [obj] H0853 | כָּל־ yote– H3605 | אוֹצְרוֹת hazina–za– H0214 | בֵּית nyumba–ya– | יְהוָה Yahwe H3068 | וְאֹצְרוֹת na–hazina–za– H0214

הַמֶּלֶךְ mfalme | בְּיַת nyumba–ya– | כְּלֵי vyombo–vya– H3627 | כָּל־ vyote– H3605 | אֶת־ [obj] H0853 | וַיְקַצֵּץ na–akavikata H7112 | הַזָּהָב dhahabu H2091 | אֲשֶׁר ambavyo

יְהוָה׃ Yahwe H3068

עָשָׂה alivitengeneza | שְׁלֹמֹה Sulemani H8010 | מֶלֶךְ־ mfalme–wa– H4428 | יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 | בְּהֵיכַל katika–hekalu–la– H1964 | יְהוָה Yahwe H3068 | כַּאֲשֶׁר kama–vile | דִּבֶּר alisema H1696

Nebukadreza akachukua kutoka pale vitu vyote vya thamani katika nyumba ya Yahwe, na walio katika nyumba ya kifalme. Akavikata vipande vipande vitu vyote vya dhahabu ambavyo Suleimani mfalme wa Israeli alivitengeneza katika hekalu la Yahwe, kama alivyokuwa amesema ingetokea.

14 וְהַגְּלָה אֶת־כָּל־יְרוּשָׁלַם וְאֶת־כָּל־הַשָּׂרִים וְאֶת־כָּל־גִּבּוֹרֵי חַיִל עֲשֶׂרֶת (elfu-kumi) אֶלֶף uhamisho וְכָל־הֶחָרָשׁ mafundi וְלֹא נִשְׁאַר hakuna זוּלַת isipokuwa מַסְכִּנֵי watu-wa- דַלַּת maskini-wa- עַם־הָאָרֶץ׃ nchi

na-akawapeleka-uhamishoni [obj] yote- Yerusalemu wakuu na-[obj] wote- [k] vita mashujaa-wa- wote- elfu na-wote- aliyebaki na-wahunzi

H1540 H3605 H3389 H8269 H0853 H3605 [k] H2428 H1368 H3605 H1473 H3605 H0505 H6235 H6235 H2796 H3808 H4525 H0776

Akawachukua wote utumwani Yerusalemu, viongozi wote, na wapiganaji wote, mateka elfu kumi, na mafundi wote, na wafua vyuma. hakuna aliyekuwa amesalia isipokuwa watu maskini katika nchi.

15 וְאֶת־הַמֶּלֶךְ mfalme אֶם mama-wa- וְאֶת־בָּבֶלָה Babeli יְהוֹיָכִין Yehoyakini אֶת־ [obj] וַיֹּבֶל na-akampeleka-uhamishoni

H1540 H0853 H4428 H0517 H0853 H0894 H3078 H0853

וְאֶת־ na-[obj] סָרִיסָיו maafisa-wake וְאֶת־ na-[obj] הַמֶּלֶךְ mfalme נְשֵׁי wake-za- וְאֶת־ na-[obj] הָאָרֶץ nchi (אֵילֵי wenye-nguvu-wa-) [k] אוּלַי׀ H0853 H5631 H0853 H4428 H0802 H0776 H0352

בָּבֶלָה׃ Babeli מִירוּשָׁלַם kutoka-Yerusalemu גּוֹלָה uhamisho הוֹלִיךְ aliwapeleka

H0894 H3389 H1473 H3212

Nebukadreza akamchukua Yekonia utumwani Babeli, pia na mama yake na mfalme, wake, maafisa, na wakuu wa nchi. Akawachukua kwenda utumwani kutoka Yerusalemu mpaka Babeli.

16 וְאֶת־ na-[obj] כָּל־ wote- אַנְשֵׁי wanaume-wa- הַחַיִל vita שִׁבְעַת elfu-saba אֶלֶף elfu וְהֶחָרָשׁ na-mafundi וְהַמַּסְגֵּר na-wahunzi אֶלֶף elfu

H3605 H0376 H2428 H7651 H0505 H2796 H4525 H0505

בָּבֶלָה׃ Babeli גּוֹלָה uhamisho בָּבֶל Babeli מֶלֶךְ־ mfalme-wa- וַיְבִיאֵם na-akawaleta מִלְחָמָה vita עֹשֵׂי wanaofanya גִּבּוֹרִים mashujaa הַכֹּל wote

H0894 H1473 H0894 H4428 H0935 H4421 H1368 H3605

Wapiganaji wote, elfu saba kwa hesabu, na mafundi elfu moja na wafua vyuma, wote wanaostahili kumpiga-mfalme wa Babeli aliwaleta hawa watu kwenye utumwa Babeli.

17 תַּחְתָּיו badala-yake דֹּדוֹ ndugu-yake מַתַנְיָה Matania אֶת־ [obj] בָּבֶל Babeli מֶלֶךְ־ mfalme-wa- וַיַּמְלֶךְ na-akamfanya-mfalme

H8478 H1730 H4983 H0853 H0894 H4428

פ [p] צִדְקִיָּהוּ׃ Sedekia שְׁמוֹ jina-lake אֶת־ [obj] וַיַּסֵּב na-akabadilisha

H6667 H8034 H0853 H5437

Mfalme wa Babeli akamfanya Matania, kaka yake na baba yake na Yehokimu, mfalme katika sehemu yake, na kubadilisha jina lake kuwa Sedekia.

18 עֶשְׂרֵה na-moja וְאַחַת na-miaka-kumi- בְּמָלְכוֹ alipomiliki צִדְקִיָּהוּ Sedekia שָׁנָה miaka וְאַחַת na-moja עֶשְׂרִים miaka-ishirini בֶּן־ mwana-wa-

H6240 H0259 H6667 H8141 H0259 H6242

בַּת־ binti-ya- (חֲמוּטַל Hamutali) [k] חמיטל׀ H2537 H2537 אִמּוֹ mama-yake וְשֵׁם na-jina-la- בִּירוּשָׁלָם katika-Yerusalemu מָלַךְ alitawala שָׁנָה miaka

H1323 H2537 H0517 H8034 H3389 H8141

מִלִּבְנָה׃ kutoka-Libna יִרְמְיָהוּ Yeremia

H3841 H3414

Sedekia alikuwa na umri wa miaka ishirini na moja wakati alipoanza kutawala; alitawala miaka kumi na moja katika Yerusalemu. Mama yake alikuwa anaitwa Hamutali; alikuwa binti wa Yeremia kutoka Libna.

יְהוֹיָקִֽים׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	19
Yehoyakimu	alifanya	ambayo–	kulingana–na–yote	Yahwe	machoni–pa–	uovu	na–akafanya	
H3079			H3605	H3068				

Alifanya yaliyo maovu machoni mwa Yahwe; aliyafanya yale yote ambayo Yehokimu aliyoyafanya.

וּבִיהוּדָֽה	בִּירוּשָׁלִַ֔ם	הָיְתָה	יְהוָה	אַף	עַל־	כִּי		20
na–katika–Yuda	katika–Yerusalemu	ilikuwa	Yahwe	hasira–ya–	kwa–sababu–ya–	kwa–maana		
H3063	H3389	H1961	H3068	H0639				

בָּבֶֽל׃	בְּמֶלֶךְ	צִדְקִיָּהוּ	וַיִּמְרֹד	פָּנָיו	מֵעַל	אֹתָם	הִשְׁלִכוֹ	עַד־
Babeli	dhidi–ya–mfalme–wa–	Sedekia	na–akaasi	uso–wake	kutoka–	wao	kuwatupa	mpaka–
H0894	H4428	H6667	H4775	H6440		H0853	H7993	H5704

ס
[s]

Kupitia hasira ya Yahwe, haya matukio yote yalitokea Yerusalemu na Yuda, hadi alipowaondoa kwenye uso wake. Kisha Sedekia akaasi dhidi ya mfalme wa Babeli.

Chapter 25

הָעֲשִׂירִי	בַּחֹדֶשׁ	לְמָלְכּוֹ	הַתְּשִׁיעִית	בִּשְׁנַת	וַיְהִי			1
kumi	katika–mwezi–wa–	wa–kutawala–kwake	tisa	katika–mwaka–wa–	na–ikawa			
H6224	H2320		H8671	H8141	H1961			

חֵילוֹ	וְכָל־	הַוּא	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבֻכַדְנֶאצַּר	בָּא	לַחֹדֶשׁ	בֶּעָשׂוֹר	
jeshi–lake	na–wote–	yeye	Babeli	mfalme–wa–	Nebukadneza	alikuja	mwezi	siku–ya–kumi–ya–	
H2428	H3605	H1931	H0894	H4428	H5019	H0935	H2320	H6218	

עָלֶיהָ	וַיִּבְנוּ	עָלֶיהָ	וַיַּחַן	יְרוּשָׁלִַ֔ם	עַל־	
dhidi–yake	na–wakajenga	dhidi–yake	na–akapiga–kambi	Yerusalemu	dhidi–ya–	
	H1129		H2583	H3389		

סָבִֽיב׃	דָּיֵ֖ק	
pande–zote	boma–la–kuzingira	
H5439	H1785	

Ilitokea kwamba katika mwaka wa tisa wa utawala wa mfalme Sedekia, katika mwezi wa kumi, na siku ya kumi ya huo mwezi, Nebukadreza mfalme wa Babeli alikuja pamoja na jeshi lake lote kwa ajili ya kupigana dhidi ya Yerusalemu. Akaweka kambi kuelekeana nayo, na wakajenga ukuta kuizunguka.

לַמֶּלֶךְ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	עַשְׁתֵּי	עַד	בַּמָּצוֹר	הָעִיר	וַתָּבֹא	2
wa–mfalme	mwaka	moja	mwaka–kumi–na–	mpaka	katika–mzingiro	mji	na–ukaingia	
H4428	H8141	H6240	H6249	H5704	H4692		H0935	

צִדְקִיָּהוּ׃
Sedekia
H6667

Hivyo mji huo ulizungukwa mpaka miaka kumi na moja ya utawala wa Sedekia.

בְּתִשְׁעָה	לַחֹדֶשׁ	יְיֶחֱזַק	הָרָעָב	בָּעִיר	וְלֹא־	הָיָה	לֶחֶם	3
siku–ya–tisa–ya–	mwezi	na–ikawa–kali	njaa	katika–mji	na–hapakuwa–	kuwepo	mkate	
H8672	H2320	H2388	H7458		H3808	H1961	H3899	

לְעַם	הָאָרֶץ׃
kwa–watu–wa–	nchi
	H0776

Katika siku ya tisa ya mwezi wa nne wa huo mwaka, njaa ilikuwa kali sana kwenye huo mji kwamba hapakuwa na chakula kwa ajili ya watu wa nchi.

וַתִּבָּקַע	הָעִיר	וְכָל־	אַנְשֵׁי	וְהַמִּלְחָמָה	הַלַּיְלָה	דֶּרֶךְ	וְשָׁעַר	בֵּין	4
na–ukavunjwa	mji	na–wote–	wanaume–wa–	vita	usiku	njia–ya–	lango–	kati–ya–	
H1234		H3605	H0376	H4421	H3915	H1870	H8179	H0996	

הַחֹמֹתַיִם	אֲשֶׁר	עַל־	גַּן	הַמֶּלֶךְ	וְכַשְׂדִּים	עַל־	הָעִיר	סָבִיב
kuta–mbili	ambalo	juu–ya–	bustani–ya–	mfalme	na–Wakaldayo	juu–ya–	mji	pande–zote
H2346			H1588	H4428	H3778			H5439

וַיֵּלֶךְ	דֶּרֶךְ	הָעֲרָבָה׃
na–akaenda	njia–ya–	Araba
H3212	H1870	H6160

Wakati huo ule mji ulikuwa umebomoka ndani, na wapiganaji wote wakakimbia usiku kwa njia ya lango kati ya kuta mbili, karibu na bustani ya mfalme, ingawa Wakaldayo walikuwa wote wameuzunguka mji. Mfalme akaenda kuelekea upande wa Araba.

אֹתוֹ	וַיַּשִּׂגוּ	הַמֶּלֶךְ	אַחַר	כַּשְׂדִּים	חֵיל־	וַיִּרְדְּפוּ	5
yeye	na–wakampata	mfalme	nyuma–ya–	Wakaldayo	jeshi–la–	na–wakamfuatia	
H0853	H5381	H4428		H3778	H2428	H7291	

מֵעָלָיו׃	נָפְצוּ	חֵילוֹ	וְכָל־	יְרֵחוֹ	בְּעַרְבוֹת
kutoka–kwake	lilitawanyika	jeshi–lake	na–jeshi–lake–lote	Yeriko	katika–tambarare–za–
		H2428	H3605	H3405	H6160

Lakini jeshi la Wakaldayo likamfuata mfalme Sedekia na kumchukua katika tambarare ya bonde la Mto Yoradani karibu na Yeriko. Jeshi lake lote lilitawanyika wakamwacha.

וַיִּתְפְּשׂוּ	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעֲלוּ	אֹתוֹ	אֶל־	מֶלֶךְ	בָּבֶל		6
na–wakamkamata	[obj]	mfalme	na–wakampandisha	yeye	kwa–	mfalme–wa–	Babeli		
H8610	H0853	H4428	H5927	H0853	H0413	H4428	H0894		

רִבְלָתָה	וַיְדַבְּרוּ	אִתּוֹ	מִשְׁפָּט׃	
Ribla	na–wakamhukumu	[obj]–yeye	hukumu	
H7247	H1696	H0854	H4941	

Wakamkamata mfalme na kumleta mpaka kwa mfalme wa Babeli huko Ribla, ambapo walipitisha hukumu juu yake.

עֵינֵי	וְאֶת־	לְעֵינָיו	שָׁחֲטוּ	צִדְקִיָּהוּ	בְּנֵי	וְאֶת־		7
macho–ya–	na–[obj]	mbele–ya–macho–yake	waliwachinja	Sedekia	wana–wa–	na–[obj]		
	H0853			H6667		H0853		

צִדְקִיָּהוּ	עִוֵּר	וַיַּאַסְרֵהוּ	בַּנְחֻשְׁתַּיִם	וַיְבִאֵהוּ	בָּבֶל׃	ס	
Sedekia	akatoboa	na–akamfunga	kwa–minyororo–ya–shaba	na–akamleta	Babeli	[s]	
H6667	H5786	H0631		H0935	H0894		

Kama kwa watoto wa Sedekia, wakawachinja mbele ya macho yake. Kisha akamtoa macho Sedekia, wakamfunga pingu, na kumpeleka hadi Babeli.

8 וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה

na-katika-mwezi-wa- tano mwezi hiyo mwaka-wa- kumi-na- tisa
H2320 H2549 H7651 H2320 H1931 H8141 H8672 H6240

מֶלֶךְ־בָּבֶל נְבוּזַרְאֲדָן רַב־ טַבָּחִים: יְרוּשָׁלָם בָּבֶל מֶלֶךְ־ עֶבֶד לַמֶּלֶךְ שָׁנָה

wa-mfalme mwaka mfalme-wa- Babeli Nebuzaradani mkuu-wa- walinzi mtumishi-wa- Babeli mfalme-wa- Yerusalemu
H4428 H8141 H4428 H0894 H5018 H7227 H2876 H5650 H0894 H4428 H3389

Basi katika mwezi wa tano, katika siku ya saba ya mwezi, ambapo ulikuwa mwaka wa kumi na tisa wa utawala wa Nebukadreza mfalme wa Babeli, Nebuzaradani, mtumishi wa mfalme wa Babeli na amrijeshi wa walinzi wake, wakaja hadi Yerusalemu.

9 וַיִּשְׂרֹף אֶת־ בֵּית־ יְהוָה וְאֶת־ בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־

na-akachoma [obj] nyumba-ya- Yahwe nyumba-ya- na-[obj] nyumba-ya- mfalme na-[obj] zote-
H8313 H0853 H3068 H1004 H0853 H1004 H4428 H0853 H3605

בָּתֵּי יְרוּשָׁלַם וְאֵת כָּל־ בֵּית גָּדוֹל שָׂרַף בָּאֵשׁ:

nyumba-za- Yerusalemu na-[obj] kila- nyumba-ya- mkubwa akachoma kwa-moto
H1004 H3389 H0853 H3605 H1004 H1419 H8313 H0784

Akaichoma moto nyumba ya Yahwe, nyumba ya mfalme, na nyumba zote za Yeruselemu; pia kila jengo la muhimu katika mji akayachoma.

10 וְאֵת־ חוֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב נָתְצוּ חֵיל כַּשְׂדִּים

na-[obj] kuta-za- Yerusalemu pande-zote walivunja jeshi-la- Wakaldayo
H0853 H2346 H3389 H5439 H5422 H2428 H3778

אֲשֶׁר אַמְבָלוֹ רַב־ מַחֲנֵה כָּל־ עִם

ambalo mkuu-wa- walinzi jeshi-lote-la-
H0834 H7227 H2876 H3605 H5973

Kama kwa kuta zote zilizoizunguka Yerusalemu, jeshi lote la Wababeli ambao walikuwa chini ya amrishi wa walinzi wakaziharibu.

11 וְאֶת־ יֶתֶר הָעָם אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֵת־ הַנִּשְׁאָרִים הַנֹּפְלִים

waliokimbia na-[obj] katika-mji waliobaki watu waliosalia-wa- na-[obj] ambao
H5307 H0853 H5892 H5971 H3498 H0853 H5307

עַל־ נָפְלוּ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי וְאֵת בָּבֶל הַמֶּלֶךְ יֶתֶר הָהָמוֹן

kwa- waliukimbilia mfalme-wa- Babeli na-[obj] waliosalia-wa- umati
H5921 H5307 H4428 H0894 H0853 H3498 H1995

הֶגְלָה רַב־ נְבוּזַרְאֲדָן טַבָּחִים:

akawapeleka-uhamishoni mkuu-wa- Nebuzaradani walinzi
H1540 H7227 H5018 H2876

Basi watu waliokuwa wamebaki ambao walikuwa wameondoka katika mji, wale waliokuwa wameasi kwa mfalme wa Babeli, na mabaki ya watu-Nebuzadani, amiri jeshi wa mlinzi, wakachukuliwa kwenda utumwani.

12 וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר רַב־ טַבָּחִים לְכַרְמִים

na-kutoka-maskini-wa- nchi akawaacha mkuu-wa- walinzi kuwa-walimaji-wa-mizabibu
H1800 H0776 H7604 H7227 H2876 H3755

וּלְיוֹגְבִים:

na-wakulima
H3009

Lakini amiri jeshi wa mlinzi aliwaacha baadhi ya maskini wa nchi ili wafanye kazi kwenye shamba la mizabibu na kulima.

13 וְאֶת־ הַמְּכֹנֹות וְאֶת־ יְהוָה בֵּית־ אֲשֶׁר הַנְּחֹשֶׁת עַמּוּדֵי וְאֶת־
na–[obj] vinara na–[obj] Yahwe nyumba–ya– ambazo shaba nguzo–za– na–[obj]
H0853 H4350 H0853 H3068 H5982 H0853

וַיִּשְׂאוּ כַשְׂדִּים שִׁבְּרוּ יְהוָה בְּבֵית־ אֲשֶׁר הַנְּחֹשֶׁת יָם
na–wakaichukua Wakaldayo wakavunja Yahwe katika–nyumba–ya– ambayo shaba bahari–ya–
H5375 H3778 H7665 H3068 H3220

בָּבֶלָה׃ נְחֹשְׁתָם אֶת־
Babeli shaba–yake [obj]
H0894 H0853

Na zile nguzo za shaba ambazo zilikuwa kwenye nyumba ya Yahwe, na misimamio na bahari ya chuma ambayo ilikuwa kwenye nyumba ya Yahwe, Wakaldayo wakazivunja vipande vipande na kubeba shaba kuirudisha Babeli.

14 כָּל־ וְאֵת הַכִּפֹּות וְאֶת־ הַמְזַמְּרֹות וְאֶת־ הַיָּעִים וְאֶת־ הַסִּירֹת וְאֶת־
vyote– na–[obj] bakuli na–[obj] mikasi na–[obj] koleo na–[obj] sufuria na–[obj]
H3605 H0853 H3709 H0853 H4212 H0853 H3257 H0853 H5518 H0853

לָקָחוּ׃ בָּם יְשָׁרְתוּ־ אֲשֶׁר הַנְּחֹשֶׁת כְּלֵי
walivichukua navyo walitumikia– ambavyo shaba vyombo–vya–
H3947 H8334 H3627

Masufuria, mabeleshi, makasi, vijiko, na vyombo vyote vya shaba ambavyo kuhani alivyokuwa amevitunza kwenye hekalu-Wakaldayo wakavichukua vyote.

15 זָהָב זָהָב אֲשֶׁר הַמְזַרְקֹות וְאֶת־ הַמַּחְתֹות וְאֶת־
dhahabu dhahabu ambayo mabakuli–ya–kunyunyizia na–[obj] vyetezo na–[obj]
H2091 H2091 H4219 H0853 H4289 H0853

טַבָּחִים׃ רַב־ לָקַח כֶּסֶף כֶּסֶף וַאֲשֶׁר־
walinzi mkuu–wa– alichukua fedha fedha na–ambayo–
H2876 H3947 H3701 H3701

Masufuria ya kuhamisha majivu na mabakuli ambayo yalikuwa yametengenezwa kwa dhahabu, na yale yaliyotengenezwa kwa fedha-yule nahodha wa mlinzi wa mfalme akavichukua pia.

16 שְׁלֹמֹה עָשָׂה אֲשֶׁר־ וְהַמְּכֹנֹות הָאֶחָד הַיָּם שְׁנֵים וְהָעַמּוּדִים
Sulemani alivitengeneza ambavyo– na–vinara moja bahari–ya– mbili nguzo
H8010 H4350 H0259 H3220 H8147 H5982

הָאֵלֶּה׃ הַכֵּלִים כָּל־ לִנְחֹשֶׁת מִשְׁקָל הָיָה לֹא־ יְהוָה לְבֵית
hivi vyombo vyote– kwa–shaba–ya– uzito kuwepo hapaku– Yahwe kwa–nyumba–ya–
H0428 H3627 H3605 H4948 H1961 H3808 H3068

Zile nguzo mbili, ile bahari, na vile vitako ambavyo Suleimani alivitengeneza kwa ajili ya nyumba ya Yahwe shaba ya vyombo hivyo vyote haikuwa na uzani.

17 נְחֹשֶׁת וְעָלָיו וְכֹתֶרֶת הָאֶחָד הָעַמּוּד וְקוֹמַת אַמָּה עֶשְׂרֵה שְׁמֹנֶה
shaba juu–yake na–taji– moja nguzo urefu–wa– dhiraa kumi–na–nane kumi–na–nane
H3805 H0259 H5982 H6967 H6240 H8083

הַכֹּתֶרֶת עַל־ וְרִמֹּנִים וּשְׁבָכָה)אַמּוֹת([אמה] שָׁלֹשׁ הַכֹּתֶרֶת וְקוֹמַת
taji juu–ya– na–makomamanga na–wavu (dhiraa) [k] tatu taji na–urefu–wa–
H3805 H7416 H7639 H7969 H3805 H6967

הַשְּׁבָכָה׃ עַל־ הַשֵּׁנִי לָעַמּוּד וְכָאֵלֶּה נְחֹשֶׁת הַכֹּל סָבִיב
wavu juu–ya– pili kwa–nguzo–ya– na–kama–hizi shaba yote pande–zote
H7639 H8145 H5982 H0428 H3605 H5439

Urefu wa ile nguzo ya kwanza ulikuwa ridhaa kumi na nane, na kichwa cha shaba kilikuwa juu yake. Na urefu wa kichwa ulikuwa ridhaa tatu, pamoja na mapambo ya wavu na makomamanga yote yakizunguka kwenye hicho kichwa, vyote vilikuwa vimetengenezwa kwa shaba. Na ile nguzo nyingine ilikuwa vivyo hivyo kama ile ya kwanza pamoja na wavu wake.

18 וַיִּקַּח רַב־ טַבָּחִים אֶת־ שְׂרָיָהוּ כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־ צְפַנְיָהוּ כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה וְאֶת־ שְׁלֹשָׁה שֹׁמְרֵי הַסַּף׃

וַיִּקַּח	רַב־	טַבָּחִים	אֶת־	שְׂרָיָהוּ	כֹּהֵן	הָרֹאשׁ	וְאֶת־	צְפַנְיָהוּ	כֹּהֵן
na-akachukua	mkuu-wa-	walinzi	[obj]	Seraya	kuhani	mkuu	na-[obj]	Sefania	kuhani
H3947		H2876	H0853	H8304	H3548		H0853	H6846	H3548

הַמִּשְׁנֶה	וְאֶת־	שְׁלֹשָׁה	שֹׁמְרֵי	הַסַּף׃	
wa-pili	na-[obj]	watatu-wa-	walinzi-wa-	kizingiti	
H4932	H0853	H7969	H8104		

Yule amiri jeshi wa mlinzi akamchukua Seraya kuhani mkuu, pamoja za Sefania, yule kuhani wa pili, na walinzi watatu wa kwenye lango.

19 וּמִן־ הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־ הוּא פְקִיד עַל־ אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַחֲמִשָּׁה אַנְשֵׁי מְרֹאֵי פְּנֵי־ הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בְּעִיר אֶת־ צְבָא עַם הַנִּמְצָאִים בָּעִיר׃ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ

וּמִן־	הָעִיר	לָקַח	סָרִיס	אֶחָד	אֲשֶׁר־	הוּא	פְקִיד	עַל־	
na-kutoka-	mji	alichukua	towashi	mmoja	ambaye-	yeye	msimamizi	juu-ya-	
		H3947	H5631	H0259		H1931	H6496		

אַנְשֵׁי	הַמִּלְחָמָה	וַחֲמִשָּׁה	אַנְשֵׁי	מְרֹאֵי	פְּנֵי־	הַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	
wanaume-wa-	vita	na-watano	watu	kutoka-waonaji-wa-	uso-wa-	mfalme	ambao	
H0376	H4421	H2568	H0376	H7200	H6440	H4428		

נִמְצְאוּ	בָּעִיר	וְאֶת	הַסֹּפֵר	שַׂר	הַצָּבָא	הַמַּצְבִּא	אֶת־	עַם
walipatikana	katika-mji	na-[obj]	mwandishi	mkuu-wa-	jeshi	aliyeandikisha	[obj]	watu-wa-
H4672		H0853		H8269		H6633	H0853	

הָאָרֶץ	וְשִׁשִּׁים	אִישׁ	מֵעַם	הָאָרֶץ	הַנִּמְצָאִים	בָּעִיר׃	
nchi	na-sitini	watu	kutoka-watu-wa-	nchi	waliopatikana	katika-mji	
H0776	H8346	H0376		H0776	H4672		

Kutoka mjini akamchukua mlinzi, afisa mmoja ambaye aliyekuwa msimamizi wa maaskari, na watu watano ambao walikuwa wakimshauri mfalme, ambao walikuwa bado katika mji. Pia alimchukua mfungwa wa afisa jeshi la mfalme, kwa ajili ya kuandika watu kwenye jeshi, pamoja na watu sitini muhimu kutoka hiyo nchi ambao walikuwa katika mji.

20 וַיִּקַּח אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־ טַבָּחִים וַיַּלְוֶךָּ עַל־ מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃

וַיִּקַּח	אֹתָם	נְבוּזַרְאֲדָן	רַב־	טַבָּחִים	וַיַּלְוֶךָּ	עַל־		
na-akawachukua	wao	Nebuzaradani	mkuu-wa-	walinzi	na-akawaongoza	kwa-		
H3947	H0853	H5018		H2876	H3212			

מֶלֶךְ	בָּבֶל	רִבְלָתָה׃	
mfalme-wa-	Babeli	Ribla	
H4428	H0894	H7247	

Kisha Nebuzaradani, amiri wa mlinzi, akawachukua na kuwapeleka kwa mfalme Babeli huko Ribla.

21 וַיַּךְ אֹתָם וַיְמִיתֵם בָּבֶל מֶלֶךְ בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃

וַיַּךְ	אֹתָם	וַיְמִיתֵם	בָּבֶל	מֶלֶךְ	בְּרִבְלָה	בְּאֶרֶץ	חֲמָת	
na-akawapiga	wao	na-akawaua	Babeli	mfalme-wa-	huko-Ribla	katika-nchi-ya-	Hamathi	
H5221	H0853	H4191	H0894	H4428	H7247	H0776	H2574	

וַיִּגֶל	יְהוּדָה	מֵעַל	אַדְמָתוֹ׃		
na-akapelekwa-uhamishoni	Yuda	kutoka-	nchi-yake		
H1540	H3063		H0127		

Mfalme wa Babeli akawaua huko Ribla katika nchi ya Hamathi. Kwa njia hii, Yuda akaiacha nchi yake kwenda utumwani.

22 וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בִּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
na-watu waliobaki katika-nchi-ya- Yuda ambao aliwaacha Nebukadneza mfalme-wa-
H7604 H7604 H0776 H3063 H7604 H5019 H4428

בָּבֶל וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת־ גְּדַלְיָהוּ בֶּן־ אֲחִיקָם בֶּן־ שָׁפָן׃ פ
Babeli na-akaweka juu-yao [obj] Gedalia mwana-wa- Ahikamu mwana-wa- Shafani [p]
H0894 H0853 H0296 H0296

Na wale watu waliokuwa wamebakia katika nchi ya Yuda, wale ambao Nebukadreza mfalme wa Babeli aliwaacha, akamuweka Gedalia mwana wa Ahikamu, mwana wa Shafani, msimamizi wao.

23 וַיִּשְׁמְעוּ כָל־ שָׂרֵי הַחֲיָלִים הֵמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי־ שָׁמַע מֶלֶךְ־
na-wakasikia wote- wakuu-wa- majeshi wao na-watu kwamba- wote- wakuu-wa- majeshi wao na-watu kwamba- mfalme-wa-
H8085 H3605 H8269 H2428 H1992 H0376 H3605 H8269 H2428 H1992 H0376 H4428

בָּבֶל אֶת־ גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־ גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־ נְתַנְיָה
Babeli [obj] Gedalia na-wakaja kwa- Gedalia Mispa na-Ishmaeli mwana-wa- Nethania
H0894 H0853 H0935 H0413 H4709 H3458 H5418

וְיוֹחָנָן בֶּן־ קָרֵחַ וּשְׂרָיָה בֶּן־ תַּנְחֻמֶת הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ
na-Yohanani mwana-wa- Karea na-Seraya mwana-wa- Tanhumethi Mnetofathi na-Yaazania
H3110 H7143 H8304 H8576 H5200 H2970

הֵמָּה וְאַנְשֵׁיהֶם׃ הַמַּעֲכָתִי בֶּן־
wao na-watu-wao Mmaakathi mwana-wa-
H1992 H0376 H4602

Kisha wakati maamiri wote wa majeshi, wao na watu wao, waliposikia kwamba mfalme wa Babeli amemfanya Gedalia kuwa liwali, wakaenda kwa Gedalia huko Mispa. Hawa watu walikuwa Ishmaeli mwana wa Nethania, Yohanani mwana wa Karea, Seraya mwana wa Tanhumethi Mnetofa, na Yezania mwana wa Mmaaka-wao na watu wao.

24 וַיִּשָּׁבַע לָהֶם וְלַאֲנָשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם תִּירְאוּ
na-akaapa kwao Gedalia na-watu-wao na-akasema msiogope- ogope
H7650 H0376 H0559 H0408 H3372

מֵעַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת־ בָּבֶל מֶלֶךְ־
kutoka-watumishi-wa- Wakaldayo kaeni katika-nchi na-mtumikieni [obj] Babeli mfalme-wa-
H5650 H3778 H3427 H0776 H5647 H0853 H0894 H4428

וְיִטַב לָכֶם׃ ס
na-itakuwa-vyema kwenu [s]
H3190

Gedalia akafanya kiapo kwa watu wake na kuwaambia, “Msiwaogope Wakaldayo. Muishi katika nchi na kumtumikia mfalme wa Babeli, na itakuwa vema kwenu.”

25 וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן־ נְתַנְיָה בֶּן־
na-ikawa katika-mwezi-wa- saba alikuja Ishmaeli mwana-wa- Nethania mwana-wa-
H1961 H2320 H7637 H0935 H3458 H5418 H3458

אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־
Elishama kutoka-uzao-wa- kifalme watu na-watu-kumi pamoja-naye na-wakampiga [obj]
H0476 H2233 H4410 H0376 H6235 H0854 H5221 H0853

גְּדַלְיָהוּ וַיָּמָת אֶת־ הַיְּהוּדִים וְאֶת־ הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר־ הָיוּ אִתּוֹ
Gedalia na-akafa na-[obj] Wayahudi na-[obj] Wakaldayo ambao- walikuwa pamoja-naye
H4191 H0853 H3064 H0853 H3778 H1961 H0854

בַּמִּצְפָּה׃
huko-Mispa
H4709

Lakini ilitokea kwamba katika mwezi wa saba Ishmaeli mwana wa Nethania mwana wa Elishama, kutoka familia ya kifalme, wakaja na watu kumi na kumshambulia Gedalia. Gedalia akafa, pamoja na watu wa Yuda na Wababeli ambao walikuwa pamoja nae huko Mizpa.

26 וַיָּקֻמוּ כָל־הָעָם מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים
na-wakasimama wote- watu mpaka- kutoka-mdogo na-wakuu-wa- majeshi
H5704 H3605 H8269 H2428

וַיָּבֹאוּ מִצְרָיִם כִּי־יָרְאוּ מִפְּנֵי כַּשְׂדִּים׃ פ
na-wakaenda Misri kwa-maana waliogopa kutoka-mbele-ya- Wakaldayo [p]
H0935 H4714 H3372 H6440 H3778

Kisha wale watu wote, kutoka chini kwenda juu, na maamiri wa jeshi, wakainuka na kwenda Misri, kwasababu walikuwa wanawaogopa Wababeli.

27 וַיְהִי בְּשִׁלֹּשִׁים שָׁנָה לְגָלוּת יְהוֹיָכִין
na-ikawa katika-miaka-thelathini- wa-uhamisho-wa- Yehoyakini
H1961 H7970 H7651 H8141 H1546 H3078

מֶלֶךְ־ יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה
mfalme-wa- Yuda katika-mwezi-wa-kumi-na- mbili mwezi siku-ya-ishirini-na- saba
H4428 H3063 H8147 H6240 H2320 H6242 H7651

אֱוִיל מְרֹדַךְ בָּבֶל מֶלֶךְ בִּשְׁנַת מְלֹכוֹ
Evili Merodaki Babeli mfalme-wa- katika-mwaka-wa- kutawala-kwake
H0192 H0192 H0894 H4428 H8141

אֶת־ רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־ יְהוּדָה מִבֵּית כָּלֶא׃
[obj] kichwa-cha- Yehoyakini mfalme-wa- Yuda kutoka-nyumba-ya- gereza
H0853 H3078 H4428 H3063 H1696

Ilitokea baadaye katika mwaka wa thelathini na saba wa utumwa wa Yekonia mfalme wa Yuda, katika mwezi wa kumi na mbili, siku ya ishirini na saba ya mwezi, Evil-merodaki mfalme wa Babeli akamtoa Yekonia mfalme wa Yuda kutoka gerezani. Hii ilitokea katika mwaka ambao Evil-Merodaki alipoanza kutawala.

28 וַיְדַבֵּר אִתּוֹ נַיִּתֵּן אֶת־ טֹבוֹת מִמֵּעַל כִּסְאוֹ
na-akasema naye maneno-mazuri na-akaweka [obj] juu-ya- kiti-chake-cha-enzi
H1696 H0854 H5414 H0853 H3678

כִּסֵּא כָּל־ הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל׃
kiti-cha-enzi-cha- wafalme ambao pamoja-naye katika-Babeli
H3678 H4428 H0854 H0894

Akaongea naye kwa ukarimu na kumpatia kiti kizuri zaidi kuliko kile cha wafalme wengine ambao walikuwa pamoja naye Babeli.

29 וְשִׁנָּא בִּגְדֵי מַאֲסָרָיו אֶת וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לְפָנָיו
na-akabadilisha [obj] mavazi-ya- gereza-lake na-akala mkate daima mbele-yake
H8132 H0853 H3608 H0398 H3899 H8548 H6440

כָּל־ יְמֵי חַיָּיו׃
siku-zote-za- siku-za- maisha-yake
H3605 H3117

Evil-Merodaki akamvua Yekonia nguo za gerezani,

30 וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד נִתְּנָה־ לוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ מְזֻנַּת־ דְּבַר־ יוֹם
na-posho-yake posho-ya- daima ilipewa- yeye kutoka-kwa- mfalme kila-siku- siku
H0737 H0737 H8548 H5414 H0854 H4428 H1697 H3117

כָּל־ יְמֵי חַיָּיו׃ בְּיוֹמוֹ
siku-zote-za- siku-za- maisha-yake siku-yake
H3605 H3117 H3117

na Yekinia akala siku zote kwenye meza ya mfalme katika maisha yake yote yaliyokuwa yamebakia.

1 Chronicles

Chapter 1

1 אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ׃
Adamu Sethi Enoshi
H0121 H8352 H0583

Adamu, Sethi, Enoshi,

2 קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יֶרֶד׃
Kenani Mahalaleli Yaredi
H7018 H4111 H3382

Kenani, Mahalaleli, Yaredi,

3 חֲנוֹךְ מְתוּשֶׁלַח לֶמֶךְ׃
Henoko Methusela Lameki
H2585 H4968 H3929

Henoko, Methusela, Lameki.

4 נֹחַ שֵׁם חָם וָיֶפֶת׃ ס ¶
Noa Shemu Hamu na–Yafethi
H5146 H8035 H2526 H3315

Wana wa Nuhu walikuwa ni Shemu, Hamu, na Yafethi.

5 בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃ ס ¶
Wana–wa Yafethi Gomeri na–Magogu na–Madai na–Yavani na–Tubali na–Mesheki na–Tirasi
H3315 H1586 H4031 H4074 H3120 H8422 H4902 H8494

Wana wa Yafethi walikuwa ni Gomeri, Magogu, Madai, Yavani, Tubali, Mesheki, na Tirasi.

6 וּבְנֵי גֹמֶר אַשְׁכְּנַז וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה׃
Na–wana–wa Gomeri Ashkenazi na–Difathi na–Togarma
H1586 H0813 H8425

Wana wa Gomeri walikuwa Ashkenazi, Rifathi na Togama.

7 וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישָׁה כִּתִּים וְרוֹדָנִים׃ ס ¶
Na–wana–wa Yavani Elisha na–Tarshishi Kitimu na–Rodanimu
H3120 H0473 H8659 H3794 H1721

Wana wa Yavani walikuwa ni Elisha, Tarshishi, Kitimu, na Warodani.

8 בְּנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם פּוּט וּכְנָעַן׃
Wana–wa Hamu Kushi na–Misraimu Putu na–Kanaani
H2526 H3316 H4714 H6316

Wana wa Hamu walikuwa ni Kushi, Misri, Putu, na Kanaani.

רַעְמָא	וּבְנֵי	וְסַבְתְּכָא	וְרַעְמָא	וְסַבְתָא	וַחֲוִילָה	סְבָא	כּוּשׁ	וּבְנֵי	9
Raama	na-wana-wa	na-Sabteka	na-Raama	na-Sabta	na-Havila	Seba	Kushi	Na-wana-wa	
H7484		H5455	H7484	H5454	H2341	H5434			

ס	וּדְדָן׃	שְׁבָא	
¶	na-Dedani	Sheba	
		H7614	

Wana wa Kushi walikuwa ni Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka. Wana wa Raama walikuwa ni Sheba na Dedani.

ס	בָּאָרֶץ׃	גִּבּוֹר	לִהְיוֹת	הֵחֵל	הוּא	נִמְרֹוד	אֶת־	יָלַד	וְכוּשׁ	10
¶	katika-nchi	shujaa	kuwa	alianza	yeye	Nimrodi	–	alizaa	Na-Kushi	
	H0776	H1368	H1961		H1931	H5248	H0853	H3205		

Kushi akawa baba wa Nimrodi, aliyekuwa shujaa wa Kwanza katika dunia.

וְאֶת־	לְהָבִים	וְאֶת־	עֲנָמִים	וְאֶת־	(לוּדִים)	[לודיים]	אֶת־	יָלַד	וּמִצְרַיִם	11
na-	Lehabimu	na-	Anamimu	na-	(Ludimu)	[Ludimu]	–	alizaa	Na-Misraimu	
H0853	H3853	H0853	H6047	H0853	H3866	H3866	H0853	H3205	H4714	

נַפְתֻּחִים׃
Naftuhimu
H5320

Misri akawa babu wa Waludi, Waanami, Walehabi, Wanaftuhi,

וְאֶת־	פְּלִשְׁתִּים	מִשָּׁם	יָצְאוּ	אֲשֶׁר	כַּסְלֻחִים	וְאֶת־	פַּתְרֻסִּים	וְאֶת־	12
na-	Wafilisti	kutoka-hapo	walitoka	ambao	Kasluhimu	na-	Patrusimu	Na-	
H0853	H6430	H8033	H3318		H3695	H0853	H6625	H0853	

ס	כַּפְתֹּרִים׃	
¶	Kaftorimu	
	H3732	

Wapathrusi, Wakasluhi (Wafilisti walipotoka), na Wakaftori.

חֵת׃	וְאֶת־	בְּכֹרֹו	צִידֹון	אֶת־	יָלַד	וּכְנַעַן	13
Hethi	na-	mzaliwa-wake-wa-kwanza	Sidoni	–	alizaa	Na-Kanaani	
H2845	H0853	H1060	H6721	H0853	H3205		

Kanaani akawa baba wa Sidoni, mwanae wa kwanza, na wa Hethi.

הַגִּרְגָּשִׁי׃	וְאֶת	הָאֱמֹרִי	וְאֶת־	הַיְבוּסִי	וְאֶת־	14
-Mgirgashi	na-	-Mwamori	na-	Myebusi	Na-	
H1622	H0853	H0567	H0853	H2983	H0853	

Pia akawa babu wa Myebusi, Mwamori, Mgirgashi,

הַסִּינִי׃	וְאֶת־	הָעַרְקִי	וְאֶת־	הַחִוִּי	וְאֶת־	15
-Msini	na-	-Mwarki	na-	-Mhivi	Na-	
H5513	H0853	H6208	H0853	H2340	H0853	

Mhivi, Mwarki, Msini,

ס	הַחֲמָתִי׃	וְאֶת־	הַצְּמָרִי	וְאֶת־	הָאַרְוָדִי	וְאֶת־	16
¶	-Mhamathi	na-	-Msemari	na-	-Mwarvadi	Na-	
	H2577	H0853	H6786	H0853	H0721	H0853	

Mwarvadi, Msemari, na Mhamathi.

17 בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלוּד וַאֲרָם וְעוּץ וְחוּל
Wana-wa Shemu Elamu na-Ashuru na-Arpakshadi na-Ludi na-Aram na-Usi na-Huli
H8035 H5780 H0804 H0775 H3865 H0758 H5780 H2343

וְגֶתֶר וּמֶשֶׁךְ׃ ס ¶
na-Getheri na-Mesheki
H1666 H4902

Wana wa Shemu walikuwa Elamu, Ashuru, Arfaksadi, Ludi, Aramu, Usi, Huli, Getheri, na Mashi.

18 וְאַרְפַּכְשָׁד יָלַד אֶת־ שֶׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת־ עֵבֶר׃
Na-Arpakshadi alizaa – Shela na-Shela alizaa – Eberi
H0775 H3205 H0853 H7974 H7974 H3205 H0853 H5677

Arfaksadi akawa baba wa Sala, na Sala akawa baba wa Eberi.

19 וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי
Na-kwa-Eberi walizaliwa wawili wana jina –la-mmoja Pelegi kwa-sababu
H5677 H3205 H8147 H1121 H8034 H0259 H6389

בְּיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃
katika-siku-zake iligawanywa –nchi na-jina-la ndugu-yake Yoktani
H3117 H6385 H0776 H8034 H0251 H3355

Eberi alikuwa na wana wawili wa kiume. Jina la wa kwanza lilikuwa Pelegi, kwa kuwa katika siku zake dunia ilikuwa imegawanyika. Jina la kaka yake lilikuwa Yoktani.

20 וְיָקְטָן יָלַד אֶת־ אַלְמוֹדָד וְאֶת־ שָׁלֶף וְאֶת־ חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־ יָרַח׃
Na-Yoktani alizaa – Almodadi na- Shelefu na- Hasarmawethi na- Yera
H3355 H3205 H0853 H0486 H0853 H8026 H0853 H2700 H0853 H3392

Yoktani akawa baba wa Almodadi, Shelefu, Hasarmawethi, Yera,

21 וְאֶת־ הֲדוֹרָם וְאֶת־ אוּזָל וְאֶת־ דִּקְלָה׃
Na- Hadoramu na- Uzali na- Dikla
H0853 H0853 H0187 H0853 H1853

Hadoramu, Uzali, Dikla,

22 וְאֶת־ עֵיבָל וְאֶת־ אֲבִימָאֵל וְאֶת־ שְׁבָא׃
Na- Ebali na- Abimaeli na- Sheba
H0853 H0853 H0039 H0853 H7614

Obali, Abimaeli, Sheba,

23 וְאֶת־ אוֹפִיר וְאֶת־ חֲוִילָה וְאֶת־ יוֹבָב כָּל־ אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ ס ¶
Na- Ofiri na- Havila na- Yobabu wote- hawa wana-wa Yoktani
H0853 H0211 H0853 H2341 H0853 H3103 H3605 H0428 H3355

Ofiri, Havila, na Yobabu; wote hawa walikuwa uzao wa Yoktani.

24 שֵׁם אַרְפַּכְשָׁד שֶׁלַח׃
Shemu Arpakshadi Shela
H8035 H0775 H7974

Shemu, Arfaksadi, Sala,

25 עֵבֶר פֶּלֶג רְעוּ׃
Eberi Pelegi Reu
H5677 H6389 H7466

Eberi, Pelegi, Reu,

26 שְׂרוּג נָחוֹר תָּרַח׃
Serugi Nahori Tera
H8286 H5152 H8646

Serugi, Nahori, Tera,

27 אַבְרָם הִוא יֶיֵה אַבְרָהָם׃ ס
Abramu yeye Ibrahimu ¶
H0087 H1931 H0085

Abramu, aliye kuwa Ibrahimu.

28 בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל׃ ס
Wana-wa Ibrahimu Isaka na-Ishmaeli ¶
H3458 H3327 H0085

Wana wa Ibrahimu walikuwa Isaka na Ishmaeli.

29 אֵלֶּה תֹלְדוֹתָם בְּכֹור mzaliwa-wa-kwanza-wa יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל
Hizi vizazi-vyao mzaliwa-wa-kwanza-wa Ishmaeli Nebayothi na-Kedari na-Adbeeli
H0428 H8435 H1060 H3458 H5032 H6938 H0110

וּמִבְשָׂם׃
na-Mibsamu
H4017

Hawa ndio wanao: mzaliwa wa kwanza alikuwa ni Nebayothi, kisha Kedari, Abdeeli, Mibsamu,

30 מִשְׁמָע וְדוּמָה מַשָּׂא חֲדַד וְתֵימָא׃
Mishma na-Duma Masa Hadadi na-Tema
H4927 H1746 H4854 H2301 H8485

Mishma, Duma, Masa, Hadadi, Tema,

31 יְטוּר נָפִישׁ וְקֶדְמָה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל׃ ס
Yeturi Nafishi na-Kedema wao wana-wa Ishmaeli ¶
H3195 H5305 H6929 H1992 H3458

Yeturi, Nafishi, na Kedama. Hawa ndio wana wa Ishamaeli.

32 וּבְנֵי קְטוּרָה פִּילֶגֶשׁ אַבְרָהָם יָלְדָה אֶת־ זִמְרָן וְיָקְשָׁן וּמְדָן
Na-wana-wa Ketura suria-wa Ibrahimu alizaa – Zimrani na-Yokshani na-Medani
H6989 H6370 H0085 H3205 H0853 H2175 H3370 H4091

וּמִדְיָן וְיִשְׁבָּק וְשׁוּחַ וּבְנֵי יָקְשָׁן שְׁבָא וּדְדָן׃ ס
na-Midiani na-Ishbaki na-Shua na-wana-wa Yokshani Sheba na-Dedani ¶
H4080 H3435 H7744 H3370 H7614

Wana wa Ketura, suria wa Ibrahimu, walikuwa Zimrani, Yokshani, Medani, Midiani, Ishbaki, na Shua. Wana wa Yokshani walikuwa Sheba na Dedani.

33 וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וְעֵפֶר חֲנֹוךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל־ אֵלֶּה
Na-wana-wa Midiani Efa na-Eferi na-Henoko na-Abida na-Eldaa wote- hawa
H4080 H5891 H6081 H2585 H0028 H0420 H3605 H0428

בְּנֵי קְטוּרָה׃ ס
wana-wa Ketura ¶
H6989

Wana wa Midiani walikuwa Efa, Eferi, Hanoki, Abida, na Eldaa. Wote hawa walikuwa uzaowa Ketura.

ס ¶	וְיִשְׂרָאֵל׃	עֵשָׂו	יִצְחָק	בְּנֵי	ס ¶	יִצְחָק	אֶת־	אַבְרָהָם	וַיּוֹלֶד	34
	na–Israeli H3478	Esau H6215	Isaka H3327	Wana–wa		Isaka H3327	– H0853	Ibrahimu H0085	Na–alizaa H3205	

Ibrahimu akawa baba wa Isaka. Wana wa Isaka walikuwa Esau na Israeli.

ס ¶	וְקֹרַח׃	וְיַעְלָם	וְיעוּשׁ	רְעוּאֵל	אֱלִיפַז	עֵשָׂו	בְּנֵי	35
	na–Kora H7141	na–Yalamu H3281	na–Yeushi H3266	Reueli H7467	Elifazi H0464	Esau H6215	Wana–wa	

Wana wa Esau walikuwa ni Elifazi, Reueli, Yeushi, Yalamu, na Kora.

ס ¶	וַעֲמָלֵק׃	וְתִמְנָע	קְנַז	וְגַעְתָּם	צְפִי	וְאוֹמָר	תֵּימָן	אֱלִיפָז	בְּנֵי	36
	na–Amaleki H6002	na–Timna H8555	Kenazi H7073	na–Gatamu H1609	Sefi H6825	na–Omari H0201	Temani H8487	Elifazi H0464	Wana–wa	

Wana wa Elifazi walikuwa ni Temani, Omari, Sefo, Gatamu, Kenazi, Timna, na Amaleki.

ס ¶	וּמִזָּה׃	שַׁמָּה	זֶרַח	נַחַת	רְעוּאֵל	בְּנֵי	37
	na–Miza H4199	Shama H8048	Zera H2226	Nahathi H5184	Reueli H7467	Wana–wa	

Wana wa Reueli walikuwa ni Nahathi, Zera, Shama, na Miza.

וְדִישָׁן׃	וְאֶצֶר	וְדִישׁוֹן	וַעֲנָה	וְצִבְעוֹן	וְשׁוֹבָל	לוֹטָן	שֵׂעִיר	וּבְנֵי	38
na–Dishani H1789	na–Eseri H0687	na–Dishoni H1787	na–Ana H6034	na–Sibeoni H6649	na–Shobali H7732	Lotani H3877	Seiri	Na–wana–wa	

Wana wa Seiri walikuwa ni Lotani, Shobali, Sebioni, Ana, Dishoni, Eseri, na Dishani.

ס ¶	תִּמְנָע׃	לוֹטָן	וַאֲחוֹת	וְהוֹמָם	חֹרִי	לוֹטָן	וּבְנֵי	39
	Timna H8555	Lotani H3877	na–dada–wa H0269	na–Homamu H1950	Hori H2753	Lotani H3877	Na–wana–wa	

Wana wa Lotani walikuwa ni Hori na Hemamu, na Timna alikuwa dada yake Lotani.

וּבְנֵי	ס ¶	וְאוֹנָם	שְׁפִי	וְעֵיבָל	וּמָנַחַת	עַלְיָן	שׁוֹבָל	בְּנֵי	40
Na–wana–wa		na–Onamu H0208	Shefi H8195	na–Ebali	na–Manahathi	Alyani H5935	Shobali H7732	Wana–wa	

וַעֲנָה׃	אַיָּה	צִבְעוֹן
na–Ana H6034	Aya H0345	Sibeoni H6649

Wana wa Shobali walikuwa ni Alvani, Manahathi, Ebali, Shefo, na Onamu. Wana wa Sebeoni walikuwa ni Aya na Ana.

וְיִתְרָן	וְאֶשְׁבָּן	חַמְרָן	דִּישׁוֹן	וּבְנֵי	ס ¶	דִּישׁוֹן	עֲנָה	בְּנֵי	41
na–Ithrani H3506	na–Eshbani H0790	Hamrani H2566	Dishoni H1787	Na–wana–wa		Dishoni H1787	Ana H6034	Wana–wa	

ס ¶	וּכְרָן׃
	na–Kerani H3763

Mwana wa Ana alikuwa ni Dishoni. Wana wa Dishoni walikuwa Hemdani, Eshbani, Ithrani, na Kerani.

פ ¶	וַאֲרָן׃	עוּץ	דִּישׁוֹן	בְּנֵי	יַעֲקָן	וְזַעֲוָן	בִּלְהָן	אֶצֶר־	בְּנֵי־	42
	na–Arani H0765	Usi H5780	Dishani H1787	Wana–wa	Yakani H3292	na–Zaavani H2190	Bilhani H1092	Eseri H0687	Wana–wa–	

Wana wa Eseri walikuwa Bilhani, Zaawani, na Akani. Wana wa Dishani walikuwa Usi na Arani.

מֶלֶךְ	מִלְּךָ־	לִפְנֵי	אֱדוֹם	בְּאֶרֶץ	מָלְכוּ	אֲשֶׁר	הַמְּלָכִים	וְאֵלֶּה	43
mfalme	kutawala–	kabla–ya	Edomu	katika–nchi–ya	walitawala	ambao	–wafalme	Na–hawa	
H4428		H6440	H0123	H0776			H4428	H0428	

:דִּנְהָבָה	עִירוֹ	וְשֵׁם	בְּעוֹר	בֶּן־	בֶּלַע	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי
Dinhaba	mji–wake	na–jina–la	Beori	mwana–wa–	Bela	Israeli	kwa–wana–wa
H1838		H8034	H1160			H3478	

Hawa ndio wafalme walio tawala katika nchi ya Edomu kabla ya mfalme yeyote kuwatawala Waisraeli: Bela mwana wa Beori; na jina la mji wake ulikuwa Dinhaba.

:מִבָּצְרָה	זֶרַח	בֶּן־	יוֹבָב	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	בָּלַע	וַיָּמָת	44
kutoka–Bosra	Zera	mwana–wa–	Yobabu	badala–yake	na–akatawala	Bela	Na–akafa	
H1224	H2226		H3103	H8478			H4191	

Bela alipo kufa, Yohabu mwana wa Zera wa Bosra akatawala badala yake.

:הַתֵּימָנִי	מֵאֶרֶץ	חוּשָׁם	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	יוֹבָב	וַיָּמָת	45
–Watemani	kutoka–nchi–ya	Hushamu	badala–yake	na–akatawala	Yobabu	Na–akafa	
H8489	H0776	H2367	H8478		H3103	H4191	

Yohabu alipo kufa, Hushamu wa nchi ya Watemani akatawala badala yake.

הַמַּכָּה	בְּדַד	בֶּן־	הֲדַד	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	חוּשָׁם	וַיָּמָת	46
aliyeipiga	Bedadi	mwana–wa–	Hadadi	badala–yake	na–akatawala	Hushamu	Na–akafa	
H5221	H0911		H1908	H8478		H2367	H4191	

):עֲוִית(	]עיות[	עִירוֹ	וְשֵׁם	מוֹאָב	בִּשְׂדֵה	מִדְיָן	אֶת־
(Avithi)	[Avithi]	mji–wake	na–jina–la	Moabu	katika–shamba–la	Midiani	–
H5762	H5762		H8034	H4124		H4080	H0853

Hushamu alipo kufa, Hadadi mwana wa Bedadi, aliye washinda Wamidiani katika uwanja wa Moabu, akatawa badala yake. Jina la mji wake ulikuwa Avithi.

:מִמַּשְׂרֵקָה	שַׂמְלָה	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	הֲדַד	וַיָּמָת	47
kutoka–Masreka	Samla	badala–yake	na–akatawala	Hadadi	Na–akafa	
H4957	H8072	H8478		H1908	H4191	

Hadadi alipo kufa, Samla wa Masreka akatawala badala yake.

:הַנָּהָר	מֵרְחֹבוֹת	שָׁאוּל	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	שַׂמְלָה	וַיָּמָת	48
–Mto	kutoka–Rehobothi–	Shauli	badala–yake	na–akatawala	Samla	Na–akafa	
H5104	H7344	H7586	H8478		H8072	H4191	

Samla alipo kufa, Shauli wa Rehobothi Hanahari akatawala badala yake.

:עַכְבּוֹר	בֶּן־	בַּעַל־חָנָן	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	שָׁאוּל	וַיָּמָת	49
Akbori	mwana–wa–	Baal-hanani	badala–yake	na–akatawala	Shauli	Na–akafa	
H5907		H1177	H8478		H7586	H4191	

Shauli alipo kufa, Baal-Hanani mwana wa Akbori akatawala badala yake.

פָּעִי	עִירוֹ	וְשֵׁם	הֲדַד	תַּחְתָּיו	וַיִּמְלֹךְ	בַּעַל־חָנָן	וַיָּמָת	50
Pau	mji–wake	na–jina–la	Hadadi	badala–yake	na–akatawala	Baal-hanani	Na–akafa	
H6464		H8034	H1908	H8478		H1177	H4191	

:מֵי־זָהָב	בַּת	מַטְרֵד	בַּת־	מְהֵיטַבְאֵל	אִשְׁתּוֹ	וְשֵׁם
Me-zahabu	binti–ya	Matredi	binti–ya–	Mehetabeli	mke–wake	na–jina–la
H4314	H1323	H4308	H1323	H4105	H0802	H8034

Baal-Hanani mwana wa Akbori alipo kufa, Hadari akatawala badala yake. Jina la mji wake ni Pau. Jina la mke wake lilikuwa ni Mehetabeli binti wa Matredi binti wa Mezahabu.

]עליה[	אַלּוּף	תִּמְנָע	אַלּוּף	אֱדֹום	אַלּופֵי	וַיִּהְיוּ	ס	הֲדָד	וַיָּמָת	51
[Alva]	mkuu	Timna	mkuu	Edomu	wakuu–wa	Na–wakawa	¶	Hadadi	Na–akafa	
H5933		H8555		H0123		H1961		H1908	H4191	

יְתֶת׃	אַלּוּף	)עַלְוָה(
Yethethi	mkuu	(Alva)
H3509		H5933

Hadadi akafa. Wajumbe wa ukoo wa Edomu walikuwa Timna, Alva, Yethethi,

פִּינֹן׃	אַלּוּף	אֵלָה	אַלּוּף	אָהֳלִיבָמָה	אַלּוּף	52
Pinoni	mkuu	Ela	mkuu	Oholibama	mkuu	
H6373		H0425		H0173		

Oholibama, Ela, Pinoni,

מִבְצָר׃	אַלּוּף	תֵּימָן	אַלּוּף	קְנַז	אַלּוּף	53
Mibsari	mkuu	Temani	mkuu	Kenazi	mkuu	
H4014		H8487		H7073		

Kenazi, Temani, Mibsari,

פ	אֱדֹום׃	אַלּופֵי	אֵלֶּה	עִירָם	אַלּוּף	מַגְדִּיאֵל	אַלּוּף	54
¶	Edomu	wakuu–wa	hawa	Iramu	mkuu	Magdieli	mkuu	
	H0123		H0428	H5902		H4025		

Magdieli, na Iramu. Hawa ndio walikuwa wajumbe wa ukoo wa Edomu.

Chapter 2

וּזְבֻלוּן׃	יִשָּׂשכָר	וִיהוּדָה	לֵוִי	שִׁמְעוֹן	רְאוּבֵן	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֵלֶּה	1
na–Zebuluni	Isakari	na–Yuda	Lawi	Simeoni	Reubeni	Israeli	wana–wa	Hawa	
H2074	H3485	H3063	H3878	H8095	H7205	H3478		H0428	

Hawa ndio wana wa Israeli: Reubeni, Simioni, Lawi, Yuda, Isakari, Zebuloni,

ס	וְאָשֵׁר׃	גָּד	נַפְתָּלִי	וּבִנְיָמִן	יוֹסֵף	דָּן	2
¶	na–Asheri	Gadi	Naftali	na–Benyamini	Yosefu	Dani	
	H0836	H1410	H5321	H1144	H3130	H1835	

Dani, Yusufu, Benyamini, Naftali, Gadi, na Asheri.

מִבַּת־	לּוֹ	נָּולַד	שְׁלּושָׁה	וְשֵׁלָה	וְאונָן	עֵר	יְהוּדָה	בְּנֵי	3
kutoka–binti–ya–	kwake	walizaliwa	watatu	na–Shela	na–Onani	Eri	Yuda	Wana–wa	
H1323		H3205	H7969	H7956	H0209	H6147	H3063		

יְהוָה	בְּעֵינֵי	רַע	יְהוּדָה	בְּכֹור	וְעֵר	וַיְהִי	הַכְּנַעֲנִית	שׁוּעַ
Yahwe	machoni–pa	mbaya	Yuda	mzaliwa–wa–kwanza–wa	Eri	Na–akawa	–Mkanaani	Shua
H3068			H3063	H1060	H6147	H1961		H7774

ס	וַיְמִיתֵהוּ׃
¶	na–akamuua
	H4191

Wana wa Yuda walikuwa Eri, Onani, na Shela, ambao walizaliwa na binti wa Shua, Wakanaani. Eri, mzaliwa wa kwanza wa Yuda, alikuwa muovu katika macho ya Yahweh, na Yahweh akamwua.

יְהוּדָה	בְּנֵי	כָּל־	זָרַח	וְאֶת־	פֶּרֶץ	אֶת־	לוֹ	יֶלְדָה	כַּלָּתוֹ	וְתָמָר	4
Yuda	wana–wa	wote–	Zera	na–	Peresi	–	yeye	alimzalia	mkwe–wake	Na–Tamari	
H3063		H3605	H2226	H0853	H6557	H0853		H3205	H3618	H8559	

חֲמִשָּׁה׃	ס	
watano	¶	
H2568		

Tamari, mkwe wake, alimzalia Peresi na Zera. Yuda alikuwa na wana wa kiume wa tano.

וְחָמוּל׃	חֶצְרוֹן	פֶּרֶץ	בְּנֵי־		5
na–Hamuli	Hesroni	Peresi	Wana–wa–		
H2538	H2696	H6557			

Wana wa Peresi walikuwa Hesroni na Hamuli.

	חֲמִשָּׁה׃	כֻּלָּם	וְדָרַע	וְכַלְכֹּל	וְהֵימָן	וְאֵיתָן	זִמְרִי	זֶרַח	וּבְנֵי		6
ס	watano	wote	na–Dara	na–Kalkoli	na–Hemani	na–Ethani	Zimri	Zera	Na–wana–wa		
¶	H2568	H3605	H1873	H3633	H1968	H0387		H2226			

Wana wa Zera walikuwa Zimri, Ethani, Hemani, Kalikoli na Darda, wote kwa jumla ni watano.

בַּחֵרֶם׃	ס						7
katika–vitu–vilivyoharamishwa	¶						

Nashoni akawa baba wa Salmoni, na Salmon akawa baba wa Boazi.

יִשָׁי׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְעוֹבֵד	עוֹבֵד	אֶת־	הוֹלִיד	וּבֹעַז	12
Yese	–	alizaa	na–Obedi	Obedi	–	alizaa	Na–Boazi	
H3448	H0853	H3205	H5744	H5744	H0853	H3205	H1162	

Boazi akawa baba wa Obedi, na Obedi akawa baba wa Yese.

הַשֵּׁנִי	וַאֲבִינָדָב	אֱלִיאָב	אֶת־	בְּכֹרוֹ	אֶת־	הוֹלִיד	וְאִישָׁי	13
–wa–pili	na–Abinadabu	Eliabu	–	mzaliwa–wake–wa–kwanza	–	alizaa	Na–Yese	
H8145	H0041	H0446	H0853	H1060	H0853	H3205	H3448	

הַשְּׁלִישִׁי׃	וְשִׁמְעָא
–wa–tatu	na–Shimea
H7992	H8092

Yese akawa baba wa mzaliwa wake wa kwanza Eliabu, wa pili Abinadabu, wa tatu Shama.

הַחֲמִישִׁי׃	רַדַּי	הָרְבִיעִי	נְתַנְאֵל	14
–wa–tano	Radai	–wa–nne	Nethaneli	
H2549	H7288	H7243	H5417	

Nethaneli wa nne, Radai wa tano.

הַשִּׁשִּׁי׃	דָּוִיד	הַשִּׁשִּׁי	אֹצֶם	15
–wa–saba	Daudi	–wa–sita	Osemu	
H7637	H1732	H8345	H0684	

Ozemu wa sita, na Daudi wa saba.

וְיוֹאָב	אֲבִשַׁי	צְרוּיָה	וּבְנֵי	וַאֲבִיגַיִל	צְרוּיָה	(וְאַחְיוֹתֵיהֶם	[ואחיתיהם	16
na–Yoabu	Abishai	Seruya	na–wana–wa	na–Abigaili	Seruya	(na–dada–zao)	[na–dada–zao]	
H3097	H0052	H6870		H0026	H6870	H0269	H0269	

שְׁלֹשָׁה׃	וַעֲשָׂהאֵל
watatu	na–Asaheli
H7969	H6214

Dada zao walikuwa Seruya na Abigaili. Wana wa Seruya walikuwa Abishai, Yoabu, na Asaheli, jumla watatu.

הַיִּשְׁמְעֵאלִי׃	יֶתֶר	עֲמָשָׂא	וַאֲבִי	עֲמָשָׂא	אֶת־	יָלְדָה	וַאֲבִיגַיִל	17
–Mwishmaeli	Yetheri	Amasa	na–baba–wa	Amasa	–	alizaa	Na–Abigaili	
H3459	H3500	H6021	H0001	H6021	H0853	H3205	H0026	

Abigali akamzaa Amasa, ambaye baba yake alikuwa Yetheri Mwishmaeli.

וְאֵלֶּה	יְרִיעוֹת	וְאֶת־	אִשָּׁה	עֲזוּבָה	אֶת־	הוֹלִיד	חֶצְרוֹן	בֶּן־	וְכָלֵב	18
na–hawa	Yeriothi	na–	mke	Azuba	–	alizaa	Hesroni	mwana–wa–	Na–Kalebu	
H0428	H3408	H0854	H0802	H5806	H0853	H3205	H2696		H3612	

וְאַרְדּוֹן׃	וְשׁוֹבָב	יֵשֶׁר	בָּנֶיהָ
na–Ardoni	na–Shobabu	Yesheri	wana–wake
H0715	H7727	H3475	

Kalebu mwana wa Hesroni akawa baba wa watoto wa Azubu mkewe, na Yeriothi. Wanawe walikuwa Yesheri, Shobabu, na Ardoni.

אֶת־	לוֹ	וַתֶּלֶד	אֶפְרָת	אֶת־	כָּלֵב	לוֹ	וַיִּקַּח־	עֲזוּבָה	וַתָּמָת	19
–	yeye	na–akamzalia	Efrathi	–	Kalebu	yeye	na–akamchukua–	Azuba	Na–akafa	
H0853		H3205	H0672	H0853	H3612		H3947	H5806	H4191	

חוּר׃
Huri
H2354

Azuba akafa, na Kalebu akamuoa Efrathi, aliye mzalia Huri.

20 וְחוּר Na-Huri H2354 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 אוּרִי Uri H0221 וְאוּרִי na-Uri H0221 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 בְּצַלְאֵל׃ Besaleli H1212 ¶ ס

Huri akawa baba wa Uri, na Uri akawa baba wa Besaleli.

21 וְאַחַר Na-baadaye H0935 בָּא aliingia H0935 חֶצְרוֹן Hesroni H2696 אֶל־ kwa- H0413 בַּת־ binti-ya- H1323 מָכִיר Makiri H4353 אֲבִי baba-wa H0001 גִּלְעָד Gileadi H1568 וְהוּא na-yeye H1931 לְקָחָהּ akamchukua H3947 וְהוּא na-yeye H1931 בֶּן־ mwenye- H0428 שִׁשִּׁים miaka-sitini H8346 שָׁנָה miaka H8141 וַתֵּלֶד na-akamzalia H3205 לוֹ yeye אֶת־ – H0853 שְׁגוּב׃ Segubu H7687

Baadae Hesroni (alipo kuwa na miaka sitini) akamuoa binti wa Makiri, baba wa Gileadi. Akamzalia Segubu.

22 וּשְׁגוּב Na-Segubu H7687 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 יָאִיר Yairi H2971 וַיְהִי־ Na-alikuwa- H1961 לוֹ naye עָשְׂרִים ishirini וְשָׁלוֹשׁ na-tatu H7969 עָרִים miji בְּאֶרֶץ katika-nchi-ya H0776 גִּלְעָד׃ -Gileadi H1568

Segubu akawa baba wa Yairi, aliye miliki miji ishirini na mitatu katika nchi ya Gileadi.

23 וַיִּקַּח Na-alichukua H3947 גְּשׁוּר־ Geshuri- H1650 וַאֲרָם na-Aramu H0758 אֶת־ – H0853 חַוֹּת Havothi- H2333 יָאִיר Yairi H2971 מֵאִתָּם kutoka-kwao H0854 אֶת־ – H0854 קְנָת Kenathi H7079 וְאֶת־ na- H0853 בְּנֹתֶיהָ vijiji-vyake H1323 שִׁשִּׁים sitini H8346 עִיר miji כָּל־ wote- H3605 אֱלֶּה hawa H0428 בְּנֵי wana-wa מָכִיר Makiri H4353 אֲבִי baba-wa- H0001 גִּלְעָד׃ Gileadi H1568

Geshuri na Aramu wakawapokonya miji ya Yairi na Kenathi, pamoja na miji sitini iliyo zunguka. Hawa wakazi wote walikuwa ni uzao wa Makiri, baba wa Gileadi.

24 וְאַחַר Na-baada-ya H0310 מוֹת־ kifo-cha- H4194 חֶצְרוֹן Hesroni H2696 אַחֲרֵי כָלֵב אֶפְרָתָה katika-Kalebu-Efrathi H3613 וְאֵשֶׁת na-mke-wa H0802 חֶצְרוֹן Hesroni H2696 אֲבִיָּה Abiya H0029 וַתֵּלֶד na-akamzalia H3205 לוֹ yeye אֶת־ – H0853 אַשְׁחוּר Ashuri H0806 אֲבִי baba-wa H0001 תְקוֹעַ׃ Tekoa H8620

Baada ya kifo cha Hesroni, Kalebu akalala na Efrata, mke wa baba yake Hesroni. Akamzalia Ashuri, baba wa Tekoa.

25 וַיִּהְיוּ Na-walikuwa H1961 בְּנֵי־ wana-wa- H1121 יְרַחְמְאֵל Yerahmeeli H3396 בְּכוֹר mzaliwa-wa-kwanza-wa H1060 חֶצְרוֹן Hesroni H2696 הַבְּכוֹר -mzaliwa-wa-kwanza H1060 רָם Ramu H7410 וּבוּנָה na-Buna H0946 אָרֶן na-Oreni H0767 אָצֶם na-Osemu H0684 אֲחִיָּה׃ Ahiya H0281

Wana wa Yerameeli, mzaliwa wa kwanza wa Hesroni, walikuwa ni Ramu mzaliwa wa kwanza, Buna, Oreni, Ozemu, na Ahiya.

26	וַתְּהִי	אִשָּׁה	אַחֶרֶת	לְיֵרַחְמְאֵל	וּשְׁמָהּ	עֲטָרָה	הִיא	אֵם	אוֹנָם׃
	Na–alikuwa	mke	mwingine	kwa–Yerahmeeli	na–jina–lake	Atara	yeye	mama–wa	Onamu
	H1961	H0802	H0312	H3396	H8034	H5851	H1931	H0517	H0208

ס
¶

Yerameeli alikuwa na mke mwingine, Jina lake lilikuwa Atara. Yeye alikuwa mama wa Onamu.

27	וַיִּהְיוּ	בְּנֵי־	רָם	בְּכוֹר	יְרַחְמְאֵל	מַעַץ	וְיָמִין
	Na–walikuwa	wana–wa–	Ramu	mzaliwa–wa–kwanza–wa	Yerahmeeli	Maazi	na–Yamini
	H1961		H7410	H1060	H3396	H4619	H3226

וָעֵקֶר׃
na–Ekeri
H6134

Wana wa Ramu, mzaliwa wa kwanza wa Yerameeli, walikuwa Maasi, Yamini, na Ekeri.

28	וַיִּהְיוּ	בְּנֵי־	אוֹנָם	שַׁמַּי	וְיָדָע	וּבְנֵי	שַׁמַּי	נָדָב
	Na–walikuwa	wana–wa–	Onamu	Shamai	na–Yada	na–wana–wa	Shamai	Nadabu
	H1961		H0208	H8060	H3047		H8060	H5070

וַאֲבִישׁוּר׃
na–Abishuri
H0051

Wana wa Onamu walikuwa ni Shamai na Yada. Wana wa Shamai walikuwa ni Nadabu na Abishuri.

29	וְשֵׁם	אֵשֶׁת	אֲבִישׁוּר	אֲבִיחָיִל	וַתֵּלֶד	לוֹ	אֶת־	אַחְבָּן	מוֹלִיד׃
	Na–jina–la	mke–wa	Abishuri	Abihaili	na–akamzalia	yeye	–	Ahbani	Molidi
	H8034	H0802	H0051	H0032	H3205		H0853	H0257	H4140

Jina la mke wa Abishuri lilikuwa Abihaili, na akamzalia Abani na Molidi.

30	וּבְנֵי	נָדָב	סֶלֶד	אַפַּיִם	וַיָּמָת	סֶלֶד	לֹא	בָּנִים׃	ס
	Na–wana–wa	Nadabu	Seledi	na–Apaimu	na–akafa	Seledi	bila	watoto	¶
		H5070	H5540	H0649	H4191	H5540	H3808		

Wana wa Nadabu walikuwa Seledi na Apaimu, lakini Seledi alikufa pasipo watoto.

31	וּבְנֵי	אַפַּיִם	יִשְׁעִי	וּבְנֵי	יִשְׁעִי	שֵׁשָׁן	וּבְנֵי	שֵׁשָׁן	אַחְלָי׃
	Na–wana–wa	Apaimu	Yishi	na–wana–wa	Yishi	Sheshani	na–wana–wa	Sheshani	Ahlai
		H0649	H3469		H3469	H8348		H8348	H0304

Mwana wa Apaimu alikuwa Ishi. Mwana wa Ishi alikuwa Sheshani. Mwana wa Sheshani alikuwa Alai.

32	וּבְנֵי	יָדָע	שַׁמַּי	יֶתֶר	וְיוֹנָתָן	וַיָּמָת	יֶתֶר	לֹא
	Na–wana–wa	Yada	Shamai	Yetheri	na–Yonathani	na–akafa	Yetheri	bila
		H3047	H8060	H3500	H3129	H4191	H3500	H3808

בָּנִים׃	ס	
watoto	¶	

Wana wa Yada, kaka yake Shamai, walikuwa Yetheri na Yonathani. Yetheri alikufa pasipo mtoto.

33	וּבְנֵי	יוֹנָתָן	פֶּלֶת	וְזָזָא	אֵלֶּה	הָיוּ	בְּנֵי	יְרַחְמְאֵל׃
	Na–wana–wa	Yonathani	Pelethi	na–Zaza	hawa	walikuwa	wana–wa	Yerahmeeli
		H3129	H6431	H2117	H0428	H1961		H3396

Wana wa Yonathani walikuwa Pelethi na Zaza. Hawa ndio uzao wa Yerameeli.

עֶבֶד	וּלְשֵׁשָׁן	בָּנוֹת	אִם־	כִּי	בָּנִים	לְשֵׁשָׁן	הָיָה	וְלֹא־	34
mtumwa	na–kwa–Sheshani	binti	ila–	bali	wana	kwa–Sheshani	kulikuwa	Na–hakuwa–	
H5650	H8348	H1323				H8348	H1961	H3808	

יַרְחָע׃	וּשְׁמוֹ	מִצְרִי
Yariha	na–jina–lake	Mmisri
H3398	H8034	H4713

Sasa Sheshani hakuwa na watoto wa kiume, bali wa kike pekee. Sheshani alikuwa na mtumishi, wa Kimisri, ambaye jina lake lilikuwa Yariha.

וַתֶּלֶד	לְאִשָּׁה	עַבְדּוֹ	לְיַרְחָע	בִּתּוֹ	אֶת־	שֵׁשָׁן	וַיִּתֶּן		35
na–akamzalia	kuwa–mke	mtumwa–wake	kwa–Yariha	binti–yake	–	Sheshani	Na–akamtoa		
H3205	H0802	H5650	H3398	H1323	H0853	H8348	H5414		

עֲתָי׃	אֶת־	לוֹ
Atai	–	yeye
H6262	H0853	

Sheshani alimkabidhi binti yake kwa Yariha mtumishi wake kama mke wake. Akamzalia Atai.

זָבָד׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְנָתָן	נָתָן	אֶת־	הוֹלִיד	וְעַתַי	36
Zabadi	–	alizaa	na–Nathani	Nathani	–	alizaa	Na–Atai	
H2066	H0853	H3205	H5416	H5416	H0853	H3205	H6262	

Atai akawa baba wa Nathani, na Nathani akawa baba wa Zabadi.

עוֹבֵד׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְאֶפְלָל	אֶפְלָל	אֶת־	הוֹלִיד	וְזָבָד	37
Obedi	–	alizaa	na–Eflali	Eflali	–	alizaa	Na–Zabadi	
H5744	H0853	H3205	H0654	H0654	H0853	H3205	H2066	

Zabadi akawa baba wa Efalali, na Afalali akawa baba wa Obedi.

עֲזַרְיָה׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְיֵהוּא	יֵהוּא	אֶת־	הוֹלִיד	וְעוֹבֵד	38
Azaria	–	alizaa	na–Yehu	Yehu	–	alizaa	Na–Obedi	
H5838	H0853	H3205	H3058	H3058	H0853	H3205	H5744	

Obedi akawa baba wa Yehu, na Yehu akawa baba wa Azaria.

אֶלְעָשָׂה׃	אֶת־	הֵלִיד	וְחֶלֶץ	חֶלֶץ	אֶת־	הֵלִיד	וַעֲזַרְיָה	39
Elasa	–	alizaa	na–Helesi	Helesi	–	alizaa	Na–Azaria	
H0501	H0853	H3205	H2503	H2503	H0853	H3205	H5838	

Azaria akawa baba wa Helesi, na Helesi akawa baba wa Eleasa.

שַׁלּוּם׃	אֶת־	הֵלִיד	וְסִסְמַי	סִסְמַי	אֶת־	הֵלִיד	וְאֶלְעָשָׂה	40
Shalumu	–	alizaa	na–Sismai	Sismai	–	alizaa	Na–Elasa	
H7967	H0853	H3205	H5581	H5581	H0853	H3205	H0501	

Eleasa akawa baba wa Sismai, na Sismai akawa baba wa Shalumu.

אֱלִישָׁמָע׃	אֶת־	הֵלִיד	וְיָקְמְיָה	יָקְמְיָה	אֶת־	הוֹלִיד	וְשַׁלּוּם	41
Elishama	–	alizaa	na–Yekamia	Yekamia	–	alizaa	Na–Shalumu	
H0476	H0853	H3205	H3359	H3359	H0853	H3205	H7967	

Shalumu akawa baba wa Yekamia, na Yekamia akawa baba wa Elishama.

42

הַוּא	בְּכֹרוֹ	מֵישָׁע	יְרַחְמְאֵל	אֲחֵי	כָּלֵב	וּבְנֵי
yeye	mzaliwa-wake-wa-kwanza	Mesha	Yerahmeeli	ndugu-wa	Kalebu	Na-wana-wa
H1931	H1060	H4337	H3396	H0251	H3612	

חֶבְרוֹן׃	אֲבִי	מָרֵשָׁה	וּבְנֵי	זִיף	אֲבִי־	
Hebroni	baba-wa	Maresha	na-wana-wa	Zifu	baba-wa-	
	H0001	H4762		H2128	H0001	

Wana wa Kalebu, kaka yake Yerameeli, walikuwa ni Mesha mzaliwa wake wa kwanza, aliye kuwa baba wa Zifu. Mwanae wa pili, Maresha, allikuwa baba wa Hebroni.

43

וְשָׁמַע׃	וְרֶקֶם	וְתַפּוּחַ	קֹרַח	חֶבְרוֹן	וּבְנֵי
na-Shema	na-Rekemu	na-Tapua	Kora	Hebroni	Na-wana-wa
H8087	H7552		H7141		

Wana wa Hebroni walikuwa Kora, Tapua, Rekemu, na Shema.

44

שַׁמָּי׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְרֶקֶם	יָרְקְעָם	אֲבִי	רָחַם	אֶת־	הוֹלִיד	וְשֶׁמַע
Shamai	–	alizaa	na-Rekemu	Yorkeamu	baba-wa	Rahamu	–	alizaa	Na-Shema
H8060	H0853	H3205	H7552	H3421	H0001	H7357	H0853	H3205	H8087

Shema akawa baba wa Rahamu, baba wa Yorkeamu. Rekemu akawa baba wa Shamai.

45

בֵּית־צוּר׃	אֲבִי	וּמָעוֹן	מָעוֹן	שַׁמַּי	וּבֶן־
Bethi-suri	baba-wa	na-Maoni	Maoni	Shamai	Na-mwana-wa-
H1049	H0001	H4584	H4584	H8060	

Mwana wa Shamai alikuwa Maoni, na Maoni alikuwa baba wa Bethsuri.

46

וְחָרָן	גָּזֵז	וְאֶת־	מוֹצָא	וְאֶת־	חָרָן	אֶת־	יָלְדָה	כָּלֵב	פִּילֶגֶשׁ	וְעֵיפָה
na-Harani	Gazezi	na-	Mosa	na-	Harani	–	alizaa	Kalebu	suria-wa	Na-Efa
	H1495	H0853	H4162	H0853		H0853	H3205	H3612	H6370	H5891

ס			
¶	גָּזֵז׃	אֶת־	הֹלִיד
	Gazezi	–	alizaa
	H1495	H0853	H3205

Efa, suria wa Kalebu, alimza Harani, Mosa, na Gazezi. Harani akawa baba wa Gazezi.

47

וְשָׁעַף׃	וְעֵיפָה	וָפֶלֶט	וְגִישָׁן	וְיוֹתָם	רֶגֶם	יָהְדַּי	וּבְנֵי
na-Shaafu	na-Efa	na-Peleti	na-Geshani	na-Yothamu	Regemu	Yahdai	Na-wana-wa
H8174	H5891	H6404	H1529	H3147	H7276	H3056	

Wana wa Yadai walikuwa Regemu, Yothamu, Geshani, Peleti, Efa, na Shaafa.

48

תִּרְחָנָה׃	וְאֶת־	שֶׁבֶר	יָלַד	מַעֲכָה	כָּלֵב	פִּלֶגֶשׁ
Tirhana	na-	Sheberi	alizaa	Maaka	Kalebu	Suria-wa
H8647	H0853	H7669	H3205	H4601	H3612	H6370

Maaka, suria wa Kalebu, alimza Sheberi na Tirhana.

49

וַאֲבִי	מַכְבֵּנָה	אֲבִי	שְׁוָא	אֶת־	מַדְמַנָּה	אֲבִי	שַׁעַף	וַתֹּלֶד
na-baba-wa	Makbena	baba-wa	Sheva	–	Madmana	baba-wa	Shaafu	Na-akamzalia
H0001	H4343	H0001	H7724	H0853	H4089	H0001	H8174	H3205

ס				
¶	עַכְסָה׃	כָּלֵב	וּבַת־	גִּבְעָא
	Aksa	Kalebu	na-binti-ya-	Gibea
	H5915	H3612	H1323	H1388

Pia akamza Shaafu baba wa Madmana, Sheva baba wa Makbena na baba wa Gibea. Binti wa Kalebu alikuwa Aksa. Hawa walikuwa uzao wa Kalebu.

אֶפְרָתָה	בְּכֹור	חוּר	בֶּן־	כָּלֵב	בְּנֵי	הָיוּ	אֵלֶּה	50
Efrathi	mzaliwa–wa–kwanza–wa	Huri	mwana–wa–	Kalebu	wana–wa	walikuwa	Hawa	
H0672	H1060	H2354		H3612		H1961	H0428	

יְעָרִים׃	קִרְיַת	אֲבִי	שׁוֹבָל
Yearimu	Kiriathi–	baba–wa	Shobali
H7157	H7157	H0001	H7732

Hawa walikuwa wana wa Huri, mzaliwa wake wa kwanza kwa Efratha: Shobali baba wa Kiriath-Yearimu.

בֵּית־גָּדֵר׃	אֲבִי	חָרֵף	בֵּית־לָחֶם	אֲבִי	שַׂלְמָא	51
Bethi–gaderi	baba–wa	Harefu	Bethi–lehemu	baba–wa	Salma	
H1013	H0001	H2780	H1035	H0001	H8007	

Salma baba wa Bethlehemu, na Harefu baba wa Beth-gaderi.

הַמְנֻחוֹת׃	חֲצֵי	הָרֹאֶה	יְעָרִים	קִרְיַת	אֲבִי	לְשׁוֹבָל	בָּנִים	וַיִּהְיוּ	52
–Menuhoti	nusu–ya	Haroe	Yearimu	Kiriathi–	baba–wa	kwa–Shobali	wana	Na–walikuwa	
H2679	H2679	H7204	H7157	H7157	H0001	H7732		H1961	

Shobali baba wa kiriath-Yearimu alikuwa na uzao: Haroe, nusu ya watu Wamenuthite,

מֵאֵלֶּה	וְהַמִּשְׁפְּחוֹת	וְהַשֻּׁמָתִי	וְהַפּוּתִי	הַיִּתְרִי	יְעָרִים	קִרְיַת	מִשְׁפְּחוֹת	53
kutoka–hawa	na–Wamishri	na–Washuma	na–Waputi	Wathiri	Yearimu	Kiriathi–	Na–koo–za	
H0428	H4954	H8126	H6336	H3505	H7157	H7157	H4940	

ס	וְהָאֶשְׁתָּאֻלִי׃	הַצָּרְעָתִי	יָצְאוּ	
¶	na–Waeshtaoli	–Wasora	walitoka	
	H0848	H6882	H3318	

na ukoo wa Kiriath-Yearimu: Waithri, Waputhi, Washumathi, na Wamishrai. Wasorathi na Waeshtaoli walitoka huku.

וַחֲצֵי	יוֹאָבְבֵית	עַטְרוֹת	וּנְטוֹפָתִי	לֶחֱמְבֵית	שַׂלְמָא	בְּנֵי	54
na–nusu–ya	Bethi–Yoabu	Atrothi–	na–Wanetofa	Bethi–lehemu	Salma	Wana–wa	
H2680	H5854	H5854	H5200	H1035	H8007		

הַצָּרְעִי׃	הַמְנַחְתִי
–Wasori	–Wamanahthi
H6882	H2680

Ukoo wa Salma ulikuwa kama ufatao: Bethlehemu, Wanetofathi, Atroth-Beth-Yoabu, na nusu ya Wamenuhothi na Wazori,

שׁוּכָתִים	שִׁמְעָתִים	תִּרְעָתִים	יַעְבֵּץ	)יוֹשְׁבֵי(	]ישבו[	סֹפְרִים	וּמִשְׁפְּחוֹת	55
Wasukathi	Washimeathi	Watireathi	Yabesi	(waliokaa)	[waliokaa]	waandishi	Na–koo–za	
H7756	H8101	H8654	H3258	H3427	H3427		H4940	

ס	רֵכָב׃	בֵּית־	אֲבִי	מִחַמַּת	הַבָּאִים	הַקִּינִים	הֵמָּה
¶	Rekabu	Bethi–	baba–wa	kutoka–Hamathi	waliotoka	–Wakini	hawa
	H7394		H0001		H0935	H7017	H1992

ukoo wa waandishi walio ishi Yabesi: Watirathi, Washimeathi, na Wasukathi. Hawa walikuwa Wakeni walio toka katika uzao wa Hamathi, babu wa Warekabu.

Chapter 3

1 וְאֵלֶּה Na-hawa H0428 הָיוּ walikuwa H1961 בְּנֵי wana-wa דָּוִיד Daudi H1732 אֲשֶׁר ambao נוֹלַד־ walizaliwa- H3205 לוֹ kwake בְּחֶבְרוֹן katika-Hebroni

הַבְּכוֹר ־mzaliwa-wa-kwanza H1060 אַמְנֹן Amnoni H0550 לַאֲחִינֹעַם kwa-Ahinoamu הַיִּזְרְעֵאלִית -Myezreeli H3159 שֵׁנִי wa-pili H8145 דָּנִיֵּאל Danieli H1840 לַאֲבִיגַיִל kwa-Abigaili H0026

הַכַּרְמְלִית׃ -Mkarmeli H3762

Sasa hawa ndio wana wa Daudi waliozaliwa kwake huko Hebroni: mzaliwa wa kwanza alikuwa Amnoni, kwa Ahinoamu kutoka Yezreeli; wa pili alikuwa Danieli, kwa Abigaili kutoka Karmeli;

2 הַשְּׁלִשִׁי -wa-tatu H7992 לְאַבְשָׁלוֹם kwa-Absalomu H0053 בֶּן־ mwana-wa- מַעֲכָה Maaka H4601 בַּת־ binti-ya- תַּלְמַי Talmai H8526 מֶלֶךְ mfalme-wa גְּשׁוּר Geshuri H1650

הָרְבִיעִי -wa-nne H7243 אֲדֹנִיָּה Adoniya H0138 בֶּן־ mwana-wa- חַגִּית׃ Hagithi H2294

watatu alikuwa Absalomu, ambaye mama yake alikuwa ni Maaka, binti wa Talmai mfalme wa Geshuri. Wanne alikuwa ni Adoniya mwana wa Hagithi;

3 הַחֲמִישִׁי -wa-tano H2549 שְׁפַטְיָה Shefatia H8203 לַאֲבִיטָל kwa-Abitali הַשִּׁשִּׁי -wa-sita H8345 יִתְרְעָם Ithreamu H3507 לְעֶגְלָה kwa-Egla אִשְׁתּוֹ׃ mke-wake H0802

watano alikuwa ni Shefatia kwa Abitali, wasita alikuwa ni Ithraeamu kwa Egla mkewe.

4 שִׁשָּׁה sita H8337 נוֹלַד־ walizaliwa- H3205 לוֹ kwake בְּחֶבְרוֹן katika-Hebroni וַיִּמְלֹךְ־ na-akatawala- שָׁם huko H8033 שֶׁבַע miaka-saba H7651 שָׁנִים miaka H8141

וְשִׁשָּׁה na-miezi-sita H8337 מִזִּי miezi H2320 חֲדָשִׁים וּשְׁלֹשִׁים na-miaka-thelathini H7970 וְשָׁלוֹשׁ na-tatu H7969 שָׁנָה miaka H8141 מָלַךְ alitawala בִּירוּשָׁלָם׃ katika-Yerusalemu H3389 ס ¶

Hawa sita walizaliwa kwa Daudi huko Hebroni, alipo tawala miaka saba na miezi sita. Kisha akatawala miaka thelathini na mitatu huko Yerusalemu.

5 וְאֵלֶּה Na-hawa H0428 יְלִידוּ־ walizaliwa- H3205 לוֹ kwake בִּירוּשָׁלִָם katika-Yerusalemu H3389 שִׁמְעָא Shimea H8092 וְשׁוֹבָב na-Shobabu H7727 וְנָתָן na-Nathani H5416

וּשְׁלֹמֹה na-Sulemani H8010 אַרְבָּעָה wanne H0702 לְבַת־שׁוּעַ kwa-Bathshua H1340 בַּת־ binti-ya- H1323 עַמִּיאֵל׃ Amieli H5988

Hawa wana wa nne, kwa Bathshua binti wa Amieli, walizaliwa kwake huko Yerusalemu: Shamua, Nathani, na Sulemani.

6 וְיִבְחָר Na-Ibhari H2984 וֵאֱלִישָׁמָע na-Elishama H0476 וֵאֱלִיפֶלֶט׃ na-Elifeleti H0467

Wana tisa wengine wa Daudi walikuwa ni: Ibhari, Elishua, Elipeleti,

7 וְנֹגַהּ Na-Noga H5052 וְנֶפֶג na-Nefegi H5298 וְיָפִיעַ׃ na-Yafia H3309

Noga, Nefegi, Yafia,

וְאֶלִישָׁמָע	וְאֶלְיָדָע	וֶאֱלִיפֶלֶט	תִּשְׁעָה׃		8
Na–Elishama	na–Elyada	na–Elifeleti	tisa		
H0476	H0450	H0467	H8672		

Elishama, na Elifeleti.

כֹּל	בְּנֵי	דָּוִיד	מִלְּבַד	בְּנֵי־	פִּילַגְשִׁים	וְתָמָר	אֲחוֹתָם׃	פ ¶
wote	wana–wa	Daudi	zaidi–ya	wana–wa–	masuria	na–Tamari	dada–yao	
H3605		H1732	H0905		H6370	H8559	H0269	

Hawa walikuwa wana wa Daudi, pasipo kuwehesababu wana wa masuria wake. Tamari alikuwa dada yao.

וּבֶן־	שְׁלֹמֹה	רְחַבְעָם	אֲבִיָּה	בְּנוֹ	אָסָא	בְּנוֹ	יְהוֹשָׁפָט	10
Na–mwana–wa–	Sulemani	Rehoboamu	Abiya	mwana–wake	Asa	mwana–wake	Yehoshafati	
	H8010	H7346	H0029		H0609		H3092	

בְּנוֹ׃	
mwana–wake	

Mwana wa Sulemani alikuwa ni Rehoboamu. Mwana wa Rehoboamu alikuwa Abiya. Mwana wa Abiya alikuwa Asa. Mwana wa Asa alikuwa Yehoshafati.

יוֹרָם	בְּנוֹ	אֲחַזְיָהוּ	בְּנוֹ	יוֹאָשׁ	בְּנוֹ׃	11
Yoramu	mwana–wake	Ahazia	mwana–wake	Yoashi	mwana–wake	
H3141		H0274		H3101		

Mwana wa Yehoshafati alikuwa Yoramu. Mwana wa Yoramu alikuwa Ahazia. Mwana wa Ahazia alikuwa Yoashi.

אֲמַצְיָהוּ	בְּנוֹ	עֲזַרְיָה	בְּנוֹ	יוֹתָם	בְּנוֹ׃	12
Amazia	mwana–wake	Azaria	mwana–wake	Yothamu	mwana–wake	
H0558		H5838		H3147		

Mwana wa Yoashi alikuwa Amazia. Mwana wa Amazia alikuwa Azaria. Mwana wa Azaria alikuwa Yothamu.

אָחָז	בְּנוֹ	חִזְקִיָּהוּ	בְּנוֹ	מְנַשֶּׁה	בְּנוֹ׃	13
Ahazi	mwana–wake	Hezekia	mwana–wake	Manase	mwana–wake	
H0271		H2396		H4519		

Mwana wa Yothamu alikuwa Ahazi. Mwana wa Ahazi alikuwa Hezekia. Mwana wa Hezekia alikuwa Manase.

אָמוֹן	בְּנוֹ	יֹאשִׁיָּהוּ	בְּנוֹ׃		14
Amoni	mwana–wake	Yosia	mwana–wake		
H0526		H2977			

Mwana wa Manase alikuwa Amoni. Mwana wa Amoni alikuwa Yosia.

וּבְנֵי	יֹאשִׁיָּהוּ	הַבְּכוֹר	יוֹחָנָן	הַשֵּׁנִי	יְהוֹיָקִים	הַשְּׁלִשִׁי	צִדְקִיָּהוּ	15
Na–wana–wa	Yosia	–mzaliwa–wa–kwanza	Yohanani	–wa–pili	Yehoyakimu	–wa–tatu	Sedekia	
	H2977	H1060	H3110	H8145	H3079	H7992	H6667	

הָרְבִיעִי	שַׁלּוּם׃	
–wa–nne	Shalumu	
H7243	H7967	

Wana wa Yosia aliyekuwa mzaliwa wake wa kwanza ni Yohana, wapili Yehoyakimu, mwanae watatu Sedekia, na mwanae wanne Shalumu.

וּבְנֵי	יְהוֹיָקִים	יְכָנְיָה	בְּנוֹ	צִדְקִיָּה	בְּנוֹ׃	16
Na–wana–wa	Yehoyakimu	Yekonia	mwana–wake	Sedekia	mwana–wake	
	H3079	H3204		H6667		

Wana wa Yehoyakimu walikuwa Yehoyakini na Sedekia.

	בְּנוֹ׃	שְׁאַלְתִּיאֵל	אַסִּר	יְכָנְיָה	וּבְנֵי	17
	mwana–wake	Shealtieli	Asiri	Yekonia	Na–wana–wa	
			H0617	H3204		

Wana wa YehoYakini, mateka, walikuwa Shealtieli,

וּנְדַבְיָה׃	הוֹשָׁמָע	יְקַמְיָה	וְשֶׁנְאַצַּר	וּפְדָיָה	וּמַלְכִּירָם	18
na–Nedabia	Hoshama	Yekamia	na–Shenasari	na–Pedaya	Na–Malkiramu	
H5072	H1953	H3359	H8137	H6305	H4443	

Malkiramu, Pedaya, Shenezari, Yekamia, Hoshama, na Nedabia.

מְשֻׁלָּם	זְרֻבָּבֶל	וּבֶן־	וְשִׁמְעִי	זְרֻבָּבֶל	פְּדָיָה	וּבְנֵי	19
Meshulamu	Zerubabeli	na–mwana–wa–	na–Shimei	Zerubabeli	Pedaya	Na–wana–wa	
H4918	H2216		H8096	H2216	H6305		

אֲחוֹתָם׃	וּשְׁלֹמִית	וַחֲנַנְיָה
dada–yao	na–Shelomithi	na–Hanania
H0269		

Wana wa Pedaya walikuwa Zerubabeli na Shimei. Wana wa Zerubabeli walikuwa Meshulamu na Hanania; Shelomithi alikuwa dada yao.

חֲמֵשׁ׃	חֶסֶד	יוּשַׁב	וַחֲסַדְיָה	וּבֶרֶכְיָה	וָאָהֲל	וַחֲשֻׁבָה	20
watano	Hesedi	Yushab–	na–Hasadia	na–Berekia	na–Oheli	Na–Hashuba	
H2568	H3142	H3142	H2619	H1296	H0169	H2807	

Wanae watano walikuwa Hashuba, Oheli, Berekia, Hasadia, na Yushabu Hesedi.

בְּנֵי	אַרְנָן	בְּנֵי	רְפָיָה	בְּנֵי	וְיִשְׁעְיָה	פְּלַטְיָה	חֲנַנְיָה	וּבֶן־	21
wana–wa	Arnani	wana–wa	Refaya	wana–wa	na–Yeshaya	Pelatia	Hanania	Na–mwana–wa–	
	H0770		H7509			H6410			

ס	שְׁכַנְיָה׃	בְּנֵי	עֹבַדְיָה
¶	Shekania	wana–wa	Obadia
	H7935		H5662

Wana wa Hanania walikuwa Pelatia na Yeshaya. Mwanawe alikuwa Refaya, na uzao wake zaidi walikuwa ni Arnani, Obadia, na Shekania.

וּבָרִיחַ	וְיִגְאָל	חַטּוּשׁ	שְׁמַעְיָה	וּבְנֵי	שְׁמַעְיָה	שְׁכַנְיָה	וּבְנֵי	22
na–Baria	na–Igali	Hatushi	Shemaya	na–wana–wa	Shemaya	Shekania	Na–wana–wa	
H1282	H3008	H2407	H8098		H8098	H7935		

שִׁשָּׁה׃	וְשָׁפָט	וְנְעַרְיָה	
sita	na–Shafati	na–Nearia	
H8337	H8202	H5294	

Mwana wa Shekania alikuwa Shemaya. Wana wa Shemaya walikuwa Hatushi, Igali, Baria, Nearia, na Shafati.

שְׁלֹשָׁה׃	וְעַזְרִיקָם	וְחִזְקִיָּה	אֶלְיוֹעֵינַי	נְעַרְיָה	וּבֶן־	23
watatu	na–Azrikamu	na–Hezekia	Elioenai	Nearia	Na–mwana–wa–	
H7969	H5840	H2396		H5294		

Wana watatu wa Nearia walikuwa Elioenai, Hizekia, na Azrikamu.

וְיוֹחָנָן	וְעַקּוּב	וּפְלָיָה	וְאֶלְיָשִׁיב	(הוֹדַוְיָהוּ)	[הדיוהו]	אֶלְיוֹעֵינַי	וּבְנֵי	24
na-Yohanani	na-Akubu	na-Pelaya	na-Eliashibu	(Hodavya)	[Hodavya]	Elioenai	Na-wana-wa	
H3110	H6126		H0475	H1939	H1939			

ס	שִׁבְעָה׃	וַעֲנָנִי	וּדְלָיָה
¶	saba	na-Anani	na-Delaya
	H7651	H6054	H1806

Wana saba wa Elioenai walikuwa Hodavia, Eliashibu, Pelaya, Akubu, Yohana, Delaya, na Anani.

Chapter 4

וְשׁוֹבָל׃	וְחוּר	וְכַרְמִי	חֶצְרוֹן	פָּרֶץ	יְהוּדָה	בְּנֵי	1
na-Shobali	na-Huri	na-Karmi	Hesroni	Peresi	Yuda	Wana-wa	
H7732	H2354	H3756	H2696	H6557	H3063		

Uzao wa Yuda ulikuwa Peresi, Hesroni, Karmi, Huri, na Shobali.

אַחוּמַי	אֶת־	הַלֵּיד	וְיַחַת	יַחַת	אֶת־	הוֹלִיד	שׁוֹבָל	בֶּן־	רְאָיָה	2
Ahumai	—	alizaa	na-Yahathi	Yahathi	—	alizaa	Shobali	mwana-wa-	Na-Reaya	
H0267	H0853	H3205	H3189	H3189	H0853	H3205	H7732		H7211	

ס	הַצָּרְעָתִי׃	מִשְׁפְּחוֹת	אֵלֶּה	לָהַד	וְאֶת־
¶	Wasora	jamaa-za	hizi	Lahadi	na-—
	H6882	H4940	H0428	H3855	H0853

Shobali alikuwa baba wa Reaya. Reaya alikuwa baba wa Yahathi. Yahathi alikuwa baba wa Ahumai na Lahadi. Hawa walikuwa mababu wa koo za Wasorathi.

									3
הַצְּלֶלְפּוֹנִי׃	אֲחוֹתָם	וְשָׁם	וְיִדְבָּשׁ	וְיִשְׁמָא	יִזְרְעֵאל	עִיטָם	אַבִי	וְאֵלֶּה	
Haslelponi	la-dada-yao	na-jina	na-Idbashi	na-Ishma	Yezreeli	wa-Etamu	baba	Na-hawa	
H6753	H0269	H8034	H3031	H3457	H3157	H5862	H0001	H0428	

Hawa walikuwa mababu wa ukoo katika mji wa Etamu: Yezreeli, Ishma, na Idbashi. Babu yao alikuwa Haselelponi.

									4
חוּר	בְּנֵי־	אֱלֶה	חוּשָׁה	אֲבִי	וְעֶזֶר	גְּדֹר	אֲבִי	וּפְנוּאֵל	
Huri	wana-wa-	hawa	wa-Husha	baba	na-Ezeri	wa-Gedori	baba	Na-Penueli	
H2354		H0428	H2364	H0001	H5829	H1446	H0001	H6439	

בֵּית׃לָחֶם	אֲבִי	אֶפְרָתָה	בְּכוֹר
wa-Bethlehemu	baba	wa-Efratha	mzaliwa-wa-kwanza
H1035	H0001	H0672	H1060

Penueli alikuwa babu wa koo katika mji wa Gedori. Ezeri alikuwa muanzilishi wa koo katika Husha. Hawa walikuwa uzao wa Huri, mzaliwa wa kwanza wa Efrathi na muanzilishi wa Bethelehemu.

									5
וְנַעֲרָה׃	חֶלְאָה	נָשִׁים	שְׁתֵּי	הָיוּ	תְּקוֹעַ	אֲבִי	וּלְאַשְׁחוּר		
na-Naara	Hela	wake	wawili	walikuwa	wa-Tekoa	baba	Na-kwa-Ashhuri		
	H2458	H0802	H8147	H1961	H8620	H0001	H0806		

Ashuri baba wa Tekoa alikuwa na wake wawili, Hela na Naara.

										6
וְאֶת־	תֵּימְנִי	וְאֶת־	חֵפֶר	וְאֶת־	אֲחֻזָּם	אֶת־	נַעֲרָה	לְוֹ	וַתֵּלֶד	
na-—	Temeni	na-—	Heferi	na-—	Ahuzamu	—	Naara	yeye	Na-akamzalia	
H0853	H8488	H0853		H0853	H0275	H0853			H3205	

נַעֲרָה׃	בְּנֵי	אֱלֶה	הָאַחַשְׁתָּרִי
Naara	wana-wa	hawa	Haahashtari
		H0428	H0326

Naara alimzalia Ahuzamu, Heferi, Temeni na Ahashtari. Hawa walikua wana wa Naara.

7 וּבְנֵי נַעֲרָה חֻלְאָה וְצֶרֶת [יִצְחָר] (וְצֹחַר) וְאֶתְנָן׃
Na-wana-wa Hela Serethi [Yishi] (Sohari) na-Ethnani
H2458 H6889 H3328 H6714 H0869

Wana wa Hela walikua Serethi, Ishari, Ethnani,

8 וְקוֹץ הוֹלִיד אֶת־ עָנוּב וְאֶת־ הַצֹּבֵבָה וּמִשְׁפְּחוֹת אֲחַרְחֵל בֶּן־
Na-Kosi alizaa — Anubu na-— Hasobeba na-jamaa-za Aharheli mwana-wa-
H6976 H3205 H0853 H6036 H0853 H2037 H4940 H0316

הָרוּם׃
Harumu
H2037

na Kozi, alikua baba wa Anubu na Sobeba, na koo zilizotoka kwa Aharheli mwana wa Harumu.

9 וַיְהִי יַעְבֵּץ נִכְבָּד מְאֶחָיו וְאִמּוֹ שְׁמוֹ יַעְבֵּץ׃
Na-akawa Yabesi mheshimiwa kuliko-ndugu-zake na-mama-yake jina-lake Yabesi
H1961 H3258 H3513 H0251 H0517 H8034 H3258

כִּי יָלַדְתִּי בְּעֹצֶב׃ לֵאמֹר אקרא
akisema kwa-sababu nilimzaa kwa-maumivu alimuita
H0559 H3205

Yabesi aliheshimika zaidi ya kaka zake. Mama yake alimuita Yabesi. Alisema, “Kwasababu nimemzaa katika huzuni.”

10 וַיִּקְרָא יַעְבֵּץ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם־ בָּרֵךְ תְּבָרְכֵנִי
Na-akaita Yabesi kwa-Mungu-wa Israeli akisema kama- kubariki utanibariki
H7121 H3258 H0430 H3478 H0559 H0430 H1288 H1288

וְעָשִׂיתָ עִמִּי יָדְךָ וְהָיְתָה גְּבוּלִי אֶת־ וְהִרְבִּיתָ
na-ukinilinda pamoja-nami mkono-wako na-ikawa mpaka-wangu — na-ukipanua
H3027 H1961 H1366 H0853

מֵרָעָה׃ לְבִלְתִּי עָצְבִּי וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵת־ אֲשֶׁר־ שְׁאֵלָ׃
kutoka-uovu ili-nisije nikaumia Na-akaleta Mungu — lile- alililiomba
H1115 H3620 H0935 H0430 H0853 H0834 H7592

Yabesi akamuita Mungu wa Israeli na kusema, “Kama tu utanibariki mimi, ongeza mipaka yangu, na mkono wako ukuwa juu yangu. Ukifanya hivi utaninusuru na mabaya, ili kwamba niwe huru na huzuni!” Kwa hivyo Mungu akamjalia maombi yake.

11 וּכְלוּב אֲחִי־ שׁוּחָה הוֹלִיד אֶת־ מְחִיר הוּא יֶעְיֵי אֲבִי וָאֶשְׁתּוֹן׃
Na-Kelubu ndugu-wa- Shuha alizaa — Mehiri yeye baba wa-Eshtoni
H3620 H0251 H7746 H3205 H0853 H4243 H1931 H0001 H0850

Kelubu kaka wa Shuha akawa baba wa Mehiri, aliyekuwa baba wa Eshtoni.

12 וְאֶשְׁתּוֹן הוֹלִיד אֶת־ פָּסֵחַ וְאֶת־ תְּחִנָּה אֲבִי נָחָשׁ עִיר
Na-Eshtoni alizaa — Beth-Rafa na-— Pasea na-— Tehina baba wa-Ir-Nahashi
H1051 H0853 H3205 H0853 H6454 H0853 H8468 H0001 H5904

אֵלֶּה הַוָּה אַנְשֵׁי רֵכָה׃ ס
hawa watu-wa Reka ¶
H0428 H0376

Eshtoni akawa baba wa Beth-Rafa, Pasea, na Tehina, ambaye alianzisha mji wa Nahashi. Hawa ni wanaume walioishi Reka.

13

וּבְנֵי	עָתְנִיאֵל	וּשְׂרָיָה	עָתְנִיאֵל	קְנַז	וּבְנֵי	
na–wana–wa	Othnieli	na–Seraya	Othnieli	Kenazi	Na–wana–wa	
H2274	H6274	H8304	H6274	H7073		

חֲתַת׃
Hathathi
H2867

Wana wa Kenazi walikua Othinieli na Seraia. Wana wa Othinieli walikuwa Hathathi na Meonothai.

14

גַּיְא	אֲבִי	יוֹאָב	אֶת־	הוֹלִיד	וּשְׂרָיָה	עָפְרָה	אֶת־	הוֹלִיד	וּמְעוֹנֹתַי
wa–Bonde–la	baba	Yoabu	—	alizaa	na–Seraya	Ofra	—	alizaa	Na–Meonothai
H1516	H0001	H3097	H0853	H3205	H8304	H6084	H0853	H3205	H4587

פ	הָיוּ׃	חֲרָשִׁים	כִּי	חֲרָשִׁים
¶	walikuwa	mafundi	kwa–sababu	Wafundi
	H1961	H2796		H2798

Meonothai akawa baba wa Ofara, na Seraia akawa baba wa Yohabu, mwanzilishi wa Ge Harashimu, ambao watu wake walikua wahunzi.

15

אֵלָה	וּבְנֵי	וָנָעַם	אֵלָה	עִירוּ	יְפֻנֶּה	בֶּן־	כָּלֵב	וּבְנֵי
Ela	na–wana–wa	na–Naamu	Ela	Iru	Yefune	mwana–wa–	Kalebu	Na–wana–wa
H0425		H5277	H0425	H5900	H3312		H3612	

וְקֶנַז׃
na–Kenazi
H7073

Wana wa Kalebu mwana wa Yefune walikua Iru, Ele na Namu. Wana wa Ela alikua Kenazi.

16

וּבְנֵי	יְהַלֶּלְאֵל	זִיף	וְזִיפָה	תִּירְיָא	וַאֲשַׂרְאֵל׃	
Na–wana–wa	Yehaleleli	Zifu	na–Zifa	Tiriya	na–Asareli	
H3094	H3094	H2128	H2129	H8493	H0840	

Wana wa Yehaleli walikua Zifi, Zifa, Tiriya, na Azareli.

17

מִרְיָם	אֶת־	וַתַּדַּר	וְיָלוֹן	וְעֶפֶר	וּמֶרֶד	יֶתֶר	עֶזְרָה	וּבְנֵי
Miriamu	—	na–akamzaa	na–Yaloni	na–Eferi	na–Meredi	Yetheri	Ezra	Na–mwana–wa–
H4813	H0853	H2029	H3210	H6081	H4778	H3500	H5834	

אֶשְׁתְּמֹעַ׃	אֲבִי	יִשְׁבָּח	וְאֶת־	שַׁמַּי	וְאֶת־
wa–Eshtemoa	baba	Ishba	na–—	Shamai	na–—
H0851	H0001	H3431	H0853	H8060	H0853

Wana wa Ezra walikua Yetheri, Meredi, Eferi, na Yaloni.

18

אֲבִי	חֶבֶר	וְאֶת־	גְּדוֹר	אֲבִי	יֶרֶד	אֶת־	יָלֲדָה	הַיְהוּדִיָּה	וְאִשְׁתּוֹ
baba	Heberi	na–—	wa–Gedori	baba	Yeredi	—	alimzaa	Myahudi	Na–mke–wake
H0001	H2268	H0853	H1446	H0001	H3382	H0853	H3205	H3057	H0802

פַּרְעֹה	בַּת־	בִּתְיָה	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	זָנוֹחַ	אֲבִי	יְקוּתִיאֵל	וְאֶת־	שׂוֹכוֹ
Farao	binti–wa–	Bithia	wana–wa	na–hawa	wa–Zanoa	baba	Yekuthieli	na–—	wa–Soko
H6547	H1323	H1332		H0428	H2182	H0001	H3354	H0853	H7755

ס	מֶרֶד׃	לָקַח	אֲשֶׁר	
¶	Meredi	alimchukua	ambaye	
	H4778	H3947		

Mke wake Meredi wa Kimisri alimzalia Miriamu, Shamai, na Ishibahi, aliyekua baba wa Eshitemoa. Hawa walikua wana wa Bithia, binti wa Farao, ambaye Meredi alimuoa. Mke wa Kiyahudi wa Meredi alimzalia Yeredi, ambaye alikua baba wa Gedore; Heberi, aliyekua baba wa Soko; na Yekuthieli aliyekua baba wa Zanoa.

19 וּבְנֵי֙ אֵ֣שֶׁת הֹדִיָּ֔ה אֲחוֹת֙ נַחַ֣ם אֲבִי֙ קְעִילָ֔ה הַגַּרְמִ֖י וְאֶשְׁתְּמֹ֥עַ

Na-wana-wa mke dada wa-Hodiya wa-Nahamu baba wa-Keila Mgarmi na-Eshtemoa

H0802 H0269 H1940 H2163 H0001 H7084 H1636 H0851

הַמַּעֲכָתִֽי׃

Mmaakathi

H4602

Kati ya watoto wawili wa mke wa Hodia, dada wa Nahamu, mmoja wao kawa baba wa Keila Mgarimite. Mwingine alikua Eshitemoa Mmakathite.

20 וּבְנֵי֙ (וְתִילֹ֔ון) [וְתוֹלוֹן] בֶּן־חָנָ֖ן וְרִנָּ֑ה אַמְנֹ֥ון שִׁמְעֹ֖ון וּבְנֵי֙

na-wana-wa (na-Tiloni) [na-Toloni] Ben-Hanani na-Rina Amnoni Shimoni Na-wana-wa

H8436 H8436 H1135 H7441 H0550 H7889

וּבֶן־זֹוחֵ֥ת׃ זֹוחֵ֖ת יִשְׁעִֽי

na-Ben-Zohethi Zohethi Ishi

H1132 H2105 H3469

Wana wa Shimoni walikua Amnoni, Rina, Beni Hanani, na Tilon. Wana wa Ishi walikua Zohethi na Beni Zoheti.

21 בְּנֵי֙ שֵׁלָ֔ה יְהוּדָ֖ה בֶּן־ עֵ֣ר אֲבִי֙ לֵכָ֔ה וְלַעְדָ֖ה אֲבִי֙ מָרֵשָׁ֔ה

Wana-wa Shela mwana-wa- Yuda Eri baba wa-Leka na-Laada baba wa-Maresha

H7956 H3063 H6147 H0001 H3922 H3935 H0001 H4762

וּמִשְׁפְּחֹ֥ות בֵּית־ עֲבֹדַ֖ת הַבֻּ֑ץ אַשְׁבֵּֽעַ׃ לְבֵ֥ית

na-jamaa-za nyumba-ya- kazi-ya kitani Ashbea katika-nyumba-ya

H4940 H1004 H5656 H0948 H0791

Uzao wa Shela mwana wa Yuda, Ulikua ni Eri baba wa Leka, Laada baba wa Maresha na koo za wafanyakazi wa kushona kule Beth Ashbea,

22 וְיֹקִ֔ים וְאַנְשֵׁ֖י כֹּזֵבָ֑א וְיֹואָ֖שׁ וְשָׂרָ֥ף אֲשֶׁר־ בָּעֲלוּ֙ לְמֹואָ֔ב

Na-Yokimu na-watu-wa Kozeba na-Yoashi na-Sarafu ambao- walitawala huko-Moabu

H3137 H0376 H3578 H3101 H8315 H1166 H4124

וְלֶחֶם֙וְיָשָׁבִ֔י וְהַדְּבָרִ֖ים עַתִּיקִֽים׃

na-Yashubi-Lehemu na-mambo-haya ya-zamani

H3433 H1697 H6267

Yoakimu, Wanaume wa Kozeba, na Yoashi na Sarafi, waliokua na mali huko Moabu, lakini walirudi Bethlehemu. (Maelezo haya yametoka kwenye nakala za zamani.)

23 בִּמְלַאכְתֹּ֖ו הַמֶּ֑לֶךְ עִם־ וּגְדֵרָ֔ה נְטָעִ֖ים וְיֹושְׁבֵ֥י הַיֹּוצְרִ֛ים הֵ֥מָּה

katika-kazi-yake mfalme pamoja-na- na-Gedera Netaimu na-wakaaji-wa wafinyanzi Hawa

H4399 H4428 H1448 H5196 H3427 H3335 H1992

ס ¶ יָשְׁבוּ֙ שָׁ֔ם׃

huko walikaa

H8033 H3427

Baadhi ya watu hawa walikuwa ni wafinyanzi walioishi Netaimu na Gedera na wakawa wafanyakazi wa Mfalme.

24 בְּנֵי֙ שִׁמְעֹ֔ון נְמוּאֵ֖ל יָרִ֣יב זֶ֔רַח שָׁא֥וּל׃ וְיָמִ֖ין

Wana-wa Simeoni Nemueli Yaribu Zera Shauli na-Yamini

H8095 H5241 H3402 H2226 H7586 H3226

Uzao wa Simeoni ulikua Jamini, Jaribu, Zera, na Shauli.

25 בְּנֹ֑ו מִשְׁמָ֖ע בְּנֹ֑ו מִבְשָׂ֖ם בְּנֹ֑ו שַׁלֻּֽם׃

mwanawe Mishma mwanawe Mibsamu mwanawe Shalumu

H4927 H4017 H7967

Shalumu alikua mwana wa Shauli, Mibisamu mwana wa Shalumu, na Mishima mwana wa Mibisamu.

26	וּבְנֵי	מִשְׁמָע	חֲמוּאֵל	בְּנוֹ	זַכּוּר	בְּנוֹ	שִׁמְעִי	בְּנוֹ׃
	Na–wana–wa	Mishma	Hamueli	mwanawe	Zakuri	mwanawe	Shimei	mwanawe
		H4927	H2536		H2139		H8096	

Ukoo wa Mishima ulikua Hamueli mwana wake, Zakuri mjukuu wake, na Shimei kitukuu chake.

27	וּלְשִׁמְעִי	בָּנִים	שִׁשָּׁה	עָשָׂה	וּבָנוֹת	שֵׁשׁ	וְלִאֲחָיו	אֵין
	Na–kwa–Shimei	wana	kumi	na–sita	na–binti	sita	na–kwa–ndugu–zake	hakukuwa–na
	H8096		H8337	H6240	H1323	H8337	H0251	H0369

ס ¶	בָּנִים	רַבִּים	וְכֹל	מִשְׁפַּחְתָּם	לֹא	הִרְבּוּ	עַד־	בְּנֵי	יְהוּדָה׃
	wana	wengi	na–yote	jamaa–yao	hawakuzidisha	kuzidisha	hadi–	wana–wa	Yuda
		H3605	H4940	H3808		H5704			H3063

Shimei alikua na wana kumi na sita na mabinti sita. Kaka yake hakua na watoto wengi, Hivyo koo zao hazikuongezeka kwa idadi kubwa kama wato wa Yuda walivyoongezeka.

28	וַיִּשְׁבָּו	בִּבְאֵר־שָׁבַע	וּמוֹלָדָה	שׁוּעָל׃ וַחֲצַר
	Na–walikaa	huko–Beer–Sheba	na–Molada	na–Hasar–Shuali
	H3427	H0884	H4137	H2705

Waliishi Beasheba, Molada, na Hazari Shuali.

29	וּבִבִלְהָה	וּבְעֶצֶם	וּבְתוֹלָד׃
	na–huko–Bilha	na–huko–Esemu	na–huko–Toladi
		H6107	H8434

Pia waliishi Bilha, Ezemu, Toladi,

30	וּבִבְתוּאֵל	וּבְחָרְמָה	וּבְצִיקְלָג׃
	na–huko–Bethueli	na–huko–Horma	na–huko–Siklagi
		H2767	H6860

Bethueli, Horma, Zikilagi,

31	מַרְכָּבוֹת וּבְבֵית	סוּסִים וּבַחֲצַר	בִּרְאִי וּבְבֵית	וּבְשַׁעֲרַיִם	אֵלֶּה
	na–huko–Beth–Markabothi	na–huko–Hasar–Susimu	na–huko–Beth–Birei	na–huko–Shaaraimu	hizi
	H1024	H2702	H1011	H8189	H0428

	דָּוִיד׃	מְלֹךְ	עַד־	עָרֵיהֶם
	Daudi	kutawala–kwa	hadi–	miji–yao
	H1732		H5704	

Bethi Markabothi, Hazari Susimi, Bethi Biri, na Shaaraimu. Hii ilikua miji yao mpaka utawala wa Daudi.

32	חָמֵשׁ׃	עָרִים	וְעָשָׁן	וְתֹכֶן	רִמּוֹן	וָעַיִן	עֵיטָם	וְחַצְרֵיהֶם
	mitano	miji	na–Ashani	na–Tokeni	Rimoni	na–Aini	Etamu	Na–vijiji–vyao
	H2568		H6228	H8507		H5871	H5862	

Vijiji vyao vitano vilikua Etamu, Aini, Tocheni, na Ashani,

33	וְכָל־	חַצְרֵיהֶם	אֲשֶׁר	סְבִיבוֹת	הֶעָרִים	הָאֵלֶּה	עַד־	בָּעַל	זֹאת	מוֹשְׁבֹתָם
	na–yote–	vijiji–vyao	ambavyo	kuzunguka	miji	hii	hadi–	Baali	hizi	makazi–yao
	H3605			H5439		H0428	H5704		H2063	H4186

וְהִתְיַחְשָׂם׃	לָהֶם	
na–ukoo–wao	kwao	
H3187		

pamoja na mipaka ya vijiji kwa umbali wa Baali. Haya yalikua makazi yao, na walitunza kumbukumbu za uzao wao.

34 וּמְשׁוֹבָב וַיַּמְלֵךְ וְיוֹשָׁה בֶּן־ אֲמַצְיָה׃
Na–Meshobabu na–Yamleki na–Yosha mwana–wa– Amazia
H4877 H3230 H3144 H0558

Viongozi wa ukoo walikua Meshobabu, Yamileki, Yoshahi mwana wa Amazia,

35 וְיוֹאֵל וְיֵהוּא בֶּן־ יוֹשִׁבְיָה בֶּן־ שְׂרָיָה בֶּן־ עֲשִׂיאֵל׃
Na–Yoeli na–Yehu mwana–wa– Yoshibiya mwana–wa– Seraya mwana–wa– Asieli
H3100 H3058 H3143 H8304 H6221

Yoeli, Yehu mwana wa Yoshibia mwana wa Seraia mwana wa Asieli,

36 וְאֶלְיוֹעֵינַי יַעֲקֹבָה וִיהוֹחָיָה וַעֲשָׂיָה וַעֲדִיאֵל וִישִׁמְעֵאל וּבְנָיָה׃
Na–Elioenai na–Yaakoba na–Yeshohaya na–Asaya na–Adieli na–Yesimieli na–Benaya
H3439 H3291 H6222 H5717 H3450 H1141

Elioenai, Yaakoba, Yeshohaia, Asaia, Adieli, Yesimieli, Benaia,

37 וְזִיזָא בֶּן־ שִׁפְעִי בֶּן־ אַלּוֹן בֶּן־ יְדָיָה בֶּן־ שִׁמְרִי
Na–Ziza mwana–wa– Shifi mwana–wa– Aloni mwana–wa– Yedaya mwana–wa– Shimri
H2124 H8230 H0438 H3042 H8113

בֶּן־ שְׁמַעְיָה׃
mwana–wa– Shemaya
H8098

na Ziza mwana wa Shifi mwana wa Aloni mwana wa Yedaia mwana wa Shimiri mwana wa Shemaia.

38 אֵלֶּה הַבָּאִים בִּמְשֻׁמּוֹת נְשִׂיאִים בְּמִשְׁפְּחוֹתָם בֵּית־ וּבַעֲבוֹתֵיהֶם פָּרְצוּ
Hawa waliokuja kwa–majina wakuu katika–jamaa–zao na–nyumba za–baba–zao zilikua
H0428 H0935 H8034 H4940 H0001 H6555

לָרוֹב׃
sana
H7230

Hawa walio orodheshwa kwa majina walikua viongozi wa koo zao, na koo zao ziliongezeka sana.

39 וַיֵּלְכוּ בְּנֵי חָם הַיּשְׁבִים מִקֶּדֶם גְּדֹר עַד מִזְרַח לְמִזְרָח הַגַּיְא לְבַקֵּשׁ מִרְעֵה
Na–wakaenda Hamu waliokaa kutoka– kwa–sababu Gedori hadi mashariki–ya bonde kutafuta malisho
H3212 H2526 H3427 H4480 H7961 H1446 H5704 H4217 H1516 H1245 H4829

לְצֹאנָם׃
kwa–kondoo–zao
H6629

Walienda karibu na Gedori, mashariki mwa bonde, kutafuta malisho ya mifugo yao.

40 וַיִּמְצְאוּ מִרְעֶה לָטוֹב וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם וְשַׁקֶטֶת וְיוֹשְׁבֶיהָ מִקֶּדֶם שָׁם׃
Na–wakapata malisho na–mazuri na–nchi pana ya–mikono na–tulivu walioishi huko zamani
H4672 H4829 H8082 H0776 H7342 H3027 H8252 H3427 H8033 H6440

Walipata malisho mengi na mazuri. Nchi ilikua tambarare, tulivu na ya amani. Wahamu waliishi hapo awali.

41 וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה הַכְּתוּבִים בִּשְׁמוֹת בִּימֵי וְיִחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־ יְהוּדָה
Na-wakaja hawa walioandikwa kwa-majina katika-siku-za Hezekia mfalme-wa- Yuda
H0935 H0428 H3789 H8034 H3117 H2396 H4428 H3063

וְאֶת־ אָהֳלֵיהֶם מַעוֹנִים (הַמְּעוּנִים) אֲשֶׁר נִמְצְאוּ־ שָׁמָּה
na-— mahema-yao [Wameuni] (Wameuni) ambao walipatikana- huko
H0853 H0168 H4586 H4586 H0834 H4672 H8033

וַיַּכּוּ אֶת־ — H0853 H5221 na-wakapiga
מִרְעֵה malisho H4829 כִּי־ kwa-sababu- תַּחְתִּיהֶם mahali-pao H8478 וַיֵּשְׁבוּ na-wakakaa H3427 הַיּוֹם hii H2088 עַד־ hadi- H5704 הַיּוֹם siku H3117 וַיַּחֲרִימֻם na-wakawaangamiza

לְצֹאנָם kwa-kondoo-zao H6629 שָׁם׃ huko H8033

Hao walio orodheshwa hapo kwa majina walikuja katika siku za Hezekia mfalme wa Yuda, na wakashambulia makazi ya Wahamu na Wameuni, ambao pia walikua hapo. Waliwaangamiza kabisa na kuishi hapo sababu walipata malisho kwa ajili ya mifugo yao.

42 וּמֵהֶם מִן־ בְּנֵי שִׁמְעוֹן הָלְכוּ לְהַר שֵׂעִיר אֲנָשִׁים חֲמֵשׁ
Na-kutoka-kwao kutoka- wana-wa Simeoni wakaenda kwenye-mlima Seiri watu mia
H1992 H0376 H2568

בְּרֹאשָׁם׃ יִשְׁעִי בְּנֵי וְעֻזִּיאֵל וּרְפָיָה וּנְעַרְיָה וּפְלַטְיָה מֵאוֹת
viongozi-wao Ishi wana-wa na-Uzieli na-Refaya na-Nearia na-Pelatia tano
H3469 H5816 H7509 H5294 H6410 H3967

Wanaume mia tano wa kabila la Simeoni walienda katika mlima Seiri, na viongozi wao Pelatia, Nearia, Refaia, na Uzieli, wana wa Ishi.

43 וַיַּכּוּ אֶת־ שְׁאֵרִית מִבָּקִי הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לַעֲמָלֵק וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם
Na-wakapiga — mabaki ya-walionusurika wa-Amaleki na-wakakaa huko hadi siku
H3117 H5704 H8033 H3427 H6002 H7611 H0853 H5221

הַזֶּה׃ hii H2088

Waliwashinda wakimbizi wa Waamaleki waliobakia, na wakaishi hapo hadi siku hii.

Chapter 5

1 וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר־ מִצְלִיוָ־ מִצְלִיוָ־ בְּכוֹרָה כִּי־ הוּא יֶיֵי
Na-wana-wa Reubeni mzaliwa-wa-kwanza-wa- mzaliwa-wa-kwanza kwa-sababu yeye
H1931 H3478 H1060 H1060 H7205

וְחִלְּלוֹ וּבְחַלְלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו נִתְּנָה עִלִּיפֵוָ
na-aliponajisi kitanda-cha baba-yake ilipewa
H5414 H0001

וְלֹא יִשְׂרָאֵל בֶּן־ יוֹסֵף לִבְנֵי בִּכֹּרָתוֹ
na-si Israeli mwana-wa- Yosefu kwa-wana-wa haki-yake-ya-uzaliwa-wa-kwanza
H3808 H3478 H3130 H1062

לְהִתְיַחֵשׂ לַבְּכֹרָה׃
kuhesabiwa-katika-nasaba kama-mzaliwa-wa-kwanza
H3187 H1062

Wana wa Rubeni mzaliwa wa kwanza wa Israeli - sasa Rubeni alikuwa mzaliwa wa kwanza wa Israeli, lakini haki yake ya mzaliwa wa kwanza ilipewa kwa wana wa Yusufu mwana wa Israeli kwa sababu Rubeni alinajisi kochi la baba yake. Hivyo hajanakiliwa kama mwana wa kwanza.

2

כִּי	יְהוּדָה	גָּבַר	בְּאַחָיו	וּלְנָגִיד	מִמֶּנּוּ
Kwa–sababu	Yuda	alishinda	kuliko–ndugu–zake	na–kiongozi	kutoka–kwake
	H3063	H1396	H0251	H5057	

וְהַבְּכֹרָה	לְיוֹסֵף׃	ס
na–haki–ya–uzaliwa–wa–kwanza	kwa–Yosefu	¶
H1062	H3130	

Yuda alikuwa mwenye nguvu kuliko kaka zake, na kiongozi ata toka kwake. Lakini haki ya mzaliwa wa kwanza ilikuwa ya Yusufu -

3

בְּנֵי	רְאוּבֵן	בְּכוֹר	יִשְׂרָאֵל	חֲנוֹךְ	וּפַלּוּא	חֶצְרוֹן	וְכַרְמִי׃
Wana–wa	Reubeni	mzaliwa–wa–kwanza	wa–Israeli	Henoki	na–Palu	Hesroni	na–Karmi
	H7205	H1060	H3478	H2585	H6396	H2696	H3756

wana wa Rubeni, mzaliwa wa kwanza wa Israeli alikuwa Hanoki, Palu, Hezroni, na Karmi.

4

בְּנֵי	יוֹאֵל	שְׁמַעְיָה	בְּנוֹ	גּוֹג	בְּנוֹ	שִׁמְעִי	בְּנוֹ׃
Wana–wa	Yoeli	Shemaya	mwanawe	Gogu	mwanawe	Shimei	mwanawe
	H3100	H8098		H1463		H8096	

Uzao wa Yoeli ulikuwa huu: Mwana wa Yoeli alikuwa Shemaia. Mwana wa Shemaia alikuwa Gogi. Mwana wa Gogi alikuwa Shimei.

5

מִיכָה	בְּנוֹ	רְאָיָה	בְּנוֹ	בָּעַל	בְּנוֹ׃
Mika	mwanawe	Reaya	mwanawe	Baali	mwanawe
H4318		H7211			

Mwana wa Shimei alikuwa Mika. Mwana wa Mika alikuwa Reaia. Mwana wa Reaia alikuwa Baali.

6

בְּאֵרָה	בְּנוֹ	אֲשֶׁר	הֶגְלָה	תִּלְגַּת	פִּלְנֶאסֶר	מֶלֶךְ	אַשּׁוּר
Beera	mwanawe	ambaye	alimpeleka–uhamishoni	Tiglath	Pileseri	mfalme	wa–Ashuru
H0880			H1540	H8407	H8407	H4428	H0804

הוּא	נָשִׂיא	לָרְאוּבֵנִי׃
yeye	mkuu	wa–Wareubeni
H1931		H7206

Mwana wa Baali alikuwa Bera, ambaye Tiligathi Pileseri alimpeleka matekani kule Assiria. Bera alikuwa kiongozi katika kabila la Rubeni.

7

יְעִיאֵל	הָרֹאשׁ	לְתוֹלְדוֹתָם	בְּהִתְיַחֵשׂ	לְמִשְׁפְּחֹתָיו	וְאָחָיו	
Yeieli	mkuu	kwa–vizazi–vyao	walipohesabiwa–katika–nasaba	kwa–jamaa–zao	Na–ndugu–zake	
H3273		H8435	H3187	H4940	H0251	

וּזְכַרְיָהוּ׃
na–Zekaria

Ndugu wa Bera kwa makabila yao ni hawa wafuatao, wameorodheshwa katika nakala za uzao wao: Yeieli wa kwanza, Zekaria, na

8

וּבְלַע	בֶּן־	עֲזָז	בֶּן־	שְׁמַע	בֶּן־	יוֹאֵל	הוּא	יוֹשָׁב
Na–Bela	mwana–wa–	Azazi	mwana–wa–	Shema	mwana–wa–	Yoeli	yeye	alikaa
		H5811		H8087		H3100	H1931	H3427

בַּעֲרֹעֵר	וְעַד־	נְבוֹ	מְעוֹן׃	וּבָעַל
huko–Aroeri	na–hadi–	Nebo	na–Baal-Meoni	
H6177	H5704		H1186	

Bela mwana wa Azazi mwana wa Shema mwana wa Yoeli. Waliishi Aroeri, kwa umbali wa Nebo na Baali Meoni,

9

פְּרָת	הַנָּהָר	לְמִן־	מִדְבָּרָה	לְבוֹא	עַד־	יָשַׁב	וְלַמִּזְרָח	
Frati	mto	kutoka–	jangwa	mlango–wa	hadi–	alikaa	Na–upande–wa–mashariki	
H6578	H5104			H0935	H5704	H3427	H4217	

:גִּלְעָד	בְּאֶרֶץ	רָבְוּ	מִקְנֵיהֶם	כִּי
Gileadi	katika–nchi–ya	iliongezeka	mifugo–yao	kwa–sababu
H1568	H0776		H4735	

na mwanzo wa mashariki mwa jangwa lenye umbali wa hadi Mto Efarati. Hii ni kwa sababu walikuwa na mifugo mingi katika nchi ya Gileadi.

10

וַיִּפְלוּ	הַהַגְרִאִים	עִם־	מִלְחָמָה	עָשׂוּ	שָׁאוּל	וּבִימֵי	
na–wakaanguka	Wahagri	dhidi–ya–	vita	walifanya	Shauli	Na–katika–siku–za	
H5307	H1905		H4421		H7586	H3117	

מִזְרָח	פְּנֵי	כָּל־	עַל־	בְּאָהֳלֵיהֶם	וַיֵּשְׁבוּ	בְיָדָם
mashariki	wa	uso–wote–	katika–	katika–mahema–yao	na–wakakaa	mikononi–mwao
H4217	H6440	H3605		H0168	H3427	H3027

	:לַגִּלְעָד	פ
	ya–Gileadi	¶
	H1568	

Katika siku za Sauli, kabila la Rubeni lilishambulia Wahagiri na kuwa shinda. Wakaishi ndani ya hema za Wahagiri katika nchi yote mashariki mwa Gileadi.

11

סַלְכָה׃	עַד־	הַבָּשָׁן	בְּאֶרֶץ	יָשְׁבוּ	לְנֶגְדָּם	גָּד	וּבְנֵי־
Saleka	hadi–	Bashani	katika–nchi–ya	walikaa	kuwaelekea	Gadi	Na–wana–wa–
H5548	H5704	H1316	H0776	H3427	H5048	H1410	

Kabila la Gadi liliishi karibu nao, katika nchi ya Bashani umbali wa Saleka.

12

בַּבָּשָׁן׃	וְשָׁפָט	וְיַעְנַי	הַמִּשְׁנֶה	וְשָׁפָם	הָרֹאשׁ	יוֹאֵל
huko–Bashani	na–Shafati	na–Yaanai	wa–pili	na–Shafamu	mkuu	Yoeli
H1316	H8202	H3285	H4932	H8223		H3100

Viongozi wao walikuwa Yoeli, aliyekuwa kichwa wa ukoo, na Shafamu alikuwa kichwa wa ukoo mwingine, na Yanai na Shafati walikuwa wa Bashani.

13

וְיוֹרָי	וְשֶׁבַע	וּמְשֻׁלָּם	מִיכָאֵל	אֲבוֹתֵיהֶם	לְבֵית	וַאֲחֵיהֶם
na–Yorai	na–Sheba	na–Meshulamu	Mikaeli	ya–baba–zao	kwa–nyumba	Na–ndugu–zao
H3140		H4918	H4317	H0001		H0251

וְיַעְכָּן	וְזִיעַ	וָעֵבֶר	שִׁבְעָה׃		ס
na–Yakani	na–Zia	na–Eberi	saba		¶
H3275	H2127	H5677	H7651		

Ndugu zao, kwa familia za baba yao, walikuwa Mikaeli, Meshulamu, Sheba, Yorai, Yakani, na Eberi - jumla saba wote.

14

גִּלְעָד	בֶּן־	יָרוֹחַ	בֶּן־	חוּרִי	בֶּן־	אֲבִיחַיִל	בְּנֵי	וְאֵלֶּה
Gileadi	mwana–wa–	Yaroa	mwana–wa–	Huri	mwana–wa–	Abihaili	wana–wa	Hawa
H1568		H3386		H2359		H0032		H0428

בּוּז׃	בֶּן־	יַחְדּוֹ	בֶּן־	יְשִׁישַׁי	בֶּן־	מִיכָאֵל	בֶּן־
Buzi	mwana–wa–	Yado	mwana–wa–	Yeshishai	mwana–wa–	Mikaeli	mwana–wa–
H0938		H3163		H3454		H4317	

Hawa watu walio tajwa hapo juu ni uzao wa Abihaili, na Abihaili alikuwa mwana wa Huri. Huri alikuwa mwana w a Yaroa. Yaroa alikuwa mwana wa Gileadi. Gileadi alikuwa mwana wa Mikaeli. Mikaeli alikuwa mwana wa Yeshishai. Yeshishai alikuwa mwana wa Yado. Yado alikuwa mwana wa Buzi.

15 אֲחִי בֶן־ מִגְּנִי בֶן־ רֹאשׁ מִשִּׁבְיָה לְבֵית אֲבוֹתָם׃
Ahi mwana-wa- Abdieli mwana-wa- mkuu Guni mwana-wa- wa-nyumba ya-baba-zao
H0277 H5661 H1476 H0001

Ahi mwana wa Abidieli mwana wa Guni, alikuwa kichwa cha familia ya baba yake.

16 וַיָּשְׁבוּ בַּגִּלְעָד בַּבָּשָׁן וּבִבְנֹתֶיהָ וּבְכָל־ מִגְרְשֵׁי שָׁרוֹן
Na-wakakaa huko-Gileadi huko-Bashani na-vijiji-vyake na-katika-yote- malisho-ya Sharoni
H3427 H1568 H1316 H1323 H3605 H4054 H8289

עַל־ יוּשֵׁי תּוֹצְאוֹתָם׃
juu-ya- mipaka-yao
H8444

Waliishi Gileadi, Bashani, katika miji, na katika nchi zote za malisho ya Sharoni kwa umbali wa mipaka yake.

17 כֻּלָּם הִתְיַחְשׂוּ בִּימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ־ יְהוּדָה
Wote walihesabiwa-katika-nasaba katika-siku-za Yothamu mfalme-wa- Yuda
H3605 H3187 H3117 H3147 H4428 H3063

וּבִימֵי יָרָבְעָם מֶלֶךְ־ יִשְׂרָאֵל׃ פ ¶
na-katika-siku-za Yeroboamu mfalme-wa- Israeli
H3117 H3379 H4428 H3478

Hawa wote waliorodheshwa katika nakaka za uzao katika siku za Yothamu mfalme wa Yuda na Yeroboamu mfalme wa Israeli.

18 בְּנֵי־ רְאוּבֵן בְּנֵי־ מִן־ קְטוֹרָה שִׁבְטֵי־ וְגָדִי וַחֲצֵי מְנַשֶּׁה׃
Wana-wa- Reubeni Wana-wa- kutoka- ya-kabila-la- na-Wagadi na-nusu Manase
H7205 H1425 H2677 H7626 H4519

חַיִל אֲנָשִׁים נִשְׂאֵי מָגֵן וְחֹרֵב וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת וּלְמוּדֵי מִלְחָמָה
ushujaa watu wabeba ngao na-upanga na-wapiga upinde na-waliofunzwa vita
H2428 H0376 H5375 H4043 H2719 H1869 H7198 H3925 H4421

צָבָא׃ יֹצְאֵי וְשִׁשִּׁים מֵאוֹת וּשְׁבַע־ אֶלֶף וְאַרְבָּעָה אַרְבָּעִים
vitani waliokwenda na-sitini mia na-saba- elfu na-nne arobaini
H3318 H8346 H3967 H7651 H0505 H0702 H0705

Warubeni, Wagadi, na nusu ya kabila la Manase walikuwa na wana jeshi elfu arobaini na nne walio fuzu kwa vita, walio beba ngao na upanga, na pinde na mishale.

19 וְנוֹדָב׃ וְנָפִישׁ וְיִטּוּר הַהַגְרִיאִים עִם־ מִלְחָמָה וַיַּעֲשׂוּ
na-Nodabu na-Nafishi na-Yeturi Wahagri dhidi-ya- vita Na-walifanya
H5114 H5305 H3195 H1905 H4421

Waliwashambulia Wahagri, Yeturi, Nafishi, na Nodabu.

20 וְכָל הַהַגְרִיאִים בְּיָדָם מִכֹּנוֹנִי־ מְעוֹ וַיִּנָּתְנוּ עֲלֵיהֶם וַיֵּעָזְרוּ
na-wote Wahagri mikononi-mwao na-wakatolewa dhidi-yao Na-wakasaidiwa
H3605 H1905 H3027 H5414 H5826

כִּי־ לָהֶם וְנַעְתְּרוּ בַּמִּלְחָמָה זָעֲקוּ לֵאלֹהִים כִּי שָׁמְעָם־ הֵם
kwa-sababu- wao na-akawajibu katika-vita walilia kwa-Mungu kwa-sababu waliokuwa-nao
H6279 H4421 H2199 H0430

בּוֹ׃ בָּטְחוּ
yeye walimtumaini
H0982

Walipokea msaada wa Kimungu dhidi yao. Katika hili Wahagri na wote walio kuwa nao walishindwa. Hii ni kwa sababu Waisraeli walipaza sauti katika vita, na yeye akawajibu, kwa sababu waliweka tumaini lao kwake.

וַחֲמִשִּׁים	מְאַתַּיִם	וְצֹאן	אֶלֶף	חֲמִשִּׁים	גְּמַלֵּיהֶם	מִקְנֵיהֶם	וַיִּשְׁבּוּ	21
na–hamsini	mia–mbili	na–kondoo	elfu	hamsini	ngamia–zao	mifugo–yao	Na–wakateka	
H2572	H3967	H6629	H0505	H2572	H1581	H4735	H7617	

אֶלֶף׃	מֵאָה	אָדָם	וְנֶפֶשׁ	אַלְפַּיִם	וַחֲמוֹרִים	אֶלֶף
elfu	mia	za–binadamu	na–nafsi	elfu–mbili	na–punda	elfu
H0505	H3967	H0120	H5315	H0505	H2543	H0505

Walikamata wanya wao, pamoja na ngamia elfu hamsini, kondoo 250, 000, punda elfu mbili, na wanaume 100, 000.

הַמִּלְחָמָה	מֵהָאֱלֹהִים	כִּי	נָפְלוּ	רַבִּים	חֲלָלִים	כִּי־	22
vita	kutoka–kwa–Mungu	kwa–sababu	walianguka	wengi	waliouawa	Kwa–sababu–	
H4421	H0430		H5307				

פ	הַגֹּלָה׃	עַד־	תַּחְתֵּיהֶם	וַיֵּשְׁבוּ
¶	uhamisho	hadi–	mahali–pao	na–wakakaa
	H1473	H5704	H8478	H3427

Kwa sababu Mungu aliwapigania, waliua maadui wengi. Waliishi katika nchi yao mpaka mateka.

עַד־	מִבָּשָׁן	בָּאָרֶץ	יָשְׁבוּ	מְנַשֶּׁה	שֶׁבֶט	חֲצִי	וּבְנֵי	23
hadi–	kutoka–Bashani	katika–nchi	walikaa	la–Manase	ya–kabila	nusu	Na–wana–wa	
H5704	H1316	H0776	H3427	H4519	H7626	H2677		

רָבּוּ׃	הֵמָּה	חֶרְמוֹן	וְהַר־	וּשְׂנִיר	חֶרְמוֹן	בַּעַל
walikuwa–wengi	wao	Hermoni	na–mlima–	na–Seniri	Baal-Hermoni	
	H1992	H2768	H2022	H8149	H1179	

Baadhi ya watu wa kabila la Manase waliishi katika nchi ya Bashani kwa umbali wa Hermoni na Seniri (hiyo ni, Mlima Hermoni).

וְעַזְרִיאֵל	וְאֶלִיאֵל	וְיִשְׁעִי	וְעֵפֶר	אֲבוֹתָם	בֵּית־	רָאשֵׁי	וְאֶלֶּה	24
na–Azrieli	na–Elieli	na–Ishi	na–Eferi	baba–zao	nyumba–ya–	viongozi–wa	Na–hawa	
H5837	H0447	H3469	H6081	H0001			H0428	

רָאשִׁים	שְׁמוֹת	אַנְשֵׁי	חַיִל	גִּבּוֹרֵי	אֲנָשִׁים	וְיַחְדִיאֵל	וְהוֹדַוְיָה	וְיִרְמְיָה
viongozi	mashuhuri	watu	wa–ushujaa	mashujaa	watu	na–Yahdieli	na–Hodavia	na–Yeremia
	H8034	H0376	H2428	H1368	H0376	H3164	H1938	H3414

אֲבוֹתָם׃	לְבֵית
ya–baba–zao	wa–nyumba
H0001	

Hawa walikuwa viongozi wa familia zao: Eferi, Ishi, Elieli, Azrieli, Yeremia, Hodavia, na Yahdieli. Walikuwa wenye nguvu na wanaume wa jasiri, wanaume maharufu, viongozi wa familia zao.

אֱלֹהֵי	אַחֲרֵי	וַיִּזְנוּ	אֲבוֹתֵיהֶם	בֵּאלֹהֵי	וַיִּמְעֲלוּ		25
miungu–ya	kufuata	na–wakazini	baba–zao	kwa–Mungu–wa	Na–wakakosa–uaminifu		
H0430		H2181	H0001	H0430	H4603		

מִפְּנֵיהֶם׃	אֱלֹהִים	הִשְׁמִיד	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	עַמֵּי־
mbele–yao	Mungu	aliwaangamiza	ambao–	nchi	mataifa–ya–
H6440	H0430	H8045		H0776	

Lakini walikuwa sio wa aminifu kwa Mungu wa babu zao. Badala yake, waliabudu miungu ya watu waio nchi, ambao Mungu aliwaangamiza mbele yao.

וְאֶת־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	פּוּל	וְרוּחַ	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וַיָּעַר֙		26
na-—	Ashuru	mfalme-wa-	Puli	roho-ya	—	Israeli	Mungu-wa	Na-akachochea		
H0853	H0804	H4428	H6322	H7307	H0853	H3478	H0430	H5782		
לָרְאוּבֵנִי	וַיַּגְלֵם׃			אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	פִּלְנֶסֶר׀	תִּלְגַּת	רוּחַ		
Wareubeni	na-akawapeleka-uhamishoni			wa-Ashuru	mfalme	Pileseri	Tiglath	roho-ya		
H7206	H1540			H0804	H4428	H8407	H8407	H7307		
וּנְהַר	וְהָרָא׀	וְחָבֹור	לַחְלַח	וַיְבִיאֵם׃	מְנַשֶּׁה	שֶׁבֶט	וְלַחֲצִי	וְלַגָּדִי		
na-mto	na-Hara	na-Habori	Hala	na-akawaleta	la-Manase	ya-kabila	na-nusu	na-Wagadi		
H5104	H2024	H2249	H2477	H0935	H4519	H7626	H2677	H1425		
					פ	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	גּוֹזָן	
					¶	hii	siku	hadi	Gozani	
						H2088	H3117	H5704	H1470	

Mungu wa Israeli alimchochea Puli mfalme wa Assiria (ambaye pia uitwa Tiligathi Pileseri, mfalme wa Assiria). Aliwa peleka matekani Warubeni, Wagadi, na nusu ya kabila la Manase. Aliwaleta kwa Hala, Habori, Hara, na kwenye mto wa Gozani, ambapo wapo adi leo.

Chapter 6

	וּמְרָרִי׃	קְהָת	גֵּרְשׁוֹן	לֵוִי	בְּנֵי	1
	na-Merari	Kohathi	Gershoni	Lawi	Wana-wa	
	H4847	H6955	H1648	H3878		

Wana wa Levi walikuwa Gerishoni, Kohathi, na Merari.

ס	וְעֻזִּיאֵל׃	וְחֶבְרוֹן	יִצְהָר	עַמְרָם	קְהָת	וּבְנֵי	2
¶	na-Uzieli	na-Hebroni	Ishari	Amramu	Kohathi	Na-wana-wa	
	H5816		H3324	H6019	H6955		

Wana wa Kohathi walikuwa Amramu, Izhari, Hebroni, na Uzieli.

נָדָב	אַהֲרֹן	וּבְנֵי	ס	וּמִרְיָם	וּמֹשֶׁה	אַהֲרֹן	עַמְרָם	וּבְנֵי	3
Nadabu	Haruni	na-wana-wa	¶	na-Miriamu	na-Musa	Haruni	Amramu	Na-wana-wa	
H5070	H0175			H4813	H4872	H0175	H6019		
				ס	וְאִיתָמָר׃	אֶלְעָזָר	וַאֲבִיהוּא		
				¶	na-Ithamari	Eleazari	na-Abihu		
					H0385	H0499	H0030		

Wana wa Amramu walikuwa Aruni, Musa, Miriamu. Wana wa Aruni walikuwa Nadabu, Abihu, Eleazari, na Ithamari.

אֲבִישׁוּעַ׃	אֶת־	הוֹלִיד	פִּינְחָס	פִּינְחָס	אֶת־	הוֹלִיד	אֶלְעָזָר׀	4
Abishua	—	alizaa	Finehasi	Finehasi	—	alizaa	Eleazari	
H0050	H0853	H3205	H6372	H6372	H0853	H3205	H0499	

Eleazari akawa baba wa Finehasi, na Finehasi akawa baba wa Abishua.

עֻזִּי׃	אֶת־	הוֹלִיד	וּבֻקִּי	בֻּקִּי	אֶת־	הוֹלִיד	וַאֲבִישׁוּעַ	5
Uzi	—	alizaa	na-Buki	Buki	—	alizaa	Na-Abishua	
H5813	H0853	H3205	H1231	H1231	H0853	H3205	H0050	

Abishua akawa baba wa Buki, na Buki akawa baba wa Uzi.

מְרָיוֹת׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְזַרְחִיָה	זַרְחִיָה	אֶת־	הוֹלִיד	וְעֻזִּי	6
Merayothi	—	alizaa	na-Zerahia	Zerahia	—	alizaa	Na-Uzi	
H4812	H0853	H3205	H2228	H2228	H0853	H3205	H5813	

Uzi akawa baba wa Zerahia, na Zerahia akawa baba wa Meraioti.

אֲחִיטוּב׃	אֶת־	הוֹלִיד	וַאֲמַרְיָה	אֲמַרְיָה	אֶת־	הוֹלִיד	מְרָיוֹת	7
Ahitubu	—	alizaa	na–Amaria	Amaria	—	alizaa	Merayothi	
H0285	H0853	H3205	H0568	H0568	H0853	H3205	H4812	

Meraioti akawa baba wa Amaria, na Amaria akawa baba wa Ahitubi.

אֲחִימָעַץ׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְצָדוֹק	צָדוֹק	אֶת־	הוֹלִיד	וַאֲחִיטוּב	8
Ahimaasi	—	alizaa	na–Sadoki	Sadoki	—	alizaa	Na–Ahitubu	
H0290	H0853	H3205	H6659	H6659	H0853	H3205	H0285	

Ahitubi akawa baba wa Zadoki, na Zadoki akawa baba wa Ahimazi.

יוֹחָנָן׃	אֶת־	הוֹלִיד	וַעֲזַרְיָה	עֲזַרְיָה	אֶת־	הוֹלִיד	וַאֲחִימַעַץ	9
Yohanani	—	alizaa	na–Azaria	Azaria	—	alizaa	Na–Ahimaasi	
H3110	H0853	H3205	H5838	H5838	H0853	H3205	H0290	

Ahimazi akawa baba wa Azaria, na Azaria akawa baba wa Yohanani.

בַּבַּיִת	כֹּהֵן		אֲשֶׁר	הוּא	עֲזַרְיָה	אֶת־	הוֹלִיד	וְיוֹחָנָן	10
katika–nyumba	alihudumu–kama–kuhani		ambaye	yeye	Azaria	—	alizaa	Na–Yohanani	
	H3547			H1931	H5838	H0853	H3205	H3110	

בִּירוּשָׁלִָם׃	שְׁלֹמֹה	בָּנָה	אֲשֶׁר־
huko–Yerusalemu	Solomoni	alijenga	ambayo–
H3389	H8010	H1129	

Yohanani akawa baba wa Azaria, aliye hudumu katika hekalu alilo lijenga Sulemani ndaniya Yerusalemu.

אֲחִיטוּב׃	אֶת־	הוֹלִיד	וַאֲמַרְיָה	אֲמַרְיָה	אֶת־	עֲזַרְיָה	וַיּוֹלֶד	11
Ahitubu	—	alizaa	na–Amaria	Amaria	—	Azaria	Na–alizaa	
H0285	H0853	H3205	H0568	H0568	H0853	H5838	H3205	

Azaria akawa baba wa Amaria, na Amaria akawa baba wa Ahitubi.

שַׁלּוּם׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְצָדוֹק	צָדוֹק	אֶת־	הוֹלִיד	וַאֲחִיטוּב	12
Shalumu	—	alizaa	na–Sadoki	Sadoki	—	alizaa	Na–Ahitubu	
H7967	H0853	H3205	H6659	H6659	H0853	H3205	H0285	

Ahitubi akawa baba wa Zadoki, na Zadoki akawa baba wa Shalumu.

עֲזַרְיָה׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְחִלְקִיָּה	חִלְקִיָּה	אֶת־	הוֹלִיד	וְשַׁלּוּם	13
Azaria	—	alizaa	na–Hilkia	Hilkia	—	alizaa	Na–Shalumu	
H5838	H0853	H3205	H2518	H2518	H0853	H3205	H7967	

Shalumu akawa baba wa Hilikia, na Hilikia akawa baba wa Azaria.

יְהוֹצָדָק׃	אֶת־	הוֹלִיד	וּשְׂרָיָה	שְׂרָיָה	אֶת־	הוֹלִיד	וַעֲזַרְיָה	14
Yehosadaki	—	alizaa	na–Seraya	Seraya	—	alizaa	Na–Azaria	
H3087	H0853	H3205	H8304	H8304	H0853	H3205	H5838	

Azaria akawa baba Seraia, na Seraia akawa baba wa Yehozadaki.

וִירוּשָׁלִָם	יְהוּדָה	אֶת־	יְהוָה	בְּהַגְלוֹת		הָלַךְ	וַיהוֹצָדָק	15
na–Yerusalemu	Yuda	—	Yahwe	alipowapeleka–uhamishoni		alikwenda	Na–Yehosadaki	
H3389	H3063	H0853	H3068	H1540		H1980	H3087	

ס	נְבֻכַדְנֶאצַּר׃	בְּיַד	
¶	Nebukadneza	kwa–mkono–wa	
	H5019	H3027	

Yehozadaki akaenda matekani Yahweh alipo wapeleka utumwani Yuda na Yerusalemu kwa mkono wa Nebukadneza.

16 בְּנֵי לֵוִי גֵּרְשֹׁם קְהָת וּמְרָרִי׃
Wana-wa Lawi Gershomu Kohathi na-Merari
H3878 H1647 H6955 H4847

Wana wa Levi walikuwa Gerishomu, Kohathi, na Merari.

17 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־ גֵרְשֹׁום לִבְנִי וְשִׁמְעִי׃
Na-haya majina-ya wana-wa- Gershomu Libni na-Shimei
H0428 H8034 H1647 H3845 H8096

Wana wa Gerishomu walikuwa Libini na Shimei.

18 וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃
Na-wana-wa Kohathi Amramu na-Ishari na-Hebroni na-Uzieli
H6955 H6019 H3324 H5816

Wana wa Kohathi walikuwa Amramu, Izhari, Hebroni, na Uzieli.

19 בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי וְאֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת הַלֵּוִי לַאֲבוֹתֵיהֶם׃
Wana-wa Merari Mahli na-Mushi na-hizi jamaa-za Walawi kwa-baba-zao
H4847 H4249 H4187 H0428 H4940 H3881 H0001

Wana wa Merari walikuwa Mahili na Mushi. Hawa walikuwa koo za Walawi kwa familia za baba zao.

20 לְגֵרְשֹׁם לִבְנִי בְנוֹ יַחַת בְנוֹ זִמָּה בְנוֹ׃
Kwa-Gershomu Libni mwanawe Yahathi mwanawe Zima mwanawe
H1647 H3845 H3189 H2155

Uzao wa Gerishomu ulianza na mwanae Libini. Mwana wa Libini alikuwa Jahathi. Mwanae alikuwa Zima.

21 בְנוֹ יוֹאָח בְנוֹ עִדּוֹ בְנוֹ זֶרַח בְנוֹ יְאָתְרַי בְנוֹ׃
mwanawe Yoa mwanawe Ido mwanawe Zera mwanawe Yeathrai mwanawe
H3098 H5714 H2226 H2979

Mwanae alikuwa Yoa. Mwanae alikuwa alikuwa Ido. Mwanae alikuwa Zera. Mwanae alikuwa Yeatherai.

22 בְּנֵי קְהָת עַמִּינָדָב בְנוֹ קֹרַח בְנוֹ אַסִּיר בְנוֹ׃
Wana-wa Kohathi Aminadabu mwanawe Kora mwanawe Asiri mwanawe
H6955 H5992 H7141 H0617

Uzao wa Kohathi ulianza na mwanae Aminadabu. Mwanae alikuwa Kora. Mwanae alikuwa Asiri.

23 אֶלְקָנָה בְנוֹ אֶבְיָסָף וְאַסִּיר בְנוֹ׃
Elkana mwanawe na-Ebiasafu na-Asiri mwanawe
H0511 H0043 H0617

Mwanae alikuwa Elikana. Mwanae alikuwa Ebiasa. Mwanae alikuwa Asiri.

24 תָּחַת בְנוֹ אוּרִיאֵל עֻזִּיָּה בְנוֹ שָׁאוּל וְאֶבְיָסָף בְנוֹ׃
Tahathi mwanawe Urieli Uzia mwanawe na-Shauli mwanawe Ebiasafu
H8480 H0222 H5818 H7586

Mwanae alikuwa Tahathi. Mwanae alikuwa Urieli. Mwanae alikuwa uzia. Mwanae alikuwa Shauli.

25 וּבְנֵי אֶלְקָנָה עֲמָשַׂי וַאֲחִימוֹת׃
Na-wana-wa Elkana Amasai na-Ahimothi
H0511 H6022 H0287

Wana wa Elikana walikuwa Amasai, Ahimothi, na Elikana.

	בְּנוֹ׃	וְנַחַת	בְּנוֹ	צוֹפַי	אֶלְקָנָה	(בְּנֵי)	[בנו]	אֶלְקָנָה	26
	mwanawe	na–Nahathi	mwanawe	Sofai	Elkana	(wana–wa)	[mwanawe]	Elkana	
		H5184		H6689	H0511			H0511	

Mwana wa huyu Elikana wa pili alikuwa Zofai. Mwanae alikuwa Nahathi.

	בְּנוֹ׃	אֶלְקָנָה	בְּנוֹ	יְרֹחָם	בְּנוֹ	אֱלִיאָב	27
	mwanawe	Elkana	mwanawe	Yerohamu	mwanawe	Eliabu	
		H0511		H3395		H0446	

Mwanae alikuwa Eliabu. Mwanae alikuwa Yehoramu. Mwanae alikuwa Elikana.

ס	וּבְנֵי	שְׁמוּאֵל	הַבְּכֹר	מַשְׁנֵי	וַאֲבִיָּה׃		28
¶	Na–wana–wa	Samweli	mzaliwa–wa–kwanza	Washni	na–Abiya		
		H8050	H1060	H2059	H0029		

Wana wa Samwali walikuwa mzaliwa wa kwanza, Yoeli, na Abija, wa pili.

	בְּנֵי	מְרָרִי	מַחְלִי	לִבְנִי	בְּנוֹ	שִׁמְעִי	בְּנוֹ	עֻזָּה	29
	Wana–wa	Merari	Mahli	Libni	mwanawe	Shimei	mwanawe	Uza	
		H4847	H4249	H3845		H8096			

Mwana wa Merari alikuwa Mahili. Mwanae alikuwa Libini.

פ	בְּנוֹ׃	עֲשָׂיָה	בְּנוֹ	חַגִּיָּה	בְּנוֹ	שִׁמְעָא	30
¶	mwanawe	Asaya	mwanawe	Hagia	mwanawe	Shimea	
		H6222		H2293		H8092	

Mwanae alikuwa Shimei. Mwanae alikuwa Uza. Mwanae alikuwa Shimea. Mwanae alikuwa Hagia. Mwana alikuwa Asaia.

	יְהוָה	בֵּית	שִׁיר	יְדֵי־	עַל־	דָּוִיד	הֶעֱמִיד	אֲשֶׁר	וְאֵלֶּה	31
	Yahwe	nyumba–ya	wimbo	huduma–ya–	juu–ya–	Daudi	aliwaweka	ambao	Na–hawa	
				H3027		H1732	H5975		H0428	

הָאָרֹן׃	מִמְנֻחַת	
sanduku	kutoka–pumziko–la	
H0727	H4494	

Haya ndio majina ya wanaume ambao Daudi waliwaeka kusimamia muziki katika nyumba ya Yahweh, baada ya sanduku kuja hapo.

עַד־	בַּשִּׁיר	מוֹעֵד	אֹהֶל־	מִשְׁכַּן	לִפְנֵי	מְשָׁרְתִים	וַיִּהְיוּ		32
hadi–	kwa–wimbo	kukutana	hema–la–	maskani–ya	mbele–ya	wakihudumu	Na–walikuwa		
H5704		H4150	H0168	H4908	H6440	H8334	H1961		

וַיַּעַמְדוּ	בִּירוּשָׁלָ‍ִם	יְהוָה	בֵּית	אֶת־	שְׁלֹמֹה	בְּנוֹת	
na–wakasimama	huko–Yerusalemu	Yahwe	nyumba–ya	—	Solomoni	alipojenga	
H5975	H3389	H3068		H0853	H8010	H1129	

עֲבוֹדָתָם׃	עַל־	כְּמִשְׁפָּטָם
huduma–yao	katika–	kwa–utaratibu–wao
H5656		H4941

Walitumika kwa kuimba mbele ya hema, hema la kukutania, mpaka Sulemani alipo jenga nyumba ya Yahweh ndani ya Yerusalemu. Walikamilisha wajibu wao kwa kadiri ya maelekezo waliopewa.

33 וְאֶלָּה הָעֹמְדִים וּבְנֵיהֶם מִבְּנֵי הַקְּהָתִי הֵימָן הַמְשׁוֹרֵר
Na–hawa waliosimama na–wana–wao kutoka–wana–wa Wakohathi Hemani mwimbaji
H0428 H5975 H6956 H1968 H7891

בֶּן־ יוֹאֵל בֶּן־ שְׁמוּאֵל׃
mwana–wa– Yoeli mwana–wa– Samweli
H3100 H8050

Hawa walitumika pamoja na wana wao. Katika makabila ya Wakohathi alitoka Hemani mwana muziki. Babu zake walikuwa hawa, kurudi nyuma ya wakati: Hemani alikuwa mwana wa Yoeli. Yoeli alikuwa mwana wa Samweli.

34 בֶּן־ אֶלְקָנָה בֶּן־ יְרֹחָם בֶּן־ אֱלִיאֵל בֶּן־ תֹּוַח׃
mwana–wa– Elkana mwana–wa– Yerohamu mwana–wa– Elieli mwana–wa– Toa
H0511 H3395 H0447 H8430

Samweli alikuwa mwana wa Elikana. Elikana alikuwa mwana wa Yerohamu. Yerohamu alikuwa mwana wa Elieli. Elieli alikuwa mwana wa Toa.

35 בֶּן־ צוּף (צִיף) בֶּן־ אֶלְקָנָה בֶּן־ מַחַת בֶּן־ עֲמָשַׂי׃
mwana–wa– [Sifu] (Sufu) mwana–wa– Elkana mwana–wa– Mahathi mwana–wa– Amasai
H6689 H6689 H0511 H4287 H6022

Toa alikuwa mwana wa Zufi. Zufi alikuwa mwana wa Elikana. Elikana alikuwa mwana wa Mahathi. Mahathi alikuwa mwana wa Amasai. Amasai alikuwa mwana wa Elikana.

36 בֶּן־ אֶלְקָנָה בֶּן־ יוֹאֵל בֶּן־ עֲזַרְיָה בֶּן־ צְפַנְיָה׃
mwana–wa– Elkana mwana–wa– Yoeli mwana–wa– Azaria mwana–wa– Sefania
H0511 H3100 H5838 H6846

Elikana alikuwa mwana wa Yoeli. Yoeli alikuwa mwana wa Azaria. Azaria alikuwa mwana wa Zefania.

37 בֶּן־ תַּחַת בֶּן־ אַסִּיר בֶּן־ אֶבְיָסָף בֶּן־ קֹרַח׃
mwana–wa– Tahathi mwana–wa– Asiri mwana–wa– Ebiasafu mwana–wa– Kora
H8480 H0617 H0043 H7141

Zefania alikuwa mwana wa Tahathi. Tahathi alikuwa mwana wa Asiri. Asiri alikuwa mwana wa Ebiasa. Ebiasa alikuwa mwana wa Kora.

38 בֶּן־ יִצְהָר בֶּן־ קְהָת בֶּן־ לֵוִי בֶּן־ יִשְׂרָאֵל׃
mwana–wa– Ishari mwana–wa– Kohathi mwana–wa– Lawi mwana–wa– Israeli
H3324 H6955 H3878 H3478

Kora alikuwa mwana wa Izhari. Izhari alikuwa mwana wa Kohathi. Kohathi alikuwa mwana wa Levi. Levi alikuwa mwana wa Israeli.

39 וְאָחֵיו עַל־ יְמִינוֹ אָסָף בֶּן־ בֶּרֶכְיָהוּ
Na–ndugu–yake upande–wa– kuume–kwake Asafu mwana–wa– Berekia
H0251 H5975 H3225 H0623 H1296

בֶּן־ שִׁמְעָא׃
mwana–wa– Shimea
H8092

Msaidizi wa Hemani alikuwa Asafu, aliye simama mkono wake wa kuume. Asafu alikuwa mwana Berekia. Berekia alikuwa mwana wa Shimea.

40 בֶּן־ מִיכָאֵל בֶּן־ בַּעֲשֵׂיָה בֶּן־ מַלְכִּיָּה׃
mwana–wa– Mikaeli mwana–wa– Baaseya mwana–wa– Malkiya
H4317 H1202 H4441

Shimea alikuwa mwana Mikaeli. Mikaeli alikuwa mwana wa Baaseia. Baaseia alikuwa mwana wa Malikiya.

	עַדָיָה׃	בֶּן־	זֶרַח	בֶּן־	אֶתְנִי	בֶּן־	41
	Adaya	mwana–wa–	Zera	mwana–wa–	Ethni	mwana–wa–	
	H5718		H2226		H0867		

Malikiya alikuwa mwana wa Ethini. Ethini alikuwa mwana wa Zera. Zera alikuwa mwana wa Adaia.

	שִׁמְעִי׃	בֶּן־	זִמָּה	בֶּן־	אֵיתָן	בֶּן־	42
	Shimei	mwana–wa–	Zima	mwana–wa–	Ethani	mwana–wa–	
	H8096		H2155		H0387		

Adaia alikuwa mwana wa Ethani. Ethani alikuwa mwana wa Zima. Zima alikuwa mwana wa Shimei.

ס	לֵוִי׃	בֶּן־	גֵּרְשֹׁם	בֶּן־	יַחַת	בֶּן־	43
¶	Lawi	mwana–wa–	Gershomu	mwana–wa–	Yahathi	mwana–wa–	
	H3878		H1647		H3189		

Shimei alikuwa mwana wa Yahathi. Yahathi alikuwa mwana wa Gerishomu. Gerishomu alikuwa mwana wa Levi.

קִישִׁי	בֶּן־	אֵיתָן	הַשְּׁמֻאוֹל	עַל־	אֶחֵיהֶם	מְרָרִי	וּבְנֵי	44
Kishi	mwana–wa–	Ethani	kushoto	upande–wa–	ndugu–zao	Merari	Na–wana–wa	
H7029		H0387	H8040		H0251	H4847		

מַלּוּךְ׃	בֶּן־	עַבְדִּי	בֶּן־
Maluki	mwana–wa–	Abdi	mwana–wa–
		H5660	

Upande wa mkono wa koshoto wa Hemani walikuwa wasaidizi wake wana wa Merari. Alikuwa Ethani mwana wa Kishi. Kishi alikuwa mwana wa Abdi. Abdi alikuwa mwana wa Maluki.

	חִלְקִיָּה׃	בֶּן־	אַמַצְיָה	בֶּן־	חֲשַׁבְיָה	בֶּן־	45
	Hilkia	mwana–wa–	Amasia	mwana–wa–	Hashabia	mwana–wa–	
	H2518		H0558		H2811		

Maluki alikuwa mwana wa Hashabia. Hashabia alikuwa mwana wa Amazia. Amazia alikuwa mwana wa Hilikia.

	שֶׁמֶר׃	בֶּן־	בָּנִי	בֶּן־	אַמְצִי	בֶּן־	46
	Shemeri	mwana–wa–	Bani	mwana–wa–	Amsi	mwana–wa–	
	H8106		H1137		H0557		

Hilikia alikuwa mwana wa Amzi. Amzi alikuwa mwana wa Bani. Bani alikuwa mwana wa Shemeri.

ס	לֵוִי׃	בֶּן־	מְרָרִי	בֶּן־	מוּשִׁי	בֶּן־	מַחְלִי	בֶּן־	47
¶	Lawi	mwana–wa–	Merari	mwana–wa–	Mushi	mwana–wa–	Mahli	mwana–wa–	
	H3878		H4847		H4187		H4249		

Shemeri alikuwa mwana wa Mahili. Mahili alikuwa mwana wa Mushi. Mushi alikuwa mwana wa Merari. Merari alikuwa mwana wa Levi.

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	מִשְׁכָּן	עֲבוֹדַת	לְכָל־	נְתוּנִים	הַלְוִיִּם	וַאֲחֵיהֶם	48
Mungu	nyumba–ya	maskani–ya	huduma–ya	kwa–yote–	walitolewa	Walawi	Na–ndugu–zao	
H0430		H4908	H5656	H3605	H5414	H3881	H0251	

Walawi, alipangiwa kufanya kazi zote za hema, nyumba ya Mungu.

וְעַל־ הָעוֹלָה מִזְבָּח עַל־ מַקְטִירִים וּבָנָיו וְאַהֲרֹן 49
na–juu–ya– sadaka–ya–kuteketezwa madhabahu–ya juu–ya– walifukiza na–wanawe Na–Haruni
H4196 H0175

וּלְכַפֵּר הַקֳּדָשִׁים קֹדֶשׁ מְלֶאכֶת לְכֹל הַקְּטֹרֶת מִזְבַּח
na–kufanya–upatanisho pa–patakatifu patakatifu kazi–ya kwa–yote uvumba madhabahu–ya
H6944 H6944 H4399 H3605 H7004 H4196

פ הָאֱלֹהִים׃ עֶבֶד מֹשֶׁה צִוָּה אֲשֶׁר כְּכֹל יִשְׂרָאֵל עַל־
¶ wa–Mungu mtumishi Musa aliamuru ambayo kwa–yote Israeli kwa–ajili–ya–
H0430 H5650 H4872 H6680 H3478

Aruni na wana wake walitoa sadaka katika madhabahu kwa ajili ya sadaka za kuteketeza; na sadaka katika madhabahu ya uvumba kwa kazi zote katika pa patakatifu. Hizi sadaka zilifanya maombezi kwa ajili ya Waisraeli, kwa kadiri ya yote ambayo Musa mtumishi wa Mungu aliwaamuru.

בְּנוֹ׃ אֲבִישׁוּעַ בְּנוֹ פִּינְחָס בְּנוֹ אֶלְעָזָר אַהֲרֹן בְּנֵי וְאֵלֶּה 50
mwanawe Abishua mwanawe Finehasi mwanawe Eleazari Haruni wana–wa Na–hawa
H0050 H6372 H0499 H0175 H0428

Uzao wa Aruni una kumbukwa kama ifuatavyo: Mwana wa Aruni alikuwa Eleazari. Mwana Eleazari alikuwa Finehasi. Mwana wa Finehasi alikuwa Abishua.

בְּנוֹ׃ זְרַחְיָה בְּנוֹ עֻזִּי בְּנוֹ בֻּקִּי 51
mwanawe Zerahia mwanawe Uzi mwanawe Buki
H2228 H5813 H1231

Mwana wa Abishua alikuwa Buki. Mwana wa Buki alikuwa Uzi. Mwana wa Buki alikuwa Zerahia.

בְּנוֹ׃ אֲחִיטוּב בְּנוֹ אֲמַרְיָה בְּנוֹ מְרָיוֹת 52
mwanawe Ahitubu mwanawe Amaria mwanawe Merayothi
H0285 H0568 H4812

Mwana wa Zerahia alikuwa Meraiothi. Mwana wa Meraiothi alikuwa Amaria. Mwana wa Amaria alikuwa Ahitubi.

ס בְּנוֹ׃ אֲחִימַעַץ בְּנוֹ צָדוֹק 53
¶ mwanawe Ahimaasi mwanawe Sadoki
H0290 H6659

Mwana wa Ahitubi alikuwa Zadoki. Mwana wa Zadoki alikuwa Ahimazi.

לְמִשְׁפַּחַת אַהֲרֹן לִבְנֵי בִּגְבוּלָם לְטִירוֹתָם מוֹשְׁבוֹתָם וְאֵלֶּה 54
kwa–jamaa–ya Haruni kwa–wana–wa katika–mipaka–yao kwa–kambi–zao makazi–yao Na–hizi
H4940 H0175 H1366 H2918 H4186 H0428

הַגּוֹרָל׃ הָיָה לָהֶם כִּי הַקָּהָתִי
kura ilikuwa kwao kwa–sababu Wakohathi
H1486 H1961 H1992 H6956

Hizi ni sehemu ambazo wazao wa Aruni walipangiwa kuishi, wazao wa Aruni ambao walitoka katika koo za Wakohathi (maeneo ya kwanza yalikuwa yao).

מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־ יְהוּדָה בְּאֶרֶץ חֶבְרוֹן אֶת־ לָהֶם וַיִּתְּנוּ 55
malisho–yake na–— Yuda katika–nchi–ya Hebroni — wao Na–wakawapa
H4054 H0853 H3063 H0776 H0853 H1992 H5414

סְבִיבֹתֶיהָ׃
yanayoizunguka
H5439

Walipewa Hebroni katika nchi ya Yuda na nchi ya malisho,

ס	יְפֻנֶּה׃	בֶּן־	לְכָלֵב	נָתְנוּ	חֶצְרֶיהָ	וְאֶת־	הָעִיר	שְׁדֵמָה	וְאֶת־
¶	Yefune	mwana-wa-	Kalebu	walimpa	vijiji-vyake	na-—	mji	mashamba-ya	Na-—
	H3312		H3612	H5414		H0853			H0853

56

lakini maeneo ya mji na vijiji alipewa Kalebu mwana wa Yefune.

לִבְנָה	וְאֶת־	חֶבְרוֹן	אֶת־	הַמַּקְלָטֹ	עָרֵי	אֶת־	נָתְנוּ	אַהֲרֹן	וְלִבְנֵי
Libna	na-—	Hebroni	—	makimbilio	miji-ya	—	walitoa	Haruni	Na-kwa-wana-wa
H3841	H0853		H0853	H4733		H0853	H5414	H0175	

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	אֶשְׁתְּמֹעַ	וְאֶת־	יַתִּר	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־
malisho-yake	na-—	Eshtemoa	na-—	Yatiri	na-—	malisho-yake	na-—
H4054	H0853	H0851	H0853	H3492	H0853	H4054	H0853

57

Kwa wazao wa Aruni waliwapa: Hebroni (mji wa makimblio), na Libina pamoja na nchi ya malisho, Yatiri, Eshitemoa pamoja na nchi ya malisho,

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	דְּבִיר	אֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	חִילֵן	וְאֶת־
malisho-yake	na-—	Debiri	—	malisho-yake	na-—	Hileni	na-—
H4054	H0853		H0853	H4054	H0853	H2432	H0853

58

Hileni pamoja na nchi ya malisho, na Debiri pamoja na nchi ya malisho.

ס	מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	שֶׁמֶשׁבֵּית	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	עָשָׁן	וְאֶת־
¶	malisho-yake	na-—	Beth-Shemeshi	na-—	malisho-yake	na-—	Ashani	na-—
	H4054	H0853	H1053	H0853	H4054	H0853	H6228	H0853

59

Waliwapa uzao wa Aruni: Ashani pamoja na nchi ya malisho na Bethi Shemeshi pamoja na nchi ya malisho;

וְאֶת־	עָלֶמֶת	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	גֶּבַע	אֶת־	בִּנְיָמִן	וּמִמַּטֵּה	
na-—	Alemethi	na-—	malisho-yake	na-—	Geba	—	Benyamini	Na-kutoka-kabila-la	
H0853	H5964	H0853	H4054	H0853	H1387	H0853	H1144	H4294	

עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשׁ־	עָרֵיהֶם	כָּל־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	עֲנָתוֹת	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ
na-tatu	kumi-	yao	miji-yote-	malisho-yake	na-—	Anathothi	na-—	malisho-yake
H6240	H7969		H3605	H4054	H0853	H6068	H0853	H4054

ס	בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם׃	עִיר
¶	kwa-jamaa-zao	mji
	H4940	

60

na kutoka katika kabila la Benjamini walipewa Geba pamoja na nchi ya malisho, Alemethi pamoja na nchi ya malisho, na Anothothi na nchi ya malisho. Jumla ya miji yao ilikuwa kumi na tatu.

מַטֵּה	מֻמַּחֲצִית	הַמַּטֶּה	מִמִּשְׁפַּחַת	הַנּוֹתָרִים	קְהָת	וְלִבְנֵי
kabila-la	kutoka-nusu-ya	kabila	kutoka-jamaa-ya	waliobaki	Kohathi	Na-kwa-wana-wa
H4294	H4276	H4294	H4940	H3498	H6955	

ס	עָשָׂר׃	עָרִים	בַּגּוֹרָל	מְנַשֶּׁה	חֲצִי
¶	kumi	miji	kwa-kura	ya-Manase	nusu
	H6235		H1486	H4519	H2677

61

Uzao mwengine wa Kohathi waliwapa kwa sehemu miji kumi kutoka kwa kabila la Manase.

62

וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la
H4294

יִשָּׂשכָר
Isakari
H3485

מִמַּטֵּה
kutoka-kabila-la
H4294

לְמִשְׁפְּחוֹתָם
kwa-jamaa-zao
H4940

גֵּרְשׁוֹם
Gershomu
H1647

וְלִבְנֵי
Na-kwa-wana-wa

שְׁלֹשׁ
kumi
H7969

עָרִים
miji
H0836

בַּבָּשָׁן
huko-Bashani
H1316

מְנַשֶּׁה
Manase
H4519

וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la
H4294

נַפְתָּלִי
Naftali
H5321

וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la
H4294

אָשֵׁר
Asheri
H0836

עֶשְׂרֵה׃ ס ¶
na-tatu
H6240

Kwa uzao wa Gerishomu kwa koo zao tofauti walipewa miji kumi na tatu kutoka kwa makabila ya Isakari, Asheri, Naftali, na nusu ya kabila la Manase huko Bashani.

63

גָּד
Gadi
H1410

וּמִמַּטֵּה־
na-kutoka-kabila-la-
H4294

רְאוּבֵן
Reubeni
H7205

מִמַּטֵּה
kutoka-kabila-la
H4294

לְמִשְׁפְּחוֹתָם
kwa-jamaa-zao
H4940

מְרָרִי
Merari
H4847

לִבְנֵי
Kwa-wana-wa

עֶשְׂרֵה׃
na-mbili
H6240

שְׁתָּים
kumi
H8147

עָרִים
miji

בַּגּוֹרָל
kwa-kura
H1486

זְבוּלֻן
Zabuloni
H2074

וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la
H4294

Kwa uzao wa Merari walipewa miji kumi, kulingana na koo zao, kutoka kwa makabila ya Rubeni, Gadi, na Zebuluni.

64

מִגְרְשֵׁיהֶם׃
malisho-yake
H4054

וְאֶת־
na-—
H0853

הֶעָרִים
miji

אֶת־
—
H0853

לַלְוִיִּם
kwa-Walawi
H3881

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

בְּנֵי־
wana-wa-

וַיִּתְּנוּ
Na-wakatoa
H5414

Hivyo watu wa Israeli walitoa hii miji pamoja na nchi za malisho kwa Walawi.

65

בְּנֵי־
wana-wa-

וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la
H4294

יְהוּדָה
Yuda
H3063

בְּנֵי־
wana-wa-

מִמַּטֵּה
kutoka-kabila-la
H4294

בַּגּוֹרָל
kwa-kura
H1486

וַיִּתְּנוּ
Na-wakatoa
H5414

יִקְרְאוּ
waliita
H7121

אֲשֶׁר־
ambayo-

הָאֵלֶּה
hii
H0428

הֶעָרִים
miji

אֵת
—
H0853

בִּנְיָמִן
Benyamini
H1144

בְּנֵי
wana-wa

וּמִמַּטֵּה
na-kutoka-kabila-la
H4294

שִׁמְעוֹן
Simeoni
H8095

בִּשְׁמוֹת׃ ס ¶
kwa-majina
H8034

אֶתְהֶם
wao
H0853

Walitoa kwa sehemu miji iliyo tajwa awali kutoka katika kabila la Yuda, Simeoni, na Benjamini.

66

מִמַּטֵּה
kutoka-kabila-la
H4294

גְּבוּלָם
mipaka-yao
H1366

עָרֵי
miji-ya

וַיְהִי
na-wakawa
H1961

קְהָת
Kohathi
H6955

בְּנֵי
wana-wa

וּמִמִּשְׁפְּחוֹת
Na-kutoka-jamaa-za
H4940

אֶפְרָיִם׃
Efraimu
H0669

Kwa baadhi ya koo za Wakohathi walitoa miji kutoka kwa kabila la Efraimu.

67

מִגְרָשֶׁיהָ
malisho-yake
H4054

וְאֶת־
na-—
H0853

שְׁכֶם
Shekemu
H7927

אֶת־
—
H0853

הַמְקֻלָּט
makimbilio
H4733

עָרֵי
miji-ya

אֶת־
—
H0853

לָהֶם
wao

וַיִּתְּנוּ
Na-wakawapa
H5414

מִגְרָשֶׁיהָ׃
malisho-yake
H4054

וְאֶת־
na-—
H0853

גֶּזֶר
Gezeri
H1507

וְאֶת־
na-—
H0853

אֶפְרַיִם
Efraimu
H0669

בְּהַר
katika-mlima-wa
H2022

Waliwapa: Shekemu (mji wa makimbilio) pamoja na nchi ya malisho katika milima ya Efraimu, Gezeri na nchi ya malisho,

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	חוֹרוֹן־בֵּית	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	יָקְמְעָם	וְאֶת־	68
malisho–yake	na–—	Beth-Horoni	na–—	malisho–yake	na–—	Yokmeamu	na–—	
H4054	H0853	H1032	H0853	H4054	H0853	H3361	H0853	

Jokimeamu pamoja na nchi ya malisho, Bethi Horoni pamoja na nchi ya malisho,

פ	מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	גַּת־רִמּוֹן	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	אַיָּלוֹן	69
¶	malisho–yake	na–—	Gath-Rimoni	na–—	malisho–yake	na–—	Aiyaloni	
	H4054	H0853	H1667	H0853	H4054	H0853	H0357	

וְאֶת־	אַיָּלוֹן	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	גַּת־רִמּוֹן	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ׃	
na–—	Aiyaloni	na–—	malisho–yake	na–—	Gath-Rimoni	na–—	malisho–yake	
H0853	H0357	H0853	H4054	H0853	H1667	H0853	H4054	

Aiyaloni pamoja na nchi ya malisho, na Gathi Rimoni pamoja na nchi ya malisho.

בִּלְעָם	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	עֶנֶר	אֶת־	מְנַשֶּׁה	מַטֶּה	וּמִמַּחֲצִית
Bileamu	na–—	malisho–yake	na–—	Aneri	—	Manase	kabila–la	Na–kutoka–nusu–ya
	H0853	H4054	H0853	H6063	H0853	H4519	H4294	H4276

פ	הַנּוֹתָרִים׃	קְהָת	לִבְנֵי־	לְמִשְׁפָּחַת	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	
¶	waliobaki	Kohathi	wana–wa–	kwa–jamaa–ya	malisho–yake	na–—	
	H3498	H6955		H4940	H4054	H0853	

Nusu ya kabila la Manase waliwapa Wakohathi: Aneri pamoja na nchi ya malisho na Bileamu pamoja na nchi ya malisho. Hizi zikawa mali za koo za Wakohathi.

גּוֹלָן	אֶת־	מְנַשֶּׁה	מַטֶּה	חֲצִי	מִמִּשְׁפַּחַת	גֵּרְשׁוֹם	לִבְנֵי	71
Golani	—	Manase	ya–kabila–la	nusu	kutoka–jamaa–ya	Gershomu	Kwa–wana–wa	
H1474	H0853	H4519	H4294	H2677	H4940	H1647		

ס	מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	עַשְׁתָּרוֹת	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	בַּבָּשָׁן	
¶	malisho–yake	na–—	Ashtarothi	na–—	malisho–yake	na–—	huko–Bashani	
	H4054	H0853	H6252	H0853	H4054	H0853	H1316	

Kwa uzao wa Gerishomu kutoka koo za nusu ya kabila la Manase, waliwapa: Golani huko Baashani na nchi ya malisho na Ashitarothi pamoja na nchi ya malisho.

וְאֶת־	דָּבְרַת	אֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	קֶדֶשׁ	אֶת־	יִשָּׂשכָר	וּמִמַּטֵּה
na–—	Daberathi	—	malisho–yake	na–—	Kedeshi	—	Isakari	Na–kutoka–kabila–la
H0853	H1705	H0853	H4054	H0853	H6943	H0853	H3485	H4294

מִגְרָשֶׁיהָ׃	
malisho–yake	
H4054	

Kabila la Isakari liliwapa uzao wa Gerishomu: Kedeshi pamoja na nchi ya malisho, Dabera pamoja na nchi ya malisho,

ס	מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	עָנֶם	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	רָאמוֹת	וְאֶת־
¶	malisho–yake	na–—	Anemu	na–—	malisho–yake	na–—	Ramothi	na–—
	H4054	H0853	H6046	H0853	H4054	H0853	H7216	H0853

Ramothi pamoja na nchi ya malisho, na Anemu pamoja na nchi ya malisho.

וְאֶת־	עַבְדּוֹן	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	מָשָׁל	אֶת־	אָשֵׁר	וּמִמַּטֵּה
na–—	Abdoni	na–—	malisho–yake	na–—	Mashali	—	Asheri	Na–kutoka–kabila–la
H0853	H5658	H0853	H4054	H0853	H4913	H0853	H0836	H4294

מִגְרָשֶׁיהָ׃	
malisho–yake	
H4054	

Isakari alipokea kutoka kwa kabila la Asheri: Mashali pamoja na nchi ya malisho, Abdoni pamoja na nchi ya malisho,

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	רְחֹב	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	חוּקֹק	וְאֶת־	75
malisho-yake	na-—	Rehobu	na-—	malisho-yake	na-—	Hukoki	na-—	
H4054	H0853	H7340	H0853	H4054	H0853		H0853	

Hukoki pamoja na nchi ya malisho, na Rehobu pamoja na nchi ya malisho.

וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	בַּגָּלִיל	קֶדֶשׁ	אֶת־	נַפְתָּלִי	וּמִמַּטֵּה	76
na-—	malisho-yake	na-—	huko-Galilaya	Kedeshi	—	Naftali	Na-kutoka-kabila-la
H0853	H4054	H0853	H1551	H6943	H0853	H5321	H4294

ס	מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	קִרְיָתַיִם	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	חַמּוֹן
¶	malisho-yake	na-—	Kiriathaimu	na-—	malisho-yake	na-—	Hamoni
	H4054	H0853	H7156	H0853	H4054	H0853	H2540

Walipokea kutoka kabila la Naftali: Kedeshi iliyo Galileya pamoja na nchi ya malisho, Hamoni pamoja na nchi ya malisho, na Kiriathaimu pamoja na nchi ya malisho.

וְאֶת־	רִמּוֹנוֹ	אֶת־	זְבוּלֻן	מִמַּטֵּה	הַנּוֹתָרִים׃	מְרָרִי׃	לִבְנֵי	77
na-—	Rimono	—	Zabuloni	kutoka-kabila-la	waliobaki	Merari	Kwa-wana-wa	
H0853		H0853	H2074	H4294	H3498	H4847		

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	תָּבוֹר	אֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ
malisho-yake	na-—	Tabori	—	malisho-yake
H4054	H0853	H8396	H0853	H4054

Kwa Walawi wengine, uzao wa Merari, walipewa kutoka kabila la Zebuluni: Rimono pamoja na nchi ya malisho na Tabori pamoja na nchi ya malisho.

אֶת־	רְאוּבֵן	מִמַּטֵּה	הַיַּרְדֵּן׃	לְמִזְרָח	יְרֵחוֹ׃	לְיַרְדֵּן	וּמֵעֵבֶר	78
—	Reubeni	kutoka-kabila-la	Yordani	mashariki-ya	ya-Yeriko	Yordani	Na-ng'ambo-ya
H0853	H7205	H4294	H3383	H4217	H3405	H3383	H5676	

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	יַהְצָה	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	בַּמִּדְבָּר	בָּצֶר
malisho-yake	na-—	Yahsa	na-—	malisho-yake	na-—	katika-jangwa	Beseri
H4054	H0853	H3096	H0853	H4054	H0853		H1221

Kwa wao pia walipewa, upande wa pili wa Yordani huko Yeriko, kwa upande wa mashariki mwa mto: Bezeri katika jangwa pamoja na nchi ya malisho, Yahzahi pamoja na nchi ya malisho, Kedemothi pamoka na nchi ya malisho, ma Mefathi pamoja na nchi ya malisho. Hizi zilitolewa kutoka kabila la Rubeni.

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	מֵיפַעַת	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	קְדֵמוֹת	וְאֶת־	79
malisho-yake	na-—	Mefaathi	na-—	malisho-yake	na-—	Kedemothi	na-—	
H4054	H0853	H4158	H0853	H4054	H0853	H6932	H0853	

Walawi walipokea kutoka kabila la Gadi: Ramothi ya Gileadi pamoja na nchi ya malisho, Mahanaimu pamoja na nchi ya malisho,

וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	בַּגִּלְעָד	רָאמֹות	אֶת־	גָּד	וּמִמַּטֵּה־	80
na-—	malisho-yake	na-—	huko-Gileadi	Ramothi	—	Gadi	Na-kutoka-kabila-la-
H0853	H4054	H0853	H1568	H7216	H0853	H1410	H4294

מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	מַחֲנַיִם
malisho-yake	na-—	Mahanaimu
H4054	H0853	H4266

Heshiboni pamoja na nchi ya malisho, na Yazeri pamoja na nchi ya malisho.

ס	מִגְרָשֶׁיהָ׃	וְאֶת־	יַעְזֵיר	וְאֶת־	מִגְרָשֶׁיהָ	וְאֶת־	חֶשְׁבּוֹן	וְאֶת־	81
¶	malisho-yake	na-—	Yazeri	na-—	malisho-yake	na-—	Heshboni	na-—	
	H4054	H0853	H3270	H0853	H4054	H0853	H2809	H0853	

Chapter 7

1

ס ¶	:אַרְבָּעָה	וְשִׁמְרוֹן	)יָשׁוּב(	[ישיב]	וּפוּאָה	תּוֹלָע	יִשָּׂשכָר	וְלִבְנֵי
	wanne	na–Shimroni	(Yashubu)	[Yashubu]	na–Pua	Tola	Isakari	Na–kwa–wana–wa
	H0702		H3437	H3437	H6312	H8439	H3485	

Isiakari alikuwa na wana wanne Tola, Pua, Yashubi, na Shimironi.

2

וּשְׁמוּאֵל	וְיִבְשָׁם	וְיַחְמַי	יְרִיאֵל	וּרְפָיָה	עֻזִּי	תּוֹלָע	וּבְנֵי
na–Samweli	na–Ibsamu	na–Yahmai	na–Yerieli	na–Refaya	Uzi	Tola	Na–wana–wa
H8050	H3005	H3181	H3400	H7509	H5813	H8439	

מִסְפָּרָם	לְתוֹלְדוֹתָם	חַיִל	גִּבּוֹרֵי	לְתוֹלָע	אֲבוֹתָם	לְבֵית־	רָאשִׁים	
idadi–yao	kwa–vizazi–vyao	wa–ushujaa	mashujaa	kwa–Tola	baba–zao	wa–nyumba–ya–	viongozi	
H4557	H8435	H2428	H1368	H8439	H0001			

ס ¶	:מֵאוֹת	וְשֵׁשׁ	אֶלֶף	וּשְׁנַיִם	עֶשְׂרִים־	דָּוִיד	בִּימֵי	
	sita	na–mia	elfu	na–mbili	ishirini–	Daudi	katika–siku–za	
	H3967	H8337	H0505	H8147	H6242	H1732	H3117	

Wana wa Tola walikuwa Uzi, Refaia, Yerie, Yamai, Ibisami, Shemueli. Walikua vichwa katika nyumba za baba yao, toka uzao wa Tola na waliorodheshwa kama mashujaa hodari miongoni mwa kizazi chao. Katika siku za Daudi walikua na idadi ya 22, 600.

3

יִשְׁיָה	וְיוֹאֵל	וְעֹבַדְיָה	מִיכָאֵל	יִזְרַחְיָה	וּבְנֵי	יִזְרַחְיָה	עֻזִּי	וּבְנֵי
Ishiya	na–Yoeli	na–Obadia	Mikaeli	Izrahia	na–wana–wa	Izrahia	Uzi	Na–wana–wa
H3449	H3100	H5662	H4317	H3156		H3156	H5813	

כֻּלָּם׃	רָאשִׁים	חֲמִשָּׁה	
wote	viongozi	watano	
H3605		H2568	

Mwana wa Uzi alikua Izrahia. Mwana wake alikua Michaeli, Obadia, Yoeli, na Ishia, wote watano walikua viongozi wa ukoo

4

מִלְחָמָה	צְבָא	גְּדוּדֵי	אֲבוֹתָם	לְבֵית	לְתוֹלְדוֹתָם	וַעֲלֵיהֶם
vita	jeshi–la	vikosi–vya	ya–baba–zao	kwa–nyumba	kwa–vizazi–vyao	Na–pamoja–nao
H4421		H1416	H0001		H8435	

וּבָנִים׃	נָשִׁים	הִרְבּוּ	כִּי־	אֶלֶף	וְשִׁשָּׁה	שְׁלֹשִׁים	
na–wana	wake	walikuwa–wengi	kwa–sababu–	elfu	na–sita	thelathini	
	H0802			H0505	H8337	H7970	

Pamoja nao walikua na jeshi la watu elfu thelathini na sita kwa mapambano, Kwa mujibu wa orodha zilizomilikiwa na koo za mababu zao, kwa kuwa walikuwa na wake wengi pamoja na wana.

5

שְׁמוֹנִים	חֲיָלִים	גִּבּוֹרֵי	יִשָּׂשכָר	מִשְׁפְּחוֹת	לְכֹל	וַאֲחֵיהֶם	
themanini	wa–ushujaa	mashujaa	Isakari	za–jamaa–za	kwa–jamaa–zote	Na–ndugu–zao	
H8084	H2428	H1368	H3485	H4940	H3605	H0251	

פ ¶	לַכֹּל׃	הִתְיַחְשָׁם		אֶלֶף	וְשִׁבְעָה	
	wote	waliohesabiwa–katika–nasaba		elfu	na–saba	
	H3605	H3187		H0505	H7651	

Kaka zao, kabila la Isakari, walikua na wanaume wa vita themanini na saba, kwa mujibu wa orodha zilizomilikiwa na koo za mababu zao.

6

שְׁלֹשָׁה׃	וִידִיעֲאֵל	וָבֶכֶר	בָּלַע	בִּנְיָמִן	
watatu	na–Yediaeli	na–Bekeri	Bela	Benyamini	
H7969	H3043	H1071		H1144	

Wana watatu wa Benjamini walikuwa Bela, Beka, na Yediaeli.

7 וּבְנֵי־בָלַע אֶצְבֹּון וָעֻזִּי וְעֻזִּיאֵל וִירִימֹות וְעִירִי חֲמִשָּׁה רָאשֵׁי
Na-wana-wa Esboni Uzi na-Uzieli Yerimothi na-Iri watano viongozi-wa
H0675 H5813 H5816 H3406 H5901 H2568

וְהִתְיַחֲשָׁם לְמִלְחֲמַת־צָבָא עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף׃ ס ¶
na-waliohesabiwa-katika-nasaba wa-ushujaa mashujaa ya-baba nyumba na-mbili ishirini elfu
H3187 H2428 H1368 H0001 H8147 H6242 H0505

Wana watano wa Bela walikuwa Ezibono, Uzi, Uzieli, Yerimoti, na Iri. Walikua ni wanajeshi na waanzilishi wa koo. Watu wao walikuwa na idadi ya wanaume wa vita 22, 034, kwa mujibu wa orodha zilizomilikiwa na koo za mababu zao.

8 וּבְנֵי בֶכֶר זְמִירָה וְיוֹעָשׁ וֶאֱלִיעֶזֶר וְאֶלְיוֹעֵינַי וְעָמְרִי וְיֶרֵמוֹת
Na-wana-wa Bekeri Zemira Yoashi na-Eliezeri na-Elioenai na-Omri na-Yeremothi
H1071 H2160 H3135 H0461 H6018 H3406

וַאֲבִיָּה׃ וַעֲנָתוֹת וְעָלֶמֶת כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי־בָכֶר
na-Abiya na-Anathothi na-Alemethi wote- hawa wana-wa- Bekeri
H0029 H6068 H5964 H3605 H0428 H1071

Wana wa Beka walikuwa Zemira, Yoashi, Elieza, Elionai, Omri, Yeremoti, Abiya, Anatoti, na Alemeti. Wote hawa walikuwa wana wake.

9 וְהִתְיַחֲשָׁם לְתֹולְדוֹתָם רָאשֵׁי לְבֵית אֲבוֹתָם גִּבֹּורֵי
Na-waliohesabiwa-katika-nasaba kwa-vizazi-vyao viongozi-wa nyumba ya-baba-zao mashujaa
H3187 H8435

חַיִל עֶשְׂרִים אֶלֶף וּמָאתַיִם׃ ס ¶
wa-ushujaa elfu-ishirini elfu na-mia-mbili
H2428 H6242 H0505 H3967

Orodha ya koo zao ilikua na idadi ya 20, 200 viongozi wa familia na wanaume wa vita.

10 וּבְנֵי יְדִיעֲאֵל בִּלְהָן וּבְנֵי בִלְהָן יְעוּשׁ (יִעוּשׁ) וּבִנְיָמִן
Na-wana-wa Yediaeli Bilhani na-wana-wa Bilhani [Yeushi] (Yeushi) na-Benyamini
H3043 H1092 H3266 H3266 H1144

וְאָחִישָׁחַר׃ וְתַרְשִׁישׁ וְזֵיתָן וְכְנַעֲנָה וְאֵהוּד
na-Ahishahari na-Tarshishi na-Zethani na-Kenaana na-Ehudi
H0300 H8659 H2133 H3668 H0164

Mwana wa Yediaeli alikuwa Bilhani. Wana wa Bilhani walikuwa Yeushi, Benjamini, Ehudi, Kenaana, Zetani, Tarishishi, na Ahishahari.

11 כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יְדִיעֲאֵל לְרָאשֵׁי הָאָבוֹת גִּבֹּורֵי חַיִל חֲמִשָּׁה־עָשָׂר
Wote- hawa wana-wa Yediaeli kwa-viongozi-wa baba mashujaa wa-ushujaa elfu-kumi-
H3605 H0428 H1368 H2428 H7651

אֶלֶף וּמָאתַיִם פֹּקְדֵי צָבָא לַמִּלְחָמָה׃
elfu na-mia-mbili waliokwenda vitani kwa-vita
H0505 H3967 H3318 H6240

Wote hawa waikuwa wana wa Yediaeli. Waliorodheshwa katika ukoo orodha ilikuwa 17, 200 viongozi na wanaume wa vita imara kwa kazi ya jeshi.

12

אַחֵר׃	בְּנֵי	חֻשִׁם	עִיר	בְּנֵי	וְחֻפִּם	וְשֻׁפִּם	
Aheri	wana-wa	Hushimu	Iri	wana-wa	na-Hupimu	Na-Shupimu	
H0313			H5893		H2650	H8206	

(Shupimu na Hupimu walikuwa wana wa Iri, na Hushimu alikuwa mwana wa Aheri.)

13

פ	בִּלְהָה׃	בְּנֵי	וְשַׁלּוּם	וְיֵצֶר	וְגוּנִי	יַחְצִיאֵל	נַפְתָּלִי	בְּנֵי
¶	Bilha	wana-wa	na-Shalumu	na-Yeseri	na-Guni	Yahsieli	Naftali	Wana-wa
			H7967	H3337	H1476	H3185	H5321	

Wana wa Naftali walikuwa Yazieli, Guni, Yezeri, na Shalumu. Hawa walikuwa wajukuu wa Bilhahi.

14

מָכִיר	אֶת־	יָלְדָה	הָאֲרַמִּיָּה	פִּילַגְשׁוֹ	יָלָדָה	אֲשֶׁר	אַשְׂרִיאֵל	מְנַשֶּׁה	בְּנֵי
Makiri	—	alimzaa	Mwaramu	suria-wake	alimzaa	ambaye	Asrieli	Manase	Wana-wa
H4353	H0853	H3205	H0761	H6370	H3205		H0844	H4519	

גִּלְעָד׃	אֲבִי
wa-Gileadi	baba
H1568	H0001

Manasse alikua na mtoto wa kiume aliitwa Asrieli, Ambaye suria wake wa Kiaramia alimzalia. Pia alimzaa na Makiri, baba wa Gileadi.

15

מַעֲכָה	אֲחֹתוֹ	וְשֵׁם	וּלְשֻׁפִּים	לְחֻפִּים	אִשָּׁה	לָקַח	וּמָכִיר
Maaka	la-dada-yake	na-jina	na-kwa-Shupimu	kwa-Hupimu	mke	alichukua	Na-Makiri
H4601	H0269	H8034	H8206	H2650	H0802	H3947	H4353

בָּנוֹת׃	לִצְלָפְחָד	וַתְּהִנָּה	צְלָפְחָד	הַשֵּׁנִי	וְשֵׁם
binti	kwa-Selofehadi	na-wakawa	Selofehadi	la-wa-pili	na-jina
H1323	H6765	H1961	H6765	H8145	H8034

Makiri alimchukua mke wake kutoka Hupite na Shupite. Jina la dada yake lilikuwa Maaka. Mwingine wa uzao wa Manasse alikuwa Zalofehadi, ambaye alikuwa na mabinti pekee.

16

וְשֵׁם	פֶּרֶשׁ	שְׁמוֹ	וַתִּקְרָא	בֵּן	מָכִיר	אֵשֶׁת־	מַעֲכָה	וַתֵּלֶד
na-jina	Pereshi	jina-lake	na-akamwita	mwana	Makiri	mke-wa-	Maaka	Na-akamzaa
H8034	H6570	H8034	H7121		H4353	H0802	H4601	H3205

וָרָקֶם׃	אוּלָם	וּבְנָיו	שֶׁרֶשׁ	אָחִיו
na-Rakemu	Ulamu	na-wanawe	Shereshi	la-ndugu-yake
H7552	H0198		H8329	H0251

Maaka mke wa Makiri, alimzaa mwana na alimuita Pereshi. Kaka yake aliitwa Shereshi, na wana wake walikuwa Ulamu na Rakemu.

17

בֶּן־	מָכִיר	בֶּן־	גִּלְעָד	בְּנֵי	אֱלֶה	בְּדָן	אוּלָם	וּבְנֵי
mwana-wa-	Makiri	mwana-wa-	Gileadi	wana-wa	hawa	Bedani	Ulamu	Na-wana-wa
	H4353		H1568		H0428	H0917	H0198	

מְנַשֶּׁה׃
Manase
H4519

Mwana wa Ulami alikuwa Bedani. Hawa walikuwa uzao wa Gileadi mwana wa Makiri mwana wa Manase.

18

מַחְלָה׃	וְאֶת־	אֲבִיעֶזֶר	וְאֶת־	אִשְׁהֹוד	אֶת־	יָלְדָה	הַמֹּלֶכֶת	וַאֲחֹתוֹ
Mahla	na-—	Abiezeri	na-—	Ishhodi	—	alimzaa	Hamoleketh	Na-dada-yake
H4244	H0853	H0044	H0853	H0379	H0853	H3205	H4447	H0269

Dada wa Gileadi Hamoleketi alimzaa Ishihodi, Abi Ezeri, na Mahila.

19

פ ¶	וַאֲנִיעָם׃	וְלִקְחִי	וְשֶׁכֶם	אַחְיָן	שְׁמִידָע	בְּנֵי	וַיִּהְיוּ
	na–Aniamu	na–Likhi	na–Shekemu	Ahyani	Shemida	wana–wa	Na–wakawa
	H0593	H3949	H7928	H0291	H8061		H1961

Wana wa Shemida walikuwa Ahiana, Shekemu, Liki, na Aniamu.

20

וְאֶלְעָדָה	בְּנוֹ	וְתַחַת	בְּנוֹ	וּבֶרֶד	שׁוּתֶלַח	אֶפְרַיִם	וּבְנֵי
na–Eleada	mwanawe	na–Tahathi	mwanawe	na–Beredi	Shutela	Efraimu	Na–wana–wa
H0497		H8480		H1260	H7803	H0669	

בְּנוֹ׃	וְתַחַת	בְּנוֹ
mwanawe	na–Tahathi	mwanawe
	H8480	

Uzao wa Efraimu ulikuwa kama ifuatavyo: Efraimu mwana wa Shutela. Shutela mwana wa Beredi. Beredi mwana wa Tahati.

21

אַנְשֵׁי־	וַהֲרָגוּם	וְאֶלְעָד	וְעֶזֶר	בְּנוֹ	וְשׁוּתֶלַח	בְּנוֹ	וְזָבָד	
watu–wa–	na–wakawaua	na–Eladi	na–Ezeri	mwanawe	na–Shutela	mwanawe	Na–Zabadi	
H0376	H2026	H0496	H5827		H7803		H2066	

מִקְנֵיהֶם׃	אֶת־	לָקַחַת	יָרְדוּ	כִּי	בָּאָרֶץ	הַנּוֹלָדִים	גַּת
mifugo–yao	—	kuchukua	walishuka	kwa–sababu	katika–nchi	waliozaliwa	Gathi
H4735	H0853	H3947	H3381		H0776	H3205	H1661

Tahati mwana wa Eleada. Eleada mwana wa Shutela. (Eza na Eleadi waliuawa na wanaume wa Gati, wenyeji wa nchi, walipoenda kuiba mifugo yao.

22

לְנַחֲמוֹ׃	אֶחָיו	וַיָּבֹאוּ	רַבִּים	יָמִים	אֲבִיהֶם	אֶפְרַיִם	וַיִּתְאַבֵּל
kumfariji	ndugu–zake	na–wakaja	nyingi	siku	baba–yao	Efraimu	Na–akaomboleza
H5162	H0251	H0935		H3117	H0001	H0669	H0056

Efraimu baba yao aliomboleza kwa siku nyingi, na kaka zake walikuja kumfariji.

23

אֶת־	וַיִּקְרָא	בֵּן	וַתֵּלֶד	וַתָּהַר	אִשְׁתּוֹ	אֶל־	וַיָּבֹא
—	na–akamwita	mwana	na–akamzaa	na–akapata–mimba	mke–wake	kwa–	Na–akaingia
H0853	H7121		H3205	H2029	H0802	H0413	H0935

בְּבֵיתוֹ׃	הָיְתָה	בְּרָעָה	כִּי	בְּרִיעָה	שְׁמוֹ
katika–nyumba–yake	ilikuwa	kwa–msiba	kwa–sababu	Beria	jina–lake
	H1961			H1283	H8034

Alilala na mkewe. Akapata mimba akamzaa mwana. Efraimu akamuita Beria, kwa sababu maafa yalishakuja nyumbani mwake.

24

וְאֶת	הָעֶלְיֹון	וְאֶת־	הַתַּחְתֹּון	בֵּית־חוֹרֹן	אֶת־	וַתִּבֶן	שְׁאֵרָה	וּבִתּוֹ
na–—	ya–Juu	na–—	ya–Chini	Beth-Horoni	—	na–akajenga	Sheera	Na–binti–yake
H0853		H0853	H8481	H1032	H0853	H1129	H7609	H1323

שְׁאֵרָה׃	אֻזֵּן
Sheera	Uzeni
H0242	H0242

Binti yake alikuwa Sheera, ambaye alijenga miji juu na chini Beth Horon na Uzzen Sheerah.)

25

בְּנוֹ׃	וְתַחַן	בְּנוֹ	וְתֶלַח	וְרֶשֶׁף	בְּנוֹ	וְרָפַח
mwanawe	na–Tahani	mwanawe	na–Tela	na–Reshefu	mwanawe	Na–Refa
	H8465		H8520	H7566		H7506

Mwana wake alikuwa Rafa. Mwana wa Rafa alikuwa Reshefi. Mwana wa Reshafi alikuwa Tela. Mwana wa Tela alikuwa Tahani.

26	לַעְדָּן	בְּנוֹ	עַמִּיהוּד	בְּנוֹ	אֱלִישָׁמָע	בְּנוֹ׃
	Laadani	mwanawe	Amihudi	mwanawe	Elishama	mwanawe
	H3936		H5989		H0476	

Mwana wa Tahani alikuwa Ladani. Mwana wa Ladani alikuwa Amihudi. Mwana wa Amihudi alikuwa Elishama.

27	נוּן	בְּנוֹ	יְהוֹשֻׁעַ	בְּנוֹ׃
	Nuni	mwanawe	Yoshua	mwanawe
	H5126		H3091	

Mwana wa Elishama alikuwa Nuni. Mwana wa Nuni alikuwa Joshua.

28	וַאֲחֻזָּתָם	וּמִשְׁכְּנוֹתָם	בֵּית־אֵל	וּבְנֹתֶיהָ	וְלַמִּזְרָח	וְלַמַּעֲרָב
	Na–milki–yao	na–makazi–yao	Betheli	na–vijiji–vyake	na–mashariki	na–magharibi
	H0272	H4186	H1008	H1323	H4217	H4628

וּבְנֹתֶיהָ׃	עַיָּה	עַד־	וּבְנֹתֶיהָ	וּשְׁכֶם	וּבְנֹתֶיהָ	גָּזֶר
na–vijiji–vyake	Aya	hadi–	na–vijiji–vyake	na–Shekemu	na–vijiji–vyake	Gezeri
H1323	H5804	H5704	H1323	H7927	H1323	H1507

Mali zao na makazi yao yalikuwa Betheli na yalizungukwa na vijiji. Waliongeza upande wa mashariki hadi Naarani na upande wa magharibi hadi Gezeri na vijiji vyake, na Shekemu na vijiji vyake hadi Aya na vijiji vyake.

29	וְעַל־	יְדֵי	מְנַשֶּׁה	בֵּית־שְׁאָן	וּבְנֹתֶיהָ	תַּעֲנַךְ	וּבְנֹתֶיהָ
	Na–katika–	mikono–ya	Manase	Beth-Sheani	na–vijiji–vyake	Taanaki	na–vijiji–vyake
	H3027		H4519	H1052	H1323	H8590	H1323

בְּנֵי־	יוֹסֵף	בְּנֵי	יָשְׁבוּ	בְּאֵלֶּה	וּבְנוֹתֶיהָ	דּוֹר	וּבְנוֹתֶיהָ	מְגִדּוֹ
mwana–wa–	Yosefu	wana–wa	walikaa	katika–hizi	na–vijiji–vyake	Dori	na–vijiji–vyake	Megido
	H3130		H3427	H0428	H1323	H1756	H1323	H4023

פ	:יִשְׂרָאֵל	
¶	Israeli	
	H3478	

Katika mipaka pamoja na Manasse kulikuwa na Beti shani na vijiji vyake, Taanaki na vijiji vyake, Megido na vijiji vyake, na Dori na vijiji vyake. Katika huu mji waliishi uzao wa Josefu mwana wa Israeli.

30	בְּנֵי	אָשֵׁר	יִמְנָה	וְיִשְׁוָה	וְיִשְׁוִי	וּבְרִיעָה	וְשֶׂרַח	אֲחוֹתָם׃
	Wana–wa	Asheri	Yimna	na–Yishva	na–Yishvi	na–Beria	na–Sera	dada–yao
		H0836	H3232	H3438	H3440	H1283	H8294	H0269

Wana wa Asha walikuwa Imna, Ishiva, Ishivi, na Beria. Sera alikuwa dada yao.

31	וּבְנֵי	בְּרִיעָה	חֶבֶר	וּמַלְכִּיאֵל	הִוא	אֲבִי	[ברזות]	(בִּרְזָיִת׃)
	Na–wana–wa	Beria	Heberi	na–Malkieli	yeye	baba	[wa–Birzayith]	(wa–Birzayith)
	H1283	H1283	H2268	H4439	H1931	H0001	H1269	H1269

Wana wa Beria walikuwa Heberi na Malchieli, Ambaye alikuwa baba wa Birzaiti.

32	וְחֶבֶר	הוֹלִיד	אֶת־	יַפְלֵט	וְאֶת־	שֹׁמֶר	וְאֶת־	חוֹתָם	וְאֶת	שׁוּעָא	אֲחוֹתָם׃
	Na–Heberi	alizaa	—	Yafleti	na–—	Shomeri	na–—	Hothamu	na–—	Shua	dada–yao
	H2268	H3205	H0853	H3310	H0853	H7763	H0853	H2369	H0853	H7774	H0269

Wana wa Heberi walikuwa Yafeti, Shomer, na Hotamu. dada yao alikuwa Shua.

33	וּבְנֵי	יַפְלֵט	פָּסַךְ	וּבִמְהָל	וְעַשְׁוָת	אֱלֶּה	בְּנֵי	יַפְלֵט׃
	Na–wana–wa	Yafleti	Pasaki	na–Bimhali	na–Ashvathi	hawa	wana–wa	Yafleti
	H3310	H3310	H6457	H1118	H6220	H0428		H3310

Wana wa Yafeti walikuwa Pasach, Bimhali, na Ashivati. hawa walikuwa watoto wa yafeti.

וּבְנֵי	שֶׁמֶר	אֲחִי	ורוהגה]	(וְרָהְגָּה	יחבה]	(וְחֻבָּה	אֲרָם׃	34
Na–wana–wa	Shemeri	Ahi	[na–Rohga]	(na–Rohga)	[Yehuba]	(na–Huba)	na–Aramu	
H0758	H0277	H8106	H7303	H7303	H3160	H3160	H0758	

shoma, kaka wa Yafeti alikuwa na wana hawa: Roga, Yehuba, Aram.

וּבֶן־	הֶלֶם	אָחָיו	צוֹפַח	וְיִמְנָע	וְשֶׁלֶשׁ	וְעָמָל׃	35
Na–wana–wa–	Helemu	ndugu–yake	Sofa	na–Yimna	na–Sheleshi	na–Amali	
H1987	H0251	H6690	H3234	H8028	H6000		

Kaka yake Shema, Helemu, alikuwa na wana hawa: Zofa, Imna, Sheleshi na Amali.

בְּנֵי	צוֹפַח	סוּחַ	וְחַרְנֶפֶר	וְשׁוּעָל	וּבֶרִי	וְיִמְרָה׃	36
Wana–wa	Sofa	Sua	na–Harneferi	na–Shuali	na–Beri	na–Yimra	
	H6690	H5477	H2774		H1275	H3236	

Wana wa Zofa walikuwa Sua, Harinefa, Shua, Beri, IMra,

בְּצֶר	וָהוֹד	וְשַׁמָּא	וְשִׁלְשָׁה	וְיִתְרָן	וּבְאֵרָא׃	37
Beseri	na–Hodi	na–Shama	na–Shilsha	na–Ithrani	na–Beera	
H1221	H1936	H8037	H8030	H3506	H0878	

Beza, Hodi, Shamma, Shilsha, Ithrani, na Beera.

וּבְנֵי	עֶלָא	אֶרַח	יְפֻנֶּה	יֶתֶר	וַאֲרָא׃	38
Na–wana–wa	Ula	Ara	Yefune	Yetheri	na–Ara	
	H5925	H0733	H3312	H3500	H0690	

Wana wa Yeta walikuwa Jefune, Pispa, na Ara.

וּבְנֵי	עֵלָא	אֶרַח	וְחַנִיאֵל	וְרִצְיָא׃	39
Na–wana–wa	Ula	Ara	na–Hanieli	na–Rizia	
	H5925	H0733	H2592	H7525	

Wana wa Ulla walikwa Ara, Hannieli, na Rizia.

גִּבּוֹרֵי	בְרוּרִים	הָאָבוֹת	בֵּית־	רָאשֵׁי	אָשֵׁר	בְּנֵי־	אֱלֶה	כָּל־	40
mashujaa	wateule	baba	nyumba–ya–	viongozi–wa	Asheri	wana–wa–	hawa	Wote–	
H1368	H1305	H0001			H0836		H0428	H3605	

בַּמִּלְחָמָה	בַּצָּבָא	וְהִתְיַחְשָׁם	הַנִּשְׂאִים	רָאשֵׁי	חֵיָלִים
kwa–vita	kwa–jeshi	na–waliohesabiwa–katika–nasaba	wakuu	viongozi–wa	wa–ushujaa
H4421		H3187			H2428

מִסְפָּרָם	אֲנָשִׁים	עֶשְׂרִים	וְשִׁשָּׁה	אֶלֶף׃	ס	
idadi–yao	watu	ishirini	na–sita	elfu	¶	
H4557	H0376	H6242	H8337	H0505		

Hawa wote walikuwa uzao wa Asha. Walikua mababu wa ukoo, viongozi wa familia, wananume wa kipekee, wanaume wa vita, na machifu kati ya viongozi. Kulikuwa na wanaume elfu ishirini na sita walioorodheshwa waliokuwa imara kwa kazi ya jeshi, kwa mujibu wa idadi iliyo orodheshwa.

Chapter 8

וְאַחְרַח	הַשֵּׁנִי	אַשְׁבֵּל	בְּכֹרוֹ	בָּלַע	אֶת־	הוֹלִיד	וּבִנְיָמִן	1
na–Ahara	wa–pili	Ashbeli	mzaliwa–wake–wa–kwanza	Bela	—	alizaa	Na–Benyamini	
H0315	H8145	H0788	H1060		H0853	H3205	H1144	

הַשְּׁלִישִׁי׃
wa–tatu
H7992

Wana watano wa Benjamini walikuwa Bela mwana wake wa kwanza, Asibeli, Ahara,

ס ¶	הַחֲמִישִׁי׃	וְרָפָא	הָרְבִיעִי	נוֹחָה	2
	wa–tano	na–Rafa	wa–nne	Noha	
	H2549	H7498	H7243	H5119	

Noha, na Rafa.

וַאֲבִיהוּד׃	וְגֶרָא	אַדָּר	לְבָלַע	בָּנִים	וַיִּהְיוּ	3
na–Abihudi	na–Gera	Adari	kwa–Bela	wana	Na–wakawa	
H0031	H1617	H0146			H1961	

Wana wa Bela walikuwa Adari, Gera, Abihudi,

וַאֲחוֹחַ׃	וְנַעֲמָן	וַאֲבִישׁוּעַ	4
na–Ahoa	na–Naamani	Na–Abishua	
H0265	H5283	H0050	

Abishau, Naamani, Ahoa,

וְחוּרָם׃	וּשְׁפוּפָן	וְגֶרָא	5
na–Huramu	na–Shefufani	Na–Gera	
H2361		H1617	

Gera, Shefufani, na Huramu.

גֶּבַע	לְוַוֹשְׁבֵי	אָבוֹת	רָאשֵׁי	הֵם	אֵלֶּה	אֲחוּד	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	6
Geba	kwa–wakaaji–wa	baba	viongozi–wa	ndio	hawa	Ehudi	wana–wa	Na–hawa	
H1387	H3427	H0001		H1992	H0428	H0261		H0428	

מָנָחַת׃	אֶל־	וַיַּגְלוּם	
Manahathi	kwenda–	na–wakawapeleka–uhamishoni	
	H0413	H1540	

Hawa walikuwa uzao wa Ehudi ambao walikuwa vichwa vya koo kwa wakazi wa Geba, ambao walihimizwa kuhamia Manahati:

עֻזָּא	אֶת־	וְהוֹלִיד	הֶגְלָם	הוּא	וְגֶרָא	וַאֲחִיָה	וְנַעֲמָן	7
Uza	—	na–akamzaa	aliwapeleka–uhamishoni	yeye	na–Gera	na–Ahiya	Na–Naamani	
	H0853	H3205	H1540	H1931	H1617	H0281	H5283	

אֲחִיחֻד׃	וְאֶת־	
Ahihudi	na–—	
H0284	H0853	

Naamani, Ahijahi, na Gera. Wa mwishi, Gera, aliwaongoza katika kuhama. Alikuwa baba wa Uza na Ahihudi.

חוּשִׁים	אֹתָם	שִׁלְּחוֹ	מִן־	מוֹאָב	בִּשְׁדֵה	הוֹלִיד׀	וְשַׁחֲרַיִם	8
Hushimu	wao	kuwaachilia	baada–ya–	Moabu	katika–nchi–ya	alizaa	Na–Shaharaimu	
	H0853	H7971		H4124		H3205	H7842	

נָשָׁיו׃	בַּעֲרָא	וְאֶת־	
wake–zake	Baara	na–—	
H0802	H1199	H0853	

Shaharaimu akawa baba wa watoto katika ardhi ya Moabu, baada ya kuwatariki wake zake Hushimu na Baara.

מֵישָׁא	וְאֶת־	צִבְיָא	וְאֶת־	יוֹבָב	אֶת־	אִשְׁתָּו	חָדֶשׁ	מִן־	וַיּוֹלֶד	9
Mesha	na–—	Sibia	na–—	Yobabu	—	mke–wake	Hodeshi	kutoka–kwa–	Na–akazaa	
H4331	H0853	H6644	H0853	H3103	H0853	H0802	H2321		H3205	

מַלְכָּם׃	וְאֶת־	
Malkamu	na–—	
	H0853	

kwa mke wake Hodeshi, Shaharaimu akawa baba wa Yobabu, Zibia, Mesha, Malkamu,

אָבוֹת׃	רָאשֵׁי	בָּנָיו	אֱלֹהָ	מִרְמָה	וְאֶת־	שָׁכְיָה	וְאֶת־	יְעוּץ	וְאֶת־
baba	viongozi–wa	wanawe	hawa	Mirma	na–—	Sakia	na–—	Yeusi	na–—
H0001			H0428	H4821	H0853	H7634	H0853	H3263	H0853

10

Yeuzi, Shachia, na Mirima. Hawa walikuwa wana wake, viongozi katika koo zao.

אֶלְפָּעַל׃	וְאֶת־	אֲבִיטוּב	אֶת־	הוֹלִיד	וּמֵחֲשִׁים
Elpaali	na–—	Abitubu	—	alizaa	Na–kutoka–kwa–Hushimu
H0508	H0853	H0036	H0853	H3205	

11

Alikwisha kuwa baba wa Abitubi, na Elipaali kwa Hushimu.

וְאֶת־	אוֹנוֹ	אֶת־	בְּנָה	הוּא	וְשָׁמֶד	וּמִשְׁעָם	עֶבֶר	אֶלְפַּעַל	וּבְנֵי
na–—	Ono	—	alijenga	yeye	na–Shemedi	na–Mishamu	Eberi	Elpaali	Na–wana–wa
H0853	H0207	H0853	H1129	H1931	H8106	H4936	H5677	H0508	

וּבְנֹתֶיהָ׃	לֹד
na–vijiji–vyake	Lodi
H1323	H3850

12

Wana wa Elipaali walikuwa Eba, Mishamu, na Shemedi (ambao walijenga Ono na Lod pamoja na vijiji vilivyozunguka.)

הֵמָּה	אַיָּלוֹן	לְיוֹשְׁבֵי	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	הֵמָּה	וְשֶׁמַע	וּבְרִעָה	
wao	Aiyaloni	kwa–wakaaji–wa	baba	viongozi–wa	hawa	na–Shema	Na–Beria	
H1992	H0357	H3427	H0001		H1992	H8087	H1283	

גַּת׃	יֹשְׁבֵי	אֶת־	הִבְרִיחוּ
Gathi	wakaaji–wa	—	waliwafukuza
H1661	H3427	H0853	H1272

13

Pia walikuwako Beria na Shema. Walikuwa vichwa vya koo walizoishi Aijalon, Ambao waliwaondoa wakazi wa Gati.

וִירֵמוֹת׃	שָׁשָׁק	וְאַחְיוֹ
na–Yeremothi	Shashaki	Na–Ahio
H3406	H8349	H0283

14

Beria alikuwa na wana watatu: Ahio, Shashaki, Jeremothi,

וָעֶדֶר׃	וַעֲרָד	וּזְבַדְיָה
na–Ederi	na–Aradi	Na–Zebadia
H5738		H2069

15

Zebadia, Aradi, Eda,

בְּרִיעָה׃	בְּנֵי	וְיוֹחָא	וְיִשְׁפָּה	וּמִיכָאֵל
Beria	wana–wa	na–Yoha	na–Ishpa	Na–Mikaeli
H1283		H3109	H3472	H4317

16

Mikaeli, Ishipa, na Joha.

וָחֶבֶר׃	וְחִזְקִי	וּמְשֻׁלָּם	וּזְבַדְיָה	
na–Heberi	na–Hizki	na–Meshulamu	Na–Zebadia	
H2268	H2395	H4918	H2069	

17

Elipaa alikuwa na wana hawa: Zebadia, Meshulamu, Hiziki, Heba, Ishimerai, Izilia, na Yobabu.

אֶלְפָּעַל׃	בְּנֵי	וְיוֹקָבֶד	וְיִזְלִיאָה	וְיִשְׁמְרַי	
Elpaali	wana–wa	na–Yobabu	na–Izlia	Na–Ishmerai	
H0508		H3103	H3152	H3461	

18

Shimei alikuwa na wana hawa: Yokimu, Zikri, Zabdi,

19 וְיָקִים וְזִכְרִי וְזַבְדִי׃
Na–Yakimu na–Zikri na–Zabdi
H3356 H2147 H2067

Elienai, Zilletai, Elieli,

20 וֶאֱלְיֵעֵנַי וְצִלְתַּי וֶאֱלִיאֵל׃
Na–Elienai na–Silethai na–Elieli
H0462 H6769 H0447

Adaia, Beraia, na Shimrati.

21 וַעֲדָיָה וּבְרָאיָה וְשִׁמְרָת שִׁמְעִי׃
Na–Adaya na–Beraya na–Shimrathi wana–wa Shimei
H5718 H1256 H8119 H8096

Shashaki alikuwa na wana hawa: Ishipani, Eba, Elieli,

22 וְיִשְׁפָּן וָעֵבֶר וֶאֱלִיאֵל׃
Na–Ishpani na–Eberi na–Elieli
H3473 H5677 H0447

Abdoni, Zikri, Hanani,

23 וְעַבְדּוֹן וְזִכְרִי וְחָנָן׃
Na–Abdoni na–Zikri na–Hanani
H5658 H2147 H2605

Hanania, Elamu, Antotoja,

24 וַחֲנַנְיָה וְעֵילָם וְעַנְתֹתִיָּה׃
Na–Hanania na–Elamu na–Anthothiya
H6070

Ifdeia, na Penueli.

25 וְיִפְדְּיָה ופניאל [ופנואל] שָׁשָׁק׃
Na–Ifdeya [na–Penieli] (na–Penueli) wana–wa Shashaki
H3301 H6439 H6439 H8349

Yerohamu alikuwa na wana hawa: Shamsherai, Sheharia, Atli,

26 וְשַׁמְשְׁרַי וּשְׁחַרְיָה וַעֲתַלְיָה׃
Na–Shamsherai na–Sheharia na–Athalia
H8125 H7841 H6271

Yaareshia, Elija, na Zikri.

27 וְיַעֲרֶשְׁיָה וְאֵלִיָּה וְזִכְרִי יְרֹחָם׃
Na–Yaareshia na–Eliya na–Zikri wana–wa Yerohamu
H3298 H0452 H2147 H3395

Hawa walikuwa vichwa vya koo na viongozi walioishi Yerusalemu.

28 אֵלֶּה רָאשֵׁי לְתֹלְדוֹתָם בָּאָוֹת רָאשֵׁי וַיֵּשְׁבוּ אֵלֶּה בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ ס ¶
Hawa viongozi–wa baba kwa–vizazi–vyao wakuu walikaa hawa huko–Yerusalemu
H0428 H0001 H8435 H0428 H3427 H3389

Baba wa Gibeoni, Jeieli, ambaye mke wake aliitwa Maaka, aliishi ndani ya Gibeoni.

29 וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃
Na-huko-Gibeoni alikaa baba wa-Gibeoni na-jina la-mke-wake Maaka
H1391 H3427 H0001 H1391 H8034 H0802 H4601

Uzao wake wa kwanza alikuwa Abdoni, akafatia Zuri, Kishi, Baali, Nadab,

30 וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנָדָב׃
Na-mwanawe mzaliwa-wa-kwanza Abdoni na-Suri na-Kishi na-Baali na-Nadabu
H1060 H5658 H6698 H7027 H1060 H5070

Gedori, Ahio, na Zekari.

31 וְגֶדֹר וְאַחְיוֹ וְזֶכֶר׃
Na-Gedori na-Ahio na-Zekeri
H1446 H0283 H2144

Mwana mwingine wa Yeieli alikuwa Mikloti, ambaye akaja kuwa baba wa Shimea. Pia wanaishi karibu na ndugu zao Yerusalemu.

32 וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת־שִׁמְאָה וְאַף־הֵמָּה נֶגֶד אֲחֵיהֶם יָשָׁבוּ
Na-Miklothi alizaa — Shimea na-pia- wao kuwaelekea ndugu-zao walikaa
H4732 H3205 H0853 H8039 H0637 H1992 H5048 H0251 H3427

ס ¶ עִם־אֲחֵיהֶם׃ בִּירוּשָׁלִַם
pamoja-na- ndugu-zao huko-Yerusalemu
H0251 H3389

Neri alikuwa baba wa Kishi. Kishi alikuwa baba wa Sauli. Sauli alikuwa baba wa Yonathani, Malkishua, Abinadabu, na Ishbaali.

33 וְנֵר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד אֶת־
Na-Neri alizaa — Kishi na-Kishi alizaa — Shauli na-Shauli alizaa —
H5369 H3205 H0853 H7027 H3205 H0853 H7586 H3205 H0853

יְהוֹנָתָן וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־אֶשְׁבָּעַל׃
na-Yonathani na-— Malki-Shua na-— Abinadabu na-— Esh-Baali
H3083 H0853 H4444 H0853 H0041 H0853 H0792

Mwana wa Yonathani alikuwa Meribu Baali. Meribu Baali alikuwa baba wa Mika.

34 וּבֶן־יְהוֹנָתָן מְרִיב בָּעַל מְרִיב בָּעַל הוֹלִיד אֶת־מִיכָה׃
Na-mwana-wa- Yonathani Merib-Baali Merib-Baali na-Merib-Baali alizaa — Mika
H3083 H4807 H4807 H3205 H0853 H4318

Wana wa Mika walikuwa Pithoni, Meleki, Tarea, and Ahazi.

35 וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ וְתַאְרֵעַ וְאָחָז׃
Na-wana-wa Mika Pithoni na-Meleki na-Tarea na-Ahazi
H4318 H6377 H4429 H8390 H0271

Ahazi akawa baba wa Yehoada. Yehoada alikuwa baba wa Amelethi, Azimavethi, na Zimri. Zimri alikuwa baba wa Moza.

36 וְאָחָז הוֹלִיד אֶת־יְהוֹעַדָּה וְיְהוֹעַדָּה הוֹלִיד אֶת־עַלְמֶת וְאֶת־עַזְמָוֶת
Na-Ahazi alizaa — Yehoada na-Yehoada alizaa — Alemethi na-— Azmawethi
H0271 H3205 H0853 H3085 H3085 H3205 H0853 H5964 H0853 H5820

וְאֶת־זִמְרִי זִמְרִי הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא׃
na-— Zimri alizaa — Mosa
H0853 H3205 H0853 H4162

Moza alikuwa baba wa Binea. Binea alikuwa baba wa Rafa. Rafa alikuwa baba wa Eleasa. Eleasa alikuwa baba wa Azeli.

37	וּמוֹצָא	הוֹלִיד	אֶת־	בִּנְעָא	רָפָה	בְּנוֹ	אֶלְעָשָׂה	בְּנוֹ	אָצֵל	בְּנוֹ׃
	Na–Mosa	alizaa	—	Binea	Rafa	mwanawe	Eleasa	mwanawe	Aseli	mwanawe
	H4162	H3205	H0853	H1150	H7498		H0501			

Azeli alikuwa na wana sita: Azrikamu, Bokeru, Ishimaeli, Obadia, na Hanani. Wote hawa walikuwa wana wa Azeli.

38	וּלְאָצֵל׃	שִׁשָּׁה	בָּנִים׃	וְאֵלֶּה	שְׁמוֹתָם	וְעַזְרִיקָם	בֹּכְרוּ	וְיִשְׁמָעֵאל	וְשְׁעַרְיָה
	Na–kwa–Aseli	sita	wana	na–haya	majina–yao	Azrikamu	Bokeru	na–Ishmaeli	na–Shearia
		H8337		H0428	H8034	H5840	H1074	H3458	H8187

וְעֹבַדְיָה	וְחָנָן	כָּל־	אֵלֶּה	בְּנֵי	אָצֵל׃
na–Obadia	na–Hanani	wote–	hawa	wana–wa	Aseli
H5662	H2605	H3605	H0428		

Wana wa Esheki, kaka yake, walikuwa Ulamu mzaliwa wake wa kwanza, Yeushi wa pili, na Elifeleti wa tatu.

39	וּבְנֵי	עֵשֶׁק	אָחִיו	אוּלָם	בְּכֹרוֹ	יְעוּשׁ	הַשֵּׁנִי
	Na–wana–wa	Esheki	ndugu–yake	Ulamu	mzaliwa–wake–wa–kwanza	Yeushi	wa–pili
		H6232	H0251	H0198	H1060	H3266	H8145

וֶאֱלִיפֶלֶט	הַשְּׁלִשִׁי׃
na–Elifeleti	wa–tatu
H0467	H7992

Wana wa Ulamu walikuwa wanaume wa mapambano na warusha mishale wa zuri. Walikuwa na wana wengi na wajukuu, jumla ya 150. Wote hawa walikuwa uzao wa Benjamini.

40	וַיִּהְיוּ	בְּנֵי־	אוּלָם	אֲנָשִׁים	גִּבֹּרֵי־	חַיִל	דֹּרְכֵי	קֶשֶׁת	וּמַרְבִּים
	Na–wakawa	wana–wa–	Ulamu	watu	mashujaa–	wa–ushujaa	wapiga	upinde	na–wengi
	H1961		H0198	H0376	H1368	H2428	H1869	H7198	

פ ¶	בְּנֵי	וּבְנֵי	בָּנִים	מֵאָה	חֲמִשִּׁים	וַחֲמִשָּׁה	כָּל־	אֵלֶּה	מִבְּנֵי	בִנְיָמִן׃
	wana	na–wana–wa	wana	mia	na–hamsini	na–hamsini	wote–	hawa	kutoka–wana–wa	Benyamini
				H3967	H2572		H3605	H0428		H1144

Chapter 9

1	וְכָל־	יִשְׂרָאֵל	הִתְיַחְשׂוּ	וְהִנָּם	כְּתוּבִים	עַל־	
	Na–Israeli–wote–	Israeli	walihesabiwa–katika–nasaba	na–tazama	wameandikwa	katika–	
	H3605	H3478	H3187	H2009	H3789		

סֵפֶר	מַלְכֵי	יִשְׂרָאֵל	וְיהוּדָה	הָגְלוּ	לְבָבֶל
kitabu–cha	wafalme–wa	Israeli	na–Yuda	walipelekwa–uhamishoni	Babeli
	H4428	H3478	H3063	H1540	H0894

ס ¶	בְּמַעֲלָם׃
	kwa–sababu–ya–kukosa–kwao–uaminifu
	H4604

Kwa hivyo watu wote wa Israeli walinakiliwa ki uzao. Walinakiliwa katika vitabu vya kifalme vya Israeli. Yuda, walipelekwa matekani Babylon kwasababu ya dhambi zao.

2 וְהַיּוֹשְׁבִים֙ הָרִאשֹׁנִ֔ים אֲשֶׁ֥ר בַּאֲחֻזָתָ֖ם בְּעָרֵיהֶ֑ם יִשְׂרָאֵל֙ הַכֹּהֲנִ֣ים הַלְוִיִּ֔ם וְהַנְתִינִֽים׃

וְהַ	יּוֹשְׁבִים֙	הָרִ	אשֹׁנִ֔ים	אֲשֶׁ֥ר	בַּ	אֲחֻזָתָ֖ם	בְּ	עָרֵיהֶ֑ם
Na–wakaaji		wa–kwanza		ambao	katika–milki–yao		katika–miji–yao	
H3427		H7223			H0272			

יִשְׂרָאֵל֙	הַ	כֹּהֲנִ֣ים	הַ	לְוִיִּ֔ם	וְ	הַ	נְתִינִֽים׃	
Israeli		makuhani		Walawi	na–		Wanethini	
H3478		H3548		H3881			H5411	

Wakwanza kurudi kuishi katika miiji yao walikuwa Waisraeli, Makuhani, Walawi, na Watumishi wa hekalu.

3 וּבִירוּשָׁלַ֗͏ִם יָשְׁבוּ֙ מִבְּנֵ֣י יְהוּדָ֔ה וּמִבְּנֵ֖י בִּנְיָמִ֑ן וּמִבְּנֵ֥י אֶפְרַ֖יִם וּמְנַשֶּֽׁה׃

וּבִ	ירוּשָׁלַ֗͏ִם	יָשְׁבוּ֙	מִ	בְּנֵ֣י	יְהוּדָ֔ה	וּ	מִ	בְּנֵ֖י	בִּנְיָמִ֑ן	וּ	מִ	בְּנֵ֥י	אֶפְרַ֖יִם	וּ	מְנַשֶּֽׁה׃
Na–huko–Yerusalemu		walikaa	kutoka–	wana–wa	Yuda	na–	kutoka–	wana–wa	Benyamini	na–	kutoka–	wana–wa	Efraimu	na–	Manase
H3389		H3427			H3063				H1144				H0669		H4519

Baadhi ya uzao wa Yuda, Benjamin, Efraimu, na Manase waliishi Yerusalemu.

4 עוּתַ֤י בֶּן־עַמִּיהֻוד֙ בֶּן־עָמְרִ֣י בֶּן־אִמְרִ֔י בֶּן־בָּנִ֖י מִן־(בָּנְיִ)([בנימין] מִן־(כְּלוּבַ֑י) בְּנֵי־פֶ֖רֶץ בֶּן־יְהוּדָֽה׃

עוּתַ֤י	בֶּן־	עַמִּיהֻוד֙	בֶּן־	עָמְרִ֣י	בֶּן־	אִמְרִ֔י	בֶּן־	בָּנִ֖י	מִן־	(כְּלוּבַ֑י)	בְּנֵי־	פֶ֖רֶץ	בֶּן־	יְהוּדָֽה׃				
Uthai	mwana–wa–	Amihudi	mwana–wa–	Omri	mwana–wa–	Imri	mwana–wa–		(kutoka–)	(Bani)	wana–wa–	Peresi	mwana–wa–	Yuda				
H5793		H5989		H6018		H0566			H1144	H1137		H6557		H3063				

[בנימין]																		
[Benyamini]																		
H1144																		

Wahamiaji walijumusha Uthai mwana wa Ammihudi mwana wa Omri mwana wa Bani, moja ya uzao wa Perezi mwana wa Yuda.

5 וּבָנָיו׃ הַבְּכוֹר֙ עַשָׂיָ֔ה הַשִּׁלֹנִ֖י וּמִן־

וּבָ	נָיו׃	הַבְּכוֹר֙	עַשָׂיָ֔ה	הַ	שִּׁלֹנִ֖י	וּ	מִן־	
na–wanawe		mzaliwa–wa–kwanza	Asaya		Washiloni	Na–	kutoka–	
		H1060	H6222		H7888			

Kati ya Mashilonite kulikuwa na Asaia mtoto wa kwanza na wana wake.

6 וְתִשְׁעִֽים׃ מֵאוֹת֙ שֵׁשׁ־ וַאֲחֵיהֶ֑ם יְעוּאֵ֖ל זֶ֥רַח בְּנֵי־ וּמִן־

וְתִשְׁעִֽים׃	מֵאוֹת֙	שֵׁשׁ־	וַאֲחֵיהֶ֑ם	יְעוּאֵ֖ל	זֶ֥רַח	בְּנֵי־	וּ	מִן־		
na–tisini	mia	mia–sita–	na–ndugu–zao	Yeueli	Zera	wana–wa–	Na–	kutoka–		
H8673	H3967	H8337	H0251	H3262	H2226					

Kati ya uzao wa Zera alikuwa Yeuli. Uzao wao ulikuwa na namba 690.

7 הוֹדַוְיָ֔ה בֶּן־ מְשֻׁלָּ֖ם בֶּן־ סַלּוּא֙ בִּנְיָמִ֔ן בְּנֵ֖י וּמִן־ הַסְנָאָֽה׃ בֶּן־

הוֹדַוְיָ֔ה	בֶּן־	מְשֻׁלָּ֖ם	בֶּן־	סַלּוּא֙	בִּנְיָמִ֔ן	בְּנֵ֖י	וּ	מִן־	הַסְנָאָֽה׃	בֶּן־	
Hodavia	mwana–wa–	Meshulamu	mwana–wa–	Salu	Benyamini	wana–wa	Na–	kutoka–	Hasenua	mwana–wa–	
H1938		H4918			H1144				H5574		

Katika uzao Benjamini walikuwa Salu mwana wa Meshulamu mwana wa hodavia mwana wa Hssenua.

8 מִכְרִ֔י בֶּן־ עֻזִּ֖י בֶּן־ וְאֵלָ֑ה יְרֹחָ֖ם בֶּן־ וְיִבְנְיָֽה׃

מִכְרִ֔י	בֶּן־	עֻזִּ֖י	בֶּן־	וְאֵלָ֑ה	יְרֹחָ֖ם	בֶּן־	וְ	יִבְנְיָֽה׃		
Mikri	mwana–wa–	Uzi	mwana–wa–	na–Ela	Yerohamu	mwana–wa–	Na–	Ibneya		
H4381		H5813		H0425	H3395			H2997		

יִבְנִיָּ֔ה	בֶּן־	רְעוּאֵ֖ל	בֶּן־	שְׁפַטְיָ֑ה	בֶּן־	וּ	מְשֻׁלָּֽם׃			
Ibniya	mwana–wa–	Reueli	mwana–wa–	Shefatia	mwana–wa–	na–	Meshulamu			
H2998		H7467		H8203			H4918			

Pia walikuwa Ibneia mwana wa Yerohamu; Ela mwana wa Uzzi mwana wa Mikri; na Meshullam mwana wa Shefatia mwana waReuli mwana wa Ibnija.

אֲנָשִׁים	אֵלֶּה	כֹּל־	וְשִׁשָּׁה	וַחֲמִשִּׁים	מֵאוֹת	תִּשְׁע	לְתַלְדוֹתָם	וַאֲחֵיהֶם	9
watu	hawa	wote-	na-sita	na-hamsini	mia	mia-tisa	kwa-vizazi-vyao	Na-ndugu-zao	
H0376	H0428	H3605	H8337	H2572	H3967	H8672	H8435	H0251	

ס	אֲבֹתֵיהֶם׃	לְבֵית	אָבוֹת	רָאשֵׁי
¶	ya-baba-zao	kwa-nyumba	baba	viongozi-wa
	H0001		H0001	

Ndugu zao waliandika kwenye orodha ya namba 956 ya vizazi vyao. Wanaume wote hawa walikuwa viongozi wa koo za mababu zao.

וְיָכִין׃	וְיהוֹיָרִיב	יְדַעְיָה	הַכֹּהֲנִים	וּמִן־	10
na-Yakini	na-Yehoyaribu	Yedaya	makuhani	Na-kutoka-	
H3199	H3080	H3048	H3548		

Makuhani walikuwa Yedaia, Yehoiarib, na Yokini.

בֶּן־	צָדוֹק	בֶּן־	מְשֻׁלָּם	בֶּן־	חִלְקִיָּה	בֶּן־	וַעֲזַרְיָה	11
mwana-wa-	Sadoki	mwana-wa-	Meshulamu	mwana-wa-	Hilkia	mwana-wa-	Na-Azaria	
	H6659		H4918		H2518		H5838	

ס	הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	נָגִיד	אֲחִיטוּב	בֶּן־	מְרָיוֹת
¶	Mungu	wa-nyumba-ya	mkuu	Ahitubu	mwana-wa-	Merayothi
	H0430		H5057	H0285		H4812

Walikuwa pia Azaria mwana wa Hilkia mwana wa Meshullamu mwana wa Zadoki mwana wa Meraioti mwana wa Ahitubi, aliyekuwa na mamlaka katika nyumba ya Mungu.

וּמַעֲשַׂי	מַלְכִּיָּה	בֶּן־	פַּשְׁחוּר	בֶּן־	יְרֹחָם	בֶּן־	וַעֲדָיָה	12
na-Maasai	Malkiya	mwana-wa-	Pashuri	mwana-wa-	Yerohamu	mwana-wa-	Na-Adaya	
H4640	H4441		H6583		H3395		H5718	

מְשִׁלֵּמִית	בֶּן־	מְשֻׁלָּם	בֶּן־	יַחְזֵרָה	בֶּן־	עֲדִיאֵל	בֶּן־
Meshilemithi	mwana-wa-	Meshulamu	mwana-wa-	Yahzera	mwana-wa-	Adieli	mwana-wa-
H4921		H4918		H3170		H5717	

אִמֵּר׃	בֶּן־
Imeri	mwana-wa-
H0564	

Kulikuwa na Adaia mwana wa Yerohamu mwana wa Pashuri mwana wa Malkija. Pia kulikuwa na Maasai mwanawa Adieli mwana wa Yazera mwana wa Meshulamu mwana wa Meshilemiti mwana wa Imma.

וְשִׁשִּׁים	מֵאוֹת	וּשְׁבַע	אֶלֶף	אֲבוֹתָם	לְבֵית	רָאשִׁים	וַאֲחֵיהֶם	13
na-sitini	mia	na-mia-saba	elfu	ya-baba-zao	wa-nyumba	viongozi	Na-ndugu-zao	
H8346	H3967	H7651	H0505	H0001			H0251	

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית־	עֲבוֹדַת	מְלֶאכֶת	חַיִל	גִּבּוֹרֵי
Mungu	nyumba-ya-	huduma-ya	kazi-ya	wa-ushujaa	mashujaa
H0430		H5656	H4399	H2428	H1368

Ndugu zao, ambao walikuwa viongozi katika koo za mababu zao, idadi ya 1, 760. Walikuwa ni wanaume wenye uwezo sana wa kufanya kazi katika nyumba ya Mungu.

14 וּמִן־ הַלֵּוִים שְׁמַעְיָה בֶּן־ חַשּׁוּב בֶּן־ עַזְרִיקָם בֶּן־ חֲשַׁבְיָה׃
Na-kutoka- Walawi Shemaya mwana-wa- Hashubu mwana-wa- Azrikamu mwana-wa- Hashabia
H3881 H8098 H2815 H5840 H2811

מְרָרִי׃ בְּנֵי מִן־ קְהָתִי׃
Merari wana-wa kutoka-
H4847

Kati ya Walawii, kulikuwa na Shemaia mwana wa Hashubu mwana wa Azrikam mwana wa Hashabia, kati ya uzao wa Merari.

15 וּבַקְבַּקָּר חֶרֶשׁ וְגָלָל וּמַתַּנְיָה בֶּן־ מִיכָא בֶּן־ זִכְרִי׃
Na-Bakbakari Hereshi Galali na-Matania mwana-wa- Mika mwana-wa- Zikri
H1230 H2792 H1559 H4983 H4316 H2147

בֶּן־ אָסָף׃
mwana-wa- Asafu
H0623

Walikuwako pia Bakbakari, Hereshi, Galali, na Mattania mwana wa Mika mwana wa Zikri mwana wa Asafu.

16 וְעֹבַדְיָה וּבֶרֶכְיָה בֶּן־ גָּלָל בֶּן־ שְׁמַעְיָה בֶּן־ יְדוּתוּן
Na-Obadia na-Berekia mwana-wa- Galali mwana-wa- Shemaya mwana-wa- Yeduthuni
H5662 H1296 H1559 H8098 H3038

בְּחַצְרֵי נְטוֹפָתִי׃ הַיּוֹשֵׁב אֶלְקָנָה בֶּן־ אָסָא בֶּן־
katika-vijiji-vya Wanetofa aliyekaa Elkana mwana-wa- Asa mwana-wa-
H5200 H3427 H0511 H0609

Walikuwako pia Obadia mwana wa Shemaia mwana wa Galali mwana wa Yedutuni; na Berekia mwana wa Asa mwana wa Elkana, aliyeishikatika vijiji vya Netophathites.

17 וְהַשֹּׁעֲרִים׃ שַׁלּוּם וְעַקּוּב וְטַלְמֹן וַאֲחִימָן וַאֲחֵיהֶם שַׁלּוּם הָרֹאשׁ׃
Na-mabawabu Shalumu na-Akubu na-Talmoni na-Ahimani na-ndugu-zao Shalumu mkuu
H7778 H7967 H6126 H2929 H0289 H0251 H7967

Walinzi wa lango walikuwa Shalumu, Akubi, Talimoni, Ahimani, na uzao wao. Shalumu alikuwa kiongozi wao.

18 וְעַד־ הֵנָּה בְּשַׁעַר מַחֲנוֹת לְמַחֲנוֹת הַשֹּׁעֲרִים מַזְרָחָה הֵמָּה
Na-hadi- sasa kwenye-lango-la mfalme mashariki wao mabawabu kwa-kambi-za
H5704 H2008 H8179 H4428 H4217 H1992 H7778 H4264

לֵוִי׃ בְּנֵי
Lawi wana-wa
H3878

Awali walisimama kulinda katika geti la mfalme upande wa mashariki wa kambi ya uzao wa Walawi.

19 וְשַׁלֻּם בֶּן־ קֹורֵא בֶן־ אֶבְיָסָף בֶּן־ קֹרַח וְאֶחָיו
Na-Shalumu mwana-wa- Kore mwana-wa- Ebiasafu mwana-wa- Kora na-ndugu-zake
H7967 H6981 H0043 H7141 H0251

לְבֵית־ אָבָיו הַקָּרְחִים צַל־ מְלֶאכֶת עַל־ שֹׁמְרֵי הָעֲבוֹדָה שֹׁמְרֵי הַסִּפִּים לְאֹהֶל
wa-nyumba-ya- baba-yake Wakora juu-ya kazi-ya juu-ya walinda huduma walinda vizingiti vya-hema
H0001 H7145 H4399 H5656 H8104 H0168

מַחֲנֵה יְהוָה שֹׁמְרֵי מָבוֹא׃ עַל־ אֲבֹתֵיהֶם וַאֲבֹתֵיהֶם
kambi-ya Yahwe walinda mlango juu-ya- na-baba-zao
H4264 H3068 H8104 H3996 H0001

Shalumu mwana wa Kore mwana wa Ebiasafu, ambaye kama mwana wa Kora, na ndugu zake kutoka nyumba ya baba yake, Korahite, alikuwa na mamlaka kwa kazi ya huduma, Walilinda mlango wa hema, kama mababu zao walivyolinda kambi ya Yawehi, na pia walilinda lango la kuingilia.

20

עִמּוֹ׃	וַיהוָה	לִפָּנִים	עֲלֵיהֶם	הָיָה	נָגִיד	אֶלְעָזָר	בֶּן־	וּפִינְחָס
pamoja–naye	Yahwe	zamani	juu–yao	alikuwa	mkuu	Eleazari	mwana–wa–	Na–Finehasi
	H3068	H6440		H1961	H5057	H0499		H6372

Finehasi mwana wa Eleaza aliwaongoza kipindi cha nyuma, na Yahwehi alikuwa pamoja nae.

21

מוֹעֵד׃	לְאֹהֶל	פֶּתַח	שֹׁעֵר	מְשֶׁלֶמְיָה	בֶּן	זְכַרְיָהוּ
kukutana	wa–hema–la	wa–mlango	mlinzi	Meshelemia	mwana–wa	Zekaria
H4150	H0168	H6607	H7778	H4920		

Zekaria mwana wa Meshelemia alikua mlinzi katika mlango wa kuingilia hekalu, “eneo la kukutania.”

22

הֵמָּה	עָשָׂר	וּשְׁנֵים	מָאתַיִם	בַּסִּפִּים	לְשֹׁעֲרִים	הַבְּרוּרִים	כֻּלָּם
wao	na–mbili	na–kumi	mia–mbili	katika–vizingiti	kuwa–mabawabu	wateule	Wote
H1992	H6240	H8147	H3967		H7778	H1305	H3605

הָרֹאֶה	וּשְׁמוּאֵל	דָּוִיד	יְסָדָ	הֵמָּה	הִתְיַחְשָׁם	בְּחַצְרֵיהֶם
mwonaji	na–Samweli	Daudi	aliwaanzisha	wao	walihesabiwa–katika–nasaba	katika–vijiji–vyao
H7200	H8050	H1732	H3245	H1992	H3187	

בֶּאֱמוּנָתָם׃
kwa–uaminifu–wao
H0530

Hawa wote walichaguliwa kana walinzi wa mageti ya kuingilia kwa idadi ya 212. Majina yao yaliandikwa kwenye kumbukumbu za watu katika vijiji vyao. Mtabiri aliwaweka Daudi na Samueli katika nafasi ya uaminifu.

23

הָאֹהֶל	לְבֵית־	יְהוָה	לְבֵית־	הַשְּׁעָרִים	עַל־	וּבְנֵיהֶם	וְהֵם	
hema	kwa–nyumba–ya–	Yahwe	ya–nyumba–ya–	malango	juu–ya–	na–wana–wao	Na–wao	
H0168		H3068		H8179			H1992	

לְמִשְׁמָרוֹת׃
kwa–ulinzi
H4931

Kwa hivyo wao na watotot wao walilinda mageti katika nyumba ya Yawehi, hema la kuabudia.

24

וְנִגְבָּה׃	צָפוֹנָה	יָמָּה	מִזְרָח	הַשְּׁעָרִים	יִהְיוּ	רוּחוֹת	לְאַרְבָּע	
na–kusini	kaskazini	magharibi	mashariki	mabawabu	walikuwa	za–upepo	Kwa–pande–nne	
H5045	H6828	H3220	H4217	H7778	H1961	H7307	H0702	

Walinzi wa mageti waliwekwa katika pande zote nne, upande wa mashariki, magharibi, kaskazini, na kusini.

25

עֵת	אֶל־	מֵעֵת	הַיָּמִים	לְשִׁבְעַת	לָבוֹא	בְּחַצְרֵיהֶם	וַאֲחֵיהֶם	
wakati	hadi–	kutoka–wakati	za–siku	kwa–siku–saba	kuja	katika–vijiji–vyao	Na–ndugu–zao	
H6256	H0413	H6256	H3117	H7651	H0935		H0251	

עִם־ אֵלֶּה׃
pamoja–na– hawa
H0428

Kaka zao, walioishi kwenye vijiji vyao, walikuja kuwasaidia baada ya mzunguko wa siku saba.

26

הַלְוִיִּם	הֵם	הַשְּׁעָרִים	גִּבֹּרֵי	אַרְבַּעַת	הֵמָּה	בֶּאֱמוּנָה	כִּי	
Walawi	wao	mabawabu	mashujaa–wa	wanne	wao	kwa–uaminifu	Kwa–sababu	
H3881	H1992	H7778	H1368	H0702	H1992	H0530		

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	הָאֲצָרוֹת	וְעַל	הַלִּשְׁכוֹת	עַל־	וְהָיוּ	
Mungu	ya–nyumba–ya	hazina	na–juu–ya	vyumba	juu–ya–	na–walikuwa	
H0430		H0214		H3957		H1961	

Lakini viongozi wanne wa walinzi, ambao walikwa walawi, walipangiwa kulinda vyumba na vyumba vya kuhifadhi katika nyumba ya Mungu.

וְהֵם	מִשְׁמֶרֶת	עֲלֵיהֶם	כִּי־	יָלִינוּ	הָאֱלֹהִים	בֵּית־	וּסְבִיבוֹת	27
na–wao	ulinzi	juu–yao	kwa–sababu–	walilala	Mungu	nyumba–ya–	Na–kuzunguka	
H1992	H4931				H0430		H5439	

לַבֹּקֶר׃	וְלַבֹּקֶר	הַמַּפְתֵּחַ	עַל־
asubuhi	na–kila–asubuhi	ufunguo	juu–ya–
H1242	H1242	H4669	

Walitumia usiku wao sehemu walizowekwa kuzunguka nyumba ya Mungu, kwao ilikuwa ni wajibu wao kulinda. Na walifungua geti kila asubuhi.

יְבִיאוּם	בְּמִסְפָּר	כִּי־	הָעֲבוֹדָה	כְּלֵי	עַל־	וּמֵהֶם		28
wangeleta	kwa–hesabu	kwa–sababu–	huduma	vyombo–vya	juu–ya–	Na–wengine–wao		
H0935	H4557		H5656	H3627		H1992		

יוֹצִיאוּם׃	וּבְמִסְפָּר	
wangetoa	na–kwa–hesabu	
H3318	H4557	

Baadhi yao waliwajibika katika hekalu la vifaa; walihesabu makala zilizo ingizwa ndani na zilizo tolewa nje.

הַקֹּדֶשׁ	כְּלֵי	כָּל־	וְעַל	הַכֵּלִים	עַל־	מְמֻנִים	וּמֵהֶם	29
patakatifu	vyombo–vya	yote–	na–juu–ya	vyombo	juu–ya–	waliteuliwa	Na–wengine–wao	
H6944	H3627	H3605		H3627		H4487	H1992	

וְהַבְּשָׂמִים׃	וְהַלְּבוֹנָה	וְהַשֶּׁמֶן	וְהַיָּיִן	הַסֹּלֶת	וְעַל־	
na–viungo	na–ubani	na–mafuta	na–divai	unga	na–juu–ya–	
H1314	H3828	H8081	H3196	H5560		

Baadhi yao pia waliwekwa kutunza vitu vitakatifu, vifaa, na vitu, kujuisha unga safi, mvinyo, mafuta, manukato, na uvumba.

לַבְּשָׂמִים׃	הַמִּרְקַחַת	רֹקְחֵי	הַכֹּהֲנִים	בְּנֵי	וּמִן־	30
wa–viungo	mchanganyiko	wachanganya	makuhani	wana–wa	Na–kutoka–	
H1314	H4842	H7543	H3548			

Baadhi ya wana wa makuhani walichanganya uvumba.

בֶּאֱמוּנָה	הַקָּרְחִי	לְשַׁלֻּם	הַבְּכוֹר	הִוא	הַלְוִיִּם	מִן־	וּמַתִּתְיָה	31
kwa–uaminifu	Mkora	wa–Shalumu	mzaliwa–wa–kwanza	yeye	Walawi	kutoka–	Na–Matithia	
H0530	H7145	H7967	H1060	H1931	H3881		H4993	

הַחֲבִתִּים׃	מַעֲשֶׂה	עַל	
mikate–ya–kuoka	kazi–ya	juu–ya	
H2281	H4639		

Matithia, mmoja wa walawi, ambaye alikuwa mtoto wa kwanza wa Shalumu wa Wakorahi, alikuwa na wajibu wa kuandaa mikate kwa ajili ya sadaka.

הַמְעֻרֶכֶת	לֶחֶם	עַל־	אֲחֵיהֶם	מִן־	הַקְהָתִי	בְּנֵי	וּמִן־	32
kuwekwa	mikate–ya	juu–ya–	ndugu–zao	kutoka–	Wakohathi	wana–wa	Na–kutoka–	
H4635	H3899		H0251		H6956			

ס	שַׁבָּת׃	שַׁבָּת	לְהָכִין	
¶	kila–Sabato	Sabato	kuandaa	
	H7676	H7676		

Baadhi ya kaka zao, uzao wa kohathite, waliwajibika kwa mikate ya uwepo, kuandaa kila Sabatho.

33	וְאֵלֶּה	הַמְשֹׁרְרִים	בָּאָבוֹת	רָאשֵׁי	לַלְוִיִּם	בַּלְשָׁכֹת	]פטירים[
	Na–hawa	waimbaji	baba	viongozi–wa	wa–Walawi	katika–vyumba	[wameachiliwa]
	H0428	H7891	H0001		H3881	H3957	H6359

בַּמְּלָאכָה׃	עֲלֵיהֶם	וָלַיְלָה	יוֹמָם	כִּי־	)פְּטוּרִים(	
kazi	juu–yao	na–usiku	mchana	kwa–sababu–	(wameachiliwa)	
H4399		H3915	H3119		H6362	

Waimbaji na viongozi wa familia ya Walawi waliishi ndani ya vyumba katika mahali takatifu walipo kuwa hawafanyi kazi, kwa sababu wapiswa kufanya kazi walio pangiwa usiku na mchana.

34	אֱלֹהֵי	רָאשֵׁי	הָאָבוֹת	לַלְוִיִּם	לְתֹלְדוֹתָם	רָאשִׁים	אֱלֹהִים	יָשְׁבוּ
	Hawa	viongozi–wa	baba	wa–Walawi	kwa–vizazi–vyao	wakuu	hawa	walikaa
	H0428		H0001	H3881	H8435		H0428	H3427

	בִּירוּשָׁלִָם׃	פ
	huko–Yerusalemu	¶
	H3389	

Hawa walikuwa viongozi wa familia miongoni mwa Walawi, kama ilivyo orodheshwa katika kumbukumbu za uzao wao. Waliishi Yerusalemu.

35	וּבְגִבְעוֹן	יָשְׁבוּ	אֲבִי־	גִּבְעוֹן	]יְעוּאֵל[	)יְעִיאֵל(	וְשֵׁם	אִשְׁתּוֹ
	Na–huko–Gibeoni	walikaa	baba–wa–	Gibeoni	[Yeueli]	(Yeieli)	na–jina	la–mke–wake
	H1391	H3427	H0001	H1391	H3273	H3273	H8034	H0802

מַעֲכָה׃	
Maaka	
H4601	

Baba wa Gibeoni, Yeiel, ambaye mkewe aliitwa Maaka, aliishi Gibeoni.

36	וּבְנוֹ	הַבְּכוֹר	עַבְדּוֹן	וְצוּר	וְקִישׁ	וּבַעַל	וְנֵר	וְנָדָב׃
	Na–mwanawe	mzaliwa–wa–kwanza	Abdoni	na–Suri	na–Kishi	na–Baali	na–Neri	na–Nadabu
		H1060	H5658	H6698	H7027		H5369	H5070

Mtoto wake wa kwanza alikuwa Abdoni, alafu wana wake Zuri, Kishi, Baali, Neri, Nadabu,

37	וּגְדֹר	וְאַחְיוֹ	וּזְכַרְיָה	וּמִקְלוֹת׃
	Na–Gedori	na–Ahio	na–Zekaria	na–Miklothi
	H1446	H0283		H4732

Gedori, Ahio, Zekaria, na Mikloti.

38	וּמִקְלוֹת	הוֹלִיד	אֶת־	שִׁמְאָם	וְאַף־	הֵם	נֶגֶד	אֲחֵיהֶם	יָשְׁבוּ
	Na–Miklothi	alizaa	—	Shimeamu	na–pia–	wao	kuwaelekea	ndugu–zao	walikaa
	H4732	H3205	H0853	H8043	H0637	H1992	H5048	H0251	H3427

	אֲחֵיהֶם׃	עִם־	בִּירוּשָׁלִַם
ס	ndugu–zao	pamoja–na–	huko–Yerusalemu
¶	H0251		H3389

Mikloti alikuwa baba wa Shimeamu. Pia waliishi karibu na kaka yao huko Yerusalemu.

39	וְנֵר	הוֹלִיד	אֶת־	קִישׁ	וְקִישׁ	הוֹלִיד	אֶת־	שָׁאוּל	וְשָׁאוּל	הוֹלִיד	אֶת־
	Na–Neri	alizaa	—	Kishi	na–Kishi	alizaa	—	Shauli	na–Shauli	alizaa	—
	H5369	H3205	H0853	H7027	H7027	H3205	H0853	H7586	H7586	H3205	H0853

יְהוֹנָתָן׃	וְאֶת־	מַלְכִּי־שׁוּעַ	וְאֶת־	אֲבִינָדָב	וְאֶת־	אֶשְׁבָּעַל׃
Yonathani	na–—	Malki-Shua	na–—	Abinadabu	na–—	Esh-Baali
H3083	H0853	H4444	H0853	H0041	H0853	H0792

Neri alikuwa baba wa Kishi. Kishi alikuwa baba wa Sauli. sauli alikuwa baba wa Yonathani, malkishua, Abinadabu, na Ishbaali.

40	וּבֶן־	יְהוֹנָתָן	בָּעַלְמְרִיב	וּמְרִי־בַעַל	הוֹלִיד	אֶת־	מִיכָה׃
	Na–mwana–wa–	Yonathani	Merib-Baali	na–Meri-Baali	alizaa	—	Mika
		H3083	H4807	H4810	H3205	H0853	H4318

Mwana wa Jonathani alikuwa Merib baali. Merib baali alikuwa baba wa Mika.

41	וּבְנֵי	מִיכָה	פִּיתוֹן	וָמֶלֶךְ	וְתַחְרֵעַ׃
	Na–wana–wa	Mika	Pithoni	na–Meleki	na–Tahrea
		H4318	H6377	H4429	H8475

Mwana wa Mika walikuwa pithoni, Meleki, Tahrea, na ahazi.

42	וְאָחָז׃	הוֹלִיד	אֶת־	יַעְרָה	וְיַעְרָה	הוֹלִיד	אֶת־	עַזְמָוֶת	וְאֶת־	
	Na–Ahazi	alizaa	—	Yara	na–Yara	alizaa	—	Azmawethi	na–—	
	H0271	H3205	H0853	H3294	H3294	H3205	H0853	H5820	H0853	

מוֹצָא׃	אֶת־	הוֹלִיד	וְזִמְרִי	זִמְרִי
Mosa	—	alizaa	na–Zimri	Zimri
H4162	H0853	H3205		

Ahazi alikuwa baba wa Jara. Jara alikuwa baba wa Alemeti, Azmaveti, na zimri. Zimri alikuwa baba wa Moza.

43	וּמוֹצָא	הוֹלִיד	אֶת־	בִּנְעָא	וּרְפָיָה	בְּנוֹ	אֶלְעָשָׂה	בְּנוֹ	אָצֶל	בְּנוֹ׃
	Na–Mosa	alizaa	—	Binea	na–Refaya	mwanawe	Eleasa	mwanawe	Aseli	mwanawe
	H4162	H3205	H0853	H1150	H7509		H0501			

Moza alikuwa baba wa Binea. Binea alikuwa baba wa Refaia. Refaia alikuwa baba wa Eleas. eleasa alikuwa baba wa Azeli.

44	וּלְאָצֶל׃	שִׁשָּׁה	בָּנִים׃	וְאֶלְיָה	שִׁמּוֹתָם	וַעֲזִרִיקָם	בֹּכְרוּ	וְיִשְׁמָעֵאל	וּשְׁעַרְיָה
	Na–kwa–Aseli	sita	wana	na–haya	majina–yao	Azrikamu	Bokeru	na–Ishmaeli	na–Shearia
		H8337		H0428	H8034	H5840	H1074	H3458	H8187

פ	אָצֶל׃	בְּנֵי	אֶלְיָה	וְחָנָן	וְעֹבַדְיָה
¶	Aseli	wana–wa	hawa	na–Hanani	na–Obadia
			H0428	H2605	H5662

Wana sita wa Azeli walikuwa Azrikamu, Bochera, Ishmaeli, shearia, Obdia, na Hanani. hawa walikuwa wana wa Azeli

Chapter 10

1	וּפְלִשְׁתִּים	נִלְחֲמוּ	בְּיִשְׂרָאֵל	וַיָּנָס	אִישׁ־	יִשְׂרָאֵל	מִפְּנֵי	פְּלִשְׁתִּים
	Na–Wafilisti	walipigana	na–Israeli	na–akakimbia	kila–mtu–wa–	Israeli	mbele–ya	Wafilisti
	H6430		H3478	H5127	H0376	H3478	H6440	H6430

גִּלְבֹּעַ׃	בְּהַר	חֲלָלִים	וַיִּפְּלוּ	
Gilboa	katika–mlima	waliouawa	na–wakaanguka	
H1533	H2022		H5307	

Wafilisti wakapigana dhidi ya Israeli. Kila mwanaume wa Israeli alikimbia Wafilisti na kuanguka na kufa katika Mlima Giliboa.

2

וַיַּכּוּ בָּנָיו וְאַחֵרֵי אַחֵרֵי שָׁאוּל פְּלִשְׁתִּים וַיַּדְבְּקוּ
na–wakapiga wanawe na–nyuma–ya nyuma–ya Shauli Wafilisti Na–wakawafuata–kwa–karibu
H5221 H7586 H6430 H1692

בְּנֵי שָׁאוּל׃ בְּנֵי מַלְכִּי־שׁוּעַ וְאֶת־ אֲבִינָדָב וְאֶת־ יוֹנָתָן אֶת־ פְּלִשְׁתִּים
Shauli wana–wa Malki-Shua na–— Abinadabu na–— Yonathani — Wafilisti
H7586 H4444 H0853 H0041 H0853 H3129 H0853 H6430

Wafilisti waliwakimbiza Sauli na mwanae. Waflisti walimuua Yonathani, Abinadabu, na Malichishua, wana wake.

3

מִן־ וַיָּחֶל בַּקָּשֶׁת הַמּוֹרִים וַיִּמְצָאֻהוּ שָׁאוּל עַל־ הַמִּלְחָמָה וַתִּכְבָּד
na– na–akateswa upinde wapiga na–wakampata Shauli juu–ya– vita Na–ikazidi
H7198 H4672 H7586 H4421 H3513

הַיּוֹרִים׃
wapiga–mishale

Pambano lilikuwa zito kwa Sauli, na wapiga mishale wakamshambulia. Alipatwa na maumivu makali sababu ya wapiga mishale.

4

וְדָקְרֻנִי וחַרְבְּךָ שְׁלֹף כֻּלָּיו נִשָּׂא אֶל־ שָׁאוּל וַיֹּאמֶר
na–unichome upanga–wako chomoa silaha–zake mbeba kwa– Shauli Na–akamwambia
H1856 H2719 H8025 H3627 H5375 H0413 H7586 H0559

וְלֹא בִּי וְהִתְעַלְּלוּ־ הָאֵלֶּה הָעֲרֵלִים וָבֹאוּ פֶּן־ בָּהּ
na–hakuwa–tayari mimi na–wakanifanyia–aibu– hawa wasiotahiriwa wakaje asije– nao
H3808 H0428 H6189 H0935 H6435

אֶת־ שָׁאוּל וַיִּקַּח ס מְאֹד יָרֵא כִּי כֻּלָּיו נִשָּׂא אָבָה
— Shauli na–akachukua ¶ sana aliogopa kwa–sababu silaha–zake mbeba alikubali
H0853 H7586 H3947 H3966 H3372 H3627 H5375 H0014

עָלֶיהָ׃ וַיִּפֹּל הַחֶרֶב
juu–yake na–akaanguka upanga
H5307 H2719

Kisha Sauli akasema kwa mbeba ngao wake, “Vuta upanga wako na unichome nao. Lasihivyo, hawa wasio tahiriwa watukuja na kunitesa”. Lakini mbeba ngao wake hakutaka, kwa kuwa aliogopa sana. Kwa hiyo Sauli akachukuwa upanga wake na kuuangukia.

5

הוּא גַּם־ וַיִּפֹּל שָׁאוּל מֵת כִּי כֻּלָּיו נִשָּׂא־ וַיַּרְא
yeye pia– na–akaanguka Shauli amekufa kwamba silaha–zake mbeba– Na–alipomwona
H1931 H1571 H5307 H7586 H4191 H3627 H5375 H7200

ס וַיָּמֹת׃ הַחֶרֶב עַל־
¶ na–akafa upanga juu–ya–
H4191 H2719

Mbeba ngao alivyoona kuwa Sauli amekufa, naye akaangukia upanga wake na kufa.

6

יַחְדָּו בֵּיתוֹ וְכָל־ בָּנָיו וּשְׁלֹשֶׁת שָׁאוּל וַיָּמָת
pamoja yake na–nyumba–yake–yote– wanawe na–wanawe–watatu Shauli Na–akafa
H3605 H7969 H7586 H4191

מֵתוּ׃
walikufa
H4191

Kwaiyo Sauli akafa, na wana wake watatu, wote wa nyumba yake wakafa pamoja.

נָסוּ	כִּי	בָעֵמֶק	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	כָּל־	וַיִּרְאוּ	7
walikimbia	kwamba	katika–bonde	ambao–	Israeli	wa	watu–wote–	Na–walipomwona	
H5127		H6010		H3478	H0376	H3605	H7200	

וַיִּבְאוּ	וַיָּנֻסוּ	עָרֵיהֶם	וַיַּעַזְבוּ	וּבָנָיו	שָׁאוּל	מֵתוּ	וְכִי־	
na–wakaja	na–wakakimbia	miji–yao	na–wakaacha	na–wanawe	Shauli	walikufa	na–kwamba–	
H0935	H5127				H7586	H4191		

ס	בָּהֶם׃	וַיֵּשְׁבוּ	פְּלִשְׁתִּים
¶	ndani–yake	na–wakakaa	Wafilisti
		H3427	H6430

Kila mwanaume wa Israeli katika bonde alivyoona kuwa wamekimbia, na Sauli na wana wake wamekufa, walitelekeza miji yao na kukimbia. Kisha Wafilisti wakaja na kuishi humo.

אֶת־	וַיִּמְצְאוּ	הַחַלָּלִים	אֶת־	לְפַשֵּׁט	פְּלִשְׁתִּים	וַיָּבֹאוּ	מָמָחֳרָת	וַיְהִי	8
—	na–wakampata	waliouawa	—	kuvua	Wafilisti	na–wakaja	kesho–yake	Na–ikawa	
H0853	H4672		H0853	H6584	H6430	H0935	H4283	H1961	

גִּלְבֹּעַ׃	בְּהַר	נֹפְלִים	בָּנָיו	וְאֶת־	שָׁאוּל	
Gilboa	katika–mlima	wameanguka	wanawe	na–—	Shauli	
H1533	H2022	H5307		H0853	H7586	

Ikawa siku inayofuata, Wafilisti walipo kuja kukagua wafu, walimkuta Sauli na wana wake wameanguka katika Mlima Giliboa.

וַיְשַׁלְּחוּ	כֵּלָיו	וְאֶת־	רֹאשׁוֹ	אֶת־	וַיִּשְׂאוּ	וַיַּפְשִׁיטֻהוּ		9
na–wakatuma	silaha–zake	na–—	kichwa–chake	—	na–wakachukua	Na–wakamvua		
H7971	H3627	H0853		H0853	H5375	H6584		

הָעָם׃	וְאֶת־	עֲצַבֵּיהֶם	אֶת־	לְבַשֶּׂר	סָבִיב	פְּלִשְׁתִּים	בְּאֶרֶץ־
watu	na–kwa–—	sanamu–zao	kwa–—	kutangaza–habari	pande–zote	Wafilisti	katika–nchi–ya–
	H0853	H6091	H0853	H1319	H5439	H6430	H0776

Wakamvua nguo zote na kuchukuwa kichwa chake na ngao yake. Wakatuma wajumbe wapeleke habari Filistia yote kwa miungu yao na watu wote.

תָּקְעוּ	גֻּלְגָּלְתּוֹ	וְאֶת־	אֱלֹהֵיהֶם	בֵּית	כֵּלָיו	אֶת־	וַיָּשִׂימוּ	10
wakalitundika	fuvu–lake	na–—	miungu–yao	nyumba–ya	silaha–zake	—	Na–wakaweka	
H8628	H1538	H0853	H0430		H3627	H0853		

ס	דָּגוֹן׃	בֵּית	
¶	Dagoni	nyumba–ya	
	H1712		

Ngao yake wakaeka ndani ya hekalu la miungu yao, na kichwa chake waka kining'iniza katika hekalu la Dagoni.

פְּלִשְׁתִּים	עָשׂוּ	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֵת	גִּלְעָד	יָבֵישׁ	כֹּל	וַיִּשְׁמְעוּ	11
Wafilisti	walifanya	ambayo–	yote–	—	Gileadi	Yabesh	wote–wa	Na–waliposikia	
H6430			H3605	H0853	H1568	H3003	H3605	H8085	

לְשָׁאוּל׃
kwa–Shauli
H7586

Yabeshi Gileadi yote ilipo sikia Wafilisti waliyo mtendea Sauli,

12 וְאֵת׀ שָׁאוּל גּוּפַת מְ־אֶת־ וַיְשַׁאֲוּ חַיִל׳ אִישׁ כָּל־ וַיָּקוּמוּ
na–— Shauli mwili–wa — na–wakachukua ushujaa wa watu–wote– Na–wakainuka
H0853 H7586 H1480 H0853 H5375 H2428 H0376 H3605

חָנִיָּה עַצְמוֹתֵיהֶם אֶת־ וַיִּקְבְּרוּ יָבֵשָׁה וַיְבִיאוּם בָּנָיו גּוּפַת
chini–ya mifupa–yao — na–wakazika Yabeshi na–wakaileta wanawe miili–ya
H8478 H6106 H0853 H6912 H3003 H0935 H1480

׃יָמִים שִׁבְעַת וַיָּצוּמוּ בְיָבֵשׁ הָאֶלָהּ
siku siku–saba na–wakafunga huko–Yabeshi mti–wa–mwaloni
H3117 H7651 H6684 H3003 H0424

wanaume wote wa vita wakaenda na kuchukuwa mwili wa Sauli na hiyo ya wanae, na kuirejesha Yabeshi. Walizika mifupa yao chini ya mti huko Yabeshi na wakafunga siku saba.

13 עַל־ בַּיהוָה בְּמָעַל אֲשֶׁר בְּמַעֲלוֹ שָׁאוּל וַיָּמָת
kuhusu– kwa–Yahwe alikosa–uaminifu ambako kwa–kukosa–uaminifu–kwake Shauli Na–akafa
H3068 H4603 H4604 H7586 H4191

בָּאוֹב לִשְׁאוֹל וְגַם־ שָׁמַר לֹא־ אֲשֶׁר יְהוָה דְּבַר
kwa–mwanamke–mwenye–pepo kuuliza na–pia– alishika hakushika ambalo la–Yahwe neno
H0178 H7592 H1571 H8104 H3808 H3068 H1697

׃לְדָרוֹשׁ
kutafuta
H1875

Kwaiyo Sauli akafa kwa kuwa hakuwa mwaminifu kwa Yahwe. Hakutii maelekezo ya Yahwe, lakini akauliza ushauri kwa mtu anaye ongea na wafu.

14 לְדָוִיד הַמְּלוּכָה אֶת־ וַיַּסֵּב וַיְמִיתֵהוּ בַּיהוָה דָּרַשׁ וְלֹא־ וְ
kwa–Daudi ufalme — na–akageuza na–akamuua kwa–Yahwe alitafuta Na–hakutafuta
H1732 H4410 H0853 H5437 H4191 H3068 H1875 H3808

פ ׃יִשָׁי בֶּן־
¶ Yese mwana–wa–
H3448

Hakutafuta mwongozo kwa Yahweh, hivyo Yahweh akamua na kupindua ufalme kwa Daudi mwana wa Yese.

Chapter 11

1 עַצְמְךָ הִנֶּנָּה לֵאמֹר חֶבְרוֹנָה דָּוִיד אֶל־ יִשְׂרָאֵל כָּל־ וַיִּקָּבְצוּ
mfupa–wako tazama kusema Hebroni Daudi kwa– Israeli wote– na–wakakusanyika
H6106 H2009 H0559 H1732 H0413 H3478 H3605 H6908

׃אֲנָחְנוּ וּבְשָׂרְךָ
sisi na–nyama–yako
H0587 H1320

Kisha Waisraeli wote walikuja Hebroni kwa Daudi na kusema, “Angalia, sisi ni nyama na mifupa yako.

2

הַמּוֹצִיא	אַתָּה	מֶלֶךְ	שָׁאוּל	בִּהְיוֹת	גַּם	שִׁלְשׁוֹם	גַּם־	תָּמוֹל	גַּם־
aliyetoa–nje	wewe	mfalme	Sauli	wakati–wa–kuwa	pia	juzi	pia–	jana	pia–
H3318		H4428	H7586	H1961	H1571	H8032	H1571	H8543	H1571

תִּרְעֶה	אַתָּה	לְךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וְהַמֵּבִיא
utachunga	wewe	kwako	Mungu–wako	Yahwe	na–akasema	Israeli	(kielezi)	na–aliyeingiza
			H0430	H3068	H0559	H3478	H0853	H0935

עַמִּי	עַל	נָגִיד	תִּהְיֶה	וְאַתָּה	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	עַמִּי	אֶת־
watu–wangu	juu–ya	kiongozi	utakuwa	na–wewe	Israeli	(kielezi)	watu–wangu	(kielezi)
		H5057	H1961		H3478	H0853		H0853

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Katika wakati uliopita, Sauli alipoo kuwa mfalme juu yetu, ni wewe uliye ongoza jeshi la Israeli. Yahweh Mungu wako alisema kwako, 'utawachunga watu wangu wa Isaraeli, na utakuwa mtawala wa watu wangu wa Israeli"'.

3

דָּוִיד	לָהֶם	וַיִּכְרֹת	חֶבְרוֹנָה	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	זִקְנֵי	כָּל־	וַיָּבֹאוּ
Daudi	kwao	na–akafanya	Hebroni	mfalme	kwa–	Israeli	wazee–wa	wote–	na–wakaja
H1732		H3772		H4428	H0413	H3478	H2205	H3605	H0935

לְמֶלֶךְ	דָּוִיד	אֶת־	וַיִּמְשְׁחוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	בְּחֶבְרוֹן	בְּרִית	
kuwa–mfalme	Daudi	(kielezi)	na–wakamtia–mafuta	Yahwe	mbele–ya	katika–Hebroni	agano	
H4428	H1732	H0853	H4886	H3068	H6440		H1285	

ס	שְׁמוּאֵל׃	בְּיַד־	יְהוָה	כִּדְבַר	יִשְׂרָאֵל	עַל־	
(sura)	Samweli	kwa–mkono–wa	Yahwe	kulingana–na–neno	Israeli	juu–ya	
	H8050	H3027	H3068	H1697	H3478		

Kwaiyo wazee wote wa Israeli wakamjia mfalme huko Hebroni, na Daudi akafanya agano nao mbele ya Yahweh. Wakampaka mafuta Daudi kuwa mfalme wa Israeli. Kwa namna hii, neno la Yahweh lilo nenwa na Samweli likawa kweli.

4

הַיְבוּסִי	וְשָׁם	יְבוּס	הֵיא	יְרוּשָׁלַם	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	דָּוִיד	וַיֵּלֶךְ
Wayebusi	na–huko	Yebusi	hiyo	Yerusalemu	Israeli	na–wote–	Daudi	na–akaenda
H2983	H8033	H2982	H1931	H3389	H3478	H3605	H1732	H3212

הָאָרֶץ׃	יֹשְׁבֵי
nchi	wakazi–wa
H0776	H3427

Daudi na Israeli yote wakaenda Yerusalemu (yani, Yebusi). Sasa Wayebusi, wakazi wa nchi, walikuwa pale.

5

דָּוִיד	וַיִּלְכְּדוּ	הֲנָה	תָּבוֹא	לֹא	לְדָוִיד	יְבוּס	יֹשְׁבֵי	וַיֹּאמְרוּ
Daudi	na–akateka	hapa	utaingia	si	kwa–Daudi	Yebusi	wakazi–wa	na–wakasema
H1732	H3920	H2008	H0935	H3808	H1732	H2982	H3427	H0559

דָּוִיד׃	עִיר	הֵיא	צִיּוֹן	מְצָדַת	אֶת־
Daudi	mji–wa	hiyo	Sayuni	ngome–ya	(kielezi)
H1732		H1931	H6726		H0853

Wakazi wa yebusi wakamwabia Daudi, “Hautakuja humu.” Lakini Daudi alichukuwa ngome ya Sayuni, mji wa Daudi.

6

לְרֹאשׁ	יִהְיֶה	בָּרִאשׁוֹנָה	יְבוּסִי	מַכֶּה	כָּל־	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר	
kwa–kichwa	atakuwa	kwanza	Myebusi	mpigaji–wa	kila–	Daudi	na–akasema	
	H1961	H7223	H2983	H5221	H3605	H1732	H0559	

לְרֹאשׁ׃	וַיְהִי	צְרוּיָה	בֶּן־	יוֹאָב	בָּרִאשׁוֹנָה	וַיַּעַל	וּלְשָׁר
kwa–kichwa	na–akawa	Seruya	mwana–wa	Yoabu	kwanza	na–akapanda	na–kwa–mkuu
	H1961	H6870		H3097	H7223	H5927	H8269

Daudi alisema, “Yeyote atakaye washambulia Wayebusi wa kwanza atakuwa mkuu wa jeshi” kwaiyo Yoabu mwana wa Zeruia akashambulia wa kwanza, hivyo akafanywa mkuu wa jeshi.

7

וַיִּשֶׁב	דָּוִיד	בַּמְּצָד	עַל־	כֵּן	קָרְאוּ־	לוֹ	עִיר	דָּוִיד׃
na–akakaa	Daudi	katika–ngome	juu–ya	hivyo	wakauita–	wake	mji–wa	Daudi
H3427	H1732	H4679			H7121			H1732

Daudi akaanza kuishi katika hiyo ngome. Kwaiyo wakaiita mji wa Daudi.

8

וַיִּבֶן	הָעִיר	מִסָּבִיב	מִן־	הַמִּלּוֹא	וְעַד־	הַסָּבִיב	וִיוֹאָב	יְחַיֵּה
na–akajenga	mji	pande–zote	kutoka–	Milo	na–hadi–	jirani	na–Yoabu	aliuhuisha
H1129		H5439		H4407	H5704	H5439	H3097	H2421

אֶת־	שְׁאָר	הָעִיר׃
(kielezi)	iliyobaki–ya	mji
H0853	H7605	

Akaimarisha mji kutoka Milo na hadi mpaka ukuta unao zunguka. Yoabu akaimairisha mji wote uliyo baki.

9

וַיֵּלֶךְ	דָּוִיד	הָלוֹךְ	וְגָדוֹל	וַיהוָה	צְבָאוֹת	עִמּוֹ׃	פ
na–akaenda	Daudi	kwenda	na–kukua	na–Yahwe	wa–majeshi	pamoja–naye	(aya)
H3212	H1732	H1980		H3068			

Daudi akawa mkuu na mkuu kwa sababu Yahweh wa Majeshi alikuwa naye.

10

וְאֵלֶּה	רָאשֵׁי	הַגִּבֹּרִים	אֲשֶׁר	לְדָוִיד	הַמִּתְחַזְּקִים	עִמּוֹ	
na–hawa	wakuu–wa	mashujaa	ambao	wa–Daudi	waliojiimarisha	pamoja–naye	
H0428		H1368		H1732	H2388		

בְּמַלְכוּתּוֹ	עִם־	כָּל־	יִשְׂרָאֵל	לְהַמְלִיכוֹ	כִּדְבַר	יְהוָה
katika–ufalme–wake	pamoja–na	wote–	Israeli	kumfanya–mfalme	kulingana–na–neno	Yahwe
H4438		H3605	H3478		H1697	H3068

עַל־	יִשְׂרָאֵל׃	ס	
juu–ya	Israeli	(sura)	
	H3478		

Hawa walikuwa viongozi Daudi aliyo kuwa nao, waliyo jionyesha imara katika ufalme wake, pamoja na Israeli, kumfanya mfalme, kutii neno la Yahweh kuhusu Israeli.

11

וְאֵלֶּה	מִסְפַּר	הַגִּבֹּרִים	אֲשֶׁר	לְדָוִיד	יָשָׁבְעָם	בֶּן־	חַכְמוֹנִי	
na–hawa	hesabu–ya	mashujaa	ambao	wa–Daudi	Yashobeamu	mwana–wa	Hakmoni	
H0428	H4557	H1368		H1732	H3434		H2453	

רֹאשׁ	הַשְּׁלִשִׁים	[השלושים]	הוּא־	עוֹרֵר	אֶת־	חֲנִיתָו	עַל־	שְׁלֹשׁ־
kichwa	(wa–watatu)	[wa–thelathini]	yeye–	aliinua	(kielezi)	mkuki–wake	juu–ya	mia–tatu–
	H7991	H7970	H1931	H5782	H0853	H2595		H7969

מֵאוֹת	חָלָל	בְּפַּעַם	אֶחָת׃
mia	waliouawa	kwa–wakati	mmoja
H3967		H6471	H0259

Hii ni orodha ya wanajeshi shupavu wa Daudi. Yashobeami, mwana wa Mhakimoni, alikuwa mkuu wa kikosi cha thelathini. Aliwaua wanaume mia tatu na mkuki wake katika sehemu moja.

12

וְאַחֲרָיו	אֶלְעָזָר	בֶּן־	דּוֹדוֹ	הָאֲחוֹחִי	הוּא	בִּשְׁלוֹשָׁה	הַגִּבֹּרִים׃	
na–baada–yake	Eleazari	mwana–wa	Dodo	Mwahohi	yeye	katika–watatu	mashujaa	
	H0499		H1734	H0266	H1931	H7969	H1368	

Baada ya yeye alikuwa Eleazari mwana wa Dodo, Mahohi, aliyekuwa mmoja wa wanaume watatu hodari.

13 הוּא־ יֶעֶי־ alikuwa yeye- H1961 H1931 הָיָה עִם־ דָּוִיד pamoja-na Daudi H1732 בַּדַּמִּים־הַפַּס Pas-Damimu H6450 וְהַפְּלִשְׁתִּים׀ na-Wafilisti H6430 נֶאֱסְפוּ־ walikuwa-wamekusanyika- H0622 שָׁם huko H8033

לַמִּלְחָמָה kwa-vita H4421 וַתְּהִי na-ilikuwa H1961 חֶלְקַת sehemu-ya H2513 הַשָּׂדֶה shamba H7704 מְלֵאָה iliyojaa H4392 שְׂעֹרִים shayiri H8184 וְהָעָם na-watu H5971 נָסוּ walikimbia H5127

מִפְּנֵי kutoka-mbele-ya H6440 פְּלִשְׁתִּים׃ Wafilisti H6430

Alikuwa na Daudi huko Pasidamimu, na pale Wafilisti wakakusanyika pamoja kwa mapambano, ambapo palikuwa na uwanja wa ngano na jeshi liliwakimbia Wafilisti.

14 וַיִּתְיַצְּבוּ na-wakasimama H3320 בְּתוֹךְ־ katikati-ya H8432 הַחֶלְקָה׀ sehemu H2513 וַיַּצִּילוּהָ na-wakaiokoa H5337 וַיַּכּוּ na-wakawapiga H5221 אֶת־ (kielezi) H0853 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430

וַיהוָה׀ na-Yahwe H3068 תְּשׁוּעָה wokovu H8668 גְּדוֹלָה׃ mkubwa

וַיּוֹשַׁע na-akaokoa H3467

Walisimama katikati ya uwanja. Wakautetea na kuwakata Wafilisti na Yahweh akawaokoa na ushindi mkubwa.

15 וַיֵּרְדוּ na-wakashuka H3381 שְׁלוֹשָׁה watatu H7969 מִן־ kutoka- H4480 הַשְּׁלוֹשִׁים thelathini H7970 רֹאשׁ wakuu H7218 עַל־ juu-ya H5921 הַצּוּר׀ mwamba H6697 אֶל־ kwa- H0413 דָּוִיד Daudi H1732 אֶל־ kwa- H0413

רְפָאִים׃ Refaimu בְּעֵמֶק katika-bonde-la H6010 חֲנָה lilikuwa-limepiga-kambi H2583 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 וּמַחֲנֵה na-jeshi-la H4264 עֲדֻלָּם Adulamu H5725 מְעָרַת pango-la H4631

Kisha watatu wa viongozi thelathini wakashuka chini kwenye mwamba wa Daudi, katika pango la Adulamu. Jeshi la Wafilisti walieka kambi katika bonde la Refaim.

16 וְדָוִיד na-Daudi H1732 אָז wakati-huo H227 בַּמְצוּדָה katika-ngome H4679 אָז wakati-huo H227 וּנְצִיב na-kikosi-cha H5333 פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 בֵּית־לֶחֶם׃ Bethlehemu H1035

Kwa wakati huo Daudi alikuwa katika ngome yake, pangoni, Wafilisti walikita kambi yao Bethilehemu.

17 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559 דָּוִיד Daudi H1732 וַיִּתְאַו׀ (na-akatamani) H0183 ויתאו׀ [na-akatamani] H0183 מַיִם maji H4325 יַשְׁקֵנִי ataninywesha H8248 מִי ni-nani H4310

מִבּוֹר kutoka-kisima-cha בֵּית־לֶחֶם Bethlehemu H1035 אֲשֶׁר ambacho H834 בַּשַּׁעַר׃ langoni H8179

Daudi alikuwa na kiu ya maji na akasema, “Laiti mtu akanipatia maji ya kunywa kutoka kisima kilicho Bethilehemu, kisima kilicho pembeni mwa lango!”

18 וַיִּבְקְעוּ֙ הַשְּׁלֹשָׁ֔ה בְּמַחֲנֵ֖ה פְּלִשְׁתִּ֑ים וַיִּשְׁאֲבוּ־מַ֙יִם֙ מִבְּא֣וֹר
na–wakavunja watatu katika–jeshi–la Wafilisti na–wakateka– maji kutoka–kisima–cha
H1234 H7969 H4264 H6430 H7579 H4325

בֵּ֣ית־לֶ֔חֶם אֲשֶׁ֥ר בַּשַּׁ֖עַר וַיִּשְׂאוּ֙ וַיָּבִ֣אוּ אֶל־דָּוִ֔יד וְלֹא־אָבָ֥ה דָוִ֖יד לִשְׁתּוֹתָ֑ם
Bethlehemu ambacho langoni na–wakabeba na–wakaleta kwa– Daudi na–si– alitaka Daudi
H1035 H0376 H8179 H5375 H0935 H0413 H1732 H3808 H0014 H1732

וַיִּנְסֵ֖ךְ אֹתָ֑ם לַיהוָֽה׃ לִשְׁתּוֹתָ֔ם
na–akayamimina yao kwa–Yahwe kuyanywa
H3808 H0853 H3068 H8354

Hawa wanaume hodari watatu wakatoboa kupita jeshi la Wafilisti na kuchota maji kwenye kisima cha Bethilehemu, kisima pembeni mwa lango. Wakachukuwa maji na kumletea Daudi, lakini alikataa kunywa. Badala yake, akamwaga chini kwa Yahweh.

19 הָאֲנָשִׁ֑ים הֲדַ֣ם זֹ֔את מֵעֲשׂ֥וֹת מֵאֱלֹהַ֖י לִ֣י חָלִילָ֗ה וַיֹּ֙אמֶר֙
watu damu–ya hili kufanya kutoka–Mungu–wangu kwangu iwe–mbali na–akasema
H0376 H1818 H2063 H8354 H0430 H3808 H2486 H0559

לִשְׁתּוֹתָ֔ם אָבָ֥ה וְלֹא֙ הֲבִיאֽוּם בְּנַפְשׁוֹתָ֣ם כִּ֚י בְּנַפְשׁוֹתָ֣ם אֶשְׁתֶּ֔ה הָאֵ֖לֶּה
kuyanywa alitaka na–si waliileta kwa–uhai–wao kwa–maana kwa–uhai–wao ninywe hawa
H8354 H0014 H3808 H0935 H5315 H5315 H8354 H0428

הַגִּבֹּרִֽים׃ שְׁלֹשֶׁת֙ עָשׂ֣וּ אֵ֔לֶּה
mashujaa watatu walifanya hizi
H1368 H7969 H0428

Kisha akasema, “Yahweh, iwe mbali na mimi, kwamba ni yanywe haya maji. Je ninywe damu ya wanaume walio hatarisha maisha yao?” Kwa sababu wameeka maisha ya hatarini, akakataa kunywa. Haya ni mambo wanaume hodari watatu walio fanya.

20 וְאַבְשַׁ֣י אֲחִי־יוֹאָ֗ב הֽוּא־עֹרֵ֤ר אֶת־ שְׁלֹשָׁ֔ה עַל־שְׁלֹשִׁ֖ים וַיִּתְגַּבֵּ֑ר
na–Abishai ndugu–ya Yoabu yeye aliinua (kielezi) watatu juu–ya mia–tatu mia
H0052 H0251 H3097 H1931 H5782 H0853 H7969 H5921 H7969 H3967

וְלוֹ־(|ולא־| חָלָ֖ל וַיִּהְיֶ֥ה רֹאשׁ֙ לִשְׁלֹשָׁ֔ה שָׁ֣ם בַּשְּׁלוֹשָׁ֖ה׃
(na–wake) [na–si–] waliouawa kwa–watatu jina katika–watatu
H3808 H2595 H3967 H7969 H8034 H7969

Abishai kaka wa Yoabu, alikuwa kiongozi wa watatu. Alitumia mkuki wake dhidi ya watu mia tatu na kuwaua. Ametajwa pamoja na wale watatu.

21 מִן־הַשְּׁלוֹשָׁ֔ה וְעַד־הַשְּׁלוֹשָׁ֖ה לְשֵׁ֣ם לָהֶ֑ם וַיְהִ֣י נִכְבָּ֔ד בַּשְּׁנַיִם֙ הַשְּׁלוֹשָׁ֔ה מִן־
kutoka– watatu na–hadi– mkuu kwao na–akawa aliheshimika kwa–wawili watatu kutoka–
H7969 H5704 H8269 H1961 H3513 H8147 H7969

לֹ֣א׃ בָּ֔א אֶל־ סֽ
si– alikuja (sura)
H3808 H0935

Kati ya wale watatu, yeye alipewa heshima mara mbili na akawa kiongozi wao. Japo hakuwa mmoja wa miongoni mwao.

22 בְּנָיָ֞הוּ בֶּן־ יְהוֹיָדָ֣ע אִישׁ־ חַ֗יִל רַב־ פְּעָלִים֙ מִן־ קַבְצְאֵ֔ל הֵכָּ֖ה אֶת־ שְׁנֵ֣י אֲרִיאֵ֑ל מוֹאָ֣ב וְה֔וּא יָרַ֖ד וַיַּכֶּה־ אֶת־ הָאֲרִ֥י בְּת֖וֹךְ בּ֣וֹר בַּיּ֑וֹם הַשָּׁלֶֽג׃

Benaia mwana wa Yehoiada alikuwa mwanaume mwenye nguvu aliye fanya mambo makuu. Aliua wana wawili wa Arieli wa Moabu. Pia alishuka chini ya shimo na kumuua simba wakati theluji ikianguka.

23 וְה֣וּא־ הִכָּ֗ה אִ֚ישׁ מִצְרִי֙ אִ֣ישׁ מִדָּ֔ה וּבְיַד־ הַמִּצְרִ֖י חֲנִ֣ית כִּמְנ֣וֹר אֹרְגִ֑ים וַיֵּ֣רֶד אֵלָ֗יו בְּשֵׁ֙בֶט֙ וַיְנַתֵּ֤ק אֶת־ הַחֲנִית֙ מִיַּ֣ד הַמִּצְרִ֔י וַיַּהַרְגֵ֖הוּ בַּחֲנִיתֽוֹ׃

Alimua hadi Mmisri, mwanaume mwenye mita mbili na theluthi moja. Mmisri alikuwa na mkuki kama gongo la mshonaji, lakini alimfuata chini na fimbo tu. Akakamata mkuki katika mkono wa Mmisri na kumuua na mkuki wake.

24 אֵ֚לֶּה עָשָׂ֣ה בְנָיָ֔הוּ בֶּן־ יְהוֹיָדָ֖ע וְל֣וֹ שֵׁ֑ם בִּשְׁלוֹשָׁ֖ה הַגִּבֹּרִֽים׃

Benaia mwana wa Yehoiada alifanya haya matukio, na akatajwa miongoni mwa wale wanaume hodari watatu.

25 מִן־ הַשְּׁלוֹשִׁ֣ים הִנֵּ֔ה נִכְבָּ֖ד וְאֶל־ הַשְּׁלוֹשָׁ֣ה לֹא־ בָ֑א וַיְשִׂימֵ֥הוּ דָוִ֛יד עַל־ מִשְׁמַעְתּ֖וֹ ס׃

Alisifika zaidi ya wale wanajeshi thelathini kwa ujumla, lakini hakuwa pewa hadhi ya wale wanajeshi watatu hodari. Daudi alimueka kiongozi wa walinzi wake.

26 וְגִבּוֹרֵ֣י הַחֲיָלִ֗ים עֲשָׂה־ יוֹאָ֤ב אֲחִי֙ אֵ֣ל דּוֹדֹ֔ו בֶּן־ אֶלְחָנָ֖ן מִבֵּ֥ית לָֽחֶם׃ ס

Wanaume hodari walikuwa Asaheli kaka wa Yoabu, Elhanani mwana wa Dodo wa Bethilehemu,

27 שַׁמּ֣וֹת הַחֲרוֹרִ֔י חֶלֶ֖ץ הַפְּלוֹנִֽי׃ ס

Shamothi Mherori, Helezi Mpeloni,

ס	הָעַנְתֹתִי׃	אֲבִיעֶזֶר	הַתְּקוֹעִי	עִקֵּשׁ	בֶּן־	עִירָא	28
(sura)	Mwanatothi	Abiezeri	Mtekoa	Ikeshi	mwana-wa	Ira	
	H6069	H0044	H8621	H6142		H5896	

Ira mwana wa Ikeshi Mtekoi, Abi Eza Manathothi,

ס	הָאֲחוֹחִי׃	עִילַי	הַחֻשָׁתִי	סִבְכַּי	29
(sura)	Mwahohi	Ilai	Mhushathi	Sibekai	
	H0266	H5866	H2843	H5444	

Sibekai Mhushathite, Ilai Mahohite,

ס	הַנְּטֹפָתִי׃	בָּעֲנָה	בֶּן־	חֶלֶד	הַנְּטֹפָתִי	מַהְרַי	30
(sura)	Mnetofathi	Baana	mwana-wa	Heledi	Mnetofathi	Mahrai	
	H5200	H1196		H2466	H5200	H4121	

Maharai Mnetofathi, Heledi mwana wa Baana Mnetofathite,

הַפִּרְעָתֹנִי׃	בְּנָיָה	ס	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	מִגִּבְעַת	רִיבַי	בֶּן־	אִיתַי	31
Mpirathoni	Benaya	(sura)	Benyamini	wa-wana-wa	kutoka-Gibea	Ribai	mwana-wa	Itai	
H6553	H1141		H1144		H1390	H7380		H0863	

Itai mwana wa Ribai wa Gibea uzao wa Benjamini, Benaia Mpirathoni,

ס	הָעַרְבָתִי׃	אֲבִיאֵל	ס	גָּעַשׁ	מִנַּחֲלֵי	חוּרַי	32
(sura)	Mwarabathi	Abieli	(sura)	Gaashi	kutoka-mabonde-ya	Hurai	
	H6164	H0022		H1608		H2360	

Hurai wa mabonde ya Gaashi, Abieli Marbathi,

ס	הַשַּׁעַלְבֹנִי׃	אֶלְיַחְבָא	הַבַּחֲרוּמִי	עַזְמָוֶת	33
(sura)	Mshaalboni	Elyahba	Mbaharumi	Azmavethi	
	H8170	H0455	H0978	H5820	

Azmavethi Mbaharumi, Eliaba Mshaalboni,

ס	הַהֲרָרִי׃	שָׁגֵה	בֶּן־	יוֹנָתָן	הַגִּזֹנִי	הָשֵׁם	בְּנֵי	34
(sura)	Mharari	Shage	mwana-wa	Yonathani	Mgizoni	Hashemu	wana-wa	
	H2043	H7681		H3129	H1493	H2044		

Mwana wa Hashemu Mgizoni, Yonathani mwana wa Shagee Mhararite,

ס	אוּר׃	בֶּן־	אֱלִיפָל	הַהֲרָרִי	שָׂכָר	בֶּן־	אֲחִיאָם	35
(sura)	Uri	mwana-wa	Elifali	Mharari	Sakari	mwana-wa	Ahiamu	
			H0465	H2043	H7940		H0279	

Ahiamu mwana wa Sacari Mhararite, Elifali mwana wa Uri,

ס	הַפְּלֹנִי׃	אֲחִיָּה	הַמְּכֵרָתִי	חֵפֶר	36
(sura)	Mpeloni	Ahiya	Mmekerati	Heferi	
	H6397	H0281	H4382		

Hefa Mmekarathi, Ahija Mpeloni,

ס	אֶזְבָּי׃	בֶּן־	נַעֲרַי	הַכַּרְמְלִי	חֶצְרוֹ	37
(sura)	Ezbai	mwana-wa	Naarai	Mkarmeli	Hezro	
	H0229		H5293	H3761	H2695	

Hezro Mcarmeli, Maarai mwana wa Ezibai,

ס	הַנַּרְי׃	בֶּן־	מִבְחָר	נָתָן	אֲחֵי	יוֹאֵל	38
(sura)	Hagri	mwana–wa	Mibhari	Nathani	ndugu–ya	Yoeli	
	H1905		H4006	H5416	H0251	H3100	

Yoeli kaka wa Nathani, Mibhari mwana wa Hagiri,

ס	צְרוּיָה׃	בֶּן־	יוֹאָב	כְּלִי	נַשָּׂא	הַבַּרְתִּי	נַחְרַי	הָעַמּוֹנִי	צֶלֶק	39
(sura)	Seruya	mwana–wa	Yoabu	silaha–za	mbeba–wa	Mberothi	Nahrai	Mwamoni	Seleki	
	H6870		H3097	H3627	H5375	H1307	H5171	H5984	H6768	

Zeleki Mamoni, Naharai Mberothi (mbeba ngao ya Yoabu mwana wa Zeruia),

ס	הַיִּתְרִי׃	גָּרֵב	הַיִּתְרִי	עִירָא	40
(sura)	Mwithri	Garebu	Mwithri	Ira	
	H3505	H1619	H3505	H5896	

Ira Mithire, Garebu Mithire,

ס	אַחְלָי׃	בֶּן־	זָבָד	הַחִתִּי	אוּרִיָּה	41
(sura)	Ahlai	mwana–wa	Zabadi	Mhiti	Uria	
	H0304		H2066	H2850		

Uria Mhiti, Zabadi mwana wa Ahlai,

ס	שְׁלוֹשִׁים׃	וְעָלָיו	לָרְאוּבֵנִי	רֹאשׁ	הָרְאוּבֵנִי	שִׁיזָא	בֶּן־	עֲדִינָא	42
(sura)	thelathini	na–juu–yake	wa–Wareubeni	kichwa	Mreubeni	Shiza	mwana–wa	Adina	
	H7970		H7206		H7206	H7877		H5721	

Adina mwana wa Shiza Mreubeni (kiongozi wa Wareubeni) na thelathini pamoja nae,

ס	הַמִּתְנִי׃	וְיוֹשָׁפָט	מַעֲכָה	בֶּן־	חָנָן	43
(sura)	Mmithni	na–Yoshafati	Maaka	mwana–wa	Hanani	
	H4981	H3146	H4601		H2605	

Hanani mwana wa Maaka, na Yoshafati Mmithini,

הָעַרֹעֵרִי׃	חוֹתָם	בְּנֵי	ס	(וְיעִיאֵל)	[ויואל]	שָׁמָע	הָעַשְׁתְּרָתִי	עֻזִּיָא	44
Mwaroeri	Hothamu	wana–wa	(sura)	(na–Yeieli)	[na–Yeieli]	Shama	Mwashterati	Uziya	
H6200	H2369			H3273	H3273	H8091	H6254	H5814	

ס
(sura)

Uzia Mashiterathi, Shama na Yeieli wana wa Hothamu Waaroeri,

ס	הַתִּיצִי׃	אָחִיו	וְיֹחָא	שִׁמְרִי	בֶּן־	יְדִיעֲאֵל	45
(sura)	Mtizi	ndugu–yake	na–Yoha	Shimri	mwana–wa	Yediaeli	
	H8491	H0251	H3109	H8113		H3043	

Jediaeli mwana wa Shimri, Joha (kaka yake Mtize),

הַמּוֹאָבִי׃	וְיִתְמָה	אֶלְנַעַם	בְּנֵי	וְיוֹשַׁוְיָה	וִירִיבַי	הַמַּחֲוִים	אֱלִיאֵל	46
Mmoabu	na–Ithma	Elnaamu	wana–wa	na–Yoshawya	na–Yeribai	Mmahawi	Elieli	
H4125	H3495	H0493		H3145	H3403	H4233	H0447	

Elieli Mmahavi, Yeribai na Yoshavia mwana wa Elnaamu, Ithima Mmoabi,

פ	הַמְצֹבָיָה׃	וַיַּעֲשִׂיאֵל	וְעוֹבֵד	אֱלִיאֵל	47
(aya)	Mmesobaya	na–Yaasieli	na–Obedi	Elieli	
	H4677	H3300	H5744	H0447	

Elieli, Obedi, na Yaasieli Wamezobai.

Chapter 12

שָׁאוּל	מִפְּנֵי	עָצוּר	עוֹד	לְצִיקְלַג	דָּוִיד	אֶל־	הַבָּאִים	וְאֵלֶּה	1
Sauli	kutoka–mbele–ya	akiwa–amefungwa	bado	Siklagi	Daudi	kwa–	waliokuja	na–hawa	
H7586	H6440	H6113	H5750	H6860	H1732	H0413	H0935	H0428	

הַמִּלְחָמָה׃	עֹזְרֵי	בַּגִּבֹּרִים	וְהָיָה	קִישׁ	בֶּן־	
vita	wasaidizi–wa	katika–mashujaa	na–wao	Kishi	mwana–wa	
H4421	H5826	H1368	H1992	H7027		

Hawa walikuwa wanaume walio kuja kwa Daudi huko Zikilagi, wakati akiwa bado amefukuzwa katika uwepo wa Sauli mwana wa Kishi. Walikuwa miongoni mwa wanajeshi, wasaidizi wake katika mapambano.

							2
וּבַחֹצִים	בָּאֶבָנִים	וּמַשְׁמְאלִים	מַיְמִינִים	קֶשֶׁת	נֹשְׁקֵי		
na–kwa–mishale	kwa–mawe	na–wa–kushoto	wakitumia–mkono–wa–kulia	upinde	wenye–kupinda		
H2671	H0068	H8041	H3231	H7198			

מִבִּנְיָמִן׃	שָׁאוּל	מֵאֲחֵי	בַּקֶּשֶׁת	
kutoka–Benyamini	Sauli	kutoka–ndugu–za	kwa–upinde	
H1144	H7586	H0251	H7198	

Walikuwa wana upinde na waliweza kutumia mkono wa kuume na wakushoto kurusha mawe na manati na kupiga mishale kutoka kwenye upinde. Walikuwa Wabenjamini, ndugu wa kabila moja na Sauli.

									3
וָפֶלֶט	)ויזיאל(	]ויזואלן[	הַגִּבְעָתִי	הַשְּׁמָעָה	בְּנֵי	וְיוֹאָשׁ	אֲחִיעֶזֶר	הָרֹאשׁ	
na–Peleti	(na–Yezieli)	[na–Yezieli]	Mgibeathi	Shemaa	wana–wa	na–Yoashi	Ahiezeri	kichwa	
H6404	H3149	H3149	H1395	H8094		H3101	H0295		

הָעַנְתֹתִי׃	וְיֵהוּא	וּבְרָכָה	עַזְמָוֶת	בְּנֵי
Mwanatothi	na–Yehu	na–Beraka	Azmavethi	wana–wa
H6069	H3058	H1294	H5820	

Kiongozi alikuwa Ahi Eza, halafu Yoashi, Wana wote wa Shemaa Mgibeathi. Kulikuwa na Yezieli na Peleti, wana wa Azimavethi. Kulikuwa pia na Beraka, Yehu Waanathothi,

						4
הַשְּׁלִשִׁים׃	וְעַל־	בַּשְּׁלִשִׁים	גִּבּוֹר	הַגִּבְעוֹנִי	וְיִשְׁמַעְיָה	
thelathini	na–juu–ya	katika–thelathini	shujaa	Mgibeoni	na–Ishimaya	
H7970		H7970	H1368	H1393	H3460	

Ishimaia Mgibeoni, mwanajeshi kati ya wale thelathini (na kiongozi wa wale thelathini); Yeremia, Yahazieli, Yohana, Yozabadi Wagederathi,

						5
הַגְּדֵרָתִי׃	וְיוֹזָבָד	וְיוֹחָנָן	וְיַחֲזִיאֵל	וְיִרְמְיָה		
Mgederathi	na–Yozabadi	na–Yohanani	na–Yahazieli	na–Yeremia		
H1452	H3107	H3076	H3166	H3414		

Eluzai, Yerimothi, Bealia, Shemaria, Shefatia Waharufi,

							6
)הַחֲרוּפִי׃(	]החריפן[	וּשְׁפַטְיָהוּ	וּשְׁמַרְיָהוּ	וּבְעַלְיָה	וִירִימוֹת	אֶלְעוּזַי	
(Mharufi)	[Mharufi]	na–Shefatya	na–Shemarya	na–Bealya	na–Yerimothi	Eluzai	
H2741	H2741	H8203	H8114	H1183	H3406	H0498	

Wakorahi ni Elkana, Ishia, Azareli, Yoeza, Yashobeamu, na

						7
הַקָּרְחִים׃	וְיָשָׁבְעָם	וְיוֹעֵזֶר	וַעֲזַרְאֵל	וְיִשִּׁיָהוּ	אֶלְקָנָה	
Wakorahi	na–Yashobeamu	na–Yoezeri	na–Azareli	na–Ishiya	Elkana	
H7145	H3434	H3134	H5832	H3449	H0511	

Yoela na Zebadia, wana wa Yeroham wa Gedori.

וְיוֹעֵאלָה	וּזְבַדְיָה	בְּנֵי	יְרֹחָם	מִן־	הַגְּדוֹר׃	8
na–Yoela	na–Zebadya	wana–wa	Yerohamu	kutoka–	Gedori	
H3132	H2069		H3395		H1446	

Baadhi ya Wagadi walijiunga na Daudi katika ngome iliyo nyikani. Walikuwa wanaume wapiganaji, waliofundishwa kwa mapambano, walioweza kumudu ngao na mkuki; ambao nyuso zao zilikuwa kali kama za simba. Walikuwa wepesi kwenye milima kama swala.

הַחַיִל	גִּבֹּרֵי	מִדְבָּרָה	לַמְצָד	דָּוִיד׀	אֶל־	נִבְדְּלוּ	הַגָּדִי	וּמִן־	9
nguvu	mashujaa–wa	jangwani	kwa–ngome	Daudi	kwa–	walijitenga	Wagadi	na–kutoka–	
H2428	H1368		H4679	H1732	H0413	H0914	H1425		

פְּנֵיהֶם	אַרְיֵה	וּפְנֵי	וְרַמַּח	צִנָּה	עֹרְכֵי	לַמִּלְחָמָה	צָבָא	אַנְשֵׁי
nyuso–zao	simba	na–nyuso–za	na–mkuki	ngao	waandaaji–wa	kwa–vita	jeshi	watu–wa
H6440	H0738	H6440	H7420			H4421		H0376

ס	לְמַהֵר׃	הֶהָרִים	עַל־	וְכִצְבָאִים
(sura)	kwa–haraka	milima	juu–ya	na–kama–paa
		H2022		

Kulikuwa na Eza kiongozi, Obadia wapili, Eliabu watatu,

עֵזֶר	הָרֹאשׁ	עֹבַדְיָה	הַשֵּׁנִי	אֱלִיאָב	הַשְּׁלִשִׁי׃	10
Ezeri	wa–kwanza	Obadya	wa–pili	Eliabu	wa–tatu	
H5829		H5662	H8145	H0446	H7992	

Mishimana wanne, Yeremia watano,

מִשְׁמַנָּה	הָרְבִיעִי	יִרְמְיָה	הַחֲמִשִּׁי׃	11
Mishmana	wa–nne	Yeremia	wa–tano	
H4925	H7243	H3414	H2549	

Atai wasita, Elieli wasaba,

עַתַּי	הַשִּׁשִּׁי	אֱלִיאֵל	הַשְּׁבִעִי׃	12
Atai	wa–sita	Elieli	wa–saba	
H6262	H8345	H0447	H7637	

Yohana wanane, Elizabadi watisa,

יוֹחָנָן	הַשְּׁמִינִי	אֶלְזָבָד	הַתְּשִׁיעִי׃	13
Yohanani	wa–nane	Elzabadi	wa–tisa	
H3076	H8066	H0443	H8671	

Yeremia wakumi, Makibanai wakumi na moja.

יִרְמְיָהוּ	הָעֲשִׂירִי	ס	מַכְבַּנַּי	עָשִׂתָי	עָשָׂר׃	14
Yeremia	wa–kumi	(sura)	Makbanai	kumi–na–	moja	
H3414	H6224		H4344	H6249	H6240	

Wana wa Gadi walikuwa viongozi wa jeshi. Wamwisho aliongoza mia moja, na mkubwa aliongoza elfu moja.

וְהַגָּדוֹל	הַקָּטָן	לְמֵאָה	אֶחָד	הַצָּבָא	רָאשֵׁי	גָּד	מִבְּנֵי־	אֵלֶּה	15
na–mkubwa	mdogo	kwa–mia	mmoja	jeshi	wakuu–wa	Gadi	kutoka–wana–wa	hawa	
		H3967	H0259			H1410		H0428	

לָאָלֶף׃
kwa–elfu
H0505

Walikatisha Yordani kwa mwezi wa kwanza, wakati vijito vyake vilipofurika, na kuwafukuza wote wanaoishi katika mabonde, pande zote za mashariki na magharibi.

16

מְמַלְּא	וְהוּא	הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	הַיַּרְדֵּן	אֶת־	עָבְרוּ	אֲשֶׁר	הֵם	אֵלֶּה
kujaza	na–yeye	wa–kwanza	katika–mwezi	Yordani	(kielezi)	walivuka	ambao	wao	hawa
H4390	H1931	H7223	H2320	H3383	H0853			H1992	H0428

הָעֲמָקִים	כָּל־	אֶת־	וַיַּבְרִיחוּ	(גְּדוֹתָיו)	[גדיתיו]	כָּל־	עַל־
mabondeni	wote–	(kielezi)	na–wakawafukuza	(kingo–zake)	[kingo–zake]	yote–	juu–ya
H6010	H3605	H0853	H1272	H1415	H1415	H3605	

ס	וְלַמַּעֲרָב׃	לַמִּזְרָח
(sura)	na–kwa–magharibi	kwa–mashariki
	H4628	H4217

Baadhi ya wanaume wa Benjamini na Yuda walikuja kwenye ngome kwa Daudi.

17

לְדָוִיד׃	לַמְּצָד	עַד־	וִיהוּדָה	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	מִן־	וַיָּבֹאוּ
kwa–Daudi	ngome	hadi–	na–Yuda	Benyamini	wana–wa	kutoka–	na–wakaja
H1732	H4679	H5704	H3063	H1144			H0935

Daudi alienda nje kuwasalimu na kuwahutubia: “kama mmekuja kwa amani kunisaidia, mnaweza kujiunga nami. Lakini kama mmekuja kunisaliti kwa maadui zangu, Ee Mungu wa mababu zetu awaone na kuwakemea, tangu sijafanya kosa.”

18

בָּאתֶם	לְשָׁלוֹם	אִם־	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	וַיַּעַן	לִפְנֵיהֶם׃	דָּוִיד	וַיֵּצֵא	
mmekuja	kwa–amani	ikiwa–	kwao	na–akasema	na–akajibu	mbele–yao	Daudi	na–akatoka	
H0935	H7965			H0559		H6440	H1732	H3318	

לְרַמּוֹתֵנִי	וְאִם־	לְיַחַד	לֵבָב	עֲלֵיכֶם	לִי	יְהִיֶה־	לְעָזְרֵנִי	אֵלַי	
kunisaliti	na–ikiwa–	kuungana	moyo	juu–yenu	kwangu	itakuwa–	kunisaidia	kwangu	
			H3824			H1961	H5826	H0413	

אֲבוֹתֵינוּ	אֱלֹהֵי	יֵרֶא	בְּכַפַּי	חָמָס	בְּלֹא	לְצָרַי	
baba–zetu	Mungu–wa	aone	katika–mikono–yangu	udhalimu	bila–	kwa–adui–zangu	
H0001	H0430	H7200	H3709	H2555	H3808		

ס	וְיוֹכַח׃	
(sura)	na–akemee	
	H3198	

Kisha roho ikaja juu ya Amasai, ambaye alikuwa kiongozi wa wale thelathini. Amasai alisema, “Sisi ni wako, Daudi. Sisi tupo upande wako, mwana wa Yesse. na amani iwe juu ya yeyote atakaye kusaidia. Kuwa Mungu wako anakusaidia.” Kisha Daudi akawapokea na kuwafanya wakuu wa watu wake.

19

דָּוִיד	לְךָ	(הַשָּׁלִישִׁים)	[השלושים]	רֹאשׁ	עֲמָשַׂי	אֶת־	לָבְשָׁה	וְרוּחַ	
Daudi	kwako	(wa–watatu)	[wa–thelathini]	kichwa	Amasai	(kielezi)	ikamvaa	na–roho	
H1732		H7991	H7970		H6022	H0853	H3847	H7307	

לְעֻזְרֶךָ	וְשָׁלוֹם	לְךָ	שָׁלוֹם	וְשָׁלוֹם	יִשַׁי	בֶּן־	וְעִמְּךָ	
kwa–msaidizi–wako	na–amani	kwako	amani	amani	Yese	mwana–wa	na–pamoja–nawe	
H5826	H7965		H7965	H7965	H3448			

בְּרָאשֶׁי	וַיִּתְּנֵם	דָּוִיד	וַיַּקְבְּלֵם	אֱלֹהֶיךָ	עֻזָּרֶךָ	כִּי
katika–wakuu–wa	na–akawaweka	Daudi	na–akawapokea	Mungu–wako	anakusaidia	kwa–maana
	H5414	H1732	H6901	H0430	H5826	

פ	הַגְּדוּד׃	
(aya)	kikosi	
	H1416	

Baadhi kutoka kwa Manase pia wakamwendea Daudi alipokuja na Wafilisti dhidi ya Sauli katika pambano. Lakini hawakuwasaidia Wafilisti kwasababu mabwana wa Wafilisti walishauriana na wakamfukuza Daudi. Walisema, “Atamwendea Bwana wake Sauli na kuhatarisha maisha yetu.”

20

שָׁאוּל	עַל־	פְּלִשְׁתִּים	עִם־	בְּבֹאוֹ	דָּוִיד	עַל־	נָפְלוּ	וּמְמַנַּשֶׁה
Sauli	juu–ya	Wafilisti	pamoja–na	alipokuja	Daudi	kwa–	walianguka	na–kutoka–Manase
H7586		H6430		H0935	H1732		H5307	H4519

פְּלִשְׁתִּים	סָרְנֵי	שִׁלְּחוּהוּ	בְּעֵצָה	כִּי	עֶזְרֻם	וְלֹא	לַמִּלְחָמָה
Wafilisti	wakuu–wa	walimruhusu–kwenda	kwa–shauri	kwa–maana	aliwasaidia	na–si	kwa–vita
H6430		H7971	H6098		H5826	H3808	H4421

שָׁאוּל׃	אֲדֹנָיו	אֶל־	יִפּוֹל	בְּרָאשֹׁינוּ	לֵאמֹר
Sauli	bwana–wake	kwa–	ataanguka	kwa–vichwa–vyetu	kusema
H7586	H0113	H0413	H5307		H0559

Alipokwenda kwa Zikilagi, wanaume wa Manase walioungana nae walikuwa Adina, Yozabadi, Yediaeli, Yozabadi, Elihu, na Zilethai, viongozi wa maelfu wa Manase.

21

וְיוֹזָבָד	עַדְנַח	מְמַנַּשֶׁה	וְעָלָיו	נָפְלוּ	צִיקְלַג	אֶל־	בְּלֶכְתּוֹ
na–Yozabadi	Adna	kutoka–Manase	juu–yake	walianguka	Siklagi	kwa–	alipoenda
H3107	H5734	H4519		H5307	H6860	H0413	H3212

אֲשֶׁר	הָאֲלָפִים	רָאשֵׁי	וְצִלְתַּי	וֶאֱלִיהוּא	וְיוֹזָבָד	וּמִיכָאֵל	וִירֵיעֵאל
ambao	maelfu	wakuu–wa	na–Silethai	na–Elihu	na–Yozabadi	na–Mikaeli	na–Yediaeli
	H0505		H6769	H0453	H3107	H4317	H3043

לִמְנַשֶּׁה׃
wa–Manase
H4519

Walimsaidia Daudi kupigana na kikundi cha wezi, maana walikuwa wanaume wa mapambano. Baadae walikuwa wakuu katika jeshi.

22

חַיִל	גִּבּוֹרֵי	כִּי־	הַגְּדוּד	עַל־	דָּוִיד	עִם־	עָזְרוּ	וְהֵמָּה
nguvu	mashujaa–wa	kwa–maana–	kikosi	juu–ya	Daudi	pamoja–na	walisaidia	na–wao
H2428	H1368		H1416		H1732		H5826	H1992

בַּצָּבָא׃	שָׂרִים	וַיִּהְיוּ	כֻּלָּם
katika–jeshi	wakuu	na–wakawa	wote
	H8269	H1961	H3605

Siku hadi siku, wanaume walikuja kwa Daudi kumsaidia, mpaka wakawa jeshi kubwa, kama jeshi la Mungu.

23

עַד־	לְעָזְרוֹ	דָּוִיד	עַל־	יָבֹאוּ	בְּיוֹם	יוֹם	לְעֵת־	כִּי
hadi–	kumsaidia	Daudi	kwa–	walikuja	kwa–siku	siku	kwa–wakati–wa	kwa–maana
H5704	H5826	H1732		H0935	H3117	H3117	H6256	

פ	אֱלֹהִים׃	כְּמַחֲנֵה	גָדוֹל	לְמַחֲנֶה
(aya)	Mungu	kama–kambi–ya	kubwa	kambi
	H0430	H4264		H4264

Hii ni kumbukumbu ya wanajeshi wa vita, walio kuja kwa Daudi Hebroni, kuupindua ufalme wa Sauli kwake, ilikutimiza neno la Yahweh.

24

חֶבְרוֹנָה	דָּוִיד	עַל־	בָּאוּ	לַצָּבָא	הֶחָלוּץ	רָאשֵׁי	מִסְפְּרֵי	וְאֵלֶּה
Hebroni	Daudi	kwa–	walikuja	kwa–jeshi	waliojitayarisha	wakuu–wa	hesabu–za	na–hizi
	H1732		H0935				H4557	H0428

ס	יְהוָה׃	כְּפִי	אֵלָיו	שָׁאוּל	מַלְכוּת	לְהָסֵב
(sura)	Yahwe	kulingana–na–mdomo–wa	kwake	Sauli	ufalme–wa	kugeuza
	H3068	H6310	H0413	H7586	H4438	H5437

Kutoka Yuda walio beba ngao na mkuki ni 6, 800, tayari kwa vita.

מֵאוֹת	וּשְׁמוֹנֶה	אֲלָפִים	שֵׁשֶׁת	וָרֹמַח	צִנָּה	נֹשְׂאֵי	יְהוּדָה	בְּנֵי	25
mia	na–mia–nane	elfu	elfu–sita	na–mkuki	ngao	wabeba–wa	Yuda	wana–wa	
H3967	H8083	H0505	H8337	H7420		H5375	H3063		

ס	צָבָא׃	חֲלוּצֵי
(sura)	jeshi	waliojitayarisha–kwa

Kutoka kwa Wasimeoni walikuwa 7, 100 wanaume wa mapambano.

וּמֵאָה׃	אֲלָפִים	שִׁבְעַת	לַצָּבָא	חֵיל	גִּבּוֹרֵי	שִׁמְעוֹן	בְּנֵי	מִן־	26
na–mia–moja	elfu	elfu–saba	kwa–jeshi	nguvu	mashujaa–wa	Simeoni	wana–wa	kutoka–	
H3967	H0505	H7651		H2428	H1368	H8095			

ס
(sura)

Kutoka kwa Walawi kulikuwa na wanaume wa mapambano 4, 600.

ס	מֵאוֹת׃	וְשֵׁשׁ	אֲלָפִים	אַרְבַּעַת	הַלֵּוִי	בְּנֵי	מִן־	27
(sura)	mia	na–mia–sita	elfu	elfu–nne	Lawi	wana–wa	kutoka–	
	H3967	H8337	H0505	H0702	H3878			

Yehoiada alikuwa kiongozi wa uzao wa Aruni, na kwa yeye walikuwa 3, 700.

מֵאוֹת׃	וּשְׁבַע	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת	וְעִמּוֹ	לְאַהֲרֹן	הַנָּגִיד	וִיהוֹיָדָע	28
mia	na–mia–saba	elfu	elfu–tatu	na–pamoja–naye	wa–Haruni	kiongozi	na–Yehoyada	
H3967	H7651	H0505	H7969		H0175	H5057	H3077	

ס
(sura)

Kwa Zadoki, kijana, mwenye nguvu, na mjasiri, walikuwa viongozi ishirini na mbili kwa familia ya baba yake.

ס	וּשְׁנָיִם׃	עֶשְׂרִים	שָׂרִים	אָבִיו	וּבֵית־	חָיִל	גִּבּוֹר	נַעַר	וְצָדוֹק	29
(sura)	na–wawili	ishirini	wakuu	baba–yake	na–nyumba–ya	jasiri	shujaa	kijana	na–Sadoki	
	H8147	H6242	H8269	H0001		H2428	H1368	H5288	H6659	

Kutoka kwa Benjamini, kabila la Sauli, walikuwa elfu tatu. Wengi wao walibaki waaminifu kwa Sauli mpaka muda huu.

הַנָּה	וְעַד־	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת	שָׁאוּל	אֲחֵי	בִנְיָמִן	בְּנֵי	וּמִן־	30
hapa	na–hadi–	elfu	elfu–tatu	Sauli	ndugu–za	Benyamini	wana–wa	na–kutoka–	
H2008	H5704	H0505	H7969	H7586	H0251	H1144			

ס	שָׁאוּל׃	בֵּית	מִשְׁמֶרֶת	שִׁמְּרֵים	מַרְבִיתָם
(sura)	Sauli	nyumba–ya	ulinzi–wa	walilinda	wengi–wao
	H7586		H4931	H8104	H4768

Kutoka kwa Waefraimu palikuwa na wanume wa mapambano 20, 800, wanaume maharufu kwenye familia za baba zao.

חַיִל	גִּבּוֹרֵי	מֵאוֹת	וּשְׁמוֹנֶה	אֶלֶף	עֶשְׂרִים	אֶפְרַיִם	בְּנֵי	וּמִן־	31
nguvu	mashujaa–wa	mia	na–mia–nane	elfu	elfu–ishirini	Efraimu	wana–wa	na–kutoka–	
H2428	H1368	H3967	H8083	H0505	H6242	H0669			

ס	אֲבוֹתָם׃	לְבֵית	שִׁמּוֹת	אַנְשֵׁי
(sura)	baba–zao	kwa–nyumba–ya	majina	watu–wa
	H0001		H8034	H0376

Kutoka kabila nusu la Manase palikuwa na wanaume elfu kumi na nane maharufu walio kuja kufanya Daudi mfalme.

נִקְבוּ	אֲשֶׁר	אֶלֶף	עָשָׂר	שְׁמוֹנָה	מְנַשֶּׁה	מַטֵּה	וּמֵחֲצִי		32
waliteuliwa	ambao	elfu	kumi	elfu-kumi-na-nane	Manase	kabila-la	na-kutoka-nusu-ya		
		H0505	H6240	H8083	H4519	H4294	H2677		

ס	דָּוִיד׃	אֶת־	לְהַמְלִיךְ	לָבוֹא	בִּשְׁמוֹת	
(sura)	Daudi	(kielezi)	kumfanya-mfalme	kuja	kwa-majina	
	H1732	H0853		H0935	H8034	

Kutoka kwa Isakari, palikuwa na viongozi mia mbili walio kuwa na ufahamu wa nyakati na walijua nini Israeli ya paswa kufanya. Ndugu zao wote walikuwa chini ya amri yao.

יַעֲשֶׂה	מַה־	לָדַעַת	לַעִתִּים	בִּינָה	יוֹדְעֵי	יִשָּׂשכָר	וּמִבְּנֵי		33
yafanywe	nini-	kujua	kwa-nyakati	ufahamu	wenye-kujua	Isakari	na-kutoka-wana-wa		
	H4100	H3045	H6256	H0998	H3045	H3485			

ס	פִּיהֶם׃	עַל־	אֲחֵיהֶם	וְכָל־	מָאתַיִם	רָאשֵׁיהֶם	יִשְׂרָאֵל
(sura)	midomo-yao	juu-ya	ndugu-zao	na-wote-	mia-mbili	wakuu-wao	Israeli
	H6310		H0251	H3605	H3967		H3478

Kutoka Zebuloni palikuwa na wanaume elfu hamsini wa mapambano, tayari kwa vita, na silaha zote za vita, na tayari kutoa uwaminifu usio pungua.

מִלְחָמָה	כְּלֵי	בְּכָל־	מִלְחָמָה	עֹרְכֵי	צָבָא	יוֹצְאֵי	מִזְּבֻלוּן		34
vita	silaha-za	kwa-kila-	vita	waandaaji-wa	jeshi	watoka-wa	kutoka-Zebuluni		
H4421	H3627	H3605	H4421			H3318	H2074		

ס	וָלֵב׃	לֵב	בְּלֹא־	וְלַעֲרֹךְ	אֶלֶף	חֲמִשִּׁים	
(sura)	na-moyo	moyo	bila-	na-kupanga-safu	elfu	elfu-hamsini	
			H3808		H0505	H2572	

Kutoka kwa Naftali palikuwa na askari elfu moja, na pamoja nao wanaume elfu thelathini na saba wenye ngao na mikuki.

וְשִׁבְעָה	שְׁלֹשִׁים	וַחֲנִית	בְּצִנָּה	וְעִמָּהֶם	אֶלֶף	שָׁרִים	וּמִנַּפְתָּלִי		35
na-saba	elfu-thelathini	na-mkuki	kwa-ngao	na-pamoja-nao	elfu	wakuu	na-kutoka-Naftali		
H7651	H7970	H2595			H0505	H8269	H5321		

ס	אָלֶף׃
(sura)	elfu
	H0505

Kutoka kwa Wadani palikuwa na wanaume 28, 600 wameandaliwa kwa ajili ya pambano.

מֵאוֹת׃	וְשֵׁשׁ	אֶלֶף	וּשְׁמוֹנָה	עֶשְׂרִים־	מִלְחָמָה	עֹרְכֵי	הַדָּנִי	וּמִן־	36
mia	na-mia-sita	elfu	na-nane	elfu-ishirini-	vita	waandaaji-wa	Wadani	na-kutoka-	
H3967	H8337	H0505	H8083	H6242	H4421		H1839		

ס
(sura)

Kutoka kwa Asheri palikuwa na wanaume elfu arobaini wameandaliwa kwa pambano.

ס	אָלֶף׃	אַרְבָּעִים	מִלְחָמָה	לַעֲרֹךְ	צָבָא	יוֹצְאֵי	וּמֵאָשֵׁר	37
(sura)	elfu	elfu-arobaini	vita	kupanga	jeshi	watoka-wa	na-kutoka-Asheri	
	H0505	H0705	H4421			H3318	H0836	

Kutoka upande wa pili wa Yordani, kutoka kwa Warubeni, Wagadi, na nusu kabila la Manase, palikuwa na wanaume 120, 000 wameandaliwa na silaha za kila namna kwa ajili ya pambano.

38

שֵׁבֶט	וַחֲצִי	וְהַגָּדִי	הָרְאוּבֵנִי	מִן־	לַיַּרְדֵּן	וּמֵעֵבֶר
kabila–la	na–nusu–ya	na–Wagadi	Wareubeni	kutoka–	Yordani	na–kutoka–ng'ambo–ya
H7626	H2677	H1425	H7206		H3383	H5676

אָלֶף׃	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה	מִלְחָמָה	צְבָא	כְּלֵי	בְּכֹל	מְנַשֶּׁה
elfu	na–ishirini	mia–moja	vita	jeshi–la	silaha–za	kwa–kila	Manase
H0505	H6242	H3967	H4421		H3627	H3605	H4519

Wanajeshi hawa wote, waliandaliwa kwa pambano, kuja Hebroni kwa dhumuni maalumu la kumfanya Daudi mfalme wa Israeli yote. Israeli yote ilikubaliana na kumfanya Daudi mfalme.

39

חֶבְרוֹנָה	בָּאוּ	שָׁלֵם׀	בְּלֵבָב	מַעֲרָכָה׀	עִדְרֵי	מִלְחָמָה׀	אַנְשֵׁי	אֱלֹהִים	כָּל־
Hebroni	walikuja	kamili	kwa–moyo	safu	waandaaji–wa	vita	watu–wa	hawa	wote–
	H0935	H3824	H8003	H4634		H4421	H0376	H0428	H3605

יִשְׂרָאֵל	שִׂרֵית	כָּל־	וְגַם	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	עַל־	דָּוִיד	אֶת־	לְהַמְלִיךְ
Israeli	waliobaki–wa	wote–	na–pia	Israeli	wote–	juu–ya	Daudi	(kielezi)	kumfanya–mfalme
H3478	H7611	H3605	H1571	H3478	H3605		H1732	H0853	

דָּוִיד׃	אֶת־	לְהַמְלִיךְ	אֶחָד	לֵב
Daudi	(kielezi)	kumfanya–mfalme	mmoja	moyo
H1732	H0853		H0259	

Walikuwa na Daudi siku tatu, kula na kunywa, kwa kuwa ndugu zao waliwapa mahitaji ya kwenda nayo.

40

כִּי־	וְשׁוֹתִים	אֹכְלִים	שְׁלוֹשָׁה	יָמִים	דָּוִיד׀	עִם־	שָׁם	וַיִּהְיוּ־
kwa–maana–	na–kunywa	wakila	tatu	siku	Daudi	pamoja–na	huko	na–walikuwa–
	H8354	H0398	H7969	H3117	H1732		H8033	H1961

יִשָּׂשכָר	עַד־	אֱלֵיהֶם	הַקְּרוֹבִים־	וְגַם	אֲחֵיהֶם׃	לָהֶם	הֵכִינוּ
Isakari	hadi–	nao	waliokuwa–karibu–	na–pia	ndugu–zao	kwao	walikuwa–wameandaa
H3485	H5704	H0413	H7138	H1571	H0251		

וּבַפְּרָדִים	וּבַגְּמַלִּים	בַּחֲמוֹרִים	לֶחֶם	מְבִיאִים	וְנַפְתָּלִי	וּזְבֻלוּן
na–kwa–nyumbu	na–kwa–ngamia	kwa–punda	mkate	wakileta	na–Naftali	na–Zebuluni
H6505	H1581	H2543	H3899	H0935	H5321	H2074

וְשָׂמֶן	וְיַיִן־	וְצִמּוּקִים	דְּבֵלִים	קֻמַּח	מַאֲכָל	וּבַבָּקָר
na–mafuta	na–divai–	na–zabibu–kavu	maandazi–ya–tini	unga	chakula	na–kwa–ng'ombe
H8081	H3196	H6778	H1690	H7058	H3978	H1241

פ	בְּיִשְׂרָאֵל׃	שִׂמְחָה	כִּי	לָרֹב	וְצֹאן	וּבָקָר
(aya)	katika–Israeli	furaha	kwa–maana	kwa–wingi	na–kondoo	na–ng'ombe
	H3478	H8057		H7230	H6629	H1241

Kwa kuongezea, wao walio kuwa karibu nao, kwa umbali wa Isakari na Zebuloni na Naftali, walileta mkate kwa punda, ngamia, ng'ombe, na keki, mvinyo, mafuta, ng'ombe, na kondoo, kwa kuwa Israeli walikuwa wana sherehekea

Chapter 13

1

נָגִיד׃	לְכָל־	וְהַמֵּאוֹת	הָאֲלָפִים	שָׂרֵי	עִם־	דָּוִיד	וַיִּוָּעַץ
kiongozi	kwa–kila–	na–wa–mamia	maelfu	wakuu–wa	pamoja–na	Daudi	na–akashauriana
H5057	H3605	H3967	H0505	H8269		H1732	H3289

Daudi akashuriana na wakuu wa jeshi la maelfu na mamia, na kila kiongozi.

2

וּמִן־ טוֹב עֲלֵיכֶם אִם־ יִשְׂרָאֵל קָהָל וּלְכָל דָּוִיד וַיֹּאמֶר
na–kutoka– vizuri juu–yenu ikiwa– Israeli kusanyiko–la kwa–wote Daudi na–akasema
H2895 H3478 H6951 H3605 H1732 H0559

אַרְצוֹת בְּכָל הַנִּשְׁאָרִים אַחֵינוּ עַל־ נִשְׁלֻחָה נִפְרְצָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
nchi–za katika–kila waliobaki ndugu–zetu kwa– tutume tutume–haraka Mungu–wetu Yahwe
H0776 H3605 H7604 H0251 H7971 H6555 H0430 H3068

וְיִקְבְּצוּ מִגְרְשֵׁיהֶם בְּעָרֵי וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים וְעִמָּהֶם יִשְׂרָאֵל
na–wakusanyike malisho–yao katika–miji–ya na–Walawi makuhani na–pamoja–nao Israeli
H6908 H4054 H3881 H3548 H3478

אֵלֵינוּ׃
kwetu
H0413

Daudi akasema kwa kusanyiko la Isaraeli, “Kama itakuwa vyema, na kama hii inatoka kwa Yahweh Mungu wetu, na tutume wajumbe kila sehemu kwa ndugu zetu walio baki maeneo yote ya Israeli, na kwa makuhani na Walawi walio kwenye miji yao. Waambiwe wajiunge nasi.

3

דְּרַשְׁנֵהוּ לֹא כִּי־ אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֲרוֹן אֶת־ וְנָסֵבָּה
tulilitafuta si kwa–maana– kwetu Mungu–wetu sanduku–la (kielezi) na–tulete
H1875 H3808 H0413 H0430 H0727 H0853 H5437

בִּימֵי שָׁאוּל׃
katika–siku–za Sauli
H3117 H7586

Na tulete sanduku la Mungu wetu, kwa kuwa hatukutafuta mapenzi yake katika siku za Sauli.”

4

הַדָּבָר יָשָׁר כִּי־ כֵּן לַעֲשׂוֹת הַקָּהָל כֹּל־ וַיֹּאמְרוּ
jambo ilionyeshwa–kuwa–sawa kwa–maana– hivyo kufanya kusanyiko wote– na–wakasema
H1697 H3474 H6951 H3605 H0559

הָעָם׃ כָּל־ בְּעֵינֵי
watu wote– machoni–pa
H3605

Kusanyiko lote liliafiki kufanya haya yote, kwa kuwa yalionekana sawa machoni pa watu wote.

5

לְבוֹא וְעַד־ מִצְרַיִם שִׁיחוֹר מִן־ יִשְׂרָאֵל כָּל־ אֶת־ דָּוִיד וַיַּקְהֵל
kuingia na–hadi– Misri Shihori kutoka– Israeli wote– (kielezi) Daudi na–akakusanya
H0935 H5704 H4714 H7883 H6951 H3478 H3605 H0853 H1732 H6950

קִרְיַת יְעָרִים׃ הָאֱלֹהִים אֲרוֹן אֶת־ לְהָבִיא חֲמָת
Kiriath-Yearimu Mungu sanduku–la (kielezi) kuleta Hamathi
H7157 H0430 H0727 H0853 H0935 H2574

Kwaiyo Daudi akakusanya Israeli yote, kutoka mto Shihori ulio Misri hadi Lebo Hamathi, kuleta sandaku la Mungu kutoka Kiriathi Yearimu.

6

לִיהוּדָה אֲשֶׁר יְעָרִים קִרְיַת אֶל־ בַּעֲלָתָה יִשְׂרָאֵל וְכָל־ דָּוִיד וַיַּעַל
ya–Yuda ambayo Yearimu Kiriathi kwa– Baala Israeli na–wote– Daudi na–akapanda
H3063 H7157 H7157 H0413 H1173 H3478 H3605 H1732 H5927

אֲשֶׁר־ הַכְּרוּבִים יוֹשֵׁב יְהוָה וְהָאֱלֹהִים אֲרוֹן אֶת מֹשָׁם לְהַעֲלוֹת
ambalo– makerubi aketiye Yahwe Mungu sanduku–la (kielezi) kutoka–huko kulipandisha
H3742 H3427 H3068 H0430 H0727 H0853 H8033 H5927

שֵׁם׃ נִקְרָא
jina linaitwa
H8034 H7121

Daudi na Israeli yote walienda mpaka Baala, ambayo ni, Kiriathi Yearimu, ambao ni ya Yuda, kuleta sanduku la Mungu, ambalo linaitwa kwa jina la Yahweh, Yahweh, ambaye ameketi juu ya makerubi.

7

מִבְּית	חֲדָשָׁה	עֲגָלָה	עַל־	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֶת־	וַיַּרְכִּיבוּ
kutoka–nyumba–ya	jipya	gari	juu–ya	Mungu	sanduku–la	(kielezi)	na–wakalipakia
	H2319	H5699		H0430	H0727	H0853	H7392

בָּעֲגָלָה׃	נֹהֲגִים	וְאַחְיוֹ	וְעֻזָּא	אֲבִינָדָב
gari	walioendesha	na–Ahio	na–Uza	Abinadabu
H5699		H0283		H0041

Kwaiyo wakaketisha sanduku la Mungu juu ya chombo kipya cha matairi. Wakaleta nje ya nyumba ya Abinadabu. Uza na Ahio walikuwa wakilinda hicho chombo.

8

עֹז	בְּכָל־	הָאֱלֹהִים	לִפְנֵי	מְשַׂחֲקִים	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	וְדָוִיד
nguvu	kwa–kila–	Mungu	mbele–ya	walicheza	Israeli	na–wote–	na–Daudi
H5797	H3605	H0430	H6440	H7832	H3478	H3605	H1732

וּבִמְצִלְתָּיִם	וּבְתֻפִּים	וּבִנְבָלִים	וּבִכְנֹרוֹת	וּבְשִׁירִים
na–kwa–matoazi	na–kwa–matari	na–kwa–vinanda	na–kwa–vinubi	na–kwa–nyimbo
H4700	H8596		H3658	

וּבַחֲצֹצְרוֹת׃
na–kwa–tarumbeta
H2689

Daudi na Israeli yote walikuwa wakishangilia mbele za Mungu kwa nguvu zao zote. Walikuwa wakiimba na vyombo vya uzi, vinubi, upatu, na tarumbeta.

9

אֶת־	עֻזָּא	וַיִּשְׁלַח	כִּידֹן	גֹּרֶן		עַד־	וַיָּבֹאוּ
(kielezi)	Uza	na–akanyoosha	Kidoni	sakafu–ya–kupuria–ya		hadi–	na–wakafika
H0853		H7971	H3592	H1637		H5704	H0935

הַבָּקָר׃	שָׁמְטוּ	כִּי	הָאָרוֹן	אֶת־	לֶאֱחֹז	יָדוֹ
ng'ombe	walijikwaa	kwa–maana	sanduku	(kielezi)	kushika	mkono–wake
H1241	H8058		H0727	H0853	H0270	H3027

Walipo kuja eneo la kupeta mazao huko Kidoni, Uza alinyoosha mkono wake kuzuia sandaku, sababu ng'ombe aliyekuwa amebeba sanduku aliyumba.

10

אֲשֶׁר־	עָל	וַיַּכֵּהוּ	בְּעֻזָּא	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	
kwamba–	juu–ya	na–akampiga	dhidi–ya–Uza	Yahwe	hasira–ya	na–ikawaka–	
		H5221		H3068	H0639	H2734	

אֱלֹהִים׃	לִפְנֵי	שָׁם	וַיָּמָת	הָאָרוֹן	עַל־	יָדוֹ	שָׁלַח
Mungu	mbele–ya	huko	na–akafa	sanduku	juu–ya	mkono–wake	alikuwa–amenyoosha
H0430	H6440	H8033	H4191	H0727		H3027	H7971

Hasira ya Yahweh ikawaka juu ya Uza, na Yahweh akamua kwasababu Uza alishika na mkono wake sanduku. Akafa pale mbele za Mungu.

11

לַמָּקוֹם	וַיִּקְרָא	בְּעֻזָּא	פֶּרֶץ	יְהוָה	פָּרֹץ	כִּי־	לְדָוִיד	וַיַּחַר
mahali	na–akauita	kwa–Uza	uvunjiko	Yahwe	alimvunja	kwa–maana–	Daudi	na–akakasirika
H4725	H7121		H6556	H3068	H6555		H1732	H2734

הַהוּא׃	פֶּרֶץ	עֻזָּא	עַד	הַיּוֹם	הַזֶּה׃
hapo	Peresi	Uza	hadi	siku	hii
H1931	H6560	H6560	H5704	H3117	H2088

Daudi alipatwa na hasira kwa kuwa Yahweh alimshambulia Uza. Hiyo sehemu inaitwa Perezi Uza hadi leo.

12

אֵלַי	אָבִיא	יְדִיד	לֵאמֹר	הַהוּא	בַּיּוֹם	הָאֱלֹהִים	אֶת־	דָּוִיד	וַיִּירָא
kwangu	nitaleta	vipi	kusema	hiyo	katika–siku	Mungu	(kielezi)	Daudi	na–akaogopa
H0413	H0935	H1963	H0559	H1931	H3117	H0430	H0853	H1732	H3372

הָאֱלֹהִים׃	אֲרוֹן	אֶת
Mungu	sanduku–la	(kielezi)
H0430	H0727	H0853

Daudi alimuogopa Mungu hiyo siku. Akasema, “Nawezaje kuleta sanduku la Mungu nyumbani mwangu?”

13

וַיַּשֵּׁהוּ	דָּוִיד	עִיר	אֶל־	אֵלָיו	הָאָרוֹן	אֶת־	דָּוִיד	הֵסִיר	וְלֹא־
na–akalielekeza	Daudi	mji–wa	kwa–	kwake	sanduku	(kielezi)	Daudi	akaondoa	na–si–
H5186	H1732		H0413	H0413	H0727	H0853	H1732	H5493	H3808

הַגִּתִּי׃	עֹבֵד־אֱדֹם	בֵּית	אֶל־
Mgiti	Obed-Edomu	nyumba–ya	kwa–
H1663	H5654		H0413

Kwaiyo Daudi hakuleta sanduku kwenye mji wa Daudi, lakini aliweka pembeni mwa nyumba ya Obedi Edomu Mgiti.

14

בְּבֵיתוֹ	אֱדֹם־עֹבֵד	בֵּית	עִם־	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	וַיֵּשֶׁב	
katika–nyumba–yake	Obed-Edomu	nyumba–ya	pamoja–na	Mungu	sanduku–la	na–likakaa	
	H5654			H0430	H0727	H3427	

וְאֶת־	עֹבֵד־אֱדֹם	בֵּית	אֶת־	יְהוָה	וַיְבָרֶךְ	חֳדָשִׁים	שְׁלֹשָׁה	
na–(kielezi)	Obed-Edomu	nyumba–ya	(kielezi)	Yahwe	na–akabariki	miezi	miezi–mitatu	
H0853	H5654		H0853	H3068	H1288	H2320	H7969	

פ	לוֹ׃	אֲשֶׁר־	כָּל־
(aya)	yake	ambayo–	yote–
			H3605

Sanduku la Mungu lilibaki nyumbani mwa Obedi Edomu kwa miezi mitatu. Kwaiyo Yahweh akabariki nyumba yake na yote aliyo miliki.

Chapter 14

1

וַיַּעֲצֵי	דָּוִיד	אֶל־	מַלְאָכִים	צֹר	מֶלֶךְ־	חוּרָם(	חירם]	וַיִּשְׁלַח	
na–mbao–za	Daudi	kwa–	wajumbe	Tiro	mfalme–wa	(Huramu)	[Hiramu]	na–akatuma	
H6086	H1732	H0413	H4397	H6865	H4428	H2361	H2438	H7971	

בָּיִת׃	לוֹ	לִבְנוֹת	עֵצִים	וְחָרָשֵׁי	קִיר	וְחָרָשֵׁי	אֲרָזִים	
nyumba	kwake	kujenga	mbao	na–mafundi–wa	ukuta	na–mafundi–wa	mierezi	
		H1129	H6086	H2796	H7023	H2796	H0730	

Kisha Hiramu mfalme wa Tire alituma wajumbe kwa Daudi, na miti ya mierezi, maseremala, na wajenzi. Walijenga nyumba kwa ajili yake.

2

כִּי־	יִשְׂרָאֵל	עַל־	לְמֶלֶךְ	יְהוָה	הֱכִינוֹ	כִּי־	דָּוִיד	וַיֵּדַע	
kwa–maana–	Israeli	juu–ya	kuwa–mfalme	Yahwe	alimweka	kwamba–	Daudi	na–akajua	
	H3478		H4428	H3068			H1732	H3045	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	עַמּוֹ	בַּעֲבוּר	מַלְכוּתוֹ	לְמַעְלָה	נִשָּׂאת
(aya)	Israeli	watu–wake	kwa–ajili–ya	ufalme–wake	juu	iliinuliwa
	H3478		H5668	H4438	H4605	H5375

Daudi alijua kuwa Yahweh alimfanya kuwa mfalme juu ya Waisraeli, na hivyo ufalme wake ulitukuzwa juu sana kwa ajili ya watu wa Israeli

3 וַיִּקַּח דָּוִיד עוֹד נָשִׁים בִּירוּשָׁלָ͏ִם וַיָּוֹלֶד דָּוִיד עוֹד בָּנִים וּבָנוֹת׃
na-akachukua Daudi tena wake Yerusalemu na-akazaa Daudi tena wana na-binti
H3947 H1732 H5750 H0802 H3389 H3205 H1732 H5750 H1323

Ndani ya Yerusalemu, Daudi aliongeza wake, na akawa baba wa wana wengi na mabinti.

4 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִלוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ־לוֹ בִּירוּשָׁלָ͏ִם שַׁמּוּעַ שׁוֹבָב
na-hizi majina-ya walikuwa- ambao waliozaliwa Yerusalemu kwake Shamua Shobabu
H0428 H8034 H1961 H3205 H3389 H8051 H7727

נָתָן וּשְׁלֹמֹה׃
Nathani na-Sulemani
H5416 H8010

Haya yalikuwa majina ya watoto waliozaliwa nae huko yerusalemu: Shammua, Shobabu, nathani, Solimoni,

5 וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וֶאֱלִפָּלֶט׃
na-Ibhari na-Elishua na-Elpaleti
H2984 H0474 H0467

Ibhari, Elishama, Elpeleti,

6 וְנֹגָה וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃
na-Noga na-Nefegi na-Yafia
H5052 H5298 H3309

Noga, Nefegi, Jafia,

7 וֶאֱלִישָׁמָע וּבְעַלְיָדָע וֶאֱלִיפֶלֶט׃
na-Elishama na-Beelyada na-Elifeleti
H0476 H1182 H0467

Elishama, Beliada, na Elifeleti.

8 וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־מָשְׁחוּ נְמְשַׁח דָּוִיד לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
na-wakasikia kwamba- Wafilisti alitiwa-mafuta Daudi kuwa-mfalme juu-ya wote- Israeli
H8085 H6430 H4886 H1732 H4428 H5921 H3605 H3478

וַיַּעֲלוּ כָּל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִיד וַיִּשְׁמַע דָּוִיד וַיֵּצֵא
na-wakapanda wote- Wafilisti kumtafuta (kielezi) Daudi na-akasikia Daudi na-akatoka
H5927 H3605 H6430 H1245 H0853 H1732 H8085 H3318

לִפְנֵיהֶם׃
mbele-yao
H6440

Sasa tangu Wafilisti waliposikia Daudi amepakwa mafuta kama mfalme juu ya Waisraeli, wote walitoka nje kwenda kumtafuta. Lakini Daudi alisikia kuhusu hilo nae akaenda nje kinyume nao.

9 וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּפְשְׁטוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃
na-Wafilisti walikuja na-wakashambulia katika-bonde-la Refaimu
H6430 H0935 H6584 H6010

Sasa wafilisti walikuja na kufanya shambulio katika bonde la Refaimu.

10 וַיִּשְׁאַ֣ל דָּוִיד֮ בֵּאלֹהִים֒ לֵאמֹ֗ר הַאֶֽעֱלֶ֤ה עַל־ [פלשתיים] (פְּלִשְׁתִּים)
na-akauliza Daudi kwa-Mungu kusema je-nipande juu-ya [Wafilisti] (Wafilisti)
H7592 H1732 H0430 H0559 H5927 H6430 H6430

וּנְתַתָּ֖ם בְּיָדִ֑י וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ יְהוָ֔ה עֲלֵ֖ה כִּ֥י נָת֛וֹן אֶתְּנָ֥ם בְּיָדֶֽךָ׃
na-utawatia mkononi-mwangu na-akasema kwake Yahwe panda na-nitawatia
H5414 H3027 H0559 H3068 H5927 H5414

בְּיָדֶֽךָ׃
mkononi-mwako
H3027

Kisha Daudi akaomba msaada kwa Mungu. Akasema, “Je niwashambulie Wafilisti? Utanipa ushindi juu yao?” Yahweh akamwambia, “ Shambulia, kwa uhakika nitawakabidhi kwako.”

11 וַיַּעֲל֣וּ בְבַֽעַל־פְּרָצִים֮ וַיַּכֵּ֣ם שָׁם֒ דָּוִיד֙ וַיֹּ֤אמֶר דָּוִיד֙ וַיְנַפְּצֵ֣ם אֱלֹהִ֔ים בְּיָדִ֖י כְּפֶ֣רֶץ מָ֑יִם עַל־כֵּ֗ן קָרְא֤וּ שֵׁם־הַמָּקוֹם֙ הַה֔וּא בַּ֥עַל פְּרָצִֽים׃
na-wakapanda Baal-Perasimu na-akawapiga huko Daudi na-akasema Daudi amewavunja
H5927 H1188 H5221 H8033 H1732 H0559 H1732 H6555

פָּרַ֣ץ
amewavunja
H6555

אֱלֹהִ֔ים אֶת־
Mungu (kielezi)
H0430 H0853

אוֹיְבַ֑י
adui-zangu
H0341

בְּיָדִ֖י
kwa-mkono-wangu
H3027

כְּפֶ֣רֶץ
kama-uvunjiko-wa
H6556

מָ֑יִם
maji
H4325

עַל־
juu-ya
H5921

כֵּ֗ן
hivyo
H3651

קָרְא֤וּ
wakaliita
H7121

שֵׁם־
jina-la
H8034

הַמָּקוֹם֙
mahali
H4725

הַה֔וּא
hapo
H1931

בַּ֥עַל פְּרָצִֽים׃
Baal-Perasimu
H1188

Kwa hivyo wakaja Baali Perazimu na akawashinda. Akasema, “ Yahweh kapasua maadui zangu kwa mkono wangu kama vile mpasuko wa mafuriko ya maji.” Hivyo jina la sehemu ile likawa Baali Perazimu.

12 וַיַּעַזְבוּ־ שָׁם֒ דָּוִיד֙ וַיֹּ֤אמֶר וַיְשָׂרְפ֖וּ אֱלֹהֵיהֶ֑ם אֶת־ פ (aya) בָּאֵֽשׁ׃
na-wakayaacha- huko Daudi na-akasema na-yakateketezwa miungu-yao (kielezi) kwa-moto
H8033 H1732 H0559 H8313 H0430 H0853 H0784

Wafilisti walitelekeza miungu yao pale, na Daudi akatoa amri wateketezwe kwa moto.

13 וַיִּסְּפ֥וּ עוֹד֙ פְּלִשְׁתִּ֔ים וַיִּפְשְׁט֖וּ בָּעֵֽמֶק׃
na-wakaendelea tena Wafilisti na-wakashambulia katika-bonde
H3254 H5750 H6430 H6584 H6010

Kisha Wafilisti wakavamia kwa mara nyingine tena.

14 וַיִּשְׁאַ֣ל דָּוִיד֮ עוֹד֒ בֵּאלֹהִ֔ים וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ הָאֱלֹהִ֔ים לֹ֥א תַעֲלֶ֖ה אַחֲרֵיהֶ֑ם סֻ֣ב מִנֶּ֔גֶד וּבָ֥אתָ לָהֶ֖ם מִמּ֥וּל בְּכָאִֽים׃
na-akauliza tena kwa-Mungu Daudi na-akasema kwake Mungu si utapanda
H7592 H5750 H1732 H0430 H0559 H0559 H0430 H1732 H5750 H7592

אַחֲרֵיהֶ֑ם
nyuma-yao
H0310

סֻ֣ב
zunguka
H5437

מִנֶּ֔גֶד
kutoka-kwao
H4136

וּבָ֥אתָ
na-utakuja
H0935

לָהֶ֖ם
kwao
H1992

מִמּ֥וּל
kutoka-mbele-ya
H4136

בְּכָאִֽים׃
miti-ya-balsamu
H1057

Hivyo Daudi akaomba msaada kwa Mungu tena. Mungu akamwambia, “ Usiwashambulie kwa mbele, lakini wazunguke kwa nyuma yao na uwajie kupitia misitu ya balisamu.

15 וְיִתְּנוּ֙ נַתְּקִיעִ֣ים בְּיַד־ס֔וּתָקִיָּ֖ה כִּשְׁמֹעֲךָ֣ קוֹל־אֶת־הַצְּעָדָה֮ בְּרָאשֵׁ֣י הַבְּכָאִים֒
na-itakuwa utakaposikia (kielezi) sauti-ya kuendesha katika-vilele-vya katika-miti-ya-balsamu
H1961 H8085 H0853 H6963 H1057

אֵז֙ תֵּצֵ֣א מִבַּמְלְחָמָ֔ה כִּי־מַעַ֥ל אֱלֹהִ֖ים יָצָ֣א לְפָנֶ֑יךָ לְהַכּ֥וֹת אֶת־מַחֲנֵ֖ה פְּלִשְׁתִּֽים׃
ndipo utatoka kwa-vita kwa-maana- Mungu ametoka mbele-yako kupiga (kielezi) jeshi-la Wafilisti
H0227 H3318 H4421 H0430 H3318 H6440 H5221 H0853 H4264 H6430

Utakaposikia sauti ya wanajeshi wanatembea kwenye upepo uvumao kutoka juu ya miti ya balisamu, kisha shambulia kwa nguvu. Fanya hivyo kwasababu Mungu atakutangulia kwenda kuwashambulia majeshi ya wafilisti.”

16 וַיַּ֣עַשׂ דָּוִ֗ד כַּאֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ אֹת֣וֹ הָאֱלֹהִ֔ים וַיַּכּ֖וּ אֶת־מַחֲנֵ֣ה פְּלִשְׁתִּ֑ים מִגִּבְעוֹן֙ וְעַד־גָּזֶ֔רָה׃
na-akafanya Daudi kama- alimuamuru Mungu na-wakapiga (kielezi) jeshi-la Wafilisti kutoka-Gibeoni na-hadi- Gezeri
H6213 H1732 H3667 H6680 H0430 H5221 H0853 H4264 H6430 H1391 H5704 H1507

Hivyo Daudi alifanya kama Mungu alivyo muamuru. Aliwashinda jeshi la Wafilisti kutoka Gibeoni mpaka Gezeri.

17 וַיֵּצֵ֥א שֵׁם־דָּוִ֖יד בְּכָל־הָאֲרָצ֑וֹת וַיהוָ֥ה נָתַ֛ן אֶת־פַּחְדּ֖וֹ עַל־כָּל־הַגּוֹיִֽם׃
na-likatoka jina-la Daudi katika-kila- nchi na-Yahwe aliweka (kielezi) hofu-yake juu-ya yote- mataifa
H3318 H8034 H1732 H3605 H0776 H3068 H5414 H0853 H6343 H5921 H3605 H1471

Kisha umaarufu wa Daudi ukaenda katika nchi zote, na Yahweh akasababisha mataifa yote kumuhofia.

Chapter 15

1 וַיַּ֣עַשׂ־לוֹ֮ בָּתִּים֒ בְּעִ֣יר דָּוִ֔יד וַיָּכֶן֙ מָקוֹם֙ לְאֲר֣וֹן הָאֱלֹהִ֔ים וַיֵּ֥ט לוֹ֖ אֹ֥הֶל׃
na-akajitengenezea- nyumba kwake katika-mji-wa Daudi na-akaandaa mahali kwa-sanduku-la Mungu na-akapiga- kwake hema
H6213 H1004 H3027 H1732 H3559 H4725 H0727 H0430 H5186 H0168

Daudi akajingea nyumba zake katika mji wa Daudi. Akaanda sehemu kwa ajili ya sanduku la Mungu na hema lake.

2 אָ֣ז֔ אָמַ֕ר דָּוִ֖יד לְשֵׁאת֙ לֹ֣א אֶת־אֲר֣וֹן הָאֱלֹהִ֔ים כִּ֖י אִם־לָהֶ֑ם כִּ֣י בָ֔ם בָּחַ֥ר יְהוָ֛ה אֶת־אֲר֥וֹן יְהוָ֖ה לְשֵׁאת֥ וְלִשְׁרְתוֹ֖ עַד־עוֹלָֽם׃ ס
ndipo akasema Daudi kubeba si (kielezi) sanduku-la Mungu isipokuwa ila- kwa-maana- wao aliwachagua Yahwe kubeba (kielezi) sanduku-la Yahwe na-kumtumikia hadi- milele (sura)
H0227 H0559 H1732 H5375 H3808 H0853 H0727 H0430 H3588 H0518 H1992 H0977 H3068 H5375 H0853 H0727 H3068 H8334 H5704 H5769

Kisha Daudi akasema, “Walawi pekee ndio watabeba sanduku la Mungu, kwa kuwa walichaguliwa na Yahweh kubeba sanduku la Yahweh, na kumtumikia milele.”

אֶת־	לְהַעֲלוֹת	יְרוּשָׁלִַם	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	אֶת־	דָּוִיד	וַיַּקְהֵל		3
(kielezi)	kulipandisha	Yerusalemu	kwa–	Israeli	wote–	(kielezi)	Daudi	na–akakusanya		
H0853	H5927	H3389	H0413	H3478	H3605	H0853	H1732	H6950		
				לוֹ׃	הֵכִין	אֲשֶׁר־	מְקוֹמוֹ	אֶל־	יְהוָה	אֲרוֹן
				kwake	aliandaa	ambapo–	mahali–pake	kwa–	Yahwe	sanduku–la
							H4725	H0413	H3068	H0727

Kisha Daudi akakusanya Israeli yote Yerusalemu, kuleta sanduku la Yahweh sehemu aliyo iandaa.

הַלְוִיִּם׃	וְאֶת־	אַהֲרֹן	בְּנֵי	אֶת־	דָּוִיד	וַיֶּאֱסֹף	4
Walawi	na–(kielezi)	Haruni	wana–wa	(kielezi)	Daudi	na–akawakusanya	
H3881	H0853	H0175		H0853	H1732	H0622	

Daudi akakusanya uzao wa Aruni na Walawi pamoja.

ס	וְעֶשְׂרִים׃	מֵאָה	וְאֶחָיו	הַשָּׁר	אוּרִיאֵל	קְהָת	לִבְנֵי
(sura)	na–ishirini	mia	na–ndugu–zake	mkuu	Urieli	Kohathi	wa–wana–wa
	H6242	H3967	H0251	H8269	H0222	H6955	

Kutoka uzao wa Kohathi, palikuwa na Urieli kiongozi na ndugu zake, wanaume 120.

ס	וְעֶשְׂרִים׃	מָאתַיִם	וְאֶחָיו	הַשָּׁר	עֲשָׂיָה	מְרָרִי	לִבְנֵי
(sura)	na–ishirini	mia–mbili	na–ndugu–zake	mkuu	Asaya	Merari	wa–wana–wa
	H6242	H3967	H0251	H8269	H6222	H4847	

Kutoka uzao wa Merari, palikuwa na Asaia kiongozi na ndugu zake, wanaume 220.

ס	וּשְׁלֹשִׁים׃	מֵאָה	וְאֶחָיו	הַשָּׁר	יוֹאֵל	גֵּרְשֹׁם	לִבְנֵי
(sura)	na–thelathini	mia	na–ndugu–zake	mkuu	Yoeli	Gershomu	wa–wana–wa
	H7970	H3967	H0251	H8269	H3100	H1648	

Kutoka uzao wa Gerishomu, palikuwa na Yoeli kiongozi na ndugu zake, wanaume 130.

ס	מָאתַיִם׃	וְאֶחָיו	הַשָּׁר	שְׁמַעְיָה	אֱלִיצָפָן	לִבְנֵי	8
(sura)	mia–mbili	na–ndugu–zake	mkuu	Shemaya	Elisafani	wa–wana–wa	
	H3967	H0251	H8269	H8098	H0469		

Kutoka uzao wa Elizafani, palikuwa na Shemaia kiongozi na ndugu zake, wanaume 200.

ס	שְׁמוֹנִים׃	וְאֶחָיו	הַשָּׁר	אֱלִיאֵל	חֶבְרוֹן	לִבְנֵי	9
(sura)	themanini	na–ndugu–zake	mkuu	Elieli	Hebroni	wa–wana–wa	
	H8084	H0251	H8269	H0447			

Kutoka uzao wa Hebroni, palikuwa na Elieli kiongozi na ndugu zake, wanaume themanini.

ס	עָשָׂר׃	וּשְׁנַיִם	מֵאָה	וְאֶחָיו	הַשָּׁר	עַמִּינָדָב	עֻזִּיאֵל	לִבְנֵי	10
(sura)	kumi	na–mbili	mia	na–ndugu–zake	mkuu	Aminadabu	Uzieli	wa–wana–wa	
	H6240	H8147	H3967	H0251	H8269	H5992	H5816		

Kutoka uzao wa Uzieli, palikuwa na Aminadabu kiongozi na ndugu zake, wanaume 112.

וְיוֹאֵל	עֲשָׂיָה	לְאוּרִיאֵל	וְלַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	וּלְאֲבִיָתָר	לְצָדוֹק	דָּוִיד	וַיִּקְרָא	11
na–Yoeli	Asaya	Urieli	na–Walawi	makuhani	na–Abiathari	Sadoki	Daudi	na–akawaita	
H3100	H6222	H0222	H3881	H3548	H0054	H6659	H1732	H7121	
					וְעַמִּינָדָב׃	וֵאֱלִיאֵל	שְׁמַעְיָה		
					na–Aminadabu	na–Elieli	Shemaya		
					H5992	H0447	H8098		

Daudi akaagiza Zadoki kuitwa na Abiathari kuhuani, na Walawi Urieli, Asaia, Yoeli, Shemaia, Elieli, na Aminadabu.

12

וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם וַאֲחֵיכֶם
na-akasema kwao ninyi wakuu-wa baba kwa-Walawi jitakaseni ninyi na-ndugu-zenu
H0559 H0251

וְהַעֲלִיתֶם אֶת (kielezi) יְהוָה sanduku-la Yahwe Mungu-wa Israeli אֶל- kwa- הַכִּינוֹתִי nilipoandaa לוֹ׃
na-mlipandishe (kielezi) H5927 H0853 H0727 H3068 Mungu-wa H0430 Israeli H3478 kwa- H0413 nilipoandaa kwake

Akasema, “Nyinyi ni viongozi wa familia za Kilawi. Jiwekeni wakfu, nyie na ndugu zenu, ilikwamba mlete sanduku la Yahweh, Mungu wa Israeli, kwenye sehemu niliyo iandaa.

13

כִּי לֹא אַתֶּם בָּנוּ אֱלֹהֵינוּ יְהוָה פָּרֹץ בָּנוּ כִּי לֹא דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃
kwa-maana si ninyi kwetu Mungu-wetu Yahwe alivunja kwa-maana si mara-ya-kwanza kwa-hukumu
H3808 H7223 H4941

כִּי- kwa-maana- לֹא si H3808 דְרַשְׁנֻהוּ tulimtafuta H1875

Mara ya kwanza hamkubeba. Ndio maana Yahweh Mungu wetu akawa na hasira kwetu, kwa kuwa hatuku mtafuta wala kutii amri yake.”

14

וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת- אֱלֹהֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
na-wakajitakasa makuhani na-Walawi kulipandisha (kielezi) sanduku-la Yahwe Mungu-wa Israeli
H6942 H3548 H3881 H5927 H0853 H0727 H3068 H0430 H3478

Hivyo makuhani na Walawi waka jiweka wakfu iliwaweze kuleta sanduku la Yahweh, Mungu wa Israeli.

15

וַיִּשְׂאוּ בְנֵי- הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר יְהוָה׃ עַל כְּתֵפָם בְּמוֹטוֹת עֲלֵיהֶם׃ פ
na-wakabeba wana-wa Walawi (kielezi) sanduku-la Mungu kama- aliamuru Musa kulingana-na-neno-la Yahwe kwa-mabega-yao kwa-miti juu-yao (aya)
H5375 H1697 H3068 H3802 H4133

Walawi wakabeba sanduku la Mungu katika mabega yao na nguzo, kama Musa alivyo amuru-kwa kufuata sheria zilizo tolewa na Yahweh.

16

וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד אֲחֵיהֶם בְּקוֹל לְהָרִים- מַשְׁמִיעִים וְכִנֹּרוֹת וְנִבְלִים שִׁיר בִּכְלֵי- וּמְצִלְתָּיִם׃ פ
na-akasema Daudi kwa-wakuu-wa Walawi kuwasimamisha ndugu-zao (kielezi) waimbaji kwa-sauti kuinua- wakipiga-kelele na-matoazi na-vinanda vinubi wimbo kwa-vyombo-vya (aya)
H0559 H1732 H8269 H5975 H0251 H0853 H7891 H8085 H4700 H3658 H3627 H8057

Daudi akazungumza na viongozi wa Walawi kuwapangia ndugu zao kuwa wana muziki wenye vyombo vya muziki, vyombo vya uzi, vinubi na upatu, kwa kupiga kwa sauti na furaha wakipaza sauti zao.

17 וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֶת הֵימָן בֶּן־יוֹאֵל וּמִן־אֲחָיו נדוגו־זכה
na-wakawasimamisha Walawi (kielezi) Hemani mwana-wa Yoeli na-kutoka- ndugu-zake
H5975 H3881 H0853 H1968 H3100 H0251

בְּנֵי מְרָרִי אֵיתָן בֶּן־קוּשָׁיָהוּ׃ וּמִן־אֲחֵיהֶם נדוגו־זכה ס
Merari Ethani mwana-wa Kushaya na-kutoka- ndugu-zao (sura)
H4847 H0387 H6984 H1296 H0251

בֶּרֶכְיָהוּ בֶּן־אָסָף
Berekya mwana-wa Asafu
H1296 H0623

Hivyo Walawi wakamchagua Hemani mwana wa Yoeli na mmoja wa kaka zake, Asafu mwana wa Berekia. Pia walimchagua ndugu wa uzao wa Merari na Ethani mwana wa Kushaia.

18 וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם נדוגו־זכה הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ בֶּן וּבְנֵי
na-pamoja-nao ndugu-zao wa-pili Zekaria Beni
H1122 H4932 H0251

וְיַעֲזִיאֵל שְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל
na-Yaazieli na-Shemiramothi na-Yehieli
H3268 H8070 H3171

וּמַתִּתְיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּבְנָיָהוּ אֱלִיאָב וְעַנִּי
na-Matithia na-Maaseya na-Benaya Eliabu na-Uni
H4993 H4641 H1141 H0446 H6042

וֵאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ עֹבֵד־אֱדֹם
na-Eliflehu na-Mikneya na-Obed-Edomu
H0466 H4737 H5654

וְיִעִיאֵל הַשֹּׁעֲרִים׃ נדוגו־זכה
na-Yeieli walinzi-wa-lango
H3273 H7778

Pamoja nao walikuwa ndugu wa daraja la pili: Zekarai, Yaazieli, Shemiramothi, Yehieli, Uni, Eliabu, Benaia, Maasaeia, Matithia, Elifelehu, Mikineaia, Obedi Edomu, na Yeieli, mlinzi wa lango.

19 וְהַמְשֹׁרְרִים הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן בִּמְצִלְתַיִם נְחֹשֶׁת שָׁמְעַ לְהַשְׁמִיעַ׃
na-waimbaji Hemani Asafu na-Ethani kwa-matoazi-ya shaba kupigia-kelele
H7891 H1968 H0623 H0387 H4700 H8085

Wanamuziki Hemani, Asafu, na Ethani walichaguliwa kupiga upatu wa shaba.

20 וּזְכַרְיָה וְעַזִּיאֵל בִּנְבָלִים עַל־עַלָמוֹת׃
na-Zekaria na-Azieli kwa-vinubi juu-ya alamothi
H5815 H5961

וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ וֵאֱלִיאָב וְעַנִּי וִיחִיאֵל שְׁמִירָמוֹת
na-Benaya na-Maaseya na-Eliabu na-Uni na-Yehieli na-Shemiramothi
H1141 H4641 H0446 H6042 H3171 H8070

Zekaria, Azieli, Shemiramothi, Yehieli, Uni Eliabu, Maaseia, na Benaia walicheza vyombo vya uzi.

21 וּמַתִּתְיָהוּ וֵאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ עֹבֵד־אֱדֹם וְיִעִיאֵל עַזַזְיָהוּ בִּכְנֹרוֹת
na-Matithia na-Eliflehu na-Mikneya na-Obed-Edomu na-Yeieli na-Azazya kwa-vinanda
H4993 H0466 H4737 H5654 H3273 H5812 H3658

עַל־הַשְּׁמִינִית לְנַצֵּחַ׃
juu-ya sheminiti kuongoza
H8067 H5329

Matithia, Elifelehu, Mikineia, Obedi Edomu, Yeieli, na Azazia waliongoza njia na vinubi.

22 וּכְנַנְיָהוּ שַׂר־מַשָּׂא בְּמַשָּׂא לַוִּיִם עַל־הַבִּין כִּי הוּא׃
na-Kenanya mkuu-wa katika-kubeba kwa-kubeba Walawi alifundisha kwa-maana alielewa yeye
H3663 H8269 H3881 H3256 H0995 H1931

Kenania, kiongozi wa Walawi, aliongoza uimbaji sababu alikuwa mwalimu wa muziki.

23	וּבֶרֶכְיָהוּ	וְאֶלְקָנָה	שְׁעָרִים	לָאָרֹון׃
	na–Berekya	na–Elkana	walinzi–wa–lango	kwa–sanduku
	H1296	H0511	H7778	H0727

Berekia na Elikana walikuwa walinzi wa sanduku.

24	וְאֶלִיעֶזֶר	וּבְנָיָהוּ	וְזִכַרְיָהוּ	וַעֲמָשַׂי	וּנְתַנְאֵל	וְיוֹשָׁפָט	וּשְׁבַנְיָהוּ
	na–Eliezeri	na–Benaya	na–Zekaria	na–Amasai	na–Nethaneli	na–Yoshafati	na–Shebaniya
	H0461	H1141	H2198	H6022	H5417	H3146	H7645

אֲרֹון	לִפְנֵי	בַּחֲצֹצְרוֹת	(מַחְצְרִים)	[מחצצרים]	הַכֹּהֲנִים
sanduku–la	mbele–ya	kwa–tarumbeta	(wapigao–tarumbeta)	[wapigao–tarumbeta]	makuhani
H0727	H6440	H2689	H2690	H2690	H3548

לָאָרֹון׃	שְׁעָרִים	וְיחִיָּה	אֱדֹם־עֹבֵד	הָאֱלֹהִים
kwa–sanduku	walinzi–wa–lango	na–Yehia	na–Obed-Edomu	Mungu
H0727	H7778	H3174	H5654	H0430

Shebania, Yoshafati, Nethanieli, Amasai, Zekaria, Benaia, na Eliezeri, makuhani, walikuwa wa kupuliza matarumbeta mbele ya sanduku la Mungu. Obedi Edomu na Yehia walikuwa walinzi wa sanduku.

25	לְהַעֲלוֹת	הַהֹלְכִים	הָאֲלָפִים	וְשָׂרֵי	יִשְׂרָאֵל	וְזִקְנֵי	דָּוִיד	וַיְהִי
	kulipandisha	walioenda	maelfu	na–wakuu–wa	Israeli	na–wazee–wa	Daudi	na–ilikuwa
	H5927	H1980	H0505	H8269	H3478	H2205	H1732	H1961

ס	בְּשִׂמְחָה׃	עֹבֵד־אֱדֹם	בֵּית	מִן־	יְהוָה	בְּרִית־	אֲרֹון	אֶת־
(sura)	kwa–furaha	Obed-Edomu	nyumba–ya	kutoka–	Yahwe	agano–la	sanduku–la	(kielezi)
	H8057	H5654			H3068	H1285	H0727	H0853

Hivyo Daudi, wazee wa Israeli, na wakuu wa maelfu wakaenda kuchukua sanduku la agano la Yahweh kutoka nyumba ya Obedi Edomu kwa shangwe.

26	יְהוָה	בְּרִית־	אֲרֹון	נְשֹׂאֵי	הַלְוִיִּם	אֶת־	הָאֱלֹהִים	בְּעֶזֹר
	Yahwe	agano–la	sanduku–la	wabeba–wa	Walawi	(kielezi)	Mungu	aliposaidia
	H3068	H1285	H0727	H5375	H3881	H0853	H0430	H5826

וַיְהִי	אֱלֹהִים׃	וְשִׁבְעָה	פָּרִים	שִׁבְעָה־	וַיִּזְבְּחוּ
na–ilikuwa	kondoo–dume	na–kondoo–dume–saba	ng'ombe	ng'ombe–saba–	na–wakatoa–dhabihu
H1961		H7651	H6499	H7651	H2076

Wakati Mungu alipo wasaidia Walawi kubeba sanduku la agano la Yahweh, walitoa ng'ombe saba na mbuzi

27	הָאָרֹון	אֶת־	הַנֹּשְׂאִים	הַלְוִיִּם	וְכָל־	בּוּץ	בִּמְעִיל	וּמְכָרְבָל
	sanduku	(kielezi)	wabeba–wa	Walawi	na–wote–	kitani	kwa–joho–la	aliyevikwa
	H0727	H0853	H5375	H3881	H3605	H0948	H4598	H3736

וְדָוִיד	וְכֹנְנְיָה	הַמַּשָּׂא	הַמַּשְׂרִרִים	וְעַל־	דָּוִיד	אֵפוֹד	בָּד׃	
na–Daudi	na–Kenanya	kubeba	waimbaji	na–juu–ya	Daudi	efodi–ya	kitani	
H1732	H3663		H7891		H1732	H0646	H0906	

Daudi alivishwa joho safi la maridadi, pamoja na Walawi walio beba sanduku, waimbaji, na Kenania, kiongozi wa nyimbo na waimbaji. Daudi alivaa juu ya joho lake naivera.

28 וְכָל־ יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־ אֲרוֹן בְּרִית־ יְהוָה בְּתְרוּעָה
na-wote- Israeli walilipandisha (kielezi) sanduku-la agano-la Yahwe kwa-kelele
H3605 H3478 H5927 H0853 H0727 H1285 H3068 H8643
וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִעִים בִּנְבָלִים׃
na-kwa-sauti-ya pembe na-kwa-tarumbeta na-kwa-matoazi wakipiga-kelele kwa-vinubi
H7782 H2689 H4700 H8085
וְכִנֹּרוֹת׃
na-vinanda
H3658

Hivyo Israeli yote wakaleta sanduku la agano la Yahweh na kelele za shangwe, na sauti za tarumbeta, ngoma za saani, na vyombo vya uzi na vinubi.

29 וַיְהִי בְּאֲרוֹן בְּרִית־ יְהוָה בָּא עַד־ עִיר־ דָּוִיד וּמִיכַל בַּת־
na-ilikuwa sanduku-la agano-la Yahwe lilikuja hadi- mji-wa Daudi na-Mikali binti-wa
H1961 H0727 H1285 H3068 H0935 H5704 H1732 H4324 H1323
נִשְׁקְפָה בְּעַד כִּידִישָׁה וַתֶּרֶא אֶת־ הַמֶּלֶךְ דָּוִיד מְרַקֵּד
alichungulia kupitia dirisha na-akamwona (kielezi) mfalme Daudi akicheza
H8259 H1157 H2474 H7200 H0853 H4428 H1732 H7540
וּמְשַׂחֵק וַתָּבֶז לוֹ יֵיֶה בְּלִבָּהּ׃ פ
na-kucheza na-akamdharau yeye moyoni-mwake (aya)
H7832 H0959

Lakini sanduku la Yahweh lilivyokuja kwa mji wa Daudi, Mikali binti wa Sauli, alitazama nje ya dirisha, Akamuona Mfalme Daudi akicheza na kusherehekea. Kisha akamdharau moyoni mwake.

Chapter 16

1 וַיָּבִיאוּ אֶת־ אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר
na-wakaleta [DOM] sanduku la-Mungu na-wakaliweka hilo katikati-ya hema ambalo
H0935 H0853 H0727 H0430 H3322 H8432 H0168
נָטָה־ לוֹ דָּוִיד וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃ עֹלוֹת וּשְׁלָמִים
alilisimamisha- kwa-hilo Daudi na-wakatoa sadaka-za-kuteketezwa na-sadaka-za-amani
H5186 H1732 H7126 H8002

Wakaleta ndani Sanduku la Mungu na kuweka katika ya hema ambalo Daudi aliandaa. Kisha wakatoa sadaka ya kuteketeza na sadaka ya ushirika mbele ya Mungu.

2 וַיְכַל דָּוִיד מֵהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ
na-alipomaliza Daudi kutoa sadaka-ya-kuteketezwa na-sadaka-za-amani na-akawabariki
H3615 H1732 H5927 H8002 H1288
אֶת־ הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה׃
[DOM] watu kwa-jina la-Yahwe
H0853 H8034 H3068

Daudi alipo maliza kutoa dhabiu ya kuteketeza na sadaka za ushirika, aliwabariki watu kwa jina la Yahweh.

כִּכַּר־	לְאִישׁ	אִשָּׁה	וְעַד־	מֵאִישׁ	יִשְׂרָאֵל	אִישׁ	לְכָל־	וַיְחַלֵּק	3
mkate–	kwa–mtu	mwanamke	hadi–	kutoka–mtu	wa–Israeli	mtu	kwa–kila–	na–akagawa	
H3603	H0376	H0802	H5704	H0376	H3478	H0376	H3605		

וַאֲשִׁישָׁה׃	וְאִשְׁפָּר	לֶחֶם
na–keki-ya-zabibu	na–kipande-cha-nyama	mmoja
H0809	H0829	H3899

Alisambaza kwa kila Misraeli, mwanaume na mwanamke, kipande cha mkate, na kipande cha nyama, na keki ya mzabibu.

וּלְהַזְכִּיר	מְשָׁרְתִים	הַלְוִיִּם	מִן־	יְהוָה	אֲרוֹן	לִפְנֵי	וַיִּתֵּן	4
na–kukumbuka	wahudumu	Walawi	kutoka–	la–Yahwe	sanduku	mbele–ya	na–akaweka	
H2142	H8334	H3881		H3068	H0727	H6440	H5414	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	לַיהוָה	וּלְהַלֵּל	וּלְהוֹדוֹת	
P	Israeli	Mungu–wa	kwa–Yahwe	na–kusifu	na–kushukuru	
	H3478	H0430	H3068		H3034	

Daudi aliewapangia baadhi ya Walawi kutumika mbele ya sanduku la Yahweh, na kusheherekea, kushukuru na kumsifu Yahweh, Mungu wa Israeli.

וּמַתִּתְיָה	וְיִחִיאֵל	וּשְׁמִירָמוֹת	יְעִיאֵל	זְכַרְיָה	וּמִשְׁנֵהוּ	הָרֹאשׁ	אָסָף	5
na–Matithia	na–Yehieli	na–Shemiramothi	Yeieli	Zekaria	na–msaidizi-wake	mkuu	Asafu	
H4993	H3171	H8070	H3273		H4932		H0623	

וּבְכִנֹּרוֹת	נְבָלִים	בִּכְלֵי	וְיִעִיאֵל	אֱדֹם־עֹבֵד	וּבְנָיָהוּ	וֶאֱלִיאָב	
na–kwa–vinanda	vya–vinubi	kwa–vyombo	na–Yeieli	na–Obedi-Edomu	na–Benaya	na–Eliabu	
H3658		H3627	H3273	H5654	H1141	H0446	

מַשְׁמִיעַ׃	בְּמִצְלְתָיִם	וְאָסָף
akipiga	kwa–matoazi	na–Asafu
H8085	H4700	H0623

Hawa Walawi walikuwa Asafu kiongozi, wa pili kutoka kwake Zekaria, Yeieli, Shemiramothi, Yehieli, Matithia, Eliabu, Benaia, Obedi Edomu, na Yeieli. Hawa walikuwa wacheze na vyombo vya uzi na vinubi. Asafu alikuwa apige upatu, kwa kelele.

בְּרִית־	אֲרוֹן	לִפְנֵי	תָּמִיד	בַּחֲצֹצְרוֹת	הַכֹּהֲנִים	וְיַחֲזִיאֵל	וּבְנָיָהוּ	6
la–agano–la	sanduku	mbele–ya	daima	kwa–tarumbeta	makuhani	na–Yahazieli	na–Benaya	
H1285	H0727	H6440	H8548	H2689	H3548	H3166	H1141	

הָאֱלֹהִים׃
Mungu
H0430

Benaia na Yahazieli walikuwa wakupiga tarumbeta kila mara, mbele sanduku la agano la Mungu.

בְּיַד־	לַיהוָה	לְהוֹדוֹת	בָּרֹאשׁ	דָּוִיד׀	נָתַן	אָז	הַהוּא	בַּיּוֹם	7
kwa–mkono–wa	kwa–Yahwe	kushukuru	kwanza	Daudi	alitoa	ndipo	ile	katika–siku	
H3027	H3068	H3034		H1732	H5414		H1931	H3117	

פ	וְאֶחָיו׃		אָסָף
P	na–ndugu-zake		Asafu
	H0251		H0623

Kisha katika hiyo siku Daudi akawachagua Asafu na kaka zake kuimba hii nyimbo ya shukurani kwa Yahweh.

עֲלִילוֹתָיו׃	בָּעַמִּים	הוֹדִיעוּ	בִשְׁמוֹ	קִרְאוּ	לַיהוָה׀	הוֹדוּ	8
matendo-yake	miongoni-mwa–mataifa	tangazeni	jina–lake	liiteni	Yahwe	mshukuruni	
H5949		H3045	H8034	H7121	H3068	H3034	

Mpeni shukurani Yahweh, liitieni jina lake; fahamisheni mataifa matendo yake.

נִפְלְאֹתָיו׃	בְּכָל־	שִׂיחוּ	לוֹ	זַמְּרוּ־	לוֹ	שִׁירוּ	9
maajabu-yake	kuhusu-kila-	semeni	kwake	mwimbieni-	kwake	mwimbieni	
H6381	H3605	H7878		H2167		H7891	

Mwiimbieni, imbeni sifa kwake; semeni matendo yake ya ajabu.

יְהוָה׃	מְבַקְשֵׁי	לֵב	יִשְׂמַח	קָדְשׁוֹ	בְּשֵׁם	הֻתְהַלְלוּ	10
Yahwe	ya-wanaomtafuta	mioyo	na-ifurahi	lake-takatifu	kwa-jina	jisifuni	
H3068	H1245		H8055	H6944	H8034		

Jisifuni katika jina lake takatifu; mioyo ya wanao mtafuta Yahweh ishangilie.

תָּמִיד׃	פָּנָיו	בַּקְשׁוּ	וְעֻזּוֹ	יְהוָה	דִּרְשׁוּ	11
daima	uso-wake	tafuteni	na-nguvu-zake	Yahwe	mtafuteni	
H8548	H6440	H1245	H5797	H3068	H1875	

Mtafute Yahweh na nguvu zake; tafuteni uwepo wake siku zote.

פִּיהוּ׃	וּמִשְׁפְּטֵי־	מֹפְתָיו	עָשָׂה	אֲשֶׁר	נִפְלְאֹתָיו	זִכְרוּ	12
kinywa-chake	na-hukumu-za	ishara-zake	alifanya	ambayo	maajabu-yake	kumbukeni	
H6310	H4941	H4159			H6381	H2142	

Kumbukeni matendo aliyo ya fanya kwenu, miujiza yake na amri za kinywa chake,

בְּחִירָיו׃	יַעֲקֹב	בְּנֵי	עַבְדּוֹ	יִשְׂרָאֵל	זֶרַע	13
wateule-wake	Yakobo	wana-wa	mtumishi-wake	wa-Israeli	uzao	
H0972	H3290		H5650	H3478	H2233	

enyi uzao wa Israeli mtumishi wake, enyi watu wa Yakobo, wateule wake.

מִשְׁפָּטָיו׃	הָאָרֶץ	בְּכָל־	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	הוּא	14
hukumu-zake	nchi	katika-kila-	Mungu-wetu	Yahwe	yeye	
H4941	H0776	H3605	H0430	H3068	H1931	

Yeye ni Yahweh, Mungu wetu. Amri zake zipo duniani kote.

דּוֹר׃	לְאֶלֶף	צִוָּה	דָּבָר	בְּרִיתוֹ	לְעוֹלָם	זִכְרוּ	15
vizazi	kwa-elfu	aliloamuru	neno	agano-lake	milele	kumbukeni	
H1755	H0505	H6680	H1697	H1285	H5769	H2142	

Tunzeni agano lake akilini mwenu milele, neno alilo liamuru kwa vizazi elfu moja.

לְיִצְחָק׃	וּשְׁבוּעָתוֹ	אַבְרָהָם	אֶת־	כָּרַת	אֲשֶׁר	16
kwa-Isaka	na-kiapo-chake	Abrahamu	na	alifanya	ambalo	
H3327	H7621	H0085	H0854	H3772		

Anakumbuka agano alilo lifanya na Ibrahimu, na nadhiri yake kwake Isaka.

עוֹלָם׃	בְּרִית	לְיִשְׂרָאֵל	לְחֹק	לְיַעֲקֹב	וַיַּעֲמִידֶהָ	17
la-milele	agano	kwa-Israeli	kama-sheria	kwa-Yakobo	na-akaliimisha	
H5769	H1285	H3478	H2706	H3290	H5975	

Hili ndilo alilo lithibitisha kwa Yakobo kama amri maalumu, na kwa Israeli kama agano la milele.

נַחֲלַתְכֶם׃	חֶבֶל	כְּנַעַן	אֶרֶץ־	אֶתֵּן	לְךָ	לֵאמֹר	18
ya-urithi-wenu	sehemu	Kanaani	nchi-ya	nitakupa	kwako	akisema	
H5159			H0776	H5414		H0559	

Alisema, “Nitakupa nchi ya Kanani kama sehemu ya urithi wako.”

19	בְּהִיוֹתְכֶם	מְתֵי	מִסְפָּר	כִּמְעַט	וְגָרִים	בָּהּ׃
	mlipokuwa	watu–wa	hesabu	wachache	na–wageni	ndani-yake
	H1961	H4962	H4557	H4592		

Nilisema hili mlipo kuwa wachache kwa idadi, wachache sana, mlipo kuwa wageni katika nchi.

20	וַיִּתְהַלְּכוּ	מִגּוֹי	אֶל־	גּוֹי	וּמִמַּמְלָכָה	אֶל־	עַם	אַחֵר׃
	na–walitembea	kutoka–taifa	hadi–	taifa	na–kutoka–ufalme	hadi–	watu	wengine
	H1980		H0413		H4467	H0413		H0312

Walienda taifa hadi taifa, kutoka ufalme mmoja hadi mwingine.

21	לֹא־	הִנִּיחַ	לְאִישׁ	לְעָשְׁקָם	וַיּוֹכַח	עֲלֵיהֶם	מְלָכִים׃
	hakuruhusu–	alikataza	mtu–yeyote	kuwadhulumu	na–akawakemea	kwa-ajili-yao	wafalme
	H3808	H3240	H0376	H6231	H3198		H4428

Hakuwaruhusu yeyote awatese; aliwahadhibu wafalme kwa ajili yao.

22	אַל־	תִּגְּעוּ	בִּמְשִׁיחָי	וּבִנְבִיאַי	אַל־	תָּרֵעוּ׃
	msiwaguse–	msiwadhuru	wapakwa-mafuta-wangu	na–manabii-wangu	msiwafanyie–	mabaya
	H0408	H5060	H4899	H5030	H0408	

פ
P

Alisema, “ Msiwaguse wapakwa mafuta wangu, na msiwadhuru manabii wangu.”

23	שִׁירוּ	לַיהוָה	כָּל־	הָאָרֶץ	בַּשְּׂרוּ	מִיּוֹם־	אֶל־	יוֹם	יְשׁוּעָתוֹ׃
	imbeni	kwa–Yahwe	dunia–	yote	tangazeni	kutoka–siku–	hadi–	siku	wokovu-wake
	H7891	H3068	H3605	H0776	H1319	H3117	H0413	H3117	H3444

Imbeni kwa Yahweh, dunia yote; tangazeni wokovu wake siku hadi siku.

24	סַפְּרוּ	בַגּוֹיִם	אֶת־	כְּבוֹדוֹ	בְּכָל־	הָעַמִּים
	simulieni	miongoni-mwa–mataifa	[DOM]	utukufu-wake	miongoni-mwa–kila–	mataifa
			H0853	H3519	H3605	

נִפְלְאֹתָיו׃	
maajabu-yake	
H6381	

Kirini utukufu wake kwa mataifa, matendo yake makuu kwa mataifa yote.

25	כִּי	גָדוֹל	יְהוָה	וּמְהֻלָּל	מְאֹד	וְנוֹרָא	הוּא	עַל־	
	kwa-sababu	mkuu	Yahwe	na–anastahili-kusifiwa	sana	na–wa-kuogofya	yeye	kuliko–	
			H3068		H3966	H3372	H1931		

אֱלֹהִים׃	כָּל־	
yote	miungu–	
H0430	H3605	

Kwa kuwa Yahweh ni mkuu na ni wakusifiwa sana, na ni wakuogopewa kuliko miungu yote.

26	כִּי	כָּל־	אֱלֹהֵי	הָעַמִּים	אֱלִילִים	וַיהוָה	שָׁמַיִם	עָשָׂה׃
	kwa-sababu	miungu–	yote–ya	mataifa	ni–sanamu	lakini–Yahwe	mbingu	alifanya
		H3605	H0430		H0457	H3068	H8064	

Kwa kuwa miungu ya mataifa ni sanamu, lakini ni Yahweh aliye umba mbingu.

בִּמְקֹמוֹ׃	וְחֶדְוָה	עֹז	לְפָנָיו	וְתָדָר֖	הָוֹד	27
katika–mahali-pake	na–furaha	nguvu	mbele-yake	na–utukufu	fahari	
H4725	H2304	H5797	H6440	H1926	H1935	

Uzuri wa ajabu na utukufu upo uweponi mwake. Uwezo na furaha upo kwake.

וְעֹ֥ז׃	כָּב֖וֹד	לַיהוָ֑ה	הָב֣וּ	עַמִּ֔ים	מִשְׁפְּח֥וֹת	לַיהוָ֖ה	הָב֣וּ	28
na–nguvu	utukufu	Yahwe	mpeni	mataifa	jamaa–za	Yahwe	mpeni	
H5797	H3519	H3068	H3051		H4940	H3068	H3051	

Mpeni sifa Yahweh, enyi koo za watu, mpeni sifa Yahweh utukufu na uwezo;

הִשְׁתַּחֲוּ֥ו	לְפָנָ֑יו	ובֹ֣אוּ	מִנְחָ֗ה	שְׂאֽוּ	שִׁמְ֭ו	כָּב֣וֹד	לַיהוָ֑ה	הָב֣וּ	29
msujudieni	mbele-yake	na–njoo	sadaka	leteni	wa–jina-lake	utukufu	Yahwe	mpeni	
H7812	H6440	H0935	H4503	H5375	H8034	H3519	H3068	H3051	

קֹ֝דֶשׁ׃	בְּהַדְרַת־	לַיהוָ֥ה
utakatifu	katika–uzuri–wa	Yahwe
H6944	H1927	H3068

Mpeni Yahweh utukufu upasao jina lake. Leta sadaka na mje kwake. Muinamieni Yahweh katika utakatifu wa uzuri wake.

בַּל־	תִּבֶּל	תִּכּ֑וֹן	אַף־	הָאָ֥רֶץ	כָּל־	מִלְּפָנָ֗יו	חִ֫ילוּ	30
hautatetemeka–	ulimwengu	imesimamishwa	naam–	yote	dunia–	mbele-yake	tetemekeni	
H1077	H8398		H0637	H0776	H3605	H6440		

תְּמֹֽוט׃
hautatikisika
H4131

Mtetemeke mbele zake, dunia yote. Dunia imeimarishwa; haiwezi kutikisika.

יְהוָ֣ה	בַּגּוֹיִ֑ם	וְיֹאמְר֥וּ	הָאָ֥רֶץ	וְתָגֵ֑ל	הַשָּׁמַ֥יִם	יִשְׂמְח֥וּ	31
Yahwe	miongoni-mwa–mataifa	na–waseme	nchi	na–ishangilie	mbingu	na–zifurahi	
H3068		H0559	H0776	H1523	H8064	H8056	

מָלָֽךְ׃
anatawala

Mbingu nazo ziwe nafuraha, na dunia ifurahi; na wasema kwa mataifa yote, “Yahweh anatawala.”

אֲשֶׁר־	וְכָל־	הַשָּׂדֶ֥ה	יַעֲלֹ֑ץ	וּמְלוֹאֹ֗ו	הַ֭יָּם	יִרְעַ֣ם	32
kitu–	na–kila–	mashamba	na–kushangilie	na–kujaa-kwake	bahari	na–liningurume	
	H3605		H5970	H4393	H3220	H7481	

בֽוֹ׃
ndani-yake

Bahari na ingurume, na inayo ijaza ipige kelele kwa furaha. Mashamba yawe na furaha tele, na vyote vilivyomo ndani yake.

לִשְׁפּ֑וֹט	בָּ֣א	כִּי־	יְהוָ֗ה	מִלִּפְנֵ֥י	הַיַּ֥עַר	עֲצֵי	יְרַנְּנ֥וּ	אָ֝ז	33
kuhukumu	anakuja	kwa-sababu–	Yahwe	mbele–ya	msitu	miti–ya	yatashangilia	ndipo	
H8199	H0935		H3068	H6440		H6086			

הָאָֽרֶץ׃	אֶת־
nchi	[DOM]
H0776	H0853

Na miti iliyopo misituni ipige kelele kwa Yahweh, kwa kuwa anakuja kuhukumu dunia.

34 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
mshukuruni Yahwe kwa-sababu mwema kwa-sababu milele fadhili-zake
H3034 H3068 H5769

Toeni shukurani kwa Yahweh, kwa kuwa ni mwema, uaminifu wa agano lake la dumu ata milele.

35 וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־ הַגּוֹיִם
na–semeni tuokoe Mungu–wa wokovu-wetu na–utukusanye na–utuokoe kutoka– mataifa
H0559 H3467 H0430 H3468 H6908 H5337

לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃
kushukuru jina lako–takatifu kujisifu kwa–sifa-zako
H3034 H8034 H6944 H8416

Kisha sema, “Tuokoe, Mungu wa wokovu wetu. Tukusanye pamoja na utuokoe kutoka kwa mataifa mengine, ilikwamba tutoe shukurani kwa jina lako takatifu na tufurahi katika sifa zako.”

36 בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־ הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ
amebarikiwa Yahwe Mungu–wa Israeli kutoka– milele na–hadi milele na–wakasema
H1288 H3068 H0430 H3478 H5769 H5704 H5769 H0559

כָּל־ הָעָם אָמַן וְהַלֵּל לַיהוָה׃ פ
watu– wote Amina na–sifa kwa–Yahwe P
H3605 H0543 H3068

Na Yahweh, Mungu wa Israeli, asifiwe kutoka milele na milele. Watu wote wakasema, “Amina” na wakamsifu Yahweh.

37 וַיַּעֲזָב־ שָׁם לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־ יְהוָה לְאָסָף וְלְאָחָיו
na–akaacha– huko mbele–ya sanduku la–agano–la Yahwe kwa–Asafu na–ndugu-zake
H5800 H8033 H6440 H0727 H1285 H3068 H0623 H0251

לְשָׁרֵת לִפְנֵי הָאָרוֹן תָּמִיד לְדִבְרַי־ יוֹם בְּיוֹמוֹ׃
kuhudumu mbele–ya sanduku daima kama–jambo–la siku kwa–siku
H8334 H6440 H0727 H8548 H1697 H3117 H3117

Hivyo Daudi akamwacha Asafu na kaka zake pale mbele ya sanduku la Yahweh, kutumika daima mbele ya sanduku, kama kazi za kila siku zilivyo itaji. Obedi Edomu pamoja na ndugu sitini na nane walijumuishwa.

38 וְעֹבֵד אֱדֹם וַאֲחֵיהֶם וּשְׁמוֹנָה שִׁשִּׁים עֹבֵד אֱדֹם בֶּן־ יְדִיתוּן
na–Obedi-Edomu na–ndugu-zao na–nane sitini na–Obedi-Edomu mwana–wa Yeduthuni
H5654 H0251 H8083 H8346 H5654 H3038

וְחֹסָה לִשְׁעָרִים׃
na–Hosa kama–walinzi-wa-mlango
H2621 H7778

Obedi Edomu mwana wa Yeduthuni, pamoja na Hosa, walikuwa wawe walinzi wa lango.

39 וְאֶת צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה
na Sadoki kuhani na–ndugu-zake makuhani mbele–ya maskani ya–Yahwe
H0853 H6659 H3548 H0251 H3548 H6440 H4908 H3068

בַּבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃
katika–mahali-pa-juu ambayo katika–Gibeoni
H1116 H1391

Zadoki kuhani na makuhani wenzake walikuwa watumike mbele ya hema la Yahweh katika mahali pa juu huko Gibeoni.

הָעֹלָה	מִזְבַּח	עַל־	לַיהוָה	עֹלוֹת	לְהַעֲלוֹת			40
ya–sadaka-ya-kuteketezwa	madhabahu	juu–ya	kwa–Yahwe	sadaka-za-kuteketezwa	kutoa			
	H4196		H3068		H5927			

אֲשֶׁר	יְהוָה	בְּתוֹרַת	הַכָּתוּב	וּלְכָל־	וְלָעֲרֶב	לַבֹּקֶר	תָּמִיד
ambayo	Yahwe	katika–sheria–ya	kilichoandikwa	na–kwa–kila–	na–jioni	asubuhi	daima
	H3068	H8451	H3789	H3605	H6153	H1242	H8548

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	צִוָּה
Israeli	juu–ya	aliamuru
H3478		H6680

Walikuwa watoe sadaka za kuteketeza kwa Yahweh kwenye madhabahu ya sadaka za kuteketeza daima asubui na jioni, kwa mujibu wa yote yalio andikwa katika amri za Yahweh, aliyo wapa Waisraeli kama sheria.

נִקְבּוּ	אֲשֶׁר	הַבְּרוּרִים	וּשְׁאָר	וְידוּתוּן	הֵימָן	וְעִמָּהֶם	41
walitajwa	ambao	waliochaguliwa	na–wengine	na–Yeduthuni	Hemani	na–pamoja-nao	
		H1305	H7605	H3038	H1968		

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	לַיהוָה	לְהֹדוֹת	בְּשֵׁמוֹת	
fadhili-zake	milele	kwa-sababu	kwa–Yahwe	kushukuru	kwa–majina	
	H5769		H3068	H3034	H8034	

Hemani na Yeduthuni walikuwa nao, pamoja na walio chaguliwa kwa jina, kumpa shukurani Yahweh, kwasababu uaminifu wa agano lake la dumu ata milele

וּכְלֵי	לְמַשְׁמִיעִים	וּמְצִלְתַּיִם	חֲצֹצְרוֹת	וְידוּתוּן	הֵימָן	וְעִמָּהֶם	42
na–vyombo	kupiga	na–matoazi	tarumbeta	na–Yeduthuni	Hemani	na–pamoja-nao	
H3627	H8085	H4700	H2689	H3038	H1968		

לַשָּׁעַר׃	יְדוּתוּן	וּבְנֵי	הָאֱלֹהִים	שִׁיר	
kwa–lango	Yeduthuni	na–wana–wa	wa–Mungu	vya–wimbo	
H8179	H3038		H0430		

Hemani na Yeduthuni walikuwa viongozi wa wao waliopiga tarumbeta, upatu, na vyombo vingine kwa muziki wa kumuabudu Mungu. Wana wa Yeduthuni walilinda lango.

אֶת־	לְבָרֵךְ	דָּוִיד	וַיִּסֹּב	לְבֵיתוֹ	אִישׁ	הָעָם	כָּל־	וַיֵּלְכוּ	43
[DOM]	kubariki	Daudi	na–akarudi	nyumbani-kwake	kila–mtu	wote	watu–	na–wakaenda	
H0853	H1288	H1732	H5437		H0376		H3605	H3212	

פ	בֵּיתוֹ׃
P	nyumba-yake

Kisha watu wote walirudi nyumbani, na Daudi akarudi kubariki nyumba yake.

Chapter 17

1 וַיְהִי֙ כַּאֲשֶׁ֣ר יָשַׁ֣ב דָּוִ֔יד בְּבֵיתֹ֑ו וַיֹּ֨אמֶר֙ דָּוִ֔יד אֶל־נָתָ֖ן הַנָּבִ֑יא
wakati Daudi alikaa katika-nyumba-yake na-akasema kwa-Nathani
H1961 H1732 H3427 H1732 H0559 H0413 H5416

רְאֵה־נָ֣א אָנֹכִ֗י יוֹשֵׁב֙ בְּבֵ֣ית הָאֲרָזִ֔ים וַאֲרֹ֖ון בְּרִית־יְהוָ֑ה תָּחַ֖ת יְרִיעֹֽות׃
nabii tazama mimi ninakaa katika-nyumba ya-mierezi lakini-sanduku la-agano-la Yahwe chini-ya mapazia
H5030 H2009 H0595 H3427 H1732 H0730 H0727 H1285 H3068 H8478 H3407

Ikawa baada ya mfalme kuwa katika nyumba yake, akasema kwa Nathani yule nabii, “Angalia, nina ishi katika nyumba iliyo jengwa na mierezi, lakini sanduku la agano la Yahweh lipo kwenye chini ya hema.”

2 כֹּ֚ל אֲשֶׁ֣ר עִם־לְבָבְךָ֔ עֲשֵׂ֖ה כִּ֣י הָאֱלֹהִ֑ים עִמָּֽךְ׃ ס
yote yaliyo moyoni-mwako fanya kwa-sababu Mungu pamoja-nawe S
H3605 H3824 H6213 H3588 H0430 H5973

וַיֹּ֥אמֶר נָתָ֖ן אֶל־דָּוִ֑יד
na-akasema kwa-Nathani kwa-Daudi
H0559 H0413 H5416 H1732

Kisha Nathani akasema kwa Daudi, Nenda, fanya yalio moyoni mwako, kwa kuwa Mungu yupo nawe.”

3 וַיְהִ֣י בַלַּ֔יְלָה וַיְהִי֙ דְּבַר־אֱלֹהִ֔ים אֶל־נָתָ֖ן לֵאמֹֽר׃
na-ikawa usiku huo na-likawa neno-la Mungu kwa-Nathani kusema
H1961 H3915 H1931 H1961 H1697 H0430 H0413 H5416 H0559

Lakini usiku huo neno la Mungu lilimjia Nathani, nakusema,

4 הָלֹ֣וךְ וְאָמַרְתָּ֔ אֶל־דָּוִ֖יד עַבְדִּ֑י כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֛ה לֹ֥א אַתָּ֖ה תִּבְנֶה־לִּ֥י הַבָּֽיִת׃ לְשָׁכְתִּֽי׃
nenda na-umwambie Daudi mtumishi-wangu hivyo asema Yahwe si wewe utakayenijenga- nyumba mimi kukaa
H3212 H0559 H0413 H1732 H5650 H3541 H0559 H3068 H3808 H1129 H0834 H1004 H7931

“Nenda umwambie Daudi mtumishi wangu, 'Hivi ndivyo Yahweh asemavyo: Hautanijengea nyumba ya kuishi.

5 כִּ֣י לֹ֤א יָשַׁ֙בְתִּי֙ בְּבַ֣יִת מִן־הַיֹּ֔ום אֲשֶׁ֥ר הֶעֱלִ֖יתִי אֶת־יִשְׂרָאֵ֑ל וַאֶהְיֶ֖ה מִתְהַלֵּ֥ךְ בְּאֹ֛הֶל וּמִמִּשְׁכָּֽן׃
kwa-sababu sijui- katika-nyumba tangu- siku ambayo niliwaleta [DOM] Israeli na-nimekuwa kutoka-hema hadi- hema
H3588 H3808 H3427 H1004 H4480 H3117 H0834 H5927 H0853 H3478 H1961 H0168 H0413 H0168

הַזֶּ֔ה עַד־הַיֹּ֖ום הַזֶּ֑ה וַאֲהִ֣י מֵאֹ֔הֶל וּמִמִּשְׁכָּֽן׃
hii siku hadi na-kutoka-maskani
H2088 H3117 H5704 H1961 H0168 H0413 H4908

Kwa kuwa sijaishi katika nyumba toka ile siku niliyo ileta Israeli hadi leo. Badala yake, nimeishi ndani ya hema, hema la kukusanyikia, sehemu mbali mbali.

6 בְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּ֗כְתִּי בְּכָל־יִשְׂרָאֵל֙ הֲדָבָ֣ר דִּבַּ֔רְתִּי אֶת־אַחַ֖ד מִשִּׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אֲשֶׁ֣ר צִוִּ֔יתִי לִרְעֹ֖ות אֶת־עַמִּ֣י לֵאמֹ֔ר לָמָּ֥ה לֹא־בְנִיתֶ֖ם לִ֥י בֵּ֖ית אֲרָזִֽים׃
katika-kila mahali- nilipoenda katika-kila-kila je-neno Israeli nilisema kwa- mmoja wa-waamuzi-wa Israeli ambao niliamuru kuchunga [DOM] watu-wangu kusema kwa-nini hamku- nijenga mimi nyumba ya-mierezi
H3605 H1980 H0834 H3605 H1697 H3478 H1696 H0854 H0259 H8199 H3478 H0834 H6680 H7462 [DOM] H0853 H5971 H0559 H4100 H3808 H1129 H3427 H1004 H730

Katika sehemu zote nilizo enda na Israeli, niliwai kusema lolote kwa viongozi wa Israeli niliyo wachagua kuwa chunga watu wangu, kwa kusema, “Kwa nini haujanijengea mimi nyumba ya mierezi?””

7

יְהוָה אָמַר כֹּה ס לְדָוִיד לְעַבְדִּי תֹּאמַר כֹּה־ וְעַתָּה
Yahwe amesema hivyo S Daudi mtumishi-wangu utamwambia hivyo– na–sasa
H3068 H0559 H3541 H1732 H5650 H0559 H3541 H6258

לְהְיוֹת הַצֹּאן אַחֲרֵי מִן־ הַנָּוֶה מִן־ לְקַחְתִּיךָ אֲנִי צְבָאוֹת
kuwa kondoo nyuma–ya kutoka– malisho kutoka– nilikuchukua mimi wa–majeshi
H1961 H6629 H3947 H0589

יִשְׂרָאֵל׃ עַמִּי עַל נָגִיד
Israeli watu-wangu juu–ya kiongozi
H3478 H5057

“Kisha sasa, mwambie mtumishi wangu Daudi, 'Hili ndilo Yahweh wa majeshi anasema: Nilikuchugua kutoka malishoni, kufuata kondoo, ilikwamba uwe mtawala wa watu wangu Waisraeli.

8

אֶת־ וָאַכְרִית הָלַכְתָּ אֲשֶׁר בְּכֹל עִמָּךְ וָאֶהְיֶה
[DOM] na–nimewaangamiza ulikoenda ulipoenda katika–kila pamoja-nawe na–nimekuwa
H0853 H3772 H1980 H3605 H1961

אֲשֶׁר הַגְּדוֹלִים כְּשֵׁם שֵׁם לְךָ וְעָשִׂיתִי מִפָּנֶיךָ אוֹיְבֶיךָ כָּל־
ambao la–wakubwa kama–jina jina kwako na–nimekufanya mbele-yako yako-yote maadui–
H8034 H8034 H6440 H0341 H3605

בָּאָרֶץ׃
duniani
H0776

Nimekuwa nawe pote ulipo enda na nimewakata maadui zako wote, na na nitakufanyia jina, kama jina la wakuu wa dunia.

9

תַּחְתָּיו וְשָׁכַן וּנְטַעְתִּיהוּ יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי מָקוֹם וְשָׁמְתִּי
mahali-pao na–watakaa na–nitawapanda Israeli kwa–watu-wangu mahali na–nitaweka
H8478 H7931 H5193 H3478 H4725

כַּאֲשֶׁר לְבַלֹּתוֹ עָוְלָה בְּנֵי־ יוֹסִיפוּ וְלֹא־ עוֹד יְרֻגָּז וְלֹא
kama kuwaharibu uovu wana–wa endelea na–hawata– tena sumbuliwa na–hawata–
H1086 H3254 H3808 H5750 H7264 H3808

בָּרִאשׁוֹנָה׃
mwanzoni
H7223

Nitachagua sehemu ya watu wangu Israeli na nitawapanda hapo, iliwaishi sehemu yao na wasisumbuke tena. Watu wa ovu hawata watesa tena, kama walivyo fanya mwanzo,

10

וְהִכְנַעְתִּי יִשְׂרָאֵל עַמִּי עַל־ שֹׁפְטִים צִוִּיתִי אֲשֶׁר וּלְמִיָּמִים
na–nimewashinda Israeli watu-wangu juu–ya waamuzi niliamuru ambazo na–tangu–siku
H3665 H3478 H8199 H6680 H3117

יְהוָה׃ לְךָ וּבַיִת יִבְנֶה־ לָּךְ וְאַגֵּד אוֹיְבֶיךָ כָּל־ אֶת־
Yahwe wewe atakujenga– na–nyumba wewe na–ninakuambia yako-yote maadui– [DOM]
H3068 H1129 H5046 H0341 H3605 H0853

kama walivyo kuwa wakifanya toka siku zile nilipo waamuru waamuzi kuwa juu ya watu wangu Waisraeli. Kisha nitawatiisha maadui zako wote. Zaidi sana nina kwambia kwamba mimi, Yahweh, nitakujengea nyumba.

וַהֲקִימוֹתִי אֲבִיתֵיךָ עִם־ לְלֶכֶת יָמֶיךָ מָלְאוּ כִּי־ וְהָיָה 11
na–nitamwinua baba-zako pamoja–na kwenda siku-zako zimetimia wakati– na–itakuwa
H0001 H3212 H3117 H4390 H1961

אֶת־ וַהֲכִינוֹתִי מִבָּנֶיךָ יִהְיֶה אֲשֶׁר אַחֲרֶיךָ זַרְעֲךָ אֶת־
[DOM] na–nitaimarisha kutoka–wana-wako atakuwa ambaye baada-yako uzao-wako [DOM]
H0853 H1961 H2233 H0853

מַלְכוּתוֹ׃
ufalme-wake
H4438

Itakuja kuwa hapo siku zako zitapo timia za wewe kwenda kwa baba zako, nitainua uzao wako baada yako, na mmoja wa uzao wako nitaimarisha ufalme wake.

עוֹלָם׃ עַד־ כִּסְאוֹ אֶת־ וְכוֹנַנְתִּי בָּיִת לִי יִבְנֶה־ הוּא 12
milele hadi– kiti-chake-cha-enzi [DOM] na–nitaimarisha nyumba mimi atanijenga– yeye
H5769 H5704 H3678 H0853 H1129 H1931

Yeye atanijengea nyumba, na nitaimarisha kiti chake cha enzi milele.

לֹא־ וְחַסְדִּי לְבֵן לִי יְהִיֶה־ וְהוּא לְאָב לוֹ אֶהְיֶה־ אֲנִי 13
sita– na–fadhili-zangu mwana kwangu atakuwa– na–yeye baba kwake nitakuwa– mimi
H3808 H1961 H1931 H0001 H1961 H0589

לְפָנֶיךָ׃ הָיָה מֵאֲשֶׁר הֲסִירוֹתִי כַּאֲשֶׁר מֵעִמּוֹ אָסִיר
kabla-yako aliyekuwa kutoka–kwa-yeye nilivyoziondoa kama kutoka-kwake ziondoa
H6440 H1961 H5493 H5493

Nitakuwa baba kwake, naye atakuwa mwana wangu. Sitaondoa uwaminifu wa Agano langu kwake, kama nilivyo ondoa kwa Sauli, aliye tawala kabla yako.

הָעוֹלָם עַד־ וּבְמַלְכוּתִי בְּבֵיתִי וְהַעֲמַדְתִּיהוּ 14
milele hadi– na–katika–ufalme-wangu katika–nyumba-yangu na–nitamweka
H5769 H5704 H4438 H5975

עוֹלָם׃ עַד־ נָכוֹן יִהְיֶה כִּסְאוֹ וְ
milele hadi– imara kitakuwa na–kiti-chake-cha-enzi
H5769 H5704 H3678

Nitamweka juu ya nyumba yangu na katika ufalme wangu milele, na kiti chake cha enzi kitaimarishwa milele.”

דִּבֶּר כֵּן הַזֶּה הֶחָזוֹן וּכְכֹל הָאֵלֶּה הַדְּבָרִים כְּכֹל 15
alisema hivyo haya maono na–kulingana–na–kila haya maneno kulingana–na–kila
H1696 H2088 H2377 H3605 H0428 H1697 H3605

פ דָּוִיד׃ אֶל־ נָתָן
P Daudi kwa– Nathani
H1732 H0413 H5416

Nathani akanena haya kwa Daudi na kumtaarifu, na akamwambia kuhusu maono yote.

אֲנִי מִי־ וַיֹּאמֶר יְהוָה לִפְנֵי וַיֵּשֶׁב דָּוִיד הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא 16
mimi ni–nani– na–akasema Yahwe mbele–ya na–akakaa Daudi mfalme na–akaingia
H0589 H4310 H0559 H3068 H6440 H3427 H1732 H4428 H0935

הֲלֹם׃ עַד־ הֲבִיאֹתַנִי כִּי בֵיתִי וּמִי אֱלֹהִים יְהוָה
hapa hadi– umenileta kwamba nyumba-yangu na–ni–nini Mungu Yahwe
H1988 H5704 H0935 H4310 H0430 H3068

Kisha Daudi mfalme akaenda ndani na kuketi mbele za Yahweh; akasema, “Mimi ni nani, Yahweh Mungu, na familia yangu ni nini, hadi unilete umbali huu?

17

בְּיִת־ nyumba–ya H1696 עַל־ kuhusu– וַתְּדַבֵּר na–ukasema H0430 אֱלֹהִים Mungu H2063 בְּעֵינֶיךָ machoni-pako H6994 זֹאת hii וַתַּקְטֵן na–hii-ilikuwa-ndogo

יְהוָה Yahwe H3068 הַמַּעֲלָה wa–juu H0120 הָאָדָם wa–mwanadamu H8448 כְּתָוֹר kama–mpangilio H7200 וּרְאִיתַנִי na–umeniona H7350 לְמֵרָחֹוק mbali H5650 עַבְדֶּךָ mtumishi-wako

אֱלֹהִים׃ Mungu H0430

Hili lilikuwa jambo dogo machoni pako, Mungu. Umezungumzia familia ya mtumishi wako kwa muda mrefu ujao, na umenionyesha vizazi vijavyo, Yahweh Mungu.

18

וְאַתָּה na–wewe H5650 עַבְדֶּךָ mtumishi-wako H0853 אֶת־ [DOM] H3519 לְכָבֹוד kwa–heshima H0413 אֶלֶיךָ kwako H1732 דָּוִיד Daudi H5750 עֹוד tena H3254 יוֹסִיף atakongeza H4100 מַה־ nini–

יָדָעְתָּ׃ umemjua H5650 עַבְדֶּךָ mtumishi-wako H0853 אֶת־ [DOM]

Nini zaidi mimi, Daudi, niseme? Umemheshimu mtumishi wako. Umemtambua kwa kipekee mtumishi wako.

19

כָּל־ ukuu– H0853 אֶת [DOM] עָשִׂיתָ umefanya וּכְלִבְבֶךָ na–kulingana-na–moyo-wako H5650 עַבְדֶּךָ mtumishi-wako H5668 בַּעֲבוּר kwa-ajili–ya H3068 יְהוָה Yahwe

הַגְּדוּלָה׃ huu-wote H1420 הַגְּדֻלֹּות makubwa-haya-yote H3605 כָּל־ mambo– H0853 אֶת־ [DOM] H3045 לְהֹודִיעַ kujulisha H2063 הַגְּדֻלָּה mkubwa H1420

Yahweh, kwa ajili ya mtumishi wako, na kutimiza kusudi lako, umefanya hili ilikudhihirisha matendo yako makuu.

20

אַשֶּׁר־ tulichosikia– H3605 בְּכֹל kulingana–na–kila H2108 זוּלָתֶךָ zaidi-yako H0430 אֱלֹהִים Mungu H0369 וְאֵין na–hakuna H3644 כָּמֹוךָ kama–wewe H0369 אֵין hakuna H3068 יְהוָה Yahwe

בְּאָזְנֵינוּ׃ kwa–masikio-yetu H0241 שָׁמַעְנוּ tulichosikia H8085

Yahweh, hakuna aliye kama wewe, na hakuna Mungu zaidi yako, kama tulivyo sikia mara zote.

21

הָאֱלֹהִים Mungu H0430 הָלַךְ alikwenda H1980 אֲשֶׁר ambalo בָּאָרֶץ duniani H0776 אֶחָד moja H0259 גֹּוי taifa H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli כְּעַמְּךָ kama–watu-wako וּמִי na–ni–nani H4310

מִפְּנֵי mbele–ya H6440 לְגָרֵשׁ kufukuza H1644 וְנִרְאֹות na–la–kuogofya H3372 גְּדֻלֹּות la–ukuu H1420 שֵׁם jina H8034 לְךָ kwako לָשׂוּם kuweka עָם watu לוֹ kwake לִפְדֹּות kukomboa H6299

גֹּויִם׃ mataifa מִמִּצְרַיִם kutoka–Misri H4714 פָּדִיתָ uliwakomboa אֲשֶׁר־ ambao– עַמְּךָ watu-wako

Ni taifa gani duniani kama watu wako Israeli, ambaye wewe, Mungu, uliwaokoa kutoka Misri iliwawe watu wako, kujifanyia jina lako kwa matendo makuu na yahajabu? Uliondoa mataifa mbele za watu wako, uliye waokoa kutoka Misri.

22 וַתִּתֵּן־ na-ukaweka H5414 אֶת־ [DOM] H0853 עַמְּךָ watu-wako יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לְךָ kwako לְעָם kuwa-watu עַד־ hadi- H5704 עוֹלָם milele H5769 וְאַתָּה na-wewe

לֵאלֹהִים׃ Mungu H0430 לָהֶם kwao הָיִיתָ umekuwa H1961 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Ulifanya Israeli watu wako milele, na wewe, Yahweh, ukawa Mungu wao.

23 וְעַל־ na-kuhusu- עַבְדְּךָ mtumishi-wako H5650 עַל־ kuhusu- דִּבַּרְתָּ ulilisema H1696 אֲשֶׁר ambalo הַדָּבָר neno H1697 יְהוָה Yahwe H3068 וְעַתָּה na-sasa H6258

דִּבַּרְתָּ׃ ulivyosema H1696 כַּאֲשֶׁר kama וַעֲשֵׂה na-ufanye עוֹלָם milele H5769 עַד־ hadi- H5704 יֵאָמֵן na-lithibitike H0539 בֵּיתוֹ׃ nyumba-yake

Hivyo sasa, Yahweh, ile ahadi uliyo iweka kuhusu mtumishi wako na nyumba yake itimizwe milele. Fanya kama ulivyo nena.

24 וְיֵאָמֵן na-lithibitike H0539 וְיִגְדַּל na-litukuzwe H1431 שִׁמְךָ jina-lako H8034 עַד־ hadi- H5704 עוֹלָם milele H5769 לֵאמֹר kusema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa-majeshi אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430

לְפָנֶיךָ׃ mbele-yako H6440 נָכוֹן imara עַבְדְּךָ mtumishi-wako H5650 דָּוִיד Daudi H1732 וּבֵית־ na-nyumba-ya יִשְׂרָאֵל kwa-Israeli H3478 אֱלֹהִים ni-Mungu H0430 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478

Jina lako na litukuzwe milele na kuwa kuu, ili watu waseme, 'Yahweh wa majeshi ni Mungu wa Israeli,' na nyumba yangu, mimi Daudi, mtumishi wako ikiwa imeimarishwa mbele zako.

25 וְכִי na-kwa-sababu אַתָּה wewe אֱלֹהַי Mungu-wangu H0430 גָּלִיתָ umefunua H1540 אֶת־ [DOM] H0853 אֹזֶן sikio H0241 לִבְנוֹת kumjenga H1129 עַבְדְּךָ la-mtumishi-wako H5650

לְפָנֶיךָ׃ mbele-yako H6440 לְהִתְפַּלֵּל kuomba H6419 עַבְדְּךָ mtumishi-wako H5650 מָצָא amepata H4672 כֵּן kwa-hiyo עַל־ kwa-hiyo- בַּיִת nyumba לוֹ yeye

Kwa kuwa wewe, Mungu wangu, umedhihirisha kwa mtumishi wako utamjengea nyumba. Hiyo ndio sababu, mimi mtumishi wako, nimepata ujasiri wa kuomba kwako.

26 וְעַתָּה na-sasa H6258 יְהוָה Yahwe H3068 אַתָּה־ wewe- הוּא yeye H1931 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 וַתְּדַבֵּר na-ukasema H1696 עַל־ kuhusu- עַבְדְּךָ mtumishi-wako H5650 הַטּוֹבָה wema

הַזֹּאת׃ huu H2063

Sasa, Yahweh, wewe ni Mungu, na umefanya hii ahadi nzuri kwa mtumishi wako:

27 וְעַתָּה na-sasa H6258 הוֹאַלְתָּ umekubali H2974 לְבָרֵךְ kubariki H1288 אֶת־ [DOM] H0853 בֵּית nyumba עַבְדְּךָ ya-mtumishi-wako H5650 לִהְיוֹת kuwa H1961 לְעוֹלָם milele H5769 לְפָנֶיךָ mbele-yako H6440

פ P לְעוֹלָם׃ milele H5769 וּמִבָּרֶכְתְךָ na-imebarikiwa H1288 בֵּרַכְתָּ umebariki H1288 יְהוָה Yahwe H3068 אַתָּה wewe כִּי־ kwa-sababu-

Sasa imekupendeza kubariki nyumba ya mtumishi wako, iliiendelee milele mbele zako. Wewe, Yahweh, umeibariki, na itabarikiwa milele.”

Chapter 18

1 וַיְהִי֙ אַחֲרֵי־ כֵ֔ן וַיַּ֖ךְ דָּוִ֑יד אֶת־ פְּלִשְׁתִּ֣ים וַיַּכְנִיעֵ֔ם

na-ikawa baada-ya hayo na-akawapiga Daudi [DOM] Wafilisti na-akawashinda

H1961 H0310 H3588 H5221 H1732 H0853 H6430 H3665

וַיִּקַּ֖ח אֶת־ גַּ֣ת וּבְנֹתֶ֑יהָ מִיַּ֖ד פְּלִשְׁתִּֽים׃

na-akachukua [DOM] Gathi na-vijiji-vyake kutoka-mkono-wa Wafilisti

H3947 H0853 H1661 H1323 H3027 H6430

Baada ya haya Daudi akawashambulia Wafilisti na kuwashinda. Alichukuwa Gathi na vijiji vyake katika utawala wa Wafilisti.

2 וַיַּ֖ךְ אֶת־ מוֹאָ֑ב וַיִּהְיוּ֩ מוֹאָ֨ב עַבְדִּ֜ים לְדָוִ֗יד נֹשְׂאֵ֥י מִנְחָֽה׃

na-akawapiga Moabu [DOM] na-wakawa Wamoabu watumishi wa-Daudi wanaoleta

H5221 H4124 H0853 H1961 H4124 H5650 H1732 H5375

ushuru

H4503

Kisha akamshinda Moabu, na Wamoabu wakawa watumishi wa Daudi na wakamlipa ushuru maalumu.

3 וַיַּ֣ךְ דָּוִ֗יד אֶת־ הֲדַדְעֶ֙זֶר֙ מֶ֣לֶךְ־ צוֹבָ֔ה חֲמָ֖תָה בְּלֶכְתּ֥וֹ לְהַצִּ֛יב יָד֖וֹ בִּנְהַר־ פְּרָֽת׃

na-akampiga Daudi [DOM] Hadadezeri mfalme-wa Soba hadi-Hamathi alipoenda

H5221 H1732 H0853 H1909 H4428 H6678 H2574 H3212

kusimamisha mkono-wake kwenye-mto- Frati

H5324 H3027 H5104 H6578

Daudi kisha akamshinda Hadadezeri, mfalme wa Zoba huko Hamathi, wakati Hadadezeri alipo kuwa akisafiri kuimarisha utawala wake kwa Mto wa Frati.

4 וַיִּלְכֹּ֣ד דָּוִ֗יד מִמֶּ֙נּוּ֙ אֶ֣לֶף מֶרְכָּבָ֔ה וְשִׁבְעַ֥ת אֲלָפִ֖ים וְעֶשְׂרִ֣ים פָּרָשִׁ֑ים וַיְעַקֵּ֞ר דָּוִ֣יד אֶת־ כָּל־ רֶ֣כֶב הַמֶּרְכָּבָ֗ה וַיּוֹתֶר־ לוֹ֙ מֵאָ֣ה רָֽכֶב׃

na-akachukua Daudi kutoka-kwake elfu magari saba na-elfu- wapanda-farasi

H3920 H1732 H4480 H0505 H7393 H7651 H0505 H6242

na-akakata-mishipa wa-miguu watu ishirini magari- [DOM] Daudi na-akaacha yote magari

H6131 H7272 H0376 H0505 H3605 H0853 H1732 H3498 H3605 H3967

kutoka-kwao

H4480

Daudi akateka magari ya farasi elfu, wanaume wa farasi elfu saba, na wanajeshi wa miguu elfu ishirini. Daudi aliwajeruhi farasi wote wagari, lakini akahifadhi baadhi kwa ajili ya magari ya farasi mia moja.

5 וַיָּבֹ֣א אֲרַ֣ם דַּרְמֶ֗שֶׂק לַעְזֹ֙ר֙ לַהֲדַדְעֶ֣זֶר מֶ֣לֶךְ צוֹבָ֔ה וַיַּ֥ךְ דָּוִ֖יד בַּאֲרָ֑ם עֶשְׂרִ֣ים וּשְׁנֵ֔ים אֶ֖לֶף אִֽישׁ׃

na-wakaja Waaramu wa-Dameski kusaidia mfalme wa-Soba na-akawapiga

H0935 H0758 H1834 H5826 H4428 H6678 H5221

Daudi miongoni-mwa-Aramu elfu- ishirini-na-mbili elfu watu

H1732 H0758 H6242 H8147 H0505 H0376

Waaramia wa Damasko walipo kuja kumsaidia Hadadezeri mfalme wa Zoba, Daudi aliua wanaume elfu ishirini na mbili wa Kiaramia.

עֲבָדִים	לְדָוִיד	אֲרָם	וַיְהִי	דַּרְמֶשֶׂק	בַּאֲרָם	דָּוִיד	וַיַּשֶׁם	6
watumishi	kwa-Daudi	Waaramu	na-wakawa	Dameski	katika-Aramu	Daudi	na-akaweka	
H5650	H1732	H0758	H1961	H1834	H0758	H1732		

הָלָךְ׃	אֲשֶׁר	בְּכֹל	לְדָוִיד	יְהוָה	וַיּוֹשַׁע	מִנְחָה	נֹשְׂאֵי
alikokwenda	alikokwenda	katika-kila	Daudi	Yahwe	na-akamwokoa	ushuru	wanaoleta
H1980		H3605	H1732	H3068	H3467	H4503	H5375

Kisha Daudi akaweka vikosi huko Aramu ya Damasko, na Waaramia wakawa watumishi wake na wakamletea ushuru maalaumu. Yahweh alimpatia Daudi ushindi popote alipoenda.

עַבְדֵי	עַל	הָיוּ	אֲשֶׁר	הַזָּהָב	שִׁלְטֵי	אֶת	דָּוִיד	וַיִּקַּח	7
watumishi-wa	kwa	zilikuwa	ambazo	za-dhahabu	ngao	[DOM]	Daudi	na-akachukua	
H5650		H1961		H2091	H7982	H0853	H1732	H3947	

יְרוּשָׁלִָם׃	וַיְבִיאֵם	הֲדַדְעֶזֶר
Yerusalemu	na-akazileta	Hadadezeri
H3389	H0935	H1909

Daudi alichukua ngao za dhahabu zilizo kuwa kwa watumishi wa Hadadezeri na kuleta Yerusalemu.

רַבָּה	נְחֹשֶׁת	דָּוִיד	לָקַח	הֲדַדְעֶזֶר	עָרֵי	וּמִכּוּן	וּמִטִבְחַת	8
nyingi	shaba	Daudi	alichukua	Hadadezeri	miji-ya	na-kutoka-Kuni	na-kutoka-Tibhathi	
		H1732	H3947	H1909		H3560	H2880	

כְּלִי	וְאֶת	הֶעַמּוּדִים	וְאֶת־	הַנְּחֹשֶׁת	יָם	אֶת־	שְׁלֹמֹה	עָשָׂה	בָּהּ	מִאָד
vyombo	na-	nguzo	na-	ya-shaba	bahari	[DOM]	Sulemani	alifanya	kwa-hiyo	sana
H3627	H0853	H5982	H0853		H3220	H0853	H8010			H3966

פ	הַנְּחֹשֶׁת׃
P	vya-shaba

Kutoka Tibhathi na Kuni, miji ya Hadadezeri, Daudi alichukuwa shaba nyingi sana. Ilikuwa shaba hii ambayo baadae Sulemani alifanya saani ya shaba, nguzo, na vifaa vya shaba.

חֵיל	כָּל־	אֶת־	דָּוִיד	הִכָּה	כִּי	חֲמָת	מֶלֶךְ	תֹּעוּ	וַיִּשְׁמַע	9
lote	jeshi-	[DOM]	Daudi	amempiga	kwamba	wa-Hamathi	mfalme	Tou	na-akasikia	
H2426	H3605	H0853	H1732	H5221		H2574	H4428	H8583	H8085	

צוֹבָה׃	מֶלֶךְ־	הֲדַדְעֶזֶר
Soba	mfalme-wa	la-Hadadezeri
H6678	H4428	H1909

Wakati Toi, mfalme wa Hamathi, alipo sikia kuwa Daudi ameshinda majeshi yote ya Hadadezeri mfalme wa Zoba,

10 וַיִּשְׁלַח אֶת־ הֲדוֹרָם־ בְּנוֹ אֶל־ הַמֶּלֶךְ־ דָּוִיד [לשאול־ Q לְשָׁאֲל־)
na-akatuma [DOM] Hadoramu- mwana-wake kwa- mfalme- Daudi Q kumuuliza-
H7971 H0853 H1732 H0413 H4428 H1732 H7592 H7592

וַיַּכֵּהוּ בַּהֲדַדְעֶזֶר נִלְחָם אֲשֶׁר עַל וְלִבָרְכוֹ לְשָׁלוֹם לוֹ
na-akamshinda na-Hadadezeri alipigana ambaye kwa-sababu na-kumbariki amani yeye
H5221 H1909 H3605 H0376 H6440 H1288 H7965 H7592

זָהָב כְּלֵי וְכֹל הֲדַדְעֶזֶר הָיָה תֹּעוּ מִלְחֲמוֹת אִישׁ כִּי־
vya-dhahabu vyombo na-kila Hadadezeri alikuwa wa-Tou wa-vita mtu kwa-sababu-
H2091 H3627 H3605 H1909 H1961 H8583 H4421 H0376

וְנֶחֹשֶׁת׃ וָכֶסֶף
na-shaba na-fedha
H3701

Toi akamtuma Hadoramu mwanae kwa Mfalme Daudi kumsalimia na kumbariki, kwasababu Daudi amepigana na Hadadezeri na kumshinda, na kwasababu Hadadezeri alifanya vita na Toi. Hadoramu alipeleka vifaa vya fedha, dhahabu, na shaba.

11 וְהַזָּהָב הַכֶּסֶף עִם־ לַיהוָה דָּוִיד הַמֶּלֶךְ הִקְדִּישׁ אֹתָם גַּם־
na-dhahabu fedha pamoja-na kwa-Yahwe Daudi mfalme aliiweka-wakfu hivyo pia-
H2091 H3701 H6942 H0853 H1571

וּמִבְּנֵי וּמִמּוֹאָב מֵאֱדוֹם הַגּוֹיִם מִכָּל־ נָשָׂא אֲשֶׁר
na-kutoka-wana-wa na-kutoka-Moabu kutoka-Edomu mataifa kutoka-kila- alichukua ambayo
H4124 H0123 H5375 H3605

וּמֵעֲמָלֵק׃ וּמִפְּלִשְׁתִּים עַמּוֹן
na-kutoka-Amaleki na-kutoka-Wafilisti Amoni
H6002 H6430 H5983

Mfalme Daudi alivitenga hivi vitu kwa ajili ya Yahweh, pamoja na fedha na dhahabu aliyo ibeba kutoka kwa mataifa yote: Edomu, Moabu, watu wa Amoni, Wafilisti, na Waamaleki.

12 הַמֶּלַח בְּגֵיא אֱדוֹם אֶת־ הִכָּה צְרוּיָה בֶּן־ וְאַבְשַׁי
la-chumvi katika-bonde Edomu [DOM] alipiga Seruya mwana-wa na-Abishai
H4417 H1516 H0123 H0853 H5221 H6870 H0052

אָלֶף׃ עָשָׂר שְׁמוֹנָה
elfu kumi-na-nane elfu-kumi-na-nane
H0505 H6240 H8083

Abishai mwana wa Zeruia akawaua Waedomi elfu kumi na nane katika Bonde la Chumvi.

13 לְדָוִיד עֲבָדִים אֱדוֹם כָּל־ וַיִּהְיוּ נְצִיבִים בֶּאֱדוֹם וַיָּשֶׂם
watumishi Waedomu wote Waedomu- na-wakawa magavana katika-Edomu na-akaweka
H1732 H5650 H0123 H3605 H1961 H5333 H0123

הָלָךְ׃ אֲשֶׁר בְּכָל דָּוִיד אֶת־ יְהוָה וַיֹּושַׁע
alikokwenda katika-kila Daudi [DOM] Yahwe na-akamwokoa wa-Daudi
H1980 H3605 H1732 H0853 H3068 H3467

Alieka vikosi huko Edomu, na Waedomi wote wakawa watumishi wa Daudi. Yahweh alimpa Daudi ushindi pote alipoenda.

14 וּצְדָקָה מִשְׁפָּט עֹשֶׂה וַיְהִי יִשְׂרָאֵל כָּל־ עַל־ דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ
na-uadilifu haki akifanya na-alikuwa yote Israeli- juu-ya Daudi na-akatawala
H6666 H4941 H1961 H3478 H3605 H1732

עַמּוֹ׃ לְכָל־
wake-wote kwa-watu-
H3605

Daudi alitawala Israeli yote, na alitenda haki na utaua kwa watu wote.

15 וְיוֹאָב בֶּן־ צְרוּיָה עַל־ הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־ אֲחִילוּד
na-Yoabu mwana-wa Seruya juu-ya jeshi na-Yehoshafati mwana-wa Ahiludi
H3097 H6870 H3092 H0286

מַזְכִּיר׃
mwandishi-wa-kumbukumbu
H2142

Yoabu mwana wa Zeruia walikuwa mkuu wa jeshi, na Yehoshafati mwana wa Ahiludi alikuwa mtunza kumbukumbu.

16 וְצָדֹק בֶּן־ אֲחִיטוּב וַאֲבִימֶלֶךְ בֶּן־ אֶבְיָתָר כֹּהֲנִים וְשַׁוְשָׁא
na-Sadoki mwana-wa Ahitubu na-Abimeleki mwana-wa Abiathari makuhani na-Shawsha
H6659 H0285 H0040 H0054 H3548 H7798

סוֹפֵר׃
mwandishi

Zadoki mwana wa Ahitubi na Ahimeleki mwana wa Abiathari walikuwa makuhani, na Shavisha alikuwa mwandishi.

17 וּבְנָיָהוּ בֶּן־ יְהוֹיָדָע עַל־ הַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי־ דָוִיד
na-Benaya mwana-wa Yehoyada juu-ya Wakerethi na-Wapelethi na-wana-wa Daudi
H1141 H3077 H3774 H6432 H1732

הָרִאשֹׁנִים לְיַד־ הַמֶּלֶךְ׃ פ
wa-kwanza karibu-na-mkono wa-mfalme P
H7223 H3027 H4428

Benaia mwana wa Yehoiada alikuwa mwangalizi wa Wakerethi na Wapelethi, na wana wa Daudi walikuwa washauri wakuu wa mfalme.

Chapter 19

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־ כֵן וַיָּמָת נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־ עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ
Na-ikawa baada-ya hayo na-akafa Nahashi mfalme-wa wana-wa Amoni na-akatawala
H1961 H4191 H5176 H4428 H5983

בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
mwanawe badala-yake
H8478

Ikajakuwa baadae kwamba Nahashi, mfalme wa watu wa Amoni, akafa, na mwanae akawa mfalme baada yake.

2 וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶעֱשֶׂה־ חֶסֶד עִם־ חָנוּן בֶּן־ נָחָשׁ כִּי־
Na-akasema Daudi nitafanya wema na Hanuni mwana-wa Nahashi kwa-sababu
H0559 H1732 H6213 H2586 H5176

עָשָׂה אֲבִיו עִמִּי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִיד מַלְאָכִים לְנַחֲמוֹ
alifanya baba-yake kwangu wema na-akatuma Daudi wajumbe kumfariji
H6213 H0001 H6213 H2617 H7971 H1732 H4397 H5162

עַל־ אֲבִיו וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִיד אֶרֶץ בְּנֵי־ עַמּוֹן אֶל־ חָנוּן
kwa-sababu-ya baba-yake na-wakaja watumishi-wa Daudi katika nchi-ya wana-wa Amoni kwa Hanuni
H5921 H0001 H0935 H5650 H1732 H0413 H0776 H5983 H0413 H2586

לְנַחֲמוֹ׃
kumfariji
H5162

Daudi akasema, “Nitaonyesha ukarimu kwa mwana wa Hanuni wa Nahashi, kwasababu baba yake alionyesha ukarimu kwangu.” Hivyo Daudi akatuma wajumbe kumfariji kuhusu baba yake. Watumishi wa Daudi wakaingia nchi ya Waamoni na kumfuata Hanuni, ilikumfariji.

3

אֶת־	דָּוִיד	הַמְכַבֵּד	לְחָנוּן	עַמּוֹן	בְּנֵי־	שָׁלְחֵי	וַיֹּאמְרוּ
DOM	Daudi	je–anamheshimu	kwa–Hanuni	Amoni	wana–wa	wakuu–wa	Na–wakasema
H0853	H1732	H3513	H2586	H5983		H8269	H0559

בַּעֲבוּר	הֲלֹא	מְנַחֲמִים	לְךָ	שָׁלַח	כִּי־	בְּעֵינֶיךָ	אָבִיךָ
kwa–ajili–ya	je–si	wafariji	kwako	ametuma	kwa–sababu	machoni–pako	baba–yako
H5668	H3808	H5162		H7971			H0001

פ	אֵלֶיךָ׃	עֲבָדָיו	בָּאוּ	הָאָרֶץ	וּלְרַגֵּל	וְלַהֲפֹךְ	לַחְקֹר
P	kwako	watumishi–wake	wamekuja	nchi	na–kupeleleza	na–kuangamiza	kuchunguza
	H0413	H5650	H0935	H0776	H7270	H2015	H2713

Lakini viongozi wakamwambia Hanuni, “Unadhani Daudi anamheshimu baba yako sababu ametuma watu kukufaraji? Je watumishi wake hawajaja kutadhimini nchi iliwaipindue?

4

אֶת־	וַיִּכְרָת	וַיְנַוֵּלֵם	דָּוִיד	עַבְדֵי	אֶת־	חָנוּן	וַיִּקַּח
DOM	na–akakata	na–akawanyoa	Daudi	watumishi–wa	DOM	Hanuni	Na–akachukua
H0853	H3772	H1548	H1732	H5650	H0853	H2586	H3947

וַיְשַׁלְּחֵם׃	הַמִּפְשָׂעָה	עַד־	בַּחֵצִי	מַדְוֵיהֶם
na–akawaacha–waende	matako	hadi	kwa–nusu	mavazi–yao
H7971	H4667	H5704	H2677	H4063

Hanuni akawakamata watumishi wa Daudi, akawanyoa, akakata mavazi ya nusu kwenye kiuno kushuka, na kuwarudisha.

5

כִּי־	לִקְרָאתָם	וַיִּשְׁלַח	הָאֲנָשִׁים	עַל־	לְדָוִיד	וַיַּגִּידוּ	וַיֵּלְכוּ
kwa–sababu	kuwalaki	na–akatuma	watu	kuhusu	Daudi	na–wakamwambia	Na–wakaenda
	H7125	H7971	H0376		H1732	H5046	H3212

אֲשֶׁר־	עַד	בִּירִחוֹ	שְׁבוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	מְאֹד	נִכְלָמִים	הָאֲנָשִׁים	הָיוּ
wakati	mpaka	Yeriko	kaeni	mfalme	na–akasema	sana	wameaibishwa	watu	walikuwa
	H5704	H3405	H3427	H4428	H0559	H3966	H3637	H0376	H1961

וְשַׁבְתֶּם׃	זְקַנְכֶם	יְצַמָּח
na–mrudi	ndevu–zenu	itakapokua
H7725	H2206	H6779

Walipo eleza haya kwa Daudi, alienda kukutana nao, kwa kuwa walifedheeka sana. Mfalme akasema, “Bakini Yeriko hadi ndevu zenu ziote tena, kisha mrudi.”

6

וַיִּשְׁלַח	דָּוִיד	עִם־	הִתְבָּאֲשׁוּ	כִּי	עַמּוֹן	בְּנֵי	וַיִּרְאוּ
na–akatuma	Daudi	na	wamejifanya–chuki	kwamba	Amoni	wana–wa	Na–wakaona
H7971	H1732		H0887		H5983		H7200

נַהֲרַיִם־אֲרַם	מִן־	לָהֶם	לִשְׂכֹּר	כֶּסֶף	כִּכַּר־	אֶלֶף	עַמּוֹן	וּבְנֵי	חָנוּן
Aram-Naharaimu	kutoka	kwao	kuajiri	fedha	talanta–za	elfu	Amoni	na–wana–wa	Hanuni
H0763				H3701	H3603	H0505	H5983		H2586

וּפָרָשִׁים׃	רֶכֶב	וּמִצּוֹבָה	מַעֲכָה	אֲרָם	וּמִן־
na–wapanda–farasi	magari	na–Soba	Maaka	Aramu	na–kutoka
	H7393	H6678	H4601	H0758	

Waamoni walipoona wamekuwa kikwazo kwa Daudi, Hanuni na Waamoni walituma talanta elfu moja za fedha kukodisha magari ya farasi kwa Waaremei na wanaume wa farasi kutoka Naharaimu, Maka, na Zoba.

7

מַעֲכָה	מֶלֶךְ	וְאֶת־	רֶכֶב	אֶלֶף	וּשְׁלֹשִׁים	שְׁנַיִם	לָהֶם	וַיִּשְׁכְּרוּ
Maaka	mfalme-wa	na-DOM	magari	elfu	na-mbili	thelathini	kwao	Na-wakaajiri
H4601	H4428	H0853	H7393	H0505	H7970	H8147		

עַמּוֹן	וּבְנֵי	מֵידְבָא	לִפְנֵי	וַיַּחֲנוּ	וַיָּבֹאוּ	עַמּוֹ	וְאֶת־
Amoni	na-wana-wa	Medeba	mbele-ya	na-wakapiga-kambi	na-wakaja	watu-wake	na-DOM
H5983		H4311	H6440	H2583	H0935		H0853

פ	לַמִּלְחָמָה׃	וַיָּבֹאוּ	מֵעָרֵיהֶם	נָאֶסְפוּ
P	kwa-vita	na-wakaja	kutoka-miji-yao	wakakusanyika
	H4421	H0935		H0622

Waliwakodishia magari ya farasi elfu thelathini na mbili pamoja na mfalme wa Maka na watu wake, walio kuja na kueka kambi mbele ya Medeba. Waamoni walijikusanya pamoja kutoka miji yao, na wakaja kwa vita.

8

הַגִּבּוֹרִים׃	צָבָא	כָּל־	וְאֶת	יוֹאָב	אֶת־	וַיִּשְׁלַח	דָּוִיד	וַיִּשְׁמַע
mashujaa	la-jeshi	jeshi-lote	na-DOM	Yoabu	DOM	na-akatuma	Daudi	Na-akasikia
H1368		H3605	H0853	H3097	H0853	H7971	H1732	H8085

Daudi alipo sikia, alimtuma Yoabu na wanajeshi wake wote.

9

וְהַמְּלָכִים	הָעִיר	פֶּתַח	מִלְחָמָה	וַיַּעַרְכוּ	עַמּוֹן	בְּנֵי	וַיֵּצְאוּ	
na-wafalme	mji	mlangoni-mwa	vita	na-wakapanga	Amoni	wana-wa	Na-wakatoka	
H4428		H6607	H4421		H5983		H3318	

בַּשָּׂדֶה׃	לְבַדָּם	בָּאוּ	אֲשֶׁר־
shambani	peke-yao	walikuja	ambao
	H0905	H0935	

Watu wa Amoni walikuja na kupanga mstari kwa ajili ya pambano katika lango la mji, wafalme waliokuja walikuwa peke yao katika shamba.

10

וְאָחוֹר	פָּנִים	אֵלָיו	הַמִּלְחָמָה	פְּנֵי־	הָיְתָה	כִּי־	יוֹאָב	וַיַּרְא
na-nyuma	mbele	dhidi-yake	vita	mbele-ya	ilikuwa	kwamba	Yoabu	Na-akaona
H0268	H6440	H0413	H4421	H6440	H1961		H3097	H7200

אֲרָם׃	לִקְרַאת	וַיַּעֲרֹךְ	בְּיִשְׂרָאֵל	בָּחוּר	מִכָּל־	וַיִּבְחַר	
Aramu	kukabiliana-na	na-akapanga	katika-Israeli	wateule	kutoka-kwa-wote	na-akachagua	
H0758	H7125		H3478	H0977	H3605	H0977	

Yoabu alipoona mistari ya pambano imemzunguka mbele na nyuma, alichagua wapambanaji shupavu wa Israeli na kuwa panga dhidi ya Waaremi.

11

וַיַּעַרְכוּ	אָחִיו	אַבְשַׁי	בְּיַד	נָתַן	הָעָם	יֶתֶר	וְאֶת
na-wakapanga	ndugu-yake	Abishai	mkononi-mwa	akaweka	watu	waliobaki	na-DOM
	H0251	H0052	H3027	H5414			H0853

עַמּוֹן׃	בְּנֵי	לִקְרַאת
Amoni	wana-wa	kukabiliana-na
H5983		H7125

Wanajeshi wengine wote, aliwaeka chini ya Abishai kaka yake, akawapanga kwa mstari dhidi ya Amoni.

12 וַיֹּאמֶר אִם־ תֶּחֱזַק מִמֶּנִּי אֲרָם לִי וְהָיִיתָ
Na-akasema ikiwa watakazokuwa-na-nguvu kuliko-mimi Aramu kwangu na-wewe-utakuwa
H0559 H0518 H2388 H0758 H1961

לְתִשׁוּעָה ס וְאִם־ בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֱזְקוּ מִמְּךָ
kwa-wokovu S na-ikiwa wana-wa Amoni watakazokuwa-na-nguvu kuliko-wewe
H8668 H0518 H1121 H5983 H2388

וְהוֹשַׁעְתִּיךָ׃
na-nitakuokoa
H3467

Yoabu akasema, “Kama Waaremi wananguvu kunizidi, kisha wewe, Abishai, lazima uniokoe. Lakini kama jeshi la Waamoni lina nguvu kukuzidi, nitakuja kukuokoa.

13 חֲזַק וְנִתְחַזַּקְתָּה בְעַד־ עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ
uwe-hodari na-tuwe-hodari kwa-ajili-ya watu-wetu na-kwa-ajili-ya miji-ya Mungu-wetu
H2388 H2388 H1157 H5971 H1157 H5892 H0430

וַיהוָה יַעֲשֶׂה׃ בְּעֵינָיו הַטּוֹב
na-Yahwe atafanya machoni-pake yaliyo-mema
H3068

Kuwa thabiti, natujionyeshe kwa watu wetu kuwa ni wenye nguvu na kwa miji ya Mungu wetu, kwa kuwa Yahweh ata fanya lililo jema kwa kusudi lake.”

14 וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר־ עִמּוֹ לְפְנֵי אֲרָם לַמִּלְחָמָה
Na-akakaribia Yoabu na-watu ambao walikuwa-naye mbele-ya Aramu kwa-vita
H5066 H3097 H6440 H0758 H4421

וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃
na-wakakimbia mbele-yake
H5127 H6440

Hivyo Yoabu na wanajeshi wasogea kwenye pambano dhidi ya Waaremi, walio lazimika kukimbia mbele ya jeshi la Waisraeli.

15 וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי־ נָסוּ אֲרָם וַיָּנֻסוּ גַּם־ הֵם
Na-wana-wa Amoni waliona amekimbia kwamba Aramu na-wakakimbia pia wao
H1121 H5971 H7200 H5127 H0758 H5127 H1571 H1992

מִפְּנֵי אֲבִישַׁי אָחִיו וַיָּבֹאוּ הָעִירָה וַיָּבֹא יוֹאָב יְרוּשָׁלִָם׃ פ
mbele-ya Abishai ndugu-yake na-wakaingia mjini na-akaja Yoabu Yerusalemu P
H6440 H0052 H0251 H0935 H0935 H3097 H3389

Jeshi la Waamoni walipoona kuwa Waaremi wamekimbia, wao pia wakamkimbia kaka yake Yoabu Abishai na kurudi mjini. Kisha Yoabu akarudi kutoka kwa watu wa Amoni na kurudi Yerusalemu.

16 וַיַּרְא כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים
Na-akaona kwamba wameshindwa mbele-ya Israeli na-wakatuma wajumbe
H7200 H3588 H5062 H6440 H3478 H7971 H4397

וַיּוֹצִיאוּ אֶת־ אֲרַם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר וְשׁוֹפַךְ הַנָּהָר מִתּוֹ שַׁר־ צְבָא
na-wakaleta DOM Aramu ambao kutoka-ng'ambo-ya Mto na-Shofaki mkuu-wa jeshi-la
H3318 H0853 H0758 H0834 H5676 H5104 H7780 H8269 H6635

לִפְנֵיהֶם׃ הֲדַדְעֶזֶר
mbele-yao Hadadezeri
H6440 H1909

Waaremi walipoona kuwa wanashindwa na Waisraeli, wakatuma msaada nyuma ya Mto Frati, na Shofaki mkuu wajeshi la Hadadezeri.

17 וַיֻּגַּד לְדָוִיד וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר הַיַּרְדֵּן
Na–akaambiwa Daudi na–akakusanya DOM Israeli–yote Israeli na–akavuka Yordani
H5046 H1732 H0622 H0853 H3605 H3478 H3383

וַיָּבֹא אֲלֵהֶם וַיַּעֲרֹךְ דָּוִיד לִקְרַאת אֲרָם וַתִּלָּחֶם עִמּוֹ׃
na–akaja kwao na–akapanga dhidi–yao Daudi kukabiliana–na Aramu vita naye
H0935 H0413 H6186 H1732 H7125 H0758 H4421 H5973

וַיִּלָּחֲמוּ na–wakapigana

Daudi alipo ambiwa haya, akakusanya Israeli yote, akuvuka Yordani, na kuja juu yao. Alipanga jeshi kwa ajili ya pambano dhidi ya Waaremi, na wakapigana nao.

18 וַיָּנָס אֲרָם לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִיד מֵאֲרָם שִׁבְעַת אַלְפִים
Na–akakimbia Aramu mbele–ya Israeli na–akaua Daudi kutoka–Aramu elfu–saba elfu
H5127 H0758 H6440 H3478 H2026 H1732 H0758 H7651 H0505

וְאֶת־שׁוֹפַךְ שַׂר־הַצָּבָא jeshi mkuu–wa Shofaki na–DOM waendao–kwa–miguu watu elfu na–arobaini magari
H7780 H8269 H0853 H7273 H0376 H0505 H0705 H7393

וְאַרְבָּעִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי
וְאֶת־הַמֶּרְכָּבוֹת הֵמִית׃
akamwua
H4191

Waaremi waliwakimbia Waisraeli, na Daudi akaua waendesha magari ya farasi ya Waaremi elfu saba na wanajeshi wa miguu elfu arobaini. Pia alimuua Shopaki, mkuu wa jeshi.

19 וַיִּרְאוּ עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
Na–waliona watumishi–wa Hadadezeri kwamba wameshindwa mbele–ya Israeli
H7200 H5650 H1909 H3588 H5062 H6440 H3478

וַיְשַׁלְּמוּ אִתּוֹ דָּוִיד וְלֹא־עָמְדוּ עוֹד אֲרָם לְהוֹשִׁיעַ אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן׃ פ
na–wakafanya–amani na Daudi na–hawakutaka kukubali Aramu kuwasaidia Waamoni
H7965 H5973 H3808 H3034 H1732 H0854 H0758 H0014 H3467 H853 H1121 H5983 H5750

וַיַּעַבְדֻהוּ na–wakamtumikia

Wafalme wote walio kuwa watumishi wa Hadadezeri walipoona kuwa wameshindwa na Israeli, walifanya amani na Daudi na kumtumikia. Hivyo watu wa Aramu hawakuwa tayari kuwasaidia Waamoni.

Chapter 20

1 וַיְהִי Na-ikawa H1961 לְעֵת wakati-wa H6256 תְּשׁוּבַת kurudi-kwa H8666 הַשָּׁנָה mwaka H8141 לְעֵת wakati-wa H6256 צֵאת kutoka-kwa H3318 הַמְּלָכִים wafalme H4428 וַיְנַהֵג na-akaongoza

יוֹאָב Yoabu H3097 אֶת־ DOM H0853 חֵיל nguvu-za H2426 הַצָּבָא jeshi וַיַּשְׁחֵת na-akaharibu H7843 אֶת־ DOM H0853 אֶרֶץ nchi-ya H0776 בְּנֵי־ wana-wa עַמּוֹן Amoni H5983 וַיָּבֹא na-akaja H0935

וַיָּצַר na-akazingira אֶת־ DOM H0853 רַבָּה Raba H7237 יוֹאָב Yoabu H3097 אֶת־ DOM H0853 רַבָּה Raba H7237 וְדָוִיד na-Daudi H1732 יֹשֵׁב alikaa H3427 בִּירוּשָׁלָ͏ִם Yerusalemu H3389 וַיַּךְ na-akapiga H5221

וַיְהָרְסֶהָ׃ na-akaiangamiza H2040

Ikaja kuwa wakati wa mvua, kipindi wafalme uenda vitani, Yoabu akaongaza jeshi kwenda kupambana na kusikitisha nchi ya Waamoni. Alienda na kuteka Raba. Daudi alibaki Yerusalemu. Yoabu alishambulia Raba na kuishinda.

2 וַיִּקַּח Na-akachukua H3947 דָּוִיד Daudi H1732 אֶת־ DOM H0853 עֲטֶרֶת־ taji-ya H5850 מַלְכָּם mfalme-wao H4428 מֵעַל kutoka-juu-ya רֹאשׁוֹ kichwa-chake H4672 וַיִּמְצָאֶהָ na-akaipata H4672

וַתְּהִי na-ikawa H1961 עַל־ juu-ya רֹאשׁ kichwa-cha וּבָהּ na-ndani-yake H0068 אֶבֶן jiwe H0068 יְקָרָה la-thamani H3368 זָהָב dhahabu H2091 כִּכַּר־ talanta-ya H3603 מִשְׁקַל uzito-wa H4948

מְאֹד׃ sana H3966 הַרְבֵּה nyingi H3966 הוֹצִיא akatolea H3318 הָעִיר mji וּשְׁלַל na-nyara-za H7998 דָּוִיד Daudi H1732

Daudi alichukuwa taji la mfalme wao kichwani mwake, na akagundua linauzito wa talanta moja ya dhahabu, na ndani yake kulikuwa na mawe ya thamani. Taji liliwekwa kichwani mwa Daudi, na akaleta mali nyingi za mji.

3 וְאֶת־ na-DOM H0853 הָעָם watu אֲשֶׁר־ ambao בָּהּ ndani-yake הוֹצִיא akawatoa H3318 וַיָּשַׂר na-akawakata H7787 בַּמְּגֵרָה kwa-msumeno H4050 וּבַחֲרִיצֵי na-kwa-shoka H2757

בְּנֵי־ wana-wa עָרֵי miji-ya לְכָל kwa-miji-yote H3605 דָּוִיד Daudi H1732 יַעֲשֶׂה akafanya וְכֵן na-hivyo וּבַמְּגֵרוֹת na-kwa-misumeno H4050 הַבַּרְזֶל za-chuma H1270

פ P יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ Yerusalemu H3389 הָעָם watu וְכָל־ na-watu-wote H3605 דָּוִיד Daudi H1732 וַיָּשָׁב na-akarudi H7725 עַמּוֹן Amoni H5983

Aliwaleta watu walio kuwa ndani ya mji na kuwalazimisha wafanye kazi kwa msumeno na jembe na shoka. Daudi aliwataka watu wote wa mji kufanya kazi hii. Daudi na jeshi lote wakarudi Yerusalemu.

4 וַיְהִי Na-ikawa H1961 אַחֲרֵי־כֵן baada-ya-hayo וַתַּעֲמֹד na-ikasimama H5975 מִלְחָמָה vita H4421 בְּגֶזֶר Gezeri H1507 עִם־ dhidi-ya פְּלִשְׁתִּים Wafilisti H6430 אָז wakati-huo

וַיִּכָּנְעוּ׃ na-wakashindwa H3665 הָרָפָאִים Warefai מִילְדֵי kutoka-watoto-wa H3211 סִפַּי Sipai אֶת־ DOM H0853 הַחֻשָׁתִי Mhushathi H2843 סִבְכַּי Sibekai H5444 הִכָּה akampiga H5221

Ilikuwa baada ya haya kukawa na pambano huko Gezeri na Wafilisti. Sibekai Mhushathi akamua Sipai, mmoja wa uzao wa Refaimu, na wa Filisti wakazidiwa.

5	וַתְּהִי־	עוֹד	מִלְחָמָה	אֶת־	פְּלִשְׁתִּים	וַיַּךְ	אֶלְחָנָן	בֶּן־	יִעור	יָעִיר)
	na-ikawa	tena	vita	na	Wafilisti	na-akampiga	Elhanani	mwana-wa	Yairi	Yairi
	H1961	H5750	H4421	H0854	H6430	H5221	H0445		H3265	H3265

אֹרְגִים׃	כִּמְנוֹר	חֲנִיתוֹ	וְעֵץ	הַגִּתִּי	גָּלְיָת	אֲחִי	לַחְמִי	אֶת־
mfumaji	kama-mti-wa	mkuki-wake	na-mti-wa	Mgathi	Goliathi	ndugu-ya	Lahmi	DOM
H0707	H4500	H2595	H6086	H1663	H1555	H0251	H3902	H0853

Ikawa tena katika pambano na Wafilisti huko Gobu, kwamba Elhanani mwana wa Yari Mbethilehemu akamua Lami kaka wa Goliathi Mgiti, ambaye mkuki wake ulikuwa kama gongo la mshonaji.

6	וַתְּהִי־	עוֹד	מִלְחָמָה	בְּגַת	וַיְהִי	אִישׁ	מְדֹדָה	וְאֶצְבְּעֹתָיו	שֵׁשׁ־	וָשֵׁשׁ
	na-ikawa	tena	vita	Gathi	na-alikuwa	mtu	mkubwa	na-vidole-vyake	sita	na-sita
	H1961	H5750	H4421	H1661	H1961	H0376		H0676	H8337	H8337

עֶשְׂרִים	וְאַרְבַּע	וְגַם־	הוּא	נוֹלַד	לְהָרָפָא׃	
ishirini	na-nne	na-pia	yeye	alizaliwa	kwa-Harafa	
H6242	H0702	H1571	H1931	H3205		

Ikaja kuwa tena katika pambano lingine huko Gathi kwamba mwanaume mmoja aliye mrefu sana mwenye vidole sita kila mkono na vidole sita mguuni. Naye alikuwa pia wa uzao wa Refaimu.

7	וַיְחָרֵף	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וַיַּכֵּהוּ	יְהוֹנָתָן	בֶּן־	שִׁמְעָא	אֲחִי	דָּוִיד׃
	na-akaidhihaki	DOM	Israeli	na-akampiga	Yonathani	mwana-wa	Shimea	ndugu-ya	Daudi
		H0853	H3478	H5221	H3083		H8092	H0251	H1732

Alipo dhihaki jeshi la Israeli, Yehonadabu mwana wa Shimea, kaka wa Daudi, akamuua.

8	אֶל	נוֹלְדוּ	לְהָרָפָא	בְּגַת	וַיִּפְלוּ	בְּיַד־	דָּוִיד	
	hawa	walizaliwa	kwa-Harafa	Gathi	na-wakaanguka	kwa-mkono-wa	Daudi	
	H0411	H3205		H1661	H5307	H3027	H1732	

וּבְיַד־	עֲבָדָיו׃		פ
na-kwa-mkono-wa	watumishi-wake		P
H3027	H5650		

Hawa walikuwa uzao wa Refaimu wa Gathi, na waliuawa na mkono wa Daudi na mkono wa wanajeshi wake.

Chapter 21

1	אֶת־	לִמְנוֹת	דָּוִיד	אֶת־	וַיָּסֶת	יִשְׂרָאֵל	עַל־	שָׂטָן	וַיַּעֲמֹד
	DOM	kuhesabu	Daudi	DOM	na-akamshawishi	Israeli	dhidi-ya	Shetani	Na-akasimama
	H0853	H4487	H1732	H0853	H5496	H3478		H7854	H5975

יִשְׂרָאֵל׃	
Israeli	
H3478	

Adui akainuka dhidi ya Israeli na kumchochea Daudi kuhesabu Israeli.

2	וַיֹּאמֶר	דָּוִיד	אֶל־	יוֹאָב	וְאֶל־	שָׂרֵי	הָעָם	לְכוּ	סִפְרוּ	אֶת־
	Na-akasema	Daudi	kwa	Yoabu	na-kwa	wakuu-wa	watu	nendeni	wahesabuni	DOM
	H0559	H1732	H0413	H3097	H0413	H8269		H3212		H0853

יִשְׂרָאֵל	שֶׁבַע־מִבְאֵר	וְעַד־	דָּן	וְהָבִיאוּ	אֵלַי	וְאֵדְעָה	אֶת־	מִסְפָּרָם׃
Israeli	kutoka-Beer-Sheba	hadi	Dani	na-mlete	kwangu	na-nijue	DOM	hesabu-yao
H3478	H0884	H5704	H1835	H0935	H0413	H3045	H0853	H4557

Daudi akamwabia Yoabu na kwa wakuu wa Jeshi, “Nenda, wahesabu watu wa Israeli kutoka Beerisheba mpaka Dani na uniletee taarifa, ilinijue idadi yao.”

3

פְּעָמִים	מֵאָה	כָּהֵם	וְעַמּוֹ	עַל־	יְהוָה	יוֹסֵף	יוֹאָב	וַיֹּאמֶר
mara	mia	kama–wao	watu–wake	juu–ya	Yahwe	na–aongeze	Yoabu	Na–akasema
H6471	H3967	H1992			H3068	H3254	H3097	H0559

יְבַקֵּשׁ	לָמָּה	לַעֲבָדִים	לַאדֹנִי	כֻּלָּם	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	הֲלֹא	
anataka	kwa–nini	kama–watumishi	kwa–bwana–wangu	wote	mfalme	bwana–wangu	je–si	
H1245	H4100	H5650	H0113	H3605	H4428	H0113	H3808	

לְיִשְׂרָאֵל׃	לְאַשְׁמָה	יִהְיֶה	לָמָּה	אֲדֹנִי	זֹאת	
kwa–Israeli	kwa–hatia	itakuwa	kwa–nini	bwana–wangu	hili	
H3478	H0819	H1961	H4100	H0113	H2063	

Yoabu akasema, “Yahweh na afanya jeshi lake mara mia zaidi ya lilivyo. Lakini bwana wangu mfalme, kwani wote hawamtumikii bwana wangu? kwa nini bwana wangu anataka hili? Kwa nini ulete hatia kwa Israeli?”

4

וַיִּתְחַזֵּק	יוֹאָב	וַיֵּצֵא	יוֹאָב	עַל־	חָזַק	הַמֶּלֶךְ	וּדְבַר־
na–akazunguka	Yoabu	na–akatoka	Yoabu	juu–ya	lilikuwa–imara	mfalme	lakini–neno–la
H1980	H3097	H3318	H3097		H2388	H4428	H1697

יְרוּשָׁלִָם׃	וַיָּבֹא	יִשְׂרָאֵל	בְּכָל־	
Yerusalemu	na–akaja	Israeli	katika–Israeli–yote	
H3389	H0935	H3478	H3605	

Lakini neno la mfalme halikubadilika kwa Yoabu. Hivyo Yoabu akaondoka na kwenda Israeli yote. Kisha akarudi Yerusalemu.

5

כָּל־	וַיְהִי	דָּוִיד	אֶל־	הָעָם	מִפְקַד־	מִסְפָּר	אֶת־	יוֹאָב	וַיִּתֵּן
Israeli–yote	na–ikawa	Daudi	kwa	watu	hesabu–ya	hesabu–ya	DOM	Yoabu	Na–akampa
H3605	H1961	H1732	H0413		H4662	H4557	H0853	H3097	H5414

מֵאוֹת	אַרְבַּע	וִיהוּדָה	חֶרֶב	שֹׁלֵף	אִישׁ	אֶלֶף	וּמֵאָה	אַלְפִים	אֶלֶף	יִשְׂרָאֵל
mia	mia–nne	na–Yuda	upanga	wanaovuta	watu	elfu	na–mia	maelfu	elfu	Israeli
H3967	H0702	H3063	H2719	H8025	H0376	H0505	H3967	H0505	H0505	H3478

חָרֶב׃	שֹׁלֵף	אִישׁ	אֶלֶף	וְשִׁבְעִים
upanga	wanaovuta	watu	elfu	na–sabini
H2719	H8025	H0376	H0505	H7657

Yoabu akatoa taarifa ya idadi ya jumla ya wanaume wa mapambano kwa Daudi. Kulikuwa ndani ya Israeli wanaume 1, 100, 000 walio beba upanga. Yuda peke yake kulikuwa na wanajeshi 470, 000.

6

כִּי־	בְתוֹכָם	פָּקֹד	לֹא	וּבִנְיָמִן	וְלֵוִי
kwa–sababu	miongoni–mwao	akawahesabu	hakuwahesabu	na–Benyamini	na–Lawi
	H8432		H3808	H1144	H3878

יוֹאָב׃	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	דְּבַר־	נִתְעַב	
Yoabu	kwa	mfalme	neno–la	ilikuwa–chukizo	
H3097	H0854	H4428	H1697	H8581	

Lakini Levi na Benjamini hawaku hesabiwa miongoni mwao, kwa kuwa amri ya mfalme ilimuudhi Yoabu.

7

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	וַיַּךְ	הַזֹּאת	הַדָּבָר	עַל־	הָאֱלֹהִים	בְּעֵינֵי	וַיֵּרַע
Israeli	DOM	na–akapiga	hili	jambo	kuhusu	Mungu	machoni–pa	Na–ilikuwa–mbaya
H3478	H0853	H5221	H2088	H1697		H0430		

פ
P

Mungu alikwazika na hili tendo, akashambulia Israeli.

אֶת־	עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר	מְאֹד	חָטָאתִי	הָאֱלֹהִים	אֶל־	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר	8
DOM	nimefanya	kwa–sababu	sana	nimetenda–dhambi	Mungu	kwa	Daudi	Na–akasema	
H0853			H3966	H2398	H0430	H0413	H1732	H0559	

כִּי	עַבְדְּךָ	עֲוֹן	אֶת־	נָא	הָעֲבֶר־	וְעַתָּה	הַזֶּה	הַדָּבָר
kwa–sababu	mtumishi–wako	uovu–wa	DOM	tafadhali	ondoa	na–sasa	hili	jambo
	H5650	H5771	H0853	H4994		H6258	H2088	H1697

פ	מְאֹד׃	נִסְכָּלְתִּי	
P	sana	nimefanya–upumbavu	
	H3966	H5528	

Daudi akamwambia Mungu, “Nimetenda dhambi kubwa kwa kufanya hili. Sasa chukua hatia ya mtumishi wako, nimetenda kwa ujinga sana.”

לֵאמֹר׃	דָּוִיד	חֹזֵה	גָּד	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	9
akisema	Daudi	mwonaji–wa	Gadi	kwa	Yahwe	Na–akasema	
H0559	H1732	H2374	H1410	H0413	H3068	H1696	

Yahweh akamwambia Gadi, nabii wa Daudi,

נִטֶּה	אֲנִי	שָׁלֹושׁ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֵאמֹר	דָּוִיד	אֶל־	וְדַבַּרְתָּ	לֵךְ	10
ninakupa	mimi	tatu	Yahwe	anasema	hivi	ukisema	Daudi	kwa	na–useme	nenda	
H5186	H0589	H7969	H3068	H0559	H3541	H0559	H1732	H0413	H1696	H3212	

לָךְ׃	וְאֶעֱשֶׂה־	מֵהֶנָּה	אַחַת	לְךָ	בְּחַר־	עָלֶיךָ
kwako	na–nitakufanyia	miongoni–mwao	moja	kwako	chagua	juu–yako
		H2007	H0259		H0977	

“Nenda useme kwa Daudi, “Hili ndilo Yahweh anasema: Ninakupa maamuzi matatu. Chagua moja wapo.”

קַבֵּל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לְוֹ	וַיֹּאמֶר	דָּוִיד	אֶל־	גָּד	וַיָּבֹא	11
chagua	Yahwe	anasema	hivi	yeye	na–akamwambia	Daudi	kwa	Gadi	Na–akaja	
H6901	H3068	H0559	H3541		H0559	H1732	H0413	H1410	H0935	

לָךְ׃
kwako

Hivyo Gadi akaenda kwa Daudi na kusema, “Yahweh anasema hivi, 'Chagua moja ya haya:

מִפְנֵי־	נִסְפֶּה	חֳדָשִׁים	שְׁלֹשָׁה	וְאִם־	רָעָב	שָׁנִים	שָׁלֹושׁ	אִם־		12
mbele–ya	kuangamizwa	miezi	miezi–mitatu	au	njaa	miaka	miaka–mitatu	ama		
H6440	H5595	H2320	H7969		H7458	H8141	H7969			

יְהוָה	חֶרֶב	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	וְאִם־	לְמַשֶּׁכֶת	וְאוֹיְבֶךָ	וְחֶרֶב	צָרֶיךָ
Yahwe	upanga–wa	siku	siku–tatu	au	kukupata	adui–yako	na–upanga–wa	adui–zako
H3068	H2719	H3117	H7969		H5381	H0341	H2719	

יִשְׂרָאֵל	גְּבוּל	בְּכָל־	מַשְׁחִית	יְהוָה	וּמַלְאַךְ	בָּאָרֶץ	וְדָבָר	
Israeli	mipaka–ya	katika–mipaka–yote	akiharibu	Yahwe	na–malaika–wa	nchini	na–tauni	
H3478	H1366	H3605	H7843	H3068	H4397	H0776	H1698	

פ	דָּבֶר׃	שִׁלְחִי	אֶת־	אָשִׁיב	מָה־	רְאֵה	וְעַתָּה	
P	neno	aliyenituma	DOM	nijibu	nini	angalia	na–sasa	
	H1697	H7971	H0854	H7725	H4100	H7200	H6258	

kati ya miaka mitatu ya ukame, miezi mitatu unakimbizwa na adui zako na kupatwa na upanga wao, au siku tatu za upanga wa Yahweh, yani, pigo katika nchi, malaika wa Yahweh akiharibu nchi yote ya Israeli.' Hivyo sasa, amua jibu gani ni mpelekee yeye aliye nituma.”

13

נָא	אִפְּלָה־	מְאֹד	לִי	צַר־	גָּד	אֶל־	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר	
tafadhali	nianguke	sana	kwangu	ina–shida	Gadi	kwa	Daudi	Na–akasema	
H4994	H5307	H3966			H1410	H0413	H1732	H0559	

וּבְיַד־	מְאֹד	רַחֲמָיו	רַבִּים	כִּי־	יְהוָה	בְּיַד־	
lakini–mkononi–mwa	sana	huruma–zake	nyingi	kwa–sababu	Yahwe	mkononi–mwa	
H3027	H3966				H3068	H3027	

אֶפְּלָה׃	אַל־	אָדָם
nianguke	usiache	mwanadamu
H5307	H0408	H0120

Kisha Daudi akamwambia Gadi, “Nipo katika shida kubwa sana. Acha nianguke katika mikono ya Yahweh kuliko kuangukia mikono ya mwanadamu, sababu matendo yake ya rehema ni makubwa mno.”

14

אֶלֶף	שִׁבְעִים	מִיִּשְׂרָאֵל	וַיִּפֹּל	בְּיִשְׂרָאֵל	דֶּבֶר	יְהוָה	וַיִּתֵּן
elfu	elfu–sabini	kutoka–Israeli	na–wakaanguka	katika–Israeli	tauni	Yahwe	Na–akatoa
H0505	H7657	H3478	H5307	H3478	H1698	H3068	H5414

אִישׁ׃
watu
H0376

Hivyo Yahweh akatuma pigo Israeli, na watu elfu sabini wakafa.

15

יְהוָה	רָאָה	וּכְהַשְׁחִית	לְהַשְׁחִיתָהּ	לִירוּשָׁלַ͏ִם	וּמַלְאָךְ	וָהָאֱלֹהִים	וַיִּשְׁלַ͏ַח	
Yahwe	akaona	na–alipoangamiza	kuiangamiza	Yerusalemu	malaika	Mungu	Na–akatuma	
H3068	H7200	H7843	H7843	H3389	H4397	H0430	H7971	

הֶרֶף	עַתָּה	רַב	הַמַּשְׁחִית	לַמַּלְאָךְ	וַיֹּאמֶר	הָרָעָה	עַל־	וַיִּנָּחֶם
acha	sasa	inatosha	mwangamizaji	kwa–malaika	na–akasema	ubaya	kuhusu	na–akajuta
H7503	H6258		H7843	H4397	H0559			H5162

אָרְנָן	גֹּרֶן	עִם־	עַמֵּד	יְהוָה	וּמַלְאַךְ	יָדֶךָ	
Ornani	sakafu–ya–kupuria	karibu–na	amesimama	Yahwe	na–malaika–wa	mkono–wako	
H0771	H1637		H5975	H3068	H4397	H3027	

הַיְבוּסִי׃	ס	
Myebusi	S	
H2983		

Mungu akatuma malaika Yerusalemu kuiharibu. Wakati alipo taka kuiharibu, Yahweh akatazama na kubadili nia yake kuhusu shambulio. Akasema kwa malaika wa uharibifu, “Imetosha! Rudisha mkono wako.” Wakati huo malaika wa Yahweh alikua amesimama eneo la kupeta la Orinani Myebusi.

16 וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד
Na-akainua Daudi DOM macho-yake na-akaona DOM malaika-wa Yahwe amesimama
H5375 H1732 H0853 H5998 H7200 H0853 H4397 H3068 H5975
בְּיָדוֹ מכנני־מוכח וּשְׁלוּפָה עַל־יְרוּשָׁלִַם וַיִּפֹּל דָּוִיד וְהַזְּקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים
mkononi-mwake umechomolewa juu-ya Yerusalemu na-akaanguka Daudi na-wazee wamefunikwa kwa-magunia
H3027 H8025 H5921 H3389 H5307 H1732 H2205 H3680 H8242
נְטוּיֵה עַל־פְּנֵיהֶם׃
umeelekezwa juu-ya nyuso-zao
H5186 H5921 H6440

Daudi akatazama juu na kuona malaika wa Yahweh amesimama kati ya nchi na mbingu, akiwa na upanga mkonono mwake akiuelekeza Yerusalemu. Kisha Daudi na wazee, wakiwa wamevaa magunia, wakalala chini uso ukiwa kwenye ardhi.

17 וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־הָאֱלֹהִים הֲלֹא אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת
Na-akasema Daudi kwa Mungu je-si mimi nilisema kuhesabu
H0559 H1732 H0413 H0430 H3808 H0589 H0559 H4487
וַאֲנִי־ בָּעָם
na-mimi watu
H0589

מֵה הַצֹּאן וְאֵלֶּה הֵרֵעוֹתִי וְהָרֵעַ חָטָאתִי אֲשֶׁר־ הוּא יֶדְךָ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא לְמַגֵּפָה׃ ס
nini kondoo na-hawa nimefanya-uovu na-kufanya-uovu nimetenda-dhambi ambaye yeye juu-yangu mkono-wako Yahwe Mungu-wangu iwe tafadhali kwa-tauni S
H4100 H6629 H0428 H7489 H7451 H2398 H1931 H3027 H3068 H0430 H1961 H4994 H4046

וְעָשׂוּ יְהוָה וּבְבֵית אָבִי וְלֹא לְעַמְּךָ לִהְיוֹת
wamefanya Yahwe na-juu-ya-nyumba-ya baba-yangu hapana lakini-juu-ya-watu-wako
H3068 H1001 H3808

Daudi akamwambia Mungu, “Sio mimi niliye amuru jeshi kuhesabiwa? Nimefanya hichi kitu kiovu. Lakini hawa kondoo, wamefanya nini? Yahweh Mungu wangu! Acha mkono wako unipige mimi na familia yangu, lakini usiache pigo iliendelee kubaki kwa watu wako.”

18 וַיַּעַל דָּוִיד וַיֹּאמֶר אֶל־גָּד לֶאֱמֹר כִּי לְדָוִיד יְהוָה וַיְמַלְאַךְ
Na-akapanda Daudi kwa-amri Gadi kwa-Daudi kusema kwamba apande Daudi Yahwe na-malaika-wa
H5927 H1732 H1697 H1410 H0559 H1732 H3588 H5927 H1732 H3068 H4397
לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי׃
kujenga madhabahu kwa-Yahwe katika-sakafu-ya-kupuria-ya Ornani Myebusi
H6965 H4196 H3068 H1637 H0771 H2983

Hivyo malaika wa Yahweh akamuamuru Gadi kusema kwa Daudi, kwamba Daudi aende juu na kujenga madhabahu ya Yahweh katika eneo la kupeta la Oranani Myebusi.

19 וַיַּעַל דָּוִיד כִּדְבַר־ גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּשֵׁם יְהוָה׃
Na-akapanda Daudi kwa-neno-la Gadi ambalo alisema kwa-jina-la Yahwe
H5927 H1732 H1697 H1410 H0834 H1696 H8034 H3068

Daudi akaenda kama Gadi alivyo muelekeza cha kufanya kwa jina la Yahweh.

20

עִמּוֹ	בָּנָיו	וְאַרְבָּעַת	הַמַּלְאָךְ	אֶת־	וַיַּרְא	אָרְנָן	וַיָּשָׁב
naye	wanawe	na–wana–wanne	malaika	DOM	na–akaona	Ornani	Na–akageuka
		H0702	H4397	H0853	H7200	H0771	H7725

חִטִּים׃	דָּשׁ	וְאָרְנָן	מִתְחַבְּאִים
ngano	alikuwa–akipura	na–Ornani	wakijificha
H2406	H1758	H0771	H2244

Wakati Orinani akipepeta ngano, aligeuka na kumuona malaika. Yeye na wana wake wanne wakajificha.

21

דָּוִיד	אֶת־	וַיַּרְא	אָרְנָן	וַיַּבְט	אָרְנָן	עַד־	דָּוִיד	וַיָּבֹא
Daudi	DOM	na–akamwona	Ornani	na–akaangalia	Ornani	kwa	Daudi	Na–akaja
H1732	H0853	H7200	H0771	H5027	H0771	H5704	H1732	H0935

אָרְצָה׃	אַפַּיִם	לְדָוִיד	וַיִּשְׁתַּחוּ	הַגֹּרֶן	מִן־	וַיֵּצֵא
chini	uso	Daudi	na–akamsujudia	sakafu–ya–kupuria	kutoka	na–akatoka
H0776	H0639	H1732	H7812	H1637		H3318

Wakati Daudi alipo kuja kwa Orinani, Orinani akatazama na kumuona Daudi. Aliacha eneo la kupeta na akamuinamia Daudi uso wake ukiwa kwenye ardhi.

22

וְאֶבְנֶה־	הַגֹּרֶן	מְקוֹם	לִי׀	תְּנָה־	אָרְנָן	אֶל־	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר
na–nijenge	sakafu–ya–kupuria	mahali–pa	mimi	nipe	Ornani	kwa	Daudi	Na–akasema
H1129	H1637	H4725		H5414	H0771	H0413	H1732	H0559

הַמַּגֵּפָה	וְתֵעָצֵר	לִי׀	תְּנֵהוּ	מָלֵא	בְּכֶסֶף	לַיהוָה	מִזְבָּחַ	בּוֹ
tauni	na–isimamishwe	mimi	nipe	kamili	kwa–fedha	kwa–Yahwe	madhabahu	juu–yake
H4046	H6113		H5414	H4392	H3701	H3068	H4196	

הָעָם׃	מֵעַל
watu	kutoka–juu–ya

Kisha Daudi akasema kwa Orinani, “Niuzie hili eneo la kupeta, iliniweze kumjenga Yahweh madhabahu. Nitalipa gharama yote, ili pigo liondolewe kwa watu.”

23

הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	וְיַעַשׂ	לָךְ	קַח־	דָּוִיד׀	אֶל־	אָרְנָן	וַיֹּאמֶר
mfalme	bwana–wangu	na–afanye	kwako	chukua	Daudi	kwa	Ornani	Na–akasema
H4428	H0113			H3947	H1732	H0413	H0771	H0559

לָעֹלוֹת	הַבָּקָר	נָתַתִּי	רְאֵה׀	בְּעֵינָיו	הַטּוֹב
kwa–sadaka–za–kuteketezwa	ng'ombe	ninatoa	tazama	machoni–pake	yaliyo–mema
	H1241	H5414	H7200		

נָתָתִי׃	הַכֹּל	לַמִּנְחָה	וְהַחִטִּים	לָעֵצִים	וְהַמּוֹרָגִים
ninatoa	yote	kwa–sadaka–ya–nafaka	na–ngano	kwa–kuni	na–vyombo–vya–kupuria
H5414	H3605	H4503	H2406	H6086	H4173

Orinani wakwambia Daudi, “Chukuwa kama lako, bwana wangu mfalme. Fanya nalo linalo kupendeza. Tazama, nitakupa ng'ombe kwa sadaka ya kuteketeza, vifaa vya kupeta kwa ajili ya mbao, na ngano kwa sadaka ya mbegu; nitakupa yote wewe.”

24

אֶקְנֶה	קָנֹה	כִּי־	לֹּא	לְאָרְנָן	דָּוִיד׀	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
nitanunua	kununua	kwa–sababu	hapana	kwa–Ornani	Daudi	mfalme	Na–akasema
H7069	H7069		H3808	H0771	H1732	H4428	H0559

וְהַעֲלוֹת	לַיהוָה	לְךָ׀	אֲשֶׁר־	אֶשָּׂא	לֹא־	כִּי	בְכֶסֶף	מָלֵא
na–kutoa	kwa–Yahwe	chako	kilicho	sitachukua	sitachukua	kwa–sababu	kwa–fedha	kamili
H5927	H3068			H5375	H3808		H3701	H4392

חִנָּם׃	עוֹלָה
bure	sadaka–ya–kuteketezwa
H2600	

Mfalme Daudi akamwambia Orinani, “Hapana, nina sisitiza kununua kwa bei yote. Sitachukua kilicho chako na kutoa kama sadaka ya kuteketeza kwa Yahweh kama haitanighramu chochote.”

מֵאוֹת׃	שֶׁשׁ	מִשְׁקָל	זָהָב	שְׁקָלֵי	בַּמָּקוֹם	לְאָרְנָן	דָּוִיד	וַיִּתֵּן	25
mia	mia–sita	uzito–wa	dhahabu	shekeli–za	kwa–mahali	Ornani	Daudi	Na–akampa	
H3967	H8337	H4948	H2091	H8255	H4725	H0771	H1732	H5414	

Hivyo Daudi akalipa shekeli mia sita ya dhahabu kwa hilo eneo.

עֹלוֹת		וַיַּעַל	לַיהוָה	מִזְבֵּחַ	דָּוִיד	שָׁם	וַיִּבֶן	26
sadaka–za–kuteketezwa		na–akatoa	kwa–Yahwe	madhabahu	Daudi	hapo	Na–akajenga	
		H5927	H3068	H4196	H1732	H8033	H1129	

הַשָּׁמַיִם	מִן־	בָּאֵשׁ	וַיַּעֲנֵהוּ	יְהוָה	אֶל־	וַיִּקְרָא	וּשְׁלָמִים
mbinguni	kutoka	kwa–moto	na–akamjibu	Yahwe	DOM	na–akamwita	na–sadaka–za–amani
H8064		H0784		H3068	H0413	H7121	H8002

פ	הָעֹלָה׃	מִזְבָּח	עַל
P	sadaka–ya–kuteketezwa	madhabahu–ya	juu–ya
		H4196	

Daudi akajenga madhabahu ya Yahweh pale na kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za ushirika. Akamuita Yahweh, aliye mjibu kwa moto kutoka mbinguni kwenye madhabahu ya sadaka za kuteketezwa.

נְדָבָה׃	אֶל־	חַרְבּוֹ	וַיָּשֶׁב	לַמַּלְאָךְ	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		27
ala–yake	katika	upanga–wake	na–akarudisha	kwa–malaika	Yahwe	Na–akasema		
H5084	H0413	H2719	H7725	H4397	H3068	H0559		

Kisha Yahweh akampa agizo malaika, na malaika akarudisha upanga kwenye mfuko wake.

בְּגֹרֶן	יְהוָה	עָנָהוּ	כִּי־	דָּוִיד	בְּרָאוֹת	הַהִיא	בָּעֵת	28
katika–sakafu–ya–kupuria–ya	Yahwe	amemjibu	kwamba	Daudi	alipoona	huo	wakati–huo	
H1637	H3068			H1732	H7200	H1931	H6256	

שָׁם׃	וַיִּזְבַּח	הַיְבוּסִי	אָרְנָן
hapo	na–akatoa–sadaka	Myebusi	Ornani
H8033	H2076	H2983	H0771

Daudi alipo ona kuwa Yahweh amemjibu kwenye eneo la kupeta la Orinani Myebusi, alitoa dhabihu pale pale kwa wakati huo.

וּמִזְבָּח	בַּמִּדְבָּר	מֹשֶׁה	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	יְהוָה	וּמִשְׁכָּן		29
na–madhabahu–ya	jangwani	Musa	aliifanya	ambayo	Yahwe	na–maskani–ya		
H4196		H4872			H3068	H4908		

בְּגִבְעוֹן׃	בַּבָּמָה	הַהִיא	בָּעֵת	הָעוֹלָה
Gibeoni	mahali–pa–juu	huo	wakati–huo	sadaka–ya–kuteketezwa
H1391	H1116	H1931	H6256	

Sasa kwa wakati huo, hema la kuabudia la Yahweh, ambalo Musa alilitengeneza nyikani, na madhabahu ya sadaka za kuteketezwa, zilikuwa sehemu ya juu huko Gibeoni.

נִבְעַת	כִּי	אֱלֹהִים	לִדְרֹשׁ	לִפְנֵיו	לְלֶכֶת	דָּוִיד	יָכֹל	וְלֹא־	30
aliogopa	kwa–sababu	Mungu	kumtafuta	mbele–yake	kwenda	Daudi	kuweza	na–hakuweza	
H1204		H0430	H1875	H6440	H3212	H1732	H3201	H3808	

ס	יְהוָה׃	מַלְאַךְ	חֶרֶב	מִפְּנֵי
S	Yahwe	malaika–wa	upanga–wa	mbele–ya
	H3068	H4397	H2719	H6440

Walakini, Daudi hakuweza kwenda huko kumuliza Mungu muelekeo, kwa kuwa alikuwa anaogopa upanga wa malaika wa Yahweh.

Chapter 22

מִזְבָּחַ	וְזֶה־	הָאֱלֹהִים	יְהוָה	בֵּית	הֽוּא	זֶה	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר	1
madhabahu	na–hii–ndiyo	Mungu	Yahwe	nyumba–ya	ndiyo	hii	Daudi	Na–akasema	
H4196	H2088	H0430	H3068		H1931	H2088	H1732	H0559	

ס	לְיִשְׂרָאֵל׃	לְעֹלָה	
S	kwa–Israeli	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	
	H3478		

Kisha Daudi akasema, “Hapo ndipo nyumba ya Yahweh Mungu itakuwepo, na madhabahu ya sadaka za kuteketezwa za Israeli.”

יִשְׂרָאֵל	בְּאֶרֶץ	אֲשֶׁר	הַגֵּרִים	אֶת־	לְכַנֵּס	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר		2
Israeli	katika–nchi–ya	ambao	wageni	DOM	kuwakusanya	Daudi	Na–akasema		
H3478	H0776		H1616	H0853	H3664	H1732	H0559		

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	לִבְנוֹת	גָּזִית	אַבְנֵי	לַחְצֹב	חֹצְבִים	וַיַּעֲמֵד	
Mungu	nyumba–ya	kujenga	kuchongwa	mawe–ya	kuchonga	wachongaji	na–akawaweka	
H0430		H1129	H1496	H0068	H2672	H2672	H5975	

Hivyo Daudi akaagiza watumishi wake wawakusanye pamoja wageni wote wanao ishi katika nchi ya Israeli. Aliwapangia kuwa wachonga mawe, kuchonga matofali ya mawe, ilikuweza kujenga nyumba ya Mungu.

הֵכִין	וְלַמְחַבְּרוֹת	הַשְּׁעָרִים	לְדַלְתוֹת	לַמִּסְמְרִים	לָרֹב	וּבַרְזֶל	3
aliandaa	na–kwa–vifungo	malango	kwa–milango–ya	kwa–misumari	kwa–wingi	na–chuma	
	H4226	H8179		H4548	H7230	H1270	

מִשְׁקָל׃	אֵין	לָרֹב	וּנְחֹשֶׁת	דָּוִיד
uzito	bila	kwa–wingi	na–shaba	Daudi
H4948	H0369	H7230		H1732

Daudi alisambaza idadi kubwa ya chuma kwa ajili ya misumari na vitasa vya kuweka kwenye malango. Pia alitoa shaba zaidi kushinda kipimo,

עֲצֵי	וְהַצֹּרִים	הַצִּידֹנִים	הֵבִיאוּ	כִּי	מִסְפָּר	לְאֵין	אֲרָזִים	וַעֲצֵי	4
miti–ya	na–Wasori	Wasidoni	walileta	kwa–sababu	hesabu	bila	mierezi	na–miti–ya	
H6086	H6876	H6722	H0935		H4557	H0369	H0730	H6086	

פ	לְדָוִיד׃	לָרֹב	אֲרָזִים	
P	kwa–Daudi	kwa–wingi	mierezi	
	H1732	H7230	H0730	

na miti ya mierezi zaidi ya kipimo. (Wasidoni na Watiria walileta mboa nyingi za mierezi kwa Daudi azihesabu.)

לִבְנוֹת	וְהַבַּיִת	וָרָךְ׃	נַעַר	בְּנִי	שְׁלֹמֹה	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר		5
kujengwa	na–nyumba	na–mwororo	kijana	mwanangu	Sulemani	Daudi	Na–akasema		
H1129		H7390	H5288		H8010	H1732	H0559		

אֶכִינָה	הָאֲרָצוֹת	לְכָל־	וּלְתִפְאֶרֶת׃	לְשֵׁם	לְמַעְלָה	וְלַהֲגִיל	לַיהוָה	
nitaiandaa	nchi	kwa–nchi–zote	na–kwa–utukufu	kwa–jina	juu–sana	kuikuza	kwa–Yahwe	
	H0776	H3605	H8597	H8034	H4605	H1431	H3068	

מוֹתוֹ׃	לִפְנֵי	לָרֹב	דָּוִיד	וַיְכֵן	לֻוֹ	נָא	
kifo–chake	kabla–ya	kwa–wingi	Daudi	na–akaandaa	kwake	tafadhali	
H4194	H6440	H7230	H1732			H4994	

Daudi akasema, “Mwanangu Sulemani ni mdogo na hana uzoefu, na nyumba itayo jengwa kwa Yahweh lazima iwe maridadi, ilikwamba iwe maarufu na ya utukufu kwa nchi zingine. Hivyo nitaanda ujenzi wake.” Hivyo Daudi akafanya maandalizi ya kina kabla ya mauti yake.

לַיהוָה	בַּיִת	לִבְנוֹת	וַיְצַוֶּהוּ	בְּנוֹ	לִשְׁלֹמֹה	וַיִּקְרָא	6
kwa–Yahwe	nyumba	kujenga	na–akamwamuru	mwanawe	Sulemani	Na–akamwita	
H3068		H1129	H6680		H8010	H7121	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	
S	Israeli	Mungu–wa	
	H3478	H0430	

Akaagiza Sulemani mwanae kuitwa na kumuamuru ajenge nyumba ya Yahweh, Mungu wa Israeli.

עִם־	הָיָה	אֲנִי	)בְּנִי(	]בנו[	לִשְׁלֹמֹה	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר	7
na	ilikuwa	mimi	mwanangu	mwanangu	kwa–Sulemani	Daudi	Na–akasema	
	H1961	H0589			H8010	H1732	H0559	

אֱלֹהָי׃	יְהוָה	לְשֵׁם	בַּיִת	לִבְנוֹת	לְבָבִי	
Mungu–wangu	Yahwe	kwa–jina–la	nyumba	kujenga	moyo–wangu	
H0430	H3068	H8034		H1129	H3824	

Daudi akasema kwa Sulemani, “Mwanangu, ilikuwa dhamira yangu kujenga nyumba mwenyewe, kwa ajili ya jina la Yahweh Mungu wangu.

וּמִלְחָמוֹת	שָׁפַכְתָּ	לָרֹב	דָּם	לֵאמֹר	יְהוָה	דִּבַּר־	עָלַי	וַיְהִי	8
na–vita	umemwaga	kwa–wingi	damu	likisema	Yahwe	neno–la	juu–yangu	lakini–ikawa	
H4421	H8210	H7230	H1818	H0559	H3068	H1697		H1961	

רַבִּים	דָּמִים	כִּי	לִשְׁמִי	בַּיִת	תִּבְנֶה	לֹא־	עָשִׂיתָ	גְּדֹלוֹת
nyingi	damu	kwa–sababu	kwa–jina–langu	nyumba	hutajenga	hutajenga	umefanya	vikubwa
	H1818		H8034		H1129	H3808		

לְפָנָי׃	אַרְצָה	שָׁפַכְתָּ	
mbele–yangu	ardhini	umemwaga	
H6440	H0776	H8210	

Lakini Yahweh alikuja kwangu na kusema, 'Wewe umemwaga damu nyingi na umepigana mapambono mengi. Hauta jenga nyumba kwa jina langu, kwasababu umemwaga damu nyingi kwenye ardhi machoni pangu.

וַהֲנִחֹתִי	מְנוּחָה	אִישׁ	יִהְיֶה	הוּא	לָךְ	נוֹלָד	בֵּן	הִנֵּה־	9
na–nitampumzisha	pumziko	mtu–wa	atakuwa	yeye	kwako	atazaliwa	mwana	tazama	
H5117	H4496	H0376	H1961	H1931		H3205		H2009	

יִהְיֶה	שְׁלֹמֹה	כִּי	מִסָּבִיב	אוֹיְבָיו	מִכֹּל־	לוֹ
litakuwa	Sulemani	kwa–sababu	pande–zote	adui–zake	kutoka–kwa–adui–zake–wote	yeye
H1961	H8010		H5439	H0341	H3605	

בְּיָמָיו׃	יִשְׂרָאֵל	עַל־	אֶתֵּן	וָשֶׁקֶט	וְשָׁלוֹם	שְׁמוֹ	
katika–siku–zake	Israeli	juu–ya	nitatoa	na–utulivu	na–amani	jina–lake	
H3117	H3478		H5414	H8253	H7965	H8034	

Walakini, utapata mwana ambaye atakuwa mtu wa amani. Nitampa kupumzika na maadui zake kwa kila upande. Kwa kuwa jina lake litaitwa Sulemani, na nitatoa amani na utulivu kwa Israeli katika siku zake.

וַאֲנִי־	לְבֵן	לִי	יִהְיֶה־	וְהוּא	לִשְׁמִי	בַּיִת	יִבְנֶה	הוּא־	10
na–mimi	mwana	kwangu	atakuwa	na–yeye	kwa–jina–langu	nyumba	atajenga	yeye	
H0589			H1961	H1931	H8034		H1129	H1931	

עוֹלָם׃	עַד־	יִשְׂרָאֵל	עַל־	מַלְכוּתוֹ	כִּסָּא	וַהֲכִינוֹתִי	לְאָב	לוֹ
milele	hadi	Israeli	juu–ya	ufalme–wake	kiti–cha–enzi–cha	na–nitauweka–imara	baba	kwake
H5769	H5704	H3478		H4438	H3678		H0001	

Ata jenga nyumba kwa jina langu. Ata kuwa mwana wangu, na nitakuwa baba yake. Nitaimarisha kiti cha enzi cha ufalme wake juu ya Israeli.

11 עַתָּה בְנִי יְהִי אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלֶיךָ׃ כַּאֲשֶׁר אֱלֹהֶיךָ

sasa mwanangu awe Yahweh nawe na kukuwezesha kufanikiwa. Uweze kujenga nyumba ya Yahweh Mungu wako, kama alivyo sema utajenga.

12 אַךְ בָּלִי יִתֶּן־לְךָ יְהוָה שֶׂכֶל וּבִינָה וְיִצַוְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁמֹר

Yahweh tu akupe uwelewa na ufahamu, ili utii sheria ya Yahweh Mungu wako, ata kapokuweka kiongozi juu ya Israeli.

13 אָז תַּצְלִיחַ אִם־תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר

Kisha utafanikiwa, kama tu ukitii maagizo na amri Yahweh alizo mpa Musa kuhusu Israeli. Kuwa hodari na mshujaa. Usiogope wala kufadhaika.

14 וְהִנֵּה בְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית־יְהוָה כִּכָּרִים זָהָב

וְכֶסֶף אֶלֶף אֲלָפִים וְלַנְחֹשֶׁת וְלַבַּרְזֶל אֵין מִשְׁקָל

כִּי רַבִּים הֲכִינוֹתִי וַעֲצִים וְאֲבָנִים וְעַל־יִהְיוּ תוֹסִיף׃

Sasa, ona, kwa bidii kubwa nimeandaa kwa ajili ya nyumba ya Yahweh talanta 100, 000 za dhahabu, talanta milioni moja za fedha, na shaba na chuma katika idadi kubwa. Pia nimetoa mbao na mawe. Lazima uongeze zaidi katika haya.

15 וְעֵץ וְאֶבֶן וְחָרָשֵׁי חֹצְבִים מְלָאכָה עֹשֵׂי לְרֹב וְעִמְּךָ

מְלָאכָה׃ בְּכָל־זֹאת חָכָם וְכָל־

Una wafanya kazi wengi: wachonga mawe, maseremala, wanaume wenye ujuzi mbali mbali,

וַעֲשֵׂה	קוּם	מִסְפָּר	אֵין	וְלַבַּרְזֶל	וְלַנְּחֹשֶׁת	לַכֶּסֶף	לַזָּהָב	16
na–ufanye	simama	hesabu	hakuna	na–kwa–chuma	na–kwa–shaba	kwa–fedha	kwa–dhahabu	
		H4557	H0369	H1270		H3701	H2091	

עִמָּךְ׃	יְהוָה	וִיהִי
nawe	Yahwe	na–awe
	H3068	H1961

wenye uwezo wa kufanya kazi na dhahabu, fedha, shaba, na nishati. Hivyo anza kufanya kazi, na Yahweh awe nawe.

בְּנוֹ׃	לִשְׁלֹמֹה	לַעְזֹר	יִשְׂרָאֵל	שָׂרֵי	לְכָל־	דָּוִיד	וַיְצַו	17
mwanawe	Sulemani	kumsaidia	Israeli	wakuu–wa	wakuu–wote–wa	Daudi	Na–akawaamuru	
	H8010	H5826	H3478	H8269	H3605	H1732	H6680	

Daudi akawaagiza viongozi wote Waisraeli wamsaidie Sulemani mwanae, akisema,

מִסָּבִיב	לָכֶם	וְהֵנִיחַ	עִמָּכֶם	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	הֲלֹא		18
pumziko–pande–zote	ninyi	na–amewapa	pamoja–nanyi	Mungu–wenu	Yahwe	je–si		
H5439		H5117		H0430	H3068	H3808		

הָאָרֶץ	וְנִכְבְּשָׁה	הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	אֶת	בְּיָדִי	נָתַן	וְכִי
nchi	na–imetiishwa	nchi	wakaaji–wa	DOM	mkononi–mwangu	ameweka	kwa–sababu
H0776	H3533	H0776	H3427	H0853	H3027	H5414	

עַמּוֹ׃	וְלִפְנֵי	יְהוָה	לִפְנֵי
watu–wake	na–mbele–ya	Yahwe	mbele–ya
	H6440	H3068	H6440

“Yahweh Mungu wenu yupo nanyi na amewapa amani kila pande. Amewakabidhi mikononi mwangu wenyeji wote mkoa. Mkoa umetiishwa mbele za Yahweh na watu wake.

וְקוּמוּ	אֱלֹהֵיכֶם	לַיהוָה	לִדְרוֹשׁ	וְנַפְשְׁכֶם	לְבַבְכֶם	תְּנוּ	עַתָּה	19
na–simameni	Mungu–wenu	Yahwe	kumtafuta	na–nafsi–zenu	mioyo–yenu	wekeni	sasa	
	H0430	H3068	H1875	H5315	H3824	H5414	H6258	

יְהוָה	בְּרִית־	אֲרוֹן	אֶת־	לְהָבִיא	הָאֱלֹהִים	יְהוָה	מִקְדַּשׁ	אֶת־	וּבְנוּ
Yahwe	agano–la	sanduku–la	DOM	kuleta	Mungu	Yahwe	patakatifu–pa	DOM	na–jengeni
H3068	H1285	H0727	H0853	H0935	H0430	H3068	H4720	H0853	H1129

פ	יְהוָה׃	לְשֵׁם־	הַנִּבְנֶה	לַבַּיִת	הָאֱלֹהִים	קֹדֶשׁ	וּכְלֵי
P	Yahwe	kwa–jina–la	itakayojengwa	katika–nyumba	Mungu	utakatifu–vya	na–vyombo–vya
	H3068	H8034	H1129		H0430	H6944	H3627

Sasa mtafuteni Yahweh Mungu wenu kwa moyo wenu wote na nafsi. Simameni na mjenge sehemu takatifu ya Yahweh Mungu. Kisha mwaweza kuleta sanduku la agano la Yahweh na vitu vya Mungu ndani ya nyumba iliyo jengwa kwa ajili ya jina la Yahweh.

Chapter 23

שְׁלֹמֹה	אֶת־	וַיַּמְלֵךְ	יָמִים	וְשָׂבַע	זָקֵן	וְדָוִיד		1
Sulemani	DOM	na–akamfanya–mfalme	siku	na–ameshiba	alikuwa–mzee	Na–Daudi		
H8010	H0853		H3117	H7646	H2204	H1732		

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	בְּנוֹ	
Israeli	juu–ya	mwanawe	
H3478			

Daudi alipo kuwa mzee na kukaribia mwisho wa maisha yake, alimfanya Sulemani mwanae mfalme juu ya Israeli.

וְהַלְוִיִּם׃	וְהַכֹּהֲנִים	יִשְׂרָאֵל	שָׂרֵי	כָּל־	אֶת־	וַיֶּאֱסֹף		2
na–Walawi	na–makuhani	Israeli	wakuu–wa	wakuu–wote–wa	DOM	Na–akawakusanya		
H3881	H3548	H3478	H8269	H3605	H0853	H0622		

Aliwakusanya pamoja viongozi wote wa Israeli, na makuhani na Walawi.

מִסְפָּרָם	וַיְהִי	וָמָעְלָה	שָׁנָה	שְׁלֹשִׁים	מִבֶּן	הַלְוִיִּם	וַיִּסָּפְרוּ	3
hesabu–yao	na–ikawa	na–zaidi	miaka	thelathini	kutoka–umri–wa	Walawi	Na–wakahesabiwa	
H4557	H1961	H4605	H8141	H7970		H3881		

אָלֶף׃	וּשְׁמוֹנָה	שִׁלֹּשִׁים	לִגְבָרִים	לְגֻלְגְּלֹתָם	
elfu	na–nane	thelathini	kwa–wanaume	kwa–vichwa–vyao	
H0505	H8083	H7970	H1397	H1538	

Walawi walio kuwa miaka thelathini na zaidi walihesabiwa. Idadi ya elfu thelathini na nane.

אֶלֶף	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	יְהוָה	בֵּית־	מְלֶאכֶת	עַל־	לְנַצֵּחַ	מֵאָלֶה	4
elfu	na–nne	ishirini	Yahwe	nyumba–ya	kazi–ya	juu–ya	kusimamia	kutoka–hawa	
H0505	H0702	H6242	H3068		H4399		H5329	H0428	

אֲלָפִים׃	שֵׁשׁ	וְשֹׁפְטִים	וְשֹׁטְרִים
elfu	sita	na–waamuzi	na–maafisa
H0505	H8337	H8199	H7860

Kwa hawa, elfu ishirini na nne walikuwa kusimamia kazi ya nyumba ya Yahweh, na elfu sita walikuwa maaskari na waamuzi.

אֲשֶׁר	בַּכֵּלִים	לַיהוָה	מְהַלְלִים	אֲלָפִים	וְאַרְבַּעַת	שֹׁעֲרִים	אֲלָפִים	וְאַרְבַּעַת	5
ambavyo	kwa–vyombo	Yahwe	wasifu	elfu	na–nne	mabawabu	elfu	na–nne	
	H3627	H3068		H0505	H0702	H7778	H0505	H0702	

לְהַלֵּל׃	עָשִׂיתִי
kusifu	nilifanya

Elfu nne walikuwa walinzi wa lango, na elfu nne walikuwa wamsifu Yahweh na vyombo nilivyo vitengeneza vya kusifu.” Daudi akasema.

וּמְרָרִי׃	קְהָת	לְגֵרְשׁוֹן	לֵוִי	לִבְנֵי	ס	מַחְלְקוֹת	דָּוִיד	וַיַּחְלְקֵם	6
na–Merari	Kohathi	Gershoni	Lawi	kwa–wana–wa	S	makundi	Daudi	Na–akawagawa	
H4847	H6955	H1647	H3878			H4256	H1732		

ס
S

Akawatenganisha kwenye vikundi kulingana na wana wa Levi: Gerishoni, Kohathi, na Merari.

ס	וְשִׁמְעִי׃	לַעְדָּן	לַגֵּרְשֻׁנִּי	7
S	na–Shimei	Ladani	kwa–Wagershoni	
	H8096	H3936	H1649	

Kwa koo za uzao wa Gerishoni, kulilkuwa na Ladani na Shimei.

ס	שְׁלֹשָׁה׃	וְיוֹאֵל	וְזֵתָם	יְחִיאֵל	הָרֹאשׁ	לַעְדָּן	בְּנֵי	8
S	watatu	na–Yoeli	na–Zethamu	Yehieli	mkuu	Ladani	wana–wa	
	H7969	H3100	H2241	H3171		H3936		

Palikuwa na watatu wa wana wa Ladani: Yehieli kiongozi, Zethami, na Yoeli.

רָאשֵׁי	אֵלֶּה	שְׁלֹשָׁה	וְהָרָן	וַחֲזִיאֵל	)שְׁלוֹמִית(	]שלמות[	שִׁמְעִי	בְּנֵי	9
wakuu–wa	hawa	watatu	na–Harani	na–Hazieli	Shelomithi	Shelomothi	Shimei	wana–wa	
	H0428	H7969	H2039	H2381	H8013	H8013	H8096		

ס	לְלַעְדָּן׃	הָאָבוֹת	
S	kwa–Ladani	baba	
	H3936	H0001	

Palikuwa na watatu wa wana wa Shimei: Shelomothi, Hazieli, na Harani. Hawa walikuwa viongozi wa koo ya Ladani.

אַרְבָּעָה׃	שִׁמְעִי	בְּנֵי־	אֵלֶּה	וּבְרִיעָה	וְיעוּשׁ	זִינָא	יַחַת	שִׁמְעִי	וּבְנֵי	10
wanne	Shimei	wana–wa	hawa	na–Beria	na–Yeushi	Zina	Yahathi	Shimei	na–wana–wa	
H0702	H8096		H0428	H1283	H3266	H2126	H3189	H8096		

Palikuwa na wanne wa wana wa Shimei: Yahathi, Ziza, Yeushi, na Beria.

הִרְבּוּ	לֹא־	וּבְרִיעָהּ	וְיעוּשׁ	הַשֵּׁנִי	וְזִיזָה	הָרֹאשׁ	יַחַת	וַיְהִי־	11
wengi	hawakuwa–na	na–Beria	na–Yeushi	wa–pili	na–Ziza	mkuu	Yahathi	na–alikuwa	
	H3808	H1283	H3266	H8145	H2125		H3189	H1961	

ס	אֶחָת׃	לְפִקָּדָה	אָב	לְבֵית	וַיִּהְיוּ	בָּנִים	
S	moja	kwa–hesabu	baba	nyumba–moja–ya	na–wakawa	wana	
	H0259	H6486	H0001		H1961		

Yahathi alikuwa mkubwa, Ziza wapili, lakini Yeushi na Beria hawakuwa na wana wengi, hivyo walihesabiwa kama ukoo mmoja na kupangiwa kazi sawa.

ס	אַרְבָּעָה׃	וְעֻזִּיאֵל	חֶבְרוֹן	יִצְהָר	עַמְרָם	קְהָת	בְּנֵי	12
S	wanne	na–Uzieli	Hebroni	Ishari	Amramu	Kohathi	wana–wa	
	H0702	H5816		H3324	H6019	H6955		

Palikuwa na wanne wa wana wa Kohathi: Amramu, Izhari, Hebroni, na Uzieli.

קֹדֶשׁ	לְהַקְדִּישׁוֹ	אַהֲרֹן	וַיִּבָּדֵל	וּמֹשֶׁה	אַהֲרֹן	עַמְרָם	בְּנֵי	13
patakatifu	kumtakasa	Haruni	na–akatenganishwa	na–Musa	Haruni	Amramu	wana–wa	
H6944	H6942	H0175	H0914	H4872	H0175	H6019		

לְשָׁרְתוֹ	יְהוָה	לִפְנֵי	לְהַקְטִיר	עוֹלָם	עַד־	וּבָנָיו	הוּא־	קָדָשִׁים	
kumtumikia	Yahwe	mbele–ya	kufukiza–uvumba	milele	hadi	na–wanawe	yeye	pa–patakatifu	
H8334	H3068	H6440		H5769	H5704		H1931	H6944	

עוֹלָם׃	עַד־	בִּשְׁמוֹ	וּלְבָרֵךְ	
milele	hadi	kwa–jina–lake	na–kubariki	
H5769	H5704	H8034	H1288	

Hawa walikuwa wana wa Amramu: Aruni na Musa. Aruni alichaguliwa kuandaa vitu vitakatifu, yeye na uzao wake watatoa uvumba kwa Yahweh, kumtumikia na kumpa baraka kwa jina lake.

הַלֵּוִי׃	שָׁבַט	עַל־	יִקָּרְאוּ	בָּנָיו	הָאֱלֹהִים	אִישׁ	וּמֹשֶׁה	14
Lawi	kabila–la	katika	wanaitwa	wanawe	Mungu	mtu–wa	na–Musa	
H3878	H7626		H7121		H0430	H0376	H4872	

Lakini kwa Musa mtu wa Mungu, wana wake walihesabiwa kuwa Walawi.

וֶאֱלִיעֶזֶר׃	גֵּרְשֹׁם	מֹשֶׁה	בְּנֵי	15
na–Eliezeri	Gershomu	Musa	wana–wa	
H0461	H1647	H4872		

Wana wa Musa walikuwa Gerishomu na Eliezeri.

16 בְּנֵי גֵרְשֹׁם שְׁבוּאֵל הָרֹאשׁ׃
wana–wa Gershomu Shebueli mkuu
H1647 H7619

Uzao wa Gerishomu ulikuwa Shebueli mkubwa.

17 בְּנֵי־ וַיִּהְיוּ אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה הָרֹאשׁ וְלֹא־ הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר בָּנִים
wana–wa na–wakawa Eliezeri Rehabiya mkuu na–hakuwa–na alikuwa–na Eliezeri wana
H1961 H0461 H7345 H3808 H1961 H0461

רַבִּים׃ רְחַבְיָה וּבְנֵי לְמָעְלָה׃
wengine Rehabiya lakini–wana–wa walikuwa–wengi sana
H0312 H7345 H4605

Uzao wa Eliezeri alikuwa Rehabia. Eliezeri hakuwa na wana wengine, lakini Rehabia alikuwa na uzao mkubwa.

18 בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ׃ ס
wana–wa Ishari Shelomithi mkuu S
H3324

Mwana wa Izihari alikuwa Shelomithi kiongonzi.

19 בְּנֵי חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרֹאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי יַחֲזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי וְיִקְמְעָם
wana–wa Hebroni Yeriya mkuu Amariya wa–pili Yahazieli wa–tatu na–Yekameamu
H3404 H7218 H8145 H3166 H7992 H3360

הָרְבִיעִי׃
wa–nne
H7243

Uzao wa Hebroni ulikuwa Yeria, mkubwa, Amaria wapili, Yahazieli watatu, na Yekameamu wanne.

20 בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרֹאשׁ וְיִשִּׁיָּה הַשֵּׁנִי׃ ס
wana–wa Uzieli Mika mkuu na–Ishiya wa–pili S
H5816 H4318 H3449 H8145

Wana wa Uzieli walikuwa Mika mkubwa, na Ishia wapili.

21 בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי מַחְלִי בְּנֵי אֶלְעָזָר וְקִישׁ׃
wana–wa Merari Mahli na–Mushi Mahli wana–wa Eleazari na–Kishi
H4847 H4249 H4187 H4249 H0499 H7027

Wana wa Merari walikuwa Mahili na Mushi. Wana wa Mahili walikuwa Eleazari na Kishi.

22 וַיָּמָת אֶלְעָזָר וְלֹא־ הָיוּ לוֹ יֶלֶד כִּי אִם־ בָּנוֹת בִּנְתֵי קִישׁ אֲחֵיהֶם׃
Na–akafa Eleazari na–hakuwa–na alikuwa–na wana yeye ila tu binti Kishi ndugu–zao
H4191 H0499 H3808 H1961 H1121 H3808 H3588 H3588 H7027 H0251

בְּנֵי־ לָקְחוּ׃
wana–wa na–wakawaoa
H7027 H3947

Eleazari alikufa bila mtoto wa kiume. Alikuwa na mabinti tu. Wana wa Kishi waliwaoa.

23 בְּנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת שְׁלֹשָׁה׃
wana–wa Mushi Mahli na–Ederi na–Yeremothi watatu
H4187 H4249 H5740 H3406 H7969

Wana wa Mushi watatu walikuwa Mahili, Ederi, na Yeremothi.

24 אֵלֶּה בְּנֵי־לֵוִי לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם
hawa wana–wa Lawi kwa–nyumba–za baba–zao wakuu–wa baba kwa–hesabu–yao
H0428 H1121 H3878 H1004 H0001 H0001

בְּיַד לַעֲבֹדַת בֵּית מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה׃
kazi wafanyaji–wa kwa–vichwa–vyao majina kwa–hesabu–ya nyumba–ya
H4399 H6213 H1538 H8034 H4557 H1004

kutoka–umri–wa ishirini miaka na–zaidi
H4605 H6242 H8141 H4605

Yahwe
H3068

Hawa walikuwa uzao wa Lawi kuligana na koo zao. Walikuwa viongozi, wamehesabiwa na kuorodheshwa kwa majina, kuanzia koo zilizo fanya kazi katika nyumba ya Yahweh, kutoka miaka ishirini na zaidi.

25 כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ
kwa–sababu alisema Daudi amepumzisha Yahwe Mungu–wa Israeli watu–wake
H3588 H0559 H1732 H5117 H3068 H0430 H3478 H5971

וְיִשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלִַם עַד־לְעוֹלָם׃
na–anakaa Yerusalemu hadi milele
H7931 H3389 H5704 H5769

Kwa kuwa Daudi alisema, “Yahweh, Mungu wa Israeli, amewapa pumziko watu wake. Anafanya makao yake Yerusalemu milele.

26 וְגַם לַלְוִיִּם אֵין־לָשֵׂאת אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־
na–pia kwa–Walawi hawahitaji kubeba DOM maskani na–DOM vyombo–vyake–vyote
H1571 H3881 H0369 H5375 H0853 H4908 H0853 H3605

כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ׃
vyombo–vyake kwa–utumishi–wake
H3627 H5656

Walawi hawataitaji kubeba hema la kuabuadia na vifaa vyake vinavyo tumika kwenye utumishi wake.”

27 כִּי בְּדִבְרֵי דָּוִיד הָאַחֲרֹנִים מִסְפַּר בְּנֵי־לֵוִי
kwa–sababu kwa–maneno–ya Daudi ya–mwisho hayo hesabu–ya wana–wa Lawi
H3588 H1697 H1732 H0314 H1992 H4557 H1121 H3881

מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה׃
kutoka–umri–wa ishirini miaka na–zaidi
H4605 H6242 H8141 H4605

Kwa maneno ya Daudi ya mwisho Walawi walihesabiwa, miaka ishirini na kuendelea.

28 כִּי מַעֲמָדָּם לְיַד־בְּנֵי אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה
kwa–sababu nafasi–yao karibu–na wana–wa Haruni kwa–utumishi–wa nyumba–ya Yahwe
H3588 H4612 H3027 H1121 H0175 H5656 H1004 H3068

עַל־ juu–ya
H5921

וְעַל־ na–juu–ya
H5921

הַחֲצֵרוֹת nyua
H2691

וְעַל־ na–juu–ya
H5921

הַלְּשָׁכוֹת vyumba
H3957

וְעַל־ na–juu–ya
H5921

טָהֳרַת utakaso–wa
H2893

לְכָל־ kwa–vitu–vyote
H3605

קֹדֶשׁ vitakatifu
H6944

וּמְעֲשֵׂה na–kazi–ya
H4639

עֲבֹדַת utumishi–wa
H5656

בֵּית nyumba–ya
H1004

הָאֱלֹהִים׃ Mungu
H0430

Wajibu wao ulikuwa kuwasaidia wazao wa Aruni katika utumishi wa nyumba ya Yahweh. Walikuwa washughulikie nyuani, vyumbani, utakasaji wa vitu vyote vya Yahweh, na kazi zingine katika utumishi wa nyumba ya Mungu.

29

וּלְלֶחֶם	הַמַּעֲרֶכֶת	וּלְסֹלֶת	לִמְנָחָה	
na–kwa–mkate	wa–kupangwa	na–kwa–unga–laini	kwa–sadaka–ya–nafaka	
H3899	H4635	H5560	H4503	

וְלִרְקִיקֵי	הַמַּצּוֹת	וְלַמַּחֲבַת	וְלַמֻּרְבָּכֶת
na–kwa–mikate–myembamba	ya–isiyotiwa–chachu	na–kwa–kaango	na–kwa–kuchanganya
H7550	H4682	H4227	H7246

וּלְכָל־	מְשׂוֹרָה	וּמְדָּה׃
na–kwa–vipimo–vyote	vipimo	na–mizani
H3605	H4884	

Pia walishughulikia mkate wa uwepo, unga safi wa mbegu za sadaka, maandazi ya siotiwa chachu, sadaka za ngano, sadaka ziliochanganywa na mafuta, na vipimo vyote vya idadi n a ukubwa wa vitu.

30

וְלַעֲמֹד	בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	לְהֹדוֹת	וּלְהַלֵּל	לַיהוָה	וְכֵן	לָעֶרֶב׃
na–kusimama	asubuhi	asubuhi	kushukuru	na–kusifu	Yahwe	na–vivyo–hivyo	jioni
H5975	H1242	H1242	H3034		H3068		H6153

Pia walisimama kila asubui kumshukuru na kumsifu Yahweh. Pia walifanya hivi jioni

31

וּלְכֹל	הַעֲלוֹת	עֹלוֹת	לַיהוָה	
na–kwa–kutoa–sadaka–zote	sadaka–za–kuteketezwa	sadaka–za–kuteketezwa	kwa–Yahwe	
H3605	H5927		H3068	

לַשַּׁבָּתוֹת	לֶחֳדָשִׁים	וְלַמּוֹעֲדִים	בְּמִסְפָּר	כְּמִשְׁפָּט	עֲלֵיהֶם	תָּמִיד
kwa–Sabato	kwa–mwezi–mpya	na–kwa–sikukuu	kwa–hesabu	kwa–utaratibu	juu–yao	daima
H7676			H4557	H4941		H8548

לִפְנֵי	יְהוָה׃
mbele–ya	Yahwe
H6440	H3068

na kila wakati sadaka ya kuteketezwa ilipo tolewa kwa Yahweh, siku ya Sabato na sherehe za mwezi mpya na siku za maakuli. Idadi iliyo pangwa, iliyo tolewa kwa amri, ilipaswa kuwa mbele ya Yahweh.

32

הַקֹּדֶשׁ	מִשְׁמֶרֶת	וְאֵת	מוֹעֵד	אָהֳל־	מִשְׁמֶרֶת	אֶת־	וְשָׁמְרוּ׃
patakatifu	ulinzi–wa	na–DOM	mkutano	hema–la	ulinzi–wa	DOM	Na–walishika
H6944	H4931	H0853	H4150	H0168	H4931	H0853	H8104

וּמִשְׁמֶרֶת	בְּנֵי	אַהֲרֹן	אֲחֵיהֶם	לַעֲבֹדַת	בֵּית	יְהוָה׃	פ
na–ulinzi–wa	wana–wa	Haruni	ndugu–zao	kwa–utumishi–wa	nyumba–ya	Yahwe	P
H4931		H0175	H0251	H5656		H3068	

Walikuwa viongozi wa hema la kukutania, patakatifu, na kuwasaidia ndugu zao wa uzao wa Aruni katika utumishi wa nyumba ya Yahweh.

Chapter 24

1

וּלְבְנֵי	אַהֲרֹן	מַחְלְקוֹתָם	בְּנֵי	אַהֲרֹן	נָדָב	וַאֲבִיהוּא	אֶלְעָזָר
Na–kwa–wana–wa	Haruni	makundi–yao	wana–wa	Haruni	Nadabu	na–Abihu	Eleazari
	H0175	H4256		H0175	H5070	H0030	H0499

וְאִיתָמָר׃
na–Ithamari
H0385

Makundi vya kazi kulingana na uzao wa Aroni yalikuwa haya: Nadabu, Abihu, Eleazari na Ithamari.

2

לָהֶם	הָיוּ	לֹא־	וּבָנִים	אֲבִיהֶם	לִפְנֵי	וַאֲבִיהוּא	נָדָב	וַיָּמָת
wao	walikuwa	hawakuwa-na	na-wana	baba-yao	mbele-ya	na-Abihu	Nadabu	Na-akafa
H1992	H1961	H3808		H0001	H6440	H0030	H5070	H4191

וְאִיתָמָר׃	אֶלְעָזָר	וַיְכַהֲנוּ	
na-Ithamari	Eleazari	na-wakafanya-ukuhani	
H0385	H0499	H3547	

Nadabu na Abihu walikufa kabla ya baba yao kufa. Walikuwa hawana watoto, kwahiyo Eleazari na Ithamari walitumika kama makuhani.

3

בְּנֵי	מִן־	וַאֲחִימֶלֶךְ	אֶלְעָזָר	בְּנֵי	מִן־	וְצָדוֹק	דָּוִיד	וַיַּחְלְקֵם
wana-wa	kutoka	na-Ahimeleki	Eleazari	wana-wa	kutoka	na-Sadoki	Daudi	Na-akawagawa
	H0288		H0499			H6659	H1732	

בַּעֲבֹדָתָם׃	לִפְקֻדָּתָם	אִיתָמָר
kwa-utumishi-wao	kwa-hesabu-yao	Ithamari
H5656	H6486	H0385

Daudi pamoja na Zadoki, uzao wa Eleazari, na Ahimeleki, uzao wa Ithamari, waliwagawanya katika makundi yao ya kazi kama makuhani.

4

בְּנֵי	מִן־	הַגִּבֹּרִים	לְרָאשֵׁי	רַבִּים	אֶלְעָזָר	בְּנֵי־	וַיִּמָּצְאוּ	
wana-wa	kuliko	wanaume	kwa-wakuu-wa	wengi	Eleazari	wana-wa	Na-wakapatikana	
		H1397			H0499		H4672	

שִׁשָּׁה	אָבוֹת	לְבֵית־	רָאשִׁים	אֶלְעָזָר	לִבְנֵי	וַיַּחְלְקוּם	אִיתָמָר
kumi	baba	kwa-nyumba-za	wakuu	Eleazari	kwa-wana-wa	na-wakawagawa	Ithamari
H8337	H0001			H0499			H0385

שְׁמֹנָה׃	אֲבוֹתָם	לְבֵית	אִיתָמָר	וְלִבְנֵי	עָשָׂר
nane	baba-zao	kwa-nyumba-za	Ithamari	na-kwa-wana-wa	na-sita
H8083	H0001		H0385		H6240

Kulikuwa na wanaume viongozi zaidi kati ya uzao wa Eleazari kuliko kati ya uzao wa Ithamari, kwahiyo waligawanya uzao wa Eleazari katika makundi kumi na sita. Walifanya hivyo na viongozi wa ukoo na uzao wa Ithamari. Magawanyo haya yalikuwa nane kwa idadi, sambamba na koo zao.

5

שָׂרֵי־	הָיוּ	כִּי־	אֵלֶּה	עִם־	אֵלֶּה	בִּגוֹרָלוֹת	וַיַּחְלְקוּם
wakuu-wa	walikuwa	kwa-sababu	hawa	na	hawa	kwa-kura	na-wakawagawa
H8269	H1961		H0428		H0428	H1486	

אִיתָמָר׃	וּבִבְנֵי	אֶלְעָזָר	מִבְּנֵי	הָאֱלֹהִים	וְשָׂרֵי	קֹדֶשׁ
Ithamari	na-kutoka-wana-wa	Eleazari	kutoka-wana-wa	Mungu	na-wakuu-wa	patakatifu
H0385		H0499		H0430	H8269	H6944

ס
S

Waliwagawanya bila upendeleo kwa kura, kwa kuwa walikuwa waamuzi watakatifu na waamuzi wa Mungu, kutoka pande zote uzao wa Eleazari na uzao wa Ithamari.

לִפְנֵי	הַלֵּוִי	מִן־	הַסּוֹפֵר	נְתַנְאֵל	בֶּן־	שְׁמַעְיָהוּ	וַיִּכְתְּבֵם	6
mbele–ya	Walawi	kutoka	mwandishi	Nethaneli	mwana–wa	Shemaya	Na–akawaandika	
H6440	H3881			H5417		H8098	H3789	

וְרָאשֵׁי	אֶבְיָתָר	בֶּן־	וַאֲחִימֶלֶךְ	הַכֹּהֵן	וְצָדוֹק	וְהַשָּׂרִים	הַמֶּלֶךְ	
na–wakuu–wa	Abiathari	mwana–wa	na–Ahimeleki	kuhani	na–Sadoki	na–wakuu	mfalme	
	H0054		H0288	H3548	H6659	H8269	H4428	

לְאֶלְעָזָר	אָחָז	אֶחָד	אָב	בֵּית־	וְלַלְוִיִּם	לַכֹּהֲנִים	הָאָבוֹת
kwa–Eleazari	ilichukuliwa	moja	baba	nyumba–moja–ya	na–kwa–Walawi	kwa–makuhani	baba
H0499	H0270	H0259	H0001		H3881	H3548	H0001

פ	לְאִיתָמָר׃	אָחָז	וְאָחָז
P	kwa–Ithamari	ilichukuliwa	na–ilichukuliwa
	H0385	H0270	H0270

Shemaia mwana wa Nethaneli mwandishi, Mlawi, aliandika majina yao mbele ya mfalme, muamuzi, kuhani Zadoki, Ahimeleki mwana wa Abiathari, na viongozi wa makuhani na familia za Walawi. Ukoo mmoja ulichaguliwa kwa kura kutoka uzao wa Eleazari, na kisha uliofata utachaguliwa kutoka uzao wa Ithhamari.

הַשֵּׁנִי׃	לִידַעְיָה	לִיהוֹיָרִיב	הָרִאשׁוֹן	הַגּוֹרָל	וַיֵּצֵא	7
ya–pili	kwa–Yedaya	kwa–Yehoyaribu	ya–kwanza	kura	Na–ikatoka	
H8145	H3048	H3080	H7223	H1486	H3318	

Kura ya kwanza ilienda kwa Yehoiaribu, ya pili kwa Yedaia,

הָרְבִיעִי׃	לִשְׂעֹרִים	הַשְּׁלִישִׁי	לְחָרִם	8
ya–nne	kwa–Seorimu	ya–tatu	kwa–Harimu	
H7243	H8188	H7992	H2766	

ya tatu kwa Harimu, ya nne kwa Seorimu,

הַשִּׁשִּׁי׃	לְמִיָּמִן	הַחֲמִישִׁי	לְמַלְכִּיָּה	9
ya–sita	kwa–Miyamini	ya–tano	kwa–Malkiya	
H8345	H4326	H2549	H4441	

ya tano kwa Malikija, ya sita kwa Mijamini,

הַשְּׁמִינִי׃	לַאֲבִיָּה	הַשְּׁבִיעִי	לְהַקּוֹץ	10
ya–nane	kwa–Abiya	ya–saba	kwa–Hakosi	
H8066	H0029	H7637	H6976	

ya saba kwa Hakozi, ya nane kwa Abija,

הָעֲשִׂרִי׃	לִשְׁכַנְיָהוּ	הַתְּשִׁעִי	לְיֵשׁוּעַ	11
ya–kumi	kwa–Shekania	ya–tisa	kwa–Yeshua	
H6224	H7935	H8671	H3442	

ya tisa kwa Yeshua, ya kumi kwa Shekania,

עָשָׂר׃	שְׁנֵים	לְיָקִים	עָשָׂר	עֶשְׂרֵי	לְאֶלְיָשִׁיב	12
na–mbili	kumi	kwa–Yakimu	na–moja	kumi	kwa–Eliashibu	
H6240	H8147	H3356	H6240	H6249	H0475	

ya kumi na moja kwa Eliashibu, ya kumi na mbili kwa Yakimu,

עָשָׂר׃	אַרְבָּעָה	לְיֶשֶׁבְאָב	עָשָׂר	שְׁלֹשָׁה	לְחֻפָּה	13
na–nne	kumi	kwa–Yeshebebu	na–tatu	kumi	kwa–Hupa	
H6240	H0702	H3428	H6240	H7969	H2647	

ya kumi na tatu kwa Hupa, ya kumi na nne kwa Yesheheabu,

	עָשָׂר׃	שִׁשָּׁה	לְאִמֶּר	עָשָׂר	חֲמִשָּׁה	לְבִלְגָּה׀	14
	na-sita	kumi	kwa-Imeri	na-tano	kumi	kwa-Bilga	
	H6240	H8337	H0564	H6240	H2568	H1083	

ya kumi na tano kwa Biliga, ya kumi na sita kwa Imma,

	עָשָׂר׃	שְׁמוֹנֶה	לְהַפְצֵץ	עָשָׂר	שִׁבְעָה	לְחֵזִיר׀	15
	na-nane	kumi	kwa-Hapizesi	na-saba	kumi	kwa-Heziri	
	H6240	H8083	H6483	H6240	H7651	H2387	

ya kumi na saba kwa Heziri, ya kumi na nane kwa Hapizezi,

	הָעֶשְׂרִים׃	לְיֶחֱזְקְאֵל	עָשָׂר	תִּשְׁעָה	לְפְתַחְיָה׀	16
	ishirini	kwa-Yehezekeli	na-tisa	kumi	kwa-Pethahiya	
	H6242	H3168	H6240	H8672	H6611	

ya kumi na tisa kwa Pethaia, ya ishirini kwa Yehezikeli,

	וְעֶשְׂרִים׃	שְׁנִים	לְגָמוּל	וְעֶשְׂרִים	אֶחָד	לְיָכִין׀	17
	na-mbili	ishirini	kwa-Gamuli	na-moja	ishirini	kwa-Yakini	
	H6242	H8147	H1577	H6242	H0259	H3199	

ya ishirini na moja kwa Yakini, ya ishirini na mbili kwa Gamuli,

פ	וְעֶשְׂרִים׃	אַרְבָּעָה	לְמַעַזְיָהוּ	וְעֶשְׂרִים	שְׁלֹשָׁה	לְדָלָיָהוּ׀	18
P	na-nne	ishirini	kwa-Maaziya	na-tatu	ishirini	kwa-Delaya	
	H6242	H0702	H4590	H6242	H7969	H1806	

ya ishirini na tatu kwa Delaia, na ya ishirini na nne kwa Maazia.

	כְּמִשְׁפָּטָם	יְהוָה־	לְבֵית	לָבוֹא	לַעֲבֹדָתָם	פְּקֻדָּתָם	אֱלֶּה	19
	kwa-utaratibu-wao	Yahwe	nyumba-ya	kuingia	kwa-utumishi-wao	hesabu-zao	hizi	
	H4941	H3068		H0935	H5656	H6486	H0428	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	צִוָּהוּ	כַּאֲשֶׁר	אֲבִיהֶם	אַהֲרֹן	בְּיַד
P	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	aliamuru	kama-vile	baba-yao	Haruni	kwa-mkono-wa
	H3478	H0430	H3068	H6680		H0001	H0175	H3027

Hii ilikuwa taratibu ya utumishi wao, walipo kuja kwenye nyumba ya Yahweh, wakifuata utaratibu waliopewa na Aruni babu yao, kama Yahweh, Mungu wa Israeli, alivyo waagiza.

	שׁוּבָאֵל	לִבְנֵי	שְׁוּבָאֵל	עַמְרָם׀	לִבְנֵי	הַנּוֹתָרִים	לֵוִי	וְלִבְנֵי	20
	Shubaeli	kwa-wana-wa	Shubaeli	Amramu	kwa-wana-wa	waliobaki	Lawi	na-kwa-wana-wa	
	H7619		H7619	H6019		H3498	H3878		

	יְחְדְיָהוּ׃
	Yehdiya
	H3165

Hawa walikuwa Walawi waliobakia: Wana wa Amiramu, Shebueli; wana wa Shebaeli, Yedeia.

	יִשִׁיָּה׃	הָרֹאשׁ	רְחַבְיָהוּ	לִבְנֵי	לְרְחַבְיָהוּ	21
	Ishiya	mkuu	Rehabiya	kwa-wana-wa	kwa-Rehabiya	
	H3449		H7345		H7345	

Wana wa Rehabia: wana wa Rehabia, Ishia kiongozi.

	יָחַת׃	שְׁלֹמוֹת	לִבְנֵי	שְׁלֹמוֹת	לַיִצְהָרִי	22
	Yahathi	Shelomothi	kwa-wana-wa	Shelomothi	kwa-Waishari	
	H3189	H8013		H8013	H3325	

Wa Waizari, Shelomothi; mwana wa Shelomothi, Yahathi.

23	וּבְנֵי	יְרִיָּהוּ	אֲמַרְיָהוּ	הַשֵּׁנִי	יַחֲזִיאֵל	הַשְּׁלִישִׁי	יְקַמְעָם	הָרְבִיעִי׃
	na–wana–wa	Yeriya	Amariya	wa–pili	Yahazieli	wa–tatu	Yekameamu	wa–nne
		H3404	H0568	H8145	H3166	H7992	H3360	H7243

Wana wa Hebroni: Yeria kiongozi, Amaria wapili, Yahazieli watatu, na Yekameamu wanne.

24	בְּנֵי	עֻזִּיאֵל	מִיכָה	לִבְנֵי	מִיכָה	[שמור]	שָׁמִיר׃)	(שָׁמִיר
	wana–wa	Uzieli	Mika	kwa–wana–wa	Mika	Shamiri	Shamiri	Shamiri
		H5816	H4318		H4318	H8053	H8053	H8053

Wana wa uzao wa Uzieli ulimjumuisha Mika. Uzao wa Mika ulimjumuisha Shamiri.

25	אֶחָי	מִיכָה	יִשִּׁיָּה	לִבְנֵי	יִשִּׁיָּה	זְכַרְיָהוּ׃
	ndugu–ya	Mika	Ishiya	kwa–wana–wa	Ishiya	Zekariya
	H0251	H4318	H3449		H3449	

Kaka wa Mika alikuwa Ishia. Wana wa Ishia akijumuishwa Zakaria.

26	בְּנֵי	מְרָרִי	מַחְלִי	וּמוּשִׁי	בְּנֵי	יַעֲזִיָהוּ	בְּנוֹ׃
	wana–wa	Merari	Mahli	na–Mushi	wana–wa	Yaaziya	mwanawe
		H4847	H4249	H4187		H3269	

Wana na Merari: Mahli na Mushi. Mwana wa Yaazia, Beno.

27	בְּנֵי	מְרָרִי	לְיַעֲזִיָהוּ	בְּנוֹ	וְשֹׁהַם	וְזַכּוּר	וְעִבְרִי׃
	wana–wa	Merari	kwa–Yaaziya	mwanawe	na–Shohamu	na–Zakuri	na–Ibri
		H4847	H3269		H7719	H2139	H5681

Wana wa Merari: Yaazia, Beno, Shohamu, Zakuri, na Ibrri.

28	לְמַחְלִי	אֶלְעָזָר	וְלֹא־	הָיָה	לוֹ	בָּנִים׃
	kwa–Mahli	Eleazari	na–hakuwa–na	alikuwa–na	yeye	wana
	H4249	H0499	H3808	H1961		

Wana wa Mahili: eleazari, ambaye alikuwa hana wana.

29	לְקִישׁ	בְּנֵי־	קִישׁ	יְרַחְמְאֵל׃
	kwa–Kishi	wana–wa	Kishi	Yerahmeeli
	H7027		H7027	H3396

Wana wa Kishi: Yerameli

30	וּבְנֵי	מוּשִׁי	מַחְלִי	וְעֵדֶר	וִירִימוֹת	אֵלֶּה	בְּנֵי	הַלְוִיִּם	לְבֵית
	na–wana–wa	Mushi	Mahli	na–Ederi	na–Yerimothi	hawa	wana–wa	Walawi	kwa–nyumba–za
		H4187	H4249		H3406	H0428		H3881	

אֲבֹתֵיהֶם׃	
baba–zao	
H0001	

wana wa Mushi: Mahli, Eda, na yerimothi. Walikuwa walawi, walio orodheshwa na familia zao.

31	וַיַּפִּילוּ	גּוֹרָלוֹת	הֵם	נֶגֶד־	אֲחֵיהֶם	וְלִעֻמַּת	אַהֲרֹן	בְּנֵי־	לִפְנֵי
	Na–wakapiga–kura	kura	wao	pia	ndugu–zao	kama	Haruni	wana–wa	mbele–ya
	H5307	H1486	H1992	H1571	H0251	H5980	H0175		H6440

וְלַלְוִיִּם	לַכֹּהֲנִים	הָאָבוֹת	וְרָאשֵׁי	וַאֲחִימֶלֶךְ	וְצָדוֹק	הַמֶּלֶךְ	דָּוִיד
na–kwa–Walawi	kwa–makuhani	baba	na–wakuu–wa	na–Ahimeleki	na–Sadoki	mfalme	Daudi
H3881	H3548	H0001		H0288	H6659	H4428	H1732

ס	הַקָּטָן׃	אָחִיו	לְעֻמַּת	הָרֹאשׁ	אָבוֹת
S	mdogo	ndugu–yake	kama	mkuu	baba
		H0251	H5980		H0001

Wanaume hawa ambao walikuwa vichwa katika nyumba za baba zao na kila wadogo zao, walipiga kura katika uwepo wa Mfalme Daudi, na Zadoki na Ahimeleki, pamoja na viongozi wa familia wa makuhani na Walawi. Walirusha kura kama uzao wa Aroni walivyofanya.

Chapter 25

וְהֵימָן אָסָף לִבְנֵי לַעֲבֹדָה הַצָּבָא וְשָׂרֵי דָּוִיד וַיַּבְדֵּל 1
na–Hemani Asafu kwa–wana–wa kwa–utumishi jeshi na–wakuu–wa Daudi Na–akawatenga
H1968 H0623 H5656 H8269 H1732 H0914

וַיְהִי׀ וּבְמִצְלְתָיִם בִּנְבָלִים בְּכִנֹּרוֹת)הַנִּבְּאִים( ]הנביאים[וִידוּתוּן
na–ikawa na–kwa–matoazi kwa–zeze kwa–vinubi wanaotabiri manabii na–Yeduthuni
H1961 H4700 H5030 H3038

לַעֲבֹדָתָם׃ מְלָאכָה אַנְשֵׁי מִסְפָּרָם
kwa–utumishi–wao kazi watu–wa hesabu–yao
H5656 H4399 H0376 H4557

Daudi na viongozi wa wafanyakazi wa hema la kuabudia walichaguliwa kwa kazi baadhi walikuwa wana wa Asafu, Hemani, na Yeduthuni. Wanaume hawa walitabiri kwa vinubi, vifaa vya uzi, na upatu. Hii ni orodha ya wanaume walioifanya hii kazi:

עַל אָסָף בְּנֵי וַאֲשַׁרְאֵלָה וּנְתַנְיָה וְיוֹסֵף זַכּוּר אָסָף לִבְנֵי 2
chini–ya Asafu wana–wa na–Asharela na–Nethania na–Yosefu Zakuri Asafu kwa–wana–wa
H0623 H0841 H5418 H3130 H2139 H0623

הַמֶּלֶךְ׃ יְדֵי עַל־ הַנִּבָּא אָסָף יַד־
mfalme mikono–ya chini–ya aliyetabiri Asafu mkono–wa
H4428 H3027 H5012 H0623 H3027

Kutoka wana wa Asafu: Zakuri, Yosefu, Nethania, na Asharela, wana wa Asafu, chini ya mwongozo wa Asafu, ambaye alitabiri chini ya uwangalizi wa mfalme.

וּמַתִּתְיָהוּ חֲשַׁבְיָהוּ וְיֶשַׁעְיָהוּ וּצְרִי גְּדַלְיָהוּ יְדוּתוּן בְּנֵי לִידוּתוּן 3
na–Matithiya Hashabiya na–Yeshaya na–Seri Gedaliya Yeduthuni wana–wa kwa–Yeduthuni
H4993 H2811 H6874 H3038 H3038

הֹדוּת עַל־ הַנִּבָּא בַכִּנּוֹר יְדוּתוּן אֲבִיהֶם יְדֵי עַל שִׁשָּׁה
kushukuru kwa aliyetabiri kwa–kinubi Yeduthuni baba–yao mikono–ya chini–ya sita
H3034 H5012 H3658 H3038 H0001 H3027 H8337

ס לַיהוָה׃ וְהַלֵּל
S Yahwe na–kusifu
H3068

Kutoka wana wa Yeduthuni: Gedalia, Zeri, Yeshaia, Shimei, Hashabia, na Matithia, sita kwa ujumla, chini ya mwongozo wa baba yao Yeduthuni, ambaye alipiga kinubi kwa kutoa shukurani na kumsifu Yahweh.

חֲנַנְיָה וִירִימוֹת שְׁבוּאֵל עֻזִּיאֵל מַתַּנְיָהוּ בֻּקִּיָּהוּ הֵימָן בְּנֵי לְהֵימָן 4
Hanania na–Yerimothi Shebueli Uzieli Matania Bukiya Hemani wana–wa kwa–Hemani
H3406 H7619 H5816 H4983 H1232 H1968 H1968

מַהֲזִיאוֹת׃ הוֹתִיר מַלּוֹתִי יָשְׁבְּקָשָׁה עֻזְּרוֹ־מַמְתִּי גִּדַּלְתִּי אֱלִיָּתָה חֲנָנִי
Mahazioti Hothiri Malothi Yoshbekasha na–Romamti–Ezeri Gidalti Eliatha Hanani
H4238 H1956 H4413 H3436 H7320 H1437 H0448 H2607

Kutoka wana wa Hemani: Bukia, Matania, Uzieli, Shebueli, na yerimothi, Hanania, Hanani, Eliatha, Gidalti, Romamti Ezeri, yoshibekasha, Mallothi, Hothiri, na Mahaziothi.

לְהָרִים	הָאֱלֹהִים	בִּדְבְרֵי	הַמֶּלֶךְ	חֹזֵה	לְהֵימָן	בָּנִים	אֵלֶּה	כָּל־	5
kuinua	Mungu	kwa–maneno–ya	mfalme	mwonaji–wa	wa–Hemani	wana	hawa	wote	
	H0430	H1697	H4428	H2374	H1968		H0428	H3605	

שְׁלוֹשׁ׃	וּבָנוֹת	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	בָּנִים	לְהֵימָן	הָאֱלֹהִים	וַיִּתֵּן	קֶרֶן
watatu	na–binti	na–nne	kumi	wana	Hemani	Mungu	na–akampa	pembe
H7969	H1323	H6240	H0702		H1968	H0430	H5414	

Hawa wote walikuwa wana wa Hemani mfalme wa manabii. Mungu alimpa Hemani wana kumi na nne na mabinti watatu kwa ajili ya kumpa heshima.

בִּמְצִלְתַּיִם׃	יְהוָה	בֵּית	בַּשִּׁיר	אֲבִיהֶם	יְדֵי	עַל־	אֱלֹהִים	כָּל־	6
kwa–matoazi	Yahwe	nyumba–ya	kwa–nyimbo	baba–yao	mikono–ya	chini–ya	hawa	wote	
H4700	H3068			H0001	H3027		H0428	H3605	

ס	הַמֶּלֶךְ	יְדֵי	עַל	הָאֱלֹהִים	בֵּית	לַעֲבֹדַת	וְכִנֹּרוֹת	נְבָלִים
S	mfalme	mikono–ya	chini–ya	Mungu	nyumba–ya	kwa–utumishi–wa	na–vinubi	zeze
	H4428	H3027		H0430		H5656	H3658	

וְהֵימָן׃	וִידוּתוּן	אָסָף	
na–Hemani	na–Yeduthuni	Asafu	
H1968	H3038	H0623	

Hawa wote walikuwa chini ya mwongozo wa baba yao. Walikuwa ni waimbaji katika nyumba ya Yahweh, pamoja na upatu na vifaa vya uzi walivyohudumu katika nyumba ya Mungu. Asafu, Yeduthuni, na Hemani walikuwa chini ya uwangalizi wa mfalme.

כָּל־	לַיהוָה	שִׁיר	מְלֻמְּדֵי־	אֲחֵיהֶם	עִם־	מִסְפָּרָם	וַיְהִי	7
wote	kwa–Yahwe	nyimbo	waliofunzwa	ndugu–zao	pamoja–na	hesabu–yao	Na–ikawa	
H3605	H3068		H3925	H0251		H4557	H1961	

וּשְׁמוֹנָה׃	שְׁמוֹנִים	מָאתַיִם	הַמְּבִין
na–nane	themanini	mia–mbili	wenye–ujuzi
H8083	H8084	H3967	H0995

Wao na kaka zao walikuwa na uwelewa na walifundishwa kutengeneza muziki kwa Yahweh walikuwa na idadi ya 288.

עִם־	מֵבִין	כַּגָּדוֹל	כַּקָּטָן	לְעֻמַּת	מִשְׁמֶרֶת	נוֹרָלוֹת	וַיַּפִּילוּ	8
na	mwenye–ujuzi	kama–mkubwa	mdogo	sawa	zamu	kura	Na–wakapiga–kura	
	H0995			H5980	H4931	H1486	H5307	

פ	תַּלְמִיד׃	
P	mwanafunzi	
	H8527	

Walirusha kura kwa majukumu yao, wote sawa, sawa kwa vijana na kwa wazee, kwa walimua na kwa wanafunzi.

הִוא־	הַשֵּׁנִי	גְּדַלְיָהוּ	לְיוֹסֵף	לְאָסָף	הָרִאשׁוֹן	הַגּוֹרָל	וַיֵּצֵא	9
yeye	wa–pili	Gedaliya	kwa–Yosefu	kwa–Asafu	ya–kwanza	kura	Na–ikatoka	
H1931	H8145		H3130	H0623	H7223	H1486	H3318	

עָשָׂר׃	שְׁנִים	וּבָנָיו	וְאֶחָיו	
na–mbili	kumi	na–wanawe	na–ndugu–zake	
H6240	H8147		H0251	

Sasa kuhusu wana wa Asafu: kura ya kwanza iliangukia katika familia ya Yusufu; ya pili iliangukia katika familia ya Gedalia, idadi ya watu kumi na mbili;

עָשָׂר׃	שְׁנִים	וְאֶחָיו	בָּנָיו	זַכּוּר	הַשְּׁלִשִׁי	10
na–mbili	kumi	na–ndugu–zake	wanawe	Zakuri	wa–tatu	
H6240	H8147	H0251		H2139	H7992	

ya tatu iliangukia kwa Zakuri, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

11	הָרְבִיעִי	לְיִצְרִי	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–nne	kwa–Isri	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H7243	H3339		H0251	H8147	H6240

ya nne iliangukia kwa Izri, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

12	הַחֲמִישִׁי	נְתַנְיָהוּ	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–tano	Nethania	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H2549	H5418		H0251	H8147	H6240

ya tano iliangukia kwa Nethania, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

13	הַשִּׁשִּׁי	בֻקִּיָּהוּ	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–sita	Bukiya	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H8345	H1232		H0251	H8147	H6240

ya sita iliangukia kwa Bukia, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

14	הַשִּׁבְעִי	יְשַׁרְאֵלָה	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–saba	Yesarela	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H7637	H3480		H0251	H8147	H6240

ya saba iliangukia kwa Yesharela, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

15	הַשְּׁמִינִי	יְשַׁעְיָהוּ	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–nane	Yeshaya	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H8066			H0251	H8147	H6240

ya nane iliangukia kwa Yeshaia, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

16	הַתְּשִׁיעִי	מַתַּנְיָהוּ	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–tisa	Matania	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H8671	H4983		H0251	H8147	H6240

ya tisa iliangukia kwa Matania, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

17	הָעֲשִׂירִי	שִׁמְעִי	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	wa–kumi	Shimei	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H6224	H8096		H0251	H8147	H6240

ya kumi iliangukia kwa Shimei, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

18	עַשְׂתֵּי־	עָשָׂר	עֲזַרְאֵל	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	kumi	na–moja	Azareli	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H6249	H6240	H5832		H0251	H8147	H6240

ya kumi na moja iliangukia kwa Azareli, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

19	הַשְּׁנֵים	עָשָׂר	לַחֲשַׁבְיָה	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	kumi	na–mbili	kwa–Hashabiya	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H8147	H6240	H2811		H0251	H8147	H6240

ya kumi na mbili iliangukia kwa Hashabia, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

20	לְשִׁלֹּשָׁה	עָשָׂר	שׁוּבָאֵל	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שְׁנֵים	עָשָׂר׃
	kumi	na–tatu	Shubaeli	wanawe	na–ndugu–zake	kumi	na–mbili
	H7969	H6240	H7619		H0251	H8147	H6240

ya kumi na tatu iliangukia kwa Shubaeli, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

21	לְאַרְבָּעָה	עָשָׂר	מַתִּתְיָהוּ	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	kumi	na-nne	Matithiya	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H0702	H6240	H4993		H0251	H8147	H6240

ya kumi na nne iliangukia kwa Matithia, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

22	לַחֲמִשָּׁה	עָשָׂר	לִירֵמוֹת	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	kumi	na-tano	kwa-Yeremothi	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H2568	H6240	H3406		H0251	H8147	H6240

ya kumi na tano iliangukia kwa Yeromothi, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

23	לְשִׁשָּׁה	עָשָׂר	לַחֲנַנְיָהוּ	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	kumi	na-sita	kwa-Hanania	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H8337	H6240			H0251	H8147	H6240

ya kumi na sita iliangukia kwa Hanania, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

24	לְשִׁבְעָה	עָשָׂר	לְיָשְׁבְּקָשָׁה	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	kumi	na-saba	kwa-Yoshbekasha	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H7651	H6240	H3436		H0251	H8147	H6240

ya kumi na saba iliangukia kwa Yoshibekasha, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

25	לִשְׁמוֹנָה	עָשָׂר	לַחֲנָנִי	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	kumi	na-nane	kwa-Hanani	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H8083	H6240	H2607		H0251	H8147	H6240

ya kumi na nane iliangukia kwa Hanani, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

26	לְתִשְׁעָה	עָשָׂר	לְמַלּוֹתִי	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	kumi	na-tisa	kwa-Malothi	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H8672	H6240	H4413		H0251	H8147	H6240

ya kumi na tisa iliangukia kwa Malothi, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

27	לְעֶשְׂרִים		לֶאֱלְיָתָה	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	ishirini		kwa-Eliatha	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H6242		H0448		H0251	H8147	H6240

ya ishirini iliangukia kwa Eliatha, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

28	לְאֶחָד	וְעֶשְׂרִים	לְהוֹתִיר	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	ishirini	na-moja	kwa-Hothiri	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H0259	H6242	H1956		H0251	H8147	H6240

ya ishirini na moja iliangukia kwa Hothiri, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

29	לִשְׁנֵים	וְעֶשְׂרִים	לְגִדַּלְתִּי	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	ishirini	na-mbili	kwa-Gidalti	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H8147	H6242	H1437		H0251	H8147	H6240

ya ishirini na mbili iliangukia kwa Gidalti, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

30	לִשְׁלֹשָׁה	וְעֶשְׂרִים	לְמַחֲזִיאוֹת	בָּנָיו	וְאֶחָיו	שִׁבְעִים	עָשָׂר׃
	ishirini	na-tatu	kwa-Mahazioti	wanawe	na-ndugu-zake	kumi	na-mbili
	H7969	H6242	H4238		H0251	H8147	H6240

ya ishirini na tatu iliangukia kwa Mahaziothi, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili;

פ	עָשָׂר׃	שְׁנֵים	וְאֶחָיו	בָּנָיו	עָזְרִֽלְרוֹמַמְתִּי	וְעֶשְׂרִים	לְאַרְבָּעָה	31
P	na–mbili	kumi	na–ndugu–zake	wanawe	kwa–Romamti-Ezeri	na–nne	ishirini	
	H6240	H8147	H0251		H7320	H6242	H0702	

ya ishirini na nne iliangukia kwa Romamti Eza, wana wake na ndugu zake, idadi ya watu kumi na mbili.

Chapter 26

מִן־	קֹרֵא	בֶּן־	מְשֶׁלֶמְיָהוּ	לַקָּרְחִֽים	לְשֹׁעֲרֵים	לְמַחְלְקוֹת	1
kutoka	Kore	mwana–wa	Meshelemiya	kwa–Wakora	kwa–mabawabu	kwa–makundi	
	H6981		H4920	H7145	H7778	H4256	

אָסָֽף׃	בְּנֵי
Asafu	wana–wa
H0623	

Huu ulikuwa mgawanyiko wa walinzi wa lango: Kutoka kwa Wakora, Meshelemia mwana wa Kore, wa uzao wa Asafu.

זְבַדְיָהוּ	הַשֵּׁנִי	יְדִיעֲאֵל	הַבְּכוֹר	זְכַרְיָהוּ	בָנִים	וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ	2
Zebadiya	wa–pili	Yediaeli	mzaliwa–wa–kwanza	Zekariya	wana	na–kwa–Meshelemiya	
H2069	H8145	H3043	H1060			H4920	

הָרְבִיעִֽי׃	יַתְנִיאֵל	הַשְּׁלִישִׁי
wa–nne	Yathnieli	wa–tatu
H7243	H3496	H7992

Meshelemia alikuwa na wana wa kiume: Zekaria mzaliwa wa kwanza, Yediaeli wapili, Zebadia watatu, Yathinieli wanne,

הַשְּׁבִיעִֽי׃	אֶלְיְהוֹעֵינַי	הַשִּׁשִּׁי	יְהוֹחָנָן	הַחֲמִישִׁי	עֵילָם	3
wa–saba	Eliehoenai	wa–sita	Yehohanani	wa–tano	Elamu	
H7637		H8345	H3076	H2549		

Elamu watano, Yehohanani wasita, Eliehoenai wasaba.

יוֹאָח	הַשֵּׁנִי	יְהוֹזָבָד	הַבְּכוֹר	שְׁמַעְיָה	בָנִים	אֱדֹם־וּלְעֹבֵד	4
Yoa	wa–pili	Yehozabadi	mzaliwa–wa–kwanza	Shemaya	wana	na–kwa–Obed-Edomu	
H3098	H8145	H3075	H1060	H8098		H5654	

הַחֲמִישִֽׁי׃	וּנְתַנְאֵל	הָרְבִיעִי	וְשָׂכָר	הַשְּׁלִישִׁי
wa–tano	na–Nethaneli	wa–nne	na–Sakari	wa–tatu
H2549	H5417	H7243	H7940	H7992

Obedi alikuwa na wana wa kiume: Shemaia wa kwanza, Yehozabadi wapili, Yoa watatu, na Sakari wanne, na Nethanieli watano,

פ	אֱלֹהִֽים׃	בֵּרַכוֹ	כִּי	הַשְּׁמִינִי	פְּעֻלְתָּי	הַשְּׁבִיעִי	יִשָּׂשכָר	הַשִּׁשִּׁי	עַמִּיאֵל	5
P	Mungu	alimbariki	kwa–sababu	wa–nane	Peulethai	wa–saba	Isakari	wa–sita	Amieli	
	H0430	H1288		H8066	H6469	H7637	H3485	H8345	H5988	

Amieli wasita, Isakari wasaba, Peulethai wanane, kwa kuwa Mungu alimbariki Obedi Edomu.

אֲבִיהֶם	לְבֵית	הַמְמְשָׁלִים	בָּנִים	נוֹלַד	בְּנוֹ	וְלִשְׁמַעְיָה	6
baba–yao	kwa–nyumba–ya	watawala	wana	walizaliwa	mwanawe	na–kwa–Shemaya	
H0001		H4474		H3205		H8098	

הֵמָּה׃	חַיִל	גִּבּוֹרֵי	כִּי־
wao	wenye–nguvu	mashujaa	kwa–sababu
H1992	H2428	H1368	

Kwa Shemaia mwanae walizawa wana walio tawala familia zao; walikuwa wanaume wenye uwezo mbali mbali.

7

חָיִל	בְּנֵי־	אֶחָיו	אֶלְזָבָד	וְעוֹבֵד	וּרְפָאֵל	עָתְנִי	שְׁמַעְיָה	בְּנֵי
nguvu	wana–wa	ndugu–zake	Elzabadi	na–Obedi	na–Refaeli	Othni	Shemaya	wana–wa
H2428		H0251	H0443	H5744	H7501	H6273	H8098	

וְסְמַכְיָהוּ׃	אֱלִיהוּ
na–Semakiya	Elihu
H5565	H0453

Wana wa Shemaia walikuwa Othini, Refaeli, Obedi, na Elizabadi. Ndugu zake Elihu na Semakia walikuwa wanaume wenye uwezo mbali mbali.

8

אִישׁ־	וַאֲחֵיהֶם	וּבְנֵיהֶם׀	הֵמָּה	עֹבֵד־אֱדֹם	וּמִבְּנֵי	אֵלֶּה	כָּל־	
watu–wa	na–ndugu–zao	na–wanawe	wao	Obed-Edomu	kutoka–wana–wa	hawa	wote	
H0376	H0251		H1992	H5654		H0428	H3605	

לְעֹבֵד׃	אֱדֹם	וּשְׁנַיִם	שִׁשִּׁים	לַעֲבֹדָה	בַּכֹּחַ	חַיִל
kwa–Obed-Edomu		na–wawili	sitini	kwa–utumishi	kwa–uwezo	nguvu
H5654		H8147	H8346	H5656		H2428

Hawa wote walikuwa uzao wa Obedi Edomu. Wao na wanao na ndugu zao walikuwa wanaume wenye uwezo wa kufanya wajibu wao katika huduma ya hema la kuabudia. Palikuwa na sitini na mbili walio kuwa na undugu na Obedi Edomu.

9

ס	עָשָׂר׃	שְׁמוֹנָה	חָיִל	בְּנֵי־	וְאַחִים	בָּנִים	וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ
S	na–nane	kumi	nguvu	wana–wa	na–ndugu	wana	na–kwa–Meshelemiya
	H6240	H8083	H2428		H0251		H4920

Meshelemia alikuwa na wana na ndugu, wanaume wenye uwezo, jumla ya kumi na nane.

10

הָיָה	לֹא־	כִּי	הָרֹאשׁ	שִׁמְרִי	בָּנִים	מְרָרִי	בְּנֵי־	מִן־	וְלִחֹסָה
hakuwa	hakuwa	ingawa	mkuu	Shimri	wana	Merari	wana–wa	kutoka	na–kwa–Hosa
H1961	H3808			H8113		H4847			H2621

לְרֹאשׁ׃	אָבִיהוּ	וַיְשִׂימֵהוּ	בְּכוֹר
mkuu	baba–yake	akamweka	mzaliwa–wa–kwanza
	H0001		H1060

Hosa, mzao wa Merari, alikuwa na wana: Shimiri kiongozi (japo hakuwa mzaliwa wa kwanza, baba yake alimfanya kiongozi),

11

לְחֹסָה	וְאַחִים	בָּנִים	כָּל־	הָרְבִעִי	זְכַרְיָהוּ	הַשְּׁלִשִׁי	טְבַלְיָהוּ	הַשֵּׁנִי	חִלְקִיָּהוּ
kwa–Hosa	na–ndugu	wana	wote	wa–nne	Zekariya	wa–tatu	Tebaliya	wa–pili	Hilkiya
H2621	H0251		H3605	H7243		H7992	H2882	H8145	H2518

עָשָׂר׃	שְׁלֹשָׁה
na–tatu	kumi
H6240	H7969

Hilikia wapili, Tebalia watatu, Zekaria wanne. Wote wa wana wa Hosa na ndugu walikuwa kumi na tatu kwa idadi.

12

אֲחֵיהֶם	לְעֶמֶת	מִשְׁמָרוֹת	הַגְּבָרִים	לְרָאשֵׁי	הַשְּׁעָרִים	מַחְלְקוֹת	לְאֵלֶּה	
ndugu–zao	sawa–na	zamu	wanaume	kwa–wakuu–wa	mabawabu	makundi–ya	kwa–hawa	
H0251	H5980	H4931	H1397		H7778	H4256	H0428	

יְהוָה׃	בְּבֵית	לְשָׁרֵת
Yahwe	katika–nyumba–ya	kutumika
H3068		H8334

Huu mgawanyiko wa walinzi wa lango, sambamba na viongozi, ulikuwa na majukumu, kama ndugu zao, kutumika katika nyumba ya Yahweh.

13

לְשָׁעַר	אֲבוֹתָם	לְבֵית	כַּגְּדוֹל	כַּקָּטָן	גּוֹרָלוֹת	וַיַּפִּילוּ
kwa–lango	baba–zao	kwa–nyumba–za	kama–mkubwa	mdogo	kura	Na–wakapiga–kura
H8179	H0001				H1486	H5307

פ	:וָשָׁעַר	
P	na–lango	
	H8179	

Walirusha kura, wadogo kwa wakubwa, kulingana na familia zao, kwa kila lango.

14

וּמִשְׁעֵן	בְּנוֹ	וּזְכַרְיָהוּ	לְשֶׁלֶמְיָהוּ	מִזְרָחָה	הַגּוֹרָל	וַיִּפֹּל	
mshauri	mwanawe	na–Zekariya	kwa–Shelemiya	mashariki	kura	Na–ikaanguka	
H3289			H8018	H4217	H1486	H5307	

ס	:צָפוֹנָה	גּוֹרָלוֹ	וַיֵּצֵא	גּוֹרָלוֹת	הִפִּילוּ	בְּשֶׂכֶל
S	kaskazini	kura–yake	na–ikatoka	kura	walipiga–kura	mwenye–hekima
	H6828	H1486	H3318	H1486	H5307	H7922

Kura ilipo rushwa kwa lango la mashariki, ilimuangukia Shelemia. Kisha wakarusha kura kwa Zekaria mwana wake, mshauri makini, na kura yake ikatokea lango la kaskazini.

15

:הָאָסָפִים	בֵּית	וּלְבָנָיו	נֶגְבָּה	אֶדֹם־לְעֹבֵד
hazina	nyumba–ya	na–kwa–wanawe	kusini	kwa–Obed-Edomu
H0624			H5045	H5654

Kwa Obedi Edomu kulipangiwa lango la kusini, na wanae walipangiwa nyumba za ghala.

16

בְּמִסְלָה	שַׁלֶּכֶת	שַׁעַר	עִם	לַמַּעֲרָב	וּלְחֹסָה	לְשֻׁפִּים
njia–ya–kupanda	Shaleketi	lango–la	pamoja–na	magharibi	na–kwa–Hosa	kwa–Shupimu
H4546	H7996	H8179		H4628	H2621	H8206

:מִשְׁמָר	לְעֻמַּת	מִשְׁמָר	הָעוֹלָה
zamu	mbele–ya	zamu	inayopanda
H4929	H5980	H4929	H5927

Shufimu na Hosa walipangiwa lango la magharibi pamoja na lango la Shalekethi, kwa barabara ya juu. Lindo lilikabiidhiwa kwa kila familia.

17

אַרְבָּעָה	לַיּוֹם	לַנֶּגְבָּה	אַרְבָּעָה	לַיּוֹם	לַצָּפוֹנָה	שִׁשָּׁה	הַלְוִיִּם	לַמִּזְרָחָה
wanne	kwa–siku	kusini	wanne	kwa–siku	kaskazini	sita	Walawi	mashariki
H0702	H3117	H5045	H0702	H3117	H6828	H8337	H3881	H4217

:שְׁנָיִם	שְׁנַיִם	וְלָאֲסָפִים	
wawili	wawili	na–kwa–hazina	
H8147	H8147	H0624	

Kwa mashariki walikuwa Walawi sita, kaskazini kwa siku moja, kusini kwa siku moja, na nyumba za ghala wawili.

18

:לַמַּפְרֵכָה	שְׁנַיִם	לַמְסִלָּה	אַרְבָּעָה	לַמַּעֲרָב	לַמַּפְרֵכָה
kwa–ukumbi	wawili	kwa–njia–ya–kupanda	wanne	magharibi	kwa–ukumbi
H6503	H8147	H4546	H0702	H4628	H6503

Katika ua kuelekea magharibi wanne walipangwa, wanne barabarani, na wawili katika ua.

19

:מְרָרִי	וְלִבְנֵי	הַקָּרְחִי	לִבְנֵי	הַשֹּׁעֲרִים	מַחְלְקוֹת	אֵלֶּה
Merari	na–kwa–wana–wa	Wakora	kwa–wana–wa	mabawabu	makundi–ya	hizi
H4847		H7145		H7778	H4256	H0428

Haya yalikuwa magawanyiko ya walinzi wa lango. Palijazwa na uzao wa Kora na Merari.

הַקְּדָשִׁים׃	וּלְאֹצְרוֹת	הָאֱלֹהִים	בֵּית	אוֹצְרוֹת	עַל־	אֲחִיָּה	וַהֲלָוִיִּם	20
vitu-vitakatifu	na-kwa-hazina-za	Mungu	nyumba-ya	hazina-za	juu-ya	Ahiya	na-Walawi	
H6944	H0214	H0430		H0214		H0281	H3881	

Miongoni mwa Walawi, Ahija alikuwa kiongozi wa hazina ya nyumba ya Mungu, na hazina ya vitu vya Yahweh.

לְלַעְדָּן	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	לְלַעְדָּן	הַגֵּרְשֻׁנִּי	בְּנֵי	לַעְדָּן	בְּנֵי	21
kwa-Ladani	baba	wakuu-wa	kwa-Ladani	Wagershoni	wana-wa	Ladani	wana-wa	
H3936	H0001		H3936	H1649		H3936		

יְחִיאֵלִי׃	הַגֵּרְשֻׁנִּי
Yehieli	Mgershoni
H3172	H1649

Wazao wa Ladani, walitoka kwa Gerishoni kupitia kwake na walio kuwa viongozi wa familia za Ladani Mgerishoni, walikuwa Yehieli na wanae,

יְהוָה׃	בֵּית	אֹצְרוֹת	עַל־	אֲחִיו	וְיוֹאֵל	זֵתָם	יְחִיאֵלִי	בְּנֵי	22
Yahwe	nyumba-ya	hazina-za	juu-ya	ndugu-yake	na-Yoeli	Zethamu	Yehieli	wana-wa	
H3068		H0214		H0251	H3100	H2241	H3172		

Zethamu, na Yoeli kaka yake, aliyesimamia ghala za nyumba ya Yahweh.

לָעֻזִּיאֵלִי׃	לַחֶבְרוֹנִי	לִיצְהָרִי	לְעַמְרָמִי	23
kwa-Wauzieli	kwa-Wahebroni	kwa-Waishari	kwa-Waamramu	
H5817	H2276	H3325	H6020	

Kulikuwa na askari walio chukuliwa kwa koo za Amramu, Izhari, Hebroni, na uzieli.

הָאֹצָרוֹת׃	עַל־	נָגִיד	מֹשֶׁה	בֶּן־	גֵּרְשׁוֹם	בֶּן־	וּשְׁבוּאֵל	24
hazina	juu-ya	mkuu	Musa	mwana-wa	Gershomu	mwana-wa	na-Shebueli	
H0214		H5057	H4872		H1647		H7619	

Shebueli mwana wa Gerishomu mwana wa Musa, alikuwa msimamizi wa nyumba za ghala.

וְיוֹרָם	בְּנוֹ	וְיִשַׁעְיָהוּ	בְּנוֹ	רְחַבְיָהוּ	לֶאֱלִיעֶזֶר	וְאֶחָיו	25
na-Yoramu	mwanawe	na-Yeshaya	mwanawe	Rehabiya	kwa-Eliezeri	na-ndugu-zake	
H3141				H7345	H0461	H0251	

בְּנוֹ׃	וּשְׁלֹמִית)	[ושלמות]	בְּנוֹ	וְזִכְרִי	בְּנוֹ
mwanawe	na-Shelomithi	na-Shelomothi	mwanawe	na-Zikri	mwanawe
	H8013	H8013		H2147	

Ndugu zake wa ukoo wa Eliezeri walikuwa Rehabia mwanae, mwana wa Rehabia Yeshaia, mwana wa Yeshaia Yoramu, mwana wa Yoramu Zikiri, na mwana wa Zikiri Shelomothi.

אֲשֶׁר	הַקֳּדָשִׁים	אֹצְרוֹת	כָּל־	עַל	וְאֶחָיו	שְׁלֹמוֹת	הוּא	26
ambazo	vitu-vitakatifu	hazina-za	hazina-zote-za	juu-ya	na-ndugu-zake	Shelomothi	yeye	
	H6944	H0214	H3605		H0251	H8013	H1931	

וְהַמֵּאוֹת	הָאֲלָפִים	לְשָׂרֵי־	הָאָבוֹת	וְרָאשֵׁי	הַמֶּלֶךְ	דָּוִיד	הִקְדִּישׁ
na-mamia	maelfu	kwa-wakuu-wa	baba	na-wakuu-wa	mfalme	Daudi	aliweka-wakfu
H3967	H0505	H8269	H0001		H4428	H1732	H6942

הַצָּבָא׃	וְשָׂרֵי
jeshi	na-wakuu-wa
	H8269

Shelomothi na ndugu zake walikuwa wasimamizi wa nyumba zote za ghala zinazo hifadhi vitu vyote vya Yahweh, ambavyo Daudi mfalme, viongozi wa familia, wakuu wa maelfu na mamia, na wakuu wa jeshi walivyo vitenga.

27

מִן־	הַמִּלְחָמוֹת	וּמִן־	הַשָּׁלָל	הִקְדִּישׁוּ	לְחַזֵּק	לְבֵית	יְהוָה׃
kutoka	vita	na–kutoka	nyara	waliweka–wakfu	kuimarisha	nyumba–ya	Yahwe
	H4421		H7998	H6942	H2388		H3068

Walitenga vitu walivyo vichukuwa kwenye mapambano kwa ajili ya kutunza nyumba ya Yahweh.

28

וְכֹל	הַהִקְדִּישׁ	שְׁמוּאֵל	הָרֹאֶה	וְשָׁאוּל	בֶּן־	קִישׁ	וְאַבְנֵר	
na–vyote	vilivyowekwa–wakfu	Samweli	mwonaji	na–Sauli	mwana–wa	Kishi	na–Abneri	
H3605	H6942	H8050	H7200	H7586		H7027	H0074	

בֶּן־	נֵר	וְיוֹאָב	בֶּן־	צְרוּיָה	כֹּל	הַמַּקְדִּישׁ	עַל	יַד־
mwana–wa	Neri	na–Yoabu	mwana–wa	Seruya	wote	waliweka–wakfu	chini–ya	mkono–wa
	H5369	H3097		H6870	H3605	H6942		H3027

שְׁלֹמִית	וְאֶחָיו׃		פ
Shelomithi	na–ndugu–zake		P
	H0251		

Pia walikuwa wahusika wa kila kitu kilicho tengwa kwa ajili ya Yahweh na Samweli nabii, Sauli mwana wa Kishi, Abneri mwana wa Neri, na Yoabu mwana wa Zeruia. Kila kitu kilicho tengwa kwa ajili ya Yahweh kilikuwa chini ya ulinzi wa shelomothi na ndugu zake.

29

לַיִּצְהָרִי	כְּנַנְיָהוּ	וּבָנָיו	לַמְּלָאכָה	הַחִיצוֹנָה	עַל־	יִשְׂרָאֵל	לִשְׁטְרִים	
kwa–Waishari	Kenania	na–wanawe	kwa–kazi	za–nje	juu–ya	Israeli	kama–maafisa	
H3325	H3663		H4399	H2435		H3478	H7860	

וְלִשְׁפְּטִים׃	
na–waamuzi	
H8199	

Wa uzao wa Izhari, Kenania na wana wake walikuwa wahusika wa mambo ya ndani ya Israeli. Walikuwa maafisa na waamuzi.

30

לַחֶבְרוֹנִי	חֲשַׁבְיָהוּ	וְאֶחָיו	בְּנֵי־	חַיִל	אֶלֶף	וּשְׁבַע־	מֵאוֹת	
kwa–Wahebroni	Hashabiya	na–ndugu–zake	wana–wa	nguvu	elfu	na–mia–saba	mia	
H2276	H2811	H0251		H2428	H0505	H7651	H3967	

עַל	פְּקֻדַּת	יִשְׂרָאֵל	מֵעֵבֶר	לַיַּרְדֵּן	מַעֲרָבָה	לְכֹל	מְלֶאכֶת	יְהוָה
juu–ya	usimamizi–wa	Israeli	ng'ambo–ya	Yordani	magharibi	kwa–kazi–yote	kazi–ya	Yahwe
	H6486	H3478	H5676	H3383	H4628	H3605	H4399	H3068

וְלַעֲבֹדַת	הַמֶּלֶךְ׃	
na–kwa–utumishi–wa	mfalme	
H5656	H4428	

Wa uzao wa Hebroni, Hashabia na kaka zake, wanaume wenye uwezo 1, 700, walikuwa wahusika wa kazi ya Yahweh na kazi ya mfalme. Walikuwa upande wa mgharibi mwa Yordani.

31

לַחֶבְרוֹנִי	יְרִיָּה	הָרֹאשׁ	לְתוֹלְדֹתָיו	לְאָבוֹת	בִּשְׁנַת			
kwa–Wahebroni	Yeriya	mkuu	kwa–vizazi–vyao	kwa–baba	mwaka–wa			
H2276	H3404		H8435	H0001	H8141			

הָאַרְבָּעִים	לְמַלְכוּת	דָּוִיד	נִדְרָשׁוּ	וַיִּמָּצֵא	בָּהֶם	גִּבּוֹרֵי	
arobaini	wa–ufalme–wa	Daudi	walitafutwa	na–wakapatikana	miongoni–mwao	mashujaa	
H0705	H4438	H1732	H1875	H4672		H1368	

חַיִל	בִּיעֲזֵר	גִּלְעָד׃	
wenye–nguvu	Yazeri	Gileadi	
H2428	H3270	H1568	

Kutoka uzao wa Hebroni, Yeriya alikuwa kiongozi wa uzao wake, walihesabiwa kutoka orodha za familia zao. Katika mwaka wa arobaini wa utawala wa Daudi walitathimini kumbukumbu na kugundua miongoni mwao wanaume wa uwezo katika Yazeri ya Gileadi.

32	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	מֵאוֹת	וּשְׁבַע	אַלְפִים	חַיִל	בְּנֵי־	וְאָחָיו
	baba	wakuu-wa	mia	na-mia-saba	elfu-mbili	nguvu	wana-wa	na-ndugu-zake
	H0001		H3967	H7651	H0505	H2428		H0251

שֵׁבֶט	וַחֲצִי	וְהַגָּדִי	הָרְאוּבֵנִי	עַל־	הַמֶּלֶךְ	דָּוִיד	וַיַּפְקִידֵם
kabila-la	na-nusu-ya	na-Wagadi	Wareubeni	juu-ya	mfalme	Daudi	na-akawaweka
H7626	H2677	H1425	H7206		H4428	H1732	

פ	הַמָּלֶךְ׃	וּדְבַר	הָאֱלֹהִים	דְּבַר	לְכָל־	הַמְנַשִּׁי	
P	mfalme	na-jambo-la	Mungu	jambo-la	kwa-jambo-lolote	Wamanase	
	H4428	H1697	H0430	H1697	H3605	H4520	

Yerija alikuwa na ndugu 2, 700, walio kuwa viongozi wenye uwezo katika familia. Daudi aliwafanya waangalizi wa makabila ya Rubeni na Gadi, na nusu kabila la Manase, kwa kila jambo linalo muhusu Mungu, na kwa mambo ya mfalme.

Chapter 27

1	וְהָאֲלָפִים	וְשָׂרֵי	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	לְמִסְפָּרָם	וּיִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	
	maelfu	na-wakuu-wa	baba	wakuu-wa	kwa-hesabu-yao	Israeli	na-wana-wa	
	H0505	H8269	H0001		H4557	H3478		

וְהַמַּאוֹת	וְשִׁטְרֵיהֶם	הַמְשָׁרְתִים	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וּלְכָל	דְּבַר	הַמַּחְלְקוֹת	
na-mamia	na-maafisa-wao	waliomtumikia	DOM	mfalme	kwa-kila	jambo-la	makundi	
H3967	H7860	H8334	H0853	H4428	H3605	H1697	H4256	

הַבָּאָה	וְהַיֹּצֵאת	חֹדֶשׁ	בְּחֹדֶשׁ	לְכָל	חָדְשֵׁי	הַשָּׁנָה	הַמַּחְלֹקֶת	
yanayokuja	na-yanayoenda	mwezi	kwa-mwezi	kwa-miezi-yote	miezi-ya	mwaka	kundi-moja	
H0935	H3318	H2320	H2320	H3605	H2320	H8141	H4256	

ס	אָלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	הָאַחַת	
S	elfu	na-nne	ishirini	moja	
	H0505	H0702	H6242	H0259	

Hii ni orodha ya familia za viongozi wa Israeli, wakuu wa maelfu na mamia, pamoja na maafisa wa jeshi walio mtumikia mfalme kwa namna tofauti. Kila kikosi cha jeshi kilitumika mwenzi hadi mwezi kwa mwaka mzima. Kila kikosi kilikuwa na wanaume elfu ishirini na nne.

2	זַבְדִיאֵל	בֶּן־	יָשָׁבְעָם	הָרִאשׁוֹן	לַחֹדֶשׁ	הָרִאשׁוֹנָה	הַמַּחְלֹקֶת	עַל
	Zabdieli	mwana-wa	Yashobeamu	wa-kwanza	kwa-mwezi	la-kwanza	kundi	juu-ya
	H2068		H3434	H7223	H2320	H7223	H4256	

אָלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	מַחְלְקֹתוֹ	וְעַל	
elfu	na-nne	ishirini	kundi-lake	na-juu-ya	
H0505	H0702	H6242	H4256		

Kwa mwezi wa kwanza wa kikosi alikuwa Yashobeamu mwana wa Zabdieli. Katika kikosi chake kulikuwa na wanaume elfu ishirini na nne.

3	לַחֹדֶשׁ	הַצְּבָאוֹת	שָׂרֵי	לְכָל־	הָרֹאשׁ	פֶּרֶץ	בְּנֵי־	מִן־
	kwa-mwezi	majeshi	wakuu-wa	kwa-wakuu-wote-wa	mkuu	Peresi	wana-wa	kutoka
	H2320		H8269	H3605		H6557		

הָרִאשׁוֹן׃
wa-kwanza
H7223

Alikuwa miongoni mwa uzao wa Perezi na mhusika wa maafisa wa jeshi kwa mwezi wa kwanza.

הַנֶּגִיד	וּמִקְלוֹת	וּמַחֲלֻקְתּוֹ	הָאֲחוֹחִי	דּוֹדַי	הַשֵּׁנִי	הַחֹדֶשׁ	וּמַחֲלֶקֶת	וְעַל	4
mkuu	na–Miklothi	na–kundi–lake	Mahohi	Dodai	wa–pili	mwezi	kundi–la	na–juu–ya	
H5057	H4732	H4256	H0266	H1737	H8145	H2320	H4256		

ס	אֶלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	מַחֲלֻקְתּוֹ	וְעַל
S	elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake	na–juu–ya
	H0505	H0702	H6242	H4256	

Juu ya kikosi kwa mwezi wa pili alikuwa Dodai, wa ukoo wa uliotoka kwa Ahoa. Mikilothi alikuwa wa pili kwa cheo. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

הַכֹּהֵן	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	בְּנָיָהוּ	הַשְּׁלִישִׁי	לַחֹדֶשׁ	הַשְּׁלִישִׁי	הַצָּבָא	שָׂר	5
kuhani	Yehoyada	mwana–wa	Benaya	wa–tatu	kwa–mwezi	wa–tatu	jeshi	mkuu–wa	
H3548	H3077		H1141	H7992	H2320	H7992		H8269	

אֶלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	מַחֲלֻקְתּוֹ	וְעַל	רֹאשׁ	
elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake	na–juu–ya	mkuu	
H0505	H0702	H6242	H4256			

Mkuu wa jeshi wa mwezi wa tatu alikuwa Benaia mwana wa Yehoiada, kuhani na kiongozi. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

עַמִּיזָבָד	וּמַחֲלֻקְתּוֹ	הַשְּׁלֹשִׁים	וְעַל־	הַשְּׁלֹשִׁים	גִּבּוֹר	בְּנָיָהוּ	הוּא	6
Amizabadi	na–kundi–lake	thelathini	na–juu–ya	thelathini	shujaa–wa	Benaya	yeye	
H5990	H4256	H7970		H7970	H1368	H1141	H1931	

ס	בְּנוֹ׃	
S	mwanawe	

Huyu ni Benaia aliye kuwa kiongozi wa wale thelathini na juu ya wale thelathini. Amizabadi mwanae alikuwa katika kikosi chake.

בְּנוֹ	וּזְבַדְיָה	יוֹאָב	אֲחִי	אֵל	עֲשָׂה־	הָרְבִיעִי	לַחֹדֶשׁ	הָרְבִיעִי	7
mwanawe	na–Zebadiya	Yoabu	ndugu–ya	DOM	Asaheli	wa–nne	kwa–mwezi	wa–nne	
	H2069	H3097	H0251	H6214	H6214	H7243	H2320	H7243	

ס	אֶלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	מַחֲלֻקְתּוֹ	וְעַל	אַחֲרָיו	
S	elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake	na–juu–ya	baada–yake	
	H0505	H0702	H6242	H4256			

Mkuu kwa mwezi wa nne alikuwa Asaheli kaka wa Yoabu. Zebadia mwanae akawa mkuu baada yake. Katika kikosi chake kulikuwa na wanaume elfu ishirini na nne.

עֶשְׂרִים	מַחֲלֻקְתּוֹ	וְעַל	הַיִּזְרָחִ	שַׁמְהוּת	הַשָּׁר	הַחֲמִישִׁי	לַחֹדֶשׁ	הַחֲמִישִׁי	8
ishirini	kundi–lake	na–juu–ya	Mwizra	Shamhuthi	mkuu	wa–tano	kwa–mwezi	wa–tano	
H6242	H4256		H3155	H8049	H8269	H2549	H2320	H2549	

ס	אֶלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	
S	elfu	na–nne	
	H0505	H0702	

Mkuu kwa mwezi wa tano alikuwa Shamihuthi, mzao wa Izra. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

מַחֲלֵקְתּוֹ	וְעַל֙	הַתְּקוֹעִ֔י	עִקֵּ֖שׁ	בֶּן־	עִירָ֣א	הַשִּׁשִּׁ֑י	לַחֹ֣דֶשׁ	הַשִּׁשִּׁ֔י	9
kundi–lake	na–juu–ya	Mtekoa	Ikeshi	mwana–wa	Ira	wa–sita	kwa–mwezi	wa–sita	
H4256		H8621	H6142		H5896	H8345	H2320	H8345	

ס	אָ֖לֶף׃	וְאַרְבָּעָ֥ה	עֶשְׂרִֽים	
S	elfu	na–nne	ishirini	
	H0505	H0702	H6242	

Mkuu kwa mwezi wa sita alikuwa Ira mwana wa Ikeshi, kutoka Tekoa. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

וְעַל֙	אֶפְרַ֔יִם	בְּנֵ֖י	מִן־	הַפְּלוֹנִ֑י	חֶ֣לֶץ	הַשְּׁבִיעִ֔י	לַחֹ֣דֶשׁ	הַשְּׁבִיעִ֔י	10
na–juu–ya	Efraimu	wana–wa	kutoka	Mpeloni	Helesi	wa–saba	kwa–mwezi	wa–saba	
	H0669			H6397	H2503	H7637	H2320	H7637	

ס	אָ֖לֶף׃	וְאַרְבָּעָ֥ה	עֶשְׂרִֽים	מַחֲלֵקְתּוֹ
S	elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake
	H0505	H0702	H6242	H4256

Mkuu kwa mwezi wa saba alikuwa Helezi Mpeloni, kutoka watu wa Efraimu. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

מַחֲלֵקְתּוֹ	וְעַל֙	לַזַּרְחִ֔י	הַחֻשָׁתִ֑י	סִבְכַּ֣י	הַשְּׁמִינִ֔י	לַחֹ֣דֶשׁ	הַשְּׁמִינִ֔י	11
kundi–lake	na–juu–ya	kwa–Wazera	Mhushathi	Sibekai	wa–nane	kwa–mwezi	wa–nane	
H4256		H2227	H2843	H5444	H8066	H2320	H8066	

ס	אָ֖לֶף׃	וְאַרְבָּעָ֥ה	עֶשְׂרִֽים	
S	elfu	na–nne	ishirini	
	H0505	H0702	H6242	

Mkuu kwa mwezi wa nane alikuwa Sibekai Mhushathi, kutoka ukoo ulitoka kwa Zera. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

לַבָּֽן׃)	לבנימין[	הָעַנְתֹתִ֔י	אֲבִיעֶ֖זֶר	הַתְּשִׁישִׁ֑י	לַחֹ֣דֶשׁ	הַתְּשִׁישִׁ֔י	12
kwa–mwana–wa	kwa–Wabenyamini	Manathothi	Abiezeri	wa–tisa	kwa–mwezi	wa–tisa	
H1121	H1145	H6069	H0044	H8671	H2320	H8671	

ס	אָ֖לֶף׃	וְאַרְבָּעָ֥ה	עֶשְׂרִֽים	מַחֲלֵקְתּוֹ	וְעַל֙	יְמִינִ֔י)
S	elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake	na–juu–ya	Yemini
	H0505	H0702	H6242	H4256		H1145

Mkuu kwa mwezi wa tisa alikuwa Abi Ezeri Manathothi, kutoka kwa kabila la Benjamini. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

מַחֲלֵקְתּוֹ	וְעַל֙	לַזַּרְחִ֔י	הַנְּטוֹפָתִ֑י	מַהְרַ֣י	הָעַשִׂירִ֔י	לַחֹ֣דֶשׁ	הָעַשִׂירִ֔י	13
kundi–lake	na–juu–ya	kwa–Wazera	Mnetofa	Maharai	wa–kumi	kwa–mwezi	wa–kumi	
H4256		H2227	H5200	H4121	H6224	H2320	H6224	

ס	אָ֖לֶף׃	וְאַרְבָּעָ֥ה	עֶשְׂרִֽים	
S	elfu	na–nne	ishirini	
	H0505	H0702	H6242	

Mkuu kwa mwezi wa kumi alikuwa Maharai kutoka mji wa Netofa, kutoka ukoo ulio toka kwa Zera. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

אֶפְרָ֔יִם	בְּנֵ֖י	מִן־	הַפִּרְעָתוֹנִ֑י	בְּנָיָ֣ה	הַחֻדֶּ֔שׁ	עָשָׂ֖ר	לְעַשְׂתֵּי־	עָשָׂ֣ר	עַשְׂתֵּי־	14
Efraimu	wana–wa	kutoka	Mpirathoni	Benaya	mwezi	na–moja	kwa–kumi	na–moja	kumi	
H0669			H6553	H1141	H2320	H6240	H6249	H6240	H6249	

ס	אָ֖לֶף׃	וְאַרְבָּעָ֥ה	עֶשְׂרִֽים	מַחֲלֵקְתּוֹ	וְעַל֙
S	elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake	na–juu–ya
	H0505	H0702	H6242	H4256	

Mkuu kwa mwezi wa kumi na moja alikuwa Benaia kutoka mji wa Pirathoni, kutoka kabila la Efraimu. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

15

וְעַל	לְעָתְנִיאֵל	הַנְּטוֹפָתִי	חֶלְדַי	הַחֹדֶשׁ	עָשָׂר	לִשְׁנֵים	עָשָׂר	הַשְּׁנֵים
na–juu–ya	kwa–Othnieli	Mnetofa	Heldai	mwezi	na–mbili	kwa–kumi	na–mbili	kumi
	H6274	H5200	H2469	H2320	H6240	H8147	H6240	H8147

פ	אָלֶף׃	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	מַחַלְקֹתָו
P	elfu	na–nne	ishirini	kundi–lake
	H0505	H0702	H6242	H4256

Mkuu kwa mwezi wa kumi na mbili alikuwa Helidai kutoka mji wa Netopafa, kutoka ukoo uliotoka kwa Othinieli. Katika kikosi chake walikuwa wanaume elfu ishirini na nne.

16

ס	זִכְרִי	בֶּן־	אֱלִיעֶזֶר	נָגִיד	לָרְאוּבֵנִי	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	וְעַל
S	Zikri	mwana–wa	Eliezeri	mkuu	kwa–Wareubeni	Israeli	makabila–ya	na–juu–ya
	H2147		H0461	H5057	H7206	H3478	H7626	

ס	מַעֲכָה׃	בֶּן־	שְׁפַטְיָהוּ	לַשִּׁמְעוֹנִי
S	Maaka	mwana–wa	Shefatiya	kwa–Wasimeoni
	H4601		H8203	H8099

Hawa walikuwa viongozi wa makabila ya Israeli: Kwa kabila la Rubeni, Eliezeri mwana wa Zikri alikuwa kiongozi. Kwa kabila la Simeoni, Shefatia mwana wa Maka alikuwa kiongozi.

17

ס	צָדוֹק׃	לְאַהֲרֹן	קְמוּאֵל	בֶּן־	חֲשַׁבְיָה	לְלֵוִי
S	Sadoki	kwa–Haruni	Kemueli	mwana–wa	Hashabiya	kwa–Lawi
	H6659	H0175	H7055		H2811	H3881

Kwa kabila la Lawi, Hashinia mwana wa Kemueli alikuwa kiongozi, na Zadoki aliongoza uzao wa Aruni.

18

ס	מִיכָאֵל׃	בֶּן־	עָמְרִי	לְיִשָּׂשכָר	דָּוִיד	מֵאֲחֵי	אֱלִיהוּ	לִיהוּדָה
S	Mikaeli	mwana–wa	Omri	kwa–Isakari	Daudi	kutoka–ndugu–wa	Elihu	kwa–Yuda
	H4317		H6018	H3485	H1732	H0251	H0453	H3063

Kwa kabila la Yuda, Elihu, mmoja wa kaka zake Daudi, alikuwa kiongozi. Kwa kabila la Isakari, Omri mwana wa Mikaeli alikuwa kiongozi.

19

עַזְרִיאֵל׃	בֶּן־	יְרִימוֹת	לְנַפְתָּלִי	עֹבַדְיָהוּ	בֶּן־	יִשְׁמַעְיָהוּ	לִזְבוּלֻן
Azrieli	mwana–wa	Yerimothi	kwa–Naftali	Obadiya	mwana–wa	Ishmaya	kwa–Zebuloni
H5837		H3406	H5321	H5662		H3460	H2074

ס	
S	

Kwa kabila la Zebuluni, Ishimaia mwana wa Obadia alikuwa kiongozi. Kwa kabila la Naftali, Yeremothi mwana wa Azirieli alikuwa kiongozi.

20

יוֹאֵל	מְנַשֶּׁה	שֵׁבֶט	לַחֲצִי	עֲזַזְיָהוּ	בֶּן־	הוֹשֵׁעַ	אֶפְרַיִם	לִבְנֵי
Yoeli	Manase	kabila–la	kwa–nusu–ya	Azaziya	mwana–wa	Hoshea	Efraimu	kwa–wana–wa
H3100	H4519	H7626	H2677	H5812		H1954	H0669	

ס	פְּדָיָהוּ׃	בֶּן־	
S	Pedaya	mwana–wa	
	H6305		

Kwa kabila la Efraimu, Hoshea mwana wa Azazia alikuwa kiongozi. Kwa kabila la Manase, Yoeli mwana wa Pedaia alikuwa kiongozi.

21

יַעֲשִׂיאֵל	לְבִנְיָמִן	ס	זְכַרְיָהוּ	בֶּן־	יְדוֹ	גִּלְעָדָה	הַמְנַשֶּׁה	לַחֲצֵי
Yaasieli	kwa–Benyamini	S	Zekariya	mwana–wa	Ido	Gileadi	Manase	kwa–nusu–ya
H3300	H1144				H3035	H1568	H4519	H2677

ס	אַבְנֵר׃	בֶּן־
S	Abneri	mwana–wa
	H0074	

Kwa nusu kabila la Manase lililo Gileadi, Ido mwana wa Zekaria alikuwa kiongozi. Kwa kabila la Benjamini, Yaasieli mwana wa Abneri alikuwa kiongozi.

22

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי	שָׁרֵי	אֱלֶּה	יִרְחָם	בֶּן־	עֲזַרְאֵל	לְדָן
Israeli	makabila–ya	wakuu–wa	hawa	Yerohamu	mwana–wa	Azareli	kwa–Dani
H3478	H7626	H8269	H0428	H3395		H5832	H1835

Kwa kabila la Dani, Azareli mwana wa Yerohamu alikuwa kiongozi. Hawa walikuwa viongozi wa makabila ya Israeli.

23

וּלְמָטָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	לְמִבֶּן	מִסְפָּרָם	דָּוִיד	נָשָׂא	וְלֹא־
na–chini	miaka	ishirini	kutoka–umri–wa	hesabu–yao	Daudi	kuchukua	na–hakuchukua
H4295	H8141	H6242		H4557	H1732	H5375	H3808

הַשָּׁמָיִם׃	כְּכוֹכְבֵי	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	לְהַרְבּוֹת	יְהוָה	אָמַר	כִּי
mbingu	kama–nyota–za	Israeli	DOM	kuongeza	Yahwe	alisema	kwa–sababu
H8064	H3556	H3478	H0853		H3068	H0559	

Daudi hakuwa hesabu wenye umri wa miaka ishirini au chini zaidi, kwasababu Yahweh alihaidi kuongeza Israeli kama nyota za mbinguni.

24

וַיְהִי	כִלָּה	וְלֹא	לִמְנוֹת	הֵחֵל	צְרוּיָה	בֶּן־	יוֹאָב
na–ikawa	hakumaliza	lakini–hakumaliza	kuhesabu	alianza	Seruya	mwana–wa	Yoabu
H1961	H3615	H3808	H4487		H6870		H3097

בְּמִסְפָּר	הַמִּסְפָּר	עָלָה	וְלֹא	יִשְׂרָאֵל	עַל־	קֶצֶף	בָּזֹאת
katika–hesabu–ya	hesabu	haikuingia	na–haikuingia	Israeli	juu–ya	ghadhabu	kwa–hilo
H4557	H4557	H5927	H3808	H3478			H2063

ס	דָּוִיד׃	לַמֶּלֶךְ	הַיָּמִים	דִּבְרֵי־
S	Daudi	za–mfalme	siku	mambo–ya
	H1732	H4428	H3117	H1697

Yoabu mwana wa Zeruia alianza kuhesabu wanaume, lakini hakumaliza. Gadhabu iliangukia Israeli kwa hili. Hii idadi haikuandikwa kwenye nyakati za mfalme Daudi.

25

הָאֹצָרוֹת	וְעַל	ס	עַדִיאֵל	בֶּן־	עַזְמָוֶת	הַמֶּלֶךְ	אֹצָרוֹת	וְעַל
hazina	na–juu–ya	S	Adieli	mwana–wa	Azmavethi	mfalme	hazina–za	na–juu–ya
H0214			H5717		H5820	H4428	H0214	

ס	עֻזִיָּהוּ׃	בֶּן־	יְהוֹנָתָן	וּבַמִּגְדָּלוֹת	וּבַכְּפָרִים	בָּעָרִים	בַּשָּׂדֶה
S	Uziya	mwana–wa	Yonathani	na–ngomeni	na–vijijini	mijini	shambani
	H5818		H3083	H4026	H3723		

Azimavethi mwana wa Adieli alikuwa mhusika wa hazina za mfalme. Yonathani mwana wa Uzia alikuwa juu ya nyumba za ghala katika mashamba, kwenye miji, na vijijini, na kwenye minara iliyo imarishwa.

26

כְּלוּב׃	בֶּן־	עֶזְרִי	הָאֲדָמָה	לַעֹבְדֵת	הַשָּׂדֶה	מְלֶאכֶת	עֹשֵׂי	וְעַל
Kelubu	mwana–wa	Ezri	ardhi	kwa–kulima	shamba	kazi–ya	wafanyaji–wa	na–juu–ya
H3620		H5836	H0127	H5656		H4399		

Ezri mwana wa Kelubi alikuwa juu ya mashamba, hao walio lima ardhi.

הַיַּ֑יִן	לְאֹצְרוֹת	שֶׁבַּכְּרָמִים	וְעַל	הָרָמָתִי	שִׁמְעִי	הַכְּרָמִים	וְעַל־	27
divai	kwa-hazina-za	vilivyokuwa-mizabibuni	na-juu-ya	Mrama	Shimei	mizabibu	na-juu-ya	
H3196	H0214	H3754		H7435	H8096	H3754		

ס	הַשִּׁפְמִי׃	זַבְדִּי
S	Mshifmi	Zabdi
	H8225	H2067

Shimei kutoka Rama alikuwa juu ya mashamba ya mizabibu, na Zabdi kutoka Shefamu alikuwa juu ya mizabibu na mhifadhi wa mvinyo.

וְעַל־	ס	הַגְּדֵרִי	בַּעַל־חָנָן	בַּשְּׁפֵלָה	אֲשֶׁר	וְהַשִּׁקְמִים	הַזֵּיתִים	וְעַל־	28
na-juu-ya	S	Mgederi	Baal-Hanani	bondeni	ambayo	na-mikuyu	mizeituni	na-juu-ya	
		H1451	H1177	H8219		H8256	H2132		

ס	יוֹעָשׁ׃	הַשֶּׁמֶן	אֹצְרוֹת
S	Yoashi	mafuta	hazina-za
	H3135	H8081	H0214

Mwangalizi wa miti mizeituni na miti ya mikuyu iliyo kuwa bondeni alikuwa Baali Hanani kutoka Gederi, na juu ya nyumba za ghala za mafuta alikuwa Yoashi.

הַבָּקָר	וְעַל־	הַשָּׁרוֹנִי	)שִׁרְטַי(	]שטרין[	בַּשָּׁרוֹן	הָרֹעִים	הַבָּקָר	וְעַל־	29
ng'ombe	na-juu-ya	Msharoni	Shirtai	Shirtai	Sharoni	waliolisha	ng'ombe	na-juu-ya	
H1241		H8290	H7861	H7861	H8289		H1241		

ס	עַדְלָי׃	בֶּן־	שָׁפָט	בָּעֲמָקִים
S	Adlai	mwana-wa	Shafati	mabondeni
	H5724		H8202	H6010

Juu ya mifugo iliyo kuwa inalishwa huko Sharoni alikuwa Shitrai kutoka Sharoni, na juu ya mifugo iliyo kuwa mabondeni alikuwa Shafati mwana wa Adlai.

ס	הַמְּרֹנָתִי׃	יֶחְדְּיָהוּ	הָאֲתֹנוֹת	וְעַל־	הַיִּשְׁמְעֵלִי	אוֹבִיל	הַגְּמַלִּים	וְעַל־	30
S	Mmeronathi	Yehdiya	punda	na-juu-ya	Mwishmaeli	Obili	ngamia	na-juu-ya	
	H4824	H3165	H0860		H3459	H0179	H1581		

Msimamizi wa ngamia alikuwa Obili Mishimaeli, na juu ya punda wakike alikuwa Yehideia kutoka Meronothi. Juu ya mifugo alikuwa Yazizi Mhagri.

לַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	הָרְכוּשׁ	שָׂרֵי	אֱלֶּה	כָּל־	הַהַגְרִי	יָזִיז	הַצֹּאן	וְעַל־	31
za-mfalme	zilizokuwa	mali	wakuu-wa	hawa	wote	Mhagari	Yazizi	kondoo	na-juu-ya	
H4428		H7399	H8269	H0428	H3605	H1905	H3151	H6629		

דָּוִיד׃
Daudi
H1732

Hawa wote walikuwa wasimamizi wa mali za Mfalme Daudi.

הוּא	וְסוֹפֵר	מֵבִין	אִישׁ־	יוֹעֵץ	דָּוִיד	דּוֹד־	וִיהוֹנָתָן		32
yeye	na-mwandishi	ufahamu	mtu-mwenye	mshauri	Daudi	ami-wa	na-Yonathani		
H1931		H0995	H0376	H3289	H1732	H1730	H3083		

הַמֶּלֶךְ׃	בְּנֵי	עִם־	חַכְמוֹנִי	בֶּן־	וִיחִיאֵל
mfalme	wana-wa	pamoja-na	Hakmoni	mwana-wa	na-Yehieli
H4428			H2453		H3171

Yonathani, mjomba wake Daudi alikuwa mshauri, sababu alikuwa na busara na mwandishi. Yehieli mwana wa Hakimoni aliwajali watoto wa mfalme.

וַאֲחִיתֹפֶל	יוֹעֵץ	לַמֶּלֶךְ	ס	וְחוּשַׁי	הָאַרְכִי	רֵעַ	הַמֶּלֶךְ׃	33
na–Ahithofeli	mshauri	wa–mfalme	S	na–Hushai	Mwarki	rafiki–wa	mfalme	
H0302	H3289	H4428		H2365	H0757	H7453	H4428	

Ahithofeli alikuwa mshauri wa mfalme, na Hushai kutoka watu wa Waariki alikuwa mshauri wake wa siri.

וְאַחֲרֵי	אֲחִיתֹפֶל	יְהוֹיָדָע	בֶּן־	בְּנָיָהוּ	וְאֶבְיָתָר	וְשַׂר־	צָבָא	34
na–baada–ya	Ahithofeli	Yehoyada	mwana–wa	Benaya	na–Abiathari	na–mkuu–wa	jeshi	
	H0302	H3077		H1141	H0054	H8269		

לַמֶּלֶךְ	יוֹאָב׃	פ	
la–mfalme	Yoabu	P	
H4428	H3097		

Nafasi ya Ahithofeli ilichukuliwa na Yehoiada mwana wa Benaia, na Abiathari. Yoabu alikuwa mkuu wa jeshi la mfalme.

Chapter 28

הַשִּׁבְטִים	שָׂרֵי	יִשְׂרָאֵל	שָׂרֵי	כָּל־	אֶת־	דָּוִיד	וַיַּקְהֵל	1
makabila	wakuu–wa	Israeli	wakuu–wa	wakuu–wote–wa	DOM	Daudi	Na–akawakusanya	
H7626	H8269	H3478	H8269	H3605	H0853	H1732	H6950	

וְשָׂרֵי	הָאֲלָפִים	וְשָׂרֵי	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	הַמְשָׁרְתִים	הַמַּחְלְקוֹת	וְשָׂרֵי	
na–wakuu–wa	maelfu	na–wakuu–wa	mfalme	DOM	waliomtumikia	makundi	na–wakuu–wa	
H8269	H0505	H8269	H4428	H0853	H8334	H4256	H8269	

עִם־	וּלְבָנָיו	לַמֶּלֶךְ	וּמִקְנֶה	רְכוּשׁ־	כָּל־	וְשָׂרֵי	הַמֵּאוֹת	
pamoja–na	na–ya–wanawe	ya–mfalme	na–mifugo	mali	mali–yote	na–wakuu–wa	mamia	
		H4428	H4735	H7399	H3605	H8269	H3967	

יְרוּשָׁלִָם׃	אֶל־	חָיִל	גִּבּוֹר	וְלִכָּל־	וְהַגִּבּוֹרִים	הַסָּרִיסִים	
Yerusalemu	katika	wenye–nguvu	mashujaa	na–kwa–wote	na–mashujaa	maafisa–wa–ikulu	
H3389	H0413	H2428	H1368	H3605	H1368	H5631	

Daudi akakusanya waamuzi wote wa Israeli Yerusalemu: waamuzi wa makabila, maafisa wa vitengo walio mtumikia mfalme katika kazi walizo pangiwa, wakuu wa maelfu na mamia, wasimamizi wa mali zote za mfalme na mwanae, na maafisa na wanaume wa mapambano, ukijumuisha wale wenye ujuzi sana.

אַחַי	שִׁמְעוּנִי	וַיֹּאמֶר	רַגְלָיו	עַל־	הַמֶּלֶךְ	דָּוִיד	וַיָּקָם	2
ndugu–zangu	nisikieni	na–akasema	miguu–yake	juu–ya	mfalme	Daudi	Na–akasimama	
H0251	H8085	H0559	H7272		H4428	H1732		

לַאֲרֹן	מְנוּחָה	בֵּית	לִבְנוֹת	לִבְבִי	עִם־	אֲנִי	וְעַמִּי	
kwa–sanduku–la	pumziko	nyumba–ya	kujenga	moyo–wangu	katika	mimi	na–watu–wangu	
H0727	H4496		H1129	H3824		H0589		

לִבְנוֹת׃	וַהֲכִינוֹתִי	אֱלֹהֵינוּ	רַגְלַי	וְלַהֲדֹם	יְהוָה	בְּרִית־
kujenga	na–nilijiandaa	Mungu–wetu	miguu–ya	na–kwa–kiti–cha	Yahwe	agano–la
H1129		H0430	H7272	H1916	H3068	H1285

Daudi mfalme akainuka kwa miguu yake na kusema, “Sikilizeni mimi, kaka zangu na watu wangu. Ilikuwa dhumuni langu kujenga hekalu kwa ajili ya sanduku la agano la Yahweh; stuli ya miguu kwa ajili ya Mungu wetu, na nimefanya maandalizi kuijenga.

כִּי לִשְׁמֵי בַּיִת תִּבְנֶה לֹא־ לִי כְּוַנְגוּ אָמַר וְהָאֱלֹהִים 3
kwa–sababu kwa–jina–langu nyumba hutajenga hutajenga kwangu akasema na–Mungu
H8034 H1129 H3808 H0559 H0430

שָׁפַכְתָּ׃ וְדָמִים אַתָּה מִלְחָמוֹת אִישׁ
umemwaga na–damu wewe vita mtu–wa
H8210 H1818 H4421 H0376

Lakini Mungu akaniambia, 'Hautajenga hekalu kwa ajili ya jina la langu, kwasababu wewe ni mwanaume wa vita na umemwaga damu.'

בֵּית־ מִכֹּל בִּי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יְהוָה וַיִּבְחַר 4
nyumba–ya kutoka–nyumba–yote mimi Israeli Mungu–wa Yahwe Na–akachagua
H3605 H3478 H0430 H3068 H0977

בָּחַר בִּיהוּדָה כִּי לְעוֹלָם יִשְׂרָאֵל עַל־ לִמְלֹךְ לִהְיוֹת אָבִי
alichagua Yuda kwa–sababu milele Israeli juu–ya mfalme kuwa baba–yangu
H0977 H3063 H5769 H3478 H4428 H1961 H0001

וּבְכָל־ וּבְבֵית יְהוּדָה בֵּית אָבִי וּבְבָנַי
na–kati–ya–wana–wa na–katika–nyumba–ya Yuda nyumba–ya baba–yangu
H0001 H3063

לְנָגִיד
kuwa–mkuu
H5057

יִשְׂרָאֵל׃ כָּל־ עַל־ לְהַמְלִיךְ רָצָה בִּי אָבִי
Israeli Israeli–yote juu–ya kunifanya–mfalme alipendezwa mimi baba–yangu
H3478 H3605 H7521 H0001

Bado Yahweh, Mungu wa Israeli, alinichagua kutoka katika familia ya baba yangu kuwa mfalme wa Israeli milele. Amechagua kabila la Yuda kama kiongozi. Katika kabila la Yuda, na nyumba ya baba yangu, kutoka kwa wana wa baba yangu, amenichagua kuwa mfalme wa Israeli.

יְהוָה לִי נָתַן בָּנִים רַבִּים כִּי בָנַי וּמִכָּל־ 5
Yahwe mimi amenipa wana wengi kwa–sababu wanangu na–kutoka–wanangu–wote
H3068 H5414 H3605

יְהוָה מַלְכוּת כִּסָּא עַל־ לָשֶׁבֶת בְּנִי בִּשְׁלֹמֹה וַיִּבְחַר
Yahwe ufalme–wa kiti–cha–enzi–cha juu–ya kukaa mwanangu Sulemani na–akachagua
H3068 H4438 H3678 H3427 H8010 H0977

יִשְׂרָאֵל׃ עַל־
Israeli juu–ya
H3478

Kutoka kwa wana wengi ambao Yahweh amenipa, amemchagua Sulemani, mwanangu, kuketi katika kiti cha enzi cha ufalme wa Yahweh, juu ya Israeli.

וַחֲצֵרוֹתָי בֵּיתִי יִבְנֶה הוּא־ בְנִךָ שְׁלֹמֹה לִי וַיֹּאמֶר 6
na–nyua–zangu nyumba–yangu atajenga yeye mwanao Sulemani mimi Na–akaniambia
H1129 H1931 H8010 H0559

לְאָב׃ לוֹ אֶהְיֶה־ וַאֲנִי לְבֵן לִי בוֹ בָּחַרְתִּי כִּי־
baba kwake nitakuwa na–mimi kuwa–mwana kwangu yeye nimemchagua kwa–sababu
H0001 H1961 H0589 H0977

Aliniambia, 'Sulemani mwanae atanijengea nyumba yangu na nyuani mwangu, kwa kuwa nimemchagua kuwa mwana wangu, nami nitakuwa baba yake.

7

לַעֲשׂוֹת	יֶחֱזַק	אִם־	לְעוֹלָם	עַד־	מַלְכוּתוֹ	אֶת־	וַהֲכִינוֹתִי
kufanya	atakuwa-hodari	ikiwa	milele	hadi	ufalme-wake	DOM	na-nitauweka-imara
	H2388		H5769	H5704	H4438	H0853	

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	וּמִשְׁפָּטַי	מִצְוֹתַי
hii	kama-siku	na-hukumu-zangu	amri-zangu
H2088	H3117	H4941	H4687

Nitaimarisha ufalme wake, akidumu kutii sheria na amri zangu, kama ulivyo siku ya leo.'

8

וּבְאָזְנֵי	יְהוָה	קְהַל־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	לְעֵינֵי	וְעַתָּה
na-masikioni-pa	Yahwe	kusanyiko-la	Israeli	Israeli-yote	mbele-ya-macho-ya	na-sasa
H0241	H3068	H6951	H3478	H3605		H6258

תִּירְשׁוּ	לְמַעַן	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	מִצְוֹת	כָּל־	וְדִרְשׁוּ	שִׁמְרוּ	אֱלֹהֵינוּ
mrithi	ili	Mungu-wenu	Yahwe	amri-za	amri-zote	na-tafuteni	shikeni	Mungu-wetu
H3423	H4616	H0430	H3068	H4687	H3605	H1875	H8104	H0430

פ	עוֹלָם׃	עַד־	אַחֲרֵיכֶם	לִבְנֵיכֶם	וְהִנְחַלְתֶּם	הַטּוֹבָה	הָאָרֶץ	אֶת־
P	milele	hadi	baada-yenu	kwa-wana-wenu	na-mwache-urithi	nzuri	nchi	DOM
	H5769	H5704			H5157		H0776	H0853

Kisha sasa, katika macho ya Waisraeli wote, ili kusanyiko la yahweh, na katika uwepo wa Mungu wetu, nyinyi nyote lazima mshike na kufanya amri zote za Yahweh Mungu wenu. Fanyeni hivi ili mmiliki nchi nzuri na kuacha urithi wa watoto wenu baada yenu milele.

9

וְעָבְדֵהוּ	אָבִיךָ	אֱלֹהֵי	אֶת־	דַּע	בְּנִי	שְׁלֹמֹה־	וְאַתָּה	
na-umtumikie	baba-yako	Mungu-wa	DOM	mjue	mwanangu	Sulemani	na-wewe	
H5647	H0001	H0430	H0853	H3045		H8010		

דוֹרֵשׁ	לְבָבוֹת	כָּל־	כִּי	חֵפֶצָה	וּבְנֶפֶשׁ	שָׁלֵם	בְּלֵב
anaitafuta	mioyo	mioyo-yote	kwa-sababu	inayotaka	na-kwa-nafsi	mkamilifu	kwa-moyo
H1875	H3824	H3605		H2655	H5315	H8003	

יִמָּצֵא	תִּדְרְשֶׁנּוּ	אִם־	מִבִּין	מַחֲשָׁבוֹת	יֵצֶר	וְכָל־	יְהוָה
atapatikana	ukimtafuta	ukimtafuta	anayaelewa	ya-mawazo	mawazo	na-mawazo-yote	Yahwe
H4672	H1875		H0995	H4284	H3336	H3605	H3068

לָעַד׃	יַזְנִיחֲךָ	תַּעַזְבֶנּוּ	וְאִם־	לָךְ
milele	atakuacha	ukimwacha	lakini-ukimwacha	kwako
H5703				

Kwako wewe, Sulemani mwanangu, mtii Mungu wa baba yako, mtumikie kwa moyo wako wote na roho ya utayari. Fanya hivi kwasababu yahweh anachunguza mioyo yote na kufahamu amasa ya kila wazo la mtu. Ukimtafuta, ataonekana kwako, lakini ukimtelekeza, atakukataa milele.

10

לַמִּקְדָּשׁ	בָּיִת	לִבְנוֹת־	בְּךָ	בָּחַר	יְהוָה	כִּי־	עַתָּה	וּרְאֵה
kwa-patakatifu	nyumba	kujenga	wewe	amekuchagua	Yahwe	kwamba	sasa	angalia
H4720		H1129		H0977	H3068		H6258	H7200

פ	וַעֲשֵׂה׃	חֲזַק	
P	na-ufanye	uwe-hodari	
		H2388	

Elewa kuwa Yahweh amekuchagua kujenga hekalu ili kama sehemu yake takatifu. Kuwa imara na ufanye.”

11 וַיִּתֵּן דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ אֵת־מְשְׁנֵה הָאוּלָם מִכְתָּבְנִית אֵת־בָּתָּיו וְאֵת־בֵּית
Na-akampa Daudi Sulemani mwanawe DOM mchoro-wa ukumbi na-DOM nyumba-zake
H5414 H1732 H8010 H0853 H8403 H0197 H0853

הַכַּפֹּרֶת׃ וְנִגְזַכָּיו וַעֲלִיֹּתָיו וַחֲדָרָיו הַפְּנִימִים וּבֵית
kifuniko-cha-rehema na-hazina-zake na-vyumba-vya-juu na-vyumba-vya-ndani vya-ndani na-nyumba-ya
H3727 H1597 H5944 H2315 H6442

Kisha Daudi akamkabidhi Sulemani mwanae mipango ya baraza la hekalu, jengo la hekalu, vyumba vya hifadhi, vyumba vya juu, vyumba vya ndani, na chumba chenye mfuniko wa maombezi.

12 בֵּית־ נְתִבְנִית וְאֶת־כָּל־ אֲשֶׁר הָיָה בָרוּחַ עִמּוֹ לְחַצְרוֹת
nyumba-ya na-mchoro-wa vyote vilivyokuwa vilikuwa kwa-Roho naye kwa-nyua-za
H8403 H3605 H1961 H7307

הָאֱלֹהִים מוּנְגוֹ בֵּית נְתִבְנִית לְאֹצְרוֹת סָבִיב סְבִיב הַלְּשָׁכוֹת וּלְכָל־ יְהוָה
Mungu nyumba-ya kwa-hazina-za pande-zote vyumba na-kwa-vyumba-vyote Yahwe
H0430 H0214 H5439 H3957 H3605 H3068

וּלְאֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃ וּלְכָל־ קְתַקָּתִיפוּ
na-kwa-hazina-za vitu-vitakatifu na-kwa-vyumba-vyote
H0214 H6944 H3605

Alimpatia mipango aliyo chora ya nyuani kwa ajili ya nyumba ya Yahweh, vyumba vyote vilivyo zunguka, vyumba vya hifadhi katika nyumba ya Mungu, na hazina za vitu vya Yahweh.

13 בֵּית־ נְעֲבוֹדַת מְלֶאכֶת וּלְכָל־ וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים וּלְמַחְלְקוֹת
nyumba-ya utumishi-wa kazi-ya na-kwa-kazi-yote na-Walawi makuhani na-kwa-makundi-ya
H5656 H4399 H3605 H3881 H3548 H4256

יְהוָה׃ בֵּית־ נְעֲבוֹדַת כְּלֵי וּלְכָל־ יְהוָה
Yahwe nyumba-ya utumishi-wa vyombo-vya na-kwa-vyombo-vyote Yahwe
H3068 H5656 H3627 H3605 H3068

Alimpatia masharti kwa vitengo vya makuhani na Walawi, kwa majukumu walio pangiwa katika nyumba ya Yahweh, na kwa vyombo vyote vinavyo tumika katika nyumba ya Yahweh.

14 לַזָּהָב לַזָּהָב בַּמִּשְׁקָל לְכָל־ כְּלֵי לְעֲבֹדָה
kwa-dhahabu kwa-uzito kwa-dhahabu kwa-vyombo-vyote vyombo-vya utumishi
H2091 H4948 H2091 H3605 H3627 H5656

כְּלֵי לְכָל־ בְּמִשְׁקָל הַכֶּסֶף לְכָל כְּלֵי וְלַעֲבֹדָה
vyombo-vya kwa-vyombo-vyote kwa-uzito fedha vyombo-vya kwa-vyombo-vyote na-utumishi
H3627 H3605 H4948 H3701 H3627 H3605 H5656

וַעֲבֹדָה׃ עֲבֹדָה
na-utumishi utumishi
H5656 H5656

Alimpa uzito wote wa vifaa vya dhahabu kwa kila huduma na vifaa vyote vya fedha, na vitu vyote kwa kila namna ya huduma.

15

וּמְנוֹרָה מְנוֹרָה בְּמִשְׁקָל־ זָהָב וְנֵרֹתֵיהֶם׀ הַזָּהָב לִמְנֹרוֹת וּמִשְׁקָל
na–kinara kinara kwa–uzito–wa dhahabu na–taa–zake vya–dhahabu kwa–vinara na–uzito
H4501 H4501 H4948 H2091 H2091 H4501 H4948

וְנֵרֹתֶיהָ לִמְנוֹרָה בְּמִשְׁקָל׀ הַכֶּסֶף וְלִמְנֹרוֹת וְנֵרֹתֶיהָ
na–taa–zake kwa–kinara kwa–uzito vya–fedha na–kwa–vinara na–taa–zake
H4501 H4948 H3701 H4501

וּמְנוֹרָה׃ מְנוֹרָה כַּעֲבוֹדַת
na–kinara kinara kulingana–na–utumishi–wa
H4501 H4501 H5656

Haya maelekezo yalitolewa kwa uzito, ukijumuisha maelekezo yote ya vinara vya taa vya dhahabu na taa za dhahabu, maelekezo kwa uzito kwa kila vinara vya taa, kwa vinara vya taa vya fedha, na maelekezo kwa matumizi sahihi ya vinara vya taa vyote.

16

לְשֻׁלְחַנוֹת וְכֶסֶף וְשֻׁלְחָן לְשֻׁלְחַן מַזְלְגוֹת לְשֻׁלְחַנוֹת מִשְׁקָל הַזָּהָב וְאֶת־
kwa–meza na–fedha na–meza kwa–meza za–kupanga kwa–meza uzito dhahabu na–DOM
H7979 H3701 H7979 H7979 H4635 H7979 H4948 H2091 H0853

הַכָּסֶף׃
za–fedha
H3701

Alitoa uzito wa dhahabu kwa meza za mkate wa uwepo, kwa kila meza, na uzito wa fedha kwa meza za fedha.

17

הַזָּהָב וְלִכְפוֹרֵי טָהוֹר זָהָב וְהַקְּשׂוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַמְּזָלָגוֹת
vya–dhahabu na–kwa–vikombe safi dhahabu na–vikombe na–mabakuli na–uma
H2091 H2889 H2091 H7184 H4219

לִכְפוֹר בְּמִשְׁקָל הַכֶּסֶף וְלִכְפוֹרֵי וּכְפוֹר לִכְפוֹר בְּמִשְׁקָל
kwa–kikombe kwa–uzito vya–fedha na–kwa–vikombe na–kikombe kwa–kikombe kwa–uzito
H4948 H3701 H4948

וּכְפוֹר׃
na–kikombe

Alitoa uzito wa dhahabu safi kwa uma za nyama, bakuli, na vikombe. Alitoa uzito kwa kila bakuli ya dhahabu, na uzito kwa kila bakuli ya fedha.

18

וּלְתַבְנִית בַּמִּשְׁקָל מְזֻקָּק זָהָב הַקְּטֹרֶת וּלְמִזְבָּח
na–kwa–mchoro–wa kwa–uzito iliyosafishwa dhahabu uvumba na–kwa–madhabahu–ya
H8403 H4948 H2212 H2091 H7004 H4196

יְהוָה׃ בְּרִית־ אֲרוֹן עַל־ וְסֹכְכִים לְפֹרְשִׂים זָהָב׀ הַכְּרֻבִים הַמֶּרְכָּבָה
Yahwe agano–la sanduku–la juu–ya na–kufunika waliotandaza dhahabu makerubi gari
H3068 H1285 H0727 H6566 H2091 H3742 H4818

Alitoa uzito wa dhahabu ya kutakasika kwa madhabahu ya uvumba, na kwa dhahabu kwa ajili ya mchoro wa makerubi waliye tanda mabawa yao na kufunika sanduku la agano la Yahweh.

19

כֻּל הִשְׂכִּיל עָלַי יְהוָה מִיָּד בִּכְתָב הַכֹּל
kazi–yote alinifanya–kuelewa juu–yangu Yahwe kutoka–mkono–wa kwa–maandishi vyote
H3605 H3068 H3027 H3791 H3605

פ הַתַּבְנִית׃ מַלְאֲכוֹת
P mchoro kazi–za
H8403 H4399

Daudi akasema, “ Nimeeka haya katika maandishi kama Yahweh alivyo ni elekeza na kunipa kuelewa kuhusu mchoro.”

וַעֲשֵׂה וֶאֱמַץ חֲזַק בְּנוֹ לִשְׁלֹמֹה דָּוִיד וַיֹּאמֶר 20
na–ufanye na–uwe–imara uwe–hodari mwanawe kwa–Sulemani Daudi Na–akasema
H0553 H2388 H8010 H1732 H0559

אֱלֹהַי אֱלֹהִים יְהוָה כִּי תֵּחָת וְאַל־ תִּירָא אַל־
Mungu–wangu Mungu Yahwe kwa–sababu moyo wala–usivunjike usiogope usiogope
H0430 H0430 H3068 H2865 H0408 H3372 H0408

כָּל־ לִכְלוֹת עַד־ יַעַזְבֶךָּ וְלֹא יַרְפְּךָ לֹא עִמָּךְ
kazi–yote kumaliza hadi hatakutupa wala–hatakutupa hatakuacha hatakuacha yupo–nawe
H3605 H3615 H5704 H3808 H7503 H3808

יְהוָה׃ בֵּית־ עֲבֹדַת מְלֶאכֶת
Yahwe nyumba–ya utumishi–wa kazi–ya
H3068 H5656 H4399

Daudi akasema kwa Sulemani mwanae, “Kuwa hodari na mjasiri. Fanya kazi. Usiogope au kuwa na wasiwasi, kwa kuwa Yahweh Mungu, Mungu wangu, yupo nawe. Hatakuacha wala kukutelekeza mpaka kazi ya huduma ya hekalu la Yahweh imekamilika.

בֵּית עֲבֹדַת לְכָל־ וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים מַחְלְקוֹת וְהִנֵּה 21
nyumba–ya utumishi–wa kwa–utumishi–wote na–Walawi makuhani makundi–ya na–tazama
H5656 H3605 H3881 H3548 H4256 H2009

לְכָל־ בְּחָכְמָה נְדֵיב לְכָל־ מְלָאכָה בְכָל־ וְעִמְּךָ הָאֱלֹהִים
kwa–kila mwenye–hekima mkarimu kwa–kila kazi kwa–kazi–yote na–nawe Mungu
H3605 H2451 H5081 H3605 H4399 H3605 H0430

פ דִּבְּרֶיךָ׃ לְכָל־ הָעָם וְכָל־ וְהַשָּׂרִים עֲבוֹדָה
P neno–lako kwa–kila watu na–watu–wote na–wakuu utumishi
H1697 H3605 H3605 H8269 H5656

Ona, hivi ni vitengo vya makuhani na Walawi kwa huduma katika hekalu la Mungu. Watakuwa nawe, pamoja na wanaume walio tayari na wenye ujuzi, kukusaidia katika kazi na kutenda huduma. Waamuzi na watu wote wako tayari kufuata amri zako.”

Chapter 29

אֶחָד בְּנִי שְׁלֹמֹה הַבָּחוּר לְכָל־ הַמְּלֶאכָה דָּוִיד וַיֹּאמֶר 1
mmoja mwanangu Sulemani kusanyiko kwa–kusanyiko–lote mfalme Daudi Na–akasema
H0259 H8010 H6951 H3605 H4428 H1732 H0559

לֹא כִּי גְדוֹלָה וְהַמְּלָאכָה וְרָךְ נַעַר אֱלֹהִים בּוֹ בְּחַר־
si kwa–sababu kubwa na–kazi na–mwororo kijana Mungu yeye amemchagua
H3808 H4399 H7390 H5288 H0430 H0977

לַיהוָה כִּי הַבִּירָה לְאָדָם׃ אֱלֹהִים
kwa–Yahwe bali jumba kwa–mwanadamu Mungu
H3068 H1002 H0120 H0430

Mfalme Daudi akasema kwa kusanyiko lote, “Sulemani mwanangu, ambaye mwenyewe Mungu amemchagua, bado nimdogo na hana uzoefu, na jukumu ni kubwa. Maana hekalu sio kwa ajili ya watu bali la Mungu.

2

וְהַזָּהָב	אֱלֹהַי	לְבֵית־	הֲכִינוֹתִי	כֹּחִי	וְכָל־
dhahabu	Mungu–wangu	kwa–nyumba–ya	nimeandaa	nguvu–zangu	na–kwa–nguvu–zangu–zote
H2091	H0430				H3605

וְהָעֵצִים	לַבַּרְזֶל	הַבַּרְזֶל	לַנְּחֹשֶׁת	וְהַנְּחֹשֶׁת	לַכֶּסֶף	וְהַכֶּסֶף	לַזָּהָב
na–miti	kwa–chuma	chuma	kwa–shaba	na–shaba	kwa–fedha	na–fedha	kwa–dhahabu
H6086	H1270	H1270			H3701	H3701	H2091

אֶבֶן	וְכֹל	וְרִקְמָה	פֻּוךְ	אַבְנֵי־	וּמִלּוּאִים	שֹׁהַם	אַבְנֵי־	לָעֲצֻמִים
jiwe	na–kila	na–ya–rangi	ustadi	mawe–ya	na–ya–kupamba	shohamu	mawe–ya	kwa–miti
H0068	H3605	H7553	H6320	H0068	H4394	H7718	H0068	H6086

לָרֹב׃	שָׁיִשׁ	וְאַבְנֵי־	יְקָרָה	
kwa–wingi	marumaru	na–mawe–ya	la–thamani	
H7230	H7893	H0068	H3368	

Hivyo nimefanya kwa ubora wangu kutoa kwa ajili ya hekalu la Mungu. Nina toa dhahabu kwa vitu vya kujengwa na dhahabu, fedha kwa vitu vya kujengwa na fedha, shaba kwa vitu vya kujengwa na shaba, nishati kwa vitu vya kujengwa na nishati, na mbao kwa vitu vya kujengwa na mbao. Pia nina toa mawe ya shohamu, mawe ya kupangwa, mawe ya upambaji wandani ya rangi mbali mbali - kila haina ya mawe ya thamani - na marimari kwa wingi.

3

סְגֻלָּה	לִי	יֶשׁ־	אֱלֹהַי	בְּבֵית	בִּרְצוֹתִי	וְעוֹד
mali–yangu	mimi	ninayo	Mungu–wangu	kwa–nyumba–ya	kwa–kupendezwa–kwangu	na–zaidi
H5459		H3426	H0430		H7521	H5750

מִכֹּל־	לְמַעְלָה	אֱלֹהַי	לְבֵית־	נָתַתִּי	וָכֶסֶף	זָהָב	
yote–niliyoandaa	zaidi–ya	Mungu–wangu	kwa–nyumba–ya	ninatoa	na–fedha	dhahabu	
H3605	H4605	H0430		H5414	H3701	H2091	

הַקֹּדֶשׁ׃	לְבֵית	הֲכִינוֹתִי
takatifu	kwa–nyumba	niliyoandaa
H6944		

Sasa, kwasababu ya mapenzi yangu kwa nyumba ya Mungu, Ninatoa hazina yangu binafsi ya dhahabu na fedha. Ninafanya hivi kwa nyongeza kwa yote niliyofanya katika hekalu takatifu:

4

אַלְפַּיִם	וְשִׁבְעַת	אוֹפִיר	מִזְּהַב	זָהָב	כִּכְּרֵי	אַלְפֵּים	שְׁלֹשֶׁת
elfu	na–talanta–saba	Ofiri	kutoka–dhahabu–ya	dhahabu	talanta–za	elfu	talanta–tatu
H0505	H7651	H0211	H2091	H2091	H3603	H0505	H7969

הַבָּתִּים׃	קִירוֹת	לָטְוֹחַ	מְזֻקָּק	לַכֶּסֶף	כִּכַּר־
nyumba	kuta–za	kupaka	iliyosafishwa	fedha	talanta–za
	H7023		H2212	H3701	H3603

talanta za dhahabu elfu tatu kutoka Ofiri, na talanta elfu saba za fedha zilizotakasika, ili kufunika kuta za majengo.

5

מְלָאכָה	וּלְכָל־	לַכֶּסֶף	וְלַכֶּסֶף	לַזָּהָב	לַזָּהָב
kazi	na–kwa–kazi–zote	kwa–fedha	na–kwa–fedha	kwa–dhahabu	kwa–dhahabu
H4399	H3605	H3701	H3701	H2091	H2091

לַיהוָה׃	הַיּוֹם	יָדוֹ	לְמַלְאוֹת	מִתְנַדֵּב	וּמִי	חָרָשִׁים	בְּיַד
kwa–Yahwe	leo	mkono–wake	kujaza	anajitolea	na–nani	mafundi	kwa–mikono–ya
H3068	H3117	H3027	H4390	H5068	H4310	H2796	H3027

Ninachangia dhahabu kwa vitu vya kujengwa na dhahabu, na fedha kwa vitu vya kujengwa na fedha, na kazi zote zinazotakiwa kufanywa na wajenzi. Nani mwingine anataka kuchangia kwa Yahweh leo na kujitoa kwake?”

6 וַיִּתְנַדְּבוּ֙ שָׂרֵי֙ הָאָבֹ֔ות וְשָׂרֵי֙ שִׁבְטֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל וְשָׂרֵי֙ אַלְפִ֔ים וּמֵאֹ֖ות וְשָׂרֵ֣י הַמְלָאכֶ֑ת הַמָּלֶֽךְ׃

Na-wakajitolea wakuu-wa baba wakuu-wa na-wakuu-wa makabila-ya Israeli na-wakuu-wa maelfu mamia na-wakuu-wa kazi-ya mfalme

H5068 H0001 H8269 H7626 H3478 H8269 H0505 H3967 H8269 H4399 H4428

Kisha sadaka za hiari zilitolewa na viongozi wa mababu wa familia zao, viongozi wa makabila ya Israeli, wakuu wa maelfu na mamia, na waamuzi waliojuu ya kazi ya mfalme.

7 וַיִּתְּנ֗וּ לַעֲבֹודַ֤ת בֵּית־הָאֱלֹהִים֙ חֲמֵ֣שֶׁת אֲלָפִ֔ים כִּכָּרִ֖ים זָהָ֑ב וְעֶ֣שֶׂר אַלְפִ֔ים כִּכְּרֵ֖י כֶּ֑סֶף וְרִבֹּ֣ו אַלְפֵ֔י נְחֹ֖שֶׁת וְשִׁמֹונַ֥ת אֲלָפִֽים׃

Na-wakatoa kwa-utumishi-wa nyumba-ya Mungu talanta elfu-tano dhahabu elfu darkoni talanta na-fedha elfu-kumi za fedha, talanta elfu nane za fedha, na talanta za chuma 100, 000.

H5414 H5656 H1004 H3603 H2091 H0430 H2568 H0505 H3603 H3701 H7239 H0150 H3603 H0505 H3967 H1270 H3603 H0505

8 וְהַנִּמְצָ֗א אִתֹּו֙ נָתְנ֔וּ לְאֹוצַ֖ר בֵּית־יְהוָ֑ה בְּיַד־יְחִיאֵ֥ל הַגֵּרְשֻׁנִּֽי׃

na-mwenye naye walitoa kwa-hazina-ya nyumba-ya Yahwe mkono-wa Yehieli Mgershoni

H4672 H0854 H5414 H0214 H3068 H3027 H3171 H1649

Haao walio na mawe ya thamani waliyatoa katika Hazina ya nyumba Yahweh, chini ya usimamizi wa Yehieli, mzao wa Gerishoni.

9 וַיִּשְׂמְח֣וּ הָעָ֗ם כִּ֤י בִלֵּב֙ שָׁלֵ֔מוּ כִּ֥י בְלֵבָ֖ב הִתְנַדְּבֻ֣ם לַיהוָ֑ה וְגַם־דָּוִיד֙ הַמֶּ֣לֶךְ שָׂמֵ֔חַ וּפ גְּדוֹלָֽה׃

Na-wakafurahi watu kwa-moyo wao wote kwa-sababu-ya kujitolea-kwao kwa-sababu Yahwe na-pia Daudi mfalme alifurahi furaha kubwa

H8055 H5068 H3068 H1571 H1732 H4428 H8055 H8057 P

Watu walifurahi kwa ajili ya hizi sadaka za hiari, kwasababu walitoa kwa moyo wao wote kwa Yahweh. Mfalme Daudi pia alifurahi sana.

10 וַיְבָרֶךְ־דָּוִיד֙ אֶת־יְהוָ֔ה לְעֵינֵ֖י כָּל־הַקָּהָ֑ל וַיֹּ֣אמֶר דָּוִ֔יד בָּר֥וּךְ אַתָּ֛ה יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אָבִ֖ינוּ מֵעֹולָ֥ם וְעַד־עֹולָֽם׃

Na-akambariki Daudi Yahwe kusanyiko-lote mbele-ya-macho-ya kusanyiko

H1288 H1732 H3068 H0853 H6951 H3605

umebarikiwa wewe Yahwe Mungu-wa Israeli baba-yetu kutoka-milele hadi milele

H1288 H0559 H1732 H3068 H0430 H3478 H0001 H5769 H5704

Daudi alimbariki Yahweh mbele ya kusanyiko lote. Alisema, “Na uabudiwe, Yahweh, Mungu wa Israeli babu wetu, milele na milele.

11

כָּל	כִּי־	וְהַהוֹד	וְהַנֵּצַח	וְהַתִּפְאֶרֶת	וְהַגְּבוּרָה	הַגְּדֻלָּה	יְהוָה	לְךָ
vyote	kwa–sababu	na–fahari	na–ushindi	na–utukufu	na–nguvu	ukuu	Yahwe	kwako
H3605		H1935	H5331	H8597	H1369	H1420	H3068	

לְרֹאשׁ׃	וְלִכֹּל	וְהַמַּמְלָכָה	הַמִּתְנַשֵּׂא	יְהוָה	לְךָ	וּבָאָרֶץ	בַּשָּׁמַיִם
kuwa–kichwa	juu–ya–wote	na–wewe–umeinuka	ufalme	Yahwe	kwako	na–duniani	mbinguni
	H3605	H4984	H4467	H3068		H0776	H8064

Kwako, Yahweh, kuna ukuu, nguvu, utukufu, ushindi, na enzi. Kwa kuwa yote yalio mbinguni na duniani ni yako. Kwako ni ufalme, Yahweh, na umetukuzwa kama mtawala juu ya vyote.

12

וּבְיָדְךָ	בַּכֹּל	מוֹשֵׁל	וְאַתָּה	מִלְּפָנֶיךָ	וְהַכָּבוֹד	וְהָעֹשֶׁר	
na–mkononi–mwako	juu–ya–vyote	unatawala	na–wewe	kutoka–kwako	na–heshima	na–utajiri	
H3027	H3605	H4910		H6440	H3519	H6239	

לַכֹּל׃	וּלְחַזֵּק	לְגַדֵּל	וּבְיָדְךָ	וּגְבוּרָה	כֹּחַ	
wote	na–kuimarisha	kukuza	na–mkononi–mwako	na–uweza	nguvu	
H3605	H2388	H1431	H3027	H1369		

Utajiri na heshima utoka kwako, unatawala juu ya watu wote. Mkononi mwako kuna nguvu na uwezo. Unao uweza na nguvu ya kuwafanya watu kuwa mkuu na kumpa uweza yeyote.

13

תִּפְאַרְתֶּךָ׃	לְשֵׁם	וּמְהַלְלִים	לָךְ	אֲנַחְנוּ	מוֹדִים	אֱלֹהֵינוּ	וְעַתָּה	
utukufu–wako	jina–la	na–tunasifu	wewe	sisi	tunakushukuru	Mungu–wetu	na–sasa	
H8597	H8034			H0587	H3034	H0430	H6258	

Kisha sasa, Mungu wetu, tunakushukuru na kusifu jina lako tukufu.

14

לְהִתְנַדֵּב	כֹּחַ	נַעְצֹר	כִּי־	עַמִּי	וּמִי	אֲנִי	מִי	וְכִי	
kujitolea	uwezo	tuwe–na–uwezo	kwamba	watu–wangu	na–nani	mimi	nani	na–kwa–kweli	
H5068		H6113			H4310	H0589	H4310		

לָךְ׃	נָתְנוּ	וּמִיָּדְךָ	הַכֹּל	מִמְּךָ	כִּי־	כָּזֹאת	
wewe	tumekupa	na–kutoka–mkononi–mwako	vyote	kutoka–kwako	kwa–sababu	hivyo	
	H5414	H3027	H3605			H2063	

Lakini mimi ni nani, na watu wangu ni nani, tustahili kutoa kwa hiari hivi vitu? Kweli, vitu vyote vya toka kwako, na tumerudisha kwako vilivyo vyako.

15

יָמֵינוּ	וְכַצֵּל	אֲבֹתֵינוּ	כְּכָל־	וְתוֹשָׁבִים	לְפָנֶיךָ	אֲנַחְנוּ	גֵּרִים	כִּי־	
siku–zetu	kama–kivuli	baba–zetu	kama	na–wasafiri	mbele–yako	sisi	wageni	kwa–sababu	
H3117	H6738	H0001	H3605		H6440	H0587	H1616		

מִקָּוֶה׃	וְאֵין	הָאָרֶץ	עַל־	
tumaini	na–hakuna	nchi	juu–ya	
	H0369	H0776		

Kwa kuwa sisi ni wageni na wasafiri mbele zako, mababu zetu wote walikuwa. Siku zetu katika dunia ni kama kivuli, na hakuna tumaini la kubaki duniani.

16

לְךָ	לִבְנוֹת־	הֲכִינֹנּוּ	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הֶהָמוֹן	כָּל	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	
kwako	kujenga	tumeandaa	ambao	huu	wingi	wingi–wote	Mungu–wetu	Yahwe	
	H1129			H2088		H3605	H0430	H3068	

הַכֹּל׃	וּלְךָ	)הוּא(	]היא	מִיָּדְךָ	קָדְשֶׁךָ	לְשֵׁם	בַּיִת
vyote	na–kwako	ni	ni	kutoka–mkononi–mwako	utakatifu–wako	kwa–jina–la	nyumba
H3605		H1931	H1931	H3027	H6944	H8034	

Yahweh Mungu wetu, utajiri wote tulio kusanya kujenga hekalu kwa kuheshimu jina lako - watoka kwako na ni wako.

17

תִּרְצֶה	וּמִישָׁרִים	לֵבָב	בֹּחֵן	אַתָּה	כִּי	אֱלֹהַי	וְיָדַעְתִּי	
unapendezwa–nao	na–uadilifu	moyo	unajaribu	wewe	kwamba	Mungu–wangu	na–ninajua	
H7521	H4339	H3824	H0974			H0430	H3045	

עַמְּךָ	וְעַתָּה	אֱלֹהִי	כָּל־	הִתְנַדַּבְתִּי	לְבָבִי	בְיֹשֶׁר	אֲנִי	
watu–wako	na–sasa	hivi	hivi–vyote	nimejitolea	moyo–wangu	kwa–unyofu–wa	mimi	
	H6258	H0428	H3605	H5068	H3824	H3476	H0589	

לָךְ׃	לְהִתְנַדֵּב־	בְּשִׂמְחָה	רָאִיתִי	פֹּה	הַנִּמְצְאוּ־	
kwako	wakijitolea	kwa–furaha	nimewaona	hapa	waliopatikana	
	H5068	H8057	H7200	H6311	H4672	

Ninajua, Mungu wangu, unachunguza moyo na wapendezwa na unyofu. Kwangu mimi, kwa unyofu wa moyo wangu nimetoa kwa hiari vitu vyote, na sasa natazama kwa furaha watu walio hapa wakitoa tunu kwako.

18

לְעוֹלָם	זֹאת	שָׁמְרָה־	אֲבֹתֵינוּ	וְיִשְׂרָאֵל	יִצְחָק	אַבְרָהָם	אֱלֹהֵי	יְהוָה
milele	hili	hifadhi	baba–zetu	na–Israeli	Isaka	Ibrahimu	Mungu–wa	Yahwe
H5769	H2063	H8104	H0001	H3478	H3327	H0085	H0430	H3068

אֵלֶיךָ׃	לְבָבָם	וְהָכֵן	עַמְּךָ	לְבַב	מַחְשְׁבוֹת	לְיֵצֶר	
kwako	moyo–wao	na–uandae	watu–wako	moyo–wa	mawazo–ya	kwa–mawazo–ya	
H0413	H3824			H3824	H4284	H3336	

yahweh, Mungu wa Ibrahimu, Isaka, na Israeli - mababu zetu - hifadhi hili katika fikra za watu wako. Elekeza mioyo yao kwako.

19

עֵדוֹתֶיךָ	מִצְוֹתֶיךָ	לִשְׁמוֹר	שְׁלֵם	לֵבָב	תֵּן	בְּנִי	וְלִשְׁלֹמֹה	
shuhuda–zako	amri–zako	kushika	mkamilifu	moyo	mpe	mwanangu	na–kwa–Sulemani	
H5715	H4687	H8104	H8003	H3824	H5414		H8010	

פ	הַכִּינוֹתִי׃	אֲשֶׁר־	הַבִּירָה	וְלִבְנוֹת	הַכֹּל	וְלַעֲשׂוֹת	וְחֻקֶּיךָ
P	nimeandaa	ambalo	jumba	na–kujenga	vyote	na–kufanya	na–sheria–zako
			H1002	H1129	H3605		H2708

Mjalie Sulemani mwanangu moyo wa shauku wakutii amri zako, shuhuda za agano lako, na maagizo yako, na kutekeleza mipango hii yote ya kujenga nyumba niliyoiandaa.”

20

יְהוָה	אֶת־	נָא	בָּרְכוּ־	הַקָּהָל	לְכָל־	דָּוִיד	וַיֹּאמֶר	
Yahwe	DOM	tafadhali	mbarikini	kusanyiko	kwa–kusanyiko–lote	Daudi	Na–akasema	
H3068	H0853	H4994	H1288	H6951	H3605	H1732	H0559	

אֲבֹתֵיהֶם	אֱלֹהֵי	לַיהוָה	הַקָּהָל	כָּל־	וַיְבָרְכוּ	אֱלֹהֵיכֶם	
baba–zao	Mungu–wa	Yahwe	kusanyiko	kusanyiko–lote	na–wakambariki	Mungu–wenu	
H0001	H0430	H3068	H6951	H3605	H1288	H0430	

וְלַמֶּלֶךְ׃	לַיהוָה	וַיִּשְׁתַּחֲווּ	וַיִּקְּדוּ	
na–mfalme	Yahwe	na–wakamsujudia	na–wakainamisha	
H4428	H3068	H7812	H6915	

Daudi akasema kwa kusanyiko lote, “Sasa mbariki Yahweh Mungu wenu.” Kusanyiko lote likambariki Yahweh, Munug wa mababu zao, wakainamisha vichwa vyao na kumuabudu Yahweh na kusujudu mbele za mfalme.

21

לַיהוָה	עֹלוֹת	וַיַּעֲלוּ	זְבָחִים	ולַיהוָה	וַיִּזְבַּחוּ	
kwa–Yahwe	sadaka–za–kuteketezwa	na–wakatoa	sadaka	kwa–Yahwe	Na–wakatoa–sadaka	
H3068		H5927	H2077	H3068	H2076	

אֶלֶף	כִּכָּשִׁים	אֶלֶף	אֵילִים	אֶלֶף	פָּרִים	הַהוּא	הַיּוֹם	לְמָחֳרַת׃
elfu	wana–kondoo	elfu	kondoo–dume	elfu	ng'ombe–dume	ile	siku	kesho–yake
H0505	H3532	H0505		H0505	H6499	H1931	H3117	H4283

יִשְׂרָאֵל׃	לְכָל־	לָרֹב	וּזְבָחִים	וְנִסְכֵּיהֶם	
Israeli	kwa–Israeli–yote	kwa–wingi	na–sadaka	na–sadaka–za–vinywaji	
H3478	H3605	H7230	H2077	H5262	

Kwa siku iliyo fuata, wakatoa dhabiu kwa Yahweh na kumtolea sadaka ya kuteketeza. Walitoa sadaka ya ng'ombe elfu moja, kondoo elfu moja, na wana kondoo elfu moja, pamoja na sadaka zao za vinywaji na dhabihu tele kwa Israeli yote.

22

גְּדוֹלָה	בְּשִׂמְחָה	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	לִפְנֵי	וַיִּשְׁתּוּ	וַיֹּאכְלוּ
kubwa	kwa–furaha	ile	siku	Yahwe	mbele–ya	na–wakanywa	Na–wakala
	H8057	H1931	H3117	H3068	H6440	H8354	H0398

וַיִּמְשְׁחוּ	דָּוִיד	בֶּן־	לִשְׁלֹמֹה	שֵׁנִית׀	וַיַּמְלִיכוּ
na–wakamtia–mafuta	Daudi	mwana–wa	Sulemani	mara–ya–pili	na–wakamfanya–mfalme
H4886	H1732		H8010	H8145	

לְכֹהֵן׃	וּלְצָדוֹק	לְנָגִיד	לַיהוָה	
kuwa–kuhani	na–Sadoki	kuwa–mkuu	kwa–Yahwe	
H3548	H6659	H5057	H3068	

Siku ile, walikunywa na kula mbele za Yahweh kwa furaha tele. Walimfanya Sulemani, mwana wa Daudi, mfalme mara ya pili, na kumpaka mafuta ya mamlaka ya Yahweh kuwa mfalme. Pia walimpaka Zadoki mafuta kuwa mfalme.

23

דָּוִיד	תָּחַת־	לְמֶלֶךְ	וַיהוָה	כִּכֹּא	עַל־	שְׁלֹמֹה	וַיֵּשֶׁב	
Daudi	badala–ya	kuwa–mfalme	Yahwe	kiti–cha–enzi–cha	juu–ya	Sulemani	Na–akaketi	
H1732	H8478	H4428	H3068	H3678		H8010	H3427	

יִשְׂרָאֵל׃	כָּל־	אֵלָיו	וַיִּשְׁמְעוּ	וַיַּצְלַח	אָבִיו	
Israeli	Israeli–yote	yeye	na–wakamtii	na–akafanikiwa	baba–yake	
H3478	H3605	H0413	H8085		H0001	

Kisha Sulemani akaketi kwenye kiti cha enzi cha Yahweh kama mfalme baada ya Daudi baba yake. Alifanikiwa, na Israeli yote ikamtii.

24

דָּוִיד	הַמֶּלֶךְ	בְּנֵי	כָּל־	וְגַם	וְהַגִּבֹּרִים	הַשָּׂרִים׀	וְכָל־
Daudi	mfalme	wana–wa	wana–wote–wa	na–pia	na–mashujaa	wakuu	na–wakuu–wote
H1732	H4428		H3605	H1571	H1368	H8269	H3605

הַמֶּלֶךְ׃	שְׁלֹמֹה	תָּחַת	יָד	נָתְנוּ	
mfalme	Sulemani	chini–ya	mkono	walitoa	
H4428	H8010	H8478	H3027	H5414	

Viongozi wote, wanajeshi, na Mfalme Daudi wanae wakaonyesha utii kwa Mfalme Sulemani.

25 וַיְנַתֵּ֣ל יְהוָ֔ה אֶת־שְׁלֹמֹ֖ה לְמַעְלָ֑ה לְעֵינֵ֣י כָל־יִשְׂרָאֵ֗ל

Na-akamkuza Yahwe DOM Sulemani sana mbele-ya-macho-ya Israeli-yote Israeli
H3478 H3605 H4605 H8010 H0853 H3068 H1431

וַיִּתֶּן־לוֹ֙ עַל־יִשְׂרָאֵ֔ל מַלְכ֖וּת אֲשֶׁ֣ר לֹא־הָיָ֑תָה כְּל־מִלְכֵ֥י

na-akampa juu-yake ufalme ambayo haikuwa haikuwa juu-ya mfalme-yeyote
H5414 H4438 H1935 H1961 H3808 H3605

פ לִפְנֵ֥יו מֶֽלֶךְ׃ עַל־יִשְׂרָאֵ֖ל

P mfalme kabla-yake juu-ya Israeli
H4428 H6440 H3478

Yahweh alimheshimu sana Sulemani na kumkirimia nguvu kubwa kuliko mfalme yeyote aliyetangulia kabla yake Israeli.

26 וְדָוִ֥יד בֶּן־יִשָׁ֖י מָלַ֣ךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵֽל׃

Na-Daudi mwana-wa Yese alitawala juu-ya Israeli-yote Israeli
H1732 H3448 H4428 H5921 H3605 H3478

Daudi mwana wa Yese alitawala Israeli yote.

27 וְהַיָּמִ֗ים אֲשֶׁ֤ר מָלַךְ֙ עַל־יִשְׂרָאֵ֔ל מָלַ֥ךְ בְּחֶבְר֖וֹן שֶׁ֣בַע

na-siku ambazo alitawala juu-ya Israeli miaka-arobaini miaka alitawala Hebroni miaka
H3117 H834 H4427 H5921 H3478 H0705 H8141 H4427 H2275 H8141

שָׁנִ֑ים וּבִירוּשָׁלַ֗͏ִם מָלַךְ֙ שְׁלֹשִׁ֣ים וְשָׁלֹ֔וֹשׁ׃

miaka-saba miaka na-Yerusalemu alitawala thelathini na-tatu
H7651 H8141 H3389 H4427 H7970 H7969

Daudi alikuwa mfalme wa Israeli kwa miaka arobaini. Alitawala kwa miaka saba Hebroni na miaka thelathini na tatu Yerusalemu.

28 וַיָּ֣מָת שְׁלֹמֹ֗ה בְּשֵׂיבָ֤ה טוֹבָה֙ שָׂבַ֣ע יָמִ֔ים וְכָב֖וֹד עָשֶׁ֣ר

Na-akafa Sulemani katika-uzee mzuri ameshiba siku na-heshima utajiri
H4191 H8010 H7872 H2896 H7649 H3117 H3519 H6239

וַיִּמְלֹ֣ךְ בְּנ֔וֹ תַּחְתָּֽיו׃

na-akatawala mwanawe badala-yake
H4427 H1121 H8478

Alikufa katika umri mzuri mkubwa, baada ya kufurahia maisha marefu, utajiri na heshima. Sulemani mwanae alitawala baada yake.

29 וְדִבְרֵ֣י דָוִיד֮ הַמֶּ֣לֶךְ הָרִאשֹׁנִים֒ וְהָאַחֲרֹנִ֔ים הִנָּ֖ם כְּתוּבִ֑ים

na-mambo-ya Daudi mfalme ya-kwanza na-ya-mwisho tazama yameandikwa katika
H1697 H1732 H4428 H7223 H0314 H2009 H3789 H5921

עַל־דִּבְרֵ֣י שְׁמוּאֵ֣ל הָרֹאֶ֗ה וְעַל־דִּבְרֵ֤י נָתָן֙ הַנָּבִ֔יא וְעַל־דִּבְרֵ֖י

mambo-ya Samweli mwonaji na-katika mambo-ya Nathani nabii na-katika mambo-ya
H1697 H8050 H7200 H5921 H1697 H5416 H5030 H5921 H1697

גָּ֥ד הַחֹזֶֽה׃

Gadi mwonaji
H1410 H2374

Mafanikio ya mfalme Daudi yameandikwa katika historia ya Samweli nabii, katika historia ya Nathani nabii, na katika historia ya Gadi nabii.

							30
עָבְרוּ	אֲשֶׁר	וְהָעִתִּים	וּגְבוּרָתוֹ	מַלְכוּתוֹ	כָּל־	עִם	
zilipita	ambazo	na–nyakati	na–nguvu–zake	ufalme–wake	ufalme–wake–wote	pamoja–na	
		H6256	H1369	H4438	H3605		

פ	הָאֲרָצוֹת׃	מַמְלְכוֹת	כָּל־	וְעַל	יִשְׂרָאֵל	וְעַל־	עָלָיו׀	
P	nchi	falme–za	falme–zote	na–juu–ya	Israeli	na–juu–ya	juu–yake	
	H0776	H4467	H3605		H3478			

Yalio ekwa kwenye kumbukumbu ni matendo ya utawala wake, mafanikio yake na mambo yalio mdhuru, Israeli, na falme zote za nchi zingine.

2 Chronicles

Chapter 1

אֱלֹהָיו	יַהוָה	מַלְכוּתָו	עַל־	דָּוִיד	בֶּן־	שְׁלֹמֹה	וַיִּתְחַזֵּק	1
Mungu–wake	na–BWANA	ufalme–wake	juu–ya	Daudi	mwana–wa	Sulemani	na–akajiimarisha	
H0430	H3068	H4438		H1732		H8010	H2388	

לְמָעְלָה׃	וַיְנַדְּלֵהוּ	עִמּוֹ
sana	na–akamkuza	pamoja–naye
H4605	H1431	

Selemani mwana wa Daudi, aliimariswa katika utawala wake, na Yahwe Mungu wake alikuwa pamoja naye na alimpa nguvu nyingi sana.

וְהַמֵּאוֹת	הָאֲלָפִים	לְשָׁרֵי	יִשְׂרָאֵל	לְכָל־	שְׁלֹמֹה	וַיֹּאמֶר		2
na–wa–mamia	wa–maelfu	kwa–wakuu	Israeli	kwa–wote	Sulemani	na–akasema		
H3967	H0505	H8269	H3478	H3605	H8010	H0559		

הָאָבוֹת׃	רָאשֵׁי	יִשְׂרָאֵל	לְכָל־	נָשִׂיא	וּלְכָל	וְלַשְׁפָּטִים
baba	vichwa–vya	Israeli	wa–wote	kiongozi	na–kwa–kila	na–kwa–waamuzi
H0001		H3478	H3605		H3605	H8199

Sulemani akasema kwa Israleli wote, na maakida wa maelfu na wa mamia, na kwa waamuzi, na kwa kila mfalme kiongozi katika Israeli yote, wakuu wa kaya.

אֲשֶׁר	לַבָּמָה	עִמּוֹ	הַקָּהָל	וְכָל־	שְׁלֹמֹה	וַיֵּלְכוּ		3
ambayo	mahali–pa–juu	pamoja–naye	kusanyiko	na–wote	Sulemani	na–wakaenda		
	H1116		H6951	H3605	H8010	H3212		

עָשָׂה	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהִים	מוֹעֵד	אֹהֶל	הָיָה	שָׁם	כִּי־	בְּגִבְעוֹן
alifanya	ambayo	ya–Mungu	ya–kukutania	hema	ilikuwa	huko	kwa–sababu	katika–Gibeoni
	H0430	H4150	H0168	H1961	H8033		H1391	

בַּמִּדְבָּר׃	יְהוָה	עֶבֶד־	מֹשֶׁה
jangwani	BWANA	mtumishi–wa	Musa
	H3068	H5650	H4872

Hivyo Sulemani na kusanyiko lote wakaenda pamoja naye sehemu ya juu iliyokuwa Gibeoni, maana ndipo palikuwepo hema ya kukutania ya Mungu, ambayo Musa mtumishi wa Yahwe, alikuwa ameitengeneza jangwani.

דָּוִיד	לוֹ	בָּהֵכִין	יְעָרִים־מִקִּרְיַת	דָּוִיד	הֶעֱלָה	הָאֱלֹהִים	אֲרוֹן	אֲבָל	4
Daudi	kwa–hilo	alipoandaa	kutoka–Kiriath-Yearimu	Daudi	alileta	la–Mungu	sanduku	lakini	
H1732			H7157	H1732	H5927	H0430	H0727	H0061	

בִּירוּשָׁלִָם׃	אֹהֶל	לוֹ	נָטָה־	כִּי
katika–Yerusalemu	hema	kwa–hilo	aliisimamisha	kwa–sababu
H3389	H0168		H5186	

Lakini Daudi alikuwa ameleta pale sanduku la Mungu kutoka Kiriath yeriam hadi sehemu ambayo alikuwa ametayarisha, maana alikuwa ameliandalia hema huko katika Yerusalemu.

									5
חוּר	בֶּן־	אוּרִי	בֶּן־	בְּצַלְאֵל	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַנְחֹשֶׁת	וּמִזְבַּח	
Huri	mwana–wa	Uri	mwana–wa	Besaleli	alifanya	ambayo	ya–shaba	na–madhabahu	
H2354		H0221		H1212				H4196	

וְהַקֶּהָל׃	שְׁלֹמֹה	וַיִּדְרְשֵׁהוּ	יְהוָה	מִשְׁכַּן	לִפְנֵי	שָׁם
na–kusanyiko	Sulemani	na–akaitafuta	ya–BWANA	maskani	mbele–ya	aliweka
H6951	H8010	H1875	H3068	H4908	H6440	

Zaidi ya hayo, madhabahu ya shaba iliyotengenezwa na Bezaleli mwana wa uri mwana wa Huri ilikuwepo huko kabla ya mbele ya madhabahu ya Yahwe; Sulemani na kusanyiko wakaenda ilikokuwa. (Maandiko ya zamani yanasema

									6
אֲשֶׁר	יְהוָה	לִפְנֵי	הַנְחֹשֶׁת	מִזְבַּח	עַל־	שָׁם	שְׁלֹמֹה	וַיַּעַל׀	
ambayo	BWANA	mbele–ya	ya–shaba	madhabahu	juu–ya	huko	Sulemani	na–akapanda	
	H3068	H6440		H4196		H8033	H8010	H5927	

אָלֶף׃	עֹלוֹת	עָלָיו	וַיַּעַל	מוֹעֵד	לְאֹהֶל
elfu	sadaka–za–kuteketezwa	juu–yake	na–akatoa	ya–kukutania	kwa–hema
H0505			H5927	H4150	H0168

Selemani akaenda huko kwenye kwenye madhabahu ya shaba mbele za Yahwe, ambayo ilikuwepo mahali pa hema ya kukutamia, na akatoa sadaka elfu za kuteketezwa juu yake.

									7
אֶתֶּן־	מָה	שְׁאַל	לוֹ	וַיֹּאמֶר	לִשְׁלֹמֹה	אֱלֹהִים	נִרְאָה	הַהוּא	בַּלַּיְלָה
nikupe	nini	omba	kwake	na–akasema	kwa–Sulemani	Mungu	alitokea	huo	usiku–huo
H5414	H4100	H7592		H0559	H8010	H0430	H7200	H1931	H3915

לָךְ׃
wewe

Mungu akamtokea Selemani usiku huo na akasema kwake, “Omba! Nikupe nini?”

									8
תֶּסֶד	אָבִי	דָּוִיד	עִם־	עָשִׂיתָ	אַתָּה	לֵאלֹהִים	שְׁלֹמֹה	וַיֹּאמֶר	
fadhili	baba–yangu	Daudi	kwa	ulifanya	wewe	kwa–Mungu	Sulemani	na–akasema	
	H0001	H1732				H0430	H8010	H0559	

תַּחְתָּיו׃	וְהִמְלַכְתָּנִי	גָּדוֹל
badala–yake	na–ukaniimilisha	kubwa
H8478		

Selemani akasema kwa Mungu, “Umeonesha agano la uaminifu mkuu kwa Daudi baba yangu, na umenifanya mfalme katika nafasi yake.

									9
כִּי	אָבִי	דָּוִיד	עִם	דִּבַּרְתָּ	יֶאֱמַן	אֱלֹהִים	יְהוָה	עַתָּה	
kwa–sababu	baba–yangu	Daudi	pamoja–na	neno–lako	iwe–imara	Mungu	BWANA	sasa	
	H0001	H1732		H1697	H0539	H0430	H3068	H6258	

הָאָרֶץ׃	כַּעֲפַר	רַב	עַם	עַל־	הִמְלַכְתָּנִי	אַתָּה
ya–nchi	kama–mavumbi	wengi	watu	juu–ya	umenimilisha	wewe
H0776	H6083					

Sasa, Yahwe Mungu, ahadi yako kwa Daudi baba yangu itimie, maana umenifanya mfalme juu ya watu wengi kama mavumbi ya dunia.

וְאָבוֹאָה הַזֶּה הָעָם־ לִפְנֵי וְאֵצְאָה לִי מִמֶּנִּי תֵּן־ וּמַדָּע חָכְמָה עַתָּה 10
na-niingie hawa watu-hawa mbele-ya ili-nitoke mimi nipe na-maarifa hekima sasa
H0935 H2088 H6440 H3318 H5414 H4093 H2451 H6258

ס הַנָּדוֹל׃ הַזֶּה עַמְּךָ אֶת־ יִשְׁפֹּט מִי כִּי־
¶ wakubwa hawa watu-wako (kielezi) atakayehukumu ni-nani kwa-sababu
H2088 H0853 H8199 H4310

Sasa nipe hekima na maarifa, ili niweze kuwaongoza watu hawa, maana ni nani anayeweza kuwaamua watu wako, ambao ni wengi sana kwa idadi?”

עִם־ זֹאת הָיְתָה אֲשֶׁר יַעַן לִשְׁלֹמֹה וְאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר־ 11
pamoja-na hii ilikuwa ambayo kwa-sababu kwa-Sulemani Mungu na-akasema
H2063 H1961 H3282 H8010 H0430 H0559

שִׂנְאֶיךָ נֶפֶשׁ וְאֵת וְכָבוֹד נְכָסִים עֹשֶׁר שָׁאֲלָתָ וְלֹא־ לְבָבֶךָ
za-wachukiao nafsi wala na-heshima mali utajiri uliomba na-hukuomba moyo-wako
H8130 H5315 H0853 H3519 H5233 H6239 H7592 H3808 H3824

וּמַדָּע חָכְמָה לְךָ לַאֲשֶׁר־ שָׁאָלְתָ לֹא רַבִּים יָמִים וְגַם־
na-maarifa hekima kwa-ajili-yako lakini-uliomba uliomba haukuomba nyingi siku na-wala
H4093 H2451 H7592 H7592 H3808 H3117 H1571

עָלָיו׃ הִמְלַכְתָּךְ אֲשֶׁר עַמִּי אֶת־ תִּשְׁפּוֹט אֲשֶׁר
juu-yao nimekumilisha ambao watu-wangu (kielezi) utahukumu ambayo
H0853 H8199

Mungu akasema kwa Selemani, “Kwa kuwa hili lilikuwa kwenye moyo wako, na kwa kuwa hujaomba mali, utajiri, au heshima, wala maisha ya wale wanaokuchukia, wala maish marefu kwa jili yako binafsi, lakini umeomba hekima na maarifa kwa ajili yako, ili uwatawale watu wangu, ambao juu yao nimekufanya mfame, na hivi ndivyo nitafanya.

לָךְ אֶתֵּן־ וְכָבוֹד וּנְכָסִים וְעֹשֶׁר לָךְ נָתוּן וְהַמַּדָּע הַחָכְמָה 12
wewe nitakupa na-heshima na-mali na-utajiri wewe umepewa na-maarifa hekima
H5414 H3519 H5233 H6239 H5414 H4093 H2451

וְאַחֲרֶיךָ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר לַמְּלָכִים כֵּן הָיָה לֹא־ וְאֲשֶׁר
na-baada-yako kabla-yako ambao kwa-wafalme hivyo ilikuwa hakukuwa ambayo
H6440 H4428 H1961 H3808

כֵּן׃ יִהְיֶה־ לֹא
hivyo itakuwa hakutakuwa
H1961 H3808

Sasa nitakupa hekima na maarifa, pia nitakupa mali na utajiri, na heshima, kuliko wafalme wote waliokuwepo kabla yako walivyokuwa, na baada yako hakuna yeyote atakayekuwa navyo.”

מִלִּפְנֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּגִבְעוֹן אֲשֶׁר־ לַבָּמָה שְׁלֹמֹה וַיָּבֹא 13
kutoka-mbele-ya Yerusalemu katika-Gibeoni ambayo mahali-pa-juu Sulemani na-akaja
H6440 H3389 H1391 H1116 H8010 H0935

פ יִשְׂרָאֵל׃ עַל־ וַיִּמְלֹךְ מוֹעֵד אָהֶל
¶ Israeli juu-ya na-akatawala ya-kukutania hema
H3478 H4150 H0168

Kwa hiyo Selemani akaenda Yerusalemu kutoka sehemu ya juu iliyokuwepo Gibeoni, kutoka mbele ya hema ya kukutania; akatawala juu ya Israeli.

14 וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי־לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם־הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלָם׃

na-akakusanya Sulemani magari na-wapanda-farasi na-ikawa kwake elfu na-mia-nne magari ya-magari na-pamoja-na mfalme katika-Yerusalemu

na-akawaweka katika miji ya magari mia elfu elfu na-kumi-na-mbili elfu wapanda-farasi

Selemani akakusanya magari na wanaume waendesha farasi, naye alikuwa na magari 1, 400 na waendesha farasi kumi na mbili elfu ambao aliwaweka katika miji ya magari, pamoja naye, mfalme katika Yerusalemu.

15 וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב כַּאֲבָנִים אֵת בִּירוּשָׁלַם כְּעֻמֵּי הַשְּׁפֵלָה לָרֹב׃

na-akafanya mfalme (kielezi) fedha na dhahabu kama-mawe na katika-Yerusalemu kama-mierezi ambayo kwa-wingi katika-tambarare

Mfalme akatengeneza fedha na dhahabu kuwa vitu vya kawaida kama mawe katika Yerusalemu, na mbao za mierezi kuwa kama miti ya mikuyu iliyomo katika nyanda za chini.

16 וּמוֹצָא סוּסִים לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֶה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ מִקְוֶה בְּמִחִיר׃

na-chanzo cha-farasi kwa-Sulemani kutoka-Misri na-kutoka-Kue wafanyabiashara wa-mfalme waliwachukua kutoka-Kue kwa-bei

Selemani katika uagizaji wa farasi kutoka Misiri, wafanya biashara wake walinunua farasi kutoka Misiri kwa bei stahiki.

17 וַיַּעֲלוּ וַיּוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם שֵׁשׁ מֵאוֹת בְּכֶסֶף וְסוּס מֵאָה בְּחֲמִשִּׁים וְכֵן לְכָל־מַלְכֵי הַחִתִּים וּמַלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ׃

na-walileta na-wakatoa kutoka-Misri gari kwa-mia-sita ya-fedha mia na-farasi

kwa-wote na-hivyo wafalme wa-Wahiti wafalme wa-Aramu kwa-mia-na-hamsini na-mia

kwa-mikono-yao waliwatoa

Waliagiza gari kutoka Misiri kwa shekeli mia sita za fedha, na farasi mmoja kwa shekeli 150. Pia walinunua kutoka kwa wafalme wa Wahiti na wafalme wa Washamu.

Chapter 2

1 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃

na-akasema Sulemani kujenga nyumba la-Yahwe kwa-jina nyumba na-nyumba kwa-ufalme-wake

Sasa Selemani akaamuru kulijengea nyumba jina la Yahwe na nyumamba kwa ajili ya ikulu ya ufalme wake.

2

וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סַבָּל וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר וְשָׁשֶׁת אֲלָפִים מְנַצְּחִים עֲלֵיהֶם׃

na-akahesabu Sulemani elfu-sabini elfu mtu wabeba-mizigo na-elfu-themanini elfu
H8010 H7657 H0505 H0376 H5449 H8084 H0505

na-wasimamizi juu-yao elfu-tatu elfu na-mia-sita elfu
H5329 H7969 H0505 H8337 H3967

mlimani wachonga-mawe mtu
H2022 H2672 H0376

פ
[]

Selemeni akateua wanaume elfu sabini wabebe mizigo, na wanaume elfu themanini wa kukata mbao katika mlima, na wanaume 3, 600 kwa ajili ya kusimamia.

3

וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־חוּרָם מֶלֶךְ־צֹר לֵאמֹר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ

na-akatuma Sulemani kwa Huramu mfalme-wa Tiro kusema ulifanya kama-ulivyofanya
H7971 H8010 H0413 H2361 H4428 H6865 H0559 H3427 H3588

עִם־דָּוִיד אָבִי וַתִּשְׁלַח־לוֹ לִבְנוֹת־לוֹ בַּיִת לָשֶׁבֶת׃

kwa Daudi baba-yangu na-ukamtumia kwake kujenga mierezi kwake nyumba kukaa
H0413 H1732 H0001 H7971 H3427 H1129 H0730 H3427 H1004 H3427

בְּנֵי׃

ndani-yake

Selemani akatuma ujumbe kwa Hiramu, mfalme wa Tiro, ukisema, “Kama ulivyofanya na Daudi baba yangu, ulivyomtumia magogo ya mierezi ili ajenge nyumba ya kuishi, fanya hivyo hivyo na mimi.

4

הִנֵּה אֲנִי בֹנֶה־בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי לְהַקְדִישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת־סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם תָּמִיד וְעֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל־יִשְׂרָאֵל׃

tazama mimi ninajenga nyumba kwa-jina la-Yahwe Mungu-wangu kuweka-wakfu kwake mbele-yake kufukiza uvumba-wenye harufu-nzuri na-mpangilio wa-daima kwa-Sabato na-jioni asubuhi na-sadaka-za-kuteketezwa na-kwa-miezi-mipya na-kwa-sikukuu
H2009 H0589 H1129 H1004 H3068 H8034 H1004 H6942 H6440 H7004 H5561 H4635 H8548 H7676 H6153 H1242 H5927 H4150

za-Yahwe Mungu-wetu milele hii juu-ya Israeli
H3068 H0430 H5769 H2063 H5921 H3478

Tazama, niko karibu kujenga nyumba kwa ajili ya jina la Yahwe Mungu wangu, kuiweka wakfu kwake, kwa ajili ya kumtolea sadaka za kuteketezwa zenye viungo vitamu mbele zake, kwa ajili ya mkate wa uwepo, na kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa asubuhi na jioni, katika siku za Sabato na za mwezi mpya, na katika sikukuu zilizoteuliwa kwa ajili ya Yahwe Mungu wetu. Hii itakuwa milele, kwa Israeli.

5

וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־אֲנִי בוֹנֶה בֵּן גָּדוֹל כִּי־כְגָדוֹל אֱלֹהֵינוּ מִכָּל־הָאֱלֹהִים׃

na-nyumba ambayo mimi ninajenga ni-kubwa kwa-sababu mkubwa Mungu-wetu
H1004 H0834 H0589 H1129 H3644 H3588 H1419 H0430

kuliko-miungu yote
H3605 H0430

Nyumba nitakayoijenga itakuwa kubwa sana, maana Mungu wetu ni mkuu kuliko miungu mingine yote.

6

וּמִי (na-nani) H4310 יַעְצָר־ (ataweza-kushikilia) H6113 כֹּחַ (nguvu) לְבִנְוֹת־ (kumjengea) H1129 לוֹ (yeye) בַּיִת (nyumba) כִּי (kwa-sababu) הַשָּׁמַיִם (mbingu) H8064

וּשְׁמֵי (na-mbingu) H8064 הַשָּׁמַיִם (za-mbingu) H8064 לֹא (haziwezi) H3808 יְכַלְכְּלֻהוּ (kumtosha) H3557 וּמִי (na-mimi) H4310 אֲנִי (mimi) H0589 אֲשֶׁר (ambaye) אֶבְנֶה־ (nijenge) H1129 לוֹ (kwake) בַּיִת (nyumba)

כִּי (isipokuwa) אִם־ (tu) לְהַקְטִיר (kufukiza) לְפָנָיו׃ (mbele-yake) H6440

Lakini ni nani anayeweza kumjengea Mungu nyumba, kama dunia yote na hata mbigu yenyewe haviwezi kumtosha? Mimi ni nani hata nimjengee nyumba, ispokuwa sadaka kwa ajili ya sadaka za kufukiza mbele zake?

7

וְעַתָּה (na-sasa) H6258 שְׁלַח־ (tuma) H7971 לִי (kwangu) אִישׁ־ (mtu-mwenye) H0376 חָכָם (hekima) H2450 לַעֲשׂוֹת (kufanya-kazi) בַּזָּהָב (kwa-dhahabu) H2091 וַבַּכֶּסֶף (na-kwa-fedha) H3701

וְיֹדֵעַ (na-anayejua) H3045 וּתְכֵלֶת (na-buluu) H8504 וְכַרְמִיל (na-nyekundu) H3758 וּבָאַרְגָּמָן (na-kwa-zambarau) H0710 וּבַבַּרְזֶל (na-kwa-chuma) H1270 וּבַנְּחֹשֶׁת (na-kwa-shaba)

וּבִירוּשָׁלַ͏ִם (na-Yerusalemu) H3389 בִּיהוּדָה (Yuda) H3063 עִמִּי (pamoja-nami) אֲשֶׁר (ambao) הַחֲכָמִים (mafundi) עִם־ (pamoja-na) פִּתּוּחִים (michongo) לְפַתֵּחַ (kuchonga)

אָבִי׃ (baba-yangu) H0001 דָּוִיד (Daudi) H1732 הֵכִין (aliandaa) אֲשֶׁר (ambao)

Kwa hiyo nileteeni mtu mwenye ujuzi wa kazi katika kazi ya dhahabu, fedha, shaba, na chuma, na ya dhambarau, na nyekundu, na sufu ya samawati, mtu anayejua kutengeza aina zote za mapambo ya mbao. Atakuwa na watu wenye ustadi waliopamoja nami katika Yuda na Yerusalemu, ambao Daudi baba yangu aliwaweka.

8

וְשִׁלַּח־ (na-unitumie) H7971 לִי (kwangu) עֲצֵי־ (miti-ya) H6086 אֲרָזִים (mierezi) בְּרוֹשִׁים (miberoshi) H1265 וְאַלְגּוּמִּים (na-misandali) H0418 מֵהַלְּבָנוֹן (kutoka-Lebanoni) H3844 כִּי (kwa-sababu)

אֲנִי (mimi) יָדַעְתִּי (najua) H3045 אֲשֶׁר (kwamba) עֲבָדֶיךָ (watumishi-wako) H5650 יוֹדְעִים (wanajua) H3045 לִכְרוֹת (kukata) H3772 עֲצֵי־ (miti-ya) H6086 לְבָנוֹן (Lebanoni) H3844 וְהִנֵּה (na-tazama) H2009

עִם־ (pamoja-na) עֲבָדֶיךָ׃ (watumishi-wako) H5650 עֲבָדַי (watumishi-wangu) H5650

Nitumieni pia mierezi, miberoshi, na miti ya msandali kutoka Lebanoni, maana najua ya kuwa watumishi wako wanajua jinsi ya kukata mbao katika Lebanoni. Angalia, watumishi wangu watakuwa na watumishi wako,

9

וּלְהָכִין (na-kuandaa) לִי (kwangu) עֵצִים (miti) לֶרֹב (kwa-wingi) H7230 כִּי (kwa-sababu) הַבַּיִת (nyumba) אֲשֶׁר־ (ambayo) אֲנִי (mimi) H0589 בוֹנֶה (ninajenga) H1129

וְהַפְלֵא׃ (na-ya-ajabu) H6381 גָּדוֹל (ni-kubwa)

ili kwamba watayarishe mbao nyingi kwa ajili yangu, maana nyumba ninayotaka kuijenga itakuwa kubwa na ya ajabu.

מַכּוֹת	וְחִטִּים	נָתַתִּי׀	הָעֵצִים	וְלִכְרֹתֵי	וְלַחֹטְבִים	וְהִנֵּה	10
zilizopigwa	ngano–zilizopigwa	nimewapa	miti	wakatao	kwa–wakataji	na–tazama	
H4347	H2406	H5414	H6086	H3772	H2404	H2009	

וְיַ֫יִן	אֶ֫לֶף	עֶשְׂרִים	כֹּרִים	וּשְׁעֹרִ֫ים	אֶ֫לֶף	עֶשְׂרִים	כֹּרִים	לַעֲבָדֶ֫יךָ
na–divai	elfu	elfu–ishirini	kori	na–shayiri	elfu	elfu–ishirini	kori	kwa–watumishi–wako
H3196	H0505	H6242		H8184	H0505	H6242		H5650

פ	:אֶ֫לֶף	עֶשְׂרִים	בַּתִּים	וְשֶׁמֶן	אֶ֫לֶף	עֶשְׂרִים	בַּתִּים
[]	elfu	elfu–ishirini	bathi	na–mafuta	elfu	elfu–ishirini	bathi
	H0505	H6242	H1324	H8081	H0505	H6242	H1324

Angalia, nitawapa watumishi wako, watu watakaozikata mbao, kori ishirini elfu za ngano ya aridhini, kori ishirini elfu za shayiri, bathi ishirini elfu za mvinyo, na bathi ishirini elfu za mafuta.” (Maandishsi ya kale yanasema: “kori ishirini elfu za ngano kama chakula”).

שְׁלֹמֹה	אֶל־	וַיִּשְׁלַח	בִּכְתָב	צֹר	מֶ֫לֶךְ־	חוּרָם	וַיֹּאמֶר	11
Sulemani	kwa	na–akatuma	kwa–barua	Tiro	mfalme–wa	Huramu	na–akasema	
H8010	H0413	H7971	H3791	H6865	H4428	H2361	H0559	

מֶ֫לֶךְ׃	עֲלֵיהֶם	נָתַנְךָ	עַמּוֹ	אֶת־	יְהוָה	בְּאַהֲבַת
mfalme	juu–yao	amekuweka	watu–wake	kwa–watu–wake	wa–Yahwe	kwa–upendo
H4428		H5414		H0853	H3068	H0160

Kisha Hiramu, mfalme wa Tiro, akajibu kwa maandishi, ambayo alimtumia Selemani: “Kwa kuwa Yahwe anawapenda watu wake, amekufanya kuwa mfalme juu yao.”

אֶת־	עָשָׂה	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	בָּרוּךְ	חוּרָם׀	וַיֹּאמֶר	12
mbingu	alifanya	ambaye	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	abarikiwe	Huramu	na–akasema	
H0853			H3478	H0430	H3068	H1288	H2361	H0559	

יוֹדֵעַ	חָכָם	בֵּן	הַמֶּלֶךְ	לְדָוִיד	נָתַן׀	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם
anayejua	mwenye–hekima	mwana	mfalme	Daudi	alimpa	ambaye	nchi	na	mbingu
H3045	H2450		H4428	H1732	H5414		H0776	H0853	H8064

לְמַלְכוּתוֹ׃	וּבֵית	לַיהוָה	בַּיִת	יִבְנֶה־	אֲשֶׁר	וּבִינָה	שֵׂכֶל
kwa–ufalme–wake	na–nyumba	kwa–Yahwe	nyumba	atajenga	ambaye	na–ufahamu	akili
H4438		H3068		H1129		H0998	H7922

Zaidi ya hayo, Hiramu akasema, “Abarikiwe Yahwe, Mungu wa Israeli, aliyeziumba mbingu na dunia, amempa Daudi mwana mwenye hekima, mwenye karama ya busara na uelewa, ambaye atajenga nyumba kwa aajili ya Yahwe, na nyumba kwa ajili ya ufalme wake.

:אָבִי	לְחוּרָם	בִּינָה	יוֹדֵעַ	חָכָם	אִישׁ־	שָׁלַחְתִּי	וְעַתָּה	13
baba–yangu	Huramu	ufahamu	anayejua	hekima	mtu–mwenye	nimetuma	na–sasa	
H0001	H2361	H0998	H3045	H2450	H0376	H7971	H6258	

Sasa nimemtum mtu mwenye ujuzi, mwenye karama ya uelewa, Hiramu, mtaalamu wangu.

14 בֶּן־ מִן־ בְּנוֹת דָּן וְאָבִיו אִישׁ־ צֹרִי יוֹדֵעַ
mwana-wa kutoka binti za-Dani na-baba-yake mtu-wa Tiro anayejua
H0802 H1323 H1835 H0001 H0376 H6876 H3045

לַעֲשׂוֹת כָּזָהָב־ וְכַכֶּסֶף בַּבְּחֹשֶׁת כַּבַּרְזֶל כָּאֲבָנִים וּבָעֵצִים
kufanya-kazi kwa-dhahabu na-kwa-fedha kwa-shaba kwa-chuma kwa-mawe na-kwa-miti
H2091 H3701 H0068 H1270 H6086

בָּאַרְגָּמָן כָּאַרְמֶן בַּתְּכֵלֶת כַּבֻּץ וּבַכִּתִּים וּבַכַּרְמִיל וּלְפַתֵּחַ כָּל־ פִּתּוּחַ
kwa-zambarau kwa-buluu na-kwa-kitani na-kwa-nyekundu na-kuchonga kila mchongo
H0713 H8504 H0948 H3758 H3605 H6603

וְלַחְשֹׁב כָּל־ לַחֲשֹׁבֶת עִם־ וַחֲכָמַי חֲכָמֶיךָ
na-kubuni kila ubunifu pamoja-na na-mafundi mafundi-wako
H2803 H3605 H4284 H2450 H2450

אֲשֶׁר יִנָּתֶן־ לוֹ אֲבִיךָ׃ דָּוִיד אֲדֹנִי
ambao utakaopewa kwake baba-yako Daudi wa-bwana-wangu
H0001 H1732 H0113

Ni mwana wa mwanamke wa binti za Dani. Baba yake alikuwa mtu kutoka Tiro. Ana ujuzi katika kazi za dhahabu, fedha, shaba, chuma, mawe, na katika mbao, na katika dhambarau, samawati, na sufu yenkundu, na kitani safi. Pia ana ujuzi katika kutengeneza michoro ya aina yoyote na katika kubuni kitu chochote. Apatiwe nafsi miongoni mwa watumishi wako wenye ujuzi, na pamoja na wale wa bwana wangu, Daudi, baba yako.

15 וְעַתָּה חַטִּים וְהַשְּׂעֹרִים וְהַיַּיִן הַשָּׁמֶן אֲשֶׁר אָמַר אֲדֹנִי יִשְׁלַח
na-sasa ngano na-shayiri na-divai mafuta ambayo alisema bwana-wangu atume
H6258 H2406 H8184 H3196 H8081 H0559 H0113 H7971

לַעֲבָדָיו׃ kwa-watumishi-wake H5650

Sasa, ngano na shayiri, mafuta na mvinyo, ambayo bwana wangu aliisema, na apeleke sasa vitu hivi kwa watumishi wake.

16 וְנַחְנוּ נִכְרֹת מִן־ הַלְּבָנוֹן כְּכָל־ צָרְכְּךָ וּנְבִיאֵם לְךָ
na-sisi tutakata kutoka Lebanoni kwa-kadiri-ya mahitaji-yako na-tutaileta kwako
H0587 H3772 H4480 H3844 H3605 H6878 H0935

עֵצִים מִן־ יָפוֹ וְאַתָּה תַּעֲלֶה אֹתָם יְרוּשָׁלִַם׃ פ
miti kutoka ya-Yafa na-wewe utaipandisha hiyo Yerusalemu []
H6086 H3305 H0859 H5927 H3389

בַּיָּם עַל־ יַד־ רַפְסֹדוֹת
bahari juu-ya kwa-matepe
H3220 H7513

Tutakata mbao kutoka Lebanoni, mbao nyingi kadri unavyohitaji. Tutazileta kwako kama mitumbwi kupitia bahari kwenda Yafa, na utazibeba hadi Yerusalemu.”

17 וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה כָּל־ אַנְשֵׁי הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי
na-akahesabu Sulemani wote watu wageni ambao katika-nchi ya-Israeli baada-ya
H8010 H3605 H0376 H1616 H0834 H0776 H3478

אֲבִיו דָּוִיד אֲשֶׁר סְפָרָם וַיִּמָּצְאוּ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
baba-yake Daudi alihesabu ambayo na-wakapatikana mia-moja na-hamsini elfu
H0001 H1732 H5610 H0834 H4672 H3967 H2572 H0505

וְשֶׁשׁ מֵאוֹת׃ mia na-mia-sita H3967 H8337 וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים elfu na-elfu-tatu H0505 H7969

Selemani akawahesabu watu wageni waliokuwa katika nchi ya Israeli, kwa kutumia njia ya Daudi, baba yake, aliyoitumia kuwahesabu. Walikutwa wako 153, 600.

וּשְׁמֹנִים סַבָּל אֶלֶף שִׁבְעִים מֵהֶם וַיַּעַשׂ 18
na-elfu-themanini wabeba-mizigo elfu elfu-sabini kutoka-miongoni-mwao na-akawafanya
H8084 H5449 H0505 H7657 H1992

מְנַצְּחִים מֵאוֹת וְשֵׁשׁ אֲלָפִים וּשְׁלֹשֶׁת בָּהָר חֹצֵב אֶלֶף
wasimamizi mia na-mia-sita elfu na-elfu-tatu mlimani wachonga-mawe elfu
H5329 H3967 H8337 H0505 H7969 H2022 H2672 H0505

הָעָם׃ אֶת־ לְהַעֲבִיד
watu watu kuwafanyisha-kazi
H0853 H5647

Miongoni mwao aliwateua sabini elfu ili wabebe mizigo, themanini elfu kuwa wakataji wa mbao katika milima, na 3, 600 kuwa wasimamizi wa kuwasimamia watu wafanye kazi.

Chapter 3

בְּהַר יְרוּשָׁלַ͏ִם בִּירוּשָׁלַ͏ִם יְהוָה בֵּית־ אֶת־ לִבְנוֹת שְׁלֹמֹה וַיָּחֶל 1
katika-mlima Yerusalemu Yahwe nyumba-ya nyumba-ya kujenga Sulemani na-akaanza
H2022 H3389 H3068 H0853 H1129 H8010

דָּוִיד בִּמְקוֹם הֵכִין אֲשֶׁר אָבִיהוּ לְדָוִיד נִרְאָה אֲשֶׁר הַמֹּרִיָּה
pa-Daudi mahali aliandaa ambapo baba-yake kwa-Daudi alitokea ambapo Moria
H1732 H4725 H0001 H1732 H7200 H4179

הַיְבוּסִי׃ אָרְנָן בְּגֹרֶן
Myebusi wa-Ornani katika-uwanja-wa-kupuria
H2983 H0771 H1637

Kisha Selemani akaanza kuijenga nyumba ya Yahwe katika Yerusalemu juu ya Mlima Moria, ambako Yahwe alimtokea Daudi baba yake. Aliandaa sehemu ambayo Daudi aliikusudia, katika sakafu ya kupuria ya Arauna Myebusi.

לְמַלְכוּתוֹ׃ אַרְבָּע בִּשְׁנַת בַּשֵּׁנִי הַשֵּׁנִי בַּחֹדֶשׁ לִבְנוֹת וַיָּחֶל 2
wa-ufalme-wake nne mwaka-wa wa-pili wa-pili mwezi-wa-pili kujenga na-akaanza
H4438 H0702 H8141 H8145 H8145 H2320 H1129

Alianza kujenga siku ya pili ya mwezi wa pili, katika mwaka wa nne wa utawala wake.

אַמּוֹת הָאָרֶךְ הָאֱלֹהִים בַּיִת אֶת־ לִבְנוֹת שְׁלֹמֹה הוּסַד וְאֵלֶּה 3
dhiraa urefu ya-Mungu nyumba nyumba-ya kujenga wa-Sulemani msingi na-hizi
H0753 H0430 H0853 H1129 H8010 H3245 H0428

עֶשְׂרִים׃ אַמּוֹת וְרֹחַב שִׁשִּׁים אַמּוֹת הָרִאשׁוֹנָה בַּמִּדָּה
ishirini dhiraa na-upana sitini dhiraa cha-kwanza kwa-kipimo
H6242 H7341 H8346 H7223

Sasa hivi ndinyo vipimo vya ule msingi ambao Selemani alijenga kwa ajili ya nyumba ya Mungu. Akitumia mtindo wa vipimo vya zamani, urefu ulikuwa mikono sitini, na upana ulikuwa mikono ishirini.

אַמּוֹת הַבַּיִת רֹחַב־ פְּנֵי עַל־ הָאָרֶךְ פְּנֵי עַל־ אֲשֶׁר וְהָאוּלָם 4
dhiraa nyumba upana-wa uso mbele-ya urefu uso mbele-ya ambao na-ukumbi
H7341 H6440 H0753 H6440 H0197

טָהוֹר׃ זָהָב מִפְּנִימָה וַיְצַפֵּהוּ וְעֶשְׂרִים מֵאָה וְהַגֹּבַהּ עֶשְׂרִים
safi dhahabu ndani na-akaupaka na-ishirini mia na-urefu ishirini
H2889 H2091 H6441 H6823 H6242 H3967 H1363 H6242

Urefu wa ukumbi mbele ya nyumba ulikuwa mikono ishirini, ukilingana na upana wa nyumba, urefu wake kwenda juu pia ulikuwa mikono ishirini, na Selemani akaifunika sehemu ya ndani kwa dhahabu halisi.

טוֹב	זָהָב	וַיְחַפֵּהוּ	בְּרוֹשִׁים	עֵץ	חִפָּה	הַגָּדוֹל	הַבַּיִת	וְאֶת	5
nzuri	dhahabu	na-akaipaka	miberoshi	miti-ya	aliifunika	kubwa	nyumba	na-nyumba	
	H2091	H2645	H1265	H6086	H2645			H0853	

וְשַׁרְשְׁרוֹת׃	תְּמָרִים	עָלָיו	וַיַּעַל
na-mikufu	mitende	juu-yake	na-akaweka
H8333	H8561		H5927

Akailitengeneza paa la ukumbi mkuu kwa miti ya miberoshi, ambayo aliifunika kwa dhahabu halisi, na ambayo aliifunika kwa miti ya mitende na minyororo.

זְהָב	וְהַזָּהָב	לְתִפְאֶרֶת	יְקָרָה	אֶבֶן	הַבָּיִת	אֶת־	וַיְצַף	6
dhahabu	na-dhahabu	kwa-uzuri	ya-thamani	mawe	nyumba	nyumba	na-akaipamba	
H2091	H2091	H8597	H3368	H0068		H0853	H6823	

פַּרְוָיִם׃
ya-Parvaimu
H6516

Akaipamba nyumba kwa vito vya thamani; dhahabu ilikuwa dhahabu kutoka Parvaimu.

זָהָב	וְדַלְתוֹתָיו	וְקִירוֹתָיו	הַסִּפִּים	הַקָּרוֹת	הַבַּיִת	אֶת־	וַיְחַף	7
dhahabu	na-milango-yake	na-kuta-zake	vizingiti	boriti	nyumba	nyumba	na-akaifunika	
H2091		H7023		H6982		H0853	H2645	

ס	הַקִּרוֹת׃	עַל־	כְּרוּבִים	וּפִתָּח
[]	kuta	juu-ya	makerubi	na-akachonga
	H7023		H3742	

Pia akazifunika boriti zake, vizingiti, kuta, na milango kwa dhahabu; akachonga makerubi juu ya kuta zake.

פְּנֵי	עַל־	אֲרֻכּוֹ	הַקְּדָשִׁים	קֹדֶשׁ	בָּיִת־	אֶת־	וַיַּעַשׂ	8
uso	mbele-ya	urefu-wake	pa-Patakatifu	Patakatifu	nyumba-ya	nyumba-ya	na-akafanya	
H6440		H0753	H6944	H6944		H0853		

זָהָב	וַיְחַפֵּהוּ	עֶשְׂרִים	אַמּוֹת	וְרָחְבּוֹ	עֶשְׂרִים	אַמּוֹת	הַבַּיִת	רֹחַב־
dhahabu	na-akaipaka	ishirini	dhiraa	na-upana-wake	ishirini	dhiraa	nyumba	upana-wa
H2091	H2645	H6242		H7341	H6242			H7341

מֵאוֹת׃	שֵׁשׁ	לְכִכָּרִים	טוֹב
mia	mia-sita	kwa-talanta	nzuri
H3967	H8337	H3603	

Akaijenga sehemu ya patakatifu pa patakatifu. Urefu wake ulilingana na upana wa nyumba, mikono ishirini, na upana wake pia ulikuwa mikono ishirini. Aliifunika kwa dhahabu halisi, thamani yake ilikuwa talanta mia sita.

זָהָב׃	חִפָּה	וְהָעֲלִיּוֹת	זָהָב	חֲמִשִּׁים	לְשֶׁקֶל	לְמִסְמְרוֹת	וּמִשְׁקָל	9
dhahabu	alivifunika	na-vyumba-vya-juu	dhahabu	hamsini	shekeli	wa-misumari	na-uzito	
H2091	H2645	H5944	H2091	H2572	H8255	H4548	H4948	

Uzito wa misumari ulikuwa shekeli hamsini za dhahabu. Alizifunika sehemu za juu kwa dhahabu.

צַעֲצָעִים	מַעֲשֵׂה	שְׁנַיִם	כְּרוּבִים	הַקְּדָשִׁים	קֹדֶשׁ	בְּבֵית־	וַיַּעַשׂ	10
kuchongwa	kazi-ya	wawili	makerubi	pa-Patakatifu	Patakatifu	nyumba-ya	na-akafanya	
H6816	H4639	H8147	H3742	H6944	H6944			

זָהָב׃	אֹתָם	וַיְצַפּוּ	
dhahabu	wao	na-akawapaka	
H2091	H0853	H6823	

Akachonga makerubi wawili kwa ajili ya sehemu za patakatifu pa patakatifu, wahunzi wakayafunika kwa dhahabu. (Maandishi ya kale yanasema: makerubi wawili waliochongwa kwenye mbao).

11

מַגַּעַת	חָמֵשׁ	לְאַמָּה	הָאֶחָד	כְּנַף	עֶשְׂרִים	אַמָּה	אֹרֶךְ	הַכְּרוּבִים	וְכַנְפֵי
likigusa	tano	dhiraa	moja	bawa	ishirini	dhiraa	urefu–wake	makerubi	na–mabawa–ya
H5060	H2568		H0259	H3671	H6242		H0753	H3742	H3671

הָאַחֵר׃	הַכְּרוּב	לִכְנַף	מַגִּיעַ	חָמֵשׁ	אַמָּה	הָאַחֶרֶת	וְהַכָּנָף	הַבַּיִת	לְקִיר
mwingine	kerubi	bawa–la	likigusa	tano	dhiraa	lingine	na–bawa	nyumba	ukuta–wa
H0312	H3742	H3671	H5060	H2568		H0312	H3671		H7023

Mabawa ya makerubi yalikuwa na urefu wa mikono ishirini yote kwa pamoja; bawa la kerubi mmoja lilikuwa na urefu wa mikono mitano, lilifikia kwenye ukuta wa chumba; bawa jingine lilikuwa na urefu wa mikono mitano pia.

12

הָאַחֶרֶת	וְהַכָּנָף	הַבָּיִת	לְקִיר	מַגִּיעַ	חָמֵשׁ	אַמָּה	הָאֶחָד	הַכְּרוּב	וּכְנַף
lingine	na–bawa	nyumba	ukuta–wa	likigusa	tano	dhiraa	moja	la–kerubi	na–bawa
H0312	H3671		H7023	H5060	H2568		H0259	H3742	H3671

הָאַחֵר׃	הַכְּרוּב	לִכְנַף	דְּבֻקָּה	חָמֵשׁ	אַמָּה	
mwingine	kerubi	bawa–la	likiungana	tano	dhiraa	
H0312	H3742	H3671	H1695	H2568		

Bawa la kerubi mwingine lilikuwa mikono mitano, likifikia kwenye ukuta wa chumba; bawa lake jingine lilikuwa mikono mitano pia, likigusana na bawa la kerubi wa kwanza.

13

עַל־	עֹמְדִים	וְהֵם	עֶשְׂרִים	אַמָּה	פְּרָשִׂים	הָאֵלֶּה	הַכְּרוּבִים	כְּנָפֵי
juu–ya	wamesimama	na–wao	ishirini	dhiraa	yaliyotandazwa	hawa	makerubi	mabawa–ya
	H5975	H1992	H6242		H6566	H0428	H3742	H3671

ס	לַבָּיִת׃	וּפְנֵיהֶם	רַגְלֵיהֶם	
[]	kuelekea–nyumba	na–nyuso–zao	miguu–yao	
		H6440	H7272	

Mabawa ya makerubi hawa yalienea jumla ya mikono mitano. Makerubi yalisimama kwa miguu yake, na nyuso zake zikiuelekea ukumbi mkuu.

14

וַיַּעַל	וּבְוּץ	וְכַרְמִיל	וְאַרְגָּמָן	תְּכֵלֶת	הַפְּתֻכֶת	אֶת־	וַיַּעַשׂ
na–akaweka	na–kitani	na–nyekundu	na–zambarau	buluu	pazia	pazia	na–akafanya
H5927	H0948	H3758	H0713	H8504	H6532	H0853	

ס	כְּרוּבִים׃	עָלָיו	
[]	makerubi	juu–yake	
	H3742		

Akatengeneza pazia la samawati, dhambarau, na sufu nyekundu, na kitani safi, na akachora makerubi juu yake.

15

וְהַצָּפֶת	אֹרֶךְ	וְחָמֵשׁ	שְׁלֹשִׁים	אַמָּה	שְׁנַיִם	עמוּדִים	הַבַּיִת	לִפְנֵי	וַיַּעַשׂ
na–taji	urefu	na–tano	thelathini	dhiraa	mbili	nguzo	nyumba	mbele–ya	na–akafanya
H6858	H0753	H2568	H7970		H8147	H5982		H6440	

ס	חָמֵשׁ׃	אַמָּה	רֹאשׁוֹ	עַל־	אֲשֶׁר־
[]	tano	dhiraa	kichwa–chake	juu–ya	ambalo
	H2568				

Selemani pia akatengeneza nguzo mbili, kila moja ikiwa na urefu wa mikono thelathini na tano kwenda juu, kwa maana mbele ya nyumba; taji ambazo zilikuwa juu ya nguzo zilikuwa na urefu wa mikono mitano kwenda juu.

16 וַיַּעַשׂ שַׁרְשְׁרוֹת בַּדְּבִיר וַיִּתֵּן עַל־רֹאשׁ הָעַמֻּדִים
na-akafanya mikufu chumba-cha-ndani na-akaweka juu-ya vichwa vya-nguzo
H8333 H1687 H5414 H5982

וַיַּעַשׂ רִמֹּנִים מֵאָה וַיִּתֵּן בְּשַׁרְשְׁרוֹת׃
na-akafanya makomamanga mia na-akaweka kwenye-mikufu
H7416 H3967 H5414 H8333

Akatengeneza minyororo kwa ajili ya nguzo na akaiweka juu yake, pia akatengeneza maakomamanga mia moja na akayaunganisha kwenye minyororo.

17 וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּדִים לִפְנֵי הַהֵיכָל אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמֹאל
na-akasimamisha nguzo mbele-ya uso hekalu moja upande-wa-kulia na-moja upande-wa-kushoto
H0853 H5982 H6440 H1964 H0259 H3225 H0259 H8042

וַיִּקְרָא שֵׁם־הַיָּמִין יָכִין וְשֵׁם הַשְּׂמֹאלִי בֹּעַז׃ ס
na-akaiita jina-la upande-wa-kulia Yakini na-jina la-kushoto Boazi
H7121 H8034 H3225 H3199 H8034 H8040 H1162

Akazisimamisha nguzo mbele ya hekalu, mkono wa kulia, na nyingine mkono wa kushoto; akaiita nguzo ya kulia Yakini, na nguzo ya kushoto akaiita Boazi.

Chapter 4

1 וַיַּעַשׂ מִזְבַּח נְחֹשֶׁת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּתַיִם קוֹמָתוֹ׃ ס
na-akafanya madhabahu ya-shaba ishirini dhiraa urefu-wake na-ishirini dhiraa upana-wake kimo-chake
H4196 H6242 H0753 H6242 H7341 H6967

Vivile akatengeneza madhabahu ya shaba; urefu wake ulikuwa mikono ishirini, na upana wake ulikuwa mikono ishirini.

2 וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל־שְׂפָתוֹ
na-akafanya bahari bahari ya-kuyeyushwa kumi dhiraa kutoka-ukingo-wake hadi ukingo
H0853 H3220 H3332 H6235 H0853 H8193 H0413

עָגֻל סָבִיב וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה וְקָו שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב׃
mviringo kuzunguka na-tano dhiraa na-kamba thelathini dhiraa hiyo kuzunguka ikizunguka
H5696 H5439 H2568 H0853 H5439 H7970 H0853 H5439 H5437

Pia akatengeneza bahari ya mduara ya chuma cha kuyeyushwa, mikono kumi kutoka ukingo hadi ukingo. Urefu wake kwenda juu ulikuwa mikono mitano, na bahari ilikuwa na mzunguko wa mikono thelatinini.

עֲשֵׂר	אֹתוֹ	סוֹבְבִים	סָבִיב֙	וְסָבֵ֣יב	לוֹ֮	תַּחַת	בְּקָרִ֒ים	וּדְמוּת	3
kumi	hiyo	wakiizunguka	kuzunguka	kuzunguka	kwake	chini–yake	wa–ng'ombe	na–mfano	
H6235	H0853	H5437	H5439	H5439		H8478	H1241	H1823	

יְצוּקִים	הַבָּקָר֙	טוּרִ֣ים֙	שְׁנַ֔יִם	סָבִ֖יב	הַיָּ֑ם	אֵת־	מַקִּיפִ֣ים	בָּאַמָּ֔ה
walioyeyushwa	ng'ombe	safu	safu–mbili	kuzunguka	bahari	bahari	wakiizunguka	dhiraa
H3332	H1241	H2905	H8147	H5439	H3220	H0853		

בְּמֵצַ֥ק קָתָֽוֹ׃	
wakati–wa–kuyeyusha	
H4166	

Chini ya kingo kuzunguka bahari kulikuwapo ng'ombe dume, kumi kila mkono,

צָפוּנָה	וּפְנִים	שְׁלֹשָׁה	בָּקָר֙	עָשָׂר֙	שְׁנַ֣יִם	עַל־	עוֹמֶ֔ד		4
kaskazini	wakielekea	watatu	ng'ombe	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili	juu–ya	imesimama		
H6828	H6437	H7969	H1241	H6240	H8147		H5975		

פְּנִים	וּשְׁלֹשָׁה֙	נֶגְבָּה֙	פְּנִ֣ים	וּשְׁלֹשָׁ֔ה	יָמָּ֖ה	וּפְנִ֑ים	וּשְׁלוּשָׁ֣ה	
wakielekea	na–watatu	kusini	wakielekea	na–watatu	magharibi	wakielekea	na–watatu	
H6437	H7969	H5045	H6437	H7969	H3220	H6437	H7969	

בָּיְתָה׃	אַחֹרֵיהֶ֔ם	וְכָל־	מִלְמָעְלָ֖ה	עֲלֵיהֶ֑ם	וְהַיָּ֣ם	מִזְרָחָ֔ה	
ndani	za–nyuma	na–sehemu–zao	juu	juu–yao	na–bahari	mashariki	
	H0268	H3605	H4605		H3220	H4217	

Bahari ilisimama juu ya ng'ombe wa kulima kumi na wawili, watatu wakiangalia kaskazini, watatu wakiangalia magharibi, na watatu wakiangalia kusini, na watatu wakiangalia mashariki. Bahari iliwekwa juu yao, na robo ya sehemu zao za nyuma zote zilikuwa ndani.

פָּרַח	כְּוֹס	שִׂפַת־	כְּמַעֲשֵׂה	וּשְׂפָתוֹ֙	פֶּ֣תַח	וְעָבְיוֹ֮		5
ua–la	kikombe	ukingo–wa	kama–kazi–ya	na–ukingo–wake	nyanda	na–unene–wake		
H6525		H8193	H4639	H8193	H2947	H5672		

ס	יָכִ֑יל׃	אֲלָפִ֣ים	שְׁלֹשֶׁת֙	בַּתִּ֔ים	מַחֲזִ֖יק	שְׁוֹשַׁנָּ֥ה	
[]	inashika	elfu	elfu–tatu	bathi	inashika	yungiyungi	
	H3557	H0505	H7969	H1324	H2388	H7799	

Bahari ilikuwa nene kama upana wa mkono, na ukingo wake ulikuwa kama ukingo wa kikombe, kama ua la yungi. Bahari ilikuwa na mabafu elfu tatu ya maji.

וַחֲמִשָּׁה	מִיָּמִ֔ין	חֲמִשָּׁה֙	לַיְּתֵ֣ן	עֲשָׂרָ֔ה	כִּיּוֹרִ֖ים	וַיַּעַשׂ		6
na–matano	upande–wa–kulia	matano	na–akaweka	kumi	mabeseni	na–akafanya		
H2568	H3225	H2568	H5414	H6235	H3595			

יָרֵיחוּ	הָעוֹלָ֔ה	מַעֲשֵׂה֙	אֵת־	בָּהֶ֔ם	לְרָחְצָ֖ה	מִשְּׂמֹאוֹל֙	
wanaosha	sadaka–ya–kuteketezwa	kazi–ya	kazi–ya	ndani–yake	kunawa	upande–wa–kushoto	
H1740		H4639	H0853		H7364	H8040	

ס	בּוֹ׃	לַכֹּהֲנִ֔ים	לְרָחְצָ֖ה	וְהַיָּ֣ם	בָּ֑ם	
[]	ndani–yake	kwa–makuhani	kunawa	na–bahari	ndani–yake	
		H3548	H7364	H3220		

Pia akatengeneza birika kumi kwa ajili ya kuoshea vitu; tano akaziweka mkono wa kulia, na tano akaziweka kushoto; vifaa vilivyotumika katika kufanayia sadaka za kuteketezwa zilipaswa kuoshwa ndani ya hizo birika. Bahari, vilevile ilikuwa kwa ajili ya makauhani kuoga humo.

וַיִּתֵּן	כְּמִשְׁפָּטָם	עֲשֵׂר	הַזָּהָב	מְנֹרוֹת	אֶת־	וַיַּעַשׂ	7
na–akaviweka	kama–sheria–yake	kumi	dhahabu	vinara–vya	vinara–vya	na–akafanya	
H5414	H4941	H6235	H2091	H4501	H0853		

ס	מִשְׁמָאוֹל׃	וְחָמֵשׁ	מִימִין	חָמֵשׁ	בָּהֵיכָל	
[]	upande–wa–kushoto	na–vitano	upande–wa–kulia	vitano	hekaluni	
	H8040	H2568	H3225	H2568	H1964	

Akatengeza vinara vya taa kumi vya dhahabu ambavyo vilitengenezwa kutokana na maelekezo ya jinsi vilivyopaswa kuwa; akaviweka hekaluni, vitanao mkno wa kulia, na vitano mkono wa kushoto.

וַחֲמִשָּׁה	מִימִין	חֲמִשָּׁה	בָּהֵיכָל	וַיַּנַּח	עֲשָׂרָה	שֻׁלְחָנוֹת	וַיַּעַשׂ	8
na–tano	upande–wa–kulia	tano	hekaluni	na–akaziweka	kumi	meza	na–akafanya	
H2568	H3225	H2568	H1964	H3240	H6235	H7979		

מֵאָה׃	זָהָב	מִזְרְקֵי	וַיַּעַשׂ	מִשְׁמָאוֹל	
mia	ya–dhahabu	mabakuli	na–akafanya	upande–wa–kushoto	
H3967	H2091	H4219		H8040	

Akatengeneza meza kumi na kuziweka hekaluni, tano upande wa kulia, na tano upande wa kushoto. Akatengeneza birika mia moja za dhahabu.

לָעֲזָרָה	וּרְלָתוֹת	הַגְּדוֹלָה	וְהָעֲזָרָה	הַכֹּהֲנִים	חֲצַר	וַיַּעַשׂ		9
ya–ua	na–milango	mkubwa	na–ua–mkubwa	makuhani	ua–wa	na–akafanya		
H5835			H5835	H3548				

נְחֹשֶׁת׃	צִפָּה	וְדַלְתוֹתֵיהֶם	
shaba	akaipaka	na–milango–yake	
	H6823		

Zaidi ya hayo akatengeneza mahakama ya makuhani na mahakama kuu, na milangu kwa ajili ya mahakama, akaifunika milango yake kwa shaba.

נֻגְבָּה׃	מִמּוּל	קֶדְמָה	הַיְמָנִית	מִכֶּתֶף	נָתַן	הַיָּם	וְאֶת־	10
kusini	kuelekea	mashariki	kulia	upande–wa	aliweka	bahari	na–bahari	
H5045	H4136		H3233	H3802	H5414	H3220	H0853	

Akaiweka bahari upande wa kulia wa nyumba, masharika, ikielekea upande wa kusini.

וַיְכַל	ס	הַמְזָרְקוֹת	וְאֶת־	הַיָּעִים	וְאֶת־	הַסִּירוֹת	אֶת־	חוּרָם	וַיַּעַשׂ	11
na–akamaliza	[]	mabakuli	na	sepetu	na	sufuria	sufuria	Huramu	na–akafanya	
H3615		H4219	H0853	H3257	H0853		H0853	H2361		

שְׁלֹמֹה	לַמֶּלֶךְ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַמְּלָאכָה	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	חוּרָם)(	]חירם[
Sulemani	kwa–mfalme	alifanya	ambayo	kazi	kazi	kufanya	Huramu	[]
H8010	H4428			H4399	H0853		H2461	H2438

הָאֱלֹהִים׃	בְּבֵית
ya–Mungu	katika–nyumba
H0430	

Huramu akayatengeza masufuria, majembe, na mabakuli ya kunyunyizia. Hivyo Huramu akamaliza kazi aliyofanya kwa ajili ya mfalme Selemani katika nyumba ya Mungu:

שְׁתַּיִם	וְהַשְּׁבָכוֹת	שְׁתַּיִם	הָעַמּוּדִים	רֹאשׁ	עַל־	וְהַכֹּתָרוֹת	וְהַגֻּלּוֹת	שְׁנַיִם	עַמּוּדִים	12
mbili	na–wavu	mawili	vya–nguzo	vichwa	juu–ya	na–mataji	na–matundu	mbili	nguzo	
H8147	H7639	H8147	H5982			H3805	H1543	H8147	H5982	

הָעַמּוּדִים׃	רֹאשׁ	עַל־	אֲשֶׁר	הַכֹּתָרוֹת	גֻּלּוֹת	שְׁתֵּי	אֶת־	לְכַסּוֹת
vya–nguzo	vichwa	juu–ya	ambayo	ya–mataji	ya–matundu	mawili	matundu	kufunika
H5982				H3805	H1543	H8147	H0853	H3680

zile nguzo mbili, taji mfano wa upinde zilizo kuwa juu ya zile nguzo mbili, na nyavu mbili za za mapambo zilizofunika zile taji mbili mfano wa upinde zilizokuwa juu ya zile nguzo.

13

טוּרִים	שְׁנַיִם	הַשְּׁבָכוֹת	לִשְׁתֵּי	מֵאוֹת	אַרְבַּע	הָרִמּוֹנִים	וְאֶת־	
safu	safu–mbili	mbili	kwa–wavu	mia	mia–nne	makomamanga	na–makomamanga	
H2905	H8147	H7639	H8147	H3967	H0702	H7416	H0853	

אֲשֶׁר	הַכְּתָרוֹת	גֻּלּוֹת	שְׁתֵּי	אֶת־	לְכַסּוֹת	הָאֶחָת	לַשְּׁבָכָה	רִמּוֹנִים׃
ambayo	ya–mataji	ya–matundu	mawili	matundu	kufunika	moja	kwa–wavu	makomamanga
	H3805	H1543	H8147	H0853	H3680	H0259	H7639	H7416

הָעַמּוּדִים׃	פְּנֵי	עַל־
wa–nguzo	uso	juu–ya
H5982	H6440	

Alikuwa ametengeneza makomamanga mia nne kwa ajili ya zile nyavu za mapambo: safu mbili za makomamanga kwa kila wavu ili kufunika vimbe mbili zilizo kuwa juu ya nguzo.

14

הַמְּכֹנוֹת׃	עַל־	עָשָׂה	הַכִּיֹּרוֹת	וְאֶת־	עָשָׂה	הַמְּכֹנוֹת	וְאֶת־
vitako	juu–ya	alifanya	mabeseni	na–mabeseni	alifanya	vitako	na–vitako
H4350			H3595	H0853		H4350	H0853

Pia akavitengeneza vitako na mabirika juu ya kitako,

15

תַּחְתָּיו׃	עָשָׂר	שְׁנֵים־	הַבָּקָר	וְאֶת־	אֶחָד	הַיָּם	אֶת־	
chini–yake	kumi–na–mbili	kumi–na–mbili	ng'ombe	na–ng'ombe	moja	bahari	bahari	
H8478	H6240	H8147	H1241	H0853	H0259	H3220	H0853	

bahari moja na wale ng'ombe kumi na wawili chini yake,

16

כְּלֵיהֶם	כָּל־	וְאֶת־	הַמִּזְלָגוֹת	וְאֶת־	הַיָּעִים	וְאֶת־	הַסִּירוֹת	וְאֶת־	
vyombo–vyake	kila	na–vyombo	uma	na–uma	sepetu	na–sepetu	sufuria	na–sufuria	
H3627	H3605	H0853		H0853	H3257	H0853		H0853	

נְחֹשֶׁת	יְהוָה	לְבֵית	שְׁלֹמֹה	לַמֶּלֶךְ	אָבִיו	חוּרָם	עָשָׂה
shaba	ya–Yahwe	kwa–nyumba	Sulemani	kwa–mfalme	baba–yake	Huramu	alifanya
	H3068		H8010	H4428	H0001	H2361	

מָרוּק׃
iliyong'arishwa
H4838

pia masufuria, majembe, nyuma za nyama, na vyombo vingine vyote. Huramu mtaalamu akavifanya kwa ajili ya Mfalme Selemani, kwa ajili ya nyumba ya Yahwe, vya shaba iliyong'arishwa.

17

סֻכּוֹת	בֵּין	הָאֲדָמָה	בַּעֲבִי	הַמֶּלֶךְ	יְצָקָם	הַיַּרְדֵּן	בְּכִכַּר	
Sukothi	kati–ya	wa–ardhi	katika–udongo–mzito	mfalme	aliyeyusha	la–Yordani	katika–bonde	
H5523	H0996	H0127	H5645	H4428	H3332	H3383	H3603	

צְרֵדָתָה׃	וּבֵין
Serada	na–kati–ya
H6868	H0996

Mfalme alikuwa amevisubu katika uwanda wa Yordani, katika udongo wa mfinyanzi kati kati ya Sukothi na Sereda.

18

כִּי	מְאֹד	לָרֹב	הָאֵלֶּה	הַכֵּלִים	כָּל־	שְׁלֹמֹה	וַיַּעַשׂ	
kwa–sababu	sana	kwa–wingi	hivi	vyombo	vyombo–hivi	Sulemani	na–akafanya	
	H3966	H7230	H0428	H3627	H3605	H8010		

פ	הַנְּחֹשֶׁת׃	מִשְׁקַל	נֶחְקַר	לֹא	
[]	wa–shaba	uzito	haukuhesabiwa	haukuhesabiwa	
		H4948	H2713	H3808	

Hivyo ndivyo Selemani alivyovitengeneza vyombo vyote kwa wingi; kwa kweli, uzito wa shaba haukuweza kujulikana.

19

הָאֱלֹהִים	בֵּית	אֲשֶׁר	הַכֵּלִים	כָּל־	אֶת	שְׁלֹמֹה	וַיַּעַשׂ
ya–Mungu	nyumba	ambavyo	vyombo	vyombo–vyote	vyombo	Sulemani	na–akafanya
H0430			H3627	H3605	H0853	H8010	

לֶחֶם	וַעֲלֵיהֶם	הַשֻּׁלְחָנוֹת	וְאֶת־	הַזָּהָב	מִזְבַּח	וְאֶת
mikate	na–juu–yake	meza	na–meza	ya–dhahabu	madhabahu	na–madhabahu
H3899		H7979	H0853	H2091	H4196	H0853

הַפָּנִים׃
ya–Wonyesho
H6440

Selemani akazitengeza samani zote ambazo zilikuwa kwenye nyumba ya Mungu, pia madhabahu ya dhahabu, na meza ambazo juu yake mkate wa uwepo ulipaswa kuwekwa;

20

הַדְּבִיר	לִפְנֵי	כַּמִּשְׁפָּט	לְבַעֲרָם	וְנֵרֹתֵיהֶם	הַמְּנֹרוֹת	וְאֶת־
chumba–cha–ndani	mbele–ya	kama–sheria	kuwashwa	na–taa–zake	vinara	na–vinara
H1687	H6440	H4941			H4501	H0853

סָגוּר׃	זָהָב
safi	dhahabu
H5462	H2091

vinara pamoja na taa zake, ambazo zilitengezwa ili kumulika mbele ya chumba cha ndani—hivi vilitengenezwa kwa dhahabu halisi;

21

זָהָב׃	מִכְלוֹת	הוּא	זָהָב	וְהַמֶּלְקָחַיִם	וְהַנֵּרוֹת	וְהַפָּרַח
dhahabu	dhahabu–kamili	hiyo	dhahabu	na–mikasi	na–taa	na–maua
H2091	H4357	H1931	H2091	H4457		H6525

na maua, taa, na makoleo, ya dhahabu, dhahabu safi.

22

הַבַּיִת	וּפֶתַח	סָגוּר	זָהָב	וְהַמַּחְתּוֹת	וְהַכַּפּוֹת	וְהַמִּזְרָקוֹת	וְהַמְּזַמְּרוֹת
wa–nyumba	na–mlango	safi	dhahabu	na–vyetezo	na–vijiko	na–mabakuli	na–mikasi
	H6607	H5462	H2091	H4289	H3709	H4219	H4212

לַהֵיכָל	הַבָּיִת	וְדַלְתֵי	הַקֳּדָשִׁים	לְקֹדֶשׁ	הַפְּנִימִיּוֹת	דַּלְתוֹתָיו
ya–hekalu	ya–nyumba	na–milango	pa–Patakatifu	ya–Patakatifu	ya–ndani	milango–yake
H1964			H6944	H6944	H6442	

זָהָב׃
dhahabu
H2091

Pia mikasi ya taa, na mabakuli, vijiko, na vikaango vya sadaka za kuteketezwa vyote vilitengenezwa kwa dhahabu safi. Kuhusu mlanago wa kuingilia kwenye nyumba, milango yake ya ndani kwenye patakatifu pa patakatifu na milango ya nyumba, ambayo ni, ya hekalu, ilitengenezwa kwa dhahabu.

Chapter 5

1 וַתִּשְׁלַ֣ם kwa-nyumba ya-Yahwe ס
na-ikakamilika kazi-yote kazi alifanya ambayo Sulemani
H3605 H4399 H8010 H3068 []

שְׁלֹמֹ֔ה וַיָּבֵ֣א na-akaleta Sulemani vitu-vitakatifu vya-Daudi baba-yake וְאֶת־אָבִ֖יו vitu-vitakatifu na-fedha fedha הַכֶּ֑סֶף
H8010 H0935 H0853 H1732 H0001 H0853 H6944 H0853 H3701

וְאֶת־ na-dhahabu dhahabu וְאֶת־ na-vyombo-vyote vyombo כָּל־ vyombo-vyote הַכֵּלִ֗ים aliweka נָתַ֤ן katika-hazina בְּאֹצְר֣וֹת
H0853 H2091 H0853 H3627 H3605 H5414 H0214

בֵּ֥ית ya-nyumba פ
ya-Mungu הָאֱלֹהִֽים׃ []
H0430

Wakati ilipomalizika kazi aliyofanya Selemani kwa ajili ya Yahwe, Selemani akapeleka vitu ndani, ambavyo Daudi, baba yake, aliviweka wakifu kwa kusudi hilo, pamoja na zile fedha, dhahabu, na vyombo vyote akavileta ndani ya hazina ya nyumba ya Mungu.

2 אָ֣ז ndipo יַקְהֵ֣יל akawakusanya שְׁלֹמֹ֗ה Sulemani אֶת־ wazee זְקֵנֵ֤י wa-Israeli וְאֶת־ na-viongozi-wote כָּל־ viongozi-wote
H6950 H8010 H0853 H2205 H3478 H0853 H3605

רָאשֵׁי֙ viongozi הַמַּטּ֣וֹת wa-makabila נְשִׂיאֵ֔י wakuu-wa לִבְנֵ֥י kwa-wana-wa יִשְׂרָאֵ֖ל Israeli אֶל־ kwa יְרוּשָׁלִָ֑ם Yerusalemu
H4294 H0001 H3478 H0413 H3389

לְהַעֲל֣וֹת kulipandisha אֲר֣וֹן sanduku אֶת־ sanduku בְּרִית־ la-agano-la יְהוָ֔ה Yahwe מֵעִ֖יר kutoka-mji-wa דָּוִ֑יד Daudi הִ֣יא ambao צִיּ֔וֹן׃ ni-Sayuni
H5927 H0727 H0853 H1285 H3068 H4480 H1732 H1931 H6726

Kisha Selemanai akawakusanya wazee wa Israeli, wakuu wa makabila yote, na viongozi wa familia za watu wa Israeli, katika Yerusalemu, ili walilete sanduku la agano la Yahwe kutoka mji wa Daudi, ambao ni Sayuni.

3 וַיִּקָּהֲל֣וּ na-wakakusanyika אֶל־ kwa כָּל־ watu-wote אִ֥ישׁ mtu יִשְׂרָאֵ֖ל wa-Israeli בֶּחָ֑ג katika-sikukuu הֽוּא ambayo
H6950 H0413 H3605 H0376 H3478 H2282 H1931

הַשְּׁבִיעִֽי׃ wa-saba בַּחֹ֥דֶשׁ mwezi
H7637 H2320

Wanaume wote wa Israeli wakakusanyika mbele za mfalme katika sikukuu, ambayo ilikuwa katika mwezi wa saba.

4 וַיָּבֹ֣אוּ na-wakaja כָּל wote זִקְנֵ֥י wazee יִשְׂרָאֵ֖ל wa-Israeli וַיִּשְׂאוּ֙ na-wakainua הַלְוִיִּ֔ם Walawi אֶת־ sanduku הָאָרֽוֹן׃ sanduku
H0935 H3605 H2205 H3478 H5375 H3881 H0853 H0727

Wazee wote wa Israeli wakaja, na Walawi wakalichukua sanduku.

5 וַיַּעֲל֣וּ na-wakalipandisha אֶת־ sanduku אֶת־ sanduku הָאָרֹ֔ון sanduku וְאֶת־ na-hema אֹ֖הֶל hema מוֹעֵ֑ד ya-mkutano וְאֶת־ na-vyombo-vyote
H5927 H0853 H0727 H0853 H0168 H4150 H0853

הַכֵּלִ֖י vyombo אֲשֶׁ֥ר ambavyo בָּאֹ֛הֶל katika-hema הֶעֱל֥וּ walilipandisha אֹתָ֖ם hivyo הַכֹּהֲנִ֑ים makuhani הַקֹּ֔דֶשׁ vitakatifu כָּל־ vyombo-vyote
H3627 H6944 H0168 H5927 H0853 H3548

הַלְוִיִּֽם׃ Walawi
H3881

Wakalileta sanduku, hema ya kukutania, na vyombo vitakatifu vyote ambavyo vilikuwa ndani ya hema. Makuhani waliokuwa wa kabila la Lawi wakavileta vtu hivyo.

6

עָלָיו	הַנּוֹעָדִים	יִשְׂרָאֵל	עֲדַת	וְכָל־	שְׁלֹמֹה	וְהַמֶּלֶךְ
kwake	waliokusanyika	la–Israeli	kusanyiko	na–kusanyiko–lote	Sulemani	na–mfalme
	H3259	H3478	H5712	H3605	H8010	H4428

לֹא־	אֲשֶׁר	וּבָקָר	צֹאן	מְזַבְּחִים	הָאָרֹן	לִפְנֵי	
hawakuhesabika	ambao	na–ng'ombe	kondoo	wakitoa–dhabihu	sanduku	mbele–ya	
H3808		H1241	H6629	H2076	H0727	H6440	

מֵרֹב׃	יִמָּנוּ	וְלֹא	יִסָּפְרוּ
kwa–wingi	hawakuhesabika	wala	hawakuhesabika
H7230	H4487	H3808	

Mfalme Selemanai na kusanyiko lote la Israeli wakaja pamoja, mbele ya sanduku, wakitoa sadaka za kondoo na maksai ambao hawakuweza kuhesabika.

7

מְקוֹמוֹ	אֶל־	יְהוָה	בְּרִית־	אֲרוֹן	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	וַיָּבִיאוּ
mahali–pake	mahali–pake	Yahwe	la–agano–la	sanduku	sanduku	makuhani	na–wakalileta
H4725	H0413	H3068	H1285	H0727	H0853	H3548	H0935

תָּחַת	אֶל־	הַקְּדָשִׁים	קֹדֶשׁ	אֶל־	הַבַּיִת	דְּבִיר	אֶל־
chini–ya	chini–ya	pa–Patakatifu	Patakatifu	katika	cha–nyumba	chumba–cha–ndani	katika
H8478	H0413	H6944	H6944	H0413		H1687	H0413

הַכְּרוּבִים׃	כַּנְפֵי
makerubi	mabawa–ya
H3742	H3671

Makuhani wakalileta sanduku la anago la Yahwe ndani mahali pake, katika chumba cha ndani cha nyumba, kwenye patakatifu pa patakatifu, chini ya mabawa ya makerubi.

8

וַיְכַסּוּ	הָאָרוֹן	מִקּוֹם	עַל־	כְּנָפַיִם	פְּרֻשִׂים	הַכְּרוּבִים	וַיִּהְיוּ
na–wakalifunika	sanduku	mahali–pa	juu–ya	mabawa	wakitandaza	makerubi	na–walikuwa
H3680	H0727	H4725		H3671	H6566	H3742	H1961

מִלְמָעְלָה׃	בַּדָּיו	וְעַל־	הָאָרוֹן	עַל־	הַכְּרוּבִים	
kutoka–juu	miti–yake	na–juu–ya	sanduku	juu–ya	makerubi	
H4605	H0905		H0727		H3742	

Kwa kuwa makerubi walitandaza mabawa yao juu ya mahali pa sanduku, na walilifunika sanduku na na miti yake ya kulibebea.

9

פְּנֵי	עַל־	הָאָרוֹן	מִן־	הַבַּדִּים	רָאשֵׁי	וַיֵּרָאוּ	הַבַּדִּים	וַיַּאֲרִיכוּ
uso	mbele–ya	sanduku	kutoka	vya–miti	vichwa	na–ikaonekana	miti	na–wakaongeza
H6440		H0727		H0905		H7200	H0905	H0748

הַיּוֹם	עַד	שָׁם	וַיְהִי־	הַחוּצָה	יֵרָאוּ	וְלֹא		הַדְּבִיר
siku	mpaka	huko	na–ikawa	nje	yakaonekana	na–hayakuonekana		chumba–cha–ndani
H3117	H5704	H8033	H1961	H2351	H7200	H3808		H1687

הַזֶּה׃
hii
H2088

Miti ilikuwa mirefu sana kwamba ncha zake zlionekana kutoka ile sehemu takatifu mbele ya chumba cha andani, lakini hazikuweza kuonekana kutoka nje. Zipo hapo hadi leo.

10

בְּחֹרֵב	מֹשֶׁה	נָתַן	אֲשֶׁר־	הַלֻּחֹות	שְׁנֵי	רַק	בָּאָרֹון	אֵין
Horebu	Musa	aliweka	ambazo	mbao	mbao–mbili	isipokuwa	katika–sanduku	hakukuwa
H2722	H4872	H5414		H3871	H8147	H7535	H0727	H0369

פ	מִמִּצְרָיִם׃	בְּצֵאתָם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עִם־	יְהוָה	כָּרַת	אֲשֶׁר
[]	Misri	walipotoka	Israeli	wana–wa	na–wana–wa	Yahwe	alifanya–agano	ambapo
	H4714	H3318	H3478			H3068	H3772	

Hapakuwa na kitu katika sanaduku isipokuwa zile meza mbili ambazo Musa aliziweka humo huko Horebu, wakati Mungu alipofanya agano na watu wa Israeli, walipotoka nje ya Misri.

11

הַכֹּהֲנִים	כָּל־	כִּי	הַקְּדֵשׁ	מִן־	הַכֹּהֲנִים	בְּצֵאת	וַיְהִי
makuhani	makuhani–wote	kwa–sababu	Patakatifu	kutoka	makuhani	walipotoka	na–ikawa
H3548	H3605		H6944		H3548	H3318	H1961

לְמַחְלְקוֹת׃	לִשְׁמֹור	אֵין	הִתְקַדָּשׁוּ	הַנִּמְצְאִים
zamu	kuhifadhi	bila	walijitakasa	waliopatikana
H4256	H8104	H0369	H6942	H4672

Ilikuwa makuhani walipotoka nje ya sehemu takatifu. Makuhanai wote wliokuwepo wakajiweka wakifu wenyewe kwa Yahwe, bila kujiamuru wenyewe kulingana na sehemu zao.

12

וְלַאֲחֵיהֶם	וּלְבָנֵיהֶם	לְיֵדִתוּן	לְהֵימָן	לְאָסָף	לְכֻלָּם	הַמְשֹׁרְרִים	וְהַלְוִיִּם
na–ndugu–zao	na–wana–wao	Yeduthuni	Hemani	Asafu	wote	waimbaji	na–Walawi
H0251		H3038	H1968	H0623	H3605	H7891	H3881

לַמִּזְבֵּחַ	מִזְרָח	עֹמְדִים	וְכִנֹּרוֹת	וּבִנְבָלִים	בִּמְצִלְתַּיִם	בּוּץ	מְלֻבָּשִׁים
ya–madhabahu	mashariki	wakisimama	na–vinanda	na–vinubi	wenye–maupatu	kitani	wamevaa
H4196	H4217	H5975	H3658		H4700	H0948	H3847

בַּחֲצֹצְרוֹת׃	)מַחְצְרִים(	]מחצררים[	וְעֶשְׂרִים	לְמֵאָה	כֹּהֲנִים	וְעִמָּהֶם
tarumbeta	wakipiga	[]	na–ishirini	mia–moja	makuhani	na–pamoja–nao
H2689	H2690	H2690	H6242	H3967	H3548	

Pia makuhani waliokuwa waimbaji, wote kwa ujumla wao, pamoja na Asafu, Hemani, Yeduthuni, na wana wao na ndugu zao, wakiwa wamevalia kitani safi na wakipiga matoazi, vinanda, na vinubi, wakaasimama upande wa mashariki wa mwisho wa madhabahu. Pamoja nao palikuwa na makuhuni 120 wakipuliza tarumbeta.

13

קוֹל־	לְהַשְׁמִיעַ	וְלַמְשֹׁרְרִים	)לַמְחַצְּרִים(	]למחצרים[	כְּאֶחָד	וַיְהִי
sauti–moja	kusikizana	na–waimbaji	wapiga–tarumbeta	[]	kama–moja	na–ikawa
	H8085	H7891	H2690	H2690	H0259	H1961

וּבִמְצִלְתַּיִם	בַּחֲצֹצְרוֹת	קוֹל	וּכְהָרִים	לַיהוָה	וּלְהַדּוֹת	לְהַלֵּל	אֶחָד
na–kwa–maupatu	kwa–tarumbeta	sauti	na–wakipaza	Yahwe	na–kumshukuru	kumsifu	moja
H4700	H2689			H3068	H3034		H0259

לְעוֹלָם	כִּי	טֹוב	כִּי	לַיהוָה	וּבְהַלֵּל	הַשִּׁיר	וּבִכְלֵי
milele	kwa–sababu	mwema	kwa–sababu	Yahwe	na–kusifu	uimbaji	na–kwa–vyombo–vya
H5769				H3068			H3627

יְהוָה׃	בַּיִת	עָנָן	מָלֵא	וְהַבַּיִת	חַסְדּוֹ
ya–Yahwe	nyumba	wingu	ikajaa	na–nyumba	fadhili–zake
H3068		H6051	H4390		

Ikawa kwamba wapuruza tarumbeta na waimbaji wakafanya mziki pamoja, wakifanya sauti moja isikike kwa ajili ya kumsifu na kumshukuru Yahwe. Walipaza sauti zao kwa tarumbeta, toazi na vyombo vingine, na wakamsifu Yahwe. Wakaimba, “Kwa maana Yeye ni mwema, kwa kuwa uaminifu wa agano lake wadumu milele.” Kisha nyumba, ile nyumba ya Yahwe, ikajawa na wingu.

14

הָעָנָן	מִפְּנֵי	לְשָׁרֵת	לַעֲמֹד	הַכֹּהֲנִים	יָכְלוּ	וְלֹא־	
wingu	kwa–sababu–ya	kuhudumu	kusimama	makuhani	kuweza	na–hawakuweza	
H6051	H6440	H8334	H5975	H3548	H3201	H3808	

פ	הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	אֶת־	יְהוָה	כְּבוֹד־	מָלֵא	כִּי־
[]	ya–Mungu	nyumba	nyumba	Yahwe	utukufu–wa	ilijaa	kwa–sababu
	H0430		H0853	H3068	H3519	H4390	

Makuhani hawakuweza kusimama ili wahudumu kwa sababu ya lile wingu, kwa maana utukufu wa Yahwe uliijaza nyumba yake.

Chapter 6

1

בְּעֶרְפֶּל׃	לִשְׁכֹּון	אָמַר	יְהוָה	שְׁלֹמֹה	אָמַר	אָז
katika–giza–nene	kukaa	alisema	BWANA	Solomoni	akasema	ndipo
H6205	H7931	H0559	H3068	H8010	H0559	

Kisha Selemani akasema, “Yahwe alisema kwamba ataishi katika giza nene,

2

עוֹלָמִים׃	לְשִׁבְתְּךָ	וּמָכוֹן	לָךְ	זְבֶל	בֵּית־	בָּנִיתִי	וַאֲנִי
milele	kwa–kukaa–kwako	na–mahali	kwako	makao	nyumba–ya	nimejenga	na–mimi
H5769	H3427	H4349		H2073		H1129	H0589

lakini nimekujengea makao makuu, sehemu kwa ajili yako ya kuishi milele.”

3

קָהַל	כָּל־	אֶת	וַיְבָרֶךְ	פָּנָיו	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיָּסֹב
kusanyiko	kusanyiko–lote	—	na–akawabariki	uso–wake	—	mfalme	na–akageuka
H6951	H3605	H0853	H1288	H6440	H0853	H4428	H5437

עוֹמֵד׃	יִשְׂרָאֵל	קְהַל	וְכָל־	יִשְׂרָאֵל
walisimama	la–Israeli	kusanyiko	na–kusanyiko–lote	la–Israeli
H5975	H3478	H6951	H3605	H3478

Kisha mfaalme akageuka nyuma na kuwabariki kusanyiko lote la Israeli, wakati kusanyiko lote la Israeli walikuwa wamesimama.

4

בְּפִיו	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	בָּרוּךְ	וַיֹּאמֶר
kwa–kinywa–chake	alisema	ambaye	Israeli	Mungu–wa	BWANA	abarikiwe	na–akasema
H6310	H1696		H3478	H0430	H3068	H1288	H0559

לֵאמֹר׃	מִלְּא	וּבְיָדָיו	אָבִי	דָּוִיד	אֶת	
kusema	alitimiza	na–kwa–mikono–yake	baba–yangu	Daudi	kwa	
H0559	H4390	H3027	H0001	H1732	H0854	

Akasema, “Yahwe, Mungu wa Israeli, usifiwe, uliyesema na Daudi baba yangu, na ametimiza kwa mikono yake mwenyewe, akisema.

5

לֹא־	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	עַמִּי	אֶת־	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר	הַיּוֹם	מִן־
sikuchagua	ya–Misri	kutoka–nchi	watu–wangu	—	nilitoa	ambayo	siku	tangu
H3808	H4714	H0776		H0853	H3318		H3117	

לִהְיוֹת	בַּיִת	לִבְנוֹת	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִכֹּל	בְּעִיר	בָּחַרְתִּי
kuwa	nyumba	kujenga	ya–Israeli	makabila	kutoka–makabila–yote	mji	kuchagua
H1961		H1129	H3478	H7626	H3605		H0977

עַמִּי	עַל־	נָגִיד	לִהְיוֹת	בְּאִישׁ	בָּחַרְתִּי	וְלֹא־	שָׁם	שְׁמִי
watu–wangu	juu–ya	kiongozi	kuwa	mtu	kuchagua	na–sikuchagua	huko	jina–langu
		H5057	H1961	H0376	H0977	H3808	H8033	H8034

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

'Tangu siku nilipowaleta watu wanagu nje ya nchi ya Misiri, sikuchaagua mji wowote nje ya makabaila yote ya Israeli ambamo nyumba ingejengwa, ili jina lanagu liwe humo. Wala sikuchagua mtu yeyote kuwa mfalme juu ya watu wangu Israeli.

6

עַל־	לִהְיוֹת	בְּדָוִיד	וָאֶבְחַר	שָׁם	שְׁמִי	לִהְיוֹת	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	וָאֶבְחַר
juu–ya	kuwa	Daudi	na–nikamchagua	huko	jina–langu	kuwa	Yerusalemu	na–nikachagua
	H1961	H1732	H0977	H8033	H8034	H1961	H3389	H0977

יִשְׂרָאֵל׃	עַמִּי
Israeli	watu–wangu
H3478	

Aidha, nimechagua Yeruselemu, ili kwamba jina langu liwe humo, na nimemchagua Daudi kuwa juu ya watu wanagu Israeli. '

7

יְהוָה	לְשֵׁם	בַּיִת	לִבְנוֹת	אָבִי	דָּוִיד	לִבַּב	עִם־	וַיְהִי
la–BWANA	kwa–jina	nyumba	kujenga	baba–yangu	wa–Daudi	moyo	katika	na–ilikuwa
H3068	H8034		H1129	H0001	H1732	H3824		H1961

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי
Israeli	Mungu–wa
H3478	H0430

Sasa ilikuwa ndani ya moyo wa Daudi baba yangu, kujenga nyumba kwa ajili ya jina la Yahwe, Mungu wa Israeli.

8

עִם־	הָיָה	אֲשֶׁר	יַעַן	אָבִי	דָּוִיד	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
katika	ilikuwa	kwamba	kwa–sababu	baba–yangu	Daudi	kwa	BWANA	na–akasema
	H1961		H3282	H0001	H1732	H0413	H3068	H0559

עִם־	הָיָה	כִּי	הֵטִיבוֹתָ	לִשְׁמִי	בַּיִת	לִבְנוֹת	לִבָּבְךָ
katika	ilikuwa	kwamba	ulifanya–vyema	kwa–jina–langu	nyumba	kujenga	moyo–wako
	H1961		H2895	H8034		H1129	H3824

לִבָּבֶךָ׃
moyo–wako
H3824

Lakini Yahwe alisema kwa Daudi Baba yanagu. 'Kwmba ilikuwa ndani ya moyo wako kujenga nyumba kwa ajili ya jina langu, ulifanya vizuri kwa hili kuliweka moyono mwako.

9

הַיּוֹצֵא	בִּנְךָ	כִּי	הַבַּיִת	תִּבְנֶה	לֹא	אַתָּה	רַק
atakayetoka	mwana–wako	kwa–sababu	nyumba	kujenga	hutajenga	wewe	lakini
H3318				H1129	H3808		H7535

לִשְׁמִי׃	הַבָּיִת	יִבְנֶה	הוּא־	מֵחֲלָצֶיךָ
kwa–jina–langu	nyumba	atajenga	yeye	kutoka–viuno–vyako
H8034		H1129	H1931	H2504

Aidha, hutaijenga ile nyumba, badala yake, mwanao, mmoja atakayetoka kwenye viuno vyako, ataijenga nyumba kwa ajili ya jina langu.'

10

תַּחַת	וָאָקוּם	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	דִּבְרוֹ	אֶת־	יְהוָה	וַיָּקֶם
badala–ya	na–nikasimama	alisema	ambalo	neno–lake	—	BWANA	na–akasimamisha
H8478		H1696		H1697	H0853	H3068	

יְהוָה	דִּבֶּר	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	כִּסֵּא	עַל־	וָאֵשֵׁב	אָבִי	דָּוִיד
BWANA	alisema	kama	cha–Israeli	kiti–cha–enzi	juu–ya	na–nikakaa	baba–yangu	Daudi
H3068	H1696		H3478	H3678		H3427	H0001	H1732

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	לְשֵׁם	הַבַּיִת	וָאֶבְנֶה
Israeli	Mungu–wa	la–BWANA	kwa–jina	nyumba	na–nikajenga
H3478	H0430	H3068	H8034		H1129

Yahwe ameyatimiza maneno aliyokuwa amesema, kwa maana nimeiinua sehemu ya Daudi baba yangu, na ninkaa juu ya kiti cha enzi cha Israeli, kama alivyoahidi Yahwe. Nimeijenga nyumba kwa ajii ya jina la Yahwe, Mungu wa Israeli.

11 וְאָשִׂים שָׁם אֶת־הָאָרוֹן אֲשֶׁר־אַשֵּׁר בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

na–nikaweka huko — sanduku ambamo mna agano la–BWANA ambalo alifanya pamoja–na wana wa–Israeli

H8033 H8033 H0853 H0727 H8033 H1285 H3068 H3772 H1121 H3478

Nimeliweka humo sanduku, amabamo kuna agano la Yahwe, alilofanya na watu wa Israeli.”

12 וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו׃

na–akasimama mbele–ya madhabahu ya–BWANA mbele–ya kusanyiko–lote kusanyiko la–Israeli na–akanyosha mikono–yake

H5975 H6440 H4196 H3068 H5048 H3605 H6951 H3478 H6566 H3709

Selemani akasimama mbele ya madhabahu ya Yahwe mbele za kusanyiko lote la Israeli, na akanyosha mikono yake.

13 כִּי־עָשָׂה שְׁלֹמֹה יְקוֹם לָשָׁשֶׁת בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה וְיִתְנֵהוּ חָמֵשׁ אַמּוֹת אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבּוֹ וְשָׁלוֹשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ וַיַּעֲמֹד עַל־יָדָיו נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו׃

kwa–sababu alifanya Solomoni jukwaa la–shaba na–akaliweka katikati–ya ua huo tano

H3588 H6213 H8010 H3595 H7826 H5414 H8432 H5835 H2568

urefu–wake dhiraa upana–wake dhiraa na–tano urefu–wake dhiraa na–akasimama

H0753 H2568 H7341 H0521 H7969 H6967 H5975

juu–ya magoti–yake na–akapiga–magoti juu–yake kusanyiko–lote kusanyiko la–Israeli na–akanyosha mikono–yake mbinguni

H5921 H1290 H1288 H3605 H6951 H3478 H6566 H3709 H8064

Kwa mana alikuwa ametengeneza jukwaa la shaba, lenye urefu wa mikono mitano, upana wa mikono mitano, urefu wake kwenda juu mikono mitatu. Alikuwa ameliweka katika ya uwanja. Akasimama juu yake na kupiga magoti mbele ya kusanyiko la Israeli, kisha akanyosha mikono yake kuzielekea mbingu.

14 וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְכָל־לִבָּם׃

na–akasema BWANA Mungu–wa Israeli hakuna kama–wewe Mungu mbinguni na–duniani mwenye–kushika agano na–huruma kwa–watumishi–wako wanaotembea mbele–yako kwa–moyo–wote

H3068 H0559 H0430 H3478 H0369 H3644 H0430 H8064 H0776 H8104 H1285 H2617 H5650 H1980 H6440 H3605 H3824

Akasema, “Yahwe, Mungu wa Israeli, hakuna Mungu kama wewe katika mbingu, au juu ya dunia, ambaye anatunza agano na upendo imara na watumishi wako ambao hutembea mbele zako kwa moyo wao wote;

15

לוֹ	דִּבַּרְתָּ	אֲשֶׁר־	אֵת	אָבִי	דָּוִיד	לְעַבְדְּךָ	שָׁמַרְתָּ	אֲשֶׁר
kwake	ulisema	ambayo	—	baba-yangu	Daudi	kwa-mtumishi-wako	ulitunza	ambaye
	H1696		H0853	H0001	H1732	H5650	H8104	

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	מִלֵּאתָ	וּבְיָדְךָ	בְּפִיךָ	וַתְּדַבֵּר
hii	kama-siku	ulitimiza	na-kwa-mkono-wako	kwa-kinywa-chako	na-ukasema
H2088	H3117	H4390	H3027	H6310	H1696

wewe uliyetimtimizia Daudi baba yanagu, uliyokuwa umemwahidi. Ndiyo, ulisema kwa kinywa chako na umetimiza kwa mkono wako, kama ilivyo leo.

16

אֵת	אָבִי	דָּוִיד	לְעַבְדְּךָ	שְׁמֹר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וְיהוָה	וְעַתָּה
—	baba-yangu	Daudi	kwa-mtumishi-wako	tunza	Israeli	Mungu-wa	BWANA	na-sasa
H0853	H0001	H1732	H5650	H8104	H3478	H0430	H3068	H6258

מִלְפָנַי	אִישׁ	לְךָ	יִכָּרֵת	לֹא־	לֵאמֹר	לוֹ	דִּבַּרְתָּ	אֲשֶׁר
kutoka-mbele-yangu	mtu	kwako	kukatwa	hatakosekana	kusema	kwake	ulisema	ambayo
H6440	H0376		H3772	H3808	H0559		H1696	

דַּרְכָּם	אֶת־	בָּנֶיךָ	יִשְׁמְרוּ	אִם־	רַק	יִשְׂרָאֵל	כִּסֵּא	עַל־	יוֹשֵׁב
njia-yao	—	wana-wako	watashika	kama	mradi	cha-Israeli	kiti-cha-enzi	juu-ya	akae
H1870	H0853		H8104		H7535	H3478	H3678		H3427

לְפָנָי׃	הָלַכְתָּ	כַּאֲשֶׁר	בְּתוֹרָתִי	לָלֶכֶת
mbele-yangu	ulitembea	kama	katika-sheria-yangu	kutembea
H6440	H1980		H8451	H3212

Sasa, Yahwe, Mungu wa Israeli, tunza ahadi uliyoahidi kwa mtumishi wako Daudi baba yangu, uliposema, 'Hautashindwa kupata mtu mbele yangu wa kukaa juu ya kiti cha enzi cha Israeli, ikiwa tu uzao wako ni waangalifu kutembea katika sheria yangu, kama wewe ulivyotembea mbele zangu.

17

דִּבַּרְתָּ	אֲשֶׁר	דְּבָרְךָ	יֶאֱמַן	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	וְעַתָּה
ulisema	ambalo	neno-lako	lithibitishwe	Israeli	Mungu-wa	BWANA	na-sasa
H1696		H1697	H0539	H3478	H0430	H3068	H6258

לְדָוִיד׃	לְעַבְדְּךָ
Daudi	kwa-mtumishi-wako
H1732	H5650

Sasa, Mungu wa Israeli, ninaomba kwamba ahadi uliyofanya kwa mtumishi wako Daudi itakuwa kweli.

18

שָׁמַיִם	תְּנֵה	הָאָרֶץ	עַל־	הָאָדָם	אֶת־	אֱלֹהִים	יֵשֵׁב	הַאֻמְנָם	כִּי
mbingu	tazama	nchi	juu-ya	mtu	pamoja-na	Mungu	atakaa	kweli	kwa-sababu
H8064	H2009	H0776		H0120	H0854	H0430	H3427	H0552	

אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַבַּיִת	כִּי־	אַף	יְכַלְכְּלוּךָ	לֹא	הַשָּׁמַיִם	וּשְׁמֵי
ambayo	hii	nyumba	nyumba-hii	zaidi-sana	kukutoshea	haziwezi	mbingu	na-mbingu-za
	H2088			H0637	H3557	H3808	H8064	H8064

בָּנִיתִי׃
nimejenga
H1129

Lakini kweli Mungu ataishi na wanadamu juu ya dunia? Angalia, dunia yoye na mbugu yenyewe haviwezi kukubeba -sembuse na hekalu hili nililojenga!

19

אֱלֹהָי	יְהוָה	תְּחִנָּתוֹ	וְאֶל־	עַבְדְּךָ	תְּפִלָּת	אֶל־	וּפְנֵיתָ
Mungu-wangu	BWANA	dua-yake	na-kwa	ya-mtumishi-wako	maombi	kwa	na-uangalie
H0430	H3068	H8467	H0413	H5650	H8605	H0413	H6437

לְפָנֶיךָ׃	מִתְפַּלֵּל	עַבְדְּךָ	אֲשֶׁר	הַתְּפִלָּה	וְאֶל־	הָרִנָּה	אֶל־	לִשְׁמֹעַ
mbele-yako	anaomba	mtumishi-wako	ambayo	maombi	na-kwa	kilio	kwa	kusikia
H6440	H6419	H5650		H8605	H0413	H7440	H0413	H8085

Nakusihi yaheshimu maombi haya ya mtumishi wako na ombi lake. Yahwe Mungu wangu; sikia kilio na amaombi ambayo mtumishi wako anaomba mbele zako.

20 לִהְיוֹת֙ kuwa H1961 עֵינֶ֣יךָ macho-yako פְּתֻחוֹת֩ wazi אֶל־ kwa H0413 הַבַּ֨יִת nyumba הַזֶּ֜ה hii H2088 יוֹמָ֣ם mchana H3119 וְלַ֗יְלָה na-usiku H3915 אֶל־ kwa H0413 הַמָּקוֹם֙ mahali H4725

אֲשֶׁר֙ ambayo H0413 אֶל־ kwa H8605 הַתְּפִלָּ֔ה maombi H8085 לִשְׁמֹ֥עַ kusikia H8033 שָׁ֖ם huko H8034 שִׁמְךָ֑ jina-lako לָשׂ֣וּם kuweka H0559 אָמַ֔רְתָּ ulisema H6419 יִתְפַּלֵּ֥ל ataomba

עַבְדְּךָ֖ mtumishi-wako H5650 אֶל־ kwa H4725 הַמָּקוֹם֙ mahali H2088 הַזֶּ֔ה׃ hapa

Fumbua macho yako kuelekea hekaalu hili usiku na mchana, sehemu aambaayo uliahidi kuliweka jina lako. Nakuomba usikie maombi atakayoomba mtumishi wako kuelekea sehemu hii.

21 וְשָׁמַעְתָּ֙ na-usikize H8085 אֶל־ kwa H8469 תַּחֲנוּנֵ֣י maombi עַבְדְּךָ֔ mtumishi-wako H5650 וְעַמְּךָ֣ na-watu-wako יִשְׂרָאֵ֔ל Israeli H3478 אֲשֶׁ֥ר ambao H6419 יִתְפַּלְּל֖וּ wataomba

וְאַתָּ֞ה na-wewe H8085 תִּשְׁמַ֤ע utasikia H4725 מִמְּקוֹם֙ kutoka-mahali H3427 שִׁבְתְּךָ֔ pa-kukaa-kwako H8064 מִן־ kutoka H2088 הַשָּׁמַ֖יִם mbinguni H0413 אֶל־ kwa H4725 הַמָּקוֹם֙ mahali H2088 הַזֶּ֔ה hapa

וְסָלַ֖חְתָּ׃ na-utasamehe H8085 וְשָׁמַעְתָּ na-utasikia H5545

Hivyo sikia maombi ya mtumishi na ya watu wako Israeli tunapoomba kuelekea sehemu hii. Ndiyo, sikia kutoka mahali unapoishi, kutoka mbinguni; na unaposikia, samehe.

22 אִם־ kama H0376 אִישׁ֙ mtu H2398 יֶחֱטָ֣א atamkosea לְרֵעֵ֔הוּ jirani-yake H7453 וְנָשָׂ֥א־ na-akapewa H0422 בּ֖וֹ kwake H0422 אָלָ֑ה kiapo H0935 וּבָ֣א na-akaja H0423 לְהַאֲלֹתֹ֔ו kuapishwa H0422 אָלָ֑ה kiapo H0423

הַזֶּ֔ה׃ hii H2088 בַּבַּ֖יִת katika-nyumba H4196 מְזֻבַּחֲךָ֥ madhabahu-yako H6440 לִפְנֵ֣י mbele-ya

Kama mtu atamtenda dhambi jirani yake na ikampasa kuapa kiapo, na ikiwa atakuja na kuapa kiapo mbele ya madhabahu yako katika nyumba hii,

23 וְאַתָּ֞ה na-wewe H8085 תִּשְׁמַ֤ע utasikia H8064 מִן־ kutoka H8064 הַשָּׁמַ֙יִם֙ mbinguni H6213 וְעָשִׂ֣יתָ na-utafanya וְשָׁפַטְתָּ֙ na-utahukumu H8199 אֶת־ — H0853 עַבְדֶּ֔יךָ watumishi-wako H5650

צַדִּ֖יק mwenye-haki H6662 וּלְהַצְדִּ֥יק na-kumhesabia-haki H6663 בִּרְאֹ֣שׁוֹ juu-ya-kichwa-chake דַּרְכּ֑וֹ njia-yake H1870 לָתֵ֣ת kuweka H5414 לְרָשָׁ֔ע mwovu H7563 לְהָשִׁ֥יב kumlipa H7725

כְּצִדְקָתֹ֖ו׃ kulingana-na-haki-yake H6666 לֹ֥ו kwake לָתֵ֛ת kumpa H5414 ס ¶

basi sikia kutoka mbinguni na kutend na ukawahukumu watumishi wako, ukamlipizie mwovu, ili kuyaleta matendo yake juu ya kichwa chake. Ukamtangaze mwenye haki kuwa hana hatia, ili kumlipa thawabu kwa ajili ya uaminifu wake.

24 וְאִם־ נִנָּגֵף watashindwa H5062 עַמְּךָ watu–wako יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לִפְנֵי mbele–ya אוֹיֵב adui H0341 כִּי kwa–sababu יֶחֶטְאוּ־ watakukosea H2398 לָךְ wewe וְשָׁבוּ na–wakarudi H7725 וְהוֹדוּ na–wakalikiri H3034 אֶת־ — H0853 שְׁמֶךָ jina–lako H8034 וְהִתְפַּלְלוּ na–wakaomba H6419 וְהִתְחַנְּנוּ na–wakaomba–dua בַּבַּיִת katika–nyumba הַזֶּה׃ hii H2088 לְפָנֶיךָ mbele–yako H6440

Watu wako watakaposhindwa na adui kwa sababu wamekutenda dhambi, kama watageuka nyuma kwako, wakilikili jina lako, wakisali na kuomba msamaha mbele zako hekaluni—

25 וְאַתָּה na–wewe H8085 תִּשְׁמַע utasikia H8085 מִן־ kutoka הַשָּׁמַיִם mbinguni H8064 וְסָלַחְתָּ na–utasamehe H5545 לְחַטַּאת dhambi עַמְּךָ ya–watu–wako יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וְהֵשֵׁבוֹתָם na–utawarudisha לָהֶם wao H1992 וְלַאֲבֹתֵיהֶם׃ na–baba–zao H0001 פ ¶ אֲשֶׁר־ ambayo נָתַתָּה uliwapa H5414 לָהֶם wao H1992 וְלַאֲבֹתֵיהֶם׃ na–baba–zao H0001 אֶל־ kwa H0413 הָאֲדָמָה nchi H0127

basi tafadhali sikia mbinguni na usamehe dhambi za watu wako Isaraeli; uwarudishe katika nchi uliyoitoa kwa ajili yao na baba zao.

26 כִּי kwa–sababu יֶחֶטְאוּ־ watakukosea H2398 לָךְ wewe וְהִתְפַּלְלוּ na–wataomba H6419 אֶל־ kwa H0413 הַמָּקוֹם mahali H4725 הַזֶּה hapa וְהוֹדוּ na–watalikiri H3034 אֶת־ — H0853 שְׁמֶךָ jina–lako H8034 מֵחַטָּאתָם kutoka–dhambi–yao וְשָׁבוּן watarudi H7725 כִּי kwa–sababu תַעֲנֵם׃ utawaadhibu בְּהֵעָצֵר mbingu–zitakapofungwa H6113 הַשָּׁמַיִם mbingu H8064 וְלֹא־ na–hakutakuwa–na יִהְיֶה kuwa H1961 מָטָר mvua H4306

Wakati mbingu zimefungwa na hakuna mvua kwa sababu watu wamekutenda dhambi—ikiwa wataomba kuelekea sehemu hii, wakilikili jina lako, na kuziacha dhambi zao utakapokuwa umewaadhibu—

27 וְאַתָּה na–wewe H8085 תִּשְׁמַע utasikia H8085 מִן־ kutoka הַשָּׁמַיִם mbinguni H8064 וְסָלַחְתָּ na–utasamehe H5545 לְחַטַּאת dhambi עַבְדֶּיךָ ya–watumishi–wako H5650 וְעַמְּךָ na–watu–wako יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 כִּי kwa–sababu תוֹרֵם utawafundisha אֶל־ kwa H0413 הַדֶּרֶךְ njia H1870 הַטּוֹבָה njema אֲשֶׁר ambayo יֵלְכוּ־ wataiendea H3212 בָּהּ ndani–yake וְנָתַתָּה na–utatoa H5414 מָטָר mvua H4306 עַל־ juu–ya אַרְצְךָ nchi–yako H0776 אֲשֶׁר־ ambayo נָתַתָּה uliwapa H5414 לְעַמְּךָ watu–wako לְנַחֲלָה׃ urithi H5159 ס ¶

28 רָעָב כִּי־ יִהְיֶה֙ בָּאָ֔רֶץ דֶּ֥בֶר כִּי־ יִהְיֶ֖ה שִׁדָּפ֣וֹן וְיֵרָק֑וֹן אַרְבֶּ֔ה
njaa kama kutakuwa katika–nchi tauni kama kutakuwa ukungu na–kutu nzige
H7458 H3588 H1961 H0776 H1698 H3588 H1961 H7458 H3420 H0697

בְּאֶ֣רֶץ אוֹיְבָ֗יו לוֹ֙ יֵצֵ֤ר כִּי֙ יִהְיֶ֣ה כִּ֔י וְחָסִ֖יל
katika–nchi na–adui–zake yeye watakaozingirwa kama kutakuwa kama na–tunutu
H0776 H0341 H3588 H1961 H3588 H2625

מַחֲלָֽה׃ וְכָל־ נֶ֥גַע כָּל־ שִׁעֲרָֽיו
ugonjwa na–kila tauni kila ya–malango–yake
H3605 H5061 H3605 H8179

Kama kuna njaa katika nchi, au kama kuna ugonjwa, tauni au ukungu, nzige au viwavijeshi, au kama adui wake wameyavamia malango ya mji katika nchi yao, au kwamba kuna pigo lolote au ugonjwa—

29 עַמְּךָ֔ וּלְכָל־ הָאָדָ֖ם לְכָל־ יִהְיֶ֑ה אֲשֶׁ֥ר תְּחִנָּ֛ה כָּל־ תְּפִלָּ֥ה כָּל־
watu–wako na–kwa–wote mtu kwa–kila itakuwa ambayo dua kila maombi kila
H3605 H0120 H3605 H1961 H8467 H3605 H8605 H3605

כַּפָּֽיו׃ וּפֹרֵ֖שׂ וּמַכְאֹבֹ֔ו נִגְעֹ֣ו אִ֤ישׁ יֵדְע֣וּ אֲשֶׁ֤ר יִשְׂרָאֵל֙
mikono–yake na–akanyosha na–maumivu–yake tauni–yake kila–mtu watajua ambao Israeli
H3709 H6566 H4341 H5061 H0376 H3045 H3478

הַזֶּ֔ה הַבַּ֣יִת אֶל־
hii nyumba kwa
H2088 H0413

na ikiwa sala na maombi yamefanywa na mtu au watu wako wote Israel—kila mmoja akilijua pigo na huzuni katika moyo wake akinyosha mikono yake kuelekea hekalu hili.

30 וְאַתָּ֣ה וְסָלַחְתָּ֗ שִׁבְתְּךָ֙ מְכ֣וֹן הַשָּׁמַ֔יִם מִן־ תִּשְׁמַ֖ע וְנָתַתָּֽה׃
na–wewe utasikia kutoka mbinguni makao ya–kukaa–kwako na–utasamehe na–utampa
H8085 H4349 H3427 H5545 H5414

לְאִישׁ֙ כְּכָל־ דְּרָכָ֔יו אֲשֶׁ֤ר תֵּדַע֙ אֶת־ לְבָבֹ֔ו כִּ֣י
mtu kulingana–na–njia–zake ambayo unajua — moyo–wake kwa–sababu
H0376 H3605 H1870 H3045 H0853 H3824

לְבַדְּךָ֖ יָדַ֥עְתָּ אַתָּ֛ה בְּנֵ֥י בְנָ֖ה הָאָדָֽם׃
peke–yako unajua wewe wa–wana wa–mtu
H0905 H3045 H0853 H3824 H0120

Basi sikiliza mbinguni, sehemu ambayo unaishi; samehe, na umlipe kila mtu kwa njia zake zote; uhaujua moyo wake, kwa sababu wewe na ni wewe pekee unaijua mioyo ya wanadamu.

31 לְמַ֣עַן יִֽירָא֡וּךָ֩ לָלֶ֨כֶת֙ בִּדְרָכֶ֔יךָ כָּל־ סִיקוּ֙ הַיָּמִ֔ים אֲשֶׁר־ אַ֣תָּה הֵ֔ם חַיִּ֖ים
ili wakuogope kutembea katika–njia–zako siku zote ambazo wewe wao wanaishi
H4616 H3372 H3212 H1870 H3605 H3117 H0834 H1992

עַל־ פְּנֵ֣י הָאֲדָמָ֗ה אֲשֶׁ֤ר נָתַתָּה֙ לַאֲבֹתֵ֔ינוּ׃ ס
juu–ya uso–wa nchi ambayo uliwapa baba–zetu ¶
H0127 H6440 H0834 H5414 H0001

Fanya hivyo ili kwamba wakuogope wewe, ili waweze kutembea katika katika njia zako siku zote ambazo wataishi katika nchi uliyowapa baba zetu.

32 וְגַם־ אֶל־ נַפְיָא kwa–pia na–gam H1571 H0413 H5237 מְגֵנִי mgeni H3808 לֹא si אֲשֶׁר ambaye מַעֲמִדְךָ kutoka–watu–wako יִשְׂרָאֵל Israeli הוּא yeye H1931 H3478 וּבָא na–akaja H0935
מֵאֶרֶץ kutoka–nchi H0776 רְחוֹקָה ya–mbali H7350 לְמַעַן kwa–sababu–ya H4616 שִׁמְךָ jina–lako H8034 הַגָּדוֹל kuu וְיָדְךָ na–mkono–wako H3027 הַחֲזָקָה wenye–nguvu H2389
וּבָאוּ na–wakaja H0935 וְהִתְפַּלְלוּ na–wakaomba H6419 אֶל־ kwa H0413 הַבַּיִת nyumba הַזֶּה׃ hii H2088 וְזִרְעֲךָ na–mkono–wako H2220 הַנְּטוּיָה ulionyoshwa H5186

Kwa mgeni ambaye siyo sehemu ya watu wako Israeli, lakini ambaye- kwa sababu ya ukuu wa jina lako, mkono wako wenye nguvu, na mkono wako ulionyoshwa- akija na kuomba kuelekea sehemu nyumba hii,

33 וְאַתָּה na–wewe H8085 תִּשְׁמַע utasikia H8064 מִן־ kutoka H4349 מְכוֹן kutoka–makao H3427 שִׁבְתְּךָ ya–kukaa–kwako H6605 וְעָשִׂיתָ na–utafanya H3605 כְּכֹל kama–yote
אֲשֶׁר־ ambayo H7121 יִקְרָא ataomba H0413 אֵלֶיךָ kwako H4616 לְמַעַן ili H5237 הַנָּכְרִי mgeni H3045 יֵדְעוּ wajue H3605 כָּל־ mataifa–yote H0776 הָאָרֶץ ya–nchi H0853 אֶת־ —
שְׁמֶךָ jina–lako H8034 וְלָדַעַת na–kujua H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli כְּעַמְּךָ kama–watu–wako אֹתְךָ wewe H3372 וּלְיִרְאָה na–kukuogopa H8034 שְׁמֶךָ jina–lako
עַל־ juu–ya H7121 נִקְרָא limeitwa בָּנִיתִי׃ nimejenga H1129 אֲשֶׁר ambayo H2088 הַזֶּה hii H1571 הַבַּיִת nyumba כִּי־ kwamba

basi sikiliza mbinguni, sehemu ambayo unaishi, na fanya yote ambayo mgeni atakuomba, ili kwamba watu wote wa dunia walijue jina lako na kukuogopa wewe, kama wafanyavyo watu wako Israeli, na kwamba waweze kujua kwamba nyumba hii niliyoijenga inaitwa kwa jina lako.

34 כִּי־ kama H3318 יֵצֵא watatoka H6419 עַמְּךָ watu–wako לַמִּלְחָמָה kwenda–vitani H1870 עַל־ juu–ya H0341 אוֹיְבָיו adui–zao H1870 בַּדֶּרֶךְ kwa–njia H7971 תִּשְׁלָחֵם utawatuma אֲשֶׁר ambayo
אֲשֶׁר־ ambayo H6419 וְהִתְפַּלְלוּ na–wataomba H2063 הַזֹּאת huu H1870 דֶּרֶךְ kuelekea H0413 אֵלֶיךָ kwako H3605 הָעִיר mji H0977 בָּחַרְתָּ umeuchagua H1129 בָּנִיתִי nimejenga
בַּיִת na–nyumba H8034 לִשְׁמֶךָ׃ kwa–jina–lako H6605 אָנָה huo H1129 אֲשֶׁר ambao

Ikiwa kwamba watu wako wakaenda nje kupigana dhidi ya adui zao, kwa njia yoyote amabayo unaweza kuwatuma, na ikiwa kwamba wakaomba kwako kuelekea mji huu ambao umeuchagua, na kuelekea nyumba ambayo nimeijenga kwa ajili ya jina lako.

35 וְשָׁמַעְתָּ na–utasikia H8085 מִן־ kutoka H8064 הַשָּׁמַיִם mbinguni אֶת־ — H6605 תְּפִלָּתָם maombi–yao H0853 וְאֶת־ na H8467 תְּחִנָּתָם dua–yao H4941 וְעָשִׂיתָ׃ na–utafanya מִשְׁפָּטָם׃ haki–yao

Basi sikiliza maombi yao mbinguni, ombi lao, na uwasaidie.

36 יֶחֱטָא לֹא־ אֲשֶׁר אָדָם֙ אֵין כִּי לָךְ֮ יֶחֶטְאוּ־ כִּי
kukosea hatakosea ambaye mtu hakuna kwa–sababu wewe watakukosea kwa–sababu
H2398 H3808 H0120 H0369 H2398

וְשָׁבֻ֣ום אוֹיֵ֣ב לִפְנֵי֒ וּנְתָתָ֣ם בָּ֗ם וְאָנַפְתָּ֤
na–wakawachukua–mateka adui mbele–ya na–ukawatoa wao na–ukawaghadhibikia
H7617 H0341 H6440 H5414 H0599

קָרוֹבָ֔ה׃ אֹ֖ו רְחוֹקָ֑ה אֶ֣רֶץ אֶל־ שׁוֹבִיהֶ֔ם
ya–karibu au ya–mbali nchi kwa watekaji–wao
H7138 H7350 H0776 H0413 H7617

Kama wametenda dhambi dhidi yako—kwa kuwa hakuna asiye tenda dhambi—na ikiwa una hasira nao na kuwakabidhi kwa adui zao, ili kwamba adui wakawabeba na kuwachukua kama mateka kwa ajili ya nchi zao, iwe mbali au karibu.

37 שָׁ֔ם נִשְׁבּוּ־ אֲשֶׁר בָּאָ֣רֶץ לְבָבָ֑ם אֶל־ וְהֵשִׁ֖יבוּ
huko wamechukuliwa–mateka ambayo katika–nchi moyo–wao kwa na–wakaripia
H8033 H7617 H0776 H3824 H0413 H7725

לֵאמֹ֔ר שִׁבְיָ֣ם בְּאֶ֔רֶץ אֵלָ֖יִךְ וְהִתְחַנְּנ֣וּ וְשָׁ֑בוּ
kusema ya–utumwa–wao katika–nchi kwako na–wakaomba–dua na–wakarudi
H0559 H7633 H0776 H0413 H7725

וְרָשָׁ֥עְנוּ׃ הֶעֱוִ֖ינוּ חָטָ֣אנוּ
na–tumetenda–uovu tumekosea tumetenda–dhambi
H7561 H2398

Kisha wakatambua kuwa wako katika nchi ambako wamewekwa utumwani, na ikiwa watatubu na kutafuta msaada kwako katika utumwa wao. ikiwa watasema, 'Tumetenda kinyume na kutenda dhambi. Tumetenda kwa uovu,'

38 נַפְשָׁ֔ם וּבְכָל־ לִבָּ֑ם בְּכָל־ אֵלָ֖יִךְ וְשָׁ֑בוּ
nafsi–yao na–kwa–nafsi–yao–yote moyo–wao kwa–moyo–wao–wote kwako na–wakarudi
H5315 H3605 H3605 H0413 H7725

דֶּ֣רֶךְ וְהִתְפַּלְלוּ֩ אֹתָ֨ם שָׁבֻ֜ו אֲשֶׁר־ שִׁבְיָ֗ם בְּאֶ֔רֶץ
kuelekea na–wakaomba wao waliwachukua–mateka ambapo ya–utumwa–wao katika–nchi
H1870 H6419 H0853 H7617 H0776

אֲשֶׁר־ וְלַבַּ֣ית בָּחַ֔רְתָּ אֲשֶׁ֣ר וְהָעִ֑יר לַאֲבוֹתָ֖ם נָתַ֣תָּה אֲשֶׁ֣ר אַרְצָ֔ם
ambayo na–nyumba umeuchagua ambao na–mji baba–zao uliwapa ambayo nchi–yao
H0977 H0001 H5414 H0776

לִשְׁמֶ֖ךָ׃ בָּנִ֥יתִי
kwa–jina–lako nimejenga
H8034 H1129

ikiwa watarudi kwako kwa mioyo yao yote na kwa nia yao yote katika nchi ya utumwa wao, ambako walichuliwa kama mateka, na ikiwa wataomba kukabili nchi yao, uliyowapa babu zao, na kukabili mji ambao uliuchagua na kukabili nyumba ambayo niliijenga kwa ajili ya jina lako.

39 וְאֶת־ תְּפִלָּתָ֣ם אֶת־ שִׁבְתְּךָ֗ מִמְּכ֣וֹן הַשָּׁמַ֣יִם מִן־ וְשָׁמַעְתָּ֙
na maombi–yao — ya–kukaa–kwako kutoka–makao mbinguni kutoka na–utasikia
H0853 H8605 H0853 H3427 H4349 H8064 H8085

לָ֔ךְ׃ חָטְא֣וּ־ אֲשֶׁ֤ר לְעַמְּךָ֙ וְסָלַחְתָּ֙ מִשְׁפָּטָ֔ם וְעָשִׂ֥יתָ תְּחִנָּתָ֖ם
wewe wamekukosea ambao watu–wako na–utasamehe haki–yao na–utafanya dua–zao
H2398 H5545 H4941 H8467

Basi sika kutoka mbinguni, mahali unapoishi, sikia kuomba kwao na maombi na wayaombayo, na uwasaidie shida zao. Wasamehe watu wako, ambao wamekutenda dhambi.

וְאָזְנֶיךָ	פְּתֻחוֹת	עֵינֶיךָ	נָא	יְהִי־	אֱלֹהַי	עַתָּה	40
na–masikio–yako	wazi	macho–yako	tafadhali	macho–yako–yawe	Mungu–wangu	sasa	
H0241			H4994	H1961	H0430	H6258	

	הַזֶּה׃	הַמָּקוֹם	לִתְפִלַּת	קַשֻּׁבוֹת
ס ¶	hapa	ya–mahali	kwa–maombi	makini
	H2088	H4725	H8605	

Sasa, Mungu wangu, ninakusihi, uyafungue macho yako, na masikio yako yasiskie maombi yatakayofanywa katika sehemu hii.

עֻזֶּךָ	וַאֲרוֹן	אַתָּה	לְנוּחֶךָ	אֱלֹהִים	יְהוָה	קוּמָה	וְעַתָּה	41
la–nguvu–yako	na–sanduku	wewe	kwa–pumziko–lako	Mungu	BWANA	inuka	na–sasa	
H5797	H0727		H5118	H0430	H3068		H6258	

בַּטּוֹב׃	יִשְׂמְחוּ	וַחֲסִידֶיךָ	תְשׁוּעָה	יִלְבְּשׁוּ	אֱלֹהִים	יְהוָה	כֹּהֲנֶיךָ
katika–wema	wafurahi	na–watakatifu–wako	wokovu	wavae	Mungu	BWANA	makuhani–wako
	H8055	H2623	H8668	H3847	H0430	H3068	H3548

Sasa basi, amka, Yahwe Mungu, kwenye mahali pako pa kupumzikia, Wewe na sanduku la nguvu zako. Makuhani wako, Yahwe Mungu, wavikwe wokovu, na watakatifu wako wafurahi katika wema.

דָּוִיד	לְחַסְדֵי	זָכְרָה	מְשִׁיחֶיךָ	פְּנֵי	תָשֵׁב	אַל־	אֱלֹהִים	יְהוָה	42
za–Daudi	huruma	kumbuka	wa–masihi–wako	uso	geuza	usigeuze	Mungu	BWANA	
H1732		H2142	H4899	H6440	H7725	H0408	H0430	H3068	

	עַבְדֶּךָ׃	פ
	mtumishi–wako	¶
	H5650	

Yahwe Mungu, usiugeuze nyuma uso wa masihi wako. Yakumbuke matendo yako katika agano lako la ufalme kwa ajili ya Daudi, mtumishi wako.

Chapter 7

וַתֹּאכַל	מֵהַשָּׁמַיִם	וַתֵּרַדְנָה	וְהָאֵשׁ	לְהִתְפַּלֵּל	שְׁלֹמֹה	וּכְכַלּוֹת	1
na–ukala	kutoka–mbinguni	ulishuka	na–moto	kuomba	Solomoni	na–alipomaliza	
H0398	H8064	H3381	H0784	H6419	H8010	H3615	

הַבָּיִת׃	אֶת־	מָלְאָ	יְהוָה	וּכְבוֹד	וְהַזְּבָחִים	הָעֹלָה
nyumba	—	uliijaza	wa–BWANA	na–utukufu	na–dhabihu	sadaka–ya–kuteketezwa
	H0853	H4390	H3068	H3519	H2077	

Sasa Selemani alipokuwa amemaliza kuomba, moto ukaja kutoka mbinguni na kuiteketeza sadaka ya kuteketezwa na dhabihu, na utukufu wa Yahwe ukaijaza nyumba.

מָלְאָ	כִּי־	יְהוָה	בַּיִת	אֶל־	לָבוֹא	הַכֹּהֲנִים	יָכְלוּ	וְלֹא	2
uliijaza	kwa–sababu	ya–BWANA	nyumba	kwa	kuingia	makuhani	kuweza	na–hawakuweza	
H4390		H3068		H0413	H0935	H3548	H3201	H3808	

יְהוָה׃	בַּיִת	אֶת־	יְהוָה	כְּבוֹד־
ya–BWANA	nyumba	—	BWANA	utukufu–wa
H3068		H0853	H3068	H3519

Makuhani hawakuweza kuingia kwenye nyumba ya Yahwe, kwa sababu utukufu wake uliijaza nyumba yake.

עַל־	יְהוָה	וּכְבוֹד	הָאֵשׁ	בְּרֶדֶת	רֹאִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וְכָל	3
juu-ya	wa-BWANA	na-utukufu	moto	kushuka	waliona	wa-Israeli	wana	na-wote	
	H3068	H3519	H0784	H3381	H7200	H3478		H3605	

וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ	הָרִצְפָּה׀	עַל־	אַרְצָה	אַפַּיִם	וַיִּכְרְעוּ		הַבַּיִת
na-wakaabudu	sakafu	juu-ya	ardhini	uso-chini	na-wakapiga-magoti		nyumba
H7812			H0776	H0639	H3766		

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	טוֹב	כִּי	לַיהוָה	וְהוֹדוֹת	
ni-huruma-yake	milele	kwamba	ni-mwema	kwamba	BWANA	na-kumshukuru	
	H5769				H3068	H3034	

Watu wote wa Israeli wakaangalia juu moto uliposhuka chini na utukufu wa Yahwe ulikuwa juu ya nyumba. Wakalala kwa nyuso zao juu ya sakafu ya mawe, wakaabudu, na kutoa shukrani kwa Yahwe. Wakasema, “Kwa maana yeye ni mwema, kwa maana agano lake la kifame ladumu milele.”

ס	יְהוָה׃	לִפְנֵי	זָבַח	זֹבְחִים	הָעָם	וְכָל־	וְהַמֶּלֶךְ	4
¶	BWANA	mbele-ya	dhabihu	walitoa-dhabihu	watu	na-watu-wote	na-mfalme	
	H3068	H6440	H2077	H2076		H3605	H4428	

Kwa hiyo mfalme na watu wote wakamtolea Yahwe sadaka Yahwe.

אֶלֶף	וּשְׁנַיִם	עֶשְׂרִים	הַבָּקָר	זֶבַח	אֶת־	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּזְבַּח	5
elfu	na-mbili	ishirini	ng'ombe	dhabihu	—	Solomoni	mfalme	na-akatoa-dhabihu	
H0505	H8147	H6242	H1241	H2077	H0853	H8010	H4428	H2076	

הַמֶּלֶךְ	הָאֱלֹהִים	בֵּית	אֶת־	וַיַּחְנְכוּ	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה	וְצֹאן
mfalme	ya-Mungu	nyumba	—	na-wakaweka-wakfu	elfu	na-ishirini	mia	na-kondoo
H4428	H0430		H0853	H2596	H0505	H6242	H3967	H6629

וְכָל־	הָעָם׃
na-wote	watu
H3605	

Mfalme Selemani akatoa sadaka ya ng'ombe ishirini na mbili elfu na kondoo 120, 000 na mbuzi. Kwa hiyo mfalme na watu wote wakaiweka wakifu nyumba ya Mungu.

שִׁיר	בִּכְלֵי־	וְהַלְוִיִּם	עֹמְדִים	מִשְׁמְרוֹתָם	עַל־	וְהַכֹּהֲנִים		6
wimbo	kwa-vyombo-vya	na-Walawi	walisimama	zamu-zao	juu-ya	na-makuhani		
	H3627	H3881	H5975	H4931		H3548		

לְעוֹלָם	כִּי־	לַיהוָה	לְהוֹדוֹת	הַמֶּלֶךְ	דָּוִיד	עָשָׂה	אֲשֶׁר	יְהוָה
milele	kwamba	BWANA	kumshukuru	mfalme	Daudi	alifanya	ambavyo	wa-BWANA
H5769		H3068	H3034	H4428	H1732			H3068

]מחצצרים[	וְהַכֹּהֲנִים	בְּיָדָם	דָּוִיד	בְּהַלֵּל	חַסְדּוֹ׃	
walipiga-tarumbeta	na-makuhani	kwa-mikono-yao	Daudi	kumsifu	ni-huruma-yake	
H2690	H3548	H3027	H1732			

ס	עֹמְדִים׃	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	נְגָנָם	)מַחְצְרִים(
¶	walisimama	Israeli	na-wote	mbele-yao	walipiga-tarumbeta
	H5975	H3478	H3605	H5048	H2690

Makuhani wakasimama, kila mmoja akasimama mahali pake pa kuhudumu; Walawi pia pamoja na vyombo vya muziki vya Yahwe, ambavyo mfalme Daudi alivitengeza kwa ajili ya kumpa shukrani Yahwe katika nyimbo, “Kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.” Makuhani wote wakapiga matarumbeta mbele yao, na Israeli wote wakasimama.

יְהוָה בֵּית־ לִפְנֵי אֲשֶׁר׀ הֶחָצֵר׀ תְּוֹךְ אֶת־ שְׁלֹמֹה וַיְקַדֵּשׁ 7
BWANA nyumba-ya mbele-ya ambayo ya-ua katikati — Solomoni na-akaweka-wakfu
H3068 H6440 H8432 H0853 H8010 H6942

הַשְּׁלָמִים זִבְחֵי וְאֶת הָעֹלוֹת מִזְבַּח שָׁם עָשָׂה כִּי־
ya-sadaka-za-amani mafuta na sadaka-za-kuteketezwa huko alitoa kwa-sababu
H8002 H2459 H0853 H8033

לְהָכִיל יָכוֹל לֹא אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה הַנְּחֹשֶׁת מִזְבַּח כִּי־
kutoshea kuweza haikuweza ambayo alifanya Solomoni ya-shaba madhabahu kwa-sababu
H3557 H3201 H3808 H8010 H4196

:הַחֲלָבִים וְאֶת־ הַמִּנְחָה וְאֶת־ הָעֹלָה אֶת־
mafuta na sadaka-za-nafaka na sadaka-za-kuteketezwa —
H2459 H0853 H4503 H0853 H0853

Selemani akaitakasa sehemu ya katikati ya kiwanja cha mfalme mbele ya nyumba ya Yahwe. Humo akatoa sadaka za kuteketezwa na mafuta ya sadaka za amani, kwa sababu madhabahu ya shaba ambayo alikuwa ametengeza haikuweza kuzibeba sadaka, sadaka za nafaka, na za mafuta.

וְכָל־ יָמִים׀ שִׁבְעַת הַהִיא בָּעֵת הֶחָג אֶת־ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ 8
na-Israeli-wote siku siku-saba huo wakati sikukuu — Solomoni na-akafanya
H3605 H3117 H7651 H1931 H6256 H2282 H0853 H8010

:מִצְרָיִם נַחַל עַד־ חֲמָת מְלְבּוֹא מְאֹד נְדוֹל קָהָל עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל
cha-Misri kijito hadi Hamathi kutoka-Lebo sana kubwa kusanyiko pamoja-naye Israeli
H4714 H5704 H2574 H0935 H3966 H6951 H3478

Kwa hiyo Selemani akaitisha sikukuu wakati huo kwa siku saba, na Israeli wote pamaoja naye, kusanyiko kubwa, kutoka Lebo Hamathi mpaka kijito cha Misiri.

הַמִּזְבֵּחַ חֲנֻכַּת וְכִי עֲצֶרֶת הַשְּׁמִינִי בַּיּוֹם וַיַּעֲשׂוּ 9
kwa-madhabahu kuwekwa-wakfu kwa-sababu kusanyiko ya-nane siku na-wakafanya
H4196 H2598 H6116 H8066 H3117

:יָמִים שִׁבְעַת וְהֶחָג יָמִים שִׁבְעַת עָשׂוּ
siku siku-saba na-sikukuu siku siku-saba walifanya
H3117 H7651 H2282 H3117 H7651

Siku ya nane wakaitisha kusanyiko la makini, kwa maana kwa siku saba walishika kuwekwa wakfu kwa ile madhabahu.

לְאָהֳלֵיהֶם הָעָם אֶת־ שִׁלַּח הַשְּׁבִיעִי לַחֹדֶשׁ וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים וּבְיוֹם 10
kwa-hema-zao watu — aliwaacha wa-saba ya-mwezi na-tatu ishirini na-siku
H0168 H0853 H7971 H7637 H2320 H7969 H6242 H3117

יְהוָה עָשָׂה אֲשֶׁר הַטּוֹבָה עַל־ לֵב וְטוֹבֵי שְׂמֵחִים׀
BWANA alifanya ambao wema kwa-sababu-ya moyo na-wenye-furaha wakifurahi
H3068 H8056

:עַמּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל וּלְשְׁלֹמֹה לְדָוִיד
watu-wake na-kwa-Israeli na-kwa-Solomoni kwa-Daudi
H3478 H8010 H1732

Katika siku ya ishini na tatu ya mwezi wa saba, Selemani akawatanya watu kwenda kwenye nyumba zao kwa furaha na mioyo ya shangwe kwa sababu ya wema aliokuwa ameuonesha Yahwe kwa Daudi, Selemani, Israeli, na watu wake.

11

כָּל־ וְאֵת הַמֶּלֶךְ בֵּית וְאֶת־ יְהוָה בֵּית אֶת־ שְׁלֹמֹה וַיְכַל
yote na ya-mfalme nyumba na ya-BWANA nyumba — Solomoni na-akamalizia
H3605 H0853 H4428 H0853 H3068 — H8010 H3615

יְהוָה בְּבֵית־ לַעֲשׂוֹת שְׁלֹמֹה לֵב עַל־ הַבָּא
BWANA katika-nyumba-ya kufanya wa-Solomoni moyo juu-ya yaliyokuja
H3068 H8010 H0935

פ וּבְבֵיתוֹ הִצְלִיחַ׃
¶ alifanikiwa na-katika-nyumba-yake

Hivyo Selemani akaimaliza nyumba ya Yahwe na nyumba yake mwenyewe. Kila kitu kilichokuja katika moyo wa Selemani kwa ajili ya kukitengeneza katika nyumba ya mfalme na katika nyumba yake mwenyewe, alikitimiza kwa mafanikio.

12

אֶת־ שָׁמַעְתִּי לוֹ וַיֹּאמֶר בַּלַּיְלָה שְׁלֹמֹה אֶל־ יְהוָה וַיֵּרָא
— nimesikia kwake na-akasema usiku Solomoni kwa BWANA na-akamtokea
H0853 H8085 H0559 H3915 H8010 H0413 H3068 H7200

זָבַח׃ לְבֵית לִי הַזֶּה בַּמָּקוֹם וּבָחַרְתִּי תְּפִלָּתֶךָ
ya-dhabihu kuwa-nyumba kwangu hapa mahali na-nimechagua maombi-yako
H2077 H2088 H4725 H0977 H8605

Yahwe akamtokea Selemani usiku na kusema kwake, “Nimesikia maombi yako, na nimeichagua sehemu hii kwa ajili yangu mwenyewe kama nyumba ya dhabihu.

13

עַל־ אֲצַוֶּה וְהֵן־ מָטָר יִהְיֶה וְלֹא־ הַשָּׁמַיִם אֶעֱצֹר הֵן
juu-ya nikiamuru na-tazama mvua kuwa na-hakutakuwa-na mbingu nikizuia tazama
H6680 H2005 H4306 H1961 H3808 H8064 H6113 H2005

בְּעַמִּי׃ דֶּבֶר אֲשַׁלַּח וְאִם־ הָאָרֶץ לֶאֱכוֹל חָגָב
kwa-watu-wangu tauni nikituma na-kama nchi kula nzige
H1698 H7971 H0776 H0398 H2284

Kama nitazifunga mbingu ili kwamba kusiwepo mvua, au kama nitaamuru nzige waimeze nchi, au kama nitatuma magonjwa kati kati ya watu wangu,

14

וְיִתְפַּלְלוּ עֲלֵיהֶם שְׁמִי נִקְרָא־ אֲשֶׁר עַמִּי וְיִכָּנְעוּ
na-wakaomba juu-yao jina-langu limeitwa ambao watu-wangu na-wakijinyenyekeza
H6419 H8034 H7121 H3665

מִן־ אֶשְׁמַע וַאֲנִי הָרָעִים מִדַּרְכֵיהֶם וְיָשֻׁבוּ פָּנַי וְיבַקְשׁוּ
kutoka nitasikia na-mimi mbaya kutoka-njia-zao na-wakarudi uso-wangu na-wakatafuta
H8085 H0589 H1870 H7725 H6440 H1245

אַרְצָם׃ אֶת־ וְאֶרְפָּא לְחַטָּאתָם וְאֶסְלַח הַשָּׁמַיִם
nchi-yao — na-nitaiponya dhambi-yao na-nitasamehe mbinguni
H0776 H0853 H7495 H5545 H8064

kisha watu wangu, ambao wameitwa kwa jina langu, watajinyenyekeza, kuomba, kuutafuta uso wangu, na kuziacha njia zao mbaya, nitasikia kutoka mbinguni, kuwasamehe dhambi zao, na kuiponya nchi yao.

15

הַמָּקוֹם לִתְפִלַּת קַשְׁבוֹת וְאָזְנֵי פְּתֻחוֹת יִהְיוּ עֵינַי עַתָּה
ya-mahali kwa-maombi makini na-masikio-yangu wazi yatakuwa macho-yangu sasa
H4725 H8605 H0241 H6258

הַזֶּה׃
hapa
H2088

Sasa macho yangu yatakuwa wazi na masikio yangu yatasikiliza maombi yanayofanywa katika sehemu hii.

שָׁם	שְׁמִי	לִֽהְיוֹת־	הַזֶּה	הַבַּיִת	אֶת־	וְהִקְדַּשְׁתִּי	בָּחַרְתִּי	וְעַתָּה	16
huko	jina–langu	kuwa	hii	nyumba	—	na–nimeiweka–wakfu	nimechagua	na–sasa	
H8033	H8034	H1961	H2088		H0853	H6942	H0977	H6258	

הַיָּמִֽים׃	כָּל־	שָׁם	וְלִבִּי	עֵינַי	וְהָיוּ	עוֹלָם	עַד־	
siku	siku–zote	huko	na–moyo–wangu	macho–yangu	na–yatakuwa	milele	hadi	
H3117	H3605	H8033			H1961	H5769	H5704	

Kwa maana sasa nimeichagua na kauitakasa nyumba hii ili kwamba jina langu lipate kuwa humo milele. Masikio yangu na moyo wangu vitakuwako kila siku.

וְלַעֲשׂוֹת	אָבִיךָ	דָּוִיד	הָלַךְ֙	כַּאֲשֶׁר	לְפָנַי	תֵּלֵךְ	אִם־	וְאַתָּה	17
na–kufanya	baba–yako	Daudi	alitembea	kama	mbele–yangu	utatembea	kama	na–wewe	
	H0001	H1732	H1980		H6440	H3212			

תִּשְׁמֹֽר׃	וּמִשְׁפָּטַי	וְחֻקַּי	צִוִּיתֶֽיךָ	אֲשֶׁר	כְּכֹל	
utazishika	na–hukumu–zangu	na–sheria–zangu	nimekuamuru	ambayo	kama–yote	
H8104	H4941	H2706	H6680		H3605	

Kwako wewe, kama utatembe mbele zangu kama baba yako Daudi alivyotembea, ukitii yote nilyokuamuru na kuzishika sheria zangu na maagizo yangu,

לְדָוִיד	כָּרַתִּי	כַּאֲשֶׁר	מַלְכוּתֶֽךָ	כִּסֵּא	אֶת	וַהֲקִימוֹתִי		18
na–Daudi	nilifanya–agano	kama	cha–ufalme–wako	kiti–cha–enzi	—	na–nitakisimamisha		
H1732	H3772		H4438	H3678	H0853			

בְּיִשְׂרָאֵֽל׃	מוֹשֵׁל	אִישׁ	לְךָ֙	יִכָּרֵת	לֹא־	לֵאמֹר	אָבִיךָ	
katika–Israeli	atakayetawala	mtu	kwako	kukatwa	hatakosekana	kusema	baba–yako	
H3478	H4910	H0376		H3772	H3808	H0559	H0001	

basi nitakithibitisha kiti cha enzi cha ufalme wako, kama nilivyosema katika agano na Daudi baba yako, niliposema, 'Mzaliwa wako hatashindwa kamwe kuwa mtawala katika Israeli.'

אֲשֶׁר	וּמִצְוֹתַי	חֻקּוֹתַי	וַעֲזַבְתֶּם֙	אַתֶּם	תְּשׁוּבוּן	וְאִם־	19
ambazo	na–amri–zangu	sheria–zangu	na–mkaziacha	nyinyi	mtarudi–nyuma	na–kama	
	H4687	H2708			H7725		

לָהֶם׃	וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וַעֲבַדְתֶּם֙	וְהַלַכְתֶּם	לִפְנֵיכֶם	נָתַתִּי	
hiyo	na–mkaabudu	mingine	miungu	na–mkawatumikia	na–mkaenda	mbele–yenu	niliweka	
	H7812	H0312	H0430	H5647	H1980	H6440	H5414	

Lakin ukigeuka, na kuzisahau sheria zangu na amri amabzo nimeweka mbele yenu, na kama utaenda kuabudu miungu wengine na kuwasujudia,

הַזֶּה	הַבַּיִת	וְאֶת־	לָהֶם	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	אַדְמָתִי	מֵעַל	וּנְתַשְׁתִּים	20
hii	nyumba	na	wao	niliwapa	ambayo	nchi–yangu	kutoka–juu–ya	na–nitawang'oa	
H2088		H0853		H5414		H0127		H5428	

וְאֶתְּנֶנּוּ	פָּנַי	מֵעַל	אַשְׁלִיךְ֙	לִשְׁמִי	הִקְדַּשְׁתִּי	אֲשֶׁר	
na–nitaifanya	uso–wangu	kutoka–mbele–ya	nitaitupa	kwa–jina–langu	nimeiweka–wakfu	ambayo	
H5414	H6440		H7993	H8034	H6942		

הָעַמִּֽים׃	בְּכָל־	וְלִשְׁנִינָה	לְמָשָׁל	
mataifa–yote	miongoni–mwa	na–dhihaka	mithali	
	H3605	H8148	H4912	

basi nitawang'oa kutoka kwenye nchi yangu amabayo nimewapa. Nyumba hii ambayo nimeitakasa kwa ajili ya jina langu, nitaitupilia mbali kutoka mbele zangu, na nitaifanya kuwa methali na utani miongini mwa watu wote.

21 וְהַבָּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה לִכְלִכַּת עֶלְיוֹן עִבֶּר לְכָל־עֲבֵר עָלָיו יִשָּׁם
na-nyumba hii ambayo ilikuwa kwa-kila ya-juu apitaye juu-yake atashangaa
H2088 H1961 H3605 H8074

וְלַבַּיִת הַזֶּה׃ כָּכָה חִוִּיתָה לָאָרֶץ הַזֹּאת עָשָׂה יְהוָה בַּמֶּה וְאָמַר
na-kwa-nyumba hii hivyo kwa-nchi hii amefanya BWANA kwa-nini na-atasema
H2088 H2063 H0776 H3602 H3068 H4100 H0559

Ingawa hekalu hili hili zuri sana kwa sasa, kila mtu apitaye karibu yake atashangazwa na ataguna. Watauliza, 'Kwa nini Yahwe ameifanyia hivi nchi hii na nyumba hii',

22 וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
na-watasema kwamba walimwacha — BWANA Mungu-wa baba-zao
H0559 H0853 H3068 H0430 H0001

בְּאַלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּחֲזִיקוּ מִצְרַיִם מֵאֶרֶץ הוֹצִיאָם אֲשֶׁר
na-miungu mingine na-wakashikamana ya-Misri kutoka-nchi aliwatoa ambaye
H0430 H0312 H2388 H4714 H0776 H3318

אֶת עֲלֵיהֶם הֵבִיא כֵּן עַל־ וַיַּעַבְדוּם לָהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ
— juu-yao alileta hiyo kwa-sababu-hiyo na-wakaitumikia hiyo na-wakaabudu
H0853 H0935 H5647 H7812

פ כָּל־ הָרָעָה הַזֹּאת׃
¶ maovu haya
H3605 H2063

wengine watajibu, 'Kwa sababu walimsahau Yahwe, Mungu wao, ambaye alikuwa amewatoa babu zao nje ya nchi ya Misiri, na wakashikamana na miungu wengine na kuwainamia chini na kuwaabudu. Hii ndiyo maana Yahwe ameleta majanga haya yote juu yao”

Chapter 8

1 בֵּית אֶת־ שְׁלֹמֹה בָּנָה אֲשֶׁר שָׁנָה עֶשְׂרִים וּמֵקֵץ וַיְהִי
nyumba — Solomoni alijenga ambayo miaka ishirini mwishoni-mwa na-ikawa
H0853 H8010 H1129 H8141 H6242 H7093 H1961

בֵּיתוֹ׃ וְאֶת־ יְהוָה
nyumba-yake na ya-BWANA
H0853 H3068

Ikawa karibu ya mwisho wa miaka ishirini, kipindi ambacho Selemani alikuwa ameijenga nyumba ya Yahwe na ya kwake mwenye,

2 וְהֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן חוּרָם לִשְׁלֹמֹה בָּנָה שְׁלֹמֹה אֹתָם וַיּוֹשֶׁב
na-miji ambayo alimpa Huramu Solomoni alijenga Solomoni hiyo na-akawakalisha
H5414 H2361 H8010 H1129 H8010 H0853 H3427

שָׁם אֶת־ בְּנֵי וָנָה יִשְׂרָאֵל׃
huko — wana wa-Israeli
H8033 H0853 H3478

kwamba Selemani akaiajenga miji ambayo Hiramu alikuwa amempa, na ndani yake akawaweka watu wa Israeli.

3 וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמָת צוֹבָה וַיֶּחֱזַק עָלֶיהָ׃
na-akaenda Solomoni Hamath Soba na-akaishinda hiyo
H3212 H8010 H2578 H2578 H2388

Selemani akauavamia Hamathzoba, akaushinda.

בָּנָה	אֲשֶׁר	הַמִּסְכְּנוֹת	עָרֵי	כָּל־	וְאֵת	בַּמִּדְבָּר	תַּדְמֹר	אֶת־	וַיִּבֶן	4
alijenga	ambayo	ya-ghala	miji	miji-yote	na	jangwani	Tadmori	—	na-akajenga	
H1129		H4543		H3605	H0853		H8412	H0853	H1129	

בַּחֲמָת׃	
Hamathi	
H2574	

Akaijenga Tadmori katika nyika, na miji yote ya hazina, ambayo aliijenga katika Hamathi.

מָצוֹר	עָרֵי	הַתַּחְתּוֹן	חוֹרוֹן־בָּיִת	וְאֶת־	הָעֶלְיוֹן	חוֹרוֹן־בָּיִת	אֶת־	וַיִּבֶן	5
yenye-ngome	miji	ya-Chini	Beth-Horoni	na	ya-Juu	Beth-Horoni	—	na-akajenga	
H4692		H8481	H1032	H0853		H1032	H0853	H1129	

וּבְרִיחַ׃	דְּלָתַיִם	חוֹמוֹת
na-makomeo	malango	kuta
H1280		H2346

Pia akaujenga Beth-horoni wa juu, na Beth-horoni wa chini, miji iliyozungushiwa kwa ukuta, malango, na makomeo.

וְאֵת	לִשְׁלֹמֹה	הָיְוּ	אֲשֶׁר	הַמִּסְכְּנוֹת	עָרֵי	כָּל־	וְאֵת	בַּעֲלָת	וְאֶת־	6
na	ya-Solomoni	ilikuwa	ambayo	ya-ghala	miji	miji-yote	na	Baalathi	na	
H0853	H8010	H1961		H4543		H3605	H0853	H1191	H0853	

חֲשָׁק	כָּל־	וְאֵת	הַפָּרָשִׁים	עָרֵי	וְאֵת	הָרֶכֶב	עָרֵי	כָּל־	
matamanio	yote	na	ya-wapanda-farasi	miji	na	ya-magari	miji	miji-yote	
H2837	H3605	H0853			H0853	H7393		H3605	

וּבְכֹל	וּבַלְּבָנוֹן	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	לִבְנוֹת	חָשַׁק	אֲשֶׁר	שְׁלֹמֹה
na-katika-yote	na-katika-Lebanoni	katika-Yerusalemu	kujenga	alitamani	ambayo	ya-Solomoni
H3605	H3844	H3389	H1129			H8010

מֶמְשַׁלְתּוֹ׃	אֶרֶץ
ya-utawala-wake	nchi
H4474	H0776

Akaujenga Baalathi na miji yote ya hazina aliyoimiliki, na miji yote kwa ajili ya magari yake na miji kwa ajili ya wapanda farasi wake, na chochote alichotamani kujenga kwa ajili ya starehe zake katika Yerusalemu, katika Lebanoni, na katika nchi zote zilizokuwa chini ya utawala wake.

וְהַחִוִּי	וְהַפְּרִזִּי	וְהָאֱמֹרִי	הַחִתִּי	מִן־	הַנּוֹתָר	הָעָם	כָּל־	7
na-Wahivi	na-Waperizi	na-Waamori	Wahiti	kutoka	waliosalia	watu	watu-wote	
H2340	H6522	H0567	H2850		H3498		H3605	

הֵמָּה׃	מִיִּשְׂרָאֵל	לֹא	אֲשֶׁר	וְהַיְבוּסִי
wao	wa-Israeli	hawakuwa	ambao	na-Wayebusi
H1992	H3478	H3808		H2983

Kuhusu watu wengine wote ambao walikuwa wamesalia wa Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi, Wayebusi, ambao hawakuwa wa Israeli,

8 מִן־ בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־
kutoka wana–wao ambao walisalia baada–yao katika–nchi ambao hawakuwaangamiza
H3498 H0776 H3808

כִלּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה עַד
kuwaangamiza wana wa–Israeli na–akawapandisha Solomoni kwa–kazi–ya–kulazimishwa hadi
H3615 H3478 H5927 H8010 H4522 H5704

הַיּוֹם׃ הַזֶּה
siku hii
H3117 H2088

watoto wao ambao waliachwa baada yao katika nchi, ambaoa watu wa Israeli hawakuwaangamiza—Selemani akawafanyisha kazi kwa nguvu, ndivyo walivyo hata leo.

9 וּמִן־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־ נָתַן שְׁלֹמֹה לַעֲבָדִים
na–kutoka wana wa–Israeli ambao hakuwafanya Solomoni kufanya watumwa
H3478 H3808 H5414 H8010 H5650

כִּי־ הֵמָּה אַנְשֵׁי מִלְחָמָה וְשָׂרֵי שָׁלִישָׁיו וְשָׂרֵי
kwa–sababu wao watu wa–vita na–wakuu wa–maafisa–wake na–wakuu
H1992 H0376 H4421 H8269 H7991 H8269

רִכְבּוֹ׃ וּפָרָשָׁיו ׀ פ ¶ לְמִלַאכְתּוֹ
wa–magari–yake na–wapanda–farasi–wake kwa–kazi–yake
H7393

Vile vile, Selemani hakuwafanyisha kazi kwa nguvu watu wa Israeli. Badala yake, wakawa wanajeshsi wake, maakida wake, wakuu wake, na maakida wa magari ya majeshi yake na wapanda farasi wake.

10 וְאֵלֶּה שָׂרֵי הנציבים] (הַנִּצָּבִים wasimamizi wasimamizi wakuu na–hawa
H0428 H8269 H5333 H5324

הַמֹּשְׁלִים לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־ מְנַצְּבִים שְׁלֹמֹה hamsini
H2572 H8010 H4428 ambao
H5324

מְאָתָיִם׃ הָרֹדִים בָּעָם׃ וּמִאתַיִם na–mia–mbili waliosimamia watu
H3967

Pia hawa walikuwa wakuu wa wakuu wakisimamia wasimamizi waliokuwa wa mfalme Selemani, walikuwa 250, waliowasimamia watu walioifanya kazi.

11 וְאֶת־ בַּת־ פַּרְעֹה בִּנְתִי־ מִן־ עִיר דָּוִיד לְבֵית אֲשֶׁר
na binti–wa Farao alimpandisha Solomoni kutoka–mji wa–Daudi kwa–nyumba ambayo
H0853 H1323 H6547 H5927 H8010 H1732

בָּנָה־ לִי אִשָּׁה לֹא־ תֵשֵׁב כִּי אָמַר לָאֲרוֹן לְהּ
alijenga wangu mwanamke kukaa hatakaa alisema kwa–sababu kwa–ajili–yake
H1129 H0802 H3427 H3808 H0559

בָּאָה אֲשֶׁר־ הֵמָּה קֹדֶשׁ כִּי־ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־ דָּוִיד בְּבֵית
lilikuja ambapo hizo ni–takatifu kwa–sababu Israeli mfalme–wa ya–Daudi katika–nyumba
H0935 H1992 H6944 H3478 H4428 H1732

אֲלֵיהֶם אֲרוֹן סַנְדּוּק יְהוָה׃ פ ¶ לַ–יהוה
kwake sanduku la–BWANA
H0413 H0727 H3068

Selemani akamleta binti Farao nje ya mji wa Daudi kwenye nyumba aaliyokuwa amemjengea, kwa maana alisema, “Mke wangu lazima asiishi kataika nyumba ya Daudi mfalme wa Israeli, kwa sababu kila linapokuja sanduku la Yahwe ni takatifu”.

יְהוָה	מִזְבַּח	עַל	לַיהוָה	עֹלוֹת	שְׁלֹמֹה	הֶעֱלָה	אָז	12
ya–BWANA	madhabahu	juu–ya	kwa–BWANA	sadaka–za–kuteketezwa	Solomoni	alitoa	ndipo	
H3068	H4196		H3068		H8010	H5927		

הָאוּלָם׃	לִפְנֵי	בָּנָה	אֲשֶׁר
ukumbi	mbele–ya	alijenga	ambayo
H0197	H6440	H1129	

Kisha Selemani akatoa sadaka za kuteketezwa juu ya madhabahu yake ambayo alikuwa ametengeza mbele ya ukumbi.

לַשַּׁבָּתוֹת	מֹשֶׁה	כְּמִצְוַת	לְהַעֲלוֹת	בְּיוֹם	יוֹם	וּבְדַבַּר־		13
kwa–Sabato	ya–Musa	kulingana–na–amri	kutoa	kwa–siku	siku	na–kwa–jambo		
H7676	H4872	H4687	H5927	H3117	H3117	H1697		

בְּחַג	בַּשָּׁנָה	פְּעָמִים	שָׁלוֹשׁ	וְלַמּוֹעֲדוֹת	וְלֶחֳדָשִׁים	
katika–sikukuu	kwa–mwaka	mara	mara–tatu	na–kwa–sikukuu	na–kwa–mwezi–mpya	
H2282	H8141	H6471	H7969	H4150	H2320	

הַסֻּכּוֹת׃	וּבְחַג	הַשָּׁבֻעוֹת	וּבְחַג	הַמַּצּוֹת
ya–Vibanda	na–katika–sikukuu	ya–Majuma	na–katika–sikukuu	ya–Mikate–Isiyotiwa–Chachu
H5521	H2282	H7620	H2282	H4682

Akatoa sadaka kama ilivyohitaka katika ratiba ya kila siku; akazitoa, kwa kufuata maelekezo yaliyokuwa katika amari ya Musa, katika siku za Sabato, miezi mipya, na katika siku zilizopangwa mara tatu kila mwaka: Sikukuu ya mikate isiyochachwa, sikukuu ya majuma, na sikuku ya vibanda.

הַכֹּהֲנִים	מַחְלְקוֹת	אֶת־	אָבִיו	דָּוִיד־	כְּמִשְׁפַּט	וַיַּעֲמֵד		14
za–makuhani	zamu	—	baba–yake	wa–Daudi	kulingana–na–utaratibu	na–akaweka		
H3548	H4256	H0853	H0001	H1732	H4941	H5975		

נֶגֶד	וּלְשָׁרֵת	לְהַלֵּל	מִשְׁמְרוֹתָם	עַל־	וְהַלְוִיִּם	עֲבֹדָתָם	עַל־
mbele–ya	na–kuhudumu	kumsifu	zamu–zao	juu–ya	na–Walawi	huduma–yao	juu–ya
H5048	H8334		H4931		H3881	H5656	

לְשַׁעַר	בְּמַחְלְקוֹתָם	וְהַשּׁוֹעֲרִים	בְּיוֹמוֹ	יוֹם	לְדִבְרַי־	הַכֹּהֲנִים	
kwa–lango	kwa–zamu–zao	na–mabawabu	kwa–siku–yake	siku	kwa–jambo	makuhani	
H8179	H4256	H7778	H3117	H3117	H1697	H3548	

הָאֱלֹהִים׃	אִישׁ־	דָּוִיד	מִצְוַת	כֵּן	כִּי	וְשָׁעַר	
Mungu	mtu–wa	ya–Daudi	amri	hivyo	kwa–sababu	na–lango	
H0430	H0376	H1732	H4687			H8179	

Katika kuyatunza maagizo ya baba yake Daudi, Selemani akayapanga makundi ya makuhani kwenye kazi yao, na Walawi kwenye nafasi zao, ili kumsifu Mungu na kuhudumu mbele za makuhani, kama ilivyotakiwa katika ratiba ya kila siku. Pia akawateua walinda lango kwa zamu zao kwa kila lango, kwa maana Daudi, mtu wa Mungu, alikuwa ameagiza hivyo pia.

וְהַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	עַל־	הַמֶּלֶךְ	מִצְוַת	סָרוּ	וְלֹא		15
na–Walawi	makuhani	kuhusu	ya–mfalme	amri	kuondoka	na–hawakuondoka		
H3881	H3548		H4428	H4687	H5493	H3808		

וְלָאֹצָרוֹת׃	דָּבָר	לְכָל־	
na–hazina	jambo	kwa–jambo–lolote	
H0214	H1697	H3605	

Watu hawa hawakupotea kutoka kwenye amri ya mfalme kwa makuhani na Walawi kuhusu jambo lolote, au kuhusu vyumba vya hazina.

16

בֵּית־	מוּסָד	הַיּוֹם	עַד־	שְׁלֹמֹה	מְלָאכֶת	כָּל־	וַתִּכֹּן	
wa–nyumba–ya	ya–msingi	siku	tangu	ya–Solomoni	kazi	kazi–yote	na–ikatayarishwa	
	H4143	H3117	H5704	H8010	H4399	H3605		

ס	יְהוָה׃	בָּיִת	שָׁלֵם	כְּלֻתָוֹ	וְעַד־	יְהוָה	
¶	ya–BWANA	nyumba	ilikamilika	kukamilika–kwake	hadi	BWANA	
	H3068		H8003	H3615	H5704	H3068	

Kazi yote aliyoagizwa na Selemani ikakamilika, kutoka siku msingi wa nyumba ya Yahwe ulipowekwa hadi ilipokamilika. Nyumba ya Yahwe ikamalizika.

17

הַיָּם	שְׂפַת	עַל־	אֵילוֹת	וְאֶל־	לְעֶצְיוֹן־גָּבֶר	שְׁלֹמֹה	הָלַךְ	אָז
ya–bahari	pwani	juu–ya	Elothi	na–kwa	Ezion-Geberi	Solomoni	akaenda	ndipo
H3220	H8193			H0413	H6100	H8010	H1980	

אֱדוֹם׃	בְּאֶרֶץ
ya–Edomu	katika–nchi
H0123	H0776

Kisha Selemani akaenda Esion geberi, na Elothi, juu ya pwani katika nchi ya Edomu.

18

)אֳנִיּוֹת(	]אוניות[	עֲבָדָיו	בְּיַד־	חוּרָם	לוֹ׀	וַיִּשְׁלַח־		
meli	meli	watumishi–wake	kwa–mikono–ya	Huramu	yeye	na–akamtumia		
H0591	H0591	H5650	H3027	H2361		H7971		

אוֹפִירָה	שְׁלֹמֹה׀	עַבְדֵי	עִם־	וַיָּבֹאוּ	יָם	יְוֹדְעֵי	וַעֲבָדִים׀
Ofiri	wa–Solomoni	watumishi	pamoja–na	na–wakaja	bahari	wenye–ujuzi–wa	na–watumishi
H0211	H8010	H5650		H0935	H3220	H3045	

וַיָּבִיאוּ	זָהָב	כִּכָּר	וַחֲמִשִּׁים	מֵאוֹת	אַרְבַּע־	מִשָּׁם	וַיִּקָּחוּ	
na–wakaleta	za–dhahabu	talanta	na–hamsini	mia	mia–nne	kutoka–huko	na–wakachukua	
H0935	H2091	H3603	H2572	H3967	H0702	H8033	H3947	

פ	שְׁלֹמֹה׃	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	
¶	Solomoni	mfalme	kwa	
	H8010	H4428	H0413	

Hiramu akatuma meli zake kupitia watumishi wake ambao walikuwa wana maji wenye uzoefu. Wakasafiri na Selemani na watumishi wa Semani hadi Ofiri. Wakachukua kutoka huko talanta 450 za dhahabu ambazo walimletea Selemani.

Chapter 9

1

אֶת־	לְנַסּוֹת	וַתָּבוֹא	שְׁלֹמֹה׀	שָׁמַע	אֶת־	שָׁמְעָהּ	שְׁבָא	וּמַלְכַּת־	
—	kumjaribu	na–akaja	ya–Solomoni	sifa	—	alisikia	Sheba	na–malkia–wa	
H0853	H5254	H0935	H8010		H0853	H8085	H7614	H4436	

וּנְמַלִּים	מְאֹד	כָּבֵד	בְּחַיִל	בִּירוּשָׁלַם	בְּחִידוֹת	שְׁלֹמֹה	
na–ngamia	sana	mkubwa	kwa–msafara	katika–Yerusalemu	kwa–mafumbo	Solomoni	
H1581	H3966	H3515	H2428	H3389	H2420	H8010	

אֶל־	וַתָּבוֹא	יְקָרָה	וְאֶבֶן	לֶרֹב	וְזָהָב	בְּשָׂמִים	נִשְׂאִים
kwa	na–akaja	ya–thamani	na–mawe	kwa–wingi	na–dhahabu	manukato	waliobeba
H0413	H0935	H3368	H0068	H7230	H2091	H1314	H5375

לְבָבָהּ׃	עִם־	הָיָה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	עִמּוֹ	וַתְּדַבֵּר	שְׁלֹמֹה
moyo–wake	katika	yalikuwa	ambayo	yote	—	naye	na–akazungumza	Solomoni
H3824		H1961		H3605	H0853		H1696	H8010

Malikia wa Sheba aliposikia kuhusu umaarufu wa Selemani, akaja Yerusalemu kumjaribu kwa maswali magumu. Akaja pamoja na msafara mkubwa sana, pamoja na ngamia waliosheheni manukato, dhahabu nyingi, na vito vingi vya thamani. Alipofika kwa

וְלֹא־ דְבָרֶיהָ כָּל־ אֶת־ שְׁלֹמֹה לָהּ וַיַּגֶּד־ 2
na–hakukuwa–na maneno–yake maneno–yake–yote — Solomoni yeye na–akamwambia
H3808 H1697 H3605 H0853 H8010 H5046

לָהּ׃ הִגִּיד לֹא אֲשֶׁר מִשְׁלֹמֹה דָּבָר נֶעְלָם
yeye kumwambia hakumwambia ambalo kwa–Solomoni jambo kufichwa
H5046 H3808 H8010 H1697 H5956

Selemani, akamwambia yaliyokuwa moyoni mwake. Selemani akamjibu maswaali yake yote; hakuna kitu kilichokuwa kigumu sana kwa Selemani; hakuna swali ambalo hakulijibu.

בָּהּ׃ אֲשֶׁר וְהַבִּית שְׁלֹמֹה חָכְמַת אֶת שְׁבָא מַלְכַּת־ וַתֵּרָא 3
alijenga ambayo na–nyumba ya–Solomoni hekima — Sheba malkia–wa na–akaona
H1129 H8010 H2451 H0853 H7614 H4436 H7200

Malikia wa Sheba alipoiona hekima ya Selemani na ikulu aliyokuwa amejenga,

מְשָׁרְתָיו וּמַעֲמַד עֲבָדָיו וּמוֹשַׁב שֻׁלְחָנוֹ וּמַאֲכַל 4
kwa–wahudumu–wake na–kusimama vya–watumishi–wake na–viti cha–meza–yake na–chakula
H8334 H4612 H5650 H4186 H7979 H3978

בֵּית וַעֲלִיָּתוֹ אֲשֶׁר וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וּמַשְׁקָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם
nyumba alipanda ambayo na–ngazi–yake na–mavazi–yao na–wanyweshaji–wake na–mavazi–yao
H5927 H5944 H4403 H4403

רוּחַ׃ בָּהּ עוֹד הָיָה וְלֹא־ יְהוָה
roho ndani–yake tena kulikuwa na–hakukuwa ya–BWANA
H7307 H5750 H1961 H3808 H3068

chakula mezani kwake, mahali pa kukaa watumishi wake, kazi ya watumisshi wake na mavazi yao, pia wabebakikombe na mavazi yao, na namna alivyotoa sadaka za kuteketezwa katika nyumba ya Yahwe, hapakuwa na roho zaidi ndani yake.

עַל־ בְּאַרְצִי שָׁמַעְתִּי אֲשֶׁר הַדָּבָר אֱמֶת הַמַּלְכָּה אֶל־ וַתֹּאמֶר 5
kuhusu katika–nchi–yangu nilisikia ambalo neno ni–kweli mfalme kwa na–akasema
H0776 H8085 H1697 H0571 H4428 H0413 H0559

חָכְמָתֶךָ׃ וְעַל־ דְּבָרֶיךָ
hekima–yako na–kuhusu maneno–yako
H2451 H1697

Akasema kwa mfalme, “Ni kweli, taarifa ninioisikia katika nchi yangu kuhusu maneno yako na hekima yako.

עֵינַי וַתִּרְאֶינָה בָּאתִי אֲשֶׁר־ עַד לִדְבְרֵיהֶם הֶאֱמַנְתִּי וְלֹא־ 6
macho–yangu na–zikaona kuja nilipokuja hadi maneno–yao kuamini na–sikuamini
H7200 H0935 H5704 H1697 H0539 H3808

עַל־ יָסַפְתָּ חָכְמָתֶךָ מַרְבִּית חֲצִי לִי הֻגַּד־ לֹא וְהִנֵּה
juu–ya umezidi wa–hekima–yako ya–wingi nusu mimi kuambiwa haikuwa na–tazama
H3254 H2451 H4768 H2677 H5046 H3808 H2009

שָׁמַעְתִּי׃ אֲשֶׁר הַשְּׁמוּעָה
nilisikia ambayo habari
H8085 H8052

Sikuamini nilichokisika mpaka nilipokuja hapa, na sasa macho yangu yamekiona. Sikuambiwa nusu kuhusu hekima yako na utajiri wako! Umeuzidi umaarufu niliokuwa nimesikia kuhusu wewe.

7 אַשְׁרֵי אַנָשֶׁיךָ אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי עַבָדֶיךָ אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד
heri watu–wako heri na–heri watumishi–wako hawa wanaosimama mbele–yako daima
H0835 H0376 H0835 na–heri H5650 H0428 H5975 H6440 H8548

וְשֹׁמְעִים אֶת־ חָכְמָתֶךָ׃
na–wanasikia — hekima–yako
H8085 H0853 H2451

Wamebarikiwa watu wako, na watumishi wako ambao husimama mbele yako, kwa sababu wanaisikia hekima yako. (Baadhi ya maandiko yanasema, “Wambarikiwa wake zako”, ikidhaniwa kwamba kifungu hicho kinapaswa kusomeka kama ilivyo katika Wafalme 10: 8).

8 יְהִי בָרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְהִתְּתֶךָ
abarikiwe BWANA Mungu–wako aliyebarikiwa ambaye amefurahia wewe kukuweka
H1961 H3068 H0430 H1288 H0166 H2654 H0834 H2654 H5414

עַל־ כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאַהֲבַת
juu–ya kiti–chake–cha–enzi kuwa–mfalme kwa–BWANA Mungu–wako kwa–upendo
H5921 H3678 H4427 H3068 H0430 H0160

לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃
kuwa–mfalme juu–yao kufanya haki na–uadilifu
H4427 H5921 H6213 H4941 H6666

וַיִּתֶּנְךָ לְעוֹלָם עַל־ יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִידוֹ לְמֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ בַּעֲבוּר אֱלֹהֶיךָ
na–akakuweka milele juu–ya Israeli kuisimamisha kuwa–mfalme wa–Mungu–wako kwa–ajili ya Mungu–wako
H5414 H5769 H5921 H3478 H5975 H4427 H0430 H0834 H0430

Amebarikiwa Yahwe Mungu wako, ambaye amepata raha ndani yako, aliyekuweka juu ya kiti chake cha enzi, ili uwe mfalme kwa ajili ya Yahwe Mungu wako. Kwa sababu Mungu wako inaipenda Israeli, ili kuwathibisha milele, amekufanya kuwa mfalme juu yao, ili ufanye hukumu na haki.

9 וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים רַב מְאֹד
na–akampa mfalme mia na–ishirini talanta za–dhahabu na–manukato kwa–wingi sana
H5414 H4428 H3967 H6242 H3603 H2091 H1314 H7230 H3966

וְאֶבֶן יְקָרָה וְלֹא הָיָה כַּבֹּשֶׂם הַהוּא אֲשֶׁר־ נָתְנָה
na–mawe ya–thamani na–hakukuwa–na kulikuwa manukato–kama hayo ambayo alimpa
H0068 H3368 H3808 H1961 H1314 H1931 H0834 H5414

מַלְכַּת־ שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃
malkia–wa Sheba mfalme Solomoni
H4436 H7614 H4428 H8010

Akampa mfalme talanta 120 za dhahabu na kiasi kikubwa manukato na vit vya thamani. Selemani hakupewa tena kiasi kikubwa cha manukato kama hiki amabacho alipewa na malakia wa Sheba.

10 וְגַם־ עַבְדֵי חוּרָם (חירם) עַבְדֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר־ הֵבִיאוּ
na–pia watumishi wa–Huramu wa–Hiramu watumishi wa–Solomoni ambao walileta
H1571 H5650 H2361 H2438 H5650 H8010 H0834 H0935

זָהָב מֵאוֹפִיר כְּתֹךְ עֲצֵי אַלְגֻּמִּים וְאֶבֶן יְקָרָה׃
dhahabu kutoka–Ofiri miti ya–misandali na–mawe ya–thamani
H2091 H0211 H6086 H0418 H0068 H3368

Watumishi wa Hiramau na wa mfalme Selemani, ambaye alileta dhahabu kutoka Ofiri, miti ya msandali,, na vito vya thamani.

11 וַיַּעַשׂ הַֽמֶּלֶךְ אֶת־ עֲצֵי מְסִלּוֹת הָֽאַלְגּוּמִּים לְבֵית־ יְהוָה
na-akafanya mfalme — miti ya-misandali ngazi kwa-nyumba-ya BWANA
H4428 H0853 H6086 H0418 H4546 H3068

וּלְבֵית הַֽמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַֽמְשֹׁרְרִים וְלֹא־ נִרְאוּ
na-kwa-nyumba ya-mfalme na-vinanda na-vinubi kwa-waimbaji na-hakukuwa kuonekana
H1004 H4428 H3658 H5035 H7891 H3808 H7200

כָּהֵם לִפְנִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָֽה׃
kama-hizo kabla katika-nchi ya-Yuda
H1992 H6440 H0776 H3063

Kwa miti hiyo ya msandali, mfalme Selemani akatengeneza madari ya nyumba ya Yahwe na nyumba yake, na vinubi na vinanda kwa ajili ya wanamziki. Hapajaonekana tena mbao kama hiyo katika nchi ya Yuda.

12 וְהַֽמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת־ שְׁבָא אֶת־ כָּל־
na-mfalme Solomoni alimpa malkia-wa Sheba — matamanio-yake-yote
H4428 H8010 H5414 H4436 H7614 H0853 H3605

אֲשֶׁר־ אֵשֶׁר שְׁאָלָה מִלְּבַד זַיְדִי־ אֲשֶׁר־ הֵבִיאָה אֶל־ הַֽמֶּלֶךְ וַתֵּהֶפְךְּ
ambayo ambayo aliomba zaidi-ya ambayo alileta kwa mfalme na-akageuka
H0834 H0834 H7592 H0905 H0834 H0935 H0413 H4428 H2015

פ ¶ וַעֲבָדֶֽיהָ׃ הִיא לְאַרְצָהּ וַתֵּלֶךְ
na-watumishi-wake yeye kwa-nchi-yake na-akaenda
H5650 H1931 H0776 H3212

Mfalme Selemani akampa malkia wa Sheba kila kitu alichotaka, chochote alichoomba, zaidi ya vile alivyoleta kwa mfalme Selemani. Kwa hiyo akaondoka na kurudi kwenye nchi yake, yeye na wataumishsi wake.

13 וַיְהִי מִשְׁקַל אֶחָת בְּשָׁנָה לִשְׁלֹמֹה בָּא אֲשֶׁר־ הַזָּהָב
na-uzito-ulikuwa uzito mmoja kwa-mwaka kwa-Solomoni ilikuja ambayo wa-dhahabu
H1961 H4948 H0259 H8141 H8010 H0935 H0834 H2091

זָהָב׃ כִּכְּרֵי וְשֵׁשׁ וְשִׁשִּׁים מֵאוֹת שֵׁשׁ
za-dhahabu talanta na-sita na-sitini mia mia-sita
H2091 H3603 H8337 H8346 H3967 H8337

Sasa uzito wa dhahabu ambayo ililetwa kwa Selemani ndani ya mwaka mmoja ulikuwa talanta 666 za dhahabu,

14 לְבַד מִלְּבֵי וְכָל־ מְבִיאִים וְהַסֹּחֲרִים הַֽתָּרִים מֵאַנְשֵׁי לְבַד
mbali-na wafalme na-wafalme-wote walioleta na-wachuuzi wafanyabiashara kutoka-watu mbali-na
H0905 H4428 H3605 H0935 H5503 H8446 H0376 H0905

לִשְׁלֹמֹה׃ וְכֶסֶף זָהָב מְבִיאִים הָֽאָרֶץ וּפַחוֹת עֲרַבְ
kwa-Solomoni na-fedha dhahabu walioleta wa-nchi na-magavana wa-Arabuni
H8010 H3701 H2091 H0935 H0776 H6346

nje na dhahabu ambayo waliileta wachukuzi na wafanya biashara. Walme wote wa Arabuni na maliwali katika nchi pia wakamletea Selemanai dhahabu na fedha.

15 שֵׁשׁ שְׁחוּט זָהָב צִנָּה מָאתַיִם שְׁלֹמֹה הַֽמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ
mia-sita iliyofuliwa za-dhahabu ngao-kubwa mia-mbili Solomoni mfalme na-akafanya
H8337 H7820 H2091 H3967 H8010 H4428

הָאֶחָת׃ הַצִּנָּה עַל־ יָעֲלֶה שָׁחוּט זָהָב מֵאוֹת
moja ngao-kubwa juu-ya iliwekwa iliyofuliwa za-dhahabu mia
H0259 H5927 H7820 H2091 H3967

Mfalme Selemani akatengeneza ngao kubwa mia mbili za dhahabu iliyofuliwa. Shekeli mia sita za dhahabu zikatumika kwa kila ngao.

זָהָב	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	שָׁחוּט	זָהָב	מָגִנִּים	מֵאוֹת	וּשְׁלֹשׁ־
za–dhahabu	mia	mia–tatu	iliyofuliwa	za–dhahabu	ngao–ndogo	mia	na–mia–tatu
H2091	H3967	H7969	H7820	H2091	H4043	H3967	H7969

16

יַעַר	בְּבֵית	הַמֶּלֶךְ	וַיִּתֵּנֵם	הָאֶחָת	הַמָּגֵן	עַל־	יַעֲלֶה
ya–Msitu	katika–nyumba	mfalme	na–akaziweka	moja	ngao–ndogo	juu–ya	iliwekwa
	H4428		H5414	H0259	H4043		H5927

הַלְּבָנוֹן׃	פ ¶
wa–Lebanoni	
H3844	

Pia akatengeneza ngao mia tatu za shahabu iliyopigwa. Minas tatu za dhahabu zikaenda kwa kila ngao; mfalme akaziweka kwenye ikulu ya Msitu wa Lebanoni.

זָהָב	וַיְצַפֵּהוּ	גָּדוֹל	שֶׁן	כְּסֵא־	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַשׂ	
dhahabu	na–akakifunika	kikubwa	pembe–za–ndovu	kiti–cha–enzi–cha	mfalme	na–akafanya	
H2091	H6823		H8127	H3678	H4428		

17

טָהוֹר׃
safi
H2889

Kisha mfalme atengeneza kiti cha enzi kikubwa cha pembe na kufunika kwa dhahabu safi.

לַכִּסֵּא	בַּזָּהָב	וְכֶבֶשׁ	לַכִּסֵּא	מַעֲלוֹת	וְשֵׁשׁ	
kwa–kiti–cha–enzi	cha–dhahabu	na–kitako	za–kiti–cha–enzi	ngazi	na–ngazi–sita	
H3678	H2091	H3534	H3678		H8337	

18

הַשֶּׁבֶת	מְקוֹם	עַל־	וּמִזֶּה	מִזֶּה	וְיָדוֹת	מְאֻחָזִים	
pa–kukaa	mahali	kwa	na–upande–huu	upande–huu	na–mikono	vilivyoshikamana	
H3427	H4725		H2088	H2088	H3027	H0270	

הַיָּדוֹת׃	אֶצֶל	עֹמְדִים	אֲרָיוֹת	וּשְׁנֵים	
mikono	karibu–na	walisimama	simba	na–simba–wawili	
H3027	H0681	H5975		H8147	

Kulikuwa na ngazi sita kwenda kwenye kiti cha enzi, na sehemu ya juu ya kiti cha enzi ilikuwa duara. Kulikuwa na mikono kila upande wa kiti, na simba wawili wamesimama pembeni na hiyo mikono.

הַמַּעֲלוֹת	שֵׁשׁ	עַל־	שָׁם	עֹמְדִים	אֲרָיוֹת	עָשָׂר	וּשְׁנֵים
ngazi	ngazi–sita	juu–ya	huko	walisimama	simba	kumi–na–mbili	na–kumi–na–mbili
	H8337		H8033	H5975		H6240	H8147

19

מַמְלָכָה׃	לְכָל־	כֵּן	נַעֲשָׂה	לֹא־	וּמִזֶּה	מִזֶּה	
ufalme	kwa–ufalme–wowote	hivyo	kufanywa	hakukuwa	na–upande–huu	upande–huu	
H4467	H3605			H3808	H2088	H2088	

Simba kumi na wawili walisimama juu ya zile ngazi, mmoja kila upande wa ngazi sita.

וְכֹל	זָהָב	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	מַשְׁקֶה	כְּלֵי	וְכֹל	
na–vyombo–vyote	vya–dhahabu	Solomoni	vya–mfalme	vya–kunywa	vyombo	na–vyombo–vyote	
H3605	H2091	H8010	H4428		H3627	H3605	

20

כֶּסֶף	אַיִן	סָגוּר	זָהָב	הַלְּבָנוֹן	יַעַר	בְּית־	כְּלֵי
fedha	hakukuwa–na	safi	vya–dhahabu	wa–Lebanoni	Msitu	vya–nyumba–ya	vyombo
H3701	H0369	H5462	H2091	H3844			H3627

לִמְאוּמָה׃	שְׁלֹמֹה	בִּימֵי	נֶחְשָׁב
kitu–chochote	za–Solomoni	katika–siku	ilihesabiwa
H3972	H8010	H3117	H2803

Hapakuwa na kiti cha enzi kama hicho katika ufalme wowote mwingine. Vikombe vyote vya kunywea vya Selemani vilikuwa vya dhahabu, na vikombe vyote vya mfalme katika Nyumba ya Msitu wa Lebanoni vilikuwa vya dhahabu halisi. Hakuna hata kimoja kilichokuwa cha fedha kwa sababu fedha haikuchuliwa kuwa ya thamani katika siku za Selemani.

21

חוּרָם	עַבְדֵי	עִם	תַּרְשִׁישׁ	הֹלְכוֹת	לַמֶּלֶךְ	אֳנִיּוֹת	כִּי־	
wa–Huramu	watumishi	pamoja–na	Tarshishi	zilienda	za–mfalme	meli	kwa–sababu	
H2361	H5650		H8659	H1980	H4428	H0591		

זָהָב	נִשְׂאוֹת	תַּרְשִׁישׁ	אֳנִיּוֹת	וְתָבוֹאנָה	שָׁנִים	לִשְׁלוֹשׁ	אַחַת
dhahabu	zikibeba	za–Tarshishi	meli	zilikuja	miaka	kwa–miaka–mitatu	mara–moja
H2091	H5375	H8659	H0591	H0935	H8141	H7969	H0259

פ	וְתוּכִיִּים׃	וְקוֹפִים	שֶׁנְהַבִּים	וָכֶסֶף
¶	na–tausi	na–nyani	pembe–za–ndovu	na–fedha
	H8500	H6971	H8143	H3701

Mfalme alikuwa na meli zilizosafiri baharini, pamoja na meli za Hiramu. Mara moja kwa mwaka meli zilileta dhahabu, fedha, na pembe, na manukato, na pia nyani na tausi.

22

וְחָכְמָה׃	לְעֹשֶׁר	הָאָרֶץ	מַלְכֵי	מִכֹּל	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	וַיִּגְדַּל
na–hekima	kwa–utajiri	wa–nchi	wafalme	kuliko–wote	Solomoni	mfalme	na–akawa–mkubwa
H2451	H6239	H0776	H4428	H3605	H8010	H4428	H1431

Kwa hiyo Mfalme Selemani aliawazidi utajiri na hekima wafalme wote wa dunia.

23

אֶת־	לִשְׁמֹעַ	שְׁלֹמֹה	פְּנֵי	אֶת־	מְבַקְשִׁים	הָאָרֶץ	מַלְכֵי	וְכָל
—	kusikia	wa–Solomoni	uso	—	walitafuta	wa–nchi	wafalme	na–wafalme–wote
H0853	H8085	H8010	H6440	H0853	H1245	H0776	H4428	H3605

בְּלִבּוֹ׃	הָאֱלֹהִים	נָתַן	אֲשֶׁר־	חָכְמָתוֹ
katika–moyo–wake	Mungu	alimpa	ambayo	hekima–yake
	H0430	H5414		H2451

Dunia yote waliutafuta uwepo wa Selemanai ili kusikia hekima yake, ambayo Mungu alikuwa ameiweka katika moyo wake.

24

זָהָב	וּכְלֵי	כֶּסֶף	כְּלֵי	מִנְחָתוֹ	אִישׁ	מְבִיאִים	וְהֵם	
vya–dhahabu	na–vyombo	vya–fedha	vyombo	zawadi–yake	kila–mtu	walileta	na–wao	
H2091	H3627	H3701	H3627	H4503	H0376	H0935	H1992	

פ	בְּשָׁנָה׃	שָׁנָה	דְּבַר־	וּפְרָדִים	סוּסִים	וּבְשָׂמִים	נֶשֶׁק	וּשְׁלָמוֹת
¶	kwa–mwaka	la–mwaka	kwa–jambo	na–nyumbu	farasi	na–manukato	silaha	na–mavazi
	H8141	H8141	H1697	H6505		H1314	H5402	H8008

Waliomtembelea walileta kodi, vyombo vya shaba na dhahabu, nguo, silaha, na manukato, na farasi na anyumbu, mwaka baada ya mwaka.

25

וּמַרְכָּבוֹת	סוּסֵי	אֲרָיוֹת	אֲלָפִים	אַרְבַּעַת	לִשְׁלֹמֹה	וַיְהִי	
na–magari	ya–farasi	mabanda	elfu	elfu–nne	Solomoni	na–akawa–na	
H4818		H0723	H0505	H0702	H8010	H1961	

בְּעָרֵי	וַיַּנִּיחֵם	פָּרָשִׁים	אֶלֶף	עָשָׂר	וּשְׁנֵים־	
katika–miji	na–akawaweka	wapanda–farasi	elfu	kumi–na–mbili	na–elfu–kumi–na–mbili	
	H3240		H0505	H6240	H8147	

בִּירוּשָׁלִָם׃	הַמֶּלֶךְ	וְעִם־	הָרֶכֶב	
katika–Yerusalemu	mfalme	na–pamoja–na	ya–magari	
H3389	H4428		H7393	

Selemani alikuwa na mazizi elfu nne kwa ajili ya farasi na magari, na wapanda farasi kumi na mbili elfu, ambao waliwaweka katika miji ya magari na pamoja naye katika Yerusalemu.

פְּלִשְׁתִּים	אֶרֶץ	וְעַד־	הַנָּהָר׀	מִן־	הַמְּלָכִים	בְּכָל־	מוֹשֶׁל	וַיְהִי	26
ya–Wafilisti	nchi	hadi	Mto	kutoka	wafalme	juu–ya–wafalme–wote	mtawala	na–akawa	
H6430	H0776	H5704	H5104		H4428	H3605	H4910	H1961	

מִצְרָיִם׃	גְּבוּל	וְעַד
wa–Misri	mpaka	na–hadi
H4714	H1366	H5704

Akatawala juu ya wafalme wote kutoka mto Efrati hadi nchi ya Wafilisti, na hadi mpaka wa Misiri.

נָתָן	הָאֲרָזִים	וְאֶת	כָּאֳבָנִים	בִּירוּשָׁלִַם	הַכֶּסֶף	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּתֵּן	27
alifanya	mierezi	na	kama–mawe	katika–Yerusalemu	fedha	—	mfalme	na–akafanya	
H5414	H0730	H0853	H0068	H3389	H3701	H0853	H4428	H5414	

לָרֹב׃	בַּשְּׁפֵלָה	אֲשֶׁר־	כַּשִּׁקְמִים
kwa–wingi	katika–nchi–tambarare	ambayo	kama–mikuyu
H7230	H8219		H8256

Mfalme alikuwa na fedha katika Yerusalemu, nyingi kama mawe juu ya aridhi. Akazifanya mbao za mierezi kuwa nyingi kama miti ya mikuyu ambayo iko nyanda za chini.

הָאֲרָצוֹת׃	וּמִכָּל־	לִשְׁלֹמֹה	מִמִּצְרַיִם	סוּסִים	וּמוֹצִיאִים	28
nchi	na–kutoka–nchi–zote	kwa–Solomoni	kutoka–Misri	farasi	na–wakaleta	
H0776	H3605	H8010	H4714		H3318	

Wakaleta farasi kutoka Misri na kutoka nchi zote kwa ajili ya Selemani.

הֵם	הֲלֹא־	וְהָאַחֲרוֹנִים	הָרִאשֹׁנִים	שְׁלֹמֹה	דִּבְרֵי	וּשְׁאָר׀		29
hayo	je–hayako	na–ya–mwisho	ya–kwanza	ya–Solomoni	mambo	na–mambo–mengine		
H1992	H3808	H0314	H7223	H8010	H1697	H7605		

הַשִּׁילוֹנִי	אֲחִיָּה	נְבוּאַת	וְעַל־	הַנָּבִיא	נָתָן	דִּבְרֵי׀	עַל־	כְּתוּבִים
Mshiloni	wa–Ahiya	unabii	na–katika	nabii	ya–Nathani	mambo	katika	yameandikwa
H7888	H0281	H5016		H5030	H5416	H1697		H3789

נְבָט׃	בֶּן־	יָרָבְעָם	עַל־	הַחֹזֶה	(יֶעְדּוֹ)	[יעדין]	וּבַחֲזוֹת׀
Nebati	mwana–wa	Yeroboamu	kuhusu	mwonaji	Yedo	ya–Yedo	na–katika–maono
H5028		H3379		H2374	H3260	H3260	H2378

Kwa mambo mengine kuhusu Selemani, mwanzo na mwisho, hayajandikwa katika Historia ya Nathani Nabii, katika unabii wa Abiya Mshinoni, na katika Maono ya Ido mwonaji wa mambo ya Yeroboamu mwana wa Nabati?

אַרְבָּעִים	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	עַל־	בִּירוּשָׁלִַם	שְׁלֹמֹה	וַיִּמְלֹךְ	30
miaka–arobaini	Israeli	Israeli–wote	juu–ya	katika–Yerusalemu	Solomoni	na–akatawala	
H0705	H3478	H3605		H3389	H8010		

שָׁנָה׃
miaka
H8141

Selemani akatawala katika Yerusalemu juu ya Israeli yote kwa miaka arobaini.

אָבִיו	דָּוִיד	בְּעִיר	וַיִּקְבְּרֻהוּ	אֲבֹתָיו	עִם־	שְׁלֹמֹה	וַיִּשְׁכַּב	31
baba–yake	wa–Daudi	katika–mji	na–akazikwa	baba–zake	pamoja–na	Solomoni	na–akalala	
H0001	H1732		H6912	H0001		H8010	H7901	

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	רְחַבְעָם	וַיִּמְלֹךְ
¶	badala–yake	mwana–wake	Rehoboamu	na–akatawala
	H8478		H7346	

Akalala na babu zake na watu wakamzika katika mji wa Daudi baba yake. Rehoboamu, mwanaye, akawa mfalme katika sehemu yake.

Chapter 10

יִשְׂרָאֵל	כָּל־	בָּאוּ	שְׁכֶם	כִּי	שְׁכֶמָה	רְחַבְעָם	וַיֵּלֶךְ	1
Israeli	Israeli–wote	walikuja	Shekemu	kwa–sababu	Shekemu	Rehoboamu	na–akaenda	
H3478	H3605	H0935	H7927		H7927	H7346	H3212	

אֹתוֹ׃	לְהַמְלִיךְ
yeye	kumfanya–mfalme
H0853	

Rehoboamu akaenda Shekemu, kwa maana Isaraeli wote walikuwa wanakauja Shekemu kwa ajili ya kumfanya yeye mfalme.

אֲשֶׁר	בְּמִצְרַיִם	וְהוּא	נְבָט	בֶּן־	יָרָבְעָם	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי	2
ambako	katika–Misri	na–yeye	Nebati	mwana–wa	Yeroboamu	aliposikia	na–ikawa	
	H4714	H1931	H5028		H3379	H8085	H1961	

מִמִּצְרָיִם׃	יָרָבְעָם	וַיָּשָׁב	הַמֶּלֶךְ	שְׁלֹמֹה	מִפְּנֵי	בָּרַח	
kutoka–Misri	Yeroboamu	na–akarudi	mfalme	Solomoni	kutoka–mbele–ya	alikimbilia	
H4714	H3379	H7725	H4428	H8010	H6440	H1272	

Ikatokea kwamba Yeroboamu mwana wa Nebati akasikia haya (kwa maana alikuwa katika Misiri, ambako alikuw amekimbilia kutoka kwenye uwepo wa Mfalme Selemanai, lakini Yeroboamu akarudi kutoka Misiri).

							3
יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	יָרָבְעָם	וַיָּבֹא	לוֹ	וַיִּקְרְאוּ־	וַיִּשְׁלְחוּ	
Israeli	na–wote	Yeroboamu	na–akaja	yeye	na–wakamwita	na–wakatuma–wajumbe	
H3478	H3605	H3379	H0935		H7121	H7971	

לֵאמֹר׃	רְחַבְעָם	אֶל־	וַיְדַבְּרוּ
kusema	Rehoboamu	kwa	na–wakasema
H0559	H7346	H0413	H1696

Kwa hiyo wakatuma na kumuita yeye, na Yeroboamu na Israeli wote wakaja; wakamwambia Rehoboamu na kusema,

							4
מֵעֲבֹדַת	הָקֵל׳	וְעַתָּה	עֲלֵנוּ	אֶת־	הִקְשָׁה	אָבִיךָ	
kutoka–kazi	punguza	na–sasa	nira–yetu	—	alifanya–kuwa–ngumu	baba–yako	
H5656	H7043	H6258	H5923	H0853	H7185	H0001	

וְנַעַבְדֶךָּ׃	עָלֵינוּ	נָתַן	אֲשֶׁר־	הַכָּבֵד	וּמֵעֲלָיו	הַקָּשָׁה	אָבִיךָ
na–tutakutumikia	juu–yetu	aliweka	ambayo	nzito	na–kutoka–nira–yake	ngumu	ya–baba–yako
H5647		H5414		H3515	H5923	H7186	H0001

“Baba yako aliifanya nira yetu ngumu. Kwa hiyo sasa, ifanye kazi ngumu ya baba yako kuwa rahisi, na ifanye nyepesi nira yako ambayo baba yako aliiweka juu yetu, na sisi tutakutumikia wewe.”

ס	הָעָם׃	וַיֵּלֶךְ	אֵלָי	וְשׁוּבוּ	יָמִים	שְׁלֹשֶׁת	עֹד	אֲלֵהֶם	וַיֹּאמֶר	5
¶	watu	na–wakaenda	kwangu	na–rudini	siku	siku–tatu	bado	kwao	na–akasema	
		H3212	H0413	H7725	H3117	H7969	H5750	H0413	H0559	

Rehoboamu akawaambia, “Njoni kwangu tena baada ya siku tatu.” Kwa hiyo watu wakaondoka.

6 עִמְדִים wamesimama H5975 הָיוּ walikuwa H1961 אֲשֶׁר־ ambao H0854 הַזְּקֵנִים wazee H2205 אֶת־ na H0854 רְחַבְעָם Rehoboamu H7346 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיִּוָּעֵץ na-akashauriana H3289
נִוֹעָצִים mnashauri H3289 אַתֶּם nyinyi אֵיךְ vipi אֱמֹר kusema H0559 חַי hai בְּהִיתָו alipokuwa H1961 אָבִיו baba-yake H0001 שְׁלֹמֹה Solomoni H8010 לִפְנֵי mbele-ya H6440
דָּבָר׃ jibu H1697 הַזֶּה hawa H2088 לָעָם־ watu-hawa לְהָשִׁיב kumrudishia H7725

Mfalme Rehoboamu akaomba ushauri kwa wazee ambao walikuwa wamesimama mbele ya Selemani baba yake wakati alipokuwa hai; akasema, Mnanishauri niwape jibu gani watu hawa?”

7 וּרְצִיתָם na-ukawaridhisha H7521 הַזֶּה hawa H2088 לָהָעָם kwa-watu לְטוֹב mwema תִּהְיֶה utakuwa H1961 אִם־ kama אֵלָיו kwake H0413 לֵאמֹר kusema H0559 וַיְדַבְּרוּ na-wakasema H1696
הַיָּמִים׃ siku H3117 כָּל־ siku-zote H3605 עֲבָדִים watumishi H5650 לְךָ kwako וְהָיוּ na-watakuwa H1961 טוֹבִים mazuri דְּבָרִים maneno H1697 אֲלֵהֶם kwao H0413 וְדִבַּרְתָּ na-ukawaambia H1696

Wakasema kwake, Ikiwa wewe ni mwema kwa watu hawa na uwapendeze, na sema maneno mazuri kwao, basi siku zote watakuwa watumishi wako.”

8 הַיְלָדִים vijana H3206 אֶת־ na H0854 וַיִּוָּעֵץ na-akashauriana H3289 יְעָצֻהוּ walimshauri H3289 אֲשֶׁר ambao הַזְּקֵנִים la-wazee H2205 עֲצַת shauri H6098 אֶת־ — H0853 וַיַּעֲזֹב na-akaiacha
לְפָנָיו׃ mbele-yake H6440 הָעֹמְדִים waliosimama H5975 אֹתוֹ naye H0854 גָּדְלוּ walikuwa H1431 אֲשֶׁר ambao

Lakini Rehoboamu akapuuza ushauri wa wazee ambao walimpa, na akashauriana na wanauame vijana ambao walikuwa wa rika lake, ambao walisimama mbele yake.

9 הָעָם watu אֶת־ — H0853 דָּבָר jibu H1697 וְנָשִׁיב na-tutarudishia H7725 נִוֹעָצִים mnashauri H3289 אַתֶּם nyinyi מָה mnashauri-nini H4100 אֲלֵהֶם kwao H0413 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559
נָתַן aliweka H5414 אֲשֶׁר־ ambayo הָעֵל nira H5923 מִן־ kutoka הָקֵל punguza H7043 לֵאמֹר kusema H0559 אֵלַי kwangu H0413 דִּבְּרוּ walisema H1696 אֲשֶׁר ambao הַזֶּה hawa H2088
עָלֵינוּ׃ juu-yetu אָבִיךָ baba-yako H0001

Akawaamabia, “Mnanipa ushauri gani, ili kwamba niwajibu watu waliozungumza kwangu na kusema, “Ifanye nyepesi nira yako ambayo baba yako aliiweka juu yetu'?”

10 וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה־תֹאמַר לָעָם
na-wakasema naye vijana ambao walikuwa naye kusema hivi utasema kwa watu
H1696 H0854 H3206 H1431 H0854 H3541 H0559

אֲשֶׁר־ דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־ עֻלֵּנוּ וְאַתָּה
walisema kwako kusema baba-yako aliifanya-nzito — nira-yetu na-wewe
H1696 H0413 H0559 H0001 H3513 H0853 H5923

מִמָּתְנֵי קָטְנִי עָבָה אֲבִי מִמֶּנּוּ הָקֶל לָנוּ וְעַתָּה תֹּאמַר כֹּה הִיא אֲלֵהֶם
kidole-changu-kidogo ni-kinene baba-yangu juu-yetu punguza kwao utasema hivi kwa
H6995 H5666 H0001 H7043 H0413 H0559 H3541

׃אָבִי
cha-baba-yangu
H0001

Wanaume vijana mabaoa walikuwa rika la Yeroboamu wakasema kwake, wakisema, “Hivi ndivyo utakavyosema kwa watu waliokuambia kwamba baba yako Selemani aliifanya nira yao nzito, lakini kwamba lazima uifanye nyepesi. Hivi ndivyo utakavyosema kwao, 'Kidole changu kidogo ni kinene kuliko kiuno cha baba yangu.

11 וְעַתָּה אֲנִי מֹסִיף עַל־ עֲלֵיכֶם עֻלְּכֶם אָבִי הֶעֱמִיס עָלֵינוּ אֲנִי וְאָבִי הִכְבִּד עֻלְּכֶם עַל־
na-sasa na-mimi nitaongeza juu-ya baba-yangu aliwapakia juu-yenu nira nzito na-mimi nitaongeza juu-ya
H6258 H0589 H3254 H0001 H6006 H5923 H3515 H0589 H3254 H5923

אָבִי׃ ס ¶ אֲנִי וַאֲנִי בַּשּׁוֹטִים אֶתְכֶם יִסַּר אָבִי אֲנִי בָּעֲקָרְבִּים׃
kwa-nge na-mimi kwa-mijeledi nyinyi aliwaadhibu baba-yangu nira-yenu
H6137 H0589 H7752 H0853 H3256 H0001 H5923

Kwa hiyo sasa, ingawa babab yangu aliwatwika nira nzito, nitaiongeza nira yenu. Baba yangu aliwaadhibu kwa mijeredi, lakini nitawaadhibu kwa nge.”

12 וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל־ הָעָם אֶל־ רְחַבְעָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי כַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי׃
na-akaja Yeroboamu na-watu-wote watu kwa Rehoboamu siku ya-tatu kama
H0935 H3379 H5971 H0413 H7346 H3117 H7992

ya-tatu siku kwangu rudini kusema mfalme alisema
H7992 H3117 H0413 H7725 H0559 H4428 H1696

Kwa hiyo Yeroboamu na watu wote wakaja kwa Rehoboamu katika siku ya tatu, kama aliavyosema mfalme, “Rudini kwangu katika siku ya tatu,”

13 וַיַּעֲנֵם הַמֶּלֶךְ קָשָׁה וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים׃
na-akawajibu mfalme kwa-ukali na-akaacha mfalme Rehoboamu — shauri la-wazee
H4428 H7186 H4428 H7346 H0853 H6098 H2205

Yeroboamu akasema kwa kwao kwa ukatili, akiupuuza aushauri wa wazee.

14 וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אַכְבִּיד אֶת־ עֻלְּכֶם
na-akasema kwao kulingana-na-shauri la-vijana kusema nitaifanya-nzito — nira-yenu
H1696 H0413 H6098 H3206 H0559 H3513 H0853 H5923

וַאֲנִי אֶתְכֶם יִסַּר אָבִי עָלָיו אֹסִיף וַאֲנִי בַּשּׁוֹטִים אָבִי בָּעֲקָרְבִּים׃
na-mimi kwa-mijeledi nyinyi aliwaadhibu baba-yangu juu-yake nitaongeza na-mimi
H0589 H7752 H0853 H3256 H0001 H3254 H0589

׃בָּעֲקָרְבִּים
kwa-nge
H6137

Akasema kwao akiufuata ushauri wa wanaume vijana, akisema, “ Baba yangu aliifanya nira yenu nzito, lakini mimi nitaiongeza. Baba yangu aliwaadhibu kwa mijeredi, lakini mimi nitawaadhibu kwa nge.”

15

מֵעִם	נְסִבָּה	הָיְתָה	כִּי־	הָעָם	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	שָׁמַע	וְלֹא־
kutoka–kwa	mgeuko	ilikuwa	kwa–sababu	watu	kwa	mfalme	kusikia	na–hakusikia
	H5252	H1961			H0413	H4428	H8085	H3808

בְּיַד	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	דְּבָרוֹ	אֶת־	יְהוָה	הָקִים	לְמַעַן	הָאֱלֹהִים
kwa–mkono–wa	alisema	ambalo	neno–lake	—	BWANA	asimamishe	ili	Mungu
H3027	H1696		H1697	H0853	H3068		H4616	H0430

נְבָט׃	בֶּן־	יָרָבְעָם	אֶל־	הַשִּׁלוֹנִי	אֲחִיָּהוּ
Nebati	mwana–wa	Yeroboamu	kwa	Mshiloni	Ahiya
H5028		H3379	H0413	H7888	H0281

Kwa hiyo mfalme hakuwasikiliza watu, kwa kuwa lilikuw tukio lililoletwa na Mungu, kwamba Yahwe aweze kulitimiza neno lake ambalo Ahiya Mshiloni alikuwa amemwambia Yeroboamu mwana wa Nebati.

16

הָעָם	וַיָּשִׁיבוּ	לָהֶם	הַמֶּלֶךְ	שָׁמַע	לֹא־	כִּי	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־
watu	na–wakajibu	kwao	mfalme	kusikia	hakusikia	kwamba	Israeli	na–Israeli–wote
	H7725	H1992	H4428	H8085	H3808		H3478	H3605

נַחֲלָה	וְלֹא־	בְּדָוִיד	חֵלֶק	לָנוּ	מַה־	לֵאמֹר	וְהַמֶּלֶךְ	אֶת־
urithi	na–hatuna	katika–Daudi	fungu	sisi	tuna–fungu–gani	kusema	mfalme	—
H5159	H3808	H1732			H4100	H0559	H4428	H0853

דָּוִיד	בֵּיתְךָ	רְאֵה	עַתָּה	יִשְׂרָאֵל	לְאָהָלֶיךָ	אִישׁ	יִשַׁי	בְּבֶן־
Daudi	nyumba–yako	angalia	sasa	Israeli	kwa–hema–zako	kila–mtu	Yese	katika–mwana–wa
H1732		H7200	H6258	H3478	H0168	H0376	H3448	

ס ¶	לְאָהָלָיו׃	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	וַיֵּלֶךְ
	kwa–hema–zao	Israeli	Israeli–wote	na–wakaenda
	H0168	H3478	H3605	H3212

Israeli wote, walipoona kwamba mfalme hakuwasikiliza, watu wakamjibu na kusema, “Tunasehemu gani katika Daudi? Hatuna urith katika wana wa Yese! Kila mmoja wenu anapaswa kwenda katika hema yake, Israeli. Sasa kila mtu aone nyumba yake, Daudi.” Kwa hiyo Israeli wote wakarudi kwenye hema zao.

17

רְחַבְעָם׃	עֲלֵיהֶם	וַיִּמְלֹךְ	יְהוּדָה	בְּעָרֵי	הַיֹּשְׁבִים	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי
Rehoboamu	juu–yao	na–akatawala	ya–Yuda	katika–miji	waliokaa	wa–Israeli	na–wana
H7346			H3063		H3427	H3478	

Lakini kwa watu wa Yuda walioishi katika miji ya Yuda, Yeroboamu akatawala juu yao.

18

הַמַּס	עַל־	אֲשֶׁר	הֲדֹרָם	אֶת־	רְחַבְעָם	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח
kazi–ya–kulazimishwa	juu–ya	ambaye	Adoramu	—	Rehoboamu	mfalme	na–akatuma
H4522				H0853	H7346	H4428	H7971

רְחַבְעָם	וְהַמֶּלֶךְ	וַיָּמָת	אֶבֶן	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	בּוֹ	וַיִּרְגְּמוּ־
Rehoboamu	na–mfalme	na–akafa	jiwe	Israeli	wana–wa	yeye	na–wakampiga–mawe
H7346	H4428	H4191	H0068	H3478			H7275

ס ¶	יְרוּשָׁלִָם׃	לָנוּס	בַּמֶּרְכָּבָה	לַעֲלוֹת	הִתְאַמֵּץ
	Yerusalemu	kukimbilia	gari	kupanda	akaharakisha
	H3389	H5127	H4818	H5927	H0553

Kisha mfalme Rehoboamu akamtuma Adoramu, ambaye alikuwa msimamizi wa wafanya kazi, lakini watu wa Israeli walimuua kwa kumpiga mawe. Mfalame Rehoboamu akaingia haraka ndani ya gari lake kwenda Yerusalemu.

19

ס ¶	הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	דָּוִיד	בְּבֵית	יִשְׂרָאֵל	וַיִּפְשְׁעוּ
	hii	siku	hadi	ya–Daudi	dhidi–ya–nyumba	Israeli	na–wakaasi
	H2088	H3117	H5704	H1732		H3478	H6586

Kwa hiyo Israeli wakawa waasi dhidi ya nyumba ya Mungu hadi leo.

Chapter 11

וּבִנְיָמִן יְהוּדָה בֵּית אֶת־ וַיַּקְהֵל יְרוּשָׁלִַם רְחַבְעָם וַיָּבֹא 1
na-Benyamini Yuda nyumba-ya [sifa] na-akakusanya Yerusalemu Rehoboamu na-akaja
H1144 H3063 H0853 H6950 H3389 H7346 H0935

יִשְׂרָאֵל עִם־ לְהִלָּחֵם כִּפְקֻדָתָם עֹשֶׂה בָּחוּר וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף מֵאָה
Israeli na- kupigana vita wafanyaji-wa wachaguliwa elfu na-themanini mia
H3478 H4421 H0977 H0505 H8084 H3967

פ לְרַחַבְעָם׃ הַמַּמְלָכָה אֶת־ לְהָשִׁיב
¶ kwa-Rehoboamu ufalme [sifa] kurudisha
H7346 H4467 H0853 H7725

Rehoroboamu alipofiki Yerusalemu, akawakusanya nyumba ya Yuda na Benyamini, wanaume 180, 000 walaiaochaguliwa amabao wliakuwa wanajeshi, kwa ajili ya kupigana dhiidi ya Israeli, ili kuurudisha ufalme kwa Rehoboamu.

לֵאמֹר׃ הָאֱלֹהִים אִישׁ־ שְׁמַעְיָהוּ אֶל־ יְהוָה דְּבַר־ וַיְהִי 2
kusema Mungu mtu-wa Shemaya kwa- BWANA neno-la na-ikawa
H0559 H0430 H0376 H8098 H0413 H3068 H1697 H1961

Lakini neno la Yahwe likamjia Shemaya mtu wa Mungu, likisema,

כָּל־ וְאֶל יְהוּדָה מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בֶּן־ רְחַבְעָם אֶל־ אֱמֹר 3
wote-wa na-kwa Yuda mfalme-wa Solomoni mwana-wa Rehoboamu kwa- sema
H3605 H0413 H3063 H4428 H8010 H7346 H0413 H0559

לֵאמֹר׃ וּבִנְיָמִן בִּיהוּדָה יִשְׂרָאֵל
kusema na-Benyamini katika-Yuda Israeli
H0559 H1144 H3063 H3478

“Sema kwa Rehoboamu mwana wa Selemani, mfalme wa Yuda, na kwa Israeli kataika Yuda na Benyamaini,

שׁוּבוּ אֲחֵיכֶם עִם־ תִּלָּחֲמוּ וְלֹא־ תַעֲלוּ֙ לֹא־ יְהוָה אֲמַר כֹּה 4
rudini ndugu-zenu na- mtapigana na-si- mtapanda si- BWANA amesema hivyo
H7725 H0251 H3808 H5927 H3808 H3068 H0559 H3541

וַיִּשְׁמְעוּ֙ הַזֶּה הַדָּבָר נִהְיָה מֵאִתִּי כִּי לְבֵיתוֹ אִישׁ
na-wakasikia hili jambo limekuwa kutoka-kwangu kwa-sababu nyumbani-kwake kila-mtu
H8085 H2088 H1697 H1961 H0854 H0376

פ יָרָבְעָם׃ אֶל־ מְלָכֶת וַיָּשֻׁבוּ יְהוָה דִּבְרֵי אֶת־
¶ Yeroboamu kwa- kutoka-kwenda na-wakarudi BWANA maneno-ya [sifa]
H3379 H0413 H3212 H7725 H3068 H1697 H0853

Yahwe anasema hivi, “Msivamie wala kufanya vita dhidi ya ndugu zako. Kila mmoja lazima arudi kwenye nyumba yake, kwa maana nimesababisha jambo hili kutokea.” Kwa hiyo wakayatii maneno ya Yahwe na kuacha kumvamia Yeroboamu.

בִּיהוּדָה׃ לְמָצוֹר עָרִים וַיִּבֶן בִּירוּשָׁלִַם רְחַבְעָם וַיֵּשֶׁב 5
katika-Yuda kwa-ngome miji na-akajenga katika-Yerusalemu Rehoboamu na-akakaa
H3063 H4692 H1129 H3389 H7346 H3427

Yeroboamu akaishi katika Yerusalemu na kujenga miji katika Yuda kwa ajili ya kujilinda.

תְּקוֹעַ׃ וְאֶת־ עֵיטָם וְאֶת־ בֵּית־לֶחֶם וַיִּבֶן אֶת־ 6
Tekoa na- Etamu na- Bethlehemu [sifa] na-akajenga
H8620 H0853 H5862 H0853 H1035 H0853 H1129

Akaijenga Bethelehemu, EtamuTekoa,

וְאֶת־	בֵּית־צ֫וּר	וְאֶת־	שׂוֹכוֹ	וְאֶת־	עֲדֻלָּם׃	7
na–	Beth-suri	na–	Soko	na–	Adulamu	
H0853	H1049	H0853	H7755	H0853	H5725	

Bethsusi, Soko, Adulamu,

וְאֶת־	גַּת	וְאֶת־	מָרֵשָׁה	וְאֶת־	זִיף׃	8
na–	Gathi	na–	Maresha	na–	Zifu	
H0853	H1661	H0853	H4762	H0853	H2128	

Gathi, Maresha, Zifu,

וְאֶת־	אֲדוֹרַיִם	וְאֶת־	לָכִישׁ	וְאֶת־	עֲזֵקָה׃	9
na–	Adoraimu	na–	Lakishi	na–	Azeka	
H0853	H0115	H0853	H3923	H0853	H5825	

Adoraimu, Lakishi, Azeka,

וְאֶת־	צָרְעָה֙	וְאֶת־	אַיָּל֔וֹן	וְאֶת־	חֶבְר֖וֹן	אֲשֶׁר	בִּיהוּדָ֣ה	וּבְבִנְיָמִ֑ן	עָרֵ֥י	10
na–	Sora	na–	Aiyaloni	na–	Hebroni	ambayo	katika–Yuda	na–Benyamini	miji–ya	
H0853	H6881	H0853	H0357	H0853			H3063	H1144		

מְצָרֽוֹת׃	
ngome	
H4694	

Sora, Aiyaloni, na Hebroni. Hii ni miji yenye ngome katika Yuda na Benyamini.

מַאֲכָ֔ל	וְאֹצָר֖וֹת	נְזִידִ֑ים	בָּהֶ֣ם	וַיִּתֵּ֗ן	הַמְּצָרֹ֣ות	אֶת־	וַיְחַזֵּ֤ק	11
chakula	na–hazina–za	wakuu	ndani–yake	na–akaweka	ngome	[sifa]	na–akaimarisha	
H3978	H0214	H5057		H5414	H4694	H0853	H2388	

וְיַ֥יִן׃	וְשֶׁ֖מֶן	
na–divai	na–mafuta	
H3196	H8081	

Akaziimarisha ngome na kuweka maamri jeshsi ndani yake, pamaoja na hazina ya chakula, mafuta, na divai.

וַיְהִי־	מְאֹ֗ד	לְהַרְבֵּה֙	וַיְחַזֵּ֣ק	וּרְמָחִ֔ים	צִנּ֖וֹת	וָעִ֑יר	עִ֣יר	וּבְכָל־		12
na–ikawa–	sana	sana	na–akaziimarisha	na–mikuki	ngao	na–mji	mji	na–katika–kila–		
H1961	H3966		H2388	H7420				H3605		

ס	וּבִנְיָמִֽן׃	יְהוּדָ֥ה	לֽוֹ	
§	na–Benyamini	Yuda	kwake	
	H1144	H3063		

Akaweka ngao na mikuki katika miji yote na kuifanya imara sana. Kwa hiyo Yuda na Benyamini zikawa zake.

עָלָ֑יו	הִתְיַצְּב֣וּ	יִשְׂרָאֵ֗ל	בְּכָל־	אֲשֶׁר	וְהַלְוִיִּ֔ם	וְהַכֹּהֲנִ֖ים		13
juu–yake	walisimama	Israeli	katika–wote–wa	ambao	na–Walawi	na–makuhani		
	H3320	H3478	H3605		H3881	H3548		

גְּבוּלָֽם׃	מִכָּל־
mipaka–yao	kutoka–wote–wa
H1366	H3605

Makuhani na Walawi waliokuwa katika Israeli yote wakaenda kwake kutoka ndani ya mipaka yao.

14

לִיהוּדָה	וַיֵּלְכוּ	וַאֲחִזָּתָם	מִגְרְשֵׁיהֶם׃	אֶת־	הַלְוִיִּם	עָזְבוּ	כִּי־
Yuda	na–wakaenda	na–milki–yao	malisho–yao	[sifa]	Walawi	waliacha	kwa–sababu–
H3063	H3212	H0272	H4054	H0853	H3881		

לַיהוָה׃	מִכַּהֵן	וּבָנָיו	יָרָבְעָם׀	הִזְנִיחָם	כִּי־	וְלִירוּשָׁלָ֫ם
kwa–BWANA	kutoka–ukuhani	na–wanawe	Yeroboamu	aliwatenga	kwa–sababu–	na–Yerusalemu
H3068	H3547		H3379			H3389

Kwa kuwa Walawi waliacha nchi za malisho yao na mali zao ili kuja Yuda na Yerusalemu, kwa maana

15

אֲשֶׁר	וְלָעֲנָלִים	וְלַשְּׂעִירִים	לַבָּמוֹת	כֹּהֲנִים	לוֹ	וַיַּעֲמֶד־
ambao	na–kwa–ndama	na–kwa–mapepo	kwa–mahali–pa–juu	makuhani	kwake	na–akaweka–
	H5695		H1116	H3548		H5975

עָשָׂה׃
alifanya

Yeroboamu na wanaaye walikuwa wamewafukuza, ili kwamba wasifanye majukumu yao ya kikuhani kwa ajili ya sehemu za juu na mbuzi na sanamu za ndama alizokuwa ametengeneza.

16

לְבַקֵּשׁ	לְבָבָם	אֶת־	הַנֹּתְנִים׀	יִשְׂרָאֵל׀	שִׁבְטֵי	מִכֹּל׀	וְאַחֲרֵיהֶם
kutafuta	mioyo–yao	[sifa]	walioweka	Israeli	makabila–ya	kutoka–wote–wa	na–baada–yao
H1245	H3824	H0853	H5414	H3478	H7626	H3605	

לַיהוָה	לִזְבֹּחַ	יְרוּשָׁלִַ֫ם	בָּאוּ	יִשְׂרָאֵל׀	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶת־
kwa–BWANA	kutoa–dhabihu	Yerusalemu	walikuja	Israeli	Mungu–wa	BWANA	[sifa]
H3068	H2076	H3389	H0935	H3478	H0430	H3068	H0853

אֱלֹהֵי	אֲבוֹתֵיהֶם׃
Mungu–wa	baba–zao
H0430	H0001

Watu kutoka kabila zote za Israeli wakaja nyuma yao, wale walio wameiilekeza mioyo yao kumtafuta Yahwe, Mungu wa Israeli; wakaja Yerusalemu kwa ajili ya kumtolea dhabihu Yahwe. Mungu wa baba zao.

17

רְחַבְעָם	אֶת־	וַיְאַמְּצוּ	יְהוּדָה	מַלְכוּת	אֶת־	וַיְחַזְּקוּ׀	
Rehoboamu	[sifa]	na–wakamtia–nguvu	Yuda	ufalme–wa	[sifa]	na–wakaimarisha	
H7346	H0853	H0553	H3063	H4438	H0853	H2388	

דָּוִיד	בִּדֶּרֶךְ	הָלְכוּ	כִּי	שָׁלוֹשׁ	לִשְׁנֵים	שְׁלֹמֹה	בֶּן־
Daudi	katika–njia–ya	walitembea	kwa–sababu	mitatu	kwa–miaka	Solomoni	mwana–wa
H1732	H1870	H1980		H7969	H8141	H8010	

שָׁלוֹשׁ׃	לִשְׁנֵים	וּשְׁלֹמֹה
mitatu	kwa–miaka	na–Solomoni
H7969	H8141	H8010

Kwa hiyo wakauimarisha ufalame wa Yuda na kumfanya imara Rehoboamu mwana wa Selemani kwa miaka mitatu, na wakatembea kwa miaka mitatu katika njia ya Daudi na Selemani.

18

יְרִימוֹת	)בַּת־(	]בֶּן־[	מָחֲלַת	אֶת־	אִשָּׁה	רְחַבְעָם׀	לוֹ	וַיִּקַּח־
Yerimothi	(binti–ya)	[mwana–wa]	Mahalathi	[sifa]	mke	Rehoboamu	kwake	na–akachukua–
H3406	H1323		H4258	H0853	H0802	H7346		H3947

יִשָׁי׃	בֶּן־	אֱלִיאָב	בַּת־	אֲבִיחַיִל	דָּוִיד	בֶּן־
Yese	mwana–wa	Eliabu	binti–ya	Abihaili	Daudi	mwana–wa
H3448		H0446	H1323	H0032	H1732	

Rehoboamu akajitwalia mke: Mahalathi, binti wa Yerimothi, mwana wa Daudi na wa Abihaili, binti wa Eliabu, mwana wa Yese.

19 וַתֶּלֶד לוֹ kwake בָּנִים wana אֶת־ [sifa] יְעוּשׁ Yeushi וְאֶת־ na– שְׁמַרְיָה Shemaria וְאֶת־ na– זָהַם׃ Zahamu
H3205 H0853 H3266 H0853 H8114 H0853 H2093

Akamzalia wana: Yeushi, Shemaraia, na Zahamu.

20 וְאַחֲרֶיהָ na–baada–yake לָקַח alichukua אֶת־ [sifa] מַעֲכָה Maaka בַּת־ binti–ya אַבְשָׁלוֹם Absalomu וַתֶּלֶד na–akamzalia לוֹ kwake אֶת־ [sifa]
H3947 H0853 H4601 H1323 H0053 H3205 H0853

וְאֶת־ na– עַתַּי Atai וְאֶת־ na– זִיזָא Ziza וְאֶת־ na– שְׁלֹמִית׃ Shelomithi
H0853 H6262 H0853 H2124 H0853

Baaad ya Mahalathi, Rehoboamu akamchukua Maaka, binti Absalomu; akamzalia Abiya, Atai, Ziza, na Shelomithi.

21 וַיֶּאֱהַב na–akampenda רְחַבְעָם Rehoboamu אֶת־ [sifa] מַעֲכָה Maaka בַּת־ binti–ya אַבְשָׁלוֹם Absalomu מִכָּל־ kuliko–wote–wa נָשָׁיו wake–zake
H0157 H7346 H0853 H4601 H1323 H0053 H3605 H0802

וַיּוֹלֶד na–akazaa שִׁשִּׁים sitini וּפִילַגְשִׁים na–masuria עָשָׂה alioa עֶשְׂרֵה nane שְׁמוֹנֶה־ kumi–na– נָשִׁים wake כִּי kwa–sababu וּפִילַגְשָׁיו na–masuria–zake
H3205 H8346 H6370 H6240 H8083 H0802 H6370

בָּנוֹת׃ binti וְשִׁשִּׁים na–sitini בָּנִים wana וּשְׁמוֹנָה na–nane עֶשְׂרִים ishirini
H1323 H8346 H8083 H6242

Rehoboamu akampenda Maaka, binti Solomoni, zaidi kuliko wake za wengine wote na masuria (alichukua wake kumi na nane na masuria sitini, na akawa baba wa wana ishirini na nane na mabinti sitini).

22 וַיַּעֲמֵד na–akamweka לָרֹאשׁ kwa–kichwa רְחַבְעָם Rehoboamu אֶת־ [sifa] אֲבִיָּה Abiya בֶּן־ mwana–wa מַעֲכָה Maaka לְנָגִיד kama–kiongozi
H5975 H7346 H0853 H0029 H4601 H5057

לְהַמְלִיכוֹ׃ kumfanya–mfalme כִּי kwa–sababu בְּאֶחָיו miongoni–mwa–ndugu–zake
H0251

Rehoboamu akamteua Abiya mwana wa Maaka kuwa mkuu, kiongozi miongoni mwa ndugu zake alikuwa na wazo la kumfanya mfalme.

23 וַיִּבֶן na–akatenda–kwa–hekima וַיִּפְרֹץ na–akawatawanya מִכָּל־ kutoka–wote–wa בָּנָיו wanawe כֹּל־ katika–wote–wa אַרְצוֹת nchi–za
H0995 H6555 H3605 H3605 H0776

לָרֹב kwa–wingi הַמָּזוֹן chakula לָהֶם kwao וַיִּתֵּן na–akawapa הַמִּצְרוֹת ngome עָרֵי miji–ya לְכֹל katika–wote וּבִנְיָמִן na–Benyamini יְהוּדָה Yuda
H7230 H4202 H5414 H4694 H0776 H3605 H1144 H3063

נָשִׁים׃ wake הַמָּזוֹן wingi–wa וַיִּשְׁאַל na–akatafuta
H0802 H7592

Rehoboamu akatawala kwa hekima; akawatawanya wanaye katika nchi yote ya Yuda na Benyamini katika kila mji imara. Pia akawapa chakula kwa wingi na akatafuta wake wengi kwa ajili yao.

Chapter 12

עָזְב	וּכְחֶזְקָתוֹ	רְחַבְעָם	מַלְכוּת	כְּהָכִּין	וַיְהִי	1
aliiacha	na–wakati–ulipoimarika	Rehoboamu	ufalme–wa	wakati–ulipoimarishwa	na–ikawa	
H2393		H7346	H4438		H1961	

פ	עִמּוֹ׃	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	יְהוָה	תּוֹרַת	אֶת־
¶	pamoja–naye	Israeli	na–wote–wa	BWANA	sheria–ya	[sifa]
		H3478	H3605	H3068	H8451	H0853

Ikawa kwamba, Rehoboamu alipokuwa ameimarishwa na mwenye nguvu, kwamba akaikataa sheria ya Yahwe —na Waisraeli wote pamoja naye.

מֶלֶךְ־	שִׁישָׁק	עָלָה	רְחַבְעָם	לְמַלְכוּ	הַחֲמִישִׁית	בַּשָּׁנָה	וַיְהִי	2
mfalme–wa	Shishaki	alipanda	Rehoboamu	wa–mfalme	wa–tano	katika–mwaka	na–ikawa	
H4428	H7895	H5927	H7346	H4428	H2549	H8141	H1961	

בַּיהוָה׃	מָעֲלוּ	כִּי	יְרוּשָׁלִָם	עַל־	מִצְרַיִם
kwa–BWANA	walikosa–uaminifu	kwa–sababu	Yerusalemu	juu–ya	Misri
H3068	H4603		H3389		H4714

Ilitokea katika mwaka wa tano wa Mfalme Rehoboamu, kwamba, Shishaki, mfalme wa Israeli, akaja kinyume na Yerusalelemu, kwa sababu watu walikuwa wameacha kuwa waaminifu kwa Yahwe.

וְאֵין	פָּרָשִׁים	אֶלֶף	וּבְשִׁשִּׁים	רֶכֶב	וּמָאתַיִם׀	בְּאֶלֶף	3
na–hapakuwa–na	wapanda–farasi	elfu	na–kwa–sitini	magari–ya–vita	na–mia–mbili	kwa–elfu	
H0369		H0505	H8346	H7393	H3967	H0505	

וְכוּשִׁים׃	סֻכִּיִּים	לוּבִים	מִמִּצְרַיִם	עִמּוֹ	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	לָעָם	מִסְפָּר
na–Wakushi	Wasukii	Walibya	kutoka–Misri	pamoja–naye	walikuja	ambao–	kwa–watu	hesabu
H3569	H5525	H3864	H4714		H0935			H4557

Akaja na magari elfu moja na mia mbili pamoja naye na wapand farasi elfu sitini. Askari wasio hesabika wakaja pamaoja naye kutoka Misri: Walubi, Wasukii, na Waethiopia.

ס	יְרוּשָׁלִָם׃	עַד־	וַיָּבֹא	לִיהוּדָה	אֲשֶׁר	הַמִּצֻרוֹת	עָרֵי	אֶת־	וַיִּלְכֹּד	4
§	Yerusalemu	mpaka–	na–akaja	ya–Yuda	ambayo	ngome	miji–ya	[sifa]	na–akaiteka	
	H3389	H5704	H0935	H3063		H4694		H0853	H3920	

Akaiteka miji yenye ngome ya Yuda na akaja Yerusalemu.

נֶאֱסְפוּ	אֲשֶׁר־	יְהוּדָה	וְשָׂרֵי	רְחַבְעָם	אֶל־	בָּא	הַנָּבִיא	וְשְׁמַעְיָה	5
walikusanyika	ambao–	Yuda	na–wakuu–wa	Rehoboamu	kwa–	akaja	nabii	na–Shemaya	
H0622		H3063	H8269	H7346	H0413	H0935	H5030	H8098	

יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	שִׁישָׁק	מִפְּנֵי	יְרוּשָׁלִַם	אֶל־
BWANA	amesema	hivyo–	kwao	na–akasema	Shishaki	kwa–sababu–ya	Yerusalemu	kwa–
H3068	H0559	H3541		H0559	H7895	H6440	H3389	H0413

שִׁישָׁק׃	בְּיַד־	אֶתְכֶם	עָזַבְתִּי	אֲנִי	וְאַף־	אֹתִי	עֲזַבְתֶּם	אַתֶּם
Shishaki	katika–mkono–wa	ninyi	nimewaacha	mimi	na–pia–	mimi	mliniacha	ninyi
H7895	H3027	H0853		H0589	H0637	H0853		

Sasa Shemaya nabii akaja kwa Rehoboamu na kwa viongozi wa Yuda ambao walikuwa wamekusanyika pamoja Yerusalemu kwa sababu ya Shishaki. Shemaya akasema kwao, “Hivi ndivyo anavyosema Yahwe: Mmenisahau, kwa hiyo pia nimewaweka katika mkono wa Shishaki”.

יְהוָה׃	וּצַדִּיק	וַיֹּאמְרוּ	וְהַמֶּלֶךְ	יִשְׂרָאֵל	שָׂרֵי־	וַיִּכָּנְעוּ	6
BWANA	mwenye–haki	na–wakasema	na–mfalme	Israeli	wakuu–wa	na–wakajinyenyekeza	
H3068	H6662	H0559	H4428	H3478	H8269	H3665	

Kisha wakuu wa Israeli na mfalme wakajinyenyekeza na kusema, “Yahwe ni mtakatifu.”

7

וּבִרְאוֹת	יְהוָה	כִּי	נִכְנְעוּ	הָיָה	דְּבַר־	אֶל־	יְהוָה	וַיְהִי
na–alipoona	BWANA	kwamba	walijinyenyekeza	lilikuja	neno–la	kwa–	BWANA	Shemaya
H7200	H3068	H3665	H1961	H1697	H3068	H0413	H3068	H8098

לֵאמֹר	נִכְנְעוּ	לֹא	אַשְׁחִיתֵם	וְנָתַתִּי	לָהֶם	כִּמְעַט	לְפַלֵּיטָה	וְלֹא־
kusema	wamejinyenyekeza	si	nitawaangamiza	na–nitawapa	kwao	kidogo	wokovu	na–si–
H0559	H3665	H3808	H7843	H5414	H1992	H4592	H6413	H3808

תְּתָּךְ	חֲמָתִי	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	בְּיַד־	שִׁישָׁק׃
itamwagika	hasira–yangu	katika–Yerusalemu	kwa–mkono–wa	Shishaki
H5413	H2534	H3389	H3027	H7895

Yaahwe alipoona kuwa wamejinyenyekeza, neno la Yahwe likamjia Shemaya, likisema, “Wamejinyenyekeza. Stawaadhibu; nitawaokoa kwa hataua fulani, na hasira yangu haitamiminwa juu ya Yerusalemu kwa mkono wa Shishaki.

8

וַעֲבוֹדָת	עֲבֹדָתִי	וְיֵדְעוּ	לַעֲבָדִים	לוֹ	יְהִיו־	כִּי	
na–utumishi–wa	utumishi–wangu	na–watajua	watumwa	kwake	watakuwa–	kwa–sababu	
H5656	H5656	H3045	H5650		H1961		

מַמְלְכוֹת׃	הָאֲרָצוֹת׃		ס
falme–za	nchi		§
H4467	H0776		

Vile vile, watakuwa watumishi wake, ili kwamba wajue nini maana ya kunitumikia mimi na kuwatumikia watawala wa nchi zingine.”

9

וַיַּעַל	שִׁישַׁק	מֶלֶךְ־	עַל־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וַיִּקַּח	אֶת־		
na–akapanda	Shishaki	mfalme–wa	juu–ya	Yerusalemu	na–akachukua	[sifa]		
H5927	H7895	H4428		H3389	H3947	H0853		

אֹצְרוֹת	בֵּית־	יְהוָה	וְאֶת־	אֹצְרוֹת	בֵּית	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	הַכֹּל
hazina–za	nyumba–ya	BWANA	na–	hazina–za	nyumba–ya	mfalme	[sifa]	yote
H0214		H3068	H0853	H0214		H4428	H0853	H3605

וַיִּקַּח	אֶת־	מָגנֵי	הַזָּהָב	אֲשֶׁר	עָשָׂה	שְׁלֹמֹה׃
na–akachukua	[sifa]	ngao–za	dhahabu	ambazo	alitengeneza	Solomoni
H3947	H0853	H4043	H2091			H8010

Kwa hiyo Shishaki, mfalme wa Misiri akaja Yerusalemu akazichukua hazina katika nyumba ya Yahwe, na hazina katika nyumba ya mfalme. akachukua kila kitu; pia akazichukua ngao za dhahabu alizokuwa amezitengeneza Selemani. Mfalme

10

וַיַּעַשׂ	הַמֶּלֶךְ	רְחַבְעָם	תַּחְתֵּיהֶם	מָגנֵי	נְחֻשָׁת	וְהִפְקִיד	עַל־	
na–akatengeneza	mfalme	Rehoboamu	badala–yake	ngao–za	shaba	na–akaweka	juu–ya	
	H4428	H7346	H8478	H4043				

יַד	שָׂרֵי	הָרָצִים	הַשֹּׁמְרִים	פֶּתַח	בֵּית	הַמֶּלֶךְ׃	
mkono–wa	wakuu–wa	walinzi	waliolinda	mlango–wa	nyumba–ya	mfalme	
H3027	H8269	H7323	H8104	H6607		H4428	

Rehoboamu akatengeneza ngao za shaba katika nafasi zake na kuzikabidhi mikoni mwa maamrijeshi wa walinzi, amabao waliilinda milango ya kuelekea kwenye nyumba ya mfalme.

11

וַיְהִי	מִבֵּי־	בְּוֹא	הַמֶּלֶךְ	בֵּית	יְהוָה	בָּאוּ	הָרָצִים	
na–ikawa	kila–wakati–	alipoenda	mfalme	nyumba–ya	BWANA	walikuja	walinzi	
H1961	H1767	H0935	H4428		H3068	H0935	H7323	

וּנְשָׂאוּם	וְהֵשִׁבוּם	אֶל־	תָּא	הָרָצִים׃	
na–walizibeba	na–wakazirudisha	kwa–	chumba–cha	walinzi	
H5375	H7725	H0413	H8372	H7323	

Ikawa kwamba mfalme kila alipoingia katika nyumba ya Yahwe, walinzi wakazibeba; kisha wakazirudisha katika nyumba ya ulinzi.

12

לְכָלָּה	לְהַשְׁחִית	וְלֹא	יְהוָה	אַף־	מִמֶּנּוּ	שָׁב	וּבְהִכָּנְעוֹ	
kabisa	kuangamiza	na–si	BWANA	hasira–ya	kutoka–kwake	iligeuka	na–alipojinyenyekeza	
H3617	H7843	H3808	H3068	H0639		H7725	H3665	

ס	טוֹבִים׃	דְּבָרִים	הָיָה	בִּיהוּדָה	וְנַם
§	mazuri	mambo	kulikuwa	katika–Yuda	na–pia
		H1697	H1961	H3063	H1571

Rehoboamu alipojinyenyekeza mwenyewe, ghadhabu ya Yahwe ikampisha mbali, kwa hiyo hakumwangamiza kabisa kabisa; pembeni, bado kulikuwa na baadhi ya wema wa kupatikana katika Yuda.

13

כִּי	וַיִּמְלֹךְ	בִּירוּשָׁלִַם	רְחַבְעָם	הַמֶּלֶךְ	וַיִּתְחַזֵּק	
kwa–sababu	na–akatawala	katika–Yerusalemu	Rehoboamu	mfalme	na–akaimarika	
		H3389	H7346	H4428	H2388	

וְשַׁבַּע	בְּמָלְכוֹ	רְחַבְעָם	שָׁנָה	וְאַחַת	אַרְבָּעִים	בֶּן־
na–kumi–na–	alipoanza–kutawala	Rehoboamu	miaka	na–moja	arobaini	mwenye–miaka–
H7651		H7346	H8141	H0259	H0705	

אֶת־	לָשׂוּם	יְהוָה	בָּחַר	אֲשֶׁר־	הָעִיר	בִּירוּשָׁלִַם	מָלַךְ	
[sifa]	kuweka	BWANA	alichagua	ambao–	mji	katika–Yerusalemu	alitawala	
H0853		H3068	H0977			H3389		

וּשְׁנָה	עֶשְׂרֵה	שָׁנָה	וְשֵׁם	אִמּוֹ	נַעֲמָה			
miaka	saba	huko	jina–lake	mama–yake	Naama			
H8141	H6240	H8033	H8034	H0517				

יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי	מִכֹּל	שָׁם	שְׁמוֹ				
Israeli	makabila–ya	kutoka–wote–wa	huko	jina–lake				
H3478	H7626	H3605	H8033	H8034				

הָעַמֹּנִית׃
Mwamoni
H5985

Hivyo mfalme Rehoboamu akafanya ufalme wake imara katika Yerusalemu, na kwa hiyo akatawala. Rehoboamu alikuwa na umri wa miaka aroabaini na moja alipoanza kutawala, na akatawala kwa muda wa mika kumi na saba katika Yerusalemu, mji ambao Yahwe alikuwa ameuchagua kutoka kwa makabila ya Israeli ili kwamba aliweke jina lake humo. Jina lake aliitwa Naama, Mwamoni.

14

יְהוָה׃	אֶת־	לִדְרוֹשׁ	לִבּוֹ	הֵכִין	לֹא	כִּי	הָרָע	וַיַּעַשׂ
BWANA	[sifa]	kutafuta	moyo–wake	aliyetayarisha	hakuwa	kwa–sababu	ubaya	na–alifanya
H3068	H0853	H1875			H3808			

ס
§

Akafanya yaliyokuwa uovu, kwa sababu hakuuelekeza moyo wake kumtafuta Yahwe.

15

כְּתוּבִים	הֵם	הֲלֹא־	וְהָאַחֲרוֹנִים	הָרִאשֹׁנִים	רְחַבְעָם	וּדְבְרֵי		
yameandikwa	yako	je–si–	na–ya–mwisho	ya–kwanza	Rehoboamu	na–mambo–ya		
H3789	H1992	H3808	H0314	H7223	H7346	H1697		

רְחַבְעָם	וּמִלְחֲמוֹת	לְהִתְיַחֵשׁ	הַחֹזֶה	וְעִדּוֹ	הַנָּבִיא	שְׁמַעְיָה	בִּדְבְרֵי	
Rehoboamu	na–vita–za	kwa–nasaba	mwonaji	na–Ido	nabii	Shemaya	katika–mambo–ya	
H7346	H4421	H3187	H2374	H5714	H5030	H8098	H1697	

הַיָּמִים׃	כָּל־	וְיָרָבְעָם	
za–maisha	siku–zote	na–Yeroboamu	
H3117	H3605	H3379	

Kwa mambo mengine kuhusu Rehoboamu, mwanzo na mwisho, hayakuandikwa katika maandishi ya Shemaya nabii na ya Ido mwonaji, ambayo pia yana kumbukumbu ya vizazi na vita kati ya Rehoboamu na Yeroboamu?

דָּוִיד	בְּעִיר	וַיִּקְבֶּר	אֲבֹתָיו	עִם־	רְחַבְעָם	וַיִּשְׁכַּב		16
Daudi	katika–mji–wa	na–akazikwa	baba–zake	pamoja–na	Rehoboamu	na–akalala		
H1732		H6912	H0001		H7346	H7901		

פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	אֲבִיָּה	וַיִּמְלֹךְ
¶	badala–yake	mwanawe	Abiya	na–akatawala
	H8478		H0029	

Rehoboamu akalala pamoja na babu zake na alizikwa katika mji wa Daudi; Abiya mwanye akawa mfalme katika nafasi yake.

Chapter 13

עַל־	אֲבִיָּה	וַיִּמְלֹךְ	יָרָבְעָם	לַמֶּלֶךְ	עֶשְׂרֵה	שְׁמוֹנֶה	בִּשְׁנַת	1
juu–ya	Abiya	na–akatawala	Yeroboamu	wa–mfalme	nane	kumi–na–	katika–mwaka–wa	
	H0029		H3379	H4428	H6240	H8083	H8141	

יְהוּדָה׃	
Yuda	
H3063	

Katika mwaka wa kumi na nane wa Mfalme Yeroboamu, Abiya akaanza kutawala juu ya Yuda.

בַּת־	מִיכָיְהוּ	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִַם	מָלַךְ	שָׁנִים	שָׁלוֹשׁ		2
binti–ya	Mikaya	mama–yake	na–jina–la	katika–Yerusalemu	alitawala	miaka	miaka–mitatu		
H1323	H4322	H0517	H8034	H3389		H8141	H7969		

יָרָבְעָם׃	וּבֵין	אֲבִיָּה	בֵּין	הָיְתָה	וּמִלְחָמָה	גִּבְעָה	מִן־	אוּרִיאֵל
Yeroboamu	na–kati–ya	Abiya	kati–ya	vilikuwa	na–vita	Gibea	kutoka–	Urieli
H3379	H0996	H0029	H0996	H1961	H4421	H1390		H0222

Akatawala kwa miaka mitatu katika Yerusalemu; jina la mama yake aliitwa Maaka, binti wa Urieli wa Gibea. Kulikuwa na vita kati ya Abiya na Yeroboamu.

מֵאוֹת	אַרְבַּע־	מִלְחָמָה	גִּבּוֹרֵי	בְּחַיִל	הַמִּלְחָמָה	אֶת־	אֲבִיָּה	וַיֶּאְסֹר		3
mia	mia–nne–	vita	mashujaa–wa	kwa–jeshi	vita	[sifa]	Abiya	na–akapanga		
H3967	H0702	H4421	H1368	H2428	H4421	H0853	H0029	H0631		

מִלְחָמָה	עִמּוֹ	עָרַךְ	וְיָרָבְעָם	ס	בָּחוּר	אִישׁ	אֶלֶף	
vita	dhidi–yake	akapanga	na–Yeroboamu	§	waliochaguliwa	mtu	elfu	
H4421			H3379		H0977	H0376	H0505	

ס	חָיִל׃	גִּבּוֹר	בָּחוּר	אִישׁ	אֶלֶף	מֵאוֹת	בִּשְׁמוֹנֶה	
§	wa–nguvu	shujaa	waliochaguliwa	mtu	elfu	mia	kwa–mia–nane–	
	H2428	H1368	H0977	H0376	H0505	H3967	H8083	

Abiya akaingia vitani na jeshi la askari, wenye nguvu, hodari, 400, 00 wanaume waliochaguliwa. Yeroboamu akapanga mistari ya vita dhidi yake yenye 800, 00 wanaume askari waliochaguliwa, wenye nguvu, hodari.

אֶפְרָיִם	בְּהַר	אֲשֶׁר	צְמָרַיִם	לְהַר	מֵעַל	אֲבִיָּה	וַיָּקָם	4
Efraimu	katika–mlima–wa	ambao	Semaraimu	mlima	juu–ya	Abiya	na–akasimama	
H0669	H2022		H6787	H2022		H0029		

יִשְׂרָאֵל׃	וְכָל־	יָרָבְעָם	שִׁמְעוּנִי	וַיֹּאמֶר
Israeli	na–wote–wa	Yeroboamu	nisikilizeni	na–akasema
H3478	H3605	H3379	H8085	H0559

Abiya akasimama juu ya mlima Semaraimu, uliopo katika kilima cha nchi ya Efraimu, na akasema, “Nisikilizeni, Yeroboamu na Israeli wote!

5

לְדָוִיד	מַמְלָכָה	נָתַן	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וּיהוָה	כִּי	לָדַעַת	לָכֶם	הֲלֹא
kwa–Daudi	ufalme	alitoa	Israeli	Mungu–wa	BWANA	kwamba	kujua	kwenu	je–hamjui
H1732	H4467	H5414	H3478	H0430	H3068		H3045		H3808

ס	מֶלַח׃	בְּרִית	וּלְבָנָיו	לוֹ	לְעוֹלָם	יִשְׂרָאֵל	עַל־	
§	chumvi	agano–la	na–kwa–wanawe	kwake	milele	Israeli	juu–ya	
	H4417	H1285			H5769	H3478		

Hamjui kwamba Yahwe, Mungu wa Israeli, alitoa sheria juu ya Israeli kwa Daudi milele, kwake na kwa wanaye kwa agano rasimi?

6

דָּוִיד	בֶּן־	שְׁלֹמֹה	עֶבֶד	נְבָט	בֶּן־	יָרָבְעָם	וַיָּקָם
Daudi	mwana–wa	Solomoni	mtumishi–wa	Nebati	mwana–wa	Yeroboamu	na–akasimama
H1732		H8010	H5650	H5028		H3379	

אֲדֹנָיו׃	עַל־	וַיִּמְרֹד
bwana–wake	juu–ya	na–akaasi
H0113		H4775

Bado Yeroboamu mwana wa Nebati, mtumishi wa Selemani mwana wa Daudi, akainuka na kuasi dhidi ya bwana wake.

7

עַל־	וַיִּתְאַמְּצוּ	בְּלִיַּעַל	בְּנֵי	רֵקִים	אֲנָשִׁים	עָלָיו	וַיִּקָּבְצוּ		
juu–ya	na–wakajiimarisha	Beliali	wana–wa	watupu	watu	kwake	na–wakakusanyika		
	H0553	H1100		H7386	H0376		H6908		

לִבֹּם	וְרַךְ־	נַעַר	הָיָה	וּרְחַבְעָם	שְׁלֹמֹה	בֶּן־	רְחַבְעָם	
wa–moyo	na–laini–	kijana	alikuwa	na–Rehoboamu	Solomoni	mwana–wa	Rehoboamu	
H3824	H7390	H5288	H1961	H7346	H8010		H7346	

לִפְנֵיהֶם׃	הִתְחַזֵּק	וְלֹא
mbele–yao	imara	na–hakuwa
H6440	H2388	H3808

Watu wabaya, washirika wa karibu, wakamkusanyikia, wakamjia kinyume Rehoboamu mwana wa Selemani, wakati Rehoboamu alipokuwa mdogo na asiye na uzoefu na hakuweza kuwamudu.

8

בְּיַד	יְהוָה	מַמְלֶכֶת	לִפְנֵי	לְהִתְחַזֵּק	אִמְרִים	אַתֶּם	וְעַתָּה	
katika–mkono–wa	BWANA	ufalme–wa	mbele–ya	kujiimarisha	mnasema	ninyi	na–sasa	
H3027	H3068	H4467	H6440	H2388	H0559		H6258	

אֲשֶׁר	זָהָב	עֶגְלֵי	וְעִמָּכֶם	רָב	הָמוֹן	וְאִתָּם	דָּוִיד	בְּנֵי
ambao	dhahabu	ndama–wa	na–pamoja–nanyi	mkubwa	umati	na–ninyi	Daudi	wana–wa
	H2091	H5695					H1732	

לֵאלֹהִים׃	יָרָבְעָם	לָכֶם	עָשָׂה
kama–miungu	Yeroboamu	kwenu	alitengeneza
H0430	H3379		

Sasa mnasema kwamba mnaweza kuuzuia utawala wa Yahwe wenye nguvu katika mkono wa uzao wa Daudi. Ninyi ni jeshsi kubwa, na pamoja nanyi kuna ndama wa dhahabu ambao Yeroboamu alitengeneza kama miungu kwa ajili yenu.

אַהֲרֹן	בְּנֵי	אֶת־	יְהוָה	כֹּהֲנֵי	אֶת־	הִדַּחְתֶּם	הֲלֹא		9
Haruni	wana–wa	[sifa]	BWANA	makuhani–wa	[sifa]	hamkuwafukuza	je–hamkuwafukuza		
H0175		H0853	H3068	H3548	H0853	H5080	H3808		
לְמַלֹּא	הַבָּא	כָּל־	הָאַרְצוֹת	כְּעַמֵּי	כֹּהֲנִים	לָכֶם	וַתַּעֲשׂוּ	וְהַלְוִיִּם	
kujaza	anayekuja	kila–	nchi	kama–watu–wa	makuhani	kwenu	na–mkajifanyia	na–Walawi	
H4390	H0935	H3605	H0776		H3548			H3881	
כֹּהֵן	וְהָיָה	שִׁבְעָה	וְאֵילִם	בֶּקָר	בֶּן־	בְּפַר	יָדוֹ		
kuhani	na–akawa	saba	na–kondoo–dume	ng'ombe	mwana–wa	kwa–fahali	mkono–wake		
H3548	H1961	H7651		H1241		H6499	H3027		
						ס	אֱלֹהִים׃	לְלֹא	
						§	miungu	kwa–si–	
							H0430	H3808	

Hamkuwafukuza nje makuhani wa Yahwe, uzao wa Haruni, na Walawi? Hamkujifanyia makuhani katika namna ya watu wa nchi zingine? Yeyote ajaye kujitakasa mwenyewe na ngo'mbe dume kijana, na madume ya kondoo anaweza kuwa kuhani wa kile ambacho siyo miungu.

מְשָׁרְתָיִם	וְלִכֹּהֲנִים	עֲזַבְנֵהוּ	וְלֹא	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	וַאֲנַחְנוּ			10
wanaohudumu	na–makuhani	hatukumwacha	na–hatukumwacha	Mungu–wetu	BWANA	na–sisi			
H8334	H3548		H3808	H0430	H3068	H0587			
							בַּמְלָאכֶת׃	וְהַלְוִיִּם	אַהֲרֹן	בְּנֵי	לַיהוָה
							katika–kazi	na–Walawi	Haruni	wana–wa	kwa–BWANA
							H4399	H3881	H0175		H3068

Lakini kwetu, Yahwe ni Mungu wetu, na hatujamsahau. Tuna makuhani, uzao wa Haruni, wakimtumikia Yahwe, na Walawi, ambao wako kataika kazi yao.

בָּעֶרֶב	וּבָעֶרֶב־	בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר־	עֹלוֹת	לַיהוָה	וּמַקְטִרִים			11
jioni	na–jioni–	asubuhi	asubuhi–	sadaka–za–kuteketezwa	kwa–BWANA	na–wanafukiza			
H6153	H6153	H1242	H1242		H3068				
וּמְנוֹרַת	הַטָּהוֹר	הַשֻּׁלְחָן	עַל־	לֶחֶם	וּמַעֲרֶכֶת	סַמִּים	וּקְטֹרֶת־		
na–kinara–cha	safi	meza	juu–ya	mkate	na–mpangilio–wa	manukato	na–uvumba–wa		
H4501	H2889	H7979		H3899	H4635	H5561	H7004		
אֶת־	אֲנַחְנוּ	שֹׁמְרִים	כִּי־	בָּעֶרֶב	בָּעֶרֶב	לְבָעֵר׃	וְנֹרֹתֶיהָ	הַזָּהָב	
[sifa]	sisi	tunashika	kwa–sababu–	jioni	jioni	kufanya–ziwake	na–taa–zake	dhahabu	
H0853	H0587	H8104		H6153	H6153			H2091	
						אֹתוֹ׃	עֲזַבְתֶּם	וְאַתֶּם	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	מִשְׁמֶרֶת
						yeye	mmemwacha	na–ninyi	Mungu–wetu	BWANA	ulinzi–wa
						H0853			H0430	H3068	H4931

Kila asubuhi na jioni humtolea Yahwe sadaka za kuteketezwa na uvumba mtamu. Pia hupanga mkate wa uwepo juu ya meza takatifu; pia huweka kinara cha dhahabu pamoaja na taa zake, ili watoe sadaka kila jioni. sisi huzishika sheria za Yahwe, Mungu wetu, Lakini ninyi mmemsahau.

הַתְרוּעָה	וַחֲצֹצְרוֹת	וְכֹהֲנָיו	וְהָאֱלֹהִים	בָּרֹאשׁ	עִמָּנוּ	וְהִנֵּה			12
za–vita	na–tarumbeta	na–makuhani–wake	Mungu	katika–kichwa	pamoja–nasi	na–tazama			
H8643	H2689	H3548	H0430			H2009			
אֱלֹהֵי־	יְהוָה	עִם־	תִּלָּחֲמוּ	אַל־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עֲלֵיכֶם	לְהָרִיעַ	
Mungu–wa	BWANA	na–	pigane	msi–	Israeli	wana–wa	dhidi–yenu	kupiga–kelele	
H0430	H3068			H0408	H3478			H7321	
						תַּצְלִיחוּ׃	לֹא	כִּי־	אֲבֹתֵיכֶם
						fanikiwa	hamta	kwa–sababu–	baba–zenu
							H3808		H0001

Ona, Mungu yuko pamoja nasi katika vichwa vyetu, na makuhani wake wako hapa na tarumbeta kwa ajili ya kutoa sauti dhidi yenu. Watu wa Israeli, msipigane na Yahwe, Mungu wa babu zenu, kwa maana hamtafanikiwa."

13 וְיָרָבְעָם הֵסֵב אֶת־הַמַּאְרָב לָבוֹא מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּהְיוּ לִפְנֵי

na-Yeroboamu alizungusha [sifa] waviziaji kuja kutoka-nyuma-yao na-wakawa mbele-ya
H3379 H5437 H0853 H3993 H0935 H3963 H1961 H6440

יְהוּדָה וְהַמַּאְרָב מֵאַחֲרֵיהֶם׃

Yuda na-waviziaji nyuma-yao
H3063 H3993

Lakini Yeroboamu akaandaa mavamizi nyuma yao; jeshi lake lilikuwa mbele ya Yuda, na wavamizi nyuma yao.

14 וַיִּפְנוּ יְהוּדָה וְהִנֵּה לָהֶם הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאָחוֹר וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה

na-wakageuka Yuda na-tazama kwao vita mbele na-nyuma na-wakamlilia BWANA
H6437 H3063 H2009 H6440 H4421 H6440 H0268 H6817 H3068

וְהַכֹּהֲנִים מחצצרים] [מַחְצְרִים) בַּחֲצֹצְרוֹת׃

na-makuhani [wakipiga-tarumbeta] (wakipiga-tarumbeta) tarumbeta
H3548 H2690 H2690 H2689

Yuda walipoanagalia nyuma, tanzama, mapigano yalikuwa pote mbele na nyuma yao. Wakamlilia Yahwe kwa sauti, na makuhani wakayapuliza matarumbeta.

15 וַיָּרִיעוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיְהִי בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה לִפְנֵי אֲבִיָּה

na-wakapiga-kelele watu-wa Yuda na-ikawa walipopiga-kelele watu-wa Yuda mbele-ya Abiya
H7321 H0376 H3063 H1961 H7321 H0376 H3063 H6440 H0029

וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּיַד יִשְׂרָאֵל כָּל־יִשְׂרָאֵל וְכָל־הַמַּעֲרָכָה אֲשֶׁר

na-Mungu alimpiga [sifa] Yeroboamu Israeli na-wote-wa Israeli na-wote-wa
H0430 H5062 H0853 H3379 H3478 H3605 H3478 H3605

עָשׂוּ לְיָרָבְעָם׃ וַיָּנֻסוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים

Yeroboamu na-wakakimbia wana-wa Israeli kutoka-mbele-ya Yuda na-akawatoa Mungu
H3379 H5127 H3478 H6440 H3063 H5414 H0430

בְּיָדָם׃

katika-mkono-wao
H3027

Kisha wanaume wa Yuda wakapiga kelele; walipopiga kele, ikawa kwamba Mungu akampiga Yeroboamu na Israeli wote mbele ya Abiya na Yuda.

16 וַיָּנֻסוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים

na-wakakimbia wana-wa Israeli kutoka-mbele-ya Yuda na-akawatoa Mungu
H5127 H3478 H6440 H3063 H5414 H0430

בְּיָדָם׃

katika-mkono-wao
H3027

Watu wa Israeli wakakimbia mbele ya Yuda, na akawatia kwenye mkono wa Yuda.

17 וַיַּכּוּ אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מַכָּה רַבָּה וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל

na-wakawapiga Abiya miongoni-mwao na-watu-wake pigo kubwa na-wakaanguka waliouawa kutoka-Israeli
H5221 H0029 H4347 H5307 H2568 H3967 H0505 H0376 H0977

חֲמֵשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר׃

mia-tano- mia elfu mtu waliochaguliwa
H2568 H3967 H0505 H0376 H0977

Abiya na jeshi lake wakawaua kwa mauji makuu; 500, 000 watu wanaume waliochaguliwa wa Israeli wakaanguka wamekufa.

18 וַיִּכָּנְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאֶמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה

na-wakajinyenyekeza wana-wa Israeli wakati ule na-wakatiwa-nguvu wana-wa Yuda
H3665 H3478 H6256 H1931 H0553 H3063

עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ כִּי נִשְׁעֲנוּ

juu-ya BWANA Mungu-wa baba-zao kwa-sababu walitegemea
H3068 H0430 H0001

Katika namna hii hii, watu wa Israeli wakatiishwa chini wakati huo, watu wa Yuda wakashinda kwa sababu walimtegemea Yahwe, Mungu wa babu zao.

19

אֶת־	עָרִים	מִמֶּנּוּ	וַיִּלְכֹּד	יָרָבְעָם	אַחֲרֵי	אֲבִיָּה	וַיִּרְדְּפֵהוּ
[sifa]	miji	kutoka-kwake	na-akaiteka	Yeroboamu	nyuma-ya	Abiya	na-akamfuatia
H0853			H3920	H3379		H0029	H7291

(עֶפְרַיִן)	[עפרון]	וְאֶת־	בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	יְשָׁנָה	וְאֶת־	בְּנוֹתֶיהָ	וְאֶת־	בֵּית־אֵל
(Efraini)	[Efroni]	na-	vijiji-vyake	na-	Yeshana	na-	vijiji-vyake	na-	Betheli
H6085	H6085	H0853	H1323	H0853	H3466	H0853	H1323	H0853	H1008

	וּבְנֹתֶיהָ׃	
	na-vijiji-vyake	
	H1323	

Abiya akamshawishi Yeroboamu; akachukua miji kutoka kwake; Betheli pamoja na vijiji vyake, Yeshana pamoja na vijiji vyake, na Efroni pamoaaja na vijij vyake.

20

יְהוָה	וַיִּגְּפֵהוּ	אֲבִיָּהוּ	בִּימֵי	עוֹד	יָרָבְעָם	כֹּחַ־	עָצָר	וְלֹא־
BWANA	na-akampiga	Abiya	katika-siku-za	tena	Yeroboamu	nguvu-	alipata	na-hakurudi
H3068	H5062	H0029	H3117	H5750	H3379		H6113	H3808

פ	וַיָּמֹת׃		
¶	na-akafa		
	H4191		

Yeroboamu hakupata naguvu tena katika siku za Abiya; Yahwe akampiga, na akafa.

21

עֶשְׂרִים	וַיּוֹלֶד	עֶשְׂרֵה	אַרְבַּע	נָשִׁים	לוֹ	וַיִּשָּׂא־	אֲבִיָּהוּ	וַיִּתְחַזַּק	
ishirini	na-akazaa	nne	kumi-na-	wake	kwake	na-akaoa-	Abiya	na-akaimarika	
H6242	H3205	H6240	H0702	H0802		H5375	H0029	H2388	

ס	בָּנוֹת׃	עֶשְׂרֵה	וְשֵׁשׁ	בָּנִים	וּשְׁנַיִם	
§	binti	sita	na-kumi-na-	wana	na-wawili	
	H1323	H6240	H8337		H8147	

Lakini Abiya akawa na nguvu sana; akachukua wanawake kumi na nne kwa ajili yake na akawa baba wa wana ishirini na mbili na mabinti kumi na sita.

22

כְּתוּבִּים	וּדְבָרָיו	וּדְרָכָיו	אֲבִיָּה	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	
yameandikwa	na-maneno-yake	na-njia-zake	Abiya	mambo-ya	na-mengine-ya	
H3789	H1697	H1870	H0029	H1697		

עִדּוֹ׃	הַנָּבִיא	בְּמִדְרַשׁ	
Ido	nabii	katika-maelezo-ya	
H5714	H5030	H4097	

Matendo ya Abiya yaliyosalia, tabia yake na maneno yake yameeandikwa katika kamusi ya nabii Ido.

Chapter 14

1

דָּוִיד	בְּעִיר	אֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ	אֲבֹתָיו	עִם־	אֲבִיָּה	וַיִּשְׁכַּב	
Daudi	katika-mji-wa	yeye	na-wakamzika	baba-zake	pamoja-na	Abiya	na-akalala	
H1732		H0853	H6912	H0001		H0029	H7901	

עֵשׂר	הָאָרֶץ	שָׁקְטָה	בִּימָיו	תַּחְתָּיו	בְנוֹ	אָסָא	וַיִּמְלֹךְ
miaka-kumi	nchi	ilistarehe	katika-siku-zake	badala-yake	mwanawe	Asa	na-akatawala
H6235	H0776	H8252	H3117	H8478		H0609	

פ	שָׁנִים׃	
¶	miaka	
	H8141	

Abiya kalala pamoja na babu zake, na wakamzika kataika maji wa Daudi. Asa, mwanaye, akawa mfalme katika nafasi yake. Katika siku yake nchi ilikuwa na miaka kumi.

2	וַיַּעַשׂ	אָסָא	הַטּוֹב	וְהַיָּשָׁר	בְּעֵינֵי	יְהוָה	אֱלֹהָיו׃
	na–alifanya	Asa	mema	na–sawa	machoni–pa	BWANA	Mungu–wake
	H0609	H3477		H3068		H0430	

Asa alifanya yaliyomema na sahihi katika macho ya Yahwe Mungu wake,

3	וַיָּסַר	אֶת־	מִזְבְּחוֹת	הַנֵּכָר	וְהַבָּמוֹת	וַיְשַׁבֵּר	אֶת־	הַמַּצֵּבוֹת
	na–akaondoa	[sifa]	madhabahu–za	kigeni	na–mahali–pa–juu	na–akavunja	[sifa]	nguzo
	H5493	H0853	H4196	H5236	H1116	H7665	H0853	H4676

וַיְגַדַּע	אֶת־	הָאֲשֵׁרִים׃	
na–akakata	[sifa]	Ashera	
H1438	H0853	H0842	

kwa maana aliziondosha mbali madhabahu za kigeni na sehemu za juu. Akaziangusha chini nguzo za mawe na kuzikata nguzo za Maashera.

4	וַיֹּאמֶר	לִיהוּדָה	לִדְרוֹשׁ	אֶת־	יְהוָה	אֱלֹהֵי	אֲבוֹתֵיהֶם	וְלַעֲשׂוֹת	הַתּוֹרָה
	na–akasema	kwa–Yuda	kutafuta	[sifa]	BWANA	Mungu–wa	baba–zao	na–kufanya	sheria
	H0559	H3063	H1875	H0853	H3068	H0430	H0001		H8451

וְהַמִּצְוָה׃
na–amri
H4687

Akawaamuru Yuda kumtafuta Yahwe, Mungu wa babu zao, na kuzishika sheria na amri.

5	וַיָּסַר	מִכָּל־	עָרֵי	יְהוּדָה	אֶת־	הַבָּמוֹת	וְאֶת־	הַחַמָּנִים
	na–akaondoa	kutoka–wote–wa	miji–ya	Yuda	[sifa]	mahali–pa–juu	na–	sanamu–za–jua
	H5493	H3605		H3063	H0853	H1116	H0853	H2553

וַתִּשְׁקֹט	הַמַּמְלָכָה	לְפָנָיו׃
na–ukatulia	ufalme	mbele–yake
H8252	H4467	H6440

Pia akaziondosha mbali sehemu za juu na madhabahu za kufukiza kutoka miji yote ya Yuda. Ufalme ulikuwa na pumziko chini yake.

6	וַיִּבֶן	עָרֵי	מִצּוּרָה	בִּיהוּדָה	שְׁקֻטָה	כִּי־	הָאָרֶץ	וְאֵין־
	na–akajenga	miji–ya	ngome	katika–Yuda	ilistarehe	kwa–sababu–	nchi	na–hapakuwa–na–
	H1129		H4694	H3063	H8252		H0776	H0369

עִמּוֹ	מִלְחָמָה	בַּשָּׁנִים	הָאֵלֶּה	כִּי־	הֵנִיחַ	יְהוָה	לוֹ׃	
naye	vita	katika–miaka	hii	kwa–sababu–	alimpa–pumziko	BWANA	yeye	
	H4421	H8141	H0428		H5117	H3068		

Akajenga miji ya ngome katika Yuda, kwa maana nchi ilikuwa tulivu, na hakuwa na vita katika miaka hiyo, kwa sababu Yahwe alikuwa amempa amani.

וּמִגְדָּלִים חוֹמָה וְנָסֹב הָאֵלֶּה הֶעָרִים אֶת־ וּנְבְנֶה לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר 7
na–minara ukuta na–tuizunguke hii miji [sifa] tuijenge kwa–Yuda na–akasema
H4026 H2346 H5437 H0428 H0853 H1129 H3063 H0559

יְהוָה אֶת־ דָּרַשְׁנוּ כִּי לְפָנֵינוּ הָאָרֶץ עוֹדֶנּוּ וּבְרִיחִם דְּלָתַיִם
BWANA [sifa] tumemtafuta kwa–sababu mbele–yetu nchi ingali na–makomeo milango
H3068 H0853 H1875 H6440 H0776 H5750 H1280

וַיִּבְנוּ מִסָּבִיב לָנוּ וַיָּנַח דָּרַשְׁנוּ אֱלֹהֵינוּ
na–wakajenga pande–zote kwetu na–akatupa–pumziko tulimtafuta Mungu–wetu
H1129 H5439 H5117 H1875 H0430

פ וַיַּצְלִיחוּ׃
¶ na–wakafanikiwa

Kwa maana Asa aliwaambia Yuda, “Tuijenge miji hii na kuizungushia kuta, na minara, mageti, na makomeo; nchi bado yetu kwa sababu tumemtafuta Yahwe Mungu wetu. Tumemtafuta yeye, na ametupa amani katika kila upande.” Kwa hiyo walijenga na wakafanikiwa.

אֶלֶף מֵאוֹת שְׁלֹשׁ מִיהוּדָה וְרֹמְחֵי צִנָּה נֹשְׂאֵי חֵיל לְאָסָא וַיְהִי 8
elfu mia mia–tatu– kutoka–Yuda na–mkuki ngao walibeba jeshi kwa–Asa na–alikuwa
H0505 H3967 H7969 H3063 H7420 H5375 H2428 H0609 H1961

וּשְׁמוֹנִים מָאתַיִם קֶשֶׁת וְד�רְכֵי מָגֵן נֹשְׂאֵי וּמִבִּנְיָמִן ס
na–themanini mia–mbili upinde na–wavutaji–wa ngao walibeba na–kutoka–Benyamini §
H8084 H3967 H7198 H1869 H4043 H5375 H1144

חָיִל׃ גִּבּוֹרֵי אֱלֶה כָּל־ אֶלֶף
nguvu mashujaa–wa hawa wote– elfu
H2428 H1368 H0428 H3605 H0505

Asa alikuwa na jeshi ambalo lilibeba ngao na mikuki; kutoka Yuda alikuwa na wanaume 300, 000, na kutoka Benyamini, wanaume 280, 000 waliobeba ngao na kuvuta pinde.

שְׁלֹשׁ וּמַרְכָּבוֹת אֲלָפִים אֶלֶף בְּחַיִל הַכּוּשִׁי זֶרַח אֲלֵיהֶם וַיֵּצֵא 9
mia–tatu na–magari–ya–vita maelfu elfu kwa–jeshi–la Mkushi Zera dhidi–yao na–akatoka
H7969 H4818 H0505 H0505 H2428 H3569 H2226 H0413 H3318

מָרֵשָׁה׃ עַד־ וַיָּבֹא מֵאוֹת
Maresha mpaka– na–akaja mia
H4762 H5704 H0935 H3967

Zera Mwethiopia akaja juu yao na jeshi la wanajeshi milioni moja na magari mia tatu; akaja Maresha.

צְפָתָה בְּגֵיא מְלֹחָמָה וַיַּעֲרֹכוּ לְפָנָיו אָסָא וַיֵּצֵא 10
Sefatha katika–bonde–la vita na–wakapanga mbele–yake Asa na–akatoka
H6859 H1516 H4421 H6440 H0609 H3318

לְמָרֵשָׁה׃
huko–Maresha
H4762

Kisha Asa akatoka nje kukutana naye, na wakapanga mistari ya vita ya mapigano katika bonde la Sefatha huko Maresha.

11 וַיִּקְרָא אָסָא | na–akamlilia | Asa | H7121 H0609
אֶל־ | kwa– | H0413
יְהוָה | BWANA | H3068
אֱלֹהָיו | Mungu–wake | H0430
וַיֹּאמַר | na–akasema | H0559
יְהוָה | BWANA | H3068
אֵין־ | hakuna– | H0369
עִמְּךָ | pamoja–nawe
לַעְזוֹר | kusaidia | H5826
רַב | wengi
בֵּין | kati–ya | H0996
לְאֵין | na–wasio–na– | H0369
כֹּחַ | nguvu
עָזְרֵנוּ | tusaidie | H5826
יְהוָה | BWANA | H3068
אֱלֹהֵינוּ | Mungu–wetu | H0430
כִּי־ | kwa–sababu–
עָלֶיךָ | juu–yako
נִשָּׁעֲנוּ | tunategemea | H8172
וּבְשִׁמְךָ | na–kwa–jina–lako | H8034
בָּאנוּ | tumekuja | H0935
עַל־ | juu–ya
הֲמוֹן | umati
הַזֶּה | huu | H2088
אַל־ | msi– | H0408
יַעְצֹר | mshinde | H6113
עִמְּךָ | pamoja–nawe
אֱנוֹשׁ׃ | mwanadamu | H0582
ס | §
אַתָּה | wewe
אֱלֹהֵינוּ | Mungu–wetu | H0430
יְהוָה | BWANA | H3068

Asa kamlilia Yahwe, Mungu wake,, na akasema, “Yahwe, hakuna aliye kama wewe lakini ni wewe wa kumsaidia mtu asiye na nguvu anapokutana na mengi. Tusaidie, Yahwe, Mungu wetu, kwa maana tunakutegemea wewe, na katika jina lako tumekuja kupambana na idadi hii kubwa ya adui. Yahwe, wewe ni Mungu wetu; usimuache mtu akushinde.”

12 וַיִּגֻּף | na–wakakimbia | H5127
יְהוָה | BWANA | H3068
אֶת־ | [sifa] | H0853
כּוּשִׁים | Wakushi | H3569
לִפְנֵי | mbele–ya | H6440
אָסָא | Asa | H0609
וְלִפְנֵי | na–mbele–ya | H6440
יְהוּדָה | Yuda | H3063
וַיָּנֻסוּ | na–wakakimbia | H5127

וַיַּכֵּם | na–akawapiga | H5062
כּוּשִׁים׃ | Wakushi | H3569

Kwa hiyo Yahwe akawapiga Waethiopia mbele za ASa na Yuda; Waethiopia wakakimbia.

13 וַיִּרְדְּפֵם | na–akawafuatia | H7291
אָסָא | Asa | H0609
וְהָעָם | na–watu
אֲשֶׁר־ | ambao–
עִמּוֹ | pamoja–naye
עַד־ | mpaka– | H5704
לִגְרָר | Gerari | H1642
וַיִּפֹּל | na–wakaanguka | H5307
כּוּשִׁים | Waethiopia
מִכּוּשִׁים | kutoka–Wakushi | H3569
לְאֵין | bila– | H0369
לָהֶם | kwao | H1992
מָחְיָה | kupona | H4241
כִּי־ | kwa–sababu–
נִשְׁבְּרוּ | waliangamizwa | H7665
לִפְנֵי־ | mbele–ya | H6440
יְהוָה | BWANA | H3068
וְלִפְנֵי | na–mbele–ya | H6440
מַחֲנֵהוּ | jeshi–lake
וַיִּשְׂאוּ | na–wakachukua | H5375
שָׁלָל | nyara | H7998
הַרְבֵּה | nyingi
מְאֹד׃ | sana | H3966

Asa pamoja na wanajeshi waliokuwa pamoja naye wakawafukuza hadi Gerari. Kwa hiyo Waethiopia wengi wakajeruhiwa kiasi kwamba hawakuweza kupona, kwa maana waliangamizwa kabisa mbele za Yahwe na jeshi lake. Jeshsi likachukua mateka wengi sana.

14 וַיַּכּוּ | na–wakapiga | H5221
אֵת | [sifa] | H0853
כָּל־ | wote–wa | H3605
עָרֵי | miji
סְבִיבוֹת | kuzunguka | H5439
גְּרָר | Gerari | H1642
כִּי־ | kwa–sababu–
הָיָה | ilikuwa | H1961
פַּחַד־ | hofu–ya | H6343
יְהוָה | BWANA | H3068
עֲלֵיהֶם | juu–yao
וַיָּבֹזּוּ | na–wakaiteka | H0962
אֵת־ | [sifa] | H0853
כָּל־ | wote–wa | H3605
עָרֵי | miji
כִּי־ | kwa–sababu–
בִזָּה | nyara | H0961
רַבָּה | nyingi
הָיְתָה | zilikuwa | H1961

בָּהֶם׃ | ndani–yake

Jeshi likaviangamiza vijiji vyote jirani na Garari, kwa kuwa hofu ya Yahwe ilikuwa imekuja juu ya wakaaji. Jeshi likateka vijiji vyote, na vilikuwa na hazina nyingi sana ndani yake.

וּגְמַלִּים	לָרֹב	צֹאן	וַיִּשְׁבּוּ	הִכּוּ	מִקְנֶה	אָהֳלֵי	וְגַם־	15
na-ngamia	nyingi	kondoo	na-wakateka	walipiga	mifugo	mahema-ya	na-pia-	
H1581	H7230	H6629	H7617	H5221	H4735	H0168	H1571	

ס	יְרוּשָׁלִָם׃	וַיָּשֻׁבוּ
§	Yerusalemu	na-wakarudi
	H3389	H7725

Jeshi pia likaipiga hema ya makazi yawachungaji; wakabeba kondoo kwa wingi, ngamia vile vile, na kisha wakarudi Yerusalemu.

Chapter 15

אֱלֹהִים׃	רוּחַ	עָלָיו	הָיְתָה	עוֹדֵד	בֶּן־	וַעֲזַרְיָהוּ	1
Mungu	roho-ya	juu-yake	ilikuwa	Odedi	mwana-wa	na-Azaria	
H0430	H7307		H1961	H5752		H5838	

Roho ya Mungu ikaja juu ya Azaria mwana wa Odedi.

יְהוּדָה	וְכָל־	אָסָא	שִׁמְעוּנִי	לוֹ	וַיֹּאמֶר	אָסָא	לִפְנֵי	וַיֵּצֵא
Yuda	na-wote-wa	Asa	nisikilizeni	kwake	na-akasema	Asa	mbele-ya	na-akatoka
H3063	H3605	H0609	H8085		H0559	H0609	H6440	H3318

תִּדְרְשֻׁהוּ	וְאִם־	עִמּוֹ	בִּהְיוֹתְכֶם	עִמָּכֶם	יְהוָה	וּבִנְיָמִן	2
mtamtafuta	na-ikiwa-	pamoja-naye	mnapokuwa	pamoja-nanyi	BWANA	na-Benyamini	
H1875			H1961		H3068	H1144	

ס	אֶתְכֶם׃	יַעֲזֹב	תַּעַזְבֻהוּ	וְאִם־	לָכֶם	יִמָּצֵא	
§	ninyi	atawaacha	mtamwacha	na-ikiwa-	kwenu	atapatikana	
	H0853					H4672	

Akaenda nje kukutana na Asa na akamwambia, “Nisikilize, Asa, na Yuda wote na Benyamini: Yahwe yuko pamoja nanyi, pale mnapokuwa naye. Kama mtamtafuta, mtampata; lakini kama mtamsahau, atawasahau ninyi.

וּלְלֹא	מוֹרֶה	כֹּהֵן	וּלְלֹא	אֱמֶת	אֱלֹהֵי	וְלָלֹא	לְיִשְׂרָאֵל	רַבִּים	וְיָמִים	3
na-bila	mwalimu	kuhani	na-bila	kweli	Mungu-wa	bila	kwa-Israeli	nyingi	na-siku	
H3808		H3548	H3808	H0571	H0430	H3808	H3478		H3117	

תּוֹרָה׃	
sheria	
H8451	

Sasa kwa muda mrefu, Israeli hawakuwa na Mungu wa kweli, bila kuhani wa kufundisha, na bila sheria.

וַיְבַקְשֻׁהוּ	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	עַל־	לוֹ	בַּצַּר־	וַיָּשָׁב	4
na-wakamtafuta	Israeli	Mungu-wa	BWANA	kwa-	yake	katika-dhiki-	na-alipogeuka	
H1245	H3478	H0430	H3068				H7725	

לָהֶם׃	וַיִּמָּצֵא
kwao	na-alipatikana
	H4672

Lakini katika dhiki yao wakamrudia Yahwe, Mungu wa Israeli, na wakamtafuta, wakamta.

5

כִּי	וְלַבָּא	לַיּוֹצֵא	שָׁלוֹם	אֵין	הָהֵם	וּבָעִתִּים	
kwa-sababu	na-kwa-aingiaye	kwa-atokaye	amani	hapakuwa-na	zile	na-katika-nyakati	
	H0935	H3318	H7965	H0369	H1992	H6256	

הָאֲרָצוֹת׃	יוֹשְׁבֵי	כָּל־	עַל	רַבּוֹת	מְהוּמָה	
nchi	wakazi-wa	wote-wa	juu-ya	mengi	machafuko	
H0776	H3427	H3605			H4103	

Katika nyakati hizo hapakuwa na amani kwake aliyesafiri kwend mbali, wala kwake aliyesafiri kuja hapa; badala yake shsida kubwa zilikuwa juu ya wenyeji wote wa wanchi.

6

הַמָּמָם	אֱלֹהִים	כִּי־	בְּעִיר	וְעִיר	בְּגוֹי	גּוֹי־	וְכִתְּתָוּ
aliwavuruga	Mungu	kwa-sababu-	kwa-mji	na-mji-	kwa-taifa	taifa-	na-wakapigana
H2000	H0430						H3807

צָרָה׃	בְּכָל־
dhiki	kwa-kila-
	H3605

Waligawanyika vikundi vikundi, taifa dhidi ya taifa, na mji dhidi ya mji, kwa maana Mungu aliwapa shsida za kila aina ya kila mateso.

7

שָׂכָר	יֵשׁ	כִּי	יְדֵיכֶם	יִרְפּוּ	וְאַל־	חִזְקוּ	וְאַתֶּם
ujira	kuna	kwa-sababu	mikono-yenu	zidhoofike	na-msi-	kuweni-hodari	na-ninyi
H7939	H3426		H3027	H7503	H0408	H2388	

	לִפְעֻלַּתְכֶם׃	ס
	kwa-kazi-yenu	§
	H6468	

Lakini muwe hodari, na msiuache mkono wenu kuwa dhaifu, kwa maana kazi yen itapewa thawabu.”

8

וַיַּעֲבֵר	הִתְחַזַּק	הַנָּבִיא	עֹדֵד	וְהַנְּבוּאָה	הָאֱלֹהָ	הַדְּבָרִים	אָסָא	וְכִשְׁמֹעַ
na-akaondoa	alijiimarisha	nabii	Odedi	na-unabii-wa	haya	maneno	Asa	na-aliposikia
	H2388	H5030	H5752	H5016	H0428	H1697	H0609	H8085

אֲשֶׁר	הֶעָרִים	וּמִן־	וּבִנְיָמִן	יְהוּדָה	אֶרֶץ	מִכָּל־	הַשְׁקוּצִים
ambayo	miji	na-kutoka-	na-Benyamini	Yuda	nchi-ya	kutoka-wote-wa	machukizo
			H1144	H3063	H0776	H3605	H8251

אֲשֶׁר	יְהוָה	מִזְבַּח	אֶת־	וַיְחַדֵּשׁ	אֶפְרָיִם	מֵהַר	לָכֶד
ambayo	BWANA	madhabahu-ya	[sifa]	na-akaifanya-upya	Efraimu	kutoka-mlima-wa	aliiteka
	H3068	H4196	H0853	H2318	H0669	H2022	H3920

	יְהוָה׃	אוּלָם	לִפְנֵי
	BWANA	ukumbi-wa	mbele-ya
	H3068	H0197	H6440

Asa aliposikia maneno haya, unabii wa odedi nabii, akajipa ujasiri na kuviondosha mbali vitu vya kuchukiza kutoka nchi yote ya Yuda na Benyamini, na kutoka miji yote aliyokuwa ameiteka kuanzia kilima cha nchi ya Efraimu, na akaijenga tena madhabahu ya Yahwe, ambayo ilikuwa mbele ya ukumbi wa nyumba ya Yahwe.

9

עִמָּהֶם	וְהַגָּרִים	וּבִנְיָמִן	יְהוּדָה	כָּל־	אֶת־	וַיְקַבֵּץ	
pamoja-nao	na-wageni	na-Benyamini	Yuda	wote-wa	[sifa]	na-akawakusanya	
		H1144	H3063	H3605	H0853	H6908	

מִיִּשְׂרָאֵל	עָלָיו	נָפְלוּ	כִּי־	וּמִשִּׁמְעוֹן	וּמְנַשֶּׁה	מֵאֶפְרַיִם
kutoka-Israeli	kwake	walianguka	kwa-sababu-	na-kutoka-Simeoni	na-Manase	kutoka-Efraimu
H3478		H5307		H8095	H4519	H0669

	עִמּוֹ׃	אֱלֹהָיו	יְהוָה	כִּי־	בִּרְאֹתָם	לָרֹב
¶	pamoja-naye	Mungu-wake	BWANA	kwamba-	walipoona	wengi
פ		H0430	H3068		H7200	H7230

Akawakusanya Yuda wote na Benyamini, na wae waliokaa pamoja nao—watu wa kutoka Efraimu na Manase, na kutoka Simeoni. Kwa maana walikuja kwake katika hesabu kubwa kutoka Israeli, walipoona kwamba Yahwe Mungu wake alikuwa pamoja naye.

10

עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ־	לִשְׁנַת	הַשְּׁלִישִׁי	בַּחֹדֶשׁ	יְרוּשָׁלִַם	וַיִּקָּבְצוּ
tano	kumi-na-	kwa-mwaka-wa	wa-tatu	katika-mwezi	Yerusalemu	na-wakakusanyika
H6240	H2568	H8141	H7992	H2320	H3389	H6908

לְמַלְכוּת׃	אָסָא
wa-utawala-wa	Asa
H4438	H0609

Kwa hiyo wakakusanyika katika Yerusalemu katika mwezzi wa tatu, katika mwaka wa kumi na tano wa utawala wa Asa.

11

שִׁבְעַ	בָּקָר	הֵבִיאוּ	הַשָּׁלָל	מִן־	הַהוּא	בַּיּוֹם	לַיהוָה	וַיִּזְבְּחוּ
mia-saba	ng'ombe	walileta	nyara	kutoka-	ile	siku	kwa-BWANA	na-wakatoa-dhabihu
H7651	H1241	H0935	H7998		H1931	H3117	H3068	H2076

אֲלָפִים׃	שִׁבְעַת	וְצֹאן	מֵאוֹת
maelfu	elfu-saba	na-kondoo	mia
H0505	H7651	H6629	H3967

Katika siku hiyo walimtolea Yahwe dhabihu baadhi ya nyara ambazo walikuwa wameleta; ng'mbe wa kulima mia saba na kondoo na mbuzi elfu saba.

12

בְּכָל־	אֲבוֹתֵיהֶם	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶת־	לִדְרֹשׁ	בַּבְּרִית	וַיָּבֹאוּ
kwa-wote-wa	baba-zao	Mungu-wa	BWANA	[sifa]	kutafuta	katika-agano	na-wakaingia
H3605	H0001	H0430	H3068	H0853	H1875	H1285	H0935

נַפְשָׁם׃	וּבְכָל־	לְבָבָם
nafsi-yao	na-kwa-wote-wa	moyo-wao
H5315	H3605	H3824

Wakaingia kataika agano kwa ajili ya kumtafuta Yahwe, Mungu wa babau zao, kwa moyo wao wote na roho yao yote.

13

לְמִן־	יוּמָת	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי־	לַיהוָה	יִדְרֹשׁ	לֹא־	אֲשֶׁר	וְכֹל
kuanzia-	atauawa	Israeli	Mungu-wa	kwa-BWANA	atafuta	hata-	ambaye	na-kila-mtu
	H4191	H3478	H0430	H3068	H1875	H3808		H3605

אִשָּׁה׃	וְעַד־	לְמֵאִישׁ	גָּדוֹל	וְעַד־	קָטֹן	
mwanamke	hadi-	kuanzia-mtu	mkubwa	hadi-	mdogo	
H0802	H5704	H0376		H5704		

Wakakubaliana kwamba yeyote atakepuuzia kumtafuta Yahwe, Mungu wa Israeli, atapaswa kuuawa, iwe mdogo ama mkubwa, iwe mwanaume ama mwanamke.

14

וּבַחֲצֹצְרוֹת	וּבִתְרוּעָה	גָּדוֹל	בְּקוֹל	לַיהוָה	וַיִּשָּׁבְעוּ	
na-kwa-tarumbeta	na-kwa-shangwe	kubwa	kwa-sauti	kwa-BWANA	na-wakaapa	
H2689	H8643			H3068	H7650	

וּבְשׂוֹפָרוֹת׃
na-kwa-pembe
H7782

Wakaapa kwa Yahwe kwa sauti kubwa, kwa kelele, na kwa sauti za tarumbeta na baragumu.

15 וַיִּשְׂמְחוּ֙ יְהוּדָ֔ה עַל־ כָּל־ הַשְּׁבוּעָ֖ה כִּי֙ בְכָל־ לְבָבָ֣ם

na-wakafurahi Yuda juu-ya kiapo kwa-sababu kwa-wote-wa moyo-wao
H8055 H3063 H7621 H3605 H3605 H3824

וּבְכָל־ רְצוֹנָ֑ם נִשְׁבָּ֣עוּ לַיהוָ֗ה וַיְבַקְשֻׁ֙הוּ֙ בְּכָל־ וַיִּמָּצֵ֣א לָהֶ֔ם וַיָּ֥נַח

na-kwa-wote-wa mapenzi-yao waliapa BWANA walimtafuta kwao na-alipatikana na-akawapa-pumziko
H3605 H7522 H7650 H3068 H1245 H4672 H5117

מִסָּבִֽיב׃ לָהֶ֖ם יְהוָ֥ה

pande-zote kwao BWANA
H5439 H3068

Yuda wote wakakifurahia kile kiaapo. kwa maana walikuwa wameapa kwa moyo wao wote, na walimtafuta Mungu kwa nia yao yote, na walimuona. Yahwe akawapa amani pande zote.

16 וְגַם־ מַעֲכָ֤ה אֵם֙ אָסָ֣א הַמֶּ֔לֶךְ הֱסִירָ֖הּ מִגְּבִירָ֑ה אֲשֶׁר־

na-pia- Maaka mama-ya Asa mfalme alimwondoa kutoka-ubibi kwa-sababu-
H1571 H4601 H0517 H0609 H4428 H5493 H1377

מִפְלֶ֣צֶת לַאֲשֵׁרָ֗ה כִּרַ֙ת וַיְכָ֣רֶת אָסָ֔א אֶת־ וַיָּ֥סַר מִפְלֶ֣צֶת לַאֲשֵׁרָ֗ה עָשְׂתָ֖ה

sanamu-yake-mbaya kwa-Ashera alitengeneza sanamu-mbaya na-akaikata Asa [sifa] sanamu-yake-mbaya kwa-Ashera alitengeneza
H4656 H0842 H4656 H3772 H0609 H0853 H4656 H0842

בְּנַ֣חַל קִדְרֽוֹן׃ וַיְשַׁרֵ֥ף וַיָּ֖דֶךְ

katika-kijito-cha Kidroni na-akaichoma na-akaisaga
H3117 H6939 H8313 H1854

Pia akamwondoa Maaka, asiwe malikia, kwa sababu alikuwa amefanya sanamu ya kuchukiza ya Maashera. Asa akaivunja vunja sanamu ya kuchukiza, akaiweka kwenye mavumbi akaichoma moto huko kijitoni Kidroni.

17 וְהַבָּמ֖וֹת לֹא־ מִיִּשְׂרָאֵ֑ל רַ֣ק לְבַב־ אָסָ֔א הָיָ֥ה

na-mahali-pa-juu hayaku- ondolewa kutoka-Israeli lakini moyo-wa Asa ulikuwa
H1116 H3808 H5493 H3478 H7535 H3824 H0609 H1961

כָּל־ יָמָֽיו׃

siku-zote za-maisha-yake
H3605 H3117

שָׁלֵ֥ם mkamilifu H8003

Lakini sehemu za juu hazikuwa zimeondolewa nje ya Israeli. Vile vile, Moyo wa Asa ulijitoa kikamilifu siku zake zote.

18 וַיָּבֵ֣א אֶת־ הָאֱלֹהִ֗ים בֵּ֚ית וְקָדְשֵׁ֣י אָבִ֔יו קָדְשֵׁ֖י אֶת־ וְזָהָ֥ב כֶּ֖סֶף

na-akaleta [sifa] vitu-vitakatifu-vya baba-yake na-vitu-vyake-vitakatifu nyumba-ya Mungu fedha na-dhahabu
H0935 H0853 H6944 H0001 H6942 H1004 H0430 H3701 H2091

וְכֵלִֽים׃

na-vyombo
H3627

Akaleta kwenye nyumba ya Mungu vitu vya baba yake na vitu vyake mwenyewe vilivyokuwa vya Yahwe: vitu vya fedha na dhahabu.

19 וּמִלְחָמָ֖ה לֹ֣א עַד־ שְׁנַת֙ שְׁלֹשִׁ֔ים וְחָמֵ֣שׁ לְמַלְכ֥וּת אָסָֽא׃

na-vita havikuwa mpaka mwaka-wa thelathini na-tano wa-utawala-wa Asa
H4421 H3808 H5704 H8141 H7970 H2568 H4438 H0609

ס
§

Hapakuwa na vita zaidi hadi miaka thelathini na mitano ya utawala wa Asa.

Chapter 16

מֶלֶךְ־	בַּעְשָׁא	עָלָה	אָסָא	לְמַלְכוּת	וְשֵׁשׁ	שְׁלֹשִׁים	בִּשְׁנַת	1
mfalme–wa	Baasha	alipanda	Asa	wa–utawala–wa	na–sita	thelathini	katika–mwaka–wa	
H4428	H1201	H5927	H0609	H4438	H8337	H7970	H8141	

וָבָא	יוֹצֵא	תְּתָ	לְבִלְתִּי	הָרָמָה	אֶת־	וַיִּבֶן	יְהוּדָה	עַל־	יִשְׂרָאֵל
na–aingiaye	atokaye	kutoa	ili–kusizuie	Rama	[sifa]	na–akajenga	Yuda	juu–ya	Israeli
H0935	H3318	H5414	H1115	H7414	H0853	H1129	H3063		H3478

יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ	לְאָסָא
Yuda	mfalme–wa	kwa–Asa
H3063	H4428	H0609

Katika mwaka wa thelathini na sita wa utawala wa Asa, Baasha, mfalme wa Israeli, akatenda kwa ukatili dhidi ya Yuda na akaujenga Rama, ili kwamba asimruhusu mtu yeyote kutoka wala kuingia katika nchi ya Asa, mfalme wa Yuda..

								2
וּבֵית	יְהוָה	בֵּית	מֵאֹצְרוֹת	וְזָהָב	כֶּסֶף	אָסָא	וַיִּשְׁלַח	
na–nyumba–ya	BWANA	nyumba–ya	kutoka–hazina–za	na–dhahabu	fedha	Asa	na–akatoa	
	H3068		H0214	H2091	H3701	H0609	H3318	

לֵאמֹר׃	בְּדַרְמֶשֶׂק	הַיּוֹשֵׁב	אֲרָם	מֶלֶךְ	בֶּן־הֲדַד	אֶל־	וַיִּשְׁלַח	הַמֶּלֶךְ
kusema	katika–Dameski	aliyekaa	Aramu	mfalme–wa	Ben-hadadi	kwa–	na–akatuma	mfalme
H0559	H1834	H3427	H0758	H4428	H1130	H0413	H7971	H4428

Kisha Asa akaitoa fedha na dhahabu nje ya vyumba vya kuhifadhia katika nyumba ya Yahwe na nje ya nyumba ya mfalme, na akaituma kwa Ben Hadadi mfalme wa Aramu, ambaye aliishi Dameski. Akasema, pawe na agano kati yako na mimi, kama palivyokuwa na agano kati ya baba yangu na baba yako. Angalia, nimekutumia fedha na dhahabu.

								3
הִנֵּה	אָבִיךָ	וּבֵין	אָבִי	וּבֵין	וּבֵינֶךָ	בֵּינִי	בְּרִיתָ	
tazama	baba–yako	na–kati–ya	baba–yangu	na–kati–ya	na–kati–yako	kati–yangu	agano	
H2009	H0001	H0996	H0001	H0996	H0996	H0996	H1285	

בַּעְשָׁא	אֶת־	בְּרִיתְךָ	הָפֵר	לֵךְ	וְזָהָב	כֶּסֶף	לְךָ	שָׁלַחְתִּי
Baasha	na–	agano–lako	livunje	nenda	na–dhahabu	fedha	kwako	nimekutumia
H1201	H0854	H1285		H3212	H2091	H3701		H7971

מֵעָלָי׃	וְיַעֲלֶה	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ
kutoka–kwangu	na–aondoke	Israeli	mfalme–wa
	H5927	H3478	H4428

Livunje agano lako na Baasha, mfalme wa Israeli, ili kwamba aniache.”

									4
הַחַיָּלִים	שָׂרֵי	אֶת־	וַיִּשְׁלַח	אָסָא	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	הֲדַדְבֶן	וַיִּשְׁמַע	
majeshi	wakuu–wa	[sifa]	na–akatuma	Asa	mfalme	kwa–	Ben-hadadi	na–akasikia	
H2428	H8269	H0853	H7971	H0609	H4428	H0413	H1130	H8085	

אָבֵל	וְאֶת	דָּן	וְאֶת־	עִיּוֹן	אֶת־	וַיַּכּוּ	יִשְׂרָאֵל	עָרֵי	אֶל־	לוֹ	אֲשֶׁר־
Abeli	na–	Dani	na–	Iyoni	[sifa]	na–wakapiga	Israeli	miji–ya	kwa–	kwake	ambao–
H0066	H0853	H1835	H0853	H5859	H0853	H5221	H3478		H0413		

נַפְתָּלִי׃	עָרֵי	מִסְכְּנוֹת	כָּל־	וְאֶת	מָיִם
Naftali	miji–ya	ghala–za	wote–wa	na–	Maimu
H5321		H4543	H3605	H0853	H0066

Ben Hadadi akamsikiliza mfalme Asa na kutuma maakida wa majeshsi dhidi ya miji ya Israeli. Wakavamia Iyoni, Dani, Abelimaimu, na miji yoye ya kuhifadhia ya Naftali.

5

אֶת־	וַיַּשְׁבֶּת	הָרָמָה	אֶת־	מִבְנוֹת	וַיֶּחֱדַל	בַּעְשָׁא	כִּשְׁמֹעַ	וַיְהִי
[sifa]	na-akasimamisha	Rama	[sifa]	kujenga	na-akaacha	Baasha	aliposikia	na-ikawa
H0853		H7414	H0853	H1129	H2308	H1201	H8085	H1961

	ס	מְלַאכְתּוֹ׃
	§	kazi-yake
		H4399

Ikawa kwamba Baasha aliposikia hili, akaacha kuujenga Rama, na akaistisha kazi yake.

6

אֲבִיָּו	אֶת־	וַיַּשְׁאֵו	יְהוּדָה	כָּל־	אֶת־	לָקַח	הַמֶּלֶךְ	וְאָסָא
mawe-ya	[sifa]	na-wakabeba	Yuda	wote-wa	[sifa]	akawachukua	mfalme	na-Asa
H0068	H0853	H5375	H3063	H3605	H0853	H3947	H4428	H0609

גֶּבַע	אֶת־	בָּהֶם	וַיִּבֶן	בַּעְשָׁא	בָּנָה	אֲשֶׁר	עֵצֶיהָ	וְאֶת־	הָרָמָה
Geba	[sifa]	kwa-hayo	na-akajenga	Baasha	alijenga	ambayo	mbao-zake	na-	Rama
H1387	H0853		H1129	H1201	H1129		H6086	H0853	H7414

ס	הַמִּצְפָּה׃	וְאֶת־
§	Mispa	na-
	H4709	H0853

Kisha Asa mfalme akawachukua Yuda wote pamoja naye. Wakayabeba mawe na mbao za Rama ambazo Baasha alikuwa anajengea ule mji. Kisha Mfalme Asa alitumia vifaa hivyo vya ujenzi kwa ajili ya kuijenga Gaba na Mispa.

7

וַיֹּאמֶר	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	אָסָא	אֶל־	הָרֹאֶה	חֲנָנִי	בָּא	הַהִיא	וּבָעֵת
na-akasema	Yuda	mfalme-wa	Asa	kwa-	mwonaji	Hanani	akaja	ule	na-wakati
H0559	H3063	H4428	H0609	H0413	H7200	H2607	H0935	H1931	H6256

נִשְׁעַנְתָּ	וְלֹא	אֲרָם	מֶלֶךְ	עַל־	בְּהִשָּׁעֲנְךָ	אֱלֹהָיו
hukutegemea	na-hukutegemea	Aramu	mfalme-wa	juu-ya	kwa-sababu-ulitegemea	kwake
H8172	H3808	H0758	H4428		H8172	H0413

אֲרָם	מֶלֶךְ־	חֵיל	נִמְלָט	כֵּן	עַל־	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	עַל־
Aramu	mfalme-wa	jeshi-la	limeokoka	hivyo	juu-ya	Mungu-wako	BWANA	juu-ya
H0758	H4428	H2426	H4422			H0430	H3068	

מִיָּדֶךָ׃	
kutoka-mkono-wako	
H3027	

Wakati huo Hanani mwonaji akaenda kwa Asa, mfalme wa Yuda, na akamwambia, “Kwa sababu umemtegemea mfalme wa Aramu, na hukumtegemea Yahwe Mungu wako, jeshi la mfalme wa Aramu limetoroka nje ya mikono yako.

8

לְרֶכֶב	לָרָב	וְלַחַיִל	הָיוּ	וְהַלּוּבִים	הַכּוּשִׁים	הֲלֹא
kwa-magari-ya-vita	kubwa	kwa-jeshi	walikuwa	na-Walibya	Wakushi	je-si
H7393	H7230	H2428	H1961	H3864	H3569	H3808

נְתָנָם	יְהוָה	עַל־	וּבְהִשָּׁעֲנְךָ	מְאֹד	לְהַרְבֵּה	וּלְפָרָשִׁים
aliwatoa	BWANA	juu-ya	na-kwa-kutegemea-kwako	sana	wengi	na-kwa-wapanda-farasi
H5414	H3068		H8172	H3966		

בְּיָדֶךָ׃	
katika-mkono-wako	
H3027	

Waethiopia na Walubi hawakuwa jesi kubwa, wenye magari mengi na wapanda farasi wengi? Na bado, kwa sababau ulimtegemea Yahwe, alikupa ushindi juu yao.

9

לְהִתְחַזֵּק	הָאָרֶץ	בְּכָל־	מְשִׁטְטוֹת	עֵינָיו	יְהוָה	כִּי
kuimarisha	nchi	katika–wote–wa	yanatazama	macho–yake	BWANA	kwa–sababu
H2388	H0776	H3605			H3068	

כִּי	זֹאת	עַל־	נִסְכָּלְתָּ	אֵלָיו	שָׁלֵם	לְבָבָם	עִם־	
kwa–sababu	hili	juu–ya	umetenda–kwa–upumbavu	kwake	mkamilifu	moyo–wao	pamoja–na	
	H2063		H5528	H0413	H8003	H3824		

מִלְחָמוֹת׃	עִמְּךָ	יֵשׁ	מֵעַתָּה	
vita	pamoja–nawe	kuna	tangu–sasa	
H4421		H3426	H6258	

Kwa maana macho ya Yahwe hukimbia kila mahali katika dunia yote, ili kwamba ajioneshe mwenyewe shujaa kwa niaba ya wale amabao mioyo yao ni mikamilifu kumwelekea yeye. Lakini umetenda kipumbavu katika jambo hili. Kwa maana tangu sasa na kuendelea, utakuwa na vita.” Kisha Asa akamkasirikia mwonaji, akamuweka gerezani, kwa maana alikuwa na hasira naye juu ya jambao

10

כִּי־	הַמַּהְפֶּכֶת	בֵּית	וַיִּתְּנֵהוּ	הָרֹאֶה	אֶל־	אָסָא	וַיִּכְעַס
kwa–sababu–	gerezani	nyumba–ya	na–akamweka	mwonaji	kwa–	Asa	na–akakasirika
	H4115		H5414	H7200	H0413	H0609	H3707

בָּעֵת	הָעָם	מִן־	אָסָא	וַיְרַצֵּץ	זֹאת	עַל־	עִמּוֹ	בְּזַעַף
wakati	watu	kutoka–	Asa	na–akawakandamiza	hili	juu–ya	pamoja–naye	kwa–hasira
H6256			H0609	H7533	H2063			H2197

הַהֵיא׃
ule
H1931

hili. Wakati huo huo, aliwagandamiza baadhi ya watu

11

עַל־	כְּתוּבִים	הִנָּם	וְהָאַחֲרוֹנִים	הָרִאשׁוֹנִים	אָסָא	דִּבְרֵי	וְהִנֵּה	
juu–ya	yameandikwa	yako	na–ya–mwisho	ya–kwanza	Asa	mambo–ya	na–tazama	
	H3789	H2009	H0314	H7223	H0609	H1697	H2009	

וְיִשְׂרָאֵל׃	לִיהוּדָה	הַמְּלָכִים	סֵפֶר
na–Israeli	wa–Yuda	wafalme	kitabu–cha
H3478	H3063	H4428	

Tazma, matendo ya Asa, kutoka mwanzo hadi mwisho, tazama, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli.

12

עַד־	בְּרֹגְלָיו	לְמַלְכוּתוֹ	וַתֶּשַׁע	שְׁלוֹשִׁים	בִּשְׁנַת	אָסָא	וַיֵּחֳלֶא	
hadi–	miguu–yake	wa–utawala–wake	na–tisa	thelathini	katika–mwaka–wa	Asa	na–akaugua	
H5704	H7272	H4438	H8672	H7970	H8141	H0609	H2456	

יְהוָה	אֶת־	דָּרַשׁ	לֹא־	בְּחָלְיוֹ	וְגַם־	חָלְיוֹ	לְמַעְלָה	
BWANA	[sifa]	hakutafuta	hakutafuta	katika–ugonjwa–wake	na–hata–	ugonjwa–wake	juu	
H3068	H0853	H1875	H3808	H2483	H1571	H2483	H4605	

בָּרַפְאִים׃	כִּי
waganga	lakini
H7495	

Katika mwaka wa thelathini na tisa wa utawala wake, Asa alipata ugnjwa kwenye miguu yake; ugonjwa wake ulikuwa mkali sana. Hata hivyo, hakutafuta msaada kutoka kwa Yahwe, lakini kutoka kwa waganga tu.

13 וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו וַיָּמָת בִּשְׁנַת אַרְבָּעִים וְאַחַת
na-akalala Asa pamoja-na baba-zake na-akafa katika-mwaka-wa arobaini na moja
H7901 H0609 H0001 H4191 H8141 H0705 H0259

לְמָלְכוֹ׃
wa-utawala-wake

Asa akalala pamoja na babu zake; alikufa katika mwaka wa arobaiani na moja wa utawala wake. Wakamzika katika kaburi lake, ambalo alilichimba mwenyewe katika mji wa Daudi.

14 וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּקִבְרֹתָיו אֲשֶׁר כָּרָה־לוֹ בְּעִיר דָּוִיד
na-wakamzika katika-kaburi-lake ambalo alichimba- kwake katika-mji-wa Daudi
H6912 H6913 H0834 H3738 H0518 H5892 H1732

וַיִּשְׁכִּבֻהוּ בַּמִּטָּה אֲשֶׁר מִלֵּא בְּשָׂמִים וּזְנִים
na-wakamlaza katika-kitanda ambacho alijaza manukato na aina mbali mbali
H7901 H4904 H0834 H4390 H4842 H2177

מְרֻקָּחִים וַיִּשְׂרְפוּ־לוֹ מַעֲשֵׂה בְּמִרְקַחַת שְׂרֵפָה גְּדוֹלָה מְאֹד׃ פ
vilivyochanganywa na-wakawasha- kazi katika-mchanganyiko-wa moto kwake mkubwa sana ¶
H7543 H8313 H4639 H4842 H8316 H3966

Chapter 17

1 וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו וַיִּתְחַזֵּק עַל־יִשְׂרָאֵל׃
na-akatawala Yehoshafati mwanawe badala-yake na-akajiimarisha juu-ya Israeli
H3092 H1121 H8478 H2388 H5921 H3478

Yehoshafati mwana wa Asa akawa mfalme katika nafasi yake. Yehoshafati akajiimarisha dhidi ya Israeli.

2 וַיִּתֵּן חַיִל בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן נְצִיבִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
na-akaweka jeshi katika-wote-wa miji-ya Yuda yenye-ngome na-akaweka- askari-wa-ulinzi katika-nchi-ya Yuda
H5414 H2428 H3605 H5892 H3063 H6886 H5414 H5333 H0776 H3063

וּבְעָרֵי אֶפְרַיִם אֲשֶׁר לָכַד אָסָא אָבִיו׃
na-katika-miji-ya Efraimu ambayo aliiteka Asa baba-yake
H5892 H0669 H0834 H3920 H0609 H0001

Akaweka majeshi katika miji yote Yuda yenye ngome, na akaweka magereza katika nchi ya Yuda na katika miji ya Efraimu, ambayo Asa baba yake alikuwa ameiteka.

3 וַיְהִי יְהוָה עִם־יְהוֹשָׁפָט כִּי הָלַךְ בְּדַרְכֵּי דָוִיד
na-alikuwa BWANA pamoja-na Yehoshafati kwa-sababu alitembea katika-njia-za Daudi
H1961 H3068 H0854 H3092 H3588 H1980 H1870 H1732

הָרִאשֹׁנִים וְלֹא דָרַשׁ לַבְּעָלִים׃
za-kwanza na-hakutafuta hakutafuta Mabaali
H7223 H3808 H1875 H1168

אָבִיו
baba-yake
H0001

Yahwe alikuwa pamoja na Yehoshafati kwa sababu alitembea katika njia za kwanza za baba yake Daudi, na hakuwatafuta Mabaali. (Baadhi ya mandiko ya kale hayana “Daudi”, na baadhi ya matoleo ya kisasa yameacha hili jina “Daudi).

4

וְלֹא	הָלַךְ	וּבְמִצְוֹתָיו	דָּרָשׁ	אָבִיו	לֵאלֹהֵי	כִּי
na–si	alitembea	na–katika–amri–zake	alimtafuta	baba–yake	Mungu–wa	kwa–sababu
H3808	H1980	H4687	H1875	H0001	H0430	

יִשְׂרָאֵל׃	כְּמַעֲשֵׂה
Israeli	kama–matendo–ya
H3478	H4639

Badala yake, alimtegemea Mungu wa baba yake, na alitembea katika amri zake, siyo katika tabia ya Israeli.

5

יְהוּדָה	כָּל־	וַיִּתְּנוּ	בְיָדוֹ	הַמַּמְלָכָה	אֶת־	יְהוָה	וַיָּכֶן
Yuda	wote–wa	na–wakatoa	katika–mkono–wake	ufalme	[sifa]	BWANA	na–akaimarisha
H3063	H3605	H5414	H3027	H4467	H0853	H3068	

לָרֹב׃	וְכָבוֹד	עֹשֶׁר־	לוֹ	וַיְהִי־	לִיהוֹשָׁפָט	מִנְחָה	
nyingi	na–heshima	utajiri–	kwake	na–alikuwa–	kwa–Yehoshafati	zawadi	
H7230	H3519	H6239		H1961	H3092	H4503	

Kwa hiyo Yahwe akaimarisha sheria katika mkono wake; Yuda wote wakaleta kodi kwa Yehoshafati. Alikuwa na utajiri na heshima kubwa.

6

הַבָּמוֹת	אֶת־	הֵסִיר	וְעוֹד	יְהוָה	בִּדְרָכָיו	לִבּוֹ	וַיִּגְבַּהּ	
mahali–pa–juu	[sifa]	aliondoa	na–tena	BWANA	katika–njia–za	moyo–wake	na–ukainuliwa	
H1116	H0853	H5493	H5750	H3068	H1870		H1361	

וְאֶת־	הָאֲשֵׁרִים	מִיהוּדָה׃	¶	פ
na–	Ashera	kutoka–Yuda		
H0853	H0842	H3063		

Moyo wake ulikuwa umejikita katika njia za Yahwe. Pia aliziondoa sehemu za juu na Maashera mbali na Yuda.

7

לְבֶן־חַיִל	לְשָׂרָיו	שָׁלַח	לְמָלְכוֹ	שָׁלוֹשׁ	וּבִשְׁנַת	
kwa–Ben–haili	kwa–wakuu–wake	alituma	wa–utawala–wake	tatu	na–katika–mwaka–wa	
H1134	H8269	H7971		H7969	H8141	

בְּעָרֵי	לְלַמֵּד	וּלְמִיכָיְהוּ	וְלִנְתַנְאֵל	וְלִזְכַרְיָה	וּלְעֹבַדְיָה
katika–miji–ya	kufundisha	na–kwa–Mikaya	na–kwa–Nethaneli	na–kwa–Zekaria	na–kwa–Obadia
	H3925	H4322	H5417		H5662

יְהוּדָה׃
Yuda
H3063

Katika mwaka wa tatu wa utawala wake aliwatuma wakuu wake Ben-haili, Obadia, Zekaria, Nethania, na Mikaya, ili wafundishe katika miji ya Yuda.

8

[ושמרימות]	וַעֲשָׂהאֵל	וּזְבַדְיָהוּ	וּנְתַנְיָהוּ	שְׁמַעְיָהוּ	הַלְוִיִּם	וְעִמָּהֶם	
[na–Shemiramothi]	na–Asaheli	na–Zebadia	na–Nethania	Shemaya	Walawi	na–pamoja–nao	
H8070	H6214	H2069	H5418	H8098	H3881		

וְעִמָּהֶם	הַלְוִיִּם	אֲדוֹנִיָּהוּטוֹב	וְטוֹבִיָּהוּ	וַאֲדֹנִיָּהוּ	וְיוֹנָתָן	(וּשְׁמִירָמוֹת)
na–pamoja–nao	Walawi	na–Tob–adoniya	na–Tobiya	na–Adoniya	na–Yonathani	(na–Shemiramothi)
	H3881	H2899	H2900	H0138	H3083	H8070

הַכֹּהֲנִים׃	וְיוֹרָם	אֱלִישָׁמָע
makuhani	na–Yehoramu	Elishama
H3548	H3088	H0476

Pamoja nao walikuwepo Walawi: Shemaya, Nethanieli, Zebadia, Asaheli, Shemiramothi, Yehonathani, Adoniya, Tobia, na Tob-adonia, pamoja nao walikuwepo makuhani Elishama na Yehoramu.

9

וַיְלַמְּדוּ	בִּיהוּדָה	וְעִמָּהֶם	סֵפֶר	תּוֹרַת	יְהוָה	וַיָּסֹבּוּ
na-wakafundisha	katika-Yuda	na-pamoja-nao	kitabu-cha	sheria-ya	BWANA	na-wakazunguka
H3925	H3063			H8451	H3068	H5437

בְּכֹל־	עָרֵי	יְהוּדָה	וַיְלַמְּדוּ	בָעָם׃
katika-wote-wa	miji-ya	Yuda	na-wakafundisha	watu
H3605		H3063	H3925	

Walifundisha katika Yuda, wakiwa na kitabau cha sheria ya Yahwe. Wakaenda karibu miji yote ya Yuda na kufundisha miongoni mwa watu.

10

וַיְהִי	פַּחַד	יְהוָה	עַל	כָּל־	מַמְלְכוֹת	הָאֲרָצוֹת	אֲשֶׁר	סְבִיבוֹת
na-ilikuwa	hofu-ya	BWANA	juu-ya	wote-wa	falme-za	nchi	ambazo	kuzunguka
H1961	H6343	H3068		H3605	H4467	H0776		H5439

יְהוֹשָׁפָט׃	עִם־	נִלְחֲמוּ	וְלֹא	יְהוּדָה
Yehoshafati	na-	hawakupigana	na-hawakupigana	Yuda
H3092			H3808	H3063

Hofu ya Yahwe ikashuka juu ya falme zote za nchi, zilizouzunguka Yuda, kwa hiyo hazikufanya vita dhidi ya Yehoshafati.

11

הָעַרְבִיאִים	גַּם	מַשָּׂא	וְכֶסֶף	מִנְחָה	לִיהוֹשָׁפָט	מְבִיאִים	פְּלִשְׁתִּים	וּמִן־
Waarabu	pia	ushuru	na-fedha	zawadi	kwa-Yehoshafati	walileta	Wafilisti	na-kutoka-
	H1571		H3701	H4503	H3092	H0935	H6430	

וּתְיָשִׁים	מֵאוֹת	וּשְׁבַע	אֲלָפִים	שִׁבְעַת	אֵילִים	צֹאן	לוֹ	מְבִיאִים
na-mbuzi-dume	mia	na-mia-saba	maelfu	elfu-saba	kondoo-dume	kondoo	kwake	walileta
H8495	H3967	H7651	H0505	H7651		H6629		H0935

פ	מֵאוֹת׃	וּשְׁבַע	אֲלָפִים	שִׁבְעַת
¶	mia	na-mia-saba	maelfu	elfu-saba
	H3967	H7651	H0505	H7651

Baadhi ya Wafilisti wakamletea Yehoshafati zawadi, fedha kama kodi. Waarabu pia wakamletea makundi, 7, 700 kondoo waume, na mbuzi 7, 770.

12

בִּיהוּדָה	וַיַּבֶן	לְמַעְלָה	עַד־	וְגָדֵל	הֹלֵךְ	יְהוֹשָׁפָט	וַיְהִי
katika-Yuda	na-akajenga	juu	hadi-	na-kukua	akienda	Yehoshafati	na-alikuwa
H3063	H1129	H4605	H5704	H1432	H1980	H3092	H1961

מִסְכְּנוֹת׃	וְעָרֵי	בִירָנִיּוֹת
ghala	na-miji-ya	ngome
H4543		H1003

Yehoshafati akawa na nguvu sana.

13

גִּבּוֹרֵי	מִלְחָמָה	וְאַנְשֵׁי	יְהוּדָה	בְּעָרֵי	לוֹ	הָיָה	רַבָּה	וּמְלָאכָה
mashujaa-wa	vita	na-watu-wa	Yuda	katika-miji-ya	kwake	zilikuwa	nyingi	na-kazi
H1368	H4421	H0376	H3063			H1961		H4399

בִּירוּשָׁלָ‍ִם׃	חַיִל
katika-Yerusalemu	nguvu
H3389	H2428

Akajenga ngome na miji ya maghala katika Yuda. Alikuwa na kazi nyingi katika miji ya Yuda, na wanajeshsi—imara, wanaume hodari—katika Yerusalemu.

14 וְאֵלֶּה הֲכִינֵם לְבֵית פְּקֻדָתָם בָּבֵי אֲבוֹתֵיהֶם לִיהוּדָה שָׂרֵי עַדְנָה הַשָּׂר
na-hizi hesabu-zao kwa-nyumba-ya baba-zao kwa-Yuda wakuu-wa Adna mkuu
H0428 H6486 H0001 H3063 H8269 H5734 H8269

וְעִמּוֹ מְאוֹת שְׁלֹשׁ חַיִל גִּבֹּורֵי מָאֹות אֶלֶף׃ ס
na-pamoja-naye mashujaa-wa nguvu mia-tatu mia elfu §
H1368 H2428 H7969 H3967 H0505

Hapa ni rodha yao, wamepangwa kwa majina ya nyumba za baba zo: Kutoka Yuda, maakida wa maelfu; Adna yule jemedari, na pamoja naye wanaume wa kwenda vitani 300, 000;

15 וְעַל־ יָדוֹ יְהוֹחָנָן הַשָּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים
na-upande-wa- mkono-wake Yehohanani mkuu na-pamoja-naye mia-mbili na-themanini
H3027 H3076 H8269 H3967 H8084

אֶלֶף׃ ס
elfu §
H0505

akifuatiwa na Yehonani jemedari, na pamoja naye wanaume 280, 00;

16 וְעַל־ יָדוֹ עֲמַסְיָה בֶן־ זִכְרִי הַמִּתְנַדֵּב לַיהוָה
na-upande-wa- mkono-wake Amasia mwana-wa Zikri aliyejitolea kwa-BWANA
H3027 H6007 H2147 H5068 H3068

וְעִמּוֹ מָאתַיִם אֶלֶף חֵיל׃ ס גִּבּוֹר שְׁבֻאָה
na-pamoja-naye mia-mbili elfu nguvu § shujaa-wa
H0505 H3967 H2428 H1368

akifuatiwa na Amasia mwana wa Zikri, ambaye kwa hiari alijitoa kumtumikia Yahwe; na pamoja naye wanaume wa kwenda vitani 200, 000.

17 וּמִן־ בִּנְיָמִן גִּבּוֹר חַיִל אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נְשְׁקֵי־ קֶשֶׁת
na-kutoka- Benyamini shujaa-wa nguvu Eliada na-pamoja-naye wenye- upinde
H1144 H1368 H2428 H0450 H7198

וּמָגֵן מָאתַיִם אֶלֶף׃ ס
na-ngao mia-mbili elfu §
H4043 H3967 H0505

Kutoka Benyamini: Eliada mtu jasiri, na pamoja naye watu 200, 000 waliovaa upinde na ngao;

18 וְעַל־ יָדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ מֵאָה־ וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף
na-upande-wa- mkono-wake Yehozabadi na-pamoja-naye mia-moja- na-themanini elfu
H3027 H3075 H0505 H3967 H8084 H0505

חֲלוּצֵי צָבָא׃ ס
waliotayarishwa-kwa jeshi §

akifutiwa na Yehozabadi, na pamoja naye askari 180, 000 waliotayari kwa vita.

19 אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים הַמֶּלֶךְ אֶת־ [sifa] הַמֶּלֶךְ מִלְּבַד אֲשֶׁר־ אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ
hawa waliomhudumia mfalme [sifa] mfalme mbali-na wale-ambao- aliweka mfalme
H0428 H8334 H0853 H4428 H0905 H4428 H5414

בְּעָרֵי כְּכָל־ יְהוּדָה׃ פ הַמִּבְצָר
katika-miji-ya katika-wote-wa Yuda ¶ ngome
H4013 H3605 H3063

Hawa walikuwa ni wale ambao walimtumikia mfalme, miongoni mwao wale ambao mfalme aliwaweka katika miji ya ngome katika Yuda yote.

Chapter 18

וַיְהִי	לִיהוֹשָׁפָט	עֹשֶׁר	וְכָבוֹד	לָרֹב	וַיִּתְחַתֵּן	לְאַחְאָב׃		1
na-alikuwa	kwa-Yehoshafati	utajiri	na-heshima	nyingi	na-akaoa-ndugu	na-Ahabu		
H1961	H3092	H6239	H3519	H7230		H0256		

Sasa Yehoshafati alikauwa na utajiri mwingi na heshima kubwa; alifanya undugu na Ahabu mmoja wa watu wa familia yake akamuo binti yake.

וַיֵּרֶד׀	לִקֵּץ	שָׁנִים	אֶל־	אַחְאָב	לְשֹׁמְרוֹן	וַיִּזְבַּח־	לוֹ	אַחְאָב		2
na-akashuka	baada-ya	miaka	kwa-	Ahabu	Samaria	na-akachinja-	kwake	Ahabu		
H3381	H7093	H8141	H0413	H0256	H8111	H2076		H0256		
צֹאן	וּבָקָר׀	לָרֹב	וְלָעָם	אֲשֶׁר	עִמּוֹ	וַיְסִיתֵהוּ	לַעֲלוֹת			
kondoo	na-ng'ombe	wengi	na-kwa-watu	ambao	pamoja-naye	na-akamshawishi	kupanda			
H6629	H1241	H7230				H5496	H5927			
אֶל־	רָמוֹת	גִּלְעָד׃								
kwa-	Ramothi	Gileadi								
H0413	H7433	H1568								

Baada ya miaka kadhaa, akashsuka chini kwa Ahabu huko Samaria. Ahabu akachinja kondoo na ngo'mbe wengi kwa ajili ya yake na watu waliokuwa pamoja naye. Ahabu pia akamshawishi kuivamia Ramothi-gileadi pamoja naye.

הַתֵּלֵךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יְהוֹשָׁפָט	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	אַחְאָב	וַיֹּאמֶר		3
je-utaenda	Yuda	mfalme-wa	Yehoshafati	kwa-	Israeli	mfalme-wa	Ahabu	na-akasema		
H3212	H3063	H4428	H3092	H0413	H3478	H4428	H0256	H0559		
כָּמוֹךָ	כָּמֹנִי	לוֹ	וַיֹּאמֶר	גִּלְעָד	רָמַת	עִמִּי				
kama-wewe	kama-mimi	kwake	na-akasema	Gileadi	Ramothi	pamoja-nami				
H3644	H3644		H0559	H1568	H7433					
בַּמִּלְחָמָה׃	וְעִמְּךָ	עַמִּי	וּכְעַמֶּךָ							
katika-vita	na-pamoja-nawe	watu-wangu	na-kama-watu-wako							
H4421										

Ahabu, mfalme wa Israeli, akamwambia Yehoshafati, mfalme wa Yuda, “Utakwenda Ramothi-gileadi pamoja nami?” Yehoshafati akamjibu, “Mimi ni kama wewe, na watu wangu ni kama watu wako; tutakuwa pamoja nawe katika vita.”

דְּבַר	אֶת־	כַּיּוֹם	נָא	דְּרָשׁ־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶל־	יְהוֹשָׁפָט	וַיֹּאמֶר	4
neno-la	[sifa]	leo	tafadhali	tafuta-	Israeli	mfalme-wa	kwa-	Yehoshafati	na-akasema	
H1697	H0853	H3117	H4994	H1875	H3478	H4428	H0413	H3092	H0559	
יְהוָה׃										
BWANA										
H3068										

Yehoshafati akamwambia mfalme wa Israeli, Tafadhali litafute neno la Yahwe kwanza kwa ajili ya jibu lako”

5 וַיֹּאמֶר אִישׁ מֵאוֹת אַרְבַּע הַנְּבִאִים אֶת־ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־ וַיִּקְבֹּץ
na–akasema mtu mia mia–nne manabii [sifa] Israeli mfalme–wa na–akakusanya
H0559 H0376 H3967 H0702 H5030 H0853 H3478 H4428 H6908

עֲלֵה וַיֹּאמְרוּ אִחְדָל אִם־ לַמִּלְחָמָה גִּלְעָד רָמֹת אֶל־ הֲנֵלֵךְ אֲלֵהֶם
panda na–wakasema niache au– kwa–vita Gileadi Ramothi kwa– je–tuende kwao
H5927 H0559 H2308 H4421 H1568 H7433 H0413 H3212 H0413

הַמֶּלֶךְ׃ בְּיַד וְיִתֵּן הָאֱלֹהִים
mfalme katika–mkono–wa Mungu na–atatoa
H4428 H3027 H0430 H5414

Kisha mfale wa Israeli akawakusanya manabii pamoja, wanauame mia nne, na akasema akwao, Tutaenda vitani Ramothi-gileadi, au nisiende?" Wakasema, "Vamia, kwa maana Mungu ataitia mkononi mwa mfalme."

6 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרְשָׁה
na–akasema Yehoshafati je–hakuna hapa nabii wa–BWANA mwingine na–tumulize
H0559 H3092 H0369 H6311 H5030 H3068 H5750 H1875

מֵאֹתוֹ׃
kutoka–kwake
H0853

Lakini Yehoshafati akasema, "Hakuna nabii mwingine hapa wa Yahwe ambaye kwake tunapaswa kutafuta ushauri?"

7 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־ וְיִשְׂרָאֵל אֶל־ יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ־ אֶחָד לִדְרוֹשׁ אֶת־
na–akasema mfalme–wa Israeli kwa– Yehoshafati bado mtu– mmoja kuuliza [sifa]
H0559 H4428 H3478 H0413 H3092 H5750 H0376 H0259 H1875 H0853

יְהוָה מֵאֵת כִּי־ אֶנְנוּ מִתְנַבֵּא עָלַי
BWANA kutoka–kwake na–mimi namchukia kwa–sababu– hatabiri hatabiri juu–yangu
H3068 H0853 H0589 H8130 H0369 H5012

לְטוֹבָה כִּי לָקִנִי לְרָעָה הוּא מִיכָיְהוּ בֶן־ יִמְלָא
mema lakini siku–zote– za–maisha–yake mabaya yeye Mikaya mwana–wa Imla
H3068 H3605 H3117 H1931 H4321 H3229

כֵּן׃ הַמֶּלֶךְ יֹאמַר אַל־ יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר
hivyo mfalme aseme asi– Yehoshafati na–akasema
H4428 H0559 H0408 H3092 H0559

Mfale wa Israeli akamwambia Yehoshafati, Bado kuna mtu mmoja amabaye kwake lazima tuutafute ushauri wa Yahwe, Mikaya mwana wa Imla, lakini namchukia kwa sababu yeye huwa hatabiri mema kamwe kuhusu mimi, bali kila mara maovu," Lakini Yehoshafati akasema, " Mfalme hapaswi kusema hivyo."

8 מיכהו] מַהֵר וַיֹּאמֶר אֶחָד סָרִיס אֶל־ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וַיִּקְרָא
[Mikaya] haraka na–akasema mmoja towashi kwa– Israeli mfalme–wa na–akaita
H4318 H0559 H0259 H5631 H0413 H3478 H4428 H7121

יִמְלָא׃ בֶן־ מיכיהו)
Imla mwana–wa (Mikaya)
H3229 H4321

Kisha mfalme wa Israeli akamwita akida na kusema, Haraka mlete Mikaya mwana wa Imla."

9

עַל־ אִישׁ יוֹשְׁבִים יְהוּדָה מֶלֶךְ־ וַיְהוֹשָׁפָט יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ
juu–ya kila–mtu walikaa Yuda mfalme–wa na–Yehoshafati Israeli na–mfalme–wa
H0376 H3427 H3063 H4428 H3092 H3478 H4428

שֹׁמְרוֹן שָׁעַר פֶּתַח בְּגֹרֶן וְיֹשְׁבִים בְּגָדִים מְלֻבָּשִׁים כִּסְאוֹ
Samaria lango–la mlango–wa katika–uwanja na–walikaa mavazi wamevaa kiti–chake–cha–enzi
H8111 H8179 H6607 H1637 H3427 H3847 H3678

לִפְנֵיהֶם׃ מִתְנַבְּאִים הַנְּבִיאִים וְכָל־
mbele–yao walitabiri manabii na–wote–wa
H6440 H5012 H5030 H3605

Sasa Ahabu mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda walikuwa wamekaa kila mmoja katika kiti cha enzi, wamevalia kanzu zao, katika sehemu ya uwazi katika maingilia ya lango la Samaria, na manabii wote walikuwa wakitabairi mbele zao.

10

וַיֹּאמֶר בַּרְזֶל קַרְנֵי כְּנַעֲנָה בֶּן־ צִדְקִיָּהוּ לוֹ וַיַּעַשׂ
na–akasema chuma pembe–za Kenaana mwana–wa Sedekia kwake na–akatengeneza
H0559 H1270 H3668 H6667

כַּלּוֹתָם׃ עַד־ אֲרָם אֶת־ תְּנַגַּח בְּאֵלֶּה יְהוָה אָמַר כֹּה־
kuwamaliza hadi– Aramu [sifa] utawasukuma kwa–hizi BWANA amesema hivyo–
H3615 H5704 H0758 H0853 H5055 H0428 H3068 H0559 H3541

Zedekia mwana wa Kenaani akajitengenezea pembe za chuma na kusema, Yahwe anasema hivi: Kwa kutumia hizi pembe mtawasukuma Waaramu hadi waangamie.”

11

וְהַצְלַח גִּלְעָד רָמַת עֲלֵה לֵאמֹר כֵּן נְבִאִים הַנְּבִאִים וְכָל־
na–fanikiwa Gileadi Ramothi panda kusema hivyo walitabiri manabii na–wote–wa
H1568 H7433 H5927 H0559 H5012 H5030 H3605

הַמֶּלֶךְ׃ בְּיַד יְהוָה וְנָתַן
mfalme katika–mkono–wa BWANA na–atatoa
H4428 H3027 H3068 H5414

Manabii wote wakatabiri kitu kile kile, wakisema, “Vamia Raamothi-gleadi na shinda. kwa maana Yahwe ameutia kwenye mkono wa mfalme.”

12

הִנֵּה לֵאמֹר אֵלָיו דַּבֶּר לְמִיכָיְהוּ לִקְרָא וְהָלַךְ אֲשֶׁר־ וְהַמַּלְאָךְ
tazama kusema kwake alisema Mikaya kumwita alienda ambaye– na–mjumbe
H2009 H0559 H0413 H1696 H4321 H7121 H1980 H4397

דְּבָרֶיךָ נָא יִהְיוּ־ טוֹב אֶל־ הַמֶּלֶךְ דַּבְּרִי אֶחָד פֶּה־ הַנְּבִאִים דִּבְרֵי
neno–lako tafadhali na–liwe– mfalme kwa– mazuri kimoja kinywa– manabii maneno–ya
H1697 H4994 H1961 H4428 H0413 H0259 H6310 H5030 H1697

טוֹב׃ וּדְבָרְתָּ מֵהֶם כְּאַחַד
mema na–useme kutoka–kwao kama–moja
H1696 H1992 H0259

Mjumbe aliyeenda kumuita Mikaya akasema kwake, akisema, “Sasa angalia, maneno ya manabii yanatangaza mambo mema kwa ajili ya mfalme kwa kinywa kimoja. Tafadhali maneno yako yawe kama maneno ya mmoja wao na sema mambo mema.”

13

יֹאמַר אֲשֶׁר־ אֶת־ כִּי יְהוָה חַי־ מִיכָיְהוּ וַיֹּאמֶר
atasema kile–ambacho– [sifa] kwamba BWANA kama–aishivyo– Mikaya na–akasema
H0559 H0853 H3068 H4321 H0559

אֱלֹהָי׃ אֹתוֹ אֲדַבֵּר
Mungu–wangu hicho nitasema
H0430 H0853 H1696

Mikaya akajibu, “Kama Yahwe aishivyo, mimi nitasema kile mbacho Mungu anasema.”

14

רָמֹת	אֶל־	הֲנֵלֵךְ	מִיכָהוּ	אֵלָיו	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיָּבֹא	
Ramothi	kwa–	je–twende	Mika	kwake	mfalme	na–akasema	mfalme	kwa–	na–akaja	
H7433	H0413	H3212	H4318	H0413	H4428	H0559	H4428	H0413	H0935	

וְיִנָּתְנוּ	וְהַצְלִיחוּ	עֲלֵה	וַיֹּאמֶר	אַחְדָּל	אִם־	לַמִּלְחָמָה	גִּלְעָד	
na–watatewa	na–fanikiwe	pandeni	na–akasema	niache	au–	kwa–vita	Gileadi	
H5414		H5927	H0559	H2308		H4421	H1568	

בְּיֶדְכֶם׃
katika–mkono–wenu
H3027

Alipokuja kwa mfalme, mfamle akamwambaia, “Mikaya, tutaenda Ramothi -gileadi kwa ajili ya vita, au la?” Mikaya akamjibu, “Vamia na utashinda! kwa maana utakuwa ushinda mkuu.”

15

לֹא־	אֲשֶׁר	מַשְׁבִּיעֶךָּ	אֲנִי	פְּעָמִים	כַּמָּה	עַד־	הַמֶּלֶךְ	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
huta–	kwamba	nakuapisha	mimi	ngapi	mara	hadi–	mfalme	kwake	na–akasema
H3808		H7650	H0589	H6471	H4100	H5704	H4428	H0413	H0559

יְהוָה׃	בְּשֵׁם	אֱמֶת	רַק־	אֵלַי	תְּדַבֵּר	
BWANA	kwa–jina–la	ukweli	isipokuwa–	kwangu	niambie	
H3068	H8034	H0571	H7535	H0413	H1696	

Kisha mfalme akasema kwake, “Ni mara ngapi ninapaswa kukutaka kuapa kutoniambia kitu chochote sispokuwa kweli katika jina la Yahwe?

16

כַּצֹּאן	הֲרִים	עַל־	נְפוֹצִים	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	אֶת־	רָאִיתִי	וַיֹּאמֶר	
kama–kondoo	milima	juu–ya	wametawanyika	Israeli	wote–wa	[sifa]	niliona	na–akasema	
H6629	H2022			H3478	H3605	H0853	H7200	H0559	

יָשׁוּבוּ	לָאֵלֶּה	אֲדֹנִים	לֹא־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	רֹעֶה	לָהֶן	אֵין־	אֲשֶׁר
warudi	hawa	bwana	hawana–	BWANA	na–akasema	mchungaji	kwao	hawana–	ambao
H7725	H0428	H0113	H3808	H3068	H0559			H0369	

בְּשָׁלוֹם׃	לְבֵיתוֹ	אִישׁ־	
kwa–amani	nyumbani–kwake	kila–mtu–	
H7965		H0376	

Kwa hiyo Mikaya akasema, “Niliwaoana Israeli wametawanyika ktika mlima, kama kondoo wasio na mchungaji, na Yahwe akasema, hawa hawana mchungaji. Ebu kila mtu arudi nyumbani kwake kwa amani.”

17

אֵלֶיךָ	אָמַרְתִּי	הֲלֹא	יְהוֹשָׁפָט	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	וַיֹּאמֶר	
kwako	nilikuambia	je–sikukuambia	Yehoshafati	kwa–	Israeli	mfalme–wa	na–akasema	
H0413	H0559	H3808	H3092	H0413	H3478	H4428	H0559	

ס	לְרָע׃	אִם־	כִּי	טוֹב	עָלַי	יִתְנַבֵּא	לֹא־
§	mabaya	isipokuwa–	lakini	mazuri	juu–yangu	atabiri	hata–
						H5012	H3808

Kwa hiyo mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, “Sikukuambia kwamba asingeweza kutabiri mema juu yangu, bali majanga tu?

18

עַל־	יוֹשֵׁב	יְהוָה	אֶת־	רָאִיתִי	יְהוָה	דִּבַּר־	שִׁמְעוּ	לָכֵן	וַיֹּאמֶר
juu–ya	ameketi	BWANA	[sifa]	niliona	BWANA	neno–la	sikieni	kwa–hivyo	na–akasema
H3427	H3068	H0853	H7200	H3068	H1697	H8085		H0559	

יְמִינוֹ	עַל־	עָמְדִים	הַשָּׁמַיִם	צְבָא	וְכָל־	כִּסְאוֹ	
kulia–kwake	juu–ya	wamesimama	mbingu	jeshi–la	na–wote–wa	kiti–chake–cha–enzi	
H3225		H5975	H8064		H3605	H3678	

וּשְׂמֹאלוֹ׃
na–kushoto–kwake
H8040

Kisha Mikaya akasema, “Kwa hiyo ninyi nyote mnapashwa kulisikia neno la Yahwe: Nilimuon Yahwe amekaa juu ya kiti chake cha enzi, na majeshi yote ya mbinguni yalikauwa yamekaa mkono wake wa kulia na mkono wake wa kushoto.

19

וַיֹּאמֶר	יְהוָה	מִי	יְפַתֶּה	אֶת־	אַחְאָב	מֶלֶךְ־	יִשְׂרָאֵל	וְיַעַל
na–akasema	BWANA	nani	atamshawishi	[sifa]	Ahabu	mfalme–wa	Israeli	na–apande
H0559	H3068	H4310		H0853	H0256	H4428	H3478	H5927

וַיֹּאמֶר	זֶה	אָמַר	כָּזֶה	וְזֶה	אָמַר	בְּרָמוֹת	גִּלְעָד	וְיִפֹּל
na–akasema	huyu	anasema	hivyo	na–huyu	anasema	katika–Ramothi	Gileadi	na–aanguke
H0559	H2088	H0559	H3602	H2088	H0559	H7433	H1568	H5307

כָּזֶה׃
hivyo
H3602

Yahwe akasema, Ni nani atakayemrubuni Ahabu, mfalme wa Israeli, ili kwamba aende na kuanguka huko Ramothi-gileadi?' Mmoja alisema hivi na mwingine hivi.

20

אֲפַתֶּנּוּ	אֲנִי	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	לִפְנֵי	וַיַּעֲמֹד	הָרוּחַ	וַתֵּצֵא
nitamshawishi	mimi	na–akasema	BWANA	mbele–ya	na–akasimama	roho	na–akatoka
	H0589	H0559	H3068	H6440	H5975	H7307	H3318

בַּמָּה׃	אֵלָיו	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
kwa–nini	kwake	BWANA	na–akasema
H4100	H0413	H3068	H0559

Kisha roho ikaja moja kwa maja na kusimama mbele ya Yahwe na kusema, 'Nitamrubuni.' Yahwe akamwambia, 'Kivipi?'

21

כָּל־	בְּפִי	שֶׁקֶר	לְרוּחַ	וְהָיִיתִי	אֵצֵא	וַיֹּאמֶר		
wote–wa	katika–kinywa–cha	uongo	roho–ya	na–nitakuwa	nitatoka	na–akasema		
H3605	H6310	H8267	H7307	H1961	H3318	H0559		

כֵּן׃	וַעֲשֵׂה־	צֵא	תּוּכָל	וְגַם־	תְּפַתֶּה	וַיֹּאמֶר	נְבִיאָיו
hivyo	na–fanya–	toka	utaweza	na–pia–	utamshawishi	na–akasema	manabii–wake
		H3318	H3201	H1571		H0559	H5030

Roho ikajibu, “nitatoka nje na nitakuwa roho ya uongo katika vinywa vya manabii wake wote.' Yahwe akajibu, 'utamrubuni, na pia utafanikiwa. nenda sasa na fanya hivyo.'

22

אֵלֶּה	נְבִיאֶיךָ	בְּפִי	שֶׁקֶר	רוּחַ	יְהוָה	נָתַן	הִנֵּה	וְעַתָּה	
hawa	manabii–wako	katika–kinywa–cha	uongo	roho–ya	BWANA	ameweka	tazama	na–sasa	
H0428	H5030	H6310	H8267	H7307	H3068	H5414	H2009	H6258	

ס	רָעָה׃	עָלֶיךָ	דִּבֶּר	וַיהוָה	
§	mabaya	juu–yako	amesema	na–BWANA	
			H1696	H3068	

Sasa ona, Yahwe ameweka roho ya uongo katika midomo ya manabii wako hawa, na Yahwe ametangaza majanga kwa ajili yako.”

23 וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶּן־כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת־[sifa] מִיכָיְהוּ עַל־לֶחִי הַשָּׁלוֹם אֵי זֶה הָלַךְ רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי לְדַבֵּר אוֹתָךְ׃

23 Sedekia mwana-wa Kenaana na-akakaribia Mikaya juu-ya shavu kusema kutoka-kwangu BWANA roho-ya ilipita njia hii wapi nawe

24 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבוֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא׃

24 Mikaya na-akasema tazama utaona siku ile ambapo utaingia chumba-ndani-ya-chumba kujificha

Kisha Zedekia mwana wa Kenaana, akaja, akampiga kofi mika juu ya shavu, na kusema, “Kwa njia gani Roho wa Yahwe alitoka kwangu ili aseme nawe?”

Mika akasema, Angalia, utalijua hilo katika siku hiyo, mtakapokimbia katika baadhi ya vyumba vya ndani kwa ajili ya kujificha.”

25 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבוֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא׃

25 Mika akasema Angalia utaona siku ile ambapo utaingia chumba-ndani-ya-chumba kujificha

Mfalme wa Israeli akasema kwa baadhi ya watumishi, “ Enyi watu mkamateni Mika na mmpeleke hadi Amoni, mkuu wa mji na, na kwa Yoashi, mwanangu.

26 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל קְחוּ אֶת־[sifa] מִיכָיְהוּ וְהָשִׁיבֻהוּ אֶל־אָמוֹן שַׂר־עִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־מֶלֶךְ׃

26 Mfalme wa Israeli akasema mchukueni Mikaya na-mrudishe kwa-Amoni mkuu-wa mji na-kwa-Yoashi mwana-wa mfalme

Nanyi mtamwambia, 'Mfalme anasema: Mweke gerezanai huyu mtu na umlishe kwa mkate kiogo tu na maji kidogo tu, mpaka nitakaporudi salama.”

27 וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃ ¶

27 Mikaya na-akasema ikiwa-kurudi kwa-amani utarudi haku-sema BWANA kupitia-kwangu sikilizeni mataifa yote

Kisha Mikaya akasema, “Kama utarudi salama, Yahwe hajasema nami.”Kisha akaongeza, “Sikiliza haya, enyi watu wote.”

28 וַיַּעַל יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־רָמֹת
na-akapanda mfalme-wa Israeli na-Yehoshafati mfalme-wa Yuda kwa- Ramothi
H5927 H4428 H3478 H3092 H4428 H0413 H7433

גִּלְעָד׃
Gileadi
H1568

Kwa hiyo Ahabu, mfalme wa Israeli, na Yehoshafati, mfalme wa Yuda, wakaenda juu ya Ramothi-giledi.

29 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶתְחַפֵּשׂ וּבָוֹא בַּמִּלְחָמָה
na-akasema mfalme-wa Israeli kwa- Yehoshafati nitajigeuza na-niingie katika-vita
H0559 H4428 H3478 H0413 H3092 H2664 H0935 H4421

וְאַתָּה לְבַשׁ בִּגְדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ בַּמִּלְחָמָה׃
na-wewe vaa mavazi-yako na-akajigeuza mfalme-wa Israeli na-wakaingia katika-vita
H3847 H0413 H4428 H2664 H3478 H0935 H4421

Mfalme wa Israeli akamwamabia Yehoshafati, “Nitajibadilisha mwenyewe na kwenda vitani, lakini wewe vaa mavazi yako ya kifalme.” Kwa hiyo mfalame wa Israeli akajibalisha, na wakaenda vitani.

30 וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ לֵאמֹר
na-mfalme-wa Aramu aliamuru [sifa] wakuu-wa magari-ya-vita ambao- kwake kusema
na- H4428 H0758 H6680 H0853 H8269 H7393 H0834 H0559

לֹא תִלָּחֲמוּ פִּגָּנֶה מְּסִי־ אֶת־הַקָּטֹן וְאֶת־הַגָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃
msi- pigane na- wadogo na- wakubwa lakini isipokuwa- na- Israeli peke-yake
H3808 H1961 H0853 H6996 H0853 H1419 H3588 H0834 H4428 H3478 H0905

Sasa mfalme wa Aramu alikuwa amewaamuru maakida wa magari yake, akisema, Msiwavamie wanajeshsi wasio wa muhimu wala wanajeshsi muhimu. Badala yake, mvamieni mfalme wa Israeli pekee,”

31 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ
na-ikawa walipoona wakuu-wa magari-ya-vita [sifa] Yehoshafati na-wao wakasema
H1961 H7200 H8269 H7393 H0853 H3092 H1992 H0559

כִּי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֹבּוּ עָלָיו לְהִלָּחֶם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט
juu-yake kupigana na-wakazunguka huyu Israeli mfalme-wa na-akapiga-kelele Yehoshafati
H5921 H3898 H5437 H1931 H3478 H4428 H2199 H3092

וַיהוָה עֲזָרוֹ וַיְסִיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ׃
na-BWANA alimsaidia na-akawaondoa Mungu kutoka-kwake
H3068 H5826 H5496 H0430 H4480

Ikawa kwamba maakida wa magari walipomuona Yehoshafati wakasema, “Yule ni mfalme wa Israeli.” Wakageka kumzunguka wamvamie, lakini Yehoshafati akalia, na Yahwe akamsaidia. Mungu akawageza nyuma kutoka kwake.

32 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי לֹא־הָיָה מֶלֶךְ
na-ikawa walipoona wakuu-wa magari-ya-vita kwamba hakuwa- hakuwa mfalme-wa
H1961 H7200 H8269 H7393 H3588 H3808 H1961 H4428

מֵאַחֲרָיו׃ וַיָּשֻׁבוּ מִמֶּנּוּ וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט
kutoka-kumfuatia na-wakarudi Israeli
H4480 H7725 H3478

Ikawa kwamba maakida wa magari walipoona ya kuwa hakuwa mfalme wa Israeli, wakarudi nyuma wasimfukuze.

33

בֵּין	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֶת־	וַיַּךְ	לְתֻמּוֹ	בַּקֶּשֶׁת	מָשָׁךְ	וְאִישׁ
kati–ya	Israeli	mfalme–wa	[sifa]	na–akampiga	kwa–bahati	upinde	alivuta	na–mtu–mmoja
H0996	H3478	H4428	H0853	H5221	H8537	H7198	H4900	H0376

יָדֶךָ)	]ידיך[	הַפָּךְ	לָרַכֶּב	וַיֹּאמֶר	הַשְּׂרָיֶן	וּבֵין	הַדְּבָקִים
(mkono–wako)	[mikono–yako]	geuza	kwa–dereva	na–akasema	dirii	na–kati–ya	viungo
H3027	H3027	H2015	H7395	H0559		H0996	H1694

הָחֳלֵיתִי׃	כִּי	הַמַּחֲנֶה	מִן־	וְהוֹצִאתַנִי
nimejeruhiwa	kwa–sababu	kambi	kutoka–	na–unintoe
		H4264		H3318

Lakini mtu mmoja akauvuta upinde wake kwa kubahatisha na kumpiga mfalme wa Israeli kati kati ya maungio ya mavazi yake. Kisha Ahabu akamwambia dereva wa gari lake, “Geuza nyuma na nitoe nje ya mapigano, kwa maana nimejeruhiwa vibaya sana.”

34

מַעֲמָיד	הָיָה	יִשְׂרָאֵל	וּמֶלֶךְ	הַהוּא	בַּיּוֹם	הַמִּלְחָמָה	וַתַּעַל
akisimama	alikuwa	Israeli	na–mfalme–wa	ile	siku	vita	na–vikapanda
H5975	H1961	H3478	H4428	H1931	H3117	H4421	H5927

בְּוֹא	לְעֵת	וַיָּמָת	הָעֶרֶב	עַד־	אֲרָם	נְכַח	בַּמֶּרְכָּבָה
kuzama	wakati–wa	na–akafa	jioni	hadi–	Aramu	akikabiliana–na	katika–gari–lake–la–vita
H0935	H6256	H4191	H6153	H5704	H0758	H5227	H4818

הַשָּׁמֶשׁ׃
kwa–jua
H8121

Mapigano yakazidi kuwa makali siku hiyo, na mfalme wa israeli akashikiliwa katika gari lake kuwaelekea Waaramu hadi jioni. Muda jua lilipokaria kwenda chini, akafa.

Chapter 19

1

בְּשָׁלוֹם	בֵּיתוֹ	אֶל־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹשָׁפָט	וַיָּשָׁב
kwa–salama	nyumba–yake	kwa–	Yuda	mfalme–wa	Yehoshafati	Na–akarudi
H7965		H0413	H3063	H4428	H3092	H7725

לִירוּשָׁלָם׃
kwenda–Yerusalemu
H3389

Yehoshafati mfalme wa Yuda akarudi salama nyumbani kwake Yerusalemu.

2

וַיֹּאמֶר	הַחוֹזֶה	חֲנָנִי	בֶּן־	יֵהוּא	פָּנָיו	אֶל־	וַיֵּצֵא
na–akasema	mwonaji–huyo	Hanani	mwana–wa	Yehu	kukutana–naye	kwenda–	Na–akatoka
H0559	H2374	H2607		H3058	H6440	H0413	H3318

תֵּאָהֵב	יְהוָה	וּלְשֹׂנְאֵי	לַעְזֹר	הֲלָרָשָׁע	יְהוֹשָׁפָט	הַמֶּלֶךְ	אֶל־
kuwapenda	Yahwe	na–wanaomchukia	kusaidia	Je–mwovu	Yehoshafati	mfalme–huyo	kwa–
H0157	H3068	H8130	H5826	H7563	H3092	H4428	H0413

יְהוָה׃	מִלִּפְנֵי	קֶצֶף	עָלֶיךָ	וּבָזֹאת
Yahwe	kutoka–mbele–ya	ghadhabu	juu–yako	Na–kwa–hili
H3068	H6440			H2063

Kisha Yehu mwana wa Hanani, mwonaji, akatoka kukutana naye na akasema kwa mfalme Yehoshafati, “Unapaswa kuwa unawasaidia waovu? Unapaswa kuwapenda wanaomchukia Yahwe? Kwa ajili ya tendo hili, ghadhabu toka kwa Yahwe iko juu yako.

3

הָאֲשֵׁרוֹת	בְּעָרְתָּ	כִּי־	עִמָּךְ	נִמְצְאוּ	טוֹבִים	דְּבָרִים	אֲבָל
nguzo–za–Ashera	umeziondoa	kwa–sababu	kwako	yamepatikana	mema	mambo	Lakini
H0842				H4672		H1697	H0061

הָאֱלֹהִים׃	לִדְרֹשׁ	לְבָבְךָ	וַהֲכִינוֹתָ	הָאָרֶץ	מִן־	
Mungu–huyo	kumtafuta	moyo–wako	na–umeuweka	nchi–ile	kutoka–	
H0430	H1875	H3824		H0776		

Aidha, kuna baadhi ya mema ya kuonekana ndani yako, kwamba umeziondosha Maashera nje ya nchi, na umeukaza moyo wako kumtafuta Mungu.”

4

בָּעָם	וַיֵּצֵא	וַיָּשָׁב	ס	בִּירוּשָׁלִָם	יְהוֹשָׁפָט	וַיֵּשֶׁב	
miongoni–mwa–watu	na–akatoka	Na–akarudi	¶	huko–Yerusalemu	Yehoshafati	Na–akakaa	
	H3318	H7725		H3389	H3092	H3427	

אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶל־	וַיְשִׁיבֵם	אֶפְרַיִם	הַר	עַד־	שֶׁבַעמִבְאֵר	
Mungu–wa	Yahwe	kwa–	na–akawarudisha	Efraimu	mlima–wa	mpaka–	kutoka–Beer-sheba	
H0430	H3068	H0413	H7725	H0669	H2022	H5704	H0884	

אֲבוֹתֵיהֶם׃
baba–zao
H0001

Yehoshafati akaishi katika Yerusalemu; na akaenda nje tena miongoni mwa watu wa Beer- sheba hadi nchi ya kilima ya Efraimu na akawarudisha kwa Yahwe, Mungu wa baba zao.

5

לְעִיר	הַבְּצֵרוֹת	יְהוּדָה	עָרֵי	בְּכָל־	בָּאָרֶץ	שֹׁפְטִים	וַיַּעֲמֵד
mji–	yenye–ngome	Yuda	miji–ya	katika–kila–	katika–nchi	waamuzi	Na–akaweka
	H1219	H3063		H3605	H0776	H8199	H5975

וָעִיר׃
kwa–mji

Akaweka waamuzi katika nchi katika miji yote ya Yuda yenye angome, mji kwa mji.

6

לָא	כִּי	עֹשִׂים	אַתֶּם	מָה־	רְאוּ	הַשֹּׁפְטִים	אֶל־	וַיֹּאמֶר
si	kwa–sababu	mnafanya	ninyi	ni–nini	Angalieni	waamuzi–hao	kwa–	Na–akasema
H3808				H4100	H7200	H8199	H0413	H0559

מִשְׁפָּט׃	בִּדְבַר	וְעִמָּכֶם	לַיהוָה	כִּי	תִשְׁפְּטוּ	לְאָדָם
hukumu	katika–jambo–la	na–pamoja–nanyi	kwa–Yahwe	bali	mnahukumu	kwa–mwanadamu
H4941	H1697		H3068		H8199	H0120

Akawaambia waamuzi, “Zingatieni mnachopaswa kufanya, kwa sababu hamuamui kwa ajili ya mwanadamu, bali kwa ajili ya Yahwe; yuko pamoja nanyi katika kazi ya kuamua,

7

אֵין	כִּי־	וַעֲשׂוּ	שִׁמְרוּ	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	פֶּחַד־	יְהִי	וְעַתָּה	
hakuna	kwa–sababu	na–fanyeni	jihadharini	juu–yenu	Yahwe	hofu–ya	na–iwe	Na–sasa	
H0369			H8104		H3068	H6343	H1961	H6258	

שֹׁחַד׃	וּמִקַּח־	פָּנִים	וּמַשָּׂא	עַוְלָה	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	עִם־
rushwa	wala–kupokea–	nyuso	wala–kupendelea	udhalimu	Mungu–wetu	Yahwe	kwa–
H7810	H4727	H6440	H4856		H0430	H3068	

Basi sas iacheni hofu ya Mungu iwe juu yenu. Iweni waangaliafu mnapoamua, kwa maana hakuna uovu wa Yahwe Mungu wetu, wala hakuna upendeleo wala hongo.”

8

וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם מִן־ יְהוֹשָׁפָט הֶעֱמִיד בִּירוּשָׁלִַם וְגַם
na–makuhani Walawi kutoka–miongoni–mwa Yehoshafati aliweka huko–Yerusalemu Na–pia
H3548 H3881 H3092 H5975 H3389 H1571

וְלָרִיב יְהוָה לְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל הָאָבוֹת וּמֵרָאשֵׁי
na–kwa–mabishano Yahwe kwa–hukumu–ya kwa–Israeli baba na–kutoka–vichwa–vya
H7379 H3068 H4941 H3478 H0001

וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃
Na–wakarudi Yerusalemu
H7725 H3389

Vile vile, katika Yerusalemu Yehoshafati akateua baadhi ya Walawi na makuhani, na baahdhi ya viongozi wa nyumba za mababu wa Israeli, kwa ajili ya kufanya hukumu kwa ajili ya Yahwe, na kwa ajili ya migogoro. Wakaishi katika Yerusalemu.

9

בֶּאֱמוּנָה יְהוָה בְּיִרְאַת תַּעֲשׂוּן כֹּה לֵאמֹר עֲלֵיהֶם וַיְצַו
kwa–uaminifu Yahwe katika–hofu–ya mtafanya Hivyo kusema juu–yao Na–akawaagiza
H0530 H3068 H3374 H3541 H0559 H6680

וּבְלֵבָב שָׁלֵם׃
na–kwa–moyo mkamilifu
H3824 H8003

Akawaelekeza, akisema, “Lazima mtumike kwa heshima kwa ajaili ya Yahwe, kwa uaminifu, na na kwa moyo wenu wote.

10

בְּעָרֵיהֶם הַיֹּשְׁבִים וּמֵאֲחֵיכֶם עֲלֵיכֶם יָבוֹא אֲשֶׁר־ רִיבٌ וְכָל־
katika–miji–yao wakaao kutoka–ndugu–zenu kwenu yatakuja ambayo– mabishano Na–kila–
H3427 H0251 H0935 H7379 H3605

וּלְמִשְׁפָּטִים לְחֻקִּים לְמִצְוָה תּוֹרָה בֵּין־ לְדָמ ֹ דָּם בֵּין־
na–kwa–hukumu kwa–amri kwa–amri sheria kati–ya kwa–damu damu kati–ya
H4941 H2706 H4687 H8451 H0996 H1818 H1818 H0996

קֶצֶף יָבִאוּ וְלֹא־ לַיהוָה וְלִא תֶאְשְׁמוּ וְהִזְהַרְתָּם אֹתָם
ghadhabu na–itakuwa– kwa–Yahwe kuwa–na–hatia na–hawata wao na–mwaonyeni
H1961 H3068 H0816 H3808 H0853

תֶאְשָׁמוּ׃ וְלִא תַעֲשׂוּן כֹּה אֲחֵיכֶם וְעַל־ עֲלֵיכֶם
kuwa–na–hatia na–hamta mtafanya Hivyo ndugu–zenu na–juu–ya juu–yenu
H0816 H3808 H3541 H0251

Kila mgogoro wowote utakapokuja kwenu kutoka kwa ndugu zenu wanaoishi katika miji yao, iwe inahusu mauji, iwe inhusu torati na amri, lazim muwaonye, ili kwamba wasiwe na hatia mbele za Yahwe, la sivyo ghadhabu itakuja juu yenu na juu ya ndugu zenu. Mnapaswa kufanya hivyo na hamtakuwa na hatia

11 וּזְבַדְיָהוּ יְהוָה דִּבַּר־ לְכָל עֲלֵיכֶם הָרֹאשׁ כֹּהֵן אֲמַרְיָהוּ וְהִנֵּה
na–Zebadia Yahwe jambo–la kwa–kila– juu–yenu mkuu kuhani–mkuu Amaria Na–tazama
H2069 H3068 H1697 H3605 H4428 H3548 H0568 H2009

הַמֶּלֶךְ דִּבְרֵי־ לְכָל יְהוּדָה לְבֵית־ הַנָּגִיד יִשְׁמָעֵאל בֶּן־
mfalme–huyo jambo–la kwa–kila– Yuda kwa–nyumba–ya kiongozi–huyo Ishmaeli mwana–wa
H4428 H1697 H3605 H3063 H5057 H3458

הַטּוֹב׃ עִם־ יְהוָה יִהְיֶה וַעֲשֹׂה חִזְקוּ לִפְנֵיכֶם הַלְוִיִּם וְשֹׁטְרִים
wema pamoja–na Yahwe na–awe na–fanyeni iweni–hodari mbele–yenu Walawi na–maafisa
H3068 H1961 H2388 H6440 H3881 H7860

פ
¶

Ona, Amaria kuhani mkuu yuko juu yenu katika mambo yote ya Yahwe. Zebadia mwana wa Ishmaeli, kiongozi wa nyumba ya Yuda, ni kiongozi katika yote katika mambo yote ya mfalme. Pia, Walawi watakuwa wasimamizi wakiwatumikia ninyi. Muwe hodari na tiini maelekezo yenu, na Yahwe awe moja nao walio wema.”

Chapter 20

1 וְעִמָּהֶם עַמּוֹן וּבְנֵי מוֹאָב בְּנֵי־ בָּאוּ אַחֲרֵי־כֵן וַיְהִי
na–pamoja–nao Amoni na–wana–wa Moabu wana–wa walikuja baada–ya–hili Na–ikawa
H5983 H4124 H0935 H1961

לַמִּלְחָמָה׃ יְהוֹשָׁפָט עַל־ מֵהָעַמּוֹנִים
kwa–vita Yehoshafati dhidi–ya kutoka–Waamoni
H4421 H3092 H5984

Ikawa baada ya hayo, kwamba watu wa Moabu na Amoni, na pamoja na baadhi ya Wameuni wakaja juu ya Yehoshafati ili kupigana vita. (Mandishi, “baadhi ya Wameuni” yanatoa masahihisho kwa ajili ya maandishi ya Kiebrania, ambayo yanasomeka, “baadhi ya Waamoni”. Inadhaniwa kwamba “Wameuni” ndilo neno la asili, na wenye kunukuu walilibadili kuwa “baadhi ya Waamoni”. Lakaini jina hili la mwisho halileti maana, kwa sababu Waamoni tayari wamekwisha tajwa katika mstri huu. Vile vile, matoleo tofauti tofauti yanajihusha na tatizo hili katika namna mabli mbali)

2 רָב מִכֻּבְוָא וַיָּבֹאוּ וְהִנָּם מֵאֲרָם לַיָּם בְּעֵבֶר
mkubwa umati juu–yako imekuja kusema Yehoshafati na–wakamwambia Na–wakaja kutoka–Aramu bahari–ya kutoka–ng'ambo–ya
H0935 H0559 H3092 H5046 H0935 H5676

הִיא חֲצָצֹן תָּמָר בְּעֵין־ עֵין
hiyo–ndiyo katika–Hasasoni-tamari na–tazama–wao En-gedi En-gedi
H1931 H2688 H2009 H5872 H5872

Kisha baadhi ya watu wakaja wakamwambia Yehoshafati, wakisema, “Umati mkubwa wanakuja juu yako ng'ambo ya Bahari iliyokufa, kutoka Edomu. Ona, wako Hason- tamari”, ambayo ndiyo En-gedi. (Badala ya “Edomu” baadhi ya matoleo ya zamani na ya kisasa yanasomeka, “Aramu.”

3 וַיִּקְרָא־ לַיהוָה לִדְרוֹשׁ פָּנָיו אֶת־ יְהוֹשָׁפָט וַיִּתֵּן וַיִּקָּרָא
na–akatangaza– Yahwe kumtafuta uso–wake – Yehoshafati na–akaweka Na–akaogopa
H7121 H3068 H1875 H6440 H0853 H3092 H5414 H3372

יְהוּדָה׃ כָּל־ עַל־ צוֹם
Yuda yote–ya juu–ya mfungo
H3063 H3605 H6685

Yehoshafati akaogopa na akajipanga kumtafuta Yahwe. Akatangaza haraka katika Yuda yote.

4

יְהוּדָה	עָרֵי	מִכֹּל־	גַּם	מִיהוָה	לְבַקֵּשׁ	יְהוּדָה	וַיִּקָּבְצוּ
Yuda	miji–ya	kutoka–kila–	pia	kutoka–kwa–Yahwe	kutafuta	Yuda	Na–wakakusanyika
H3063		H3605	H1571	H3068	H1245	H3063	H6908

יְהוָה׃	אֶת־	לְבַקֵּשׁ	בָּאוּ
Yahwe	–	kumtafuta	walikuja
H3068	H0853	H1245	H0935

Yuda wakakakusanyika pamoja kwa ajili ya kumtafuta Yahwe; wakaja kutoka miji yote ya Yuda kwa ajili ya kumtafauta Yahwe.

5

בְּבֵית	וּירוּשָׁלַ͏ִם	יְהוּדָה	בְּקָהָל	יְהוֹשָׁפָט	וַיַּעֲמֹד	
katika–nyumba–ya	na–Yerusalemu	Yuda	katika–kusanyiko–la	Yehoshafati	Na–akasimama	
	H3389	H3063	H6951	H3092	H5975	

הַחֲדָשָׁה׃	הֶחָצֵר	לִפְנֵי	יְהוָה
mpya	ua–wa	mbele–ya	Yahwe
H2319		H6440	H3068

Yehoshafati akasimama katika kusanyiko la Yuda na Yerusalemu, kwenye nyumba ya Yahwe, mbele ya kibaraza kipya.

6

בַּשָּׁמַיִם	אֱלֹהִים	הוּא	אַתָּה־	הֲלֹא	אֲבֹתֵינוּ	אֱלֹהֵי	יְהוָה	וַיֹּאמַר
mbinguni	Mungu	ndiye	Wewe–	Je–si	baba–zetu	Mungu–wa	Yahwe	Na–akasema
H8064	H0430	H1931		H3808	H0001	H0430	H3068	H0559

וּגְבוּרָה	כֹּחַ	וּבְיָדְךָ	הַגּוֹיִם	מַמְלְכוֹת	בְּכָל	מוֹשֵׁל	וְאַתָּה	
na–uweza	nguvu	na–mkononi–mwako	mataifa	falme–za	juu–ya–kila	unatawala	na–Wewe	
H1369		H3027		H4467	H3605	H4910		

לְהִתְיַצֵּב׃	עִמְּךָ	וְאֵין	
kusimama	pamoja–nawe	na–hakuna	
H3320		H0369	

Akasema, “Yahwe, Mungu wa babau zetu, hauko mbinguni? Wewe siyo mtawala juu ya falame zote za mataiafa? Nguvu na uweza viko mkononi mwako, kwa hiyao hakuna anayeweza akukupinga wewe.

7

מִלְּפָנֶי	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	יוֹשְׁבֵי	אֶת־	הוֹרַשְׁתָּ	אֱלֹהֵינוּ	אַתָּה	וְהֲלֹא
kutoka–mbele–ya	hii	nchi	wakazi–wa	–	uliwafukuza	Mungu–wetu	Wewe	Je–si
H6440	H2063	H0776	H3427	H0853	H3423	H0430		H3808

לְעוֹלָם׃	אֹהֲבֶךָ	אַבְרָהָם	לְזֶרַע	וַתִּתְּנָהּ	יִשְׂרָאֵל	עַמְּךָ	
milele	mpendwa–wako	Ibrahimu	kwa–uzao–wa	na–ukaitoa	Israeli	watu–wako	
H5769	H0157	H0085	H2233	H5414	H3478		

Munagu wetu, Hukuwafuaakuja nje wakaaji wa nchi hii mbe ya watau watau wakop Israeli, na kuitoa milele kwa ajili ya uzaoa wa Abrahamu?

8

לְשִׁמְךָ	מִקְדָּשׁ	בָּהּ	וְלָךְ	וַיִּבְנוּ	בָּהּ	וַיִּשְׁבוּ־
kwa–jina–lako	patakatifu	ndani–yake	kwako	na–wakajenga	ndani–yake	Na–wakakaa–
H8034	H4720			H1129		H3427

לֵאמֹר׃
kusema
H0559

Wakaishi ndani yake na kujenga sehemu takatifu kwa ajili ya jina lako, wakisema,

9 אִם־ תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה מַעוּ juu-yetu itakuja Ikiwa-
H0935

חֶרֶב upanga H2719 שְׁפוּטֵנוּ hukumu H8196 וְדֶבֶר na-tauni H1698 וְרָעָב na-njaa H7458 נַעֲמָדָה tutasimama H5975 לִפְנֵי mbele-ya H6440

הַבַּיִת nyumba הַזֶּה hii בְּבֵית katika-nyumba שִׁמְךָ jina-lako H8034 כִּי kwa-sababu וּלְפָנֶיךָ na-mbele-yako H6440 הַזֶּה hii H2088

אֵלֶיךָ kwako H0413 וְנִזְעַק na-tutalia H2199

וְתוֹשִׁיעַ׃ na-utaokoa H3467 וְתִשְׁמַע na-utasikia H8085 מִצָּרָתֵנוּ katika-shida-yetu

'Ikiwa janga litakuja juu yetu —upanga, hukumu, au ugonjwa, au njaa—tutasimama mbele ya nyumba hii, na mbele zako (kwa maana jina lako limo ndani ya nyumba hii), na tutakulilia wewe katika mateso yetu, na utatusikia na kutuokoa.' (Badala ya “hukumu” baadhi ya maandiko ya zamani yanasema “mafuriko”).

10 וְעַתָּה Na-sasa H6258 הִנֵּה tazama H2009 בְנֵי־ wana-wa עַמּוֹן Amoni H5983 וּמוֹאָב na-Moabu H4124 וְהַר־ na-mlima-wa H2022 שֵׂעִיר Seiri אֲשֶׁר ambao לֹא־ huku- H3808

נָתָתָה ulikataza לְיִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לָבוֹא kuingia H0935 בָּהֶם kwao בְּבֹאָם walipokuja H0935 מֵאֶרֶץ kutoka-nchi-ya H0776 מִצְרַיִם Misri H4714 כִּי kwa-sababu סָרוּ waligeuka H5493

מֵעֲלֵיהֶם kutoka-kwao וְלֹא na-hawaku H3808 הִשְׁמִידוּם׃ waangamiza H8045

Tazama sasa, hapa kuna watu wa Amoni, Moabu, na wa Mlima Seiri ambao hukuwaacha Israeli wawapige waalipotoka nchi ya Misri; badala yake, Israeli waliwageukia mbali na hawakuwaangamiza.

11 וְהִנֵּה־ Na-tazama- H2009 הֵם wao H1992 גְּמֹלִים wanalipa H1580 עָלֵינוּ juu-yetu לָבוֹא kuja H0935 לְגָרְשֵׁנוּ kutufukuza H1644 מִירֻשָּׁתְךָ kutoka-urithi-wako H3425 אֲשֶׁר ambao

הוֹרִשְׁתָּנוּ׃ ulitupatia H3423

Ona jinsi wanavyotuzawadia; wanakuja kutotoa nje ya nchi yako mbayo umetupa kuirithi.

12 אֱלֹהֵינוּ Mungu-wetu H0430 הֲלֹא Je-huta H3808 תִשְׁפָּט־ wahukumu- H8199 בָּם wao כִּי kwa-sababu אֵין hakuna H0369 בְּנוּ ndani-yetu נְגֻוַ nguvu כֹּחַ לִפְנֵי mbele-ya H6440

הֶהָמוֹן umati-huu הַזֶּה huu H2088 הָרָב mkubwa הַבָּא unaokuja H0935 עָלֵינוּ juu-yetu וַאֲנַחְנוּ na-sisi H0587 לֹא hatujui H3808 נֵדַע tujue H3045 מָה־ ni-nini H4100 נַעֲשֶׂה tufanye

עֵינֵינוּ׃ macho-yetu עָלֶיךָ juu-yako כִּי kwa-sababu

Mungu wetu, hutawahukumu? Kwa maana hatuna nguvu dhidi ya hili jeshi kubwa ambalo linakuja juu yetu. hatujui cha kufanya, lakini macho yetu yako kwako.

13 וְכָל־ Na-wote-wa H3605 יְהוּדָה Yuda H3063 עֹמְדִים wamesimama H5975 לִפְנֵי mbele-ya H6440 יְהוָה Yahwe H3068 גַּם־ pia- H1571 טַפָּם watoto-wao H2945 נְשֵׁיהֶם wake-zao H0802

וּבְנֵיהֶם׃ ¶ פ na-wana-wao

Yuda wote wakasimama mbele ya Yahwe, pamoja na wadogo wao, wake, na watoto.

14

בֶּן־	יְעִיאֵל	בֶּן־	בְּנָיָה	בֶּן־	זְכַרְיָהוּ	בֶּן־	וְיַחֲזִיאֵל	
mwana–wa	Yeieli	mwana–wa	Benaya	mwana–wa	Zekaria	mwana–wa	Na–Yahazieli	
	H3273		H1141				H3166	

בְּתוֹךְ	יְהוָה	רוּחַ	עָלָיו	הָיְתָה	אָסָף	בְּנֵי	מִן־	הַלֵּוִי	מַתַּנְיָה
katikati–ya	Yahwe	Roho–wa	juu–yake	ilikuwa	Asafu	wana–wa	kutoka–	Mlawi–huyo	Matania
H8432	H3068	H7307		H1961	H0623			H3881	H4983

הַקָּהָל׃
kusanyiko–hilo
H6951

Kisha kati kati ya kusanyiko, roho ya Yahwe ikaja juu ya Yahazieli, mwana wa Zekaria, mwana wa Benaya, mwana wa Yeieli, mwana wa Matania, mwana, Mlawi, mmoja wa wana wa Asafu.

15

וְהַמֶּלֶךְ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וְיֹשְׁבֵי	יְהוּדָה	כָּל־	הַקְּשִׁיבוּ	וַיֹּאמֶר		
na–mfalme	Yerusalemu	na–wakazi–wa	Yuda	ninyi–wote–wa	Sikilizeni	Na–akasema		
H4428	H3389	H3427	H3063	H3605	H7181	H0559		

וְאַל־	תִּירְאוּ	אַל־	אַתֶּם	לָכֶם	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	יְהוֹשָׁפָט	
wala–msi–	ogope	msi–	Ninyi	kwenu	Yahwe	asema	Hivyo–	Yehoshafati	
H0408	H3372	H0408			H3068	H0559	H3541	H3092	

לָכֶם	לֹא	כִּי	הַזֶּה	הָרָב	הֶהָמוֹן	מִפְּנֵי	תֵּחַתּוּ	
yenu	si	kwa–sababu	huu	mkubwa	umati–huu	kwa–sababu–ya	fanywe–kukata–tamaa	
	H3808		H2088			H6440	H2865	

לֵאלֹהִים׃	כִּי	הַמִּלְחָמָה
ya–Mungu	bali	vita–hivi
H0430		H4421

Yahazieli akasema, “Sikilizeni, Yuda wote na ninyi wakaaji wa Yerusalemu, na Mfalme Yehoshafati. Hivi ndivyo Yahwe asemavyao kwenu, 'Msiogope: msivunjike moyo kwa sababu ya hili jeshsi kubwa, kwa maana vita siyo yenu, bali ni ya Mungu.

16

וּמְצָאתֶם	הַצִּיץ	בְּמַעֲלֵה	עֹלִים	הִנָּם	עֲלֵיהֶם	רְדוּ	מָחָר	
na–mtawapata	Sisi	katika–njia–ya	wanapanda	tazama–wao	dhidi–yao	shukeni	Kesho	
H4672	H6732	H4608	H5927	H2009		H3381	H4279	

יְרוּאֵל׃	מִדְבָּר	פְּנֵי	הַנַּחַל	בְּסוֹף	אֹתָם
Yerueli	jangwa–la	mbele–ya	bonde–hilo	mwishoni–mwa	wao
H3385		H6440		H5490	H0853

Lazima muende chini juu ya yao kesho, Ona, wanakuja wakipanda kupia njia ya Sisi. Mtawakuta mwishono mwa bondo, mbele ya jangwa la Yerueli.

17

יְהוָה	יְשׁוּעַת	אֶת־	וּרְאוּ	עִמְדוּ	הִתְיַצְּבוּ	בָּזֹאת	לְהִלָּחֶם	לָכֶם	לֹא
Yahwe	wokovu–wa	–	na–oneni	simameni	jiandaeni	katika–hili	kupigana	yenu	Si
H3068	H3444	H0853	H7200	H5975	H3320	H2063			H3808

מָחָר	תֵּחַתּוּ	וְאַל־	תִּירְאוּ	אַל־	וִירוּשָׁלַ͏ִם	יְהוּדָה	עִמָּכֶם	
kesho	fanywe–kukata–tamaa	wala–msi–	ogope	msi–	na–Yerusalemu	Yuda	pamoja–nanyi	
H4279	H2865	H0408	H3372	H0408	H3389	H3063		

עִמָּכֶם׃	וַיהוָה	לִפְנֵיהֶם	צְאוּ
pamoja–nanyi	na–Yahwe	mbele–yao	tokeni
	H3068	H6440	H3318

Hamtahitaji kupigana katika vita hii. Simameni katika nafasi zenu, simameni wima, na muone wokovu wa Yahwe pamoja nanyi, Yuda na Yerusalemu. Msiogope wala kukata tamaa. Tokeni nje juu yao kesho, kwa maana yuko pamoja nanyi.”

18 וַיִּקָּד יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אֶרְצָה וְכָל־יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי
Na–akainamisha Yehoshafati uso–wake chini na–wote–wa Yuda na–wakazi–wa
H6915 H3092 H0639 H0776 H3605 H3063 H3427

יְרוּשָׁלַ͏ִם נָפְלוּ֙ לִפְנֵי יְהוָ֔ה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָֽה׃
Yerusalemu walianguka mbele–ya Yahwe kuabudu Yahwe
H3389 H5307 H6440 H3068 H7812 H3068

Yehoshafati akainamisha kichwa chake pamaoja na uso wake chini. Yuda wote na wakaaji wa Yerusalemu wakaanguka chini mbele za Yahwe, wakimwabudu yeye.

19 וַיָּקֻמוּ֙ הַלְוִיִּ֔ם מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִ֖ים וּמִן־בְּנֵי הַקָּרְחִ֑ים
Na–wakainuka Walawi kutoka– wana–wa Wakohathi na–kutoka– wana–wa Wakorahi
H3881 H6956 H7145

לְהַלֵּ֛ל לַיהוָ֥ה אֱלֹהֵֽי יִשְׂרָאֵ֖ל בְּק֣וֹל גָּד֑וֹל לְמָעְלָֽה׃
kumsifu Yahwe Mungu–wa Israeli kwa–sauti kubwa sana
H3068 H0430 H3478 H6963 H1419 H4605

Walawi, wale wa uzao wa Wakohathi na wa uzao wa Wakorahi, wakasimama juu kumsifu Yahwe, Mungu wa Israeli, kwa sauti kubwa sana.

20 וַיַּשְׁכִּימוּ֙ בַּבֹּ֔קֶר וּבְצֵאתָ֑ם לְמִדְבַּר־תְּקוֹעַ֙ וַיֵּצְא֔וּ
Na–wakaamka–asubuhi asubuhi Na–wakatoka– kwenda–jangwa–la Tekoa na–walipotoka
H7925 H1242 H3318 H8620 H3318

הַמַּאֲמִ֣ינוּ בַּיהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם וְהַצְלִיחוּ׃ בְּנְבִיאָ֖יו הַאֲמִ֥ינוּ וְיֶאֱמָנ֑וּ יְהוֹשָׁפָ֣ט וַיֹּ֔אמֶר שִׁמְעֻ֙נִי֙ יְהוּדָ֣ה וְיֹשְׁבֵ֖י יְרוּשָׁלַ͏ִם
Mwaminini katika Yahwe Mungu–wenu na–mtafanikiwa manabii–wake waaminini na–mtaimarishwa Yehoshafati akasimama Nisikilizeni Yuda na–wakazi–wa Yerusalemu
H0539 H3063 H0430 H3289 H5030 H0539 H0539 H3092 H5975 H8085 H3063 H3427 H3389

Asubuhi mapema wakasimama na kwenda nje kwenye bonde la Tekoa. Walipokuwa wakienda nje, Yehoshafati akasimama na kusema, “Nisikilizeni, Yuda, na nnyi wakaaji wa Yerusalemu! Aminini katika Yahwe Mungu wenu, na mtasaidiwa. Aminini katika manabii zake, na mtafanikiwa.

21 וַיִּוָּעַ֙ץ אֶל־הָעָ֔ם וַיַּעֲמֵ֖ד מְשֹׁרְרִ֣ים לַיהוָ֑ה וּמְהַלְלִ֣ים
Na–akashauriana na–watu–hao na– na–akaweka waimbaji kwa–Yahwe na–wanaomsifu
H3289 H0413 H5975 H7891 H3068

לִפְנֵי֙ הַחָלּ֔וּץ בְּצֵאת֙ לְהַדְרַת־קֹ֔דֶשׁ לַיהוָ֣ה הוֹד֔וּ וְאֹמְרִ֖ים
jeshi–lile mbele–ya walipotoka utakatifu kwa–uzuri–wa Yahwe Mshukuruni na–wakisema
H6440 H3318 H6944 H1927 H3068 H3034 H0559

כִּ֥י לְעוֹלָ֖ם חַסְדּֽוֹ׃
kwa–sababu milele fadhili–zake
H5769

Alipokuwa ameshauriana na watu, akawachagaua wale ambao wangemwimbia Yahwe na kumpa sifa kwa ajili ya utukufu wake mtakatifu, walipokuwa wakienda wakilitangulia jeshi, na kusema, “Mshukuruni Yahwe, kwa maana uaminifu wa aganao lake unadumu milele.”

22 וּבְעֵת֙ הֵחֵ֣לּוּ בִרְנָּ֔ה וּתְהִלָּ֖ה נָתַ֣ן יְהוָ֑ה וַיָּמִ֣ירוּ מְאָרְבִ֔ים עַל־ dhidi–ya wavamizi Yahwe aliweka na–sifa kwa–kuimba walipoanza Na–wakati–wa
H0693 H3068 H5414 H8416 H7440 H6256

בְּנֵ֣י עַמּ֔וֹן וּמוֹאָ֖ב וְהַר־ שֵׂעִ֑יר הַבָּאִ֣ים לִֽיהוּדָ֔ה dhidi–ya–Yuda waliokuwa–wamekuja Seiri na–mlima–wa Moabu Amoni wana–wa
H3063 H0935 H2022 H4124 H5983

וַיִּנָּגְפֽוּ׃ na–wakashindwa
H5062

Walipoanza kuimba na kusifu, Yahwe akapanga wanaume katika mavamizi juu ya watu wa Amoni, Moabu, na wa Mlima Seiri, ambao walikuwa wanakauja dhidi ya Yuda. Walishindwa.

23 וַיָּעֲמִ֣דוּ בְנֵ֣י עַמּ֔וֹן וּמוֹאָ֖ב עַל־ יֹשְׁבֵ֣י הַר־ שֵׂעִ֑יר Na–wakasimama wana–wa Amoni na–Moabu dhidi–ya wakazi–wa mlima–wa Seiri
H5975 H5983 H4124 H3427 H2022

וְכִכְלוֹתָ֣ם אִישׁ־ עָזְר֗וּ בְּיוֹשְׁבֵ֤י שֵׂעִיר֙ לְהַחֲרִ֣ים וּלְהַשְׁמִ֔יד kila–mtu– walisaidiana Seiri kwa–wakazi–wa kuangamiza–kabisa na–kuharibu na–walipomaliza
H0376 H5826 H3427 H8045 H3615

לְמַשְׁחִ֑ית בְּרֵעֵ֖הוּ jirani–yake kuangamiza
H7453 H4889

Kwa maana watu wa Aamoni na Moabu walisimama kupigana na wakaaji wa Mlima Seiri, ili kuwaua kabisa na kuwangamiza. Waliapokuwa wamemaliza kuwaangamiza wakaaji wa Mlima Seiri, wote wakasaidiana kuangamizana kila mmoja.

24 וִיהוּדָ֗ה אֶל־ קֻלְקֵ֣עַ הַמִּצְפֶּ֔ה וַיִּפְנ֖וּ לַמִּדְבָּ֑ר וַיְהִ֣י הֲמוֹנָ֔ם עַל־ פְּלִיטָֽה׃ Na–Yuda kwenye– alikuja kuelekea– na–wakaangalia kuelekea–jangwa mnara–wa–ulinzi aliyepona
H3063 H0935 H0413 H6437 H4707 H6413

וְאֵ֣ין אַרְצָ֔ה נִפְלִ֖ים וְהֵ֥מָּה גְוִיֹּ֖ת וְהִנָּ֑ם na–hakuna chini zimeanguka maiti na–tazama–wao umati–ule
H0369 H0776 H5307 H6297 H2009

Yuda walipokuwa katika sehemu hiyo wakiangalia jangwani, waliangalia nje juu ya jeshi. Tazama, walikuwa wamekufa, wameanguka chini; hakuna aliyekuwa amepona.

25 וַיָּבֹ֣א יְהוֹשָׁפָ֗ט וְעַמּוֹ֙ לָבֹ֣ז שְׁלָלָ֔ם אֶת־ הַמֵּתִ֖ים וַיִּמְצְא֣וּ בָהֶ֑ם Na–akaja Yehoshafati na–watu–wake kuteka nyara–zao – wafu na–wakapata miongoni–mwao
H0935 H3092 H0962 H7998 H0853 H4672

וַיְנַצְּל֣וּ חֲמֻד֗וֹת וּכְלֵי֙ וּפְנִינִ֔ים וּרְכ֖וּשׁ וַיִּשְׂא֣וּ לָהֶ֑ם na–wakajitwaalia thamani na–vyombo–vya na–miili na–mali kwa–wingi kwao
H5337 H3627 H6297 H7399 H7230

הַשָּׁלָ֔ל אֶת־ בִּזִּ֖ים שְׁלוֹשָׁ֣ה יָמִ֑ים וַיְהִ֣י מַשָּׂ֔א לְאֵ֥ין הֲדָֽוּא׃ nyara–zile – wakiteka tatu siku na–walikuwa kubeba hata–hawakuweza– zilikuwa
H7998 H0853 H0962 H7969 H3117 H1961 H0369 H1931

רַב־ נִ֖ינִגי כִּ֥י kwa–sababu nyingi–

Yehoshafati na watu wake walipokuja kuchukua nyara kutoka kwa hao watu, walikuta miongoni mwao bidhaa nyingi, nguo, na johari za thamani, ambazo walizichukua kwa ajili yao wenyewe, nyingi kuliko uwezo wao wa kubeba. Iliwachukua siku tatu kusomba nyara hizo, zilikuwa nyingi sana. (Badala ya “miongoni mwao”, baadhi ya maandishi ya zamani na ya kisasa yanasema, “ng'ombe.” badala ya “nguo” baadhi ya maandiko ya kale na ya kisasa yanasema, “miili iliyokufa”).

וּבַיּוֹם הָרְבִעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה כִּי־שָׁם בֵּרְכוּ walimbariki huko kwa-sababu- Baraka katika-bonde-la walikusanyika nne Na-siku-ya
H1288 H8033 H1294 H6010 H6950 H7243 H3117

26

אֶת־ יְהוָה עַל־ כֵּן קָרְאוּ לִשְׁם הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה
– Yahwe kwa- hivyo waliita jina-la mahali-hapo pale Bonde-la Baraka
H0853 H3068 H7121 H8034 H4725 H1931 H6010 H1294

עַד־ הַיּוֹם׃
hadi- leo
H5704 H3117

Katika siku ya nne wakakusanyika katika bonde la Baraka, Huko wakamsifu Yaahwe, kwa hiyo jina la sehemu hiyo hata leo ni “Bonde la Baraka”.

וַיָּשֻׁבוּ כָּל־ אִישׁ יְהוּדָה וְיִרוּשָׁלַ͏ִם וְיהוֹשָׁפָט בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב
Na-wakarudi kila- mtu-wa Yuda na-Yerusalemu na-Yehoshafati mbele-yao kurudi
H7725 H3605 H0376 H3063 H3389 H3092 H7725

27

מֵאוֹיְבֵיהֶם׃ יְהוָה שִׂמְּחָם כִּי־ בְּשִׂמְחָה יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל־
kutoka-kwa-adui-zao Yahwe aliwafurahisha kwa-sababu- kwa-furaha Yerusalemu kwenda-
H0341 H3068 H8055 H8057 H3389 H0413

Kisha, wakarudi, kila mtu wa Yuda na Yerusalemu, na Yehoshafati katika uongozi wao, kwenda tena Yerusalemu kwa furaha, kwa maana Yahwe alikuwa amewafanya wafurahie juu ya adui zao.

וַיָּבֹאוּ בִנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבַחֲצֹצְרוֹת אֶל־
Na-wakaingia kwa-vinubi na-kwa-vinanda na-kwa-tarumbeta kwenda-
H0935 H3658 H3658 H2689 H0413

28

יְרוּשָׁלַ͏ִם בֵּית יְהוָה׃
Yerusalemu nyumba-ya Yahwe
H3389 H3068

Wakaja Yerusalemu na kwenye nyumba ya Yahwe kwa vinanda, vinubi na matarumbeta.

וַיְהִי עַל כָּל־ מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת בִּשְׁמֹעַ כִּי נִלְחַם אֱלֹהִים אֶת־
Na-ikawa juu-ya kila- falme-za nchi-zile waliposikia kwamba alipigana
H1961 H5921 H3605 H4467 H0776 H8085 H3588 H430 H853

29

עַם יְהוָה אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל׃
dhidi-ya Yahwe adui-za Israeli
H5973 H3068 H0341 H3478

Hofu ya Yahwe ikawa juu ya falme zote za mataifa waliposikia kwamba Yahwe amepigana dhidi ya adui wa Israeli.

וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת יְהוֹשָׁפָט וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב׃
Na-ikawa-tulivu ufalme-wa Yehoshafati na-akampa-pumziko yeye Mungu-wake pande-zote
H8252 H4438 H3092 H5117 H0430 H5439

30

פ
¶

Kwa hiyo ufaleme wa Yehoshafati ulikuwa mtivu, kwa maana Mungu wake alimpa amani kuzungunga pande zake zote.

31 וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט עַל־יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ אֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃

Na–akatawala Yehoshafati juu–ya Yuda mwenye–umri–wa thelathini miaka na–tano alitawala huko–Yerusalemu na–jina–la mama–yake Azuba binti–wa Shilhi

H3092 H3063 H8141 H2568 H7970 H3389 H8034 H0517 H5806 H1323 H7977

Yehoshafati akatawala juu ya Yuda: Alikuwa na umri wa miaka thelathini na mitano alipoanza kutawala. Jina la mama yke aliitwa Azubahi, binti wa Shilhi.

32 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו אָסָא וְלֹא־סָר מִמֶּנָּה לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃

Na–akaenda katika–njia–ya baba–yake Asa na–hakugeuka– kugeuka kutoka–kwayo kufanya yaliyo–sawa machoni–pa Yahwe

H3212 H1870 H0001 H0609 H3808 H5493 H5493 H3477 H3068

Akatembea katika njia za Asa, baba yake; hakugeka popote kuziacha; akafanya yaliyo mema katika macaho ya Yahwe.

33 אַךְ לַבָּמוֹת לֹא־הָסִירוּ עוֹד הָעָם וְלֹא־הֵכִינוּ לְבָבָם אֶל־אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם׃

Lakini mahali–pa–juu haku– ondolewa watu–wale na–bado hawaku– tayarisha mioyo–yao kwa–Mungu–wa baba–zao

H0389 H1116 H3808 H5493 H5750 H3808 H3824 H0430 H0001

Vile vile, sehemu za juu hazikuwa zimeondoshwa mbali. Watu walikuwa bado hawajaelekeza mioyo yao kwa Mungu wa babu zao.

34 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־דִּבְרֵי יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי אֲשֶׁר הֹעֲלָה עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

Na–mambo–mengine–ya mambo–ya Yehoshafati ya–kwanza na–ya–mwisho tazama–yamo katika–mambo–ya Yehu mwana–wa Hanani aliingizwa ambayo katika– kitabu–cha wafalme–wa Israeli

H1697 H7223 H3092 H0314 H2009 H1697 H3058 H2607 H5927 H0834 H5921 H3789 H4428 H3478

Kwa mambo mengine kuhusu Yehoshafati, mwanzo na mwisho, tazama, yameandikwa katika historia ya kitabu cha wafalme wa Israeli.

35 וְאַחֲרֵי־כֵן אִתְחַבַּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה עִם־אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־אִשְׁרוֹר הוּא הִרְשִׁיעַ לַעֲשׂוֹת׃

Na–baada–ya–hili aliungana Yehoshafati mfalme–wa Yuda na– Ahazia mfalme–wa kufanya alitenda–uovu yeye Israeli

H2266 H3092 H4428 H3063 H0274 H4428 H7561 H1931 H3478

Baada ya hayo, Yehoshafati, mfalme wa Yuda, akapatana na Ahazia, mfalme wa Israeli, ambaye alitenda uovu mwingi.

וַיִּתְחַבְּרֵהוּ	תַּרְשִׁישׁ	לָלֶכֶת	אֳנִיּוֹת	לַעֲשׂוֹת	עִמּוֹ	וַיִּתְחַבְּרֵהוּ	36
na–wakazitengeneza	Tarshishi	kwenda	meli	kutengeneza	pamoja–naye	Na–akaungana–naye	
	H8659	H3212	H0591			H2266	

גֶּבֶר׃ בְּעֶצְיֹן	אֳנִיּוֹת
huko–Esion–geberi	meli–hizo
H6100	H0591

Akapatana naye kujenga meli za kwenda Tarshishi; Wakazijenga meli hizo huko Esion-geberi.

לֵאמֹר	יְהוֹשָׁפָט	עַל־	מְמָרֵשָׁה	דֹּדָוָהוּ	בֶּן־	אֱלִיעֶזֶר	וַיִּתְנַבֵּא	37
kusema	Yehoshafati	dhidi–ya	kutoka–Maresha	Dodavahu	mwana–wa	Eliezeri	Na–akatabiri	
H0559	H3092		H4762	H1735		H0461	H5012	

וַיִּשְׁבְּרוּ	מַעֲשֶׂיךָ	אֶת־	יְהוָה	פָּרַץ	אֲחַזְיָהוּ	עִם־	כְּהִתְחַבֶּרְךָ
Na–zilivunjika	kazi–zako	–	Yahwe	ameyavunja	Ahazia	na–	Kwa–kuungana–kwako
H7665	H4639	H0853	H3068	H6555	H0274		H2266

תַּרְשִׁישׁ׃	אֶל־	לָלֶכֶת	עָצְרוּ	וְלֹא	אֳנִיּוֹת	
Tarshishi	kwenda–	kwenda	weza	na–haziku	meli–zile	
H8659	H0413	H3212	H6113	H3808	H0591	

Kisha Eliezeli, mwana wa Dadavahu wa Maresha, akatoa unabii juu ya Yehoshafati; akasema, “kwa sababu umepatana na Ahazia, Yahwe ameiharibu miradi yako.” Meli zilivunjika ili kwamba zisiweze kusafiri.

Chapter 21

אֲבֹתָיו	עִם־	וַיִּקָּבֵר	אֲבֹתָיו	עִם־	יְהוֹשָׁפָט	וַיִּשְׁכַּב	1
baba–zake	pamoja–na	na–akazikwa	baba–zake	pamoja–na	Yehoshafati	Na–akalala	
H0001		H6912	H0001		H3092	H7901	

תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	יְהוֹרָם	וַיִּמְלֹךְ	דָּוִיד	בְּעִיר
mahali–pake	mwana–wake	Yehoramu	na–akatawala	Daudi	katika–mji–wa
H8478		H3088		H1732	

Yehoshafati akalala pamoja na babu zake na akizikwa pamoaja nao katika mji wa Daudi;

וַעֲזַרְיָהוּ	וּזְכַרְיָהוּ	וְיִחִיאֵל	עֲזַרְיָה	יְהוֹשָׁפָט	בְּנֵי	אַחִים	וְלוֹ־	2
na–Azariahu	na–Zekaria	na–Yehieli	Azaria	Yehoshafati	wana–wa	ndugu	Na–alikuwa–na–	
H5838		H3171	H5838	H3092		H0251		

יִשְׂרָאֵל׃	מֶלֶךְ־	יְהוֹשָׁפָט	בְּנֵי	אֵלֶּה	כָּל־	וּשְׁפַטְיָהוּ	וּמִיכָאֵל
Israeli	mfalme–wa	Yehoshafati	wana–wa	hawa	hawa–wote–	na–Shefatia	na–Mikaeli
H3478	H4428	H3092		H0428	H3605	H8203	H4317

Yehoramu, mwanaye, akawa mfalme katika nafasi yake. Yehoramu alikuwa na ndugu, wana wa Yehoshafati: Azaria, Yerieli, Zekaria, Azaria, Mikaeli, na Shefatia. Wote hawa walikuwa wana wa Yehoshafati, mfalme wa Israeli.

וּלְזָהָב	לְכֶסֶף	רַבּוֹת	מַתָּנוֹת	אֲבִיהֶם	וְלָהֶם	וַיִּתֵּן	3
na–za–dhahabu	za–fedha	nyingi	zawadi	baba–yao	wao	Na–akawapa	
H2091	H3701		H4979	H0001	H1992	H5414	

הַמַּמְלָכָה	וְאֶת־	בִּיהוּדָה	מְצֻרוֹת	עָרֵי	עִם־	וּלְמִנְדָּנוֹת
ufalme–ule	lakini–	katika–Yuda	yenye–ngome	miji–ya	pamoja–na	na–za–vitu–vya–thamani
H4467	H0853	H3063	H4694			H4030

פ	הַבְּכוֹר׃	הוּא	כִּי־	לִיהוֹרָם	נָתַן	
¶	mzaliwa–wa–kwanza	yeye	kwa–sababu–	Yehoramu	alimpa	
	H1060	H1931		H3088	H5414	

Baba yao alikuwa amewapa zawadi kubwa ya fedha, dhahabu, na vitu vingine vya thamani, na miji yenye ngome katika Yuda, lakini kiti cha enzi alimpa Yehoramu, kwa sababu alikuwa mzaliwa wake wa kwanza.

								4
אֶת־	וַיַּהַלֵּךְ	וַיִּתְחַזֵּק	אָבִיו׀	מַמְלֶכֶת	עַל־	יְהוֹרָם	וַיָּקֶם	
–	na–akawaua	na–akajiimarisha	baba–yake	ufalme–wa	juu–ya	Yehoramu	Na–akainuka	
H0853	H2026	H2388	H0001	H4467		H3088		

יִשְׂרָאֵל׃	מִשָּׁרֵי	וְגַם	בְּחֶרֶב	אֶחָיו	כָּל־
Israeli	baadhi–ya–wakuu–wa	na–pia	kwa–upanga	ndugu–zake	ndugu–zake–wote
H3478	H8269	H1571	H2719	H0251	H3605

Sasa Yehoramu alipokuwa ameinuka katika ufalme wa baba yake na kujiimarisha mwenyewe kama mfalme, akawaua ndugu zake wote kwa upanga, na pia viongozi wengine mbali mbali wa Israeli.

								5
שָׁנִים	וּשְׁמוֹנֶה	בִּמְלֹכוֹ	יְהוֹרָם	שָׁנָה	וּשְׁתַּיִם	שְׁלֹשִׁים	בֶּן־	
miaka	na–miaka–minane	alipotawala	Yehoramu	miaka	na–mbili	thelathini	mwenye–umri–wa	
H8141	H8083		H3088	H8141	H8147	H7970		

בִּירוּשָׁלִָם׃	מָלָךְ
huko–Yerusalemu	alitawala
H3389	

Yehoramu alikuwa na umri wa mika thelathini na mbili alipoanza kutawala, na akatawala kwa miaka minane katika Yerusalemu.

								6
אַחְאָב	בֵּית	עָשׂוּ	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	מַלְכֵי	וּבְדֶרֶךְ	וַיֵּלֶךְ	
Ahabu	nyumba–ya	walivyofanya	kama–vile	Israeli	wafalme–wa	katika–njia–ya	Na–akaenda	
H0256				H3478	H4428	H1870	H3212	

יְהוָה׃	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	אִשָּׁה	לוֹ	הָיְתָה	אַחְאָב	בַּת־	כִּי
Yahwe	machoni–pa	maovu	na–akafanya	mke	kwake	alikuwa	Ahabu	binti–wa	kwa–sababu
H3068				H0802		H1961	H0256	H1323	

Akatembea katika njia za wafalme wa Israeli, kama nyumba ya Ahabu ilivyokuwa ikifanya, kwa maana alikuwa na binti Ahabu kama mke wake, na akafanya yaliyo maovu katika macho ya Yahwe.

								7
לְמַעַן	דָּוִיד	בֵּית	אֶת־	לְהַשְׁחִית׀	יְהוָה	אָבָה	וְלֹא־	
kwa–ajili–ya	Daudi	nyumba–ya	–	kuiangamiza	Yahwe	kutaka	Lakini–hakutaka–	
H4616	H1732		H0853	H7843	H3068	H0014	H3808	

נֵיר	לוֹ	לָתֵת	אָמַר	וְכַאֲשֶׁר	לְדָוִיד	כָּרַת	אֲשֶׁר	הַבְּרִית	
taa	yeye	kumpa	alivyosema	na–kama–vile	na–Daudi	alifanya	ambalo	agano–lile	
		H5414	H0559		H1732	H3772		H1285	

הַיָּמִים׃	כָּל־	וּלְבָנָיו
zile	siku–zote	na–wana–wake
H3117	H3605	

Vile vile, Yahwe hakutaka kuiangamiza nyumba ya Daudi, kwa sababu ya agano ambalo alikuwa amefanya na Daudi; alikuwa ameahidi kwamba siku zote angetoa uzima kwa ajili yake na kwa ajili ya vizazi vyake.

								8
וַיַּמְלִיכוּ	יְהוּדָה	יַד־	מִתַּחַת	אֱדוֹם	פָּשַׁע	בְּיָמָיו׀		
na–wakamfanya–mfalme	Yuda	mkono–wa	kutoka–chini–ya	Edomu	aliasi	Katika–siku–zake		
	H3063	H3027	H8478	H0123	H6586	H3117		

מֶלֶךְ׃	עֲלֵיהֶם
mfalme	juu–yao
H4428	

Katika siku za Yehoramu, Edomu wakaasi wasiwe chini ya Yuda, na wakajisimamishia mfalme juu yao.

9	וַיַּעֲבֹ֣ר	יְהוֹרָ֗ם	עִם־	שָׂרָ֛יו	וְכָל־	הָרֶ֥כֶב	
	Na-akavuka	Yehoramu	pamoja-na	wakuu-wake	na-magari-yote-ya	magari-ya-vita	
		H3088		H8269	H3605	H7393	

עִמּוֹ֙	וַיְהִ֣י	אֲלֵיל֔וּ	לַיְלָ֖ה	וַיַּךְ֙	אֶת־	אֱד֣וֹם	הַסּוֹבֵ֥ב	אֲלֵיו֙
pamoja-naye	na-ikawa	aliinuka	usiku	na-akawapiga	–	Edomu	waliomzunguka	yeye
	H1961		H3915	H5221	H0853	H0123	H5437	H0413

וְאֶת־	שָׂרֵ֖י	הָרֶֽכֶב׃	
na-	wakuu-wa	magari-ya-vita	
H0853	H8269	H7393	

Kisha Yeroboamu akavuka ng'ambo pamoja na maakida na magari yake yote. Ilikuwa usiku aliposimama na kupigana dhidi ya Waedomu ambao walikuwa wamemzunguka na maakida wa magari yake.

10	תִּפְשַׁ֗ע	אָז֙	הַזֶּ֔ה	הַיּ֖וֹם	עַד֙	יְהוּדָ֔ה	יַד־	מִתַּ֣חַת	אֱד֑וֹם	וַיִּפְשַׁ֥ע
	iliasi	wakati-ule	hii	siku	hadi	Yuda	mkono-wa	kutoka-chini-ya	Edomu	Na-akaasi
	H6586		H2088	H3117	H5704	H3063	H3027	H8478	H0123	H6586

יְהוָ֔ה	אֶת־	עָזַ֖ב	כִּ֥י	יָדֹ֛ו	מִתַּ֣חַת	הַהֵ֑יא	בָּעֵ֣ת	לִבְנָ֔ה
Yahwe	–	alimwacha	kwa-sababu	mkono-wake	kutoka-chini-ya	ule	wakati-wa	Libna
H3068	H0853			H3027	H8478	H1931	H6256	H3841

אֱלֹהֵ֖י	אֲבֹתָֽיו׃
Mungu-wa	baba-zake
H0430	H0001

Kwa hiyo Edomu iliasi kutoka kuwa chini ya Yuda mpaka leo. Libna pia aliasi wakati ule ule wasiwe chini yake. Kwa sababu Yehoramu alikuwa amemsahau Yahwe, Mungu wa babu zake.

11	וַיַּ֣עַז֮	יְהוּדָה֒	בִּֽימֵ֣י	בָּמֹ֗ות	עָשָׂה־	הִוא֙	גַּם־
	na-akawafanya-wazini	Yuda	katika-milima-ya	mahali-pa-juu	alitengeneza-	yeye	Pia-
	H2181	H3063	H2022	H1116		H1931	H1571

פ	יְהוּדָֽה׃	אֶת־	וַיַּדַּ֣ח	יְרוּשָׁלַ֔ם	יֹשְׁבֵ֖י	אֶת־
¶	Yuda	–	na-akawapoteza	Yerusalemu	wakazi-wa	–
	H3063	H0853	H5080	H3389	H3427	H0853

Zaidi ya hayo, Yehoramu pia alikuwa amezijenga sehemu zake za juu katika milma ya Yuda na akawafanya wakaaji wa Yuda kuishi kama makahaba, na akawaongoza Yuda katika upotevu.

12	יְהוָ֔ה	אָמַ֖ר	וְכֹ֣ה	לֵאמֹ֑ר	הַנָּבִ֣יא	מֵאֵלִיָּ֗הוּ	מִכְתָּ֛ב	אֵלָ֥יו	וַיָּבֹ֣א
	Yahwe	asema	Hivyo	kusema	nabii-yule	kutoka-kwa-Eliya	barua	kwake	Na-ikaja
	H3068	H0559	H3541	H0559	H5030	H0452	H4385	H0413	H0935

בְּדַרְכֵ֣י	יְהוֹשָׁפָ֣ט	לֹֽא־	אֲשֶׁ֣ר	תַּחַ֣ת	אָבִ֔יךָ	דָּוִ֖יד	אֱלֹהֵ֣י
katika-njia-za	kutembea	huku-	ambayo	Kwa-sababu	baba-yako	Daudi	Mungu-wa
H1870	H1980	H3808		H8478	H0001	H1732	H0430

יְהוּדָֽה׃	מֶ֥לֶךְ־	אָסָ֖א	וּבִדְרֵכֵ֣י	אָבִ֑יךָ	יְהוֹשָׁפָ֖ט	
Yuda	mfalme-wa	Asa	wala-katika-njia-za	baba-yako	Yehoshafati	
H3063	H4428	H0609	H1870	H0001	H3092	

Barua kutoka kwa nabii Eliya ikaja kwa Yerohamu. Ilisema, “Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Daudi, babu yako, anasema: Kwa sababu hujatembea katika njia za Yehoshafafati, baba yako, wala katika njia za Asa, mfalme wa Yuda,

13

יְהוּדָה	אֶת־	וַתַּזְנֶה	יִשְׂרָאֵל	מַלְכֵי	בְּדַרְכְּךָ	וַתֵּלֶךְ	
Yuda	–	na–umewafanya–wazini	Israeli	wafalme–wa	katika–njia–ya	Lakini–umeenda	
H3063	H0853	H2181	H3478	H4428	H1870	H3212	

אַחֶיךָ	אֶת־	וְגַם	אַחְאָב	בֵּית	כְּהַזְנוֹת	יְרוּשָׁלַם	יֹשְׁבֵי	וְאֶת־
ndugu–zako	–	na–pia	Ahabu	nyumba–ya	kama–uzinzi–wa	Yerusalemu	wakazi–wa	na–
H0251	H0853	H1571	H0256		H2181	H3389	H3427	H0853

הָרָגְתָּ׃	מִמְּךָ	הַטּוֹבִים	אָבִיךָ	בֵּית־
uliwaua	kuliko–wewe	waliokuwa–wema	baba–yako	nyumba–ya
H2026			H0001	

bali umetembea katika njia za wafalme wa Israeli, na umewafanya Yuda na wakaaji wa Yerusalemu kuenenda kama kahaba, kama nyumba ya Ahabu walivyofanya—na kwa sababu pia umewaua ndugu zako katika familia ya baba yako kwa upanga, watu waliokuwa bora kuliko wewe mwenyewe—

14

וּבְנָשֶׁיךָ	וּבְבָנֶיךָ	בְּעַמֶּךָ	גְּדוֹלָה	מַגֵּפָה	נֹגֵף	יְהוָה	הִנֵּה
na–wake–zako	na–wana–wako	watu–wako	kubwa	pigo	atapiga	Yahwe	Tazama
H0802				H4046	H5062	H3068	H2009

רְכוּשֶׁךָ׃	וּבְכָל־	
mali–yako	na–mali–zako–zote	
H7399	H3605	

ona, Yahwe atawapiga watu wako na pigo kubwa, watoto wako, wake zako, na mali zako zote.

15

יֵצְאוּ	עַד־	מֵעֶיךָ	בְּמַחֲלֵה	רַבִּים	בָּחֳלָיִים	וְאַתָּה
yatatoka	hadi–	matumbo–yako	kwa–ugonjwa–wa	mengi	kwa–magonjwa	Na–wewe
H3318	H5704	H4578			H2483	

יָמִים׃	עַל־	יָמִים	הַחֹלִי	מִן־	מֵעֶיךָ
siku	baada–ya	siku	ugonjwa–huo	kutoka–kwa–	matumbo–yako
H3117		H3117	H2483		H4578

Wewe mwenyewe utakuwa na ugonjwa mwingi kwa sababu ya ugonjwa kataika katika utumbo wako, mpaka utumbo wako uanguke nje kwa sababu ya ugonjwa, siku baada ya siku.

16

אֲשֶׁר	וְהָעַרְבִים	הַפְּלִשְׁתִּים	רוּחַ	אֶת	יְהוֹרָם	עַל־	יְהוָה	וַיָּעַר
ambao	na–Waarabu	Wafilisti	roho–ya	–	Yehoramu	dhidi–ya	Yahwe	Na–akaamsha
		H6430	H7307	H0853	H3088		H3068	H5782

כּוּשִׁים׃	יַד	עַל־	
Wakushi	mkono–wa	kando–ya	
H3569	H3027		

Yahwe akaichochea roho ya Wafilisiti dhidi ya Yuda na ya Waarabu waliokuwa karibu na Waethipia.

17

הָרְכוּשׁ	כָּל־	אֶת	וַיִּשְׁבּוּ	וַיִּבְקְעוּהָ	בִּיהוּדָה	וַיַּעֲלוּ	
mali–ile	mali–zote–za	–	na–wakachukua	na–wakaivamia	dhidi–ya–Yuda	Na–wakapanda	
H7399	H3605	H0853	H7617	H1234	H3063	H5927	

וְלֹא	וְנָשָׁיו	בָּנָיו	וְגַם־	הַמֶּלֶךְ	לְבֵית־	הַנִּמְצָא	
na–hakubaki–	na–wake–zake	wana–wake	na–pia–	mfalme–huyo	kwa–nyumba–ya	iliyopatikana	
H3808	H0802		H1571	H4428		H4672	

בָּנָיו׃	קְטֹן	יְהוֹאָחָז	אִם־	כִּי	בֵּן	לוֹ	נִשְׁאַר־
wa–wana–wake	mdogo	Yehoahazi	isipokuwa–	isipokuwa	mwana	kwake	kubaki–
		H3059					H7604

Wakaivamia Yuda, wakavamia katika nyumba ya mfalme. Pia wakawachukua wanaye na wake zake. Hakuna mwana aliyebakizwa kwa ajili yake ispokuwa, Yehoshafati, mwanaye mdogo.

18

לָחֳלִי	בְּמֵעָיו	וַיהוָה	נִגְּפוֹ	זֹאת	כָּל־	וְאַחֲרֵי
kwa–ugonjwa	katika–matumbo–yake	Yahwe	alimpiga	haya	haya–yote	Na–baada–ya
H2483	H4578	H3068	H5062	H2063	H3605	

מַרְפֵּא׃	לְאֵין
uponyaji	usiokuwa–na–
H4832	H0369

Baada ya haya yote, Yahwe akampiga katika utumbo wake kwa ugonjwa usiopona.

19

שְׁנַיִם	לְיָמִים	הַקֵּץ	צֵאת	וּכְעֵת	מִיָּמִים	וְלְיָמִים	וַיְהִי
mbili	kwa–siku	mwisho–ule	kutoka	na–wakati–wa	baada–ya–siku	kwa–siku	Na–ikawa
H8147	H3117	H7093	H3318	H6256	H3117	H3117	H1961

רָעִים	בְּתַחֲלֻאִים	וַיָּמָת	חָלְיוֹ	עִם־	מֵעָיו	יָצְאוּ
mabaya	kwa–magonjwa	na–akafa	ugonjwa–wake	pamoja–na	matumbo–yake	yalitoka
	H8463	H4191	H2483		H4578	H3318

אֲבֹתָיו׃	כִּשְׂרֵפַת	שְׂרֵפָה	עַמּוֹ	לוֹ	עָשׂוּ	וְלֹא־
baba–zake	kama–moto–wa	moto	watu–wake	kwake	fanya	na–hawaku–
H0001	H8316	H8316				H3808

Ikawa wakati ulipofika, katika mwisho wa miaka miwili, kwamba utumbo wake ukaaanguka nje kwa sababu ya ugonjwa wake, na kwamba akafa kwa ugonjwa mkali. Watu wake hawakutengeneza moto kwa ajili ya heshima yake kama walivyokuwa wamefanyia babu zake.

20

שָׁנִים	וּשְׁמוֹנֶה	בְּמָלְכוֹ	הָיָה	וּשְׁתַּיִם	שְׁלֹשִׁים	בֶּן־
miaka	na–miaka–minane	alipotawala	alikuwa	na–mbili	thelathini	mwenye–umri–wa
H8141	H8083		H1961	H8147	H7970	

בִּירוּשָׁלִַם	וַיֵּלֶךְ	בְּלֹא	חֶמְדָּה	וַיְקַבְּרֻהוּ	בְּעִיר	
huko–Yerusalemu	na–akaenda	bila–	kuombolezwa	na–wakamzika	katika–mji–wa	
H3389	H3212	H3808		H6912		

מָלַךְ	בִּירוּשָׁלִַם	בְּקִבְרוֹת	וְלֹא	הַמְּלָכִים׃
alitawala	huko–Yerusalemu	katika–makaburi–ya	lakini–si	wafalme
	H3389	H6913	H3808	H4428

דָּוִיד
Daudi
H1732

Alikuwa ameanza kutawala alipokuwa na umrai wa miaka thelatahini na mbaili; akatawala katika Israeli kwa miaka minane, na alikufa bila kuaombolezwa. Wakamzika katika mji wa Daudi, lakini siyo katika makaburi ya kifalme.

Chapter 22

1

הַקָּטֹן	בְּנוֹ	אֲחַזְיָהוּ	אֶת־	יְרוּשָׁלַם	יוֹשְׁבֵי	וַיַּמְלִיכוּ	
mdogo	mwana–wake	Ahazia	–	Yerusalemu	wakazi–wa	Na–wakamfanya–mfalme	
		H0274	H0853	H3389	H3427		

הַבָּא	הַגְּדוּד	הָרָג	הָרִאשֹׁנִים	כָּל־	כִּי	תַּחְתָּיו
lililokuja	jeshi–lile	aliua	wakubwa	wakubwa–wote	kwa–sababu	mahali–pake
H0935	H1416	H2026	H7223	H3605		H8478

יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ	יְהוֹרָם	בֶּן־	אֲחַזְיָהוּ	וַיִּמְלֹךְ	לַמַּחֲנֶה	בָּעַרְבִים
Yuda	mfalme–wa	Yehoramu	mwana–wa	Ahazia	na–akatawala	kambini	pamoja–na–Waarabu
H3063	H4428	H3088		H0274		H4264	

פ
¶

Wakaaji wa Yersusalemu wakamfanya Ahazia, mwana mdodgo wa Yehoramu, mfalme katika nafasi yake, kwa maana kundi la watu ambalo lilikuja na Waarabu katika ngome lilikuwa limewauwa wanaye wakubwa wote. Kwa hiyo Ahazia mwana wa Yehoramu, mfalme wa Yuda, akawa mfalme.

2

אַחַת	וְשָׁנָה	בְּמָלְכוֹ	אֲחַזְיָהוּ	שָׁנָה	וּשְׁתַּיִם	אַרְבָּעִים	בֶּן־
mmoja	na–mwaka	alipotawala	Ahazia	miaka	na–mbili	arobaini	mwenye–umri–wa
H0259	H8141		H0274	H8141	H8147	H0705	

עָמְרִי׃	בַּת־	עֲתַלְיָהוּ	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִַם	מָלַךְ	
Omri	binti–wa	Athalia	mama–yake	na–jina–la	huko–Yerusalemu	alitawala	
H6018	H1323	H6271	H0517	H8034	H3389		

Ahazia alikuwa na umri wa mika arobaini na mbili alipoanza kutawala; alitawala kwa mwaka mmoja katika Yerusalemu. Jina la mama yake aliitwa Athalia; alikuwa binti Omri.

3

הָיְתָה	אִמּוֹ	כִּי	אַחְאָב	בֵּית	בְּדַרְכֵי	הָלַךְ	הוּא	גַּם־
alikuwa	mama–yake	kwa–sababu	Ahabu	nyumba–ya	katika–njia–za	alienda	yeye	Pia–
H1961	H0517		H0256		H1870	H1980	H1931	H1571

לְהַרְשִׁיעַ׃	יְוֹעַצְתּוֹ
kufanya–uovu	mshauri–wake
H7561	H3289

Pia Ahazia alitembea katika njia za nyumba ya Ahabu kwa maana mama yake alikuwa mshauri katika kufanya mamabo maovu.

4

הֵמָּה	כִּי־	אַחְאָב	כְּבֵית	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	
wao	kwa–sababu–	Ahabu	kama–nyumba–ya	Yahwe	machoni–pa	maovu	Na–akafanya	
H1992		H0256		H3068				

לוֹ׃	לְמַשְׁחֵית	אָבִיו	מוֹת	אַחֲרֵי	יְוֹעֲצִים	לוֹ	הָיוּ־	
kwake	kwa–kuangamiza–	baba–yake	kifo–cha	baada–ya	washauri	kwake	walikuwa–	
	H4889	H0001	H4194		H3289		H1961	

Ahazia alifanya yaliyokuwa maovu katika macho ya Yahwe, kama nyumba ya Ahabu walivyokuwa wakifanya, kwa maana walikuwa washauri wake baada ya kifo cha baba yake, hadi kuangamia kwake.

5

אַחְאָב	בֶּן־	יְהוֹרָם	אֶת־	וַיֵּלֶךְ	הָלַךְ	בַּעֲצָתָם	גַּם	
Ahabu	mwana–wa	Yehoramu	pamoja–na	na–akaenda	alienda	kwa–shauri–lao	Pia	
H0256		H3088	H0854	H3212	H1980	H6098	H1571	

גִּלְעָד	בְּרָמוֹת	אֲרָם	מֶלֶךְ־	חֲזָאֵל	עַל־	לַמִּלְחָמָה	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ
Gileadi	huko–Ramothi	Aramu	mfalme–wa	Hazaeli	dhidi–ya	kwa–vita	Israeli	mfalme–wa
H1568	H7433	H0758	H4428	H2371		H4421	H3478	H4428

יוֹרָם׃	אֶת־	הָרַמָתִים	וַיַּכּוּ
Yoramu	–	Waaramu	na–wakampiga
H3141	H0853	H7421	H5221

Pia aliufuata ushauri wao; akaenda pamoja na Yoramu mwana wa Ahabu, mfalme wa Israeli, kwa ajili ya kupigana dhidi ya Hazaeli, mfalme wa Aramu, huko Ramothi-gileadi. Waaramu wakamjeruhi Yoramu.

6 וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל הַמַּכִּים כִּי אֲשֶׁר הִכֻּהוּ
Na–akarudi kupona huko–Yezreeli majeraha–yale kwa–sababu–ya ambayo waliyompiga
H7725 H7495 H3157 H4347 H3157 H5221

בְּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן־
huko–Rama alipopigana dhidi–ya Hazaeli mfalme–wa Aramu na–Azaria mwana–wa
H7414 H0854 H2371 H4428 H0758 H5838

יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר־לְרֹאוֹת אֶת־ יְהוֹרָם בֶּן־ אַחְאָב
Yehoramu mfalme–wa Yuda akashuka kumtembelea – Yehoramu mwana–wa Ahabu
H3088 H4428 H3063 H3381 H7200 H0853 H3088 H0256

כִּי־ חֹלֶה הוּא׃ בְיִזְרְעֶאל
kwa–sababu– mgonjwa alikuwa
H3157 H1931

Yoramu akaraudi Yezreeli kwa ajili ya kuponywa majeraha ambayo walipa huko Rama, alipopigana dhidi ya Hazaeli, mfalme wa Aramu. Kwa hiyo Ahazia mwana wa Yehoramu, mfalme wa Yuda, akaenda chini Yezreeli ili kumuona Yoramu mwana wa Ahabu, kwa sababu Yoramu alikuwa amejeruhiwa.

7 וּמֵאֱלֹהִים הָיְתָה אֲחַזְיָהוּ לָבוֹא אֶל־ יוֹרָם וּבְבֹאוֹ
Na–kutoka–kwa–Mungu ilikuwa maangamizi–ya Ahazia kuja kwa– Yoramu na–alipofika
H0430 H1961 H8395 H0274 H0935 H0413 H3141 H0935

אֲשֶׁר נִמְשַׁח יֵהוּא בֶן־ מִשְׁחָו
ambaye Nimshi mwana–wa Yehu alimpaka–mafuta
H5250 H3058 H4886

אֶל־ יְהוֹרָם עִם־ אַחְאָב׃ בֵּית אֶת־ לְהַכְרִית יְהוָה
kwenda– Yehoramu pamoja–na Ahabu nyumba–ya – kuiangamiza Yahwe
H0413 H3088 H3318 H0256 H0853 H3772 H3068

Sasa uharibifu wa Ahazia ulikuwa umeletwa na Mungu kupitia kutembelewa na Yoramu. Alipokuwa amewasiri, alienda pamoja na Yeharamu ili kumvamia Yehu mwana wa Nimshi, ambaye Yahwe alikuwa amemchagua kwa ajili ya kuingamiza nyumba ya Ahabu.

8 וַיְהִי כְהִשָּׁפְטֵ יֵהוּא עִם־ בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָאֹ אֶת־
Na–ikawa Yehu–alipohukumu dhidi–ya nyumba–ya Ahabu na–akawakuta –
H1961 H8199 H3058 H0256 H4672 H0853

שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ
wakuu–wa Yuda na–wana–wa ndugu–za Ahazia waliokuwa–wakimtumikia Ahazia
H8269 H3063 H0251 H0274 H8334 H0274

וַיְהַרְגֵם׃
na–akawaua
H2026

Ikawa kwamba, Yehu alikuwa akichukua hukumu ya Mungu juu ya nyumba ya Ahabu, kwamba aliwakuta viongozi wa Yuda na wana wa ndugu zake Ahazia wakimtumikia Ahazia. Yehu akawauwa.

9 וַיְבַקֵּשׁ אֶת־אֲחַזְיָהוּ וַיִּלְכְּדֻהוּ וְהוּא נִחְבָּא בְשֹׁמְרוֹן
Na-akamtafuta Ahazia – na-wakamkamata na-yeye alikuwa-akijificha huko-Samaria
H1245 H0274 H0853 H3920 H1931 H2244 H8111

וַיְבִאֻהוּ אֶל־יֵהוּא וַיִּמְתְּהוּ וַיְקַבְּרֻהוּ כִּי אָמְרוּ בֶּן־
na-wakamleta kwa-Yehu na-wakamuua na-wakamzika kwa-sababu walisema mwana-wa
H0935 H0413 H3058 H4191 H6912 H0559 H1121

יְהוֹשָׁפָט אֲשֶׁר־הִוּא דָרַשׁ אֶת־יְהוָה בְּכָל־לֵבָבוֹ
Yehoshafati ambaye-yeye alimtafuta – Yahwe kwa-moyo-wake-wote moyo-wake
H3092 H1931 H1875 H0853 H3068 H3605 H3824

וְאֵין לְבֵית אֲחַזְיָהוּ כֹּחַ לַעְצֹר לְמַמְלָכָה׃
na-haikuwepo kwa-nyumba-ya Ahazia nguvu kuweza kwa-ufalme
H0369 H0274 H6113 H3581 H4467

Yehu akamtafuta Ahazia; Wakamkamata akiwa amejificha katika Samaraia, wakamleta kwa Yehu, na wakamuuwa. Kisha wakamzika, kwa maana walisema, “Ni mwana wa Yehoshafati, ambaye alimtafuta Yahwe kwa moyo wake wote.” Kwa hiyo nyumba ya Ahazia haikuwa na nguvu zaidi kwa ajili ya kuutawala ule ufalme.

10 וַעֲתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ רָאְתָה כִּי מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם
Na-Athalia mama-wa Ahazia aliona kwamba amekufa mwana-wake na-akainuka
H6271 H0517 H0274 H7200 H3588 H4191 H1121 H6965

וַתְּדַבֵּר אֶת־כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה לְבֵית יְהוּדָה׃
na-akawaangamiza – uzao-wote-wa uzao-wa ufalme-ule wa-nyumba-ya Yuda
H1696 H0853 H3605 H2233 H4467 H1004 H3063

Sasa Athalia, mama wa Ahazia, akaoana kwamba mwanaye alikuwa amekufa, akaianuka na kuwauwa watoto wote wa kifalme katika nyumba ya Yehu.

11 וַתִּקַּח יְהוֹשַׁבְעַת בַּת־הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ
Na-Lakini-akamchukua Yehoshabethi binti-wa mfalme-huyo – Yoashi mwana-wa Ahazia
H3947 H3090 H1323 H4428 H0853 H3101 H0274

וַתַּגְנֹבֵהוּ אֹתוֹ יֶתֶר מִתּוֹךְ מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים
na-akamwiba yeye kutoka-miongoni-mwa wana-wa mfalme-huyo waliokuwa-wakiuawa
H1589 H0853 H8432 H1121 H4428 H4191

וַתַּסְתִּירֵהוּ וְאֶת־מֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת וַתַּסְתִּרֵהוּ
Na-akamficha na- mlezi-wake katika-chumba-cha vitanda Na-akamficha
H5641 H0853 H3243 H2315 H4296 H5641

מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת׃
kutoka-mbele-ya Athalia na-haku muua
H6440 H6271 H3808 H4191

כִּי אֲחוֹת הִיא לְיְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֵשֶׁת יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ בַּת־יְהוֹשַׁבְעַת
kwa-sababu dada-wa yeye alikuwa Ahazia kutoka-mbele-ya Athalia na-haku muua
H3269 H1931 H1961 H0274 H6440 H6271 H3808 H4191

Lakini Yehoshaba, binti wa mfalme, akamchukua Yoashi, mwana wa Ahazia, na akamvutia mbali kutoka miongoni mwa wana wa mfalme ambao waliuawa. Akamuweka yeye na mlezi wake katika chumba cha kulala. Kwa hiyo Yehoshaba, binti wa mfalme Yehoramu, mke wa Yehoiada kuhani (kwa maana alikuwa dada yake Ahazia), akamficha asimuone Athalia, kwa hiyo Athalia hakumuuwa.

12 וַיְהִי אִתָּם בְּבֵית הָאֱלֹהִים מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה
Na-alikuwa pamoja-nao katika-nyumba-ya Mungu akijificha miaka-sita miaka na-Athalia
H1961 H0854 H1004 H0430 H2244 H8337 H8141 H6271

מֹלֶכֶת עַל־יַעַן הָאָרֶץ׃ ס
alitawala juu-ya nchi-ile ¶
H4427 H5921 H0776 H5880

Alikuwa pamoja nao, wakiwa wamejificha katika nyumba ya Mungu kwa miaka sita, Athalia alipotawala juu ya Yuda.

Chapter 23

וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית הִתְחַזֵּק יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־ שָׂרֵי 1
Na–katika–mwaka wa–saba akajiimarisha Yehoyada na–akawachukua – wakuu–wa
H8141 H7637 H2388 H3077 H3947 H0853 H8269

מַמְאוֹת עֲזַרְיָהוּ לַעֲזַרְיָהוּ בֶן־ יִשְׁמָעֵאל וּלְיִשְׁמָעֵאל יְרֹחָם בֶּן־ יְהוֹחָנָן
mamia Azaria mwana–wa Yerohamu na–Ishmaeli mwana–wa Yehohanani na–Azaria
H3967 H5838 H3395 H3458 H3076 H5838

זִכְרִי בֶן־ אֶלִישָׁפָט וְאֶת־ עֲדָיָהוּ בֶן־ מַעֲשֵׂיָהוּ וְאֶת־ עוֹבֵד בֶּן־
Zikri mwana–wa Elishafati na– Adaya mwana–wa Maaseia na– Obedi mwana–wa
H2147 H0478 H0853 H5718 H4641 H0853 H5744

בַּבְּרִית׃ עִמּוֹ
katika–agano pamoja–naye
H1285

Katika mwaka wa sa saba, Yehoyada alionesha nguvu zake na akaingia katika agano na maakida wa mamia, Azaria mwana wa Yerohamu, Ishmaeli mwana wa Yehohanani, Azaria mwana wa Obedi, Maaseya mwana wa Adaya, na Elishafati mwana wa Zikri.

וַיָּסֹבּוּ בִיהוּדָה כְּיַד־ יְהוֹיָדָע וַיִּקְבְּצוּ אֶת־ הַלְוִיִּם מִכָּל־ עָרֵי יְהוּדָה 2
Na–wakazunguka katika–Yuda na–wakawakusanya – Walawi kutoka–kila– miji–ya Yuda
H5437 H3063 H6908 – H0853 H3881 kutoka–kila– H3605 miji–ya H3063

וְרָאשֵׁי לְיִשְׂרָאֵל הָאָבוֹת בָּבָא וַיָּבֹאוּ אֶל־ יְרוּשָׁלִָם׃
na–viongozi–wa wa–Israeli baba na–wakaja kwenda– Yerusalemu
H3478 H0001 H0935 H0413 H3389

Wakaenda katika Yuda na kuwakusanya Walawi kutoka miji yote ya Yuda, vile vile na wakuu wa nyumba za mababu wa Israeli, na wakaja hadi Yerusalemu.

וַיִּכְרֹת בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם־ הַקָּהָל כָּל־ הַקָּהָל בְּרִית בְּבֵית־ עִם־ 3
Na–akafanya kusanyiko–lote kusanyiko–hilo agano katika–nyumba–ya Mungu pamoja–na
H3772 H3605 H6951 H1285 H0430

וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בֶן־ מַלְכִּי יְמְלֹךְ כַּאֲשֶׁר
na–akawaambia wao Tazama mwana–wa mfalme–huyo atatawala kama–vile
H0559 H1992 H2009 H4428 H4428

דָּוִיד׃ בְּנֵי עַל־ יְהוָה דִּבֶּר
Daudi wana–wa kuhusu– Yahwe alivyosema
H1732 H3068 H1696

Kusanyiko lote wakafanya aganao na mfalme katika nyumba ya Mungu. Yehoyada akawaambia, “Ona, mwana wa mfalme atatawala, kama Yahwe alivyosema kuhusu uzao wa Daudi.

זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ מִתַּפְיַת הַשְּׁלִשִׁית הַשַּׁבָּת בָּאֵי לַכֹּהֲנִים 4
Hili jambo ambalo mtafanya theluthi wa–saba wanaokuja kwa–makuhani
H2088 H1697 H7992 H7676 H0935 H3548

וְלַלְוִיִּם בִּשְׁעָרֵי הַסִּפִּים׃
na–Walawi kama–walinzi–wa milango
H3881 H7778

Hivi ndivyo mtakavyo fanya: theluthi yenu makuhani na Walawi ambao huja kuhudumu siku ya Sabato, mtakuwa walinzi katika milango.

וְכָל־	הַיָּסוֹד	בְּשַׁעַר	וְהַשְּׁלִשִׁית	הַמֶּלֶךְ	בְּבֵית	וְהַשְּׁלִשִׁית		5
na–watu–wote	Msingi	katika–lango–la	na–theluthi	mfalme	katika–nyumba–ya	Na–theluthi		
H3605	H3247	H8179	H7992	H4428		H7992		

יְהוָה׃	בֵּית	בְּחַצְרוֹת	הָעָם
Yahwe	nyumba–ya	katika–nyua–za	watu
H3068			

Theluthi nyingine mtakuwa katika nyumba ya mfalme, na theluthi nyingine mtakuwa katika Msingi wa Lango. Watu wote watakuwa katika uwanja wa nyumba ya Yahwe.

וְהַמְשָׁרְתִים	הַכֹּהֲנִים׀	אִם־	כִּי	יְהוָה	בֵּית־	יָבֹוא	וְאַל־	6
na–watumishi–wale	makuhani	isipokuwa–	isipokuwa	Yahwe	nyumba–ya	ingie	Na–msi–	
H8334	H3548			H3068		H0935	H0408	

יִשְׁמְרוּ	הָעָם	וְכָל־	הֵמָּה	קֹדֶשׁ	כִּי־	יָבֹאוּ	הֵמָּה	לַלְוִיִּם
wataishika	watu	na–watu–wote	wao	watakatifu	kwa–sababu–	wataingia	wao	wa–Walawi
H8104		H3605	H1992	H6944		H0935	H1992	H3881

יְהוָה׃	מִשְׁמֶרֶת
Yahwe	amri–ya
H3068	H4931

Msimruhusu yeyote kuingia kwenye nyumba ya Yahwe, isipokuwa makuhani na Walawi wanaoatumika. Wao wanaweza kuingia kwa sababu inawahusu.

וְכֵלָיו	אִישׁ	סָבִיב	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	הַלְוִיִּם	וְהִקִּיפוּ	7
na–silaha–zake	kila–mtu	pande–zote	mfalme–huyo	–	Walawi	Na–watamzunguka	
H3627	H0376	H5439	H4428	H0853	H3881		

אֶת־	וְהָיוּ	יוֹמָת	הַבַּיִת	אֶל־	וְהַבָּא	בְּיָדוֹ	
pamoja–na	na–iweni	atauawa	nyumba–ile	ndani–ya	na–yeyote–anayeingia	mkononi–mwake	
H0854	H1961	H4191		H0413	H0935	H3027	

וּבְצֵאתוֹ׃	בְּבֹאוֹ	הַמֶּלֶךְ
na–anapotoka	anapoingia	mfalme–huyo
H3318	H0935	H4428

Lakini watu wengine wote lazima mtii amri ya Yahwe. Walawi lazima wamzunguke mfalme pande zote, kila mtu na silaha zake mkononi mwake. Yeyote atakayeingia katika nyumba, atauawa. Kaeni na mfalme aingiapo ndani na atokapo nje.”

יְהוֹיָדָע	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוּדָה	וְכָל־	הַלְוִיִּם	וַיַּעֲשׂוּ	8
Yehoyada	amuru	alivyo–	kama–vile	Yuda	na–Yuda–wote	Walawi	Na–wakafanya	
H3077	H6680		H3605	H3063	H3605	H3881		

עִם	הַשַּׁבָּת	בָּאֵי	אַנְשָׁיו	אֶת־	אִישׁ	וַיִּקְחוּ	הַכֹּהֵן	
pamoja–na	Sabato	wanaokuja	watu–wake	–	kila–mtu	na–wakachukua	kuhani–yule	
	H7676	H0935	H0376	H0853	H0376	H3947	H3548	

הַמַּחְלְקוֹת׃	אֶת־	הַכֹּהֵן	יְהוֹיָדָע	פָּטַר	לֹא	כִּי	הַשַּׁבָּת	יוֹצְאֵי
zamu–zile	–	kuhani–yule	Yehoyada	amewaacha	hakuwa	kwa–sababu	Sabato	wanaotoka
H4256	H0853	H3548	H3077	H6362	H3808		H7676	H3318

Kwa hiyo Walawi na Yuda wote walitumika kwa kila njia kama katika namna ambayo Yehoyada kuhani aliwaamuru. Kila mmoja alichukua watu wake, wale waliotakiwa kuja ndani kuhudumu katika Sabato, na wale watakaoondoka siku ya Sabato, kwa maana

9

הַמָּגִנּוֹת׃	וְאֶת־	הַחֲנִיתִם׃	אֶת־	הַמֵּאוֹת	לְשָׁרֵי	הַכֹּהֵן	יְהוֹיָדָע	וַיִּתֵּן
ngao	na–	mikuki	–	mamia	wakuu–wa	kuhani–yule	Yehoyada	Na–akawapa
H4043	H0853	H2595	H0853	H3967	H8269	H3548	H3077	H5414

הָאֱלֹהִים׃	בְּית	אֲשֶׁר	דָּוִיד	לַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	הַשָּׁלָטִים	וְאֶת־
Mungu	katika–nyumba–ya	ambazo	Daudi	za–mfalme	ambazo	vigao	na–
H0430			H1732	H4428		H7982	H0853

Yehoyada, kuhani, hakuwa amezuilia mojawapo ya zamu zao. Kisha Yeliyadaya, kuhani, akaleta kwa maakida mikuki na ngao ndogo na kubwa zilizokuwa za mfalme Daudi ambazo zilikuwa katika nyumba ya Mungu.

10

בְּיָדוֹ	שִׁלְחָו	וְאִישׁ	הָעָם	כָּל־	אֶת־	וַיַּעֲמֵד
mkononi–mwake	silaha–yake	kila–mtu	watu	watu–wote	–	Na–akawaweka
H3027	H7973	H0376		H3605	H0853	H5975

הַשְּׂמָאלִית	הַבַּיִת׃	כֶּתֶף	עַד־	הַיְמָנִית׃	הַבַּיִת	מִכֶּתֶף
wa–kushoto	nyumba–ile	upande–wa	hadi–	wa–kulia	nyumba–ile	kutoka–upande–wa
H8042		H3802	H5704	H3233		H3802

סָבִיב׃	הַמֶּלֶךְ	עַל־	וְלַבַּיִת	לַמִּזְבֵּחַ
pande–zote	mfalme–huyo	kuzunguka–	na–kwa–nyumba	kwa–madhabahu
H5439	H4428			H4196

Yehoyada akawaleta wanajeshi wote, kila mtu na mkuki wake katika mkono wake, upande wa kulia wa hekalu hadi upande wa kushoto wa hekalu, pembeni mwa madhabahu na hekalu, wakimzunguka mfalme.

11

וְאֶת־	הַנֵּזֶר׃	אֶת־	עָלָיו׃	וַיִּתְּנוּ	הַמֶּלֶךְ	בֶּן־	אֶת־	וַיּוֹצִיאוּ
na–	taji	–	juu–yake	na–wakamwekea	mfalme–huyo	mwana–wa	–	Na–wakamtoa
H0853	H5145	H0853		H5414	H4428		H0853	H3318

וּבָנָיו	יְהוֹיָדָע	וַיִּמְשָׁחֻהוּ	אֹתוֹ	וַיַּמְלִיכוּ		הָעֵדוּת
na–wana–wake	Yehoyada	na–wakampaka–mafuta	yeye	na–wakamfanya–mfalme		ushuhuda
	H3077	H4886	H0853			H5715

ס	הַמֶּלֶךְ׃	יְחִי	וַיֹּאמְרוּ	
¶	mfalme	Aishi	na–wakasema	
	H4428	H2421	H0559	

Kisha wakamleta nje mwana wa mfalme, wakaiweka taji juu yake, na kumpa agano la sheria. Kisha wakamfanya mfalme, na Yehoyda na wanaye wakampaka mafuta. Kisha wakasema, “Aishi maisha marefu mfalme.”

12

אֶת־	וְהַמְהַלְלִים	הָרָצִים	הָעָם	קוֹל	אֶת־	עֲתַלְיָהוּ	וַתִּשְׁמַע	
–	na–wanaomsifu	wakimbiao	watu–wale	sauti–ya	–	Athalia	Na–akasikia	
H0853		H7323			H0853	H6271	H8085	

יְהוָה׃	בֵּית	הָעָם	אֶל־	וַתָּבוֹא	הַמֶּלֶךְ	
Yahwe	nyumba–ya	watu–hao	kwa–	na–akaja	mfalme–huyo	
H3068			H0413	H0935	H4428	

Athalia aliposikia kele za watu wakikimbia na kumsifu mfalme, akatoka ili awaone watu katika nyumba ya Yahwe.

13 וַתֵּרָא Na–akaona H7200 וְהִנֵּה na–tazama H2009 הַמֶּלֶךְ mfalme–huyo H4428 עוֹמֵד amesimama H5975 עַל־ kando–ya H5975 עַמּוּדוֹ nguzo–yake H5982 בַּמָּבוֹא mlangoni H3996
וְהַשָּׂרִים na–wakuu H8269 וְהַחֲצֹצְרוֹת na–tarumbeta H2689 עַל־ kando–ya H4428 הַמֶּלֶךְ mfalme–huyo H4428 וְכָל־ na–watu–wote–wa H3605 עַם watu–wa H0776 הָאָרֶץ nchi H0776
וְתוֹקֵעַ na–wanapiga H8628 בַּחֲצֹצְרוֹת tarumbeta H2689 וְהַמְשֹׁרְרִים na–waimbaji H7891 בִּכְלֵי kwa–vyombo–vya H3627 הַשִּׁיר wimbo H3627 שָׁמֵחַ wanafurahi H8056
וּמוֹדִיעִים na–waliokuwa–wakiongoza H3045 לְהַלֵּל kusifa H3045 וַתִּקְרַע na–akararua H7167 עֲתַלְיָהוּ Athalia H6271 אֶת־ – H0853 בִּגְדֶּיהָ mavazi–yake H0853 וַתֹּאמֶר na–akasema H0559 קֶשֶׁר Uhaini H7195
קֶשֶׁר׃ uhaini H7195 ס ¶

na akaangalia, na, tazama, mfamle alikuwa amesimama karibu na nguzo yake katika lango la, kuingilia na maakida na wapuliza tarumbeta walikuwa karibu na mfame. Watu wote wa nchi walikuwa wakifurahia na kupuliza tarumbeta na waimbaji walikuwa wakipiga vyombo vya muziki na kuongoza nyimbo za kusifu. Kisha Athalia akayararua mavazi yake na kupiga kelele. “Fitina! Fitina!”

14 וַיּוֹצֵא Na–akawatoa H3318 יְהוֹיָדָע Yehoyada H3077 הַכֹּהֵן kuhani–yule H3548 אֶת־ – H3548 שָׂרֵי wakuu–wa H8269 הַמֵּאוֹת mamia H3967 פְּקוּדֵי waliowekwa–juu–ya H2428 הַחַיִל jeshi H2428
וַיֹּאמֶר na–akawaambia H0559 אֲלֵהֶם wao H0413 הוֹצִיאוּהָ Mtoeni H3318 אֶל־ nje–ya H0413 מִבֵּית kutoka–nyumba–ile H7713 הַשְּׂדֵרוֹת safu H7713 וְהַבָּא na–yeyote–anayemfuata H0935
אַחֲרֶיהָ nyuma–yake H4191 יוּמַת atauawa H4191 בְּחֶרֶב kwa–upanga H2719 כִּי kwa–sababu H3808 אָמַר alisema H0559 הַכֹּהֵן kuhani–yule H3548 לֹא msi H3808 תְּמִיתוּהָ muue H4191
בֵּית katika–nyumba–ya H3068 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Kisha Yehoyada, kuhani, akawaleta nje maakida wa mamia waliokuwa juu ya jeshi na kusema, “Mleteni nje kati ya safu, yeyote atakayemfuata, auwawe kwa upanga.” kwa maana kuhani alikwishasema, “Msimuue katika nyumba ya Yahwe.”

15 וַיָּשִׂימוּ Na–wakamshika H7760 לָהּ yeye H7760 יָדַיִם mikono H3027 וַתָּבוֹא na–akaja H0935 אֶל־ kwenye– H0935 מְבוֹא mlango–wa H3996 שַׁעַר־ lango–la H8179 הַסּוּסִים farasi H8179 בֵּית nyumba–ya H1004
הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וַיְמִיתוּהָ na–wakamuua H4191 שָׁם׃ huko H8033 פ ¶

Kwa hiyo wakafanya njia kw ajili yake, na akaenda kwenye nyumba ya mfalme kupita njia ya Lango la Farasi, na huko wakamuuwa.

16 וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית אגנו בֵּינוֹ וּבֵין כָּל־ הָעָם וּבֵין נַכְתִּיָּה׃ לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה׃ מַלְכְּךָ מפלמה־הויו
Na-akafanya Yehoyada agano kati yake na-kati-ya watu wote watu na-kati-ya kati-yake agano Yehoyada Na-akafanya
H3772 H3077 H1285 H0996 H0996 H3605 H0996 H3068 H1961 H4428

kisha Yehoyada alifanya agano kati yake mwenyewe, watu wote, na mfalme, kwamba watakuwa watu wa Yahwe.

17 וַיָּבֹאוּ הָעָם כָּל־ בֵּית־ הַבַּעַל וַיִּתְּצוּהוּ מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־ וַאֲבוֹמוה
Na-wakaingia watu wote nyumba-ya Baali na-wakaibomoa madhabahu-yake na-
H0935 H3605 H5422 H0853 H4196

לִפְנֵי הָרְגוּ הַבַּעַל כֹּהֲנֵי מַתָּן וְאֶת שִׁבְרוּ צְלָמָיו וְאֶת־
mbele-ya wakamuua Baali kuhani-wa Matani na- wakavunja sanamu-zake na-
H6440 H2026 H3548 H4977 H0853 H7665 H6754 H0853

הַמִּזְבְּחוֹת׃
madhabahu
H4196

Kwa hiyo watu wote wakaenda kwenye nyumba ya Baali na kuiangusha chini. wakazivunja vipande vipande madhabahu za Baali na sanamu zake, na wakamuua Matani, kuhani wa Baali, mbele ya madhabahu hizo.

18 וַיָּשֶׂם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹּת בֵּית יְהוָה בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
Na-akaweka Yehoyada usimamizi-wa nyumba-ya Yahwe chini-ya makuhani Walawi
H3077 H6486 H1004 H3068 H3027 H3548 H3881

עֹלוֹת לְהַעֲלוֹת יְהוָה בֵּית עַל־ דָּוִיד חָלַק אֲשֶׁר
sadaka-za-kuteketezwa kutoa Yahwe nyumba-ya juu-ya Daudi aliwagawanya ambao
H5927 H3068 H1732

עַל וּבְשִׁיר בְּשִׂמְחָה מֹשֶׁה בְּתוֹרַת כַּכָּתוּב יְהוָה
kwa- na-kwa-nyimbo kwa-furaha Musa katika-sheria-ya kama-ilivyoandikwa za-Yahwe
H8057 H4872 H8451 H3789 H3068

דָּוִיד׃ יְדֵי
Daudi mikono-ya
H1732 H3027

Yehoyada akateua wakuu kwa ajili ya nyumba ya Yahwe chini ya mkono wa makuhani, ambao walikuwa Walawi, ambao Daudi alikuwa amewapanga kwenye nyumba ya Yahwe, ili wamtolee Yahwe sadaka za kuteketezwa, kama ilivyoandikwa katika sheria ya Musa, pamoja na kushangilia na kuimba, kama alivyotoa maelekezo Daudi.

19 וַיַּעֲמֵד הַשֹּׁעֲרִים עַל־ שַׁעֲרֵי בֵּית יְהוָה וְלֹא־ יָבֹא
Na-akawaweka walinzi katika- malango-ya nyumba-ya Yahwe na-hata- aingie
H5975 H7778 H7778 H8179 H3068 H3808 H0935

דָּבָר׃ לְכָל־ טָמֵא
jambo kwa-jambo-lolote aliye-najisi
H1697 H3605 H2931

Yehoyada akaweka walinzi katika malango ya nyumba ya Yahwe, ili kwamba kwa namna yoyote ile asiingie mtu asiyesafi.

20

בָּעָם	הַמּוֹשְׁלִים	וְאֶת־	הָאַדִּירִים	וְאֶת־	הַמַּאֲוֹת	שָׂרֵי	אֶת־	וַיַּקְהַ
wa–watu	watawala	na–	wakuu	na–	mamia	wakuu–wa	–	Na–akawachukua
	H4910	H0853	H0117	H0853	H3967	H8269	H0853	H3947

מִבֵּית	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וַיַּוֵּרֶד	הָאָרֶץ	עַם	כָּל־	וְאֵת	
kutoka–nyumba–ya	mfalme–huyo	–	na–akamleta	nchi	watu–wa	watu–wote–wa	na–	
	H4428	H0853	H3381	H0776		H3605	H0853	

אֶת־	וַיּוֹשִׁיבוּ	הַמֶּלֶךְ	בֵּית	הָעֶלְיוֹן	שַׁעַר	בְּתוֹךְ־	וַיָּבֹאוּ	יְהוָה
–	na–wakamketisha	mfalme	nyumba–ya	juu	lango–la	kupitia–	na–wakaingia	Yahwe
H0853	H3427	H4428			H8179	H8432	H0935	H3068

הַמַּמְלָכָה׃	כִּסֵּא	עַל	הַמֶּלֶךְ	
ufalme	kiti–cha–enzi–cha	juu–ya	mfalme–huyo	
H4467	H3678		H4428	

Yehoyada akachukua pamoja naye maakida wa mamia, watu wakubwa, watawala wa watu, na watu wote wa nchi. Akamleta chini mfalme kutoka kwenye nyumba ya Yahwe; watu wakaja kwenye nyumba ya mfalme kupitia Lango la juu na kumkalisha mfalme juu ya kiti cha enzi cha ufalme. (Baadhi ya maandiko ya ya kisasa yanasema, “wakamshusha chini mfalme”)

21

עֲתַלְיָהוּ	וְאֶת־	שָׁקְטָה	וְהָעִיר	הָאָרֶץ	עַם־	כָּל־	וַיִּשְׂמְחוּ	
Athalia	na–	ukatulia	na–mji–ule	nchi	watu–wa	watu–wote–wa	Na–wakafurahi	
H6271	H0853	H8252		H0776		H3605	H8055	

ס	בֶּחָרֶב׃	הֵמִיתוּ	
¶	kwa–upanga	wakamuua	
	H2719	H4191	

Kwa hiyo watu wote wa nchi wakafurahia, na mji wote ulikuwa kimya. Kuhusu Asa walikuwa wamemuua kwa upanga.

Chapter 24

1

מָלַךְ	שָׁנָה	וְאַרְבָּעִים	בִּמְלֹכוֹ	יֹאָשׁ	שָׁנִים	שֶׁבַע	בֶּן־	
alitawala	miaka	na–miaka–arobaini	alipotawala	Yoashi	miaka	saba	mwenye–umri–wa	
	H8141	H0705		H3101	H8141	H7651		

שֶׁבַע׃מִבְאֵר	צִבְיָה	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִָם
kutoka–Beer-sheba	Sibia	mama–yake	na–jina–la	huko–Yerusalemu
H0884	H6645	H0517	H8034	H3389

Yoashi alikuwa na umri wa miaka saba alipoanza kutawala; akatawala kwa mika arobaini katika Yerusalemu. Jina la mama yake aliitwa Sibia wa Beer-sheba.

2

יְהוֹיָדָע	יְמֵי	כָּל־	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	יֹאָשׁ	וַיַּעַשׂ	
Yehoyada	siku–za	siku–zote–za	Yahwe	machoni–pa	yaliyo–sawa	Yoashi	Na–akafanya	
H3077	H3117	H3605	H3068		H3477	H3101		

הַכֹּהֵן׃
kuhani–yule
H3548

Yoashi alifanya yaliyo mema katika macho ya Yahwe siku zote za Yehoyada, yule kuhani.

3

וּבָנוֹת׃	בָּנִים	וַיִּוֹלֶד	שְׁתָּיִם	נָשִׁים	יְהוֹיָדָע	לוֹ	וַיִּשָּׂא־	
na–binti	wana	na–akazaa	wawili	wake	Yehoyada	yeye	Na–akamtwalia–	
H1323		H3205	H8147	H0802	H3077		H5375	

Yehoyada akajichukulia wake wawili kwa ajili yake, na akawa baba wa wana na mabinti.

בֵּית	אֶת־	לְחַדֵּשׁ	יוֹאָשׁ	לֵב	עִם־	הָיָה	אַחֲרֵיכֵן	וַיְהִי	4
nyumba-ya	–	kuikarabati	Yoashi	moyo-wa	pamoja-na	ilikuwa	baada-ya-hili	Na-ikawa	
	H0853	H2318	H3101			H1961		H1961	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Ikawa baada ya haya, kwamba Yoashi aliamua kuitengeneza nyumba ya Yahwe.

לְעָרֶי	צְאוּ	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	וְהַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	אֶת־	וַיְקַבֵּץ		5
katika-miji-ya	Nendeni	wao	na-akawaambia	na-Walawi	makuhani	–	Na-akawakusanya		
	H3318		H0559	H3881	H3548	H0853	H6908		

בֵּית	אֶת־	וּלְחַזֵּק	כֶּסֶף	יִשְׂרָאֵל	מִכָּל־	וְקִבְצוּ	יְהוּדָה	
nyumba-ya	–	kuiimarisha	fedha	Israeli	kutoka-Israeli-wote	na-kusanyeni	Yuda	
	H0853	H2388	H3701	H3478	H3605	H6908	H3063	

וְלֹא	לַדָּבָר	תְּמַהֲרוּ	וְאַתֶּם	בְּשָׁנָה	שָׁנָה	מִדֵּי	אֱלֹהֵיכֶם	
lakini-hawaku	jambo-hili	harakisheni	na-ninyi	kwa-mwaka	mwaka	kila-	Mungu-wenu	
H3808	H1697			H8141	H8141	H1767	H0430	

הַלְוִיִּם׃	מְהַרוּ
Walawi	harakisha
H3881	

Akawakusanya pamoja makuhani na Walawi, na kusema kwao, “ Nendeni nje kila mwaka kwenye miji ya Yuda na kukusanya fedha kutoka Israeli yote kwa ajili ya kuikarabati nyumba ya Mungu wenu. Hakikisheni kwamba mnaanza haraka.” Walawi hawakufanya kitu kwanza.

לֹא־	מַהֲרוּ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	הָרֹאשׁ	לִיהוֹיָדָע	הַמֶּלֶךְ	וַיִּקְרָא	6
huku-	Kwa-nini	yeye	na-akamwambia	mkuu-huyo	Yehoyada	mfalme-huyo	Na-akamwita	
H3808	H4069		H0559		H3077	H4428	H7121	

מֹשֶׁה	מַשְׂאַת	אֶת־	וּמִירוּשָׁלַם	מִיהוּדָה	לְהָבִיא	הַלְוִיִּם	עַל־	דָּרַשְׁתָּ
Musa	kodi-ya	–	na-kutoka-Yerusalemu	kutoka-Yuda	kuleta	Walawi	kuhusu-	kuwahoji
H4872	H4864	H0853	H3389	H3063	H0935	H3881		H1875

הָעֵדוּת׃	לְאֹהֶל	לְיִשְׂרָאֵל	וְהַקָּהָל	יְהוָה	עֶבֶד־	
ushuhuda	kwa-hema-la	Israeli	na-kusanyiko-la	Yahwe	mtumishi-wa	
H5715	H0168	H3478	H6951	H3068	H5650	

Kwa hiyo mfalme akamuita Yehoyada, yule kuhani, na kumwambia, “Kwa nini hukuwaagiza Walawi kuleta kutoka Yud na Yerusalemu kodo iliyoagizwa na Musa mtumishi wa Yahwe na kusanyiko la Israeli, kwa ajili ya amri za hema ya agano?”

הָאֱלֹהִים	בֵּית	אֶת־	פָּרְצוּ	בָּנֶיהָ	הַמִּרְשַׁעַת	עֲתַלְיָהוּ	כִּי	7
Mungu	nyumba-ya	–	waliivamia	wana-wake	mwovu-huyo	Athalia	Kwa-sababu	
H0430		H0853	H6555		H4849	H6271		

לַבְּעָלִים׃	עָשׂוּ	יְהוָה	בֵּית־	קָדְשֵׁי	כָּל־	וְגַם	
kwa-Mabaali	walivifanya	Yahwe	nyumba-ya	vitu-takatifu-vya	vitu-vyote-vya	na-pia	
		H3068		H6944	H3605	H1571	

Kwa maana wana wa Athalia, yule mwanamke muovu, walikuwa wameivunja nyumba ya Mungu na kuwapa Mabaali vitu vyote vitakatifu vya nyumba ya Yahwe.

8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אֲרוֹן אֶחָד וַיִּתְּנֻהוּ בִּשְׁעַר בֵּית־ יְהוָה׃ חוּצָה׃

Na-akasema mfalme-huyo na-wakatengeneza sanduku moja na-wakaliweka katika-lango-la nyumba-ya Yahwe nje

H0559 H4428 H6213 H0727 H0259 H5414 H8179 H1004 H3068 H2351

Kwa hiyo mfalme aliamuru, na wakatengeneza kasha na kulileta nje kwenye lango kwenye nyumba ya Yahwe.

9 וַיִּתְּנוּ־ קוֹל בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם לְהָבִיא לַיהוָה מַשְׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד־ הָאֱלֹהִים עַל־ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר׃

Na-wakatangaza- sauti katika-Yuda na-katika-Yerusalemu kuleta kwa-Yahwe kodi-ya Musa mtumishi-wa Mungu juu-ya Israeli jangwani

H5414 H6963 H3063 H3389 H0935 H3068 H4864 H4872 H5650 H0430 H5921 H3478 H4057

Kisha wakafanya tangazo katika Yuda na Yerusalemu, kwa ajili ya watu kuleta kwa Yahwe kodi aliyoiagiza Musa mtumishi wa Mungu juu ya Israeli jangwani.

10 וַיִּשְׂמְחוּ כָּל־ הַשָּׂרִים וְכָל־ הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לְכָלָה׃ עַד־ לָאָרוֹן

Na-wakafurahi wakuu wakuu-wote na-watu-wote watu na-wakaleta na-wakatupa katika-sanduku-lile hadi- kumaliza

H8055 H8269 H3605 H3605 H5971 H0935 H7993 H0727 H5704 H3615

Viongozi wote na watu wote wakafurahia na wakaleta fedha na kuiweka kwenye kasha hadi walipomaliza kulijaza.

11 וַיְהִי בְּעֵת הֵבִיא פְקֻדַּת הַמֶּלֶךְ אֶל־ יַד־ הָאָרוֹן וְכִרְאוֹתָם כִּי־ רַב הַכֶּסֶף וּבָא סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ וּפְקִיד כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְיָעֲרוּ אֶת־ הָאָרוֹן וַיִּשָּׂאֻהוּ וַיָּשִׁיבֻהוּ אֶל־ מְקֹמוֹ כָּה עָשׂוּ יוֹם וְיוֹם וַיֶּאֱסְפוּ־ כֶּסֶף לָרֹב׃

Na-ikawa wakati-wa kuleta mfalme-huyo usimamizi-wa kwenye- sanduku-lile – kuleta wakati-wa mfalme-huyo Walawi kwa-mkono-wa mwandishi-wa na-akaja fedha-ile nyingi kwamba- na-walipoona Walawi kwa-mkono-wa

H1961 H6256 H0935 H3701 H7230 H3588 H7200 H3881 H3027 H5608 H0935 H3701 H7227 H3588 H6168 H4399 H3548 H6496 H4428 H3117 H3117 H6213 H3541 H4725 H0413 H7725 H5375 H7230 H3701 H0622

Ikatokea kwamba kila lilipoletwa kasha kwa mikono ya Walawi kwa wakuu wa mfalme, na kila walipoona kwamba kulikuwa na fedha nyingi sana ndani yake, waandishi wa mfalme na mkuu wa kuhani mkuu walikuja, kulihamishia fedha kasha, na kulirudisha sehemu yake. Walifanya hivyo siku baada siku, wakikusanya kiasi kikubwa cha fedha.

12 וַיִּתְּנֵהוּ נַעֲכָוָה מַלְאֲכֵי עֹשֵׂה עֲבוֹדַת
Na-akawapa Na-Yehoyada mfalme-huyo kwa- wafanyaji-wa kazi-ya huduma-ya
H5414 H3077 H4428 H0413 H4399 H5656

בֵּית־ יְהוָה וַיְהִיוּ שֹׂכְרִים חֹצְבִים וְחָרָשִׁים לְחַדֵּשׁ
nyumba-ya Yahwe na-wakaajiri wakiajiri wachongaji-mawe na-mafundi kuikarabati
H3068 H1961 H2672 H2796 H2318

בֵּית יְהוָה וְגַם בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת לְחַזֵּק אֶת־ בֵּית
nyumba-ya Yahwe na-pia chuma na-shaba kuiimarisha – nyumba-ya
H3068 H1571 H1270 H2796 H2388 H0853

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Mfalme na Yehoyada akawapa zile fedha wale waliofanya kazi ya kuhudumu katika nyumba ya Yahwe, Watu hawa waliwaajiri waashi na maseremala ili waijenge nyumba ya Yahwe, na pia wale waliofanya kazi katika chuma na shaba.

13 וַיַּעֲשׂוּ הַמְּלָאכָה עֹשֵׂי מַלְאֲכָה אֲרוּכָה וַתַּעַל לַמְּלָאכָה
Na-wakafanya wafanyakazi-wale kazi-ile uponyaji na-ikaendelea kazi-ile kwa-kazi-ile
H4399 H4399 H0724 H5927 H4399

וַיַּעֲמֵידוּ בֵּית הָאֱלֹהִים עַל־ כְּתָכְנִתּוֹ בְּיָדָם וַיְאַמְּצֵהוּ׃
na-wakaiweka nyumba-ya Mungu katika- hali-yake-ya-asili kwa-mikono-yao na-wakaimarisha
H5975 H0853 H0430 H0430 H4971 H3027 H0553

Kwa hiyo wafanya kazi wakafanya kazi, na kazi ya kukarabati ikasonga mbele mikononi mwao; waakaisimamisha nyumba ya Mungu katika hali yake halisi na kuiimarisha.

14 וְכִכְלוֹתָם הֵבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיְהוֹיָדָע שְׁאָר כֶּסֶף
Na-walipomaliza wakaleta mbele-ya mfalme-huyo na-Yehoyada iliyobaki-ya fedha-ile
H3615 H0935 H6440 H4428 H3077 H7605 H3701

וַיַּעֲשׂוּ בְּכֵלֵי בֵית־ לִבְיָה כֵלִים וַיַּעֲלוּ תָמִיד עֹלוֹת
na-wakaitengenezea vyombo vya-nyumba-ya Yahwe vyombo-vya huduma na-kutoa-sadaka
H5927 H3627 H3068 H3627 H8335 H5927

וְכַפּוֹת וְכֵלִי וּבְזָהָב וְכֶסֶף וַיְהִיוּ מַעֲלִים כָּל־ יְמֵי יְהוֹיָדָע׃ פ
na-vijiko na-vyombo-vya dhahabu na-fedha na-walikuwa wakitoa siku-zote-za siku-za Yehoyada ¶
H3709 H3627 H2091 H3701 H1961 H5927 H3605 H3117 H3077

בְּבֵית־ יְהוָה תָּמִיד כָּל־ יְמֵי יְהוֹיָדָע׃ פ
katika-nyumba-ya Yahwe daima siku-zote-za siku-za Yehoyada ¶
H3068 H8548 H3605 H3117 H3077

Walipomaliza, wakaleta fedha zilizobaki kwa mfalme na Yehoyada. Fedha hizo zilitumika kutengenezea samani kwa ajili ya nyumba ya Yahwe, vyombo vya huduma na kutolea dhabihu—vijiko na vyombo vya dhahabu na fedha. Wakatoa sadaka za kuteketezwa bila kukomaa katika nyumba ya Yahwe kwa siku zote za Yehoyada.

15 וַיְזַקֵּן יְהוֹיָדָע וַיִּשְׂבַּע יָמִים וַיָּמָת מֵאָה
Na-akazeeka Yehoyada na-akashiba siku na-akafa mwenye-umri-wa mia-moja
H2204 H3077 H7646 H3117 H4191 H3967

בֶּן־ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמוֹתוֹ׃
umri-wa na-thelathini miaka alipokufa
H4191 H7970 H8141 H4194

Yehoyada akazeeka na alaaikuwa amejaa siku, na kisha akafa; alikuwa na umri wa mika 130 alipokufa.

16 וַיְקַבְּרֻהוּ בְּעִיר־ דָּוִיד עִם־ הַמְּלָכִים כִּי־ עָשָׂה טוֹבָה
Na-wakamzika katika-mji-wa Daudi pamoja-na wafalme kwa-sababu- alifanya mema
H6912 H1732 H4428

בְּיִשְׂרָאֵל וְעִם הָאֱלֹהִים וּבֵיתוֹ׃ ס
katika-Israeli na-kwa Mungu na-nyumba-yake ¶
H3478 H0430

Wakamzika katika aamji wa Daudi miongoni mwa wafalme, kwa sababu alikuwa amefanya mema katika Israeli, kwa Mungu, na kwa ajili ya nyumba ya Mungu,

17 וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹיָדָע בָּאוּ שָׂרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַמֶּלֶךְ
Na-baada-ya kifo-cha Yehoyada wakaja wakuu-wa Yuda na-wakamsujudia mfalme-huyo
H4194 H3077 H0935 H8269 H3063 H7812 H4428

אָז הִקְשִׁיבוּ הַמֶּלֶךְ לָהֶם׃
ndipo akawasikiliza mfalme-huyo wao
H0413 H4428 H8085

Sasa baada ya kifo cha Yehoyada, kiongozi wa Yuda akaja na kutoa heshima kwa mfalme. Kisha mfalme akawasikiliza.

18 וַיַּעַזְבוּ אֶת־ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ
Na-wakaacha -na- nyumba-ya Yahwe Mungu-wa baba-zao na-wakatumikia
H0853 H0853 H3068 H0430 H0001 H5647

אֶת־ הָאֲשֵׁרִים וְאֶת־ הָעֲצַבִּים וַיְהִי־ קֶצֶף עַל־ יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
nguzo-za-Ashera na- sanamu na-ikawa- ghadhabu juu-ya Yuda na-Yerusalemu
H0842 H0853 H6091 H1961 H7107 H3063 H3389

בְּאַשְׁמָתָם זֹאת׃
kwa-hatia-yao hii
H0819 H2063

Wakaiacha nyumba ya Yahwe, Mungu wa babu zao, na kuwaabudu miungu na maashera na sanamu. Ghadhabu ya Mungu ikaja juu ya Yuda na Yerusalemu kwa sababau ya hili kosa lao.

19 וַיִּשְׁלַח בָּהֶם נְבִאִים לַהֲשִׁיבָם אֶל־ יְהוָה וְהֵעִידוּ בָם
Na-akawatuma kwao manabii kuwarudisha kwa- Yahwe na-wakawashuhudia wao
H7971 H5030 H7725 H0413 H3068

וְלֹא הֶאֱזִינוּ׃ ס
lakini-hawaku sikiliza ¶
H3808 H0238

Bado akatuma manabii kwao ili kuwaleta tena kwake, Yahwe, manabii wakatangaza juu ya watu, lakini walipuuza kusikiliza.

20 וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת־זְכַרְיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן
Na-Roho-wa Mungu ilimvika – Zekaria mwana-wa Yehoyada kuhani-yule
H7307 H0430 H3847 H0853 H3077 H3548

וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים לָמָּה
na-akasimama juu-ya watu-hao na-akawaambia wao Hivyo asema Mungu Kwa-nini
H5975 H0559 H3541 H0559 H0430 H4100

אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי־עֲזַבְתֶּם
ninyi mnavunja – amri-za Yahwe na-hamta fanikiwa kwa-sababu- mmemwacha
H0853 H4687 H3068 H3808

אֶתְכֶם׃ וַיַּעֲזֹב יְהוָה אֶת־
ninyi na-atawaacha Yahwe –
H0853 H3068 H0853

Roho wa Mungu akaja juu ya Zekaria mwana wa Yehoyada, yule kuhani; Zekaria akasimama juu ya watu na kusema kwao, “Mungu anasema hivi: Kwa nini mnazivunja amri za Yahwe, ili kwamba msifanikiwe? Kwa kuwa mmemsahau Yahwe, pia amewasahau ninyi.”

21 וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בִּמְצַוַּת הַמֶּלֶךְ
Na-wakafanya-hila juu-yake na-wakampiga-mawe mawe kwa-amri-ya mfalme-huyo
H7194 H7275 H0068 H4687 H4428

בְּחֲצַר בֵּית יְהוָה׃
katika-ua-wa nyumba-ya Yahwe
H3068

Lakini wakapanga njama dhidi yake; kwa amri ya mfalme, wakampiga kwa mawe katika uwanja wa nyumba ya Yahwe.

22 וְלֹא־זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ חַסְדְּ אֲשֶׁר עָשָׂה
Na-hakukumbuka- Yoashi kukumbuka mfalme-huyo fadhili-ile ambayo alimfanyia
H3808 H2142 H3101 H4428 H2142 H0834 H6213

יְהוֹיָדָע אָבִיו וַיַּהַרֹג אֶת־בְּנוֹ וְכִמּוֹתָו אָמַר יֶרֶא
Yehoyada baba-yake na-akamuua – mwana-wake na-alipokufa alisema Aone
H3077 H0001 H2026 H0853 H1121 H4191 H0559 H7200

יְהוָה וְיִדְרֹשׁ׃ פ
Yahwe na-alipize ¶
H3068 H1875

Katika namna hii hii, Yoashi, yule mfalme, akapuuza ukarimu ambao Yehoyada, baba yake Zekaria, alikuwa amemfanyia.

23 וַיְהִי לִתְקוּפַּת הַשָּׁנָה עָלָה עָלָיו חֵיל אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל־
Na-ikawa mwisho-wa mwaka-ule lilipanda juu-yake jeshi-la Aramu na-wakaja dhidi-ya
H1961 H8622 H8141 H5927 H2426 H0758 H0935 H0413

יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־כָּל־שָׂרֵי הָעָם וְכָל־שְׁלָלָם
Yuda na-Yerusalemu na-wakawaangamiza – wakuu-wote-wa wakuu-wa watu-hao na-nyara-zote nyara-zao
H3063 H3389 H7843 H0853 H3605 H8269 H5971 H3605 H7998

שִׁלְּחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמֶשֶׂק׃ מֵעָם
kutoka-kwa-watu wakazipeleka kwa-mfalme-wa Damasko
H7971 H4428 H1834

Ikawa karibu mwisho wa mwaka, kwamba jeshi la Aramu wakaja juu yake Yoashi. Wakaja Yuda na Yerusalemu; wakawaua viongozi wote wa watu na kupeleka nyara zote kutoka kwao kwa mfalme wa Dameski.

24 כִּי בִמְצַעַר אֲנָשִׁים וּבָאוּ חֵיל אֲרָם וַיהוָה נָתַן
Kwa–sababu kwa–wachache watu lilikuja jeshi–la Aramu lakini–Yahwe alitia
H3588 H4705 H0376 H0935 H2426 H0758 H3068 H5414

בְּיָדָם הַמִּכְנוֹנִי בְּיַד יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
mikononi–mwao jeshi kubwa sana kwa–sababu walimwacha – Yahwe Mungu–wa
H3027 H2428 H7230 H3966 H3588 H5800 H0853 H3068 H0430

25 וּבְלֶכְתָּם מִמֻּנּוּ כִּי־עָזְבוּ אֹתוֹ יֹאָשׁ וְאֶת־בְּנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן רַבִּים מֵעָלָיו וַיִּתְקַשְׁרוּ עָלָיו בְּמַחֲלוֹיִם
Na–walipoondoka kutoka–kwake kwa–sababu– walimwacha yeye Yoashi na– baba–zao kwa–magonjwa
H3212 H4480 H5800 H3588 H0853 H3101 H0854 H0001 H4251

בִּדְמֵי בְנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּהַרְגֻהוּ עַל־מִטָּתוֹ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃ ס ¶
kwa–sababu–ya–damu–ya wana–wa Yehoyada kuhani–yule na–wakamuua juu–ya kitanda–chake na–akafa na–wakamzika katika–mji wa Daudi lakini–hawaku mzika katika–makaburi–ya wafalme
H1818 H1121 H3077 H3548 H2026 H5921 H4296 H4191 H6912 H3808 H1732 H5892 H6912 H6913 H4428

Katika muda ambao Waaramu walikuwa wameondoka, Yoashi alikuwa amejeruhiwa vikali. Watumishi wake wakapanga njama dhidi yake kwa sababu ya mauaji ya wana wa Yehoyada, yule kuhani. Wakamuua katika kitanda chake, na akafa; wakamzika katika mji wa Daudi, lakini siyo katika makaburi ya wafalme.

26 וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן־שִׁמְעָת הָעַמּוֹנִית וִיהוֹזָבָד בֶּן־שִׁמְרִית הַמּוֹאֲבִית׃
Na–hawa waliofanya–hila juu–yake Zabadi mwana–wa Shimethi Mwamoni–huyo na–Yehozabadi mwana–wa Shimrithi Mmoabu–huyo
H1931 H7194 H5921 H2066 H1121 H8100 H5985 H3075 H1121 H8116 H4125

Hawa walikuwa watu waliopanaga njama dhidi yake: Zabadi mwana wa Shimeathi, Mwamoni; na Yehozabadi mwana wa Shimrithi, Mwanamke Mmoabu.

27 וּבָנָיו וְעַל־רֹב מַשָּׂא הַמְּגִלָּה עַל־בֵּית הָאֱלֹהִים כְּתוּבִים עַל־מִדְרַשׁ סֵפֶר הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ ¶
Na–wana–wake na–wingi–wa mzigo–ule juu–yake na–ujenzi–wa nyumba–ya
H1121 H6440 H7227 H4853 H5921 H3820 H1129

Mungu wa–katika– kitabu–cha wafalme tazama–yamo yameandikwa ufafanuzi–wa katika– Mungu
H0430 H5921 H5612 H4428 H2009 H3789 H4097 H5921 H0430

mahali–pake mwana–wake Amazia
H8478 H1121 H0558

Sasa matukio kuhusu wanaye, unabii muhimu uliokuwa umesemwa kumhusu yeye, na kujengwa tena kwa nyumba ya Mungu, ona, yameandikwa katika Kamusi ya kitabu cha wafalme. Amazia mwanaye, akawa mfalme katika nafasi yake.

Chapter 25

שָׁנָה	וָתֵשַׁע	וְעֶשְׂרִים	אֲמַצְיָהוּ	מָלַךְ	שָׁנָה	וְחָמֵשׁ	עֶשְׂרִים	בֶּן־	1
miaka	na–tisa	na–ishirini	Amazia	alitawala	miaka	na–tano	ishirini	mwenye–umri–wa	
H8141	H8672	H6242	H0558		H8141	H2568	H6242		

מִירוּשָׁלָ͏ִם׃	יְהוֹעַדָּן	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלָ͏ִם	מָלַךְ
kutoka–Yerusalemu	Yehoadadani	mama–yake	na–jina–la	huko–Yerusalemu	alitawala
H3389	H3086	H0517	H8034	H3389	

Amaza alikuwa na umri wa amiaka ishirini na na tano alipoanza kutawala; alitawala miaka ishini na tisa katika Yerusalemu. Jina la mama yake lilikuwa Yehoadani, wa Yerusalemu.

שָׁלֵם׃	בְּלֵבָב	לֹא	רַק	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	וַיַּעַשׂ	2
mkamilifu	kwa–moyo	si	lakini	Yahwe	machoni–pa	yaliyo–sawa	Na–akafanya	
H8003	H3824	H3808	H7535	H3068		H3477		

Alifanya yaliyokuwa sahihi katika macho ya Yahwe, lakini siyo kwa moyo uliojitoa kikamilifu.

עֲבָדָיו	אֶת־	וַיַּהַרְגוּ	עָלָיו	הַמַּמְלָכָה	חָזְקָה	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי	3
watumishi–wake	–	na–akawaua	juu–yake	ufalme–ule	ulipoimarika	wakati	Na–ikawa	
H5650	H0853	H2026		H4467	H2388		H1961	

אָבִיו׃	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	הַמַּכִּים
baba–yake	mfalme–huyo	–	waliompiga
H0001	H4428	H0853	H5221

Ikawa kwamba mapema utawala wake ulipokuwa umeimarika, aliwaua watumishi ambao walikuwa wamemuua baba yake, mfalme.

בַּתּוֹרָה	כַּכָּתוּב	כִּי	הֵמִית	לֹא	בְּנֵיהֶם	וְאֶת־		4
katika–sheria	kama–ilivyoandikwa	kwa–sababu	kuwaua	hakuwaua	wana–wao	Lakini–		
H8451	H3789		H4191	H3808		H0853		

אָבוֹת	יָמוּתוּ	לֹא־	לֵאמֹר	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	מֹשֶׁה	בְּסֵפֶר
baba	kufa	Hawata	kusema	Yahwe	aliamuru	ambayo–	Musa	katika–kitabu–cha
H0001	H4191	H3808	H0559	H3068	H6680		H4872	

אִישׁ	כִּי	אָבוֹת	עַל־	יָמוּתוּ	לֹא־	וּבָנִים	בָּנִים	עַל־	
kila–mtu	bali	baba	kwa–sababu–ya	kufa	hawata	na–wana	wana	kwa–sababu–ya	
H0376		H0001		H4191	H3808				

פ	יָמוּתוּ׃	בְּחֶטְאוֹ	
¶	atakufa	kwa–dhambi–yake	
	H4191	H2399	

Lakini hakuwaua watoto wa wale wauaji, bali alitenda kama kama ilivyoaandikwa katika sheria, katika kitabu cha Musa, kama Yahwe alivyokuwa ameamru. “Baba hatajuta kwa ajili ya watoto, wala watoto hawatakufa kwa ajili ya baba zao. Badala yake, kila mtu lazima afe kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe”.

אָבוֹת	לְבֵית־	וַיַּעֲמִידֵם	יְהוּדָה	אֶת־	אֲמַצְיָהוּ	וַיִּקָּבֵץ		5
baba	kwa-nyumba-za	na-akawaweka	Yuda	–	Amazia	Na-akawakusanya		
H0001		H5975	H3063	H0853	H0558	H6908		

וּבִנְיָמִן	יְהוּדָה	לְכָל־	הַמֵּאוֹת	וּלְשָׁרֵי	הָאֲלָפִים	לְשָׂרֵי	
na-Benyamini	Yuda	kwa-Yuda-wote	mamia	na-kwa-wakuu-wa	maelfu	kwa-wakuu-wa	
H1144	H3063	H3605	H3967	H8269	H0505	H8269	

מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ־	וַיִּמְצָאֵם	וַמַּעְלָה	שָׁנָה	עֶשְׂרִים	לְמִבֶּן	וַיִּפְקְדֵם	
elfu	mia-tatu-	na-akawapata	na-zaidi	miaka	ishirini	kuanzia-umri-wa	na-akawahesabu	
H3967	H7969	H4672	H4605	H8141	H6242			

וְצִנָּה׃	רֹמַח	אֹחֵז	צָבָא	יוֹצֵא	בָּחוּר	אֶלֶף
na-ngao	mkuki	wanaoshika	vitani	wanaotoka	vijana	elfu
	H7420	H0270		H3318	H0977	H0505

Aidha, Amazia aliwakusanya Yuda pamoja, na akawaandikisha kwa kufuata nyumba za babu zao, chini ya maakida wa maelfu na maakida wa mamia —wote wa Yuda na wa Benyamini. Akawahesabu kuanzia wa mika ishirini na kuendelea, na akawaona wako 300, 000 wanaume waliochaguliwa, wawezaoa kwenda vitani, walioweza kushika mkuki na ngao.

כִּכַּר־	בְּמֵאָה	חֵיל	גִּבּוֹר	אֶלֶף	מֵאָה	מִיִּשְׂרָאֵל	וַיִּשְׂכֹּר	6
talanta-za	kwa-talanta-mia	hodari	mashujaa	elfu	elfu-mia	kutoka-Israeli	Na-akaajiri	
H3603	H3967	H2428	H1368	H0505	H3967	H3478		

כֶּסֶף׃
fedha
H3701

Pia alikodi wanaume wa kupigana 100, 000 kutoka Israeli kwa fedha mia moja.

צְבָא	עִמְּךָ	יָבֹא	אַל־	הַמֶּלֶךְ	לֵאמֹר	אֵלָיו	בָּא	הָאֱלֹהִים	וְאִישׁ	7
jeshi-la	pamoja-nawe	lete	usi-	Mfalme	kusema	kwake	akaja	Mungu	Na-mtu-wa	
		H0935	H0408	H4428	H0559	H0413	H0935	H0430	H0376	

אֶפְרָיִם׃	בְּנֵי	כֹּל	יִשְׂרָאֵל	עִם־	יְהוָה	אֵין	כִּי	יִשְׂרָאֵל	
Efraimu	wana-wa	yaani-wote-wa	Israeli	pamoja-na	Yahwe	hayupo	kwa-sababu	Israeli	
H0669		H3605	H3478		H3068	H0369		H3478	

Lakini mtu wa Mungu alikuja kwake na kusema, “ Mfalme, usiliache jeshi la Istaeli kwenda nawe, kwa maana Yahwe hayupo pamoja na Israeli -wala na mtu Yeyote wa Efraimu.

יַכְשִׁילְךָ	לַמִּלְחָמָה	חֲזַק	עָשָׂה	אַתָּה	בָּא	אִם־	כִּי	8
atakuangusha	kwa-vita	kuwa-hodari	fanya	wewe	utakwenda	kama-	Kwa-sababu	
H3782	H4421	H2388			H0935			

וּלְהַכְשִׁיל׃	לַעְזוֹר	בֵּאלֹהִים	כֹּחַ	יֶשׁ־	כִּי	אוֹיֵב	לִפְנֵי	הָאֱלֹהִים
na-kuangusha	kusaidia	Mungu	nguvu	ana-	kwa-sababu	adui	mbele-ya	Mungu
H3782	H5826	H0430		H3426		H0341	H6440	H0430

Lakini hata kama mtaenda na mkiwa wenye ushupavu na imara katika vita, Mungu atawatupa chini mbele ya adui, kwa maana Mungu ana nguvu za kusaidia, na nguvu za kurusha chini”.

9 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 לְאִישׁ kwa-mtu-wa H0376 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 וּמַה־ Na-ni-nini- H4100 לַעֲשׂוֹת kufanya H6213 לְמֵאַת kwa-talanta-mia H3967

יֵשׁ Ana H3426 הָאֱלֹהִים Mungu H0430 אִישׁ mtu-wa H0376 וַיֹּאמֶר Na-akasema H0559 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לִגְדוּד jeshi-la H1416 נָתַתִּי nimewapa H5414 אֲשֶׁר ambazo H0834 הַכֹּכָר talanta-hizo H3603

מִזֶּה׃ kuliko-hivi H2088 הַרְבֵּה zaidi H7235 לְךָ wewe H0000 לָתֵת kukupa H5414 לַיהוָה Yahwe H3068

Amazia akasema kwa mtu wa Mungu, “Lakini tutafanyaje kuhusu talanta mia moja nilizowapa jeshi la Israeli?” Mtu wa Mungu akajibu, Yahwe anauwezo wa kukupa vingi zaidi kuliko hivyo.”

10 וַיַּבְדִּילֵם Na-akawatenga H0914 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 לַהֲגְדוּד jeshi-lile H1416 אֲשֶׁר־ ambalo- H0834 בָּא lilikuja H0935 אֵלָיו kwake H0413 מֵאֶפְרַיִם kutoka-Efraimu H0669 לָלֶכֶת kwenda H3212

בְּחֲרִי־ kwa-hasira- H2750 לִמְקוֹמָם mahali-pao H4725 וַיָּשׁוּבוּ na-wakarudi H7725 בִיהוּדָה dhidi-ya-Yuda H3063 מְאֹד sana H3966 אַפָּם hasira-yao H0639 וַיִּחַר na-ikawaka H2734 לִמְקוֹמָם mahali-pao H4725

פ ¶ אָף׃ kali H0639

Kwa hiyo Amazia akalitenganisha jeshi lilokuja kwake kutoka Efraimu; akawarudisha nyumbani tena. Hivyo hasira yao iliwaka sana zidi ya Yuda, na walirudi nyumbani kwa hasara kali.

11 וַאֲמַצְיָהוּ Na-Amazia H0558 הִתְחַזֵּק akajiimarisha H2388 וַיִּנְהַג na-akawaongoza H5090 עַמּוֹ watu-wake H5971 וַיֵּלֶךְ na-akaenda H3212 גַּיְא Bonde-la H1516 הַמֶּלַח Chumvi H4417 אֶת־ – H0853

וַיַּךְ na-akawapiga H5221 אֶת־ – H0853 בְּנֵי־ wana-wa H1121 שֵׂעִיר Seiri H8165 עֲשֶׂרֶת elfu-kumi H6235 אֲלָפִים׃ elfu H0505

Amazia akajipa ujasiri na kuwaongoza watu wake kwenda nje kwenye bonde la chumvi, huko akawashinda wanaueme elfu kumi wa Seiri.

12 וַעֲשֶׂרֶת Na-elfu-kumi H6235 אֲלָפִים elfu H0505 חַיִּים hai H2416 שָׁבוּ waliwateka H7617 בְּנֵי wana-wa H1121 יְהוּדָה Yuda H3063 וַיְבִיאוּם na-wakawaleta H0935 לְרֹאשׁ juu-ya H7218

ס ¶ נִבְקָעוּ׃ wakapasuka H1234 וְכֻלָּם na-wote H3605 הַסֶּלַע mwamba-ule H5553 מֵרֹאשׁ־ kutoka-juu-ya H7218 וַיַּשְׁלִיכוּם na-wakawatupa H7993 הַסֶּלַע mwamba-ule H5553

Jeshi la Yuda likawachukua elfu kumi wengine wakiwa hai. Wakawapeleka juu ya mwamba na kuwarushwa chini kutoka huko, hivyo wote wakavunjika vunjika katika vipande.

13 וּבְנֵי Na-wana-wa H1121 הַגְּדוּד jeshi-lile H1416 אֲשֶׁר ambao H0834 הֵשִׁיב aliwarudisha H7725 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 מִלֶּכֶת kwenda-kutoka H3212 עִמּוֹ pamoja-naye H5973 לְבִלְתִּי vitani H1115

מֵהֶם kutoka-kwao H4480 וַיַּכּוּ na-wakawapiga H5221 חוֹרֹן־בֵּית Beth-horoni H1032 וְעַד־ hadi- H5704 מִשֹּׁמְרוֹן kutoka-Samaria H8111 יְהוּדָה Yuda H3063 בְּעָרֵי miji-ya H5892 וַיִּפְשְׁטוּ na-wakavamia H6584

ס ¶ רַבָּה׃ nyingi H7227 בִּזָּה nyara H0961 וַיָּבִיזוּ na-wakateka H0962 אֲלָפִים elfu H0505 שְׁלֹשֶׁת elfu-tatu H7969

Lakini watu wa jeshi ambalo Amazia alilirudisha, ili kwamba wasiende naye vitani, wakauvamia mji Yuda kuanzia Somaria hadi Beth- horoni. Wakawapiga watu elfu tatu na kuwateka wengi sana.

14

אֶת־	וַיָּבֵא	אֲדוֹמִים	אֶת־	מֵהַכּוֹת	אֲמַצְיָהוּ	בָּוֹא	אַחֲרֵי	וַיְהִי
–	na–akaleta	Waedomu	–	kutoka–kuwapiga	Amazia	kuja	baada–ya	Na–ikawa
H0853	H0935	H0130	H0853	H5221	H0558	H0935		H1961

יִשְׁתַּחֲוֶה	וְלִפְנֵיהֶם	לֵאלֹהֵי	לוֹ	וַיַּעֲמֵידֵם	שֵׂעִיר	בְּנֵי	אֱלֹהֵי
akaabudu	na–mbele–yao	kama–miungu	kwake	na–akaisimamisha	Seiri	wana–wa	miungu–ya
H7812	H6440	H0430		H5975			H0430

יְקַטֵּר׃	וְלָהֶם
akafukiza–uvumba	na–kwao

Sasa ikawa kwamba baada ya Amazia kurudi kutoka kuwachinja Waedomu, akaileta miungu ya watu wa Seiri, na kuisimamisha iwe miungu yake. Akainama chini mbele ya hiyo miungu na kuitolea sadaka za uvumba.

15

וַיֹּאמֶר	נָבִיא	אֵלָיו	וַיִּשְׁלַח	בַּאֲמַצְיָהוּ	יְהוָה	אַף	וַיִּחַר־	
na–akasema	nabii	kwake	na–akamtuma	dhidi–ya–Amazia	Yahwe	hasira–ya	Na–ikawaka–	
H0559	H5030	H0413	H7971	H0558	H3068	H0639	H2734	

הִצִּילוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	הָעָם	אֱלֹהֵי	אֶת־	דָּרַשְׁתָּ	לָמָּה	לוֹ
kuwaokoa	haikuwaokoa–	ambayo	watu–hao	miungu–ya	–	uliwatafuta	Kwa–nini	kwake
H5337	H3808			H0430	H0853	H1875	H4100	

מִיָּדֶךָ׃	עַמָּם	אֶת־
kutoka–mkononi–mwako	watu–wao	–
H3027		H0853

Hivyo hasira ya Yahwe ikawaka zidi ya Amazia. Akamtuma nabii kwake, ambaye alisema, “Kwa nini umeitafuta miungu ya watu ambayo haikuwaokoa hata watu wake yenyewe zidi ya mkono wako?”

16

לַמֶּלֶךְ	הַלְיוֹעֵץ	לוֹ	וַיֹּאמֶר	אֵלָיו	בְּדַבְּרוֹ	וַיְהִי		
mfalme–huyo	Je–kama–mshauri–wa	kwake	na–akasema	yeye	alipomwambia	Na–ikawa		
H4428	H3289		H0559	H0413	H1696	H1961		

יָדַעְתִּי	וַיֹּאמֶר	הַנָּבִיא	וַיֶּחְדַּל	יָכוֹךְ	לָמָּה	לְךָ	חֲדַל־	נְתַנּוֹךְ
Najua	na–akasema	nabii–yule	Na–akaacha	wakupige	kwa–nini	wewe	Acha–	tulikuweka
H3045	H0559	H5030	H2308	H5221	H4100		H2308	H5414

וְלֹא	זֹּאת	עָשִׂיתָ	כִּי־	לְהַשְׁחִיתֶךָ	אֱלֹהִים	יָעַץ	כִּי־
na–hukusikiliza–	hili	umefanya	kwa–sababu–	kukuangamiza	Mungu	amekusudia	kwamba–
H3808	H2063			H7843	H0430	H3289	

פ	לַעֲצָתִי׃	שָׁמַעְתָּ
¶	shauri–langu	kusikiliza
	H6098	H8085

Akiwa kwamaba yule nabii alipokuwa anaongea naye, mfalme akamwambia, “Je, wewe tumekufanya kuwa mshauri wa mfalme? Acha! Kwa nini ujitakie kuuawa?” Kisha nabii akaacha na kusema, ninajua kwamba Mungu ameamua kukuangaamiza kwa sababu umefanya tendo hili na hujasikilisa ushauri wangu.”

17

בֶּן־ mwana–wa H3101 יוֹאָשׁ Yoashi H3101 אֶל־ kwa– H0413 וַיִּשְׁלַח na–akatuma H7971 יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 וַיִּתְעַצַּץ Na–akashauriana H3289

נִתְרָאֶה tuonane H7200)לְכָה(Njoo H1980]לְךָ[Njoo H1980 לֵאמֹר kusema H0559 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 יֵהוּא Yehu H3058 בֶּן־ mwana–wa יְהוֹאָחָז Yehoahazi H3059

פָּנִים׃ uso–kwa–uso H6440

Kisha Amazia akashauriana na washauri na kutuma wajumbe kwa Yehoashi mwana wa Yehoahazi mwana wa Yehu, mfalme wa Israel. akisema, “Njoni, tukutane uso kwa uso katika vita”.

18

לֵאמֹר kusema H0559 יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 אֶל־ kwa– H0413 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יוֹאָשׁ Yoashi H3101 וַיִּשְׁלַח Na–akatuma H7971

בַּלְּבָנוֹן katika–Lebanoni H3844 אֲשֶׁר ambao הָאֶרֶז mwerezi–ule H0730 אֶל־ kwa– H0413 שָׁלַח ulituma H7971 בַּלְּבָנוֹן katika–Lebanoni H3844 אֲשֶׁר ambao הַחוֹחַ Mwiba–ule H2336

חַיַּת mnyama–wa וַתַּעֲבֹר na–akapita לְאִשָּׁה kuwa–mke H0802 לִבְנִי kwa–mwana–wangu בִּתְּךָ binti–yako H1323 אֶת־ – H0853 תְּנָה־ Mpe– H5414 לֵאמֹר kusema H0559

הַחוֹחַ׃ mwiba–ule H2336 אֶת־ – H0853 וַתִּרְמֹס na–akaukanyaga H7429 בַּלְּבָנוֹן katika–Lebanoni H3844 אֲשֶׁר ambaye הַשָּׂדֶה mwitu

Lakini Yehoashi mfalme wa Israeli akatuma wajumbe kwa Amaziahi mfalme wa Yuda, akisema, Mbaruti uliokuwa Lebanoni ulituma ujumbe kwa mwerezi ulioko Lebanoni, ukisema, Mtoe binti yako kwa mwanangu awe mke wake; lakini akapita hayawani katika Lebanoni akatembea na kuukanyaga chini mbaruti.

19

עַתָּה Sasa H6258 לְהַכְבִּיד kujisifu H3513 לִבְּךָ moyo–wako וּנְשָׁאֲךָ na–umeinuliwa H5375 אֱדוֹם Edomu H0123 אֶת־ – H0853 הִכְּיתָ nimewapiga H5221 הִנֵּה Tazama H2009 אָמַרְתָּ Umesema H0559

אַתָּה wewe וְנָפַלְתָּ na–utaanguka H5307 בְּרָעָה katika–maafa תִּתְגָּרֶה ujilete–mwenyewe H1624 לָמָּה kwa–nini H4100 בְּבֵיתֶךָ nyumbani–kwako שְׁבָה kaa H3427

עִמָּךְ׃ pamoja–nawe וִיהוּדָה na–Yuda H3063

Umesema, 'Ona, nimeipiga Edomu,' na moyo wako umekuinua juu. Jipe fahari katika ushindi wako, lakini ukae nyumbani, kwa maana ni kwa nini ujisababishie matatizo mwenyewe na kuanguka, wote wewe na Yuda pamoja nawe?'

20

לְמַעַן ili H4616 הֹיא ilikuwa H1931 מֵהָאֱלֹהִים kutoka–kwa–Mungu H0430 כִּי kwa–sababu אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 שָׁמַע kusikiliza H8085 וְלֹא־ Lakini–hakusikiliza– H3808

אֱדוֹם׃ Edomu H0123 אֱלֹהֵי miungu–ya H0430 אֶת – H0853 דָּרְשׁוּ waliwatafuta כִּי kwa–sababu בִּיַּד mikononi H3027 תִּתָּם kuwatia H5414

Lakini Amazia hakusikiliza, kwa sababu tukio hili lilikuwa limetoka kwa Mungu, ili awatie Waisraeli katika mkono wa adui zao, kwa sababu walikuwa wametafuta ushauri kutoka kwa miungu ya Edomu.

21 וַיַּעַל Na–akapanda H5927 יוֹאָשׁ Yoashi H3101 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיִּתְרָאוּ na–wakaonana H7200 פָּנִים uso–kwa–uso H6440 הוּא yeye H1931 וַאֲמַצְיָהוּ na–Amazia H0558

מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 שֶׁמֶשׁבְּבֵית huko–Beth-shemeshi H1053 אֲשֶׁר ambayo לִיהוּדָה׃ ya–Yuda H3063

Kwa hiyo, Yehoashsi, mfalme wa Israeli, akavamia; yeye na Amazia, mfalme wa Yuda, wakakutana uso kwa uso huko Beth -shemishi, ulioko Yuda.

22 וַיִּנָּגֵף Na–akashindwa H5062 יְהוּדָה Yuda H3063 לִפְנֵי mbele–ya H6440 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וַיָּנֻסוּ na–wakakimbia H5127 אִישׁ kila–mtu H0376 לְאָהֳלָיו׃ kwenye–hema–yake H0168

Yuda akashindwa mbele za Israeli, na kila mtu akarudi nyumbani.

23 וְאֶת Na– H0853 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 בֶּן־ mwana–wa יוֹאָשׁ Yoashi H3101 בֶּן־ mwana–wa יְהוֹאָחָז Yehoahazi H3059 תָּפְשׂ alimkamata H8610

וַיְבִיאֻהוּ na–akamleta H0935 יְרוּשָׁלַ͏ִם Yerusalemu H3389 וַיִּפְרֹץ na–akabomoa H6555 יוֹאָשׁ Yoashi H3101 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 שֶׁמֶשׁבְּבֵית huko–Beth-shemeshi H1053

בְּחוֹמַת ukuta–wa H2346 יְרוּשָׁלַ͏ִם Yerusalemu H3389 מִשַּׁעַר kutoka–lango–la H8179 אֶפְרַ֫יִם Efraimu H0669 עַד־ hadi– H5704 שַׁעַר lango–la H8179 הַפִּנָּה Kona H6437 אַרְבַּע mikono–mia–nne H0702

מֵאוֹת mikono H3967 אַמָּה׃ mkono

Yehoashi, mfalme wa Israeli, akamkamata Amazia mwana wa Yehoashi mana wa Ahazia, mfalme wa Yuda, huko Beth - shemeshi. Akamleta Yerusalemu na kuuangusha chini ukuta wa Yerusalemu kuanzia Lango la Efraimu hadi kona ya Lango, umbali wa mikono mia nne.

24 וְכָל־ Na–dhahabu–yote H3605 הַזָּהָב dhahabu H2091 וְהַכֶּסֶף na–fedha H3701 וְאֶת na– H0853 כָּל־ vyombo–vyote H3605 הַכֵּלִים vyombo H3627 הַנִּמְצְאִים vilivyopatikana H4672

בְּבֵית־ katika–nyumba–ya הָאֱלֹהִים Mungu H0430 עִם־ pamoja–na עֹבֵד Obed-edomu H5654 אֱדֹם Edomu H5654 וְאֶת־ na– H0853 אֹצְרוֹת hazina–za H0214 בֵּית nyumba–ya

פ ¶ הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וְאֶת na– H0853 בְּנֵי mateka–wa הַתַּעֲרֻבוֹת dhamana H8594 וַיָּשָׁב na–akarudi H7725 שֹׁמְרוֹן׃ Samaria H8111

Akachukua dhahabu na fedha zote, vitu vyote vilivyoonekana akatika nyumba aya Mungu kwa Obedi Edomu, na vitu vya thamanai katika nyumba ya mfalme, na mateka pia, na akarudi Samaria.

25 וַיְחִי Na–akaishi H2421 אֲמַצְיָהוּ Amazia H0558 בֶּן־ mwana–wa יוֹאָשׁ Yoashi H3101 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 אַחֲרֵי baada–ya מוֹת kifo–cha H4194 יוֹאָשׁ Yoashi H3101

בֶּן־ mwana–wa יְהוֹאָחָז Yehoahazi H3059 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 חֲמֵשׁ miaka–kumi H2568 עֶשְׂרֵה na–mitano H6240 שָׁנָה׃ miaka H8141

Amazia mwana wa Yoashi, mfalme wa Yuda, aliishi miaka kumi na tano baada ya kifo cha Yehoashi, mwana wa Yehoahazi, mfalme wa Israeli.

הִנֵּם	הֲלֹא	וְהָאַחֲרוֹנִים	הָרִאשֹׁנִים	אֲמַצְיָהוּ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	26
tazama–yamo	Je–si	na–ya–mwisho	ya–kwanza	Amazia	mambo–ya	Na–mambo–mengine–ya	
H2009	H3808	H0314	H7223	H0558	H1697		

וְיִשְׂרָאֵל׃	יְהוּדָה	מַלְכֵי־	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים
na–Israeli	Yuda	wafalme–wa	kitabu–cha	katika–	yameandikwa
H3478	H3063	H4428			H3789

Kwa mambo mengingine kuhusu Amzia, mwanzo na mwisho, tazama, je, hayajaandikwa katika kitabu cha wafalme wa Israeli?

וַיַּקְשְׁרוּ	יְהוָה	מֵאַחֲרֵי	אֲמַצְיָהוּ	סָר	אֲשֶׁר־	וּמֵעֵת	27
na–wakafanya–hila	Yahwe	kutoka–kumfuata	Amazia	aligeuka	ambao–	Na–tangu–wakati	
H7194	H3068		H0558	H5493		H6256	

לָכִישָׁה	אַחֲרָיו	וַיִּשְׁלְחוּ	לָכִישָׁה	וַיָּנָס	בִּירוּשָׁלִַם	קֶשֶׁר	עָלָיו
Lakishi	nyuma–yake	na–wakatuma	Lakishi	na–akakimbilia	huko–Yerusalemu	hila	juu–yake
H3923		H7971	H3923	H5127	H3389	H7195	

שָׁם׃	וַיְמִיתֻהוּ
huko	na–wakamuua
H8033	H4191

Sasa kutoka wakati amabaoa Amazia aligeukia mbali asimfuate Yahwe, walianza kupanga njama zidi yake katika Yerusalemu. Akakimbilia Lachishi, lakini wakatuma watu nyuma yake wamfuate Lachishsi na walimuua huko.

בְּעִיר	אֲבֹתָיו	עִם־	אֹתוֹ	וַיְקַבְּרוּ	הַסּוּסִים	עַל־	וַיִּשָּׂאֻהוּ	28
katika–mji–wa	baba–zake	pamoja–na	yeye	na–wakamzika	farasi	juu–ya	Na–wakambeba	
	H0001		H0853	H6912			H5375	

יְהוּדָה׃
Yuda
H3063

Wakamleta juu ya farasis na wakamzika pamoja na babu zake kataika Mji wa Yuda.

Chapter 26

בֶּן־	וְהוּא	עֻזִּיָּהוּ	אֶת־	יְהוּדָה	עַם	כָּל־	וַיִּקָּחוּ	1
mwenye–umri–wa	na–yeye	Uzia	–	Yuda	watu–wa	watu–wote–wa	Na–wakamchukua	
	H1931	H5818	H0853	H3063		H3605	H3947	

אֲמַצְיָהוּ׃	אָבִיו	תַּחַת	אֹתוֹ	וַיַּמְלִיכוּ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	שֵׁשׁ
Amazia	baba–yake	mahali–pa	yeye	na–wakamfanya–mfalme	miaka	na–sita	kumi
H0558	H0001	H8478	H0853		H8141	H6240	H8337

Watu wote wa Yuda wakamchukua Uzia, ambaye alikuwa na aumri wa mika kumi na sita, na wakamfanya mfalme katika nafasi ya baba yake Amazia.

הַמֶּלֶךְ	שָׁכַב־	אַחֲרֵי	לַיהוּדָה	וַיָּשֶׁב	אֵילוֹת	אֶת־	בָּנָה	הוּא	2
mfalme–huyo	kulala–	baada–ya	kwa–Yuda	na–akairudisha	Elathi	–	aliujenga	Yeye	
H4428	H7901		H3063	H7725		H0853	H1129	H1931	

פ	אֲבֹתָיו׃	עִם־
¶	baba–zake	pamoja–na
	H0001	

Ndiye aliuyeijenga tena Elathi na kuurejesha kwa Yuda. Baada ya hapo mfalme akalala pamoja na babu zake.

וּשְׁתַּיִם	וַחֲמִשִּׁים	בְּמָלְכוֹ	עֻזִּיָּהוּ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	שֵׁשׁ	בֶּן־	3
na–miwili	na–miaka–hamsini	alipotawala	Uzia	miaka	na–sita	kumi	mwenye–umri–wa	
H8147	H2572		H5818	H8141	H6240	H8337		

מִן־	יְכָלְיָה(	]יכיליהן	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִָם	מָלַךְ	שָׁנָה
kutoka–	Yekolia	Yekolia	mama–yake	na–jina–la	huko–Yerusalemu	alitawala	miaka
	H3203	H3203	H0517	H8034	H3389		H8141

יְרוּשָׁלִָם׃
Yerusalemu
H3389

Uzia alikuwa na umri wa miaka kumi na sita alipoanza kutawala. Akatawala miaka ishirini na mabili katika Yerusalemu. Jina la mama yake lilikuwa Yekolia; alikuwa wa Yerusalemu.

אָבִיו׃	אֲמַצְיָהוּ	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	וַיַּעַשׂ	4
baba–yake	Amazia	fanya	alivyo–	kama–vile	Yahwe	machoni–pa	yaliyo–sawa	Na–akafanya	
H0001	H0558			H3605	H3068		H3477		

Akafanya yaliyokuwa sahihi katika macho ya Yahwe, akiufuata mfano wa baba yake, katika kila jamabo.

הָאֱלֹהִים	בִּרְאֹת	הַמֵּבִין	זְכַרְיָהוּ	בִּימֵי	אֱלֹהִים	לִדְרֹשׁ	וַיְהִי	5
Mungu	maono–ya	aliyeelewa	Zekaria	katika–siku–za	Mungu	akimtafuta	Na–alikuwa	
H0430	H7200	H0995		H3117	H0430	H1875	H1961	

ס	הָאֱלֹהִים׃	הִצְלִיחוֹ	יְהוָה	אֶת־	דָּרְשׁוֹ	וּבִימֵי	
¶	Mungu	alimfanikisha	Yahwe	–	kumtafuta–kwake	na–katika–siku–za	
	H0430		H3068	H0853	H1875	H3117	

Alijitoa kumtafuta Mungu katiaka siku za Zekaria, ambaye alimpa maelekezo kwa ajili ya kumtii Mungu. Kadri alivyomtafuta Yaahwe, Mungu alimfanikisha.

וְאֶת	גַּת	חוֹמַת	אֶת־	וַיִּפְרֹץ	בַּפְּלִשְׁתִּים	וַיְלַחֶם	וַיֵּצֵא	6
na–	Gathi	ukuta–wa	–	na–akabomoa	na–Wafilisti	na–akapigana	Na–akatoka	
H0853	H1661	H2346	H0853	H6555	H6430		H3318	

בְּאַשְׁדּוֹד	עָרִים	וַיִּבְנֶה	אַשְׁדּוֹד	חוֹמַת	וְאֶת	יַבְנֶה	חוֹמַת
katika–Ashdodi	miji	na–akajenga	Ashdodi	ukuta–wa	na–	Yabne	ukuta–wa
H0795		H1129	H0795	H2346	H0853	H2996	H2346

וּבַפְּלִשְׁתִּים׃
na–katika–Wafilisti
H6430

Uzia akaenda na kupigana zidi ya Wafilisti. Akaubomoa ukuta wa mji wa Gathi, Yabne, na Ashdodi; akajenga miji katika nchi ya Ashdodi na miongoni mwa Wafilisti.

הָעַרְבִים(	]הערביים	וְעַל־	פְּלִשְׁתִּים	עַל־	הָאֱלֹהִים	וַיַּעְזְרֵהוּ	7
Waarabu	Waarabu	na–dhidi–ya	Wafilisti	dhidi–ya	Mungu	Na–akamsaidia	
H6163	H6163		H6430		H0430	H5826	

וְהַמְעוּנִים׃	בְּגוּר־בָּעַל	הַיֹּשְׁבִים
na–Wameuni	huko–Gur-baali	waliokuwa–wakikaa
H4586	H1485	H3427

Mungu aakaamsaidia zidi ya Wafilist, zidi ya Waarabu waliokuwa wakiishi Gur - baali, na zidi ya Wameuni.

מִצְרַיִם	לְבוֹא	עַד־	שְׁמוֹ	וַיֵּלֶךְ	לְעֻזִּיָּהוּ	מִנָּחָה	הָעַמּוֹנִים	וַיִּתְּנוּ	8
Misri	kufikia	hadi–	jina–lake	na–likaenea	kwa–Uzia	kodi	Waamoni	Na–wakatoa	
H4714	H0935	H5704	H8034	H3212	H5818	H4503	H5984	H5414	

לְמָעְלָה׃	עַד־	הֶחֱזִיק	כִּי
sana	hadi–	aliwa–hodari	kwa–sababu
H4605	H5704	H2388	

Waamoni wakalipa kodi kwa Uzia, na umaarufu wake ukaenea, hata kufika maingilio ya Misiri, kwa sababu alikuwa ameanza kuwa maarufu.

שָׁעַר	וְעַל־	הַפִּנָּה	שָׁעַר	עַל־	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	מִגְדָּלִים	עֻזִּיָּהוּ	וַיִּבֶן	9
lango–la	na–katika–	Kona	lango–la	katika–	huko–Yerusalemu	minara	Uzia	Na–akajenga	
H8179		H6438	H8179		H3389	H4026	H5818	H1129	

וַיְחַזְּקֵם׃	הַמִּקְצוֹעַ	וְעַל־	הַגָּיְא
na–akaimarisha	Pembe	na–katika–	Bonde
H2388	H4740		H1516

Zaidi ya hayo, Uzia akajenga minara katika Yerusalemu katika kona ya Lango, kwenye Lango la Bonde, na pa kwenye kona ya ukuta, na akavizungushia ngome.

רַ֫ב	מִקְנֶה־	כִּי	רַבִּים	בֹּרוֹת	וַיַּחְצֹב	בַּמִּדְבָּר	מִגְדָּלִים	וַיִּבֶן	10
mingi	mifugo–	kwa–sababu	vingi	visima	na–akachimba	jangwani	minara	Na–akajenga	
	H4735				H2672		H4026	H1129	

וְכֹרְמִים	אִכָּרִים	וּבְמִישֹׁר	וּבַשְּׁפֵלָה	לּוֹ	הָיָה	
na–walimaji–wa–mizabibu	wakulima	na–katika–uwanda	na–katika–tambarare	yeye	alikuwa–nayo	
H3755	H0406	H4334	H8219		H1961	

ס	הָיָה׃	אֲדָמָה	אֹהֵב	כִּי־	וּבַכַּרְמֶל	בְּהָרִים	
¶	alikuwa	ardhi	alikuwa–akipenda	kwa–sababu–	na–Karmeli	milimani	
	H1961	H0127	H0157		H3760	H2022	

Akajenga minara ya ulinzi katika nyika na akachimba mabwawa, kwa maana alikuwa na ng'ombe wengi, katika visiwa vya chini na katika nchi tambarare. Alikuwa na wakulima na wapandaji wa zabibu katika mwinuko wa nchi na katika mashamba yenye rutuba, kwa maana alipenda kulima.

לִגְדוּד	צָבָא	יוֹצְאֵי	מִלְחָמָה	עֹשֵׂה	חֵיל	לְעֻזִּיָּהוּ	וַיְהִי		11
kwa–kikosi	vitani	wanaotoka	vita	wafanyao	jeshi	Uzia	Na–alikuwa–na		
H1416		H3318	H4421		H2428	H5818	H1961		

וּמַעֲשֵׂיָהוּ	הַסּוֹפֵר	יְעִיאֵל(	]יעואל[	בְּיַד	פְּקֻדָּתָם	בְּמִסְפַּר
na–Maaseia	mwandishi–huyo	Yeieli	Yeieli	kwa–mkono–wa	hesabu–yao	kwa–hesabu–ya
H4641		H3273	H3273	H3027	H6486	H4557

הַמֶּלֶךְ׃	מִשְׂרֵי	חֲנַנְיָהוּ	יַד־	עַל	הַשּׁוֹטֵר	
mfalme	kutoka–wakuu–wa	Hanania	mkono–wa	chini–ya	afisa–huyo	
H4428	H8269		H3027		H7860	

Zaidi ya hayo, Uzia alikuwa na jeshi la wanaume wa kupigana vita ambao walienda vitani katika makundi ambayo idadi yake ilikuwa imehesabiwa na Yeieli, mwandishi. na Maaseya, afisa, chini ya mamlaka ya Hanania, mmoja wa maamri jeshi wa mfalme.

מֵאוֹת׃	וְשֵׁשׁ	אַלְפִים	חָיִל	לְגִבּוֹרֵי	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	מִסְפַּר	כֹּל	12
sita	na–mia	elfu–mbili	hodari	kwa–mashujaa	baba	viongozi–wa	hesabu–ya	Jumla–ya	
H3967	H8337	H0505	H2428	H1368	H0001		H4557	H3605	

Jumla ya wakuu wa nyumba za mababu, watu wa kupigana vita, walikuwa 2, 600.

13

וְעַל־ יָדָם֙ חֵ֣יל הַצָּבָ֔א שְׁלֹ֥שׁ מֵא֖וֹת אֶ֣לֶף וְשִׁבְעַ֑ת אַלְפִ֥ים וַחֲמֵֽשׁ׃
Na–chini–ya mkono–wao jeshi–la vita mia–tatu elfu elfu elfu na–saba elfu na–mia
H2426 H3027 H7969 H0505 H3967 H7651 H0505 H2568

הָאוֹיֵ֑ב עַל־ דִּבְרֵ֣י מִלְחָמָ֔ה עֹשֵׂ֖י מֵאֹ֥ות תָּנֹֽו׃ לַמֶּ֣לֶךְ לַעְזֹ֔ר חָ֥יִל בְּכֹ֖חַ מִלְחָמָ֥ה עֹשֵׂ֖י מֵאֹ֥ות תָּנֹֽו׃
adui dhidi–ya mfalme–huyo kumsaidia hodari kwa–nguvu vita wafanyao tano
H0341 H4428 H5826 H2428 H4421 H3967

Chini ya mkono wao kulikuwa na jeshi la watu 307, 500 ambao walifanya vita kwa nguvu ili kumsaidia mfalme idi ya maadui.

14

וַיְכִ֣ן לָהֶ֗ם עֻזִּיָּ֜הוּ לְכָל־ הַצְּבָ֣א מָגִנִּ֣ים וְרֹמְחִ֣ים וְכֹובָ֔עִים
Na–akawaandalia wao Uzia kwa–jeshi–lote jeshi–hilo ngao na–mikuki na–kofia
H1992 H5818 H3605 H0068 H4043 H7420 H3553

וְשִׁרְיֹנֹ֑ות וּקְשָׁתֹ֣ות וּלְאַבְנֵ֣י קְלָעִֽים׃
na–silaha–za–kuvaa na–pinde na–mawe–ya kutupa
H7198 H0068

Uzia akaandaa kwa ajili yao—kwa ajili ya jeshi lote — ngao, mikuki, chapeo, deraya za majini, nyuta, na mawe ya kurusha.

15

וַיַּעַשׂ֙ בִּירוּשָׁלַ֜ם חִשְׁבֹנֹ֣ות חֻשָּׁ֗ב מַחֲשֶׁ֣בֶת לִֽהְיֹ֣ות עַל־ מִגְדָּלִ֣ים
Na–akatengeneza huko–Yerusalemu mashine uvumbuzi–wa mvumbuzi kuwa juu–ya
H3389 H2810 H4284 H2803 H1961

וּבָאֲבָנִ֗ים וּגְדֹלֹ֔ות בְּחִצִּ֖ים וַיְיַצֵּ֑א שְׁמֹ֔ו הַמְּגַדְּלִ֣ים עַל־ הַפִּנֹּ֣ות לִירֹושָׁ֙
na–mawe makubwa na–likaenea jina–lake minara na–juu–ya pembe kurusha mishale
H0068 H1419 H3318 H8034 H4026 H6438 H3389 H2678

עַד־ הִפְלִ֣יא לְהֵעָזֵ֔ר כִּי־ עַד־ חָזָֽק׃
hadi– kusaidiwa aliusaidia–kwa–ajabu kwa–sababu– mbali hadi–
H5704 H5826 H6381 H7350 H5704

Katka Yerusalemu alijenga mitambo, iliyobuniwa na watu wenye ujuzi, ili iwe juu ya minara na juu ya buruji, kwa ajili ya kurushia mishale na mawe makaubwa. Umaarufu wake ukaenea hadi nchi za mbali, kwa maana alisaidiwa sana hadi alipokuwa na ngavu sana.

16

וַיִּמְעַ֖ל לְהַשְׁחִ֣ית עַד־ לִבֹּ֑ו גָּבַ֣הּ וְיִכְחֵ֖ךְ לֹ֥ו
na–akafanya–dhambi kujiangamiza hadi– moyo–wake uliinuka Lakini–alipoimarika
H4603 H7843 H5704 H3820 H1361 H2393

עַל־ לְהַקְטִ֣יר יְהוָ֔ה הֵיכַ֣ל אֶל־ וַיָּבֹ֗א אֱלֹהָ֙יו
juu–ya kufukiza–uvumba Yahwe hekalu–la ndani–ya na–akaingia Mungu–wake
H3068 H1964 H0413 H0935 H0430

בַּיהוָ֑ה מִזְבַּ֣ח הַקְּטֹֽרֶת׃
dhidi–ya–Yahwe madhabahu–ya uvumba
H3068 H4196 H7004

Lakini Uzia alipokuwa amekuwa na nguvu nyingi, moyo wake ulijiinua akatenda kwa uovu; akafanya makosa zidi ya Yahwe, Mungu wake, kwa maana alienda kwenye nyumba ya Yahwe kwa ajili ya kufukiza uvumba juu ya madhabahu ya kufukizia.

17

וַיָּבֹ֗א אַחֲרָיו֙ עֲזַרְיָ֣הוּ הַכֹּהֵ֔ן וְעִמֹּ֖ו כֹּהֲנִ֣ים לַיהוָ֑ה
Na–akaingia nyuma–yake Azaria kuhani–yule makuhani wa–Yahwe
H0935 H5838 H3548 H3548 H3068

בְּנֵי־ חָ֔יִל שְׁמֹונִֽים׃
watu–hodari themanini
H2428 H8084

Azaria, kuhani, akamfuata, na pamoja naye makuhanai themanini wa Yahwe, ambao walikuwa watu wenye ujasiri.

18

עֻזִּיָּהוּ לְךָ לֹא־ לוֹ וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ עַל־ וַיַּעַמְדוּ
Uzia yako Si– yeye na–wakamwambia mfalme–huyo Uzia dhidi–ya Na–wakasimama
H5818 H3808 H0559 H4428 H5818 H5975

הַמְקֻדָּשִׁים אַהֲרֹן בְּנֵי־ לַכֹּהֲנִים כִּי לַיהוָה לְהַקְטִיר׃
waliowekwa–wakfu Haruni wana–wa ya–makuhani bali kwa–Yahwe kufukiza–uvumba
H6942 H0175 H3548 H3068

וְלֹא־ מָעַלְתָּ כִּי הַמִּקְדָּשׁ מִן־ צֵא לְהַקְטִיר
na–hakutakuwa– umefanya–dhambi kwa–sababu patakatifu kutoka– Toka kufukiza–uvumba
H3808 H4603 H4720 H3318

אֱלֹהִים׃ מֵיְהוָה לְכָבוֹד לְךָ
Mungu kutoka–kwa–Yahwe heshima kwako
H0430 H3068 H3519

Walimzuia Uzia, mfalme, na wakasema kwake, “ Siyo jukumu lako, Uzia, kumtolea Yahwe uvumba, bali ni kazi ya makuhani, wana wa Haruni, amabao wametengwa kwa ajili ya kutoa sadaka za uvumba. Toka nje ya sehemu takatifu, kwa maana huna uaminifu na hautaheshimiwa na Yahwe Mungu.”

19

וּבִזְעַפּוֹ לְהַקְטִיר מִקְטֶרֶת וּבְיָדוֹ עֻזִּיָּהוּ וַיִּזְעַף
na–katika–hasira–yake kufukiza–uvumba chetezo na–mkononi–mwake Uzia Na–akakasirika
H2196 H4730 H3027 H5818 H2196

הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי בְּמִצְחוֹ זָרְחָה וְהַצָּרַעַת הַכֹּהֲנִים עִם־
makuhani mbele–ya katika–paji–lake ulichomoza na–ukoma makuhani na–
H3548 H6440 H4696 H2224 H6883 H3548

הַקְטֹרֶת׃ לְמִזְבַּח מֵעַל יְהוָה בְּבֵית
uvumba madhabahu–ya kando–ya Yahwe katika–nyumba–ya
H7004 H4196 H3068

Kisha Uzia akakasirika. Alikuwa ameshikilia chetezo mkononi kwa ajili ya kufukiza uvumba. Wakati alipowaghadhabikia makuhani, ukoma ukatokea juu ya uso wake mbele ya makuhani katika nyumba ya Yahwe, pembeni mwa madhabahu ya uvumba.

20

וְהִנֵּה־ הַכֹּהֲנִים וְכָל־ הָרֹאשׁ כֹּהֵן עֲזַרְיָהוּ אֵלָיו וַיִּפֶן
na–tazama– makuhani na–makuhani–wote mkuu kuhani Azaria yeye Na–akamgeukia
H2009 H3548 H3605 H3548 H5838 H0413 H6437

הוּא וְגַם־ מִשָּׁם וַיְבַהֲלוּהוּ בְּמִצְחוֹ מִצָּרָעַ הָיָא
yeye na–pia– kutoka–huko na–wakamharakisha katika–paji–lake mwenye–ukoma yeye
H1931 H1571 H8033 H0926 H4696 H6879 H1931

יְהוָה׃ נִגְּעוֹ כִּי לָצֵאת נִדְרַךְ
Yahwe alimpiga kwa–sababu kutoka aliharakisha
H3068 H5060 H3318 H1765

Azaria kuhani mkuu na makuhani wote wakamwanagalia, na, tazama, alikuwa amepatwa ukoma juu ya uso wake. Walimwondoa pale haraka. Kwa hakika, aliharakisha kwenda nje, kwa maana Yahwe alikuwa amempiga.

21 וַיִּשְׁכַּב מוֹתוֹ יוֹם עַד־ וּמְצֹרָע הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ וַיִּהְיוּ
na–akakaa kifo–chake siku–ya hadi– mwenye–ukoma mfalme–huyo Uzia Na–alikuwa
H3427 H4194 H3117 H5704 H6879 H4428 H5818 H1961

מִבֵּית גִּנְזַר כִּי מְצֹרָע (הַחָפְשִׁית) [החפשות] בָּיִת
kutoka–nyumba–ya alikataliwa kwa–sababu mwenye–ukoma upweke upweke nyumba–ya
H1504 H6879 H2669 H2669

עַם אֶת־ שׁוֹפֵט הַמֶּלֶךְ בַּיִת עַל־ בְּנוֹ וְיוֹתָם יְהוָה
watu–wa – akiwahukumu mfalme nyumba–ya juu–ya mwana–wake na–Yothamu Yahwe
H0853 H8199 H4428 H3147 H3068

הָאָרֶץ׃
nchi
H0776

Uzia, mfalme, alikuwa mwenye ukoma hadi siku ya kufa kwake na aliishi katika nyumba ya kutengwa tangu alipokuwa mwenye ukoma, kwa maan alitengwa na nyumba ya Yahwe. Yothamu, mwanaye, alikuwa mkuu wa anyumba ya mfalme na aliwatawala watu wa nchi.

22 וְיֶתֶר יְשַׁעְיָהוּ כָּתַב וְהָאַחֲרֹנִים הָרִאשֹׁנִים עֻזִּיָּהוּ דִּבְרֵי
Na–mambo–mengine–ya Isaya aliyaandika na–ya–mwisho ya–kwanza Uzia mambo–ya
H1697 H5818 H7223 H0314 H3789

הַנָּבִיא׃ אָמוֹץ בֶּן־
nabii–huyo Amozi mwana–wa
H5030 H0531

Mambo mengine kuhusu Uzia, mwanzo na mwisho, yako katika kile ambacho Isaya, mwana wa Amozi, nabii, aliandika.

23 וַיִּשְׁכַּב עֻזִּיָּהוּ וַיְקַבְּרוּ אֹתוֹ יֵעוֹ עִם־ אֲבֹתָיו אֲבֹתָיו עִם־
Na–akalala Uzia na–wakamzika yeye pamoja–na baba–zake baba–zake pamoja–na
H7901 H5818 H6912 H0853 H0001 H0001

בִּשְׂדֵה הַקְּבוּרָה לַמְלָכִים אֲשֶׁר כִּי אָמְרוּ וַיֹּאמֶר מְצֹרָע הוּא
katika–shamba–la makaburi la–wafalme ambalo kwa–sababu walisema mwenye–ukoma yeye
H6900 H4428 H0559 H1931

פ ¶ תַּחְתָּיו׃ בְּנוֹ יוֹתָם וַיִּמְלֹךְ
mahali–pake mwana–wake Yothamu na–akatawala
H8478 H3147

Kwa hiyo Uzia akalala pamoja na babu zake; walimzka pamoja na babu zake katika uwanja wa maziko wa Mfalme, kwa maana walisema, “Ni mwenye ukoma”. Yothamu, mwanaye, akawa mfalme katika nafasi yake.

Chapter 27

1 עֶשְׂרֵה בֶּן־ וְשֵׁשׁ־ בְּמָלְכוֹ יוֹתָם שָׁנָה וְחָמֵשׁ עֶשְׂרִים בֶּן־
na–sita na–miaka–kumi alipotawala Yothamu miaka na–tano ishirini mwenye–umri–wa
H6240 H8337 H3147 H8141 H2568 H6242

צָדוֹק׃ בַּת־ יְרוּשָׁה אִמּוֹ וְשֵׁם בִּירוּשָׁלִַם מָלַךְ שָׁנָה
Sadoki binti–wa Yerusha mama–yake na–jina–la huko–Yerusalemu alitawala miaka
H6659 H1323 H3388 H0517 H8034 H3389 H8141

Yothamu alikuwa na umri wa mika ishirini na mitano alipoanza kutawala; alitawala miaka kumi na sita katika Yerusalemu. Jina la mama yake lilikuwa Yerusha; alikuwa binti Sadoki.

2	וַיַּעַשׂ	הַיָּשָׁר	בְּעֵינֵי	יְהוָה	כְּכֹל	אֲשֶׁר־	עָשָׂה	עֻזִּיָּהוּ	אָבִיו	
	Na–akafanya	yaliyo–sawa	machoni–pa	Yahwe	kama–vile	alivyo–	fanya	Uzia	baba–yake	
	H3477		H3068		H3605		H6213	H5818	H0001	

הָעָם	וְעוֹד	יְהוָה	הֵיכַל	אֶל־	בָּא	לֹא־	רַק	
watu–wale	na–bado	Yahwe	hekalu–la	ndani–ya	ingia	hakuingia–	lakini	
	H5750	H3068	H1964	H0413	H0935	H3808	H7535	

מַשְׁחִיתִים׃	
walikuwa–wakifanya–maovu	
H7843	

Akafanya yaliyomema katika macho ya Yawe, akiufuta mfano wa baba yake, Uzia, katika mabo yote. Pia alijiepusha kuingia katika hekalu la Yahwe. Lakini watu bado walikuwa wanaenda katika njia za uovu.

3	הָעָפֶל	וּבְחוֹמַת	הָעֶלְיוֹן	יְהוָה	בֵּית־	שַׁעַר	אֶת־	בָּנָה	הוּא
	Ofeli	na–katika–ukuta–wa	la–juu	Yahwe	nyumba–ya	lango–la	–	alijenga	Yeye
	H6077	H2346		H3068		H8179	H0853	H1129	H1931

לָרֹב׃	בָּנָה
mengi	alijenga
H7230	H1129

Akalijenga tena lango la juu la nyumba ya Yahwe, na juu ya kilima cha Ofeli akajenga sana.

4	וּמִגְדָּלִים׃	בִּירָנִיּוֹת	בָּנָה	וּבְחָרָשִׁים	יְהוּדָה	בְּהַר־	בָּנָה	וְעָרִים
	na–minara	ngome	alijenga	na–katika–misitu	Yuda	katika–milima–ya	alijenga	Na–miji
	H4026	H1003	H1129	H2793	H3063	H2022	H1129	

Vilevile alijenga miji katika kilima cha Yuda, na katika mistu alijenga ngome na minara.

5	עֲלֵיהֶם׃	וַיֶּחֱזַק	עַמּוֹן	בְּנֵי־	מֶלֶךְ	עִם־	נִלְחַם	וְהוּא
	wao	na–akawashinda	Amoni	wana–wa	mfalme–wa	dhidi–ya	alipigana	Na–yeye
		H2388	H5983		H4428			H1931

כֶּסֶף	כִּכַּר־	מֵאָה	הַהִיא	בַּשָּׁנָה	עַמּוֹן	בְּנֵי־	לוֹ	וַיִּתְּנוּ־
fedha	talanta–za	talanta–mia	ule	mwaka–ule	Amoni	wana–wa	yeye	na–wakampa–
H3701	H3603	H3967	H1931	H8141	H5983			H5414

הֵשִׁיבוּ	זֹאת	אֲלָפִים	עֲשֶׂרֶת	וּשְׁעוֹרִים	חִטִּים	כֹּרִים	אֲלָפִים	וַעֲשֶׂרֶת
walimrudishia	Hivi	elfu	elfu–kumi	na–shayiri	za–ngano	kori	elfu	na–kori–elfu–kumi
H7725	H2063	H0505	H6235	H8184	H2406		H0505	H6235

וְהַשְּׁלִשִׁית׃	הַשֵּׁנִית	וּבַשָּׁנָה	ס	עַמּוֹן	בְּנֵי	לוֹ		
na–wa–tatu	pili	na–mwaka–wa	¶	Amoni	wana–wa	yeye		
H7992	H8145	H8141		H5983				

Pia alipigana na mfalme wa watu wa Amoni na akawashinda. Katika mwaka huo huo, watu wa Amoni walimpa talanta mia moja za fedha, kori elfu kumi za ngano, kori elfu kumi za shayiri. Watu wa Amoni wakampa hivyo hivyo katika mwaka wa pili na wa tatu.

6	אֱלֹהָיו׃	יְהוָה	לִפְנֵי	דְּרָכָיו	הֵכִין	כִּי	יוֹתָם	וַיִּתְחַזֵּק
	Mungu–wake	Yahwe	mbele–ya	njia–zake	aliziandaa	kwa–sababu	Yothamu	Na–akajiimarisha
	H0430	H3068	H6440	H1870			H3147	H2388

Kwa hiyo Yothamu akawa na nguvu sana kwa sababu alitembea imara mbele za Yahwe Mungu wake.

וּדְרָכָיו מִלְחַמְתָּיו וְכָל־ יוֹתָם דִּבְרֵי וְיֶתֶר׀ 7
na-njia-zake vita-vyake na-vita-vyake-vyote Yothamu mambo-ya Na-mambo-mengine-ya
H1870 H4421 H3605 H3147 H1697

וִיהוּדָה׃ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵי־ סֵפֶר עַל־ כְּתוּבִים הִנָּם
na-Yuda Israeli wafalme-wa kitabu-cha katika- yameandikwa tazama-yamo
H3063 H3478 H4428 H3789 H2009

Kwa mambo mengine kuhusu Yothamu, vita vyake vyote, na njia zake zote, ona, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Israeli na Yuda.

עֶשְׂרֵה וְשֵׁשׁ־ בְּמָלְכוֹ הָיָה שָׁנָה וְחָמֵשׁ עֶשְׂרִים בֶּן־ 8
na-sita na-miaka-kumi alipotawala alikuwa miaka na-tano ishirini mwenye-umri-wa
H6240 H8337 H1961 H8141 H2568 H6242

בִּירוּשָׁלִָם׃ מָלַךְ שָׁנָה
huko-Yerusalemu alitawala miaka
H3389 H8141

Alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala; alitawala kwa miaka kumi na sita kataika Yerusalemu.

דָּוִיד בְּעִיר אֹתוֹ וַיִּקְבְּרוּ אֲבֹתָיו עִם־ יוֹתָם׀ וַיִּשְׁכַּב 9
Daudi katika-mji-wa yeye na-wakamzika baba-zake pamoja-na Yothamu Na-akalala
H1732 H0853 H6912 H0001 H3147 H7901

פ תַּחְתָּיו׃ בְּנוֹ אָחָז וַיִּמְלֹךְ
¶ mahali-pake mwana-wake Ahazi na-akatawala
H8478 H0271

Yothamu akalala pamoja na babu zake, na wakamzika katika mji wa Daudi. Ahazi, mwanaye, akawa mfalme katika nafasi yake.

Chapter 28

עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ־ בְּמָלְכוֹ אָחָז שְׁנָה עֶשְׂרִים בֶּן־ 1
miaka na-sita na-miaka-kumi alipotawala Ahazi miaka ishirini mwenye-umri-wa
H8141 H6240 H8337 H0271 H8141 H6242

יְהוָה בְּעֵינֵי הַיָּשָׁר עָשָׂה וְלֹא־ בִּירוּשָׁלִָם מָלַךְ
Yahwe machoni-pa yaliyo-sawa kufanya na-hakufanya- huko-Yerusalemu alitawala
H3068 H3477 H3808 H3389

אָבִיו׃ כְּדָוִיד
baba-yake kama-Daudi
H0001 H1732

Ahazi alikuwa na umri wa miaka ishirini na mitano alipoanza kutawala, na akatawala miaka kumi na sita katika Yerusalemu. Hakufanya yaliyoadili katika macho ya Yahwe, kama Daudi babu yake alivyokuwa amefanya.

עָשָׂה מַסֵּכוֹת וְגַם יִשְׂרָאֵל מַלְכֵי בִּדְרָכֵי וַיֵּלֶךְ 2
alitengeneza sanamu-za-kuyeyuka na-pia Israeli wafalme-wa katika-njia-za Lakini-akaenda
H1571 H3478 H4428 H1870 H3212

לַבְּעָלִים׃
kwa-Mabaali

Badala yake, alitembea katika njia za wafalme wa Israeli; pia alitengeneza sanamu za kusubu kwa ajili ya Mabaali.

אֶת־	וַיֵּבַעֵר	הִנֹּם	בֶּן־	בְּגֵיא	הִקְטִיר	וְהוּא	3
–	na–akawateketeza	Hinomu	mwana–wa	katika–Bonde–la	alifukiza–uvumba	Na–yeye	
H0853		H2011		H1516		H1931	

יְהוָה	הוֹרִישׁ	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	כְּתֹעֲבוֹת	בָּאֹשׁ	בָּנָיו
Yahwe	aliwafukuza	ambayo	mataifa	kama–machukizo–ya	motoni	wana–wake
H3068	H3423			H8441	H0784	

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מִפְּנֵי
Israeli	wana–wa	kutoka–mbele–ya
H3478		H6440

Zaidi ya hayo, akafukiza uvumba katika bonde la Beni Hinomu na akawaweka watoto wake ndani ya moto, kwa mjibu wa desturi za uzinzi za watu ambao Yahwe aliwafukuza nje ya nchi zao mbele za watu wa Israeli.

						4
וְתַחַת	הַגִּבְעוֹת	וְעַל־	בַּבָּמוֹת	וַיְקַטֵּר	וַיְזַבַּח	
na–chini–ya	vilima	na–juu–ya	mahali–pa–juu	na–akafukiza–uvumba	Na–akatolea–dhabihu	
H8478	H1389		H1116		H2076	

רַעֲנָן׃	עֵץ	כָּל־
wenye–majani	mti	kila–
	H6086	H3605

Akatoa sadaka na kufukiza uvumba katika sehemu za juu na juu ya vilima na chini ya kila mti wenye majani mabichi.

								5
בּוֹ	וַיַּכּוּ־	אֲרָם	מֶלֶךְ	בְּיַד	אֱלֹהָיו	יְהוָה	וַיִּתְּנֵהוּ	
yeye	na–wakampiga–	Aramu	mfalme–wa	mkononi–mwa	Mungu–wake	Yahwe	Na–akamtia	
	H5221	H0758	H4428	H3027	H0430	H3068	H5414	

בְּיַד־	וְגַם	דַּרְמֶשֶׂק	וַיָּבִיאוּ	גְּדוֹלָה	שִׁבְיָה	מִמֶּנּוּ	וַיִּשְׁבְּוּ
mkononi–mwa	na–pia	Damasko	na–wakawaleta	wengi	mateka	kutoka–kwake	na–wakateka
H3027	H1571	H1834	H0935		H7633		H7617

ס	גְּדוֹלָה׃	מַכָּה	בּוֹ	בְּיַד־	נָתָן	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ
¶	kubwa	pigo	yeye	na–akampiga–	alitiwa	Israeli	mfalme–wa
		H4347		H5221	H5414	H3478	H4428

Kwa hiyo Yahwe Mungu wa Ahazi, akamweka katika mikono ya mfalme wa Shamu. Waaramu wakamshinda na kuchukua kutoka kwake kundi kubwa la mateka, wakawapeleka Damesiki. Ahazi pia aliwekwa katika mikono ya mfalme wa Israeli ambaye alimshinda kwa mauji makuu.

								6
בְּיוֹם	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה	בִּיהוּדָה	רְמַלְיָהוּ	בֶּן־	פֶּקַח	וַיַּהַרֹג
siku–moja	elfu	na–ishirini	elfu–mia	katika–Yuda	Remalia	mwana–wa	Peka	Na–akawaua
H3117	H0505	H6242	H3967	H3063	H7425		H6492	H2026

אֲבוֹתָם׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶת־	בְּעָזְבָם	חָיִל	בְּנֵי־	הַכֹּל	אֶחָד
baba–zao	Mungu–wa	Yahwe	–	kwa–sababu–walimwacha	hodari	watu–hodari	wote	moja
H0001	H0430	H3068	H0853		H2428		H3605	H0259

Kwa maana Peka mwana wa Remalia, aliwaua katika Yuda wanajeshi 120, 00 kwa siku moja, wote walikuwa wanaume hodari, kwa maana walikuwa wamemsahau Yahwe, Mungu wa babu zao.

								7
וְאֶת־	הַמֶּלֶךְ	בֶּן־	מַעֲשָׂהוּ	אֶת־	אֶפְרַיִם	גִּבּוֹר	וְזִכְרִי	וַיַּהַרֹג
na–	mfalme	mwana–wa	Maaseia	–	Efraimu	shujaa–wa	Zikri	Na–akawaua
H0853	H4428		H4641	H0853	H0669	H1368	H2147	H2026

ס	הַמָּלֶךְ׃	מִשְּׁנֵה	אֶלְקָנָה	וְאֶת־	הַבַּיִת	נְגִיד	עַזְרִיקָם
¶	mfalme	wa–pili–kwa	Elkana	na–	nyumba–ile	kiongozi–wa	Azrikamu
	H4428	H4932	H0511	H0853		H5057	H5840

Zikri, mtu mwenye nguvu kutoka Efraimu, akawaua Maaseya mwana wa mfalme, Azrikamu, mwangalizi mkuu wa ikulu, na Elkana, ambaye alikuwa karibu na mfalme.

8

נָשִׁים	אֶלֶף	מָאתַיִם	מֵאֲחֵיהֶם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיִּשְׁבּוּ	
wanawake	elfu	elfu–mia–mbili	kutoka–kwa–ndugu–zao	Israeli	wana–wa	Na–wakateka	
H0802	H0505	H3967	H0251	H3478		H7617	

הַשָּׁלָל	אֶת־	וַיָּבִיאוּ	מֵהֶם	בָּזְזוּ	רָב	שָׁלָל	וְגַם־	וּבָנוֹת	בָּנִים
nyara–zile	–	na–wakazileta	kutoka–kwao	waliteka	nyingi	nyara	na–pia–	na–binti	wana
H7998	H0853	H0935	H1992	H0962		H7998	H1571	H1323	

ס	לְשֹׁמְרוֹן׃	
¶	Samaria	
	H8111	

Jeshsi la Israeli likachukua mateka kutoka kwa ndugu zao 200, 000 wake, wana, na mabinti. Pia wakachukua nyara nyingi, ambazo walipeleka Samaria.

9

הַצָּבָא	לִפְנֵי	וַיֵּצֵא	שְׁמוֹ	עֹדֵד	לַיהוָה	נָבִיא	הָיָה	וְשָׁם
jeshi–lile	kukutana–na	na–akatoka	jina–lake	Odedi	wa–Yahwe	nabii	alikuwepo	Na–huko
	H6440	H3318	H8034	H5752	H3068	H5030	H1961	H8033

אֱלֹהֵי־	יְהוָה	בַּחֲמַת	הִנֵּה	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	לְשֹׁמְרוֹן	הַבָּא
Mungu–wa	Yahwe	kwa–ghadhabu–ya	Tazama	wao	na–akawaambia	Samaria	linalokuja
H0430	H3068	H2534	H2009		H0559	H8111	H0935

בְּזַעַף	בָּם	וַתַּהַרְגוּ־	בְּיֶדְכֶם	נְתָנָם	יְהוּדָה	עַל־	אֲבוֹתֵיכֶם
kwa–hasira	wao	na–mkawaua–	mikononi–mwenu	aliwatia	Yuda	dhidi–ya	baba–zenu
H2197		H2026	H3027	H5414	H3063		H0001

הִגִּיעַ׃	לַשָּׁמַיִם	עַד	
ilifika	mbinguni	ambayo	
H5060	H8064	H5704	

Lakini nabii wa Yahwe alikuwapo huko, jina lake aliitwa Odedi. Alikwenda nje kukutana na jeshi likiingia Samaria. Akawaambia, “Kwa sababu Yahwe, Mungu wa babu zenu, alikuwa na hasiri na Yuda, akawatia katika mikono yenu. Lakini mmewaua katika hasira inayofika juu mbinguni.

10

לַעֲבְדִים	לְכִבָּשׁ	אֹמְרִים	אַתֶּם	וִירוּשָׁלַ͏ִם	יְהוּדָה	בְּנֵי־	וְעַתָּה
kuwa–watumwa	kuwatia	mnasema	ninyi	na–Yerusalemu	Yuda	wana–wa	Na–sasa
H5650	H3533	H0559		H3389	H3063		H6258

אֱלֹהֵיכֶם׃	לַיהוָה	אֲשָׁמוֹת	עִמָּכֶם	אַתֶּם	רַק־	הֲלֹא	לָכֶם	וְלִשְׁפָּחוֹת
Mungu–wenu	kwa–Yahwe	makosa	pamoja–nanyi	ninyi	tu–	Je–si	kwenu	na–wajakazi
H0430	H3068	H0819			H7535	H3808		H8198

Sasa ninyi badala ya kuwahifadhi wanaume na wanawake wa Yuda na Yerusalemu kama watumwa wenu. Lakini je hamko na hatia ya dhambi zenu zidi ya Yahwe Mungu wenu?

11

מֵאֲחֵיכֶם	שִׁבְיתֶם	אֲשֶׁר	הַשְּׁבָיָה	וְהָשִׁיבוּ	שִׁמְעוּנִי	וְעַתָּה
kutoka–kwa–ndugu–zenu	mliwateka	ambao	mateka–wale	na–warudisheni	nisikilizeni	Na–sasa
H0251	H7617		H7633	H7725	H8085	H6258

ס	עֲלֵיכֶם׃	יְהוָה	אַף־	חֲרוֹן	כִּי	
¶	juu–yenu	Yahwe	kali–ya	hasira	kwa–sababu	
		H3068	H0639	H2740		

Sasa basi, nisikilizeni: warudisheni wafubgwa, ambao mmewachukua wa ndugu zenu, kwa maana ghadhabu ya Yahwe iko juu yenu.”

12 וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי בְנֵי־אֶפְרַיִם עֲזַרְיָהוּ בֶן־יְהוֹחָנָן

Na-wakainuka watu kutoka-viongozi-wa wana-wa Efraimu Azaria mwana-wa Yehohanani
H0376 H0669 H5838 H3076

בֶּרֶכְיָהוּ בֶן־מְשִׁלֵּמוֹת וִיחִזְקִיָּהוּ בֶן־שַׁלֻּם וַעֲמָשָׂא בֶן־

Berekia mwana-wa Meshilemothi na-Hezekia mwana-wa Shalumu Amasa mwana-wa na-
H1296 H4919 H3169 H7967 H6021

חַדְלָי עַל־דִּבְרַיָה מִן־הַבָּאִים מִצְּבָא׃

Hadlai dhidi-ya waliokuwa-wanakuja kutoka- vita
H2311 H0935

Kisha baadhi ya viongozi wa watu wa Efraimu—Azaria mwana wa Yohanani, Berekia mwana wa Meshiremothi, na Yehizikia mwana wa Shalumu, na Amasa mwana wa Hadlai, wakasimama kinyume na wale waliorudi kutoka vitani.

13 וַיֹּאמְרוּ לָהֶם לֹא־תָבִיאוּ הַשְּׁבְיָה הֵנָּה כִּי כְּאַשְׁמַת

Na-wakawaambia wao Msi- walete mateka-hao hapa kwa-sababu kwa-hatia-ya
H0559 H0935 H3808 H7633 H2008 H0819

עָלֵינוּ יְהוָה אֹמְרִים לְהֹסִיף חַטֹּאתֵינוּ וְעַל־אַשְׁמָתֵנוּ

juu-yetu Yahwe mnasema kuongeza dhambi-zetu juu-ya hatia-yetu
H0819 H3254 H0559 H3068

ס ¶ כִּי־רַבָּה אַשְׁמָתֵנוּ וַחֲרוֹן אָף עַל־יִשְׂרָאֵל׃

kwa-sababu- kubwa hatia-yetu kwetu na-hasira kali juu-ya Israeli
H0819 H2740 H0639 H3478

Wakasema kwao, “Lazimaa msiwaleta wafungwa hapa, kwa kuwa mlikusudia jambo ambalo litaleta juu yetu dhambi dhidi ya Yahwe, kuongeza dhambi juu yetu na makosa yetu, kwa maana makosa yetu ni makuu, na kuna hasira kali dhidi ya Israeli.”

14 וַיַּעַזְבוּ הֶחָלוּץ וְאֶת־הַשְּׁבְיָה אֶת־הַשָּׂרִים לִפְנֵי הַכְּנִסָה

Na-akaacha jeshi-lile na- mateka-wale – wakuu-hao mbele-ya nyara-zile
H0853 H7633 H0853 H6440 H0961

וְכָל־הַקָּהָל׃

na-kusanyiko-lote kusanyiko
H3605 H6951

Hivyo watu wenye silaha wakawaacha wafungwa na mateka mbele ya viongozi wa Israeli na kusanyiko lote

15 וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים בַּשֵּׁמוֹת נִקְּבוּ אֲשֶׁר־בַּשְּׁבְיָה וַיַּחֲזִיקוּ

Na-wakainuka watu-wale ambao- walitajwa kwa-majina mateka-wale na-wakawashika
H0376 H0376 H5038 H8034 H7633 H2388

וַיַּלְבִּשׁוּם מִן־הַשָּׁלָל לְכָל־עֲרֻמֵיהֶם וַיַּלְבִּשׁוּם וַיַּנְעִלוּם

na-wakawavika kutoka- nyara-zile uchi wakawavika na-wote-walio- na-wakawavisha-viatu
H3847 H7998 H4636 H3847 H3605

וַיַּסְכּוּם וַיַּשְׁקוּם וַיַּאַכְלוּם

na-wakawapaka-mafuta na-wakawanywesha na-wakawalisha
H5480 H8248 H0398

וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים לְכָל־כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם וַיְנַהֲלוּם עִיר־תְּמָרִים

na-wakawaongoza kwa-punda kila- dhaifu na-wakawaleta Yeriko mji-wa mitende
H5095 H2543 H3605 H3782 H0935 H3405 H8558

פ ¶ אֲחֵיהֶם וַיָּשׁוּבוּ שֹׁמְרוֹן׃

ndugu-zao na-wakarudi Samaria karibu-na
H0251 H7725 H8111 H0681

Watu ambao walipangwa kwa majina wakanyanyuka na kuwachukua wafungwa, na kuwavika wote waliokuwa uchi miongoni mwa mateka. Wakawavika na kuwapa viatu. Wakawapa chakula wale na kunywa. Wakawahudumia majeraha yao na kuwaweka waliodhaifu juu ya punda. Wakawarudisha kwenye familia zao katika Yeriko, (Ulioitwa mji wa mitende). Kisha wakarudi Samaria.

16

לַעְזֹר	אַשּׁוּר	מַלְכֵי	עַל־	אָחָז	הַמֶּלֶךְ	שָׁלַח	הַהִיא	בָּעֵת	
kumsaidia	Ashuru	wafalme–wa	kwa–	Ahazi	mfalme–huyo	alituma	ule	Wakati–wa	
H5826	H0804	H4428		H0271	H4428	H7971	H1931	H6256	

לוֹ׃
yeye

Wakati huo Mfalme Ahazi akatuma wajumbe kwa wafalme wa Ashuru kuwaomba wamsaidie.

17

שֵׁבִי׃	וַיִּשְׁבּוּ־	בִיהוּדָה	וַיַּכּוּ	בָּאוּ	אֲדוֹמִים	וְעוֹד
mateka	na–wakateka–	Yuda	na–wakawapiga	walikuja	Waedomu	Na–tena
	H7617	H3063	H5221	H0935	H0130	H5750

Kwa maana Waedomu walikuwa wamekuja tena na kuvamia Yuda, wakachukua wafungwa.

18

אֶת־	וַיִּלְכְּדוּ	לִיהוּדָה	וְהַנֶּגֶב	הַשְּׁפֵלָה	בְּעָרֵי	פָּשְׁטוּ	וּפְלִשְׁתִּים	
–	na–wakateka	ya–Yuda	na–Negebu	tambarare	miji–ya	walivamia	Na–Wafilisti	
H0853	H3920	H3063	H5045	H8219		H6584	H6430	

תִּמְנָה	וְאֶת־	וּבְנוֹתֶיהָ	שׂוֹכוֹ	וְאֶת־	הַגְּדֵרוֹת	וְאֶת־	אַיָּלוֹן	וְאֶת־	בֵּית־שֶׁמֶשׁ
Timna	na–	na–vijiji–vyake	Soko	na–	Gederothi	na–	Aiyaloni	na–	Beth-shemeshi
H8553	H0853	H1323	H7755	H0853	H1450	H0853	H0357	H0853	H1053

שָׁם׃	וַיֵּשְׁבוּ	בְּנֹתֶיהָ	וְאֶת־	גִּמְזוֹ	וְאֶת־	וּבְנוֹתֶיהָ
huko	na–wakakaa	vijiji–vyake	na–	Gimzo	na–	na–vijiji–vyake
	H3427	H1323	H0853	H1579	H0853	H1323

Wafilisti pia wakavamia miji ya nchi ya chini na ya Negebu ya Yuda. Waliichukua Beth-shemeshi, Ayaloni, Giderothi, SoKo pamoja na vijiji vyake, Timna pamoja na vijiji vyake. Wakaenda kuishi katika sehemu hizo.

19

יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	אָחָז	בַּעֲבוּר	יְהוּדָה	אֶת־	יְהוָה	הִכְנִיעַ	כִּי־
Israeli	mfalme–wa	Ahazi	kwa–sababu–ya	Yuda	–	Yahwe	aliishusha	Kwa–sababu–
H3478	H4428	H0271	H5668	H3063	H0853	H3068	H3665	

בִּיהוָה׃	מַעַל	וּמְעֹל	בִּיהוּדָה	הִפְרִיעַ	כִּי
dhidi–ya–Yahwe	kufanya–dhambi	na–kufanya–dhambi–	Yuda	aliiacha	kwa–sababu
H3068	H4604	H4603	H3063		

Kwa kuwa Yahwe aliishusha chini Yuda kwa sababu ya Ahazi, mfalme wa Israeli; kwa maana alikuwa ametenda maovu katika Yuda na alikuwa ametenda dhambi nzito sana dhidi ya Yahwe.

20

וְלֹא	לוֹ	וַיַּצַר	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	פִּלְנֶאסֶר	תִּלְגַּת	עָלָיו	וַיָּבֹא	
na–hakum	yeye	na–akamsumbua	Ashuru	mfalme–wa	Pilneseri	Tilgath	juu–yake	Na–akaja	
H3808			H0804	H4428	H8407	H8407		H0935	

חֶזְקוֹ׃
imarisha
H2388

Tiglath-pileseri, mfalme wa Ashuru, akaja kwake na akampa tabu badala ya kumpa nguvu.

21 כִּי־ Kwa-sababu- H0853 אָחָז Ahazi H0271 חָלַק aligawanya H0853 אֶת־ – H3068 יְהוָה Yahwe H1004 בֵּית nyumba-ya H0853 וְאֶת־ na- H4428 הַמֶּלֶךְ mfalme

H5414 וַיִּתֵּן na-akampa H0804 אַשּׁוּר Ashuru H3808 וְלֹא lakini-si H5833 לְעֶזְרָה kwa-msaada לוֹ׃ kwake

H8269 וְהַשָּׂרִים na-wakuu H4428 לְמֶלֶךְ mfalme-wa

Kwa kuwa Ahazi aliteka nyara nyumba ya Yahwe na nyumba ya mfalme na viongozi, kwa ajili ya kuvitoa vitu vya thamani kwa mfalme wa Ashuru. Lakini kufanya hivyo hakukumfaidisha yeye.

22 וּבְעֵת Na-wakati-wa H6256 הָצַר taabu H3808 לוֹ kwake H3254 וַיּוֹסֶף na-aliongeza H4603 לְמַעַל kufanya-dhambi H3068 בַּיהוָה dhidi-ya-Yahwe H1931 הוּא yeye

H0271 אָחָז׃ Ahazi H4428 הַמֶּלֶךְ mfalme-huyo

Mfalme Ahazi huyu huyu akatenda dhambi hata zaidi dhidi ya Yahwe katika muda wa mateso yake.

23 כִּי Kwa-sababu H1834 דַּרְמֶשֶׂק Damasko H3588 הַמַּכִּים waliompiga H0559 וַיֹּאמֶר na-akasema H1992 הֵם wao H0430 לֵאלֹהֵי kwa-miungu-ya H2076 וַיִּזְבַּח Na-akatolea-dhabihu

H0853 אוֹתָם wao H5826 מַעְזְרִים wanawasaidia H0758 אֲרַם Aramu H4428 מַלְכֵי־ wafalme-wa H0430 אֱלֹהֵי miungu-ya H2076 אֲזַבַּח nitatolea-dhabihu H3588 לָהֶם kwao

H3478 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3605 וּלְכָל־ na-Israeli-wote H3782 לְהַכְשִׁילוֹ kumwangusha H3588 לוֹ kwake H1961 הָיוּ־ walikuwa- H1992 וְהֵם lakini-wao H5826 וַיַּעְזְרוּנִי na-wanisaidie

Kwa maana aliwatolea dhabihu mingu wa Dameski, miungu ambao walimshinda. Akasema, “Kwa sababu miungu wa mfalme wa Aramu waliwasaidia, nitawatolea sadaka ili wanisaidie.” Lakini walikuwa watesi wake na Israeli yote.

24 וַיֶּאֱסֹף Na-akakusanya H0622 אָחָז Ahazi H0853 אֶת־ – H3627 כְּלֵי vyombo-vya H1004 בֵּית nyumba-ya H0853 אֶת־ – H7112 וַיְקַצֵּץ na-akavunja H0430 הָאֱלֹהִים Mungu

H3068 יְהוָה Yahwe H1004 בֵּית־ nyumba-ya H4196 מִדְּלָתוֹת milango-ya H0853 אֶת־ – H5462 וַיִּסְגֹּר na-akafunga H0430 הָאֱלֹהִים Mungu H1004 בֵּית־ nyumba-ya H3627 כְּלֵי vyombo-vya

H3389 בִּירוּשָׁלִָם׃ ya-Yerusalemu H6438 פִּנָּה kona H3605 בְּכָל־ kila- H4196 מִזְבְּחוֹת madhabahu H3588 לוֹ yeye H6213 וַיַּעַשׂ na-akajitengenezea

Ahazi akazikusanya pamoja samani za nyumba ya Mungu na kuzikata vipande vipande. Akaifunga milango ya nyumba ya Yahwe na kuzitengeneza madhabahu kwa ajili yake mwenyewe katika kila kona ya Yerusalemu.

25 וּבְכָל־ Na-katika-kila- H5892 עִיר mji H5892 וָעִיר kwa-mji H3063 לִיהוּדָה ya-Yuda H6213 עָשָׂה alitengeneza H4557 בָּמוֹת mahali-pa-juu H7323 לְקַטֵּר kufukiza-uvumba

H0430 אֱלֹהֵי Mungu-wa H3068 יְהוָה Yahwe H0853 אֶת־ – H3707 וַיַּכְעִסּ na-akamkasirisha H0312 אֲחֵרִים mingine H0430 לֵאלֹהֵים kwa-miungu

H1 אֲבֹתָיו׃ baba-zake

Katika kila mji wa Yuda akafanya sehemu za juu kwa ajili ya kutolea sadaka za kuteketezwa kwa miungu wengine. Akamfanya Yahwe, Mungu wa babu zake, akasirike.

וְהָאַחֲרוֹנִים	הָרִאשֹׁנִים	דְּרָכָיו	וְכָל־	דִּבְרָיו׀	וְיֶתֶר	26
na–za–mwisho	za–kwanza	njia–zake	na–njia–zake–zote	mambo–yake	Na–mambo–mengine–ya	
H0314	H7223	H1870	H3605	H1697		

וְיִשְׂרָאֵל׃	יְהוּדָה	מַלְכֵי־	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים	הִנָּם
na–Israeli	Yuda	wafalme–wa	kitabu–cha	katika–	yameandikwa	tazama–yamo
H3478	H3063	H4428			H3789	H2009

Sasa matendo yake yaliyobaki, na njia zake zote, mwanzo na mwisho, ona, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli.

בִּירוּשָׁלִַם	בָּעִיר׀	וַיִּקְבְּרֻהוּ	אֲבֹתָיו	עִם־	אָחָז	וַיִּשְׁכַּב	27
huko–Yerusalemu	katika–mji	na–wakamzika	baba–zake	pamoja–na	Ahazi	Na–akalala	
H3389		H6912	H0001		H0271	H7901	

וַיִּמְלֹךְ	יִשְׂרָאֵל	מַלְכֵי	לְקִבְרֵי	הֶבִיאֻהוּ	לֹא	כִּי
na–akatawala	Israeli	wafalme–wa	katika–makaburi–ya	kumleta	hawakumleta–	kwa–sababu
	H3478	H4428	H6913	H0935	H3808	

	פ	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	יְחִזְקִיָּהוּ
	¶	mahali–pake	mwana–wake	Hezekia
		H8478		H2396

Ahazi akalala pamoja na babu zake, na wakamzika katika mji, katika Yerusalemu, lakini hawakumleta kwenye makaburi ya wafalme wa Israeli. Hezekia, mwanaye, akawa mfamle katika nafasi yake.

Chapter 29

שָׁנָה	וְתִשַּׁע	וְעֶשְׂרִים	שָׁנָה	וְחָמֵשׁ	עֶשְׂרִים	בֶּן־	מָלַךְ	יְחִזְקִיָּהוּ	1
miaka	na–tisa	na–ishirini	miaka	na–mitano	ishirini	mwenye–miaka–	alitawala	Hezekia	
H8141	H8672	H6242	H8141	H2568	H6242			H2396	

זְכַרְיָהוּ׃	בַּת־	אֲבִיָּה	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלִַם	מָלָךְ
Zekaria.	binti–ya–	Abiya	la–mama–yake	na–jina	katika–Yerusalemu	alitawala
	H1323	H0029	H0517	H8034	H3389	

Hezekia alianza kutawala alipokuwa na umri wa miaka ishirini na mitano; alitawala miaka ishini na nane katika Yerusalemu. Jina la mama yake aliitwa Abiya; alikuwa binti wa Zekaria.

דָּוִיד	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	וַיַּעַשׂ	2
Daudi	alifanya	ambayo–	kama–yote	Yahwe	machoni–pa–	yaliyo–mema	Na–akafanya	
H1732			H3605	H3068		H3477		

אָבִיו׃
baba–yake.
H0001

Alifanya yaliyoadili katika macho ya Yahwe, kama Daudi baba yake alivyofanya.

אֶת־	פָּתַח	הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	לְמָלְכוֹ	הָרִאשׁוֹנָה	בַּשָּׁנָה	הוּא	3
–	akafungua	kwanza	mwezi–wa–	wa–utawala–wake	kwanza	mwaka–wa–	Yeye	
H0853		H7223	H2320		H7223	H8141	H1931	

וַיְחַזְּקֵם׃	יְהוָה	בֵּית־	דַּלְתוֹת
na–akaiimarisha.	Yahwe	ya–nyumba–ya–	milango
H2388	H3068		

Katika mwaka wa kwanza wa utawala wake, katika mwezi wa kwanza, Hezekia aliifungua milango ya nyumba ya Yahwe na kuikarabati.

4	וַיָּבֵא	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	וְאֶת־	הַלְוִיִּם	וַיַּאַסְפֵם	לִרְחוֹב	הַמִּזְרָח׃
	Na–akawaleta	–	makuhani	na––	Walawi	na–akawakusanya	katika–uwanja	wa–mashariki.
	H0935	H0853	H3548	H0853	H3881	H0622	H7339	H4217

Akawaleta ndani makuhani na Walawi, na akawakusanya pamoaja katika uwanda upande wa mashariki.

5	וַיֹּאמֶר	לָהֶם	שִׁמְעוּנִי	הַלְוִיִּם	עַתָּה	הֶתְקַדְּשׁוּ	וְקַדְּשׁוּ	אֶת־	בֵּית
	Na–akawaambia	kwao	nisikilizeni	Walawi	sasa	jitakaseni	na–itakaseni	–	nyumba
	H0559		H8085	H3881	H6258	H6942	H6942	H0853	

יְהוָה	אֱלֹהֵי	אֲבֹתֵיכֶם	וְהוֹצִיאוּ	אֶת־	הַנִּדָּה	מִן־	הַקֹּדֶשׁ׃	
ya–Yahwe	Mungu–wa–	baba–zenu	na–toeni	–	uchafu	kutoka–	patakatifu.	
H3068	H0430	H0001	H3318	H0853	H5079		H6944	

Akawaambia, “Nisikilizeni, ninyi Walawi! Jitakaseni wenyewe, na itakaseni nyumba ya Yahwe, Mungu wa babu zenu, na uondoeni mbali uchafu kutoka kwenye sehemu takatifu.

6	כִּי־	מָעֲלוּ	אֲבֹתֵינוּ	וְעָשׂוּ	הָרַע	בְּעֵינֵי	יְהוָה־
	Kwa–sababu–	walifanya–uasi	baba–zetu	na–wakafanya	uovu	machoni–pa–	Yahwe–
		H4603	H0001				H3068

אֱלֹהֵינוּ	וַיַּעַזְבֵהוּ	וַיָּסֻבּוּ	פְּנֵיהֶם	מִמִּשְׁכַּן	יְהוָה	
Mungu–wetu	na–wakamwacha	na–wakageuza	nyuso–zao	kutoka–maskani–ya–	Yahwe	
H0430		H5437	H6440	H4908	H3068	

וַיִּתְּנוּ־	עֹרֶף׃	
na–wakatoa–	kisogo.	
H5414	H6203	

Kwa kuwa babu zetu walikosea na kufanya kilichokuwa uovu katika macaho ya Yahwe Mungu wetu; walimsahau, wakageuzia mbali nyuso zao kutoka sehemu ambapo Yahwe anaishi, na kuigeuzia migongo yao.

7	גַּם	סָגְרוּ	דַּלְתוֹת	הָאוּלָם	וַיְכַבּוּ	אֶת־	הַנֵּרוֹת	וּקְטֹרֶת
	Pia	walifunga	milango	ya–ukumbi	na–wakazima	–	taa	na–uvumba
	H1571	H5462		H0197	H3518	H0853		H7004

לֹא	וְעֹלָה	לְאֹ־	הֶעֱלוּ	בַּקֹּדֶשׁ	לֵאלֹהֵי	
hawaku	na–sadaka–ya–kuteketezwa	hawa–	kutoa	katika–patakatifu	kwa–Mungu–wa–	
H3808		H3808	H5927	H6944	H0430	

הִקְטִירוּ	יִשְׂרָאֵל׃	
fanya–kuteketeza	Israeli.	
	H3478	

Pia waliifunga milango ya ukumbi nakuziweka nje taa; hawakufukiza uvumba au kutoa sadaka za kuteketezwa katika sehemu takatifu kwa Mungu wa Israeli.

8	וַיְהִי	קֶצֶף	יְהוָה	עַל־	יְהוּדָה	וִירוּשָׁלִָם	וַיִּתְּנֵם	]לזועה[
	Na–ikawa	ghadhabu	ya–Yahwe	juu–ya–	Yuda	na–Yerusalemu	na–akawatia	[kwa–hofu]
	H1961		H3068		H3063	H3389	H5414	H2113

(לְזַוָּעָה	לְשַׁמָּה	וְלִשְׁרֵקָה	כַּאֲשֶׁר	אַתֶּם	רֹאִים	בְּעֵינֵיכֶם׃	
kwa–hofu	kwa–ukiwa	na–kwa–mzomeo	kama–vile	ninyi	mnaona	kwa–macho–yenu.	
H2189	H8047	H8322			H7200		

Kwa hiyo hasira ya Yahwe ilikuwa imeshuka juu ya Yuda na Yerusalemu, na amewafanya kuwa kitu cha wasiwasi, cha hofu, na cha kudharauriwa, kama mnavyoona kwa macho yenu.

9 וְהִנָּה נָפְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בְּחֶרֶב וּבְנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְנָשֵׁינוּ
Na-tazama wameanguka baba-zetu kwa-upanga na-wana-wetu na-binti-zetu na-wake-zetu
H2009 H0001 H2719 H1323 H0802

עַל־ כַּשְׁבִּי בַּשְׁבִּי זֹאת׃
kwa-sababu-ya- katika-utumwa hili.
H2063

Hii ndiyo maana mababu zetu wameanguka kwa upanga, na wana wetu, binti zetu, na wake zetu wako katika utumwa kwa sababu ya hili.

10 עִמָּהּ סָּעַשׂ עִם־ לְבָבִי לְכָרוֹת כְּנַעַן לַיהוָה וְלֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
Sasa pamoja-na- moyo-wangu kufanya-agano agano na-Yahwe Mungu-wa- Israeli
H6258 H3824 H3772 H1285 H3068 H0430 H3478

מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַפּוֹ׃ וְיָשֹׁב
kutoka-kwetu hasira ya-hasira-yake. na-igeuke
H7725 H2740 H0639

Sasa ni katika moyo wangu kufanya agano na Yahwe, Mungu wa Israeli, ili kwamba hasira yake kali iweze kugeukia mbali nasi.

11 בָּנַי עַתָּה אַל־ מְסִי עַתָּה לַעֲמֹד יְהוָה בָּחַר בָּהֶם כִּי־ כְּבֶנוּ תִּשְׁלוּ
Wanangu sasa msiwe wavivu kwa kuwa Yahwe amewachagua kwa ajili ya kusimama mbe yake kwa ajili ya
H6258 H0408 H7952 H5975 H3068 H0977 H0977

וּמַקְטִרִים׃ מְשָׁרְתִים לוֹ וּלְהִיוֹת לְשָׁרְתוֹ לְפָנָיו ס
na-wanaofukiza-uvumba. watumishi kwake na-kuwa kumtumikia mbele-yake (s)
H8334 H1961 H8334 H6440

Wanangu, msiwe wavivu sas, kwa kuwa Yahwe amewachagua kwa ajili ya kusimama mbe yake, kwa ajili ya kumwabudu yeye, na kwamba muwe watumishi wake na kufukiza uvumba.”

12 עֲזַרְיָהוּ בֶּן־ וְיוֹאֵל עֲמָשַׂי בֶּן־ מַחַת הַלְוִיִם וַיָּקֻמוּ
Azaria mwana-wa- na-Yoeli Amasai mwana-wa- Mahathi Walawi Na-wakasimama
H5838 H3100 H6022 H4287 H3881

עַבְדִּי בֶּן־ קִישׁ מְרָרִי בְּנֵי וּמִן־ הַקָּהָתִי בְּנֵי מִן־
Abdi mwana-wa- Kishi Merari wana-wa- na-kutoka- Wakohathi wana-wa- kutoka-
H5660 H7027 H4847 H6956

וְעֵדֶן זִמָּה בֶּן־ יוֹאָח הַגֵּרְשֻׁנִּי וּמִן־ יְחַלֶּלְאֵל בֶּן־ וַעֲזַרְיָהוּ
na-Edeni Zima mwana-wa- Yoa Wagershoni na-kutoka- Yehaleleli mwana-wa- na-Azaria
H2155 H3098 H1649 H3094 H5838

יוֹאָח׃ בֶּן־
Yoa. mwana-wa-
H3098

Basi Walawi wakainuka; Mahathi mwana wa Amasai, na Yoeli mwana wa Azaria, wa watu wa Kohathi; na wa watu wa Merari, Kishi mwana wa Abdi, na Azaria mwana wa Yehaleleli; na wa Wargeshoni, Yoa mwana wa Zimna, na Edeni mwana wa Yoa;

13 אָסָף בְּנֵי וּמִן־)ויעיאל([ויעואל] שִׁמְרִי אֱלִיצָפָן בְּנֵי וּמִן־
Asafu wana-wa- na-kutoka- [na-Yeieli] [na-Yeueli] Shimri Elisafani wana-wa- Na-kutoka-
H0623 H3273 H3273 H8113 H0469

ס וּמַתַּנְיָהוּ׃ זְכַרְיָהוּ
(s) na-Matania. Zekaria
H4983

wa wana wa Elisafani, Shimri na Yeueli; wa wana wa Asafu, Zekaria na Matania;

14

בְּנֵי	וּמִן־	ס	וְשִׁמְעִי	(יְחִיאֵל)	[יחואל]	הֵימָן	בְּנֵי	וּמִן־
wana-wa-	na-kutoka-	(s)	na-Shimei	Yehieli	[Yehueli]	Hemani	wana-wa-	Na-kutoka-
			H8096	H3171	H3171	H1968		

וְעֻזִּיאֵל׃	שְׁמַעְיָה	יְדוּתֻן	
na-Uzieli.	Shemaya	Yeduthuni	
H5816	H8098	H3038	

wa wana wa Hemani, Yehueli na Shimei; na wa wana Yeduthuni, Shemaya na Uzieli.

15

הַמֶּלֶךְ	כְּמִצְוַת־	וַיָּבֹאוּ	וַיִּתְקַדְּשׁוּ	אֲחֵיהֶם	אֶת־	וַיַּאַסְפוּ	
mfalme	kama-amri-ya-	na-wakaja	na-wakajitakasa	ndugu-zao	-	Na-wakawakusanya	
H4428	H4687	H0935	H6942	H0251	H0853	H0622	

יְהוָה׃	בֵּית	לְטַהֵר	יְהוָה	בִּדְבְרֵי
ya-Yahwe.	nyumba	kutakasa	Yahwe	kwa-maneno-ya-
H3068		H2891	H3068	H1697

Wakawakusanya ndugu zao, wakajitakasa wenyewe, na wakaenda ndani, kama alivyoamru mfalme, wakifuata maneno ya Yahwe, kwa ajili ya kuisafisha nyumba ya Yahwe.

16

כָּל־	אֵת	וַיּוֹצִיאוּ	לְטַהֵר	יְהוָה	בֵּית־	לִפְנִימָה	הַכֹּהֲנִים	וַיָּבֹאוּ	
kila-	-	na-wakatoa	kutakasa	Yahwe	nyumba-ya-	ndani-ya-	makuhani	Na-wakaingia	
H3605	H0853	H3318	H2891	H3068		H6441	H3548	H0935	

יְהוָה	בֵּית	לַחֲצַר	יְהוָה	בְּהֵיכַל	מָצְאוּ	אֲשֶׁר	הַטֻּמְאָה	
ya-Yahwe	nyumba	kwenye-ua-wa-	Yahwe	katika-hekalu-la-	walipata	ambao	uchafu	
H3068			H3068	H1964	H4672		H2932	

חוּצָה׃	קִדְרוֹן	לַנַּחַל־	לְהוֹצִיא	הַלְוִיִּם	וַיְקַבְּלוּ
nje.	Kidroni	kwenye-bonde-la-	kupeleka-nje	Walawi	na-wakapokea
H2351	H6939		H3318	H3881	H6901

Makuhani wakaenda kwenye sehemu za ndani ya nyumba ya Yahwe kwa ajili ya kuisafisha; wakaleta nje uchafu wote walioukuta ndani ya hekalu la Yahwe katika uwanja wa nyumba. Walawi wakauchukua kuubeba nje ya hadi kwnye kijito cha Kidroni.

17

שְׁמוֹנָה	וּבְיוֹם	לְקַדֵּשׁ	הָרִאשׁוֹן	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	וַיָּחֵלּוּ	
nane	na-siku-ya-	kutakasa	kwanza	ya-mwezi-wa-	siku-ya-kwanza	Na-wakaanza	
H8083	H3117	H6942	H7223	H2320	H0259		

יְהוָה	בֵּית־	אֶת־	וַיְקַדְּשׁוּ	יְהוָה	לְאוּלָם	בָּאוּ	לַחֹדֶשׁ	
Yahwe	nyumba-ya-	-	na-wakaitakasa	Yahwe	kwenye-ukumbi-wa-	wakaja	ya-mwezi	
H3068		H0853	H6942	H3068	H0197	H0935	H2320	

ס	כִּלּוּ׃	הָרִאשׁוֹן	לַחֹדֶשׁ	עָשָׂר	שִׁשָּׁה	וּבְיוֹם	שְׁמוֹנָה	לְיָמִים	
(s)	walimaliza.	kwanza	ya-mwezi-wa-	kumi	kumi-na-sita	na-siku-ya-	nane	kwa-siku	
	H3615	H7223	H2320	H6240	H8337	H3117	H8083	H3117	

Sasa wakaanza utakaso katika siku ya kwanza ya mwezi. Katika siku ya nane ya mwezi wakaufikia ukumbi wa Yahwe. Kisha siku nane zaidi wakaitakasa nyumba ya Yahwe. Katika siku ya kumi na sita ya mwezi wa kwanza wakamaliza.

18 וַיָּבֹאוּ נְדִינָה אֶל־ חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ נַיֹּאמְרוּ אֶת־ טִמַּרְנוּ
Na–wakaja ndani kwa– Hezekia mfalme na–wakasema – tumetakasa
H0935 H6441 H0413 H2396 H4428 H0559 H0853 H2891

וְאֶת־ הָעוֹלָה יָצָאנוּ כְּתֻקְתֻּזְוָה מִזְבָּח מַהְבָּבוּ אֶת־ יְהוָה בֵּית נְיוּמְבָה כָּל־
na–– ya–sadaka–ya–kuteketezwa madhabahu – ya–Yahwe nyumba nyumba–yote–ya–
H0853 H4196 H0853 H3068 H3605

כָּל־ וְאֶת־ מַעֲרֶכֶת יָצָאנוּ כְּתֻקְתֻּזְוָה שֻׁלְחַן וְאֶת־ כֵּלָיו כָּל־
vyombo–vyake–vyote na–– ya–mikate–ya–wonyesho meza na–– vyake vyombo–vyake–vyote
H3605 H0853 H4635 H7979 H0853 H3627 H3605

כֵּלָיו׃
vyake.
H3627

Kisha wakaenda kwa Hezekia, mfalme, ndani ya ikulu na kusema, “Tumeisafisha nyumba yote ya Yahwe, madhabahu kwa ajili ya kutolea sadaka za kuteketezwa pamoja na vifaa vyake vyote, na meza ya mkate wa uwepo, pamoja na vifaa vyake vyote.

19 וְאֶת כָּל־ כָּל־ הַכֵּלִים אֲשֶׁר הִזְנִיחַ הַמֶּלֶךְ אָחָז בְּמַלְכוּתָו
Na–– vyombo–vyote vyombo ambavyo alitupa mfalme Ahazi wakati–wa–utawala–wake
H0853 H3605 H3627 H0834 H2186 H4428 H0271 H4438

יְהוָה׃ מִזְבַּח לִפְנֵי וְהִנָּם וְהִקְדַּשְׁנוּ הֵכִינוּ בְּמַעֲלֹו
ya–Yahwe. madhabahu mbele–ya– na–tazama na–tumevitakasa tumeviandaa katika–uasi–wake
H3068 H4196 H6440 H2009 H6942 H3559 H4604

ס
(s)

Kwa hiyo tumejiandaa na tumevitakasa vitu vyote ambavyo Mfalme Ahazi aliviondoa wakati alipoenda kwa ukengeufu katika kipindi cha utawala wake, ona, viko mbele ya madhabahu ya Yahwe.”

20 וַיַּעַל הָעִיר שָׂרֵי אֶת וַיְאַסֵּף הַמֶּלֶךְ יְחִזְקִיָּהוּ וַיַּשְׁכֵּם
na–akapanda wa–mji wakuu – na–akakusanya mfalme Hezekia Na–akaamka–mapema
H5927 H8269 H0853 H0622 H4428 H2396 H7925

יְהוָה׃ בֵּית
ya–Yahwe. nyumba
H3068

Kisha Hezekia mfalme akaamka mapema asubuhi na kuwakusanya viongozi wa miji; akaenda kwenye nyumba ya Yahwe.

21 שִׁבְעָה וּכְבָשִׂים שִׁבְעָה וְאֵילִים שִׁבְעָה פָּרִים־ וַיָּבִיאוּ
saba na–wana–kondoo saba na–kondoo–dume saba ng'ombe–dume– Na–wakaleta
H7651 H3532 H7651 H7651 H6499 H0935

וְעַל־ הַמַּמְלָכָה עַל־ לְחַטָּאת שִׁבְעָה עִזִּים וּצְפִירֵי
na–kwa–ajili–ya– ufalme kwa–ajili–ya– kwa–sadaka–ya–dhambi saba dume na–mbuzi–
H4467 H7651 H5795 H6842

הַמִּקְדָּשׁ וְעַל־ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
patakatifu na–kwa–ajili–ya– Yuda na–akasema kwa–wana–wa– Haruni makuhani
H4720 H3063 H0559 H0175 H3548

יְהוָה׃ מִזְבַּח עַל־ לְהַעֲלוֹת
ya–Yahwe. madhabahu juu–ya– kutoa–sadaka
H3068 H4196 H5927

Wakaleta ng'ombe waume saba, kondoo waume saba, wanakondoo saba, mbuzi waume saba kama sadaka ya dhambi kwa ajili ya mfalme, kwa ajili ya patakatifu, kwa ajili ya Yuda. Akawaamuru makuhani, wana wa Haruni, kuwatoa sadaka juu ya madhabahu ya Yahwe.

22

וַיִּזְרְקוּ	הַדָּם	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	וַיְקַבְּלוּ	הַבָּקָר	וַיִּשְׁחֲטוּ
na–wakanyunyiza	damu	–	makuhani	na–wakapokea	ng'ombe	Na–wakachinja
H2236	H1818	H0853	H3548	H6901	H1241	

הַמִּזְבֵּחָה	הַדָּם	וַיִּזְרְקוּ	הָאֵלִּים	וַיִּשְׁחֲטוּ	הַמִּזְבֵּחָה
madhabahuni	damu	na–wakanyunyiza	kondoo–dume	na–wakachinja	madhabahuni
H4196	H1818	H2236			H4196

הַמִּזְבֵּחָה׃	הַדָּם	וַיִּזְרְקוּ	הַכְּבָשִׂים	וַיִּשְׁחֲטוּ
madhabahuni.	damu	na–wakanyunyiza	wana–kondoo	na–wakachinja
H4196	H1818	H2236	H3532	

Kwa hiyo wakawachinja ng'ombe, na makuhani wakaipokea damu na kuinyunyiza juu ya madhabahu. Wakawachinja kondoo dume, na kunyunyiza damu juu ya madhabahu; Pia wakawachinja wanakondoo na kuinyunyiza damu juu ya madhabahu.

23

וְהַקָּהָל	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	הַחַטָּאת	שְׂעִירֵי	אֶת־	וַיַּגִּישׁוּ
na–kusanyiko	mfalme	mbele–ya–	dhambi	mbuzi–wa–	–	Na–wakawaleta
H6951	H4428	H6440			H0853	H5066

עֲלֵיהֶם׃	יְדֵיהֶם	וַיִּסְמְכוּ
juu–yao.	mikono–yao	na–wakaweka–mikono
	H3027	H5564

Wakawaleta mbuzi kwa ajili ya sadka ya dhambi mbele ya mfalme na kusnyiko; wakaweka mikono yao juu ya hao mbuzi.

24

הַמִּזְבֵּחָה	דָּמָם	אֶת־	וַיְחַטְּאוּ	הַכֹּהֲנִים	וַיִּשְׁחָטוּם		
madhabahuni	damu–yao	–	na–wakafanya–sadaka–ya–dhambi	makuhani	Na–wakawachinja		
H4196	H1818	H0853	H2398	H3548			

יִשְׂרָאֵל	לְכָל־	כִּי	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	עַל־	לְכַפֵּר
Israeli	kwa–Israeli–wote	kwa–sababu	Israeli	Israeli–wote	kwa–ajili–ya–	kufanya–upatanisho
H3478	H3605		H3478	H3605		

וְהַחַטָּאת׃	הָעוֹלָה	הַמֶּלֶךְ	אָמַר
na–sadaka–ya–dhambi.	sadaka–ya–kuteketezwa	mfalme	alisema
		H4428	H0559

Makuhani wakawachinja, na wakafanya sadaka ya dhambi kwa damu yao juu ya madhabahu ili kufanya upatanisho kwa ajili ya Israeli wote, kwa maana mfalme alikuwa ameamuru kuwa sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya dhambi lazima zifanywe kwa ajili ya Israeli wote.

25

וּבִכְנֹרוֹת	בִּנְבָלִים	בִּמְצִלְתַּיִם	יְהוָה	בֵּית	הַלְוִיִּם	אֶת־	וַיָּעֲמֵד	
na–kwa–vinanda	kwa–vinubi	kwa–matoazi	ya–Yahwe	nyumba	Walawi	–	Na–akawaweka	
H3658		H4700	H3068		H3881	H0853	H5975	

כְּיַד	הַנָּבִיא	וְנָתָן	הַמֶּלֶךְ	חֹזֵה־	וְגָד	דָּוִיד	בִּמְצִוַּת	
kwa–sababu	nabii	na–Nathani	mfalme	mwonaji–wa–	na–Gadi	Daudi	kwa–amri–ya–	
	H5030	H5416	H4428	H2374	H1410	H1732	H4687	

ס	נְבִיאָיו׃	בְּיַד־	הַמִּצְוָה	יְהוָה	בְּיַד־	
(s)	manabii–wake.	kwa–mkono–wa–	amri	Yahwe	kwa–mkono–wa–	
	H5030	H3027	H4687	H3068	H3027	

Hezekia akawaweka Walawi katika nyumba ya Yahwe wakiwa na matoazi, vinanda, na vinubi, akiwapanga kwa amri ya Daaudi, Gadi, mwonaji wa mfalme, na Nathani, nabii, kwa maana amri ilitoka kwa Yahwe kupitia manabii wake.

ס	בַּחֲצֹצְרוֹת׃	וְהַכֹּהֲנִים	דָּוִיד	בִּכְלֵי	הַלְוִיִּם	וַיָּעַמְדוּ	26
(s)	kwa–tarumbeta.	na–makuhani	Daudi	kwa–vyombo–vya–	Walawi	Na–wakasimama	
	H2689	H3548	H1732	H3627	H3881	H5975	

Walawi wakasimama na vyombo vya Daudi, na makauhani wakasimama na matarumbeta.

וּבְעֵת	לְהַמִּזְבֵּחַ	הָעֹלָה	לְהַעֲלוֹת	חִזְקִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר		27
na–wakati	juu–ya–madhabahu	sadaka–ya–kuteketezwa	kutoa–sadaka	Hezekia	Na–akasema		
H6256	H4196		H5927	H2396	H0559		

יְדֵי	וְעַל־	וְהַחֲצֹצְרוֹת	יְהוָה	שִׁיר־	הֵחֵל	הָעוֹלָה	הֵחֵל
mikono	na–kwa–	na–tarumbeta	Yahwe	wimbo–wa–	kuanza	sadaka–ya–kuteketezwa	kuanza
H3027		H2689	H3068				

יִשְׂרָאֵל׃	מֶלֶךְ־	דָּוִיד	כְּלֵי
Israeli.	mfalme–wa–	Daudi	vyombo–vya–
H3478	H4428	H1732	H3627

Hezekia akawaamuru kutoa sadaka za kuteketezwa juu ya madhabahu. Sadaka zilipoanza, wimbo wa Yahwe ukaanza pia, kwa matarumbeta, pamoja na vyombo vya Daudi, mfalme wa Israeli.

[מחצצרים]	וְהַחֲצֹצְרוֹת	מְשׁוֹרֵר	וְהַשִּׁיר	מְשֹׁתָּחֲוִים	הַקָּהָל	וְכָל־	28
[zinapigwa]	na–tarumbeta	unaimba	na–wimbo	linasujudu	kusanyiko	Na–kusanyiko–lote	
H2690	H2689	H7891		H7812	H6951	H3605	

הָעֹלָה׃	לְכַלּוֹת	עַד	הַכֹּל	(מַחְצְרִים)
sadaka–ya–kuteketezwa.	kumalizika	mpaka	yote–haya	zinapigwa
	H3615	H5704	H3605	H2690

Kusanyiko lote wakaabudu, waimbaji wakaimba, na wapiga matarumbeta wakapiga; yote hayo yakaendele hadi sadaka za kuteketezwa zilizipokwisha.

אִתּוֹ	הַנִּמְצְאִים	וְכָל־	הַמֶּלֶךְ	כָּרְעוּ	לְהַעֲלוֹת	וּכְכַלּוֹת	29
pamoja–naye	waliokuwepo	na–wote	mfalme	wakasujudu	kutoa–sadaka	Na–walipokamilisha	
H0854	H4672	H3605	H4428	H3766	H5927	H3615	

וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃
na–wakaabudu.
H7812

Walipomaliza kutoa sadaka, mfalme na watu waliokuwepo pamoja naye wakainama, na kusujudu.

	בְּדִבְרֵי	לַיהוָה	לְהַלֵּל	לַלְוִיִּם	וְהַשָּׁרִים	הַמֶּלֶךְ	יְחִזְקִיָּהוּ	וַיֹּאמֶר	30
	kwa–maneno–ya–	Yahwe	kusifu	kwa–Walawi	na–wakuu	mfalme	Hezekia	Na–akasema	
	H1697	H3068		H3881	H8269	H4428	H2396	H0559	

פ	וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃	וַיִּקְדּוּ	לְשִׂמְחָה	עַד־	וַיְהַלְלוּ	הַחֹזֶה	וְאָסָף	דָּוִיד
(p)	na–wakaabudu.	na–wakainama	furaha	mpaka–	na–wakasifu	mwonaji	na–Asafu	Daudi
	H7812	H6915	H8057	H5704		H2374	H0623	H1732

Vile vile, Hezekia, mfalme, na viongozi wakawaamuru Walawi kuimba ili kumsifu Yahwe kwa maneno ya Daudi na ya Asafu, mwonaji. Wakaimba sifa kwa furaha, wakainama chini wakasujudu.

31 וַיַּעַן יְחִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר עַתָּה מִלֵּאתֶם יֶדְכֶם לַיהוָה גְּשׁוּ וְהָבִיאוּ זְבָחִים וְתוֹדוֹת לְבֵית יְהוָה וַיָּבִיאוּ הַקָּהָל כֹּל נְדִיב לֵב וְתוֹדוֹת עֹלוֹת׃

Na–akajibu Hezekia na–akasema sasa mmejaza mikono–yenu kwa–Yahwe karibuni kusanyiko na–wakaleta dhabihu na–sadaka–za–shukrani kwa nyumba ya– Yahwe na–leteni dhabihu na–kila– mwenye–moyo–mkarimu moyo sadaka–za–kuteketezwa.

H5066 H3068 H3027 H4390 H6258 H0559 H2396 H6951 H0935 H3068 H8426 H2077 H0935 H3605 H8426 H2077 H5081

Kisha Hezekia akasema, “Sasa mmejiweka wakfu wenyewe kwa Yahwe. Njoni hapa na mlete sadaka na dhabihu za shukrani katika nyumba ya Yahwe.” Kusanyiko wakaleta sadka na dhabihu za shukrani, na wote waliaokuwa na moyo wa kuhiyalika wakaleta sadka za kuteketezwa.

32 וַיְהִי מִסְפַּר הָעֹלָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ הַקָּהָל בָּקָר שִׁבְעִים כְּבָשִׂים מֵאָה לַיהוָה לְעֹלָה מָאתָיִם כֹּל אֵלֶּה׃

Na–ikawa hesabu ya–sadaka–za–kuteketezwa walileta kusanyiko ambazo ng'ombe sabini, kondoo waume mia moja, na wanakondo waume mia mbili. Wote hao walikuwa kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa kwa Yahwe.

H1961 H4557 H3605 H1961 H7657 H1241 H6951 H0935 H3605 H3967 H3532 H3967 H3605 H0428

Hesabu ya sadaka za kuteketezwa ambazo kusanyiko walileta ilikuwa ng'ombe sabini, kondoo waume mia moja, na wanakondo waume mia mbili. Wote hao walikuwa kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa kwa Yahwe.

33 וְהַקְּדָשִׁים אַלְפַּיִם׃ שֵׁשׁ מֵאוֹת וְצֹאן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים׃

Na–vitu–vilivyowekwa–wakfu mia–sita ng'ombe mia na–kondoo elfu–tatu elfu.

H6944 H8337 H1241 H3967 H6629 H7969 H0505

Sadaka za kuwekwa wakfu zilikuwa ng'ome mia sita na kondoo elfu tatu.

34 רַק הַכֹּהֲנִים מְעַט הָיוּ וְלֹא יָכְלוּ לְהַפְשִׁיט אֶת־ כָּל־ הָעֹלוֹת וַאֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם עַד־ מְלֹאכָה כִּי הַכֹּהֲנִים יִתְקַדְּשׁוּ לֵב יְשָׁרֵי הַלְוִיִּם לְהִתְקַדֵּשׁ׃

Lakini makuhani walikuwa wachache sana kuchuna sadaka zote za kuteketezwa, kwa hiyo ndgugu zao, Walawi, wakawasaidia hadi kazi ilipoisha, na hadi makuhani walipoweza kujitakasa wenyewe, kwa maana Walawi walikuwa makaini sana kujitaksa wenyewe kuliko makuhani.

H3548 H7535 H3615 H5704 H3881 H0251 H2388 H3605 H6942 H3824 H3477 H3881 H3548 H6942 H5704 H4399 H3548

וְגַם־	עֹלָה	לָרֹב	בְּחֶלְבֵי	הַשְּׁלָמִים		35
Na–pia–	sadaka–za–kuteketezwa	nyingi	kwa–mafuta–ya–	sadaka–za–amani		
H1571		H7230	H2459	H8002		

בֵּית־	עֲבוֹדַת	וַתִּכּוֹן	לְעֹלָה	וּבַנְּסָכִים	
nyumba–ya–	ibada–ya–	na–ikathibitishwa	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	na–kwa–sadaka–za–kinywaji	
	H5656			H5262	

יְהוָה׃
Yahwe.
H3068

Zaidi ya hayo, palikuwa na sadaka za kuteketezwa nyingi sana; zilitolewa pamoja na sadaka za mafauta za amani, na kulikuwa na sadaka za vinywaji kwa kila sadaka ya kuteketezwa. Kwa hiyo huduma ya nyumba ya Yahwe ikawekwa katika utaratibu.

לָעָם	הָאֱלֹהִים	הַהֵכִין	עַל	הָעָם	וְכָל־	יְחִזְקִיָּהוּ	וַיִּשְׂמַח	36
kwa–watu	Mungu	kuandaa	kwa–sababu–ya–	watu	na–watu–wote	Hezekia	Na–akafurahi	
	H0430				H3605	H2396	H8055	

פ	הַדָּבָר׃	הָיָה	בְּפִתְאֹם	כִּי
(p)	jambo–hili.	ilitokea	ghafula	kwa–sababu
	H1697	H1961	H6597	

Hezekia akafurahia, na watu pia, kwa sababu ya kile ambacho Mungu alikuwa ameandaa kwa ajili ya watu, kwa maana kazi ilikuwa imekamilika haraka.

Chapter 30

עַל־	כָּתַב	אִגְּרוֹת	וְגַם־	וִיהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	עַל־	יְחִזְקִיָּהוּ	וַיִּשְׁלַח	1
al	aliandika	igrwot	wgam	wiyhwdah	yishrael	kal	al	ychizkiyahw	wayishlach	
	H3789	H0107	H1571	H3063	H3478	H3605		H2396	H7971	

לַיהוָה	פֶּסַח	לַעֲשׂוֹת	בִּירוּשָׁלִָם	יְהוָה	לְבֵית־	לָבוֹא	וּמְנַשֶּׁה	אֶפְרַיִם	
kwa–Yahwe	Pasaka	laashwot	biyrwshaliam	Yahwe	lbeyt	kuja	wmnasheh	Efraimu	
H3068	H6453		H3389	H3068		H0935	H4519	H0669	

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי
yishrael	Mungu–wa
H3478	H0430

Hzekia akatuma wajumbe kwa Israeli wote na Yuda, na pia akawaandikia barua Efraimu na Manase, kwamba waje kwenye nyumba ya Yahwe katika Yerusalemu, kusherekea Pasaka ya Yahwe, Mungu wa Israeli.

בַּחֹדֶשׁ	הַפָּסַח	לַעֲשׂוֹת	בִּירוּשָׁלִָם	הַקָּהָל	וְכָל־	וְשָׂרָיו	הַמֶּלֶךְ	וַיִּוָּעַץ	2
bachodesh	Pasaka	laashwot	biyrwshaliam	hakahal	wkal	wsharayw	mfalme	wayiwaats	
H2320	H6453		H3389	H6951	H3605	H8269	H4428	H3289	

הַשֵּׁנִי׃
hasheniy
H8145

Kwa maana mfalme, viongozi wake, na kusanyiko lote katika Yerusalemu walikuwa wameshauriana pamoja, wakakubaliana kusherekea Pasaka katika mwezi wa pili.

3 כִּי בְּעֵת הַהִיא לַעֲשֹׂתוֹ יָכְלוּ לֹא כִּי הַכֹּהֲנִים לֹא־הִתְקַדְּשׁוּ
kwa-sababu laashotwo baet hahiy yaklw· si kwa-sababu makuhani lo hitkadshw·
H3548 H3808 H6942 H6256 H1931 H3201 H3808 H3548 H3808 H6942

וְהָעָם לֹא־נֵאָסְפוּ לִירוּשָׁלִָם׃
whaam lo walikukusanyika liyrwshaliam
H1767 H3808 H0622 H3389

Hawakuweza kuisherekea mapema kabla ya hapo, kwa sababu hapakuwa na makuhani wa kutosha waliojitakasa wenyewe, wala watu hawakuwa wamekusanyika pamoja Yerusalemu.

4 וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וּבְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל׃
wayiyshar neno beyney mfalme wbeyney kal hakahal
H3474 H1697 H0935 H4428 H0935 H3605 H6951

Pendekezo hili likaonekana sahihi katika macho ya mfalme na ya kusanyiko lote.

5 וַיַּעֲמִידוּ דָבָר לְהַעֲבִיר קוֹל בְּכָל־יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר־שֶׁבַע וְעַד־דָּן לָבֹוא
wayaamiydw· dabar lhaabiyr kwol bkal yishrael miber-sheba wad dan kuja
H5975 H1697 H0935 H3605 H3478 H0884 H5704 H1835 H0935

כַּכָּתוּב׃ עָשׂוּ לָרֹב לֹא כִּי בִירוּשָׁלִָם יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־יְהוָה לַעֲשׂוֹת פֶּסַח
kakatwb ashw· larob si kwa-sababu biyrwshaliam yishrael Mungu kwa-Yahwe laashwot Pasaka
H3789 H7230 H3808 H3389 H3478 H0430 H3068 H6453

Kwa hiyo wakakubaliana kufanya tangazo katika Israeli yote, kuanzia Beer-sheba hadi Dani, kwamba watu lazima waje kusherehekea Paska ya Yahwe, Mungu wa Israeli, huko Yerusalemu. Kwa maana walikuwa hawakuwa wameisherehekea kwa hesabu kubwa ya watu, kwa mujibu wa jinsi ilivyokuwa imeandikwa.

6 וַיֵּלְכוּ׀ הָרָצִים בָּאִגְרוֹת מִיַּד הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
na-wakaenda haratsiym baigrwot miyad mfalme wsharayw bkal yishrael wiyhwdah
H3212 H7323 H0107 H3027 H4428 H8269 H3605 H3478 H3063

כִּדְבַר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
wkmitswat mfalme kusema wana-wa yishrael shwbw· el Yahwe Mungu-wa abraham
H4687 H4428 H0559 H0559 H3478 H7725 H0413 H3068 H0430 H0085

וְיָשֹׁב אֶל־הַפְלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם מִכַּף מַלְכֵי אַשּׁוּר׃
wyashob el hapleytah hanisheret lakem mikap malkey ashwr
H7725 H0413 H6413 H7604 H3709 H4428 H0804

Hivyo matarishi wakaenda na barua kutoka kwa mfalme na viongozi wake katika Israeli na Yuda yote, kwa agizo la mfalme. wakasema, “Ninyi watu wa Israeli, rudini kwa Yahwe, Mungu wa Abrahamu, Isaka na Israeli, ili kwamba aweze kuwarudia masalia wenu ninyi mlipona kutoka kwenye mkono wa wafalme wa Ashuru.

7 וְאַל־תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם וְכַאֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בַיהוָה אֱלֹהֵי
wal tihyw· kaabwoteykem wkaacheykem asher maalw· katika-Yahwe Mungu-wa
H0408 H1961 H0001 H0251 H4603 H3068 H0430

אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּתְּנֵם לְשַׁמָּה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים׃
abwoteyhem wayitnem lshamah kaasher ninyi roiym
H0001 H5414 H8047 H0834 H0859 H7200

Msiwe kama babu zenu au ndugu zenu, ambao walimuasi Yahwe, Mungu wa mababu zao, hivyo akawaweka katika kuangamia, kama mnavyoona.

8 עַתָּה אַל־ תַּקְשׁוּ arpkem takshw· al sasa
H6258 H0408 H7185 H6203 H5414 H0001 H3027 H3068 H0935 H4720

אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ לְעוֹלָם מִלְּכֶם וְעִבְדוּ אֶת־ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַפּוֹ׃
asher hikdiysh milele mikem wyashob Mungu Yahwe et wibdw· charwon apwo
H6942 H5769 H7725 H0430 H3068 H0853 H5647 H2740 H0639

Sasa msiwe wasumbufu, kama babu zenu walivyokuwa; badala yake, jitoeni wenyewe kwa Yahwe na njoeni kwenye sehemu yake takatifu, ambayo ameitakasa milele, na mwabuduni Yahwe Mungu wenu, ili kwamba uso wake wenye hasira uwageukie mbali.

9 כִּי־ בְשׁוּבְכֶם אֶחֵיכֶם וּבְנֵיכֶם וְרַחֲמֵים לִפְנֵי
kwa–sababu bshwbkem acheykem wbneykem lrachamiym mbele–ya
H6440 H7725 H0251 H3068 H0413 H0776 H2587 H7349 H3808

וְלֹא־ אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה וְרַחוּם חַנּוּן כִּי־ הַזֹּאת לָאָרֶץ וְלָשׁוּב שְׁוֹבֵיהֶם
wlo Mungu Yahwe wrachwm chanwn kiy hazot kwa–nchi wlashwb shwobeyhem
H3808 H0430 H3068 H7349 H2587 H2063 H0776 H7725 H7617

פ אֲלָיו׃ תָּשׁוּבוּ אִם־ מִכֶּם פָּנִים יָסִיר
p elayw tashwbw· im mikem paniym yasiyr
H0413 H7725 H6440 H5493

Kwa maana ikiwa mtageuka nyuma kwa Yahwe, ndugu zenu na watoto wenu watapata huruma mbele ya hao wanaowaongoza kama wafungwa, na watarudi katika nchi hii. Kwa maana Yahwe Mungu wenu, ni mkarimu na mwenye huruma, na hatawageuzia mbali uso wake, kama mtarudi kwake.”

10 זְבֻלוּן וְעַד־ וּמְנַשֶּׁה אֶפְרַיִם בְּאֶרֶץ־ לָעִיר וּמֵעֵיר עֹבְרִים הָרָצִים וַיִּהְיוּ
zbulwn wad wmnasheh Efraimu berets kwa–jiji meiyr obriym haratsiym wayihyw·
H2074 H5704 H4519 H0669 H0776 H7323 H1961

בָּם׃ וּמַלְעִגִים עֲלֵיהֶם מַשְׁחִיקִים וַיִּהְיוּ
bam wmaligiym aleyhem mashchiykiym wayihyw·
H3932 H7832 H1961

Kwa hiyo matarishi wakapita mji kwa mji katika majimbo ya Efraimu na Manase, njia yote hadi Zabuloni, lakini watu waliwacheka na kuwazomea.

11 אַךְ־ אֲנָשִׁים מֵאָשֵׁר וּמְנַשֶּׁה וּמִזְּבֻלוּן נִכְנְעוּ וַיָּבֹאוּ לִירוּשָׁלִָם׃
ak anashiym measher wmnasheh wmizbulwn niknw· na–wakaja liyrwshaliam
H0389 H0376 H0836 H4519 H2074 H3665 H0935 H3389

Lakini, watu wengine wa Asheri na Manase na Zabuloni walijinyenyekesha wenyewe na wakaja Yerusalemu.

12 גַּם בִּיהוּדָה הָיְתָה כַּתִּקְוַת יַד הָאֱלֹהִים מוּנְגוּ לָתֵת לָהֶם לֵב מוֹיָע אֶחָד לַעֲשׂוֹת מִצְוַת
pia katika–Yuda haytah yad Mungu kutoa lahem moyo moja laashwot mitswat
H1571 H3063 H1961 H3027 H0430 H5414 H3820 H0259 H4687

הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים בִּדְבַר יְהוָה׃
mfalme whashariym bidbar Yahwe
H4428 H8269 H1697 H3068

Mkono wa Mungu pia ukaja juu ya Yuda, kuwapa moyo mmmoja, ili kulikubali agizo la mfalme na viongozi kwa neno la Yahwe.

13 וַיֶּאָסְפוּ יְרוּשָׁלִַם עַם־ רָב לַעֲשׂוֹת אֶת־ חַג הַמַּצּוֹת בַּחֹדֶשׁ
na–wakakusanyika yrwshaliam am rab laashwot et sikukuu hamatswot bachodesh
H2320 H4682 H2282 H0853 H6951 H7230 H3966 H8145

הַשֵּׁנִי קָהָל לָרֹב מְאֹד׃
hasheniy kahal larob mod

Watu wengi, kusanyiko kubwa, likakusanyika Yerusalemu kusherehekea Sikukuu ya Mikate Isiyochacha katika mwezi wa pili.

הַמְּקַטְּרוֹת	כָּל־	וְאֶת	בִּירוּשָׁלִָם	אֲשֶׁר	הַמִּזְבְּחוֹת	אֶת־	וַיָּסִירוּ	וַיָּקֻמוּ		14
hamkatrwot	kal	wet	biyrwshaliam	asher	hamizbchwot	et	wayasiyrw·	na–wakasimama		
	H3605	H0853	H3389		H4196	H0853	H5493			

קִדְרוֹן׃	לְנַחַל	וַיַּשְׁלִיכוּ	הֵסִירוּ
kidrwon	lnachal	wayashliykw·	hesiyrw·
H6939		H7993	H5493

Waliinuka na kuchukua madhabahu zizilizokuwa Yerusalemu, madhabahu zote kwa ajili ya sadaka za kufukiza; wakazirusha katika kijito Kidroni.

נִכְלְמוּ	וְהַלְוִיִּם	וְהַכֹּהֲנִים	הַשֵּׁנִי	לַחֹדֶשׁ	עָשָׂר	בְּאַרְבָּעָה	הַפָּסַח	וַיִּשְׁחֲטוּ	15
niklmw·	whalwiyim	whakohaniym	hasheniy	lachodesh	ashar	barbaah	Pasaka	wayishchatw·	
H3637	H3881	H3548	H8145	H2320	H6240	H0702	H6453		

יְהוָה׃	בֵּית	עֹלוֹת	וַיָּבִיאוּ	וַיִּתְקַדְּשׁוּ	
Yahwe	nyumba–ya	sadaka–za–kuteketezwa	wayabiyw·	wayitkadshw·	
H3068			H0935	H6942	

Kisha wakamuua mwanakondoo wa Paska katika siku ya kumi na nne ya mwezi wa pili. Makuhani na Walawi wakaona aibu, kwa hiyo wakajitakasa wenyewe na kuleta sadaka za kuteketezwa katika nyumba ya Yahwe.

הַכֹּהֲנִים	הָאֱלֹהִים	אִישׁ־	מֹשֶׁה	כְּתוֹרַת	כְּמִשְׁפָּטָם	עָמְדָם	עַל־	וַיַּעַמְדוּ	16
makuhani	Mungu	iysh	mosheh	ktworat	kmishpatam	amdam	al	wayaamdw·	
H3548	H0430	H0376	H4872	H8451	H4941	H5975		H5975	

הַלְוִיִּם׃	מִיַּד	הַדָּם	אֶת־	זֹרְקִים
halwiyim	miyad	hadam	et	zorkiym
H3881	H3027	H1818	H0853	H2236

Wakasimama katika sehemu zao katika makaundi yao, wakifuata maelekezo yaliyotolewa na sheria ya Musa, mtu wa Mungu. Makuhani wakainyunyiza damu waliyoipokea kutoka kwenye mikono ya Walawi.

הַפְּסָחִים	שְׁחִיטַת	עַל־	וְהַלְוִיִּם	הִתְקַדְּשׁוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	בַּקָּהָל	רַבַּת	כִּי־	17
hapsachiym	shchiytat	al	whalwiyim	hitkadashw·	lo	asher	bakahal	rabat	kiy	
H6453	H7821		H3881	H6942	H3808		H6951			

לַיהוָה׃	לְהַקְדִּישׁ	טָהוֹר	לֹא	לְכֹל	
Yahwe	lhakdiysh	safi	si	lkol	
H3068	H6942	H2889	H3808	H3605	

Kwa maana walikuwepo wengi katika kusanyikao amaabao hawakuwa wamejitakasa wenyewe. Kwa hiyo Makuhani wakamchinja mwanakondoo wa Pasaka kwa ajili ya kila mmoja ambaye hakuwa amejisafisha na hakuweza kuzitakasa sadaka zake kwa Yahwe.

לֹא	וּזְבֻלוּן	יִשָּׂשכָר	וּמְנַשֶּׁה	מֵאֶפְרַיִם	רַבַּת	הָעָם	מַרְבִּית	כִּי		18
si	wzbulwn	yishashkar	wmnasheh	meeprayim	rabat	watu	marbiyt	kwa–sababu		
H3808	H2074	H3485	H4519	H0669			H4768			

יְחִזְקִיָּהוּ	הִתְפַּלֵּל	כִּי	כַכָּתוּב	בְּלֹא	הַפָּסַח	אֶת־	אָכְלוּ	כִּי־	הִטְהָרוּ
ychizkiyahw·	hitpalel	kwa–sababu	kakatwb	blo	Pasaka	et	walikula	kiy	hiteharw·
H2396	H6419		H3789	H3808	H6453	H0853	H0398		H2891

בְּעַד׃	יְכַפֵּר	הַטּוֹב	יְהוָה	לֵאמֹר	עֲלֵיהֶם	
bad	ykaper	hatwob	Yahwe	kusema	aleyhem	
H1157			H3068	H0559		

Kwa kuwa wingi wa watu, wengi wao kutoka Efraimu na Manase, Asakari na Zabuloni, hawakuwa wamejitakasa wenyewe, bado waliula mlo wa Paska, kinyume na maelekezo yaliyoandikwa. Kwa kuwa Hezekia alikuwa amewaombea, akisema, “Mungu Yahwe amsamehe kila mmoja

19

כְּל־	לְבָבוֹ	הֵכִין	לִדְרוֹשׁ	וְהָאֱלֹהִים	יְהוָה	אֱלֹהֵי	אֲבוֹתָיו	וְלֹא	כְּטָהֳרַת
kal	lbabwo	hekiyn	lidrwosh	Mungu	Yahwe	Mungu–wa	abwotayw	wlo	ktahorat
H3605	H3824		H1875	H0430	H3068	H0430	H0001	H3808	H2893

הַקֹּדֶשׁ׃	ס
hakodesh	s
H6944	

ambaye anaulekeza moyo wake kumtafuta Mungu, Yahwe, Mungu wa babu zake, hata kama hajasafiswa kwa utakaso wa viwango vya patakatifu.”

20

הָעָם׃	ס	אֶת־	וַיִּרְפָּא	יְחִזְקִיָּהוּ	אֶל־	יְהוָה	וַיִּשְׁמַע
haam	s	et	na–akaponya	ychizkiyahw	el	Yahwe	wayishma
		H0853	H7495	H2396	H0413	H3068	H8085

Kwa hiyo Yahwe akamsikiliza Hezekia na akawaponya watu.

21

יָמִים	שִׁבְעַת	הַמַּצּוֹת	חָג	אֶת־	בִּירוּשָׁלִַם	הַנִּמְצְאִים	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַיַּעֲשׂוּ
siku	shibat	hamatswot	sikukuu	et	biyrwshaliam	hanimtsiym	yishrael	bney	wayaashw
H3117	H7651	H4682	H2282	H0853	H3389	H4672	H3478		

בִּכְלֵי־	וְהַכֹּהֲנִים	הַלְוִיִּם	בְּיוֹם	וְיוֹם	לַיהוָה	וּמְהַלְלִים	גְּדוֹלָה	בְּשִׁמְחָה
bikley	whakohaniym	Walawi	bywom	ywom	kwa–Yahwe	wmhalliym	gdwolah	bshimchah
H3627	H3548	H3881	H3117	H3117	H3068			H8057

לַיהוָה׃	ס	עֹז
Yahwe	s	oz
H3068		H5797

Watu wa Israeli waliokuwepo Yerusalemu wakaitunza Sikukuu ya Mikaate Isiyochachwa na furaha kubwa kwa siku saba. Walawi na makuhani wakamsifu Yahwe siku baada ya siku, wakiimwimbia Yahwe kwa vyombo vya sauti kuu.

22

טוֹב	שֶׂכֶל־	הַמַּשְׂכִּילִים	הַלְוִיִּם	כָּל־	לֵב	עַל־	יְחִזְקִיָּהוּ	וַיְדַבֵּר
nzuri	shekel	hamashkiyliym	Walawi	kal	moyo	al	ychizkiyahw	waydaber
	H7922		H3881	H3605			H2396	H1696

שְׁלָמִים	זִבְחֵי	מְזַבְּחִים	הַיָּמִים	שִׁבְעַת	הַמּוֹעֵד	אֶת־	וַיֹּאכְלוּ	לַיהוָה
shlamiym	zibchey	mzabchiym	hayamiym	shibat	hamwoed	et	na–wakala	kwa–Yahwe
H8002	H2077	H2076	H3117	H7651	H4150	H0853	H0398	H3068

וּמְתוַדִּים	לַיהוָה	אֱלֹהֵי	אֲבוֹתֵיהֶם׃	ס
wmitwadiym	kwa–Yahwe	Mungu–wa	abwoteyhem	s
H3034	H3068	H0430	H0001	

Hezekia akazungumza kwa kuwatia moyo Walawi wote walioilewa ibada ya Yahwe, Kwa hiyo wakala kwa kipindi cha siku saba, wakitoa sadaka za amani, na kufanya toba kwa Yahwe, Mungu wa babu zao.

23

יָמִים	שִׁבְעַת־	וַיַּעֲשׂוּ	אֲחֵרִים	יָמִים	שִׁבְעַת	לַעֲשׂוֹת	הַקָּהָל	כָּל־	וַיִּוָּעֲצוּ
siku	shibat	wayaashw	acheriym	siku	shibat	laashwot	hakahal	kal	wayiwaatsw
H3117	H7651		H0312	H3117	H7651		H6951	H3605	H3289

שִׂמְחָה׃
shimchah
H8057

Kusanyiko lote kisha likaamua kusherehekea kwa siku zingine saba, na wakafanya hivyo kwa furaha.

24 כִּי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֵרִים לַקָּהָל אֶלֶף פָּרִים וְשִׁבְעַת אֲלָפִים צֹאן
kwa–sababu Hezekia melek־Yuda heriym lakahal elfu pariym wshibat maelfu tson
H3588 H2396 H4428 H3063 H7311 H6951 H0505 H6499 H7651 H0505 H6629

וְהַשָּׂרִים הֵרִימוּ לַקָּהָל אֶלֶף פָּרִים וְעֶשֶׂרֶת אֲלָפִים מַאְדִּישׁוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ
whashariym heriymw· lakahal elfu pariym asheret maelfu wayitkadshw·
H8269 H7311 H6951 H0505 H6499 H6235 H0505 H6942

כֹּהֲנִים לָרֹב׃ ס
kohaniym larob s
H3548 H7230

Kwa kuwa Hezekia mfalme wa Yuda aliwapa kusanyiko ng'ombe dume elf moja, na kondoo elfu saba kama sadaka; na viongozi wakawapa kusanyiko ng'ombe dume elfu moja na kondoo na mbuzi elfu kumi. Idadi kubwa ya makuhani wakajitakasa wenyewe.

25 וַיִּשְׂמְחוּ כָּל־קְהַל יְהוּדָה וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־הַקָּהָל הַבָּאִים
wayishmchw· kal־khal Yuda whakohaniym whalwiyim wkal־hakahal habaiym
H8055 H3605 H7311 H3063 H3548 H3881 H3605 H6951 H0935

מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים בִּיהוּדָה׃
miyishrael meerets yishrael whageriym habaiym meerets yishrael whaywoshbiym biyhwdah
H3478 H0776 H3478 H1616 H0935 H0776 H3478 H3427 H3063

Kusanyiko lote la Yuda, pamoja na makuhani na Walawi na watu wote walikuja pamoja kutoka nchi ya Israeli na wale walioishi Yuda—wote wakafurahia.

26 כִּי בִירוּשָׁלִַם לֹא כָזֹאת מִימֵי שְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי שִׂמְחָה־גְדוֹלָה
kwa–sababu biyrwshaliam si kazot miymey shlomoh ben־Daudi mfalme yishrael wathiy shimchah־gdwolah
H3588 H3389 H3808 H2063 H3117 H8010 H1121 H1732 H4428 H3478 H1961 H8057

ס בִּירוּשָׁלִַם׃
s biyrwshaliam
H3389

Hivyo kulikuwa na furaha kuu katika Yerusalemu, kwa kuwa tangu wakati wa Solomoni mwana wa Daudi, mfalme wa Israeli, hapakuwa na kitu kama hicho katika Yerusalemu.

27 וַיָּקֻמוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיִּשָּׁמַע בְּקוֹלָם וַתָּבֹוא
na–wakasimama makuhani Walawi waybarakw· et־watu wayishama bkwolam watabwo
H6965 H3548 H3881 H1288 H0853 H5971 H8085 H0870 H0935

תְּפִלָּתָם לִמְעוֹן קָדְשׁוֹ לַשָּׁמָיִם׃ פ
tpilatam limwon kadshwo lashamayim p
H8605 H4583 H6944 H8064

Kisha makuhani, Walawi, wakainuka na kuwabariki watu. Sauti zao zilisikika na maombi yao yakaenda juu mbinguni, sehemu takatifu ambapo Mungu anaishi.

Chapter 31

וַיְשַׁבְּרוּ יְהוּדָה לְעָרֵי הַנִּמְצָאִים יִשְׂרָאֵל כָּל־ יָצְאוּ זֹאת כָּל־ וּכְכָלּוֹת 1
wayshabrw· Yuda larey hanimtsiym yishrael kal· walitoka hii kal· wkkalwot
H7665 H3063 H4672 H3478 H3605 H3318 H2063 H3605 H3615

מִכָּל־ הַמִּזְבְּחֹת וְאֶת־ הַבָּמוֹת אֶת־ וַיְנַתְּצוּ הָאֲשֵׁרִים וַיְגַדְּעוּ הַמַּצֵּבוֹת
mikal· hamizbchot wet· habamwot et waynattsw· haasheriym waygadw· hamatsebwot
H3605 H4196 H0853 H1116 H0853 H5422 H0842 H1438 H4676

יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ כָּל־ וַיָּשׁוּבוּ לְכַלֵּה עַד־ וּמְנַשֶּׁה וּבְאֶפְרַיִם וּבִנְיָמִן יְהוּדָה
yishrael wana-wa kal· wayashwbw· lkaleh ad· wmnasheh wbeprayim wbinyamin Yuda
H3478 H3605 H7725 H3615 H5704 H4519 H0669 H1144 H3063

ס לְעָרֵיהֶם׃ לַאֲחֻזָתוֹ אִישׁ
s lareyhem laachuzatwo iysh
H0272 H0376

Sasa wakati haya yote yalipokwisha, watu wote wa Israeli waliokuwepo pale wakaenda huko kwenye mji wa Yuda na wakazivunja vipande vipande nguzo za mawe na wakazikata nchi za maashera, na wakazibomoa sehemu za juu na madhabahu katika Yuda yote na Benyamini, na katika Efraimu na Manase, hadi walipoziharibu zote. Kisha watu wote wa Israeli wakarudi, kila mtu kwenye mali zake na kwenye mji wake.

וְאִישׁ מַחְלְקוֹתָם עַל־ וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים מַחְלְקוֹת אֶת־ יְחִזְקִיָּהוּ וַיַּעֲמֵד 2
iysh machlkwotam al· whalwiyim makuhani machlkwot et· ychizkiyahw· wayaamed
H0376 H4256 H3881 H3548 H4256 H0853 H2396 H5975

וּלְהַלֵּל וּלְהֹדוֹת לְשָׁרֵת וְלִשְׁלָמִים לְעֹלָה וְלַלְוִיִּם לַכֹּהֲנִים עֲבֹדָתוֹ כְּפִי
wlhalel wlhodwot lsharet wlishlamiym lolah wlalwiyim lakohaniym abodatwo kpiy
H3034 H8334 H8002 H3881 H3548 H5656 H6310

ס יְהוָה׃ מַחֲנוֹת בִּשַׁעֲרֵי
s Yahwe machanwot bshaarey
H3068 H4264 H8179

Hezekia akayapanga makundi ya makuhani na Walawi wakajipanaga kwa makundi yao, kila mtu akapangwa katika kazi yake, wote makuhani na Walawi. Aliwapanga wafanye sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani, kuhudumu, kutoa shukrani, na kusifu katika malango ya hekalu la Yahwe.

לַשַּׁבָּתוֹת וְהָעֹלוֹת וְהָעֶרֶב הַבֹּקֶר לְעֹלוֹת לָעֹלוֹת רְכוּשׁוֹ מִן־ הַמֶּלֶךְ וּמִנָּת 3
lashabatwot whaolwot whaereb haboker lolwot laolwot rkwshwo min· mfalme wmnat
H7676 H6153 H1242 H7399 H4428 H4521

יְהוָה׃ בְּתוֹרַת כַּכָּתוּב וְלַמּוֹעֲדִים וְלֶחֳדָשִׁים
Yahwe btworat kakatwb wlamoadiym wlechodashiym
H3068 H8451 H3789 H4150 H2320

Pia akawapanga katika sehemu ya mfalme kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa kutoka katika mali zake, hiyo ni kwa ajili ya, sadaka za kuteketezwa za asubuhi na jioni, na sadaka za kuteketezwa kwa ajili ya siku za Sabato, mwezi mpya, na sikukuu zisizobadilika, kama ilivyokuwa imeandikwa katika sheria ya Yahwe.

לְמַעַן וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים מְנָת לָתֵת יְרוּשָׁלַ͏ִם לְיוֹשְׁבֵי לָעָם וַיֹּאמֶר 4
lmaan whalwiyim makuhani mnat kutoa yrwshaliam lywoshbey kwa-watu na-akasema
H4616 H3881 H3548 H4521 H5414 H3389 H3427 H0559

יְהוָה׃ בְּתוֹרַת יְחֻזְקוּ
Yahwe btworat yechezkw·
H3068 H8451 H2388

Vilevile, akawaamuru watu walioishi Yerusalemu kutoa fungu kwa ajili ya makuhani na Walawi, ili kwamba wawe makini katika kuitii sheria ya Yahwe.

וְכֹ֖ל וּדְבַ֑שׁ וַיְיִצְּהָר֙ תִּירֹ֔שׁ דָּגָ֖ן רֵאשִׁ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל בְּנֵי־ הִרְבּ֥וּ נְדָבָ֖ה הַדָּבָ֣ר וְכִפֻּרִ֑ים 5
wkol wdbash wyitshar tiyrwosh dagan reshiyt yishrael bney hirbw· neno wkiprots
H3605 H1706 H3323 H8492 H1715 H7225 H3478 H1697 H6555

הֵבִיאוּ׃ לָרֹב֙ הַכֹּ֔ל וּמַעְשָׂ֖ר שָׂדֶ֑ה תְּבוּאַ֣ת
hebiyw· larob hakol wmashar shadeh tbwat
H0935 H7230 H3605 H4643 H8393

Mapema mara baada ya amri kutolewa, watu wa Israeli kwa ukarimu wakatoa malimbuko ya nafaka, divai mpya, mafuta. asali, na kila kitu kutoka kwenye mavuno ya shamba. Wakaleta ndani fungu la kumi la kila kitu; ambavyo vilikuwa kiasi kikubwa sana.

וְצֹ֣אן בָּקָ֗ר מַעְשַׂ֙ר הֵ֔ם גַּם־ יְהוּדָ֖ה בְּעָרֵ֣י הַיּוֹשְׁבִ֔ים וְיִשְׂרָאֵ֖ל וּבְנֵ֑י 6
watson bakar mashar wao gam Yuda barey hayŵoshbiym wiyhwdah yishrael wbney
H6629 H1241 H4643 H1992 H1571 H3063 H3427 H3063 H3478

עֲרֵמ֣וֹת וַיִּתְּנ֔וּ הֵחֵ֖לּוּ אֱלֹהֵיהֶ֑ם לַיהוָ֣ה הַמְקֻדָּשִׁ֔ים קֹ֖דֶשׁ וּמַעְשָׂ֣ר
aremwot na-wakatoa walileta Mungu kwa-Yahwe hamkudashiym kadashiym wmashar
H6194 H5414 H0935 H0430 H3068 H6942 H6944 H4643

עֲרֵמֽוֹת׃ ס
aremwot s
H6194

Watu wa Israeli na Yuda ambao waliishi katika mji wa Yuda pia wakaleta zaka za ng'ombe na kondoo, na zaka za vitu vitakatifu amabavyo vilikuwa vimewekwa wakfu kwa Yahwe Mungu wao, na wakavifunga katika marundo.

כִּלּ֖וּ׃ הַשְּׁבִיעִ֑י וּבַחֹ֣דֶשׁ לְיִסּ֔וֹד הָעֲרֵמ֖וֹת הֵחֵ֥לּוּ הַשְּׁלִשִׁ֖י בַּחֹ֥דֶשׁ ס 7
kiłw· hashbiyiy wbachodesh lyiswod haaremwot hechełw· hashłishiy bachodesh s
H3615 H7637 H2320 H3245 H6194 H7992 H2320

Ilikuwa mwezi wa tatu wakati walipoanza kufunga michango yao katika marundo, na wakamaliza mwezi wa saba.

יְהוָ֖ה אֶת־ וַיְבָרְכ֥וּ הָעֲרֵמ֔וֹת אֶת־ וַיִּרְא֣וּ וְהַשָּׂרִ֑ים יְחִזְקִיָּ֣הוּ וַיָּבֹ֖אוּ 8
Yahwe et waybarakw· haaremwot et na-wakaona whashariym ychizkiyahw· na-wakaja
H3068 H0853 H1288 H6194 H0853 H7200 H8269 H2396 H0935

יִשְׂרָאֵֽל׃ עַמּ֖וֹ וְאֶת־ פ
yishrael amwo wet p
H3478 H0853

Hezekia na viongozi walipokuja na kuyaona marundo, wakambariki Yahwe na watu wake Israeli.

הָעֲרֵמֽוֹת׃ עַל־ וְהַלְוִיִּ֔ם הַכֹּהֲנִ֖ים עַל־ יְחִזְקִיָּ֣הוּ וַיְבָ֣רֶךְ 9
haaremwot al whalwiyim makuhani al ychizkiyahw· wayidrosh
H6194 H3881 H3548 H2396 H1875

Kisha Hezekia akawauliza makuhani na Walawi kuhusu marundo.

מֵהָחֵ֔ל וַיֹּ֣אמֶר צָד֙וֹק לְבֵ֣ית הָרֹ֔אשׁ הַכֹּהֵ֖ן עֲזַרְיָ֣הוּ אֵלָ֑יו וַיֹּ֣אמֶר 10
mehachel na-akasema tsadwok lbeyt harosh hakohen azaryahw· elayw na-akasema
H0559 H6659 H3548 H5838 H0413 H0559

כִּ֣י לָרֹ֗וב עַד־ וְהוֹתֵר֙ וְשָׁבְוֹעַ֔ אָכֹ֖ול יְהוָ֑ה בֵּית־ לָבִ֣יא הַתְרוּמָ֔ה
kwa-sababu larwob ad whwoter wshabwoa akwol Yahwe beyt labiy hatrwmah
H7230 H5704 H3498 H7646 H0398 H3068 H0935 H8641

הַזֶּֽה׃ ס הֶהָמ֔וֹן אֶת־ וְהַנּוֹתָ֖ר עַמּ֑וֹ אֶת־ בֵּרַ֣ךְ יְהוָ֔ה
hazeh s hehamwon et whanwotar amwo et alibariki Yahwe
H2088 H0853 H3498 H0853 H1288 H3068

Azaria, kuhani mkuu, wa nyumba ya Zadoki, akamjibu na akasema, “Tangu watu walipoanza kuleta matoleo katika nyumba ya Yahwe, tumekula na tulikuwa navyo vya kutosha, tulibakiza vingi, kwa maana Yahwe amewabariki watu wake. kilichokuwa kimebaki ni kiasi kikubwa hiki hapa.”

11	וַיֹּאמֶר	עֲזַרְיָהוּ	יְחִזְקִיָּהוּ	לְהָבִין	לְשָׁכוֹת	בְּבֵית	יְהוָה	וַיָּכִינוּ׃
	na–akasema	waazaryahw·	ychizkiyahw·	lhakiyn	lshakwot	bbeyt	Yahwe	wayakiynw·
	H0559	H2396	H3068	H3957	H0530	H6944	H4643	H8641

Kisha Hezekia akaagiza vyumba vya kuhifadhia viandaliwe katika nyumba ya Yahwe, na wakaviandaa.

12	וַיָּבִיאוּ	אֶת־	הַתְּרוּמָה	וְהַמַּעֲשֵׂר	וְהַקֳּדָשִׁים	בֶּאֱמוּנָה	וַעֲלֵיהֶם	נָגִיד
	wayabiyw·	et	hatrwmah	whamaasher	whakodashiym	beemwnah	waaleyhem	nagiyd
	H0935	H0853	H8641	H4643	H6944	H0530		H5057

כָּנַנְיָהוּ(	וְשִׁמְעִי	הַלֵּוִי	אָחִיהוּ·	מִשְׁנֶה׃	
(kananyahw·	wshimiy	halewiy	achiyhw·	mishneh	
H3562	H8096	H3881	H0251	H4932	
כונניהו]					
[kwnnyhw]					
H3562					

Kisha kwa uaminifu wakayaleta ndani matoleo, zaka, na vitu ambavyo ni vya Yahwe. Konania, Mlawi, alikuwa meneja mkuu wa hivyo vitu, na Shimei, ndu yake, alikuwa wa pili kwake.

13	וְיִחִיאֵל	וַעֲזַזְיָהוּ	וְנַחַת	עֲשָׂהאֵל	וְיִרִימוֹת	וְיוֹזָבָד	וֶאֱלִיאֵל	וְיִסְמַכְיָהוּ
	wiychiyel	waazazyahw·	wnachat	waashahel	wiyriymwot	wywozabad	weeliyel	wyismakyahw·
	H3171	H5812	H5184	H6214	H3406	H3107	H0447	H3253

וּמַחַת	וּבְנָיָהוּ	פְּקִידִים	מִיָּד	כונניהו]	כָּנַנְיָהוּ(	וְשִׁמְעִי	אָחִיו	בְּמִפְקַד
wmachat	wbnayahw·	pkiydiym	miyad	[kwnnyhw]	(kananyahw·	wshimiy	achiyw	bmipkad
H4287	H1141	H6496	H3027	H3562	H3562	H8096	H0251	H4662

יְחִזְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	וַעֲזַרְיָהוּ	נְגִיד	בֵּית־	הָאֱלֹהִים׃
ychizkiyahw·	mfalme	waazaryahw·	ngiyd	beyt	Mungu
H2396	H4428	H5838	H5057		H0430

Yehieli, Azaria, Nahathi, Asaheli, na Yerimothi, Yazabadi, Elieli, Ismakia, Mahathi, na Benania walikuwa wasimamizi chini ya mkono wa Konania na Shimei ndu yake, kwa uteuzi wa Hezekia, mfalme, na Azaria mwanagalizi mkuu wa nyumba ya Mungu.

14	וְקוֹרֵא	בֶּן־	יִמְנָה	הַלֵּוִי	הַשּׁוֹעֵר	לַמִּזְרָחָה	עַל	נִדְבוֹת	הָאֱלֹהִים
	wkwore	ben	yimnah	halewiy	hashwoer	lamizrachah	juu–ya	nidbwot	Mungu
	H6981		H3232	H3881	H7778	H4217		H5071	H0430

לָתֵת	תְּרוּמַת	יְהוָה	וְקָדְשֵׁי	הַקֳּדָשִׁים׃
kutoa	trwmat	Yahwe	wkadshey	hakodashiym
H5414	H8641	H3068	H6944	H6944

Kore mwana wa Imna Mlawi, bawabu katika mlango wa mashariki, alikuwa juu ya sadaka za hiari za Mungu, msimamizi wa kugawa sadaka kwa Yahwe na sadaka takatifu kuliko zote.

15	וְעַל־	יָדוֹ	עֵדֶן	מִנְיָמִן	וְיֵשׁוּעַ	וְשֶׁמַעְיָהוּ	אֲמַרְיָהוּ	וּשְׁכַנְיָהוּ	בְּעָרֵי
	wal	mkono–wake	eden	wminyamin	wyeshwa	wshmayahw·	amaryahw·	wshkanyahw·	barey
		H3027		H4509	H3442	H8098	H0568	H7935	

הַכֹּהֲנִים	בֶּאֱמוּנָה	לָתֵת	לַאֲחֵיהֶם	בְּמַחְלְקוֹת	כַּגָּדוֹל	כַּקָּטָן׃	
makuhani	beemwnah	kutoa	laacheyhem	bmachlkwot	kagadwol	kakatan	
H3548	H0530	H5414	H0251	H4256			

Chini yake walikuwepo Edeni, Miniamini, Yoshua, Shemai, Amaaria, na Shekania, katika miji ya makuhani. Wakazijaza ofisi za uaminifu, ili kutoa sadaka hizi kwa ndugu zao fungu kwa fungu, kwa wote walio muhimu na wasiomuhimu.

16 מִלְּבַד הִתְיַחְשָׁם לִזְכָרִים מִבֶּן שָׁלוֹשׁ שָׁנִים וְלִמַּעְלָה לְכָל־הַבָּא לְבֵית־
milbad hityachsham lizkariym miben shalwosh shaniym wlmalah lkal haba· lbeyt
H0905 H3187 H2145 H7969 H8141 H4605 H3605 H0935

יְהוָה לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לַעֲבוֹדָתָם בְּמִשְׁמְרוֹתָם כְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃
Yahwe lidbar siku bywomwo laabwodatam bmishmrwotam kmachlkwoteyhem
H3068 H1697 H3117 H3117 H5656 H4931 H4256

Pia wakatoa kwa wale wanaume wenye umri wa miaka mitatu na kuendelea, amabao walikuwa wameandikwa kataika kaitatu cha babu zao walioiingia nyumba ya Yahwe, kwa mujibu wa ratiba ya kila siku, kuifanya kazi katika ofisi zao na zamu zao. (Mandishi ya kale yanasema hivi: “badala ya wanaume wa umri wa miaka mitatu na kuendelea”, wanaume wa mika thelathini na kuendelea.”).

17 וְאֶת הִתְיַחֵשׂ הַכֹּהֲנִים אֲבוֹתֵיהֶם לְבֵית מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
wet hityachesh makuhani abwoteyhem lbeyt miben eshriym shanah
H0853 H3187 H3548 H0001 H3881 H6242 H8141

וּלְמַעְלָה וּלְמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃
wlmalah bmishmrwoteyhem bmachlkwoteyhem
H4605 H4931 H4256

Waliwaganya makuhani kwa mujibu wa kumbu kumbu za babu zao, na hivyo hivyo kwa Walawi wenye umri wa miaka ishirini na zaidi, kwa mujibu wa ofisi zao na zamu zao.

18 וּלְהִתְיַחֵשׂ בְּכָל־לְכָל קָהָל כִּי
wlhityachesh bkal lkal kahal kwa-sababu
H3187 H3605 H3605 H6951

וּבְנוֹתֵיהֶם וּבְנֵיהֶם נְשֵׁיהֶם טַפָּם
wbnwoteyhem wbneyhem nsheyhem tapam
H1323 H0802 H2945

יִתְקַדְּשׁוּ־ קֹדֶשׁ׃ בֶּאֱמוּנָתָם
yitkadshw· kodesh beemwnatam
H6942 H6944 H0530

Waliwajumuisha watoto wao wadogo wote, wake zao, wana wao, na binti zao, katika jamii yote, kwa maana walikuwa waaminifu katika kujitunza wenye watakatifu.

19 וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בִּשְׂדֵי מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם בְּכָל־עִיר עִיר וָעִיר אֲנָשִׁים
wlibney Haruni makuhani bishdey migrash areyhem bkal jiji waiyr anashiym
H0175 H3548 H4054 H3605 H0376

הִתְיַחֵשׂ וּלְכָל־בַּכֹּהֲנִים זָכָר לְכָל־מָנוֹת לָתֵת בִּשְׁמוֹת נִקְבוּ אֲשֶׁר
hityachesh wlkal bakohaniym zakar lkal manwot kutoa bshemwot nikbw· asher
H3187 H3605 H3548 H2145 H3605 H4490 H5414 H8034

בַּלְוִיִּם׃
bałwiyim
H3881

Kwa maana makuhani, uzao wa Haruni, amabao walikuwa katika mashamba ya vijiji wakimilikiwa na miji yao, au katika kila mji, palikuwa na watu walioteuliwa kwa majina kutoa mafungu kwa ajili ya wanaume miongoni mwa makuhani, na kwa wote waliokuwa wameorodheshwa katika kumbukumbu za babu zao kuwa miongoni mwa Walawi.

20 וַיַּעַשׂ כָּזֹאת יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל־יְהוּדָה וַיַּעַשׂ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת לִפְנֵי
wayaash kazot ychizkiyahw· bkal Yuda wayaash hatwob whayashar whaemet lpney
H3477 H0571 H6440

אֱלֹהָיו׃ יְהוָה מִנֶּגֶד
Mungu Yahwe
H0430 H3068

Hezekia alifanya haya katika Yuda yote. Akakamilisha kilichokuwa chema, haki, na uaminifu mbele za Yahwe Mungu wake.

וּבְכָל־	מַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	הֵחֵל	בַּעֲבוֹדַת	בֵּית־	הָאֱלֹהִים	וּבַתּוֹרָה	וּבַמִּצְוָה		21
wbkal	maasheh	asher	hechel	baabwodat	beyt	Mungu	wbatworah	wbamitswah		
H3605	H4639			H5656		H0430	H8451	H4687		

לִדְרֹשׁ	לֵאלֹהָיו	בְּכָל־	לְבָבוֹ	עָשָׂה	וְהִצְלִיחַ׃	פ	
lidrosh	Mungu	bkal	lbabwo	ashah	whitsliycha	p	
H1875	H0430	H3605	H3824				

Katika kila jambo ambalo alianzisha katika ibada ya nyumba ya Mungu, sheria, na zile amri, kumtafuta Mungu, alikifanya kwa moyo wake wote, na alifanikiwa.

Chapter 32

בִּיהוּדָה	וַיָּבֹא	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	סַנְחֵרִיב	בָּא	הָאֵלֶּה	וְהָאֱמֶת	הַדְּבָרִים	אַחֲרֵי	1
biyhwdah	na-akaja	ashwr	melek	Senakeribu	akaja	haeleh	whaemet	hadbariym	baada-ya	
H3063	H0935	H0804	H4428	H5576	H0935	H0428	H0571	H1697		

אֵלָיו׃	לִבְקֶעֶם	וַיֹּאמֶר	הַבְּצֻרוֹת	הֶעָרִים	עַל־	וַיֹּחַן	
elayw	lbikam	na-akasema	habtsurwot	heariym	al	wayichan	
H0413	H1234	H0559	H1219			H2583	

Baada ya mambo haya na matendo haya ya uaminifu, Senakeribu, mfalme wa Ashuru, akaja na kuingia Yuda. Alipiga kambi kwa ajili ya kuivamia miji yenye ngome, ambayo alikusudia kuiteka kwa ajili yake.

יְרוּשָׁלִָם׃	עַל־	לַמִּלְחָמָה	וּפָנָיו	סַנְחֵרִיב	בָּא	כִּי־	יְחִזְקִיָּהוּ	וַיַּרְא	2
yrwshaliam	al	lamiłchamah	wpanayw	Senakeribu	ba	kiy	ychizkiyahw	na-akaona	
H3389		H4421	H6440	H5576	H0935		H2396	H7200	

Sedekia alipoona kwamba Senakeribu amekuja na kwamba amedhamiria kupigana zidi ya Yerusalemu,

מִחוּץ	אֲשֶׁר	הָעֲנָנוֹת	מֵימֵי	אֶת־	לִסְתּוֹם	וְגִבֹּרָיו	שָׂרָיו	עִם־	וַיִּוָּעַץ	3
michwts	asher	haayanwot	meymey	et	listwom	wgiborayw	sharayw	im	wayiwaats	
H2351			H4325	H0853		H1368	H8269		H3289	

וַיַּעְזְרוּהוּ׃	לָעִיר
wayazrwhw	kwa-jiji
H5826	

aliwashirikisha viongozi wake na watu wake wenye nguvu kuyazuia maji ya chemichemi yaliyokuwa nje ya mji; waalimsaidia kufanya hivyo.

הַשּׁוֹטֵף	הַנַּחַל	וְאֶת־	הַמַּעְיָנוֹת	כָּל־	אֶת־	וַיִּסְתְּמוּ	רָב	עַם־	וַיְקַבְּצוּ	4
hashwotep	hanachal	wet	hamayanwot	kal	et	wayistmw	rab	am	wayikabtsw	
H7857		H0853	H4599	H3605	H0853				H6908	

רַבִּים׃	מַיִם	וּמָצְאוּ	אַשּׁוּר	מַלְכֵי	יָבוֹאוּ	לָמָּה	לֵאמֹר	הָאָרֶץ	בְּתוֹךְ־
rabiym	maji	wmatsw	ashwr	malkey	yabwow	kwa-nini	kusema	nchi	btwok
	H4325	H4672	H0804	H4428	H0935	H4100	H0559	H0776	H8432

Kwa hiyo watu wengi wakakusanyika na kuyazuia maji ya chemichemi zote na mikondo yote amabayo ilikuwa inatiririka katikati ya nchi. wakasema, “Kwa nini mfalme wa Ashuru aje na kupata maji mengi?”

עַל־	וַיַּעַל	הַפְּרוּצָה	הַחוֹמָה	כָּל־	אֶת־	וַיִּבֶן	וַיִּתְחַזֵּק		5
al	na-akapanda	haprwtsah	hachwomah	kal	et	na-akajenga	wayitchazak		
	H5927	H6555	H2346	H3605	H0853	H1129	H2388		

דָּוִיד	עִיר	הַמִּלּוֹא	אֶת־	וַיְחַזֵּק	אַחֶרֶת	הַחוֹמָה	וְלַחוּצָה	הַמִּגְדָּלוֹת
Daudi	jiji	hamiłwo	et	waychazek	acheret	hachwomah	wlachwtsah	hamigdałwot
H1732		H4407	H0853	H2388	H0312	H2346	H2351	H4026

וּמָגִנִּים׃	לָרֹב	שָׁלַח	וַיַּעַשׂ
wmaginiym	larob	shelach	wayaash
H4043	H7230	H7973	

Hezekia akijipa ujasiri na kuujeenga ukuta wote uliokuwa umeangushwa chini. Akaijenga minara mirefu, na pia ukuta mwingine nje. Pia akaiimarisha Milo katika mji wa Dudi, na akafanya kiasi kikubwa cha silaha na ngao. (Maanshi ya kale yanasema hivi: “ Badala ya, “akajenga minara amirefu”, baadhi ya matoleo ya zamani na kisasa yanasema, “akajenga minara mirefu juu yake”, Hii ni juu ya ukuta).

שַׁעַר	רְחוֹב	אֶל־	אֵלָיו	וַיְקַבְּצֵם	הָעָם	עַל־	מִלְחָמוֹת	שָׂרֵי	וַיִּתֵּן	6
shaar	rchwob	el	elayw	wayikbtsem	watu	al	milchamwot	sharey	na-akatoa	
H8179	H7339	H0413	H0413	H6908			H4421	H8269	H5414	

לֵאמֹר׃	לִבָּם	עַל־	וַיְדַבֵּר	הָעִיר
lemor	lbabam	al	waydaber	jiji
H0559	H3824		H1696	

Akaweka maamri jeshi juu wa watu. Akawakusanya pamoja kwake katika sehemu pana kwenye lango la mji na akasema kwao kwa ujasiri. Akasema,

כָּל־	וּמִלִּפְנֵי	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	מִפְּנֵי	תֵּחַתּוּ	וְאַל־	תִּירְאוּ	אַל־	וְאִמְּצוּ	חִזְקוּ	7
kal	wmilipney	ashwr	mfalme	mipney	techatw·	wal	tiyrw·	al	wimtsw·	chizkw·	
H3605	H6440	H0804	H4428	H6440	H2865	H0408	H3372	H0408	H0553	H2388	

מֵעִמּוֹ׃	רַב	עִמָּנוּ	כִּי־	עִמּוֹ	אֲשֶׁר־	הֶהָמוֹן
meimwo	wengi	imanw·	kiy	imwo	asher	hehamwon

“Muwe imara na wenye ujasiri mzuri. Msiogope wala kukata tamaa kwa sababu ya mfalme wa Ashuru na jeshi lote ambalo liko naye, kwa maana kuna mtu yuko pamoja nasi ambaye ni mkuu kuliko

מִלְחַמְתֶּנּוּ	וּלְהִלָּחֶם	לְעָזְרֵנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	וְעִמָּנוּ	בָּשָׂר	זְרוֹעַ	עִמּוֹ		8
milchamotenw·	wlhilachem	lazrenw·	Mungu	Yahwe	wimanw·	bashar	zrwoa	imwo		
H4421		H5826	H0430	H3068		H1320	H2220			

פ	יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ־	יְחִזְקִיָּהוּ	דִּבְרֵי	עַל־	הָעָם	וַיִּסְמְכוּ	
p	yhwdah	melek	ychizkiyahw·	maneno-ya	al	watu	wayisamkw·	
	H3063	H4428	H2396	H1697			H5564	

walio naye mfalme wa Ashuru. walionaye ni jeshi la mwili tu, lakini aliye nasi ni Yahwe, Mungu wetu, kwa ajili ya kutusaidia, na kupiagana vita vyetu.” Kisha watu wakajifariji wenyewe kwa maneno ya Hezekia, mfalme wa Yuda.

וְהוּא	יְרוּשָׁלַיִם	עֲבָדָיו	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	סַנְחֵרִיב	שָׁלַח	זֶה	אַחַר		9
whw·	yrwshalaymah	watumishi-wake	ashwr	melek	Senakeribu	shalach	hii	achar		
H1931	H3389	H5650	H0804	H4428	H5576	H7971	H2088			

כָּל־	וְעַל־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יְחִזְקִיָּהוּ	עַל־	עִמּוֹ	מֶמְשַׁלְתּוֹ	וְכָל־	לָכִישׁ	עַל־
kal	wal	Yuda	mfalme	ychizkiyahw·	al	imwo	memshaltwo	wkal	lakiysh	al
H3605		H3063	H4428	H2396			H4475	H3605	H3923	

לֵאמֹר׃	בִּירוּשָׁלַם	אֲשֶׁר	יְהוּדָה
lemor	biyrwshaliam	asher	Yuda
H0559	H3389		H3063

Baada ya hayo, Senakeribu, mfalme wa Ashuru, aliwatuma watumishi wake kwenda Yetusalemu (sasa alikuwa mbe ya Lakishi, na jeshi lake lote lilikuwa pamoja naye), kwa Hezekia, mfaalme wa Yuda, na watu wote wa Yuda walikuwa Yerusalemu. Akasema,

10

וְיֹשְׁבִים	בִּטְחִים	אַתֶּם	מָה־	עַל־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	סַנְחֵרִיב	אָמַר	כֹּה
wyoshbiym	bṭchiym	ninyi	nini	al	ashwr	mfalme	Senakeribu	akasema	koh
H3427	H0982		H4100		H0804	H4428	H5576	H0559	H3541

בִּירוּשָׁלִָם׃	בְּמָצוֹר
biyrwshaliam	bmatswor
H3389	H4692

“Hivi ndivyo Senakeribu, mfalme wa Ashuru, anasema: Ni kitu gani mnategemea kwa ajili ya kuhimili uvamizi katika Yerusalemu?

11

יְהוָה	לֵאמֹר	וּבְצָמָא	בְּרָעָב	לָמוּת	אֶתְכֶם	לָתֵת	אֶתְכֶם	מַסִּית	יְחִזְקִיָּהוּ	הֲלֹא
Yahwe	kusema	wbṭsama	braab	lamwt	etkem	kutoa	etkem	masiyt	ychizkiyahw	halo
H3068	H0559	H6772	H7458	H4191	H0853	H5414	H0853	H5496	H2396	H3808

אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ	מִכַּף	יַצִּילֵנוּ	אֱלֹהֵינוּ
ashwr	mfalme	mikap	yatsiylenw	Mungu
H0804	H4428	H3709	H5337	H0430

Je, Hezekia hawapotoshi ninyi, ili kwamba awatoe kufa kwa njaa na kiu, anapowaambia, “Yahwe Mungu wetu atatuokoa na mkono wa mfalme wa Ashuru?

12

וַיֹּאמֶר	מִזְבְּחֹתָיו	וְאֶת־	בָּמֹתָיו	אֶת־	הֵסִיר	יְחִזְקִיָּהוּ	הוּא	הֲלֹא־	
na-akasema	mizbchotayw	wet	bamotayw	et	aliondoa	ychizkiyahw	yeye	halo	
H0559	H4196	H0853	H1116	H0853	H5493	H2396	H1931	H3808	

תַּקְטִירוּ׃	וְעָלָיו	תִּשְׁתַּחֲווּ	אֶחָד	מִזְבָּחַ	לִפְנֵי	לֵאמֹר	וְלִירוּשָׁלַ͏ִם	לִיהוּדָה
taktiyrw	walayw	tishtachaww	moja	madhabahu	mbele-ya	kusema	wliyrwshaliam	kwa-Yuda
	H7812		H0259	H4196	H6440	H0559	H3389	H3063

Je, siyo Hezekia yule yule ambaye amezipeleka juu sehemu zake na madhabahu zake na kuwaamuru Yuda na Yerusalemu, juu ya madhabahu moja lazima muabudu, na juu yake lazima mchome sadaka zenu?

13

יָכְלוּ	הַיָכוֹל	הָאֲרָצוֹת	עַמֵּי	לְכֹל	וַאֲבוֹתַי	אֲנִי	עָשִׂיתִי	מֶה	תֵּדְעוּ	הֲלֹא
yaklw	hayakwol	haaratswot	amey	lkol	waabwotay	mimi	ashiytiy	meh	tedw	halo
H3201	H3201	H0776		H3605	H0001	H0589		H4100	H3045	H3808

מִיָּדִי׃	אַרְצָם	אֶת־	לְהַצִּיל	הָאֲרָצוֹת	גּוֹיֵ	אֱלֹהֵי
miyadiy	artsam	et	lhatsiyl	haaratswot	gwoye	Mungu-wa
H3027	H0776	H0853	H5337	H0776		H0430

Je, hamjui mimi na babu zangu tulifanya nini kwa makundi ya wote wa inchi zingine? Je, miungu ya watu wa hizo nchi iliweza kwa njia yoyote kuziokoa nchi zao zidi ya nguvu zangu?

14

יָכוֹל	אֲשֶׁר	אֲבוֹתַי	הֶחֱרִימוּ	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהֵי	הַגּוֹיִם	אֱלֹהֵי	בְּכָל־	מִי
yakwol	asher	abwotay	hecheriymw	asher	haeleh	hagwoyim	Mungu-wa	bkal	nani
H3201		H0001			H0428		H0430	H3605	H4310

מִיָּדִי׃	אֶתְכֶם	לְהַצִּיל	אֱלֹהֵיכֶם	יוּכַל	כִּי	מִיָּדִי	עַמּוֹ	אֶת־	לְהַצִּיל
miyadiy	etkem	lhatsiyl	Mungu	ywkal	kwa-sababu	miyadiy	amwo	et	lhatsiyl
H3027	H0853	H5337	H0430	H3201		H3027		H0853	H5337

Miongoni mwa miungu yote ya mataifa hayo amabayo babu zangu waliwatekeza, je, kulikuwa na muungu yeyote aliyeweza kuwaokoa watu wake kutoka kwenye mkono wangu? Itakuwaje Mungu wenu aweze kuwakoa ninyi zidi ya nguvu zangu?

15 וְעַתָּה אַל־יִשָּׂא אֶתְכֶם יְחִזְקִיָּהוּ וְאַל־יַסִּית אֶתְכֶם עַל־כָּזֹאת וְאַל־תַּאֲמִינוּ לוֹ
watah al yashiy etkem Hezekia wal yasiyt etkem kazot wal taamiynw lwo
H6258 H0408 H5377 H0853 H2396 H0408 H5496 H0853 H2063 H0408 H0539

כִּי־לָא יוּכַל יְוקל כָּל־אֱלֹוהַ כָּל־גּוֹי וּמַמְלָכָה לְהַצִּיל עַמּוֹ מִיָּדִי
si ywkal elwoha kal gwoy wmamlakah lhatsiyl amwo miyadiy
H3808 H3201 H0433 H3605 H3605 H4467 H5337 H3027

כִּי־כְּ אַף אֲבוֹתָי וּמִיַּד מִיָּדִי׃ אֶתְכֶם יַצִּילוּ לֹא־ אֱלֹהֵיכֶם
kiy kwa-sababu ap abwotay wmiyad miyadiy etkem yatsiylw lo Mungu
H3808 H0430 H3027 H0853 H5337 H3808 H0637 H0001 H3027

Sasa msimuruhusu Hezekia awadanganye au kuwashawishi katika njia hii. Msimwamini, kwa maana hakuna muungu wa taifa lolote au ufalme amewahi kuwaokoa watu wake nje ya mkono wangu, au nje ya mkono wa babu zangu. Sembuse na Mungu wenu kwa namna gani atawaokoa na mkono wangu?

16 וְעוֹד דִּבְּרוּ עַל־עַבְדָּיו כְּ יְהוָה עַל וְעַל יְחִזְקִיָּהוּ עַבְדּוֹ׃
wwod dibrw watumishi-wake al Yahwe wal ychizkiyahw abdwo
H5750 H1696 H5650 H0430 H3068 H0430 H2396 H5650

Watumishi wa Senakeribu hata walinena mabaya zaidi juu ya Yahwe Mungu na juu ya mtumishi wake Hezekia.

17 וְסִפְרִים כָּתַב אַלְיָדִי לַיהוָה לְחָרֵף כְּ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי וְלֵאמֹר עָלָיו לֵאמֹר
wspariym aliandika lcharep kwa-Yahwe Mungu-wa yishrael wlemor alayw kusema
H3789 H3789 H2778 H3068 H0430 H3478 H0559 H5921 H0559

כֵּן לֹא־ יַצִּיל לְ הִצִּילוּ עַמָּם אֲשֶׁר לֹא־ הָאֲרָצוֹת גּוֹיֵ כָּאלֹהֵי
hivyo lo yatsiyl amam hitsiylw asher lo haaratswot gwoye Mungu
H3651 H3808 H5337 H5971 H5337 H0834 H3808 H0776 H1471 H0430

מִיָּדִי׃ עַמּוֹ יְחִזְקִיָּהוּ אֱלֹהֵי
miyadiy amwo ychizkiyahw Mungu-wa
H3027 H5971 H2396 H0430

Senakeribu pia akandika barua ili kumdhihaki Yahwe, Mungu wa Israeli, na kunena kinyume naye. Alisema, “Kama ambavyo miungu ya mataifa haikuwaokoa watu wake kutoka kwenye mkono wangu, hivyo hivyo na Mungu wa Hezekia hatawaokoa watu wake kutoka kwenye mkono wangu.”

18 וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל־ יְהוּדִית יְרוּשָׁלַ עַל־ עַם אֲשֶׁר עַל־ הַחוֹמָה
na-wakaita bkwol- yhwdiyt mkubwa yrwshaliam watu al asher al hachwomah
H7121 H1285- H3066 H1419 H3389 H5971 H5921 H0834 H5921 H2346

לְיֶרְאָם וּלְבַהֲלָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת־ הָעִיר׃
lyaram wlbahalam lmaan yilkdw et haiyr
H3372 H0926 H4616 H3920 H0853 H5892

Wakawalilia kwa lugha ya Wayahudi watu wa Yerusalemu waliokuwa juu ya ukuta, ili kuwaogopesha na kuwasumbua, ili kwamba waweze kuuteka mji.

19 וַיְדַבְּרוּ אֶל־ אֱלֹהֵי כְּעַל יְרוּשָׁלַ אֱלֹהֵי אֶל־ וַיְדַבְּרוּ
waydabrw el Mungu-wa kal yrwshaliam Mungu-wa el waydabrw
H1696 H0413 H0430 H3389 H5921 H0430 H0413 H1696

מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם׃ סְ
maasheh ydey haadam s
H4639 H3027 H0120

Wakamnenea Mungu wa Yerusalemu kama walivyowanenea miungu wa Dunia, ambao ni kazi ya mikono ya wanadamu tu.

20 וַיִּתְפַּלֵּל wayitpalel H6419 יְחִזְקִיָּהוּ ychizkiyahw H2396 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וְיֶשַׁעְיָהוּ wiyshayahw H3470 בֶּן ben H1121 אָמוֹץ amwots H0531 הַנָּבִיא hanabiy H5030 עַל al H5921 זֹאת hii H2063
וַיִּזְעֲקוּ wayizakw H2199 הַשָּׁמָיִם׃ hashamayim H8064 פ p

Hezekia, mfalme, na Isaya mwana wa Amozi, nabii, wakaomba kwa sababu ya jambo hili na wakalia hadi mbinguni.

21 וַיִּשְׁלַח wayishlach H7971 יְהוָה Yahwe H3068 מַלְאָךְ malak H4397 וַיַּכְחֵד wayakched H3582 כָּל־ kal H3605 גִּבּוֹר gibwor H1368 חַיִל jeshi H2428 וְנָגִיד wnagiyd H5057 וְשָׂר wshar H8269 בְּמַחֲנֵה bmachaneh H4264
וַיָּשָׁב wayashab H7725 בְּבֹשֶׁת bboshet H1322 פָּנִים paniym H6440 לְאַרְצוֹ lartswo H0776 וַיָּבֹא na-akaja H0935 בֵּית nyumba-ya H1004 אֱלֹהָיו Mungu H0430 [ומיציאון] [wmytsyw] H3329
בְּחֶרֶב׃ bechareb H2719 הִפִּילֻהוּ hipiyluhw H5307 שָׁם sham H8033 מֵעָיו meayw H4578 (ומיציאי) (wmiytsiyey) H3329

Yahwe akatuma malaika, ambaye aliwaua wanaume wa kupigana vita, majemedari, na maakida wa mfalme katika kambi. Kwa hiyo Senakeribu akarudi katika nchi yake akiwa na uso wa aibu. Alipokuwa ameenda katika nyumba ya muungu wake, baadhi ya watoto wake wakamuua huko kwa upanga.

22 וַיּוֹשַׁע wayowsha H3467 יְהוָה Yahwe H3068 אֶת־ et H0853 יְחִזְקִיָּהוּ ychizkiyahw H2396 וְאֵת wet H0853 יֹשְׁבֵי yoshbey H3427 יְרוּשָׁלִַם yrwshaliam H3389 מִיַּד miyad H3027 סַנְחֵרִיב Senakeribu H5576 מֶלֶךְ־ melek H4428
מִסָּבִיב׃ misabiyb H5439 וַיְנַהֲלֵם waynahalem H5095 כֹּל wote H3605 וּמִיַּד־ wmiyad H3027 אַשּׁוּר ashwr H0804

Katika namna hii, Yahwe akamwokoa Hezekia na wakazi wa Yerusalemu kutoka kwenye mkono wa Senakeribu, mfalme wa Ashuru, na kutoka kwenye mikono ya wengine, na akawapa pumzika juu ya kila upande. (Maandishi ya kale yanasema hivi: badala ya “akawapa pumziko juu ya kila pande”, baadhi ya matoleo ya zamani na ya kisasa yanasema, “akawaongoza juu ya kila pande”).

23 וְרַבִּים wrabiym H7227 מְבִיאִים mbiyiym H0935 מִנְחָה minchah H4503 לַיהוָה kwa-Yahwe H3068 לִירוּשָׁלִַם liyrwshaliam H3389 וּמִגְדָּנוֹת wmigdanwot H4030 לְיִחְזְקִיָּהוּ liychizkiyahw H2396 מֶלֶךְ mfalme H4428
כֵּן׃ ken H3651 ס s מֵאַחֲרֵי־ meacharey H0310 הַגּוֹיִם hagwoyim H1471 כָּל־ kal H3605 לְעֵינֵי leyney H5869 וַיִּנַּשֵּׂא wayinashe H5375 יְהוּדָה Yuda H3063

Wengi walikuwa wakileta sadaka kwa Yahwe katika Yarusalemu, na zawadi za thamani kwa Hezekia mfalme wa Yuda, kwa hiyo aliinuliwa mbele za macho ya mataifa yote toka wakati huo na kuendelea.

24 בַּיָּמִים bayamiym H3117 הָהֵם hahem H1992 חָלָה chalah H2470 יְחִזְקִיָּהוּ ychizkiyahw H2396 עַד־ ad H5704 לָמוּת lamwt H4191 וַיִּתְפַּלֵּל wayitpalel H6419 אֶל־ el H0413 יְהוָה Yahwe H3068 וַיֹּאמֶר na-akasema H0559
לוֹ׃ lwo H0550 נָתַן alitoa H5414 וּמוֹפֵת wmwopet H4159 לוֹ lwo

Katika siku hizo Hezekia akaugua hadi hatua ya kufa. Akaomba kwa Yahwe, ambaye alisema kwake na kumpa ishara kwamba angeponywa.

עָלָיו	וַיְהִי	לְמֹתוֹ	גָּבַהּ	כִּי	יְחִזְקִיָּהוּ	הֵשִׁיב	עָלָיו	כִּגְמֻל	וְלֹא־	25
alayw	na–ikawa	moyo–wake	gabah·	kwa–sababu	ychizkiyahw·	heshiyb	alayw	kigmul	wlo	
	H1961		H1361		H2396	H7725		H1576	H3808	

וירושָׁלִָם׃	יְהוּדָה	וְעַל־	קֶצֶף
wiyrwshaliam	Yuda	wal	ketsep
H3389	H3063		

Lakini Hezekia hakumlipa Yahwe kwa ajili ya msaada uliotolewa kwake, kwa maana moyo wake uliinuliwa juu.

בָּא	וְלֹא־	יְרוּשָׁלִָם	וְיֹשְׁבֵי	הָוָא	לְמֹתוֹ	בְּגָבַהּ	יְחִזְקִיָּהוּ	וַיִּכָּנַע		26
ba	wlo	yrwshaliam	wyoshbey	yeye	moyo–wake	bgobah·	ychizkiyahw·	wayikana		
H0935	H3808	H3389	H3427	H1931		H1363	H2396	H3665		

יְחִזְקִיָּהוּ׃	בִּימֵי	יְהוָֹה	קֶצֶף	עֲלֵיהֶם
ychizkiyahw·	biymey	Yahwe	ketsep	aleyhem
H2396	H3117	H3068		

Kwa hiyo hasira ikaja juu yake, na juu ya Yuda na Yerusalemu. Hata hivyo, baadaye Hezekia alijinyenyekesha mwenyewe kwa jali ya kiburi cha moyo wake, wote Yeye na wakaaji wa Yerusalemu, hivyo hasira ya Yahwe haikuja juu yao wakati wa siku za Hezekia.

לְכֶסֶף	לוֹ	עָשָׂה־	וְאֹצָרוֹת	מְאֹד	הַרְבֵּה	וְכָבוֹד	עֹשֶׁר	לִיחִזְקִיָּהוּ	וַיְהִי	27
lkesep	lwo	ashah	wotsarwot	sana	harbeh	wkabwod	osher	liychizkiyahw·	na–ikawa	
H3701			H0214	H3966		H3519	H6239	H2396	H1961	

חֶמְדָּה׃	כְּלֵי	וּלְכֹל	וּלְמָגִנִּים	וְלִבְשָׁמִים	יְקָרָה	וּלְאֶבֶן	וּלְזָהָב
chemdah	kley	wlkol	wlmaginiym	wlibshamiym	ykarah	wleben	wlzahab
	H3627	H3605	H4043	H1314	H3368	H0068	H2091

Hezekia alikuwa na utajiri mwingi sana na heshima kubwa. Alijipatia mwenyewe vyumba vya kuhifadhia kwa ajili ya fedha, dhahabu, vito vya thamani, na kwa ajili ya manukato, na kwa ajili ya ngao na na vyombo vyote vya thamani pia.

וּבְהֵמָה	בְּהֵמָה	לְכָל־	וְאֲרָוֹת	וְיִצְהָר	וְתִירוֹשׁ	דָּגָן	לְתְבוּאַת	וּמִסְכְּנוֹת		28
wbhemah	bhemah	lkal	wurawt	wyitshar	wtiyrwosh	dagan	litbwat	wmisknwot		
H0929	H0929	H3605	H0723	H3323	H8492	H1715	H8393	H4543		

לָאֲוֵרוֹת׃	וַעֲדָרִים	
laawerwot	waadariym	
H0220	H5739	

Pia alikuwa na nyumba za maghala kwa ajili ya mavuno ya nafaka, divai mpya, na mafuta, na malisho kwa ajili ya aina zote za wanyama.

אֱלֹהִים	לוֹ	נָתַן־	כִּי	לָרֹב	וּבָקָר	צֹאן	וּמִקְנֶה־	לוֹ	עָשָׂה	וְעָרִים	29
Mungu	lwo	natan	kwa–sababu	larob	wbakar	tson	wmikneh	lwo	ashah	wariym	
H0430		H5414		H7230	H1241	H6629	H4735				

מְאֹד׃	רַב	רְכוּשׁ
mod	wengi	rkwsh
H3966		H7399

Pia alikuwa na makundi katika mazizi. Zaidi ya hayo, alijipatia mwenyewe miji na makundi ya na ng'ombe kwa wingi, kwa maana Mungu alaikuwa amempa afya tele. (Maandishi ya kale yanasema hivi: Badala ya “miji” baadji ya matoleo ya kisasa yanasema “punda”, na baadhi mengine ya kisasa yanaacaha neno nzima)

30 וְהוּא יְחִזְקִיָּהוּ מָצָּא אֶת־סָתַם גִּיחוֹן מֵימֵי הָעֶלְיוֹן וַיְיַשְּׁרֵם
whw· ychizkiyahw· et satam meymey giychwon haelywon wayayshrem
H1931 H2396 H0853 H4325 H4161 H1521 H3474

לְמַטָּה־ מַעְרָבָה לְעִיר דָּוִיד וַיַּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל־ מַעֲשֵׂהוּ׃
lmatah marabah liyr Daudi wayatslach ychizkiyahw· bkal maashehw·
H4295 H4628 H1732 H3605 H2396 H4639

Alikuwa ni Hezekia huyu huyu ambaye alisimamisha chemi chemi ya juu ya maji ya Gihoni, na aliye ileta moja kwa moja chini upande wa magharibi mwa mji wa Daudi. Hezekia alifanikiwa katika miradi yake yote.

31 וְכֵן בִּמְלִיצֵי שָׂרֵי בָבֶל הַמְשַׁלְּחִים עָלָיו לִדְרֹשׁ מוֹפֵת אֲשֶׁר הָיָה
wkn bimliytsey sharey Babeli hamshalchiym alayw lidrosh hamwopet asher ilikuwa
H1961 H3887 H8269 H0894 H7971 H1875 H4159 H834 H1961

בְּאָרֶץ עֲזָבוֹ לְנַסּוֹתוֹ לָדַעַת כָּל־ בִּלְבָבוֹ׃
baarets azabwo lnaswotwo ladaat kal· bilbabwo
H0776 H5800 H5254 H3045 H3605 H3824

Hata hivyo, katika jambo la mabolozi wa wakuu wa Babeli, waliotumwa kwake kuwauliza waliofahamu, kuhusu ishara za miujiza iliyokuwa imefanywa katika nchi, Mungu alimwachia mwenyewe, ili kumjaribu, na kujua yote yaliyokuwa katika moyo wake.

32 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְחִזְקִיָּהוּ וַחֲסָדָיו הִנָּם כְּתוּבִים בְּחֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן־
wyeter maneno-ya ychizkiyahw· wachasadayw hinam ktwbiym bachazwon yshayahw· ben
H3498 H1697 H2396 H2617 H2009 H3789 H2377 H3470 H1121

וְיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה מַלְכֵי־ סֵפֶר עַל־ הַנָּבִיא אָמוֹץ
wyishrael Yuda malkey seper al hanabiy amwots
H3478 H3063 H4428 H5612 H5921 H5030 H0531

Kwa mambo mengine kuhusu Hezekia, pamoja na matendo yake ya uaminifu wa agano, unaweza kuona kwamba yameandikwa katika Maono ya Nabii Isaya Mwana wa Amozi, na katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli.

33 וַיִּשְׁכַּב יְחִזְקִיָּהוּ אֲבֹתָיו עִם־ וַיְקַבְּרֻהוּ בְּמַעֲלֵה קִבְרֵי בְנֵי־ דָוִיד
wayishkab ychizkiyahw· abotayw im wayikbruhw· bmaaleh kibrey bney dawiyd
H7901 H2396 H0001 H5973 H6912 H4608 H6913 H1121 H1732

וְכָבוֹד עָשׂוּ־ לוֹ בְּמוֹתוֹ כָּל־ יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה
wkabwod ashw· lwo bmwotwo kal· Yuda wyoshbey yrwshaliam na-akatawala mnasheh
H3519 H6213 H3807 H4194 H3605 H3063 H3427 H3389 H4427 H4519

בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ פ
bnwo tachtayw p
H1121 H8478

Hezekia akalala pamaoja na babu zake, na wakamzika katika mlima wa makaburi ya vizazi vya Daudi. Yuda wote na wakaaji wa Yerusalemu wakamheshimu katika kifo chake. Manase mwanaye akawa mfalme katika nafasi yake.

Chapter 33

1 בֶּן־ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃
ben shteym eshreh shanah mnasheh malakwo biyrwshaliam
H1121 H8147 H6240 H8141 H4519 H4427 H3389

בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
bmalkwo wachamishiym wchamesh shanah
H4427 H2572 H2568 H8141

Manase alikuwa na umri wa miaka kumi na mbili alipoanza kutawala, alitawala miaka hamsini na tano katika Yerusalemu.

מִפְּנֵי	יְהוָה	הוֹרִישׁ	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	כְּתוֹעֲבוֹת	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	2
mipney	Yahwe	hworiysh	asher	hagwoyim	ktwoabwot	Yahwe	beyney	hara	wayaash	
H6440	H3068	H3423			H8441	H3068				

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי
yishrael	wana-wa
H3478	

Akafanya yalikuwa uovu katika macho ya Yahwe, kama yalivyo mambo ya machukizo ya mataifa ambao Yahwe alikuwa amewafukuza mbele ya watu wa Israeli.

וַיָּקֶם	אָבִיו	יְחִזְקִיָּהוּ	נָתָץ	אֲשֶׁר	הַבָּמוֹת	אֶת־	וַיִּבֶן	וַיָּשָׁב	3
wayakem	baba-yake	ychizkiyahw·	nitats	asher	habamwot	et	na-akajenga	wayashab	
	H0001	H2396	H5422		H1116	H0853	H1129	H7725	

הַשָּׁמַיִם	צְבָא	לְכָל־	וַיִּשְׁתַּחוּ	אֲשֵׁרוֹת	וַיַּעַשׂ	לַבְּעָלִים	מִזְבְּחוֹת
hashamayim	tsba	lkal	wayishtachw·	asherwot	wayaash	labaliym	madhabahu
H8064		H3605	H7812	H0842			H4196

אֹתָם׃	וַיַּעֲבֵד
otam	na-akatumika
H0853	H5647

Kwa maana alizijenga tena sehemu za juu ambazo baba yake Hezekia alikuwa amezibomoa, na akajenga madhabahu kwa ajili ya mabaali, akatengeneza sanaamu za Maashera, na akaziinamia chini nyota zote za mbinguni na kuziabudu.

שְׁמִי	יִהְיֶה־	בִּירוּשָׁלִַם	יְהוָה	אָמַר	אֲשֶׁר	יְהוָה	בְּבֵית	מִזְבְּחוֹת	וּבָנָה	4
shmiy	yihyeh	biyrwshaliam	Yahwe	akasema	asher	Yahwe	bbeyt	madhabahu	wbanah	
H8034	H1961	H3389	H3068	H0559		H3068		H4196	H1129	

לְעוֹלָם׃	
lwolam	
H5769	

Manase akajenga madhbahu za kipagani katika nyumba ya Yahwe, ingawa Yahwe alikuwa amemwamuru, “Ni katika Yerusalemu ambamo jina langu litawekwa milele”.

יְהוָה׃	בֵּית־	חֲצֵרוֹת	בִּשְׁתֵּי	הַשָּׁמָיִם	צְבָא	לְכָל־	מִזְבְּחוֹת	וַיִּבֶן	5
Yahwe	beyt	chatsrwot	bishtey	hashamayim	tsba	lkal	madhabahu	na-akajenga	
H3068			H8147	H8064		H3605	H4196	H1129	

Alijenga madhabahu kwa ajili ya nyota zote za mbinguni katika vile viwanja viwili vya nyumba ya Yahwe.

וְכִשֵּׁף	וְנִחֵשׁ	וְעוֹנֵן	הִנֹּם	בֶּן־	בְּנֵי	בָּאֵשׁ	בָּנָיו	אֶת־	הֶעֱבִיר	וְהוּא֙	6
wkishep	wnichesh	wwonen	hinom	ben	bgey	baesh	banayw	et	heebiyr	whw·	
H3784	H5172		H2011		H1516	H0784		H0853		H1931	

לְהַכְעִיסוֹ׃	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	לַעֲשׂוֹת	הִרְבָּה	וְיִדְּעוֹנִי	אוֹב	וְעָשָׂה
lhakiyswo	Yahwe	beyney	hara	laashwot	hirbah	wyidwoniy	wob	washah
H3707	H3068					H3049	H0178	

Katika bonde la Beni Hinomu akawaweka wanaye katika moto. Akafanya misemo ya ubashiri, na uchawi, akassoma utabiri; akashauriana na wale waliozungumza na wafu na wale waliozungumza na na roho. Akafanaya maaovu mengi katika mcho ya Yahwe na alimfanya Mungu akasirike.

אֱלֹהִים	אָמַר	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהִים	בְּבֵית	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַסֶּמֶל	פֶּסֶל	אֶת־	וַיָּשֶׂם	7
Mungu	akasema	asher	Mungu	bbeyt	ashah	asher	hasemel	pesel	et	wayashem	
H0430	H0559		H0430				H5566	H6459	H0853		

מִכֹּל	בָּחַרְתִּי	אֲשֶׁר	וּבִירוּשָׁלַם	הַזֶּה	בַּבַּיִת	בְּנוֹ	שְׁלֹמֹה	וְאֶל־	דָּוִיד	אֶל־
mikol	bachartiy	asher	wbiyrwshaliam	hazeh	babayit	bnwo	shlomoh	wel	Daudi	el
H3605	H0977		H3389	H2088			H8010	H0413	H1732	H0413

לְעֵילֹום׃	שְׁמִי	אֶת־	אָשִׂים	יִשְׂרָאֵל	שִׁבְטֵי
leylwom	shmiy	et	ashiym	yishrael	shibtey
H5865	H8034	H0853		H3478	H7626

Ile sanamu ya Maashera aliyokuwa amefanya, akaipeleka katika nyumba ya Mungu. Ni kuhusu nyumba hii ambayo Mungu alikuwa amesema kwa Daudi na Selemani mwanaye; alikuwa amesema, “Ni katika nyumba hii na katika Yerusalemu, ambao nimeuchangua kutoka makabila yote ya Israeli, kwamba nitaliweka jina langu milele.

הֵעֱמַדְתִּי	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	מֵעַל	יִשְׂרָאֵל	רֶגֶל	אֶת־	לְהָסִיר	אוֹסִיף	וְלֹא	8
heemadtiy	asher	haadamah	meal	yishrael	regel	et	lhasiyr	wosiyp	wlo	
H5975		H0127		H3478	H7272	H0853	H5493	H3254	H3808	

הַתּוֹרָה	לְכָל־	צִוִּיתִים	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	לַעֲשׂוֹת	יִשְׁמְרוּ	אַךְ־	לַאֲבֹתֵיכֶם
sheria	lkal	tsiwiytiym	asher	kal	(kitu)	laashwot	yishmrw	rak	laaboteykem
H8451	H3605	H6680		H3605	H0853		H8104	H7535	H0001

מֹשֶׁה׃	בְּיַד־	וְהַמִּשְׁפָּטִים	וְהַחֻקִּים
mosheh	byad	whamishpatiym	whachukiym
H4872	H3027	H4941	H2706

Sitawaondoa tena watu wa Israeli katina nchi hii ambayo niliitoa kwa babu zao, ikiwa tu watakuwa makini katika kuyashika yote niliyowaamuru, kuzishika sheria zangu, amri zangu, na sheria zangu nilizowapa kupitia Musa.”

הַגּוֹיִם	מִן־	רָע	לַעֲשׂוֹת	יְרוּשָׁלַם	וְיֹשְׁבֵי	יְהוּדָה	אֶת־	מְנַשֶּׁה	וַיַּתַּע	9
hagwoyim	min	ra	laashwot	yrwshaliam	wyoshbey	Yuda	et	mnasheh	wayeta	
				H3389	H3427	H3063	H0853	H4519	H8582	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	מִפְּנֵי	יְהוָה	הִשְׁמִיד	אֲשֶׁר
p	yishrael	wana-wa	mipney	Yahwe	hishmiyd	asher
	H3478		H6440	H3068	H8045	

Manase akawaongoza Yuda na wakaaji wa Yerusalemu hata kufanya uovu zaidi kuliko hata watu wa mataifa ambao Yahwe alikuwa amewateketeza mbele za Israeli.

הִקְשִׁיבוּ׃	וְלֹא	עַמּוֹ	וְאֶל־	מְנַשֶּׁה	אֶל־	יְהוָה	וַיְדַבֵּר	10
hikshiybw	wlo	amwo	wel	mnasheh	el	Yahwe	waydaber	
H7181	H3808		H0413	H4519	H0413	H3068	H1696	

Yahwe akasema kwa Manase, na kwa watu wake wote, lakini hawakumsikiliza.

אֶת־	וַיִּלְכְּדוּ	אַשּׁוּר	לְמֶלֶךְ	אֲשֶׁר	הַצְּבָא	שָׂרֵי	אֶת־	עֲלֵיהֶם	יְהוָה	וַיָּבֵא	11
et	wayilkdw	ashwr	lmelek	asher	hatsaba	sharey	et	aleyhem	Yahwe	na-akaleta	
H0853	H3920	H0804	H4428			H8269	H0853		H3068	H0935	

בָּבֶלָה׃	וַיּוֹלִיכֻהוּ	בָּנְחֻשְׁתַּיִם	וַיַּאַסְרֻהוּ	בַּחֹחִים	מְנַשֶּׁה
babelah	waywoliykuhw	banchushtayim	wayaasruhw	bachochiym	mnasheh
H0894	H3212		H0631	H2336	H4519

Kwa hiyo Yahwe akaleta juu yao maamri jeshsi wa jeshi la Ashuru, ambao walimchukua Manase katika minyonyoro, wakamfunga kwa pingu, na wakampeleka Babeli.

12 וּכְהָצֵר לוֹ חִלָּה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו מְאֹד וַיִּכָּנַע מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃

wkhatser lo chilah et-pney Yahwe Mungu sana wayikana milipney Mungu-wa abotayw

H0430 H6440 H3966 H3665 H0430 H3068 H6440 H0853 H0001

Manase alipokuwa katika dhika, alimuomba Yahwe, Mungu wake, na akajinyenyekesha sana mbele za Mungu wa babu zake.

13 וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃

wayitpalel elayw wayeater lo wayishma tchinatwo wayshiybehw· yrwshaliam lmalkwtwo na-akajua mnasheh kwa-sababu Yahwe yeye Mungu

H6419 H0413 H6279 lwo H8085 H8467 H7725 H3389 H4438 H3045 H4519 H3063 H3068 H1931 H0430

Akaomba kwake; na Mungu akamsikiliza, na Mungu akasikia kuomba kwake na akamrudisha Yerusalemu, katika ufalme wake. Kisha Manase akafahamu kwamba Yahwe alikuwa Mungu.

14 וְאַחֲרֵי־כֵן בָּנָה אוּמָה בְּעֵנֶה לְעִיר־דָּוִיד מַעְרָבָה לְגִיחוֹן בַּנַּחַל וְחֵיצוֹנָה

wacharey-ken alijenga ukuta hadagiym bshaar wlabwo jeshi sharey wayashem mana wayagbiyheha laopel wsabab hadagiym bshaar wlabwo jeshi sharey wayashem sana wayagbiyheha laopel wsabab hadagiym bshaar wlabwo

H0935 H8179 H1709 H5437 H6077 H3605 H1361 H3966 H7993 H8269 H2428 H0935 H8179 H1709 H5437 H6077 H3605 H1361 H3966 H7993 H8269 H2428

בִּיהוּדָה׃ הַבְּצֻרוֹת הֶעָרִים בְּכָל־

biyhwdah habtsurwot heariym bkal

H3063 H1219 H3605

Baada ya hayo, manase akajenga ukuta wa nje ya mji wa Daudi, upande wa magharibi wa Gihoni, katika bonde, hadi kwenye lango la Samaki. Akauzungushia mlima wa Ofeli na akaupandisha ukuta hadi usawa mrefu sana. Akaweka maamri jeshi jasiri katika ngome zote za miji ya Yuda.

15 וַיָּסַר אֶת־ אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְאֶת־ הַסֶּמֶל מִבֵּית יְהוָה וְכָל־ הַמִּזְבְּחוֹת

na-akaondoa et Mungu-wa hanekar wet hasemel mibeyt Yahwe wkal hamizbchwot

H5493 H0853 H0430 H5236 H0853 H5566 H4196 H3605 H3068 H4196

אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בֵּית־ יְהוָה וּבִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר׃

asher alijenga bhar beyt- Yahwe wbiyrwshaliam wayashlek chwtsah laiyr

H1129 H2022 H1004 H3068 H3389 H7993 H2351 H5892

Akaipeleka mbali miungu yote ya kigeni, akaondoa sanamu zote kwenye nyumba ya Yahwe, na madhabahu zote ambazo alikuwa amejenga juu ya mlima wa nyumba ya Yahwe na katika Yerusalemu, na kuvitupa nje ya mji.

16 וַיְבֶן(וַיִּכֵּן) וְתוֹדָה שְׁלָמִים זִבְחֵי עָלָיו וַיְזַבַּח יְהוָה מִזְבַּח אֶת־ (וַיִּבֶן) [וַיִּכֵּן]

wtwodah shlamiym zibchey alayw wayizbach Yahwe mizbach et- (wayiben) [wykn]

H8426 H8002 H2077 H5927 H2076 H3068 H4196 H0853 H1129

יִשְׂרָאֵל׃ אֱלֹהֵי יְהוָה אֶת־ לַעֲבֹד לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר

yishrael Mungu-wa Yahwe et laabwod kwa-Yuda na-akasema

H3478 H0430 H3068 H0853 H5647 H3063 H0559

Akaijenga tena madhabahu ya Yahwe na juu yake akatoa sadaka za amani na sadaka za shukrani; akamwamuru Yuda amtumikie Yahwe, Mungu wa Israeli.

17 אֱלֹהֵיהֶם׃ לַיהוָה רַק בַּבָּמוֹת זֹבְחִים עוֹד הָעָם אֲבָל

Mungu kwa-Yahwe tu babamwot zobchiym watu tena abal

H0430 H3068 H7535 H1116 H2076 H5750 H0061

Hata hivyo watu bado walitoa sadaka mahali pa sehemu za juu, lakini kwa Yahwe, Mungu wao pekee.

18

הַמְּדַבְּרִים	הַחֹזִים	וְדִבְרֵי	אֱלֹהָיו	אֶל־	וּתְפִלָּתוֹ	מְנַשֶּׁה	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר
hamdabriym	hachoziym	wdibrey	Mungu	el	wtpilatwo	mnasheh	maneno-ya	wyeter
H1696	H2374	H1697	H0430	H0413	H8605	H4519	H1697	

יִשְׂרָאֵל׃	מַלְכֵי	דִּבְרֵי	עַל־	הִנָּם	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	בְּשֵׁם	אֵלָיו
yishrael	malkey	maneno-ya	al	hinam	yishrael	Mungu-wa	Yahwe	bshem	elayw
H3478	H4428	H1697		H2009	H3478	H0430	H3068	H8034	H0413

Katika mambo mengine kuhusu Manase, maombi yake kwa Mungu wake, na maneno ya waonaji ambao walisema kwake katika jina la Yahwe, Mungu wa Israeli, tazama, yameandikwa miongoni mwa matendo ya wafalme wa Israeli.

19

בָּהֶם	בָּנָה	אֲשֶׁר	וְהַמַּקְמוֹת	וּמַעֲלוֹ	חַטָּאתוֹ	וְכָל־	לוֹ	וְהֶעָתֵר־	וּתְפִלָּתוֹ
bahem	alijenga	asher	whamkomwot	wmalwo	chatatwo	wkal	lwo	wheater	wtpilatwo
	H1129		H4725	H4604		H3605		H6279	H8605

עַל	כְּתוּבִים	הִנָּם	הִכָּנְעוֹ	לִפְנֵי	וְהָאֲשֵׁרִים	וְהָעֲמִיד	בָּמוֹת
juu-ya	ktwbiym	hinam	hikanwo	mbele-ya	whapsiliym	haasheriym	wheemiyd	bamwot
	H3789	H2009	H3665	H6440	H6456	H0842	H5975	H1116

חוֹזָי׃	דִּבְרֵי
chwozay	maneno-ya
H2335	H1697

Katika matukio hayo kuna historia ya maombi yake, na jinsi Mungu alivyoguswa na maomabi hayo. Pia kuna kumbu kumbu ya dhambi zake zote na makosa yake, na sehemu ambako alikuwa amejenga sehemu za juu na kuzisimamisha Maashera na sanamu za kuchonga, kambla ya kujinyenyekesha mwenyewe — na imeandikwa kuhusu hayo katika tarehe ya waonaji. (Maandishi ya kale yanasema hivi, “tarehe ya Hozai,” ambayo ni maandishi ya kifungu asili. Lakini matoleo mengi ya kisasa yamesahihisha na kusomeka “tarehe ya waonaj” Pia, matoleo machache ya kisasa yanasema “tarehe ya waonaji”.).

20

בְּנוֹ	אָמוֹן	וַיִּמְלֹךְ	בֵּיתוֹ	וַיְקַבְּרֵהוּ	אֲבֹתָיו	עִם־	מְנַשֶּׁה	וַיִּשְׁכַּב
bnwo	Amoni	na-akatawala	beytwo	wayikbruhw·	abotayw	im	mnasheh	wayishkab
	H0526			H6912	H0001		H4519	H7901

פ	תַּחְתָּיו׃
p	tachtayw
	H8478

Kwa hiyo Manase akalala na babu zake, na wakamzika katika nyumba yake mwenyewe. Amoni, mwaye, akawa mfalme katika nafasi yake.

21

מָלַךְ	שָׁנִים	וּשְׁתַּיִם	בִּמְלֻכּוֹ	אָמוֹן	שָׁנָה	וּשְׁתַּיִם	עֶשְׂרִים	בֶּן־
alitawala	shaniym	wshtayim	bmalkwo	Amoni	shanah	wshtayim	eshriym	ben
	H8141	H8147		H0526	H8141	H8147	H6242	

בִּירוּשָׁלִָם׃
biyrwshaliam
H3389

Amoni alikuwa na umri wa miaka ishirini na mbili alipoanza kutawala; alitawala miaka miwili katika Yerusalemu.

22

הַפְּסִילִים	וּלְכָל־	אָבִיו	מְנַשֶּׁה	עָשָׂה	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ
hapsiyliym	wlkal	baba-yake	mnasheh	ashah	kaasher	Yahwe	beyney	hara	wayaash
H6456	H3605	H0001	H4519			H3068			

וַיַּעַבְדֵם׃	אָמוֹן	זִבַּח	אָבִיו	מְנַשֶּׁה	עָשָׂה	אֲשֶׁר
wayaabdem	Amoni	zibach	baba-yake	mnasheh	ashah	asher
H5647	H0526	H2076	H0001	H4519		

Akafanya yaliyokuwa uovu katika macho ya Yaahwe, kama Manase, baba yake, alivyofanya. Amoni alitoa sadaka katika sanamau zote za kuchonga ambazo alitengeneza Manase baba yake, na aliziabudu.

וְלֹא	נִכְנַע	מִלִּפְנֵי	יְהוָה	כְּהִכָּנַע	מְנַשֶּׁה	אָבִיו	כִּי	הִוא	אָמוֹן	23
wlo	nikna	milipney	Yahwe	khikana	mnasheh	baba-yake	kwa-sababu	yeye	Amoni	
H3808	H3665	H6440	H3068	H3665	H4519	H0001		H1931	H0526	

הִרְבָּה	אַשְׁמָה׃
hirbah	ashmah
	H0819

Hakujinyenyekesha mbele za Yahwe, kama baba yake Manase alivyokuwa amefanya. Badala yake, Amoni huyu huyu alifanya makosa zaidi na zaidi.

וַיִּקְשְׁרוּ	עָלָיו	עֲבָדָיו	וַיִּמְיתֻהוּ	בְּבֵיתוֹ׃	24
wayikshrw·	alayw	watumishi-wake	waymiytuhw·	bbeytwo	
H7194		H5650	H4191		

Watumishi wake wakapanga njama wa zidi yake na wakamua katika nyumba yake mwenyewe.

וַיַּכּוּ	עַם־	הָאָרֶץ	אֶת	כָּל־	הַקֹּשְׁרִים	עַל־	הַמֶּלֶךְ	אָמוֹן	וַיַּמְלִיכוּ	עַם־	25
wayakw·	am	nchi	(kitu)	kal-	hakoshriym	al	mfalme	Amoni	wayamliykw·	am	
H5221		H0776	H0853	H3605	H7194		H4428	H0526			

הָאָרֶץ	אֶת־	יֹאשִׁיָּהוּ	בְּנוֹ	תַּחְתָּיו׃	פ
nchi	et	yoshiyahw·	bnwo	tachtayw	p
H0776	H0853	H2977		H8478	

Lakini watu wa nchi wakawaua wote waliofanya njama zidi ya Mfalme Amoni, na wakamfanya Yosia, mwanaye, mfalme katika nafasi yake.

Chapter 34

מָלַךְ	שָׁנָה	וְאַחַת	וּשְׁלֹשִׁים	בְּמָלְכוֹ	יֹאשִׁיָּהוּ	שָׁנִים	שְׁמוֹנֶה	בֶּן־	1
alitawala	shanah	wachat	wshloshiym	bmalkwo	yoshiyahw·	shaniym	shmwoneh	ben	
	H8141	H0259	H7970		H2977	H8141	H8083		

בִּירוּשָׁלִָם׃
biyrwshaliam
H3389

Yosia alikuwa na umri wa miaka kumi na nane alipoanza kutawala; alitawala miaka thelathini na moja katika Yerusalemu.

סָר	וְלֹא־	אָבִיו	דָּוִיד	בְּדַרְכֵי	וַיֵּלֶךְ	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הַיָּשָׁר	וַיַּעַשׂ	2
aliondoka	wlo	baba-yake	Daudi	bdarkey	na-akaenda	Yahwe	beyney	hayashar	wayaash	
H5493	H3808	H0001	H1732	H1870	H3212	H3068		H3477		

יָמִין	וּשְׂמֹאול׃
yamiyn	wshmowl
H3225	H8040

Alifanya yaliyohaki katika macho ya Yahwe, na alitembea katiaka njia za Daudi babu yake, ha hakugeuka mbali iwe kulia au kushoto.

3 וּבִשְׁמוֹנֶה שָׁנִים לְמָלְכוֹ וְהוּא עוֹדֶנּוּ נַעַר הֵחֵל לִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵי דָּוִיד
wbishmwoneh shaniym lmalkwo whw· wodenw· naar hechel lidrwosh Mungu Daudi
H8083 H8141 H1931 H5750 H5288 H2891 H1875 H0430 H1732

אָבִיו בִּבְשִׁתֵּים שָׁנָה עֶשְׂרֵה וּבִשְׁתֵּים שָׁנָה הֵחֵל לְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם מִן־
baba-yake wbishteym shanah eshreh wbishteym shanah hechel ltaher et Yuda wiyrwshaliam min
H0001 H8147 H8141 H6240 H8147 H8141 H2891 H0853 H3063 H3389

הַבָּמוֹת וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים וְהַמַּסֵּכוֹת׃
habamwot whaasheriym whapsiliym whamasekwot
H1116 H0842 H6456

Kwa maana ndani ya miaka minane ya ya utawala wake, alipokuwa bado kijana, alianza kumtafuta Mungu wa Daudi, babu yake. Katika miaka ishirini, alianza kuisafisha Yuda na Yerusalemu kutoka sehemu za juu, vituo vya Maashera, na sanamu za kuchonga na sanamu za chuma ya kuyeyushwa.

4 וַיְנַתְּצוּ לְפָנָיו אֶת מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר־לְמַעְלָה לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם
waynattsw· lpanayw (kitu) madhabahu habaliym whachamaniym asher lmalah mealeyhem
H5422 H6440 H0853 H4196 H2553 H4605

וְהַגְּדַעִים וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבַּר וְהֵדַק וַיִּזְרֹק עַל־פְּנֵי
gidea whaasheriym whapsiliym whamasekwot shibar whedak wayizrok al pney
H1438 H0842 H6456 H7665 H1854 H2236 H6440

הַקְּבָרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם׃
hakbariym hazobchiym lahem
H6913 H2076

Watu wakazivunja madhabahu za Baali katika uwepo wake; akazibomoa nguzo za Maashera na na zile sanamu za kuchonga, na sanamu za chuma ya kuyeyushwa katika vipande hadi zikawa mavumbi. Akayasamabaza mavumbi juu ya makaburi ya wale ambao walizitolea sadaka.

5 וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל־מִזְבְּחוֹתָם [mzbchwtym] (mizbchwotam) וַיְטַהֵר אֶת־
watsmwot makuhani sharap al [mzbchwtym] (mizbchwotam) na-akasafisha et
H6106 H3548 H8313 H4196 H4196 H2891 H0853

יְהוּדָה וְאֶת־יְרוּשָׁלִַם׃
Yuda wet yrwshaliam
H3063 H0853 H3389

Akaichoma mifupa ya makuhani wao juu ya madhabahu zao. Katika namna hii, akaisafisha Yuda na Yerusalemu.

6 וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וְשִׁמְעוֹן וְעַד־נַפְתָּלִי [bhar] בְּחַרְבֹתֵיהֶם [bateyhem] (bcharboteyhem)
wbarey mnasheh weprayim wshimwon wad naptaliy [bhar] [bateyhem] (bcharboteyhem)
H4519 H0669 H8095 H5704 H5321 H2022 H2719

סָבִיב׃
sabiyb
H5439

Alifanya hivyo hivyo katika miji ya Manase, Efraimu, na Simeoni, sehemu zote hadi Neftali, na katika maeneo yaliyoizunguka.

7 וַיְנַתֵּץ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים כִּתַּת וְכָל־לְהַדֵּק
waynatets et hamizbchwot wet haasheriym whapsiliym kitat wkal lhedak
H5422 H0853 H4196 H0853 H0842 H6456 H3807 H3605 H1854

הַחַמָּנִים גִּדַּע בְּכָל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב לִירוּשָׁלִַם׃ ס
hachamaniym gida· bkal nchi yishrael wayashab liyrwshaliam s
H2553 H1438 H3605 H0776 H3478 H7725 H3389

Alizivunja madhabahu, akayapiga Maashera, na sanamu za kuchonga kuwa unga, na kuzisambaratisha madhabahu zote za uvumba katika nchi yote ya Israeli; kisha akarudi Yerusalemu.

8

שָׁפָן | אֶת־ | שָׁלַח | וְהַבָּיִת | הָאָרֶץ | לְטַהֵר | לְמָלְכּוֹ | עֶשְׂרֵה | שְׁמוֹנֶה | וּבִשְׁנַת
shapan | et | shalach | whabayit | nchi | ltaher | lmalkwo | eshreh | shmwoneh | wbishnat
H0853 | H7971 | H0776 | H2891 | H6240 | H8083 | H8141

הַמַּזְכִּיר | יְוֹאָחָז | בֶּן־ | יוֹאָח | וְאֶת | הָעִיר | שַׂר־ | מַעֲשֵׂיָהוּ | וְאֶת־ | אֱצַלְיָהוּ | בֶּן־
hamazkiyr | ywoachaz | ben | ywoach | wet | jiji | shar | maasheyahw | wet | atsalyahw | ben
H2142 | H3099 | | H3098 | H0853 | | H8269 | H4641 | H0853 | H0683 |

אֱלֹהָיו׃ | יְהוָה | בֵּית | אֶת־ | לְחַזֵּק
Mungu | Yahwe | nyumba-ya | et | lchazek
H0430 | H3068 | | H0853 | H2388

Sasa katika kipindi cha miaka ishirini ya utawala wake, baada ya Yosia kuisafisha nchi na hekalu, alimtuma Shafani mwana wa Azali, Manaseya, akida wa mji, na Yoa mwana wa Yoahazi katibu, kuikarabati nyumba ya Yahwe Mungu wake.

9

בֵּית־ | הַמּוּבָא | הַכֶּסֶף | אֶת־ | וַיְתַּנּוּ | הַגָּדוֹל | הַכֹּהֵן | וְחִלְקִיָּהוּ | אֶל־ | וַיָּבֹאוּ
beyt | hamwba | hakesep | et | na-wakatoa | hagadwol | hakohen | chilkiyahw | el | na-wakaja
H0935 | H3701 | H0853 | H5414 | | H3548 | H2518 | H0413 | H0935

שְׁאֵרִית | וּמִכֹּל | וְאֶפְרַיִם | מְנַשֶּׁה | מִיַּד | הַסַּף | שֹׁמְרֵי | הַלְוִיִּם | אָסְפוּ־ | אֲשֶׁר | אֱלֹהִים
sheriyt | wmikol | weprayim | mnasheh | miyad | hasap | shomrey | Walawi | aspw | asher | Mungu
H7611 | H3605 | H0669 | H4519 | H3027 | | H8104 | H3881 | H0622 | | H0430

יְרוּשָׁלִָם׃ | וַיָּשֻׁבוּ) | וישבין[| וּבִנְיָמִן | יְהוּדָה | וּמִכֹּל־ | יִשְׂרָאֵל
yrwshaliam | (wayashubw) | [wyshby] | wbinyamin | Yuda | wmikol | yishrael
H3389 | H7725 | H3427 | H1144 | H3063 | H3605 | H3478

Wakaenda kwa Hilkia, kuhani mkuu, na wakakabidhi kwake fedha ambazo zilikuwa zimeletwa kwenye nyumbaa ya Mungu, ambazo Walawi, walinzi wa milingo, walikuwa wamekusanya kutoka Manase na Efraimu, kutoka kwa masalia wote wa Israeli, kutoka Yuda yote na Benyamini, na kutoka kwa wakaaji wa Yerusalemu.

10

אֹתוֹ | וַיִּתְּנוּ | יְהוָה | בְּבֵית | הַמְפֻקָּדִים | הַמְּלָאכָה | עֹשֵׂה | יַד | עַל־ | וַיִּתְּנוּ
otwo | na-wakatoa | Yahwe | bbeyt | hamupkadiym | hamlakah | osheh | yad | al | na-wakatoa
H0853 | H5414 | H3068 | | | H4399 | | H3027 | | H5414

הַבָּיִת׃ | וּלְחַזֵּק | לִבְדּוֹק | יְהוָה | בְּבֵית | עֹשִׂים | אֲשֶׁר | הַמְּלָאכָה | עוֹשֵׂי
habayit | wlchazek | libdwok | Yahwe | bbeyt | oshiym | asher | hamlakah | woshey
H2388 | H0918 | H3068 | | | | | H4399 |

Wakaikabidhi ile fedha kwa watu waliosimamia kazi ya hekalu la Yahwe. Watu wale wakawalipa wafanya kazi walioilikarabati na kulijenga tena hekalu.

11

לַמְחַבְּרוֹת | וְעֵצִים | מַחְצֵב | אַבְנֵי | לִקְנוֹת | וְלַבֵּנִים | לֶחָרָשִׁים | וַיִּתְּנוּ
lamchabrwot | wetsiym | machtseb | abney | liknwot | wlaboniym | lecharashiym | na-wakatoa
H4226 | H6086 | H4274 | H0068 | H7069 | H1129 | H2796 | H5414

יְהוּדָה׃ | מַלְכֵי | הִשְׁחִיתוּ | אֲשֶׁר | הַבָּתִּים | אֶת־ | וּלְקֹרוֹת
yhwdah | malkey | hishchiytw | asher | habatiym | et | wlkarwot
H3063 | H4428 | H7843 | | | H0853 |

Wakawalipa maseremala na wajenzi kwa ajili ya kununulia mawe ya kuchonga na mbao kwa ajili ya kuungia, na kutengeneza boriti za nyumba amabazo baadha ya wafalme wa Yuda waliziacha zikachakaa.

12 וְעֹבַדְיָהוּ יַחַת מֻפְקָדִים וְעַלֵיהֶם בַּמְלָאכָה בֶּאֱמוּנָה עֹשִׂים וְהָאֲנָשִׁים
wobadyahw· yachat mupkadiym waaleyhem bamlakah beemwnah oshiym whaanashiym
H5662 H3189 H4399 H0530 H0376

לְנַצֵּחַ הַקְהָתִים בְּנֵי מִן וּמְשֻׁלָּם וּזְכַרְיָה מְרָרִי בְּנֵי מִן הַלְוִיִּם
lnatsecha hakhatiym wana-wa min wmshulam wzkaryah mrariy wana-wa min Walawi
H5329 H6956 H4918 H4847 H3881

שִׁיר׃ בִּכְלֵי־ מֵבִין כָּל־ וְהַלְוִיִּם
shiyr bikley mebiyn kal whalwiyim
H3627 H0995 H3605 H3881

Watu waliifanya kazi kwa uaminifu. Wasimamizi wao Yahathi na Obadia, Walawi, wa wana wa Merari; na Zekaria na Meshulamu, kutoka kwa wana wa Wakohathi. Walawi wengine, wote kati ya wale waliokuwa wanamziki wazuri sana, kwa ukaribu waliwaelekeza watendakazi.

13 וּמֵהַלְוִיִּם וַעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה מְלָאכָה עֹשֶׂה לְכֹל וּמְנַצְּחִים הַסַּבָּלִים וְעַל
wmehalwiyim waabwodah laabwodah kazi osheh lkol wmnatschiym hasabaliym wal
H3881 H5656 H5656 H4399 H3605 H5329 H5449

וְשֹׁעֲרִים׃ וְשֹׁטְרִים סוֹפְרִים
wshwoariym wshotriym swopriym
H7778 H7860

Walawi hawa walikuwa viongoziz wa wale waliobeba vifaa vya ujenzi na watu wengine wote waliofanya kazi kwa namna yoyote ile. Pia palikuwa na Walawi ambao walikuwa makatibu, watawala na walinda lango.

14 אֶת־ הַכֹּהֵן חִלְקִיָּהוּ מָצָא יְהוָה בֵּית הַמּוּבָא הַכֶּסֶף אֶת־ וּבְהוֹצִיאָם
et hakohen chilkiyahw· alipata Yahwe nyumba-ya hamwba hakesep et wbhwotsiyam
H0853 H3548 H2518 H4672 H3068 H0935 H3701 H0853 H3318

מֹשֶׁה׃ בְּיַד־ יְהוָה תּוֹרַת־ סֵפֶר
mosheh byad Yahwe tworat seper
H4872 H3027 H3068 H8451

Walipoileta fedha ambayo ilikuwa imeletwa kwenye nyumba ya Yahwe, Hilkia yule kuhani akakiokota kitabu cha sheri ya Yahwe ambacho kilikuwa kimetolewa kupitia Musa.

15 בְּבֵית מָצָאתִי הַתּוֹרָה סֵפֶר הַסּוֹפֵר שָׁפָן אֶל־ וַיַּאמֶר חִלְקִיָּהוּ וַיַּעַן
bbeyt matsatiy sheria seper haswoper shapan el na-akasema chilkiyahw· wayaan
H4672 H8451 H0413 H0559 H2518

שָׁפָן׃ אֶל־ הַסֵּפֶר אֶת־ חִלְקִיָּהוּ וַיִּתֵּן יְהוָה
shapan el haseper et chilkiyahw· na-akatoa Yahwe
H0413 H0853 H2518 H5414 H3068

Hilkia akamwambia Shafani yule mwandishi, “Nimekiokota kitabu cha sheria katika nyumba ya Yahwe”. Hilikia akakileta kitabu kwa Shefani.

16 דָּבָר הַמֶּלֶךְ אֶת־ עוֹד וַיָּשֶׁב הַמֶּלֶךְ אֶל־ הַסֵּפֶר אֶת־ שָׁפָן וַיָּבֵא
neno mfalme et tena wayasheb mfalme el haseper et shapan na-akaleta
H1697 H4428 H0853 H5750 H7725 H4428 H0413 H0853 H0935

עֹשִׂים׃ הֵם עֲבָדֶיךָ בְּיַד־ נִתָּן אֲשֶׁר־ כֹּל לֵאמֹר
oshiym wao abadeyka byad nitan asher wote kusema
H1992 H5650 H3027 H5414 H3605 H0559

Shefani akakipelek kitabu kwa mfalme, na pia akatoa taarifa kwake, akisema, “Watumishi wako wanafanya kila kitu walichokabidhiwa.

17 וַיַּתְּיכוּ֙ אֶת־הַכֶּ֣סֶף הַנִּמְצָ֔א בְּבֵית־ יְהוָ֖ה וַיִּתְּנוּהוּ֙ עַל־ יַ֣ד הַמְּפֻקָּדִֽים׃
wayatiykw· et hakesep hanimtsa bbeyt Yahwe wayitnwhw· al yad hamupkadiym
H5413 H0853 H3701 H4672 H3068 H5414 H3027

וְעַל־ יַ֣ד עֹשֵׂ֔י הַמְּלָאכָ֖ה׃
wal yad woshey hamlakah
H3027 H4399

Waliitoa feedha yote amabayo ilionekana katika nyumba ya Yahwe, na waliikabidhi katika mikono ya wasimamizi na watendakazi.”

18 וַיַּגֶּד֩ שָׁפָ֨ן הַסּוֹפֵ֜ר לַמֶּ֣לֶךְ לֵאמֹ֗ר סֵ֚פֶר נָתַ֣ן לִ֔י חִלְקִיָּ֖הוּ הַכֹּהֵ֑ן

wayaged shapan haswoper lakwa-mfalme kusema seper alitoa liy chilkiyahw· hakohen
H5046 H8226 H5608 H4428 H0559 H5612 H3541 H2518 H3548

וַיִּקְרָ֥א בוֹ֙ שָׁפָ֔ן לִפְנֵ֖י הַמֶּֽלֶךְ׃
wayikra bwo shapan lpnei-ya hamelek
H7121 H0996 H8226 H6440 H4428

Shefani mwandishi akamwambia mfalme.” Hilkia kuhani amenipa kitabu.” Kisha Shefani akamsomea mfalme katika hicho kitabu.

19 וַיְהִ֗י כִּשְׁמֹ֤עַ הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֶת־ דִּבְרֵ֣י הַתּוֹרָ֔ה וַיִּקְרַ֖ע בְּגָדָֽיו׃
na-ikawa kishmoa mfalme (kitu) maneno-ya sheria wayikra et bgadayw
H1961 H8085 H4428 H0853 H1697 H8451 H7167 H0853

Ikawa kwamba mfalme alipokuwa ameyasikia maneno ya sheria, aliyararua mavazi yake.

20 וַיְצַ֣ו הַמֶּ֗לֶךְ אֶת־ חִלְקִיָּ֤הוּ וְאֶת־ אֲחִיקָם֙ בֶּן־ שָׁפָ֔ן וְאֶת־ עַבְדּ֖וֹן וְאֶת־ שָׁפָ֣ן הַסּוֹפֵ֑ר וְאֵת֙ עֲשָׂיָ֣ה עֶ֔בֶד לְאַסָּיָ֖ה לֵאמֹֽר׃
na-akaamuru mfalme et chilkiyahw· wet achiykam ben shapan wet abdwon wet shapan haswoper wet ebed ashayah wet miykah ben lemor
H6680 H4428 H0853 H2518 H0853 H0296 H1121 H8226 H0853 H5658 H0853 H8226 H0853 H5650 H6222 H0853 H4318 H1121 H3541

Mflme akawaamuru Hilkia, Ahikamu mwana wa Shafani, Abdoni mwana wa Mika, Shafani mwaandishi, na Asaya, mtumishi wake, akisema,

21 לְכ֣וּ דִרְשׁ֣וּ אֶת־ יְהוָ֗ה בַּעֲדִי֙ וּבְעַד֙ הַנִּשְׁאָ֣ר בְּיִשְׂרָאֵ֔ל וּבִיהוּדָ֑ה עַל־

lkw· dirshw· et Yahwe baadiy wbad hanishar byishrael wbiyhwdah al
H3212 H1875 H0853 H3068 H1157 H1157 H7604 H3478 H3063

דִּבְרֵ֣י הַסֵּ֔פֶר אֲשֶׁ֥ר נִמְצָ֖א כִּי־ גְדוֹלָ֣ה חֲמַת־ יְהוָ֑ה אֲשֶׁ֤ר נִתְּכָה֙ אֲבוֹתֵ֣ינוּ עַל־ דְּבַ֣ר יְהוָ֔ה לַעֲשׂ֖וֹת כְּכָ֥ל הַכָּת֖וּב עָלֵֽינוּ׃

maneno-ya haseper asher nimtsa kiy gdwolah chamat- Yahwe asher nitkah banw·
H1697 H5612 H4672 H3588 H1419 H2534 H3068 H0834 H5413 H1121

dbar Yahwe laashwot kkal hakatwb juu-ya asher lo shamrw· abwoteynw· et dbar Yahwe
H1697 H3068 H6213 H3605 H3789 H5921 H0834 H3808 H8104 H1 H0853 H1697 H3068

p hazeh haseper al
H2088 H5612 H5921

“Nendeni mkaulize mapenzi ya Yahwe kwa ajili yangu, na kwa wale waliobaki katika Israeli na Yuda, kwa sababu ya maneno ya kitabu ambacho kimeokotwa. Kwa maani ni kikuu, kwa sababu babu zetu hawakuyasikiliza maneno ya kitabu hiki ili kuyatii yote yaliyokuwa yameandikwa ndani yake”. (Badala ya “ambayo yamemiminwa juu yetu”, baadhi ya matoleo yanasema “ ambayo yamemulikwa zidi yetu”).

22 וַיֵּלֶךְ נַא־עַקְדָּנָא חִלְקִיָּהוּ עַשָּׂר הַמֶּלֶךְ אֶל־ חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת שַׁלֻּם בֶּן־
na-akaenda waasher mfalme el chuldah hanbiyah eshet shalum ben
H3212 H2518 H4428 H0413 H2468 H5031 H0802 H7967

תוקהת] [twkht H8445 (תָּקְהַת takhat) H8445 בֶּן־ ben H2641 חַסְרָה chasrah שׁוֹמֵר shwomer H8104 הַבְּגָדִים habgadiym H3389 יוֹשֶׁבֶת ywoshebet H3427 וְהִיא whiy H1931 בִּירוּשָׁלִַם biyrwshaliam

ס s כָּזֹאת׃ kazot H2063 אֵלֶיהָ eleyha H0413 וַיַּדַּבְּרוּ waydabrw H1696 בַּמִּשְׁנֶה bamishneh H4932

Kwa hiyo Hilkia, na wale ambao mfalme alikuwa amewaamuru, wakaenda kwa Hulda nabii wa kike, mke wa Shalumu mwana wa Tohathi mwana wa Hasra, mtunza mavazi (aliishi katika Yerusalemu katika wilaya ya pili), na walizungumza naye katika namna hii.

23 וַתֹּאמֶר na-akasema H0559 לָהֶם lahem H0559 כֹּה־ koh H3541 אָמַר akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430 יִשְׂרָאֵל yishrael H3478 אָמְרוּ imrw H0559 לָאִישׁ laiysh H0376 אֲשֶׁר־ asher

ס s אֵלָי׃ elay H0413 אֶתְכֶם etkem H0853 שְׁלָחַ shalach H7971

Akasema kwao, “Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Israeli, anasema: Mwambie mtu aliyewatuma kwangu,

24 כֹּה koh H3541 אָמַר akasema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 הִנְנִי hinniy H2009 מֵבִיא mebiy H0935 רָעָה raah עַל־ al מְקוֹם hamakwom H4725 הַזֶּה hazeh H2088 וְעַל־ wal יוֹשְׁבֶיו ywoshbayw H3427

יְהוּדָה׃ yhwdah H3063 מֶלֶךְ mfalme H4428 לִפְנֵי mbele-ya H6440 קָרְאוּ waliita H7121 אֲשֶׁר asher הַסֵּפֶר haseper עַל־ al הַכְּתֻבוֹת haktwbwot H3789 הָאָלוֹת haalwot H0423 כָּל־ kal H3605 אֵת (kitu) H0853

Hivi ndivyo Yahwe anasema: Ona, niko karibu kuleta maafa juu ya sehemu hii na wakaaaji wake, laana zote zilizoandikwa katika kitabu walichokisoma mbele ya mfalme wa Yuda.

25 הַכְעִיסֻנִי hakiyseniy H3707 לְמַעַן lmaan H4616 אֲחֵרִים acheriym H0312 לֵאלֹהִים kwa-Mungu H0430 (וַיְקַטְּרוּ waykatrw) [wyktyrw] עֲזָבוּנִי azabwniy H3707 אֲשֶׁר asher תַּחַת tachat H8478

תִּכְבֶּה׃ tikbeh H3518 וְלֹא wlo H3808 הַזֶּה hazeh H2088 בַּמָּקוֹם bamakwom H4725 חֲמָתִי chamatiy H2534 וּתְתָּךְ wtitak H5413 יְדֵיהֶם ydeyhem H3027 מַעֲשֵׂי maashey H4639 בְּכֹל bkol H3605

Kwa sababu wamenisahau na wametoa sadaka za uvumba kwa miungu mingine, ili kwamba waniweke katika hasira kwa matendo yote waliyofanya — kwa hiyo hasira yangu itamiminwa juu ya hii sehemu, na haitazimishwa. (Badala ya “ambayo yamemiminwa juu yetu”, baadhi ya matoleo yana “amabyo yamemlikwa zidi yetu”.)

26 וְאֶל־ wel H0413 מֶלֶךְ mfalme H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 הַשֹּׁלֵחַ hashołecha H7971 אֶתְכֶם etkem H0853 לִדְרוֹשׁ lidrwosh H1875 יְהוָה katika-Yahwe H3068 כֹּה koh H3541 תֹּאמְרוּ tomrw H0559 אֵלָיו elayw H0413 ס s

שָׁמָעְתָּ׃ shamata H8085 אֲשֶׁר asher הַדְּבָרִים hadbariym H1697 יִשְׂרָאֵל yishrael H3478 אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430 יְהוָה Yahwe H3068 אָמַר akasema H0559 כֹּה־ koh H3541

Lakini kwa mfalme wa Yuda, aliyewatuma kumuuliza Yahwe alichopaswa kufanya, hivi ndivyo mtakavyosema kwake, 'Yahwe, Mungu wa Israeli anasema hivi: Kuhusu maneno uliyosika,

27 יַ֣עַן רַךְ־לְבָבְךָ֗ וַתִּכָּנַע֙ מִלִּפְנֵ֣י אֱלֹהִ֔ים בְּשָׁמְעֲךָ֖ אֶת־דְּבָרָ֑יו עַל־
yaan rak-lbabka watikana milipney Mungu bshamaka et dbarayw al
H3282 H7401 H3824 H3665 H6440 H0430 H8085 H0853 H1697

הַמָּקוֹם֙ הַזֶּ֔ה וְעַל־יֹשְׁבָ֖יו וַתִּכָּנַ֣ע לִפָּנַ֔י וַתִּקְרַ֥ע בִּגְדֶ֖יךָ וַתֵּ֣בְךְ֑
hamakwom hazeh wal-yoshbayw watikana lpanay watikra bgadeyka watebk
H4725 H2088 H3427 H3665 H6440 H7167 H0853 H1058

יְהוָֽה׃ נְאֻם־ שָׁמַ֥עְתִּי אֲנִי֙ וְגַם־ לְפָנָ֔י
Yahwe num shamatiy mimi wgam lpanay
H3068 H5002 H8085 H0589 H1571 H6440

kwa sababu moyo wako ulipondeka, na ulijinyenyekeza mbele yangu ulipoyasikia maneno yake zidi ya sehemu hii na wakaaji wake, na kwa sababu umejinyenyekeza mwenyewe mbele zangu, pia nimekusikiliza —hili ni azimio la Yahwe—

28 תִּרְאֶ֣ינָה וְלֹא־ בְשָׁלוֹם֮ קִבְרֹתֶ֒יךָ֒ אֶל־ וְנֶאֱסַפְתָּ֣ אֲבֹתֶ֔יךָ אֶל־ אֹסִפְךָ֖ הִנְנִ֣י
tireynah wlo bshalwom kibroteyka el wneesapta aboteyka el osipka hinniy
H7200 H3808 H7965 H6913 H0413 H0622 H0001 H0413 H0622 H2009

יֹשְׁבֶ֑יו וְעַל־ הַזֶּ֔ה הַמָּקוֹם֙ עַל־ מֵבִ֣יא אֲנִי֙ אֲשֶׁ֣ר הָרָעָ֔ה בְּכֹ֖ל עֵינֶ֥יךָ
yoshbayw wal hazeh hamakwom al mebiy mimi asher haraah bkol eyneyka
H3427 H2088 H4725 H0935 H0589 H3605

פ דָּבָ֔ר׃ הַמֶּ֖לֶךְ אֶת־ וַיָּשִׁ֥יבוּ
p dabar mfalme et wayashiybw
H1697 H4428 H0853 H7725

ona, nitakukusanya kwa mababu zako. Utakusanywa katika kaburi lako kwa amani, na macho yako hayataona maafa yoyoye nitakayoleta juu ya sehemu hii na wakaaji wake”. Wale watu wakarudisha ujumbe huu kwa mfalme.

29 וַיִּשְׁלַ֤ח הַמֶּ֙לֶךְ֙ וַיֶּאֱסֹ֣ף אֶת־ כָּל־ זִקְנֵ֖י יְהוּדָ֑ה יְר֖וּשָׁלִָֽם׃ וַיִּרְוְשָׁלִָֽם׃
wayishlach mfalme wayeasop et kal zikney Yuda wiyrwshaliam
H7971 H4428 H0622 H0853 H3605 H2205 H3063 H3389

Mfalme akatuma wajumbe na kuwakusanya wazee wote wa Yuda na Yerusalemu.

30 וַיַּ֣עַל הַמֶּ֗לֶךְ בֵּ֣ית־ יְהוָה֮ וְכָל־ אִישׁ֒ יְהוּדָ֒ה וְיֹשְׁבֵ֣י יְר֔וּשָׁלִַם
na-akapanda mfalme beyt Yahwe wkal iysh Yuda wyoshbey yrwshaliam
H5927 H4428 H3389 H3068 H3605 H0376 H3063 H3389

וְהַכֹּהֲנִ֣ים וְהַלְוִיִּ֗ם כָּל־ וְעַד־ מִגָּדוֹל֮ הָעָם֒ כָּל־ וְהַלְוִיִּ֔ם בְּאָזְנֵיהֶ֖ם אֶת־
whakohaniym whalwiyim wkal wad migadwol watu kal bazneyhem et
H3548 H3881 H3605 H5704 H0241 H0853

יְהוָֽה׃ בֵּ֣ית נִמְצָ֔א הַנִּמְצָ֖א הַבְּרִ֣ית סֵ֑פֶר דִּבְרֵ֣י כָּל־
Yahwe nyumba-ya hanimtsa agano seper maneno-ya kal
H3068 H4672 H1285 H0853 H1697 H3605

Kisha mfalme akaenda kwenye nyumba ya Yahwe, na watu wote wa Yuda wakaaji wa Yerusalemu, na makuhani, Walawi, na watu wote, kuanzia wakubwa hadi wadogo. Kisha akasoma mbele zao maneno yote ya kitabu cha Agano kilichokuwa kimeokotwa katika nyumba ya Yahwe.

לָלֶכֶת	יְהוָה	לִפְנֵי	הַבְּרִית	אֶת־	וַיִּכְרֹת	עָמְדוֹ	עַל־	מַמְלַכְתּוֹ	וַיַּעֲמֹד	31
kwenda	Yahwe	mbele–ya	agano	et	na–akakata	amdwo	al	mfalme	wayaamod	
H3212	H3068	H6440	H1285	H0853	H3772	H5977		H4428	H5975	

וּבְכָל־	לְבָבוֹ	בְּכָל־	וְחֻקָּיו	וְעֵדְוֹתָיו	מִצְוֹתָיו	אֶת־	וְלִשְׁמֹר	יְהוָה	אַחֲרֵי
wbkal	lbabwo	bkal	wchukayw	wedwtayw	mitswtayw	et	wlishmwor	Yahwe	baada–ya
H3605	H3824	H3605	H2706	H5715	H4687	H0853	H8104	H3068	

הַזֶּה׃	הַסֵּפֶר	עַל־	הַכְּתוּבִים	הַבְּרִית	דִּבְרֵי	אֶת־	לַעֲשׂוֹת	נַפְשׁוֹ
hazeh	haseper	al	haktwbiym	agano	maneno–ya	et	laashwot	napshwo
H2088			H3789	H1285	H1697	H0853		H5315

Mfalme aksimama katika sehemu yake na kufanya aganao mbele za Yahwe, kutembea mbele za Yahwe, na kuzishika amri zake, taratibu zake, na sheria zake, kwa moyo wake wote na roho yake yote, kuyatii maneno ya agano yaliyokuwa yameandikwa katika agano ambayo yalikuwa yameandikwa katika kitabu hiki.

יְרוּשָׁלִַם	יֹּשְׁבֵי	וַיַּעֲשׂוּ	וּבִנְיָמִן	בִּירוּשָׁלִַם	הַנִּמְצָא	כָּל־	אֶת	וַיַּעֲמֵד	32
yrwshaliam	yoshbey	wayaashw·	wbinyamin	biyrwshaliam	hanimtsa	kal	(kitu)	wayaamed	
H3389	H3427		H1144	H3389	H4672	H3605	H0853	H5975	

אֲבוֹתֵיהֶם׃	אֱלֹהֵי	אֱלֹהִים	כִּבְרִית
abwoteyhem	Mungu–wa	Mungu	kibriyt
H0001	H0430	H0430	H1285

Aliwasababisha wote walioonekana katika Yerusalemu na Benyamini kusimama kwa agano. Wakaaji wa Yerusalemu wakatembea kwa agano la Mungu, Mungu wa babu zao.

יִשְׂרָאֵל׃	לִבְנֵי	אֲשֶׁר	הָאֲרָצוֹת	מִכָּל־	הַתּוֹעֵבוֹת	כָּל־	אֶת־	יֹאשִׁיָּהוּ	וַיָּסַר	33
yishrael	libney	asher	haaratswot	mikal	hatwoebwot	kal	et	yoshiyahw·	na–akaondoa	
H3478			H0776	H3605	H8441	H3605	H0853	H2977	H5493	

יָמָיו	כָּל־	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֶת־	לַעֲבֹד	בְּיִשְׂרָאֵל	הַנִּמְצָא	כָּל־	אֶת	וַיַּעֲבֵד
yamayw	kal	Mungu	Yahwe	et	laabwod	byishrael	hanimtsa	kal	(kitu)	wayaabed
H3117	H3605	H0430	H3068	H0853	H5647	H3478	H4672	H3605	H0853	H5647

פ	אֲבוֹתֵיהֶם׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	מֵאַחֲרֵי	סָרוּ	לֹא
p	abwoteyhem	Mungu–wa	Yahwe	meacharey	sarw·	si
	H0001	H0430	H3068		H5493	H3808

Yosia akapeleka mbali mambo yote ya machukizo kutoka kwenye nchi iliyomilikiw na watu wa Israeli. Akamfanya kila mtu katika Israeli amwabudu Yahwe, Mungu wao. Kwa maisha siku zake zote, hawakugeka mbali kwa kutomfuata Yahwe, Mungu wa mababu zao.

Chapter 35

עָשָׂר	בְּאַרְבָּעָה	הַפֶּסַח	וַיִּשְׁחֲטוּ	לַיהוָה	פֶּסַח	בִּירוּשָׁלִַם	יֹאשִׁיָּהוּ	וַיַּעַשׂ	1
ashar	barbaah	Pasaka	wayishchatw·	kwa–Yahwe	Pasaka	biyrwshaliam	yoshiyahw·	wayaash	
H6240	H0702	H6453		H3068	H6453	H3389	H2977		

הָרִאשׁוֹן׃	לַחֹדֶשׁ
harishwon	lachodesh
H7223	H2320

Yosia asherehekea Pasaka kwa ajili ya Yahwe katika Yerusalemu, na wakachinja wanakondoo katika siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza.

יְהוָה׃	בֵּית	לַעֲבוֹדַת	וַיְחַזְּקֵם	מִשְׁמְרוֹתָם	עַל־	הַכֹּהֲנִים	וַיַּעֲמֵד	2
Yahwe	nyumba–ya	laabwodat	waychazkem	mishmrwotam	al	makuhani	wayaamed	
H3068		H5656	H2388	H4931		H3548	H5975	

Akawaweka makauhuni katika nafasi zao na akawatia moyo katika hudumza za nyumba ya Yahwe.

3

לַיהוָה	הַקְּדוֹשִׁים	יִשְׂרָאֵל	לְכָל־	)הַמְּבִינִים(	]המבונים[	לַלְוִיִּם	וַיֹּאמֶר	
kwa–Yahwe	hakdwoshiym	yishrael	lkal	(hambiyniym)	[hmbwnym]	lalwiyim	na–akasema	
H3068	H6918	H3478	H3605	H0995	H0995	H3881	H0559	

מֶלֶךְ	דָּוִיד	בֶּן־	שְׁלֹמֹה	בָּנָה	אֲשֶׁר	בַּבַּיִת	הַקֹּדֶשׁ	אֲרוֹן־	אֶת־	תְּנוּ
mfalme	Daudi	ben	shlomoh	alijenga	asher	babayit	hakodesh	arwon	et	tnw·
H4428	H1732		H8010	H1129			H6944	H0727	H0853	H5414

עַמּוֹ	וְאֶת	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֶת־	עִבְדוּ	עַתָּה	בַּכָּתֵף	מַשָּׂא	לָכֶם	אֵין־	יִשְׂרָאֵל
amwo	wet	Mungu	Yahwe	et	tumikieni	sasa	bakatep	masha·	lakem	eyn	yishrael
	H0853	H0430	H3068	H0853	H5647	H6258	H3802			H0369	H3478

יִשְׂרָאֵל׃
yishrael
H3478

Akasema kwa Walawi waliowafundisha Israeli wote na waliokuwa wamewekwa wakifu kwa Yahwe. “Liwekeni sanduka takatifu katika nyumba ambayo Selemani mwana wa Daudi, mfalme wa Israeli aliijenga. Msilibebe kuzunguka nalo tena mabegani mwenu. Sasa mwabuduni Yahwe Mungu wenu, na watumikieni watu wake Israeli.

4

וּבְמִכְתָּב	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	דָּוִיד	בִּכְתָב	כְּמַחְלְקוֹתֵיכֶם	אֲבוֹתֵיכֶם	לְבֵית־	וְהָכֹנוּ
wbmiktab	yishrael	mfalme	Daudi	biktab	kmachlkwoteykem	abwoteykem	lbeyt	whakiwnw·
H4385	H3478	H4428	H1732	H3791	H4256	H0001		

בְּנוֹ׃	שְׁלֹמֹה
bnwo	shlomoh
	H8010

Jikusanyeni wenyewe kwa majina ya nyumba za babu zenu na zamu zenu, mkifuata maelekezo ya Daudi, mfalme wa Israeli, na yale ya Selemani, mwaye.

5

וַחֲלֻקַּת	הָעָם	בְּנֵי	לַאֲחֵיכֶם	הָאָבוֹת	בֵּית	לִפְלֻגוֹת	בַּקֹּדֶשׁ	וְעִמְדוּ	
wachalukat	watu	wana–wa	laacheykem	haabwot	nyumba–ya	liplugwot	bakodesh	wimdw·	
H2515			H0251	H0001		H6391	H6944	H5975	

לַלְוִיִּם׃	אָב	בֵּית־
lalwiyim	baba	beyt
H3881	H0001	

Simeni katika sehemu takatifu, mkichukua nafasi zenu kwa zamu zenu ndani ya nyumba za mababu wa bdugu zenu, uzao wa watu, na mchukue sehemu zenu kwa zamu zenu ndani ya nyumba za mababu wa Walawi.

6

בְּיַד־	יְהוָה	כִּדְבַר־	לַעֲשׂוֹת	לַאֲחֵיכֶם	וְהָכִינוּ	וְהִתְקַדְּשׁוּ	הַפָּסַח	וְשַׁחֲטוּ	
byad	Yahwe	kidbar	laashwot	laacheykem	whakiynw·	whitkadshw·	hapasach	wshachatw·	
H3027	H3068	H1697		H0251		H6942	H6453		

	פ	מֹשֶׁה׃
	p	mosheh
		H4872

Chinjeni wanakondoo wa Paska, jitakaseni wenyewe, andaeni wankondoo kwa ajili ya ndugu zenu, kufanya sawa sawa na neno la Yahwe ambalo lilitolewa kwa mkono wa Musa”.

7

לְכָל־	לַפְּסָחִים	הַכֹּל	עִזִּים	וּבְנֵי־	כְּבָשִׂים	צֹאן	הָעָם	לִבְנֵי	יֹאשִׁיָּהוּ	וַיָּרֶם
lkal	lapsachiym	hakoł	iziym	wbney	kbashiym	tson	watu	libney	yoshiyahw·	wayarem
H3605	H6453	H3605	H5795		H3532	H6629			H2977	

ס	הַמֶּלֶךְ׃	מֵרְכוּשׁ	אֵלֶּה	אַלְפַּיִם	שְׁלֹשֶׁת	וּבָקָר	אֶלֶף	שְׁלֹשִׁים	לְמִסְפַּר	הַנִּמְצָא
s	hamelek	merkwsh	eleh	maelfu	shloshet	wbakar	elfu	shloshiym	lmispar	hanimtsa
	H4428	H7399	H0428	H0505	H7969	H1241	H0505	H7970	H4557	H4672

Yosia akawapa watu wote wanakondoo elfu thelathini na wanambuzi kutoka katika makundi kwa ajili ya sadaka za Pasaka kwa wote walikuwepo. Pia akatoa ng'ombe dume elfu tatu; hawa walikuwa kutoka katika mali ya mfalame.

8

וּזְכַרְיָהוּ	חִלְקִיָּה	הֵרִימוּ	וְלַלְוִיִּם	לַכֹּהֲנִים	לָעֶם	לִנְדָבָה	וְשָׂרָיו
wzkaryahw·	chilkiyah	heriymw·	wlalwiyim	lakohaniym	kwa–watu	lindabah	wsharayw
	H2518		H3881	H3548		H5071	H8269

וְשֵׁשׁ	אַלְפַּיִם	לַפְּסָחִים	נָתְנוּ	לַכֹּהֲנִים	הָאֱלֹהִים	בֵּית	נְגִידֵי	וְיחִיאֵל
wshesh	alpayim	lapsachiym	walitoa	lakohaniym	Mungu	nyumba–ya	ngiydey	wiychiyel
H8337	H0505	H6453	H5414	H3548	H0430		H5057	H3171

מֵאוֹת׃	שְׁלֹשׁ	וּבָקָר	מֵאוֹת
mewot	shlosh	wbakar	mamia
H3967	H7969	H1241	H3967

Viongozi wake wakatoa sadaka za hiari kwa watu, makuhani, na Walawi. Hilki, Zekaria, na Yeieli, viongozi wasimamizi wa nyumba ya Mungu, wakawapa makuhani ndama 2, 600 na maksai mia tatu kwa ajili ya matoleo ya Paska.

9

וְיוֹזָבָד	וִיעִיאֵל	וַחֲשַׁבְיָהוּ	אֶחָיו	וּנְתַנְאֵל	וּשְׁמַעְיָהוּ	)וְכָנַנְיָהוּ(	]וכונניהו[
wywozabad	wiyiyel	wachashabyahw·	echayw	wntanel	wshmayahw·	(wkananyahw·)	[wkwnnyhw]
H3107	H3273	H2811	H0251	H5417	H8098	H3562	H3562

מֵאוֹת׃	חֲמֵשׁ	וּבָקָר	אֶלֶפִּים	חֲמֵשֶׁת	לַפְּסָחִים	לַלְוִיִּם	הֵרִימוּ	הַלְוִיִּם	שָׂרֵי
mewot	chamesh	wbakar	maelfu	chameshet	lapsachiym	lalwiyim	heriymw·	Walawi	sharey
H3967	H2568	H1241	H0505	H2568	H6453	H3881		H3881	H8269

Pia Konania, Shemaya na Nethaneli, ndugu zake, na Hashabia, Yeieli, na Yazabadi, mkuu wa Walawi, akawapa Walawi ndama elfu tano kwa ajili ya matoleo ya Pasaka.

10

עַל־	וְהַלְוִיִּם	עָמְדָם	עַל־	הַכֹּהֲנִים	וַיַּעַמְדוּ	הָעֲבוֹדָה	וַתִּכּוֹן
al	whalwiyim	amdam	al	makuhani	wayaamdw·	haabwodah	watikwn
	H3881	H5977		H3548	H5975	H5656	

הַמֶּלֶךְ׃	כְּמִצְוַת	מַחְלְקוֹתָם
hamelek	kmitswat	machlkwotam
H4428	H4687	H4256

Kwa hiyo huduma iliandaliwa, na makuhani wakasimama katika sehemu zao, pamoja na Walawi kwa zamu zao, kwa mjibu wa agizo la mfalme.

11

מַפְשִׁיטִים׃	וְהַלְוִיִּם	מִיָּדָם	הַכֹּהֲנִים	וַיִּזְרְקוּ	הַפָּסַח	וַיִּשְׁחֲטוּ
mapshiytiym	whalwiyim	miyadam	makuhani	na–wakanyunyiza	hapasach	wayishchatw·
H6584	H3881	H3027	H3548	H2236	H6453	

Wakawachinja wanakondoo wa Pasaka, na makuhani wakainyunyiza damu waliyoipokea kutoka kwenye mikono ya Walawi, na Walawi wakawachuna wanakondoo.

12

לַיהוָה	לְהַקְרִיב	הָעָם	לִבְנֵי	אָבוֹת	לְבֵית־	לְמִפְלַגּוֹת	לְתִתָּם	הָעֹלָה	וַיָּסִירוּ
kwa–Yahwe	lhakriyb	watu	libney	abwot	lbeyt	lmiplagwot	ltitam	haolah	wayasiyrw·
H3068	H7126			H0001		H4653	H5414		H5493

כַּכָּתוּב	בְּסֵפֶר	מֹשֶׁה	וְכֵן	לַבָּקָר׃
kakatwb	bseper	mosheh	wken	labakar
H3789		H4872		H1241

Wakaziondoa sadaka za kuteketezwa, ili kuzisambaza katika makundi ya nyumba za mababu wa watu, ili wamtolee Yahwe, kama ilivyoandikwa katika Kitabu cha Musa. Wakafanya vile vile kwa wale ng'ombe dume.

13 וַיְבַשְּׁלוּ בָאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט וְהַקָּדָשִׁים בִּשְׁלוּ בְּסִירוֹת בַּצִּלָּחוֹת וּבַדּוּדִים
waybashłw· baesh kamishpat whakodashiym bishłw· basiyrwot wbatselachwot wbadwadiym
H1310 H0784 H6453 H6944 H1310 H4941 H6745 H1731

וַיָּרִיצוּ לְכָל־בְּנֵי הָעָם׃
wayariytsw· lkal wana-wa haam
H7323 H3605

Wakawaoka kwa moto wanakondoo wa Pasaka wakifuata maelekezo, kuhusu sadaka takatifu, walizichemsha kwenye vyungu, masufuria na makaangoni, na haraka wayapeleka kwa watu.

14 וְאַחַר הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי־בְנֵי אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הַכֹּהֲנִים
wachar hekiynw· lahem wlakoהaniym kwa-sababu wana-wa Haruni bהaalwot makuhani
H0175 H5927 H3548

הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־לָיְלָה וְהַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי
hawolah whachalabiym ad laylah whalwiyim hekiynw· lahem wlakoהaniym wana-wa
H2459 H5704 H3915 H3881 H3548

אַהֲרֹן׃
aharon
H0175

Baadaye waliandaa sadaka kwa ajili yao wenyewe na kwa ajili ya makuhani, kwa sababu makuhani, uzao wa Haruni, walikuwa wametingwa katika kazi ya kutoa sadaka za kuteketezwa na za mafuta hadi usiku ulipoingia, kwa hiyo Walawi wakaandaa sadaka kwa ajili yao wenyewe na kwa ajili ya makuhani, wana wa Haruni.

15 וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי־אָסָף עַל־מַעֲמָדָם כְּמִצְוַת דָּוִיד וְאָסָף וְהֵימָן
whamshorariym bney asap al maamadam kmitswat Daudi wasap wheyman
H7891 H0623 H4612 H4687 H1732 H0623 H1968

וְיִדְּתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ מִפַּלְמֵה וְהַשֹּׁעֲרִים בְּכָל־שַׁעַר לְשַׁעַר וְשָׁעַר אֵין לָהֶם מֵעַל
wiydutwn chwozeh mfalme whashoariym lshaar washaar eyn lahem meal
H3038 H2374 H4428 H7778 H8179 H8179 H0369 H1968 H5493

עֲבֹדָתָם כִּי־אַחֵיהֶם הַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם׃
abodatam kiy acheyhem Walawi hekiynw· lahem
H5656 H0251 H3881

Waimbaji, wana wa Asafu, walikuwa katika nafasi zao, kama ilivyoagiwa na Daudi, Asafu, Hemani, na Yeduthuni, mwonaji wa mfalme, na walinzi walikuwa katika kila lango. Hawakutakiwa kuviacha vituo vyao, kwa sababu ndugu zao Walawi walifanya maandalizi kwa ajili yao.

16 וַתִּכּוֹן כָּל־עֲבוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת הָעֹלוֹת וְהַפֶּסַח
watikwon kal abwodat Yahwe siku-ile hahw· laashwot Pasaka whaalwot
H3605 H5656 H3068 H3117 H1931 H6453 H5927

יֹאשִׁיָּהוּ׃ כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ מִפַּלְמֵה יְהוָה מִזְבַּח עַל־יַּוּת עֹלוֹת
yoshiyahw· mfalme kmitswat Yahwe mizbach juu-ya sadaka-za-kuteketezwa
H2977 H4428 H4687 H3068 H4196

Kwa hiyo, wakati huo huduma yote ya Yahwe ilifanyika kwa ajili ya kusherekea Pasaka na kutoa sadaka za kuteketezwa juu ya madhabahu ya Yahwe, Kama alivyoamuru mfalme Yosia.

17 וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים אֶת־הַפֶּסַח בָּעֵת הַהִיא וְאֶת־חַג
wayaashw· bney yishrael hanimtsiym et Pasaka baet hahiy wet sikukuu
H2282 H0853 H1931 H6256 H6453 H0853 H4672 H3478

הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃
hamatswot shibat yamiym
H4682 H7651 H3117

Watu wa Israeli ambao walikuwepo wakaishika Sabato wakati huo, na kisha Sikukuu ya Mikate isiyochachwa kwa siku saba.

18 וְלֹא־ wlo H3808 נַעֲשָׂה naashah H6453 פֶּסַח pesach H6453 כָּמֹהוּ kamohw· H3644 בְּיִשְׂרָאֵל byishrael H3478 מִימֵי miymey H3117 שְׁמוּאֵל shmwel H8050 הַנָּבִיא hanabiy H5030 וְכָל־ wkal H3605 מַלְכֵי malkey H4428

וְכָל־ wkal H3605 וְהַלְוִיִּם whalwiyim H3881 וְהַכֹּהֲנִים whakohaniym H3548 יֹאשִׁיָּהוּ yoshiyahw· H2977 עָשָׂה ashah אֲשֶׁר־ asher כַּפֶּסַח kapesach H6453 עָשׂוּ ashw· לֹא־ lo H3808 וְיִשְׂרָאֵל yishrael H3478

ס s יְרוּשָׁלִָם׃ yrwshaliam H3389 וַיּוֹשְׁבֵי wywoshbey H3427 הַנִּמְצָא hanimtsa H4672 וְיִשְׂרָאֵל wyishrael H3478 יְהוּדָה׃ Yuda H3063

Pasika kama hiyo haijafanyika tena katika Israeli tangu siku za nabii Samweli, wala hakuna mfalme yeyote miongoni mwa wafalme wa Israeli ambaye amewahi kusherekea Pasaka kama Yosia alivyofanya, pamoja na makuhani, Walawi, na watu wote wa Yuda na Israeli waliokuwepo, na wakaaji wote wa Yerusalemu.

19 בִּשְׁמוֹנֶה bishmwoneh H8083 עֶשְׂרֵה eshreh H6240 שָׁנָה shanah H8141 לְמַלְכוּת lmalkwt H4438 יֹאשִׁיָּהוּ yoshiyahw· H2977 נַעֲשָׂה naashah הַפֶּסַח Pasaka H6453 הַזֶּה׃ hazeh H2088

Pasaka hii ilitunzwa ndani ya miaka kumi na nane ya utawala wa Yosia.

20 מֶלֶךְ־ melek H4428 נְכֹו Neko H5224 עָלָה alipanda H5927 הַבַּיִת nyumba אֶת־ et H0853 יֹאשִׁיָּהוּ yoshiyahw· H2977 הֵכִין hekiyn אֲשֶׁר asher זֹאת hii H2063 כָּל־ kal H3605 אַחֲרֵי baada–ya

יֹאשִׁיָּהוּ׃ yoshiyahw· H2977 לִקְרָאתוֹ likratwo H7125 וַיֵּצֵא na–akatoka H3318 פְּרָת prat H6578 עַל־ al בְּכַרְכְּמִישׁ bkarkmiysh H3751 לְהִלָּחֶם lhilachem מִצְרַיִם Misri H4714

Baada ya haya yote, baada ya Yosia kuliweka hekalu katika utaratibu, Neko, mfalme wa Misiri, akaenda juu kupigana dhidi ya Karkemist karibu na mto Frati, na Yosia akaenda kupigana juu yake.

21 עָלֶיךָ aleyka לֹא־ lo H3808 יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ mfalme H4428 וָלֶךְ walak לִי liy מַה־ mah H4100 וֵלֵאמֹר׀ lemor H0559 וּמַלְאָכִים malakiym H4397 אֵלָיו elayw H0413 וַיִּשְׁלַח wayishlach H7971

חֲדַל־ chadal H2308 לְבָהַלֵנִי lbahaleniy H0926 אָמַר akasema H0559 וֵאלֹהִים Mungu H0430 מִלְחַמְתִּי milchamtiy בֵּית nyumba–ya אֶל־ el H0413 כִּי kwa–sababu הַיּוֹם leo H3117 אַתָּה wewe

יַשְׁחִיתֶךָ׃ yashchiyteka H7843 וְאַל־ wal H0408 עִמִּי imiy אֲשֶׁר־ asher מֵאֱלֹהִים Mungu H0430 לְךָ lka

Lakini Niko akatuma wajumbe kwake, akisema, “Nikufanye nini, mfalme wa Yuda? Leo siji kinyume nawe, lakini dhidi ya nyumba ambayo nafanya vita nayo. Mungu ameniamuru kuwahi, hivyo acha kumwingilia Mungu, ambaye yuko pamoja nami, la sivyo atakuangamiza.”

22 וְלֹא־ wlo H3808 חֶסֶךְ heseb H5437 יֹאשִׁיָּהוּ yoshiyahw· H2977 פָּנָיו panayw H6440 מִמֶּנּוּ mimenw· כִּי kwa–sababu לְהִלָּחֶם־ lhilachem בּוֹ bwo הִתְחַפֵּשׂ hitchapesh H2664 וְלֹא wlo H3808

מִגִּדּוֹ׃ mgidwo H4023 בְּבִקְעַת bbikat H1237 לְהִלָּחֵם lhilachem וַיָּבֹא na–akaja H0935 אֱלֹהִים Mungu H0430 מִפִּי mipiy H6310 נְכֹו Neko H5224 דִּבְרֵי maneno–ya H1697 אֶל־ el H0413 שָׁמַע shama H8085

Hata hivyo, Yosia alipuuzia kurudi nyuma. Akajibadili ili apigane naye. Hakusikiliza maneno ya Neko ambayo yalikuja kutoka kwenye kinywa cha Mungu; hivyo akaenda kupigana kataika bonde la Megido.

23

הַעֲבִירֹונִי	לַעֲבָדָיו	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	יֹאשִׁיָּהוּ	לַמֶּלֶךְ	הַיֹּרִים	וַיֹּרוּ	
haabiyrwniy	laabadayw	mfalme	na-akasema	yoshiyahw	kwa-mfalme	hayoriym	wayorw	
	H5650	H4428	H0559	H2977	H4428			

מְאֹד׃	הָחֳלֵיתִי	כִּי
mod	hacholeytiy	kwa-sababu
H3966		

Wapiga upinde wakampiga Mfalme Yosia, na mfalme akawaambia watumishi wake, “Niondoeni hapa, kwa maana nimejeruhiwa vibaya.”

24

הַמִּשְׁנֶה	רֶכֶב	עַל	וַיַּרְכִּיבֻהוּ	הַמֶּרְכָּבָה	מִן־	עֲבָדָיו	וַיַּעֲבִירֻהוּ	
hamishneh	rekeb	juu-ya	wayarkiybuhw	hamerkabah	min	watumishi-wake	wayaabiyruhw	
H4932	H7393		H7392	H4818		H5650		

יְהוּדָה׀	וְכָל־	אֲבֹתָיו	בִּקְבָרוֹת	וַיִּקָּבֵר	וַיָּמָת	יְרוּשָׁלִַם	וַיּוֹלִיכֻהוּ	לוֹ	אֲשֶׁר־
Yuda	wkal	abotayw	bkibrwot	wayikaber	na-akafa	yrwshaliam	waywoliykuhw	lwo	asher
H3063	H3605	H0001	H6913	H6912	H4191	H3389	H3212		

פ	יֹאשִׁיָּהוּ׃	עַל־	מָתְאַבְלִים	וִירוּשָׁלִַם
p	yoshiyahw	al	mitabliym	wiyrwshaliam
	H2977		H0056	H3389

Kwa hiyo watumishi wake wakamtoa nje ya gari, na kumuweka katika gari lake la tahadhari. Wakampeleka Yerusalemu, ambako alikufa. Alzikwa katika makaburi ya babu zake. Yuda wote na Yerusalemu wakamwomboleza.

25

וְהַשָּׁרוֹת	וְהַשָּׁרִים	כָּל־	וַיֹּאמְרוּ	יֹאשִׁיָּהוּ׀	עַל־	יִרְמְיָהוּ	וַיְקוֹנֵן	
whasharwot	hashariym	kal	na-wakasema	yoshiyahw	al	Yeremia	waykwonen	
H7891	H7891	H3605	H0559	H2977		H3414	H6969	

וְהִנָּם	יִשְׂרָאֵל	עַל־	לְחֹק	וַיִּתְּנוּם	הַיּוֹם	עַד־	יֹאשִׁיָּהוּ	עַל־	בְּקִינוֹתֵיהֶם	
whinam	yishrael	al	lchok	wayitnwm	leo	ad	yoshiyahw	al	bkiynwoteyhem	
H2009	H3478		H2706	H5414	H3117	H5704	H2977		H7015	

הַקִּינוֹת׃	עַל־	כְּתוּבִים	
hakiynwot	al	ktwbiym	
H7015		H3789	

Yeremia akamwomboleza Yosia; waimbaji wote wa kiume na wa kike wakaomboleza kuhusu Yosia hata leo. Nyimbo hizi zikawa desturi katika Israeli; tazama, zimeandikwa katika nyimbo za maombolezo.

26

יְהוָה׃	בְּתוֹרַת	כַּכָּתוּב	וַחֲסָדָיו	יֹאשִׁיָּהוּ	דִּבְרֵי	וְיֶתֶר	
Yahwe	btworat	kakatwb	wachasadayw	yoshiyahw	maneno-ya	wyeter	
H3068	H8451	H3789		H2977	H1697		

Kwa mambao mengine kuhusu Yosia, na matendo yake mema aliyoyafanya katika utii kwa kile kilichoandikwa katika sheria ya Yahwe—

27

יִשְׂרָאֵל	מַלְכֵי־	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים	הִנָּם	וְהָאַחֲרֹנִים	הָרִאשֹׁנִים	וּדְבָרָיו	
yishrael	malkey	seper	al	ktwbiym	hinam	whaacharoniym	harishoniym	wdbarayw	
H3478	H4428			H3789	H2009	H0314	H7223	H1697	

יְהוּדָה׃
wiyhwdah
H3063

na matendo yake, kutoka mwanzo hadi mwisho, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli.

Chapter 36

1 וַיִּקְחוּ֙ עַם־הָאָ֔רֶץ אֶת־יְהוֹאָחָ֖ז בֶּן־יֹאשִׁיָּ֑הוּ וַיַּמְלִיכֻ֥הוּ תַחַת־אָבִ֖יו בִּירוּשָׁלָֽ͏ִם׃

wakachukua–na am nchi et Yehoahazi ben yoshiyahw· wayamliykuhw· tachat baba–yake biyrwshaliam

H3947 H5971 H0776 H0853 H3059 H1121 H2977 H4427 H8478 H1 H0001 H3389

Kisha watu wa nchi wakamchukua Yehoazi mwana wa Yosia, na wakamfanya mfalme katika nafasi ya baba yake katika Yerusalemu.

2 בֶּן־שָׁלֹ֣שׁ וְעֶשְׂרִ֤ים שָׁנָה֙ יוֹאָחָ֣ז בְּמָלְכ֔וֹ וּשְׁלֹשָׁ֥ה חֳדָשִׁ֖ים מָלַ֣ךְ בִּירוּשָׁלָֽ͏ִם׃

ben shalwosh weshriym shanah ywoachaz bmalkwo wshloshah chodashiym alitawala biyrwshaliam

H1121 H7969 H6242 H8141 H3099 H4427 H7969 H2320 H4427 H3389

Yehoazi alikuwa na umri wa miaka ishirini alipoanza kutawala, na akatawala miezi mitatu katita Yerusalemu.

3 וַיְסִירֵ֣הוּ מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֗יִם בִּירוּשָׁלַ֙͏ִם֙ וַיַּעֲנֹשׁ֙ אֶת־הָאָ֔רֶץ מֵאָ֥ה כִכַּר־כֶּ֖סֶף וְכִכַּ֣ר זָהָֽב׃

waysiyrehw· melek Misri biyrwshaliam wayaanosh et nchi mia kikar fedha wkikar zahab

H5493 H4428 H4714 H3389 H6064 H0853 H0776 H3967 H3603 H3701 H3603 H2091

Mfalme wa Misri akamwondoa katika Yerusalemu, na akaitoza nchi faini ya talanta za fedha mia moja na talanta moja ya dhahabu.

4 וַיַּמְלֵךְ֩ מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֨יִם אֶת־אֶלְיָקִ֜ים אָחִ֣יו עַל־יְהוּדָ֗ה וְיִרוּשָׁלַ֙͏ִם֙ וַיַּסֵּ֣ב נְכֹ֔ו אֶת־יְהוֹיָקִ֥ים אָחִ֖יו וְאֶת־שְׁמ֑וֹ וְאֶת־יְהוֹאָחָ֣ז אָחִ֔יו לָקַ֖ח אַכְ֥ו מִצְרָֽיְמָה׃

wayamlek melek Misri et elyakiym achiyw Yuda al wiyrwshaliam wayaseb Neko akachukua achiyw ywoachaz wet Yehoyakimu shmwo et mitsraymah waybiyehw·

H4428 H4714 H0853 H0471 H0251 H3063 H5921 H3389 H5437 H5224 H3947 H0251 H3099 H0853 H3079 H8034 H0853 H4714 H0935

פ p

Mfalme wa Misiri akamfanya Eliakimu, ndugu yake, mfalme juu ya Yuda na Yerusalemu, na akambadili jina lake kuwa Yehoakimu. Kisha akamchukua ndugu yake Eliakimu - Yeahazi na kumpeleka Misiri.

5 בֶּן־עֶשְׂרִ֤ים שָׁנָה֙ יְהוֹיָקִ֣ים בְּמָלְכ֔וֹ וְחָמֵ֥שׁ שָׁנִ֖ים מָלַ֣ךְ בִּירוּשָׁלָֽ͏ִם׃ וַיַּ֣עַשׂ הָרַ֔ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֥ה אֱלֹהָֽיו׃

ben eshriym shanah Yehoyakimu bmalkwo wachat eshreh shanah wchamesh eshriym ben Mungu Yahwe beyney hara wayaash biyrwshaliam alitawala

H1121 H6242 H8141 H3079 H4427 H0259 H6240 H8141 H2568 H6242 H1121 H0430 H3068 H5869 H7451 H6213 H3389 H4427

Yehoakimu alikuwa na umri wa miaka ishini na tano alipoanza kutawala, na akatawala miaka kumi na moja katika Yerusalemu. Akafanya ambayao yalikuwa uovu katika macho ya Yahwe Mungu wake.

6

בָּבֶלָה׃	לְהֹלִיכוֹ	בַּנְחֻשְׁתַּיִם	וַיַּאַסְרֵהוּ·	בָּבֶל	מֶלֶךְ	נְבוּכַדְנֶאצַּר	עָלָה	עָלָיו
babelah	lholiykwo	banchushtayim	wayaasrehw·	Babeli	mfalme	Nebukadneza	alipanda	alayw
H0894	H3212		H0631	H0894	H4428	H5019	H5927	

Kisha Nebukadreza, mfalme wa Babeli, akamvamia na kumfunga katika minyororo kumuongoza kwenda mbali Babeli.

7

בְּבָבֶל׃	בְּהֵיכָלוֹ	וַיִּתְּנֵם	לְבָבֶל	נְבוּכַדְנֶאצַּר	הֵבִיא	יְהוָה	בֵּית	וּמִכְלֵי
bbabel	bheykalwo	wayitnem	lbabel	Nebukadneza	alileta	Yahwe	nyumba-ya	wmikley
H0894	H1964	H5414	H0894	H5019	H0935	H3068		H3627

Nebukadreza pia akabeba baadhi ya vitu katika nyumba ya Yahwe kwenda Babeli, na akaviweka katika ikulu yake huko Babeli.

8

הִנָּם	עָלָיו	וְהַנִּמְצָא	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	וְתֹעֲבֹתָיו	יְהוֹיָקִים	דִּבְרֵי	וַיֶּתֶר֙
hinam	alayw	whanimtsa	ashah	asher	wtoabotayw	Yehoyakimu	maneno-ya	wyeter
H2009		H4672			H8441	H3079	H1697	

תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	יְהוֹיָכִין	וַיִּמְלֹךְ	וִיהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	מַלְכֵי	סֵפֶר	עַל־	כְּתוּבִים
tachtayw	bnwo	Yehoyakini	na-akatawala	wiyhwdah	yishrael	malkey	seper	al	ktwbiym
H8478		H3078		H3063	H3478	H4428			H3789

פ
p

Kwa mambo mengine kuhusu Yehoyakimu, mambo mabaya aliyofanya, na yaliyopatikana zidi yake, tazama, yameandikwa katika kitabu cha wafalme wa Yuda na Israeli. Basi Yehoyakimu, mwanaye, akawa mfalme katika nafasi yake.

9

יָמִים	וַעֲשָׁרֶת	חֳדָשִׁים	וּשְׁלֹשָׁה	בְּמָלְכוֹ	יְהוֹיָכִין	שָׁנִים	שְׁמוֹנֶה	בֶּן־
siku	waasheret	chodashiym	wshloshah	bmalkwo	Yehoyakini	shaniym	shmwoneh	ben
H3117	H6235	H2320	H7969		H3078	H8141	H8083	

יְהוָה׃	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ	בִּירוּשָׁלִָם	מָלַךְ
Yahwe	beyney	hara	wayaash	biyrwshaliam	alitawala
H3068				H3389	

Yehoyakimu alikuwa na umri wa miaka minane alipoanza kutawala; alitawala miezi mitatu na siku kumi katika Yerusalemu. Akafanya yaliyokuwa maovu katika macho ya Yahwe.

10

כְּלֵי	עִם־	בָּבֶלָה	וַיְבִאֻהוּ·	נְבוּכַדְנֶאצַּר	הַמֶּלֶךְ	שָׁלַח	הַשָּׁנָה	וְלִתְשׁוּבַת
kley	im	babelah	waybiehw·	Nebukadneza	mfalme	shalach	hashanah	wlitshwbat
H3627		H0894	H0935	H5019	H4428	H7971	H8141	H8666

פ	וִירוּשָׁלִָם׃	יְהוּדָה	עַל־	אָחִיו	צִדְקִיָּהוּ	אֶת־	וַיַּמְלֵךְ	יְהוָה	בֵּית־	חֶמְדַּת
p	wiyrwshaliam	Yuda	al	achiyw	Zedekia	et	wayamlek	Yahwe	beyt	chemdat
	H3389	H3063		H0251	H6667	H0853		H3068		

Katika kipindi cha mwisho wa mwaka, mfalme Nebukadreza akatuma watu na wakampelekea Babeli, vitu vya thamani kutoka katika anyumba ya Yahwe, na kumfanya Sedekia ndugu yake, mfalame juu ya Yuda na Yerusalemu.

11

מָלַךְ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	וְאַחַת	בְּמָלְכוֹ	צִדְקִיָּהוּ	שָׁנָה	וְאַחַת	עֶשְׂרִים	בֶּן־
alitawala	shanah	eshreh	wachat	bmalkwo	Zedekia	shanah	wachat	eshriym	ben
	H8141	H6240	H0259		H6667	H8141	H0259	H6242	

בִּירוּשָׁלִָם׃
biyrwshaliam
H3389

Sedekia alikuwa na umri wa miaka isshirini na moja alipoanza kutawala; akatawala miaka kumi na moja katika Yerusalemu. Akafanya yaliokuwa uovu katika macho ya Yahwe Mungu wake.

12

מִפִּי	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	מִלִּפְנֵי	נִכְנַע	לֹא	אֱלֹהָיו	יְהוָה	בְּעֵינֵי	הָרַע	וַיַּעַשׂ
mipiy	hanabiy	Yeremia	milipney	nikna	si	Mungu	Yahwe	beyney	hara	wayaash
H6310	H5030	H3414	H6440	H3665	H3808	H0430	H3068			

יְהוָה׃	
Yahwe	
H3068	

Hakujinyenyekesha mwenyewe mbele za Yeremia nabii, ambaye alisema kutoka kwenye kinywa cha Yahwe.

13

עָרְפּוֹ	אֶת־	וַיְקַשׁ	בֶּאלֹהִים	הִשְׁבִּיעוֹ	אֲשֶׁר	מָרָד	נְבוּכַדְנֶאצַּר	בַּמֶּלֶךְ	וְגַם	
arpwo	et	wayekesh	Mungu	hishbiywo	asher	marad	Nebukadneza	bamelek	wgam	
H6203	H0853	H7185	H0430	H7650		H4775	H5019	H4428	H1571	

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אֶל־	מִשּׁוּב	לְבָבוֹ	אֶת־	וַיְאַמֵּץ
yishrael	Mungu-wa	Yahwe	el	mishwb	lbabwo	et	wayamets
H3478	H0430	H3068	H0413	H7725	H3824	H0853	H0553

Sedekia pia akaasi zidi ya Mfalme Nebukadreza, ambaye alikuwa amemfanya aape uaminifu kwake kupitia Mungu. Lakini Sedekia aliishupaza shingo yake na kuufanya moyo wake mgumu usigeuke kwa Yahwe, Mungu wa Israeli.

14

הַגּוֹיִם	תּוֹעֲבוֹת	כְּכֹל	מַעַל	לִמְעָול־	הִרְבּוּ	וְהָעָם	הַכֹּהֲנִים	שָׂרֵי	כָּל־	גַּם
hagwoyim	toabwot	kkol	maal	limawl	hirbw	whaam	makuhani	sharey	kal	pia
	H8441	H3605	H4603	H4603			H3548	H8269	H3605	H1571

בִּירוּשָׁלִָם׃	הִקְדִּישׁ	אֲשֶׁר	יְהוָה	בֵּית	אֶת־	וַיְטַמְּאוּ
biyrwshaliam	hikdiysh	asher	Yahwe	nyumba-ya	et	waytamw
H3389	H6942		H3068		H0853	

Vilevile, viongozi wote wa makauhanai na wa watu hawakuwa waaminifu, na waliufuata uovu wa mataiafa. Waliigoshi nyumba ya Yahwe ambayo alikuwa ameitakasa katika Yerusalemu.

15

הַשְׁכֵּם	מַלְאָכָיו	בְּיַד	עֲלֵיהֶם	אֲבוֹתֵיהֶם	אֱלֹהֵי	יְהוָה	וַיִּשְׁלַח	
hashkem	malakayw	kwa-mkono-wa	aleyhem	abwoteyhem	Mungu-wa	Yahwe	wayishlach	
H7925	H4397	H3027		H0001	H0430	H3068	H7971	

מְעוֹנוֹ׃	וְעַל־	עַמּוֹ	עַל־	חָמַל	כִּי־	וְשָׁלוֹחַ
mwonwo	wal	amwo	al	chamal	kiy	wshalwocha
H4583				H2550		H7971

Yahwe, Mungu wa babu zao, akatuma maneno kwao tena na tena kupitia wajumbe wake, kwa sababu alikuwa na huruma juu ya watu wake na juu ya sehemu anayoishi.

16

עַד	בִּנְבִאָיו	וּמַשְׁכִּים	דְּבָרָיו	וּבוֹזִים	הָאֱלֹהִים	בְּמַלְאֲכֵי	מַלְעִבִים	וַיִּהְיוּ	
hadi	binbiayw	wmitatiym	dbarayw	wbwoziym	Mungu	bmalakey	malibiym	wayihyw	
H5704	H5030	H8591	H1697	H0959	H0430	H4397	H3931	H1961	

מַרְפֵּא׃	לְאֵין	עַד־	בְּעַמּוֹ	יְהוָה	חֲמַת־	עֲלוֹת	
marpe	leyn	ad	bamwo	Yahwe	chamat	alwot	
H4832	H0369	H5704		H3068	H2534	H5927	

Lakini waliwadhihaki wajumbe wa Mungu, wakayadharau maneno yake, na kuwackeka manabii wake, hadi hasira ya Yahwe ilipoinuka zidi ya watu wake, hadi pailipokosekana msaada.

17 וַיַּעַל עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ־אַשּׁוּר נַחֲרָג (כַּשְׂדִּים) בַּחוּרֵיהֶם

na-akapanda aleyhem et mfalme [kshdyym] (kashdiym) wayaharog bachwreyhem

H5927 H0853 H4428 H3778 H3778 H2026 H0970

בְּבֵית בַּחֲרֵב מִקְדָּשָׁם וְלֹא חָמַל עַל־ בָּחוּר וּבְתוּלָה טַף וְיָשֶׁשׁ הַכֹּל

bbeyt bachereb mikdasham wlo chamal al bachwr wbtwlah zaken wyashesh hakol

H1004 H2719 H4720 H3808 H2550 H0004 H1330 H2205 H3486 H3605

נָתַן בְּיָדוֹ׃

alitoa byadwo

H5414 H3027

Hivyo Mungu alimpeleka juu yao mfalme wa Wakaldayo, ambaye aliwaua vijana wao kwa upanga ndani ya patakatifu, na hakuwa na huruma juu ya vijana au mabikra, watu wazee au wenye mvi. Mungu akawatoa wote mikononi mwake.

18 וְכֹל כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה

wkol kley nyumba-ya Mungu hagdoliym whaktaniym wotsrwot nyumba-ya Yahwe

H3605 H3627 H0430 H1419 H2214 H1004 H3068

וְאֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו הַכֹּל הֵבִיא בָּבֶל׃

wotsrwot mfalme wsharayw hakol alileta babel

H0214 H4428 H8269 H3605 H0935 H0894

Vyombo vyote vya nyumba ya Mungu, vikubwa na vidogo, hazina za nyumba ya Yahwe, na hazina za mfalme na watumishi wake—vyote hivi akavipeleka Babeli.

19 וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים וַיְנַתְּצוּ חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְכָל־

wayishrpw· et nyumba-ya Mungu waynattsw· (kitu) chwomat yrwshaliam wkal

H8313 H0853 H1004 H0430 H5422 H0853 H2346 H3389 H3605

אַרְמְנוֹתֶיהָ בָּאֵשׁ שָׂרְפוּ וְכָל־ כְּלֵי מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃ ס

armnwoteyha baesh sharpw· wkal· kley machamadeyha lhashchiyt s

H0759 H0784 H8313 H3605 H3627 H4261 H7843

Wakaichoma moto nyumba ya Mungu, wakauangusha chini ukuta wa Yerusalemu, wakachoma ikulu zake zote, na wakaharibu vitu vizuri vyote ndani yake.

20 וַיַּגֶל הַשְּׁאֵרִית מִן־ הַחֶרֶב אֶל־ בָּבֶל וַיִּהְיוּ־ לוֹ וּלְבָנָיו לַעֲבָדִים

wayegel hasheriyt min hachereb el Babeli wayihyw· lwo wlbanayw laabadiym

H1540 H7611 H4480 H2719 H0413 H0894 H1961 H0000 H1121 H5650

עַד־ מְלֹךְ מַלְכוּת פָּרָס׃

ad tawala mfalme paras

H5704 H4427 H4438 H6539

Mfalme akawapeleka mbali Babeli wale waliokuwa wameoka na upanga. Wakawa watumishi kwa ajili yake na wanawe hadi utawala wa Waajemi.

21 לְמַלֹּאות דְּבַר־ יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ עַד־ רָצְתָה הָאָרֶץ אֶת־ שַׁבְּתוֹתֶיהָ כָּל־

lmalowt dbar Yahwe bpiy Yeremia ad ratstah nchi et shabtwoteyha kal

H4390 H1697 H3068 H6310 H3414 H5704 H7521 H0776 H0853 H7676 H3605

יְמֵי הָשַׁמָּה שַׁבָּתָה לְמַלֹּאות שִׁבְעִים שָׁנָה׃ פ

ymey hashamah shabatah lmalowt shibiym shanah p

H3117 H8074 H7676 H4390 H7657 H8141

Hili lilitokea ili kulitimiza neno la Yahwe kwa kinywa cha Yeremia, hadi nchi itakapokuwa imefurahia mapumziko ya Sabato yake. Iliishika Sabato kwa muda mrefu hadi kukataliwa kwake, ili miaka sabini itimie katika namna hii.

22 וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לִכְלוֹת דְּבַר־ יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הֵעִיר

wbishnat moja lkworesh mfalme paras liklwot dbar- Yahwe bpiy Yeremia heiyr

H8141 H0259 H3566 H4428 H6539 H3615 H1697- H3068 H6310 H3414 H5782

יְהוָה אֶת־ רוּחַ כֹּורֶשׁ מֶלֶךְ־ פָּרַס וַיַּעֲבֶר־ קוֹל בְּכָל־ מַלְכוּתוֹ וְגַם־

Yahwe et roho kworesh melek- paras wayaaber- kwol bkal- malkwtwo wgam

H3068 H0853 H7307 kworesh H4428- H6539 H3605- H4467 H1571

בְּמִכְתָּב׃ לֵאמֹר ס

bmiktab lemor s

H4385 H0559

Sasa katika mwaka wa kwanza wa Koreshi, mfalme wa Uajemi, ili kwamba neno la Yahwe kwa kinywa cha Yeremia liweze kutimizwa, Yahwe akaipa hamasa roho ya Koreshi, mfalme wa Uajemi, kwamba akafanya tangazo katika uflme wake wote, na akaliweka pia katika maandishi. Akasema,

23 כֹּה־ אָמַר כֹּורֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כָּל־ מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה

koh- akasema kworesh mfalme paras kal- mamlkwot nchi alitoa liy Yahwe

H3541 H0559 H3568 H4428 H6539 H3605- H4467 H0776 H5414 H3068

אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם בֵּית לֹו לִבְנוֹת־ עָלַי פָּקַד וְהוּא־ הַשָּׁמַיִם אֱלֹהֵי

asher biyrwshaliam bayit lwo libnwot- alay pakad whw- hashamayim Mungu-wa

H3389 H1129- H1931- H8064 H0430

יְהוָה אֱלֹהָיו עִמֹּו עַמּוֹ מִכָּל־ בָּכֶם מִי־ בִּיהוּדָה וְיַעַל׃

Yahwe Mungu imwo amwo mikal- bakem miy- katika-Yuda wyaal

H3068 H0430 H5927

“Hivi ndivyo Koreshi, mfalme wa Uajemi, anasema: Yahwe, Mungu wa mbinguni, amenipa falme zote za dunia. Ameniagiza nijenge nyumbaa kwa ajili yake katika Yerusalemu, ambao upo Yuda. Yeyote aliyemiongoni mwenu kutoma katika watu wake wote, Yahwe Mungu wenu, awe naye. Aende kwenye ile nchi.”

Ezra

Chapter 1

יְהוָה	דְּבַר־	לִכְלוֹת	פָּרַס	מֶלֶךְ	לְכוֹרֶשׁ	אַחַת	וּבִשְׁנַת		1
Yahwe	neno–	kutimiza	Uajemi	mfalme-wa	wa–Koreshi	moja	na–katika–mwaka-wa		
H3068	H1697	H3615	H6539	H4428	H3566	H0259	H8141		
פָּרַס	מֶלֶךְ־	כֹּרֶשׁ	רוּחַ	אֶת־	יְהוָה	הֵעִיר	יִרְמְיָה	מִפִּי	
Uajemi	mfalme–	Koreshi	roho-ya	–	Yahwe	aliamsha	Yeremia	kutoka–kinywa-cha	
H6539	H4428	H3566	H7307	H0853	H3068	H5782	H3414	H6310	
לֵאמֹר׃	בִּמְכְתָּב	וְגַם־	מַלְכוּתּוֹ	בְּכָל־	קוֹל	וַיַּעֲבֶר־			
kusema	kwa–maandishi	na–pia–	ufalme-wake	katika–wote–	sauti	na–akapitisha–			
H0559	H4385	H1571	H4438	H3605					

Katika mwaka wa kwanza wa Koreshi, mfalme wa Uajemi, Yahwe akatimiza neno lake ambalo Yeremia alisema, na kuinua roho ya Koreshi. Sauti ya Koreshi ikasambaa na kusikika katika ufalme wake. Hiki ndicho kilichoandikwa na kusemwa:

לִי	נָתַן	הָאָרֶץ	מַמְלְכוֹת	כֹּל	פָּרַס	מֶלֶךְ	כֹּרֶשׁ	אָמַר	כֹּה	2
mimi	amenipa	nchi	falme-za	yote	Uajemi	mfalme-wa	Koreshi	amesema	hivyo	
H5414	H0776	H4467	H3605	H6539	H4428	H3566	H0559	H3541		
בַּיִת	לוֹ	לִבְנוֹת־	עָלַי	פָּקַד	וְהוּא־	הַשָּׁמַיִם	אֱלֹהֵי	יְהוָה		
nyumba	kwake	kujenga–	juu-yangu	ameniagiza	na–yeye–	mbingu	Mungu-wa	Yahwe		
		H1129			H1931	H8064	H0430	H3068		
בִּיהוּדָה׃	אֲשֶׁר	בִּירוּשָׁלִַם							
katika–Yuda	ambayo	katika–Yerusalemu							
H3063		H3389							

“Koreshi, mfalme wa Uajemi, anasema: Yahwe, Mungu wa mbinguni, amenipa mimi ufalme wote wa dunia, na ameniteua mimi kumjengea yeye nyumba katika Yerusalem ya Yuda.

עִמּוֹ	אֱלֹהָיו	יְהִי	עַמּוֹ	מִכָּל־	בָּכֶם	מִי־			3
pamoja-naye	Mungu-wake	awe	watu-wake	kutoka–wote–	miongoni-mwenu	ni–nani–			
	H0430	H1961		H3605		H4310			
יְהוָה	בֵּית	אֶת־	וְיִבֶן	בִּיהוּדָה	אֲשֶׁר	לִירוּשָׁלִַם	וְיַעַל		
Yahwe	nyumba-ya	–	na–akajenga	katika–Yuda	ambayo	kwenda–Yerusalemu	na–apande		
H3068		H0853	H1129	H3063		H3389	H5927		
בִּירוּשָׁלִַם׃	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהִים	הוּא	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי				
katika–Yerusalemu	ambaye	Mungu	yeye	Israeli	Mungu-wa				
H3389		H0430	H1931	H3478	H0430				

Yeyote katika watu wake (Mungu awe pamoja naye) anaweza kwenda Yerusalem na kujenga nyumba kwa ajili ya Yahwe, Mungu wa Israel, Mungu ambaye yuko Yerusalem.

4

וְכָל־ נַהֲנִשְׁאָר מִקְּמוֹת הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר הַוּא יֶרֶ־ שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ
na–wote– waliobaki mahali ambapo yeye anakaa– huko wamsaidie
H3605 H7604 H4725 H3605 H1931 H8033 H5375

אֲנָשֵׁי מִקְמֹו בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם־
watu-wa mahali-pake kwa–fedha na–kwa–dhahabu na–kwa–mali na–kwa–mifugo pamoja-na–
H0376 H4725 H3701 H2091 H7399 H0929

הַנְּדָבָה לְבֵית מֻנְגָּא אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם׃
sadaka-ya-hiari kwa–nyumba-ya Mungu ambayo katika–Yerusalemu
H5071 H0430 H3389

Watu wa kila sehemu katika ufalme waliosalia katika nchi na kuishi wanapaswa kuwapa wao fedha na dhahabu, mali na wanyama, pamoja na kutoa kwa hiari kwenye nyumba ya Mungu Yerusalem.”

5

וְנָקוּמוּ בַּאֲבוֹת לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכֹל
na–wakainuka viongozi-wa baba wa–Yuda na–Benyamini na–makuhani na–Walawi wote
H0001 H3063 H1144 H3548 H3881 H3605

הֵעִיר הָאֱלֹהִים אֶת־ רוּחוֹ לָקִים לְבְנוֹת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
aliamsha Mungu – roho-yake kupanda kujenga – nyumba-ya Yahwe ambayo
H5782 H0430 H0853 H7307 H5927 H1129 H0853 H3068

בִּירוּשָׁלָם׃
katika–Yerusalemu
H3389

Ndipo wakuu wa jamii ya Yuda na Benjamini, makuhani na walawi, na kila mmoja ambaye Roho wa Mungu alimwinua kuondoka na kujenga nyumba yake alisimama.

6

וְכָל־ בְּכָל־ חִזְּקוּ בִּידֵיהֶם סְבִיבֹתֵיהֶם בְּכֶסֶף וְבַזָּהָב
na–wote– wanaowazunguka wakawaimarisha mikono-yao kwa–vyombo– fedha kwa–dhahabu
H3605 H5439 H2388 H3027 H3627 H3701 H2091

בָּרְכוּשׁ וּבַבְּהֵמָה וּבַמִּגְדָּנוֹת עַל־ כָּל־ לְבַד מִלְּבַד
kwa–mali na–kwa–mifugo na–kwa–vitu-vya-thamani juu-ya– yote– mbali-na
H7399 H0929 H4030 H0905 H3605

הִתְנַדָּב׃ ס
yaliyotolewa-kwa-hiari (S)
H5068

Wale waliowazunguka karibu waliwasaidia kwa kuwapa fedha na vitu vya dhahabu, mali, wanyama, vitu vya thamani, na kutoa kwa hiari.

7

וְהַמֶּלֶךְ כֹּורֶשׁ הוֹצִיא אֶת־ כְּלֵי בֵּית־ יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא
na–mfalme Koreshi alitoa – vyombo-vya nyumba– Yahwe ambavyo alitoa
H4428 H3566 H3318 H0853 H3627 H3068 H3318

נְבוּכַדְנֶצַּר מִירוּשָׁלַם וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו׃
Nebukadreza kutoka–Yerusalemu na–akaviweka katika–nyumba-ya mungu-wake
H5019 H3389 H5414 H0430

Mfalme Koreshi akarusu vitu ambavyo vilikuwa kwenye nyumba ya Yahwe, ambavyo Nebukadreza alitoa kutoka Yerusalem na kuviweka katika nyumba ya miungu yake.

8

וַיּוֹצִיאֵם כֹּורֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עַל־ יַד מִתְרְדָת הַגִּזְבָּר
na–akavitoa Koreshi mfalme-wa Uajemi kwa– mkono-wa Mithredathi mweka-hazina
H3318 H3566 H4428 H6539 H0000 H3027 H1489

וַיִּסְפְּרֵם לְשֵׁשְׁבַּצַּר הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה׃
na–akavihesabu kwa–Sheshbazari mkuu wa–Yuda
H8339 H3063

Koreshi akavikabidhi kwenye mikono ya Mithredathi mtunza fedha, ambaye akavitoa na kuhesabu kwa Sheshbaza, kiongozi wa Yuda

9

מַחֲלָפִים	אֶלֶף	כֶּסֶף	אֲנַרְטְלֵי־	שְׁלֹשִׁים	זָהָב	אֲנַרְטְלֵי	מִסְפָּרָם	וְאֵלֶּה
visu	elfu	fedha	sahani-za	thelathini	dhahabu	sahani-za	hesabu-yake	na–hivi
H4252	H0505	H3701	H0105	H7970	H2091	H0105	H4557	H0428

ס	וְעֶשְׂרִים׃	תִּשְׁעָה
(s)	na–ishirini	ishirini-na-tisa
	H6242	H8672

Hii ilikuwa idadi yake: beseni thelathini za dhahabu, beseni elfu moja za fedha, beseni zingine ishirini na tisa,

10

אַרְבַּע	מִשְׁנִים	כֶּסֶף	כְּפוּרֵי	שְׁלֹשִׁים	זָהָב	כְּפוּרֵי
mia-nne-na-kumi	vyenye-tofauti	fedha	vikombe-vya	thelathini	dhahabu	vikombe-vya
H0702	H4932	H3701		H7970	H2091	

ס	אֶלֶף׃	אֲחֵרִים	כֵּלִים	וַעֲשָׂרָה	מֵאוֹת
[s]	elfu	vingine	elfu	vingine	vyombo
	H0505	H0312	H3627	H6235	H3967

mabakuli thelathini ya dhahabu, mabakuli madogo ya fedha 410, na vitu elfu moja vya kuongezea.

11

מֵאוֹת	וְאַרְבַּע	אֲלָפִים	חֲמֵשֶׁת	וְלַכֶּסֶף	לַזָּהָב	כֵּלִים	כָּל־
Sheshbazari	alileta	yote	na–mia–nne	elfu-tano	na–vya–fedha	vya–dhahabu	vyombo-vyote
H3967	H0702	H0505	H2568	H3701	H2091	H3627	H3605

הֵעָלוֹת	עִם	שֵׁשְׁבַּצַּר	הֵעֱלָה	הַכֹּל
kupandishwa	kwenda–Yerusalemu	kutoka–Babeli	waliofungwa	pamoja-na-kupanda
H5927		H8339	H5927	H3605

פ	לִירוּשָׁלִָם׃	מִבָּבֶל	הַגּוֹלָה
(p)	kwenda–Yerusalemu	kutoka–Babeli	kwa–waliokuwa–uhamishoni
	H3389	H0894	H1473

Kulikuwa na vitu 5, 400 vya fedha na dhahabu. Sheshbaza akavileta vyote wakati wa uhamisho kutoka Babeli kwenda Yerusalem.

Chapter 2

1

אֲשֶׁר	הַגּוֹלָה	מִשְׁבִי	הָעֹלִים	הַמְּדִינָה	בְּנֵי	וְאֵלֶּה
ambao	wa–wahamishwa	kutoka–utumwani	waliopanda	wa–mkoa	wana	Na–hawa
	H1473		H5927	H4082		H0428

וַיָּשֻׁבוּ	לְבָבֶל	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	)נְבוּכַדְנֶצַּר(	]נבוכדנצור[	הֶגְלָה
na–wakarudi	kwenda–Babeli	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza	[k]	aliwahamisha
H7725	H0894	H0894	H4428	H5020	H5020	H1540

לְעִירוֹ׃	אִישׁ	וִיהוּדָה	לִירוּשָׁלִַם
kwenda–mji–wake	kila–mtu	na–Yuda	kwenda–Yerusalemu
	H0376	H3063	H3389

Hawa ndio watu katika jimbo waliochukuliwa mateka na kwenda na mfalme Nebukadneza, yeye aliwachukua utumwani Babeli, watu wakarudi katika miji yao ya Yerusalem na Yuda.

2

מָרְדֳּכַי	רְעֶלְיָה	שְׂרָיָה	נְחֶמְיָה	יֵשׁוּעַ	זְרֻבָּבֶל	עִם־	בָּאוּ	אֲשֶׁר־
Mordekai	Reelaya	Seraya	Nehemia	Yeshua	Zerubabeli	pamoja–na	walikuja	Ambao
H4782	H7480	H8304	H5166	H3442	H2216		H0935	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	עַם	אַנְשֵׁי	מִסְפַּר	בַּעֲנָה	רְחוּם	בִּגְוַי	מִסְפָּר	בִּלְשָׁן
[s]	wa–Israeli	wa–watu	ya–watu	hesabu	Baana	Rehumu	Bigwai	Mispari	Bilshani
	H3478		H0376	H4557	H1196		H0902	H4558	H1114

Walikuja pamoja na Zerubabeli, Yoshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekai, Bilshani, Mispari., Bigwai, Rehumu, na Baana. Hii ndio idadi ya wanaume ya watu wa Israeli.

	ס	וּשְׁנֵ֖ים׃	שִׁבְעִ֑ים	מֵאָ֥ה	אַלְפַּ֛יִם	פַּרְעֹ֖שׁ	בְּנֵ֥י	3
	[s]	na–wawili	sabini	mia–moja	elfu–mbili	wa–Paroshi	wana	
		H8147	H7657	H3967	H0505	H6551		

Waporoshi: 2, 172

	ס	וּשְׁנֵ֖ים׃	שִׁבְעִ֑ים	מֵאָ֥ות	שְׁלֹ֛שׁ	שְׁפַטְיָ֖ה	בְּנֵ֥י	4
	[s]	na–wawili	sabini	tatu	mia	wa–Shefatia	wana	
		H8147	H7657	H3967	H7969	H8203		

Wana wa Shefatia: 372

	ס	וְשִׁבְעִ֖ים׃	חֲמִשָּׁ֑ה	מֵאֹ֥ות	שִׁבְעָ֛	אָרַ֖ח	בְּנֵ֥י	5
	[s]	na–watano	hamsini	saba	mia	wa–Ara	wana	
		H7657	H2568	H3967	H7651	H0733		

Wana wa Ara: 775.

מֵאֹ֥ות	שְׁמֹנֶ֛ה	אַלְפַּ֥יִם	יֹואָ֖ב	יֵשׁ֣וּעַ	לִבְנֵ֥י	מֹואָ֛ב	פַּ֥חַת	בְּנֵי־	6
na–kumi	mia–nane	elfu–mbili	Yoabu	Yeshua	wa–wana–wa	Moabu	Pahath	wana–wa	
H3967	H8083	H0505	H3097	H3442		H6355	H6355		

ס	עָשָׂ֖ר׃	וּשְׁנֵ֥ים	
[s]	na–wawili	na–wawili	
	H6240	H8147	

Wana wa Path-Moabu, kupitia Yeshua na Yoabu: 2, 812.

	ס	וְאַרְבָּעָ֖ה׃	חֲמִשִּׁ֑ים	מָאתַ֥יִם	אֶ֛לֶף	עֵילָ֖ם	בְּנֵ֥י	7
	[s]	na–wanne	hamsini	mia–mbili	elfu–moja	wa–Elamu	wana	
		H0702	H2572	H3967	H0505			

Wana wa Eliamu: 1, 254.

	ס	וַחֲמִשָּׁ֖ה׃	וְאַרְבָּעִ֑ים	מֵאֹ֥ות	תִּשַּׁ֛ע	זַתּ֖וּא	בְּנֵ֥י	8
	[s]	na–watano	arobaini	tisa	mia	wa–Zatu	wana	
		H2568	H0705	H3967	H8672	H2240		

Wana wa Zatu: 945.

	ס	וְשִׁשִּׁ֖ים׃	מֵאֹ֥ות	שִׁבְעָ֛	זַכָּ֖י	בְּנֵ֥י	9
	[s]	na–sitini	saba	mia	wa–Zakai	wana	
		H8346	H3967	H7651	H2140		

Wana wa Zakai: 760.

	ס	וּשְׁנֵ֖ים׃	אַרְבָּעִ֑ים	מֵאֹ֥ות	שֵׁ֛שׁ	בָּנִ֖י	בְּנֵ֥י	10
	¶	na–mbili	arobaini	sita	mia	wa–Bani	wana	
		H8147	H0705	H3967	H8337	H1137		

Wana wa Binui: 642.

	ס	וּשְׁלֹשָׁ֖ה׃	עֶשְׂרִ֑ים	מֵאֹ֥ות	שֵׁ֛שׁ	בֵּבָ֖י	בְּנֵ֥י	11
	[s]	na–watatu	ishirini	sita	mia	wa–Bebai	wana	
		H7969	H6242	H3967	H8337	H0893		

Wana wa Bebai: 623.

	ס	וּשְׁנֵ֖ים׃	עֶשְׂרִ֑ים	מָאתַ֥יִם	אֶ֛לֶף	עַזְגָּ֖ד	בְּנֵ֥י	12
	[s]	na–wawili	ishirini	mia–mbili	elfu–moja	wa–Azgadi	wana	
		H8147	H6242	H3967	H0505	H5803		

Wana wa Azgadi: 1, 222.

ס	וְשִׁשָּׁה׃	שִׁשִּׁים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	אֲדֹנִיקָם	בְּנֵי	13
[s]	na–sita	sitini	sita	mia	wa–Adonikamu	wana	
	H8337	H8346	H3967	H8337	H0140		

Wana wa Adonikamu: 666.

ס	וְשִׁשָּׁה׃	חֲמִשִּׁים	אַלְפַּיִם	בִּגְוַי	בְּנֵי	14
[s]	na–sita	hamsini	elfu–mbili	wa–Bigwai	wana	
	H8337	H2572	H0505	H0902		

Wana wa Bigwai: 2, 056.

ס	וְאַרְבָּעָה׃	חֲמִשִּׁים	מֵאוֹת	אַרְבַּע	עָדִין	בְּנֵי	15
[s]	na–wanne	hamsini	nne	mia	wa–Adini	wana	
	H0702	H2572	H3967	H0702	H5720		

Wana wa Adini: 454.

ס	וּשְׁמֹנָה׃	תִּשְׁעִים	לִיחִזְקִיָּה	אָטֵר	בְּנֵי־	16
[s]	na–wanane	tisini	wa–Hezekia	Ateri	wana–wa	
	H8083	H8673	H2396	H0333		

Wana wa Ateri kupitia Hezekiah: tisini na nane.

ס	וּשְׁלֹשָׁה׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	בֵּצַי	בְּנֵי	17
[s]	na–watatu	ishirini	tatu	mia	wa–Besai	wana	
	H7969	H6242	H3967	H7969	H1209		

Wana wa Besai: 323.

ס	עָשָׂר׃	וּשְׁנֵים	מֵאָה	יוֹרָה	בְּנֵי	18
[s]	na–wawili	na–kumi	mia–moja	wa–Yora	wana	
	H6240	H8147	H3967	H3139		

Wana wa Harifu: 112.

ס	וּשְׁלֹשָׁה׃	עֶשְׂרִים	מָאתַיִם	חָשֻׁם	בְּנֵי	19
[s]	na–watatu	ishirini	mia–mbili	wa–Hashumu	wana	
	H7969	H6242	H3967	H2828		

Wanaume wa Hashimu: 223.

ס	וַחֲמִשָּׁה׃	תִּשְׁעִים	גִּבָּר	בְּנֵי	20
[s]	na–watano	tisini	wa–Gibari	wana	
	H2568	H8673	H1402		

Wanaume wa Gibeoni: Tisini na tano.

ס	וּשְׁלֹשָׁה׃	עֶשְׂרִים	מֵאָה	בֵּית־לָחֶם	בְּנֵי	21
[s]	na–watatu	ishirini	mia–moja	wa–Bethlehemu	wana	
	H7969	H6242	H3967	H1035		

Wanaume wa Bethlehemu: 123.

	וְשִׁשָּׁה׃	חֲמִשִּׁים	נְטֹפָה	אַנְשֵׁי	22
	na–sita	hamsini	wa–Netofa	watu	
	H8337	H2572	H5199	H0376	

Wanaume wa Netofa: Hamsini na sita.

ס	וּשְׁמֹנָֽה׃	עֶשְׂרִ֖ים	מֵאָ֑ה	עֲנָתֹ֥ות	אַנְשֵׁי	23
[s]	na–wanane	ishirini	mia–moja	wa–Anathothi	watu	
	H8083	H6242	H3967	H6068	H0376	

Wanaume wa Anathothi: 128.

ס	וּשְׁנָֽיִם׃	אַרְבָּעִ֖ים	עַזְמָ֑וֶת	בְּנֵ֥י	24
[s]	na–wawili	arobaini	wa–Azmawethi	wana	
	H8147	H0705	H5820		

Wanaume wa Beth-Azmawethi: Arobaini na mbili.

ס	וּשְׁלֹשָֽׁה׃	וְאַרְבָּעִ֖ים	מֵאֹ֑ות	שִׁבְעָ֥	וּבְאֵרֹ֖ות	כְּפִירָ֣ה	עָרִ֔י	קִרְיַ֥ת	בְּנֵ֥י	25
[s]	na–watatu	arobaini	saba	mia	na–Beerothi	Kefira	Arimu	wa–Kiriath	wana	
	H7969	H0705	H3967	H7651	H0881	H3716	H7157	H7157		

Wanaume wa Kiriath-Yearimu, na Kefira, na Beerothi: Mia saba arobaini na tatu.

ס	וְאֶחָֽד׃	עֶשְׂרִ֖ים	מֵאֹ֑ות	שֵׁ֥שׁ	וְגָבַ֥ע	הָרָמָ֖ה	בְּנֵ֥י	26
[s]	na–mmoja	ishirini	sita	mia	na–Geba	wa–Rama	wana	
	H0259	H6242	H3967	H8337	H1387	H7414		

Wanaume wa Rama na Geba: 621.

ס	וּשְׁנָֽיִם׃	עֶשְׂרִ֖ים	מֵאָ֑ה	מִכְמָ֥ס	אַנְשֵׁי	27
[s]	na–wawili	ishirini	mia–moja	wa–Mikmasi	watu	
	H8147	H6242	H3967	H4363	H0376	

Wanaume wa Mikmashi: 122.

ס	וּשְׁלֹשָֽׁה׃	עֶשְׂרִ֖ים	מָאתַ֑יִם	וְהָעָ֥י	בֵּית־אֵ֖ל	אַנְשֵׁ֥י	28
[s]	na–watatu	ishirini	mia–mbili	na–Ai	wa–Betheli	watu	
	H7969	H6242	H3967	H5857	H1008	H0376	

Wanaume wa Betheli, na Ai: 223.

ס	וּשְׁנָֽיִם׃	חֲמִשִּׁ֖ים	נְבֹ֑ו	בְּנֵ֥י	29
[s]	na–wawili	hamsini	wa–Nebo	wana	
	H8147	H2572			

Wanaume wa Nebo: Hamsini na mbili.

ס	וְשִׁשָּֽׁה׃	חֲמִשִּׁ֖ים	מֵאָ֑ה	מַגְבִּ֥ישׁ	בְּנֵ֥י	30
[s]	na–sita	hamsini	mia–moja	wa–Magbishi	wana	
	H8337	H2572	H3967	H4019		

Wanaume wa Magbishi: 156.

ס	וְאַרְבָּעָֽה׃	חֲמִשִּׁ֖ים	מָאתַ֑יִם	אֶ֣לֶף	אַחֵ֔ר	עֵילָ֥ם	בְּנֵ֥י	31
[s]	na–wanne	hamsini	mia–mbili	elfu–moja	mwingine	wa–Elamu	wana	
	H0702	H2572	H3967	H0505	H0312			

Wanaume wengine wa Elamu: 1, 254.

ס	וְעֶשְׂרִֽים׃	מֵאֹ֑ות	שְׁלֹ֥שׁ	חָרִ֖ם	בְּנֵ֥י	32
[s]	na–ishirini	tatu	mia	wa–Harimu	wana	
	H6242	H3967	H7969	H2766		

nne. Wanaume wa Harimu: 320.

ס	:וַחֲמִשָּׁה	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שִׁבְעַ	וְאוֹנוֹ	חָדִיד	לֹד	בְּנֵי־	33
[s]	na–watano	ishirini	saba	mia	na–Ono	Hadidi	Lodi	wana–wa	
	H2568	H6242	H3967	H7651	H0207	H2307	H3850		

Wanaume wa Lodi, na Hadidi, na Ono: 725.

ס	:וַחֲמִשָּׁה	אַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	יְרֵחֹו	בְּנֵי	34
[s]	na–watano	arobaini	tatu	mia	wa–Yeriko	wana	
	H2568	H0705	H3967	H7969	H3405		

Wanaume wa Yeriko: 345.

ס	:וּשְׁלֹשִׁים	מֵאוֹת	וְשֵׁשׁ	אֶלֶפִים	שְׁלֹשֶׁת	סְנָאָה	בְּנֵי	35
[s]	na–thelathini	sita	na–mia	tatu	elfu	wa–Senaa	wana	
	H7970	H3967	H8337	H0505	H7969	H5570		

Wanaume wa Senaa: 3, 630.

ס	:וּשְׁלֹשָׁה	שִׁבְעִים	מֵאוֹת	תִּשַׁע	יֵשׁוּעַ	לְבֵית	יְדַעְיָהּ	בְּנֵי	הַכֹּהֲנִים	36
[s]	na–watatu	sabini	tisa	mia	Yeshua	wa–nyumba–ya	wa–Yedaya	wana	Makuhani	
	H7969	H7657	H3967	H8672	H3442		H3048		H3548	

Wana wa Yedaya kuhani wa nyumba ya Yoshua: 973.

ס	:וּשְׁנָיִם	חֲמִשִּׁים	אֶלֶף	אִמֵּר	בְּנֵי	37
[s]	na–wawili	hamsini	elfu–moja	wa–Imeri	wana	
	H8147	H2572	H0505	H0564		

Wana wa Imeri: 1, 052.

ס	:וְשִׁבְעָה	אַרְבָּעִים	מָאתַיִם	אֶלֶף	פַּשְׁחוּר	בְּנֵי	38
[s]	na–saba	arobaini	mia–mbili	elfu–moja	wa–Pashuri	wana	
	H7651	H0705	H3967	H0505	H6583		

Wana wa Pashuri: 1, 247.

ס	:עָשָׂר	וְשִׁבְעָה	אֶלֶף	חָרִם	בְּנֵי	39
[s]	na–saba	na–kumi	elfu–moja	wa–Harimu	wana	
	H6240	H7651	H0505	H2766		

Wana wa Harimu: 1, 017.

ס	:וְאַרְבָּעָה	שִׁבְעִים	הוֹדַוְיָה	לִבְנֵי	וְקַדְמִיאֵל	יֵשׁוּעַ	בְּנֵי־	הַלְוִיִּם	40
[s]	na–wanne	sabini	Hodavia	wa–wana–wa	na–Kadmieli	Yeshua	wana–wa	Walawi	
	H0702	H7657	H1938		H6934	H3442		H3881	

Walawi: Wana wa Yeshua, na Kadmieli, wana wa Hodavia: Sabini na

פ	:וּשְׁמֹנָה	עֶשְׂרִים	מֵאָה	אָסָף	בְּנֵי	הַמְשֹׁרְרִים	41
[p]	na–wanane	ishirini	mia–moja	wa–Asafu	wana	Waimbaji	
	H8083	H6242	H3967	H0623		H7891	

nne. Waimbaji hekaluni wana wa Asafu: 128.

בְּנֵי־	טַלְמוֹן	בְּנֵי־	אָטֵר	בְּנֵי־	שַׁלֻּם	בְּנֵי־	הַשֹּׁעֲרִים	בְּנֵי	42
wana–wa	Talmoni	wana–wa	Ateri	wana–wa	Shalumu	wana–wa	wa–mabawabu	wana	
	H2929		H0333		H7967		H7778		

פ	:וְתִשְׁעָה	שְׁלֹשִׁים	מֵאָה	הַכֹּל	שֹׁבַי	בְּנֵי	חֲטִיטָא	בְּנֵי	עַקּוּב
[p]	na–tisa	thelathini	mia–moja	jumla	wa–Shobai	wana	wa–Hatita	wana	Akubu
	H8672	H7970	H3967	H3605	H7630		H2410		H6126

Walinzi: wana wa Shalumu, Ateri na, Talmoni, Akubu, Hatita na Shobai: 139 jumla.

43 הַנְּתִינִים Wanethinimu H5411 בְּנֵי־ wana–wa צִיחָא Siha H6727 בְּנֵי־ wana–wa חֲשׂוּפָא Hasufa H2817 בְּנֵי־ wana–wa טַבָּעוֹת׃ wa–Tabaothi H2884

Wale walichaguliwa kuhudumu ndani ya Hekalu: wana wa Siha, Hasufa, Tabaothi:

44 בְּנֵי־ wana–wa קֵרֹס Kerosi H7026 בְּנֵי־ wana–wa סִיעֲהָא Siaha H5517 בְּנֵי wana פָּדוֹן׃ wa–Padoni H6303

Keros, Siaha, Padoni.

45 בְּנֵי־ wana–wa לְבָנָה Lebana H3838 בְּנֵי־ wana–wa חֲגָבָה Hagaba H2285 בְּנֵי wana עַקּוּב׃ wa–Akubu H6126

Lebana, Hagaba, Akubu,

46 בְּנֵי־ wana–wa חָגָב Hagabu H2285 בְּנֵי־ wana–wa שַׁלְמַי (שמלי [k] H8073 H8014 בְּנֵי wana חָנָן׃ wa–Hanani H2605

Hagabu, Salmai, Hanani

47 בְּנֵי־ wana–wa גִּדֵּל Gideli H1435 בְּנֵי־ wana–wa גַּחַר Gahari H1515 בְּנֵי wana רְאָיָה׃ wa–Reaya H7211

Wana wa Gideli, Gahari, Reaya,

48 בְּנֵי־ wana–wa רְצִין Resini H7526 בְּנֵי־ wana–wa נְקוֹדָא Nekoda H5353 בְּנֵי wana גַּזָּם׃ wa–Gazamu H1502

Resini, Nekoda, Gazamu,

49 בְּנֵי־ wana–wa עֻזָּא Uza H5798 בְּנֵי־ wana–wa פָּסֵחַ Pasea H6454 בְּנֵי wana בֵּסָי׃ wa–Besai H1153

Uza, Pasea, Besai,

50 בְּנֵי־ wana–wa אַסְנָה Asena H0619 בְּנֵי־ wana–wa מְעוּנִים (מעינים [k] H4586 H4586 בְּנֵי wana נְפוּסִים׃ (נפיסים [k] H5304 H5304) wa–Nefusimu H5304

Asna, Meunimu, Nefusimu:

51 בְּנֵי־ wana–wa בַּקְבּוּק Bakbuki H1227 בְּנֵי־ wana–wa חֲקוּפָא Hakufa H2709 בְּנֵי wana חַרְחוּר׃ wa–Harhuri H2744

Wana wa Bakbuki, Hakufa, Harhuri:

52 בְּנֵי־ wana–wa בַּצְלוּת Basluthi H1213 בְּנֵי־ wana–wa מְחִידָא Mehida H4240 בְּנֵי wana חַרְשָׁא׃ wa–Harsha H2797

Basluthi, Mehida, Barsha:

53 בְּנֵי־ בַרְקוֹס בְּנֵי־ סִיסְרָא בְּנֵי־ תָּמַח׃
wana–wa Barkosi wana–wa Sisera wana–wa Tema
H1302 H5516 H8547

Barkosi, Sisera, Tema:

54 בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא׃
wana wa–Nesiahi wana wa–Hatifa
H5335 H2412

Nesia, Tefa

55 בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי־ סֹטַי בְּנֵי־ הַסֹּפֶרֶת בְּנֵי פְּרוּדָא׃
wana wa–watumishi wa–Sulemani wana–wa Sotai wana–wa Soferethi wana wa–Peruda
H5650 H8010 H5479 H5618 H6514

Wana wa watumishi wa Selemani: Wana wa Sotai, Soferethi, Peruda,

56 בְּנֵי־ יַעְלָה בְּנֵי־ דַרְקוֹן בְּנֵי גִדֵּל׃
wana–wa Yaala wana–wa Darkoni wana wa–Gideli
H3279 H1874 H1435

Yaala, Darkoni, Gideli,

57 בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי־ חַטִּיל בְּנֵי פֹכֶרֶת הַצְּבָיִם בְּנֵי אָמִי׃
wana wa–Shefatia wana–wa Hatili wana wa–Pokerethi Hasebaimu wana wa–Ami
H8203 H2411 H6380 H6380 H0532

Shefatia, Hatili, Pokereth-Sebaimu, Amoni,

58 כָּל־ הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃
wote Wanethinimu na–wana wa–watumishi wa–Sulemani mia tatu tisini na–wawili
H3605 H5411 H5650 H8010 H7969 H3967 H8673 H8147

ס
[s]

Walikuwa jumla ya watumishi mia tatu tisini na mbili waliochaguliwa kutumika katika Hekalu pamoja na wana wa watumishi wa Selemani.

59 וְאֵלֶּה הָעֹלִים מֵלַחְמֶתֶל חַרְשָׁאתֶל כְּרוּב אַדָּן אִמֵּר וְלֹא
Na–hawa waliopanda kutoka–Tel–Mela Tel–Harsha Kerubu Adani Imeri na–hawakuweza
H0428 H5927 H8528 H8521 H3743 H0135 H0564 H3808

הֵם׃ מִיִּשְׂרָאֵל אִם וְזַרְעָם אֲבוֹתָם בֵּית־ לְהַגִּיד יָכְלוּ
wao kutoka–Israeli kama na–uzao–wao baba–zao nyumba–ya kuthibitisha kuweza
H1992 H3478 H2233 H0001 H5046 H3201

Wale ambao walitoka Tel-mela, Tel-harsha, Kerubu, Adani, na Imeri, Lakini hawakuweza kuthibitisha kizazi chao kilitoka Israeli-

60 בְּנֵי־ דְלָיָה בְּנֵי־ טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
wana–wa Delaya wana–wa Tobia wana wa–Nekoda mia sita hamsini na–wawili
H1806 H2900 H5353 H8337 H3967 H2572 H8147

ס
[s]

pamoja na mia sita hamsini na mbili wana wa Delaya, Tobia na Nekoda.

61 וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבַיָּה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי
Na-kutoka-wana wa-makuhani wana wa-Hobaya wana wa-Hakosi wana wa-Barzilai
H3548 H2252 H6976 H1271

אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי וַיִּקָּרֵא עַל־שְׁמָם׃
ambaye alioa kutoka-binti za-Barzilai Mgileadi na-akaitwa kwa jina lao
H3947 H1323 H1271 H1569 H7121 H8034

Vilevile, kutoka kwa wana wa kuhani: Wana wa Habaya, Hakosi, Barzilai {ambaye alipata mke kutoka kwa binti ya Barzilai, Mgileadi na akaitwa kwa jina lao}

62 אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא נִמְצָאוּ
Hawa walitafuta maandishi-yao katika-nasaba na-hawakupatikana wakupatikana
H0428 H1245 H3791 H3187 H3808 H4672

וַיְגֹאֲלוּ מִן־הַכְּהֻנָּה׃
na-wakaondolewa kutoka ukuhani
H1351 H3550

Walitafuta kumbukumbu ya kizazi chao, lakini haikupatikana, hivyo wakaondolewa kwenye ukuhani kama wasiosafi.

63 וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא־יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
Na-akasema liwali kwao kwamba hawatakula kutoka-takatifu za-takatifu
H0559 H8660 H0398 H3808 H6944 H6944

עַד עֲמֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וּלְתֻמִּים׃
hadi kusimama kuhani kwa-Urimu na-Thumimu
H5704 H5975 H3548 H0224 H8550

Hivyo kiongozi akawakataza wasile kitu chochote kitakatifu kilichotakaswa mpaka kuhani mwenye Urimu na Thumimu athibitishe.

64 כָּל־קְהַל יַחְדָּו כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אֶלֶף שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שִׁשִּׁים׃
kusanyiko-lote kusanyiko pamoja kwa-mbili elfu arobaini na-mbili elfu-tatu mia-tatu sitini
H3605 H6951 H0259 H0702 H7239 H0505 H7969 H3967 H8346

Jumla ya kundi 42, 360,

65 מִלְבַד עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁבְעִים
mbali-na watumishi-wao na-vijakazi-wao hawa elfu saba mia tatu thelathini
H0905 H5650 H0519 H0428 H7651 H0505 H7969 H3967 H7970

וְשִׁבְעָה וְלָהֶם וּמְשֹׁרְרִים מְשֹׁרְרוֹת מֵאָתַיִם׃
na-saba na-walikuwa-na waimbaji-wa-kiume na-waimbaji-wa-kike mia-mbili
H7651 H7891 H7891 H3967

ukiondoa watumishi na wasaidizi (wao walikuwa 7, 337) waimbaji Hekaluni wanaume na wanawake (mia mbili)

66 סוּסִיָּם פְּרָדֵיהֶם נְיוּמְבוֹ שִׁשָּׁה וְשִׁבְעִים מֵאוֹת שִׁבְעַ סוּסֵיהֶם
farasi-zao nyumbu-zao na-sita thelathini saba mia farasi-zao
H7651 H3967 H7970 H8337 H6505 H3967 H2568

אַרְבָּעִים מָאתַיִם וַחֲמִשָּׁה׃
arobaini mia-mbili na-tano
H0705 H3967 H2568

Farasi wao: 736, Nyumbu wao: 245.

67 גְּמַלֵּיהֶם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שִׁבְעַ מֵאוֹת
ngamia-zao mia nne thelathini na-tano punda elfu sita mia saba
H1581 H0702 H3967 H7970 H2568 H2543 H8337 H0505 H7651 H3967

פ וְעֶשְׂרִים׃
[p] na-ishirini
H6242

Ngamia wao: 435. Punda wao: 6, 720.

אֲשֶׁר	יְהוָה	לְבֵית	בְּבוֹאָם	הָאָבוֹת	וּמֵרָאשֵׁי	68
ambayo	ya-Yahwe	kwenye-nyumba	walipofika	wa-baba	Na-kutoka-viongozi	
	H3068		H0935	H0001		

מְכוֹנָו׃	עַל־	לְהַעֲמִידוֹ	הָאֱלֹהִים	לְבֵית	הִתְנַדְּבוּ	בִּירוּשָׁלָ͏ִם
mahali-pake	juu-ya	kuisimamisha	ya-Mungu	kwa-nyumba	walitoa-kwa-hiari	katika-Yerusalemu
H4349		H5975	H0430		H5068	H3389

Walipokwenda kwenye nyumba ya Yahwe Yerusalem, wakuu wa mababa walijitoa kwa hiari kujenga nyumba.

וָאֶלֶף	רִבֹּאות	שֵׁשׁ־	דַּרְכְּמוֹנִים	זָהָב	הַמְּלָאכָה	לְאוֹצַר	נָתְנוּ	כְּכָתָם	69
na-moja	sitini	elfu	darikoni	dhahabu	ya-kazi	kwa-hazina	walitoa	kwa-kadiri-yao	
H0505	H7239	H8337	H1871	H2091	H4399	H0214	H5414		

ס	מֵאָה׃	כֹּהֲנִים	וְכָתְנֹת	אֲלָפִים	חֲמֵשֶׁת	מָנִים	וְכֶסֶף	ס
[s]	mia-moja	ya-makuhani	na-mavazi	tano	elfu	mane	na-fedha	[s]
	H3967	H3548	H3801	H0505	H2568	H4488	H3701	

Walitoa kadiri ya uwezo wao katika kufadhili kazi: Dhahabu za darkoni sitini na moja elfu, mane za fedha elfi tano na mavazi mia moja ya makuhani.

							70
וְהַשּׁוֹעֲרִים	וְהַמְשֹׁרְרִים	הָעָם	וּמִן־	וְהַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	וַיֵּשְׁבוּ	
na-mabawabu	na-waimbaji	watu	na-kutoka	na-Walawi	makuhani	Na-wakakaa	
H7778	H7891			H3881	H3548	H3427	

ס	בְּעָרֵיהֶם׃	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	בְּעָרֵיהֶם	וְהַנְּתִינִים	
[s]	katika-miji-yao	Israeli	na-wote	katika-miji-yao	na-Wanethinimu	
		H3478	H3605		H5411	

Basi makuhani na walawi, watu, waimbaji hekaluni, na walinzi wa getini, na wale waliochaguliwa kutumika katika Hekalu walikaa katika miji yao. Watu wote katika Israel walikuwa katika miji yao.

Chapter 3

								1
וַיֵּאָסְפוּ	ס	בֶּעָרִים	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי	הַשְּׁבִיעִי	הַחֹדֶשׁ	וַיִּגַּע	
na-wakakusanyika	¶	katika-miji	wa-Israeli	na-wana	wa-saba	mwezi	na-ulipofika	
H0622			H3478		H7637	H2320	H5060	

ס	יְרוּשָׁלָ͏ִם׃	אֶל־	אֶחָד	כְּאִישׁ	הָעָם
¶	Yerusalemu	kuelekea	mmoja	kama-mtu	watu
	H3389	H0413	H0259	H0376	

Ilikuwa miezi saba baaada ya watu wa Israeli kurudi kwenye miji yao, ndipo walipojikusanya pamoja kama mtu mmoja katika Yerusalem.

								2
וּזְרֻבָּבֶל	הַכֹּהֲנִים	וְאֶחָיו	יְוֹצָדָק	בֶּן־	יֵשׁוּעַ	וַיָּקָם		
na-Zerubabeli	makuhani	na-ndugu-zake	Yosadaki	mwana-wa	Yeshua	na-akainuka		
H2216	H3548	H0251			H3442			

יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	מִזְבַּח	אֶת־	וַיִּבְנוּ	וְאֶחָיו	שְׁאַלְתִּיאֵל	בֶּן־
wa-Israeli	ya-Mungu	madhabahu	–	na-wakajenga	na-ndugu-zake	Shealtieli	mwana-wa
H3478	H0430	H4196	H0853	H1129	H0251		

אִישׁ־	מֹשֶׁה	בְּתוֹרַת	כַּכָּתוּב	עֹלֹת	עָלָיו	לְהַעֲלוֹת	
mtu-wa	ya-Musa	katika-torati	kama-ilivyoandikwa	sadaka-za-kuteketezwa	juu-yake	kutoa	
H0376	H4872	H8451	H3789			H5927	

הָאֱלֹהִים׃
Mungu
H0430

Yeshua mwana wa Yosadaki na kaka yake kuhani, na Zerubabeli mwana wa Sheatieli na kaka yake wakainuka na kujenga madhabahu ya Mungu wa Israeli na kutoa sadaka ya kuteketezwa kama ilivyoagizwa katika sheria ya Musa, Mtu wa Mungu.

							3
עֲלֵיהֶם	בְּאֵימָה	כִּי	מְכוֹנֹתָיו	עַל־	הַמִּזְבֵּחַ	וַיָּכִינוּ	
juu–yao	kwa–hofu	kwa–sababu	msingi–wake	juu–ya	madhabahu	na–wakaiweka	
	H0367		H4350		H4196		

לַיהוָה	עֹלוֹת	עָלָיו	(וַיַּעֲלוּ)	[ויעל]	הָאֲרָצוֹת	מֵעַמֵּי	
kwa–Yahwe	sadaka–za–kuteketezwa	juu–yake	na–wakatoa	[na–wakatoa]	wa–nchi	kutoka–watu	
H3068			H5927	H5927	H0776		

עֹלוֹת	לַבֹּקֶר	וְלָעֶרֶב׃
sadaka–za–kuteketezwa	asubuhi	na–jioni
	H1242	H6153

Ndipo wakaanzisha madhabahu juu ya msingi, kwa hofu waliokuwa nayo kwa sababu ya watu wa nchi/ Wakatoa sadaka ya kuteketezwa kwa Yahwe asubuhi na jioni.

							4
יוֹם	וְעֹלַת	כַּכָּתוּב	הַסֻּכּוֹת	חַג	אֶת־	וַיַּעֲשׂוּ	
siku	na–sadaka–za–kuteketezwa	kama–ilivyoandikwa	ya–vibanda	sikukuu	–	na–wakafanya	
H3117		H3789	H5521	H2282	H0853		

בְּיוֹמוֹ׃	יוֹם	דְּבַר־	כְּמִשְׁפָּט	בְּמִסְפָּר	בְּיוֹם	
kwa–siku–yake	siku	jambo–la	kulingana–na–sheria	kwa–hesabu	kwa–siku	
H3117	H3117	H1697	H4941	H4557	H3117	

Pia vilevile wakaichunguza sikukuu ya vibanda kama ilivyoandikwa na wakatoa sadaka ya kuteketezwa siku kwa siku kama ilivyoagizwa, kila siku kwa siku yake.

					5
וּלְכָל־	וְלֶחֳדָשִׁים	תָּמִיד	עֹלַת	וְאַחֲרֵיכֵן	
na–kwa–kote	na–kwa–miezi–mipya	za–daima	sadaka–za–kuteketezwa	na–baada–ya–hayo	
H3605	H2320	H8548			

לַיהוָה׃	נְדָבָה	מִתְנַדֵּב	וּלְכָל	הַמְקֻדָּשִׁים	יְהוָה	מוֹעֲדֵי
kwa–Yahwe	sadaka–ya–hiari	anayetoa–hiari	na–kwa–kila	zilizotakaswa	za–Yahwe	sikukuu
H3068	H5071	H5068	H3605	H6942	H3068	H4150

Kulikuwa na sadaka ya kila siku ya kuteketezwa na mwezi mara moja na sadaka za siku ya Yahwe za kudumu, pamoja na sadaka zote za hiari.

							6
עֹלוֹת	לְהַעֲלוֹת	הֵחֵלּוּ	הַשְּׁבִיעִי	לַחֹדֶשׁ	אֶחָד	מִיּוֹם	
sadaka–za–kuteketezwa	kutoa	walianza	wa–saba	ya–mwezi	ya–kwanza	tangu–siku	
	H5927		H7637	H2320	H0259	H3117	

יְסֹד׃	לֹא	יְהוָה	וְהֵיכַל	לַיהוָה	
limewekwa–msingi	halikuwa	la–Yahwe	lakini–hekalu	kwa–Yahwe	
H3245	H3808	H3068	H1964	H3068	

Walianza kutoa sadaka za kuteketezwa za Yahwe siku ya kwanza ya mwezi wa saba, ingawa hekalu lilikuwa halijaanza kujengwa.

							7
וּמִשְׁתֶּה	וּמַאֲכָל	וְלֶחָרָשִׁים	לַחֹצְבִים	כֶּסֶף	וַיִּתְּנוּ־		
na–kinywaji	na–chakula	na–kwa–mafundi	kwa–wachongaji–mawe	fedha	na–wakatoa		
H4960	H3978	H2796	H2672	H3701	H5414		

הַלְּבָנוֹן	מִן־	אֲרָזִים	עֲצֵי	לְהָבִיא	וְלַצֹּרִים	לַצִּדֹנִים	וָשֶׁמֶן
Lebanoni	kutoka	ya–mierezi	miti	kuleta	na–kwa–Wasori	kwa–Wasidoni	na–mafuta
H3844		H0730	H6086	H0935	H6876	H6722	H8081

פ	עֲלֵיהֶם׃	פָּרַס	מֶלֶךְ־	כֹּורֶשׁ	כִּרְשָׁיוֹן	יָפוֹא	יָם	אֶל־
¶	juu–yao	Uajemi	mfalme–wa	ya–Koreshi	kama–ruhusa	ya–Yafa	bahari	kuelekea
		H6539	H4428	H3566	H7558	H3305	H3220	H0413

Hivyo wakatoa fedha kwa wahunzi na fundi wa mkono, na wakawapa chakula, vinywaji na mafuta kwa watu wa Sidoni na Tiro, ili kwamba walete miti ya mierezi kupitia baharini kutoka Lebanoni mpaka Yafa, na kama walivyo ruhusiwa na mfalme Koreshi wa Uajemi.

8 וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְבוֹאָם אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלַ͏ִם

na-katika-mwaka wa-pili wa-kuja-kwao kuelekea nyumba ya-Mungu huko-Yerusalemu
H8141 H8145 H0935 H0413 H0430 H3389

בֶּן־ וְיֵשׁוּעַ שְׁאַלְתִּיאֵל בֶּן־ זְרֻבָּבֶל הֵחֵלּוּ הַשֵּׁנִי בַּחֹדֶשׁ

mwana-wa na-Yeshua Shealtieli mwana-wa Zerubabeli walianza wa-pili katika-mwezi
H3442 H2216 H8145 H2320

מֵהַשְּׁבִי הַבָּאִים וְכָל־ וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים וְאֶחֵיהֶם וּשְׁאָר יְוֹצָדָק

kutoka-utumwani waliokuja na-wote na-Walawi makuhani ndugu-zao na-waliobaki Yosadaki
H0935 H3605 H3881 H3548 H0251 H7605

וְעַד שָׁנָה עֶשְׂרִים מִבֶּן הַלְוִיִּם אֶת־ וַיַּעֲמִידוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם

na-zaidi na-zaidi miaka-ishirini kutoka-umri-wa Walawi – na-wakawaweka Yerusalemu
H4605 H8141 H6242 H3881 H0853 H5975 H3389

פ יְהוָה׃ בֵּית־ מְלֶאכֶת עַל־ לְנַצֵּחַ

¶ Yahwe ya-nyumba-ya kazi juu-ya kusimamia
H3068 H4399 H5329

Ndipo mwezi wa pili katika mwaka wa pili baadae wakaja kwenye nyumba ya Mungu Yerusalem, Zerubabeli, Yoshua mwana wa Yosadaki, na baadhi ya makuhani na walawi na wale walikuja kutoka uhamishoni kurudi Yerusalem wakaanza kazi. Wakawachagua walawi walikuwa na miaka ishirini na zaidi kusimamia kazi ya nyumba ya Yahwe,

9 יְהוּדָה בְּנֵי־ וּבָנָיו קַדְמִיאֵל וְאֶחָיו בָּנָיו יֵשׁוּעַ וַיַּעֲמֹד

Yuda wana-wa na-wanawe Kadmieli na-ndugu-zake wanawe Yeshua na-akasimama
H3063 H6934 H0251 H3442 H5975

ס בְּנֵי הָאֱלֹהִים בְּבֵית הַמְּלָאכָה עֹשֶׂה עַל־ לְנַצֵּחַ כְּאֶחָד

¶ wana ya-Mungu katika-nyumba kazi wafanyao juu-ya kusimamia kama-mmoja
H0430 H4399 H5329 H0259

הַלְוִיִּם׃ וַאֲחֵיהֶם בְּנֵיהֶם חֵנָדָד

Walawi na-ndugu-zao wana-wao wa-Henadadi
H3881 H0251 H2582

Yoshua akamsimamisha kijana wake na kaka yake, Kadmiel na watoto wake, na kizazi cha yuda kusimamia kufanya kazi katika nyumba ya Mungu. Pamoja na wao kulikuwa na wana wa Henadadi, na uzao wao, na pia jamaa zao walawi.

10 מְלֻבָּשִׁים הַכֹּהֲנִים וַיַּעֲמִידוּ יְהוָה הֵיכַל אֶת־ הַבֹּנִים וַיְסַדּוּ

wamevaa makuhani na-wakaweka la-Yahwe hekalu – wajenzi na-wakaweka-msingi
H3847 H3548 H5975 H3068 H1964 H0853 H1129 H3245

עַל־ יְהוָה אֶת־ לְהַלֵּל כְּמִצְלְתַ͏ִים אָסָף בְּנֵי־ וְהַלְוִיִּם בַּחֲצֹצְרוֹת

kulingana-na Yahwe – kusifu kwa-matoazi Asafu wana-wa na-Walawi tarumbeta
H3068 H0853 H4700 H0623 H3881 H2689

יִשְׂרָאֵל׃ מֶלֶךְ־ דָּוִיד יְדֵי

Israeli mfalme-wa ya-Daudi mikono
H3478 H4428 H1732 H3027

Wajenzi wakasimamisha msingi wa Hekalu la Yahwe, Na hii ikawawezesha makuhani kusimama na mavazi yao wakiwa na tarumbeta, na walawi wana wa Asafu, kumtukuza Yahwe kwa matoazi, kama mkono wa mfalme Daudi wa Israel alivyoagiza.

כִּי־ טֹוב כִּי לַיהוָה וּבְהוֹדֹת בְּהַלֵּל וַיַּעֲנוּ 11
kwa-sababu mwema kwa-sababu kwa-Yahwe na-kwa-shukrani kwa-sifa na-wakajibu
H3068 H3034

גְּדוֹלָה תְּרוּעָה הֵרִיעוּ הָעָם וְכָל־ יִשְׂרָאֵל עַל־ חַסְדּוֹ לְעוֹלָם
kubwa kelele walipiga-kelele watu na-wote Israeli juu-ya fadhili-zake milele
H8643 H7321 H3605 H3478 H5769

ס יְהוָה׃ בֵּית־ הוּסַד כִּי עַל לַיהוָה בְּהַלֵּל
¶ Yahwe nyumba-ya umewekwa-msingi kwa-sababu Yahwe kwa-kusifa
H3068 H3245 H3068

Waliimba kwa kumsifu na kumshukuru Yahwe. “Yeye ni mwema! Agano lake ni kweli kwa Israel ladumu milele.”Watu wote wakapiga kelele kwa sauti kuu za shangwe wakimsifu Yahwe kwa sababu misingi ya Hekalu ilikuwa imekamilika.

רָאוּ אֲשֶׁר הַזְּקֵנִים הָאָבוֹת וְרָאשֵׁי וְהַלְוִיִּם מֵהַכֹּהֲנִים וְרַבִּים 12
waliona ambao wazee wa-baba na-viongozi na-Walawi kutoka-makuhani na-wengi
H7200 H2205 H0001 H3881 H3548

בְּקוֹל בֹּכִים בְּעֵינֵיהֶם הַבַּיִת זֶה בְּיָסְדוֹ הָרִאשׁוֹן הַבָּיִת אֶת־
kwa-sauti wakilia mbele-yao nyumba hii ilipowekwa-msingi ya-kwanza nyumba –
H1058 H2088 H3245 H7223 H0853

קוֹל׃ לְהָרִים בְּשִׂמְחָה בִּתְרוּעָה וְרַבִּים גְּדוֹל
sauti kupaza kwa-furaha kwa-kelele na-wengi kubwa
H8057 H8643

Lakini wengi wa Makuhani, walawi, wakuu wa kale, na wazeee wa zamani walioiona nyumba ya kwanza, wakati misingi ilipowekwa wakaishuhudia kwa macho yao, walilia kwa sauti. Lakiniwengi walipiga kelele kwa sauti za shangwe na furaha na sauti za kushangaza.

הָעָם בְּכִי לְקוֹל הַשִּׂמְחָה תְּרוּעַת קוֹל מַכִּירִים הָעָם וְאֵין 13
cha-watu ya-kilio kutoka-sauti ya-furaha ya-kelele sauti waliotambua watu na-hakuna
H1065 H8057 H8643 H0369

פ לְמֵרָחוֹק׃ עַד־ נִשְׁמַע וְהַקּוֹל גְּדוֹלָה תְּרוּעָה מְרִיעִים הָעָם כִּי
¶ mbali hadi ilisikika na-sauti kubwa kelele walipiga-kelele watu kwa-sababu
H7350 H5704 H8085 H8643 H7321

Na matokeo yake, watu hawakuweza kutofautisha sauti za furaha na sauti za shangwe na sauti za watu waliokuwa wanalia, kwa kuwa watu walikuwa wanalia kwa sauti kuu ya shangwe na sauti ilisikika kutoka mbali.

Chapter 4

בּוֹנִים הַגּוֹלָה וּבְנֵי בְּנֵי־ כִּי וּבִנְיָמִן יְהוּדָה צָרֵי וַיִּשְׁמְעוּ 1
wanajenga wa-waliohamishwa wana kwamba na-Benyamini wa-Yuda adui na-wakasikia
H1129 H1473 H1144 H3063 H8085

יִשְׂרָאֵל׃ אֱלֹהֵי לַיהוָה הֵיכָל
wa-Israeli Mungu kwa-Yahwe hekalu
H3478 H0430 H3068 H1964

Ndipo maadui wa Yuda na Benjamini waliposikia kwamba watu waliokuwa uhamishoni walikuwa wanajenga Hekalu la Yahwe, Mungu wa Israel.

2 לָהֶם֙ וַיֹּאמְר֔וּ הָאָבוֹת֙ רָאשֵׁ֣י וְאֶל־ זְרֻבָּבֶ֖ל אֶל־ וַיִּגְּשׁ֗וּ
wao na-wakawaambia wa-baba viongozi na-kwa Zerubabeli kwa na-wakakaribia
H1992 H0559 H0001 H0413 H2216 H0413 H5066

[ולא] לֵאלֹהֵיכֶם֙ נִדְרֹ֣שׁ כָּכֶ֔ם כִּ֥י עִמָּכֶ֖ם נִבְנֶ֑ה
[na-kwake] Mungu-wenu tunamtafuta kama-ninyi kwa-sababu pamoja-nanyi tutajenga
H3808 H0430 H1875 H1129

אַשּׁ֣וּר מֶֽלֶךְ֮ חַדֹּן֒ אֵסַר֙ מִימֵ֣י וְזִבְחִ֖ים אֲנַחְנ֥וּ ולו׀
wa-Ashuru mfalme Hadoni Esari tangu-siku-za tunatoa-dhabihu sisi na-kwake
H0804 H4428 H0634 H0634 H3117 H2076 H0587

פֹּֽה׃ אֹתָ֥נוּ הַמַּעֲלֶ֖ה
hapa sisi aliyetuleta
H6311 H0853 H5927

Hivyo wakamkaribia Zerubabeli na wakuu wa jamii yao. Wakawaambia,: Mturuhusu tujenge pamoja nanyi, kama ninyi, tunamtafuta mungu wenu, na tumejitoa kwake tangu siku ambapo, Esar-hadoni, mfalme wa Ashuru alipotuleta mahali hapa.”

3 לְיִשְׂרָאֵ֑ל הָאָבוֹת֙ רָאשֵׁ֣י וּשְׁאָ֣ר וְיֵשׁוּעַ֮ זְרֻבָּבֶל֒ לָהֶם֙ וַיֹּאמֶר֙
wa-Israeli wa-baba viongozi na-waliobaki na-Yeshua Zerubabeli wao na-akawaambia
H3478 H0001 H7605 H3442 H2216 H0559

יַחַ֔ד אֲנַחְנוּ֙ כִּ֣י לֵאלֹהֵ֔ינוּ בָּ֖נִית לִבְנ֣וֹת וָלָ֑נוּ לָכֶ֖ם לֹ֥א־
pamoja sisi kwa-sababu kwa-Mungu-wetu nyumba kujenga na-kwetu kwenu si
H0587 H0430 H1129 H3808

מֶֽלֶךְ־ כֹּ֣ורֶשׁ הַמֶּ֔לֶךְ צִוָּ֖נוּ כַּאֲשֶׁ֣ר יִשְׂרָאֵ֑ל אֱלֹהֵ֣י לַיהוָ֔ה נִבְנָ֥ה
mfalme-wa Koreshi mfalme alivyotuamuru kama wa-Israeli Mungu kwa-Yahwe tutajenga
H4428 H3566 H4428 H6680 H3478 H0430 H3068 H1129

פָּרָֽס׃
Uajemi
H6539

Lakini Zerubabeli, Yoshua na wakuu wa kale wa jamii wakasema, “sio wewe, lakini sisi ndio tunaowajibika kujenga nyumba ya Mungu wetu, Sisi ndio tutakaomjengea Yawe, Mungu wa Israel, kama vile mfalme koreshi mfalme wa Ashuru alivyoagiza.”

4 [ומבלהים] יְהוּדָה֙ עַם־ יְדֵ֣י מְרַפִּ֔ים הָאָ֖רֶץ עַם־ וַיְהִ֣י
[na-kuwatisha] Yuda ya-watu-wa mikono walidhoofisha nchi watu-wa na-ikawa
H1089 H3063 H3027 H7503 H0776 H1961

׃לִבְנֽוֹת)וּמְבַהֲלִ֖ים אוֹתָ֥ם
kujenga wao na-kuwatisha
H1129 H0853 H0926

Hivyo watu wa nchi wakadhoofisha mikono ya wayahudi, wakawafanya wayahudi waogope kujenga nyumba.

5 מֶֽלֶךְ֮ כְּ֒ורֶשׁ יְמֵ֣י כָּל־ עֲצָתָ֗ם לְהָפֵ֞ר יוֹעֲצִ֤ים עֲלֵיהֶם֙ וְסֹכְרִ֣ים
mfalme za-Koreshi za-siku siku-zote mpango-wao kuharibu washauri juu-yao na-kuajiri
H4428 H3566 H3117 H3605 H6098 H3289

פָּרָֽס׃ מֶֽלֶךְ־ דָּרְיָ֖וֶשׁ מַלְכ֣וּת וְעַד־ פָּרָ֔ס
Uajemi mfalme-wa wa-Dario utawala na-hadi wa-Uajemi
H6539 H4428 H1867 H4438 H5704 H6539

Pia wakawahonga washauri ili kuwachanganya katika mipango yao. Walitenda haya kipindi chote cha Koreshi na kipindi cha utawala wa Dario mfalme wa Uajemi.

שְׁטְנָה	כָּתְבוּ	מַלְכוּתוֹ	בִּתְחִלַּת	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	וּבְמַלְכוּת	6
mashtaka	waliandika	wa-utawala-wake	katika-mwanzo	wa-Ahasuero	na-katika-utawala	
H7855	H3789	H4438	H8462	H0325	H4438	

ס	וִירוּשָׁלִָם׃	יְהוּדָה	יֹשְׁבֵי	עַל־
¶	na-Yerusalemu	wa-Yuda	wakaaji	dhidi-ya
	H3389	H3063	H3427	

Tena katika kuanza kutawala kwake Ahasuero wakaandika mashitaka dhidi ya wenyeji wa Yuda na Yerusalem

וּשְׁאָר	טָבְאֵל׀	מִתְרְדָת	בִּשְׁלָם	כָּתַב	אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא	וּבִימֵי	7
na-waliobaki	Tabeeli	Mithredathi	Bishlamu	aliandika	Artashasta	na-katika-siku-za	
H7605		H4990	H1312	H3789		H3117	

וּכְתָבְ֑	פָּרָס	מֶלֶךְ	(אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּ)	[ארתחששתא]	עַל־	(כְּנָוָתָיו)	[כנותו]
na-maandishi	wa-Uajemi	mfalme	Artashasta	[Artashasta]	kwa	wenzake	[wenzake]
H3791	H6539	H4428				H3674	H3674

פ	אֲרָמִית׃	וּמְתֻרְגָּם	אֲרָמִית	כָּתוּב	הֲנִשְׁתְּוָן
¶	kwa-Kiaramu	na-kutafsiriwa	kwa-Kiaramu	yaliandikwa	ya-barua
	H0762	H8638	H0762	H3789	H5406

Ilikuwa siku za Ahasuero ambazo Artashasta, Mithredathi, na Tabeeli na wenzake wakamwandikia Ahasuero. Barua iliandikwa Kiaramu na kutafsiliwa.

עַל־	חֲדָה	אִגְּרָה	כְּתָבוּ	סָפְרָא	וְשִׁמְשַׁי	טְעֵם	בְּעֵל־	רְחוּם	8
dhidi-ya	moja	barua	waliandika	mwandishi	na-Shimshi	–	kamanda	Rehumu	
H5922	H2298	H0104	H3790	H5613	H8124	H2942	H1169		

כְּנֶמָא׃	מַלְכָּא	לְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא	יְרוּשְׁלֶם
kama-ifuatavyo	mfalme	kwa-Artashasta	Yerusalemu
H3660	H4430		H3390

Rehumu jemedari na Shimshai mwandishi wakaandika hivi kwa Artashasta kuhusu Yerusalem.

דֵּינָיֵא	כְּנָוָתְהוֹן	וּשְׁאָר	סָפְרָא	וְשִׁמְשַׁי	טְעֵם	בְּעֵל־	רְחוּם	אֱדַיִן	9
waamuzi	wenzao	na-waliobaki	mwandishi	na-Shimshi	–	kamanda	Rehumu	kisha	
H1784	H3675	H7606	H5613	H8124	H2942	H1169		H0116	

(דֱּהָיֵא)	[דהוא]	שׁוּשַׁנְכָיֵא	בָּבְלָיֵא׀	(אַרְכְוָיֵא)	[ארכוי]	אֲפָרְסָיֵא	טַרְפְּלָיֵא	וַאֲפַרְסַתְכָיֵא
yaani	[wao]	Washushani	Wababeli	Waarki	[Waarki]	Wafarisi	Watarpeli	Wafarisi
H1723	H1768	H7801	H0896	H0756	H0756	H0670	H2967	

עֵלָמָיֵא׃
Waelami
H5962

Tena Rehumu, Shimshai na wenzao ambao ni waamuzi na maofisa wengine wa Serikali, kutoka Waarkewi, Wababeli na washushami katika Waelami,

וְהוֹתֵב	וְיַקִּירָא	רַבָּא	אָסְנַפַּר׀	הַגְלִי	דִּי	אֱמַיָּא	וּשְׁאָר		10
na-akawaweka	na-mtukufu	mkuu	Asnappari	aliwahamisha	ambao	mataifa	na-waliobaki		
H3488	H3358	H7229	H0620	H1541	H1768	H0524	H7606		

וּכְעֶנַת׃	נַהֲרָה	עֶבֶר־	וּשְׁאָר	שֹׁמְרָיִן	דִּי	בְּקִרְיָה	הִמּוֹ
na-sasa	Mto	ng'ambo-ya	na-waliobaki	Samaria	wa	katika-mji	wao
H3706	H5103	H5675	H7606	H8115	H1768	H7149	H1994

nao wakaandika barua na waliungana na watu wakuu na mheshimiwa Asur - bani - pali aliwalazimisha kukaa Samalia pamoja na waliobaki katika mji ngambo ya mto.

11

מַלְכָּא	אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא	עַל־	עִלָּוֹהִי	שְׁלַחוּ	דִּי	אִגַּרְתָּא	פַּרְשֶׁגֶן	דְּנָה׀	
mfalme	Artashasta	kwa	kwake	walituma	ambayo	ya–barua	nakala	hii	
H4430		H5922	H5922	H7972	H1768	H0104	H6573	H1836	

פ	וּכְעֶנֶת׃	נַהֲרָה	עֶבֶר־	אֱנָשׁ	עַבְדָּיִךְ	
¶	na–sasa	Mto	wa–ng'ambo–ya	watu	watumishi–wako	
	H3706	H5103	H5675	H0606	H5649	

Hii ni nakala waliotuma kwa Artashasta: “Watumishi wako, watu wa mji ngambo ya mto, waandika hivi:

12

עֲלֶינָא	לְוָתָךְ	מִן־	סְלִקוּ	דִּי	יְהוּדָיֵא	דִּי	לְמַלְכָּא	לֶהֱוֵא	יְדִיעַ
kwetu	kwako	kutoka	walipanda	ambao	Wayahudi	kwamba	kwa–mfalme	iwe	ijulikane
H5922	H3890	H4481	H5559	H1768	H3062	H1768	H4430	H1934	H3046

)וְשׁוּרַיָא(	]וְשׁוּרַיָן[	בָּנַיִן	]ובאישתא[	מָרָדְתָּא	קִרְיְתָא	לִירוּשְׁלֶם	אֶתְוֹ
na–kuta	[na–kuta]	wanajenga	[na–mbaya]	wa–uasi	mji	Yerusalemu	wamefika
H7792	H7792	H1124	H0873	H4779	H7149	H3390	H0858

יַחֵיטוּ׃	וְאֻשַּׁיָא	)שַׁכְלִילוּ(	]אשכללן[
wameunganisha	na–misingi	wamekamilisha	[wamekamilisha]
H2338	H0787		

Mfalme atambue kwamba Wayahudi waliotoka kwako wamefanya kinyume chetu hapa Yerusalem wamejenga mji wa uasi. Wamekamilisha ukuta na marekebisho ya misingi.

13

וְשׁוּרַיָה	תִּתְבְּנֵא	דְךְ	קִרְיְתָא	דֵן	דִּי	לְמַלְכָּא	לֶהֱוֵא	יְדִיעַ	כְּעַן
na–kuta–zake	utajengwa	huu	mji	kama	kwamba	kwa–mfalme	iwe	ijulikane	sasa
H7792	H1124	H1791	H7149		H1768	H4430	H1934	H3046	H3705

תְּהַנְזֻק׃	מַלְכִין	וְאַפְתֹם	יִנְתְּנוּן	לָא	וַהֲלָךְ	בְּלוֹ	מִנְדָּה־	יֶשְׁתַּכְלְלוּן
utadhuru	wafalme	na–hatimaye	watalipa	hawatalipa	na–ada	ushuru	kodi	zitakamilishwa
H5142	H4430	H0674	H5415	H3809	H1983	H1093	H4061	

Sasa mfalme atambue kwamba endapo mji utajengwa na kuta zake kukamilika, hawatatoa ushuru na kodi, lakini watawadhuru wafalme.

14

וְעַרְוַת	מְלַחְנָא	הֵיכְלָא	מְלַח	דִּי־	קָבֵל	כָּל־	כְּעַן	
na–aibu	tunakula–chumvi	ya–jumba–la–kifalme	chumvi	–	tunakula	kwa–sababu	sasa	
H6173	H4415	H1965	H4416	H1768	H6903	H3606	H3705	

וְהוֹדַעְנָא	שְׁלַחְנָא	דְּנָה	עַל־	לְמֶחֱזָא	לָנָא	אֲרִיךְ	לָא	מַלְכָּא
na–kumjulisha	tumetuma	hili	kwa–sababu–ya	kuona	sisi	kwetu	haifai	ya–mfalme
H3046	H7972	H1836	H5922	H2370		H0749	H3809	H4430

לְמַלְכָּא׃
mfalme
H4430

Hakika kwa kuwa tumekula chumvi ya Ikulu, haitopendeza sisi kuona heshima ya mfalme inavunjwa, kwa sababu hiyo tunamtaarifu mfalme

15 בְּסִפַּר׳ וְתִתַּשְׂכַּח אֲבָהָתָךְ דִּי דְכִרְנַיָּא בְּסִפַּר־ יְבַקַּר׳ דִּי
katika–kitabu na–utapata baba–zako cha kumbukumbu katika–kitabu–cha utafute ili
H5609 H7912 H0002 H1768 H5609 H1240 H1768

מַלְכִין׳ וּמְהַנְזְקַת מָרְדָא קִרְיָא דָךְ קִרְיְתָא דִּי׳ וְתִנְדַּע׳ דְכִרְנַיָּא׳
wafalme na–unadhuru wa–uasi mji huu mji kwamba na–utajua cha–kumbukumbu
H4430 H5142 H4779 H7149 H1791 H7149 H1768 H3046

דְנָה עַל־ עָלְמָא יוֹמָת מִן־ בְּנַוֹהִי עָבְדִין וְאֶשְׁתַּדּוּר׳ וּמְדָנָן
hili kwa–sababu–ya za–kale siku tangu ndani–yake yalifanywa na–maasi na–mikoa
H1836 H5922 H5957 H3118 H4481 H1459 H5648 H0849 H4083

הֶחָרְבַת׃ דָךְ קִרְיְתָא
uliharibiwa huu mji
H2718 H1791 H7149

kufanya uchunguzi wa kumbukumbu ya baba yake, na kujiridhisha kuwa mji huu ulikuwa wa uharibifu ambao utawadhuru wafalme na miji. Ulisababisha matatizo mengi kwa wafalme na miji. Ilikuwa ni kitovu cha uhalibifu tokea siku nyingi. Ni kwa sababu hiyo mji uliteketezwa.

16 וְשׁוּרַיְהּ תִּתְבְּנֵא דָךְ קִרְיְתָא דֵן דִּי׳ לְמַלְכָּא אֲנַחְנָה׳ מְהוֹדְעִין
na–kuta–zake utajengwa huu mji kama kwamba mfalme sisi tunajulisha
H7792 H1124 H1791 H7149 H1768 H4430 H0586 H3046

׃לָךְ אִיתַי לָא נַהֲרָא בַּעֲבַר חֲלָק דְנָה לְקֳבֵל יִשְׁתַּכְלְלוּן
wewe yako haitakuwa Mto ng'ambo–ya sehemu hili kwa–sababu–ya zitakamilishwa
H0383 H3809 H5103 H5675 H2508 H1836 H6903

פ
¶

Tunamtaarifu mfalme kuwa endapo mji na ukuta ukijengwa, Hakuna kitakachobakia kwa ajili yako katika mji ngambo ya mto.”

17 סָפְנָא וְשִׁמְשַׁי טְעֵם בְּעֵל־ רְחוּם עַל־ מַלְכָּא שְׁלַח פִּתְגָמָא
mwandishi na–Shimshi – kamanda Rehumu kwa mfalme alituma jibu
H5613 H8124 H2942 H1169 H5922 H4430 H7972 H6600

נַהֲרָה עֲבַר־ וּשְׁאָר׳ בְּשָׁמְרָיִן׳ יָתְבִין דִּי׳ כְּנָוָתְהוֹן וּשְׁאָר׳
Mto ng'ambo–ya na–waliobaki katika–Samaria wanakaa ambao wenzao na–waliobaki
H5103 H5675 H7606 H8115 H3488 H1768 H3675 H7606

ס וּכְעֶת׃ שְׁלָם
¶ na–sasa amani
H3706 H8115

Ndipo mfalme akarudisha majibu kwa Rehumu na Shimshai na wenzao katika Samalia na waliobaki katika mji ngambo ya mto. “Amani iwe pamoja nanyi.

18 קֳדָמָי׃ אֱגַר מְפָרַשׁ עֲלֶינָא שְׁלַחְתּוּן דִּי נִשְׁתְּוָנָא
mbele–yangu ilisomwa imesomwa–wazi kwetu mlituma ambayo barua
H6925 H7123 H6568 H5922 H7972 H1768 H5407

Barua mliyonitumia imetafsiliwa na kusomwa kwangu.

19 מִן־ דָךְ קִרְיְתָא דִּי וְהַשְׁכַּחוּ וּבַקָּרוּ טְעֵם שָׂם וּמִנִּי׳
tangu huu mji kwamba na–wakapata na–wakatafuta amri nilitoa na–kutoka–kwangu
H4481 H1791 H7149 H1768 H7912 H1240 H2942 H7761 H4481

׃בָּה מִתְעֲבַד־ וְאֶשְׁתַּדּוּר׳ וּמְרַד מְתַנַּשְׁאָה מַלְכִין עַל־ עָלְמָא יוֹמָת׳
ndani–yake yamefanywa na–maasi na–uasi umejiinua wafalme dhidi–ya za–kale siku
H5648 H0849 H4776 H5376 H4430 H5922 H5957 H3118

Hivyo niliagiza uchunguzi ufanywe na ikabainika kwamba zamani uliasi na kuwafitinisha wafalme.

בְּכָל	וְשַׁלִּיטִין	יְרוּשְׁלֶם	עַל־	הֲוֹוּ	תַּקִּיפִין	וּמַלְכִין	20
katika–kote	na–wakatawala	Yerusalemu	juu–ya	walikuwepo	wenye–nguvu	na–wafalme	
H3606	H7990	H3390	H5922	H1934	H8624	H4430	

לְהֹון׃	מִתְיְהֵב	וַהֲלָךְ	בְלֹו	וּמְדָה	נַהֲרָה	עֵבֶר
kwao	ililipwa	na–ada	ushuru	na–kodi	Mto	ng'ambo–ya
	H3052	H1983	H1093	H4061	H5103	H5675

Wafalme wakuu walitawala Yerusalem yote na kuongoza kila sehemu ya mji ngambo ya mto. Ada na kodi walilipwa.

עַד־	תִּתְבְּנֵא	לָא	דְךָ	וְקָרְיְתָא	אִלָךְ	גְּבַרַיָא	לְבַטָלָא	טְעֵם	שָׁימוּ	כְעַן	21
hadi	utajengwa	usijengwe	huu	na–mji	hawa	watu	kuwazuia	amri	toeni	sasa	
H5705	H1124	H3809	H1791	H7149	H0479	H1400	H0989	H2942	H7761	H3705	

יְתְשָׁם׃	טַעְמָא	מִנְ
itatolewa	amri	kutoka–kwangu
H7761	H2941	H4481

Sasa, wekeni agizo kwa watu hawa wasiendelee na kujenga mji mpaka nitakapotoa amri.

לְמָה׀	דְנָה	עַל־	לְמֶעְבַּד	שָׁלוּ	הֱוֵוּ	וּזְהִירִין	22
kwa–nini	hili	kuhusu	kufanya	kutofanya–haraka	mwe	na–muwe–waangalifu	
H4101	H1836	H5922	H5648	H7960	H1934	H2095	

ס	מַלְכִין׃	לְהַנְזָקַת	חֲבָלָא	יִשְׁגֵא	
¶	wafalme	kudhuru	uharibifu	iachiwe–kukua	
	H4430	H5142	H2257	H7680	

Muwe waangalifu msipuuze hili. Kwa nini kuruhusu tishio hili kuongezeka na kusababisha hasara kwa matakwa ya ufalme?

קֳרֵי	מַלְכָּא	)אַרְתַחְשַׁשְׂתְּ(	]ארתחששתא[	דִּי	נִשְׁתְּוָנָא	פַּרְשֶׁגֶן	דִּי	מִן־	אֱדַיִן	23
ilisomwa	mfalme	Artashasta	[Artashasta]	ya	ya–barua	nakala	–	tangu	kisha	
H7123	H4430			H1768	H5407	H6573	H1768	H4481	H0116	

לִירוּשְׁלֶם	בִּבְהִילָו	אֲזָלוּ	וּכְנָוָתְהֹון	סָפְרָא	וְשִׁמְשַׁי	רְחוּם	קֳדָם־	
Yerusalemu	kwa–haraka	walikwenda	na–wenzao	mwandishi	na–Shimshi	Rehumu	mbele–ya	
H3390	H0924	H0236	H3675	H5613	H8124		H6925	

ס	וְחֵיל׃	בְּאֶדְרָע	הִמּוֹ	וּבַטָלוּ	יְהוּדָיֵא	עַל־	
¶	na–jeshi	kwa–nguvu	wao	na–wakawazuia	Wayahudi	kwa	
	H2429	H0153	H1994	H0989	H3062	H5922	

Baada ya amri ya mfalme Artashasta kusomwa mbele ya Rehumu, Shimshai na wenzao, wakaondoka haraka kwenda Yerusalem, na wakawalazimisha Wayahudi kuacha kujenga.

וַהֲוָת	בִּירוּשְׁלֶם	דִי	אֱלָהָא	בֵּית־	עֲבִידַת	בְּטֵלַת	בֵּאדַיִן	24
na–ikawa	katika–Yerusalemu	ambayo	Mungu	ya–nyumba–ya	kazi	ilisimama	kisha	
H1934	H3390	H1768	H0426	H1005	H5673	H0989	H0116	

פ	פָּרָס׃	מֶלֶךְ־	דָרְיָוֶשׁ	לְמַלְכוּת	תַּרְתֵּין	שְׁנַת	עַד	בָּטְלָא
¶	Uajemi	mfalme–wa	wa–Dario	wa–utawala	wa–pili	mwaka	hadi	imesimama
	H6540	H4430	H1868	H4437	H8648	H8140	H5705	H0989

Hivyo kazi ya nyumba ya Mungu Yerusalem ikasitishwa mpaka kutawala mara ya pili kwa mfalme Dario wa Uajemi.

Chapter 5

וְהִתְנַבֵּי בְנַ חַגַּי נְבִיאָה] נְבִיאָה] וְזְכַרְיָה בַר־ עִדּוֹא נְבִיאָה] נְבִיאָה]
na-walitabiri Hagai [nabii] nabii na-Zekaria mwana-wa Ido [manabii] manabii 1
H5013 H5029 H5029 H5029 H1247 H5714 H5029 H5029

עַל־ יְהוּדָיֵא בִּיהוּד דִּי בְּשֵׁם וּבִירוּשְׁלֶם יִשְׂרָאֵל
kwa Wayahudi katika-Yuda ambao kwa-jina na-katika-Yerusalemu wa-Israeli
H5922 H3062 H3061 H1768 H8036 H3390 H0426 H3479

עֲלֵיהוֹן׃ ס
juu-yao ¶
H5922

Ndipo Hagai nabii na Zakaria mtoto wa Ido nabii wakatabiri kwa jina la Mungu wa Israel kwa wayahudi wa Yuda na Yerusalem.

בְּאֵדַיִן קָמוּ וַאֲנָה בַר־ זְרֻבָּבֶל בַר־ שְׁאַלְתִיאֵל וְיֵשׁוּעַ בַר־ יוֹצָדָק
kisha wakainuka Zerubabeli mwana-wa Shealtieli na-Yeshua mwana-wa Yosadaki 2
H0116 H6966 H2217 H1247 H7598 H3443 H1247

וְעִמְּהוֹן בִּירוּשְׁלֶם דִּי נְבִיֵּא אֱלָהָא בֵּית לְמִבְנֵא וְשָׁרְיו
na-pamoja-nao katika-Yerusalemu ambayo ya-Mungu nyumba kujenga na-wakaanza
H5974 H3390 H1768 H0426 H1005 H1124 H8271

פ לְהוֹן׃ מְסָעֲדִין אֱלָהָא דִּי־ נְבִיֵּא) נְבִיאָה]
¶ wao wakiwasaidia Mungu wa manabii [manabii]
H5583 H0426 H1768 H5029 H5029

Zerubabeli mtoto wa Shealtieli na Yoshua mtoto wa Yosadaki wakainuka na kuanza kujenga nyumba ya Mungu Yerusalem pamoja na manabii ambao waliwahamasisha wao.

בְּהּ־ זְמָנָא אֲתָא עֲלֵיהוֹן תַּתְּנַי פַּחַת עִבֶר־ נַהֲרָה
wakati-huo wakati alikuja kwao Tatenai liwali wa-ng'ambo-ya Mto 3
H2166 H0858 H5922 H8674 H6347 H5675 H5103

טַעֵם לְכֹם נִינְוִי שְׁמָהּ אֲלִיפָא מַן־ נָנִי לְהֵם אָמְרִין וְכֵן בּוֹזְנַיּ שְׁתַּר
amri ninyi aliwapa nani kwao wakasema na-hivyo na-wenzao na-Shethar-Bozenai
H2942 H7761 H4479 H0560 H3652 H3675 H8370

ס דְּנָה׃ לְשַׁכְלְלָה וְאֻשְׁרְנָא לִבְנֵא דְּנָה בַיְתָא
¶ huu kukamilisha na-ukuta kujenga hii nyumba
H1836 H0846 H1124 H1836 H1005

Ndipo Tatenai Mkuu wa mji ngambo ya mto, Shethar - Bozenai, na mshirika wao, wakaja na kusema kwao, “Nani aliyewapa agizo la kujenga nyumba hii na kukamilisha ukuta?”

דְּנָה דִּי־ גְּבְרַיָּא שְׁמָהָת אנוּן מַן־ לְהֵם אֲמַרְנָא כְּנֶמָא אֱדַיִן
hii ambao ya-watu majina wao nani wao tuliwaambia kama-ifuatavyo kisha 4
H1836 H1768 H1400 H8036 H4479 H0560 H3660 H0116

בְּנְיָנָא בְּנַיִן׃
jengo wanajenga
H1147 H1124

Vilevile walisema, “Ni majina ya watu gani wanaoshughulika na ujenzi huu?”

בַּטָּלוּ	וְלָא־	יְהוּדָיֵא	שָׁבֵי	עַל־	הֲוָת	אֱלָהֲהֹם	וְעֵין		5
walizuia	na–hawakuwazuia	wa–Wayahudi	wazee	juu–ya	lilikuwa	la–Mungu–wao	lakini–jicho		
H0989	H3809	H3062	H7868	H5922	H1934	H0426	H5870		

פ	דְנָה׃	עַל־	נִשְׁתְּוָנָא	יְתִיבוּן	וֶאֱדַיִן	יְהָךְ	לְדָרְיָוֶשׁ	טַעְמָא	עַד־	הִמּוֹ
¶	hili	kuhusu	barua	warudishe	na–kisha	uende	kwa–Dario	ujumbe	hadi	wao
	H1836	H5922	H5407	H8421	H0116	H1946	H1868	H2941	H5705	H1994

Lakini jicho la Mungu lilikuwa pamoja na viongozi wa Wayahudi na maadui wao hawakuweza kuwazuia. Walikuwa wakisubiri barua kutumwa kwa mfalme na amri kurudi kwao kwa ajili ya suala hili.

נַהֲרָה	עֲבַר־	פַּתַּת	וְתַתְנַי	שְׁלַח	דִּי־	אִגַּרְתָּא	פַּרְשֶׁגֶן	6
Mto	wa–ng'ambo–ya	liwali	Tatenai	alituma	ambayo	ya–barua	nakala	
H5103	H5675	H6347	H8674	H7972	H1768	H0104	H6573	

מַלְכָּא׃	דָּרְיָוֶשׁ	עַל־	נַהֲרָה	בַּעֲבַר	דִּי	אֲפַרְסְכָיֵא	וּכְנָוָתֹהִי	בּוֹזְנַיּ וּשְׁתַר
mfalme	Dario	kwa	Mto	ng'ambo–ya	ambao	Wafarisi	na–wenzake	na–Shethar–Bozenai
H4430	H1868	H5922	H5103	H5675	H1768		H3675	H8370

Hii ni nakala ya barua kwa Tatenai, mkuu wa mji ngambo ya mto, na Shethar - Bozenai na wenzao katika mji ngambo ya Mto, ambao waliwatuma kwa mfalme Dario.

שְׁלָמָא	מַלְכָּא	לְדָרְיָוֶשׁ	בְּנוֹהִי	כְּתִיב	וְכִדְנָה	עֲלוֹהִי	שְׁלַחוּ	פִּתְגָמָא	7
amani	mfalme	kwa–Dario	ndani–yake	imeandikwa	na–hivyo	kwake	walituma	ujumbe	
H8001	H4430	H1868	H1459	H3790	H1836	H5922	H7972	H6600	

כְּלָא׃	ס	
yote	¶	
H3606		

Wakatuma ujumbe, wakiandika kwa mfalme Dario, “Amani tele iwe kwako”

									8
לְבֵית	מְדִינְתָּא	לִיהוּד	אַזַלְנָא	דִּי־	לְמַלְכָּא	לְהֱוֵא	וִידִיעַ		
kwenye–nyumba	mkoa	Yuda	tulikwenda	kwamba	kwa–mfalme	iwe	ijulikane		
H1005	H4083	H3061	H0236	H1768	H4430	H1934	H3046		

מִתְּשָׂם	וְאָע	גְּלָל	אֶבֶן	מִתְבְּנֵא	וְהוּא	רַבָּא	אֱלָהָא
zinawekwa	na–mbao	makubwa	mawe	kwa–mawe	na–inajengwa	mkuu	ya–Mungu
H7761	H0636	H1560	H0069	H1124	H1932	H7229	H0426

ס	בִּידֵהֹם׃	וּמַצְלַח	מִתְעַבְדָא	אָסְפָּרְנָא	דְּךְ	וַעֲבִידְתָּא	בְּכֹתְלַיָּא	
¶	mikononi–mwao	na–inafanikiwa	inafanywa	kwa–bidii	hii	na–kazi	katika–kuta	
	H3028	H6744	H5648	H0629	H1791	H5673	H3797	

Mfalme atambue kwamba tulikwenda Yuda kwenye nyumba ya Mungu Mkuu. Imeshajengwa kwa mawe makubwa na mbao zimewekwa katika kuta. Hii kazi inafanyika kwa utaratibu na inaendelea vizuri kwa mikono yao.

									9
לְכֹם	שָׁם	מַן־	לְהֹם	אַמַרְנָא	כְּנֶמָא	אִלֵּךְ	לְשָׁבַיָּא	שְׁאֵלְנָא	אֱדַיִן
ninyi	aliwapa	nani	wao	tuliwaambia	kama–ifuatavyo	hao	wazee	tuliwauliza	kisha
	H7761	H4479		H0560	H3660	H0479	H7868	H7593	H0116

לְשַׁכְלָלָה׃	דְנָה	וְאֶשְׁרְנָא	לְמִבְנְיָה	דְנָה	בַּיְתָא	טְעֵם		
kukamilisha	huu	na–ukuta	kujenga	hii	nyumba	amri		
	H1836	H0846	H1124	H1836	H1005	H2942		

Tukawauliza wazee, ni nani aliyewapa agizo la kujenga nyumba na ukuta?'

10 וְאַף שְׁמָהָתָם majina-yao H8036 שְׁאֵלְנָא tuliwauliza H7593 לְהֹם wao לְהוֹדָעוּתָךְ kukujulisha H3046 דִּי ili H1768 נִכְתָּב tuandike H3790 שֻׁם־ jina-la H8036 גְּבַרַיָּא watu H1400 דִּי ambao H1768

בְּרָאשֵׁיהֹם׃ ס ¶ viongozi-wao H7217

Pia tuliwauliza majina yao ili kwamba ujue majina ya kila mtu ambaye aliwaongoza.

11 וּכְנֶמָא na-kama-ifuatavyo H3660 פִּתְגָמָא jibu H6600 וְאַרְעָא na-nchi H0772 שְׁמַיָּא wa-mbingu H8065 אֱלָהּ Mungu H0426 מִקַּדְמַת kabla-ya H6928 בְּנָה imejengwa H1124 הֲוָא ilikuwa H1934 דִּי־ ambayo H1768 בַיְתָא nyumba H1005 וּבְנִין na-tunajenga H1124 וְשַׁכְלְלָה׃ na-akaikamilisha H7999 בְּנָהִי alijenga H1124 רַב mkuu H7229 לְיִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3479 וּמֶלֶךְ na-mfalme H4430 שַׁנְיָן mingi H7690 שְׁנִין miaka H8140 דְּנָה hii H1836

Nao wakatujibu na kusema, “Sisi tu watumishi wa Mungu wa mbingu na nchi na sisi tunaijenga nyumba hii ambayo ilijengwa miaka mingi iliyopita wakati mfalme mkuu wa Israel alijenga na kuikamisha.

12 לָהֵן lakini H3861 מִן־ kwa-sababu H4481 דִּי – H1768 הַרְגִזוּ walimkasirisha H7265 אֲבָהֲתַנָא baba-zetu H0002 לֶאֱלָהּ Mungu H0426 שְׁמַיָּא wa-mbingu H8065 יְהַב aliwatoa H3052 הִמּוֹ wao H1994

דְּנָה hii H1836 וּבַיְתָה na-nyumba H1005 כַּסְדָּאָה׃(Mkaldayo H3679]כסדיא[[Mkaldayo] H3679 בָּבֶל Babeli H0895 מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4430 נְבוּכַדְנֶצַּר wa-Nebukadneza H5020 בְּיַד katika-mkono H3028

לְבָבֶל׃ ס ¶ kwenda-Babeli H0895 הַגְלִי aliwahamisha H1541 וְעַמָּה na-watu H5972 סַתְּרַהּ aliibomoa

Ingawa, watangulizi wetu walipomchukiza Mungu wa mbinguni, Mungu akawatia katika mikono ya mfalme wa Babeli Nebukadineza, ambaye alivunja nyumba na kuwachukua watu mateka Babeli.

13 בְּרַם lakini H1297 בִּשְׁנַת katika-mwaka H8140 חֲדָה wa-kwanza H2298 לְכוֹרֶשׁ wa-Koreshi H3567 מַלְכָּא mfalme H4430 דִּי wa H1768 בָּבֶל Babeli H0895 כּוֹרֶשׁ Koreshi H3567 מַלְכָּא mfalme H4430 שָׂם alitoa H7761

לִבְנָא׃ kujenga H1124 דְּנָה hii H1836 אֱלָהָא Mungu H0426 בֵּית־ nyumba-ya H1005 טְעֵם amri H2942

Pia, katika mwaka wa kwanza wa kutawala Koreshi mfalme wa Babeli, Koreshi aliamuru nyumba ya Mungu kujengwa.

14 וְאַף מָאנְיָא דִי בֵית־ דִי אֱלָהָא דַהֲבָה וְכַסְפָּא na–pia vyombo vya nyumba–ya Mungu vya dhahabu na–fedha
H0638 H3984 H1768 H1005 H0426 H1768 H1722 H3702

נְבוּכַדְנֶצַּר אֲלִיטוֹ מִן־ הֵיכְלָא הַנְפֵּק הֵמּוֹ וְהֵיבֶל בִּירוּשְׁלֶם דִי אַמְבָלוֹ
Nebukadneza alitoa kutoka hekalu hivyo na–akavileta katika–Yerusalemu ambalo
H5020 H5312 H4481 H1965 H1994 H2987 H3390 H1768

דִי אַמְבָלוֹ הֵיכְלָא מִן־ קוֹרֶשׁ כְּוֹרֶשׁ מַלְכָּא מַלְכְּוָא הֵמּוֹ הַנְפֵּק אֲלִיטוֹ בָּבֶל בָּבֶל דִי אַמְבָלוֹ לְהֵיכְלָא
ambalo hekalu kutoka mfalme Koreshi hivyo alitoa Babeli ambalo kwenye–hekalu
H1768 H1965 H4481 H4430 H3567 H1994 H5312 H0895 H1768 H1965

שָׁמֶוהּ׃ פְּחָה לִי דִי שְׁמֵהּ לְשֵׁשְׁבַּצַּר וְיהֵיבוּ בָּבֶל
alimweka liwali ambaye jina–lake Sheshbaza na–vikapewa Babeli
H7761 H6347 H1768 H8036 H8340 H3052 H0895

Mfalme Koreshi pia alirudisha vitu vya dhahabu na fedha vya nyumba ya Mungu ambavyo Nebukadineza alivichukua kwenye hekalu Yerusalem na kuvipeleka kwenye hekalu Babeli. Naye akavitunza kwa Sheshbaza, ambaye alimchagua kuwa kiongozi.

15 וַאֲמַר־ וְלֵהּ]אלהן[ )אֵל(חִזִי מָאנְיָא שָׁא אֱזֵל־ אֲחֵת הֵמּוֹ בְּהֵיכְלָא
na–akamwambia yeye [hivi] hizi vyombo vya chukua nenda viweke hivyo katika–hekalu
H0560 H3644 H0412 H0412 H3984 H0236 H5182 H1994 H1965

ס אַתְרֵהּ׃ עַל־ יִתְבְּנֵא אֱלָהָא בֵּית וּבֵית בִּירוּשְׁלֶם דִי
¶ mahali–pake juu–ya ijengwe ya–Mungu na–nyumba katika–Yerusalemu ambalo
H0870 H5922 H1124 H0426 H1005 H3390 H1768

Naye akamwambia, “Chukua hivi vitu. Uondoke na kuviweka kwenye Hekalu Yerusalem. Na nyumba ya Mungu ijengwe kule.”

16 דִי אַמְבָיו אֱלָהָא בֵּית דִי־ אֲשַׁיָּא יְהַב אֲתָא דֵּךְ שֵׁשְׁבַּצַּר אֱדַיִן
ambayo ya–Mungu nyumba ya misingi akaweka alikuja huyu Sheshbaza kisha
H1768 H0426 H1005 H1768 H0787 H3052 H0858 H1791 H8340 H0116

שְׁלֵם׃ וְלָא מִתְבְּנֵא כְּעָן וְעַד־ אֱדַיִן וּמִן־ בִּירוּשְׁלֶם
haijakamilika na–bado inajengwa sasa na–hadi wakati–huo na–tangu katika–Yerusalemu
H8000 H3809 H1124 H3705 H5705 H0116 H4481 H3390

Ndipo huyu Sheshbaza akaja na kuweka msingi kwa nyumba ya Mungu katika Yerusalem: na ikaendelea kujengwa, lakini bado haijakamilika

17 דִי־ גְּנַזַיָּא בְּבֵית יְתִבַקַר טָב מַלְכָּא עַל־ דֶּן וּכְעַן
ya ya–hazina katika–nyumba ifanyiwe–utafiti vizuri mfalme kwa kama na–sasa
H1768 H1596 H1005 H1240 H2869 H4430 H5922 H3705

שַׂים מַלְכָּא כְּוֹרֶשׁ מִן־ דִי־ אִיתַי דֶּן בְּבָבֶל דִי תַמָּהּ מַלְכָּא
ilitolewa mfalme Koreshi kutoka kwamba iko kama Babeli ambayo huko mfalme
H7761 H4430 H3567 H4481 H1768 H0383 H1768 H8536 H4430

עַל־ מַלְכָּא וּרְעוּת בִּירוּשְׁלֶם דֵּךְ אֱלָהָא בֵּית־ לִמְבְנֵא טְעֵם
kuhusu ya–mfalme na–mapenzi katika–Yerusalemu hii Mungu nyumba–ya kujenga amri
H5922 H4430 H7470 H3390 H1791 H0426 H1005 H1124 H2942

ס עֲלֵינָא׃ יִשְׁלַח הֵנָה
¶ kwetu atume hili
H5922 H7972 H1836

Sasa ikiwa itampendeza mfalme, na uchunguzi ufanyike kwenye nyumba ya ukumbusho Babeli Ikiwapo hukumu ya mfalme wa Koreshi ya kujenga nyumba ya Mungu Yerusalem. Na mfalme anaweza kutuma uamuzi wake kwetu.

Chapter 6

1	בְּאֲדֵ֣ין	דָּרְיָ֣וֶשׁ	מַלְכָּ֗א	שָׂ֤ם	טְעֵם֙	וּבְקַרְוֹ֣	בְּבֵ֣ית	סִפְרַיָּ֔א	דִּ֥י
	kisha	Dario	mfalme	alitoa	amri	na–wakatafuta	katika–nyumba	ya–vitabu	ambapo
	H0116	H1868	H4430	H7761	H2942	H1240	H1005	H5609	H1768
	גְּנָזַיָּ֖א	מְהַחֲתִ֑ין	תַּמָּ֥ה	הֻכְּבֶֽל׃					
	hazina	ziliwekwa	huko	Babeli					
	H1596	H5182	H8536	H0895					

Na mfalme dario akaamuru uchunguzi ufanyike katika nyumba ya kumbukumbu Babeli.

2	חֲדָ֣ה	מְגִלָּ֔ה	מִדִּינְתָּ֖ה	בְּמָדַ֑י	דִּ֥י	בְּבִירְתָ֛א	בַּאֲחַמְתָּ֥א	וְהִשְׁתְּכַ֖ח
	moja	gombo	mkoa	katika–Umedi	ambayo	katika–ngome	katika–Akmethi	na–ilipatikana
	H2298	H4040	H4083	H4076	H1768	H1001	H0307	H7912
	¶ פ	דִּכְרוֹנָֽה׃	בְּגַוָּ֖הּ	כְּתִ֥יב	וְכֵֽן־			
		kumbukumbu	ndani–yake	imeandikwa	na–hivyo			
			H1459	H3790	H3652			

Na katika mji wa Akmetha huko media chuo kilionekana: Kumbukumbu yake ilisema:

3	בֵּית־	טְעֵם֙	שָׂ֤ם	מַלְכָּא֙	כֹּ֣ורֶשׁ	מַלְכָּ֔א	לְכֹ֣ורֶשׁ	חֲדָ֔ה	בְּשְׁנַ֖ת
	nyumba–ya	amri	alitoa	mfalme	Koreshi	mfalme	wa–Koreshi	wa–kwanza	katika–mwaka
	H1005	H2942	H7761	H4430	H3567	H4430	H3567	H2298	H8140
	דִּבְחִ֑ין	דָּבְחָ֣ין	דִּי־	אֲתַר֙	יִתְבְּנֵ֔א	בַּיְתָ֖א	בִּירוּשְׁלֶ֣ם	אֱלָהָ֔א	
	dhabihu	wanatoa	ambapo	mahali	ijengwe	nyumba	katika–Yerusalemu	Mungu	
	H1685	H1684	H1768	H0870	H1124	H1005	H3390	H0426	
	שִׁתִּ֖ין׃	אַמִּ֑ין	פְּתָיֵ֣הּ	שִׁתִּ֔ין	אַמִּ֖ין	רוּמֵ֥הּ	מְסֹובְלִ֛ין	וְאֻשֹּׁוהִֽי	
	sitini	dhiraa	upana–wake	sitini	dhiraa	urefu–wake	iwekwe	na–misingi–yake	
	H8361	H0521	H6613	H8361	H0521	H7314	H5446	H0787	

“Katika mwaka wa kwanza mfalme Koresh, Koreshi alitoa amri kuhusu nyumba ya Mungu Yerusalem:'Na nyumba ijengwe iwe sehemu ya kutoa dhabihu, misingi yake iwekwe, urefu wake uwe sitini,

4	מִן־	וְנִפְקָתָ֑א	חֲדָ֣ת	אָ֣ע	דִּי־	וְנִדְבָ֖ךְ	תְּלָתָ֥א	גְּלָ֛ל	אֶבֶן	דִּי־	נִדְבָּכִֽין
	kutoka	na–gharama	mpya	mbao	ya	na–safu	tatu	makubwa	mawe	za	safu
	H4481	H5313	H2323	H0636	H1768	H5073	H8532	H1560	H0069	H1768	H5073
	תִּתְיְהֵ֔ב׃	מַלְכָּ֖א	בֵּ֥ית								
	itolewe	ya–mfalme	nyumba								
	H3052	H4430	H1005								

na upana wake uwe sitini, sehemu tatu za mawe makubwa na sehemu moja ya mbao mpya, na gharama hizo zitalipwa kutoka nyumba ya mfalme.

נְבוּכַדְנֶצַּר	דִּי	וְכַסְפָּא	דַּהֲבָה	דִּי	אֱלָהָא	בֵּית־		מָאנֵי	וְאַף		5
Nebukadneza	ambavyo	na–fedha	dhahabu	vya	Mungu	vya–nyumba–ya		vyombo	na–pia		
H5020	H1768	H3702	H1722	H1768	H0426	H1005		H3984	H0638		
וִיהָךְ	יַהֲתִיבוּן	לְבָבֶל	וְהֵיבֶל	בִּירוּשְׁלֶם	דִּי־	הֵיכְלָא	מִן־	הַנְפָק			
na–viende	virudishwe	Babeli	na–akavileta	Yerusalemu	ambalo	hekalu	kutoka	alitoa			
H1946	H8421	H0895	H2987	H3390	H1768	H1965	H4481	H5312			
ס	:אֱלָהָא	בְּבֵית	וְתַחֵת	לְאַתְרֵהּ	בִּירוּשְׁלֶם	דִּי־	לְהֵיכְלָא				
¶	ya–Mungu	katika–nyumba	na–viwekwe	mahali–pake	Yerusalemu	ambalo	kwenye–hekalu				
	H0426	H1005	H5182	H0870	H3390	H1768	H1965				

Sasa vilirudishwe tena vitu vya dhahabu na fedha vilivyokuwa kwenye nyumba ya Mungu ambavyo Nebukadineza alivichukua kuvipeleka Babeli kutoka kwenye Hekalu Yerusalem. Na avirudishe tena Yerusalem Hekaluni. Na utaviweka tena kwenye nyumba ya Mungu.

דִּי	אֲפַרְסְכָיֵא	וּכְנָוָתְהוֹן	בּוֹזְנַי	שְׁתַר	נַהֲרָה	עֲבַר־		פַּחַת	תְּתְנַי	כְּוָתָּן	6
ambao	Wafarisi	na–wenzao	Bozenai	Shethar	Mto	wa–ng'ambo–ya		liwali	Tatenai	sasa	
H1768		H3675	H8370	H8370	H5103	H5675		H6347	H8674	H3705	
:תַּמָּה	מִן־	הֲוֹוּ	רַחִיקִין	נַהֲרָה	בַּעֲבַר						
huko	kutoka	mwe	ondokeni–mbali	Mto	ng'ambo–ya						
H8536	H4481	H1934	H7352	H5103	H5675						

Sasa Tetanai, mkuu wa jimbo ngambo ya mto, Shethar - Bozenai na wenzao walio katika mji ngambo ya mto, wakajitenga,

וּלְשָׁבֵי	יְהוּדָיֵא	פַּחַת	דְּ	אֱלָהָא	בֵּית־		לַעֲבִידַת	שְׁבָקוּ			7
na–wazee	wa–Wayahudi	liwali	hii	Mungu	ya–nyumba–ya		kazi	waacheni			
H7868	H3062	H6347	H1791	H0426	H1005		H5673	H7662			
:אַתְרֵהּ	עַל־	יִבְנוֹן	דְּ	אֱלָהָא	בֵּית־		יְהוּדָיֵא				
mahali–pake	juu–ya	waijenge	hii	Mungu	nyumba–ya		wa–Wayahudi				
H0870	H5922	H1124	H1791	H0426	H1005		H3062				

wakaacha kazi ya nyumba ya Mungu pekee. Viongozi na wazee wa kiyahudi watajenga nyumba ya Mungu mahali pake.

שָׁבֵי	עִם־	תַּעֲבְדוֹן	דִּי־	לְמָא	טְעֵם	שִׂים	וּמִנְ				8
wazee	kwa	mtafanya	ambacho	kuhusu–kile	amri	nimetoa	na–kutoka–kwangu				
H7868	H5974	H5648	H1768	H3964	H2942	H7761	H4481				
דִּי	מַלְכָּא	וּמִנְכְסֵי	דְּ	אֱלָהָא	בֵּית־	לְמִבְנָא	אֵלֵּךְ	יְהוּדָיֵא			
kutoka	ya–mfalme	na–kutoka–mali	hii	Mungu	nyumba–ya	kujenga	hawa	wa–Wayahudi			
H1768	H4430	H5232	H1791	H0426	H1005	H1124	H0479	H3062			
דִּי־	אִלֵּךְ	לְגִבְרַיָּא	מְתְיַהֲבָא	תֶּהֱוֵא	נִפְקָתָא	אָסְפַּרְנָא	נַהֲרָה	עֲבַר	מִדַּת		
ili	hawa	kwa–watu	inatolewa	iwe	gharama	kwa–haraka	Mto	ya–ng'ambo–ya	kodi		
H1768	H0479	H1400	H3052	H1934	H5313	H0629	H5103	H5675	H4061		
								:לְבַטָּלָא	לָא		
								kuzuiliwa	wasizuiliwe		
								H0989	H3809		

Ninatoa agizo kwamba lazima lifanyike kwa wazee wa kiyahudi wanaojenga nyumba ya Mungu: Mchango kutoka kwa mfalme ushuru ngambo ya mto, utatumika katika kuwalipa watu hawa ili kwamba kazi yao isiweze kusimama.

וְאִמְּרִין
na–wana–kondoo
H0563

וְדִכְרִין
na–kondoo–dume
H1798

תּוֹרִין
ng'ombe
H8450

וּבְנֵי
wana–wa
H1123

חַשְׁחָן
kinachohitajika
H8065

וּמָה
na–chochote
H4101

9

וּמְשַׁח
na–mafuta
H4887

חֲמַר
divai
H2562

וּמְלַח
chumvi
H4416

חִנָּטִין
ngano
H2591

שְׁמַיָּא
wa–mbingu
H8065

לֶאֱלָהּ
kwa–Mungu
H0426

וּלְעָלָוָן
kwa–sadaka–za–kuteketezwa
H5928

וְיוֹם
siku
H3118

לְהֵם
kwao
H1934

מִתְיְהֵב
inatolewa
H3052

אִיֵּה
iwe
H1934

לֶהֱוֵא
katika–Yerusalemu
H3390

בִּירוּשְׁלֶם
ambao
H1768

דִּי־
la–makuhani
H3549

כָּהֲנַיָּא
kulingana–na–neno
H3983

כְּמֵאמַר

שָׁלוּ׃
kukoma
H7960

לָא
kukoma
H3809

דִּי־
bila
H1768

בְיוֹם
kwa–siku
H3118

Chochote kitakachohitajika, ngombe wachanga, kondoo au kondoo wa sadaka ya kutekezwa kwa ajili ya Mungu wa mbinguni, ngano, chumvi, divai na mafuta kadri ya maagizo ya makuhani wa Yerusalem - wapatie vitu hivi kila siku bila kikomo.

לְחַיֵּי
kwa–uhai
H2417

וּמְצַלַּיִן
na–waombe
H6739

שְׁמַיָּא
wa–mbingu
H8065

לֶאֱלָהּ
kwa–Mungu
H0426

נִיחוֹחִין
za–harufu–nzuri
H5208

מְהַקְרְבִין
watoe–sadaka
H7127

לֶהֱוֵן
watoe
H1934

דִּי־
ili
H1768

10

וּבְנוֹהִי׃
na–wanawe
H1123

מַלְכָא
wa–mfalme
H4430

fanya hivyo ili kwamba wataleta sadaka kwa Mungu wa mbinguni na wataomba kwa ajili yangu mfalme na watoto wangu.

פִּתְגָמָא
neno
H6600

יְהַשְׁנֵא
atabadilisha
H8133

דִּי
ambaye
H1768

אֱנָשׁ
mtu
H0606

כָּל־
kila
H3606

דִּי
kwamba
H1768

טְעֵם
amri
H2942

שִׂים
nimetoa
H7761

וּמִנְּי
na–kutoka–kwangu
H4481

11

עֲלֹהִי
juu–yake
H5922

יִתְמְחֵא
atapigwa
H4223

וְזִקִיף
na–akanyongwe
H2211

בַּיְתֵהּ
nyumba–yake
H1005

מִן־
kutoka
H4481

אָע
mbao
H0636

יִתְנְסַח
itang'olewa
H5256

דְּנָה
hili
H1836

דְּנָה׃
hili
H1836

עַל־
kwa–sababu–ya
H5922

יִתְעֲבֵד
ifanywe
H5648

נְוָלְוֹ
lundo–la–takataka
H5122

וּבַיְתֵהּ
na–nyumba–yake
H1005

Mimi nina agiza kwamba yeyote atakayevunja amri hii, Chuma kitolewe katika nyumba yake. Na awekwe juu yake. Na nyumba yake itabadilishwa kuwa takataka kwa sababu hii.

וְעַם
na–watu
H5972

מָלֵךְ
mfalme
H4430

כָּל־
kila
H3606

יְמַנַּר
amwangamize
H4049

תַּמָּה
huko
H8536

שְׁמֵהּ
jina–lake
H8036

שַׁכֶן
ameweka
H7932

דִּי
ambaye
H1768

וֵאלָהָּא
na–Mungu
H0426

12

דִּי
ambayo
H1768

דֶּךְ
hii
H1791

אֱלָהָא
Mungu
H0426

בֵּית־
nyumba–ya
H1005

לְחַבָּלָה
kuharibu
H2255

לְהַשְׁנָיָה
kubadilisha
H8133

יְדֵהּ
mkono–wake
H3028

יִשְׁלַח
watanyoosha
H7972

וְדִי
ambao
H1768

פ
¶

יִתְעֲבֵד׃
ifanywe
H5648

אָסְפַּרְנָא
kwa–haraka
H0629

טְעֵם
amri
H2942

שִׂמְתָּ
nimetoa
H7761

דָּרְיָוֶשׁ
Dario
H1868

אֲנָה
mimi
H0576

בִּירוּשְׁלֶם
katika–Yerusalemu
H3390

Mungu huyu aliyesababisha jina lake kuwepo atamwondoa mfalme au mtu atakayebadili agizo hili au kuondosha nyumba ya Mungu katika Yerusalem. Mimi Dario nimeagiza hili, lifanyike kwa makini.

לָקֳבֵל	וּכְנָוָתְהוֹן	בּוֹזְנַי	שְׁתַר	נַהֲרָה	עִבֶר־	פַּתָּת	תַּתְּנַי	אֱדַיִן	13
kwa–sababu	na–wenzao	Bozenai	Shethar	Mto	wa–ng'ambo–ya	liwali	Tatenai	kisha	
H6903	H3675	H8370	H8370	H5103	H5675	H6347	H8674	H0116	

עֲבַדוּ׃	אָסְפָּרְנָא	כְּנֶמָא	מַלְכָּא	דָּרְיָוֶשׁ	שְׁלַח	דִּי־
walifanya	kwa–haraka	kama–hivyo	mfalme	Dario	alituma	–
H5648	H0629	H3660	H4430	H1868	H7972	H1768

Na kwa sababu ya amri iliyotumwa na mfalme Dario, Tatenai kiongozi mji ngambo ya mto na Sheshthar - Bozenai na wenzao. wakafanya kila kitu kama Mfalme Dario alivyoagiza.

)נְבִיָּא(	]נביאה[	חַגַּי	בִּנְבוּאַת	וּמַצְלְחִין	בָּנַיִן	יְהוּדָיֵא	וְשָׁבֵי	14
nabii	[nabii]	wa–Hagai	kwa–unabii	na–wakafanikiwa	walijenga	wa–Wayahudi	na–wazee	
H5029	H5029		H5017	H6744	H1124	H3062	H7868	

אֱלָהּ	טַעֲם	מִן־	וְשַׂכְלְלוּ	וּבְנוֹ	עִדּוֹא	בַּר־	וּזְכַרְיָה
ya–Mungu	amri	kutoka	na–wakakamilisha	na–wakajenga	Ido	mwana–wa	na–Zekaria
H0426	H2941	H4481		H1124	H5714	H1247	

פָּרָס׃	מֶלֶךְ	וְאַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא	וְדָרְיָוֶשׁ	כּוֹרֶשׁ	וּמִטְעֵם	יִשְׂרָאֵל
wa–Uajemi	mfalme	na–Artashasta	na–Dario	ya–Koreshi	na–kutoka–amri	wa–Israeli
H6540	H4430		H1868	H3567	H2942	H3479

Hivyo wazee wa kiyahudi wakajenga kama Hagai na Zakaria walivyoelekeza kwa kutabiri. Wakajenga kama amri ilivyotolewa na Mungu wa Israel na Koreshi, Dario na Artashasta mfalme wa Uajemi.

הֲיָא	דִּי־	אֲדָר	לִירַח	תְּלָתָה	יוֹם	עַד	דְּנָה	בֵּיתָה	וְשֵׁיצִיאָ	15
ilikuwa	ambayo	Adari	ya–mwezi	ya–tatu	siku	tarehe	hii	nyumba	na–ikakamilika	
H1932	H1768	H0144	H3393	H8532	H3118	H5705	H1836	H1005	H3319	

פ	מַלְכָּא׃	דָּרְיָוֶשׁ	לְמַלְכוּת	שֵׁת	שְׁנַת־
¶	mfalme	wa–Dario	wa–utawala	sita	mwaka–wa
	H4430	H1868	H4437	H8353	H8140

Nyumba ikakamilika siku ya tatu ya mwezi wa adari, katika mwaka wa sita wa kutawala mfalme Dario.

								16
בְּנֵי־	וּשְׁאָר	וְלֵוָיֵא	כָּהֲנַיָּא	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	וַעֲבַדוּ	
wana–wa	na–waliobaki	na–Walawi	makuhani	Israeli	wana–wa	na–wakafanya	
H1123	H7606	H3879	H3549	H3479	H1123	H5648	

בְּחֶדְוָה׃	דְּנָה	אֱלָהָא	בֵּית־	חֲנֻכַּת	גָּלוּתָא
kwa–furaha	hii	Mungu	ya–nyumba–ya	wakfu	waliohamishwa
H2305	H1836	H0426	H1005	H2597	H1547

watu wa Israel, makuhani, walawi na watu waliobaki wa uhamisho wakasheherekea kuweka wakfu nyumba ya Mungu kwa furaha.

17 וְהַקְרִבוּ לַחֲנֻכַּת בֵּית־ יָיְנבמ–ya–nyumba–ya אֱלָהָא Mungu דְנָה hii תּוֹרִין ng'ombe מִאָה mia–moja דִכְרִין kondoo–dume
H7127 H2597 H0426 H1836 H8450 H3969 H1798

מָאתַיִן mia–mbili אִמְּרִין wana–kondoo מָאנָה nne אַרְבַּע mia וּצְפִירֵי na–mbuzi–dume עִזִּין za–mbuzi [לְחַטיא] [kwa–dhambi]
H3969 H0563 H3969 H0703 H6841 H5796 H2409

לְמִנְיָן kulingana–na–hesabu עֲשַׂר na–mbili תְּרֵי– kumi יִשְׂרָאֵל Israeli כָּל־ Israeli–yote עַל־ kwa לְחַטָּאָה(kwa–sadaka–ya–dhambi)
H4510 H6236 H8648 H3479 H3606 H5922 H2409

יִשְׂרָאֵל׃ ya–Israeli שִׁבְטֵי ya–makabila
H3479 H7625

Wakatoa ngombe mia moja, kondoo mia moja na kondoo wengine mia nne kwa ajili ya kuweka wakfu nyumba ya Mungu. Mbuzi wa kiume kumi na wawili walitolewa kama sadaka ya dhambi kwa ajili ya waisrael wote kila kabila katika Israel.

18 וַהֲקִימוּ na–wakawaweka כָּהֲנַיָּא makuhani בִּפְלֻגָּתְהוֹן katika–makundi–yao וְלֵוָיֵא na–Walawi בְּמַחְלְקָתְהוֹן katika–sehemu–zao עַל־ kwa עֲבִידַת huduma
H6966 H3549 H6392 H3879 H4255 H5922 H5673

מֹשֶׁה׃ cha–Musa סְפַר katika–kitabu כִּכְתָב kama–ilivyoandikwa בִּירוּשְׁלֶם katika–Yerusalemu דִי ambayo אֱלָהָא ya–Mungu פ ¶
H4873 H5609 H3792 H3390 H1768 H0426

Pia wakawapa wajibu makuhani na walawi kufanya mgawanyo wa kazi ya Mungu katika Yerusalem. Kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Musa.

19 וַיַּעֲשׂוּ na–wakafanya בְּנֵי־ wana–wa גָּלְוָה waliohamishwa מִן־ – אֶת־ Pasaka הַפָּסַח tarehe–kumi בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר na–nne לַחֹדֶשׁ ya–mwezi
H0426 H1768 H3390 H3792 H4873 H5609 H6453 H0853 H1473 H0702 H6240 H2320

הָרִאשׁוֹן׃ wa–kwanza
H7223

Hivyo wale waliokuwa utumwani wakasherehekea pasaka siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza.

20 וַיֹּאכְלוּ na–wakala בְּנֵי־ wana–wa יִשְׂרָאֵל Israeli הַשָּׁבִים waliorudi מִן־ kutoka–utumwani הַגּוֹלָה וְכֹל na–wote מִתְנַדָּבִים waliojitenga
H0398 H3478 H3478 H7725 H1473 H3605 H0914

יִשְׂרָאֵל׃ wa–Israeli אֱלֹהֵי Mungu לַיהוָה Yahwe לִדְרֹשׁ kumtafuta אֲלֵהֶם kwao הָאָרֶץ nchi גּוֹיֵי־ wa–mataifa–ya מִטֻּמְאַת kutoka–uchafu
H3478 H0430 H3068 H1875 H0413 H0776 H2932

וְלַאֲחֵיהֶם na–kwa–ndugu–zao הַגּוֹלָה wa–waliohamishwa בְּנֵי wana לְכָל־ kwa–wote הַפֶּסַח Pasaka וַיִּשְׁחֲטוּ na–wakachinja הַכֹּהֲנִים makuhani
H0251 H1473 H1121 H3605 H6453 H3548

וְלָהֶם׃ na–kwa–wao–wenyewe
H1992

Makuhani na walawi wakajitakasa wenyewe na wakachinja pasaka ya sadaka kwa ajili ya waliokuwa mateka wakiwemo na wao wenyewe.

21 וַיִּטַּהֲרוּ walijitakasa הַכֹּהֲנִים makuhani וְהַלְוִיִּם na–Walawi כֻּלָּם wote כְּאֶחָד kama–mmoja טְהוֹרִים walikuwa–safi כִּי kwa–sababu
H2891 H3548 H3881 H3605 H0259 H2889

Ezra

watu wa Israel ambao walikula nyama ya Pasaka ni wale waliorudi kutoka uhamishoni na walikuwa wamejitenga wenyewe kutoka kwa watu wasio safi wa nchi ile na kumchagua Yahwe, Mungu wa Israel.

									22
וְכִי	בְשִׂמְחָה	יָמִים	שִׁבְעַת	מַצּוֹת		חַג־	וַיַּעֲשׂוּ		
kwa–sababu	kwa–furaha	siku	siku–saba	mikate–isiyotiwa–chachu		sikukuu–ya	na–wakafanya		
	H8057	H3117	H7651	H4682		H2282			
לְחַזֵּק	עֲלֵיהֶם	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	לֵב	וְהֵסֵּב	יְהוָה	שִׂמְחָם		
kuimarisha	kwao	Ashuru	wa–mfalme–wa	moyo	na–akageuza	Yahwe	aliwafurahisha		
H2388		H0804	H4428		H5437	H3068	H8055		
פ	יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	הָאֱלֹהִים	בֵּית־	בְּמֶלֶאכֶת	יְדֵיהֶם			
¶	wa–Israeli	Mungu	Mungu	ya–nyumba–ya	katika–kazi	mikono–yao			
	H3478	H0430	H0430		H4399	H3027			

Walifurahi na kushangilia siku kuu ya mikate isiyochacha kwa siku saba, kwa sababu Yahwe amewarejeshea furaha na ameugeuza moyo wa mfalme wa Ashuru, na kuwatia nguvu kwa kazi ya nyumba, nyumba ya Mungu wa Israel.

Chapter 7

								1
עֶזְרָא	פָּרֶס	מֶלֶךְ־	אַרְתַּחְשַׁסְתְּא	בְּמַלְכוּת	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	וְאַחַר	
Ezra	Uajemi	mfalme–wa	wa–Artashasta	katika–utawala	haya	mambo	na–baada–ya	
H5830	H6539	H4428		H4438	H0428	H1697		
חִלְקִיָּה׃	בֶּן־	עֲזַרְיָה	בֶּן־	שְׂרָיָה	בֶּן־			
Hilkia	mwana–wa	Azaria	mwana–wa	Seraya	mwana–wa			
H2518		H5838		H8304				

Sasa baada ya hili, kipindi cha kutawala Artashasta mfalme wa Uajemi, Ezra akaja kutoka Babeli. Watangulizi wa Ezra walikuwa: Seraya, Azaria, Hilkia,

						2
אֲחִיטוּב׃	בֶּן־	צָדוֹק	בֶּן־	שַׁלּוּם	בֶּן־	
Ahitubu	mwana–wa	Sadoki	mwana–wa	Shalumu	mwana–wa	
H0285		H6659		H7967		

Shalumu, Sadoki, Ahitubu,

						3
מְרָיוֹת׃	בֶּן־	עֲזַרְיָה	בֶּן־	אֲמַרְיָה	בֶּן־	
Merayothi	mwana–wa	Azaria	mwana–wa	Amaria	mwana–wa	
H4812		H5838		H0568		

Amaria, Azaria, Merayothi,

						4
בֻּקִּי׃	בֶּן־	עֻזִּי	בֶּן־	זְרַחְיָה	בֶּן־	
Buki	mwana–wa	Uzi	mwana–wa	Zerahia	mwana–wa	
H1231		H5813		H2228		

Zerahia, Uzi, Buki,

								5
הַכֹּהֵן	אַהֲרֹן	בֶּן־	אֶלְעָזָר	בֶּן־	פִּינְחָס	בֶּן־	אֲבִישׁוּעַ	בֶּן־	
kuhani	Aroni	mwana–wa	Eleazari	mwana–wa	Finehasi	mwana–wa	Abishua	mwana–wa	
H3548	H0175		H0499		H6372		H0050		
הָרֹאשׁ׃									
mkuu									

Abishaua, Fineasi, Eliazari ambaye ni mtoto wa Haruni kuhani mkuu.

בְּתוֹרַת	מָהִיר֙	סֹפֵ֔ר	וְהוּא־	מִבָּבֶ֖ל	עָלָ֑ה	עֶזְרָ֣א	הִ֔וא	6
katika–torati	stadi	mwandishi	na–yeye–alikuwa	kutoka–Babeli	alipanda	Ezra	yeye	
H8451	H4106		H1931	H0894	H5927	H5830	H1931	

הַמֶּ֣לֶךְ	לֹ֔ו	וַיִּתֵּן־	יִשְׂרָאֵ֖ל	אֱלֹהֵ֣י	יְהוָ֑ה	נָתַ֣ן	אֲשֶׁר־	מֹשֶׁ֔ה
mfalme	yeye	na–akampa	wa–Israeli	Mungu	Yahwe	alitoa	ambayo	ya–Musa
H4428		H5414	H3478	H0430	H3068	H5414		H4872

פ	בַּקָּשָׁתֹ֖ו׃	כֹּ֣ל	עָלָ֑יו	אֱלֹהָ֖יו	יְהוָ֔ה	כְּיַד־	
¶	ombi–lake	kote	juu–yake	Mungu–wake	wa–Yahwe	kulingana–na–mkono	
	H1246	H3605		H0430	H3068	H3027	

Ezra akaja kutoka Babeli na alikuwa mtalaam mwandishi wa sheria ya Musa, ambayo Yahwe, Mungu wa Israel aliwapa. Mfalme akampatia kila kitu alichooomba kwa kuwa mkono wa Yahwe ulikuwa pamoja naye.

וְהַמְשֹׁרְרִ֔ים	וְהַלְוִיִּ֖ם	הַכֹּהֲנִ֑ים	וּמִן־	יִשְׂרָאֵ֛ל	מִבְּנֵי־	וַיַּעֲלֻ֣ו	7
na–waimbaji	na–Walawi	makuhani	na–kutoka	Israeli	kutoka–wana–wa	na–wakapanda	
H7891	H3881	H3548		H3478		H5927	

שֶׁבַע	בִּשְׁנַת־	יְרוּשָׁלִָ֔ם	אֶל־	וְהַנְּתִינִ֖ים	וְהַשֹּׁעֲרִ֑ים	
saba	katika–mwaka–wa	Yerusalemu	kuelekea	na–watumishi–wa–hekalu	na–walinzi–wa–milango	
H7651	H8141	H3389	H0413	H5411	H7778	

הַמֶּ֖לֶךְ׃	לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּ֥א
mfalme	wa–Artashasta
H4428	

Baadhi ya wazao wa Israel, na makuhani, walawi, waimbaji, walinzi, na wale waliochaguliwa kuhudumu katika Hekalu pia wakaenda Yerusalem katika mwaka wa saba wa mfalme Artashasta.

לַמָּלֶךְ׃	הַשְּׁבִיעִ֔ית	שְׁנַ֣ת	הִ֔יא	הַחֲמִישִׁ֖י	בַּחֹ֣דֶשׁ	יְרוּשָׁלִַ֑ם	וַיָּבֹ֣א	8
wa–mfalme	wa–saba	mwaka	ilikuwa	wa–tano	katika–mwezi	Yerusalemu	na–akafika	
H4428	H7637	H8141	H1931	H2549	H2320	H3389	H0935	

Naye akafika Yerusalem mwezi wa tano kama mwaka huo.

מִבָּבֶ֔ל	הַמַּעֲלָ֖ה	יְסֹ֣ד	הִ֔וא	הָרִאשֹׁ֑ון	לַחֹ֣דֶשׁ	בְּאֶחָד֙	כִּ֣י	9
kutoka–Babeli	kupanda	alianza	yeye	wa–kwanza	ya–mwezi	tarehe–moja	kwa–sababu	
H0894		H3246	H1931	H7223	H2320	H0259		

כְּיַד־	יְרוּשָׁלִַ֔ם	אֶל־	בָּ֣א	הַחֲמִישִׁ֖י	לַחֹ֣דֶשׁ	וּבְאֶחָ֥ד	
kulingana–na–mkono	Yerusalemu	kuelekea	alifika	wa–tano	ya–mwezi	na–tarehe–moja	
H3027	H3389	H0413	H0935	H2549	H2320	H0259	

עָלָ֑יו׃	הַטּוֹבָ֖ה	אֱלֹהָ֥יו
juu–yake	mwema	wa–Mungu–wake
		H0430

Naye akaondoka Babeli siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza. Ilikuwa siku ya kwanza ya mwezi wa tano ambapo alifika Yerusalem, kwa kuwa mkono mzuri wa Mungu ulikuwa pamoja naye.

וְלַעֲשֹׂ֣ת	יְהוָ֔ה	תֹּורַ֥ת	אֶת־	לִדְרֹ֖וׁש	לִבָּ֑ו	הֵכִ֣ין	עֶזְרָ֣א	כִּ֣י	10
na–kufanya	ya–Yahwe	torati	–	kutafuta	moyo–wake	alitayarisha	Ezra	kwa–sababu	
	H3068	H8451	H0853	H1875	H3824		H5830		

ס	וּמִשְׁפָּֽט׃	חֹ֖ק	בְּיִשְׂרָאֵ֑ל	וּלְלַמֵּ֥ד		
¶	na–hukumu	amri	katika–Israeli	na–kufundisha		
	H4941	H2706	H3478	H3925		

Ezra alikuwa ametoa moyo wake kusoma, kutenda, na kufundisha maagizo na sheria za Yahwe.

הַסֹּפֵר	הַכֹּהֵן	לְעֶזְרָא	אַרְתַּחְשַׁסְתְּא	הַמֶּלֶךְ	נָתַן	אֲשֶׁר	הַנִּשְׁתָּוָן	פַּרְשֶׁגֶן	וְזֶה	11
mwandishi	kuhani	kwa–Ezra	Artashasta	mfalme	alitoa	ambayo	ya–barua	nakala	na–hii	
	H3548	H5830		H4428	H5414		H5406		H2088	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	וְחֻקָּיו	יְהוָה	מִצְוֹת־	דִּבְרֵי	סֹפֵר
¶	Israeli	juu–ya	na–sheria–zake	Yahwe	ya–amri–za	wa–maneno	mwandishi
	H3478		H2706	H3068	H4687	H1697	

Hii ndio amri ambayo mfalme Artashasta alimpa Ezra kuhani na mwandishi wa sheria za Yahwe na maagizo kwa Israeli.

אֱלָהּ	דִּי־	דָּתָא	סָפַר	כָּהֲנָא	לְעֶזְרָא	מַלְכַיָּא	מֶלֶךְ	אַרְתַּחְשַׁסְתְּא	12
Mungu	ya	wa–sheria	mwandishi	kuhani	kwa–Ezra	wa–wafalme	mfalme	Artashasta	
H0426	H1768	H1882	H5613	H3549	H5831	H4430	H4430		

וּכְעֶנֶת׃	גְּמִיר	שְׁמַיָּא
na–sasa	mkamilifu	wa–mbingu
H3706	H1585	H8065

Mfalme wa wafalme Artashasta, kwa kuhani Ezra, mwandishi wa sheria za Mungu wa mbinguni.

מִן־	בְּמַלְכוּתִי	מִתְנַדַּב	כָּל־	דִּי	טְעֵם	שָׂם	מִנִּי		13
kutoka	katika–ufalme–wangu	anayetoa–hiari	kila	kwamba	amri	nimetoa	kutoka–kwangu		
H4481	H4437	H5069	H3606	H1768	H2942	H7761	H4481		

יְהָךְ׃	עִמָּךְ	לִירוּשְׁלֶם	לְמֵהָךְ	וְלֵוָיֵא	וְכָהֲנוֹהִי	יִשְׂרָאֵל	עַנָּה
aende	pamoja–nawe	Yerusalemu	kwenda	na–Walawi	na–makuhani–wake	wa–Israeli	watu
H1946	H5974	H3390	H1946	H3879	H3549	H3479	H5972

Ninatoa amri kwamba mtu yeyote Israel katika ufalme wangu pamoja na makuhani na walawi ambao wanatamani kwenda Yerusalem, wanaweza kwenda pamoja na wewe.

שְׁלִיחַ	יָעֵטוּ	וְשִׁבְעַת	מַלְכָּא	קֳדָם	מִן־	דִּי	קֳבֵל	כָּל־	14
umetumwa	wake–saba	na–washauri	mfalme	ya	mbele	kutoka	–	kwa–sababu	
H7972		H7655	H4430	H6925	H4481	H1768	H6903	H3606	

דִּי	אֱלָהָךְ	בִּדָת	וְלִירוּשְׁלֶם	יְהוּד	עַל־	לְבַקָּרָא
ambayo	ya–Mungu–wako	kulingana–na–sheria	na–Yerusalemu	Yuda	juu–ya	kuchunguza
H1768	H0426	H1882	H3390	H3061	H5922	H1240

בִּידָךְ׃
mkononi–mwako
H3028

Mimi mfalme na washauri wangu saba, tunawatuma wote kwenda kufahamu kuhusu Yuda na Yerusalem kuhusiana na sheria ya Mungu, ambayo iko mkononi mwako.

הִתְנַדַּבוּ	וְיָעֲטוֹהִי	מַלְכָּא	דִּי־	וּדְהַב	כְּסַף	וּלְהֵיבְלָה	15
wametoa–hiari	na–washauri–wake	mfalme	ambayo	na–dhahabu	fedha	na–kupeleka	
H5069		H4430	H1768	H1722	H3702	H2987	

מִשְׁכְּנֵהּ׃	בִּירוּשְׁלֶם	דִּי	יִשְׂרָאֵל	לֵאלָהּ
maskani–yake	katika–Yerusalemu	ambaye	wa–Israeli	kwa–Mungu
H4907	H3390	H1768	H3479	H0426

Itakupasa kuleta Dhahabu na fedha ambazo walitoa kwa ajili ya Mungu wa Israel, ambaye makazi yake ni Yerusalem.

16

עִם	בָּבֶל	מְדִינַת	בְּכֹל	תְּהַשְּׁכַּח	דִּי	וּדְהַב	כְּסַף	וְכֹל
pamoja–na	wa–Babeli	mkoa	katika–kote	utapata	ambayo	na–dhahabu	fedha	na–kote
H5974	H0895	H4083	H3606	H7912	H1768	H1722	H3702	H3606

דִּי	אֱלָהָם	לְבֵית	מְתְנַדְּבִין	וְכָהֲנַיָּא	עַמָּא	הִתְנַדְּבוּת
ambayo	ya–Mungu–wao	kwa–nyumba	wanaotoa–hiari	na–makuhani	ya–watu	matoleo–ya–hiari
H1768	H0426	H1005	H5069	H3549	H5972	H5069

בִּירוּשְׁלֶם׃
katika–Yerusalemu
H3390

Fedha iliyotolewa kwa hiari na Dhahabu yote iliyotolewa Babeli pamoja na matoleo ya hiari waliotoa watu na makuhani kwa ajili ya nyumba ya Mungu katika Yerusalem.

17

דִּכְרִין	וּתוֹרִין	דְּנָה	בְּכַסְפָּא	תְקַנָּא	אָסְפַּרְנָא	דְּנָה	קֶבֶל	כָּל־
kondoo–dume	ng'ombe	hii	kwa–fedha	utanunua	kwa–haraka	hii	–	kwa–sababu
H1798	H8450	H1836	H3702	H7066	H0629	H1836	H6903	H3606

עַל־	הִמּוֹ	וּתְקָרֵב	וְנִסְכֵּיהֶון	וּמִנְחָתְהוֹן	אִמְּרִין
juu–ya	hivyo	na–utoe	na–sadaka–zake–za–kinywaji	na–sadaka–zake–za–nafaka	wana–kondoo
H5922	H1994	H7127	H5261	H4504	H0563

בִּירוּשְׁלֶם׃	דִּי	אֱלָהֲכֹם	בֵּית	דִּי	מַדְבְּחָה
katika–Yerusalemu	ambayo	ya–Mungu–wenu	nyumba	ya	madhabahu
H3390	H1768	H0426	H1005	H1768	H4056

Basi ununue vyote sadaka ya kondoo, beberu, kondoo, unga na kinywaji, uvitoe kwenye madhabahu ambayo ni nyumba ya Mungu wako katika Yerusalem.

18

)אֲחָדִ(	]אחיד[	וְעַל־	)עֲלָהִ(	]עליד[	דִּי	וּמָה
ndugu–zako	[ndugu–zako]	na–kwa	kwako	[kwako]	ambacho	na–chochote
H0252	H0252	H5922			H1768	H4101

כִּרְעוּת	לְמֶעְבַּד	וְדַהֲבָה	כַּסְפָּא	בִּשְׁאָר	יְיטַב
kulingana–na–mapenzi	kufanya	na–dhahabu	fedha	kwa–iliyobaki	kitaonekana–vizuri
H7470	H5648	H1722	H3702	H7606	H3191

תַּעַבְדוּן׃	אֱלָהֲכֹם
fanyeni	ya–Mungu–wenu
H5648	H0426

Fanya hivyo pamoja na sehemu ya fedha na dhahabu, vyovyote utakavyoona inakupendeza wewe na ndugu zako, kumpendeza Mungu.

19

הַשְׁלֵם	אֱלָהָךְ	בֵּית	לְפָלְחָן	לָךְ	מְתְיַהֲבִין	דִּי־	וּמָאנְיָא
vipeleke	ya–Mungu–wako	ya–nyumba	kwa–huduma	kwako	vimepewa	ambavyo	na–vyombo
H8000	H0426	H1005	H6402		H3052	H1768	H3984

יְרוּשְׁלֶם׃	אֱלָהּ	קֳדָם
wa–Yerusalemu	Mungu	mbele–ya
H3390	H0426	H6925

Viweke vitu vilivyotolewa kwa hiari mbele yako kwa ajili ya huduma ya nyumba ya Mungu Yerusalem.

20

תִּנְתַּן	לְמִנְתָּן	לָךְ	יִפֶּל־	דִּי	אֱלָהָךְ	בֵּית	חַשְׁחוּת	וּשְׁאָר
utoe	kutoa	wewe	itakuhitaji	ambayo	ya–Mungu–wako	ya–nyumba	mahitaji	na–iliyobaki
H5415	H5415		H5308	H1768	H0426	H1005	H2819	H7606

מַלְכָּא׃	גִּנְזֵי	בֵּית	מִן־
ya–mfalme	ya–hazina	nyumba	kutoka
H4430	H1596	H1005	H4481

Kitu chochote kingine ambacho kinahitajika kwenye nyumba ya Mungu wako ambacho unahitaji, Gharama yake itatoka kwenye hazina yangu.

21 וּמִנִּי֙ אֲנָ֔ה אַרְתַּחְשַׁסְתְּא֖ מַלְכָּ֑א שִׂ֣ים טְעֵ֗ם לְכֹל֙ גִּזְבְּרַיָּ֣א
na-kutoka-kwangu mimi Artashasta mfalme nimetoa amri kwa-wote watunza-hazina
H4481 H0576 H4430 H7761 H2942 H3606 H1490

דִּ֣י בְעֵבֶר֮ נַהֲרָה֒ כָּל־ דִּ֣י אֶזְרָ֣א כָהֲנָ֗א סָפְרָ֤א אֲתַוָּמְבוֹן֙
ambao ng'ambo-ya Mto kwamba chochote ambacho Ezra kuhani
H1768 H5675 H5103 H1768 H3606 H1768 H5831 H3549

דִּ֣י אֱלָהּ֣ שְׁמַיָּ֔א מִשְׁפְּרָנָ֖א יִתְעֲבֵֽד׃
ambao Mungu wa-mbingu kwa-haraka ifanywe
H1768 H0426 H8065 H0629 H5648

Mimi mfalme Artashasta, natoa amri kwa wotunza hazina wote mjini ngambo ya mto, chochote Ezra atakachoomba kwenu anapaswa kupewa chote,

22 בַּתִּ֣ין חֲמַר֮ וְעַד־ מְאָה֒ כֹּרִ֣ין חִנְטִ֗ין וְעַד־ מְאָה֙ כַּכְּרִ֣ין כְּסַ֔ף עַד־
bathi divai na-hadi mia-moja kori ngano na-hadi mia-moja talanta fedha hadi
H1325 H2562 H5705 H3969 H3969 H2591 H5705 H3969 H3604 H3702 H5705

כְּתָֽב׃ לָ֣א קִֽפִּימ֮ דִּי־ בִּלַ֒ וּמְלַ֗ח מְאָה֙ מְשָׁ֣ח מְפ֔וּתָ בַּתִּ֖ין וְעַד־ מְאָה֑
kuandikwa kipimo bila na-chumvi mia-moja mafuta bathi na-hadi mia-moja
H3792 H3809 H1768 H4416 H3969 H4887 H1325 H5705 H3969

hata zaidi ya talanta mia moja za fedha, vipimo mia vya ngano, bathi mia za divai na bathi mia za mafuta, pia na chumvi isiyo na kikomo.

23 כָּל־ דִּ֣י מִן־ טְעֵ֣ם אֱלָהּ֮ שְׁמַיָּא֒ יִתְעֲבֵד֙ אַדְרַזְדָּ֣א לְבֵ֔ית
chochote ambacho kutoka amri ya-Mungu wa-mbingu ifanywe kwa-bidii kwa-nyumba
H3606 H1768 H4481 H2941 H0426 H8065 H5648 H0149 H1005

לְהֶוֵ֣א לְמָ֗ה דִּי־ שְׁמַיָּא֙ מַלְכָּ֣א מַלְכ֔וּת עַל־ קְצַ֖ף
iwe kwa-nini kwa-nini wa-mbingu wa-mfalme ufalme juu-ya ghadhabu
H1934 H4101 H1768 H8065 H4430 H4437 H5922 H7109

וּבְנ֥וֹהִי׃
na-wanawe
H1123

Chochote ambacho kimeamriwa kutoka kwa Mungu wa mbinguni, kifanye hicho kwa utukufu wa nyumba yake. Kwa nini hasira yake ije kwenye ufalme wangu na watoto wangu?

24 תָּרַ֣ע וְלַוְיֵא֮ זַמָּרַיָּא֒ כָּהֲנַיָּא֙ כָּל־ דִּ֣י מְהוֹדְעִ֔ין וּלְכֻ֖ם
walinzi-wa-milango waimbaji na-Walawi makuhani wote kwamba tunajulisha na-kwenu
H8652 H2171 H3879 H3549 H3606 H1768 H3046

נְתִינַיָּא֮ וַהֲלָךְ֒ בְּלוֹ֙ מִנְדָּ֣ה דְנָ֔ה אֱלָהָ֖א בֵּ֑ית וּפָלְחֵ֣י
watumishi-wa-hekalu na-ada ushuru kodi hii ya-Mungu wa-nyumba na-watumishi
H5412 H1983 H1093 H4061 H1836 H0426 H1005 H6399

עֲלֵיהֹֽם׃ לְמִרְמֵ֥א שַׁלִּ֖יט לָ֣א
juu-yao kuwatoza halali haijuzu
H5922 H7412 H7990 H3809

Tutawapa taarifa wao kuhusu ninyi kwamba wasiwatoze ushuru wowote au kodi kwa kuhani, mlawi, mwimbaji, mlinzi au kwa mtu aliyechaguliwa kwenye huduma ya Hekalu na mtumishi katika nyumba ya Mungu.

מֵנִי	בִידָךְ	דִי־	אֱלָהָךְ	כְּחָכְמַת	עֻזְרָא	וְאַנְתְּ		25
weka	mkononi–mwako	ambayo	ya–Mungu–wako	kulingana–na–hekima	Ezra	na–wewe		
H4483	H3028	H1768	H0426	H2452	H5831	H0607		
לְכָל־	דָאיְנִין)(	]דאנין[	לֶהֱוֵן	דִי־	וְדַיָנִין	שָׁפְטִין		
watu–wote	wanaohukumu	[wanaohukumu]	watawahukumu	ambao	na–waamuzi	mahakimu		
H3606	H1778	H1778	H1934	H1768	H1782	H8200		
לָא	וְדִי	אֱלָהָךְ	דָתֵי	דְיַדְעִי	לְכָל־	נַהֲרָה	בַּעֲבַר	דִי	עַמָּה	
asiyejua	na–yule	ya–Mungu–wako	sheria	wanaojua	wote	Mto	ng'ambo–ya	ambao	watu	
H3809	H1768	H0426	H1882	H3046	H3606	H5103	H5675	H1768	H5972	
							תְּהוֹדְעִון׃	דְּעָ		
							mfundisheni	hajui		
							H3046	H3046		

Ezra, kwa hekima aliyokupa Mungu, inakulazimu kuteua waamuzi na mtu muelewa kuwahudumia watu katika mji ngambo ya mto na kusaidia yeyote anayejua sheria za Mungu wako. Pia inakubidi ufundishe wale ambao hawajui sheria.

דִי	וְדָתָא	אֱלָהָךְ	דִי־	דָתָא	עָבַד	לֶהֱוָא	לָאׇ	דִי־	וְכָל־	26
ya	na–sheria	Mungu–wako	ya	sheria	anafanya	awe	hatatii	ambaye	na–yeyote	
H1768	H1882	H0426	H1768	H1882	H5648	H1934	H3809	H1768	H3606	
]לשרשון[	הֵן	לְמוֹת	הֵן	מִנָּה	מִתְעֲבֵד	לֶהֱוָא	דִינָּה	אָסְפַּרְנָא	מַלְכָּא	
[kufukuzwa]	iwe	kifo	iwe	kwake	inafanywa	iwe	hukumu	kwa–haraka	mfalme	
H8332		H4193		H4481	H5648	H1934	H1780	H0629	H4430	
				פ	וְלֶאֱסוּרִין׃	נִכְסִין	לַעֲנָשׁ	הֵן־	לְשִׁרְשׁ֑)(	
				¶	au–kifungo	ya–mali	faini	iwe	kufukuzwa	
					H0613	H5232	H6065		H8332	

Toa adhabu kwa yeyote asiyetii sheria ya Mungu au sheria ya mfalme, ikiwezekana kwa kifo, kuhamishwa, kuchukuliwa mali zake au kufungwa.

מַלְכָּא	בְּלֵב	כְּזֹאת	נְתַן	אֲשֶׁר	אֲבוֹתֵינוּ	אֱלָהִי	יְהוָה	בָּרוּךְ	27
wa–mfalme	katika–moyo	kama–hii	alitia	ambaye	wa–baba–zetu	Mungu	Yahwe	abarikiwe	
H4428		H2063	H5414		H0001	H0430	H3068	H1288	
				בִּירוּשְׁלֶם׃	אֲשֶׁר	יְהוָה	בֵּית	אֶת־	לְפָאֵר	
				katika–Yerusalemu	ambayo	ya–Yahwe	nyumba	–	kupamba	
				H3389		H3068		H0853		

Atukuzwe, Yahwe, Mungu wa watangulizi wetu, ambaye aliweka ndani ya moyo wa mfalme ili kutuza Nyumba ya Yahwe Yerusalem,

שְׁרֵי	וּלְכָל־	וְיוֹעֲצָיו	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	חֶסֶד	הִטָּה־	וְעָלַי		28
wakuu	na–kwa–wote	na–washauri–wake	mfalme	mbele–ya	fadhili	alionyesha	na–kwangu		
H8269	H3605	H3289	H4428	H6440		H5186			
יְהוָה	כְּיַד־	הִתְחַזֵּקְתִי	וַאֲנִי	הַגִּבֹּרִים	הַמֶּלֶךְ				
wa–Yahwe	kulingana–na–mkono	nilitiwa–nguvu	na–mimi	wenye–nguvu	wa–mfalme				
H3068	H3027	H2388	H0589	H1368	H4428				
פ	עִמִּי׃	לַעֲלוֹת	רָאשִׁים	מִיִּשְׂרָאֵל	וָאֶקְבְּצָה	עָלַי	אֱלֹהַי		
¶	pamoja–nami	kupanda	viongozi	kutoka–Israeli	na–nikakusanya	juu–yangu	Mungu–wangu		
		H5927		H3478	H6908		H0430		

ambaye akaendeleza agano kwangu kwa uaminifu mbele ya mfalme, na washauri wake na wakuu wake wenye mamlaka, nilitiwa nguvu na mikono ya Yahwe, Mungu wangu, nami nikawakusanya viongozi kutoka Israel kwenda pamoja nami.

Chapter 8

בְּמַלְכוּת	עִמִּי	הָעֹלִים	וְהִתְיַחְשָׂם	אֲבֹתֵיהֶם	רָאשֵׁי	וְאֵלֶּה	1
katika–utawala	pamoja–nami	waliopanda	na–nasaba–yao	wa–baba–zao	viongozi	na–hawa	
H4438		H5927	H3187	H0001		H0428	

	ס	מִבָּבֶל׃	הַמֶּלֶךְ	אַרְתַּחְשַׁסְתְּא
	¶	kutoka–Babeli	mfalme	wa–Artashasta
		H0894	H4428	

Hawa ni viongozi wa watangulizi familia ambazo zilitoka babeli pamoja nami kipindi cha utawala wa mfalme Artashasta.

	ס	דָּנִיֵּאל	אִיתָמָר	מִבְּנֵי	ס	גֵּרְשֹׁם	פִּינְחָס	מִבְּנֵי	2
	¶	Danieli	Ithamari	kutoka–wana–wa	¶	Gershom	Finehasi	kutoka–wana–wa	
		H1840	H0385			H1647	H6372		

	ס	חַטּוּשׁ׃	דָּוִיד	מִבְּנֵי
	¶	Hatushi	Daudi	kutoka–wana–wa
		H2407	H1732	

Mwana wa Finehasi, Gershoni. Mwana wa Ithamari, Daniel. Mwana wa Daudi, Hatushi ambaye ni mwana Shekania,

וְעִמּוֹ	זְכַרְיָה	פַּרְעֹשׁ	מִבְּנֵי	ס	שְׁכַנְיָה	מִבְּנֵי	3
na–pamoja–naye	Zekaria	Paroshi	kutoka–wana–wa	¶	Shekania	kutoka–wana–wa	
		H6551			H7935		

	ס	וַחֲמִשִּׁים׃	מֵאָה	לִזְכָרִים	הִתְיַחֵשׂ
	¶	na–hamsini	mia–moja	wanaume	walioandikishwa
		H2572	H3967	H2145	H3187

ambaye pia ni mwana wa Paroshi na Zekaria na pamoja na yeye kulikuwa na wanaume mia moja na hamsini walitajwa kwenye idadi ya ukoo wake.

מָאתַיִם	וְעִמּוֹ	זַרְחְיָה	בֶּן־	אֶלְיְהוֹעֵינַי	מוֹאָב	פַּחַת	מִבְּנֵי	4
mia–mbili	na–pamoja–naye	Zerahia	mwana–wa	Eliehoenai	Moabu	Pahath	kutoka–wana–wa	
H3967		H2228			H6355	H6355		

	ס	הַזְּכָרִים׃	
	¶	wanaume	
		H2145	

Wana wa Pahath- Moabu, Eliehoenai mwana wa Zerahia na pamoja naye wanaume mia mbili. Wana wa

הַזְּכָרִים׃	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	וְעִמּוֹ	יַחֲזִיאֵל	בֶּן־	שְׁכַנְיָה	מִבְּנֵי	5
wanaume	tatu	mia	na–pamoja–naye	Yahazieli	mwana–wa	Shekania	kutoka–wana–wa	
H2145	H3967	H7969		H3166		H7935		

ס	
¶	

Shekaniah, Yahazieli na pamoja naye wanaume mia tatu. Wana wa

הַזְּכָרִים׃	חֲמִשִּׁים	וְעִמּוֹ	יוֹנָתָן	בֶּן־	עֵבֶד	עָדִין	וּמִבְּנֵי	6
wanaume	hamsini	na-pamoja-naye	Yonathani	mwana-wa	Ebedi	Adini	na-kutoka-wana-wa	
H2145	H2572		H3129		H5651	H5720		

ס
¶

adini, Ebedi mwana wa Yonathani na pamoja naye waliorodheshwa wanaume hamsini.

הַזְּכָרִים׃	שִׁבְעִים	וְעִמּוֹ	עֲתַלְיָה	בֶּן־	יְשַׁעְיָה	עֵילָם	וּמִבְּנֵי	7
wanaume	sabini	na-pamoja-naye	Athalia	mwana-wa	Yeshaya	Elamu	na-kutoka-wana-wa	
H2145	H7657		H6271					

ס
¶

Wana wa Elamu, Yeshaya mwana wa Athalia na pamoja naye waliorodheshwa wanaume sabini.

שְׁמֹנִים	וְעִמּוֹ	מִיכָאֵל	בֶּן־	זְבַדְיָה	שְׁפַטְיָה	וּמִבְּנֵי	8
themanini	na-pamoja-naye	Mikaeli	mwana-wa	Zebadia	Shefatia	na-kutoka-wana-wa	
H8084		H4317		H2069	H8203		

ס
¶

הַזְּכָרִים׃	
wanaume	
H2145	

Wana wa Shefatia, Zebadia, mwana wa Mikaeli na pamoja naye waliorodheshwa wanaume themanini.

וּשְׁמֹנָה	מֵאוֹת	וְעִמּוֹ	יְחִיאֵל	בֶּן־	עֹבַדְיָה	יוֹאָב	מִבְּנֵי	9
na-kumi	mia-mbili	na-pamoja-naye	Yehieli	mwana-wa	Obadia	Yoabu	kutoka-wana-wa	
H8083	H3967		H3171		H5662	H3097		

ס
¶

עָשָׂר	הַזְּכָרִים׃	
na-nane	wanaume	
H6240	H2145	

Wana wa Yoabu, Obadia mwana wa Yehieli pamoja na yeye waliorodheshwa wanaume mia mbili kumi na wanane. Wana wa Binui,

וְשִׁשִּׁים	מֵאָה	וְעִמָּו	יוֹסִפְיָה	בֶּן־	שְׁלוֹמִית	וּמִבְּנֵי	10
na-sitini	mia-moja	na-pamoja-naye	Yosifia	mwana-wa	Shelomithi	na-kutoka-wana-wa	
H8346	H3967		H3131				

ס
¶

הַזְּכָרִים׃	
wanaume	
H2145	

Sheromithi, mwana wa Yosifia na pamoja na yeye waliorodheshwa wanaume mia moja na sitini.

וּשְׁמֹנָה	עֶשְׂרִים	וְעִמּוֹ	בֵּבָי	בֶּן־	זְכַרְיָה	בֵּבַי	וּמִבְּנֵי	11
na-nane	ishirini	na-pamoja-naye	Bebai	mwana-wa	Zekaria	Bebai	na-kutoka-wana-wa	
H8083	H6242		H0893			H0893		

ס
¶

הַזְּכָרִים׃	
wanaume	
H2145	

Wana wa Bebai, zekaria mwana wa Bebai na pamoja na yeye waliorodheshwa wanaume ishirini na wanane.

מֵאָה	וְעִמּוֹ	הַקָּטָן	בֶּן־	יוֹחָנָן	עַזְגָּד	וּמִבְּנֵי	12
mia–moja	na–pamoja–naye	mdogo	mwana–wa	Yohanani	Azgadi	na–kutoka–wana–wa	
H3967		H6997		H3110	H5803		

ס	הַזְּכָרִים׃	וַעֲשָׂרָה	
¶	wanaume	na–kumi	
	H2145	H6235	

Wana wa Azgadi, Yohana mwana wa Hakatani na pamoja na yeye waliorodheshwa wanaume mia moja na kumi.

יְעִיאֵל	אֱלִיפֶלֶט	שְׁמוֹתָם	וְאַלֶּה	אַחֲרֹנִים	אֲדֹנִיקָם	וּמִבְּנֵי	13
Yeieli	Elifeleti	majina–yao	na–haya	wa–mwisho	Adonikamu	na–kutoka–wana–wa	
H3273	H0467	H8034	H0428	H0314	H0140		

ס	הַזְּכָרִים׃	שִׁשִּׁים	וְעִמָּהֶם	וְשְׁמַעְיָה	
¶	wanaume	sitini	na–pamoja–nao	na–Shemaya	
	H2145	H8346		H8098	

Wale wana wa Adonikamu wakaja baadaye. Na haya ndio majina yao: Elifereti, Yeueli na Shemaya na pamoja na wao wakaja wanaume sitini.

הַזְּכָרִים׃	שִׁבְעִים	וְעִמָּו	(וְזַכּוּר)	[וזבוד]	עוּתַי	בִּגְוַי	וּמִבְּנֵי	14
wanaume	sabini	na–pamoja–naye	na–Zakuri	[na–Zabudi]	Uthai	Bigwai	na–kutoka–wana–wa	
H2145	H7657		H2139	H2072	H5793	H0902		

פ
¶

Wana wa Bigwai, Uthai, mwana wa zabudi na pamoja na yeye waliorodheshwa wanaume sabini

יָמִים	שָׁם	וַנַּחֲנֶה	אַהֲוָא	אֶל־	הַבָּא	הַנָּהָר֙	אֶל־	וָאֶקְבְּצֵ֔ם	15
siku	huko	na–tukapiga–kambi	Ahawa	kuelekea	unaotirika	mto	kwa	na–nikawakusanya	
H3117	H8033	H2583	H0163	H0413	H0935	H5104	H0413	H6908	

מָצָאתִי	לֹא־	לֵוִי	וּמִבְּנֵי	וּבַכֹּהֲנִים	בָּעָם֙	וָאָבִינָה	שְׁלֹשָׁה
sikupata	sikupata	Lawi	na–kutoka–wana–wa	na–makuhani	watu	na–nikawachunguza	tatu
H4672	H3808	H3878		H3548		H0995	H7969

שָׁם׃
huko
H8033

Nikawakusanya wasafiri bandari iliyokuwa inaelekea Ahava. Tukaweka kambi muda wa siku tatu, nikawachunguza watu na makuhani, lakini sikuwaona wana wa Levi miongoni.

וּלְנָתָן	וּלְאֶלְנָתָן	וּלְיָרִיב	וּלְאֶלְנָתָן	לְשְׁמַעְיָה	לַאֲרִיאֵל	לְאֶלִיעֶזֶר	וְאֶשְׁלְחָה	16
na–Nathani	na–Elnathani	na–Yaribu	na–Elnathani	Shemaya	Arieli	Eliezeri	na–nikatuma	
H5416	H0494	H3402	H0494	H8098	H0740	H0461	H7971	

מְבִינִים׃	וּלְאֶלְנָתָן	וּלְיוֹיָרִיב	רָאשִׁים	וְלִמְשֻׁלָּם	וְלִזְכַרְיָה	
wenye–ufahamu	na–Elnathani	na–Yoyaribu	viongozi	na–Meshulamu	na–Zekaria	
H0995	H0494	H3114		H4918		

Hivyo nikatuma kwa Eliezeri, arieli, Shemaya, Elnathani, Yaribu na Elnathani na Nathani, Zekaria na Meshulamu waliokuwa viongozi na kwa Yoyaribu na Elnathani ambao walikuwa ni walimu.

17 וְאֶשְׁלְחָה (וָאֲצַוֶּה) אוֹתָם עַל־ אִדּוֹ הָרֹאשׁ בְּכָסְפְיָא הַמָּקוֹם
na–nikaweka ndugu–zake Ido kwa kusema maneno kinywani–mwao Ido kwa kuleta watumishi kwetu katika–Kasifia mahali
H7971 H0251 H0112 H0413 H1696 H1697 H6310 H0112 H0413 H3878 H3703 H4725

(וָאֲצַוֶּה) [ואוצאה] אֹתָם עַל־ אִדּוֹ הָרֹאשׁ בְּכָסְפְיָא הַמָּקוֹם
na–nikawaamuru [na–nikawatuma] wao kwa Ido kiongozi katika–Kasifia mahali
H6680 H3318 H0853 H0413 H0112 H7218 H3703 H4725

אָחָיו וְאִדּוֹ אֶל־ לָדַבֵּר דְּבָרִים בְּפִיהֶם וָאָשִׂימָה
ndugu–zake Ido kwa kusema maneno kinywani–mwao na–nikaweka
H0251 H0112 H0413 H1696 H1697 H6310 H7760

מְשָׁרְתִים לָנוּ לְהָבִיא־ הַמָּקוֹם בְּכָסְפְיָא (הַנְּתִינִים) [הנתונים]
watumishi kwetu kuleta mahali katika–Kasifia watumishi–wa–hekalu [watumishi–wa–hekalu]
H8334 H0935 H4725 H3703 H5411 H5411

אֱלֹהֵינוּ׃ לְבֵית
ya–Mungu–wetu kwa–nyumba
H0430

Tena nikawatuma kwa Ido, kiongozi wa Kasifia. Nikawaaambia kile watachomweleza Ido. na jamaa zake, watumishi wa Hekalu waliishi Kasifia, kwa hiyo, kutuma kwetu watumishi kwa ajili ya nyumba ya Mungu.

18 וַיָּבִיאוּ לָנוּ כְּיַד־ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אִישׁ
na–wakatuleta kwetu kulingana–na–mkono wa–Mungu–wetu juu–yetu mtu
H0935 H3027 H0430 H0376

וְשֵׁרֵבְיָה יִשְׂרָאֵל בֶּן־ לֵוִי בֶּן־ מַחְלִי מִבְּנֵי שֶׂכֶל
na–Sherebia Israeli mwana–wa Lawi mwana–wa Mahli kutoka–wana–wa mwenye–akili
H8274 H3478 H1121 H3878 H1121 H4249 H1121 H7922

וּבָנָיו וְאֶחָיו שְׁמֹנָה עָשָׂר׃
na–wanawe na–ndugu–zake kumi na–nane
H0251 H8083 H6240

Hivyo wakatutuma sisi kwa Mungu na mkono mzuri wa mtu aliyeitwa Ishekeli. Alikuwa mwana wa mali Mwana wa Levi mwana wa Israel. Akaja na wana kumi na wanane na ndugu,

19 וְאֶת־ חַשַׁבְיָה וְאִתּוֹ יְשַׁעְיָה מִבְּנֵי מְרָרִי אֶחָיו
na H0853 Hashabia H2811 na–pamoja–naye H0854 Yeshaya H3470 kutoka–wana–wa Merari H4847 ndugu–zake H0251

וּבְנֵיהֶם׃ עֶשְׂרִים ס ¶
na–wana–wao ishirini
H6242

pamoja naye Hashabia, pamoja na Yeshaya wa wana wa Merari na ndugu zake na wana wake jumla watu ishirini wote. Miongoni

20 וּמִן־ הַנְּתִינִים מַמָּשׁ אֲשֶׁר נָתְנוּ דָּוִיד וְהַשָּׂרִים לַעֲבֹדַת הַלְוִיִּם
na–kutoka watumishi–wa–hekalu ambao–alitoa Daudi na–wakuu kwa–huduma ya–Walawi
H5411 H5414 H1732 H8269 H5656 H3881

בְּשֵׁמוֹת׃ נִקְבוּ וְעֶשְׂרִים כֻּלָּם מָאתַיִם נְתִינִים
kwa–majina waliitwa wote na–ishirini mia–mbili watumishi–wa–hekalu
H8034 H3605 H6242 H3967 H5411

mwao walichaguliwa kutumika katika Hekalu, ambapo Daudi na wakuu waliwapa kuwahudumia walawi: mia mbili ishirini kila mmoja wao aliagizwa kwa majina.

21 וָאֶקָּרָא na–nikatangaza H7121 שָׁם huko H8033 צוֹם saumu H6685 עַל־ kando–ya הַנָּהָר mto H5104 אַהָוָא Ahawa H0163 לְהִתְעַנּוֹת kujinyenyekeza H6440 לִפְנֵי mbele–ya
אֱלֹהֵינוּ Mungu–wetu H0430 לְבַקֵּשׁ kuomba H1245 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake דֶּרֶךְ njia H1870 יְשָׁרָה iliyonyooka H3477 לָנוּ kwetu וּלְטַפֵּנוּ na–kwa–watoto–wetu H2945
וּלְכָל־ na–kwa–kote H3605 רְכוּשֵׁנוּ׃ mali–yetu H7399

Tena nikatangaza kufunga mto Ahava ili kujinyenyekeza mbele za Mungu, kutafuta njia iliyoonyoka kutoka kwake kwa ajili yetu, watoto wetu na mali zetu,

22 כִּי kwa–sababu H3588 בִּשְׁתִּי niliaibu H0954 לִשְׁאוֹל kuomba H7592 מִן־ kutoka הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 תַּיִל jeshi H2428 וּפָרָשִׁים na–wapanda–farasi H6571 לְעָזְרֵנוּ kutusaidia H5826
מֵאוֹיֵב kutoka–kwa–adui H0341 בַּדֶּרֶךְ njiani H1870 כִּי־ kwa–sababu H3588 אָמַרְנוּ tulimwambia H0559 לַמֶּלֶךְ mfalme H4428 לֵאמֹר kusema H0559 יַד־ mkono–wa H3027 אֱלֹהֵינוּ Mungu–wetu H0430
עַל־ juu–ya H5921 כָּל wote H3605 וְאַפּוֹ na–hasira–yake H0639 וְעֻזּוֹ na–nguvu–zake H5797 לְטוֹבָה kwa–wema H2896 מְבַקְשָׁיו wanaomtafuta H1245 כָּל־ wote H3605 עַל־ juu–ya
עֻזְּבָיו׃ wanaomwacha

Niliona aibu kumwomba mfalme kwa ajili ya jeshi au mpandafarasi kwa ajili ya kutulinda tunapokuwa njiani, tangu tumemwambia mfalme “mkono wa Mungu uko pamoja na wote wanaomtafuta kwa mazuri. lakini uweza wake na ghazabu yake ni juu ya wale wote wanaomwasi yeye.

23 וַנָּצוּמָה na–tukafunga H6684 וַנְּבַקֶּשׁ na–tukaomba H1245 מֵאֱלֹהֵינוּ kutoka–kwa–Mungu–wetu H0430 עַל־ kuhusu זֹאת hili H2063 וַיֵּעָתֶר na–akatujibu H6279 לָנוּ׃ kwetu

Hivyo tulifunga na kumsihi Mungu kwa jambo hilo.

24 וָאַבְדִּילָה na–nikatenga H0914 מִשָּׂרֵי kutoka–viongozi H8269 הַכֹּהֲנִים wa–makuhani H3548 שְׁנֵים kumi H8147 עָשָׂר na–wawili H6240 לְשֵׁרֵבְיָה Sherebia H8274 חֲשַׁבְיָה Hashabia H2811
וְעִמָּהֶם na–pamoja–nao מֵאֲחֵיהֶם kutoka–ndugu–zao H0251 עֲשָׂרָה׃ kumi H6235

Tena nikachagua watu kumi na wawili kutoka kwa kuhani: Sherebia na Hashabia na ndugu zao wengine kumi.

25 וָאֶשְׁקְלָה( )[ואשקולה] [na–nikapima] H8254 לָהֶם kwao H1992 אֶת־ – H0853 הַכֶּסֶף fedha H3701 וְאֶת־ na H0853 הַזָּהָב dhahabu H2091 וְאֶת־ na H0853 הַכֵּלִים vyombo H3627 תְּרוּמַת matoleo H8641
בֵּית־ ya–nyumba–ya אֱלֹהֵינוּ Mungu–wetu H0430 הַהֲרִימוּ walitoa הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 וְיֹעֲצָיו na–washauri–wake H3289 וְשָׂרָיו na–wakuu–wake H8269 וְכָל־ na–wote H3605
יִשְׂרָאֵל wa–Israeli H3478 הַנִּמְצָאִים׃ waliopatikana H4672

Nikapima kwa ajili yao fedha, dhahabu na vyombo na sadaka kwa ajili ya nyumba ya Mungu kwa wafalme, washauri, na wakuu na Israel wote walitoa kwa hiari.

וּכְלֵי־	וַחֲמֵשׁ֨	מֵא֤וֹת	שֵׁשׁ־	כִּכְּרֵי֙	כֶּ֣סֶף	יָדָ֔ם	עַל־	וָאֶשְׁקְלָ֖ה	26
na–vyombo–vya	na–hamsini	sita	mia	talanta	fedha	mwao	mikononi	na–nikapima	
H3627	H2572	H3967	H8337	H3603	H3701	H3027		H8254	

כִּכָּֽר׃	מֵאָ֔ה	זָהָ֖ב	לִכְכָּרִ֑ים	מֵאָ֔ה	כֶּ֖סֶף	
talanta	mia–moja	dhahabu	talanta	mia–moja	fedha	
H3603	H3967	H2091	H3603	H3967	H3701	

Hivyo nikawapimia kwenye mikono yao talanta za fedha mia sita na hamsini, talanta mia moja ya vyombo vya fedha, talanta mia moja za dhahabu.

מְצֻקָּ֔ה	נְחֹשֶׁת֙	וּכְלֵי֙	אֶ֣לֶף	לַאֲדַרְכֹנִ֑ים	עֶשְׂרִ֖ים	זָהָ֔ב	וּכְפֻרֵ֖י		27
iliyosugushwa	vya–shaba	na–vyombo	elfu	dariki	ishirini	dhahabu	na–vikombe–vya		
H6668		H3627	H0505	H0150	H6242	H2091			

כַּזָּהָֽב׃	חֲמוּדֹ֥ת	שְׁנַ֛יִם	טוֹבָ֖ה
kama–dhahabu	vya–thamani	viwili	nzuri
H2091		H8147	

vifaa ishirini vya dhahabu kwa pamoja vilikuwa na thamani ya elfu moja darkoni na vitu viwili vya sanamu vivyonakshiwa kama dhahabu ya kupendeza.

וְהַכֶּ֣סֶף	קֹ֔דֶשׁ	וְהַכֵּלִ֖ים	לַיהוָ֑ה	קֹ֣דֶשׁ	אַתֶּ֔ם	אֱלֹהֵ֖ם	וָאֹמְרָ֕ה	28
na–fedha	vitakatifu	na–vyombo	kwa–Yahwe	watakatifu	ninyi	wao	na–nikawaambia	
H3701	H6944	H3627	H3068	H6944		H0413	H0559	

אֲבֹתֵיכֶֽם׃	אֱלֹהֵ֣י	לַיהוָ֗ה	נְדָבָ֣ה	וְהַזָּהָ֔ב	
wa–baba–zenu	Mungu	kwa–Yahwe	matoleo–ya–hiari	na–dhahabu	
H0001	H0430	H3068	H5071	H2091	

Kisha nikawaambia, mmewekwa wakfu kwa Bwana, na hivi vyombo pia na fedha na dhahabu, vimetolewa kwa hiari kwa Yahwe, Mungu wa watangulizi wenu.

וְהַלְוִיִּ֔ם	הַכֹּהֲנִ֖ים	שָׂרֵ֣י	לִפְנֵ֣י	תִּשְׁקְל֑וּ	עַד־	וְשִׁמְר֣וּ	שְׁקֹ֔דוּ		29
na–Walawi	wa–makuhani	viongozi	mbele–ya	mtakapopima	hadi	na–hifadhini	lindeni		
H3881	H3548	H8269	H6440	H8254	H5704	H8104	H8245		

יְהוָֽה׃	בֵּ֖ית	הַלִּשְׁכ֥וֹת	בִּירוּשָׁלִָ֑ם	לְיִשְׂרָאֵ֛ל	הָאָב֥וֹת	וְשָׂרֵי־
ya–Yahwe	vya–nyumba	katika–vyumba	katika–Yerusalemu	wa–Israeli	baba	na–viongozi–wa
H3068		H3957	H3389	H3478	H0001	H8269

mviangalie na kuvitunza hadi mtakapovipima mbele ya makuhani, walawi, na viongozi wa wataangulizi wa jamii ya Israel katika Yerusalem katika nyumba ya Mungu.

לְהָבִיא֙	וְהַכֵּלִ֔ים	וְהַזָּהָ֖ב	הַכֶּ֣סֶף	מִשְׁקַ֤ל	וְהַלְוִיִּם֙	הַכֹּהֲנִ֔ים	וְקִבְּלוּ֙		30
kupeleka	na–vyombo	na–dhahabu	wa–fedha	uzito	na–Walawi	makuhani	na–wakapokea		
H0935	H3627	H2091	H3701	H4948	H3881	H3548	H6901		

פ	אֱלֹהֵ֥ינוּ׃	לְבֵ֖ית	לִירוּשָׁלִָֽם׃
¶	ya–Mungu–wetu	kwenye–nyumba	Yerusalemu
	H0430		H3389

Makuhani na walawi walikubali vipimo vya fedha na dhahabu na vyombo kwa ajili ya kuvichukua na kuvipeleka Yerusalem, kwenye nyumba ya Mungu wetu.

31 וַנִּסָּעָה מִנְּהַר אַהֲוָא בִּשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לָלֶכֶת
na-tukasafiri kutoka-mto Ahawa tarehe-kumi na-mbili ya-mwezi wa-kwanza kwenda
H5265 H5104 H0163 H8147 H6240 H2320 H7223 H3212

יְרוּשָׁלָם וְיַד־ אֱלֹהֵינוּ הָיְתָה עָלֵינוּ וַיַּצִּילֵנוּ מִכַּף
Yerusalemu na-mkono-wa Mungu-wetu ulikuwa juu-yetu na-akatuokoa kutoka-mkono
H3389 H3027 H0430 H1961 H5337 H3709

אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל־ הַדָּרֶךְ׃
wa-adui na-wanaotuvizia njiani njiani
H0341 H0693 H1870

Tukatoka kwenda mto Ahava siku ya kumi na mbili katika mwezi wa kwanza kwenda Yerusalem, Mkono wa Mungu ulikuwa pamoja nasi, ulitulinda na mikono ya adui na wale waliotaka kutufanyia fujo njiani.

32 וַנָּבֹא יְרוּשָׁלַם וַנֶּשֶׁב שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
na-tukafika Yerusalemu na-tukakaa huko siku tatu
H0935 H3389 H3427 H8033 H3117 H7969

Hivyo tukaingia Yerusalem na kukaa humo kwa siku tatu.

33 וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ
na-siku ya-nne ilipimwa fedha na-dhahabu na-vyombo katika-nyumba ya-Mungu-wetu
H3117 H7243 H8254 H3701 H2091 H3627 H1004 H0430

בְּיַד־ מְרֵמוֹת בֶּן־ אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־ פִּינְחָס וְעִמָּהֶם
mikononi mwa-Meremothi mwana-wa Uria kuhani na-pamoja-naye Eleazari mwana-wa Finehasi na-pamoja-nao
H3027 H4822 H0499 H3548 H0499 H6372

יוֹזָבָד בֶּן־ יֵשׁוּעַ וְנוֹעַדְיָה בֶּן־ בִּנּוּי הַלְוִיִּם׃
Yozabadi mwana-wa Yeshua na-Noadia mwana-wa Binui Walawi
H3107 H3442 H5129 H1131 H3881

Tena siku ya nne fedha na dhahabu na vyombo vilipimwa ndani ya nyumba ya Mungu wetu kwa mikono ya Meremothi mwana wa Uria kuhani, na pamoja nao alikuwepo Eleazari mwana wa Finehasi, Yozabadi mwana wa Yeshua, na Noadia mwana wa Binui, Walawi.

34 ¶ פ בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל לַכֹּל וַיִּכָּתֵב בַּמִּשְׁקָל כֹּל־ בָּעֵת הַהִיא׃
kwa-hesabu kwa-uzito vyote na-ikaandikwa uzito-wote uzito wakati huo
H4557 H4948 H3605 H3789 H4948 H3605 H6256 H1931

Idadi na uzito wa kila kitu uliweza kujulikana. Uzito wote uliweza kuandikwa katika kipindi hicho

35 הַבָּאִים מִן־ בְּנֵי הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עוֹלוֹת לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
waliokuja kutoka-utumwani wana-wa waliohamishwa walitoa sadaka-za-kuteketezwa wa-Israeli kwa-Mungu
H0935 H4479 H1121 H1473 H7126 H5930 H3478 H0430

פָּרִים שְׁנֵים־ עָשָׂר עַל־ כָּל־ יִשְׂרָאֵל תְּשִׁעִים וְשִׁשָּׁה כְּבָשִׂים
ng'ombe-dume kumi na-mbili kwa Israeli-yote Israeli tisini na-sita wana-kondoo
H6499 H8147 H6240 H5921 H3605 H3478 H8673 H8337 H3532

אֵילִים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צְפִירֵי מִזְבֵּחַ
kondoo-dume sabini na-saba mbuzi-dume
H0352 H7657 H7651 H6842

כֹּל אֵלֶּה עוֹלָה לַיהוָה׃ פ ¶
yote hizi sadaka-ya-kuteketezwa kwa-Yahwe
H3605 H0428 H5930 H3068

Na wale waliokuja kutoka matekani, watu wa uhamisho, wakatoa sadaka ya kutekezwa kwa Mungu wa Israel, kondoo tisini na sita, wana-kondoo sabini na saba na mbuzi wa kiume kumi na wawili kama sadaka ya dhambi. Zote zilikuwa sadaka za kutekezwa kwa ajili ya Yahwe.

עֵבֶר	וּפַחֲוֹת	הַמֶּלֶךְ׃	לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי	הַמֶּלֶךְ	דָּתֵי	אֶת־	וַיִּתְּנוּ	36
wa–ng'ambo–ya	na–magavana	wa–mfalme	kwa–maliwali	za–mfalme	amri	–	na–wakatoa	
H5676	H6346	H4428	H0323	H4428	H1881	H0853	H5414	

ס	הָאֱלֹהִים׃	בֵּית־	וְאֶת־	הָעָם	אֶת־	וְנִשְׂאוּ	הַנָּהָר	
¶	Mungu	nyumba–ya	na	watu	–	na–wakawasaidia	Mto	
	H0430		H0853		H0853	H5375	H5104	

Tena wakawapa amri za mfalme kwa wakuu wa wafalme na wakuu katika mji ngambo ya mto, na wakawasaidia watu na nyumba ya Mungu.

Chapter 9

לְא־	לֵאמֹר	הַשָּׂרִים׀	אֵלַי	נִגְּשׁוּ	אֱלֹהֵ	וּכְכַלּוֹת	1
hawakujitenga	kusema	wakuu	kwangu	walikuja	hizi	na–baada–ya–kukamilika	
H3808	H0559	H8269	H0413	H5066	H0428	H3615	

הָאֲרָצוֹת	מֵעַמֵּי	וְהַלְוִיִּם	וְהַכֹּהֲנִים	יִשְׂרָאֵל׀	הָעָם	נִבְדְּלוּ
wa–nchi	kutoka–watu	na–Walawi	na–makuhani	wa–Israeli	watu	hawakujitenga
H0776		H3881	H3548	H3478		H0914

הַמִּצְרִי	הַמֹּאָבִי	הָעַמֹּנִי	הַיְבוּסִי	הַפְּרִזִּי	הַחִתִּי	לַכְּנַעֲנִי	כְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם
Mmisri	Mmoabu	Mamoni	Myebusi	Mperizi	Mhiti	ya–Mkanaani	kulingana–na–machukizo–yao
H4713	H4125	H5984	H2983	H6522	H2850		H8441

וְהָאֱמֹרִי׃	
na–Mwamori	
H0567	

Kipindi mambo hayo yanatendeka, wakuu wakaja kwangu na kuniambia,"Watu wa Israel, Makuhani na walawi hawakuweza kujitenga wenyewe kutoka kwa watu wa nchi zingine na maovu yao: Wakanaani, Wahiti, Waperuzi, wayebusi, Waamoni, Wamoabu, Wamisri na Waamori.

							2
וְהִתְעָרְבוּ	וּלְבְנֵיהֶם	לָהֶם׀	מִבְּנֹתֵיהֶם	נָשְׂאוּ	כִּי־	
na–wamechanganyika	na–kwa–wana–wao	kwa–wao	kutoka–binti–zao	wameoa	kwa–sababu	
H6148		H1992	H1323	H5375		

בַּמָּעַל	הָיְתָה	וְהַסְּגָנִים	הַשָּׂרִים	וְיַד	הָאֲרָצוֹת	בְּעַמֵּי	הַקֹּדֶשׁ	זֶרַע
katika–uasi	ulikuwa	na–wasimamizi	wa–wakuu	na–mkono	wa–nchi	na–watu	mtakatifu	uzao
H4604	H1961	H5461	H8269	H3027	H0776		H6944	H2233

ס	רִאשׁוֹנָה׃	הַזֶּה	
¶	wa–kwanza	huu	
	H7223	H2088	

Kwa kuwa wamewachukua baadhi ya binti na watoto wa kiume, wamejichanganya watu watakatifu na watu wa nchi nyingine na wakuu na viongozi wamekuwa wa kwanza katika imani hii potofu.

									3
וָאֶמְרְטָה	וּמְעִילִי	בִּגְדִי	אֶת־	קָרַעְתִּי	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	וּכְשָׁמְעִי	
na–nikang'oa	na–joho–langu	nguo–yangu	–	nilirarua	hili	jambo	–	na–niliposikia	
H4803	H4598		H0853	H7167	H2088	H1697	H0853	H8085	

מְשׁוֹמֵם׃	וָאֶשְׁבָּה	וְזִקְנִי	רֹאשִׁי	מִשְּׁעַר
nimestuka	na–nikakaa	na–ndevu–zangu	za–kichwa–changu	kutoka–nywele
H8074	H3427	H2206		H8181

Niliposikia haya, nikachana nguo zangu na kanzu na kunyoa nywele kichwani na ndevu na nikakaa chini kutafakari.

4

עַל יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־ בְּדִבְרֵי חָרֵד כָּל יֵאָסְפוּ וְאֵלַי
kuhusu wa–Israeli ya–Mungu kwa–maneno wanaoogopa wote walikusanyika na–kwangu
H3478 H0430 H1697 H2730 H3605 H0622 H0413

הַגּוֹלָה וַאֲנִי יֹשֵׁב נִמְשׁוֹמֵם עַד לִמְנַחַת הָעֶרֶב׃
wa–waliohamishwa na–mimi nilikaa nimestuka hadi sadaka–ya–nafaka ya–jioni
H1473 H0589 H3427 H8074 H5704 H4503 H6153

מַעַל
uasi
H4604

Na wale wote waliotetemeka kwa neno la Mungu wa Israel kuhusu imani potofu walikusanyika kwangu wakati nimakaa chini nikiwa na aibu hadi kufikia kipindi cha sadaka za jioni.

5

וּבִקְרִעִי מְתַעַנִּיתִי קָמְתִי הָעֶרֶב וּבְמִנְחַת
na–katika–kurarua kutoka–kujinyenyekeza–kwangu niliinuka ya–jioni na–wakati–wa–sadaka
H7167 H8589 H6153 H4503

וָאֶפְרְשָׂה בִּרְכַּי עַל־ וָאֶכְרְעָה וּמְעִילִי בִּגְדִי
na–nikanyoosha magoti–yangu juu–ya na–nikapiga–magoti na–joho–langu nguo–yangu
H6566 H1290 H3766 H4598

אֱלֹהָי׃ יְהוָה אֶל־ כַּפָּי
Mungu–wangu Yahwe kuelekea mikono–yangu
H0430 H3068 H0413 H3709

Lakini katika sadaka ya jioni nikasimama kwenye nafasi yangu nikiwa mnyenyekevu na nguo ilichanika na kanzu, na nikapiga magoti na kunyoosha mikono yangu kwa Yahwe Mungu wangu. Nikasema

6

פָּנַי אֱלֹהַי לְהָרִים וְנִכְלַמְתִּי בָּשְׁתִּי אֱלֹהַי וָאֹמְרָה
uso–wangu Mungu–wangu kuinua na–nina–haya ninaaibu Mungu–wangu na–nikasema
H6440 H0430 H3637 H0954 H0430 H0559

עַד גָּדְלָה וְאַשְׁמָתֵנוּ רָאשׁ לִמַּעְלָה רָבוּ עֲוֹנֹתֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ
hadi imekua na–hatia–yetu kichwa juu–ya yameongezeka maovu–yetu kwa–sababu kwako
H5704 H1431 H0819 H4605 H5771 H0413

לַשָּׁמָיִם׃
mbinguni
H8064

“Mungu wangu, nina aibu na sistahili kuinua uso wangu kwako, makosa yetu yamekuwa hadi kuvuka kichwani na maovu yetu yameongezeka kufika mbinguni.

7

הַזֶּה הַיּוֹם עַד גְּדֹלָה בְּאַשְׁמָה אֲנַחְנוּ אֲבֹתֵינוּ מִימֵי
ya–leo siku hadi kubwa katika–hatia sisi baba–zetu tangu–siku–za
H2088 H3117 H5704 H0819 H0587 H0001 H3117

מַלְכֵי וּבְיַד כֹּהֲנֵינוּ מְלָכֵינוּ אֲנַחְנוּ נִתַּנּוּ וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ
wa–wafalme katika–mkono makuhani–wetu wafalme–wetu sisi tulitolewa na–kwa–maovu–yetu
H4428 H3027 H3548 H4428 H0587 H5414 H5771

הַזֶּה׃ כְּהַיּוֹם פָּנִים וּבְבֹשֶׁת וּבִבְזָה בַּשְׁבִי בְּחֶרֶב הָאָרְצוֹת
ya–leo kama–siku ya–uso na–kwa–aibu na–kwa–uporaji kwa–utumwani kwa–upanga wa–nchi
H2088 H3117 H6440 H1322 H0961 H2719 H0776

Kuanzia siku ya watangulizi wetu mpaka sasa tumekuwa katika maovu makuu. Makosa yetu, viongozi, makuhani, walikuwa katika mikono ya mfalme wa dunia hii, katika upanga, matekani na kunyanyaswa na tuna aibu ya uso hata leo.

אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	וּמֵאֵת	תְּחִנָּה	הָיְתָה	רֵעַ֫	כְּמַעַט־	וְעַתָּה	8
Mungu–wetu	Yahwe	kutoka–kwa	neema	ilikuwa	wakati	kwa–kitambo–kidogo	na–sasa	
H0430	H3068	H0854	H8467	H1961	H7281	H4592	H6258	

לְהַשְׁאִיר	קֶדֶשׁ	בִּמְקוֹם	יָתֵד	לָנוּ	וְלָתֶת־	פְּלֵיטָה	לָנוּ	לְהַשְׁאִיר
kuangaza	pake–patakatifu	katika–mahali	msumari	sisi	na–kutupa	mabaki	kwetu	kuacha
H0215	H6944	H4725	H3489		H5414	H6413		H7604

בְּעַבְדֶּתֵנוּ׃	מְעַט	מִחְיָה	וּלְתִתָּנוּ	אֱלֹהֵינוּ	עֵינֵינוּ
katika–utumwa–wetu	kidogo	uhai	na–kutupa	Mungu–wetu	macho–yetu
H5659	H4592	H4241	H5414	H0430	

sasa kwa kipindi kifupi, neema kutoka kwa Yahwe Mungu wetu imekuja kutuacha mabaki wachache na kutupa kuhimmili sehemu takatifu. Hii ilikuwa ni kwa ajili ya Mungu wetu kututia nuru macho yetu na kutupa unafuuu sisi tulio watumwa.

אֱלֹהֵינוּ	עַזָּבֵנוּ	לֹא	וּבְעַבְדֻתֵנוּ	אֲנַחְנוּ	עֲבָדִים	כִּי־		9
Mungu–wetu	hakutuacha	hakutuacha	na–katika–utumwa–wetu	sisi	watumwa	kwa–sababu		
H0430		H3808	H5659	H0587	H5650			

מָחְיָה	לָנוּ	לָתֶת־	פָּלַס	מַלְכֵי	לִפְנֵי	חֶסֶד	עָלֵינוּ	וַיַּט־
uhai	sisi	kutupa	wa–Ujemi	wafalme	mbele–ya	fadhili	juu–yetu	na–akatuongezea
H4241		H5414	H6539	H4428	H6440			H5186

לָנוּ	וְלָתֶת־	חָרְבָּתָיו	אֶת־	וּלְהַעֲמִיד	אֱלֹהֵינוּ	בֵּית	אֶת־	לְרוֹמֵם
sisi	na–kutupa	magofu–yake	–	na–kujenga	ya–Mungu–wetu	nyumba	–	kuinua
	H5414	H2723	H0853	H5975	H0430		H0853	

ס	וּבִירוּשָׁלִָם׃	בִּיהוּדָה	גָּדֵר	
¶	na–katika–Yerusalemu	katika–Yuda	ukuta	
	H3389	H3063	H1447	

Kwa kuwa sisi tu watumwa, lakini Mungu bado hajatusahau lakini ameongeza agano la uaminifu kwetu, ameyatenda haya mbele ya macho ya mfalme wa Uajemi ili kwamba haweze kutupatia nguvu mpya. Ili kwamba tuweze kujenga nyumba ya Mungu na tuweze kuondoa majuto. Alitenda hayo ili kwamba aweze kutupatia msingi wa usalama katika Yuda na Yerusalem.

מִצְוֹתֶיךָ׃	עָזַבְנוּ	כִּי	זֹאת	אַחֲרֵי־	אֱלֹהֵינוּ	נֹאמַר	מַה־	וְעַתָּה	10
amri–zako	tumeacha	kwa–sababu	hili	baada–ya	Mungu–wetu	tutasema	nini	na–sasa	
H4687			H2063		H0430	H0559	H4100	H6258	

Lakini sasa Mungu wetu, tuseme nini baaada ya haya? Tumesahau amri zako.

אֲתָּם	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	לֵאמֹר	הַנְּבִיאִים	עַבָדֶיךָ	בִּיַד	צִוִּיתָ	אֲשֶׁר	11
ninyi	ambayo	nchi	kusema	manabii	watumishi–wako	kupitia	uliamuru	ambazo	
		H0776	H0559	H5030	H5650	H3027	H6680		

בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם	הָאֲרָצוֹת	עַמֵּי	בְּנִדָּת	הִיא	נִדַּה	אֶרֶץ	לְרִשְׁתָּהּ	בָּאִים
kwa–machukizo–yao	wa–nchi	wa–watu	kwa–uchafu	ni	ya–uchafu	nchi	kuimiliki	mnaenda
H8441	H0776		H5079	H1931	H5079	H0776	H3423	H0935

בְּטֻמְאָתָם׃	פֶּה	אֶל־	מִפֶּה	מִלְאוּהָ	אֲשֶׁר
kwa–unajisi–wao	upande–mwingine	hadi	kutoka–upande–mmoja	wameijaiza	ambayo
H2932	H6310	H0413	H6310	H4390	

amri ambazo uliwapa manabii watumishi wako, pale uliposema, “Nchi hii mnayoingia kuimiliki ni nchi chafu. Imechanganyikana na watu wasio na utaratibu. ameenea kutoka sehemu moja hadi nyingine kwa uchafu wao.

12 וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם na-sasa binti-zenu H6258 H1323
לְבִנֵיכֶם kwa-wana-wenu
לֹא־ na-msitafute H3808
תִּדְרְשׁוּ msitafute H1875
שְׁלֹמָם amani-yao H7965
וְטוֹבָתָם na-ustawi-wao
עַד־ milele H5704
תִּשְׁאֲלוּ msioe H5375
אַל־ msioe H0408
וּבְנוֹתֵיהֶם na-binti-zao H1323
לִבְנֵיהֶם wana-wao
תִּתְּנוּ msiwape H5414
אַל־ msiwape H0408
בְּנוֹתֵיכֶם binti-zenu H1323
וְעַתָּה na-sasa H6258
לְמַעַן ili H4616
עוֹלָם milele H5769
עַד־ milele H5704
וְטוֹבָתָם na-ustawi-wao
שְׁלֹמָם amani-yao H7965
תִּדְרְשׁוּ msitafute H1875
וְלֹא־ na-msitafute H3808
לִבְנֵיכֶם kwa-wana-wenu
עוֹלָם׃ milele H5769
עַד־ milele H5704
לִבְנֵיכֶם wana-wenu
וְהוֹרַשְׁתֶּם na-mwarithishe H3423
הָאָרֶץ ya-nchi H0776
טוֹב mazuri H2898
אֶת־ – H0853
וַאֲכַלְתֶּם na-mkale H0398
תֶּחֱזְקוּ mpate-nguvu H2388

Hivyo sasa, msiwape binti zenu kwa watoto wao, msichukue binti zao kwa ajili ya watoto wenu, msitafute amani kwao na fadhili, ili kwamba muweze kuwa imara na kula vizuri vya nchi, hivyo utasababisha watoto wenu kumiliki kwa wakati wote.”

13 וְאַחֲרֵי na-baada-ya
כָּל־ yote H3605
הַבָּא yaliyotujia H0935
עָלֵינוּ juu-yetu
בְּמַעֲשֵׂינוּ kwa-matendo-yetu H4639
הָרָעִים mabaya
וּבְאַשְׁמָתֵנוּ na-kwa-hatia-yetu H0819
כִּי kwa-sababu
אַתָּה wewe
אֱלֹהֵינוּ Mungu-wetu H0430
חָשַׂכְתָּ umetuzuia H2820
לְמַטָּה chini-ya H4295
מֵעֲוֹנֵנוּ maovu-yetu H5771
וְנָתַתָּה na-umetupa H5414
לָנוּ sisi
פְּלֵיטָה mabaki H6413
כָּזֹאת׃ kama-hii H2063

Baada ya yote kutokea kwetu kwa sababu ya uovu wetu na makosa yetu makuu, tokea hapo, Mungu wetu, hukutazama makosa yetu na kutuadhibu tulivyostahili na ukatuacha kama mabaki.

14 הֲנָשׁוּב tutarudi H7725
לְהָפֵר kuvunja
מִצְוֹתֶיךָ amri-zako H4687
וּלְהִתְחַתֵּן na-kuoana
בְּעַמֵּי na-watu
הַתּוֹעֵבוֹת wa-machukizo H8441
הָאֵלֶּה haya H0428
הֲלוֹא je-hautakasirika H3808
עַד־ hadi H5704
כִּלִּיתָה kumaliza H3615
לְאֵין bila H0369
שְׁאֵרִית mabaki H7611
וּפְלֵיטָה׃ na-waliookoka H6413
¶ פ
תֶּאֱנַף־ hautakasirika H0599
בָּנוּ nasi

Tunaweza kuvunja tena amri zako na kuingiliana katika ndoa, na hawa watu wasiofuata utaratibu? Je hautachukia na kututowesha sote hakuna wa kubaki, hakuna wa kutoroka?

15 יְהוָה Yahwe H3068
אֱלֹהֵי Mungu H0430
יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H3478
צַדִּיק mwenye-haki H6662
אַתָּה wewe
כִּי־ kwa-sababu
נִשְׁאַרְנוּ tumesalia H7604
פְּלֵיטָה mabaki H6413
כְּהַיּוֹם kama-siku H3117
לְפָנֶיךָ mbele-yako H6440
לַעֲמֹד kusimama H5975
אֵין hakuna H0369
כִּי kwa-sababu
בְּאַשְׁמָתֵינוּ katika-hatia-yetu H0819
לְפָנֶיךָ mbele-yako H6440
הִנֶּנּוּ tazama-sisi H2009
הַזֶּה ya-leo H2088
עַל־ kwa-sababu-ya
זֹאת׃ hili H2063
¶ פ

Yahwe, Mungu wa Israel, wewe ni mwenye haki, kwa kuwa tumebaki wachache mabaki hadi siku ya leo. Tazama, tuko mbele yako na makosa yetu, kwa kuwa hakuna hata mmoja anayeweza kusimama mbele kwa sababu ya hili.

Chapter 10

וּכְהִתְפַּלֵּל עֶזְרָא וּכְהִתְוַדֹּתוֹ בֹכֶה וּמִתְנַפֵּל לִפְנֵי בֵּית 1
na-wakati-Ezra-aliomba na-alipokiri akilia na-akijianguka mbele-ya nyumba
H6419 H3034 H1058 H5830 H6440 H5307

הָאֱלֹהִים נִקְבְּצוּ אֵלָיו מִיִּשְׂרָאֵל קָהָל רַב־ מְאֹד אֲנָשִׁים
ya-Mungu walikusanyika kwake kutoka-Israeli kusanyiko kubwa sana wanaume
H0430 H6908 H0413 H3478 H6951 H3966 H0376

וְנָשִׁים וְיִלְדִּים כִּי־ בָכוּ הָעָם הַרַבֶּה־ מְאֹד׃ ס
na-wanawake na-watoto kwa-sababu walilia watu sana kilio ¶
H0802 H3206 H1058 H5830 H1059

Wakati Ezra akiomba na kutubu, akalia na kujirusha chini mbele ya nyumba ya Mungu, kusanyiko kubwa la wanaume Israel, wanawake na watoto wakakusanyika kwake, kwa kuwa watu walikuwa wakilia sana.

וַיַּעַן שְׁכַנְיָה בֶּן־ יְחִיאֵל מִבְּנֵי]עולם[(עֵילָם) וַיֹּאמֶר 2
na-akajibu Shekania mwana-wa Yehieli kutoka-wana-wa [Elamu] Elamu na-akasema
H7935 H3171 H1121 H5973 H0559

לְעֶזְרָא אֲנַחְנוּ מָעַלְנוּ בֵּאלֹהֵינוּ וַנֹּשֶׁב נָשִׁים וְכִרְיוֹת
kwa-Ezra sisi tumefanya-uasi dhidi-ya-Mungu-wetu na-tukaoa wake wa-kigeni
H5830 H0587 H4603 H0430 H3427 H0802 H5237

זֹאת׃ עַל־ יֵשׁ־ מִקְוֶה לְיִשְׂרָאֵל כֻּהוּסוּ וְעַתָּה הָאָרֶץ מֵעַמֵּי
hili kuhusu iko tumaini kwa-Israeli na-sasa wa-nchi kutoka-watu
H2063 H3426 H6258 H0776

Shekania mtoto wa Yehieli, mwana wa Elamu akamwambia Ezra, “Tumekuwa sio waaminifu kwa Mungu na tumeoa wanawake wa kigeni kutoka nchi nyingine. Lakini pamoja na hilo, bado kuna tumaini kwa Israel.

וְהַנּוֹלָד וְעַתָּה נְכָרֹת־ כָּל־ נָשִׁים לְהוֹצִיא לֵאלֹהֵינוּ בְּרִית 3
na-waliozaliwa na-sasa tufanye agano kuwafukuza kwa-Mungu-wetu wake wake-wote
H3205 H6258 H3772 H1285 H3318 H0430 H0802 H3605

וְהַחֲרֵדִים בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ וְיֵעָשֶׂה כַּתּוֹרָה׃ מֵהֶם בַּעֲצַת אֲדֹנָי
na-wanaotetemeka kwa-amri ya-Mungu-wetu ifanywe na-kulingana-na-torati nao kwa-ushauri wa-Bwana
H2730 H4687 H0430 H8451 H1992 H6098 H0113

sasa natuweke agano pamoja na Mungu wetu kuwaondoa wanawake wote na watoto wao kulingana na maelekezo ya Bwana, na maelekezo ya wale wanaotetemeka kutokana na amri za Mungu wetu. na hii ifanyike kutokana na sheria.

קוּם כִּי־ עָלֶיךָ הַדָּבָר וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃ פ 4
simama kwa-sababu juu-yako jambo na-sisi pamoja-nawe uwe-hodari na-fanya ¶
H6965 H3588 H5921 H1697 H587 H5973 H2388 H6213

Simama, jambo hili linakuhusu wewe, na sisis tuko pamoja na wewe, Uwe imara na kufanya hili.

וַיָּקָם עֶזְרָא וַיַּשְׁבַּע אֶת־ שָׂרֵי כֹהֲנִים הַכֹּהֲנִים וְכָל־ 5
na-akainuka Ezra na-akawaapisha – viongozi wa-makuhani Walawi na-wote
H6965 H5830 H7650 H0853 H8269 H3548 H3881 H3605

יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה וַיִּשָּׁבֵעוּ׃
wa-Israeli kufanya kulingana-na-neno hili na-wakaapa
H3478 H6213 H1697 H2088 H7650

Hivyo Ezra akasimama na kufanya makuhani na walawi na waisrael wote wakaahidi kufanya kwa njia hiyo. Hivyo wote wakatoa kiapo.

לִשְׁכַּת	אֶל־	וַיֵּלֶךְ	הָאֱלֹהִים	בֵּית	מִלִּפְנֵי	עֶזְרָא	וַיָּקָם		6
chumba	kuelekea	na–akaenda	ya–Mungu	nyumba	kutoka–mbele–ya	Ezra	na–akainuka		
H3957	H0413	H3212	H0430		H6440	H5830			
וּמַיִם	אָכֹל	לֹא־	לֶחֶם	שָׁם	וַיֵּלֶךְ	אֶלְיָשִׁיב	בֶּן־	יְהוֹחָנָן	
na–maji	hakula	hakula	mkate	huko	na–akaenda	Eliashibu	mwana–wa	cha–Yehohanani	
H4325	H0398	H3808	H3899	H8033	H3212	H0475		H3076	
ס	הַגּוֹלָה׃	מַעַל	עַל־	מִתְאַבֵּל	כִּי	שָׁתָה	לֹא־		
¶	wa–waliohamishwa	uasi	kwa–sababu–ya	aliomboleza	kwa–sababu	hakunywa	hakunywa		
	H1473	H4604		H0056		H8354	H3808		

Ndipo Ezra akainuka kutoka mbele ya nyumba ya Mungu na kwenda kwenye chumba ya Yehohanani mtoto wa Eliashibu, Yeye hakula mkate au kunywa maji. Tangu alipokuwa akiomboleza kuhusiana na wale wenye imani haba waliokuwa uhamishoni.

הַגּוֹלָה	בְּנֵי	לְכָל	וִירוּשָׁלִַם	בִּיהוּדָה	קוֹל	וַיַּעֲבִירוּ	7
wa–waliohamishwa	wana	kwa–wote	na–Yerusalemu	katika–Yuda	sauti	na–wakatangaza	
H1473		H3605	H3389	H3063			
יְרוּשָׁלִַם׃	לְהִקָּבֵץ						
Yerusalemu	kukusanyika						
H3389	H6908						

Hivyo wakatuma neno katika Yuda na Yerusalem kwa watu wote waliorudi kutoka utumwani kukusanyika Yerusalem.

הַשָּׁרִים	כַּעֲצַת	הַיָּמִים	לִשְׁלֹשֶׁת	יָבוֹא	לֹא־	אֲשֶׁר	וְכֹל	8
wa–wakuu	kulingana–na–ushauri	tatu	ndani–ya–siku	atakuja	hatakuja	ambaye	na–yeyote	
H8269	H6098	H3117	H7969	H0935	H3808		H3605	
מִקְּהַל	יִבָּדֵל	וְהוּא	רְכוּשׁוֹ	כָּל־	יָחֳרַם	וְהַזְּקֵנִים		
kutoka–kusanyiko	atatenganishwa	na–yeye	mali–yake	kote	mali–yake–itataifishwa	na–wazee		
H6951	H0914	H1931	H7399	H3605		H2205		
ס	הַגּוֹלָה׃							
¶	la–waliohamishwa							
	H1473							

Yeyote ambaye hakuja katika siku tatu kutokana na maelekezo kutoka kwa wakuu na viongozi atachukuliwa mali zote na atatengwa na kusanyiko kuu la watu ambao walikuja kutoka uhamisho.

לִשְׁלֹשֶׁת	יְרוּשָׁלִַם	וּבִנְיָמִן	יְהוּדָה	אַנְשֵׁי־	כָּל־	וַיִּקָּבְצוּ	9	
ndani–ya–siku	Yerusalemu	na–Benyamini	Yuda	watu–wa	watu–wote	na–wakakusanyika		
H7969	H3389	H1144	H3063	H0376	H3605	H6908		
הָעָם	כָּל־	וַיֵּשְׁבוּ	בַּחֹדֶשׁ	בְּעֶשְׂרִים	הַתְּשִׁיעִי	חֹדֶשׁ	הוּא	הַיָּמִים
watu	watu–wote	na–wakakaa	ya–mwezi	tarehe–ishirini	wa–tisa	mwezi	ilikuwa	tatu
	H3605	H3427	H2320	H6242	H8671	H2320	H1931	H3117
הַדָּבָר	עַל־	מְרַעֲדִים	הָאֱלֹהִים	בֵּית	בִּרְחוֹב			
jambo	kwa–sababu–ya	wakitetemeka	ya–Mungu	wa–nyumba	katika–uwanja			
H1697		H7460	H0430		H7339			
פ	וּמֵהַגְּשָׁמִים׃							
¶	na–kwa–sababu–ya–mvua							
	H1653							

Hivyo watu wote wa Yuda na Benjamini wakakusanyika Yerusalem kwa siku tatu. Ilikuwa ni mwezi wa tisa na siku ya ishirini ya mwezi. watu wote wakasimama mbele ya nyumba ya Mungu na wakatetemeka kwa sababu ya neno na mvua.

10

וַתִּשָּׁבוּ מִעַלְתָּם אַתָּם אֱלֹהֵם וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן עָזְרָא וַיָּקָם
nne mia aina-ya-pili fedha vikombe-vya- thelathini dhahabu vikombe-vya-
H3427 H4603 H0413 H0559 H3548 H5830

יִשְׂרָאֵל׃ אַשְׁמַת עַל־ לְהוֹסִיף נָכְרִיּוֹת נָשִׁים
ya-Israeli (s) elfu vingine vyombo na-kumi
H3478 H0819 H3254 H5237 H0802

Ezra kuhani akasimama na kusema, “Ninyi wenyewe mmefanya uasi, ninyi mmeishi na wanawake wa kigeni na kuongeza makosa ya Israel.

11

רְצוֹנוֹ וַעֲשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי־ לַיהוָה תּוֹדָה תְּנוּ וְעַתָּה
mapenzi-yake na-fanyeni baba-zenu Mungu-wa kwa-Yahwe sifa mkiri na-sasa
H7522 H0001 H0430 H3068 H8426 H5414 H6258

הַנָּכְרִיּוֹת׃ הַנָּשִׁים וּמִן־ הָאָרֶץ מֵעַמֵּי וְהִבָּדְלוּ
wa-kigeni wake na-kutoka wa-nchi kutoka-watu na-jitengeni
H5237 H0802 H0776 H0914

Lakini sasa mpeni sifa Yahwe, Mungu wa watangulizi wenu, na mfanye mapenzi yake, mjitenge na watu wa nchi na wanawake wa kigeni.

12

כֵּן גָּדוֹל קוֹל וַיֹּאמְרוּ הַקָּהָל כֹּל־ וַיַּעֲנוּ
ndiyo kubwa kwa-sauti na-wakasema kusanyiko kusanyiko-lote na-wakajibu
H0559 H6951 H3605

לַעֲשׂוֹת׃ עָלֵינוּ כִּדְבָרֶךָ( ]כדבריך
kufanya juu-yetu kama-unavyosema [kama-unavyosema]
H1697 H1697

Kusanyiko lote likajibu kwa sauti. “Tutatenda kama ulivyosema,

13

בַּחוּץ לַעֲמוֹד כֹּחַ וְאֵין גְּשָׁמִים וְהָעֵת רָב הָעָם אֲבָל
nje kusimama nguvu na-hakuna wa-mvua na-wakati ni-wengi watu lakini
H2351 H5975 H0369 H1653 H6256 H0061

לִפְשׁוֹעַ הִרְבִינוּ כִּי־ לִשְׁנַיִם וְלֹא אֶחָד לְיוֹם לֹא־ וְהַמְּלָאכָה
kukosa tumekosa-sana kwa-sababu mbili wala moja ya-siku si na-kazi
H6586 H8147 H3808 H0259 H3117 H3808 H4399

הַזֶּה׃ בַּדָּבָר
hili katika-jambo
H2088 H1697

haijalishi, kuna watu wengi na ni kipindi cha mvua. Hatuna nguvu ya kusimama nje na hii si siku moja au mbili za kufanya kazi, kwa kuwa tumekosea katika jambo hili.

וְכֹ֖ל הַקָּהָ֑ל לְכָל־ שָׁרִ֣ינוּ נָ֔א תַּפַדְּלִ֖י וַיַּעֲמִדוּ־ 14
na–wote kusanyiko kwa–kusanyiko–lote wakuu–wetu tafadhali wakuu–wetu–wasimame
H3605 H6951 H3605 H8269 H4994 H5975

מְזֻמָּנִ֗ים לְעִתִּים֙ בָּא֣וּ נָכְרִיּ֔וֹת נָשִׁ֖ים הַהֹשִׁ֑יב בֶּעָרֵ֣ינוּ אֲשֶׁ֔ר
zilizowekwa kwa–nyakati waje wa–kigeni wake wameoa katika–miji–yetu ambao
H2163 H6256 H0935 H5237 H0802 H3427

אַף־ חֲרוֹן֙ לְהָשִׁ֣יב עַד֔ וְשִׁפְטֵיהָ֖ עִ֣יר וָעִ֑יר זִקְנֵי־ וְעִמָּהֶֽם׃
kali–ya hasira kurudisha hadi na–waamuzi–wake kila–mji mji wazee–wa na–pamoja–nao
H0639 H2740 H7725 H5704 H8199 H2205

פ ¶ הַזֶּ֔ה׃ לַדָּבָ֖ר עַד֙ מִמֶּ֔נּוּ אֱלֹהֵ֥ינוּ
hili jambo kuhusu kutoka–kwetu Mungu–wetu
H2088 H1697 H5704 H0430

Hivyo wakuu wetu wawakilishe kusanyiko lote, iwe kwamba wote walioruhusu wanawake wa kigeni kuishi katika miji yetu waje katika muda uliopangwa na viongozi wa mji na waamuzi wa mji hadi hapo hasira ya Mungu itakapoondoka kutoka kwetu.

עָמְדוּ֙ תִּקְוָ֔ה בֶּן־ וְיַחְזֵיָ֖ה עֲשָׂהאֵ֑ל בֶּן־ יוֹנָתָ֣ן אַךְ־ 15
walisimama Tikwa mwana–wa na–Yahzeia Asaheli mwana–wa Yonathani isipokuwa
H5975 H8616 H3167 H6214 H3129 H0389

עֶזְרָ֖ם׃ הַלֵּוִ֑י וְשַׁבְתַּ֥י וּמְשֻׁלָּ֛ם זֹ֥את עַל־
waliwasaidia Mlawi na–Shabtai na–Meshulamu hili dhidi–ya
H5826 H3881 H7678 H4918 H2063

Yonathan mtoto Asaheli na Yazeya mwana wa Tikwa wakapinga hili, Meshulamu na Shabethai mlawi wakawaunga mkono wao.

אֲנָשִׁ֗ים הַכֹּהֵן֙ עֶזְרָ֣א וַיִּבָּדְל֔וּ הַגּוֹלָ֖ה בְּנֵ֣י כֵ֑ן וַיַּעֲשׂוּ־ 16
watu kuhani Ezra na–wakajitenga wa–waliohamishwa wana hivyo na–wakafanya–hivyo
H0376 H3548 H5830 H0914 H1473

בְּי֣וֹם וַיֵּשְׁב֔וּ בְּשֵׁמ֖וֹת וְכֻלָּ֑ם אֲבֹתָ֣ם לְבֵ֣ית הָאָב֔וֹת רָאשֵׁ֖י
siku na–wakakaa kwa–majina na–wote za–baba–zao kwa–nyumba wa–baba viongozi
H3117 H3427 H8034 H3605 H0001 H0001

הַדָּבָֽר׃ לְדָרְי֣וֹשׁ הָעַשִּׁירִ֔י לַחֹ֥דֶשׁ אֶחָ֖ד
jambo kuchunguza wa–kumi ya–mwezi ya–kwanza
H1697 H1875 H6224 H2320 H0259

Hivyo watu waliotoka uhamishoni wakafanya hivi, Ezra kuhani akachagua wanaume, viongozi watamgulizi wa ukoo na nyumba, wao wote kwa majina na wakaliangalia suala hili siku ya kwanza ya mwezi wa kumi.

יוֹם֙ עַד֙ נָכְרִיּ֔וֹת נָשִׁ֖ים הַהֹשִׁיבוּ֙ אֲנָשִׁ֗ים בַּכֹּ֔ל וַיְכַלּ֗וּ 17
siku tarehe wa–kigeni wake waliokuwa–wameoa watu wote na–wakakamilisha
H3117 H5704 H5237 H0802 H3427 H0376 H3605 H3615

פ ¶ הָרִאשׁ֑וֹן׃ לַחֹ֥דֶשׁ אֶחָֽד
wa–kwanza ya–mwezi ya–kwanza
H7223 H2320 H0259

Siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza wakawa wamemaliza kuchunguza wale wanaume walioishi na wanawake wa kigeni.

18 וַיִּמְצְאוּ֙ מִבְּנֵ֣י הַכֹּהֲנִ֔ים אֲשֶׁ֥ר הֹשִׁ֖יבוּ נָשִׁ֑ים וְלִֽכְרִיּ֥וֹת נָכְרִיּ֖וֹת

na–walipatikana	kutoka–wana–wa	makuhani	ambao	walioa	wake	wa–kigeni
H4672		H3548		H3427	H0802	H5237

וְיָרִ֔יב וֶֽאֱלִיעֶ֖זֶר מַעֲשֵׂיָ֑הוּ וְאֶחָ֣יו וְיוֹצָדָ֔ק בֶּן־ יֵשׁ֥וּעַ מִבְּנֵ֖י

na–Yaribu	na–Eliezeri	Maaseya	na–ndugu–zake	Yosadaki	mwana–wa	Yeshua	kutoka–wana–wa
H3402	H0461	H4641	H0251			H3442	

וְגֶדַלְיָֽהוּ׃

na–Gedalia

Miongoni mwa wana wa kikuhani kuna wale walioishi na wanawake wa kigeni. Miongoni mwa wana wa Yoshua mtoto wa Yosadaki na kaka zake ambao walikuwa Maasela, Eliazeri, na Yaribu na Gedalia.

19 צֹ֚אן קָד֣וֹשׁ אֵיל־ דֻּמִּ֔ים וַאֲשֵׁמֵ֖ים נְשֵׁיהֶ֑ם לְהוֹצִ֣יא מִכְּנָ֔ף וַיִּתְּנ֖וּ

kutoka–kundi	kondoo–dume	na–wenye–hatia	wake–zao	kuwafukuza	mkono–wao	na–wakatoa
H6629		H0818	H0802	H3318	H3027	H5414

עַל־ חַטָּאתָֽם׃ ס ¶

kwa–sababu–ya	hatia–yao	
	H0819	

Hivyo wakaamua kuwaondoa wake zao. kwa kuwa walikuwa na makosa, wakatoa sadaka ya kondoo kwenye mifugo kwa ajili ya makosa yao.

20 וּמִבְּנֵ֣י אִמֵּ֔ר חֲנָנִ֖י וּזְבַדְיָֽהוּ׃ ס ¶

na–kutoka–wana–wa	Imeri	Hanani	na–Zebadia	
	H0564	H2607	H2069	

Miongoni mwa wana wa Imeri, Hanani, na Zebadia.

21 וּמִבְּנֵ֣י חָרִ֔ם מַעֲשֵׂיָ֖ה וְאֵלִיָּ֑הוּ וְשְׁמַעְיָ֣ה וִֽיחִיאֵ֔ל וְעֻזִּיָּֽה׃

na–kutoka–wana–wa	Harimu	Maaseya	na–Eliya	na–Shemaya	na–Yehieli	na–Uzia
	H2766	H4641	H0452	H8098	H3171	H5818

Miongoni mwa wana wa Harimu, Maaseya, na Eliya na Shemaya, na Yehieli na Uzia.

22 וּמִבְּנֵ֣י פַשְׁח֔וּר אֶלְיוֹעֵינַ֖י מַעֲשֵׂיָ֑הוּ יִשְׁמָעֵאל֙ נְתַנְאֵ֔ל יוֹזָבָ֖ד וְאֶלְעָשָׂ֥ה׃

na–kutoka–wana–wa	Pashuri	Eliehoenai	Maaseya	Ishmaeli	Nethaneli	Yozabadi	na–Eleasa
	H6583		H4641	H3458	H5417	H3107	H0501

ס ¶

Miongoni mwa wana wa Pashuri, Elasa

23 וּמִן־ הַלְוִיִּ֗ם יְהוּדָה֙ פְּתַחְיָ֣ה קְלִיטָ֔א הֽוּא־ יָאנִ֖י וְקֶלָיָ֑הוּ וְשִׁמְעִ֣י יוֹזָבָ֔ד הַלְוִיִּ֖ם וּמִן־

na–kutoka	Walawi	Yozabadi	na–Shimei	na–Kelaya	yaani	Kelita	Pethahia	Yuda
	H3881	H3107	H8096	H7041	H1931	H7042	H6611	H3063

וֶֽאֱלִיעֶֽזֶר׃ ס ¶

na–Eliezeri	
H0461	

Miongoni mwa walawi: Yozabadi na Shimei na Kelaya (ndiye Kelita) na Pethaia, na Yuda na Eliezeri. Miongoni mwa waimbaji Eliashibu na. Miongoni mwa walinzi Shalumu, Telemu na Uri.

24

וּמִן־	הַמְשֹׁרְרִים	אֶלְיָשִׁיב	וּמִן־	הַשֹּׁעֲרִים	שַׁלֻּם	וְטֶלֶם	וְאוּרִי׃
na–kutoka	waimbaji	Eliashibu	na–kutoka	walinzi–wa–milango	Shalumu	na–Telemu	na–Uri
	H7891	H0475		H7778	H7967	H2928	H0221

ס
¶

Miongoni mwa Israel waliobaki -

25

וּמִיָּמִן	וּמַלְכִּיָּה	וְיִזִּיָּה	רַמְיָה	פַּרְעֹשׁ	מִבְּנֵי	וּמִיִּשְׂרָאֵל
na–Miyamini	na–Malkiya	na–Izia	Ramia	Paroshi	kutoka–wana–wa	na–kutoka–Israeli
H4326	H4441	H3150	H7422	H6551		H3478

ס	וּבְנָיָה׃	וּמַלְכִּיָּה	וְאֶלְעָזָר
¶	na–Benaya	na–Malkiya	na–Eleazari
	H1141	H4441	H0499

Miongoni mwa wana wa Paroshi, Ramia na Izia na Malkiya na Miyamini na Eliazari na Malkiya na Benaya

26

וְאֶלְיָה׃	וִירֵמוֹת	וְעַבְדִּי	וִיחִיאֵל	זְכַרְיָה	מַתַּנְיָה	עֵילָם	וּמִבְּנֵי
na–Eliya	na–Yeremothi	na–Abdi	na–Yehieli	Zekaria	Matania	Elamu	na–kutoka–wana–wa
H0452	H3406	H5660	H3171		H4983		

ס
¶

Miongoni mwa wana wa Elamu Mataniana Zekaria, na yeehieli, na Abdi na Yeremothi na Eliya.

27

וַעֲזִיזָא׃	וְזָבָד	וִירֵמוֹת	מַתַּנְיָה	אֶלְיָשִׁיב	אֶלְיוֹעֵנַי	זַתּוּא	וּמִבְּנֵי
na–Aziza	na–Zabadi	na–Yeremothi	Matania	Eliashibu	Eliehoenai	Zathu	na–kutoka–wana–wa
H5819	H2066	H3406	H4983	H0475		H2240	

ס
¶

Miongoni mwa wana wa Zatu: Elionai, na Eliashibu, na Matania na Yeremothi na Zabadi na Aziza.

28

ס	עַתְלָי׃	זַבַּי	חֲנַנְיָה	יְהוֹחָנָן	בֵּבָי	וּמִבְּנֵי
¶	na–Atlai	Zabai	Hanania	Yehohanani	Bebai	na–kutoka–wana–wa
	H6270	H2079		H3076	H0893	

Miongoni mwa wana wa Bebai Yehohanani, na Hanania na Zakai na Athlai.

29

[ירמות]	וּשְׁאָל	יָשׁוּב	וַעֲדָיָה	מַלּוּךְ	מְשֻׁלָּם	בָּנִי	וּמִבְּנֵי
[na–Yeremothi]	na–Sheali	Yashubu	na–Adaya	Maluki	Meshulamu	Bani	na–kutoka–wana–wa
H3406	H7594	H3437	H5718		H4918	H1137	

ס	וְרָמוֹת׃)	(
¶	na–Ramothi	
	H3406	

Miongoni mwa wana wa bani: Meshulami na Maluki, na Adaya na Yashubu na Sheali na Yeremothi.

30

בְּצַלְאֵל	מַתַּנְיָה	מַעֲשֵׂיָה	בְּנָיָה	וּכְלָל	עַדְנָא	מוֹאָב	פַּחַת	וּמִבְּנֵי
Besaleli	Matania	Maaseya	Benaya	na–Kelali	Adna	Moabu	Pahath	na–kutoka–wana–wa
H1212	H4983	H4641	H1141	H3636	H5733	H6355	H6355	

ס	וּמְנַשֶּׁה׃	וּבִנּוּי	
¶	na–Manase	na–Binui	
	H4519	H1131	

Miongoni mwa wana wa Pahath-Moabu, Adna, na kelali, na Benaya na Maaseya, na Matania, na Besaleli na Binti na Manase.

31	וּבְנֵי	חָרִם	אֶלִיעֶזֶר	יִשִׁיָּה	מַלְכִּיָּה	שְׁמַעְיָה	שִׁמְעוֹן׃
	na–wana	wa–Harimu	Eliezeri	Ishiya	Malkiya	Shemaya	Simeoni
		H2766	H0461	H3449	H4441	H8098	H8095

Na miongoni mwa wana wa Harimu: Eliezeri na Ishiya, na Malkiya na Shemaya na Shimeoni, na

32	בִּנְיָמִן	מַלּוּךְ	שְׁמַרְיָה׃	ס	
	Benyamini	Maluki	Shemaria	¶	
	H1144		H8114		

Benyamini na Maluki na Shemaria

33	מִבְּנֵי	חָשֻׁם	מַתְּנַי	מַתַּתָה	זָבָד	אֱלִיפֶלֶט	יְרֵמַי	מְנַשֶּׁה	שִׁמְעִי׃
	kutoka–wana–wa	Hashumu	Matenai	Matata	Zabadi	Elifeleti	Yeremai	Manase	na–Shimei
		H2828	H4982	H4992	H2066	H0467	H3413	H4519	H8096

ס
¶

Miongoni mwa wana Hashumu: Matenai, na Matatana Zabadi, na Elifereti na Yeremai, na Manase, na Shimei.

34	מִבְּנֵי	בָּנִי	מַעֲדַי	עַמְרָם	וְאוּאֵל׃	ס
	kutoka–wana–wa	Bani	Maadai	Amramu	na–Ueli	¶
		H1137	H4572	H6019	H0177	

Miongoni mwa wana wa Bani: Maadai, na Amramu na Aueli, na

35	בְּנָיָה	בְּדְיָה	[כלהי]כלהין	)כְּלוּהוּ׃(
	Benaya	Bedeya	[Keluhi]	Keluhu
	H1141	H0912	H3622	H3622

Benaya, na Bedeya na Keluhi, na

36	וַנָיָה	מְרֵמוֹת	אֶלְיָשִׁיב׃
	wania	Meremothi	Eliashibu
	H2057	H4822	H0475

wania, na Meremothi, Eliashibu,

37	מַתַּנְיָה	מַתְּנַי	[ויעשו]ויעשי	)וְיַעֲשָׂי׃(
	Matania	Matenai	[na–Yaasu]	na–Yaasai
	H4983	H4982	H3299	H3299

Matania, na Matenai. na

38	וּבָנִי	וּבִנּוּי	שִׁמְעִי׃
	na–Bani	na–Binui	Shimei
	H1137	H1131	H8096

Yaasi. Miongoni mwa wana wa Binui: Shimei,

39	וְשֶׁלֶמְיָה	וְנָתָן	וַעֲדָיָה׃
	na–Shelemia	na–Nathani	na–Adaya
	H8018	H5416	H5718

Sheremia, na Nathani, na Adaya, na

40	מַכְנַדְבַי	שָׁשַׁי	שָׂרָי׃
	Maknadebai	Shashai	Sharai
	H4367	H8343	H8298

Maknadebai, na Shashai, na Sharai

שְׁמַרְיָה׃	וְשֶׁלֶמְיָהוּ	עֲזַרְאֵל	41
Shemaria	na–Shelemiau	Azareli	
H8114	H8018	H5832	

Azareri, na Sheremia, na Shemaria, na

ס	יוֹסֵף׃	אֲמַרְיָה	שַׁלּוּם	42
¶	na–Yosefu	Amaria	Shalumu	
	H3130	H0568	H7967	

Shalumu, na Amaria, na Yusufu.

וְיוֹאֵל	(יַדַּי)	[ידו]	זְבִינָא	זָבָד	מַתִּתְיָה	יְעִיאֵל	נְבוֹ	מִכְנֵי	43
na–Yoeli	Yadai	[Yadau]	Zebina	Zabadi	Matithia	Yeieli	Nebo	kutoka–wana–wa	
H3100	H3035	H3035	H2081	H2066	H4993	H3273			

בְּנָיָה׃
na–Benaya
H1141

Miongoni wa wana wa Nebo: Yeieli, na Mathiana zabadi, na Zebina, na Ido, na Yoeli na Benaya.

נָשִׁים	מֵהֶם	וַיֵּשׁ	נָכְרִיּוֹת	נָשִׂים	(נָשְׂאוּ)	[נשאו]	אֱלֶה	כָּל־	44
wake	yao	na–baadhi	wa–kigeni	wake	walioa	[walioa]	hawa	hawa–wote	
H0802	H1992	H3426	H5237	H0802	H5375	H5375	H0428	H3605	

פ	בָּנִים׃	וַיָּשִׂימוּ
¶	watoto	na–walikuwa–na

Hawa wote walikuwa wameoa wanawake wa kigeni na walikuwa wamezaa watoto baadhi yao.

Nehemiah

Chapter 1

1 דִּבְרֵי מַנְחֶמְיָה בֶּן־חֲכַלְיָה וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ־[כִּסְלֵו](כִּסְלֵיו) בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים לְהָיוֹתִי בְשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃

maneno-ya Nehemia mwana-wa Hakalia na-ikawa katika-mwezi-wa [Kislevu] (Kislevu) katika-mwaka-wa ishirini nilikuwa katika-Shushani ngome

H1697 H5166 H2446 H1961 H2320 H3691 H3691 H8141 H6242 H0589 H1961 H7800 H1002

Maneno ya Nehemia mwana wa Hakalia Ikawa, katika mwezi wa Kisleu, katika mwaka wa ishirini, nilikuwa katika mji mkuu wa Sushani,

2 וַיָּבֹא חֲנָנִי אֶחָד מֵאַחֵי מִיהוּדָה וַאֲנָשִׁים הוּא מֵאֲשֶׁר־נִשְׁאֲרוּ לַיְהוּדִים אֲשֶׁר־מִן־הַשִּׁבְי וְעַל־יְרוּשָׁלִָם׃

na-akaja Hanani mmoja wa-ndugu-zangu kutoka-Yuda na-watu yeye walibaki ambao walionusurika Wayahudi kutoka utumwani na-kuhusu Yerusalemu

H0935 H2607 H0259 H0251 H3063 H0376 H1931 H7604 H0834 H6413 H3064 H4480 H7628 H5769 H3389

mmoja wa ndugu zangu, Hanani, alikuja pamoja na watu wengine kutoka Yuda, nami nikawauliza kuhusu Wayahudi waliopona, Wayahudi waliosalia waliokuwa huko, na kuhusu Yerusalemu.

3 וַיֹּאמְרוּ לִי הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר־נִשְׁאֲרוּ מִן־הַשִּׁבְי שָׁם בַּמְּדִינָה בְּרָעָה גְדֹלָה וּבְחֶרְפָּה וְחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם מְפֹרֶצֶת וּשְׁעָרֶיהָ בָּאֵשׁ׃ נִצְּתוּ

na-wakaniambia mimi waliobaki walibaki kutoka utumwani huko katika-mkoa katika-taabu kubwa na-katika-aibu na-ukuta-wa Yerusalemu umebomolewa na-malango-yake kwa-moto yameteketezwa

H0559 H3651 H7604 H4480 H7628 H8033 H4082 H7451 H1419 H2781 H2346 H3389 H6555 H8179 H0784 H3341

Wakaniambia, “Wale waliokuwa katika mkoa ule waliookoka katika kifungo wapo katika shida kubwa na aibu kwa sababu ukuta wa Yerusalemu umebomolewa na milango yake imeteketezwa kwa moto.”

4 וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יָשַׁבְתִּי וָאֶבְכֶּה וָאֶתְאַבְּלָה יָמִים וָאֶהְיֶה צָם וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם׃

na-ikawa niliposikia – maneno-haya haya niliketi na-nikalia na-nikaomboleza siku nikifunga na-kuomba mbele-ya Mungu-wa mbinguni

H1961 H8085 H0853 H1697 H0428 H3427 H1058 H0056 H3117 H6684 H6419 H6440 H0430 H8064

Na mara tu niliposikia maneno haya, nikakaa na kulia, na kwa siku niliendelea kuomboleza na kufunga na kuomba mbele ya Mungu wa mbinguni.

וְהַנּוֹרָא	הַגָּדוֹל	הָאֵל	הַשָּׁמַיִם	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָנָּא	וָאֹמַר	5
na–wa–kuogofya	mkubwa	Mungu	mbinguni	Mungu–wa	Yahwe	tafadhali	na–nikasema	
H3372		H0410	H8064	H0430	H3068	H0577	H0559	

מִצְוֹתָיו׃	וּלְשֹׁמְרֵי	לְאֹהֲבָיו	וָחֶסֶד	הַבְּרִית	שֹׁמֵר	
amri–zake	na–kwa–wanaoshika	kwa–wanaoMpenda	na–upendo–wa–kudumu	agano	anayeshika	
H4687	H8104	H0157		H1285	H8104	

Ndipo nikasema, “Wewe ndiwe Bwana, Mungu wa mbinguni, Mungu uliye mkuu na kushangaza, unayetimiza agano na upendo wa kudumu pamoja na wale wanaokupenda na kushika amri zake.

אֶל־	לִשְׁמֹעַ	פְּתֻחוֹת	וְעֵינֶיךָ	קַשֻּׁבֹת	אָזְנְךָ־	נָא	תְּהִי	6
–	kusikiliza	yakiwa–wazi	na–macho–yako	likiwa–makini	sikio–lako	tafadhali	iwe	
H0413	H8085				H0241	H4994	H1961	

וְלַיְלָה	יוֹמָם	הַיּוֹם	לְפָנֶיךָ	מִתְפַּלֵּל	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	עַבְדְּךָ	תְּפִלַּת
na–usiku	mchana	leo	mbele–yako	ninaomba	mimi	ambayo	mtumishi–wako	sala–ya
H3915	H3119	H3117	H6440	H6419	H0595		H5650	H8605

בְּנֵי־	חַטָּאות	עַל־	וּמִתְוַדֶּה	עֲבָדֶיךָ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עַל־	
wana–wa	dhambi–za	kuhusu	na–ninaungama	watumishi–wako	Israeli	wana–wa	kwa–ajili–ya	
			H3034	H5650	H3478			

חָטָאנוּ׃	אָבִי	וּבֵית־	וַאֲנִי	לָךְ	חָטָאנוּ	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל
tumetenda–dhambi	baba–yangu	na–nyumba–ya	na–mimi	kwako	tumetenda	ambazo	Israeli
H2398	H0001		H0589		H2398		H3478

Sikiliza maombi yangu na fungua macho yako, ili uisikie sala ya mtumishi wako kwamba sasa nasali mbele yako mchana na usiku kwa ajili ya watu wa Israeli watumishi wako. Mimi ninakiri dhambi za watu wa Israeli, ambazo tumefanya dhidi yako. Wote mimi na nyumba ya baba yangu tumefanya dhambi.

הַמִּשְׁפָּטִים	וְאֶת־	הַחֻקִּים	וְאֶת־	הַמִּצְוֹת	אֶת־	שָׁמַרְנוּ	וְלֹא־	לָךְ	חָבַלְנוּ	חֶבֶל	7
hukumu	na–	sheria	na–	amri	–	shika	na–hatuku	kwako	tumeasi	tumeasi	
H4941	H0853	H2706	H0853	H4687	H0853	H8104	H3808				

עַבְדֶּךָ׃	מֹשֶׁה	אֶת־	צִוִּיתָ	אֲשֶׁר
mtumishi–wako	Musa	–	uliamuru	ambazo
H5650	H4872	H0853	H6680	

Tumefanya uovu sana juu yako, na hatukuzingatia amri, sheria, na hukumu ambazo ulimwamuru mtumishi wako Musa.

לֵאמֹר	עַבְדֶּךָ	מֹשֶׁה	אֶת־	צִוִּיתָ	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	אֶת־	נָא	זְכָר־	8
kusema	mtumishi–wako	Musa	–	uliamuru	ambalo	neno	–	tafadhali	kumbuka	
H0559	H5650	H4872	H0853	H6680		H1697	H0853	H4994	H2142	

בָּעַמִּים׃	אֲפִיצֵם	אֶתְכֶם	אֲנִי	תִּמְעֲלוּ	אַתֶּם	
miongoni–mwa–mataifa	nitawatawanya	ninyi	mimi	mkikosa–uaminifu	ninyi	
		H0853	H0589	H4603		

Tafadhali kumbuka neno ulilomuamuru mtumishi wako Musa, 'mkitenda pasipo uaminifu, nitawatawanya kati ya mataifa,

9 יִהְיֶה אִם־ אַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם מִצְוֹתַי וּשְׁמַרְתֶּם אֵלַי וְשַׁבְתֶּם
watakuwa hata–kama hizo na–kuzitenda amri–zangu na–mkishika kwangu na–mkinirudia
H1961 H0853 H4687 H8104 H0413 H7725

[וְהבואתים] אֶקְבְּצֵם מִשָּׁם הַשָּׁמַיִם בִּקְצֵה נְדַחֲכֶם
[na–kuwaleta] nitawakusanya kutoka–huko mbingu mwisho–wa waliofukuzwa–wenu
H0935 H6908 H8033 H8064 H5080

שֵׁם׃ שְׁמִי אֶת־ לְשַׁכֵּן בָּחַרְתִּי אֲשֶׁר הַמָּקוֹם אֶל־ (וַהֲבִיאוֹתִים)
huko jina–langu – kukifanya–kukaa nimechagua ambapo mahali hadi (na–kuwaleta)
H8033 H8034 H0853 H7931 H0977 H4725 H0413 H0935

lakini mkirudi kwangu na kufuata amri zangu na kuzifanya, ingawa watu wako walienea chini ya mbingu za mbali, Nami nitawakusanya kutoka huko na kuwaleta mahali pale nilipopachagua ili kulifanya jina langu.'

10 הַגָּדוֹל בְּכֹחֲךָ פָּדִיתָ אֲשֶׁר וְעַמֶּךָ עֲבָדֶיךָ וְהֵם
kubwa kwa–nguvu–yako uliwakomboa ambao na–watu–wako watumishi–wako na–wao
H6299 H5650 H1992

הַחֲזָקָה׃ וּבְיָדֶךָ
wenye–nguvu na–kwa–mkono–wako
H2389 H3027

Sasa wao ni watumishi wako na watu wako, ambao uliwaokoa kwa nguvu yako kubwa na kwa mkono wako wenye nguvu.

11 עַבְדְּךָ תְּפִלַּת אֶל־ קֻשְּׁבָת־ אָזְנְךָ־ נָא תְּהִי אֲדֹנָי אָנָּא
mtumishi–wako sala–ya kwa likiwa–makini sikio–lako tafadhali iwe Bwana tafadhali
H5650 H8605 H0413 H0241 H4994 H1961 H0136 H0577

וְהַצְלִיחָה־ שְׁמֶךָ אֶת־ לִירֵאָה הַחֲפֵצִים עֲבָדֶיךָ תְּפִלַּת וְאֶל־
na–ufanye–kufanikiwa jina–lako – kuliogopa wanaopenda watumishi–wako sala–ya na–kwa
H8034 H0853 H3372 H2655 H5650 H8605 H0413

הָיִיתִי וַאֲנִי הַזֶּה הָאִישׁ לִפְנֵי לְרַחֲמִים וּתְנֵהוּ הַיּוֹם לְעַבְדְּךָ נָא
nilikuwa na–mimi huyu mtu mbele–ya huruma na–umpe leo mtumishi–wako tafadhali
H1961 H0589 H2088 H0376 H6440 H5414 H3117 H5650 H4994

פ לַמֶּלֶךְ׃ מַשְׁקֶה
P wa–mfalme mnyweshaji
H4428

Bwana, naomba, sikiliza sasa maombi ya watumishi wako na sala ya watumishi wako ambao hufurahia kuheshimu jina lako. Sasa unifanikishe mimi mtumishi wako leo, na unijalie rehema mbele ya mtu huyu.” Nilikuwa mnyweshaji wa mfalme.

Chapter 2

1 וַיְהִי נִיסָן בְּחֹדֶשׁ שְׁנַת מַלְכוּת לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא עֶשְׂרִים שְׁתֵּת יַיִן
na–ikawa Nisani katika–mwezi–wa mwaka–wa ishirini wa–Artashasta mfalme divai
H1961 H5212 H2320 H8141 H6242 H4428 H3196

רַע הָיִיתִי וְלֹא־ לַמֶּלֶךְ וָאֶתְּנָה הַיַּיִן אֶת־ וָאֶשָּׂא לִפָּנָיו
huzuni nimekuwa na–sikuwa mfalme na–nikampa divai – na–nikachukua mbele–yake
H1961 H3808 H4428 H5414 H3196 H0853 H5375 H6440

לִפָּנָיו׃
mbele–yake
H6440

Katika mwezi wa Nisani, katika mwaka wa ishirini wa mfalme Artashasta, alichagua divai, na nikachukua divai na kumpa mfalme. Sasa sikuwahi kusikitikaa mbele yake.

חוֹלֶה	אֵינְךָ	וְאַתָּה	רָעִים	פָּנֶיךָ	ומַדּוּעַ	הַמֶּלֶךְ	לִי	וַיֹּאמֶר	2
ugonjwa	huna	na–wewe	una–huzuni	uso–wako	kwa–nini	mfalme	mimi	na–akaniambia	
	H0369			H6440	H4069	H4428		H0559	

מְאֹד׃	הַרְבֵּה	וָאִירָא	לֵב	רַע	אִם	כִּי־	זֶה	אֵין
sana	sana	na–nikaogopa	wa–moyo	uovu	–	isipokuwa	hii	hakuna
H3966		H3372		H7455			H2088	H0369

Lakini mfalme akaniambia, “Kwa nini uso wako una huzuni? Hauonekani kuwa mgonjwa. Hii lazima iwe huzuni ya moyo.” Kisha nikaogopa sana.

יֵרֵעוּ	לֹא־	מַדּוּעַ	יְחָיֶה	לְעוֹלָם	הַמֶּלֶךְ	לַמֶּלֶךְ	וָאֹמַר	3
kuwa–na–huzuni	usi	kwa–nini	aishi	milele	mfalme	kwa–mfalme	na–nikasema	
	H3808	H4069	H2421	H5769	H4428	H4428	H0559	

וּשְׁעָרֶיהָ	חֳרֵבָה	אֲבֹתַי	קִבְרוֹת	בֵּית־	הָעִיר	אֲשֶׁר	פְּנֵי	
na–malango–yake	umeharibika	baba–zangu	makaburi–ya	mahali–pa	mji	wakati	uso–wangu	
H8179		H0001	H6913				H6440	

ס	בָּאֵשׁ׃	אֻכְלוּ
S	kwa–moto	yameteketezwa
	H0784	H0398

Nikamwambia mfalme, “Mfalme aishi milele! Kwa nini uso wangu usiwe na huzuni? ikiwa mji, mahali pa makaburi ya baba yangu, uko katika magofu, na malango yake yameharibiwa kwa moto.”

אֶל־	וָאֶתְפַּלֵּל	מְבַקֵּשׁ	אַתָּה	זֶה	מַה־	עַל־	הַמֶּלֶךְ	לִי	וַיֹּאמֶר	4
kwa	na–nikaomba	unaomba	wewe	hii	nini	kuhusu	mfalme	mimi	na–akaniambia	
H0413	H6419	H1245		H2088	H4100		H4428		H0559	

הַשָּׁמָיִם׃	אֱלֹהֵי
mbinguni	Mungu–wa
H8064	H0430

Ndipo mfalme akaniambia, “Unataka nini nifanye?” Kwa hiyo nikamwomba Mungu wa mbinguni.

יִיטַב	וְאִם־	טּוֹב	הַמֶּלֶךְ	עַל־	אִם־	לַמֶּלֶךְ	וָאֹמַר	5
ikiwa–vizuri	na–kama	ni–vizuri	mfalme	kwa	kama	kwa–mfalme	na–nikasema	
H3190		H2895	H4428			H4428	H0559	

קִבְרוֹת	עִיר	אֶל־	יְהוּדָה	אֶל־	תִּשְׁלָחֵנִי	אֲשֶׁר	לְפָנֶיךָ	עַבְדְּךָ
makaburi–ya	mji–wa	kwenda	Yuda	kwenda	unitume	kwamba	mbele–yako	mtumishi–wako
H6913		H0413	H3063	H0413	H7971		H6440	H5650

וְאֶבְנֶנָּה׃	אֲבֹתַי
nami–niujengeupya	baba–zangu
H1129	H0001

Nikamwambia mfalme, “Mfalme akiona vema, na ikiwa mtumishi wako amefanya vizuri machoni pako, unaweza kunituma Yuda, mji wa kaburi za baba zangu, ili nipate kuujenga tena.”

יִהְיֶה	מָתַי	עַד־	אָצְלוֹ	יוֹשֶׁבֶת	וְהַשֵּׁגַל	הַמֶּלֶךְ	לִי	וַיֹּאמֶר׃	6
itakuwa	lini	hadi	karibu–naye	aliyeketi	na–malkia	mfalme	mimi	na–akaniambia	
H1961	H4970	H5704	H0681	H3427	H7694	H4428		H0559	

וָאֶתְּנָה	וַיִּשְׁלָחֵנִי	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי־	וַיִּיטַב	תָּשׁוּב	וּמָתַי	מַהֲלָכֶךָ	
na–nikampa	na–akanituma	mfalme	mbele–ya	na–ilikuwa–vizuri	utarudi	na–lini	safari–yako	
H5414	H7971	H4428	H6440	H3190	H7725	H4970	H4109	

זְמָן׃	לוֹ
wakati–uliowekwa	yeye
H2165	

Mfalme akanijibu (na malkia pia alikuwa amekaa karibu naye), “Utakaa kawa muda gani mpaka urudi?” Mfalme akaona vema kunipeleka nami nikampka muda.

עַל־	לִי	יִתְּנוּ־	אִגְּרוֹת	טוֹב	הַמֶּלֶךְ	עַל־	אִם־	לַמֶּלֶךְ	וָאֹמַר	7
kwa	mimi	zipewe	barua	ni–vizuri	mfalme	kwa	kama	kwa–mfalme	na–nikasema	
	H5414	H0107	H2895		H4428			H4428	H0559	

יְהוּדָה׃	אֶל־	אָבוֹא	אֲשֶׁר־	עַד	יַעֲבִירוּנִי	אֲשֶׁר	הַנָּהָר	עֵבֶר	פַּחֲוֹת
Yuda	katika	fika	nitakapo	hadi	wanipitishe	ili	mto	ng'ambo–ya	magavana–wa
H3063	H0413	H0935		H5704			H5104	H5676	H6346

Ndipo nikamwambia mfalme, “Ikiwa itampendeza mfalme, nipe barua kwa ajili ya wakuu ng'ambo ya Mto, ili wapate kuniruhusu nipite katika maeneo yao njiani kwenda Yuda.

יִתֶּן־	אֲשֶׁר	לַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	הַפַּרְדֵּס	שֹׁמֵר	אָסָף	אֶל־	וְאִגֶּרֶת	8
anipe	ili	ya–mfalme	ambayo	bustani–ya–mfalme	mlinzi–wa	Asafu	kwa	na–barua	
H5414		H4428		H6508	H8104	H0623	H0413	H0107	

לַבַּיִת	אֲשֶׁר־	הַבִּירָה	שַׁעֲרֵי	אֶת־	לְקֹרוֹת	עֵצִים	לִי	
ya–nyumba	ambayo–ni	ngome	malango–ya	–	kwa–ajili–ya–kuezeka	mbao	mimi	
		H1002	H8179	H0853		H6086		

לִי	וַיִּתֵּן־	אֵלָיו	אָבוֹא	אֲשֶׁר־	וְלַבַּיִת	הָעִיר	וּלְחוֹמַת
mimi	na–akanipa	ndani–yake	nitaingia	ambayo	na–kwa–nyumba	mji	na–kwa–ukuta–wa
	H5414	H0413	H0935				H2346

עָלָי׃	הַטּוֹבָה	אֱלֹהַי	כְּיַד־	הַמֶּלֶךְ
juu–yangu	mwema	Mungu–wangu	kwa–mkono–wa	mfalme
		H0430	H3027	H4428

Pia iwepo barua kwa Asafu, mlinzi wa msitu wa mfalme, ili anipe miti ya kufanya mihimili ya malango ya ngome karibu na hekalu, na kwa ukuta wa mji, na kwa nyumba ambayo Nitaishi.” Kwa hiyo kwa sababu mkono mzuri wa Mungu ulikuwa juu yangu, mfalme alinipa hitaji langu.

אִגְּרוֹת	אֵת	לָהֶם	וָאֶתְּנָה	הַנָּהָר	עֵבֶר	פַּחֲוֹת	אֶל־	וָאָבוֹא	9
barua–za	–	wao	na–nikawapa	mto	ng'ambo–ya	magavana–wa	kwa	na–nikafika	
H0107	H0853		H5414	H5104	H5676	H6346	H0413	H0935	

פ	וּפָרָשִׁים׃	חַיִל	שָׂרֵי	הַמֶּלֶךְ	עִמִּי	וַיִּשְׁלַח	הַמֶּלֶךְ
P	na–wapanda–farasi	jeshi	wakuu–wa	mfalme	pamoja–nami	na–alituma	mfalme
		H2428	H8269	H4428		H7971	H4428

Nilifika kwa wakuu ng'ambo ya Mto, na kuwapa barua za mfalme. Basi mfalme alikuwa amepeleka maofisa wa jeshi na wapanda farasi pamoja nami.

רָעָה	לָהֶם	וַיֵּרַע	הָעַמֹּנִי	הָעֶבֶד	וְטוֹבִיָּה	הַחֹרֹנִי	סַנְבַלַּט	וַיִּשְׂמַּע	10
udhuru	wao	na–iliwadhuru	Mwamoni	mtumwa	na–Tobia	Mhoroni	Sanbalati	na–aliposikia	
H1992			H5984	H5650	H2900	H2772	H5571	H8085	

יִשְׂרָאֵל׃	לִבְנֵי	טוֹבָה	לְבַקֵּשׁ	אָדָם	בָּא	אֲשֶׁר־	גְּדֹלָה
Israeli	kwa–wana–wa	mema	kutafuta	mtu	amekuja	kwamba	mkubwa
H3478			H1245	H0120	H0935		

Sanbalati Mhoroni na Tobbia mtumishi wa Amoni waliposikia jambo hili, walipendezwa sana kwa kuwa mtu alikuja ambaye alikuwa akijaribu kuwasaidia watu wa Israeli.

שְׁלֹשָׁה׃	יָמִים	שָׁם	וָאֱהִי־	יְרוּשָׁלִָם	אֶל־	וָאָבוֹא	11
tatu	siku	huko	na–nikawa	Yerusalemu	katika	na–nikafika	
H7969	H3117	H8033	H1961	H3389	H0413	H0935	

Basi, nikarudi Yerusalemu, na nilikuwa huko siku tatu.

הִגַּדְתִּי	וְלֹא־	עִמִּי	מְעַט	וְאַנָשִׁים	אֲנִי	לַיְלָה	וָאָקוּם		12
waambia	na–sikum	pamoja–nami	wachache	na–watu	mimi	usiku	na–nikaamka		
H5046	H3808		H4592	H0376	H0589	H3915			

לִירוּשָׁלִָם	לַעֲשׂוֹת	לִבִּי	אֶל־	נֹתֵן	אֱלֹהַי	מָה	לְאָדָם	
kwa–Yerusalemu	kufanya	moyo–wangu	katika	alikuwa–akitia	Mungu–wangu	nini	mtu–yeyote	
H3389			H0413	H5414	H0430	H4100	H0120	

אֲנִי	אֲשֶׁר	הַבְּהֵמָה	אִם־	כִּי	עִמִּי	אֵין	וּבְהֵמָה	
mimi	ambaye	mnyama	–	isipokuwa	pamoja–nami	hakukuwa–na	na–mnyama	
H0589		H0929				H0369	H0929	

בָּהּ׃	רֹכֵב
yeye	nilimpanda
	H7392

Niliamka usiku, mimi na watu wachache pamoja nami. Sikumwambia mtu yeyote kile Mungu wangu alichoweka ndani ya moyo wangu kufanya Yerusalemu. Hakukuwa na mnyama pamoja nami, isipokuwa yule niliyekuwa nimempanda.

הַתַּנִּין	עֵין	פְּנֵי	וְאֶל־	לַיְלָה	הַגַּיְא	בְּשַׁעַר־	וָאֵצְאָה		13
joka	chemchemi–ya	mbele–ya	na–kuelekea	usiku	bonde	kwa–lango–la	na–nikatoka		
		H6440	H0413	H3915	H1516	H8179	H3318		

אֲשֶׁר־	יְרוּשָׁלִַם	בְּחוֹמֹת	שֹׁבֵר	וָאֱהִי	הָאַשְׁפֹּת	שָׁעַר	וְאֶל־	
ambazo	Yerusalemu	kuta–za	nikichunguza	na–nikawa	takataka	lango–la	na–kuelekea	
	H3389	H2346		H1961	H0830	H8179	H0413	

בָּאֵשׁ׃	אֻכְלוּ	וּשְׁעָרֶיהָ	פְּרוּצִים)	וְ()הֵם	[המפרוצים]	
kwa–moto	yameteketezwa	na–malango–yake	(zimebomolewa)	(hizo)	[zimebomolewa]	
H0784	H0398	H8179	H6555	H1992	H6555	

Niliondoka usiku kwa njia ya lango la bondeni, kuelekea kisima cha joka na kwenye mlango wa jaa, na kukagua kuta za Yerusalemu, ambazo zimebomolewa, na milango ya mbao iliharibiwa na moto.

וְאֵין־	הַמֶּלֶךְ	בִּרְכַת	וְאֶל־	הָעַיִן	שַׁעַר	אֶל־	וָאֶעֱבֹר		14
na–hakukuwa–na	mfalme	bwawa–la	na–hadi	chemchemi	lango–la	hadi	na–nikaendelea		
H0369	H4428	H1295	H0413		H8179	H0413			

תַּחְתָּי׃	לַעֲבֹר	לַבְּהֵמָה	מָקוֹם
chini–yangu	kupita	kwa–mnyama	nafasi
H8478		H0929	H4725

Kisha nikaenda kwenye lango na Chemchemi ya Mfalme. Nafasi ilikuwa nyembamba sana kwa mnyama niliyekuwa nimempanda kupita.

15

וָאָשׁוּב	בַּחוֹמָה	שִׁבֶּר	וָאֶהִי	לַיְלָה	בַּנַּחַל	עֹלֶה	וָאֶהִי
na–nikarudi	ukuta	nikichunguza	na–nikawa	usiku	katika–bonde	nikipanda	na–nikawa
H7725	H2346		H1961	H3915		H5927	H1961

וָאָשׁוּב׃	הַגָּיְא	בְּשַׁעַר	וָאָבֹוא
na–nikarudi	bonde	kwa–lango–la	na–nikaingia
H7725	H1516	H8179	H0935

Kwa hiyo nilikwenda usiku huo kando ya bonde na kuchunguza ukuta, nikarudi nyuma na kuingia kwa lango la bondeni, na hivyo nikarudi.

16

עֹשֶׂה	אֲנִי	וּמָה	הָלַכְתִּי	אֲנָה	יָדְעוּ	לֹא	וְהַסְּגָנִים
nilikuwa–nikifanya	mimi	na–nini	nilienda	wapi	jua	hawaku	na–maofisa
	H0589	H4100	H1980	H0575	H3045	H3808	H5461

וּלְיֶתֶר	וְלַסְּגָנִים	וְלַחֹרִים	וְלַכֹּהֲנִים	וְלַיְּהוּדִים
na–kwa–wengine	na–kwa–maofisa	na–kwa–wakuu	na–kwa–makuhani	na–kwa–Wayahudi
	H5461	H2715	H3548	H3064

הִגָּדְתִּי׃	לֹא	כֵּן	עַד־	הַמְלָאכָה	עֹשֶׂה
nimewaambia	sikuwa	wakati–huo	hadi	kazi	wanaofanya
H5046	H3808		H5704	H4399	

Watawala hawakujua nilipokwenda au kile nilichofanya, na sikuwaambia Wayahudi, wala makuhani, wala wakuu, wala watawala, wala wengine waliofanya kazi hiyo.

17

אֲשֶׁר	בָּהּ	אֲנַחְנוּ	אֲשֶׁר	הָרָעָה	רֹאִים	אֹתָם	אֲלֵהֶם	וָאוֹמַר
kwamba	tuko–ndani–yake	sisi	ambayo	taabu	mnaona	ninyi	wao	na–nikawaambia
		H0587			H7200		H0413	H0559

וְנִבְנֶה	לְכוּ	בָּאֵשׁ	נִצְּתוּ	וּשְׁעָרֶיהָ	חֲרֵבָה	יְרוּשָׁלַ͏ִם
na–tuujenge	njooni	kwa–moto	yameteketezwa	na–malango–yake	imeharibika	Yerusalemu
H1129	H3212	H0784	H3341	H8179		H3389

חֶרְפָּה׃	עוֹד	נִהְיֶה	וְלֹא־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	חוֹמַת	אֶת־
aibu	tena	kuwa	na–tusi	Yerusalemu	ukuta–wa	–
H2781	H5750	H1961	H3808	H3389	H2346	H0853

Nikawaambia, “Unaona shida tuliyo nayo, jinsi Yerusalemu iko katika magofu na milango yake imeharibiwa kwa moto. Njoni, tujenge upya ukuta wa Yerusalemu, ili tusiwe na aibu tena.”

18

טוֹבָה	הִיא	אֲשֶׁר־	אֱלֹהַי	יַד	אֶת־	לָהֶם	וָאַגִּיד
mwema	ulikuwa	ambao	Mungu–wangu	mkono–wa	–	wao	na–nikawaambia
	H1931		H0430	H3027	H0853		H5046

נָקוּם	וַיֹּאמְרוּ	לִי	אָמַר־	אֲשֶׁר	הַמֶּלֶךְ	דִּבְרֵי	וְאַף־	עָלַי
tuondoke	na–wakasema	mimi	aliyaniambia	ambayo	mfalme	maneno–ya	na–pia	juu–yangu
	H0559		H0559		H4428	H1697	H0637	

פ	לַטּוֹבָה׃	יְדֵיהֶם	וַיְחַזְּקוּ	וּבָנִינוּ
P	kwa–mema	mikono–yao	na–wakatia–nguvu	na–tuujenge
		H3027	H2388	H1129

Niliwaambia kuwa mkono mzuri wa Mungu wangu ulikuwa juu yangu na pia kuhusu maneno ya mfalme ambayo aliniambia. Wakasema, “Hebu tuondoke na kujenga.” Kwa hiyo wakaimarisha mikono yao kwa ajili ya kazi nzuri.

הָעַרְבִּי	וְגֶשֶׁם	הָעַמּוֹנִי	הָעֶבֶד	וְטוֹבִיָּה	הַחֹרֹנִי	סַנְבַלַּט	וַיִּשְׁמַע	19
Mwarabu	na–Geshemu	Mwamoni	mtumwa	na–Tobia	Mhoroni	Sanbalati	na–aliposikia	
	H1654	H5984	H5650	H2900	H2772	H5571	H8085	

אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַדָּבָר	מָה־	וַיֹּאמְרוּ	עָלֵינוּ	וַיִּבְזוּ	לָנוּ	וַיַּלְעִגוּ
ambalo	hili	jambo	nini	na–wakasema	sisi	na–wakatudharau	sisi	na–wakatucheka
	H2088	H1697	H4100	H0559		H0959		H3932

מֹרְדִים׃	אַתֶּם	הַמֶּלֶךְ	עַל	עֹשִׂים	אַתֶּם
mnaasi	ninyi	mfalme	je–dhidi–ya	mnafanya	ninyi
H4775		H4428			

Lakini Sanbalati Mhoroni, na Tobia mtumishi wake Mwamoni, na Geshemu, Mwarabu, waliposikia habari hiyo, wakatucheka na kututukana; wakasema, “Unafanya nini? Je, unamgombana na mfalme?”

יַצְלִיחַ	הוּא	הַשָּׁמַיִם	אֱלֹהֵי	לָהֶם	וָאוֹמַר	דָּבָר	אוֹתָם	וָאָשִׁיב	20
atatufanikisha	yeye	mbinguni	Mungu–wa	kwao	na–nikasema	neno	wao	na–nikawajibu	
	H1931	H8064	H0430		H0559	H1697	H0853	H7725	

וּצְדָקָה	חֵלֶק	אֵין־	וְלָכֶם	וּבָנִינוּ	נָקוּם	עֲבָדָיו	וַאֲנַחְנוּ	לָנוּ
wala–haki	sehemu	hamna	na–kwenu	na–kujenga	tutaondoka	watumishi–wake	na–sisi	sisi
H6666		H0369		H1129		H5650	H0587	

בִּירוּשָׁלָם׃	וְזִכָּרוֹן
katika–Yerusalemu	wala–kumbukumbu
H3389	H2146

Ndipo nikawajibu, “Mungu wa mbinguni atatupa ufanisi. Sisi ni watumishi wake na tutaondoka na kujenga. Lakini huna sehemu, hakuna haki, na hakuna dai la kihistoria huko Yerusalemu.”

Chapter 3

אֶת־	וַיִּבְנוּ	הַכֹּהֲנִים	וְאֶחָיו	הַגָּדוֹל	הַכֹּהֵן	אֶלְיָשִׁיב	וַיָּקָם	1
–	na–wakajenga	makuhani	na–ndugu–zake	mkuu	kuhani	Eliashibu	na–akasimama	
H0853	H1129	H3548	H0251		H3548	H0475		

מִגְדָּל	וְעַד־	דִּלְתָּיו	וַיַּעֲמִידוּ	קְדִשּׁוּהוּ	הֵמָּה	הַצֹּאן	שָׁעַר	
mnara–wa	na–hadi	milango–yake	na–wakaweka	waliliweka–wakfu	wao	kondoo	lango–la	
H4026	H5704		H5975	H6942	H1992	H6629	H8179	

ס	חֲנַנְאֵל׃	מִגְדָּל	עַד	קְדִשּׁוּהוּ	הַמֵּאָה	
S	Hananeli	mnara–wa	hadi	waliuweka–wakfu	Mea	
	H2606	H4026	H5704	H6942	H3968	

Kisha Eliashibu, kuhani mkuu, akasimama pamoja na ndugu zake makuhani, wakajenga lango la kondoo. Walitakasa na kuweka milango yake. Waliweka wakfu hadi mnara wa Hamea na hadi mnara wa Hananeli.

יָדוֹ	וְעַל־	ס	יְרִחוֹ	אַנְשֵׁי	בָּנוּ	יָדוֹ	וְעַל־	2
mkono–wake	na–karibu–na	S	Yeriko	watu–wa	walijenga	mkono–wake	na–karibu–na	
H3027			H3405	H0376	H1129	H3027		

ס	אִמְרִי׃	בֶּן־	זַכּוּר	בָּנָה
S	Imri	mwana–wa	Zakuri	alijenga
	H0566		H2139	H1129

Baada yao watu wa Yeriko walijenga, na baada yao Zakuri mwana wa Imri alijenga.

וְאֵת֙ שַׁעַר֙ הַדָּגִ֔ים בָּנ֥וּ בְנֵי־הַסְּנָאָ֖ה הֵ֣מָּה קֹֽרֹתָ֑יו וַיַּעֲמִ֣ידוּ֔ קָרֻתָ֖יו וּבְרִיחָֽיו׃ ס

3

וְאֵת֙	שַׁעַר֙	הַדָּגִ֔ים	בָּנ֥וּ	בְנֵי־	הַסְּנָאָ֖ה	הֵ֣מָּה	קֹֽרֹתָ֑יו	וַיַּעֲמִ֣ידוּ֔
na–	lango–la	samaki	walijenga	wana–wa	Hasena	wao	walilitia–boriti	na–wakaweka
H0853	H8179	H1709	H1129		H5570	H1992		H5975

ס	וּבְרִיחָֽיו׃	מַנְעוּלָ֔יו	מִלַּתָּֽיו
S	na–makomeo–yake	makomeo–yake	milango–yake
	H1280	H4514	

Wana wa Senaa wakajenga lango la samaki. Wanaweka mihimili yake na kuweka milango yake na vyuma vyake na makomeo yake.

וְעַל־יָדָ֗ם חִזְקִיָּה֙ בֶּן־אוּרִיָּ֔ה בֶּן־מְרֵמ֖וֹת הַקּֽוֹץ׃

4

וְעַל־	יָדָ֗ם	חִזְקִיָּה֙	בֶּן־	אוּרִיָּ֔ה	בֶּן־	מְרֵמ֖וֹת	הַקּֽוֹץ׃	
na–karibu–na	mkono–wao	alikarabati	mwana–wa	Uria	mwana–wa	Meremothi	Hakosi	mwana–wa
	H3027	H2388				H4822	H6976	

וְעַל־	יָדָ֗ם	חִזְקִיָּה֙	בֶּן־	מְשֻׁלָּ֔ם	בֶּן־	בֶּרֶכְיָ֖ה	בֶּן־	
na–karibu–na	mkono–wao	alikarabati	mwana–wa	Meshulamu	mwana–wa	Berekia	mwana–wa	
	H3027	H2388		H4918		H1296		

ס	מְשֵׁיזַבְאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	זַדּ֔וֹק	בֶּן־	בַּעֲנָ֖א׃	ס		
S	Meshezabeli		Sadoki	mwana–wa	Baana			
	H4898		H6659		H1195			

וְעַל־	יָדָ֗ם	חִזְקִיָּה֙	בֶּן־	אֲחִיר֔וּד	בֶּן־	שַׁלּ֖וּם	הַקּֽוֹץ׃	
na–karibu–na	mkono–wao	alikarabati	mwana–wa	Ahirudi	mwana–wa	Shalumu	Hakosi	mwana–wa
	H3027	H2388				H7967	H6976	

וְעַל־	יָדָ֗ם	חִזְקִיָּה֙	בֶּן־	מְשֻׁלָּ֔ם	בֶּן־	בֶּרֶכְיָ֖ה	בֶּן־	
na–karibu–na	mkono–wao	alikarabati	mwana–wa	Meshulamu	mwana–wa	Berekia	mwana–wa	
	H3027	H2388		H4918		H1296		

ס	מְשֵׁיזַבְאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	צָד֔וֹק	בֶּן־	בַּעֲנָ֖א׃	ס		
S	Meshezabeli		Sadoki	mwana–wa	Baana			
	H4898		H6659		H1195			

Meremoth aliandaa sehemu inayofuata. Yeye ni mwana wa Uria mwana wa Hakosi. Na baada yao Meshulamu akatengeneza. Yeye ni mwana wa Berekia mwana wa Meshezabeli. Karibu nao Sadoki akatengeneza. Yeye ni mwana wa Baana.

וְעַל־יָדָ֗ם חִזְקִיָּה֙ בֶּן־הַלּ֔וֹחֵשׁ וְאַדִּירֵיהֶ֖ם לֹא־הֵבִ֑יאוּ צַוָּארָ֔ם בְּמַעֲשֵׂ֖ה אֲדֹנֵיהֶֽם׃ ס

5

וְעַל־	יָדָ֗ם	חִזְקִיָּה֙	בֶּן־	הַלּ֔וֹחֵשׁ	וְאַדִּירֵיהֶ֖ם	לֹא־	הֵבִ֑יאוּ	
na–karibu–na	mkono–wao	walikarabati			lakini–wakuu–wao	hawaku	weka	
	H3027	H2388			H0117	H3808	H0935	

צַוָּארָ֔ם	בְּמַעֲשֵׂ֖ה	אֲדֹנֵיהֶֽם׃	ס					
shingo–zao	katika–kazi–ya	bwana–wao	S					
	H5656	H0113						

Baada yao Watekoi wakatengeneza, lakini viongozi wao walikataa kufanya kazi iliyoagizwa na wakuu wao.

בֶּן־ פַּסֵּ֔חַ וּמְשֻׁלָּ֖ם יְהוֹעָדָ֑ע בֶּן־ בְּסוֹדְיָ֔ה הַיְשָׁנָ֖ה שַׁעַר֙ וְאֵת֙ מִלַּתָּ֣יו וּמַנְעֻלָּ֔יו וּמַסְגֵּרֹתָ֖יו וּבְרִיחָֽיו׃ ס

6

בֶּן־	וּמְשֻׁלָּם֙	פַּסֵּ֔חַ	בֶּן־	יְהוֹעָדָ֑ע	הֶחֱזִ֣יקוּ	הַיְשָׁנָ֖ה	שַׁעַר֙	וְאֵת֙				
mwana–wa	na–Meshulamu	Pasea	mwana–wa	Yoyada	walikarabati	Kale	lango–la	na–				
	H4918	H6454		H3111	H2388	H3465	H8179	H0853				

וּמַנְעֻלָּ֔יו	מַסְגֵּרֹתָ֖יו	מִלַּתָּ֣יו	וַיַּעֲמִ֣ידוּ֔	קָרֻתָ֖יו	הֵ֣מָּה	בְּסוֹדְיָ֔ה		
na–makomeo–yake	milango–yake	na–wakaweka	walilitia–boriti		wao	Besodeya		
H4514		H5975			H1992	H1152		

ס	וּבְרִיחָֽיו׃		
S	na–makomeo–yake		
	H1280		

Yoyada mwana wa Pasea, na Meshulamu mwana wa Besodeya, walitengeneza lango la Kale. Wanaweka mihimili, na kuweka milango yake na vyuma vyake na makomeo yake.

וְעַל־יָדָ֗ם חִזְקִיָּה֙ בֶּן־מְלַטְיָ֣ה הַגִּבְעֹנִ֔י וְיָדוֹן֙ הַמֵּרֹנֹתִ֔י אַנְשֵׁ֖י מִצְפָּ֑ה לְכִסֵּ֣א עֵבֶר֙ פַּחַ֣ת נָהָ֔ר׃ ס

7

וְעַל־	יָדָ֗ם	חִזְקִיָּה֙	בֶּן־	מְלַטְיָ֣ה	הַגִּבְעֹנִ֔י	וְיָדוֹן֙	הַמֵּרֹנֹתִ֔י	אַנְשֵׁ֖י
na–karibu–na	mkono–wao	alikarabati		Melatia	Mgibeoni	na–Yadoni	Mmeronathi	watu–wa
	H3027	H2388		H4424	H1393	H3036	H4824	H0376

וְהַמִּצְפָּ֔ה	לְכִסֵּ֣א	פַּחַ֣ת	עֵבֶר֙	הַנָּהָ֔ר׃	ס			
na–Mispa	hadi–kiti–cha	gavana–wa	ng'ambo–ya	mto	S			
H4709	H3678	H6346	H5676	H5104				

גִּבְעוֹן	וְהַמִּצְפָּ֔ה	לְכִסֵּ֣א	
Gibeoni	na–Mispa	hadi–kiti–cha	
H1391	H4709	H3678	

Nao, Melatia Mgibeoni, na Yadoni Meronothi, watu wa Gibeoni na Mispa, walifanyia matengenezo juu ya sehemu ambapo mkuu wa mkoa wa ng'ambo ya Mto aliishi.

ס	צֹורְפִֽים	חַרְהַיָּה֙	בֶּן־	עֻזִּיאֵ֔ל	הֶחָזִ֖יק	יָדֹ֑ו	עַל־	8
S	msonara	Harhaya	mwana-wa	Uzieli	alikarabati	mkono-wake	karibu-na	
	H6884	H2736		H5816	H2388	H3027		

הָרַקָּחִ֔ים	בֶּן־	חֲנַנְיָ֖ה	הֶחָזִ֑יק	יָדֹ֔ו	וְעַל־	
wachanganyaji-wa-manukato	mwana-wa	Hanania	alikarabati	mkono-wake	na-karibu-na	
H7546			H2388	H3027		

ס	הָרְחָבָֽה׃	הַחוֹמָ֖ה	עַד	יְרוּשָׁלִָ֑ם	וַיַּעַזְבוּ֙
S	mpana	ukuta	hadi	Yerusalemu	na-waliiacha
	H7342	H2346	H5704	H3389	

Na baada yake Uzieli mwana wa Harhaya, mmoja wa wafua dhahabu, akatengeneza; na baada yake Hanania, mtengenezaji wa manukato. Wakajenga tena Yerusalemu mpaka Ukuta mpana.

חֲצִ֣י	שַׁ֔ר	חֻ֖ור	בֶּן־	רְפָיָ֑ה	הֶחָזִ֕יק	יָדָ֖ם	וְעַל־	9
nusu-ya	mkuu-wa	Huri	mwana-wa	Refaya	alikarabati	mkono-wao	na-karibu-na	
H2677	H8269	H2354		H7509	H2388	H3027		

ס	יְרוּשָׁלִָ֔ם׃	פֶּ֖לֶךְ	
S	Yerusalemu	wilaya-ya	
	H3389	H6418	

Na baada yao Refaya mwana wa Huri akajenga. Alikuwa mtawala wa nusu ya wilaya ya Yerusalemu.

וְנֶגֶד	חֲרוּמַף	בֶּן־	יְדָיָ֔ה	הֶחָזִ֖יק	יָדָ֑ם	וְעַל־		10
na-mbele-ya	Harumafu	mwana-wa	Yedaya	alikarabati	mkono-wao	na-karibu-na		
H5048	H2739		H3042	H2388	H3027			

חֲשַׁבְנְיָֽה׃	בֶּן־	חַטּ֣וּשׁ	הֶחָזִ֔יק	יָדֹ֖ו	וְעַל־	ס	בֵּיתֹֽו׃
Hashabneya	mwana-wa	Hatushi	alikarabati	mkono-wake	na-karibu-na	S	nyumba-yake
H2813		H2407	H2388	H3027			

Na baada yao Yedaya mwana wa Harumafu akajenga karibu na nyumba yake. Na baada yake Hatushi mwana wa Hashabneya akajenga.

פַּ֣חַת	בֶּן־	וְחַשּׁ֣וּב	חָרִ֔ם	בֶּן־	מַלְכִּיָּ֖ה	הֶחָזִ֑יק	שַׁלֻּ֣ים	11
Pahathi	mwana-wa	na-Hashubu	Harimu	mwana-wa	Malkia	alikarabati	cha-pili	kipimo
H6355		H2815	H2766		H4441	H2388	H8145	

ס	הַתַּנּוּרִֽים׃	מִגְדָּ֖ל	וְאֶת	מֹואָֽב׃	
S	tanuru	mnara-wa	na-	Moabu	
	H8574	H4026	H0853	H6355	

Malkiya mwana wa Harimu na Hashubu mwana wa Pahat Moabu, wajenga sehemu nyingine pamoja na mnara wa tanuu.

חֲצִ֣י	שַׁ֔ר	הַלֹּ֖הֵשׁ	בֶּן־	שַׁלֻּ֑ם	הֶחָזִ֕יק	יָדֹ֖ו	וְעַל־	12
nusu-ya	mkuu-wa	Haloheshi	mwana-wa	Shalumu	alikarabati	mkono-wake	na-karibu-na	
H2677	H8269	H3873		H7967	H2388	H3027		

ס	וּבְנֹותָֽיו׃	הִוא֙	יְרוּשָׁלִָ֔ם	פֶּ֖לֶךְ	
S	na-binti-zake	yeye	Yerusalemu	wilaya-ya	
	H1323	H1931	H3389	H6418	

Baada yao Shalumu mwana wa Haloheshi, mkuu wa nusu ya wilaya ya Yerusalemu, akajenga, pamoja na binti zake.

13 אֶת־ – H0853 שַׁעַר lango–la H8179 הַבַּיְתָה bonde H1516 הֶחֱזִיק alikarabati H2388 חָנוּן Hanuni H2586 וְיוֹשְׁבֵי na–wakazi–wa H3427 זָנוֹחַ Zanoa H2182 וּבְנוּהוּ walilijenga H1129

וַיַּעֲמִידוּ na–wakaweka H5975 דַּלְתֹתָיו milango–yake H4514 מַנְעֻלָיו makomeo–yake H4514 וּבְרִיחָיו na–makomeo–yake H1280 וְאֶלֶף na–dhiraa–elfu H0505 אַמָּה moja

בַּחוֹמָה katika–ukuta H2346 עַד hadi H5704 שַׁעַר lango–la H8179 הָאַשְׁפּוֹת׃ takataka H0830

Hanuni na wenyeji wa Zanoa walijenga lango la bondeni. Walijenga tena na kuweka milango yake, na vyuma vyake na makomeo yake. Walijenga dhiraa elfu hadi lango la jaa.

14 וְאֶת na– H0853 שַׁעַר lango–la H8179 הָאַשְׁפּוֹת takataka H0830 הֶחֱזִיק alikarabati H2388 מַלְכִּיָּה Malkia H4441 בֶּן־ mwana–wa רֵכָב Rekabu H7394 שַׂר mkuu–wa H8269 פֶּלֶךְ wilaya–ya H6418

בֵּית־הַכֶּרֶם Bethi–Hakkeremu H1021 הוּא yeye H1931 יִבְנֶנּוּ atailijenga H1129 וַיַּעֲמִידֵהוּ na–akaweka H5975 דַּלְתֹתָיו milango–yake H4514 מַנְעֻלָיו makomeo–yake H4514

וּבְרִיחָיו׃ na–makomeo–yake H1280 ס S

Malkiya, mwana wa Rekabu, mkuu wa wilaya ya Beth-Hakeremu, akajenga lango la jaa. Alijenga na kuweka milango yake, na vyuma vyake na makomeo yake.

15 וְאֶת na– H0853 שַׁעַר lango–la H8179 הָעַיִן chemchemi H2388 הֶחֱזִיק alikarabati H2388 שַׁלֻּן Shaluni H7968 בֶּן־ mwana–wa כָּל־חֹזֶה Koli–Hoze H3626 שַׂר mkuu–wa H8269 פֶּלֶךְ wilaya–ya H6418

הַמִּצְפָּה Mispa H4709 הוּא yeye H1931 יִבְנֶנּוּ atailijenga H1129 וִיטַלְּלֶנּוּ na–akaliiezeka H2926 [ויעמידו] [na–akaweka] H5975 (וַיַּעֲמִידֵ) (na–akaweka) H5975 דַּלְתֹתָיו milango–yake

לְגַן־ kuelekea–bustani–ya H1588 הַשֶּׁלַח Shela H1588 בְּרֵכַת bwawa–la H1295 חוֹמַת ukuta–wa H2346 וְאֶת na– H0853 וּבְרִיחָיו na–makomeo–yake H1280 מַנְעֻלָיו makomeo–yake H4514

ס S דָּוִיד׃ Daudi H1732 מֵעִיר kutoka–mji–wa הַיּוֹרְדוֹת zinazoshuka H3381 הַמַּעֲלוֹת ngazi וְעַד־ na–hadi H5704 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428

Shalumu mwana wa Kolhoze, mkuu wa wilaya ya Mispa, akajenga lango la Chemchemi. Alijenga, na kuweka kifuniko juu yake na kuweka milango yake na vyuma vyake na makomeo yake. Alijenga upya ukuta wa Pwani wa Silowamu kwa bustani ya mfalme, hadi ngazi ya kuongoza kutoka mji wa Daudi.

16 פֶּלֶךְ wilaya–ya H6418 חֲצִי nusu–ya H2677 שַׂר mkuu–wa H8269 עַזְבּוּק Azbuki H5802 בֶּן־ mwana–wa נְחֶמְיָה Nehemia H5166 הֶחֱזִיק alikarabati H2388 אַחֲרָיו baada–yake

וְעַד na–hadi H5704 הָעֲשׂוּיָה lililofanywa הַבְּרֵכָה bwawa H1295 וְעַד־ na–hadi H5704 דָּוִיד Daudi H1732 קִבְרֵי makaburi–ya H6913 גִּבֹּר mbele–ya H5048 עַד־ hadi H5704 בֵּית־צוּר Bethi–Suri H1049

בֵּית nyumba–ya הַגִּבֹּרִים׃ mashujaa H1368 ס S

Nehemia mwana wa Azbuki, mtawala wa nusu ya wilaya ya Beth-suri, akajenga mahali hapo, toka maburini ya Daudi, mpaka birika lililojengwa na watu, na nyumba ya watu wenye nguvu.

								17
יָדוֹ	עַל־	בָּנַי	בֶּן־	רְחוּם	הַלְוִיִּם	הֶחֱזִיקוּ	אַחֲרָיו	
mkono–wake	karibu–na	Bani	mwana–wa	Rehumu	Walawi	walikarabati	baada–yake	
H3027		H1137			H3881	H2388		

ס	לְפִלְכוֹ׃	קְעִילָה	פֶּלֶךְ	חֲצִי־	שַׂר־	חֲשַׁבְיָה	הֶחֱזִיק
S	kwa–wilaya–yake	Keila	wilaya–ya	nusu–ya	mkuu–wa	Hashabia	alikarabati
	H6418	H7084	H6418	H2677	H8269	H2811	H2388

Baada yake, Walawi walijenga, pamoja na Rehumi mwana wa Bani na baada yake, Hashabia, mtawala wa nusu ya wilaya ya Keila, kwa wilaya yake.

								18
חֲצִי	שַׂר	חֲנָדָד	בֶּן־	בַּוַּי	אֲחֵיהֶם	הֶחֱזִיקוּ	אַחֲרָיו	
nusu–ya	mkuu–wa	Henadadi	mwana–wa	Bawai	ndugu–zao	walikarabati	baada–yake	
H2677	H8269	H2582		H0942	H0251	H2388		

ס	קְעִילָה׃	פֶּלֶךְ	
S	Keila	wilaya–ya	
	H7084	H6418	

Baada yake watu wa nchi zao walijenga, ikiwa ni pamoja na Binui mwana wa Henadadi, mkuu wa nusu ya wilaya ya Keila.

									19
מִדָּה	הַמִּצְפָּה	שַׂר	יֵשׁוּעַ	בֶּן־	עֶזֶר	יָדוֹ	עַל־	וַיְחַזֵּק	
kipimo	Mispa	mkuu–wa	Yeshua	mwana–wa	Ezeri	mkono–wake	karibu–na	na–alikarabati	
	H4709	H8269	H3442		H5829	H3027		H2388	

ס	הַמִּקְצָעַ׃	הַנָּשֶׁק	עֲלֻת	מִגָּדֶד	שֵׁנִית
S	pembe	ghala–la–silaha	kupanda–kwa	mbele–ya	cha–pili
	H4740	H5402	H5927	H5048	H8145

Baada yake alijenga Ezeri, mwana wa Yeshua, mtawala wa Mispa, alijenga sehemu nyingine kuelekea ghala ya silaha, kwenye kona ya ukuta.

									20
שֵׁנִית	מִדָּה	(זַכַּי)	[זבי]	בֶּן־	בָּרוּךְ	הֶחֱזִיק	הֶחָרָה	אַחֲרָיו	
cha–pili	kipimo	(Zakai)	[Zabai]	mwana–wa	Baruku	alikarabati	kwa–bidii	baada–yake	
H8145		H2140	H2079		H1263	H2388	H2734		

ס	הַגָּדוֹל׃	הַכֹּהֵן	אֶלְיָשִׁיב	בֵּית	פֶּתַח	עַד־	הַמִּקְצוֹעַ	מִן־
S	mkuu	kuhani	Eliashibu	nyumba–ya	mlango–wa	hadi	pembe	kutoka
		H3548	H0475		H6607	H5704	H4740	

Baada yake Baruki, mwana wa Zakai, akajenga kwa hiari sehemu nyingine, toka kona ya ukuta mpaka mlango wa nyumba ya Eliashibu, kuhani mkuu.

									21
שֵׁנִית	מִדָּה	הַקּוֹץ	בֶּן־	אוּרִיָּה	בֶּן־	מְרֵמוֹת	הֶחֱזִיק	אַחֲרָיו	
cha–pili	kipimo	Hakosi	mwana–wa	Uria	mwana–wa	Meremothi	alikarabati	baada–yake	
H8145		H6976				H4822	H2388		

ס	אֶלְיָשִׁיב׃	בֵּית	תַּכְלִית	וְעַד־	אֶלְיָשִׁיב	בֵּית	מִפֶּתַח
S	Eliashibu	nyumba–ya	mwisho–wa	na–hadi	Eliashibu	nyumba–ya	kutoka–mlango–wa
	H0475		H8503	H5704	H0475		H6607

Baada yake Meremothi, mwana wa Uria, mwana wa Hakosi, akajenga sehemu nyingine, toka mlango wa nyumba ya Eliashibu mpaka mwisho wa nyumba ya Eliashibu.

					22
הַכִּכָּר׃	אַנְשֵׁי	הַכֹּהֲנִים	הֶחֱזִיקוּ	וְאַחֲרָיו	
eneo–la–Yordani	watu–wa	makuhani	walikarabati	na–baada–yake	
H3603	H0376	H3548	H2388		

Kisha baada yake makuhani, watu wa eneo hilo karibu na Yerusalemu, walijenga.

אַחֲרָיו	ס	בִּיתָם	נֶגֶד	וְחַשּׁוּב	בִּנְיָמִן	הֶחָזִיק	אַחֲרָיו	23
baada–yake	S	nyumba–yao	mbele–ya	na–Hashubu	Benyamini	alikarabati	baada–yake	
			H5048	H2815	H1144	H2388		

ס	בֵּיתוֹ׃	אֶצֶל	עֲנַנְיָה	בֶּן־	מַעֲשֵׂיָה	בֶּן־	עֲזַרְיָה	הֶחָזִיק
S	nyumba–yake	karibu–na	Anania	mwana–wa	Maaseya	mwana–wa	Azaria	alikarabati
		H0681	H6055		H4641		H5838	H2388

Baada yao Benyamini na Hashubu walijenga kuielekea nyumba yao. Baada yao Azaria mwana wa Maaseya, mwana wa Anania, alijenga karibu na nyumba yake.

מִבֵּית	שֵׁנִית	מִדַּה	חֵנָדָד	בֶּן־	בִּנּוּי	הֶחָזִיק	אַחֲרָיו	24
kutoka–nyumba–ya	cha–pili	kipimo	Henadadi	mwana–wa	Binui	alikarabati	baada–yake	
	H8145		H2582		H1131	H2388		

הַפִּנָּה׃	וְעַד־	הַמִּקְצוֹעַ	עַד־	עֲזַרְיָה
kona	na–hadi	pembe	hadi	Azaria
H6438	H5704	H4740	H5704	H5838

Baada yake Binui mwana wa Henadadi akajenga sehemu nyingine, kutoka nyumba ya Azaria hadi kona ya ukuta.

מִבֵּית	הַיּוֹצֵא	וְהַמִּגְדָּל	הַמִּקְצוֹעַ	מִנֶּגֶד	אוּזַי	בֶּן־	פָּלָל	25
kutoka–nyumba–ya	unaotoka	na–mnara	pembe	mbele–ya	Uzai	mwana–wa	Palali	
	H3318	H4026	H4740	H5048	H0186		H6420	

ס	פַּרְעֹשׁ׃	בֶּן־	פְּדָיָה	אַחֲרָיו	הַמַּטָּרָה	לַחֲצַר	אֲשֶׁר	הֶעְיוֹן	הַמֶּלֶךְ
S	Paroshi	mwana–wa	Pedaya	baada–yake	walinzi	wa–ua–wa	ambao	ya–juu	mfalme
	H6551		H6305		H4307				H4428

Palali, mwana wa Uzai, akajenga juu ya kona ya ukuta na mnara unaoenea juu kutoka nyumba ya juu ya mfalme katika uwanda wa walinzi. Baada yake Pedaya mwana wa Paroshi akajenga.

לַמְּזָרָח	הַמַּיִם	שָׁעַר	נֶגֶד	עַד	בָּעֹפֶל	יֹשְׁבִים	הָיוּ	וְהַנְּתִינִים	26
mashariki	maji	lango–la	mbele–ya	hadi	Ofeli	wakiishi	walikuwa	na–Wanethinimu	
H4217	H4325	H8179	H5048	H5704	H6077	H3427	H1961	H5411	

ס	הַיּוֹצֵא׃	וְהַמִּגְדָּל	
S	unaotoka	na–mnara	
	H3318	H4026	

Sasa watumishi wa hekalu waliokaa Ofeli walijenga mpaka upande wa Hifadhi ya Maji upande wa mashariki wa mnara unaojitokeza.

הַיּוֹצֵא	הַגָּדוֹל	הַמִּגְדָּל	מִנֶּגֶד	שֵׁנִית	מִדַּה	הַתְּקֹעִים	הֶחָזִיקוּ	אַחֲרָיו	27
unaotoka	mkubwa	mnara	mbele–ya	cha–pili	kipimo	Watekoa	walikarabati	baada–yake	
H3318		H4026	H5048	H8145		H8621	H2388		

הָעֹפֶל׃	חוֹמַת	וְעַד	
Ofeli	ukuta–wa	na–hadi	
H6077	H2346	H5704	

Baada yake, Watekoi walijenga sehemu nyingine, kuelekea mnara mkubwa ulio nje, mpaka ukuta wa Ofeli.

ס	בֵּיתוֹ׃	לְנֶגֶד	אִישׁ	הַכֹּהֲנִים	הֶחָזִיקוּ	הַסּוּסִים	שַׁעַר	וּמֵעַל	28
S	nyumba–yake	mbele–ya	kila–mtu	makuhani	walikarabati	farasi	lango–la	juu–ya	
		H5048	H0376	H3548	H2388		H8179		

Makuhani wakajenga juu ya lango la farasi, kila mmoja kuelekea nyumba yake.

29

ס	בֵּיתוֹ	נֶגֶד	אִמֵּר	בֶּן־	צָדוֹק	הַכֹּהֵן	אַחֲרָיו	
S	nyumba–yake	mbele–ya	Imeri	mwana–wa	Sadoki	alikarabati	baada–yake	
		H5048	H0564		H6659	H2388		

ס	:הַמִּזְרָח	שָׁעַר	שֹׁמֵר	שְׁכַנְיָה	בֶּן־	שְׁמַעְיָה	הַכֹּהֵן	וְאַחֲרָיו
S	mashariki	lango–la	mlinzi–wa	Shekania	mwana–wa	Shemaya	alikarabati	na–baada–yake
	H4217	H8179	H8104	H7935		H8098	H2388	

Baada yao Sadoki, mwana wa Imeri, alijenga sehemu hiyo kuelekea nyumba yake. Na baada yake Shemaya mwana wa Shekania, mlinzi wa lango la mashariki, akajenga.

30

בֶּן־	וְחָנָוּן	שֶׁלֶמְיָה	בֶּן־	חֲנַנְיָה	הַכֹּהֵן	)אַחֲרָיו(	]אחרין[
mwana–wa	na–Hanuni	Shelemia	mwana–wa	Hanania	alikarabati	(baada–yake)	[baada–yake]
	H2586	H8018			H2388		

בֶּרֶכְיָה	בֶּן־	מְשֻׁלָּם	הַכֹּהֵן	אַחֲרָיו	ס	שֵׁנִי	מִדָּה	הַשִּׁשִּׁי	צָלָף
Berekia	mwana–wa	Meshulamu	alikarabati	baada–yake	S	cha–pili	kipimo	wa–sita	Salafu
H1296		H4918	H2388			H8145		H8345	H6764

ס	:נִשְׁכָּתוֹ	נֶגֶד
S	chumba–chake	mbele–ya
	H5393	H5048

Baada yake Hanania, mwana wa Shelemia, na Hanuni, mwana wa sita wa Salafu, wakajenga sehemu nyingine. Meshulamu mwana wa Berekia akajenga kuelekea kwenye vyumba vyake.

31

בֵּית	עַד־	הַצֹּרְפִי	בֶּן־	מַלְכִּיָּה	הַכֹּהֵן	)אַחֲרָיו(	]אחרין[
nyumba–ya	hadi	msonara	mwana–wa	Malkia	alikarabati	(baada–yake)	[baada–yake]
	H5704	H6885		H4441	H2388		

עֲלִיַּת	וְעַד	הַמִּפְקָד	שָׁעַר	נֶגֶד	וְהָרֹכְלִים	הַנְּתִינִים	
chumba–cha–juu–cha	na–hadi	ukaguzi	lango–la	mbele–ya	na–wafanyabiashara	Wanethinimu	
H5944	H5704	H4663	H8179	H5048	H7402	H5411	

:הַפִּנָּה
kona
H6438

Baada yake Malkiya, mmoja wa wafua dhahabu, akajenga mpaka nyumba ya watumishi wa hekalu na wafanyabiashara waliokuwa wakielekea lango la gereza na mpaka chumba cha juu cha pembeni.

32

הַצֹּרְפִים	הֶחֱזִיקוּ	הַצֹּאן	לְשַׁעַר	הַפִּנָּה	עֲלִיַּת	וּבֵין
masonara	walikarabati	kondoo	na–lango–la	kona	chumba–cha–juu–cha	na–kati–ya
H6884	H2388	H6629	H8179	H6438	H5944	H0996

פ	:וְהָרֹכְלִים
P	na–wafanyabiashara
	H7402

Wafanyabiashara wa dhahabu na wafanyabiashara walijenga kati ya chumba cha juu cha kona na Lango la Kondoo.

Chapter 4

הַחוֹמָה	אֶת־	בּוֹנִים	אֲנַחְנוּ	כִּי־	סַנְבַלַּט	שָׁמַע	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי	1
ukuta	–	tunajenga	sisi	kwamba	Sanbalati	aliposikia	wakati	na-ikawa	
H2346	H0853	H1129	H0587		H5571	H8085		H1961	

הַיְהוּדִים׃	עַל־	וַיִּלְעֲג	הַרְבֵּה	וַיִּכְעַס	לוֹ	וַיַּחַר
Wayahudi	–	na-akawacheka	sana	na-akakasirika	kwake	na-alikasirika
H3064		H3932		H3707		H2734

Sanbalati alipoposikia tulikuwa tukijenga ukuta, akaghadhabika ndani yake, naye akakasirika sana, akawacheka Wayahudi.

הַיְהוּדִים	מָה	וַיֹּאמֶר	שֹׁמְרוֹן	וְחֵיל	אֶחָיו	לִפְנֵי	וַיֹּאמֶר	2
Wayahudi	nini	na-akasema	Samaria	na-jeshi-la	ndugu-zake	mbele-ya	na-akasema	
H3064	H4100	H0559	H8111	H2426	H0251	H6440	H0559	

בַּיּוֹם	הֲיְכַלְּלוּ	הֲיְזַבְּחוּ	לָהֶם	הֲיַעְזְבוּ	עֹשִׂים	הָאֲבָנִים	
siku-moja	je-watamaliza	je-watatoa-dhabihu	wao	je-wataachiwa	wanafanya	dhaifu	
H3117	H3615	H2076	H1992			H0537	

שְׂרוּפוֹת׃	וְהֵמָּה	הֶעָפָר	מֵעֲרֵמוֹת	הָאֲבָנִים	אֶת־	הַיְחַיּוּ	
yamechomwa	nayo	vumbi	kutoka-marundo-ya	mawe	–	je-watazifufua	
H8313	H1992	H6083	H6194	H0068	H0853	H2421	

Mbele ya ndugu zake na jeshi la Samaria, akasema, “Wayahudi dhaifu hawa wanafanya nini? Je, watajifanyia mji wenyewe? Je, watatoa dhabihu? Je, wataimaliza kazi siku moja? Je! Watawaletea mawe kutoka kwenye kifusi baada ya kuchomwa moto?

אִם־	בּוֹנִים	הֵם	אֲשֶׁר־	גַּם	וַיֹּאמֶר	אֶצְלוֹ	הָעַמֹּנִי	וְטוֹבִיָּה	3
kama	wanajenga	wao	kile-ambacho	hata	na-akasema	karibu-naye	Mwamoni	na-Tobia	
	H1129	H1992		H1571	H0559	H0681	H5984	H2900	

פ	אֲבָנֵיהֶם׃	חוֹמַת	וּפָרַץ	שׁוּעָל	יַעֲלֶה
P	mawe-yao	ukuta-wa	atabomoa	mbweha	akipanda
	H0068	H2346	H6555	H7776	H5927

Tobia Mwamoni alikuwa pamoja naye, naye akasema, 'Ikiwa tu mbweha angepanda juu ya hichi wanachokijenga, angeubomoa ukuta huo wa mawe.”

אֵל־	חֵרְפָתָם	וְהָשֵׁב	בּוּזָּה	הָיֵינוּ	כִּי־	אֱלֹהֵינוּ	שְׁמַע	4
juu-ya	shutuma-yao	na-urudishe	dharau	tumekuwa	kwa-kuwa	Mungu-wetu	sikia	
H0413	H2781	H7725	H0939	H1961		H0430	H8085	

שִׁבְיָה׃	בְּאֶרֶץ	לְבִזָּה	וּתְנֵם	רֹאשָׁם	
utumwa	katika-nchi-ya	kuwa-nyara	na-uwatoe	vichwa-vyao	
H7633	H0776	H0961	H5414		

Tusikilize, Mungu wetu, kwa maana sisi tunatukanwa. Rudisha malalamiko yao juu ya vichwa vyao wenyewe na kuwapa wapate kutekwa katika nchi ambapo wao ni wafungwa.

כִּי	תִמְחֶה	אַל־	מִלְפָנֶיךָ	וְחַטָּאתָם	עֻוָּם	עַל־	תְּכַסֵּ	וְאַל־	5
kwa-sababu	fute	isi	mbele-yako	na-dhambi-yao	uovu-wao	juu-ya	funika	na-usi	
		H0408	H6440		H5771		H3680	H0408	

הַבּוֹנִים׃	לְנֶגֶד	הִכְעִיסוּ
wajenzi	mbele-ya	wamekuchokoza
H1129	H5048	H3707

Usiufunike uovu wao, wala usiondoe dhambi zao mbele yako; kwa sababu wamewachukiza wanaojenga.

6

וַיְהִי
na–walikuwa–na
H1961

חֶצְיָהּ
nusu–yake
H2677

עַד־
hadi
H5704

הַחוֹמָה
ukuta
H2346

כָּל־
wote
H3605

וַתִּקָּשֵׁר
na–ukaungana
H7194

הַחוֹמָה
ukuta
H2346

אֶת־
–
H0853

וַנִּבְנֶהָ
na–tukajenga
H1129

פ
P

:לַעֲשׂוֹת
kufanya–kazi

לָעָם
watu

לֵב
moyo

Kwa hiyo tulijenga ukuta na ukuta wote uliunganishwa kwa nusu ya urefu wake, kwa kuwa watu walikuwa na hamu ya kufanya kazi

7

וְהָאַשְׁדּוֹדִים
na–Waashdodi
H0796

וְהָעַמֹּנִים
na–Waamoni
H5984

וְהָעַרְבִים
na–Waarabu

וְטוֹבִיָּה
na–Tobia
H2900

סַנְבַלַּט
Sanbalati
H5571

שָׁמְעוּ
aliposikia
H8085

כַּאֲשֶׁר
wakati

וַיְהִי
na–ikawa
H1961

הַפְּרָצִים
mianya
H6555

הֵחֵלּוּ
ilianza

כִּי־
kwamba

יְרוּשָׁלַ͏ִם
Yerusalemu
H3389

לְחֹמַת
kwa–kuta–za
H2346

אֲרוּכָה
uponyaji
H0724

עָלְתָה
ilikuwa–inapanda
H5927

כִּי־
kwamba

:מְאֹד
sana
H3966

לָהֶם
wao

וַיִּחַר
na–walikasirika
H2734

לְהִסָּתֵם
kuzibwa

Lakini Sanbalati, Tobia, Waarabu, Waamoni, na Waashdodi waliposikia kwamba kazi ya ukarabati wa kuta za Yerusalemu ilikuwa ikiendelea, na kwamba sehemu zilizovunjika katika ukuta zilikuwa zimefungwa, ghadhabu kubwa ikawaka ndani yao.

8

לָוּ
kwake

וְלַעֲשׂוֹת
na–kufanya

בִּירוּשָׁלָ͏ִם
dhidi–ya–Yerusalemu
H3389

לְהִלָּחֶם
kupigana

לָבוֹא
kuja
H0935

יַחְדָּו
pamoja

כֻּלָּם
wote
H3605

וַיִּקְשְׁרוּ
na–wakashirikiana
H7194

:תּוֹעָה
fujo
H8442

Wote walifanya shauri pamoja, na walikuja kupigana dhidi ya Yerusalemu na kusababisha machafuko ndani yake.

9

וָלָיְלָה
na–usiku
H3915

יוֹמָם
mchana
H3119

עֲלֵיהֶם
dhidi–yao

מִשְׁמָר
walinzi
H4929

וַנַּעֲמֵיד
na–tukaweka
H5975

אֱלֹהֵינוּ
Mungu–wetu
H0430

אֶל־
kwa
H0413

וַנִּתְפַּלֵּל
na–tukaomba
H6419

:מִפְּנֵיהֶם
kwa–sababu–yao
H6440

Lakini tuliomba kwa Mungu wetu na kuweka walinzi kama ulinzi dhidi yao mchana na usiku kwa sababu ya tishio lao.

10

לֹא
hatuwezi
H3808

וַאֲנַחְנוּ
na–sisi
H0587

הַרְבֵּה
ni–nyingi

וְהֶעָפָר
na–vumbi
H6083

הַסַּבָּל
mchukuzi
H5449

כֹּחַ
nguvu–ya

כָּשַׁל
imeshindwa
H3782

יְהוּדָה
Yuda
H3063

וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559

:בַּחוֹמָה
ukuta
H2346

לִבְנוֹת
kujenga
H1129

נוּכַל
kuweza
H3201

Kisha watu wa Yuda wakasema, “Nguvu ya wale wanaobeba mizigo inashindwa. Kuna kifusi kikubwa, na hatuwezi kujenga ukuta.”

11 וַיֹּאמְרוּ צָרֵינוּ אדוי־זתו na-wakasema
H0559 לֹא יֵדְעוּ jua H3045 וְלֹא יִרְאוּ ona H7200 עַד hadi H5704 אֲשֶׁר־ tutakapo אֲבוֹא kuja H0935 אֶל־ katika
H3808 H3808 H7200 H5704 H0935 H0413

הַמְלָאכָה׃ kazi H4399 וְהִשְׁבָּתִנוּ na-kuisimamisha H2026 וַהֲרַגְנֻם na-kuwaua H8432 תּוֹכָם kati-yao
אֶת־ – H0853

Na adui zetu wakasema,” Wala hawatajua au kuona mpaka tutakapokuja kati yao na kuwaua, na kuisimamisha kazi.”

12 וַיֹּאמְרוּ na-wakatuambia H0559 אֶצְלָם karibu-nao H0681 הַיּוֹשְׁבִים waliokuwa-wakiishi H3427 הַיְהוּדִים Wayahudi H3064 בָּאוּ kuja H0935 כַּאֲשֶׁר־ wakati-walipo
וַיְהִי na-ikawa H1961

עָלֵינוּ׃ kwetu מִתְּשׁוּבוּ mtarudi H7725 אֲשֶׁר־ ambapo H4725 הַמְּקֹמוֹת mahali H3605 מִכֹּל־ kutoka-kila H6471 פְּעָמִים mara H6235 עֶשֶׂר mara-kumi
לָנוּ sisi

Wakati huo Wayahudi waliokuwa wakiishi karibu nao walitoka pande zote na kuzungumza nasi mara kumi, wakituonya juu ya mipango waliyofanya dhidi yetu.

13 [בצחחיים] [maeneo-tupu] H6708 לַחוֹמָה ukuta H2346 מֵאַחֲרֵי nyuma-ya H4725 לַמָּקוֹם katika-mahali H8482 מִתַּחְתִּיּוֹת katika-sehemu-za-chini
וָאַעֲמִיד na-nikawaweka H5975

רָמְחֵיהֶם mikuki-yao H7420 חַרְבֹתֵיהֶם panga-zao H2719 עִם־ pamoja-na לְמִשְׁפָּחוֹת kwa-jamaa H4940 הָעָם watu אֶת־ – H0853 וָאַעֲמִיד na-nikawaweka H5975 (בַּצְּחִיחִים) (maeneo-tupu) H6708

וְקַשְׁתֹתֵיהֶם׃ na-pinde-zao H7198

Kwa hiyo nikaweka watu katika sehemu za chini za ukuta katika sehemu zilizo wazi. Niliweka kila familia wenye upanga, mikuki, na upinde.

14 וָאֵרֶא na-nikaona H7200 וָאָקוּם na-nikasimama וָאֹמַר na-nikasema H0559 אֶל־ kwa H0413 הַחֹרִים wakuu H2715 וְאֶל־ na-kwa H0413 הַסְּגָנִים maofisa H5461 וְאֶל־ na-kwa H0413

וְהַנּוֹרָא׃ na-wa-kuogofya H3372 הַגָּדוֹל mkubwa אֲדֹנָי Bwana H0136 אֶת־ – H0853 מִפְּנֵיהֶם wao H6440 תִּירְאוּ waogope H3372 אַל־ msi H0408 הָעָם watu יֶתֶר wengine-wa

נְשֵׁיכֶם wake-zenu H0802 וּבְנֹתֵיכֶם na-binti-zenu H1323 בְּנֵיכֶם wana-wenu אֲחֵיכֶם ndugu-zenu H0251 עַל־ kwa-ajili-ya וְהִלָּחֲמוּ na-mpiganie זִכְרוּ mkumbukeni H2142

וּבָתֵּיכֶם׃ na-nyumba-zenu
פ P

Nikatazama, nikasimama, nikawaambia wakuu, na watawala, na watu wengine, “Msiogope. mkumbukeni Bwana, ambaye ni mkuu na wa kushangaza. Wapiganie ndugu zenu, wana zenu, binti zenu, wake zenu na nyumba zenu.

15 וַיְהִי כְּאֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי־נוֹדַע לָנוּ וַיָּפֵר הָאֱלֹהִים

wakati–walipo sikia adui–zetu kwamba imejulikana kwetu na–akazuia Mungu
H8085 H0341 H3045 H0430

עֲצָתָם מִפְּנֵי(ונשוב) (נָשָׁב כָּל־אֹתָנוּ אֶל־מְקוֹמָה אִישׁ אֶל־

mpango–wao [na–tukarudi] (na–tukarudi) sisi–sote kwa ukuta kila–mtu kwa
H6098 H7725 H7725 H3605 H0413 H2346 H0376 H0413

וַנָּשָׁב כֻּלָּנוּ אִישׁ אֶל־מְלַאכְתּוֹ׃

kazi–yake
H4399

Ilipokuwa wakati adui zetu waliposikia kwamba mipango yao ilikuwa inayojulikana kwetu, na Mungu alikuwa amebatilisha mipango yao, sote tulirudi ukutani, kila mmoja kwa kazi yake.

16 וַיְהִי מִן־הַיּוֹם הַהוּא חֲצִי נְעָרַי עֹשִׂים בַּמְּלָאכָה

na–ikawa tangu siku hiyo nusu–ya vijana–wangu walikuwa–wakifanya kazi
H1961 H3117 H1931 H2677 H5288 H6213 H4399

וְהַחֲזִיקִים וְהָרְמָחִים וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשִּׁרְיָנִים וְהַשָּׁרִים

walikuwa–wakishika na–mikuki na–pinde ngao na–nguo–za–chuma na–wakuu
H2388 H7420 H7198 H4043 H8269

אַחֲרֵי כָּל־בֵּית יְהוּדָה׃ וְחֹצְצָיִם

nyuma–ya wote–wa nyumba–ya Yuda na–nusu–yao
H3063 H3605 H1004 H2677

Kwa hiyo tangu wakati huo nusu ya watumishi wangu walifanya kazi tu juu ya kujenga ukuta, na nusu yao wakaishika mikuki, ngao, pinde, na kuvaa silaha, wakati viongozi walisimama nyuma ya watu wote wa Yuda.

17 הַבּוֹנִים בַּחוֹמָה וְהַנּוֹשְׂאִים בְּמִסְבֶּל עֹשִׂים בְּאַחַת יָדוֹ עֹשֶׂה

wajenzi katika–ukuta na–wabebaji–wa mizigo wakibeba kwa–mkono mmoja akifanya
H1129 H2346 H5375 H5447 H6006 H0259 H3027

וְאַחַת מַחֲזֶקֶת בַּשֶּׁלַח׃ הַבּוֹנִים בַּמְּלָאכָה

na–mmoja akishika silaha kazi
H0259 H2388 H7973 H4399

Na hivyo wafanyakazi haohao ambao walikuwa wakijenga ukuta na kubeba mizigo walikuwa pia wakilinda nafasi zao. Kila mtu alifanya kazi kwa mkono mmoja, na kwa mkono mwingine alikuwa na silaha yake.

18 וְהַבּוֹנִים וּבוֹנִים אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־מָתְנָיו וַיִּבְנוּ וְהַתּוֹקֵעַ

na–wajenzi kila–mtu upanga–wake kiuno–chake na–kujenga na–mpulizaji–wa
H1129 H0376 H2719 H4975 H1129 H8628

בַּשּׁוֹפָר אֵצְלִי׃ אֲסוּרִים עַל־מְלֶאכֶת

tarumbeta karibu–nami ukiwa–umefungwa kwenye kazi
H7782 H0681 H0631 H4399

Kila mjenzi alivaa upanga wake ubavuni mwake na ndivyo alivyojenga. Yule aliyepiga tarumbeta akakaa karibu nami.

19 וָאֹמַר אֶל־הַחֹרִים וְאֶל־הַסְּגָנִים וְאֶל־יֶתֶר הָעָם הַמְּלָאכָה

na–nikasema kwa wakuu na–kwa maofisa na–kwa wengine–wa watu kazi
H0559 H0413 H2715 H0413 H5461 H0413 H3499 H5971 H4399

הַרְבֵּה הִיא וַאֲנַחְנוּ נִפְרָדִים עַל־הַחוֹמָה רְחוֹקִים אִישׁ מֵאָחִיו׃

ni–kubwa na–pana tumetawanyika juu–ya ukuta mbali mtu na–ndugu–yake
H7342 H0587 H6504 H5921 H2346 H7350 H0376 H0251

Niliwaambia wakuu na viongozi na watu wengine, “Kazi ni nzuri na ya kina, na tumejitenga kwenye ukuta, mbali na mtu mwingine.

אֱלֵינוּ	תִּקָּבְצוּ	שָׁמָּה	הַשּׁוֹפָר	קוֹל	אֶת־	תִּשְׁמְעוּ	אֲשֶׁר	בְּמְקוֹם	20
kwetu	kusanyikeni	huko	tarumbeta	sauti-ya	–	mtasikia	ambapo	mahali	
H0413	H6908	H8033	H7782		H0853	H8085		H4725	

לָנוּ׃	יִלָּחֶם	אֱלֹהֵינוּ	
sisi	atatupigania	Mungu-wetu	
		H0430	

Lazima mkimbilie mahali ambapo mtasikia sauti ya tarumbeta na kusanyika huko. Mungu wetu atatupigania.”

מַעֲלוֹת	בָּרְמָחִים	מַחֲזִיקִים	וְחֶצְיָם	בַּמְּלָאכָה	עֹשִׂים	וַאֲנַחְנוּ	21
kutoka-kupambazuka	mikuki	wakishika	na-nusu-yao	kazi	tulikuwa-tukifanya	na-sisi	
H5927	H7420	H2388	H2677	H4399		H0587	

הַכּוֹכָבִים׃	צֵאת	עַד	הַשַּׁחַר	
nyota	kutoka-kwa	hadi	alfajiri	
H3556	H3318	H5704	H7837	

Kwa hiyo tulifanya kazi hiyo. Nusu yao walikuwa wakichukua mikuki kutoka kupambazuka asubuhi hadi kutokea kwa nyota.

בְּתוֹךְ	יָלִינוּ	וְנַעֲרוֹ	אִישׁ	לָעָם	אָמַרְתִּי	הַהִיא	בָּעֵת	גַּם	22
ndani-ya	walale	na-mtumishi-wake	kila-mtu	watu	niliwaambia	huo	wakati	pia	
H8432		H5288	H0376		H0559	H1931	H6256	H1571	

מְלָאכָה׃	וְהַיּוֹם	מִשְׁמָר	הַלָּיְלָה	לָנוּ	וְהָיוּ־	יְרוּשָׁלָם	
kazi	na-mchana	walinzi	usiku	kwetu	na-wawe	Yerusalemu	
H4399	H3117	H4929	H3915		H1961	H3389	

Nikawaambia watu wakati huo, “Kila mtu na mtumishi wake waende usiku katikati ya Yerusalemu, ili wawe walinzi wakati wa usiku na mfanyakazi wakati huo.”

אֲשֶׁר	הַמִּשְׁמָר	וְאַנְשֵׁי	וּנְעָרַי	וְאַחַי	אֲנִי	וְאֵין			23
ambao	ulinzi	na-watu-wa	na-vijana-wangu	na-ndugu-zangu	mimi	na-hakukuwa-na			
	H4929	H0376	H5288	H0251	H0589	H0369			

ס	הַמָּיִם׃	שִׁלְחוֹ	אִישׁ	בְּנֶדֶינוּ	פֹּשְׁטִים	אֲנַחְנוּ	אֵין־	אַחֲרֵי
S	maji	silaha-yake	kila-mtu	nguo-zetu	tukivua	sisi	hakuna	nyuma-yangu
	H4325	H7973	H0376		H6584	H0587	H0369	

Basi si mimi, wala ndugu zangu, wala watumishi wangu, wala watu wa walinzi waliokuwa wananifuata, hakuna hata mmoja wetu aliyebadili nguo zake, na kila mmoja wetu alichukua silaha yake, hata kama angeenda kwa ajili ya kuteka maji.

Chapter 5

הַיְּהוּדִים׃	אֲחֵיהֶם	אֶל־	גְּדוֹלָה	וּנְשֵׁיהֶם	הָעָם	צַעֲקַת	וַתְּהִי	1
Wayahudi	ndugu-zao	dhidi-ya	kikubwa	na-wake-zao	watu	kilio-cha	na-ikawa	
H3064	H0251	H0413		H0802		H6818	H1961	

Kisha wale wanaume na wake zao wakalia kwa nguvu dhidi ya Wayahudi wenzao.

							2
רַבִּים	אֲנַחְנוּ	וּבְנֹתֵינוּ	בָּנֵינוּ	אֹמְרִים	אֲשֶׁר	וְיֵשׁ	
ni-wengi	sisi	na-binti-zetu	wana-wetu	walikuwa-wakisema	ambao	na-walikuwepo	
	H0587	H1323		H0559		H3426	

וְנִכְבְּשָׁה	וְנֹאכְלָה	דָּגָן	וְנִחְיֶה׃
tupate	na-tule	nafaka	na-tuishi
H3947	H0398	H1715	H2421

Kwa maana kulikuwa na baadhi ya watu ambao walisema, “Sisi na wana wetu na binti zetu tupo wengi. Basi hebu tupate nafaka tuweze kula na tukae tuishi.”

וּכְרָמֵינוּ	שְׁדֹתֵינוּ	אֹמְרִים	אֲשֶׁר	וְיֵשׁ	3
na–mizabibu–yetu	mashamba–yetu	walikuwa–wakisema	ambao	na–walikuwepo	
H3754		H0559		H3426	

בָּרָעָב׃	דָּגָן	וְנִקְחָה	עֹרְבִים	אֲנַחְנוּ	וּבָתֵּינוּ
kwa–njaa	nafaka	tupate	tunaweka–rehani	sisi	na–nyumba–zetu
H7458	H1715	H3947	H6148	H0587	

Pia kulikuwa na baadhi ya watu ambao walisema, “Tunaweka rehani mashamba yetu, mizabibu yetu, na nyumba zetu ili tupate nafaka wakati wa njaa.”

הַמֶּלֶךְ	לְמִדַּת	כֶּסֶף	לָוִינוּ	אֹמְרִים	אֲשֶׁר	וְיֵשׁ	4
mfalme	kwa–ushuru–wa	fedha	tulikopa	walikuwa–wakisema	ambao	na–walikuwepo	
H4428		H3701		H0559		H3426	

וּכְרָמֵינוּ׃	שְׁדֹתֵינוּ
na–mizabibu–yetu	mashamba–yetu
H3754	

Wengine pia walisema, “Tumekopesha pesa kulipa kodi ya mfalme kwenye mashamba yetu na mashamba yetu ya mizabibu.

						5
בָּנֵינוּ	כִּבְנֵיהֶם	בְּשָׁלֵנוּ	אַחֵינוּ	כִּבְשָׂר	וְעַתָּה	
ni–wana–wetu	kama–wana–wao	ni–mwili–wetu	ndugu–zetu	kama–mwili–wa	na–sasa	
		H1320	H0251	H1320	H6258	

וְיֵשׁ	לַעֲבָדִים	בְּנֹתֵינוּ	וְאֶת־	בָּנֵינוּ	אֶת־	כֻּבְשִׁים	אֲנַחְנוּ	וְהִנֵּה
na–wako	utumwani	binti–zetu	na–	wana–wetu	–	tunawatia	sisi	na–tazama
H3426	H5650	H1323	H0853		H0853	H3533	H0587	H2009

יָדֵנוּ	לְאֵל	וְאֵין	נִכְבָּשׁוֹת	מִבְנֹתֵינוּ
mikono–yetu	nguvu–ya	na–hakuna	wamekwisha–kutiwa–utumwani	baadhi–ya–binti–zetu
H3027	H0410	H0369	H3533	H1323

לַאֲחֵרִים׃	וּכְרָמֵינוּ	וּשְׂדֹתֵינוּ
ni–ya–wengine	na–mizabibu–yetu	na–mashamba–yetu
H0312	H3754	

Hata hivyo sasa miili yetu na damu ni sawa na ndugu zetu, na watoto wetu ni sawa na watoto wao. Tunalazimishwa kuuza wana wetu na binti zetu kuwa watumwa. Baadhi ya binti zetu tayari wamekuwa watumwa. Lakini hatuna nguvu za kusaidia kwa sababu watu wengine sasa wana mashamba yetu na mizabibu yetu.”

הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	וְאֶת	זַעֲקָתָם	אֶת־	שָׁמַעְתִּי	כַּאֲשֶׁר	מְאֹד	לִי	וַיִּחַר	6
haya	maneno	na–	kilio–chao	–	niliposikia	wakati	sana	mimi	na–nilikasirika	
H0428	H1697	H0853	H2201	H0853	H8085		H3966		H2734	

Nilikasirika sana niliposikia kilio chao na maneno haya.

								7
הַסְּגָנִים	וְאֶת־	הַחֹרִים	אֶת־	וָאָרִיבָה	עָלַי	לִבִּי	וַיִּמְלֹךְ	
maofisa	na–	wakuu	–	na–nikashindana–na	ndani–yangu	moyo–wangu	na–nikafikiria	
H5461	H0854	H2715	H0854	H7378				

נֹשִׁים[נשאים]	אֲתֶּם	בְּאָחִיו	אִישׁ־	מַשָּׂא	לָהֶם	וָאֹמְרָה	
mnatoza	ninyi	kwa–ndugu–yake	kila–mtu	mzigo–wa–riba	wao	na–nikawaambia	
H5383		H0251	H0376	H4855		H0559	

גְּדוֹלָה׃	קְהִלָּה	עֲלֵיהֶם	וָאֶתֵּן
mkubwa	mkutano	dhidi–yao	na–nikaita
	H6952		H5414

Kisha nikafikiri juu ya hili, na kuleta mashtaka dhidi ya wakuu na viongozi. Nikawaambia, “Ninyi mnatafuta riba, kila mmoja kutoka kwa ndugu yake mwenyewe.” Nikakutanisha kusanyiko kubwa juu yao

8

הַנִּמְכָּרִים	הַיְּהוּדִים	אַחֵינוּ	אֶת־	קָנִינוּ	אֲנַחְנוּ	לָהֶם	וָאֹמְרָה
waliouzwa	Wayahudi	ndugu–zetu	–	tuliwanunua	sisi	wao	na–nikawaambia
H4376	H3064	H0251	H0853	H7069	H0587		H0559

לָנוּ	וְנִמְכְּרוּ־	אַחֵיכֶם	אֶת־	תִּמְכְּרוּ	אַתֶּם	וְגַם־	בָּנוּ	כְּדֵי	לַגּוֹיִם׀
kwetu	na–wauzwe	ndugu–zenu	–	mtawauza	ninyi	na–pia	sisi	kadri–ya	kwa–mataifa
	H4376	H0251	H0853	H4376		H1571		H1767	

ס	דָּבָר׃	מָצְאוּ	וְלֹא	וַיַּחֲרִישׁוּ
S	neno	pata	na–hawaku	na–wakanyamaza
	H1697	H4672	H3808	

na kuwaambia, “Sisi, kwa kadiri tulivyoweza, tumewakomboa toka utumwani ndugu zetu wa Kiyahudi ambao walikuwa wameuzwa kwa mataifa, lakini hata mnawauza ndugu na dada zenu ili wauzwe tena kwetu!” Walikuwa kimya na hawakupata neno la kusema.

9

הַלָּזֹו	עֹשִׂים	אַתֶּם	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	טֹוב	לֹא־	)וָאֹמַר(	]ויאמרו[
je–hampaswi	mnafanya	ninyi	ambalo	jambo	jema	si	(na–nikasema)	[na–nikasema]
H3808				H1697		H3808	H0559	H0559

אֹויְבֵינוּ׃	הַגֹּויִם	מֵחֶרְפַּת	תֵּלֵכוּ	אֱלֹהֵינוּ	בְּיִרְאַת
adui–zetu	mataifa	kutokana–na–shutuma–ya	kutembea	Mungu–wetu	katika–hofu–ya
H0341		H2781	H3212	H0430	H3374

Pia nikasema, 'Mnachokifanya sio kizuri. Je, hampaswi kutembea katika hofu ya Mungu wetu ili kuzuia malalamiko ya mataifa ambayo ni adui zetu?

10

נַעֲזָבָה־	וְדָגָן	כֶּסֶף	בָּהֶם	נֹשִׁים	וּנְעָרַי	אַתָּי	אֲנִי֙	וְגַם־
tuache	na–nafaka	fedha	wao	tunakopesha	na–vijana–wangu	ndugu–zangu	mimi	na–pia
	H1715	H3701		H5383	H5288	H0251	H0589	H1571

הַזֶּה׃	הַמַּשָּׁא	אֶת־	נָא
hii	riba	–	tafadhali
H2088	H4855	H0853	H4994

Mimi na ndugu zangu na watumishi wangu tunawapa fedha na nafaka. Lakini lazima tuache kutoza riba juu ya mikopo hii.

11

זֵיתֵיהֶם	כַּרְמֵיהֶם	שְׂדֹתֵיהֶם	כְּהַיֹּום	לָהֶם	נָא	הָשִׁיבוּ֙
mizeituni–yao	mizabibu–yao	mashamba–yao	leo	wao	tafadhali	warudishieni
H2132	H3754		H3117		H4994	H7725

אַתֶּם	אֲשֶׁר	וְהַיְצָהָר	הַתִּירֹושׁ	וְהַדָּגָן֙	הַכֶּסֶף	וּמְאַת	וּבָתֵּיהֶם
ninyi	ambayo	na–mafuta	mvinyo	na–nafaka	fedha	na–sehemu–ya–mia–ya	na–nyumba–zao
		H3323	H8492	H1715	H3701	H3967	

בָּהֶם׃	נֹשִׁים
wao	mnakopesha
	H5383

Warudishieni leo leo mashamba yao, mizabibu yao, mashamba yao ya mizeituni, na nyumba zao na asilimia ya fedha, nafaka, divai mpya, na mafuta mliyowatoza.”

12

אַתָּה	כַּאֲשֶׁר	נַעֲשֶׂה	כֵּן	נִבְקֹשׁ	לֹא	וּמֵהֶם֙	נָשִׁיב	וַיֹּאמְרוּ
wewe	kama	tutafanya	hivyo	taka	hatuta	na–kutoka–kwao	tutarudisha	na–wakasema
				H1245	H3808	H1992	H7725	H0559

הַזֶּה׃	כַּדָּבָר	לַעֲשׂוֹת	וָאַשְׁבִּיעֵם֙	הַכֹּהֲנִים	אֶת־	וָאֶקְרָא֙	אֹומֵר
hili	kama–neno	kufanya	na–nikawaapisha	makuhani	–	na–nikawaita	unavyosema
H2088	H1697		H7650	H3548	H0853	H7121	H0559

Wakasema, “Tutarudisha kile tulichochukua kutoka kwao, wala hatutahitaji kitu kutoka kwao. Tutafanya kama unavyosema.” Ndipo nikawaita makuhani, na kuwaapisha kuwafanya kama walivyoahidi.

13

הָאִישׁ	כֹּל־	אֶת־	הָאֱלֹהִים	יְנַעֵר	כָּכָה	וְאָמְרָה	נָעַרְתִּי	חָצְנִי	גַּם־	
mtu	kila	–	Mungu	amtikise	hivyo	na–nikasema	nilitikisa	pindo–langu	pia	
H0376	H3605	H0853	H0430	H5287	H3602	H0559	H5287	H2684	H1571	

וּמִיגִיעֹו	מִבֵּיתֹו	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	יָקִים	לֹא־	אֲשֶׁר	
na–kutoka–jasho–lake	kutoka–nyumba–yake	hili	neno	–	timiza	hata	ambaye	
H3018		H2088	H1697	H0853		H3808		

וַיְהַלְלוּ	אָמֵן	הַקָּהָל	כֹּל־	וַיֹּאמְרוּ	וָרֶק	נָעוּר	יִהְיֶה	וְכֵכָה
na–wakamsifu	amina	kusanyiko	wote–wa	na–wakasema	na–tupu	aliyetikiswa	awe	na–hivyo
	H0543	H6951	H3605	H0559	H7386	H5287	H1961	H3602

הַזֶּה׃	כִּדְבָרֶ֖	הָעָם	וַיַּעַשׂ	יְהוָה	אֶת־	
hili	kama–neno	watu	na–wakafanya	Yahwe	–	
H2088	H1697			H3068	H0853	

Nikakung'uta vazi langu, nikasema, “Basi Mungu aondoe nyumba na mali ya kila mtu asiyetimiza ahadi yake. Kwa hiyo akung'utwe na kuwa hana kitu. Kusanyiko lote likasema “Amina,” na wakamsifu Bwana. Na watu wakafanya kama walivyoahidi.

14

יְהוּדָה	בְּאֶרֶץ	פֶּחָה	לִהְיוֹת	אֹתִי	צִוָּה	אֲשֶׁר־	וּמִיּוֹם	גַּם	
Yuda	katika–nchi–ya	gavana–wao	kuwa	mimi	aliamuru	ambayo	tangu–siku	pia	
H3063	H0776	H6346	H1961	H0853	H6680		H3117	H1571	

הַמֶּלֶךְ	לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא	וּשְׁתַּיִם	שְׁלֹשִׁים	שְׁנַת	וְעַד	עֶשְׂרִים	מִשְׁנַת	
mfalme	wa–Artashasta	na–mbili	thelathini	mwaka–wa	na–hadi	ishirini	kutoka–mwaka–wa	
H4428		H8147	H7970	H8141	H5704	H6242	H8141	

אָכָלְתִּי׃	לֹא	הַפַּחָה	לֶחֶם	וְאַחַי	אֲנִי	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	שְׁנֵים
kula	hatuku	gavana	chakula–cha	na–ndugu–zangu	mimi	na–mbili	kumi	miaka
H0398	H3808	H6346	H3899	H0251	H0589	H6240	H8147	H8141

Kwa hiyo tangu wakati niliowekwa kuwa mkuu wao katika nchi ya Yuda, tangu mwaka wa ishirini mpaka mwaka wa thelathini na pili wa mfalme Artashasta, miaka kumi na miwili, mimi na ndugu zangu hatukula chakula kilichotolewa kwa gavana.

15

הָעָם	עַל־	הִכְבִּידוּ	לְפָנַי	אֲשֶׁר־	הָרִאשֹׁנִים	וְהַפַּחוֹת	
watu	juu–ya	waliwabeba–watu–mzigo–mzito	kabla–yangu	ambao	wa–awali	na–magavana	
	H3513		H6440		H7223	H6346	

גַּם	אַרְבָּעִים	שְׁקָלִים	כֶּסֶף־	אַחַר	וַיַּיִן	בְּלֶחֶם	מֵהֶם	וַיִּקְחוּ
pia	arobaini	shekeli	fedha	baadaye	na–divai	kwa–chakula	kutoka–kwao	na–walichukua
H1571	H0705	H8255	H3701		H3196	H3899	H1992	H3947

כֵּן	עָשִׂיתִי	לֹא־	וַאֲנִי	הָעָם	עַל־	שָׁלְטוּ	נַעֲרֵיהֶם	
hivyo	sikufanya	sikufanya	lakini–mimi	watu	juu–ya	waliwatawala	watumishi–wao	
		H3808	H0589			H7980	H5288	

אֱלֹהִים׃	יִרְאַת	מִפְּנֵי	
Mungu	hofu–ya	kwa–sababu–ya	
H0430	H3374	H6440	

Lakini wakuu wa zamani waliokuwa kabla yangu waliwaweka watu mizigo mizito, na wakachukua kwao shekeli arobaini za fedha kwa ajili ya chakula na divai yao ya kila siku. Hata watumishi wao waliwadhulumu watu. Lakini sikufanya hivyo kwa sababu ya hofu ya Mungu.

16 וְגַם בִּמְלֶאכֶת הַחוֹמָה הַזֹּאת הֶחֱזַקְתִּי וְשָׂדֶה לֹא קָנִינוּ וְכָל־ na-pia katika-kazi-ya ukuta huu nilishikamana na-shamba hatuku nunua na-wote-wa
H1571 H4399 H2346 H2063 H2388 H3808 H7069 H3605

הַמְלָאכָה׃ עַל־ שָׁם קִבּוּצִים נְעָרַי kazi kwa huko walikusanywa vijana-wangu
H4399 H8033 H6908 H5288

Niliendelea kufanya kazi kwenye ukuta, na hatukununua ardhi. Na watumishi wangu wote walikusanyika huko kwa ajili ya kazi hiyo.

17 הַגּוֹיִם מִן־ אֵלֵינוּ וְהַבָּאִים אִישׁ וַחֲמִשִּׁים מֵאָה וְהַסְּבָנִים וְהַיְּהוּדִים mataifa kutoka kwetu na-waliokuja mtu na-hamsini mia na-maofisa na-Wayahudi
H0413 H0935 H0376 H2572 H3967 H5461 H3064

שֻׁלְחָנִי׃ עַל־ סְבִיבֹתֵינוּ אֲשֶׁר־ meza-yangu juu-ya yaliyotuzunguka ambayo
H7979 H5439

Katika meza yangu walikuwa Wayahudi na maafisa, watu 150, isipokuwa wale waliokuja kwetu kutoka kwa mataifa waliokuwa wakituzunguka.

18 בְּרֹרוֹת שֵׁשׁ־ צֹאן אֶחָד שׁוֹר אֶחָד לְיוֹם נַעֲשָׂה הָיָה וַאֲשֶׁר־ bora sita kondoo mmoja ng'ombe moja kwa-siku ikitayarishwa ilikuwa na-ambayo
H1305 H8337 H6629 H0259 H7794 H0259 H3117 H1961

לְהַרְבֵּה יַיִן בְּכָל־ יָמִים עֶשְׂרֵת וּבֵין לִי נַעֲשׂוּ־ וְצִפֳּרִים kwa-wingi mvinyo aina-zote-za siku kumi na-kati-ya kwangu walitayarishwa na-ndege
H3196 H3605 H3117 H6235 H0996 H6833

כָּבְדָה כִּי־ בִקַּשְׁתִּי לֹא הַפְּחָה לֶחֶם זֶה וְעִם־ ilikuwa-nzito kwa-sababu sikutaka sikutaka gavana chakula-cha hii na-pamoja-na
H3513 H1245 H3808 H6346 H3899 H2088

הַזֹּה׃ הָעָם עַל־ הָעֲבֹדָה hawa watu juu-ya kazi
H2088 H5656

Kila kitu kilichoandaliwa kila siku kilikuwa ng'ombe moja, kondoo sita waliochaguliwa, na ndege, na kila siku kumi aina zote za divai nyingi. Na hata kwa haya yote sikuhitaji mahitaji ya chakula cha gavana, kwa sababu madai yalikuwa mazito sana juu ya watu.

19 זָכְרָה־ לִי מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כָּל אֲשֶׁר־ עָשִׂיתִי עַל־ הָעָם nikumbuke mimi Mungu-wangu kwa-mema yote ambayo nimefanya kwa-ajili-ya watu
H2142 H0430 H3605

הַזֹּה׃ פ hawa P
H2088

Nikumbuke, Ee Mungu wangu, kwa wema, kwa sababu ya yote niliyoyafanya kwa watu hawa.

Chapter 6

וּלְיֶתֶר
na–wengine–wa

הָעַרְבִּי
Mwarabu

וּלְגֶשֶׁם
na–na–Geshemu
H1654

וְטוֹבִיָּה
na–Tobia
H2900

לְסַנְבַלַּט
na–Sanbalati
H5571

נִשְׁמַע
ilisikiwa
H8085

כַּאֲשֶׁר
wakati

וַיְהִי
na–ikawa
H1961

1

גַּם
ingawa
H1571

פָּרַץ
pengo
H6556

בָּהּ
ndani–yake

נוֹתַר
baki
H3498

וְלֹא־
na–haiku
H3808

הַחוֹמָה
ukuta
H2346

אֶת־
–
H0853

בָּנִיתִי
nimejenga
H1129

כִּי
kwamba

אִוְּבִינוּ
adui–zetu
H0341

בַּשְּׁעָרִים׃
katika–malango
H8179

הֶעֱמַדְתִּי
nimeweka
H5975

לֹא־
sikuwa
H3808

דְּלָתוֹת
milango

הַהִיא
huo
H1931

הָעֵת
wakati
H6256

עַד־
hadi
H5704

Wakati Sanbalati, Tobia, Geshemu Mwarabu na adui zetu wengine waliposikia kwamba nilijenga upya ukuta na kwamba hakuna sehemu yoyote iliyoachwa ya wazi, ingawa sijawaweka milango katika malango,

יַחְדָּו
pamoja

וְנוֹעֲדָה
na–tukutane
H3259

לְכָה
njoo
H3212

לֵאמֹר
kusema
H0559

אֵלַי
kwangu
H0413

וְגֶשֶׁם
na–Geshemu
H1654

סַנְבַלַּט
Sanbalati
H5571

וַיִּשְׁלַח
na–akatuma
H7971

2

רָעָה׃
ubaya

לִי
mimi

לַעֲשׂוֹת
kunifanyia

חֹשְׁבִים
walikuwa–wakipanga
H2803

וְהֵמָּה
lakini–wao
H1992

אוֹנוֹ
Ono
H0207

בְּבִקְעַת
katika–bonde–la
H1237

בַּכְּפִירִים
katika–vijiji

Sanbalati na Geshemu akatuma wajumbe akasema, “Njoni, tukutane pamoja mahali fulani katika tambarare ya Ono.” Lakini walitaka kunidhuru.

וְלֹא
na–siwezi
H3808

עֹשֶׂה
ninafanya

אֲנִי
mimi
H0589

גְּדוֹלָה
kubwa

מְלָאכָה
kazi
H4399

לֵאמֹר
kusema
H0559

מַלְאָכִים
wajumbe
H4397

עֲלֵיהֶם
wao

וְאֶשְׁלְחָה
na–nikawatumia
H7971

3

אֲלֵיכֶם׃
kwenu
H0413

וְיָרַדְתִּי
na–kushuka
H3381

אֶרְפֶּה
iacha
H7503

כַּאֲשֶׁר
wakati–nita

הַמְּלָאכָה
kazi
H4399

תִּשְׁבָּת
isimame

לָמָּה
kwa–nini
H4100

לָרֶדֶת
kushuka
H3381

אוּכַל
kuweza
H3201

Niliwatuma wajumbe kwao, nikasema, “Ninafanya kazi kubwa na siwezi kushuka. Kwa nini kazi isimame wakati nitakapoondoka na kuja kwako?”

אוֹתָם
wao
H0853

וָאָשִׁיב
na–nikawajibu
H7725

פְּעָמִים
mara
H6471

אַרְבַּע
mara–nne
H0702

הַזֶּה
hili
H2088

כַּדָּבָר
kama–neno
H1697

אֵלַי
kwangu
H0413

וַיִּשְׁלְחוּ
na–wakatuma
H7971

4

ס
S

הַזֶּה׃
hili
H2088

כַּדָּבָר
kama–neno
H1697

Walituma ujumbe huo huo mara nne, na mimi niliwajibu vile vile kila wakati.

נַעֲרוֹ
mtumishi–wake
H5288

אֶת־
–
H0853

חֲמִישִׁית
ya–tano
H2549

פַּעַם
mara
H6471

הַזֶּה
hili
H2088

כַּדָּבָר
kama–neno
H1697

סַנְבַלַּט
Sanbalati
H5571

אֵלַי
kwangu
H0413

וַיִּשְׁלַח
na–akatuma
H7971

5

בְּיָדוֹ׃
mkononi–mwake
H3027

פְּתוּחָה
iliyofunguliwa

וְאִגֶּרֶת
na–barua
H0107

Sanbalati alimtuma mtumishi wake kwangu kwa njia ile ile mara ya tano, na barua iliyo wazi mkononi mwake.

6

אַתָּה	אֹמֵר	וְנַשְׁמוּ	נִשְׁמָע	בַּגּוֹיִם		בָּהּ	כָּתוּב
wewe	anasema	na–Gashmu	imesikiwa	miongoni–mwa–mataifa		ndani–yake	imeandikwa
	H0559	H1654	H8085				H3789

וְאַתָּה	הַחוֹמָה	בֹּנֶה	אַתָּה	כֵּן	עַל־	לִמְרֹד	חֹשְׁבִים	וְהַיְהוּדִים
na–wewe	ukuta	unajenga	wewe	sababu–hiyo	kwa	kuasi	mnapanga	na–Wayahudi
	H2346	H1129				H4775	H2803	H3064

הָאֵלֶּה׃	כַּדְּבָרִים	לְמֶלֶךְ	לָהֶם׀	הֹוֶה
haya	kama–maneno	mfalme	kwao	unakuwa
H0428	H1697	H4428		

Imeandikwa, “Inaripotiwa kati ya mataifa, na Geshemu pia anasema, kwamba wewe na Wayahudi mna mpango wa kuasi, kwa sababu hiyo ndio mnajenga ukuta. Kutokana na taarifa hizi, unakaribia kuwa mfalme wao.

7

מֶלֶךְ	לֵאמֹר	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	עָלֶיךָ	לִקְרֹא֙	הֶעֱמַדְתָּ	נְבִיאִים	וְגַם־
mfalme	kusema	katika–Yerusalemu	kuhusu–wewe	kutangaza	umeweka	manabii	na–pia
H4428	H0559	H3389		H7121	H5975	H5030	H1571

לְךָ֔	וְעַתָּה	הָאֵלֶּה	כַּדְּבָרִים	לַמֶּלֶךְ	יִשָּׁמַע	וְעַתָּה֙	בִּיהוּדָ֔ה
njoo	na–sasa	haya	kama–maneno	na–mfalme	itasikiwa	na–sasa	katika–Yuda
H3212	H6258	H0428	H1697	H4428	H8085	H6258	H3063

וְנִוָּעֲצָ֖ה	יַחְדָּ֑ו׃	ס
na–tushauriane	pamoja	S
H3289		

Nawe umewachagua manabii kutangaza habari zako juu ya Yerusalemu, wakisema, “Kuna mfalme huko Yuda!” Unaweza kuwa na hakika mfalme atasikia ripoti hizi. Basi, hebu njoo tuzungumze.

8

אַתָּה	אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	כַּדְּבָרִים	נִהְיָה֙	לֹ֣א	לֵאמֹ֔ר	אֵלָ֖יו	וְאֶשְׁלְחָ֥ה
wewe	ambayo	haya	kama–maneno	fanywa	haiku	kusema	yeye	na–nikamtumia
		H0428	H1697	H1961	H3808	H0559	H0413	H7971

אֵלַ֖י׃	בּוֹדָ֑ם	אַתָּה	מִלִּבְּךָ֣	כִּי	אֹמֵֽר׃
unayabuni		wewe	kutoka–moyoni–mwako	kwa–sababu	unasema
	H0908				H0559

Kisha nikamtuma neno nikisema, “mambo kama hayo hayajafanyika kama unavyosema, kwa maana ndani ya moyo wako umeyabuni.”

9

יְדֵיהֶ֔ם	יִרְפּ֥וּ	לֵאמֹ֖ר	אוֹתָ֑נוּ	מְיָרְאִ֣ים	כֻּלָּ֗ם	כִּ֤י
mikono–yao	zitadhoofika	kusema	sisi	walikuwa–wakituogopesha	wote	kwa–sababu
H3027	H7503	H0559	H0853	H3372	H3605	

יָדָֽי׃	אֶת־	חַזֵּ֖ק	וְעַתָּה	תֵּעָשֶׂ֔ה	וְלֹ֣א	הַמְלָאכָ֣ה	מִן־
mikono–yangu	–	imarisha	na–sasa	fanywa	na–haita	kazi	kutoka
H3027	H0853	H2388	H6258		H3808	H4399	

Kwa maana wote walitaka kututisha, wakifikiri, “Wataacha mikono yao kufanya kazi hiyo, na haitafanyika.” Lakini sasa, Mungu, tafadhali imarisha mikono yangu.

וְהוּא
na–yeye
H1931
מְהֵיטַבְאֵל
Mehetabeli
H4105
בֶּן־
mwana–wa
בֶּן־
mwana–wa
דְּלָיָה
Delaya
H1806
שְׁמַעְיָה
Shemaya
H8098
בֵּית
nyumba–ya
בָּאתִי
nilikuja
H0935
וַאֲנִי־
na–mimi
H0589
10

תָּוֹךְ
kati–ya
H8432
אֶל־
katika
H0413
הָאֱלֹהִים
Mungu
H0430
בֵּית
nyumba–ya
אֶל־
katika
H0413
נָוָעֵד׀
tukutane
H3259
וַיֹּאמֶר
na–akasema
H0559
עָצוּר
alikuwa–amefungwa
H6113

בָּאִים
wanakuja
H0935
וְלַיְלָה
na–usiku
H3915
לְהָרְגֶךָ
kukuua
H2026
בָּאִים
wanakuja
H0935
כִּי
kwa–sababu
הַהֵיכָל
hekalu
H1964
דַּלְתוֹת
malango–ya
וְנִסְגְּרָה
na–tuyafunge
H5462
הַהֵיכָל
hekalu
H1964

לְהָרְגֶךָ׃
kukuua
H2026

Nikaenda nyumbani kwa Shemaya mwana wa Delaya, mwana wa Mehetabeli, aliyefungwa nyumbani mwake. Akasema, “Hebu tukutane pamoja katika nyumba ya Mungu, ndani ya hekalu, na tufunge milango ya hekalu, kwa maana wanakuja kukuua. Usiku wanakuja kukuua.”

יָבוֹא
angeingia
H0935
אֲשֶׁר־
ambaye
כָּמֹנִי
kama–mimi
H3644
וּמִי
na–ni–nani
H4310
יִבְרַח
akimbie
H1272
כָּמֹנִי
kama–mimi
H3644
הָאִישׁ
je–mtu
H0376
וָאֹמְרָה
na–nikasema
H0559
11

אָבוֹא׃
sitaingia
H0935
לֹא
sitaingia
H3808
וָחָי
na–kuishi
H2425
הַהֵיכָל
hekalu
H1964
אֶל־
katika
H0413

Nikajibu, “Je! Mtu kama mimi ninaweza kukimbia? Na mtu kama mimi ninaweza kuingia hekaluni ili nipate kuishi? Sitaingia.”

דִּבֶּר
alisema
H1696
הַנְּבוּאָה
unabii
H5016
כִּי
kwa–sababu
שְׁלָחוֹ
aliyemtuma
אֱלֹהִים
Mungu
H0430
לֹא־
si
H3808
וְהִנָּה
na–tazama
H2009
וָאֲכִירָה
na–nikatambua
12

שְׁכָרוֹ׃
walimkodisha
וְסַנְבַלָּט
na–Sanbalati
H5571
וְטוֹבִיָּה
na–Tobia
H2900
עָלַי
dhidi–yangu

Niligundua kwamba sio Mungu aliyemtuma, lakini alikuwa amefanya unabii dhidi yangu. Tobia na Sanbalati walimwajiri.

וְחָטָאתִי
na–kutenda–dhambi
H2398
כֵּן
hivyo
וְאֶעֱשֶׂה־
na–nifanye
אֵירָא
niogope
H3372
לְמַעַן־
ili
H4616
הֹוא
yeye
H1931
שָׂכוּר
akikodishwa
לְמַעַן
ili
H4616
13

פ
P
יְחָרְפוּנִי׃
waniaibishe
לְמַעַן
ili
H4616
רָע
baya
לְשֵׁם
kwa–jina
H8034
לָהֶם
kwao
H1992
וְהָיָה
na–ingekuwa
H1961

Walimpa kazi kunifanya niwe na hofu, ili nifanye kile alichosema na kutenda dhambi, hivyo wangeweza kunipa jina baya ili kuniaibisha.

וְגַם
na–pia
H1571
אֵלֶּה
haya
H0428
כְּמַעֲשָׂיו
kama–matendo–yake
H4639
וּלְסַנְבַלָּט
na–Sanbalati
H5571
לְטוֹבִיָּה
Tobia
H2900
אֱלֹהַי
Mungu–wangu
H0430
זָכְרָה
mkumbuke
H2142
14

אוֹתִי׃
mimi
H0853
מְיָרְאִים
wakiniogopesha
H3372
הָיוּ
walikuwa
H1961
אֲשֶׁר
ambao
הַנְּבִיאִים
manabii
H5030
וּלְיֶתֶר
na–wengine–wa
הַנְּבִיאָה
nabii–wa–kike
H5031
לְנוֹעַדְיָה
Noadia
H5129

Mungu wangu, wakumbuke Tobia na Sanbalati, na yote waliyofanya. Pia mkumbuke nabii Noadia na manabii wengine ambao walijaribu kunifanya niogope.

15

פ	יוֹם׃	וּשְׁנֵים	לַחֲמִשִּׁים	לֶאֱלוּל	וַחֲמִשָּׁה	בְּעֶשְׂרִים	הַחוֹמָה	וַתִּשְׁלַם
P	siku	na–mbili	kwa–hamsini	ya–Eluli	na–tano	katika–ishirini	ukuta	na–ukamalizika
	H3117	H8147	H2572	H0435	H2568	H6242	H2346	

Kwa hiyo ukuta ukamalizika siku ya ishirini na tano ya mwezi wa Eluli, baada ya siku hamsini na mbili.

16

אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	כָּל־	וַיִּרְאוּ	אוֹיְבֵינוּ	כָּל־	שָׁמְעוּ	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי
ambayo	mataifa	wote–wa	na–wakaona	adui–zetu	wote–wa	posikia	wakati–wali	na–ikawa
		H3605	H7200	H0341	H3605	H8085		H1961

מֵאֵת	כִּי	וַיֵּדְעוּ	בְּעֵינֵיהֶם	מְאֹד	וַיִּפְּלוּ	סְבִיבֹתֵינוּ	
kutoka–kwa	kwamba	na–wakajua	machoni–pao	sana	na–wakaanguka	yaliyotuzunguka	
H0854		H3045		H3966	H5307	H5439	

הַזֹּאת׃	הַמְּלָאכָה	נֶעֱשְׂתָה	אֱלֹהֵינוּ
hii	kazi	ilifanywa	Mungu–wetu
H2063	H4399		H0430

Adui zetu wote waliposikia hayo, mataifa yote yaliyotuzunguka, waliogopa na wakakata tamaa sana machoni pao wenyewe. Kwa maana walijua kazi hiyo ilifanyika kwa msaada wa Mungu wetu.

17

עַל־	הוֹלְכוֹת	אִגְּרוֹתֵיהֶם	יְהוּדָה׀	חֹרֵי	מַרְבִּים	הָהֵם	בַּיָּמִים	גַּם
kwa	zikienda	barua–zao	Yuda	wakuu–wa	walikuwa–wakizidisha	zile	katika–siku	pia
	H1980	H0107	H3063	H2715		H1992	H3117	H1571

אֲלֵיהֶם׃	בָּאוֹת	לְטוֹבִיָּה	וַאֲשֶׁר	טוֹבִיָּה
kwao	zilikuwa–zikija	Tobia	na–zile–za	Tobia
H0413	H0935	H2900		H2900

Wakati huu wakuu wa Yuda walituma barua nyingi kwa Tobia, na barua za Tobia zikawajia.

18

חָתָן	כִּי־	לוֹ	שְׁבוּעָה׀	בַּעֲלֵי	בִּיהוּדָה	רַבִּים	כִּי־	
mkwe	kwa–sababu	naye	kiapo	walikuwa–wamefunga	katika–Yuda	wengi	kwa–sababu	
H2860			H7621	H1167	H3063			

לָקַח	בְּנוֹ	וִיהוֹחָנָן	אָרַח	בֶּן־	לִשְׁכַנְיָה	הוּא	
alikuwa–amemchukua	mwana–wake	na–Yehohanani	Ara	mwana–wa	wa–Shekania	alikuwa	
H3947		H3076	H0733		H7935	H1931	

בֶּרֶכְיָה׃	בֶּן	מְשֻׁלָּם	בַּת־	אֶת־
Berekia	mwana–wa	Meshulamu	binti–wa	–
H1296		H4918	H1323	H0853

Kwa maana walikuwa wengi huko Yuda waliofungwa kwa kiapo chake, kwa sababu alikuwa mkwewe Shekania, mwana wa Ara. Mwanawe Yehohanani alikuwa amekuwa mkewe Meshulamu mwana wa Berekia.

19

הָיוּ	וּדְבָרַי	לְפָנַי	אֹמְרִים׀	הָיוּ	טוֹבֹתָיו	גַּם	
yalikuwa	na–maneno–yangu	mbele–yangu	wakiniambia	walikuwa	mema–yake	pia	
H1961	H1697	H6440	H0559	H1961		H1571	

לְיִרְאֵנִי׃	טוֹבִיָּה	שָׁלַח	אִגְּרוֹת	לוֹ	מוֹצִיאִים
kuniogopesha	Tobia	alituma	barua	kwake	yakitolewa
H3372	H2900	H7971	H0107		H3318

Pia walizungumza nami kuhusu matendo yake mema na kumwambia maneno yangu. Barua zililetwa kwangu kutoka kwa Tobia kunitisha.

Chapter 7

1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִבְנְתָה֙ הַחוֹמָ֔ה וָאַעֲמִ֖יד הַדְּלָתוֹ֑ת וַיִּפָּקְד֣וּ הַשּׁוֹעֲרִ֗ים וְהַמְשֹׁרְרִ֛ים וְהַלְוִיִּֽם׃

wakati ulipojengwa ukuta na nikaweka milango na wakapekwa walinzi wa malango na waimbaji na Walawi

Wakati ukuta ulipomalizika na milango nimekwisha kuisimamisha, na walinzi wa malango na waimbaji na Walawi walikuwa wamechaguliwa,

2 וָאֲצַוֶּ֞ה אֶת־ חֲנָנִ֣י אָחִ֗י וְאֶת־ חֲנַנְיָה֙ שַׂ֣ר הַבִּירָ֔ה עַל־ יְרוּשָׁלִַ֖ם כִּֽי־ הוּא֙ כְּאִ֣ישׁ אֱמֶ֔ת וְיָרֵ֖א אֶת־ הָאֱלֹהִ֥ים מֵרַבִּֽים׃

na-nikamwagiza – Hanani ndugu-yangu na- Hanania mkuu-wa ngome juu-ya Yerusalemu kwa-sababu yeye kama-mtu na-alimcha Mungu –

nikampa ndugu yangu Hanani kuwa na amri juu ya Yerusalemu, pamoja na Hanania ambaye alikuwa msimamizi wa kijiji, kwa kuwa alikuwa mwaminifu na alimuogopa Mungu zaidi kuliko wengi.

3 וַיֹּאמַר֮ (וַיֹּאמֶר֒) לָהֶם֙ לֹ֣א יִפָּתְח֔וּ שַׁעֲרֵ֖י יְרוּשָׁלַ֑ם עַד־ חֹ֣ם הַשָּׁ֔מֶשׁ וְעַ֤ד הֵם֙ עֹמְדִ֔ים יָגִ֖יפוּ הַדְּלָתוֹ֣ת וְנֵעָ֑חֲזוּ וְהַעֲמֵ֤ד מִשְׁמֶ֙רֶת֙ מִיּוֹשְׁבֵ֣י יְרוּשָׁלַ֔ם אִ֚ישׁ בְּמִשְׁמָרְתּ֔וֹ וְאִ֖ישׁ נֶ֥גֶד בֵּיתֽוֹ׃

[na-nikasema] [H0559] kwao H3808 yasi malango-ya H8179 Yerusalemu H3389 hadi H5704 joto-la H2527 (na-nikasema) H0559 wakati H1992 wao H1992 wakisimama H5975 wayafunge H1479 milango H1817 na-kuziimarisha H0270 na-weka H5975 walinzi H4931 jua H8121 na-hadi H5704 wakazi-wa H3427 Yerusalemu H3389 kila-mtu H0376 na-kila-mtu H0376 katika-walinzi-wake H4929 mbele-ya H5048 nyumba-yake

Nami nikawaambia, Msifungue malango ya Yerusalemu mpaka jua litakapokuwa kali. Wakati walinzi wa mlango wanalinda, unaweza kufunga milango na kuikaza. Chagua walinzi kutoka kwa wale wanaoishi Yerusalemu, wengine mahali pa kituo chao cha ulinzi, na wengine mbele ya nyumba zao wenyewe.

4 וְהָעִ֤יר רְחָבַת֙ יָדַ֔יִם וּגְדוֹלָ֑ה וְהָעָ֥ם מְעַ֖ט וּבָתִּ֥ים לֹא־ בְנוּיִֽם׃

na-mji ulikuwa-mpana pande-zote na-mkubwa na-watu wachache ndani-yake nyumba zilizojengwa H1129 na-hakukuwa-na

Sasa jiji lilikuwa pana na kubwa, lakini kulikuwa na watu wachache ndani yake, na hakuna nyumba zilizojengwa tena.

וְאֶת־	הַחֹרֵים	אֶת־	וָאֶקְבְּצָה	לִבִּי	אֶל־	אֱלֹהַי	וַיִּתֶּן		5
na–	wakuu	–	na–nikawakusanya	moyo–wangu	katika	Mungu–wangu	na–akatia		
H0853	H2715	H0853	H6908		H0413	H0430	H5414		
בָּרִאשׁוֹנָה	הָעוֹלִים	הַיַּחַשׂ	סֵפֶר	וָאֶמְצָא	לְהִתְיַחֵשׂ	הָעָם	וְאֶת־	הַסְּגָנִים	
mwanzoni	waliokuja	ukoo	kitabu–cha	na–nikapata	kwa–ukoo	watu	na–	maofisa	
H7223	H5927	H3188		H4672	H3187		H0853	H5461	

פ	בּוֹ׃	כָּתוּב	וָאֶמְצָא
P	ndani–yake	imeandikwa	na–nikapata
		H3789	H4672

Mungu wangu aliweka moyoni mwangu, kuwakusanya pamoja wakuu, maafisa, na watu kuwaandikisha katika familia zao. Nilipata Kitabu cha kizazi cha wale ambao walirudi kwanza na nikaona kwamba imeandikwa humo.

הֶגְלָה	אֲשֶׁר	הַגּוֹלָה	מִשְׁבִי	הָעֹלִים	הַמְּדִינָה	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	6
alihamisha	ambao	uhamisho	kutoka–utumwa–wa	waliokuja	mkoa	wana–wa	hawa	
H1540		H1473		H5927	H4082		H0428	
לְעִירוֹ׃	אִישׁ	וְלִיהוּדָה	לִירוּשָׁלִַם	וַיָּשׁוּבוּ	בָּבֶל	מֶלֶךְ	נְבוּכַדְנֶצַּר	
mji–wake	kila–mtu	na–Yuda	Yerusalemu	na–wakarudi	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza	
	H0376	H3063	H3389	H7725	H0894	H4428	H5019	

Hawa ndio watu wa jimbo ambao walikwenda kutoka kwenye uhamisho wa wale waliohamishwa ambao Nebukadreza mfalme wa Babeli aliwachukua mateka. Wakarudi Yerusalemu na Yuda, kila mmoja kwenda kwenye mji wake.

מָרְדֳּכַי	נַחֲמָנִי	רַעַמְיָה	עֲזַרְיָה	נְחֶמְיָה	יֵשׁוּעַ	זְרֻבָּבֶל	עִם־	הַבָּאִים	7
Mordekai	Nahamani	Raamia	Azaria	Nehemia	Yeshua	Zerubabeli	pamoja–na	waliokuja	
H4782	H5167	H7485	H5838	H5166	H3442	H2216		H0935	
ס	יִשְׂרָאֵל׃	עַם	אַנְשֵׁי	מִסְפַּר	בַּעֲנָה	נְחוּם	בִּגְוַי	מִסְפֶּרֶת	בִּלְשָׁן
S	Israeli	watu–wa	watu–wa	hesabu–ya	Baana	Nehumu	Bigwai	Mispereti	Bilshani
	H3478		H0376	H4557	H1196	H5149	H0902	H4559	H1114

Walikuja na Zerubabeli, Yoshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Nahamani, Mordekai, Bilshani, Mispari, Bigwai, Rehumu na Baana. Idadi ya wana wa Israeli ilikuwa.

ס	וּשְׁנָיִם׃	וְשִׁבְעִים	מֵאָה	אַלְפַּיִם	פַּרְעֹשׁ	בְּנֵי	8
S	na–wawili	na–sabini	mia–moja	elfu–mbili	Paroshi	wana–wa	
	H8147	H7657	H3967	H0505	H6551		

Wana wa Paroshi, 2, 172.

ס	וּשְׁנָיִם׃	שִׁבְעִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	שְׁפַטְיָה	בְּנֵי	9
S	na–wawili	sabini	mia	mia–tatu	Shefatia	wana–wa	
	H8147	H7657	H3967	H7969	H8203		

Wana wa Shefatia, 372.

ס	וּשְׁנָיִם׃	חֲמִשִּׁים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	אָרַח	בְּנֵי	10
S	na–wawili	hamsini	mia	mia–sita	Ara	wana–wa	
	H8147	H2572	H3967	H8337	H0733		

Wana wa Ara, 652.

מֵאוֹת	וּשְׁמֹנָה	אַלְפַּיִם	וְיוֹאָב	יֵשׁוּעַ	לִבְנֵי	מוֹאָב	פַּחַת	בְּנֵי־	11
mia	na–mia–nane	elfu–mbili	na–Yoabu	Yeshua	kwa–wana–wa	Moabu	Pahathi	wana–wa	
H3967	H8083	H0505	H3097	H3442		H6355	H6355		

ס	עָשָׂר׃	שְׁמֹנָה	
S	na–nane	kumi	
	H6240	H8083	

Wana wa Pahath Moabu,

ס	וְאַרְבָּעָה׃	חֲמִשִּׁים	מָאתַיִם	אֶלֶף	עֵילָם	בְּנֵי	12
S	na–wanne	hamsini	mia–mbili	elfu–moja	Elamu	wana–wa	
	H0702	H2572	H3967	H0505			

kwa wana wa Yeshua na Yoabu, 2, 818.

ס	וַחֲמִשָּׁה׃	אַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שְׁמֹנֶה	זַתּוּא	בְּנֵי	13
S	na–watano	arobaini	mia	mia–nane	Zatu	wana–wa	
	H2568	H0705	H3967	H8083	H2240		

Wana wa Elamu, 1, 254.

ס	וְשִׁשִּׁים׃	מֵאוֹת	שִׁבְעַ	זַכָּי	בְּנֵי	14
S	na–sitini	mia	mia–saba	Zakai	wana–wa	
	H8346	H3967	H7651	H2140		

Wana wa Zatu, 845. Wana wa Zakai, 760.

ס	וּשְׁמֹנָה׃	אַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	בִּנּוּי	בְּנֵי	15
S	na–wanane	arobaini	mia	mia–sita	Binui	wana–wa	
	H8083	H0705	H3967	H8337	H1131		

Wana wa Binnui, 648.

ס	וּשְׁמֹנֶה׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	בֵּבָי	בְּנֵי	16
S	na–wanane	ishirini	mia	mia–sita	Bebai	wana–wa	
	H8083	H6242	H3967	H8337	H0893		

Wana wa Bebai, 628.

ס	וּשְׁנָיִם׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	אַלְפַּיִם	עַזְגָּד	בְּנֵי	17
S	na–wawili	ishirini	mia	mia–tatu	elfu–mbili	Azgadi	wana–wa	
	H8147	H6242	H3967	H7969	H0505	H5803		

Wana wa Azgadi, 2, 322.

ס	וְשִׁבְעָה׃	שִׁשִּׁים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	אֲדֹנִיקָם	בְּנֵי	18
S	na–saba	sitini	mia	mia–sita	Adonikamu	wana–wa	
	H7651	H8346	H3967	H8337	H0140		

Wana wa Adonikamu, 667.

ס	וְשִׁבְעָה׃	שִׁשִּׁים	אַלְפַּיִם	בִּגְוָי	בְּנֵי	19
S	na–saba	sitini	elfu–mbili	Bigwai	wana–wa	
	H7651	H8346	H0505	H0902		

Wana wa Bigwai, 2, 067.

ס	וַחֲמִשָּׁה׃	חֲמִשִּׁים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	עָדִין	בְּנֵי	20
S	na–watano	hamsini	mia	mia–sita	Adini	wana–wa	
	H2568	H2572	H3967	H8337	H5720		

Wana wa Adini, 655.

ס	וּשְׁמֹנָה׃	תִּשְׁעִים	לְחִזְקִיָּה	אָטֵר	בְּנֵי־	21
S	na–wanane	tisini	wa–Hezekia	Ateri	wana–wa	
	H8083	H8673	H2396	H0333		

Wana wa Ateri, wa Hezekia, 98.

ס	וּשְׁמֹנָֽה׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	חָשֻׁם	בְּנֵי	22
S	na–wanane	ishirini	mia	mia–tatu	Hashumu	wana–wa	
	H8083	H6242	H3967	H7969	H2828		

Wana wa Hashumu, 328.

ס	וְאַרְבָּעָֽה׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	בֵּצַי	בְּנֵי	23
S	na–wanne	ishirini	mia	mia–tatu	Besai	wana–wa	
	H0702	H6242	H3967	H7969	H1209		

Wana wa Besai, 324.

ס	עָשָֽׂר׃	שְׁנֵים	מֵאָה	חָרִיף	בְּנֵי	24
S	na–wawili	kumi	mia–moja	Harifu	wana–wa	
	H6240	H8147	H3967	H2756		

Wana wa Harifu, 112.

ס	וַחֲמִשָּֽׁה׃	תִּשְׁעִים	גִּבְעוֹן	בְּנֵי	25
S	na–watano	tisini	Gibeoni	wana–wa	
	H2568	H8673	H1391		

Wana wa Gibeoni, 95.

ס	וּשְׁמֹנָֽה׃	שְׁמֹנִים	מֵאָה	וּנְטֹפָה	בֵּית־לֶחֶם	אַנְשֵׁי	26
S	na–wanane	themanini	mia–moja	na–Netofa	Bethlehemu	watu–wa	
	H8083	H8084	H3967	H5199	H1035	H0376	

Watu kutoka Bethlehemu na Netofa, 188.

ס	וּשְׁמֹנָֽה׃	עֶשְׂרִים	מֵאָה	עֲנָתוֹת	אַנְשֵׁי	27
S	na–wanane	ishirini	mia–moja	Anathothi	watu–wa	
	H8083	H6242	H3967	H6068	H0376	

Watu wa Anathothi, 128.

ס	וּשְׁנָֽיִם׃	אַרְבָּעִים	בֵּית־עַזְמָוֶת	אַנְשֵׁי	28
S	na–wawili	arobaini	Bethi–Azmawethi	watu–wa	
	H8147	H0705	H1041	H0376	

Watu wa Beth Azmaweth, 42.

ס	וּשְׁלֹשָֽׁה׃	אַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שִׁבְעָ	וּבְאֵרוֹת	כְּפִירָה	יְעָרִים	קִרְיַת	אַנְשֵׁי	29
S	na–watatu	arobaini	mia	mia–saba	na–Beerothi	Kefira	Yearimu	Kiriathi	watu–wa	
	H7969	H0705	H3967	H7651	H0881	H3716	H7157	H7157	H0376	

Watu wa Kiriath Yearimu, Kefira, na Beerothi, 743.

ס	וְאֶחָֽד׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	וְגָבַע	הָרָמָה	אַנְשֵׁי	30
S	na–mmoja	ishirini	mia	mia–sita	na–Geba	Rama	watu–wa	
	H0259	H6242	H3967	H8337	H1387	H7414	H0376	

Watu wa Rama na Geba, 621.

ס	וּשְׁנָֽיִם׃	וְעֶשְׂרִים	מֵאָה	מִכְמָס	אַנְשֵׁי	31
S	na–wawili	na–ishirini	mia–moja	Mikmasi	watu–wa	
	H8147	H6242	H3967	H4363	H0376	

Watu wa Mikmasi, 122.

	ס	וּשְׁלֹשָׁה׃	עֶשְׂרִים	מֵאָה	וְהָעַי	בֵּית־אֵל	אַנְשֵׁי	32
	S	na-watatu	ishirini	mia-moja	na-Ai	Betheli	watu-wa	
		H7969	H6242	H3967	H5857	H1008	H0376	

Watu wa Betheli na Ai, 123.

	ס	וּשְׁנָיִם׃	חֲמִשִּׁים	אַחֵר	נְבוֹ	אַנְשֵׁי	33
	S	na-wawili	hamsini	mwingine	Nebo	watu-wa	
		H8147	H2572	H0312		H0376	

Watu wa Nebo, 52.

	ס	וְאַרְבָּעָה׃	חֲמִשִּׁים	מָאתַיִם	אֶלֶף	אַחֵר	עֵילָם	בְּנֵי	34
	S	na-wanne	hamsini	mia-mbili	elfu-moja	mwingine	Elamu	wana-wa	
		H0702	H2572	H3967	H0505	H0312			

Watu wa Elamu wa pili, 1, 254.

	ס	וְעֶשְׂרִים׃	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	חָרִם	בְּנֵי	35
	S	na-ishirini	mia	mia-tatu	Harimu	wana-wa	
		H6242	H3967	H7969	H2766		

Watu wa Harimu, 320.

	ס	וַחֲמִשָּׁה׃	אַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	יְרֵחוֹ	בְּנֵי	36
	S	na-watano	arobaini	mia	mia-tatu	Yeriko	wana-wa	
		H2568	H0705	H3967	H7969	H3405		

Watu wa Yeriko, 345.

	ס	וְאֶחָד׃	וְעֶשְׂרִים	מֵאוֹת	שְׁבַע	וְאוֹנוֹ	חָדִיד	לֹד	בְּנֵי־	37
	S	na-mmoja	na-ishirini	mia	mia-saba	na-Ono	Hadidi	Lodi	wana-wa	
		H0259	H6242	H3967	H7651	H0207	H2307	H3850		

Watu wa Lodi, Hadidi, na Ono, 721.

	פ	וּשְׁלֹשִׁים׃	מֵאוֹת	תְּשַׁע	אֲלָפִים	שְׁלֹשֶׁת	סְנָאָה	בְּנֵי	38
	P	na-thelathini	mia	mia-tisa	elfu	elfu-tatu	Senaa	wana-wa	
		H7970	H3967	H8672	H0505	H7969	H5570		

Watu wa Senaa, 3, 930.

וּשְׁלֹשָׁה׃	שִׁבְעִים	מֵאוֹת	תְּשַׁע	יֵשׁוּעַ	לְבֵית	יְדַעְיָהּ	בְּנֵי	הַכֹּהֲנִים	39
na-watatu	sabini	mia	mia-tisa	Yeshua	wa-nyumba-ya	Yedaya	wana-wa	makuhani	
H7969	H7657	H3967	H8672	H3442		H3048		H3548	

ס
S

makuhani Wana wa Yedaya (wa nyumba ya Yeshua), 973.

	ס	וּשְׁנָיִם׃	חֲמִשִּׁים	אֶלֶף	אִמֵּר	בְּנֵי	40
	S	na-wawili	hamsini	elfu-moja	Imeri	wana-wa	
		H8147	H2572	H0505	H0564		

Wana wa Imeri, 1, 052.

	ס	וְשִׁבְעָה׃	אַרְבָּעִים	מָאתַיִם	אֶלֶף	פַּשְׁחוּר	בְּנֵי	41
	S	na-saba	arobaini	mia-mbili	elfu-moja	Pashuri	wana-wa	
		H7651	H0705	H3967	H0505	H6583		

Wana wa Pashuri, 1, 247.

	פ	עָשָׂר׃	שִׁבְעָה	אֶלֶף	חָרִם	בְּנֵי	42
	P	na–saba	kumi	elfu–moja	Harimu	wana–wa	
		H6240	H7651	H0505	H2766		

Wana wa Harimu, 1, 017.

ס	וְאַרְבָּעָה׃	שִׁבְעִים	לְהוֹדָוֶה	לִבְנֵי	לְקַדְמִיאֵל	יֵשׁוּעַ	בְּנֵי־	הַלְוִיִּם	43
S	na–wanne	sabini	Hodewa	kwa–wana–wa	kwa–Kadmieli	Yeshua	wana–wa	Walawi	
	H0702	H7657	H1937		H6934	H3442		H3881	

Walawi, wana wa Yeshua, wa Kadmieli, wa Binui, wa Hodavia, 74.

ס	וּשְׁמֹנָה׃	אַרְבָּעִים	מֵאָה	אָסָף	בְּנֵי	הַמְשֹׁרְרִים	44
S	na–wanane	arobaini	mia–moja	Asafu	wana–wa	waimbaji	
	H8083	H0705	H3967	H0623		H7891	

Waimbaji wana wa Asafu; 148.

	עַקּוּב	בְּנֵי־	טַלְמֹן	בְּנֵי־	אָטֵר֙	בְּנֵי־	שַׁלֻּם	בְּנֵי־	הַשְּׁעָרִים	45
	Akubu	wana–wa	Talmoni	wana–wa	Ateri	wana–wa	Shalumu	wana–wa	mabawabu	
	H6126		H2929		H0333		H7967		H7778	

ס	וּשְׁמֹנָה׃	שְׁלֹשִׁים	מֵאָה	שֹׁבָי	בְּנֵי	חֲטִיטָא	בְּנֵי
S	na–wanane	thelathini	mia–moja	Shobai	wana–wa	Hatita	wana–wa
	H8083	H7970	H3967	H7630		H2410	

Waliofungua mlango wana wa Shalumu, wana wa Ateri, wana wa Talmoni; wana wa Akubu, wana wa Hatita, wana wa Shobai, 138.

	טַבָּעוֹת׃	בְּנֵי	חֲשֻׂפָא	בְּנֵי־	צִחָא	בְּנֵי־	הַנְּתִינִים	46
	Tabaothi	wana–wa	Hasufa	wana–wa	Siha	wana–wa	Wanethinimu	
	H2884		H2817		H6727		H5411	

Watumishi wa Hekalu wana wa Siha, wana wa Hasufa, wana wa Tabaothi,

	פָּדֽוֹן׃	בְּנֵי	סִיעָא	בְּנֵי־	קֵרֹס	בְּנֵי־	47
	Padoni	wana–wa	Sia	wana–wa	Kerosi	wana–wa	
	H6303		H5517		H7026		

wana wa Kerosi, wana wa Siaha, wana wa Padoni,

	שַׁלְמָי׃	בְּנֵי	חֲגָבָה	בְּנֵי־	לְבָנָה	בְּנֵי־	48
	Shalmai	wana–wa	Hagaba	wana–wa	Lebana	wana–wa	
	H8014				H3838		

wana wa Lebana, wana wa Hagaba, wana wa Salmai,

		גָּחַר׃	בְּנֵי־	גִּדֵּל	בְּנֵי־	חָנָן	בְּנֵי־	49
		Gahari	wana–wa	Gideli	wana–wa	Hanani	wana–wa	
		H1515		H1435		H2605		

wana wa wa Hanani, wana wa Gideli, wana wa Gahari.

	נְקוֹדָא׃	בְּנֵי	רְצִין	בְּנֵי־	רְאָיָה	בְּנֵי־	50
	Nekoda	wana–wa	Resini	wana–wa	Reaya	wana–wa	
	H5353		H7526		H7211		

Wana wa Reaya, wana wa Resini, wana wa Nekoda,

	פָּסֵחַ׃	בְּנֵי	עֻזָּא	בְּנֵי־	גַזָּם	בְּנֵי־	51
	Pasea	wana–wa	Uza	wana–wa	Gazamu	wana–wa	
	H6454				H1502		

wana wa Gazamu, wana wa Uza, wana wa Pasea,

	בְּנֵי־	בֵּסַי	בְּנֵי־	מְעוּנִים	בְּנֵי	]נפושסים[	)נְפִישְׁסִים:	52
	wana–wa	Besai	wana–wa	Meunimu	wana–wa	[Nefushesimu]	(Nefishesimu)
		H1153		H4586		H5300	H5300

wana wa Besai, wana wa Meunimu, wana wa Nefusimu.

	בְּנֵי־	בַּקְבּוּק	בְּנֵי־	חֲקוּפָא	בְּנֵי	חַרְחוּר:	53
	wana–wa	Bakbuku	wana–wa	Hakufa	wana–wa	Harhuri	
		H1227		H2709		H2744	

Wana wa Bakbuki, wana wa Hakufa, wana wa Harhuri,

	בְּנֵי־	בַּצְלִית	בְּנֵי־	מְחִידָא	בְּנֵי	חַרְשָׁא:	54
	wana–wa	Baslithi	wana–wa	Mehida	wana–wa	Harsha	
		H1213		H4240		H2797	

wana wa Baslith, wana wa Mehida, wana wa Harsha,

	בְּנֵי־	בַּרְקוֹס	בְּנֵי־	סִיסְרָא	בְּנֵי־	תָּמַח:	55
	wana–wa	Barkosi	wana–wa	Sisera	wana–wa	Tema	
		H1302		H5516		H8547	

wana wa Barkosi, wana wa Sisera, wana wa Tema,

	בְּנֵי	נְצִיחַ	בְּנֵי	חֲטִיפָא:	56
	wana–wa	Nesia	wana–wa	Hatifa	
		H5335		H2412	

wana wa Nesia, wana wa Hatifa.

	בְּנֵי	עַבְדֵי	שְׁלֹמֹה	בְּנֵי־	סוֹטַי	בְּנֵי־	סוֹפֶרֶת	בְּנֵי־	פְּרִידָא:	57
	wana–wa	watumishi–wa	Sulemani	wana–wa	Sotai	wana–wa	Sofereti	wana–wa	Perida	
		H5650	H8010		H5479		H5618		H6514	

Wana wa Sulemani, wana wa Sotai, wana wa Sofeereth, wana wa Peruda,

	בְּנֵי־	יַעְלָא	בְּנֵי־	דַּרְקוֹן	בְּנֵי	גִּדֵּל:	58
	wana–wa	Yaala	wana–wa	Darkoni	wana–wa	Gideli	
		H3279		H1874		H1435	

wana wa Yaala, wana wa Darkoni, wana wa Gideli,

	בְּנֵי	שְׁפַטְיָה	בְּנֵי־	חַטִּיל	בְּנֵי	פֹכֶרֶת	הַצְּבָיִים	בְּנֵי	אָמוֹן:	59
	wana–wa	Shefatia	wana–wa	Hatili	wana–wa	Pokereti	Hasebaimu	wana–wa	Amoni	
		H8203		H2411		H6380	H6380		H0526	

wana wa Shefatia, wana wa Hatili, wana wa Pokerethi Sebaimu, wana wa Amoni.

	כָּל־	הַנְּתִינִים	וּבְנֵי	עַבְדֵי	שְׁלֹמֹה	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	תִּשְׁעִים	60
	wote–wa	Wanethinimu	na–wana–wa	watumishi–wa	Sulemani	mia	mia–tatu	tisini	
	H3605	H5411		H5650	H8010	H3967	H7969	H8673	

וּשְׁנָיִם:	פ	
na–wawili	P	
H8147		

Watumishi wote wa hekalu, na wana wa watumishi wa Sulemani, walikuwa 392.

יָכְלוּ	וְלֹא	וְאָמֵר	אַדֹון	כְּרוּב	חַרְשָׁאתֶל	מֶלַחְמִתֶל	הָעוֹלִים	וְאֵלֶּה	61
weza	na–hawaku	na–Imeri	Adoni	Kerubi	Teli–Harsha	kutoka–Teli–Mela	waliokuja	na–hawa	
H3201	H3808	H0564	H0114	H3743	H8521	H8528	H5927	H0428	

הֵם׃	מִיִּשְׂרָאֵל	אִם	וְזַרְעָם	אֲבוֹתָם	בֵּית־	לְהַגִּיד	
wao	kutoka–Israeli	kama	na–uzao–wao	baba–zao	nyumba–ya	kuonyesha	
H1992	H3478		H2233	H0001		H5046	

Hawa ndio watu waliokwenda kutoka Tel Mela, Tel harsha, Kerub, Addon, na Imeri. Lakini hawakuweza kuthibitisha kwamba wao au jamaa za baba zao walikuwa wana wa Israeli,

וְאַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שֵׁשׁ	נְקוֹדָא	בְּנֵי	טוֹבִיָּה	בְּנֵי־	דְלָיָה	בְּנֵי־	62
na–arobaini	mia	mia–sita	Nekoda	wana–wa	Tobia	wana–wa	Delaya	wana–wa	
H0705	H3967	H8337	H5353		H2900		H1806		

ס	וּשְׁנָיִם׃
S	na–wawili
	H8147

wana wa Delaya, wana wa Tobia, na wana wa Nekoda, 642.

אֲשֶׁר	בַּרְזִלַּי	בְּנֵי	הַקֹּוץ	בְּנֵי	חֲבַיָּה	בְּנֵי	הַכֹּהֲנִים	וּמִן־	63
ambaye	Barzilai	wana–wa	Hakosi	wana–wa	Hobaya	wana–wa	makuhani	na–kutoka	
	H1271		H6976		H2252		H3548		

שְׁמָם׃	עַל־	וַיִּקְרָא	אִשָּׁה	הַגִּלְעָדִי	בַּרְזִלַּי	מִבְּנוֹת	לָקַח	
jina–lao	kwa	na–akaitwa	mke	Mgileadi	Barzilai	kutoka–binti–za	alichukua	
H8034		H7121	H0802	H1569	H1271	H1323	H3947	

Na kutoka kwa makuhani Wana wa Habaya, Hakosi, na Barzilai (akamchukua mkewe kutoka kwa binti za Barzilai wa Gileadi na akaitwa kwa jina lao).

מִן־	וַיִּגָּאֲלוּ	נִמְצָא	וְלֹא	הַמִּתְיַחְשִׂים	כְּתָבָם	בְּקֻשָׁיו	אֱלֹהָה	64
kutoka	na–wakaondolewa	patikana	na–haiku	ya–ukoo	orodha–yao	walitafuta	hawa	
	H1351	H4672	H3808	H3187	H3791	H1245	H0428	

הַכֹּהֵנָה׃
ukuhani
H3550

Hawa walitafuta rekodi zao kati ya waliojiunga na kizazi chao, lakini hawakuweza kupatikana, kwa hivyo waliondolewa katika ukuhani kama walio najisi.

עַד	הַקָּדָשִׁים	מִקֹּדֶשׁ	יֹאכְלוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	לָהֶם	הַתִּרְשָׁתָא	וַיֹּאמֶר	65
hadi	zaidi	kutoka–vitu–vitakatifu	le	wasi	kwamba	wao	gavana	na–akawaambia	
H5704	H6944	H6944	H0398	H3808			H8660	H0559	

וְתוּמִּים׃	לְאוּרִים	הַכֹּהֵן	עֲמֹד	
na–Thumimu	kwa–Urimu	kuhani	atakaposimama	
H8550	H0224	H3548	H5975	

Naye mkuu wa gavana akawaambia wasiruhusiwe kula chakula cha makuhani kutoka kwenye dhabihu mpaka atakapoinuka kuhani mwenye Urimu na Thumimu.

וְשִׁשִּׁים׃	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ־	אַלְפִּים	רִבֹּוא	אַרְבַּע	כְּאֶחָד	הַקָּהָל	כֹּל־	66
na–sitini	mia	mia–tatu	mbili	elfu	elfu–arobaini	kwa–pamoja	kusanyiko	yote–ya	
H8346	H3967	H7969	H0505	H7239	H0702	H0259	H6951	H3605	

Kusanyiko lote lilikuwa 42, 360,

67

מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	אֲלָפִים	שִׁבְעַת	אֵלֶּה	וַאֲמָהֹתֵיהֶם	עַבְדֵיהֶם	מִלְבַד
mia	mia–tatu	elfu	elfu–saba	hao	na–wajakazi–wao	watumwa–wao–wa–kiume	mbali–na
H3967	H7969	H0505	H7651	H0428	H0519	H5650	H0905

וְאַרְבָּעִים	מָאתַיִם	וּמְשֹׁרְרוֹת	מְשֹׁרְרִים	וְלָהֶם	וְשִׁבְעָה	שְׁלֹשִׁים
na–arobaini	mia–mbili	na–waimbaji–wa–kike	waimbaji–wa–kiume	na–kwao	na–saba	thelathini
H0705	H3967	H7891	H7891		H7651	H7970

וַחֲמִשָּׁה׃
na–watano
H2568

isipokuwa watumishi wao wa kiume na watumishi wao wa kike, ambao walikuwa 7, 337. Walikuwa na wanaume na wanawake wa kuimba 245.

68

ס
S

Farasi zao zilikuwa 736 kwa idadi, nyumbu zao, 245,

69

שְׁבַע	אֲלָפִים	שֵׁשׁ	חֲמֵשׁ	ס	וַחֲמִשָּׁה	שְׁלֹשִׁים	מֵאוֹת	אַרְבַּע	גְּמַלִּים
mia–saba	elfu	elfu–sita	punda	S	na–watano	thelathini	mia	mia–nne	ngamia
H7651	H0505	H8337	H2543		H2568	H7970	H3967	H0702	H1581

מֵאוֹת	וְעֶשְׂרִים׃
mia	na–ishirini
H3967	H6242

ngamia zao, 435, na punda zao, 6, 720.

70

זָהָב	לָאוֹצָר	נָתַן	הַתִּרְשָׁתָא	לַמְּלָאכָה	נָתְנוּ	הָאָבוֹת	רָאשֵׁי	וּמִקְצָת
dhahabu	kwa–hazina	alitoa	gavana	kwa–kazi	walitoa	jamaa	viongozi–wa	na–baadhi–ya
H2091	H0214	H5414	H8660	H4399	H5414	H0001		H7117

מֵאוֹת׃	וַחֲמֵשׁ	שְׁלֹשִׁים	כֻּתָּנוֹת	כָּתְנוֹת	חֲמִשִּׁים	מִזְרָקוֹת	אֶלֶף	דַּרְכְּמוֹנִים
na–tano	na–thelathini	mia–tatu	makuhani	mavazi–ya	hamsini	mabakuli	elfu–moja	drakma
H3967	H2568	H7970	H3548	H3801	H2572	H4219	H0505	H1871

Baadhi ya wakuu wa familia za baba zao walitoa zawadi kwa ajili ya kazi. Gavana alitoa sadaka ya darkoni elfu ya dhahabu, mabakuli 50, na mavazi 530 ya makuhani.

71

דַּרְכְּמוֹנִים	זָהָב	הַמְּלָאכָה	לָאוֹצַר	נָתְנוּ	הָאָבוֹת	וּמֵרָאשֵׁי
drakma	dhahabu	kazi	kwa–hazina–ya	walitoa	jamaa	na–kutoka–kwa–viongozi–wa
H1871	H2091	H4399	H0214	H5414	H0001	

וּמָאתַיִם׃	אַלְפַּיִם	מָנִים	וְכֶסֶף	רִבּוֹא	שְׁתֵּי
na–mia–mbili	elfu–mbili	mina	na–fedha	elfu	elfu–ishirini
H3967	H0505	H4488	H3701	H7239	H8147

Baadhi ya wakuu wa familia za baba zao waliwapa katika hazina kwa kazi darkroni elfu ishirini za dhahabu na mane 2, 200 za fedha.

72

וְכֶסֶף	רִבּוֹא	שְׁתֵּי	דַּרְכְּמוֹנִים	זָהָב	הָעָם	שְׁאֵרִית	נָתְנוּ	וַאֲשֶׁר
na–fedha	elfu	elfu–ishirini	drakma	dhahabu	watu	waliobaki–wa	walitoa	na–ambayo
H3701	H7239	H8147	H1871	H2091		H7611	H5414	

פ	וְשִׁבְעָה׃	שִׁשִּׁים	כֻּתָּנִים	וְכָתְנֹת	אַלְפַּיִם	מָנִים
P	na–saba	sitini	makuhani	na–mavazi–ya	elfu–mbili	mina
	H7651	H8346	H3548	H3801	H0505	H4488

Watu wengine waliwapa darkoni za dhahabu ishirini elfu, na dhahabu elfu mbili za fedha, na mavazi sitini na saba kwa makuhani.

הָעָם	וּמִן־	וְהַמְשֹׁרְרִים	וְהַשּׁוֹעֲרִים	וְהַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	וַיֵּשְׁבוּ	73
watu	na–baadhi–ya	na–waimbaji	na–mabawabu	na–Walawi	makuhani	na–wakakaa	
		H7891	H7778	H3881	H3548	H3427	

הַשְּׁבִיעִי	הַחֹדֶשׁ	וַיְנִיעוּ	בְּעָרֵיהֶם	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־	וְהַנְּתִינִים
wa–saba	mwezi	na–ulipofika	katika–miji–yao	Israeli	na–wote–wa	na–Wanethinimu
H7637	H2320	H5060		H3478	H3605	H5411

בְּעָרֵיהֶם׃	יִשְׂרָאֵל	וּבְנֵי
katika–miji–yao	Israeli	na–wana–wa
	H3478	

Basi makuhani, Walawi, walinzi wa malango, waimbaji, watu wengine, watumishi wa hekalu, na Israeli wote waliishi katika miji yao. Hata mwezi wa saba watu wa Israeli walikuwa wakiishi katika miji yao.”

Chapter 8

לִפְנֵי	אֲשֶׁר	הָרְחֹוב	אֶל־	אֶחָד	כְּאִישׁ	הָעָם	כָּל־	וַיֶּאָסְפוּ	1
mbele–ya	ambao	uwanja	katika	mmoja	kama–mtu	watu	wote–wa	na–wakakusanyika	
H6440		H7339	H0413	H0259	H0376		H3605	H0622	

תּוֹרַת	סֵפֶר	אֶת־	לְהָבִיא	הַסֹּפֵר	לְעֶזְרָא	וַיֹּאמְרוּ	הַמַּיִם	שֶׁעַר־
sheria–ya	kitabu–cha	–	kuleta	mwandishi	Ezra	na–wakamwambia	maji	lango–la
H8451		H0853	H0935		H5830	H0559	H4325	H8179

יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	מֹשֶׁה
Israeli	–	Yahwe	aliamuru	ambayo	Musa
H3478	H0853	H3068	H6680		H4872

Watu wote walikusanyika kama mtu mmoja katika eneo la wazi mbele ya lango la maji. Wakamwomba Ezra mwandishi akilete Kitabu cha Sheria ya Musa, ambacho Bwana aliwaamuru Israeli.

וְעַד־	מֵאִישׁ	הַקָּהָל	לִפְנֵי	הַתּוֹרָה	אֶת־	הַכֹּהֵן	עֶזְרָא	וַיָּבֵיא	2
na–hadi	kutoka–mtu	kusanyiko	mbele–ya	sheria	–	kuhani	Ezra	na–akaleta	
H5704	H0376	H6951	H6440	H8451	H0853	H3548	H5830	H0935	

הַשְּׁבִיעִי׃	לַחֹדֶשׁ	אֶחָד	בְּיוֹם	לִשְׁמֹעַ	מֵבִין	וְכֹל	אִשָּׁה
wa–saba	ya–mwezi	ya–kwanza	katika–siku	kusikia	wanaoweza–kuelewa	na–wote	mwanamke
H7637	H2320	H0259	H3117	H8085	H0995	H3605	H0802

Siku ya kwanza ya mwezi wa saba, Ezra, kuhani, akaleta sheria mbele ya mkutano, wanaume na wanawake, na wote waliokuwa na uwezo wa kusikia na kuelewa.

מִן־	הַמַּיִם	שֶׁעַר־	לִפְנֵי	וְאֲשֶׁר	הָרְחֹוב	לִפְנֵי	בּוֹ	וַיִּקְרָא־	3
kutoka	maji	lango–la	mbele–ya	ambao	uwanja	mbele–ya	ndani–yake	na–akasoma	
	H4325	H8179	H6440		H7339	H6440		H7121	

וְהַמְבִינִים	וְהַנָּשִׁים	הָאֲנָשִׁים	נֶגֶד	הַיּוֹם	מַחֲצִית	עַד־	הָאוֹר	
na–wanaoweza–kuelewa	na–wanawake	wanaume	mbele–ya	mchana	nusu–ya	hadi	mwanga	
H0995	H0802	H0376	H5048	H3117	H4276	H5704	H0216	

הַתּוֹרָה׃	סֵפֶר	אֶל־	הָעָם	כָּל־	וְאָזְנֵי	
sheria	kitabu–cha	kuelekea	watu	wote–wa	na–masikio–ya	
H8451		H0413		H3605	H0241	

Akatizama eneo lililo wazi mbele ya lango la Maji, na akasoma toka asubuhi hadi adhuhuri, mbele ya wanaume na wanawake, na yeyote ambaye angeweza kuelewa. Na wote wakasikiliza kwa makini kitabu cha Sheria.

4

עָשׂוּ אֲשֶׁר עֵץ מִגְדַּל־ עַל־ הַסֹּפֵר עֶזְרָא וַיַּעֲמֹד
walitengeneza ambalo mbao jukwaa–la juu–ya mwandishi Ezra na–akasimama
H6086 H4026 H5830 H5975

וְחִלְקִיָּה וְאוּרִיָּה וַעֲנָיָה וְשֶׁמַע מַתִּתְיָה אֶצְלוֹ וַיַּעֲמֹד לְדָבָר׃
na–Hilkia na–Uria na–Anaya na–Shema Matithia karibu–naye na–wakasimama kwa–jambo–hilo
H2518 H6043 H8087 H4993 H0681 H5975 H1697

וּמַלְכִּיָּה וּמִישָׁאֵל וּפְדָיָה וּמִשְׁאֻלָּם יְמִינָו עַל־ וּמַעֲשֵׂיָה
na–Malkia na–Mishaeli Pedaya na–kushoto–kwake kulia–kwake upande–wa na–Maaseya
H4441 H4332 H6305 H8040 H3225 H4641

פ מְשֻׁלָּם׃ זְכַרְיָה וְחַשְׁבַּדָּנָה וְחָשֻׁם
P Meshulamu Zekaria na–Hashbadana na–Hashumu
H4918 H2806 H2828

Na Ezra, mwandishi, alisimama juu ya jukwaa la mbao ambalo watu walikuwa wametengeneza kwa kusudi hilo. Pembeni yake walisimama Matithia, Shema, Anaya, Uria, Hilkia na Maaseya, upande wake wa kuume; na Pedaya, Misbaeli, Malkiya, Hashumu, Hashbadani, Zekaria na Meshulamu walikuwa wamesimama upande wake wa kushoto.

5

כָּל־ מֵעַל כִּי־ הָעָם כָּל־ לְעֵינֵי הַסֵּפֶר עֶזְרָא וַיִּפְתַּח
wote–wa juu–ya kwa–sababu watu wote–wa machoni–pa kitabu Ezra na–akafungua
H3605 H3605 H5830

הָעָם׃ כָּל־ עָמְדוֹ וּכְפִתְחוֹ הָיָה הָעָם
watu wote–wa walisimama na–alipofungua alikuwa watu
H3605 H5975 H1961

Ezra alifungua kitabu mbele ya watu wote, kwa kuwa alikuwa amesimama juu ya watu, na alipoufungua watu wote wakasimama.

6

וְאָמֵן הָעָם כָּל־ וַיַּעֲנוּ הַגָּדוֹל מִקֻּבְעַ הָאֱלֹהִים יְהוָה אֶת־ עֶזְרָא וַיְבָרֶךְ
amina watu wote–wa na–wakajibu mkubwa Mungu Yahwe – Ezra na–akabariki
H0543 H3605 H0430 H3068 H0853 H5830 H1288

אַפַּיִם לַיהוָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּקְּדוּ יְדֵיהֶם בְּמַעַל אָמֵן
nyuso–zao kwa–Yahwe na–wakasujudu na–wakapiga–magoti mikono–yao wakiinua amina
H0639 H3068 H7812 H6915 H3027 H4607 H0543

אָרְצָה׃
ardhini
H0776

Ezra akamshukuru Bwana, Mungu mkuu; na watu wote wakainua mikono yao, wakajibu, “Amina! Amina!” Wakainamisha vichwa vyao, wakamwabudu Bwana kwa nyuso zao zikiwa chini.

7

עֲזַרְיָה קְלִיטָא מַעֲשֵׂיָה הוֹדִיָּה שַׁבְּתַי עַקּוּב יָמִין וְשֶׁרֵבְיָה וּבָנִי וְיֵשׁוּעַ
Azaria Kelita Maaseya Hodia Shabethai Akubu Yamini na–Sherebia na–Bani na–Yeshua
H5838 H7042 H4641 H1941 H7678 H6126 H3226 H8274 H1137 H3442

וְהָעָם לַתּוֹרָה שָׁם הָעָם אֶת־ מְבִינִים וְהַלְוִיִּם פְּלָאיָה חָנָן יוֹזָבָד
na–watu sheria H8451 watu – H0853 waliwafanya–kuelewa H0995 na–Walawi H3881 Pelaya Hanani H2605 Yozabadi H3107

עָמְדָם׃ עַל־
mahali–pao katika
H5977

Yeshua, Bani, Sherebia, Yamini, Akubu, Shabethai, Hodai, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabidi, Hanania, Pelaya nao ni Walawi, waliwasaidia watu kuelewa sheria, watu wakakaa mahali pao.

שֶׂכֶל	וְשָׂום	מְפֹרָשׁ	הָאֱלֹהִים	בְּתוֹרַת	בַּסֵּפֶר	וַיִּקְרְאוּ	8
ufahamu	na-kuweka	wazi	Mungu	katika-sheria-ya	katika-kitabu	na-wakasoma	
H7922			H0430	H8451		H7121	

ס	בַּמִּקְרָא׃	וַיָּבִינוּ	
S	usomaji	na-wakaelewa	
	H4744	H0995	

Wao walisoma katika kitabu, Sheria ya Mungu, wakaeleza wazi kwa tafsiri na kutoa maana ili watu waelewe yaliyosomwa.

וְהַלְוִיִּם	הַסֹּפֵר	וְהַכֹּהֵן	וְעֶזְרָא	הַתִּרְשָׁתָא	הוּא	נְחֶמְיָה	וַיֹּאמֶר	9
na-Walawi	mwandishi	kuhani	na-Ezra	gavana	yeye	Nehemia	na-akasema	
H3881		H3548	H5830	H8660	H1931	H5166	H0559	

לַיהוָה	הוּא	קָדֹשׁ־	הַיּוֹם	הָעָם	לְכָל־	הָעָם	אֶת־	הַמְבִינִים
kwa-Yahwe	ni	takatifu	siku	watu	kwa-wote-wa	watu	–	wanaowafundisha
H3068	H1931	H6918	H3117		H3605		H0853	H0995

הָעָם	כָּל־	בּוֹכִים	כִּי	תִבְכּוּ	וְאַל־	תִּתְאַבְּלוּ	אַל־	אֱלֹהֵיכֶם
watu	wote-wa	walikuwa-wakilia	kwa-sababu	lie	na-msi	omboleze	msi	Mungu-wenu
	H3605	H1058		H1058	H0408	H0056	H0408	H0430

הַתּוֹרָה׃	דִּבְרֵי	אֶת־	כְּשָׁמְעָם
sheria	maneno-ya	–	waliposikia
H8451	H1697	H0853	H8085

Nehemia, gavana, na Ezra kuhani, na mwandishi, na Walawi waliokuwa wakitafsiri kwa watu, wakawaambia watu wote, Siku hii ni takatifu kwa Bwana, Mungu wenu. Msiomboleze au kulia. Kwa kuwa watu wote walilia wakati waliposikia maneno ya sheria.

מַמְתַּקִּים	וּשְׁתוּ	מַשְׁמַנִּים	אִכְלוּ	לְכוּ	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	10
vinywaji-vitamu	na-kunyweni	vyakula-vizuri	kuleni	nendeni	wao	na-akawaambia	
H4477	H8354		H0398	H3212		H0559	

הַיּוֹם	קָדֹושׁ	כִּי־	לֹו	נָכֹון	לְאֵין	מָנוֹת	וְשִׂלְחוּ	
siku	takatifu	kwa-sababu	kwake	kilichotayarishwa	kwa-ambaye-hana	sehemu	na-tumenieni	
H3117	H6918				H0369	H4490	H7971	

מָעֻזְּכֶם׃	הִיא	יְהוָה	חֶדְוַת	כִּי־	תַעֲצֵבוּ	וְאַל־	לַאֲדֹנֵינוּ	
nguvu-yenu	ndiyo	Yahwe	furaha-ya	kwa-sababu	huzunike	na-msi	kwa-Bwana-wetu	
H4581	H1931	H3068	H2304			H0408	H0136	

Nehemia akawaambia, 'Nendeni, mle kilichonona, mkate na maji ya kunywa, na mpelekeni mtu asiye na kitu, kwa maana siku hii ni takatifu kwa Bwana wetu. Msiwe na huzuni, kwa kuwa furaha ya Bwana ni nguvu zenu.

הַיּוֹם	כִּי	הַסּוּ	לֵאמֹר	הָעָם	לְכָל־	מַחְשִׁים	וְהַלְוִיִּם	11
siku	kwa-sababu	nyamazeni	wakisema	watu	wote-wa	waliwanyamazisha	na-Walawi	
H3117		H2013	H0559		H3605	H2814	H3881	

תֵעָצֵבוּ׃	וְאַל־	קֹדֶשׁ	
huzunike	na-msi	ni-takatifu	
	H0408	H6918	

Basi Walawi wakawafanya watu kuwa na utulivu, wakisema, “Nyamazeni! kwa maana siku hii ni takatifu. Msiwe na huzuni.”

12 וַיֵּלְכוּ כָּל־הָעָם לֶאֱכָל וּלְשַׁתּוֹת וְלִשְׁלֹחַ מָנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה
na-wakaenda wote-wa watu kula na-kunywa na-kutuma sehemu na-kufanya furaha
H3212 H3605 H0398 H8354 H7971 H4490 H8057

גְּדוֹלָה כִּי־הֵבִינוּ בַדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם׃ ס
kubwa kwa-sababu walielewa maneno ambayo waliwafahamisha wao S
H0995 H1697 H3045

Watu wote wakaenda kula na kunywa na kugawana chakula na kusherehekea kwa furaha kubwa kwa sababu walielewa maneno waliyohubiriwa.

13 וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֶסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְכָל־הָעָם הַכֹּהֲנִים
na-katika-siku ya-pili walikusanyika viongozi-wa jamaa wa-wote-wa watu makuhani
H3117 H8145 H0622 H0001 H3605 H3548

וְהַלְוִיִּם אֶל־עֶזְרָא הַסֹּפֵר לְהַשְׂכִּיל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה׃
na-Walawi kwa Ezra mwandishi na-kuelewa – maneno-ya sheria
H3881 H0413 H5830 H8451

Siku ya pili viongozi wa nyumba za mababu kutoka kwa watu wote, makuhani na Walawi, wakakusanyika kwa Ezra, mwandishi ili kupata ufahamu kutoka kwenye maneno ya sheria.

14 וַיִּמְצְאוּ כָּתוּב בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה
na-wakapata imeandikwa katika-sheria ambayo aliamuru Yahwe kupitia-mkono-wa Musa
H4672 H3789 H6680 H3068 H3027 H4872

בַּחַג בַּסֻּכּוֹת בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
katika-sikukuu katika-vibanda katika-mwezi wa-saba kwamba wakae wana-wa Israeli
H2282 H5521 H2320 H7637 H3427 H1121 H3478

Wakaona imeandikwa katika sheria namna Bwana alivyomuamuru Musa kwamba wana wa Israeli waishi katika hema wakati wa sikukuu ya mwezi wa saba.

15 וַאֲשֶׁר יַשְׁמִיעוּ וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל־עָרֵיהֶם
na-kwamba watangaze na-wapitishe sauti katika-miji-yao-yote miji-yao
H8085 H3605

וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צְאוּ הָהָר וְהָבִיאוּ עֲלֵי־זַיִת עֲלֵי־עֵץ וַעֲלֵי־
na-katika-Yerusalemu kusema tokeni mlimani na-mlete matawi-ya mzeituni matawi-ya na-matawi-ya
H3389 H0559 H3318 H2022 H0935 H2132 H5929 H5929

עֵץ שֶׁמֶן וַעֲלֵי הֲדַס עֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ עָבֹת
mti mafuta na-matawi-ya mhadasi matawi-ya mitende na-matawi-ya mti-wa wenye-majani-mengi
H6086 H8081 H5929 H1918 H5929 H8558 H5929 H6086

לַעֲשֹׂת סֻכֹּת כַּכָּתוּב׃ פ
kutengeneza vibanda kama-ilivyoandikwa P
H5687 H5521 H3789

Wanapaswa kutoa tamko katika miji yao yote, na huko Yerusalemu, wakisema, 'Nendeni nje kwenye nchi ya vilima, na mkalete matawi kutoka kwenye mzeituni mwitu, na matawi ya mihadsi, na matawi ya mitende na matawi ya miti minene ili kufanya vibanda vya muda kama ilivyoandikwa.”

16 וַיֵּצְאוּ הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סְכֻּוֹת אִישׁ עַל־גַּגּוֹ וּבְחַצְרֹתֵיהֶם וּבְחַצְרֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר הַמָּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם׃

juu–ya	kila–mtu	vibanda	wenyewe	na–wakatengeneza	na–wakaleta	watu	na–wakatoka	
	H0376	H5521	H1992		H0935		H3318	

na–katika–uwanja–wa	Mungu	nyumba–ya	na–katika–nyua–za	na–katika–nyua–zao	paa–lake		
H7339	H0430				H1406		

Efraimu	lango–la	na–katika–uwanja–wa	maji	lango–la	
H0669	H8179	H7339	H4325	H8179	

Basi watu wakatoka na kuleta matawi, wakajifanyia mahema, kila mmoja juu ya paa zao, katika ua zao, katika mahakama za nyumba ya Mungu, mahali pa wazi pa lango la Maji, na katika mraba wa lango la Efraimu.

17 וַיַּעֲשׂוּ כָל־הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן־הַשְּׁבִי סְכֻּוֹת וַיֵּשְׁבוּ כִּי לֹא־עָשׂוּ מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן־נוּן כֵּן עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מְאֹד׃ וַתְּהִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה

na–wakatengeneza	watu	wote–wa	kusanyiko	waliorudi	kutoka	utumwani	vibanda	na–wakakaa					
		H3605	H6951	H7725			H5521	H3427					

katika–vibanda	kwa–sababu	hawaku	fanya	tangu–siku–za	Yoshua	mwana–wa	Nuni	hivyo					
		H3808		H3117	H3442		H5126						

sana	kubwa	furaha	na–ikawa	hiyo	siku	hadi	Israeli	wana–wa	
H3966		H8057	H1961	H1931	H3117	H5704	H3478		

Kisha kusanyiko lote la wale waliorudi kutoka kifungoni wakafanya mahema na kukaa ndani yake. Kwa kuwa tangu siku za Yoshua, mwana wa Nuni hata siku hiyo, watu wa Israeli hawakuadhimisha sikukuu hii. Na furaha ilikuwa kubwa sana.

18 וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת הָאֱלֹהִים מִן־הַיּוֹם לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד־הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן וַיַּעֲשׂוּ־חָג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט׃ פ

na–akasoma	katika–kitabu–cha	sheria–ya	Mungu	siku	kwa–siku	siku	kutoka	siku	ya–kwanza						
H7121		H8451	H0430	H3117	H3117	H3117		H3117	H7223						

ya–nane	na–katika–siku	siku	siku–saba	sikukuu	na–wakaiadhimisha	ya–mwisho	siku	hadi	
H8066	H3117	H3117	H7651	H2282		H0314	H3117	H5704	

P	kama–ilivyoamuliwa	kusanyiko–takatifu	
	H4941	H6116	

Pia siku kwa siku, tangu siku ya kwanza hadi mwisho, Ezra alisoma kutoka Kitabu cha Sheria ya Mungu. Walifanya sikukuu kwa siku saba na siku ya nane kilikuwa na kusanyiko zuri, kwa utiifu wa amri.

Chapter 9

1 וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הַזֶּה נֶאֱסְפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

Israeli	wana–wa	walikusanyika	huu	ya–mwezi	na–nne	ishirini	na–katika–siku	
H3478		H0622	H2088	H2320	H0702	H6242	H3117	

juu–yao	na–udongo	na–kwa–magunia	kwa–kufunga	
	H0127	H8242	H6685	

Siku ya ishirini na nne ya mwezi huo huo watu wa Israeli walikusanyika, nao walikuwa wamefunga, nao walikuwa wamevaa magunia, nao wakaweka vumbi juu ya vichwa vyao.

וַיַּעַמְדוּ נֵכָר בְּנֵי מִכֹּל יִשְׂרָאֵל זֶרַע וַיִּבְדְּלוּ 2
na-wakasimama wageni wana-wa kutoka-wote-wa Israeli uzao-wa na-wakajitenga
H5975 H5236 H3605 H3478 H2233 H0914

אֲבֹתֵיהֶם׃ וַעֲוֹנוֹת חַטֹּאתֵיהֶם עַל־ וַיִּתְוַדּוּ
baba-zao na-uovu-wa dhambi-zao kuhusu na-wakaungama
H0001 H5771 H3034

Wazao wa Israeli walijitenga na wageni wote. Walisimama na kukiri dhambi zao wenyewe na matendo maovu ya baba zao.

יְהוָה תּוֹרַת בְּסֵפֶר וַיִּקְרְאוּ עָמְדָם עַל־ וַיָּקוּמוּ 3
Yahwe sheria-ya katika-kitabu-cha na-wakasoma mahali-pao katika na-wakasimama
H3068 H8451 H7121 H5977

פ אֱלֹהֵיהֶם׃ לַיהוָה וּמִשְׁתַּחֲוִים מִתְנַדִּים וּרְבִעִית הַיּוֹם רְבִעִית אֱלֹהֵיהֶם
P Mungu-wao kwa-Yahwe na-kusujudu wakiungama na-robo siku robo-ya Mungu-wao
H0430 H3068 H7812 H3034 H7243 H3117 H7243 H0430

Walisimama mahali pao, na robo ya siku walisoma kutoka Kitabu cha Sheria ya Bwana Mungu wao. Na robo nyingine ya siku walikiri na kuinama mbele ya Bwana Mungu wao.

בְּנִי שְׁבַנְיָה קַדְמִיאֵל וּבָנִי יֵשׁוּעַ הַלְוִיִּם מַעֲלֵה עַל־ וַיָּקָם 4
Buni Shebania Kadmieli na-Bani Yeshua Walawi ngazi-ya juu-ya na-akasimama
H1138 H7645 H6934 H1137 H3442 H3881 H4608

אֱלֹהֵיהֶם׃ יְהוָה אֶל־ קוֹל בְּקוֹל וַיִּזְעֲקוּ כְּנָנִי בְּנִי שֶׁרֵבְיָה
Mungu-wao Yahwe kwa kubwa kwa-sauti na-wakapaza-sauti Kenani Bani Sherebia
H0430 H3068 H0413 H2199 H3662 H1137 H8274

Walawi, Yeshua, Bani, Kadmieli, Shebaniya, Buni, Sherebia, Bani na Kenani, walisimama juu ya ngazi, wakamwita Bwana, Mungu wao kwa sauti kubwa.

שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה שֶׁרֵבְיָה חֲשַׁבְנְיָה בָּנִי וְקַדְמִיאֵל יֵשׁוּעַ הַלְוִיִּם וַיֹּאמְרוּ 5
Shebania Hodia Sherebia Hashabneya Bani na-Kadmieli Yeshua Walawi na-wakasema
H7645 H1941 H8274 H2813 H1137 H6934 H3442 H3881 H0559

הָעוֹלָם עַד־ הָעוֹלָם מִן־ אֱלֹהֵיכֶם יְהוָה אֶת־ בָּרֲכוּ קוּמוּ פְּתַחְיָה
milele hadi milele kutoka Mungu-wenu Yahwe – mbariki simameni Pethahia
H5769 H5704 H5769 H0430 H3068 H0853 H1288 H6611

וּתְהִלָּה׃ בְּרָכָה כָּל־ עַל־ וּמְרוֹמַם כְּבוֹדֶךָ שֵׁם וְיבָרְכוּ
na-sifa baraka kila juu-ya na-limeinuliwa utukufu-wako jina-la na-walibariki
H8416 H1293 H3605 H8034 H1288

Ndipo Walawi, na Yeshua, na Kadmieli, na Bani, na Hashabneya, na Sherebia, na Hodia, na Shebania, na Pethalia, wakasema, “Simameni, mkamsifu Bwana, Mungu wenu, milele na milele.” “Libarikiwe jina lako tukufu, lililotukuka kuliko baraka zote na sifa zote.

שָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם אֶת־ עָשִׂיתָ)אַתָּה(|את| לְבַדֶּךָ יְהוָה הוּא אַתָּה־ 6
mbingu-za mbingu – ulifanya (wewe) [wewe] peke-yako Yahwe ni wewe
H8064 H8064 H0853 H0905 H3068 H1931

אֲשֶׁר וְכָל־ הַיַּמִּים עָלֶיהָ אֲשֶׁר וְכָל־ הָאָרֶץ צְבָאָם וְכָל־ הַשָּׁמַיִם
vilivyo na-vyote bahari juu-yake vilivyo na-vyote dunia jeshi-lake na-wote-wa mbingu
H3605 H3220 H3605 H0776 H3605 H8064

מְשַׁתַּחֲוִים׃ לְךָ הַשָּׁמַיִם וּצְבָא כֻלָּם אֶת־ מְחַיֶּה וְאַתָּה בָּהֶם
linasujudu kwako mbingu na-jeshi-la vyote – unahuisha na-wewe ndani-yake
H7812 H8064 H3605 H0853 H2421

Wewe ni Bwana. Wewe peke yako. Wewe umefanya mbinguni, mbingu za juu, na malaika wote wa vita vita, na dunia na kila kitu kilicho juu yake, na bahari na vyote vilivyomo. Unawapa wote uzima, na majeshi ya malaika wanakusujudia.

מֵאוּר	וְהוֹצֵאתוֹ	בְּאַבְרָם	בָּחַרְתָּ	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהִים	יְהוָה	הוּא	אַתָּה־	7
kutoka–Uri	na–ukamtoa	Abramu	ulichagua	ambaye	Mungu	Yahwe	ni	wewe	
H3318		H0087	H0977		H0430	H3068	H1931		

אַבְרָהָם׃	שְׁמוֹ	וְשַׂמְתָּ	כַּשְׂדִּים
Ibrahimu	jina–lake	na–ukaweka	ya–Wakaldayo
H0085	H8034		H3778

Wewe ndiwe Bwana, Mungu aliyemchagua Abramu, akamtoa kutoka Uri wa Wakaldayo, akamwita Ibrahimu.

לָתֵת	הַבְּרִית	עִמּוֹ	וְכָרוֹת	לִפְנֵיךָ	נֶאֱמָן	לִבָּבוֹ	אֶת־	וּמָצָאתָ	8
kutoa	agano	naye	na–ukafanya	mbele–yako	mwaminifu	moyo–wake	–	na–ukaupata	
H5414	H1285		H3772	H6440	H0539	H3824	H0853	H4672	

לָתֵת	וְהַגִּרְגָּשִׁי	וְהַיְבוּסִי	וְהַפְּרִזִּי	הָאֱמֹרִי	הַחִתִּי	הַכְּנַעֲנִי	אֶרֶץ	אֶת־
kutoa	na–Mgirgashi	na–Myebusi	na–Mperizi	Mwamori	Mhiti	Mkanaani	nchi–ya	–
H5414	H1622	H2983	H6522	H0567	H2850		H0776	H0853

אָתָּה׃	צַדִּיק	כִּי	דְבָרֶיךָ	אֶת־	וַתָּקֶם	לְזַרְעוֹ
wewe	mwenye–haki	kwa–sababu	maneno–yako	–	na–ukatimiza	kwa–uzao–wake
	H6662		H1697	H0853		H2233

Uliona moyo wake ulikuwa mkamilifu mbele yako, nawe ukafanya pamoja naye agano la kuwapa wazao wake nchi ya Wakanaani, na Mhiti, na Mwamori, na Perizi, na Myebusi, na Wagirgashi. Umeweka ahadi yako kwa sababu wewe ni mwenye haki.

עַל־	שָׁמַעְתָּ	זַעֲקָתָם	וְאֶת־	בְּמִצְרַיִם	אֲבֹתֵינוּ	עֳנִי	אֶת־	וַתָּרֶא	9
katika	ukasikia	kilio–chao	na–	katika–Misri	baba–zetu	mateso–ya	–	na–ukaona	
	H8085	H2201	H0853	H4714	H0001	H6040	H0853	H7200	

סוּף׃	יַם־
Shamu	bahari–ya
H5488	H3220

Uliona shida ya baba zetu Misri na ukasikia kilio chao kando ya bahari ya shamu.

עֲבָדָיו	וּבְכָל־	בְּפַרְעֹה	וּמֹפְתִים	אֹתֹת	וַתִּתֵּן			10
watumishi–wake	na–juu–ya–wote–wa	juu–ya–Farao	na–maajabu	ishara	na–ukatoa			
H5650	H3605	H6547	H4159	H0226	H5414			

עֲלֵיהֶם	הֵזִידוּ	כִּי	יָדַעְתָּ	כִּי	אַרְצוֹ	עַם	וּבְכָל־	
dhidi–yao	walijivuna	kwamba	ulijua	kwa–sababu	nchi–yake	watu–wa	na–juu–ya–wote–wa	
	H2102		H3045		H0776		H3605	

הַזֶּה׃	כְּהַיּוֹם	שֵׁם	לְךָ	וַתַּעַשׂ־
hii	kama–siku	jina	mwenyewe	na–ukajifanyia
H2088	H3117	H8034		

Wewe ulifanya ishara na maajabu juu ya Farao, na watumishi wake wote, na watu wote wa nchi yake, kwa maana ulijua kwamba Wamisri walifanya kwa kujivunia. Lakini ulijifanyia jina ambalo linasimama hadi siku leo.

וְאֶת־	בַּיַּבָּשָׁה	הַיָּם	בְּתוֹךְ־	וַיַּעֲבְרוּ	לִפְנֵיהֶם	בָקַעְתָּ	וְהַיָּם		11
na–	katika–nchi–kavu	bahari	katikati–ya	na–wakapita	mbele–yao	uligawanya	na–bahari		
H0853	H3004	H3220	H8432		H6440	H1234	H3220		

עֹזִים׃	בְּמַיִם	אֶבֶן	כְּמוֹ־	בִּמְצוֹלֹת	הִשְׁלַכְתָּ	רֹדְפֵיהֶם
yenye–nguvu	katika–maji	jiwe	kama	katika–vilindi	ukawatupa	waliowafuatia
H5794	H4325	H0068	H3644	H4688	H7993	H7291

Ukagawanya bahari mbele yao, wakavuka katikati ya bahari juu ya nchi kavu; na ukawatupa wale waliowa ndani ya kina, kama jiwe ndani ya maji ya kina.

									12
לְהָאִיר	לַיְלָה	אֵשׁ	וּבְעַמּוּד	יוֹמָם	הִנְחִיתָם	עָנָן	וּבְעַמּוּד		
kuwaangazia	usiku	moto	na–kwa–nguzo–ya	mchana	uliwaongoza	wingu	na–kwa–nguzo–ya		
H0215	H3915	H0784	H5982	H3119	H5148	H6051	H5982		

בָּהּ׃	יֵלְכוּ־	אֲשֶׁר	הַדֶּרֶךְ	אֶת־	לָהֶם
ndani–yake	wataenda	ambayo	njia	–	wao
	H3212		H1870	H0853	H1992

Wewe uliwaongoza kwa nguzo ya wingu wakati wa mchana, na kwa nguzo ya moto wakati wa usiku, ili kuwamulikia njiani waweze kutembea katika nuru yake.

									13
וַתִּתֵּן	מִשָּׁמַיִם	עִמָּהֶם	וְדַבֶּר	יָרַדְתָּ	סִינַי	הַר־	וְעַל		
na–ukawapa	kutoka–mbinguni	nao	na–ukasema	ulishuka	Sinai	mlima–wa	na–juu–ya		
H5414	H8064		H1696	H3381	H5514	H2022			

טוֹבִים׃	וּמִצְוֹת	חֻקִּים	אֱמֶת	וְתוֹרוֹת	יְשָׁרִים	מִשְׁפָּטִים	לָהֶם
nzuri	na–amri	maagizo	za–kweli	na–sheria	za–haki	hukumu	wao
	H4687	H2706	H0571	H8451	H3477	H4941	

Ulishuka juu ya Mlima Sinai ukazungumza nao kutoka mbinguni ukawapa amri za haki na sheria za kweli, amri nzuri na maagizo.

									14
צִוִּיתָ	וְתוֹרָה	וְחֻקִּים	וּמִצְוֹת	לָהֶם	הוֹדַעְתָּ	קָדְשְׁךָ	שַׁבָּת	וְאֶת־	
uliwaamuru	na–sheria	na–maagizo	na–amri	wao	uliwajulisha	yako–takatifu	Sabato	na–	
H6680	H8451	H2706	H4687		H3045	H6944	H7676	H0853	

עַבְדֶּךָ׃	מֹשֶׁה	בְּיַד	לָהֶם
mtumishi–wako	Musa	kupitia–mkono–wa	wao
H5650	H4872	H3027	

Uliwajulisha sabato yako takatifu, ukawapa amri, maagizo, na sheria kupitia Musa mtumishi wako.

									15
הוֹצֵאתָ	מִסֶּלַע	וּמַיִם	לִרְעָבָם	לָהֶם׀	נָתָתָה	מִשָּׁמַיִם	לֶחֶם		
ulitoa	kutoka–mwamba	na–maji	kwa–njaa–yao	wao	uliwapa	kutoka–mbinguni	na–mkate		
H3318	H5553	H4325	H7458		H5414	H8064	H3899		

נָשָׂאתָ	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	אֶת־	לָרֶשֶׁת	לָבוֹא	לָהֶם	וַתֹּאמֶר	לְצָמְאָם	לָהֶם
uliinua	ambayo	nchi	–	kuimiliki	kuingia	wao	na–ukawaambia	kwa–kiu–yao	kwao
H5375		H0776	H0853	H3423	H0935		H0559	H6772	

לָהֶם׃	לָתֵת	יָדְךָ	אֶת־
wao	kuwapa	mkono–wako	–
	H5414	H3027	H0853

Uliwapa chakula kutoka mbinguni kwa ajili ya njaa yao, na maji kutoka mwamba kwa kiu yao, ukawaambia waende kuimiliki nchi uliyowaapa kwa kiapo kuwapa.

								16
וְלֹא	עָרְפָּם	אֶת־	וַיַּקְשׁוּ	הֵזִידוּ	וַאֲבֹתֵינוּ	וְהֵם		
na–hawaku	shingo–zao	–	na–wakafanya–shingo	walijivuna	na–baba–zetu	lakini–wao		
H3808	H6203	H0853	H7185	H2102	H0001	H1992		

מִצְוֹתֶיךָ׃	אֶל־	שָׁמְעוּ	
amri–zako	–	sikia	
H4687	H0413	H8085	

Lakini wao na baba zetu walifanya uasi, nao walikuwa wakaidi, wala hawakuzitii amri zako.

17 וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא־זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּהֶם

na–wakakataa kusikia na–hawaku kumbuka maajabu–yako ambayo ulifanya nao

H6381 H2142 H3808 H8085 H3985

וַיִּקְשׁוּ וַיִּתְּנוּ־רֹאשׁ לָשׁוּב לְעַבְדָתָם

na–wakafanya–shingo – shingo–zao na–wakaweka kiongozi kurudi utumwani–mwao

H7185 H0853 H6203 H5414 H7725 H5659

וְרַחוּם חַנּוּן סְלִיחוֹת אֱלוֹהַ וְאַתָּה בְּמִרְיָם

na–mwenye–rehema mwenye–huruma msamaha Mungu–wa lakini–wewe kwa–uasi

H7349 H2587 H5547 H0433 H4805

עֲזַבְתָּם׃ וְלֹא)וְחֶסֶד([וחסדן] וְרַב־ אַפַּיִם אֶרֶךְ־

waache na–huku (upendo–wa–kudumu) [upendo] na–mwingi–wa hasira mwenye–subira

H3808 H0639 H0750

Walikataa kusikiliza, na hawakufikiri juu ya maajabu uliyofanya kati yao, lakini wakawa wakaidi, na katika uasi wao waliweka kiongozi ili wairudie hali ya utumwa. Lakini wewe ni Mungu ambaye amejaa msamaha, mwenye rehema na huruma, si mwepesi wa hasira, na wingi katika upendo thabiti. Wewe haukuwaacha.

18 אֱלֹהֶיךָ מֻנְגָה וַיֹּאמְרוּ מַסֵּכָה עֵגֶל לָהֶם וְעָשׂוּ כִּי־ אַף

mungu–wako huyu na–wakasema wa–kuyeyuka ndama wenyewe tengeneza walipo hata

H0430 H2088 H0559 H5695 H0637

גְּדֹלוֹת׃ נֶאָצוֹת מַקּוּפוּרוּ וַיַּעֲשׂוּ מִמִּצְרָיִם הֶעֱלֶךָ אֲשֶׁר

makubwa makufuru na–wakafanya kutoka–Misri alikutoa ambaye

H4714 H5927

Wala hukuwaacha hata walipokwisha kutoa ndama katika chuma kilichochomwa na kusema, “Huyu ndio Mungu wenu aliyekuleta kutoka Misri,” wakati walipopotoka sana.

19 הֵעָנָן עַמּוּד־ אֶת־ בַּמִּדְבָּר עֲזַבְתָּם לֹא הָרַבִּים בְּרַחֲמֶיךָ וְאַתָּה

wingu nguzo–ya – jangwani waache huku kubwa katika–huruma–yako lakini–wewe

H6051 H5982 H0853 H3808

בְּלַיְלָה אֵשׁ הָאֵשׁ עַמּוּד־ וְאֶת־ בְּהַדְרֵךְ לְהַנְחֹתָם בְּיוֹמָם מֵעֲלֵיהֶם סָר לֹא־

usiku moto nguzo–ya na– njiani kuwaongoza mchana juu–yao ondoka haiku

H3915 H0784 H5982 H0853 H1870 H5148 H3119 H5493 H3808

בָּהּ׃ יֵלְכוּ־ אֲשֶׁר הַדֶּרֶךְ וְאֶת־ לָהֶם לְהָאִיר

ndani–yake wataenda ambayo njia na– wao kuwaangazia

H3212 H1870 H0853 H0215

Wewe, kwa huruma yako, hukuwaacha katika jangwa. Nguzo ya wingu iliyowangoza njiani haikuwaacha wakati wa mchana, wala nguzo ya moto usiku iliwaangazia barabara ambayo walipaswa kutembea.

20 מָנַעְתָּ לֹא־ וּמָנְךָ לְהַשְׂכִּילָם נָתָתָּ הַטּוֹבָה וְרוּחֲךָ

zuia huku na–mana–yako kuwafundisha ulitoa njema na–Roho–yako

H4513 H3808 H5414 H7307

לְצִמָּאָם׃ לָהֶם נָתַתָּה וּמַיִם מִפִּיהֶם

kwa–kiu–yao wao uliwapa na–maji kutoka–vinywani–mwao

H6772 H5414 H4325 H6310

Uliwapa Roho wako mzuri kuwafundisha, na mana yako haukuwanyima kinywani mwao, na ukawapa maji kwa kiu yao.

21 וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסְרוּ שַׂלְמֹתֵיהֶם לֹא הָלְכוּ רַגְלֵיהֶם וּבָצֵקוּ׃ לֹא

na-miaka-arobaini uliwalisha jangwani hawaku pungukiwa nguo-zao haziku chakaa na miguu yao haikuvimba.

22 וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וַעֲמָמִים תְּחַלְּקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת־

na-ukawapa falme wao na watu, na ukawapa ardhi katika kila kona ya mbali. Basi wakaimiliki nchi ya Sihoni mfalme wa Heshboni, na nchi ya Ogu mfalme wa Bashani.

23 וּבְנֵיהֶם הִרְבִּיתָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם לָאָרֶץ אֲשֶׁר־ אָמַרְתָּ לָבוֹא לָרֶשֶׁת׃

Uliwafanya watoto wao kuwa wengi kama nyota za mbinguni, na ukawaingiza katika nchi. Uliwaambia baba zao waingie na kumiliki.

24 וַיָּבֹאוּ וַיִּירְשׁוּ אֶת־ הָאָרֶץ וַתַּכְנַע לִפְנֵיהֶם אֶת־ הַכְּנַעֲנִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְאֶת־ מַלְכֵיהֶם וְאֶת־ עַמֵּי הָאָרֶץ כִּרְצוֹנָם׃

Basi watu wakaingia, wakaimiliki nchi, ukawashinda wenyeji wa nchi hiyo, Wakanaani. Ukawatia mikononi mwao, pamoja na wafalme wao na watu wa nchi, ili Israeli afanye nao kama walivyotaka.

25 וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצֻרוֹת וְאֶרֶץ שְׁמֵנָה וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל־ טוּב בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּתְעַדְּנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל׃

na-wakakateka miji yenye-ngome na-udongo wenye-rutuba na-wakaimiliki nyumba zilizojaa kila kitu-kizuri visima vilivyochongwa mizabibu na-mizeituni na-miti-ya chakula kwa-wingi na-wakala na-wakashiba na-wakanenepa na-wakafurahia kwa-wema-wako mkubwa

Wao waliteka miji yenye nguvu na nchi yenye ustawi, nao wakachukua nyumba zenye vitu vyote vyema, birika zilizochimbwa, mizabibu na miti ya mizeituni, na miti ya matunda mengi. Kwa hiyo walikula na wakashiba na wakatosheka, na wakafurahi kwa wema wako.

26

אַחֲרֵי	תּוֹרָתְךָ	אֶת־	וַיַּשְׁלִכוּ	בָּךְ	וַיִּמְרְדוּ	וַיַּמְרוּ	
nyuma–ya	sheria–yako	–	na–wakaitupa	wewe	na–wakakuasi	lakini–wakaasi	
	H8451	H0853	H7993		H4775	H4784	

לַהֲשִׁיבָם	בָּם	הֵעִידוּ	אֲשֶׁר־	הָרָגוּ	נְבִיאֶיךָ	וְאֶת־	גְּדוֹלֹת׃	
kuwarudisha	kwao	walitoa–ushuhuda	ambao	wakawaua	manabii–wako	na–	mgongo–wao	
H7725				H2026	H5030	H0853	H1458	

מַכְעִסוּת	וַיַּעֲשׂוּ	אֵלֶיךָ	
makubwa	makufuru	na–wakafanya	kwako
			H0413

Basi hawakukutii na wakawaasi. Walitupa sheria yako nyuma ya migongo yao. Waliwaua manabii wako waliowaonya wakurudie wewe, nao wakafanya ukatili mkubwa.

27

צָרָתָם	וּבְעֵת	לָהֶם	וַיְצָרוּ	צָרֵיהֶם	בְּיַד	וַתִּתְּנֵם	
dhiki–yao	na–wakati–wa	wao	na–wakawadhulumu	adui–zao	mikononi–mwa	na–ukawatoa	
	H6256		H3334		H3027	H5414	

תִּתָּן	הָרַבִּים	וְכִרַחֲמֶיךָ	תִּשְׁמָע	מִשָּׁמַיִם	וְאַתָּה	אֵלֶיךָ	יִצְעֲקוּ	
uliwapa	kubwa	na–kwa–huruma–yako	ulisikia	kutoka–mbinguni	na–wewe	kwako	walilia	
H5414			H8085	H8064		H0413	H6817	

צָרֵיהֶם׃	מִיַּד	וְיוֹשִׁיעוּם	מוֹשִׁיעִים	לָהֶם׃	
adui–zao	kutoka–mkono–wa	na–wakawaokoa	waokozi	wao	
	H3027	H3467	H3467		

Kwa hiyo ukawatia mikononi mwa adui zao, aliyewatesa. Na wakati wa mateso yao, walikulilia na wewe uliwasikia kutoka mbinguni na mara nyingi ukawaokoa katika mikono ya adui zao, kwa sababu ya huruma zako nyingi.

28

בְּיַד	וַתַּעַזְבֵּם	לְפָנֶיךָ	רַע	לַעֲשׂוֹת	יָשׁוּבוּ	לָהֶם	וּכְנוֹחַ
mikononi–mwa	na–ukawaacha	mbele–yako	ubaya	kufanya	walirudi	wao	na–walipopumzika
H3027		H6440			H7725		H5117

מִשָּׁמַיִם	וְאַתָּה	וַיִּזְעֲקוּ־	וַיָּשׁוּבוּ	בָּהֶם	וַיִּרְדֵּו	אֹיְבֵיהֶם	
kutoka–mbinguni	na–wewe	na–wakakulilia	na–wakarudi	wao	na–wakawatawala	adui–zao	
H8064		H2199	H7725			H0341	

עִתִּים׃	רַבּוֹת	כְּרַחֲמֶיךָ	וְתַצִּילֵם	תִּשְׁמַע	
mara	mara–nyingi	kwa–huruma–yako	na–ukawaokoa	ulisikia	
H6256			H5337	H8085	

Lakini baada ya kupumzika, wakafanya mabaya tena mbele yako, nawe ukawaacha mikononi mwa adui zao, kwa hiyo adui zao wakatawala juu yao. Hata walipokurudia na kukulilia, ukasikia kutoka mbinguni, mara nyingi ukawaokoa kwa sababu ya huruma yako.

29

וְלֹא־	הֵזִידוּ	וְהֵמָּה	תּוֹרָתֶךָ	אֶל־	לַהֲשִׁיבָם	בָּהֶם	וַתָּעַד	
na–hawaku	walijivuna	lakini–wao	sheria–yako	kwa	kuwarudisha	wao	na–ukawaonya	
H3808	H2102	H1992	H8451	H0413	H7725			

וְתָנָיה	אָדָם	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	בָּם	חָטְאוּ־	וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ	לְמִצְוֹתֶיךָ	שָׁמְעוּ	
ataishi	mtu	atazifanya	ambazo–kama	hizo	walizikosea	na–hukumu–zako	amri–zako	sikia	
H2421	H0120				H2398	H4941	H4687	H8085	

שָׁמֵעוּ׃	וְלֹא	הִקְשׁוּ	וְעָרְפָּם	סוֹרֶרֶת	כָּתֵף	וַיִּתְּנוּ	בָּהֶם
sikia	na–hawaku	wakazifanya–ngumu	na–shingo–zao	la–ukaidi	bega	na–wakatoa	kwazo
H8085	H3808	H7185	H6203	H5637	H3802	H5414	

Uliwaonya ili wapate kurudi kwenye sheria yako. Hata hivyo walifanya kiburi na hawakusikiliza amri zako. Walifanya dhambi dhidi ya amri zako ambazo humpa uzima mtu yeyote anayezitii. Hawakuzitii, hawakuzitenda na walikataa kuzisikiliza.

30

וַתְּמַשְּׁךְ	עֲלֵיהֶם	שָׁנִים	רַבּוֹת	וַתָּעַד	בָּם	בְּרוּחֲךָ	
na-ukawavumilia	wao	miaka	mingi	na-ukawaonya	wao	kwa-Roho-yako	
H4900		H8141				H7307	

בְּיַד־	נְבִיאֶיךָ	וְלֹא	הֶאֱזִינוּ	וַתִּתְּנֵם	בְּיַד	עַמֵּי		
kupitia–mkono–wa	manabii–wako	lakini–hawaku	sikiliza	na–ukawatoa	mikononi–mwa	watu–wa		
H3027	H5030	H3808	H0238	H5414	H3027			

הָאֲרָצֹת׃	
nchi	
H0776	

Kwa miaka mingi ukachukiliana nao na kuwaonya kwa Roho wako kwa njia ya manabii wako. Hata hivyo hawakusikiliza. Kwa hiyo ukawatia mikononi mwa watu wa jirani.

31

כְּי	עֲזַבְתָּם	וְלֹא	כָלָה	עָשִׂיתָם	לֹא־	הָרַבִּים	וּבְרַחֲמֶיךָ	
kwa–sababu	waache	na–huku	mwisho	wafanye	huku	kubwa	lakini–kwa–huruma–yako	
		H3808	H3617		H3808			

אָתָּה׃	וְרַחוּם	חַנּוּן	אֵל־
wewe	na–mwenye–rehema	mwenye–huruma	Mungu
	H7349	H2587	H0410

Lakini kwa huruma zako kubwa hukuwakomesha kabisa, au kuwaacha, kwa maana wewe ni Mungu mwenye rehema na mwenye huruma.

32

הַבְּרִית	שׁוֹמֵר	וְהַנּוֹרָא	הַגִּבּוֹר	הַגָּדוֹל	הָאֵל	אֱלֹהֵינוּ	וְעַתָּה	
agano	anayeshika	na–wa–kuogofya	mwenye–nguvu	mkubwa	Mungu	Mungu–wetu	na–sasa	
H1285	H8104	H3372	H1368		H0410	H0430	H6258	

אֲשֶׁר־	הַתְּלָאָה	כָּל־	אֵת	לְפָנֶיךָ	יִמְעַט	אַל־	וְהַחֶסֶד		
ambayo	taabu	wote–wa	–	mbele–yako	onekane–ndogo	isi	na–upendo–wa–kudumu		
	H8513	H3605	H0853	H6440	H4591	H0408			

וְלַאֲבֹתֵינוּ	וְלִנְבִיאֵנוּ	וּלְכֹהֲנֵינוּ	לְשָׁרֵינוּ	לִמְלָכֵינוּ	מֻצָּאַתְנוּ	
na–baba–zetu	na–manabii–wetu	na–makuhani–wetu	wakuu–wetu	wafalme–wetu	imetupata	
H0001	H5030	H3548	H8269	H4428	H4672	

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עַד	אַשּׁוּר	מַלְכֵי	מִימֵי	עַמֶּךָ	וּלְכָל־	
hii	siku	hadi	Ashuru	wafalme–wa	tangu–siku–za	watu–wako	na–wote–wa	
H2088	H3117	H5704	H0804	H4428	H3117		H3605	

Basi, Mungu wetu, Mungu wetu mkuu, mwenye nguvu na mwenye kutisha, unayeweka agano lako na upendo wako, shida zote zilizotupata sisi, wafalme wetu, wakuu wetu, na makuhani wetu, na manabii wetu, na baba zetu, na watu wako wote tangu siku za wafalme wa Ashuru mpaka leo usizihesabu kuwa ni kidogo.

33

עָשִׂיתָ	אֱמֶת	כִּי־	עָלֵינוּ	הַבָּא	כָּל־	עַל	צַדִּיק	וְאַתָּה	
umefanya	ukweli	kwa–sababu	juu–yetu	yaliyokuja	yote	kuhusu	mwenye–haki	na–wewe	
	H0571			H0935	H3605		H6662		

הִרְשָׁעְנוּ׃	וַאֲנַחְנוּ	
tumetenda–uovu	na–sisi	
H7561	H0587	

Wewe ni mwenye haki katika yote yaliyotupata, kwa kuwa umetenda kwa uaminifu, na tumefanya uovu.

34 וְאֶת־ na- H0853 מְלָכֵינוּ wafalme-wetu H4428 שָׂרֵינוּ wakuu-wetu H8269 כֹּהֲנֵינוּ makuhani-wetu H3548 וַאֲבֹתֵינוּ na-baba-zetu H0001 לֹא hawaku H3808 עָשׂוּ shika תּוֹרָתֶךָ sheria-yako H8451
וְלֹא na-hawaku H3808 הִקְשִׁיבוּ sikiliza H7181 אֶל־ – H0413 מִצְוֹתֶיךָ amri-zako H4687 וְלְעֵדוֹתֶיךָ na-maonyo-yako H5715 אֲשֶׁר ambayo הַעֵדְתָּ uliwaonya בָּהֶם׃ wao

Wafalme wetu, wakuu wetu, makuhani wetu, na baba zetu hawakuishika sheria yako, wala hawakuzingatia amri zako au shuhuda zako ulizowashuhudia.

35 וְהֵם na-wao H1992 בְּמַלְכוּתָם katika-ufalme-wao H4438 וּבְטוּבְךָ na-katika-wema-wako H2898 הָרָב mkubwa אֲשֶׁר־ ambao נָתַתָּ uliwapa H5414 לָהֶם wao
וּבְאֶרֶץ na-katika-nchi H0776 הָרְחָבָה pana H7342 וְהַשְּׁמֵנָה na-yenye-rutuba H8082 אֲשֶׁר־ ambayo נָתַתָּ uliweka H5414 לִפְנֵיהֶם mbele-yao H6440 לֹא hawaku H3808 עָבְדוּ kutumikia H5647
וְלֹא־ na-hawaku H3808 שָׁבוּ geuka H7725 מִמַּעַלְלֵיהֶם kutoka-matendo-yao H4611 הָרָעִים׃ mabaya

Hata katika ufalme wao wenyewe, wakati walifurahia wema wako kwao, katika nchi kubwa na yenye mazao uliyoweka mbele yao, hawakukutumikia au kuacha njia zao mbaya.

36 הִנֵּה tazama H2009 אֲנַחְנוּ sisi H0587 הַיּוֹם leo H3117 עֲבָדִים watumwa H5650 וְהָאָרֶץ na-nchi H0776 אֲשֶׁר־ ambayo נָתַתָּה uliwapa H5414 לַאֲבֹתֵינוּ baba-zetu H0001 לֶאֱכֹל kula H0398 אֶת־ – H0853
וְאֶת־ na- H0853 פִּרְיָהּ matunda-yake H6529 טוּבָהּ mema-yake H2898 הִנֵּה tazama H2009 עֲבָדִים watumwa H5650 אֲנַחְנוּ sisi H0587 עָלֶיהָ׃ juu-yake

Sasa sisi ni watumwa katika nchi uliyowapa baba zetu kufurahia matunda yake na zawadi zake nzuri, na tazama, sisi ni watumwa!

37 וּתְבוּאָתָהּ na-mazao-yake H8393 לַמְלָכִים kwa-wafalme H4428 אֲשֶׁר־ ambao נָתַתָּה umeweka H5414 מַרְבָּה yanazidi עָלֵינוּ juu-yetu
וּבִבְהֶמְתֵּנוּ na-juu-ya-wanyama-wetu H0929 מֹשְׁלִים wanawatawala H4910 גְּוִיֹּתֵינוּ miili-yetu H1472 וְעַל na-juu-ya בְּחַטֹּאותֵינוּ kwa-sababu-ya-dhambi-zetu
כִּרְצוֹנָם kama-walivyopenda וּבְצָרָה na-katika-dhiki גְּדוֹלָה kubwa אֲנַחְנוּ׃ sisi H0587 פ P

Mavuno mazuri kutoka nchi yetu huenda kwa wafalme uliowaweka juu yetu kwa sababu ya dhambi zetu. Watawala juu ya miili yetu na juu ya mifugo kama wanavyopenda. Tuna shida kubwa.

38 וּבְכָל־ na-kwa-yote H3605 זֹאת haya H2063 אֲנַחְנוּ sisi H0587 כֹּרְתִים tunafanya H3772 אֲמָנָה agano H0548 וְכֹתְבִים na-kuandika H3789 וְעַל na-juu-ya הֶחָתוּם muhuri H2856 שָׂרֵינוּ wakuu-wetu H8269
לְוִיֵּנוּ Walawi-wetu H3881 כֹּהֲנֵינוּ׃ makuhani-wetu H3548

Kwa sababu ya yote haya, tunafanya agano thabiti kwa kuandika. Kwenye hati iliyofungwa ni majina ya wakuu wetu, Walawi, na makuhani.”

Chapter 10

וְעַל	הַֽחֲתוּמִים	נְחֶמְיָה	הַתִּרְשָׁתָא	בֶּן־	חֲכַלְיָה	וְצִדְקִיָּה׃	1
na–juu–ya	muhuri	Nehemia	gavana	mwana–wa	Hakalia	na–Sidkia	
	H2856	H5166	H8660		H2446	H6667	

Wale ambao waliweka majina yao kwenye nyaraka zilizofunikwa walikuwa Nehemia mwana wa Hakalia gavana, na makuhani waliowekwa walikuwa Sedekia,

			2
שְׂרָיָה	עֲזַרְיָה	יִרְמְיָה׃	
Seraya	Azaria	Yeremia	
H8304	H5838	H3414	

Seraya, Azaria, Yeremia,

			3
פַּשְׁחוּר	אֲמַרְיָה	מַלְכִּיָּה׃	
Pashuri	Amaria	Malkia	
H6583	H0568	H4441	

Pashuri, Amaria, Malkiya,

			4
חַטּוּשׁ	שְׁבַנְיָה	מַלּוּךְ׃	
Hatushi	Shebania	Maluki	
H2407	H7645		

Hamshi, Shekania, Maluki,

			5
חָרִם	מְרֵמוֹת	עֹבַדְיָה׃	
Harimu	Meremothi	Obadia	
H2766	H4822	H5662	

Harimu, Meremothi, Obadia,

			6
דָּנִיֵּאל	גִּנְּתוֹן	בָּרוּךְ׃	
Danieli	Ginethoni	Baruku	
H1840	H1599	H1263	

Danieli, Ginethoni, Baruki,

			7
מְשֻׁלָּם	אֲבִיָּה	מִיָמִן׃	
Meshulamu	Abiya	Miyamini	
H4918	H0029	H4326	

Meshulamu, Abiya, Miyamini,

							8
מַעַזְיָה	בִלְגַּי	שְׁמַעְיָה	אֵלֶּה	הַכֹּהֲנִים׃		ס	
Maazia	Bilgai	Shemaya	hawa	makuhani		S	
H4590	H1084	H8098	H0428	H3548			

Maazia, Bilgai na Shemaya. Hawa walikuwa makuhani.

								9
וְהַלְוִיִּם	וִֽישׁוּעַ	בְּנֵי־	אֲזַנְיָה	בִּנּוּי	מִבְּנֵי	חֵנָדָד	קַדְמִיאֵל׃	
na–Walawi	na–Yeshua	mwana–wa	Azania	Binui	kutoka–wana–wa	Henadadi	Kadmieli	
H3881	H3442		H0245	H1131		H2582	H6934	

Walawi walikuwa Yeshua mwana wa Azania, Binui wa jamaa ya Henadadi, Kadmieli,

10	וַאֲחֵיהֶם	שְׁבַנְיָה	הוֹדִיָּה	קְלִיטָא	פְּלָאיָה	חָנָן׃
	na–ndugu–zao	Shebania	Hodia	Kelita	Pelaya	Hanani
	H0251	H7645	H1940	H7042		H2605

na Walawi wenzake, Shebania, Hodia, Kelita, Pelaya, Hanani,

11	מִיכָא	רְחוֹב	חֲשַׁבְיָה׃
	Mika	Rehobu	Hashabia
	H4316	H7340	H2811

Mika, Rehobu, Hashabia,

12	זַכּוּר	שֵׁרֵבְיָה	שְׁבַנְיָה׃
	Zakuri	Sherebia	Shebania
	H2139	H8274	H7645

Zakuri, Sherebia, Shebania,

13	הוֹדִיָּה	בָּנִי	בְּנִינוּ׃	ס
	Hodia	Bani	Beninu	S
	H1940	H1137	H1148	

Hodiya, Bani na Beninu.

14	רָאשֵׁי	הָעָם	פַּרְעֹשׁ	פַּחַת	מוֹאָב	עֵילָם	זַתּוּא	בָּנִי׃
	viongozi–wa	watu	Paroshi	Pahathi	Moabu	Elamu	Zatu	Bani
			H6551	H6355	H6355		H2240	H1137

Viongozi wa watu walikuwa Paroshi, Pahath-Moabu, Elamu, Zatu, Bani,

15	בֻּנִּי	עַזְגָּד	בֵּבָי׃
	Buni	Azgadi	Bebai
	H1138	H5803	H0893

Buni, Azgadi, Bebai,

16	אֲדֹנִיָּה	בִּגְוַי	עָדִין׃
	Adoniya	Bigwai	Adini
	H0138	H0902	H5720

Adoniya, Bigwai, Adini,

17	אָטֵר	חִזְקִיָּה	עַזּוּר׃
	Ateri	Hezekia	Azuri
	H0333	H2396	H5809

Ateri, Hezekia, Azuri,

18	הוֹדִיָּה	חָשֻׁם	בֵּצָי׃
	Hodia	Hashumu	Besai
	H1940	H2828	H1209

Hodia, Hashumu, Besai,

19	חָרִיף	עֲנָתוֹת	[נוֹבַי]	(נִיבָי)׃
	Harifu	Anathothi	[Nebai]	(Nebai)
	H2756	H6068	H5109	H5109

Harifu, Anathothi, Nobai,

חֵזִיר׃ מְשֻׁלָּם מַגְפִּיעָשׁ 20
Heziri Meshulamu Magpiashi
H2387 H4918 H4047

Magpiashi, Meshulamu, Heziri,

יַדּוּעַ׃ צָדֹוק מְשֵׁיזַבְאֵל 21
Yadua Sadoki Meshezabeli
H3037 H6659 H4898

Meshezabeli, Sadoki, Yadua,

עֲנָיָה׃ חָנָן פְּלַטְיָה 22
Anaya Hanani Pelatia
H6043 H2605 H6410

Pelatia, Hanani, AnaYA,

חַשּׁוּב׃ חֲנַנְיָה הוֹשֵׁעַ 23
Hashubu Hanania Hoshea
H2815 H1954

Hoshea, Hanania, Hashubu,

שׁוֹבֵק׃ פִּלְחָא הַלּוֹחֵשׁ 24
Shobeki Pilha Haloheshi
H7733 H6401 H3873

Haloheshi, Pilha, Shobeki,

מַעֲשֵׂיָה׃ חַשַׁבְנָה רְחוּם 25
Maaseya Hashabna Rehumu
H4641 H2812

Rehumu, Hashabna, Maaseya,

עָנָן׃ חָנָן וַאֲחִיָּה 26
Anani Hanani na-Ahiya
H6052 H2605 H0281

Ahia, Hanani, Anani,

בַּעֲנָה׃ חָרֵם מַלּוּךְ 27
Baana Harimu Maluki
H1196 H2766

Maluki, Harimu na Baana.

וְכָל־ הַנְּתִינִים הַמְשָׁרְרִים הַשּׁוֹעֲרִים הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים הָעָם וּשְׁאָר 28
na-wote Wanethinimu waimbaji mabawabu Walawi makuhani watu na-waliobaki-wa
H3605 H5411 H7891 H7778 H3881 H3548 H7605

בְּנֵיהֶם נְשֵׁיהֶם הָאֱלֹהִים תּוֹרַת אֶל־ הָאֲרָצוֹת מֵעַמֵּי הַנִּבְדָּל
wana-wao wake-zao Mungu sheria-ya kwa nchi kutoka-watu-wa waliojitenga
H0802 H0430 H8451 H0413 H0776 H0914

מִבְּין׃ יוֹדֵעַ כֹּל וּבְנֹתֵיהֶם
kuelewa wanaojua wote na-binti-zao
H0995 H3045 H3605 H1323

Na watu wengine waliokuwa makuhani, na Walawi, na walinzi wa malango, na waimbaji, na watumishi wa hekalu, na wote waliokuwa wamejitenga wenyewe na watu wa nchi za jirani, kwa sheria ya Mungu, na wanawake zao, na wana wao, na Binti zao, wote walio na ujuzi na ufahamu,

29 מַחֲזִיקִים wakiungana-na H2388 עַל־ – אֲחֵיהֶם ndugu-zao H0251 אַדִּירֵיהֶם wakuu-wao H0117 וּבָאִים na-wakaingia H0935 בְּאָלָה katika-laana H0423 וּבִשְׁבוּעָה na-katika-kiapo H7621

עֶבֶד־ mtumishi-wa H5650 מֹשֶׁה Musa H4872 בְּיַד kupitia-mkono-wa H3027 נִתְּנָה ilitolewa H5414 אֲשֶׁר ambayo H0430 הָאֱלֹהִים Mungu H8451 בְּתוֹרַת katika-sheria-ya H3212 לָלֶכֶת kutembea H3212

אֲדֹנֵינוּ Bwana-wetu H0136 יְהוָה Yahwe H3068 מִצְוֹת amri-za H4687 כָּל־ wote-wa H3605 אֶת־ – H0853 וְלַעֲשׂוֹת na-kufanya H0853 וְלִשְׁמֹור na-kushika H8104 הָאֱלֹהִים Mungu H0430

וְחֻקָּיו׃ na-maagizo-yake H2706 וּמִשְׁפָּטָיו na-hukumu-zake H4941

walijiunga na ndugu zao, wakuu wao, na kujifunga katika laana na kiapo cha kutembea katika sheria ya Mungu, iliyotolewa na Musa mtumishi wa Mungu, na kuzingatia na kutii amri zote za Bwana Mungu wetu na hukumu zake na sheria zake.

30 נִקָּח chukua H3947 לֹא hatuta H3808 בְּנֹתֵיהֶם binti-zao H1323 וְאֶת־ na- H0853 הָאָרֶץ nchi H0776 לְעַמֵּי kwa-watu-wa בְּנֹתֵינוּ binti-zetu H1323 נִתֵּן toa H5414 לֹא־ hatuta H3808 וַאֲשֶׁר na-kwamba

לְבָנֵינוּ׃ kwa-wana-wetu

Tuliahidi kuwa hatuwezi kuwapa binti zetu watu wa nchi au kuchukua binti zao kwa wana wetu.

31 לִמְכֹּור kuuza H4376 הַשַּׁבָּת Sabato H7676 בְּיֹום siku-ya H3117 שֹׁבֶר nafaka H7668 וְכָל־ na-kila H3605 הַמַּקָּחוֹת bidhaa H4728 אֶת־ – H0853 הַמְבִיאִים wanaoleta H0935 הָאָרֶץ nchi H0776 וְעַמֵּי na-watu-wa

הַשְּׁבִיעִית wa-saba H7637 הַשָּׁנָה mwaka H8141 אֶת־ – H0853 וְנִטֹּשׁ na-tutaacha H5203 קֹדֶשׁ takatifu H6944 וּבְיֹום na-siku H3117 בַּשַּׁבָּת Sabato H7676 מֵהֶם kutoka-kwao H1992 נִקַּח nunua H3947 לֹא־ hatuta H3808

יָד׃ mkono H3027 כָּל־ kila H3605 וּמַשָּׁא na-deni-la H4855

Pia tuliahidi kwamba ikiwa watu wa nchi wataleta bidhaa au nafaka yoyote ya kuuza siku ya Sabato, hatuwezi kununua kutoka kwao siku ya Sabato au siku yoyote takatifu. Kila mwaka wa saba tutaacha mashamba yetu kupumzika, na tutafuta madeni yote yaliyotokana na Wayahudi wengine.

32 בַּשָּׁנָה kwa-mwaka H8141 הַשֶּׁקֶל shekeli H8255 שְׁלִשִׁית theluthi-ya H7992 עָלֵינוּ juu-yetu מִצְוֹת amri H4687 עָלֵינוּ juu-yetu וְהֶעֱמַדְנוּ na-tukajiwekea H5975

אֱלֹהֵינוּ׃ Mungu-wetu H0430 בֵּית nyumba-ya לַעֲבֹדַת kwa-huduma-ya H5656

Tulikubali amri za kutoa shilingi ya shekeli kila mwaka kwa ajili ya huduma ya nyumba ya Mungu wetu,

33

לְלֶחֶם	הַמַּעֲרֶכֶת	וּמִנְחַת	הַתָּמִיד	וְלָעוֹלַת	הַתָּמִיד	
kwa–mkate	wa–kuwekwa	na–sadaka–ya–nafaka–ya	daima	na–sadaka–ya–kuteketeza–ya	daima	
H3899	H4635	H4503	H8548		H8548	

הַשַּׁבָּתוֹת	מֵחֳדָשִׁים	לַמּוֹעֲדִים	וְלַקְּדָשִׁים	וְלַחַטָּאוֹת	
Sabato	miezi–mipya	kwa–sikukuu	na–kwa–vitu–vitakatifu	na–kwa–dhabihu–za–dhambi	
H7676	H2320	H4150	H6944		

	לְכַפֵּר	עַל־	יִשְׂרָאֵל	וְכֹל	מְלֶאכֶת	בֵּית־	אֱלֹהֵינוּ׃	ס
	kufanya–upatanisho	kwa–ajili–ya	Israeli	na–wote–wa	kazi–ya	nyumba–ya	Mungu–wetu	S
			H3478	H3605	H4399		H0430	

kutoa mkate wa uwepo, na sadaka ya nafaka ya kawaida, sadaka za kuteketezwa siku za Sabato, sikukuu mpya za mwezi na sikukuu za kuteketezwa, na sadaka takatifu, na sadaka za dhambi za kufanya upatanisho kwa Israeli, pamoja na kazi yote ya nyumba ya Mungu wetu.

34

לְהָבִיא	וְהָעָם	הַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	הָעֵצִים	קָרְבַּן	עַל־	הִפַּלְנוּ	וְהַגּוֹרָלוֹת
kuleta	na–watu	Walawi	makuhani	kuni	sadaka–ya	kuhusu	tulipiga	na–kura
H0935		H3881	H3548	H6086			H5307	H1486

שָׁנָה	מְזֻמָּנִים	לְעִתִּים	אֲבֹתֵינוּ	לְבֵית־	אֱלֹהֵינוּ	לְבֵית
mwaka	zilizopangwa	kwa–nyakati	baba–zetu	kwa–nyumba–za	Mungu–wetu	nyumbani–ya
H8141	H2163	H6256	H0001		H0430	

כַּכָּתוּב	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	מִזְבַּח	עַל־	לְבַעֵר	בְּשָׁנָה	
kama–ilivyoandikwa	Mungu–wetu	Yahwe	madhabahu–ya	juu–ya	kuchoma	kwa–mwaka	
H3789	H0430	H3068	H4196			H8141	

בַּתּוֹרָה׃
katika–sheria
H8451

Na makuhani, Walawi, na watu wakapiga kura kwa ajili ya sadaka ya kuni. Kura ilichagua ni nani wa familia zetu ataleta kuni ndani ya nyumba ya Mungu wetu kwa nyakati zilizowekwa kila mwaka. Kuni hizo zilichomwa juu ya madhabahu ya Bwana Mungu wetu, kama ilivyoandikwa katika sheria.

35

עֵץ	כָּל־	פְּרִי	כָּל־	וּבִכּוּרֵי	אַדְמָתֵנוּ	בִּכּוּרֵי	אֶת־	וּלְהָבִיא	
mti	kila	tunda–la	kila	na–malimbuko–ya	ardhi–yetu	malimbuko–ya	–	na–kuleta	
H6086	H3605	H6529	H3605	H1061	H0127	H1061	H0853	H0935	

יְהוָה׃	לְבֵית	בְּשָׁנָה	שָׁנָה	
Yahwe	nyumbani–ya	kwa–mwaka	mwaka	
H3068		H8141	H8141	

Tuliahidi kuleta nyumbani kwa Bwana matunda ya kwanza yaliyotokana na udongo wetu, na matunda ya kwanza ya mti kila mwaka.

36

כַּכָּתוּב	וּבְהֶמְתֵּינוּ	בָּנֵינוּ	בִּכְרוֹת		וְאֶת־
kama–ilivyoandikwa	na–wanyama–wetu	wana–wetu	wazaliwa–wa–kwanza–wa		na–
H3789	H0929		H1060		H0853

לְהָבִיא	וְצֹאנֵינוּ	בְּקָרֵינוּ	בִּכֹרֵי		וְאֶת־	בַּתּוֹרָה
kuleta	na–kondoo–zetu	ng'ombe–zetu	wazaliwa–wa–kwanza–wa		na–	katika–sheria
H0935	H6629	H1241	H1060		H0853	H8451

אֱלֹהֵינוּ׃	בְּבֵית	הַמְשָׁרְתִים	לַכֹּהֲנִים	אֱלֹהֵינוּ	לְבֵית	
Mungu–wetu	katika–nyumba–ya	wanaohudumu	kwa–makuhani	Mungu–wetu	nyumbani–ya	
H0430		H8334	H3548	H0430		

Na kama ilivyoandikwa katika sheria, tuliahidi kuleta nyumbani kwa Mungu na kwa makuhani watumikao hapo wazaliwa wa kwanza wa wana wetu ma wanyama wetu.

37

וְיִצְהָר תִּירֹושׁ עֵץ כָּל־ וּפְרִי תְּרוּמֹתֵינוּ עָרִיסֹתֵינוּ רֵאשִׁית וְאֶת־
na–mafuta mvinyo mti kila na–tunda–la na–sadaka–zetu unga–wetu mwanzo–wa na–
H3323 H8492 H6086 H3605 H6529 H8641 H6182 H7225 H0853

אַדְמָתֵנוּ וּמַעְשָׂר אֱלֹהֵינוּ בֵּית־ לִשְׁכוֹת אֶל־ לַכֹּהֲנִים נָבִיא
ardhi–yetu na–zaka–ya Mungu–wetu nyumba–ya vyumba–vya katika kwa–makuhani tutaleta
H0127 H4643 H0430 H3957 H0413 H3548 H0935

׃עֲבֹדָתֵנוּ עָרֵי בְּכֹל הַמְעַשְּׂרִים הַלְוִיִּם וְהֵם לַלְוִיִּם
kazi–yetu miji–ya katika–wote–wa wanaokusanya–zaka Walawi na–wao kwa–Walawi
H5656 H3605 H6237 H3881 H1992 H3881

Tutaleta unga wa kwanza na sadaka zetu za nafaka, na matunda ya kila mti, na divai mpya na mafuta tutaleta kwa makuhani, kwenye vyumba vya kuhifadhi vya nyumba ya Mungu wetu. Tutawaletea Walawi sehemu ya kumi kutoka kwenye udongo wetu kwa sababu Walawi hukusanya zaka katika miji yote tunayofanya kazi.

38

הַלְוִיִּם בַּעֲשֵׂר הַלְוִיִּם עִם־ אַהֲרֹן בֶּן־ הַכֹּהֵן וְהָיָה
Walawi wakati–wa–zaka–ya Walawi pamoja–na Haruni mwana–wa kuhani na–atakuwa
H3881 H6237 H3881 H0175 H3548 H1961

הַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ מַעֲשַׂר הַמַּעֲשֵׂר אֶת־ אֶל־ לְבֵית אֱלֹהֵינוּ אֶל־ לִשְׁכוֹת
Walawi na–Walawi wataleta zaka–ya zaka H4643 – H0853 nyumbani–ya Mungu–wetu H0430 katika H0413 vyumba–vya
H3881 H5927 H4643 H3957

׃הָאוֹצָר לְבֵית הַזָּהָב
hazina nyumba–ya
H0214

Kuhani, mzao wa Haruni, lazima awe na Walawi wakati wanapopokea zaka. Walawi wanapaswa kuleta sehemu ya kumi ya zaka katika nyumba ya Mungu wetu kwenye vyumba vya kuhifadhi hazima.

39

אֶת־ הַלֵּוִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ יָבִיאוּ הַלְּשָׁכוֹת אֶל־ כִּי
– Lawi na–wana–wa Israeli wana–wa wataleta vyumba katika kwa–sababu
H0853 H3878 H3478 H0935 H3957 H0413

וְהַכֹּהֲנִים הַמִּקְדָּשׁ כְּלֵי וְשָׁם וְהַיִּצְהָר הַתִּירֹושׁ הַדָּגָן תְּרוּמַת
na–makuhani mahali–patakatifu vyombo–vya na–huko na–mafuta mvinyo nafaka sadaka–ya
H3548 H4720 H3627 H8033 H3323 H8492 H1715 H8641

׃אֱלֹהֵינוּ בֵּית אֶת־ נַעֲזֹב וְלֹא וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים הַמְשָׁרְתִים
Mungu–wetu nyumba–ya – acha na–hatuta na–waimbaji na–mabawabu wanaohudumu
H0430 H0853 H3808 H7891 H7778 H8334

Kwa maana wana wa Israeli na wana wa Lawi, wataleta sadaka za nafaka, divai mpya, na mafuta katika vyumba vya kuhifadhi ambapo vitu vya patakatifu vinasimamishwa, na mahali pa makuhani watumishi, na walinzi wa mlango, na waimbaji. Hatuwezi kuacha nyumba ya Mungu wetu.

Chapter 11

וַיֵּשְׁבוּ הָעָם שָׁרֵי־ wakuu–wa watu H8269 בִּירוּשָׁלִַם katika–Yerusalemu H3389 וּשְׁאָר na–waliobaki–wa H7605 הָעָם watu הִפִּילוּ walipiga H5307 גּוֹרָלוֹת kura H1486 1

וְלְהָבִיא kuleta H0935 אֶחָד mmoja H0259 מִן־ kutoka H6235 הָעֲשָׂרָה kumi H6235 לָשֶׁבֶת kukaa H3427 בִּירוּשָׁלִַם katika–Yerusalemu H3389 עִיר mji הַקֹּדֶשׁ mtakatifu H6944 וְתֵשַׁע na–tisa H8672

הַיָּרֹות sehemu H3027 בֶּעָרִים׃ katika–miji

Viongozi wa watu waliishi Yerusalemu, na watu wengine walipiga kura ili kuleta mmoja kati ya watu kumi kuishi Yerusalemu, mji mtakatifu, na wengine tisa walibakia katika miji mingine.

וַיְבָרְכוּ na–wakawabariki H1288 הָעָם watu הָאֲנָשִׁים watu לְכֹל wote–wa H3605 הַמִּתְנַדְּבִים waliojitolea H5068 לָשֶׁבֶת kukaa H3427 בִּירוּשָׁלִַם׃ katika–Yerusalemu H3389 פ P 2

Na watu wakawabariki wote waliojitoa kwa hiari kuishi Yerusalemu.

וְאֵלֶּה na–hawa H0428 רָאשֵׁי viongozi–wa H4082 הַמְּדִינָה mkoa H4082 אֲשֶׁר ambao יָשְׁבוּ walikaa H3427 בִּירוּשָׁלִַם katika–Yerusalemu H3389 וּבְעָרֵי na–katika–miji–ya יְהוּדָה Yuda H3063 3

וְהַלְוִיִּם na–Walawi H3881 הַכֹּהֲנִים makuhani H3548 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בְּעָרֵיהֶם katika–miji–yao בַּאֲחֻזָּתוֹ katika–urithi–wake H0272 אִישׁ kila–mtu H0376 יָשְׁבוּ walikaa H3427

וְהַנְּתִינִים na–Wanethinimu H5411 עַבְדֵי watumishi–wa H5650 וּבְנֵי na–wana–wa שְׁלֹמֹה׃ Sulemani H8010

Hawa ndio viongozi wa mkoa ambao waliishi Yerusalemu. Hata hivyo, katika miji ya Yuda kila mtu aliishi katika nchi yake mwenyewe, ikiwa ni pamoja na Waisraeli, makuhani, Walawi, watumishi wa hekalu, na wazao wa watumishi wa Sulemani.

וּבִירוּשָׁלִַם na–katika–Yerusalemu H3389 יָשְׁבוּ walikaa H3427 מִבְּנֵי kutoka–wana–wa יְהוּדָה Yuda H3063 וּמִבְּנֵי na–kutoka–wana–wa בִנְיָמִן Benyamini H1144 4

מִבְּנֵי kutoka–wana–wa יְהוּדָה Yuda H3063 עֲתָיָה Athaya H6265 בֶּן־ mwana–wa עֻזִּיָּה Uzia H5818 בֶּן־ mwana–wa זְכַרְיָה Zekaria בֶּן־ mwana–wa אֲמַרְיָה Amaria H0568

בֶּן־ mwana–wa שְׁפַטְיָה Shefatia H8203 מַהֲלַלְאֵל Mahaleli H4111 בֶּן־ mwana–wa פָּרֶץ׃ Peresi H6557 מִבְּנֵי־ kutoka–wana–wa

Katika Yerusalemu waliishi baadhi ya wana wa Yuda na baadhi ya wana wa Benyamini. Watu wa Yuda walikuwa pamoja na Athaya, mwana wa Uzia, mwana wa Zekaria, mwana wa Amaria, mwana wa Shefatia, mwana wa Mahalaleli, mwana wa Peresi.

וּמַעֲשֵׂיָה na–Maaseya H4641 בָּרוּךְ Baruku H1263 בֶּן־ mwana–wa כָּל־חֹזֶה Koli–Hoze H3626 בֶּן־ mwana–wa חֲזָיָה Hazaya H2382 בֶּן־ mwana–wa בֶּן־ mwana–wa 5

עֲדָיָה Adaya H5718 בֶּן־ mwana–wa יוֹיָרִיב Yoyaribu H3114 בֶּן־ mwana–wa זְכַרְיָה Zekaria בֶּן־ mwana–wa הַשַּׁלֻנִי׃ Mshiloni H8023

Na Maaseya, mwana wa Baruki, mwana wa Kolhoze, mwana wa Hazaya, mwana wa Adaya, mwana wa Yoyaribu, mwana wa Zakaria, mwana wa Mshelani, alikuwa mwana wa Baruki.

6

וּשְׁמֹנָה	שִׁשִּׁים	מֵאוֹת	אַרְבָּע	בִּירוּשָׁלִָם	הַיֹּשְׁבִים	פֶּרֶץ	בְּנֵי־	כָּל־
na–wanane	sitini	mia	mia–nne	katika–Yerusalemu	waliokaa	Peresi	wana–wa	wote–wa
H8083	H8346	H3967	H0702	H3389	H3427	H6557		H3605

ס	חָיִל׃	אַנְשֵׁי־
S	wa–uwezo	watu
	H2428	H0376

Wana wote wa Peresi waliokaa Yerusalemu walikuwa 468. Walikuwa masujaa.

7

יוֹעֵד	בֶּן־	מְשֻׁלָּם	בֶּן־	סַלָּא	בִנְיָמִן	בְּנֵי	וְאֵלֶּה	
Yoedi	mwana–wa	Meshulamu	mwana–wa	Salu	Benyamini	wana–wa	na–hawa	
H3133		H4918			H1144		H0428	

בֶּן־	אִיתִיאֵל	בֶּן־	מַעֲשֵׂיָה	בֶּן־	קוֹלָיָה	בֶּן־	פְּדָיָהוּ	בֶּן־
mwana–wa	Ithieli	mwana–wa	Maaseya	mwana–wa	Kolaya	mwana–wa	Pedaya	mwana–wa
	H0384		H4641		H6964		H6305	

יְשַׁעְיָה׃
Yeshaya

Hao ndio wana wa Benyamini, Salu, mwana wa Meshulamu, mwana wa Yoedi, mwana wa Pedaya, mwana wa Kolaya, mwana wa Maaseva, mwana wa Ithieli, mwana wa Yehaya.

8

וּשְׁמֹנָה׃	עֶשְׂרִים	מֵאוֹת	תִּשַׁע	סַלַּי	גַּבַּי	וְאַחֲרָיו
na–wanane	ishirini	mia	mia–tisa	Salai	Gabai	na–baada–yake
H8083	H6242	H3967	H8672		H1373	

Na baada yake, Gabai na Salai, watu 928.

9

עַל־	הַסְנוּאָה	בֶּן־	יְהוּדָה	עֲלֵיהֶם	פָּקִיד	זִכְרִי	בֶּן־	וְיוֹאֵל
juu–ya	Hasenua	mwana–wa	na–Yuda	juu–yao	msimamizi	Zikri	mwana–wa	na–Yoeli
	H5574		H3063		H6496	H2147		H3100

פ	מִשְׁנֶה׃	הָעִיר
P	wa–pili	mji
	H4932	

Yoeli mwana wa Zikri alikuwa mwangalizi wao; na Yuda mwana wa Hasenua alikuwa mkuu wa pili juu ya mji.

10

יָכִין׃	יוֹיָרִיב	בֶּן־	יְדַעְיָה	הַכֹּהֲנִים	מִן־	
Yakini	Yoyaribu	mwana–wa	Yedaya	makuhani	kutoka	
H3199	H3114		H3048	H3548		

Kutoka kwa makuhani Yedaya, mwana wa Yoyaribu, Yakini,

11

בֶּן־	צָדוֹק	בֶּן־	מְשֻׁלָּם	בֶּן־	חִלְקִיָּה	בֶּן־	שְׂרָיָה	
mwana–wa	Sadoki	mwana–wa	Meshulamu	mwana–wa	Hilkia	mwana–wa	Seraya	
	H6659		H4918		H2518		H8304	

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	נָגִד	אֲחִיטוּב	בֶּן־	מְרָיוֹת	
Mungu	nyumba–ya	kiongozi–wa	Ahitubu	mwana–wa	Merayothi	
H0430		H5057	H0285		H4812	

Seraya mwana wa Hilikia, mwana wa Meshulamu, mwana wa Sadoki, mwana wa Merayoti, mwana wa Ahitubu, mkuu wa nyumba ya Mungu,

וּשְׁנֵים עֶשְׂרִים מֵאוֹת שְׁמֹנֶה לַבַּיִת הַמְלָאכָה עֹשֵׂי וַאֲחֵיהֶם 12
na-wawili ishirini mia mia-nane ya-nyumba kazi wanaofanya na-ndugu-zao
H8147 H6242 H3967 H8083 H4399 H0251

זְכַרְיָה בֶּן־ אַמְצִי בֶּן־ פְּלַלְיָה בֶּן־ יְרֹחָם בֶּן־ וְעֶדָיָה
Zekaria mwana-wa Amsi mwana-wa Pelalya mwana-wa Yerohamu mwana-wa na-Adaya
H0557 H6421 H3395 H5718

מַלְכִּיָּה׃ בֶּן־ פַּשְׁחוּר בֶּן־
Malkia mwana-wa Pashuri mwana-wa
H4441 H6583

na wenzake waliofanya kazi ya ukoo, watu 822. na Adaya mwana wa Yerohamu, mwana wa Pelalia, mwana wa Amzi, mwana wa Zekaria, mwana wa Pashuri, mwana wa Malkiya.

בֶּן־ וַעֲמַשְׁסַי וּשְׁנֵים אַרְבָּעִים מָאתַיִם לְאֻמּוֹת רָאשִׁים וְאֶחָיו 13
mwana-wa na-Amashisai na-wawili arobaini mia-mbili wa-jamaa viongozi na-ndugu-zake
H6023 H8147 H0705 H3967 H0001 H0251

אִמֵּר׃ בֶּן־ מְשִׁלֵּמוֹת בֶּן־ אַחְזַי בֶּן־ עֲזַרְאֵל
Imeri mwana-wa Meshilemothi mwana-wa Ahzai mwana-wa Azareli
H0564 H4919 H0273 H5832

Nao walikuwa washirika wake waliokuwa wakuu wa jamaa, wanaume 242, na Maasai mwana wa Azareli, mwana wa Azai, mwana wa Meshilemothi, mwana wa Imeri;

עֲלֵיהֶם וּפְקִיד וּשְׁמֹנָה עֶשְׂרִים מֵאָה חַיִל גִּבּוֹרֵי וַאֲחֵיהֶם 14
juu-yao na-msimamizi na-wanane ishirini mia-moja wa-uwezo mashujaa na-ndugu-zao
H6496 H8083 H6242 H3967 H2428 H1368 H0251

ס הַגְּדוֹלִים׃ בֶּן־ זַבְדִיאֵל
S Hagedolimu mwana-wa Zabdieli
H2068

na ndugu zao, 128 wapiganaji wenye ujasiri, wenye ujasiri; Waziri wao aliyeongoza alikuwa Zabdieli, mwana wa Hageoli.

בֶּן־ עַזְרִיקָם בֶּן־ חַשּׁוּב בֶּן־ שְׁמַעְיָה הַלֻּוִים וּמִן־ 15
mwana-wa Azrikamu mwana-wa Hashubu mwana-wa Shemaya Walawi na-kutoka
H5840 H2815 H8098 H3881

בּוּנִי׃ בֶּן־ חֲשַׁבְיָה
Buni mwana-wa Hashabia
H1138 H2811

Na Walawi Shemaya mwana wa Hashubu, mwana wa Azrikamu, mwana wa Hashabia, mwana wa Buni,

הָאֱלֹהִים לְבֵית הַחִיצֹנָה הַמְלָאכָה עַל־ וְיוֹזָבָד וְשַׁבְתַּי 16
Mungu ya-nyumba-ya ya-nje kazi juu-ya na-Yozabadi na-Shabethai
H0430 H2435 H4399 H3107 H7678

הַלֻּוִים׃ מֵרָאשֵׁי
Walawi kutoka-viongozi-wa
H3881

na Shabethai, na Yozabadi, ambao walikuwa ni viongozi wa Walawi, waliosimamia kazi za nje ya nyumba ya Mungu.

17

הַתְּחִלָּה׀	רֹאשׁ	אָסָף	בֶּן־	זַבְדִּי	בֶּן־	מִיכָה	בֶּן־	וּמַתַּנְיָה
kuanza	kiongozi–wa	Asafu	mwana–wa	Zabdi	mwana–wa	Mika	mwana–wa	na–Matania
H8462		H0623		H2067		H4318		H4983

בֶּן־	וְעַבְדָּא׀	מֵאֲחָיו	מִשְׁנֵה	וּבַקְבֻקְיָה	לַתְּפִלָּה׀	יְהוּדָה
mwana–wa	na–Abda	miongoni–mwa–ndugu–zake	wa–pili	na–Bakbukia	katika–sala	kushukuru
	H5653	H0251	H4932	H1229	H8605	H3034

(יְדוּתוּן׃)	[ידיתון]	בֶּן־	גָּלָל	בֶּן־	שַׁמּוּעַ
(Yeduthuni)	[Yeduthuni]	mwana–wa	Galali	mwana–wa	Shamua
H3038	H3038		H1559		H8051

Alikuwepo Matania, mwana wa Mika, mwana wa Zakri, mwana wa Asafu, aliyekuwa mkurugenzi aliyeanza shukrani kwa sala, na Bakbukia, wa pili miongoni mwa ndugu zake, na Abda mwana wa Shemaya, mwana wa Galali, mwana wa Yeduthuni.

18

פ	וְאַרְבָּעָה׃	שְׁמֹנִים	מָאתַיִם	הַמַּקְדֵּשׁ	בְּעִיר	הַלְוִיִּם׀	כָּל־
P	na–wanne	themanini	mia–mbili	mtakatifu	katika–mji	Walawi	wote–wa
	H0702	H8084	H3967	H6944		H3881	H3605

Katika mji wote mtakatifu walikuwa Walawi 284.

19

שֹׁבְעִים	מֵאָה	בַּשְּׁעָרִים	הַשֹּׁמְרִים	וַאֲחֵיהֶם	טַלְמֹון	עַקּוּב	וְהַשֹּׁעֲרִים׀
sabini	mia–moja	katika–malango	waliolinda	na–ndugu–zao	Talmoni	Akubu	na–mabawabu
H7657	H3967	H8179	H8104	H0251	H2929	H6126	H7778

וּשְׁנָיִם׃
na–wawili
H8147

Walinzi wa malango Akubu, Talmoni, na washirika wao, ambao waliolinda milango, wanaume 172.

20

אִישׁ	יְהוּדָה	עָרֵי	בְּכָל־	הַלְוִיִּם׀	הַכֹּהֲנִים	יִשְׂרָאֵל	וּשְׁאָר
kila–mtu	Yuda	miji–ya	katika–wote–wa	Walawi	makuhani	Israeli	na–waliobaki–wa
H0376	H3063		H3605	H3881	H3548	H3478	H7605

בְּנַחֲלָתוֹ׃
katika–urithi–wake
H5159

Na wale waliosalia wa Israeli, na makuhani, na Walawi, walikuwa katika miji yote ya Yuda. Kila mtu aliishi katika milki yake mwenyewe.

21

פ	הַנְּתִינִים׃	עַל־	וְגִשְׁפָּא	וְצִיחָא	בָּעֹפֶל	יֹשְׁבִים	וְהַנְּתִינִים
P	Wanethinimu	juu–ya	na–Gishpa	na–Siha	Ofeli	wakikaa	na–Wanethinimu
	H5411		H1658	H6727	H6077	H3427	H5411

Wafanyakazi wa hekalu waliishi Ofeli, na Siha na Gishpa walikuwa wakiwaongoza.

22

חֲשַׁבְיָה	בֶּן־	בָּנִי׀	בֶּן־	עֻזִּי	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	הַלְוִיִּם׀	וּפְקִיד	
Hashabia	mwana–wa	Bani	mwana–wa	Uzi	katika–Yerusalemu	Walawi	na–msimamizi–wa	
H2811		H1137		H5813	H3389	H3881	H6496	

מִלֶּאכֶת	לְנֶגֶד	הַמְשֹׁרְרִים	אָסָף׀	מִבְּנֵי	מִיכָא	בֶּן־	מַתַּנְיָה	בֶּן־
kazi–ya	mbele–ya	waimbaji	Asafu	kutoka–wana–wa	Mika	mwana–wa	Matania	mwana–wa
H4399	H5048	H7891	H0623		H4316		H4983	

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית־
Mungu	nyumba–ya
H0430	

Mtawala mkuu juu ya Walawi waliokuwa wakitumikia Yerusalemu alikuwa Uzi mwana wa Bani, mwana wa Hashabia, mwana wa Matania, mwana wa Mika, wa wana wa Asafu, ambao walikuwa waimbaji wa kazi katika nyumba ya Mungu.

23

יוֹם	דִּבְרַ־	הַמְשֹׁרְרִים	עַל־	וַאֲמָנָה	עֲלֵיהֶם	הַמֶּלֶךְ	מִצְוַת	כִּי־
siku	jambo–la	waimbaji	kwa	na–kipimo	ilikuwa–juu–yao	mfalme	amri–ya	kwa–sababu
H3117	H1697	H7891		H0548		H4428	H4687	

בְּיוֹמוֹ׃
kwa–siku
H3117

Walikuwa chini ya maagizo kutoka kwa mfalme na maagizo imara yalitolewa kwa waimbaji kila siku inavyohitajika.

24

יְהוּדָה	בֶּן־	זֶרַח	מִבְּנֵי־	מְשֶׁזַבְאֵל	בֶּן־	וּפְתַחְיָה
Yuda	mwana–wa	Zera	kutoka–wana–wa	Meshezabeli	mwana–wa	na–Pethahia
H3063		H2226		H4898		H6611

לָעָם׃	דָּבָר	לְכָל־	הַמֶּלֶךְ	לְיַד
la–watu	jambo	kwa–kila	mfalme	karibu–na–mkono–wa
	H1697	H3605	H4428	H3027

Pethahia mwana wa Meshezabeli, mwana wa Zera, mwana wa Yuda, alikuwa upande wa mfalme kwa habari zote za watu.

25

הָאַרְבַּע־קִרְיַת	וְיָשְׁבוּ	יְהוּדָה	מִבְּנֵי	בִּשְׂדֹתָם	הַחֲצֵרִים	וְאֶל־
Kiriathi–Arba	walikaa	Yuda	kutoka–wana–wa	katika–mashamba–yao	vijiji	na–katika
H7153	H3427	H3063				H0413

וַחֲצֵרֶיהָ׃	וּבִיקַבְצְאֵל	וּבְנֹתֶיהָ	וּבְדִיבֹן	וּבְנֹתֶיהָ
na–vijiji–vyake	na–katika–Yekabzeeli	na–vijiji–vyake	na–katika–Diboni	na–vijiji–vyake
	H3343	H1323	H1769	H1323

Kuhusu vijiji na mashamba yao, baadhi ya watu wa Yuda wakakaa Kiriath-arba, na vijiji vyake, na Diboni, na vijiji vyake, na Yekabzeeli na vijiji vyake.

26

פָּלֶט׃	וּבְבֵית	וּבְמוֹלָדָה	וּבְיֵשׁוּעַ
Peleti	na–katika–Bethi	na–katika–Molada	na–katika–Yeshua
H1046	H1046	H4137	H3442

Wakaishi katika Yeshua, Molada, Beth-Peleti,

27

וּבְנֹתֶיהָ׃	שֶׁבַע־וּבְבְאֵר	שׁוּעָל־וּבַחֲצַר
na–vijiji–vyake	na–katika–Beersheba	na–katika–Hasari–Shuali
H1323	H0884	H2705

Hazar-Shuali, Beersheba na vijiji vyake.

28

וּבִבְנֹתֶיהָ׃	וּבְמְכֹנָה	וּבְצִקְלַג
na–katika–vijiji–vyake	na–katika–Mekona	na–katika–Siklagi
H1323	H4368	H6860

Nao wakakaa Siklagi, na Mekona, na vijiji vyake,

29

וּבִירְמוּת׃	וּבְצָרְעָה	רִמּוֹן־וּבְעֵין
na–katika–Yarmuthi	na–katika–Sora	na–katika–Eni–Rimoni
H3412	H6881	H5884

Enrimoni, Sora, Yarmuthi,

וּבְנֹתֶיהָ עֲזֵקָה וּשְׁמַשְׁמַבְיָקֶה לָכִישׁ וְחַצְרֵיהֶם עֲדֻלָּם זָנֹחַ 30
na–vijiji–vyake Azeka na–mashamba–yake Lakishi na–vijiji–vyake Adulamu Zanoa
H1323 H5825 H3923 H5725 H2182

הִנֹּם׃ גָּיְא־בֹנֶה עַד־ מִבְּאֵר־שָׁבַע וַיַּחֲנוּ
Hinomu bonde–la hadi kutoka–Beersheba na–wakapiga–kambi
H2011 H1516 H5704 H0884 H2583

Zanoa, Adulamu, na vijiji vyake, na Lakishi, na mashamba yake, na Azeka, na vijiji vyake. Basi wakakaa kutoka Beer-sheba mpaka bonde la Hinomu.

וּבְנֹתֶיהָ׃ וּבֵית־אֵל וְעַיָּה מִכְמָשׁ מִגְבַּע בִּנְיָמִן וּבְנֵי 31
na–vijiji–vyake na–Betheli na–Aiya Mikmashi kutoka–Geba Benyamini na–wana–wa
H1323 H1008 H5857 H4363 H1387 H1144

Watu wa Benyamini pia walikuwa wakiishi kutoka Geba, kwenda Mikmashi na Aiya, na Beth-eli na vijiji vyake.

עֲנָנְיָה׃ נֹב עֲנָתוֹת 32
Anania Nobu Anathothi
H6055 H5011 H6068

Waliishi Anathothi, Nobu, Anania,

גִּתָּיִם׃ רָמָה וְחָצוֹר 33
Gitaimu Rama Hasori
H1664 H7414 H2674

Hazori, Rama, Gitaimu,

נְבַלָּט׃ צְבֹעִים חָדִיד 34
Nebalati Seboimu Hadidi
H5041 H6650 H2307

Hadidi, Seboimu, Nebalati,

הַחָרָשִׁים גֵּי וְאוֹנוֹ לֹד 35
bonde–la–mafundi na–Ono Lodi
H0207 H3850

Lodi, na Ono, bonde la wafundi.

פ לְבִנְיָמִין׃ יְהוּדָה מַחְלְקוֹת הַלְוִיִּם וּמִן־ 36
P kwa–Benyamini Yuda migawanyo–ya Walawi na–kutoka
H1144 H3063 H4256 H3881

Walawi wengine waliishi Yuda wengine Benyamini.

Chapter 12

בֶּן־ זְרֻבָּבֶל עִם־ עָלָיו אֲשֶׁר וְהַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים וְאֵלֶּה׃ 1
mwana–wa Zerubabeli pamoja–na walipanda ambao na–Walawi makuhani Na–hawa
H2216 H5927 H3881 H3548 H0428

עֶזְרָא׃ יִרְמְיָה שְׂרָיָה וְיֵשׁוּעַ שַׁלְתִּיאֵל
Ezra Yeremia Seraya na–Yeshua Shealtieli
H5830 H3414 H8304 H3442

Hawa ndio makuhani na Walawi waliokuja pamoja na Zerubabeli mwana wa Shealueli, pamoja na Yoshua Seraya, Yeremia, Ezra,

2	אֲמַרְיָה	מַלּוּךְ	חַטּוּשׁ׃
	Amarya	Maluki	Hatushi
	H0568		H2407

Amaria, Maluki, Hatushi,

3	שְׁכַנְיָה	רְחֻם	מְרֵמוֹת׃
	Shekanya	Rehumu	Meremothi
	H7935		H4822

Shekania, Harimu na Meremothi.

4	עִדּוֹא	גִּנְתּוֹי	אֲבִיָּה׃
	Ido	Ginetoi	Abiya
	H5714	H1599	H0029

Kulikuwa na Iddo, Ginethoni, Abiya,

5	מִיָמִין	מַעַדְיָה	בִּלְגָּה׃
	Miyamini	Maadya	Bilga
	H4326	H4573	H1083

Miyamini, Maazia, Bilgai,

6	שְׁמַעְיָה	וְיוֹיָרִיב	יְדַעְיָה׃
	Shemaya	na–Yoyaribu	Yedaya
	H8098	H3114	H3048

Shemaya, Yoyaribu, Yedaya,

7	סַלּוּ	עָמוֹק	חִלְקִיָּה	יְדַעְיָה	אֱלִיָּה	רָאשֵׁי	הַכֹּהֲנִים	וַאֲחֵיהֶם	בִּימֵי
	Salu	Amoki	Hilkiya	Yedaya	hawa	wakuu–wa	makuhani	na–ndugu–zao	katika–siku–za
	H5987	H2518	H3048	H3048	H0428	wakuu–wa	H3548	H0251	H3117

פ	יֵשׁוּעַ׃
—	Yeshua
	H3442

Salu, Amoki, Hilkia, na Yedaya. Hawa walikuwa wakuu wa makuhani na washirika wao katika siku za Yoshua.

8	וְהַלְוִיִּם	יֵשׁוּעַ	בִּנּוּי	קַדְמִיאֵל	שֵׁרֵבְיָה	יְהוּדָה	מַתַּנְיָה	עַל־	הַיְדוּת	הוּא
	Na–Walawi	Yeshua	Binui	Kadmieli	Sherebya	Yuda	Matanya	juu–ya	sifa	yeye
	H3881	H3442	H1131	H6934	H8274	H3063	H4983		H1960	H1931

וְאֶחָיו׃	
na–ndugu–zake	
H0251	

Walawi walikuwa Yeshua, Binui, Kadmieli, Sherebia, Yuda, na Matania, aliyekuwa akiongoza nyimbo za shukrani, pamoja na washirika wake.

9	וּבַקְבֻקְיָה	]ועגו[	)וְעֵנִי(	אֲחֵיהֶם	לְנֶגְדָּם	לְמִשְׁמָרוֹת׃
	Na–Bakbukya	[na–Uni]	(na–Uni)	ndugu–zao	kuelekeana–nao	kwa–zamu
	H1229	H6042	H6042	H0251	H5048	H4931

Bakbukia na Uno, washirika wao, walisimama pembeni yao wakati wa huduma.

10 וְיֵשׁוּעַ Na–Yeshua H3442 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 יוֹיָקִים Yoyakimu H3113 וְיוֹיָקִים na–Yoyakimu H3113 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 אֶלְיָשִׁיב Eliashibu H0475 וְאֶלְיָשִׁיב na–Eliashibu H0475

אֶת־ – H0853 יוֹיָדָע׃ Yoyada H3111

Yoshua alikuwa babaye Yoyakimu, Yoyakimu alikuwa baba wa Eliashibu, Eliashibu alikuwa babaye Yoyada,

11 וְיוֹיָדָע Na–Yoyada H3111 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 יוֹנָתָן Yonatani H3129 וְיוֹנָתָן na–Yonatani H3129 הוֹלִיד alizaa H3205 אֶת־ – H0853 יַדּוּעַ׃ Yadua H3037

Yoyada alimzaa Yonathani, Yonathani akamzaa Yadua.

12 וּבִימֵי Na–katika–siku–za H3117 יוֹיָקִים Yoyakimu H3113 הָיוּ walikuwa H1961 כֹהֲנִים makuhani H3548 רָאשֵׁי wakuu–wa H7218 הָאָבוֹת baba H0001 לִשְׂרָיָה kwa–Seraya H8304 מְרָיָה Meraya H4811

לְיִרְמְיָה kwa–Yeremia H3414 חֲנַנְיָה׃ Hananya

Katika siku za Yoyakimu hawa walikuwa makuhani, wakuu wa jamaa; Meraya alikuwa mkuu wa Seraya, Hanania alikuwa kiongozi wa Yeremia,

13 לְעֶזְרָא kwa–Ezra H5830 מְשֻׁלָּם Meshulamu H4918 לַאֲמַרְיָה kwa–Amarya H0568 יְהוֹחָנָן׃ Yehohanani H3076

Meshulam alikuwa kiongozi wa Ezra, Yehohanani alikuwa kiongozi wa Amaria,

14 [לְמַלּוּכִי [kwa–Maluki] לִמְלִיכוּ׃(kwa–Melikuyu) יְוֹנָתָן Yonatani H3129 לִשְׁבַנְיָה kwa–Shebanya H7645 יוֹסֵף׃ Yusufu H3130

Yonathani alikuwa kiongozi wa Maluki, na Yusufu alikuwa kiongozi wa Shekania.

15 לְחָרֵם kwa–Harimu H2766 עַדְנָא Adna H5733 לִמְרָיוֹת kwa–Merayothi H4812 חֶלְקַי׃ Helkai H2517

Ili kuendelea, Adna alikuwa kiongozi wa Harimu, Helkai kiongozi wa Meremothi,

16 [לְעִדּוֹ [kwa–Ido] לְעִדּוֹא׃(kwa–Ido) זְכַרְיָה Zekaria לְגִנְּתוֹן kwa–Ginetoni מְשֻׁלָּם׃ Meshulamu H4918

Zekaria alikuwa kiongozi wa Ido, Meshulamu alikuwa kiongozi wa Ginethoni, na

17 לַאֲבִיָּה kwa–Abiya H0029 זִכְרִי Zikri H2147 לְמִנְיָמִין kwa–Minyamini H4509 לְמוֹעַדְיָה kwa–Moadya H4153 פִּלְטַי׃ Piltai H6408

Zikri alikuwa kiongozi wa Abia wa Miyaamini. Piltai alikuwa kiongozi wa Maazia.

18 לְבִלְגָּה kwa–Bilga H1083 שַׁמּוּעַ Shamua H8051 לְשְׁמַעְיָה kwa–Shemaya H8098 יְהוֹנָתָן׃ Yehonatani H3083

Shamua alikuwa kiongozi wa Bilgai, Yehonathani alikuwa kiongozi wa Shemaya,

19

וּלְיוֹיָרִיב	מַתְּנַי	לִידַעְיָה	עֻזִּי׃
na–kwa–Yoyaribu	Matenai	kwa–Yedaya	Uzi
H3114	H4982	H3048	H5813

Matenai alikuwa kiongozi wa Yoyaribu, Uzi alikuwa kiongozi wa Yedaya,

20

לְסַלָּי	קַלָּי	לְעָמוֹק	עֵבֶר׃
kwa–Salai	Kalai	kwa–Amoki	Eberi
H7040	H5987	H5677	

Kalai alikuwa kiongozi wa Salu, Eberi alikuwa kiongozi wa Amok,

21

לְחִלְקִיָּה	חֲשַׁבְיָה	לִידַעְיָה	נְתַנְאֵל׃
kwa–Hilkiya	Hashabya	kwa–Yedaya	Netaneli
H2518	H2811	H3048	H5417

Hashabia alikuwa kiongozi wa Hilkia, na Nethanel alikuwa kiongozi wa Yedaya.

22

הַלְוִיִּם	בִּימֵי	אֶלְיָשִׁיב	יוֹיָדָע	וְיוֹחָנָן	וְיַדּוּעַ	כְּתוּבִים	רָאשֵׁי
Walawi	katika–siku–za	Eliashibu	Yoyada	na–Yohanani	na–Yadua	walioandikwa	wakuu–wa
H3881	H3117	H0475	H3111	H3110	H3037	H3789	

אָבוֹת	וְהַכֹּהֲנִים	מַלְכוּת	עַל־	דָּרְיָוֶשׁ	הַפָּרְסִי׃	פ
baba	na–makuhani	ufalme–wa	juu–ya	Dario	Mwajemi	—
H0001	H3548	H4438		H1867	H6542	

Katika siku za Eliashibu, Walawi Eliashibu, Yoyada, Yohana, na Yadua waliandikwa kama vichwa vya familia, na makuhani waliandikwa wakati wa utawala wa Dariyo wa Persia.

23

בְּנֵי	לֵוִי	רָאשֵׁי	הָאָבוֹת	כְּתוּבִּים	עַל־	סֵפֶר	דִּבְרֵי	הַיָּמִים
wana–wa	Lawi	wakuu–wa	baba	walioandikwa	katika	kitabu–cha	mambo–ya	siku
	H3878		H0001	H3789			H1697	H3117

וְעַד־	יְמֵי	יוֹחָנָן	בֶּן־	אֶלְיָשִׁיב׃
hadi	siku–za	Yohanani	mwana–wa	Eliashibu
H5704	H3117	H3110		H0475

Wana wa Lawi na viongozi wao wa familia waliandikwa katika Kitabu cha tarehe hadi siku za Yohana mwana wa Eliashibu.

24

וְרָאשֵׁי	הַלְוִיִּם	חֲשַׁבְיָה	שֶׁרֵבְיָה	וְיֵשׁוּעַ	בֶּן־	קַדְמִיאֵל	וַאֲחֵיהֶם
Na–wakuu–wa	Walawi	Hashabya	Sherebya	na–Yeshua	mwana–wa	Kadmieli	na–ndugu–zao
	H3881	H2811	H8274	H3442		H6934	H0251

לְנֶגְדָּם	לְהַלֵּל	לְהוֹדוֹת	בְּמִצְוַת	דָּוִיד	אִישׁ־	הָאֱלֹהִים	מִשְׁמָר
kuelekeana–nao	kusifu	kushukuru	kwa–amri–ya	Daudi	mtu–wa	Mungu	zamu
H5048		H3034	H4687	H1732	H0376	H0430	H4929

לְעֻמָּת	מִשְׁמָר׃
kuelekeana–na	zamu
H5980	H4929

Wakuu wa Walawi walikuwa Hashabia, Sherebia, na Yeshua mwana wa Kadmieli, pamoja na washirika wao, waliokuwa wamesimama mbele yao kumtukuza na kumshukuru, akijibu sehemu kwa sehemu, kwa kutii amri ya Daudi, mtu wa Mungu.

25

מַתַּנְיָה	וּבַקְבֻקְיָה	עֹבַדְיָה	מְשֻׁלָּם	טַלְמוֹן	עַקּוּב	שֹׁמְרִים	שׁוֹעֲרִים	מִשְׁמָר
Matanya	na–Bakbukya	Obadya	Meshulamu	Talmoni	Akubu	walinzi	mabawabu	zamu
H4983	H1229	H5662	H4918	H2929	H6126	H8104	H7778	H4929

בַּאֲסָפֵי	הַשְּׁעָרִים׃
katika–maghala–ya	malango
H0624	H8179

Matania, Bakbukia, Obadiya, Meshulamu, Talmoni na Akubu walikuwa walinzi wa malango waliokuwa wakiwa wamesimama katika vyumba vya hazina penye malango.

26

וּבִימֵי	יוֹצָדָק	בֶּן־	יֵשׁוּעַ	בֶּן־	יוֹיָקִים	בִּימֵי	אֵלֶּה
na–katika–siku–za	Yosadaki	mwana–wa	Yeshua	mwana–wa	Yoyakimu	katika–siku–za	hawa
H3117			H3442		H3113	H3117	H0428

פ	הַסּוֹפֵר׃	הַכֹּהֵן	וְעֶזְרָא	הַפֶּחָה	נְחֶמְיָה
—	mwandishi	kuhani	na–Ezra	liwali	Nehemia
		H3548	H5830	H6346	H5166

Walitumika katika siku za Yoyakimu, mwana wa Yoshua, mwana wa Yosadaki, na katika siku za Nehemiya, gavana na Ezra kuhani na mwandishi.

27

הַלְוִיִּם	אֶת־	בִּקְשׁוּ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	חוֹמַת	וּבַחֲנֻכַּ֥ת
Walawi	–	walitafuta	Yerusalemu	ukuta–wa	Na–katika–kuwekwa–wakfu–kwa
H3881	H0853	H1245	H3389	H2346	H2598

וְשִׂמְחָה	חֲנֻכָּה	לַעֲשׂ֥ת	לִירוּשָׁלִָ֖ם	לַהֲבִיאָ֑ם	מְקוֹמֹתָ֣ם	מִכָּל־
na–furaha	kuwekwa–wakfu	kufanya	Yerusalemu	kuwaleta	mahali–pao	kutoka–katika–kila
H8057	H2598		H3389	H0935	H4725	H3605

וּבְתֻפִּים׃	וּבְכִנֹּרוֹת	נְבָלִים	מְצִלְתָּ֖יִם	וּבְשִׁ֥יר
na–kwa–shukrani	na–vinanda	vinubi	matoazi	na–kwa–wimbo
H8426	H3658		H4700	

Katika kujitolea kwa ukuta wa Yerusalemu, watu walitafuta Walawi popote walipokuwa wakiishi, wakawaleta Yerusalemu ili kusherehekea kujitolea kwa furaha, pamoja na shukrani na kuimba kwa ngoma, vinanda na vinubi.

28

וּמִן־	יְרוּשָׁלִָ֖ם	סְבִיבוֹת	הַכִּכָּר֑	וּמִן־	הַמְשֹׁרְרִ֖ים	בְּנֵי	וַיֵּאָסְפ֣וּ	
na–kutoka	Yerusalemu	kuzunguka	Bonde	na–kutoka	waimbaji	wana–wa	Na–walikusanyika	
	H3389	H5439	H3603		H7891		H0622	

נְטֹפָתִי׃	חַצֵרֵי
Wanetofa	vijiji–vya
H5200	

Ushirika wa waimbaji walikusanyika pamoja kutoka wilaya iliyozunguka Yerusalemu na kutoka vijiji vya Wanetofathi.

29

כִּי	וְעַזְמָוֶת	גֶּבַע	וּמִשְּׂדוֹת	הַגִּלְגָּל	וּמִבִּית	
kwa–sababu	na–Azmawethi	Geba	na–kutoka–mashamba–ya	Gilgali	na–kutoka–nyumba–ya	
	H5820	H1387		H1537		

יְרוּשָׁלִָ֖ם׃	סְבִיבוֹת	הַמְשֹׁרְרִ֖ים	לָהֶ֑ם	בָּנָ֥וּ	חֲצֵרִֽים
Yerusalemu	kuzunguka	waimbaji	kwa–wenyewe	walijenga	vijiji
H3389	H5439	H7891	H1992	H1129	

Walikuja kutoka Beth-gilgali na kutoka katika mashamba ya Geba na Azmawethi, kwa kuwa waimbaji walikuwa wamejijengea vijiji karibu na Yerusalemu.

30 וַיִּטַּהֲרוּ֙ וְהַלְוִיִּ֔ם הַכֹּהֲנִ֖ים וַיְטַהֲרוּ֙ אֶת־ הָעָ֔ם וְאֶת־ הַשְּׁעָרִֽים׃
Na-walijitoharisha na-Walawi makuhani na-wakatoharisha – watu na- malango
H2891 H3881 H3548 H2891 H0853 H0853 H8179

וְאֶת־ הַחוֹמָֽה׃
na- ukuta
H0853 H2346

Makuhani na Walawi wakajitakasa, kisha wakawatakasa watu, milango na ukuta.

31 וָאַעֲלֶה֙ אֶת־ שָׂרֵ֣י יְהוּדָ֔ה מֵעַ֖ל לַחוֹמָ֑ה וָאַעֲמִ֣ידָה שְׁתֵּ֔י תּוֹדֹ֖ת וַתַּהֲלֵ֣כֶת לַיָּמִ֔ין עַ֖ל לַחוֹמָֽה׃
Na-nikapandisha – wakuu-wa Yuda juu-ya ukuta na-nikaweka mbili makundi-ya-shukrani makubwa na-maandamano upande-wa-kulia juu-ya ukuta
H5927 H0853 H8269 H3063 H5921 H2346 H5975 H8147 H8426 H1419 H8418 H3225 H5921 H2346

לְשָׁעַ֖ר הָאַשְׁפֹּֽת׃
kuelekea-lango-la Takataka
H8179 H0830

Kisha nilikuwa na viongozi wa Yuda kwenda juu ya ukuta, na mimi kuteua mikutano miwili mikubwa ya hao walioshukuru. Mmoja alienda upande wa kulia juu ya ukuta kuelekea lango la jaa.

32 וְאַחֲרֵיהֶ֖ם הוֹשַׁעְיָ֑ה וַחֲצִ֣י שָׂרֵ֔י יְהוּדָֽה׃
Na-akaenda nyuma-yao Hoshaya na-nusu-ya wakuu-wa Yuda
H3212 H0310 H1955 H2677 H8269 H3063

Hoshaya na nusu ya viongozi wa Yuda walimfuata,

33 וּמְשֻׁלָּֽם׃ עֶזְרָ֖א וַעֲזַרְיָ֑ה
na-Meshulamu Ezra na-Azarya
H4918 H5830 H5838

na baada yake akaenda Azaria, Ezra na Meshulamu,

34 ס וִירְמְיָֽה׃ וְשְׁמַעְיָ֖ה וּבִנְיָמִ֣ן יְהוּדָ֔ה
— na-Yeremia na-Shemaya na-Benyamini Yuda
H3414 H8098 H1144 H3063

Yuda, Benyamini, Shemaya, Yeremia

35 בֶּן־ יוֹנָתָ֣ן בֶּן־ זְכַרְיָ֔ה בַּחֲצֹצְרוֹת֙ הַכֹּהֲנִ֖ים וּמִבְנֵ֣י
mwana-wa Yonatani mwana-wa Zekaria kwa-tarumbeta makuhani na-kutoka-wana-wa
H1121 H3129 H1121 H2148 H2689 H3548 H1121

בֶּן־ זַכּ֣וּר בֶּן־ מִיכָ֔יָה בֶּן־ מַתַּנְיָ֖ה בֶּן־ שְׁמַעְיָ֑ה אָסָֽף׃
mwana-wa Zakuri mwana-wa Mikaya mwana-wa Matanya mwana-wa Shemaya Asafu
H1121 H2139 H1121 H4320 H1121 H4983 H1121 H8098 H0623

na wana wa makuhani waliokuwa na tarumbeta, na Zekaria mwana wa Yonathani, mwana wa Shemaya, mwana wa Mataniya, mwana wa Mikaya, mwana wa Zakuri, mwana wa Asafu.

36 חֲנָנִ֣י וְיִהוּדָ֔ה נְתַנְאֵ֖ל מַעַ֣י גִּלֲלַ֔י מְלַלַ֖י וַעֲזַרְאֵ֑ל שְׁמַעְיָ֣ה וְאֲחָיו֙
Hanani na-Yuda Netaneli Maai Gilelai Milelai na-Azareli Shemaya na-ndugu-zake
H2607 H3063 H5417 H4597 H1562 H4450 H5832 H8098 H0251

לִפְנֵיהֶ֑ם הַסּוֹפֵ֖ר וְעֶזְרָ֣א הָאֱלֹהִ֔ים אִ֣ישׁ דָּוִ֔יד שִׁ֖יר בִּכְלֵי־
mbele-yao mwandishi na-Ezra Mungu mtu-wa Daudi wimbo-wa kwa-vyombo-vya
H6440 H5830 H0430 H0376 H1732 H3627

Na pia jamaa za Zekaria, Shemaya, Azareli, Milalai, Gilalai, Maai, Nethaneli, Yuda, Hanani, pamoja na vyombo vya muziki vya Daudi mtu wa Mungu. Ezra mwandishi alikuwa mbele yao.

37 וְעַל֙ שַׁעַר־ הָעַ֔יִן וְנֶגְדָּ֖ם עָל֣וּ מַעֲלֹ֑ות עַל־ עִ֣יר דָּוִ֗יד בְּמַעֲלֵ֤ה לַחוֹמָה֙ מֵעַ֣ל לְבֵ֣ית דָּוִ֔יד עַד֙ שַׁ֣עַר הַמָּ֔יִם מִזְרָ֖חָה׃

Na-juu-ya Lango-la Chemchemi walipanda ngazi juu-ya mji wa Daudi, katika-kupanda ukuta juu-ya nyumba-ya Daudi, hadi Lango-la Maji upande wa mashariki.

38 וְהַתּוֹדָ֣ה הַשֵּׁנִ֔ית הֹלְכֶ֖ת לִלְוֹאל֑ וַאֲנִ֣י אַחֲרֶ֔יהָ וַחֲצִ֣י הָעָ֔ם מֵעַ֖ל לַחוֹמָ֥ה מִמִּגְדַּל־ הַתַּנּוּרִ֖ים עַד֙ הַחוֹמָ֣ה הָרְחָבָ֔ה׃

Na-kundi-la-shukrani la-pili lililoenda upande-wa-kushoto na-mimi nyuma-yake na-nusu-ya watu juu-ya ukuta juu-ya Mnara-wa Tanuri hadi Ukuta Mpana

Na waimbaji wengine ambao walishukuru wakaenda upande mwingine. Niliwafuata juu ya ukuta pamoja na nusu ya watu, juu ya mnara wa vinyago, hadi kuta kubwa,

39 וּמֵעַ֣ל לְשַׁעַר־ אֶפְרַ֗יִם וְעַל־ שַׁ֣עַר הַיְשָׁנָה֮ וְעַל־ הַדָּגִים֒ שַׁ֣עַר הֲמֵאָ֗ה וְעַד֙ מִגְדַּ֣ל חֲנַנְאֵ֔ל וּמִגְדַּ֖ל הַמֵּאָ֑ה וְעַד֙ שַׁ֣עַר הַצֹּ֔אן וַיַּעַמְד֖וּ בְּשַׁ֣עַר הַמַּטָּרָ֑ה׃

na-juu-ya Lango-la Efraimu, na-juu-ya Lango-la Kale, na-juu-ya Lango-la Samaki na-Mnara-wa Hananeli na-Mnara-wa Mia hadi Kondoo na-wakasimama Mlinzi katika-Lango-la

na juu ya lango la Efraimu, na mlango wa kale, na kwa lango la samaki na mnara wa Hananeli na mnara wa Hamea, kwa lango la Kondoo, na wakasimama kwenye mlango wa walinzi.

40 וַתַּעֲמֹ֣דְנָה שְׁתֵּ֤י הַתּוֹדֹות֙ בְּבֵ֣ית הָאֱלֹהִ֔ים וַאֲנִ֖י וְהַחֲצִ֥י הַסְּגָנִ֖ים עִמִּֽי׃

Na-yakasimama mawili makundi-ya-shukrani katika-nyumba-ya Mungu na-mimi pamoja-nami maafisa na-nusu-ya

Kwa hiyo, mikutano miwili ya wale waliomshukuru walipata nafasi yao katika nyumba ya Mungu, na mimi pia nikachukua nafasi yangu na nusu ya viongozi pamoja nami.

41 וְהַכֹּהֲנִ֗ים אֶלְיָקִ֤ים מַעֲשֵׂיָה֙ מִנְיָמִ֣ין מִיכָ֔יָה אֶלְיוֹעֵינַ֖י זְכַרְיָ֣ה חֲנַנְיָ֑ה בַּחֲצֹצְרֹ֖ות׃

na-makuhani Elyakimu Maaseya Minyamini Mikaya Elyoenai Zekaria Hananya

kwa-tarumbeta

Na makuhani wakachukua nafasi zao Eliakimu, Maaseya, Miyamini, Mikaya, Elioenai, Zekaria, na Hanania wenye tarumbeta,

42

וְעֶזֶר	וְעֵילָם	וּמַלְכִּיָּה	וִיהוֹחָנָן	וְעֻזִּי	וְאֶלְעָזָר	וְשְׁמַעְיָה	וּמַעֲשֵׂיָה
na–Ezeri	na–Elamu	na–Malkiya	na–Yehohanani	na–Uzi	na–Eleazari	na–Shemaya	na–Maaseya
H5829		H4441	H3076	H5813	H0499	H8098	H4641

הַפָּקִיד׃	וְיִזְרַחְיָה	הַמְשֻׁרְרִים	וַיַּשְׁמִיעוּ
msimamizi	na–Yizrahya	waimbaji	na–wakaimba
H6496	H3156	H7891	H8085

Maaseya, na Shemaya, Eleazari, Uzi, Yehohanani, Malkiya, Elamu, Ezeri. Waimbaji waliimba na Yezrahia kama wasimamizi.

43

הָאֱלֹהִים׀	כִּי	וַיִּשְׂמָחוּ	גְּדוֹלִים	זְבָחִים	הַהוּא׀	בַּיּוֹם־	וַיִּזְבְּחוּ
Mungu	kwa–sababu	na–wakafurahi	kubwa	dhabihu	ile	siku–	Na–wakatoa–dhabihu
H0430		H8055		H2077	H1931	H3117	H2076

שִׂמְחָה׀	וַתִּשָּׁמַע	שָׂמֵחוּ	וְהַיְלָדִים	הַנָּשִׁים	וְגַם	גְּדוֹלָה	שִׂמְחָה
furaha–ya	na–ikasikika	walifurahi	na–watoto	wanawake	na–pia	kubwa	furaha
H8057	H8085	H8055	H3206	H0802	H1571		H8057

שִׂמְחָה׀		מֵרָחוֹק׃	יְרוּשָׁלִָם
aliwafurahisha		mbali	Yerusalemu
H8055		H7350	H3389

Walitoa dhabihu kubwa siku ile, wakafurahi, kwa sababu Mungu alikuwa amewafurahisha kwa furaha kubwa. Pia wanawake na watoto walifurahi. Hivyo furaha ya Yerusalemu ikasikiwa toka mbali.

44

לַתְּרוּמוֹת׀	לָאֹצָרוֹת	הַנְּשָׂכוֹת	עַל־	אֲנָשִׁים	הַהוּא׀	בַּיּוֹם׀	וַיִּפָּקְדוּ
kwa–sadaka	kwa–hazina	vyumba–vya–hazina	juu–ya	watu	ile	siku–	Na–wakawekwa
H8641	H0214	H5393		H0376	H1931	H3117	

מְנָאוֹת	הֶעָרִים׀	לִשְׂדֵי	בָּהֶם	לִכְנוֹס	וְלַמַּעַשְׂרוֹת׀	לָרִאשִׁית	
sehemu	miji	kutoka–mashamba–ya	ndani–yake	kukusanya	na–kwa–zaka	kwa–malimbuko	
H4521				H3664	H4643	H7225	

הַכֹּהֲנִים	עַל־	יְהוּדָה	שִׂמְחַת	כִּי	וְלַלְוִיִּם	לַכֹּהֲנִים	הַתּוֹרָה
makuhani	juu–ya	Yuda	furaha–ya	kwa–sababu	na–kwa–Walawi	kwa–makuhani	sheria
H3548		H3063	H8057		H3881	H3548	H8451

הָעֹמְדִים׃	הַלְוִיִּם	וְעַל־	
waliosimama	Walawi	na–juu–ya	
H5975	H3881		

Siku hiyo watu waliteuliwa juu ya nyumba ya hazina kwa ajili ya michango, matunda ya kwanza, na zaka, ili kuzikusanya ndani yao sehemu zinazohitajika katika sheria za makuhani na Walawi. Kila mmoja aliteuliwa kufanya kazi mashambani karibu na miji. Kwa maana Yuda alifurahi juu ya makuhani na Walawi waliokuwa wamesimama mbele yao.

45

וְהַשְּׁעָרִים	וְהַמְשֹׁרְרִים	הַטָּהֳרָה	וּמִשְׁמֶרֶת	אֱלֹהֵיהֶם׀	מִשְׁמֶרֶת	וַיִּשְׁמְרוּ	
na–mabawabu	na–waimbaji	utakaso	na–utumishi–wa	Mungu–wao	utumishi–wa	Na–wakashika	
H7778	H7891	H2893	H4931	H0430	H4931	H8104	

בְּנוֹ׃	שְׁלֹמֹה	דָּוִיד	כְּמִצְוַת	
mwanawe	Sulemani	Daudi	kwa–amri–ya	
	H8010	H1732	H4687	

Walifanya utumishi wa Mungu wao, na huduma ya utakaso, kwa mujibu wa amri ya Daudi na ya mwanawe Sulemani, na hivyo

הַמְשֹׁרְרִים	)וָראשׁי(	]ראשן[	מִקֶּדֶם	וְאָסָף	דָּוִיד	בִּימֵי	כִּי־		46
waimbaji	(wakuu-wa)	[mkuu]	tangu-zamani	na-Asafu	Daudi	katika-siku-za	Kwa-sababu		
H7891				H0623	H1732	H3117			

לֵאלֹהִים׃	וְהֹדוֹת	תְּהִלָּה	וְשִׁיר־
kwa-Mungu	na-shukrani	sifa	na-wimbo-wa
H0430	H3034	H8416	

Zamani za kale, katika siku za Daudi na Asafu, kulikuwa na wasimamizi wa waimbaji, na kulikuwa na nyimbo za sifa na shukrani kwa Mungu.

מְנָיוֹת	נְתִנִים	נְחֶמְיָה	וּבִימֵי	זְרֻבָּבֶל	בִּימֵי	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־		47
sehemu	walitoa	Nehemia	na-katika-siku-za	Zerubabeli	katika-siku-za	Israeli	na-wote-wa		
H4521	H5414	H5166	H3117	H2216	H3117	H3478	H3605		

לַלְוִיִּם	וּמַקְדִּשִׁים	בְּיוֹמוֹ	יוֹם	דְּבַר־	וְהַשֹּׁעֲרִים	הַמְשֹׁרְרִים
kwa-Walawi	na-kuweka-wakfu	kwa-siku-yake	siku	kitu-cha	na-mabawabu	waimbaji
H3881	H6942	H3117	H3117	H1697	H7778	H7891

פ	אַהֲרֹן׃	לִבְנֵי	מַקְדִּשִׁים	וְהַלְוִיִּם
—	Haruni	kwa-wana-wa	wakaweka-wakfu	na-Walawi
	H0175		H6942	H3881

Katika siku za Zerubabeli na katika siku za Nehemia, Israeli wote walitoa sehemu za kila siku kwa waimbaji na walinzi wa mlango. Wakaweka pembeni sehemu ya Walawi, na Walawi waliweka sehemu ya wana wa Haruni.

Chapter 13

וְנִמְצָא	הָעָם	בְּאָזְנֵי	מֹשֶׁה	בְּסֵפֶר	נִקְרָא	הַהוּא	בַּיּוֹם	1
na-ikaonekana	watu	masikioni-mwa	Musa	katika-kitabu-cha	kilisomwa	ile	Katika-siku	
H4672		H0241	H4872		H7121	H1931	H3117	

בְּקָהַל	וּמֹאָבִי	עַמֹּנִי	יָבוֹא	לֹא־	אֲשֶׁר	בּוֹ	כָּתוּב
katika-kusanyiko-la	na-Mmoabu	Mwamoni	ataingia	si	kwamba	ndani-yake	imeandikwa
H6951	H4125	H5984	H0935	H3808			H3789

עוֹלָם׃	עַד־	הָאֱלֹהִים
milele	hadi	Mungu
H5769	H5704	H0430

Siku hiyo walisoma Kitabu cha Musa katika masikio ya watu. Ilionekana imeandikwa ndani yake kwamba hakuna Mwamoni au Mmoabu anapaswa kuja katika kusanyiko la Mungu, milele.

וַיִּשְׂכֹּר	וּבַמַּיִם	בַּלֶּחֶם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	קִדְּמוּ	לֹא	כִּי	2
na-wakaajiri	na-kwa-maji	kwa-mkate	Israeli	wana-wa	–	walilaki	si	kwa-sababu	
	H4325	H3899	H3478		H0853	H6923	H3808		

לְבָרֵכָה׃	הַקְּלָלָה	אֱלֹהֵינוּ	וַיַּהֲפֹךְ	לְקַלְלוֹ	בִּלְעָם	אֶת־	עָלֵינוּ
kuwa-baraka	laana	Mungu-wetu	na-akageuza	kumlaani	Balaamu	–	dhidi-yake
H1293	H7045	H0430	H2015	H7043		H0853	

Hii ilikuwa kwa sababu hawakuja kwa watu wa Israeli na mkate na maji, bali walikuwa wamemwajiri Balaamu kulaani Israeli. Hata hivyo, Mungu wetu aligeuza laana kuwa baraka.

מִיִּשְׂרָאֵל׃	עֵרֶב	כָּל־	וַיַּבְדִּילוּ	הַתּוֹרָה	אֶת־	כְּשָׁמְעָם	וַיְהִי	3
kutoka-Israeli	mchanganyiko	kila	na-wakatenga	sheria	–	waliposikia	Na-ikawa	
H3478		H3605	H0914	H8451	H0853	H8085	H1961	

Mara tu waliposikia sheria, waliwatenga Israeli toka kwa kila mgeni.

4	בֵּית־	בְּלִשְׁכַּת	נָתְוּן	הַכֹּהֵן	אֶלְיָשִׁיבׇ	מִזֶּה	וְלִפְנֵי
	nyumba-ya	katika-chumba-cha	aliyewekwa	kuhani	Eliashibu	hili	Na-kabla-ya
		H3957	H5414	H3548	H0475	H2088	H6440

לְטוֹבִיָּה׃	קָרוֹב	אֱלֹהֵינוּ
na-Tobiya	karibu	Mungu-wetu
H2900	H7138	H0430

Sasa kabla ya hapo Eliashibu kuhani akawekwa juu ya vyumba vya nyumba ya Mungu wetu. Alikuwa na uhusiano na Tobia.

5	אֶת־	נְּתִנִים	לְפָנִים	הָיְוּ	וְשָׁם	גְּדוֹלָה	לִשְׁכָּה	לוֹ	וַיַּעַשׂ
	–	wakiweka	kabla	walikuwa	na-huko	kikubwa	chumba	yeye	Na-akamfanyia
	H0853	H5414	H6440	H1961	H8033		H3957		

מִנְחָה	הַלְּבוֹנָה	וְהַכֵּלִים	וּמַעֲשַׂר	הַדָּגָן	הַתִּירֹושׁ	וְהַיִּצְהָר	מִצְוַת	
sadaka-ya-nafaka	ubani	na-vyombo	na-zaka-ya	nafaka	divai-mpya	na-mafuta	amri-ya	
H4503	H3828	H3627	H4643	H1715	H8492	H3323	H4687	

הַכֹּהֲנִים׃	וּתְרוּמַת	וְהַשְּׁעָרִים	וְהַמְשֹׁרְרִים	הַלְוִיִּם	
makuhani	na-sadaka-ya	na-mabawabu	na-waimbaji	Walawi	
H3548	H8641	H7778	H7891	H3881	

Eliashibu alimuandalia Tobia chumba kikubwa, ambako hapo awali waliweka sadaka ya nafaka, uvumba, makala, na sehemu ya kumi ya nafaka, divai, na mafuta, ambazo ziliwekwa kwa ajili ya Walawi, waimbaji, walinzi wa mlango, na michango kwa makuhani.

6	בִּשְׁנַתׇ	כִּי	בִּירוּשָׁלִָם	הָיִיתִי	לֹא	זֶּה	וּבְכָל־	
	katika-mwaka-wa	kwa-sababu	Yerusalemu	nilikuwa	si	hili	Na-katika-yote-ya	
	H8141		H3389	H1961	H3808	H2088	H3605	

הַמֶּלֶךְ	אֶל־	בָּאתִי	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא	וּשְׁתַּיִם	שְׁלֹשִׁים
mfalme	kwa	nilikuja	Babeli	mfalme-wa	wa-Artashasta	na-mbili	thelathini
H4428	H0413	H0935	H0894	H4428		H8147	H7970

הַמָּלֶךְ׃	מִן־	נִשְׁאַלְתִּי	יָמִים	וּלְקֵץ
mfalme	kutoka-kwa	niliomba	siku	na-mwishoni-mwa
H4428		H7592	H3117	H7093

Lakini wakati huu wote sikuwepo Yerusalemu. Kwa mwaka wa thelathini na mbili wa Artashasta mfalme wa Babeli, nilikwenda kwa mfalme. Baada ya muda nikamwomba mfalme ruhusa ya kuondoka,

7	לְטֹבִיָּה	אֶלְיָשִׁיבׇ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	בָּרָעָה	וָאָבִינָה	לִירוּשָׁלִָם	וָאָבוֹא
	kwa-Tobiya	Eliashibu	alifanya	ambao	ubaya	na-nikaelewa	Yerusalemu	Na-nikaja
	H2900	H0475				H0995	H3389	H0935

הָאֱלֹהִים׃	בֵּית	בְּחַצְרֵי	נִשְׁכָּה	לוֹ	לַעֲשׂוֹת	
Mungu	nyumba-ya	katika-ua-wa	chumba	yeye	kumfanyia	
H0430			H5393			

na nikarudi Yerusalemu. Nikafahamu mabaya ambayo Eliashibu alikuwa amefanya kwa kumpa Tobia chumba cha kuhifadhi katika mahakama ya nyumba ya Mungu.

8	בֵּית־	כְּלֵי	כָּל־	אֶת־	וָאַשְׁלִיכָה	מְאֹד	לִי	וַיֵּרַע
	nyumba-ya	vyombo-vya	vyote-vya	–	na-nikatupa	sana	mimi	Na-ikakunichukiza
		H3627	H3605	H0853	H7993	H3966		

הַלִּשְׁכָּה׃	מִן־	הַחוּץ	טֹובִיָּה
chumba	kutoka	nje	Tobiya
H3957		H2351	H2900

Nilikuwa na hasira sana na nikatupa vitabu vya nyumba ya Tobia nje ya chumba cha kuhifadhi.

בֵּית	כְּלֵי	שָׁם	וָאָשִׁיבָה	הַלִּשְׁכוֹת	וַיִּטַהֲרוּ	וָאֹמְרָה		9
nyumba–ya	vyombo–vya	huko	na–nikarudisha	vyumba	na–wakatoharisha	Na–nikasema		
	H3627	H8033	H7725	H3957	H2891	H0559		
			פ	וְהַלְּבוֹנָה׃	הַמִּנְחָה	אֶת־	הָאֱלֹהִים	
			—	na–ubani	sadaka–ya–nafaka	–	Mungu	
				H3828	H4503	H0854	H0430	

Niliamuru kwamba watakase vituo vya kuhifadhi, nami nikarudisha ndani yao makala ya nyumba ya Mungu, sadaka ya nafaka, na uvumba.

אִישׁ־	וַיִּבְרְחוּ	נִתְּנָה	לֹא	הַלְוִיִּם	מְנָיוֹת	כִּי־	וָאֲדָעָה	10
kila–mtu	na–wakakimbia	zilikuwa–zimetolewa	si	Walawi	sehemu–za	kwamba	Na–nikajua	
H0376	H1272	H5414	H3808	H3881	H4521		H3045	
			כַּזִּי׃	עֹשֵׂי	וְהַמְשֹׁרְרִים	הַלְוִיִּם	לְשָׁדֵהוּ	
			kazi	waliofanya	na–waimbaji	Walawi	kwenye–shamba–lake	
			H4399		H7891	H3881		

Niligundua kwamba sehemu zilizotolewa kwa ajili ya kuwapa Walawi hazikutolewa kwao, ili waweze kuondoka haraka hekaluni, kila mmoja kwenda shambani kwake, kama waimbaji waliofanya walivyoondoka.

הָאֱלֹהִים	בֵּית־	נֶעֱזָב	מַדּוּעַ	וָאֹמְרָה	הַסְּגָנִים	אֶת־	וָאָרִיבָה	11
Mungu	nyumba–ya	imeachwa	kwa–nini	na–nikasema	maafisa	–	Na–nikawashtaki	
H0430			H4069	H0559	H5461	H0854	H7378	
			עָמְדָם׃	עַל־	וָאַעֲמִדֵם	וָאֲקַבְּצֵם		
			nafasi–zao	katika	na–nikawaweka	na–nikawakusanya		
			H5977		H5975	H6908		

Kwa hiyo nikawasiliana na maafisa na kusema, 'Kwa nini nyumba ya Mungu imeachwa?' Niliwakusanya pamoja na kuwaweka kwenye nafasi zao.

לָאוֹצָרוֹת׃	וְהַיִּצְהָר	וְהַתִּירוֹשׁ	הַדָּגָן	מַעְשַׂר	הֵבִיאוּ	יְהוּדָה	וְכָל־	12
kwa–hazina	na–mafuta	na–divai–mpya	nafaka	zaka–ya	wakaleta	Yuda	na–wote–wa	
H0214	H3323	H8492	H1715	H4643	H0935	H3063	H3605	

Kisha Yuda wote wakaleta zaka ya nafaka, divai mpya, na mafuta kwenye vituo vya kuhifadhi.

הַסּוֹפֵר	וְצָדוֹק	הַכֹּהֵן	שְׁלֶמְיָה	אוֹצָרוֹת	עַל־	וָאוֹצְרָה		13
mwandishi	na–Sadoki	kuhani	Shelemya	hazina	juu–ya	Na–nikaweka–wasimamizi		
	H6659	H3548	H8018	H0214		H0686		
בֶּן־	זַכּוּר	בֶּן־	חָנָן	מַתַּנְיָה	וְעַל־	הַלְוִיִּם	מִן־	וּפְדָיָה׃
mwana–wa	Zakuri	mwana–wa	Hanani	mkono–wao	na–chini–ya	Walawi	kutoka	na–Pedaya
	H2139		H2605	H3027		H3881		H6305
פ	לַאֲחֵיהֶם׃	לַחֲלֹק	וַעֲלֵיהֶם	נֶחְשָׁבוּ	נֶאֱמָנִים	כִּי	מַתַּנְיָה	
—	kwa–ndugu–zao	kugawa	na–juu–yao	walihesabiwa	waaminifu	kwa–sababu	Matanya	
	H0251			H2803	H0539		H4983	

Nikawaweka kama watunza hazina juu ya hazina, Shelemia kuhani, na Sadoki mwandishi, na Walawi, Pedaya. Hanani, mwana wa Zakuri, mwana wa Matania, alikuwa na wafuasi wao, kwa sababu walihesabiwa kuwa waaminifu. Kazi yao ilikuwa kusambaza vifaa kwa washirika wao.

14 זָכְרָה־ לִּי mimi Unikumbuke H2142 אֱלֹהַי Mungu–wangu H0430 עַל־ kwa–sababu–ya זֹאת hili H2063 וְאַל־ na–usi H0408 תִּמַּח ufute חֲסָדַי wema–wangu

אֲשֶׁר ambao עָשִׂיתִי nimefanya בְּבֵית katika–nyumba–ya אֱלֹהַי Mungu–wangu H0430 וּבְמִשְׁמָרָיו׃ na–katika–utumishi–wake H4929

Nikumbuke, Ee Mungu wangu, juu ya hili, wala usiondoe matendo mema niliyoyatenda kwa ajili ya nyumba ya Mungu wangu na huduma zake.

15 בַּיָּמִים Katika–siku H3117 הָהֵמָּה zile H1992 רָאִיתִי niliona H7200 וביהודה Yuda H3063 דֹּרְכִים־ wakikanyaga H1869 וְגֹתוֹת mashinikizo–ya–divai H1660 מְבִיאִים na–wakileta H0935 בַּשַּׁבָּת Sabato H7676

מַשָּׂא mzigo H3605 וְכָל־ na–kila H8384 וּתְאֵנִים na–tini H6025 עֲנָבִים zabibu H3196 יַיִן divai H0637 וְאַף־ na–pia H2543 הַחֲמֹרִים punda H6006 עַל־ juu–ya H6194 וְעֹמְסִים na–wakipakia הָעֲרֵמוֹת marundo

מִכְרָם kuuza–kwao H4376 בְּיוֹם katika–siku–ya H3117 וָאָעִיד na–nikaonya H7676 הַשַּׁבָּת Sabato H3117 בְּיוֹם katika–siku–ya H3389 יְרוּשָׁלִַם Yerusalemu H0935 וּמְבִיאִים na–wakileta

צָיִד׃ vyakula

Siku hizo nikaona watu wa Yuda waliokanyaga mvinyo siku ya Sabato, na kuleta makundi ya nafaka, na kuwapakia punda, na divai, na zabibu, na tini, na kila aina ya mizigo nzito, waliyoleta Yerusalemu siku ya Sabato. Nikashuhudia kuwa walikuwa wakiuza chakula siku hiyo.

16 בַּשַּׁבָּת Sabato H7676 וּמֹכְרִים na–wakiuza H4376 מֵכֶר bidhaa H4377 וְכָל־ na–kila H3605 דָּאג samaki H1709 מְבִיאִים wakileta H0935 בָּהּ humo וַיָּשְׁבוּ waliishi H3427 וְהַצֹּרִים Na–Wasori H6876

וּבִירוּשָׁלִַם׃ na–Yerusalemu H3389 יְהוּדָה Yuda H3063 לִבְנֵי kwa–wana–wa

Watu kutoka Tiro waliokaa Yerusalemu walileta samaki na kila aina ya bidhaa, na wakawauza siku ya Sabato kwa watu wa Yuda na katika mji!

17 הָרָע baya H1697 הַדָּבָר jambo H4100 מָה־ nini H0559 לָהֶם wao וָאֹמְרָה na–nikawaambia יְהוּדָה Yuda H3063 חֹרֵי wakuu–wa H0854 אֶת na H7378 וָאֲרִיבָה Na–nikagombana

הַשַּׁבָּת׃ Sabato H7676 יוֹם siku–ya H3117 אֶת־ – H0853 וּמְחַלְּלִים na–kunajisi עֹשִׂים mnafanya אַתֶּם ninyi אֲשֶׁר ambalo הַזֶּה hili H2088

Kisha nikawaambia viongozi wa Yuda, “Je! ni ubaya gani huu mnafanya, kuinajisi siku ya Sabato?

18 כָּל־ yote–ya H3605 אֶת – H0853 עָלֵינוּ juu–yetu אֱלֹהֵינוּ Mungu–wetu H0430 וַיָּבֵא na–akaleta אֲבֹתֵיכֶם baba–zenu H0001 עֹשִׂוּ walifanya כָּה hivyo H3541 הֲלוֹא Je–si H3808

לְחַלֵּל kunajisi יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 עַל־ juu–ya חָרוֹן hasira H2740 מוֹסִיפִים mnaongeza H0935 וְאַתֶּם na–ninyi הַזֹּאת huu H2063 הָעִיר mji וְעַל na–juu–ya הַזֹּאת haya H2063 הָרָעָה maovu

פ — הַשַּׁבָּת׃ Sabato H7676 אֶת־ – H0853

Je! Baba zenu hawakufanya hivyo? Je, Mungu wetu hakuleta mabaya haya juu yetu na juu ya mji huu? Sasa unaleta ghadhabu zaidi juu ya Israeli kwa kudharau Sabato.”

19

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צָלְלוּ֩ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַ֨ם לִפְנֵי הַשַּׁבָּ֜ת וָאֹמְרָ֗ה
Na-ikawa wakati yalipotia-kivuli malango-ya Yerusalemu kabla-ya Sabato na-nikasema
H1961 H3117 H6751 H8179 H3389 H6440 H7676 H0559

וַיְסָגְרוּ֙ הַדְּלָתוֹת֙ מִלְּנ֣וֹעַ בְּיִוֹם֔ מַשָּׂ֖א לֹ֣א יָבֹ֑וא וְלֹ֣א הַשְּׁעָרִ֗ים מִלְּנ֣וֹעַ כְּ֠ל־עַל־כֵּ֞ן הֶעֱמַ֤דְתִּי וּמִנְּעָרַי֙
na-yakafungwa milango hadi si kwamba na-nikasema Sabato baada-ya yatafunguliwa
H5462 H1808 H0559 H7676 H5704 H1808 H3808

בְּיִוֹם֔ מַשָּׂ֖א יָבֹ֑וא וְלֹ֣א הַשְּׁעָרִ֗ים מִלְּנ֣וֹעַ כְּ֠ל־עַל־כֵּ֞ן הֶעֱמַ֤דְתִּי וּמִנְּעָרַי֙
katika-siku-ya mzigo utaingia si malango katika niliwaweka na-vijana-wangu-baadhi
H3117 H0935 H3808 H8179 H5975 H5288

הַשַּׁבָּֽת׃
Sabato
H7676

Mara ilipokuwa giza kwenye milango ya Yerusalemu kabla ya Sabato, niliamuru milango ifungwe na kwamba haifai kufunguliwa hadi baada ya Sabato. Niliwaweka baadhi ya watumishi wangu kwenye malango ili mzigo wowote usiweze kuletwa siku ya Sabato.

20

וַיָּלִ֙ינוּ֙ הָרֹכְלִ֔ים וּמֹכְרֵ֖י כָּל־מִמְכָּ֑ר מִח֥וּץ לִירוּשָׁלִָ֖ם פָּעַ֣ם
Na-wakalala wafanyabiashara na-wauzaji-wa kila bidhaa nje-ya Yerusalemu mara
H3885 H7402 H4376 H3605 H4465 H2351 H3389 H6471

וּשְׁתָּֽיִם׃
na-mbili
H8147

Wafanyabiashara na wauzaji wa kila aina ya bidhaa walikimbia nje ya Yerusalemu mara moja au mbili.

21

וָאָעִ֣ידָה בָּהֶ֔ם וָאֹמְרָ֖ה אֲלֵיהֶ֑ם מַדּ֣וּעַ אַתֶּ֗ם לִנִים֙ נֶ֣גֶד חוֹמָ֔ה אִם־תִּשְׁנ֣וּ יָ֔ד מִן־עֵ֥ת הַהִ֖יא לֹא־בָ֑אוּ בַּשַּׁבָּֽת׃
Na-nikaonya wao na-nikawaambia kwao kwa-nini ninyi mnalala mbele-ya ukuta
H5749 H1992 H0559 H0413 H4069 H0859 H5048 H2346

אִם־תַּעֲשׂ֣וּ כָּכֶ֔ם מִן־עֵ֥ת הַהִ֖יא לֹא־בָ֑אוּ בַּשַּׁבָּֽת׃
kama mtarudia mkono nitatuma kwa-yenu tangu wakati ule si walikuja Sabato
H3588 H8667 H3027 H7971 H3605 H6256 H1931 H3808 H0935 H7676

ס
—

Lakini niliwaonya, “Mbona mnakaa nje ya ukuta? Ikiwa mtafanya hivyo tena, nitakuweka mikononi!” Kutoka wakati huo hawakuja siku ya sabato.

22

וָאֹמְרָ֣ה לַלְוִיִּ֗ם יִֽהְיוּ֙ מְטַהֲרִ֣ים וּבָאִ֔ים שֹׁמְרִ֖ים הַשְּׁעָרִ֑ים
Na-nikawaambia Walawi wawe wakijitoharisha na-wakija wakilinda malango
H3881 H1961 H2891 H0935 H8104 H8179

לְקַדֵּ֣שׁ אֶת־יוֹם֮ הַשַּׁבָּת֒ זָכְרָה־לִּ֣י זֹאת֮ גַּם־בְּזֹאת֒ אֱלֹהַ֔י וְחוּסָ֖ה כְּרֹ֣ב חַסְדֶּֽךָ׃ פ
kutakasa – siku-ya Sabato pia hili unikumbuke mimi Mungu-wangu na-unihurumie kwa-wingi-wa fadhili-zako —
H6942 H0853 H3117 H7676 H1571 H2063 H2142 H0430 H2347 H7230 H2617

Nikawaamuru Walawi kujitakasa, na kuja kulinda milango, ili kutakasa siku ya Sabato. Nikumbuke kwa hili pia, Mungu wangu, na kunipatia huruma kwa sababu ya uaminifu wa agano ulilonalo kwangu.

23	וְגַם	בַּיָּמִים	הָהֵם	רָאֵיתִי	אֶת־	הַיְהוּדִים	הֹשִׁיבוּ	נָשִׁים	[אשדודיות]
	pia	katika–siku	zile	niliona	–	Wayahudi	walioweka	wake	[Waashdodi]
	H1571	H3117	H1992	H7200	H0853	H3064	H3427	H0802	H0796

(אַשְׁדֳּדִיּוֹת)	[עמוניות]	(עַמֳּנִיּוֹת)	מוֹאֲבִיּוֹת׃
(Waashdodi)	[Waamoni]	(Waamoni)	Wamoabu
H0796	H5984	H5984	H4125

Katika siku hizo niliona Wayahudi waliokuwa wameoa wanawake wa Ashdodi, Amoni na Moabu.

24	וּבְנֵיהֶם	חֲצִי	מְדַבֵּר	אַשְׁדּוֹדִית	וְאֵינָם	מַכִּירִים	לְדַבֵּר	יְהוּדִית
	na–watoto–wao	nusu	wakinena	Kiashdodi	na–hawakuweza	kutambua	kunena	Kiyahudi
		H2677	H1696	H0797	H0369		H1696	H3066

וְכִלְשׁוֹן	עַם	וָעָם׃
na–kwa–lugha–ya	taifa	na–taifa
H3956		

Nusu ya watoto wao walizungumza lugha ya Ashdodi, lakini hawakuweza kuzungumza lugha ya Yuda, lakini lugha ya mmoja wa watu wengine.

25	אֲנָשִׁים	מִזֶּה	וָאַכֶּה	וָאֲקַלְלֵם	עִמָּם	וָאָרִיב
	wanaume	baadhi–yao	na–nikawapiga	na–nikawalaani	nao	Na–nikagombana
	H0376	H1992	H5221	H7043		H7378

לִבְנֵיהֶם	בְּנֹתֵיכֶם	תִּתְּנוּ	אִם־	בָּאלֹהִים	וָאַשְׁבִּיעֵם	וָאֶמְרְטֵם
kwa–wana–wao	binti–zenu	mtatoa	kama	kwa–Mungu	na–nikawaapisha	na–nikawang'oa–nywele
	H1323	H5414		H0430	H7650	H4803

וְלָכֶם׃	לִבְנֵיכֶם	מִבְּנֹתֵיהֶם	תִּשְׂאוּ	וְאִם־
na–kwa–ninyi	kwa–wana–wenu	kutoka–binti–zao	mtachukua	na–kama
		H1323	H5375	

Nami nikawasiliana nao, na mimi niliwaadhibu, na nikawapiga baadhi yao na kuvuta nywele zao. Naliwaapisha kwa Mungu, nikisema, Msiwape wana wao binti zenu, wala msiwachukue binti zao kwa ajili ya wana wenu, wala ninyi wenyewe.

26	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	שְׁלֹמֹה	חָטָא־	אֵלֶּה	עַל־	הֲלוֹא
	Israeli	mfalme–wa	Sulemani	alitenda–dhambi	hizi	kwa–sababu–ya	Je–si
	H3478	H4428	H8010	H2398	H0428		H3808

לֵאלֹהָיו	וְאָהֻוב	כָּמֹהוּ	מֶלֶךְ	הָיָה	לֹא־	הָרַבִּים	וּבַגּוֹיִם
na–Mungu–wake	na–alipendwa	kama–yeye	mfalme	alikuwa	si	mengi	na–katika–mataifa
H0430	H0157	H3644	H4428	H1961	H3808		

הֶחֱטִיאוּ	אוֹתוֹ	גַּם־	יִשְׂרָאֵל	כָּל־	עַל־	מֶלֶךְ	אֱלֹהִים	וַיִּתְּנֵהוּ	הָיָה
walimkosesha	yeye	hata	Israeli	wote–wa	juu–ya	mfalme	Mungu	na–akamfanya	alikuwa
H2398	H0853	H1571	H3478	H3605		H4428	H0430	H5414	H1961

הַנָּכְרִיּוֹת׃	הַנָּשִׁים
wageni	wanawake
H5237	H0802

Je, Sulemani mfalme wa Israeli hakufanya dhambi kwa sababu ya wanawake hawa? Miongoni mwa mataifa mengi hapakuwa na mfalme kama yeye, na alipendwa na Mungu wake. Mungu akamfanya awe mfalme juu ya Israeli wote. Hata hivyo, wake zake wa kigeni walimfanya atende dhambi.

27

וְלָכֶם הֲנַשְׁמַע לַעֲשֹׂת כְּל־יָתֵר הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לְמְעֹל
na–kwenu je–tutasikia kufanya – yote–ya maovu makubwa haya kuasi
H8085 H0853 H3605 H4603 H2063

בֵּאלֹהֵינוּ לְהוֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת׃
Mungu–wetu kuweka wake wageni
H0430 H3427 H0802 H5237

Je, tunapaswa kukusikiliza na kufanya uovu huu hata kumhalifu Mungu wetu na kuwaoa wanawake wageni?

28

וּמִבְּנֵי יוֹיָדָע בֶּן־יְהוֹחָנָן הַכֹּהֵן אֶלְיָשִׁיב הַגָּדוֹל הַכֹּהֵן חָתָן לְסַנְבַלַּט
Na–kutoka–wana–wa mwana–wa Yoyada Eliashibu kuhani mkuu mkwe wa–Sanbalati
H3111 H0475 H3548 H1419 H2860 H5571

מֵעָלָי׃ וָאַבְרִיחֵהוּ הַחֹרֹנִי
kutoka–kwangu na–nikamfukuza Mhoroni
H1272 H2772

Mmoja wa wana wa Yoyada, mwana wa Eliashibu, kuhani mkuu, alikuwa mkwewe na Sanbalati Mhoroni. Kwa hiyo nilimondoa kutoka mbele yangu.

29

זָכְרָה לָהֶם וַאֲלֵיהֶם עַל כְּבֹדֵי אֱלֹהֵינוּ הַכְּהֻנָּה וּבְרִית
Uwakumbuke wao Mungu–wangu kwa–sababu–ya kunajisi–kwa ukuhani na–agano–la
H2142 H1992 H0430 H5921 H1351 H3550 H1285

וְהַלְוִיִּם׃ הַכְּהֻנָּה
na–Walawi ukuhani
H3881 H3550

Wakukumbushe, Mungu wangu, kwa sababu wameunajisi ukuhani, na agano la ukuhani na Walawi.

30

וְטִהַרְתִּים מִכֹּל־נֵכָר וָאַעֲמֵידָה מִשְׁמָרוֹת לַכֹּהֲנִים
Na–nikawatoharisha kutoka–kwa–kila ugeni na–nikaweka zamu kwa–makuhani
H2891 H3605 H5236 H5975 H4931 H3548

וְלַלְוִיִּם אִישׁ בִּמְלַאכְתּוֹ׃
na–kwa–Walawi kila–mtu katika–kazi–yake
H3881 H0376 H4399

Kwa hiyo nimewatakasa kutoka kila kitu kigeni, na kuimarisha kazi za makuhani na Walawi, kila mmoja kwa kazi yake mwenyewe.

31

וּלְקָרְבַּן הָעֵצִים בְּעִתִּים מְזֻמָּנוֹת וְלַבִּכּוּרִים זָכְרָה־לִּי
na–kwa–sadaka–ya kuni katika–nyakati zilizowekwa na–kwa–malimbuko unikumbuke mimi
H6086 H6256 H2163 H1061 H2142

לְטוֹבָה׃ אֱלֹהַי
kwa–wema Mungu–wangu
H0430

Nilitoa sadaka za kuni wakati uliowekwa na matunda ya kwanza. Nikumbuke, Mungu wangu, kwa mema.

Esther

Chapter 1

וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה׃ 1

וַיְהִי	בִּימֵי	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַוּא	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֹּלֵךְ	מֵהֹדּוּ	וְעַד־	
na-ikawa	katika-siku-za	Ahasuero	yeye	Ahasuero	aliyetawala	kutoka-Uhindi	na-hadi	
H1961	H3117	H0325	H1931	H0325		H1912	H5704	
כּוּשׁ	שֶׁבַע	וְעֶשְׂרִים	וּמֵאָה	מְדִינָה׃				
Kushi	saba	na-ishirini	na-mia	jimbo				
	H7651	H6242	H3967	H4082				

Katika siku za utawala wa Ahasuero (huyu ni Ahasuero aliyetawala toka India hadi Ethiopa, zaidi ya majimbo 127),

בַּיָּמִים הָהֵם כְּשֶׁבֶת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ 2

בַּיָּמִים	הָהֵם	כְּשֶׁבֶת	הַמֶּלֶךְ	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	עַל	כִּסֵּא	מַלְכוּתוֹ	
katika-siku	zile	alipoketika	mfalme	Ahasuero	juu-ya	kiti-cha-enzi	cha-ufalme-wake	
H3117	H1992	H3427	H4428	H0325		H3678	H4438	
אֲשֶׁר	בְּשׁוּשַׁן	הַבִּירָה׃						
ambacho	katika-Shushani	ngome						
	H7800	H1002						

katika siku hizo Mfalme Ahasuero aliketi katika kiti chake cha utawala katika ngome ya Shushani.

בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֶּה לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו חֵיל פָּרַס וּמָדַי הַפַּרְתְּמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת לְפָנָיו׃ 3

בִּשְׁנַת	שָׁלוֹשׁ	לְמָלְכוֹ	עָשָׂה	מִשְׁתֶּה	לְכָל־	שָׂרָיו	וַעֲבָדָיו	
katika-mwaka	wa-tatu	wa-utawala-wake	alifanya	karamu	kwa-wote	wakuu-wake	na-watumishi-wake	
H8141	H7969			H4960	H3605	H8269		
חֵיל	פָּרַס	וּמָדַי	הַפַּרְתְּמִים	וְשָׂרֵי	הַמְּדִינוֹת			
jeshi	la-Uajemi	na-Umedi	wakuu	na-maliwali	wa-majimbo			
	H6539	H4074	H6579	H8269	H4082			
לְפָנָיו׃								
mbele-yake								
H6440								

mwaka wa tatu wa utawala wake aliwaandalia sherehe viongozi na watumwa wake wote. Waliohudhuria katika sherehe hiyo walikuwa wakuu wa jeshi la Uajemi na Umedi, watu wenye vyeo, na viongozi wa majimbo.

בְּהַרְאוֹתוֹ אֶת־עֹשֶׁר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת־יְקָר תִּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמְאַת יוֹם׃ 4

בְּהַרְאוֹתוֹ	אֶת־	עֹשֶׁר	כְּבוֹד	מַלְכוּתוֹ	וְאֶת־	יְקָר	תִּפְאֶרֶת	
alipoonyesha	–	utajiri	wa-utukufu	wa-ufalme-wake	na-	heshima	fahari	
H7200	H0853	H6239	H3519	H4438	H0853	H3366	H8597	
גְּדוּלָּתוֹ	יָמִים	רַבִּים	שְׁמוֹנִים	וּמְאַת	יוֹם׃			
ya-ukuu-wake	siku	nyingi	themanini	na-mia	siku			
H1420	H3117		H8084	H3967	H3117			

Mfalme akaweka wazi utajiri na utukufu wa ufalme wake na heshima ya ukufu wa ukuu alio upata kwa siku nyingi, kwa siku180.

5	וּבִמְלֹאת	הַיָּמִים	הָאֵלֶּה	עֲשָׂה	הַמֶּלֶךְ	לְכָל־	הָעָם	הַנִּמְצְאִים׀	
	na–zilipotimia	siku	hizi	alifanya	mfalme	kwa–wote	watu	waliokuwepo	
	H4390	H3117	H0428		H4428	H3605		H4672	

בְּשׁוּשַׁן	הַבִּירָה	לִמְגָדוֹל	וְעַד־	קָטָן	מִשְׁתֶּה	שִׁבְעַת	יָמִים	בַּחֲצַר
katika–Shushani	ngome	kutoka–mkubwa	na–hadi	mdogo	karamu	siku	saba	katika–ua
H7800	H1002		H5704		H4960	H7651	H3117	

גִּנַּת	בִּיתַן	הַמֶּלֶךְ׃	
wa–bustani	ya–jumba-la-mfalme	mfalme	
H1594	H1055	H4428	

Siku hizi zilipotimia, Mfalme aliaandaa karamu iliyodumu kwa siku saba. Karamu hii ilikuwa kwa watu wote walioishi katika ikulu ya Shushani, tangu mkubwa hadi mdogo. Behewa la bustani ya ikulu ya mfalme ndiyo karamu ilipofanyikia.

6	וְחוּר	כַּרְפַּס	נְיְרֻפָּס	וּתְכֵלֶת	אָחוּז׀	בְּחַבְלֵי־	בּוּץ	וְאַרְגָּמָן
	pazia	nyeupe	kitani	na–zambarau	zilizoshikiliwa	kwa–kamba	za–kitani-nyeupe	
	H2353	H3768	H8504	H0270		H0948	H0713	

עַל־	גְּלִילֵי	כֶּסֶף	וְעַמּוּדֵי	שֵׁשׁ	מִטּוֹת	זָהָב	וְכֶסֶף	עַל
na–zambarau	juu-ya	pete	za–fedha	na–nguzo	za–marumaru	vitanda	vya–dhahabu	na–fedha
		H3701	H5982		H4296	H2091	H3701	

רִצְפַּת	בַּהַט־	וְשֵׁשׁ	וְדַר	וְסֹחָרֶת׃
juu-ya	sakafu	ya–mawe-ya-rangi	na–marumaru	na–lulu
	H0923		H1858	H5508

Behewa la bustani lilipambwa kwa mapazia meupe ya pamba na urujuani, yalifungwa kwa kamba za kitani safi na zambarau, yakiwa yametundikwa kwa pete za fedha na nguzo za marimari. Kulikuwa na makochi ya dhahabu na fedha juu ya sakafu ya marimari, mawe mekundu na meupe, na ya manjano na meusi.

7	וְהַשְׁקוֹת	בִּכְלֵי	זָהָב	וְכֵלִים	מִכֵּלִים	שׁוֹנִים	וְיֵין	מַלְכוּת
	na–kunyweshwa	kwa–vyombo	vya–dhahabu	na–vyombo	tofauti	tofauti	na–divai	ya–kifalme
	H8248	H3627		H3627	H3627		H3196	H4438

רָב	כְּיַד	הַמֶּלֶךְ׃	
kwa–wingi	kama–mkono	wa–mfalme	
	H3027	H4428	

Vinywaji viliandaliwa katika vikombe vya dhahabu. Na kila kikombe kilikuwa ni cha kipekee na kwa sababu ya ukarimu wa mfalme kulikuwa mvinyo mwingi.

8	וְהַשְׁתִיָּה	כַּדָּת	אֵין	אֹנֶס	כִּי־	וְכֵן	יְסַד	הַמֶּלֶךְ
	na–kunywa	kwa–sheria	bila–kulazimisha	kwa-sababu	hivyo	aliamuru	mfalme	juu-ya
	H8360	H1881	H0369	H0597			H3245	H4428

עַל	כִּלָּה	מִסִּימָמִיזִי	כָּל־	רַב	בְּיִתּוֹ	לַעֲשׂוֹת	כִּרְצוֹן	אִישׁ־	וָאִישׁ׃
kila	msimamizi	wa–nyumba-yake			kufanya	kama–mapenzi	ya–kila-mtu	mtu–	na–mtu
	H3605						H7522	H0376	H0376

Mfalme aliwambia wahudumu watu wagawiwe vinywaji kwa kila mtu kulingana na matakwa yake. Maana tayari mfalme alikuwa ametoa agizo kwa watumishi wa ikulu kuwafanyia wageni kulingana na matakwa ya kila mgeni.

9 גַּם פִּי וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֶּה נָשִׁים בֵּית כִּי־מַלְכוּת הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר
pia Vashti malkia alifanya karamu ya-wanawake katika-jumba la-kifalme ambalo
H1571 H2060 H4436 H4960 H0802 H1571 H4438

לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ ס
la-mfalme Ahasuero׃ (S)
H4428 H0325

Wanawake nao walikuwa wamealikwa katika karamu na Malkia Vashiti katika ikulu ya Mfalme Ahusuero.

10 בַּיּוֹם בִּיקוּם הַמֶּלֶךְ בְּטוֹב לֵב־ הַשִּׁבְיִי בַּיַּיִן אָמַר אֲלִיסֵמָא לְמְהוּמָן
katika-siku kwa-divai ulipofurahi wa-mfalme moyo ya-saba kwa-Mehumani
H3117 H3196 H4428 H7637 H0559 H4104

בִּזְתָא חַרְבוֹנָא בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא זֵתַר וְכַרְכַּס שִׁבְעַת הַסָּרִיסִים הַמְשָׁרְתִים
Biztha Harbona Bigtha na-Abagtha Zethari na-Karkasi saba matowashi waliohudumu
H0968 H2726 H0903 H0005 H2242 H3752 H7651 H5631 H8334

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ הַמֶּלֶךְ פְּנֵי אֶת־
Ahasuero׃ wa-mfalme uso –
H0325 H4428 H6440 H0854

katika siku ya saba moyo wa mfalme ulipokuwa na furaha kwa sababu ya mvinyo, aliwaagiza Mehumani, Biztha, Harbona, Bigtha, Abagtha, Zethari na Karkas (hawa saba ndio waliohudumu mbele ya mfalme)

11 לְהָבִיא אֶת־ וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים
kuleta – Vashti malkia mbele-ya mfalme katika-taji ya-ufalme kuonyesha watu
H0935 H0853 H2060 H4436 H6440 H4428 H3804 H4438 H7200

הֵיא׃ יָפְיָהּ כִּי־ טוֹבַת מַרְאֶה שָׂרֵי וְהַשָּׂרִים אֶת־
yeye uzuri-wake kwa-sababu nzuri sura na-wakuu –
H1931 H3308 H4758 H8269 H0853

kumleta Malkia Vashiti akiwa katika mavazi yake ya kimalkia. Akiwa na lengo la kuwaonyesha watu na maakida urembo wake, maana alikuwa mrembo.

12 וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד
na-akakataa malkia Vashti kuja kwa-neno mfalme ambalo kwa-mkono
H3985 H4436 H2060 H0935 H1697 H4428 H4428 H3027

בְּעֵרָה וַחֲמָתוֹ מְאֹד בּוֹ׃ וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ וַחֲסִירָא הַסָּרִיסִים
iliwaka sana ndani-yake na-akakasirika mfalme na-hasira-yake wa-matowashi
H2534 H3966 H4428 H7107 H2534 H5631

Pamoja na maagizo ya Mfalme, Malkia Vashiti alikataa kwenda kama alivyokuwa amewaagiza viongozi wake. Hivyo mfalme akakasirika sana; ghadhabu yake ikawaka ndani yake

13 וַיֹּאמֶר לַחֲכָמִים יֹדְעֵי הָעִתִּים כִּי־ כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל־ יֹדְעֵי דָּת וְדִין׃
na-akasema kwa-wenye-hekima wajuao nyakati kwa-sababu hivyo neno mfalme mbele-ya wote wajuao sheria na-hukumu
H0559 H2450 H3045 H6256 H1697 H4428 H4428 H3605 H3045 H1881 H1779

Mfalme akawandea wenye hekima, waliofahamu nyakati (kwa kuwa huu ndio uliokuwa utaratibu wa mfalme kuhusu wale waliokuwa watalaamu wa sheria na hukumu.

14

מַרְסְנָא	מֶרֶס	תַּרְשִׁישׁ	אַדְמָתָא	שֵׁתָר	כַּרְשְׁנָא	אֹלְיוֹ	וְהַקָּרֹב
Memukani	Marsena	Meresi	Tarshishi	Admatha	Shethari	Karshena	na–aliye-karibu-naye
H4826	H4825	H8659	H0133	H8369	H3771	H0413	H7138

הַיֹּשְׁבִים	הַמֶּלֶךְ	פְּנֵי	רֹאֵי	וּמְדַי	פָּרַס	וְשָׂרֵי	שִׁבְעַת	מְמוּכָן
wa-kwanza	walioketi	wa–mfalme	uso	waonao	na–Umedi	wa–Uajemi	wakuu	saba
H3427	H4428	H6440	H7200	H4074	H6539	H8269	H7651	H4462

בַּמַּלְכוּת׃	רִאשֹׁנָה
katika–ufalme	katika–ufalme
H4438	H7223

Carshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, na Memucan, majimbo saba ya Uajemi na Umedi walikuwa karibu na mfalme na walikuwa na vyeo vikubwa katika ufalme.

15

אֶת־	עָשְׂתָה	לֹא־	אֲשֶׁר	וְעַל	וַשְׁתִּי	בַּמַּלְכָּה	לַעֲשׂוֹת	מָה־	כְּדָת
neno	–	hakufanya	ambayo	juu-ya	Vashti	kwa–malkia	kufanya	nini	kama–sheria
H0853		H3808			H2060	H4436		H4100	H1881

ס	הַסָּרִיסִים׃	בְּיַד	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	מַאֲמַר
(S)	maakida	wa–matowashi	kwa–mkono	Ahasuero	la–mfalme
	H5631	H3027	H0325	H4428	H3982

Katika kutafsiri nini kifanyike kwa mjibu wa sheria kutoka na mgomo wa Malkia Vashiti dhidi ya agizo la mfalme Ahusiero kwa Malkia Vashiti.

16

הַמֶּלֶךְ	עַל־	לֹא	וְהַשָּׂרִים	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	)מְמוּכָן(	]מומכן[	וַיֹּאמֶר	
peke-yake	mfalme	juu-ya	si	na–wakuu	mfalme	mbele-ya	Memukani	na–akasema	
H4428		H3808	H8269	H4428	H6440	H4462	H4462	H0559	

הָעַמִּים	כָּל־	וְעַל־	הַשָּׂרִים	כָּל־	עַל־	כִּי	הַמַּלְכָּה	וַשְׁתִּי	עָוְתָה	לְבַדּוֹ
ambao	wote	watu	na–juu-ya	wote	wakuu	juu-ya	bali	malkia	Vashti	amekosa
	H3605		H8269	H3605			H4436	H2060		H0905

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃	הַמֶּלֶךְ	מְדִינוֹת	בְּכָל־	אֲשֶׁר
Ahasuero	Ahasuero	ya–mfalme	yote	katika–majimbo
H0325	H4428	H4082	H3605	

Mmoja wao aliyejulikana kwa jina la Memukani alisema mbele ya Mfalme na mbele ya viongozi, Malkia Vashiti hajamkosea tu mfame na wakuu na watu wote walio katika majimbo ya mfale Ahusiero.

17

בַּעְלֵיהֶן	לְהַבְזוֹת	הַנָּשִׁים	כָּל־	עַל־	הַמַּלְכָּה	דְּבַר־	יֵצֵא	כִּי־	
waume-zao	kuwadharau	wote	wanawake	juu-ya	la–malkia	tendo	itatoka	kwa-sababu	
H1167	H0959	H0802	H3605		H4436	H1697	H3318		

הַמַּלְכָּה	וַשְׁתִּי	אֶת־	לְהָבִיא	אָמַר	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	בְּאָמְרָם	בְּעֵינֵיהֶן
malkia	Vashti	–	kuleta	alisema	Ahasuero	mfalme	kusema-kwao	machoni-mwao
H4436	H2060	H0853	H0935	H0559	H0325	H4428	H0559	

בָּאָה׃	וְלֹא־	לְפָנָיו
alikuja	na–hakuja	mbele-yake
H0935	H3808	H6440

kwa kuwa jambo la malkia litafahamika kwa wanawake wote. watawatendea waume zao vibaya. Watasema, 'Mfalme Ahusiero Malkia Vashiti hakumtii mme wake, Mfalme Ahusiero alipotaka ahudhurie mbele yake.'

18

אֶת־	שָׁמְעוּ	אֲשֶׁר	וּמְדַי	פָּרַס־	שָׂרוֹת	וּתְאֻמְרָנָה	הַזֶּה	וְהַיּוֹם
tendo	–	wamesikia	ambazo	na–Umedi	za–Uajemi	bibi-za-wakuu	zitasema	na–siku-hii
H0853	H8085		H4074	H6539	H8282	H0559	H2088	H3117

וְקָצֶף׃	בְּזָיוֹן	וּכְדֵי	הַמֶּלֶךְ	שָׂרֵי	לְכָל	הַמַּלְכָּה	דְּבַר
na–hasira	na–hasira	dharau	na–kama–kiasi	wa–mfalme	wote	kwa–wakuu	la–malkia
	H0963	H1767	H4428	H8269	H3605	H4436	H1697

Kabla ya siku hii wanawake wa wakuu wa Uajemi na Umedi walipata taarifa ya mgomo wa malkia Vashiti watawatendea waume zao, viongozi wa mfalme. kutakuwa na ghasia na nyingi hasira.

19 אִם־ עַל־ הַמֶּלֶךְ טוֹב vyema יֵצֵא litoke דְּבַר־ neno מַלְכוּת֙ la–kifalme מִלְפָנָ֔יו kutoka-kwake וְיִכָּתֵ֕ב na–liandikwe
H3789 H6440 H4438 H1697 H3318 H2895 H4428 juu-ya ikiwa

תָּבֹ֣וא mbele-ya לְא֗ Vashti אֲשֶׁר֙ asije יַעֲבֹ֣ר kwamba וְלָ֔א na–wala-lisibadilishwe וּמָדַ֑י na–Umedi פָּרַ֣ס za–Uajemi בְּדָתֵ֔י katika–sheria
H0935 H3808 H3808 H4074 H6539 H1881

לִרְעוּתָ֖הּ kuliko-yeye הַמַּלְכ֥וּת aliye-bora יִתֵּ֛ן kwa–mwenzake וּמַלְכוּתָ֥הּ mfalme אֲחַשְׁוֵר֖וֹשׁ ampe הַמֶּ֥לֶךְ na–ufalme-wake לִפְנֵ֣י Ahasuero וַשְׁתִּ֑י mfalme
H7468 H4428 H5414 H4438 H0325 H4428 H6440 H2060

מִמֶּ֔נָּה׃ kuliko–yeye הַטּוֹבָ֖ה nzuri

kama ni jambo jema kwa mfalme, ruhusu tangazo litolewe, na iwe katika sheria ya Waajemi na Wamedi, ambao haiwezi kutanguliwa, kwamba Vashiti hatakuja tena mbele za mfalme kama malkia. Nafasi ya Vashiti apewe mwingine ambaye ni bora zaidi ya Vashiti.

20 מַלְכוּתֹ֗ו wote בְּכָל־ katika–ufalme-wake יַעֲשֶׂה֙ atakayoifanya אֲשֶׁר־ ambayo הַמֶּ֣לֶךְ ya–mfalme פִּתְגָ֤ם amri וְנִשְׁמַע֙ na–itakaposikiwa
H4438 H3605 H4428 H6599 H8085

לְבַעְלֵיהֶ֔ן waume-zao יִקְּר֣וּ heshima יִתְּנ֔וּ watawapa הַנָּשִׁ֖ים wote וְכָל־ na–wanawake הֵיא֙ yeye רַבָּ֣ה mkubwa כִּ֔י kwa-sababu
H1167 H3366 H5414 H0802 H3605 H1931

קָטֹ֖ן׃ mdogo וְעַד־ na–hadi לְמִגְדֹּ֑ול kutoka–mkubwa
H5704

Tangazo la mfalme litakapotolewa katika ufalme wote, wanawake wote watawaheshimu waume zao, tangu mwenye cheo hadi asiye na cheo.”

21 כִּדְבָ֣ר kama–neno הַמֶּ֔לֶךְ mfalme וַיַּ֣עַשׂ na–akafanya וְהַשָּׂרִ֔ים na–wakuu הַמֶּ֖לֶךְ pa–mfalme בְּעֵינֵ֑י machoni הַדָּבָ֣ר neno וַיִּיטַ֖ב na–likapendeza
H1697 H4428 H8269 H4428 H1697 H3190

מְמוּכָֽן׃ la–Memukani
H4462

Ushauri huu ulikuwa mzuri kwa mfalme na wakuu wengine, mfalme akafamya kama Memkani alivyopendekeza.

אֶל־	הַמֶּלֶךְ	מְדִינוֹת	כָּל־	אֶל־	סְפָרִים	וַיִּשְׁלַח		22
na–jimbo	kwa–kila–jimbo	ya–mfalme	yote	kwa–majimbo	barua	na–akatuma		
H0413	H4428	H4082	H3605	H0413		H7971		
כִּלְשׁוֹנוֹ	וָעָם	עַם	וְאֶל־	כִּכְתָבָהּ	וּמְדִינָה	מְדִינָה		
mwanaume	kila	kuwa	kama–lugha-yake	na–watu	na–kwa–kila–watu	kama–maandishi-yake		
H3956			H0413	H3791	H4082	H4082		
וּמְדַבֵּר	בִּבֵיתוֹ	שִׂרַר	אִישׁ	כָּל־	לִהְיוֹת			
na–akisema	ya–watu-wake	kama–lugha	na–kusema	katika–nyumba-yake	awe-mkuu			
H1696		H8323	H0376	H3605	H1961			
פ	עַמּוֹ׃	כִּלְשׁוֹן						
(P)	watu-wake	kama–lugha-ya						
		H3956						

Akatuma barua katika majimbo yote ya mfalme, kwa kilajambo na andiko lake, na watu kwa makabila yao. Aliamuru kwamba kila mme awe msimamizi katika nyumba yake mwenyewe. Tangazo hili lilitolewa katika lungha ya kila mtu katika ufalme.

Chapter 2

אֶת־	זָכַר	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	חֲמַת	כְּשֹׁךְ	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אַחַר	1
–	alikumbuka	Ahasuero	ya–mfalme	ghadhabu	ulipotulia	haya	mambo	baada-ya	
H0853	H2142	H0325	H4428	H2534	H7918	H0428	H1697		
עָלֶיהָ׃	נִגְזַר	אֲשֶׁר־	וְאֵת	עָשְׂתָה	אֲשֶׁר־	וְאֵת	וַשְׁתִּי		
juu-yake	kiliamriwa	ambacho	na–	alifanya	ambayo	na–	Vashti		
	H1504		H0853			H0853	H2060		

Baada ya mambo haya na baada ya hasira ya mfalme Ahusiero kutulia, alifikiri kuhusu Malkia Vashiti na alichokuwa amekifanya na tangazo alilokuwa ameamuru litolewe ya Vashiti kupoteza sifa za kuwa malkia.

נְעָרוֹת	לַמֶּלֶךְ	יְבַקְשׁוּ	מְשָׁרְתָיו	הַמֶּלֶךְ	נַעֲרֵי־	וַיֹּאמְרוּ		2
wasichana	kwa–mfalme	na–watafutwe	waliomhudumia	mfalme	vijana-wa	na–wakasema		
H5291	H4428	H1245	H8334	H4428	H5288	H0559		
מַרְאֶה׃	טוֹבוֹת	בְּתוּלוֹת						
wa–sura	wazuri	mabikira						
H4758		H1330						

Kisha vijana waliomtumikia mfalme wakasema, mfalme atafutiwemabikira warembo.

אֶת־	וְיַקְבְּצוּ	מַלְכוּתוֹ	מְדִינוֹת	בְּכָל־	פְּקִידִים	הַמֶּלֶךְ	וַיַּפְקֵד		3
–	na–wakusanye	ya–ufalme-wake	majimbo	katika–kila	maafisa	mfalme	na–aweke		
H0853	H6908	H4438	H4082	H3605	H6496	H4428			
בֵּית	אֶל־	הַבִּירָה	שׁוּשַׁן	אֶל־	מַרְאֶה	טוֹבַת	בְּתוּלָה	נַעֲרָה־	כָּל־
nyumba	kwa	ngome	Shushani	kwa	wa–sura	mzuri	bikira	msichana	kila
	H0413	H1002	H7800	H0413	H4758		H1330	H5291	H3605
וְנָתוֹן	הַנָּשִׁים	שֹׁמֶר	הַמֶּלֶךְ	סְרִיס	הֵגֵא	יַד	אֶל־	הַנָּשִׁים	
na–kupewa	wa–wanawake	mlinzi	wa–mfalme	towashi	wa–Hegai	mkono	kwa	ya–wanawake	
H5414	H0802	H8104	H4428	H5631	H1896	H3027	H0413	H0802	
תַּמְרוּקֵיהֶן׃									
vipodozi-vyao									
H8562									

Mfalme na achague wasimamizi katika majimbo yote ya ufalme wake, ili wawakusanye mabikira warembo wote harem katika ikulu ya Susa. Mabikira hawa wawe chini ya usimamizi wa Hegai, msimamizi, ambaye ni mkuu wa wanawake, na wapewe vipodozi vyao vyote.

וַשְׁתִּי	תַּחַת	תִּמְלֹךְ	הַמֶּלֶךְ	בְּעֵינֵי	תִּיטַב	אֲשֶׁר	וְהַנַּעֲרָה	4
Vashti	badala-ya	atamiliki	pa–mfalme	machoni	atapendeza	ambaye	na–msichana	
H2060	H8478		H4428		H3190		H5291	

ס	כֵּן׃	וַיַּעַשׂ	הַמֶּלֶךְ	בְּעֵינֵי	הַדָּבָר	וַיִּיטַב	
(S)	hivyo	na–akafanya	pa–mfalme	machoni	neno	na–likapendeza	
			H4428		H1697	H3190	

Na binti yule atakaye mfurahisha mfalme ndiye atakaye kuwa Malkia badala ya Vashiti.” Mfalme alipenda ushauri na akafanya kama alivoshauriwa,

יָאִיר	בֶּן	מָרְדֳּכַי	וּשְׁמוֹ	הַבִּירָה	בְּשׁוּשַׁן	הָיָה	יְהוּדִי	אִישׁ	5
Yairi	mwana-wa	Mordekai	na–jina-lake	ngome	katika–Shushani	alikuwa	Myahudi	mtu	
H2971		H4782	H8034	H1002	H7800	H1961	H3064	H0376	

יְמִינִי׃	אִישׁ	קִישׁ	בֶּן־	שִׁמְעִי	בֶּן־	
Mbenyamini	Mbenyamini	Kishi	mwana-wa	Shimei	mwana-wa	
H1145	H1145	H7027		H8096		

Katika mji wa Shushani alikuwepo Myahudi aliyeitwa Modekai mwana wa Jaira mwana wa Shimei mwana wa Kishi, aliye kuwa wa kabila la Benjamini.

הָגְלְתָה	אֲשֶׁר	הֻגְלָה	עִם־	מִירוּשָׁלַ͏ִם	הֻגְלָה	אֲשֶׁר	6
pamoja-na	waliohamishwa	wafungwa	pamoja-na	kutoka–Yerusalemu	alihamishwa	ambaye	
H1540		H1473		H3389	H1540		

בָּבֶל׃	מֶלֶךְ	נְבוּכַדְנֶאצַּר	הֶגְלָה	אֲשֶׁר	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְכָנְיָה	עִם
Babeli	wa–Babeli	mfalme	Nebukadreza	alihamishwa	ambaye	wa–Yuda	mfalme	Yekonia
H0894	H4428	H5019	H1540		H3063	H4428	H3204	

Yeye ni miongoni mwa Wayahudi waliochukuliwa pamoja na Yekonia, mfalme wa Yuda kutoka Yerusalemu na kupelekwa uhamishoni na mfalme Nebukadreza.

כִּי	דֹדוֹ	בַת־	אֶסְתֵר	הֵיא	הַדַּסָּה	אֶת־	אֹמֵן	וַיְהִי	7
hakuwa-na	kwa-sababu	mjomba-wake	binti-ya	Esta	yeye	Hadasa	–	na–alikuwa-mlea	
	H1730	H1323	H0635	H1931	H1919	H0853	H0539	H1961	

מַרְאֶה	וְטוֹבַת	תֹּאַר	יְפַת־	וְהַנַּעֲרָה	וָאֵם	אָב	לָהּ	אֵין
baba-yake	na–katika–kufa	wa–sura	na–nzuri	wa–umbo	mzuri	na–msichana	na–mama	baba
H4758		H8389	H3303	H5291	H0517	H0001		H0369

לְבַת׃	לוֹ	מָרְדֳּכַי	לְקָחָהּ	וְאִמָּהּ	אָבִיהָ	וּבְמוֹת
kama–binti	kwake	Mordekai	kuwa–binti-yake	Mordekai	akamchukua	na–mama-yake
H1323		H4782	H3947	H0517	H0001	H4194

Modekai alikuwa akimlea, Hadasa, yaani Esta, binti wa mjomba wake kwa sababu hakuwa na wazaai wake wote wawili. Modekai alimchukuwa kama binti yake. Esta alikuwa na umbo zuri na uso wa kupendeza.

אֶל־	רַבּוֹת	נְעָרוֹת	וּבְהִקָּבֵץ	וְדָתוֹ	הַמֶּלֶךְ	דְּבַר־	בְּהִשָּׁמַע	וַיְהִי	8
kwa	wengi	wasichana	na–kukusanywa	na–amri-yake	la–mfalme	neno	kusikiwa	na–ikawa	
H0413		H5291	H6908		H4428	H1697	H8085	H1961	

בֵּית	אֶל־	אֶסְתֵר	וַתִּלָּקַח	הֵגַי	יַד	אֶל־	הַבִּירָה	שׁוּשַׁן
nyumba	kwa	Esta	na–akachukuliwa	wa–Hegai	mkono	kwa	ngome	Shushani
	H0413	H0635	H3947	H1896	H3027	H0413	H1002	H7800

הַנָּשִׁים׃	שֹׁמֵר	הֵגַי	יַד	אֶל־	הַמֶּלֶךְ		
wa–wanawake	mlinzi	wa–Hegai	mkono	kwa	ya–mfalme		
H0802	H8104	H1896	H3027	H0413	H4428		

Wasichana wengi waliletwa ikulu Shushani, baada ya tangazo na amri ya mfalme kutolewa. Waliwekwa chini ya usimamizi wa Hegai. Esta naye alikuwa ni miongoni mwa wasichana walioletwa na kuwekwa chini ya usimamizi wa Hegai, mwangalizi wa wanawake.

9

וַיִּיטַב
na–akapendeza
H3190

בְּעֵינָיו
machoni-mwake

חֶסֶד
fadhila

וַתִּשָּׂא
na–akapata
H5375

הַנַּעֲרָה
msichana
H5291

לְפָנָיו
mbele-yake
H6440

וַיְבַהֵל
na–akaharakisha
H0926

אֶת־
–
H0853

תַּמְרוּקֶיהָ
vipodozi-vyake
H8562

וְאֶת־
na–
H0853

מָנוֹתֶהָ
sehemu-yake
H4490

לָתֵת
kumpa
H5414

לָהּ
na–
H0853

וְאֵת
saba
H0853

שֶׁבַע
wasichana
H7651

הַנְּעָרוֹת
waliofaa
H5291

הָרְאוּיוֹת
kumpa
H7200

וְאֶת־
nyumba
H0853

אֶת־
–
H0853

לָתֵת
kutoka–nyumba
H5414

לָהּ
ya–mfalme

מִבֵּית
na–akamhamisha

הַמֶּלֶךְ
na–wasichana-wake
H4428

וַיְשַׁנֶּהָ
kwa–bora

בֵּית
nyumba-ya

לְטוֹב
kwa–mema

נַעֲרוֹתֶיהָ
ya–wanawake
H5291

הַנָּשִׁים׃
wanawake
H0802

Esta alimfurahisha, na akapata kibali mbele ya Hegai. Akampa vipodozi na sehemu ya chakula. Akampa wahudumu wa kike saba kutoka katika ikulu ya mfalme, na akampeleka na wahudumu wa kike katika sehemu bora katika nyumba ya wanawake.

10

לֹא־
hakusema
H3808

הִגִּידָה
Esta
H5046

אֶסְתֵּר
–
H0635

אֶת־
watu-wake
H0853

עַמָּהּ
na–

וְאֶת־
jamaa-yake
H0853

מוֹלַדְתָּהּ
kwa-sababu
H4138

כִּי
Mordekai

מָרְדֳּכַי
alimwamuru
H4782

תַּגִּיד׃
atasema
H5046

לֹא־
si–
H3808

אֲשֶׁר
asiambie

עָלֶיהָ
kwamba

צִוָּה
juu-yake
H6680

Esta hakuwa amemweleza mtu yeyote kuhusu jamaa zake kwa sababu Modekai alikuwa amemzuia.

11

וּבְכָל־
na–kila
H3605

יוֹם
siku
H3117

וְיוֹם
na–siku
H3117

מָרְדֳּכַי
Mordekai
H4782

מִתְהַלֵּךְ
alitembea
H1980

לִפְנֵי
mbele-ya
H6440

חֲצַר
ua

בֵּית־
wa–nyumba

הַנָּשִׁים
ya–wanawake
H0802

לְדַעַת
kujua
H3045

אֶת־
–
H0853

שְׁלוֹם
hali
H7965

אֶסְתֵּר
ya–Esta
H0635

וּמַה־
na–nini
H4100

יֵּעָשֶׂה
itakayofanywa

בָּהּ׃
kwake

kila siku Modekai alienda na kurudi mbele nje ya ua wa nyumba ya wanawake, ili kwamba asikie kuhusu mambo ya Esta na atakachofanyiwa.

12

וּבְהַגִּיעַ
na–kufika
H5060

תֹּר
zamu
H8447

נַעֲרָה
ya–msichana
H5291

וְנַעֲרָה
na–msichana
H5291

לִקָּחַ
kuingia
H0935

אֶל־
kwa
H0413

הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
Ahasuero
H0325

מִקֵּץ
mwishoni
H7093

כִּלְּיוֹת
zilitimia

כִּי
hivyo

חֹדֶשׁ
kwa-sababu
H2320

עָשָׂר
kumi-na-mbili
H6240

שְׁנֵים
miezi
H8147

הַנָּשִׁים
ya–wanawake
H0802

כְּדָת
kama–sheria
H1881

לָהּ
kwake

הֱיוֹת
kuwa
H1961

וְשִׁשָּׁה
sita
H8337

הַחֳדָשִׁים
na–miezi
H4753

בְּשֶׁמֶן
ya–manemane

חָדָשִׁים
kwa–mafuta
H2320

שִׁשָּׁה
sita
H8337

מְרוּקֵיהֶן
miezi
H4795

יְמֵי
za–kupakwa-mafuta-yao
H3117

יִמָּלְאוּ
siku
H4390

הַנָּשִׁים׃
wanawake
H0802

וּבְתַמְרוּקֵי
vya–wanawake
H8562

בַּבְּשָׂמִים
na–vipodozi
H1314

חָדָשִׁים
kwa–manukato
H2320

Zamu ilipofika ya kila msichana kwenda kwa mfalme Ahusero kwa kufuata maelekezo kwa wanawake, kila msichana alitakiwa kumaliza miezi kumi na miwili ya urembo, miezi sita ya mafuta ya manemane na miezi sita ya vipodozi.

13

תֵּאָמַר	אֲשֶׁר	כְּל־	אֵת	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	בָּאָה	הַנַּעֲרָה	וּבָזֶּה
alipewa	alichoomba	kila	–	mfalme	kwa	alingia	msichana	na–katika-hii
H0559		H3605	H0853	H4428	H0413	H0935	H5291	H2088

בָּיִת	עַד־	הַנָּשִׁים	מִבֵּית	עִמָּהּ	לָבֹוא	לָהּ	יִנָּתֶן
nyumba-ya	hadi–	ya–mfalme	nyumba	hadi	ya–wanawake	kutoka–nyumba	kwenda-nalo
	H5704	H0802			H0935		H5414

הַמֶּלֶךְ׃
mfalme
H4428

wakati msichana alipoenda kwa mfalme, alipewa chochote alichotamani kutoka katika nyumba ya wanawake ili aende nacho katika nyuma ya mfalme.

14

שֵׁנִי	הַנָּשִׁים	בֵּית	אֶל־	שָׁבָּה	הָיָא	וּבַבֹּקֶר	בָּאָה	הָיָא	וּבָעֶרֶב
ya-pili	ya–wanawake	nyumba	kwa	alirudi	yeye	na–asubuhi	alingia	yeye	jioni
H8145	H0802		H0413	H7725	H1931	H1242	H0935	H1931	H6153

עוֹד	תָּבוֹא	לֹא־	הַפִּילַגְשִׁים	שֹׁמֵר	הַמֶּלֶךְ	סְרִיס	שַׁעַשְׁגַּז	יַד־	אֶל־
kwa	tena	hakuingia	wa–masuria	mlinzi	wa–mfalme	towashi	wa–Shaashgazi	mkono	kwa
H5750	H0935	H3808	H6370	H8104	H4428	H5631	H8190	H3027	H0413

בְּשֵׁם׃	וְנִקְרָאָה	הַמֶּלֶךְ	בָּהּ	חָפֵץ	אִם־	כִּי	הַמֶּלֶךְ	אֶל־
kwa–jina	na–aliitwa	kwa–jina	na–akaitwa	naye	mfalme	alipendezwa	isipokuwa	mfalme
H8034	H7121	H4428					H4428	H0413

Msichana alipaswa kwenda wakati wa usiku na kurudi katika nyumba ya wanawake, na kwa msimamizi Shaashigazi, msimamizi wa mfalme, ambaye alikuwa mwenye kuwalinda masulia. Msichana hakuruhusiwa kwenda tena kwa mfalme isipokuwa amemfurahiha mfalme na mfalme akaamuru arudi tena.

15

לָקַח־	אֲשֶׁר	מָרְדֳּכַי	דֹּד	אֲבִיחַיִל	בַּת־	אֶסְתֵּר	תֹּר־	וּבְהַגִּיעַ
alimchukua	ambaye	Mordekai	mjomba-wa	Abihaili	binti-ya	ya–Esta	zamu	na–kufika
H3947		H4782	H1730	H0032	H1323	H0635	H8447	H5060

אֲגַי	כִּי	דָּבָר	בִּקְשָׁה	לֹא	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	לָבוֹא	לָבַת	לוֹ
Hegai	alichosema	–	isipokuwa	kitu	hakuomba	mfalme	kwa	kuingia	kuwa–binti-yake
		H1697	H1245	H3808	H4428	H0413	H0935	H1323	

וַתְּהִי	הַנָּשִׁים	שֹׁמֵר	הַמֶּלֶךְ	סְרִיס־	הַנִּי	יֹאמֵר	אֲשֶׁר	אֶת־
pa–wote	machoni	fadhila	alikuwa-akipata	na–Esta	wa–wanawake	mlinzi	wa–mfalme	towashi
H1961	H0802	H8104	H4428	H5631	H1896	H0559		H0853

רְאָיָהּ׃	כְּל־	בְּעֵינֵי	חֵן	נֹשֵׂאת	אָסְתֵּר
waliomwona	wote–	machoni-mwa	neema	akipata	waliomuona
H7200	H3605		H2580	H5375	H0635

Zamu ya Esta ilipotimia(mwana wa Abihaili, mjomba wa Modekai alikuw amemchukua kama kama binti yake) kwenda mbele ya mfalme, hakutaka kitu chochote isipokuwa vile ambavyo Hegai, msimamizi wa wanawake alimtaka avichukue.

16

מַלְכוּתוֹ	בֵּית	אֶל־	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	אֶסְתֵּר	וַתִּלָּקַח
ya–ufalme	nyumba-yake	kwa	Ahasuero	mfalme	kwa	Esta	na–akachukuliwa
H4438		H0413	H0325	H4428	H0413	H0635	H3947

לְמַלְכוּתוֹ׃	שְׁבַע	בִּשְׁנַת־	טֵבֵת	חֹדֶשׁ	הוּא־	הָעֲשִׂירִי	בַּחֹדֶשׁ
wa–utawala-wake	wa-saba	katika–mwaka	Tebethi	mwezi	yeye	wa-kumi	katika–mwezi
H4438	H7651	H8141	H2887	H2320	H1931	H6224	H2320

Esta akapata kibali mbele ya kila aliyemwona. Esta akapelekwa kwa Mfalme Ahusiero katika makazi ya kifalme mwezi wa kumi, ambao ni mwezi wa Tabeti, katika mwaka wa saba wa utawala wake.

17

וְחֶסֶד	חֵן	וַתִּשָּׂא־	הַנָּשִׁים	מִכָּל־	אֶסְתֵּר׀	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיֶּאֱהַב
fadhila	na–akapata	wote	wanawake	kuliko	Esta	–	mfalme	na–akampenda
	H2580	H5375	H0802	H3605	H0635	H0853	H4428	H0157

וַיַּמְלִיכֶהָ	בִּרְאֹשָׁהּ	מַלְכוּת׀	כָּתֶר־	וַיָּשֶׂם	הַבְּתוּלֹת	מִכָּל־	לְפָנָיו
ya–ufalme	taji	na–akamvika	wote	mabikira	kuliko	mbele-yake	na–upendo
		H4438	H3804		H1330	H3605	H6440

וַשְׁתִּי׃	תָּחַת
na–akamfanya-malkia	kichwani-mwake
H2060	H8478

Mfalme alimpenda Esta zaidi kuliko wanawake wengine, na alipata kibali kuliko na wema mbele zake zaidi kuliko mabikira wengine na hivyo mfalme akamvika taji ya kimalkia badala ya Vashiti.

18

אֶת	וַעֲבָדָיו	שָׂרָיו׀	לְכָל־	נָדוֹל	מִשְׁתֶּה	הַמֶּלֶךְ	וַיַּעַשׂ
–	na–watumishi-wake	wote	kwa–wakuu-wake	kubwa	karamu	mfalme	na–akafanya
H0853	H5650	H8269	H3605		H4960	H4428	

כְּיַד	מַשְׂאֵת	וַיִּתֵּן	עֲשֹׂה	לַמְּדִינוֹת׀	וַהֲנָחָה	אֶסְתֵּר	מִשְׁתֵּה
kama–mkono	zawadi	na–akatoa	alifanya	kwa–majimbo	na–pumziko	ya–Esta	karamu
H3027	H4864	H5414		H4082	H2010	H0635	H4960

הַמֶּלֶךְ׃
wa–mfalme
H4428

mfalme akawafanyia karamu kubwa wasimamizi na wahudumu wake wote, karamu ya Esta na akawapa unafuu wa kodi katika majimbo. Pia akawapa zawadi kwa ukarimu.

19

הַמֶּלֶךְ׃	בְּשַׁעַר־	יֹשֵׁב	וּמָרְדֳּכַי	שֵׁנִית	בְּתוּלוֹת	וּבְהִקָּבֵץ
pa–mfalme	langoni	alikuwa-ameketi	na–Mordekai	mara-ya-pili	mabikira	na–walipokusanywa
H4428	H8179	H3427	H4782	H8145	H1330	H6908

Modekai alikuwa ameketi katika lango la mfalme wakati mabikira walipokuwa wamekusanyika kwa mara ya pili.

20

צִוָּה	כַּאֲשֶׁר	עֲלֻמָה	וְאֶת־	מוֹלַדְתָּהּ	מַגֶּדֶת	אֶסְתֵּר	אֵין
Mordekai	juu-yake	alimwamuru	kama-vile	na–watu-wake	jamaa-yake	hakusema	Esta
H6680			H0853	H4138	H5046	H0635	H0369

הָיְתָה	כַּאֲשֶׁר	עֹשָׂה	אֶסְתֵּר	מָרְדֳּכַי׀	מַאֲמַר	וְאֶת־	מָרְדֳּכַי	עָלֶיהָ
alikuwa	naye	alipolelewa	kama-vile	alifanya	Esta	la–Mordekai	neno	na–
H1961			H0635	H4782	H3982	H0853	H4782	

ס	אִתּוֹ׃	בְּאָמְנָה
(S)	naye	kwa–uaminifu
	H0854	H0545

Esta alifuata ushauri Modekai ya kutomwambia mtu yeyote kuhusu jamaa zake. aliendelea kufuata ushauri wa Modekai kama alivyofanya alipokuwa mdogo.

21 בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר־יָשַׁב מָרְדֳּכַי בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קָצְפוּ בִגְתָן
katika-siku hizo ambazo Modekai ameketi langoni pa-mfalme walikasirika Bigthani
H3117 H1992 H4782 H3427 H8179 H4428 H7107 H0904

וָתֶרֶשׁ שֹׁמְרֵי סַף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃
na-Tereshi matowashi wawili wa-mfalme walinzi wa-mlango na-wakatafuta kuweka mkono juu-ya mfalme
H8657 H8147 H5631 H4428 H8104 H4428 H7971 H3027 H0325

katika siku hizo ambazo Modekai alikuwa ameketi getini kwa mfalme, Bighani na Tereshi, wasimamizi wa mfalme walio linda lando, walikasirika na wakatafuta kumuua mfalme Ahusiero.

22 וַיִּוָּדַע לְמָרְדֳּכַי הַדָּבָר וַיַּגֶּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
na-ikajulikana jambo Modekai kwa-Esta na-akamwambia kwa-Esta malkia na-Esta akasema
H3045 H1697 H4782 H5046 H0635 H4436 H0559 H0635

לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃
kwa-mfalme kwa-jina la-Mordekai
H4428 H8034 H4782

Jambo lilipowekwa wazi kwa Modekai, alimtaarifu Malkia Esta na Esta akamweleza kile achoelezwa na Modekai.

23 וְהָעֵץ נִתְלָה עַל־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיִּכָּתֵב בְּדִבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ פ
na-ikaandikwa kwa-kitabu katika mbele-ya historia kwa-mfalme mfalme (P)
H3789 H0853 H3117 H6440 H4428

Habari hii ilipepelelezwa na kuonekana kuwa kweli na wanaume wawili walinyongwa juu ya mti. Na habari hii ikaandikwa katika kitabu cha taarifa mbele ya mfalme.

Chapter 3

1 אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־הָמָן בֶּן־
baada-ya mambo haya alimkuza Ahasuero mfalme – Hamani mwana-wa
H0310 H1697 H0428 H1431 H0325 H4428 H0853 H2001

הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים
Hamedatha Mwagagi na-akamwinua na-akaweka – kiti-chake juu-ya wote wakuu
H4099 H0091 H5375 H7760 H0853 H3678 H5921 H3605 H8269

אֲשֶׁר אִתּוֹ׃
ambao pamoja-naye
H0854

2 וְכָל־ עַבְדֵי watumishi הַמֶּלֶךְ wa–mfalme אֲשֶׁר־ ambao בְּשַׁעַר langoni הַמֶּלֶךְ pa–mfalme כֹּרְעִים waliinamisha-magoti
H3605 H5650 H4428 H8179 H4428 H3766

וּמְשְׁתַּחֲוִים na–kusujudu לְהָמָן kwa–Hamani כִּי־ kwa-sababu אֵין hivyo צוֹוֶה־ aliamuru לוֹ kwake הַמֶּלֶךְ mfalme וּמָרְדֳּכָי na–Mordekai
H7812 H2001 H6680 H4428 H4782

וְלֹא na–si יִכְרַע na–hakusujudu לֹא hakuinamisha-magoti׃ יִשְׁתַּחֲוֶה anamsujudia
H3808 H3766 H3808 H7812

Na watumishi wote wa mfalme waliokuwa katika lango la mfalme walipaswa kupiga magoti na kusujudia Hamani, kama mfalme alivyoagiza. Lakini Modekai hakupiga magoti wala kusujudu mbele ya Hamani.

3 וַיֹּאמְרוּ na–wakasema עַבְדֵי watumishi הַמֶּלֶךְ wa–mfalme אֲשֶׁר־ ambao בְּשַׁעַר langoni הַמֶּלֶךְ pa–mfalme לְמָרְדֳּכָי kwa–Mordekai מַדּוּעַ kwa-nini
H0559 H5650 H4428 H8179 H4428 H4782 H4069

עוֹבֵר unavunja אַתָּה wewe אֶת – אִמְרַת amri הַמֶּלֶךְ׃ ya–mfalme
H0853 H4687 H4428

Kisha watumishi wa mfalme waliokuwa langoni mwa mfalme walimwambia Modekai, kwa nini hautii amri ya mfalme?

4 וַיְהִי na–ikawa כְּאָמְרָם(kwake]באמרם[kusema-kwao אֵלָיו siku יוֹם kwa–siku יוֹם na–hakuwasikiliza וְלֹא na–wakamwambia
H1961 H0559 H0559 H0413 H3117 H3117 H3808

לְמָנוֹת yatasimama לוֹ kuona אֵלֵיהֶם je וַיַּגִּידוּ kwa–Hamani שָׁמַע ya–Mordekai הַיַּעֲמֹד maneno לִרְאוֹת kwa-sababu דִּבְרֵי aliwaambia
H2001 H0413 H5046 H8085 H5975 H7200 H1697 H4782

יְהוּדִי׃ Myahudi הוּא yeye אֲשֶׁר־ ambaye– לָהֶם Myahudi הִגִּיד yeye כִּי־ kwamba
H3064 H1931 H1992 H5046

Walisema naye siku kwa siku, lakini alikataa kufuata matakwa yao. Hivyo wakaongea na Hamani kuona kama swala la Modekai lingebaki hivyo alikuwa amewataarifu kuwa Modekai alikuwa Muyahudi.

5 וַיַּרְא na–akaona הָמָן Hamani כִּי־ kwamba אֵין hakuinamisha-magoti מָרְדֳּכַי Mordekai לוֹ kwake וּמִשְׁתַּחֲוֶה
H7200 H2001 H4782 H0369 H7971

וַיִּמָּלֵא Hamani לוֹ na–akajaa הָמָן׃ ghadhabu הָמָן ghadhabu
H4390 H2534 H2001

Hamani alipoona kuwa Modekai hapigi magoti wala kumsujudia, alipatwa na hasira.

6 וַיִּבֶז na–ilidharauliwa בְּעֵינָיו machoni-mwake לִשְׁלֹחַ kuweka יָד mkono בְּמָרְדֳּכַי juu-ya כִּי־ peke-yake לְבַדּוֹ Mordekai הִגִּידוּ kwa-sababu
H0959 H7971 H3027 H4782 H0905 H5046

כִּי־ kwamba עַם watu מָרְדֳּכַי wa–Mordekai לְהַשְׁמִיד kuwaangamiza אֶת־ – וַיְבַקֵּשׁ na–akatafuta הָמָן Hamani לְהַשְׁמִיד kuwaangamiza אֶת־ – לוֹ walimwambia
H3605 H4782 H1245 H2001 H8045 H0853

מָרְדֳּכָי׃ wa–Mordekai עַם watu אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ wa–Ahasuero מַלְכוּת wote בְּכָל־ katika–ufalme אֲשֶׁר ambao הַיְּהוּדִים wote כָּל־ Wayahudi
H4782 H0325 H4438 H3605 H3064 H3605

Alikuwa na wazo la kumuua Modekai, watumishi wa mfalme walikuwa wamemueleza kuwa Modekai na jamaa zake walikuwa Wayahudi. Hamani akaazimu kuwaangamiza Wayahudi wote, watu wa Modekai, ambao walikuwa katika ufalme wa Ahusiero.

עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים	בִּשְׁנַת	נִיסָן	חֹדֶשׁ	הוּא־	הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	7
kwa–mfalme	wa-kumi-na-mbili	katika–mwaka	Nisani	mwezi	yeye	wa-kwanza	katika–mwezi	
H6240	H8147	H8141	H5212	H2320	H1931	H7223	H2320	

וּמִיּוֹם	הָמָן	לִפְנֵי	הַגּוֹרָל	הוּא	פּוּר֙	הַפִּיל	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	לַמֶּלֶךְ
hadi–siku	kutoka–siku	Hamani	mbele-ya	kura	yeye	Puri	walipiga	Ahasuero
H3117	H2001	H6440	H1486	H1931	H6332	H5307	H0325	H4428

ס	אֲדָר׃	חֹדֶשׁ	הוּא־	עָשָׂר	שְׁנֵים־	לְחֹדֶשׁ	וּמֵחֹדֶשׁ	לְיוֹם
(S)	Adari	mwezi-wa	Adari	mwezi	yeye	wa-kumi-na-mbili	hadi–mwezi	na–kutoka–mwezi
	H0143	H2320	H1931	H6240	H8147	H2320	H2320	H3117

Katika mwezi wa kwanza, (ambao ni mwezi wa Nisani) ndani ya mwaka wa kumi na mbili wa Mfalme Ahusiero, walipiga kura mbele ya Hamani kura kila siku na mwezi, kuchagua siku na mwezi hadi walipochagua mwezi wa kumi na mbili, (mwezi wa Adari.

מְפֻזָּר	אֶחָד	עַם־	יֶשְׁנוֹ	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	לַמֶּלֶךְ	הָמָן	וַיֹּאמֶר	8
waliotawanyika	moja	watu	yuko	Ahasuero	kwa–mfalme	Hamani	na–akasema	
H6340	H0259		H3426	H0325	H4428	H2001	H0559	

שֹׁנוֹת	וְדָתֵיהֶם	מִלְכוּתֶךָ	מְדִינוֹת	בְּכָל	הָעַמִּים	בֵּין	וּמְפֻרָד		
tofauti	na–sheria-zao	ya–ufalme-wako	yote	katika–majimbo	watu	kati-ya	na–waliotengana		
	H1881	H4438	H4082	H3605		H0996	H6504		

אֵין־	וְלַמֶּלֶךְ	עֹשִׂים	אֵינָם	הַמֶּלֶךְ	דָּתֵי	וְאֶת־	עָם	מִכָּל־	
kuwaacha	haifai	na–kwa–mfalme	hawazishiki	za–mfalme	sheria	na–	watu	kutoka–kila	
H0369	H4428		H0369	H4428	H1881	H0853		H3605	

לְהַנִּיחָם׃	שֹׁוֶה
kuwaacha	inafaa
H3240	

Kisha Hamani akamwambia mfalme Ahusiro, “kuna watu fulani katika majimbo yote ya ufalme wako wasiofuata sheria zako. Na kwa tabia yao ya kutofuata sheria zako hawapasi kuendelea kuwa hai.

כְּכַר־	אַלְפִּים	וַעֲשֶׂרֶת	לְאַבְּדָם	יִכָּתֵב	טוֹב	הַמֶּלֶךְ	עַל־	אִם־	9
za–fedha	elfu-kumi	na–talanta	kuwaangamiza	iandikwe	vyema	mfalme	juu-ya	ikiwa	
H3603	H0505	H6235	H0006	H3789	H2895	H4428			

גִּנְזֵי	אֶל־	לְהָבִיא	הַמְלָאכָה	עֹשֵׂי	יְדֵי	עַל־	אֶשְׁקוֹל	כֶּסֶף
hazina-za	ya–mfalme	hazina	kwa	kuleta	ya–wafanyakazi	mikono	juu-ya	nitapima
H1595	H0413	H0935	H4399		H3027		H8254	H3701

הַמֶּלֶךְ׃
mfalme
H4428

Kama ikimpendeza mfalme, toa amri watu hawa wote wakatiliwe mbali, nami nitapima talanta elfu kumi za fedha katika mikono ya wale ambao ni wasimamizi wa maswala ya mfalme, ili kwamba waweke katika hazina ya mfalme.”

לְהָמָן	וַיִּתְּנָהּ	יָדוֹ	מֵעַל	טַבַּעְתּוֹ	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיָּסַר		10
kwa–Hamani	na–akampa	mkono-wake	kutoka	pete-yake	–	mfalme	na–akavua		
H2001	H5414	H3027		H2885	H0853	H4428	H5493		

הַיְּהוּדִים׃	צֹרֵר	הָאֲגָגִי	הַמְּדָתָא	בֶּן־
wa–Wayahudi	adui	Mwagagi	Hamedatha	mwana-wa
H3064		H0091	H4099	

Ndipo mfamle akavua pete yake ya muhuri na kumpa Hamani, adui wa Wayahudi.

לַעֲשׂוֹת	וְהָעָם	לָךְ	נָתוּן	הַכֶּסֶף	לְהָמָן	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	11
kufanya-nao	na–watu	kwako	imepewa	fedha	kwa–Hamani	mfalme	na–akasema	
			H5414	H3701	H2001	H4428	H0559	

בְּעֵינֶיךָ׃	כַּטּוֹב	בּוֹ
machoni-mwako	machoni-mwako	kama–inavyopendeza

Mfalme akamwambia Hamani, “Nitahakikisha kwamba fedha inarudi kwako na kwa watu wako. Ili muitumie kama mpendavyo.”

עָשָׂר	בִּשְׁלוֹשָׁה	הָרִאשׁוֹן	בַּחֹדֶשׁ	הַמֶּלֶךְ	סִפְרֵי	וַיִּקָּרְאוּ		12
ya-kumi-na-tatu	siku	wa-kwanza	katika–mwezi	wa–mfalme	waandishi	na–wakaitwa		
H6240	H7969	H7223	H2320	H4428		H7121		

אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי־	אֶל	הָמָן	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כְּכָל־	וַיִּכָּתֵב	בּוֹ	יוֹם
na–kwa	wa–mfalme	maliwali	kwa	Hamani	aliyoamuru	kama–yote	na–ikaandikwa	yake
H0323	H0413	H2001	H6680		H3605	H3789		H3117

עַם	שָׂרֵי	וְאֶל־	וּמְדִינָה	מְדִינָה	עַל־	וְאֲשֶׁר	הַפַּחוֹת	וְאֶל־	הַמֶּלֶךְ
kwa–jimbo	na–watu	wa–watu	wakuu	na–kwa	na–jimbo	jimbo	juu-ya	ambao	magavana
	H8269	H0413	H4082	H4082			H6346	H0413	H4428

כִּלְשׁוֹנָו	וָעָם	וְעַם	כִּכְתָבָהּ	וּמְדִינָהּ	מְדִינָה		וָעָם
la–mfalme	kwa–jina	kama–lugha-yake	na–watu	na–watu	kama–maandishi-yake		na–jimbo
H3956			H3791	H4082	H4082		

הַמֶּלֶךְ׃	בְּטַבָּעַת	וְנֶחְתָּם	נִכְתָּב	אֲחַשְׁוֵרֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	בְּשֵׁם	
mfalme	kwa–pete-ya	ya–mfalme	kwa–pete	na–ikatiwa-muhuri	iliandikwa	Ahasuero	
H4428	H2885	H2856	H3789	H0325	H4428	H8034	

Kisha waandishi wa mfalme walikusanyika katika siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kwanza, na mbiu iliyokuwa na matakwa ya Hamani yalikuwa yameandikwa na kupelekwa kwa wasimamizi wa majimbo, na wale wote waliokuwa juu ya wasimamizi wa majimbo yote, na wasimamizi wa watu, na kwa kila jimbo kwa andiko lao, na kila watu na lugha yao. Mbiu hii ilikuwa imeandikwa kwa jina la mfalme Ahusiero na kupigwa muhuri wa pete yake.

הַמֶּלֶךְ	מְדִינוֹת	כָּל־	אֶל־	הָרָצִים	בְּיַד	סְפָרִים	וְנִשְׁלוֹחַ	13
ya–mfalme	yote	majimbo	kwa	ya–wajumbe	kwa–mikono	barua	na–zikatumwa	
H4428	H4082	H3605	H0413	H7323	H3027		H7971	

וְעַד־	מִנַּעַר	הַיְּהוּדִים	כָּל־	אֶת־	וּלְאַבֵּד	לַהֲרֹג	לְהַשְׁמִיד
na–hadi	kutoka–kijana	wote	Wayahudi	–	na–kuwamaliza	kuwaua	kuwaangamiza
H5704	H5288	H3064	H3605	H0853	H0006	H2026	H8045

לְחֹדֶשׁ	עָשָׂר	בִּשְׁלוֹשָׁה	אֶחָד	בְּיוֹם	וְנָשִׁים	טַף	זָקֵן	
wa-kumi-na-mbili	ya–mwezi	katika–kumi-na-tatu	moja	katika–siku	na–wanawake	watoto	mzee	
H2320	H6240	H7969	H0259	H3117	H0802	H2945	H2205	

לָבוֹז׃	וּשְׁלָלָם	אֱדָר	חֹדֶשׁ	הוּא־	עָשָׂר	שְׁנֵים־	
kwa–kuteka	na–nyara-zao	kuteka	na–nyara-zao	Adari	mwezi	yeye	
H0962	H7998	H0143	H2320	H1931	H6240	H8147	

Barua hizi za kutaka kuwakatilia mbali Wayahudi wote zilizambazwa katika majimbo yote ya Mfalme Ahusiero, kuangamiza, kuua na kuwaharibu Wayahudi wote, tangu mdogo hadi mkubwa, watoto na wanawake, ndani ya siku moja katika siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili (ambao ni mwezi wa Adari) na kuteka mali zo.

14

הָעַמִּים	לְכָל־	גָּלוּי	וּמְדִינָה	מְדִינָה	בְּכָל־	דָּת	לְהִנָּתֵן	הַכְּתָב	פַּתְשֶׁגֶן
wote	kwa–watu	wazi	na–jimbo	jimbo	katika–kila	sheria	kupewa	ya–maandishi	nakala
	H3605	H1540	H4082	H4082	H3605	H1881	H5414	H3791	

הַזֶּה׃	לַיּוֹם	עֲתִדִים	לִהְיוֹת
hii	kwa–siku	tayari	kuwa
H2088	H3117	H6264	H1961

Nakala ya ilifanywa kuwa sheria na kupelekwa kila jimbo. Taarifa juu ya maangamizi ya Wayahudi ilienea katika kila jimbo kwamba watu wote wajiandae katika siku hiyo.

15

בְּשׁוּשָׁן	נִתְּנָה	וְהַדָּת	הַמֶּלֶךְ	בִּדְבַר	דָּחוּפִים	יָצְאוּ	הָרָצִים
katika–Shushani	ilitolewa	na–sheria	la–mfalme	kwa–neno	wakihimizwa	walitoka	wajumbe
H7800	H5414	H1881	H4428	H1697	H1765	H3318	H7323

פ	נָבוֹכָה׃	שׁוּשָׁן	וְהָעִיר	לִשְׁתּוֹת	יָשְׁבוּ	וְהָמָן	וְהַמֶּלֶךְ	הַבִּירָה
(P)	ulifadhaika	Shushani	na–mji	kunywa	waliketi	na–Hamani	na–mfalme	ngome
	H0943	H7800		H8354	H3427	H2001	H4428	H1002

Wasambazajia walisambaza agizo la mfalme. Tangazo hili pioa lilitolewa na kusambazwa katika mji wa Shushani. Mfalme alikuwa na Hamani walikaa na kunywa, lakini mji wa Shushani, lakini mjiwa Shushani ulikuwa katika uangamivu.

Chapter 4

1

אֶת־	מָרְדֳּכַי	וַיִּקְרַע	נַעֲשָׂה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת־	יָדַע	וּמָרְדֳּכַי
–	Mordekai	na–akararua	yamefanywa	yaliyokuwa	yote	–	alijua	na–Mordekai
H0853	H4782	H7167			H3605	H0853	H3045	H4782

זְעָקָה	וַיִּזְעַק	הָעִיר	בְּתוֹךְ	וַיֵּצֵא	וָאֵפֶר	שָׂק	וַיִּלְבָּשׁ	בְּגָדָיו
kilio	na–akalia	mji	katikati–ya	na–akatoka	na–majivu	gunia	na–akavaa	mavazi–yake
H2201	H2199		H8432	H3318	H0665	H8242	H3847	

וּמָרָה׃	גְּדֹלָה
na–cha–uchungu	kikubwa
H4751	

Modeka aliposikia kilichokuwa kimepangwa dhidi yao, alirarua mavazi yake na kuvaa maguni na majivu. Akaenda katikati mwa mji na kulia kwa sauti na uchungu mwingi.

2

שַׁעַר	אֶל־	לָבוֹא	אֵין	כִּי	הַמֶּלֶךְ	שַׁעַר־	לִפְנֵי	עַד	וַיָּבוֹא
lango	kwa	kuingia	hakuna	kwa–sababu	mfalme	lango–la	mbele–ya	hadi	na–akaja
H8179	H0413	H0935	H0369		H4428	H8179	H6440	H5704	H0935

שָׂק׃	בִּלְבוּשׁ	הַמֶּלֶךְ
gunia	amevaa	la–mfalme
H8242	H3830	H4428

Akaenda hadi langoni mwa mfalme; kwa sababu hakuna aliye ruhusiwa kuingia akiwa amevaa magunia.

3

מַגִּיעַ	וְדָתוֹ	הַמֶּלֶךְ	דְּבַר־	אֲשֶׁר	מָקוֹם	וּמְדִינָה	מְדִינָה	וּבְכָל־
ilifika	na–sheria–yake	la–mfalme	neno	ambamo	mahali	na–jimbo	jimbo	na–katika–kila
H5060	H1881	H4428	H1697		H4725	H4082	H4082	H3605

וָאֵפֶר	שָׂק	וּמִסְפֶּד	וּבְכִי	וְצוֹם	לַיְּהוּדִים	גָּדוֹל	אֵבֶל
na–majivu	gunia	na–kuomboleza	na–kulia	na–kufunga	kwa–Wayahudi	makubwa	maombolezo
H0665	H8242	H4553	H1065	H6685	H3064		H0060

לָרַבִּים׃	יֻצַּע
kwa–wengi	yalitandikwa
	H3331

Amri hii ilipofika katika kila jimbo, kulikuwa na kilio kikubwa kwa Wayahudi, na kufunga, kulia na maombolezo. Wengi wao walilala katika magunia na majivu.

4	וְתָבוֹאינָה	וְסָרִיסֵיהָ	וַיַּגִּידוּ	לָהּ׃	וְלִבָּהּ	וַתִּתְחַלְחַל	הַמַּלְכָּה	וַתִּשְׁלַח
	na–wakaja	na–matowashi-wake	na–wakamwambia	na–akahuzunika	kumvika	malkia	sana	mavazi
	H0935	H5631	H5046		H3824	H2342	H4436	H7971
	בְּגָדִים	לְהַלְבִּישׁ	אֶת־	מָרְדֳּכַי	וְלָסִיר	מֵעָלָיו	וְלֹא	יָכְלָה׃
	kutoka-juu-yake	alikubali	Mordekai	na–kuondoa	gunia-lake	na–hakukubali	na–si	alikubali
	H8242	H6901	H0853	H4782	H5493		H3808	H6901

Malkia Esta alipopata habari kutoka kwa wahudumu wake, alipatwa na majonzi. Akatuma watu wampelekee nguo Modekai ili avue magunia na kuvaa nguo nzuri, lakini Modekai hakukubali.

5	וַתִּקְרָא	אֶסְתֵּר	לַהֲתָךְ	מִסָּרִיסֵי	הַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	הֶעֱמִיד	לְפָנֶיהָ
	na–akamwita	Esta	kwa–Hathaki	kutoka–matowashi	wa–mfalme	ambaye	alimweka	mbele-ya
	H7121	H0635	H2047	H5631	H4428		H5975	H6440
	וְלִצַוּתָהוּ	עַל־	דָּת	וְעַל־	מַה־	זֶּה׃	מַה־	זֶּה
	na–akamwamuru	juu-ya	kujua	na–juu-ya	nini	hii	nini	hii
	H6680		H3045		H4100	H2088	H4100	H2088
	אֶת־	מָרְדֳּכָי	לְפֶתַח	הַשַּׁעַר	אֲשֶׁר	בָּעִיר	רְחוֹב	אֶל־
	mbele-yake	Mordekai	kwa	lango	ambao	wa–mji	uwanja	kwa
	H6440	H4782	H0413	H8179		H5892	H7339	H0413

Hivyo Hathaki akaenda kwa Modekai katika mji mbele ya lango la mfalme.

7	וַיַּגֶּד־	לוֹ	מָרְדֳּכַי	אֵת	כֶּסֶף	אֲשֶׁר	אָמַר	הָמָן	לִשְׁקוֹל	עַל־	גְּנְזֵי	הַמֶּלֶךְ
	na–akamwambia	Mordekai	–	kila	kilichompata	na–	hesabu	ya–fedha	ambayo
	H5046		H4782	H0853	H3605		H7181	H0853	H6575
	לַיְּהוּדִים׃	(בַּיְּהוּדִים)	לְאַבְּדָם׃									
	[Wayahudi]	(Wayahudi)	kuwaangamiza									
	H3064	H3064	H0006									

Modekai akamweleza Hathaki mambo yote kuhusu maangamizi ya Wayahudi yaliyo pangwa na kiasi cha fedha ambacho Hamani ameahidi kuwapa wahazini wa mfalme, ili kuwaua Wayahudi.

8

בְּשׁוּשָׁן	נִתַּן	אֲשֶׁר־	הַדָּת	כְּתָב־	פַּתְשֶׁגֶן	וְאֶת־	
kuwaangamiza	katika–Shushani	ilitolewa	ambayo	ya–sheria	ya–maandishi	na–nakala	
H7800	H5414		H1881	H3791		H0853	

וּלְצַוּוֹת	לָהּ	וּלְהַגִּיד	אֶסְתֵּר	אֶת־	לְהַרְאוֹת	לוֹ	נָתַן	לְהַשְׁמִידָם
mfalme	kwa	kuingia	na–kumwamuru	na–kumwambia	Esta	–	kuonyesha	alimpa
H6680		H5046	H0635	H0853	H7200		H5414	H8045

מִלְפָנָיו	וּלְבַקֵּשׁ	לוֹ	לְהִתְחַנֵּן־	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	לְבוֹא	עָלֶיהָ
mbele-yake	na–kuomba	kwake	kumsihi–	kwa–watu-wake	kutoka-kwake	na–kuomba	kumsihi
H6440	H1245			H4428	H0413	H0935	

עַמָּה׃	עַל־
watu-wake	kwa–ajili-ya–

Na kisha akampa nakala ya mbiu ambayo ilitolewa Shushani kwa uangamivu wa Wayahudi. Alifanya hiivyo ili kwamba Hathaki amwambie Esta achukue jukumu la kwenda na kumuomba mfalme na kumsihi kwa niaba ya Wayahudi.

9

מָרְדֳּכָי׃	דִּבְרֵי	אֶת	לְאֶסְתֵּר	וַיַּגֶּד	הֲתָךְ	וַיָּבוֹא	
maneno	–	Esta	–	na–akamwambia	Hathaki	na–akaja	
H4782	H1697	H0853	H0635	H5046	H2047	H0935	

Hivyo, Hathaki akaenda na kumweleza Esta kile alicho ambiwa na Modekai.

10

מָרְדֳּכָי׃	אֶל־	וַתְּצַוֻּהוּ	לַהֲתָךְ	אֶסְתֵּר	וַתֹּאמֶר	
Mordekai	kwa	na–akamwamuru	kwa–Hathaki	Esta	na–akasema	
H4782	H0413	H6680	H2047	H0635	H0559	

Esta akaongea na Hathaki na akamwambia arudi kwa Modekai.

11

כָּל־	אֲשֶׁר	יוֹדְעִים	הַמֶּלֶךְ	מְדִינוֹת	וְעַם־	הַמֶּלֶךְ	עַבְדֵי	כָּל־
kila	kwamba	wanajua	ya–mfalme	wa–majimbo	na–watu	wa–mfalme	wote	watumishi
H3605		H3045	H4428	H4082		H4428	H5650	H3605

אֲשֶׁר	הַפְּנִימִית	הֶחָצֵר	אֶל־	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יָבוֹא־	אֲשֶׁר	וְאִשָּׁה	אִישׁ
ambaye	wa–ndani	ua	kwa	mfalme	kwa	ataingia	ambaye	na–mwanamke	mwanaume
	H6442		H0413	H4428	H0413	H0935		H0802	H0376

הַמֶּלֶךְ	לוֹ	יוֹשִׁיט־	מֵאֲשֶׁר	לְבַד	לְהָמִית	דָּתוֹ	אַחַת	יִקָּרֵא	לֹא־
fimbo	–	mfalme	atamnyoshea	ambaye	isipokuwa	kuuawa	yake-moja	sheria	hakuitwa
H4428		H3447		H0905	H4191	H1881	H0259	H7121	H3808

הַמֶּלֶךְ	אֶל־	לָבוֹא	נִקְרֵאתִי	לֹא	וַאֲנִי	וְחָיָה	הַזָּהָב	שַׁרְבִיט	אֶת־
thelathini	siku	hizi	mfalme	kwa	kuingia	sikuitwa	na–mimi	na–ataishi	ya–dhahabu
H4428	H0413	H0935	H7121	H3808	H0589	H2421	H2091	H8275	H0853

יוֹם׃	שְׁלוֹשִׁים	זֶה
siku	thelathini	hii
H3117	H7970	H2088

Esta akamwambia Hathaki, “Watumishi wote wa mfalme na watu wote katika majimbo yote wanafahamu kuwa mtu yeyote aingiae kwa mfalme bila kibali anapaswa kufa isipokuwa yule ambaye mfalme atamunyoshea fimbo yake ya dhahabu. Ni siku thelathini sasa sijaenda mbele ya mfalme.

12

פ	אֶסְתֵּר׃	דִּבְרֵי	אֶת	לְמָרְדֳּכָי	וַיַּגִּידוּ
(P)	ya–Esta	maneno	–	kwa–Mordekai	na–wakamwambia
	H0635	H1697	H0853	H4782	H5046

Hathaki akamwambia Modekai maneno aliyoambiwa na Esta.

13 וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכַי לְהָשִׁיב אֶל־אֶסְתֵּר אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לְהִמָּלֵט
na–akasema Mordekai kujibu kwa Esta usidhani katika–nafsi-yako nyumba
H0559 H4782 H7725 H0413 H0635 H0408 H1819 H5315 H4422

מִכָּל־הַיְּהוּדִים׃ הַמֶּלֶךְ בֵּית־ כִּי אִם־הַחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד
kuliko ya–mfalme Wayahudi wote kwa–sababu ikiwa kunyamaza utanyamaza huu wakati faraja na–wokovu utasimama
H4428 H0605 H3064 H3588 H0518 H2063 H7305 H2020 H5975

וּמִי תֹאבְדוּ יָמִים׃ וּבֵית־ וְאַתְּ אַחֵר מִמָּקוֹם לַיְּהוּדִים
mtaangamia ya–baba-yako na–nyumba na–wewe pengine mahali kutoka kwa–Wayahudi
H4310 H0006 H0001 H3588 H0312 H4725 H3064

לַמַּלְכוּת׃ הִגַּעַתְּ כָּזֹאת לְעֵת אִם־ יוֹדֵעַ
umefika kama-huu kwa–wakati ikiwa anajua na–nani
H4438 H5060 H2063 H6256 H0518 H3045

Kama ukikaa kimya kwa wakati huu, Mungu ataleta wokovu kwa njia nyingine, lakini wewe na nyumba ya baba yako mtaangamia. Ni nani ajuaye umekuja katika nafasi hii kwa wakati muafaka kama huu.

15 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מָרְדֳּכָי׃
na–akasema Esta kujibu kwa Mordekai
H0559 H0635 H7725 H0413 H4782

Kisha Esta akatuma ujumbe kwa Modekai,

16 וְצוּמוּ בְשׁוּשָׁן הַנִּמְצְאִים הַיְּהוּדִים כָּל־ אֶת־ כְּנוֹס לֵךְ
na–mfunge katika–Shushani waliopatikana wote Wayahudi – kusanya nenda
H6684 H7800 H4672 H3064 H3605 H0853 H3664 H3212

יָמִים שְׁלֹשֶׁת תִּשְׁתּוּ וְאַל־ תֹּאכְלוּ וְאַל־ עָלַי
mimi pia na–mchana usiku tatu siku na–msinywe na–msile kwa-ajili-yangu
H3117 H3915 H3117 H7969 H8354 H0408 H0398 H0408

וּבְכֵן כֵּן אָבוֹא אֶל־ הַמֶּלֶךְ׀ כְּדָת אֲצוּם וְנַעֲרֹתַי אֲנִי גַּם־
si ambayo mfalme kwa nitaingia na–katika-hii hivyo nitafunga na–wasichana-wangu
H4428 H0413 H0935 H3651 H3778 H6684 H5291 H0589 H1571

אָבָדְתִּי׃ אָבַדְתִּי וְכַאֲשֶׁר כַּדָּת לֹא־ אֲשֶׁר
nimeangamia nimeangamia nimeangamia nitaangamia na–kama-vile kama–sheria
H0006 H0006 H1881 H3808

“Nenda, uwakusanyea Wayahudi wote wanaoishi katika mji wa Shushani, na wafunge kwa ajili yangu. Wasile wala kunywa kwa muda wa siku tatu. Mimi na watumishi watumishi wangu wa kike tutafunga kwa siku hizo. Na kisha nitaenda mbele ya mfalme kinyume cha sheria. Na kama nitakufa na nife.

17 וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־ צִוַּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר׃ סּ
na–akapita Mordekai na–akafanya kama–yote aliyomwamuru juu-yake Esta Esteri (S)
H5674 H4782 H6213 H3605 H0834 H6680 H0635

Modekai akaenda na akafanya yote ambayo Esta aliyo mwagiza kufanya.

Chapter 5

1

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבָּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר

וַיְהִי	בַּיּוֹם	הַשְּׁלִישִׁי	וַתִּלְבָּשׁ	אֶסְתֵּר	מַלְכוּת	וַתַּעֲמֹד	בַּחֲצַר
na–ikawa	katika–siku	ya-tatu	na–akavaa	Esta	mavazi-ya-kifalme	na–akasimama	katika–ua
H1961	H3117	H7992	H3847	H0635	H4438	H5975	

בֵּית־ מַלְכוּת הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב

בֵּית־	מַלְכוּת	הַפְּנִימִית	נֹכַח	בֵּית	הַמֶּלֶךְ	וְהַמֶּלֶךְ	יוֹשֵׁב	
wa–nyumba-ya	mfalme	wa-ndani	mkabala-na	nyumba	ya–mfalme	na–mfalme	alikuwa-ameketi	
	H4428	H6442	H5227		H4428	H4428	H3427	

עַל־ כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת נֹכַח פֶּתַח

עַל־	כִּסֵּא	מַלְכוּתוֹ	בְּבֵית	הַמַּלְכוּת	נֹכַח	פֶּתַח	
juu-ya	kiti-cha-enzi	cha–ufalme-wake	katika–nyumba	ya-ufalme	mkabala-na	mlango	
	H3678	H4438		H4438	H5227	H6607	

הַבָּיִת׃

wa–nyumba

Baada ya siku tatu, Esta akajivika mavazi yake ya kimalkia na akasimama sehemu ya ndani ya ua wa ikulu ya mfalme, mbele ya nyumba ya mfalme. mfalme alikuwa ameketi katika kiti chake cha enzi na akitazama mlango wa kuingilia.

2

וַתְּהִי כִּרְאוֹת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בֶּחָצֵר נָשְׂאָה חֵן

וַתְּהִי	כִּרְאוֹת	אֶסְתֵּר	הַמַּלְכָּה	עֹמֶדֶת	בֶּחָצֵר	נָשְׂאָה	חֵן	
na–ikawa	alipomuona	Esta	malkia	amesimama	katika–ua	alipata		
H1961	H7200	H0635	H4436	H5975		H5375		

בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט לְאֶסְתֵּר הַמֶּלֶךְ אֶת־ שַׁרְבִּיט הַזָּהָב אֲשֶׁר

בְּעֵינָיו	וַיּוֹשֶׁט	לְאֶסְתֵּר	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	שַׁרְבִּיט	הַזָּהָב	אֲשֶׁר	
machoni-mwake	na–akanyosha	kwa–Esta	mfalme	–	fimbo	ya–dhahabu	ambayo	
	H3447	H0635	H4428	H0853	H8275	H2091		

בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשַּׁרְבִיט׃ ס

בְּיָדוֹ	וַתִּקְרַב	אֶסְתֵּר	וַתִּגַּע	בְּרֹאשׁ	הַשַּׁרְבִיט׃	ס
mkononi-mwake	na–akakaribia	Esta	na–akagusa	ncha	ya–fimbo	(S)
H3027	H7126	H0635	H5060		H8275	

Mfalme alipomwona malkia Esta alipata kibali kwa mfalme. Alimpa fimbo ya dhahabu mikononi mwa Esta. Hivyo Esta akamsogelea mfalme na kuishika fimbo ya utawala.

3

וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־ לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה־ בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־ חֲצִי

וַיֹּאמֶר	לָהּ	הַמֶּלֶךְ	מַה־	לָּךְ	אֶסְתֵּר	הַמַּלְכָּה	וּמַה־	בַּקָּשָׁתֵךְ	עַד־	חֲצִי
na–akasema	kwake	mfalme	nini	kwako	Esta	malkia	na–nini	ombi-lako	hadi	nusu
H0559		H4428	H4100		H0635	H4436	H4100	H1246	H5704	H2677

הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֶן לָךְ׃

הַמַּלְכוּת	וְיִנָּתֶן	לָךְ׃
ya-ufalme	na–utapewa	kwako
H4438	H5414	

Kisha mfalme akamwambia Malkia Esta, “Unahitaji upewe nini? Ombi lako ni lipi? Hata nusu ya ufalme wangu utapewa.”

4

וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר הַמֶּלֶךְ אִם־ עַל־ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם אֶל־

וַתֹּאמֶר	אֶסְתֵּר	הַמֶּלֶךְ	אִם־	עַל־	טוֹב	יָבוֹא	הַמֶּלֶךְ	וְהָמָן	הַיּוֹם	אֶל־
na–akasema	Esta	mfalme	ikiwa	juu-ya	vyema	aje	mfalme	na–Hamani	leo	kwa
H0559	H0635	H4428			H2895	H0935	H4428	H2001	H3117	H0413

הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־ עָשִׂיתִי בַּעֲדָהּ׃

הַמִּשְׁתֶּה	אֲשֶׁר־	עָשִׂיתִי	בַּעֲדָהּ׃
karamu	ambayo	nimeandaa	kwa-ajili-yake
H4960			

Malkia Esta akamwambia mfalme, kama nimepata kibali machoni pako, naomba wewe na Hamani muhudhurie leo katika karamu niliyoiandaa kwa ajili yake.”

וַיֹּ֣אמֶר	אֶסְתֵּ֣ר	דִּבַּ֔ר	אֶת־	לַעֲשׂ֖וֹת	הָמָ֑ן	אֶת־	מַהֲרוּ֙	הַמֶּ֣לֶךְ	וַיֹּ֣אמֶר	5
na–akaja	la–Esta	neno	–	kufanya	Hamani	–	mharakisheni	mfalme	na–akasema	
H0935	H0635	H1697	H0853		H2001	H0853		H4428	H0559	

אֶסְתֵּ֖ר׃	עָשְׂתָ֥ה	אֲשֶׁר־	הַמִּשְׁתֶּ֛ה	אֶל־	וְהָמָ֥ן	הַמֶּֽלֶךְ׀	
Esta	alifanya	ambayo	karamu	kwa	na–Hamani	mfalme	
H0635			H4960	H0413	H2001	H4428	

Mfalme akasema, “Mleteni haraka Hamani sawa sawa na matakwa ya Malkia Esta.” Mfalme pamoja na Hamani wakahuduria katika karamu aliyoandaa malkia Esta.

									6
וְיִנָּתֵ֣ן	שְׁאֵלָתֵ֔ךְ	מַה־	הַיַּ֖יִן	בְּמִשְׁתֵּ֑ה	לְאֶסְתֵּ֣ר׀	הַמֶּ֣לֶךְ	וַיֹּ֣אמֶר		
na–utapewa	ombi-lako	nini	ya–divai	katika–karamu	kwa–Esta	mfalme	na–akasema		
H5414	H7596	H4100	H3196	H4960	H0635	H4428	H0559		

וְתֵעָשׂ׃	הַמַּלְכ֣וּת	חֲצִ֖י	עַד־	בַּקְּשָׁתֶ֑ךְ	וּמַה־	נִּתְּנֶ֣ה	לָֽךְ׀
na–itafanywa	ya–ufalme	nusu	hadi	haja-yako	na–nini		kwako
	H4438	H2677	H5704	H1246	H4100		

Mvinyo ulipohudumiwa katika karamu, mfalme akamuuliza Malkia Esta hitaji lako ni nini? Na ombi lako ni lipi? Utapewa hata nusu ya ufalme.”

					7
וּבַקְּשָׁתִ֑י׃	שְׁאֵלָתִ֖י	וַתֹּאמַ֣ר	אֶסְתֵּ֔ר	וַתַּ֥עַן	
na–haja-yangu	ombi-langu	na–akasema	Esta	na–akajibu	
H1246	H7596	H0559	H0635		

Esta akajibu mfalme, “Hitaji na ombi langu ni hili,

										8
לְתֵת֙	טֹ֣וב	הַמֶּ֔לֶךְ	עַל־	וְאִם־	הַמֶּ֣לֶךְ	בְּעֵינַ֞י	חֵ֣ן	מָצָ֗אתִי	אִם־	
kutoa	vyema	mfalme	juu-ya	na–ikiwa	pa–mfalme	machoni	fadhila	nimepata	ikiwa	
H5414	H2895	H4428			H4428		H2580	H4672		

הַמִּשְׁתֶּ֔ה	אֶל־	וְהָמָ֥ן	הַמֶּ֖לֶךְ	יָבֹ֣וא	בַּקְּשָׁתִ֑י	אֶת־	וְלַעֲשׂ֣וֹת	שְׁאֵלָתִ֖י	אֶת־
karamu	kwa	na–Hamani	mfalme	aje	haja-yangu	–	na–kufanya	ombi-langu	–
H4960	H0413	H2001	H4428	H0935	H1246	H0853		H7596	H0853

הַמֶּֽלֶךְ׃	כִּדְבַ֣ר	אֶֽעֱשֶׂ֔ה	וּמָחָ֖ר	לָהֶ֑ם	אֶֽעֱשֶׂ֣ה	אֲשֶׁ֔ר	
la–mfalme	kama–neno	nitafanya	na–kesho	kwa-ajili-yao	nitaandaa	ambayo	
H4428	H1697		H4279				

kama ikikupendeza mfalme, kwa kunipa haja yangu na kuheshimu ombi langu, wewe na Hamani muhudhurie tena katika karamu nitakayoiandaa kesho na hapo ndipo nitakapo kuambia haja yangu.

									9
וְכִרְאוֹת֙	לֵ֔ב	וְטֹ֣וב	שָׂמֵ֔חַ	הַה֥וּא	בַּיּ֖וֹם	הָמָ֑ן	וַיֵּצֵ֣א		
Hamani	na–alipomuona	na–moyo-mzuri	akiwa-na-furaha	ile	siku	Hamani	na–akatoka		
H7200			H8056	H1931	H3117	H2001	H3318		

קָ֗ם	וְלֹא־	הַמֶּ֔לֶךְ	בְּשַׁ֣עַר	מָרְדֳּכַ֖י	אֶת־	הָמָ֑ן	
kutoka-kwake	na–hakutetemeka	na–hakusimama	pa–mfalme	langoni	Mordekai	–	
	H3808	H4428	H8179	H4782	H0853	H2001	

חֲמָֽה׃	מָרְדֳּכַ֖י	עַל־	הָמָ֔ן	וַיִּמָּלֵ֣א	מִמֶּ֑נּוּ	זָ֣ע	וְלֹא־
ghadhabu	Mordekai	juu-ya–	ghadhabu	Mordekai	juu-ya	Hamani	na–akajaa
H2534	H4782		H2001	H4390		H2111	H3808

Hamani akaenda nyumbani kwakwe huku akiwa amejawa na furaha moyoni mwake. Lakini alipomwona Modekai katika lango la mfalme, modekai hasimami wala kutetemeka mbele zake, alijawa na ghadhabu kwa ajili ya Modekai.

10

וַיַּתְאַפֵּק	הָמָן	וַיָּבוֹא	אֶל־	בֵּיתוֹ	וַיִּשְׁלַח	וַיָּבֵא	אֶת־
na–akajizuia	Hamani	na–akaja	kwa	nyumba-yake	na–akatuma	na–akaita	–
H0662	H2001	H0935	H0413		H7971	H0935	H0853

וְאֶת־	זֶרֶשׁ	אִשְׁתּוֹ׃	אֹהֲבָיו	
na–	Zereshi	mke-wake	wapenzi-wake	
H0853	H2238	H0802	H0157	

Lakini akajizuia na akaenda nyumbani kwake. Akawaarika marafiki zake wakakusanyika pamoja na Zereshi, mkewe.

11

וְאֵת	בָּנָיו	וְרַב	עָשְׂרוֹ	כִּבּוּד	אֶת־	הָמָן	לָהֶם	וַיְסַפֵּר
kila	na–	wa–wanawe	na–wingi	wa–utajiri-wake	utukufu	–	Hamani	na–akawaambia
H0853		H7230	H6239	H3519	H0853	H2001	H1992	

הַשָּׂרִים	עַל־	נִשְׁאוֹ	אֲשֶׁר	וְאֵת	הַמֶּלֶךְ׃	גִּדְּלוֹ	אֲשֶׁר	כָּל־
wa–mfalme	na–watumishi	wakuu	juu-ya	alimwinua	na–	mfalme	alimkuza	ambayo
H8269		H5375		H0853	H4428	H1431		H3605

וְעַבְדֵי	הַמֶּלֶךְ׃
na–watumishi-wa	mfalme
H5650	H4428

Hamani akawaeleza juu ya utukufu wa mali na idadi ya watoto aliokuwa nao, na vile alivyo juu kuliko wasimamizi na watumishi wote wa mfalme.

12

הַמֶּלֶךְ	עִם־	הַמַּלְכָּה	אֶסְתֵּר	הֵבִיאָה	לְאׇ־	אַף	הָמָן	וַיֹּאמֶר
karamu	kwa	mfalme	pamoja-na	malkia	Esta	na–hakuleta	Hamani	na–akasema
H4428		H4436	H0635	H0935	H3808	H0637	H2001	H0559

אֲנִי	לְמָחָר	וְגַם־	אוֹתִי	אִם־	כִּי	עָשְׂתָה	אֲשֶׁר־	הַמִּשְׁתֶּה	אֶל־
pamoja-na	kwake	nimealikwa	mimi	kesho	na–pia	mimi	isipokuwa	alifanya	ambayo
H0589	H4279	H1571	H0853					H4960	H0413

הַמֶּלֶךְ׃	עִם־	לָהּ	קָרוּא־
mfalme	pamoja-na–	kwake	mfalme
H4428			H7121

Hamani akawambia, “Hata jana Malkia Esta aliandaa karamu kwa ajili ya mfalme na ni mimi tu na mfalme tulio hudhuria katika karamu aliyoiandaa Malkia Esta. Na hata kesho tuna mwaliko mwingine pamoja na mfalme.

13

אֲנִי	אֲשֶׁר	עֵת	בְּכׇל־	לִי	שָׁוֶה	אֵינֶנּוּ	זֶה	וְכׇל־
Myahudi	Mordekai	–	ninamuona	ambao	wakati-wote	kwangu	haifai	na–kila-hii
H0589		H6256	H3605			H0369	H2088	H3605

הַמֶּלֶךְ׃	בְּשַׁעַר	יוֹשֵׁב	הַיְהוּדִי	מָרְדֳּכַי	אֶת־	רֹאֶה
mfalme	katika–lango-la	akikaa	Myahudi	pa–mfalme	langoni	ameketi
H4428	H8179	H3427	H3064	H4782	H0853	H7200

Lakini haya yote sio kitu kama Modekai ataendelea kukaa katika lango la mfalme.

14

עֵץ	יַעֲשׂוּ־	אֹהֲבָיו	וְכָל־	אִשְׁתּוֹ	זֶרֶשׁ	לוֹ	וַתֹּאמֶר	
mti	utengeneze	wote	na–wapenzi-wake	mke-wake	Zereshi	kwake	na–akasema	
H6086		H0157	H3605	H0802	H2238		H0559	

מָרְדֳּכַי	אֶת־	וְיִתְלֻ	לַמֶּלֶךְ	אֱמֹר	וּבִבְקֵר	אַמָּה׃	חֲמִשִּׁים	גָּבֹהַ
Mordekai	–	na–wamtundike	mfalme	mwambie	na–asubuhi	hamsini	dhiraa	mkubwa
H4782	H0853	H8518	H4428	H0559	H1242		H2572	H1364

הַדָּבָר	וַיִּיטַב	שְׁמֵחַ	הַמִּשְׁתֶּה	אֶל	הַמֶּלֶךְ	עִם־	וּבֹא־	עָלָיו
neno	na–likapendeza	ukiwa-na-furaha	karamu	kwa	mfalme	pamoja-na	na–uingie	juu-yake
H1697	H3190	H8056	H4960	H0413	H4428		H0935	

פ	׃הָעֵץ	וַיַּעַשׂ	הָמָן	לְפְנֵי
(P)	mti	na–akafanya	Hamani	mbele-ya
	H6086		H2001	H6440

Kisha Zereshi, mkewe Hamani akamwambia Mmewe na rafiki zake wote, “Andaeni mti wenye urefu wa futi hamsini. Na wakati wa ahsubuhi ongea na mfalme ili Modekai atundikwe katika mti huo. Kisha nenda kwa furaha na mfalme katika karamu aliyoiandaa Malkia.

Chapter 6

1

סֵפֶר	אֶת־	לְהָבִיא	וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ	שְׁנַת	נָדְדָה	הַהוּא	בַּלַּיְלָה
kitabu	–	kuletwa	na–akasema	wa–mfalme	usingizi	ilimkimbia	ule	usiku
	H0853	H0935	H0559	H4428	H8142	H5074	H1931	H3915

׃הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	נִקְרָאִים	וַיִּהְיוּ	הַיָּמִים	דִּבְרֵי	הַזִּכְרֹנוֹת
mfalme	mbele-ya	yakisomwa	na–yakawa	ya–siku	mambo	cha–kumbukumbu
H4428	H6440	H7121	H1961	H3117	H1697	H2146

Usiku ule mfalme hakupata usingizi. Akaagiza vitabu vya kumbukumbu vya matukio ya ufalme wake viletwe na visomwe mbele zake. Vitabu visomwa kwa sauti mbele ya mfalme.

2

שְׁנֵי	וְתֶרֶשׁ	בִּגְתָנָא	עַל־	מָרְדֳּכַי	הִגִּיד	אֲשֶׁר	כָּתוּב	וַיִּמָּצֵא
wawili	na–Tereshi	Bigthana	kuhusu	Mordekai	aliripoti	kwamba	imeandikwa	na–ilionekana
H8147	H8657	H0904		H4782	H5046		H3789	H4672

בַּמֶּלֶךְ	יָד	לִשְׁלֹחַ	בִּקְשׁוּ	אֲשֶׁר	הַסַּף	מִשְׁמְרֵי	הַמֶּלֶךְ	סָרִיסֵי
juu-ya	mkono	kuweka	walitafuta	ambao	wa–mlango	walinzi	wa–mfalme	matowashi
H4428	H3027	H7971	H1245			H8104	H4428	H5631

׃אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
mfalme
H0325

Ikakutwa kuwa Modekai alikuwa ametoa taarifa kuhusu Bighana na Tereshi, walinzi walio linda lango, waliokuwa wamepanga kumuangamiza Mfalme Ahusiero.

3

זֶה	עַל־	לְמָרְדֳּכָי	וּגְדוּלָה	יֶקָר	נַעֲשָׂה	מָה־	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	
hii	juu-ya	kwa–Mordekai	na–ukuu	ya–heshima	ilifanywa	nini	mfalme	na–akasema	
H2088		H4782	H1420	H3366		H4100	H4428	H0559	

׃דָּבָר	עִמּוֹ	נַעֲשָׂה	לֹא־	מְשָׁרְתָיו	הַמֶּלֶךְ	נַעֲרֵי	וַיֹּאמְרוּ	
jambo	kitu	pamoja-naye	hakufanywa	waliomhudumia	wa–mfalme	vijana	na–wakasema	
H1697			H3808	H8334	H4428	H5288	H0559	

Kisha mfalme akauliza, Modekai alifanyiwa nini cha heshima kwa kwa taarifa aliyoitoa? Ndipo watumishi wa mfalme wakamwambia, “Hakufanyiwa kitu chochote.”

4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי־נִי בָּא בֶחָצֵר וְהָמָן בֶחָצֵר לַחֲצַר בֵּית־ הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ מִי־נִי בָּא בֶחָצֵר וְהָמָן בֶחָצֵר לַחֲצַר בֵּית־ הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
na-akasema mfalme ni-nani katika-ua na-Hamani alikuja kwa ua- wa-nje
H0559 H4428 H4310 H2001 H0935 H4428

הַתְיצוֹנָה בַּחֲצַר לַמֶּלֶךְ לְתְלוֹת אֶת־ עַל־ הָעֵץ אֲשֶׁר־ הַתְיצוֹנָה בַּחֲצַר לַמֶּלֶךְ לְתְלוֹת אֶת־ עַל־ הָעֵץ אֲשֶׁר־
wa-nyumba ya-mfalme kusema kwa-mfalme kumtundika – Mordekai juu-ya mti
H2435 H0559 H4428 H8518 H0853 H4782 H6086

הֵכִין לוֹ׃ הֵכִין לוֹ׃
ambao aliandaa

Kisha mfalme akauliza, “Ni nani aliye ndani ya ua.” Na Hamani alikuwa ameingia katika ua wa mfalme ili amwombe mfalme atoe kibali ili Modekai atundikwe kwenye mti aliouandaa.

5 וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶחָצֵר וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶחָצֵר
na-wakasema vijana wa-mfalme kwake angalia Hamani amesimama katika-ua
H0559 H5288 H4428 H0413 H2009 H2001 H5975

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא׃
na-akasema mfalme aingie
H0559 H4428 H0935

Watumishi wakamjibu, “Hamani amesimama katika ua ya mfalme.” Mfalme akasema, “Mwambieni aingie ndani.”

6 וַיָּבֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה־ לַעֲשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר וַיָּבֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה־ לַעֲשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר
na-akaingia Hamani na-akasema kwake mfalme nini kufanya kwa-mtu ambaye
H0935 H2001 H0559 H0413 H4428 H4100 H6213 H0376

הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ יָקָר עֲשׂוֹת כִּי אֵלָיו מִמֶּנִּי׃ הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ יָקָר עֲשׂוֹת כִּי אֵלָיו מִמֶּנִּי׃
Hamani katika-moyo-wake kwa-nani atapenda mfalme anapenda kufanya heshima zaidi kuliko-mimi
H2001 H0413 H4310 H2654 H4428 H3366 H3148 H4480

וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ יָקָר עֲשׂוֹת כִּי אֵלָיו מִמֶּנִּי׃ וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ יָקָר עֲשׂוֹת כִּי אֵלָיו מִמֶּנִּי׃
na-akasema Hamani kumheshimu anapenda mfalme kufanya heshima zaidi kuliko-mimi
H0559 H2001 H3366 H2654 H4428 H6213 H3148 H4480

Mara tu Hamani alipoingia, mfalme akamuuliza, afanyiewe nini mtu yule ambaye mfalme anampenda na kumheshimu?” Hamani akafikiri moyoni mwake, “Ni nani ambaye mfalme ampenda na kumuheshimu zaidi yangu?

7 וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל־ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל־ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃
na-akasema Hamani kwa mtu ambaye mfalme anapenda kumheshimu
H0559 H2001 H0413 H0376 H4428 H2654 H3366

Hamani amjibu mfame, Kwa mtu yule ambaye mfalme ampenda na kumuheshimu,

8 וַיֹּאמֶר לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר יִלְבַּשׁ־ בּוֹ הַמֶּלֶךְ וְסוּס וַיֹּאמֶר לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר יִלְבַּשׁ־ בּוֹ הַמֶּלֶךְ וְסוּס
na-akasema kwa mtu ambaye mfalme anapenda kumheshimu waleta vazi la-kifalme ambalo amevaa balo mfalme na-farasi amempanda ambaye
H0559 H0376 H4428 H2654 H3366 H0935 H3830 H4438 H3847 H1157 H4428 H5483 H7392

אֲשֶׁר נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת עַל־ רֹאשׁוֹ׃ אֲשֶׁר נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת עַל־ רֹאשׁוֹ׃
ambaye imewekwa taji ya-kifalme juu-yake kichwani-mwake
H0834 H5414 H3804 H4438 H5921 H7218

avikwe nguo za kifalme, mavazi ambayo mfalme amekwisha yavaa na farasi ambaye ametumiwa na mfalme na ambaye ana taji ya kifalme kichwani mwake.

9

הַפַּרְתְּמִים	הַמֶּלֶךְ	מִשָּׂרֵי	אִישׁ	יַד־	עַל־	וְהַסּוּס	הַלְּבוּשׁ	וְנָתוֹן
wakuu	wa–mfalme	kutoka–wakuu	wa–mtu	mkono	kwa	na–farasi	vazi	na–kutoa
H6579	H4428	H8269	H0376	H3027			H3830	H5414

עַל־	וְהִרְכִּיבֵהוּ	בְּיִקְרוֹ	חָפֵץ	הַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	אֶת־	וְהַלְבִּישׁוּ
juu-ya	na–wamtembeze	kumheshimu	anapenda	mfalme	ambaye	mtu	–	na–wamvike
	H7392	H3366		H4428		H0376	H0853	H3847

לְאִישׁ	יֵעָשֶׂה	כָּכָה	לְפָנָיו	וְקָרְאוּ	הָעִיר	בִּרְחוֹב	הַסּוּס
kwa–mtu	itafanywa	hivyo	mbele-yake	na–wapige-kelele	ya–mji	katika–barabara	farasi
H0376		H3602	H6440	H7121		H7339	

בִּיקָרוֹ׃	חָפֵץ	הַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר
kumheshimu	anapenda	mfalme	ambaye
H3366		H4428	

Nguo hizo na farasi apewe msimamizi bora kuliko wote. Na wamvike yule ambaye mfalme ampenda na kumuheshimu, na wampandishe juu ya farasi na kumpitisha katika mitaa yote ya mji. Na watangaze mbele yake, “Hivi ndivyo alivyofanyiwa mtu yule ambaye mfalme ampenda na kumuheshimu!”

10

כַּאֲשֶׁר	הַסּוּס	וְאֶת־	הַלְּבוּשׁ	אֶת־	קֻחַ	מָהֵר	לְהָמָן	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
kama-vile	farasi	na–	vazi	–	chukua	haraka	kwa–Hamani	mfalme	na–akasema
		H0853	H3830	H0853	H3947		H2001	H4428	H0559

הַמֶּלֶךְ	בְּשַׁעַר	הַיְּהוּדִי	הַיּוֹשֵׁב	לְמָרְדֳּכַי	כֵּן	וַעֲשֵׂה־	דִּבַּרְתָּ	
pa–mfalme	langoni	Myahudi	ambaye-anaketi	kwa–Mordekai	hivyo	na–ufanye	ulivyosema	
H4428	H8179	H3064	H3427	H4782			H1696	

דִּבַּרְתָּ׃	אֲשֶׁר	מִכֹּל	דָּבָר	תַּפֵּל	אַל־	
umesema	ulichosema	kila	kutoka	neno	usipunguze	
H1696		H3605	H1697	H5307	H0408	

Kisha mfalme akamwambia, Hamani “fanya hima, mvike Modekai nguo na umpandishe kwenye farasi, na lisipungue hata jambo moja katika hayo uliyo yasema.”

11

מָרְדֳּכָי	אֶת־	וַיַּלְבֵּשׁ	הַסּוּס	וְאֶת־	הַלְּבוּשׁ	אֶת־	הָמָן	וַיַּקְּחוּ	
Mordekai	–	na–akamvika	farasi	na–	vazi	–	Hamani	na–akachukua	
H4782	H0853	H3847		H0853	H3830	H0853	H2001	H3947	

יֵעָשֶׂה	כָּכָה	לְפָנָיו	וַיִּקְרָא	הָעִיר	בִּרְחוֹב	וַיַּרְכִּיבֵהוּ
itafanywa	hivyo	mbele-yake	na–akapiga-kelele	ya–mji	katika–barabara	na–akamtembeza
	H3602	H6440	H7121		H7339	H7392

בִּיקָרוֹ׃	חָפֵץ	הַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר	לְאִישׁ
kumheshimu	anapenda	mfalme	ambaye	kwa–mtu
H3366		H4428		H0376

Kisha Hamani akachukua mavazi na farasi. Akamvika Modekai na akampandisha kwenye farasi na kumpitisha katika mitaa yote ya mji. Akatangaza mbele zake, “Hii imefanyika kwa mtu ambaye mfalme anampenda na kumuheshimu!”

12

בֵּיתוֹ	אֶל־	נִדְחַף	וְהָמָן	הַמֶּלֶךְ	שַׁעַר	אֶל־	מָרְדֳּכַי	וַיָּשָׁב	
nyumba-yake	kwa	aliharakisha	na–Hamani	la–mfalme	lango	kwa	Mordekai	na–akarudi	
	H0413	H1765	H2001	H4428	H8179	H0413	H4782	H7725	

רֹאשׁ׃	וַחֲפוּי	אָבֵל	
kichwa	na–amefunika	akiomboleza	
	H2645	H0057	

Baada ya hayo Modekai alirudi kwenye lango la mfalme. Huku Hamani akarudi kwa haraka nyumbani kwake, huku akiomboleza, na akiwa ameinamisha kichwa chake.

13

כָּל־	אֶת	אֲהֲבָיו	וּלְכָל־	אִשְׁתּוֹ	לְזֶרֶשׁ	הָמָן	וַיְסַפֵּר
kila	–	wote	na–kwa-wapenzi-wake	mke-wake	kwa–Zereshi	Hamani	na–akawaambia
H3605	H0853	H0157	H3605	H0802	H2238	H2001	

אִם	אִשְׁתּוֹ	וְזֶרֶשׁ	חֲכָמָיו	לוֹ	וַיֹּאמְרוּ	קָרָהוּ	אֲשֶׁר
kutoka	ikiwa	mke-wake	na–Zereshi	wenye-hekima-wake	kwake	na–wakasema	kilichompata
	H0802	H2238	H2450		H0559		

תּוּכַל	לֹא־	לִפָּנָיו	לִנְפֹּל	הַחִלּוֹתָ	אֲשֶׁר־	מָרְדֳּכַי	הַיְהוּדִים	מִזֶּרַע
kwake	hutamshinda	mbele-yake	kuanguka	umeanza	ambaye	Mordekai	wa–Wayahudi	uzao
H3201	H3808	H6440	H5307			H4782	H3064	H2233

לְפָנָיו׃	תִּפּוֹל	נָפוֹל	כִּי־	לוֹ
mbele-yake	mbele-yake	utaanguka	kuanguka	bali
H6440	H5307	H5307		

Akawaeleza rafiki zake pamoja na Zereshi mkewe. Kisha rafiki zake wenye hekima pamoja na Zereshi mkewe. Kama Modekai, ambaye umeanza kuanguka mbele zake ni wa uzao wa Wayahudi, hautamshinda, bali utandelea kuanguka mbele zake.”

14

וַיַּבְהִלוּ	הִגִּיעוּ	הַמֶּלֶךְ	וְסָרִיסֵי	עִמּוֹ	מְדַבְּרִים	עוֹדָם
walifika	wa–mfalme	na–matowashi	pamoja-naye	wanasema	bado	wao
H0926	H5060	H4428	H5631		H1696	H5750

אֶסְתָּר׃	עָשְׂתָה	אֲשֶׁר־	הַמִּשְׁתֶּה	אֶל־	הָמָן	אֶת־	לְהָבִיא
alifanya	ambayo	karamu	kwa	Hamani	–	kuleta	na–wakaharakisha
H0635			H4960	H0413	H2001	H0853	H0935

Walipokuwa wakiendelea na maongezi, wasimamizi wa mfalme wakamjia Hamani ili aende kwenye karamu aliyoiandaa Esta.

Chapter 7

1

הַמַּלְכָּה׃	אֶסְתֵּר	עִם־	לִשְׁתּוֹת	וְהָמָן	הַמֶּלֶךְ	וַיָּבֹא
malkia	Esta	pamoja-na	kunywa	na–Hamani	mfalme	na–akaja
H4436	H0635		H8354	H2001	H4428	H0935

Kwa hiyo mfalme na Hamani wakaenda kausherekea na malkia Esta.

2

מַה־	הַיַּיִן	בְּמִשְׁתֵּה	הַשֵּׁנִי	בְּיוֹם	גַּם	לְאֶסְתֵּר	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
nini	ya–divai	katika–karamu	ya-pili	siku	pia	kwa–Esta	mfalme	na–akasema
H4100	H3196	H4960	H8145	H3117	H1571	H0635	H4428	H0559

הַמַּלְכוּת	חֲצִי	עַד־	בַּקְּשָׁתֶךָ	וּמַה־	לָךְ	וְתִנָּתֶן	הַמַּלְכָּה	אֶסְתֵּר	שְׁאֵלָתֵךְ
ya–ufalme	nusu	hadi	haja-yako	na–nini	kwako	na–utapewa	malkia	Esta	ombi-lako
H4438	H2677	H5704	H1246	H4100		H5414	H4436	H0635	H7596

וְתֵעָשׂ׃
na–itafanywa

Katika siku ya pili, baada ya kuletwa mvinyo, mfalme akamwambia Esta, “Ni nini haja ya moyo wako? Na nini ombi lako? Hata nusu ya ufalme wangu utapewa.”

3 הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֶיךָ חֵן מָצָאתִי אִם־ אִכְוָה נַתַּאמַר הַמַּלְכָּה אֶסְתֵּר וַתַּעַן
mfalme machoni-mwako fadhila nimepata ikiwa na–akasema malkia Esta na–akajibu
H4428 H2580 H4672 H0559 H4436 H0635

בִּשְׁאֵלָתִי נַפְשִׁי לִי תִּנָּתֶן־ טֹוב הַמֶּלֶךְ עַל־ וְאִם־ אִכְוָה
na–watu-wangu kama–ombi-langu nafsi-yangu nipewe vyema mfalme juu-ya na–ikiwa
H7596 H5315 H5414 H2895 H4428

בְּבַקָּשָׁתִי׃ וְעַמִּי
katika–ombi-langu kama–haja-yangu
H1246

Kisha Malkia amwambia mfalme, kama nimepata kibali machoni pako, na kama ikikupendeza, nipewe maisha yangu, na hili ndio haja ya moyo wangu, na hili pia ni ombi kwa watu wangu pia.

4 וְאִלּוּ וּלְאַבֵּד לַהֲרוֹג לְהַשְׁמִיד וְעַמִּי אֲנַי נִמְכַּרְנוּ כִּי
na–ikiwa na–kumaliza kuuawa kuangamizwa na–watu-wangu mimi tumeuzwa kwa-sababu
H0432 H0006 H2026 H8045 H0589 H4376

שִׁוָּה הַצַּר אֵין כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי נִמְכַּרְנוּ וְלִשְׁפָחוֹת לַעֲבָדִים
anayestahili adui hakuna kwa-sababu ningenyamaza tungeuzwa na–wajakazi kwa-watumwa
H0369 H4376 H8198 H5650

ס בְּנֶזֶק׃ הַמֶּלֶךְ
(S) kwa–hasara ya–mfalme
H5143 H4428

Kwa kuwa mimi na watu wangu tumeuzwa, ili tuharibiwe, tuuwawe, na tungamizwe. Kama tungeuzwa utumwani, kama wanaume na wanawake, ningenyamaza kimya, na nisingeweza kumsumbua mfame.”

5 זֶה׀ הִוא מִי מַלְכָּה הַמַּלְכָּה לְאֶסְתֵּר וַיֹּאמֶר אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
na–yuko-wapi huyu ni-nani malkia malkia kwa–Esta na–akasema Ahasuero mfalme na–akasema
H2088 H1931 H4310 H4436 H0559 H0325 H4428 H0559

כֵּן׃ לַעֲשׂוֹת לִבּוֹ מְלָאוֹ אֲשֶׁר־ הוּא זֶה וְאֵי־
hivyo kufanya hivyo kufanya moyo-wake amemjaza ambaye huyu
H4390 H1931 H2088 H0335

Kisha Mfalme Ahusiero akamwambia malkia Esta, “Ni nani huyo? Ni nani aliyekusudia moyoni mwake kutenda jambo hili?

6 וְהָמָן הַזֶּה הָרָע הָמָן וְאוֹיֵב צַר אִישׁ אֶסְתֵּר־ וַתֹּאמֶר־
aliogopa na–Hamani huyu-mbaya Hamani na–adui mpinzani mtu Esta na–akasema
H2001 H2088 H2001 H0341 H0376 H0635 H0559

וְהַמַּלְכָּה׃ הַמֶּלֶךְ מִלִּפְנֵי נִבְעָת
na–malkia na–malkia mfalme kutoka-mbele-ya
H4436 H4428 H6440 H1204

Esta akasema, “Ni huyu mwovu Hamani, adui!” Hamani akashikwa na Hofu mbele za mfalme na malkia.

7 הַבִּיתָן גִּנַּת אֶל־ הַיַּיִן מִמִּשְׁתֵּה בַּחֲמָתוֹ קָם וְהַמֶּלֶךְ
ya–jumba bustani kwa ya–divai kutoka–karamu kwa–ghadhabu-yake alisimama na–mfalme
H1055 H1594 H0413 H3196 H4960 H2534 H4428

רָאָה כִּי הַמַּלְכָּה מֶאֶסְתֵּר נַפְשׁוֹ עַל־ לִבַּקֵּשׁ עָמַד וְהָמָן
aliona kwa-sababu malkia kutoka–Esta nafsi-yake juu-ya kuomba alisimama na–Hamani
H7200 H4436 H0635 H5315 H1245 H5975 H2001

הַמֶּלֶךְ׃ מֵאֵת הָרָעָה אֵלָיו כָּלְתָה כִּי־
mfalme kutoka–kwa ubaya kwake imeamuliwa kwamba
H4428 H0854 H0413 H3615

Na kwa ghadhabu mfalme akatoka karamuni katika sehemu ya mvinyo na akaenda katika bustani ya ikulu, Lakini Hamani alibaki akimsihi Malkia Esta ili aokoe maisha yake. Kwa sababu aliona mfalme amemkusudia ubaya.

8

וְהַמֶּלֶךְ	שָׁב	מִגִּנַּת	הַבִּיתָן	אֶל־	וּבֵית	מִשְׁתֵּה	הַיַּיִן
na–mfalme	alirudi	kutoka–bustani	ya–jumba	kwa	nyumba	ya–karamu	ya–divai
H4428	H7725	H1594	H1055	H0413		H4960	H3196

הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	עָלֶיהָ	אֶסְתֵּר	אֲשֶׁר	הַמִּטָּה	עַל־	נֹפֵל	וְהָמָן
mfalme	na–akasema	juu-yake	Esta	ambacho	kitanda	juu-ya	ameanguka	na–Hamani
H4428	H0559		H0635		H4296		H5307	H2001

מִפְּי	יֵצֵא	הַדָּבָר	בַּבַּיִת	עִמִּי	הַמַּלְכָּה	אֶת־	לִכְבּוֹשׁ	הֲגַם
lilitoka	neno	katika–nyumba	pamoja-nami	malkia	–	kumlazimisha	pia	je
H6310	H3318	H1697			H4436	H0853	H3533	H1571

ס	חָפְוּ׃	הָמָן	וּפְנֵי	הַמֶּלֶךְ
walifunikwa	wa–Hamani	na–uso	mwa–mfalme	kinywani
	H2645	H2001	H6440	H4428

Mfalme akarudi kutoka katika bustani ya ikulu, na kuingia katika chumba ambamo kulikuwamo mvinyo. Hamani alikuwa ameanguka chini ya kochi alilokuwa ameketi Esta. Mfalme akakasirika na kusema, “atamdharirisha malkia mbele zangu katika nyumba yangu?” Mara tu maneno haya yalipotoka kinywani mwa mfalme, watumizhi wakafunika uso wa Hamani.

9

הִנֵּה־	גַּם	לִפְנֵי	הַסָּרִיסִים	מִן־	אֶחָד	חַרְבוֹנָה	וַיֹּאמֶר
mti	angalia	pia	mfalme	mbele-ya	wa–matowashi	mmoja	Harbona	na–akasema
H2009	H1571	H4428	H6440	H5631		H0259	H2726	H0559

טוֹב	דִּבֶּר־	אֲשֶׁר	לְמָרְדֳּכָי	הָמָן	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	הָעֵץ
kwa–mfalme	neno-jema	alisema	ambaye	kwa–Mordekai	Hamani	aliufanya	ambao
	H1696		H4782	H2001			H6086

אֲמָה	חֲמִשִּׁים	גָּבְהַ	הָמָן	בְּבֵית	עִמַּד	הַמֶּלֶךְ	עַל־
mfalme	na–akasema	hamsini	dhiraa	mkubwa	ya–Hamani	katika–nyumba	umesimama
	H2572	H1364	H2001		H5975	H4428	

עָלָיו׃	תִּלֶּהוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
juu-yake	kumtundika	juu-yake	mtundikeni
	H8518	H4428	H0559

Kisha Habona, mmoja wa watumishi aliye mtumikia mfalme akamwambia mfalme, “Mti wenye urefu wa futi hamsini uko nyumbani kwa Hamani. Ulikuwa umeandaliwa kwa ajili ya Modekai, aliye toa taarifa kuhusu mpango wa kuangamizwa kwako.” Mfalme akesema,”Mtundikeni Hamani juu yake.”

10

לְמָרְדֳּכָי	הֵכִין	אֲשֶׁר־	הָעֵץ	עַל־	הָמָן	אֶת־	וַיִּתְלוּ
kwa–Mordekai	aliandaa	ambao	mti	juu-ya	Hamani	–	na–wakamtundika
H4782			H6086		H2001	H0853	H8518

פ	שָׁכָכָה׃	הַמֶּלֶךְ	וַחֲמַת
(P)	ilitulia	ya–mfalme	na–ghadhabu
	H7918	H4428	H2534

Kwa hiyo wakamtundika Hamani kwenye mti aliuandaa kwa ajili ya Modekai. Na hasira ya mfalme ikatulia.

Chapter 8

בַּיּוֹם	הַהוּא	נָתַן	הַמֶּלֶךְ	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	לְאֶסְתֵּר	הַמַּלְכָּה	אֶת־	בֵּית	הָמָן	1
siku	ile	alimpa	mfalme	Ahasuero	kwa–Esta	malkia	–	nyumba	ya–Hamani	
H3117	H1931	H5414	H4428	H0325	H0635	H4436	H0853		H2001	

כִּי־	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	בָּא	וּמָרְדֳּכַי	(הַיְּהוּדִים	[היהודיים]	צֹרֵר
kwa-sababu	mfalme	mbele-ya	akaja	na–Mordekai	wa–Wayahudi)	wa–Wayahudi]	adui
	H4428	H6440	H0935	H4782	H3064	H3064	

לָהּ׃	הוּא־	מַה	אֶסְתֵּר	הִגִּידָה
kwake	yeye	nini	Esta	alimwambia
	H1931	H4100	H0635	H5046

Siku hiyo Mfalme Ahusiero akampa Malkia Esta mali yote ya Hamani, adui wa Wayahudi. Na kisha akampandisha cheo Modekai ili atumike mbele zake, kwa sababu Malkia Esta alikuwa amemueleza Mfalme uhusiano wake na Modekai.

וַיִּתֶּן־	מֶהָמָן	הֶעֱבִיר	אֲשֶׁר	טַבַּעְתּוֹ	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיָּסַר		2
na-akampa	kutoka–Hamani	alimnyang'anya	ambayo	pete-yake	–	mfalme	na–akavua		
H5414	H2001			H2885	H0853	H4428	H5493		

פ	הָמָן׃	בֵּית	עַל־	מָרְדֳּכָי	אֶת־	אֶסְתֵּר	וַתָּשֶׂם	לְמָרְדֳּכָי
(P)	ya–Hamani	nyumba	juu-ya	Mordekai	–	Esta	na–akamweka	kwa–Mordekai
	H2001			H4782	H0853	H0635		H4782

Kisha Mfalme akampa pete yake aliyokuwa amempa Hamani. Malkia Esta akampandisha Modekai ili awe mkuu katika shamba la Hamani.

רַגְלָיו	לִפְנֵי	וַתִּפֹּל	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	וַתְּדַבֵּר	אֶסְתֵּר	וַתֹּסֶף		3
na–akalia	miguuni-mwake	na–akaanguka	mfalme	mbele-ya	kusema	Esta	na–akaongeza		
H7272	H6440	H5307	H4428	H6440	H1696	H0635	H3254		

וְאֶת־	הָאֲגָגִי	הָמָן	רָעַת	אֶת־	לְהַעֲבִיר	לוֹ	וַתִּתְחַנֶּן־	וַתָּבְךְּ	וַתֵּבְךְּ
ambao	mpango-wake	na–	Mwagagi	wa–Hamani	ubaya	–	kuondoa	na–akamsihi	
H0853	H0091	H2001		H0853				H1058	

הַיְּהוּדִים׃	עַל־	חָשְׁבָ	אֲשֶׁר	מַחֲשַׁבְתּוֹ
Wayahudi	juu-ya–	Wayahudi	juu-ya	alipanga
H3064		H2803		H4284

Kisha Esta akaongea tena na mfalme. Akaanguka chini na kulia mbele za mfalme akimsihi Mfalme abatilishe njama ya kuwaua Wayahudi wote iliyokuwa imetangazwa na Hamani Muagagi

אֶסְתֵּר	וַתָּקָם	הַזָּהָב	שַׁרְבֶט	אֶת	לְאֶסְתֵּר	הַמֶּלֶךְ	וַיּוֹשֶׁט	4
Esta	na–akasimama	ya–dhahabu	fimbo	–	kwa–Esta	mfalme	na–akanyosha	
H0635		H2091	H8275	H0853	H0635	H4428	H3447	

הַמֶּלֶךְ׃	לִפְנֵי	וַתַּעֲמֹד	
mfalme	mbele-ya	na–akasimama	
H4428	H6440	H5975	

kisha mfalme akamnyoshea Esta fimbo yake ya dhahabu, akainuka na kusimama mbele ya mfalme.

5 וַתֹּאמֶר אִם־ עַל־ הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־ מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו
na–akasema ikiwa juu-ya mfalme vyema na–ikiwa nimepata fadhila mbele-yake
H0559 H4428 H2580 H4672 H6440

וְכָשֵׁר לְפָנַי הַדָּבָר וְטוֹבָה אֲנִי מִמֶּנִּי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב
na–inafaa jambo mfalme mbele-ya na–nzuri mimi machoni-mwake iandikwe kurudisha
H3787 H1697 H4428 H6440 H0589 H3789 H7725

אֲשֶׁר אֹיְבֵי הַמְּזִמָּה בֶּן־ הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי הָמָן בֵּית הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת כָּתַב
ambazo Mwagagi Hamedatha mwana-wa wa–Hamani mpango barua aliandika
H3789 H0091 H4099 H2001 H4284 H0853

הַמֶּלֶךְ׃ מְדִינוֹת בְּכָל־ אֲשֶׁר הַיְּהוּדִים אֶת־ לְאַבֵּד
ya–mfalme yote katika–majimbo ambao Wayahudi – kuwaangamiza
H4428 H4082 H3605 H0853 H0006

Esta akasema, “Kama ikikupendeza na kama nimepata kibali mbele zako, agiza mbiu ipigwe ili kubatilisha barua zilizoandikwa na Hamani mwana wa Hammedatha muagagi, barua alizoziandika ili kuwa angamiza Wayahudi wote walikuwa katika majimbo yote ya mfalme.

6 כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי אֲשֶׁר־ בָּרָעָה אֹתִי יִמְצָא אַל־
kwa-sababu nitawezaje na–nitaona kwa–ubaya utawakuta ambao – watu-wangu
H3588 H0349 H3201 H7200 H0834 H3808 H4672 H0408

וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי׃ אֶל־ אִם־ אֶת־ עַמִּי
na–nitawezaje na–nitaona kwa–maangamizi ya–jamaa-zangu kwa–kuangamia-kwa jamaa-yangu – ikiwa juu-ya mfalme mbele-ya
H3588 H0349 H3201 H7200 H0013 H4138 H0408 H5921 H4428 H6440

ס
(S)

Ninawezaje kuona ubaya ukiwapa watu wangu? Ninawezaje kutazama uharibifu wa jamaa zangu?”

7 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה
na–akasema mfalme Ahasuero kwa–Esta malkia na–kwa–Mordekai Myahudi angalia
H0559 H4428 H0325 H0635 H4436 H4782 H3064 H2009

בֵּית־ נְתַתִּי הָמָן לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל־ הָעֵץ עַל־ אֲשֶׁר־
nyumba nimempa ya–Hamani kwa–Esta na–yeye walimtundika juu-ya mti juu-ya ambaye
H1004 H5414 H2001 H0635 H0853 H8518 H5921 H6086 H5921 H0834

בַּיְּהוּדִים׃) [ביהודיים] יָדוֹ מִכּוֹנְוָכֶה שָׁלַח
Wayahudi juu-ya mkono-wake aliweka
H3064 H3064 H3027 H7971

Mfalme Ahusiero akamwambia Esta na Modekai, Muyahudi, tazama nimempa Esta nyumba yote ya Hamani na wamemtundika Hamani katika mti kwa sababu alikuwa amekusudia kuwaangamiza Wayahudi wote.

8 וְאַתֶּם כִּתְבוּ עַל־ הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם
na–ninyi andikeni juu-ya Wayahudi kama–inavyopendeza machoni-mwenu kwa–jina
H0859 H3789 H5921 H3064 H3788 H5869 H8034

נִכְתָּב אֲשֶׁר־ כִּתָּב כִּי־ הַמֶּלֶךְ בְּטַבַּעַת וְחִתְמוּ הַמֶּלֶךְ
yameandikwa ambayo maandishi kwa–sababu ya–mfalme kwa–pete na–tiini-muhuri la–mfalme
H3789 H0834 H3791 H3588 H4428 H2885 H2856 H4428

לְהָשִׁיב׃ אֵין הַמֶּלֶךְ בְּטַבַּעַת וְנַחְתּוֹם הַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם־
kurudisha hakuna ya–mfalme kwa–pete na–yamefungwa la–mfalme kwa–jina
H7725 H0369 H4428 H2885 H2856 H4428 H8034

Hivyo andika mbiu nyingine kwa ajili ya Wayahudi kwa jina la mfalme na uipige muhuri kwa pete ya mfalme. Kwa sababu mbiu imekwisha andikwa kwa jina la mfalme na kugongwa muhuri kwa pete ya mfamle na haiwezi kubatilishwa.”

9

חֹדֶשׁ	הוּא־	הַשְּׁלִישִׁי	בַּחֹדֶשׁ	הֲֽהִיא	בָּעֵת־	הַמֶּלֶךְ	סְפְרֵי־	וַיִּקָּרְאוּ
mwezi	yeye	wa-tatu	katika–mwezi	ule	wakati	wa–mfalme	waandishi	na–wakaitwa
H2320	H1931	H7992	H2320	H1931	H6256	H4428		H7121

מָרְדֳּכַי	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כְּכָל־	וַיִּכָּתֵב	בּוֹ׃	וְעֶשְׂרִים֙	בִּשְׁלוֹשָׁה	סִיוָ֗ן
kwa	Mordekai	aliyoamuru	kama–yote	na–ikaandikwa	yake	na-tatu	katika–ishirini	Sivani
H4782	H6680		H3605	H3789		H6242	H7969	H5510

וְאֵשֶׁר	הַמְּדִינוֹת	וְשָׂרֵי	וְהַפַּחוֹת֙	הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים־	וְאֵל֙	הַיְּהוּדִ֔ים	אֶל־
kutoka–Uhindi	ambayo	wa–majimbo	na–wakuu	na–magavana	maliwali	na–kwa	Wayahudi
	H4082	H8269	H6346	H0323	H0413	H3064	H0413

וּמְדִינָה֙	מְדִינָ֔ה	מְדִינָ֔ה	וּמֵאָ֣ה	וְעֶשְׂרִ֔ים	שֶׁבַע	כּ֖וּשׁ	וְעַד־	מֵהֹדּ֣וּ
kama–maandishi-yake	na–jimbo	jimbo	jimbo	na–saba	ishirini	mia-moja	Kushi	na–hadi
H4082	H4082	H4082	H3967	H6242	H7651		H5704	H1912

הַיְּהוּדִ֔ים	וְאֵל־	כִּלְשׁוֹנ֑וֹ	וָעָ֔ם	וְעַ֖ם	כִּכְתָבָ֑הּ
na–kama–lugha-yao	kama–maandishi-yao	na–kwa–Wayahudi	kama–lugha-yake	na–watu	na–watu
H3064	H0413	H3956			H3791

וְכִלְשׁוֹנָ֖ם׃	כִּכְתָבָ֑ם
na–kama–lugha-yao	kama–maandishi-yao
H3956	H3789

Kisha waandishi wa mfalme wakakusanyika kwa wakati huo huo katika mwezi wa tatu, ambao ni mwezi wa Sivani, siku ya ishirini ya mwezi wa tatu. Mbiu iliandikwa yote ambayo Modekai aliyaamuru kwa Wayahudi watendewe na wenyeji wa kila jimbo. Mbiu iliandikwa kwa maakida magavana na wakuu wa majimbo yote yaliyokuwa toka India hadi Ethiopia, majimbo 127 kila jimbo iliandikwa kuwa maandishi yake, na kila watu kwa lugha yao, na kwa Wayahudi kwa maandishi na lugha yao.

10

הַמֶּ֔לֶךְ	בְּטַבַּעַת	וַיַּחְתֹּ֖ם	אֲחַשְׁוֵרֹ֑שׁ	הַמֶּ֔לֶךְ	בְּשֵׁ֣ם	וַיִּכְתֹּ֖ב
ya–mfalme	kwa–pete	na–akatiia-muhuri	Ahasuero	la–mfalme	kwa–jina	na–akaandika
H4428	H2885	H2856	H0325	H4428	H8034	H3789

הָרָכֶ֗שׁ	רֹכְבֵי֙	בַּסּוּסִ֔ים	הָרָצִ֖ים	בְּיַד֙	סְפָרִ֔ים	וַיִּשְׁלַ֖ח
wa–farasi	wapanda-farasi	kwa–farasi	wa–wajumbe	kwa–mkono	barua	na–akatuma
H7409	H7392		H7323	H3027		H7971

הָרַמָּכִ֑ים׃	בְּנֵ֣י	הָאֲחַשְׁתְּרָנִ֖ים
wa–farasi-kasi	wana	wa–kifalme
H7424		H0327

Modekai akaandika kwa jina la Mfalme Ahusiero na akazipiga muhuri kwa pete ya mfalme. Akapeleka nyaraka kwa matarishi, akawapandisha kwenye farasi waendao kwa haraka waliotumika kwa huduma ya mfalme, waliozaliwa kwa mfalme.

11 אֲשֶׁר נָתַן אֲלִיטוֹעַ כְּמַבָּא לַיְהוּדִים מַפַלְמֵי לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־שֵׁישִׁי נַמְבָּא וְנַשִּׁים וְטַף וּשְׁלָלָם בָּזוֹז׃

kwamba alitoa mfalme ya–Wayahudi ambao katika–kila mji mji kukusanyika na–mji na–kusimama kwa–nafsi–zao kuwaangamiza kuwaua na–kumaliza – jeshi lote watoto wanawake na–nyara–zao kuteka na–nyara–zao na kwa–kuteka

H6950 H5975 H5315 H8045 H2026 H0006 H0853 H3605 H2945 H0802 H7998 H0962 H2428 H4082 H0853 H5414 H4428 H3064 H3605 H3605

Mfalme akawapa Wayahudi wote katika majimbo ya utawala wake kibali cha kukusanyika na kujilinda na ruhusa ya kuangamiza, kuua na kuharibu mtu yeyote aliyekuwa na kusudi la kuwaua Wayahudi wote na kupora mali zao.

12 בִּיּוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ בְּחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃

katika–siku moja katika–majimbo yote ya–mfalme Ahasuero katika–kumi–na–tatu ya mwezi wa kumi na mbili wa–kupewa ya–mwezi nakala Adari mwezi Adari mwezi yeye wa–kumi–na–mbili ya–mwezi

H3117 H0259 H3605 H4428 H0325 H7969 H6240 H2320 H1931 H6240 H8147 H2320 H6240 H0143

Jambo hili lilipaswa litekelezwe katika majimbo yote ya Mfalme Ahusiero, siku ya ya kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili, ambao ni mwezi wa Adari.

13 פַּתְשֶׁגֶן הַכְתָּב יַעֲמַיִם לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה וּמְדִינָה לְכָל־עַם גָּלְוִי וְלִהְיוֹת הַיְהוּדִים עתודים כַּיְהוּדִים עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה׃

nakala ya–maandishi kupewa sheria katika–kila jimbo na–jimbo wote wazi kwa–watu kuwa na–kuwa Wayahudi tayari kwa–siku hii kulipiza–kisasi kutoka–adui–zao

H6240 H3791 H5414 H1881 H3605 H4082 H4082 H1540 H3605 H1961 H3064 H3064 H6259 H6264 H5358 H2088

Nakala ya mbiu ilipaswa kutolewa kama sheria na kutangazwa kwa watu wote. Wayahudi walikuwa tayari kwa siku hiyo kulipa kisasi kwa adui zao.

14 רָצִים יָצְאוּ רְכֻבֵי פָרָשִׁים מְבֹהָלִים וְדָחוּפִים בְּדָבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתָה נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ פ

wajumbe wapanda–farasi wa–farasi wa–kifalme walitoka wakihimizwa na–kuchochewa kwa–neno la–mfalme na–sheria ilitolewa katika–Shushani ngome (P)

H7323 H7392 H7409 H0327 H3318 H0926 H1765 H1697 H4428 H1881 H5414 H7800 H1002

15 וּמָרְדֳּכַי מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְצָצָא בְּלוּת וְעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה׃

na-Mordekai alitoka mbele-ya kutoka mfalme katika-vazi la-kifalme bluu na-nyeupe wa-Shushani na-mji na-zambarau ya-kitani-nyeupe na-joho ya-dhahabu kubwa na-taji ulifurahi na-ukashangilia

H4782 H3318 H6440 H4428 H3830 H4438 H8504 H2353 H7800 H0713 H0948 H8509 H2091 H5850 H8055

Kisha Mosekai akaondoka mbele za mfalme akiwa amevaa mavazi ya kifalme, nguo buluu na nyeupe na taji kubwa ya dhahabu na joho la zambarau. Mji wa Shushani ukafurahia.

16 לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר׃

kwa-Wayahudi ilikuwa nuru na-furaha na-shangwe na-heshima

H3064 H1961 H0057 H8342 H3366

Wayahudi walikuwa na nuru, na furaha na heshima. Mji wowote ambao mbiu hii ilipigwa, Wayahudi walifurahia na walifanya karamu na pumziko.

17 וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־מֶלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה לַיְהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים כִּי־נָפַל פַּחַד־הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם׃

na-katika-kila jimbo na-jimbo na-katika-kila mji na-mji mahali ambamo neno la-mfalme sheria-yake na-ilifika furaha na-shangwe kwa-Wayahudi karamu na-siku-njema kutoka-watu wa-nchi wakajifanya-Wayahudi sababu kwa-hofu ilianguka ya-Wayahudi juu-yao

H3605 H4082 H4082 H3605 H4428 H1881 H5060 H8057 H8342 H3064 H4960 H3117 H3605 H4725 H1697

Watu wengi wakatamani kuwa Wayahudi sababu ya hofu ya Wayahudi iliyokuwa juu yao.

Chapter 9

1 בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בְּאֲדָר בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר אֲשֶׁר דְּבַר־מֶלֶךְ וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם בְּיוֹם אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וַנַּהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׂלְטוּ הַיְּהוּדִים בְּשׂנְאֵיהֶם׃

katika-kumi-na-tatu Adari mwezi yeye mwezi kumi-na-mbili na-katika-kumi-na-mbili kutimizwa na-sheria-yake mfalme neno-la ilifika ambayo yake siku kumi-na-tatu kwamba yeye na-ikageuzwa juu-yao kutawala za-Wayahudi adui walitumaini ambayo juu-ya-adui-zao wao Wayahudi walitawala

H7969 H0143 H2320 H1931 H2320 H6240 H8147 H3117 H1881 H4428 H1697 H5060 H3117 H6240 H1931 H2015 H7980 H3064 H0341 H8130 H1992 H3064 H7980

Sasa katika mwezi wa kumi na mbili, siku ya kumi na tatu ambayo ni siku ya Adari, siku ambayo adui wa Wayahudi walitarajia kutekeleza sheria ya mfalme na kupata nguvu dhidi ya Wayahudi. Badala yake Wayahudi wakapata nguvu dhidi ya adui zao.

2

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	מְדִינוֹת	בְּכָל־	בְּעָרֵיהֶם	הַיְּהוּדִים	נִקְהֲלוּ
Ahasuero	ya–mfalme	yote	katika–majimbo	katika–miji-yao	Wayahudi	walikusanyika
H0325	H4428	H4082	H3605		H3064	H6950

לִשְׁלֹחַ	יָד	בִּמְבַקְשֵׁי	רָעָתָם	וְאִישׁ	לֹא־	עָמַד	לִפְנֵיהֶם
kuweka	mkono	juu-ya	watafutao	ubaya-wao	na–hakuna-mtu	alisimama	mbele-yao
H7971	H3027	H1245		H0376	H3808	H5975	H6440

כִּי־	נָפַל	פַּחְדָּם	עַל־	כָּל־	הָעַמִּים׃
kwa-sababu	ilianguka	hofu-yao	juu-ya	watu	wote
	H5307	H6343		H3605	

Wayahudi wote wakakusanyika katika miji yao katika majimbo yote ya Mfalme Ahusiero, kutia mikono juu ya wale waliokusudia ubaya. Hakuna aliye kuwa tayari kusimama zao kwa sababu hofu yao ilikuwa imewaangukia watu wote.

3

הַמְּלָאכָה	וְעֹשֵׂי	וְהַפַּחוֹת	וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים	הַמְּדִינוֹת	שָׂרֵי	וְכָל־
wa–kazi	na–wafanyakazi	na–magavana	na–maliwali	wa–majimbo	wakuu	na–wote
H4399		H6346	H0323	H4082	H8269	H3605

מָרְדֳּכָי	פָּחַד־	נָפַל	כִּי־	הַיְּהוּדִים	אֶת־	מְנַשְּׂאִים	לַמֶּלֶךְ	אֲשֶׁר
ya–Mordekai	hofu	ilianguka	kwa-sababu	Wayahudi	–	waliwainua	kwa–mfalme	ambayo
H4782	H6343	H5307		H3064	H0853	H5375	H4428	

עֲלֵיהֶם׃
juu-yao

Wakuu wote wa majimbo, maakida na magavana, na watawala wa mfalme, waliwasaidia Wayahudi kwa kuwa hofu ya Modekai ilikuwa imewaangukia.

4

הוֹלֵךְ	וְשָׁמְעוֹ	הַמֶּלֶךְ	בְּבֵית	מָרְדֳּכַי	גָּדוֹל	כִּי־	
ilikwenda	na–sifa-yake	ya–mfalme	katika–nyumba	Mordekai	mkubwa	kwa-sababu	
H1980	H8089	H4428		H4782			

וְגָדוֹל׃	הוֹלֵךְ	מָרְדֳּכַי	הָאִישׁ	כִּי־	הַמְּדִינוֹת	בְּכָל־
na–akienda-kubwa	alikuwa-mkubwa	Mordekai	mtu	kwa-sababu	yote	katika–majimbo
	H1980	H4782	H0376		H4082	H3605

פ
(P)

Kwa kuwa Modekai alikuwa mkuu katika nyumba ya mfalme, na umaarufu wake ukasambaa katika majimbo yote, kwa kuwa Modekai alikuwa akifanyika mkuu.

5

וְהָרֹג	חֶרֶב	מַכַּת־	אֹיְבֵיהֶם	בְּכָל־	הַיְּהוּדִים	וַיַּכּוּ	
na–mauaji	wa–upanga	upigo	wote	katika–adui-zao	Wayahudi	na–wakapiga	
H2027	H2719	H4347	H0341	H3605	H3064	H5221	

כִּרְצוֹנָם׃	בְּשֹׂנְאֵיהֶם	וַיַּעֲשׂוּ	וְאַבְדָן	
kama–walivyopenda	kwa–adui-zao	na–wakafanya	na–maangamizi	
H7522	H8130		H0012	

Wayahudi wakawavamia maadi zao kwa upanga, wakiwatenda vibaya kama walivyokuwa wamekusudiwa mabaya dhidi yao Wakawatenda kama walivyo ona vyema machoni pao.

6

וּבְשׁוּשַׁן	הַבִּירָה	הָרְגוּ	הַיְהוּדִים	וְאַבֵּד	חֲמֵשׁ	מֵאוֹת	אִישׁ׃
na–katika–Shushani	ngome	waliua	Wayahudi	na–kuangamiza	mia-tano	watu	mtu
H7800	H1002	H2026	H3064	H0006	H2568	H3967	H0376

Katika ngome ya mji wa Shushani pekee jumla ya maadui waliouawa na na kuharibiwa na Wayahudi ni wanaume mia tano.

7

וְאֶת	פַּרְשַׁנְדָּתָא	וְאֶת	דַּלְפוֹן	וְאֶת	אַסְפָּתָא׃	וְאֶת
na–	Parshandatha	na–	Dalfoni	na–	Aspatha	na–
H0853	H6577	H0853	H1813	H0853	H0630	H0853

Miongoni mwa waliouawa ni pamoja na Parishandatha, Dalphoni, Aspatha,

8

וְאֶת	פּוֹרָתָא	וְאֶת	אֲדַלְיָא	וְאֶת	אֲרִידָתָא׃	וְאֶת
na–	Poratha	na–	Adalia	na–	Aridatha	na–
H0853	H6334	H0853	H0118	H0853	H0743	H0853

Poratha, Adalia, Aridatha,

9

וְאֶת	פַּרְמַשְׁתָּא	וְאֶת	אֲרִיסַי	וְאֶת	אֲרִדַי	וְאֶת	וַיְזָתָא׃	
na–	Parmashta	na–	Arisai	na–	Aridai	na–	Vaizatha	
H0853	H6534	H0853	H0747	H0853	H0742	H0853	H2055	

Parimashita, Arisai, Aridai, Vaizatha,

10

הָרָגוּ	הַיְהוּדִים	צֹרֵר	הַמְּדָתָא	בֶּן־	הָמָן	בְּנֵי	עֶשֶׂרֶת	
waliua	wa–Wayahudi	adui	Hamedatha	mwana-wa	wa–Hamani	wana	kumi	
H2026	H3064		H4099		H2001		H6235	

וּבַבִּזָּה	לֹא	שָׁלְחוּ	אֶת־	יָדָם׃	
na–kwa–nyara	hawakuweka	–	mkono-wao	mikono-yao	
H0961	H3808	H7971	H0853	H3027	

na wana kumi wa Hamani, mwana wa Hammedatha, adui wa Wayahudi. Lakini hawakuchua mateka yoyote.

11

בַּיּוֹם	הַהוּא	בָּא	מִסְפָּר	הַהֲרוּגִים	בְּשׁוּשַׁן	הַבִּירָה	לִפְנֵי	הַמֶּלֶךְ׃
siku	ile	ulipokuja	hesabu	ya–waliouawa	katika–Shushani	ngome	mbele-ya	mfalme
H3117	H1931	H0935	H4557	H2026	H7800	H1002	H6440	H4428

ס
(S)

Idadi ya wale waliouawa siku hiyo katika mji wa Shushani, ilifikishwa kwa Mfalme Ahusiero.

12

הַיְהוּדִים	הָרְגוּ׀	הַבִּירָה	בְּשׁוּשַׁן	הַמַּלְכָּה	לְאֶסְתֵּר	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
Wayahudi	wameua	ngome	katika–Shushani	malkia	kwa–Esta	mfalme	na–akasema
H3064	H2026	H1002	H7800	H4436	H0635	H4428	H0559

הָמָן	בְּנֵי־	עֲשֶׂרֶת	וְאֶת	אִישׁ	מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	וְאַבֵּד
mengine	katika–majimbo	wa–Hamani	wana	na–kumi	watu	mia-tano	na–kuangamiza
H2001		H6235	H0853	H0376	H3967	H2568	H0006

לָךְ׀	וְיִנָּתֵן	שְׁאֵלָתֵךְ	וּמַה־	עָשׂוּ	מָה	הַמֶּלֶךְ	מְדִינוֹת	בִּשְׁאָר
zaidi	na–nini	kwako	na–utapewa	ombi-lako	na–nini	wamefanya	nini	ya–mfalme
	H5414	H7596	H4100		H4100	H4428	H4082	H7605

וְתֵעָשׂ׃	עוֹד	בַּקָּשָׁתֵךְ	וּמַה־	
na–itafanywa	zaidi	na–itafanywa	haja-yako	
	H5750	H1246	H4100	

Mfalme akamwambia malkia Esta. Mfalme akamwambia Malkia Esta, “Wayahudi wameua wanaume mia tano katika mji wa Shushani, wakiwemo wana kumi wa Hamani adui wa Wayahudi. Je wamefanya nini katika majimbo mengine? Na sasa haja yako ni nini? Utapewa. Ombi lako ni nini?”

13

לַיְּהוּדִים	מָחָר	גַּם־	יִנָּתֵן	טוֹב	הַמֶּלֶךְ	עַל־	אִם־	אֶסְתֵּר	וַתֹּאמֶר
kwa–Wayahudi	kesho	pia	ipewe	vyema	mfalme	juu-ya	ikiwa	Esta	na–akasema
H3064	H4279	H1571	H5414		H4428			H0635	H0559

בְּנֵי־	עֲשֶׂרֶת	וְאֶת	הַיּוֹם	כְּדָת	לַעֲשׂוֹת	בְּשׁוּשָׁן	אֲשֶׁר	
wa–Hamani	wana	na–kumi	ya–leo	kama–sheria	kufanya	katika–Shushani	ambao	
	H6235	H0853	H3117	H1881		H7800		

הָעֵץ׃	עַל־	יִתְלוּ	הָמָן	
mti	mti	juu-ya	watundikwe	
H6086		H8518	H2001	

Esta akamjibu, “Mfalme kama ikikupendeza, ruhusu Wayuadi walio katika mji wa Shushani wapige mbiu hii na kesho, na miili ya watoto wa Hamani itundikwe juu ya miti.”

14

עֲשֶׂרֶת	וְאֶת	בְּשׁוּשָׁן	דָּת	וַתִּנָּתֵן	כֵּן	לְהֵעָשׂוֹת	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	
wana	na–kumi	katika–Shushani	sheria	na–ikatoka	hivyo	kufanya	mfalme	na–akasema	
H6235	H0853	H7800	H1881	H5414			H4428	H0559	

תָּלוּ׃	הָמָן	בְּנֵי־	
walitundikwa	walitundikwa	wa–Hamani	
H8518	H2001		

Mfalme akaamuru ombi la Esta litekelezwe. Mbiu ilipigwa katika mji wa Shushani, na wana kumi wa Hamani wakatundikwa juu ya miti.

15

בְּיוֹם	גַּם	בְּשׁוּשָׁן	אֲשֶׁר־	(הַיְּהוּדִים)	[היהודיים]	וַיִּקָּהֲלוּ		
ya–kumi-na-nne	siku	pia	katika–Shushani	ambao	Wayahudi	na–wakakusanyika		
H3117	H1571	H7800		H3064	H3064	H6950		

מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	בְּשׁוּשָׁן	וַיַּהַרְגוּ	אַדָּר	לְחֹדֶשׁ	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	
hawakuweka	na–kwa–nyara	watu	mia-tatu	katika–Shushani	na–wakaua	Adari	ya–mwezi	
H3967	H7969	H7800	H2026	H0143	H2320	H6240	H0702	

יָדָם׃	אֶת־	שָׁלְחוּ	לֹא	וּבַבִּזָּה	אִישׁ	
mikono-yao	–	walinyosha	si	mkono-wao	–	
H3027	H0853	H7971	H3808	H0961	H0376	

Wayahudi katika mji wa Shushani walisanyika pamoja siku ya kumi na nne ya mwezi wa Adari, na kuwaua maadui zao mia tatu katika mji wa Shushani, lakini hawakugusa nyara zao.

16

וְעָמְדוּ	וְנִקָּהֲלוּ	הַמֶּלֶךְ	בִּמְדִינוֹת	אֲשֶׁר	הַיְּהוּדִים	וּשְׁאָר	
na–kusimama	walikusanyika	ya–mfalme	katika–majimbo	ambao	Wayahudi	na–wengine	
H5975	H6950	H4428	H4082		H3064	H7605	

חֲמִשָּׁה	בְּשֹׂנְאֵיהֶם	וְהָרֹג	מֵאֹיְבֵיהֶם	וְנוֹחַ	נַפְשָׁם	עַל־	
na–tano	sabini	kwa–adui-zao	na–kupiga	kutoka–adui-zao	na–kupumzika	kwa–nafsi-zao	
H2568	H8130	H2026	H0341	H5118	H5315		

יָדָם׃	אֶת־	שָׁלְחוּ	לֹא	וּבַבִּזָּה	אֶלֶף	וְשִׁבְעִים	
mikono-yao	–	mkono-wao	–	hawakuweka	na–kwa–nyara	elfu	
H3027	H0853	H7971	H3808	H0961	H0505	H7657	

Na Wayahudi katika majimbo mengine wakakusanyika ili kujilinda na wakapata faraja kutoka kwa maadui na wakawaua maadui zao elfu sabini na tano, lakini hawakugusa mikono yao kwa vitu vya thamani wale waliouwawa.

17 בִּיּוֹם־ katika–siku H3117 שְׁלֹשָׁה ya–kumi-na-tatu H7969 עָשָׂר ya–mwezi H6240 לְחֹדֶשׁ Adari H2320 אֲדָר na–kupumzika H0143 וְנוֹחַ katika–kumi-na-nne H5117 בְּאַרְבָּעָה yake H0702

וְשִׁמְחָה׃ na–furaha H8057 מִשְׁתֶּה karamu H4960 יוֹם siku-ya H3117 אֹתוֹ na–furaha H0853 וְעָשָׂה ya–karamu בּוֹ siku עָשָׂר na–kuifanya H6240

Katika siku ya kumi na tatu ya mwezi wa Adari, Wayahudi wakapumzika katika siku ya kumi na nne, wakapumzika siku hiyo ya karamu na furaha.

18 [וְהַיְהוּדִים(ambao H3064)וְהיהודיים] na–Wayahudi H3064 אֲשֶׁר־ katika–Shushani בְּשׁוּשָׁן walikusanyika H7800 נִקְהֲלוּ katika–kumi-na-tatu H6950 בִּשְׁלֹשָׁה yake H7969

בַּחֲמִשָּׁה siku H2568 וְנוֹחַ na–kuifanya H5117 בּוֹ yake עָשָׂר katika–kumi-na-tano H6240 וּבְאַרְבָּעָה na–kupumzika H0702 בּוֹ yake עָשָׂר na–katika–kumi-na-nne H6240

וְשִׁמְחָה׃ na–furaha H8057 מִשְׁתֶּה karamu H4960 יוֹם siku-ya H3117 אֹתוֹ hiyo H0853 וְעָשָׂה na–akaifanya בּוֹ na–furaha עָשָׂר ya–karamu H6240

Lakini Wayahudi walioishi katika mji wa Shushani wakaja pamoja siku ya kumi na tatu na ya kumi na nne. Na siku ya kumi na tano wakapumzika na wafanya karamu na kufurahia.

19 הַפְּרָזוֹת – H6519 בְּעָרֵי wanafanya הַיּשְׁבִים ya–mashamba H3427)הַפְּרָזִים katika–miji H6521 [הפרוזים wakaao H6521 הַיְּהוּדִים wa-vijijini H3064 כֵּן Wayahudi עַל־ kwa-hiyo

שִׂמְחָה na–kutuma H8057 אֲדָר na–siku-njema H0143 לְחֹדֶשׁ na–karamu H2320 עָשָׂר furaha H6240 אַרְבָּעָה Adari H0702 יוֹם ya–mwezi H3117 אֶת ya–kumi-na-nne H0853 עֹשִׂים siku

פ (P) לְרֵעֵהוּ׃ kwa–jirani-yake H7453 אִישׁ mtu H0376 מָנוֹת zawadi H4490 וּמִשְׁלוֹחַ na–kutuma מִשְׁתֶּה kwa–jirani-yake וְיוֹם mtu H3117 וּמִשְׁתֶּה sehemu H4960

Hii ndiyo sababu Wayahudi wa vijijini, wanaishi maeneo ya vijijini, huadhimisha siku ya kumi na nne ya mwezi wa Adari kama siku ya furaha na karamu na siku ambayo hutumiana zawadi kwa kila mmoja.

20 כָּל־ Wayahudi H3605 אֶל־ kwa H0413 סְפָרִים barua וַיִּשְׁלַח na–akatuma H7971 הָאֵלֶּה haya H0428 הַדְּבָרִים mambo H1697 אֶת־ – H0853 מָרְדֳּכַי Mordekai H4782 וַיִּכְתֹּב na–akaandika H3789

וְהָרְחוֹקִים׃ na–mbali H7350 הַקְּרוֹבִים karibu H7138 אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Ahasuero H0325 הַמֶּלֶךְ ya–mfalme H4428 מְדִינוֹת yote H4082 בְּכָל־ katika–majimbo H3605 אֲשֶׁר ambao הַיְּהוּדִים wote H3064

Modekai akaweka mambo haya na akatuma nyaraka kwa Wayahudi wote waliokuwa katika utawala wa Mfalme Ahusiero,

21 לְקַיֵּם kuwaamuru H1961 עֲלֵיהֶם juu-yao לִהְיוֹת kuwa עֹשִׂים wakifanya אֶת – H0853 יוֹם siku H3117 אַרְבָּעָה ya–kumi-na-nne H0702 עָשָׂר ya–mwezi H6240 לְחֹדֶשׁ Adari H2320

וְשָׁנָה׃ na–mwaka H8141 שָׁנָה mwaka H8141 בְּכָל־ na–mwaka H3605 בּוֹ mwaka עָשָׂר kila H6240 חֲמִשָּׁה yake H2568 יוֹם־ ya–kumi-na-tano H3117 וְאֶת siku H0853 אֲדָר na– H0143

akiwataka kuazimisha siku ya kumi na nne na kumi na tano ya mwezi wa Adari kila mwaka.

אֲשֶׁר־	וְהַחֹדֶשׁ	מֵאֹויְבֵיהֶם	הַיְּהוּדִים	בָּהֶם	נָחוּ	אֲשֶׁר־	כַּיָּמִים	22
ambao	na–mwezi	kutoka–adui-zao	Wayahudi	ndani-yake	walipumzika	ambazo	kama–siku	
	H2320	H0341	H3064		H5117		H3117	

טוֹב	לְיוֹם	וּמֵאֲבֵל	לְשִׂמְחָה	מִיָּגוֹן	לָהֶם	נֶהְפַּךְ	
kuifanya	kwa–siku-njema	na–kutoka–maombolezo	kwa–furaha	kutoka–huzuni	kwao	uligeuzwa	
	H3117	H0060	H8057	H3015	H1992	H2015	

אִישׁ	מָנוֹת	וּמִשְׁלֹחַ	וְשִׂמְחָה	מִשְׁתֶּה	יְמֵי	אוֹתָם	לַעֲשׂוֹת	
na–zawadi	kwa–jirani-yake	mtu	sehemu	na–kutuma	na–furaha	za–karamu	siku	
H0376	H4490		H8057	H4960	H3117	H0853		

לָאֶבְיוֹנִים׃	וּמַתָּנוֹת	לְרֵעֵהוּ	
kwa–maskini	na–zawadi	kwa–maskini	
H0034	H4979	H7453	

Hizi zilikuwa ndizo siku ambazo Wahudi walipata faraja kutoka kwa maadui zao na wakati huu ndio wakati ambao huzuni ya Wayahudi iligeuzwa kuwa furaha, na kutoka kwa maombolezo hadi kwenye pumziko. Walipaswa kuzifanya siku za karamu na furaha, na kutumiana zawadi ya chakula, na zawadi kwa masikini.

אֲשֶׁר־	וְאֵת	לַעֲשׂוֹת	הֵחֵלּוּ	אֲשֶׁר־	אֵת	הַיְּהוּדִים	וְקִבֵּל	23
Mordekai	alichowaambia	na–	kufanya	walichoanza	–	Wayahudi	na–wakakubali	
	H0853				H0853	H3064	H6901	

אֲלֵיהֶם׃	מָרְדֳּכַי	כָּתַב
kwao	Mordekai	kwao
H0413	H4782	H3789

Wayahudi wakaendelea na maadhimisho wakifanya kile ambacho Modekai alikuwa amewaandikia.

הַיְּהוּדִים	כָּל־	צֹרֵר	הָאֲגָגִי	הַמְּדָתָא	בֶּן־	הָמָן	כִּי	24
wote	wa–Wayahudi	adui	Mwagagi	Hamedatha	mwana-wa	Hamani	kwa-sababu	
H3064	H3605		H0091	H4099		H2001		

לְהֻמָּם	הַגּוֹרָל	הוּא	פּוּר	וְהִפִּיל	לְאַבְּדָם	הַיְּהוּדִים	עַל־	חָשַׁב	
kuwafadhaisha	kura	yeye	Puri	na–alipiga	kuwaangamiza	Wayahudi	juu-ya	alipanga	
H2000	H1486	H1931	H6332	H5307	H0006	H3064		H2803	

וּלְאַבְּדָם׃	
na–kuwaangamiza	
H0006	

Na wakati huo Modekai mwana wa Hammedatha mwagagi, adui wa Wayahudi aliyekuwa amepanga njama ya kuwaangamiza Wayahudi, na kwa kupiga Puri (yaani akapiga kura) ili kuwaangamiza kabisa.

מַחֲשַׁבְתּוֹ	יָשׁוּב	הַסֵּפֶר	עִם־	אָמַר	הַמֶּלֶךְ	לִפְנֵי	וּבְבֹאָהּ		25
mpango-wake	urudi	barua	pamoja-na	alisema	mfalme	mbele-ya	na–kwa–kuja-kwake		
H4284	H7725			H0559	H4428	H6440	H0935		

אֹתוֹ	וְתָלוֹ	רֹאשׁוֹ	עַל־	הַיְּהוּדִים	עַל־	חָשַׁב	אֲשֶׁר־	הָרָעָה
yeye	na–walimtundika	kichwa-chake	juu-ya	Wayahudi	juu-ya	alipanga	ambao	mbaya
H0853	H8518			H3064		H2803		

הָעֵץ׃	עַל־	בָּנָיו	וְאֶת־
mti	mti	juu-ya	na–wanawe
H6086			H0853

Lakini Mfalme Ahusiero alipopata taarifa ya mpango mbaya huu alioupanga Modekai dhidi ya Wayahudi, aliagiza kwa nyaraka afanyiwe Modekai mwenyewe, na kwamba yeye na wana wake wanyongwe juu ya miti.

כֵּ֣ן	עַל־	הַפּ֔וּר	שָׁ֖ם	עַל־	פּוּרִ֑ים	הָאֱלֹהִ֕	לַיְמִ֥ים	קָרְא֛וּ	כֵּ֥ן	עַל־	26
maneno	juu-ya	kwa-hiyo	la–Puri	jina	juu-ya	Purimu	hizi	siku	waliziita	kwa-hiyo	
		H6332	H8034		H6332	H0428	H3117	H7121			

הִגִּ֣יעַ	וּמָ֔ה	כָּתְבָ֖ה	עַל־	רָאֽוּ־	וּמָה־	הַזֹּ֣את	הָאִגֶּ֔רֶת	דִּבְרֵי֙	כָּל־	עַל־
alifika	kwao	kiliwapata	na–nini	hivyo	juu-ya	waliona	na–nini	hii	ya–barua	yote
H5060	H4100	H3602		H7200	H4100	H2063	H0107	H1697	H3605	

אֲלֵיהֶֽם׃	
kwao	
H0413	

Hivyo Wayahudi wakaziita siku hizi Purimu, kutokana na jina Puri. Kwa sababu ya mambo yote yaliyo kuwa yameandika katika barua, na mambo yote ambayo walikuwa wameyaona kwa macho yao, na yale yalikuwa yamewapata,

וְעַ֜ל	זַרְעָ֗ם	וְעַל־	וְעַ֣ל־	עֲלֵיהֶם֮	וְהַיְּהוּדִים֒	(וְקִבְּלָ֣ו֔	וקבלן]	קִיְּמ֖וּ	27
wote	na–juu-ya	uzao-wao	na–juu-ya		juu-yao	Wayahudi	na–wakakubali	waliamuru	
	H2233				H3064	H6901	H6901		

שְׁנֵ֣י	אֵת֩	עֹשִׂ֨ים	לִֽהְיוֹת֙	יַעֲבֹ֔ור	וְלֹ֣א	עֲלֵיהֶ֔ם	הַנִּלְוִ֖ים	כָּל־
hizi	mbili	siku	–	wakifanya	kuwa	na–wala-lisipite	nao	wanaojiunga
H8147	H0853		H1961		H3808			H3605

וְשָׁנָ֑ה	שָׁנָ֣ה	בְּכָל־	וְכִזְמַנָּ֗ם	כִּכְתָבָ֞ם	הָאֵ֤לֶּה		הַיָּמִים֙
na–mwaka	mwaka	na–mwaka	mwaka	kila	na–kama–wakati-wake		kama–maandishi-yake
H8141	H8141	H3605	H2165	H3791	H0428		H3117

Wayahudi wakapokea jukumu na desturi mpya. Desturi hii iwe kwa ajili yao, watoto wao, na kila ambaye aliyeungana nao. Na itakuwa kwamba maadhimisho haya watayafanya kwa kila mwaka. Wataadhimisha kwa namna fulani na nyakati hizo hizo kila mwaka.

וּמִשְׁפָּחָה֙	מִשְׁפָּחָ֔ה	וָדֹ֣ור	דֹּ֔ור	בְּכָל־	וְנַעֲשִׂ֗ים	נִזְכָּרִ֤ים	הָאֵלֶּה֙	וְהַיָּמִ֔ים	28
na–ukoo	ukoo	na–kizazi	kizazi	katika–kila	na–zifanywe	zikumbukwe	hizi	na–siku	
H4940	H4940	H1755	H1755	H3605		H2142	H0428	H3117	

מִתָּ֣וְךְ	יַעֲבְר֗וּ	לֹ֤א	הָאֵלֶּה֙	הַפּוּרִ֔ים	וִימֵ֣י	וָעִ֔יר	וְעִ֖יר	וּמְדִינָ֑ה	מְדִינָ֣ה
ya–Wayahudi	kutoka–kati	zisipite	hizi	za–Purimu	na–siku	na–mji	na–mji	na–jimbo	jimbo
H8432		H3808	H0428	H6332	H3117			H4082	H4082

ס	מִזַּרְעָ֔ם׃	יָסוּף֙	לֹא־	וְזִכְרָ֖ם	הַיְּהוּדִ֑ים	
(S)	kutoka–uzao-wao	uzao-wao	kutoka	isikome	na–kumbukumbu-yake	
	H2233	H5486	H3808	H2143	H3064	

Siku hizi zilipaswa kuadhimishwa katika kila kizazi, kila familia, kila jimbo na kwa kila mji. Wayahudi hawa na watoto wao hawakuacha kuadhimisha siku hizi za Purimu, ili kwamba wasizisahau.

תָּקֵ֖ף	כָּל־	אֶת־	הַיְּהוּדִ֑י	וּמָרְדֳּכַ֤י	אֲבִיחַיִל֙	בַּת־	הַמַּלְכָּ֔ה	אֶסְתֵּ֣ר	וַתִּכְתֹּ֗ב	29
yote	nguvu	–	Myahudi	na–Mordekai	Abihaili	binti-ya	malkia	Esta	na–akaandika	
H8633	H3605	H0854	H3064	H4782	H0032	H1323	H4436	H0635	H3789	

הַשֵּׁנִֽית׃	הַזֹּ֣את	הַפּוּרִ֔ים	אִגֶּ֖רֶת	אֵ֥ת	לְקַיֵּ֛ם
ya-pili	hii	ya–Purimu	barua	–	kuthibitisha
H8145	H2063	H6332	H0107	H0853	

Malkia Esta na Modekai wakaandika kwa mamlaka yote na kuthibitisha barua hii ya pili kuhusu Purimu.

30 וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים אֶל־מְדִינָה וּמְאָה וְעֶשְׂרִים שֶׁבַע מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃

30 na-akatuma barua kwa wote Wayahudi kwa jimbo mia-moja ishirini na-saba ufalme wa-Ahasuero maneno ya-amani na-ukweli

H7971 H0413 H3064 H3605 H0413 H4082 H7651 H6242 H3967 H4438 H0325 H1697 H7965 H0571

Barua zilipelekwa katika majimbo 127 ya mfalme Ahusiero, zikiwatakia Wayahudi wote amani na kweli.

31 לְקַיֵּם אֵת־יְמֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמוֹת וְזַעֲקָתָם׃

31 kuthibitisha siku za Purimu hizi katika–nyakati-zao kama-vile aliwaagiza juu-yao – siku za–Purimu hizi kama-vile aliwaagiza juu-yao na–juu-ya nafsi-zao juu-ya waliagiza na–kama-vile na–Esta malkia Myahudi Mordekai mambo ya-kufunga na–kilio-chao uzao-wao

H6685 H2201 H2233 H1697 H4782 H3064 H4436 H0635 H5315 H6332 H2165 H0428 H6332 H3117 H0853 H2165

Na kuthibitisha siku za Purimu sawa sawa na maelekezo ya Modekai na Esta yaliyowataka Wayahudi waadhimishe. Wayahudi wakatii maagizo kwa ajili yao na uzao wao, kama walivyotii siku za kufunga na kuomboleza.

32 פ (P) וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קַיָּם דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר׃

32 na–neno la-Esta lilithibitisha mambo haya ya–Purimu na-ikaandikwa katika–kitabu

H3982 H0635 H1697 H0428 H6332 H3789

Agizo la Esta likahakikisha sheria hizi kuhusu Purimu, na ikaandikwa katika kitabu.

Chapter 10

1 וַיָּשֶׂם אחשרש[] הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ() עַל־הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם׃

1 na–akaweka mfalme Ahasuero Ahasuero juu-ya nchi na–visiwa vya–bahari

H4428 H0325 H0325 H0776 H0339 H3220

Kisha Mfalme Ahusiero akaweka kodi juu ya nchi na maeneo ya bahari.

2 וְכָל־מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרְשַׁת גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃

2 na-yote matendo ya-nguvu-zake na-uwezo-wake na–maelezo ya-ukuu wa–Mordekai ambayo alimkuza mfalme je-si hayo hayo kitabu katika cha–historia ya-siku kwa–wafalme wa–Umedi na–Uajemi

H3605 H4639 H8633 H1369 H6575 H1420 H4782 H0834 H1431 H4428 H3808 H1992 H3789 H0776 H1697 H3117 H4428 H4074 H6539

3

לַיְהוּדִים	וְגָדוֹל	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	לַמֶּלֶךְ	מִשְׁנֶה	הַיְהוּדִי	מָרְדֳּכַי	וְכִי	
kwa–Wayahudi	na–mkubwa	Ahasuero	kwa–mfalme	wa-pili	Myahudi	Mordekai	kwa-sababu	
H3064		H0325	H4428	H4932	H3064	H4782		

שָׁלוֹם	וְדֹבֵר	לְעַמּוֹ	טוֹב	דֹּרֵשׁ	אֶחָיו	לְרֹב	וְרָצוּי	
amani	na–akisema	kwa–watu-wake	mema	akitafuta	wa–ndugu-zake	na–wengi	na–akipendwa	
H7965	H1696			H1875	H0251	H7230	H7521	

זַרְעוֹ׃	לְכָל־
uzao-wake	kwa–wote
H2233	H3605

Modekai Muyahudi alikuwa wa pili kutoka kwa Mfalme Ahusiero. Alikuwa mkuu na maarufu miongoni mwa ndugu zake Wayahudi, kwa sababu alitetea mahitaji ya watu wake na haki za watu na akatetea amani kwa watu wote.

Job

Chapter 1

הַהֽוּא	הָאִישׁ	וְהָיָה	שְׁמוֹ	אִיּוֹב	עוּץ	בְּאֶרֶץ־	הָיָה	אִישׁ	1
yule	mtu–huyo	na–alikuwa	jina–lake	Ayubu	Utsi	katika–nchi–ya	alikuwa	mtu	
H1931	H0376	H1961	H8034	H0347	H5780	H0776	H1961	H0376	

מֵרָֽע׃	וְסָר	אֱלֹהִים	וְיֵרֵא	וְנָשָׁר	תָּם	
na–uovu	na–alijiepusha	Mungu	na–anamcha	na–mwadilifu	mkamilifu	
	H5493	H0430	H3373	H3477	H8535	

Kulikuwa na mtu katika nchi ya Usi jina lake Ayubu; na Ayubu alikuwa mwenye haki na mkamilifu, mmoja aliyemcha Mungu na kuepukana na

בָּנֽוֹת׃	וְשָׁלֹושׁ	בָּנִים	שִׁבְעָה	לֽוֹ	וַיִּוָּלְדוּ	2
binti	na–watatu	wana	saba	kwake	na–walizaliwa	
H1323	H7969		H7651		H3205	

uovu. Wakazaliwa kwake watoto saba wa kiume na mabinti watatu.

וַחֲמֵשׁ	גְּמַלִּים	אַלְפֵי	וּשְׁלֶשֶׁת	צֹאן	אַלְפֵי־	שִׁבְעַת	מְקֻנֵהוּ	וַיְהִי	3
na–mia–tano	ngamia	elfu–ya	na–elfu–tatu	kondoo	elfu–ya	elfu–saba	mali–yake	na–ilikuwa	
H2568	H1581	H0505	H7969	H6629	H0505	H7651	H4735	H1961	

מְאֹד	רַבָּה	וַעֲבָדָה	אֲתֹנוֹת	מֵאוֹת	וַחֲמֵשׁ	בָּקָר	צֶמֶד־	מֵאוֹת
sana	wengi	na–watumishi	punda–wake	mia	na–mia–tano	ng'ombe	jozi–ya	mia
H3966		H5657	H0860	H3967	H2568	H1241	H6776	H3967

קֶדֶם׃	בְּנֵי־	מִכֹּל־	גָּדוֹל	הַהֽוּא	הָאִישׁ	וַיְהִי׀	
Mashariki	watu–wa	kuliko–wote–wa	mkubwa	yule	mtu–huyo	na–alikuwa	
		H3605		H1931	H0376	H1961	

Alimiliki kondoo elfu saba, ngamia elfu tatu, jozi mia moja za maksai, na punda mia tano na idadi kubwa ya watumishi. Mtu huyu alikuwa mtu mkuu wa watu wote wa mashariki.

וְשָׁלְחוּ	יוֹמֽוֹ	אִישׁ	בֵּית	מִשְׁתֶּה	וְעָשׂוּ	בָּנָיו	וְהָלְכוּ	4
na–walituma	siku–yake	ya–kila–mtu	nyumba	karamu	na–walifanya	wanawe	na–walienda	
H7971	H3117	H0376		H4960			H1980	

עִמָּהֶם׃	וְלִשְׁתּוֹת	לֶאֱכֹל	(אַחְיוֹתֵיהֶם)	]אחיתיהם[	לִשְׁלֹשֶׁת	וְקָרְאוּ	
pamoja–nao	na–kunywa	kula	dada–zao	[dada–zao]	kwa–watatu	na–wakawaita	
	H8354	H0398	H0269	H0269	H7969	H7121	

Kwa siku yake kila mtoto wa kiume, hufanya karamu katika nyumba yake. Wakatuma na kuwaita dada zao watatu waje kula na kunywa pamoja nao.

וַיְקַדְּשֵׁם
na-akawatakasa
H6942

אִיּוֹב
Ayubu
H0347

וַיַּשְׁכֵּם
na-alituma
H7971

הַמִּשְׁתֶּה
karamu
H4960

יְמֵי
siku-za
H3117

הִקִּיפוּ
zilipokwisha
H5362

כִּי
kwamba
H3588

וַיְהִי
na-ikawa
H1961

5

כְּי
kwa-sababu
H3588

כָלְּם
ya-wote
H3605

מִסְפַּר
hesabu
H4557

עֹלוֹת
sadaka-za-kuteketezwa
H5930

וְהֶעֱלָה
na-akatoa
H5927

בַבֹּקֶר
asubuhi
H1242

וְהִשְׁכִּים
na-aliamka-mapema
H7925

בְּלִבָּם
mioyoni-mwao
H3824

אֱלֹהִים
Mungu
H0430

וּבֵרַכוּ
na-wakamlaani
H1288

בָּנַי
wanangu
H1121

חָטְאוּ
wametenda-dhambi
H2398

אוּלַי
labda
H0194

אִיּוֹב
Ayubu
H0347

אָמַר
alisema
H0559

כָּכָה
hivyo
H3602

יַעֲשֶׂה
alifanya
H6213

כָּל־
kila
H3605

הַיָּמִים׃
siku
H3117

פ
—

Baada ya siku za karamu zilipokuwa zimetimia, Ayubu hutuma kwao na kuwatakasa. Aliamka asubuhi na mapema na kutoa sadaka za kuteketezwa kwa kila mtoto wake, kwa kusema, “Yawezekana kwamba wanangu wamefanya dhambi na kumkufuru Mungu mioyoni mwao.” Siku zote Ayubu alifanya hivi.

וַיָּבֹא
na-akaja
H0935

יְהוָה
Yahwe
H3068

עַל־
mbele-ya
H5921

לְהִתְיַצֵּב
kujionyesha
H3320

הָאֱלֹהִים
Mungu
H0430

בְּנֵי
wana-wa
H1121

וַיָּבֹאוּ
na-wakaja
H0935

הַיּוֹם
siku
H3117

וַיְהִי
na-ikawa
H1961

6

בְּתוֹכָם׃
miongoni-mwao
H8432

הַשָּׂטָן
Shetani
H7854

גַּם־
pia
H1571

Kisha ilikuwa siku ambayo watoto wa Mungu walikwenda kujihudhurisha mbele za BWANA. Shetani pia akaenda pamoja nao.

אֶת־
–
H0853

הַשָּׂטָן
Shetani
H7854

וַיַּעַן
na-akajibu
H6030

תָּבֹא
unakuja
H0935

מֵאַיִן
umetoka-wapi
H0370

הַשָּׂטָן
Shetani
H7854

אֶל־
kwa
H0413

יְהוָה
Yahwe
H3068

וַיַּעַן
na-akasema
H6030

7

בָּהּ׃
humo
H1931

וּמֵהִתְהַלֵּךְ
na-kutembea
H1980

בָּאָרֶץ
duniani
H0776

מְשׁוּט
kutoka-kuzunguka
H7751

וַיֹּאמֶר
na-akasema
H0559

יְהוָה
Yahwe
H3068

BWANA akamuuliza Shetani, “Umetoka wapi wewe?” Kisha Shetani akamjibu BWANA na kusema, “Natoka kuzunguka zunguka duniani, kutembea huku na huko humo.”

עַבְדִּי
mtumishi-wangu
H5650

עַל־
juu-ya
H5921

לִבֵּךְ
moyo-wako
H3824

הֲשַׂמְתָּ
umemwangalia
H7760

הַשָּׂטָן
Shetani
H7854

אֶל־
kwa
H0413

יְהוָה
Yahwe
H3068

וַיַּעַן
na-akasema
H6030

8

יְרֵא
anamcha
H3373

וְסָר
na-mwadilifu
H5493

תָּם
mkamilifu
H8535

אִישׁ
mtu
H0376

בָּאָרֶץ
duniani
H0776

כָּמֹהוּ
kama-yeye
H3644

אֵין
hakuna
H0369

כִּי
kwa-sababu
H3588

אִיּוֹב
Ayubu
H0347

מֵרָע׃
na-uovu
H7451

וְסָר
na-anajiepusha
H5493

אֱלֹהִים
Mungu
H0430

BWANA akamuuliza Shetani, “Je umemwangalia mtumishi wangu Ayubu? Kwa kuwa hakuna mmoja aliye kama yeye duniani, mtu mwenye haki na mkamilifu, mmoja aliyemcha Mungu na kuepukana na uovu.”

אֱלֹהִים׃
Mungu
H0430

אִיּוֹב
Ayubu
H0347

יְרֵא
anamcha
H3372

חִנָּם
bure
H2600

וַיַּעַן
na-akasema
H6030

יְהוָה
Yahwe
H3068

אֶת־
–
H0853

הַשָּׂטָן
Shetani
H7854

וַיַּעַן
na-akajibu
H6030

9

Kisha Shetani akamjibu BWANA na kusema, “Je Ayubu amcha Mungu bila sababu?

בֵּיתֹו	וּבְעַד־	בַּעֲדֹו	שַׂכְתָּ	(אַתָּה	[את]	הֲלֹא־		10
nyumba–yake	na–kulinda	kumlinda–yeye	umemzungushia–ukuta	wewe	[wewe]	si–wewe		
	H1157	H1157	H7753			H3808		

בֵּרַכְתָּ	יָדָיו	מִקְנֵהוּ	מָּצָה	מִסָּבִיב	לוֹ	אֲשֶׁר־	כָּל־	וּבְעַד
umebariki	mikono–yake	kazi–ya	pande–zote	kwake	alivyo–navyo	vyote	na–kulinda	
H1288	H3027	H4639	H5439			H3605	H1157	

בָּאָרֶץ׃	פָּרַץ	וּמִקְנֵהוּ
duniani	imeongezeka	na–mali–yake
H0776	H6555	H4735

Wewe hukumwekea kinga pande zote, kuzunguka nyumba yake, na kuzunguka vitu vyote alivyo navyo kutoka kila upande? Wewe umebariki kazi za mikono yake, na mifugo yake imeongezeka katika nchi.

אִם־	לֹו	אֲשֶׁר־	בְּכָל־	וְנָגַע	יָדְךָ	נָא	שְׁלַח־	וְאוּלָם	11
kama–si	kwake	alivyo–navyo	vyote	na–uguse	mkono–wako	tafadhali	nyoosha	lakini	
			H3605	H5060	H3027	H4994	H7971	H0199	

יְבָרֶכְךָ׃	פָּנֶיךָ	עַל־	לֹא
atakuapiza	uso–wako	juu–ya	hapana
H1288	H6440		H3808

Lakini sasa nyosha mkono wako na uguse yote hayo aliyonayo, na uone kama hatakufuru mbele ya uso wako.”

בְּיָדְךָ	לוֹ	אֲשֶׁר־	כָּל־	הִנֵּה	הַשָּׂטָן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	12
mkononi–mwako	kwake	alivyo–navyo	vyote	tazama	Shetani	kwa	Yahwe	na–akasema	
H3027			H3605	H2009	H7854	H0413	H3068	H0559	

מֵעִם	הַשָּׂטָן	וַיֵּצֵא	יָדְךָ	תִּשְׁלַח	אַל־	אֵלָיו	רַק	
kutoka–mbele–ya	Shetani	na–akaondoka	mkono–wako	kunyoosha	usiwe	kwake–yeye	tu	
	H7854	H3318	H3027	H7971	H0408	H0413	H7535	

יְהוָה׃	פְּנֵי
Yahwe	uso–wa
H3068	H6440

BWANA akamwambia Shetani, “Tazama, hayo yote aliyonayo yamo mkononi mwako. Isipokuwa juu yake yeye mwenyewe usinyoshe mkono wako.” Kisha Shetani akatoka mbele za BWANA.

יַיִן	וְשֹׁתִים	אֹכְלִים	וּבִנֹתָיו	וּבָנָיו	הַיּוֹם	וַיְהִי	13
mvinyo	na–wanakunywa	wakila	na–binti–zake	na–wanawe	siku	na–ikawa	
H3196	H8354	H0398	H1323		H3117	H1961	

הַבְּכוֹר׃	אֲחִיהֶם	בְּבֵית
mzaliwa–wa–kwanza	ndugu–yao	katika–nyumba–ya
H1060	H0251	

Ilitokea siku moja, wana wake wa kiume na binti zake walipokuwa wakila na kunywa mvinyo nyumbani mwa ndugu yao mkubwa.

וְהָאֲתֹנוֹת	חֹרְשׁוֹת	הָיוּ	הַבָּקָר	וַיֹּאמֶר	אִיּוֹב	אֶל־	בָּא	וּמַלְאָךְ	14
na–punda	wakilima	walikuwa	ng'ombe	na–akasema	Ayubu	kwa	akaja	na–mjumbe	
H0860		H1961	H1241	H0559	H0347	H0413	H0935	H4397	

יְדֵיהֶם׃	עַל־	רֹעוֹת
kandoni–mwao	karibu–nao	wakichungwa
H3027		

Mjumbe akamfikia Ayubu na kusema, “Hao maksai walikuwa wakilima na punda walikuwa wakichunga karibu nao.

15

לְפִי־	הִכּוּ	הַנָּעָרִים	וְאֶת־	וַתִּקָּחֵם	שְׁבָא	וַתִּפֹּל	
kwa–ukali–wa	wakawapiga	watumishi	na	na–wakawachukua	Wasabayo	na–wakashambulia	
H6310	H5221	H5288	H0853	H3947	H7614	H5307	

לָךְ׃	לְהַגִּיד	לְבַדִּי	אֲנִי	רַק־	וָאִמָּלְטָה	חָרֵב	
wewe	kukuambia	peke–yangu	mimi	tu	na–nikaokolewa	upanga	
	H5046	H0905	H0589	H7535	H4422	H2719	

Waseba wakawaangukia na kutoweka nao. Kwa wale watumishi, wamewaua kwa makali ya upanga. Mimi pekee nimeokoka kukuletea habari.”

16

מִן־	נָפְלָה׀	אֱלֹהִים	אֵשׁ	וַיֹּאמַר׀	בָּא	וְזֶה׀	מְדַבֵּר	זֶה	עוֹד
kutoka	ulianguka	wa–Mungu	moto	na–akasema	akaja	na–huyu	anasema	huyu	bado
	H5307	H0430	H0784	H0559	H0935	H2088	H1696	H2088	H5750

אֲנִי	רַק־	וָאִמָּלְטָה	וַתֹּאכֶל	וּבַנְּעָרִים	בְּצֹאן	וַתִּבְעַר	הַשָּׁמַיִם	
mimi	tu	na–nikaokolewa	na–ukawala	na–watumishi	kati–ya–kondoo	na–ukawaka	mbinguni	
H0589	H7535	H4422	H0398	H5288	H6629		H8064	

לָךְ׃	לְהַגִּיד	לְבַדִּי	
wewe	kukuambia	peke–yangu	
	H5046	H0905	

Wakati alipokuwa akiendelea kusema, akatokea mwingine pia na kusema, “Moto wa Mungu umeanguka toka mbinguni na kuwateketeza kondoo na watumishi. Mimi pekee nimeokoka kukuletea habari.”

17

שְׁלֹשָׁה	שָׂמוּ	כַּשְׂדִּים	וַיֹּאמַר׀	בָּא	וְזֶה׀	מְדַבֵּר	זֶה	עוֹד
makundi–matatu	walipanga	Wakaldayo	na–akasema	akaja	na–huyu	anasema	huyu	bado
H7969		H3778	H0559	H0935	H2088	H1696	H2088	H5750

הִכּוּ	הַנְּעָרִים	וְאֶת־	וַיִּקָּחוּם	הַגְּמַלִּים׀	עַל־	וַיִּפְשְׁטוּ	רָאשִׁים
wakawapiga	watumishi	na	na–wakawachukua	ngamia	juu–ya	na–wakashambulia	vikundi
H5221	H5288	H0853	H3947	H1581		H6584	

לָךְ׃	לְהַגִּיד	לְבַדִּי	אֲנִי	רַק־	וָאִמָּלְטָה	חָרֵב	לְפִי־
wewe	kukuambia	peke–yangu	mimi	tu	na–nikaokolewa	upanga	kwa–ukali–wa
	H5046	H0905	H0589	H7535	H4422	H2719	H6310

Wakati alipokuwa akiendelea kusema, akatokea mwingine pia na kusema, “Wakaldayo walifanya vikundi vitatu, wakawashambulia ngamia, na kuondoka nao. Kwa wale watumishi, wamewaua kwa makali ya upanga. Mimi pekee nimeokoka kukuletea habari.”

18

אֹכְלִים׀	וּבְנוֹתֶיךָ	בָּנֶיךָ	וַיֹּאמַר	בָּא	וְזֶה	מְדַבֵּר	זֶה	עַד
wakila	na–binti–zako	wana–wako	na–akasema	akaja	na–huyu	anasema	huyu	wakati
H0398	H1323		H0559	H0935	H2088	H1696	H2088	H5704

הַבְּכוֹר׃	אֲחִיהֶם	בְּבֵית	יַיִן	וְשֹׁתִים
mzaliwa–wa–kwanza	ndugu–yao	katika–nyumba–ya	mvinyo	na–wanakunywa
H1060	H0251		H3196	H8354

Wakati alipokuwa akiendelea kusema, akatokea mwingine pia na kusema, “Wana wako wa kiume na binti zako walikuwa wakila na kunywa mvinyo nyumbani mwa ndugu yao mkubwa.

19 וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה בָּאָה מִמֵּעֵבֶר לַמִּדְבָּר וַיִּגַּע בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל־הַנְּעָרִים וַיָּמֻתוּ וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃

na-tazama upepo mkubwa ukaja kutoka-upande-wa jangwa na-ukapiga pembe nne za nyumba. Ikawaangukia vijana hao, na wakafa wote. Mimi pekee nimeokoka kukuletea habari.

20 וַיָּקָם אִיּוֹב וַיְקָרַע אֶת־מְעִלֹּו וַיָּגָז אֶת־רֹאשֹׁו וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃

na-akasimama Ayubu na-akararua joho-lake na-akanyoa kichwa-chake chini na-akaanguka na-akaabudu

Kisha Ayubu akainuka, akalirarua joho lake, akanyoa kichwa chake, akaanguka chini kifudifudi na kumwabudu Mungu.

21 וַיֹּאמֶר עָרֹם יָצָאתִי (יצתי) מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן וַיהוָה לָקָח כְּטוֹב יְהוָה כֵּן הָיָה שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ׃

na-akasema uchi nilitoka [nilitoka] mwa-mama-yangu kutoka-tumboni nitarudi na-uchi huko Yahwe alitoa na-Yahwe amechukua liwe jina la-Yahwe limebarikiwa

Akasema, “Mimi nilitoka tumboni mwa mama yangu ni uchi, nami nitakuwa uchi wakati nitakaporudi huko. BWANA alitoa, na BWANA ametwaa. Jina la BWANA libarikiwe.”

22 בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב וְלֹא־נָתַן תִּפְלָה לֵאלֹהִים׃ פ

katika-yote haya hakuwa ametenda-dhambi Ayubu na-hakuwa amempa upumbavu Mungu —

Katika mambo hayo yote, Ayubu hakutenda dhambi, wala hakumwazia Mungu kwa uovu.

Chapter 2

1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה וַיָּבֹא גַם־הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה׃

na-ikawa siku na-wakaja wana-wa Mungu kujionyesha mbele-ya Yahwe na-akaja pia Shetani miongoni-mwao kujionyesha mbele-ya Yahwe

Kisha kulikuwa na siku wana wa Mungu walipokwenda kujihudhurisha mbele za BWANA. Shetani pia alikwenda kati yao kujihudhulisha mbele za BWANA.

2

אֶת־	הַשָּׂטָן	וַיַּעַן	תָּבֹא	מִזֶּה	אֵי	הַשָּׂטָן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
–	Shetani	na–akajibu	unakuja	kutoka–huko	wapi	Shetani	kwa	Yahwe	na–akasema
H0853	H7854		H0935	H2088	H0335	H7854	H0413	H3068	H0559

בָּהּ׃	וּמֵהִתְהַלֵּךְ	בָּאָרֶץ	מִשֹּׁט	וַיֹּאמַר	יְהוָה
humo	na–kutembea	duniani	kutoka–kuzunguka	na–akasema	Yahwe
	H1980	H0776		H0559	H3068

BWANA akamuuliza Shetani, “umetoka wapi wewe?” Kisha Shetani akamjibu BWANA na kusema, “Natoka kuzunguka zunguka duniani, kutembea huku na huko humo.”

3

עַבְדִּי	אֶל־	לִבֶּךָ	הֵשַׂמְתָּ	הַשָּׂטָן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
mtumishi–wangu	kwa	moyo–wako	umemwangalia	Shetani	kwa	Yahwe	na–akasema
H5650	H0413			H7854	H0413	H3068	H0559

יְרֵא	וְיָשָׁר	תָּם	אִישׁ	בָּאָרֶץ	כָּמֹהוּ	אֵין	כִּי	אִיּוֹב
anamcha	na–mwadilifu	mkamilifu	mtu	duniani	kama–yeye	hakuna	kwa–sababu	Ayubu
H3373	H3477	H8535	H0376	H0776	H3644	H0369		H0347

וַתְּסִיתֵנִי	בְּתָמּוֹ	מַחֲזִיק	וְעֹדֶנּוּ	מֵרָע	וְסָר	אֱלֹהִים
na–umenichochea	uadilifu–wake	anashikilia	na–bado–yeye	na–uovu	na–anajiepusha	Mungu
H5496	H8538	H2388	H5750		H5493	H0430

חִנָּם׃	לְבַלְּעוֹ	בּוֹ
bure	kumwangamiza	dhidi–yake
H2600	H1104	

BWANA akamuuliza Shetani, “Je umemwangalia mtumishi wangu Ayubu? Kwa kuwa hapana mmoja aliye kama yeye duniani, mtu mwenye haki na mkamilifu, mmoja aliye mcha Mungu na kuepukana na uovu. Hata sasa anashikamana na utimilifu wake, japokuwa ulinichochea juu yake, nimwangamize pasipo sababu.”

4

אֲשֶׁר	וְכֹל	עוֹר	בְּעַד־	עוֹר	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֶת־	הַשָּׂטָן	וַיַּעַן
alivyo	na–vyote	ngozi	kwa	ngozi	na–akasema	Yahwe	–	Shetani	na–akajibu
	H3605	H5785	H1157	H5785	H0559	H3068	H0853	H7854	

נַפְשׁוֹ׃	בְּעַד	יִתֵּן	לָאִישׁ
uhai–wake	kwa–ajili–ya	atatoa	kwa–mtu
H5315	H1157	H5414	H0376

Shetani akamjibu BWANA na kusema, “Ngozi kwa ngozi, kweli; mtu atatoa vyote alivyo navyo kwaajili ya uhai wake.

5

בְּשָׂרוֹ	וְאֶל־	עַצְמוֹ	אֶל־	וְנֹגַע	יָדְךָ	נָא	שְׁלַח־	אוּלָם
nyama–yake	na–kwa	mfupa–wake	kwa	na–uguse	mkono–wako	tafadhali	nyoosha	lakini
H1320	H0413	H6106	H0413	H5060	H3027	H4994	H7971	H0199

יְבָרֶכְךָ׃	פָּנֶיךָ	אֶל־	לֹא	אִם־
atakuapiza	uso–wako	kwa	hapana	kama–si
H1288	H6440	H0413	H3808	

Lakini nyosha mkono wako sasa na uguse mifupa yake na nyama yake, na uone kama hatakufuru mbele ya uso wako.”

6

נַפְשׁוֹ	אֵת־	אַךְ	בְּיָדֶךָ	הִנּוֹ	הַשָּׂטָן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
uhai–wake	–	tu	mkononi–mwako	tazama–yeye	Shetani	kwa	Yahwe	na–akasema
H5315	H0853	H0389	H3027	H2009	H7854	H0413	H3068	H0559

שְׁמֹר׃
ulinde
H8104

BWANA akamwambia Shetani, “Tazama, yumo mkononi mwako; ni uhai wake tu ambao lazima uutunze.”

אִיּוֹב	אֶת־	וַיַּךְ	יְהוָה	פְּנֵי	מֵאֵת	הַשָּׂטָן	וַיֵּצֵא	7
Ayubu	–	na–akampiga	Yahwe	uso–wa	kutoka–mbele–ya	Shetani	na–akaondoka	
H0347	H0853	H5221	H3068	H6440	H0854	H7854	H3318	

קָדְקֳדוֹ׃	וְעַד(	]עד[	רַגְלוֹ	מִכַּף	רָע	בִּשְׁחִין	
utosi–wake	na–hadi	[hadi]	za–mguu–wake	kutoka–nyayo	mabaya	kwa–majipu	
H6936	H5704	H5704	H7272	H3709		H7822	

Kisha Shetani akatoka mbele ya uso wa BWANA. Akampiga Ayubu na majipu mabaya toka wayo wa mguu hadi kichwani.

בְּתוֹךְ־	יֹשֵׁב	וְהוּא	בּוֹ	לְהִתְגָּרֵד	חֶרֶשׂ	לוֹ	וַיִּקַּח־	8
katikati–ya	akaketi	na–yeye	nacho	kujikuna	kipande–cha–chungu	kwake	na–akachukua	
H8432	H3427	H1931		H1623	H2789		H3947	

הָאֵפֶר׃
majivu
H0665

Ayubu akachukua kipande cha kigae kujikunia, na akaketi chini majivuni.

אֱלֹהִים	בָּרֵךְ	בְּתֻמָּתֶךָ	מַחֲזִיק	עֹדְךָ	אִשְׁתּוֹ	לוֹ	וַתֹּאמֶר	9
Mungu	mlaani	uadilifu–wako	unashikilia	bado–wewe	mke–wake	yeye	na–akamwambia	
H0430	H1288	H8538	H2388	H5750	H0802		H0559	

וָמֻת׃
na–ufe
H4191

Kisha mkewe akamuuliza, “Je hata sasa wewe unashikamana na utimilifu wako? Umkufuru Mungu na ufe.

אֶת־	גַּם	תְּדַבֵּרִי	הַנְּבָלוֹת	אַחַת	כְּדַבֵּר	אֵלֶיהָ	וַיֹּאמֶר	10
–	pia	unasema	wa–wapumbavu	mmoja	kama–kusema–kwa	yeye	na–akamwambia	
H0853	H1571	H1696	H5036	H0259	H1696	H0413	H0559	

זֹאת	בְּכָל־	נְקַבֵּל	לֹא	הָרָע	וְאֶת־	הָאֱלֹהִים	מֵאֵת	נְקַבֵּל	הַטּוֹב
haya	katika–yote	tutapokea	si	mabaya	na	Mungu	kutoka–kwa	tutapokea	mema
H2063	H3605	H6901	H3808		H0853	H0430	H0854	H6901	

פ	בִּשְׂפָתָיו׃	אִיּוֹב	חָטָא	לֹא־
—	kwa–midomo–yake	Ayubu	ametenda–dhambi	hakuwa
	H8193	H0347	H2398	H3808

Lakini yeye akamwambia, “Wewe unaongea kama mmoja wa hao wanawake wapumbavu waongeavyo. Je sisi tupate mema toka kwa Mungu na tusipate mabaya?” Katika mambo hayo yote, Ayubu hakutenda dhambi kwa midomo yake.

עָלָיו׀	הַבָּאָה	הַזֹּאת	הָרָעָה	כָּל־	אֵת	אִיּוֹב	רֵעֵי	שִׁלְשֶׁת	וַיִּשְׁמְעוּ	11
juu–yake	uliokuja	huu	msiba	juu–ya	–	Ayubu	rafiki–za	watatu	na–wakasikia	
	H0935	H2063		H3605	H0853	H0347	H7453	H7969	H8085	

וְצוֹפַר	הַשּׁוּחִי	וּבִלְדַּד	הַתֵּימָנִי	אֱלִיפַז	מִמְּקֹמוֹ	אִישׁ	וַיָּבֹאוּ	
na–Sofari	Mshuhi	na–Bildadi	Mtemani	Elifazi	kutoka–mahali–pake	kila–mtu	na–wakaja	
H6691	H7747	H1085	H8489	H0464	H4725	H0376	H0935	

וְלִנַחֲמוֹ׃	לוֹ	לָנוּד־	לָבוֹא	יַחְדָּו	וַיִּוָּעֲדוּ	הַנַּעֲמָתִי	
na–kumfariji	yeye	kumlilia	kuja	pamoja	na–wakaafikiana	Mnaamathi	
H5162		H5110	H0935		H3259	H5284	

Sasa wakati rafiki zake watatu wa Ayubu walipopata habari ya mabaya yaliyompata, kila mmoja wao akaja kutoka mahali pake: Elifazi Mtemani, Bildadi Mshuhi, na Sofari Mnaamathi. Wakatenga muda ili waende kuomboleza naye na kumfariji.

וַיִּשְׂאוּ	הִכִּירֻהוּ	וְלֹא	מֵרָחוֹק	עֵינֵיהֶם	אֶת־	וַיִּשְׂאוּ		12
na–wakainua	wakimtambua	na–hawakuwa	kwa–mbali	macho–yao	–	na–wakainua		
H5375		H3808	H7350		H0853	H5375		
עַל־	עָפָר	וַיִּזְרְקוּ	מְעִלֹּו	אִישׁ	וַיִּקְרְעוּ	וַיִּבְכּוּ	קוֹלָם	
juu–ya	mavumbi	na–wakanyunyiza	joho–lake	kila–mtu	na–wakararua	na–wakalia	sauti–zao	
	H6083	H2236	H4598	H0376	H7167	H1058		
						הַשָּׁמָיְמָה׃	רָאשֵׁיהֶם	
						mbinguni	vichwa–vyao	
						H8064		

Walipoinua macho yao wakiwa mbali, hawakuweza kumtambua. Wakapaza sauti zao na kulia; kila mmoja wao akararua joho lake na kurusha majivu hewani na juu ya kichwa chake.

דֹּבֵר	וְאֵין־	לֵילוֹת	וְשִׁבְעַת	יָמִים	שִׁבְעַת	לָאָרֶץ	אִתּוֹ	וַיֵּשְׁבוּ	13
anayesema	na–hakuna	usiku	na–saba	siku	siku–saba	chini	pamoja–naye	na–wakaketi	
H1696	H0369	H3915	H7651	H3117	H7651	H0776	H0854	H3427	
	מְאֹד׃	הַכֹּאֵב	גָּדַל	כִּי־	רָאוּ	כִּי	דָּבָר	אֵלָיו׀	
	sana	maumivu	ilikuwa–kubwa	kwamba	waliona	kwa–sababu	neno	kwake	
	H3966	H3511	H1431		H7200		H1697	H0413	

Kisha wakaketi chini pamoja naye kwa muda wa siku saba-mchana na usiku. Hakuna hata mmoja aliyesema naye neno, kwa kuwa waliona kuwa huzuni yake ilikuwa kuu mno.

Chapter 3

פ	יוֹמוֹ׃	אֶת־	וַיְקַלֵּל	פִּיהוּ	אֶת־	אִיּוֹב	פָּתַח	כֵּן	אַחֲרֵי־	1
—	siku–yake	–	na–akalaani	kinywa–chake	–	Ayubu	alifungua	hayo	baada–ya	
	H3117	H0853	H7043	H6310	H0853	H0347				

Baada ya hayo, Ayubu akafunua kinywa chake na kuilani siku aliyozaliwa.

	וַיֹּאמַר׃	אִיּוֹב	וַיַּעַן	2
	na–akasema	Ayubu	na–akajibu
	H0559	H0347	

Akasema,

	גָּבֶר׃	הָרָה	אָמַר	וְהַלַּיְלָה	בּוֹ	אִוַּלֶּד	יוֹם	נֵאָבַד	3
	mtoto–wa–kiume	amemimba	uliosema	na–usiku	ndani–yake	niliyozaliwa	siku	na–iangamie	
	H1397	H2029	H0559	H3915		H3205	H3117	H0006	

“Na ipotelee mbali siku niliyozaliwa mimi, usiku uliosema, 'Mimba ya mtoto wa kiume imetungwa.'

עָלָיו	תּוֹפַע	וְאַל־	מִמָּעַל	אֱלוֹהַּ	יִדְרְשֵׁהוּ	אַל־	חֹשֶׁךְ	יְהִי	הַהוּא	הַיּוֹם	4
juu–yake	akiangaza	na–asiwe	juu	Mungu	akiitafuta	asiwe	giza	na–iwe	ile	siku	
	H3313	H0408	H4605	H0433	H1875	H0408	H2822	H1961	H1931	H3117	
										נְהָרָה׃	
										nuru	
										H5105	

Siku hiyo na iwe giza; Mungu toka juu asiifikilie, wala mwanga usiiangazie.

כְּמְרִירֵי	יְבַעֲתֻהוּ	עֵנָנָה	עָלָיו	תִּשְׁכָּן־	וְצַלְמָוֶת	חֲשֵׁךְ	יִגְאָלֻהוּ	5
uchungu-wa	na-waishtue	wingu	juu-yake	na-ikae	na-kivuli-cha-mauti	giza	na-waitwae	
H3650	H1204	H6053		H7931	H6757	H2822		

יוֹם׃
siku
H3117

Ishikwe na giza na giza la mauti liwe lake. Wingu na likae juu yake; kila kitu kiifanyacho siku kuwa giza kweli na kiitishe.

שָׁנָה	בִּימֵי	יְחַדְ	אַל־	אֹפֶל	יִקְחֻהוּ	הַהוּא֣	הַלַּיְלָה	6
mwaka	miongoni-mwa-siku-za	ukifuraha	usiwe	giza-totoro	na-utwaliwe	ule	usiku	
H8141	H3117	H2302	H0408	H0652	H3947	H1931	H3915	

יָבֹֽא׃	אַל־	יְרָחִים	בְּמִסְפַּר
ukija	usiwe	miezi	katika-hesabu-ya
H0935	H0408	H3391	H4557

Usiku huo, na ukamatwe na giza tororo. Usihesabiwe miongoni mwa siku za mwaka; na usiwekwe katika hesabu ya miezi.

בּוֹ׃	רִנָּנָה	תָּבֹא	אַל־	גַּלְמוּד	יְהִי	הַהוּא֣	הַלַּיְלָה	הִנֵּה	7
ndani-yake	furaha	inakuja	isiwe	tasa	na-uwe	ule	usiku	tazama	
	H7445	H0935	H0408	H1565	H1961	H1931	H3915	H2009	

Tazama, usiku huo na uwe tasa; na sauti ya shangwe isiwe ndani yake.

לִוְיָתָֽן׃	עֹרֵר	הָעֲתִידִים	יֹום	אֹרְרֵי־	יְקֻבֶּהוּ	8
Lewiathani	kuamsha	walio-tayari	siku	walaanio-wa	na-waulaani	
H3882	H5782	H6264	H3117	H0779		

Na wailani siku hiyo, hao wafahamuo namna ya kumuamsha lewiathani.

בְּעַפְעַפֵּי־	יִרְאֶֽה	וְאַל־	וַאֲיִן	לְאוֹר	יְקֹו־	נִשְׁפּוֹ	כּוֹכְבֵי	יֶחְשְׁכוּ֣	9
kope-za	ukiona	na-usiwe	bila-faida	nuru	na-ungojee	jioni-yake	nyota-za	na-zitiwe-giza	
H6079	H7200	H0408	H0369	H0216		H5399	H3556	H2821	

שָׁחַר׃
alfajiri
H7837

Nyota za mapambazuko yake zitiwe giza. Siku hiyo iutafute mwanga, lakini isiupate; wala makope ya mapambazuko isiyaone,

עָמָל	וַיַּסְתֵּר	בִּטְנֵי	דַּלְתֵּי	סָגַר	לֹא	כִי		10
taabu	na-kuficha	tumbo-langu	milango-ya	umefunga	haukuwa	kwa-sababu		
H5999	H5641	H0990		H5462	H3808			

מֵעֵינָֽי׃
kutoka-macho-yangu

kwasababu haikuifunga milango ya tumbo la mama yangu, na kwasababu haikunifichia taabu machoni pangu.

וְאֶנְוָֽע׃	יָצָאתִי	מִבֶּטֶן	אָמוּת	מֵרֶחֶם	לֹא	לָמָּה		11
na-kukata-roho	nilitoka	kutoka-tumboni	nimekufa	tumboni	sikuwa	kwa-nini		
H1478	H3318	H0990	H4191	H7358	H3808	H4100		

Kwanini si-kufa wakati lipotokeza katika tumbo la uzazi? Kwanini sikuitoa roho yangu hapo mama aliponizaa?

אֵינֶֽנְקְ׃	כִּי	שְׁדַּיִם	וּמַה־	בִּרְכָּיִם	קִדְּמוּנִי	מָדוּעַ	12
ninyonye	kwamba	maziwa	na–kwa–nini	magoti	yalinipokea	kwa–nini	
H3243			H4100	H1290	H6923	H4069	

kwanini magoti yake yalinipokea? Kwanini maziwa yake yanipokee hata ninyonye?

לִֽי׃	נָנֽוּחַ	וְאָז	יָשַׁנְתִּי	וְאֶשְׁקוֹט	שָׁכַבְתִּי	עָתָּה	כִּי־	13
kwangu	ningelipumzika	ndipo	ningalilala–usingizi	na–kutulia	ningalilala	sasa	kwa–sababu	
	H5117		H3462	H8252	H7901	H6258		

Kwa sasa ningelikuwa nimelala chini kimya kimya. Ningelala usingizi na kupata pumziko

לָֽמוֹ׃	חֳרָבוֹת	הַבֹּנִים	אֶרֶץ	וְיֹעֲצֵי	מְלָכִים	עִם־	14
kwao	magofu	walioojenga	nchi	na–washauri–wa	wafalme	pamoja–na	
	H2723	H1129	H0776	H3289	H4428		

pamoja na wafalme na washauri wa dunia, ambao walijijengea makaburi ambayo sasa ni magofu.

כָּֽסֶף׃	בָּתִּים	הַמְמַלְאִים	לָהֶם	זָהָב	שָׂרִים	עִם־	אוֹ	15
fedha	nyumba–zao	waliojaza	kwao	dhahabu	wakuu	pamoja–na	au	
H3701		H4390	H1992	H2091	H8269			

Au Ningelikuwa nimelala pamoja na wakuu wenye dhahabu, waliozijaza nyumba zao fedha.

כְּעֹלְלִים	אֶהְיֶה	לֹא	טָמוּן	כְּנֶפֶל	אוֹ	16
kama–watoto–wachanga	nimekuwa	nisingekuwa	iliyofichwa	kama–mimba–iliyoharibika	au	
H5768	H1961	H3808	H2934	H5309		

אוֹר׃	רָאוּ	לֹא־	
nuru	waliona	hawakuona	
H0216	H7200	H3808	

Au pengine ningekuwa sijazaliwa, kama watoto wachanga wasio uona mwanga kabisa.

כֹּֽחַ׃	יְגִיעִי	נָנֽוּחוּ	וְשָׁם	רֹגֶז	חָדְלוּ	רְשָׁעִים	שָׁם	17
nguvu	waliochoka–wa	wanapumzika	na–huko	kusumbua	wameacha	waovu	huko	
	H3019	H5117	H8033	H7267	H2308	H7563	H8033	

Huko waovu huacha kusumbua; huko waliochoka hupumzika.

נֹגֵשׂ׃	קוֹל	שָׁמְעוּ	לֹא	שַׁאֲנַנּוּ	אֲסִירִים	יַחַד	18
mtesi	sauti–ya	kusikia	hawana	wametulia	wafungwa	pamoja	
H5065		H8085	H3808	H7599	H0615		

Huko wafungwa kwa pamoja hupata amani; hawaisikii sauti ya msimamizi wa watumwa.

מֵאֲדֹנָיו׃	חָפְשִׁי	וְעֶבֶד	הוּא	שָׁם	וְגָדוֹל	קָטֹן	19
kutoka–kwa–bwana–wake	huru	na–mtumwa	yeye	huko	na–mkubwa	mdogo	
H0113	H2670	H5650	H1931	H8033			

Wote wadogo na watu maarufu wako huko; mtumishi yuko huru kwa bwana wake huko.

נָֽפֶשׁ׃	לְמָרֵי	וְחַיִּים	אוֹר	לְעָמֵל	יִתֵּן	לָמָּה	20
nafsi	kwa–wenye–uchungu–wa	na–uhai	nuru	kwa–mwenye–taabu	anatoa	kwa–nini	
H5315	H4751		H0216		H5414	H4100	

Kwa nini yeye aliye mashakani kupewa mwanga? Kwa nini hao wenye uchungu moyoni kupewa uhai,

מִמַּטְמוֹנִים׃	וַיַּחְפְּרֵהוּ	וְאֵינֶנּוּ	לַמָּוֶת	הַמְחַכִּים		21
zaidi–ya–hazina	na–wanachimba	na–haipo	mauti	wanaongojea		
H4301	H2658	H0369	H4194	H2442		

ambao hutamani mauti lakini hawapati; ambao huyachimbulia mauti zaidi ya kutafuta hazina iliyofichika?

22	הַֽשְׂמֵחִים	אֶֽל־	גִּיל	יָשִׂישׂוּ׀	כִּי	יִמְצְאוּ־	קָֽבֶר׃
	wanaofurahi	hadi	shangwe	wanashangilia	wanapoona	wakipata	kaburi
	H8055	H0413		H7797		H4672	H6913

Kwa nini kupewa mwanga ambao hushangilia mno na kufurahi walionapo kaburi?

23	לְגֶ֫בֶר	אֲשֶׁר־	דַּרְכּוֹ	נִסְתָּרָה	וַיָּסֶךְ	אֱלוֹהַ	בַּעֲדוֹ׃
	kwa–mtu	ambaye	njia–yake	imefichwa	na–amemzungushia–kizuizi	Mungu	kumlinda
	H1397		H1870	H5641		H0433	H1157

Kwanini kupewa mwanga mtu ambaye njia zake zimefichika, mtu ambaye Mungu amemzungushia uwa?

24	כִּי־	לִ֫פְנֵי	לַחְמִי	אַנְחָתִי	תָּבֹא	וַיִּתְכּוּ	כַּמַּיִם
	kwa–sababu	kabla–ya	chakula–changu	kuugua–kwangu	kunakuja	na–kumwagika	kama–maji
		H6440	H3899	H0585	H0935	H5413	H4325

שַׁאֲגָתִֽי׃	
kulia–kwangu	
H7581	

Kwa kuwa kushusha kwangu pumzi kwatokea badala ya kula; kuugua kwangu kumemiminika kama maji.

25	כִּי	פָ֫חַד	פָּחַדְתִּי	וַיֶּאֱתָיֵנִי	וַאֲשֶׁר	נָגֹרְתִּי	יָבֹא	לִי׃
	kwa–sababu	hofu	niliogopa	na–ilinijia	na–kile	nilichoogopa	kimekuja	kwangu
		H6343	H6342	H0857		H3025	H0935	

Maana jambo lile niliogopalo limenipata; nalo linitialo hofu limenijilia.

26	לֹא	וְשַׁלְוָתִי	אָבָה	וְלֹא־	שָׁקַטְתִּי	נָחָתִי	וַיָּבֹא	רֹגֶז׃	פ
	sikuwa–na	amani	na–sikuwa–na	na–sikuwa	utulivu	nimepumzika	na–ikaja	taabu	—
	H3808	H7951	H3808	H3808	H8252	H5117	H0935	H7267	

Mimi sioni raha, sipati utulivu, na sipati pumziko; badala yake huja taabu.”

Chapter 4

1	וַיַּעַן	אֱלִיפַז	הַתֵּימָנִי	וַיֹּאמַר׃
	na–akajibu	Elifazi	Mtemani	na–kasema
		H0464	H8489	H0559

Kisha Elifazi Mtemani akajibu na kusema,

2	הֲנִסָּה	דָבָר	אֵלֶיךָ	תִּלָּאֶה	וַעְצֹר	בְּמִלִּין	מִי	יוּכָל׃
	kama–tutajaribu	neno	kwako	utachoka	lakini–kuzuia	maneno	ni–nani	anayeweza
	H5254	H1697	H0413	H3811	H6113	H4405	H4310	H3201

Kama mtu yeyote akijaribu kuzungumza na wewe, je utakosa ustahimilivu? Lakini ni nani anaweza kujizuia asizungumze?

3	הִנֵּה	תִּסַּרְתָּ	רַבִּים	וְיָדַיִם	רָפּוֹת	תְּחַזֵּק׃
	tazama	umewafundisha	wengi	na–mikono	dhaifu	umeiimarisha
	H2009	H3256		H3027	H7504	H2388

Tazama, wewe umewafunza wengi; wewe imeipa nguvu mikono iliyokuwa dhaifu.

4	כּוֹשֵׁל	יְקִימוּן	מִלֶּיךָ	וּבִרְכַּיִם	כֹּרְעוֹת	תְּאַמֵּץ׃
	aliyejikwaa	zinamwinua	maneno–yako	na–magoti	yaliyolegea	unayaimarisha
	H3782		H4405	H1290	H3766	H0553

Maneno yako yamemsaidia yeye mwanamme aliyekuwa anaanguka; wewe umeyaimarisha magoti dhaifu.

וַתְּאַמֵּֽל׃	עָלֶ֣יךָ	תִּנָּ֑ע	וַתָּ֥לֶא	אֵ֝לֶ֗יךָ	תָּבֹ֥א	וְעַתָּ֥ה	כִּֽי
na–unafadhaika	wewe	inakugusa	na–unachoka	kwako	inakuja	sasa	kwa–sababu
H0926	H5704	H5060	H3811	H0413	H0935	H6258	

5

Lakini sasa matatizo yamekuja kwako, na wewe umechoka; yanakugusa wewe, na wewe umetatizika.

דְּרָכֶֽיךָ׃	וְתֻ֥ם	תִּקְוָתֶ֑ךָ	כִּ֝סְלָתֶ֗ךָ	יִרְאָתְךָ֥	הֲלֹ֣א	
njia–zako	na–ukamilifu–wa	tumaini–lako	tumaini–lako	kumcha–kwako	si	
H1870	H8537		H3690	H3374	H3808	

6

Je si hofu yako imani yako, na ukamilifu wa njia zako tumaini lako?

יְשָׁרִֽים׃	וְאֵיפֹ֣ה	אָבֶ֑ד	נָ֝קִי	הֲ֗וּא	מִי	נָ֥א	זְכָר־
wanyofu	na–wapi	ameangamia	asiye–na–hatia	yeye	ni–nani	tafadhali	kumbuka
H3477	H0375	H0006		H1931	H4310	H4994	H2142

נִכְחָֽדוּ׃
wamekatiliwa–mbali
H3582

7

Tafakari juu ya hili, tafadhari: ni nani aliyeangamia akiwa hana kosa? Au ni lini watu wakamilifu walikatiliwa mbali?

יִקְצְרֻֽהוּ׃	עָמָ֑ל	וְזֹרְעֵי	אָ֝וֶן	חֹרְשֵׁי	רָאִ֗יתִי	כַּאֲשֶׁ֥ר	
wanavuna	taabu	na–wapandao–wa	uovu	walimao–wa	nimeona	kama–vile	
	H5999	H2232	H0205		H7200		

8

Kutokana na vile nilivyoona, wale walimao uovu na kupanda taabu huvuna hayo.

יִכְלֽוּ׃	אַפּ֑וֹ	וּמֵר֥וּחַ	יֹאבֵ֗דוּ	אֱ֭לוֹהַּ	מִנִּשְׁמַ֣ת
wanaisha	hasira–yake	na–kwa–upepo–wa	wanaangamia	Mungu	kwa–pumzi–ya
H3615	H0639	H7307	H0006	H0433	H5397

9

Kwa pumzi ya Mungu huangamia; kwa mlipuko wa hasira zake huteketea.

נִתָּֽעוּ׃	כְּפִירִ֑ים	וְשִׁנֵּ֥י	שָׁ֝חַ֗ל	וְקֹ֣ול	אַרְיֵ֭ה	שַׁאֲנַ֣ת
yameng'olewa	simba–wachanga	na–meno–ya	simba	na–sauti–ya	simba	kunguruma–kwa
H5421		H8127	H7826			H7581

10

Kuunguruma kwa simba, sauti ya simba mkali, meno ya simba wadogo - yamevunjika.

יִתְפָּרָֽדוּ׃	לָ֑בִיא	וּבְנֵ֥י	טָ֝רֶף	מִבְלִי־	אֹ֗בֶד	לַ֣יִשׁ
wanatawanyika	simba–jike	na–watoto–wa	mawindo	kwa–kukosa	anaangamia	simba–mzee
H6504			H2964	H1097	H0006	H3918

11

Simba mzee huangamia kwa kukosa wahanga; watoto wa simba jike wametawanyiko kila mahali.

מֶֽנְהוּ׃	שֵׁ֥מֶץ	אָ֑זְנִי	וַתִּקַּ֥ח	יְגֻנָּ֗ב	דָּ֭בָר	וֵאלַ֣י	
wake	mnong'ono	sikio–langu	na–ikapokea	lililetwa–kwa–siri	neno	na–kwangu	
	H8102	H0241	H3947	H1589	H1697	H0413	

12

Sasa nilileletwa kwangu jambo fulani kisiri, na sikio langu likapokea uvumi kuhusu hilo.

אֲנָשִֽׁים׃	עַל־	תַּרְדֵּ֣מָה	בִנְפֹ֑ל	לֵ֝ילָ֗ה	מֵחֶזְיֹנ֥וֹת	בְּשִׁעְפִּ֣ים
watu	juu–ya	ulipowashukia	usingizi–mzito	usiku	kutoka–maono–ya	katika–mawazo
H0376		H8639	H5307	H3915	H2384	

13

Kisha yakaja mawazo kupitia ndoto wakati wa usiku, wakati uwaangukiwapo usingizi mzito watu..

הִפְחִֽיד׃	עַצְמוֹתָ֑י	וְרֹ֣ב	וּרְעָדָ֗ה	קָרָאֲנִי	פָּ֣חַד	
yaliogofya	mifupa–yangu	na–mengi–ya	na–kutetemeka	ilinikuta	hofu	
H6342	H6106	H7230	H7461	H7122	H6343	

14

Ilikuwa usiku wakati nilipopatwa hofu na kutetemeka, na mifupa yangu yote ikatikisika.

15

וְרוּחַ	עַל־	פָּנַי	יַחֲלֹף	תְּסַמֵּר	שַׂעֲרַת	בְּשָׂרִי׃
na–roho	juu–ya	uso–wangu	ilipita	na–ikasimamisha	nywele–za	mwili–wangu
H7307		H6440	H2498	H5568	H8185	H1320

Kisha nafsi ikapita mbele ya uso wangu, na nywele zangu za mwili zilisimama.

16

וַיַּעֲמֹד	וְלֹא־	אַכִּיר	מַרְאֵהוּ	תְּמוּנָה	לְנֶגֶד	עֵינָי	דְּמָמָה
ilisimama	na–sikuwa	nikitambua	sura–yake	umbo	mbele–ya	macho–yangu	kimya
H5975	H3808		H4758	H8544	H5048		H1827

וָקוֹל	אֶשְׁמָע׃
na–sauti	nilisikia
	H8085

Nafsi ilisimama kimya, lakini sikuweza kupambanua sura yake. Umbo lilikuwa mbele ya macho yangu; kulikuwa kimya, nami nikasikia sauti ikisema,

17

הֲאֱנוֹשׁ	מֵאֱלוֹהַּ	יִצְדָּק	אִם	מֵֽעֹשֵׂהוּ	יִטְהַר־
je–mwanadamu	kuliko–Mungu	atakuwa–mwadilifu	au	kuliko–Muumba–wake	atakuwa–safi
H0582	H0433	H6663			H2891

גָּבֶר׃
mtu
H1397

“Je binadamu anaweza kuwa mwenye haki zaidi kuliko Mungu? Je mtu anaweza kuwa msafi zaidi kuliko muumba wake?

18

תָּהֵלָּה׃	יָשִׂים	וּבְמַלְאָכָיו	יַאֲמִין	לֹא	בַּעֲבָדָיו	הֵן
upumbavu	anaweka	na–malaika–wake	kuamini	hawana	watumishi–wake	tazama
H8417		H4397	H0539	H3808	H5650	H2005

Tazama, kama Mungu hawaamini watumishi wake; kama hulaumu upumbavu wa malaika zake,

19

יְרֻכְּאוּם	יְסוֹדָם	בֶּעָפָר	אֲשֶׁר־	חֹמֶר	בָּתֵּי־	שֹׁכְנֵי	וְאַף
wanapondwa	msingi–wao	katika–mavumbi	ambao	udongo	nyumba–za	wakaao–katika	zaidi
H1792	H3247	H6083				H7931	H0637

לִפְנֵי־	עָשׁ׃
mbele–ya	nondo
H6440	

je si zaidi sana ukweli huu kwa wale waishio katika nyumba za udongo, ambao misingi yao ipo katika vumbi, wale waliopondwa mbele ya nondo?

20

יֹאבֵדוּ׃	לָנֶצַח	מֵֽשִׁים	מִבְּלִי	יֶכֱתוּ	לָעֶרֶב	מִבֹּקֶר	
wanaangamia	milele	yeyote–anayejali	bila	wanapigwa	hadi–jioni	kutoka–asubuhi	
H0006	H5331		H1097	H3807	H6153	H1242	

Kati ya asubuhi na jioni wameangamizwa; wameangamia milele wala bila yeyote kuwatambua.

21

בְּחָכְמָה׃	וְלֹא	יָמוּתוּ	בָם	יִתְרָם	נִסַּע	הֲלֹא־	
kwa–hekima	na–si	wanakufa	ndani–yao	kamba–ya–hema–yao	imeng'olewa	si	
H2451	H3808	H4191			H5265	H3808	

Je kamba za hema yao hazikung'olewa kati yao? Wanakufa; wanakufa bila hekima.

Chapter 5

תִּפְנֶה׃	מִקְדֹּשִׁים	מִי	וְאֶל־	עוֹנֶךָ	חֵישׁ	נָא	קְרָא־	1
utageuka	miongoni–mwa–watakatifu	nani	na–kwa	anayekujibu	kuna	tafadhali	ita	
H6437	H6918	H4310	H0413		H3426	H4994	H7121	

Ita sasa; je kuna yeyote ambaye atakujibu? Utamrudia yupi katika watakatifu hao?

קִנְאָה׃	תָּמִית	פֹּתֶה	כָּעַשׂ	יַהֲרָג־	לְאֱוִיל	כִּי־	2
wivu	inamuua	na–mjinga	hasira	inamuua	kwa–mpumbavu	kwa–sababu	
H7068	H4191			H2026	H0191		

Kwa kuwa hasira huua mtu mpumbavu; wivu huua mjinga.

פֹּתְאֹם׃	נָוֵהוּ	וָאֶקֹוב	מַשְׁרֵישׁ	אֱוִיל	רָאִיתִי	אֲנִי־	3
ghafla	makao–yake	na–nikalaani	akioteshwa	mpumbavu	nimeona	mimi	
H6597		H6895	H8327	H0191	H7200	H0589	

Nimemuona mtu mpumbavu akishika mzizi, lakini ghafla niliyalaani makazi yake.

מַצִּיל׃	וְאֵין	בַּשַּׁעַר	וְיֵדַכְּאוּ	מִיֵּשַׁע	בָּנָיו	יִרְחָקוּ	4
mwokozi	na–hakuna	langoni	na–wanapondwa	na–wokovu	wanawe	wako–mbali	
H5337	H0369	H8179	H1792	H3468		H7368	

Watoto wake wako mbali na uzima; wameangamia langoni mwa mji. Hakuna yeyote atakaye waponya.

יִקָּחֻהוּ	מִצֻּנִּים	וְאֶל־	יֹאכַל	רָעֵב	וּקְצִירוֹ	אֲשֶׁר	5
anaichukua	miiba	na–kutoka–kwa	anakula	mwenye–njaa	mavuno–yake	ambaye	
H3947	H6791	H0413	H0398	H7457			

חַיִל׃	צַמִּים	וְשָׁאַף
mali–yao	wenye–kiu	na–anapumua–baada–yake
H2428	H6782	

Mwenye njaa hula mavuno yao; hata huyachukua katikati ya miiba. Wenye kiu huzihemea mali zao.

יִצְמַח	לֹא־	וּמֵאַדְמָה	אָוֶן	מֵעָפָר	יֵצֵא	לֹא־	וְכִי	6
inachipuka	haichipuki	na–kutoka–ardhini	uovu	mavumbini	kutoka	haitoki	kwa–sababu	
H6779	H3808	H0127	H0205	H6083	H3318	H3808		

עָמָל׃
taabu
H5999

Kwa kuwa magumu hayatoki udongoni; wala taabu haichipuki katika nchi.

עוּף׃	יַנְבִּיהוּ	לֶהָשֶׁף	וּבְנֵי־	יוּלַד	לְעָמָל	אָדָם	כִּי־	7
kuruka	wanaruka–juu	moto	na–wana–wa	anazaliwa	kwa–taabu	mwanadamu	kwa–sababu	
	H1361	H7565		H3205	H5999	H0120		

Badala yake, wanadamu huzaliwa kwaajili ya taabu, kama tu cheche za moto zirukavyo juu.

דִּבְרָתִי׃	אֶשִּׂים	אֱלֹהִים	וְאֶל־	אֵל	אֶל־	אֶדְרֹשׁ	אֲנִי	אוּלָם	8
shauri–langu	ningeweka	Mungu	na–kwa	Mungu	kwa	ningemtafuta	mimi	lakini	
H1700		H0430	H0413	H0410	H0413	H1875	H0589	H0199	

Lakini kwa mimi, ningemrudia Mungu mwenyewe; kwake ningeaminisha kusudi langu -

מִסְפָּר׃	אֵין	עַד־	נִפְלָאוֹת	חֵקֶר	וְאֵין	גְּדֹלוֹת	עֹשֶׂה	9
hesabu	bila	hadi	miujiza	kuchunguzika	na–bila	makubwa	anayefanya	
H4557	H0369	H5704	H6381	H2714	H0369			

yeye afanyae makuu na mambo yasiyochunguzika, mambo ya ajabu yasiyo na hesabu.

10	הַנֹּתֵן	מָטָר	עַל־	פְּנֵי	אָרֶץ	וְשֹׁלֵחַ	מַיִם	עַל־	פְּנֵי	חוּצוֹת׃
	anayetoa	mvua	juu–ya	uso–wa	nchi	na–anayetuma	maji	juu–ya	uso–wa	mashamba
	H5414	H4306		H6440	H0776	H7971	H4325		H6440	H2351

Hutoa mvua juu ya nchi, na huyapeleka maji mashambani.

11	לָשׂוּם	שְׂפָלִים	לְמָרוֹם	וְקֹדְרִים	שָׂגְבוּ	יֶשַׁע׃
	kuweka	wanyonge	juu	na–wanaoomboleza	wanainuliwa	wokovu
		H8217	H4791	H6937	H7682	H3468

Hufanya haya kwaajili ya kuwainua juu hao walio chini; huwapandisha sehemu salama hao waombolezao.

12	מֵפֵר	מַחְשְׁבוֹת	עֲרוּמִּים	וְלֹא־	תַעֲשֶׂינָה	יְדֵיהֶם	תּוּשִׁיָּה׃
	anavunja	mipango–ya	werevu	na–haziwezi	kufanya	mikono–yao	mafanikio
		H4284	H6175	H3808		H3027	H8454

Yeye huharibu mipango ya watu wenye hila, ili mikono yao isipate mafanikio.

13	לֵכֵד	חֲכָמִים	בְּעָרְמָם	וַעֲצַת	נִפְתָּלִים	נִמְהָרָה׃
	anawanasa	wenye–hekima	katika–ujanja–wao	na–shauri–la	walio–potovu	linaharakishwa
	H3920	H2450	H6193	H6098	H6617	

Yeye huwanasa watu wenye hekima katika matendo ya hila zao wenyewe; mipango ya watu waliogeuzwa huharibika haraka.

14	יוֹמָם	יְפַגְּשׁוּ־	חֹשֶׁךְ	וְכַלַּיְלָה	יְמַשְׁשׁוּ	בַּצָּהֳרָיִם׃
	mchana	wanakutana–na	giza	na–kama–usiku	wanapapasa	mchana–kweupe
	H3119	H6298	H2822	H3915	H4959	

Wao hupatwa na giza wakati wa mchana, na hupapasa mchana kama vile ni usiku.

15	וַיֹּשַׁע	מֵחֶרֶב	מִפִּיהֶם	וּמִיַּד	
	na–anaokoa	kutoka–kwa–upanga	kutoka–kinywani–mwao	na–kutoka–mkononi–mwa	
	H3467	H2719	H6310	H3027	

חָזָק	אֶבְיוֹן׃
mwenye–nguvu	maskini
H2389	H0034

Lakini yeye huokoa maskini kwa upanga wa vinywa vyao na mhitaji kwa mkono wa mtu mwenye nguvu.

16	וַתְּהִי	לַדַּל	תִּקְוָה	וְעַלְתָה	קָפְצָה	פִּיהָ׃
	na–ikawa	kwa–maskini	tumaini	na–udhalimu	umefunga	kinywa–chake
	H1961	H1800			H7092	H6310

Hivyo mtu maskini ana matumaini, na udhalimu hufumba kinywa chake mwenyewe.

17	הִנֵּה	אַשְׁרֵי	אֱנוֹשׁ	יוֹכִחֶנּוּ	אֱלוֹהַּ	וּמוּסַר	שַׁדַּי	אַל־
	tazama	heri	mtu	ambaye–Mungu–anamrudi	Mungu	na–adhabu–ya	Mwenyezi	usiwe
	H2009	H0835	H0582		H0433	H4148	H7706	H0408

תִּמְאָס׃
ukidharau

Tazama, amebarikiwa mtu ambaye hutiwa adabu na Mungu; kwa sababu hiyo, usidharau uongozi wa Mwenyezi.

18 כִּי הֲוּא יֵעֶה אֲנוּמִיזָא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ אַנָפִיגָא יִמְחַץ]וידו[ )וְיָדָיו(
kwa–sababu yeye anaumiza na–anafunga anapiga [na–mkono–wake] na–mikono–yake
H3027 H3027 H4272 H2280 H3510 H1931

תִּרְפָּינָה׃
inaponya
H7495

Kwa kuwa yeye hujeruhi na kisha huuguza; yeye hutia jeraha na kisha mikono yake huponya.

19 בְּשֵׁשׁ כָּתִיקָא סִיתָא תָּאבוּ אֲטָקוּאוֹקוֹאָה וּכְשָׁבַע לֹא־ הָיְתָה יְקוּגוּסָא בְּךָ וֵיוֶה אָוֻוי׃
katika–sita taabu atakuokoa na–katika–saba haitawe kukugusa wewe uovu
H8337 H5337 H7651 H3808 H5060

Yeye atakuokoa na mateso sita; kweli, katika mateso saba, hakuna uovu utakao kugusa.

20 בְּרָעָב כָּתִיקָא נְיָגָא אֲמֶקוּקוֹמְבוֹאָה מָוֶת כּוּטוֹקָא וּבְמִלְחָמָה כָּתִיקָא וָיְתָה מֵידֵי כּוּטוֹקָא מְנוֹנִי־מְוָא אֻפָנְגָה׃
katika–njaa amekukomboa kutoka–mauti na–katika–vita katika–mkononi–mwa upanga
H7458 H6299 H4194 H4421 H3027 H2719

Wakati wa njaa atakukomboa na kifo, na kwa uwezo wa upanga wakati wa vita.

21 בְּשׁוֹט כּוּטוֹקָא כְוָא מְיֶלֶדִי וְלִמִי נָא־ הָוְטָא תָּפִיכְוָא כּוּאוֹגוֹפָא תִּיאָ וְלֹא־ מֻשַׁד כִּי יָבוֹא׃
kutoka–kwa–mjeledi–wa ulimi na–hautawe utafichwa kuogopa uharibifu unapokuja ukija
H7752 H3956 H3808 H2244 H3372 H7701 H0935

Wewe utafichwa na mateso ya ulimi; na usitishike na uharibifu utakapokuja.

22 לְשַׁד וּלְכָּנָן תְּשָׁחָק וְמֵיָנְיָמָא־ וָא אָכִי תִּיאָ׃
uharibifu na–njaa utacheka na–wanyama–wa nchi usiwe ukiogopa
H7701 H3720 H7832 H0408 H0776 H3372

Wewe utaufurahia uharibifu na njaa, na hutatishika na wanyama wakali wa nchi.

23 כִּי עִם־ אַבְּנֵי מָוֶה־יָא הַשָּׁדֶה שָׁמְבָא בְּרִיתֶךָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה שָׁמְבָא
kwa–sababu na mawe–ya shamba agano–lako na–wanyama–wa shamba
H0068 H1285

לָךְ׃ הָשְׁלְמָה־ נָוֶה
nawe wamefanya–amani

Kwa kuwa wewe utakuwa na mapatano na mawe ya shambani mwako, na wanyama wa mwituni watakuwa na amani na wewe.

24 וְיָדַעְתָּ֫ כִּי־ שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ הֶמָ־יָקוֹ וּפָקַדְתָּ נָוְךָ מָקָאוֹ־יָקוֹ וְלֹא תֶחֱטָא׃
na–utajua kwamba amani hema–yako na–utakagua makao–yako na–hautawe ukikosea
H3045 H7965 H0168 H6485 H5116 H2398

Wewe utajua kwamba hema lako lina usalama; utatembelea zizi la kondoo wako na hutakosa kitu chochote.

25 וְיָדַעְתָּ֫ כִּי־ רַב וֶנְגִי זַרְעֶךָ אוֹזָאוֹ־וָקוֹ וְצֶאֱצָאֶיךָ כְּעֵשֶׂב כָּמָ־מָגָ־יָא הָאָרֶץ׃
na–utajua kwamba wengi uzao–wako na–wazao–wako kama–majani–ya nchi
H3045 H2233 H6631 H6212 H0776

Pia utafahamu kwamba uzao wako utakuwa mwingi, na vizazi vyako vitakuwa kama nyasi ardhini.

26 תָּבוֹא בְּכֻלַּח אֵלֵי־ קָבֻר כּוּבָלָ־קָוָה מְגַנְדָּ־וָ־נָפָקָא כַּעֲלוֹת נָדִישׁ בְּעִתּוֹ׃
utakuja katika–uzee kwa kaburi kama–kupanda–kwa mganda–wa–nafaka kwa–wakati–wake
H0935 H3624 H0413 H6913 H5927 H6256

Wewe utafika kaburini kwako mwenye umri kamili, kama vile rundo la mashuke ya nafaka liendavyo juu wakati wake.

פ	לָךְ׃	דַּע־	וְאַתָּה	שִׁמְעֶנָּה	הֵיא	כֵּן־	חֲקַרְנוּהָ	זֹאת	הִנֵּה־	27
—	kwako	jua	na–wewe	sikiliza	ni	hivyo	tumeyachunguza	hayo	tazama	
		H3045		H8085	H1931		H2713	H2063	H2009	

Tazama, tumelipeleleza jambo hili; ndivyo lilivyo; lisikie, na ulifahamu kwa ajili yako mwenyewe.”

Chapter 6

וַיַּעַן	אִיּוֹב	וַיֹּאמַר׃	1
na–akajibu	Ayubu	na–akasema	
	H0347	H0559	

Kisha Ayubu akajibu na kusema,

לוּ	שָׁקוֹל	יִשָּׁקֵל	כַּעְשִׁי	]והיתין[	)וְהַוָּתִי(	בְּמֹאזְנַיִם	2
laiti	kupimwa	kingepimwa	kero–yangu	[na–msiba–wangu]	na–msiba–wangu	katika–mizani	
H3863	H8254	H8254		H1962	H1962	H3976	

יֶחָד׃	יִשָּׂאוּ־
pamoja	wangeinuliwa
	H5375

“Oo, laiti maumivu yangu makubwa yangepimwa; laiti misiba yangu yote mikubwa ingewekwa kwenye mizani!

דִּבְרֵי	כֵּן	עַל־	יִכְבָּד	יַמִּים	מֵחוֹל	עַתָּה	כִּי־	3
maneno–yangu	hivyo	kwa	ni–nzito	bahari	kuliko–mchanga–wa	sasa	kwa–maana	
H1697			H3513	H3220	H2344	H6258		

לָעוּ׃
yamekuwa–ya–haraka

Kwa kuwa sasa ungekuwa mzito kuliko mchanga wa baharini. Kwa sababu hiyo maneno yangu yamekuwa ya haraka.

שֹׁתָה	חֲמָתָם	אֲשֶׁר	עִמְדִי	שַׁדַּי	חִצֵּי	כִּי	4
inanywa	sumu–yake	ambayo	imo–ndani–yangu	Mwenyezi	mishale–ya	kwa–maana	
H8354	H2534		H5978	H7706	H2671		

יַעַרְכוּנִי׃	אֱלוֹהַּ	בְּעוּתַי	רוּחִי
vimejipanga–dhidi–yangu	Mungu	vitisho–vya	roho–yangu
	H0433	H1161	H7307

Kwa kuwa mishale ya Mwenyezi ipo ndani yangu, moyo wangu umelewa sumu; Vitisho vya Mungu vimejipanga vyenyewe dhidi yangu.

בְּלִילוֹ׃	עַל־	שׁוֹר	יִגְעֶה־	אִם	דֶּשֶׁא	עֲלֵי־	פֶּרֶא	הֲיִנְהַק־	5
chakula–chake	juu–ya	ng'ombe	analia	au	nyasi	juu–ya	punda–mwitu	je–analia	
H1098		H7794	H1600		H1877		H6501	H5101	

Je punda mwitu hulia akiwa na malisho? Au ng'ombe huwa dhaifu wakati wa njaa ambapo anachakula?

בְּרִיר	שַׂעַם	יֶשׁ־	אִם־	מָלַח	מִבְלִי־	תָּפֵל	הֲיֵאָכֵל	6
katika–ute–wa	ladha	kuna	au–kuna	chumvi	bila	kitu–kisicho–na–ladha	je–inaliwa	
H7388	H2940	H3426		H4417	H1097		H0398	

חַלְמוּת׃
yai
H2495

Je inawezekana kitu kisicho na ladha kulika bila chumvi? Au kuna radha yoyote katika ute mweupe wa yai?

7	מֵאֲנָה	לִנְגֹּעַ	נַפְשִׁי	הֵמָּה	כְּדְוֵי	לַחְמִי׃
	imekataa	kugusa	nafsi–yangu	ni	kama–ugonjwa–wa	chakula–changu
	H3985	H5060	H5315	H1992	H1741	H3899

Nakataa kuvigusa; kwangu mimi vinafanana na chakula kichukizacho.

8	מִי־	יִתֵּן	אֵלוֹהַּ׃	יִתְּנָה	וְתִקְוָתִי	שֶׁאֶלְתִּי
	nani	angetoa	Mungu	ingekuja	na–matumaini–yangu	ombi–langu
	H4310	H5414	H0433	H0935		H7596

Oo, kama nigeweza kupata haja yangu; oo, kama Mungu angeridhia jambo nilitamanilo sana:

9	וְיֹאֶל	אֱלוֹהַּ	וְיֵדַכְּאֵנִי	יַתֵּר	יָדוֹ	וְיבַצְּעֵנִי׃
	na–angekubali	Mungu	kuniponda	angenyoosha	mkono–wake	na–kunikatilia–mbali
	H2974	H0433	H1792		H3027	H1214

kama Mungu ingempendeza kuniangamiza mara moja, kwamba angeulegeza mkono wake na kuyakatilia mbali maisha yangu!

10	וְתְהִי	עוֹד	נֶחָמָתִי	וַאֲסַלְּדָה	בְּחִילָה	לֹא	יַחְמוֹל
	na–ingekuwa	bado	faraja–yangu	na–ningefurahi	katika–maumivu	hayahurumii	hayahurumii
	H1961	H5750	H5165	H5539		H3808	H2550

כִּי־	לֹא	כִחַדְתִּי	אִמְרֵי	קָדוֹשׁ׃
kwa–maana	sijayaficha	sijayaficha	maneno–ya	Mtakatifu
	H3808	H3582	H0561	H6918

Hii ingeweza kuwa faraja yangu hata sasa - hata kama nafurahia sana maumivu yasiyopungua: kwa kuwa sikuyakana maneno yake Mtakatifu.

11	מַה־	נִּי	כֹחַ	כִּי־	אֶיחַל	אַרִיךְ	כִּי־	אַאֲ
	nini		nguvu–yangu	kwamba	nisubiri	nirefushe	kwamba	
	H4100				H3176	H0748		

נַפְשִׁי׃	
nafsi–yangu	
H5315	

Nguvu yangu ni ipi, hata nijaribu kusubiri? Mwisho wangu ni upi, utakao refusha maisha yangu?

12	אִם־	כֹּחַ	אֲבָנִים	כֹּחַ	בִּשְׁרִי	נָחוּשׁ׃
	je	nguvu–ya	mawe	nguvu–yangu	mwili–wangu	shaba
			H0068		H1320	H5153

Je nguvu zangu ni nguvu za mawe? Au mwili wangu umeumbwa kwa shaba nyeusi?

13	הַאִם	אֵין	עֶזְרָתִי	בִּי	תֻּשִׁיָּה	נִדַּחָה	מִמֶּנִּי׃
	je	hakuna	msaada–wangu	ndani–yangu	na–mafanikio	yamefukuzwa	kutoka–kwangu
		H0369	H5833		H8454	H5080	

Je si kweli kwamba sina msaada ndani yangu, na kwamba hekima imeondolewa mbali nami?

14	לַמָּס	מֵרֵעֵהוּ	חָסֶד	וְיִרְאַת	שַׁדַּי	יַעֲזוֹב׃
	kwa–anayeyeyuka	kutoka–kwa–rafiki–yake	huruma	na–hofu–ya	Mwenyezi	anaacha
	H4523	H7453		H3374	H7706	

Kwa mtu ambaye yu karibu kuzirai, inapasa uaminifu uonyeshwe na rafiki zake; hata kwake yeye aachaye kumcha Mwenyezi.

15	אַחַי	בָּגְדוּ	כְּמוֹ־	נָחַל	כַּאֲפִיק	נְחָלִים	יַעַבְרוּ׃
	ndugu–zangu	wamesaliti	kama	kijito	kama–mkondo–wa	vijito	vinapita
	H0251	H0898	H3644		H0650		

Lakini ndugu zangu wamekuwa waaminifu kwangu kama mkondo wa maji jangwani, mfano wa mifereji ya maji ipitayo mpaka pasipo kitu,

16	הַקֹּדְרִים	מִנִּי־	בָרַח	עָלֵימוֹ	יִתְעַלְּם־	שֶׁלֶג׃
	vyenye-giza	kwa-sababu-ya	barafu	juu-yake	umejificha	theluji
	H6937		H7140		H5956	H7950

ambayo imekuwa mieusi kwa sababu ya barafu juu yake, na kwa sababu ya theluji ambayo hujificha yenyewe ndani yake.

17	בְּעֵת	יְזֹרְבוּ	נִצְמָתוּ	בְּחֻמּוֹ	נִדְעֲכוּ	מִמְּקוֹמָם׃
	wakati	vinapokuwa-joto	vinakauka	wakati-wa-joto	vinatoweka	kutoka-mahali-pao
	H6256	H2215	H6789	H2527	H1846	H4725

Wakati zikiyeyuka, hutoweka; kukiwa na joto, hutoweka mahali hapo.

18	יְלַפְּתוּ	אָרְחוֹת	דַּרְכָּם	יַעֲלוּ	בַּתֹּהוּ	וְיֹאבֵדוּ׃
	vinapotoshwa	njia-za	njia-yao	vinapanda-juu	ukiwa	na-vinaangamia
	H3943	H0734	H1870	H5927	H8414	H0006

Misafara ambayo husafiri kwa njia yao hugeuka na maji; huzurura jangwani na kisha hupotea.

19	הֻבִיטוּ	אָרְחוֹת	תֵּמָא	הֲלִיכֹת	שְׁבָא	קִוּו־	לָמוֹ׃
	walitazama	misafara-ya	Tema	wasafiri-wa	Sheba	walitumaini	kwao
	H5027	H0734	H8485	H1979	H7614		

Misafara kutoka Tema huitazama, wakati majeshi ya Sheba huitarajia.

20	בֻּשּׁוּ	כִּי־	בָטָח	בָּאוּ	עָלֶיהָ	וַיֵּחָפְרוּ׃
	waliaibishwa	kwa-sababu	walitumaini	walifikia	mahali	na-wakavunjika-moyo
	H0954		H0982	H0935	H5704	H2659

Wamevunjika moyo kwa sababu walitumaini kupata maji. Wakaenda huko, lakini walidanganywa.

21	כִּי־	עַתָּה	הֱיִיתֶם	[לֹא]	(לְוֹ)	תִּרְאוּ	חֹתֶת	וַתִּירָאוּ׃
	kwa-maana	sasa	mmekuwa	[si-kitu]	kwake	mnaona	hofu	na-mnaogopa
		H6258	H1961	H3808		H7200	H2866	H3372

Kwa sasa ninyi rafiki si kitu kwangu; mmeona hali yangu ya kutisha nanyi mwaogopa.

22	הֲכִי־	אָמַרְתִּי	נִשְׁחֲדוּ	מִמֶּנִּי	הָבוּ	לִי	וּמִכֹּחֲכֶם	בַּעֲדִי׃
	je	nilisema	toeni-hongo	na-kutoka-utajiri-wenu	nipeni	mimi		kwa-ajili-yangu
		H0559	H7809		H3051			H1157

Je nilisema kwenu, 'Nipeni kitu furani?' Au, 'nitoleeni zawadi katika mali zenu?'

23	וּמִיַּד	צָר	מִיַּד־	וּמִיַּד	עָרִיצִים	תְּפַדְּנִי׃
	na-niokoe	adui	kutoka-mkono-wa	na-kutoka-mkono-wa	wadhalimu	mnikomboe
	H4422		H3027	H3027	H6184	H6299

Au, 'Niokoeni toka mkononi mwa mtesi wangu?' Au, 'Nitoleeni fidia kwa watesi wangu?'

24	הוֹרוּנִי	וַאֲנִי	אַחֲרִישׁ	וּמַה־	שָׁגִיתִי	הָבִינוּ	לִי׃
	nifundisheni	na-mimi	nitanyamaza	na-nini	nimekosea	nifahamisheni	mimi
		H0589		H4100	H7686	H0995	

Nifundishe, nami nitaishika amani yangu; nifanye nifahamu wapi nilipokosea.

25	מַה־	יַנְמְרֻצוּ	אִמְרֵי־	אֻשֶּׁר	וּמַה־	יוֹכִיחַ	הוֹכֵחַ
	jinsi	yanavyoumiza	maneno-ya	ukweli	lakini-nini	kinachothibitisha	kukemea-kwenu
	H4100	H4834	H0561	H3476	H4100	H3198	H3198

מִכֶם׃
kutoka-kwenu

Jinsi gani maneno ya kweli yanavyo umiza! Lakini hoja zenu, jee hasa zimenionya nini mimi?

נֹאָשׁ׃	אִמְרֵי	וּלְרוּחַ	תַּחְשְׁבוּ	מִלִּים	הַלְהוֹכֵחַ	26
mtu–aliyekata–tamaa	maneno–ya	na–kwa–upepo	mnapanga	maneno	je–kukemea	
H2976	H0561	H7307	H2803	H4405	H3198	

Je mnapanga kuyakemea maneno yangu, mnayachukulia maneno ya mtu mwenye kukata tamaa sawa na upepo?

רֵיעֲכֶם׃	עַל־	וְתִכְרוּ	תַּפִּילוּ	יָתוֹם	עַל־	אַף־	27
rafiki–yenu	juu–ya	na–mnajadiliana	mnapiga–kura	yatima	juu–ya	hata	
H7453			H5307	H3490		H0637	

Hasa, mna piga kura kwa ajili ya yatima, na kupatana bei juu ya rafiki yenu kama bidhaa.

אֲכַזָּב׃	אִם־	פְּנֵיכֶם	וְעַל־	בִּי	פְּנוּ־	הוֹאִילוּ	וְעַתָּה	28
nitasema–uongo	je	nyuso–zenu	na–mbele–ya	mimi	geukieni	tafadhali	na–sasa	
H3576		H6440			H6437	H2974	H6258	

Sasa, kwa sababu hiyo, tafadhari nitazame, kwa hakika sitasema uongo usoni penu.

בָּהּ׃	צִדְקִי־	עוֹד	(וְשׁוּבוּ	[ושבו]	עַוְלָה	תְהִי	אַל־	נָא	שֻׁבוּ־	29
ndani–yake	haki–yangu	bado	geukeni	[geukeni]	udhalimu	isiwe	isiwe	tafadhali	geukeni	
	H6664	H5750	H7725	H7725		H1961	H0408	H4994	H7725	

Rudini, nawasihi; lisiwepo neno la uonevu na nyinyi; Hasa, rudini, sababu zangu ni za haki.

הַוּוֹת׃	יָבִין	לֹא־	חִכְּי	אִם־	עַוְלָה	בִּלְשׁוֹנִי	הֲיֵשׁ־	30
maafa	halitambui	halitambui	kaakaa–langu	au	udhalimu	ulimini–mwangu	je–kuna	
H1942	H0995	H3808	H2441			H3956	H3426	

Je mna uovu ulimini mwangu? Je kinywa changu hakiwezi kungundua madhara?

Chapter 7

וְכִימֵי	אֶרֶץ	(עֲלֵי־	[על־]	לֶאֱנוֹשׁ	צָבָא	הֲלֹא־	1
na–kama–siku–za	nchi	juu–ya	[juu–ya]	kwa–mwanadamu	kazi–ngumu	je–si	
H3117	H0776			H0582		H3808	

יָמָיו׃	שְׂכִיר
siku–zake	mfanyakazi–wa–mshahara
H3117	H7916

Je mtu hana kazi ngumu juu ya nchi? Je siku zake si kama siku za mwajiriwa?

פָּעֳלוֹ׃	יִקְוֶה	וּכְשָׂכִיר	צֵל	יִשְׁאַף־	כְּעֶבֶד	2
mshahara–wake	anasubiri	na–kama–mfanyakazi	kivuli	anatamani	kama–mtumwa	
H6467		H7916	H6738		H5650	

Kama mtumwa atamaniye sana kivuli cha jioni, kama mwajiriwa atafutaye ujira wake -

לִי׃	מִנּוּ־	עָמָל	וְלֵילוֹת	שָׁוְא	יַרְחֵי־	לִי	הָנְחַלְתִּי	כֵּן	3
kwangu	imehesabiwa	taabu	na–usiku–wa	ubatili	miezi–ya	kwangu	nimerithi	hivyo	
	H4487	H5999	H3915	H7723	H3391		H5157		

hivyo nami nimeumbwa kuvumilia miezi ya taabu; Nami nimepewa taabu - zimeujaza usiku.

וְשָׂבְעְתִּי	עָרֵב	וּמְדַד־	אָקוּם	מָתַי	וְאָמַרְתִּי	שָׂכְבְתִּי	אִם־	4
na–nimeshiba	jioni	na–usiku–unaendelea	nitaamka	lini	na–nikasema	nikalala	nikijilaza	
H7646	H6153	H4059		H4970	H0559	H7901		

נָשַׁף׃	עֲדֵי־	נְדֻדִים
giza	hadi	kutupuka
H5399	H5704	H5076

Hapo nilalapo chini, najiuliza mwenyewe, 'Lini nitatoka kitandani na lini usiku utatoweka?' Nimejawa na kujitupa huku na huko hadi mwanzo wa siku.

עוֹרִי	עָפָר	(וְנוּשׁ	]וניש[	רִמָּה	בְּשָׂרִי	לָבֵשׁ	5
ngozi–yangu	mavumbi	na–magamba–ya	[na–magamba]	minyoo	mwili–wangu	umevikwa	
H5785	H6083	H1487	H1487	H7415	H1320	H3847	

וַיִּמְאָס׃	רָגַע
na–kutoa–usaha	imepasuka

Mwili wangu umevikwa minyoo na madonda yenye vumbi; maumivu katika ngozi yangu yamekuwa magumu na kisha hutoweka na huendelea tena.

תִּקְוָה׃	בְּאֶפֶס	וַיִּכְלוּ	אָרֶג	מִנִּי־	קַלּוּ	יָמַי	6
tumaini	bila	na–zinaisha	chombo–cha–mfumaji	kuliko	ni–haraka	siku–zangu	
		H3615	H0708		H7043	H3117	

Siku zangu zinakimbia kuliko chombo cha kufumia; zinapita bila tumaini.

טוֹב׃	לִרְאוֹת	עֵינִי	תָּשׁוּב	לֹא־	חַיִּי	רוּחַ	כִּי־	זֵכֶר	7
mema	kuona	jicho–langu	haitarudi	haitarudi	uhai–wangu	pumzi	kwamba	kumbuka	
	H7200		H7725	H3808		H7307		H2142	

Mungu, anakumbuka kwamba maisha yangu ni pumzi tu; jicho langu halitaona mema tena.

וְאֵינֶנִּי׃	בִּי	עֵינֵךְ	רֹאִי	עַיִן	תְּשׁוּרֵנִי	לֹא־	8
na–sitakuwepo	juu–yangu	macho–yako	anayeniona	jicho–la	halitaniona	halitaniona	
H0369			H7210		H7789	H3808	

Jicho lake Mungu, huyo anionaye mimi, halitaniangalia tena; Macho ya Mungu yatanitazama, lakini sitakuwako.

יַעֲלֶה׃	לֹא	שְׁאוֹל	יוֹרֵד	כֵּן	וַיֹּלֶךְ	עָנָן	כָּלָה	9
hapandi	hapandi	kuzimu	anayeshuka	hivyo	na–kikaenda	wingu	kinapotea	
H5927	H3808	H7585	H3381		H3212	H6051	H3615	

kama vile wingu liishavyo na kutoweka, hivyo wale waendao sheoli hawatarudi tena kabisa.

עוֹד	יַכִּירֶנּוּ	וְלֹא־	לְבֵיתוֹ	עוֹד	יָשׁוּב	לֹא־		10
tena	halitamtambua	wala–halitamtambua	nyumbani–kwake	tena	hatarudi	hatarudi		
H5750		H3808		H5750	H7725	H3808		

מְקֹמוֹ׃
mahali–pake
H4725

Yeye hatarudi tena nyumbani kwake, wala mahali pake hapatamtambua tena.

רוּחִי	בְּצַר	אֲדַבְּרָה	פִּי	אֶחְשָׂךְ	לֹא	אֲנִי	גַם־		11
roho–yangu	katika–dhiki–ya	nitasema	kinywa–changu	sitazuia	sitazuia	mimi	pia		
H7307		H1696	H6310	H2820	H3808	H0589	H1571		

נַפְשִׁי׃	בְּמַר	אָשִׂיחָה
nafsi–yangu	katika–uchungu–wa	nitalalamika
H5315	H4751	H7878

Kwa sababu hiyo sitakizuia kinywa changu; Nitasema juu ya maumivu makubwa ya roho yangu; Nitanung'unika juu ya uchungu wa nafsi yangu.

מִשְׁמָֽר׃	עָלַי	תָּשִׂים	כִּי־	תַנִּין	אִם־	אָנִי	הֲיָם־	12
ulinzi	juu–yangu	unaweka	kwamba	joka	au	mimi	je–mimi–ni–bahari	
H4929						H0589	H3220	

Je mimi ni bahari au kiumbe cha kutisha baharini hata ukaweka mlinzi juu yangu?

מִשְׁכָּבִֽי׃	בְּשִׂיחִי	יִשָּׂא	עַרְשִׂי	תְּנַחֲמֵנִי	אָמַרְתִּי	כִּי־	13
kitanda–changu	malalamiko–yangu	kitabeba	kitanda–changu	kitanifariji	nikisema	nikisema	
H4904	H7879	H5375	H6210	H5162	H0559		

Hapo nisemapo, 'kitanda changu kitanifariji, na malazi yangu yatatuliza manung'uniko yangu,'

תְּבַעֲתָֽנִי׃	וּמֵחֲזִינוֹת	בַּחֲלֹמוֹת	וְחִתַּתָֽנִי	14
unanitisha	na–kwa–maono	kwa–ndoto	na–unaniogofya	
H1204	H2384	H2472	H2865	

halafu unitishapo kwa ndoto na kunitisha kwa maono,

מֵעַצְמוֹתָֽי׃	מָּוֶת	נַפְשִׁי	מַחֲנָק	וַתִּבְחַר	15
kuliko–mifupa–yangu	kifo	nafsi–yangu	kunyongwa	na–inachagua	
H6106	H4194	H5315	H4267	H0977	

ili nichague kunyongwa na kufa kuliko kulinda mifupa yangu hii.

יָמָֽי׃	הֶבֶל	כִּי־	מִמֶּנִּי	חָדַל	אֶחְיֶה	לְעֹלָם	לֹא־	מָאַסְתִּי	16
siku–zangu	ubatili	kwa–maana	kutoka–kwangu	niache	sitaishi	milele	sitaishi	nimekataa	
H3117	H1892			H2308	H2421	H5769	H3808		

Ninayachukia kabisa maisha yangu; sitamani siku zote kuwa hai; usinisumbue maana siku zangu hazifai.

לִבָּֽךְ׃	אֵלָיו	תָּשִׁית	וְכִי־	תִּנַּדְּלֶנּוּ	כִּי	אֱנוֹשׁ	מָּה־	17
moyo–wako	kwake	unaweka	na–kwamba	unamtukuza	kwamba	mwanadamu	ni–nini	
	H0413	H7896		H1431		H0582	H4100	

Je mtu ni nini hata ukatia bidii kwake, na ukaweka akili yako kwake,

תִּבְחָנֶּנּוּ׃	לִרְגָעִים	לִבְקָרִים	וַתִּפְקְדֶנּוּ	18
unamjaribu	kila–wakati	kila–asubuhi	na–unamtembelea	
H0974	H7281	H1242		

na kumwangalia kila asubuhi, na kumjaribu kila mara?

עַד־	תַּרְפֵּנִי	לֹא־	מִמֶּנִּי	תִּשְׁעֶה	לֹא־	כְמָה	19
hadi	hutaniacha	hutaniacha	kutoka–kwangu	hutatazama–mbali	hutatazama–mbali	mpaka–lini	
H5704	H7503	H3808		H8159	H3808	H4100	

רֹקִֽי׃	בִּלְעִי	
mate–yangu	nimeze	
H7536	H1104	

Je itachukuwa muda gani kabla hujaacha kuniangalia, wala kunisumbua muda wa kutosha kwaajili ya kumeza mate yangu?

שַׂמְתָּנִי	לָמָּה	הָאָדָם	נֹצֵר	לָךְ	וְאֶפְעַל	מָּה	חָטָאתִי	20
umenifanya	kwa–nini	mwanadamu	mlinzi–wa	wewe	nimekufanyia	nini	nimetenda–dhambi	
	H4100	H0120	H5341		H6466	H4100	H2398	

לְמַשָּׂא׃	עָלַי	וָאֱהִיֶה	לָךְ	לְמִפְגָּע
mzigo	kwangu	na–nimekuwa	lako	lengo
		H1961		H4645

Hata kama nimefanya dhambi, itakusaidia nini, wewe ulindaye wanadamu? Kwa nini umenifanya shabaha yako, kiasi kwamba nimekuwa mzigo kwako?

עֲוֹנִי	אֶת־	וְתַעֲבִיר	פִּשְׁעִי	תִּשָּׂא	לֹא־	וּמֶה	21
kosa–langu	[Obj]	na–kuondoa	dhambi–yangu	husamehe	husamehe	na–kwa–nini	
H5771	H0853		H6588	H5375	H3808	H4100	

פ	וְאֵינֶנִּי׃	וְשַׁחֲרַתֵּנִי	אֶשְׁכָּב	לֶעָפָר	עַתָּה	כִּי־	
¶	na–sitakuwepo	na–utanitafuta	nitalala	mavumbini	sasa	kwa–maana	
	H0369	H7836	H7901	H6083	H6258		

Kwa nini hunisamehi makosa yangu na kuniondolea uovu wangu? kwa kuwa sasa nitalala mavumbini; na wewe utanitafuta kwa bidii, lakini sitakuwako.”

Chapter 8

וַיַּעַן	בִּלְדָּד	הַשּׁוּחִי	וַיֹּאמַר׃	1
na–akajibu	Bildadi	Mshuhi	na–akasema	
	H1085	H7747	H0559	

Kisha Bildadi huyo Mshuhi akajibu na kusema,

פִּיךָ׃	אִמְרֵי־	כַבִּיר	וְרוּחַ	אֵלֶּה	תְמַלֶּל־	אָן	עַד־	2
kinywa–chako	maneno–ya	mkubwa	na–upepo	haya	utasema	lini	mpaka	
H6310	H0561	H3524	H7307	H0428		H0575	H5704	

“hata lini wewe utasema mambo haya? Kwa muda gani maneno ya kinywa chako yatakuwa kama upepo wenye nguvu?

צֶדֶק׃	יְעַוֵּת־	שַׁדַּי	וְאִם־	מִשְׁפָּט	יְעַוֵּת	הַאֵל	3
haki	atapotosha	Mwenyezi	au	hukumu	atapotosha	je–Mungu	
H6664	H5791	H7706		H4941	H5791	H0410	

Je Mungu hupotosha hukumu? Je Mwenyezi hupotosha haki?

פִּשְׁעָם׃	בְיַד־	וַיְשַׁלְּחֵם	לְוֹ	חָטְאוּ־	בָּנֶיךָ	אִם־	4
dhambi–yao	mkononi–mwa	na–akawatuma	yeye	walimtenda–dhambi	watoto–wako	kama	
H6588	H3027	H7971		H2398			

Watoto wako wametenda dhambi dhidi yake; tunalifahamu hili, kwa kuwa amewatia mkononi kwa makosa yao.

תִּתְמַךְנָּן׃	שַׁדַּי	וְאֶל־	אֵל	אֶל־	תְּשַׁחֵר	אַתָּה	אִם־	5
utamsihi	Mwenyezi	na–kwa	Mungu	kwa	utamtafuta	wewe	kama	
	H7706	H0413	H0410	H0413	H7836			

Lakini wewe unaonaje ukimtafuta Mungu kwa bidii na kufikisha haja yako kwa huyo Mwenyezi.

וְשִׁלַּם	עָלֶיךָ	יָעִיר	עַתָּה	כִּי־	אָתָּה	וְיָשָׁר	זַךְ	אִם־	6
na–atarudisha	kwa–ajili–yako	ataamka	sasa	kwa–hakika	wewe	na–mnyofu	safi	kama	
		H5782	H6258			H3477	H2134		

צִדְקֶךָ׃	נְוַת
haki–yako	makao–ya
H6664	

Ukiwa wewe ni msafi na mkamilifu, hakika angeamka mwenyewe kwa niaba yako na kukurudisha kwenye makazi ya haki yako.

מְאֹד׃	יִשְׁגֶּה	וְאַחֲרִיתְךָ	מִצְעָר	רֵאשִׁיתְךָ	וְהָיָה	7
sana	utastawi	na–mwisho–wako	mdogo	mwanzo–wako	na–itakuwa	
H3966		H0319	H4705	H7225	H1961	

Japokuwa huo mwanzo wako ulikuwa ni mdogo, hata hivyo hali yako ya mwisho itaongezeka sana.

אַבוֹתָם׃	לְחֵקֶר	וְכוֹנֵן	רִישׁוֹן	לְדַר	נָא	שְׁאַל־	כִּי־	8
baba–zao	uchunguzi–wa	na–uangalie	cha–kwanza	kizazi	tafadhali	uliza	kwa–maana	
H0001	H2714		H7223	H1755	H4994	H7592		

Tafadhari uwaulize vizazi vya zamani, na utie bidii katika hayo mababu zetu waliyojifunza.

אָרֶץ׃	עֲלֵי־	יָמֵינוּ	צֵל	כִּי	נֵדָע	וְלֹא	אֲנַחְנוּ	תְמוֹל	כִּי־	9
nchi	juu–ya	siku–zetu	kivuli	kwa–maana	hatujui	na–hatujui	sisi	jana	kwa–maana	
H0776		H3117	H6738		H3045	H3808	H0587	H8543		

(Sisi ni wa jana tu na hatujui chochote kwa kuwa siku zetu duniani ni kivuli).

וּמִלִּבָּם	לָךְ	יֹאמְרוּ	יְוֹרוּךָ	הֵם	הֲלֹא־	10
na–kutoka–mioyo–yao	wewe	watakuambia	watakufundisha	wao	je–hawatakufundisha	
		H0559		H1992	H3808	

מִלִּים׃	יוֹצִיאוּ
maneno	watatoa
H4405	H3318

Je hawatakufunza wao na kukuambia? Je hawatatamka maneno yatokayo mioyoni mwao?

מָיִם׃	בְלִי־	אָחוּ	יִשְׁגֶּה־	בִּצֶּה	בְּלֹא	גֹּמֶא	הֲיִגְאֶה־	11
maji	bila	tete	kinakua	bwawa	bila	manyasi	je–kinakua	
H4325	H1097	H0260		H1207	H3808	H1573	H1342	

Je hayo mafunjo yaota pasipo matope? Je mafunjo yaota pasipo maji?

חָצִיר	כָּל־	וְלִפְנֵי	יִקְטֹף	לֹא	בְּאֹבוֹ	עָדֵנוּ	12
majani	majani–yote	na–kabla–ya	hakijachumwa	hakijachumwa	katika–ustawi–wake	bado	
H3605		H6440	H6998	H3808	H0003	H5750	

יִיבָשׁ׃
kinakauka
H3001

Wakati yakiwa bado ya kijani na hayajakatwa, hunyauka kabla ya mmea mwingine.

תֹּאבֵד׃	חָנֵף	וְתִקְוַת	אֵל	שַׂכְחֵי	כָּל־	אָרְחוֹת	כֵּן	13
litaangamia	mnafiki	na–tumaini–la	Mungu	wanaomsahau	wote	njia–za	hivyo	
H0006	H2611		H0410	H7911	H3605	H0734		

Hivyo pia njia ya wote wamsahauo Mungu, na matumaini ya asiyeamini Mungu yatatoweka.

מִבְטַחוֹ׃	עַכָּבִישׁ	וּבֵית	כִּסְלוֹ	יָקוֹט	אֲשֶׁר־	14
imani–yake	buibui	na–nyumba–ya	tumaini–lake	litakatika	ambalo	
H4009	H5908		H3689	H6990		

Ujasiri wake utavunjika, na matumaini yake ni dhaifu kama utando wa buibui.

בּוֹ	יַחֲזִיק	יַעֲמֹד	וְלֹא	בֵּיתוֹ	עַל־	יִשְׁעֵן	15
hiyo	ataishika	haitasimama	na–haitasimama	nyumba–yake	juu–ya	ataegemea	
	H2388	H5975	H3808			H8172	

יָקוּם׃	וְלֹא
haitadumu	na–haitadumu
	H3808

Ataitegemea nyumba yake, lakini haitamsaidia; atashikamana nayo, lakini isidumu.

16	רָטֹב	הוּא	יֶיֵּחֶה	לִפְנֵי־	שֶׁמֶשׁ	וְעַל	גִּנָּתוֹ	יְנַקְתּוֹ	תֵּצֵא׃
	mbichi	yeye	mawe–ya	mbele–ya	jua	na–juu–ya	bustani–yake	machipukizi–yake	yanatoka
	H7373	H1931	H0068	H6440	H8121		H1593	H3127	H3318

Yeye huwa mti mbichi chini ya jua, na machipukizi yake huenea katika bustani yake yote.

17	עַל־	גַּל	שָׁרָשָׁיו	יְסֻבָּכוּ	בֵּית	אֲבָנִים	יֶחֱזֶה׃
	juu–ya	rundo–la–mawe	mizizi–yake	imesongana	nyumba–ya	mawe	inaona
		H1530	H8328	H5440		H0068	H2372

Mizizi yake hujifunga funga kwenye rundo la mawe; huangalia mahali pazuri katikati ya mawe;

18	אִם־	יְבַלְּעֶנּוּ	מִמְּקוֹמוֹ	וְכִחֲשׁ	נֹּו	לֹא	רְאִיתִיךָ׃
	kama	ikimezwa	kutoka–mahali–pake	na–pakakana	naye	sikuona	sikuona
		H1104	H4725	H3584		H3808	H7200

Lakini mtu huyu aking'olewa mahali pake, kisha mahali pale patamkana, na kusema, 'mimi sikukuona.'

19	הֵן־	זֶה	מְשׂוֹשׂ	דַּרְכּוֹ	וּמֵעָפָר	אַחֵר	יִצְמָחוּ׃
	tazama	hiyo	furaha–ya	njia–yake	na–kutoka–mavumbini	nyingine	zitachipuka
	H2005	H1931	H4885	H1870	H6083	H0312	H6779

Tazama, hii ni “furaha” ya mtu mwenye tabia hiyo; mimea mingine itachipuka toka katika udongo ule ule mahali pake.

20	הֵן־	אֵל	לֹא	יִמְאַס־	תָּם	וְלֹא־	יַחֲזִיק	בְּיַד־	
	tazama	Mungu	hamkatai	hamkatai	mkamilifu	wala–hashiki	hashiki	mkono–wa	
	H2005	H0410	H3808	H3808	H8535	H3808	H2388	H3027	
		מְרֵעִים׃							
		watenda–mabaya							

Tazama, Mungu hatamtupa mtu asiye na kosa; wala hatawathibitisha watendao uovu.

21	עַד־	יְמַלֶּה	שְׂחוֹק	פִּיךָ	וּשְׂפָתֶיךָ	תְּרוּעָה׃
	mpaka	atajaza	kicheko	kinywa–chako	na–midomo–yako	vigelegele
	H5704	H4390	H7814	H6310	H8193	H8643

Yeye atakijaza kinywa chako na kicheko, midomo yako na shangwe.

22	שְׂנְאֶיךָ	יִלְבְּשׁוּ־	בֹשֶׁת	וְאֹהֶל	רְשָׁעִים	אֵינֶנּוּ׃	פ
	wanaokuchukia	watavishwa	aibu	na–hema–ya	waovu	haitakuwepo	¶
	H8130	H3847	H1322	H0168	H7563	H0369	

Wale ambao wanakuchukia wewe watavishwa aibu; nayo hema yake mwovu haitakuwepo tena.

Chapter 9

1	וַיַּעַן	אִיּוֹב	וַיֹּאמַר׃
	na–akajibu	Ayubu	na–akasema
		H0347	H0559

Kisha Ayubu akajibu na kusema,

2 אֻמְנָם כְּוִי־ כֵן וּמַה־ יְצִדָּק אֱנוֹשׁ
kweli ninajua hivyo lakini–jinsi–gani atakuwa–mwenye–haki mwanadamu
H0551 H3045 H4100 H6663 H0582

עִם־ אֵל׃
mbele–ya Mungu
H0410

“kweli najua kwamba ndivyo hivyo. Lakini ni kwa namna gani mtu anakuwa na haki kwa Mungu?

3 אִם־ יַחְפֹּץ אֲנָפֶנְדָא כוּשִׁנְדָנָא לְרִיב עִמּוֹ לֹא־ יַעֲנֶנּוּ הַתַּמְגִּבוּ לֹא־ מִנִּי־ אַחַת הַתַּמְגִּבוּ אֶלֶף׃ אֱלִיפוּ
kama anapenda kushindana naye hatamjibu hatamjibu moja kati–ya elfu
H0518 H7378 H5973 H3808 H0259 H4557 H0505

Kama akitaka kujibishana na Mungu, hatamjibu yeye mara moja katika elfu zaidi.

4 חֲכַם מְוֵנְיֵה–הֵקִימָא לֵבָב מוֹיוֹנִי וּמַיִן נְגוּבוּ מֵי־ נִנַּנִי הִקְשָׁה אֲלֵיו אוּסוֹ–וַקֵה
mwenye–hekima moyoni na–mwenye–nguvu ni–nani aliyeupinga uso–wake
H2450 H3824 H0533 H4310 H7185 H0413

וַיִּשְׁלָם׃
na–akafanikiwa

Mungu ni mwenye hekima moyoni na ukuu katika nguvu; ni nani daima aliyejifanya mwenyewe kuwa mgumu dhidi yake na akafanikiwa? -

5 הַמַּעְתִּיק אֲנַיֶסוגֵזָא הָרִים מִלִּימָא וְלֹא־ הַוַּאגִוּ אֲשֶׁר אֲנַיַאנְגוּשָׁא הַפָּכָם בְּאַפּוֹ׃ כַּטִּיקָא–הָסִירָא–יָקֵה
anayesogeza milima na–hawajui ambayo anayaangusha katika–hasira–yake
H6275 H2022 H3808 H3045 H0834 H2015 H0639

ambaye huiondoa milima bila kumtahadharisha yeyote wakati akiipindua katika hasira zake -

6 הַמַּרְגִּיז אֲנַיֵטִיקִיסָא אֶרֶץ נְצִי מִמְּקוֹמָהּ קוּטוֹקָא–מָהָלִי–פָּקֵה וְעַמּוּדֶיהָ נָא–נְגוּזוֹ–זָקֵה יִתְפַּלָּצוּן׃ זִינָטֶטֶמֵקָא
anayeitikisa nchi kutoka–mahali–pake na–nguzo–zake zinatetemeka
H7264 H0776 H4725 H5982 H6426

ambaye huitikisa nchi itoke mahali pake na mihimili yake hutikisika.

7 הָאֹמֵר אֲנַיֵאִמְבִיָא לַחֶרֶס נְצִי וְלֹא נָא–הָלִיכוֹמוֹזִי יִזְרָח בְּעַד וּכְוָא כּוֹכָבִים יַחְתֹּם׃ אֲנָזִיטִיָא–מוּהוּרִי
anayeiambia jua na–halichomozi halichomozi na–kwa–ajili–ya nyota anazitia–muhuri
H0559 H2856 H3556 H1157 H2224 H3808

Ni Mungu yule yule ambaye huliamuru jua lisichomoze, nalo halichomozi, na ambaye huzihifadhi nyota,

8 נוֹטֶה אֲנַיֵטַנְדָא שָׁמַיִם מְבִינְגוּ כְּבַדּוֹ פֶּקֵה–יָקֵה וְדוֹרֵךְ נָא–אֲנַיֵקַנְיָגָא בָּמֳתֵי–וְיָא עַל־ יָם׃ בַּהָרִי
anayetanda mbingu peke–yake na–anayekanyaga vilele–vya juu–ya bahari
H5186 H8064 H0905 H1869 H1116 H3220

ambaye peke yake ni mwenye kupanua mbingu na kuyatuliza mawimbi ya bahari,

9 עֹשֶׂה־ אֲנַיֵאוּמְבָא עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה וְחַדְרֵי נָא–וְיוּמְבָא–וְיָא תֵּמָן׃ קוּסִינִי
anayeumba Ursus Orioni na–Pleiades na–vyumba–vya Kusini
H5906 H3685 H3598 H2315 H8486

ambaye huumba Dubu, Orioni, kilima, na makundi ya nyota ya kusini.

10 עֹשֶׂה אֲנַיֵפַנְיָא גְּדֹלוֹת מַמְבּוֹ–מָקוּבְוָא עַד־ הָדִי אֵין הַיָנָא מִסְפָּר׃ הֶסָבּוּ
anayefanya mambo–makubwa hadi hayana hesabu
H6213 H1419 H5704 H0369 H4557

חֵקֶר אוּצוּנגוּזִי עַד־ הָדִי אֵין הַיָנָא וְנִפְלָאוֹת נָא–מָאָגָבּוּ
uchunguzi hadi hayana na–maajabu
H2714 H5704 H0369 H6381

Ni Mungu yule yule atendaye mambo makuu, mambo yasiyofahamika - hasa, mambo ya ajabu yasiyohesabika.

וְלֹא־	וְיַחֲלֹף	אֶרְאֶה	וְלָא	עָלַי	יַעֲבֹר	הֵן	11
na–simtambui	na–anasonga–mbele	simwoni	na–simwoni	kwangu	anapita	tazama	
H3808	H2498	H7200	H3808			H2005	

לוֹ׃	אָבִין
yeye	simtambui
	H0995

Tazama, huenda karibu nami, na siwezi kumuona yeye; pia hupita kwenda mbele, lakini ni simtambue.

תַּעֲשֶׂה׃	מַה־	אֵלָיו	יֹאמַר	מִי־	יְשִׁיבֶנּוּ	מִי	יַחְתֹּךְ	הֵן	12
unafanya	unafanya–nini	yeye	atamwambia	nani	atamzuia	nani	akinyakua	tazama	
	H4100	H0413	H0559	H4310	H7725	H4310	H2862	H2005	

Kama akichukua kitu chochote, nani atamzuia? Nani awezaye kumuuliza, 'unafanya nini?'

שָׁחֲחוּ	)תַּחְתָּיו(	]תחתו[	אַפּוֹ	יָשֵׁב	לֹא־	אֱלוֹהַּ	13
waliinama	chini–yake	[chini–yake]	hasira–yake	hatarudisha	hatarudisha	Mungu	
H7817	H8478	H8478	H0639	H7725	H3808	H0433	

רָהַב׃	עֹזְרֵי
Rahabu	wasaidizi–wa
H7293	H5826

Mungu hataondoa hasira yake; wamsaidiao Rahabu huinama chini yake.

עִמּוֹ׃	דְּבָרַי	אֶחְחָרָה	אֶעֱנֶנּוּ	אָנֹכִי	כִּי־	אַךְ	14
naye	maneno–yangu	nitachagua	nitamjibu	mimi	kwamba	achilia–mbali	
	H1697	H0977		H0595		H0637	

Je ni upungufu kiasi gani mimi nitamjibu, je nichague maneno kuhojiana naye?

אֶתְחַנָּן׃	לְמִשְׁפָּטִי	אֶעֱנֶה	לָא	צָדַקְתִּי	אִם־	אֲשֶׁר	15
nitamsihi	hakimu–wangu	sitajibu	sitajibu	niko–mwenye–haki	hata–kama	ambaye	
	H8199		H3808	H6663			

Hata kama ni mwenye haki, nisingelimjibu; ningeomba msamaha tu kwa hukumu yangu.

קוֹלִי׃	יַאֲזִין	כִּי־	אַאֲמִין	לֹא־	וַיַּעֲנֵנִי	קָרָאתִי	אִם־	16
sauti–yangu	anasikia	kwamba	sitaamini	sitaamini	na–akanijibu	niliita	hata–kama	
	H0238		H0539	H3808		H7121		

Hata kama ningelimwita na yeye akanitikia, nisingeamini kuwa ameisikia sauti yangu.

חִנָּם׃	פְּצָעַי	וְהִרְבָּה	יְשׁוּפֵנִי	בִּשְׂעָרָה	אֲשֶׁר־	17
bure	majeraha–yangu	na–amezidisha	ananiponda	kwa–dhoruba	ambaye	
H2600	H6482		H7779	H8183		

kwa kuwa yeye anidhoofishaye kwa dhoruba na kuyaongeza majeraha yangu pasipo sababu.

מַמְרֹרִים׃	יַשְׁבִּעֵנִי	כִּי	רוּחִי	הָשַׁב	יִתְּנֵנִי	לֹא־	18
uchungu	ananishibisha	lakini	pumzi–yangu	kurudisha	haniniruhusu	haniniruhusu	
H4472	H7646		H7307	H7725	H5414	H3808	

Yeye hataki hata kuniruhusu nipate kuvuta pumzi; badala yake, hunijaza uchungu.

יוֹעִידֵנִי׃	מִי	לְמִשְׁפָּט	וְאִם־	הִנֵּה	אַמִּיץ	לְכֹחַ	אִם־	19
atanipangia–siku	nani	ni–hukumu	na–kama	tazama	mwenye–nguvu	ni–nguvu	kama	
H3259	H4310	H4941		H2009	H0533			

Kama ni habari ya nguvu, tazama! yeye ni mwenye uwezo! Kama ni habari ya haki, ni nani atakaye mhukumu?

אָנִי	תָּם־	יַרְשִׁיעֵנִי	פִּי	אֶצְדָּק	אִם־	20
mimi	mkamilifu	kitanihukumu	kinywa–changu	niko–mwenye–haki	hata–kama	
H0589	H8535	H7561	H6310	H6663		

יַעְקְּשֵׁנִי׃
kitanifanya–mwovu
H6140

Ingawa ni mwenye haki, kinywa changu mwenyewe kitanihukumu; na ingawa ni mtakatifu, maneno yangu yatashuhudia kuwa ni mwenye kosa.

חַיָּי׃	אֶמְאַס	נַפְשִׁי	אֵדַע	לֹא־	אֲנִי	תָּם־	21
uhai–wangu	ninakataa	nafsi–yangu	sijui	sijui	mimi	mkamilifu	
		H5315	H3045	H3808	H0589	H8535	

Mimi ni mtakatifu, lakini siijali zaidi nafsi yangu; Naudharau uhai wangu mwenyewe.

מְכַלָּה׃	הוּא	וְרָשָׁע	תָּם	אָמַרְתִּי	כֵּן	עַל־	הִיא	אַחַת	22
anawaangamiza	yeye	na–mwovu	mkamilifu	ninasema	hivyo	kwa	hiyo	ni–moja	
H3615	H1931	H7563	H8535	H0559			H1931	H0259	

Haileti tofauti yoyote, kwa sababu hiyo nasema kwamba yeye huangamiza watu wasio na makosa na waovu pia.

יִלְעָג׃	נְקִיִּם	לְמַסָּת	פִּתְאֹם	יָמִית	שׁוֹט	אִם־	23
anadhihaki	wasio–na–hatia	majaribu–ya	ghafla	unaua	mjeledi	kama	
H3932			H6597	H4191	H7752		

Kama hilo pigo likiua ghafla, yeye atafurahi mateso yake mtu asiye na kosa.

אִם־	יְכַסֶּה	שִׁפְטֵיהָ	פְּנֵי־	רָשָׁע	בְּיַד־	נִתְּנָה	וְאֶרֶץ	24
kama–si	anazifunika	waamuzi–wake	nyuso–za	mwovu	mkononi–mwa	imepewa	nchi	
	H3680	H8199	H6440	H7563	H3027	H5414	H0776	

הוּא׃	מִי־	אֲפוֹא	לֹא
yeye	ni–nani	basi	si
H1931	H4310	H0645	H3808

Dunia imetiwa mkononi mwa watu waovu; Mungu hufunika nyuso za waamuzi wake. kama si yeye hufanya, ni nani basi?

טוֹבָה׃	רָאוּ	לֹא־	בָּרְחוּ	רֶץ	מִנִּי־	קָלוּ	וְיָמֵי	25
mema	hazikuona	hazikuona	zinakimbia	mkimbiaji	kuliko	ni–haraka	na–siku–zangu	
	H7200	H3808	H1272	H7323		H7043	H3117	

Siku zangu zinapita haraka kuliko tarishi akimbiae; siku zangu zinakimbia mbali; wala hazioni mema mahali popote.

אֹכֶל׃	עֲלֵי־	יָטוּשׁ	כְּנֶשֶׁר	אֵבֶה	אֳנִיּוֹת	עִם־	חָלְפוּ	26
chakula	juu–ya	anayeshuka	kama–tai	mafunjo	meli–za	pamoja–na	zimepita	
H0400		H2907	H5404	H0016	H0591		H2498	

Zinapita kama mashua zilizoundwa kwa mafunjo ziendazo kwa kasi, na zinakasi kama tai ashukaye upesi katika mawindo yake.

וְאַבְלִינָה׃	פָּנַי	אֶעֱזָבָה	שִׂיחִי	אֶשְׁכְּחָה	אָמְרִי	אִם־	27
na–kufurahi	uso–wangu	nitaacha	malalamiko–yangu	nitasahau	nikisema	kama	
H1082	H6440		H7879	H7911	H0559		

Kama ni kisema kwamba mimi nitasahau kuhusu manung'uniko yangu, kwamba nitaacha kuonyesha sura ya huzuni na kuwa na furaha,

לֹא	כִּי־	יָדַעְתִּי	עַצְבֹתָי	כָּל־	יָגֹרְתִי		28
hutanihesabia–haki	kwamba	ninajua	maumivu–yangu	maumivu–yangu–yote	ninaogopa		
H3808		H3045	H6094	H3605	H3025		

תְּנַקֵּנִי׃	
hutanihesabia–haki	
H5352	

Mimi nitaziogopa huzuni zangu zote kwa sababu nafahamu kuwa hutanihesabu kuwa sina hatia.

אֵינֵֽעַ׃	הֶבֶל	זֶּה	לָמָּה־	אֶרְשָׁע	אָנֹכִי	29
ninajitaabisha	bure	hii	kwa–nini	nitahukumiwa	mimi	
H3021	H1892	H2088	H4100	H7561	H0595	

Nitahukumiwa; kwa nini, basi, nitaabike bure?

בְּבֹר	וַהֲזִכּוֹתִי	שָׁלֶג	)בְּמֵי־	[במו־	הִתְרָחַצְתִּי	אִם־	30
kwa–sabuni	na–nisafishe	theluji	katika–maji–ya	[katika–maji–ya]	nijinawe	hata–kama	
H1253	H2141	H7950	H4325	H1119	H7364		

כַּפָּי׃	
mikono–yangu	
H3709	

Kama najiosha mwenyewe kwa maji ya theluji na kuitakasa mikono yangu na kuwa safi zaidi,

שַׁלְמוֹתָי׃	וְתַעֲבֻנִי	תִּטְבְּלֵנִי	בַּשַּׁחַת	אָז	31
nguo–zangu	na–zitanichukia	utanitumbukiza	shimoni	ndipo	
H8008	H8581	H2881	H7845		

Mungu atanitumbukiza shimoni, na nguo zangu mwenyewe zitanichukia.

בַּמִּשְׁפָּט׃	יַחְדָּו׀	נָבוֹא	אֶעֱנֶנּוּ	כָּמֹנִי	אִישׁ	לֹא־	כִּי־	32
hukumuni	pamoja	tutakuja	nitamjibu	kama–mimi	mtu	si	kwa–maana	
H4941		H0935		H3644	H0376	H3808		

Kwa kuwa Mungu si mtu, kama mimi, kwamba naweza kumjibu, hata tukaribiane katika hukumu.

שְׁנֵינוּ׃	עַל־	יָדוֹ	יָשֶׁת	מוֹכִיחַ	בֵּינֵינוּ	יֵשׁ־	לֹא	33
sisi–wawili	juu–ya	mkono–wake	anayeweka	mpatanishi	kati–yetu	hakuna	hakuna	
H8147		H3027	H7896	H3198	H0996	H3426	H3863	

Hakuna hakimu baina yetu awezaye kuweka mkono wake juu yetu sote.

תִּבְעָתֵנִי׃	אַל־	וְאֵמָתוֹ	שִׁבְטוֹ	מֵעָלַי	יָסֵר	34
isinitishe	isinitishe	na–hofu–yake	fimbo–yake	kutoka–kwangu	ondoa	
H1204	H0408	H0367	H7626		H5493	

Hakuna hakimu mwingine ambaye anaweza kuniondolea fimbo ya Mungu, awezaye kuzuia kitisho chake kisinitie hofu. kisha ningesema na nisimuogope.

עִמָּדִי׃	אָנֹכִי	כֵּן	לֹא־	כִּי	אִירָאֵנּוּ	וְלֹא	אֲדַבְּרָה	35
ndani–yangu	mimi	hivyo	si	lakini	sitamwogopa	na–sitamwogopa	nitasema	
H5978	H0595		H3808		H3372	H3808	H1696	

Lakini kama mambo yalivyo sasa, sitaweza kufanya hivyo.

Chapter 10

1 נָקְטָה֮ חֻכִּ֪י בִּ֫מַר נַפְשִׁ֥י׃
inachukia uhai–wangu nafsi–yangu
H5354 H2416 H5315
אֶעֱזְבָ֣ה עָלַ֣י שִׂיחִ֣י אֹ֭תָּמַרָה נַפְשִׁ֣י׃
nitaachia juu–yangu malalamiko–yangu nitasema nafsi–yangu
H5800 H5921 H7879 H0559 H5315

Nimechoka na maisha yangu; Nitanena wazi manung'uniko yangu; nitasema kwa uchungu wa roho yangu.

2 אֹמַ֣ר אֶל־אֱל֭וֹהַּ אַל־תַּרְשִׁיעֵ֑נִי הוֹדִיעֵ֥נִי מַה־תָּרִ֥יב אִתִּֽי׃
nitasema kwa Mungu usinihukumu niambie kwa–nini unanishindanisha
H0559 H0413 H0433 H0408 H7561 H3045 H4100 H7378

Nitamwambia Mungu, 'Usinihukumie makosa; nionyeshe sababu za wewe kunilaumu mimi. Je

3 הֲ֭טוֹב כִּֽי־תַעֲשֹׁ֣ק כִּֽי־תִמְאַס֮ יְגִ֪יעַ כַּ֫פֶּ֥יךָ וְעַל־עֲצַ֖ת רְשָׁעִ֣ים הוֹפָֽעְתָּ׃
je–ni–vizuri kwako kwamba unaonea kwamba unakataa kazi–ya mikono–yako na–juu–ya
H2896 H3709 H6231 H3588 H3988 H3018 H3709 H5921 H6098 H7563 H3313

ni vizuri kwako wewe kunionea mimi, kudharau kazi ya mikono yako wakati unafurahia juu ya mipango ya waovu?

4 הַֽעֵינֵ֥י בָ֝שָׂ֗ר אִם־כִּרְא֣וֹת אֱנ֣וֹשׁ תִּרְאֶֽה׃
je–macho–ya mwili au kama–anavyoona mwanadamu unaona
H7200 H1320 H0518 H7200 H0582 H7200

Je wewe una macho ya kimwili? Je wewe unaona kama mtu aonavyo?

5 הֲכִימֵ֣י כִ֭ימֵי אֱנ֑וֹשׁ יָמֶ֥יךָ שְׁנוֹתֶ֝֗יךָ אִם־גָּֽבֶר׃
je–kama–siku–za siku–zako mwanadamu au miaka yako mtu
H3117 H3117 H0582 H3117 H8141 H0518 H1397

Je siku zako ni kama siku za wanadamu au miaka yako ni kama miaka ya watu,

6 כִּֽי־תְבַקֵּ֣שׁ לַעֲוֹנִ֑י וְעַל־חַטָּאתִ֥י תְדָרֹֽושׁ׃
kwamba unatafuta kosa–langu na–dhambi–yangu unachunguza
H3588 H1245 H5771 H5921 H2403 H1875

hata ukauliza habari za uovu wangu na kuitafuta dhambi yangu,

7 עַל־כִּ֤י דַ֣עְתְּךָ֮ לֹ֤א רְ֭שָׁעָה וְאֵ֣ין מִיָּדְךָ֥ מַצִּֽיל׃
kwa ujuzi–wako si kwamba mwenye–hatia na–hakuna kutoka–mkononi–mwako
H5921 H1847 H3808 H3588 H7561 H0369 H3027 H5337

Nimechoka na maisha yangu; Nitanena wazi manung'uniko yangu; nitasema kwa uchungu wa roho yangu.

ingawa wewe wafahamu mimi sina kosa na hapana mwingine awezaye kuniokoa mimi na mkono wako?

וַתְּבַלְּעֵנִי׃	סָּבִיב	יַחַד	וַיַּעֲשׂוּנִי	עֻצְּבוּנִי	יָדֶיךָ	8
na-unaniangamiza	pande-zote	kabisa	na-ilinifanya	iliniumba	mikono-yako	
H1104	H5439				H3027	

Mikono yako imeniumba na kunifinyanga kwa wakati mmoja nawe kunizunguka, hata hivyo unaniangamiza.

תְּשִׁיבֵנִי׃	עָפָר	וְאֶל־	עֲשִׂיתָנִי	כַּחֹמֶר	כִּי־	נָא	זְכָר־	9
utanirudisha	mavumbi	na-kwenye	uliniumba	kama-udongo	kwamba	tafadhali	kumbuka	
H7725	H6083	H0413				H4994	H2142	

Kumbuka, nakuomba, ulivyonifinyanga kama vile udongo; je utanirudisha mavumbini tena?

תַּקְפִּיאֵנִי׃	וְכַגְּבִנָּה	תַּתִּיכֵנִי	כֶּחָלָב	הֲלֹא	10
ulinigandisha	na-kama-jibini	ulinimimina	kama-maziwa	je-haukumimina	
	H1385	H5413	H2461	H3808	

Je wewe hukunimimina kama maziwa na kunigandisha mfano wa jibini?

תְּסֻכְּכֵנִי׃	וְגִידִים	וּבַעֲצָמוֹת	תַּלְבִּישֵׁנִי	וּבָשָׂר	עוֹר	11
ulinifunga	na-mishipa	na-kwa-mifupa	ulinivisha	na-mwili	ngozi	
	H1517	H6106	H3847	H1320	H5785	

Umenivika ngozi na nyama na kuniunganisha pamoja kwa mifupa na misuli..

רוּחִי׃	שָׁמְרָה	וּפְקֻדָּתְךָ	עִמָּדִי	עָשִׂיתָ	וָחֶסֶד	חַיִּים	12
roho-yangu	umelinda	na-utunzaji-wako	kwangu	umenifanyia	na-huruma	uhai	
H7307	H8104	H6486	H5978				

Wewe umenizawadia mimi uhai na ahadi ya upendeleo na usaidizi wako umeilinda roho yangu.

עִמָּךְ׃	זֹאת	כִּי־	יָדַעְתִּי	בִלְבָבֶךָ	צָפַנְתָּ	וְאֵלֶּה	13
ilikuwa-nawe	hii	kwamba	ninajua	moyoni-mwako	umeficha	na-haya	
	H2063		H3045	H3824	H6845	H0428	

Hata hivyo mambo haya uliyaficha moyoni mwako - nafahamu kwamba hivi ndivyo ufikirivyo:

תְּנַקֵּנִי׃	לֹא	וּמֵעֲוֹנִי	וּשְׁמַרְתָּנִי	חָטָאתִי	אִם־	14
hutanisamehe	hutanisamehe	na-kosa-langu	na-unanichunga	nimetenda-dhambi	kama	
H5352	H3808	H5771	H8104	H2398		

kuwa kama nimefanya dhambi, wewe utaizingatia; hutaniachilia na uovu wangu.

אֶשָּׂא	לֹא־	וְצָדַקְתִּי	לִי	אַלְלַי	רָשַׁעְתִּי	אִם־	15
sitainua	sitainua	na-nimekuwa-mwenye-haki	wangu	ole	nimekuwa-mwovu	kama	
H5375	H3808	H6663		H0480	H7561		

עָנְיִי׃	וְרִאֵה	קָלוֹן	שְׂבַע	רֹאשִׁי	
taabu-yangu	na-ona	aibu	nimejaa	kichwa-changu	
H6040	H7202	H7036	H7649		

Kama mimi ni muovu, ole wangu; hata kama ni mwenye haki, sitaweza kuinua kichwa changu, kwa kuwa nimejaa aibu na kuyaangalia mateso yangu.

בִּי׃	תִּתְפַּלָּא־	וְתָשׁוּב	תְצוּדֵנִי	כְּשַׁחַל	וְיִגְאֶה	16
kwangu	unajionyesha-wa-ajabu	na-unarudi	unaniwinda	kama-simba	na-ikiinuka	
	H6381	H7725		H7826	H1342	

Kama kichwa changu kikijiinua chenyewe, waniwinda kama simba; tena wajionyesha mwenyewe kuwa ni mwenye nguvu kwangu.

17 תְּחַדֵּ֫שׁ וּעֵדֶ֥יךָ נֶגְדִּ֑י וְתָרֵ֥ב כָּ֝עַשְׂךָ֗ חֲלִיפ֥וֹת עִמָּדִ֥י וְצָבָֽא׃
unafanya–upya mashahidi–wako dhidi–yangu na–unaongeza hasira–yako kwangu mabadiliko na–jeshi dhidi–yangu
H2318 H5707 H5048 H5978 H2487

Wewe unaleta mashahidi wapya dhidi yangu na kuzidisha hasira zako dhidi yangu; wanishambulia na majeshi mapya.

18 וְלָ֝מָּה מֵרֶ֣חֶם הוֹצֵאתָ֑נִי וְעַ֥יִן אֶ֝גְוָ֗ע לֹא־תִרְאֵֽנִי׃
na–kwa–nini kutoka–tumboni ulinitoa ningekata–roho na–jicho lisingeona lisingeona
H4100 H7358 H3318 H1478 H5869 H3808 H7200

Kwa nini, basi, ulinitoa tumboni? Natamani ningekata roho na ili jicho lolote lisinione.

19 כַּאֲשֶׁ֥ר לַ֝קָּבֶ֗ר מִבֶּ֥טֶן אֶהְיֶ֑ה הָיִ֥יתִי לֹא־אוּבָֽל׃
kama–kwamba kaburini kutoka–tumboni ningekuwa sikuwepo sikuwepo ningebebwa
H3644 H6913 H0990 H1961 H1961 H3808 H2986

Ningelikuwa kama asiyekuwepo; ningelichukuliwa kutoka tumboni mpaka kaburini.

20 הֲלֹא־מְעַ֥ט יָ֝מַ֗י חֲדַל֥ וְאֶבְלִ֑ינָה וְשִׁ֥ית מִמֶּ֝נִּ֗י כִּמְעָֽט׃
je–si–chache chache siku–zangu [na–aache] na–aache [na–aweke] na–aweke–mbali kutoka–kwangu na–nipate–faraja kidogo
H3808 H4592 H3117 H2308 H2308 H7896 H7896 H4592 H1082

Je si siku zangu pekee ni chache? Acha basi, usinisumbue, ili kwamba nipate kupumzika kidogo

21 בְּטֶ֣רֶם אֵ֭לֵךְ וְלֹ֣א אָשׁ֑וּב אֶל־אֶ֥רֶץ חֹ֝שֶׁךְ וְצַלְמָ֗וֶת כַּבְלִ֣ya na–sitarudi sitarudi kwenye nchi–ya giza na–kivuli–cha–mauti
H2962 H3212 H3808 H7725 H0413 H0776 H2822 H6757

kabla sijaenda huko ambako sitarudi, kwenye nchi ya giza na kivuli cha mauti,

22 אֶ֣רֶץ עֵיפָ֣תָה כְּמ֣וֹ צַלְמָ֑וֶת סְדָרִ֥ים וְלֹ֝א תִּפְעַ֗ע כְּמ֣וֹ אֹ֭פֶל׃ פ
nchi–ya giza–nene kama kivuli–cha–mauti utaratibu na–bila na–inaangaza kama weusi ¶
H0776 H5890 H3644 H6757 H5468 H3808 H3313 H3644 H0652

ni nchi ya giza kama usiku wa manane, nchi ya kivuli cha mauti, isiyokuwa na mpangilio, ambayo nuru yake ni kama usiku wa manane.'"

Chapter 11

1 וַיַּ֥עַן צֹפַ֥ר הַנַּעֲמָתִ֑י וַיֹּאמַֽר׃
na–akajibu Sofari Mnaamathi na–akasema
H6691 H5284 H0559

Ndipo Sofari Mnaamathi alijibu na kusema,

2

שְׂפָתַיִם	אִישׁ	וְאִם־	יֵעָנֶה	לֹא	דִּבְרִים	הֲרַב
midomo	mtu–mwenye	au	hayatajibiwa	hayatajibiwa	maneno	je–wingi–wa
H8193	H0376			H3808	H1697	H7230

יִצְדָּק׃
atakuwa–mwenye–haki
H6663

“ Huo wingi wa maneno haupaswi kujibiwa? Mtu huyu, aliyejaa maneno mengi awe wa kuaminiwa?

3

מַכְלִם׃	וְאֵין	וַתִּלְעַג	יַחֲרִישׁוּ	מְתִים	בְּדֶיךָ
anayekuaibisha	na–hakuna	na–unadhihaki	watanyamaza	watu	maneno–yako–matupu
H3637	H0369	H3932		H4962	H0907

Kujivuna kwako kunapaswa kuwafanya wengine wabaki wamenyamaza? Wakati unapoyadhihaki mafundisho yetu, hakuna awaye yote atakayekufanya wewe ujisikie mwenye aibu?

4

בְּעֵינֶיךָ׃	הָיֵיתִי	וּבַר	לְקֹחֲי	זַךְ	וַתֹּאמֶר
machoni–pako	nimekuwa	na–safi	mafundisho–yangu	safi	na–unasema
	H1961	H1249	H3948	H2134	H0559

Kwa kuwa wewe unasema kwa Mungu, 'Imani yangu ni safi, Mimi sina waa lolote machoni pako.'

5

עִמָּךְ׃	שְׂפָתָיו	וְיִפְתָּח	דַּבֵּר	אֱלוֹהַּ	יִתֵּן	מִי־	וְאוּלָם
nawe	midomo–yake	na–angefungua	angesema	Mungu	angetoa	nani	lakini
	H8193		H1696	H0433	H5414	H4310	H0199

Lakini, laiti, Mungu huyo angesema na kufungua midomo yake dhidi yako;

6

וְלַדַּע	לְתוּשִׁיָּה	כִּפְלַיִם	כִּי־	חָכְמָה׃	תָּעֲלֻמוֹת	וּלְךָ	וְיַגֶּד־	
na–ujue	kwa–ufahamu	mara–mbili	kwa–maana	hekima	siri–za	wewe	na–angekuambia	
H3045	H8454	H3718		H2451	H8587		H5046	

מֵעֲוֹנֶךָ׃	אֱלוֹהַּ	לְךָ	יַשֶּׁה	כִּי־
kosa–lako	Mungu	wewe	anakusamehe	kwamba
H5771	H0433		H5382	

hivyo angekuonyesha wewe siri za hekima! Kwa kuwa yeye ni mkuu katika ufahamu. Tena tambua huyo Mungu anataka kutoka kwako kidogo kuliko uovu wako unavyostahili.

7

תִּמְצָא׃	שַׁדַּי	תַּכְלִית	עַד־	אִם	תִּמְצָא	אֱלוֹהַּ	הַחֵקֶר
utapata	Mwenyezi	ukamilifu–wa	hadi	au	utapata	Mungu	je–utapata
H4672	H7706	H8503	H5704		H4672	H0433	H2714

Je, wewe unaweza kumfahamu Mungu kwa kumtafuta yeye? Unaweza kumtambua aliye mkuu kwa ukamilifu?

8

תֵּדָע׃	מַה־	מְשׁוֹאוֹל	עֲמֻקָּה	תִּפְעָל	מַה־	שָׁמַיִם	גָּבְהֵי
unajua	nini	kuliko–kuzimu	ni–chini	utafanya	nini	mbingu	juu–kuliko–mbingu
H3045	H4100	H7585	H6013	H6466	H4100	H8064	H1363

Upeo uko juu kama mbingu; unaweza kufanya nini wewe? Ni wenye kina kirefu kuliko kuzimu; waweza kufahamu nini wewe?

9

יָם׃	מִנִּי־	וּרְחָבָה	מִדָּה־	מֵאֶרֶץ	אֶרְכָּה
bahari	kuliko	na–pana	kipimo–chake	kuliko–nchi	ndefu
H3220		H7342	H4055	H0776	H0752

Vipimo vyake ni virefu kuliko nchi, na vipana kuliko bahari.

10

יְשִׁיבֶנּוּ׃	וּמִי	וַיַּקְהִיל	וַיַּסְגִּיר	יַחֲלֹף	אִם־
atamzuia	na–nani	na–akakusanya–baraza	na–akafunga	akipita	akipita
H7725	H4310	H6950	H5462	H2498	

kama yeye akipita kati na kumyamazisha mtu yeyote, kama yeye akimwita mtu yeyote hukumuni, tena ni nani anayeweza kumzuia yeye?

יִתְבּוֹנָן׃	וְלֹא	אָוֶן	וַיַּרְא־	שָׁוְא	מְתֵי־	יָדַע	הוּא	כִּי־	11
hatatafakari	na–hatatafakari	uovu	na–anaona	ubatili	watu–wa	anajua	yeye	kwa–maana	
H0995	H3808	H0205	H7200	H7723	H4962	H3045	H1931		

Kwa maana anawajua watu waongo; wakati anapoona uovu, hawezi yeye kuukumbuka?

יִוָּלֵד׃	אָדָם	פֶּרֶא	וְעַיִר	יִלָּבֵב	נָבוּב	וְאִישׁ	12
atazaliwa	mwanadamu	punda–mwitu	na–mwana–wa	atapata–akili	mtupu	na–mtu	
H3205	H0120	H6501	H5895		H5014	H0376	

Lakini watu wapumbavu hawana ufahamu; wataupata wakati punda mwitu atakapozaa mtu.

כַּפֶּךָ׃	אֵלָיו	וּפָרַשְׂתָּ	לִבֶּךָ	הֲכִינוֹתָ	אַתָּה	אִם־	13
mikono–yako	kwake	na–utanyoosha	moyo–wako	utaandaa	wewe	kama	
H3709	H0413	H6566					

Lakini ikiwa umeuelekeza moyo wako kwa haki na umeunyosha mkono wako karibu na Mungu;

בְּאָהָלֶיךָ	תַּשְׁכֵּן	וְאַל־	הַרְחִיקֵהוּ	בְיָדְךָ	אָוֶן	אִם־	14
hemani–mwako	usiache	wala–usiache	uondoe–mbali	mkononi–mwako	uovu	kama	
H0168	H7931	H0408	H7368	H3027	H0205		

עַוְלָה׃
udhalimu

ikiwa huo uovu ulikuwa katika mikono yako, lakini hivyo tena unauweka mbali nawe, na haukuruhusu kutokuwa mwenye haki kukaa hemani mwako.

וְלֹא	מֻצָק	וְהָיִיתָ	מִמּוּם	פָּנֶיךָ	תִּשָּׂא	וְאָז	כִּי־	15
na–hutaogopa	imara	na–utakuwa	bila–dosari	uso–wako	utainua	ndipo	kwa–maana	
H3808	H3332	H1961		H6440	H5375			

תִּירָא׃
hutaogopa
H3372

Ndipo kwa hakika ungeinua juu uso wako bila ishara ya aibu; Ni dhahiri, ungethibitika na usingeogopa.

תִּזְכֹּר׃	עָבְרוּ	כְּמַיִם	תִּשְׁכָּח	עָמָל	אַתָּה	כִּי־	16
utakumbuka	yaliyopita	kama–maji	utasahau	taabu	wewe	kwa–maana	
H2142		H4325	H7911	H5999			

Wewe ungesahau mateso yako; ungeyakumbuka hayo tu kama maji ambayo yametiririka mbali.

תִּהְיֶה׃	כַּבֹּקֶר	תָּעֻפָּה	חָלֶד	יָקוּם	וּמְצָהֳרַיִם	17
itakuwa	kama–asubuhi	giza	uhai	itasimama	na–kuliko–adhuhuri	
H1961	H1242		H2465			

Maisha yako yangekuwa angavu kuliko adhuhuri; japokuwa kulikuwa na giza, litakuwa kama asubuhi.

תִּשְׁכָּב׃	לָבֶטַח	וְחָפַרְתָּ	תִקְוָה	יֵשׁ	כִּי־	וּבָטַחְתָּ	18
utalala	kwa–usalama	na–utachimba	tumaini	kuna	kwa–maana	na–utatumaini	
H7901	H0983	H2658		H3426		H0982	

Ungekuwa salama kwa sababu kuna tumaini; ni dhahiri, wewe utapata usalama juu yako na utachukua pumziko lako katika usalama.

רַבִּים׃	פָּנֶיךָ	וְחִלּוּ	מַחֲרִיד	וְאֵין	וְרָבַצְתָּ	19
wengi	uso–wako	na–watakuomba	anayekutisha	na–hakuna	na–utalala	
	H6440		H2729	H0369	H7257	

Pia ungelala chini katika pumziko, na hakuna ambaye angekufanya wewe uogope; hakika wengi wangetafuta upendeleo wako.

וְתִקְוָתָֽם׃	מִנְּהֶם	אָבַד	וּמָנוֹס	תִּכְלֶינָה	רְשָׁעִים	וְעֵינֵי	20
na–tumaini–lao	kutoka–kwao	limeangamia	na–kimbilio	yatashindwa	waovu	na–macho–ya	
		H0006	H4498	H3615	H7563		

פ	נָפֶשׁ׃	מָפַח־	
¶	nafsi	kutoa–pumzi–ya–mwisho	
	H5315	H4646	

Lakini macho ya watu waovu yatashindwa; hawatakuwa na njia ya kukimbia; tumaini lao la pekee litakuwa pumzi yao ya mwisho ya uhai.

Chapter 12

וַיַּעַן	אִיּוֹב	וַיֹּאמַֽר׃	1
na–akajibu	Ayubu	na–akasema	
	H0347	H0559	

Ndipo Ayubu akajibu na kusema,

אָמְנָם	כִּי	אַתֶּם־	עָם	וְעִמָּכֶם	תָּמוּת	חָכְמָה׃	2
kweli	kwamba	ninyi–ni	watu	na–pamoja–nanyi	itakufa	hekima	
H0551					H4191	H2451	

“Hakuna shaka ninyi wanadamu; Hekima mtakufa nayo.

גַּם־	לִי	מִמֶּנִּי	וְלִבָּב	כְּמוֹכֶם	לֹא־	נֹפֵל	אָנֹכִי	מִכֶּם	וְאֶת־	מִי־	3
pia	mimi	si–duni	nina–moyo	kama–ninyi	si–duni	si–duni	mimi	kuliko–ninyi	na–kwa–nani	nani	
H1571			H3824	H3644	H3808	H5307	H0595		H0854	H4310	

אַיִן	כְּמוֹ־	אֵלֶּה׃	
hakuna	kama	haya	
H0369	H3644	H0428	

Lakini nina ufahamu kama vile ninyi; Mimi siyo duni kwenu. Ni dhhiri, ni nani asiyefahamu vitu hivyo kama hivi?

שְׂחָק	וְלִרֵעֵהוּ	אֱהִיֶה	קֹרֵא	לֵאלוֹהַּ	וַיַּעֲנֵהוּ	שְׂחֹק	4
kichekesho	kwa–rafiki–yake	nimekuwa	niliyemwita	Mungu	na–akanijibu	kichekesho	
H7814		H1961	H7121	H0433		H7814	

צַדִּיק	תָּמִֽים׃	
mwenye–haki	mkamilifu	
H6662	H8549	

Mimi ni kitu cha kuchekwa na jirani-Mimi, ni mmoja aliyemwita Mungu na ambaye alijibiwa na yeye! Mimi, ni mwenye haki na mtu asiyekuwa na hatia-Mimi sasa nimekuwa kitu cha kuchekwa.

רֶגֶל׃	לְמוֹעֲדֵי	נָכוֹן	שַׁאֲנַן	לְעַשְׁתּוֹת	בּוּז	לַפִּיד	5
mguu–unaojikwaa	kwa–wakati–wa	tayari	mwenye–amani	katika–mawazo–ya	ya–dharau	taa	
H7272	H4571		H7600	H6248	H0937	H3940	

Katika mawazo yake mtu fulani aliye katika kufurahi, kuna kudharau kwa mashaka; hufikiri katika njia ambayo huleta mambo mabaya zaidi kwa wale ambao miguu yao inateleza.

6

יִשְׁלָיוּ	וְאָהָלִים	לִשְׁדֹדִים	וּבַטֻּחוֹת	לְמַרְגִּיזֵי	אֵל
zina–amani	mahema–ya	waporaji	na–usalama	kwa–wanaomkasirisha	Mungu
H7951	H0168	H7703	H0987	H7264	H0410

לַאֲשֶׁר	הֵבִיא	אֱלוֹהַּ	בְּיָדוֹ׃
kwa–wale–ambao	ameleta	Mungu	mkononi–mwao
	H0935	H0433	H3027

Hema za wezi hufanikiwa, na wale ambao humkasirisha Mungu huhisi salama; mikono yao wenyewe ni miungu wao.

7

וְאוּלָם	שְׁאַל־	נָא	בְּהֵמוֹת	וְתֹרֶךָּ	וְעוֹף	הַשָּׁמַיִם
lakini	uliza	tafadhali	wanyama	na–watakufundisha	na–ndege–wa	mbingu
H0199	H7592	H4994	H0929		H5775	H8064

וְיַגֶּד־	לָךְ׃
na–watakuambia	wewe
H5046	

Lakini sasa waulize hao wanyama wa mwituni, na watakufundisha wewe; waulize ndege wa angani, na watakuambia wewe.

8

אוֹ	שֵׂיחַ	לָאָרֶץ	וְתֹרֶךָּ	וְיִסַּפְרוּ	לְךָ	דְּגֵי	הַיָּם׃
au	sema–na	nchi	na–itakufundisha	na–watakuambia	wewe	samaki–wa	bahari
	H7878	H0776				H1709	H3220

Au iambie ardhi, na itakufundisha wewe; samaki wa baharini watakutangazia wewe.

9

זֹּאת׃	עָשְׂתָה	יְהוָה׀	יַד־	כִּי	אֱלֹהַּ	בְּכָל־	יָדַע	לֹא־	מִי
hili	umefanya	Yahwe	mkono–wa	kwamba	haya	katika–haya–yote	hajui	hajui	nani
H2063		H3068	H3027		H0428	H3605	H3045	H3808	H4310

Ni myama yupi miongoni mwa hawa asiyefahamu kuwa mkono wa Yahwe umetenda haya?

10

בְּשַׂר־	כָּל־	וְרוּחַ	חָי	כָּל־	נֶפֶשׁ	בְּיָדוֹ	אֲשֶׁר	
mwili–wa	kila	na–pumzi–ya	kiumbe–hai	kila	nafsi–ya	mkononi–mwake	ambaye	
H1320	H3605	H7307		H3605	H5315	H3027		

אִישׁ׃
mwanadamu
H0376

Katika mkono wake mna uzima wa kila kiumbe hai na pumzi ya wanadamu wote.

11

לוֹ׃	יִטְעַם־	אָכֶל	וְחִכּוֹ	תִּבְחָן	מִלִּין	אֹזֶן	הֲלֹא־
kwake	linaonja	chakula	na–kaakaa	linajaribu	maneno	sikio	je–si–sikio
	H2938	H0400	H2441	H0974	H4405	H0241	H3808

Je, sikio haliyajaribu maneno kama vile kaakaa lionjavyo chakula chake?

12

תְּבוּנָה׃	יָמִים	וְאֹרֶךְ	חָכְמָה	בִּישִׁישִׁים	
ufahamu	siku	na–urefu–wa	hekima	kwa–wazee	
H8394	H3117	H0753	H2451	H3453	

Kwa wazee mna hekima; katika wingi wa siku mna ufahamu.

13

וּתְבוּנָה׃	עֵצָה	לּוֹ	וּגְבוּרָה	חָכְמָה	עִמּוֹ
na–ufahamu	shauri	kwake	na–nguvu	hekima	kwake
H8394	H6098		H1369	H2451	

Pamoja na Mungu mna hekima na ukuu; yeye anayo mashauri na ufahamu.

וְלֹא	אִישׁ	עַל־	יִסְגֹּר	יִבָּנֶה	וְלֹא	יַהֲרוֹס	הֵן	14
na–haitafunguliwa	mtu	juu–ya	akifunga	haitajengwa	na–haitajengwa	akibomoa	tazama	
H3808	H0376		H5462	H1129	H3808	H2040	H2005	

יִפָּתֵחַ׃
haitafunguliwa

Tazama, yeye huangusha chini, na haiwezekani kujengwa tena; kama yeye akimtia gerezani mtu yeyote, hakutakuwa tena kufunguliwa.

אָרֶץ׃	וַיַּהַפְכוּ	וְיִשַׁלְּחֵם	וְיִבָּשׁוּ	בַּמַּיִם	יַעְצֹר	הֵן	15
nchi	na–yanaiangusha	na–akiyaachia	na–yanakauka	maji	akizuia	tazama	
H0776	H2015	H7971	H3001	H4325	H6113	H2005	

Tazama, kama yeye akiyazuia maji, yanakauka; na kama akiyaachilia nje yanaitaabisha ardhi.

וּמַשְׁגֶּה׃	שֹׁגֶה	לֹו	וְתוּשִׁיָּה	עֹז	עִמֹּו	16
na–anayedanganya	aliyedanganywa	kwake	na–hekima	nguvu	kwake	
H7686	H7683		H8454	H5797		

Pamoja na yeye mna nguvu na hekima; watu ambao wamedanganywa na mdanganyi wote pamoja wako katika nguvu zake.

יְהוֹלֵל׃	וְשֹׁפְטִים	שׁוֹלֵל	יוֹעֲצִים	מוֹלִיךְ	17
anawafanya–wapumbavu	na–waamuzi	wazi	washauri	anaongoza	
	H8199	H7758	H3289	H3212	

Yeye huwaongoza washauri mbali bila kuvaa viatu katika huzuni; huwarudisha hakimu katika upumbavu.

בְּמָתְנֵיהֶם׃	אֵזוֹר	וַיֶּאְסֹר	פְּתָחַ	מְלָכִים	מוּסַר	18
viunoni–mwao	mshipi	na–anafunga	anafungua	wafalme	vifungo–vya	
H4975	H0232	H0631		H4428	H4148	

Yeye Huondoa minyororo ya mamlaka kutoka kwa wafalme; yeye hufunika viuno vyao kwa nguo.

יְסַלָּף׃	וְאֵתָנִים	שׁוֹלֵל	כֹּהֲנִים	מוֹלִיךְ	19
anawaangusha	na–wenye–nguvu	wazi	makuhani	anaongoza	
H5557	H0386	H7758	H3548	H3212	

Yeye huwaongoza makuhani mbali bila kuvaa viatu na kuwapindua watu wakuu.

יקַח׃	זְקֵנִים	וְטַעַם	לְנֶאֱמָנִים	שָׂפָה	מֵסִיר	20
anaichukua	wazee	na–busara–ya	waaminifu	usemi–wa	anaondoa	
H3947	H2205	H2940	H0539	H8193	H5493	

Yeye huondoa hotuba ya wale waliokuwa wameaminiwa na huondoa mbali ufahamu wa wazee.

רַפָּה׃	אֶפִיקֵים	וּמְזִיַּח	נְדִיבִים	עַל־	בְּוּז	שׁוֹפֵךְ	21
analegeza	wenye–nguvu	na–mshipi–wa	wakuu	juu–ya	dharau	anamimina	
H7503	H0650		H5081		H0937	H8210	

Yeye humwaga aibu juu ya binti za wafalme na hufungua mishipi ya watu wenye nguvu.

צַלְמָוֶת׃	לָאוֹר	וַיֹּצֵא	חֹשֶׁךְ	מִנִּי־	עֲמֻקוֹת	מְגַלֶּה	22
kivuli–cha–mauti	nuruni	na–analeta	giza	kutoka	mambo–ya–kina	anafunua	
H6757	H0216	H3318	H2822		H6013	H1540	

Yeye huweka wazi vitu vya kina kutoka katika giza na kuvileta nje kumuika vivuli mahali ambapa watu waliokufa wapo.

וַיַּנְחֵם׃	לַגּוֹיִם	שִׁטֵּחַ	וַיְאַבְּדֵם	לַגּוֹיִם	מַשְׂגִּיא	23
na–anayaongoza	mataifa	anayaeneza	na–anayaangamiza	mataifa	anakuza	
H5148		H7849	H0006		H7679	

Yeye huyafanya mataifa kuwa na nguvu, na pia huyaharibu; Yeye pia huyakuza mataifa, na pia yeye huyaongoza mbali kama wafungwa.

דָּרֶךְ׃	לֹא־	בְּתֹהוּ	וַיַּתְעֵם	הָאֶרֶץ	עַם־	רָאשֵׁי	לֵב	מֵסִיר	24
njia	bila	katika–ukiwa	na–anawapoteza	nchi	watu–wa	viongozi–wa	akili–ya	anaondoa	
H1870	H3808	H8414	H8582	H0776				H5493	

Yeye huondoa mbali ufahamu kutoka kwa viongozi wa watu wa nchi; huwafanya wao kutangatanga msituni mahali pasipo na njia.

כַּשִּׁכּוֹר׃	וַיַּתְעֵם	אֹור	וְלֹא־	חֹשֶׁךְ	יְמַשְׁשׁוּ־	25
kama–mlevi	na–anawafanya–kutangatanga	nuru	na–bila	giza	wanapapasa	
H7910	H8582	H0216	H3808	H2822	H4959	

Wao wanapapasa katika giza bila kuwa na mwanga; yeye huwafanya wao kuweweseka kama mtu mlevi.

Chapter 13

לָהּ׃	וַתָּבֶן	אָזְנִי	שָׁמְעָה	עֵינִי	רָאֲתָה	כֹּל	הֵן־	1
hilo	na–limeelewa	sikio–langu	limesikia	jicho–langu	limeona	yote	tazama	
	H0995	H0241	H8085		H7200	H3605	H2005	

Tazama, jicho langu limeyaona haya yote; sikio langu limeyasikia na kuyaelewa hayo.

מְכֶם׃	אָנֹכִי	נֹפֶל	לֹא־	אֲנִי	גַם־	יְדַעְתִּי	כְּדַעְתְּכֶם	2
kuliko–ninyi	mimi	si–duni	si–duni	mimi	pia	ninajua	kama–ujuzi–wenu	
	H0595	H5307	H3808	H0589	H1571	H3045	H1847	

Kile mnachokifahamu, ndicho hicho mimi pia ninachokifahamu; Mimi siyo duni kwenu ninyi.

אֶחְפָּץ׃	אֵל	אֶל־	וְהוֹכֵחַ	אֲדַבֵּר	שַׁדַּי	אֶל־	אֲנִי	אוּלָם	3
ninapenda	Mungu	na	na–kujadiliana	nitasema	Mwenyezi	kwa	mimi	lakini	
	H0410	H0413	H3198	H1696	H7706	H0413	H0589	H0199	

Hata hivyo, Mimi ningeweza kuzungumza na mwenye nguvu; Mimi natamani kusemezana na Mungu.

כֻּלְּכֶם׃	אֱלִל	רֹפְאֵי	שֶׁקֶר	טֹפְלֵי־	אַתֶּם	וְאוּלָם	4
ninyi–nyote	ubatili	madaktari–wa	uongo	mnabandika	ninyi	lakini	
H3605	H0457	H7495	H8267	H2950		H0199	

Lakini ninyi mnauficha ukweli kwa uongo; ninyi nyote ni tabibu msiokuwa na thamani.

לְחָכְמָה׃	לָכֶם	וּתְהִי	תַּחֲרִישׁוּן	הַחֲרֵשׁ	יִתֵּן	מִי־	5
hekima	kwenu	na–ingekuwa	mngenyamaza	kunyamaza	angetoa	nani	
H2451		H1961			H5414	H4310	

Laiti, kwamba kwa pamoja mngeshikilia amani yenu! Hilo lingekuwa hekima yenu ninyi.

הַקְשִׁיבוּ׃	שְׂפָתַי	וְרִבוֹת	תּוֹכַחְתִּי	נָא	שִׁמְעוּ־	6
sikilizeni	midomo–yangu	na–hoja–za	mashtaka–yangu	tafadhali	sikilizeni	
H7181	H8193	H7379		H4994	H8085	

Sikia sasa kuhoji kwangu; Sikiliza kusihi kwa midomo yangu mwenyewe.

רְמִיָּה׃	תְּדַבְּרוּ	וְלוֹ	עַוְלָה	תְּדַבְּרוּ	הַלְאֵל	7
udanganyifu	mtasema	na-kwake	udhalimu	mtasema	je-kwa-Mungu	
	H1696			H1696	H0410	

Ninyi mtazungumza visivyo haki kwa ajili ya Mungu, na ninyi mtazungumza udanganyifu kwa yeye? Ni kweli ninyi mngeonyesha ukarimu kwa yeye?

תִּרְיבוּן׃	לָאֵל	אִם־	תִּשָּׂאוּן	הַפָּנָיו	8
mtasema	kwa-Mungu	kama	mtaonyesha-upendeleo	je-mtaonyesha-upendeleo-wa-uso-wake	
H7378	H0410		H5375	H6440	

Ni kweli ninyi mngetetea katika mahakama kama mawakili wa Mungu?

בֶּאֱנוֹשׁ	כְּהִתֶּל	אִם־	אֶתְכֶם	יַחְקֹר	כִּי־	הֲטוֹב	9
mwanadamu	mnavyomdanganya	au-kama	ninyi	atawachunguza	kwamba	je-ni-vizuri	
H0582			H0853	H2713			

בּוֹ׃	תְּהָתֵּלּוּ
yeye	mtamdanganya

Je, kweli ingekuwa vizuri kwenu wakati yeye akiwatafuta ninyi? Mngeweza ninyi kumdanganya yeye kama mlivyoweza kuwadanganya watu?

תִּשָּׂאוּן׃	פָּנִים	בַּסֵּתֶר	אִם־	אֶתְכֶם	יוֹכִיחַ	הוֹכֵחַ	10
mtaonyesha-upendeleo	uso	kwa-siri	kama	ninyi	atawakemea	kukemea	
H5375	H6440			H0853	H3198	H3198	

Yeye kwa hakika angewathibitisha upya ninyi ikiwa katika siri ninyi mmeonyesha kutokukamilika.

עֲלֵיכֶם׃	יִפָּל	וּפַחְדּוֹ	אֶתְכֶם	תְּבַעֵת	שְׂאֵתוֹ	הֲלֹא	11
juu-yenu	itaanguka	na-hofu-yake	ninyi	utawatisha	utukufu-wake	je-si	
	H5307	H6343	H0853	H1204	H7613	H3808	

Je, ukuu wake usingewafanya ninyi muogope? Je, utisho wake usingeshuka juu yenu?

גַּבֵּיכֶם׃	חֹמֶר	לְגַבֵּי־	אֵפֶר	מִשְׁלֵי־	זִכְרֹנֵיכֶם	12
migongo-yenu	udongo	migongo-ya	majivu	methali-za	methali-zenu	
H1354		H1354	H0665	H4912	H2146	

Hadithi zenu za misemo ya kukariri, ni mithali zimetengenezwa kwa majivu; utetezi wenu ni utetezi uliotengenezwa kwa udongo wa mfinyanzi.

מָּה׃	עָלַי	וְיַעֲבֹר	אֲנִי	וַאֲדַבְּרָה־	מֵאִתִּי	הַחֲרִישׁוּ	13
lolote	juu-yangu	na-ipite	mimi	na-nitasema	kutoka-kwangu	nyamazeni	
H4100			H0589	H1696			

Shikilieni amani yenu, mniache peke yangu, ili ya kwamba nipate kusema, acheni yaje yale yanayoweza kuja kwangu.

אָשִׂים	וְנַפְשִׁי	בִּשְׁנָי	בְּשָׂרַי	אֶשָּׂא	וָמָּה	עַל־	14
nitaweka	na-nafsi-yangu	kwa-meno-yangu	mwili-wangu	nitachukua	nini	kwa-nini	
	H5315	H8127	H1320	H5375	H4100		

בְּכַפִּי׃
mkononi-mwangu
H3709

Nitaichukua nyama yangu mwenywewe katika meno yangu; Nitayachukua maisha yangu katika mikono yangu.

15 הֵן tazama H2005 יִקְטְלֵנִי akiniua H6991 [לֹא] [sina-tumaini] H3808)לוֹ(kwake אֵיחָל nitamtumaini H3176 אַךְ- lakini H0389 דְּרָכַי njia-zangu H1870 אֶל- mbele-ya H0413 פָּנָיו uso-wake H6440

אוֹכִיחַ׃ nitaitetea H3198

Tazama, ikiwa ataniua mimi, sitakuwa na tumaini lililobakia; hata hivyo, nitazitetea njia zangu mbele zake yeye.

16 גַּם- pia H1571 הוּא- hii H1931 לִי kwangu לִישׁוּעָה kwa-wokovu כִּי- kwa-maana לֹא si לִפְנָיו mbele-yake חָנֵף mnafiki יָבוֹא׃ atakuja H0935

Hiki kitakuwa sababu ya kutohesabiwa hatia, kwamba mimi sikuja mbele zake kama mtu asiyemcha Mungu.

17 שִׁמְעוּ sikilizeni H8085 שָׁמוֹעַ kwa-makini H8085 מִלָּתִי neno-langu H4405 וְאַחֲוָתִי na-tamko-langu H0262 בְּאָזְנֵיכֶם׃ masikioni-mwenu H0241

Mungu, sikiliza kwa makini kuzungumza kwangu; ruhusu kutangaza kwangu kuje kwenye masikio yako.

18 הִנֵּה- tazama H2009 נָא sasa H4994 עָרַכְתִּי nimeandaa מִשְׁפָּט shauri-langu יָדַעְתִּי ninajua כִּי- kwamba אֲנִי mimi H0589 אֶצְדָּק׃ nitakuwa-mwenye-haki H6663

19 מִי- ni-nani H4310 הִוא yeye H1931 יָרִיב atakayeshindana עִמָּדִי nami H5978 עַתָּה sasa H6258 כִּי- kwa-maana אַחֲרִישׁ ningenyamaza וְאֶגְוָע׃ na-kufa H1478

Ni nani anayeweza kushindana na mimi katika mahakama? Ikiwa mlikuja kufanya hivyo, na kama mimi nilithibitishwa kukosea, ndipo ningekuwa kimya na kuyatoa maisha yangu.

20 אַךְ- tu H0389 שְׁתַּיִם mambo-mawili עֲשֵׂה usifanye אַל- usifanye עִמָּדִי kwangu אָז ndipo מִפָּנֶיךָ kutoka-uso-wako לֹא sitajificha H3808

אֶסָּתֵר׃ sitajificha H5641

Mungu, fanya mambo mawili kwa ajili yangu, na tena Mimi sitajificha kutoka katika uso wako.

21 כַּפְּךָ mkono-wako H3709 מֵעָלַי kutoka-kwangu הַרְחֵק uondoe-mbali וְאֵמָתְךָ na-hofu-yako H0367 אַל- isinitishe H0408 תְּבַעֲתָנִי׃ isinitishe H1204

Ondoa kutoka kwangu mkono wako unaotesa, na usiache utisho wako unifanye mimi kuogopa.

22 וְקָרָא na-uniite H7121 וְאָנֹכִי na-mimi H0595 אֶעֱנֶה nitajibu אוֹ- au אֲדַבֵּר nitasema H1696 וַהֲשִׁיבֵנִי׃ na-unijibu H7725

Ndipo niite mimi, na mimi nitakujibu; au uniache mimi niseme na wewe na wewe unijibu mimi.

23 כַּמָּה ni-ngapi H4100 לִי kwangu עֲוֹנוֹת makosa וְחַטָּאוֹת na-dhambi פְּשָׁעַי uasi-wangu וְחַטָּאתַי na-dhambi-yangu הֹדִיעֵנִי׃ niambie H3045

Je, maovu yangu na dhambi zangu ni ngapi? Nijulishe kosa langu na dhambi yangu.

24	לָמָּה־	פָנֶיךָ	תַסְתִּיר	וְתַחְשְׁבֵנִי	לְאוֹיֵב	לָךְ׃
	kwa–nini	uso–wako	unaficha	na–unanihesabu	kama–adui	kwako
	H4100	H6440	H5641	H2803	H0341	

Kwa nini unaficha uso wako kutoka kwangu mimi na kunitendea mimi kama adui yako?

25	הֶעָלֶה	נִדָּף	תַּעֲרֹץ	וְאֶת־	קַשׁ	יָבֵשׁ	תִּרְדֹּף׃
	jani	linalopeperushwa	utatisha	na	mabua	makavu	utafuatia
	H5929	H5086	H6206	H0853	H7179	H3002	H7291

Je, wewe utalitesa jani linalopeperushwa? Je, utaendelea kulifuatilia bua kavu?

26	כִּי־	תִכְתֹּב	עָלַי	מְרֹרוֹת	וְתוֹרִישֵׁנִי	עֲוֹנוֹת
	kwa–maana	unaandika	juu–yangu	mambo–machungu	na–unanirithisha	makosa–ya
		H3789		H4846	H3423	H5771

	נְעוּרָי׃
	ujana–wangu

Kwa maana wew unaandika chini vitu vichungu dhidi yangu mimi; wewe unanifanya mimi kurithi uovu wa ujana wangu.

27	וְתָשֶׂם	וּבַסַּד	רַגְלַי	וְתִשְׁמוֹר	כָּל־	אָרְחוֹתָי	עַל־
	na–unaweka	pingu	miguu–yangu	na–unalinda	njia–zangu–zote	njia–zangu	juu–ya
		H5465	H7272	H8104	H3605	H0734	

תִּתְחַקֶּה׃	רַגְלַי	שָׁרְשֵׁי
unatia–alama	miguu–yangu	visigino–vya
H2707	H7272	H8328

Wewe pia unaiweka miguu yangu katika nguo nyembamba; wewe waangalia njia zangu zote; wewe wachunguza chini mahali ambapo nyayo za miguu yangu zimekanyaga.

28	וְהוּא	יִבְלֶה	כְּרָקָב	כִּבֶּגֶד	אֲכָלוֹ	עָשׁ׃
	na–yeye	anaoza	kama–kitu–kilichooza	kama–vazi	lililolwa–na	nondo
	H1931	H1086	H7538		H0398	

japokuwa mimi ni kama kitu kilichooza ambacho hutupwa mbali, kama vazi lile ambalo nondo wamelila.

Chapter 14

1	אָדָם	יְלוּד	אִשָּׁה	קְצַר	יְמֵים	וּשְׂבַע־	רֹגֶז׃
	mwanadamu	aliyezaliwa–na	mwanamke	fupi	siku	na–amejaa	taabu
	H0120	H3205	H0802	H7116	H3117	H7649	H7267

Mwanadamu, ambaye amezaliwa na mwanamke, huishi siku chache tu na amejaa mahangaiko.

2	כְּצִיץ	יָצָא	וַיִּמָּל	וַיִּבְרַח	כְּמוֹ־צֵל	וְלֹא	יַעֲמוֹד׃
	kama–ua	anatoka	na–anakatwa	na–anakimbia	kama–kivuli	na–hasimami	hasimami
		H3318		H1272	H6738	H3808	H5975

Yeye huchanua kutoka katika ardhi kama ua na kukatwa chini; yeye hukimbia kama kivuli na hawezi kudumu.

3	אַף־	עַל־	זֶה	פָּקַחְתָּ	עֵינֶיךָ	וְאֹתִי	תָּבִיא	בְמִשְׁפָּט	עִמָּךְ׃
	hata	juu–ya	huyu	umefungua	jicho–lako	na–mimi	unaleta	hukumuni	pamoja–nawe
	H0637		H2088	H6491		H0853	H0935	H4941	

Je, wewe unatazama chochote katika hivi? Mnanileta mimi hukumuni pamoja nanyi?

מִי־	יִתֵּן	סָהוֹר	מִטָּמֵא	לָא	אֶחָד׃	4
nani	angetoa	safi	kutoka-najisi	hakuna	hata-mmoja	
H4310	H5414	H2889	H2931	H3808	H0259	

Ni nani anayeweza kukileta kitu safi kutoka katika kitu kichafu? Hakuna awaye yote.

אִם	וְחַרוּצִים	יָמָיו	מִסְפַּר־	חֲדָשָׁיו	אִתָּךְ	[חקון]	)חֻקָּיו(	5
kama	zimepangwa	siku-zake	hesabu-ya	miezi-yake	kwako	[mipaka-yake]	mipaka-yake
	H2782	H3117	H4557	H2320	H0854	H2706	H2706

עָשִׂיתָ	וְלָא	יַעֲבֹר׃
umefanya	na-haiwezi-kupita	haiwezi-kupita
	H3808	

Siku za mwanadamu zimeamriwa. Idadi ya miezi yake unayo wewe; umekiweka kikomo chake ambacho hawezi kukivuka.

שְׁעֵה	מִמֶּנּוּ	וְיֶחְדָּל	עַד־	אָרְצָה	כְּשָׂכִיר	יוֹמוֹ׃	6
tazama-mbali	kutoka-kwake	na-aacha	hadi	aridhike	kama-mfanyakazi	siku-yake	
H8159		H2308	H5704	H7521	H7916	H3117	

Tazama mbali kutoka kwake kwamba yeye aweze kupumzika, ili kwamba aweze kufurahia siku yake kama mtu aliyekodishwa kama yeye anaweza kufanya hivyo.

כִּי	יֵשׁ	לָעֵץ	תִּקְוָה	אִם־	יִכָּרֵת	וְעוֹד	יַחֲלִיף	7
kwa-maana	kuna	kwa-mti	tumaini	ukikatwa	ukikatwa	na-tena	utachipuka	
	H3426	H6086			H3772	H5750	H2498	

וְיוֹנַקְתּוֹ	לָא	תֶחְדָּל׃
na-machipukizi-yake	hayataacha	hayataacha
H3127	H3808	H2308

Kunaweza kuwa na tumaini kwa mti; kama ukikatwa chini, unaweza kuchipua tena, hivyo chipukizi lake halitapotea.

אִם־	יִזְקַן	בָּאָרֶץ	שָׁרְשׁוֹ	וּבֶעָפָר	יָמוּת	גִּזְעוֹ׃	8
hata-kama	ikiwa-mzee	ardhini	mizizi-yake	na-mavumbini	ukifa	shina-lake	
	H2204	H0776	H8328	H6083	H4191	H1503	

Japokuwa mizizi yake inakua na kuzeeka katika ardhi, na shina lake kufa katika udongo,

מֵרֵיחַ	מַיִם	יַפְרֵחַ	וְעָשָׂה	קָצִיר	כְּמוֹ־	נָטַע׃	9
kwa-harufu-ya	maji	utachipuka	na-utatoa	mavuno	kama	mche-mpya	
H7381	H4325				H3644	H5194	

hata kama bado lina harufu ya maji pekee, litachipua tena na kutoa nje matawi kama mche.

וְגֶבֶר	יָמוּת	וַיִּחֱלָשׁ	וַיִּגְוַע	אָדָם	וְאַיּוֹ׃	10
lakini-mtu	akifa	na-anadhoofika	na-anakata-roho	mwanadamu	na-yuko-wapi	
H1397	H4191	H2522	H1478	H0120	H0346	

Lakini mwanadamu hufa; yeye huwa dhaifu; haswaa, mwanadamu hukoma kupumua, na tena yuko wapi yeye?

אָזְלוּ־	מַיִם	מִנִּי־	יָם	וְנָהָר	יֶחֱרַב	וְיָבֵשׁ׃	11
yanaondoka	maji	kutoka	bahari	na-mto	unakauka	na-kuwa-mkavu	
H0235	H4325		H3220	H5104		H3001	

Kama maji yanavyopotea kutoka ziwani, na kama vile mto upotezavyo maji na kukauka,

לֹא	שָׁמַיִם	בִּלְתֵּי	עַד־	יָקוּם	וְלֹא־	שְׁכֵב	וְאִישׁ	12
hawataamka	mbingu	zisipokuwepo	hadi	hatasimama	na–hatasimama	akilala	na–mtu	
H3808	H8064	H1115	H5704		H3808	H7901	H0376	

מִשְׁנָתָם׃	יֵעֹרוּ	וְלֹא־	יָקִיצוּ
kutoka–usingizi–wao	hawataamshwa	wala–hawataamshwa	hawataamka
H8142	H5782	H3808	H6974

vivyo hivyo watu hulala chini na hawaamki tena. Mpaka pale mbingu zitakapokuwa hazipo tena, hawataamka wala kuamshwa kutoka katika kulala kwao.

תָּשִׁית	אַפֶּךָ	שׁוּב	עַד־	תַּסְתִּירֵנִי	תַּצְפִּנֵּנִי	בִּשְׁאוֹל	וּתְתֵּן	מֵי	13
ungenipangia	hasira–yako	kurudi	hadi	ungenisitiri	ungenificha	kuzimu	angetoa	nani	
H7896	H0639	H7725	H5704	H5641	H6845	H7585	H5414	H4310	

וְתִזְכְּרֵנִי׃	חָק	לִי
na–kunikumbuka	muda	mimi
H2142	H2706	

Laiti, kwamba ungenificha mimi mbali katika kuzimu mbali kutoka katika mahangaiko, na kwamba ungenitunza mimi katika siri hadi hasira yake imalizike, kwamba ungeniwekea mimi muda maalumu wa kukaa huko na kisha kuniita mimi katika fahamu!

עַד־	אֲיַחֵל	צְבָאַי	יָמַי	כָּל־	הַיְחִיֶּה	גֶּבֶר	יָמוּת	אִם־	14
hadi	ningengojea	kazi–yangu–ngumu	siku–za	siku–zote–za	ataishi–tena	mtu	akifa	kama	
H5704	H3176		H3117	H3605	H2421	H1397	H4191		

חֲלִיפָתִי׃	אָבֹוא
kubadilishwa–kwangu	kuja
H2487	H0935

Ikiwa mwanadamu akifa, yeye ataishi tena? Ikiwa hivyo, ningependa kusubiri kule muda wangu wote wa kuharibika mpaka kufunguliwa kwangu kutakapokuja.

תִּכְסֹף׃	יָדֶיךָ	לְמַעֲשֵׂה	אֶעֱנֶךָּ	וְאָנֹכִי	תִּקְרָא	15
utatamani	mikono–yako	kazi–ya	nitakujibu	na–mimi	utaniita	
H3700	H3027	H4639		H0595	H7121	

Wewe ungeita, na mimi ningekujibu wewe. Wewe ungekuwa na shauku ya kazi ya mikono yako.

חֲטָאתִי׃	עַל־	תִּשְׁמֹור	לֹא־	תִּסְפֹּור	צְעָדַי	עָתָּה	כִּי־	16
dhambi–yangu	juu–ya	huchukulii	huchukulii	unahesabu	hatua–zangu	sasa	kwa–maana	
		H8104	H3808		H6806	H6258		

Wewe ungehesabu na kutunza nyayo zangu; Wewe usingejali kumbukumbu ya dhambi yangu.

עֲוֹנִי׃	עַל־	וַתִּטְפֹּל	פִּשְׁעִי	בִּצְרֹור	חָתֻם	17
kosa–langu	juu–ya	na–umefunika	uasi–wangu	katika–mfuko	imefungwa	
H5771		H2950	H6588		H2856	

Uovu wangu ungetiwa muhuri katika mkoba; wewe ungeufunga uovu wangu.

מִמְקֹמֹו׃	יֵעָתֵק	וְצוּר	יִבֹּול	נוֹפֵל	הַר־	וְאוּלָם	18
kutoka–mahali–pake	unasogezwa	na–mwamba	unaharibika	unaoanguka	mlima	lakini	
H4725	H6275	H6697		H5307	H2022	H0199	

Lakini hata milima huanguka na kuwa si chochote; hata miamba huhamishwa kutoka mahali pake;

אֶרֶץ	עֲפַר־	סְפִיחֶיהָ	תִּשְׁטֹף־	מַיִם	שָׂחַקוּ	וְאֲבָנִים	19
nchi	mavumbi–ya	udongo–wake	yanaosha–mbali	maji	yanachakaa–na	mawe	
H0776	H6083		H7857	H4325	H7833	H0068	

הֶאֱבַדְתָּ׃	אֱנוֹשׁ	וְתִקְוָת
umeliangamiza	mwanadamu	na–tumaini–la
H0006	H0582	

maji yaliyokuwa chini ya mawe; kufurika kwake huondoa mbali mavumbi ya nchi. Kama hivi, ninyi mnavyoharibu matumaini ya mwanadamu.

וַתְּשַׁלְּחֵהוּ׃	פָּנָיו	מִשַּׁנָּה	וַיַּהֲלֹךְ	לָנֶצַח	תִּתְקְפֵהוּ		20
na–umemfukuza	uso–wake	ukibadilisha	na–anaenda	milele	unamshambulia		
H7971	H6440		H1980	H5331	H8630		

Ninyi daima humshinda yeye, na yeye hupita mbali; Ninyi mnabadilisha uso wake na kumtuma yeye mbali kufa.

לֹמוֹ׃	יָבִין	וְלֹא־	וְיִצְעֲרוֹ	יֵדָע	וְלֹא	בָּנָיו	יִכְבְּדוּ	21
wao	haoni	wala–haoni	na–wakidhalilishwa	hajui	na–hajui	wanawe	wakitukuzwa	
	H0995	H3808	H6819	H3045	H3808		H3513	

Kama watoto wake wa kiume ni wa kuheshimiwa, yeye, hatambui hicho; na kama wakishushwa chini, yeye haoni hicho.

פ	תֶּאֱבָל׃	עָלָיו	וְנַפְשׁוֹ	יִכְאָב	עָלָיו	בְּשָׂרוֹ	אַךְ־	22
¶	inaomboleza	juu–yake	na–nafsi–yake	unauma	juu–yake	mwili–wake	tu	
	H0056		H5315	H3510		H1320	H0389	

Yeye hujisikia tu maumivu ya mwili wake mwenyewe, na hujiombolezea yeye mwenyewe.

Chapter 15

וַיֹּאמַר׃	הַתֵּימָנִי	אֱלִיפַז	וַיַּעַן	1
na–akasema	Mtemani	Elifazi	na–akajibu	
H0559	H8489	H0464		

Ndipo Elifazi Mtemani alijibu na kusema,

קָדִים	וִימַלֵּא	רוּחַ	דַּעַת־	יַעֲנֶה	הֶחָכָם	2
upepo–wa–mashariki	na–atajaza	upepo	maarifa–ya	atajibu	je–mtu–mwenye–hekima	
H6921	H4390	H7307	H1847		H2450	

בִּטְנוֹ׃
tumbo–lake
H0990

Mtu mwenye hekima anapaswa kujibu kwa maarifa yasiyofaa na kujijaza mwenyewe na upepo wa mashariki?

בָּם׃	יוֹעִיל	לֹא־	וּמִלִּים	יִסְכֹּן	לֹא	בְּדָבָר	הוֹכֵחַ	3
kwayo	hayafai	hayafai	na–maneno	halifai	halifai	kwa–neno	kukemea	
	H3276	H3808	H4405	H5532	H3808	H1697	H3198	

Anapaswa kuhojiana na mazungumzo yasiyo na faida au na hotuba ambazo hizo yeye hawezi kufanya mema?

אֵל׃	לִפְנֵי־	שִׂיחָה	וְתִגְרַע	יִרְאָה	תָּפֵר	אַתָּה	אַף־	4
Mungu	mbele–ya	maombi	na–unapunguza	hofu–ya–Mungu	unaondoa	wewe	hata	
H0410	H6440	H7881	H1639	H3374			H0637	

Dhahiri, wewe wafifisha heshima ya Mungu; Wewe wazuia heshima kwa yeye,

עֲרוּמִֽים׃	לְשׁ֑וֹן	וְתִבְחַ֥ר	פִּ֝֗יךָ	עֲוֹנֶ֥ךָ	יְאַלֶּ֥ף	כִּֽי	5
werevu	ulimi-wa	na-unachagua	kinywa-chako	kosa-lako	kinafundisha	kwa-maana	
H6175	H3956	H0977	H6310	H5771	H0502		

kwa maana uovu wako hufundisha midomo yako; Wewe wachagua kuwa na ulimi wa mtu mwenye hila.

							6
דָּֽךְ׃	יַעֲנ֣וּ	וּשְׂפָתֶ֣יךָ	אָ֭נִי	וְלֹא־	פִּ֑יךָ	יַרְשִׁיעֲךָ	
dhidi-yako	inashuhudia	na-midomo-yako	mimi	na-si	kinywa-chako	kinakuhukumu	
		H8193	H0589	H3808	H6310	H7561	

Mdomo wako mwenyewe hukukukumu wewe, siyo wangu; hakika, midomo yako mwenyewe hushuhudia dhidi yako wewe.

						7
חוֹלָלְתָּ׃	גְּבָע֥וֹת	וְלִפְנֵ֑י	תְּוֻלָּ֥ד	אָ֝דָ֗ם	הֲרִאישׁ֥וֹן	
ulizaliwa	vilima	na-kabla-ya	ulizaliwa	mwanadamu	je-wa-kwanza	
	H1389	H6440	H3205	H0120	H7223	

Je, wewe ni mwanadamu wa kwanza ambaye aliyezaliwa? Wewe ulikuwepo kabla ya vilima kuwepo?

						8
חָכְמָֽה׃	אֵלֶ֣יךָ	וְתִגְרַ֑ע	תִּשְׁמָ֥ע	אֱ֝לוֹהַ	הַבְסָ֥וד	
hekima	kwako	na-unazuia	unasikia	Mungu	je-katika-baraza-ya	
H2451	H0413	H1639	H8085	H0433	H5475	

Wewe Umewahi kusikia maarifa ya siri ya Mungu? Je, wewe wajihesabia mwenye hekima wewe mwenyewe?

								9
הֽוּא׃	עִמָּנוּ	וְלֹא־	תָּבִ֑ין	נֶ֥דַע	וְלֹ֝א	יֵ֗דַעְתָּ	מַה־	
hiyo	nasi	na-haipo	unaelewa	hatujui	na-hatujui	unajua	nini	
H1931		H3808	H0995	H3045	H3808	H3045	H4100	

Ni kitu gani unachokifahamu wewe ambacho sisi hatukijui? Ni kitu gani unachokifahamu wewe ambacho hakiko katika sisi?

								10
יָמִֽים׃	מֵאָבִ֣יךָ	כַּבִּ֑יר	בָּנ֥וּ	יָ֝שָׁ֗שׁ	גַּם־	שָׁ֥ב	גַּם־	
siku	kuliko-baba-yako	mkubwa	miongoni-mwetu	mzee	pia	mwenye-mvi	pia	
H3117	H0001	H3524		H3453	H1571	H7867	H1571	

Pamoja nasi wapo pia wenye mvi na watu wazee sana ambao ni wazee zaidi kuliko baba yako.

							11
עִמָּֽךְ׃	לָאַ֥ט	וְדָבָ֑ר	אֵ֝֗ל	תַּנְחֻמ֥וֹת	מִמְּךָ֑	הַמְעַ֥ט	
pamoja-nawe	la-upole	na-neno	Mungu	faraja-za	kwako	je-ni-kidogo	
		H1697	H0410	H8575		H4592	

Je, faraja ya Mungu ni ndogo sana kwako, maneno ambayo ni ya upole dhidi yako wewe?

						12
עֵינֶֽיךָ׃	יִרְזְמ֑וּן	וּמַה־	לִּבֶּ֣ךָ	יִקָּחֵ֗ךְ	מַה־	
macho-yako	yanaficha	na-kwa-nini	moyo-wako	linakuchukua	kwa-nini	
	H7335	H4100		H3947	H4100	

Kwa nini moyo wako wewe unakupeleka mbali? Kwa nini macho yako yananga'ra,

								13
מִלִּֽין׃	מִפִּ֣יךָ	וְהֹצֵאתָ֑	רוּחֶ֥ךָ	אֵ֝֗ל	אֶל־	תָּשִׁ֥יב	כִּי־	
maneno	kutoka-kinywani-mwako	na-unatoa	roho-yako	Mungu	kwa	unaelekeza	kwamba	
H4405	H6310	H3318	H7307	H0410	H0413	H7725		

ili ya kwamba kuirejesha roho yako kwa Mungu na kuyatoa maneno hayo kutoka katika mdomo wako?

יְלַוֹּד	יְצַדֵּק׀	וְכִי־	יִזְכֶּה	כִּי־	אֱנוֹשׁ	מֶה־	14
aliyezaliwa–na	awe–mwenye–haki	na–kwamba	awe–safi	kwamba	mwanadamu	ni–nini	
H3205	H6663		H2135		H0582	H4100	

אִשָּׁה׃
mwanamke
H0802

Je, mwanadamu yeye ni nini kwamba yeye anapaswa kuwa safi? Yeye mwanadamu aliyezaliwa na mwanamke ni nini kwamba yeye anapaswa awe mwenye haki?

זַכּוּ	לֹא־	וְשָׁמַיִם	יַאֲמִין	לֹא	בְּקְדֹשָׁיו(	]בקדשו[	הֵן	15
si–safi	si–safi	na–mbingu	haamini	haamini	watakatifu–wake	[watakatifu–wake]	tazama	
H2141	H3808	H8064	H0539	H3808	H6918	H6918	H2005	

בְּעֵינָיו׃
machoni–pake

Tazama, Mungu haweki tumaini lake hata kwa mmoja wake aliye mtakatifu; Hakika, mbingu haziko safi machoni pake yeye;

עַוְלָה׃	כַּמַּיִם	שֹׁתֶה	אִישׁ־	וְנֶאֱלָח	נִתְעָב	כִּי־	אַף	16
uovu	kama–maji	anayekunywa	mtu	na–aliyeharibika	anayechukiza	kwamba	achilia–mbali	
	H4325	H8354	H0376	H0444	H8581		H0637	

jinsi gani asivyo safi ni mmoja aliye mbaya na mla rushwa, mtu ambaye hunywa uovu kama maji!

וַאֲסַפָּרָה׃	חָזִיתִי	וְזֶה־	לִי	שְׁמַע־	אֲחַוְךָ	17
na–nitasimulia	nimeona	na–hili	mimi	nisikilize	nitakuonyesha	
	H2372	H2088		H8085	H2331	

Mimi nitakuonyesha wewe; Nisikilize mimi; Mimi nitakutangazia wewe vitu ambavyo nimeviona,

מֵאֲבוֹתָם׃	כְּחֵדוּ	וְלֹא	יָגִידוּ	חֲכָמִים	אֲשֶׁר־	18
kutoka–kwa–baba–zao	hawakuficha	na–hawakuficha	wanaeleza	wenye–hekima	ambalo	
H0001	H3582	H3808	H5046	H2450		

vitu ambavyo watu wenye hekima wamepita chini yake kutoka kwa baba zao, vile vitu ambavyo mababu zao hawakuvificha.

בְּתוֹכָם׃	זָר	עָבַר	וְלֹא־	הָאָרֶץ	נִתְּנָה	לְבַדָּם	לָהֶם	19
miongoni–mwao	mgeni	hakupita	na–hakupita	nchi	ilipewa	peke–yao	kwao	
H8432			H3808	H0776	H5414	H0905		

Hawa walikuwa mababu zao, ambao kwao pekee nchi walipewa, na miongoni mwao hakuna mgeni aliyepita.

נִצְפְּנוּ	שָׁנִים	וּמִסְפָּר	מִתְחוֹלֵל	הַוּא	רָשָׁע	יְמֵי	כָּל־	20
imefichwa	miaka	na–hesabu–ya	anateseka	yeye	mwovu	siku–za	siku–zote–za	
H6845	H8141	H4557		H1931	H7563	H3117	H3605	

לְעָרִיץ׃
kwa–mdhalimu
H6184

Mtu mwovu hupitia katika maumivu siku zake zote, idadi ya miaka iliyowekwa juu kwa mtesaji kuteseka.

יְבוֹאֵנוּ׃	שׁוֹדֵד	בַּשָּׁלוֹם	בְּאָזְנָיו	פְּחָדִים	קוֹל־	21
atamjia	mharibifu	wakati–wa–amani	masikioni–mwake	hofu	sauti–ya	
H0935	H7703	H7965	H0241	H6343		

Sauti ya vitisho katika masikio yake; pindi yeye yuko katika kufanikiwa, mharibu atakuja juu yake yeye.

אֵלָי־	הוּא	)וְצָפְוִי(	]וצפון[	חֹשֶׁךְ	מִנִּי־	שׁוּב	יַאֲמִין	לֹא־	22
kwa	yeye	na–amepangiwa	[na–amepangiwa]	giza	kutoka	kurudi	haamini	haamini	
H0413	H1931	H6822	H6822	H2822		H7725	H0539	H3808	

חָֽרֶב׃
upanga
H2719

Yeye hafikiri kwamba yeye atarudi kutoka katika giza; Upanga humngojea yeye.

בְּיָדוֹ	נָכוֹן	כִּי־	וְיָדַע	אַיֵּה	לַלַּחֶם	הוּא	נֹדֵד	23
mkononi–mwake	imetayarishwa	kwamba	anajua	uko–wapi	kwa–mkate	yeye	anatangatanga	
H3027			H3045	H0346	H3899	H1931	H5074	

יוֹם־ חֹֽשֶׁךְ׃
siku–ya giza
H3117 H2822

Yeye huenda sehemu mbali mbali kwa ajili ya mkate, akisema, 'Kiko wapi? ' Yeye anatambua kuwa siku ya giza iko mkononi.

לַכִּידוֹר׃	עָתִיד	וּכְמֶלֶךְ	תִּתְקְפֵּהוּ	וּמְצוּקָה	צַר	יְבַעֲתֻהוּ	24
kwa–vita	aliye–tayari	kama–mfalme	inamshinda	na–shida	dhiki	inamtisha	
H3593	H6264	H4428	H8630	H4691		H1204	

Dhiki na mateso makali humfanya aogope; wao hushinda dhidi yake yeye, kama mfalme tayari kwa vita.

שַׁדַּי	וְאֵל־	יָדוֹ	אֵל	אֵל־	נָטָה	כִּי־	25
Mwenyezi	na–dhidi–ya	mkono–wake	Mungu	dhidi–ya	amenyoosha	kwa–sababu	
H7706	H0413	H3027	H0410	H0413	H5186		

יִתְנַבָּֽר׃
anajifanya–shujaa
H1396

Kwa sababu yeye ameunyosha mkono wake dhidi ya Mungu na ameishi kwa kiburi dhidi ya aliye mkuu,

מָגִנָּיו׃	גַּבִּי	בַּעֲבִי	בְּצַוָּאר	אֵלָיו	יָרוּץ	26
ngao–zake	migongo–ya	kwa–unene–wa	kwa–shingo	kwake	anakimbia	
H4043	H1354	H5672		H0413	H7323	

huyu mtu mwovu hukimbia kwa Mungu na shingo ngumu, kwa vifundo vikubwa vya ngao.

עֲלֵי־	פִּימָה	וַיַּעַשׂ	בְּחֶלְבּוֹ	פָּנָיו	כִּסָּה	כִּי־	27
juu–ya	unene	na–amefanya	kwa–mafuta–yake	uso–wake	amefunika	kwa–sababu	
	H6371		H2459	H6440	H3680		

כֶּֽסֶל׃
viuno–vyake
H3689

Hii ni kweli, hata ingawa yeye amefunika uso wake kwa mafuta yake na amekusanya mafuta juu ya viuno vyake,

אֲשֶׁר	לָמוֹ	יֵשְׁבוּ	לֹא־	בָּתִּים	נִכְחָדוֹת	עָרִים	וַיִּשְׁכֹּן	28
ambayo	ndani–yake	anayeishi	ambayo–hakuna	nyumba	iliyoangamizwa	miji	na–anaishi	
		H3427	H3808		H3582		H7931	

לְנַלִּים׃ הִתְעַתְּדוּ
kuwa–magofu imetayarishwa
H1530 H6257

na ameishi katika miji yenye ukiwa; katika nyumba ambazo hakuna mwanadamu anayeishi humo sasa na ambazo zilikuwa tayari kuwa magofu.

וְלֹא־	חֵילֹו	יָקוּם	וְלֹא־	יֵעָשֵׂר	לֹא־	29
wala–haitaenea	mali–yake	haitasimama	wala–haitasimama	hatakuwa–tajiri	hatakuwa–tajiri	
H3808	H2428		H3808	H6238	H3808	

מִנְלָם׃	לָאָרֶץ	יִטֶּה
mazao–yake	ardhini	haitaenea
H4512	H0776	H5186

Yeye hatakuwa tajiri; utajiri wake yeye hautadumu; hata kivuli chake hakitadumu katika nchi.

שַׁלְהָבֶת	תְּיַבֵּשׁ	יְנַקְּתוֹ	חֹשֶׁךְ	מִנִּי־	וְסוּר	לֹא־	30
moto	yatakaushwa–na	machipukizi–yake	giza	kutoka	hataondoka	hataondoka	
H7957	H3001	H3127	H2822		H5493	H3808	

פִּיו׃	בְּרוּחַ	וְיָסוּר
kinywa–chake	kwa–pumzi–ya	na–ataondolewa
H6310	H7307	H5493

Yeye hatatoka nje ya giza; mwali wa moto utakausha matawi yake; katika pumzi ya kinywa cha Mungu yeye ataenda zake.

תְּמוּרָתוֹ׃	תִּהְיֶה	שָׁוְא	כִּי־	נִתְעֶה	בַּשָּׁוְא)	]בשו[	יֵאָמֵן	אַל־	31
malipo–yake	itakuwa	ubatili	kwa–maana	akidanganywa	ubatili)	[ubatili]	asiamini	asiamini	
H8545	H1961	H7723		H8582	H7723	H7723	H0539	H0408	

Mwacheni yeye asitumaini katika vitu visivyofanya kazi, akijidanganya yeye mwenyewe; maana upuuzi utakuwa mshahara wake yeye.

רַעֲנָנָה׃	לֹא	וְכִפָּתוֹ	תִּמָּלֵא	יוֹמוֹ	בְּלֹא־	32
bichi	halitakuwa	na–tawi–lake	itajazwa	siku–yake	kabla–ya	
	H3808	H3712	H4390	H3117	H3808	

Itatokea kabla ya wakati wake yeye atapaswa kufa; tawi lake halitakuwa kijani.

נִצָּתוֹ׃	כַּזַּיִת	וְיִשְׁלֵךְ	בְּסָרוֹ	כַּגֶּפֶן	יַחְמֹס	33
maua–yake	kama–mzeituni	na–atatupa	zabibu–zake–mbichi	kama–mzabibu	atadondosha	
H5328	H2132	H7993	H1154	H1612	H2554	

Yeye atazipukutisha zabibu zake zisizovunwa kama mzabibu; yeye atayaondoa maua yake kama mti wa mzeituni.

שְׁחַד׃	אָהֳלֵי־	אָכְלָה	וְאֵשׁ	נֹלְמוּד	חָנֵף	עֲדַת	כִּי־	34
hongo	mahema–ya	utateketeza	na–moto	ni–tasa	wanafiki	kusanyiko–la	kwa–maana	
H7810	H0168	H0398	H0784	H1565	H2611	H5712		

Kwa maana msaada wa watu wasiomcha Mungu utakuwa tasa; moto utateketeza hema za rushwa.

ס	מִרְמָה׃	תָּכִין	וּבִטְנָם	אָוֶן	וְיָלַד	עָמָל	הָרָה	35
¶	udanganyifu	linaandaa	na–tumbo–lao	uovu	na–kuzaa	taabu	mimba	
	H4820		H0990	H0205	H3205	H5999	H2029	

Wao wanabeba mimba yenye ubaya na kuzaa uovu; tumbo lao hutunga mimba ya udanganifu.

Chapter 16

וַיֹּאמַר׃	אִיּוֹב	וַיַּעַן	1
na–akasema	Ayubu	na–akajibu	
H0559	H0347		

Ndipo Ayubu akajibu na kusema,

2 שָׁמַעְתִּי כְאֵלֶּה רַבּוֹת מְנַחֲמֵי עָמָל כֻּלְּכֶם׃
nimesikia kama–haya mengi wafariji–wa taabu ninyi–nyote
H8085 H0428 H7227 H5999 H3605

“Mimi nimevisikia vitu hivyo vingi; ninyi nyote ni wafariji wenye kuhuzunisha.

3 הֶקֵץ לִדְבָרֵי־ רוּחַ אוֹ מַה־ נִּינִי כִּי תַעֲנֶה׃
je–kuna–mwisho kwa–maneno–ya upepo au nini kwamba unajibu
H7093 H1697 H7307 H0176 H4100 H3588 H6030

Maneno yenye upuuzi daima yanaweza kuwa na mwisho? Nini kimeharibika kwenu kwamba mnajibu kama hivi?

4 וְגַם אָנֹכִי כָּכֶם אֲדַבְּרָה לוּ־ יֵשׁ נַפְשְׁכֶם תַּחַת
pia mimi kama–ninyi ningeweza–kusema laiti ingekuwa nafsi–yenu mahali–pa
H1571 H0595 H3644 H0559 H3863 H3426 H5315 H8478

בְּמוֹ עֲלֵיכֶם אֲאַוֶּיעָה וְאָנִיעָה בְּמִלִּים עֲלֵיכֶם אַחְבִּירָה נַפְשִׁי
kwa juu–yenu ningetikisa na–ningeweza kwa–maneno dhidi–yenu ningewaunganisha nafsi–yangu
H1119 H5921 H0336 H5128 H4405 H5921 H2266 H5315

רֹאשִׁי׃
kichwa–changu
H7218

Mimi pia ningeweza kuzungumza kama ninyi mnavyofanya, kama ninyi mngekuwa katika nafasi yangu; Mimi ningekusanya na kuunganisha maneno pamoja dhidi yenu na kutikisa kichwa changu kwenu ninyi katika dhihaka.

5 אֲאַמַּצְכֶם בְּמוֹ וְנִיד שְׂפָתַי מִדֹּמַע יַחְשֹׂךְ׃
ningewaimarisha kwa kufariji–kwa midomo–yangu kinywa–changu kwa na–kufariji–kwa kungewazuia
H0553 H1119 H5205 H8193 H6310 H1119 H5205 H2820

Laiti, jinsi gani Mimi ningewatia moyo na midomo yangu! Jinsi gani faraja kutoka midomo yangu ingenga'risha huzuni yenu!

6 אִם־ אֶדַּבְּרָה לֹא־ יֶחְשָׂךְ הַפְּנֻזְבִי כְּאֵבִי וְאַחְדִּילָה מַה־ מִּנִּי אֵלֵךְ׃
kama nikisema haipunguzwi haipunguzwi huzuni–yangu na–nikiacha nini kutoka–kwangu kinaondoka
H0518 H1696 H6113 H6113 H3511 H2308 H4100 H4480 H1980

Ikiwa Mimi ninazungumza, kuomboleza kwangu hakujasikilizwa; Ikiwa nikiendelea katika kuzungumza, jinsi gani mimi ninaidiwa?

7 אַךְ־ עַתָּה שָׁמַמְתָּנִי כָּל־ עֵדָתִי׃
lakini sasa amenichosha umeharibu jamii–yangu jamii–yangu–yote
H0389 H6258 H3811 H8074 H5712 H3605

Lakini sasa, Mungu,

8 וַתִּקְמְטֵנִי לְעֵד הָיָה וְיָקָם כַּחֲשִׁי בִּי יַעֲנֶה׃
na–umeninyauka kwa–ushahidi imekuwa na–imesimama udhaifu–wangu dhidi–yangu unashuhudia
H7059 H5707 H1961 H6965 H3585 H0776 H6440

בְּפָנַי׃
usoni–mwangu
H6440

wewe umenifanya mimi kuchoka; wewe umeifanya familia yangu yote kuwa ukiwa. Wewe umenifanya mimi kukauka, ambayo yenyewe ni ushuhuda dhidi yangu mimi; kukonda kwa mwili wangu huinuka dhidi yangu, na kunashuhudia dhidi ya macho yangu.

9

וְצָרַי	בִּשְׁנָיו	עָלַי	חָרַק	וַיִּשְׂטְמֵנִי	וְטָרַף	אַפּוֹ
adui–wangu	kwa–meno–yake	juu–yangu	anasaga–meno	na–inanichukia	inararua	hasira–yake
	H8127		H2786	H7852	H2963	H0639

לִי׃	עֵינָיו	יְלַטּוֹשׁ
kwangu	macho–yake	anakaza
		H3913

Mungu amenirarua mimi katika ghadhabu yake na amenitesa mimi; Yeye amenisaga mimi kwa meno yake; Adui yangu amenikazia macho yake juu yangu kama yeye anavyonirarua mimi vipande.

10

יַחַד	לְחָיֵי	הִכּוּ	בְחֶרְפָּה	בְּפִיהֶם	וְעָלַי	פָּעֲרוּ
pamoja	mashavu–yangu	wamepiga	kwa–dharau	vinywa–vyao	juu–yangu	wamefungua
	H3895	H5221	H2781	H6310		H6473

יִתְמַלָּאוּן׃	עָלַי	
wanajikusanya	juu–yangu	
H4390		

Watu wameachama na midomo iliyowazi juu yangu; wamenipiga mimi katika shavu kwa kunitukana; wamekusanyika pamoja kinyume changu mimi.

11

יִרְטֵנִי׃	רְשָׁעִים	יְדֵי	וְעַל־	עָוֶל	אֵל	אֵל	יַסְגִּרֵנִי	
amenitupa	waovu	mikono–ya	na–mikononi–mwa	mwovu	kwa	Mungu	amenikabidhi	
	H7563	H3027		H5760	H0413	H0410	H5462	

Mungu amenikabidhi mimi juu ya watu wasio mcha Mungu, na kunitupa mimi ndani ya mikono ya watu waovu.

12

וַיְפַצְפְּצֵנִי	בְעָרְפִּי	וְאָחֵז	וַיְפֹרְרֵנִי	וְהָיִיתִי	שָׁלֵו	
na–akanivunja	kwa–shingo–yangu	na–akanishika	na–alinikatakata	nilikuwa	nilikuwa–na–amani	
	H6203	H0270		H1961	H7961	

לְמַטָּרָה׃	לוֹ	וַיְקִימֵנִי
kama–shabaha	kwake	na–akaniweka
H4307		

Mimi nilikuwa katika wepesi, na yeye amenivunjavunja mimi vipande. Hakika, amenichukua mimi kwa shingo na ameniponda mimi vipande vipande; yeye pia ameniweka mimi juu kama shabaha yake.

13

וְלֹא	כִלְיוֹתַי	יְפַלַּח	רַבָּיו	וְעָלַי	יָסֹבּוּ	
na–hahurumii	figo–zangu	anachoma	wapiga–mishale–wake	juu–yangu	wamenizunguka	
H3808	H3629	H6398	H7228		H5437	

מְרֹרָתִי׃	לָאָרֶץ	יִשְׁפֹּךְ	יַחְמֹול
nyongo–yangu	chini	anamwaga	hahurumii
H4845	H0776	H8210	H2550

Wapiga upinde wake wote wamenizunguka mimi; Mungu huzikata vipande vipande figo zangu, na haniokoi mimi; yeye humwaga nje nyongo yangu juu ya ardhi.

14

כְּגִבּוֹר׃	עָלַי	יָרֵץ	פָּרֶץ	פְּנֵי־	עַל־	פֶּרֶץ	יִפְרְצֵנִי	
kama–shujaa	juu–yangu	anakimbia	pengo	uso–wa	juu–ya	pengo	ananivunja	
H1368		H7323	H6556	H6440		H6556	H6555	

yeye hukanyaga kanyaga kupitia ukuta wangu tena na tena; yeye hukimbia juu yangu mimi kama shujaa.

15

קִרְנִי׃	בָעָפָר	וְעִלַּלְתִּי	גִלְדִי	עָלַי	תָפַרְתִּי	שַׂק	
pembe–yangu	mavumbini	na–nimezika	ngozi–yangu	juu–ya	nimeshona	gunia	
	H6083		H1539		H8609	H8242	

nguo ya magunia juu ya ngozi yangu; Mimi nimeisukuma kwa nguvu pembe yangu ndani ya ardhi.

צַלְמָוֶת׃	עַפְעַפָּי	וְעַל	בֶּכִי	מִנִּי־	)חֲמַרְמִרוּ(	]חמרמרה[	פָּנַי	16
kivuli–cha–mauti	kope–zangu	na–juu–ya	kilio	kwa	umefura	[umefura]	uso–wangu	
H6757	H6079		H1065				H6440	

Uso wangu ni mwekundu na kuomboleza; juu ya ngozi inayofunika macho kuna kivuli cha mauti

זַכָּה׃	וּתְפִלָּתִי	בְּכַפָּי	חָמָס	לֹא־	עַל	17
ni–safi	na–maombi–yangu	mikononi–mwangu	ukatili	hakuna	ingawa	
H2134	H8605	H3709	H2555	H3808		

ingawa hakuna dhuluma katika mikono yangu, na kuomba kwangu ni safi.

לְזַעֲקָתִי׃	מָקוֹם	יְהִי	וְאַל־	דָּמִי	תְּכַסִּי	אַל־	אֶרֶץ	18
kwa–kilio–changu	mahali	usiwepo	na–usiwepo	damu–yangu	usifunike	usifunike	nchi	
H2201	H4725	H1961	H0408	H1818	H3680	H0408	H0776	

Nchi, haifuniki juu damu yangu mimi; acha kulia kwangu kuwe hakuna mahali pa kupumzika.

בַּמְּרוֹמִים׃	וְשָׂהֲדִי	עֵדִי	בַּשָּׁמַיִם	הִנֵּה־	עַתָּה	גַּם־	19
juu	na–mtetezi–wangu	shahidi–wangu	mbinguni	tazama	sasa	hata	
H4791	H7717	H5707	H8064	H2009	H6258	H1571	

Hata sasa, tazama, ushuhuda wangu uko mbinguni; yeye ambaye ashuhudiaye kwa ajili yangu mimi yuko juu.

עֵינִי׃	דָּלְפָה	אֱלוֹהַּ	אֶל־	רֵעַי	מְלִיצַי	20
jicho–langu	linatoka–machozi	Mungu	kwa	rafiki–zangu	waombezi–wangu	
	H1811	H0433	H0413	H7453	H3887	

Rafiki zangu wananicheka kwa dharau, lakini jicho langu linamwaga machozi kwa Mungu.

לְרֵעֵהוּ׃	אָדָם	וּבֶן־	אֱלוֹהַּ	עִם־	לְגֶבֶר	וְיוֹכַח	21
kwa–rafiki–yake	mwanadamu	na–mwana–wa	Mungu	mbele–ya	kwa–mtu	na–atetee	
H7453	H0120		H0433		H1397	H3198	

Mimi ninaomba ule ushuhuda ulioko mbinguni kumtetea mtu huyu na Mungu kama mwanadamu afanyavyo na jirani yake.

אֵהֵלֵךְ׃	אָשׁוּב	לֹא־	וְאֹרַח	יֶאֱתָיוּ	מִסְפַּר	שָׁנוֹת	כִּי־	22
nitaenda	sitarudi	ambayo–sitarudi	na–njia	inakuja	hesabu–ya	miaka	kwa–maana	
H1980	H7725	H3808	H0734	H0857	H4557	H8141		

Kwa maana wakati miaka michache itakapokuwa imepita, Mimi nitakwenda mahali ambapo mimi sitaweza kurudi.

Chapter 17

לִי׃	קְבָרִים	נִזְעָכוּ	יָמַי	חֻבָּלָה	רוּחִי	1
kwangu	kaburi	zimezimika	siku–zangu	imevunjwa	roho–yangu	
	H6913	H2193	H3117		H7307	

Roho yangu imemezwa, na siku zangu zimekwisha; kaburi lipo tayari kwa ajili yangu mimi.

עֵינִי׃	תָּלַן	וּבְהַמְרוֹתָם	עִמָּדִי	הֲתֻלִים	לֹא	אִם־	2
jicho–langu	linakaa	na–uchungu–wao	wanizunguka	wadhihakaji	si	je–si	
		H4784	H5978	H2049	H3808		

Hakika kuna wenye mzaha pamoja nami; ni lazima daima jicho langu litazame kukasirisha kwao.

לְיָדִי	הֲוֹא	מִי	עִמָּדִי	עָרְבֵנִי	נָא	שִׂימָה־	3
kwa–mkono–wangu	yeye	ni–nani	nawe	mdhamini–wangu	tafadhali	weka	
H3027	H1931	H4310		H6148	H4994		

יִתָּקַע׃
atakayepiga–mkono
H8628

Nipe sasa ahadi, uwe uthibitisho kwangu mimi pamoja na wewe mwenyewe; nani mwingine yuko pale ambaye atanisaidia mimi?

תְּרֹמֵם׃	לֹא	כֵּן	עַל־	מִשְׂכָּל	צָפַנְתָּ	לִבָּם	כִּי־	4
hutawainua	hutawainua	hivyo	kwa	kutoka–ufahamu	umeficha	mioyo–yao	kwa–maana	
	H3808			H7922	H6845			

Kwa kuwa wewe Mungu umemeitunza mioyo yao kutoka katika ufahamu; kwa hiyo, wewe hautawaheshimisha wao juu yangu mimi.

תְּכֹלֵנָה׃	בָּנָיו	וְעֵינֵי	רֵעִים	יַגִּיד	לֶחֱלֶק	5
yatashindwa	watoto–wake	na–macho–ya	rafiki	atawashutumu	kwa–sehemu	
H3615			H7453	H5046		

Yeye ambaye huwapinga rafiki zake hadharani, kwa ajili ya tuzo, macho ya watoto wake yatashindwa kuona.

אֲהִיֶה׃	לְפָנִים	וְתִפֹּת	עַמִּים	לְמָשָׁל	וְהֹצַנְנִי	6
nimekuwa	usoni	na–kitu–cha–kutemewa–mate	kwa–watu	methali	na–amenifanya	
H1961	H6440	H8611		H4914	H3322	

Lakini amenifanya mimi kuwa neno la kuzungumziwa na watu; wao wananitemea mate katika uso wangu mimi.

כֻּלָּם׃	כַּצֵּל	וְיִצְרֵי	עֵינִי	מִכָּעַשׂ	וַתָּכַהּ	7
vyote	kama–kivuli	na–viungo–vyangu	jicho–langu	kwa–huzuni	na–limekuwa–hafifu	
H3605	H6738	H3338				

Jicho langu pia halioni vizuri kwa sababu ya huzuni; sehemu zangu zote za mwili ni nyembamba kama vivuli.

יִתְעָרֵר׃	חָנֵף	עַל־	וְנָקִי	זֹאת	עַל־	יְשָׁרִים	יִשֹּׁמּוּ	8
atajiinua	mnafiki	dhidi–ya	na–asiye–na–hatia	hili	juu–ya	wanyofu	watashangaa	
H5782	H2611			H2063		H3477	H8074	

Watu wanyoofu watapendezwa na hiki; mtu asiye na hatia atajitia yeye mwenyewe juu ya kushindana dhidi ya watu wasiomcha Mungu.

אֹמֶץ׃	יֹסִיף	יָדַיִם	וְטֶהָר־	דַּרְכּוֹ	צַדִּיק	וְיֹאחֵז	9
nguvu	ataongeza	mikono	na–safi	njia–yake	mwenye–haki	na–atashikilia	
H0555	H3254	H3027	H2891	H1870	H6662	H0270	

Mtu mwenye haki ataendelea katika njia yake; yeye ambaye ana mikono iliyo safi ataendelea kuwa mwenye nguvu zaidi na zaidi.

בָּכֻּם	אֶמְצָא	וְלֹא־	נָא	וּבֹאוּ	תָּשֻׁבוּ	כֻּלָּם	וְאוּלָם	10
miongoni–mwenu	sitapata	na–sitapata	tafadhali	na–njooni	rudini	ninyi–nyote	lakini	
	H4672	H3808	H4994	H0935	H7725	H3605	H0199	

חָכָם׃
mwenye–hekima
H2450

Lakini kama ilivyo kwenu ninyi nyote, njooni sasa; Mimi sitampata mtu mwenye hekima miongoni mwenu ninyi.

לִבָּֽי׃	מוֹרָשֵׁי	נִתְקָ֫וּ	זִמֹּתַי	עָבְרוּ	יָמַי	11
moyo–wangu	matamanio–ya	imekatwa	mipango–yangu	zimepita	siku–zangu	
H3824	H4180	H5423	H2154		H3117	

Siku zangu zimepita; mipango yangu imenyamazishwa na hivyo ni matumaini ya moyo wangu.

חֹֽשֶׁךְ׃	מִפְּנֵי־	קָרוֹב	אֹ֫ור	יָשִׁ֥ימוּ	לְיֹום	לַיְלָה	12
giza	kutoka–uso–wa	iko–karibu	nuru	wanabadilisha	kwa–mchana	usiku	
H2822	H6440	H7138	H0216		H3117	H3915	

Watu hawa, wenye kukejeli, badili usiku kuwa mchana; mchana uko karibu kuwa giza.

יְצוּעָֽי׃	רִפָּדְתִּי	בַּחֹ֫שֶׁךְ	בֵּיתִי	שְׁאֹ֥ול	אֲקַוֶּ֑ה	אִם־	13
kitanda–changu	nimetandika	gizani	nyumba–yangu	kuzimu	ningengojea	kama	
	H7502	H2822		H7585			

Tangu mimi nitazame katika Kuzimu kama nyumbani kwangu; tangu Mimi nimetandaza kiti changu katika giza;

לָרִמָּֽה׃	וַאֲחֹתִי	אִמִּי	אָ֫תָּה	אָבִי	קָרָאתִי	לַשַּׁ֥חַת	14
kwa–minyoo	na–dada–yangu	mama–yangu	wewe	baba–yangu	nimeita	kwa–kaburi	
H7415	H0269	H0517		H0001	H7121	H7845	

tangu Mimi nimesema na shimo 'Wewe ni baba yangu,' na kwa funza, 'Wewe ni mama yangu au dada yangu;

יְשׁוּרֶֽנָּה׃	מִי	וְתִקְוָתִי	תִקְוָתִי	אֵפוֹ֣	וְאַיֵּ֑ה	15
ataliona	nani	na–tumaini–langu	tumaini–langu	basi	na–iko–wapi	
H7789	H4310			H0645	H0346	

liko wapi tena tumaini langu? Kama kwa tumaini langu, nani awezaye kuona chochote?

ס	פֻּזָּֽחַת׃	עָפָ֫ר	עַל־	יַ֥חַד	אִם־	תֵּרַדְנָה	שְׁאֹ֑ל	בַּדֵּי	16
¶	pumziko	mavumbi	juu–ya	pamoja	kama	yatashuka	kuzimu	malango–ya	
		H6083				H3381	H7585	H0905	

Tumaini litakwenda pamoja na mimi katika milango ya Kuzimu wakati sisi tutakapokwenda katika mavumbi?

Chapter 18

וַיֹּאמַֽר׃	הַשֻּׁחִי	בִּלְדָּ֫ד	וַיַּ֑עַן	1
na–akasema	Mshuhi	Bildadi	na–akajibu	
H0559	H7747	H1085		

Ndipo Bildadi Mshuhi alijibu na kusema, “

נְדַבָּֽר׃	וְאַחַר	תָּבִ֫ינוּ	לְמִלִּין	קִנְצֵי	תְּשִׂימוּן	וְאָ֫נָה	עַד־	2
tutasema	na–baadaye	fahamuni	kwa–maneno	mwisho	mtaweka	lini	mpaka	
H1696		H0995	H4405	H7078		H0575	H5704	

Je, lini utaacha kusema kwako? Fikiri, na baadaye tutazungumza.

בְּעֵינֵיכֶֽם׃	נִטְמֵ֫ינוּ	כַּבְהֵמָה	נֶחְשַׁבְנוּ	מָדוּעַ	3
machoni–penu	tumechukuliwa–kama–najisi	kama–wanyama	tumehesabiwa	kwa–nini	
	H2933	H0929	H2803	H4069	

Kwa nini sisi tumehesabiwa kama wanyama mwitu; kwa nini tumekuwa wapumbavu machoni pako?

וְיֶעְתַּק־	אֶרֶץ	תֵּעָזֵב	לְמַעַנְךָ	בְּאַפּוֹ	נַפְשׁוֹ	טָרֵף	4
na–utasogezwa	nchi	itaachwa	je–kwa–ajili–yako	katika–hasira–yake	nafsi–yake	anayejirarua	
H6275	H0776		H4616	H0639	H5315	H2963	

מִמְּקֹמוֹ׃	צֹוּר
kutoka–mahali–pake	mwamba
H4725	H6697

Wewe ambaye wajirarua mwenyewe katika hasira yako, nchi haipaswi kuachwa kwa ajili yako au miamba inapaswa kuondolewa kutoka mahali pake?

אִשְׁתּוֹ׃	שְׁבִיב	יִגַּהּ	וְלֹא־	יִדְעָךְ	רִשְׁעִים	אוֹר	גַּם	5
moto–wake	cheche–ya	haitaangaza	na–haitaangaza	itazimika	waovu	nuru–ya	pia	
H0784	H7632	H5050	H3808	H1846	H7563	H0216	H1571	

Ni dhahiri, nuru ya watu waovu itawekwa nje; cheche ya moto wake haitanga'ra.

יִדְעָךְ׃	עָלָיו	וְנֵרוֹ	בְּאָהֳלוֹ	חָשְׁךְ	אוֹר	6
itazimika	juu–yake	na–taa–yake	hemani–mwake	itakuwa–giza	nuru	
H1846			H0168	H2821	H0216	

Nuru itakuwa giza katika hema yake; taa yake juu yake yeye itawekwa nje.

עֲצָתוֹ׃	וְתַשְׁלִיכֵהוּ	אוֹנוֹ	צְעָדָיו	יְצֻרוּ	7
shauri–lake	na–itamwangusha	nguvu–zake	hatua–za	zitapunguzwa	
H6098	H7993	H0202	H6806	H3334	

Hatua za nguvu zake yeye zitafanywa kuwa fupi; mipango yake yeye mwenyewe itamwangusha yeye chini.

יִתְהַלָּךְ׃	שְׁבָכָה	וְעַל־	בְּרַגְלָיו	בְּרֶשֶׁת	שֶׁלַּח	כִּי־	8
anatembea	mtego	na–juu–ya	kwa–miguu–yake	katika–wavu	ametupwa	kwa–maana	
H1980	H7639		H7272	H7568	H7971		

Kwa maana yeye atatupwa katika mtego kwa miguu yake mwenyewe; yeye atatembea katika mahangaiko.

צַמִּים׃	עָלָיו	יַחֲזֵק	פָּח	בְּעָקֵב	יִאחֲז	9
mtego–wa–kamba	juu–yake	litamkamata	mtego	kisigino–chake	litamshika	
H6782		H2388		H6119	H0270	

Tanzi litamchukua yeye kwa kisigino; mtego utabaki kushikilia juu yake.

נָתִיב׃	עָלָיו	וּמַלְכֻדְתּוֹ	חַבְלוֹ	בָּאָרֶץ	טָמוּן	10
njia	juu–ya	na–mtego–wake	kamba–yake	ardhini	umefichwa	
		H4434		H0776	H2934	

Tanzi limefichwa kwa ajili yake chini ya ardhi; na mtego kwa ajili yake katika njia.

לְרַגְלָיו׃	וְהֻפְּיצֵהוּ	בַלָּהוֹת	בְּעָתָּהוּ	סָבִיב	11
kwa–miguu–yake	na–zinamfukuza	vitisho	zinamtisha	pande–zote	
H7272		H1091	H1204	H5439	

Watishao watamfanya yeye aogope juu ya sehemu zote; wao watamkimbiza yeye kwenye visigino vyake.

לְצַלְעוֹ׃	נָכוֹן	וְאֵיד	אֹנוֹ	רָעֵב	יְהִי־	12
kwa–ubavu–wake	yametayarishwa	na–maafa	nguvu–yake	njaa	itakuwa	
H6763		H0343	H0202	H7457	H1961	

Utajiri wake utageuka kuwa njaa, na majanga yatakuwa tayari upande wake.

מָוֶת׃	בְּכֹר	בַּדָּיו	יֹאכַל	עוֹרוֹ	בַּדֵּי	יֹאכַל	13
kifo	mzaliwa–wa–kwanza–wa	sehemu–zake	atakula	ngozi–yake	sehemu–za	itakula	
H4194	H1060	H0905	H0398	H5785	H0905	H0398	

Sehemu za mwili wake zitakuwa zimemezwa; Hakika, mzaliwa wa kwanza wa kifo atazila sehemu zake yeye.

14

יְנָתֵק	מֵאָהֳלוֹ	מִבְטַחוֹ	וְתַצְעִדֵהוּ	לְמֶלֶךְ	בַּלָּהוֹת׃
ataondolewa	kutoka–hemani–mwake	tumaini–lake	na–utampeleka	kwa–mfalme–wa	vitisho
H5423	H0168	H4009	H6805	H4428	H1091

Yeye ameraruliwa kutoka kwenye usalama wa hema yake na hakuweza kutembea kwenda kwa mfalme mwenye utisho.

15

תִּשְׁכֹּן	בְּאָהֳלוֹ	מִבְלִי־	לוֹ	יְזֹרֶה	עַל־	נָוֵהוּ	גָּפְרִית׃
itakaa	hemani–mwake	bila	yeye	utanyunyizwa	juu–ya	makao–yake	kiberiti
H7931	H0168	H1097		H2219			H1614

Watu ambao siyo wa kwake wataishi kwenye hema yake baada ya kuona ule moto mesambaa ndani ya nyumba yake yeye.

16

מִתָּחַת	שָׁרָשָׁיו	יִבָּשׁוּ	וּמִמַּעַל	יִמָּל	קְצִירוֹ׃
kutoka–chini	mizizi–yake	itakauka	na–kutoka–juu	yatakatwa	matawi–yake
H8478	H8328	H3001	H4605		

Mizizi yake itanyauka chini yake; juu tawi lake yeye litakatwa.

17

זִכְרוֹ־	אָבַד	מִנִּי־	אֶרֶץ	וְלֹא־	שֵׁם	לוֹ	עַל־	פְּנֵי־
kumbukumbu–yake	imeangamia	kutoka	nchi	na–hakuna	jina	lake	juu–ya	uso–wa
H2143	H0006		H0776	H3808	H8034			H6440

חוּץ׃
nje
H2351

Kumbukumbu lake yeye litapotea kutoka katika nchi; yeye hatakuwa na jina katika mtaa.

18

יְנֻדֶּהוּ׃	וּמִתֵּבֵל	חֹשֶׁךְ	אֶל־	מֵאוֹר	יֶהְדְּפֵהוּ	
watamdukiza	na–kutoka–ulimwengu	giza	kwenye	kutoka–nuru	watamdukiza	
H5074	H8398	H2822	H0413	H0216	H1920	

Yeye atafukuzwa kutoka katika nuru mpaka kwenye giza na kuwa amefukuzwa nje na ulimwengu huu.

19

וְאֵין	בְּעַמּוֹ	נֶכֶד	וְלֹא־	לוֹ	נִין	לֹא
na–hakuna	miongoni–mwa–watu–wake	hana–mjukuu	wala–hana	kwake	mtoto	hana
H0369		H5220	H3808		H5209	H3808

בִּמְגוּרָיו׃	שָׂרִיד
makazi–yake	aliyesalia
H4033	H8300

Hatakuwa na mtoto wa kiume wala mjukuu miongonni mwa watu wake, wala kizazi chochote kitakachobakia mahali alipokuwa amekaa.

20

שָׁעַר׃	אָחֲזוּ	וְקַדְמֹנִים	אַחֲרֹנִים	נָשַׁמּוּ	יוֹמוֹ	עַל־
hofu	walishikwa–na	na–waliokuja–kabla	waliokuja–baadaye	walishangaa	siku–yake	juu–ya
	H0270	H6931	H0314	H8074	H3117	

Wale wanaoishi upande wa magharibi watakuwa wametiwa hofu kwa kile kitakachotokea kwake siku moja; wale wanaoishi upande wa mashariki watakuwa wameogopeshwa kwa hicho.

21

אֵל׃	יָדַע־	לֹא־	מָקוֹם	וְזֶה	עַוָּל	מִשְׁכְּנוֹת	אֵלֶּה	אַךְ־
Mungu	asiyemjua	asiyemjua	mahali–pa	na–hii	mwenye–udhalimu	makazi–ya	hizi	hakika
H0410	H3045	H3808	H4725	H2088	H5767	H4908	H0428	H0389

ס
¶

Hakika hizo ni nyumba za watu wasio haki, ni sehemu ya wale wasiomjua Mungu.”

Chapter 19

וַיַּעַן	אִיּוֹב	וַיֹּאמַר׃	1
na–akajibu	Ayubu	na–akasema	
H0559	H0347		

Ndipo Ayubu akajibu na kusema,

עַד־	אָנָה	לִנִי	תּוֹגִיגוּן	נַפְשִׁי	וְתְדַכְּאוּנַנִי	בְּמִלִּים׃	2
mpaka	lini	mtaisumbua	nafsi–yangu	na–kuniponda	kwa–maneno	
H5704	H0575	H3013	H5315	H1792	H4405	

lini mtanifanya mimi kuteseka na kunivunja vunja mimi vipande vipnde kwa maneno?

לִי׃	תַּהְכְּרוּ־	תֹּבְשׁוּ	לֹא־	תַּכְלִימֻנִי	פְּעָמִים	עֶשֶׂר	זֶה	3
mimi	mnanishambulia	hamwaoni–aibu	hamwaoni–aibu	mmeniaibisha	mara	kumi	hizi	
	H1970	H0954	H3808	H3637	H6471	H6235	H2088	

Mara kumi hivi mmenishutumu mimi; ninyi hamuoni aibu kwamba mmenitendea mimi kwa ukatili.

מְשׁוּגָתִי׃	תָּלִין	אִתִּי	שָׁגִיתִי	אָמְנָם	וְאַף־	4
kosa–langu	linakaa	kwangu	nimekosea	kweli	na–hata–kama	
H4879		H0854	H7686	H0551	H0637	

Kama ni dhahiri kweli mimi nimekosa, makosa yangu hubaki kuwa wajibu wangu.

חֶרְפָּתִי׃	עָלַי	וְתוֹכִיחוּ	תַגְדִּילוּ	עָלַי	אָמְנָם	אִם־	5
aibu–yangu	juu–yangu	na–mnathibitisha	mnajikuza	juu–yangu	kweli	kama	
H2781		H3198	H1431		H0551		

Kama ni dhahiri ninyi mtajiinua juu yangu mimi na kuutumia uvumilivu wangu kunipinga mimi,

הַקִּיף׃	עָלַי	וּמְצוּדוֹ	עִוְּתָנִי	אֱלוֹהַּ	כִּי־	אֵפוֹ	דְּעוּ־	6
amenizunguka	juu–yangu	na–wavu–wake	amenipotosha	Mungu	kwamba	basi	jueni	
			H5791	H0433		H0645	H3045	

kisha ninyi mnapaswa kutambua kwamba Mungu amefanya mabaya kwangu mimi na amenikamata mimi katika mtego wake yeye.

מִשְׁפָּט׃	וְאֵין	אֶשַׁוַּע	אֶעֱנֶה	וְלֹא	חָמָס	אֶצְעַק	הֵן	7
hukumu	na–hakuna	ninalia	sijibiwa	na–sijibiwa	ukatili	ninapiga–kelele	tazama	
H4941	H0369	H7768		H3808	H2555	H6817	H2005	

Tazama, Mimi ninalia kwa sauti, “dhuluma!” lakini sipati jibu. Mimi ninaita kwa ajili ya msaada, lakini hakuna haki.

יָשִׂים׃	חָשְׁךְ	נְתִיבוֹתַי	וְעַל	אֶעֱבֹר	וְלֹא	גָּדַר	אָרְחֹתַי	8
ameweka	giza	njia–zangu	na–juu–ya	siwezi–kupita	na–siwezi–kupita	ameizuia	njia–yangu	
	H2822				H3808	H1443	H0734	

Yeye ameiwekea ukuta njia yangu, ili kwamba mimi nisiweze kupita, na yeye ameweka giza katika njia yangu.

רֹאשִׁי׃	עֲטֶרֶת	וַיָּסַר	הִפְשִׁיט	מֵעָלַי	כְּבוֹדִי	9
kichwa–changu	taji–ya	na–ameondoa	amevua	kutoka–kwangu	heshima–yangu	
	H5850	H5493	H6584		H3519	

Yeye ameniondoa Mimi kutoka katika utukufu wangu, na ameichukua taji kutoka kwenye kichwa changu mimi.

תִּקְוָתִי׃	כָּעֵץ	וַיִּסָּע	וָאֵלֵךְ	סָבִיב	יִתְּצֵנִי	10
tumaini–langu	kama–mti	na–ameng'oa	na–ninaondoka	pande–zote	ananibomoa	
	H6086	H5265	H3212	H5439	H5422	

Yeye amenivunjavunja mimi chini kwa kila upande, na Mimi nimetoweka; yeye amelikokota juu tumaini langu kama mti.

כִּצְרָיו׃	לוֹ	וַיַּחְשְׁבֵנִי	אַפּוֹ	עָלַי	וַיֵּחַר	11
kama–maadui–wake	kwake	na–amenihesabu	hasira–yake	juu–yangu	na–imewaka	
		H2803	H0639		H2734	

Yeye pia ameiongeza ghadhabu yake dhidi yangu mimi; yeye ananihesabu mimi kama mmoja wa adui zake.

יַחְנוּ	דַּרְכָּם	עָלַי	וַיָּסֹלּוּ	גְּדוּדָיו	יָבֹאוּ	יָחַד	12
na–wanapiga–kambi	njia–yao	juu–yangu	na–wamejengea	vikosi–vyake	wanakuja	pamoja	
H2583	H1870		H5549	H1416	H0935		

לְאָהֳלִי׃	סָבִיב
hema–yangu	kuzunguka
H0168	H5439

Majeshi yake huja juu pamoja; wao wananikosesha tumaini kwa kuniteka nyara kwa kundi kubwa kupigana na mimi wakizunguka hema yangu.

זָרוּ	אַךְ־	וְיֹדְעַי	הִרְחִיק	מֵעָלַי	אַחַי	13
wameniacha	kabisa	na–wanaonijua	amewaweka–mbali	kutoka–kwangu	ndugu–zangu	
	H0389	H3045	H7368		H0251	

מְמֻנָּי׃
kutoka–kwangu

Yeye amewaweka ndugu zangu mbali kutoka kwangu mimi; watu wangu wa karibu wote wamejitenga kutoka kwangu mimi.

שְׁכֵחוּנִי׃	וּמְיֻדָּעַי	קְרוֹבָי	חָדְלוּ	14
wamenisahau	na–marafiki–zangu	jamaa–zangu	wameondoka	
H7911	H3045	H7138	H2308	

Vizazi vyangu vimeniangusha mimi; rafiki zangu wa karibu wamenisahamu mimi.

הָיִיתִי	נָכְרִי	תַּחְשְׁבֵנִי	לְזָר	וְאַמְהֹתַי	בֵּיתִי	גֵּרֵי	15
nimekuwa	mgeni	wananihesabu	kama–mgeni	na–wajakazi–wangu	nyumba–yangu	wageni–wa	
H1961	H5237	H2803		H0519			

בְּעֵינֵיהֶם׃
machoni–pao

Wale ambao mwanzoni walikaa kama wageni ndani ya nyumba yangu na watumishi wangu wa kike, hunihesabu mimi kama mgeni. Mimi nimekuwa mgeni katika macho yao.

לוֹ׃	אֶתְחַנֶּן־	פִּי	בְּמוֹ־	יַעֲנֶה	וְלֹא	קָרָאתִי	לְעַבְדִּי	16
yeye	ninamsihi	kinywa–changu	kwa	hajibu	na–hajibu	nimemwita	mtumishi–wangu	
		H6310	H1119		H3808	H7121	H5650	

Mimi ninamwita mtumishi wangu, lakini yeye hanipi jibu japokuwa Mimi nimemsihi yeye kwa midomo yangu.

בִּטְנִי׃	לִבְנֵי	וְחַנּוֹתִי	לְאִשְׁתִּי	זָרָה	רוּחִי	17
tumbo–langu	kwa–watoto–wa	na–kuomba–kwangu	kwa–mke–wangu	inachukiza	pumzi–yangu	
H0990			H0802		H7307	

Pumzi yangu mimi ni chukizo kwa mke wangu; Hata mimi ninachukiwa na wale ambao walizaliwa kutoka katika tumbo la mama yangu mimi.

בְּי׃	וַיְדַבְּרוּ־	אָקוּמָה	בִּי	מָאֲסוּ	עֲוִילִים	גַּם־	18
mimi	na–wananisema	nikisimama	mimi	wamenidharau	watoto–wadogo	hata	
	H1696				H5759	H1571	

Hata watoto wachanga wananichukia mimi; ikiwa Mimi nitainuka kuzungumza, wao huzungumza dhidi yangu mimi.

בִּי׃	נֶהְפְּכוּ־	אָהֲבְתִי	וְזֶה־	סוֹדִי	מְתֵי	כָּל־	תָּעֲבוּנִי	19
mimi	wamenigeuka	niliowapenda	na–wale	siri–yangu	watu–wa	watu–wote–wa	wanachukia	
	H2015	H0157	H2088	H5475	H4962	H3605	H8581	

Rafiki zangu wote ninaowazoea wananichukia sana mimi; wale ambao Mimi ninawapenda wamegeuka kinyume na mimi.

וָאֶתְמַלְּטָה	עַצְמִי	דָּבְקָה	וּבִבְשָׂרִי	בְּעוֹרִי	20
na–nimeokolewa	mifupa–yangu	yanashikamana	na–kwenye–mwili–wangu	kwenye–ngozi–yangu	
H4422	H6106	H1692	H1320	H5785	

שִׁנָּי׃	בְּעוֹר
meno–yangu	kwa–ngozi–ya
H8127	H5785

Mifupa yangu inashikamana kwenye ngozi yangu na kwenye mwili wangu; Mimi ninaishi tu kwa ngozi ya meno yangu.

נָגְעָה	אֱלוֹהַּ	יַד־	כִּי	רֵעַי	אַתֶּם	חָנֵּנִי	חָנֵּנִי	21
umenipiga	Mungu	mkono–wa	kwa–maana	rafiki–zangu	ninyi	nihurumieni	nihurumieni	
H5060	H0433	H3027		H7453				

בִּי׃
mimi

Iweni na huruma juu yangu mimi, muwe na huruma juu yangu mimi, rafiki zangu, kwa maana mkono wa Mungu umenigusa mimi.

תִּשְׂבָּעוּ׃	לֹא	וּמִבְּשָׂרִי	אֵל	כְּמוֹ־	תִּרְדְּפֵנִי	לָמָּה	22
hamtosheki	hamtosheki	na–mwili–wangu	Mungu	kama	mnanifuatia	kwa–nini	
H7646	H3808	H1320	H0410	H3644	H7291	H4100	

Kwa nini mnanitesa mimi kama ninyi mlikuwa Mungu? kwa nini hamjatosheka bado kwa kula mwili wangu?

בַּסֵּפֶר	יִתָּן	מִי־	מִלַּי	וְיִכָּתְבוּן	אֵפוֹ	יִתָּן	מִי־	23
katika–kitabu	angetoa	nani	maneno–yangu	na–yangeandikwa	basi	angetoa	nani	
	H5414	H4310	H4405	H3789	H0645	H5414	H4310	

וְיֵחָקוּ׃
na–yachongwe
H2710

Laiti, hayo maneno yangu yangekuwa yameandikwa chini! Laiti, hayo yangekuwa yameandikwa katika kitabu!

יֵחָצְבוּן׃	בַּצּוּר	לָעַד	וְעֵפֶרֶת	בַּרְזֶל	בְּעֵט־	24
yachongwe	mwambani	milele	na–risasi	chuma	kwa–kalamu–ya	
H2672	H6697	H5703	H5777	H1270	H5842	

Laiti, kwa kalamu ya chuma na risasi hayo yangekuwa yamechorwa katika mwamba siku zote!

יָקוֹם׃	עָפָר	עַל־	וְאַחֲרוֹן	חָי	גֹּאֲלִי	יָדַעְתִּי	וַאֲנִי	25
atasimama	mavumbi	juu–ya	na–mwishoni	anaishi	Mkombozi–wangu	ninajua	na–mimi	
	H6083		H0314			H3045	H0589	

Lakini kama ilivyo kwangu mimi, Mimi ninafahamu kwamba mkombozi wangu anaishi, na kwamba hata mwisho atasimama katika nchi;

אֱלוֹהַּ׃	אֶחֱזֶה	וּמִבְּשָׂרִי	זֹאת	נִקְפוּ־	עוֹרִי	וְאַחַר	26
Mungu	nitamwona	na–kutoka–mwilini–mwangu	hili	kuharibika	ngozi–yangu	na–baada–ya	
H0433	H2372	H1320	H2063		H5785		

baada ya ngozi yangu, hivyo ndivyo, mwili huu, unaharibiwa, ndipo katika mwili wangu mimi Nitamwona Mungu.

זָר	וְלֹא־	רָאוּ	וְעֵינַי	לִי	אֶחֱזֶה־	וְאֲנִי	אֲשֶׁר	27
mgeni	na–si	yataona	na–macho–yangu	mimi–mwenyewe	nitamwona	mimi	ambaye	
	H3808	H7200			H2372	H0589		

בְּחֵקִי׃	כִּלְיֹתַי	כָּלְוּ
ndani–yangu	figo–zangu	zinashindwa
H2436	H3629	H3615

Mimi nitamwona yeye kwa macho yangu mwenyewe-Mimi, na siyo mtu mwingine. Moyo wangu hushindwa ndani yangu mimi.

נִמְצָא־	דָּבָר	וְשֹׁרֶשׁ	לוֹ	נִרְדָּף־	מַה־	תֹּאמְרוּ	כִּי	28
umepatikana	shauri	na–mzizi–wa	yeye	tutamfuatia	jinsi–gani	mnasema	kama	
H4672	H1697	H8328		H7291	H4100	H0559		

בִּי׃
ndani–yangu

Kama mnatasema, 'Kwa jinsi gani tutamtesa yeye? Mzizi wa mahangaiko yake unakaa katika yeye;

תֵּדְעוּן	לְמַעַן	חָרֶב	עֲוֹנוֹת	חֵמָה	כִּי־	חָרֶב	מִפְּנֵי־	וְלָכֶם	גֹּורוּ	29
mjue	ili	upanga	makosa	ghadhabu	kwa–maana	upanga	mbele–ya	ninyi	ogopeni	
H3045	H4616	H2719	H5771	H2534		H2719	H6440			

ס	)שַׁדִּין׃(	]שדין[
¶	hukumu	[hukumu]
	H1779	H1779

ndipo uwe umeogopeshwa kwa ule upanga, kwa sababu ghadhabu huleta hukumu ya upanga, hivyo kwamba wewe uweze kutambua kuna hukumu.”

Chapter 20

וַיֹּאמַר׃	הַנַּעֲמָתִי	צֹפַר	וַיַּעַן	1
na–akasema	Mnaamathi	Sofari	na–akajibu	
H0559	H5284	H6691		

Ndipo Sofari, Mnaamathi alijibu na kusema,

בִּי׃	חוּשִׁי	וּבַעֲבוּר	יְשִׁיבֻנִי	שִׂעְפִּי	לָכֵן	2
ndani–yangu	wasiwasi–wangu	na–kwa–sababu	yananirudisha	mawazo–yangu	kwa–hivyo	
		H5668	H7725			

“Mawazo yangu yananifanya mimi nijibu kwa haraka kwa sababu ya mashaka yaliyomo ndani yangu mimi.

3	מוּסַר	כְּלִמָּתִי	אֶשְׁמָע	וְרוּחַ	מִבִּינָתִי	יַעֲנֵנִי׃	
	kemeo	la–aibu–yangu	ninasikia	na–roho	kutoka–ufahamu–wangu	inanijibu	
	H4148	H3639	H8085	H7307	H0998		

Mimi ninasikia kukemewa ambako kunaniondolea heshima mimi, lakini roho kutoka katika ufahamu wangu hunijibu mimi.

4	הֲזֹאת	יְדַעְתָּ	מִנִּי־	עַד	מִנִּי	שִׁים	אָדָם	עֲלֵי־	אֶרֶץ׃
	je–hii	umejua	tangu	zamani	tangu	kuwekwa–kwa	mwanadamu	juu–ya	nchi
	H2063	H3045		H5703			H0120		H0776

Je, unafahamu kwamba ukweli huu kutoka enzi za kale, wakati Mungu alipomweka mwanadamu juu ya nchi:

5	כִּי	רִנַּת	רְשָׁעִים	מִקְרֹוב	וְשִׂמְחַת	חָנֵף	עֲדֵי־	רָגַע׃
	kwamba	furaha–ya	waovu	ni–fupi	na–shangwe–ya	mnafiki	kwa	muda–mfupi
	H7445	H7563	H7138		H8057	H2611	H5704	H7281

ushindi wa mtu mwovu ni mfupi, na furaha ya mtu asiyemcha Mungu hudumu kwa kitambo tu?

6	אִם־	יַעֲלֶה	לַשָּׁמַיִם	שְׁאֹו	וְרֹאשֹׁו	לָעָב	יַגִּיעַ׃
	hata–kama	inapanda	mbinguni	kiburi–chake	na–kichwa–chake	mawinguni	kinafika
		H5927	H8064	H7863		H5645	H5060

Ingawa urefu wake yeye hufikia juu kwenye mbingu, na kichwa chake yeye kufikia kwenye mawingu,

7	כְּגִלְלֹו	לָנֶצַח	יֹאבֵד	רֹאָיו	יֹאמְרוּ	אַיּוֹ׃
	kama–mavi–yake	milele	ataangamia	waliomwona	watasema	yuko–wapi
	H1561	H5331	H0006		H0559	H0335

bado mtu huyo atapotea siku zote kama mavi yake yeye mwenyewe; wale waliokuwa wamemuona yeye watasema, 'Yuko wapi yeye'?

8	כְּחֲלֹום	עָרּוף	וְלֹא	יִמְצָאוּהוּ	וְיֻדַּד	כְּחֶזְיֹון	לָיְלָה׃
	kama–ndoto	ataruka	na–hawatampata	hawatampata	na–atafukuzwa	kama–maono–ya	usiku
	H2472		H3808	H4672	H5074	H2384	H3915

Yeye atapaa mbali kama ndoto na hataonekana; ndivyo ilivyo, yeye atakuwa amefukuzwa mbali kama ono la

9	עַיִן	שְׁזָפַתּוּ	וְלֹא	תוֹסִיף	וְלֹא־	עֹוד	תְּשׁוּרֶנּוּ	מְקֹומֹו׃
	jicho	lililomwona	na–halitaongeza	halitaongeza	wala–tena	tena	halitamwona	mahali–pake
		H7805	H3808	H3254	H3808	H5750	H7789	H4725

usiku. Jicho ambalo lilimuona yeye halitamuona yeye tena; mahali pake hapatamuona yeye tena.

10	בָּנָיו	יְרַצּוּ	דַלִּים	וְיָדָיו	תָּשֻׁבְנָה	אוֹנֹו׃
	watoto–wake	watatafuta–huruma–kwa	maskini	na–mikono–yake	itarudisha	utajiri–wake
			H1800	H3027	H7725	H0202

Watoto wake wataomba msamaha kwa watu maskini, mikono yake itaweza kurudisha utajiri wake.

11	עַצְמוֹתָיו	מָלְאוּ	[עלומו]	(עֲלוּמָיו)	וְעִמּוֹ	עַל־	עָפָר	תִּשְׁכָּב׃
	mifupa–yake	imejaa	[ujana–wake]	ujana–wake	na–pamoja–naye	juu–ya	mavumbi	italala
	H6106	H4390	H5934	H5934			H6083	H7901

Mifupa yake imejaa nguvu za ujanani, lakini zitalala naye chini katika mavumbi.

12	אִם־	תַּמְתִּיק	בְּפִיו	רָעָה	יַכְחִידֶנָּה	תַּחַת	לְשֹׁונֹו׃
	kama	inatamu	kinywani–mwake	uovu	anaificha	chini–ya	ulimi–wake
		H4985	H6310		H3582	H8478	H3956

Japokuwa uovu ni mtamu katika mdomo wake yeye, japokuwa yeye anauficha chini ya ulimi wake yeye,

13	יַחְמֹל	עָלֶיהָ	הִיא	וְלֹא־	הַיַּעֲזֶבֶנָּה	וְיִמְנָעֶנָּה	בְּתוֹךְ	חִכּוֹ׃
	anaihurumia	hiyo	haiachi	na–haiachi	haiachi	na–anaizuia	ndani–ya	kaakaa–lake
	H2550			H3808		H4513	H8432	H2441

japokuwa anaushikilia pale na hauruhusu kwenda lakini bado huushikilia katika mdomo wake yeye -

14	לַחְמוֹ	בִּמְעֵיו	נֶהְפָּךְ	מְרוֹרַת	פְּתָנִים	בְּקִרְבּוֹ׃
	chakula–chake	tumboni–mwake	kinageuka	sumu–ya	nyoka	ndani–yake
	H3899	H4578	H2015	H4846	H6620	H7130

chakula katika koromeo lake yeye hugeuka kuwa uchungu; hugeuka kuwa sumu ya majoka ndani yake yeye.

15	חַיִל	בָּלַע	וַיְקִאֶנּוּ	מִבִּטְנוֹ	יוֹרְשֶׁנּוּ	אֵל׃
	mali	alimeza	na–ataitapika	kutoka–tumboni–mwake	atamfukuza	Mungu
	H2428	H1104	H6958	H0990	H3423	H0410

Yeye humeza chini utajiri, lakini yeye atautapika tena; Mungu atautoa nje kutoka katika tumbo lake yeye.

16	רֹאשׁ־	פְּתָנִים	יִינָק	תָּהַרְגֵּהוּ	לְשׁוֹן	אֶפְעֶה׃
	sumu–ya	nyoka	atakunywa	itamuua	ulimi–wa	nyoka–mwenye–sumu
	H7219	H6620	H3243	H2026	H3956	H0660

Yeye atamumunya sumu ya majoka; ulimi wa nyoka mwenye sumu utamwua yeye.

17	אַל־	יֶרֶא	בִּפְלַגּוֹת	נַהֲרֵי	נַחֲלֵי	דְּבַשׁ	וְחֶמְאָה׃
	asione	asione	vijito–vya	mito–ya	vijito–vya	asali	na–siagi
	H0408	H7200	H6390	H5104		H1706	

Yeye hatafurahia vijito vya maji, wingi wa asali na siagi.

18	מֵשִׁיב	יְגָע	כְּחֵיל	תְּמוּרָתוֹ	וְלֹא	יִבְלָע	וְלֹא	יַעֲלֹס׃
	anarudisha	kazi–yake	kama–utajiri	wa–biashara–yake	na–hatafurahi	hamezi	na–hamezi	hatafurahi
	H7725	H3022	H2428	H8545	H3808	H1104	H3808	H5965

Yeye atayarudisha matunda ya kazi yake na hataweza kuyala; yeye hatafurahia utajiri alioupata kwa biashara zake yeye.

19	כִּי־	רָצַץ	עָזַב	דַּלִּים	בַּיִת	גָּזַל	וְלֹא	יִבְנֵהוּ׃
	kwa–maana	aliwaponda	aliwaacha	maskini	nyumba	alinyakua	na–hataijenga	hataijenga
		H7533		H1800		H1497	H3808	H1129

Kwa kuwa yeye amewakandamiza na kuwasahau watu maskini; yeye kwa uonevu, amezichukua mbali nyumba ambazo hakuzijenga yeye.

20	כִּי	לֹא־	יָדַע	שָׁלְוֵו	בִּבְטְנוֹ	בַּחֲמוּדוֹ	
	kwa–maana	hakujua	hakujua	utulivu	tumboni–mwake	kwa–vitu–vyake–vya–thamani	
		H3808	H3045	H7961	H0990		

לֹא	יְמַלָּט׃	
hataokoka	hataokoka	
H3808	H4422	

Kwa sababu yeye mwenyewe hakujua utoshelevu wowote, yeye hataweza kuokoa kitu chochote katika kile ambacho alijifurahisha.

21	אֵין־	שָׂרִיד	לְאָכְלוֹ	עַל־	כֵּן	לֹא־	יָחִיל	טוּבוֹ׃
	hakuna	kilichobaki	kwa–kula–kwake	kwa	hivyo	hakutakuwepo	hakutakuwepo	mema–yake
	H0369	H8300	H0400			H3808		H2898

Hakuna chochote kilichoachwa ambacho yeye hakukimeza; kwa hiyo mafanikio yake yeye hayatakuwa ya kudumu.

תְּבוּאָתֽוֹ׃	עָמֵֽל	יַד	כָּל־	לוֹ	יֵצֵר	שִׁפְקוֹ	בִּמְלֹאת	22
utamjia	anayetaabika	mkono–wa	kila	yeye	atabanwa	utoshelevu–wake	katika–wingi–wa	
H0935		H3027	H3605		H3334		H4390	

katika wingi wa utajiri wake yeye ataanguka katika mahangaiko; mkono wa kila mmoja ambaye yuko katika umaskini utakuja kinyume chake yeye.

עָלָֽיו׃	וְיִמְטֵר	אַפּוֹ	חֲרוֹן	בּוֹ	יְשַׁלַּח־	בְּטִנּוֹ	לְמַלֵּא	וְיִהִי	23
juu–yake	na–atanyesha	hasira–yake	ukali–wa	juu–yake	atatuma	tumbo–lake	kujaza	iwe	
	H4305	H0639	H2740		H7971	H0990	H4390	H1961	

בְּלֶחוּמֽוֹ׃
wakati–anakula
H3894

Wakati akiwa katika kulijaza tumbo lake, Mungu atatupa hasira ya ghadhabu yake juu yake yeye; Mungu ataunyeshea chini juu yake yeye wakati yeye anakula.

נָחוּשָׁה׃	קֶשֶׁת	תַּחְלְפֵהוּ	בַּרְזֶל	מִנַּשֶׁק	יִבְרַח	24
shaba	upinde–wa	itamchoma	chuma	kutoka–silaha–ya	atakimbia	
H5154	H7198	H2498	H1270	H5402	H1272	

Ingawa mtu huyo atakimbia kutoka katika silaha ya chuma, upinde wa shaba utampiga yeye.

עָלָיו	יַהֲלֹךְ	מֵמְרֹרָתוֹ	וּבָרָק	מִגָּוָה	וַיֵּצֵא	שָׁלַף	25
juu–yake	unaendelea	kutoka–nyongo–yake	na–umeme	kutoka–mgongoni	na–ikatoka	akivuta	
	H1980	H4846		H1465	H3318	H8025	

אֵמִים׃
vitisho
H0367

Mshale utatoboa kupitia mgongoni mwake na utatokezea; ni dhahiri, ncha inayong'ra itatokezea nje kupitia ini lake yeye; watesi huja tena juu yake.

יֵרַע	נֶפֶץ	לֹא־	אֵשׁ	תְּאָכְלֵהוּ	לִצְפוּנָיו	טָמוּן	חֹשֶׁךְ	כָּל־	26
itadhuru	waka	usio	moto	itamteketeza	kwa–hazina–zake	limefichwa	giza	giza–lote	
H3415	H5301	H3808	H0784	H0398	H6845	H2934	H2822	H3605	

בְּאָהֳלֽוֹ׃	שָׂרִיד
hemani–mwake	kilichobaki
H0168	H8300

Giza lliilo kamilika limetunzwa kwa akiba zake; moto usiopulizwa utamla yeye kwa haraka; utameza kile kilichoachwa katika hema yake.

לוֹ׃	מִתְקוֹמָמָה	וְאֶרֶץ	עֲוֹנוֹ	שָׁמַיִם	יְגַלּוּ	27
yake	inasimama–dhidi	na–nchi	kosa–lake	mbingu	zitafunua	
		H0776	H5771	H8064	H1540	

Mbingu zitauweka wazi uovu wake, na nchi itainuka juu dhidi yake yeye kama shahidi.

אַפּֽוֹ׃	בְּיוֹם	נְגָרוֹת	בֵּיתוֹ	יְבוּל	יִגֶּל	28
hasira–yake	siku–ya	yamemiminwa	nyumba–yake	mazao–ya	itaondolewa	
H0639	H3117	H5064		H2981	H1540	

Utajiri wa nyumba yake utatoweka; bidhaa zake zitamwagika mbali siku ya ghadhabu ya Mungu.

אִמְרוֹ	וְנַחֲלַת	מֵאֱלֹהִים	רָשָׁע	אָדָם	חֵלֶק־	זֶה	29
neno–lake	na–urithi–wa	kutoka–kwa–Mungu	mwovu	mwanadamu	sehemu–ya	hii	
H0561	H5159	H0430	H7563	H0120		H2088	

פ	מֵאֵל׃	
¶	kutoka–kwa–Mungu	
	H0410	

Hii ndiyo sehemu ya mtu mwovu kutoka kwa Mungu, urithi uliotunzwa akiba na Mungu kwa ajili yake yeye.”

Chapter 21

וַיַּעַן	אִיּוֹב	וַיֹּאמַר׃	1
na–akajibu	Ayubu	na–akasema	
	H0347	H0559	

Kisha Ayubu akajibu na kusema,

שִׁמְעוּ	שָׁמוֹעַ	מִלָּתִי	וּתְהִי־	זֹאת	תַּנְחוּמֹתֵיכֶם׃	2
sikilizeni	kwa–makini	neno–langu	na–liwe	hili	faraja–yenu	
H8085	H8085	H4405	H1961	H2063	H8575	

“Sikilizeni hotuba yangu kwa makini, hii na iwe faraja yenu.

שְׂאוּנִי	וְאָנֹכִי	אֲדַבֵּר	וְאַחַר	דַּבְּרִי	תַלְעִיג׃	3
nivumilieni	na–mimi	nitasema	na–baada–ya	kusema–kwangu	dhihaka	
H5375	H0595	H1696		H1696	H3932	

Nimeteswa, lakini pia nitasema; nikisha kusema, endeleeni kudhihaki.

תִּקְצַר	לֹא־	מַדּוּעַ	וְאִם־	שִׂיחִי	לְאָדָם	הֲאֲנֹכִי	4
isiwe–fupi	isiwe–fupi	kwa–nini	na–kama–sivyo	malalamiko–yangu	kwa–mwanadamu	je–mimi	
	H3808	H4069		H7879	H0120	H0595	

רוּחִי׃	
roho–yangu	
H7307	

Lakini kwangu mimi, malalamikio yangu ni kwa mtu? Kwa nini nisiwe mwenye subira?

פֶּה׃	עַל־	יָד	וְשִׂימוּ	וְהָשֻׁמּוּ	אֵלַי	פְּנוּ־	5
kinywa	juu–ya	mkono	na–wekeni	na–mshangae	mimi	geukieni	
H6310		H3027		H8074	H0413	H6437	

Nitazameni na mshangae, nanyi wekeni mkono wenu midomoni mwenu.

כַּלָּצוּת׃	בִּשְׂרִי	וְאָחָז	וְנִבְהָלְתִּי	זָכַרְתִּי	וְאִם־	6
kutetemeka	mwili–wangu	na–inashika	na–nafadhaika	nikikumbuka	na–nikikumbuka	
H6427	H1320	H0270	H0926	H2142		

Ninapoyafikiria mateso yangu, ninaumizwa, mwili wangu unaogopa.

חָיִל׃	גָּבְרוּ	גַּם־	עָתְקוּ	יְחְיוּ	רְשָׁעִים	מַדּוּעַ	7
nguvu	wanazidi	pia	wanazeeka	wanaishi	waovu	kwa–nini	
H2428	H1396	H1571	H6275	H2421	H7563	H4069	

Kwa nini waovu wanaendelea kuishi, wanazeeka, na kuwa na uwezo katika madaraka?

לְעֵינֵיהֶם׃	וְצֶאֱצָאֵיהֶם	עִמָּם	לִפְנֵיהֶם	נָכוֹן	זַרְעָם	8
machoni–pao	na–watoto–wao	nao	mbele–yao	umeimara	uzao–wao	
	H6631		H6440		H2233	

Wazao wao wanathibitishwa mbele zao, na uzao wao unaimarika machoni pao.

עֲלֵיהֶם׃	אֱלוֹהַּ	שָׁבֶט	וְלֹא	מִפָּחַד	שָׁלוֹם	בָּתֵּיהֶם	9
juu–yao	Mungu	fimbo–ya	na–hakuna	bila–hofu	zina–amani	nyumba–zao	
	H0433	H7626	H3808	H6343	H7965		

Nyumba zao ziko salama mbali na hofu; wala fimbo ya Mungu haiko juu yao.

וְלֹא	פָּרָתּוֹ	תְּפַלֵּט	יַגְעֵל	וְלֹא	עֶבֶר	שׁוֹרוֹ	10
na–haavyai	ng'ombe–jike–wake	anazaa	hakosi	na–hakosi	anapanda	ng'ombe–dume–wake	
H3808	H6510	H6403	H1602	H3808		H7794	

תְּשַׁכֵּל׃
haavyai

Dume lao la ng'ombe linazalisha; halishindwi kufanya hivyo; ng'ombe wao anazaa na hafishi ndama wake akiwa mchanga.

יְרַקֵּדוּן׃	וְיַלְדֵיהֶם	עֲוִילֵיהֶם	כַּצֹּאן	יְשַׁלְּחוּ	11
wanacheza	na–wadogo–wao	watoto–wao	kama–kundi–la–kondoo	wanatuma	
H7540	H3206	H5759	H6629	H7971	

Wanawapeleka wadogo wao kama kundi la kondoo, na watoto wao hucheza.

עוּגָב׃	לְקוֹל	וְיִשְׂמְחוּ	וְכִנּוֹר	כְּתֹף	יְשָׂאוּ	12
filimbi	kwa–sauti–ya	na–wanafurahi	na–kinubi	matari	wanainua	
H5748		H8055	H3658	H8596	H5375	

Wanaimba kwa tari na vinubi na hufurahi kwa muziki na zomari.

יֶחֱתוּ׃	שְׁאוֹל	וּבְרֶגַע	יְמֵיהֶם	בַּטּוֹב	)יְכַלּוּ(	]יבלון[	13
wanashuka	kuzimu	na–kwa–dakika	siku–zao	kwa–mema	wanamaliza	[wanatumia]	
H5181	H7585	H7281	H3117		H3615	H1086	

Wanatumia siku zao katika mafanikio, na wanashuka kuzimu kwa utulivu.

לָא	דְּרָכֶיךָ	וְדַעַת	מִמֶּנּוּ	סוּר	לָאֵל	וַיֹּאמְרוּ	14
hatutaki	njia–zako	na–maarifa–ya	kutoka–kwetu	ondoka	kwa–Mungu	na–wanasema	
H3808	H1870	H1847		H5493	H0410	H0559	

חָפָצְנוּ׃
hatutaki

Wanamwambia Mungu, 'Ondoka kwetu kwani hatutaki ufahamu wowote juu ya njia zako.

בּוֹ׃	נִפְגַּע־	כִּי	נוֹעִיל	וּמַה־	נַעַבְדֶנּוּ	כִּי־	שַׁדַּי	מַה־	15
yeye	tutamwomba	kama	tutapata–faida	na–nini	tumtumikie	kwamba	Mwenyezi	ni–nini	
	H6293		H3276	H4100	H5647		H7706	H4100	

Mwenye enzi ni nani, hata tumwabudu? Tutafaidika na nini tukimwabudu? Tutapata faida gani ikiwa tutamwomba?

מֶנִּי׃	רָחֵקָה	רְשָׁעִים	עֵצַת	טוּבָם	בְּיָדָם	לֹא	הֵן	16
kutoka–kwangu	liko–mbali	waovu	shauri–la	mema–yao	mikononi–mwao	si	tazama	
	H7368	H7563	H6098	H2898	H3027	H3808	H2005	

Tazama, je mafanikio yao hayamo katika mikono yao wenyewe? Sina cha kufanya na ushauri wa waovu.

יְחַלֵּק	חֲבָלִים	אֵידָם	עָלֵימוֹ	וְיָבֹא	יִדְעָךְ	רְשָׁעִים	נֵר־	וכמה	17
anagawanya	kamba	maafa–yao	juu–yao	na–inakuja	inazimika	waovu	taa–ya	mara–ngapi	
		H0343		H0935	H1846	H7563		H4100	

בְּאַפּוֹ׃	
katika–hasira–yake	
H0639	

Mara ngapi taa za waovu huzimwa, au kwamba majanga huja juu yao? Mara ngapi inatokea kwamba Mungu husambaza huzuni kwao kwa hasira?

סוּפָה׃	יַעְלִיבוּהוּ	וְכִמֹּץ	רוּחַ	לִפְנֵי־	כְּתֶבֶן	יִהְיוּ	18
dhoruba	yaliyoibwa–na	na–kama–makapi	upepo	mbele–ya	kama–majani	wanakuwa	
	H1589	H4671	H7307	H6440	H8401	H1961	

Ni mara ngapi inatokea kwamba wanakuwa kama mabua mbele ya upepo au kama makapi yanayopeperushwa na dhoruba?

וְיֵדָע׃	אֵלָיו	יְשַׁלֵּם	אוֹנֹו	לְבָנָיו	יִצְפֹּן־	אֱלוֹהַּ	19
na–atajua	kwake	analipa	adhabu–yake	kwa–wanawe	anaweka	Mungu	
H3045	H0413		H0205		H6845	H0433	

Mnasema, 'Mungu huweka hatia ya mtu kwa watoto wake kuilipa.' Na alipe yeye mwenyewe, ili kwamba aweze kujua hatia yake mwenyewe.

שַׁדַּי	וּמֵחֲמַת	כִּידֹו	)עֵינָיו(	]עינו[	יִרְאוּ	20
Mwenyezi	na–kutoka–ghadhabu–ya	maangamizi–yake	macho–yake	[macho–yake]	yataona	
H7706	H2534	H3589			H7200	

יִשְׁתֶּה׃	
atakunywa	
H8354	

Acha macho yake yaone uangamivu wake mwenyewe, na acha anywe gadhabu ya Mwenyezi.

חֶדְשָׁיו	וּמִסְפָּר	אַחֲרָיו	בְּבֵיתֹו	חֶפְצֹו	מַה־	כִּי	21
miezi–yake	na–hesabu–ya	baada–yake	nyumbani–mwake	furaha–yake	nini	kwa–maana	
H2320	H4557			H2656	H4100		

חֻתָּכוּ׃	
imekatwa	

Kwani anaangaliaje familia yake mbele yake idadi ya miezi yake inapokwisha.

יִשְׁפּוֹט׃	רָמִים	וְהוּא	דֵּעַת	יְלַמֶּד־	הַלְאֵל	22
anahukumu	walio–juu	na–yeye	maarifa	atamfundisha	je–kwa–Mungu	
H8199		H1931	H1847	H3925	H0410	

Je kuna mtu anaweza kumfundisha Mungu maarifa kwa kuwa yeye huwaukumu hata walio juu?

וְשָׁלֵיו׃	שַׁלְאֲנַן	כְּלוֹ	תֻּמּוֹ	בְּעֶצֶם	יָמוּת	זֶה	23
na–utulivu	mwenye–amani	kabisa	nguvu–zake	katika–ukamilifu–wa	anakufa	huyu	
H7961	H7946	H3605	H8537	H6106	H4191	H2088	

Mtu mmoja ufa katika nguvu zake kamili, akiwa na utulivu kabisa na kwa amani.

יִשֶּׁקֶה׃	עַצְמוֹתָיו	וּמֹחַ	חָלָב	מָלְאוּ	עֲטִינָיו	24
umelowa	mifupa–yake	na–uboho–wa	maziwa	yamejaa	matako–yake	
H8248	H6106	H4221	H2461	H4390	H5845	

Mwili wake hauna uhitaji, na kiini cha mifupa yake ina unyevu na afya njema.

25	וְזֵה	יָמוּת	בְּנֶפֶשׁ	יְנִקְתָּה	וְלֹא־	אָכַל	בַּטּוֹבָה׃
	na–huyu	anakufa	katika–nafsi	yenye–uchungu	na–hakula	hakula	mema
	H2088	H4191	H5315	H4751	H3808	H0398	

Mtu mwingine ufa kwa uchungu wa nafsi, bila kujifurahisha kwa jambo lolote jema.

26	יַחַד	עַל־	עָפָר	יִשְׁכָּבוּ	וְרִמָּה	תְּכַסֶּה	עֲלֵיהֶם׃
	pamoja	juu–ya	mavumbi	wanalala	na–minyoo	inawafunika	juu–yao
			H6083	H7901	H7415	H3680	

Wanazikwa kaburini wote kwa pamoja, funza wanawafunika wote.

27	הֵן	יָדַעְתִּי	מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם	וּמְזִמּוֹת	עָלַי	תַּחְמֹסוּ׃
	tazama	ninajua	mawazo–yenu	na–mipango	juu–yangu	mnapanga
	H2005	H3045	H4284	H4209		H2554

Tazama, nayajua mawazo yenu, na jinsi mnavyotaka kunikosesha.

28	כִּי	תֹאמְרוּ	אַיֵּה	בֵּית־	נָדִיב	וְאַיֵּה	וְאֹהֶל	מִשְׁכְּנוֹת
	kwa–maana	mnasema	iko–wapi	nyumba–ya	mkuu	na–iko–wapi	hema–ya	makazi–ya
		H0559	H0346		H5081	H0346	H0168	H4908

רְשָׁעִים׃
waovu
H7563

Kwa kuwa mwasema, 'Iko wapi sasa nyumba ya mwana wa mfalme? Liko wapi kao alipokaa mwovu?'

29	הֲלֹא	שְׁאֶלְתֶּם	עֹוְבֵי	דָּרֶךְ	וְאֹתֹתָם	לֹא	תְנַכָּרוּ׃
	je–hamkuwauliza	hamkuwauliza	wapitao	njia	na–ishara–zao	hamzikatai	hamzikatai
	H3808	H7592		H1870	H0226	H3808	

Je hamjawauliza wasafiri? Hamfahamu wanavyoweza kusema,

30	כִּי	לְיוֹם	אֵיד	יֻחָשַׂךְ	רָע	לְיוֹם	עֲבָרוֹת	יוּבָלוּ׃
	kwamba	kwa–siku–ya	maafa	anabakizwa	mwovu	kwa–siku–ya	ghadhabu	wanaongozwa
		H3117	H0343	H2820		H3117	H5678	H2986

kwamba mwovu anaepushwa na siku ya shida, na kwamba anawekwa mbali na siku ya gadhabu?

31	מִי־	נִגַּיד	עַל־	פָּנָיו	דַּרְכּוֹ	וְהוּא־	עָשָׂה	מִי	יְשַׁלֶּם־	לוֹ׃
	nani	ataeleza	juu–ya	uso–wake	njia–yake	na–yeye	amefanya	nani	atamlipa	yeye
	H4310	H5046		H6440	H1870	H1931		H4310		

Ni nani atakaye ituhumu siku ya mwovu mbele yake? Ni nani atakayemwadhibu kwa alichokifanya?

32	וְהוּא	לִקְבָרוֹת	יוּבָל	וְעַל־	גָּדִישׁ	יִשְׁקֹוד׃
	na–yeye	kaburini	atapelekwa	na–juu–ya	lundo–la–nafaka	ataangalia
	H1931	H6913	H2986			H8245

Hata hivyo atapelekwa kaburini; watu wataliona kaburi lake.

33	מָתְקוּ־	לוֹ	רִגְבֵי	נָחַל	וְאַחֲרָיו	כָּל־	אָדָם	יִמְשׁוֹךְ
	ni–tamu	kwake	udongo–wa	bonde	na–baada–yake	watu–wote	watu	watavutwa
	H4985		H7263			H3605	H0120	H4900

מִסְפָּר׃ אֵין וּלְפָנָיו
hesabu hakuna na–kabla–yake
H4557 H0369 H6440

Udongo wa bondeni utakuwa mtamu kwake; watu wote watamfuata, hata kuwe na watu wengi mbele yake.

ס ¶	:מָעַל	נִשְׁאַר־	וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם	הֶבֶל	תְנַחֲמוּנִי	וְאֵיךְ	34
	uongo	yamebaki	na-majibu-yenu	ubatili	mtanifariji	na-jinsi-gani	
	H4604	H7604	H8666	H1892	H5162		

Ni jinsi gani basi mtanifariji bila kufikiri, kwa kuwa majibu yenu hayana lolote ila uongo?”

Chapter 22

	:וַיֹּאמַר	הַתֵּמָנִי	אֱלִיפַז	וַיַּעַן	1
	na-akasema	Mtemani	Elifazi	Na-akajibu	
	H0559	H8489	H0464		

Kisha Elifazi Mtemani akajibu na kusema,

:מַשְׂכִּיל	עָלָיו	יִסְכָּן	כִּי־	גֶּבֶר	יִסְכָּן־	הַלְאֵל	2
mwenye-akili	kwake	atafaidika	kwamba	mtu	atafaidika	Je-kwa-Mungu	
		H5532		H1397	H5532	H0410	

Je mtu anaweza kumfaa Mungu “Je mwenye hekima anaweza kufaa kwake.

תַּתָּם	כִּי־	חֶפֶץ	וְאִם־	תְּצַדֵּק	כִּי	לְשַׁדַּי	הַחֶפֶץ	3
ukamilishe	kwamba	faida	au-kama	uwe-mwadilifu	kwamba	kwa-Mwenyezi	Je-furaha	
H8552		H1215		H6663		H7706	H2656	

דְּרָכֶיךָ׃	
njia-zako	
H1870	

Je inafurahisha kwa Mwenyezi ikiwa u mwenye haki? Je ni faida yake ukiyafanya safi maisha yako?

:בַּמִּשְׁפָּט	עִמְּךָ	יָבוֹא	יוֹכִיחֲךָ	הֲמִיִּרְאָתְךָ	4
katika-hukumu	nawe	ataingia	atakukemea	Je-kwa-hofu-yako	
H4941		H0935	H3198	H3374	

Je ni kwa sababu ya uchaji wako kwake hata akukemee na kukuadhibu?

:לַעֲוֹנֹתֶיךָ	קֵּץ	וְאֵין־	רַבָּה	רָעָתֶךָ	הֲלֹא	5
kwa-maovu-yako	mwisho	na-hakuna	mkubwa	uovu-wako	Je-si	
H5771	H7093	H0369			H3808	

Je si kwa sababu ya wingi wa uovu wako? Je hakuna mwisho wa makosa yako?

:תַּפְשִׁיט	עֲרוּמִּים	וּבִגְדֵי	חִנָּם	אַחֶיךָ	תַּחְבֹּל	כִּי־	6
unavua	walio-uchi	na-nguo-za	bure	ndugu-zako	ulichukua-rehani	Kwa-maana	
H6584	H6174		H2600	H0251			

Kwa maana umechukua dhamana kutoka kwa ndugu yako bila sababu; umechukua mavazi ya mtu na kumwacha uchi.

:לָחֶם	תְּמַנַּע־	וּמְרָעֵב	תַּשְׁקֶה	עָיֵף	מַיִם	לֹא־	7
mkate	unazuia	na-kutoka-kwa-mwenye-njaa	unanywesha	aliyechoka	maji	Si	
H3899	H4513	H7457	H8248	H5889	H4325	H3808	

Haukuwapa wenye kiu maji ya kunywea; umewanyima chakula wenye njaa

:בָּהּ	יֵשֵׁב	פָּנִים	וּנְשׂוֹא	הָאָרֶץ	לוֹ	זְרוֹעַ	וְאִישׁ	8
ndani-yake	anakaa	wa-uso	na-mwenye-heshima	nchi	kwake	wa-nguvu	Na-mtu	
	H3427	H6440	H5375	H0776		H2220	H0376	

japokuwa wewe, mwenye uwezo, uliimiliki nchi, japokuwa wewe, mwenye kuheshimiwa, uliishi ndani yake.

9	אֲלְמָנוֹת	שִׁלַּחְתָּ	רֵיקָם	וּזְרֹעוֹת	יְתֹמִים	יְדֵכָא׃
	Wajane	umewaacha	mikono–mitupu	na–mikono–ya	yatima	imevunjwa
	H0490	H7971	H7387	H2220	H3490	H1792

Umewaacha wajane waondoke bila kitu; umewatesa yatima.

10	עַל־	כֵּן	סְבִיבוֹתֶיךָ	פַּחִים	וַיְבַהֲלֶךָ	פָּחַד	פִּתְאֹם׃
	Kwa–sababu–hiyo	hiyo	pande–zako–zote	mitego	na–inakutia–hofu	hofu	ghafla
			H5439		H0926	H6343	H6597

Kwa hiyo, mabaya yanakuzunguka, na hofu za ghafla zinakusumbua.

11	אוֹ־	חֹשֶׁךְ	לְא־	תִרְאֶה	וְשִׁפְעַת־	מַיִם	תְּכַסֶּךָּ׃
	Au	giza	huwezi	kuona	na–wingi–wa	maji	yakufunike
		H2822	H3808	H7200	H8229	H4325	H3680

Kuna giza, hata usione; gharika inakufunika.

12	הֲלֹא־	אֱלוֹהַּ	גְּבַהּ	שָׁמָיִם	וּרְאֵה	רֹאשׁ	כּוֹכָבִים	כִּי־	רָמּוּ׃
	Je–si	Mungu	urefu–wa	mbingu	na–uangalie	kilele–cha	nyota	kwamba	ziko–juu
	H3808	H0433	H1363	H8064	H7200		H3556		

Je Mungu hayupo juu mbinguni? Anaangalia juu ya nyota, jinsi zilivyo juu!

13	וְאָמַרְתָּ	מַה־	יָּדַע	אֵל	הַבְעַד	עֲרָפֶל	יִשְׁפּוֹט׃
	Na–umesema	Nini	anajua	Mungu	Je–kupitia	giza–nene	atahukumu
	H0559	H4100	H3045	H0410	H1157	H6205	H8199

Unasema, 'Mungu anajua nini? Je anaweza kuamua kupitia giza totoro?

14	עָבִים	סֵתֶר־	לוֹ	וְלֹא	יִרְאֶה	וְחֹזֵג	שְׁמַיִם	יִתְהַלָּךְ׃
	Mawingu	sitara	kwake	na–haoni	haoni	na–mzingo–wa	mbingu	anatembea
	H5645			H3808	H7200	H2329	H8064	H1980

Mawingu ni kifuniko chake, hata asituone; anatembea anga la mbinguni.'

15	הַאֹרַח	עוֹלָם	תִּשְׁמֹר	אֲשֶׁר	דָּרְכוּ	מְתֵי־	אָוֶן׃
	Je–njia	ya–kale	utashika	ambayo	walikanyaga	watu–wa	uovu
	H0734	H5769	H8104		H1869	H4962	H0205

Je utayaishi maisha ya zamani walioishi waovu -

16	אֲשֶׁר־	קָמְטוּ	וְלֹא־	עֵת	נָהָר	יוּצַק	יְסוֹדָם׃
	Ambao	walikatiliwa–mbali	na–si	wakati–wake	mto	ulimiminwa	msingi–wao
		H7059	H3808	H6256	H5104	H3332	H3247

walioondolewa kabla ya siku zao, ambao misingi yao imeondolewa kama mto,

17	הָאֹמְרִים	לָאֵל	סוּר	מִמֶּנּוּ	וּמַה־	יִפְעַל	שַׁדַּי	לָמוֹ׃
	Waliosema	kwa–Mungu	Ondoka	kwetu	na–nini	atafanya	Mwenyezi	kwao
	H0559	H0410	H5493		H4100	H6466	H7706	

waliomwambia Mungu, 'Ondoka kwetu'; waliosema, 'Mwenyezi anaweza kututenda nini?

18	וְהוּא	מִלְּאָ	טוֹב	בָּתֵּיהֶם	רְשָׁעִים	וַעֲצַת	רָחֲקָה	מֶנִּי׃
	Na–yeye	alijaza	mema	nyumba–zao	waovu	na–shauri–la	liko–mbali	nami
	H1931	H4390			H7563	H6098	H7368	

Hata hivyo bado alizijaza nyumba zao kwa mema; mipango ya waovu iko mbali nami.

לָמוֹ׃	יִלְעַג־	וְנָקִי	וְיִשְׁמָחוּ	צַדִּיקִים	יִרְאוּ	19
wao	atawadhihaki	na–asiye–na–hatia	na–watafurahi	wenye–haki	Wataona	
	H3932		H8055	H6662	H7200	

Wenye haki wanayaona yawapatayo waovu na kufurahi; wasio na hatia wanawacheka kwa dhihaka.

אֵשׁ׃	אֻכְלָה	וְיִתְרָם	קִימָנוּ	נִכְחַד	לֹא	אִם־	20
moto	imekula	na–masalia–yao	adui–zetu	wamekatiliwa–mbali	si	Kama–si	
H0784	H0398		H7009	H3582	H3808		

Wanasema, 'Bila shaka walioinuka kinyume chetu wameondolewa; moto umeteketeza mali zao.'

טוֹבָה׃	תְּבוּאָתֶךָ	בָּהֶם	וּשְׁלֹם	עִמּוֹ	נָא	הַסְכֶּן־	21
njema	faida–yako	kwa–hayo	na–uwe–na–amani	naye	tafadhali	Patana	
	H0935				H4994	H5532	

Basi patana na Mungu na uwe na amani naye; kwa njia hiyo, mema yatakujia.

בִּלְבָבֶךָ׃	אִמְרָיו	וְשִׂים	תּוֹרָה	מִפִּיו	נָא	קַח־	22
moyoni–mwako	maneno–yake	na–weka	mafundisho	kutoka–kinywani–mwake	tafadhali	Pokea	
H3824	H0561		H8451	H6310	H4994	H3947	

Nakusihi, pokea, maelekezo yake; uyatii maneno yake.

מֵאָהֳלֶךָ׃	עַוְלָה	תַּרְחִיק	תִּבָּנֶה	שַׁדַּי	עַד־	תָּשׁוּב	אִם־	23
kutoka–hemani–mwako	udhalimu	ondoa	utajengwa	Mwenyezi	kwa	utarudi	Ukimrudia	
H0168		H7368	H1129	H7706	H5704	H7725		

Ukimrudia Mwenyezi, utajengwa, ukiacha kutenda uovu makaoni mwako.

אוֹפִיר׃	נְחָלִים	וּבְצוּר	בָּצֵר	עָפָר	עַל־	וְשִׁית־	24
Ofiri	ya–vijito	na–katika–miamba	dhahabu	mavumbi	juu–ya	Na–weka	
H0211		H6697	H1220	H6083		H7896	

Weka hazina zako mavumbini, dhahabu ya Ofiri kati ya mawe ya vijito,

לָךְ׃	תּוֹעֲפוֹת	וְכֶסֶף	בְּצָרֶיךָ	שַׁדַּי	וְהָיָה	25
kwako	ya–thamani	na–fedha	dhahabu–yako	Mwenyezi	Na–atakuwa	
	H8443	H3701	H1220	H7706	H1961	

na Mwenyezi atakuwa hazina zako, fedha ya thamani kwako.

פָּנֶיךָ׃	אֱלוֹהַּ	אֶל־	וְתִשָּׂא	תִּתְעַנַּג	שַׁדַּי	עַל־	אָז	כִּי־	26
uso–wako	Mungu	kwa	na–utainua	utajifurahisha	Mwenyezi	katika	ndipo	Kwa–maana	
H6440	H0433	H0413	H5375	H6026	H7706				

Nawe utajifurahisha katika Mwenyezi; utamwangalia Mungu.

תְּשַׁלַּם׃	וּנְדָרֶיךָ	וְיִשְׁמָעֲךָ	אֵלָיו	תַּעְתִּיר	27
utatimiza	na–nadhiri–zako	na–atakusikia	kwake	Utamwomba	
	H5088	H8085	H0413	H6279	

Utamwomba, naye atakusikiliza; utamtolea nadhiri.

אוֹר׃	נָגְהּ	דְּרָכֶיךָ	וְעַל־	לָךְ	וְיָקָם	אֹמֶר	וְתִגְזַר־	28
nuru	itaangaza	njia–zako	na–juu–ya	kwako	na–litasimama	jambo	Na–utaamua	
H0216	H5050	H1870				H0562	H1504	

Lakini pia utatamka lolote, nawe utapewa; nuru itaangaza maishani mwako.

יוֹשֵׁעַ׃	עֵינַיִם	וְשָׁח	גֵּוֶה	וַתֹּאמֶר	הַשְׁפִּילוּ	כִּי־	29
ataokoa	macho	na–mwenye	kiburi	na–utasema	watakaposhushwa	Wakati	
H3467		H7807	H1466	H0559	H8213		

Mungu humshusha mwenye kiburi, naye humwinua mnyenyekevu.

פ	כַּפֶּיךָ׃	בְּבַר	וְנִמְלַט	נָקִי	אִי־	יְמַלֵּט	30
—	mikono–yako	kwa–usafi–wa	na–ataokolewa	na–hatia	asiye	Ataokoa	
	H3709	H1252	H4422		H0336	H4422	

Atamwokoa asiye na hatia; utaokolewa kupitia usafi wa mikono yako.”

Chapter 23

וַיֹּאמַר׃	אִיּוֹב	וַיַּעַן	1
na–akasema	Ayubu	Na–akajibu	
H0559	H0347		

Kisha Ayubu akajibu na kusema,

אַנְחָתִי׃	עַל־	כָּבְדָה	יָדִי	שְׁחִי	מְרִי	הַיּוֹם	גַּם־	2
kilio–changu	juu–ya	ni–mzito	mkono–wangu	malalamiko–yangu	uasi	leo	Hata	
H0585		H3513	H3027	H7879	H4805	H3117	H1571	

“Hata leo malalamiko yangu ni machungu; maumivu yangu ni mazito kuliko manung'uniko yangu.

תְּכוּנָתוֹ׃	עַד־	אָבוֹא	וְאֶמְצָאֵהוּ	יְדַעְתִּי	יִתֵּן	מִי־	3
makao–yake	hadi	ningekuja	na–nimpe	ningejua	ningepewa	Laiti	
H8499	H5704	H0935	H4672	H3045	H5414	H4310	

Ee, ningejua niwezapokumwona! Ee, kwamba ningeweza kwenda alipo!

תּוֹכָחוֹת׃	אֶמַלְּאָה	וּפִי	מִשְׁפָּט	לְפָנָיו	אֶעֶרְכָה	4
hoja	ningejaza	na–kinywa–changu	hukumu	mbele–yake	Ningeandaa	
	H4390	H6310	H4941	H6440		

Ningeweka shitaka langu mbele yake na kukijaza kinywa changu hoja.

לִי׃	יֹאמַר	מַה־	וְאָבִינָה	יַעֲנֵנִי	מִלִּים	אֵדְעָה	5
kwangu	angesema	nini	na–ningeelewa	anayonijibu	maneno	Ningejua	
	H0559	H4100	H0995		H4405	H3045	

Ningejua ambavyo angenijibu na kufahamu ambavyo angesema juu yangu.

בִּי׃	יָשֵׂם	הֽוּא	אַךְ־	לֹא	עִמָּדִי	יָרִיב	כֹּחַ	הַבְרָב־	6
nguvu	atanitia	yeye	lakini	Hapana	nami	atashindana	nguvu	Je–kwa–wingi–wa	
		H1931	H0389	H3808	H5978	H7378			

Je angehojiana nami katika ukuu wa nguvu zake? Hapana, angenisikiliza.

מִשְׁפָּטִי׃	לָנֶצַח	וַאֲפַלְּטָה	עִמּוֹ	נוֹכֵחַ	יְשָׁר	שָׁם	7
mhukumu–wangu	milele	na–ningeepuka	naye	angeshindana	mwadilifu	Hapo	
H8199	H5331	H6403		H3198	H3477	H8033	

Pale mwenye haki angehojiana nami. Kwa njia hii ningeonekana bila hatia kwa mwamzi wangu.

לוֹ׃	אָבִין	וְלֹא־	וְאָחוֹר	וְאֵינֶנּוּ	אֶהֱלֹךְ	קֶדֶם	הֵן	8
yeye	sielewa	na–sielewa	na–magharibi	na–hayupo	ninaenda	mashariki	Tazama	
	H0995	H3808	H0268	H0369	H1980		H2005	

Tazama, naelekea mashariki, lakini hayupo pale, na upande wa magharibi, lakini siwezi kumwona.

אֶרְאֶה׃	וְלֹא	יָמִין	יַעְטֹף	אָחַז	וְלֹא־	בַּעֲשֹׂתוֹ	שְׂמֹאול	9
simwoni	na–sioni	kusini	akigeuka	simwoni	na–simwoni	anapofanya–kazi	Kaskazini	
H7200	H3808	H3225		H2372	H3808		H8040	

Kaskazini, anapofanya kazi, lakini siwezi kumwona, na kusini, anapojificha hata nisimwone.

אֵצֵא׃	כַּזֹּהַב	בְּחָנַנִי	עִמָּדִי	דֶּרֶךְ	יָדַע	כִּי־	10
nitatoka	kama–dhahabu	akinijaribu	yangu	njia	anajua	Lakini	
H3318	H2091	H0974	H5978	H1870	H3045		

Lakini anaijua njia ninayoichukua; atakapokuwa amenipima, nitatoka kama dhahabu.

אָט׃	וְלֹא־	שָׁמְרָתִי	דַּרְכּוֹ	רַגְלִי	אָחֲזָה	בַּאֲשֶׁרוֹ	11
sijaiacha	na–sijaiacha	nimeshika	njia–yake	mguu–wangu	imeshikilia	Katika–hatua–zake	
H5186	H3808	H8104	H1870	H7272	H0270		

Mguu wangu umeunganishwa na hatua zake; nimezitunza njia zake na sijageuka.

צָפַנְתִּי	מֵחֻקֵּי	אָמִישׁ	וְלֹא	שָׂפָתָיו	מִצְוַת	12
nimeficha	zaidi–ya–sheria–yangu	sijaondoka	na–sijaondoka	midomo–yake	Amri–za	
H6845	H2706	H4185	H3808	H8193	H4687	

פִּיו׃	אִמְרֵי־
kinywa–chake	maneno–ya
H6310	H0561

Sijaiacha amri ya midomo yake; nimeyatii maneno ya kinywa chake.

וַיַּעַשׂ׃	אוֹתָהּ	וְנַפְשׁוֹ	יְשִׁיבֶנּוּ	וּמִי	בְּאֶחָד	וְהוּא	13
na–anafanya	inataka	na–nafsi–yake	atakayemrudisha	na–ni–nani	katika–umoja	Na–yeye	
	H0183	H5315	H7725	H4310	H0259	H1931	

Lakini yeye ni wa pekee, naniawezaye kumgeuza? Analolitaka, hulitenda.

עִמּוֹ׃	רַבּוֹת	וְכָהֵנָּה	חֻקִּי	יַשְׁלִים	כִּי	14
pamoja–naye	nyingi	na–kama–hizi	amri–yangu	atatimiza	Kwa–maana	
		H2007	H2706			

Kwa maana hulitimiza agizo lake kinyume changu; anamipango mingi kwa ajili yangu; ipo mingi kama hiyo.

וְאֶפְחַד	אֶתְבּוֹנֵן	אֶבְהֲלֶה	מִפָּנָיו	כֵּן	עַל־	15
na–ninaogopa	ninafikiri	ninatetemeka	kutoka–mbele–yake	hiyo	Kwa–sababu–hiyo	
H6342	H0995	H0926	H6440			

מִמֶּנּוּ׃
kutoka–kwake

Kwa hiyo, nimetishwa mbele zake; ninapofikiri kumhusu, ninamwogopa.

הִבְהִילָנִי׃	וְשַׁדַּי	לִבִּי	הֵרַךְ	וְאֵל	16
amenitia–hofu	na–Mwenyezi	moyo–wangu	amelainisha	Na–Mungu	
H0926	H7706		H7401	H0410	

Kwani Mungu ameudhoofisha moyo wangu; Mwenyezi amenitisha.

וּמִפָּנַי	חֹשֶׁךְ	מִפְּנֵי־	נִצְמַתִּי	לֹא	כִּי־	17
na–kutoka–uso–wangu	giza	mbele–ya	sikukatiliwa–mbali	sikukatiliwa–mbali	Kwa–maana	
H6440	H2822	H6440	H6789	H3808		

אָפֵל׃	כְּסָה־
giza–nene	alifunika
H0652	H3680

Si kwa sababu nimeondolewa na giza, wala siyo kwamba giza nene limeufunika uso wangu.

Chapter 24

וידעו]	עִתִּים	נִצְפְּנוּ	לֹא־	מֵאֵת שַׁדַּי	מַדּוּעַ	1
na-wanaomjua	nyakati	hayakufichwa	hayakufichwa	kutoka-kwa-Mwenyezi	Kwa-nini	
H3045	H6256	H6845	H3808	H7706	H4069	

יָמָיו׃	חָזוּ	לֹא־	יְיֹדְעָיו)
siku-zake	hawakuona	hawakuona	na-wanaomjua
H3117	H2372	H3808	H3045

Kwa nini nyakati za kuwahukumu waovu hazikuwekwa na Mwenyezi? Kwa nini siyo wale waliowaaminifu kwa Mungu huziona siku za hukumu zikija?

וַיִּרְעוּ׃	גָּזְלוּ	עֵדֶר	יַשִּׂיגוּ	גְּבֻלוֹת	2
na-wanachunga	wameiba	kundi	wanasogeza	Mipaka	
	H1497	H5739	H5381	H1367	

Kuna waovu waondoao alama za mipaka; kuna waovu walichukua kundi kwa nguvu na kulifanya lao.

אַלְמָנָה׃	שׁוֹר	יַחְבֹּלוּ	יִנְהָגוּ	יְתוֹמִים	חֲמוֹר	3
mjane	ng'ombe-wa	wanachukua-rehani	wanaendesha	yatima	Punda-wa	
H0490	H7794			H3490	H2543	

Wanawadhurumu wanyonge punda wao; wanachukua ng'ombe wa mjane kuwa dhamana.

אָרֶץ׃	עֲנִיֵּי־	חָבְאוּ	יָחַד	מִדֶּרֶךְ	אֶבְיוֹנִים	יַטּוּ	4
nchi	maskini-wa	wanajificha	pamoja	kutoka-njiani	wahitaji	Wanawaondoa	
H0776	H6035	H2244		H1870	H0034	H5186	

Wanawaondoa wahitaji katika njia zao kwa lazima; masikini wa dunia yote wanajificha kutoka kwao.

לַטָּרֶף	מְשַׁחֲרֵי	בְּפֹעָלָם	יָצְאוּ	בָמִדְבָּר	וּפְרָאִים	הֵן	5
mawindo	wakitafuta-mapema	katika-kazi-yao	wanatoka	jangwani	punda-mwitu	Tazama	
H2964	H7836	H6467	H3318		H6501	H2005	

לַנְּעָרִים׃	לֶחֶם	לוֹ	עֲרָבָה
kwa-watoto	mkate	kwake	nyika
H5288	H3899		H6160

Tazama, masikini hawa huenda kufanya kazi kama punda-mwitu mwituni, akitafuta chakula kwa uangalifu; pengine Araba itawapatia chakula kwa ajili ya watoto wao.

רָשָׁע	וְכֶרֶם	יִקְצֹרוּ)	יקצירון]	בְּלִילוֹ	בַּשָּׂדֶה	6
la-mwovu	na-shamba-la-mizabibu	wanavuna	wanavuna	malisho-yake	Shambani	
H7563	H3754			H1098		

יְלַקֵּשׁוּ׃
wanakusanya-marehemu
H3953

Masikini huvuna katika mashamba ya wengine usiku; wanakusanya zabibu kidogo kutokana na mapato ya waovu.

בַּקָּרָה׃	כְּסוּת	וְאֵין	לָבוּשׁ	מִבְלִי	יָלִינוּ	עָרוֹם	7
katika-baridi	kifuniko	na-hakuna	nguo	bila	wanalala	Uchi	
H7135	H3682	H0369	H3830	H1097		H6174	

Wana lala bila kujifunika wakati wa usiku; hawana cha kujifunika wakati wa baridi.

8	מִזֶּרֶם	הָרֵים	יִרְטָבוּ	וּמִבְלִי	כִּמְחֹסֶה	חִבְּקוּ־	צוּר׃
	Kutoka–mvua	ya–milima	wanalowa	na–bila	kimbilio	wanakumbatia	mwamba
	H2230	H2022	H7372	H1097	H4268	H2263	H6697

Wanalowanishwa na mvua ya milimani; wanalala pembeni mwa miamba mikubwa kwani hawana makao.

9	יָגְזְלוּ	מִשֹּׁד	יָתוֹם	וְעַל־	עָנִי	יַחְבֹּלוּ׃
	Wananyakua	kutoka–matitini	yatima	na–kutoka–kwa	maskini	wanachukua–rehani
	H1497		H3490	H5764	H6041	

Kuna waovu wanaowapokonya yatima katika kifua cha mama zao, na waovu wawachukuao watoto kama dhamana kutoka kwa masikini.

10	עָרֹם	הָלְכוּ	בְּלִי	לְבוּשׁ	וּרְעֵבִים	נָשְׂאוּ	עֹמֶר׃
	Uchi	wanatembea	bila	nguo	na–wenye–njaa	wanabeba	miganda
	H6174	H1980	H1097	H3830	H7457	H5375	

Lakini masikini wanatembea uchi; wajapokaa na njaa, wanabebea wengine chakula.

11	בֵּין־	שׁוּרֹתָם	יַצְהֲירוּ	יִקְבֵים	דָּרְכוּ	וַיִּצְמָאוּ׃
	Kati–ya	safu–zao	wanakamua–mafuta	mashinikizo–ya–divai	wanakanyaga	na–wanaona–kiu
	H0996		H6671	H3342	H1869	H6770

Masikini wanazalisha vinono ndani ya nyumba za waovu; wanakanyaga mashinikizo ya waovu, lakini wanakiu.

12	מֵעִיר	וּמְתִים	יִנְאָקוּ	וְנֶפֶשׁ־	חֲלָלִים	תְּשַׁוַּע	יֶאֱלוֹהַּ
	Kutoka–mjini	wanaokufa	wanalia	na–nafsi–ya	waliojeruhiwa	inaomba–msaada	lakini–Mungu
		H4962	H5008	H5315		H7768	H0433

תִּפְלָה׃	יָשִׂים	לֹא־
kitu–kibaya	hafanyi	hafanyi
H8604		H3808

Watu wananung'unika mjini; waliojeruhiwa wanaomboleza, lakini Mungu hasikilizi maombi yao.

13	וְהֵמָּה	הָיוּ	בְּמֹרְדֵי־	אוֹר	לֹא־	הִכִּירוּ	דְרָכָיו
	Wao	walikuwa	miongoni–mwa–waasi–wa	nuru	hawakuijua	hawakuijua	njia–zake
	H1992	H1961	H4775	H0216	H3808		H1870

בְּנְתִיבֹתָיו׃	יָשֻׁבוּ	וְלֹא
katika–mapito–yake	hawakukaa	na–hawakukaa
	H3427	H3808

Baadhi ya waovu hawa wanaiasi nuru; hawafahamu njia zake, wala kukaa katika njia zake.

14	לָאוֹר	קָם	רוֹצֵחַ	יְקַטֵּל־	עָנִי	וְאֶבְיוֹן	וּבַלַּיְלָה	כַּגַּנָּב׃
	Kwa–nuru	anaamka	muuaji	anaua	maskini	na–mhitaji	na–usiku	kama–mwizi
	H0216		H7523	H6991	H6041	H0034	H3915	H1590

Muaji huinuka na nuru; huuwa masikini na waitaji; ni kama mwizi wakati wa usiku.

15	וְעֵין	נאֵף	מִזְנִי	שָׂמְרָה	נֶשֶׁף	לֵאמֹר	לֹא־	תְשׁוּרֵנִי	עָיִן	וְסֵתֶר
	Na–jicho–la	mzinzi	linasubiri	giza–la–jioni	likisema	halitaniona	halitaniona	jicho	na–sitara
		H5003	H8104	H5399	H0559		H3808	H7789		

פָּנִים׃	יָשִׂים
ya–uso	anaweka
H6440	

Pia, mzinifu hungoja wakati wa usiku; husema, 'Hakuna anionaye.' Hujibadilisha.

אוֹר׃	יָדֵעוּ	לֹא־	לָמוֹ	חִתְּמוּ־	יוֹמָם	בָּתִּים	בַּחֹשֶׁךְ	חָתַר	16
nuru	hawajui	hawajui	wenyewe	wanajifunga	mchana	nyumba	gizani	Anavunja	
H0216	H3045	H3808		H2856	H3119		H2822	H2864	

Waovu huingia katika nyumba gizani, lakini hujifungia wakati wa mchana; hawajari nuru.

בַּלְּהוֹת	יַכִּיר׳	כִּי־	צַלְמָוֶת	לָמוֹ	בֹּקֶר	וְיַחְדָּו׀	כִּי	17
vitisho–vya	anatambua	kwa–maana	kivuli–cha–mauti	kwao	asubuhi	pamoja	Kwa–maana	
H1091			H6757		H1242			

צַלְמָוֶת׃
kivuli–cha–mauti
H6757

Kwa kuwa asubuhi kwao wote ni kama giza totoro; wanaamani na vitisho vya giza totoro.

לֹא־	בָאֶרֶץ	חֶלְקָתָם	תִּקְלָלַל	מַיִם	פְּנֵי־	עַל־	וְהוּא	קַל־	18
haageuki	katika–nchi	sehemu–yao	imelaaniwa	maji	uso–wa	juu–ya	yeye	Mwepesi	
H3808	H0776		H7043	H4325	H6440		H1931	H7031	

כְּרָמִים׃	דֶּרֶךְ	יִפְנֶה׳
mashamba–ya–mizabibu	njia–ya	haageuki
H3754	H1870	H6437

Wanapotea polepole, lakini, kama povu juu ya maji; shamba lao limelaaniwa; hakuna anayekwenda kufanya kazi katika mashamba yao ya mizabibu.

חֲטָאוֹ׃	שְׁאוֹל	שָׁלֲגוּ	מֵימֵי־	יִגְזְלוּ	חֹם	גַּם־	צִיָּה	19
waliotenda–dhambi	kuzimu	theluji	maji–ya	yananyakua	joto	pia	Ukame	
H2398	H7585	H7950	H4325	H1497	H2527	H1571	H6723	

Kiangazi na joto huondoa barafu; ndivyo kuzimu pia kunavyowaaribu waliotenda dhambi.

לֹא־	עוֹד	רִמָּה	מְתָקוֹ	וְרֶחֶם	יִשְׁכָּחֵהוּ׀	20
hatakumbukwa	tena	mdudu	utamu–wake	tumbo–la–mama	Tumbo–la–mama–litamsahau	
H3808	H5750	H7415	H4988	H7358	H7911	

עַוְלָה׃	כָּעֵץ	וַתִּשָּׁבֵר	יִזָּכֵר׳
udhalimu	kama–mti	na–itavunjwa	hatakumbukwa
	H6086	H7665	H2142

Mama yake atamsahau; polepole funza watamuuma; hatakumbukwa tena; kwa hiyo, waovu watavunjika kama mti.

יֻיטַב׃	לֹא	וְאַלְמָנָה	תֵּלֵד	לֹא	עֲקָרָה	רֹעֶה	21
hafanyi–vizuri	hafanyi	na–mjane	asiyezaa	asiyezaa	tasa	Anakula	
H3190	H3808	H0490	H3205	H3808	H6135		

Mwovu anamrarua mgumba; hawatendi jema lolote kwa mjane.

בְּחַיִּין׃	יַאֲמִין	וְלֹא־	יָקוּם׳	בְּכֹחוֹ	אַבִּירִים	וּמָשַׁךְ	22
katika–maisha	haamini	na–haamini	anasimama	kwa–nguvu–yake	wenye–nguvu	Na–anavuta	
	H0539	H3808			H0047	H4900	

Bado Mungu huwaondoa wenye nguvu kwa nguvu zake; huinuka na kuwadhoofisha.

דַּרְכֵיהֶם׃	עַל־	וְעֵינֵיהוּ׀	וְיִשָּׁעֵן	לָבֶטַח	לוֹ	יִתֶּן־	23
njia–zao	juu–ya	na–macho–yake	na–anategemea	usalama	yeye	Anampa	
H1870			H8172	H0983		H5414	

Mungu huwaacha wajione wako salama, na wanalifurahia hilo, lakini anayaangalia maisha yao.

יִקָּפְצוּן	כַּכֹּל	וְהֻמְכּוּ	וְאֵינֶנּוּ	וּמְעַט	רָומוּ	24
wanakusanywa	kama-wote	na-wameshushwa	na-hayuko	kidogo	Wameinuliwa	
H7092	H3605	H4355	H0369	H4592	H7426	

יִמָּלוּ׃	שִׁבֳּלֶת	וּכְרֹאשׁ
wanakatwa	nafaka	na-kama-kilele-cha

Watu hawa wanatukuzwa; bado, kitambo tu, watapotea; hakika, watashushwa; watakusanywa kama wengine wote; wataondolewa kama sehemu ya juu ya masikio ya nafaka.

לְאַל	וְיָשֶׁם	יַכְזִיבֵנִי	מִי	אֶפּוֹ	לָא	וְאִם־	25
kuwa-bure	na-kuweka	atakayenishuhudia-kuwa-mwongo	ni-nani	basi	sivyo	Na-kama-si	
H0408		H3576	H4310	H0645	H3808		

ס	מִלָּתִי׃
—	neno-langu
	H4405

Ikiwa sivyo, nani atanithibitisha kuwa mwongo; atakaye fanya maneno yangu kuwa si kitu?”

Chapter 25

וַיַּעַן	בִּלְדָּד	הַשּׁוּחִי	וַיֹּאמַר׃	1
Na-akajibu	Bildadi	Mshuhi	na-akasema	
	H1085	H7747	H0559	

Kisha Bildadi Mshuhi akajibu na kusema,

הַמְשָׁל	וָפַחַד	עִמּוֹ	עֹשֶׂה	שָׁלוֹם	בְּמְרוֹמָיו׃	2
Utawala	na-hofu	naye	anafanya	amani	katika-mbingu-zake	
H4910	H6343			H7965	H4791	

“Utawala na hofu vipo naye; anaagiza mahali pa juu pake mbinguni.

הֲיֵשׁ	מִסְפָּר	לִגְדוּדָיו	וְעַל־	מִי	לֹא־	יָקוּם	אוֹרֵהוּ׃	3
Je-kuna	hesabu	kwa-majeshi-yake	na-juu-ya	nani	haiangazi	haiangazi	nuru-yake	
H3426	H4557	H1416		H4310	H3808		H0216	

Je kuna idadi ya majeshi yake? Ni wapi pasipo na nuru yake?

יִזְכֶּה	וּמַה־	אֱל	עִם־	אֱנוֹשׁ	יִצְדַּק	וּמַה־	4
atakuwa-safi	na-jinsi-gani	Mungu	mbele-ya	mtu	atakuwa-mwadilifu	Na-jinsi-gani	
H2135	H4100	H0410		H0582	H6663	H4100	

אִשָּׁה׃	יִלָּוֹד
mwanamke	aliyezaliwa-na
H0802	H3205

Jinsi gani basi mtu awe mwenye haki kama Mungu? Jinsi gani aliyezaliwa na mwanamke awe safi, amekubaliwa naye?

בְּעֵינָיו׃	זַכּוּ	לֹא־	וְכוֹכָבִים	יַאֲהִיל	וְלֹא	יְרֵחַ	עַד־	הֵן	5
machoni-mwake	usafi	hazina	na-nyota	hauangazi	na-hauangazi	mwezi	hata	Tazama	
	H2141	H3808	H3556	H0166	H3808	H3394	H5704	H2005	

Tazama, hata mwezi kwake haungazii; nyota hazikosafi mbele zake.

פ	:תוֹלֵעָה	אָדָם	וּבֶן־	רִמָּה	אֱנוֹשׁ	כִּי־	אַף	6
—	mdudu	Adamu	na–mwana–wa	funza	mtu	kwa–maana	Zaidi	
		H0120		H7415	H0582		H0637	

Ni vipi mtu, aliyemdudu - mwana wa mtu, aliye mdudu!”

Chapter 26

	:וַיֹּאמַר	אִיּוֹב	וַיַּעַן	1
	na–akasema	Ayubu	Na–akajibu	
	H0559	H0347		

Kisha Ayubu akajibu na kusema,

עֹז:	לֹא־	זְרוֹעַ	הוֹשַׁעְתָּ	כֹּחַ	לְלֹא־	עָזַרְתָּ	מָה־	2
nguvu	usio–na	mkono	umemwokoa	nguvu	asiye–na	umemsaidia	Jinsi–gani	
H5797	H3808	H2220	H3467		H3808	H5826	H4100	

“Mmemsaidiaje aliyedhaifu!

הוֹדָעְתָּ:	לָרֹב	וְתוּשִׁיָּה	חָכְמָה	לְלֹא	יָעַצְתָּ	מָה־	3
umefunua	kwa–wingi	na–uwezo–wa–kweli	hekima	asiye–na	umeshauri	Jinsi–gani	
H3045	H7230	H8454	H2451	H3808	H3289	H4100	

Jinsi gani mmemshauri asiye na hekima na kutamka maneno yenye maarifa kwake!

מִמָּךְ:	הַגַּדְתָּ	מִלִּין	וְנִשְׁמַת־	מִי	הֵצָאָה	מִי	אֶת־	4
kwako	umesema	maneno	na–roho–ya	nani	imetoka	nani	Kwa	
	H5046	H4405	H5397	H4310	H3318	H4310	H0854	

Kwa msaada wa nani mmesema maneno haya? Ni roho ya nani iliyotoka ndani yenu?

וְשֹׁכְנֶיהָם:	מַיִם	מִתָּחַת	יְחוֹלָלוּ	הָרְפָאִים	5
na–wakaaji–wao	maji	chini–ya	wanatetemeka	Wafu	
H7931	H4325	H8478		H7496	

Maiti inatetemeka chini ya maji, na vyote wilivyomo ndani yake.

לָאֲבַדּוֹן:	כְּסוּת	וְאֵין	נֶגְדּוֹ	שְׁאוֹל	עָרוֹם	6
kwa–uharibifu	kifuniko	na–hakuna	mbele–yake	kuzimu	Uchi	
H0011	H3682	H0369	H5048	H7585	H6174	

Kuzimu kuko wazi mbele ya Mungu; uharibifu hauna kizuizi dhidi yake.

מָה:	בְלִי־	עַל־	אֶרֶץ	תְּלֵה	תֹּהוּ	עַל־	צָפוֹן	נֹטֶה	7
kitu	bila	juu–ya	dunia	anatundika	utupu	juu–ya	kaskazini	Anatandaza	
H1099	H1099		H0776	H8518	H8414		H6828	H5186	

Huitandaza kaskazi juu ya nafasi wazi na kuining'iniza dunia hewani.

תַּחְתָּם:	עָנָן	נִבְקַע	וְלֹא־	בְּעָבָיו	מַיִם	צֹרֵר־	8
chini–yake	wingu	haipasuki	na–haipasuki	katika–mawingu–yake	maji	Anafunga	
H8478	H6051	H1234	H3808	H5645	H4325		

Huyafunga maji katika mawingu yake mazito, lakini hayagawanyiki chini yake.

עֲנָנוֹ:	עָלָיו	פָּרַשׂ	כִּסֵּה	פְּנֵי־	מְאַחֵז	9
wingu–lake	juu–yake	anatandaza	kiti–cha–enzi	uso–wa	Anafunika	
H6051		H6576	H3678	H6440	H0270	

Huufunika uso wa mwezi na kueneza mawingu yake juu yake.

חֹשֶׁךְ׃	עִם־	אוֹר	תַּכְלִית	עַד־	מָיִם	פְּנֵי־	עַל־	חָג	חֹק־	10
giza	pamoja-na	nuru	mwisho-wa	hadi	maji	uso-wa	juu-ya	amezungushia	Mpaka	
H2822		H0216	H8503	H5704	H4325	H6440		H2328	H2706	

Amechora ukingo wa duara juu ya maji kama mpaka kati ya nuru na giza.

מְגַעֲרָתוֹ׃	וְיִתְמְהוּ	יְרוֹפֲפוּ	שָׁמַיִם	עַמּוּדֵי	11
kwa-kemeo-lake	na-zinashangaa	zinatetemeka	mbingu	Nguzo-za	
H1606	H8539	H7322	H8064	H5982	

Nguzo za mbinguni zinatikisika na zimestushwa na kukemea kwake.

מָחַץ	)וּבִתְבוּנָתוֹ(	]ובתובנתו[	הַיָּם	רָגַע	בְּכֹחוֹ	12
alimpiga	na-kwa-ufahamu-wake	na-kwa-ufahamu-wake	bahari	alituliza	Kwa-nguvu-yake	
H4272	H8394	H8394	H3220			

רָהַב׃	
Rahabu	
H7293	

Aliituliza bahari kwa uwezo wake; kwa ufahamu wake alimwaribu Rahab

בָּרִיחַ׃	נָחָשׁ	יָדוֹ	חֹלֵלָה	שִׁפְרָה	שָׁמַיִם	בְּרוּחוֹ	13
akimbizi	nyoka	mkono-wake	mkono-wake-ulitoboa	zimeremba	mbingu	Kwa-roho-yake	
H1281	H5175	H3027		H8235	H8064	H7307	

Kwa pumzi yake, aliziondoa mbingu kwa dhorubu; mbingu ziliondolewa kwa dhorubu; mkono wake ulimchoma nyoka anayekimbia.

נִשְׁמַע־	דְּבָר	שְׁמֶץ	וּמַה־	)דַּרְכָּיו(	]דרכו[	קְצוֹת	וְאֵלֶּה	הֵן־	14
tunasikia	wa-neno	mnong'ono	na-ni-nini	ya-njia-zake	ya-njia-zake	miisho	hizi	Tazama	
H8085	H1697	H8102	H4100	H1870	H1870	H7098	H0428	H2005	

ס	יִתְבּוֹנָן׃	מִי	)גְּבוּרוֹתָיו(	]גבורתו[	וְרַעַם	בּוֹ	
—	atakayeelewa	ni-nani	nguvu-zake	nguvu-zake	na-ngurumo-ya	kwake	
	H0995	H4310	H1369	H1369	H7482		

Tazama, hizi si zaidi ya madogo ya njia zake; Jinsi gani tunasikia akitunong'oneza! Ni nani awezaye kufahamu uwezo wake.

Chapter 27

וַיֹּאמַר׃	מְשָׁלוֹ	שְׂאֵת	אִיּוֹב	וַיֹּסֶף	1
na-akasema	mithali-yake	kuinua	Ayubu	Na-akaendelea	
H0559	H4912	H5375	H0347	H3254	

Ayubu akaendelea kuoengea na kusema,

נַפְשִׁי׃	הֵמַר	וְשַׁדַּי	מִשְׁפָּטִי	הֵסִיר	אֵל	חַי־	2
nafsi-yangu	aliyeifanya-chungu	na-Mwenyezi	hukumu-yangu	aliyeniondolea	Mungu	Hai	
H5315	H4843	H7706	H4941	H5493	H0410		

“Kama aishivyo Mungu, ameniondolea haki yangu, Mwenyezi, aliyeyafanya machungu maisha yangu,

אֱלוֹהַּ	וְרוּחַ	בִּי	נִשְׁמָתִי	עוֹד	כָּל־	כִּי־	3
Mungu	na-roho-ya	ndani-yangu	pumzi-yangu	bado	wakati-wote	Kwa-maana	
H0433	H7307		H5397	H5750	H3605		

בְּאַפִּי׃	
katika-pua-zangu	
H0639	

kadili uhai ungalimo ndani yangu uzima wa Mungu upo puani mwangu.

4 אִם־ Kama | תְּדַבֵּרְנָה vitasema H1696 | שִׂפְתַי midomo-yangu H8193 | עַוְלָה udhalimu | לְשׁוֹנִי na-ulimi-wangu H3956 | יֶהְגֶּה utasema H1897 | אִם־ kama | רְמִיָּה׃ udanganyifu

Hakika midomo yangu haitanena uovu, wala ulimi wangu kunena uongo.

5 הָלְיָלָה Hasha H2486 | לִי׀ kwangu | אִם־ kama | אַצְדִּיק nitawahesabia-haki | אֶתְכֶם ninyi H0853 | עַד־ hadi H5704 | אֶגְוַע nife H1478 | לֹא־ sitaondoa H3808 | אָסִיר sitaondoa H5493

מִמֶּנִּי׃ kutoka-kwangu | תָּמְתִּי uadilifu-wangu H8538

Sitakiri kwamba mko sahihi; hata nifapo sitakana uadilifu wangu.

6 בְּצִדְקָתִי Haki-yangu H6666 | הֶחֱזַקְתִּי nimeshikilia H2388 | וְלֹא na-sitaiachia H3808 | אַרְפֶּה sitaiachia H7503 | לֹא־ haitanisuta H3808 | יֶחֱרַף haitanisuta | לְבָבִי moyo-wangu H3824

מִיָּמָי׃ kutoka-siku-zangu H3117

Naishikilia haki yangu na sitaiacha; nafsi yangu haitanisuta kadili ninavyoishi.

7 יְהִי Awe H1961 | כֶּרֶשַׁע kama-mwovu H7563 | אֹיְבִי adui-yangu H0341 | וּמִתְקוֹמְמַי na-anayeniinukia | כְּעַוָּל׃ kama-dhalimu H5767

Adui yangu na awe kama mwovu; anayeinuka kunyume changu na awe kama asiye haki.

8 כִּי Kwa-maana | מַה־ ni-nini H4100 | תִּקְוַת tumaini-la | חָנֵף mnafiki H2611 | כִּי wakati | יִבְצָע atakapopata H1214 | כִּי wakati | יְשֻׁלֶּל atakapochukua H7953 | אֱלוֹהַּ Mungu H0433

נַפְשׁוֹ׃ nafsi-yake H5315

Kwani tumaini la mwovu ni nini Mungu anapomwondoa, Mungu anapochukua uhai wake?

9 הַצַּעֲקָתוֹ Je-kilio-chake H6818 | יִשְׁמַע atasikia H8085 | אֵל Mungu H0410 | כִּי־ wakati H0935 | תָבוֹא itakuja | עָלָיו juu-yake | צָרָה׃ dhiki

Je Mungu atasikiliza kilio chake tabu zinapompat?

10 אִם־ Je | עַל־ katika | שַׁדַּי Mwenyezi H7706 | יִתְעַנָּג atajifurahisha H6026 | יִקְרָא atamwita H7121 | אֱלוֹהַּ Mungu H0433 | בְּכָל־ wakati-wote H3605 | עֵת׃ wakati H6256

Je atajifurahisha katika Mwenyezi na kumwita Mungu nyakati zote

11 אוֹרֶה Nitawafundisha | אֶתְכֶם ninyi H0853 | בְּיַד־ kwa-mkono-wa H3027 | אֵל Mungu H0410 | אֲשֶׁר lile | עִם־ lililo-pamoja-na | שַׁדַּי Mwenyezi H7706 | לֹא sitaficha H3808

אֲכַחֵד׃ sitaficha H3582

Nitawafundisha kuhusu uwezo wa Mungu; sitabatilisha mawazo ya Mwenyezi.

12

תֶּהְבָּלוּ׃	הֶבֶל	זֶה	וְלָמָּה־	חֲזִיתֶם	כֻּלְּכֶם	אַתֶּם	הֵן־
mnakuwa–wabatili	ubatili	hii	na–kwa–nini	mmeona	nyote	ninyi	Tazama
H1891	H1892	H2088	H4100	H2372	H3605		H2005

Tazama, ninyi nyote mmeona; kwa nini basi mmeongea yasiyo na maana.

13

עֲרִיצִים	וְנַחֲלַת	אֵל	עִם־	וְרֶשַׁע	אָדָם	חֶלְקִ־	וְזֶה
wadhalimu	na–urithi–wa	Mungu	kutoka–kwa	mwovu	mtu	sehemu–ya	Hii
H6184	H5159	H0410		H7563	H0120		H2088

יִקָּחוּ׃	מִשַּׁדָּי
watapokea	kutoka–kwa–Mwenyezi
H3947	H7706

Hii ndiyo hatima ya waovu mbele za Mungu, urithi wa mtesaji aupokeao kutoka kwa Mwenyezi.

14

לֹא	וְצֶאֱצָאָיו	חֶרֶב	לְמוֹ־	בָּנָיו	יִרְבּוּ	אִם־
hawatashiba	na–wazao–wake	upanga	ni–kwa	watoto–wake	wataongezeka	Kama
H3808	H6631	H2719	H3926			

לָחֶם׃	יִשְׂבְּעוּ־
mkate	hawatashiba
H3899	H7646

Ikiwa watoto wake wataongezeka, ni kwa upanga; uzao wake utakuwa na njaa.

15

תִּבְכֶּינָה׃	לֹא	וְאַלְמְנֹתָיו	יְקַבֵּרוּ	בַּמָּוֶת	)שְׁרִידָיו(	]שרידון[
hawatalia	hawatalia	na–wajane–wake	watazikwa	kwa–mauti	waliobaki–wake	Waliobaki–wake
H1058	H3808	H0490	H6912	H4194	H8300	H8300

Wanaomsalia watauawa kwa tauni, na wajane wao hawatawaombolezea.

16

מַלְבּוּשׁ׃	יָכִין	וְכֹחֲמֶר	כֶּסֶף	כֶּעָפָר	יִצְבֹּר	אִם־
mavazi	ataandaa	na–kama–udongo	fedha	kama–mavumbi	atakusanya	Kama
H4403			H3701	H6083	H6651	

Japokuwa waovu hurundika mali kama mavumbi,

17

יַחֲלֹק׃	נָקִי	וְכֶסֶף	יִלְבָּשׁ	וְצַדִּיק	יָכִין
atagawanya	asiye–na–hatia	na–fedha	atavaa	na–mwenye–haki	Ataandaa
		H3701	H3847	H6662	

na kukusanya mavazi kama udongo, atakusanya mavazi, lakini mwenye haki atavaa, na wasio na hatia watagawana mali.

18

נֹצֵר׃	עָשָׂה	וּכְסֻכָּה	בֵּיתוֹ	כָּעָשׁ	בָּנָה
mlinzi	alifanya	na–kama–kibanda	nyumba–yake	kama–nondo	Alijenga
H5341		H5521			H1129

Hujenga nyumba yake kama buibui, kama kibanda cha muda afanyacho mlinzi.

19

וְאֵינֶנּוּ׃	פָּקַח	עֵינָיו	יֶאֱסֹף	וְלֹא	יִשְׁכַּב	עָשִׁיר
na–hayupo	akafungua	macho–yake	hatakusanywa	na–hatakusanywa	atalala	Tajiri
H0369	H6491		H0622	H3808	H7901	H6223

Hulala kitandani akiwa tajiri, lakini hataendelea hivyo; na afumbuapo macho, hana kitu.

20

סוּפָה׃	גְּנָבַתּוּ	לַיְלָה	בַלָּהוֹת	כַּמַּיִם	תַּשִּׂיגֵהוּ
dhoruba	itamwiba	usiku	vitisho	kama–maji	Zitamkuta
	H1589	H3915	H1091	H4325	H5381

Vitisho humpata kama maji, dhoruba humwondoa usiku.

מִמְּקֹמוֹ׃	וְיִשָּׂעֲרֻהוּ	וְיֵלֵךְ	קָדִים	יִשָּׂאֵהוּ	21
kutoka–mahali–pake	na–itampeperusha	na–ataondoka	upepo–wa–mashariki	Itamchukua	
H4725		H3212	H6921	H5375	

Upepo wa mashariki umwondoa, naye huondoka; humwondoa mahali pake.

בָּרוֹחַ	מְּדֵהוּ	יַחְמֹל	וְלֹא	עָלָיו	וְיִשְׁלַךְ	22
kukimbia	kutoka–mkononi–mwake	hatamhurumia	na–hatamhurumia	juu–yake	Na–atamtupia	
H1272	H3027	H2550	H3808		H7993	

יִבְרָח׃
atakimbia
H1272

Humpiga bila kukoma; hujaribu kumnasua katika uwezo wake.

מִמְּקֹמוֹ׃	עָלָיו׀	וְיִשְׁרֹק	כַּפָּיו	עָלָיו	יִשְׁפֹּק	23
kutoka–mahali–pake	juu–yake	na–watampigia–kelele	mikono–yao	juu–yake	Watapiga–makofi	
H4725		H8319	H3709			

Unampigia makofi kwa kejeli; humwondoa mahali pake.

Chapter 28

יָזֹקוּ׃	לַזָּהָב	וּמָקוֹם	מוֹצָא	לַכֶּסֶף	יֵשׁ	כִּי	1
wanaisafisha	kwa–dhahabu	na–mahali	chanzo	kwa–fedha	kuna	Kwa–maana	
H2212	H2091	H4725	H4161	H3701	H3426		

Hakika kuna machimbo ya fedha, wanaposafisha dhahabu.

נְחוּשָׁה׃	יָצוּק	וְאֶבֶן	יֻקַּח	מֵעָפָר	בְּרְזֶל	2
shaba	linayeyushwa	na–jiwe	kinachukuliwa	kutoka–udongoni	Chuma	
H5154	H6694	H0068	H3947	H6083	H1270	

Chuma uchimbwa; shaba uyeyushwa kutoka katika jiwe.

אַפֵּל	אֶבֶן	חֹשֶׁךְ	הוּא	תַּכְלִית	וּלְכָל־	לַחֹשֶׁךְ	שָׂם	קֵץ	3
la–giza	jiwe	anatafuta	yeye	upeo	na–kila	kwa–giza	ameweka	Mwisho	
H0652	H0068	H2713	H1931	H8503	H3605	H2822		H7093	

וְצַלְמָוֶת׃
na–kivuli–cha–mauti
H6757

Mtu anaondoa giza na kutafuta, katika mpaka wa mbali, mawe hayaonekani na giza totoro.

								4
דָּלוּ	רָגֶל	מִנִּי־	הִנְשְׁכָּחִים	גֶּר	מֵעִם־	וּנַחַל	פָּרַץ	
wananing'inia	mguu	mbali–na	waliosahaulika	mkazi	mbali–na	bomba	Anavunja	
H1809	H7272		H7911				H6555	

נָעוּ׃	מֵאֱנוֹשׁ
wanayumba	mbali–na–mtu
H5128	H0582

Huchimba shimo mbali na makazi ya watu, mahali pasipopitwa na mtu. Huning'inia mbali na watu; uharakisha kwenda na kurudi.

								5
אֵשׁ׃	כְּמוֹ־	נֶהְפָּךְ	וְתַחְתֶּיהָ	לֶחֶם	יֵצֵא־	מִמֶּנָּה	אֶרֶץ	
moto	kama	imegeuzwa	na–chini–yake	mkate	hutoka	kutoka–kwake	Ardhi	
H0784	H3644	H2015	H8478	H3899	H3318		H0776	

Kwa nchi, kizalishwapo chakula, inapinduliwa kama kwa moto.

לוֹ׃	זָהָב	וְעַפְרֹת	אַבְנֶיהָ	סַפִּיר	מְקוֹם־	6
kwake	dhahabu	na–mavumbi–ya	mawe–yake	yakuti–samawi	Mahali–pa	
	H2091	H6083	H0068	H5601	H4725	

Mawe yake yana johari, na vumbi lake lina dhahabu.

אַיָּה׃	עַיִן	שְׁזָפָתוּ	וְלֹא	עַיִט	יְדָעוֹ	לֹא־	נָתִיב	7
mwewe	jicho–la	haijatazamwa	na–haijatazamwa	ndege–wa–kuwinda	haijui	haijui	Njia	
H0344		H7805	H3808	H5861	H3045	H3808		

Hata ndege mwindaji hapajui, wala jicho la kipanga halijapaona.

שְׁחַל׃	עָלָיו	עָדָה	לֹא־	שָׁחַץ	בְּנֵי־	הִדְרִיכֻהוּ	לֹא־	8
simba	juu–yake	hakupita	hakupita	wakali	wanyama	hawakuikanyaga	Hawakuikanyaga	
H7826			H3808	H7830		H1869	H3808	

Ndege mwenye majivuna hajawai kuiona njia hiyo, wala simba mkali kupita pale.

הָרִים׃	מִשְּׁרֶשׁ	הָפַךְ	יָדוֹ	שָׁלַח	בָּחַלְמִישׁ	9
milima	kutoka–mizizi	anaangusha	mkono–wake	anatia	Kwa–mwamba–mgumu	
H2022	H8328	H2015	H3027	H7971	H2496	

Mtu huchimba mwamba mgumu; hupindua milima katika vyanzo vyake.

עֵינוֹ׃	רָאֲתָה	יְקָר	וְכָל־	בְּקֶעַ	יְאֹרִים	בַּצּוּרוֹת	10
jicho–lake	iliona	kitu–cha–thamani	na–kila	alichonga	vijito	Katika–miamba	
	H7200	H3366	H3605	H1234	H2975	H6697	

Huweka njia katika miamba; macho yake pale kila kilicho cha thamani.

פ	אוֹר׃	יְצָא	וְתַעֲלֻמָה	חִבֵּשׁ	נְהָרוֹת	מִבְכִּי	11
—	nuruni	analitoa	na–kilichofichwa	aliimarisha	mito	Kutoka–kububujika	
	H0216	H3318	H8587	H2280	H5104	H1065	

Hufunga vyanzo hata wasiondoke; kilichofichika pale hukifunua.

בִּינָה׃	מְקוֹם	זֶה	וְאֵי	תִּמָּצֵא	מֵאַיִן	וְהַחָכְמָה	12
ufahamu	mahali–pa	hii	na–wapi	itapatikana	kutoka–wapi	Na–hekima	
H0998	H4725	H2088	H0335	H4672	H0370	H2451	

Hekima itakuwa wapi? Mahali pa ufahamu ni wapi?

הַחַיִּים׃	בְּאֶרֶץ	תִּמָּצֵא	וְלֹא	עֶרְכָּהּ	אֱנוֹשׁ	יָדַע	לֹא־	13
walio–hai	katika–nchi–ya	haipatikani	na–haipatikani	thamani–yake	mtu	hajui	Hajui	
	H0776	H4672	H3808	H6187	H0582	H3045	H3808	

Mtu hafahamu thamani yake; wala haipatikani katika nchi ya walio hai.

עִמָּדִי׃	אֵין	אָמַר	וְיָם	הֵיא	בִּי־	לֹא	אָמַר	תְּהוֹם	14
pamoja–nami	Haiko	inasema	na–bahari	iko	ndani–yangu	Haiko	kinasema	Kilindi	
H5978	H0369	H0559	H3220	H1931		H3808	H0559	H8415	

Vilindi vya maji chini ya nchi husema, 'Haiko kwangu'; bahari husema, 'Haipo pamoja nami.'

מְחִירָהּ׃	כֶּסֶף	יִשָּׁקֵל	וְלֹא	תַחְתִּיהָ	סְגוֹר	יִתַּן	לֹא־	15
bei–yake	fedha	haipimwi	na–haipimwi	badala–yake	dhahabu–safi	kupewa	Haiwezi	
H4242	H3701	H8254	H3808	H8478	H5458	H5414	H3808	

Hainunuliwi kwa dhahabu; wala hailinganishwi na fedha.

וְסַפִּֽיר׃	יֶקֶר	בִּשְׁהַם	אוֹפִ֥יר	בְּכֶתֶם	תֵּסֶלֶ֑ה	לֹא־	16
na–yakuti–samawi	ya–thamani	kwa–shohamu	ya–Ofiri	kwa–dhahabu–safi	haipimwi	Haipimwi	
H5601	H3368	H7718	H0211	H3800		H3808	

Haiwezi kuthamanishwa na dhahabu ya Ofiri, kwa jiwe jeusi la thamani au johari.

וּתְמוּרָתָ֑הּ	וּזְכוֹכִ֥ית	זָהָ֛ב	יַעַרְכֶּ֖נָּה	לֹא־		17
na–kubadilishwa–kwake	na–kioo	dhahabu	haiwezi–kulinganishwa	Haiwezi–kulinganishwa		
H8545	H2137	H2091		H3808		

פָּֽז׃	כְּלִי־
dhahabu–safi	vyombo–vya
H6337	H3627

Dhahabu na fuwele hailingani nayo kwa thamani; wala haiwezi kubadilishwa kwa vito vya dhahabu safi.

מִפְנִינִֽים׃	חָכְמָ֣ה	וּמֻשָּׁ֣ךְ	יִזָּכֵ֑ר	לֹ֥א	וְנָבִ֥ישׁ	רָאמ֗וֹת	18
zaidi–ya–lulu	hekima	na–bei–ya	hazitakumbukwa	hazitakumbukwa	na–fuwele	Matumbawe	
H6443	H2451	H4901	H2142	H3808	H1378	H7215	

Hailinganishwi na marijani wala yaspi; hakika, thamani ya hekima inapita madini ya rubi.

לֹ֣א	טְהוֹר	בְּכֶתֶם	כּ֭וּשׁ	פִּטְדַת־	יַעַרְכֶּ֑נָּה	לֹא־	19
haiwezi	safi	kwa–dhahabu	Kushi	topazi–ya	haiwezi–kulinganishwa	Haiwezi–kulinganishwa	
H3808	H2889	H3800		H6357		H3808	

תְּסֻלָּֽה׃	פ
kupimwa	—

Topazi ya Ethiopia hailinganishwi nayo; wala kuthamanishwa kwa dhahabu safi.

בִּינָֽה׃	מְקֹ֥ום	זֶ֗ה	וְאֵ֣י	תָּבֹ֣וא	מֵאַ֣יִן	וְהַחָכְמָ֥ה	20
ufahamu	mahali–pa	hii	na–wapi	itakuja	kutoka–wapi	Na–hekima	
H0998	H4725	H2088	H0335	H0935	H0370	H2451	

Je hekima inatoka wapi? Mahali pa ufahamu ni wapi?

הַשָּׁמַ֑יִם	וּמֵעֹ֥וף	חָ֝י	כָּל־	מֵעֵינֵ֗י	וְנֶעְלָ֥מָה		21
mbingu	na–kutoka–kwa–ndege–wa	kiumbe–hai	kila	kutoka–machoni–mwa	Na–imefichwa		
H8064	H5775		H3605		H5956		

נִסְתָּרָֽה׃
imesitiriwa
H5641

Hekima imejificha mbali na macho ya viumbe wote na ndege wa angani.

שִׁמְעָֽהּ׃	שָׁמְעֵ֥נוּ	בְאָזְנֵ֑ינוּ	אָמְר֥וּ	וָ֝מָ֗וֶת	אֲבַדּ֥וֹן	22
habari–yake	tumesikia	kwa–masikio–yetu	wanasema	na–mauti	Uharibifu	
	H8085	H0241	H0559	H4194	H0011	

Mauti na uharibifu husema, 'Tumesikia tu tetesi kwa masikio yetu.'

מְקוֹמָֽהּ׃	אֶת־	יָדַ֣ע	ה֭וּא	דַּרְכָּ֣הּ	הֵבִ֑ין	אֱלֹהִ֥ים	23
mahali–pake	(kitu)	anajua	na–yeye	njia–yake	anaelewa	Mungu	
H4725	H0853	H3045	H1931	H1870	H0995	H0430	

Mungu hufahamu njia ya kuipata; anapafahamu ilipo.

הַשָּׁמַיִם	כָּל־	תָּחַת	יַבִּיט	הָאָרֶץ	לִקְצוֹת־	הוּא	כִּי־	24
mbingu	mbingu–zote	chini–ya	anaangalia	dunia	hadi–miisho–ya	yeye	Kwa–maana	
H8064	H3605	H8478	H5027	H0776	H7098	H1931		

יִרְאֶה׃	
anaona	
H7200	

Kwani uona miisho yote ya dunia na huona chini ya mbingu zote.

בְּמִדָּה׃	תִּכֶן	וּמַיִם	מִשְׁקָל	לָרוּחַ	לַעֲשׂוֹת	25
kwa–kipimo	alipima	na–maji	uzito	kwa–upepo	Katika–kufanya	
	H8505	H4325	H4948	H7307		

Hapo kale, alifanya nguvu za upepo na kuyagawanya maji kwa kipimo.

קֹלוֹת׃	לַחֲזִיז	וְדֶרֶךְ	חֹק	לַמָּטָר	בַּעֲשֹׂתוֹ	26
wa–ngurumo	kwa–umeme	na–njia	sheria	kwa–mvua	Alipofanya	
	H2385	H1870	H2706	H4306		

Aliiwekea mvua tamko na njia ya radi na munguromo.

חַקָּרֶהּ׃	וְגַם־	הֶכִינָהּ	וַיִּסַּפְּרֶהָ	רָאָהּ	אָז	27
akaitafiti	na–pia	akaiandaa	na–akaitangaza	aliiona	Ndipo	
H2713	H1571			H7200		

Kisha akaiona hekima na kuitangaza; aliianzisha, bila shaka, na kuipima.

וְסוּר	חָכְמָה	הֵיא	אֲדֹנָי	יִרְאַת	הֵן	לָאָדָם	וַיֹּאמֶר	28
na–kuondoka	hekima	hiyo	Bwana	hofu–ya	Tazama	kwa–mwanadamu	Na–akasema	
H5493	H2451	H1931	H0136	H3374	H2005	H0120	H0559	

ס	בִּינָה׃	מֵרָע
—	ufahamu	kutoka–uovu
	H0998	

Aliwambia watu, 'Tazameni, kumcha Bwana - ni hekima; kuacha uovu ni ufahamu.”

Chapter 29

וַיֹּאמַר׃	מְשָׁלוֹ	שְׂאֵת	אִיּוֹב	וַיֹּסֶף	1
na–akasema	mfano–wake	kusema	Ayubu	na–akaendelea	
H0559	H4912	H5375	H0347	H3254	

Ayubu akaendelea na kusema,

יִשְׁמְרֵנִי׃	אֱלוֹהַּ	כִּימֵי	קֶדֶם	כִּירַחֵי־	יִתְּנֵנִי	מִי־	2
aliponilinda	za–Mungu	kama–siku	zamani	kama–miezi–ya	ningekuwa	laiti	
H8104	H0433	H3117		H3391	H5414	H4310	

Ee, ningekuwa kama nilivyokuwa miezi iliyopita wakati Mungu aliponiagalia,

חֻשָּׁךְ׃	אֱלָךְ	לְאוֹרוֹ	רֹאשִׁי	עֲלֵי	נֵרוֹ	בְּהִלּוֹ	3
katika–giza	nikatembea	kwa–nuru–yake	kichwa–changu	juu–ya	taa–yake	wakati–alipoangaza	
H2822	H3212	H0216					

taa yake ilipowaka kichwani pangu, na pale nilipotembea gizani kwa nuru yake.

4	כַּאֲשֶׁר	הָיִיתִי	בִּימֵי	חָרְפִּי	בְּסוֹד	אֱלוֹהַּ	עֲלֵי
	kama–nilivyokuwa	nilivyokuwa	katika–siku	za–ujana–wangu	katika–ushauri	wa–Mungu	juu–ya
		H1961	H3117	H2779	H5475	H0433	

אָהֳלִי׃	
hema–yangu	
H0168	

Ee, kwamba ningekuwa kama nilivyokuwa katika siku za ujana wangu uhusiano wangu na Mungu ulivyokuwa mzuri,

5	בְּעוֹד	שַׁדַּי	עִמָּדִי	סְבִיבוֹתַי	נְעָרָי׃
	wakati	Mwenyezi	alikuwa–nami	kuniuzunguka	vijana–wangu
	H5750	H7706	H5978	H5439	H5288

wakati Mwenyezi alipokuwa pamoja nami, na wanangu walipokuwa karibu nami,

6	בִּרְחַץ	חֲלִיכַי	בְּחֶמָאָה	וְצוּר	יָצוּק	עִמָּדִי	פַּלְגֵי־
	wakati–wa–kuosha	hatua–zangu	katika–siagi	na–mwamba	ulimimina	kwangu	mito–ya
	H7364	H1978		H6697	H6694	H5978	H6388

שָׁמֶן׃	
mafuta	
H8081	

wakati maisha yangu yalipokuwa yamejawa na utele, na mwamba uliponichuruzishia chemichemi za mafuta.

7	בְּצַאתִי	שַׁעַר	עֲלֵי־	קֶרֶת	בָּרְחוֹב	אָכִין	מוֹשָׁבִי׃
	nilipotoka	langoni	juu–ya	mji	uwanjani	nilitayarisha	kiti–changu
	H3318	H8179		H7176	H7339		H4186

Nilipokwenda langoni mwa mji, nilipokaa katika eneo la mji,

8	רָאוּנִי	נְעָרִים	וְנֶחְבָּאוּ	וִישִׁישִׁים	קָמוּ	עָמָדוּ׃
	waliponiona	vijana	na–wakajificha	na–wazee	walisimama	wakasimama
	H7200	H5288	H2244	H3453		H5975

vijana waliniona na walikaa mbali kwa kuniheshimu, na wazee waliinuka na kusimama kwa ajili yangu.

9	שָׂרִים	עָצָרוּ	בְּמִלִּים	וְכַף	יָשִׂימוּ	לְפִיהֶם׃
	wakuu	walizuia	maneno	na–kiganja	waliweka	juu–ya–vinywa–vyao
	H8269	H6113	H4405	H3709		H6310

Wana wa mfalme waliacha kuongea nilipofika; wangeweka mkono wao katika vinywa vyao.

10	קוֹל־	נְגִידִים	נֶחְבָּאוּ	וּלְשׁוֹנָם	לְחִכָּם	דָּבֵקָה׃
	sauti–ya	viongozi	ilijificha	na–ulimi–wao	kwenye–kaakaa–lao	ulishikamana
		H5057	H2244	H3956	H2441	H1692

Sauti za waheshimiwa zililazimishwa, na ndimi zao hazikuweza kuongea vinywani mwao.

11	כִּי	אֹזֶן	שָׁמְעָה	וַתְּאַשְּׁרֵנִי	וְעַיִן	רָאֲתָה	וַתְּעִידֵנִי׃
	kwa–maana	sikio	lilisikia	na–likanibariki	na–jicho	liliona	na–likashuhudia
		H0241	H8085	H0833		H7200	

Kwani baada ya kunisikia, wangenibariki; waliponiona, wangeniona na kuniheshimu

12	כִּי־	אֲמַלֵּט	עָנִי	מְשַׁוֵּעַ	וְיָתוֹם	וְלֹא־	עֹזֵר	לוֹ׃
	kwa–maana	niliokoa	maskini	aliyeomba–msaada	na–yatima	na–asiye–na	msaidizi	kwake
		H4422	H6041	H7768	H3490	H3808	H5826	

kwa maana nilikuwa nikiwasaidia masikini waliokuwa wakiteseka, na yatima, asiye na msaada.

אַרְנֵן׃	אַלְמָנָה	וְלֹב	תָּבֹא	עָלַי	אֹבֵד	בִּרְכַּת	13
niliufanya–kuimba	wa–mjane	na–moyo	ilikuja	juu–yangu	ya–mwenye–kuangamia	baraka	
	H0490		H0935		H0006	H1293	

Baraka zao waliokuwa karibu kuangamia zilinipata; niliufanya moyo wa mjane kuimba kwa furaha.

מִשְׁפָּטִי׃	וְצָנִיף	כְּמְעִיל	וַיִּלְבָּשֵׁנִי	לָבַשְׁתִּי	צֶדֶק	14
hukumu–yangu	na–kilemba	kama–joho	na–ilinivika	nilivaa	haki	
H4941	H6797	H4598	H3847	H3847	H6664	

Nilijivika utakatifu, nao ulinifunika; haki yangu ilikuwa kama kanzu na kilemba.

אָנִי׃	לַפִּסֵּחַ	וְרַגְלַיִם	לָעִוֵּר	הָיִיתִי	עֵינַיִם	15
mimi	kwa–kiwete	na–miguu	kwa–kipofu	nilikuwa	macho	
H0589	H6455	H7272	H5787	H1961		

Niliwasaidia vipofu; niliwasaidia walemavu.

אֶחְקְרֶהוּ׃	יָדַעְתִּי	לֹא־	וְרֵב	לֶאֱבִיוֹנִים	אָנֹכִי	אָב	16
nilitafiti	sikujua	sikujua	na–shauri	kwa–maskini	mimi	baba	
H2713	H3045	H3808	H7379	H0034	H0595	H0001	

Niliwasaidia wahitaji; niliwasaidia hata wasionijua.

טָרֵף׃	אַשְׁלִיךְ	וּמִשִּׁנָּיו	עַוָּל	מְתַלְעוֹת	וָאֲשַׁבְּרָה	17
mawindo	nilitupa	na–kutoka–menoni–mwake	ya–mdhalimu	meno	na–nilivunja	
H2964	H7993	H8127	H5767	H4973	H7665	

Niliwasaidia wahitaji; niliwasaidia hata wasionijua.

יָמִים׃	אַרְבֶּה	וְכַחוֹל	אֶגְוָע	קִנִּי	עִם־	וָאֹמַר	18
siku	nitazidisha	na–kama–mchanga	nitakufa	kiota–changu	pamoja–na	na–nikasema	
H3117		H2344	H1478	H7064		H0559	

Kisha nilisema nitakufa mahali salama; nitazidisha siku zangu kama mchanga.

בְּקִצִּירִי׃	יָלִין	וְטַל	מַיִם	אֵלֵי־	פָּתוּחַ	שָׁרְשִׁי	19
juu–ya–tawi–langu	utalala	na–umande	maji	kwa	iliyofunguliwa	mizizi–yangu	
		H2919	H4325	H0413		H8328	

Mizizi yangu imeenea majini, na umande kukaa usiku wote katika matawi yangu.

תַּחֲלִיף׃	בְּיָדִי	וְקַשְׁתִּי	עִמָּדִי	חָדָשׁ	כְּבוֹדִי	20
unafanywa–upya	mkononi–mwangu	na–upinde–wangu	pamoja–nami	mpya	utukufu–wangu	
H2498	H3027	H7198	H5978	H2319	H3519	

Heshima yangu ni mpya daima, na nguvu za upinde wangu zipo katika mkono wangu kila wakati.

עֲצָתִי׃	לְמוֹ	וְיִדְּמוּ	וְיִחֲלוּ	שָׁמְעוּ	לִי־	21
ushauri–wangu	kwa	na–wakanyamaza	na–wakasubiri	walisikiliza	kwangu	
H6098	H3926		H3176	H8085		

Watu walinisikiliza; walinisubiri; walisikiliza ushauri wangu.

מִלָּתִי׃	תִּטֹּף	וְעָלֵימוֹ	יִשְׁנוּ	לֹא	דִבְרִי	אַחֲרֵי	22
kauli–yangu	ilidondoka	na–juu–yao	hawakurudia	hawakurudia	neno–langu	baada–ya	
H4405	H5197			H3808	H1697		

Nilipo maliza kuongea hawakunena tena, maneno yangu yaliwatia nguvu kama mvua.

וְיֶחֱלוּ	כַמָטָר	לִי	וּפִיהֶם	פָעֲרוּ	לְמַלְקוֹשׁ׃	23
na–walisubiri	kama–mvua	kwangu	na–vinywa–vyao	walifungua	kwa–mvua–ya–masika	
H3176	H4306		H6310	H6473	H4456	

Waliningoja kama kungoja mvua; waliyathamini maneno yangu, kama walivyotamani mvua iliyokawia.

אֶשְׁתַק	אֲלֵהֶם	לָא	יַאֲמִינוּ	וְאוֹר	פָנַי	לָא	24
niliwatabasamu	kwao	hawakuamini	hawakuamini	na–nuru	ya–uso–wangu	hawakuangusha	
H7832	H0413	H3808	H0539	H0216	H6440	H3808	

יַפִילוּן׃
hawakuangusha
H5307

Niliwafurahia bila wao kutarajia; hawakukataa uzuri wa uso wangu.

אֶבְחַר	דַרְכָם	וְאֵשֵׁב	רֹאשׁ	וְאֶשְׁכּוֹן	כְמֶלֶךְ	בַגְדוּד	כַאֲשֶׁר	25
nilichagua	njia–yao	na–nikaketi	mkuu	na–nikakaa	kama–mfalme	katika–jeshi	kama	
H0977	H1870	H3427		H7931	H4428	H1416		

אֲבֵלִים	יְנַחֵם׃
wanaomlilia–maiti	anayefariji
H0057	H5162

Nilikuwa kama mfalme wao na kuwachagulia cha kufanya; nilikuwa kama mfalme katika jeshi lake, kama awafarijiye waombolezaji mazishini.

Chapter 30

וְעַתָה	שָׂחֲקוּ	עָלַי	צְעִירִים	מִמֶנִי	לְיָמִים	אֲשֶׁר־	מָאַסְתִי	1
na–sasa	wananicheka	juu–yangu	wachanga	kuliko–mimi	kwa–siku	ambao	niliwakataa	
H6258	H7832		H6810		H3117			

אֲבוֹתָם	לָשִׁית	עִם־	כַלְבֵי	צֹאנִי׃
baba–zao	kuweka	pamoja–na	mbwa–wa	kundi–langu
H0001	H7896		H3611	H6629

Sasa vijana wananidhihaki - vijana ambao baba zao wasingeweza hata kuwahudumia mbwa wa kundi langu.

גַם־	כֹחַ	יְדֵיהֶם	לָמָּה	לִי	עָלֵימוֹ	אָבַד	כֶלַח׃	2
hata	nguvu	za–mikono–yao	kwa–nini	kwangu	juu–yao	ilipotea	nguvu	
H1571			H4100			H0006	H3624	

Kwa kweli, nguvu za mikono ya baba zao, zingenisaidia nini - watu ambao hawakuwa na nguvu wakati wa kukua kwao?

בְחֶסֶר	וּבְכָפָן	גַלְמוּד	הָעֹרְקִים	צִיָה	אֶמֶשׁ	שׁוֹאָה	וּמְשֹׁאָה׃	3
kwa–uhaba	na–njaa	tasa	wanaoondoka	nchi–kavu	jana	maangamizi	na–ukiwa	
H2639	H3720	H1565	H6207	H6723	H0570		H4875	

Walidhoofishwa na umasikini na njaa; walisaga nchi kavu mafichoni.

הַקְטְפִים	מַלּוּחַ	עֲלֵי־	שִׂיחַ	וְשֹׁרֵשׁ	רְתָמִים	לַחְמָם׃	4
wanaokota	mimea–ya–chumvi	juu–ya	vichaka	na–mizizi	ya–mretemu	chakula–chao	
H6998	H4408		H7880	H8328	H7574	H3899	

Walichuma mche chumvi na majani ya vichaka; mizizi ya mti wa ufagio ilikuwa ndiyo chakula chao.

כַּנָּֽבְב׃	עָלֵ֥ימוֹ	יָרִ֑יעוּ	יִגָּרְשׁ֥וּ	גַּ֝֗ו	מִן־	5
kama–mwizi	juu–yao	wanapiga–kelele	wanafukuzwa	jamii	kutoka	
H1590		H7321	H1644			

Waliondolewa miongoni mwa watu waliopiga kelele nyuma yao kama ambavyo mtu angempigia kelele mwizi.

וְכִפִּֽים׃	עָפָ֥ר	חֹרֵ֑י	לִשְׁכֵּ֥ן	נְ֝חָלִ֗ים	בַּעֲרֻ֥ץ	6
na–miamba	udongo	mapango–ya	kukaa	ya–vijito	katika–mabonde	
H3710	H6083	H2356	H7931		H6178	

Hivyo walipaswa kuishi katika mabonde ya mto, katika mashimo ya ardhi na miamba.

יְסֻפָּֽחוּ׃	חָרוּל֮	תַּ֤חַת	יִנָּ֗הָקוּ	שִׂיחִ֥ים	בֵּין־	7
wanakusanyika	miiba	chini–ya	wanalia	vichaka	kati–ya	
	H2738	H8478	H5101	H7880	H0996	

Walilia kwa uchungu porini kama punda; chini ya vichaka walikutana.

הָאָֽרֶץ׃	מִן־	נִכְאֹ֥ו	שֵׁ֑ם	בְּלִי־	בְּנֵ֣י	גַּם־	נָ֭בָל	בְּנֵי־	8
nchi	kutoka	walipigwa	jina	wasio–na	wana–wa	hata	mpumbavu	wana–wa	
H0776		H5217	H8034	H1097		H1571	H5036		

Walikuwa uzao wa wapumbavu, hakika, wa watu wasiofaa; waliondolewa duniani kama waarifu.

לְמִלָּֽה׃	לָהֶ֑ם	וַאֲהִי	הָיִ֥יתִי	נְגִינָתָ֗ם	וְעַתָּ֥ה	9
mithali	kwao	na–nimekuwa	nimekuwa	wimbo–wao	na–sasa	
H4405	H1992	H1961	H1961	H5058	H6258	

Lakini sasa, nimekua sababu ya wimbo wa dhihaka kwa wana wao; hakika, nimekuwa mzaa kwao.

חָשְׁכוּ	לֹא־	וּמִפָּנַ֥י	מֶ֝נִּי	רָ֗חֲקוּ	תָּעֲבוּנִ֥י	10
hawakuzuia	hawakuzuia	na–kutoka–usoni–mwangu	kutoka–kwangu	wanajitenga	wananichukia	
H2820	H3808	H6440		H7368	H8581	

רֹֽק׃
mate
H7536

Wananichukia na kusimama mbali nami; hawaachi kunitemea usoni.

וְרֶ֣סֶן	וַיְעַנֵּ֑נִי	פָּ֥תַח	)יִתְרֵי(	]יתרו[	כִּי־	11
na–lijamu	na–akanidhulumu	alifungua	kamba–yangu	kamba–yangu	kwa–maana	
H7448						

שִׁלָּֽחוּ׃	מִפָּנַֽי
wameiacha	kutoka–mbele–yangu
H7971	H6440

Kwa maana Mungu ameondoa kamba katika upinde wangu na amenipiga, na hivyo watu hawa wanashindwa kujizuia mbele yangu.

עָלַ֑י	וַיָּסֹ֥לּוּ	שִׁלְּח֗וּ	רַגְלַ֫י	יָקֹ֥ומוּ	פִּרְחָ֣ח	יָ֭מִין	עַל־	12
dhidi–yangu	na–wanajenga	wanaifukuza	miguu–yangu	linasimama	kundi	kulia	juu–ya	
	H5549	H7971	H7272		H6526	H3225		

אֵידָֽם׃	אָרְח֥וֹת
za–maangamizi–yao	njia
H0343	H0734

Kundi la vijana wabaya wanashambulia nguvu zangu; wananiondolea mbali na kukusanya kinyume changu rundo la kuhusuru.

13	נָתְסוּ	נְתִיבָתִי	לְהַוָּתִי	יֹעִילוּ	לֹא	עֹזֵר	לָמוֹ׃
	wanabomoa	njia–yangu	kwa–maangamizi–yangu	wanafaidika	hakuna	msaidizi	kwao
	H5420		H1942	H3276	H3808	H5826	

Wanaharibu maisha yangu; wanapeleka mbele maangamizi yangu, watu wasio na wakuwazuia.

14	כְּפֶרֶץ	רָחָב	יֶאֱתָיוּ	תָּחַת	שֹׁאָה	הִתְגַּלְגָּלוּ׃
	kama–kupitia	mahali–pana	wanakuja	chini–ya	maangamizi	wanajibingirisha
	H6556	H7342	H0857	H8478		H1556

Wanakuja kinyume changu kama jeshi katika tundu pana katika ukuta wa mji; katikati ya maangamizi wanajizungusha juu yangu.

15	הָפְכָּה	עָלַי	בַּלֶּהוֹת	תִּרְדַּף	כָּרוּחַ	נְדִבָתִי	כְּעָב
	zimegeuka	juu–yangu	vitisho	vinafuata	kama–upepo	heshima–yangu	na–kama–wingu
	H2015		H1091	H7291	H7307	H5082	H5645

עָבְרָה	יְשֻׁעָתִי׃
limepita	wokovu–wangu
	H3444

Hofu zimeniandama; heshima yangu imeondolewa mbali nami kama kwa upepo; mafanikio yangu yameondolewa kama wingu.

16	וְעַתָּה	עָלַי	תִּשְׁתַּפֵּךְ	נַפְשִׁי	יְאֹחֲזוּנִי	יְמֵי־	עֹנִי׃
	na–sasa	juu–yangu	inamwagika	nafsi–yangu	zinanishika	siku–za	mateso
	H6258		H8210	H5315	H0270	H3117	H6040

Sasa uhai wangu umeondolewa ndani yangu; siku nyingi za maumivu zimenipita.

17	לַיְלָה	עֲצָמַי	נִקַּר	מֵעָלָי	וְעֹרְקִי	לֹא	יִשְׁכָּבוּן׃
	usiku	mifupa–yangu	inachomwa	kutoka–juu–yangu	na–mishipa–yangu	haipumziki	haipumziki
	H3915	H6106	H5365		H6207	H3808	H7901

Mifupa inauma ndani yangu wakati wa usiku; maumivu yanayonisaga hayaishi.

18	בְּרַב־	כֹּחַ	יִתְחַפֵּשׂ	לְבוּשִׁי	כְּפִי	כְּתֹנֶת	יַאַזְרֵנִי׃
	kwa–nguvu–kubwa	nguvu	limejigeuza	vazi–langu	kama–shingo	ya–kanzu–yangu	linanibana
			H2664	H3830	H6310	H3801	H0247

Nguvu kuu ya Mungu imeshika mavazi yangu; yananizunguka kama kala ya vazi langu.

19	הִרָנִי	לַחֹמֶר	וָאֶתְמַשֵּׁל	כֶּעָפָר	וָאֶפֶר׃
	amenitupa	katika–tope	na–nimekuwa–kama	mavumbi	na–majivu
				H6083	H0665

Amenitupa matopeni; nimekuwa kama vumbi na majivu.

20	אֲשַׁוַּע	אֵלֶיךָ	וְלֹא	תַעֲנֵנִי	עָמַדְתִּי	וַתִּתְבֹּנֵן	בִּי׃
	ninapaza–sauti	kwako	na–hunijibi	hunijibi	ninasimama	na–unanitazama	mimi
	H7768	H0413	H3808		H5975	H0995	

Nakulilia wewe, Mungu, lakini haunijibu; ninasimama, nawe unaniangalia tu.

21	תֵּהָפְךְ	לְאַכְזָר	לִי	בְּעֹצֶם	יָדְךָ	תִּשְׂטְמֵנִי׃
	umebadilika	kuwa–mkatili	kwangu	kwa–nguvu	ya–mkono–wako	unaniadhibu
	H2015	H0393		H6108	H3027	H7852

Umegeuka na kuwa mkali kwangu; kwa nguvu za mkono wako umenitesa.

22	תְּנַגְּנִי	אֶל־	רוּחַ	תַּרְכִּיבֵנִי	תִּמֹּגְגֵנִי	]תשוה[	)תּוּשִׁיָּה׃(
	unaninyanyua	katika	upepo	unaniendeshea	na–unaniyeyusha	kwa–dhoruba	kwa–dhoruba
	H5375	H0413	H7307	H7392	H4127	H7738	H8454

Unaniinua katika upepo na kuufanya unikokote; unanirusha huku na kule katika dhoruba.

23	כִּי־	יָדַעְתִּי	מָוֶת	תְּשִׁיבֵנִי	וּבֵית	מוֹעֵד	לְכָל־	חָי׃
	kwa–maana	ninajua	kifo	utanirudisha	na–nyumba	ya–mkutano	kwa–kila	kiumbe–hai
		H3045	H4194	H7725		H4150	H3605	

Kwa maana najua ya kwamba utanipeleka mautini, nyumba ya hatima kwa viumbe vyote.

24	אַךְ	לֹא־	בְּעִי	יִשְׁלַח־	יָד	אִם־	בְּפִידוֹ	לָהֶן	שׁוּעַ׃
	lakini	si	kwenye–magofu	atatuma	mkono	kama	katika–msiba–wake	kwao	kilio
	H0389	H3808	H1164	H7971	H3027		H6365	H3860	H7769

Lakini, je hakuna ainuaye mkono wake kuomba msaada aangukapo? Je hakuna aombaye msaada akiwa tabuni?

25	אִם־	לֹא	בָכִיתִי	לְקֹשֵׁה־	יוֹם	עָגְמָה	נַפְשִׁי
	kama	si	nililia	kwa–mwenye–siku–ngumu	siku–ngumu	ilihuzunika	nafsi–yangu
		H3808	H1058	H7186	H3117	H5701	H5315

לָאֶבְיוֹן׃	
kwa–maskini	
H0034	

Je sikulia kwa ajili yake aliyekuwa tabuni? Je sijahuzunika kwa ajili ya mwitaji?

26	כִּי	טוֹב	קִוִּיתִי	וַיָּבֹא	רָע	וַאֲיַחֲלָה	לְאוֹר	וַיָּבֹא	אֹפֶל׃
	kwa–maana	mema	nilitumaini	na–likaja	baya	na–nilisubiri	nuru	na–likaja	giza
				H0935		H3176	H0216	H0935	H0652

Nilipotazamia mema, ndipo yalipokuja mabaya; niliposubiri nuru, giza lilikuja badala yake.

27	מֵעַי	יָנָחֵמוּ	וְלֹא־	יָדָמּוּ	קִדְּמֻנִי	יְמֵי־	עֹנִי׃
	matumbo–yangu	yanachemka	na–hayapumziki	hayapumziki	zimenipata	siku–za	mateso
	H4578	H7570	H3808		H6923	H3117	H6040

Moyo wangu umetaabika na hautulii; siku za mateso zimenipata.

28	קֹדֶר	הֲלַכְתִּי	בִלְאָ	חַמָּה	נִמְסְתִּי	כַּקָּדָל	אֲשַׁוַּע׃
	mweusi	ninatembea	bila	jua	nimesimama	katika–kusanyiko	napaza–sauti
	H6937	H1980	H3808	H2535		H6951	H7768

Nimekuwa na ngozi nyeusi lakini si kwa sababu ya jua; nasimama katika kusanyiko na kulilia msaada.

29	אָח	הָיִיתִי	לְתַנִּים	וְרֵעַ	לִבְנוֹת	יַעֲנָה׃
	ndugu	nimekuwa	wa–mbweha	na–rafiki	wa–binti	za–mbuni
	H0251	H1961		H7453	H1323	H3284

Nimekuwa ndugu kwa mbwea, mshirika wa mbuni.

30	עוֹרִי	שָׁחַר	מֵעָלָי	וְעַצְמִי־	חָרָה	מִנִּי־
	ngozi–yangu	imegeuka–nyeusi	kutoka–juu–yangu	na–mifupa–yangu	inawaka	kwa–sababu–ya
	H5785	H7835		H6106	H2787	

חֹרֶב׃	
joto	

Ngozi yangu imekuwa nyeusi na inapukutika; mifupa yangu imeunguzwa na joto.

בֹּכִֽים׃	לְקוֹל	וְעֻגָבִי	כִּנּוֹרִי	לְאֵבֶל	וַיְהִי	31
ya-wanaoliaza	kwa-sauti	na-filimbi-yangu	kinubi-changu	kwa-maombolezo	na-imekuwa	
H1058		H5748	H3658	H0060	H1961	

Kwa hiyo kinubi changu kimefunguliwa kwa nyimbo za maombolezo, zomari yangu kwa kuimba kwao waombolezao.

Chapter 31

בְּתוּלָֽה׃	עַל־	אֶתְבּוֹנָן	וּמָה	לְעֵינָי	כָּרַתִּי	בְּרִית	1
bikira	juu-ya	nitaangalia	na-nini	na-macho-yangu	nilifanya	agano	
H1330		H0995	H4100		H3772	H1285	

Nimefanya patano na macho yangu; ni kwa namna gani tena napaswa kumtazama mwanamwali kwa tamaa?

מִמְּרֹמִֽים׃	שַׁדַּי	וְנַחֲלַת	מִמָּעַל	אֱלוֹהַּ	חֵלֶק	וּמָה	2
kutoka-juu	wa-Mwenyezi	na-urithi	kutoka-juu	ya-Mungu	sehemu	na-nini	
H4791	H7706	H5159	H4605	H0433		H4100	

Ni sehemu gani kutoka kwa Mungu juu, na urithi gani kutoka kwake mwenye nguvu aliye juu?

אָֽוֶן׃	לְפֹעֲלֵי	וְנֵכֶר	לְעַוָּל	אֵיד	הֲלֹא־	3
wa-uovu	kwa-watendaji	na-msiba	kwa-waovu	maafa	je-si	
H0205	H6466	H5235	H5767	H0343	H3808	

Nilikuwa nafikiri kwamba majanga ni kwa watu wasio na haki, na misiba ni kwa ajili ya watu watendao mabaya.

יַסְפִּֽיר׃	צְעָדַי	וְכָל־	דְּרָכַי	יִרְאֶה	הִוא	הֲלֹא־	4
anahesabu	hatua-zangu	na-zote	njia-zangu	anaona	yeye	je-si	
	H6806	H3605	H1870	H7200	H1931	H3808	

Je Mungu hazioni njia zangu na kuzihesabu hatua zangu zote?

רַגְלִֽי׃	מִרְמָה	עַל־	וַתָּחַשׁ	שָׁוְא	עִם־	הָלַכְתִּי	אִם־	5
mguu-wangu	udanganyifu	juu-ya	na-iliharakisha	ubatili	pamoja-na	nimetembea	ikiwa	
H7272	H4820			H7723		H1980		

Kama nimetembea katika udanganyifu, kama mguu wangu umeharakisha katika uongo,

תְּמִמָּֽתִי׃	אֱלוֹהַּ	וְיֵדַע	צֶדֶק	בְּמֹאזְנֵי־	יִשְׁקְלֵנִי	6
uadilifu-wangu	Mungu	na-ajue	haki	kwa-mizani-ya	anipime	
H8538	H0433	H3045	H6664	H3976	H8254	

na nipimwe katika vipimo vilivyo sawa ili kwamba Mungu aujue uadilifu wangu.

הָלַךְ	עֵינִי	וְאַחַר	הַדֶּרֶךְ	מִנִּי	אַשֻּׁרִי	תִּטֶּה	אִם	7
imefuata	macho-yangu	na-nyuma-ya	njia	kutoka	hatua-yangu	imegeuka	ikiwa	
H1980			H1870			H5186		

פ	מֻאוּם׃	דָּבַק	וּבְכַפַּי	לִבִּי
[p]	doa	imeshikamana	na-katika-mikono-yangu	moyo-wangu
		H1692	H3709	

Kama hatua zangu zimegeuka kutoka katika njia sahihi, kama moyo wangu umetembea kwa kufuata macho yangu, na kama doa lolote la uchafu limeng'ang'ania katika mikono yangu,

יִשְׁרָשׁוּ׃	וְצֶאֱצָאַי	יֹאכַל	וְאַחֵר	אֶזְרָעָה	8
ving'olewe	na-vizazi-vyangu	ale	na-mwingine	nipande	
H8327	H6631	H0398	H0312	H2232	

na kisha mimi nipande na mtu mwingine na ale; mavuno na yang'olewe katika shamba langu.

פִּתַּח	וְעַל־	אִשָּׁה	עַל־	לִבִּי	נִפְתָּה	אִם־	9
mlango	na–kwenye	mwanamke	kwa–sababu–ya	moyo–wangu	imedanganywa	ikiwa	
H6607		H0802					

אָרֵבְתִּי׃	רֵעִי
nimevizia	wa–jirani–wangu
H0693	H7453

Na kama moyo wangu umevutiwa na mwanamke mwingine, ikiwa nimelala na mke wa jirani yangu katika hali ya kusubiria katika mlango wake,

אֲחֵרִין׃	יִכְרְעוּן	וְעָלֶיהָ	אִשְׁתִּי	לְאַחֵר	תִּטְחַן	10
wengine	wajiinamishe	na–juu–yake	mke–wangu	kwa–mwingine	asage	
H0312	H3766		H0802	H0312	H2912	

na ndipo mke wangu na asage nafaka kwa mwanaume mwingine, na wanaume wengine na walale naye.

פְּלִילִים׃	עָוֹן	(וְהוּא)	[וְהִיא]	זִמָּה	(הִיא)	[הוּא]	כִּי־	11
wa–hakimu	uovu	na–hiyo	[na–hiyo]	aibu	hiyo	[yeye]	kwa–maana	
H6414	H5771	H1931	H1931	H2154	H1992	H1931		

Na kwa hilo litakuwa ni kosa kubwa; kwa kweli, utakuwa ni uovu wa kuadhibiwa na waamuzi.

תְּשָׁרֵשׁ׃	תְּבוּאָתִי	וּבְכָל־	תֹּאכֵל	אֲבַדּוֹן	עַד־	הִיא	אֵשׁ	כִּי	12
inang'oa	mazao–yangu	na–yote	unateketeza	uharibifu	hadi	ni	moto	kwa–maana	
H8327	H8393	H3605	H0398	H0011	H5704	H1931	H0784		

Kwa kuwa ni moto ambao unateketeza kila kitu kwa uharibifu, na kwamba utaunguza mavuno yangu yote.

עִמָּדִי׃	בְּרִבָם	וַאֲמָתִי	עַבְדִי	מִשְׁפַּט	אֶמְאַס	אִם־	13
nami	katika–ugomvi–wao	na–mjakazi–wangu	ya–mtumishi–wangu	haki	nilikataa	ikiwa	
H5978	H7378	H0519	H5650	H4941			

Ikiwa nilikataa ombi la haki kutoka kwa watumishi wangu wa kiume na wa kike wakati walipohojiana nami,

אֲשִׁיבֶנּוּ׃	מָה	יִפְקֹד׀	וְכִי־	אֵל	יָקוּם	כִּי־	אֶעֱשֶׂה	וּמָה	14
nitamjibu	nini	anakagua	na–wakati	Mungu	anasimama	wakati	nitafanya	na–nini	
H7725	H4100			H0410				H4100	

kisha nini basi ningefanya wakati Mungu anapoinuka ili kunishitaki mimi? Atakapokuja kunihukumu, nitamjibuje?

אֶחָד׃	בְּרֶחֶם	וַיְכֻנֵנוּ	עָשָׂהוּ	עָשַׂנִי	בַּבֶּטֶן	הֲלֹא־	15
mmoja	katika–tumbo–la–uzazi	na–akatuumba	alimuumba	aliyeniumba	katika–tumbo	je–si	
H0259	H7358				H0990	H3808	

Je yeye aliyenifanya mimi tumboni hakuwafanya wao pia? Je yeye si yeye yule aliyetuumba sisi wote katika tumbo?

אֲכַלֶּה׃	אַלְמָנָה	וְעֵינֵי	דַלִּים	מֵחֵפֶץ	אֶמְנַע	אִם־	16
niliyafisha	ya–mjane	na–macho	ya–maskini	kutoka–haja	nilizuia	ikiwa	
H3615	H0490		H1800	H2656	H4513		

kama nimewanyima watu masikini matakwa yao, au kama nimesababisha macho ya wajane yafifie kwa kulia,

מִמֶּנָּה׃	יָתוֹם	אֹכַל	וְלֹא־	לְבַדִּי	פִּתִּי	וְאֹכַל	17
kutoka–humo	yatima	alikula	na–hakula	peke–yangu	kipande–changu	na–nilikula	
	H3490	H0398	H3808	H0905		H0398	

au ikiwa kama nimekula kipande changu na sijawaruhusu wale wasio na baba kukila pia -

אִמִּי	וּמִבִּטְנ	כְּאָב	גִּדַּלַנִי	מִנְּעוּרַי	כִּי	18
la–mama–yangu	na–tangu–tumbo	kama–baba	alinikuza	tangu–ujana–wangu	kwa–maana	
H0517	H0990	H0001	H1431			

אַנְחֶנָּה׃
nilimwongoza
H5148

kwasababu tangu ujana wangu yatima walikua pamoja nami kama kuwa na baba, nami nimemwongoza mama yake, mjane, tangu katika tumbo la mama yangu mwenyewe.

לָאֶבְיוֹן׃	כְּסוּת	וְאֵין	לְבוּשׁ	מִבְּלִי	אוֹבֵד	אֶרְאֶה	אִם־	19
kwa–mhitaji	kifuniko	na–hakuna	nguo	bila	anayeangamia	nilimwona	ikiwa	
H0034	H3682	H0369	H3830	H1097	H0006	H7200		

ikiwa nimemwona yeyote akiangamia kwa kwa kukosa mavazi, au kama nimemwona mtu mhitaji akiwa hana nguo;

כְּבָשַׂי	וּמִגְזַ	חַלָּצָיו)	[חלצו]	בֵּרְכוּנִי	לֹא	אִם־	20
ya–kondoo–wangu	na–kutoka–manyoya	viuno–vyake	[viuno–vyake]	walinibariki	si	ikiwa	
H3532	H1488	H2504	H2504	H1288	H3808		

יִתְחַמָּם׃
alipata–joto
H2552

ikiwa moyo wake haujanibariki kwasababu amekuwa hajatiwa joto na sufu ya kondoo zangu,

עֶזְרָתִי׃	בַּשַּׁעַר	אֶרְאֶה	כִּי־	יָדִי	יָתוֹם	עַל־	הֲנִיפוֹתִי	אִם־	21
msaada–wangu	langoni	niliona	kwa–sababu	mkono–wangu	yatima	juu–ya	nilitikisa	ikiwa	
H5833	H8179	H7200		H3027	H3490				

ikiwa nimeinua juu mkono wangu kinyume na watu wasio na baba kwa kuwa niliona msaada wangu katika lango la mji, na kisha kuleta mashitaka dhidi yangu.

תִּשָּׁבֵר׃	מִקָּנָה	וְאֶזְרֹעִי	תִּפּוֹל	מִשִּׁכְמָה	כֶּתֶף	22
uvunjike	kutoka–mfupa	na–mkono–wangu	lianguke	kutoka–kifua	bega–langu	
H7665	H7070	H0248	H5307	H7929	H3802	

Ndipo bega langu na lianguake kutoka katika sehemu yake, na mkono wangu uvunjike katika kiungo chake.

אוּכָל׃	לֹא	וּמִשְּׂאֵתוֹ	אֵל	אֵיד	אֵלַי	פַּחַד	כִּי	23
ninaweza	si	na–ukuu–wake	ya–Mungu	maafa	kwangu	hofu	kwa–maana	
H3201	H3808	H7613	H0410	H0343	H0413	H6343		

Kwa kuwa niliogopa uharibifu kutoka kwa Mungu; kwasababu ya mawazo ya ukuu wake, nisingeweza kufanya mambo hayo.

מִבְטַחִי׃	אָמַרְתִּי	וְלַכֶּתֶם	כִּסְלִי	זָהָב	שַׂמְתִּי	אִם־	24
tegemeo–langu	nilisema	na–kwa–dhahabu–safi	tumaini–langu	dhahabu	niliweka	ikiwa	
H4009	H0559	H3800	H3689	H2091			

Kama ningeifanya dhahabu kuwa tumaini langu, na kama ningesema kwa dhahabu safi, 'wewe unanifanya kuwa na tumaini';

מָצְאָה	כַּבִּיר	וְכִי־	חֵילִי	רַב	כִּי־	אֶשְׂמַח	אִם־	25
ilipata	mengi	na–kwa–sababu	utajiri–wangu	kubwa	kwa–sababu	nilifurahi	ikiwa	
H4672	H3524		H2428			H8055		

יָדִי׃
mkono–wangu
H3027

na kama nimefurahi kwasababu ya utajiri wangu ulikuwa mkubwa, kwa kuwa mkono wangu umepata mali nyingi, na kisha kuleta mashitaka dhidi yangu!

אִם־	אֶרְאֶה	נִילְיוֹנָא	אִיכִוָא	כִּי	אוֹר	וְיָרֵחַ	יָקָר	הֹלֵךְ׃
ikiwa	niliona	nuru	wakati	iking'aa	mzuri	na–mwezi	ukitembea	
	H7200	H0216			H3368	H3394	H1980	

26

Ikiwa nimeliona jua lilipowaka, au mwezi ukitembea katika mng'ao wake,

וַיִּפְתְּ	בַּסֵּתֶר	כְּיוּרִי	לִבִּי	וַתִּשַּׁק	יָדִי	לְפִי׃
na–ulidanganywa	kwa–siri	moyo–wangu	na–ilibusu	mkono–wangu	kinywa–changu
				H3027	H6310

27

na kama moyo wangu umevutwa kwa siri, ili kwamba mdomo wangu umeubusu mkono wangu katika ibada yao -

גַּם־	הִוא	עָוֹן	פְּלִילִי	כִּי־	כִּחַשְׁתִּי	לָאֵל	מִמָּעַל׃
pia	huu	uovu	wa–hakimu	kwa–sababu	ningemkana	Mungu	aliye–juu
H1571	H1931	H5771	H6416		H3584	H0410	H4605

28

hili nalo pia lingekuwa ni ubaya wa kuadhibiwa na waamuzi, kwa kuwa ningekuwa nimemkana Mungu aliyejuu.

אִם־	אֶשְׁמַח	נִילִיפוּרַהִי	מְשַׂנְאִי	בְּפִיד	כִּי־	מְצָאוֹ	רָע׃
ikiwa	nilifurahi	na–nilifurahi	wa–anayenichukia	kwa–uharibifu	wakati	ilimpata	uovu
	H8055	H5782	H8130	H6365		H4672	

29

Ikiwa nimefurahia uharibifu wa yeyote ambaye ananichukia mimi, au kuwapa hongera wakati majanga yanapowapata, ndipo ulete mashitaka dhidi yangu!

וְלֹא־	נָתַתִּי	לְחַטָּא	חִכִּי	לִשְׁאֹל	בְּאָלָה	נַפְשׁוֹ׃
na–sikuruhusu	nilitoa	kutenda–dhambi	kaakaa–langu	kuomba	kwa–laana	nafsi–yake
H3808	H5414	H2398	H2441	H7592	H0423	H5315

30

Kwa kweli sijauruhusu hata mdomo wangu kutenda dhambi kwa kuuomba uhai wake kwa laana.

אִם־	לֹא	וַלִּישְׁמָע	מְתֵי	אָמְרוּ	אָהֳלִי	מִי־	יִתֵּן	מִבְּשָׂרוֹ	לֹא
ikiwa	si	tulishiba	watu	walisema	wa–hema–langu	ni–nani	angetoa	kutoka–nyama–yake	si
	H3808	H7646	H4962	H0559		H4310	H5414	H1320	H3808

31

Ikiwa watu wa hema yangu hawajasema,' Nani aweza kumpata mtu ambaye hayashibishwa na chakula cha Ayubu?

בָּחוּץ	לֹא־	לָלִין	גֵּר	דַּי־לַתַּי	לְאֹרַח	אֶפְתָּח׃
nje	hakulala	alilala	mgeni	milango–yangu	kwa–msafiri	nilifungua
H2351	H3808		H1616		H0734	

32

(hata mgeni hajawahi kukaa katika pembe ya mji, kwa kuwa siku zote nimefungua milango yangu kwa ajili ya wasafiri), na kama haiko hivyo, ndipo mlete mashitaka kinyume nami!

אִם־	כִּסִּיתִי	כְּאָדָם	פִּשָׁעַי	לְטַמּוֹן	בְּחִבֵּי	עֲוֹנִי׃
ikiwa	niliificha	kama–mwanadamu	makosa–yangu	kuficha	kifuani–mwangu	uovu–wangu
	H3680	H0121	H6588	H2934	H2243	H5771

33

Ikiwa, kama binadamu nimezificha dhambi zangu kwa kuficha hatia ndani ya kanzu yangu -

34

וְאֻלַּם	יְחִתֻּנִי	מִשְׁפָּחוֹת	וּבוּז־	רַבָּה	הָמוֹן	וְאֵעֶרוֹץ	כִּי
na–nilikaa–kimya	iliniogopesha	ya–jamaa	na–dharau	mkubwa	umati	niliogopa	kwa–sababu
	H2865	H4940	H0937			H6206	

פָּתַח׃	אֵצֵא	לֹא־
mlangoni	nilitoka	si
H6607	H3318	H3808

kwa kuwa niliogopa kusanyiko kubwa, kwasababu ya matwezo ya familia yaliniogopesha, hivyo basi nilinyamaza kimya na sikuweza kwenda nje, basi nileteni mashitaka dhidi yangu!

35

יַעֲנֵנִי	שַׁדַּי	תָּוִי	הֵן־	לִי	שֹׁמֵעַ	וְלִי	יִתֶּן־	מִי
anijibu	Mwenyezi	ishara–yangu	tazama	kwangu	msikilizaji	mimi	angenipa	nani
	H7706	H8420	H2005		H8085		H5414	H4310

רִיבִי׃	אִישׁ	כָּתַב	וְסֵפֶר
wa–mashitaka–yangu	mtu	alichoandika	na–kitabu
H7379	H0376	H3789	

Ee, kama nilikuwa na mtu wa kunisikiliza! Ona, hii ni saini yangu; na Mwenye nguvu na anijibu! Ikiwa nilikuwa na shitaka rasmi ambalo adui yangu ameliandika!

36

לִי׃	עֲטָרוֹת	אֶעֶנְדֶנּוּ	אֶשָּׂאֶנּוּ	שִׁכְמִי	עַל־	לֹא	אִם־
kwangu	taji	ningekifunga	ningekibeba	bega–langu	juu–ya	si	ikiwa
	H5850	H6029	H5375	H7926		H3808	

Hakika ningelibeba hadharani juu ya bega langu; ningeliweka juu kama taji.

37

אֶקָּרֲבֵנוּ׃	נָגִיד	כְּמוֹ־	אַגִּידֶנּוּ	צְעָדַי	מִסְפַּר	
ningemkaribia	mkuu	kama	ningemwambia	ya–hatua–zangu	hesabu	
H7126	H5057	H3644	H5046	H6806	H4557	

Ningemweleza hesabu ya hatua zangu; na kama mwana wa mfalme mwenye kujiamini ningepanda kwenda kwake.

38

יִבְכְיוּן׃	תְּלָמֶיהָ	וְיַחַד	תִּזְעָק	אַדְמָתִי	עָלַי	אִם־
inalia	mifereji–yake	na–pamoja	inalia	ardhi–yangu	juu–yangu	ikiwa
H1058	H8525		H2199	H0127		

Kama nchi yangu ingelia dhidi yangu, na matuta yake yaomboleza pamoja,

39

הִפָּחְתִי׃	בְּעָלֶיהָ	וְנֶפֶשׁ	כֶּסֶף	בְּלִי־	אָכַלְתִּי	כֹּחָהּ	אִם־	
nilifanya–ipumue	ya–wamiliki–wake	na–nafsi	fedha	bila	nilikula	nguvu–zake	ikiwa	
H5301	H1167	H5315	H3701	H1097	H0398			

ikiwa nimekula mavuno yake bila kulipia au kama nimesababisha wamiliki wake kupoteza maisha yao,

40

דִּבְרֵי	תַּמּוּ	בָּאְשָׁה	שִׁעֹרָה	וְתַחַת־	חוֹחַ	יֵצֵא	וְחִטָּה	תָּחַת
maneno	yameisha	magugu	shayiri	na–badala–ya	miiba	iote	ngano	badala–ya
H1697	H8552	H0890	H8184	H8478	H2336	H3318	H2406	H8478

אִיּוֹב׃	פ	
ya–Ayubu	[p]	
H0347		

ndipo miiba na iote badala ya ngano na magugu badala ya shayiri.” Maneno ya Ayubu yamemalizika.

Chapter 32

הַ֭וּא	כִּי	אִיּ֣וֹב	אֶת־	מַעֲנ֑וֹת	הָאֵ֥לֶּה	הָאֲנָשִׁ֗ים	שְׁלֹ֫שֶׁת	וַיִּשְׁבְּת֥וּ	1
yeye	kwa–maana	Ayubu	[at]	kutoka–kujibu	hawa	wanaume	watatu	na–walisimama	
H1931		H0347	H0853		H0428	H0376	H7969		

פ	בְּעִינָ֥יו׃	מִלַּ֣יִק
[p]	machoni–mwake	mwenye–haki
		H6662

Hivyo hawa watu watatu walikoma kumjibu Ayubu kwasababu alikuwa ni mwenye haki katika macho yake mwenyewe.

בְּאִיּ֑וֹב	רָ֝ם	מִמִּשְׁפַּ֣חַת	הַ֭בּוּזִי	בַּרַכְאֵ֣ל	בֶּן־	אֱלִיה֣וּא	וְאַ֗ף	וַיִּ֫חַר	2
kwa–Ayubu	Ramu	kutoka–familia–ya	Mbuzi	Barakeli	mwana–wa	ya–Elihu	hasira	na–iliwaka	
H0347	H7410	H4940	H0940	H1292		H0453	H0639	H2734	

מֵאֱלֹהִֽים׃	נַפְשׁ֑וֹ	צַדְּקֹ֥ו	עַל־	אַפּ֑וֹ	חָ֝רָ֗ה
kuliko–Mungu	nafsi–yake	kujihesabia–haki	kwa–sababu–ya	hasira–yake	iliwaka
H0430	H5315	H6663		H0639	H2734

Ndipo iliwaka hasira ya Elihu mwana wa Barakeli Mbuzi, wa familia ya Ramu, iliwaka dhidi ya Ayubu kwa kuwa alijihesabia haki mwenyewe kuliko Mungu.

								3
מָצְא֣וּ	לֹא־	אֲשֶׁ֣ר	עַל	אַפּ֑וֹ	חָ֝רָ֗ה	רֵעָיו֮	וּבִשְׁלֹ֪שֶׁת	
pata	hawaku	kwamba	kwa–sababu	hasira–yake	iliwaka	marafiki–zake	na–kwa–watatu	
H4672	H3808			H0639	H2734	H7453	H7969	

אִיּֽוֹב׃	אֶת־	וַיַּרְשִׁיעוּ֥	מַעֲנֶֽה	
Ayubu	[at]	na–walimhukumu	jibu	
H0347	H0853	H7561	H4617	

Hasira ya Elihu iliwaka pia kinyume cha marafiki zake watatu kwasababu hawakupata jibu kwa ajili ya Ayubu, na bado walimhukumu Ayubu.

									4
מִמֶּ֑נּוּ	הֵ֝מָּה	זֵקִנִ֗ים־	כִּ֣י	בִּדְבָרִ֣ים	אִיּ֭וֹב	אֶת־	חָכָ֣ה	וֶאֱלִיה֖וּא	
kuliko–yeye	wao	wazee	kwa–maana	kwa–maneno	Ayubu	[at]	alisubiri	na–Elihu	
H1992		H2205		H1697	H0347	H0853	H2442	H0453	

לְיָמִֽים׃
kwa–siku
H3117

Sasa Elihu alikuwa amemsubiri Ayubu ili aweze kuzungumza naye kwa kuwa watu wengine walikuwa wakubwa kuliko yeye.

									5
וַיִּ֫חַר	הָאֲנָשִׁ֥ים	שְׁלֹ֫שֶׁת	בְּפִ֣י	מַעֲנֵ֣ה	אֵ֭ין	כִּי	אֱלִיה֣וּא	וַיַּ֣רְא	
na–iliwaka	wanaume	cha–watatu	katika–kinywa	jibu	hakuna	kwamba	Elihu	na–aliona	
H2734	H0376	H7969	H6310	H4617	H0369		H0453	H7200	

פ	אַפּֽוֹ׃
[p]	hasira–yake
	H0639

Hata hivyo, wakati Elihu alipoona ya kuwa hapakuwa na jibu katika midomo ya watu hawa watatu, hasira yake iliwaka.

6	וַיַּעַן	אֱלִיהוּא	בֶּן־	בַּרַכְאֵל	הַבּוּזִי	וַיֹּאמַר	צָעִיר	אֲנִי	לְיָמִים
	na–alijibu	Elihu	mwana–wa	Barakeli	Mbuzi	na–akasema	mdogo	mimi	kwa–siku
		H0453		H1292	H0940	H0559	H6810	H0589	H3117

וְאַתֶּם	יְשִׁישִׁים	בְּעַל־	כֵּן	זָחַלְתִּי	וָאִירָא	מֵחַוֹּת	דֵּעִי
na–ninyi	wazee	kwa–hiyo	kwa–hiyo	nilijinyenyekeza	na–niliogopa	kuonyesha	ujuzi–wangu
	H3453				H3372	H2331	H1843

אֶתְכֶּם׃
kwenu
H0853

Ndipo Elihu mwana wa Barakeli Mbuzi alinena na kusema, “Mimi ni mdogo, na ninyi ni wazee. Hii ndio sababu nilijizuia na sikuthubutu kuzungumza mawazo yangu mwenyewe.

7	אָמַרְתִּי	יָמִים	יְדַבְּרוּ	וְרֹב	שָׁנִים	יוֹדִיעוּ	חָכְמָה׃
	nilisema	siku	ziseme	na–wingi	wa–miaka	wafundishe	hekima
	H0559	H3117	H1696	H7230	H8141	H3045	H2451

Nilisema, “Urefu wa siku utazungumza; na wingi wa miaka utatufundisha hekima.

8	אָכֵן	רוּחַ־	הִיא	בֶּאֱנוֹשׁ	וּנְשָׁמַת	שַׁדַּי	תְּבִינֵם׃
	lakini	roho	hiyo	katika–mwanadamu	na–pumzi	ya–Mwenyezi	inawapa–ufahamu
	H0403	H7307	H1931	H0582	H5397	H7706	H0995

Lakini kuna roho ndani ya mtu; pumzi ya Mwenye nguvu humpa yeye ufahamu.

9	לֹא־	רַבִּים	יֶחְכָּמוּ	וּזְקֵנִים	יָבִינוּ	מִשְׁפָּט׃
	si	wengi	wana–hekima	na–wazee	wanaelewa	hukumu
	H3808		H2449	H2205	H0995	H4941

Si tu watu wakubwa ndio wenye hekima, wala watu wazee pekee ambao hufahamu haki.

10	לָכֵן	אָמַרְתִּי	שִׁמְעָה־	לִּי	אַחַוֶּה	דֵּעִי	אַף־	אֲנִי׃
	kwa–hiyo	nilisema	nisikilizeni	mimi	nitaonyesha	ujuzi–wangu	pia	mimi
		H0559	H8085		H2331	H1843	H0637	H0589

Hivyo basi nakwambia wewe, “Nisikilizeni mimi; Nitakwambia pia uelewa wangu.'

11	הֵן	תַּזְמָה	הוֹחַלְתִּי	לְדִבְרֵיכֶם	אֶזְיִן	עַד־	תְּבוּנֹתֵיכֶם	עַד־	תַּחְקֹרוּן
	tazama	nilisubiri	maneno–yenu	niliwasikiliza	hadi	ufahamu–wenu	hadi	hadi	mlipochunguza
	H2005	H3176	H1697	H0238	H5704	H8394	H5704		H2713

מִלִּין׃
maneno
H4405

Tazama, niliyasubiria maneno yenu; nilisikiliza hoja zenu wakati mlipokuwa mnafikiri juu ya kile cha kusema.

12	וְעֲדֵיכֶם	אֶתְבּוֹנָן	הַנָּה	וְאֵין	לְאִיּוֹב	מוֹכִיחַ	עוֹנֶה	אֲמָרָיו
	na–kwenu	nilizingatia	na–tazama	hakuna	kwa–Ayubu	mshindaji	anayejibu	maneno–yake
	H5704	H0995	H2009	H0369	H0347	H3198		H0561

מִכֶּם׃
miongoni–mwenu

Hakika, niliwajali sana ninyi, lakini, tazama, hakuna hata mmoja wenu aliyeweza kumshawishi Ayubu wala ambaye aliweza kumjibu maneno yake.

13	פֶּן־	תֹּאמְרוּ	מָצָאנוּ	חָכְמָה	אֵל	יִדְּפֶנּוּ	לֹא־	אִישׁ׃
	msije	mkasema	tumepata	hekima	Mungu	atamsukuma	si	mwanadamu
	H6435	H0559	H4672	H2451	H0410	H5086	H3808	H0376

Iweni waangalifu msije mkasema, 'Tumepata hekima!' Mungu atakuwa amemshinda Ayubu; mtu wa kawaida hawezi akafanya hivyo.

14	וְלֹא־	אֶעֱרֹךְ	אֵלַי	מִלִּין	וּבְאִמְרֵיכֶם	לֹא	אֲשִׁיבֶנּוּ׃
	na–hakuelekeza	alielekeza	kwangu	maneno	na–kwa–maneno–yenu	si	nitamjibu
	H3808		H0413	H4405	H0561	H3808	H7725

Kwa kuwa Ayubu hajasema mojamoja maneno yake juu yangu, basi sitamjibu kwa maneno yenu.

15	חַתּוּ	לֹא־	עָנוּ	עוֹד	הֶעְתִּיקוּ	מֵהֶם	מִלִּים׃
	wameshindwa	hawaku	jibu	tena	yameondoka	kutoka–kwao	maneno
	H2865	H3808		H5750	H6275	H1992	H4405

Hawa watu watatu wamep igwa bumbuwazi; hawawezi kuendelea kumjibu Ayubu; hawana neno zaidi la kusema.

16	וְהוֹחַלְתִּי	כִּי־	לֹא	יִדַּבְּרוּ	כִּי	עָמְדוּ	לֹא־	עָנוּ	עוֹד׃
	na–nilisubiri	kwa–sababu	hawaku	sema	kwa–sababu	walisimama	hawaku	jibu	tena
	H3176		H3808	H1696		H5975	H3808		H5750

Je ninapaswa kusubiria kwasababu hawazungumzi, kwa kuwa wamesimama pale kimya na wala hawajibu zaidi?

17	אַעֱנֶה	אַף־	אֲנִי	חֶלְקִי	אֶחֱוֶה	דֵּעִי	אַף־	אֲנִי׃
	nitajibu	pia	mimi	sehemu–yangu	nitaonyesha	ujuzi–wangu	pia	mimi
		H0637	H0589		H2331	H1843	H0637	H0589

La, nitajibu pia upande wangu; Nitawaambia pia ufahamu wangu.

18	כִּי	מָלֵאתִי	מִלִּים	אֶחְשְׂקַתְנִי	רוּחַ	בִּטְנִי׃
	kwa–maana	nimejaa	maneno	inanisukuma	roho	ya–tumbo–langu
		H4390	H4405	H6693	H7307	H0990

Kwa kuwa nimejawa na maneno mengi, roho ndani yangu inanisukuma.

19	הִנָּה־	תַזָּמָה	כְּיֵין	בִּטְנִי	אֵין־	יִפָּתֵחַ	כְּאֹבוֹת	חֲדָשִׁים
	tazama	kama–divai	tumbo–langu	ambayo–haijafunguliwa		haijafunguliwa	kama–viriba	vipya
	H2009	H3196	H0990	H3808			H0178	H2319

יִבָּקֵעַ׃
vitapasuka
H1234

Tazama, kifua changu ni kama divai yenye chachu ambayo haina tundu; kama viriba vipya, kiko tayari kupasuka.

20	אֲדַבְּרָה	וְיֵרָוַח־	לִי	אֶפְתָּח	שִׂפְתַי	וְאֶעֱנֶה׃
	nitasema	na–nipate–nafuu	mimi	nitafungua	midomo–yangu	na–nijibu
	H1696	H7304			H8193	

Nitazungumza ili kwamba niweze kuburudishwa; nitafungua kimya changu na kusema.

21	אַל־	נָא	אֶשָּׂא	פְּנֵי־	אִישׁ	וְאֶל־	אָדָם	לֹא	אַכִּינָה׃
	si	tafadhali	nitainua	uso–wa	mtu	na–kwa	mwanadamu	si	nitasifu
	H0408	H4994	H5375	H6440	H0376	H0413	H0120	H3808	H3655

Sitaonesha upendeleo; wala sitatoa sifa za majina kwa mtu yeyote.

22	כִּי	לֹא	יָדַעְתִּי	אַכִּינָה	כִּמְעַט	יִשָּׂאֵנִי	עֹשֶׂי׃
	kwa–maana	si	ninajua	kusifu	kwa–upesi	angenichukua	Muumba–wangu
		H3808	H3045	H3655	H4592	H5375	

Kwa kuwa sijui namna ya kutoa sifa; kama nitafanya hivyo, Muumba wangu atanikatilia mimi mbali.

Chapter 33

וְאוּלָם	שִׁמְעָה־	נָּא	אִיּוֹב	מִלַּי	וְכָל־	דְּבָרַי	הַאֲזִינָה׃	1
lakini	sikiliza	tafadhali	Ayubu	maneno-yangu	na-yote	maneno-yangu	sikiliza	
H0199	H8085	H4994	H0347	H4405	H3605	H1697	H0238	

Kwahiyo sasa, nakuomba wewe, Ayubu, usikilize hotuba yangu; sikiliza maneno yangu yote.

הִנֵּה־	נָא	פָּתַחְתִּי	פִּי	דִּבְרָה	לְשׁוֹנִי	בְחִכִּי׃		2
tazama	tafadhali	nimefungua	kinywa-changu	imesema	ulimi-wangu	katika-kaakaa-langu		
H2009	H4994		H6310	H1696	H3956	H2441		

Tazama sasa, nimeufumbua mdomo wangu; ulimi wangu umesema maneno ndani ya mdomo wangu.

יְשֶׁר־	לִבִּי	אֲמָרֵי	וְדַעַת	שִׂפְתַי	בָּרוּר	מִלְלוּ׃		3
unyofu	wa-moyo-wangu	maneno-yangu	na-ujuzi	midomo-yangu	kwa-uwazi	itasema		
H3476		H0561	H1847	H8193	H1305			

Maneno yangu yatasema uadilifu wa moyo wangu; yatasema kwa unyofu yale ambayo mdomo wangu unayajua.

רוּחַ־	אֵל	עָשָׂתְנִי	וְנִשְׁמַת	שַׁדַּי	תְּחַיֵּנִי׃			4
roho	ya-Mungu	iliniumba	na-pumzi	ya-Mwenyezi	inanipa-uhai			
H7307	H0410		H5397	H7706	H2421			

Roho ya Mungu imeniumba; pumzi ya Mwenye nguvu imenipatia uhai.

אִם־	תּוּכַל	הֲשִׁיבֵנִי	עֶרְכָה	לְפָנַי	הִתְיַצָּבָה׃			5
ikiwa	unaweza	nijibu	panga	mbele-yangu	simama			
	H3201	H7725		H6440	H3320			

Kama unaweza, nijibu; weka maneno yako katika mpangilio mbele yangu na kisha usimame.

הֵן־	אֲנִי	כְּפִיךָ	לָאֵל	מֵחֹמֶר	קֹרַצְתִּי	גַּם־	אָנִי׃	6
tazama	mimi	kama-wewe	kwa-Mungu	kutoka-udongo	niliumbwa	pia	mimi	
H2005	H0589	H6310	H0410		H7169	H1571	H0589	

Tazama, niko kama wewe ulivyo mbele za Mungu; nimeumbwa pia kutoka katika udongo.

הִנֵּה	תִּבְעָתְךָ	לָא	אֲמָתִי	עָלֶיךָ	וְאַכְפִּי	לֹא־	יִכְבָּד׃	7
tazama	itakuogopesha	si	hofu-yangu	juu-yako	na-shinikizo-langu	si	itakuwa-nzito	
H2009	H1204	H3808	H0367		H0405	H3808	H3513	

Ona, tishio langu halitakufanya wewe uogope; wala mzigo wangu hautakuwa mzito kwako.

אַךְ	אָמַרְתָּ	בְּאָזְנָי	וְקוֹל	מִלַּין	אֶשְׁמָע׃			8
hakika	ulisema	masikioni-mwangu	na-sauti	ya-maneno	nilisikia			
H0389	H0559	H0241		H4405	H8085			

Umesema kwa hakika katika masikio yangu; nimeisikia sauti ya maneno yakeo yakisema,

זַךְ	אֲנִי	בִּלְי	פָּשַׁע	חַף	אָנֹכִי	וְלֹא	עָוֹן	לִי׃	9
safi	mimi	bila	kosa	sina-hatia	mimi	na-hakuna	uovu	kwangu	
H2134	H0589	H1097	H6588	H2643	H0595	H3808	H5771		

'Mimi ni safi na bila hila; sina hatia, na hakuna dhambi ndani yangu.

הֵן	תְּנוּאוֹת	עָלַי	יִמְצָא	יַחְשְׁבֵנִי	לְאוֹיֵב	לוֹ׃		10
tazama	sababu-za-kupinga	juu-yangu	anapata	ananihesabu	kama-adui	kwake		
H2005	H8569		H4672	H2803	H0341			

Tazama, Mungu huona nafasi za kunishambulia mimi; huniangalia mimi kama adui yake.

אָרְחֹתָי׃	כָּל־	יִשְׁמֹר	רַגְלָי	בַּסַּד	יָשֵׂם	11
njia–zangu	zote	anaangalia	miguu–yangu	katika–pingu	anaweka	
H0734	H3605	H8104	H7272	H5465		

Huweka miguu yangu akiba; naye huangalia njia zangu zote.'

אֱלוֹהַּ	יִרְבֶּה	כִּי־	אֶעֱנֶךָּ	צָדַקְתָּ	לֹא־	זֹאת	הֵן־	12
Mungu	ni–mkubwa	kwa–maana	nitakujibu	una–haki	si	hii	tazama	
H0433				H6663	H3808	H2063	H2005	

מֵאֱנוֹשׁ׃	
kuliko–mwanadamu	
H0582	

Tazama, katika hili hauko sawa, nitakujibu, kwa kuwa Mungu ni mkuu kuliko mtu.

יַעֲנֶה׃	לֹא־	דִּבְרָיו	כָּל־	כִּי	רִיבוֹתָ	אֵלָיו	מַדּוּעַ	13
anajibu	si	maneno–yake	yote	kwamba	unabishana	kwake	kwa–nini	
	H3808	H1697	H3605		H7378	H0413	H4069	

Kwanini unashindana naye? Huwa hahesabu matendo yake yoyote.

יְשׁוּרֶנָּה׃	לֹא	וּבִשְׁתַּיִם	אֵל	יְדַבֵּר־	בְּאַחַת	כִּי־	14
anaiona	si	na–kwa–mbili	Mungu	anasema	kwa–njia–moja	kwa–maana	
H7789	H3808	H8147	H0410	H1696	H0259		

Kwa kuwa Mungu huzungumza mara moja, naam, mara mbili, ingawa mwanadamu hawezi kutambua.

אֲנָשִׁים	עַל־	תַּרְדֵּמָה	בִּנְפֹל	לַיְלָה	חֶזְיוֹן	וּבַחֲלוֹם	15
watu	juu–ya	usingizi–mzito	wakati–inaanguka	ya–usiku	maono	katika–ndoto	
H0376		H8639	H5307	H3915	H2384	H2472	

מִשְׁכָּב׃	עֲלֵי	בְּתְנוּמוֹת
kitanda	juu–ya	katika–usingizi
H4904		H8572

Katika ndoto, katika maono ya usiku, wakati usingizi mzito unapowapata watu, katika usingizi kitandani -

יַחְתֹּם׃	וּבְמוֹסָרָם	אֲנָשִׁים	אֹזֶן	יְגֻלֶּה	אָז	16
anatia–muhuri	na–kwa–maonyo–yao	la–watu	sikio	anafunua	ndipo	
H2856	H4561	H0376	H0241	H1540		

basi Mungu hufungua masikio ya watu, na kuwatisha kwa vitisho,

יְכַסֶּה׃	מִגֶּבֶר	וְגֵוָה	מַעֲשֵׂה	אָדָם	לֶהָסִיר	17
anafunika	kutoka–mtu	na–kiburi	kutoka–tendo	mwanadamu	kuondoa	
H3680	H1397	H1466	H4639	H0120	H5493	

kwa kusudi la kumvuta mtu atoke katika makusudio yake maovu, na kuyaweka majivuno mbali naye.

בַּשָּׁלַח׃	מֵעֶבֶר	וְחַיָּתוֹ	שָׁחַת	מִנִּי־	נַפְשׁוֹ	יַחְשֹׂךְ	18
kwa–upanga	kutoka–kupita	na–uhai–wake	shimo	kutoka–kwenye	nafsi–yake	anazuia	
H7973			H7845		H5315	H2820	

Mungu huyaokoa maisha ya mwanadamu kutoka katika shimo, na uhai wake dhidi ya kifo.

עֲצָמָיו	)וְרֹב(	]ריב[	מִשְׁכָּבוֹ	עַל־	בְּמַכְאוֹב	וְהוּכַח	19
wa–mifupa–yake	na–wingi	[na–ugomvi]	kitanda–chake	juu–ya	kwa–maumivu	na–anakemewa	
H6106	H7230	H7379	H4904		H4341	H3198	

אֵתָן׃	
imara	
H0386	

Mtu huadhidibiwa pia na maumivu kitandani mwake, na maumivu makali yanayodumu katika mifupa yake,

תַּאֲוָֽה׃	מַאֲכַ֥ל	וְנַפְשׁ֑וֹ	לֶ֝חֶם	חַ֗יָּתוֹ	וְזִוְּמַתּ֥וּ	20
kitamu	chakula	na–nafsi–yake	chakula	uhai–wake	na–inachukia	
H8378	H3978	H5315	H3899		H2092	

ili kwamba maisha yake yachukie chakula, na roho yake ichukie vyakula vizuri.

לֹ֣א	עַצְמוֹתָ֭יו	)וְשִׁפְּו֣(	]ושפין[	מֵרְא֑וֹת	בְּשָׂרוֹ֥	יִכֶּ֗ל	21
si	mifupa–yake	na–zinatolewa	[na–zinatolewa]	kutoka–kuonekana	nyama–yake	inaisha	
H3808	H6106	H8192	H8205	H7210	H1320	H3615	

רָאֽוֹת׃
ilionekana
H7200

Nyama yake imeharibiwa ili kwamba usionekane; mifupa yake, mara moja isionekane, sasa basi ng'ang'ania.

לַמְמִתִּֽים׃	וְחַיָּתוֹ֥	נַפְשׁ֗וֹ	לַשַּׁ֫חַת	וַתִּקְרַ֥ב	22
kwa–wauaji	na–uhai–wake	nafsi–yake	shimo	na–inakaribia	
H4191		H5315	H7845	H7126	

Hakika, roho yake inasogea shimoni, na uhai wake unasogea kwa wale wanaotaka kuuharibu.

לְהַגִּ֑יד	אֶ֝לֶף	מִנִּי־	אֶחָ֗ד	מֵלִ֥יץ	מַלְאָ֥ךְ	וְעָלָ֨יו	יֵ֤שׁ	אִם־	23
kumwambia	elfu	kati–ya	mmoja	mpatanishi	malaika	juu–yake	kuna	ikiwa	
H5046	H0505		H0259	H3887	H4397		H3426		

יָשְׁרֽוֹ׃ לְאָדָֽם
unyofu–wake mwanadamu
H3476 H0120

Lakini kama kuna malaika anayeweza kuwa mpatanishi kwa ajili yake, mpatanishi mmoja miongoni mwa maelfu ya malaika, kumwonesha kile kilicho cha haki ili atende haki,

כְּפֶֽר׃	מָצָ֥אתִי	שָׁ֗חַת	מֵרֶ֣דֶת	פָּדָ֥עֵהוּ	וַיֹּ֣אמֶר	וַיְחֻנֶּ֑נּוּ	24
fidia	nimepata	shimoni	kutoka–kushuka	mwokoe	na–anasema	na–anamhurumia	
	H4672	H7845	H3381	H6308	H0559		

na kama malaika ni mpole kwake na kumwambia Mungu, 'Mwokoe mtu huyu ili asishuke chini shimoni; nimepata fidia kwa ajili yake,'

עֲלוּמָֽיו׃	לִימֵ֣י	יָ֭שׁוּב	מִנְּעַ֣ר	בְּשָׂר֑וֹ	רֻטְפַ֥שׁ	25
za–ujana–wake	kwa–siku	atarudi	kuliko–ujana	nyama–yake	itatiwa–maji	
H5934	H3117	H7725	H5290	H1320	H7375	

kisha mwili wake utakuwa mororo kuliko mwili wa mtoto, atazirudia siku za nguvu za ujana wake.

וַיָּ֫שֶׁב	בִּתְרוּעָ֥ה	פָּנָ֑יו	וַיַּ֣רְא	וַיְרַצֵּ֥הוּ	וְאֱל֗וֹהַּ	אֶל־	יֶעְתָּ֥ר	26
na–atarudisha	kwa–furaha	uso–wake	na–ataona	na–atamkubali	Mungu	kwa	ataomba	
H7725	H8643	H6440	H7200	H7521	H0433	H0413	H6279	

צִדְקָתֽוֹ׃ לֶאֱנ֥וֹשׁ
haki–yake kwa–mwanadamu
H6666 H0582

Atamwomba Mungu, na Mungu atakuwa mwema kwake, ili kwamba auone uso wa Mungu akiwa mwenye furaha. Mungu atampa mtu ushindi wake.

27

וְלֹא־	הֶעֱוֵיתִי	וְיָשָׁר	חָטָאתִי	וַיֹּאמֶר	אֲנָשִׁים	עַל־	וְשָׁר
na–si	nilipotosha	na–unyofu	nilitenda–dhambi	na–atasema	watu	juu–ya	ataangalia
H3808		H3477	H2398	H0559	H0376		H7789

לִי׃	שָׁוָה
kwangu	ilikuwa–sawa

Ndipo mtu huyo ataimba mbele ya watu wengine na kusema, 'Nilitenda dhambi na kuasi kile kilichokuwa cha haki, lakini dhambi yangu haikuadhibiwa.

28

)וְחַיָּתוֹ(	]וחיתי[	בַּשַּׁחַת	מֵעֲבֹר	)נַפְשׁוֹ(	]נפשי[	פָּדָה
na–uhai–wake	[na–uhai–wangu]	shimoni	kutoka–kupita	nafsi–yake	[nafsi–yangu]	aliokoa
		H7845		H5315	H5315	H6299

תִּרְאֶה׃	בָּאוֹר
utaona	katika–nuru
H7200	H0216

Mungu ameiokoa roho yangu isiende chini shimoni; maisha yangu yataendelea kuuona mwanga.'

29

גֶּבֶר׃	עִם־	שָׁלֹוש	פְּעָמִים	אֵל	יִפְעַל־	אֱלֹהַּ	כָּל־	הֵן־
mtu	pamoja–na	tatu	mara–mbili	Mungu	anafanya	hizi	hizi–zote	tazama
H1397		H7969	H6471	H0410	H6466	H0428	H3605	H2005

Tazama, Mungu hufanya mambo haya yote pamoja na mwanadamu, mara mbili, naam, hata mara tatu,

30

הַחַיִּים׃	בְּאוֹר	לְאוֹר	שָׁחַת	מִנִּי־	נַפְשׁוֹ	לְהָשִׁיב
ya–uhai	kwa–nuru	kuangaziwa	shimo	kutoka–kwenye	nafsi–yake	kurudisha
	H0216	H0215	H7845		H5315	H7725

kuirudisha roho yake kutoka shimoni, ili kwamba aweze kumlikwa na mwanga wa maisha.

31

אֲדַבֵּר׃	וְאָנֹכִי	הַחֲרֵשׁ	לִי	שְׁמַע־	אִיּוֹב	הַקְשֵׁב
nitasema	na–mimi	nyamaza	mimi	nisikilize	Ayubu	sikiliza
H1696	H0595			H8085	H0347	H7181

Ayubu, zingatia na unisikilize mimi; nyamaza nami nitasema.

32

צַדֵּקְךָ׃	חָפַצְתִּי	כִּי־	דַּבֵּר	הַשִּׁיבֵנִי	מִלִּין	יֶשׁ־	אִם־
kukuhesabia–haki	ninataka	kwa–maana	sema	nijibu	maneno	una	ikiwa
H6663			H1696	H7725	H4405	H3426	

Ikiwa una kitu cha kusema, na unijibu; sema, maana nataka kuhakikisha kwamba wewe uko katika haki.

33

ס	חָכְמָה׃	וַאֲאַלֶּפְךָ	הַחֲרֵשׁ	לִי	שְׁמַע־	אַתָּה	אֵין	אִם־
[s]	hekima	na–nitakufundisha	nyamaza	mimi	nisikilize	wewe	hakuna	ikiwa
	H2451	H0502			H8085		H0369	

Kama sivyo, basi nisikilize, ubaki kimya, nami nitakufundisha wewe hekima.”

Chapter 34

1

וַיֹּאמַר׃	אֱלִיהוּא	וַיַּעַן
na–akasema	Elihu	na–alijibu
H0559	H0453	

Zaidi ya hayo, Elihu aliendelea kusema:

2

לִי׃	הַאֲזִינוּ	וְיֹדְעִים	מִלִּי	חֲכָמִים	שִׁמְעוּ
kwangu	sikilizeni	na–wajuao	maneno–yangu	wenye–hekima	sikieni
	H0238	H3045	H4405	H2450	H8085

“Sikilizeni maneno yangu, ninyi watu wenye hekima; nisikieni, ninyi mlio na maarifa.

3	כִּי־	אֹזֶן	מִלִּין	תִּבְחָן	וְחֵךְ	יִטְעַם	לֶאֱכֹל׃
	kwa–maana	sikio	maneno	linapima	na–kaakaa	linaonja	kula
		H0241	H4405	H0974	H2441	H2938	H0398

Kwa kuwa sikio huyajaribu maneno kama ambavyo kaakaa huonja chakula.

4	מִשְׁפָּט	נִבְחֲרָה־	לָּנוּ	נֵדְעָה	בֵּינֵינוּ	מַה־	טּוֹב׃
	hukumu	tuchague	kwetu	tujue	kati–yetu	nini	ni–jema
	H4941	H0977		H3045	H0996	H4100	

Na tujichagulie sisi wenyewe yale yenye adili: na tujigundulie miongoni mwetu yale yaliyo mazuri.

5	כִּי־	אָמַר	אִיּוֹב	צָדַקְתִּי	וְאֵל	הֵסִיר	מִשְׁפָּטִי׃
	kwa–maana	alisema	Ayubu	nina–haki	na–Mungu	aliondoa	haki–yangu
		H0559	H0347	H6663	H0410	H5493	H4941

Kwa kuwa Ayubu amesema, 'mimi ni mwenye haki, lakini Mungu ameondoa haki zangu.

6	עַל־	מִשְׁפָּטִי	אֲכַזֵּב	אָנוּשׁ	חִצִּי	בְלִי־	פָּשַׁע׃
	kuhusu	haki–yangu	ningedanganya	ni–mbaya	jeraha–langu	bila	kosa
		H4941	H3576	H0605	H2671	H1097	H6588

Pamoja na haki zangu, ninaangaliwa kama mwongo. Kidonda changu hakiponyeki, ingawa mimi sina dhambi.'

7	מִי־	גֶּבֶר	כְּאִיּוֹב	יִשְׁתֶּה־	לָעַג	כַּמָּיִם׃
	ni–nani	mtu	kama–Ayubu	anakunywa	dharau	kama–maji
	H4310	H1397	H0347	H8354	H3933	H4325

Ni mtu gani aliye kama Ayubu ambaye hunywa dharau kama maji,

8	וְאָרַח	לְחֶבְרָה	עִם־	פֹּעֲלֵי	אָוֶן	וְלִלְכֶת	עִם־
	na–anasafiri	kwa–ushirika	pamoja–na	watendaji	wa–uovu	na–kutembea	pamoja–na
	H0732	H2274		H6466	H0205	H3212	

רֶשַׁע׃	אַנְשֵׁי־
uovu	watu–wa
H7562	H0376

ambaye huzunguka katika ushirika wa watu ambao ni waovu, na ambaye hutembea pamoja na watu waovu?

9	כִּי־	אָמַר	לֹא	יִסְכָּן־	גָּבֶר	בִּרְצֹתוֹ	עִם־	אֱלֹהִים׃
	kwa–maana	alisema	si	inafaidika	mtu	kwa–kumpendeza	pamoja–na	Mungu
		H0559	H3808	H5532	H1397	H7521		H0430

Kwa kuwa anasema, ' Hakuna faida kwa mtu kujifurahisha kwa kufanya mambo ambayo Mungu anayataka.'

10	וְשַׁדַּי	מֵרְשַׁע	לְאֵל	חָלִלָה	לִי	שִׁמְעוּ	לֵבָב	אַנְשֵׁי	וְלָכֵן
	na–Mwenyezi	kutoka–uovu	kwa–Mungu	hasha	mimi	nisikilizeni	wa–moyo	watu	kwa–hiyo
	H7706	H7562	H0410	H2486		H8085	H3824	H0376	

מֵעָוֶל׃
kutoka–dhuluma

Basi nisikilizeni mimi, enyi watu wenye ufahamu: na iwe mbali na Mungu kwamba atatenda uovu;

11	כִּי	פֹּעַל	אָדָם	יְשַׁלֵּם־	לוֹ	וְכְאֹרַח	אִישׁ	יַמְצִאֵנּוּ׃
	kwa–maana	kazi	ya–mwanadamu	atamlipa	yeye	na–kulingana–na–njia	ya–mtu	atampatia
		H6467	H0120			H0734	H0376	H4672

na iwe mbali na Mwenye enzi kwamba atatenda dhambi. Kwa kuwa humlipa mtu kutokana na kazi yake; na humfanya mtu apate thawabu za njia zake mwenyewe.

12	אַף־	אֲמְנָם	אֵל	לֹא־	יַרְשִׁיעַ	וְשַׁדַּי	לֹא־	יְעַוֵּת	מִשְׁפָּט׃
	hakika	kweli	Mungu	si	anafanya-uovu	na-Mwenyezi	si	anapotosha	haki
	H0637	H0551	H0410	H3808	H7561	H7706	H3808	H5791	H4941

Kwa hakika, Mungu hatendi uovu, wala Mwenye nguvu hajaIpotosha haki.

13	מִי־	פָּקַד	עָלָיו	אָרְצָה	וּמִי	שָׂם	תֵּבֵל	כֻּלָּהּ׃
	ni-nani	alimweka	juu-yake	nchi	na-nani	aliweka	ulimwengu	wote
	H4310			H0776	H4310		H8398	H3605

Ni nani aliyemweka kuwa mtawala wa dunia? Ni nani aliyeiweka dunia yote chini yake?

14	אִם־	יָשַׂם	אֵלָיו	לִבּוֹ	רוּחוֹ	וְנִשְׁמָתוֹ	יֶאֱסֹף׃
	ikiwa	angeweka	kwake	moyo-wake	roho-yake	na-pumzi-yake	angekusanya
			H0413		H7307	H5397	H0622

Ikiwa aliweka makusudio yake juu yake mwenyewe, na kama amejikusanyia mwenyewe nafsi yake na pumzi yake,

15	יִגְוַע	כָּל־	בָּשָׂר	יָחַד	וְאָדָם	עַל־	עָפָר	יָשׁוּב׃
	ingeisha	yote	mwili	pamoja	na-mwanadamu	kwenye	mavumbi	angerudi
	H1478	H3605	H1320		H0120		H6083	H7725

basi miili yote itateketea pamoja; mwanadamu angerudi mavumbini tena.

16	וְאִם־	בִּינָה	שִׁמְעָה־	זֹּאת	הַאֲזִינָה	לְקוֹל	מִלָּי׃
	na-ikiwa	ufahamu	sikia	hii	sikiliza	sauti	ya-maneno-yangu
		H0998	H8085	H2063	H0238		H4405

Kama sasa mna ufahamu, sikilizeni haya; sikilizeni sauti ya maneno yangu.

17	הַאַף	שׂוֹנֵא	מִשְׁפָּט	יַחֲבוֹשׁ	וְאִם־	צַדִּיק	כַּבִּיר	תַּרְשִׁיעַ׃
	je	anayechukia	haki	atatawala	na-ikiwa	mwenye-haki	mkuu	utamhukumu
	H0637	H8130	H4941	H2280		H6662	H3524	H7561

Je yeye anayeichukia haki aweza kutawala? Je mtamhukumu Mungu kuwa ni mwenye makosa, ambaye ni mwenye haki na mwenye nguvu?

18	הָאֹמֵר	לְמֶלֶךְ	בְּלִיָּעַל	רָשָׁע	אֶל־	נְדִיבִים׃
	kusema	kwa-mfalme	asiyefaa	mwovu	kwa	wakuu
	H0559	H4428	H1100	H7563	H0413	H5081

Mungu ambaye humwambia mfalme, ' Wewe ni mbaya; au huwaambia wenye kuheshimiwa, 'Ninyi ni waovu'?

19	אֲשֶׁר	לֹא־	נָשָׂא	פְּנֵי	שָׂרִים	וְלֹא	נִכַּר־	שׁוֹעַ	לִפְנֵי־
	yeye-ambaye	si	anapendeleana	uso	wa-wakuu	na-si	anamtambua	tajiri	mbele-ya
		H3808	H5375	H6440	H8269	H3808			H6440

כֻּלָּם׃	יְדֵי	מַעֲשֵׂה	כִּי־	דָל	
wote	ya-mikono-yake	kazi	kwa-maana	maskini	
H3605	H3027	H4639		H1800	

Mungu ambaye haoneshi upendeleo kwa viongozi na ambaye hawakubali zaidi watu matajiri kuliko masikini, kwa kuwa wote ni kazi ya mikono yake.

20 וְרֶגַע מָוֶתוּ wanakufa H4191 לָיְלָה usiku H3915 וְיָסִירוּ na-wanaondoa H5493 וְיַעֲבְרוּ na-wanapita עָם watu יְגֹעֲשׁוּ wanatetemeka H1607 וַחֲצוֹת na-katikati-ya H2676 אַבִּיר wenye-nguvu H0047 לֹא si H3808 בְיָד׃ kwa-mkono H3027

Watakufa kwa muda mfupi; wakati wa usiku watu watatikiswa na watapita; watu wenye nguvu watatwaliwa mbali, lakini si kwa mikono ya wanadamu.

21 כִּי׳ kwa-maana עֵינָיו macho-yake עַל׳ juu-ya דַּרְכֵי׳ njia-za אִישׁ mtu H0376 וְכָל׳ na-zote H3605 צְעָדָיו hatua-zake H6806 יִרְאֶה׃ anaona H7200

Kwa kuwa macho ya Mungu yako juu ya njia za mtu; anaziona hatua zake zote.

22 אֵין׳ hakuna H0369 חֹשֶׁךְ giza H2822 וְאֵין na-hakuna H0369 צַלְמָוֶת kivuli-cha-mauti H6757 לְהִסָּתֵר kujificha H5641 שָׁם huko H8033 פֹּעֲלֵי watendaji H6466 אָוֶן׃ wa-uovu H0205

Hakuna giza, wala hakuna weusi mzito ambao watenda mabaya wanaweza kujificha wao wenyewe.

23 כִּי kwa-maana לֹא si H3808 עַל־ juu-ya אִישׁ mtu H0376 יָשִׂים anaweka H5750 עוֹד tena לְהִתְהַלֵּךְ kwenda H1980 אֵל־ kwa H0413 אֵל Mungu H0410 בַּמִּשְׁפָּט׃ katika-hukumu H4941

Kwa kuwa Mungu hahitaji kumchunguza mtu zaidi; wala hakuna haja kwa mtu yeyote kwenda mbele zake kwa hukumu.

24 יָרֵעַ anavunja כַּבִּירִים wenye-nguvu H3524 לֹא־ bila H3808 חֵקֶר uchunguzi H2714 וַיַּעֲמֵד na-anaweka H5975 אֲחֵרִים wengine H0312 תַּחְתָּם׃ mahali-pao H8478

Huwavunja vipande vipande watu wenye nguvu kwa ajili ya njia zao ambazo hazihitaji uchunguzi zaidi; huwaweka watu wengine katika nafasi zao.

25 לָכֵן kwa-hiyo יַכִּיר anajua מַעְבְּדֵיהֶם matendo-yao H4566 וְהָפַךְ na-anageuza H2015 לַיְלָה usiku H3915 וְיִדְכָּאוּ׃ na-wanapondwa H1792

Kwa namna hii ana maarifa juu ya matendo yao; huwatupa watu hawa wakati wa usiku; nao wameangamizwa.

26 תָּחַת־ badala-ya H8478 רְשָׁעִים waovu H7563 סְפָקָם anawapiga בִּמְקוֹם mahali H4725 רֹאִים׃ pa-kuonekana H7200

Huwaua kwa matendo yao mabaya kama wakosaji dhahiri mbele za watu wengine

27 אֲשֶׁר kwa-sababu עַל־ juu-ya כֵּן hiyo סָרוּ waligeuka H5493 מֵאַחֲרָיו kutoka-kumfuata וְכָל־ na-zote H3605 דְּרָכָיו njia-zake H1870 לֹא hawaku H3808 הִשְׂכִּילוּ׃ zingatia

kwasababu wamegeuka na kuacha kumfuata yeye na wamekataa kuzisadiki njia zake zozote.

28 לְהָבִיא kuleta H0935 עָלָיו juu-yake צְעָקַת־ kilio-cha H6818 דָּל maskini H1800 וְצַעֲקַת na-kilio H6818 עֲנִיִּים cha-wanyonge H6041 יִשְׁמָע׃ anasikia H8085

Na kwa namna hii, wamekifanya kilio cha watu masikini kimfikie; amekisikia kilio cha watu walioteswa.

29 וְהוּא | יַשְׁקֵט | וּמִי | יַרְשִׁעַ | וַיַּסְתֵּר | פָּנִים | וּמִי | יְשׁוּרֶנּוּ
na–yeye | anatoa–amani | na–nani | atahukumu | na–anaficha | uso | na–nani | atamuona
H1931 | H8252 | H4310 | H7561 | H5641 | H6440 | H4310 | H7789

וְעַל־ | גּוֹי | וְעַל־ | אָדָם׃ | יָחַד׃
na–juu–ya | taifa | na–juu–ya | mwanadamu | pamoja
| | | H0120 |

Na wakati akaapo kimya, nani aweza kumhukumu kuwa mkosaji? Kama akiuficha uso wake, ni nani awezaye kumjua? Anatawala sawa sawa juu ya taifa na mtu pia,

30 מְמְלֹךְ־ | אָדָם | חָנֵף | מִמֹּקְשֵׁי | עָם׃
kutoka–kutawala | mwanadamu | mnafiki | kutoka–mitego | ya–watu
| H0120 | H2611 | H4170 |

ili kwamba watu wasiomjua Mungu wasije wakatawala, ili kwamba asiwepo mtu wa kuwanasa watu.

31 כִּי־ | אֶל־ | אֵל | הֶאָמַר | נָשָׂאתִי | לֹא | אֶחְבֹּל׃
kwa–maana | kwa | Mungu | imesemwa | nimebeba | si | nitaendelea–kupotoa
| H0413 | H0410 | H0559 | H5375 | H3808 |

Fikiria mtu akimwambia Mungu, ' Mimi ni mwenye hatia kabisa, lakini sitatenda dhambi tena;

32 בִּלְעֲדֵי | זַיְדִי–ינביוני | אֶחֱזֶה | אַתָּה | הוֹרֵנִי | אִם־ | עָוֶל | פָּעַלְתִּי | לֹא
zaidi–ya–ninavyoona | nitaona | wewe | nifundishe | ikiwa | uovu | nimefanya | si
H1107 | H2372 | | | | | H6466 | H3808

אֹסִיף׃
nitafanya–tena
H3254

nifunze kile ambacho siwezi kukiona; nimetenda dhambi, lakini sitafanya tena.'

33 הֲמֵעִמְּךָ | יְשַׁלְּמֶנָּה | כִּי־ | מָאַסְתָּ | כִּי־ | אַתָּה | תִבְחַר | וְלֹא־ | אָנִי
kutoka–kwako | atalipa | kwa–sababu | umekataa | kwa–sababu | wewe | unachagua | na–si | mimi
| | | | | | H0977 | H3808 | H0589

וְמַה־ | יָּדַעְתָּ | דַבֵּר׃
na–nini | unajua | sema
H4100 | H3045 | H1696

Je unadhani kwamba Mungu ataiadhibu dhambi ya mtu huyo, kwa kuwa unayachukia yale ambayo Mungu huyatenda? Ni lazima uchague, siyo mimi. Basi sema yale ambayo unayajua.

34 אַנְשֵׁי | לֵבָב | יֹאמְרוּ | לִי | וְגֶבֶר | חָכָם | שֹׁמֵעַ | לִי׃
watu | wa–moyo | watasema | kwangu | na–mtu | mwenye–hekima | anayenisikiliza | mimi
H0376 | H3824 | H0559 | | H1397 | H2450 | H8085 |

Watu wenye ufahamu wataniambia, kwa kweli, kila mtu mwenye hekima ambaye hunisikia atasema,

35 אִיּוֹב | לֹא־ | בְּדַעַת | יְדַבֵּר | וּדְבָרָיו | לֹא | בְּהַשְׂכִּיל׃
Ayubu | si | kwa–ujuzi | anasema | na–maneno–yake | si | kwa–ufahamu
H0347 | H3808 | H1847 | H1696 | H1697 | H3808 |

Ayubu anazungumza bila maarifa; maneno yake hayana hekima.'

36 אָבִי | יְבֻחַן | אִיּוֹב | עַד־ | מֻשָּׁאִי | עַל־ | תְּשֻׁבֹת | בְּאַנְשֵׁי־ | אָוֶן׃
baba–yangu | na–ajaribiwe | Ayubu | hadi | mwisho | kwa–sababu–ya | majibu | ya–watu–wa | uovu
H0015 | H0974 | H0347 | H5704 | H5331 | | H8666 | H0376 | H0205

Kama Ayubu alijaribiwa kwa kitu kidogo kabisa katika kesi yake kwasababu ya kuongea kwake kama watu waovu.

וְיֵרֵב	יִסְפֹּק	בֵּינֵינוּ	פֶּשַׁע	חַטָּאתָו	עַל־	יֹסִיף	כִּי	37
na–anaongeza	anapiga–makofi	kati–yetu	uasi	dhambi–yake	juu–ya	anaongeza	kwa–maana	
		H0996	H6588			H3254		

ס	לָאֵל׃	אֲמָרָיו
[s]	kwa–Mungu	maneno–yake
	H0410	H0561

Kwa kuwa anaongeza uasi juu ya dhambi yake; anapiga makofi ya dharau kati yetu; anaweka maneno kinyume na Mungu.”

Chapter 35

וַיֹּאמַר׃	אֱלִיהוּ	וַיַּעַן	1
na–akasema	Elihu	na–alijibu	
H0559	H0453		

Aidha, Elihu aliendelea kusema,

מֵאֵל׃	צִדְקִי	אָמַרְתָּ	לְמִשְׁפָּט	חָשַׁבְתָּ	הֲזֹאת	2
kuliko–Mungu	haki–yangu	ulisema	kuwa–haki	unadhani	hii	
H0410	H6664	H0559	H4941	H2803	H2063	

“Je unadhani hii ni sawa unaposema, 'Haki yangu mbele ya Mungu?

מֵחַטָּאתִי׃	אֹעִיל	מָה־	לָּךְ	יִסְכָּן־	מַה־	תֹּאמַר	כִּי־	3
kutoka–dhambi–yangu	nitafaidika	nini	wewe	itakufaidia	nini	unasema	kwa–maana	
	H3276	H4100		H5532	H4100	H0559		

Kwa kuwa unauliza, 'Inafaa nini kwangu' na 'Ingekuwa nzuri kwangu kama ningekuwa nimetenda dhambi?'

עִמָּךְ׃	רֵעֶיךָ	וְאֶת־	מִלִּין	אֲשִׁיבְךָ	אֲנִי	4
pamoja–nawe	marafiki–zako	na–kwa	maneno	nitakujibu	mimi	
	H7453	H0853	H4405	H7725	H0589	

Nitakujibu, wewe pamoja na marafiki zako.

מִמֶּךָּ׃	גָּבְהוּ	שְׁחָקִים	וְשׂוּר	וּרְאֵה	שְׁמַיִם	הַבֵּט	5
kuliko–wewe	yaliyojuu	mawingu	na–tazama	na–uone	mbingu	angalia	
	H1361	H7834	H7789	H7200	H8064	H5027	

Tazama juu angani, na ulione; angalia anga, ambalo liko juu sana kuliko wewe.

מַה־	פָּשַׁעְתָּ֫ךְ	וְרַבּוּ	בּוֹ	תִּפְעָל־	מַה־	חָטָאתָ	אִם־	6
nini	makosa–yako	na–zimeongezeka	kwake	unafanya	nini	umetenda–dhambi	ikiwa	
H4100	H6588	H7231		H6466	H4100	H2398		

לוֹ׃	תַּעֲשֶׂה־
kwake	unafanya

Kama umetenda dhambi, ni madhara gani huwa unayafanya kwa Mungu? Ikiwa makosa yako yameongezeka zaidi, je huwa unafanya nini kwake?

יִקָּח׃	מִיָּדְךָ	מַה־	אוֹ	לוֹ	תִּתֶּן־	מַה־	צָּדַקְתָּ	אִם־	7
anapokea	kutoka–mkono–wako	nini	au	yeye	unampa	nini	una–haki	ikiwa	
H3947	H3027	H4100			H5414	H4100	H6663		

Kama wewe ni mwenye haki, unaweza kumpa nini? Je atapokea nini mkononi mwako?

צִדְקָתֶךָ׃	אָדָם	וּלְבֶן־	רִשְׁעֶךָ	כָּמוֹךָ	לְאִישׁ־	8
haki–yako	wa–mwanadamu	na–kwa–mwana	uovu–wako	kama–wewe	kwa–mtu	
H6666	H0120		H7562	H3644	H0376	

Uovu wako waweza kuwaumiza mtu, kama ulivyo wewe ni mtu, na haki yako yaweza kumnufaisha mwana mwingine wa mtu.

רַבִּים׃	מִזְרוֹעַ	יְשַׁוְּעוּ	יַזְעִיקוּ	עֲשׁוּקִים	מֵרֹב	9
wa–wengi	kutoka–mkono	wanaomba–msaada	wanalia	wa–wanaoonewa	kutoka–wingi	
	H2220	H7768	H2199	H6217	H7230	

Watu wanalia kwasababu ya matendo mengi ya unyanyasaji; wanaomba msaada katika mikono ya watu wenye nguvu.

בַּלָּיְלָה׃	זְמִרוֹת	נֹתֵן	עֹשִׂי	אֱלוֹהַּ	אַיֵּה	אָמַר	וְלֹא־	10
usiku	nyimbo	anayetoa	Muumba–wangu	Mungu	wapi	anasema	na–si	
H3915	H2158	H5414		H0433	H0335	H0559	H3808	

Lakini hakuna hata mmoja asemaye, ' Mungu Muumba wangu yuko wapi, ambaye hutoa nyimbo wakati wa usiku,

הַשָּׁמָיִם	וּמֵעוֹף	אֶרֶץ	מִבְּהֵמוֹת	מַלְּפֵנוּ	11
za–mbingu	na–kutoka–ndege	wa–nchi	kutoka–wanyama	anayetufundisha	
H8064	H5775	H0776	H0929	H0502	

יְחַכְּמֵנוּ׃
anatufanya–wenye–hekima
H2449

ambaye hutufundisha sisi zaidi anavyowafundisha wanyama wa dunia, na ambaye hutufanya sisi kuwa wenye hekima kuliko ndege wa angani?

רָעִים׃	גְּאוֹן	מִפְּנֵי	יַעֲנֶה	וְלֹא	יִצְעָקוּ	שָׁם	12
cha–waovu	kiburi	kwa–sababu–ya	anajibu	na–si	wanalia	huko	
	H1347	H6440		H3808	H6817	H8033	

Huko wanalia, lakini Mungu hawajibu kwasababu ya kibriu ya watu waovu.

יְשׁוּרֶנָּה׃	לֹא	וְשַׁדַּי	אֵל	וּשְׁמַע	לֹא־	שָׁוְא	אַךְ־	13
anaona	si	na–Mwenyezi	Mungu	anasikia	si	ubatili	hakika	
H7789	H3808	H7706	H0410	H8085	H3808	H7723	H0389	

Kwa hakika Mungu hatasikia kilio cha kipumbavu; Mwenye nguvu wala hatajali.

לוֹ׃	וּתְחוֹלֵל	לְפָנָיו	דִּין	תְּשׁוּרֶנּוּ	לֹא	תֹאמַר	כִּי־	אַף	14
yeye	na–umngojee	mbele–yake	shauri	unamuona	si	unasema	wakati	hata	
		H6440	H1779	H7789	H3808	H0559		H0637	

Ni kwa namna gani atakujibu ikiwa unasema haumwoni, na ya kwamba hoja yako iko mbele yake, na ya kuwa unamngojea yeye!

מְאֹד׃	בַּפָּשׂ	יָדַע	וְלֹא־	אַפּוֹ	פָּקַד	אַיִן	כִּי־	וְעַתָּה	15
sana	kwa–makosa	anajua	na–si	hasira–yake	ametembelea	hakuna	kwa–sababu	na–sasa	
H3966	H6580	H3045	H3808	H0639		H0369		H6258	

Ni kwa jinsi gani atakujibu kama unasema kwamba hamwadhibu yeyote kwa hasira, na ya kwamba hajishughulishi na kiburi cha watu.

פ	יַכִּיר׃	מִלִּין	דַּעַת	בִּבְלִי־	פִּיהוּ	יִפְצֶה־	הֶבֶל	וְאִיּוֹב	16
[p]	anaongeza	maneno	ujuzi	bila	kinywa–chake	anafungua	ubatili	na–Ayubu	
	H3527	H4405	H1847	H1097	H6310	H6475	H1892	H0347	

Basi Ayubu hufumbua kinywa chake tu ili kusema upumbavu; huongeza maneno bila maarifa.”

Chapter 36

1	וַיֹּסֶף	אֱלִיהוּא	וַיֹּאמַר׃
	na–aliendelea	Elihu	na–akasema
	H3254	H0453	H0559

Elihu aliendelea na kusema,

2	כַּתַּר־	לִי	מִמְעִיר	זְעֵיר	אֲחַוֶּךָּ	כִּי	עוֹד	לֶאֱלוֹהַּ	מִלִּים׃
	ningojee	mimi	kidogo	ujuzi–wangu	na–nitakuonyesha	kwa–maana	bado	kwa–Mungu	maneno
	H3803		H2191	H1843	H2331		H5750	H0433	H4405

“Niruhusu niseme kidogo zaidi, nami nitakuonesha baadhi ya mambo kwasababu nina maneno machache ya kusema kwa ajili ya Mungu.

3	אֶשָּׂא	מֵרָחוֹק	וּלְפֹעֲלִי	אֶתֵּן־	צֶדֶק׃
	nitachukua	kutoka–mbali	na–kwa–Muumba–wangu	nitatoa	haki
	H5375	H7350	H6466	H5414	H6664

Nitapata maarifa yangu kutoka mbali; nitatambua kwamba haki ni ya Muumba wangu.

4	כִּי־	אֱמֶת	אָכֵן	לֹא־	שֵׁקֶר	מִלַּי	תְּמִים	דֵּעוֹת	עִמָּךְ׃
	kwa–maana	hakika	si	uongo	maneno–yangu	mkamilifu	wa–ujuzi	pamoja–nawe	
		H0551	H3808	H8267	H4405	H8549	H1844		

Kwa kweli, maneno yangu hayatakuwa ya uongo; mtu fulani aliyekomaa katika maarifa yu pamoja nawe.

5	הֵן־	אֵל	בְּכִבִיר	וְלֹא	יִמְאָס	כַּבִּיר	כֹּחַ	לֵב׃
	tazama	Mungu	ni–mkuu	na–si	anadharau	mkuu	nguvu	ya–moyo
	H2005	H0410	H3524	H3808		H3524		

Angalia, Mungu ni mwenye nguvu, na hamdharau mtu yeyote; yeye ni mwenye nguvu katika uweza wa ufahamu.

6	לֹא־	יְחַיֶּה	רָשָׁע	וּמִשְׁפַּט	עֲנִיִּים	יִתֵּן׃
	si	atamuacha–hai	mwovu	na–haki	kwa–wanyonge	atatoa
	H3808	H2421	H7563	H4941	H6041	H5414

Yeye huwa hayahifadhi maisha ya watu waovu bali badala yake hufanya yaliyo ya haki kwa wale wanaoteseka.

7	לֹא־	יִגְרַע	מִצַּדִּיק	עֵינָיו	וְאֶת־	מְלָכִים	לַכִּסֵּא
	si	ataondoa	kutoka–kwa–wenye–haki	macho–yake	na	wafalme	kwenye–kiti–cha–enzi
	H3808	H1639	H6662		H0854	H4428	H3678

וַיֹּשִׁיבֵם	לָנֶצַח	וַיִּגְבָּהוּ׃
na–anawaweka	milele	na–wanainuliwa
H3427	H5331	H1361

Haondoi macho yake kwa wenye haki bali badala yake huwaweka juu ya viti vya enzi kama wafalme milele, nao wameinuliwa juu.

8	וְאִם־	אֲסוּרִים	בַּזִּקִים	יִלָּכְדוּן	בְּחַבְלִי־	עֹנִי׃
	na–ikiwa	wamefungwa	kwa–minyororo	wanashikwa	kwa–kamba–za	mateso
		H0631		H3920		H6040

Ikiwa wamefungwa minyororo na kunaswa katika kamba za mateso,

9	וַיַּגֶּד	לָהֶם	פָּעָלָם	וּפִשְׁעֵיהֶם	כִּי	יִתְגַּבָּרוּ׃
	na–anawaambia	wao	matendo–yao	na–makosa–yao	kwamba	wamejivuna
	H5046	H1992	H6467	H6588		H1396

kisha huwafunulia kile walichokifanya, na maovu yao na kiburi chao.

מֵאָוֶן׃	יִשְׁבּוֹן	כִּי־	וַיֹּאמֶר	לַמּוּסָר	אָזְנָם	וַיְגַל	10
kutoka–uovu	warejee	kwamba	na–anasema	kwa–maonyo	sikio–lao	na–anafunua	
H0205	H7725		H0559	H4148	H0241	H1540	

Hufungua pia masikio yao kwa ajili ya agizo lake, na huwaamuru wageuke kutoka katika uovu.

וּשְׁנֵיהֶם	בַּטּוֹב	יְמֵיהֶם	יְכַלּוּ	וְלַעֲבֹדוּ	יִשְׁמְעוּ	אִם־	11
na–miaka–yao	katika–mema	siku–zao	watamaliza	na–watumike	wanasikia	ikiwa	
H8141		H3117	H3615	H5647	H8085		

בַּנְּעִימִים׃
katika–furaha

Ikiwa watamsikiliza na kumwabudu yeye, wataishi katika mafanikio katika siku zao, na miaka yao katika hali ya kuridhika.

דָּעַת׃	כִּבְלִי־	וְיִנְּעוּ	יַעֲבֹרוּ	בְּשַׁלַּח	יִשְׁמְעוּ	לֹא	וְאִם־	12
ujuzi	bila	na–wataisha	watapita	kwa–upanga	wanasikia	si	na–ikiwa	
H1847	H1097	H1478		H7973	H8085	H3808		

Hata hivyo, kama hawatasikiliza, wataangamia kwa upanga; watakufa kwasababu hawana maarifa.

אַסָּרֵם׃	כִּי	יְשַׁוְּעוּ	לֹא	אַף	יָשִׂימוּ	לֵב	וְחַנְפֵי־	13
anawafunga	wakati	wanalia–kwa–msaada	si	hasira	wanaweka	moyo	na–wanafiki–wa	
H0631		H7768	H3808	H0639			H2611	

Na wale wasiomjua Mungu hutunza hasiria zao katika mioyo; hawaombi msaada hata wakati ambapo Mungu huwafunga.

בַּקְּדֵשִׁים׃	וְחַיָּתָם	נַפְשָׁם	בַּנָּעַר	תָּמֹת	14
miongoni–mwa–makahaba	na–uhai–wao	nafsi–yao	katika–ujana	itakufa	
H6945		H5315	H5290	H4191	

Hawa hufa katika ujana wao; na maisha yao hukoma kati ya makahaba.

אָזְנָם׃	בַּלָּחַץ	וְיֶגֶל	בְּעָנְיוֹ	עָנִי	יְחַלֵּץ	15
sikio–lao	katika–dhiki	na–anafunua	katika–kuteswa–kwake	mnyonge	anaokoa	
H0241	H3906	H1540	H6040	H6041		

Mungu huwainua watu walioonewa kwa njia ya mateso yao; hufungua masikio yao kwa njia ya uonevu wao.

תַּחְתֶּיהָ	מוּצָק	לֹא־	רַחַב	צָר	מִפִּי־	וְהֵסִיתְךָ	וְאַף	16
chini–yake	kizuizi	bila	upana	dhiki	kutoka–kinywa–cha	angekuvuta	na–pia	
H8478	H4164	H3808	H7338		H6310	H5496	H0637	

דֶּשֶׁן׃	מָלֵא	שֻׁלְחָנְךָ	וְנַחַת
mafuta	kimejaa	mezani–pako	na–kinachoshuka
H1880	H4390	H7979	

Kwa hakika, yeye angependa kuwatoa ninyi katika mateso na kuwaweka katika sehemu pana ambapo hakuna masumbufu na mahali ambapo meza yenu ingewekwa ikiwa na chakula kilichojaa mafuta.

יִתְמְכוּ׃	וּמִשְׁפָּט	דִּין	מָלֵאתָ	רָשָׁע	וְדִין־	17
zinakushika	na–haki	hukumu	umejaa	mwovu	na–hukumu–ya	
H8551	H4941	H1779	H4390	H7563	H1779	

Lakini wewe umejaa hukumu juu ya watu waovu; hukumu na haki umeziachilia.

18 כִּי־ חֻמָּה גְּהָבְהוּ אֵל־ כֹּפֶר וְרָב־ בְּסָפֶק יְסִיתֶךָּ פֶּן־ יִסָּיתֶךָ׃
kwa–sababu ghadhabu isije ikakuvuta kwa–kejeli na–ukubwa–wa fidia usi
H2534 H6435 H5496 H0408

כְּפוֹתוֹשְׁוָא׃
kupotoshwa
H5186

Usiuache utajiri ukuvute katika udanganyifu; na sehemu kubwa ya rushwa isikugeuze upande kutoka katika haki.

19 הֲיַעֲרֹךְ שׁוּעֲךָ לֹא בְצָר וְכֹל נְאֻמֵי־ מַאֲמַצֵּי־ כֹחַ׃
itapanga kilio–chako si katika–dhiki na–yote nguvu–za nguvu
H7769 H3808 H1222 H3605 H3981

Je utajiri wako waweza kukunufaisha, ili kwamba usiwe katika taabu, au nguvu zako zote za uwezo zaweza kukusaidia?

20 אַל־ תִּשְׂאַף הַלַּיְלָה לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם׃
usi tamani usiku kupanda watu mahali–pao
H0408 H3915 H5927 H8478

Usiutamani usiku ili utende dhambi dhidi ya wengine wakati ambapo mataifa hukatiliwa mbali katika nafasi zao.

21 הִשָּׁמֶר אַל־ גְּאֻוֶן כִּי־ עַל־ זֶה בָּחַרְתָּ מֵעֹנִי׃
jihadhari usi geuke kwa uovu kwa–maana juu–ya hii umechagua kuliko–mateso
H8104 H0408 H6437 H0413 H0205 H2088 H0977 H6040

Uwe mwangalifu ili kwamba usigeukie dhambi kwasababu unajaribiwa kwa mateso ili kwamba ukae mbali na dhambi.

22 הֵן־ אֵל יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי כָמֹהוּ כְּמוֹרֶה׃
tazama Mungu ni–mkuu katika–nguvu–zake ni–nani kama–yeye mwalimu
H2005 H0410 H7682 H4310 H3644

Angalia, Mungu ameinuliwa katika nguvu zake; ni nani aliye mwalimu kama yeye?

23 מִי־ פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ וּמִי־ אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה׃
ni–nani alimwagiza juu–yake njia–yake na–nani alisema umefanya udhalimu
H4310 H6485 H5921 H1870 H4310 H0559 H6466 H5766

Ni nani alishamwalekeza njia yake? Nani anayeweza kumwambia, 'Wewe umetenda mambo yasiyo ya haki?'

24 זְכֹר פָּעֳלוֹ אֲשֶׁר תַּשְׂגִּיא עָלָיו אֲנָשִׁים׃
kumbuka kazi–yake uitukuze kwamba ambayo waliimba watu
H2142 H6467 H7679 H3588 H834 H7891 H0376

Kumbuka kuyasifu matendo yake, ambayo watu wameyaimba.

25 כָּל־ אָדָם חָזוּ בּוֹ יְבִיט אֱנוֹשׁ מֵרָחוֹק׃
wote wanadamu wameiona yeye anaangalia mwanadamu kutoka–mbali
H3605 H0120 H2372 H0996 H5027 H0582 H7350

Watu wote wameshayatazama hayo matendo, lakini wanayaona tu matendo hayo kwa mbali sana.

26 הֵן־ אֵל שַׁגִּיא וְלֹא נֵדָע מִסְפַּר שְׁנָיו וְלֹא־ חֵקֶר׃
tazama Mungu ni–mkuu na–si tunamjua hesabu ya–miaka–yake na–si inachunguzika
H2005 H0410 H7689 H3808 H3045 H4557 H8141 H3808 H2714

Tazama, Mungu ni mkuu, lakini sisi hatumfahamu yeye vizuri; hesabu ya miaka yake haihesabiki.

27	כִּי	יִנְרַע	מְטַפֵּי־	מַיִם	יָנָזּוּ	מָטָר	לְאֵדוֹ׃
	kwa–maana	anavuta–juu	matone–ya	maji	yanachujwa	mvua	kutoka–mvuke–yake
	H1639			H4325	H2212	H4306	H0108

Kwa kuwa yeye huvuta matone ya maji ili kuyachuja kama mvua katka mvuke wake,

28	אֲשֶׁר־	יִזְלוּ	שְׁחָקִים	יִרְעֲפוּ	וְעֲלֵי	אָדָם	רָב׃
	ambayo	yanamwagika	mawingu	yananyesha	juu–ya	wanadamu	wengi
		H5140	H7834	H7491		H0120	

ambayo mawingu yake huyamwaga chini na kuyandondosha kwa wingi kwa mwanadamu.

29	אַף	אִם־	יָבִין	מִפְרְשֵׂי־	עָב	תְּשֻׁאוֹת	סֻכָּתוֹ׃
	je	ikiwa	anaelewa	kutanda–kwa	mawingu	ngurumo	za–kibanda–chake
	H0637		H0995	H4666	H5645	H8663	H5521

Hakika, kuna hata mmoja awezaye kuelewa kwa undani kusambaa kwa mawingu na radi kutoka katika nyumba yake?

30	הֵן־	פָּרַשׂ	עָלָיו	אוֹרוֹ	וְשָׁרְשֵׁי	הַיָּם	כִּסָּה׃
	tazama	ametandaza	juu–yake	nuru–yake	na–mizizi	ya–bahari	amefunika
	H2005	H6566		H0216	H8328	H3220	H3680

Angalia, hueneza mwanga wake kumzunguka na kufunika mizizi ya bahari.

31	כִּי־	בָם	יָדִין	עַמִּים	יִתֶּן־	אֹכֶל	לְמַכְבִּיר׃
	kwa–maana	kwa–hizi	anahukumu	watu	anatoa	chakula	kwa–wingi
			H1777		H5414	H0400	H4342

Kwa namna hii huyahukumu mataifa na kuwapa chakula kwa wingi.

32	עַל־	כַּפַּיִם	כִּסָּה־	אוֹר	וַיְצַו	עָלֶיהָ	בְּמַפְגִּיעַ׃
	juu–ya	mikono	amefunika	nuru	na–anaamuru	juu–yake	kwa–lengo
		H3709	H3680	H0216	H6680		H6293

Yeye huuijaza mikono yake kwa mwanga mpaka pale anapouamuru kupiga shabaha yake.

33	יַגִּיד	עָלָיו	רֵעֻ	מִקְנֶה	אַף	עַל־	עוֹלֶה׃
	inatangaza	juu–yake	sauti–yake	mifugo	pia	kuhusu	anayepanda
	H5046		H7452	H4735	H0637		H5927

Na muungurumo wake huonya kwa dhoruba, wanyama wanaweza kusikia kuja kwake.

Chapter 37

1	אַף־	לְזֹאת	יֶחֱרַד	לִבִּי	יִתַּר	מִמְּקוֹמוֹ׃
	pia	kwa–hii	inatetemeka	moyo–wangu	na–inaruka	kutoka–mahali–pake
	H0637	H2063	H2729			H4725

Hakika, moyo wangu hutetemeka kwa hili; umeondolewa kutoka katika sehemu yake.

2	שִׁמְעוּ	שָׁמוֹעַ	בְּרַגֶּז	קוֹלוֹ	וְהֶגֶה	מִפִּיו
	sikilizeni	kwa–makini	katika–ngurumo	sauti–yake	na–mngurumo	kutoka–kinywa–chake
	H8085	H8085	H7267		H1899	H6310

יֵצֵא׃
unatoka
H3318

Sikia, Ee, Sikia kelele za sauti yake, sauti inayotoka katika mdomo wake.

הָאָרֶץ׃	כַּנְפוֹת	עַל־	וְאוֹרוֹ	יִשְׁרֵהוּ	הַשָּׁמַיִם	כָּל־	תָּחַת־	3
nchi	ncha–za	juu–ya	na–nuru–yake	anauachia	mbingu	zote	chini–ya	
H0776	H3671		H0216	H3474	H8064	H3605	H8478	

Huiagiza sauti chini ya mbingu yote, na huutuma mwanga wake katika mipaka ya dunia.

יְעַקְּבֵם	וְלֹא	גְאוֹנוֹ	בְּקוֹל	יַרְעֵם	קוֹל	יִשְׁאַג־	וְאַחֲרֵיו	4
anawazuia	na–si	ya–utukufu–wake	kwa–sauti	ananguruma	sauti	inanguruma	baada–yake	
H6117	H3808	H1347		H7481		H7580		

קוֹלוֹ׃	יִשָּׁמַע	כִּי־
sauti–yake	inasikika	wakati
	H8085	

Sauti huunguruma baada yake; yeye huunguruma kwa sauti ya ukuu wake; hauzuii mshindo wa mwanga wakati sauti yake inaposikika.

נֵדֵעַ׃	וְלֹא	גְדֹלוֹת	עֹשֶׂה	נִפְלָאוֹת	בְּקוֹלוֹ	אֵל	יַרְעֵם	5
tunajua	na–si	makubwa	anafanya	maajabu	kwa–sauti–yake	Mungu	ananguruma	
H3045	H3808			H6381		H0410	H7481	

Mungu huunguruma kwa sauti yake kwa namna ya ajabu; yeye hufanya mambo makubwa ambayo sisi hatuwezi kuyafahamu.

מִטְרוֹת	וְגֶשֶׁם	מָטָר	וְגֶשֶׁם	אֶרֶץ	הֱוֵא	יֹאמַר	וְלַשֶּׁלֶג	כִּי	6
za–mvua	na–mvua	ya–mvua	na–mvua	nchi	uwe	anasema	kwa–theluji	kwa–maana	
H4306	H1653	H4306	H1653	H0776		H0559	H7950		

עֻזּוֹ׃
nguvu–yake
H5797

Kwa kuwa huiambia theluji, 'Angukeni juu ya dunia'; hali kadhalika kwa manyunyu ya mvua, 'Iweni manyunyu makubwa ya mvua.'

מַעֲשֵׂהוּ׃	אַנְשֵׁי	כָּל־	לָדַעַת	יַחְתֹּום	אָדָם	כָּל־	בְּיַד־	7
kazi–yake	watu–wa	wote	kujua	anatia–muhuri	mwanadamu	kila	katika–mkono–wa	
H4639	H0376	H3605	H3045	H2856	H0120	H3605	H3027	

Huuzuia mkono wa kila mtu usifanye kazi, ili kwamba watu wote aliowaumba wataona matendo yake.

תִּשְׁכֹּן׃	וּבִמְעֹנֹתֶיהָ	אֶרֶב	בְּמוֹ־	חַיָּה	וַתָּבֹא		8
inakaa	na–katika–makao–yake	tundu	katika	mnyama	na–inaingia		
H7931	H4585	H0695	H1119		H0935		

Kisha hayawani huenda na kujificha na kukaa katika mapango yake.

קָרֶה׃	וּמִמְזָרִים	סוּפָה	תָּבוֹא	חֲבֻרָה	מִן־	9
baridi	na–kutoka–upepo	dhoruba	inakuja	chumba	kutoka	
H7135	H4215		H0935	H2315		

Dhoruba hutoka katika chumba chake upande wa kusini na baridi kutoka katika pepo zilizotawanyika katika upande wa Kaskazini.

בְּמוּצָק׃	מַיִם	וְרֹחַב	קֶרַח	יִתֵּן־	אֵל	מִנִּשְׁמַת־	10
umeganda	wa–maji	na–upana	barafu	anatoa	Mungu	kutoka–pumzi–ya	
H4164	H4325	H7341	H7140	H5414	H0410	H5397	

Barafu imetolewa kwa pumzi ya Mungu; upana wa maji umeganda kama chuma.

אוֹרוֹ׃	עֲנַן	יָפִיץ׀	עָב	יַטְרִיחַ	בְּרִי	אַף־	11
la–nuru–yake	wingu	anatawanya	wingu	analemea	kwa–unyevu	pia	
H0216	H6051		H5645	H2959	H7377	H0637	

Hakika, huyapima mawingu manene yenye unyevu; yeye huusambaza mwanga wake katika mawingu.

לְפָעֳלָם	)בְּתַחְבּוּלֹתָיו(	[בתחבולתו]	מְתְהַפֵּךְ	וּמְסִבּוֹת	וְהוּא	12
kwa–kazi–yao	kwa–mwongozo–wake	[kwa–mwongozo–wake]	linageuka	kuzunguka	na–hilo	
H6467	H8458	H8458	H2015	H4524	H1931	

אָרְצָה׃	תֵּבֵל	פְּנֵי	עַל־	וְיצַוֵּם	אֲשֶׁר	כֹּל	
wa–nchi	wa–ulimwengu	uso	juu–ya	anayaamuru	ambayo	yote	
H0776	H8398	H6440		H6680		H3605	

Yeye huyazungusha mawingu kwa uongozi wake, ili yafanye chochote anayoyaagiza juu ya uso wote wa ulimwengu.

יְמַצָּאֵהוּ׃	לְחֶסֶד	אִם־	לְאַרְצוֹ	אִם־	לְשֵׁבֶט	אִם־	13
anasababisha	kwa–rehema	ikiwa	kwa–nchi–yake	ikiwa	kwa–adhabu	ikiwa	
H4672			H0776		H7626		

Huyafanya haya yote yatokee; wakati mwingine hutokea kwa ajili ya kusahihisha, wakati mwingine kwa ajili ya nchi yake, na wakati mwingine ni kwa matendo ya agano la uaminifu.

אֵל׃	נִפְלָאוֹת	וְהִתְבּוֹנֵן	עֲמֹד	אִיּוֹב	זֹאת	הַאֲזִינָה	14
ya–Mungu	maajabu	na–uzingatie	simama	Ayubu	hii	sikiliza	
H0410	H6381	H0995	H5975	H0347	H2063	H0238	

Yasikilize haya, Ayubu; acha na ufikiri juu matendo ya ajabu ya Mungu.

עֲנָנוֹ׃	אוֹר	וְהוֹפִיעַ	עֲלֵיהֶם	אֱלוֹהַּ	בְּשׂוּם־	תֵּדַע	15
ya–wingu–lake	nuru	na–anafanya–kung'aa	juu–yao	Mungu	wakati–anaweka	je–unajua	
H6051	H0216	H3313		H0433		H3045	

Je unajua ni kwa namna gani Mungu hushurutisha mawingu na kuufanya mwanga wa radi ung'ae ndani yake?

דֵּעִים׃	תְּמִים	מִפְלְאוֹת	עָב	מִפְלְשֵׁי־	עַל־	תֵּדַע	16
wa–ujuzi	ya–mkamilifu	maajabu	mawingu	kusawazika–kwa	kuhusu	je–unajua	
H1843	H8549	H4652	H5645	H4657		H3045	

Je unafahamu kuelea kwa mawingu, matendo ya ajabu ya Mungu, Je ni nani aliyemkamilifu katika maarifa?

מִדְּרוֹם׃	אֶרֶץ	בְּהַשְׁקֵט	חַמִּים	בְּגָדֶיךָ	אֲשֶׁר־	17
kutoka–kusini	nchi	wakati–inanyamaza	ni–moto	nguo–zako	kwamba	
H1864	H0776	H8252	H2525			

Je unafahamu ni kwa jinsi gani mavazi yako huwa ya moto wakati nchi ikiwa imetulia kwasababu ya upepo unaotoka upande wa kusini?

מוּצָק׃	כִּרְאִי	חֲזָקִים	לִשְׁחָקִים	עִמּוֹ	תַּרְקִיעַ	18
kilichosubuliwa	kama–kioo	imara	mawingu	pamoja–naye	utaeneza	
H3332	H7209	H2389	H7834		H7554	

Je unaweza kulitandaza anga kama anavyofanya - anga ambalo lina nguvu kama kioo cha chuma kigumu?

חֹשֶׁךְ׃	מִפְּנֵי־	נַעֲרֹךְ	לֹא־	לוֹ	נֹאמַר	מַה־	הוֹדִיעֵנוּ	19
giza	kwa–sababu–ya	tunaweza–kupanga	si	kwake	tutasema	nini	tufundishe	
H2822	H6440		H3808		H0559	H4100	H3045	

Tufundishe sisi kile tunachopaswa kumwambia yeye, kwa kuwa hatuwezi kutoa hoja zetu katika mpangilio kwasababu ya kiza katika akili zetu.

יְבֻלָּע׃	כִּי	אִישׁ	אָמַר	אִם־	אֻדַּבֵּר	כִּי	לוֹ	הֲיְסֻפַּר־	20
amemezwa	kwamba	mtu	alisema	ikiwa	nitasema	kwamba	kwake	je–aambiwe	
H1104		H0376	H0559		H1696				

Je anapaswa kuambiwa kwamba ninapenda kuongea naye? Je mtu angependa kumezwa?

עֻבְרָה	וְרוּחַ	בַּשְּׁחָקִים	הִוא	בָּהִיר	אוֹר	רָאוּ	לֹא	וְעַתָּה	21
umepita	na–upepo	katika–mawingu	hiyo	angavu	nuru	wanaona	si	na–sasa	
	H7307	H7834	H1931	H0925	H0216	H7200	H3808	H6258	

וַתְּטַהֲרֵם׃	
na–umeyasafisha	
H2891	

Sasa, watu hawawezi kulitazama jua wakati linang'aa katika anga baada ya upepo kupita katikati yake na umelisafisha kwa mawingu yake.

הוֹד׃	נְוָרָא	אֱלוֹהַּ	עַל־	יֵאֵתֶה	זָהָב	מִצָּפוֹן	22
utukufu	ya–kutisha	Mungu	juu–ya	inakuja	dhahabu	kutoka–kaskazini	
H1935	H3372	H0433		H0857	H2091	H6828	

Kutoka upande wa kaskazini hutokea fahari ya dhahabu - juu ya Mungu kuna ukuu wa kutisha.

לֹא	צְדָקָה	וְרֹב־	וּמִשְׁפָּט	כֹּחַ	שַׁגִּיא־	מְצָאנְהוּ	לֹא־	שַׁדַּי	23
si	uadilifu	na–wingi–wa	na–haki	kwa–nguvu	mkuu	tunamufikia	si	Mwenyezi	
H3808	H6666	H7230	H4941		H7689	H4672	H3808	H7706	

יְעַנֶּה׃	
anaonea	

Na kuhusu Mwenye nguvu, hatuwezi kumpata; yeye ni mkuu katika nguvu na haki. Yeye hatesi watu.

פ	לֵב׃	חַכְמֵי־	כָּל־	יִרְאָהוּ	לֹא־	אַנְשִׁים	יְרֵאוּהוּ	לָכֵן	24
[p]	moyo	wenye–hekima–wa	wote	anaona	si	watu	wanamwogopa	kwa–hiyo	
		H2450	H3605	H7200	H3808	H0376	H3372		

Hivyo basi, watu humwogopa. Yeye huwa hawajali wale ambao ni wenye hekima katika akili zao wenyewe.”

Chapter 38

וַיֹּאמַר׃	הַסְּעָרָה)	מִן־()	]הסערה[	]מן[	אִיּוֹב	אֶת־	יְהוָה	וַיַּעַן־	1
na–akasema	dhoruba	kutoka	[dhoruba]	[kutoka]	Ayubu	[at]	Yahwe	na–alijibu	
H0559	H5591	H4480			H0347	H0853	H3068		

Ndipo Yahweh alimwita Ayubu kutoka katika dhoruba kali na kumwambia,

דֵּעַת׃	בְּלִי־	בְּמִלִּין	עֵצָה	מַחְשִׁיךְ	וְזֶה	מִי	2
ujuzi	bila	kwa–maneno	shauri	anayetia–giza	huyu	ni–nani	
H1847	H1097	H4405	H6098	H2821	H2088	H4310	

“Huyu ni nani aletaye giza katika mipango kwa njia ya maneno bila maarifa?

וְהוֹדִיעֵנִי׃	וְאֶשְׁאָלְךָ֖	חֲלָצֶיךָ	כְּגֶבֶר	נָא	אֱזָר־	3
na–unifundishe	na–nitakuuliza	viuno–vyako	kama–mtu	tafadhali	jifunge	
H3045	H7592	H2504	H1397	H4994	H0247	

Basi sasa jifunge kiunoni mwako kama mwanaume kwa kuwa nitakuuliza maswali, nawe lazima unijibu.

בִּינָה׃	יָדַעְתָּ	אִם־	הַגֵּד	אָרֶץ	בְּיָסְדִי־	הָיִיתָ	אֵיפֹה	4
ufahamu	unajua	ikiwa	niambie	nchi	wakati–niliweka–msingi–wa	ulikuwa	wapi	
H0998	H3045		H5046	H0776	H3245	H1961	H0375	

Wewe ulikuwa wapi wakati nilipoitandaza misingi ya dunia? Niambie, kama unao ufahamu zaidi.

עָלֶיהָ	נָטָה	מִי־	אוֹ	תֵּדָע	כִּי	מְמַדֶּיהָ	שָׂם	מִי־	5
juu–yake	alinyoosha	ni–nani	au	unajua	kwa–maana	vipimo–vyake	aliweka	ni–nani	
	H5186	H4310		H3045		H4461		H4310	

קָו׃
kamba

Je ni nani aliyeamuru vipimo vyake? Niambie, kama unajua, ni nani alivinyosha vipimo juu yake?

פִּנָּתָהּ׃	אֶבֶן	יֻרָּה	מִי־	אוֹ	הָטְבָּעוּ	אַדָנֶיהָ	מָה	עַל־	6
la–pembe–yake	jiwe	alitupa	ni–nani	au	ulizamishwa	msingi–wake	nini	juu–ya	
H6438	H0068		H4310		H2883	H0134	H4100		

Misingi yake ilitandazwa juu ya nini? Ni nani aliyeliweka jiwe lake la pembeni

אֱלֹהִים׃	בְּנֵי	כָּל־	וַיָּרִיעוּ	בֹּקֶר	כּוֹכְבֵי	יַחַד	בְּרָן־	7
wa–Mungu	wana	wote	na–walipiga–kelele	za–asubuhi	nyota	pamoja	wakati–zilipoimba	
H0430		H3605	H7321	H1242	H3556			

wakati nyota za asubuhi zilipoimba pamoja na wana wote wa Mungu walipopiga kelele kwa furaha?

יֵצֵא׃	מֵרֶחֶם	בְּגִיחוֹ	יָם	בִּדְלָתַיִם	וַיָּסֶךְ	8
ilitoka	kutoka–tumbo–la–uzazi	wakati–ilibubujika	bahari	kwa–milango	na–alifunga	
H3318	H7358	H1518	H3220			

Ni nani huifunga bahari kwa milango wakati inapofurika, kana kwamba inatoka katika tumbo,

חֲתָלָתוֹ׃	וַעֲרָפֶל	לְבֻשׁוֹ	עָנָן	בְּשׂוּמִי	9
nguo–ya–mtoto–yake	na–giza–nene	nguo–yake	wingu	wakati–niliweka	
H2854	H6205	H3830	H6051		

wakati nilipoyafanya mawingu kuwa ni mavazi yake, na giza nene kuwa mkanda wake wa kujifungia?

וּדְלָתָיִם׃	בְּרִיחַ	וָאֲשִׁים	חֻקִּי	עָלָיו	וָאֶשְׁבֹּר	10
na–milango	komeo	na–niliweka	amri–yangu	juu–yake	na–nilivunja	
	H1280		H2706		H7665	

Hapo ilikuwa wakati nilipoweka bahari mpaka wangu, na nilipoweka makomeo yake na milango,

בַּעֲנָן	לְבוּשָׁהּ	וּפְאֹד־	תְּסִיף	וְלֹא	תָּבוֹא	פֹּה	עַד־	וָאֹמַר	11
kwa–kiburi	utaweka	na–hapa	utaendelea	na–si	utakuja	hapa	hadi	na–nilisema	
H1347	H7896	H6311	H3254	H3808	H0935	H6311	H5704	H0559	

גַּלֶּיךָ׃
cha–mawimbi–yako
H1530

na wakati nilipoiambia, 'Unaweza kuja hapa kutoka mbali, lakini si zaidi; na hapa ndipo nitauweka mpaka kwa fahari ya mawimbi yako.'

מְקֻמוֹ׃	(הַשַּׁחַר)	(יְדִיעֹתָהּ)	[שחר]	[ידעתה]	בֹּקֶר	צִוִּיתָ	הֲמִימֶיךָ	12
mahali–pake	alfajiri	ulijua	[alfajiri]	[ulijua]	asubuhi	uliamuru	tangu–siku–zako	
H4725	H7837	H3045	H7837	H3045	H1242	H6680	H3117	

Je tangu mwanzo wa siku zako, ulishawahi kuigiza asubuhi ianze, na kuyafanya mapambazuko yajue sehemu yake katika mpangilio wa vitu,

מְמָנָֽהּ׃	רִשָּׁעִים	וְינָעֲרוּ	הָאָרֶץ	בְּכַנְפוֹת	לֶאֱחֹז	13
kutoka–humo	waovu	na–watikiswe	nchi	ncha–za	kushika	
	H7563	H5287	H0776	H3671	H0270	

ili kwamba ishikilie sehemu za dunia ili watu waovu watikiswe mbali nayo.

לְבֽוּשׁ׃	כְּמוֹ	וְיִתְיַצְּבוּ	חוֹתָם	כְּחֹמֶר	תִּתְהַפֵּךְ	14
nguo	kama	na–inasimama	wa–muhuri	kama–udongo	inabadilika	
H3830	H3644	H3320	H2368		H2015	

Dunia imebadilishwa katika mwonekano kama udongo unavyobadilika chini ya muhuri; vitu vyote husimama juu yake dhahiri kama cha kibindo cha nguo.

תִּשָּׁבֵֽר׃	רָמָה	וּזְרוֹעַ	אוֹרָם	מֵרְשָׁעִים	וְיִמָּנַע	15
utavunjwa	ulioinuliwa	na–mkono	nuru–yao	kutoka–kwa–waovu	na–inazuiwa	
H7665		H2220	H0216	H7563	H4513	

'Mwanga' wao umeondolewa kutoka kwa watu waovu; na mkono wao ulioinuliwa umevunjwa.

הִתְהַלָּכְתָּ׃	תְּהוֹם	וּבְחֵקֶר	יָם	נִבְכֵי־	עַד־	הֲבָאתָ	16
umetembea	kilindi	na–katika–kuchunguza	bahari	chemchemi–za	hadi	je–umefika	
H1980	H8415	H2714	H3220	H5033	H5704	H0935	

Je umeshaenda kwenye vyanzo vya maji ya bahari? Je umeshatembea sehemu za chini kabisa za kilindi?

תִּרְאֶֽה׃	צַלְמָוֶת	וְשַׁעֲרֵי	מָוֶת	שַׁעֲרֵי־	לָךְ	הֻגְּלוּ	17
umeona	ya–kivuli–cha–mauti	na–malango	mauti	malango–ya	kwako	je–zimefunuliwa	
H7200	H6757	H8179	H4194	H8179		H1540	

Je malango ya mauti yamefunuliwa kwako? Je umeshaona malango ya uvuli wa mauti?

כֻּלָּֽהּ׃	יָדַעְתָּ	אִם־	הַגֶּד	אֶרֶץ	רַחֲבֵי־	עַד־	הֲתִבוֹנָנְתָּ	18
yote	unajua	ikiwa	niambie	nchi	upana–wa	hadi	je–umezingatia	
H3605	H3045		H5046	H0776	H7338	H5704	H0995	

Je umeifahamu dunia katika upana wake? Niambie kama unayajua yote hayo.

מְקֹמוֹ׃	זֶה	אֵי־	וְחֹשֶׁךְ	אוֹר	יִשְׁכָּן־	הַדֶּרֶךְ	זֶה	אֵי־	19
mahali–pake	hii	wapi	na–giza	nuru	inakaa	njia	hii	wapi	
H4725	H2088	H0335	H2822	H0216	H7931	H1870	H2088	H0335	

Je iko wapi njia ya sehemu ya kupumzikia kwa mwanga, na kama ilivyo kwa giza, iko wapi sehemu yake?

בֵּיתוֹ׃	נְתִיבוֹת	תָּבִין	וְכִי־	גְּבוּלוֹ	אֶל־	תַּקָּחֶנּוּ	כִּי	20
za–nyumba–yake	njia	ungeelewa	na–kwamba	mpaka–wake	kwa	ungelipata	kwamba	
		H0995		H1366	H0413	H3947		

Je unaweza kuuongoza mwanga na giza katika sehemu zake za kazi? Waweza kuitambua njia ya kurudi katika nyumba zao?

רַבִּים׃	יָמֶיךָ	וּמִסְפָּר	תִּוָּלֵד	אָז	כִּי־	יָדַעְתָּ	21
ni–nyingi	ya–siku–zako	na–hesabu	ungezaliwa	wakati–huo	kwa–maana	ulijua	
	H3117	H4557	H3205			H3045	

Bila shaka unajua, kwa kuwa ulizaliwa wakati huo; hesabu ya siku zako ni kubwa sana!

תִּרְאֶֽה׃	בָּרָד	וְאֹצְרוֹת	שָׁלֶג	אֹצְרוֹת	אֶל־	הֲבָאתָ	22
umeona	za–mvua–ya–mawe	na–hazina	theluji	hazina–za	katika	je–umeingia	
H7200	H1259	H0214	H7950	H0214	H0413	H0935	

Je ulishaingia katika ghala ya barafu, au umeshaiona ghala ya mawe ya mvua,

וּמַלְחָמָה׃	קֶרֶב	לְיוֹם	צָר	לְעֵת־	חָשַׂכְתִּי	אֲשֶׁר־	23
na–mapigano	ya–vita	kwa–siku	dhiki	kwa–wakati–wa	nimehifadhi	ambayo	
H4421	H7128	H3117		H6256	H2820		

vitu hivi nimeviweka kwa ajili ya siku za mateso, kwa siku za mapigano na vita?

אָרֶץ׃	עֲלֵי־	קְדִים	יָפֵץ	אוֹר	יֵחָלֵק	הַדֶּרֶךְ	זֶה	אֵי־	24
nchi	juu–ya	upepo–wa–mashariki	inatawanywa	nuru	inagawanywa	njia	hii	wapi	
H0776		H6921		H0216		H1870	H2088	H0335	

Je iko wapi njia ya mshindo wa mwanga hutokea au je upepo husambazwa kutoka mashariki juu ya dunia?

קָלוֹת׃	לַחֲזִיז	וְדֶרֶךְ	תְּעָלָה	לַשֶּׁטֶף	פִּלַּג	מִי־	25
wa–ngurumo	kwa–umeme	na–njia	mfereji	kwa–mafuriko	aligawanya	ni–nani	
	H2385	H1870		H7858	H6385	H4310	

Ni nani aliyezitengeneza mifereji ya gharika ya mvua, au ni nani aliyezifanya njia za milipuko ya radi,

בּוֹ׃	אָדָם	לֹא־	מִדְבָּר	אִישׁ	לֹא־	אֶרֶץ	עַל־	לְהַמְטִיר	26
ndani–yake	mwanadamu	bila	jangwa	mtu	bila	nchi	juu–ya	kunyesha	
	H0120	H3808		H0376	H3808	H0776		H4305	

na kuifanya mvua inyeshe juu ya nchi ambazo hakuna mtu aishiye ndani yake, na juu ya jangwa, ambayo ndani yake hakuna mtu yeyote,

דֶּשֶׁא׃	מַצְא	וּלְהַצְמִיחַ	וּמִשְׁאָה	שְׁאָה	לְהַשְׂבִּיעַ	27
ya–majani	machipuko	na–kuotesha	na–uharibifu	ukame	kutosheleza	
H1877	H4161	H6779	H4875		H7646	

kwa kusudi la kutimiza mahitaji ya mikoa iliyo kame na yenye ukiwa, na kuyastawisha majani mororo?

טָל׃	אֲגָלֵי־	הוֹלִיד	מִי־	אוֹ	אָב	לַמָּטָר	חֵישׁ־	28
umande	matone–ya	alizaa	ni–nani	au	baba	mvua	je–ana	
H2919	H0096	H3205	H4310		H0001	H4306	H3426	

Je kuna baba wa mvua? Ni nani aliyeyafanya matone ya umande?

יְלָדוֹ׃	מִי	שָׁמַיִם	וּכְפֹר	הַקָּרַח	יָצָא	מִי	מִבֶּטֶן	29
aliuzaa	ni–nani	wa–mbingu	na–ukungu–wa–baridi	barafu	ilitoka	la–nani	kutoka–tumbo	
H3205	H4310	H8064		H7140	H3318	H4310	H0990	

Je barafu ilitoka katika tumbo la nani? Na ni nani aliyeizaa theluji nyeupe katika anga?

יִתְלַכָּדוּ׃	תְּהוֹם	וּפְנֵי	יִתְחַבָּאוּ	מַיִם	כָּאֶבֶן	30
unaganda	wa–kilindi	na–uso	yanajificha	maji	kama–jiwe	
H3920	H8415	H6440	H2244	H4325	H0068	

Maji hujificha menyewe na kuwa kama jiwe; sehemu za juu za vilindi huwa kama barafu.

תְּפַתֵּחַ׃	כְּסִיל	מִשְׁכּוֹת	אִם־	כִּימָה	מַעֲדַנּוֹת	הַתְקַשֵּׁר	31
utafungua	za–Orioni	kamba	au	vya–Kilimia	vifungo	je–unaweza–kufunga	
	H3685	H4189		H3598	H4575	H7194	

Je unaweza kuzifunga minyororo ya Kilimia, au kuvifungua vifundo vya Orioni?

בְּנֶיהָ	עַל־	וְעַיִשׁ	בְּעִתּוֹ	מַזָּרוֹת	הֲתוֹצִיא	32
watoto–wake	pamoja–na	na–Dubu	kwa–wakati–wake	makundi–ya–nyota	je–utatoa	
		H5906	H6256	H4216	H3318	

תַּנְחֵם׃
utawaongoza
H5148

Je unaweza kuziongoza nyota kutokea katika nyakati zake? Je waweza kuongoza dubu pamoja na watoto wake?

33	הֲיָדַעְתָּ	חֻקּוֹת	שָׁמָיִם	אִם־	תָּשִׂים	מִשְׁטָרוֹ	בָּאָרֶץ׃
	je–unajua	sheria	za–mbingu	ikiwa	unaweka	utawala–wake	duniani
	H3045	H2708	H8064			H4896	H0776

Je unazijua sheria za anga? Wewe uliweza kuanzisha sheria za anga juu ya dunia?

34	הֲתָרִים	לָעָב	קוֹלֶךָ	וְשִׁפְעַת־	מַיִם	תְּכַסֶּךָּ׃
	je–unainua	kwa–wingu	sauti–yako	na–wingi–wa	maji	utakufunika
		H5645		H8229	H4325	H3680

Je waweza kupaza sauti yako hadi mawinguni, ili kwamba maji mengi ya mvua yakufunike?

35	הֲתְשַׁלַּח	בְּרָקִים	וְיֵלֵכוּ	וְיֹאמְרוּ	לְךָ	הִנֵּנוּ׃
	je–utatuma	umeme	na–yaende	na–yaseme	kwako	tupo–hapa
	H7971		H3212	H0559		H2009

Je waweza kuagiza miali ya mwanga ili itokee, na kukwambia, 'Sisi tupo hapa'?

36	מִי־	שָׂת	בַּטֻּחוֹת	חָכְמָה	אָו	מִי־	נָתַן	לַשֶּׂכְוִי	בִינָה׃
	ni–nani	aliweka	ndani	hekima	au	ni–nani	alitoa	kwa–akili	ufahamu
	H4310	H7896	H2910	H2451		H4310	H5414	H7907	H0998

Ni nani ameweka hekima katika mawingu au ni nani ameweka ufahamu kwa ukungu?

37	מִי־	יְסַפֶּר	שְׁחָקִים	בְּחָכְמָה	וְנִבְלֵי	שָׁמַיִם	יַשְׁכִּיב׃
	ni–nani	anahesabu	mawingu	kwa–hekima	na–viriba	vya–mbingu	anaviinamishe
	H4310		H7834	H2451		H8064	H7901

Nani anaweza kuyahesabu mawingu kwa maarifa yake? Na ni nani awezaye kuvimwaga viriba vya anga

38	בְּצֶקֶת	עָפָר	לַמּוּצָק	וְרִגְבִּים	יִדְבָּקוּ׃
	wakati–unamimina	mavumbi	kuwa–kigumu	na–mabonge	yanashikamana
	H3332	H6083	H4165	H7263	H1692

wakati mavumbi yanapoungana kuwa kitu kigumu na mabonge ya dunia yanaposhikama kwa pamoja?

39	הֲתָצוּד	לְלָבְיִא	טֶרֶף	וְחַיַּת	כְּפִירִים	תְּמַלֵּא׃
	je–unawinda	kwa–simba–jike	mawindo	na–hamu	ya–simba–vijana	utatosheleza
			H2964			H4390

Je waweza kuwinda mawindo kwa ajili ya simba jike au kutosheleza hamu ya watoto wadogo wa simba

40	כִּי־	יָשְׁחוּ	מַעֲנוֹת	יֵשְׁבוּ	בְּסֻכָּה	לְמוֹ־	אָרֵב׃
	wakati	wanajinyenyekeza	katika–mapango–yao	wanakaa	katika–kichaka	kwa	kuvizia
		H7817	H4585	H3427	H5521	H3926	H0695

wakati wanapokwaruza kwaruza katika pango lao na kukaa katika kificho ili kulala katika hali ya kuvizia?

41	מִי	יָכִין	לָעֹרֵב	צֵידוֹ	כִּי־	]ילדו[	)יְלָדָיו(	
	ni–nani	anayetayarisha	kwa–kunguru	chakula–chake	wakati	[watoto–wake]	watoto–wake	
	H4310		H6158			H3206	H3206	

אֵל־	אֵל	יִתְעֹו	יְשַׁוְּעוּ	לִבְלִי־	אֹכֶל׃
kwa	Mungu	wanatangatanga	wanaomba–msaada	bila	chakula
H0413	H0410	H8582	H7768	H1097	H0400

Ni nani aletaye mawindo kwa ajili ya kunguru wakati ambapo watoto wao wanapomlilia Mungu na kutangatanga kwa kukosa chakula?

Chapter 39

תִּשְׁמֹֽר׃	אַיָּלוֹת	חֹלֶל	סֶלַע	יַעֲלֵי־	לֶדֶת	עֵת	הֵֽיָדַעְתָּ	1
unaangalia	wa–kulungu–jike	uchungu	mwamba	mbuzi–wa	wa–kuzaa	wakati	je–unajua	
H8104	H0355		H5553	H3277	H3205	H6256	H3045	

Je unajua ni wakati gani mbuzi mwitu huzaa watoto wao katika miamba? Je waweza kuwangalia paa wakati wanapozaa watoto wao?

לִדְתָּנָה׃	עֵת	וְיָדַעְתָּ	תִּמְלָאנָה	יְרָחִים	תִּסְפֹּר	2
wa–kuzaa–kwao	wakati	na–unajua	wanaimaliza	miezi	unahesabu	
H3205	H6256	H3045	H4390	H3391		

Waweza kuhesabu miezi ya kuchukua mimba? Je unaujua muda ambao huzaa watoto wao?

תְּשַׁלַּחְנָה׃	חֶבְלֵיהֶם	תִּפָּלַחְנָה	יַלְדֵיהֶן	תִּכְרַעְנָה	3
wanawaacha	maumivu–yao	wanazaa	watoto–wao	wanajiinamisha	
H7971		H6398	H3206	H3766	

Wanainama chini na kuzaa watoto wao, na kisha maumivu yao ya uzazi yanaishi.

לָמוֹ׃	שָׁבוּ	וְלֹא־	יָצְאוּ	בַבָּר	יִרְבּוּ	בְּנֵיהֶם	יַחְלְמוּ	4
kwao	wanarudi	na–si	wanaondoka	porini	wanaongezeka	watoto–wao	wanakuwa–na–nguvu	
	H7725	H3808	H3318					

Watoto wao huwa na nguvu na kukua katika uwanda wa wazi; hutoka nje na hawarudi tena.

פִּתָּח׃	מִי	עָרֹד	וּמוֹסְרוֹת	חָפְשִׁי	פָּרֶא	שִׁלַּח	מִי־	5
alivifungua	ni–nani	vya–punda–mwitu	na–vifungo	huru	punda–mwitu	alimwachia	ni–nani	
	H4310	H6171	H4147	H2670	H6501	H7971	H4310	

Ni nani huwaacha punda mwitu waende huru? Je nani amevilegeza vifungo vya punda wepesi,

מְלֵחָה׃	וּמִשְׁכְּנוֹתָיו	בֵּיתֹו	עֲרָבָה	שַׂמְתִּי	אֲשֶׁר־	6
nchi–ya–chumvi	na–makao–yake	nyumba–yake	jangwa	niliweka	ambayo	
H4420	H4908		H6160			

ni nyumba ya nani nimeifanya katika Araba, au nyumba yake katika nchi ya chumvi?

יִשְׁמָע׃	לֹא	נֹגֵשׁ	תְּשָׁאוֹת	קְרִיָּה	לַהֲמוֹן	יָשְׂחַק	7
anasikia	si	za–mwendeshaji	kelele	za–mji	kwa–kelele	anacheka	
H8085	H3808	H5065	H8663	H7151		H7832	

Hucheka kwa dharau katika kelele katika mji; hasikilizi kelele za mwongozaji.

יִדְרוֹשׁ׃	יָרוֹק	כָּל־	וְאַחַר	מִרְעֵהוּ	הָרִים	יְתוּר	8
anatafuta	kijani	kila	na–nyuma–ya	malisho–yake	milima	anazunguka	
H1875	H3387	H3605		H4829	H2022	H3491	

Hutembeatembea juu ya milima kama malisho yake; huko hutafuta kila mmea ulio wa kijani kwa ajili ya kula.

אֲבוּסֶֽךָ׃	עַל־	יָלִין	אִם־	עָבְדֶךָ	רֵים	הֲיֵאָבֶה	9
hori–yako	kwenye	atalala	ikiwa	kukutumikia	nyati	je–atakubali	
H0018				H5647	H7214	H0014	

Je nyati atakuwa na furaha kukutumikia? Je atakubali kukaa katika zizi lako?

עֲמָקִים	יְשַׂדֵּד	אִם־	עֵבֹתָו	בְּתֻלָּם	רֵים	הֲתִקְשָׁר־	10
mabonde	atasawazisha	ikiwa	kwa–kamba–yake	katika–mfereji	nyati	je–utamfunga	
H6010	H7702		H5688	H8525	H7214	H7194	

אַחֲרֶיךָ׃
nyuma–yako

Waweza kumwongoza nyati kulima mtaro kwa kamba? Je atachimba bonde kwa ajili yako?

יְגִיעֶךָ׃	אֵלָיו	וְתַעֲזֹב	כֹּחֹו	רַב	כִּי־	בּוֹ	הֲתִבְטַח־	11
kazi–yako	kwake	na–utaacha	nguvu–zake	kubwa	kwa–sababu	yeye	je–utamwamini	
H3018	H0413						H0982	

Je waweza kumtumaini kwasababu ya nguvu zake nyingi? Je waweza kumwachia kazi yako ili aifanye?

זַרְעֶךָ	(יָשִׁיב)	[ישוב]	כִּי־	בּוֹ	הַתַאֲמִין	12
mbegu–yako	atarudisha	[atarudisha]	kwamba	yeye	je–utamwamini	
H2233	H7725	H7725			H0539	

יֶאֱסֹף׃	וְגָרְנְךָ
atakusanya	na–sakafu–yako–ya–kupuria
H0622	H1637

Je waweza kumtegemea akuletee nyumbani nafaka, au kukusanya nafaka katika uwanda wako wa kupuria?

וְנִצָּה׃	חֲסִידָה	אֶבְרָה	אִם־	נֶעֱלָסָה	רְנָנִים	כְּנַף־	13
na–manyoya	ya–korongo	manyoya	ikiwa	yanafurahi	mbuni	mabawa–ya	
H5133	H2624	H0084		H5965	H7443	H3671	

Mabawa ya mbuni hupunga kwa majivuno, bali je mabawa na manyoya yana upendo?

תְּחַמָּם׃	עָפָר	וְעַל־	בְּצִיָּהּ	לָאָרֶץ	תַּעֲזֹב	כִּי־	14
anayapasha–joto	mavumbi	na–juu–ya	mayai–yake	ardhini	anaacha	kwa–maana	
H2552	H6083		H1000	H0776			

Kwa maana huuacha mayai yake katika nchi, na huyaacha yapate joto katika mavumbi;

תְּדוּשָׁהּ׃	הַשָּׂדֶה	וְחַיַּת	תְּזוֹרֶרָהּ	רֶגֶל	כִּי־	וַתִּשְׁכַּח	15
utayakanyaga	wa–shamba	na–mnyama	utayavunja	mguu	kwamba	na–anasahau	
H1758			H2115	H7272		H7911	

husahau kuwa mguu waweza kuyaharibu au kwamba mnyama mwitu aweza kuyakanyaga.

פָּחַד׃	בְּלִי־	יְגִיעָהּ	לְרִיק	לָהּ	לְלֹא־	בָּנֶיהָ	הִקְשָׁיַח	16
hofu	bila	kazi–yake	bure	wake	kana–kwamba–si	watoto–wake	anawatendea–kwa–ukali	
H6343	H1097	H3018	H7385		H3808		H7188	

Huyatendea vibaya makinda yake kana kwamba si yake; haogopi kwamba kazi yake yaweza kupotea bure,

בַּבִינָה׃	לָהּ	חָלַק	וְלֹא־	חָכְמָה	אֱלוֹהַּ	הִשָּׁהּ	כִּי־	17
ufahamu	yeye	alimgawia	na–hakumgawia	hekima	Mungu	alimsahaulisha	kwa–maana	
H0998			H3808	H2451	H0433	H5382		

kwasababu Mungu amemnyima hekima na hajampa ufahamu wowote.

וּלְרֹכְבוֹ׃	לַסּוּס	תְּשַׁחֵק	תַּמְרִיא	בַּמָּרוֹם	כָּעֵת	18
na–mpanda–farasi–wake	kwa–farasi	anacheka	anaruka	juu	wakati	
H7392		H7832	H4754	H4791	H6256	

Na wakati anapokimbia kwa haraka, huwacheka kwa dharau farasi na mpanda farasi wake.

19	הַתִּתֵּן	לַסּוּס	גְּבוּרָה	הֲתַלְבִּישׁ	צַוָּארוֹ	רַעְמָה׃
	je-unampa	farasi	nguvu	je-unavika	shingo-yake	manyoya-ya-simba
	H5414		H1369	H3847		H7483

Je umempa farasi nguvu zake? Je umeivika shingo yake kwa manyoya?

20	הֲתַרְעִישֶׁנּוּ	כָּאַרְבֶּה	הוֹד	נַחְרוֹ	אֵימָה׃
	je-unamsumbua	kama-nzige	utukufu	wa-koroma-yake	ni-wa-kutisha
	H7493	H0697	H1935		H0367

Je umemfanya aruke kama panzi? Enzi ya mlio wake ni wa kutisha.

21	יַחְפְּרוּ	בָּעֵמֶק	וְיָשַׂישׂ	בְּכֹחַ	אֲנָטוֹקָא	לִקְרַאת־	נָשֶׁק׃
	wanachimba	katika-bonde	na-anafurahi	kwa-nguvu	anatoka	kukutana-na	silaha
	H2658	H6010	H7797		H3318	H7125	H5402

Hurarua kwa nguvu na kufurahia katika nguvu zake; hukimbia upesi kukutana na silaha.

22	יִשְׂחַק	לְפַחַד	וְלֹא	תֵחָת	וְלֹא־	יָשׁוּב	מִפְּנֵי־	חָרֶב׃
	anacheka	kwa-hofu	na-si	anaogopa	na-si	anarudi	kutoka-mbele-ya	upanga
	H7832	H6343	H3808	H2865	H3808	H7725	H6440	H2719

Huidharau hofu na hashangazwi; huwa harudi nyuma kutoka katika upanga.

23	עָלָיו	תִּרְנֶּה	אַשְׁפָּה	לָהַב	חֲנִית	וְכִידוֹן׃
	juu-yake	inalia	podo	mwali	wa-mkuki	na-fumo
		H7439	H0827	H3851	H2595	H3591

Podo hugongagonga ubavuni mwake, pamoja na mkuki unaong'aa na fumo.

24	בְּרַעַשׁ	וְרֹגֶז	יְנַמֶּא־	אֶרֶץ	וְלֹא־	יַאֲמִין	כִּי־	קוֹל	שׁוֹפָר׃
	kwa-msisimko	na-hasira	anameza	ardhi	na-si	anaamini	kwamba	sauti	ya-tarumbeta
	H7494	H7267	H1572	H0776	H3808	H0539			H7782

Huimeza nchi kwa hasira na ghadhabu; katika sauti ya tarumbeta, hawezi kusimama sehemu moja.

25	בְּדֵי	שׁוֹפָר	אֲמַי֫	הֶאָח	וּמֵרָחוֹק	יָרֵיחַ	מִלְחָמָה	רֵעַם
	wakati-wa	tarumbeta	anasema	Aha	na-kutoka-mbali	ananusa	vita	ngurumo
	H1767	H7782	H0559	H1889	H7350	H7306	H4421	H7482

וּתְרוּעָה׃	שָׂרִים
na-kelele-za-vita	ya-makamanda
H8643	H8269

Wakati wowote tarumbeta inapolia, husema, 'Ooh! Huisikia harufu ya vita kutoka mbali - vishindo vya radi za makamanda na makelele.

26	הֲמִבִינָתְךָ	בְּאֶבְרַ־	נֵץ	יִפְרֹשׂ	]כנפו[	)כְּנָפָיו(
	je-ni-kwa-ufahamu-wako	anapata-manyoya	mwewe	anatandaza	[mabawa-yake]	mabawa-yake
	H0998	H0082		H6566	H3671	H3671

לְתֵימָן׃
kuelekea-kusini
H8486

Je ni kwa hekima yako kwamba mwewe hupaa juu, na ya kuwa huyanyosha mabawa yake kwa upande wa kusini?

27	אִם־	עַל־	פִּיךָ	יְגַבֵּיהַּ	נָשֶׁר	וְכִי	יָרִים	קִנּוֹ׃
	ikiwa	kwa	amri-yako	anapaa-juu	tai	na-kwamba	anainua	kiota-chake
			H6310	H1361	H5404			H7064

Je ni kwa agizo lako kwamba tai huruka juu na kufanya kiota chake katika sehemu za juu?

28	סֶלַע	מְעוֹנָה׃	עַל־	שֶׁן־	וְיִתְלֹנָן	אִשְׁכָּן	סֶלַע
	mwamba	na–ngome	juu–ya	jino–la	na–analala	anakaa	mwamba
	H5553			H8127		H7931	H5553

Huishi katika majabali na hufanya makao yake katika vilele vya majabali, na ngomeni.

29	מִשָּׁם	חָפַר־	אֹכֶל	לְמֵרָחוֹק	עֵינָיו	יַבִּיטוּ׃
	kutoka–huko	anatafuta	chakula	kutoka–mbali	macho–yake	yanaangalia
	H8033	H2658	H0400	H7350		H5027

Kutoka huko hutafuta mawindo; macho yake huyaona mawindo kutoka mbali.

30	וְאֶפְרֹחָיו)	יְעַלְעוּ־	דָּם	וּבַאֲשֶׁר	חֲלָלִים	
	na–vifaranga–vyake	vinanyonya	damu	na–mahali–ambapo	waliouawa	
	H0667	H5966	H1818			

[ואפרחו]	פ	הוּא׃	שָׁם
[na–vifaranga–vyake]	[p]	yeye	huko
H0667		H1931	H8033

Makinda yake hunywa damu pia; na pale walipo watu wafu, ndipo na yeye alipo.

Chapter 40

1	וַיַּעַן	אִיּוֹב	אֶת־	יְהוָה	וַיֹּאמַר׃
	na–alijibu	Ayubu	[at]	Yahwe	na–akasema
		H0347	H0853	H3068	H0559

Yahweh aliendelea kuongea na Ayubu na kusema,

2	הֲרֹב	שַׁדַּי	עִם־	יִסּוֹר	מוֹכִיחַ	אֱלוֹהַּ	יַעֲנֶנּוּ׃	פ
	je–anayebishana	Mwenyezi	pamoja–na	atakemea	anayemkosoa	Mungu	ajibu	[p]
	H7378	H7706		H3250	H3198	H0433		

“Je mtu yeyote anayetaka kukosoa na ajaribu kumsahihisha Mwenye enzi? Na yeye anayehojiana na Mungu, na ajibu yeye.”

3	וַיַּעַן	אִיּוֹב	אֶת־	יְהוָה	וַיֹּאמַר׃
	na–alijibu	Ayubu	[at]	Yahwe	na–akasema
		H0347	H0853	H3068	H0559

Ndipo Ayubu akamjibu Yahweh na kusema, “

4	תָּזָן	קַלּוֹתִי	מָה	אֲשִׁיבֶךָּ	יָדִי	שַׂמְתִּי	לְמוֹ־	פִי׃
	tazama	mimi–ni–mdogo	nini	nitakujibu	mkono–wangu	nimeweka	juu–ya	kinywa–changu
	H2005	H7043	H4100	H7725	H3027		H3926	H6310

Tazama, mimi si mtu muhimu; je nawezaje kukujibu? Ninauweka mkono wangu juu ya mdomo wangu.

5	אַחַת	דִּבַּרְתִּי	וְלֹא	אֶעֱנֶה	וּשְׁתַּיִם	וְלֹא	אוֹסִיף׃	פ
	mara–moja	nilisema	na–si	nitajibu	na–mara–mbili	na–si	nitaongeza	[p]
	H0259	H1696	H3808		H8147	H3808	H3254	

Ninazungumza mara moja, na sitakujibu; hakika, mara mbili, lakini sitaendelea zaidi.”

6	וַיַּעַן־	יְהוָה	אֶת־	אִיּוֹב	[מן]	[סערה]	מִן()ו	סְעָרָה)	וַיֹּאמַר׃
	na–alijibu	Yahwe	[at]	Ayubu	[kutoka]	[dhoruba]	kutoka	dhoruba	na–akasema
		H3068	H0853	H0347			H4480	H5591	H0559

Kisha Yahweh akamjibu Ayubu kutoka katika dhoruba kali na kusema,

וְהוֹדִיעֵנִי׃	אֶשְׁאָלְךָ֖	חֲלָצֶ֥יךָ	כְגֶ֑בֶר	נָ֣א	אֵזָר־	7
na–unifundishe	nitakuuliza	viuno–vyako	kama–mtu	tafadhali	jifunge	
H3045	H7592	H2504	H1397	H4994	H0247	

“Jifunge sasa mkanda kiunoni mwako kama mwanaume, kwa kuwa nitakuuliza maswali, nawe lazima unijibu.

תִּצְדָּֽק׃	לְמַ֣עַן	תַּרְשִׁיעֵ֑נִי	מִשְׁפָּטִ֣י	תָּפֵ֥ר	הֲאַף	8
ujihesabie–haki	ili	utanihukumu	hukumu–yangu	utabatilisha	je–utabatilisha	
H6663	H4616	H7561	H4941		H0637	

Je waweza kusema kwa hakika kwamba mimi si mwenye haki? Je utanihukumu mimi ili useme wewe ni mwenye haki?

תַּרְעֵֽם׃	כָּמֹ֑הוּ	וּבְקוֹל֥	לָ֝ךְ	וְכָאֵ֗ל	זְר֣וֹעַ	וְאִם־	9
utatoa–ngurumo	kama–yake	na–kwa–sauti	una	kama–Mungu	mkono	na–ikiwa	
H7481	H3644			H0410	H2220		

Je una mkono kama wa Mungu? Je waweza kutoa kishindo kwa sauti kama yeye?

תִּלְבָּֽשׁ׃	וְהָדָ֥ר	וְה֗וֹד	גָּ֭אוֹן	גְּבַהּ־	נָ֣א	עֲדֵ֑ה	10
uvae	na–fahari	na–heshima	na–utukufu	ukuu	tafadhali	jivike	
H3847	H1926	H1935	H1363	H1347	H4994		

Jivike sasa katika utukufu na katika utu; jivalie mwenyewe heshima na enzi.

וְהַשְׁפִּילֵ֥הוּ׃	גַּאֶ֑ה	כֹּ֣ל־	וּרְאֵ֥ה	אַפֶּ֗ךָ	עֶבְרוֹת֮	הָפֵ֪ץ	11
na–umdhilishe	mwenye–kiburi	kila	na–uone	ya–ghadhabu–yako	hasira	tawanya	
H8213	H1343	H3605	H7200	H0639	H5678		

Sambaza ziada ya hasira yako; mtazame kila mmoja mwenye kiburi na umshushe chini.

תַּחְתָּֽם׃	רִשְׁעִ֑ים	וַהֲדֹךְ֥	הַכְנִיעֵ֗הוּ	גַּאֶ֥ה	כֹּל־	רְאֵ֣ה	12
mahali–pao	waovu	na–uwaponde	mtie–aibu	mwenye–kiburi	kila	angalia	
H8478	H7563	H1915	H3665	H1343	H3605	H7200	

Mwangalie kila mmoja mwenye kiburi na umweke chini; wakanyage chini watu waovu mahali wanaposimama.

בַּטָּמ֥וֹן׃	חֲבֹ֑שׁ	פְּנִיהֶ֗ם	יָ֭חַד	בֶּעָפָ֣ר	טָמְנֵ֥ם	13
katika–mahali–pa–siri	funga	nyuso–zao	pamoja	mavumbini	wafiche	
H2934	H2280	H6440		H6083	H2934	

Wazike ardhini pamoja; zifunge nyuso zao katika sehemu zilizositirika.

יְמִינֶֽךָ׃	לְךָ֑	תּוֹשִׁ֣יעַ	כִּי־	אוֹדְךָ֥	אֲנִי֮	וְגַם־	14
mkono–wako–wa–kuume	kwako	inakuokoa	kwamba	nitakukubali	mimi	na–pia	
H3225		H3467		H3034	H0589	H1571	

Ndipo pia nitakapokubali ya kwamba mkono wako wa kulia waweza kukuokoa.

כַּבְקָ֑ר	חָצִ֥יר	עִמָּ֗ךְ	עָשִׂ֥יתִי	אֲשֶׁר־	בְּהֵמ֥וֹת	נָ֣א	תְּנַֽהּ־	15
kama–ng'ombe	majani	pamoja–nawe	nilimwumba	ambaye	Behemothi	tafadhali	tazama	
H1241					H0930	H4994	H2009	

יֹאכֵֽל׃
anakula
H0398

Mwangalie sasa kiboko, ambaye niliwafanya kama nilivyokufanya wewe; anakula nyasi kama ng'ombe.

16 תִּנָּהּ־ tazama H2009 נָא tafadhali H4994 כֹחוֹ nguvu–zake בְּמָתְנָיו katika–viuno–vyake וְאֹנוֹ na–uwezo–wake בִּשְׁרִירֵי katika–misuli H8306 H0202 H4975

בִּטְנוֹ׃ ya–tumbo–lake H0990

Ona sasa, nguvu zake ziko katika viuno vyake; nguvu zake zi katika mishipa ya tumbo lake.

17 יַחְפֹּץ anakaza זְנָבוֹ mkia–wake כְּמוֹ־ kama אָרֶז mwerezi גִּידֵי mishipa [פחדו] [ya–mapaja–yake] (פַּחֲדָיו) ya–mapaja–yake יְשֹׂרָגוּ׃ imesukwa H2644 H6344 H6344 H1517 H0730 H3644 H2180 H8276

Yeye huuondoa mkia wake kama mti wa mwerezi; mishipa ya paja lake imeunganishwa pamoja.

18 עֲצָמָיו mifupa–yake אֲפִיקֵי mirija נְחוּשָׁה ya–shaba גְּרָמָיו mifupa–yake כְּמֹטֶל kama–fito בַּרְזֶל׃ za–chuma H6106 H0650 H5154 H1634 H4300 H1270

Mifupa yake ni kama ya mirija ya shaba; na miguu yake ni kama kipande cha chuma.

19 הִוא yeye רֵאשִׁית mwanzo דַּרְכֵי־ wa–njia–za אֵל Mungu הָעֹשׂוֹ Muumba–wake יִגַּשׁ anampa חַרְבּוֹ׃ upanga–wake H1931 H7225 H1870 H0410 H5066 H2719

Yeye ni mkuu wa viumbe vya Mungu. Ni Mungu pekee, ambaye alimwumba, anaweza kumshinda.

20 כִּי־ kwa–maana בּוּל mazao הָרִים ya–milima יִשְׂאוּ־ yanamletea לוֹ yeye וְכָל־ na–wote חַיַּת wanyama הַשָּׂדֶה wa–shamba H0944 H2022 H5375 H1931 H3605

יְשַׂחֲקוּ־ wanacheza שָׁם׃ huko H7832 H8033

Kwa kuwa milima humpatia chakula; hayawani wa mashambani hucheza karibu.

21 תָּחַת־ chini–ya צֶאֱלִים miti–ya–miiba יִשְׁכָּב analala בְּסֵתֶר katika–siri קָנֶה ya–mwanzi וּבְצָה׃ na–kinamasi H8478 H6628 H7901 H7070 H1207

Hujilaza chini ya mimiea ya kivuli katika makao ya mianzi, na katika bwawa la matope.

22 יְסֻכֻּהוּ inamsitiri צֶאֱלִים miti–ya–miiba צָלְלוֹ kivuli–chake יְסֹבְבוּהוּ zinamzunguka עַרְבֵי־ mierebi–ya נָחַל׃ kijito H7731 H6628 H6752 H5437 H6155

Miti yenye vivuli humfunika katika vivuli vyake; mierebi ya kijito inamzunguka pande zote.

23 תֶּן tazama יַעֲשָׂק akisukumwa נָהָר mto לֹא si יַחְפֹּז anakimbia יִבְטַח anatulia כִּי־ hata–kama יָגִיחַ inabubujika יַרְדֵּן Yordani H2005 H6231 H3808 H2648 H0982 H1518 H3383

אֶל־ katika פִּיהוּ׃ kinywa–chake H0413 H6310

Tazama, kama mto utazigharikisha kingo zake, hatikisiki; yeye anajiamini, hata kama Mto wa Yordani unajaa hadi katika pua yake.

24 בְּעֵינָיו machoni–mwake יִקָּחֶנּוּ atamshika בְּמוֹקְשִׁים kwa–mitego יִנָּקֵב־ atamtoboa אָף׃ pua H0639 H4170 H3947

Je mtu yeyote aweza kumnasa kwa ndoano, au kuichoma pua yake kwa mtego?

Chapter 41

לְשֹׁנוֹ׃	תַּשְׁקִיעַ	וּבְחֶבֶל	בְּחַכָּה	לִוְיָתָן	תִּמְשֹׁךְ	1
ulimi–wake	utashindilia	na–kwa–kamba	kwa–ndoana	Lewiathani	je–utamvuta	
H3956	H8257		H2443	H3882	H4900	

Je waweza kumvua mamba kwa ndoano ya samaki? Au kumfunga taya zake kwa kamba?

לֶחְיוֹ׃	תִּקּוֹב	וּבְחוֹחַ	בְּאַפּוֹ	אַגְמוֹן	הֲתָשִׂים	2
taya–lake	utautoboa	na–kwa–ndoana	katika–pua–yake	kamba–ya–matete	je–utaweka	
H3895		H2336	H0639	H0100		

Je waweza kuweka kamba katika pua zake, au kumtoboa taya yake kwa ndoano?

רַכּוֹת׃	אֵלֶיךָ	יְדַבֵּר	אִם־	תַּחֲנוּנִים	אֵלֶיךָ	הֲיַרְבֶּה
maneno–laini	kwako	atasema	ikiwa	maombi	kwako	je–atakuongezea
H7390	H0413	H1696		H8469	H0413	

Je atafanya maombi mengi kwako? Je atazungumza na wewe kwa maneno laini?

עוֹלָם׃	לְעֶבֶד	תִּקָּחֶנּוּ	עִמָּךְ	בְּרִית	הֲיִכְרֹת	4
wa–milele	kuwa–mtumishi	utamchukua	nawe	agano	je–atafanya	
H5769	H5650	H3947		H1285	H3772	

Je atafanya agano na wewe, ili kwamba umchukue kwa ajili ya mtumishi milele?

לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃	וְתִקְשְׁרֶנּוּ	כַּצִּפּוֹר	בּוֹ	הֲתְשַׂחֵק־		5
kwa–wasichana–wako	na–utamfunga	kama–ndege	naye	je–utacheza		
H5291	H7194	H6833		H7832		

Je utacheza pamoja naye kama ambavyo ungecheza na ndege? Je utamfunga kwa ajili ya mtumishi wako wa kike?

כְּנַעֲנִים׃	בֵּין	יֶחֱצוּהוּ	חַבָּרִים	עָלָיו	יִכְרוּ	6
wafanyabiashara	kati–ya	watamgawana	wafanyabiashara	juu–yake	watabishana	
	H0996	H2673	H2271			

Je makundi ya wavuvi waweza kumfanyia biashara? Je watamgawanya ili kufanya biashara miongoni mwa wafanya biashara?

רֹאשׁוֹ׃	דָּגִים	וּבְצִלְצָל	עוֹרוֹ	בְּשֻׂכּוֹת	הֲתִמָּלֵא	7
kichwa–chake	wa–samaki	na–kwa–mkuki–wa–samaki	ngozi–yake	kwa–mikuki	je–utajaza	
	H1709		H5785	H7905	H4390	

Je waweza kuijaza ngozi yake kwa vyusa au kichwa chake kwa mikuki ya kuvulia?

תּוֹסַף׃	אַל־	מִלְחָמָה	זְכֹר	כַּפֶּךָ	עָלָיו	שִׂים־	8
ongeze	usi	vita	kumbuka	mkono–wako	juu–yake	weka	
H3254	H0408	H4421	H2142	H3709			

Weka mkono wako juu yake mara moja, nawe utaikumbuka vita na hautaendelea kufanya hivyo tena.

יִטָּל׃	מַרְאָיו	אֶל־	הֲגַם	נִכְזָבָה	תּוֹחַלְתּוֹ	הֵן־	9
mtu–anaangushwa	kumuona	kwa	je–hata	ni–la–uongo	tumaini–lake	tazama	
H2904	H4758	H0413	H1571	H3576	H8431	H2005	

Tazama, matumaini ya kila mtu ambaye hufanya hivyo ni uongo; je si kila mmoja atatupwa chini katika nchi mbele yake?

10	לֹא־	אַכְזָר	כִּי	יְעוֹרֶנּוּ	וּמִי	הוּא֥	לְפָנַי	יִתְיַצָּֽב׃
	si	mkali	ambaye	ataamsha	na–nani	yeye	mbele–yangu	atasimama
	H3808	H0393		H5782	H4310	H1931	H6440	H3320

Hakuna aliye mkali ambaye aweza kuthubutu kumtikisa mamba; Ni nani basi awezaye kusimama mbele yake?

11	מִי	הַקְדִּימַנִי	וַאֲשַׁלֵּם	תָּחַת	כָּל־	הַשָּׁמַיִם	לִי־	הֽוּא׃
	ni–nani	amenitolea–kwanza	na–nimlipe	chini–ya	zote	mbingu	kwangu	ni–yake
	H4310	H6923		H8478	H3605	H8064		H1931

Ni nani kwanza aliyenipa kitu chochote ili kwamba niweze kumlipa? Chochote kilicho chini ya anga ni changu.

12	[לֹא־	)לוֹ־(	אַחֲרִישׁ	בַּדָּיו	וּדְבַר־	גְּבוּרוֹת	וְחַיִן
	[si]	kwake	nitanyamaza	viungo–vyake	na–maneno–ya	nguvu–zake	na–uzuri
	H3808			H0907	H1697	H1369	H2433

עֶרְכּֽוֹ׃
wa–mpangilio–wake
H6187

Sitanyamaza kimya kuhusu miguu ya mamba, wala kuhusu jambo linalohusu nguvu zake, wala kuhusu umbo lake zuri.

13	מִי־	גָלָה	פְּנֵי	לְבוּשׁוֹ	בְּכֶפֶל	רִסְנוֹ	מִי	יָבוֹא׃
	ni–nani	alivua	uso	wa–nguo–yake	ndani–ya–safu–mbili	ya–meno–yake	ni–nani	ataingia
	H4310	H1540	H6440	H3830	H3718	H7448	H4310	H0935

Nani awezaye kuiondoa ngozi yake? Nani anaweza kumchoma kwa silaha mara mbili?

14	דַּלְתֵי	פָּנָיו	מִי	פִּתָּחַ	סְבִיבוֹת	שִׁנָּיו	אֵימָה׃
	milango	ya–uso–wake	ni–nani	atafungua	kuzunguka	meno–yake	ni–hofu
		H6440	H4310		H5439	H8127	H0367

Nani awezaye kuifungua milango ya uso wake, imezungukwa na meno yake ambayo yanaogofya?

15	גַּאֲוָה	אֲפִיקֵי	מָגִנִּים	סָגוּר	חוֹתָם	צָר׃
	kiburi	safu–za	ngao	zimefungwa	kwa–muhuri	imara
	H1346	H0650	H4043	H5462	H2368	

Mgongo wake umefanywa kwa magamba yenye mistari, yamefungwa kwa pamoja kama chapa.

16	אֶחָד	בְּאֶחָד	יִגָּשׁוּ	וְרוּחַ	לֹא־	יָבוֹא	בֵּינֵיהֶם׃
	moja	kwa–moja	zinakaribia	na–upepo	si	unaingia	kati–yake
	H0259	H0259	H5066	H7307	H3808	H0935	H0996

Moja li karibu na jingine na ya kuwa hakuna hewa inaweza kupita katikati yake.

17	אִישׁ־	בְּאָחִיהוּ	יִדָּבָקוּ	יִתְלַכְּדוּ	וְלֹא	יִתְפָּרֵדוּ׃
	moja	kwa–nyingine	zimeshikamana	zimefungana	na–si	zinatenganishwa
	H0376	H0251	H1692	H3920	H3808	H6504

Yameunganishwa moja kwa jingine; yamegandamana kwa pamoja, ili kwamba hayawezi kutenganishwa.

18	עֲטִישׁוֹתָיו	תָּהֵל	אוֹר	וְעֵינָיו	כְּעַפְעַפֵּי־	שָׁחַר׃
	mafuvu–yake	yanang'aa	nuru	na–macho–yake	kama–kope–za	alfajiri
	H5846		H0216		H6079	H7837

Mwanga hung'ara kutoka katika kupumua kwake; macho yake ni kama kope za mapambazuko ya asubuhi.

יִתְמַלָּטוּ׃	אֵשׁ	כִּידֹודֵי	יַהֲלֹכוּ	לַפִּידִים	מֶפִיו	19
zinatoroka	za-moto	cheche	inatoka	mienge	kutoka-kinywani-mwake	
H4422	H0784	H3590	H1980	H3940	H6310	

Ndani ya mdomo wake hutoka miali ya mwanga, chembe za moto huruka nje.

וְאַגְמֹן׃	נָפְוּחַ	כְּדוּד	עָשָׁן	יֵצֵא	מֵנְחִירָיו	20
na-matete	inayochemka	kama-sufuria	moshi	inatoka	kutoka-puani-mwake	
H0100	H5301	H1731	H6227	H3318	H5156	

Katika pua zake hutoka moshi kama chungu kinachotokota juu ya moto ambao umechochewa ili uwe na joto sana.

יֵצֵא׃	מִפְיו	וְלַהַב	תִּלֶּהָט	גֶּחָלִים	נַפְשׁוֹ	21
unatoka	kutoka-kinywani-mwake	na-mwali	inawasha	makaa	pumzi-yake	
H3318	H6310	H3851	H3857	H1513	H5315	

Pumzi yake huwasha mkaa na kuwa mwali; moto hutoka katika mdomo wake.

דְּאָבָה׃	תָּרוּץ	וּלְפָנָיו	עֹז	יָלִין	בְּצַוָּארוֹ	22
hofu	inaruka	na-mbele-yake	nguvu	unakaa	katika-shingo-yake	
H1670	H1750	H6440	H5797			

Katika shingo yake kuna nguvu, na kitisho hucheza mbele yake.

יִמּוֹט׃	בַּל־	עָלָיו	יָצוּק	דָּבְקוּ	בְּשָׂרוֹ	מַפְלֵי	23
inasogea	si	juu-yake	imesubuliwa	imeshikamana	ya-nyama-yake	mikunjo	
H4131	H1077		H3332	H1692	H1320	H4651	

Nofu za mwili wake zimeunganishwa pamoja; ziko imara katika yeye; wala haziwezi kuondolewa.

תַּחְתִּית׃	כְּפֶלַח	וְיָצוּק	אֶבֶן	כְּמוֹ־	יָצוּק	לֹּבּוֹ	24
chini	kama-jiwe-la	na-umesubuliwa	jiwe	kama	umesubuliwa	moyo-wake	
H8482	H6400	H3332	H0068	H3644	H3332		

Moyo wake ni mgumu kama jiwe - hakika, ni mgumu kama jiwe la chini la kusagia.

יִתְחַטָּאוּ׃	מִשְׁבָּרִים	אֵלִים	יָנוּרוּ	מִשְׁתּוֹ	25
wanajisafisha	kutoka-kuvunjika-mawimbi	wenye-nguvu	wanaogopa	kutoka-kuinuka-kwake	
H2398	H7667	H0410		H7613	

Na anaposimama mwenyewe, hata miungu huogopa; hurudi nyuma kwasababu ya hofu.

וְשִׂרְיָה׃	מַסָּע	חַנִּית	תָּקוּם	בְּלִי	חֶרֶב	מַשִּׂיגֵהוּ	26
na-silaha	shambulizi	mkuki	kusimama	bila	upanga	inamfikia	
		H2595		H1097	H2719	H5381	

Na ikiwa atapigwa kwa upanga, hauwezi kumfanya kitu chochote, wala mkuki, wala mshale, wala aina yoyote ya silaha iliyochongoka.

נְחוּשָׁה׃	רִקָּבוֹן	לְעֵץ	בַּרְזֶל	לְתֶבֶן	יַחְשֹׁב	27
shaba	uliooza	kama-mti	chuma	kama-majani	anahesabu	
H5154	H7539	H6086	H1270	H8401	H2803	

Yeye hufikiri juu ya chuma kana kwamba ni majani makavu na hufikiri juu ya fedha kana kwamba ni ubao uliooza.

אַבְנֵי־	לוֹ	נֶהְפְּכוּ־	לְקַשׁ	קֶשֶׁת	בֶּן־	יַבְרִיחֻנִו	לֹא־	28
mawe-ya	kwake	zinageuzwa	kama-majani	upinde	mwana-wa	itamfanya-akimbie	si	
H0068		H2015	H7179	H7198		H1272	H3808	

כְּמוֹ׃
kombeo

Mshale hauwezi akamfanya akimbie; kwake yeye mawe ya kombeo huwa kama makapi.

כִּידֹון׃	לְרַעַשׁ	וְיִשְׂחַק	תּוֹתָח	נֶחְשְׁבוּ	כְּקַשׁ	29
ya-mkuki	kwa-kelele	na-anacheka	rungu	zinahesabiwa	kama-majani	
H3591	H7494	H7832	H8455	H2803	H7179	

Marungu huyaangalia kama majani makavu; yeye hucheka juu ya mkuki unaovuma.

טִיט׃	עֲלֵי־	חָרוּץ	יִרְפָּד	חֶרֶשׁ	חַדּוּדֵי	תַּחְתָּיו	30
tope	juu-ya	chombo-cha-kupuria	anatandaza	vya-udongo	vipande-vikali	chini-yake	
H2916			H7502	H2789	H2303	H8478	

Sehemu zake za chini zi kama vipande vilivyochongoka vya vyungu; huacha alama zilizosambaa katika udongo kana kwamba alikuwa ni chombo cha kusagia.

כַּמְרֻקָּחָה׃	יָשִׂים	בָּיָּם	מְצוּלָה	כַּסִּיר	יַרְתַּיַח	31
kama-chungu-cha-manukato	anafanya	bahari	kilindi	kama-sufuria	anafanya-kuchemka	
H4841		H3220	H4688		H7570	

Yeye hukifanya kilindi kichemke kama chungu cha maji ya moto; huifanya bahari kama chungu cha lihamu.

לְשִׂיבָה׃	תְּהוֹם	יַחְשֹׁב	נָתִיב	יָאִיר	אַחֲרָיו	32
kuwa-mvi	kilindi	mtu-angehesabu	njia	inang'aa	nyuma-yake	
H7872	H8415	H2803		H0215		

Yeye huifanya njia ing'are nyuma yake; mtu mmoja angedhani kilindi kuwa cheupe.

חָת׃	לִבְלִי־	הֵעָשׂוּ	מָשְׁלוֹ	עָפָר	עַל־	אֵין־	33
hofu	bila	aliumbwa	kama-yeye	mavumbi	juu-ya	hakuna	
	H1097			H6083		H0369	

Hakuna cha kumlinganisha juu ya dunia, ambaye yeye alikuwa ameumbwa kuishi pasipo hofu.

ס	שָׂחַץ׃	בְּנֵי־	כָּל־	עַל־	מֶלֶךְ	הוּא	יִרְאֶה	גָּבֹהַּ	כָּל־	אֶת־	34
[s]	kiburi	wana-wa	wote	juu-ya	mfalme	yeye	anaona	kitu-kirefu	kila	[at]	
	H7830		H3605		H4428	H1931	H7200	H1364	H3605	H0853	

Hukiona kila kitu chenye kiburi; yeye ni mfalme juu ya wana wote wa kiburi.”

Chapter 42

וַיֹּאמַר׃	יְהוָה	אֶת־	אִיּוֹב	וַיַּעַן	1
na-akasema	Yahwe	[at]	Ayubu	na-alijibu	
H0559	H3068	H0853	H0347		

Kisha Ayubu akamjibu Yahweh na kusema,

מְזִמָּה׃	מִמְּךָ	יִבָּצֵר	וְלֹא־	תּוּכָל	כֹּל	כִּי־	)יֻדַּעְתִּי(	]ידעת[	2
kusudi	kutoka-kwako	inazuiliwa	na-si	unaweza	yote	kwamba	ninajua	[unajua]	
H4209		H1219	H3808	H3201	H3605		H3045	H3045	

“Ninajua kwamba unaweza kufanya mambo yote, ya kuwa hakuna kusudi lako linaweza kuzuiliwa.

אָבִין	וְלֹא	הִנַּדְתִּי	לָכֵן	דָּעַת	בְּלִי	עֵצָה	מַעְלִים	וֶזֶה	מִי	3
nilifahamu	na–si	nimesema	kwa–hiyo	ujuzi	bila	shauri	anayeficha	huyu	ni–nani	
H0995	H3808	H5046		H1847	H1097	H6098	H5956	H2088	H4310	

אֵדָע׃	וְלֹא	מִמֶּנִּי	נִפְלָאוֹת
ninajua	na–si	zaidi–yangu	maajabu
H3045	H3808		H6381

Ni nani huyo ambaye pasipo maarifa huificha mipango? Kwa kweli nilisema mambo ambayo sikuyaelewa, mambo magumu kwangu kuyafahamu, ambayo juu yake sikujua chochote.

וְהוֹדִיעֵנִי׃	אֶשְׁאָלְךָ֖	אֲדַבֵּר	וְאָנֹכִי	נָ֣א	שְׁמַע־	4
na–unifundishe	nitakuuliza	nitasema	na–mimi	tafadhali	sikiliza	
H3045	H7592	H1696	H0595	H4994	H8085	

Uliniambia, 'Sikiliza sasa, nami nitasema; nitakuuliza mambo, nawe utaniambia.'

רָאָתְךָ׃	עֵינִי	וְעַתָּה֙	שִׁמְעָתְיךָ֣	אֹ֔זֶן	לִשְׁמַע־	5
limekuona	jicho–langu	na–sasa	nilikusikiliza	kwa–sikio	kwa–kusikia	
H7200		H6258	H8085	H0241		

Nimekuwa nikikusikia kwa usikivu wa sikio langu, lakini sasa jicho langu linakuona wewe.

פ	וָאֶפֶר׃	עָפָר	עַל־	וְנִחַמְתִּי	אֶמְאַס	כֵּן	עַל־	6
[p]	na–majivu	mavumbi	juu–ya	na–ninatubu	ninajikataa	kwa–hiyo	kwa–hiyo	
	H0665	H6083		H5162				

Basi ninajidharau mwenyewe; ninatubu kwa mavumbi na majivu.”

וַיֹּאמֶר	אִיּוֹב	אֶל־	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	יְהוָה	דִּבֶּר	אַחַר	וַיְהִי	7
na–akasema	Ayubu	kwa	haya	maneno	[at]	Yahwe	kusema	baada–ya	na–ikawa	
H0559	H0347	H0413	H0428	H1697	H0853	H3068	H1696		H1961	

רֵעֶיךָ	וּבִשְׁנֵי	בְךָ	אַפֵּי	חָרָה	הַתֵּימָנִי	אֱלִיפַז	אֶל־	יְהוָה
marafiki–zako	na–kwa–wawili	kwako	hasira–yangu	imewaka	Mtemani	Elifazi	kwa	Yahwe
H7453	H8147		H0639	H2734	H8489	H0464	H0413	H3068

אִיּוֹב׃	כְּעַבְדִּי	נְכוֹנָה	אֵלָי	דִּבַּרְתֶּם	לֹא	כִּי
Ayubu	kama–mtumishi–wangu	kwa–usahihi	kwangu	mlisema	si	kwa–sababu
H0347	H5650		H0413	H1696	H3808	

Ilitokea baada ya kuwa amekwisha kusema maneno hata kwa Ayubu, Yahweh alimwambia Elifazi Mtemani, “ Ghadhabu yangu imewaka dhidi yako na dhidi ya marafiki zako wawili kwa kuwa hamkusema maneno ya haki juu yangu kama alivyofanya mtumishi wangu Ayubu.

8

אֶל־	וּלְכוּ	אֲיֹלִים	וְשִׁבְעָה	פָּרִים	שִׁבְעָה־	לָכֶם	קְחוּ־	וְעַתָּה
kwa	na–nendeni	kondoo–dume	na–saba	mafahali	saba	kwenu	chukueni	na–sasa
H0413	H3212		H7651	H6499	H7651		H3947	H6258

וְאִיּוֹב	בְּעַדְכֶם	עוֹלָה	וְהַעֲלִיתֶם	אִיּוֹב	עַבְדִּי	
na–Ayubu	kwa–ajili–yenu	sadaka–ya–kuteketezwa	na–mtolee	Ayubu	mtumishi–wangu	
H0347	H1157		H5927	H0347	H5650	

לִבְלְתִּי	אֶשָּׂא	פָּנָיו	אִם־	כִּי	עֲלֵיכֶם	יִתְפַּלֵּל	עַבְדִּי	
nisije	nitakubali	uso–wake	kwa–hakika	kwa–maana	kwa–ajili–yenu	atasali	mtumishi–wangu	
H1115	H5375	H6440				H6419	H5650	

נְכוֹנָה	אֵלַי	דִּבַּרְתֶּם	לֹא	כִּי	נִבְלָה	עִמָּכֶם	עֲשׂוֹת
kwa–usahihi	kwangu	mlisema	si	kwa–sababu	upumbavu	kwenu	nikafanya
	H0413	H1696	H3808		H5039		

אִיּוֹב׃	כְּעַבְדִּי
Ayubu	kama–mtumishi–wangu
H0347	H5650

Sasa basi, jitwalieni mafahari saba na mabeberu saba, kisha mmwendee mtumishi wangu Ayubu na mtoe sadaka ya kuteketezwa kwa ajili yenu. Ndipo Mtumishi wangu Ayubu atawaombea ninyi, nami nitayapokea maombi yake, ili kwamba nisiwashughulikie sawasawa na upumbavu wenu. Maana hamkusema mambo ya haki juu yangu, kama alivyofanya mtumishi wangu Ayubu.”

9

כַּאֲשֶׁר	וַיַּעֲשׂוּ	הַנַּעֲמָתִי	צֹפַר	הַשּׁוּחִי	וּבִלְדַּד	הַתֵּימָנִי	אֱלִיפַז	וַיֵּלְכוּ
kama	na–wakafanya	Mnaamathi	Sofari	Mshuhi	na–Bildadi	Mtemani	Elifazi	na–wakaenda
		H5284	H6691	H7747	H1085	H8489	H0464	H3212

אִיּוֹב׃	פְּנֵי	אֶת־	יְהוָה	וַיִּשָּׂא	יְהוָה	אֲלֵיהֶם	דִּבֶּר
wa–Ayubu	uso	[at]	Yahwe	na–alikubali	Yahwe	kwao	alivyosema
H0347	H6440	H0853	H3068	H5375	H3068	H0413	H1696

Basi Elifazi Mtemani, Bildadi Mshuhi na Zofari Mnaamathi walienda na kufanya kama vile Yahweh alivyowaamuru, na Mungu alimtakabali Ayubu.

10

בְּעַד	בְּהִתְפַּלְלוֹ	אִיּוֹב	)שְׁבוּת(	]שבית[	אֶת־	שָׁב	וַיהוָה	
kwa–ajili–ya	alipowaombea	ya–Ayubu	hali	[utumwa]	[at]	alirejesha	na–Yahwe	
H1157	H6419	H0347	H7622	H7622	H0853	H7725	H3068	

לְמִשְׁנֶה׃	לְאִיּוֹב	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת־	יְהוָה	וַיֹּסֶף	רֵעֵהוּ	
mara–mbili	kwa–Ayubu	ambayo	yote	[at]	Yahwe	na–aliongeza	marafiki–zake	
H4932	H0347		H3605	H0853	H3068	H3254	H7453	

Na wakati Ayubu alimpowaombea rafiki zake, Yahweh alirejeza bahati yake. Yahweh alimjalia mara mbili ya kile alichokimiliki hapo awali.

11 וַיָּבֹאוּ | אֶלָיו | כָּל־ | מְוֹתֵי | וְכָל־ | [אחיתיו] | (אַחְיוֹתָיו) | וְכָל־ | יְדָעָיו
na–wakaja | kwake | wote | ndugu–zake | na–wote | [dada–zake] | dada–zake | na–wote | waliomjua
H0935 | H0413 | H3605 | H0251 | H3605 | H0269 | H0269 | H3605 | H3045

וַיָּנֻדוּ | לוֹ | לְאָכְלוֹ | עִמּוֹ | לֶחֶם | בְּבֵיתוֹ | וַיָּנֹדוּ
na–walimhurumia | yeye | na–wakala | pamoja–naye | chakula | nyumbani–mwake | na–walimhurumia
H5110 | | H0398 | | H3899 | | H5110

לְפָנִים | וַיֹּאכְלוּ | עִמּוֹ | לֶחֶם | בְּבֵיתוֹ | וַיָּנֹדוּ
zamani | na–wakala | pamoja–naye | chakula | nyumbani–mwake | na–walimhurumia
H6440 | H0398 | | H3899 | | H5110

וַיְנַחֲמוּ | אֹתוֹ | עַל | כָּל־ | הָרָעָה | אֲשֶׁר־ | הֵבִיא | יְהוָה | עָלָיו
na–walimfariji | yeye | kwa–sababu–ya | yote | mabaya | ambayo | alileta | Yahwe | juu–yake
H5162 | H0853 | | H3605 | H7489 | H0834 | H0935 | H3068 |

וַיִּתְּנוּ־ | לוֹ | אִישׁ | קְשִׂיטָה | אֶחָת | וְאִישׁ | נֶזֶם | זָהָב
na–walimpa | yeye | kila–mmoja | kipande–cha–fedha | kimoja | na–kila–mmoja | pete–ya | dhahabu
H5414 | | H0376 | H7192 | H0259 | H0376 | H5141 | H2091

ס | אֶחָד׃
[s] | moja
| H0259

Ndipo ndugu zake na Ayubu, na wale jamaa zake wote walikuwa wanajuana naye hapo mwanzo, walikuja hapo kwake na kula chakula pamoja naye katika nyumba yake. Waliomboleza pamoja naye na walimfariji kwa ajili majanga yote ambayo Yahweh alikuwa ameyaleta juu yake. Kila mtu alimpa Ayubu kipande cha fedha na pete ya dhahabu.

12 וַיהוָה | בֵּרַךְ | אֶת־ | אַחֲרִית | אִיּוֹב | מֵרֵאשִׁתּוֹ | וַיְהִי־ | לוֹ
na–Yahwe | alibariki | [at] | mwisho | wa–Ayubu | kuliko–mwanzo–wake | na–alikuwa–na | yeye
H3068 | H1288 | H0853 | H0319 | H0347 | H7225 | H1961 |

וַאֶלֶף | נְגָמַלִּים | וְאֶלֶף־ | צֶמֶד | בָּקָר | וְאֶלֶף | עֶשְׂרֵה | אַרְבָּעָה
na–elfu | ngamia | na–elfu | jozi | ng'ombe | elfu | nne | kumi–na
H0505 | H1581 | H0505 | H6776 | H1241 | H0505 | H6240 | H0702

אֲתוֹנוֹת׃
punda–jike
H0860

Yahweh aliubarikiwa mwisho wa maisha ya Ayubu kuliko mwanzo wake; alikuwa na kondoo kumi na nne elfu, ngamia elfu sita, jozi elfu moja, na punda jike elfu moja.

13 בָּנוֹת׃ | וְשֶׁלֹשׁ | בָּנִים | שִׁבְעָה | לוֹ | וַיְהִי־
mabinti | na–tatu | wana | saba | yeye | na–alikuwa–na
H1323 | H7969 | | H7658 | | H1961

Pia alikuwa na wana saba na mabinti watatu.

14 הַשְּׁלִישִׁית | וְשֵׁם | קְצִיעָה | הַשֵּׁנִית | וְשֵׁם | יְמִימָה | הָאַחַת | שֵׁם־ | וַיִּקְרָא
la–wa–tatu | na–jina | Kezia | la–wa–pili | na–jina | Yemima | wa–kwanza | jina–la | na–aliita
H7992 | H8034 | H7103 | H8145 | H8034 | H3224 | H0259 | H8034 | H7121

הַפּוּךְ׃ | קֶרֶן
[kiungo–cha–urembo] | Keren–Hapuki
H7163 | H7163

Binti wa kwanza alimwita Yemima, na wa pili Kezia, na wa tatu Kerenihapuki.

15 בְּכָל־ | אִיּוֹב | כִּבְנוֹת | יָפוֹת | נָשִׁים | נִמְצָא | וְלֹא
katika–yote | wa–Ayubu | kama–mabinti | wazuri | wanawake | waliopatikana | na–hawakupatikana
H3605 | H0347 | H1323 | H3303 | H0802 | H4672 | H3808

ס | אֲחֵיהֶם׃ | בְּתוֹךְ | נַחֲלָה | אֲבִיהֶם | לָהֶם | וַיִּתֵּן | הָאָרֶץ
[s] | ndugu–zao | kati–ya | urithi | baba–yao | wao | na–aliwapa | nchi
| H0251 | H8432 | H5159 | H0001 | H1992 | H5414 | H0776

Katika nchi yote hawakupatikana wanawake wazuri kama mabinti wa Ayubu. Baba yao aliwapa urithi miongoni mwa kaka zao.

)וַיִּרְאֶה(	ויראן	שְׁבָּה	וְאַרְבָּעִים	מֵאָה	זֹאת	אַחֲרֵי־	אִיּוֹב	וַיְחִי	16
na–aliona	[na–aliona]	miaka	na–arobaini	mia–moja	hii	baada–ya	Ayubu	na–aliishi	
H7200	H7200	H8141	H0705	H3967	H2063		H0347	H2421	

דֹּרוֹת׃	אַרְבָּעָה	בָּנָיו	בְּנֵי	וְאֶת־	בָּנָיו	אֶת־
vizazi	nne	wa–watoto–wake	watoto	na	watoto–wake	[at]
H1755	H0702			H0853		H0853

Baada ya haya, Ayubu aliishi miaka 140; aliwaona wana wake na wana wa wanawe, hata kizazi cha nne.

יָמִים׃	וּשְׂבַע	זָקֵן	אִיּוֹב	וַיָּמָת	17
siku	na–ameshiba	mzee	Ayubu	na–akafa	
H3117	H7649	H2205	H0347	H4191	

Basi Ayubu alifariki, akiwa mzee na akijawa na siku nyingi.

Psalms

Chapter 1

אַשְׁרֵי־	הָאִישׁ	אֲשֶׁר	לֹא	הָלַךְ׀	בַּעֲצַת	רְשָׁעִים	וּבְדֶרֶךְ	1
Heri	ya–mtu	ambaye	haendi	katika–shauri	la–waovu	wala–katika–njia	ya–wenye–dhambi	
H0835	H0376		H3808	H1980	H6098	H7563	H1870	

יָשָׁב׃	לֹא	לַצִּים	וּבְמוֹשַׁב	עָמָד	לֹא	חַטָּאִים	
ya–BWANA	katika–sheria	bali	haketi	cha–wenye–mizaha	wala–katika–kikao	hasimami	
H3427	H3808	H3887	H4186	H5975	H3808	H2400	

Amebarikiwa mtu yule asiye enenda katika ushauri wa waovu, au kusimama katika njia ya wenye dhambi, au kukaa katika kusanyiko la wenye mizaha.

וָלָיְלָה׃	יוֹמָם	יֶהְגֶּה	וּבְתוֹרָתוֹ	חֶפְצוֹ	יְהוָה	בְּתוֹרַת	אִם	כִּי	2
atakuwa	naye	na–usiku	mchana	hutafakari	yake	na–katika–sheria	yake	furaha	
H3915	H3119	H1897	H8451	H2656	H3068	H8451			

Bali yeye huifurahia sheria ya Yahwe, na huitafakari sheria yake mchana na usiku.

יִתֵּן	וּפִרְיוֹ	אֲשֶׁר	מָיִם	פַּלְגֵי	עַל־	שָׁתוּל	כְּעֵץ׀	וְהָיָה	3
hutoa	yake	matunda	ambao	vya–maji	vijito	kando–ya	uliopandwa	kama–mti	
H5414	H6529		H4325	H6388		H8362	H6086	H1961	

יַצְלִיחַ׃	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר־	וְכֹל	יִבּוֹל	לֹא־	וְעָלֵהוּ	בְּעִתּוֹ
hufanikiwa	afanyacho	na–chochote	halikauki	lake	na–jani	wake	kwa–wakati
			H3605		H3808	H5929	H6256

Atakuwa kama mti uliopandwa karibu na mkondo wa maji ambao huzaa matunda yake kwa majira yake, ambao majani yake hayakauki; lolote afanyalo litafanikiwa.

רוּחַ׃	תִּדְּפֶנּוּ	אֲשֶׁר־	כַּמֹּץ	אִם־	כִּי	הָרְשָׁעִים	כֵּן	לֹא־	4
kwa–hiyo	huyapeperusha	upepo	ambayo	makapi	ni–kama	bali	waovu	Si–hivyo	
H7307	H5086		H4671			H7563		H3808	

Waovu hawako hivyo, wao badala yake ni kama makapi yapeperushwayo na upepo.

בַּמִּשְׁפָּט	רְשָׁעִים	יָקֻמוּ	לֹא־	וְכֵן	עַל־	5
la–wenye–haki	katika–kusanyiko	wala–wenye–dhambi	katika–hukumu	hawatasimama	waovu	
H4941	H7563		H3808			

צַדִּיקִים׃	בַּעֲדַת	וְחַטָּאִים
anajua	BWANA	kwa–maana
H6662	H5712	H2400

Kwa hivyo waovu hawatasimama katika hukumu, wala wenye dhambi katika kusanyiko la wenye haki.

תֹּאבֵד׃	רְשָׁעִים	וְדֶרֶךְ	צַדִּיקִים	דֶּרֶךְ	יְהוָה	יוֹדֵעַ	כִּי־	6
—	—	—	itaangamia	ya–waovu	lakini–njia	ya–wenye–haki	njia	
H0006	H7563	H1870	H6662	H1870	H3068	H3045		

Kwa kuwa Yahweh huikubali njia ya wenye haki, njia ya waovu itaangamizwa.

Chapter 2

1	לָמָּה	רָגְשׁוּ	גּוֹיִם	וּלְאֻמִּים	יֶהְגּוּ־	רִיק׃
	Kwa–nini	mataifa	yanafanya–ghasia	na–watu	wanapanga	ubatili
	H4100	H7283		H3816	H1897	H7385

Kwa nini mataifa wanafanya dhoruba, kwa nini watu wanafanya njama ambazo zitafeli?

2	יִתְיַצְּבוּ	מַלְכֵי־	אֶרֶץ	וְרוֹזְנִים	נוֹסְדוּ־	יָחַד	עַל־	יְהוָה
	Wafalme	wa–nchi	wanajipanga	na–watawala	wanashauriana	pamoja	dhidi–ya	BWANA
	H3320	H4428	H0776	H7336	H3245			H3068

מְשִׁיחוֹ׃	וְעַל־	
Masihi–wake	na–dhidi–ya	
H4899		

Wafalme wa nchi kwa pamoja hushikilia misimamo yao na watawala kwa pamoja hufanya njama kinyume na Yahwe na kinyume na Masihi, wakisema,

3	נְנַתְּקָה	מוֹסְרוֹתֵימוֹ	וְנַשְׁלִיכָה	מִמֶּנּוּ	עֲבֹתֵימוֹ׃	
	Tuvunje	vifungo	na–tutupe	kutoka–kwetu	kamba–zao	
	H5423	H0853	H7993		H5688	

“Ngoja tuzikate pingu walizo tufingia sisi na kuzitupa pingu zao.”

4	יוֹשֵׁב	בַּשָּׁמַיִם	יִשְׂחָק	אֲדֹנָי	יִלְעַג־	לָמוֹ׃
	Yeye–aketiye	mbinguni	hucheka	Bwana	huwaadhiri	wao
	H3427	H8064	H7832	H0136	H3932	

Yeye aketie katika mbingu atacheka kwa dharau mbele yao; Bwana atawadhihaki wao.

5	אָז	יְדַבֵּר	אֵלֵימוֹ	בְאַפּוֹ	וּבַחֲרוֹנוֹ	יְבַהֲלֵמוֹ׃
	Ndipo	atakaposema	nao	katika–hasira	yake	na–katika–ghadhabu
		H1696	H0413	H0639	H2740	H0926

Kisha ataongea nao katika hasira yake na kuwaogofya kwa gadhabu yake, akisema,

6	וַאֲנִי	נָסַכְתִּי	מַלְכִּי	עַל־	צִיּוֹן	הַר־	קָדְשִׁי׃
	Nami	nimemweka	mfalme	wangu	juu–ya	Sayuni	mlima–wangu
	H0589		H4428		H6726	H2022	H6944

“Mimi mwenyewe nilimpaka mafuta mfalme wa Sayuni, mlima wangu mtakatifu.”

7	אֲסַפְּרָה	אֶל	חֹק	יְהוָה	אָמַר	אֵלַי	בְּנִי	אַתָּה	אֲנִי
	Nitatangaza	amri	ya	BWANA	Alisema	kwangu	Wewe–ni–Mwanangu	mimi	leo
		H0413	H2706	H3068	H0559	H0413			H0589

יְלִדְתִּיךָ׃	הַיּוֹם
wewe	nimekuzaa
H3205	H3117

Nami nitatangaza amri ya Yahwe. Yeye aliniambia, “wewe ni mwanangu! Leo hii nimekuwa baba yako.

8	שְׁאַל	מִמֶּנִּי	וְאֶתְּנָה	גּוֹיִם	נַחֲלָתֶךָ	וַאֲחֻזָּתְךָ	אַפְסֵי־	אָרֶץ׃
	Niombe	nami	nitakupa	mataifa	kuwa–urithi	wako	na–miisho	ya–nchi
	H7592		H5414		H5159	H0272		H0776

Uniombe, nami nitakupa wewe taifa kwa ajili ya urithi na mikoa ya nchi iliyo bora kwa ajili ya umiliki wako.

תְּנַפְּצֵם׃	יוֹצֵר	כִּכְלִי	בַּרְזֶל	בְּשֵׁבֶט	תְּרֹעֵם	9
utawaponda	cha–mfinyanzi	kama–chombo	ya–chuma	kwa–fimbo	Utawavunja	
	H3335	H3627	H1270	H7626		

Wewe utawavunja wao kwa fimbo ya chuma; kama vile mtungi wa mfinyanzi, wewe utawavunja wao vipande vipande.”

אֶרֶץ׃	שֹׁפְטֵי	הִוָּסְרוּ	הַשְׂכִּילוּ	מְלָכִים	וְעַתָּה	10
wa–nchi	enyi–waamuzi	onyweni	kueni–busara	enyi–wafalme	Basi–sasa	
H0776	H8199	H3256		H4428	H6258	

Hivyo sasa, ninyi wafalme; mchukue tahadhari; mjirekebishe.

בְּרִעָדָה׃	וְגִילוּ	בְּיִרְאָה	יְהוָה	אֶת־	עִבְדוּ	11
Mbusu	kwa–kutetemeka	na–furahini	kwa–hofu	BWANA	Mtumikieni	
	H1523	H3374	H3068	H0853	H5647	

Mwabuduni Yahwe kwa hofu na mfurahi mkitetemeka.

כִּמְעַט	יִבְעַר	כִּי־	דֶּרֶךְ	וְתֹאבְדוּ	וְאֲנַף	פֶּן־	בַּר	נַשְּׁקוּ־	12
huwaka	yake	hasira	kwa–maana	njiani	na–mwangamie	akakasirika	asije	Mwana	
H4592			H1870	H0006	H0599	H6435	H1248		

בּוֹ׃	חוֹסֵי	כָּל־	אַשְׁרֵי	אַפּוֹ
yeye	wanaomkimbilia	wote	Heri	upesi
	H2620	H3605	H0835	H0639

Mumbusu mwana vinginevyo atawakasirikia, na mtakufa pale pale hasira yake ikiwaka. Ni jinsi gani wamebarikiwa wale wote watafutao usalama ndani yake.

Chapter 3

רַבּוּ	מָה־	יְהוָה׀	בְּנוֹ׃	אַבְשָׁלוֹם	וּמִפְּנֵי	בְּבָרְחוֹ	לְדָוִד	מִזְמוֹר	1
adui	walivyoongezeka	jinsi	BWANA	mwanawe	Absalomu	alipomkimbia	ya–Daudi	Zaburi	
H7231	H4100	H3068		H0053	H6440	H1272	H1732	H4210	

עָלָי׃	קָמִים	רַבִּים	צָרָי
mimi	wananiinukia	wengi	zangu

Yahewh, maadui zangu wako wangapi! Ni wengi wamekuja kinyume na mimi.

סֶלָה׃	בֵּאלֹהִים	לוֹ	יְשׁוּעָתָה	אֵין	לְנַפְשִׁי	אֹמְרִים	רַבִּים׀	2
katika–Mungu	kwake	wokovu	Hakuna	yangu	kuhusu–nafsi	wanasema	Wengi	
H5542	H0430		H3444	H0369	H5315	H0559		

Ni wengi wanaonisema, “Hakuna msaada wowote kutoka kwa Mungu kwa ajili yake.” Selah

רֹאשִׁי׃	וּמֵרִים	כְּבוֹדִי	בַּעֲדִי	מָגֵן	יְהוָה	וְאַתָּה	3
na–yeye	wangu	utukufu	yangu	ni–ngao	BWANA	Lakini–wewe	
		H3519	H1157	H4043	H3068		

Bali wewe, Yahweh, u ngao yangu pande zote, utukufu wangu, na uniinuaye kichwa changu.

סֶלָה׃	קָדְשׁוֹ	מֵהַר	וַיַּעֲנֵנִי	אֶקְרָא	יְהוָה	אֶל־	קוֹלִי	4
mlima–wake	kutoka	hunjibu	naye	ninamlilia	kwa–BWANA	yangu	Kwa–sauti	
H5542	H6944	H2022		H7121	H3068	H0413		

Nampazia Yahweh sauti yangu, na yeye ananijibu kutoka katika mlima wake mtakatifu.

אֵנִי	שָׁכַבְתִּי	וָאִישָׁנָה	הֱקִיצוֹתִי	כִּי	יְהוָה	יִסְמְכֵנִי׃	5
Mimi	nililala	na–kulala	usingizi	nikaamka	kwa–maana	BWANA	
H0589	H7901	H3462	H6974		H3068	H5564	

Nilijilaza chini na kusinzia; na niliamka, kwa kuwa Yahweh alinilinda.

לֹא־	אִירָא	מֵרִבְבוֹת	עָם	אֲשֶׁר	סָבִיב	שָׁתוּ	עָלָי׃	6
Sitaogopa	makumi–elfu	ya–watu	ambao	wamenizunguka	pande–zote	dhidi	yangu
H3808	H3372	H7233			H5439	H7896	

Sitaogopa kusanyiko la watu ambao wamejipanga kinyume na mimi pande zote.

קוּמָה	יְהוָה	הוֹשִׁיעֵנִי	אֱלֹהַי	כִּי־	הִכִּיתָ	אֶת־	כָּל־	אֹיְבַי
Inuka	BWANA	uniokoe	Mungu–wangu	kwa–maana	umewapiga	adui	zangu	wote
	H3068	H3467	H0430		H5221	H0853	H3605	H0341

לֶחִי	שִׁנֵּי	רְשָׁעִים	שִׁבַּרְתָּ׃	7
shavuni	meno	ya–waovu	umeyavunja	
H3895	H8127	H7563	H7665	

Inuka, Yahweh! Uniokoe, Mungu wangu! Kwa kuwa utawapiga maadui zangu wote kwenye taya zao; utayavunja meno ya waovu.

לַיהוָה	הַיְשׁוּעָה	עַל־	עַמְּךָ	בִרְכָתֶךָ	סֶלָה׃	8
Wokovu	ni–wa–BWANA	juu–ya	watu	wako	baraka	
H3068	H3444			H1293	H5542	

Wokovu unatoka kwa Yahweh. Baraka zako ziwe juu ya watu wako.

Chapter 4

אֱלֹהֵי	וְעָנֵנִי	בְּקָרְאִי	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	בִּנְגִינוֹת	לַמְנַצֵּחַ	1
Mungu–wa	unijibu	Nilipoita	ya–Daudi	Zaburi	kwa–vinanda	Kwa–msimamizi–wa–uimbaji	
H0430		H7121	H1732	H4210	H5058	H5329	

תְּפִלָּתִי׃	וּשְׁמַע	חָנֵּנִי	לִי	הִרְחַבְתָּ	בַצָּר	צִדְקִי
maombi–yangu	na–usikie	unihurumie	kwangu	ulinifanyia–nafasi	katika–dhiki	haki–yangu
H8605	H8085			H7337		H6664

Unijibu nikuitapo, Mungu wa haki yangu; uniokoe niwapo katika hatari. Unihurumie na usikie maombi yangu.

תִּבַקְּשׁוּ	רִיק	תֶּאֱהָבוּן	לְכִלְמָה	כְּבוֹדִי	מָה	עַד־	אִישׁ	בְּנֵי	2
mtatafuta	ubatili	mtapenda	kwa–aibu	utukufu–wangu	lini	hadi	mtu	Wana–wa	
H1245	H7385	H0157	H3639	H3519	H4100	H5704	H0376		

כָּזָב	סֶלָה׃	
uongo	Sela	
H3577	H5542	

Ninyi watu, mpaka lini mtaiabisha heshima yangu? Mpaka lini mtaendelea kupenda kile kisicho stahili na kutafuta uongo?

וּדְעוּ	כִּי־	הִפְלָה	יְהוָה	חָסִיד	לוֹ	יְהוָה	יִשְׁמַע	בְּקָרְאִי	3
Na–mjue	kwamba	amemtenga	Yahwe	mcha–Mungu	kwake	Yahwe	atasikia	nikiita	
H3045		H6395	H3068	H2623		H3068	H8085	H7121	

אֵלָיו׃
kwake
H0413

Lakini mjue ya kuwa Yahweh huchagua watu wa kimungu kwa ajili yake. Nitakapo mwita Yahwe atasikia.

מִשְׁכַּבְכֶם	עַל־	בְּלִבַבְכֶם	אִמְרוּ	תֶּחֱטָאוּ	וְאַל־	רִגְזוּ	4
vitanda–vyenu	juu–ya	mioyoni–mwenu	semeni	tendeni–dhambi	wala–msi	Tetemekeni	
H4904		H3824	H0559	H2398	H0408	H7264	

סֶלָה׃	וְדֹמּוּ
Sela	na–nyamazeni
H5542	

Tetemekeni na kuogopa, lakini msitende dhambi! Tafakarini mioyoni mwenu kwenye vitanda vyenu na muwe kimya.

יְהוָה׃	אֶל־	וּבִטְחוּ	צֶדֶק	זִבְחֵי־	זִבְחוּ	5
Yahwe	kwa	na–mtumainii	haki	dhabihu–za	Toeni	
H3068	H0413	H0982	H6664	H2077	H2076	

Toeni matoleo ya haki na muweke imani yenu katika Yahweh.

יְהוָה׃	פָּנֶיךָ	אוֹר	עָלֵינוּ	נֵסָּה־	טוֹב	יַרְאֵנוּ	מִי־	אֹמְרִים׀	רַבִּים	6
Yahwe	uso–wako	nuru–ya	juu–yetu	Inua	mema	atatuonyesha	Nani	wanasema	Wengi	
H3068	H6440	H0216		H5375		H7200	H4310	H0559		

Wengi husema, “Ni nani atakaye tuonyesha chochote kilicho kizuri?” Yahweh, utuangazie nuru ya uso wako.

רָבּוּ׃	וְתִירוֹשָׁם	דְּגָנָם	מֵעֵת	בְּלִבִּי	שִׂמְחָה	נָתַתָּה	7
ilipoongezeka	na–divai–yao	nafaka–yao	zaidi–ya–wakati	moyoni–mwangu	furaha	Umeweka	
H7231	H8492	H1715	H6256		H8057	H5414	

Umeupa moyo wangu furaha kuu kuliko wao wanapozidishiwa nafaka na divai mpaya.

לְבָדָד	יְהוָה	אַתָּה	כִּי־	וְאִישָׁן	אֶשְׁכְּבָה	יַחְדָּו׀	בְּשָׁלוֹם	8
peke–yako	Yahwe	wewe	kwa–maana	na–kulala–usingizi	nitalala	pamoja	Kwa–amani	
H0910	H3068				H7901		H7965	

תּוֹשִׁיבֵנִי׃	לָבֶטַח
utanikalisha	kwa–usalama
H3427	H0983

Ni amani kuwa nitajilaza na kusinzia, kwako pekee, Yahweh, nifanye kuwa salama kabisa.

Chapter 5

יְהוָה	וְהַאֲזִינָה	אֲמָרַי	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	הַנְּחִילוֹת	אֶל־	לַמְנַצֵּחַ	1
Yahwe	sikiliza	Maneno–yangu	ya–Daudi	Zaburi	filimbi	kwa	Kwa–msimamizi–wa–uimbaji	
H3068	H0238	H0561	H1732	H4210	H5155	H0413	H5329	

הֲגִיגִי׃	בִּינָה
mawazo–yangu	elewa
H1901	H0995

Sikiliza nikuitapo, Yahweh; tazama kuugua kwangu.

אֵלֶיךָ	כִּי־	וֵאלֹהָי	מַלְכִּי	שַׁוְעִי	לְקוֹל	וְהַקְשִׁיבָה	2
kwako	kwa–maana	na–Mungu–wangu	Mfalme–wangu	kilio–changu	sauti–ya	Sikiliza	
H0413		H0430	H4428	H7773		H7181	

אֶתְפַּלָּל׃
ninaomba
H6419

Sikiliza sauti yangu nikuitapo, Ee Mfalme wangu na Mungu wangu, kwa kuwa ni kwako Bwana naomba.

וַאֲצַפֶּה׃	לְךָ֣	אֶֽעֱרָךְ־	בֹּ֭קֶר	קוֹלִ֣י	תִּשְׁמַ֣ע	בֹּ֭קֶר	יְהוָ֣ה	3
na–nitangojea	kwako	nitaandaa	asubuhi	sauti–yangu	utasikia	asubuhi	Yahwe	
H6822			H1242		H8085	H1242	H3068	

Yahweh; sikia kilio changu asubuhi; na asubuhi nitaleta dua yangu kwako na kungoja kwa matarajio.

רָֽע׃	יְגָרְךָ	לֹ֣א	אָ֭תָּה	וְ֝שֹׁ֗עַ	חָפֵ֣ץ	אֵ֣ל־	לֹ֣א	כִּ֤י	4
mbaya	atakaa–nawe	si	wewe	uovu	anayefurahia	Mungu	si	Kwa–maana	
		H3808		H7562	H2655	H0410	H3808		

Hakika wewe ni Mungu usiye kubaliana na uovu; watu waovu hawawezi kuwa wageni wako.

פֹּֽעֲלֵ֣י	כָ֭ל־	שָׂנֵ֣אתָ	עֵינֶ֑יךָ	לְנֶ֥גֶד	הִ֝תְהֹלְלִ֗ים	יִתְיַצְּב֥וּ	לֹֽא־	5
watendao	wote	unawachukia	macho–yako	mbele–ya	wenye–kiburi	watasimama	Si	
H6466	H3605	H8130		H2962		H3320	H3808	

אָ֑וֶן׃	
uovu	
H0205	

Wenye kiburi hawata simama katika uwepo wako; wewe unawachukia wote wanaofanya maovu.

יְהוָ֣ה׃	וְיִתְעָ֣ב	וּמִרְמָ֣ה	דָמִ֣ים	אִ֭ישׁ־	כָּזָ֣ב	דִּבְרֵ֣י	תְּאַבֵּ֣ד	6
Yahwe	humchukia	na–udanganyifu	damu	mtu–wa	uongo	wasemao	Utawaangamiza	
H3068	H8581	H4820	H1818	H0376	H3577	H1696	H0006	

Nawe utawaharibu waongo; Yahweh huwadharau vurugu na watu wadanganyifu.

הֵיכַל־	אֶל־	אֶשְׁתַּחֲוֶה	בֵּיתֶךָ	אָבֹוא	חַסְדֶּךָ	בְּרֹ֣ב	וַאֲנִ֗י	7
hekalu	kuelekea	nitasujudu	nyumba–yako	nitaingia	fadhili–zako	kwa–wingi–wa	Lakini–mimi	
H1964	H0413	H7812		H0935		H7230	H0589	

בְּיִרְאָתֶךָ׃	קָדְשְׁךָ֥
katika–hofu–yako	takatifu–lako
H3374	H6944

Lakini kwangu mimi, kwa sababu ya ukuu na uaminifu wa agano lako, nitakuja nyumbani mwako; na kwa heshima nitakuinamia mbele ya hekalu lako takatifu.

)הַיְשָׁרֵ(	]הושרן[	שׁוֹרְרָ֑י	לְמַ֥עַן	בְּצִדְקָתֶ֗ךָ	נְחֵ֣נִי	וַיהוָ֣ה		8
fanya–sawa	fanya–nyofu	adui–zangu	kwa–sababu–ya	katika–haki–yako	uniongoze	Yahwe		
H3474	H3474	H8324	H4616	H6666	H5148	H3068		

דַּרְכֶּ֥ךָ׃	לְפָנַ֗י
njia–yako	mbele–yangu
H1870	H6440

Oh Bwana, uniongoze katika haki yako kwa sababu ya adui zangu; usawazishe njia yako mbele yangu.

גְּרוֹנָ֗ם	פָּתְוֹחַ	קֶ֭בֶר־	הַוּוֹת	קִרְבָּ֥ם	נְכוֹנָ֣ה	בְּפִיהוּ	אֵ֤ין	כִּ֤י	9
koo–lao	wazi	kaburi	uharibifu	ndani–yao	kweli	kinywani–mwake	hakuna	Kwa–maana	
H1627		H6913	H1942	H7130		H6310	H0369		

יַחֲלִיקוּן׃	לְשׁוֹנָ֥ם
hudanganya	ulimi–wao
	H3956

Kwa kuwa midomoni mwao hamna ukweli; utu wao wa ndani ni mwovu; makoo yao ni kaburi lililo wazi; husifu kinafiki kwa ulimi wao.

הַדִּיחֵמוֹ	פִּשְׁעֵיהֶם	בְּרֹב	מְמֹעֲצוֹתֵיהֶם	יִפְּלוּ׀	אֱלֹהִים	וְהַאֲשִׁימֵם	10
wafukuze	makosa–yao	katika–wingi–wa	kutoka–mashauri–yao	waanguke	Mungu	Wahukumu	
H5080	H6588	H7230	H4156	H5307	H0430	H0816	

בָּךְ׃	מָרוּ	כִּי־
dhidi–yako	wameasi	kwa–maana
	H4784	

Mungu, wafanye kuwa na hatia; mipango yao iwe kuanguka kwao! Kwa ajili ya makosa yao mengi uwatoe nje, kwa kuwa wamekuasi wewe.

וְתָסֵךְ	יְרַגְּנוּ	לְעוֹלָם	בָּךְ	חָוֹסֵי	כָּל־	וְיִשְׂמְחוּ	11
na–uwalindie	watapiga–kelele–za–furaha	milele	kwako	wakimbiliao	wote	Na–wafurahi	
		H5769		H2620	H3605	H8055	

שְׁמֶךָ׃	אֹהֲבֵי	בְּךָ	וְיַעְלְצוּ	עָלֵימוֹ	
jina–lako	wapendao	kwako	na–washangilie	juu–yao	
H8034	H0157		H5970		

Bali wale wanao kukimbilia wafurahi; uwafanye wapige kelele kwa shangwe siku zote kwa sababu unawapigania; uwafanye wenye furaha ndani yako, wale walipendao jina lako.

תַּעְטְרֶנּוּ׃	רָצוֹן	כַּצִּנָּה	יְהוָה	צַדִּיק	תְּבָרֵךְ	אַתָּה׀	כִּי־	12
utamzunguka	upendeleo	kama–ngao	Yahwe	mwenye–haki	utambariki	wewe	Kwa–maana	
	H7522		H3068	H6662	H1288			

Kwa maana utawabariki wenye haki, Yahweh; utawazunguka kwa neema kama ngao.

Chapter 6

אֵל־	יְהוָה	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	הַשְּׁמִינִית	עַל־	בִּנְגִינוֹת	לַמְנַצֵּחַ	1
usi	Yahwe	ya–Daudi	Zaburi	sheminimu	juu–ya	kwa–vinanda	Kwa–msimamizi–wa–uimbaji	
H0408	H3068	H1732	H4210	H8067		H5058	H5329	

תְיַסְּרֵנִי׃	בַּחֲמָתְךָ	וְאַל־	תוֹכִיחֵנִי	בְּאַפְּךָ
uniadhibu	katika–ghadhabu–yako	wala–usi	unikemee	katika–hasira–yako
H3256	H2534	H0408	H3198	H0639

Yahweh, usinikemee ukiwa na hasira au usiniadhibu katika gadhabu yako.

כִּי	יְהוָה	רְפָאֵנִי	אֲנִי	אֻמְלַל	כִּי	יְהוָה׀	חָנֵּנִי	2
kwa–maana	Yahwe	uniponye	mimi	mimi–ni–dhaifu	kwa–maana	Yahwe	Unihurumie	
	H3068	H7495	H0589	H0536		H3068		

עֲצָמָי׃	נִבְהֲלוּ
mifupa–yangu	zinatetemeka
H6106	H0926

Unihurumie, Yahwe, kwa maana ni dhaifu; uniponye, Yahweh, kwa kuwa mifupa yangu ina tikisika.

מָתָי׃	עַד־	יְהוָה	)וְאַתָּה(	]ואת[	מְאֹד	נִבְהֲלָה	וְנַפְשִׁי	3
lini	hadi	Yahwe	wewe	lakini–wewe	sana	imefadhaika	Na–nafsi–yangu	
H4970	H5704	H3068			H3966	H0926	H5315	

Moyo wangu pia umesumbuka sana. Lakini wewe, Yahweh, mpaka lini hali hii itaendelea?

חַסְדֶּךָ׃	לְמַעַן	הוֹשִׁיעֵנִי	נַפְשִׁי	חַלְּצָה	יְהוָה	שׁוּבָה	4
fadhili–zako	kwa–sababu–ya	uniokoe	nafsi–yangu	ukomboe	Yahwe	Rudi	
	H4616	H3467	H5315		H3068	H7725	

Rudi, Yahweh! uniokoe. Uniokoe kwa sababu ya uaminifu wa agano lako!

5	כִּי	אֵין	בַּמָּוֶת	זִכְרֶךָ	בִּשְׁאוֹל	מִי	יְהוָה־	לָךְ׃
	Kwa–maana	hakuna	mautini	kumbukumbu–yako	katika–kuzimu	nani	atakushukuru	wewe
		H0369	H4194	H2143	H7585	H4310	H3034	

kwa kuwa kifoni hakuna kumbukumbu lako. Kuzimuni ni nani atakaye kushukuru?

6	וָאֶעְתֵּי	בְּאַנְחָתִי	אַשְׂחֶה	בְכָל־	לַיְלָה	מִטָּתִי	
	Nimechoka	kwa–kuugua–kwangu	ninaloweka	kila	usiku	kitanda–changu	
	H3021	H0585	H7811	H3605	H3915	H4296	

בְּרִמְעָתִי׃	עַרְשִׂי	אַמְסֶה
kwa–machozi–yangu	godoro–langu	ninalilowanisha
H1832	H6210	H4529

Nimechoshwa na kuugua kwangu. Ninalowanisha kitanda changu kwa machozi usiku kucha; ninaosha kiti changu kwa machozi.

7	עָשְׁשָׁה	מִכַּעַס	עֵינִי	עָתְקָה	בְכָל־	צוֹרְרָי׃
	Limefifia	kwa–huzuni	jicho–langu	limezeeka	kwa–sababu–ya–wote	adui–zangu
	H6244			H6275	H3605	

Macho yangu yanafifia kwa kulia sana; yanazidi kuwa dhaifu kwa sababu ya adaui zangu.

8	סוּרוּ	מִמֶּנִּי	כָּל־	פֹּעֲלֵי	אָוֶן	כִּי־	שָׁמַע	יְהוָה
	Ondokeni	kutoka–kwangu	ninyi–nyote	watendao	uovu	kwa–maana	amesikia	Yahwe
	H5493		H3605	H6466	H0205		H8085	H3068

קוֹל	בִּכְיִי׃
sauti–ya	kilio–changu
	H1065

Ondokeni kwangu, nyote mtendao maovu; kwa kuwa Yahweh amesikia sauti ya kilio changu.

9	שָׁמַע	יְהוָה	תְּחִנָּתִי	יְהוָה	תְּפִלָּתִי	יִקָּח׃
	Amesikia	Yahwe	maombi–yangu	Yahwe	ombi–langu	atakubali
	H8085	H3068	H8467	H3068	H8605	H3947

Yahweh amesikia malalamiko yangu kwa ajili ya huruma; Yahweh ameyapokea maombi yangu.

10	וְיֵבֹשׁוּ	וְיִבָּהֲלוּ	מְאֹד	כָּל־	אֹיְבָי	יָשֻׁבוּ	יֵבֹשׁוּ	
	Wataaibishwa	na–kufadhaika	sana	adui–zangu–wote	adui–zangu	watarudi	wataaibishwa	
	H0954	H0926	H3966	H3605	H0341	H7725	H0954	

רָגַע׃
ghafla
H7281

Maadui zangu wote wataaibishwa na kuteswa sana. Watarudi nyuma na ghafra kufedheheshwa.

Chapter 7

1 שִׁגָּיוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר־ שָׁר לַיהוָה עַל־ דִּבְרֵי־ כּוּשׁ בֶּן־יְמִינִי׃
Shigyoni ya–Daudi ambayo aliimba kwa–Yahwe kuhusu maneno–ya Kushi Mbenyamini
H7692 H1732 H0430 H7891 H3068 H5921 H1697 H3568 H1145

יְהוָה אֱלֹהַי בְּךָ חָסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל־ רֹדְפַי וְהַצִּילֵנִי׃
Yahwe Mungu–wangu kwako ninakimbilia uniokoe kutoka–kwa–wote wanaonifuatia na–uniokoe
H3068 H0430 H3068 H2620 H3467 H3605 H7291 H5337

Yahweh Mungu wangu, kwako napata kimbilio! Uninusuru na hao wote wanikimbizao, na uniokoe.

2 פֶּן־ יִטְרַף כְּאַרְיֵה נַפְשִׁי פֹּרֵק וְאֵין מַצִּיל׃
Asije akarrarua kama–simba nafsi–yangu akivunjilia na–hakuna mwokozi
H6435 H2963 H3667 H5315 H6561 H3369 H5337

Vinginevyo, watanipura kama simba, na kunitawanya viapande vipande na asiwepo mtu wa kuweza kunirudisha katika usalama.

3 יְהוָה אֱלֹהַי אִם־ עָשִׂיתִי זֹאת אִם־ יֶשׁ־ עָוֶל בְּכַפָּי׃
Yahwe Mungu–wangu nimefanya hili kama kuna uovu mikononi–mwangu
H3068 H0430 H6213 H3426 H3426 H2063 H3709

Yawheh Mungu wangu, Sijawahi kufanya kile maadui zangu wanacho sema nilifanya; sina hatia katika mikono yangu.

4 אִם־ גָּמַלְתִּי שְׁלֻמַי רָע וָאֲחַלְּצָה צוֹרְרִי רֵיקָם׃
Kama nimemlipa mwenye–amani–nami mabaya au–nilimnyang'anya adui–yangu bure
H3426 H1580 H7453 H7489 H6887 H2963 H7387

Sijawahi kumkosea mtu yeyote aliye na amani na mimi, au kumdhuru kipumbavu yeyote aliye kinyume na mimi.

5 יְרַדֵּף אוֹיֵב וְיַשֵּׂג נַפְשִׁי לָאָרֶץ וְיִרְמַס חַיַּי
Basi–na–afuatie adui nafsi–yangu na–aifikie na–akanyage ardhini maisha–yangu
H7291 H0341 H5315 H5381 H7429 H0776 H2416

וּכְבוֹדִי לֶעָפָר יַשְׁכֵּן סֶלָה׃
na–utukufu–wangu mavumbini aulaze Sela
H3519 H6083 H7931 H5542

Ikiwa sisemi ukweli basi umruhusu adui yangu kuyaingilia maisha yangu na kuyaharibu; na umuache aukanyage mwili wangu ulio hai kwenye aridhi na kuuacha umelala kwa aibu mavumbini. Selah

6 קוּמָה יְהוָה בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה
Inuka Yahwe katika–hasira–yako jiinue dhidi–ya–ghadhabu–ya adui–zangu na–amka
H6965 H3068 H0639 H5375 H5678 H6862 H5782

אֵלַי מִשְׁפָּט צִוִּיתָ׃
kwangu hukumu umeamuru
H0413 H4941 H6680

Inuka, Yahweh, katika hasira yako; simama kinyume na hasira kali ya adui zangu; amka kwa ajili yangu na ubebe amri zako ambazo wewe umeamuru kwa ajili yao.

7 וַעֲדַת לְאֻמִּים תְּסוֹבְבֶךָּ וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם שׁוּבָה׃
Na–kusanyiko–la mataifa litakuzunguka na–juu–yao juu rudi
H5712 H3816 H5437 H5921 H4791 H7725

Mataifa yote yamekuzunguka; uwatawale kutoka mbinguni.

וּכְתֻנָּי	כְּצִדְקִי	יְהוָה	שָׁפְטֵנִי	עַמִּים	דָּיִן	יְהוָה׀	8
na–kwa–uadilifu–wangu	kwa–haki–yangu	Yahwe	nihukumu	watu	atahukumu	Yahwe	
H8537	H6664	H3068	H8199		H1777	H3068	

עָלָי׃	
juu–yangu	

Yahweh, uwahukumu mataifa; uwaonyeshe kuwa sina hatia, Yahweh, kwa sababu mimi ni mwenye haki na sina hatia, Ewe uliye juu.

לְבָבוֹת	וּבֹחֵן	צַדִּיק	וּתְכוֹנֵן	רְשָׁעִים׀	וְרַע	נָא	יִגְמָר־	9
mioyo	na–mpimaji–wa	mwenye–haki	na–umwimarishe	waovu	uovu–wa	tafadhali	Na–iishe	
H3826	H0974	H6662		H7563		H4994	H1584	

צַדִּיק׃	אֱלֹהִים	וּכְלָיוֹת
mwenye–haki	Mungu	na–figo
H6662	H0430	H3629

Matendo ya waovu na yafike mwisho, bali uanzishe watu wenye haki, Mungu mwenye haki, wewe ambaye unapima mioyo na fahamu.

לֵב׃	יִשְׁרֵי־	מוֹשִׁיעַ	אֱלֹהִים	עַל־	מָגִנִּי	10
mnyofu	wenye–moyo	mwokozi–wa	Mungu	juu–ya	Ngao–yangu	
	H3477	H3467	H0430		H4043	

Ngao yangu inatoka kwa Mungu, yule anaye okoa moyo wa mwenye haki.

יוֹם׃	בְּכָל־	זֹעֵם	וְאֵל	צַדִּיק	שׁוֹפֵט	אֱלֹהִים	11
siku	kila	mwenye–hasira	na–Mungu	mwenye–haki	hakimu	Mungu	
H3117	H3605	H2194	H0410	H6662	H8199	H0430	

Mungu ni mwamuzi mwenye haki, Mungu anaye chukizwa na waovu kila siku.

וַיְכוֹנְנֶהָּ׃	דָּרַךְ	קַשְׁתּוֹ	יִלְטָשׁ	חַרְבּוֹ	יָשׁוּב	לֹא	אִם־	12
na–kuuandaa	ameupinda	upinde–wake	atauchonga	upanga–wake	atarudi	si	Kama	
	H1869	H7198	H3913	H2719	H7725	H3808		

Ikiwa kuna mtu hatubu, Mungu atanoa upanga wake na ata andaa upinde wake kwa ajili ya vita.

יִפְעָל׃	לְדֹלְקִים	חִצָּיו	מָוֶת	כְּלֵי־	הֵכִין	וְלוֹ	13
anatengeneza	kwa–wanaofuatia–kwa–bidii	mishale–yake	mauti	silaha–za	ameandaa	Na–kwake	
H6466	H1814	H2671	H4194	H3627			

Ana jiandaa kutumia siraha kupambana naye; anatengeneza mishale yake kuwa ya moto.

שָׁקֶר׃	וְיָלַד	עָמָל	וְהָרָה		אָוֶן	יְחַבֵּל־	הִנֵּה	14
uongo	na–anazaa	taabu	na–amechukua–mimba–ya		uovu	anazaa	Tazama	
H8267	H3205	H5999	H2029		H0205		H2009	

Fikiria kuhusu huyo ambaye ana ujauzito wa maovu, mwenye mimba ya mipango ya uharibifu, anaye zaa sumu ya uharibifu.

יִפְעָל׃	בְּשֵׁחַת	וַיִּפֹּל	וַיַּחְפְּרֵהוּ	כָּרָה	בּוֹר	15
alifanya	katika–shimo	na–ameanguka	na–kulichimba–chini	alichimba	Shimo	
H6466	H7845	H5307	H2658			

Yeye huchimba shimo na kuliacha wazi kisha baadaye hudumbukia katika shimo alilochimba mwenyewe.

יֵרֵד׃	חֲמָסוֹ	קָדְקָדּוֹ	וְעַל	בְּרֹאשׁוֹ	עֲמָלוֹ	יָשׁוּב	16
utashuka	ukatili–wake	utosi–wake	na–juu–ya	juu–ya–kichwa–chake	taabu–yake	Itarudi	
H3381	H2555	H6936			H5999	H7725	

Mipango yake mwenyewe ya uharibifu hugeukia kichwa chake mwenyewe, kwa kuwa vurugu zake mwenyewe humshukia kichwani pake.

17	אוֹדֶה	יְהוָה	כְּצִדְקֹו	נַאֲזַמְּרָה	שֵׁם־	יְהוָה	עֶלְיֹון׃
	Nitamshukuru	Yahwe	kwa–haki–yake	na–nitaimba–sifa	jina–la	Yahwe	Aliye–Juu–Sana
	H3034	H3068	H6664	H2167	H8034	H3068	

Kwa haki yako Mungu nitakushukuru; nitaimba sifa kwa Mungu aliye juu.

Chapter 8

1	לַמְנַצֵּחַ	עַל־	הַגִּתִּית	מִזְמֹור	לְדָוִד׃	יְהוָה	אֲדֹנֵינוּ	מָה־	
	Kwa–msimamizi–wa–uimbaji	juu–ya	gitithi	Zaburi	ya–Daudi	Yahwe	Bwana–wetu	jinsi–gani	
	H5329		H1665	H4210	H1732	H3068	H0113	H4100	

אֲשֶׁר	תְּנָה	הֹודְךָ	עַל־	הַשָּׁמָיִם׃	אַדִּיר	שִׁמְךָ	בְּכָל־	הָאָרֶץ
ambaye	umeweka	utukufu–wako	juu–ya	mbingu	tukufu	jina–lako	katika–yote	nchi
	H5414	H1935		H8064	H0117	H8034	H3605	H0776

Yahweh Bwana wetu, ni jinsi gani jina lako ni tukufu katika dunia yote, wewe ufunuaye utukufu wako juu mbinguni.

2	לְמַעַן	עֹז	יִסַּדְתָּ	וְעֹולְלִים	מִפִּי	
	kwa–sababu–ya	nguvu	umeweka–msingi	na–wanyonyao	watoto	Kutoka–vinywani–vya
	H4616	H5797	H3245	H3243	H5768	H6310

צוֹרְרֶיךָ	לְהַשְׁבִּית	אֹויֵב	וּמִתְנַקֵּם׃	
adui–zako	kumnyamazisha	adui	na–mlipiza–kisasi	
		H0341	H5358	

Kutoka katika midomo ya watoto na vichanga umeumba sifa kwa sababu ya utukufu wako, ili kuwanyamazisha maadui wote na walipa kisasi wote.

3	כִּי־	אֶרְאֶה	שָׁמֶיךָ	מַעֲשֵׂי	אֶצְבְּעֹתֶיךָ	יָרֵחַ	וְכֹוכָבִים	אֲשֶׁר
	Ninapoona	ninaona	mbingu–zako	kazi–za	vidole–vyako	mwezi	na–nyota	ambazo
		H7200	H8064	H4639	H0676	H3394	H3556	

כֹּונָנְתָּה׃	
umeziweka	

Ninapozitazama mbingu, ambazo vidole vyako vimeumba, mwezi na nyota, ambazo umeziweka kila mmoja katika nafasi yake,

4	מָה־	אֱנֹושׁ	כִּי־	תִזְכְּרֶנּוּ	וּבֶן־	אָדָם	כִּי	תִפְקְדֶנּוּ׃
	ni–nini	mwanadamu	hata	umkumbuke	na–mwana–wa	Adamu	hata	umtembelee
	H4100	H0582		H2142		H0120		

Binadamu ni nani hata umtazame, na watu hata uwajali wao?

5	וַתְּחַסְּרֵהוּ	מְּעַט	מֵאֱלֹהִים	וְכָבֹוד	וְהָדָר	תְּעַטְּרֵהוּ׃	
	Na–umemfanya–apungue	kidogo	kuliko–Mungu	na–utukufu	na–heshima	umemvika–taji	
	H2637	H4592	H0430	H3519	H1926		

Umewaumba chini kidogo kuliko viumbe vya mbinguni na umewazunguka na utukufu na heshima.

6	תַּמְשִׁילֵהוּ	בְּמַעֲשֵׂי	יָדֶיךָ	כֹּל	שַׁתָּה	תַּחַת־	רַגְלָיו׃
	Umemfanya–atawale	juu–ya–kazi–za	mikono–yako	vyote	umeweka	chini–ya	miguu–yake
	H4910	H4639	H3027	H3605	H7896	H8478	H7272

Umemfanya binadamu kutawala kazi ya mikono yako; umeviweka vitu vyote chini ya miguu yake:

צֹנֶה	וַאֲלָפִים	כֻּלָּם	וְגַם	בַּהֲמוֹת	שָׁדָי׃	7
Kondoo	na–ng'ombe	vyote	na–pia	wanyama–wa	mashamba	
H6792	H0504	H3605	H1571	H0929		

kondoo na ng'ombe wote, na hata wanyama wa porini,

צִפּוֹר	שָׁמַיִם	וּדְגֵי	הַיָּם	עֹבֵר	אָרְחוֹת	יַמִּים׃	8
Ndege–wa	mbingu	na–samaki–wa	bahari	waendao	njia–za	bahari	
H6833	H8064	H1709	H3220		H0734	H3220	

ndege wa angani, na samaki wa baharini, na vyote vipitavyo katika mikondo ya bahari.

יְהוָה	אֲדֹנֵינוּ	מָה־	אַדִּיר	שִׁמְךָ	בְּכָל־	הָאָרֶץ׃	9
Yahwe	Bwana–wetu	jinsi–gani	tukufu	jina–lako	katika–yote	nchi	
H3068	H0113	H4100	H0117	H8034	H3605	H0776	

Yahweh Bwana wetu, ni jinsi gani jina lako ni tukufu katika dunia yote!

Chapter 9

יְהוָה	אוֹדֶה	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַבֵּן	עַלְמוּת	לַמְנַצֵּחַ	1
Yahwe	Nitamshukuru	ya–Daudi	Zaburi	labeni	alamothi	Kwa–msimamizi–wa–uimbaji	
H3068	H3034	H1732	H4210	H4192	H4192	H5329	

נִפְלְאוֹתֶיךָ׃	כָּל־	אֲסַפְּרָה	לִבִּי	בְּכָל־	
maajabu–yako	yote	nitasimulia	wote	kwa–moyo–wangu	
H6381	H3605			H3605	

Nitamshukuru Yahweh kwa moyo wangu wote; nitayasimulia matendo yako makuu.

עֶלְיוֹן׃	שִׁמְךָ	אֲזַמְּרָה	בָּךְ	וְאֶעֶלְצָה	אֶשְׂמְחָה	2
Aliye–Juu–Sana	jina–lako	nitaimba–sifa	kwako	na–kushangilia	Nitafurahi	
	H8034	H2167		H5970	H8055	

Nitafurahi na kushangilia katika wewe; nitaliimbia jina lako, Wewe uliye juu.

מִפָּנֶיךָ׃	וְיֹאבְדוּ	יִכָּשְׁלוּ	אָחוֹר	אוֹיְבַי	בְּשׁוּב־	3
kutoka–mbele–yako	na–kuangamia	watajikwaa	nyuma	adui–zangu	Wakati–wanapogeuka	
H6440	H0006	H3782	H0268	H0341	H7725	

Maadui zangu wanaponirudia, hujikwaa na kuangamia mbele zako.

לְכִסֵּא	יָשַׁבְתָּ	וְדִינִי	מִשְׁפָּטִי	עָשִׂיתָ	כִּי־	4
juu–ya–kiti–cha–enzi	umeketi	na–haki–yangu	hukumu–yangu	umefanya	Kwa–maana	
H3678	H3427	H1779	H4941			

צֶדֶק׃	שׁוֹפֵט
haki	ukihukumu
H6664	H8199

Kwa kuwa umenitetea kwa haki; unakaa kwenye kiti chako cha enzi, ukihukumu kwa haki!

וָעֶד׃	לְעוֹלָם	מָחִיתָ	שְׁמָם	רָשָׁע	אִבַּדְתָּ	גּוֹיִם	נָעַרְתָּ	5
na–milele	milele	umefuta	jina–lao	waovu	umewaangamiza	mataifa	Umewakemea	
H5703	H5769		H8034	H7563	H0006		H1605	

Uliwakemea mataifa; umewaharibu waovu; na kuwa futilia mbali jina lao milele na milele.

זִכְרָם	אָבַד	נָתַשְׁתָּ	וְעָרִים	לָנֶצַח	חָרָבוֹת	תָּמוּ	וְהָאוֹיֵב	6
kumbukumbu-yao	imeangamia	umeing'oa	na-miji	milele	magofu	wameisha	Adui	
H2143	H0006	H5428		H5331	H2723	H8552	H0341	

הֵמָּה׃	
wao	
H1992	

Maadui wamebomoka kama magofu ulipo pindua miji yao. Kumbukumbu yao yote imepotea.

כִּסְאוֹ׃	לַמִּשְׁפָּט	כּוֹנֵן	יֵשֵׁב	לְעוֹלָם	וַיהוָה	7
kiti-chake-cha-enzi	kwa-hukumu	ameandaa	ataketi	milele	Lakini-Yahwe	
H3678	H4941		H3427	H5769	H3068	

Bali Yahweh anadumu milele; ameweka kiti chake cha enzi kwa ajili ya haki.

בְּמִישָׁרִים׃	לְאֻמִּים	יָדִין	בְּצֶדֶק	תֵּבֵל	יִשְׁפֹּט־	וְהוּא	8
kwa-unyofu	mataifa	ataamua	kwa-haki	ulimwengu	atahukumu	Na-yeye	
H4339	H3816	H1777	H6664	H8398	H8199	H1931	

Naye atauhukumu ulimwengu kwa haki, na atatekeleza hukumu kwa ajili ya mataifa kwa haki.

בַּצָּרָה׃	לְעִתּוֹת	מִשְׂגָּב	לַדָּךְ	מִשְׂגָּב	יְהוָה	וַיְהִי	9
taabu	kwa-nyakati-za	ngome	kwa-aliyelemewa	ngome	Yahwe	Na-awe	
	H6256		H1790		H3068	H1961	

Yahweh pia atakuwa ngome kwake aliye onewa, na ngome wakati wa shida.

דֹּרְשֶׁיךָ	עָזַבְתָּ	לֹא־	כִּי	שְׁמֶךָ	יוֹדְעֵי	בְּךָ	וְיִבְטְחוּ	10
wakutafutao	umewacha	si	kwa-maana	jina-lako	wajuao	kwako	Na-watamtumaini	
H1875		H3808		H8034	H3045		H0982	

יְהוָה׃	
Yahwe	
H3068	

Wale wakujuao jina lako wanaamini katika Wewe, kwa ajili yako, Yahweh, usiwaache wale wakutafutao.

עֲלִילוֹתָיו׃	בָּעַמִּים	הַגִּידוּ	צִיּוֹן	יֹשֵׁב	לַיהוָה	זַמְּרוּ	11
matendo-yake	miongoni-mwa-watu	tangazeni	Sayuni	akaaye	Yahwe	Mwimbieni-sifa	
H5949		H5046	H6726	H3427	H3068	H2167	

Mwibieni sifa Yahweh, anaye tawala katika Sayuni; waambieni mataifa yale aliyo yatenda.

צַעֲקַת	שָׁכַח	לֹא־	זָכָר	אוֹתָם	דָּמִים	דֹּרֵשׁ	כִּי־	12
kilio-cha	amesahau	si	amekumbuka	wao	damu	atakayelipiza-damu	Kwa-maana	
H6818	H7911	H3808	H2142	H0853	H1818	H1875		

עֲנָוִים׃)	]עניים[
wanyonge	wanyonge
H6035	H6041

Kwa kuwa Mungu alipizae kisasi cha damu hukumbuka; naye hasahau kilio cha anayeonewa.

מְרוֹמְמִי	מִשֹּׂנְאָי	עָנְיִי	רְאֵה	יְהוָה	חָנְנֵנִי	13
uniinuaye	kutoka-kwa-wanaonichukia	mateso-yangu	tazama	Yahwe	Unihurumie	
	H8130	H6040	H7200	H3068		

מָוֶת׃	מִשְּׁעָרֵי
mauti	kutoka-malangoni-mwa
H4194	H8179

Unihurumie, Yahweh; tazama vile ninavyo onewa na wale wanao nichukia, wewe ambaye unaweza kunikwapua katika lango la kifo.

אָגִילָה	צִיּוֹן	בַּת־	בְּשַׁעֲרֵי	תְּהִלָּתֶיךָ׃	כָּל־	אֶסַּפְּרָה	לְמַעַן	14
nitafurahi	Sayuni	binti	katika–malango–ya	sifa–zako	zote	nisimulie	ili	
H1523	H6726	H1323	H8179	H8416	H3605		H4616	

בִּישׁוּעָתֶךָ׃
katika–wokovu–wako
H3444

Oh, ili niweze kutangaza sifa zako. Katika lango la binti sayuni nitaufurahia wokovu wako!

רַגְלָם׃	נִלְכְּדָה	טָמְנוּ	זוּ	בְּרֶשֶׁת־	עָשׂוּ	בְּשַׁחַת	גּוֹיִם	טָבְעוּ	15
miguu–yao	imenaswa	walioficha	huu	katika–wavu	walifanya	shimoni	mataifa	Wamezama	
H7272	H3920	H2934	H2098	H7568		H7845		H2883	

Mataifa yamedidimia chini katika shimo ambalo walilolitengeneza; miguu yao imenaswa kwenye nyavu walioificha wenyewe.

רָשָׁע	נוֹקֵשׁ	כַּפָּיו	בְּפֹעַל	עָשָׂה	מִשְׁפָּט	יְהוָה	וְנוֹדַע	16
mwovu	amenaswa	mikono–yake	kwa–kazi–ya	amefanya	hukumu	Yahwe	Anajulikana	
H7563	H5367	H3709	H6467		H4941	H3068	H3045	

סֶלָה׃	הִגָּיוֹן
Sela	higayoni
H5542	H1902

Yahweh amejidhihilisha; na kutekeleza hukumu; waovu wameangamia kwa matendo yao wenyewe. Selah

אֱלֹהִים׃	שְׁכֵחֵי	גּוֹיִם	כָּל־	לִשְׁאוֹלָה	רְשָׁעִים	יָשׁוּבוּ	17
Mungu	yamsahauyo	mataifa	yote	kuzimu	waovu	Watarudi	
H0430	H7913		H3605	H7585	H7563	H7725	

Waovu wamekataliwa na kupelekwa kuzimu, mataifa yote yanayo msahau Mungu.

)עֲנִיִּים(	]ענוים[	תִּקְוַת	אֶבְיוֹן	יִשְׁכַּח	לָנֶצַח	לֹא	כִּי	18
wanyonge	wanyonge	tumaini–la	maskini	atasahauliwa	milele	si	Kwa–maana	
H6041	H6035		H0034	H7911	H5331	H3808		

לָעַד׃	תֹּאבַד
milele	litaangamia
H5703	H0006

Kwa kuwa mhitaji hata sahauliwa siku zote, wala matumaini ya wanyonge hayatapotea milele.

פָּנֶיךָ׃	עַל־	גּוֹיִם	יִשָּׁפְטוּ	אֱנוֹשׁ	יָעֹז	אַל־	יְהוָה	קוּמָה	19
uso–wako	mbele–ya	mataifa	wahukumiwe	mwanadamu	akashinda	asije	Yahwe	Inuka	
H6440			H8199	H0582	H5810	H0408	H3068		

Inuka, Yahweh, usimruhusu mtu kutushinda; mataifa na wahukumiwe mbele zako.

סֶלָה׃	הֵמָּה	אֱנוֹשׁ	גּוֹיִם	יֵדְעוּ	לָהֶם	מוֹרָה	וְיהוָה	שִׁיתָה	20
Sela	wao	wanadamu	mataifa	wajue	juu–yao	hofu	Yahwe	Weka	
H5542	H1992	H0582		H3045	H1992		H3068	H7896	

Bwana, waogopeshe; mataifa waweze kutambua kuwa ni wanadamu tu. Selah

Chapter 10

בַּצָּרָה׃	לְעִתּוֹת	תַּעֲלִים	בְּרָחֹק	תַּעֲמֹד	יְהוָה	לָמָּה	1
taabu	kwa–nyakati–za	unajificha	mbali	unasimama	Yahwe	Kwa–nini	
	H6256	H5956	H7350	H5975	H3068	H4100	

Kwa nini, Yahweh, unasimama mbali? Kwa nini unajificha wakati wa shida?

חָשָׁבוּ׃	זוּ	בִּמְזִמּוֹת	וִיתָפְשׂוּ	עָנִי	יִדְלַק	רָשָׁע	בִּגְאַוַּת	2
walizopanga	hizo	katika–hila	wanaswa	maskini	humsaka	mwovu	Kwa–kiburi–cha	
H2803	H2098	H4209	H8610	H6041	H1814	H7563	H1346	

Kwa sababu ya majivuno yao, watu waovu waawakimbiza wanyonge; Basi tafadhari uwafanye waovu kunaswa kwa mipango yao wenyewe walioipanga.

בֵּרַךְ	וּבְצַע	נַפְשׁוֹ	תַּאֲוַת	עַל־	רָשָׁע	הִלָּל	כִּי־	3
hubariki	na–mchoyo	nafsi–yake	tamaa–ya	kuhusu	mwovu	hujisifu	Kwa–maana	
H1288	H1214	H5315	H8378		H7563			

יְהוָה׃	נִאָֽץ
Yahwe	humdharau
H3068	H5006

Kwa kuwa mtu mwovu hujivuna kwa tamaa yake ya ndani; yeye hufurahisha tamaa na kumtusi Yahweh.

מְזִמּוֹתָיו׃	כָּל־	אֱלֹהִים	אֵין	יִדְרֹשׁ	בַּל־	אַפּוֹ	כְּגֹבַהּ	רָשָׁע	4
mawazo–yake	yote	Mungu	hakuna	kumtafuta	hata	uso–wake	kwa–kiburi–cha	Mwovu	
H4209	H3605	H0430	H0369	H1875	H1077	H0639	H1363	H7563	

Mtu mwovu ameinua uso wake; naye hamtafuti Mungu. Yeye hamfikilii Mungu kamwe kwa kuwa hamjali kabisa Mungu.

כָּל־	מְנֻגְּדוֹ	מִשְׁפָּטֶיךָ	מָרוֹם	עֹת	בְּכָל־	דרכיו()	]דרכון[	יָחִילוּ	5
wote	mbali–naye	hukumu–zako	juu	wakati	kila	njia–zake	njia–zake	Zinafanikiwa	
H3605	H5048	H4941	H4791	H6256	H3605	H1870	H1870		

בָּהֶם׃	יָפִיחַ	צוֹרְרָיו
juu–yao	huwapulizia	adui–zake
	H6315	

Yeye yuko salama wakati wote, amri zako za haki ziko juu sana kwake; naye huwadharau adui zake wote.

בְּרֵעַ׃	לֹא־	אֲשֶׁר	נָדֹר	לְדֹר	אֱמוּט	בַּל־	בְּלִבּוֹ	אָמַר	6
katika–ubaya	si	ambaye	kizazi	kizazi–hadi	nitatikiswa	si	moyoni–mwake	Amesema	
	H3808		H1755	H1755	H4131	H1077		H0559	

Yeye husema moyoni mwake, “Siwezi kamwe kushindwa; katika kizazi chote sitakutana na shida.”

עָמָל	לְשׁוֹנוֹ	תָּחַת	וָתֶךְ	וּמִרְמוֹת	מָלֵא	פִּיהוּ	אָלָה	7
taabu	ulimi–wake	chini–ya	na–uonevu	na–udanganyifu	kimejaa	kinywa–chake	Laana	
H5999	H3956	H8478	H8496	H4820	H4390	H6310	H0423	

וָאָוֶן׃
na–uovu
H0205

Mdomoni mwake kumejaa kulaani na udanganyifu, maneno yenye sumu; ulimi wake unajeruhi na kuharibu.

עֵינָיו	נָקִי	יַהֲרֹג	בַּמִּסְתָּרִים	חֲצֵרִים	בְּמַאֲרַב	וְיֵשֶׁב	8
macho–yake	asiye–na–hatia	anamuua	katika–siri	vijiji	katika–maoteo–ya	Anakaa	
		H2026	H4565		H3993	H3427	

יִצְפְּנוּ׃	לֶחֱלְכָה
yanavizia	kwa–mnyonge
H6845	H2489

Yeye husubilia kwenye shambulio karibu na kijiji; mahali pa siri huwauwa watu wasio na hatia; macho yake huwatazama wasionahatia.

עָנִי	לַחֲטֹף	יֶאֱרֹב	בְּסֹכָּה	כְּאַרְיֵה	וּבַמִּסְתָּר	יֶאֱרֹב	9
maskini	kumkamata	anavizia	katika–kibanda	kama–simba	mahali–pa–siri	Anavizia	
H6041	H2414	H0693	H5520		H4565	H0693	

בִּרְשָׁתוֹ׃	בְּמָשְׁכוֹ	עָנִי	יַחְטֹף
wavuni–mwake	akimvuta	maskini	anakamata
H7568	H4900	H6041	H2414

Hujibanza mahari pa siri kama simba katika kichaka; yeye hulala akisubiri kumkamata mnyonge. Humkamata pale anapokwisha mweka mtegoni mwake.

(חֵיל	[חלכאים]	בַּעֲצוּמָיו	וְנָפַל	יָשַׁח	(יִרְכֶּה	[ודכה]	10
nguvu	wanyonge	kwa–nguvu–zake	na–kuanguka	anainama	anaporomoka	Na–anajikunyata	
H2426	H2489	H6099	H5307	H7817	H1794	H1794	

כָּאִים׃)
wanyonge
H3512

Wanyonge wake hugandamizwa chini na kupigwa; wao huangukia katika mtego imara.

לָנֶצַח׃	רָאָה	בַּל־	פָּנָיו	הִסְתִּיר	אֵל	שָׁכַח	בְּלִבּוֹ	אָמַר	11
milele	kuona	hata	uso–wake	ameficha	Mungu	amesahau	moyoni–mwake	Amesema	
H5331	H7200	H1077	H6440	H5641	H0410	H7911		H0559	

Yeye husema katika moyo wake, “Mungu amesahau; huficha uso wake; hawezi kujishughulisha kutazama.”

עֲנָוִים׃)	[עניים]	תִּשְׁכָּח	אַל־	יָדֶךָ	נְשָׂא	אֵל	יְהוָה	קוּמָה	12
wanyonge	wanyonge	uwasahau	usi	mkono–wako	inua	Mungu	Yahwe	Inuka	
H6035	H6041	H7911	H0408	H3027	H5375	H0410	H3068		

Inuka, Yahweh! Inua mkono wako, Mungu! Usiwasahau wanyonge.

תִּדְרֹשׁ׃	לֹא	בְּלִבּוֹ	אָמַר	אֱלֹהִים	וְרָשָׁע	נִאֵץ	וּמֶה	עַל־	13
utataka	si	moyoni–mwake	amesema	Mungu	mwovu	anadharau	kwa–nini	Kwa–nini	
H1875	H3808		H0559	H0430	H7563	H5006	H4100		

Kwa nini mtu mwovu anamkataa Mungu na kusema moyoni mwake, “Hautanipata katika hatia?”

בְּיָדֶךָ	לָתֵת	תַּבִּיט	וְכַעַס	עָמָל	וְאַתָּה	כִּי־	רָאִתָּה	14
mkononi–mwako	kuweka	unatazama	na–uchungu	taabu	wewe	kwa–maana	Umeona	
H3027	H5414	H5027		H5999			H7200	

עוֹזֵר׃	הָיִיתָ	וְאַתָּה	יָתוֹם	חֵלֶכָה	יַעֲנֹב	עָלֶיךָ
msaidizi	umekuwa	wewe	yatima	mnyonge	anaacha	kwako
H5826	H1961		H3490	H2489		

Umeona, maana mara zote unaangalia mtu aletaye madhara na jeuri. Mtu asiye na msaada hukuachia nafsi yake; maana wewe huwaokoa yatima.

תִּמְצָא׃	בַּל־	רִשְׁעוֹ	תְּדָרוֹשׁ־	רָע	רָשָׁע	זְרוֹעַ	שְׁבֹר	15
usipate	hata	uovu–wake	tafuta	na–wa–uovu	mwovu	mkono–wa	Vunja	
H4672	H1077	H7562	H1875		H7563	H2220	H7665	

vunja mkono wa mwovu lo na mtu mwovu. Umuajibishe kwa matendo yake maovu, ambayo kwayo alifikiri hautayagundua.

מֵאַרְצוֹ׃	גּוֹיִם	אָבְדוּ	וָעֶד	עוֹלָם	מַלְכֵּךְ	יְהוָה	16
kutoka–nchi–yake	mataifa	wameangamia	na–milele	milele	mfalme	Yahwe	
H0776		H0006	H5703	H5769	H4428	H3068	

Yahweh ni mfalme milele daima; mataifa yanaondolewa katika aridhi yake.

אָזְנֶךָ׃	תַּקְשִׁיב	לִבָּם	תָּכִין	יְהוָה	שָׁמַעְתָּ	עֲנָוִים	תַּאֲוַת	17
sikio–lako	utasikiliza	moyo–wao	utaimarisha	Yahwe	umesikia	wanyenyekevu	Tamaa–ya	
H0241	H7181			H3068	H8085	H6035	H8378	

Yahweh, umesikia uhitaji wa wanyonge; nawe umeitia nguvu mioyo yao, wewe unasikia maombi;

מִן־	אֱנוֹשׁ	לַעֲרֹץ	עוֹד	יוֹסִיף	בַּל־	לְךָ֣	יָתוֹם	לִשְׁפֹּט	18
kutoka	mwanadamu	kuogofya	tena	akaendelea	asije	na–aliyeonewa	yatima	Kuhukumu	
	H0582	H6206	H5750	H3254	H1077	H1790	H3490	H8199	

הָאָרֶץ׃	
nchi	
H0776	

Unawatetea yatima na wanyonge ili kusudi pasiwepo na mtu katika dunia hii atakaye leta hofu tena.

Chapter 11

תֹּאמְרוּ	אֵיךְ	חָסִיתִי	וּבַיהוָה	לְדָוִד	לַמְנַצֵּחַ	1
mnasema	vipi	nimekimbilia	Kwa–Yahwe	ya–Daudi	Kwa–kiongozi–wa–muziki	
H0559		H2620	H3068	H1732	H5329	

צִפּוֹר׃	הַרְכֶם	נֻדִּי(ן)	נודו[ן]	לְנַפְשִׁי
ndege	mlimani–mwenu	(ruka)	[ruka]	kwa–nafsi–yangu
H6833	H2022	H5110	H5110	H5315

Ni kwako Yahweh ninapata usalama; ni kwa namna gani utasema na mimi, “Ruka kama ndege hadi mlimani”?

יֶתֶר	עַל־	חִצָּם	כּוֹנָנוּ	קֶשֶׁת	יִדְרְכוּן	הָרְשָׁעִים	הִנֵּה	כִּי	2
uzi	juu–ya	mshale–wao	wameweka	upinde	wanapinda	waovu	tazama	Kwa–sababu	
		H2671		H7198	H1869	H7563	H2009		

לֵב׃	לְיִשְׁרֵי־	אֹפֶל	בְּמוֹ־	לִירוֹת
moyo	wanyofu–wa	giza	katika	kupiga
	H3477	H0652	H1119	

Tazama! Waovu wana andaa pinde zao. Wana tayarisha gizani mishale yao kwenye kamba ili kufyatua mioyo ya wenye haki.

פָּעָל׃	מַה־	צַדִּיק	יֻהָרֵסוּן	חֲשָׁתוֹת	כִּי	3
anaweza–kufanya	nini	mwenye–haki	inaharibika	misingi	Wakati	
H6466	H4100	H6662	H2040	H8356		

Ikiwa misingi imeharibiwa, mwenye haki atafanya nini?

עֵינָיו	כִּסְאוֹ	בַּשָּׁמַיִם	יְהוָה	קָדְשׁוֹ	בְּהֵיכַל	וַיהוָה	4
macho–yake	kiti–chake–cha–enzi	mbinguni	Yahwe	takatifu–lake	katika–hekalu	Yahwe	
	H3678	H8064	H3068	H6944	H1964	H3068	

אָדָם׃	בְּנֵי	יִבְחֲנוּ	עַפְעַפָּיו	יֶחֱזוּ
Adamu	wana–wa	zinachunguza	kope–zake	yanaona
H0120		H0974	H6079	H2372

Yahweh yuko katika hekalu takatifu; macho yake yanatazama, yakiuchunguza ubinadamu.

נַפְשׁוֹ׃	שָׂנְאָה	חָמָס	וְאֹהֵב	וְרָשָׁע	יִבְחָן	צַדִּיק	יְהוָה	5
nafsi–yake	anachukia	ukatili	na–anayependa	lakini–mwovu	anamjaribu	mwenye–haki	Yahwe	
H5315	H8130	H2555	H0157	H7563	H0974	H6662	H3068	

Yahweh huwachunguza wote wenye haki na waovu, bali huwachukia wapendao kuwaumiza wengine.

מְנָת	זֹלְעָפוֹת	וְרוּחַ	וְגָפְרִית	אֵשׁ	פַּחִים	רְשָׁעִים	עַל־	יַמְטֵר	6
sehemu–ya	wa–kuteketeza	na–upepo	na–kiberiti	moto	mitego	waovu	juu–ya	Atanyesha	
H4521	H2152	H7307	H1614	H0784		H7563		H4305	

כּוֹסָם׃
kikombe–chao

Yeye huwanyeshea waovu makaa ya mawe na moto wa jehanamu; upepo uunguzao utakuwa ni sehemu yao kutoka katika kikombe chake!

פָּנֵימוֹ׃	יֶחֱזוּ	יָשָׁר	אָהֵב	צְדָקוֹת	יְהוָה	צַדִּיק	כִּי־		7
uso–wake	ataona	mnyofu	anapenda	haki	Yahwe	mwenye–haki	Kwa–sababu		
H6440	H2372	H3477	H0157	H6666	H3068	H6662			

Kwa kuwa Yahweh ni mwenye haki, Naye hupenda haki; wenye haki watauona uso wake.

Chapter 12

כִּי־	יְהוָה	הוֹשִׁיעָה	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	הַשְּׁמִינִית	עַל־	לַמְנַצֵּחַ		1
kwa–sababu	Yahwe	Okoa	ya–Daudi	Zaburi	sheminiti	juu–ya	Kwa–kiongozi–wa–muziki		
	H3068	H3467	H1732	H4210	H8067		H5329		

מִבְּנֵי	אֱמוּנִים	פָּסוּ	כִּי־	חָסִיד	גָּמַר
kutoka–miongoni–mwa–wana–wa	waaminifu	wametoweka	kwa–sababu	mwaminifu	ameisha
	H0539	H6461		H2623	H1584

אָדָם׃
Adamu
H0120

Msaada, Yahweh, kwa kuwa wacha Mungu wametoweka; nao waaminifu wametokomea.

וָלֵב	בְּלֵב	חֲלָקוֹת	שְׂפַת	דִּבְּרוּ	אִישׁ	אֶת־	וְשָׁוְא		2
na–moyo	kwa–moyo	ubembelezaji	midomo–ya	jirani–yake	mtu	na	Uongo		
			H8193	H7453	H0376	H0854	H7723	H1696	

יְדַבֵּרוּ׃
wanasema
H1696

Kila mmoja anasema kwa jirani yake maneno matupu; kila mmoja anaongea kwa midomo yenye sifa za uongo na maneno ya udanganyifu.

גְּדֹלוֹת׃	מְדַבֶּרֶת	לָשׁוֹן	חֲלָקוֹת	שְׂפָתַי	כָּל־	יְהוָה	יַכְרֵת	3
makubwa	unaosema	ulimi	ubembelezaji	midomo–ya	yote	Yahwe	Atakata	
	H1696	H3956		H8193	H3605	H3068	H3772	

Yahweh, katilia mbali midomo yenye sifa za uongo, kila ulimi unanena kwa nguvu mambo makubwa.

אֲדֹנָי	מִי	אִתָּנוּ	שְׂפָתֵינוּ	נִגְבִּיר	לִלְשֹׁנֵנוּ	וְאָמְרוּ	אֲשֶׁר	4
bwana	nani	ni–yetu	midomo–yetu	tutashinda	kwa–ulimi–wetu	wanasema	Ambao	
H0113	H4310	H0854	H8193	H1396	H3956	H0559		

לָנוּ׃
juu–yetu

Hawa ni wale ambao wamesema, “Kwa ndimi zetu tutashinda. Wakati midomo yetu itakapo ongea, ni nani atakaye kuwa mtawala juu yetu?”

יֹאמַר	אָקוּם	עַתָּה	אֶבְיוֹנִים	מֵאֲנְקַת	עֲנִיִּים	מִשֹּׁד		5
anasema	nitasimama	sasa	wahitaji	kwa–kuugua–kwa	maskini	Kwa–sababu–ya–uharibifu–wa		
H0559		H6258	H0034	H0603	H6041	H7701		
						לוֹ׃	יְפִיחַ	בְּיֵשַׁע
						yeye	anayetamani	katika–wokovu
							H6315	H3468

אָשִׁית	יְהוָה		
nitaweka	Yahwe		
H7896	H3068		

“Kwa sababu ya vurugu zilizopo kinyume na maskini, na kwa sababu ya kuugua kwao wahitaji, Nitainuka,” asema Yahwe. “Nitawaletea usalama wanao hitaji.”

לָאָרֵץ	בַּעֲלִיל	צָרוּף	כֶּסֶף	טְהֹרוֹת	אֲמָרוֹת	יְהוָה	אֲמָרוֹת	6
ardhini	katika–tanuru	iliyosafishwa	fedha	safi	ni–maneno	Yahwe	Maneno–ya	
H0776	H5948	H6884	H3701	H2889		H3068		
							שִׁבְעָתָיִם׃	מְזֻקָּק
							mara–saba	iliyochujwa
							H7659	H2212

Maneno ya Yahwe ni masafi, kama fedha iliyo safishwa katika tanuru duniani, iliyo ng'arishwa mara saba zaidi.

לְעוֹלָם׃	זוּ	הַדּוֹר	מִן־	וּתְצְרֵנוּ	תִּשְׁמְרֵם	יְהוָה	אַתָּה־	7
milele	hiki	kizazi	kutoka	utamhifadhi	utawalinda	Yahwe	Wewe	
H5769	H2098	H1755		H5341	H8104	H3068		

Wewe ni Yahwe! Unaye watunza. Una wahifadhi wacha Mungu kutoka katika hiki kizazi cha waovu na hata milele.

אָדָם׃	לִבְנֵי	זֻלּוּת	כְּרֹם	יִתְהַלָּכוּן	רְשָׁעִים	סָבִיב	8
Adamu	kwa–wana–wa	udhalili	wakati–wa–kuinuliwa	wanatembea	waovu	Kuzunguka	
H0120		H2149		H1980	H7563	H5439	

Waovu hutembea kila pande pale uovu unapoinuliwa kati ya wanadamu.

Chapter 13

עַד־	נֶצַח	תִּשְׁכָּחֵנִי	יְהוָה	אָנָה	עַד־	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
Hadi	milele	utanisahau	Yahwe	lini	Hadi	ya–Daudi	Zaburi	Kwa–kiongozi–wa–muziki	
H5704	H5331	H7911	H3068	H0575	H5704	H1732	H4210	H5329	
							מִמֶּנִּי׃	פָּנֶיךָ	אֶת־
							kutoka–kwangu	uso–wako	huu
								H6440	H0853

תַסְתִּיר	וְאָנָה
utaficha	lini
H5641	H0575

Mpaka lini, Yahweh, utaendelea kunisahau? Ni kwa muda gani utauficha uso wako nisiuone?

עַד־	יוֹמָם	בִּלְבָבִי	יָגוֹן	בְּנַפְשִׁי	עֵצוֹת	אָשִׁית	אָנָה	עַד־	2
Hadi	mchana	moyoni–mwangu	huzuni	katika–nafsi–yangu	mashauri	nitaweka	lini	Hadi	
H5704	H3119	H3824	H3015	H5315	H6098	H7896	H0575	H5704	
							עָלָי׃	אֹיְבִי	יָרוּם
							juu–yangu	adui–yangu	atainuliwa
								H0341	

וְאָנָה
lini
H0575

Ni kwa muda gani nitalazimika kuhofu na kuhuzunika moyoni mwangu kila siku? Ni kwa muda gani adui zangu watanishida?

אִישָׁן	פֶּן־	עֵינַי	הָאֵירָה	אֱלֹהָי	יְהוָה	עֲנֵנִי	הַבִּיטָה	3
nikalala–usingizi–wa	nisije	macho–yangu	uangaze	Mungu–wangu	Yahwe	unijibu	Tazama	
H3462	H6435		H0215	H0430	H3068		H5027	

הַמָּוֶת׃
mauti
H4194

Unitazame na unijibu, Yahwe Mungu wangu! Nipe mwanga machoni pangu, vinginevyo nitalala katika mauti.

אֱמֹוט׃	כֶּן־	יָגִילוּ	צָרַי	יְכָלְתִּיו	אֹיְבִי	יֹאמַר	פֶּן־	4
ninaanguka	wakati	wafurahi	adui–zangu	nimemshinda	adui–yangu	akasema	Asije	
H4131		H1523		H3201	H0341	H0559	H6435	

Usimuache adui yangu aseme, “Nimemshinda huyu,” ili kwamba asiweze kusema, “Nimemtawala adui yangu;” la sivyo, maadui zangu watafurahia nitakapo shushwa chini.

בְּיִשׁוּעָתֶךָ	לִבִּי	יָגֶל	בָּטַחְתִּי׀	בְּחַסְדְּךָ	וַאֲנִי	5
katika–wokovu–wako	moyo–wangu	litafurahi	nimekuamini	katika–upendo–wako	Lakini–mimi	
H3444		H1523	H0982		H0589	

Lakini nimeamini katika uaminifu wa agano lako; moyo wangu wafurahia katika wokovu wako.

עָלָי׃	גָּמַל	כִּי	לַיהוָה	אָשִׁירָה	6
mimi	amenitendea–wema	kwa–sababu	kwa–Yahwe	Nitaimba	
	H1580		H3068	H7891	

Nitamuimbia Yahwe kwa kuwa ameniganga kwa ukarimu kabisa.

Chapter 14

אֱלֹהִים	אַיִן	בְּלִבּוֹ	נָבָל	אָמַר	לְדָוִד	לַמְנַצֵּחַ	1
Mungu	hakuna	moyoni–mwake	mpumbavu	Anasema	ya–Daudi	Kwa–kiongozi–wa–muziki	
H0430	H0369		H5036	H0559	H1732	H5329	

טוֹב׃	עֲשֵׂה־	אֵין	עֲלִילָה	הֶתְעִיבוּ	הֵשְׁחִיתוּ	
mema	anayefanya	hakuna	matendo	wamefanya–machukizo	Wameharibu	
		H0369	H5949	H8581	H7843	

Mpumbavu husema moyoni mwake, “Hakuna Mungu.” Wamepotoka nakufanya uovu haramu; hakuna hata mmoja atendaye dhambi.

הַיֵּשׁ	לִרְאוֹת	אָדָם	בְּנֵי־	עַל־	הִשְׁקִיף	מִשָּׁמַיִם׀	יְהוָה	2
kama–kuna	kuona	Adamu	wana–wa	juu–ya	ametazama–chini	kutoka–mbinguni	Yahwe	
H3426	H7200	H0120			H8259	H8064	H3068	

אֱלֹהִים׃	אֶת־	דֹּרֵשׁ	מַשְׂכִּיל	
Mungu	huyu	anayemtafuta	mwenye–akili	
H0430	H0853	H1875		

Yahwe anatazama chini kwa wanadamu kutoka mbinguni aone kama kuna yeyote anayeelewa, amtafutaye Mungu.

3 הַכֹּל Wote H3605 סָר־ wamegeuka H5493 יַחְדָּו pamoja H0369 נֶאֱלָחוּ wameharibika H0444 אַיִן hakuna H0369 עֹשֵׂה־ anayefanya H0369 טוֹב mema H1571 גַּם־ hata H1571
אֶחָד׃ mmoja H0259

Wote wamegeukia njia nyingine. Kwa pamoja wamepotoka. Hakuna yeyote atendaye mema, hakuna, hata mmoja.

4 הֲלֹא Je–hawajui H3808 יָדְעוּ wanajua H3045 כָּל־ wote H3605 פֹּעֲלֵי wafanyao H6466 אָוֶן uovu H0205 אֹכְלֵי wanaokula H0398 עַמִּי watu–wangu H5971 אָכְלוּ wanakula H0398 לֶחֶם mkate H3899
קָרָאוּ׃ hawakuita H7121 לֹא hawakumwita H3808 יְהוָה Yahwe H3068

Je, hawajui lolote, wale wafanyao uovu, wale wanao kula watu wangu kama vile wanakula mkate, lakini hao hawamuiti Yahwe?

5 שָׁם Pale H8033 פָּחֲדוּ waliogopa H6342 פָּחַד hofu H6343 כִּי־ kwa–sababu H0430 אֱלֹהִים Mungu H0430 בְּדוֹר katika–kizazi–cha H1755 צַדִּיק׃ wenye–haki H6662

Wao wana tetemeka kwa hofu. Kwa kuwa Mungu yuko pamoja na kusanyiko la wenye haki!

6 עֲצַת־ Shauri–la H6098 עָנִי maskini H6041 תָּבִישׁוּ mnaaibishu H0954 כִּי lakini H3068 יְהוָה Yahwe H3068 מַחְסֵהוּ׃ ni–kimbilio–lake H4268

Ninyi mnataka kumfedhehesha mtu maskini japo kuwa Yahwe ni kimbilio lake.

7 מִי Nani H4310 יִתֵּן atatoa H5414 מִצִּיּוֹן kutoka–Sayuni H6726 יְשׁוּעַת wokovu–wa H3444 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בְּשׁוּב atakaporejesha H7725 יְהוָה Yahwe H3068 שְׁבוּת mateka–ya H7622
יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 יִשְׂמַח atafurahi H8055 יַעֲקֹב Yakobo H3290 יָגֵל atashangilia H1523 עַמּוֹ watu–wake

Oh, kwamba wokovu wa Israeli ungetokea Sayuni! Wakati Yahwe akiwarudisha watu wake kutoka utumwani, ndipo Yakobo atashangilia na Israeli itakuwa na furaha!

Chapter 15

1 מִזְמוֹר Zaburi H4210 לְדָוִד ya–Daudi H1732 יְהוָה Yahwe H3068 מִי־ nani H4310 יָגוּר atakaa H1481 מִי־ nani H4310 יִשְׁכֹּן atakaa H7931 בְּאָהֳלֶךָ katika–hema–yako H0168 בְּהַר juu–ya–mlima H2022
קָדְשֶׁךָ׃ mtakatifu–wako H6944

Zaburi ya Daudi. Yahwe, ni nani atabaki hemani mwako? Ni nani atakaye ishi kwenye mlima wako mtakatifu?

2 הוֹלֵךְ Anayetembea H1980 וּפֹעֵל na–anayefanya H6466 צֶדֶק haki H6664 וְדֹבֵר na–anayesema H1696 אֱמֶת kweli H0571 בִּלְבָבוֹ׃ moyoni–mwake H3824 תָּמִים kwa–uadilifu H8549

Yeyote anaye tembea bila lawama, yeye hufanya kilicho haki na huongea ukweli kutoka moyoni mwake.

וְחֵרְפָּה	רָעָה	לְרֵעֵהוּ	עָשָׂה	לֹא־	לְשֹׁנוֹ	עַל־	וְרָגַל	לֹא־	3
na–kashfa	ubaya	jirani–yake	amefanya	hapana	ulimi–wake	kwa	amesengenya	Hapana	
H2781		H7453		H3808	H3956		H7270	H3808	

קָרֹבוֹ׃	עַל־	נָשָׂא	לֹא־
jirani–yake	dhidi–ya	ameinua	hapana
H7138		H5375	H3808

Yeye huwa hakashfu kwa ulimi wake, hawadhuru wengine, na hamtusi jirani yake.

יְכַבֵּד	יְהוָה	יְרֵאֵי	וְאֶת־	נִמְאָס	בְּעֵינָיו	וְנִבְזֶה	4
anaheshimu	Yahwe	wanaomcha	lakini	aliyekataliwa	machoni–mwake	Anayedharauliwa	
H3513	H3068	H3373	H0853			H0959	

יָמֵר׃	וְלֹא	לְהָרַע	נִשְׁבָּע
atabadilisha	na–hatabadilisha	kwa–hasara–yake	ameapa
H4171	H3808		H7650

Mtu asiye na maana hudharauliwa machoni pake, bali yeye huwaheshimu wale wanao mhofu Yahwe. Yeye huapa kwa hasara yake mwenyewe na habadilishi ahadi yake.

לֹא	נָקִי	עַל־	וְשֹׁחַד	בְּנֶשֶׁךְ	נָתַן	לֹא־	וְכֹפֶר	5
hapana	asiye–na–hatia	dhidi–ya	na–rushwa	kwa–riba	ameitoa	hapana	Fedha–yake	
H3808			H7810	H5392	H5414	H3808	H3701	

לְעוֹלָם׃	יִמּוֹט	לֹא	אֱלֹהִי	עָשָׂה־	לָקַח
milele	atatikiswa	hapana	hivi	Anayefanya	amechukua
H5769	H4131	H3808	H0428		H3947

Yeye habadilishi nia yake aazimapo fedha. Yeye hachukui rushwa ili kumshuhudia kinyume asiye na hatia. Yeye afanyanyaye mbambo haya hatatikisika kamwe.

Chapter 16

בָּךְ׃	חָסִיתִי	כִּי־	אֵל	שָׁמְרֵנִי	לְדָוִד	מִכְתָּם	1
kwako	nimekimbilia	kwa–sababu	Mungu	Unilinde	ya–Daudi	Miktamu	
	H2620		H0410	H8104	H1732	H4387	

Unilinde, Mungu, kwa kuwa nakimbilia kwako kwa ajili ya usalama.

עָלֶיךָ׃	בַּל־	טוֹבָתִי	אָתָּה	אָדֹנָי	לַיהוָה	אָמַרְתְּ	2
yako	si–zaidi	wema–wangu	wewe	Bwana–wangu	kwa–Yahwe	Nimesema	
	H1077			H0136	H3068	H0559	

Nami ninasema kwa Yahwe, “Wewe ni Bwana wangu; wema wangu ni bure pasipo wewe.

בָּם׃	חֶפְצִי־	כָּל־	וְאַדִּירֵי	הֵמָּה	בָּאָרֶץ	אֲשֶׁר־	לִקְדוֹשִׁים	3
ndani–yao	furaha–yangu	wote	na–wenye–utukufu	wao	katika–nchi	ambao	Kwa–watakatifu	
	H2656	H3605	H0117	H1992	H0776		H6918	

Kama kwa watakatifu walioko duniani, ndio walio bora; furaha yangu yote iko kwao.

אַסִּיךְ	בַּל־	מָהֲרוּ	אַחֵר	עַצְּבוֹתָם	יִרְבּוּ		4
nitamimina	hapana	wanaharakisha	wengine	huzuni–zao	Zitaongezeka		
	H1077		H0312	H6094			

שְׁפָתָי׃	עַל־	שְׁמוֹתָם	אֶת־	אֶשָּׂא	וּבַל־	מִדָּם	נִסְכֵּיהֶם
midomo–yangu	juu–ya	majina–yao	haya	nitainua	wala–si	za–damu	sadaka–zao–za–kinywaji
H8193		H8034	H0853	H5375	H1077	H1818	H5262

Taabu yao itaongezeka, wale watafutao miungu mingine. Sitamimina sadaka ya damu kwa miungu yao. Wala kuyainua majina yao kwa midomo yao.

5	יְהוָה	מְנָת־	חֶלְקִי	וְכוֹסִי	אַתָּה	תּוֹמִיךְ	גּוֹרָלִי׃
	Yahwe	sehemu–ya	fungu–langu	na–kikombe–changu	wewe	unashikilia	kura–yangu
	H3068	H4490				H8551	H1486

Yahwe, wewe ni sehemu ya chaguo langu na kikombe changu. Unaishikilia kesho yangu.

6	חֲבָלִים	בְּפָלוּ־	לִי	בַּנְּעִמִים	אַף־	נַחֲלַת	שָׁפְרָה	עָלָי׃
	Mipaka	imeangukia	mimi	mahali–pazuri	naam	urithi	ni–mzuri	kwangu
		H5307			H0637	H5159	H8231	

Mistari iliyo pimwa imelelazwa mahari pa kufurahisha kwa ajili yangu; hakika urithi ufurahishao ni wangu.

7	אֲבָרֵךְ	אֶת־	יְהוָה	אֲשֶׁר	יְעָצָנִי	אַף־	לֵילוֹת	יִסְּרוּנִי	כִלְיוֹתָי׃
	Nitambariki	huyu	Yahwe	ambaye	amenishauri	naam	usiku	zinanifundisha	figo–zangu
	H1288	H0853	H3068		H3289	H0637	H3915	H3256	H3629

Nitakubariki Yahwe, wewe unishauliye; hata wakati wa usiku akili zangu za nielekeza.

8	שִׁוִּיתִי	יְהוָה	לְנֶגְדִּי	תָּמִיד	כִּי	מִימִינִי	בַּל־
	Nimemweka	Yahwe	mbele–yangu	daima	kwa–sababu	mkono–wangu–wa–kuume	hapana
		H3068	H5048	H8548		H3225	H1077

אֶמּוֹט׃
nitatikiswa
H4131

Nimemuweka Yahwe mbele yangu kila wakati, ili nisitikisike kutoka mkono wake wa kuume.

9	וְלָכֵן	שָׂמַח	לִבִּי	וַיָּגֶל	כְּבוֹדִי	אַף־	בְּשָׂרִי
	Kwa–hiyo	unafurahi	moyo–wangu	na–unashangilia	utukufu–wangu	naam	mwili–wangu
		H8055		H1523	H3519	H0637	H1320

לָבֶטַח׃	יִשְׁכֹּן
kwa–usalama	utakaa
H0983	H7931

Kwa hiyo moyo wangu unafuraha, utukufu wangu washangilia. Hakika nitaishi katika usalama.

10	תִּתֶּן	לֹא־	לִשְׁאוֹל	נַפְשִׁי	תַּעֲזֹב	לֹא־	כִּי
	utamruhusu	hapana	katika–Sheol	nafsi–yangu	utaacha	hapana	Kwa–sababu
	H5414	H3808	H7585	H5315		H3808	

שָׁחַת׃	לִרְאוֹת	חֲסִידְךָ
uharibifu	kuona	mwaminifu–wako
H7845	H7200	H2623

Kwa kuwa hautaiacha roho yangu kuzimuni. Wewe hautamuacha mwaminifu wako kuliona shimo.

11	תּוֹדִיעֵנִי	אֹרַח	חַיִּים	שָׂבַע	שְׂמָחוֹת	אֶת־	פָּנֶיךָ	נְעִמוֹת	
	Utanijulisha	njia–ya	uzima	wingi–wa	furaha	mbele–ya	uso–wako	raha	
	H3045	H0734		H7648	H8057	H0854	H6440		

נֶצַח׃	בִּימִינְךָ
milele	mkononi–mwako–wa–kuume
H5331	H3225

Wewe hunifundisha njia ya maisha; furaha tele inakaa katika uwepo wako; furaha inakaa katika mkono wako wa kuume milele!”

Chapter 17

תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְפִלָּתִי 1
Maombi ya Daudi Sikia Yahwe haki sikiliza kilio-changu tege-sikio maombi-yangu
H8605 H0238 H7440 H7181 H6664 H3068 H8085 H1732 H8605

בְּלֹא מִרְמָה׃ שִׂפְתֵי מִדומו-יא בִּלא
udanganyifu midomo-ya bila
H4820 H8193 H3808

Maombi ya Daudi. Sikia ombi langu kwa ajili ya haki, Yawhe; uusikilize mwito wangu wa msaada. Uyasikilize maombi yangu yatokayo katika midomo isiyo na udanganyifu.

מֵיְשָׁרִים׃ תֶּחֱזֶינָה עֵינֶיךָ יֵצֵא מִשְׁפָּטִי מְלִפָּנֶיךָ 2
uadilifu yatazame macho-yako itoke hukumu-yangu Kutoka-mbele-yako
H4339 H2372 H3318 H4941 H6440

Uthibitisho wangu na uje kutoka uweponi mwako; macho yako na yaone kile kilicho sahihi!

זַמּוֹתִי תִּמְצָא בַל־ צְרַפְתָּנִי לַיְלָה פָּקַדְתָּ וּלְבִי בָּחַנְתָּ 3
nimekusudia utapata hapana umenijaribisha usiku umekagua moyo-wangu Umechunguza
H2161 H4672 H1077 H6884 H3915 H0974

בַּל־ יַעֲבָר־ פִּי׃
kinywa-changu itapita hapana
H6310 H1077

Kama utaujaribu moyo wangu, kama utakuja kwangu wakati wa usiku, wewe utanitakasa na hautapata mipango yeyote ya uovu; mdomo wangu hautavunja sheria.

פֶּרֶץ׃ אָרְחוֹת שָׁמַרְתִּי נִמְלִינְדָה אֲנִי מִמִּי שִׁפְתֶיךָ מִדומו-יא כִּדְבַר לִפְעֻלוֹת 4
mkali njia-za nimejilinda mimi midomo-yako kwa-neno-la wanadamu Kwa-matendo-ya
H6530 H0734 H8104 H0589 H8193 H1697 H0120 H6468

Kama kwa matendo ya binadamu, ni katika neno la midomo yako ya kuwa nimejiepusha na njia za wahalifu.

פְּעָמָי׃ נָמוֹטוּ זִקַּתֶּלְזִי בַל־ בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ אֲשֻׁרַי תָּמַךְ 5
miguu-yangu zikateleza zisije katika-njia-zako hatua-zangu Tegemeza
H6471 H4131 H1077 H4570 H8551

Mwenendo wangu umeshikila kwa umakini mwenendo wako; miguu yangu haija teleza.

שְׁמַע לִי אָזְנְךָ חַט־ אֵל תַעֲנֵנִי כִי־ קְרָאתִיךָ אֲנִי־ 6
sikia kwangu sikio-lako inamisha Mungu utanijibu kwa-sababu nimekuita Mimi
H8085 H0241 H5186 H0410 H7121 H0589

אִמְרָתִי׃
neno-langu

Nakuita wewe, kwa kuwa unanijibu, Mungu; geizia sikio lako kwangu na usikilize ninapo ongea.

מֹמִתְקוֹמְמִים חוֹסֵי מוֹשִׁיעַ חַסְדֶּיךָ הַפְלֵה 7
kutoka-wanaoasi wanaokimbilia mwokozi-wa upendo-wako Onyesha-ajabu
H2620 H3467 H6395

בִּימִינֶךָ׃
kwa-mkono-wako-wa-kuume
H3225

Onyesha uaminifu wa agano lako katika namna ya ajabu, wewe uokoaye kwa mkono wa haki yako wale wanao kukimbilia wewe kutoka kwa adui zao.

8	שָׁמְרֵ֣נִי	כִּנְפֶ֣יךָ	בְּצֵ֣ל	עַ֭יִן	בַּת־	כְּאִישׁ֑וֹן	תַּסְתִּירֵֽנִי׃
	Unilinde	mbawa–zako	katika–kivuli–cha	jicho	binti–ya	kama–mboni–ya	unifiche
	H8104	H3671	H6738		H1323	H0380	H5641

Unilinde kama mboni ya jicho lako; unifiche katika kivuli cha mbawa zako

9	מִפְּנֵ֣י	רְ֭שָׁעִים	זָ֣וּ	שַׁדּ֑וּנִי	אֹיְבֵ֖י	בְּנֶ֣פֶשׁ	יַקִּיפ֣וּ	עָלָֽי׃
	Kutoka–mbele–ya	waovu	hawa	wanaoniharibu	adui–zangu	kwa–nafsi	wananizunguka	mimi
	H6440	H7563	H2098	H7703	H0341	H5315		

kutoka katika uwepo wa waovu ambao wananitusi, adui zangu wanizungukao.

10	חֶלְבָּמ֣וֹ	סָגְר֣וּ	פִּ֭ימוֹ	דִּבְּר֣וּ	בְּגַאֲוָ֑ת׃
	Mafuta–yao	wamefunga	vinywa–vyao	wanasema	kwa–kiburi
	H2459	H5462	H6310	H1696	H1348

Wao hawana huruma kwa yeyote; midomo yao huongea kwa majivuno.

11	אֲשֻׁרֵ֣ינוּ	עַתָּ֣ה	]סבבונו[	)סְבָבֻ֭נוּנוּ(	עֵינֵיהֶ֥ם	יָשִׁ֗יתוּ	לִנְטֹ֥ות	
	Hatua–zetu	sasa	[wametuzunguka]	(wametuzunguka)	macho–yao	wanaweka	kutuangusha	
		H6258	H5437	H5437		H7896	H5186	

בָּאָֽרֶץ׃
ardhini
H0776

Wao wame zizunguka hatua zangu. Wamekaza macho yao wanishambulie mpaka ardhini.

12	דְּמ֣וּנֹו	כְּאַרְיֵ֣ה	יִכְסֹ֣וף	לִ֭טְרֹוף	וְכִכְפִ֣יר	יֹ֑שֵׁב
	Mfano–wake	kama–simba	anayetamani	kurarua	na–kama–simba–mdogo	anayekaa
	H1825		H3700	H2963		H3427

בְּמִסְתָּרִֽים׃
katika–maficho
H4565

Wao ni kama mfano wa hasira ya simba mawindoni. Ni kama simba kijana anapotokea mafichoni.

13	קוּמָ֣ה	יְ֭הוָה	קַדְּמָ֣ה	פָנָ֑יו	הַכְרִיעֵ֥הוּ	פַלְטָ֣ה	נַפְשִׁ֗י	מֵרָשָׁ֥ע
	Simama	Yahwe	mkabili	uso–wake	umshinde	iokoe	nafsi–yangu	kutoka–kwa–mwovu
		H3068	H6923	H6440	H3766	H6403	H5315	H7563

חַרְבֶּֽךָ׃
upanga–wako
H2719

Inuka, Yahwe! Uwashambulie! Uwaangushe chini kwenye nyuso zao! Uyaokoe maisha yangu kutokana na waovu kwa upanga wako!

14	חֶלְקָ֣ם	מִמְּתִ֣ים	יָדְךָ֥	יְ֭הוָה	מִמְּתִ֣ים	מֵחֶ֣לֶד
	fungu–lao	kutoka–kwa–watu	mkono–wako	Yahwe	Kutoka–kwa–watu	wa–ulimwengu
		H4962	H3027	H3068	H4962	H2465

בָּנִ֥ים	יִשְׂבְּע֑וּ	בִּ֝טְנָ֗ם	תִּמְלָ֥א	)וּצְפוּנְךָ֥(	]וצפינך[	בָּחַ֫יִם
watoto	wanashiba	matumbo–yao	unajaza	(na–hazina–yako)	[na–hazina–yako]	katika–uzima
	H7646	H0990	H4390	H6845	H6840	

לְעוֹלְלֵיהֶ֥ם׃	יִתְרָ֗ם	וְהִנִּ֣יחוּ	
kwa–watoto–wao	ziada–yao	na–wanaacha	
H5768		H3240	

Uniokoe kutoka kwa watu hawa kwa mkono wako, Yahwe, kutoka kwa watu wa dunia hii ambao utajiri wao ni maisha haya pekee! Wewe utayajaza matumbo ya wale uwathaminio na utajiri; watakuwa na watoto wengi na wataacha utajiri wao kwa watoto wao.

תְּמוּנָתֶךָ׃	בְּהָקִיץ	אֶשְׂבְּעָה	פָּנֶיךָ	אֶחֱזֶה	בְּצֶדֶק	אֲנִי	15
sura–yako	ninapomka	nitashiba	uso–wako	nitaona	katika–haki	Mimi	
H8544	H6974	H7646	H6440	H2372	H6664	H0589	

Bali mimi, nitauona uso wako katika haki; Nitashuhudiwa, pale nitakapo amka, na macho yako.

Chapter 18

אֶת־	לַיהוָה	וּרְבֶּר	אֲשֶׁר	לְדָוִד	יְהוָה	לְעֶבֶד	וּלְמִנַּצֵּחַ	1
haya	kwa–Yahwe	alisema	ambaye	Daudi	wa–Yahwe	kwa–mtumishi	Kwa–kiongozi–wa–muziki	
H0853	H3068	H1696		H1732	H3068	H5650	H5329	

כָּל־	מִכַּף	אוֹתוֹ	יְהוָה	הֶצִּיל־	בְּיוֹם	הַזֹּאת	הַשִּׁירָה	דִּבְרֵי
wote	kutoka–mikono–ya	yeye	Yahwe	alipokomboa	siku–ile	huu	wimbo	maneno–ya
H3605	H3709	H0853	H3068	H5337	H3117	H2063		H1697

חִזְקִי׃	יְהוָה	אֶרְחָמְךָ	וַיֹּאמַר	שָׁאוּל׃	וּמִיַּד	אֹיְבָיו
nguvu–yangu	Yahwe	Ninakupenda	Na–akasema	Sauli	na–kutoka–mkono–wa	adui–zake
H2391	H3068	H7355	H0559	H7586	H3027	H0341

Nakupenda, Yahwe, nguvu yangu.

צוּרִי	אֱלֹי	וּמְפַלְטִי	וּמְצוּדָתִי	סֶלְעִי	וַיהוָה	2
jabali–langu	Mungu–wangu	na–mwokozi–wangu	na–ngome–yangu	mwamba–wangu	Yahwe	
H6697	H0410	H6403		H5553	H3068	

מִשְׁגַּבִּי׃	יְשָׁעִי	וְקֶרֶן־	מָגִנִּי	בּוֹ	אֶחֱסֶה־
kimbilio–langu	wokovu–wangu	na–pembe–ya	ngao–yangu	kwake	ninakimbilia
	H3468		H4043		H2620

Yahwe ni mwamba wangu, ngome yangu, yeye ambaye aniwekae kweye usalama; yeye ni Mungu wangu, mwamba wangu; ninapata kimbilio kwake. Yeye ni ngao yangu, pembe ya wokovu wangu, na ngome yangu.

אִוָּשֵׁעַ׃	אֹיְבַי	וּמִן־	יְהוָה	אֶקְרָא	מְהֻלָּל	3
nitaokolewa	adui–zangu	na–kutoka–kwa	Yahwe	nitamwita	Aliyesifiwa	
H3467	H0341		H3068	H7121		

Nitamuita Yahwe kwa sababu anastahili kusifiwa, na nitaokolewa kutoka kwa adui zangu.

יְבַעֲתוּנִי׃	בְלִיַּעַל	וְנַחֲלֵי	מָוֶת	חֶבְלֵי־	אֲפָפוּנִי	4
iliniogopesha	uharibifu	na–mito–ya	mauti	kamba–za	Zimenizunguka	
H1204	H1100		H4194		H0661	

Kamba za mauti zilinizunguka, na mafuriko yakimbiayo yalinielemea.

מָוֶת׃	מְוֹקְשֵׁי	קִדְּמוּנִי	סְבָבוּנִי	שְׁאוֹל	חֶבְלֵי	5
mauti	mitego–ya	zilinishika	zilinizunguka	Sheol	Kamba–za	
H4194	H4170	H6923	H5437	H7585		

Kamba za kuzimu zilinizunguka; mitego ya mauti ilininasa.

יִשְׁמַע	אַשַּׁוֵּעַ	אֱלֹהַי	וְאֶל־	יְהוָה	אֶקְרָא	וְלֵי	בַּצַּר־	6
alisikia	niliomba	Mungu–wangu	na–kwa	Yahwe	niliita	yangu	Katika–dhiki	
H8085	H7768	H0430	H0413	H3068	H7121			

בְאָזְנָיו׃	תָּבוֹא	וְלִפְנֵיו	וְשַׁוְעָתִי	קוֹלִי	מֵהֵיכָלוֹ
masikioni–mwake	kilifika	mbele–yake	na–kilio–changu	sauti–yangu	kutoka–hekalu–lake
H0241	H0935	H6440	H7775		H1964

dhiki yangu nilimuita Yahwe; Niliita msaada kwa Mungu. Naye alisikia sauti yangu kutoka hekaluni mwake; kuita kwangu msaada kulienda mpaka uweponi mwake; na kuingia masikioni pake.

כִּי־	וַיִּתְגָּעֲשׁוּ	יִרְגָּזוּ	הָרִים	וּמוֹסְדֵי	הָאָרֶץ	וַתִּרְעַשׁ	וַתִּגְעַשׁ	7
kwa–sababu	na–ilitikisika	ilitetema	milima	na–misingi–ya	nchi	na–ilitetemeka	Na–ilitikisika	
	H1607	H7264	H2022	H4146	H0776	H7493	H1607	

לוֹ׃	חָרָה
yeye	alikasirika
	H2734

Kisha nchi ikatikisika na kutetemeka; misingi ya milima pia ilitetemeka na kutikiswa kwa sababu Mungu alikuwa amekasirika.

גֶּחָלִים	תֶּאֱכָל	מִפְיו	וְאֵשׁ־	בְּאַפּוֹ	וְעָשָׁן	עָלָה	8
makaa	uliteketeza	kutoka–kinywani–mwake	na–moto	kutoka–puani–mwake	moshi	Ulipanda	
H1513	H0398	H6310	H0784	H0639	H6227	H5927	

מִמֶּנּוּ׃	בָּעֲרוּ
kutoka–kwake	yaliwaka

Moshi ulifuka kutoka kwenye pua zake, na moto mkali ulitokea mdomoni mwake. Makaa yaliwashwa kwa moto huo.

רִגְלָיו׃	תַּחַת	וַיַּעֲרֹפֶל	וַיֵּרַד	שָׁמַיִם	וַיֵּט	9
miguu–yake	chini–ya	na–giza–nene	na–akashuka	mbingu	Na–aliinamisha	
H7272	H8478	H6205	H3381	H8064	H5186	

Yeye alizifunua mbingu na alishuka chini, na giza nene lilikuwa chini ya miguu yake.

רוּחַ׃	כַּנְפֵי־	עַל־	וַיֵּרָא	וַיָּעֹף	כְּרוּב	עַל־	וַיִּרְכָּב	10
upepo	mbawa–za	juu–ya	na–alipaa	na–akaruka	kerubi	juu–ya	Na–alipanda	
H7307	H3671		H1675		H3742		H7392	

Alipanda kwenye kerubi na akaruka; alinyiririka kwenye mabawa ya upepo.

עָבֵי	מַיִם	חֶשְׁכַת־	סֻכָּתוֹ	סְבִיבוֹתָיו	סִתְרוֹ	וַחֹשֶׁךְ	יָשֶׁת	11
mawingu–mazito–ya	maji	giza–la	hema–yake	kumzunguka	kificho–chake	giza	Aliweka	
H5645	H4325	H2824	H5521	H5439		H2822	H7896	

שְׁחָקִים׃
anga
H7834

Yahwe alilifanya giza kuwa hema likimzunguka yeye, wingu la mvua zito katika mbingu.

אֵשׁ׃	וַגַּחֲלֵי־	בָּרָד	עָבְרוּ	עָבָיו	נֶגְהוֹ	מִנֹּגַהּ	12
moto	na–makaa–ya	mvua–ya–mawe	yalipita	mawingu–yake	mbele–yake	Kutoka–mwangaza	
H0784	H1513	H1259		H5645	H5048	H5051	

Mawe ya barafu na makaa ya moto yalianguka kutoka katika mwangaza kabla yake.

בָּרָד	קֹלוֹ	יִתֵּן	וְעֶלְיוֹן	יְהוָה	וּבַשָּׁמַיִם	וַיִּרְעֵם	13
mvua–ya–mawe	sauti–yake	alitoa	na–Aliye–Juu–Sana	Yahwe	mbinguni	Na–alinguruma	
H1259		H5414		H3068	H8064	H7481	

אֵשׁ׃	וַגַּחֲלֵי־
moto	na–makaa–ya
H0784	H1513

Yahwe aliongea katika mbingu! Sauti ya aliye juu ilisikika.

14 וַיִּשְׁלַח Na–alituma H7971 חִצָּיו mishale–yake H2671 וַיְפִיצֵם na–akawatawanya וּבְרָקִים na–umeme רָב mwingi H7232 וַיְהֻמֵם׃ na–akawatia–wasiwasi H2000

Yeye aliifyatua mishale yake na kuwatawanya adui zake; na radi nyingi zenye mwanga alizitawanya katika maeneo tofauti tofauti.

15 וַיֵּרָאוּ Na–zilionekana H7200 אֲפִיקֵי vijito–vya H0650 מַיִם maji H4325 וַיִּגָּלוּ na–vilifunuliwa H1540 מוֹסְדוֹת misingi–ya תֵּבֵל ulimwengu H8398 מִגַּעֲרָתְךָ kwa–kukemea–kwako H1606

יְהוָה Yahwe H3068 מִנִּשְׁמַת kwa–pumzi–ya רוּחַ roho–ya H7307 אַפֶּךָ׃ hasira–yako H0639

Ndipo mifereji ya maji ilitokea; misingi ya dunia ikadhihirishwa kwa mlio wa pigo lako, Yahwe kwa sauti ya pumzi ya pua zako.

16 יִשְׁלַח Alituma H7971 מֶמָּרוֹם kutoka–juu H4791 יִקָּחֵנִי alinichukua H3947 יַמְשֵׁנִי alinitoa H4871 מִמַּיִם kutoka–maji H4325 רַבִּים׃ mengi

Yeye alishuka chini kutokea juu; akanishikilia mimi! Akanivuta nje ya maji yafurikayo.

17 יַצִּילֵנִי Aliniokoa H5337 מֵאֹיְבִי kutoka–kwa–adui–yangu H0341 עָזִּי mwenye–nguvu H5794 מִשֹּׂנְאַי na–kutoka–wanaonichukia H8130 כִּי־ kwa–sababu

אָמְצוּ walikuwa–na–nguvu H0553 מִמֶּנִּי׃ kuliko–mimi

Aliniokoa kutoka kwa maadui zangu wenye nguvu, kutoka kwa wale ambao walinichukia mimi, kwa kuwa walikuwa na nguvu sana kuliko mimi.

18 יְקַדְּמוּנִי Walinishika H6923 בְּיוֹם־ katika–siku–ya H3117 אֵידִי msiba–wangu H0343 וַיְהִי־ lakini–alikuwa H1961 יְהוָה Yahwe H3068 לְמִשְׁעָן tegemeo לִי׃ kwangu

Wao walikuja kinyume na mimi katika siku ile ya dhiki yangu lakini Mungu alikuwa msaada wangu!

19 וַיּוֹצִיאֵנִי Na–alinitoa H3318 לַמֶּרְחָב mahali–penye–nafasi H4800 יְחַלְּצֵנִי aliniokoa כִּי kwa–sababu חָפֵץ alifurahi בִי׃ kwangu

Yeye aliniweka huru katika eneo pana la wazi; yeye aliniokoa kwa sababu alipenezwa nami.

20 יִגְמְלֵנִי Alinilipa H1580 יְהוָה Yahwe H3068 כְּצִדְקִי kwa–haki–yangu H6664 כְּבֹר kwa–usafi–wa H1252 יָדַי mikono–yangu H3027 יָשִׁיב alinirudishia H7725 לִי׃ mimi

Yahwe amenitunuku mimi kwa sababu ya haki yangu; yeye amenirejesha mimi kwa sababu mikono yangu ilikuwa misafi.

21 כִּי־ Kwa–sababu שָׁמַרְתִּי nimezishika דַּרְכֵי njia–za יְהוָה Yahwe H3068 וְלֹא־ na–sikufanya H3808 רָשַׁעְתִּי uovu H7561 מֵאֱלֹהָי׃ dhidi–ya–Mungu–wangu H0430

Kwa kuwa nimezitunza njia za Yahwe na sijafanya uovu wa kumgeuka Mungu wangu.

אָסִיר	לֹא־	וְחֻקֹּתָיו	לְנֶגְדִּי	מִשְׁפָּטָיו	כָּל־	כִּי	22
ningeondoa	si	na-sheria-zake	mbele-yangu	hukumu-zake	zote	Kwa-sababu	
H5493	H3808	H2708	H5048	H4941	H3605		

מֵֽנִי׃
kutoka-kwangu

Kwa kuwa amri zake zote za haki zimekuwa mbele yangu; kama asemavyo, sijaenda kinyume nazo.

מֵעֲלֹנִי׃	וָאֶשְׁתַּמֵּר	עִמּוֹ	תָּמִים	וָאֱהִי	23
kutoka-uovu-wangu	na-nilijilinda	naye	mkamilifu	Na-nilikuwa	
H5771	H8104		H8549	H1961	

Pia nimekuwa sina hatia mbele zake, na nimejiweka mwenyewe mbali na dhambi.

לְנֶגֶד	יָדָי	כְּבֹר	כְּטָהֳרִי	לִי	יְהוָה	וַיָּשֶׁב־	24
mbele-ya	mikono-yangu	kwa-usafi-wa	kwa-haki-yangu	mimi	Yahwe	Na-alinirudishia	
H5048	H3027	H1252	H6664		H3068	H7725	

עֵינָיו׃
macho-yake

Hivyo Yahwe amenirejesha kwa sababu ya haki yangu, na kwa sababu mikono yangu ilikuwa safi mbele ya macho yake.

תְּמַם׃	תָּמִים	גִּבֹּר	עִם־	תִּתְחַסָּד	חָסִיד	עִם־	25
unajionyesha-mkamilifu	mkamilifu	shujaa	kwa	unajionyesha-mwaminifu	mwaminifu	Kwa	
H8552	H8549	H1399			H2623		

Kwa yeyote aliye mwaminifu, jionyeshe wenyewe kuwa mwaminifu; kwa mtu asiye na lawama, jionyeshe mwenyewe kuwa usiye na lawama.

תִּתְפָּתָל׃	עִקֵּשׁ	וְעִם־	תִּתְבָּרָר	נָבָר	עִם־	26
unajionyesha-mjanja	mpotovu	na-kwa	unajionyesha-safi	safi	Kwa	
H6617	H6141		H1305	H1305		

Kwa yeyote aliye msafi, jionyeshe mwenyewe safi; bali ni mjanja kwa yeyote aliye geuzwa.

תַּשְׁפִּיל׃	רָמוֹת	וְעֵינַיִם	תּוֹשִׁיעַ	עָנִי	עַם־	אַתָּה	כִּי־	27
unayashusha	yenye-kiburi	na-macho	unaokooa	wanyonge	watu	wewe	Kwa-sababu	
H8213			H3467	H6041				

Kwa kuwa wewe huwaokoa watu walio taabishwa, lakini wewe huwashusha chini wale wenye majivuno, yaani macho yaliyo jinua!

חָשְׁכִּי׃	יַגִּיהַ	אֱלֹהַי	יְהוָה	נֵרִי	תָּאִיר	אַתָּה	כִּי־	28
giza-langu	anaangaza	Mungu-wangu	Yahwe	taa-yangu	unawasha	wewe	Kwa-sababu	
H2822	H5050	H0430	H3068		H0215			

Kwa kuwa wewe huipa mwanga taa yangu; Yahwe Mungu wangu hutia mwanga giza langu.

שׁוּר׃	אֲדַלֵּג־	וּבֵאלֹהַי	גְּדוּד	אָרֵץ	בְּךָ	כִּי־	29
ukuta	ninaruka	na-kwa-Mungu-wangu	jeshi	ninashinda	kwa-wewe	Kwa-sababu	
	H1801	H0430	H1416	H7323			

Kwa kuwa kwa kupitia wewe ninaweza kuruka juu ya kiwazo kilichowekwa; kupitia Mungu ninaweza kuruka juu ya ukuta.

30 הָאֵל֮ מֻמִּים תַּ֫מִּ֥ים דַּ֭רְכּוֹ אִמְרַת־ יְהוָ֗ה צְרוּפָ֥ה מָגֵ֑ן הוּא֮ לְ֝כֹ֗ל
Mungu–huyu mkamilifu njia–yake neno–la Yahwe limesafishwa ngao yeye kwa–wote
H0410 H8549 H1870 H0410 H3068 H6884 H4043 H1931 H3605

חֹסִ֥ים בּֽוֹ׃ בָּ֝נָ֗יו
wanaomkimbilia yeye
H2620

Kama kwa Mungu: njia yake ni kamilifu. Neno la Yahwe ni safi! Yeye ni ngao kwa yeyote anaye kimbilia katika yeye.

31 אֱלֹהֵ֥ינוּ׃ אֱ֝לֽוֹהַּ זוּלָתִ֗י יְהוָ֥ה וּמִי־ צ֑וּר מִבַּלְעֲדָ֖י כִּ֤י מִֽי־
Mungu–wetu isipokuwa mwamba na–nani Yahwe isipokuwa Mungu nani Kwa–sababu
H0430 H2108 H6697 H4310 H3068 H1107 H0433 H4310

Kwa kuwa nani ni Mungu ispokuwa Yahwe? Nani ndiye mwamba ispokuwa Mungu wetu?

32 דַּרְכִּֽי׃ תָּמִ֥ים וַיִּתֵּ֗ן חָ֫יִל֥ הַמְאַזְּרֵ֑נִי הָאֵ֥ל
njia–yangu kamilifu na–alifanya nguvu anayenivika Mungu–huyu
H1870 H8549 H5414 H2428 H0247 H0410

Ni Mungu anitiaye nguvu ndani yangu kama vile mkanda, ambaye humweka mtu mwenye lawama katika njia yake.

33 יַעֲמִידֵֽנִי׃ בָּ֝מֹתַ֗י וְעַ֥ל כָּאַיָּל֥וֹת רַגְלָ֑י מְשַׁוֶּ֥ה
ananisimamisha vilele–vyangu na–juu–ya kama–ya–kulungu miguu–yangu Anafanya
H5975 H1116 H0355 H7272

Yeye hunifanya miguu yangu kuwa myepesi kama mbawala na kuniweka mahali pa juu!

34 זְרוֹעֹתָ֑י נְ֝חוּשָׁ֗ה קֶ֣שֶׁת־ וְנִחֲתָ֥ה לַמִּלְחָמָ֥ה יָדַ֑י מְלַמֵּ֥ד
mikono–yangu shaba upinde–wa na–unaweza–kupinda kwa–vita mikono–yangu Anafundisha
H2220 H5154 H7198 H5181 H4421 H3027 H3925

Yeye hufunza viganja vyangu kwa ajili ya vita na mikono yangu kupiga upinde wa shaba.

35 תִּסְעָדֵ֑נִי וִֽימִינֶ֥ךָ יְ֝שׁוּעָ֗תֶךָ מָגֵ֣ן לִ֭י וַתִּתֶּן־
unategemeza na–mkono–wako–wa–kuume wokovu–wako ngao–ya mimi Na–umenipa
H5582 H3225 H3468 H4043 H5414

תַּרְבֵּֽנִי׃ וְ֝עַנְוָתְךָ֗
unanifanya–mkuu na–upole–wako
H6037

Wewe umenipa mimi ngao ya wokovu. Mkono wako wa kuume umenisaidia, na neema yako imenifanya kuwa mkubwa.

36 קַרְסֻלָּֽי׃ מָ֝עַ֗דוּ וְלֹ֣א תַּחְתָּ֑י הַרְחִ֥יב צְעָדַ֖י
vifundo–vyangu hakuteleza na–haukuteleza chini–yangu hatua–zangu Umepanua
H7166 H4571 H3808 H8478 H6806 H7337

Wewe umetengeneza nafasi pana kwa ajili ya miguu yangu ili miguu yangu isiteleze.

37 כַּלּוֹתָֽם׃ עַד־ אָ֝שׁ֗וּב וְלֹא־ אֲשִׁיגֵ֑ם וְאַשִּׁ֥ימָה אוֹיְבַ֖י אֶרְדֹּ֥ף
watakapoisha hadi sitarudi na–sitarudi na–nitawashika adui–zangu Nitawafuatia
H3615 H5704 H7725 H3808 H5381 H0341 H7291

Ninawashawishi adui zangu na kuwakamata; nami sikurudi nyuma mpaka walipo haribiwa.

38 רַגְלָֽי׃ תַּ֝חַת יִפְּל֗וּ קָ֣מ֑וּ כִּלּ֥וּ וְלֹא־ אֶמְחָצֵֽם׃
miguu–yangu chini–ya wataanguka kusimama wanaweza na–hawawezi Nitawaponda
H7272 H8478 H5307 H3201 H3808 H4272

Niliwashambulia hata hawakuweza kuamka; nao wameangukia chini ya miguu yangu.

39	תַּחְתָּֽי׃	קָמַ֥י	תַּכְרִיעַ	לַמִּלְחָמָ֑ה	חַ֝יִל	וַתְּאַזְּרֵ֣נִי
	chini–yangu	wanaonisimama	unawaangusha	kwa–vita	nguvu	Na–umenivika
	H8478		H3766	H4421	H2428	H0247

Kwa kuwa unanitia nguvu kama mshipi kwa ajili ya vita; wewe unawaweka chini yangu wale ambao wanainuka kinyume na mimi.

40	אַצְמִיתֵֽם׃	וּמְשַׂנְאַ֑י	עֹ֝רֶף	לִ֗י	נָתַ֣תָּה	וְאֹיְבַ֥י
	nitawaangamiza	na–wanaonichukia	shingo	mimi	umenipa	Na–adui–zangu
	H6789	H8130	H6203		H5414	H0341

Wewe ulinipa visogo vya maadui zangu; niliwaagamiza wale walio nichukia.

41	עָנָ֑ם	וְלֹ֣א	יְ֭הוָה	עַל־	מוֹשִׁ֣יעַ	וְאֵין־	יְשַׁוְּע֗וּ
	aliwajibu	lakini–hapana	Yahwe	kwa	mwokozi	na–hakuna	Wanalilia
		H3808	H3068		H3467	H0369	H7768

Wao waliita msaada lakini hakuna aliye wasaidia; walimuita Yahwe, lakini hakuwaitikia.

42	חוּצ֑וֹת	כְּטִ֥יט	רֽוּחַ	פְּנֵי־	עַל־	כְּעָפָ֗ר	וְאֶשְׁחָקֵ֥ם
	barabara	kama–matope–ya	upepo	uso–wa	mbele–ya	kama–mavumbi	Na–nitawaponda
	H2351	H2916	H7307	H6440		H6083	H7833

אֲרִיקֵֽם׃	
nitawamwaga	
H7324	

Niliwapiga wao katika vipande vidogo vidogo kama vile vumbi mbele ya upepo; niliwatupa nje kama udongo mtaani.

43	עַ֭ם	גּוֹיִ֑ם	לְרֹ֥אשׁ	תְּשִׁיתֵ֗נִי	עָ֭ם	מֵרִיבַ֣י	תְּפַלְּטֵ֣נִי
	watu	mataifa	kiongozi–wa	unanifanya	watu	kutoka–ugomvi–wa	Unaniokoa
						H7379	H6403

יַעַבְדוּנִֽי׃	יָדַ֥עְתִּי	לֹא־
watanitumikia	sikuwajua	ambao–sikuwajua
H5647	H3045	H3808

Wewe uliniokoa mimi kutoka katika migogoro ya watu. wewe umenifanya kichwa juu ya mataifa. Watu ambao sikuwahi kuwafahamu huntumikia.

44	לִֽי׃	יְכַחֲשׁוּ־	בְּנֵי־	נֵכָ֥ר	לִ֑י	יִשָּׁמְע֥וּ	אֹ֝זֶן	לִשְׁמֹ֗עַ
	mimi	wataniambia–uongo	wana–wa	kigeni	mimi	watanitii	sikio	Kwa–kusikia–kwa
		H3584		H5236		H8085	H0241	

Pindi tu waliposikia kuhusu mimi, wao walinitii; wageni walilazimishwa kunisujudu.

45	מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶֽם׃	וְיַחְרְג֥וּ	יִבֹּ֑לוּ	נֵכָ֥ר	בְּנֵי־
	kutoka–ngome–zao	na–watatetemeka	watalegea	kigeni	Wana–wa
	H4526	H2727		H5236	

Wageni walitoka kwenye ngome yao wakitetemeka.

46	יִשְׁעִֽי׃	אֱלוֹהֵ֑י	וְיָר֥וּם	צוּרִ֗י	וּבָר֣וּךְ	יְ֭הוָה	חַי־
	wokovu–wangu	Mungu–wa	na–atukuzwe	mwamba–wangu	na–amebarikiwa	Yahwe	Anaishi
	H3468	H0433		H6697	H1288	H3068	

Yahwe anaishi; mwamba wangu usifiwe. Ainuliwe Mungu wa wokovu wangu.

47	תַּחְתָּֽי׃	עַמִּ֑ים	וַיְדַבֵּ֥ר	לִ֝֗י	נְקָמ֣וֹת	הַנּוֹתֵ֣ן	הָאֵ֭ל
	chini–yangu	watu	na–anawatiisha	mimi	kisasi	anayenipa	Mungu–huyu
	H8478		H1696		H5360	H5414	H0410

Yeye ni Mungu ambaye hutelekeza visasi kwa ajili yangu, ambaye huwatiisha mataifa chini yangu.

תְּרוֹמְמֵנִי	קָמַי	מִן־	אַף	מֵאִישִׁי	מְפַלְטִי		48
unaninua	wanaonisimama	kutoka-kwa	naam	kutoka-kwa-adui-zangu	Mwokozi-wangu		
			H0637	H0341	H6403		
				תַּצִּילֵנִי׃	חָמָס	מֵאִישׁ	
				unaniokoa	ukatili	kutoka-kwa-mtu-wa	
				H5337	H2555	H0376	

Nimewekwa huru kutoka kwa adui zangu! wewe uliniinua juu ya wale walioinuka kunyume na mimi! Wewe uliniokoa kutoka kwa watu wenye vurugu.

וּלְשִׁמְךָ	יְהוָה	וּבַגּוֹיִם	אוֹדְךָ	וְכֵן	עַל־	49
na-kwa-jina-lako	Yahwe	miongoni-mwa-mataifa	nitakushukuru	hivyo	Kwa-hiyo	
H8034	H3068		H3034			
					אֲזַמְּרָה׃	
					nitaimba-sifa	
					H2167	

Kwa hiyo nitakushukuru wewe, Yahwe, kati ya mataifa; Nitaliimbia sifa jina lako!

לִמְשִׁיחוֹ	וְחֶסֶד	וְעֹשֶׂה	מַלְכּוֹ	יְשׁוּעוֹת	(מַגְדִּיל)	[מגדל]	50
kwa-Masihi-wake	upendo	na-anayeonyesha	mfalme-wake	wokovu	(anayekuza)	[mnara]	
H4899			H4428	H3444	H1431	H1431	
				עוֹלָם׃	עַד־	וּלְזַרְעוֹ	לְדָוִד
				milele	hadi	na-uzao-wake	kwa-Daudi
				H5769	H5704	H2233	H1732

Mungu hutoa ushindi mkuu kwa mfalme wake, na yeye huonyesha uaminifu wa agano lake kwa mpakwa mafuta wake, kwa Daudi na ukoo wake milele.

Chapter 19

אֵל	כְּבוֹד־	מְסַפְּרִים	הַשָּׁמַיִם	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
Mungu	utukufu-wa	zinasimulia	Mbingu	ya-Daudi	Zaburi	Kwa-kiongozi-wa-muziki	
H0410	H3519		H8064	H1732	H4210	H5329	
				הָרָקִיעַ׃	מַגִּיד	יָדָיו	וּמַעֲשֵׂה
				anga	inatangaza	mikono-yake	na-kazi-ya
				H7549	H5046	H3027	H4639

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. Mbingu za tangaza utukufu wa Mungu, na mawingu hufanya kazi ya mikono yake ijulikane!

דָּעַת׃	יְחַוֶּה־	לְלַיְלָה	וְלַיְלָה	אֹמֶר	יַבִּיעַ	לְיוֹם	יוֹם	2
maarifa	inaonyesha	kwa-usiku	na-usiku	maneno	inabubujika	kwa-siku	Siku	
H1847	H2331	H3915	H3915	H0562	H5042	H3117	H3117	

Siku hadi siku hotuba hutokea; usiku hadi usiku hufunua maarifa.

קוֹלָם׃	נִשְׁמָע	בְּלִי	דְּבָרִים	וְאֵין	אֹמֶר	אֵין־	3
sauti-yao	kusikiwa	bila	usemi	na-hakuna	maneno	Hakuna	
	H8085	H1097	H1697	H0369	H0562	H0369	

Hakuna hotuba wala misemo; sauti zao hazisikiki.

לַשֶּׁמֶשׁ	מִלֵּיהֶם	תֵּבֵל	וּבִקְצֵה	קָוָּם	יָצָא	וְהָאָרֶץ	בְּכָל־
Kwa–jua	maneno–yao	ulimwengu	na–miisho–ya	sauti–yao	imetoka	nchi	Katika–yote
H8121	H4405	H8398			H3318	H0776	H3605

4

בָּהֶם׃	אֹהֶל	שָׂם־
ndani–yao	hema	ameweka
	H0168	

Bali maneno yao husambaa nje duniani kote, na hotuba zao hata mwisho wa dunia. Yeye ametengeneza hema kwa ajili ya jua kati yao.

לָרוּץ	כְּגִבּוֹר	יָשִׂישׂ	מֵחֻפָּתוֹ	יֹצֵא	כְּחָתָן	וְהוּא	
kukimbia	kama–shujaa	anafurahi	kutoka–hema–yake	anayetoka	kama–bwana–arusi	Na–yeye	
H7323	H1368	H7797	H2646	H3318	H2860	H1931	

5

אָרַח׃
njia
H0734

Jua liko kama mfano wa bwana harusi akitokea chumbani kwake na kama mtu shujaa ambaye hushangila pale anapokimbia mbio zake.

קְצוֹתָם	עַל־	וּתְקוּפָתוֹ	מִקְצֵה	וְהַשָּׁמַיִם	מִקְצֵה	
miisho–yake	hadi	na–mzunguko–wake	kutokea–kwake	mbingu	Kutoka–mwisho–wa	
H7098		H8622	H4161	H8064		

6

מֵחַמָּתוֹ׃	נִסְתָּר	וְאֵין
kutoka–joto–lake	kilichofichwa	na–hakuna
H2535	H5641	H0369

Jua huchomoza kutokea upeo wa macho na likikatisha winguni kwenda jingine; hakuna chochote kinacho epuka joto lake.

נֶאֱמָנָה	יְהוָה	עֵדוּת	נָפֶשׁ	מְשִׁיבַת	תְּמִימָה	יְהוָה	תּוֹרַת	
wa–kuaminika	Yahwe	ushahidi–wa	nafsi	inayohuisha	kamilifu	Yahwe	Sheria–ya	
H0539	H3068	H5715	H5315	H7725	H8549	H3068	H8451	

7

פֹּתִי׃	מַחְכִּימַת	
mjinga	unaofanya–wenye–hekima	
	H2449	

Sheria ya Yahwe ni kamilifu, huokoa roho; ushuhuda wa Yahwe ni wa kuaminika, ukifanya hekima nyepesi.

מְאִירַת	בָּרָה	יְהוָה	מִצְוַת	לֵב	מְשַׂמְּחֵי־	יְשָׁרִים	יְהוָה	פִּקּוּדֵי
inayoangaza	safi	Yahwe	amri–ya	moyo	yanayofurahisha	nyofu	Yahwe	Maagizo–ya
H0215	H1249	H3068	H4687		H8055	H3477	H3068	H6490

8

עֵינָיִם׃
macho

Maelekezo ya Yahwe ni ya hakika, yakiufanya moyo kuwa na furaha; amri ya Yahwe ni safi, ikileta mwanga kwenye macho yetu.

יַחְדָּו׃	צָדְקוּ	אֱמֶת	יְהוָה	מִשְׁפְּטֵי־	לָעַד	עוֹמֶדֶת	טְהוֹרָה	וְיהוָה	יִרְאַת
pamoja	za–haki	za–kweli	Yahwe	hukumu–za	milele	inadumu	takatifu	Yahwe	Hofu–ya
	H6663	H0571	H3068	H4941	H5703	H5975	H2889	H3068	H3374

9

Hofu ya Yahwe ni safi, inadumu milele; amri za haki ya Yahwe ni za kweli na zote ni za hakika!

מִדְּבַשׁ	וּמְתוֹקִים	רָב	וּמִפָּז	מֵזָהָב	הַנֶּחֱמָדִים	10
kuliko–asali	na–tamu	nyingi	na–kuliko–dhahabu–safi	kuliko–dhahabu	Zinatamaniwa	
H1706	H4966		H6337	H2091		

צוּפִים׃	וְנֹפֶת
asali	na–matone–ya
H6688	H5317

Nazo zina thamani kuliko dhahabu, nazo ni tamu kuliko asali na matone ya asali kutoka sega la asali (sega la nyuki).

רָב׃	עֵקֶב	בְּשָׁמְרָם	בָּהֶם	נִזְהָר	עַבְדְּךָ	גַּם־	11
kubwa	thawabu	katika–kuyashika	nayo	anaonya	mtumishi–wako	Naam	
	H6118	H8104			H5650	H1571	

Ndiyo, kupitia hizo mtumishi wako anaonywa; na katika kuziamini kuna thawabu.

נַקֵּנִי׃	מִנִּסְתָּרוֹת	יָבִין	מִי־	שְׁגִיאוֹת	12
unitakase	kutoka–yaliyofichwa	anaweza–kuelewa	nani	Makosa	
H5352	H5641	H0995	H4310	H7691	

Ni nani ambaye aweza kuyatambua makosa yake yote mwenyewe? Unitakase makosa yaliyo fichika.

אָז	בִּי	יִמְשְׁלוּ־	אַל־	עַבְדֶּךָ	חֶשֶׁךְ	וּמִזֵּדִים	גַּם	13
ndipo	mimi	yanitawale	usiwache	mtumishi–wako	umzuie	kutoka–kiburi	Pia	
		H4910	H0408	H5650	H2820	H2086	H1571	

רָב׃	מִפֶּשַׁע	וְנִקֵּיתִי	אֵיתָם
kubwa	kutoka–kosa	na–nitakuwa–safi	nitakuwa–mkamilifu
	H6588	H5352	H8552

Pia umuepushe mtumishi wako na dhambi za majivuno; usiziruhusu kunitawala. Ndipo nitakuwa mkamilifu, na mimi sitakuwa na hatia ya makosa mengi.

לְפָנֶיךָ	לִבִּי	וְהֶגְיוֹן	פִּי	אִמְרֵי־	וְלִרְצוֹן	יְהוָה	14
mbele–yako	moyo–wangu	na–mawazo–ya	kinywa–changu	maneno–ya	ya–kukubalika	Yawe	
H6440		H1902	H6310	H0561	H7522	H1961	

וְגֹאֲלִי׃	צוּרִי	יְהוָה
na–mkombozi–wangu	mwamba–wangu	Yahwe
	H6697	H3068

Maneno ya midomo yangu na mawazo ya moyo wangu nayakubalike machoni pako, ewe Yahwe, mwamba wangu na mkombozi wangu.

Chapter 20

יְשַׁגֶּבְךָ	צָרָה	בְּיוֹם	יְהוָה	יַעַנְךָ	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
akuinue	dhiki	katika–siku–ya	Yahwe	Akujibu	ya–Daudi	Zaburi	Kwa–kiongozi–wa–muziki	
H7682		H3117	H3068		H1732	H4210	H5329	

יַעֲקֹב׃	אֱלֹהֵי	וְשֵׂם
Yakobo	Mungu–wa	jina–la
H3290	H0430	H8034

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. Mungu akusaidie wakati wa shida; na jina la Mungu wa Yakobo likulinde

יִשְׁלַח־	עֶזְרְךָ	מִקֹּדֶשׁ	וּמִצִּיּוֹן	יִסְעָדֶךָּ׃	2
Akutumie	msaada–wako	kutoka–patakatifu	na–kutoka–Sayuni	akutegemeze	
H7971	H5828	H6944	H6726	H5582	

na kutuma msaada kutoka mahali patakatifu kwa ajili ya kukutegemeza wewe kutoka Sayuni.

יִזְכֹּר	כָּל־	מִנְחֹתֶיךָ	וְעוֹלָתְךָ	יְדַשְּׁנֶה	סֶלָה׃	3
Akumbuke	zote	sadaka–zako–za–nafaka	na–sadaka–yako–ya–kuteketezwa	aikubali	Sela	
H2142	H3605	H4503		H1878	H5542	

Naye akumbuke sadaka yako yote na kuipokea sadaka ya kuteketezwa.

יִתֶּן־	לְךָ	כִּלְבָבֶךָ	וְכָל־	עֲצָתְךָ	יְמַלֵּא׃	4
Akupe	wewe	kulingana–na–moyo–wako	na–yote	mipango–yako	aitimize	
H5414		H3824	H3605	H6098	H4390	

Naye akujalie haja za moyo wako na kutimiza mipango yako yote.

וְנִרַנְּנָה	בִּישׁוּעָתֶךָ	וּבְשֵׁם־	אֱלֹהֵינוּ	נִדְגֹּל	יְמַלֵּא	5
Tutashangilia	katika–wokovu–wako	na–kwa–jina–la	Mungu–wetu	tutainua–bendera	aitimize	
	H3444	H8034	H0430		H4390	

יְהוָה׀	כָּל־	מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ׃	
Yahwe	yote	maombi–yako	
H3068	H3605	H4862	

Ndipo tutakapo shangilia katika ushindi wako, na, katika jina la Mungu wetu, tutapeperusha bendera. Yahwe naakupe maombi yako yote ya haki.

עַתָּה	יָדַעְתִּי	כִּי	הוֹשִׁיעַ	יְהוָה	מְשִׁיחוֹ	יַעֲנֵהוּ	מִשְׁמֵי	6
Sasa	ninajua	kwamba	ameokoa	Yahwe	Masihi–wake	atamjibu	kutoka–mbingu	
H6258	H3045		H3467	H3068	H4899		H8064	

קָדְשׁוֹ	בִּגְבֻרוֹת	יֶשַׁע	יְמִינוֹ׃	
takatifu–zake	kwa–nguvu–za	wokovu–wa	mkono–wake–wa–kuume	
H6944	H1369	H3468	H3225	

Sasa ninajua ya kuwa Yahwe atawaokoa wapakwa mafuta wake; yeye atamjibu yeye kutoka katika mbingu takatifu kwa uweza wa mkono wake wa kuume ambao waweza kumuokoa yeye.

אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	בְּשֵׁם־	וַאֲנַחְנוּ	בַסּוּסִים	וְאֵלֶּה	בָּרֶכֶב	אֱלֹהֵינוּ	7
Mungu–wetu	Yahwe	katika–jina–la	lakini–sisi	katika–farasi	na–hawa	katika–magari	Hawa	
H0430	H3068	H8034	H0587		H0428	H7393	H0428	

נַזְכִּיר׃
tunakumbuka
H2142

Baadhi hamini katika magari na wengine katika farasi, lakini sisi tumuita Yahwe Mungu wetu.

וְנִתְעוֹדָד׃	קָמְנוּ	וַאֲנַחְנוּ	וְנָפָלוּ	כָּרְעוּ	הֵמָּה	8
na–tumeimarika	tumesimama	lakini–sisi	na–walianguka	walipiga–magoti	Wao	
		H0587	H5307	H3766	H1992	

Wao watashushwa chini na kuanguka, bali sisi tutainuka na kusimama wima!

קָרָאנוּ׃	בְּיוֹם־	יַעֲנֵנוּ	הַמֶּלֶךְ	הוֹשִׁיעָה	יְהוָה	9
tunapomwita	katika–siku	atujibu	Mfalme	okoa	Yahwe	
H7121	H3117		H4428	H3467	H3068	

Yahwe, umuokoe mfalme; utusaidie sisi tukuitapo.

Chapter 21

לַמְנַצֵּחַ מִזְמ֥וֹר לְדָוִ֑ד׃ יְהוָה֮ בְּעֻזְּךָ֪ יִשְׂמַ֫ח־ מְ֭אֹד וּ֝בִישׁוּעָתְךָ֗ מַה־ jinsi–gani na–katika–wokovu–wako H4100 H3444 sana H3966 יָגֵ֥ל׃ anashangilia H3966 1

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. Mfalme anashangilia katika uweza wako, Yahwe! Ni kwa namna kuu anashangilia katika wokovu uliouleta!

תַּאֲוַ֣ת לִבּ֣וֹ נָתַ֑תָּה וַ֝אֲרֶ֗שֶׁת שְׂפָתָ֥יו בַּל־ hapana H1077 מָנַ֥עְתָּ סֶּֽלָה׃ Sela H5542 2

Wewe umempa yeye matamanio ya moyo wake na hauja mkatalia maombi midomo yake.

כִּֽי־ Kwa–sababu H6923 תְקַדְּמֶ֥נּוּ בִּרְכ֥וֹת טֹ֑וב תָּשִׁ֖ית לְרֹאשׁ֣וֹ עֲטֶ֣רֶת פָּ֭ז׃ dhahabu–safi H6337 3

Kwa kuwa wewe unamletea baraka nyingi; wewe uliweka katika kichwa chake taji ya dhahabu iliyo safi kabisa.

וְחַיִּ֗ים שָׁ֭אַל נָתַ֣תָּה לֹּ֑ו אֹ֥רֶךְ יָ֝מִ֗ים עוֹלָ֥ם וָעֶֽד׃ 4

Yeye alikuomba wewe maisha; ukampatia maisha; wewe ulimpatia maisha malefu milele na milele.

גָּד֣וֹל כְּבוֹד֣וֹ בִישׁוּעָתֶ֑ךָ הֹ֖וד וְ֝הָדָ֗ר תְּשַׁוֶּה־ עָלָֽיו׃ 5

Yeye utukufu wake ni mkuu kwa sababu ya ushindi wako; wewe umemuwekea mapambo na enzi.

כִּֽי־ Kwa–sababu H7896 תְשִׁיתֵ֣הוּ בְרָכ֣וֹת לָעַ֑ד תְּחַדֵּ֖הוּ בְּשִׂמְחָ֣ה אֶת־ mbele–ya H0854 פָּנֶֽיךָ׃ uso–wako H6440 6

Kwa kuwa unampatia yeye baraka za kudumu; unamfurahisha kwa furaha ya uwepo wako.

כִּֽי־ Kwa–sababu H4428 הַמֶּ֣לֶךְ בַּיהוָ֣ה בֹּטֵ֑חַ וּ֝בְחֶ֗סֶד עֶלְיֽוֹן׃ בַּל־ hapana H1077 יִמּֽוֹט׃ atatikiswa H4131 7

Kwa kuwa Mfalme humwamini Yahwe; kwa kupitia uaminifu wa agano la aliye juu zaidi yeye hataondolewa.

שֹׂנְאֶיךָ׃	תִּמְצָא	יְמִינֶךָ	אֹיְבֶיךָ	לְכֹל־	יְדֶךָ	תִּמְצָא	8
wanaokuchukia	utapata	mkono–wako–wa–kuume	adui–zako	wote	mkono–wako	Itapata	
H8130	H4672	H3225	H0341	H3605	H3027	H4672	

Mkono wako utawakamata adui zangu wote wote; mkono wako wa kuume utawakamata wale wote wanao kuchukia.

בְּאַפְּךָ	יְהוָה	פָּנֶיךָ	לְעֵת	אֵשׁ	כְּתַנּוּר	וְתְשִׁיתֵמוֹ	9
katika–hasira–yake	Yahwe	uso–wako	wakati–wa	moto	kama–tanuru–ya	Utawafanya	
H0639	H3068	H6440	H6256	H0784	H8574	H7896	

אֵשׁ׃	וְתאכְלֵם	יְבַלְּעֵם	
moto	na–moto–utawateketeza	atawameza	
H0784	H0398	H1104	

Wakati wa hasira yako, wewe utawachoma kama katika tanuru la moto. Yahwe atawamaliza wao katika hasira yake, na moto utawateketeza upesi wao.

אָדָם׃	מִבְּנֵי	וְזַרְעָם	תְּאַבֵּד	מֵאֶרֶץ	פִּרְיָמוֹ	10
Adamu	kutoka–miongoni–mwa–wana–wa	na–uzao–wao	utaangamiza	kutoka–nchi	Matunda–yao	
H0120		H2233	H0006	H0776	H6529	

Wewe utawaangamiza watoto wao duniani na ukoo wao kutoka katika mrorongo wa wanadamu.

יוּכָלוּ׃	בַּל־	מְזִמָּה	חָשְׁבוּ	רָעָה	עָלֶיךָ	נָטוּ	כִּי־	11
kushinda	hawakuweza	hila	walipanga	uovu	dhidi–yako	wameelekeza	Kwa–sababu	
H3201	H1077	H4209	H2803			H5186		

Kwa kuwa walikusudia kukufanyia mambo maovu wewe; wao walitunga njama ambayo kwayo hawawezi kufanikiwa!

פְּנֵיהֶם׃	עַל־	תְּכוֹנֵן	בְּמֵיתָרֶיךָ	שֶׁכֶם	תְּשִׁיתֵמוֹ	כִּי	12
nyuso–zao	juu–ya	utalenga	kwa–kamba–zako–za–upinde	wakimbie	utawafanya	Kwa–sababu	
H6440			H4340	H7926	H7896		

Kwa kuwa wewe utawarudisha nyuma; wewe utafyatua upinde wako mbele yao.

גְּבוּרָתֶךָ׃	וְנַזְמְרָה	נָשִׁירָה	בְעֻזֶּךָ	יְהוָה	רוּמָה	13
uweza–wako	na–kusifu	tutaimba	katika–nguvu–yako	Yahwe	Inuka	
H1369	H2167	H7891	H5797	H3068		

Uninuliwe, Yahwe, katika uweza wako; tutaimba na kusifu nguvu zako.

Chapter 22

אֵלָי	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	הַשַּׁחַר	אַיֶּלֶת	עַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
Mungu–wangu	ya–Daudi	Zaburi	alfajiri	Kulungu–wa	juu–ya	Kwa–kiongozi–wa–muziki	
H0410	H1732	H4210	H7837	H0365		H5329	

שַׁאֲגָתִי׃	דִּבְרֵי	מִישׁוּעָתִי	רָחוֹק	עֲזַבְתָּנִי	לָמָּה	אֵלִי
kuugua–kwangu	maneno–ya	kutoka–wokovu–wangu	mbali	umeniacha	kwa–nini	Mungu–wangu
H7581	H1697	H3444	H7350		H4100	H0410

Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha? Kwa nini uko mbali na wokovu wangu na mbali na maneno yangu yenye uchungu?

לִי׃	דוּמִיָּה	וְלֹא־	וְלַיְלָה	תַּעֲנֶה	וְלֹא	יוֹמָם	אֶקְרָא	אֱלֹהַי	2
kwangu	utulivu	na–hapana	na–usiku	hujibu	na–hujibu	mchana	ninaita	Mungu–wangu
	H1747	H3808	H3915		H3808	H3119	H7121	H0430

Mungu wangu, ninalia mchana kutwa, lakini haunijibu, na wakati wa usiku sinyamazi!

וְאַתָּה	קָדוֹשׁ	יוֹשֵׁב	תְּהִלּוֹת	יִשְׂרָאֵל׃	3
Lakini–wewe	mtakatifu	unayekaa	sifa–za	Israeli	
	H6918	H3427	H8416	H3478	

Bado wewe ni mtakatifu; wewe umekaa kama mfalme pamoja na sifa za Israeli.

בְּךָ	בָּטְחוּ	אֲבֹתֵינוּ	בָּטְחוּ	וַתְּפַלְּטֵמוֹ׃	4
Kwako	walitumaini	baba–zetu	walitumaini	na–uliwaokoa	
	H0982	H0001	H0982	H6403	

Mababu zetu walikuamini wewe, na wewe uliwaokoa wao.

אֵלֶיךָ	זָעֲקוּ	וְנִמְלָטוּ	בְּךָ	בָּטְחוּ	וְלֹא־	בוֹשׁוּ׃	5
Kwako	walilia	na–waliokolewa	kwako	walitumaini	na–hawakuaibishwa	hawakuaibishwa	
H0413	H2199	H4422		H0982	H3808	H0954	

Walikulilia wewe nao waka okolewa. Wao walikuamini wewe na hawakuvunjwa moyo.

וְאָנֹכִי	תוֹלַעַת	וְלֹא־	אִישׁ	חֶרְפַּת	אָדָם	וּבְזוּי	עָם׃	6
Lakini–mimi	mdudu	na–si	mtu	fedheha–ya	wanadamu	na–kudharauliwa–na	watu	
H0595		H3808	H0376	H2781	H0120	H0959		

Bali mimi ni funza na sio mtu, nisiye faa kwa ubinadamu na hudharauliwa na watu.

כָּל־	רֹאַי	יַלְעִגוּ	יַפְטִירוּ	בִּשְׂפָה	יָנִיעוּ	רֹאשׁ׃		7
Wote	wanaoniona	wanadhihaki	wanafumbua	kwa–midomo	wanatikisa	kichwa		
H3605	H7200	H3932	H6362	H8193	H5128			

Wale wote wanionao hunisuta; hunidhihaki; hunitikisia vichwa vyao.

גָּל	אֶל־	יְהוָה	יְפַלְּטֵהוּ	יַצִּילֵהוּ	כִּי	חָפֵץ	בּוֹ׃	8
Jikabidhi	kwa	Yahwe	amwokoe	amponye	kwa–sababu	anamfurahia	yeye	
H1556	H0413	H3068	H6403	H5337				

Wao husema, “Yeye anamwamini Yahwe; mwache Yahwe amuokoe. Mwache amuokoe yeye, kwa kuwa yeye anampendeza sana Yeye.”

כִּי־	אַתָּה	גֹּחִי	מִבֶּטֶן	מַבְטִיחִי	עַל־	שָׁדָי	9
Kwa–sababu	wewe	ulinitoa	kutoka–tumboni	ulinifanya–niamini	juu–ya	matiti–ya	
		H1518	H0990	H0982			

אִמִּי׃
mama–yangu
H0517

Kwa kuwa wewe ulinileta kutoka tumboni; wewe ulinifanya nikuamini wewe wakati nikiwa nanyonya matiti ya mama yangu.

עָלֶיךָ	הָשְׁלַכְתִּי	מֵרָחֶם	מִבֶּטֶן	אִמִּי	אֵלִי	אָתָּה׃	10
Kwako	nilitupwa	kutoka–tumboni	kutoka–tumboni–la	mama–yangu	Mungu–wangu	wewe	
	H7993	H7358	H0990	H0517	H0410		

Nimekwisha tupwa kwako wewe tokea tumboni; wewe ni Mungu wangu tangu nikiwa tumboni mwa mama yangu!

אַל־	תִּרְחַק	מִמֶּנִּי	כִּי־	צָרָה	קְרוֹבָה	כִּי־	אֵין	עוֹזֵר׃	11
Usiwe	mbali	kutoka–kwangu	kwa–sababu	dhiki	iko–karibu	kwa–sababu	hakuna	msaidizi	
H0408	H7368				H7138		H0369	H5826	

Usiwe mbali na mimi, kwa kuwa shida ikaribu; hayupo hata mmoja wa kusaidia.

כִּתְרוּנִי׃	בָּשָׁן	אַבִּירֵי	רַבִּים	פָּרִים	סְבָבוּנִי	12
wamenizunguka	Bashani	wenye–nguvu–wa	wengi	ng'ombe–dume	Wamenizunguka	
H3803	H1316	H0047		H6499	H5437	

Maksai wengi wananizunguka mimi; maksai wenye nguvu ya Bashan wananizunguka mimi.

וְשֹׁאֵג׃	טֹרֵף	אַרְיֵה	פִּיהֶם	עָלַי	פָּצוּ	13
na–kunguruma	anayerarua	simba	vinywa–vyao	dhidi–yangu	Wamefumbua	
H7580	H2963		H6310		H6475	

Wao wanafungua midomo yao kwangu kama simba aungurumaye akirarua windo lake.

לִבִּי	הָיָה	עַצְמוֹתָי	כָּל־	וְהִתְפָּרְדוּ	נִשְׁפַּכְתִּי׃	כַּמָּיִם	14
moyo–wangu	umekuwa	mifupa–yangu	yote	na–yametenganika	nimemwagika	Kama–maji	
	H1961	H6106	H3605	H6504	H8210	H4325	

מֵעָי׃	בְּתוֹךְ	נָמַס	כַּדּוֹנָג
tumbo–langu	ndani–ya	umeyeyuka	kama–nta
H4578	H8432	H4549	H1749

Ninamwagwa nje kama maji, na mifupa yangu yote imeteguka. Moyo wangu ni kama nta; nao unayeyuka ndani ya sehemu zangu za ndani.

מַלְקוֹחָי	מֻדְבָּק	וּלְשׁוֹנִי	כְּחִי	וְכַחֶרֶשׂ	יָבֵשׁ	15
taya–yangu	umeambatana	na–ulimi–wangu	nguvu–yangu	kama–chungu	Umekauka	
	H1692	H3956		H2789	H3001	

תִּשְׁפְּתֵנִי׃	מָוֶת	וְלַעֲפַר־	
umenilaza	mauti	na–katika–mavumbi–ya	
H8239	H4194	H6083	

Nguvu zangu zimekaushwa kama kipande cha ufinyanzi; ulimi wangu unanata juu ya mdomo wangu. Wewe umenilaza mimi katika vumbi la mauti.

הִקִּיפוּנִי	מֵרֵעִים	עֲדַת	כְּלָבִים	סְבָבוּנִי	כִּי	16
wamenizunguka	watenda–mabaya	kundi–la	mbwa	wamenizunguka	Kwa–sababu	
		H5712	H3611	H5437		

וְרַגְלָי׃	יָדַי	כָּאֲרִי
na–miguu–yangu	mikono–yangu	kama–simba
H7272	H3027	

Kwa maana mbwa wamenizunguka; kundi la watu waovu limenizunguka; wamenitoboa mikono yangu na miguu yangu.

בִּי׃	יִרְאוּ־	אַבִּיטוּ	הֵמָּה	עַצְמוֹתָי	כָּל־	אֲסַפֵּר	17
mimi	wanaangalia	wananitazama	wao	mifupa–yangu	yote	Ninaweza–kuhesabu	
	H7200	H5027	H1992	H6106	H3605		

Nami ninaweza kuhesabu mifupa yangu. Wao wananitazama na kunishangaa.

גּוֹרָל׃	יַפִּילוּ	לִבושִׁי	וְעַל־	לָהֶם	בְּגָדַי	יְחַלְקוּ	18
kura	wanapiga	mavazi–yangu	na–juu–ya	miongoni–mwao	nguo–zangu	Wanagawana	
H1486	H5307	H3830		H1992			

Wao wanagawa mavazi yangu kati yao wenyewe, wanapiga kura kwa ajili ya mavazi yangu.

חוּשָׁה׃	לְעֶזְרָתִי	אֱיָלוּתִי	תַּרְחָק	אַל־	יְהוָה	וְאַתָּה	19
harakisha	kwa–msaada–wangu	nguvu–yangu	mbali	usiwe	Yahwe	Lakini–wewe	
	H5833	H0360	H7368	H0408	H3068		

Usiwe mbali, Yahwe; tafadhali harakisha kunisaidia mimi, nguvu yangu!

יְחִידָתִי׃	כְּלֶב	מִיַּד־	נַפְשִׁי	מֵחֶרֶב	הַצִּילָה	20
nafsi–yangu–pekee	mbwa	kutoka–kwa–makucha–ya	nafsi–yangu	kutoka–upanga	Okoa	
H3173	H3611	H3027	H5315	H2719	H5337	

Uiokoe roho yangu na upanga, maisha yangu mwenyewe na makucha ya mbwa mwitu.

עֲנִיתָנִי׃	רֵמִים	וּמִקֶּרֶנֵי	אַרְיֵה	מִפִּי	הוֹשִׁיעֵנִי	21
umenijibu	nyati	na–kutoka–pembe–za	simba	kutoka–kinywa–cha	Uniokoe	
	H7214			H6310	H3467	

Uniokoe na mdomo wa simba; uniokoe na mapembe ya ng'ombe wa porini.

אֲהַלֶּלְךָּ׃	קָהָל	בְּתוֹךְ	לְאֶחָי	שִׁמְךָ	אֲסַפְּרָה	22
nitakusifu	kusanyiko	katikati–ya	kwa–ndugu–zangu	jina–lako	Nitatangaza	
	H6951	H8432	H0251	H8034		

Nami nitalitangaza jina lako kwa ndugu zangu; katikati ya kusanyiko la watu nitakusifu wewe.

מִמֶּנּוּ	וְגוּרוּ	כַּבְּדוּהוּ	יַעֲקֹב	זֶרַע	כָּל־	הַלְלוּהוּ	וְיהוָה	יִרְאֵי	23
yeye	na–mcheni	mheshimuni	Yakobo	uzao–wa	ninyi–wote	msifuni	Yahwe	Mnaomcha	
		H3513	H3290	H2233	H3605		H3068	H3373	

יִשְׂרָאֵל׃	זֶרַע	כָּל־
Israeli	uzao–wa	ninyi–wote
H3478	H2233	H3605

Ninyi mnao mwogopa Yahwe, msifuni yeye! Ninyi nyote kizazi cha Yakobo, muheshimuni yeye! Simameni katika hofu yake, ninyi nyote kizazi cha Israeli!

עָנְיִ	עֱנוּת	שִׁקֵּץ	וְלֹא	בָזָה	לֹא־	כִּי	24
aliyeonewa	mateso–ya	hakuchukia	wala–hakuchukia	hakudharau	hakudharau	Kwa–sababu	
H6041	H6039	H8262	H3808	H0959	H3808		

שָׁמֵעַ׃	אֵלָיו	וּבְשַׁוְּעוֹ	מִמֶּנּוּ	פָּנָיו	הִסְתִּיר	וְלֹא־
alisikia	kwake	na–alipolilia	kutoka–kwake	uso–wake	hakuficha	wala–hakuficha
H8085	H0413	H7768		H6440	H5641	H3808

Kwa kuwa haja dharau au kuchukia mateso ya aliye taabishwa; Yahwe hajamficha uso wake yeye; pindi wale walio taabishwa walipo mlilia yeye, yeye alisikia.

נֶגֶד	אֲשַׁלֵּם	נְדָרַי	רָב	בְּקָהָל	תְּהִלָּתִי	מֵאִתְּךָ	25
mbele–ya	nitatimiza	nadhiri–zangu	kubwa	katika–kusanyiko	sifa–yangu	Kutoka–kwako	
H5048		H5088		H6951	H8416	H0854	

יְרֵאָיו׃
wanaomcha
H3373

Yahwe, katika kusanyiko la watu wako nitakusifu kwa yale uliyo tenda; nami nitatimiza nadhiri zangu mbele ya wale wanao muhofu yeye.

לְבַבְכֶם	יְחִי	דַּרְשָׁיו	יְהוָה	יְהַלְלוּ	וְיִשְׂבְּעוּ	וְעֲנָוִים	יֹאכְלוּ	26
moyo–wako	uishi	wanaomtafuta	Yahwe	watamsifu	na–watashiba	wanyenyekevu	Watakula	
H3824	H2421	H1875	H3068		H7646	H6035	H0398	

לָעַד׃
milele
H5703

Walio onewa watakula na kutosheka; wale ambao humtafuta Yahwe watamsifu yeye. Mioyo yenu iishi milele.

וְיִשְׁתַּחֲוּוּ	אֶרֶץ	אַפְסֵי־	כָּל־	יְהוָה	אֶל־	וְיָשֻׁבוּ	וְיִזְכְּרוּ	27
na–watasujudu	nchi	miisho–ya	wote	Yahwe	kwa	na–watarudi	Watakumbuka	
H7812	H0776		H3605	H3068	H0413	H7725	H2142	

גּוֹיִם׃	מִשְׁפְּחוֹת	כָּל־	לְפָנֶיךָ
mataifa	familia–za	zote	mbele–yako
	H4940	H3605	H6440

Watu wote wa duniani watakumbuka na kumrudia Yahwe; familia zote za mataifa watapiga magoti chini mbele yako.

בַּגּוֹיִם׃	וּמֹשֵׁל	הַמְלוּכָה	לַיהוָה	כִּי	28
mataifa	na–anatawala	ufalme	kwa–Yahwe	Kwa–sababu	
	H4910	H4410	H3068		

Kwa kuwa utawala ni wa Yahwe; yeye ni mtawala wa mataifa.

כָּל־	יִכְרְעוּ	לְפָנָיו	אֶרֶץ	דִּשְׁנֵי־	כָּל־	וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ	אָכְלוּ	29
wote	watapiga–magoti	mbele–yake	nchi	wenye–neema–wa	wote	na–watasujudu	Watakula	
H3605	H3766	H6440	H0776	H1879	H3605	H7812	H0398	

חַיָּה׃	לֹא	וְנַפְשׁוֹ	עָפָר	יוֹרְדֵי	
inaweza–kuishi	hapana	na–nafsi–yake	mavumbini	washukao	
H2421	H3808	H5315	H6083	H3381	

Watu wote wa duniani waliofanikiwa wata sherekea na wata abudu; wale wote washukao katika mavumbi watapiga magoti mbele zake, wale ambao hawawezi kulinda maisha yao wenyewe.

לַדּוֹר׃	לַאדֹנָי	יְסֻפָּר	יַעַבְדֶנּוּ	זֶרַע	30
kizazi–kijacho	kwa–Bwana	itasimiliwa	utamtumikia	Uzao	
H1755	H0136		H5647	H2233	

Kizazi kijacho kitamtumikia yeye; wao watakiambia kizazi kinachofuatia kuhusu Bwana.

עָשָׂה׃	כִּי	נוֹלָד	לְעַם	צִדְקָתוֹ	וְיַגִּידוּ	יָבֹאוּ	31
amefanya	kwamba	watakaozaliwa	kwa–watu	haki–yake	na–watatangaza	Watakuja	
		H3205		H6666	H5046	H0935	

Wao watakuja na kuzungumza kuhusu haki yake; wao watawaambia watu ambao bado hawaja zaliwa yale ambayo Yahwe ameyafanya!

Chapter 23

אֶחְסָר׃	לֹא	רֹעִי	יְהוָה	לְדָוִד	מִזְמוֹר	1
nitahitaji	hapana	mchungaji–wangu	Yahwe	ya–Daudi	Zaburi	
H2637	H3808		H3068	H1732	H4210	

Yahwe ni mchungaji wangu; sita pungukiwa na kitu.

יְנַהֲלֵנִי׃	מְנֻחוֹת	מֵי	עַל־	יַרְבִּיצֵנִי	דֶּשֶׁא	בִּנְאוֹת	2
ananiongoza	ya–utulivu	maji	kando–ya	ananilaza	ya–kijani	Katika–malisho	
H5095	H4496	H4325		H7257	H1877	H4999	

Yeye hunilaza katika majani mabichi; huniongoza kando ya maji matulivu.

שְׁמוֹ׃	לְמַעַן	צֶדֶק	בְּמַעְגְּלֵי־	יַנְחֵנִי	יְשׁוֹבֵב	נַפְשִׁי	3
jina–lake	kwa–ajili–ya	haki	katika–njia–za	ananiongoza	anahuisha	Nafsi–yangu	
H8034	H4616	H6664	H4570	H5148	H7725	H5315	

Yeye huurejesha uhai wangu; huniongoza katika njia iliyo sahihi kwa ajili ya jina lake.

רָ֑ע	אִוָּרֵ֥א	לֹא־	צַלְמָ֗וֶת	בְּגֵ֤יא	אֵלֵ֨ךְ	כִּי־	גַּם	4
baya	nitaogopa	hapana	kivuli–cha–mauti	katika–bonde–la	nitatembea	ingawa	Hata	
	H3372	H3808	H6757	H1516	H3212		H1571	

יְנַחֲמֵֽנִי׃	הֵ֭מָּה	וּמִשְׁעַנְתֶּ֣ךָ	שִׁבְטְךָ֣	עִמָּדִ֑י	אַתָּ֥ה	כִּי־
zinanifariji	hizo	na–mkongojo–wako	fimbo–yako	unanami	wewe	kwa–sababu
H5162	H1992		H7626	H5978		

Hata ijapokuwa nikipita katika bonde la uvuli na giza nene, sitaogopa kudhurika kwa kuwa wewe uko pamoja nami; fimbo yako na gongo lako vya nifariji.

רֹאשִׁ֑י	בַּשֶּׁ֥מֶן	דִּשַּׁ֖נְתָּ	צֹרְרָ֣י	נֶ֭גֶד	שֻׁלְחָ֣ן	וְלִפְנֵ֣י	תַּעֲרֹ֥ךְ	5
kichwa–changu	kwa–mafuta	umepaka	adui–zangu	mbele–ya	meza	mbele–yangu	Unaandaa	
	H8081	H1878		H5048	H7979	H6440		

רְוָיָֽה׃	כּוֹסִ֗י
kinafurika	kikombe–changu
H7310	

Wewe waandaa meza mbele yangu katika uwepo wa maadui zangu; umenipaka mafuta kichwa changu na kikombe changu kinafurika.

וְשַׁבְתִּי	חַיַּ֥י	יְמֵי֮	כָּל־	יִרְדְּפ֪וּנִי֫	וָחֶ֥סֶד	ט֭וֹב	וְאַ֣ךְ	6
na–nitakaa	maisha–yangu	siku–za	siku–zote	utanifuata	na–upendo	wema	Hakika	
H3427		H3117	H3605	H7291			H0389	

יָמִֽים׃	לְאֹ֥רֶךְ	יְהוָ֑ה	בְּבֵית־
siku	kwa–urefu–wa	Yahwe	katika–nyumba–ya
H3117	H0753	H3068	

Hakika wema na uaminifu wa agano vitaniandama siku zote za maisha yangu; nami nitaishi katika nyumba ya Yahwe milele!

Chapter 24

בָּהּ׃	וְיֹשְׁבֵ֣י	תֵּבֵ֣ל	וּמְלוֹאָ֑הּ	הָאָ֥רֶץ	לַיהוָ֗ה	מִזְמ֥וֹר	לְדָוִ֗ד	1
ndani–yake	na–wakaao	ulimwengu	na–vyote–vilivyomo	nchi	Ya–Yahwe	Zaburi	Ya–Daudi	
	H3427	H8398	H4393	H0776	H3068	H4210	H1732	

Nchi ni ya Yahwe, na vyote viijazavyo, dunia, na wote wakaao ndani yake.

יְכוֹנְנֶֽהָ׃	נְהָרוֹת֥	וְעַל־	יְסָדָ֑הּ	יַמִּ֥ים	עַל־	הֽוּא	כִּי־	2
aliiimarisha	mito	na–juu–ya	aliiweka–msingi	bahari	juu–ya	yeye	Kwa–sababu	
	H5104		H3245	H3220		H1931		

Kwa kuwa yeye aliianzisha juu ya bahari na kuiimarisha juu ya mito.

קָדְשֽׁוֹ׃	בִּמְק֣וֹם	יָקוּם֮	וּמִי־	יְהוָ֪ה	בְּהַר־	יַעֲלֶ֫ה	מִֽי־	3
patakatifu–pake	mahali	atasimama	na–nani	Yahwe	mlima–wa	atapanda	Nani	
H6944	H4725		H4310	H3068	H2022	H5927	H4310	

Ni nani atakaye panda mlima wa Yahwe? Ni nani atakaye simama patakatifu pake?

לַשָּׁ֑וְא	נָשָׁ֥א	לֹא־	וְאָשָׁ֗ר	לֵּ֭בָב	וּבַר־	כַּפַּ֣יִם	נְקִ֣י	4
kwa–ubatili	ameinua	hapana	ambaye	moyo	na–usafi–wa	mikono	Mwenye–usafi–wa	
H7723	H5375	H3808		H3824	H1249	H3709		

לְמִרְמָֽה׃	נִשְׁבַּ֖ע	וְלֹ֣א	נַפְשִׁ֑י
kwa–udanganyifu	ameapa	wala–hapana	nafsi–yake
H4820	H7650	H3808	H5315

Yeye ambaye ana mikono misafi na moyo safi; ambaye hajauinua uongo, na haja apa kiapo ili kudanganya.

יִשָּׂא׃	בְּרָכָה	מֵאֵת	יְהוָה	וּצְדָקָה	מֵאֱלֹהֵי	יִשְׁעוֹ׃	5
Atapokea	baraka	kutoka-kwa	Yahwe	na-haki	kutoka-kwa-Mungu-wa	wokovu-wake	
H5375	H1293	H0854	H3068	H6666	H0430	H3468	

Yeye atapokea baraka kutoka kwa Yahwe na haki kutoka kwa Mungu wa wokovu wake.

סֶּלָה׃	יַעֲקֹב	פָּנֶיךָ	מְבַקְשֵׁי	]דּוֹרְשָׁיו[	)דרשו(	דּוֹר	זֶה	6
Sela	Yakobo	uso-wako	wanaotafuta	[wanaomtafuta]	(wanaomtafuta)	ni-kizazi-cha	Hili	
H5542	H3290	H6440	H1245	H1875	H1875	H1755	H2088	

Kizazi cha wale wamtafutao Mungu ni kama hiki, wale ambao wanautafuta uso wa Mungu wa Yakobo.

מֶלֶךְ	וְיָבוֹא	עוֹלָם	פִּתְחֵי	וְהִנָּשְׂאוּ	רָאשֵׁיכֶם	וּשְׂאוּ	שְׁאֵי	7
Mfalme-wa	na-aingie	milele	milango-ya	na-muinuliwe	vichwa-vyenu	malango	Inueni	
H4428	H0935	H5769	H6607	H5375		H8179	H5375	

הַכָּבוֹד׃
utukufu
H3519

Inueni vichwa vyenu, ninyi malango; muinuliwe juu, milango ya milango ya kudumu, ili kwamba Mfalme wa utukufu aweze kuingia!

גִּבּוֹר	יְהוָה	וּגְבוֹר	עִזּוּז	יְהוָה	הַכָּבוֹד	מֶלֶךְ	זֶה	מִי	8
shujaa-wa	Yahwe	na-shujaa	mwenye-nguvu	Yahwe	utukufu	Mfalme-wa	huyu	Nani	
H1368	H3068	H1368	H5808	H3068	H3519	H4428	H2088	H4310	

מִלְחָמָה׃
vita
H4421

Huyu Mfalme wa utukufu ni nani? Yahwe, mwenye nguvu na uweza; Yahwe, mwenye uweza katika vita.

מֶלֶךְ	וְיָבֹא	עוֹלָם	פִּתְחֵי	וּשְׂאוּ	רָאשֵׁיכֶם	וּשְׂאוּ	שְׁאֵי	9
Mfalme-wa	na-aingie	milele	milango-ya	na-inueni	vichwa-vyenu	malango	Inueni	
H4428	H0935	H5769	H6607	H5375		H8179	H5375	

הַכָּבוֹד׃
utukufu
H3519

Inueni vichwa vyenu, ninyi malango; muinuliwe juu, milango ya kudumu, ili kwamba Mfalme wa utukufu aweze kuingia!

הַכָּבוֹד	מֶלֶךְ	הִוא	צְבָאוֹת	יְהוָה	הַכָּבוֹד	מֶלֶךְ	זֶה	הִוא	מִי	10
utukufu	Mfalme-wa	yeye	wa-majeshi	Yahwe	utukufu	Mfalme-wa	huyu	yeye	Nani	
H3519	H4428	H1931		H3068	H3519	H4428	H2088	H1931	H4310	

סֶּלָה׃
Sela
H5542

Huyu Mfalme wa utukufu ni nani? Yahwe wa majeshi, yeye ni Mfalme wa utukufu.

Chapter 25

אֶשָּׂא׃	נַפְשִׁי	יְהוָה	אֵלֶיךָ	לְדָוִד	1
ninainua	nafsi-yangu	Yahwe	Kwako	Ya-Daudi	
H5375	H5315	H3068	H0413	H1732	

Kwako, Yahwe, nayainua maisha yangu!

אֹיְבַי	יַעַלְצוּ	אַל־	אֵבוּשָׁה	אַל־	בָּטַחְתִּי	בְּךָ	אֱלֹהַי	2
adui–zangu	washangilie	usiwache	niaibishwe	usiache	nimetumaini	kwako	Mungu–wangu	
H0341	H5970	H0408	H0954	H0408	H0982		H0430	

לִי׃
juu–yangu

Mungu wangu, ninaamini katika wewe. Usiniache niaibishwe; usiwaache maadui zangu wafurahie ushindi wao kwangu.

רִיקָם׃	הַבּוֹגְדִים	יֵבֹשׁוּ	יֵבֹשׁוּ	לֹא	קֻוֶּיךָ	כָּל־	גַּם	3
bure	wasaliti	wataaibishwa	wataaibishwa	hapana	wanaokungoja	wote	Naam	
H7387	H0898	H0954	H0954	H3808		H3605	H1571	

Asiaibishwe mtu yeyote anaye kutumaini bali waaibishwe wale watendao hila bila sababu!

לַמְּדֵנִי׃	אָרְחוֹתֶיךָ	הוֹדִיעֵנִי	יְהוָה	דְּרָכֶיךָ	4
unifundishe	mapito–yako	unijulishe	Yahwe	Njia–zako	
H3925	H0734	H3045	H3068	H1870	

Unijulishe njia zako, Yahwe; unifundishe njia zako.

יִשְׁעִי	אֱלֹהֵי	אַתָּה	כִּי־	וְלַמְּדֵנִי	וּבַאֲמִתֶּךָ	הַדְרִיכֵנִי		5
wokovu–wangu	Mungu–wa	wewe	kwa–sababu	na–unifundishe	katika–ukweli–wako	Uniongoze		
H3468	H0430			H3925	H0571	H1869		

הַיּוֹם׃	כָּל־	קִוִּיתִי	אוֹתְךָ
yote	siku	ninakungoja	wewe
H3117	H3605		H0853

Uniongoze kwenye kweli yako na unifundishe, kwa kuwa wewe ni Mungu wa wokovu wangu; ninakutumainia wewe siku zote za maisha yangu.

הֱמָה׃	מֵעוֹלָם	כִּי	וַחֲסָדֶיךָ	יְהוָה	רַחֲמֶיךָ	זְכֹר־	6
zimekuwa	tangu–milele	kwa–sababu	na–upendo–wako	Yahwe	huruma–zako	Kumbuka	
H1992	H5769			H3068		H2142	

Kumbuka, Yahwe, matendo yako ya huruma na uaminifu wa agano lako; kwa kuwa vimekuwapo siku zote.

כְּחַסְדֶּךָ	תִּזְכָּר	אַל־	וּפְשָׁעַי	וְעִוְּרַי	חַטָּאוֹת	7
kwa–upendo–wako	usikumbuke	usiyakumbuke	na–makosa–yangu	ujana–wangu	Dhambi–za	
	H2142	H0408	H6588			

יְהוָה׃	טוּבְךָ	לְמַעַן	אַתָּה	לִי־	זְכָר־
Yahwe	wema–wako	kwa–ajili–ya	wewe	mimi	nikumbuke
H3068	H2898	H4616			H2142

Usizikumbuke dhambi za ujana wangu wala uasi wangu; Uniweke akilini mwako pamoja na uaminifu wa agano kwa zababu ya uzuri wa wako, Yahwe!

בַּדַּרְכּוֹ׃	חַטָּאִים	יוֹרֶה	כֵּן	עַל־	יְהוָה	וְיָשָׁר	טוֹב־	8
njia	wenye–dhambi	anafundisha	hivyo	kwa–hiyo	Yahwe	na–mnyofu	Mwema	
H1870	H2400				H3068	H3477		

Yahwe ni mzuri na mwenye haki; kwa hiyo yeye huwafundisha njia mwenye dhambi.

דַּרְכּוֹ׃	עֲנָוִים	וְיַלֵּמְדֵ	בַּמִּשְׁפָּט	עֲנָוִים	יַדְרֵךְ	9
njia–yake	wanyenyekevu	na–anafundisha	katika–haki	wanyenyekevu	Anaongoza	
H1870	H6035	H3925	H4941	H6035	H1869	

Yeye huwaelekeza wanyenyekevu kwa kile kilicho sahihi na yeye huwafundisha wao njia yake.

וְעֵדֹתָיו׃	בְּרִיתוֹ	לְנֹצְרֵי	וֶאֱמֶת	חֶסֶד	יְהוָה	אָרְחוֹת	כָּל־	10
na–sheria–zake	agano–lake	kwa–wanaoshika	na–ukweli	ni–upendo	Yahwe	njia–za	Zote	
	H1285	H5341	H0571		H3068	H0734	H3605	

Njia zote za Yahwe ni za upendo wa kudumu na niaminifu kwa wote wanao tunza agano na maagizo ya amri zake.

הוּא׃	רַב־	כִּי	לַעֲוֹנִי	וְסָלַחְתָּ	יְהוָה	שִׁמְךָ	לְמַעַן־	11
huo	mkubwa	kwa–sababu	uovu–wangu	na–unisamehe	Yahwe	jina–lako	Kwa–ajili–ya	
H1931			H5771	H5545	H3068	H8034	H4616	

Kwa ajili ya jina lako, Yahwe, unisamehe dhambi zangu, kwa kuwa ni nyingi mno.

יִבְחָר׃	בַּדֶּרֶךְ	יוֹרֶנּוּ	יְהוָה	יִרְאֵ֫	הָאִישׁ	זֶה	מִי־	12
atakayochagua	njia	atamfundisha	Yahwe	anayemcha	mtu	huyu	Nani	
H0977	H1870		H3068	H3373	H0376	H2088	H4310	

Ni nani ambaye anamuogopa Yahwe? Bwana atamfundisha yeye katika njia ambayo anapaswa kuchagua.

אָרֶץ׃	יִירַשׁ	וְזַרְעוֹ	תָּלִין	בְּטוֹב	נַפְשׁוֹ	13
nchi	utarithi	na–uzao–wake	itakaa	katika–mema	Nafsi–yake	
H0776	H3423	H2233			H5315	

Maisha yake yataenenda katika uzuri; na uzao wake utairithi nchi.

לְהוֹדִיעָם׃	וּבְרִיתוֹ	לִירֵאָיו	יְהוָה	סוֹד	14
kuwajulisha	na–agano–lake	kwa–wanaomcha	Yahwe	Siri–ya	
H3045	H1285	H3373	H3068	H5475	

Urafiki wa Yahwe ni kwa ajili ya wale wanao mheshimu yeye, naye hulifanya agano lake lijulikane kwao.

רַגְלָי׃	מֵרֶשֶׁת	יוֹצִיא	הוּא־	כִּי	יְהוָה	אֶל־	תָּמִיד	עֵינַי	15
miguu–yangu	kutoka–wavu	atayatoa	yeye	kwa–sababu	Yahwe	kwa	daima	Macho–yangu	
H7272	H7568	H3318	H1931		H3068	H0413	H8548		

Siku zote macho yangu yanamtazama Yahwe, kwa kuwa yeye ataifungua miguu yangu kwenye nyavu.

אֵנִי׃	וְעָנִי	יָחִיד	כִּי־	וְחָנֵּנִי	אֵלַי	פְּנֵה־	16
mimi	na–maskini	mpweke	kwa–sababu	na–unihurumie	kwangu	Geuka	
H0589	H6041	H3173			H0413	H6437	

Unigeukie mimi na unihurumie; kwa maana niko peke yangu na niliye matesoni.

הוֹצִיאֵנִי׃	מִמְצוּקוֹתַי	הִרְחִיבוּ	לְבָבִי	צָרוֹת	17
unitoe	kutoka–shida–zangu	zimeongezeka	moyo–wangu	Dhiki–za	
H3318	H4691	H7337	H3824		

Maumivu ya moyo wangu yameongezeka; uniondoe katika dhiki hii!

חַטֹּאותָי׃	לְכָל־	וְשָׂא	וַעֲמָלִי	עָנְיִי	רְאֵה	18
dhambi–zangu	zote	na–uondoe	na–taabu–yangu	mateso–yangu	Tazama	
	H3605	H5375	H5999	H6040	H7200	

Tazama mateso yangu na taabu yangu; unisamehe dhambi zangu zote.

שְׂנֵאוּנִי׃	חָמָס	וְשִׂנְאַת	רָבּוּ	כִּי־	אוֹיְבַי	רְאֵה־	19
wananichukia	ya–ukatili	na–kwa–chuki	wameongezeka	kwa–sababu	adui–zangu	Tazama	
H8130	H2555	H8135	H7231		H0341	H7200	

Ona maadui zangu, kwa maana ni wengi; wananichukia kwa chuki ya kikatili.

20	שָׁמְרָה	נַפְשִׁי	וְהַצִּילֵנִי	אַל־	אֵבוֹשׁ	כִּי־	חָסִיתִי	בָּךְ׃
	Linda	nafsi–yangu	na–uniokoe	usiache	niaibishwe	kwa–sababu	nimekimbilia	kwako
	H8104	H5315	H5337	H0408	H0954		H2620	

Uyalinde maisha yangu na uniokoe; usiniache niaibishwe, Kwa kuwa kwako nakimbilia usalama!

21	תֹּם־	וָיֹשֶׁר	יִצְּרוּנִי	כִּי	קִוִּיתִיךָ׃
	Uadilifu	na–unyofu	vinilinde	kwa–sababu	ninakungoja
	H8537	H3476	H5341		

Uadilifu na unyofu vinihifadhi, kwa kuwa nina kutumainia wewe.

22	פְּדֵה	אֱלֹהִים	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	מִכֹּל	צָרוֹתָיו׃
	Mkomboe	Mungu	huyu	Israeli	kutoka–zote	dhiki–zake
	H6299	H0430	H0853	H3478	H3605	

Mungu, uiokoe Israeli, na shida yake yote!

Chapter 26

1	וְלְדָוִד	שָׁפְטֵנִי	יְהוָה	כִּי־	אֲנִי	בְתֻמִּי	הָלַכְתִּי
	la–Daudi	Nihukumu	Yahwe	kwa-kuwa	mimi	kwa–uadilifu-wangu	nimetembea
	H1732	H8199	H3068		H0589	H8537	H1980

וּבַיהוָה	בָּטַחְתִּי	לֹא	אֶמְעָד׃	
na–kwa–Yahwe	nimemtumaini	si	nitateleza	
H3068	H0982	H3808	H4571	

Unihukumu mimi, Yahwe, kwa kuwa nimeenenda katika uadilifu; nimeamini katika Yahwe bila kusita.

2	בְּחָנֵנִי	יְהוָה	וְנַסֵּנִי	צרופה	צָרְפָה]	כִלְיוֹתַי)	וְלִבִּי׃
	Unijaribu	Yahwe	na–uniondoshe	safisha	safisha]	figo-zangu)	na–moyo-wangu
	H0974	H3068	H5254	H6884	H6884	H3629	

Unichunguze, Yahwe, na unijaribu; uujaribu usafi wa sehemu zangu za ndani na moyoni mwangu!

3	כִּי־	חַסְדְּךָ	לְנֶגֶד	עֵינָי	וְאֶתְהַלַּכְתִּי	בַאֲמִתֶּךָ׃
	Kwa-kuwa	upendo-wako-wa-agano	mbele-ya	macho-yangu	na–nimetembea	katika–kweli-yako
			H5048		H1980	H0571

Kwa maana uaminifu wa agano lako uko mbele ya macho yangu, na mwenendo wangu ni katika uaminifu wako.

4	לֹא־	יָשַׁבְתִּי	עִם־	מְתֵי־	שָׁוְא	וְעִם	נַעֲלָמִים	לֹא	אָבוֹא׃
	Si	nimekaa	pamoja-na	watu-wa	ubatili	na–pamoja-na	wadanganyifu	si	nitaingia
	H3808	H3427		H4962	H7723		H5956	H3808	H0935

Mimi sichangamani na watu waovu, wala sichangamani na watu wanafiki.

5	שָׂנֵאתִי	קְהַל	מְרֵעִים	וְעִם־	רְשָׁעִים	לֹא	אֵשֵׁב׃
	Ninachukia	kusanyiko-la	watenda-mabaya	na–pamoja-na	waovu	si	nitakaa
	H8130	H6951			H7563	H3808	H3427

Ninachukia waovu, na siishi na waovu.

מִזְבַּחֲךָ	אֶת־	וַאֲסֹבְבָה	כַּפָּי	בִּנְקָיֹון	אֶרְחַץ	6
madhabahu-yako	kwa	na–niizunguke	mikono-yangu	kwa–kutokuwa-na-hatia	Ninaosha	
H4196	H0853	H5437	H3709		H7364	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Ninaosha mikono yangu kounesha sina hatia, na kuikaribia madhabahu yako, Yahwe,

נִפְלְאוֹתֶיךָ׃	כָּל־	וְלְסַפֵּר	תּוֹדָה	בְּקוֹל	לַשְׁמַע	7
maajabu-yako	kila	na–kusimulia	shukrani	kwa–sauti-ya	Ili–kusikia	
H6381	H3605		H8426		H8085	

kuimba wimbo wa sauti ya sifa na kutoa taarifa ya matendo yako yote ya ajabu.

כְּבוֹדֶךָ׃	מִשְׁכַּן	וּמְקוֹם	בֵּיתֶךָ	מְעוֹן	אָהַבְתִּי	יְהוָה	8
utukufu-wako	maskani-ya	na–mahali-pa	nyumba-yako	makao-ya	ninapenda	Yahwe	
H3519	H4908	H4725		H4583	H0157	H3068	

Yahwe, ninaipenda nyumba ninayoishi, mahali ambapo utukufu wako unaishi!

דָּמִים	אַנְשֵׁי	וְעִם־	נַפְשִׁי	חַטָּאִים	עִם־	תֶּאֱסֹף	אַל־	9
damu	watu-wa	na–pamoja-na	nafsi-yangu	wenye-dhambi	pamoja-na	uikusanye	Usiikusanye	
H1818	H0376		H5315	H2400		H0622	H0408	

חַיָּי׃
maisha-yangu

Usiniangamize pamoja na wenye dhambi, au maisha yangu na watu wenye kiu ya kumwaga damu,

שֹׁחַד׃	מָלְאָה	וִימִינָם	זִמָּה	בִּידֵיהֶם	אֲשֶׁר־	10
rushwa	umejaa	na–mkono-wao-wa-kuume	hila	mikononi-mwao	ambao	
H7810	H4390	H3225	H2154	H3027		

ambao katika mikono yao kuna njama, na ambao mkono wa kuume umejaa rushwa.

וְחָנֵּנִי׃	פְּדֵנִי	אֵלֵךְ	בְּתֻמִּי	וַאֲנִי	11
na–unihurumie	Unikomboa	nitatembea	kwa–uadilifu-wangu	Na–mimi	
	H6299	H3212	H8537	H0589	

Lakini kwangu mimi, nitaenenda katika uadilifu; uniokoe na unihurumie.

יְהוָה׃	אֶבָרֵךְ	בַּמַּקְהֵלִים	בְּמִישׁוֹר	עָמְדָה	רַגְלִי	12
Yahwe	nitambariki	katika–makusanyiko	mahali-tambarare	umesimama	Mguu-wangu	
H3068	H1288	H4721	H4334	H5975	H7272	

Miguu yangu husimama sehemu salama; katika kusanyiko la watu nitambariki Yahwe!

Chapter 27

מָעוֹז־	יְהוָה	אִירָא	מִמִּי	וְיִשְׁעִי	אוֹרִי	וְיהוָה	וְלְדָוִד	1
ngome-ya	Yahwe	nitaogopa	ni–nani	na–wokovu-wangu	nuru-yangu	Yahwe	la–Daudi	
H4581	H3068	H3372	H4310	H3468	H0216	H3068	H1732	

אֶפְחָד׃	מִמִּי	חַיַּי
nitatetemeka	ni–nani	maisha-yangu
H6342	H4310	

Yahwe ni nuru yangu na wokovu wangu; nimuogope nani? Yahwe ni salama ya maisha yangu; ni mhofu nani?

2 בְּקָרֵב Walipokaribia H7126 עָלַי juu-yangu מְרֵעִים watenda-mabaya לֶאֱכֹל ili–kula H0398 אֶת־ kwa H0853 בְּשָׂרִי mwili-wangu H1320 צָרַי adui-zangu

וְנָפָלוּ׃ na–wakaanguka H5307 כָּשְׁלוּ walijikwaa H3782 הֵמָּה wao H1992 לִי kwangu וְאֹיְבַי na–maadui-wangu H0341

Wakati waovu waliponijia kunila mwili wangu, wapinzani wangu na adui zangu walijikwaa na wakaanguka.

3 אִם־ Ikiwa תָּקוּם itasimama אִם־ ikiwa עָלַי juu-yangu תַּחֲנֶה itapiga-kambi לִבִּי moyo-wangu לֹא־ si H3808 יִירָא utaogopa H3372 עָלַי juu-yangu מַחֲנֶה jeshi H4264 בָּזֹאת katika–hii H2063 אֲנִי mimi H0589 בּוֹטֵחַ׃ ninatumaini H0982 מִלְחָמָה vita H4421

Ingawa jeshi hujipanga kupigana na mimi, moyo wangu hautaogopa; japo vita vijapo inuka kupigana nami hata hapo nitabaki kuwa jasiri.

4 וְאַחַת Jambo-moja H0259 שָׁאַלְתִּי nimeomba H7592 מֵאֵת־ kutoka–kwa H0854 יְהוָה Yahwe H3068 אוֹתָהּ hiyo H0853 אֲבַקֵּשׁ ninatafuta H1245 שִׁבְתִּי kukaa-kwangu H3427

יְהוָה Yahwe H3068 בְּנֹעַם־ uzuri-wa H5278 לַחֲזוֹת ili–kutazama H2372 חַיַּי maisha-yangu יְמֵי siku-za H3117 כָּל־ siku-zote-za H3605 יְהוָה Yahwe H3068 בְּבֵית־ katika–nyumba-ya

וּלְבַקֵּר׃ na–kuchunguza H1239 בְּהֵיכָלוֹ katika–hekalu-lake H1964

Kitu kimoja nimekiomba kwa Yahwe, nami nitakitafuta hicho: kwamba niweze kukaa katika nyumba ya Yahwe siku zote za maisha yangu, kuutazama uzuri wa Yahwe na kutafakari hekaruni mwake.

5 כִּי Kwa-kuwa וְיִצְפְּנֵנִי atanificha H6845 בְּסֻכֹּה katika–kibanda-chake H5520 בְּיוֹם katika–siku-ya H3117 רָעָה msiba יַסְתִּרֵנִי atanisitiri H5641 בְּסֵתֶר katika–siri-ya

יְרוֹמְמֵנִי׃ ataniinua H6697 בְּצוּר juu-ya–mwamba אָהֳלוֹ hema-lake H0168

Kwa kuwa katika siku ya shida atanificha nyumbani mwake; atanificha katika mfuniko wa hema lake. Yeye ataniinua juu ya mwamba!

6 וְעַתָּה Na–sasa H6258 רֹאשִׁי kichwa-changu עַל juu-ya אֹיְבַי adui-zangu H0341 סְבִיבוֹתַי wanaonizunguka H5439 וְאָזְבְּחָה na–nitatoa-dhabihu H2076

לַיהוָה׃ kwa–Yahwe H3068 וַאֲזַמְּרָה na–kuimba-zaburi H2167 אָשִׁירָה nitaimba H7891 תְרוּעָה shangwe H8643 זִבְחֵי dhabihu-za H2077 בְּאָהֳלוֹ katika–hema-lake H0168

Kisha kichwa changu kitainuliwa juu ya maadui wote wanizungukao, nami nitatoa sadaka ya furaha hemani mwake! Nitaimba na kutunga nyimbo kwa Yahwe!

7 שְׁמַע־ Sikia H8085 יְהוָה Yahwe H3068 קוֹלִי sauti-yangu אֶקְרָא ninaita H7121 וְחָנֵּנִי na–unihurumie וַעֲנֵנִי׃ na–unijibu

Sikia, sauti yangu nikuitapo, Yahwe! Unihurumie, na unijibu!

8 וְלְךָ֣ אָמַ֣ר לִבִּ֣י בַקְּשׁ֣וּ פָנָ֣י אֶת־פָּנֶ֣יךָ יְהוָ֣ה אֲבַקֵּֽשׁ׃
Kwako unasema moyo-wangu Tafuteni uso-wangu Kwa uso-wako Yahwe nitatafuta
H0559 H6440 H1245 H6440 H0853 H6440 H3068 H1245

Moyo wangu huongea kuhusu wewe, “Utafute uso wake!” Nami nautafuta uso wako, Yahwe!

9 אַל־תַּסְתֵּ֣ר מִמֶּ֣נִּי תַט־בְּאַ֣ף עַבְדֶּ֑ךָ
Usificha uficha kwa–hasira ugeuke Usigeuke kutoka-kwangu uso-wako mtumishi-wako
H0408 H5641 H0639 H5186 H0408 H6440 H5650

עֶזְרָתִ֥י הָיִ֗יתָ אַל־תִּטְּשֵׁ֥נִי וְאַל־תַּעַזְבֵ֑נִי אֱלֹהֵ֥י
msaada-wangu umekuwa Usiniache na–usiniteleke uniteleke Mungu-wa
H5833 H1961 H0408 H5203 H0408 H5800 H0430

יִשְׁעִֽי׃
wokovu-wangu
H3468

Usiufiche uso wako mbali na mimi; usinikasirikie mimi mtumishi wako! Wewe umekuwa msaada wangu; usiniache wala kunitelekeza, Mungu wa wokovu wangu!

10 כִּֽי־אָבִ֣י וְאִמִּ֣י עֲזָבֻ֑נִי וַיהוָ֥ה יַאַסְפֵֽנִי׃
Kwa-kuwa baba-yangu na–mama-yangu wameniacha lakini–Yahwe atanichukua
H0001 H0517 H5800 H3068 H0622

Hata kama baba yangu na mama yangu wakiniacha, Yahwe utanitunza kwako.

11 הוֹרֵ֣נִי יְהוָ֣ה דַּרְכֶּ֑ךָ וּנְחֵ֥נִי בְּאֹ֝רַח מִישׁ֗וֹר לְמַ֣עַן
Unifundishe Yahwe njia-yako na–uniongoze katika–njia tambarare kwa-sababu-ya
H3384 H3068 H1870 H5148 H0734 H4334 H4616

שׁוֹרְרָֽי׃
wanaoninyang'anya
H8324

Unifundishe njia yako, Yahwe! Kwa sababu ya adui zangu uniongoze katika njia salama.

12 אַל־תִּתְּנֵ֥נִי בְּנֶ֥פֶשׁ צָרָ֑י כִּֽי־קָ֥מוּ בִ֝י עֵדֵי־שֶׁ֗קֶר וְיִפַּ֥ח חָמָֽס׃
Usinitoe unitoe katika–nafsi-ya adui-zangu kwa-kuwa wamesimama juu-yangu mashahidi-wa uongo na–anayepumua ukatili
H0408 H5414 H5315 H6862 H3588 H6965 H5707 H8267 H3307 H2555

Usiwaache adui zangu wanifanyie watamanivyo, kwa sababu mashahidi wa uongo wameinuka kinyume namimi, nao wanapumua vurugu!

13 לוּלֵ֣א הֶאֱמַ֣נְתִּי לִרְא֣וֹת בְּטוּב־יְהוָ֣ה בְּאֶ֥רֶץ חַיִּֽים׃
Kama-si ningaliamini kuona wema-wa Yahwe katika–nchi-ya walio hai
H3884 H0539 H7200 H2898 H3068 H0776 H2416

Kitu gani kingeweza kunitokea kama nisingeamini kuwa nitauona uzuri wa Yahwe katika nchi ya walio hai?

14 קַוֵּ֣ה אֶל־יְהוָ֑ה חֲזַ֥ק וְיַאֲמֵ֥ץ לִבֶּ֗ךָ וְקַוֵּ֥ה אֶל־יְהוָֽה׃
Mngojee kwa Yahwe uwe-imara na–uimarishwe moyo-wako na–umngojee kwa Yahwe
H6960 H0413 H3068 H2388 H0553 H3820 H6960 H0413 H3068

Umngoje Yahwe; uwe imara, na moyo wako uwe jasiri! Umngoje Yahwe!

Chapter 28

פֶּן־	מִמֶּנִּי	תֶּחֱרַשׁ	אֵל־	צוּרִי׀	אֶקְרָא	וְיהוָה	אֵלֶיךָ	לְדָוִד	1
Usije	kutoka-kwangu	uwe-kimya	Usiwe	Mwamba-wangu	ninaita	Yahwe	Kwako	la–Daudi	
H6435			H0408	H6697	H7121	H3068	H0413	H1732	

בּוֹר׃	יוֹרְדֵי	עִם־	וְנִמְשַׁלְתִּי	מִמֶּנִּי	תָּחֱשָׁה
shimoni	washukao	pamoja-na	na–nikafanana	kutoka-kwangu	ukanyamaza
	H3381				H2814

Yahwe, ninalia; mwamba wangu, usinipuuze. Ikiwa haunijibu, nitaungana na wale waendao chini kaburini.

אֵל־	יָדַי	בְּנָשְׂאִי	אֵלֶיךָ	בְּשַׁוְּעִי	תַּחֲנוּנָי	קוֹל	שְׁמַע	2
kuelekea	mikono-yangu	ninapoinua	kwako	ninapomlilia	maombi-yangu	sauti-ya	Sikia	
H0413	H3027	H5375	H0413	H7768	H8469		H8085	

קָדְשֶׁךָ׃	דְּבִיר
patakatifu-pako	patakatifu-pa-ndani
H6944	H1687

Sikia kilio cha kusihi kwangu pale niitapo msaada kutoka kwako, niinuapo mikono yangu mbele ya mahali patakatifu zaidi!

שָׁלוֹם	דֹּבְרֵי	אָוֶן	פֹּעֲלֵי	וְעִם־	רְשָׁעִים׀	עִם־	תִּמְשְׁכֵנִי	אַל־	3
amani	wasemao	uovu	wafanyao	na–pamoja-na	waovu	pamoja-na	univute	Usinivute	
H7965	H1696	H0205	H6466		H7563		H4900	H0408	

בִּלְבָבָם׃	וְרָעָה	רֵעֵיהֶם	עִם־
katika–mioyo-yao	lakini–ubaya	jirani-zao	pamoja-na
H3824		H7453	

Usiniburute pamoja na waovu, wale wafanyao uovu, waongeao amani na majirani zao lakini mioyoni mwao mna uovu.

מַעַלְלֵיהֶם	וּכְרֹעַ	כְּפָעֳלָם׀	לָהֶם	תֵּן־	4
matendo-yao	na–kulingana-na–uovu-wa	kulingana-na–matendo-yao	kwao	Wape	
H4611	H7455	H6467	H1992	H5414	

לָהֶם׃	גְּמוּלָם	הָשֵׁב	לָהֶם	תֵּן	יְדֵיהֶם	כְּמַעֲשֵׂה
kwao	malipo-yao	warudishie	kwao	wape	mikono-yao	kulingana-na–kazi-ya
H1992	H1576	H7725	H1992	H5414	H3027	H4639

Uwape kulingana na sitahili ya matendo yao na uwalipe kulingana na madai ya maovu yao, uwalipe kwa ajili ya kazi ya mikono yao na uwape kile wanachostahili.

יָדָיו	מַעֲשֵׂה	וְאֶל־	יְהוָה	פְּעֻלַּת	אֶל־	יָבִינוּ	לֹא	כִּי	5
mikono-yake	kazi-ya	na–kwa	Yahwe	kazi-za	kwa	wanaoelewa	hawaelewi	Kwa-kuwa	
H3027	H4639	H0413	H3068	H6468	H0413	H0995	H3808		

יִבְנֵם׃	וְלֹא	יֶהֶרְסֵם׀
kuwajenga	na–hata	atawaangusha
H1129	H3808	H2040

Kwa sababu hawayaelewi matendo ya Yahwe wala kazi ya mikono yake, atawakanyaga kanyaga chini na hata wajenga tena wao.

תַּחֲנוּנָי׃	קוֹל	שָׁמַע	כִּי־	יְהוָה	בָּרוּךְ	6
maombi-yangu	sauti-ya	amesikia	kwa-kuwa	Yahwe	Abarikiwe	
H8469		H8085		H3068	H1288	

Abarikiwe Yahwe kwa sababu yeye amesikia sauti ya kusihi kwangu!

וְנֶעֱזַרְתִּי	לִבִּי	בָּטַח	בּוֹ	וּמָגִנִּי	עֻזִּי	וַיהוָה	7
na–nimesaidiwa	moyo-wangu	unaamini	ndani-yake	na–ngao-yangu	nguvu-yangu	Yahwe	
H5826		H0982		H4043	H5797	H3068	

וַיַּעְלֹ֣ז	לִבִּי	וּמִשִּׁירִי	אֲהוֹדֶנּוּ׃	
na–unafurahi	moyo-wangu	na–kwa–wimbo-wangu	nitamsifu	
H5937			H3034	

Yahwe ni nguvu yangu na ngao yangu; moyo wangu wa humwamini yeye, na ninasaidiwa. Kwa hiyo moyo wangu hufurahia sana, nami nitamsifu yeye kwa kuimba.

הִוא׃	מִשְׂגָּב	יְשׁוּעוֹת	וּמָעוֹז	לָמוֹ	עֹז־	יְהוָה	8
yeye	mtiwa-mafuta-wake	wokovu-za	na–ngome-ya	kwao	nguvu	Yahwe	
H1931	H4899	H3444	H4581		H5797	H3068	

Yahwe ni nguvu ya watu wake, naye ni mkombozi salama wa wapakwa mafuta wake.

עַד־	וְנַשְּׂאֵם	וְרָעֵם	נַחֲלָתֶךָ	אֶת־	וּבָרֵךְ	עַמֶּךָ	אֶת־	וְהוֹשִׁיעָה	9
hata	na–uwainue	na–uwalishe	urithi-wako	kwa	na–ubariki	watu-wako	kwa	Uokoe	
H5704	H5375		H5159	H0853	H1288		H0853	H3467	

הָעוֹלָם׃
milele
H5769

Uwaokoe watu wako na uwabariki warithi wako. Uwe mchungaji wao na uwabebe milele.

Chapter 29

כִּבּוֹד	לַיהוָה	הָבוּ	אֵלִים	בְּנֵי	לַיהוָה	הָבוּ	לְדָוִד	מִזְמוֹר	1
utukufu	kwa–Yahwe	mpeni	wenye-nguvu	wana-wa	kwa–Yahwe	Mpeni	la–Daudi	Zaburi	
H3519	H3068	H3051	H0410		H3068	H3051	H1732	H4210	

וָעֹז׃
na–nguvu
H5797

Mpeni sifa Yahwe, enyi wana wa Mungu! Mpeni sifa Yahwe kwa ajili ya utukufu wake na nguvu.

קָדְשׁ׃	בְּהַדְרַת־	לַיהוָה	הִשְׁתַּחֲווּ	שְׁמוֹ	כְּבוֹד	לַיהוָה	הָבוּ	2
utakatifu	kwa–uzuri-wa	kwa–Yahwe	msujudu	jina-lake	utukufu-wa	kwa–Yahwe	Mpeni	
H6944	H1927	H3068	H7812	H8034	H3519	H3068	H3051	

Mpeni Yahwe utukufu ambao jina lake linastahili. Mpigieni magoti Yahwe katika mapambo ya utakatifu.

מַיִם	עַל־	יְהוָה	הִרְעִים	הַכָּבוֹד	אֵל־	הַמָּיִם	עַל־	יְהוָה	קוֹל	3
maji	juu-ya	Yahwe	ananguruma	utukufu	Mungu-wa	maji	juu-ya	Yahwe	Sauti-ya	
H4325		H3068	H7481	H3519	H0410	H4325		H3068		

רַבִּים׃
mengi

Sauti ya Yahwe imesikika zaidi ya maji; Mungu wa radi ya utukufu, radi yaYahwe i juu ya maji mengi.

בֶּהָדָר׃	יְהוָה	קוֹל	בַּכֹּחַ	יְהוָה	קוֹל־	4
kwa–utukufu	Yahwe	sauti-ya	kwa–nguvu	Yahwe	Sauti-ya	
H1926	H3068			H3068		

Sauti ya Yahwe ina nguvu; sauti ya Yahwe ni kuu.

הַלְּבָנוֹן׃	אַרְזֵי	אֶת־	יְהוָה	וַיְשַׁבֵּר	אַרְזִים	שֹׁבֵר	יְהוָה	קוֹל	5
Lebanoni	mierezi-ya	kwa	Yahwe	na–anavunja	mierezi	inavunja	Yahwe	Sauti-ya	
H3844	H0730	H0853	H3068	H7665	H0730	H7665	H3068		

Sauti ya Yahwe huivunja mierezi; Yahwe huivunja vipande vipande mierezi ya Lebanon.

רְאֵמִים׃	בֶּן־	כְּמוֹ	וְשִׂרְיֹן	לְבָנוֹן	עֵגֶל	כְּמוֹ־	וַיַּרְקִידֵם	6
nyati	mwana-wa	kama	na–Sirioni	Lebanoni	ndama	kama	Na–anawafanya-kuruka	
H7214		H3644	H8303	H3844	H5695	H3644	H7540	

Yeye huifanya Lebanoni kuruka kama ndama wa ng'ombe na Sirioni kama mwana wa nyati.

אֵשׁ׃	לַהֲבוֹת	חֹצֵב	יְהוָה	קוֹל־	7
moto	miali-ya	inachonga	Yahwe	Sauti-ya	
H0784	H3852	H2672	H3068		

Sauti ya Yahwe hutoa miale ya moto.

קָדֵשׁ׃	מִדְבָּר	יְהוָה	יָחִיל	מִדְבָּר	יָחִיל	יְהוָה	קוֹל	8
Kadeshi	jangwa-la	Yahwe	inatetemsha	jangwa	inatetemsha	Yahwe	Sauti-ya	
H6946		H3068				H3068		

Sauti ya Yahwe hutetemesha Jangwa; Yahwe hutetemesha jangwa la Kadeshi.

כָּלּוֹ	וּבְהֵיכָלוֹ	יְעָרוֹת	וַיֶּחֱשֹׂף	אַיָּלוֹת׃	יְחוֹלֵל	וְיְהוָה	קוֹל	9
kila-mtu	na–katika–hekalu-lake	misitu	na–inafunua	paa	inafanya-kuzaa	Yahwe	Sauti-ya	
H3605	H1964		H2834	H0355		H3068		

כָּבוֹד׃	אֹמֵר
Utukufu	anasema
H3519	H0559

Sauti ya Yahwe huufanya miti mikubwa kutikisika na huipukutisha misitu. Kila mmoja katika hekalu lake husema, “Utukufu!”

לְעוֹלָם׃	מֶלֶךְ	יְהוָה	יָשַׁב	לַמַּבּוּל	יְהוָה	10
milele	Mfalme	Yahwe	na–anakaa	amekaa	juu-ya–gharika	Yahwe
H5769	H4428	H3068	H3427	H3427	H3999	H3068

Yahwe hukaa kama mfalme juu ya mafuriko; Yahwe hukaa kama mfalme milele.

בַּשָּׁלוֹם׃	עַמּוֹ	אֶת־	יְבָרֵךְ	וְיְהוָה	יִתֵּן	לְעַמּוֹ	עֹז	יְהוָה	11
kwa–amani	watu-wake	kwa	atabariki	Yahwe	atawapa	kwa–watu-wake	nguvu	Yahwe	
H7965		H0853	H1288	H3068	H5414		H5797	H3068	

Yahwe huwatia nguvu watu wake; Yahwe huwa bariki watu wake na amani.

Chapter 30

כִּי	יְהוָה	אֲרוֹמִמְךָ	לְדָוִד׃	הַבַּיִת	חֲנֻכַּת	שִׁיר־	מִזְמוֹר	1
kwa-kuwa	Yahwe	Nitakuinua	la–Daudi	nyumba	kuwekwa-wakfu-kwa	wimbo-wa	Zaburi	
	H3068		H1732		H2598		H4210	

לִי׃	אֹיְבַי	שִׁמַּחְתָּנִי	וְלֹא־	דִלִּיתָנִי
juu-yangu	adui-zangu	wafurahi	na–hukuwafanya	umeniinua
	H0341	H8055	H3808	H1802

Nitakutukuza wewe, Yahwe, kwa kuwa umeniinua na haujawaruhusu maadui zangu juu yangu.

2	יְהוָה	אֱלֹהָי	שִׁוַּעְתִּי	אֵלֶיךָ	וַתִּרְפָּאֵנִי׃
	Yahwe	Mungu-wangu	nilikulilia	kwako	na–ukaniponya
	H3068	H0430	H7768	H0413	H7495

Yahwe Mungu wangu, nilikulilia wewe kwa ajili ya msaada, nawe ukaniponya.

3	יְהוָה	הֶעֱלִיתָ	מִן־	קבר	שְׁאוֹל	נַפְשִׁי	חִיִּיתַנִי	מִיּוֹרְדִי־בוֹר׃
	Yahwe	ulileta	kutoka		kuzimu	nafsi-yangu	ulinikia	kutoka–washukao
	H3068	H5927			H7585	H5315	H2421	H3381

shimoni

Yahwe, wewe umeitoa roho yangu kuzimuni; nawe umeniweka hai mbali na kaburi.

4	זַמְּרוּ	לַיהוָה	חֲסִידָיו	וְהוֹדוּ	לְזֵכֶר	קָדְשׁוֹ׃
	Mwimbieni	kwa–Yahwe	watakatifu-wake	na–mshukuru	kwa–kumbukumbu-la	utakatifu-wake
	H2167	H3068	H2623	H3034	H2143	H6944

Mwimbieni sifa Yahwe, ninyi waaminifu wake! Mshukuruni Bwana mkumbukapo utakatifu wake.

5	כִּי	וְרֶגַע	בְּאַפּוֹ	חַיִּים	בִּרְצוֹנוֹ	בָּעֶרֶב	יָלִין	בֶּכִי
	Kwa-kuwa	wakati-mfupi	kwa–hasira-yake	uzima	kwa–kibali-chake	jioni	hukaa	kilio
		H7281	H0639		H7522	H6153		H1065

וְלַבֹּקֶר	רִנָּה׃
na–asubuhi	furaha
H1242	H7440

Kwa kuwa hasira yake ni ya muda tu; bali neema yake yadumu milele. Kilio huja usiku, bali furaha huja asubuhi.

6	וַאֲנִי	אָמַרְתִּי	בְשַׁלְוִי	בַּל־	אֶמּוֹט	לְעוֹלָם׃
	Na–mimi	nilisema	kwa–ustawi-wangu	kamwe	sitasogezwa	milele
	H0589	H0559	H7959	H1077	H4131	H5769

Kwa ujasiri nilisema, “Sitatikiswa kamwe.”

7	יְהוָה	בִּרְצוֹנְךָ	הֶעֱמַדְתָּה	לְהַרְרִי	עֹז	הסתרת	פָּנֶיךָ
	Yahwe	kwa–kibali-chako	uliusimamisha	kwa–mlima-wangu	nguvu	ulificha	uso-wako
	H3068	H7522	H5975	H2042	H5797	H5641	H6440

נִבְהָל׃	הָיִיתִי
nimeogopa	nilikuwa
H0926	H1961

Yahwe, kwa neema yako uliniweka mimi kama mlima imara; lakini ulipouficha uso wako, nilisumbuka.

8	אֵלֶיךָ	יְהוָה	אֶקְרָא	וְאֶל־	אֲדֹנָי	אֶתְחַנָּן׃
	Kwako	Yahwe	niliita	na–kwa	Bwana	niliomba-rehema
	H0413	H3068	H7121	H0413	H0136	

Nilikulilia wewe, Yahwe, na kuomba msaada kwa Bwana wangu!

9	מַה־	בָּצַע	בְּדָמִי	כְּרִדְתִּי	אֶל־	שַׁחַת	הֲיוֹדְךָ	
	Nini	faida	katika–damu-yangu	katika–kushuka-kwangu	kuelekea	shimo	itakushukuru	
	H4100	H1215	H1818	H3381	H0413	H7845	H3034	

עָפָר	הֲיַגִּיד	אֲמִתֶּךָ׃
mavumbi	itaitangaza	ukweli-wako
H6083	H5046	H0571

Kuna faida gani katika kifo changu, kama nitaenda kaburini? Je, mavumbi yatakusifu wewe? Yatatangaza uaminifu wako?

10 שְׁמַע־ Sikia H8085 יְהוָה Yahwe H3068 וְחָנֵּנִי na–unihurumie יְהוָה Yahwe H3068 הֱיֵה־ uwe H1961 עֹזֵר msaidizi H5826 לִי׃ kwangu

Sikia, Yahwe, na unihurumie! Yahwe, uwe msaidizi wangu.

11 הָפַכְתָּ Umegeuza H2015 מִסְפְּדִי׃ maombolezo-yangu H4553 לְמָחוֹל kuwa–densi H4234 לִי kwangu פִּתַּחְתָּ umefungua שַׂקִּי gunia-langu H8242 וַתְּאַזְּרֵנִי na–kunivika H0247

שִׂמְחָה׃ furaha H8057

Wewe umegeuza kuomboleza kwangu kuwa kucheza; wewe umeyaondoa mavazi yangu ya magunia na kunivisha furaha.

12 וְלְמַעַן Ili–kwamba H4616 יְזַמֶּרְךָ utukufu-wangu-ukuimbie H2167 כָּבוֹד utukufu H3519 וְלֹא na–usiwe-kimya H3808 יִדֹּם uwe-kimya יְהוָה Yahwe H3068

אוֹדֶךָּ׃ nitakushukuru H3034 לְעוֹלָם milele H5769 אֱלֹהַי Mungu-wangu H0430

Hivyo sasa utukufu wangu utakuimbia sifa wewe na hautanyamaza; Yahwe Mungu wangu, nitakushukuru wewe milele!

Chapter 31

1 לַמְנַצֵּחַ Kwa–kiongozi-wa-kwaya H5329 מִזְמוֹר Zaburi H4210 לְדָוִד׃ la–Daudi H1732 יְהוָה Yahwe H3068 חָסִיתִי nimekimbilia H2620 אַל־ usiniache H0408 אֵבוֹשָׁה niaibike H0954 בְּצִדְקָתְךָ׃ kwa–haki-yako H6666 פַּלְּטֵנִי uniokoe H6403 בְּךָ Kwako

לְעוֹלָם milele H5769

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. In wewe, Yahwe, nakimbilia usalama; usiniache niaibishwe. Katika haki yako uniokoe.

2 הַטֵּה Inamisha H5186 אֲלַי׀ kwangu H0413 אָזְנְךָ sikio-lako H0241 מְהֵרָה haraka H4120 הַצִּילֵנִי uniponye H5337 הֱיֵה uwe H1961 לִּי kwangu לְצוּר־ kwa–mwamba-wa H6697 מָעוֹז kimbilio H4581

לְבֵית kwa–nyumba-ya מְצוּדוֹת ngome לְהוֹשִׁיעֵנִי׃ ili–kuniokoa H3467

Unisikie; uniokoe haraka; uwe mwamba wangu wa usalama, ngome ya kuniokoa.

3 כִּי־ Kwa-kuwa סַלְעִי mwamba-wangu H5553 וּמְצוּדָתִי na–ngome-yangu אָתָּה wewe וּלְמַעַן na–kwa-sababu-ya H4616 שִׁמְךָ jina-lako H8034 תַּנְחֵנִי uniongoze H5148

וְתְנַהֲלֵנִי׃ na–unisimamie H5095

Kwa kuwa wewe ni mwamba wangu na ngome yangu; kwa hiyo kwa ajili ya jina lako, uniongoze na unielekeze.

תּוֹצִיאֵנִי	מֵרֶשֶׁת	זוּ	טָמְנוּ	לִי	כִּי־	אַתָּה	מָעוּזִּי׃	4
Unitoe	kutoka–wavu	huu	walinifichia	kwangu	kwa-kuwa	wewe	ngome-yangu	
H3318	H7568	H2098	H2934				H4581	

Unitoe katika mtego ambao wameuficha kwa ajili yangu, kwa kuwa wewe ni usalama wangu.

בְּיָדְךָ	אַפְקִיד	רוּחִי	פָּדִיתָה	אוֹתִי	יְהוָה	אֵל	אֱמֶת׃	5
Mkononi-mwako	ninakabidhi	roho-yangu	umenikomboa	mimi	Yahwe	Mungu-wa	kweli	
H3027		H7307	H6299	H0853	H3068	H0410	H0571	

Mikononi mwako naikabidhi roho yangu; nawe utaniokoa, Yahwe, mwenye kuaminika.

שָׂנֵאתִי	הַשֹּׁמְרִים	הַבְלֵי־	שָׁוְא	וַאֲנִי	אֶל־	יְהוָה	בָּטָחְתִּי׃	6
Ninawachukia	wanaohifadhi	sanamu-za	ubatili	na–mimi	kwa	Yahwe	ninamtumaini	
H8130	H8104	H1892	H7723	H0589	H0413	H3068	H0982	

Ninawachukia wale wanaotumikia miungu isiyo na maana, bali ninaamini katika Yahwe.

אָגִילָה	וְאֶשְׂמְחָה	בְּחַסְדֶּךָ	אֲשֶׁר	רָאִיתָ	אֶת־	עָנְיִי		7
Nitafurahi	na–kushangilia	kwa–upendo-wako-wa-agano	ambayo	umeona	kwa	mateso-yangu		
H1523	H8055			H7200	H0853	H6040		

יָדַעְתָּ	בְּצָרוֹת	נַפְשִׁי׃	
umejua	katika–taabu-za	nafsi-yangu	
H3045		H5315	

Nitafurahi na kushangilia katika uaminifu wa agano lako, kwa kuwa uliyaona mateso yangu; wewe uliijua dhiki ya moyo wangu.

וְלֹא	הֶסְגַּרְתָּנִי	בְיַד־	אוֹיֵב	הֶעֱמַדְתָּ	בַמֶּרְחָב	רַגְלָי׃		8
Na–hukunitoa	ulinitoa	mkononi–mwa	adui	uliweka	mahali-pakubwa	miguu-yangu		
H3808	H5462	H3027	H0341	H5975	H4800	H7272		

Wewe haujaniweka kwenye mkono wa maadui zangu. Nawe umeiweka miguu yangu mahali pa wazi papana.

חָנֵּנִי	יְהוָה	כִּי	צַר־	לִי	עָשְׁשָׁה	בְכַעַס	עֵינִי	9
Nihurumie	Yahwe	kwa-kuwa	dhiki-iko	kwangu	inadhoofu	kwa–huzuni	jicho-langu	
	H3068				H6244			

נַפְשִׁי	וּבִטְנִי׃	
nafsi-yangu	na–tumbo-langu	
H5315	H0990	

Uniurumie, Yahwe, kwa maana niko katika dhiki; macho yangu yanafifia kwa huzuni pamoja na moyo wangu na mwili wangu.

כִּי	כָלוּ	בְיָגוֹן	חַיַּי	וּשְׁנוֹתַי	בַּאֲנָחָה	כָּשַׁל		10
Kwa-kuwa	imemalizika	kwa–huzuni	maisha-yangu	na–miaka-yangu	kwa–kuugua	imejikwaa		
	H3615	H3015		H8141	H0585	H3782		

בַּעֲוֹנִי	כֹּחִי	וַעֲצָמַי	עָשְׁשׁוּ׃	
kwa–dhambi-yangu	nguvu-yangu	na–mifupa-yangu	imedhoofu	
H5771		H6106	H6244	

Kwa kuwa maisha yangu yamechoshwa kwa huzuni na miaka yangu kwa kuugua kwangu. Nimekuwa dhaifu kwa sababu ya dhambi zangu, na mifupa yangu inachakaa.

11 מִכָּל־ Kutoka–kwa–wote H3605 צָרָ֑י adui-zangu H0341 הָיִ֥יתִי nimekuwa H1961 חֶרְפָּ֗ה shutuma H2781 וְלִשְׁכֵנַ֥י na–kwa–jirani-zangu H7934 מְאֹ֫ד sana H3966 וּפָ֥חַד na–hofu H6343
מִמֶּנִּי׃ kutoka-kwangu נָדְד֣וּ wanakimbia H5074 בַּח֣וּץ nje H2351 רֹ֭אַי wanaoniona H7200 לְמִיְדָּעַ֑י kwa–wanaonijua H3045

Kwa sababu ya maadui zangu wote, watu wananibeza; majirani zangu wanaishangaa hali yangu, na wale wanao nifahamu wanashtuka. Wale wanionao mitaani hunikimbia.

12 נִשְׁכַּחְתִּי Nimesahauliwa H7911 כְּמֵ֣ת kama–mfu H4191 מִלֵּ֑ב kutoka–moyoni H1961 הָ֝יִ֗יתִי nimekuwa H1961 כִּכְלִ֥י kama–chombo H3627 אֹבֵֽד׃ kilichopotea H0006

Nimesahaulika kama mtu aliye kufa ambaye hakuna mtu anaye mfikiria. Niko kama chungu kilicho pasuka.

13 כִּי Kwa-kuwa H8085 וְשָׁמַ֣עְתִּי nimesikia H1681 דִּבַּ֣ת masingizio-ya H1681 רַבִּ֗ים wengi H4032 מָג֥וֹר hofu H4032 מִסָּ֑בִיב pande-zote H5439 בְּהִוָּסְדָ֥ם wanaposhauriana H3245 יַ֝חַ֗ד pamoja H3245
זָמְמ֥וּ׃ wanapanga H2161 נַפְשִׁ֑י nafsi-yangu H5315 לָ֝קַ֗חַת kuchukua H3947 עָלָֽי juu-yangu

Kwa maana nimesikia minong'ono ya wengi, habari za kutisha kutoka pande zote kwa pamoja wamepanga njama kinyume na mimi. Wao wanapanga njama ya kuniua.

14 וַאֲנִ֤י Lakini–mimi H0589 בָ֭טַחְתִּי ninamtumaini H0982 יְהוָ֣ה Yahwe H3068 אָ֑מַרְתִּי nimesema H0559 אֱלֹהַ֥י Mungu-wangu H0430 אָ֝תָּ֗ה wewe H0430

Bali mimi ninakuamini wewe, Yahwe; Ninasema, “Wewe ni Mungu wangu.”

15 בְּיָדֶ֑ךָ Mkononi-mwako H3027 עִתֹּתַ֥י nyakati-zangu H6256 הַצִּ֝ילֵ֗נִי uniokoe H5337 מִיַּד־ kutoka–mkononi–mwa H3027 אֹיְבַ֥י adui-zangu H0341
וּמֵרֹדְפָֽי׃ na–kutoka–wanaonifuatia H7291

Hatima yangu iko mikononi mwako. Uniokoe mikononi mwa maadui zangu na wale wanao nifukuzia.

16 הָאִ֣ירָה Angaza H0215 פָּנֶ֣יךָ uso-wako H6440 עַל־ juu-ya H6650 עַבְדֶּ֑ךָ mtumishi-wako H3467 הוֹשִׁיעֵ֥נִי uniokoe H3467 בְּחַסְדֶּֽךָ׃ kwa–upendo-wako-wa-agano

Nuru ya uso wako imuangazie mtumishi wako; uniokoe katika uaminifu wa agano lako.

17 יְהוָ֗ה Yahwe H3068 אַל־ usiniache H0408 אֵבוֹשָׁה niaibike H0954 כִּ֤י kwa-kuwa H7121 קְרָאתִ֑יךָ nimekuita H7121 יֵבֹ֖שׁוּ na–waaibike H0954 רְשָׁעִ֣ים waovu H7563 יִדְמ֥וּ wawe-kimya H7585 לִשְׁאֽוֹל׃ kuzimu H7585

Usiniache niaibishwe, Yahwe; kwa maana ninakuita wewe! Waovu waaibishwe! Na wanyamaze kimya kuzimuni.

18 תָּאֳלַ֣מְנָה Na–zinyamazishwe H0481 שִׂפְתֵ֣י midomo-ya H8193 שֶׁ֭קֶר uongo H8267 תֵּאָלַ֑מְנָה yasemayo H1696 הַדֹּבְר֥וֹת juu-ya H5921 עַל־ mwenye-haki H6662 צַדִּ֗יק kwa–jeuri H6277 בְּגַאֲוָ֥ה kwa–kiburi H1346
וָבֽוּז׃ na–dharau H0937

Na inyamazishwe midomo midanganyifu ambayo husema maneno mabaya kuhusu watu wenye haki huku wakiwa na kiburi na dharau.

19	פָּעַלְתָּ	לִירֵאֶיךָ	צָפַנְתָּ	אֲשֶׁר־	טוּבְךָ	רַב־	מָה
	umefanya	kwa–wanaokuhofua	umeweka-akiba	ambao	wema-wako	ulivyo-mkubwa	Jinsi
	H6466	H3373	H6845		H2898		H4100

אָדָם׃	בְּנֵי	גֶּבֶר	בָּךְ	לַחֹסִים
mwanadamu	wana-wa	mbele-ya	kwako	kwa–wanaokukimbilia
H0120		H5048		H2620

Uzuri wako ni wa namna gani nao umeuhifadhii kwa ajili ya wale wanao kuheshimu sana, ambao wewe huufanya kwa ajili ya wale ambao hukimbilia kwako kwa ajili ya usalama mbele ya watoto wote wa wanadamu!

20	בְּסֵתֶר	בְּסִכְסֵךְ	מֵרִכְסֵי	אִישׁ	תִּצְפְּנֵם	סֻכָּה	בְּ
	katika–siri-ya	Utawaficha	kutoka–fitina-za	mtu	utawaweka	katika–kibanda	
	H5521	H5641	H7407	H0376	H6845	H5521	

לְשֹׁנוֹת׃	מֵרִיב	
ndimi	kutoka–ugomvi-wa	
H3956	H7379	

Katika makao ya uwepo wako, wewe huwaficha mbali na njama za watu. Wewe huwaficha mahali salama na ndimi zenye vurugu.

21	בָּרוּךְ	יְהוָה	הִפְלִיא	חַסְדּוֹ	לִי	בְּעִיר	
	Abarikiwe	Yahwe	ameonyesha	upendo-wake-wa-agano	kwangu	katika–mji	
	H1288	H3068	H6381				

מָצוֹר׃	
uliozingirwa	
H4692	

Atukuzwe Yahwe, kwa maana yeye alinionesha maajabu ya uaminifu wa agano lake mahali nilipoishi.

22	וַאֲנִי	אָמַרְתִּי	בְחָפְזִי	נִמְרַזְתִּי	מִנֶּגֶד	עֵינֶיךָ	אָכֵן
	Na–mimi	nilisema	katika–hofu-yangu	nimekatiliwa-mbali	kutoka–mbele-ya	macho-yako	hakika
	H0589	H0559	H2648	H1629	H5048		H0403

אֵלֶיךָ׃	בְּשַׁוְּעִי	תַּחֲנוּנַי	קוֹל	שָׁמַעְתָּ
kwako	nilipokulilia	maombi-yangu	sauti-ya	ulisikia
H0413	H7768	H8469		H8085

Ingawa kwa haraka zangu nilisema, “Nimeondolewa machoni pako,” bali wewe ulisikia kusihi kwangu nilipokulilia wewe.

23	אֶהֱבוּ	אֶת־	יְהוָה	כָּל־	חַסִידָיו	אֱמוּנִים	נֹצֵר	יְהוָה
	Mpendeni	kwa	Yahwe	wote	watakatifu-wake	waaminifu	anahifadhi	Yahwe
	H0157	H0853	H3068	H3605	H2623	H0539	H5341	H3068

גֵּאֶוָה׃	עֹשֶׂה	יֶתֶר	עַל־	וּמְשַׁלֵּם
kiburi	afanyaye	kupita-kiasi	juu-ya	na–analipa
H1346				

Enyi wafuasi waaminifu, mpendeni Yahwe, Yahwe huwalinda waaminifu, lakini huwalipa wakaidi ipasavyo.

24	חִזְקוּ	וְיַאֲמֵץ	לְבַבְכֶם	כָּל־	הַמְיַחֲלִים	לַיהוָה׃
	Kuweni-imara	na–aimarishwe	mioyo-yenu	wote	mnaotumaini	kwa–Yahwe
	H2388	H0553	H3824	H3605	H3176	H3068

Iweni imara na jasiri, ninyi nyote mnao mwamini Mungu kuwasaidia.

Chapter 32

לְדָוִד	מַשְׂכִּיל	אַשְׁרֵי	נְשׂוּי־	פֶּשַׁע	כְּסוּי	חַטָּאָה׃	1
la–Daudi	maskili	Heri	mwenye–kusamehewa	makosa	mwenye–kufunikwa	dhambi	
H1732	H4905	H0835	H5375	H6588	H3680	H2401	

Zaburi ya Daudi. Zaburi. Amebarikiwa mtu yule aliyesamehewa makosa yake, ambaye dhambi zake zimesitiriwa.

אַשְׁרֵי	אָדָם	לֹא	יַחְשֹׁב	יְהוָה	לוֹ	עָוֹן	וְאֵין	2
Heri	mwanadamu	ambaye-hakumhesabia	anamhesabia	Yahwe	kwake	dhambi	na–hakuna	
H0835	H0120	H3808	H2803	H3068		H5771	H0369	

רְמִיָּה׃	בְּרוּחוֹ
udanganyifu	katika–roho-yake
	H7307

Amebarikiwa mtu yule ambaye Yahwe hamuhesabii hatia na ambaye rohoni mwake hamna udanganyifu.

כִּי־	הֶחֱרַשְׁתִּי	בָלוּ	עֲצָמַי	בְּשַׁאֲגָתִי	כָּל־	הַיּוֹם׃	3
Niliponyamaza	nilinyamaza	yalichakaa	mifupa-yangu	kwa–kuugua-kwangu	siku-nzima	siku	
		H1086	H6106	H7581	H3605	H3117	

Nilipokaa kimya, mifupa yangu ilidhohofika huku nikiugua muda wote.

כִּי	יוֹמָם	וָלַיְלָה	תִּכְבַּד	עָלַי	יָדֶךָ	נֶהְפַּךְ	לְשַׁדִּי	4
Kwa-kuwa	mchana	na–usiku	ulizidi	juu-yangu	mkono-wako	uligeuka	nguvu-yangu	
	H3119	H3915	H3513		H3027	H2015	H3955	

בְּחַרְבֹנֵי	קַיִץ	סֶלָה׃
kwa–ukame-wa	kiangazi	Sela
H2725	H7019	H5542

Mchana na usiku mkono wako ulinielemea. nguvu zangu zilikauka wakati wa kiangazi. Selah

חַטָּאתִי	אוֹדִיעֲךָ	לֹא־	כִסִּיתִי	אָמַרְתִּי	אוֹדֶה	עָלַי	5
Dhambi-yangu	nilikujulisha	sikuuficha	sikuuficha	nilisema	nitakiri	juu-ya	
	H3045	H3808	H3680	H0559	H3034		

פִּשְׁעַי	לַיהוָה	וְאַתָּה	נָשָׂאתָ	עֲוֹן	חַטָּאתַי	סֶלָה׃
makosa-yangu	kwa–Yahwe	na–wewe	ulisamehe	dhambi-ya	dhambi-yangu	Sela
H6588	H3068	H0413	H5375	H5771		H5542

Ndipo nilipotambua makosa yangu kwako, nami sifichi tena uovu wangu. Nilisema, “Nitakiri makosa yangu kwa Yahwe,” nawe ulinisamehe hatia ya dhambi zangu. Selah

עַל־	זֹאת	יִתְפַּלֵּל	כָּל־	אֵלֶיךָ	וְחָסִיד	לְעֵת	מְצֹא	רַק	6
Kwa-sababu-ya	hii	aombe	kila	kwako	mcha-Mungu	wakati-wa	kupatikana	hakika	
	H2063	H6419	H3605	H0413	H2623	H6256	H4672	H7535	

לְשֶׁטֶף	מַיִם	רַבִּים	אֵלָיו	לֹא	יַגִּיעוּ׃	
kwa–gharika-ya	maji	mengi	kwake	hayata	kumfikia	
H7858	H4325		H0413	H3808	H5060	

Kwa sababu ya haya, wale wote ambao ni wa kimungu wanapaswa kukuomba wakati wa shida kubwa. Nayo mafuriko yajapo, hayatawapata watu hao.

תְּסוֹבְבֵנִי	פַּלֵּט	רָנֵּי	תְּצִרֵנִי	מִצָּר	לִ֝	סֵתֶר	וְאַתָּה	7
utanizunguka	ukombozi	nyimbo-za	utanihifadhi	kutoka–msongo	kwangu	kimbilio	Wewe	
H5437	H6405	H7438	H5341					

סֶּלָה׃
Sela
H5542

Wewe u mahali pangu pa kujifichia, nawe utanilinda matatizoni. Wewe utanizunguka pamoja na nyimbo zaushindi. Selah

עָלֶיךָ	אִיעֲצָה	תֵּלֵךְ	זוּ	בְּדֶרֶךְ־	וְאוֹרְךָ	וַאַשְׂכִּילְךָ		8
juu-yako	nitakushauri	utakayoiendea	hii	katika–njia	na–nitakuongoza	Nitakufundisha		
	H3289	H3212	H2098	H1870				

עֵינִי׃
jicho-langu

Nitakuelekeza na kukufundisha katika njia upasayo kuiendea. Nitakuelekeza huku macho yangu yakikutazama.

וָרֶסֶן	בְּמֶתֶג־	הָבִין	אֵין	כְּפֶרֶד֮	כְּסוּס	וְתִהְיוּ	אַל־	9
na–hatamu	kwa–lijamu	ufahamu	bila	kama–nyumbu	kama–farasi	mwe	Msiwe	
H7448	H4964	H0995	H0369	H6505		H1961	H0408	

אֵלֶיךָ׃	קָרֹב	בַּל	לִבְלוֹם	עֶדְיָו	
kwako	kukaribia	wasije	ili–kuzuia	mapambo-yake	
H0413	H7126	H1077	H1102	H5716	

Msiwe kama farasi au kama nyumbu, ambao hawana uelewa; ni kwa hatamu na lijamu tu unaweza kuwapeleka popote utakapo wao waende.

חֶסֶד	בַּיהוָה	וְהַבּוֹטֵחַ	לָרָשָׁע	מַכְאוֹבִים	רַבִּים	10
upendo-wa-agano	kwa–Yahwe	lakini–anayemtumaini	kwa–mwovu	maumivu	Nyingi	
	H3068	H0982	H7563	H4341		

יְסוֹבְבֶנּוּ׃
utamzunguka
H5437

Waovu wanahuzuni nyingi, bali uaminifu wa agano la Yahwe utamzunguka yule anaye mwamini yeye.

כָּל־	וְהַרְנִּינוּ	צַדִּיקִים	וְגִילוּ	בַּיהוָה	שִׂמְחוּ	11
wote	na–piga-kelele-za-furaha	wenye-haki	na–shangilieni	kwa–Yahwe	Furahini	
H3605		H6662	H1523	H3068	H8055	

לֵב׃	יִשְׁרֵי־	
moyo	walio–wanyofu-wa	
	H3477	

Furahini katika Yahwe, na mshangilie, ninyi wenye haki; pigeni kelele za shangwe, ninyi nyote wenye haki mioyoni mwenu.

Chapter 33

תְּהִלָּה׃	נָאוָה	לַיְשָׁרִים	בַּיהוָה	צַדִּיקִים	רַנְּנוּ	1
sifa	inafaa	kwa–wanyofu	kwa–Yahwe	wenye-haki	Imbeni-kwa-furaha	
H8416	H5000	H3477	H3068	H6662		

Furahini katika Yahwe, ninyi wenye haki; kusifu kwa wenye haki kwa faa sana.

לוֹ׃	זַמְּרוּ־	עָשׂוֹר	בְּנֵבֶל	בְּכִנּוֹר	לַיהוָה	הוֹדוּ
kwake	mwimbieni	chenye-nyuzi-kumi	kwa–kinanda	kwa–kinubi	Yahwe	Mshukuruni
	H2167	H6218		H3658	H3068	H3034

2

Mshukuruni Bwana kwa kinubi; mwimbieni sifa kwa kinubi chenye nyuzi kumi.

בִּתְרוּעָה׃	נַגֵּן	הֵיטִיבוּ	חָדָשׁ	שִׁיר	לוֹ	שִׁירוּ־
kwa–shangwe	piga	pigeni-vizuri	mpya	wimbo	kwake	Mwimbieni
H8643	H5059	H3190	H2319			H7891

3

Mwimbieni yeye wimbo mpaya; pigeni kwa ustadi na muimbe kwa furaha.

בֶּאֱמוּנָה׃	מַעֲשֵׂהוּ	וְכָל־	יְהוָה	דְּבַר־	יָשָׁר	כִּי־
kwa–uaminifu	kazi-yake	na–kila	Yahwe	neno-la	ni-sawa	Kwa-kuwa
H0530	H4639	H3605	H3068	H1697	H3477	

4

Kwa kuwa maneno ya Mungu ni ya hakika, na kila afanyacho ni haki.

הָאָרֶץ׃	מָלְאָה	יְהוָה	חֶסֶד	וּמִשְׁפָּט	צְדָקָה	אֹהֵב	
nchi	umejaza	Yahwe	upendo-wa-agano-wa	na–hukumu	haki	Anapenda	
H0776	H4390	H3068		H4941	H6666	H0157	

5

Yeye hupenda haki na kutenda kwa haki. Dunia imejaa uaminifu wa agano la Yahwe.

צְבָאָם׃	כָּל־	פִּיו	וּבְרוּחַ	נַעֲשׂוּ	שָׁמַיִם	יְהוָה	בִּדְבַר
jeshi-lao	jeshi-lote-la	kinywa-chake	na–kwa–pumzi-ya	zilifanywa	mbingu	Yahwe	Kwa–neno-la
	H3605	H6310	H7307		H8064	H3068	H1697

6

Kwa neno la Yahwe mbingu ziliumbwa, na nyota zote ziliumbwa kwa pumzi ya mdomo wake.

תְּהוֹמוֹת׃	בְּאֹצָרוֹת	נֹתֵן	הַיָּם	מֵי	כַּנֵּד	כֹּנֵס	
vilindi	katika–maghala	anaweka	bahari	maji-ya	kama–chungu	Anakusanya	
H8415	H0214	H5414	H3220	H4325	H5067	H3664	

7

Yeye huyakusanya maji ya baharini kama rundo; naye huiweka bahari katika ghala.

יִשְׁבֵי	כָּל־	יָגוּרוּ	מִמֶּנּוּ	הָאָרֶץ	כָּל־	מֵיְהוָה	יִירְאוּ	
wakazi-wa	wote	wawe-na-hofu	kutoka-kwake	nchi	yote	kutoka–Yahwe	Yaiogope	
H3427	H3605			H0776	H3605	H3068	H3372	
							תֵּבֵל׃	
							ulimwengu	
							H8398	

8

Basi ulimwengu wote umwogope Yahwe; wenyeji wote wa ulimwengu wamuhofu yeye.

וַיֵּעָמֹד׃	צִוָּה	הוּא־	וַיֶּהִי	אָמַר	הוּא	כִּי
na–ikasimama	aliamuru	yeye	na–ilikuwa	alisema	yeye	Kwa-kuwa
H5975	H6680	H1931	H1961	H0559	H1931	

9

Kwa maana yeye alisema, na ikafanyika; aliamuru, na ikasimama mahali pake.

עַמִּים׃	מַחְשְׁבוֹת	הֵנִיא	גּוֹיִם	עֲצַת־	הֵפִיר	יְהוָה
watu	mawazo-ya	anazuia	mataifa	mpango-wa	anabatilisha	Yahwe
	H4284	H5106		H6098	H6331	H3068

10

Yahwe huvunja muungano wa mataifa; naye huishinda mipango ya wanadamu.

וָדֹר׃	לְדֹר	לִבּוֹ	מַחְשְׁבוֹת	תַּעֲמֹד	לְעוֹלָם	יְהוָה	עֲצַת
na–kizazi	kwa–kizazi	moyo-wake	mawazo-ya	utasimama	milele	Yahwe	Mpango-wa
H1755	H1755		H4284	H5975	H5769	H3068	H6098

11

Mipango ya Yahwe husimama milele, mipango ya moyo wake ni kwa ajili ya vizazi vyote.

לוֹ׃	לְנַחֲלָה	בָּחַר	וְהָעָם	אֱלֹהָיו	יְהוָה	אַשְׁרֵי־	הַגּוֹי	אַשְׁרֵי	12
kwake	kwa–urithi	aliwachagua	watu	Mungu-wake	Yahwe	ambalo	taifa	Heri	
	H5159	H0977		H0430	H3068			H0835	

Limebarikiwa taifa ambalo Mungu wao ni Yahwe, watu ambao yeye amewachagua kama warithi wake.

הָאָדָם׃	בְּנֵי	כָּל־	אֶת־	רָאָה	יְהוָה	הִבִּיט	מִשָּׁמַיִם	13
mwanadamu	wana-wa	wote	kwa	anaona	Yahwe	anatazama	Kutoka–mbinguni	
H0120		H3605	H0853	H7200	H3068	H5027	H8064	

Yahwe anatazama kutoka mbinguni; yeye huona watu wote.

הָאָרֶץ׃	יֹשְׁבֵי	כָּל־	אֶל	הִשְׁגִּיחַ	שִׁבְתּוֹ	מִמְּכוֹן־	14
nchi	wakazi-wa	wote	kwa	anatazama	kukaa-kwake	Kutoka–mahali-pake-pa	
H0776	H3427	H3605	H0413	H7688	H3427	H4349	

Kutokea mahali ambapo yeye anaishi, huwatazama wote waishio juu ya nchi.

מַעֲשֵׂיהֶם׃	כָּל־	אֶל־	הַמֵּבִין	לִבָּם	יַחַד	הַיֹּצֵר	15
matendo-yao	yote	kwa	afahamuye	moyo-wao	pamoja	Aumbaye	
H4639	H3605	H0413	H0995			H3335	

Yeye anaye iumba mioyo yao na kuyaona matendo yao yote.

יִנָּצֵל	לֹא־	גִּבּוֹר	חַיִל	בְּרָב־	נוֹשָׁע	הַמֶּלֶךְ	אֵין־	16
haokokolewi	haokokolewe	shujaa	jeshi	kwa–wingi-wa	anayeokolewa	mfalme	Hakuna	
H5337	H3808	H1368	H2428	H7230	H3467	H4428	H0369	

כֹּחַ׃	בְּרָב־
nguvu	kwa–wingi-wa
	H7230

Hakuna mfalme anayeokolewa na jeshi kubwa; shujaa haokolewi na nguvu zake nyingi.

יְמַלָּט׃	לֹא	חֵילוֹ	וּבְרֹב	לִתְשׁוּעָה	הַסּוּס	שֶׁקֶר	17
hatokomboa	hatokomboa	nguvu-zake	na–kwa–wingi-wa	kwa–ushindi	farasi	Uongo	
H4422	H3808	H2428	H7230	H8668		H8267	

Farasi sio salama kwa ajili ya ushindi; ijapokuwa nguvu zake ni nyingi, hawezi kuokoa.

לְחַסְדּוֹ׃	לַמְיַחֲלִים	יְרֵאָיו	אֶל־	יְהוָה	עֵין	הִנֵּה	18
upendo-wake-wa-agano	kwa–wanaotumaini	wanaomuogopa	juu-ya	Yahwe	jicho-la	Tazama	
	H3176	H3373	H0413	H3068		H2009	

Tazama, macho ya Yahwe yako kwa wale wanao mhofu yeye, wale wanao litumainia agano lake takatifu

בָּרָעָב׃	וּלְחַיּוֹתָם	נַפְשָׁם	מָוֶת	לְהַצִּיל	19
wakati-wa–njaa	na–kuwahifadhi-hai	nafsi-zao	kutoka–mauti	Ili–kuokoa	
H7458	H2421	H5315	H4194	H5337	

kuwaokoa maisha yao na mauti na kuwaweka hai wakati wa jaa.

הוּא׃	וּמָגִנֵּנוּ	עֶזְרֵנוּ	לַיהוָה	חִכְּתָה	נַפְשֵׁנוּ	20
yeye	na–ngao-yetu	msaada-wetu	kwa–Yahwe	inangojea	Nafsi-yetu	
H1931	H4043	H5828	H3068	H2442	H5315	

Sisi tunamngoja Yahwe, yeye ni msaada wetu na ngao yetu.

קָדְשֶׁךָ	בְּשֵׁם	כִּי	לִבֵּנוּ	יִשְׂמַח	בּוֹ	כִּי־	21
lake-takatifu	katika–jina	kwa-kuwa	moyo-wetu	utafurahi	ndani-yake	Kwa-kuwa	
H6944	H8034			H8055			

בָּטָחְנוּ׃
tumemtumaini
H0982

Mioyo yetu hufurahia ndani yake, kwa kuwa tunaamini katika jina lake takatifu.

לָךְ׃	יְחַלְנוּ	כַּאֲשֶׁר	עָלֵינוּ	יְהוָה	חַסְדְּךָ	יְהִי־	22
kwako	tunavyokutumaini	kama-vile	juu-yetu	Yahwe	upendo-wako-wa-agano	Uwe	
	H3176			H3068		H1961	

Yahwe, agano lako takatifu, liwe pamoja nasi tuwekapo tumaini letu katika wewe.

Chapter 34

וַיְלַךְ׃	וַיְנַהֲגֻהוּ	אֲבִימֶלֶךְ	לִפְנֵי	טַעְמוֹ	אֶת־	בְּשַׁנּוֹתוֹ	לְדָוִד	1
na–akaenda	na–akamfukuza	Abimeleki	mbele-ya	tabia-yake	kwa	alipobadilisha	la–Daudi	
H1980	H1644	H0040	H6440	H2940	H0853		H1732	

בְּפִי׃	תְּהִלָּתוֹ	תָּמִיד	עֵת	בְּכָל־	יְהוָה	אֶת־	אֲבָרֲכָה
kinywani-mwangu	sifa-yake	daima	wakati	wakati-wote	Yahwe	kwa	Nitambariki
H6310	H8416	H8548	H6256	H3605	H3068	H0853	H1288

Nitamsifu Yahwe wakati wote, siku zote sifa zake zitakuwa mdomoni mwangu.

וְיִשְׂמָחוּ׃	עֲנָוִים	יִשְׁמְעוּ	נַפְשִׁי	תִּתְהַלֵּל	בַּיהוָה	2
na–wafurahi	wanyenyekevu	na–wasikiie	nafsi-yangu	itajisifu	Kwa–Yahwe	
H8055	H6035	H8085	H5315		H3068	

Nitamsifu Yahwe! walio onewa wasikie na kufurahi.

יַחְדָּו׃	שְׁמוֹ	וּנְרוֹמְמָה	אִתִּי	לַיהוָה	גַּדְּלוּ	3
pamoja	jina-lake	na–tuliinue	pamoja-nami	Yahwe	Mtukuzeni	
	H8034		H0854	H3068	H1431	

Msifuni Yahwe pamoja nami, kwa pamoja tuliinue jina lake.

הִצִּילָנִי׃	מְגוּרוֹתַי	וּמִכָּל־	וְעָנָנִי	יְהוָה	אֶת־	דָּרַשְׁתִּי	4
akaniokoa	hofu-zangu	na–kutoka–kwa–hofu-zangu-zote	na–akanijibu	Yahwe	kwa	Nilimtafuta	
H5337	H4034	H3605		H3068	H0853	H1875	

Nilimuomba Yahwe msaada naye akanijibu, akanipa ushindi juu ya hofu yangu yote.

יֶחְפָּרוּ׃	אַל־	וּפְנֵיהֶם	וְנָהֲרוּ	אֵלָיו	הִבִּיטוּ	5
ziaibike	zisi	na–nyuso-zao	na–wakaangaza	kwake	Walimtazama	
H2659	H0408	H6440		H0413	H5027	

Wale wanao mtazama yeye wana furaha, na nyuso zao hazina aibu.

צָרוֹתָיו	וּמִכָּל־	שָׁמַע	וַיהוָה	קָרָא	עָנִי	זֶה	6
taabu-zake	na–kutoka–kwa–taabu-zake-zote	akasikia	na–Yahwe	aliita	maskini	Huyu	
	H3605	H8085	H3068	H7121	H6041	H2088	

הוֹשִׁיעוֹ׃
akamwokoa
H3467

Huyu mtu aliye onewa alilia na Yahwe akamsikia na kumuokoa kwenye matatizo yake yote.

וַיְחַלְּצֵֽם׃	לְיִרְאָ֗יו	סָ֭בִיב	יְהוָ֣ה	מַלְאַךְ־	חֹנֶ֥ה	7
na–huwaokoa	wanaomuogopa	kuzunguka	Yahwe	malaika-wa	Anapiga-kambi	
	H3373	H5439	H3068	H4397	H2583	

Malaika wa Yahwe huweka kambi wakiwazunguka wale wanao muogopa yeye na kuwaokoa.

בּֽוֹ׃	יֶחֱסֶה־	הַגֶּ֥בֶר	אַשְׁרֵי־	יְהוָ֑ה	טֽוּב	כִּי־	וּרְא֥וּ	טַֽעֲמ֗וּ	8
kwake	anayemkimbilia	mtu	heri	Yahwe	mwema	kwamba	na–muone	Onjeni	
	H2620	H1397	H0835	H3068			H7200	H2938	

Onjeni muone Yahwe ni mzuri. Amebarikiwa mtu yule ambaye Yahwe ni kimbilio lake.

לִירֵאָֽיו׃	מַחְסוֹר֥	אֵ֝ין	כִּי־	קְדֹשָׁ֗יו	יְהוָ֣ה	אֶת־	יִרְא֥וּ		9
kwa–wanaomuogopa	upungufu	hakuna	kwa-kuwa	watakatifu-wake	Yahwe	kwa	Muogopeni		
H3373	H4270	H0369		H6918	H3068	H0853	H3372		

Muogopeni Yahwe, ninyi watu watakatifu wake. Hakuna kupungukikwa kwa wale wanao mhofu yeye.

יַחְסְר֣וּ	לֹא־	יְהוָ֑ה	וְדֹרְשָׁ֥י	וְרָעֵ֗בוּ	רָשִׁ֥ו	כְּפִירִ֥ים	10
kukosa	hawata	Yahwe	lakini–wanaomtafuta	na–huona-njaa	hukosa	Simba-wachanga	
H2637	H3808	H3068	H1875	H7456	H7326		

טֽוֹב׃	כָּל־
jema	jambo-lolote
	H3605

Simba wadogo wakati mwingine hukosa chakula na kuteseka kwa njaa, bali wale wamtafutao Yahwe hawatapungukiwa chochote kilicho kizuri.

אֲלַמֶּדְכֶֽם׃	יְהוָ֥ה	יִרְאַ֗ת	לָ֭י	שִׁמְעוּ־	בָּנִ֥ים	לְכוּ־	11
nitawafundisha	Yahwe	hofu-ya	kwangu	nisikilizeni	watoto	Njooni	
H3925	H3068	H3374		H8085		H3212	

Njoni, wana, mnisikilize mimi. nitawafundisha ninyi hofu ya Yahwe.

טֽוֹב׃	לִרְא֣וֹת	יָ֭מִים	אֹהֵ֣ב	חַיִּ֑ים	הֶחָפֵ֥ץ	הָאִ֗ישׁ	מִֽי־	12
mema	ili–kuona	siku	anayependa	uzima	anayetaka	mtu	Ni–nani	
	H7200	H3117	H0157		H2655	H0376	H4310	

Mtu nani aliyepo ambaye anatamani maisha na anapenda kuwa na siku nyingi, ili kwamba aweze kuona vizuri?

מִרְמָֽה׃	מִדַּבֵּ֑ר	וּ֝שְׂפָתֶ֗יךָ	מֵרָ֥ע	לְשׁוֹנְךָ֥	נְצֹ֗ר	13
udanganyifu	kutoka–kusema	na–midomo-yako	kutoka–mabaya	ulimi-wako	Linda	
H4820	H1696	H8193		H3956	H5341	

Hivyo uepushe ulimi wako na uovu na uilinde midomo yako kuongea uongo.

וְרָדְפֵֽהוּ׃	שָׁלֹ֑ום	בַּקֵּ֥שׁ	טֹ֗וב	וַעֲשֵׂה־	מֵרָ֥ע	סוּר֮	14
na–uifuatie	amani	tafuta	mema	na–ufanye	kutoka–mabaya	Geuka	
H7291	H7965	H1245				H5493	

Uache uovu na utende mema. Uitafute amani na kuiendea amani.

שַׁוְעָתָֽם׃	אֶל־	וְאָזְנָ֗יו	צַדִּיקִ֑ים	אֶל־	יְהוָ֥ה	עֵינֵ֣י	15
kilio-chao	kwa	na–masikio-yake	wenye-haki	juu-ya	Yahwe	Macho-ya	
H7775	H0413	H0241	H6662	H0413	H3068		

Macho ya Yahwe yako kwenye haki na masikio yake huelekea kulia kwao.

זִכְרָֽם׃	מֵאֶ֥רֶץ	לְהַכְרִ֑ית	רָ֝ע	בְּעֹשֵׂ֗י	יְהוָ֥ה	פְּנֵ֣י	16
kumbukumbu-lao	kutoka–nchi	ili–kukata	mabaya	juu-ya–watendao	Yahwe	Uso-wa	
H2143	H0776	H3772			H3068	H6440	

Uso wa Yahwe uko kinyume na wale watendao uovu, kuikatilia mbali kumbukumbu yao duniani.

17	צָעֲקוּ	וַיהוָה	שָׁמֵעַ	מִכֹּל־	וּ	צָרוֹתָם	הִצִּילָם׃
	Walilia	na–Yahwe	akasikia	na–kutoka–kwa–taabu-zao-zote		taabu-zao	akawaokoa
	H6817	H3068	H8085	H3605			H5337

Wenye haki hulia na Yahwe husikia na kuwaokoa kwenye matatizo yao yote.

18	קָרוֹב	יְהוָה	לְנִשְׁבְּרֵי־	כְּוַ	וְאֶת־	רוּחַ	דַּכְּאֵי־	יוֹשִׁיעַ׃
	Karibu	Yahwe	kwa–waliovunjika	moyo	na–kwa	roho	waliopondeka	anaokoa
	H7138	H3068	H7665	H3824	H0853	H7307		H3467

Yahwe yu karibu nao waliovunjika moyo, naye huwaokoa waliogandamizwa rohoni.

19	רָבּוֹת	רָעוֹת	צַדִּיק	וּמִכֻּלָּם	יַצִּילֶנּוּ	יְהוָה׃
	Nyingi	matatizo-ya	mwenye-haki	lakini–kutoka–kwayo-yote	humwokoa	Yahwe
			H6662	H3605	H5337	H3068

Mateso ya wenye haki ni mengi, bali Yahwe huwaokoa nayo yote.

20	שֹׁמֵר	כָּל־	עַצְמוֹתָיו	אַחַת	מֵהֵנָּה	לֹא	נִשְׁבָּרָה׃
	Analinda	yote	mifupa-yake	hata-moja	kutoka-kwayo	haita	kuvunjwa
	H8104	H3605	H6106	H0259	H2007	H3808	H7665

Yeye huitunza mifupa yake yote, hakuna hata mmoja wao utavunjika.

21	תְּמוֹתֵת	רָשָׁע	רָעָה	וְשֹׂנְאֵי	צַדִּיק	יֶאְשָׁמוּ׃
	Itamuua	mwovu	ubaya	na–wanaochukia	mwenye-haki	watahukumiwa
	H4191	H7563		H8130	H6662	H0816

Uovu utawauwa waovu. Wale wachukiao haki watahukumiwa.

22	פּוֹדֶה	יְהוָה	נֶפֶשׁ	עַבָדָיו	וְלֹא	יֶאְשְׁמוּ	כָּל־	הַחֹסִים
	Anakomboa	Yahwe	nafsi-ya	watumishi-wake	na–hawata	kuhukumiwa	wote	wanaomkimbilia
	H6299	H3068	H5315	H5650	H3808	H0816	H3605	H2620

בּוֹ׃
kwake

Yahwe huokoa maisha ya watumishi wake. Hakuna atakaye hukumiwa hata mmoja atafutaye usalama katika yeye.

Chapter 35

1	וְלְדָוִד	רִיבָה	יְהוָה	אֶת־	יְרִיבַי	לְחַם	אֶת־	לְחָמָי׃
	la–Daudi	Shindana	Yahwe	na	wanaoshindana-nami	pigana	na	wanaonipiga
	H1732	H7378	H3068	H0853	H3401		H0853	

Yahwe, uwashughulikie wale wanao nishughulikia mimi; upigane nao wanao pigana nami.

2	הַחֲזֵק	מָגֵן	וְצִנָּה	וְקוּמָה	בְּעֶזְרָתִי׃
	Shika	ngao	na–kigao	na–usimame	kunisaidia
	H2388	H4043			H5833

Uikamate ngao yako ndogo na ngao kubwa; inuka unisaidie.

לְנַפְשִׁי׃	אֱמֹר	רֹדְפָי	לִקְרַאת	וְסֹגֵר	חֲנִית	וְהָרֵק	3
kwa–nafsi-yangu	sema	wanaonifuatia	kukutana-na	na–uzuie	mkuki	Na–uchomoe	
H5315	H0559	H7291	H7125	H5462	H2595	H7324	

אָנִי׃	יְשֻׁעָתֶךָ
mimi	wokovu-wako
H0589	H3444

Uutumie mkuki wako na shoka lako la vita kwa wale wanao nifukuzia; uuambie moyo wangu, “Mimi ni wokovu wako.”

וְיַחְפְּרוּ	אָחוֹר	יִסֹּגוּ	נַפְשִׁי	מְבַקְשֵׁי	וְיִכָּלְמוּ	יֵבֹשׁוּ	4
na–waaibike	nyuma	warudi	nafsi-yangu	wanaotafuta	na–wafedheheshwe	Na–waaibishwe	
H2659	H0268	H5472	H5315	H1245	H3637	H0954	

רָעָתִי׃	חֹשְׁבֵי
ubaya-wangu	wanaopanga
	H2803

Waaibishwe na kudharauliwa wale wanaoutafuta uhai wangu. Warudishwe nyuma na wafedheheshwe wanao panga kunidhuru.

דּוֹחֶה׃	יְהוָה	וּמַלְאַךְ	רוּחַ	לִפְנֵי־	כְּמֹץ	יְהִיוּ	5
akiwasukuma	Yahwe	na–malaika-wa	upepo	mbele-ya	kama–makapi	Na–wawe	
	H3068	H4397	H7307	H6440	H4671	H1961	

Wao wawe makapi mbele ya upepo, malaika wakiwafutilia mbali.

רֹדְפָם׃	יְהוָה	וּמַלְאַךְ	וַחֲלַקְלַקּוֹת	חֹשֶׁךְ	דַּרְכָּם	יְהִי־	6
akiwafuatia	Yahwe	na–malaika-wa	na–iliyoteleza	giza	njia-yao	Iwe	
H7291	H3068	H4397	H2519	H2822	H1870	H1961	

Njia yao na iwe giza na utelezi, malaika wa Yahwe wakiwafukuzia.

חָפְרוּ	חִנָּם	רִשְׁתָּם	שָׁחַת	לִי	טָמְנוּ־	חִנָּם	כִּי־	7
walichimba	bila-sababu	wavu-wao	shimo-la	kwangu	wamenifichia	bila-sababu	Kwa-kuwa	
H2658	H2600	H7568	H7845		H2934	H2600		

לְנַפְשִׁי׃
kwa–nafsi-yangu
H5315

Wamenitegea mtego bila sababu; bila sababu wamechimba shimo kwa ajili ya uhai wangu.

תִּלְכְּדוֹ	מָגֵן	אֲשֶׁר־	וְרִשְׁתּוֹ	יֵדָע	לֹא־	שׁוֹאָה	תְּבוֹאֵהוּ	8
umkamata	aliuficha	ambao	na–wavu-wake	ajuaye	asiyo	maangamizi	Uji-kwa-yeye	
H3920	H2934		H7568	H3045	H3808		H0935	

בָּהּ׃	יִפֹּל־	בְּשׁוֹאָה
ndani-yake	aangukie	kwa–maangamizi
	H5307	

Uharibifu na uwapate wao kwa kushitukiza. Mtego ambao wameutega na uwanase wao. Na wadumbukie humo, ili kwamba waangamizwe.

בִּישׁוּעָתוֹ׃	תָּשִׁישׁ	בַּיהוָה	תָּגִיל	וְנַפְשִׁי	9
kwa–wokovu-wake	itashangilia	kwa–Yahwe	itafurahi	Na–nafsi-yangu	
H3444	H7797	H3068	H1523	H5315	

Bali mimi nitakuwa nafuraha ndani ya Yahwe na ndani ya wokovu wake.

עָנִי	מַצָּיל	כָּמוֹךָ	מִי	יְהוָה	תֹּאמַרְנָה	וּעַצְמוֹתַי	כָּל	10
maskini	unayemwokoa	kama-wewe	ni–nani	Yahwe	itasema	mifupa-yangu	Kila	
H6041	H5337	H3644	H4310	H3068	H0559	H6106	H3605	

מִגְּזָלוֹ׃	וְאֶבְיוֹן	וְעָנִי	מִמְּנוּ	מֵחָזָק	
kutoka–anayemnyang'anya	na–mhitaji	na–maskini	kuliko-yeye	kutoka–aliye-mwenye-nguvu	
H1497	H0034	H6041		H2389	

Mifupa yangu yote itasema, “Yahwe, ni nani kama wewe, uokoaye walio onewa mkononi mwa walio na nguvu kuwazidi wao na masikini na wahitaji mkononi mwa wale wanaojaribu kuwaibia?”

יִשְׁאָלוּנִי׃	יָדַעְתִּי	לֹא־	אֲשֶׁר	חָמָס	עֵדֵי	יְקוּמוּן	11
wananiuliza	jua	nisilo	ambalo	ukatili	mashahidi-wa	Wanasimama	
H7592	H3045	H3808		H2555	H5707		

Mashahidi wa uongo wamesimama; wananishitakia uongo.

לְנַפְשִׁי׃	שְׁכוֹל	טוֹבָה	תַּחַת	רָעָה	יְשַׁלְּמוּנִי	12
kwa–nafsi-yangu	upweke	wema	badala-ya	ubaya	Wananilipa	
H5315	H7908		H8478			

Kwa ajili ya wema wananilipa mabaya. Nina huzuni nyingi.

נַפְשִׁי	בְצוֹם	עִנִּיתִי	שָׁק	לְבוּשִׁי	בְּחֻלּוֹתָם	וַאֲנִי	13
nafsi-yangu	kwa–kufunga	niliitesa	gunia	mavazi-yangu	walipokuwa-wagonjwa	Lakini–mimi	
H5315	H6685		H8242	H3830		H0589	

תָּשׁוּב׃	חֵיקִי	עַל־	וּתְפִלָּתִי	
ilirudi	kifua-changu	juu-ya	na–sala-yangu	
H7725	H2436		H8605	

Lakini, walipokuwa akiugua, nilivaa magunia; nilifunga kwa ajili yao huku kichwa changu kikiinamia kifuani kwangu.

אֵם	כַּאֲבֶל־	הִתְהַלָּכְתִּי	לִי	כְּאָח	כְּרֵעַ־		14
mama	kama–mwenye–kuomboleza	nilitembea	kwangu	kama–ndugu	Kama–rafiki		
H0517	H0057	H1980			H7453		

שַׁחֹתִי׃	קֹדֵר	
niliinama	mwenye–huzuni	
H7817	H6937	

Nilienenda katika huzuni kana kwamba walikuwa ni ndugu zangu; niliinama chini nikiomboleza kana kwamba ni kwa ajili ya mama yangu.

וְלֹא	נֶכִּים	עָלַי	נֶאֱסְפוּ	וְנֶאֱסָפוּ	שָׂמְחוּ	וּבְצַלְעִי	15
na–si	wapigaji	juu-yangu	wakakusanyika	na–wakakusanyika	walifurahi	Lakini–nilipojikwaa	
H3808	H5222		H0622	H0622	H8055	H6761	

דָּמּוּ׃	וְלֹא־	קָרְעוּ	יָדַעְתִּי
kutulia	na–haku	walipasua	nijua
	H3808	H7167	H3045

Bali mimi nilipokuwa mashakani, walifurahi sana na kukutanika pamoja; walikutanika pamoja kinyume na mimi, nami nilishangazwa nao. Walinirarua bila kuacha.

שִׁנֵּימוֹ׃	עָלַי	חָרַק	מָעוֹג	לַעֲגֵי	בְּחַנְפֵי	16
meno-yao	juu-yangu	kusaga-meno	keki	wanaomdhihaki	Pamoja-na–wanafiki	
H8127		H2786	H4580	H3934	H2611	

Kwa dharau kabisa walinidhihaki; walinisagia meno yao.

מִשְּׂאֵיהֶם	נַפְשִׁי	הָשִׁיבָה	תִּרְאֶה	כַּמָּה	אֲדֹנָי	17
kutoka–maangamizi-yao	nafsi-yangu	Irudishe	utatazama	hadi-lini	Bwana	
	H5315	H7725	H7200	H4100	H0136	

יְחִידָתִי׃	מִכְּפִירִים
peke-yangu	kutoka–simba-wachanga
H3173	

Bwana, mpaka lini utaendelea kutazama? uiokoe roho yangu na mashambulizi yao ya maagamizi uyaokoe maisha yangu na simba.

אֲהַלְלֶךָּ׃	עָצוּם	בְּעַם	רָב	בִּקְהָל	אוֹדְךָ	18
nitakusifu	wengi	katika–watu	kubwa	katika–kusanyiko	Nitakushukuru	
	H6099			H6951	H3034	

Nami nitakushukuru wewe katika kusanyiko kubwa; nitakusifu kati ya watu wengi.

חִנָּם	שֹׂנְאַי	שֶׁקֶר	אֹיְבַי	לִי	יִשְׂמְחוּ־	אַל־	19
bila-sababu	wanaonichukia	wa-uongo	adui-zangu	juu-yangu	wafurahi	Wasifurahi	
H2600	H8130	H8267	H0341		H8055	H0408	

עָיִן׃	יִקְרְצוּ־
jicho	wapepese-jicho
	H7169

Usiwaache maadui zangu wadanganyifu kufurahi juu yangu; usiwaache waendelee na mipango yao ya uovu.

דִּבְרֵי	אֶרֶץ	רִגְעֵי־	וְעַל	יְדַבֵּרוּ	שָׁלוֹם	לֹא	כִּי	20
maneno-ya	nchi	walio-kimya-wa	na–juu-ya	wanasema	amani	si	Kwa-kuwa	
H1697	H0776	H7282		H1696	H7965	H3808		

יַחֲשֹׁבוּן׃	מִרְמוֹת
wanapanga	udanganyifu
H2803	H4820

Kwa maana hawaongei amani, bali wanabuni maneno ya uongo kwa wale wanaoishi kwa amani katika ardhi yetu.

עֵינֵינוּ׃	רָאֲתָה	הֶאָח	וְהֶאָח	אָמְרוּ	פִּיהֶם	עָלַי	וַיַּרְחִיבוּ	21
macho-yetu	yameona	Aha	Aha	wakasema	vinywa-vyao	juu-yangu	Na–walipanua	
	H7200	H1889	H1889	H0559	H6310		H7337	

Midomo yao inapaza sauti ikinishtaki; wakisema, Aha, Aha, macho yetu yameona.”

מִמֶּנִּי׃	תִּרְחַק	אַל־	אֲדֹנָי	תֶּחֱרַשׁ	אַל־	יְהוָה	רָאִיתָה	22
kutoka-kwangu	mbali	usiwe	Bwana	kimya	usiwe	Yahwe	Umeona	
	H7368	H0408	H0136		H0408	H3068	H7200	

Yahwe wewe umeona, usikae kimya; Bwana, usiwe mbali nami.

לְרִיבִי׃	וַאדֹנָי	אֱלֹהַי	לְמִשְׁפָּטִי	וְהָקִיצָה	הָעִירָה	23
kwa–kesi-yangu	na–Bwana-wangu	Mungu-wangu	kwa–haki-yangu	na–uamshe	Amka	
H7379	H0136	H0430	H4941	H6974	H5782	

Inuka mwenyewe na usimame kunitetea; Mungu wangu na Bwana wangu, unitetee.

לִי׃	יִשְׂמְחוּ־	וְאַל־	אֱלֹהַי	יְהוָה	כְּצִדְקְךָ	שָׁפְטֵנִי	24
juu-yangu	wafurahi	na–wasifurahi	Mungu-wangu	Yahwe	kulingana-na–haki-yako	Nihukumu	
	H8055	H0408	H0430	H3068	H6664	H8199	

Kwa sababu ya haki yako, Yahwe Mungu wangu, unitetee; usiwaache wafurahi kwa ajili yangu.

בְּלַעֲנוּתוֹ׃	יֹאמְרוּ׀	אַל־	נַפְשֵׁנוּ	הֶאָח	בְּלִבָּם	יֹאמְרוּ	אַל־	25
Tumemmeza	waseme	Wasiseme	nafsi-yetu	Aha	mioyoni-mwao	waseme	Wasiseme	
H1104	H0559	H0408	H5315	H1889		H0559	H0408	

Usiwaache waseme mioyoni mwao, “Aha, tumepata tulicho kihitaji.” Usiwaache waseme, tumemmeza.”

בֹּשֶׁת	יֵלְבְּשׁוּ־	רָעָתִי	שְׂמֵחֵי	יַחְדָּו׀	וְיַחְפְּרוּ	יְבֹשׁוּ	26
aibu	na–wavishwe	ubaya-wangu	wanaofurahi	pamoja	na–wafedheheshwe	Na–waaibishwe	
H1322	H3847		H8056		H2659	H0954	

עָלָי׃	הַמַּגְדִּילִים	וּכְלִמָּה	
juu-yangu	wanaojikuza	na–fedheha	
	H1431	H3639	

Uwaaibishe na kuwa fendhehesha wale wanaotaka kunidhuru. Wale wote wanao ni dhihaki wafunikwe kwa aibu na kudharauliwa.

יִגְדַּל	תָּמִיד	וְיֹאמְרוּ	צִדְקִי	חֶפְצֵי	וְיִשְׂמְחוּ׀	יָרֹנּוּ	27
atukuzwe	daima	na–waseme	haki-yangu	wanaopenda	na–wafurahi	Na–waimbeni-kwa-furaha	
H1431	H8548	H0559	H6664	H2655	H8055		

עַבְדּוֹ׃	שְׁלוֹם	חָפֵץ	יְהוָה
mtumishi-wake	amani-ya	anayependa	Yahwe
H5650	H7965	H2655	H3068

Nao wote wanao tamani kudhihirishwa kwangu washangilie na wafurahi; siku zote waseme, “Usifiwe Yahwe, yeye ajifurahishaye katika mafanikio ya mtumishi wake.

תְּהִלָּתֶךָ׃	הַיּוֹם	כָּל־	צִדְקֶךָ	תֶּהְגֶּה	וּלְשׁוֹנִי	28
sifa-yako	siku	siku-nzima	haki-yako	utatafakari	Na–ulimi-wangu	
H8416	H3117	H3605	H6664	H1897	H3956	

Kisha nitatangaza matendo yako ya haki na kukusifu wewe wakati wote.

Chapter 36

לָרָשָׁע	פֶּשַׁע	נְאֻם־	לְדָוִד׃	יְהוָה	לְעֶבֶד־	וּלְמִנַּצֵּחַ	1
kwa–mwovu	makosa	Tamko-la	la–Daudi	Yahwe	la–mtumishi-wa	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
H7563	H6588	H5002	H1732	H3068	H5650	H5329	

עֵינָיו׃	לְנֶגֶד	אֱלֹהִים	פָּחַד	אֵין־	לִבִּי	בְּקֶרֶב	
macho-yake	mbele-ya	Mungu	hofu-ya	hakuna	moyo-wangu	ndani-ya	
	H5048	H0430	H6343	H0369		H7130	

Dhambi hunena kama unabii katika moyo wa mwovu; machoni mwake hamna hofu ya Mungu.

לִשְׂנֹא׃	עֲוֹנוֹ	לִמְצֹא	בְּעֵינָיו	אֱלָיו	הֶחֱלִיק	כִּי־	2
ili–kuchukia	uovu-wake	ili–kupata	machoni-pake	kwake	anajipendekeza	Kwa-kuwa	
H8130	H5771	H4672		H0413			

Kwa maana yeye hujifariji mwenyewe, akifikiria kuwa dhambi zake hazitagundulika na kuchukiwa.

לְהֵיטִיב׃	לְהַשְׂכִּיל	חָדַל	וּמִרְמָה	אָוֶן	פִּיו	דִּבְרֵי־	3
kutenda-wema	kutenda-kwa-hekima	ameacha	na–udanganyifu	uovu	kinywa-chake	Maneno-ya	
H3190		H2308	H4820	H0205	H6310	H1697	

Maneno yake ni yenye dhambi na udanganyifu; hataki kuwa mwenye hekima na kutenda mema.

רָ֑ע	טֽוֹב	לֹא־	דֶּ֖רֶךְ	עַל־	יִתְיַצֵּֽב	מִשְׁכְּבֹ֗ו	עַל־	יַחְשֹׁ֥ב	וָאָ֜וֶן	4
ubaya	njema	isiyo	njia	juu-ya	anajisimamisha	kitanda-chake	juu-ya	anapanga	Uovu	
		H3808	H1870		H3320	H4904		H2803	H0205	

יִמְאָֽס׃	לֹ֣א
hakatai	hakatai
	H3808

Alalapo kitandani, hupanga namna ya kutenda dhambi; yeye hukaa nje kwenye nja ya uovu; yeye hakatai uovu.

שְׁחָקִֽים׃	עַד־	אֱמוּנָתְךָ֥	חַסְדֶּ֑ךָ	בְּהַשָּׁמַ֥יִם	יְהוָ֗ה	5
mawingu	hadi	uaminifu-wako	upendo-wako-wa-agano	katika–mbingu	Yahwe	
H7834	H5704	H0530		H8064	H3068	

Uaminifu wa agano lako, Yahwe, unafika mbinguni; uaminifu wako unafika mawinguni.

וּבְהֵמָֽה	אָדָ֖ם־	רַבָּ֥ה	תְהֹומ֗	מִשְׁפָּטֶ֥ךָ	אֵ֜ל	כְּהַרְרֵי־	וְצִדְקָתְךָ֥	6
na–wanyama	mwanadamu	kikubwa	kilindi	hukumu-zako	Mungu	kama–milima-ya	Haki-yako	
H0929	H0120		H8415	H4941	H0410	H2042	H6666	

יְהוָ֗ה׃	תֹּושִׁ֥יעַ
Yahwe	unaokoa
H3068	H3467

Haki yako ni kama milima ya Mungu; hukumu yako ni kama kina kirefu. Yahwe, wewe huwahifadhi wote wanadamu na wanyama.

אָדָ֖ם	וּבְנֵ֣י	אֱלֹהִ֑ים	חַסְדְּךָ֥	יֵקָ֗ר	מַה־	7
mwanadamu	na–wana-wa	Mungu	upendo-wako-wa-agano	ulivyo-wa-thamani	Jinsi	
H0120		H0430		H3368	H4100	

יֶחֱסָיֽוּן׃	כְּנַ֖פֶּיךָ	בְּצֵ֣ל
wanakimbilia	mbawa-zako	katika–kivuli-cha
H2620	H3671	H6738

Ni jinsi gani uaminifu wa aganao lako ni wa thamani, Mungu! Watu hukimbilia usalama chini ya uvuli wa mbawa zako.

תַּשְׁקֵֽם׃	עֲדָנֶ֑יךָ	וְנַ֥חַל	בֵּיתֶ֗ךָ	מִדֶּ֣שֶׁן	יְרְוְיֽן	8
utawanywesha	raha-zako	na–mto-wa	nyumba-yako	kwa–unono-wa	Wanashibishwa	
H8248				H1880	H7301	

Nao watatoshelezwa tele na utajiri wa chakula nyumbani mwako; utawafanya wanywe kutoka katika mto wa baraka zako za thamani.

אֹֽור׃	נִרְאֶ֥ה־	בְּאֹורְךָ֗	חַיִּ֑ים	מְקֹ֥ור	עִמְּךָ֥	כִּי־	9
nuru	tutaona	katika–nuru-yako	uzima	chemchemi-ya	pamoja-nawe	Kwa-kuwa	
H0216	H7200	H0216		H4726			

Kwa kuwa mna chemichemi ya uzima; na katika mwanga wako tutaiona nuru.

לֵֽב׃	לְיִשְׁרֵי־	וְצִדְקָתְךָ֥	לְיֹדְעֶ֑יךָ	חַסְדְּךָ֥	מְשֹׁ֗ךְ	10
moyo	kwa–walio–wanyofu-wa	na–haki-yako	kwa–wanaokujua	upendo-wako-wa-agano	Endeleza	
	H3477	H6666	H3045		H4900	

Uupanue uaminifu wa agano lako kikamilifu kwa wale wanao kujua wewe, ulinzi wako uwe juu ya wanyoofu wa moyo.

תְּנֵדֵֽנִי׃	אַל־	רַגְלֵ֣י	וְיַד־	נֹאָ֑וָה	רֶ֖גֶל	תְּבוֹאֵ֥נִי	אַל־	11
unitoe	usinitoe	waovu	na–mkono-wa	kiburi	mguu-wa	ije-kwangu	Usiniruhusu	
H5110	H0408	H7563	H3027	H1346	H7272	H0935	H0408	

Usiuache mguu wa mwenye kiburi unisogelee. Usiiache mkono wa mwovu unitoweshe.

קוּם׃	יָכְלוּ	וְלֹא־	הֹדֹחוּ	אָוֶן	פָּעֲלֵי	נָפְלוּ	שָׁם	12
kusimama	kuweza	na–hawakuweza	wamesukumwa	uovu	watenda	wameanguka	Pale	
	H3201	H3808		H0205	H6466	H5307	H8033	

Kule wafanyao maovu wameanguka; wameharibiwa hawawezi kuinuka.

Chapter 37

בְּעֹשָׂי	תִּקְנֶּא	אַל־	בַּמְרֵעִים	תִּתְחַר	אַל־	וְלְדָוִד	1
kwa–watendao	wivu	Usiwaonee	kwa–watenda-mabaya	ukasirike	Usikasirike	la–Daudi	
	H7065	H0408		H2734	H0408	H1732	
						עַוְלָה׃	
						udhalimu	

Usikereshwe na wafanyao maovu; usiwaonee wivu wale watendao yasiyo haki.

יִבּוֹלוּן׃	דֹּשֵׁא	וּכְיֶרֶק	יִמָּלוּ	מְהֵרָה	כֶּחָצִיר	כִּי	2
watanyauka	mabichi	na–kama–majani	watakauka	haraka	kama–nyasi	Kwa-kuwa	
	H1877	H3418		H4120			

Kwa kuwa muda mfupi watakauka kama nyasi na kukauka kama vile mimea ya kijani ikaukavyo wakati wa kiangazi.

אֱמוּנָה׃	וּרְעֵה	אֶרֶץ	שְׁכָן־	טּוֹב	וַעֲשֵׂה־	בַּיהוָה	בְּטַח	3
kwa–uaminifu	na–uishi	nchi	ukae	mema	na–ufanye	kwa–Yahwe	Mtumaini	
H0530		H0776	H7931			H3068	H0982	

Uwamini Mungu na kufanya yaliyo mema; uishi katika nchi na uongezeke katika imani.

לִבֶּךָ׃	מִשְׁאֲלֹת	לְךָ	וְיִתֶּן־	יְהוָה	עַל־	וְהִתְעַנַּג	4
moyo-wako	maombi-ya	kwako	na–atakupa	Yahwe	katika	Na–ujifurahishe	
	H4862		H5414	H3068		H6026	

Kisha ufurahi mwenyewe katika Yahwe, naye atakupa matamanio ya moyo wako.

יַעֲשֶׂה׃	וְהוּא	עָלָיו	וּבְטַח	דַּרְכֶּךָ	יְהוָה	עַל־	גּוֹל	5
atafanya	na–yeye	juu-yake	na–umtumaini	njia-yako	Yahwe	kwa	Mkabidhi	
	H1931		H0982	H1870	H3068		H1556	

Umkabidhi njia zako Yahwe; uamini katika yeye, naye atatenda kwa niaba yako.

כָּאוֹר׃	צִדְקֶךָ	וּמִשְׁפָּטֶךָ	כָּאֳהָרִים׃	וְהוֹצִיא	6
kama–nuru	haki-yako	na–hukumu-yako	kama–mchana	Na–atatoa	
H0216	H6664	H4941		H3318	

Yeye ataidhihilisha haki yako kama mchana na usafi wako kama mwangaza wa mchana.

בְּמַצְלִיחַ	תִּתְחַר	אַל־	לוֹ	וְהִתְחוֹלֵל	לַיהוָה	וְדוֹם	7
kwa–anayefanikiwa	ukasirike	usikasirike	kwake	na–ungoje-kwa-subira	kwa–Yahwe	Tulia	
	H2734	H0408			H3068		
				מְזִמּוֹת׃	עֹשֶׂה	בְּאִישׁ	דַּרְכּוֹ	
				hila	afanyaye	kwa–mtu	njia-yake	
				H4209		H0376	H1870	

Uwe kumya mbele za Yahwe na umsubiri yeye kwa uvumilivu. Usikasirike ikiwa kuna mtu anafanikiwa kwa kile afanyacho, au afanyapo njama za uovu.

לְהָרֵֽעַ׃	אַךְ־	תִּתְחַר	אַל־	חֲמָה	וַעְזָב	מֵאַף	רָגֶז	8
ili–kutenda-mabaya	tu	ukasirike	usikasirike	ghadhabu	na–uache	hasira	Acha	
	H0389	H2734	H0408	H2534		H0639	H7503	

Usikasilile na kugadhabika. Usiogope. Hii huleta matatizo tu.

יִירְשׁוּ־	הֵמָּה	יְהוָה׀	וְקֹוֵי	יִכְרְתָוּן	מֵרֵעִים	כִּי־		9
watairithi	wao	Yahwe	lakini–wanaomngojea	watakatiliwa-mbali	watenda-mabaya	Kwa-kuwa		
H3423	H1992	H3068		H3772				

אָֽרֶץ׃	
nchi	
H0776	

Watendao maovu watafutiliwa mbali, bali wale wamngojao Yahwe watairithi nchi.

							10
מְקוֹמֹו	עַל־	וְהִתְבּוֹנַנְתָּ	רָשָׁע	וְאֵין	מְעַט	וְעוֹד	
mahali-pake	juu-ya	na–utatafakari	mwovu	na–hakutakuwa-na	kidogo	Na–muda-mfupi	
H4725		H0995	H7563	H0369	H4592	H5750	

וְאֵינֶֽנּוּ׃	
na–hatakuwako	
H0369	

Katika muda mfupi mtu mwovu atatoweka; wewe utatazama mahali pake, wala hautamuona.

							11
שָׁלֽוֹם׃	רֹב	עַל־	וְהִתְעַנַּגְתָּ	אָרֶץ	יִירְשׁוּ־	וַעֲנָוִים	
amani	wingi-wa	katika	na–watajifurahisha	nchi	watairithi	Lakini–wapole	
H7965	H7230		H6026	H0776	H3423	H6035	

Lakini wapole watairithi nchi nao watafurahia katika mafanikio makubwa.

						12
שִׁנָּיו׃	עָלָיו	וְחֹרֵק	לַצַּדִּיק	רָשָׁע	זֹמֵם	
meno-yake	juu-yake	na–anasaga-meno	dhidi-ya–mwenye-haki	mwovu	Anapanga-mabaya	
H8127		H2786	H6662	H7563	H2161	

Mtu mwovu hupanga njama kinyume na mwenye haki na kumsagia meno.

								13
יוֹמֹו׃	יָבֹא	כִּי־	רָאָה	כִּי־	לֹו	יִשְׂחַק־	אֲדֹנָי	
siku-yake	itakuja	kwamba	ameona	kwa-kuwa	kwake	anamcheka	Bwana	
H3117	H0935		H7200			H7832	H0136	

Bwana humcheka, kwa maana anaona siku yake inakuja.

								14
וְאֶבְיֹון	עָנִי	לְהַפִּיל	לְטִבְחַ	וְדַרְכָּו	רְשָׁעִים׀	פָּתְחוּ	וְחֶרֶב	
na–mhitaji	maskini	ili–kuangusha	upinde-wao	na–wamepinda	waovu	wamechomoa	Upanga	
H0034	H6041	H5307	H7198	H1869	H7563		H2719	

דָּֽרֶךְ׃	יִשְׁרֵי־	לְטִבְחַ	
njia	walio–wanyofu-wa	ili–kuwachinja	
H1870	H3477	H2873	

Waovu wametoa nje panga zao na wametayarisha pinde zao ili kuwaangamiza wanyonge na wahitaji, na kuwaua wenye haki.

					15
תִּשָּׁבַרְנָה׃	וְקַשְׁתוֹתָם	בְּלֵבָּם	תָּבוֹא	חַרְבָּם	
utavunjwa	na–upinde-wao	katika–moyo-wao	utaingia	Upanga-wao	
H7665	H7198		H0935	H2719	

Panga zao zitawaua wenyewe, na pinde zao zitavunjika.

רַבִּים׃	רְשָׁעִים	מֵהֲמוֹן	לַצַּדִּיק	מֶעַט	טוֹב־
wengi	waovu	kuliko–utajiri-wa	kwa–mwenye-haki	kidogo	Ni-bora
	H7563		H6662	H4592	

16

Ni bora kuwa mwenye haki maskini kuliko tajiri mwenye mali nyingi.

יְהוָה׃	צַדִּיקִים	וְסוֹמֵךְ	תִּשָּׁבַרְנָה	רְשָׁעִים	זְרוֹעוֹת	כִּי
Yahwe	wenye-haki	lakini–anawasimamisha	itavunjwa	waovu	mikono-ya	Kwa-kuwa
H3068	H6662	H5564	H7665	H7563	H2220	

17

Kwa maana mikono ya watu waovu itavunjika, bali Yahwe huwasaidia watu wenye haki.

תְּהִיֶּה׃	לְעוֹלָם	וְנַחֲלָתָם	תְּמִימִם	יְמֵי	יְהוָה	יוֹדֵעַ
utakuwa	milele	na–urithi-wao	wakamilifu	siku-za	Yahwe	Anazijua
H1961	H5769	H5159	H8549	H3117	H3068	H3045

18

Yahwe huwalinda watu wasio na lawama siku hadi siku, na urithi wao utakuwa wa milele.

יִשְׂבָּעוּ׃	רָעָבוֹן	וּבִימֵי	רָעָה	בְּעֵת	יֵבֹשׁוּ	לֹא־
watashiba	njaa	na–katika–siku-za	ubaya	wakati-wa	waaibike	Hawataaibika
H7646	H7459	H3117		H6256	H0954	H3808

19

Hawata aibika siku mbaya zijapo. Wakati wa njaa ufikapo wao watakuwa na chakula cha kutosha.

כָּלוּ׃	כָּרִים	כִּיקַר	יְהוָה	וְאֹיְבֵי	יִאָבְדוּ	וּרְשָׁעִים	כִּי
wataisha	malisho	kama–utukufu-wa	Yahwe	na–adui-za	wataangamia	waovu	Kwa-kuwa
H3615		H3368	H3068	H0341	H0006	H7563	

כָּלוּ׃	בֶּעָשָׁן
wataisha	katika–moshi
H3615	H6227

20

Bali waovu wataangamia. Maadui wa Yahwe watakuwa kama vile utukufu wa malisho; watamalizwa na kupotezwa katika moshi.

וְנוֹתֵן׃	חוֹנֵן	וְצַדִּיק	יְשַׁלֵּם	וְלֹא	רָשָׁע	לֹוֶה
na–anatoa	huhurumia	lakini–mwenye-haki	haalipi	na–halipii	mwovu	Anakopa
H5414		H6662		H3808	H7563	

21

Mtu mwovu hukopa lakini halipi, bali mtu mwenye haki ni mkarimu na hutoa.

יִכָּרֵתוּ׃	וּמְקֻלָּלָיו	אֶרֶץ	יִירְשׁוּ	מְבֹרָכָיו	כִּי
watakatiliwa-mbali	lakini–waliolaaniwa-naye	nchi	watairithi	waliobarikiwa-naye	Kwa-kuwa
H3772	H7043	H0776	H3423	H1288	

22

Wale walio barikiwa na Mungu watairithi nchi; wale aliowalaani watafutiliwa mbali.

יֻחָפָץ׃	וְדַרְכּוֹ	כּוֹנָנוּ	גֶּבֶר	מֻצְעֲדֵי־	מֵיְהוָה	
anapendezwa	na–njia-yake	zinaandaliwa	mtu	hatua-za	Kutoka-kwa–Yahwe	
	H1870		H1397	H4703	H3068	

23

Hatua za mwanadamu zinaimarishwa na Yahwe, mtu ambaye njia zake zinakubalika machoni pa Mungu.

יָדוֹ׃	סוֹמֵךְ	יְהוָה	כִּי־	יוּטָל	לֹא־	יִפֹּל	כִּי־
mkono-wake	anamsimamisha	Yahwe	kwa-kuwa	hatotupwa	hata	anapokuwa	Akianguka
H3027	H5564	H3068		H2904	H3808	H5307	

24

Ajapojikwaa, hataanguka chini, kwa kuwa Yahwe anamshikilia kwa mkono wake.

25

וְזַרְעוֹ	נֶעֱזָב	צַדִּיק	רָאִיתִי	וְלֹא־	נֶזָקְנְתִּי	גַּם־	הָיִיתִי	נַעַר
na–uzao-wake	ameachwa	mwenye-haki	nimeona	na–si	nimezeeka	pia	nilikuwa	Kijana
H2233		H6662	H7200	H3808	H2204	H1571	H1961	H5288

מְבַקֶּשׁ־	לָחֶם׃
ukiomba	mkate
H1245	H3899

Nilikuwa kijana na sasa ni mzee; sijawahi kumuona mtu mwenye haki ametelekezwa wala watoto wake kuombaomba mkate.

26

לִבְרָכָה׃	וְזַרְעוֹ	וּמַלְוֶה	חוֹנֵן	הַיּוֹם	כָּל־
kwa–baraka	na–uzao-wake	na–hukopesha	huhurumia	siku	Siku-nzima
H1293	H2233			H3117	H3605

Wakati wote yeye ni mkarimu na hukopesha, nao watoto wake hufanyika baraka.

27

לְעוֹלָם׃	וּשְׁכֹן	טוֹב	וַעֲשֵׂה־	מֵרָע	סוּר
milele	na–ukae	mema	na–ufanye	kutoka–mabaya	Geuka
H5769	H7931				H5493

Acha uovu na ufanye yaliyo mema; ndipo utakapokuwa salama milele.

28

לְעוֹלָם	חֲסִידָיו	אֶת־	יַעֲזָב	וְלֹא־	מִשְׁפָּט	אֹהֵב	וְיהוָה	כִּי
milele	watakatifu-wake	kwa	kuwacha	na–hatawacha	haki	anapenda	Yahwe	Kwa-kuwa
H5769	H2623	H0853		H3808	H4941	H0157	H3068	

נִכְרֶתֶת׃	רְשָׁעִים	וְזֶרַע	נִשְׁמָרוּ
utakatiliwa-mbali	waovu	lakini–uzao-wa	wanalindwa
H3772	H7563	H2233	H8104

Kwa maana Yahwe hupenda haki naye hawaachi wafuasi waaminifu. Wao hutunzwa milele, lakini uzao wa waovu utafutiliwa mabli.

29

עָלֶיהָ׃	לָעַד	וְיִשְׁכְּנוּ	אֶרֶץ	יִירְשׁוּ־	צַדִּיקִים
juu-yake	milele	na–watakaa	nchi	watairithi	Wenye-haki
	H5703	H7931	H0776	H3423	H6662

Wenye haki watairithi nchi na kuaa huko milele.

30

מִשְׁפָּט׃	תְּדַבֵּר	וּלְשׁוֹנוֹ	חָכְמָה	יֶהְגֶּה	צַדִּיק	פִּי־
haki	husema	na–ulimi-wake	hekima	hutamka	mwenye-haki	Kinywa-cha
H4941	H1696	H3956	H2451	H1897	H6662	H6310

Mdomo wa mwenye haki huongea hekima na huongeza haki.

31

אֲשֻׁרָיו׃	תִּמְעַד	לֹא	בִלְבָבוֹ	אֱלֹהָיו	תּוֹרַת
hatua-zake	hayatateleza	hayatateleza	katika–moyo-wake	Mungu-wake	Sheria-ya
	H4571	H3808		H0430	H8451

Sheria ya Mungu wake imo moyoni mwake; miguu yake haitelezi.

32

לַהֲמִיתוֹ׃	וּמְבַקֵּשׁ	לַצַּדִּיק	רָשָׁע	צוֹפֶה
kumuua	na–anatafuta	mwenye-haki	mwovu	Anavizia
H4191	H1245	H6662	H7563	H6822

Mtu mwovu humvizia mwenye haki na kutafuta kumuua.

33

בְּהִשָּׁפְטוֹ׃	יְרִשְׁיעֻנּוּ	וְלֹא	בְיָדוֹ	יַעְזְבֶנּוּ	לֹא־	יְהוָה
anapohukumiwa	kumhukumu	na–hata	mkononi-mwake	kumacha	hatamwacha	Yahwe
H8199	H7561	H3808	H3027		H3808	H3068

Yahwe hatamuacha yeye kwenye mkono wa mtu mwovu wala kumlaumu atakapohukumiwa.

34 קַוֵּה | אֶל־ | יְהוָה | וּשְׁמֹר | דַּרְכּוֹ | וְיָרוֹמִמְךָ | לָרֶשֶׁת | אָרֶץ
Mngojee | kwa | Yahwe | na–uihifadhi | njia-yake | na–atakuinua | ili–kurithi | nchi
H6960 | H0413 | H3068 | H8104 | H1870 | H7311 | H3423 | H0776

בְּהִכָּרֵת | רְשָׁעִים | תִּרְאֶה׃
watakapokatiliwa-mbali | waovu | utaona
H3772 | H7563 | H7200

Umngoje Yahwe na uishike njia yake, naye atakuinua uimiliki nchi. Atakapo waondosha waovu wewe utaona.

35 רָאִיתִי | רָשָׁע | עָרִיץ | מִתְעָרֶה | כְּאֶזְרָח | רַעֲנָן׃
Nilimwona | mwovu | mkatili | na–akijieneza | kama–mti-wa-kijani | uliostawi
H7200 | H7563 | H6184 | H6168 | H0249

Nimewaona waovu na mtu wa kutisha akienea kama mti wa kijani katika udongo wa asili.

36 וַיַּעֲבֹר | וְהִנֵּה | אֵינֶנּוּ | וְאֲבַקְשֵׁהוּ | וְלֹא | נִמְצָא׃
Lakini–alipita | na–tazama | hakuwako | na–nikamtafuta | na–haku | kupatikana
H2009 | H2009 | H0369 | H1245 | H3808 | H4672

Lakini nilipopita tana mara nyingine, hakuwepo pale. nilimtafuta, lakini sikumpata.

37 שְׁמָר־ | תָּם | וּרְאֵה | יָשָׁר | כִּי־ | אַחֲרִית | לְאִישׁ | שָׁלוֹם׃
Angalia | mkamilifu | na–uone | mwnyofu | kwa-kuwa | mwisho-wa | mtu | amani
H8104 | H8535 | H7200 | H3477 | | H0319 | H0376 | H7965

Uwachunguze watu waadilifu, na uwatambue wenye haki; kuna hatima nzuri kwa ajili ya mtu wa amani.

38 וּפֹשְׁעִים | נִשְׁמְדוּ | יַחְדָּו | אַחֲרִית | רְשָׁעִים | נִכְרֶתָה׃
Lakini–waasi | wataangamizwa | pamoja | mwisho-wa | waovu | utakatiliwa-mbali
H6586 | H8045 | H3162 | H0319 | H7563 | H3772

Mwenye dhambi wataharibiwa kabisa; hatima ya mtu mwovu ni kuondoshwa.

39 וּתְשׁוּעַת | מֵיְהוָה | מָעוּזָּם | בְּעֵת | צָרָה׃
Na–wokovu-wa | kutoka-kwa–Yahwe | ngome-yao | wakati-wa | taabu
H8668 | H3068 | H4581 | H6256

Wokovu wa haki unatoka kwa Yahwe; yeye huwalinda wao nyakati za shida.

40 וַיְעֹזְרֵם | יְהוָה | וַיְפַלְּטֵם | מֵרְשָׁעִים | וְיוֹשִׁיעֵם
Na–Yahwe-huwasaidia | Yahwe | na–huwaokoa | kutoka–waovu | anawaokoa
H5826 | H3068 | H6403 | H7563 | H3467

כִּי־ | חָסוּ | בּוֹ׃
kwa-kuwa | wamemkimbilia | kwake
H2620

Yahwe huwasaidia na kuwaokoa. Yeye huwaokoa dhidi ya watu waovu na kuwanusuru wao kwa sababu wao wamemkimbilia yeye kwa ajili ya usalama.

Chapter 38

1 מִזְמוֹר | לְדָוִד | לְהַזְכִּיר׃ | יְהוָה | אַל־ | בְּקֶצְפְּךָ | תוֹכִיחֵנִי
Zaburi | la–Daudi | kwa–kukumbusha | Yahwe | usinikemee | katika–ghadhabu-yako | unikemee
H4210 | H1732 | H2142 | H3068 | H0408 | | H3198

תְיַסְּרֵנִי׃ | וּבַחֲמָתְךָ
uniadhibu | na–katika–hasira-yako
H3256 | H2534

Yahwe, usinikemee katika hasira yako; usiniadhibu katika ghadhabu yako.

יָדֶךָ׃	עָלַי	וַתְּנַחֵת	בִּי	נָחַתּוּ	חִצֶּיךָ	כִּי־	2
mkono-wako	juu-yangu	na–umeshuka	ndani-yangu	imechomwa	mishale-yako	Kwa-kuwa	
H3027		H5181		H5181	H2671		

Kwa kuwa mishale yako hunichoma, na mkono wako huniangusha chini.

שָׁלוֹם	אֵין־	זַעְמֶךָ	מִפְּנֵי	בְּבְשָׂרִי	מְתֹם	אֵין־	3
amani	hakuna	ghadhabu-yako	kwa-sababu-ya	katika–mwili-wangu	uzima	Hakuna	
H7965	H0369	H2195	H6440	H1320	H4974	H0369	

חַטָּאתָי׃	מִפְּנֵי	בַּעֲצָמָי
dhambi-yangu	kwa-sababu-ya	katika–mifupa-yangu
	H6440	H6106

Mwili wangu wote unaumwa kwa sababu ya hasira yako; kwa sababu ya dhambi zangu mifupa yangu haina afya.

יִכְבְּדוּ	כְּבֵד	כְּמַשָּׂא	רֹאשִׁי	עָבְרוּ	עֲוֹנֹתַי	כִּי	4
yanazidi	mzito	kama–mzigo	kichwa-changu	yamepita	maovu-yangu	Kwa-kuwa	
H3513	H3515				H5771		

מִמֶּנִּי׃
kutoka-kwangu

Kwa maana maovu yangu yamenielemea; yamekuwa mzigo mzito kwangu.

אֻמְלַ֫תִּי׃	מִפְּנֵי	חַבּוּרֹתָי	נָמַקּוּ	הִבְאִישׁוּ	5
upumbavu-wangu	kwa-sababu-ya	majeraha-yangu	yameoza	Yananuka	
H0200	H6440	H2250	H4743	H0887	

Vidonda vyangu vimeoza na vinanuka kwa sababu ya upumbavu wa dhambi zangu.

הִלָּכְתִּי׃	קֹדֶר	הַיּוֹם	כָּל־	מְאֹד	עַד־	שַׁחֹתִי	נַעֲוֹיתִי	6
ninatembea	mwenye–huzuni	siku	siku-nzima	sana	hadi	nimejikunja	Nimeinama	
H1980	H6937	H3117	H3605	H3966	H5704	H7817		

Nimepindika na kuwa mnyonge kila siku; ninaenenda katika maombolezo siku zote.

בְּבְשָׂרִי׃	מָתֹם	וְאֵין	נִקְלֶ֫ה	מָלְאוּ	כֶּסֶל	כִּי־	7
katika–mwili-wangu	uzima	na–hakuna	ugonjwa	kimejaa	kiuno-changu	Kwa-kuwa	
H1320	H4974	H0369	H7033	H4390	H3689		

Kwa maana ndani yangu, ninaungua; hakuna afya katika mwili wangu.

לִבִּי׃	מְנַהֲמַת	שָׁאַגְתִּי	מְאֹד	עַד־	וְנִדְכֵּיתִי	נִפּוּגוֹתִי	8
moyo-wangu	kutoka–kuugua-kwa	ninalia	sana	hadi	na–nimepondwa	Nimelegea	
	H5100	H7580	H3966	H5704	H1794	H6313	

Nimedhohofika na kulemewa sana; ninaugua kwa sababu ya dhiki yangu.

נִסְתָּרָה׃	לֹא־	מִמְּךָ	וְאַנְחָתִי	תַּאֲוָתִי	כָּל־	נֶגְדְּךָ	אֲדֹנָי	9
kufichwa	hakufi	kutoka-kwako	na–kuugua-kwangu	tamaa-yangu	yote	mbele-yako	Bwana	
H5641	H3808		H0585	H8378	H3605	H5048	H0136	

Bwana, wewe unaielewa shauku ya ndani kabisa ya moyo wangu, na kuugua kwangu hakujifichika kwako.

10 לִבִּי מוֹיֹ־wangu סָחַרְחַר unapiga עָזָבַנִי umeniacha כֹחִי nguvu-yangu וְאוֹר־na–nuru-ya עֵינַי macho-yangu גַּם־pia הֵם hayo
H1992 H1571 H0216 H5503 H0854

אֵין hayako אִתִּי׃ nami
H0369 H0854

Moyo wangu unapwita pwita, nguvu zangu zinaniisha, macho yangu yanafifia.

11 וְאֹהֲבַי Wanipendao רֵעַי na–rafiki-zangu מִנֶּגֶד mbali-na נִגְעִי pigo-langu יַעֲמֹדוּ wanasimama מִקְרוֹבַי na–wanao-nikaribiana
H0157 H7453 H5048 H5061 H5975 H7138

מֵרָחֹק kwa–mbali עָמָדוּ׃ wanasimama
H7350 H5975

Marafiki na ndugu zangu wamenitenga kwa sababu ya hali; majirani zangu hukaa mbali nami.

12 וַיְנַקְּשׁוּ Na–wananiseta מְבַקְּשֵׁי wanaotafuta נַפְשִׁי nafsi-yangu וְדֹרְשֵׁי na–wanaotafuta רָעָתִי ubaya-wangu דִּבְּרוּ wanasema
H5367 H1245 H5315 H1875 H7451 H1696

יֶהְגּוּ׃ wanatafakari הַיּוֹם siku כָּל־siku-nzima מִרְמוֹת na–udanganyifu תַּהֻּ maangamizi
H1897 H3117 H3605 H4820 H1942

Wale wanaoutafuta uhai wangu hutega mitego kwa ajili yangu. Wao ambao hutafuta kunidhuru huongea maneno ya uharibifu na husema maneno ya uongo siku nzima.

13 וַאֲנִי Na–mimi כֶּחֵרֵשׁ kama–kiziwi לֹא si אֶשְׁמָע ninasikia כְּאִלֵּם na–kama–bubu לֹא asiaye יִפְתַּח־kufungua פִּיו׃ kinywa-chake
H0589 H2795 H3808 H8085 H0483 H3808 H6310

14 וַאֲהִי Na–nimekuwa כְּאִישׁ kama–mtu אֲשֶׁר ambaye-hasi לֹא־hasi שֹׁמֵעַ kusikia וְאֵין na–hakuna בְּפִיו kinywani-mwake תּוֹכָחוֹת׃ majibu
H1961 H0376 H3808 H8085 H0369 H6310

Niko kama mtu asiye sikia na mbaye hawezi kujibu.

15 כִּי־Kwa-kuwa לְךָ kwako יְהוָה Yahwe הוֹחָלְתִּי ninatumaini אַתָּה wewe תַּעֲנֶה utajibu אֲדֹנָי Bwana אֱלֹהָי׃ Mungu-wangu
H3176 H3068 H0136 H0430

Hakika ninakungoja wewe, Yahwe; wewe utanijibu, Bwana Mungu wangu.

16 כִּי־Kwa-kuwa אָמַרְתִּי nilisema פֶּן־wasije יִשְׂמְחוּ־wakafurahi לִי juu-yangu בְּמוֹט unapoteleeza רַגְלִי mguu-wangu עָלַי juu-yangu
H0559 H6435 H8055 H4131 H7272

הִגְדִּילוּ׃ wanajikuza
H1431

Ninasema hivi ili kwamba maadui zangu wasije wakafurahia juu yangu. Ikiwa mguu wangu utateleza, watanifanyia mambo mabaya.

17 כִּי־Kwa-kuwa אֲנִי mimi לְצֶלַע kwa–kuanguka נָכוֹן niko-tayari וּמַכְאוֹבִי na–maumivu-yangu נֶגְדִּי mbele-yangu תָּמִיד׃ daima
H0589 H6761 H4341 H5048 H8548

Kwa kuwa niko karibu mashakani, na niko katika maumivu ya mara kwa mara.

18	כִּי־	עֲוֹנִי	אַגִּיד	אֶדְאַג	מֵחַטָּאתִי׃
	Kwa-kuwa	dhambi-yangu	nitaiungama	ninasikitika	kwa–dhambi-yangu
		H5771	H5046	H1672	

Ninatubu makosa yangu; ninahuzunika kwa dhambi zangu.

19	וְאֹיְבַי	חַיִּים	עָצְמוּ	וְרַבּוּ	שֹׂנְאַי
	Na–adui-zangu	walio-hai	wengi	na–wameongezeka	wanaonichukia
	H0341			H7231	H8130

שֶׁקֶר׃	
kwa–uongo	
H8267	

Lakini maadui zangu ni wengi; wale wanichukiao ni wengi.

20	וּמְשַׁלְּמֵי	רָעָה	תַּחַת	טוֹבָה	יְשִׂטְנוּנִי	תַּחַת	רדופי־]
	Na–wanaolipa	ubaya	badala-ya	wema	wananipinga	badala-ya	kufuatia-kwangu
			H8478		H7853	H8478	H7291

טוֹב׃	)רָדְפִי־(
wema	kufuatia-kwangu
	H7291

Wao wananilipa mabaya kwa mema; wanavurumiza shutuma kwangu ingawa nimefuata lililo jema.

21	אַל־	תַּעַזְבֵנִי	יְהוָה	אֱלֹהַי	אַל־	תִּרְחַק	מִמֶּנִּי׃
	Usiniacha	uniache	Yahwe	Mungu-wangu	usiwe	mbali	kutoka-kwangu
	H0408		H3068	H0430	H0408	H7368	

Usinitelekeze, Yahwe, Mungu wangu, usikae mbali nami.

22	חוּשָׁה	לְעֶזְרָתִי	אֲדֹנָי	תְּשׁוּעָתִי׃
	Fanya-haraka	kunisaidia	Bwana	wokovu-wangu
		H5833	H0136	H8668

Njoo haraka unisaidie, Bwana, wokovu wangu.

Chapter 39

1	לַמְנַצֵּחַ	)לידיתון(	לִידוּתוּן]	מִזְמוֹר	לְדָוִד׃	אָמַרְתִּי	אֶשְׁמְרָה
	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	kwa–Yeduthuni	kwa–Yeduthuni	Zaburi	la–Daudi	Nilisema	Nitailinda
		H3038	H3038	H4210	H1732	H0559	H8104

דְּרָכַי	מֵחֲטוֹא	בִּלְשׁוֹנִי	אֶשְׁמְרָה	לְפִי	מַחְסוֹם
njia-zangu	kutoka–kutenda-dhambi	kwa–ulimi-wangu	nitailinda	kwa–kinywa-changu	kizuizi
H1870	H2398	H3956	H8104	H6310	H4269

בְּעֹד	רָשָׁע	לְנֶגְדִּי׃
wakati	mwovu	mbele-yangu
H5704	H7563	H5048

Niliamua, “Nitakuwa mwangalifu kwa kile nisemacho ili kwamba nisitende dhambi kwa ulimi wangu. Nitaufumba mdomo wangu niwapo uweponi mwa mtu mwovu.”

2	נֶאֱלַמְתִּי	דוּמִיָּה	הֶחֱשֵׁיתִי	מִטּוֹב	וּכְאֵבִי	נֶעְכָּר׃
	Nilikuwa-kimya	kimya	niliwa-kimya	kutoka–mema	na–maumivu-yangu	yaliamshwa
	H0481	H1747	H2814		H3511	H5916

Nilikaa kimya; Nilizuia maneno yangu hata kuongea lolote zuri, na maumivu yangu yalizidi sana.

3

חַם־	וּלְבִּי	בְקִרְבִּי	בַּהֲגִיגִי	תִּבְעַר־	אֵשׁ	נִלְהַבְתִּי
Ulikuwa-moto	moyo-wangu	ndani-yangu	nilitafakari	iliunguza	moto	nilisema
H2552		H7130	H1901		H0784	H1696

בִּלְשׁוֹנִי׃
kwa–ulimi-wangu
H3956

Moyo wangu ukawaka moto; nilipoyatafakari mambo haya, yaliniunguza kama moto. Ndipo mwishowe niliongea.

4

מָה־	אֵדְעָה	הֱיֵא	מַה־	יָמַי	וּמִדַּת	קִצִּי	וְיהוָה	הוֹדִיעֵנִי
jinsi	nijue	ni	ni–nini	siku-zangu	na–kipimo-cha	mwisho-wangu	Yahwe	Nijulishe
H4100	H3045	H1931	H4100	H3117		H7093	H3068	H3045

מֶה־חָדֵל אָנִי׃
mimi mfupi
H0589 H2310

Yahwe, unijulishe ni lini utakuwa mwisho wa maisha yangu na kiwango cha siku zangu. Unioneshe jinsi maisha yangu yalivyo mafupi.

5

כְּמוֹ	וְחֶלְדִּי	יָמַי	נָתַתָּה	וּטְפָחוֹת		הִנָּה
kama–si-kitu	na–maisha-yangu	siku-zangu	umezifanya	kama–nyanda-za-mkono		Tazama
H0369	H2465	H3117	H5414	H2947		H2009

סֶלָה׃	נִצָּב	אָדָם	כָּל־	הֶבֶל	כָּל־	אֵךְ	נְגֶדֶךָ
Sela	amesimama	mwanadamu	kila	ubatili	kila	hakika	mbele-yako
H5542	H5324	H0120	H3605	H1892	H3605	H0389	H5048

Tazama, wewe umezifanya siku zangu kama upana wa kiganja changu tu, sikuzangu za kuishi ni kama si kitu mbele zako. Hakika kila mtu ana pumzi moja. Selah

6

וְלֹא־	יִצְבֹּר	יֶהֱמָיוּן	הֶבֶל	אַךְ־	אִישׁ	יִתְהַלֶּךְ־	וּבְצֶלֶם	אַךְ־
na–hata	anakusanya	wanafanya-fujo	ubatili	hakika	mtu	anatembea	kama–kivuli	Hakika
H3808	H6651	H1993	H1892	H0389	H0376	H1980	H6754	H0389

אֹסְפָם׃	מִי־	יֵדַע
atakayeyakusanya	ni–nani	ajua
H0622	H4310	H3045

Hakika kila mtu hutembea kama kivuli. Hakika kila mmoja hufanya haraka kuhusu kukusaya utajiri ingawa hawajui ni nani atazipokea.

7

הֵיא׃	לְךָ	תּוֹחַלְתִּי	אֲדֹנָי	קִוִּיתִי	מַה־	וְעַתָּה
ni	kwako	tumaini-langu	Bwana	nimetumaini	ni–nini	Na–sasa
H1931		H8431	H0136		H4100	H6258

Sasa, Bwana, ninasubiri kwa ajili ya nini? Wewe ni tumaini langu pekee.

8

אַל־	נָבָל	חֶרְפַּת	הַצִּילֵנִי	פְּשָׁעַי	מִכָּל־
usi	mpumbavu	shutuma-ya	uniokoe	makosa-yangu	Kutoka–kwa–makosa-yangu-yote
H0408	H5036	H2781	H5337	H6588	H3605

תְּשִׂימֵנִי׃
unifanye

Uniokoe na dhambi zangu; usinifanye laumu ya wabumbavu.

9

עָשִׂית׃	אַתָּה	כִּי	פִּי	אֶפְתַּח־	לֹא	נֶאֱלַמְתִּי
umefanya	wewe	kwa-kuwa	kinywa-changu	kufungua	si	Nimekuwa-kimya
			H6310		H3808	H0481

Niko kimya na siwezi kufungua mdomo wangu, kwa sababu ni wewe ndiwe umefanya hivyo.

כָּלִ֥יתִי׃	אֲנִ֑י	יָדְךָ֥	מִתִּגְרַ֥ת	נִגְעֶ֗ךָ	מֵעָלָ֥י	הָסֵ֥ר	10
nimeishia	mimi	mkono-wako	kutoka–kugusa-kwa	pigo-lako	kutoka-kwangu	Ondoa	
H3615	H0589	H3027	H8409	H5061		H5493	

Acha kunijeruhi; nimezidiwa na pigo la mkono wako.

כָּעָ֥שׁ	וַתְּמֻ֗סָּ	אִ֭ישׁ	יִסַּ֣רְתָּ	וְעָוֹן֮	עַל־	בְּתוֹכָחוֹת֮	11
kama–nondo	na–unayeyusha	mtu	unamwadhibu	dhambi	kwa-sababu-ya	Kwa–maonyo	
	H4529	H0376	H3256	H5771			

סֶּלָה׃	אָדָ֥ם	כָּל־	הֶ֝בֶל	אַ֗ךְ	חֲמוּדֹ֥ו	
Sela	mwanadamu	kila	ubatili	hakika	anachopendeza	
H5542	H0120	H3605	H1892	H0389		

Wewe unapowaadhibu watu kwa ajili ya dhambi, huvila kama nondo vitu vyao wavitamanivyo; hakika watu si kitu bali mvuke. Serah

תֶּחֱרַ֣שׁ	אֵל־	דִּמְעָתִ֑י	אֵל־	הַאֲזִינָ֥ה׀	וְשַׁוְּעָתִ֗י	יְהוָ֥ה	וּתְפִלָּתִ֥י	שִׁמְעָה־	12
kimya	usiwe	machozi-yangu	kwa	sikiliza	na–kilio-changu	Yahwe	sala-yangu	Sikia	
	H0408	H1832	H0413	H0238	H7775	H3068	H8605	H8085	

אֲבוֹתָ֥י׃	כְּכָל־	תּ֝וֹשָׁ֗ב	עִמָּ֥ךְ	אָנֹכִ֥י	גֵּ֑ר	כִּ֣י	
baba-zangu	kama–wote	mpita-njia	pamoja-nawe	mimi	mgeni	kwa-kuwa	
H0001	H3605			H0595	H1616		

Sikia maombi yangu, Yahwe, na unisikilize; usikie kilio changu! Usiwe kiziwi kwangu, kwa maana niko kama mgeni pamoja nawe, kimbilio langu la usalama kama mababu zangu walivyokuwa.

וְאֵינֶֽנִּי׃	אֵלֵ֗ךְ	בְּטֶ֣רֶם	וְאַבְלִ֑יגָה	מִמֶּ֥נִּי	הָשַׁ֥ע	13
na–nisiweko	kuondoka-kwangu	kabla-ya	ili–nipate-faraja	kutoka-kwangu	Niache	
H0369	H3212	H2962	H1082		H8159	

Geuzia furaha yako kwangu ili kwamba niweze kutabasamu kabla sijafa.

Chapter 40

וַיֵּ֥ט	יְהוָ֑ה	קִוֵּ֥יתִי	קִ֝וֹּ֗ה	מִזְמ֥וֹר׃	לְדָוִ֗ד	לַמְנַצֵּ֥חַ	1
na–alinamia	Yahwe	nilisubiri	Kwa–kusubiri	Zaburi	la–Daudi	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
H5186	H3068			H4210	H1732	H5329	

שַׁוְעָתִֽי׃	וַיִּשְׁמַ֖ע	אֵלָֽי	
kilio-changu	na–akasikia	kwangu	
H7775	H8085	H0413	

Nalimungoja Yahwe kwa uvumilivu; alinisikia na kusika kilio changu.

וַיָּקֶם	הַיָּ֑וֶן	מִטִּ֥יט	שָׁאוֹן֮	מִבּ֪וֹר	וַיַּעֲלֵ֫נִי		2
na–akasimamisha	utelezi	kutoka–matope-ya	maangamizi	kutoka–shimo-la	Na–akanipandisha		
	H3121	H2916	H7588		H5927		

אֲשֻׁרָֽי׃	כּוֹנֵ֥ן	רַגְלָ֗י	סֶּ֥לַע	עַל־
hatua-zangu	akiimarisha	miguu-yangu	mwamba	juu-ya
		H7272	H5553	

Yeye akanitoa nje ya shimo la kutisha, nje ya matope, naye aliiweka miguu yangu juu ya mwamba na kuzifanya hatua zangu salama.

רַבִּים	יִרְאוּ	לֵאלֹהֵינוּ	תְּהִלָּה	חָדָשׁ	שִׁיר	וּבְפִי	וַיִּתֵּן	3
wengi	wataona	kwa–Mungu-wetu	sifa	mpya	wimbo	kinywani-mwangu	Na–akaweka	
	H7200	H0430	H8416	H2319		H6310	H5414	

בַּיהוָה׃	וְיִבְטְחוּ	וְיִירָאוּ
kwa–Yahwe	na–watamtumaini	na–wataogopa
H3068	H0982	H3372

Yeye ameweka wimbo mpya mdomoni mwangu, sifa kwa Mungu. Wengi watauona na kumheshimu yeye na kumwamini Yahwe.

אֶל־	פָּנָה	וְלֹא־	מִבְטַחוֹ	יְהוָה	שָׂם	אֲשֶׁר־	הַגֶּבֶר	אַשְׁרֵי	4
kwa	kugeuka	na–haku	tumaini-lake	Yahwe	amemfanya	ambaye	mtu	Heri	
H0413	H6437	H3808	H4009	H3068			H1397	H0835	

כָּזָב׃	וְשָׂטֵי	רְהָבִים
kwa–uongo	na–wanaopotoka	wenye-kiburi
H3577	H7750	H7295

Amebarikiwa mtu yule ambaye humfanya Yahwe tumaini lake naye hathamini majivuno wala wale wanaokengeuka kwa uongo.

אֱלֹהֵינוּ	וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ	נִפְלְאֹתֶיךָ	אֱלֹהַי	יְהוָה	וְאַתָּה	וְעָשִׂיתָ	רַבּוֹת	5
kwetu	na–mawazo-yako	maajabu-yako	Mungu-wangu	Yahwe	wewe	umefanya	Mengi	
H0413	H4284	H6381	H0430	H3068				

מִסַּפֵּר׃	עָצְמוּ	וְאֵדָּבְרָה	אַגִּידָה	אֵלֶיךָ	עֵרֶךָ	וְאֵין	
kuliko–kuhesabu	ni-mengi	na–ningalisema	ningalitangaza	kwako	kulinganisha	hakuna	
		H1696	H5046	H0413		H0369	

Yahwe Mungu wangu, matendo ya ajabu ambayo wewe umeyafanya, ni mengi, na mawazo yako yatuhusuyo sisi hayahesabiki; Ikiwa ningetangaza na kuyazungumza kwao, ni mengi sana hayahesabiki.

							6
לִי	כָּרִיתָ	אָזְנַיִם	חָפַצְתָּ	לֹא־	וּמִנְחָה	זֶבַח	
kwangu	umenitobolea	masikio	umefanya	hukutaka	na–sadaka	Dhabihu	
		H0241		H3808	H4503	H2077	

שָׁאָלְתָּ׃	לָא	וַחֲטָאָה	עוֹלָה
kuomba	hukutaka	na–sadaka-ya-dhambi	sadaka-ya-kuteketezwa
H7592	H3808	H2401	

Wewe haufurahishwi katika sadaka au matoleo, bali wewe umeyafungua masikio yangu; wala haukuhitaji sadaka ya kuteketeza au sadaka ya dhambi.

עָלָי׃	כָּתוּב	סֵפֶר	בִּמְגִלַּת־	בָּאתִי	הִנֵּה־	אָמַרְתִּי	אָז	7
kunihusu	imeandikwa	kitabu	katika–gombo-la	nimekuja	Tazama	nilisema	Ndipo	
	H3789		H4039	H0935	H2009	H0559		

Ndipo nilisema mimi, “Tazama, nimekuja; imeandikwa kuhusu mimi katika kitabu cha hati.

מֵעָי׃	בְּתוֹךְ	וְתוֹרָתְךָ	חָפָצְתִּי	אֱלֹהָי	רְצוֹנְךָ	לַעֲשׂוֹת־		8
moyo-wangu	ndani-ya	na–sheria-yako	ninapenda	Mungu-wangu	mapenzi-yako	Kutenda		
H4578	H8432	H8451		H0430	H7522			

Ninafurahia kuyafanya mapenzi yako, Mungu wangu; sheria zako ziko moyoni mwangu.”

אֶכְלָא	לָא	שְׂפָתַי	הִנֵּה	רָב	בְּקָהָל	וְצֶדֶק	בִּשַּׂרְתִּי		9
ninazuia	si	midomo-yangu	tazama	kubwa	katika–kusanyiko	haki	Nimeitangaza		
H3607	H3808	H8193	H2009		H6951	H6664	H1319		

יָדָעְתָּ׃	אַתָּה	יְהוָה	
unajua	wewe	Yahwe	
H3045		H3068	

Katika kusanyiko kubwa nimetangaza habari njema ya haki yako; Yahwe, wewe unajua sikuizuia midomo yangu.

וּתְשׁוּעָתְךָ	אֱמוּנָתְךָ	לִבִּי	בְּתוֹךְ	וכְסִיתִי	לֹא־	צִדְקָתְךָ		10
na–wokovu-wako	uaminifu-wako	moyo-wangu	ndani-ya	kuificha	sikuificha	Haki-yako		
H8668	H0530		H8432	H3680	H3808	H6666		
רָב׃	לְקָהָל	וַאֲמִתְּךָ	חַסְדְּךָ		כִּחַדְתִּי	לֹא־	אָמָרְתִּי	
kubwa	kwa–kusanyiko	na–ukweli-wako	upendo-wako-wa-agano		kuuficha	sikuuficha	nimesema	
	H6951	H0571			H3582	H3808	H0559	

Sikuficha haki yako moyoni mwangu; nimetangaza uaminifu wako na wokovu wako; sijaficha uaminifu wa agano lako au uaminifu wako kwenye kusanyiko kubwa.

							11
חַסְדְּךָ	מִמֶּנִּי	רַחֲמֶיךָ	תִכְלָא	לֹא־	יְהוָה	אַתָּה	
upendo-wako-wa-agano	kutoka-kwangu	huruma-zako	kuzuia	usi	Yahwe	Wewe	
			H3607	H3808	H3068		
יִצְּרוּנִי׃	תָּמִיד	וַאֲמִתְּךָ					
vinilinde	daima	na–ukweli-wako					
H5341	H8548	H0571					

Usiache kunitendea kwa rehema, Yahwe; Uaminifu wa agano lako na uaminifu wako unihifadhi siku zote.

								12
הִשִּׂיגוּנִי	מִסְפָּר	אֵין	עַד־	רָעוֹת	וְעָלַי	אָפְפוּ־	כִּי	
vimenifikia	hesabu	hakuna	hadi	mabaya	juu-yangu	vimenizunguka	Kwa-kuwa	
H5381	H4557	H0369	H5704			H0661		
רֹאשִׁי	מִשְׁעַרוֹת	עָצְמוּ	לִרְאוֹת	יָכֹלְתִּי	וְלֹא־	עֲוֹנֹתַי		
kichwa-changu	kuliko–nywele-za	ni-mengi	kuona	kuweza	na–siwezi	maovu-yangu		
	H8185		H7200	H3201	H3808	H5771		
עֻזָּבְנִי׃	וְלִבִּי							
umeniacha	na–moyo-wangu							

Mabaya yasiyo hesabika yamenizunguka; Maovu yangu yamenipata nami siwezi kuona chochote; nayo ni mengi kuliko nywele za kichwa changu, na moyo wangu umeniangusha.

						13
חוּשָׁה׃	לְעֶזְרָתִי	יְהוָה	לְהַצִּילֵנִי	יְהוָה	רְצֵה	
fanya-haraka	kunisaidia	Yahwe	kuniokoa	Yahwe	Penda	
	H5833	H3068	H5337	H3068	H7521	

Yahwe, tafadhari uniokoe; njoo haraka unisaidie Yahwe.

								14
יֵבֹשׁוּ	וְיַחְפְּרוּ	יַחַד	מְבַקְשֵׁי	נַפְשִׁי	לְסִפּוֹתָהּ	יִסֹּגוּ		
Na–waaibishwe	na–wafedheheshwe	pamoja	wanaotafuta	nafsi-yangu	kuiangamiza	na–warudi		
H0954	H2659		H1245	H5315	H5595	H5472		
רָעָתִי׃	חֲפֵצֵי	וְיִכָּלְמוּ	אָחוֹר					
ubaya-wangu	wanaopenda	na–waaibike	nyuma					
	H2655	H3637	H0268					

Waaibike na wafedheheke kabisa wanaufuatilia uhai wangu wauondoe. Warudishwe nyuma na wadharaulike, wale wanaofurahia kuniumiza.

								15
הֶאָח׃	וְהֶאָח	לִי	הָאֹמְרִים	בָּשְׁתָּם	עֵקֶב	עַל־	יָשֹׁמּוּ	
Aha	Aha	kwangu	wanaosema	aibu-yao	matokeo-ya	kwa-sababu-ya	Na–waukie	
H1889	H1889		H0559	H1322	H6118		H8074	

Waogopeshwe kwa sababu ya aibu yao, wale waniambiao, “Aha, aha!”

יִגְדַּל	תָּמִיד	יֹאמְרוּ	מְבַקְשֶׁיךָ	כָּל־	בְּךָ	וְיִשְׂמְחוּ	וְיָשִׂישׂוּ	16
atukuzwe	daima	na–waseme	wanaokutafuta	wote	kwako	na–washangilike	Na–wafurahi	
H1431	H8548	H0559	H1245	H3605		H8055	H7797	

תְּשׁוּעָתֶךָ׃	אֹהֲבֵי	יְהוָה
wokovu-wako	wanaopenda	Yahwe
H8668	H0157	H3068

Bali wale wote wakutafutao wafurahi na kushangilia katika wewe; na kila mmoja apendaye wokovu wako aseme daima, “Asifiwe Yahwe.”

וּמְפַלְטִי	עֶזְרָתִי	לִי	יַחֲשָׁב	אֲדֹנָי	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	וַאֲנִי	17
na–mwokozi-wangu	msaada-wangu	kwangu	ananifikiri	Bwana	na–mhitaji	maskini	Na–mimi	
H6403	H5833		H2803	H0136	H0034	H6041	H0589	

תְּאַחַר׃	אַל־	אֱלֹהַי	אַתָּה
ucheleweshe	usichelewshe	Mungu-wangu	wewe
H0309	H0408	H0430	

Mimi ni maskini na muhitaji; lakini Bwana hunifikiria. Wewe ni msaada wangu nawe huja kuniokoa; usichelewe, Mungu wangu.

Chapter 41

בְּיוֹם	דָּל	אֶל־	מַשְׂכִּיל	אַשְׁרֵי	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
katika–siku-ya	maskini	kwa	anayemfikiri	Heri	la–Daudi	Zaburi	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
H3117	H1800	H0413		H0835	H1732	H4210	H5329	

יְהוָה׃	יְמַלְּטֵהוּ	רָעָה
Yahwe	atamwokoa	msiba
H3068	H4422	

Amebarikiwa mtu yule amkumbukaye mnyonge; katika siku ya taabu, Yahwe atamuokoa.

תִּתְּנֵהוּ	וְאַל־	בָּאָרֶץ	[וְאֻשַּׁר]	יאשר	וְיַחַיֵּהוּ	יִשְׁמְרֵהוּ	וְיְהוָה	2
umtoe	na–usimtoe	katika–nchi	atabarikiwa	atabarikiwa	na–kumhifadhi-hai	atamlinda	Yahwe	
H5414	H0408	H0776	H0833	H0833	H2421	H8104	H3068	

אֹיְבָיו׃	בְּנֶפֶשׁ
adui-zake	kwa–tamaa-ya
H0341	H5315

Yahwe atamuhifadhi na kumuweka hai, naye atabarikiwa duniani; Yahwe hata mrudisha kwenye mapenzi ya adui zake.

מִשְׁכָּבוֹ	כָּל־	דַּוְיוֹ	עֶרֶשׂ	עַל־	יִסְעָדֶנּוּ	יְהוָה	3
kitanda-chake	kitanda-chake-chote	ugonjwa	kitanda-cha	juu-ya	atamsaidia	Yahwe	
H4904	H3605	H1741	H6210		H5582	H3068	

בְּחָלְיוֹ׃	הָפַכְתָּ
katika–ugonjwa-wake	umeibadilisha
H2483	H2015

Awapo kwenye kitanda cha mateso Yahwe atamsaidia; nawe utakifanya kitanda cha ugonjwa kuwa kitanda cha uponyaji.

לָךְ׃	חָטָאתִי	כִּי־	נַפְשִׁי	רְפָאָה	חָנֵּנִי	יְהוָה	אָמַרְתִּי	אֲנִי־	4
kwako	nimetenda-dhambi	kwa-kuwa	nafsi-yangu	iponye	nihurumie	Yahwe	nilisema	Mimi	
	H2398		H5315	H7495		H3068	H0559	H0589	

Nami nilisema, “Yahwe unihurumie! Uniponye, kwa maana nimekutenda dhambi wewe.”

שְׁמֹו׃	וְאָבַד	יָמוּת	מָתַי	לִי	רַע	יֹאמְרוּ	אוֹיְבַי	5
jina-lake	na–litaangamia	atakufa	Lini	kwangu	ubaya	wanasema	Adui-zangu	
H8034	H0006	H4191	H4970			H0559	H0341	

Adui zangu huongea maovu dhidi yangu, wakisema, 'Atakufa lini na jina lake lipotee?'

לֹו	אָוֶן	יִקְבָּץ־	לִבֹּו	יְדַבֵּר	שָׁוְא	וְלִרְאֹות	בָּא	וְאִם־	6
kwake	uovu	unakusanya	moyo-wake	anasema	ubatili	kuniona	anakuja	Na–akija	
	H0205	H6908		H1696	H7723	H7200	H0935	

יְדַבֵּר׃	לַחוּץ	יֵצֵא
anasema	nje	anatoka
H1696	H2351	H3318

Adui yangu ajapo kuniona, huongea mambo yasiyo na maana; moyo wake hukusanya maafa yangu kwa ajili yake mwenyewe; na aondokapo kwangu, yeye huwaambia watu wengine kuhusu hayo.

רָעָה	יַחְשְׁבוּ	וְעַוְלָה	שִׁנְאוּנִי	כָּל־	יִתְלַחֲשׁוּ	עָלַי	יַחַד	7
ubaya	wanapanga	juu-yangu	wanaonichukia	wote	wananong'onezana	juu-yangu	Pamoja	
	H2803		H8130	H3605	H3907			

לִי׃
kwangu

Wale wote wanaonichukia kwa pamoja hunon'gona dhidi yangu; nao wanafarijika kwa ajili ya maumivu yangu.

יוֹסִיף	לֹא־	שָׁכַב	וַאֲשֶׁר	בְּוֹ	יָצוּק	בְּלִיַּעַל	דְּבַר־	8
kuongeza	hata	amelala	na–kwa-kuwa	ndani-yake	limemiminiwa	Beliali	Jambo-la	
H3254	H3808	H7901			H3332	H1100	H1697	

לָקוּם׃
kusimama

Wakisema, “Gonjwa baya limemshikilia yeye haswa; na sasa kuwa amelala kitandani, hatainuka kamwe.”

הִגְדִּיל	לַחְמִי	אֹכֵל	בְּוֹ	בָּטַחְתִּי	אֲשֶׁר־	שְׁלוֹמִי	אִישׁ	גַּם־	9
ameinua	mkate-wangu	akila	kwake	nilimtumaini	ambaye	amani-yangu	mtu-wa	Hata	
H1431	H3899	H0398		H0982		H7965	H0376	H1571	

עֲקֵב׃	עָלַי
kisigino	juu-yangu
H6119	

Kweli, hata rafiki yangu wa karibu, ambae nilimuamini, aliye kula mkate wangu, ameinua kisigino chake dhidi yangu.

לָהֶם׃	וַאֲשַׁלְּמָה	וַהֲקִימֵנִי	חָנֵּנִי	יְהוָה	וְאַתָּה	10
kwao	ili–niwalipe	na–uniinue	nihurumie	Yahwe	Lakini–wewe	
H1992				H3068		

Bali wewe, Yahwe, unihurumie na uniinue ili kwamba niwalipizie kisasi.

יָרִיעַ	לֹא־	כִּי	בִּי	חָפַצְתָּ	כִּי־	יָדַעְתִּי	בְּזֹאת	11
haipigi-kelele-za-ushindi	hata	kwa-kuwa	nami	unapendezwa	kwamba	ninajua	Kwa–hii	
H7321	H3808					H3045	H2063	

עָלָי׃	אֹיְבִי
juu-yangu	adui-yangu
	H0341

Na hivi nitajua kuwa unafurahishwa nami, kwa kuwa adui yangu hatafurahia kunishinda.

לְפָנֶיךָ	וַתַּצִּיבֵנִי	בִּי	תָּמַכְתָּ	בְּתֻמִּי	וַאֲנִי	12
mbele-yako	na–umenisimamisha	kwangu	umenisimamisha	kwa–uadilifu-wangu	Na–mimi	
H6440	H5324		H8551	H8537	H0589	

לְעוֹלָם׃
milele
H5769

Kwangu mimi, wewe unanisaidia katika uadilifu wangu na utaniweka mbele ya uso wako milele.

וְאָמֵן׃	וְאָמֵן	הָעוֹלָם	וְעַד	מֵהָעוֹלָם	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וְיהוָה	בָּרוּךְ	13
na–Amina	Amina	milele	na–hadi	kutoka–milele	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	Abarikiwe	
H0543	H0543	H5769	H5704	H5769	H3478	H0430	H3068	H1288	

Yahwe, Mungu wa Israeli asifiwe milele na milele. Amen na Amen. Kitabu ya Pili

Chapter 42

אֲפִיקֵי־	עַל־	תַּעֲרֹג	כְּאַיָּל	קֹרַח׃	לִבְנֵי־	מַשְׂכִּיל	לַמְנַצֵּחַ	1
vijito-vya	kwa	inatamani	Kama–ayala	Kora	la–wana-wa	maskili	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
H0650		H6165	H0354	H7141		H4905	H5329	

אֱלֹהִים׃	אֵלֶיךָ	תַּעֲרֹג	נַפְשִׁי	כֵּן	מָיִם
Mungu	kwako	inatamani	nafsi-yangu	hivyo	maji
H0430	H0413	H6165	H5315		H4325

Kama ayala ayatamanivyo maji ya mto. ndivyo hivyo ninakiu yako, Mungu.

וְאֵרָאֶה	אָבוֹא	מָתַי	חָי	לְאֵל	לֵאלֹהִים	וְנַפְשִׁי	צָמְאָה	2
na–niionekane	nitakuja	Lini	aliye-hai	kwa–Mungu	kwa–Mungu	nafsi-yangu	Ina-kiu	
H7200	H0935	H4970		H0410	H0430	H5315	H6770	

אֱלֹהִים׃	פְּנֵי
Mungu	uso-wa
H0430	H6440

Ninakiu yako Mungu, Mungu uliye hai, ni lini nitaonekana mbele zako?

אֵלַי	בֶּאֱמֹר	וָלַיְלָה	יוֹמָם	לֶחֶם	דִּמְעָתִי	לִי	הָיְתָה־	3
kwangu	wanaponiambia	na–usiku	mchana	mkate	machozi-yangu	kwangu	Imekuwa	
H0413	H0559	H3915	H3119	H3899	H1832		H1961	

אֱלֹהֶיךָ׃	אַיֵּה	הַיּוֹם	כָּל־
Mungu-wako	yuko-wapi	siku	siku-nzima
H0430	H0346	H3117	H3605

Machozi yangu yamekuwa ni chakula changu mchana na usiku, wakati maadui zangu siku zote wanasema, “Yuko wapi Mungu wako?”

בַּסָּךְ	וְאֶעֱבֹר	כִּי	נַפְשִׁי	וְעָלַי	וְאֶשְׁפְּכָה	וְאֶזְכְּרָה	אֱלֶּה	4
katika–umati	nilivyopita	jinsi	nafsi-yangu	juu-yangu	na–nitaimwaga	nitazikumbuka	Hizi	
H5519			H5315		H8210	H2142	H0428	

הָמוֹן	וְתוֹדָה	רִנָּה	בְקוֹל־	אֱלֹהִים	בֵּית	עַד־	אֲדַדִּים
umati-wa	na–shukrani	furaha	kwa–sauti-ya	Mungu	nyumba-ya	hadi	niliwaongoza
	H8426	H7440		H0430		H5704	H1718

חוֹגֵג׃
washerehekeao
H2287

Mambo haya niayakumbuka ninapoumimina roho yangu: nilipoenda na umati wa watu na kuwaongoza kwenye nyumba ya Mungu kwa sauti ya shangwe na kusifu, ni wengi tulisherekea.

כִּי־	לֵאלֹהִים	הוֹלִיכֵי	עָלֵי	וַתֶּהֱמִי	נַפְשִׁי	וְתִשְׁתּוֹחֲחִי	מַה־	5
kwa-kuwa	Mungu	Mngojee	juu-yangu	na–unafadhaika	nafsi-yangu	unajishusha	Kwa-nini	
	H0430	H3176		H1993	H5315	H7817	H4100	

פָּנָיו׃	יְשׁוּעוֹת	אוֹדֶנּוּ	עוֹד
uso-wake	wokovu-wa	nitamsifu	bado
H6440	H3444	H3034	H5750

Roho yangu, kwa nini unainama? Kwa nini unahuzuni ndani yangu? Mtumaini Mungu, Kwa kuwa kwa mara nyingine nitamsifu yeye ambaye ni wokovu wangu.

אֲזְכָרְךָ	כֵּן	עַל־	תִּשְׁתּוֹחֲחִי	נַפְשִׁי	עָלַי	אֱלֹהָי		6
ninakukumbuka	hii	kwa-sababu-ya	inajishusha	nafsi-yangu	juu-yangu	Mungu-wangu		
H2142			H7817	H5315		H0430		

מִצְעָר׃	מֵהַר	וְחֶרְמוֹנִים	יַרְדֵּן	מֵאֶרֶץ	
Misari	kutoka–mlima-wa	na–Hermoni	Yordani	kutoka–nchi-ya	
H4706	H2022	H2769	H3383	H0776	

Mungu wangu, roho yangu imeinama ndani yangu, kwa hiyo ninakukumbuka toka nchi ya Yordani, toka kwenye vilele vitatu vya mlima Hermoni, na toka mlima wa Mizari.

מִשְׁבָּרֶיךָ	כָּל־	צִנּוֹרֶיךָ	לְקוֹל	קָרָא	תְהוֹם	אֶל־	תְּהוֹם־	7
mawimbi-yako	yote	maporomoko-yako	kwa–sauti-ya	kinaita	kilindi	kwa	Kilindi	
H4867	H3605	H6794		H7121	H8415	H0413	H8415	

עָבָרוּ׃	עָלַי	וְגַלֶּיךָ
yamepita	juu-yangu	na–mawimbi-yako
		H1530

Kina huita kina kwenye kelele za maporomoko ya maji yako; mawimbi na mafuriko yako yote yako juu yangu.

עִמִּי	)שִׁירוֹ(	]שירהן[	וּבַלַּיְלָה	חַסְדּוֹ	וִיהוָה	יְצַוֶּה	וּיוֹמָם	8
nami	wimbo-wake	wimbo-wake	na–usiku	upendo-wake-wa-agano	Yahwe	ataagiza	Mchana	
			H3915		H3068	H6680	H3119	

חַיָּי׃	לְאֵל	תְּפִלָּה
uzima-wangu	kwa–Mungu-wa	sala
	H0410	H8605

Wakati wa mchana Yahwe ataamuru uaminifu wa agano lake; na usiku wimbo wake utakuwa nami, ombi kwa Mungu wa uhai wangu.

מְעֻנָּה	לְאֵל	סַלְעִי	לָמָּה	שְׁכַחְתָּנִי	לָמָּה־	קְדֵר	וֹאומְרָה	9
mwenye–huzuni	kwa–Mungu	mwamba-wangu	Kwa-nini	umenisahau	Kwa-nini	mwenye–huzuni	Nitasema	
H6937	H0410	H5553	H4100	H7911	H4100	H6937	H0559	

אוֹיֵב׃	בְּלַחַץ	אֵלֵךְ	
adui	kwa–uonevu-wa	ninaenda	
H0341	H3906	H3212	

Nami nitasema kwa Mungu wangu, mwamba wangu, “Kwa nini umenisahau? Kwa nini ninaenenda katika maombolezo kwa sababu ya ukandamizaji wa adui yangu?”

אֵלַי	בְּאָמְרָם	צוּרְרֵי	חֵרְפוּנִי	בְּעֲצְמוֹתָי	וּבְרֶצַח		10
kwangu	wanaponiambia	adui-zangu	wananitukana	katika–mifupa-yangu	Kama–mauaji		
H0413	H0559			H6106	H7524		
				אֱלֹהֶיךָ׃	אַיֵּה	הַיּוֹם	כָּל־
				Mungu-wako	Yuko-wapi	siku	siku-nzima
				H0430	H0346	H3117	H3605

Kama upanga mifupani pangu, maadui zangu wananikemea, siku zote wakiniambia, “Yuko wapi Mungu wako?”

לֵאלֹהִים	הוֹחֲילִי	עָלָי	תֶּהֱמֶי	וְמַה־	נַפְשִׁי	וּתְשְׁתּוֹחֲחִי	מַה־	11
Mungu	Mngojee	juu-yangu	unafadhaika	na–kwa-nini	nafsi-yangu	unajishusha	Kwa-nini	
H0430	H3176		H1993	H4100	H5315	H7817	H4100	
			וֵאלֹהָי׃	פְּנָי	יְשׁוּעֹת	אוֹדֶנּוּ	עוֹד	כִּי־
			na–Mungu-wangu	uso-wangu	wokovu-wa	nitamsifu	bado	kwa-kuwa
			H0430	H6440	H3444	H3034	H5750	

Roho yangu, kwa nini umeinama chini? Kwa nini unahuzuni ndani yangu? Mtumaini Mungu kwa kuwa nitamsifu tena yeye aliye wokovu wangu na Mungu wangu.

Chapter 43

חָסִיד	לֹא־	מִגּוֹי	רִיבִי	וְרִיבָה	וֵאלֹהִים	שָׁפְטֵנִי	1
la–mcha-Mungu	lisilo	kutoka–taifa	kesi-yangu	na–upiganie	Mungu	Nihukumu	
H2623	H3808		H7379	H7378	H0430	H8199	
				תְּפַלְּטֵנִי׃	וְעַוְלָה	מִרְמָה	מֵאִישׁ־
				uniokoe	na–udhalimu	udanganyifu	kutoka–mtu-wa
				H6403		H4820	H0376

Mungu, uniletee haki, na unitetee dhidi ya taifa lisilo la kimungu.

קֹדֶר	לָמָּה־	זְנַחְתָּנִי	לָמָּה	מָעוּזִּי	אֱלֹהֵי	וְאַתָּה	כִּי־	2
mwenye–huzuni	Kwa-nini	umenitupa	Kwa-nini	ngome-yangu	Mungu-wa	wewe	Kwa-kuwa	
H6937	H4100		H4100	H4581	H0430			
				אוֹיֵב׃	בִּלַּחַץ	אֶתְהַלֵּךְ	
				adui	kwa–uonevu-wa	ninaenda	
				H0341	H3906	H1980	

Kwa kuwa wewe ni Mungu wa nguvu zangu. Kwa nini umenikataa? Kwa nini ninaenenda katika maombolezo kwa sababu ya ukandamizaji wa adui yangu?

הַר־	אֶל־	יְבִיאוּנִי	יְנָחֻונִי	הֵמָּה	וַאֲמִתְּךָ	אוֹרְךָ	שְׁלַח־	3
mlima-wako	kwa	zininilete	zininiongoze	hizo	na–ukweli-wako	nuru-yako	Tuma	
H2022	H0413	H0935	H5148	H1992	H0571	H0216	H7971	
				מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ׃	וְאֶל־	קָדְשְׁךָ	
				makao-yako	na–kwa	mtakatifu	
				H4908	H0413	H6944	

Oh, tuma nuru yako na kweli yako zinionge oze. Ziniletee mlima wako mtakatifu na makao yako.

גִּילִי	שִׂמְחַת	אֵל	אֶל־	אֱלֹהִים	מִזְבַּח	אֶל־	וְאָבֹאָה	4
shangwe-yangu	furaha-ya	Mungu-wa	kwa	Mungu	madhabahu-ya	kwa	Na–nitaingia	
	H8057	H0410	H0413	H0430	H4196	H0413	H0935	
				אֱלֹהָי׃	אֱלֹהִים	בְּכִנּוֹר	וְאוֹדְךָ
				Mungu-wangu	Mungu	kwa–kinubi	na–nitakushukuru
				H0430	H0430	H3658	H3034

Kisha nitakwenda madhabahuni mwa Mungu, kwa Mungu wangu aliye furaha yangu kuu. Nami nitakusifu wewe kwa kinubi, Ee Mungu, Mungu wangu.

אֱלֹהִים׀	הוֹדִ֣ילִי	עָלֵ֗י	תְּהֻמֵּי	וּמַה־	נַפְשִׁ֥י	וּתְשׁ֝וֹחֲחִ֗י	מַה־	5
Mungu	Mngojee	juu-yangu	unafadhaika	na–kwa-nini	nafsi-yangu	unajishusha	Kwa-nini	
H0430	H3176		H1993	H4100	H5315	H7817	H4100	

וֵאלֹהָ֑י׃	פָּנָ֥י	יְשׁוּעֹ֖ת	אוֹדֶ֣נּוּ	עֽוֹד	כִּי־
na–Mungu-wangu	uso-wangu	wokovu-wa	nitamsifu	bado	kwa-kuwa
H0430	H6440	H3444	H3034	H5750	

Roho yangu, kwa nini umeinama? Kwa nini unahuzuni ndani yangu? Kwa kuwa nitamsifu tena yeye ambaye ni wokovu wangu na Mungu wangu.

Chapter 44

							1
שָׁמַ֣עְנוּ	בְאָזְנֵ֭ינוּ	וֵאלֹהִ֑ים	מַשְׂכִּ֥יל׃	לִבְנֵי־	קֹ֝רַ֗ח	לַמְנַצֵּ֥חַ	
tumesikia	kwa–masikio-yetu	Mungu	maskili	la–wana-wa	Kora	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
H8085	H0241	H0430	H4905		H7141	H5329	

קֶֽדֶם׃	בֵּימֵי	בְּימֵיהֶ֑ם	פָּעַ֖לְתָּ	פָּעַ֣ל	לָ֭נוּ	סִפְּר֣וּ־	אֲבוֹתֵ֗ינוּ
zamani	katika–siku-za	katika–siku-zao	ulifanya	kazi	kwetu	wametusimulia	baba-zetu
	H3117	H3117	H6466	H6467			H0001

Mungu, tumesikia kwa masikio yetu, baba zetu wametuambia kazi uliyofanya katika siku zao, siku za kale.

							2
לְאֻמִּ֑ים	תָּרַ֥ע	וַתִּטָּעֵ֗ם	הוֹרַ֣שְׁתָּ	גּוֹיִם֮	יָ֭דְךָ	וְאַתָּ֣ה	
watu	uliwateswa	na–ukawapanda	uliwafukuza	mataifa	mkono-wako	Wewe	
H3816		H5193	H3423		H3027		

וַתְּשַׁלְּחֵֽם׃
na–ukawasambaza
H7971

Uliwafukuza mataifa kwa mkono wako, lakini ukawafanya watu wetu kuishi humo; wewe uliwataabisha mataifa, lakini ukawaeneza watu wetu katika nchi.

								3
הוֹשָׁ֥עָה	לֹא־	וּזְרוֹעָ֗ם	אָ֭רֶץ	יָרְשׁ֣וּ	בְחַרְבָּ֑ם	לֹ֤א	כִּ֤י	
kuwaokoa	haukuwaokoa	na–mkono-wao	nchi	waliirithi	kwa–upanga-wao	si	Kwa-kuwa	
H3467	H3808	H2220	H0776	H3423	H2719	H3808		

כִּ֤י	פָנֶ֨יךָ֮	וְאוֹר֪	וּזְרוֹעֲךָ֫	יְמִ֥ינְךָ	כִּי־	לָ֭מוֹ	
kwa-kuwa	uso-wako	na–nuru-ya	na–mkono-wako	mkono-wako-wa-kuume	bali	kwao	
	H6440	H0216	H2220	H3225			

רְצִיתָֽם׃
uliwapenda
H7521

Kwa maana hawakupata umiliki wa nchi kwa upanga wao, wala mkono wao wenyewe haukuwaokoa; bali mkono wako wakuume, mkono wako, na nuru ya uso wako, na kwa sababu uliwaridhia.

							4
יַעֲקֹֽב׃	יְשׁוּעוֹת	צַוֵּ֥ה	אֱלֹהִ֑ים	מַלְכִּ֥י	הֽוּא	אַתָּה־	
Yakobo	wokovu-za	amuru	Mungu	Mfalme-wangu	yeye	Wewe	
H3290	H3444	H6680	H0430	H4428	H1931		

Mungu, wewe ni Mfalme wangu, amuru ushindi kwa ajili ya Yakobo.

						5
קָמֵֽינוּ׃	נָבֽוּס	בְּשִׁמְךָ֥	נְנַגֵּֽחַ	צָרֵ֗ינוּ	בְּךָ֣	
wanaosimama-dhidi-yetu	tutawakanyaga	kwa–jina-lako	tutawasukuma	adui-zetu	Kwako	
	H0947	H8034	H5055			

Kwa uweza wako tutawaangusha chini maadui zetu; kwa jina lako tutatembea juu yao, wale wanao inuka dhidi yetu.

תוֹשִׁיעֵנִי׃	לֹא	וְחַרְבִּי	אֶבְטָח	בְקַשְׁתִּי	לֹא	כִּי	6
kuniokoa	hauta	na–upanga-wangu	nitaamini	upinde-wangu	si	Kwa-kuwa	
H3467	H3808	H2719	H0982	H7198	H3808		

Kwa maana sitauamini upinde wangu, wala upanga wangu hautaniokoa.

הֲבִישׁוֹתָ׃	וּמְשַׂנְאֵינוּ	מִצָּרֵינוּ	הוֹשַׁעְתָּנוּ	כִּי	7
umewaaibiisha	na–wanaotuchukia	kutoka–adui-zetu	umetuokoa	Kwa-kuwa	
H0954	H8130		H3467		

Bali wewe ndeye uliyetuokoa na adui zetu, na umewaaibisha wale watuchukiao.

סֶלָה׃	נוֹדֶה	לְעוֹלָם	וְשִׁמְךָ	הַיּוֹם	כָּל־	הִלַּלְנוּ	בֵאלֹהִים	8
Sela	tutashukuru	milele	na–jina-lako	siku	siku-nzima	tumejimuimba	Kwa–Mungu	
H5542	H3034	H5769	H8034	H3117	H3605		H0430	

Katika Mungu tumefanywa kujivuna siku zote, nasi tutalishukuru jina lako milele. Selah

בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃	תֵּצֵא	וְלֹא־	וַתַּכְלִימֵנוּ	נֶזַח	אַף־	9
pamoja-na–majeshi-yetu	utoke	na–hutoki	na–umetufedhehesha	umetukataa	Lakini	
	H3318	H3808	H3637		H0637	

Lakini sasa umetutupa na kutufedhehesha, na hauendi na majeshi yetu.

לָמוֹ׃	שָׂסוּ	וּמְשַׂנְאֵינוּ	צָר	מִנִּי־	אָחוֹר	תְּשִׁיבֵנוּ	10
kwao	wametunyang'anya	na–wanaotuchukia	adui	kutoka–kwa	nyuma	Unaturudisha	
	H8154	H8130			H0268	H7725	

Umetufanya kuwakimbia maadui zetu; na wale watuchukiao huchukua vitu vyetu vya thamani kwa ajili yao wenyewe.

זֵרִיתָנוּ׃	וּבַגּוֹיִם	מַאֲכָל	כְּצֹאן	תְּתַּנֵנוּ	11
umetutawanya	na–miongoni-mwa–mataifa	chakula	kama–kondoo	Umetutoa	
H2219		H3978	H6629	H5414	

Umetufanya kama kondoo aliyeandaliwa kwa ajili ya chakula na umetutawanya kati ya mataifa.

בִּמְחִירֵיהֶם׃	רִבִּיתָ	וְלֹא־	הוֹן	בְּלֹא־	עַמְּךָ	תִּמְכֹּר־	12
kwa–bei-yao	kujipatia-faida	na–huku	utajiri	bila	watu-wako	Unawauza	
H4242		H3808	H1952	H3808		H4376	

Wewe unawauza watu wako bure; kwa kufanya hivyo haukupata faida.

לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃	וָקֶלֶס	לֶעָג	לִשְׁכֵנֵינוּ	חֶרְפָּה	תְּשִׂימֵנוּ	13
kwa–wanaotuzunguka	na–mzaha	dhihaka	kwa–jirani-zetu	shutuma	Umetufanya	
H5439	H7047	H3933	H7934	H2781		

Wewe umetufanya kukemewa na majirani zetu, kuchekwa, na kudhihakiwa na wale wanao tuzunguka.

אֻמִּים׃	בַּל־	רֹאשׁ	מְנוֹד־	בַּגּוֹיִם	מָשָׁל	תְּשִׂימֵנוּ	14
watu	miongoni-mwa	kichwa	kutikisa	miongoni-mwa–mataifa	mithali	Umetufanya	
H3816	H3816		H4493		H4912		

Umetufaya kituko kati ya mataifa,.....

כְּסָתְנִי׃	פָּנַי	וּבֹשֶׁת	נֶגְדִּי	כְּלִמָּתִי	הַיּוֹם	כָּל־	15
imenifunika	uso-wangu	na–aibu-ya	mbele-yangu	fedheha-yangu	siku	Siku-nzima	
H3680	H6440	H1322	H5048	H3639	H3117	H3605	

Siku zote fedheha yangu iko mbele yangu, na aibu ya uso wangu imenifunika

וּמִתְנַקֵּם׃	אֹויֵב	מִפְּנֵי	וּמְנַדֵּף	מְחָרֵף	מְקוֹל	16
na–mjilipiza-kisasi	adui	kwa-sababu-ya	na–anayetukana	anayeshutumu	Kwa-sababu-ya–sauti-ya	
H5358	H0341	H6440	H1442			

kwa sababu ya sauti yake iliyo kemea na kutukana, kwa sababu ya adui na kisasi.

שְׁקָרְנוּ	וְלֹא־	שְׁכַחֲנוּךָ	וְלֹא	בָּאַתְנוּ	זֹאת	כָּל־	17
kudanganya	na–hatu	kukusahau	na–hatukukusahau	yametujia	hii	Haya-yote	
H8266	H3808	H7911	H3808	H0935	H2063	H3605	

בִּבְרִיתֶךָ׃	
katika–agano-lako	
H1285	

Yote haya yametupata sisi; bado hatukukusahau wewe wala kulikosea agano lako.

אָרְחֶךָ׃	מִנִּי	אֲשֻׁרֵינוּ	וַתֵּט	לִבֵּנוּ	אָחוֹר	נָסוֹג	לֹא־	18
njia-yako	kutoka	hatua-zetu	na–hazikugeuka	moyo-wetu	nyuma	kurudi	Haukurudi	
H0734			H5186		H0268	H5472	H3808	

Mioyo yetu haikukengeuka; hatua zetu hazikuiacha njia yako.

בְּצַלְמָוֶת׃	עָלֵינוּ	וַתְּכַס	תַּנִּים	בִּמְקוֹם	דִּכִּיתָנוּ	כִּי	19
kwa–kivuli-cha-mauti	juu-yetu	na–ukafunika	mbweha	mahali-pa	ulituponda	Ingawa	
H6757		H3680		H4725	H1794		

Bali wewe umetuadhibu vikali katika mahali pa mbweha na kutufunika na uvuli wa mauti.

זָר׃	לְאֵל	כַּפֵּינוּ	וַנִּפְרֹשׂ	אֱלֹהֵינוּ	שֵׁם	שָׁכַחְנוּ	אִם־	20
mgeni	kwa–mungu	mikono-yetu	na–tukaeneza	Mungu-wetu	jina-la	tulisahau	Kama	
	H0410	H3709	H6566	H0430	H8034	H7911		

Ikiwa tumelisahau jina la Mungu wetu au kueneza mikono yetu kwa Mungu mgeni,

לֵב׃	תַּעֲלֻמוֹת	יֹדֵעַ	הוּא	כִּי־	זֹאת	יַחֲקָר־	אֱלֹהִים	הֲלֹא	21
moyo	siri-za	anajua	yeye	kwa-kuwa	hii	atachunguza	Mungu	Je-si	
	H8587	H3045	H1931		H2063	H2713	H0430	H3808	

Mungu asingeligundua hili? Kwa maana yeye anazijua siri za moyo.

טִבְחָה׃	כְּצֹאן	נֶחְשַׁבְנוּ	הַיּוֹם	כָּל־	הִרַגְנוּ	עָלֶיךָ	כִּי־	22
machinjio	kama–kondoo-wa	tunahesabiwa	siku	siku-nzima	tunauawa	kwa-ajili-yako	Hakika	
H2878	H6629	H2803	H3117	H3605	H2026			

Hakika, kwa ajili ya jina lako tutauawa siku zote; tunahesabiwa kuwa kondoo kwa ajili ya kuchinjwa.

לָנֶצַח׃	תִּזְנַח	אַל־	הָקִיצָה	אֲדֹנָי	וּתִישָׁן	לָמָּה	וְעוּרָה	23
milele	kutupilia-mbali	usi	Amka	Bwana	unalala	Kwa-nini	Amka	
H5331		H0408	H6974	H0136	H3462	H4100	H5782	

Bwana, amka, kwa nini unalala? Inuka, usitutupe moja kwa moja.

וְלַחֲצֵנוּ׃	עָנְיֵנוּ	תִּשְׁכַּח	תַּסְתִּיר	פָּנֶיךָ	לָמָּה־		24
na–uonevu-wetu	mateso-yetu	unasahau	unaficha	uso-wako	Kwa-nini		
H3906	H6040	H7911	H5641	H6440	H4100		

Kwa nini unaficha uso wako na kusahau mateso yetu na kukandamizwa kwetu?

בִּטְנֵנוּ׃	לָאָרֶץ	דָּבְקָה	נַפְשֵׁנוּ	לֶעָפָר	שָׁחָה	כִּי	25
tumbo-letu	ardhini	imeshikamana	nafsi-yetu	mavumbini	imeinamishwa	Kwa-kuwa	
H0990	H0776	H1692	H5315	H6083	H7743		

Kwa maana tumeyeyushwa kwenye mavumbi; miili yetu imeshikamana na ardhi.

חַסְדֶּךָ׃	לְמַעַן	וּפְדֵנוּ	לָנוּ	עֶזְרָתָה	קוּמָה	26
upendo-wako-wa-agano	kwa-sababu-ya	na–utukomboe	kwetu	utusaidie	Simama	
	H4616	H6299		H5833		

Inuka utusaidie na utuokoe kwa ajili ya uaminifu wa agano lako.

Chapter 45

יְדִידֹת׃	שִׁיר	מַשְׂכִּיל	לִבְנֵי־	שֹׁשַׁנִּים	עַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
upendo	wimbo-wa	maskili	la–wana-wa	yungiyungi	kwa	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
		H4905	H7141	H7799		H5329	

לְמֶלֶךְ	מַעֲשַׂי	אֲנִי	אֹמֵר	טוֹב	דָּבָר	וְלִבִּי	רָחַשׁ
kwa–mfalme	kazi-zangu	mimi	ninasema	jema	jambo	moyo-wangu	Unabubujika
H4428	H4639	H0589	H0559		H1697		H7370

מָהִיר׃	סוֹפֵר	וְעֵט	לְשׁוֹנִי
stadi	mwandishi	kalamu-ya	ulimi-wangu
H4106		H5842	H3956

Moyo wangu unafurika kwa neno zuri; nitasoma kwa sauti maneno niliyo yaandika kuhusu mfalme; ulimi wangu ni kalamu ya mwandishi mwenye ustadi.

בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ	חֵן	הוּצַק	אָדָם	מִבְּנֵי	יָפְיָפִיתָ	2
midomoni-mwako	neema	umemwagwa	mwanadamu	kuliko–wana-wa	Wewe-ni-mzuri	
H8193	H2580	H3332	H0120		H3302	

לְעוֹלָם׃	אֱלֹהִים	בֵּרַכְךָ	כֵּן	עַל־	
milele	Mungu	amekubariki	hii	kwa-sababu-ya	
H5769	H0430	H1288			

Wewe u mzuri sana kuliko mwanadamu yeyote; neema imemiminwa midomoni mwako; Kwa hiyo tunajua ya kuwa Mungu amekubariki milele.

וַהֲדָרֶךָ׃	הוֹדְךָ	גִּבּוֹר	יָרֵךְ	עַל־	חַרְבְּךָ	חֲגוֹר־	3
na–fahari-yako	utukufu-wako	shujaa	paja-lako	juu-ya	upanga-wako	Jifunge	
H1926	H1935	H1368	H3409		H2719	H2296	

Weka upanga wako upande wako, wewe uliye mwenye nguvu, katika utukufu wako na enzi yako.

צֶדֶק	וְעַנְוָה־	אֱמֶת	דִּבְרֵי־	עַל־	רֹכַב	צְלַח	וַהֲדָרְךָ	4
haki	na–upole	kweli	jambo-la	kwa-ajili-ya	panda	fanikiwa	Na–fahari-yako	
H6664	H6037	H0571	H1697		H7392		H1926	

יְמִינֶךָ׃	נוֹרָאוֹת	וְתוֹרְךָ
mkono-wako-wa-kuume	mambo-ya-kutisha	na–mkono-wako-wa-kuume-ukufundishe
H3225	H3372	

Katika enzi yako enenda katika ushindi kwa sababu ya uaminifu, upole, na haki; mkono wako wa kuume utakufundisha mambo ya kutisha.

הַמָּלֶךְ׃	אוֹיְבֵי	בְּלֵב	יִפְּלוּ	תַּחְתֶּיךָ	עַמִּים	שְׁנוּנִים	חִצֶּיךָ	5
mfalme	adui-za	katika–moyo-wa	wataanguka	chini-yako	watu	mikali	Mishale-yako	
H4428	H0341		H5307	H8478		H8150	H2671	

Mishale yako ni mkali; watu huanguka chini yako; mishale yako imo ndani ya mioyo ya adui za mfalme.

מַלְכוּתֶךָ׃	שֵׁבֶט	מִישׁוֹר	שֵׁבֶט	וָעֶד	עוֹלָם	אֱלֹהִים	כִּסְאֲךָ	6
ufalme-wako	fimbo-ya	unyofu	fimbo-ya	na–milele	milele	Mungu	Kiti-chako-cha-enzi	
H4438	H7626	H4334	H7626	H5703	H5769	H0430	H3678	

Kiti chako cha enzi, Mungu ni cha milele na milele; na fimbo ya haki ni fimbo ya utawala wako.

אֱלֹהִים	מְשָׁחֲךָ	וְכֵן	עַל־	רֶשַׁע	וַתִּשְׂנָא	צֶדֶק	אָהַבְתָּ	7
Mungu	amekutia-mafuta	hii	kwa-sababu-ya	uovu	na–umechukia	haki	Umependa	
H0430	H4886			H7562	H8130	H6664	H0157	

מֵחֲבֵרֶיךָ׃	שֶׁמֶן	שָׂשׂוֹן	אֱלֹהֶיךָ
kuliko–wenzako	furaha	mafuta-ya	Mungu-wako
H2270	H8342	H8081	H0430

Umeipenda haki na kuchukia uovu; kwa hiyo Mungu, Mungu wako, amekupaka mafuta ya furaha kuliko wenzako.

שֵׁן	הֵיכְלֵי	מִן־	בִּגְדֹתֶיךָ	כָּל־	קְצִיעוֹת	וַאֲהָלוֹת	מֹר־	8
pembe	majumba-ya	kutoka	mavazi-yako	mavazi-yako-yote	na–kasia	na–udi	Manemane	
H8127	H1964			H3605	H7102	H0174	H4753	

שִׂמְּחוּךָ׃	מִנִּי
yanakufurahisha	kutoka
H8055	H4482

Mavazi yako yote hunukia manemane, udi, na mdalasini; kukoka katika majumba ya pembe vyombo vya muziki wa nyuzi vimekufurahisha.

שֶׁגַל	נִצְּבָה	בִּימִינְךָ	מְלָכִים	בְּנוֹת	9
malkia	anasimama	katika–wanawake-wako-wa-heshima	wafalme	Binti-za	
H7694	H5324	H3368	H4428	H1323	

אוֹפִיר׃	בְּכֶתֶם	לְיִמִינְךָ
Ofiri	kwa–dhahabu-ya	mkono-wako-wa-kuume
H0211	H3800	H3225

Binti za wafalme ni kati ya wake zako waheshimiwa; na mkono wako wa kuume amesimama malikia aliye vaa mavazi ya dhahabu ya Ofiri.

וּבֵית	עַמֵּךְ	וְשִׁכְחִי	אָזְנֵךְ	וְהַטִּי	וּרְאִי	בַּת	שִׁמְעִי־	10
na–nyumba-ya	watu-wako	na–usahau	sikio-lako	na–uinamie	na–uone	binti	Sikia	
		H7911	H0241	H5186	H7200	H1323	H8085	

אָבִיךְ׃
baba-yako
H0001

Sikiliza, mwanangu, tafakari na utege sikio lako; uwasahahu watu wako na watu wa nyumba ya baba yako.

לוֹ׃	וְהִשְׁתַּחֲוִי־	אֲדֹנַיִךְ	הִוא	כִּי־	יָפְיֵךְ	הַמֶּלֶךְ	וְיִתְאַו	11
kwake	na–umsujudie	bwana-wako	yeye	kwa-kuwa	uzuri-wako	mfalme	Na–atatamani	
	H7812	H0113	H1931		H3308	H4428	H0183	

Hivyo mfalme atautamani uzuri wako; yeye ni Bwana wako; umstahi.

עָם׃	עֲשִׁירֵי	יְחַלּוּ	פָּנֶיךָ	בְּמִנְחָה	וְצֹר	וּבַת־	12
watu	matajiri-wa	watatafuta-kibali-chako	uso-wako	kwa–zawadi	Tiro	Na–binti-ya	
	H6223		H6440	H4503	H6865	H1323	

Binti wa Tiro atakuwepo akiwa na zawadi; matajiri kati wa watu watajipendekeza kwako.

זָהָב	מִמְּשִׁבְצוֹת	פְּנִימָה	מֶלֶךְ	בַּת־	כְּבוּדָּה	כָּל־	13
dhahabu	kutoka–kwa–mapambo-ya	ndani	mfalme	binti-ya	utukufu	Kwa–utukufu-wote	
H2091	H4865	H6441	H4428	H1323		H3605	

לְבוּשָׁהּ׃
mavazi-yake
H3830

Binti mfalme katika jumba la kifahari ana utukufu wote; mavazi yake yametengenezwa kwa dhahabu.

מְוּבָאוֹת	רֵעוֹתֶיהָ	אַחֲרֶיהָ	בְּתוּלוֹת	לַמֶּלֶךְ	תּוּבַל	לְרִקְמוֹת	14
wanaletwa	wenzake	nyuma-yake	wanawali	kwa–mfalme	ataongozwa	Kwa–nguo-za-rangi	
H0935	H7464		H1330	H4428	H2986	H7553	

:לָךְ	
kwako	

Naye ataongozwa kwa mfalme akiwa katika mavazi ya dhahabu; mabikra, wenzake wanoumfuata, wataletwa kwako mafalme.

:מֶלֶךְ	בְּתֵיכַל	תְּבֹאֶינָה	וָגִיל	בְּשִׂמְחָת	תּוּבַלְנָה	15
mfalme	katika–jumba-la	wataingia	na–shangwe	kwa–furaha	Wataongozwa	
H4428	H1964	H0935		H8057	H2986	

Wao wataongozwa kwa furaha na shangwe; wataingia mahali pa mfalme.

:הָאָרֶץ	בְּכָל־	לְשָׂרִים	תְּשִׁיתֵמוֹ	בָּנֶיךָ	יִהְיוּ	אֲבֹתֶיךָ	תַּחַת	16
nchi	katika–nchi-yote	wakuu	utawaweka	wana-wako	watakuwa	baba-zako	Badala-ya	
H0776	H3605	H8269	H7896		H1961	H0001	H8478	

Katika mahali pa baba zako watoto wako watakuwepo, ambao wewe utawafanya kuwa wakuu katika nchi yote.

עַמִּים	כֵּן	עַל־	וְזָכַר	דֹּר	בְּכָל־	שִׁמְךָ	אַזְכִּירָה	17
watu	hii	kwa-sababu-ya	na–kizari	kizazi	katika–kila	jina-lako	Nitalifanya-likumbukwe	
			H1755	H1755	H3605	H8034	H2142	

:וָעֶד	לְעֹלָם	יְהוֹדֻךָ
na–milele	milele	watakusifu
H5703	H5769	H3034

Nami nitalifanya jina lako kukumbukwa katika uzao wote; kwa hiyo watu watakushukuru milele na milele.

Chapter 46

מַחֲסֶה	לָנוּ	אֱלֹהִים	:שִׂיר	עֲלָמוֹת	עַל־	קֹרַח	לִבְנֵי־	לַמְנַצֵּחַ	1
kimbilio	kwetu	Mungu	wimbo	alamothi	kwa	Kora	la–wana-wa	Kwa–kiongozi-wa-kwaya	
H4268		H0430		H5961		H7141		H5329	

:מְאֹד	נִמְצָא	בְּצָרוֹת	עֻזָּה	וָעֹז
sana	amepatikana	katika–taabu	msaada	na–nguvu
H3966	H4672		H5833	H5797

Mungu kwetu ni kimbilio la usalama na nguvu, upatikanao tele wakati wa mateso.

הָרִים	וּבְמוֹט	אֶרֶץ	בְּהָמִיר	גִּיָּא	לֹא־	כֵּן	עַל־	2
milima	na–inapotikisika	nchi	inapobadilika	kuogopa	hatu	hii	Kwa-sababu-ya	
H2022	H4131	H0776	H4171	H3372	H3808			

:יַמִּים	בִּלֵּב
bahari	katika–moyo-wa
H3220	

Hivyo hatutaogopa, hata kama dunia italazimika kubadilika, hata kama milima italazimika kutetemeka na kuangukia kwenye mtima wa bahari, hata kama maji yatavuma kwa kishindo kikuu,

:סֶלָה	בִּגְאוָתוֹ	הָרִים	יִרְעֲשׁוּ־	מֵימָיו	יֶחְמְרוּ	יֶהֱמוּ	3
Sela	kwa–kujivuna-kwake	milima	yatetemeke	maji-yake	yachemshe	Yangurume	
H5542	H1346	H2022	H7493	H4325		H1993	

hata kama milima itatetemeka kwa vurugu ya maji. Selah

עֶלְיוֹן׃	מִשְׁכְּנֵי	קִדֵּשׁ	אֱלֹהִים	עִיר־	יִשַּׂמְּחוּ	פְּלָגָיו	נָהָר	4
Aliye-Juu	makao-ya	takatifu	Mungu	mji-wa	vinafurahisha	vijito-vyake	Mto	
	H4908	H6918	H0430		H8055	H6388	H5104	

Kuna mto, mikondo yake huufanya mji wa Mungu kufurahi, mahali patakatifu pa hema ya Aliye Juu.

בֹּקֶר׃	לִפְנוֹת	אֱלֹהִים	יַעְזְרֶהָ	תְּמוֹט	בַּל־	בְּקִרְבָּהּ	אֱלֹהִים	5
asubuhi	kunapokucha	Mungu	atausaidia	usogezwe	hautasogezwa	katikati-yake	Mungu	
H1242	H6437	H0430	H5826	H4131	H1077	H7130	H0430	

Mungu yuko katikati yake; naye hatasogezwa; Mungu atamsaidia, naye atafanya hivyo asubuhi na mapema.

אָרֶץ׃	תָּמוּג	בְּקוֹלוֹ	נָתַן	מַמְלָכוֹת	מָטוּ	גּוֹיִם	הָמְּוּ	6
nchi	iliyeyuka	sauti-yake	alitoa	falme	zilitikisika	mataifa	Zilipofanya-fujo	
H0776	H4127		H5414	H4467	H4131		H1993	

Mataifa yalikasirika na falme zikataharuki; yeye alipaza sauti yake, na nchi ikayeyuka.

סֶלָה׃	יַעֲקֹב	אֱלֹהֵי	לָנוּ	מִשְׂגָּב־	עִמָּנוּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	7
Sela	Yakobo	Mungu-wa	kwetu	ngome-yetu	pamoja-nasi	wa-majeshi	Yahwe	
H5542	H3290	H0430					H3068	

Yahwe wa majeshi yuko pamoja nasi; Mungu wa Yakobo ni kimbilio letu la usalama. Selah

בָּאָרֶץ׃	שַׁמּוֹת	שָׁם	אֲשֶׁר־	יְהוָה	מִפְעָלוֹת	חֱזוּ	לְכוּ־	8
duniani	maangamizi	ameweka	ambaye	Yahwe	kazi-za	angalieni	Njooni	
H0776	H8047			H3068		H2372	H3212	

Njoni, mtazame matendo ya Yahwe, uharibifu alioufanya juu ya nchi.

חֵנִית	וְקַצֵּץ	יְשַׁבֵּר	קֶשֶׁת	הָאָרֶץ	קִצֵּה	עַד־	מִלְחָמוֹת	מַשְׁבִּית	9
mkuki	na–anakata	anavunja	upinde	nchi	miisho-ya	hadi	vita	Anakomesha	
H2595	H7112	H7665	H7198	H0776		H5704	H4421		

בָּאֵשׁ׃	יִשְׂרֹף	עֲגָלוֹת
kwa–moto	anachoma	magari-ya-vita
H0784	H8313	H5699

Anaisitisha vita kwenye nchi; yeye anauvunja upinde na kuikata vipande vipande mishale; anazichoma ngao.

אָרוּם	בַּגּוֹיִם	אָרוּם	אֱלֹהִים	אָנֹכִי	כִּי־	וְאִדָּעָה	הַרְפּוּ	10
nitainuliwa	miongoni-mwa–mataifa	nitainuliwa	Mungu	mimi	kwamba	na–mjue	Acheni	
			H0430	H0595		H3045	H7503	

בָּאָרֶץ׃
duniani
H0776

Mkae kimya na mjue kuwa mimi ni Mungu; nitainuliwa juu ya nchi.

סֶלָה׃	יַעֲקֹב	אֱלֹהֵי	לָנוּ	מִשְׂגָּב־	עִמָּנוּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	11
Sela	Yakobo	Mungu-wa	kwetu	ngome-yetu	pamoja-nasi	wa-majeshi	Yahwe	
H5542	H3290	H0430					H3068	

Mungu wa majeshi yuko pamoja nasi; Mungu wa Yakobo ni kimbilio letu la usalama. Serah

Chapter 47

1 לַמְנַצֵּחַ ׀ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃ כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כָף
Kwa–kiongozi-wa-kwaya la–wana-wa Kora Zaburi Watu-wote watu pigeni mikono
H5329 H7141 H4210 H3605 H8628 H3709

הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה׃
mpigieni-kelele Mungu kwa–sauti-ya furaha
H7321 H0430 H7440

Pigeni makofi, enyi watu wote; mpigieni Mungu kelele za ushindi.

2 כִּי־יְהוָה עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃
Kwa-kuwa Yahwe Aliye-Juu wa-kuogofya Mfalme mkuu juu-ya nchi-yote nchi
H3068 H3372 H4428 H7227 H3605 H0776

Kwa maana Yahwe Aliye Juu anatisha; ni Mfalme mkuu dunia yote.

3 יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ׃
Anawatiisha watu chini-yetu na–mataifa chini-ya miguu-yetu
H1696 H5971 H3816 H8478 H7272

Yeye anawatiisha chini yetu na mataifa chini ya miguu yetu.

4 יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר־אָהֵב סֶלָה׃
Anachagua kwetu kwa urithi-wetu kiburi-cha Yakobo ambaye alimpenda Sela
H0977 H0853 H5159 H1347 H3290 H0834 H0157 H5542

Yeye huchagua urithi kwa ajili yetu, utukufu wa Yakobo ambaye alimpenda. Serah

5 עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שופָר׃
Amepanda Mungu kwa–kelele-za-furaha Yahwe kwa–sauti-ya tarumbeta
H5927 H0430 H8643 H3068 H7782

Mungu ameinuliwa juu kwa shangwe, Kwa mbiu ya shangwe Yahwe yu juu.

6 זַמְּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמְּרוּ׃
Mwimbieni-zaburi mwimbieni-zaburi kwa–Mfalme-wetu Mwimbieni-zaburi
H2167 H2167 H4428 H2167

זַמְּרוּ׃
mwimbieni-zaburi
H2167

Mwimbieni Mungu sifa, imbeni sifa; mwimbieni sifa Mfalme wetu, imbeni sifa.

7 כִּי מַלְכוּ כָל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל׃
Kwa-kuwa Mfalme nchi-yote nchi Mungu mwimbieni-zaburi maskili
H4428 H3605 H0776 H0430 H2167

Kwa maana Mungu ni Mfalme duniani kote; mwimbieni mkiwa na uelewa.

8 מָלַךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל־כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃
Anatawala Mungu juu-ya mataifa Mungu amekaa juu-ya kiti-cha-enzi kitakatifu
H4427 H0430 H1471 H0430 H3427 H5921 H3678 H6944

Mungu anatawala mataifa yote; Mungu hukaa kwenye kiti cha enzi.

9 נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי־אָרֶץ מְאֹד נַעֲלָה׃
Wakuu-wa watu wamekusanyika watu-wa Mungu-wa Ibrahimu kwa-kuwa za–Mungu ngao-za nchi sana ametukuzwa
H5081 H0622 H5971 H0430 H0085 H3588 H0430 H4043 H0776 H3966 H5927

Wakuu wa watu wamekusanyika pamoja kwa watu wa Mungu wa Ibrahimu; kwa kuwa ngao za duniani ni za Mungu; yeye ameinuliwa juu sana.

Chapter 48

בְּעִיר	מְאֹד	וּמְהֻלָּל	יְהוָה	גָּדוֹל	קֹרַח׃	לִבְנֵי־	מִזְמוֹר	שִׁיר	1
katika–mji–wa	sana	anastahili–kusifiwa	Yahwe	Mkuu	Kora	kwa–wana–wa	zaburi	Wimbo	
	H3966		H3068		H7141		H4210		

קָדְשׁוֹ׃	הַר־	אֱלֹהֵינוּ
mtakatifu	mlima–wake	Mungu–wetu
H6944	H2022	H0430

Yahwe ndiye aliye mkuu na mwenyekusifiwa sana, katika mji wa Mungu wetu kwenye mlima wake mtakatifu.

צָפוֹן	יַרְכְּתֵי	צִיּוֹן	הַר־	הָאָרֶץ	כָּל־	מְשׂוֹשׂ	נוֹף	יְפֵה	2
kaskazini	pande–za	Sayuni	mlima–wa	nchi	dunia–yote	furaha–ya	wa–urefu	Mzuri	
H6828	H3411	H6726	H2022	H0776	H3605	H4885	H5131	H3303	

רָב׃	מֶלֶךְ	קִרְיַת
mkuu	mfalme	mji–wa
	H4428	H7151

Ni mzuri katika mwinuko wake, furaha ya nchi yote, ni mlima Sayuni, kwenye upande wa kaskazini, mji wa Mfalme mkuu.

לְמִשְׂגָּב׃	נוֹדַע	בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ	אֱלֹהִים	3
kuwa–ngome	amejulikana	katika–ngome–zake	Mungu	
	H3045	H0759	H0430	

Mungu amejifunua mwenyewe katika jumba lake la kifahari kama kimbilio la usalama.

יַחְדָּו׃	עָבְרוּ	נוֹעֲדוּ	הַמְּלָכִים	הִנֵּה	כִּי־	4
pamoja	walipita	walikutana	wafalme	tazama	Kwa–sababu	
		H3259	H4428	H2009		

Maana, tazama, wafalme walikusanyika wenyewe; wote pamoja walipita.

נָחְפָּזוּ׃	נִבְהֲלוּ	תָּמָהּ	כֵּן	רָאוּ	הֵמָּה	5
wakakimbia	wakafadhaika	wakastaajabu	hivyo	waliona	Wao	
H2648	H0926	H8539		H7200	H1992	

Nao waliuona, wakashangaa; walifadhaika, na wakaharakisha kuondoka.

כַּיּוֹלֵדָה׃	חִיל	שָׁם	אֲחָזָתַם	רְעָדָה	6
kama–mwanamke–anayezaa	maumivu	hapo	kuliwashika	Kutetemeka	
H3205		H8033	H0270		

Pale pale tetemeko liliwashikilia, maumivu makali kama mwanamke anaye zaa.

תַּרְשִׁישׁ׃	אֳנִיּוֹת	תִּשְׁבֹּר	קָדִים	בְּרוּחַ	7
Tarshishi	meli–za	unavunja	mashariki	Kwa–upepo–wa	
H8659	H0591	H7665	H6921	H7307	

Kwa upepo wa mashariki wewe huivunja meli ya Tarshishi.

בְּעִיר	צְבָאוֹת	יְהוָה	בְּעִיר־	רָאִינוּ	כֵּן	וְשָׁמַעְנוּ	כַּאֲשֶׁר	8
katika–mji–wa	wa–majeshi	Yahwe	katika–mji–wa	tulivyoona	ndivyo	tulivyosikia	Kama	
		H3068		H7200		H8085		

סֶּלָה׃	עוֹלָם	עַד־	יְכוֹנְנֶהָ	אֱלֹהִים	אֱלֹהֵינוּ	
Sela	milele	milele	atauimarisha	Mungu	Mungu–wetu	
H5542	H5769	H5704		H0430	H0430	

Kama tulivyo sikia, vivyo hivyo tumeona katika mji wa Yahwe wa majeshi, katika mji wa Mungu wetu; Mungu atautunza milele. Selah

הֵיכָלֶךָ׃	בְּקִרְבֶּ	חַסְדֶּךָ	אֱלֹהִים	דִּמִּינוּ	9
hekalu–lako	katika	upendo–wako–usioshindwa	Mungu	Tumetafakari	
H1964	H7130		H0430	H1819	

Tumeutafakari uaminifu wa agano lako, Mungu, katikati ya hekalu lako.

תְּהִלָּתְךָ	כֵּן	עַל־	קְצְוֵי־	אֶרֶץ	צֶדֶק	מָלְאָה	כִּשְׁמְךָ	10
sifa–yako	ndivyo	hadi	miisho–ya	nchi	haki	imejaa	Kama–jina–lako	
H8416			H7099	H0776	H6664	H4390		

יְמִינֶךָ׃	אֱלֹהִים	כֵּן	תְּהִלָּתְךָ	עַל־	
mkono–wako–wa–kuume	Mungu	ndivyo	sifa–yako	hadi	
H3225	H0430		H8416		

Kama lilivyo jina lako, Mungu, hivyo ndivyo zilivyo sifa zako mpaka miisho ya dunia; mkono wako wa kuume umejaa haki.

מִשְׁפָּטֶיךָ׃	לְמַעַן	יְהוּדָה	בְּנוֹת	תָּגֵלְנָה	צִיּוֹן	הַר־	וְיִשְׂמַח	11
hukumu–zako	kwa–sababu–ya	Yuda	binti–za	wafurahi	Sayuni	mlima–wa	Ufurahi	
H4941	H4616	H3063	H1323	H1523	H6726	H2022	H8055	

Milma Sayuni na ufurahi, nao wana wa Yuda washangilie kwa sababu ya amri ya haki yako.

מִגְדָּלֶיהָ׃	סִפְרוּ	וְהַקִּיפוּהָ	צִיּוֹן	סֹבּוּ	12
minara–yake	hesabuni	na–mzunguke	Sayuni	Izungukeni	
H4026			H6726	H5437	

Tembeeni katika Mlima Sayuni, muuzungukie mji,

אַחֲרוֹן׃	לְדוֹר	תְּסַפְּרוּ	לְמַעַן	אַרְמְנוֹתֶיהָ	פַּסְגוּ	לְחֵילָהּ	וּלְבִכְּם	שִׁיתוּ	13
kijacho	kwa–kizazi	msimulie	ili	majumba–yake	pitia	ngome–zake	mioyo–yenu	Fikiri	
H0314	H1755		H4616	H0759	H6448	H2430		H7896	

mzitazame kwa makini nguzo zake, na mtazame majumba yake ya kifahari ili kwamba muweze kuwasimulia kizazi kijacho.

עַל־	יְנַהֲגֵנוּ	הוּא	וָעֶד	עוֹלָם	אֱלֹהֵינוּ	אֱלֹהִים	וְזֶה	כִּי	14
hata	atatuongoza	yeye	na–milele	milele	Mungu–wetu	ni–Mungu	huyu	Kwa–sababu	
		H1931	H5703	H5769	H0430	H0430	H2088		

מָוֶת׃	
mauti	
H4192	

Kwa kuwa huyu Mungu ni Mungu wetu milele na milele; naye atakuwa kiongozi wetu mpaka kufa.

Chapter 49

הָעַמִּים	כָּל־	זֹאת	שִׁמְעוּ־	מִזְמוֹר׃	לִבְנֵי־	וּלְמִנַּצֵּחַ		1
mataifa	watu–wote	haya	Sikieni	zaburi	kwa–wana–wa	Kwa–kiongozi–wa–kwaya		
	H3605	H2063	H8085	H4210	H7141	H5329		

חָלֶד׃	יֹשְׁבֵי	כָּל־	הַאֲזִינוּ
ulimwenguni	wakaao	wote	tegeni–sikio
H2465	H3427	H3605	H0238

Sikieni hili, ninyi watu wote; tegeni masikio, ninyi wenyeji wa dunia,

וְאֶבְיוֹן׃	עָשִׁיר	יַחַד	אִישׁ	בְּנֵי־	גַּם־	אָדָם	בְּנֵי	גַּם־	2
na–maskini	tajiri	pamoja	watu	wana–wa	wote	binadamu	wana–wa	Wote	
H0034	H6223		H0376		H1571	H0120		H1571	

wote walio chini na walio juu, tajiri na masikini wote pamoja.

תְּבוּנוֹת׃	לִבִּי	וְהָגְיוֹת	חָכְמוֹת	יְדַבֵּר	פִּי	3
ufahamu	moyo–wangu	na–kutafakari–kwa	hekima	kitasema	Kinywa–changu	
H8394		H1900	H2454	H1696	H6310	

Mdomo wangu utazungumza hekima na tafakari ya moyo wangu itakuwa ya uelewa.

חִידָתִי׃	בְּכִנּוֹר	אֶפְתָּח	אָזְנִי	לְמָשָׁל	אַטֶּה	4
fumbo–langu	kwa–kinubi	nitafumbua	sikio–langu	kwa–mithali	Nitaelekeza	
H2420	H3658		H0241	H4912	H5186	

Nitaelekeza sikio langu kwenye mfano; nitaanza mfano wangu kwa kinubi.

יְסוּבֵנִי׃	עֲקֵבַי	עֲוֹן	רָע	בִּימֵי	אִירָא	לָמָּה	5
yananizunguka	wanaonifuata	maovu–ya	uovu	siku–za	niogope	Kwa–nini	
H5437	H6120	H5771		H3117	H3372	H4100	

Kwa nini nilazimike kuziogopa siku za uovu, wakati uovu umenizunguka kwenye visigino vyangu?

יִתְהַלָּלוּ׃	עָשְׁרָם	וּבְרֹב	חֵילָם	עַל־	הַבֹּטְחִים	6
wanajisifu	utajiri–wao	na–wingi–wa	zao	mali–zao	Wanaotumaini	
	H6239	H7230	H2428		H0982	

Kwa nini niwaogope wale wanao amini katika mali zao na kujivuna kuhusu utajiri wao?

יִתֵּן	לֹא־	אִישׁ	יִפְדֶּה	פָּדֹה	לֹא־	אָח	7
Mungu	wala–kumpa	mtu	kumkomboa	awezaye–kumkomboa	hakuna–mtu	Hakika	
H5414	H3808	H0376	H6299	H6299	H3808	H0251	

כָּפְרוֹ׃	לֵאלֹהִים
ya–nafsi–yake	fidia–yake
	H0430

Ni hakika kuwa hakuna yeyote atakaye muokoa ndugu yake au kumpa Mungu pesa kwa ajili yake,

לְעוֹלָם׃	וְחָדַל	נַפְשָׁם	פִּדְיוֹן	וְיֵקַר	8
milele	ni–wa–gharama–kubwa	nafsi–yao	ukombozi–wa	Kwa–sababu	
H5769	H2308	H5315		H3365	

Kwa maana ukombozi wa uhai wa mtu ni gharama kubwa, na hakuna awezaye kulipa kile tunacho daiwa.

הַשְּׁחַת׃	יִרְאֶה	לֹא	לָנֶצַח	עוֹד	וְיִחִי־	9
shimo	aonapo	asione	milele	bado	Ili–aishi	
H7845	H7200	H3808	H5331	H5750	H2421	

Hakuna yeyote atakaye ishi milele ili mwili wake usioze.

יֹאבְדוּ	וָבַעַר	כְּסִיל	יַחַד	יָמוּתוּ	חֲכָמִים	וּרְאֵה	כִּי	10
wanaangamia	na–mjinga	mpumbavu	pamoja	wanakufa	wenye–hekima	anaona	Kwa–sababu	
H0006	H1198	H3684		H4191	H2450	H7200		

חֵילָם׃	לַאֲחֵרִים	וְעָזְבוּ
mali–zao	kwa–wengine	na–kuacha
H2428	H0312	

Maana yeye ataona uozo. Watu wenye hekima hufa; wajinga pia huangamia na kuacha mali zao kwa wengine.

קִרְבָּם	וּבָתֵּימוֹ	לְעוֹלָם	מִשְׁכְּנֹתָם	לְדֹר	וָדֹר	קָרְאוּ	11
Makaburi–yao	nyumba–zao	milele	maskani–zao	kizazi–hadi	kizazi	wameyaita	
H7130		H5769	H4908	H1755	H1755	H7121	

אֲדָמוֹת׃	עֲלֵי	בִּשְׁמוֹתָם
ardhi	nchi–zao	kwa–majina–yao
H0127		H8034

Mawazo yao ya ndani ni kuwa familia zao zitaishi milele, na mahali waishipo, kwa vizazi vyote; wanaita ardhi zao kwa majina yao wenyewe.

נִדְמוּ׃	כַּבְּהֵמוֹת	נִמְשָׁל	יָלִין	בַּל־	בִּיקָר	וְאָדָם	12
wanaoangamia	na–wanyama	anafanana	usiku	hakai	katika–heshima	Lakini–mtu	
H1820	H0929			H1077	H3366	H0120	

Lakini mtu, kuwa na mali, haimaanishi atabaki hai; kama wanyama walioangamia.

סֶלָה׃	יִרְצוּ	בְּפִיהֶם	וְאַחֲרֵיהֶם	לָמוֹ	כֶּסֶל	דַּרְכָּם	זֶה	13
Sela	wanaridhika	kwa–vinywa–vyao	na–wanaowafuata	wao	upumbavu	njia–yao	Hii	
H5542	H7521	H6310			H3689	H1870	H2088	

Hii ni hatma ya wafanyao ujinga baada ya kufa,.....

בָּם	וַיִּרְדּוּ	יִרְעֵם	מָוֶת	שַׁתּוּ	לִשְׁאוֹל	וכַצֹּאן	14
juu–yao	na–wenye–haki	itawachunga	mauti	wamewekwa	kuzimu	Kama–kondoo	
			H4194	H8371	H7585	H6629	

לוֹ׃	מְזֻבָּל	שְׁאוֹל	לְבַלּוֹת	)וְצוּרָם(	]וצירם[	לַבֹּקֶר	וְיָשָׁרִים
yake	kutoka–makao–yao	kuzimu	litaoza	umbo–lao	umbo–lao	asubuhi	watawatawala
	H2073	H7585	H1086	H6699	H6736	H1242	H3477

Kama kondoo wamechaguliwa kwa ajili ya kuzimu na kifo kitakuwa mchungaji wao. Nao watatawaliwa na wenye haki ifikapo asubuhi, na miili yao italiwa kuzimuni, wakiwa hawana afasi ya kuishi kwa ajili yao.

יִקָּחֵנִי	כִּי	שְׁאוֹל	מִיַּד־	נַפְשִׁי	יִפְדֶּה	אֱלֹהִים	אַךְ־	15
atanipokea	kwa–sababu	kuzimu	kutoka–mkono–wa	nafsi–yangu	atakomboa	Mungu	Lakini	
H3947		H7585	H3027	H5315	H6299	H0430	H0389	

סֶלָה׃
Sela
H5542

Bali Mungu ataufufua uhai wangu kutoka katika nguvu ya kuzimu; naye atanipokea. Selah

יִרְבֶּה	כִּי־	אִישׁ	יַעֲשָׁר	כִּי־	תִּירָא	אַל־	16
nyumba–yake	atakapoongezeka	utukufu–wa	mtu	atakapotajirika	mtu	Usiogope	
		H0376	H6238		H3372	H0408	

בֵּיתוֹ׃	כְּבוֹד
yake	utukufu–wa
	H3519

Msifadhaike mtu awapo tajiri, utukufu wa nyumba yake uongezekapo.

17	יִרְדֶּ֫	לֹא־	הַכֹּ֥ל	יִקָּ֑ח	בְּמוֹתוֹ	לָ֝א	כִּי	
	nyuma–yake	hautashuka	kitu–chote	chochote	atakapokufa	hatachukua	Kwa–sababu	
	H3381	H3808	H3605	H3947	H4194	H3808		

כְּבוֹדֽוֹ׃	אַחֲרָ֗יו
wake	utukufu–wake
H3519	

Maana atakapo kufa hataondoka na chochote; utukufu wake hautamfuata yeye.

18	תֵּיטִ֣יב	כִּֽי־	וְיוֹדֶ֣ךָ	יְבָרֶ֑ךָ	בְּחַיָּ֥יו	נַ֝פְשׁ֗וֹ	כִּי־	
	mema	unapojifanyia	na–watu–watakusifu	alijibariki	alipokuwa–hai	nafsi–yake	Ingawa	
	H3190		H3034	H1288		H5315		

לָֽךְ׃
mwenyewe

Yeye huifurahisha nafsi yake awapo hai na watu hukusifu wewe uishipo maisha yako mwenyewe-

19	תָּבֹ֥וא	עַד־	דּ֝֗וֹר	אֲבוֹתָ֑יו	עַד־	תֵּ֥צַח	לָ֝֗א	יִרְא֥וּ־	אֽוֹר׃
	Itaenda	kwa–kizazi–cha	kizazi	baba–zake	hadi	milele	hawataona	nuru	kamwe
	H0935	H5704	H1755	H0001	H5704	H5331	H3808	H7200	H0216

naye atakwenda kwenye ukoo wa baba zake naye kamwe hataiona nuru tena.

20	אָדָ֗ם	בִּיקָ֥ר	וְלֹ֤א	יָ֫בִ֥ין	נִמְשָׁ֑ל	כַּבְּהֵמ֥וֹת
	Mtu	katika–heshima	asiyefahamu	ambaye–hafahamu	anafanana	na–wanyama
	H0120	H3366	H3808	H0995		H0929

נִדְמֽוּ׃
wanaoangamia
H1820

Yule ambaye ana mali lakini hana ufahamu ni kama wanyama, ambao wataangamia.

Chapter 50

1	מִזְמ֥וֹר	לְאָ֫סָ֥ף	וְאֵ֤ל	אֱלֹהִ֨ים	יְהוָ֪ה	דִּבֶּ֡ר	וַיִּקְרָ֣א־	אֶ֭רֶץ	מִמִּזְרַח־
	Zaburi	ya–Asafu	Mungu	Mungu	Yahwe	amesema	na–kuiita	nchi	kutoka–macheo–ya
	H4210	H0623	H0410	H0430	H3068	H1696	H7121	H0776	H4217

מְבֹאֽוֹ׃	עַד־	שֶׁ֝֗מֶשׁ
machweo–yake	hadi	jua
H3996	H5704	H8121

Mungu, Mwenye nguvu, Yahwe, amenena naye aliita nchi toka mawio ya jua mpaka machweo yake.

2	מִצִּיּ֥וֹן	מִכְלַל־	יֹ֝֗פִי	אֱלֹהִ֥ים	הוֹפִ֑יעַ
	Kutoka–Sayuni	ukamilifu–wa	uzuri	Mungu	ameng'aa
	H6726	H4359	H3308	H0430	H3313

Tokea Sayuni, Mungu ameangaza, ukamilifu wa uzuri.

3	יָבֹ֣א	אֱלֹהֵ֣ינוּ	וְאַל־	יֶחֱרַ֑שׁ	אֵשׁ־	לְפָנָ֥יו	תֹּאכֵ֗ל	סְ֭בִיבָיו	וּסְעָרָ֥ה
	Atakuja	Mungu–wetu	wala–hatakaa	kimya	moto	mbele–yake	utateketeza	na–kumzunguka	
	H0935	H0430	H0408		H0784	H6440	H0398	H5439	

מְאֹֽד׃	נִשְׁעָרָ֥ה
sana	dhoruba–kuu
H3966	

Mungu wetu huja naye hakai kimya; mbele yake moto hula, na kuna dhoruba kubwa karibu naye.

יִקְרָא	אֶל־	מִמָּעַל	הַשָּׁמַיִם	וְאֶל־	הָאָרֶץ	לָדִין	עַמּוֹ׃	4
Anaita	mbinguni	kutoka–juu	mbingu	na–nchi	nchi	kuhukumu	watu–wake	
H7121	H0413	H5920	H8064	H0413	H0776	H1777		

Yeye huziita mbingu zilizo juu na nchi ili kwamba aweze kuwahukumu watu wake:

אִסְפוּ־	לִי	חֲסִידָי	כֹּרְתֵי	בְרִיתִי	עָלֵי־	זֶבַח׃	5
Kusanyeni	kwangu	watakatifu–wangu	waliofanya	agano–langu	kwa–dhabihu	dhabihu	
H0622		H2623	H3772	H1285		H2077	

Kwa pamoja kusanyikeni waaminifu wangu kwangu, wale waliofanya nami agano kwa sadaka.”

וַיַּגִּידוּ	שָׁמַיִם	צִדְקוֹ	כִּי־	אֱלֹהִים	שֹׁפֵט	הוּא	סֶלָה׃	6
Na–mbingu	mbingu	zitatangaza	haki–yake	kwa–sababu	Mungu	hakimu	ni–yeye	
H5046	H8064	H6664		H0430	H8199	H1931		

Mbingu zitatangaza haki yake, kwa maana Mungu mwenyewe ndiye jaji. Serah

שִׁמְעָה	וְעַמִּי	וַאֲדַבֵּרָה	יִשְׂרָאֵל	וְאָעִידָה	בָּךְ	אֱלֹהִים	אֱלֹהֶיךָ	7
Sikia	watu–wangu	na–nitasema	Israeli	na–nitashuhudia	dhidi–yako	Mungu	Mungu–wako	
H8085		H1696	H3478			H0430	H0430	

אָנֹכִי׃	
mimi–ndiye	
H0595	

Sikilizeni, watu wangu, nami nitazungumza; mimi ni Mungu, Mungu wenu.

וְעוֹלֹתֶיךָ	אוֹכִיחֶךָּ	זִבְחֶיךָ	עַל־	לֹא	8
na–sadaka–zako–za–kuteketezwa	zako	dhabihu–zako	kwa–sababu–ya	Sitakukemea	
	H3198	H2077		H3808	

תָּמִיד׃	לְנֶגְדִּי
daima	mbele–yangu
H8548	H5048

Sitawakaripia ninyi kwa ajili ya sadaka zenu; sadaka zenu za kuteketeza ziko nami siku zote.

עַתּוּדִים׃	מִמִּכְלְאוֹתֶיךָ	פָּר	מִבֵּיתֶךָ	אֶקַּח	לֹא־	9
mbuzi	wala–kutoka–mazizi–yako	ng'ombe	kutoka–nyumba–yako	ng'ombe	Sitachukua	
H6260	H4356	H6499		H3947	H3808	

Sitachukua ng'ombe katika nyumba yenu, wala beberu katika mazizi yenu.

בְּהֵמוֹת	יָעַר	חַיְתוֹ־	כָּל־	לִי	כִּי־	10
na–ng'ombe	msituni	wanyama–wa	wanyama–wote–wa	wangu	Kwa–sababu	
H0929			H3605			

אָלֶף׃	בְּהַרְרֵי־
elfu	juu–ya–milima–elfu
H0505	H2042

Kwa maana kila mnyama wa msituni ni wangu, nao ng'ombe kwenye milima elfu ni wangu.

עִמָּדִי׃	שָׁדַי	וְזִיז	הָרֵים	עוֹף	כָּל־	יָדַעְתִּי	11
ni–wangu	mashamba	na–viumbe–vya	milimani	ndege	ndege–wote–wa	Najua	
H5978			H2022	H5775	H3605	H3045	

Ninawajua ndege wa mlimani, na wanyama pori katika shamba ni wangu.

תֹּבֵל	לִי	כִּי־	לְךָ	אָמַר	לֹא־	אֶרְעַב	אִם־	12
ni–wangu	ulimwengu	kwa–sababu	wewe	kwako	nisingesema	ningekuwa–na–njaa	Kama	
H8398				H0559	H3808	H7456		

וּמְלֹאָהּ׃	
na–vyote–vilivyomo	
H4393	

Kama ningekuwa na njaa, nisingewaambia ninyi; maana ulimwengu ni wangu, na vyote vilivyomo.

אֶשְׁתָּה׃	עַתּוּדִים	וְדַם	אֲבִירִים	בְּשַׂר	הַאוֹכַל	13
ninanywa	mbuzi	au–damu–ya	ng'ombe	nyama–ya	Je–nina	
H8354	H6260	H1818	H0047	H1320	H0398	

Je! sitakula nyama ya ngombe na kunywa damu ya mbuzi?

נְדָרֶיךָ׃	לְעֶלְיוֹן	וְשַׁלֵּם	תּוֹדָה	לֵאלֹהִים	זְבַח	14
nadhiri–zako	kwa–Aliye–juu	na–utekeleze	shukrani	Mungu	Tolea	
H5088			H8426	H0430	H2076	

Mtoleeni Mungu sadaka za shukurani, na mlipe viapo vyenu kwa Aliye Juu.

וְתְכַבְּדֵנִי׃	אֲאַחֲלֶצְךָּ	צָרָה	בְּיוֹם	וּקְרָאֵנִי	15
na–utanitukuza	nitakuokoa	taabu	siku–ya	Na–uniite	
H3513			H3117	H7121	

Mniite katika siku ya shida; nami nitawaokoa

חֻקַּי	לְסַפֵּר	לְךָ	מַה־	אֱלֹהִים	אָמַר	וְלָרָשָׁע	16
amri–zangu	kuzungumza	wewe	una–haki–gani	Mungu	anasema	Lakini–kwa–mwovu	
H2706			H4100	H0430	H0559	H7563	

פִּיךָ׃	עָלַי־	בְּרִיתִי	וַתִּשָּׂא	
mwako	kinywani	agano–langu	na–kuchukua	
H6310		H1285	H5375	

Lakini kwa waovu Mungu anasema, “Inawahusu nini kuitangaza hali yangu, kwamba ninyi mmeliweka agano langu mdomoni mwenu,

אַחֲרֶיךָ׃	דְּבָרַי	וַתַּשְׁלֵךְ	מוּסָר	שָׂנֵאתָ	וְאַתָּה	17
nyuma–yako	maneno–yangu	na–kutupa	adhabu	umechukia	Wewe	
	H1697	H7993	H4148	H8130		

wakati ninyi mnayachukia maelekezo na mnayatupa maneno yangu?

חֶלְקֵךְ׃	מְנָאֲפִים	וְעִם	עִמּוֹ	וַתָּרֶץ	נֹנֵב	רָאִיתָ	אִם־	18
fungu–lako	wazinzi	na–kwa	naye	unajiunga	mwizi	mwizi	Unapoona	
	H5003			H7521	H1590	H7200		

Mumuanapo mwizi, ninyi hukubaliana naye; ninyi na mnashirikiana na wale wafanyao uasherati.

מִרְמָה׃	תַּצְמִיד	וּלְשׁוֹנְךָ	בְּרָעָה	שָׂלַחְתָּ	פִּיךָ	19
udanganyifu	unatunga	na–ulimi–wako	kwa–uovu	umeachilia	Kinywa–chako	
H4820	H6775	H3956		H7971	H6310	

Mwautoa mdomo wenu kwa mabaya, huelezea udanganyifu.

כָּפִי׃	תִּתֶּן־	אִמְּךָ	בְּבֶן־	תְּדַבֵּר	בְּאָחִיךָ	תֵּשֵׁב	20
kashfa	unamsingizia	mama–yako	dhidi–ya–mtoto–wa	unasema	dhidi–ya–ndugu–yako	Unakaa	
H1848	H5414	H0517		H1696	H0251	H3427	

Mnakaa na kuongea dhidi ya ndugu yenu; na kukashfu mwana wa mama yenu.

אוֹכִיחֲךָ	כָּמוֹךָ	אֶהְיֶה־	הֱיוֹת־	דִּמְיֹתָ	וְהֶחֱרַשְׁתִּי	וּעָשִׂיתָ	אֱלֶּה	21
nitakukemea	kama–wewe	mimi–ni	kuwa	ulidhani	na–nimenyamaza	umefanya	Haya	
H3198	H3644	H1961	H1961	H1819			H0428	

לְעֵינֶיךָ׃	וְאֶעֶרְכָה
machoni–pako	na–kuonyesha

Mmefanya mambo haya, lakini nimekaa kimya, hivyo mlidhani kuwa ni mtu flani nilliye kama ninyi mlivyo. Lakini nitawakaripia ninyi na kuwafunua, mbele ya macho yenu, mambo yote miliyofanya.

מַצִּיל׃	וְאֵין	אֹטְרֹף	פֶּן־	אֱלֹוַהּ	שִׁכְחֵי	זֹאת	נָא	בִינוּ־	22
wa–kuokoa	na–hakuna	nikakurarua	nisije	Mungu	wanaomwacha	haya	sasa	Fahamu	
H5337	H0369	H2963	H6435	H0433	H7911	H2063	H4994	H0995	

Mlitilie maanani hili, ninyi mnao msahau Mungu, vinginevyo nitawakata ninyi vipande vipande, na hatakuwepo yeyote wakuja kuwasaidia!

אַרְאֶנּוּ	דֶּרֶךְ	וְשָׂם	יְכַבְּדָנְנִי	תּוֹדָה	זֹבֵחַ		23
nitamwonyesha	njia–yake	na–atayarishaye	ananiheshimu	shukrani	Atoe–dhabihu–ya		
H7200	H1870		H3513	H8426	H2076		

אֱלֹהִים׃	בְּיֵשַׁע
Mungu	wokovu–wa
H0430	H3468

Yule atoaye sadaka ya shukurani hunitukuza, na yeyote apangaye njia zake katika namna iliyo sahihi nitamuonesha wokovu wa Mungu.”

Chapter 51

כַּאֲשֶׁר־	הַנָּבִיא	נָתָן	אֵלָיו	בְּבוֹא־	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
baada–ya–	nabii	Nathani	kwake	Alipokuja–	ya–Daudi	zaburi	Kwa–mkuu–wa–waimbaji	
	H5030	H5416	H0413	H0935	H1732	H4210	H5329	

כְּרֹב	כְּחַסְדֶּךָ	אֱלֹהִים	חָנֵּנִי	בַּת־שָׁבַע׃	אֶל־	בָּא
kwa–wingi	kwa–upendo–wako–wa–agano	Mungu	Unihurumie	Bath–sheba	kwa–	kuingia
H7230		H0430		H1339	H0413	H0935

פְּשָׁעָי׃	מְחֵה	רַחֲמֶיךָ
makosa–yangu	futa	wa–huruma–zako
H6588		

Unirehemu, Mungu, kwa sababu ya uaminifu wa agano lako; kwa ajili ya wingi wa matendo yako ya rehema, uyafute makosa yangu.

טַהֲרֵנִי׃	וּמֵחַטָּאתִי	מֵעֲוֹנִי	כַּבְּסֵנִי	(הֶרֶב)	[הרבה]	2
unitakase	na–kutoka–dhambi–yangu	na–uovu–wangu	nioshe	(nioshe)	[nioshe]	
H2891		H5771	H3526			

Unioshe kabisa uovu wangu na unisafishe dhambi zangu.

תָּמִיד׃	נֶגְדִּי	וְחַטָּאתִי	אֵדָע	אֲנִי	פְּשָׁעַי	כִּי־	3
daima	mbele–yangu	na–dhambi–yangu	ninajua	mimi	makosa–yangu	Kwa–sababu–	
H8548	H5048		H3045	H0589	H6588		

Kwa maana ninayajua makosa yangu, na dhambi yangu iko mbele yako siku zote.

לְמַעַן	עָשִׂיתִי	בְּעֵינֶיךָ	וְהָרַע	חָטָאתִי	וּלְבַדְּךָ	לְךָ	4
ili	nimefanya	machoni-pako	na–uovu	nimetenda-dhambi	wewe-peke-yako	Kwako	
H4616				H2398	H0905		

בְּשָׁפְטֶךָ׃	תִּזְכֶּה	בְּדָבְרֶךָ	תִּצְדָּק	
unapohukumu	uwe-safi	katika-neno-lako	uwe-haki	
H8199	H2135	H1696	H6663	

Dhidi yako, wewe pekee, nimetenda dhambi na kufanya uovu mbele ya macho yako; uko sawa usemapo; wewe uko sahahi utoapo hukumu.

אִמִּי׃	יֶחֱמַתְנִי	וּבְחֵטְא	חוֹלָלְתִּי	בְּעָוֹן	הֵן־	5
mama-yangu	mama-yangu-alinibeba	na–katika–dhambi	nilizaliwa	katika–uovu	Tazama–	
H0517	H3179	H2399		H5771	H2005	

Tazama, nilizaliwa katika uovu; pindi tu mama yangu aliponibeba mimba, nilikuwa katika dhambi. Tazama, wewe unahitaji uaminifu ndani ya moyo wangu;

תוֹדִיעֵנִי׃	חָכְמָה	וּבְסָתֻם	בַּטֻּחוֹת	חָפַצְתָּ	אֱמֶת	הֵן־	6
utanifundisha	hekima	na–kwa-siri	moyoni	unapenda	kweli	Tazama–	
H3045	H2451		H2910		H0571	H2005	

katika moyo wangu wewe utanifanya niijue hekima.

אַלְבִּין׃	וּמִשֶּׁלֶג	תְּכַבְּסֵנִי	וְאֶטְהָר	בְּאֵזוֹב	תְּחַטְּאֵנִי	7
nitakuwa-mweupe	na–kuliko-theluji	nioshe	nami-nitakuwa-safi	kwa–hisopo	Unitakase	
	H7950	H3526	H2891	H0231	H2398	

Unisafishe kwa hisopo, nami nitakuwa safi; unioshe, nami nitakuwa mweupe kuliko theluji.

דְּכִיתָֽנִי׃	עֲצָמוֹת	תָּגֵלְנָה	וְשִׂמְחָה	שָׂשׂוֹן	תַּשְׁמִיעֵנִי	8
uliyoivunja	mifupa	zifurahi	na–shangwe	furaha	Unifanye-kusikia	
H1794	H6106	H1523	H8057	H8342	H8085	

Unifanye kusikia furaha na shangwe ili kwamba mifupa ulioivunja ifurahi.

מֵחֵט׃	עֲוֹנֹתַי	וְכָל־	מֵחֲטָאַי	פָּנֶיךָ	הַסְתֵּר	9
ufute	uovu-wangu	na–kila–	na–dhambi-zangu	uso-wako	Ficha	
	H5771	H3605	H2399	H6440	H5641	

Uufiche uso wako mbali na dhambi zangu na uyafute maovu yangu yote.

בְּקִרְבִּי׃	חַדֵּשׁ	נָכוֹן	וְרוּחַ	אֱלֹהִים	לִי	בְּרָא־	טָהוֹר	לֵב	10
ndani-yangu	uifanye-mpya	imara	na–roho	Mungu	mimi	niumbie–	safi	Moyo	
H7130	H2318		H7307	H0430			H2889		

Uniumbie moyo safi, Mungu, na uifanye upya roho ya haki ndani yangu.

תִּקָּח	אַל־	קָדְשְׁךָ	וְרוּחַ	מִלְּפָנֶיךָ	תַּשְׁלִיכֵנִי	אַל־	11
usiondoe	usiondoe–	yako-takatifu	na–roho	kutoka-mbele-yako	usinitupe	Usinitupe–	
H3947	H0408	H6944	H7307	H6440	H7993	H0408	

מִמֶּנִּי׃
kutoka-kwangu

Usiniondoe uweponi mwako, na usimuondoe roho Mtakatifu ndani yangu.

תִּסְמְכֵנִי׃	נְדִיבָה	וְרוּחַ	יִשְׁעֶךָ	שְׂשׂוֹן	לִי	הָשִׁיבָה	12
initegemeze	ya-kupenda	na–roho	ya-wokovu-wako	furaha	mimi	Unirudishie	
H5564	H5081	H7307	H3468	H8342		H7725	

Unirudishie furaha ya wokovu wako, na unihifadhi mimi kwa roho ya utayari.

יָשׁוּבוּ׃	אֵלֶיךָ	וְחַטָּאִים	דְּרָכֶיךָ	פֹּשְׁעִים	אֲלַמְּדָה	13
watarudi	kwako	na–wenye-dhambi	njia-zako	wakosaji	Nitawafundisha	
H7725	H0413	H2400	H1870	H6586	H3925	

Ndipo nitawafundisha wakosaji jia zako, na wenye dhambi watakugeukia wewe.

צִדְקָתֶךָ׃	לְשׁוֹנִי	תְּרַנֵּן	תְּשׁוּעָתִי	אֱלֹהֵי	אֱלֹהִים	וּמִדָּמִים	הַצִּילֵנִי	14
haki-yako	ulimi-wangu	utaimba	wa-wokovu-wangu	Mungu	Mungu	na–damu	Niokoe	
H6666	H3956		H8668	H0430	H0430	H1818	H5337	

Unisamehe kwa ajili ya umwagaji damu, Mungu wa wokovu wangu, nami nitapiga kelele za shangwe ya haki yako.

תְּהִלָּתֶךָ׃	יַגִּיד	וּפִי	תִּפְתָּח	שְׂפָתַי	אֲדֹנָי	15
sifa-zako	kitatangaza	na–kinywa-changu	ifungue	midomo-yangu	Bwana	
H8416	H5046	H6310		H8193	H0136	

Ee Bwana, uifungue midomo yangu, na mdomo wangu itazieleza sifa zako.

לֹא	עוֹלָה	וְאֶתֵּנָה	זֶּבַח	תַּחְפֹּץ	לֹא־	כִּי		16
hupendezwi	sadaka-ya-kuteketezwa	ningetoa	dhabihu	hutaki	hutaki–	Kwa-sababu		
H3808		H5414	H2077		H3808			

תִּרְצֶה׃
hupendezwi-nayo
H7521

Kwa maana wewe haufurahishwi katika sadaka, vinginevyo ningekutolea sadaka; wewe hauwi radhi katika sadaka ya kuteketezwa.

אֱלֹהִים	וְנִדְכֶּה	נִשְׁבָּר	לֵב־	נִשְׁבָּרָה	רוּחַ	אֱלֹהִים׀	זִבְחֵי	17
Mungu	na–kupondeka	uliovunjika	moyo–	iliyovunjika	roho	za-Mungu	Dhabihu	
H0430	H1794	H7665		H7665	H7307	H0430	H2077	

תִּבְזֶה׃	לֹא
hutadharau	hutadharau
H0959	H3808

Sadaka ya Mungu ni roho iliyovunjika. Wewe, Mungu hautadharau moyo uliopondeka na kujutia.

יְרוּשָׁלָ͏ִם׃	חוֹמוֹת	תִּבְנֶה	צִיּוֹן	אֶת־	בִּרְצוֹנְךָ	הֵיטִיבָה	18
za-Yerusalemu	kuta	uzijenge	Sioni	kwa–	kwa-upendeleo-wako	Ifanyie-mema	
H3389	H2346	H1129	H6726	H0853	H7522	H3190	

Uitendee mema Sayuni katika nia yako nzuri; uzijenge tena kuta za Yerusalem.

יַעֲלוּ	אָז	וְכָלִיל	עוֹלָה	צֶדֶק	זִבְחֵי־	תַּחְפֹּץ	אָז	19
watatolewa	ndipo	na–kamili	sadaka-ya-kuteketezwa	za-haki	dhabihu–	utapendezwa	Ndipo	
H5927		H3632		H6664	H2077			

פָּרִים׃	מִזְבַּחֲךָ	עַל־
ng'ombe-dume	madhabahu-yako	juu-ya–
H6499	H4196	

Kisha wewe utafurahia sadaka yenye haki, katika sadaka za kuteketeza; ndipo watu wetu watatoa ng'ombe kwenye madhabahu yako.

Chapter 52

לְשָׁאוּל וַיַּגֶּד הָאֲדֹמִי דוֹאֵג וּבְבֹוא לְדָוִד׃ מַשְׂכִּיל לַמְנַצֵּחַ 1
Sauli akamwambia Mwedomu Doegi Alipokuja ya-Daudi maskili Kwa-mkuu-wa-waimbaji
H7586 H5046 H0130 H1673 H0935 H1732 H4905 H5329

בְּרָעָה תִתְהַלֵּל אֵיתָן׃ מַה־ אֲחִימֶלֶךְ׃ בָּיִת אֶל־ דָּוִד בָּא לוֹ וַיֹּאמֶר
kwa-uovu unajisifu Kwa-nini- ya-Ahimeleki nyumba kwa- Daudi amekuja kwake akasema
H4100 H0288 H0413 H1732 H0935 H0559

הַיּוֹם׃ כָּל־ אֵל חֶסֶד הַגִּבּוֹר
zote siku- wa-Mungu upendo-wa-agano shujaa
H3117 H3605 H0410 H1368

Kwa nini wewe unajivunia kufanya uovu, wewe mtu mwenye nguvu? Uaminifu wa agano la Mungu huja kila siku.

רְמִיָּה׃ עֹשָׂה מְלֹטָשׁ כְּתַעַר לְשׁוֹנֶךָ תַּחְשֹׁב הָוֹת 2
udanganyifu unafanya mkali kama-wembe ulimi-wako unapanga Uharibifu
H3913 H8593 H3956 H2803 H1942

Ulimi wako hupanga uharibifu kama wembe mkali, na kufanya udanganyifu.

סֶלָה׃ צֶדֶק מִדַּבֵּר שֶׁקֶר מִטּוֹב רָע אָהַבְתָּ 3
Sela haki kuliko-kusema uongo kuliko-wema uovu Umependa
H5542 H6664 H1696 H8267 H0157

Wewe unapenda uovu kuliko wema na udanganifu kuliko kuongea haki. Selah

מִרְמָה׃ לְשׁוֹן בָּלַע דִּבְרֵי־ כָל־ אָהַבְתָּ 4
wa-udanganyifu ulimi ya-kumeza yote- maneno- Umependa
H4820 H3956 H1105 H1697 H3605 H0157

Wewe hupenda maneno ambayo huwaumiza wengine, wewe ulimi mdanganyifu.

וְשֵׁרָשְׁךָ מֵאֹהֶל וְיִסָּחֲךָ יַחְתְּךָ לָנֶצַח יִתָּצְךָ אֵל גַּם־ 5
na-mizizi-yako kutoka-hema na-kukuondoa atakung'oa milele atakuangusha Mungu Pia-
H8327 H0168 H5255 H2846 H5331 H5422 H0410 H1571

סֶלָה׃ חַיִּים מֵאֶרֶץ
Sela ya-walio-hai kutoka-nchi
H5542 H0776

Vivyo hivyo Mungu atakuadhibu wewe milele; yeye atakuchukua na kukuondoa katika hema yako na kukung'oa katika ardhi ya uhai. Selah

יִשְׂחֲקוּ׃ וְעָלָיו וְיִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִרְאוּ 6
watacheka na-juu-yake na-kuogopa wenye-haki Na-wataona
H7832 H3372 H6662 H7200

Wenye haki pia wataona na kuogopa; watamcheka na kusema,

וַיִּבְטַח מָעֻזּוֹ אֱלֹהִים יָשִׂים לֹא הַגֶּבֶר תְּנֵה 7
lakini-alitumaini ngome-yake Mungu hakumfanya ambaye-hakumfanya mtu Tazama
H0982 H4581 H0430 H3808 H1397 H2009

בְּהַוָּתוֹ׃ יָעֹז עָשְׁרוֹ בְּרֹב
katika-uharibifu-wake akawa-na-nguvu wa-utajiri-wake katika-wingi
H1942 H5810 H6239 H7230

“Tazama, huyu ni mtu ambaye hakumfanya Mungu kuwa kimbilio lake la usalama, bali aliamini katika wingi wa mali zake, naye alikuwa na nguvu alipowaharibu wengine.”

וַאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי 8
Lakini-mimi kama–mzeituni wenye-majani katika–nyumba ya-Mungu ninaamini
H0589 H2132 H0430 H0982

בְּחֶסֶד־ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד׃
katika-upendo-wa-agano– wa-Mungu milele na-milele
H5703 H5769 H0430

Lakini kwangu mimi, niko kama mti bora wa mzeituni katika nyumba ya Mungu; Nami nitaamini uaminifu wa agano la Mungu milele na milele.

אוֹדְךָ לְעוֹלָם כִּי־ עָשִׂיתָ וְאַקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי־ טוֹב 9
Nitakushukuru milele kwa-sababu umefanya na–nitangojea jina-lako kwa-sababu– ni-jema
H3034 H5769 H8034

נֶגֶד חֲסִידֶיךָ׃
mbele-ya waaminifu-wako
H5048 H2623

Nitakushukuru wewe daima kwa uliyo tenda. Nitalisubiri jina lako, kwa sababu ni zuri, uweponi mwa wantu wako wa kimungu.

Chapter 53

לַמְנַצֵּחַ עַל־ מָחֲלַת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ אָמַר נָבָל 1
Kwa–mwimbaji-mkuu kwa mahalati maskili ya–Daudi Amesema mpumbavu
H5329 H4257 H4905 H1732 H0559 H5036

בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הֶשְׁחִיתוּ וְהֵתְעִיבוּ עָוֶל אֵין
moyoni-mwake hakuna Mungu Wameharibu na–wamefanya-machukizo udhalimu hakuna
H0369 H0430 H7843 H8581 H0369

עֹשֵׂה־ טוֹב׃
afanyaye wema

Mpumbavu husema moyoni mwake, “Hakuna Mungu.” Wamepotoka na kufanya machukizo; hakuna mmoja atendaye mema.

אֱלֹהִים מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל־ בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ 2
Mungu kutoka–mbinguni ametazama-chini juu-ya wana wa–Adamu kuona kama-kuna
H0430 H8064 H8259 H0120 H7200 H3426

מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת־ אֱלֹהִים׃
aelewa atafutaye Mungu Mungu
H0430 H0853 H1875

Toka mbinguni Mungu hutazama chini kwa wanadamu kuona kama kuna yeyote mweye akili, amtafutaye yeye.

כֻּלּוֹ סָג יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה־ טוֹב אֵין גַּם־ 3
Wote wamerudi-nyuma pamoja wamekuwa-wabaya hakuna afanyaye wema hakuna hata
H3605 H5472 H0444 H0369 H0369 H1571

אֶחָד׃
mmoja
H0259

Wote wamekengeuka. Kwa pamoja wamepotoka. Hakuna atendaye mema, hata mmoja.

אֱלֹהִים	לֶחֶם	אָכְלוּ	עַמִּי	אֹכְלֵי	אָוֶן	פֹּעֲלֵי	יָדְעוּ	הֲלֹא	4
Mungu	mkate	wanawala	watu-wangu	wanaowala	uovu	watendao	hawajui	Je-hawajui	
H0430	H3899	H0398		H0398	H0205	H6466	H3045	H3808	

קָרָאוּ׃	לֹא
hawamwiti	hawamwiti
H7121	H3808

Je, wale wanao fanya uovu hawana uelewa - wale walao watu wangu kana kwamba wanakula mkate na hawamuiti Mungu?

פָּזַר	אֱלֹהִים	כִּי־	פָּחַד	הָיָה	לֹא־	פַּחַד	פָּחֲדוּ־	שָׁם	5
alitawanya	Mungu	kwa-maana	hofu	hakukuwa	hakukuwa-na	hofu	waliogopa	Huko	
H6340	H0430		H6343	H1961	H3808	H6343	H6342	H8033	

מְאָסָם׃	אֱלֹהִים	כִּי־	הֲבִשֹּׁתָה	חֹנֶךְ	עַצְמוֹת
aliwakataa	Mungu	kwa-maana	uliwaaibisha	ya–waliokupiga-kambi	mifupa
	H0430		H0954	H2583	H6106

Wao walikuwa katika hofu kuu, ingawa hakuna sababu ya kuogopa ilikuwepo hapo; maana Mungu ataitawanya mifupa ya yeyote atakaye kusanyika dhidi yako; watu kama hao wataaibishwa kwa sababu Mungu amewakataa wao.

שְׁבוּת	אֱלֹהִים	בְּשׁוּב	יִשְׂרָאֵל	יְשׁוּעוֹת	מִצִּיּוֹן	יִתֵּן	מִי	6
utumwa	Mungu	Atakapowarejesha	wa–Israeli	wokovu	kutoka–Sayuni	atoe	Nani	
H7622	H0430	H7725	H3478	H3444	H6726	H5414	H4310	

יִשְׂרָאֵל׃	יִשְׂמַח	יַעֲקֹב	יָגֶל	עַמּוֹ
Israeli	atafurahi	Yakobo	atashangilia	wa–watu-wake
H3478	H8055	H3290	H1523	

Oh, kwamba wokovu wa Israel ungepatikana Sayuni! Wakati Mungu atakapowaleta watu wake kutoka kifungoni, ndipo Yakobo atashangilia na Israeli itafurahi!

Chapter 54

וַיֹּאמְרוּ	הַזִּיפִים	בְּבוֹא	לְדָוִד׃	מַשְׂכִּיל	בִּנְגִינֹת	לַמְנַצֵּחַ	1
wakamwambia	Wazifu	Walipokuja	ya–Daudi	maskili	kwa–vinanda	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H0559	H2130	H0935	H1732	H4905	H5058	H5329	

הוֹשִׁיעֵנִי	בְּשִׁמְךָ	אֱלֹהִים	עָמָּנוּ׃	מִסְתַּתָּר	דָּוִד	הֲלֹא	לְשָׁאוּל
uniokoe	kwa–jina-lako	Mungu	miongoni-mwetu	anajificha	Daudi	Je-si	Sauli
H3467	H8034	H0430		H5641	H1732	H3808	H7586

תְּדִינֵנִי׃	וּבִגְבוּרָתְךָ
unitetee	na–kwa-uwezo-wako
H1777	H1369

Uniokoe, Mungu, kwa jina lako, na kwa nguvu zako unihukumu.

פִּי׃	לְאִמְרֵי־	הַאֲזִינָה	תְּפִלָּתִי	שִׁמְעָה	אֱלֹהִים	2
ya–kinywa-changu	maneno	sikiliza	maombi-yangu	sikia	Mungu	
H6310	H0561	H0238	H8605	H8085	H0430	

Usikie maombi yangu, Mungu; uyategee sikio maneno ya mdomo wangu.

נַפְשִׁי בְקִשְׁתָּ וַיַּרְדְּפוּ עָלַי קָמוּ וַיָּקִימוּ כִּי 3
nafsi-yangu wanaitafuta na–wadhalimu juu-yangu wameniinukia wageni Kwa-maana
H5315 H1245 H6184

סֶלָה׃ לְנֶגְדִּם אֱלֹהִים שָׂמוּ לֹא
sela mbele-yao Mungu hawamweki hawamweki
H5542 H5048 H0430 H3808

Kwa maana wageni wameinuka dhidi yangu, na watu wasio na huruma wanaitafuta roho yangu; nao hawakumuweka Mungu mbele yao. Selah

נַפְשִׁי׃ בְּסֹמְכֵי הִנֵּה אֲדֹנָי לִי עֹזֵר אֱלֹהִים הִנֵּה 4
nafsi-yangu ni–katika-wanaoitegemeza Bwana kwangu msaidizi-wangu Mungu Tazama
H5315 H5564 H0136 H0430 H2009

Tazama, Mungu ni msaidizi wangu; Bwana ndiye anisaidiaye.

הַצְמִיתֵם׃ בַּאֲמִתְּךָ לְשׁוֹרְרָי (הָרַע) [וְיָשֵׁב] ישוב 5
uwaangamize katika–uaminifu-wako kwa–adui-zangu (uovu) [atarudishia] atarejesha
H6789 H0571 H8324 H7725 H7725

Naye atawalipizia uovu maadui zangu; katika uaminifu wako, uwaharibu!

טוֹב׃ כִּי־ יְהוָה שִׁמְךָ אוֹדֶה לָךְ אֶזְבְּחָה־ בִּנְדָבָה 6
ni-jema kwa-maana Yahwe jina-lako nitakushukuru kwako nitakutolea-dhabihu Kwa–hiari
H3068 H8034 H3034 H2076 H5071

Nitakutolea dhabihu kwa moyo mkunjufu; nitalishukuru jina lako, Yahwe, kwa maana ni jema.

עֵינִי׃ רָאָתָה וּבְאֹיְבַי הִצִּילָנִי צָרָה מִכֹּל־ כִּי 7
jicho-langu imetazama na–juu-ya-adui-zangu umeniokoa dhiki kutoka–kila Kwa-maana
H7200 H0341 H5337 H3605

Kwa kuwa yeye ameniokoa katika kila shida; macho yangu yamewatazama adui zangu yakiwa na ushindi.

Chapter 55

תְּפִלָּתִי אֱלֹהִים הַאֲזִינָה לְדָוִד׃ מַשְׂכִּיל בִּנְגִינֹת לַמְנַצֵּחַ 1
maombi-yangu Mungu Sikiliza ya–Daudi maskili kwa–vinanda Kwa–mwimbaji-mkuu
H8605 H0430 H0238 H1732 H4905 H5058 H5329

מִתְחַנָּתִי׃ תִּתְעַלַּם וְאַל־
kutoka–dua-yangu usijifiche wala–usijifiche
H8467 H5956 H0408

Uyategee sikio maombi yangu, Mungu; nawe usijifiche mbali na kusihi kwangu.

וְאָהֱמָה׃ בְּשִׂיחִי אָרִיד וַעֲנֵנִי לִי מִמִּי הַקְשִׁיבָה 2
na–ninaomboleza katika–mawazo-yangu ninatangatanga na–unijibu mimi Nisikilize
H1949 H7879 H7300 H7181

Unitazame kwa makini na unijibu; Sina pumziko katika shida zangu

יָמֵיטוּ כִּי־ רָשָׁע עָקַת מִפְּנֵי אוֹיֵב מִקּוֹל 3
wananishusha kwa-maana wa–mwovu uonevu kwa-sababu-ya ya-adui Kwa-sababu-ya–sauti
H4131 H7563 H6125 H6440 H0341

יִשְׁטְמוּנִי׃ וּבְאַף עָוֶן עָלַי
wananichukia na–kwa-hasira uovu juu-yangu
H7852 H0639 H0205

kwa sababu ya sauti ya adui zangu, kwa sababu ya ukandamizaji wa waovu; maana wananiletea matatizo na kunitesa wakiwa na hasira.

4	לִבִּי	יָחִיל	בְּקִרְבִּי	וְאֵימוֹת	מָוֶת	נָפְלוּ	עָלָי׃
	Moyo-wangu	unateseka	ndani-yangu	na–vitisho	vya–mauti	vimeniangukia	juu-yangu
			H7130	H0367	H4194	H5307	

Moyo wangu wasumbuka ndani yangu, na hofu ya kifo imeniangukia.

5	יִרְאָה	וָרַעַד	יָבֹא	בִּי	וַתְּכַסֵּנִי	פַּלָּצוּת׃
	Hofu	na–kutetemeka	vimeniingia	ndani-yangu	na–utisho	umenifunika
	H3374		H0935		H3680	H6427

Uwoga na kutetemeka kumenijia, nayo hofu imenielemea.

6	וָאֹמַר	מִי־	יִתֶּן־	לִי	אֶבְרָה	כַּיּוֹנָה	אָעוּפָה	וְאֶשְׁכֹּנָה׃
	Nikasema	Nani	angenipa	mimi	mabawa	kama–njiwa	ningeruka	na–kupumzika
	H0559	H4310	H5414		H0083	H3123		H7931

Nikasema, “Oh, kama tu ningekuwa na mabawa kama njiwa! Ningelipaa mbali na kupata pumziko.

7	הִנֵּה	אַרְחִיק	נְדֹד	אָלִין	בַּמִּדְבָּר	סֶלָה׃
	Tazama	ningekimbia	mbali	ningekaa	jangwani	sela
	H2009	H7368	H5074			H5542

Tazama, ningeenda mbali; ningekaa jangwani. Selah

8	אָחִישָׁה	מִפְלָט	לִי	מֵרוּחַ	סֹעָה	מִסָּעַר׃
	Ningefanya-haraka	kimbilio-langu	kwangu	kutoka–upepo	wa–dhoruba	kutoka–tufani
		H4655		H7307	H5584	

Ningefanya haraka kuja mafichoni mwako kuzikimbia dhoruba na tufani.”

9	בַּלַּע	אֲדֹנָי	פַּלַּג	לְשׁוֹנָם	כִּי־	רָאִיתִי	חָמָס	וְרִיב	בָּעִיר׃
	Wameze	Bwana	gawanya	lugha-zao	kwa-maana	nimeona	udhalimu	na–ugomvi	mjini
	H1104	H0136	H6385	H3956		H7200	H2555	H7379	

Uwaangamize, Bwana, vuruga lugha zao! Kwa maana nimeona vurugu na ugomvi katika mji.

10	יוֹמָם	וָלַיְלָה	יְסוֹבְבֻהָ	עַל־	חוֹמֹתֶיהָ	קُוָתָה	וְעָמָל	בְּקִרְבָּהּ׃
	Mchana	na–usiku	wanauzunguka	juu-ya	kuta-zake	na–uovu	na–taabu	ndani-yake
	H3119	H3915	H5437		H2346	H0205	H5999	H7130

Mchana na usiku wao huenda kwenye kuta zake; uchafu na ufisadi uko katikati yake.

11	הַוּוֹת	בְּקִרְבָּהּ	וְלֹא־	יָמִישׁ	מִרְחֹבָהּ	תְּךֻ
	Uharibifu	ndani-yake	wala–hauondoki	hauondoki	kutoka–uwanja-wake	dhuluma
	H1942	H7130	H3808	H4185	H7339	H8496

	וּמִרְמָה׃
	na–udanganyifu
	H4820

Uovu uko katikati yake; ukandamizaji na uongo hauiachi mitaa yake.

12	כִּי	לֹא־	אוֹיֵב	יְחָרְפַּנִי	וְאֶשָּׂא	לֹא־	מְשַׂנְאִי	עָלַי
	Kwa-maana	si	adui	anayenitukana	ningevumilia	si	anayenichukia	juu-yangu
		H3808	H0341		H5375	H3808	H8130	

	מִמֶּנּוּ׃	וְאֶסָּתֵר	הִגְדִּיל
	kutoka–kwake	ningejificha	amejikuza
		H5641	H1431

Kwa maana hakuwa adui aliye nikemea, hivyo ningevumilia; wala ingekuwa ni yule aliye nichukia aliyejiinua mwenyewe dhidi yagu, hivyo ningejificha asinione.

וּמִיֻּדְעִי׃	אַלּוּפִי	כְּעֶרְכִּי	אֱנוֹשׁ	וְאַתָּה	13
na–rafiki-yangu	kiongozi-wangu	sawa-nami	mwanadamu	Lakini–ni–wewe	
H3045		H6187	H0582		

Lakini ulikuwa wewe, mtu sawa na mimi, mwenzangu na rafiki yangu.

בְּרֶגֶשׁ׃	נְתַלֶּךְ	אֱלֹהִים	בְּבֵית	סּוֹד	נַמְתִּיק	יַחְדָּו	אֲשֶׁר	14
katika–umati	tulitembea	ya–Mungu	katika–nyumba	ushauri	tulifurahia	pamoja	Ambaye	
	H1980	H0430		H5475	H4985			

Tulikuwa na ushirika mtamu pamoja; tuliingia katika nyumba ya Mungu tukiwa na umati mkubwa.

כִּי־	חַיִּים	שְׁאֹול	יֵרְדוּ	עָלֵימוֹ	ו()מָוֶת	)יַשֵּׁי(	]ישימות[	15
kwa-maana	wakiwa-hai	kuzimu	washuke	juu-yao	(iwaangukie)	(mauti)	[mauti-iwaangukie]
		H7585	H3381		H4194	H5377	H3451

בְּקִרְבָּם׃	בִּמְגוּרָם	רָעוֹת
ndani-yao	katika–makazi-yao	uovu
H7130	H4033	

Kifo na kiwapate ghafla; na washuke wakiwa hai kuzimuni, maana ndiko waishiko waovu, hapo hapo kati yao.

יוֹשִׁיעֵנִי׃	וַיהוָה	אֶקְרָא	אֱלֹהִים	אֵל־	אֲנִי	16
ataniokoa	na–Yahwe	nitaita	Mungu	kwa	Mimi	
H3467	H3068	H7121	H0430	H0413	H0589	

Lakini kwangu mimi, nitamwita Mungu, na Yahwe ataniokoa.

קוֹלִי׃	וַיִּשְׁמַע	וְאֶהֱמָה	אָשִׂיחָה	וְצָהֳרַיִם	וָבֹקֶר	עֶרֶב	17
sauti-yangu	naye–atasikia	na–kuomboleza	nitaomba	na–adhuhuri	na–asubuhi	Jioni	
	H8085	H1993	H7878		H1242	H6153	

Wakati wa jioni, asubuhi na mchana ninalalamika na kuomboleza; yeye atasikia sauti yangu.

הָיוּ	בְּרַבִּים	כִּי־	לִי	מִקְרָב־	נַפְשִׁי	בְּשָׁלוֹם	פָּדָה	18
walikuwa	wengi	kwa-maana	dhidi-yangu	kutoka–vita	nafsi-yangu	kwa–amani	Ameikombea	
H1961				H7128	H5315	H7965	H6299	

עִמָּדִי׃
dhidi-yangu
H5978

Kwa usalama kabisa atayaokoa maisha yangu na vita dhidi yangu, kwa maana wale waliopigana nami walikuwa ni wengi.

אַיִן	אֲשֶׁר	סֶלָה	קֶדֶם	וְיִשָּׁב	וְיַעֲנֵם	וְאֵל	וְיִשְׁמַע	19
ambao-hawana	wale	sela	tangu-kale	yeye-akaaye	na–kuwajibu	Mungu	Atasikia	
H0369		H5542		H3427		H0410	H8085	

אֱלֹהִים׃	יָרֵאוּ	וְלֹא	לָמוֹ	חֲלִיפוֹת
Mungu	hawamwogopi	na–hawamwogopi	kwao	mabadiliko
H0430	H3372	H3808		H2487

Mungu, yule unayetawala milele, atawasikia na kuwaaibisha wao. Selah Hawabadiliki, na hawamhofu Mungu.

בְּרִיתוֹ׃	חִלֵּל	בִּשְׁלֻמָיו	יָדָיו	שָׁלַח	20
agano-lake	amevunja	dhidi-ya-rafiki-zake	mikono-yake	Amenyoosha	
H1285		H7965	H3027	H7971	

Rafiki yangu ameinua mikono yake dhidi ya wale waliokuwa na amani naye; Hakuheshimu agano alilokuwa nalo.

21

דְּבָרָיו	רַכּוּ	לִבּוֹ	וְקְרָב־	פִּיהוּ	מַחְמָאֹת	וחָלְקוּ	
ni–maneno-yake	laini	ni–moyo-wake	lakini–vita	ni–kinywa-chake	siagi	Laini-kuliko	
H1697	H7401		H7128	H6310	H4260		

פְּתִחוֹת׃	וְהֵמָּה	מִשֶּׁמֶן
ni–panga-zilizotolewa	lakini–hayo	kuliko–mafuta
H6609	H1992	H8081

Mdomo wake ulikuwa laini kama siagi, lakini moyo wake ulikuwa adui; maneno yake yalikuwa laini kuliko mafuta, lakini yalikuwa ni panga zilizochomolewa.

22

לְעוֹלָם	יִתֵּן	לֹא־	יְכַלְכֵּלֵךְ	וְהוּא	יְהָבְךָ	וְיהוָה	עַל־	הַשְׁלֵךְ
milele	hataacha	hataacha	atakutegemeza	na–yeye	mzigo-wako	Yahwe	juu-ya	Mtwike
H5769	H5414	H3808	H3557	H1931	H3053	H3068		H7993

לַצַּדִּיק׃	מוֹט
mwenye-haki	kutikisika
H6662	H4131

Umtwike mizigo yako Yahwe, naye atakusaidia; yeye hataruhusu mtu mwenye haki kuyumbayumba.

23

וּמִרְמָה	דָּמִים	אַנְשֵׁי	שַׁחַת	לְבֹאֵר	וּתורֵדֵם	וֱאֹלֹהִים	וְאַתָּה
na–udanganyifu	wa–damu	watu	mwa–uharibifu	shimoni	utawashusha	Mungu	Lakini–wewe
H4820	H1818	H0376	H7845	H0875	H3381	H0430	

בָּךְ׃	אֶבְטַח־	וַאֲנִי	יְמֵיהֶם	יֶחֱצוּ	לֹא־	
wewe	nitakutumaini	lakini–mimi	nusu-ya-siku-zao	hawataishi	hawataishi	
	H0982	H0589	H3117	H2673	H3808	

Bali wewe, Mungu, utawaleta waovu chini kwenye shimo la uharibifu; watu wenye kiu ya kumwaga damu na waongo hawataishi hata nusu ya maisha kama wengine, lakini mimi nitakuamini wewe.

Chapter 56

1

בָּאֱחֹז	מִכְתָּם	לְדָוִד	רְחֹקִים	אֱלֶם	יוֹנַת	עַל־	וְלַמְנַצֵּחַ	
Walipomkamata	miktamu	ya–Daudi	mbali	kimya	njiwa	kuhusu	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H0270	H4387	H1732	H7350	H0482	H3123		H5329	

כָּל־	אֱנוֹשׁ	שְׁאָפַנִי	כִּי־	אֱלֹהִים	חָנְנֵנִי	בְּנַת׃	פְּלִשְׁתִּים	אֹתוֹ	
siku–yote	wanadamu	wamenikanyaga	kwa-maana	Mungu	Unihurumie	Gathi	Wafilisti	yeye	
H3605	H0582			H0430		H1661	H6430	H0853	

יִלְחָצֵנִי׃	לֹחֵם	הַיּוֹם
ananionea	akipigana	siku-yote
H3905		H3117

Uwe na huruma nami, Mungu, kwa maana watu wananishambulia! Muda wote wale wanao pigana nami hunikaribia zaidi ili wanishambulie.

2

לִי	לֹחֲמִים	רַבִּים	כִּי־	הַיּוֹם	כָּל־	שׁוֹרְרַי	שָׁאֲפוּ
nami	wanapigana	wengi	kwa-maana	siku-yote	siku–yote	adui-zangu	Wamenivizia
				H3117	H3605	H8324	

מָרוֹם׃
kwa-kiburi
H4791

Adui zangu hunikanyaga muda wote; maana ni wengi ambao kwa kiburi hupigana dhidi yangu.

3	יוֹם	אִירָא	אֲנִי	אֵלֶיךָ	אֶבְטָח׃
	Siku	ninapoogopa	mimi	kwako	nitakutumaini
	H3117	H3372	H0589	H0413	H0982

Wakati nina woga, nitaweka imani yangu katika wewe.

4	בֵּאלֹהִים	אֲהַלֵּל	דְּבָרוֹ	בֵּאלֹהִים	בָּטַחְתִּי	לֹא	אִירָא	מַה־
	Katika–Mungu	nitasifu	neno-lake	katika–Mungu	nimetumaini	sitaogopa	sitaogopa	nini
	H0430		H1697	H0430	H0982	H3808	H3372	H4100

לִי׃	בָּשָׂר	יַעֲשֶׂה
kwangu	mwili	atanifanya
	H1320	

Katika Mungu, ambaye neno lake ninalisifu - nimeweka imani yangu katika Mungu; sitaogopa; mtu wa kawaida atanifanya nini?

5	כָּל־	הַיּוֹם	דִּבְרֵי	יְעַצְּבוּ	עָלַי	כָּל־	מַחְשְׁבֹתָם	לָרָע׃
	Siku–yote	siku-yote	maneno-yangu	wanayapotosha	juu-yangu	yote	mawazo-yao	kwa–uovu
	H3605	H3117	H1697			H3605	H4284	

Muda wote wanayageuza maneno yangu; mawazo yao yote yako kinyume na mimi kwa ajili ya uovu.

6	וְנָגְרוּ	[יצפינון]	(יִצְפְּנוּנוֹ)	הֶמָּה	עֶקְבַי	יִשְׁמְרוּ	כַּאֲשֶׁר
	Wanakusanyika	[wanavizia]	(wanavizia)	wao	nyayo-zangu	wanaangalia	kama
		H6845	H6845	H1992	H6119	H8104	

נַפְשִׁי׃	קִוּוּ
nafsi-yangu	walivyoingojea
H5315	

Wanajikusanya kwa pamoja, wanajificha wenyewe, na kuzifuatilia hatua zangu, wakisubiri kuniua.

7	עַל־	אָוֶן	פַּלֵּט־	לָמוֹ	בְּאַף	עַמִּים	הוֹרֵד	אֱלֹהִים׃
	Kwa-sababu-ya	uovu	wasiokolee	wao	kwa–hasira	mataifa	washusha	Mungu
		H0205	H6405		H0639		H3381	H0430

Usiwaache waikimbie adhabu yako kwa ajili ya uovu wao. Uwaangushe watu chini katika hasira yako, Mungu.

8	נָדִי	סָפַרְתָּה	אַתָּה	שַׂמָּה	דִּמְעָתִי	בְנֹאדֶךָ	הֲלֹא
	Kutangatanga-kwangu	umeihesabu	wewe	weka	machozi-yangu	chupani-mwako	si
	H5112				H1832	H4997	H3808

בְּסִפְרָתֶךָ׃
katika–kitabu-chako

Wewe unahesabu kutangatanga kwangu na kuweka machozi yangu kwenye chupa yako; je, hayako kitabuni mwako?

9	אָז	נְשׁוּבוּ	אוֹיְבַי	אָחוֹר	בְּיוֹם	אֶקְרָא	זֶה־	יָדַעְתִּי	כִּי־
	Ndipo	watarudi	adui-zangu	nyuma	siku	nitakapokuita	hii	ninajua	kwa-maana
		H7725	H0341	H0268	H3117	H7121	H2088	H3045	

לִי׃	אֱלֹהִים
yu-upande-wangu	Mungu
	H0430

Ndipo maadui zangu watakimbia katika siku ile nikuitapo wewe; hili najua, kwamba Mungu yupo kwa ajili yangu.

10

בֵּאלֹהִים	אֲהַלֵּל	בַּיהוָה	דָּבָר	אֲהַלֵּל	דָּבָר׃
Katika–Mungu	nitasifu	katika–Yahwe	neno	nitasifu	neno
H0430		H3068	H1697		H1697

Katika Mungu ambaye neno lake ninalisifu, katika Yahwe ambaye neno lake ninalisifu,

11

בֵּאלֹהִים	בָּטַחְתִּי	לֹא	אִירָא	מַה־	נִי	יַעֲשֶׂה	אָדָם	לִי׃
Katika–Mungu	nimetumaini	sitaogopa	sitaogopa	nini		atanifanya	mwanadamu	kwangu
H0430	H0982	H3808	H3372	H4100			H0120	

katika Mungu ninaamini, sitaogopa. Yeyote atanifanya nini?

12

עָלַי	אֱלֹהִים	נִדְרֶיךָ	אֲשַׁלֵּם	תּוֹדֹת	לָךְ׃
Juu-yangu	Mungu	nadhiri-zako	nitazitimiza	dhabihu-za-shukrani	kwako
	H0430	H5088		H8426	

Wajibu wa kutimiza viapo vyangu kwako uko juu yangu, Mungu; nitatoa sadaka ya shukurani.

13

כִּי	הִצַּלְתָּ	נַפְשִׁי	מִמָּוֶת	הֲלֹא	רַגְלַי	מִדֶּחִי
Kwa-maana	umeiokoa	nafsi-yangu	kutoka–mauti	si	miguu-yangu	kutoka–kujikwaa
	H5337	H5315	H4194	H3808	H7272	H1762

לְהִתְהַלֵּךְ	לִפְנֵי	אֱלֹהִים	בְּאוֹר	הַחַיִּים׃
ili-nitembee	mbele-ya	Mungu	katika–nuru	ya–uzima
H1980	H6440	H0430	H0216	

Kwa kuwa umeokoa uhai wangu na mauti; umezuia miguu yangu isianguke, ili kwamba niweze kutembea mbele ya Mungu katika nuru ya uhai.

Chapter 57

1

מִכְתָּם	לְדָוִד	תַּשְׁחֵת	אַל־	תַּשְׁחֵת	בְּבָרְחוֹ	מִפְּנֵי־		
miktamu	ya–Daudi	usiharibu	usiharibu	usiharibu	Alipokimbia	kutoka–mbele-ya		
H4387	H1732	H0516	H0516	H0516	H1272	H6440		

בַּמְעָרָה׃	חָנֵּנִי	וֵאלֹהִים	חָנֵּנִי	כִּי	בְךָ	חָסָיָה	נַפְשִׁי	
pangoni	Unihurumie	Mungu	unihurumie	kwa-maana	kwako	imejikita	nafsi-yangu	
H4631		H0430				H2620	H5315	

שָׁאוּל	בִּמְעָרָה׃	חָנֵּנִי	וֵאלֹהִים	חָנֵּנִי	כִּי	בְךָ
Sauli	pangoni	Unihurumie	Mungu	unihurumie	kwa-maana	kwako
H7586	H4631		H0430			

וּבְצֵל־	כְּנָפֶיךָ	אֶחְסֶה	עַד	יַעֲבֹר	הַוּוֹת׃	
na–katika–kivuli	cha–mabawa-yako	nitajikinga	hadi	ipite	maangamizo	
H6738	H3671	H2620	H5704		H1942	

Unihurumie, Mungu, unihurumie mimi, kwa maana ninakukimbilia wewe mpaka matatizo haya yaishe. Ninakaa chini ya mbawa za zako kwa ajili ya ulinzi mpaka huu uharibifu utakapoisha.

2

אֶקְרָא	לֵאלֹהִים	עֶלְיוֹן	לָאֵל	גֹּמֵר	עָלָי׃
Nitamwita	Mungu	Aliye-Juu	Mungu	atimizaye	juu-yangu
H7121	H0430		H0410	H1584	

Nitakulilia Mungu uliye hai, kwa Mungu, afanyaye mambo yote kwa ajili yangu.

3

יִשְׁלַח	מִשָּׁמַיִם	וְיוֹשִׁיעֵנִי	חֵרֵף	שֹׁאֲפַי	סֶלָה	יִשְׁלַח	
Atatuma	kutoka–mbinguni	na–kuniokoa	atamkemea	anayenikanyaga	sela	Mungu–atatuma	
H7971		H3467			H5542	H7971	

אֱלֹהִים	חַסְדּוֹ		וַאֲמִתּוֹ׃	
Mungu	upendo-wake-wa-agano		na–uaminifu-wake	
H0430			H0571	

Yeye atatuma msaada kutoka mbinguni na kuniokoa, ana hasira na wale wanaonishambulia. Selah Mungu atanitumia upendo wake mwema na uaminifu wake.

חֶנֶית	שִׁנֵּיהֶם	אָדָם	בְּנֵי־	לֹהֲטִים	אֶשְׁכְּבָה	לְבָאְמ	בְּתוֹךְ	וַנַּפְשִׁי	4
mikuki	meno-yao	wa–Adamu	wana	walio-na-moto	ninalala	simba	kati-ya	Nafsi-yangu	
H2595	H8127	H0120		H3857	H7901		H8432	H5315	

מְכַלִּי׃	חֵנֶרֶב	וּלְשׁוֹנָם	וְחִצִּים
mkali	upanga	na–ndimi-zao	na–mishale
H2299	H2719	H3956	H2671

Uhai wangu uko katikati ya simba; niko katikati ya wale walio tayari kunila. Niko katikati ya watu ambao meno yao ni mikuki na mishale, na ambao ndimi zao ni kali kama upanga.

כְּבוֹדֶךָ׃	הָאָרֶץ	כָּל־	עַל	אֱלֹהִים	הַשָּׁמַיִם	עַל־	רוּמָה	5
utukufu-wako	nchi-yote	nchi–yote	juu-ya	Mungu	mbingu	juu-ya	Uinuliwe	
H3519	H0776	H3605		H0430	H8064			

Uinuliwe, Mungu, juu ya mbingu, utukufu wako uwe juu ya nchi yote.

לְפָנַי	כָּרוּ	נַפְשִׁי	כָּפַף	לְפִעְמַי	הֵכִינוּ	וְרֶשֶׁת	6
mbele-yangu	walichimba	nafsi-yangu	waliiinamisha	kwa–hatua-zangu	wameuweka	Wavu	
H6440		H5315	H3721	H6471		H7568	

סֶלָה׃	בְּתוֹכָהּ	נָפְלוּ	שִׁיחָה
sela	ndani-yake	walianguka	shimo
H5542	H8432	H5307	H7882

Wao walisambaza nje wavu kwa ajili ya miguu yangu; nilikuwa na shida sana. Walichimba shimo mbele yangu. Wao wenyewe wameangukia katikati ya shimo! Selah

וַאֲמַרְתָּה׃	אָשִׁירָה	לִבִּי	נָכוֹן	אֱלֹהִים	לִבִּי	נָכוֹן	7
na–kupiga-simu	nitaimba	moyo-wangu	imara	Mungu	moyo-wangu	Imara	
H2167	H7891			H0430			

Moyo wangu umeponywa, Mungu, moyo wangu umeponywa, nitaimba, ndiyo, nitaimba sifa.

שָׂחַר׃	אָעִירָה	וְכִנּוֹר	הַנֵּבֶל	עוּרָה	כְּבוֹדִי	עָוּרָה	8
mapambazuko	nitaamsha	na–kinanda	kinubi	amka	utukufu-wangu	Amka	
H7837	H5782	H3658		H5782	H3519	H5782	

Inuka, moyo wa thamani; inuka, kinanda na kinubi; nitaamka alfajiri.

אֻמִּים׃	בַּל־	אֲזַמֶּרְךָ	אֲדֹנָי	וּבָעַמִּים	אוֹדְךָ	9
mataifa	miongoni-mwa	nitakuimbia	Bwana	miongoni-mwa–watu	Nitakushukuru	
H3816	H1077	H2167	H0136		H3034	

Nitakushukuru wewe, Bwana, kati ya watu; Kati ya mataifa nitakuimbia sifa.

שְׁחָקִים	וְעַד־	חַסְדֶּךָ	שָׁמַיִם	עַד־	גָּדַל	כִּי־		10
mawinguni	na–hadi	upendo-wako-wa-agano	mbinguni	hadi	ni-mkubwa	Kwa-maana		
H7834	H5704		H8064	H5704				

אֲמִתָּךְ׃
uaminifu-wako
H0571

Maana upendo wako usiokwisha, huzifikia mbingu; na uaminifu wako mawinguni.

כְּבוֹדֶךָ׃	הָאָרֶץ	כָּל־	עַל	אֱלֹהִים	שָׁמַיִם	עַל־	רוּמָה	11
utukufu-wako	nchi-yote	nchi–yote	juu-ya	Mungu	mbingu	juu-ya	Uinuliwe	
H3519	H0776	H3605		H0430	H8064			

Uinuliwe, Mungu, juu ya mbingu; na utukufu wako uinuliwe juu ya nchi yote.

Chapter 58

צֶדֶק	אִלֻּם	הַאָמְנָם	מִכְתָּם׃	לְדָוִד	תַּשְׁחֵת	אַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
haki	kimya	Je-kweli	miktamu	ya–Daudi	usiharibu	usiharibu	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H6664	H0482	H0552	H4387	H1732	H0516	H0516	H5329	

אָדָם׃	בְּנֵי	תִּשְׁפְּטוּ	מֵישָׁרִים	תְּדַבֵּרוּן
wa–Adamu	wana	mnahukumu	unyofu	mnasema
H0120		H8199	H4339	H1696

Je, ninyi watawala mnaongea haki? Mnahukumu kwa haki, ninyi watu?

תְּפַלָּסוּן׃	יְדֵיכֶם	חָמָס	בָּאָרֶץ	תִּפְעָלוּן	עוֹלֹת	בְּלֵב	אַף־	2
mnasambaza	mikono-yenu	ukatili	nchini	mnafanya	udhalimu	mioyoni-mwenu	Hapana	
H6424	H3027	H2555	H0776	H6466			H0637	

Hapana, mnafanya uovu mioyoni mwenu; munaeneza vurugu nchi yote kwa mikono yenu.

כָּזָב׃	דִּבְּרֵי	מִבֶּטֶן	תָּעוּ	מֵרָחֶם	רְשָׁעִים	זָרוּ	3
uongo	wasemao	tangu–kuzaliwa	wamepotea	tangu–tumbo-la-uzazi	waovu	Wamepotoka	
H3577	H1696	H0990	H8582	H7358	H7563		

Waovu huenenda katika upotovu hata walipokuwa tumboni; wao wanaenenda katika upotovu tangu kuzaliwa, wakiongea uongo.

אָזְנוֹ׃	יַאְטֵם	חֹרֵשׁ	פֶּתֶן	כְּמוֹ־	נָחָשׁ	חֲמַת־	כִּדְמוּת	לָמוֹ	חֲמַת־	4
sikio-lake	inayoziba	kiziwi	kobra	kama	ya–nyoka	sumu	kama–sumu	yao	Sumu	
H0241	H0331	H2795	H6620	H3644	H5175	H2534	H1823		H2534	

Sumu yao ni kama sumu ya nyoka; wako kama fira kiziwi azibaye masikio yake,

מְחֹכָם׃	חֹבְרִים	חוֹבֵר	מְלַחֲשִׁים	לְקוֹל	יִשְׁמַע	לֹא־	אֲשֶׁר	5
mwenye-ujuzi	hodari	mchawi	ya–wavumishaji	sauti	haisikii	haisikii	Ambayo	
H2449	H2267	H2266	H3907		H8085	H3808		

ambaye hasikilizi sauti ya waganga, haijalishi ustadi walio nao.

וְנִתָּץ	כְּפִירִים	מַלְתְּעוֹת	בְּפִימוֹ	שִׁנֵּימוֹ	הֲרֹס־	אֱלֹהִים	6
yavunje	ya–simba-wachanga	meno-makubwa	vinywani-mwao	meno-yao	vunja	Mungu	
H5422		H4459	H6310	H8127	H2040	H0430	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Vunja meno yao midomoni mwao, Mungu; uyatoe meno ya mwana simba, Yahwe.

כְּמוֹ	)חִצָּיו(	חצו	יְדֹרֵךְ	לָמוֹ	יִתְהַלְכוּ־	מַיִם	כְּמוֹ־	יִמָּאֲסוּ	7
kama	(mishale-yake)	[mishale-yake]	akiwinda	yao	yanayotiririka	maji	kama	Wayeyuke	
H3644	H2671	H2671	H1869		H1980	H4325	H3644		

יִתְמֹלָלוּ׃
ilivyovunjika

Wayeyuke kama maporomoko ya maji; wafyatuapo mishale yao, iwe kama haina ncha.

אֹשֶׁת	נִפְלְ	יַהֲלֹךְ	תָּמֶס	שַׁבְלוּל	כְּמוֹ	8
ya–mwanamke	mimba-iliyoharibika	ikitambaa	inayoyeyuka	konokono	Kama	
H0802	H5309	H1980	H8557	H7642	H3644	

שָׁמֶשׁ׃	חָזוּ	בַל־
jua	kuona	ambayo–haijawahi
H8121	H2372	H1077

Wawe kama konokono ambaye huyeyuka na kutoweka, kama mtoto aliye zaliwa kabla ya wakati ambaye hakuona jua.

יִשְׁעָרֻנוּ׃	חָרֹון	כְּמוֹ־	חַי	כְּמוֹ־	אָטָד	סִירֹתֵיכֶם	יָבִינוּ	בְּטֶרֶם	9
ataifagilia	hasira	kama	mbichi	kama	miba	sufuria-zenu	hazijasikia	Kabla	
	H2740	H3644		H3644	H0329		H0995	H2962	

Kabla ya vyungu vyenu kupata joto la kuungua kwa miiba, yeye ataviondosha kwa upepo mkali, miiba ya kijani yote na ile inayoungua.

בְּדַם	יִרְחַץ	פְּעָמָיו	נָקָם	חָזָה	כִּי־	צַדִּיק	יִשְׂמַח	10
katika–damu	ataosha	miguu-yake	kisasi	atakapoona	atakapooona	mwenye-haki	Atafurahi	
H1818	H7364	H6471	H5359	H2372		H6662	H8055	

הָרָשָׁע׃
ya–mwovu
H7563

Mwenye haki atafurahia atakapoona kisasi cha Mungu; ataiosha miguu yake kwenye damu ya waovu,

אֱלֹהִים	יֵשׁ־	אַךְ	לַצַּדִּיק	פְּרִי	אַךְ־	אָדָם	וְיֹאמַר	11
Mungu	yuko	hakika	kwa–mwenye-haki	kuna–thawabu	hakika	mtu	Na–atasema	
H0430	H3426	H0389	H6662	H6529	H0389	H0120	H0559	

בָּאָרֶץ׃	שֹׁפְטִים
duniani	ahukumuye
H0776	H8199

hivyo watu watasema, “Hakika kuna tuzo kwa ajili ya mtu wenye haki; hakika kuna Mungu ahukumuye ulimwengu.”

Chapter 59

וַיִּשְׁמְרוּ	שָׁאוּל	בִּשְׁלֹחַ	מִכְתָּם	לְדָוִד	תַּשְׁחֵת	אַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
wakainda	Sauli	Alipotuma	miktamu	ya–Daudi	usiharibu	usiharibu	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H8104	H7586	H7971	H4387	H1732	H0516	H0516	H5329	

מִמִּתְקוֹמְמָי	אֱלֹהָי	וּמֵאִישֵׁי	הַצִּילֵנִי	לַהֲמִיתוֹ׃	הַבַּיִת	אֶת־
kutoka–wanaoniinukia	Mungu-wangu	kutoka–adui-zangu	Uniokoe	ili–kumuua	nyumba	nyumba
	H0430	H0341	H5337	H4191		H0853

תְשַׂגְּבֵנִי׃
uniinue-juu
H7682

Uniokoe dhidi ya adui zangu, Mungu wangu; uniweke mahali pa juu mbali na wale wanaoinuka dhidi yangu.

הוֹשִׁיעֵנִי׃	דָּמִים	וּמֵאַנְשֵׁי	אָוֶן	מִפֹּעֲלֵי	הַצִּילֵנִי	2
uniokoe	wa–damu	na–kutoka–watu	uovu	kutoka–watendao	Uniokoe	
H3467	H1818	H0376	H0205	H6466	H5337	

Uniweke salama mbali na wafanyao kazi ya uovu, na uniokoe dhidi ya watu wenye kiu ya damu.

לֹא־	עַזֵּים	עָלַי	יָנֻורוּ	לְנַפְשִׁי	אָרְבּוּ	הִנָּה	כִּי	3
si	wenye-nguvu	juu-yangu	wanakusanyika	nafsi-yangu	wamenivizia	tazama	Kwa-maana	
H3808	H5794			H5315	H0693	H2009		

יְהוָה׃	חַטָּאתִי	וְלֹא־	פִּשְׁעִי
Yahwe	dhambi-yangu	wala	kwa-kosa-langu
H3068		H3808	H6588

Maana, tazama, wanasubiria uvamizini waniue. Wafanya maovu wenye nguvu hujikusanya wenyewe pamoja dhidi yangu, lakini sio kwa sababu ya makosa yangu au dhambi yangu, Yahwe.

וּרְאֵה׃	לִקְרָאתִי	עִורָה	וְיכֹונָנוּ	יְרוּצוּן	עָוֹן	בְּלִי־	4
na–uone	unijie	amka	na–kujiweka-tayari	wanakimbia	uovu	Bila	
H7200	H7125	H5782		H7323	H5771	H1097	

Wao wanajiandaa kunikimbiza ingawa sina kosa; amka unisaidie na unitazame.

כָּל־	לִפְקֹד	הָקִיצָה	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	וֵאלֹהִים	יְהוָה־	וְאַתָּה	5
mataifa–yote	kuwaadhibu	amka	wa–Israeli	Mungu	wa–majeshi	Mungu	Yahwe	Na–wewe	
H3605		H6974	H3478	H0430		H0430	H3068		

סֶלָה׃	אָוֶן	בְּגְדֵי	כָּל־	תָּחֹן	אַל־	הַגּוֹיִם
sela	wa–uovu	wasaliti	wote	usiwahurumie	usiwahurumie	mataifa-yote
H5542	H0205	H0898	H3605		H0408	

Ewe, Yahwe Mungu wa majeshi, Mungu wa Israeli, inika uwaadhibu mataifa yote; usiwe na huruma kwa mhalifu mwovu yeyote. Selah

עִיר׃	וְיסֹובְבוּ	כַּכֶּלֶב	יֶהֱמּוּ	לָעֶרֶב	יָשֻׁובוּ	6
mji	na–wanauzunguka	kama–mbwa	wananguruma	jioni	Wanarudi	
	H5437	H3611	H1993	H6153	H7725	

Wao wanarudi jioni, wanabweka kama mbwa na kuuzungukia mji.

שֹׁמֵעַ׃	מִי	כִּי־	בְשִׂפְתֹותֵיהֶם	חֶרֶב֣וֹת	בְּפִיהֶם	יַבִּיעון	וְהִנָּה	7
anasikia	nani	kwa-maana	midomoni-mwao	panga	kwa–vinywa-vyao	wanabubujika	Tazama	
H8085	H4310		H8193	H2719	H6310	H5042	H2009	

Tazama, wanapiga kelele mbaya kwa midomo yao; panga ziko kwenye midomo yao, maana wanasema, “Ni nani anaye tusikia?”

גּוֹיִם׃	לְכָל־	תִּלְעַג	לָמֹו	תִשְׂחַק־	יְהוָה	וְאַתָּה	8
mataifa-yote	mataifa–yote	utawakejeli	wao	utawacheka	Yahwe	Lakini–wewe	
	H3605	H3932		H7832	H3068		

Lakini wewe, Yahwe, utawacheka; wewe huwadhihaki mataifa yote.

מִשְׁגַּבִּי׃	אֱלֹהִים	כִּי־	אֶשְׁמְרָה	אֵלֶיךָ	עֻזֹּו	9
ngome-yangu	Mungu	kwa-maana	nitaingojea	kwako	Nguvu-yake	
	H0430		H8104	H0413	H5797	

Mungu, nguvu yangu, nitakuwa msikivu kwako; wewe ni mnara wangu mrefu.

אֱלֹהִים	יְקַדְּמֵנִי	)חַסְדִּי(	]חסדון[	אֱלֹהַּי	10
Mungu	atanikutana	(wa-upendo-wangu-wa-agano)	[wa-upendo-wake-wa-agano]	Mungu	
H0430	H6923			H0430	

בְּשׁוּרָרָי׃	יַרְאֵנִי	
adui-zangu	atanifanya-nione	
H8324	H7200	

Mungu atakutana nami akiwa na uaminifu wa agano lake; Mungu atanifanya nione shauku yangu juu ya adui zangu.

בֶּחֱילְךָ	הֲנִיעֲמוֹ	עַמִּי	יִשְׁכְּחוּ	כֵּן־	וּתַהֲרֻגֵם	אַל־	11
kwa–nguvu-yako	wafanye-watangatange	watu-wangu	wakasahau	wasije	usiwauwe	Usiwauwe	
H2428	H5128		H7911	H6435	H2026	H0408	

אֲדֹנָי׃	מָגִנֵּנוּ	וְהוֹרִידֵמוֹ
Bwana	ngao-yetu	na–uwashusha
H0136	H4043	H3381

Usiwaue, hivyo watu watasahau. Uwatawanye kwa nguvu zako na uwaangushe, Bwana ngao yetu.

בְּגִאוֹנָם	וְיִלָּכְדוּ	שְׂפַת־יִמוֹ	דְּבַר־	פִּימוֹ	חַטַּאת־	12
katika–kiburi-chao	waachwe-wanaswe	ya–midomo-yao	maneno	ya–vinywa-vyao	Dhambi	
H1347	H3920	H8193	H1697	H6310		

יְסֻפָּרוּ׃	וּמִכַּחַשׁ	וּמֵאָלָה
wanaosimulia	na–uongo	na–kwa-laana
	H3585	H0423

Kwa ajili ya dhambi za midomo yao na maneno ya midomo yao, wakamatwe katika majivuno yao, na kwa laana na uongo ambao wao huelezea.

אֱלֹהִים	כִּי־	וְיֵדְעוּ	וְאֵינֵמוֹ	כַּלֵּה	בְּחֵמָה	כַּלֵּה	13
Mungu	kwa-maana	na–wajue	wasiwepo-tena	waangamize	kwa–hasira	Waangamize	
H0430		H3045	H0369	H3615	H2534	H3615	

סֶלָה׃	הָאָרֶץ	לְאַפְסֵי	בְיַעֲקֹב	מֹשֵׁל
sela	ya–nchi	hadi–miisho	katika–Yakobo	anatawala
H5542	H0776		H3290	H4910

Uwamalize katika gadhabu yako, uwamalize ili kwamba wasiwepo tena; wajue kuwa Mungu anatawala katika Yakobo na mwisho wa nchi. Selah

עִיר׃	וְיִסֹּבְבוּ	כַּכֶּלֶב	יֶהֱמוּ	לָעֶרֶב	וְיָשֻׁובוּ	14
mji	na–wanauzunguka	kama–mbwa	wananguruma	jioni	Na–wanarudi	
	H5437	H3611	H1993	H6153	H7725	

Wakati wa jioni wao hurudi, wakibweka kama mbwa wakiuzungukia mji.

יִשְׂבְּעוּ	לֹא	אִם־	לֶאֱכֹל	)יְנִיעֻון(	]ינועון[	הֵמָּה	15
hawashirii	hawashirii	kama	kutafuta–chakula	(wanatangatanga)	[wanatangatanga]	Wao	
H7646	H3808		H0398	H5128	H5128	H1992	

וַיָּלִינוּ׃
wanalalamika

Wanatangatanga wakitafuta chakula na wanabweka kama mbwa kama hawajatosheka.

חַסְדֶּךָ	לַבֹּקֶר	וַאֲרַנֵּן	עֻזֶּךָ	אָשִׁיר	וַאֲנִי	16
upendo-wako-wa-agano	asubuhi	na–nitapiga-kelele-za-furaha	nguvu-yako	nitaimba	Lakini–mimi	
	H1242		H5797	H7891	H0589	

לִי׃	צַר־	בְּיוֹם	וּמָנוֹס	לִי	מִשְׂגָּב	הָיִיתָ	כִּי־
kwangu	ya–dhiki	siku	na–kimbilio	kwangu	ngome	umekuwa	kwa-maana
		H3117	H4498			H1961	

Lakini nitaimba kuhusu nguvu zako, na asubuhi nitaimba kuhusu upendo wako imara! maana umekuwa mnara wangu mrefu na kimbilio la usalama katika siku ya taabu.

אֱלֹהֵי	מִשְׂגַּבִּי	אֱלֹהִים	כִּי־	אֲזַמְּרָה	אֵלֶיךָ	עֻזִּי	17
Mungu	ngome-yangu	Mungu	kwa-maana	nitaimba	kwako	Nguvu-yangu	
H0430		H0430		H2167	H0413	H5797	

חַסְדִּי׃
wa–upendo-wangu-wa-agano

Kwako, nguvu yangu, nitaimba sifa; kwa kuwa Mungu ni mnara wangu mrefu, Mungu wa uaminifu wa agano.

Chapter 60

לְלַמֵּד׃	לְדָוִד	מִכְתָּם	עֵדוּת	שׁוּשָׁן	עַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
kwa–kufundisha	ya–Daudi	miktamu	ya–ushuhuda	yungiyungi	kuhusu	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H3925	H1732	H4387	H7802	H7802		H5329	

נַיָּד	יוֹאָב	וַיָּשָׁב	צוֹבָהאֲרָם	וְאֶת־	נַהֲרַיִם׀אֲרָם	אֶת	וּבְהַצּוֹתוֹ	
na–akawapiga	Yoabu	na–akarudi	Aramu-Soba	na	Aramu-Naharaimu	na	Alipopigana	
H5221	H3097	H7725	H0760	H0853	H0763	H0853		

וַיַּךְ	אֱלֹהִים	אֶלֶף׃	עָשָׂר	שְׁנִים	מֶלַח	בְּגֵיא־	אֱדוֹם	אֶת־	
umetukataa	Mungu	elfu	kumi-na-mbili	elfu	la–chumvi	katika–bonde	Edomu	Edomu	
	H0430	H0505	H6240	H8147	H4417	H1516	H0123	H0853	

לָנוּ׃	תְּשׁוֹבֵב	אָנַפְתָּ	פָּרַצְתָּנוּ
kwetu	uturejeshee	ulikuwa-na-hasira	umetuvunja
	H7725	H0599	H6555

Mungu, wewe umetutupa; umeuvunja ulinzi wetu; wewe umekuwa hasirani; utuwezeshe tena.

מָטָה׃	כִּי־	שִׁבְרֶיהָ	רָפָה	פְּצַמְתָּהּ	אֶרֶץ	הִרְעַשְׁתָּהּ	2
inayumba	kwa-maana	nyufa-zake	iponye	umeipasua	nchi	Umeitikisa	
H4131		H7667	H7495	H6480	H0776	H7493	

Wewe umeifanya nchi kutetemeka; umeipasua pasua; uiponye nyufa zake, maana zinatikisika.

תַּרְעֵלָה׃	יַיִן	הִשְׁקִיתָנוּ	קָשָׁה	עַמֶּךָ	הִרְאִיתָה	3
wa–kuyumbisha	mvinyo	umetunyweshea	mambo-magumu	watu-wako	Umewaonyesha	
H8653	H3196	H8248	H7186		H7200	

Wewe umewafanya watu wako kuona mambo magumu; umetufanya tunywe mvinyo wenye kutufanya kupepesuka.

סֶלָה׃	קֶשֶׁט	מִפְּנֵי	לְהִתְנוֹסֵס	נֵס	לִירֵאֶיךָ	נָתַתָּה	4
sela	kweli	kwa-sababu-ya	kuiinua	bendera	wanaokugopa	Umewapa	
H5542		H6440	H5127	H5251	H3373	H5414	

Kwa wale wanao kuheshimu wewe, wewe umeweka bandera ionekane dhidi ya wale wabebao upinde. Selah

׀וענני	יְמִינְךָ	הוֹשִׁיעָה	יְדִידֶיךָ	יֵחָלְצוּן	לְמַעַן	5
[na-utujibu]	kwa–mkono-wako-wa-kulia	okoa	wapendwa-wako	waokolewe	Ili	
H6032	H3225	H3467			H4616	

)׃וַעֲנֵנִי(
(na-unijibu)
H6032

Ili kwamba wale uwapendao waweze kuokolewa, utuokoe sisi kwa mkono wako wa kuume na unijibu.

וְעֵמֶק	שְׁכֶם	אֲחַלְּקָה	אֶעְלֹזָה	בְּקָדְשׁוֹ	דִּבֶּר	וֵאלֹהִים	6
na–bonde	Shekemu	nitagawanya	nitashangilia	katika–utakatifu-wake	amesema	Mungu	
H6010	H7927		H5937	H6944	H1696	H0430	
					אֲמַדֵּד׃	סֻכּוֹת	
					nitapima	la–Sukothi	
					H4058	H5523	

Mungu ameongea katika utakatifu wake, “Nitashangilia; nitaigawanya Shekemu na kuligawa bonde la Sukothi.

יְהוּדָה	רֹאשִׁי	מָעוֹז	וְאֶפְרַיִם	מְנַשֶּׁה	וְלִי	וְגִלְעָד	לִי	7
Yuda	ya–kichwa-changu	ngao	na–Efraimu	ni–Manase	na–yangu	ni–Gileadi	Yangu	
H3063		H4581	H0669	H4519		H1568		
						מְחֹקְקִי׃		
						fimbo-yangu-ya-ufalme		
						H2710		

Gileadi ni yangu, na Manase ni yangu na Ephraimu pia ni kofia yangu ya chuma; Yuda ni fimbo yangu ya kifalme.

פְּלֶשֶׁת	עָלַי	נִתְעָלִי	אַשְׁלִיךְ	אֱדוֹם	עַל־	רַחְצִי	סִיר	וּמוֹאָב	8
Ufilisti	juu-yangu	kiatu-changu	nitatupa	Edomu	juu-ya	la–kunawia	bakuli-langu	Moabu	
H6429		H5275	H7993	H0123		H7366		H4124	
							הִתְרֹעֲעִי׃		
							piga-kelele-za-ushindi		
							H7321		

Moabu ni bakuli langu la kunawia; juu ya Edomu nitatupa kiatu changu; nitapiga kelele za ushindi kwa sababu ya Filisti.”

אֱדוֹם׃	עַד־	נָתַנִי	מִי	מָצוֹר	עִיר	יְבַלְּנִי	מִי	9
Edomu	hadi	ataniongoza	nani	wenye-ngome	mjini	atanipeleka	Nani	
H0123	H5704	H5148	H4310	H4692		H2986	H4310	

Ni nani atakaye nileta kwenye mji imara? Ni nani ataniongoza kwenda Edomu?

בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃	אֱלֹהִים	תֵּצֵא	וְלֹא־	זְנַחְתָּנוּ	אֱלֹהִים	אַתָּה	הֲלֹא־	10
na–majeshi-yetu	Mungu	hutoki	na–hutoki	uliyetukataa	Mungu	wewe	Si-wewe	
	H0430	H3318	H3808		H0430		H3808	

Lakini wewe, Mungu, je, haukutukataa? Wewe hauendi vitani pamoja na jeshi letu.

אָדָם׃	תְּשׁוּעַת	וְשָׁוְא	מִצָּר	עֶזְרַת	לָנוּ	הָבָה־	11
wa–mwanadamu	ni–wokovu	kwa-maana–bure	dhidi-ya–adui	msaada	sisi	Tupe	
H0120	H8668	H7723		H5833		H3051	

Utusaidie dhidi ya adui yetu, maana msaada wa mwanadamu ni bure.

צָרֵינוּ׃	יָבוּס	וְהוּא	חֵיל	נַעֲשֶׂה־	בֵאלֹהִים	12
adui-zetu	atawakanyaga	na–yeye	ushujaa	tutafanya	Kwa–Mungu	
	H0947	H1931	H2428		H0430	

Kwa msaada wa Mungu tutashinda; yeye atawakanyaga chini adui zetu.

Chapter 61

הַקְשִׁיבָה	רִנָּתִי	אֱלֹהִים	שִׁמְעָה	לְדָוִד׃	נְגִינַת	עַל־	וְלַמְנַצֵּחַ	1
sikiliza	kilio-changu	Mungu	Sikia	ya–Daudi	vinanda	kwa	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H7181	H7440	H0430	H8085	H1732	H5058		H5329	

תְּפִלָּתִי׃
maombi-yangu
H8605

Sikia kulia kwangu, shughulikia maombi yangu.

יְרוּם	בְּצוּר־	לִבִּי	בַּעֲטָפָ֫	אֶקְרָא	אֵלֶיךָ	וְהָאָרֶץ	מִקְצֵה	2
ulio-juu	juu-ya–mwamba	moyo-wangu	unapozimia	ninaita	kwako	wa–nchi	Kutoka–mwisho	
	H6697			H7121	H0413	H0776		

תַּנְחֵנִי׃	מִמֶּנִּי
uniongoze	kuliko-mimi
H5148	

Kutokea mwisho wa nchi nitakuita wewe wakati moyo wangu umeelemewa; uniongoze kwenye mwamba ulio juu kuliko mimi.

אוֹיֵב׃	מִפְּנֵי	עֹז	מִגְדַּל־	לִי	מַחְסֶה	הָיִיתָ	כִּי־	3
adui	kutoka–mbele-ya	wenye-nguvu	mnara	kwangu	kimbilio	umekuwa	Kwa-maana	
H0341	H6440	H5797	H4026		H4268	H1961		

Maana wewe umekuwa kimbilio langu la usalama, nguzo imara dhidi ya adui.

סֶלָה׃	כְּנָפֶיךָ	בְּסֵתֶר	אֶחֱסֶה	עוֹלָמִים	בְּאָהֳלֶךָ	אָנוּרָה	4
sela	ya–mabawa-yako	katika–siri	nitajikinga	milele	katika–hema-lako	Nitakaa	
H5542	H3671		H2620	H5769	H0168		

Uniache niishi hemani mwako milele! Nipate kimbilio salama chini ya makazi ya mbawa zako. Selah

יְרֵאֶי	יָרַשְׁתָּ	נָתָ֫	לִנְדָבֵי	שָׁמַעְתָּ	אֱלֹהִים	אַתָּה	כִּי־	5
wa–wanaoogopa	urithi	umenipa	nadhiri-zangu	umesikia	Mungu	wewe	Kwa-maana	
H3373	H3425	H5414	H5088	H8085	H0430			

שְׁמֶךָ׃
jina-lako
H8034

Kwa kuwa wewe, Mungu, umesikia viapo vyangu, wewe umenipa mimi urithi wa wale wanao liheshimu jina lako.

וָדָר׃	דֹּר	כְּמוֹ־	שְׁנוֹתָיו	תּוֹסִיף	מֶלֶךְ	יְמֵי־	עַל־	יָמִים	6
baada-ya–kizazi	kizazi	kama	miaka-yake	utaongeza	za–mfalme	siku	juu-ya	Siku	
H1755	H1755	H3644	H8141	H3254	H4428	H3117		H3117	

Wewe utaongeza maisha ya mfalme; miaka yake itakuwa kama vizazi vingi.

יִנְצְרֵהוּ׃	מַן	וַאֲמֶת	חֶסֶד	אֱלֹהִים	לִפְנֵי	עוֹלָם	יֵשֵׁב	7
vimlinde	agize	na–uaminifu	upendo-wa-agano	Mungu	mbele-ya	milele	Ataketi	
H5341	H4487	H0571		H0430	H6440	H5769	H3427	

Yeye atabakia mbele ya Mungu milele.

יוֹם׃	וְיוֹם	נְדָרַי	לְשַׁלְּמִי	לָעַד	שִׁמְךָ	אֲזַמְּרָה	כֵּן	8
baada-ya–siku	siku	nadhiri-zangu	kutimiza	milele	jina-lako	nitaimba	Hivyo	
H3117	H3117	H5088		H5703	H8034	H2167		

Nitaliimbia sifa jina lako milele ili kwamba niweze kufanya viapo vyangu kila siku.

Chapter 62

לַמְנַצֵּחַ עַל־ יְדוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃ אַךְ אֶל־ אֱלֹהִים דּוּמִיָּה 1
Kwa–mwimbaji-mkuu kwa Yeduthuni zaburi ya–Daudi Hakika kwa Mungu kimya
H5329 H0413 H3038 H4210 H1732 H0389 H0430 H1747

נַפְשִׁי מִמֶּנּוּ יְשׁוּעָתִי׃
nafsi-yangu kutoka–kwake wokovu-wangu
H5315 H3444

Katika ukimya ninamsubiri Mungu pekee; wokovu wangu watoka kwake.

אַךְ־ הוּא צוּרִי מִשְׁגַּבִּי לֹא־ אֶמּוֹט רַבָּה׃ 2
Hakika yeye mwamba-wangu ngome-yangu sitayumba sana
H0389 H1931 H6697 H3444 H3808 H4131

וְיִשׁוּעָתִי

na–wokovu-wangu

H3444

Yeye pekee ni mwamba wangu na wokovu wangu; yeye ni mnara wangu mrefu; sitasogezwa kamwe.

עַד־ אָנָה תְּהוֹתְתוּ אִישׁ עַל תְּרָצְּחוּ כֻּלְּכֶם כְּקִיר נָטוּי 3
Hadi–lini lini mtashambulia mtu juu-ya ili–kumuua nyote kama–ukuta ulioinama
H5704 H0575 H2050 H0376 H7523 H3605 H7023 H5186

נָדֶר׃ הַדְּחוּיָה׃ אוֹיָמָבָה׃
uzio unaoyumba
H1447

Mpaka lini, ninyi nyote, mtamshambulia mtu, ili kwamba mumpindue yeye kama ukuta ulio inama au kama fensi isiyo imara?

אַךְ בְּפִיו יְרֵצוּ כָּזָב בְּקִרְבָּם יְבָרֵכוּ בְּפִיהֶם יְקַלְלוּ׃ סֶלָה׃ 4
Hakika kwa–vinywa-vyao wanapenda uongo kwa maana wanambariki kwa midomo yao, lakini mioyoni mwao wana mlaani yeye. Selah
H0389 H7521 H3577 H6310 H1288 H7130 H7043 H5542

לְהַדִּיחֵהוּ יָעֲצוּ מִשְּׂאתוֹ כֻּלָּם׃ אַךְ 5
kumshusha wamekusudia kutoka–nafasi-yake Hakika
H5080 H3289 H7613 H0389

נַפְשִׁי דּוֹמִי לֵאלֹהִים אַךְ־ כִּי־ מִמֶּנּוּ תִקְוָתִי׃
nafsi-yangu pumzika kwa–Mungu Hakika kwa maana kutoka–kwake tumaini-langu
H5315 H0430 H0389 H7130 H4268

Katika ukimya ninamsubiri Mungu pekee; kwa maana matumaini yangu yako kwake.

אַךְ־ הוּא צוּרִי מִשְׁגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט׃ 6
Hakika yeye mwamba-wangu ngome-yangu sitayumba
H0389 H1931 H6697 H3444 H3808 H4131

וְיִשׁוּעָתִי

na–wokovu-wangu

H3444

Yeye pekee ni mwamba wangu na wokovu wangu; yeye ni mnara wangu mrefu; sitasogezwa.

עַל־ אֱלֹהִים יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי צוּר־ מָעוֹז עֻזִּי בֵּאלֹהִים׃ 7
Juu-ya Mungu wokovu-wangu na–utukufu-wangu mwamba wa–nguvu-yangu kimbilio-langu ni–katika–Mungu
H0430 H3468 H3519 H6697 H5797 H4268 H0430

Na Mungu ni wokovu wangu na utukufu wangu; mwamba wa nguvu yangu na kimbilio langu salama liko katika Mungu.

אֱלֹהִים	לְבַבְכֶם	לְפָנָיו	שִׁפְכוּ־	עָם	עֵת	בְּכָל־	בּוֹ	בִּטְחוּ	8
Mungu	mioyo-yenu	mbele-yake	miminini	watu	wakati-wote	wakati–wote	yeye	Mtumaini	
H0430	H3824	H6440	H8210		H6256	H3605		H0982	

סֶלָה׃	לָנוּ	מַחֲסֶה־
sela	kwetu	kimbilio
H5542		H4268

Mwaminini Mungu wakati wote, ninyi watu; mimina moyo wako mbele zake; Mungu ni kimbilio salama kwa ajili yetu. Selah

הֶבֶל	לַעֲלוֹת	בְּמֹאזְנַיִם	אִישׁ	בְּנֵי	כְּזָב	אָדָם	בְּנֵי־	הֶבֶל	וְאַף	9
wao	wakipanda	katika–mizani	wa–mtu	wana	uongo	wa–Adamu	wana	ubatili	Hakika	
H1992	H5927	H3976	H0376		H3577	H0120		H1892	H0389	

יָחַד׃	מֵהֶבֶל
pamoja	ni–wepesi-kuliko–pumzi
	H1892

Hakika watu wenye msimamo mdogo ni ubatili, na watu wenye msimamo mkubwa ni waongo; wao watakuwa wepesi kwenye mzani; uzito wao pamoja ni wepesi kuliko kitu chochote.

כִּי־	וְחַיִל	תֶּהְבָּלוּ	אַל־	וּבְנָזֶל	בְּעֹשֶׁק	תִּבְטְחוּ	אַל־		10
kama	mali	usijisifu	usijisifu	na–katika–uporaji	katika–udhulumu	usitumaini	Usitumaini		
	H2428	H1891	H0408	H1498	H6233	H0982	H0408		

לֵב׃	תָּשִׁיתוּ	אַל־	יָנוּב
moyo	usiweke	usiweke	ikiongezeka
	H7896	H0408	H5107

Usiamini katika ukandamizaji au wizi; usitumainie utajiri, maana hawatazaa matunda; usiuweke moyo wako kwenye hivyo.

לֵאלֹהִים׃	עֹז	כִּי	שָׁמַעְתִּי	זוּ	שְׁתַּיִם־	אֱלֹהִים	דִּבֶּר	וְאַחַת	11
ni–ya–Mungu	nguvu	kwa-maana	nimesikia	hii	mara-mbili	Mungu	amesema	Mara-moja	
H0430	H5797		H8085	H2098	H8147	H0430	H1696	H0259	

Mungu ameongea mara moja, mara mbili nimesikia hili: nguvu ni za Mungu.

לְאִישׁ	תְּשַׁלֵּם	אַתָּה	כִּי־	חֶסֶד	אֲדֹנָי	וְלְךָ־	12
kila-mtu	unamlipa	wewe	kwa-maana	upendo-wa-agano	Bwana	Na–kwako	
H0376					H0136		

כְּמַעֲשֵׂהוּ׃
kwa–matendo-yake
H4639

Pia kwako, Bwana, ni uaminifu wa agano, maana humlipa kila mtu kwa kile alichokifanya.

Chapter 63

אַתָּה	אֱלֹי	וֵאלֹהַיִם	יְהוּדָה׃	בִּמְדְבָּר	בִּהְיוֹתוֹ	לְדָוִד	מִזְמוֹר	1
wewe	Mungu-wangu	Mungu	mwa–Yuda	jangwani	alipokuwa	ya–Daudi	Zaburi	
	H0410	H0430	H3063		H1961	H1732	H4210	

בְּשָׂרִי	לְךָ	כָּמַהּ	נַפְשִׁי	וְלְךָ	צָמְאָה	אֲשַׁחֲרֶךָּ
mwili-wangu	wewe	inatamani	nafsi-yangu	wewe	inakuonea-kiu	ninakutafuta-mapema
H1320		H3642	H5315		H6770	H7836

מָיִם׃	בְּלִי־	וְעָיֵף	צִיָּה	בְּאֶרֶץ־	
maji	bila	na–iliyochoka	kavu	katika–nchi	
H4325	H1097	H5889	H6723	H0776	

Mungu, wewe ni Mungu wangu! Ninakutafuta wewe kwa bidii, moyo wangu unakiu yako, mwili wangu unakutamani sana wewe, katika ukame na nchi iliyochoka mahali ambapo hakuna maji.

וּכְבוֹדֶךָ׃	עֻזֶּךָ	לִרְאוֹת	חָזִיתִיךָ	בַּקֹּדֶשׁ	כֵּן	2
na–utukufu-wako	nguvu-yako	kuona	nimekuangalia	patakatifu	Hivyo	
H3519	H5797	H7200	H2372	H6944		

Hivyo nimekutafuta wewe katika watu watakatifu kuona nguvu zako na utukufu wako.

יְשַׁבְּחוּנְךָ׃	שִׂפְתֵי	מֻחַיִּים	חַסְדְּךָ	טוֹב	כִּי־	3
itakusifu	midomo-yangu	kuliko–uzima	upendo-wako-wa-agano	ni-bora	Kwa-maana	
	H8193					

Kwa sababu uaminifu wa agano lako ni bora kuliko uhai, midomo yangu itakusifu wewe.

כַּפָּי׃	אֶשָּׂא	בְּשִׁמְךָ	בְחַיָּי	אֲבָרֶכְךָ	כֵּן	4
mikono-yangu	nitainua	kwa–jina-lako	maishani-mwangu	nitakubariki	Hivyo	
H3709	H5375	H8034		H1288		

Hivyo nitakutukuza wewe niwapo hai; kwa jina lako nitainua mikono yangu juu.

יְהַלֶּל־	רְנָנוֹת	וְשִׂפְתֵי	נַפְשִׁי	תִּשְׂבַּע	וָדֶשֶׁן	חֵלֶב	כְּמוֹ	5
itasifu	yenye-furaha	na–midomo	nafsi-yangu	itashiba	na–unono	mafuta	Kama	
	H7445	H8193	H5315	H7646	H1880	H2459	H3644	

פִּי׃
kinywa-changu
H6310

Itakuwa kana kwamba nilikula mlo wa mafuta na wenye kunona, kwa midomo ya furaha kinywa changu kitakusifu wewe,

בָּךְ׃	אֶהְגֶּה־	בְּאַשְׁמֻרוֹת	יְצוּעָי	עַל־	זְכַרְתִּיךָ	אִם־	6
wewe	ninakutafakari	usiku	kitanda-changu	juu-ya	ninapokukumbuka	Ninapokukumbuka	
	H1897	H0821			H2142		

nikufikiripo kitandani mwangu na kukutafakari wewe wakati wa saa za usiku.

אֲרַנֵּן׃	כְּנָפֶיךָ	וּבְצֵל	לִי	עֶזְרָתָה	הָיִיתָ	כִּי־	7
ninashangilia	cha–mabawa-yako	na–katika–kivuli	kwangu	msaada	umekuwa	Kwa-maana	
	H3671	H6738		H5833	H1961		

Kwa maana umekuwa msaada wangu, na katika uvuli wa mbawa zako ninafurahia.

יְמִינֶךָ׃	תָּמְכָה	בִּי	אַחֲרֶיךָ	נַפְשִׁי	דָּבְקָה	8
mkono-wako-wa-kulia	umenitegemeza	mimi	nawe	nafsi-yangu	Imeshikamana	
H3225	H8551			H5315	H1692	

Ninashikamana nawe; mkono wako wa kuume unanisaidia.

	הָאָרֶץ׃	בְּתַחְתִּיּוֹת	יָבֹאוּ׃	נַפְשִׁי	יְבַקְּשׁוּ	לְשׁוֹאָה	וְהֵמָּה	9
	za–nchi	sehemu-za-chini	watashuka	nafsi-yangu	wanaitafuta	kwa–uharibifu	Lakini–wao	
	H0776	H8482	H0935	H5315	H1245		H1992	

Lakini wale watafutao kuuharibu uhai wangu wataenda chini kwenye sehemu ya chini kabisa ya nchi;

	יִהְיוּ׃	שֻׁעָלִים	מְנָת	חֶרֶב	יְדֵי־	עַל־	יַגִּירֻהוּ	10
	watakuwa	la–mbweha	fungu	wa–upanga	mkono	kwa	Watatolewa	
	H1961	H7776	H4521	H2719	H3027		H5064	

watakabidhiwa kwa wale ambao mikono yao hutumia upanga, nao watakuwa chakula cha mbweha.

כִּי	בּוֹ	הַנִּשְׁבָּע	כָּל־	יִתְהַלֵּל	בֵּאלֹהִים	יִשְׁמַח	וְהַמְּלֵלְ	11
kwa-maana	kwake	aapaye	kila	atajisifu	katika–Mungu	atafurahi	Lakini–mfalme	
		H7650	H3605		H0430	H8055	H4428	

שֶׁקֶר׃	דֹּבְרֵי־	פִּי	יִסָּכֵר
uongo	vya–wasemao	vinywa	yatazibwa
H8267	H1696	H6310	H5534

Bali mfalme atashangilia katika Mungu; yeyote anaye apa kupitia yeye atajivunia yeye, lakini vinywa ya wale wasemao uongo watanyamazishwa.

Chapter 64

בְּשִׂיחִי	קוֹלִי	אֱלֹהִים	שְׁמַע־	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
katika–malalamiko-yangu	sauti-yangu	Mungu	Sikia	ya–Daudi	zaburi	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H7879		H0430	H8085	H1732	H4210	H5329	

חַיָּי׃	תִּצֹּר	אוֹיֵב	מְפָחַד
maisha-yangu	ulinde	ya–adui	kutoka–hofu
	H5341	H0341	H6343

Sikia sauti yangu, Mungu, usikilize malalamiko yangu; unilinde dhidi ya hofu ya adui zangu.

	אָוֶן׃	פֹּעֲלֵי	מֵרִגְשַׁת	מְרֵעִים	מִסּוֹד	תַּסְתִּירֵנִי	2
	uovu	wa–watendao	kutoka–umati	za–waovu	kutoka–njama	Unifiche	
	H0205	H6466			H5475	H5641	

Unifiche dhidi ya mipango ya siri ya wafanyao maovu, unifiche dhidi ya watendao vurugu ya udhalimu.

	מֵר׃	דָּבֶר	חִצָּם	דָּרְכוּ	לְשׁוֹנָם	כַּחֶרֶב	שָׁנְנוּ	אֲשֶׁר	3
	chungu	neno	mshale-wao	wamewinda	ulimi-wao	kama–upanga	wamenolea	Ambao	
	H4751	H1697	H2671	H1869	H3956	H2719	H8150		

Wao wamenoa ndimi zao kama panga; wamelenga mishale yao, maneno machungu,

	יִרָאוּ׃	וְלֹא	יֹרֻהוּ	פִּתְאֹם	תָּם	בַּמִּסְתָּרִים	לִירֹות	4
	hawaogipi	na–hawaogipi	wanampiga	ghafla	mkamilifu	kifichoni	Kupiga	
	H3372	H3808		H6597	H8535	H4565		

ili kwamba waweze kupiga kutoka mahali pa siri kwenda kwa mtu asiye na hatia; wampige yeye kwa ghafla nao wasihofu lolote.

	נָּי	אָמְרוּ	מוֹקְשִׁים	לִטְמֹן	יְסַפְּרוּ	רָע	דָּבָר	וְלָמוֹ	יְחַזְּקוּ־	5
	nani	wanasema	mitego	kuficha	wanazungumza	baya	jambo	wao	Wanajiimarisha	
	H4310	H0559	H4170	H2934			H1697		H2388	

לָמוֹ׃	יִרְאֶה־
wao	atawaona
	H7200

Wao wanahamasishana wenyewe katika kupanga uovu; wanashauriana pamoja wao binafsi ili kuweka mitego; nao husema, “Ni nani atakayetuona?”

וְלֵב	אִישׁ	וְקֶרֶב	מְחֻפָּשׂ	חֻפֶּשׂ	תַּמְנוּ	עוֹלֹת	יַחְפְּשׂוּ־	6
na–moyo	ya–mtu	na–ndani	uliofichwa	utafutaji	tumefaulu	udhalimu	Wanatafuta	
	H0376	H7130	H2664	H2665	H8552		H2664	

עָמֹק׃	
ni-wa-kina	
H6013	

Wanabuni mipango ya dhambi; “Tumemaliza,” wanasema, “ni mpango makini.” Mawazo ya ndani na mioyo ya watu ni ya kina.

מַכּוֹתָם׃	הָיוּ	פִּתְאֹום	חֵץ	אֱלֹהִים	וַיֹּרֵם	7
majeraha-yao	zitakuwa	ghafla	mshale	Mungu	Lakini–atawapiga	
H4347	H1961	H6597	H2671	H0430		

Lakini Mungu atawapiga wao; ghafla watajeruhiwa kwa mishale yake.

בָּם׃	רֹאֵה	כָּל־	יִתְנַדֻּדוּ	לְשׁוֹנָם	עָלֵימוֹ	וַיַּכְשִׁילוּהוּ	8
wao	aonaye	kila	watayumba-yumba	ndimi-zao	juu-yao	Na–utawafanya-wajikwae	
	H7200	H3605	H5074	H3956		H3782	

Watafanywa kuwa mashakani, kwa kuwa ndimi zao wenyewe ziko kinyume nao; wote wawaonao watatikisa vichwa vyao.

אֱלֹהִים	פָּעַל	וַיָּנִדּוּ	אָדָם	כָּל־	וַיִּירָאוּ	9
ya–Mungu	kazi	na–watatangaza	wanadamu-wote	wanadamu–wote	Na–wataogopa	
H0430	H6467	H5046	H0120	H3605	H3372	

הִשְׂכִּילוּ׃	וּמַעֲשֵׂהוּ
wataelewa	na–tendo-lake
	H4639

Watu wote wataogopa na kutangaza matendo ya Mungu. Kwa hekima watafikiria kuhusu kile yeye ametenda.

יִשְׂמַח	צַדִּיק	בַּיהוָה	וְתָמְכָה	בּוֹ	וְיִתְחַלָּלוּ	כָּל־	יִשְׁרֵי־	10
Atafurahi	mwenye-haki	katika–Yahwe	na–atakimbilia	kwake	na–watajisifu	wote	wenye–moyo	
H8055	H6662	H3068	H2620			H3605	H3477	

לֵב׃	
unyofu	

Wenye haki watakuwa na furaha kuhusu Yahwe nao watakimbilia kwake; wote wenye haki moyoni watajivuna katika yeye.

Chapter 65

בְּצִיּוֹן	אֱלֹהִים	תְּהִלָּה	דְּמִיָּה	לְךָ	שִׁיר׃	לְדָוִד	מִזְמוֹר	לַמְנַצֵּחַ	1
katika–Sayuni	Mungu	sifa	kimya	Kwako	wimbo	ya–Daudi	zaburi	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H6726	H0430	H8416	H1747			H1732	H4210	H5329	

נֶדֶר׃	יְשֻׁלַּם־	וְלְךָ
nadhiri	itatimiziwa	na–kwako
H5088		

Kwako wewe, Mungu katika Sayuni, sifa zetu za kungoja; viapo vyetu vitaletwa kwako.

יָבֹֽאוּ׃	בָּשָׂר	כָּל־	עָלֶ֗יךָ	תְּפִלָּה	שֹׁמֵ֥עַ	2
watakuja	wenye–mwili	wote	kwako	maombi	Unayesikia	
H0935	H1320	H3605	H5704	H8605	H8085	

Wewe usikiaye maombi yetu, miili yote itakuja kwako.

תְּכַפְּרֵֽם׃	אַתָּה	פְּשָׁעֵ֑ינוּ	מֻּ֝נִּי	גָּבְר֣וּ	עֲוֹנֹ֖ת	דִּבְרֵי	3
utayafunika	wewe	makosa-yetu	mimi	yalinishinda	ya–uovu	Maneno	
		H6588		H1396	H5771	H1697	

Maovu yanatutawala sisi; kama yalivyo makosa yetu, wewe utayasamehe.

בְּטֽוֹב	נִשְׂבְּעָה	חַצֵּרֶ֗יךָ	יִשְׂכָּ֥ן	וּתְקָרֵ֫ב	תִּבְחַר	וַאֲשֶׁרְיֵ֥	4
uzuri	tutashiba	vyumbani-mwako	akae	na–kumkaribisha	unayemchagua	Amebarikiwa	
H2898	H7646		H7931	H7126	H0977	H0835	

הֵיכָלֶֽךָ׃	קָדְשׁ֑וֹ	בִּיתֶ֗ךָ
wa–hekalu-lako	utakatifu	wa–nyumba-yako
H1964	H6918	

Amebarikiwa mtu yule ambaye wewe huchagua kumsogeza karibu yako ili kwamba aishi hekaluni mwako. Tutatoshelezwa kwa uzuri wa nyumba yako, hekalu lako takatifu.

כָּל־	מִבְטָ֣ח	יִשְׁעֵ֑נוּ	אֱלֹהֵ֥י	תַּעֲנֵ֫נוּ	בְּצֶ֥דֶק	וְנוֹרָא֣וֹת	5
la–miisho–yote	tumaini	wa–wokovu-wetu	Mungu	utatujibu	kwa–haki	Mambo-ya-kuogofya	
H3605	H4009	H3468	H0430		H6664	H3372	

רְחֹקִֽים׃	וְיָ֑ם	אֶ֥רֶץ	קְצ֝וֵ֗י־
ya-mbali	na–bahari	ya–nchi	miisho-yote
H7350	H3220	H0776	H7099

Katika haki wewe utatujibu sisi kwa kufanya mambo ya ajabu, Mungu wa wokovu wetu; wewe ambaye ni ujasiri wa mwisho wote wa nchi na wa wale walio mbali toka pande za bahari.

בִּגְבוּרָֽה׃	נֶאְזָ֑ר	בְּכֹ֥חַ	הָרִ֫ים	מֵכִ֥ין	6
kwa–uweza	aliyejifunga	kwa–nguvu-yake	milima	Anayeiweka	
H1369	H0247		H2022		

Kwa manaa ni wewe ndiye uliyeifanya milima imara, wewe ambaye umefungwa mkanda wa uweza.

לְאֻמִּֽים׃	וַהֲמ֣וֹן	גַּלֵּיהֶ֑ם	שְׁא֣וֹן	יַמִּ֗ים	שְׁא֣וֹן	וּמַשְׁבִּ֥יחַ	7
ya–mataifa	na–makelele	ya–mawimbi-yake	ngurumo	ya–bahari	ngurumo	Anayekimaza	
H3816		H1530	H7588	H3220	H7588		

Ni wewe unyamazishaye ngurumo za baharini; ngurumo za mawimbi yake, na vurugu za watu.

תַּרְנִֽין׃	וְעֶ֣רֶב	בֹּ֑קֶר	מֹוצָאֵ֣י־	מֵאֹותֹתֶ֗יךָ	קְצ֥וֹת	יִשְׁבֵּ֥י	וַיִּירְא֥וּ	8
unafanya-yaimbe-kwa-furaha	na–jioni	ya–asubuhi	matokeo	ishara-zako	miisho	wakaao	Na–wanaogopa	
	H6153	H1242	H4161	H0226	H7098	H3427	H3372	

Wale wanaoishi sehemu za mwisho kabisa wa nchi wanaogopa ushahidi wa matendo yako; wewe hufanya mashariki na magharibi kushangilia.

מָלֵא	אֱלֹהִים	פֶּלֶג	תַּעְשְׂרֵנָּה	רַבַּת	וַתְּשַׁקְקֶהָ	וְהָאָרֶץ	פָּקַדְתָּ	9
umejaa	wa–Mungu	mto	unaifanya-tajiri	sana	na–kuinywesha	nchi	Umeitembelea	
H4390	H0430	H6388	H6238		H7783	H0776		

תְּכִינָתָם׃	כֵּן	כִּי־	הֲכִינֹתָ	תָּכִין	מָיִם
umeiandaa	hivyo	kwa-maana	nafaka-yao	unaweka-tayari	maji
			H1715		H4325

Wewe huja kuisaidia nchi; unainyeshea inchi; wewe unaiimarisha nchi vizuri; mto wa Mungu umejaa maji; wewe humpa mwanadamu nafaka unapokuwa umekwisha iandaa nchi.

צִמְחָהּ	תְּמוֹגְגֶנָּה	בִּרְבִיבִים	גְּדוּדֶיהָ	נַחֵת	רַוֵּה	תְלָמֶיהָ	10
mimea-yake	unaifanya-iyeyuke	kwa–mvua	mabonge-yake	usawazishe	uinyweshe	Mifereji-yake	
H6780	H4127	H7241	H1418	H5181	H7301	H8525	

תְּבָרֵךְ׃	צֶמַח	יִרְעֲפוּן	וּמַעְגָּלֶיךָ	טוּבֶךָ	שָׁנָה	עִטַּרְתָּ
unaibariki	zinadondosha	na–njia-zako	wema-wako	mwaka	Umeivika-taji	
H1288		H7491	H4570		H8141	

Wewe huyajaza matuta maji ya kutosha; wapasawazisha palipoinuka; wailainisha nchi kwa manyunyu ya mvua; waibariki mimea kati yao.

דָּשֶׁן׃	יִרְעֲפוּן	וּמַעְגָּלֶיךָ	טוּבֶךָ	שָׁנָה	עִטַּרְתָּ	11
unono	zinadondosha	na–njia-zako	wema-wako	mwaka	Umeivika-taji	
H1880	H7491	H4570		H8141		

Umeuvika mwaka taji ya wema wako; mvumo wa mapito yako hudondosha unono katika nchi.

תַּחְגֹּרְנָה׃	גְּבָעוֹת	וְגִיל	מִדְבָּר	נְאוֹת	יִרְעֲפוּ	12
vinajifunga	vilima	na–furaha	ya–jangwani	malisho	Zinadondosha	
H2296	H1389			H4999	H7491	

Majani ya nyikani hudondosha umande, na vilima vimevikwa furaha.

אַף־	יִתְרוֹעָעוּ׃	בָּר	יַעֲטִפוּ־	וַעֲמָקִים	הַצֹּאן	וכָרִים	לָבְשׁוּ	13
naam	yanapiga-kelele-za-furaha	ngano	yamefunikwa	na–mabonde	kondoo	malisho	Zimevaa	
H0637	H7321			H6010	H6629		H3847	

יָשִׁירוּ׃	
yanaimba	
H7891	

Malisho yamevishwa mifugo; mabonde pia yamefunikwa na nafaka; yanapiga kelele za shangwe, nayo yanaimba.

Chapter 66

הָאָרֶץ׃	כָּל־	לֵאלֹהִים	הָרִיעוּ	מִזְמוֹר	שִׁיר	לַמְנַצֵּחַ	1
nchi-yote	nchi–yote	Mungu	Mpigieni-kelele-za-furaha	zaburi	wimbo	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H0776	H3605	H0430	H7321	H4210		H5329	

Mpigieni Mungu kelele za shangwe, nchi yote;

תְּהִלָּתוֹ׃	כָּבוֹד	שִׂימוּ	שְׁמוֹ	כְּבוֹד־	זַמְּרוּ	2
sifa-zake	utukufu	fanyeni	wa–jina-lake	utukufu	Imbieni	
H8416	H3519		H8034	H3519	H2167	

Imbeni utukufu wa jina lake; mzitukuze sifa zake.

עֻזֶּךָ	בְּרֹב	מַעֲשֶׂיךָ	נוֹרָא	מַה־	לֵאלֹהִים	אִמְרוּ	3
wa–nguvu-yako	kwa–wingi	matendo-yako	yanavyoogofya	jinsi	Mungu	Mwambieni	
H5797	H7230	H4639	H3372	H4100	H0430	H0559	

אֹיְבֶיךָ׃	לְךָ	יְכַחֲשׁוּ
adui-zako	kwako	watajinyenyekeza
H0341		H3584

Mwambieni Mugu, “Matendo yako yanatisha kama nini! Kwa ukuu wa nguvu zako maadui zako watajisalimisha kwako.

סֶּלָה׃	שִׁמְךָ	יְזַמְּרוּ	לָךְ	וְיַזַּמְּרוּ־	לְךָ	יִשְׁתַּחֲוּוּ	וְהָאָרֶץ	כָּל־	4
sela	jina-lako	wataimba	kwako	na–kukuimbia	wewe	itakusujudia	nchi-yote	Nchi–yote	
H5542	H8034	H2167		H2167		H7812	H0776	H3605	

Nchi yote watakuabudu wewe na watakuimbia wewe; wataliimbia jina lako.” Selah

אָדָם׃	בְּנֵי	עַל־	עֲלִילָה	נוֹרָא	אֱלֹהִים	מִפְעָלוֹת	וּרְאוּ	לְכוּ	5
wa–Adamu	wana	juu-ya	tendo	yenye-kuogofya	ya–Mungu	matendo	na–muone	Njooni	
H0120			H5949	H3372	H0430		H7200	H3212	

Njoni na mtazame kazi za Mungu; yeye anatisha katika matendo yake awatendeayo wanadamu.

נִשְׁמְחָה־	שָׁם	בְּרֹגֶל	יַעַבְרוּ	בַּנָּהָר	לֵיבָשָׁה	וָם	הָפַךְ	6
tulifurahi	huko	kwa–miguu	walivuka	katika–mto	kuwa–nchi-kavu	bahari	Aliigeuza	
H8055	H8033	H7272		H5104	H3004	H3220	H2015	

בּוֹ׃
ndani-yake

Aligeuza bahari kuwa nchi kavu; wao walitembea kwa mguu juu ya mto; huko tulishangilia katika yeye.

אַל־	וְהַסּוֹרְרִים	תְּצַפֶּינָה	בַּגּוֹיִם	עֵינָיו	עוֹלָם	וּבִגְבוּרָתוֹ	מֹשֵׁל	7
wasijikuze	waasi	yanaangalia	mataifa	macho-yake	milele	kwa–nguvu-yake	Anayetawala	
H0408	H5637	H6822			H5769	H1369	H4910	

סֶּלָה׃	לָמוֹ	(יָרוּמוּ)	[ירימון]
sela	wenyewe	(wasijikuze)	[wasijikuze]
H5542			

Yeye anatawala milele kwa nguvu zake; macho yake yanachunguza mataifa; waasi wasijivune. Selah

תְּהִלָּתוֹ׃	קוֹל	וְהַשְׁמִיעוּ	אֱלֹהֵינוּ	וְעַמִּים	בָּרְכוּ	8
ya–sifa-zake	sauti	na–fanyeni-isikiwe	Mungu-wetu	watu	Mbarikieni	
H8416		H8085	H0430		H1288	

Mtukuzeni Mungu, enyi watu wa mataifa yote, sauti ya sifa zake isikike.

רַגְלֵנוּ׃	לַמּוֹט	נָתַן	וְלֹא־	בָּחַיִּים	נַפְשֵׁנוּ	הַשָּׂם	9
miguu-yetu	kutikisika	hakuruhusu	na–hakuruhusu	maishani	nafsi-zetu	Anayeweka	
H7272	H4132	H5414	H3808		H5315		

Yeye atuwekaye hai, naye hairuhusu miguu yetu iteleze.

כָּסָף׃	כִּצְרָף־	צְרַפְתָּנוּ	אֱלֹהִים	בְּחַנְתָּנוּ	כִּי־	10
fedha	kama–kusafisha	umetusafisha	Mungu	umetujaribu	Kwa-maana	
H3701	H6884	H6884	H0430	H0974		

Kwa maana wewe, Mungu, umetupima sisi, wewe umetupima kama inavyopimwa fedha.

הֲבֵאתָנוּ	בַּמְצוּדָה	שַׂמְתָּ	מוּעָקָה	בְמָתְנֵינוּ׃	11
Umetuingiza	mtegoni	umeweka	mzigo	viunoni-mwetu	
H0935			H4157	H4975	

Wewe ulituingiza sisi kwenye wavu; uliweka mzigo mzito viunoni mwetu.

הִרְכַּבְתָּ	אֱנוֹשׁ	לְרֹאשֵׁנוּ	בָּאנוּ־	בָאֵשׁ	וּבַמָּיִם	עָבַרְנוּ	12
Umewapandisha	wanadamu	juu-ya–vichwa-vyetu	tulipitia	moto	na–maji	lakini–umetutoa	
H7392	H0582		H0935	H0784	H4325	H3318	

לָרְוָיָה׃
mahali–penye–wingi
H7310

Wewe uliwafanya watu wasafiri juu ya vichwa vyetu; tulipita motoni na majini, lakini ukatuleta mahali pa wazi palipo salama.

אָבוֹא	בֵּיתְךָ	בְּעוֹלוֹת	אֲשַׁלֵּם	לְךָ	נְדָרָי׃	13
Nitaingia	nyumba-yako	na–sadaka-za-kuteketezwa	nitatimiza	kwako	nadhiri-zangu	
H0935					H5088	

Nitaingia nyumbani mwako nikiwa na sadaka ya kuteketezwa; nitakulipa viapo vyangu

אֲשֶׁר־	פָּצוּ	שְׂפָתָי	וְדִבֶּר־	פִּי	בַּצַּר־	לִי׃	14
Ambazo	zilisema	midomo-yangu	na–zilizosema	kinywa-changu	katika–dhiki	yangu	
	H6475	H8193	H1696	H6310			

ambavyo midomo yangu iliahidi na kinywa changu kiliongea nilipokuwa katika dhiki.

עֹלוֹת	זֶנַח־	מֵחַיִם	אַעֲלֶה־	לְךָ	עִם־	קְטֹרֶת	15
Sadaka-za-kuteketezwa	zenye–mafuta	nitakutolea	wewe	pamoja-na		uvumba	
	H4220	H5927				H7004

אֵילִים	אֶעֱשֶׂה	בָקָר	עִם־	עַתּוּדִים	סֶלָה׃
wa–kondoo-dume	nitatoa	ng'ombe	pamoja-na	mbuzi-dume	sela
		H1241		H6260	H5542

Nitakutolea sadaka ya kuteketezwa ya wanyama wanene pamoja na harufu nzuri ya kondoo waume; Nitatoa ng'ombe na mbuzi. Selah

עָשָׂה	אֲשֶׁר	אֱלֹהִים	יִרְאֵי	כָּל־	וַאֲסַפְּרָה	שִׁמְעוּ	לְכוּ־	16
aliyofanya	yale	Mungu	mnaomwogopa	ninyi–nyote	na–nitasimulia	sikieni	Njooni	
		H0430	H3373	H3605		H8085	H3212	

לְנַפְשִׁי׃
kwa–nafsi-yangu
H5315

Njoni, msikie, ninyi nyote mnao mwabudu Mungu, nami nitatangaza yale yeye aliyoitendea roho yangu.

אֵלָיו	פִּי־	קָרָאתִי	וְרוֹמַם	תַּחַת	לְשׁוֹנִי׃	17
Kwake	kinywa-changu	kiliita	na–utukufu	chini-ya	ulimi-wangu	
H0413	H6310	H7121	H7318	H8478	H3956	

Nilimlilia kwa kinywa changu, naye alipendezwa na ulimi wangu.

אָוֶן	אִם־	רָאִיתִי	בִלְבָבִי	לֹא	וּשְׁמַע	אֲדֹנָי׃	18
Uovu	kama	ningeuona	moyoni-mwangu	asingesikia	asingesikia	Bwana	
H0205		H7200		H3808	H8085	H0136	

Kama ningelikuwa na dhambi ndani ya moyo wangu, Bwana asingenisikiliza.

אָכֵן	שָׁמַע	אֱלֹהִים	הִקְשִׁיב	בְּקוֹל	תְּפִלָּתִי׃	19
Hakika	amesikia	Mungu	amesikiliza	sauti	ya–maombi-yangu	
H0403	H8085	H0430	H7181		H8605	

Lakini Mungu hakika amesikia; amesikia sautiya kuomba kwangu.

בָּרוּךְ	אֱלֹהִים	אֲשֶׁר	לֹא־	הֵסִיר	תְּפִלָּתִי	וְחַסְדּוֹ	20
Abarikiwe	Mungu	ambaye	hakuondoa	hakuondoa	maombi-yangu	na–upendo-wake-wa-agano	
H1288	H0430		H3808	H5493	H8605		

מֵאִתִּי׃
kutoka–kwangu
H0854

Atukuzwe Mungu, ambaye hakuyakataa maombi yangu wala kuweka uaminifu wa agano lake mbali nami.

Chapter 67

וִיבָרְכֵנוּ	יָחֳנֵנוּ	אֱלֹהִים	שִׁיר׃	מִזְמוֹר	בִּנְגִינֹת	לַמְנַצֵּחַ	1
na–atubariki	atuhurumie	Mungu	wimbo	zaburi	kwa–vinanda	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H1288		H0430		H4210	H5058	H5329	

סֶלָה׃	אִתָּנוּ	פָּנָיו	יָאֵר
sela	kwetu	uso-wake	atuangazie
H5542	H0854	H6440	H0215

Mungu atuhurumie sisi na kutubariki na kufanya nuru ya uso wake ituangazie Selah

יְשׁוּעָתֶךָ׃	גּוֹיִם	בְּכָל־	דַּרְכֶּךָ	בָּאָרֶץ	לָדַעַת	2
wokovu-wako	mataifa-yote	miongoni-mwa–mataifa–yote	njia-yako	duniani	Ili–ijulikane	
H3444		H3605	H1870	H0776	H3045	

ili kwamba njia zako zijulikane nchi yote, wokovu wako kati ya mataifa yote.

כֻּלָּם׃	עַמִּים	יוֹדוּךָ	אֱלֹהִים	וְעַמִּים	יוֹדוּךָ	3
wote	watu	wakusifu	Mungu	watu	Wakusifu	
H3605		H3034	H0430		H3034	

Watu wakusifu wewe, Mungu; watu wote wakusifu wewe.

מִישׁוֹר	עַמִּים	תִּשְׁפֹּט	כִּי־	לְאֻמִּים	וְיַרְנְנוּ	יִשְׂמְחוּ	4
kwa–unyofu	watu	utahukumu	kwa-maana	mataifa	na–waimbe-kwa-furaha	Wafurahi	
H4334		H8199		H3816		H8055	

סֶלָה׃	תַּנְחֵם	בָּאָרֶץ	וּלְאֻמִּים
sela	utayaongoza	duniani	na–mataifa
H5542	H5148	H0776	H3816

Oh, mataifa wafurahi na na kuimba kwa furaha, maana utawahukumu watu kwa haki na kuwaongoza mataifa walioko duniani.

כֻּלָּם׃	עַמִּים	יוֹדוּךָ	אֱלֹהִים	וְעַמִּים	יוֹדוּךָ	5
wote	watu	wakusifu	Mungu	watu	Wakusifu	
H3605		H3034	H0430		H3034	

Watu wakushukuru wewe, Mungu; watu wote wakusifu wewe.

אֱלֹהֵינוּ׃	אֱלֹהִים	יְבָרְכֵנוּ	יְבוּלָהּ	נָתְנָה	אֶרֶץ	6
Mungu-wetu	Mungu	atatubariki	mavuno-yake	imetoa	Nchi	
H0430	H0430	H1288	H2981	H5414	H0776	

Nchi imetoa mavuno yake na Mungu, Mungu wetu, ametubariki.

אָרֶץ׃	אַפְסֵי־	כָּל־	אֹתוֹ	וְיִרְאוּ	אֱלֹהִים	יְבָרְכֵנוּ	7
ya–nchi	miisho-yote	miisho–yote	yeye	na–watamuogopa	Mungu	Atatubariki	
H0776		H3605	H0853	H3372	H0430	H1288	

Mungu ametubariki sisi, na miisho yote ya dunia itamuheshimu yeye.

Chapter 68

אוֹיְבָיו	יָפוּצוּ	אֱלֹהִים	יָקוּם	שִׁיר׃	מִזְמוֹר	לְדָוִד	לַמְנַצֵּחַ	1
adui-zake	watawanyike	Mungu	Ainuke	wimbo	zaburi	ya–Daudi	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H0341		H0430			H4210	H1732	H5329	

מְפָנָיו׃	מְשַׂנְאָיו	וְיָנֻסוּ
kutoka–mbele-yake	wamchukiao	na–wakimbie
H6440	H8130	H5127

Mungu ainuke, maadui zake watawanyike; pia wale wamchukiao wakimbie mbele zake.

אָשׁ	מִפְנֵי־	דּוֹנַג	כְּהִמַּס	תִּנְדֹּף	עָשָׁן	כְּהִנְדֹּף	2
moto	mbele-ya	nta	kama–kuyeyuka	wapeperushwe	moshi	Kama–kupeperushwa	
H0784	H6440	H1749	H4549	H5086	H6227	H5086	

אֱלֹהִים׃	מִפְנֵי	רְשָׁעִים	יֹאבְדוּ
Mungu	kutoka–mbele-ya	waovu	waangamie
H0430	H6440	H7563	H0006

Kama moshi uondoshwavyo, hivyo uwaondoshe wao; kama nta iyeyukavo mbele ya moto, hivyo waovu waangamizwe uweponi mwa Mungu.

בְּשִׂמְחָה׃	וְיָשִׂישׂוּ	אֱלֹהִים	לִפְנֵי	יַעֲלְצוּ	יִשְׂמְחוּ	וְצַדִּיקִים	3
kwa–furaha	na–wafurahi	Mungu	mbele-ya	washangilie	wafurahi	Lakini–wenye-haki	
H8057	H7797	H0430	H6440	H5970	H8055	H6662	

Bali wenye haki wafurahi; washangilie mbele za Mungu; washangilie na kufurahi.

בְּיָהּ	בָּעֲרָבוֹת	לָרֹכֵב	סֹלּוּ	שְׁמוֹ	זַמְּרוּ	לֵאלֹהִים	וְשִׂירוּ	4
Yah	jangwani	kwa–apitaye	jengeni-njia	jina-lake	imbieni-simu	Mungu	Mwimbieni	
H3050	H6160	H7392	H5549	H8034	H2167	H0430	H7891	

לְפָנָיו׃	וְעִלְזוּ	שְׁמוֹ
mbele-yake	na–shangilieni	jina-lake
H6440	H5937	H8034

Mwimbieni Mungu! Lisifuni jina lake! Msifuni yule aendeshaye farasi kwenye tambarare ya bonde la Mto Yordani! Yahwe ni jina lake! Shangilieni mbele zake!

קָדְשׁוֹ׃	בִּמְעוֹן	אֱלֹהִים	אַלְמָנוֹת	וְדַיַּן	יְתוֹמִים	אֲבִי	5
yake-matakatifu	katika–makazi	ni–Mungu	wa–wajane	na–mtetezi	wa–yatima	Baba	
H6944	H4583	H0430	H0490	H1781	H3490	H0001	

Baba wa yatima, na mwamuzi wa wajane, ni Mungu anayeishi mahali patakatifu.

אַךְ	בַּכּוֹשָׁרוֹת	אֲסִירִים	מוֹצִיא	בַּיְתָה	וְיִחִידִים	מוֹשִׁיב	וֵאלֹהִים	6
lakini	kwa–kufanikiwa	wafungwa	anatoa	nyumbani	walio-peke-yao	anawakaza	Mungu	
H0389	H3574	H0615	H3318		H3173	H3427	H0430	

צְחִיחָה׃	שָׁכְנוּ	סוֹרְרִים
nchi-kavu	wanakaa	waasi
H6707	H7931	H5637

Mungu huwaweka wakiwa katika familia; yeye huwafungua wafungwa kwa kuimba bali waasi huishi katika ardhi kavu.

7 אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִּישִׁימוֹן סֶלָה׃
Mungu ulipotoka mbele-ya watu-wako ulipoenda jangwani sela
H0430 H3318 H6440 H6805 H3452 H5542

Mungu, wewe ulipoenda mbele ya watu wako, ulipotembea kupitia jangwani, Selah

8 אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל׃
Nchi ilitetemeka naam mbingu zilidondosha-mvua kutoka–mbele-ya Mungu huu Sinai kutoka–mbele-ya wa–Israeli
H0776 H7493 H0637 H8064 H5197 H6440 H0430 H2088 H5514 H6440 H3478

nchi ilitetemeka; mbingu pia zilidondosha mvua katika uwepo wa Mungu, uweponi mwa Mungu wakati alipokuja Sinai, uweponi mwa Mungu, Mungu wa Israeli.

9 נְדָבוֹת גִּשְׁמָם נָחַלְתְּךָ אַתָּה וְנִלְאָה כּוֹנַנְתָּהּ׃
ya–ukarimu Mvua urithi-wako wewe ulipochoka uliuimarisha
H5071 H1653 H5159 H0430 H3811

Wewe, Mungu, ulituma mvua nyingi; uliuimarisha urithi wako wakati ulipokuwa umechoka.

10 חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ בְּטוּבָתְךָ לְעָנִי תָכִין אֱלֹהִים׃
Kundi-lako lilikaa ndani-yake uliweka-tayari kwa–wema-wako kwa–maskini Mungu
H3427 H6041 H0430

Watu wako waliishi humo; Wewe, Mungu, uliutoa kwa wema wako kwa maskini.

11 אֲדֹנָי יִתֵּן־אֹמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב׃
Bwana anatoa neno wanaohabiri jeshi kubwa
H0136 H5414 H0562 H1319

Bwana alitoa amri, na wale walio zitangaza walikuwa ni jeshi kuu.

12 מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וּנְוַת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל׃
Wafalme wa–majeshi wanakimbia wanakimbia na–mwanamke wa–nyumbani anagawanya nyara
H4428 H5074 H5074 H7998

Wafalme wa majeshi wanakimbia, wanakimbia, na wanawake wakisubiri nyumbani kuvigawana wao na familia zao vilivyotekwa nyara.

13 אִם־תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ׃
Ingawa mmelala kati-ya vizimba mabawa ya–njiwa yamefunikwa kwa–fedha na–manyoya-yake kwa–dhahabu ya-kijani-njano
H7901 H0996 H7901 H3671 H3122 H2645 H3701 H0084 H3422 H2742

Njiwa walio vikwa fedha wakiwa na mabawa ya njano ya dhahabu. Wakati baadhi ya watu wakikaa kati ya mifugo ya kondoo, kwa nini umefanya haya?

14 בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן׃
Alipowatawanya Mwenyezi wafalme ndani-yake ilianguka-theluji Salmoni
H6566 H7706 H4428 H7949

Mwenyezi Mungu aliwatawanya Wafalme huko, ilikuwa kama vile wakati wa theluji juu ya Mlima Salmoni.

בָּשָׁן׃	הַר־	גַּבְנֻנִּים	הַר	בָּשָׁן	הַר־	אֱלֹהִים	הַר־	15
wa–Bashani	mlima	wenye-vilele-vingi	mlima	wa–Bashani	mlima	wa–Mungu	Mlima	
H1316	H2022	H1386	H2022	H1316	H2022	H0430	H2022	

Mlima mkubwa ni milima wa mji wa Bashani; mlima mrefu ni mlima wa mji wa Bashani.

אֱלֹהִים	חָמַד	הָהָר	גַּבְנֻנִּים	הָרֵים	תְּרַצָּדוּן	וְלָמָּה	16
Mungu	Mungu-anapenda	mlima	yenye-vilele-vingi	milima	mnautazama-kwa-wivu	Kwa-nini	
H0430		H2022	H1386	H2022	H7520	H4100	

לָנֶצַח׃	יִשְׁכֹּן	יְהוָה	אַף־	לְשִׁבְתּוֹ
milele	atakaa	Yahwe	naam	kwa–makazi–yake
H5331	H7931	H3068	H0637	H3427

Ewe mlima mrefu wa nchi, kwa nini unatazama kwa jicho la husuda, kwenye mlima ambao Mungu ameutaka kwa ajili ya mahali ambapo yeye ataishi? Hakika, Yahwe ataishi humo milele.

בְּקָדֵשׁ׃	סִינַי	בָּם	אֲדֹנָי	שְׁנְאַן	אַלְפֵי	רִבֹּתַיִם	אֱלֹהִים	רֶכֶב	17
patakatifu	Sinai	miongoni-mwao	Bwana	mengi	maelfu	ni-makumi-elfu	ya–Mungu	Magari	
H6944	H5514		H0136	H8136	H0505	H7239	H0430	H7393	

Magari ya Mungu ni ishirini elfu, maelfu juu ya maelfu; Bwana yu kati yao katika mahari patakatifu, kama katika Sinai.

וְאַף	בָּאָדָם	מַתָּנוֹת	לָקַחְתָּ	שָׁבִי	שָׁבִיתָ	וְלַמָּרוֹם	עָלִיתָ	18
naam-hata	katika–wanadamu	zawadi	umepokea	mateka	umeteka	juu	Umepanda	
H0637	H0120	H4979	H3947		H7617	H4791	H5927	

אֱלֹהִים׃	יָהּ	וְלִשְׁכֵּן	סוֹרְרִים	
Mungu	Yah	ili–akae	waasi	
H0430	H3050	H7931	H5637	

Wewe umepaa juu; uliwaongoza mateka; umepokea zawadi kutoka kati ya watu, hata kutoka kwa wale waliopigana dhidi yako, ili kwamba wewe, Yahwe Mungu, uweze kuishi huko.

סֶלָה׃	יְשׁוּעָתֵנוּ	הָאֵל	לָנוּ	יַעֲמָס־	יוֹם	וְיוֹם	אֲדֹנָי	בָּרוּךְ	19
sela	wokovu-wetu	Mungu	sisi	anatubeba	baada-ya–siku	siku	Bwana	Abarikiwe	
H5542	H3444	H0410		H6006	H3117	H3117	H0136	H1288	

Abarikiwe Bwana, atubebeaye mizigo yetu, Mungu ambaye ni wokovu wetu. Selah

תוֹצָאוֹת׃	לַמָּוֶת	אֲדֹנָי	וְליהוִה	לְמוֹשָׁעוֹת	אֵל	לָנוּ	וְהָאֵל	20
njia-za-kutoka	kutoka–mauti	Bwana	na–kwa–Yahwe	wa–wokovu	ni–Mungu	kwetu	Mungu	
H8444	H4194	H0136	H3069	H4190	H0410		H0410	

Mungu wetu ni Mungu aokoaye; Yahwe Bwana ni yule awezaye kutuokoa sisi dhidi ya kifo.

מִתְהַלֵּךְ	שְׁעָר	קֳדְקֹד	אֹיְבָיו	רֹאשׁ	יִמְחַץ	אֱלֹהִים	אַךְ־	21
wa–anayeendelea	wenye-nywele	utosi	cha–adui-zake	kichwa	atavunja	Mungu	Hakika	
H1980	H8181	H6936	H0341		H4272	H0430	H0389	

בַּאֲשָׁמָיו׃
katika–dhambi-zake
H0817

Lakini Bwana atapiga vichwa vya adui zake, mpaka kwenye ngozi ya kichwa yenye nywele ya wale watembeao katika makosa dhidi yake.

יָם׃	מְמִצֻלוֹת	אָשִׁיב	אָשִׁיב	מִבָּשָׁן	אֲדֹנָי	אָמַר	22
vya–bahari	kutoka–vilindi	nitawarudisha	nitawarudisha	kutoka–Bashani	Bwana	Amesema	
H3220	H4688	H7725	H7725	H1316	H0136	H0559	

Bwana alisema, “Nitawarudisha adui zangu kutoka Bashani; nitawarudisha kutoka katika kina cha bahari

מִנָּהוּ׃	מֵאֹיְבִים	כְּלָבֶיךָ	לְשׁוֹן	בְּדָם	רַגְלְךָ	תִּמְחַץ	וְלִמַּעַן	23
fungu-lake	kutoka–adui	wa–mbwa-wako	ulimi	katika–damu	mguu-wako	uvunje	Ili	
	H0341	H3611	H3956	H1818	H7272	H4272	H4616	

ili kwamba upate kuwaangamiza adui zako, ukichovya mguu wako katika damu, na ili kwamba ndimi za mbwa wako zipate mlo wao kutoka kwa adui zenu.”

מַלְכִּי	אֵלִי	הֲלִיכוֹתֵי	אֱלֹהִים	הֲלִיכוֹתֶיךָ	רָאוּ	24
Mfalme-wangu	ya–Mungu-wangu	maandamano	Mungu	maandamano-yako	Wameona	
H4428	H0410	H1979	H0430	H1979	H7200	

בַּקֹּדֶשׁ׃	
patakatifu	
H6944	

Mungu, wameona maandamano yako, maandamano ya Mungu wangu, Mfalme wangu, kwenye mahali patakatifu.

תּוֹפְפוֹת׃	עַלָמוֹת	בְּתוֹךְ	נֹגְנִים	אַחַר	שָׁרִים	קִדְּמוּ	25
wapigia-matari	wasichana	katikati	wapiga-vinanda	nyuma-yao	waimbaji	Walitangulia	
H8608	H5959	H8432	H5059		H7891	H6923	

Waimbaji walitangulia, walifuatiwa na wapiga muziki, na katikati walikuwa wanawali wakicheza ngoma.

יִשְׂרָאֵל׃	מִמְקוֹר	יְהוָה	אֱלֹהִים	בָּרְכוּ	בְּמַקְהֲלוֹת	26
ya–Israeli	kutoka–chemchemi	Yahwe	Mungu	mbarikieni	Katika–makusanyiko	
H3478	H4726	H3068	H0430	H1288	H4721	

Mtukuzeni Mungu katika kusanyiko; msifuni Yahwe, ninyi ukoo wa kweli wa Israeli.

זְבֻלוֹן	שָׂרֵי	רִגְמָתָם	יְהוּדָה	שָׂרֵי	רֹדָם	צְעִיר	וּבִנְיָמִן	שָׁם	27
wa–Zabuloni	wakuu	umati-wao	wa–Yuda	wakuu	akiwaongoza	mdogo	Benyamini	Huko	
H2074	H8269	H7277	H3063	H8269		H6810	H1144	H8033	

נַפְתָּלִי׃	שָׂרֵי
wa–Naftali	wakuu
H5321	H8269

Kuna Benjamini kwanza, kabila dogo, kisha viongozi wa Yuda na watu wao, viongozi wa Zabuloni na viongozi wa Naftali.

לָנוּ׃	פָּעַלְתָּ	זוּ	אֱלֹהִים	עוּזָּה	עֻזֶּךָ	אֱלֹהֶיךָ	צִוָּה	28
kwetu	uliyoifanya	hii	Mungu	imarisha	nguvu-yako	Mungu-wako	Ameamuru	
	H6466	H2098	H0430	H5810	H5797	H0430	H6680	

Mungu wenu, Israeli, ameamuru nguvu zenu; uzifunue kwetu nguvu zako, Mungu, kama ulivyo zifunua wakati uliopita.

זָּוִדִי׃	מְלָכִים	יוֹבִילוּ	לְךָ	יְרוּשָׁלָם	עַל־	מֵהֵיכָלֶךָ		29
zawadi	wafalme	wataleta	kwako	Yerusalemu	juu-ya	Kutoka–hekalu-lako		
H7862	H4428	H2986		H3389		H1964		

Uzifunue nguvu zako kwetu toka katika hekalu la Yerusalemu, ambako wafalme huleta zawadi kwako.

עַמִּים	בְּעֻגְלֵי	וַאֲבִירֵים	עֲדַת	קָנֶה	חַיַּת	גְּעַר		30
za–watu	na–ndama	la–ng'ombe-dume	kundi	wa–mwanzi	mnyama	Mkemee		
	H5695	H0047	H5712	H7070		H1605		

יֶחְפְּצוּ׃	קָרְבוֹת	עַמִּים	בְּזַר	כֶּסֶף	בְּרַצֵּי־	מִתְרַפֵּס
wapendao-vita	wapendao–vita	watu	tawanya	vya–fedha	kwa–vipande	wanaojinyenyekeza
	H7128		H0967	H3701	H7518	H7511

Pigeni kelele katika vita dhidi ya wanyama wa porini katika mianzi, dhidi ya watu, lile kundi la mafahari na ndama. Wafedhehesheni na kuwalazimisha wawaletee zawadi; watawanyeni watu wapendao kupigana vita.

לֵאלֹהִים׃	יָדָיו	תָּרִיץ	כּוּשׁ	מִצְרַיִם	מִנִּי	חַשְׁמַנִּים	יֵאֶתָיוּ	31
kwa–Mungu	mikono-yake	itanyoosha	Kushi	Misri	kutoka	wakuu	Watakuja	
H0430	H3027	H7323		H4714		H2831	H0857	

Wakuu watatoka katika Misri; Ethiopia itafanya haraka kuufikisha mkono wake kwa Mungu.

סֶלָה׃	אֲדֹנָי	זַמְּרוּ	לֵאלֹהִים	שִׁירוּ	הָאָרֶץ	מַמְלְכוֹת	32
sela	Bwana	impigieni-simu	Mungu	mwimbieni	za–nchi	Falme	
H5542	H0136	H2167	H0430	H7891	H0776	H4467	

Mwimbieni Mungu, enyi falme za nchi; Selah mwimbieni sifa Yahwe.

עֹז׃	קוֹל	בְּקוֹלוֹ	יִתֵּן	הֵן	קֶדֶם	שְׁמֵי־	בִּשְׁמֵי	לָרֹכֵב	33
yenye-nguvu	sauti	kwa–sauti-yake	anatoa	tazama	za-kale	mbingu	mbingu	Apitaye	
H5797			H5414	H2005		H8064	H8064	H7392	

Kwake yeye apitaye juu ya mbingu za mbingu, zilizokuwepo tangu zama za kale; tazama, yeye hupiga kelele kwa nguvu

בַּשְּׁחָקִים׃	וְעֻזּוֹ	נַאֲוָתוֹ	יִשְׂרָאֵל	עַל־	לֵאלֹהִים	עֹז	תְּנוּ	34
mawinguni	na–nguvu-yake	utukufu-wake	Israeli	juu-ya	Mungu	nguvu	Mpeni	
H7834	H5797	H1346	H3478		H0430	H5797	H5414	

Tangazeni kuwa Mungu ni mwenye nguvu; enzi yake iko juu ya Israeli, na nguvu zake ziko angani.

עֹז	וּנְתֵן	הֻוא	יִשְׂרָאֵל	אֶל	מִמִּקְדָּשֶׁיךָ	אֱלֹהִים	נוֹרָא	35
nguvu	anayetoa	yeye	wa–Israeli	Mungu	kutoka–patakatifu-pako	Mungu	Wa-kuogofya	
H5797	H5414	H1931	H3478	H0410	H4720	H0430	H3372	

אֱלֹהֵי׃	בָּרוּךְ	לָעָם	וְתַעֲצֻמוֹת
Mungu	abarikiwe	kwa–watu	na–uwezo
H0430	H1288		H8592

Mungu, mahali pako patakatifu panatisha; Mungu wa Israeli, yeye huwapa watu wake nguvu na uweza. Atukuzwe Mungu.

Chapter 69

בָּאוּ	כִּי	אֱלֹהִים	הוֹשִׁיעֵנִי	לְדָוִד׃	שׁוֹשַׁנִּים	עַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
yameingia	kwa-maana	Mungu	Uniokoe	ya–Daudi	yungiyungi	kuhusu	Kwa–mwimbaji-mkuu	
H0935		H0430	H3467	H1732	H7799		H5329	

נָפֶשׁ׃	עַד־	מַיִם
nafsi	hadi	maji
H5315	H5704	H4325

Uniokoe, Mungu; maana maji yameweka uhai wangu hatarini.

בְּמַעֲמַקֵּי־	בָּאתִי	מְעֻמָּד	וְאֵין	מָצוּלָה	בִּיוֵן	וּשְׁבַעְתִּי	2
vilindini	nimeingia	mahali-pa-kusimama	na–hakuna	ya-kina-kirefu	katika–matope	Nimezama	
H4615	H0935	H4613	H0369	H4688	H3121	H2883	

שִׁטָּפָתְנִי׃	וְשִׁבֹּלֶת	מַיִם
yamenizamisha	na–mafuriko	vya–maji
H7857		H4325

Ninazama kwenye kina cha matope, pasipo na hahari pa kusimama; nimekuja kwenye kina kirefu cha maji, ambako mafuriko yananifunika.

3	יָגַעְתִּי	בְקָרְאִי	נִחַר	גְּרוֹנִי	כָּלוּ	עֵינַי	מְיַחֵל
	Nimechoka	kutoka–kuita	kimekauka	koo-langu	yameisha	macho-yangu	nikimngojea
	H3021	H7121	H2787	H1627	H3615		H3176
	לֵאלֹהָי׃						
	Mungu-wangu						
	H0430						

Nimechoka sana kwa kulia kwangu; koo langu ni kavu; macho yangu yanafifia wakati namngoja Mungu wangu.

4	וַרַבּוּ	מִשַּׂעֲרוֹת	רֹאשִׁי	שִׂנְאַי	חִנָּם	עָצְמוּ	
	Wamezidi	kuliko–nywele	za–kichwa-changu	wanionichukiao	bure	wamekuwa-wengi	
	H7231	H8185		H8130	H2600		
	מַצְמִיתַי	אֹיְבַי	שֶׁקֶר	אֲשֶׁר	לֹא־	גָזַלְתִּי	אָז
	wanaoniangamiza	adui-zangu	kwa–uongo	yale	ambayo–sikuiba	sikuiba	ndipo
	H6789	H0341	H8267		H3808	H1497	
	אָשִׁיב׃						
	ninalazimishwa-kulipa						
	H7725						

Wale wanichukiao bila sababu wako zaidi ya nywele za kichwa changu; wale ambao wangeweza kuniua, wakiwa adui zangu kwa sababu zisizo sahihi, ni wengi mno; wanalazimisha nirudishe kile ambacho sijaiba.

5	אֱלֹהִים	אַתָּה	יָדַעְתָּ	לְאִוַּלְתִּי	וַאֲשָׁמוֹתַי	מִמְּךָ	לֹא־
	Mungu	wewe	unajua	upumbavu-wangu	na–dhambi-zangu	kutoka–kwako	hazikufichika
	H0430		H3045	H0200	H0819		H3808
	נִכְחָדוּ׃						
	hazikufichika						
	H3582						

Mungu, wewe unaujua ujinga wangu, na dhambi zangu hazifichiki kwako.

6	צְבָאוֹת	יְהוִה	אֲדֹנָי	קוֹיְךָ	וּבִי	יֵבֹשׁוּ	אַל־
	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	wanaokungojea	kwa-sababu-yangu	wasiaibishwe	Wasiaibishwe
	H3069		H0136			H0954	H0408
	יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֵי	מְבַקְשֶׁיךָ	בִי	יִכָּלְמוּ	אַל־	
	wa–Israeli	Mungu	wanaokutafuta	kwa-sababu-yangu	wasifedheheshwe	wasifedheheshwe	
	H3478	H0430	H1245		H3637	H0408	

Usiwaache wale wanao kungoja wewe waaibishwe kwa sababu yangu, Bwana Yahwe wa majeshi; usiwaache wale wanaokutafuta wewe wadharauliwe kwa sababu yangu, Mungu wa Israeli.

7	כִּי־	עָלֶיךָ	נָשָׂאתִי	חֶרְפָּה	כִּסְּתָה	כְלִמָּה	פָּנָי׃
	Kwa-maana	kwa-ajili-yako	nimebeba	aibu	imefunika	fedheha	uso-wangu
			H5375	H2781	H3680	H3639	H6440

Kwa ajili yako nimestahimili lawama; aibu imeufunika uso wangu.

8	מוּזָר	הָיִיתִי	לְאֶחָי	וְנָכְרִי	לִבְנֵי	אִמִּי׃
	Mgeni	nimekuwa	kwa–ndugu-zangu	na–mgeni	kwa–watoto	wa–mama-yangu
		H1961	H0251	H5237		H0517

Nimekuwa mgeni kwa ndugu zangu, nisiye fahamika wala kuaminika kwa watoto wa mama yangu.

נָפְלִ֥י	חוּרְפֶּ֑יךָ	וְחֶרְפּ֥וֹת	אֲכָלָ֥תְנִי	בֵּיתֶ֗ךָ	קִנְאַ֣ת	כִּי־	9
yameanguka	ya–wanaokutukana	na–matukano	umenila	kwa–nyumba-yako	wivu	Kwa-maana	
H5307		H2781	H0398		H7068		

עָלָֽי׃
juu-yangu

Kwa maana bidii ya nyumba yako imenila, na laumu zao wanao kulaumu wewe zimeniangukia mimi.

לִֽי׃	לַחֲרָפ֥וֹת	וַתִּ֫הִי	נַפְשִׁ֥י	בַּצּ֑וֹם	וָאֶבְכֶּ֥ה	10
kwangu	matukano	na–ikawa	nafsi-yangu	kwa–kufunga	Na–nililia	
	H2781	H1961	H5315	H6685	H1058	

Wakati nilipolia na kutokula chakula, walinitukana.

לְמָשָׁ֗ל׃	לָהֶ֥ם	וָאֱהִי	שָׂ֜ק	לְבוּשִׁ֗י	וָאֶתְּנָ֣ה	11
mithali	kwao	na–nikawa	nguo-za-magunia	mavazi-yangu	Na–nilifanya	
H4912	H1992	H1961	H8242	H3830	H5414	

Nilipoteneneza mavazi ya gunia, nikawa kituko kwao.

שֵׁכָֽר׃	שׁוֹתֵ֥י	וְנִגְינ֗וֹת	שָׁ֭עַר	יֹ֣שְׁבֵי	בִּ֑י	יָשִׂ֖יחוּ	12
pombe	za–wanywao	na–nyimbo	langoni	wakaao	kunihusu	Wanazungumza	
H7941	H8354	H5058	H8179	H3427		H7878	

Wale wakaao katika lango la mji huniseng'enya; mimi ni wimbo wa walevi.

בְּרֶ֣כ־	אֱלֹהִ֑ים	רָצ֥וֹן	עֵ֤ת	יְ֝הוָ֗ה	וְלִ֣ךָ	תְּפִלָּתִ֥י־	וַאֲנִ֤י	13
kwa–wingi	Mungu	wa–neema	wakati	Yahwe	kwako	maombi-yangu	Lakini–mimi	
H7230	H0430	H7522	H6256	H3068		H8605	H0589	

יִשְׁעֶֽךָ׃	בֶּאֱמֶ֥ת	עֲנֵ֑נִי	חַסְדֶּ֥ךָ
wa–wokovu-wako	kwa–uaminifu	unijibu	wa–upendo-wako-wa-agano
H3468	H0571		

Lakini kwangu mimi, maombi yangu ni kwako, Yahwe, wakati ambao wewe utayapokea; unijibu katika uaminifu wa wokovu wako.

מִשְׁנְאַ֑י	אִנָּצְלָ֥ה	אֶטְבְּעָ֗ה	וְאַל־	מָ֭טִיט	הַצִּילֵ֣נִי	14
kutoka–wanionichukiao	niokolewe	nisizame	wala–nisizame	kutoka–matope	Uniokoe	
H8130	H5337	H2883	H0408	H2916	H5337	

מָֽיִם׃	וּמִמְּעַמַּקֵּי־
vya–maji	na–kutoka–vilindi
H4325	H4615

Unitoe matopeni, na usiniache nizame; uniondoe mbali na wale wanaonichukia na uniokoe katika kina cha maji.

מְצוּלָ֑ה	תִּבְלָעֵ֥נִי	וְאַל־	מַ֝יִם	שִׁבֹּ֗לֶת	וְתִשְׁטְפֵ֥נִי	אַל־	15
kilindi	usinimeze	wala–usinimeze	ya–maji	mafuriko	usinizamishe	Usinizamishe	
H4688	H1104	H0408	H4325		H7857	H0408	

פִּיהָ׃	בְּאֵ֥ר	עָלַ֗י	תֶּאְטַר־	וְאַל־
lifunge–kinywa-chake	shimo	juu-yangu	usiniruhusu	wala–usiniruhusu
H6310	H0875		H0332	H0408

Usiache mafuliko ya maji yanielemee, wala kina kisinimeze. Usiache mdomo wa shimo unimeze.

רַחֲמֶיךָ	כְּרֹב	חַסְדֶּךָ	טוֹב	כִּי־	יְהוָה	עֲנֵנִי	16
wa–huruma-zako	kwa–wingi	upendo-wako-wa-agano	ni-wema	kwa-maana	Yahwe	Unijibu	
	H7230				H3068		

אֵלָי׃	פְּנֵה
mimi	unigeukee
H0413	H6437

Unijibu, Yahwe, maana uaminifu wa agano lako ni mwema; kwa maana rehema zako kwangu ni nyingi, unigeukie.

מַהֵר	לִי	צַר־	כִּי־	מֵעַבְדֶּךָ	פָּנֶיךָ	תַסְתֵּר	וְאַל־	17
haraka	mimi	nina–dhiki	kwa-maana	kutoka–mtumishi-wako	uso-wako	usifiche	Wala–usifiche	
				H5650	H6440	H5641	H0408	

עֲנֵנִי׃
unijibu

Usiufiche uso wako mbali na mtumishi wako, maana niko katika dhiki; unijibu haraka.

פְּדֵנִי׃	אֹיְבַי	לְמַעַן	נַפְשִׁי	נְאָלָהּ	קָרְבָה	אֶל־	18
unikombolee	adui-zangu	kwa-sababu-ya	nafsi-yangu	uikomboe	Ikaribie	kwa	
H6299	H0341	H4616	H5315		H7126	H0413	

Uje kwangu na unikomboe. Kwa sababu ya adui zangu, uwe fidia yangu.

כָּל־	נָגְדֶּךָ	וּכְלִמָּתִי	וּבָשְׁתִּי	חֶרְפָּתִי	יָדַעְתָּ	אַתָּה	19
wote	mbele-yako	na–udhalilishaji-wangu	na–fedheha-yangu	aibu-yangu	unajua	Wewe	
H3605	H5048	H3639	H1322	H2781	H3045		

צוֹרְרָי׃
adui-zangu

Wewe wajua kulaumiwa kwangu, kuaibishwa kwangu, na kudharauliwa kwangu; wapinzani wangu wote wako mbele yako.

וָאַיִן	לָנוּד	וָאֲקַוֶּה	וָאֲנוּשָׁה	לִבִּי	שֶׁבְרָה	וְחֶרְפָּה	20
lakini–hapakuwa	huruma	na–nilitazamia	na–nimezimia	moyo-wangu	imevunja	Aibu	
H0369	H5110		H5136		H7665	H2781	

מָצָאתִי׃	וְלֹא	וְלַמְנַחֲמִים
sikupata	lakini–sikupata	na–wafariji
H4672	H3808	H5162

Lawama imevunja moyo wangu; nimejawa na huzuni kubwa; nilitafuta mtu wa kunihurumia, lakini hakuwepo; nilitafuta wafariji, lakini sikupata.

חֹמֶץ׃	יַשְׁקוּנִי	וְלִצְמָאִי	רֹאשׁ	בְּבָרוּתִי	וַיִּתְּנוּ	21
siki	walininywesha	na–kwa-kiu-yangu	sumu	katika–chakula-changu	Na–walinipa	
H2558	H8248	H6772	H7219	H1267	H5414	

Walinipa sumu kwa ajili ya chakula changu; katika kiu yangu walinipa siki ninywe.

לְמוֹקֵשׁ׃	וְלִשְׁלוֹמִים	לְפָח	לִפְנֵיהֶם	שֻׁלְחָנָם	יְהִי־	22
tanzi	na–kwa-amani-yao	mtego	mbele-yao	meza-yao	Iwe	
H4170	H7965		H6440	H7979	H1961	

Meza yao mbele yao na iwe mtego; wafikiripo wako kwenye usalama, iwe kitanzi.

23	תָּחְשַׁכְנָה	עֵינֵיהֶם	מֵרְאוֹת	וּמָתְנֵיהֶם	תָּמִיד	הַמְעַד׃
	Yatiwe-giza	macho-yao	ili–yasione	na–viuno-vyao	daima	vitetemeke
	H2821		H7200	H4975	H8548	H4571

Macho yao na yatiwe giza ili kwamba wasiweze kuona; uvifanye viuno vyao kutetemeka daima.

24	שְׁפָךְ־	עֲלֵיהֶם	זַעְמֶךָ	וַחֲרוֹן	אַפְּךָ	יַשִּׂגֵם׃
	Mwaga	juu-yao	hasira-yako	na–ukali	wa–ghadhabu-yako	uwafikie
	H8210		H2195	H2740	H0639	H5381

Wamwagie gadhabu yako, ukali wa hasira yako uwafikie wao.

25	תְּהִי־	לֹא	אֲשִׁיפוֹ	בְּאָהֳלֵיהֶם	נְשַׁמָּה	טִירָתָם	יֵשֵׁב׃
	Iwe	asiwepo	asiwepo	katika–mahema-yao	ukiwa	kambi-yao	mkaaji
	H1961	H1961	H0408	H0168	H8074	H2918	H3427

Sehemu yao na iwe ukiwa; mtu yeyote asiishi katika hema yao.

26	כִּי־	אַתָּה	אֲשֶׁר־	הִכִּיתָ	רָדָפוּ	וְאֶל־	חֳלָלֶיךָ
	Kwa-maana	wewe	uliyempiga	uliyempiga	wanamsaka	na–juu-ya	ya–uliowajeruhi
				H5221	H7291	H0413	

יְסַפָּרוּ׃		מַכְאוֹב	
wanasimulia		maumivu	
		H4341	

Kwa kuwa walimtesa yule uliyempa adhabu. Mara kwa mara walihesabu maumivu ya wale walioumizwa.

27	תְּנָה־	עָוֹן	עַל־	עֲוֹנָם	וְאַל־	יָבֹאוּ	בְּצִדְקָתֶךָ׃
	Ongeza	uovu	juu-ya	uovu-wao	wala–wasiingie	wasiingie	katika–haki-yako
	H5414	H5771		H5771	H0408	H0935	H6666

Wakiwashtaki kuwa wamefanya uovu juu ya uovu; usiwaache waje kwenye ushindi wa haki yako.

28	יִמָּחֽוּ	מִסֵּפֶר	חַיִּים	וְעִם	צַדִּיקִים	אַל־	יִכָּתֵבוּ׃
	Wafutwe	kutoka–kitabu	cha–uzima	na–pamoja-na	wenye-haki	wasiandikwe	wasiandikwe
					H6662	H0408	H3789

Uwafute kwenye Kitabu cha Uzima na wasiandikwe pamoja na wenyehaki.

29	וַאֲנִי	עָנִי	וְכוֹאֵב	יְשׁוּעָתְךָ	אֱלֹהִים	תְּשַׂגְּבֵנִי׃	
	Lakini–mimi	taabu	na–maumivu	wokovu-wako	Mungu	uniinue	
	H0589	H6041	H3510	H3444	H0430	H7682	

Lakini mimi ni maskini na mwenye huzuni; uruhusu wokovu wako, Mungu, uniweke juu sana.

30	אֲהַלְלָה	שֵׁם־	אֱלֹהִים	בְּשִׁיר	אֲגַדְּלֶנּוּ	בְּתוֹדָה׃	
	Nitasifu	jina	la–Mungu	kwa–wimbo	na–nitamtukuza	kwa–shukrani	
		H8034	H0430		H1431	H8426	

Nitalisifu jina la Mungu kwa wimbo na nitamtukuza yeye kwa shukrani.

31	וְתִיטַב	לַיהוָה	מִשּׁוֹר	פָּר	מַקְרִן	מַפְרִיס׃
	Na–itampendeza	Yahwe	kuliko–ng'ombe	dume	mwenye-pembe	na–kwato
	H3190	H3068	H7794	H6499	H7160	H6536

Nitamsifu Yahwe zaidi kuliko ng'ombe au ndama aliye na mapembe na kwato.

32	רָאוּ	עֲנָוִים	יִשְׂמָחוּ	דֹּרְשֵׁי	אֱלֹהִים	וִיחִי	לְבַבְכֶם׃
	Wameona	wanyenyekevu	wafurahi	mnaomtafuta	Mungu	na–iishi	mioyo-yenu
	H7200	H6035	H8055	H1875	H0430	H2421	H3824

Wanyenyekevu wameona na kufurahi; ninyi mnao matafuta Mungu, mioyo yenu itiwe nguvu.

אַסִּירָיו	וְאֶת־	יְהוָה	אֶבְיוֹנִים	אֶל־	שֹׁמֵעַ	כִּי־	33
wafungwa-wake	na–wafungwa-wake	Yahwe	wahitaji	wahitaji	anawasikia	Kwa-maana	
H0615	H0853	H3068	H0034	H0413	H8085		

בָּזָה׃	לֹא
hawadharu	hawadharu
H0959	H3808

Maana Yahwe husikia wenye uhitaji naye hawadharau wafungwa wake.

בָּם׃	רֹמְמֻשׁ	וְכָל־	יַמִּים	וָאָרֶץ	שָׁמַיִם	יְהַלְלוּהוּ	34
ndani-yake	kitambaacho	na–kila	bahari	na–nchi	mbingu	Wamsifu	
H7430	H3605	H3220	H0776	H8064			

Mbingu na nchi zimsifu yeye, bahari na vyote vitembeavyo majini.

שָׁם	וְיֹשְׁבוּ	יְהוּדָה	עָרֵי	וְיִבְנֶה	צִיּוֹן	יוֹשִׁיעַ	וֵאלֹהִים	כִּי	35
huko	na–watakaa	ya–Yuda	miji	na–atajenga	Sayuni	ataokoa	Mungu	Kwa-maana	
H8033	H3427	H3063		H1129	H6726	H3467	H0430		

וִירֵשׁוּהָ׃
na–kuimiliki
H3423

Kwa maana Mungu ataiokoa Sayuni na ataujenga tena mji wa Yuda; watu wataishi huko na kupata umiliki wao.

בָּהּ׃	יִשְׁכְּנוּ־	שְׁמוֹ	וְאֹהֲבֵי	יִנְחָלוּהָ	עֲבָדָיו	וְזֶרַע	36
ndani-yake	watakaa	jina-lake	na–wapendao	utairithi	wa–watumishi-wake	Na–uzao	
	H7931	H8034	H0157	H5157	H5650	H2233	

Ukoo wa watumishi wake watairithi; nao walipendao jina lake wataishi humo.

Chapter 70

חוּשָׁה׃	לְעֶזְרָתִי	יְהוָה	לְהַצִּילֵנִי	אֱלֹהִים	לְהַזְכִּיר׃	לְדָוִד	לַמְנַצֵּחַ	1
fanya-haraka	kunisaidia	Yahwe	uniokoe	Mungu	ukumbusho	ya–Daudi	Kwa–mwimbaji-mkuu	
	H5833	H3068	H5337	H0430	H2142	H1732	H5329	

Uniokoe, Mungu! Yahwe, njoo haraka na unisaidie mimi.

אָחוֹר	יִסֹּגוּ	נַפְשִׁי	מְבַקְשֵׁי	וְיַחְפְּרוּ	יֵבֹשׁוּ	2
nyuma	warudishwe	nafsi-yangu	wanaotafuta	na–wafedheheshwe	Waaibishwe	
H0268	H5472	H5315	H1245	H2659	H0954	

רָעָתִי׃	חֲפֵצֵי	וְיִכָּלְמוּ
ubaya-wangu	wanaotaka	na–wafedheheshwe
	H2655	H3637

Wale wajaribuo kuchukua uhai wangu waaibishwe na kufedheheshwa; warudishwe nyuma na wasiheshimiwe, wale wafurahiao katika maumivu yangu.

הֶאָח׃	וְהֶאָח	הָאֹמְרִים	בָּשְׁתָּם	עֵקֶב	עַל־	יָשׁוּבוּ	3
aha	aha	wanaosema	ya–aibu-yao	thawabu	kwa-sababu-ya	Warudishwe	
H1889	H1889	H0559	H1322	H6118		H7725	

Warudishwe nyuma kwa sababu ya aibu yao, wale wasemao, “Aha, aha.”

יְגַדֵּל
atukuzwe
H1431
תָּמִיד
daima
H8548
וְיֹאמְרוּ
na–waseme
H0559
מְבַקְשֶׁיךָ
wanaokutafuta
H1245
כָּל־
wote
H3605
בְּךָ
kwako
H8055
וְיִשְׂמְחוּ
na–washangilie
H7797
יְשׁוּעָתֶךָ׃
wa–wokovu-wako
H3444
אֹהֲבֵי
wapenzi
H0157
אֱלֹהִים
Mungu
H0430
4 Wafurahi

Wale wakutafutao wafurahi na kushangilia katika wewe; wale waupendao wokovu wako siku zote waseme, “Mungu asifiwe.”

עֶזְרִי
msaada-wangu
H5828
לִי
kwangu
חוּשָׁה־
fanya-haraka
אֱלֹהִים
Mungu
H0430
וְאֶבְיוֹן
na–mhitaji
H0034
עָנִי
maskini
H6041
וַאֲנִי
Lakini–mimi
H0589
תְּאַחַר׃
usicheleweshe
H0309
אַל־
usicheleweshe
H0408
יְהוָה
Yahwe
H3068
אָתָּה
wewe
וּמְפַלְטִי
na–mkombozi-wangu
H6403
5

Lakini mimi ni maskini na muhitaji; harakisha kwangu, Mungu; wewe ni msaada wangu nawe huniokoa mimi. Yahwe, usichelewe.

Chapter 71

לְעוֹלָם׃
milele
H5769
אֵבוֹשָׁה
nisiaibike
H0954
אַל־
nisiaibike
H0408
חָסִיתִי
nimekimbilia
H2620
יְהוָה
Yahwe
H3068
בְּךָ־
Kwako
1

Katika wewe, Yahwe, napatakimbilio salama; usiniache niaibishwe.

וְהוֹשִׁיעֵנִי׃
na–uniokoe
H3467
אָזְנְךָ
sikio-lako
H0241
אֵלַי
kwangu
H0413
הַטֵּה־
inamia
H5186
וּתְפַלְטֵנִי
na–unikomboe
H6403
תַּצִּילֵנִי
uniokoe
H5337
בְּצִדְקָתְךָ
Kwa–haki-yako
H6666
2

Uniokoe na kunifanya salama katika haki yako; geuzia sikio lako kwangu.

כִּי־
kwa-maana
לְהוֹשִׁיעֵנִי
kuniokoa
H3467
צִוִּיתָ
umeamuru
H6680
תָּמִיד
daima
H8548
לָבוֹא
kuja
H0935
מָעוֹן
wa-makazi
H4583
לְצוּר
mwamba
H6697
לִי
kwangu
הָיֵה
Uwe
H1961
אָתָּה׃
wewe
וּמְצוּדָתִי
na–ngome-yangu
סַלְעִי
jabali-langu
H5553
3

Uwe kwagu mwamba kwa ajili ya kimbilio salama ambako naweza kwenda siku zote; wewe umeamuru kuniokoa, kwa kuwa wewe ni mwamba wangu na ngome yangu.

וְחוֹמֵץ׃
na–mkatili
מְעַוֶּל
cha–dhalimu
H5765
מִכַּף
kutoka–kiganja
H3709
רָשָׁע
wa–mwovu
H7563
מִיַּד
kutoka–mkono
H3027
פַּלְטֵנִי
uniokoe
H6403
אֱלֹהַי
Mungu-wangu
H0430
4

Uniokoe mimi, Mungu wangu, kutoka katika mkono wa asiye haki na katili.

מִנְּעוּרָי׃
tangu–ujana-wangu
מִבְטַחִי
tegemeo-langu
H4009
יְהוִה
Yahwe
H3069
אֲדֹנָי
Bwana
H0136
תִקְוָתִי
tumaini-langu
אַתָּה
wewe
כִּי־
Kwa-maana
5

Maana wewe ni tumaini langu, Bwana Yahwe. Nimekuamini wewe siku zote tangu nilipokuwa mtoto.

גּוֹזִי	אַתָּה	אִמִּי	מִמְּעֵי	מִבֶּטֶן	נִסְמַכְתִּי	וְעָלֶיךָ	6
ulinichukua	wewe	la–mama-yangu	kutoka–tumbo	tangu–tumboni	nimetegemea	Kwako	
H1491		H0517	H4578	H0990	H5564		

תָּמִיד׃	תְּהִלָּתִי	בְּךָ
daima	sifa-zangu	kwako
H8548	H8416	

Nimekuwa nikisaidiwa na wewe tangu tumboni; wewe ndiye yule uliyenitoa tumboni mwa mama yangu; sifa zangu zitakuhusu wewe siku zote.

עֹז׃	מַחֲסִי־	וְאַתָּה	לְרַבִּים	הָיִיתִי	כְּמוֹפֵת	7
lenye-nguvu	kimbilio-langu	lakini–wewe	kwa–wengi	nimekuwa	Kama–ishara	
H5797	H4268			H1961	H4159	

Mimi ni mfano bora kwa watu wangu; wewe ni kimbilio langu lenye nguvu.

תִּפְאַרְתֶּךָ׃	הַיּוֹם	כָּל־	תְּהִלָּתֶךָ	פִּי	יְמַלֵּא	8
utukufu-wako	siku-yote	siku–yote	sifa-zako	kinywa-changu	Kijazwe	
H8597	H3117	H3605	H8416	H6310	H4390	

Mama yangu atajawa na sifa zako, siku zote akikuheshimu.

תַּעַזְבֵנִי׃	אַל־	כֹּחִי	כִּכְלוֹת	זִקְנָה	לְעֵת	תַּשְׁלִיכֵנִי	אַל־	9
usiniadache	usiniadache	nguvu-zangu	zinapokwisha	wa–uzee	wakati	usinitupe	Usinitupe	
	H0408		H3615	H2209	H6256	H7993	H0408

Usinitupe katika siku za miaka ya uzee wangu; usiniache wakati nguvu zangu zitakapoisha.

נוֹעֲצוּ	נַפְשִׁי	וְשֹׁמְרֵי	לִי	אוֹיְבַי	אָמְרוּ	כִּי־	10
wameshauriana	nafsi-yangu	na–wanaoiangalia	kunihusu	adui-zangu	wamesema	Kwa-maana	
H3289	H5315	H8104		H0341	H0559		

יַחְדָּו׃	
pamoja	

Maana adui zangu wanazungumza kuhusu mimi; wale wanao fatilia uhai wangu wanapanga njama pamoja.

מַצִּיל׃	אֵין	כִּי־	וְתִפְשׂוּהוּ	רְדְפוּ	עֲזָבוֹ	אֱלֹהִים	לֵאמֹר	11
mwokozi	hakuna	kwa-maana	na–mkamateni	mfuateni	amemwacha	Mungu	Wakisema	
H5337	H0369		H8610	H7291		H0430	H0559	

Wao husema, “Mungu amemuacha; mfuateni na mumchukue, maana hakuna yeyote awezaye kumuokoa yeye.”

]חישה[	לְעֻזְרָתִי	אֱלֹהַי	מִמֶּנִּי	תִּרְחַק	אַל־	אֱלֹהִים	12
[fanya-haraka]	kunisaidia	Mungu-wangu	mbali-nami	usiiondoke	usiiondoke	Mungu	
H2439	H5833	H0430		H7368	H0408	H0430	

חוּשָׁה׃(	
(fanya-haraka)	
H2363	

Mungu, usiwe mbali nami; Mungu wangu, harakisha kunisaidia mimi.

13 יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ כָּל־שֹׂנְאֵי צִיּוֹן יָשֻׁבוּ אָחוֹר וְיֵבֹשׁוּ רָעָתִי׃
Waaibishwe (H0954) na (H3615) waangamie (H7853) washtaki (H7853) wa–nafsi-yangu (H5315) wavae (H2781) aibu (H2781) na–fedheha (H3639) wanaotafuta (H1245) ubaya-wangu

Waaibishwe na kuharibiwa, wale walio adui wa uhai wangu; wavishwe laumu na kudharauliwa, wale watafutao kuniumiza.

14 וַאֲנִי תָּמִיד אֲיַחֵל וְהוֹסַפְתִּי עַל־כָּל־תְּהִלָּתֶךָ׃
Lakini–mimi (H0589) daima (H8548) nitangojea (H3176) na–nitaongeza (H3254) juu-ya (H5921) sifa–zako–zote (H3605) sifa-zako-zote (H8416)

Lakini nitakutumainia wewe siku zote na nitakusifu wewe zaidi na zaidi.

15 פִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תְּשׁוּעָתֶךָ כִּי לֹא יָדַעְתִּי סְפֹרוֹת׃
Kinywa-changu (H6310) kitasimulia (H5608) haki-yako (H6666) siku–yote (H3605) siku-yote (H3117) wokovu-wako (H8668) kwa-maana (H3588) sijui (H3808) hesabu-yake (H5615)

Kinywa changu kitaongea kuhusu haki yako na wokovu wako mchana kutwa, ingawa ziwezi kuzielewa maana ni nyingi mno.

16 אָבוֹא בִּגְבֻרוֹת יְהוָה אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ׃
Nitakuja (H0935) kwa–nguvu (H1369) za–Bwana (H0136) Yahwe (H3069) nitakumbuka (H2142) haki-yako (H6666) peke-yako (H0905)

Nitakuja na matendo yenye nguvu ya Bwana Yahwe; nitataja haki yako, yako pekee.

17 אֱלֹהִים לִמַּדְתַּנִי מִנְּעוּרָי וְעַד־הֵנָּה אַגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ׃
Mungu (H0430) umenifundisha (H3925) tangu–ujana-wangu (H5271) na–hadi (H5704) sasa (H2008) ninatangaza (H5046) maajabu-yako (H6381)

Mungu, tangu ujana wangu wewe umenifundisha; hata sasa ninatangaza matendo yako ya ajabu.

18 וְגַם עַד־זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל־תַּעַזְבֵנִי עַד־אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר לְכָל־יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ׃
Na–hata (H1571) hadi (H5704) uzee (H2209) na–mvi (H7872) Mungu (H0430) usiniache (H0408) hadi (H5704) nisitangaze (H5046) mkono-wako (H2220) kwa–kizazi (H1755) kila (H3605) atakayekuja (H0935) nguvu-yako (H1369)

Hakika, hata niwapo mzee na mvi kichwani, Mungu, usiniache mimi, kama ambavyo nimekuwa nikitanga nguvu yako kwa vizazi vijavyo, na uweza wako kwa yeyote ajaye.

19 וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ גְדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ׃
Na–haki-yako (H6666) Mungu (H0430) hadi (H5704) juu (H4791) wewe–uliyefanya (H0834) uliyefanya (H6213) makuu (H1419) Mungu (H0430) nani (H4310) kama-wewe (H3644)

Pia haki yako, Mungu, iko juu sana; wewe ambaye umefanya mambo makuu, Mungu, ni nani aliye kama wewe?

תָּשׁוּב	וְרָעוֹת	רַבּוֹת	צָרוֹת	הִרְאיתַנִי()ו	]הראיתנו[	אֲשֶׁר	20
utarudi	na–mbaya	nyingi	dhiki	(uliyenionyesha)	[uliyetuonyesha]	Wewe–uliyenionyesha	
H7725				H7200	H7200		

תַּעֲלֵנִי׃	תָּשׁוּב	הָאָרֶץ	וּמִתְּהֹמוֹת	)תְּחַיֵּינִי(	]תחיינו[	
kunipandisha	utarudi	vya–nchi	na–kutoka–vilindi	(kunitia-hai)	[kututia-hai]	
H5927	H7725	H0776	H8415	H2421	H2421	

Wewe ambaye umetuonesha sisi mateso mengi utatuhuisha tena na utatupandisha tena juu kutoka kwenye kina cha nchi.

תְּנַחֲמֵנִי׃	וְתֹסֶב	גְּדֻלָּתִי	וְתָרֶב	21
unifariji	na–unigeuke	ukuu-wangu	Ongeza	
H5162	H5437	H1420		

Uiongeze heshima yangu; rudi tena na unifariji.

אֱלֹהַי	אֱמוּנָתֶךָ	נֶבֶל	בִּכְלִי־	אוֹדְךָ	וְאֲנִי	גַּם־	22
Mungu-wangu	uaminifu-wako	cha–kinubi	kwa–chombo	nitakushukuru	mimi	Pia	
H0430	H0571		H3627	H3034	H0589	H1571	

יִשְׂרָאֵל׃	קְדוֹשׁ	בְּכִנּוֹר	לְךָ	אֲזַמְּרָה	
wa–Israeli	Mtakatifu	kwa–kinanda	kwako	nitakuimbia	
H3478	H6918	H3658		H2167	

Nami pia nitakushukuru kwa kinubi kwa ajili ya uaminifu wako, Mungu wangu; kwako nitaimba sifa kwa kinubi, Mtakatifu wa Israel.

וְנַפְשִׁי	לָךְ	אֲזַמְּרָה־	כִּי	שְׂפָתַי	תְּרַנַּנָּה	23
na–nafsi-yangu	wewe	ninapokuimbia	ninapokuimbia	midomo-yangu	Zitaimba-kwa-furaha	
H5315		H2167		H8193		

פָּדִיתָ׃	אֲשֶׁר	
umeikombea	ambayo	
H6299		

Midomo yangu itapiga kelele kwa sababu ya furaha wakati nikikuimbia sifa, hata kwa roho yangu, ambayo wewe umeikomboa.

בֹּשׁוּ	כִּי־	צִדְקָתֶךָ	תֶּהְגֶּה	הַיּוֹם	כָּל־	לְשׁוֹנִי	גַּם־	24
wameaibishwa	kwa-maana	haki-yako	utazungumza	siku-yote	siku–yote	ulimi-wangu	Pia	
H0954		H6666	H1897	H3117	H3605	H3956	H1571	

רָעָתִי׃	מְבַקְשֵׁי	חָפְרוּ	כִּי־	
ubaya-wangu	wanaotafuta	wamefedhehedheshwa	kwa-maana	
	H1245	H2659		

Ulimi wangu pia utaongea kuhusu haki yangu mchana kutwa; maana wameaibishwa na kuvurugwa, wale waliotafuta kuniumiza.

Chapter 72

מֶלֶךְ׃	לִבֶן־	וְצִדְקָתְךָ	תֵּן	לְמֶלֶךְ	מִשְׁפָּטֶיךָ	אֱלֹהִים	וּלְשֶׁלֹמֹה	1
wa–mfalme	kwa–mwana	na–haki-yako	mpe	kwa–mfalme	hukumu-zako	Mungu	Ya–Sulemani	
H4428		H6666	H5414	H4428	H4941	H0430	H8010	

Mpe mfalme amri ya haki yako, Mungu, haki yako kwa wana wa mfalme.

2	יָדִ֗ין	עַמְּךָ֥	בְּצֶ֫דֶק	וַעֲנִיֶּ֥יךָ	בְמִשְׁפָּֽט׃
	Atawahukumu	watu-wako	kwa-haki	na-maskini-wako	kwa-uadilifu
	H1777		H6664	H6041	H4941

Naye awaamue watu wako kwa haki na maskini wako kwa haki sawa.

3	יִשְׂאוּ	הָרִ֣ים	שָׁלֹ֣ום	לָעָ֣ם	וּגְבָעֹ֑ות	בִּצְדָקָֽה׃
	Yatabeba	milima	amani	kwa-watu	na-vilima	kwa-haki
	H5375	H2022	H7965		H1389	H6666

Milima iwazalie watu amani; vilima navyo vizae haki.

4	וְיִשְׁפֹּ֥ט	עֲנִיֵּ֗י־	עָ֫ם	יֹושִׁ֥יעַ	לִבְנֵ֣י	אֶבְיֹ֑ון	וְיַדַּכֵּ֥א	עֹושֵֽׁק׃
	Atawahukumu	maskini	wa-watu	atawaokoa	watoto	wa-wahitaji	na-atamvunja	mdhalimu
	H8199	H6041		H3467		H0034	H1792	H6231

Naye awahukumu watu maskini; awaokoe watoto wa wahitaji na kuwavunja vipande vipande wenye kuwatesa.

5	יִירָאוּךָ֥	עִם־	שֶׁ֝מֶשׁ	וְלִפְנֵ֣י	יָרֵ֑חַ	דֹּ֝ור	דֹּורִֽים׃
	Watakuogopa	pamoja-na	jua	na-mbele-ya	mwezi	kizazi	baada-ya-kizazi
	H3372		H8121	H6440	H3394	H1755	H1755

Na wakuheshimu wewe wakati wa jua, na kwa kipindi cha kudumu kwa mwezi katika vizazi vyote.

6	יֵרֵ֥ד	כִּ֝מְטַר	עַל־	גֵּ֣ז	כִּרְבִיבִ֑ים	זַרְזִ֥יף	אָ֝רֶץ׃
	Atashuka	kama-mvua	juu-ya	nyasi-zilizokatwa	kama-mvua-nyingi	zinazonyesha	nchi
	H3381	H4306		H1488	H7241		H0776

Naye apate kuja kama mvua juu ya nyasi zilizokatwa, kama manyuyu yanyunyizayo nchi.

7	יִפְרַח־	בְּיָמָ֥יו	צַדִּ֑יק	וְרֹ֥ב	שָׁלֹ֝ום	עַד־	בְּלִי	יָרֵֽחַ׃
	Atachanua	katika-siku-zake	mwenye-haki	na-wingi	wa-amani	hadi	hakuna-tena	mwezi
		H3117	H6662	H7230	H7965	H5704	H1097	H3394

Mwenye haki na astawi kwa wakati wake, na amani iwepo kwa wingi mpaka mwezi utakapotoweka.

8	וְיֵרֶד֥	מַ֝יִם	עַד־	יָ֑ם	וּמִנָּהָ֥ר	עַד־	אַפְסֵי־	אָ֝רֶץ׃
	Na-atatawala	kutoka-bahari	hadi	bahari	na-kutoka-mto	hadi	miisho	ya-nchi
		H3220	H5704	H3220	H5104	H5704		H0776

Na awe na mamlaka toka bahari na bahari, na kutoka Mto hadi miisho ya dunia.

9	לְפָנָ֥יו	יִכְרְעוּ֙	צִיִּ֣ים	וְאֹיְבָ֖יו	עָפָ֣ר	יְלַחֵכוּ׃
	Mbele-yake	watapiga-magoti	wakazi-wa-jangwani	na-adui-zake	mavumbi	watalamba
	H6440	H3766	H6728	H0341	H6083	H3897

Na wote waishio jangwani wainame mbele zake; adui zake na walambe mavumbi.

10	מַלְכֵ֣י	תַּרְשִׁ֣ישׁ	וְאִיִּ֖ים	מִנְחָ֣ה	יָשִׁ֑יבוּ	מַלְכֵ֣י	שְׁבָ֣א	וְסְבָ֣א	אֶשְׁכָּ֭ר
	Wafalme	wa-Tarshishi	na-visiwa	zawadi	watarudisha	wafalme	wa-Sheba	na-Seba	kodi
	H4428	H8659	H0339	H4503	H7725	H4428	H7614	H5434	H0814

יַקְרִיבוּ׃	
wataleta	
H7126	

Wafalme wa Tashishi na visiwa walete kodi; wafalme wa Sheba na Seba watoe zawadi.

11 וְיִשְׁתַּחֲווּ־ לוֹ כָּל־ מְלָכִים כָּל־ גּוֹיִם
Na–watamusujudia yeye wafalme–wote wafalme wote mataifa–yote mataifa-yote
H7812 H3605 H4428 H3605 H3605

יַעַבְדוּהוּ׃
yatamtumikia
H5647

Hakika wafalme wote wamwinamie yeye; mataifa yote yamtumikie yeye.

12 כִּי־ יַצִּיל אֶבְיוֹן מִשַּׁוְּעוֹ אָבְיוֹן וְאֵין־ עֹזֵר לוֹ׃
Kwa–maana ataokoa mhitaji anayeita mhitaji asiye–na msaidizi kwake
H5337 H0034 H7768 H6041 H0369 H5826

Kwa kuwa yeye humsaidia mhitaji na maskini asiye na msaidizi.

13 יָחֹס עַל־ דַּל וְאֶבְיוֹן נַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים יוֹשִׁיעַ׃
Atahurumia maskini maskini na–mhitaji na–nafsi za–wahitaji ataziokoa
H2347 H1800 H0034 H5315 H0034 H3467

Yeye huwahurumia maskini na wahitaji, na huokoa maisha ya wahitaji.

14 מִתָּוֶךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל נַפְשָׁם וְיִיקַר בְּעֵינָיו׃
Kutoka–udanganyifu na–kutoka–udhalimu atazikomboa nafsi-zao na–itakuwa-ya-thamani machoni-pake
H8496 H2555 H5315 H3365

דָּמָם
damu-yao
H1818

Huyaokoa maisha yao dhidi ya mateso na vurugu, na damu yao ni ya thamani machoni pake.

15 וְיִחְיֶ֫ה וְיִתֶּן־ לוֹ מִזְהַב שְׁבָא יִתְפַּלֵּל בְּעַדוֹ תָּמִיד
Na–aishi na–apewe yeye kutoka–dhahabu ya–Sheba na–ataomba kwa-ajili-yake daima
H2421 H5414 H2091 H7614 H6419 H1157 H8548

כָּל־ הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ׃
siku–yote siku-yote wambariki
H3605 H3117 H1288

Naye apate kuishi! Na dhahabu za Sheba apewe yeye. Watu wamuombee yeye siku zote; Mungu ambariki daima.

16 יְהִי פְּסַת־ בַּר בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן
Iwe wingi wa–ngano nchini juu-ya-kilele cha–milima itayumba kama–Lebanoni
H1961 H6451 H0776 H7218 H2022 H7493 H3844

וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃ פִּרְיוֹ
na–watachanua kutoka–mji kama–nyasi za–nchi matunda-yake
H6529 H6212 H0776

Kuwepo na nafaka nyingi katika ardhi; juu ya milima kuwe na mawimbi ya mimea. Matunda yake yawe kama Lebanoni; watu wasitawi katika miji kama nyansi za kondeni.

17 יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי־ שֶׁמֶשׁ ינין יִנּוֹן יִתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל־ גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ׃
Iwe jina–lake milele mbele-ya jua [liendelee] (liendelee) na–wajibariki kwake mataifa–yote mataifa-yote yatamwita-mbarikiwa
H1961 H8034 H5769 H6440 H8121 H5125 H5125 H5125 H1288 H8034 H0833

Jina lake lidumu milele; jina lake ilindelee kama vile jua ling'aavyo; watu wabarikiwe katika yeye; mataifa yote wamwite mbarikiwa.

18	וּבָרוּךְ	יְהוָה	אֱלֹהִים	אֱלֹהֵי	יִשְׂרָאֵל	עֹשֵׂה	נִפְלָאוֹת	לְבַדּוֹ׃
	Abarikiwe	Yahwe	Mungu	Mungu	wa–Israeli	afanyaye	maajabu	peke-yake
	H1288	H3068	H0430	H0430	H3478	H6381	H6381	H0905

Yahwe Mungu, Mungu wa Israel, atukuzwe, ambaye pekee hufanya mambo ya ajabu.

19	וּבָרוּךְ	שֵׁם	כְּבוֹדוֹ	לְעוֹלָם	וְיִמָּלֵא	כְּבוֹדוֹ	אֶת־	כָּל
	Na–abarikiwe	jina	la–utukufu–wake	milele	na–ijazwe	utukufu–wake	nchi	nchi–yote
	H1288	H8034	H3519	H5769	H4390	H3519	H0853	H3605

וְאָמֵן׃	אָמֵן	הָאָרֶץ
na–amina	amina	nchi-yote
H0543	H0543	H0776

Jina lake tukufu litukuzawe milele, nayo nchi yote ijazwe na utukufu wake. Amina, Amina.

20	כָּלוּ	תְּפִלּוֹת	דָּוִד	בֶּן־	יִשָׁי׃
	Zimemalizika	maombi	ya–Daudi	mwana	wa–Yese
	H3615	H8605	H1732		H3448

Maombi ya Daudi mwana wa Yese yamemalizika. Kutatu cha tatu

Chapter 73

1	מִזְמוֹר	לְאָסָף	אַךְ	טוֹב	לְיִשְׂרָאֵל	אֱלֹהִים	לְבָרֵי	לֵבָב׃
	Zaburi	ya–Asafu	Hakika	mwema	kwa–Israeli	ni–Mungu	kwa–walio-safi	moyoni
	H4210	H0623	H0389		H3478	H0430	H1249	H3824

Hakika Mungu ni mwema kwa Israeli, kwa wale walio na moyo safi.

2	וַאֲנִי	כִּמְעַט	נטוי]	(נָטָיוּ	רַגְלָי	כְּאַיִן	שפכה]
	Lakini–mimi	karibu	[ziliteremka]	(ziliteremka)	miguu-yangu	karibu	[zilitelezeleka]
	H0589	H4592	H5186	H5186	H7272	H0369	H8210

אֲשֻׁרָי׃	שְׁפָכוּ)
hatua-zangu	(zilitelezeleka)
	H8210

Lakini kwangu mimi, kidogo tu miguu yangu iteleze; miguu yangu karibu iteleze kutoka kwangu

3	כִּי־	קִנֵּאתִי	בְּהוֹלְלִים	שְׁלוֹם	רְשָׁעִים	אֶרְאֶה׃
	Kwa-maana	niliwaonea-wivu	wajisifu	ustawi	wa–waovu	niliuona
		H7065		H7965	H7563	H7200

kwa sababu niliwaonea wivu wenye kiburi nilipoona mafanikio ya waovu.

4	כִּי	אֵין	חַרְצֻבּוֹת	לְמוֹתָם	וּבָרִיא	אוּלָם׃
	Kwa-maana	hawana	maumivu	katika–kifo-chao	na–afya-njema	miili-yao
		H0369	H2784	H4194	H1277	

Kwa maana hawana maumivu hadi kufa kwao, lakini wana nguvu na wameshiba.

5	בַּעֲמַל	אֱנוֹשׁ	אֵינָמוֹ	וְעִם־	אָדָם	לֹא	יְנֻגָּעוּ׃
	Katika–taabu	ya–wanadamu	hawamo	na–pamoja-na	watu	hawaadhibiwi	hawaadhibiwi
	H5999	H0582	H0369		H0120	H3808	H5060

Wako huru dhidi ya mizigo ya watu wengine; nao hawateswi kama watu wengine.

לָמוֹ׃	חָמָס	שִׁית	יַעֲטָף־	נַאֲוָה	עֲנָקָתְמוֹ	לָכֵן	6
wao	ya–udhalimu	mavazi	wamevaa	ni–kiburi	mkufu-wao	Kwa-hiyo	
	H2555	H7897		H1346	H6059		

Kiburi kinawapamba kama mkufu kwenye shingo zao; jeuri huwavika kama vazi.

לֵבָב׃	מַשְׂכִּיּוֹת	עָבְרוּ	עֵינֵמוֹ	מֵחֶלֶב	יָצָא	7
ya–moyo	mawazo	yamezidi	macho-yao	kutoka–mafuta	Imetoka	
H3824	H4906			H2459	H3318	

Katika upofu wa jinsi hii dhambi huja; mawazo maovu hupita mioyoni mwao.

יְדַבָּרוּ׃	מִמָּרוֹם	עָשֵׁק	בְּרָע	וִידַבְּרוּ	וְיָמִיקוּ	8
wanazungumza	kutoka–juu	udhulumu	kwa–uovu	na–wanazungumza	Wanakejeli	
H1696	H4791	H6233		H1696	H4167	

Wao hudhihaki na kuongea kwa namna ya uovu; kwa kiburi chao hutishia mateso.

בָּאָרֶץ׃	תְּהַלַּךְ	וּלְשׁוֹנָם	פִּיהֶם	בַּשָּׁמַיִם	שַׂתּוּ	9
duniani	zinatembea	na–ndimi-zao	vinywa-vyao	mbinguni	Wameweka	
H0776	H1980	H3956	H6310	H8064	H8371	

Wameweka vinywa vyao dhidi ya mbingu, na ndimi zao hutanga tanga duniani.

מָלֵא	וּמֵי	הֲלָם	עַמּוֹ	(יָשׁוּב)	[ישיבו]	וְלָכֵן	10
mengi	na–maji	hapa	watu-wake	(watu-wake-wanarejea)	[watu-wake-wanarejea]	Kwa-hiyo	
H4392	H4325	H1988		H7725	H7725		

לָמוֹ׃	יִמָּצוּ
wao	wanayanywa
	H4680

Kwa hiyo watu wake huwageukia na maji yaliyojaa hukaushwa.

בְּעֶלְיוֹן׃	דֵּעָה	וְיֵשׁ	אֵל	יָדַע־	אֵיכָה	וְאָמְרוּ	11
kwa–Aliye-Juu	maarifa	na–kuna	Mungu	anajua	vipi	Na–wanasema	
	H1844	H3426	H0410	H3045		H0559	

Nao husema, “Mungu anajuaje? Yako maarifa kwake yeye aliye juu?”

חָיִל׃	הִשָּׁנוּ־	עוֹלָם	וְשַׁלְוֵי	רְשָׁעִים	אֵלֶּה	הִנֵּה־	12
utajiri	wameongezeka	milele	na–wenye-amani	waovu	hawa	Tazama	
H2428		H5769	H7961	H7563	H0428	H2009	

Fahamu: watu hawa ni waovu; mara zote hawajali, wakifanyika matajiri na matajiri.

כַּפָּי׃	בְּנָקָיוֹן	וָאֶרְחַץ	לִבָּבִי	זִכִּיתִי	רֵיק	אַךְ־	13
mikono-yangu	kwa–usafi	na–nimeosha	moyo-wangu	nimeusafisha	bure	Hakika	
H3709		H7364	H3824	H2135	H7385	H0389	

Hakika nimeutunza moyo wangu bure na nimenawa mikono yangu pasipo kukosa.

לַבְּקָרִים׃	וְתוֹכַחְתִּי	הַיּוֹם	כָּל־	נֻגּוּעַ	וָאֱהִי	14
kila–asubuhi	na–adhabu-yangu	siku-yote	siku–yote	ninaadhibiwa	Na–nimekuwa	
H1242		H3117	H3605	H5060	H1961	

Maana mchana kutwa nimeteswa na kuadhibiwa kila asubuhi.

בָּגַדְתִּי׃	בְּנֵיךָ	דּוֹר	הִנֵּה	כְּמוֹ	אֲסַפֵּרָה	אָמַרְתִּי	אִם־	15
ningewasaliti	cha–watoto-wako	kizazi	tazama	hivyo	nitasimulia	ningesema	Kama	
H0898		H1755	H2009	H3644		H0559		

Kama ningesema, “Ningesema mambo haya,” kumbe nigewasaliti kizazi hiki cha watoto wenu.

בְּעֵינָי׃	)הָוּא(	]היא[	עָמֶל	זֹאת	לָדַעַת	וָאֶחַשְׁבָה	16
machoni-pangu	(ilikuwa)	[ilikuwa]	lilikuwa-gumu	hili	kuelewa	Na–nilifikiri	
	H1931	H1992	H5999	H2063	H3045	H2803	

Ingawa nilijaribu kuyaelewa mambo haya, yalikuwa ni magumu sana kwangu.

לְאַחֲרִיתָם׃	אֶבְינָה	אֶל	מִקְדְּשֵׁי־	אֶל־	אָבוֹא	עַד־	17
mwisho-wao	nikaelewa	pa–Mungu	patakatifu	katika	nilipoingia	Hadi	
H0319	H0995	H0410	H4720	H0413	H0935	H5704	

Ndipo nilipoingia patakatifu pa Mungu na kuelewa hatma yao.

לְמַשּׁוּאוֹת׃	הִפַּלְתָּם	לָמוֹ	תָּשִׁית	בַּחֲלָקוֹת	אַךְ	18
katika–maangamizo	umewatupa	wao	umewaweka	mahali-pa-kutelezeleka	Hakika	
H4876	H5307		H7896		H0389	

Hakika wewe huwaweka penye utelezi; huwaangusha mpaka palipoharibika.

בַּלָּהוֹת׃	מִן־	תַּמּוּ	סָפוּ	כִרְגַע	לְשַׁוָּה	הָיוּ	אֵיךְ	19
vitisho	kwa	wamekamilika	wameondolewa	ghafla	ukiwa	walivyokuwa	Jinsi	
H1091		H8552	H5486	H7281	H8047	H1961		

Jinsi gani wamekuwa ukiwa kwa muda mfupi! Wamefika mwisho nao wamemaliza kwa utisho.

תְּבִזֵּה׃	צַלְמָם	וּבָעִיר	אֲדֹנָי	מֵהָקִיץ	כַּחֲלוֹם	20
utaidharau	sura-yao	ukiamka	Bwana	unapoamka	Kama–ndoto	
H0959	H6754	H5782	H0136	H6974	H2472	

Wao ni kama ndoto wakati wa mtu kuamka; Bwana, utakapo inuka, utazidharau ndoto zao.

אֶשְׁתּוֹנָן׃	וְכִלְיוֹתַי	לִבָּבִי	יִתְחַמֵּץ	כִּי	21
zilichomwa	na–figo-zangu	moyo-wangu	ulipochachuka	Wakati	
H8150	H3629	H3824			

Maana moyo wangu ulipata uchungu, nami nilijeruhiwa sana.

עִמָּךְ׃	הָיֵיתִי	בְּהֵמוֹת	אֵדָע	וְלֹא	בַּעַר	וַאֲנִי־	22
mbele-yako	nilikuwa	kama-mnyama	sikujua	na–sikujua	mjinga	Na–mimi	
	H1961	H0929	H3045	H3808	H1198	H0589	

Nilikuwa mjinga na sijui neno; nilikuwa kama mnyama tu mbele yako.

יְמִינִי׃	בְיַד־	אָחַזְתָּ	עִמָּךְ	תָּמִיד	וַאֲנִי	23
wa-kulia	mkono-wangu	umeshika	nawe	daima	Lakini–mimi	
H3225	H3027	H0270		H8548	H0589	

Lakini mimi nipo pamoja nawe daima; umenishika mkono wa kuume.

תִּקָּחֵנִי׃	כָּבוֹד	וְאַחַר	תַּנְחֵנִי	בַּעֲצָתְךָ	24
utanipokea	utukufu	na–baadaye	utaniongoza	Kwa–ushauri-wako	
H3947	H3519		H5148	H6098	

Utaniongoza kwa shauri lako na baadaye utanipokea katika utukufu.

בָּאָרֶץ׃	חָפַצְתִּי	לֹא־	וְעִמְּךָ	בַּשָּׁמַיִם	לִי	מִי־	25
duniani	sitaki	sitaki	na–pamoja-nawe	mbinguni	kwangu	Nani	
H0776		H3808		H8064		H4310	

Ni nani niliye naye mbinguni isipokuwa wewe? Hakuna nimtamaniye duniani isipokuwa wewe.

וְחֵלְקִי	לִבָּבִי	צוּר־	וּלְבָבִי	שְׁאֵרִי	כָּלָה	26
na–fungu-langu	wa–moyo-wangu	mwamba	na–moyo-wangu	mwili-wangu	Inashindwa	
	H3824	H6697	H3824	H7607	H3615	

לְעוֹלָם׃	אֱלֹהִים
milele	ni–Mungu
H5769	H0430

Mwili wangu na moyo wangu huwa dhaifu, bali Mungu ndiye nguvu ya moyo wangu daima.

זוֹנֶה	כָּל־	הִצְמַתָּה	יֹאבְדוּ	רְחֵקֶיךָ	הִנֵּה	כִּי־	27
wanaokuzini	wote	unawaangamiza	wataangamia	walio-mbali-nawe	tazama	Kwa-maana	
H2181	H3605	H6789	H0006	H7369	H2009		

מִמָּךְ׃
kutoka–kwako

Wale walio mbali nawe wataangamia; utawaangamiza wote wasio waaminifu kwako.

יְהוָה	בַּאדֹנָי	וּשְׁתִי	טוֹב	לִי־	אֱלֹהִים	קִרְבַת	וַאֲנִי	28
Yahwe	Bwana	nimemfanya	ni-wema	kwangu	wa–Mungu	ukaribu	Lakini–mimi	
H3069	H0136	H7896			H0430	H7132	H0589	

מַלְאֲכוֹתֶיךָ׃	כָּל־	לְסַפֵּר	מַחְסִי
matendo-yako	yote	kusimulia	kimbilio-langu
H4399	H3605		H4268

Lakini mimi, linipasalo kufanya ni kumkaribia Mungu. Nimemfanya Bwana Yahwe kimbilio langu. Nami nitayatangaza matendo yako yote.

Chapter 74

אַפֶּיךָ	יֶעְשַׁן	לָנֶצַח	זָנַחְתָּ	אֱלֹהִים	לָמָּה	לְאָסָף	מַשְׂכִּיל	1
hasira-yako	inatoka-moshi	milele	umetukataa	Mungu	Kwa-nini	ya–Asafu	Maskili	
H0639	H6225	H5331		H0430	H4100	H0623	H4905	

מַרְעִיתֶךָ׃	בְּצֹאן
wa–malisho-yako	dhidi-ya–kondoo
H4830	H6629

Mungu, kwa nini umetukataa milele? Kwa nini hasira yako inawaka dhidi ya kondoo wa malisho yako?

צִיּוֹן	הַר־	נַחֲלָתֶךָ	שֶׁבֶט	גָּאַלְתָּ	קֶדֶם	קָנִיתָ	וְעֵדָתְךָ	זְכֹר	2
Sayuni	mlima	urithi-wako	kabila	ulikomboa	zamani	uliponunua	kusanyiko-lako	Kumbuka	
H6726	H2022	H5159	H7626			H7069	H5712	H2142	

בּוֹ׃	שָׁכַנְתָּ	זֶה
ndani-yake	uliokaa	huu
	H7931	H2088

Wafikilie watu wako, ambao uliwanunua siku nyingi zilizopita, kabila ambalo wewe umelikomboa liwe urithi wako, na Milima Sayuni, mahali uishipo.

בַּקֹּדֶשׁ׃	אוֹיֵב	הֵרַע	כָּל־	נֶצַח	לְמַשְׁאוֹת	פְּעָמֶיךָ	הָרִימָה	3
patakatifu	adui	aliyoharibu	yote	ya-milele	kwa–maangamizo	hatua-zako	Inua	
H6944	H0341		H3605	H5331	H4876	H6471		

Uje utazame uharibifu kamili, uharibifu ambao umefanywa na adui mahali patakatifu.

אוֹתֹתָם	שָׂמוּ	מוֹעֲדֶךָ	בְּקֶרֶב	צֹרְרֶיךָ	שָׁאֲגוּ	4
ishara-zao	wameweka	mahali-pako-pa-kukutana	katikati-ya	adui-zako	Wamenguruma	
H0226		H4150	H7130		H7580	

אֹתֹות׃	
kama–ishara	
H0226	

Washindani wako walivamia katikati ya mahali pako maalumu; walipandisha bendera zao za vita.

קַרְדֻּמּוֹת׃	עֵץ	בְּסָבָךְ־	לְמַעְלָה	כְּמֵבִיא	יְוֻדָּע	5
mashoka	wa–miti	katika–msitu	juu	kama–walioingiza	Wameonekana	
H7134	H6086	H5442	H4605	H0935	H3045	

Walipakatakata kwa shoka kama katika msitu mnene.

יַהֲלֹמוּן׃	וְכִילַפֻּת	בְּכַשִּׁיל	יָחַד	פִּתּוּחֶיהָ	(וְעַתָּה)	[ועתה] 6
wanavunja	na–shoka	kwa–nyundo	pamoja	nakshi-zake	(na-sasa)	[na-sasa]
H1986	H3597	H3781		H6603	H6258	H6256

Walipaharibu na kuvunja sanaa zilizonakshiwa zote; walizivunja kwa shoka na nyundo.

שְׁמֶךָ׃	מִשְׁכַּן־	חִלְּלוּ	לָאָרֶץ	מִקְדָּשֶׁךָ	בָאֵשׁ	שִׁלְּחוּ 7
ya–jina-lako	makazi	wamelinajisi	ardhini	patakatifu-pako	kwa–moto	Wameteketeza
H8034	H4908		H0776	H4720	H0784	H7971

Walipachoma patakatifu pako; walipanajisi mahari unapoishi, wakigongagonga kwenye ardhi.

מוֹעֲדֵי־	כָל־	שָׂרְפוּ	יָחַד	נִינָם	בֵּלְבָּם	אָמְרוּ 8
mahali-pote	mahali–pote	wameyateketeza	pamoja	tuwaharibu	mioyoni-mwao	Wamesema
H4150	H3605	H8313		H3238		H0559

בָּאָרֶץ׃	אֵל
nchini	pa–Mungu-kukutana
H0776	H0410

Walisema mioyoni mwao, “Tutawaharibu wote.” Walichoma sehemu zako zote za kukutania katika nchi.

אֹתֹתֵינוּ	לֹא	רָאִינוּ	אֵין־	עוֹד	נָבִיא	וְלֹא־	אֹתָנוּ 9
Ishara-zetu	hatuzioni	hatuzioni	hakuna–tena	tena	nabii	wala–hakuna	miongoni-mwetu
H0226	H3808	H7200	H0369	H5750	H5030	H3808	H0854

מָה׃	עַד־	יֹדֵעַ
lini	hadi	ajuaye
H4100	H5704	H3045

Sisi hatuoni tena ishara; hakuna tena nabii, na hakuna yeyote miongoni mwetu ajuaye haya yatadumu kwa muda gani.

לָנֶצַח׃	שִׁמְךָ	אוֹיֵב	יְנָאֵץ	צָר	יִתְרֹךְ	אֱלֹהִים	מָתַי	עַד־ 10
milele	jina-lako	adui	atalikashifu	adui	atatukana	Mungu	lini	Hadi
H5331	H8034	H0341	H5006			H0430	H4970	H5704

Mpaka lini, Mungu, adui atakurushia wewe matusi? Je, atalitukana jina lako milele?

[חוקך]	מִקֶּרֶב	וִימִינְךָ	יָדְךָ	תָּשִׁיב	לָמָּה	11
[kifua-chako]	kutoka–katikati-ya	na–mkono-wako-wa-kulia	mkono-wako	unarudisha	Kwa-nini	
H2706	H7130	H3225	H3027	H7725	H4100	

כָלָה׃	חֵיקְךָ)
maliza	(kifua-chako)
H3615	H2436

Kwa nini umerudisha nyuma mkono wako, mkono wako wa kuume? Utoe mkono wako kwenye mavazi yako na uwaangamize.

12	וֵאלֹהִים	מַלְכִּי	מִקֶּדֶם	פֹּעֵל	יְשׁוּעוֹת	בְּקֶרֶב	הָאָרֶץ׃
	Lakini–Mungu	Mfalme-wangu	tangu–zamani	anayefanya	wokovu	katikati-ya	nchi
	H0430	H4428		H6466	H3444	H7130	H0776

Lakini Mungu amekuwa mfalme wangu tangu enzi, akileta wokovu tuniani.

13	אַתָּה	פוֹרַרְתָּ	בְעָזְּךָ	יָם	שִׁבַּרְתָּ	רָאשֵׁי	תַּנִּינִים	עַל־	הַמָּיִם׃
	Wewe	uliigawanya	kwa–nguvu-yako	bahari	ulivunja	vichwa	vya–majoka	juu-ya	maji
			H5797	H3220	H7665				H4325

Wewe uliigawa bahari; ulishambulia vichwa vya majitu ya kutisha baharini majini.

14	אַתָּה	רִצַּצְתָּ	רָאשֵׁי	לִוְיָתָן	תְּתְּנֶנּוּ	מַאֲכָל	לְעָם	לְצִיִּים׃
	Wewe	ulivunja	vichwa	vya–Lewiathani	ulimtoa	chakula	kwa–watu	wa–jangwani
	H7533			H3882	H5414	H3978		H6728

Wewe ulishambulia vichwa vya lewiathani; na kumfanya awe chakula cha viumbe hai jangwani.

15	אַתָּה	בָקַעְתָּ	מַעְיָן	וָנָחַל	הוֹבַשְׁתָּ	נַהֲרוֹת	אֵיתָן׃
	Wewe	ulipasua	chemchemi	na–mkondo	ulikausha	mito	yenye-nguvu
	H1234		H4599		H3001	H5104	H0386

Ulizifungulia chemchem na vijito; uliikausha mito itiririkayo.

16	לְךָ	אַף־	יוֹם	לְיָלָה	אַתָּה	הֲכִינוֹתָ	מָאוֹר	וָשָׁמֶשׁ׃
	Wako	pia	ni–mchana	ni–usiku	wewe	uliandaa	nuru	na–jua
		H0637	H3117	H3915			H3974	H8121

Mchana ni wako, na usiku ni wako pia; uliweka jua na mwezi mahari pake.

17	אַתָּה	הִצַּבְתָּ	כֹּל־	גְּבוּלוֹת	אֶרֶץ	קַיִץ	וָחֹרֶף	אַתָּה
	Wewe	umeweka	mipaka–yote	mipaka-yote	ya–nchi	kiangazi	na–masika	wewe
		H5324	H3605	H1367	H0776	H7019	H2779	

יְצַרְתָּם׃
umeyaumba
H3335

Umeiweka mipaka ya nchi; umeumba majira ya joto na majira ya baridi.

18	זְכָר־	זֹאת	אוֹיֵב	חֵרֵף	יְהוָה	וְעַם	נָבָל	נָאֲצוּ	שְׁמֶךָ׃
	Kumbuka	hili	adui	ametukana	Yahwe	na–watu	wapumbavu	wamelikashifu	jina-lako
	H2142	H2063	H0341		H3068		H5036	H5006	H8034

Kumbula vile adui alivyo vurumisha matusi kwako, Yahwe, na kwamba watu wapumbavu wamelitukana jina lako.

19	אַל־	תִּתֵּן	לְחַיַּת	נֶפֶשׁ	תּוֹרְךָ	חַיַּת	עֲנִיֶּיךָ	אַל־
	Usitoe	usitoe	kwa–mnyama-mkali	nafsi	ya–njiwa-wako	maisha	ya–maskini-wako	usisahau
	H0408	H5414		H5315	H8449		H6041	H0408

תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃
usisahau milele
H7911 H5331

Usimtoe njiwa afe kwa mnyama wa porini. Usiusahau milele uhai wa watu wako walio onewa.

20	הַבֶּט	לַבְּרִית	כִּי	מָלְאוּ	מַחֲשַׁכֵּי־	אֶרֶץ	נְאוֹת	חָמָס׃
	Angalia	agano	kwa-maana	yamejaa	mahali-pa-giza	pa–nchi	makazi	ya–udhalimu
	H5027	H1285		H4390	H4285	H0776	H4999	H2555

Kumbuka agano lako, maana majimbo ya giza ya nchi yamejaa maeneo ya vurugu.

שְׁמֶֽךָ׃	יְהַלְלוּ	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	נִכְלָם	דַּךְ	יָשֹׁב	אַל־		21
jina-lako	walisifu	na–mhitaji	maskini	kwa-aibu	aliyepondwa	asirudi	Asirudi		
H8034		H0034	H6041	H3637	H1790	H7725	H0408		

Usiwaache walioonewa warudishwe kwa aibu; uwaache maskini na walioonewa walisifu jina lako.

								22
נָבָל	מִנִּי־	חֶרְפָּתְךָ	זְכֹר	רִיבֶךָ	רִיבָה	אֱלֹהִים	קוּמָה	
mpumbavu	kutoka-kwa	matukano-yako	kumbuka	shauri-lako	utetee	Mungu	Inuka	
H5036		H2781	H2142	H7379	H7378	H0430		

הַיּוֹם׃	כָּל־
siku-yote	siku–yote
H3117	H3605

Inuka Mungu, itetee heshima yako; kumbuka wajinga wanavyokutukana machana kutwa.

								23
תָּמִיד׃	עֹלָה	קָמֶיךָ	שְׁאוֹן	צֹרְרֶיךָ	קוֹל	תְּשַׁכַּח	אַל־	
daima	yanapanda	ya–wanaokuinukia	makelele	ya–adui-zako	sauti	usisahau	Usisahau	
H8548	H5927		H7588			H7911	H0408	

Usisahau sauti ya adui zako au kelele za wale wanaoendelea kukuchafua.

Chapter 75

									1
וְקָרוֹב	הוֹדִינוּ	שִׁיר׃	לְאָסָף	מִזְמוֹר	תַּשְׁחֵת	אַל־	לַמְנַצֵּחַ		
wewe	Tunakushukuru	wimbo	ya–Asafu	zaburi	usiharibu	usiharibu	Kwa–mwimbaji-mkuu		
	H3034		H0623	H4210	H0516	H0516	H5329		

נִפְלְאוֹתֶיךָ׃	סִפְּרוּ	שִׁמְךָ	וְקָרוֹב	הוֹדִינוּ	אֱלֹהִים
maajabu-yako	wanasimulia	jina-lako	na–karibu	tunakushukuru	Mungu
H6381		H8034	H7138	H3034	H0430

Tunatoa shukrani kwako, Mungu; tunatoa shukrani, maana wewe unaufunua uwepo wako; watu huzungumza kuhusu kazi zako za ajabu.

						2
אֵשְׁפֹּט׃	מֵישָׁרִים	אֲנִי	מוֹעֵד	אֶקָּח	כִּי	
nitahukumu	kwa–uadilifu	mimi	wakati-uliowekwa	nitakapochukua	Wakati	
H8199	H4339	H0589	H4150	H3947		

Kwa wakati maalum nitahukumu kwa haki.

									3
סֶלָה׃	עַמּוּדֶיהָ	תִּכַּנְתִּי	אָנֹכִי	יֹשְׁבֶיהָ	וְכָל־	אֶרֶץ	נְמֹגִים		
sela	nguzo-zake	nimeweka-imara	mimi	wakaao-ndani-yake	na–wote	nchi	Inayeyuka		
H5542	H5982	H8505	H0595	H3427	H3605	H0776	H4127		

Ingawa nchi na wenyeji wote watatikisika katika hofu, ninaifanyia nchi nguzo za kutosha. Selah

								4
קֶרֶן׃	תָּרִימוּ	אַל־	וְלָרְשָׁעִים	תָּהֵלּוּ	אַל־	לַהוֹלְלִים	אָמַרְתִּי	
pembe	msiinue	msiinue	na–kwa–waovu	msijisifu	msijisifu	kwa–wajisifu	Nimesema	
		H0408	H7563		H0408		H0559	

Nilisema kwa wenye kiburi, “Msiwe wenye kiburi,” na kwa waovu, “Msiinue mapembe.

							5
עָתֶק׃	בְּצַוָּאר	תְּדַבְּרוּ	קַרְנְכֶם	לַמָּרוֹם	תָּרִימוּ	אַל־	
ngumu	kwa–shingo	msiseme	pembe-zenu	juu	msiinue	Msiinue	
H6277		H1696		H4791		H0408	

Msiinue mapembe yenu kwenye marefu; wala msizungumze kwa shingo ya kiburi.”

6	כִּי	לָא	מִמּוֹצָא	וּמִמַּעֲרָב	וְלֹא	מִמִּדְבַּר	הָרִים׃
	Kwa-maana	si	kutoka–mashariki	wala–kutoka–magharibi	wala	kutoka–jangwani	kuinuliwa
		H3808	H4161	H4628	H3808		

Sio kutoka mashariki au magharibi, na wala sio kutoka jangwani ambako kuinuliwa kunakuja.

7	כִּי־	אֱלֹהִים	שֹׁפֵט	זֶה	יַשְׁפִּיל	וְזֶה	יָרִים׃
	Kwa-maana	Mungu	ni–mhukumu	huyu	anamshusha	na–huyu	anamwinua
		H0430	H8199	H2088	H8213	H2088	

Bali Mungu ni muhumkumu; humshusha huyu na kumuinua huyu.

8	כִּי	כּוֹס	בְּיַד־	יְהוָה	וְיַיִן	וְחָמַר	מָלֵא	מֶסֶךְ
	Kwa-maana	kikombe	katika–mkono	wa–Yahwe	na–divai	imechemka	imejaa	mchanganyiko
			H3027	H3068	H3196		H4392	H4538

רִשְׁעֵי־	כֹּל	יִשְׁתּוּ	יִמְצוּ	שְׁמָרֶיהָ	אַךְ־	מִזֶּה	וַיַּגֶּר
waovu	wote	watanywa	watayanywa	masimbi-yake	hakika	kutoka–hiki	na–anaimwaga
H7563	H3605	H8354	H4680	H8105	H0389	H2088	H5064

אָרֶץ׃
wa–nchi
H0776

Kwa kuwa Yahwe kashikilia mkononi mwake kikombe cha mvinyo wenye povu, ambao umechanganywa na vilolezo, naye huimimina. Hakika waovu wote wa duniani watakunywa mvinyo hadi tone la mwisho.

9	וַאֲנִי	לְעֹלָם	אַגִּיד	אֲזַמְּרָה	לֵאלֹהֵי	יַעֲקֹב׃	
	Lakini–mimi	milele	nitatangaza	nitaimba	kwa–Mungu	wa–Yakobo	
	H0589	H5769	H5046	H2167	H0430	H3290	

Bali mimi nitaendelea kusema yale ambayo umeyatenda; nami nitamwimbia sifa Mungu wa Yakobo.

10	וְכָל־	קַרְנֵי	רְשָׁעִים	אֲגַדֵּעַ	תְּרוֹמַמְנָה	קֶרֶן	צַדִּיק׃
	Na–pembe–zote	pembe-zote	za–waovu	nitazikata	zitainuliwa	pembe	za–mwenye-haki
	H3605		H7563	H1438			H6662

Yeye husema, “Nitayakata mapembe yote ya waovu, lakini mapembe ya wenye haki yatainuliwa.”

Chapter 76

1	לַמְנַצֵּחַ	בִּנְגִינֹת	מִזְמוֹר	לְאָסָף	שִׁיר׃	נוֹדָע	בִּיהוּדָה	
	Kwa–mkuu–wa–waimbaji	kwa–vinanda	zaburi	ya–Asafu	wimbo	Anajulikana	katika–Yuda	
	H5329	H5058	H4210	H0623		H3045	H3063	

שְׁמוֹ׃	גָּדוֹל	בְּיִשְׂרָאֵל	אֱלֹהִים
jina–lake	kuu	katika–Israeli	Mungu
H8034		H3478	H0430

Mungu amefanya mwenyewe kujulikana katika Yuda; jina lake ni kuu katika Israeli.

2	וַיְהִי	בְשָׁלֵם	סֻכּוֹ	וּמְעוֹנָתוֹ	בְּצִיּוֹן׃
	Na–ikawa	katika–Salemu	hema–yake	na–makao–yake	katika–Sayuni
	H1961	H8004	H5520	H4585	H6726

Hema yake iko salemu; makao yake yako yako Sayuni.

3	שָׁמָּה	שָׁבַר	מִשְׁפֵּי־	קֶשֶׁת	מָגֵן	וְחֶרֶב	וּמִלְחָמָה	סֶלָה׃
	Huko	alivunja	mishale–ya	upinde	ngao	na–upanga	na–vita	Sela
	H8033	H7665	H7565	H7198	H4043	H2719	H4421	H5542

Huko ndiko alivunja mishale ya upinde, ngao, upanga, na silaha zingine za vita. Selah

4 נָאוֹר מֵהַרְרֵי־ טָרֶף׃
Mwenye–nuru kuliko–milima–ya windo
H0215 H2042 H2964
אַתָּה אַדִּיר מִצְּוּדֵי־
wewe mtukufu
H0117

Wewe unang'aa sana na huufunua utukufu wako, ushukapo kutoka milimani, ambako uliwauwa mateka.

5 אֲשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי־ לֵב נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא־ מָצְאוּ כָל־ אַנְשֵׁי־
Waliporwa wenye–nguvu–wa moyo walilala usingizi–wao na–si walipata wote watu–wa
H0047 H5123 H8142 H3808 H4672 H3605 H0376

יְדֵיהֶם׃ חַיִל
mikono–yao nguvu
H3027 H2428

Wenye moyo shujaa walitekwa nyara; walilala mauti. Mashujaa wote walikuwa wanyonge.

6 מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרֶכֶב וָסוּס׃
Kwa–kukemea–kwako Mungu–wa Yakobo walilala–usingizi–mzito gari–la–vita na–farasi
H1606 H0430 H3290 H7290 H7393

Kwa kukemea kwako, ewe Mungu wa Yakobo, wote gari na farasi walilala mauti.

7 וְאַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי־ יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ מֵאָז אַפֶּךָ׃
Wewe wa–kuogofya wewe na–nani atasimama mbele–yako tangu hasira–yako
H3372 H0776 H4310 H5975 H6440 H0639

Wewe, ndiyo wewe, ni wa kuogopwa; ni nani awezaye kusimama mbele yako wakati ukiwa na hasira?

8 מִשָּׁמַיִם שָׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה׃
Kutoka–mbinguni ulitangaza hukumu nchi iliogopa na–ikanyamaza
H8064 H8085 H1779 H0776 H3372 H8252

Kutoka mbinguni wewe uliifanya hukumu yako isikike; nchi iliogopa na ikaa kimya

9 בְּקוּם־ לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל־ עַנְוֵי־ אֶרֶץ סֶלָה׃
Aliposimama kwa–hukumu Mungu kuokoa wote wapole–wa nchi Sela
H4941 H0430 H3467 H3605 H6035 H0776 H5542

wakati wewe, Mungu, ulipoinuka kutekeleza hukumu na kuwaokoa wote wa nchi walio onewa. Selah

10 כִּי־ חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָּ שְׁאֵרִית חֵמוֹת תַּחְגֹּר׃
Kwa–maana ghadhabu–ya mwanadamu itakusifu mabaki–ya ghadhabu utajifunga
H2534 H0120 H3034 H7611 H2534 H2296

Hakika hukumu ya hasira yako dhidi ya binadamu itakuletea wewe sifa; wewe hujifunga mwenyewe hasira yako iliyo baki.

11 נִדְּרוּ וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־ סְבִיבָיו יוֹבִילוּ
Wekeni–nadhiri na–mtimize kwa–Yahwe Mungu–wenu wote walio–karibu–naye walete
H5087 H3068 H0430 H3605 H5439 H2986

לַמּוֹרָא׃ שַׁי
kwa–yeye–wa–kuogofya zawadi
H7862

Wekeni nadhiri kwa Yahwe Mungu wenu na kuzihifadhi. Nao wote wamzungukao yeye mleteeni zawadi yeye ambaye ni wa kuogopwa.

12 לְמַלְכִּי־ אֶרֶץ נוֹרָא וְבֹצֵר נְגִידִים רוּחַ
kwa–wafalme–wa nchi wa–kuogofya Atakata wakuu roho–ya
H4428 H0776 H3372 H1219 H5057 H7307

Yeye huzikata roho za wakuu; huogopwa na wafalme wa nchi.

Chapter 77

אֶל־	קוֹלִי	מִזְמוֹר׃	לְאָסָף	[יְדוּתוּן	(ידיתון)	עַל־	לַמְנַצֵּחַ	1
kwa	Sauti–yangu	zaburi	ya–Asafu	Yeduthuni	Yeduthuni	juu–ya	Kwa–mkuu–wa–waimbaji	
H0413		H4210	H0623	H3038	H3038		H5329	

אֵלָי׃	וְהַאֲזִין	אֱלֹהִים	אֶל־	קוֹלִי	וְאֶצְעָקָה	אֱלֹהִים	
kwangu	na–asikie	Mungu	kwa	sauti–yangu	na–nilia	Mungu	
H0413	H0238	H0430	H0413		H6817	H0430	

Nitampazia Mungu sauti yangu, nitamuita Mungu kwa sauti yangu, na Mungu wangu atanisikia.

							2
נְגְּרָה	לַיְלָה	וְיָדִי	דָּרָשְׁתִּי	אֲדֹנָי	צָרָתִי	בְּיוֹם	
uliinuliwa	usiku	mkono–wangu	nilimtafuta	Bwana	taabu–yangu	Katika–siku–ya	
H5064	H3915	H3027	H1875	H0136		H3117	

נַפְשִׁי׃	הִנָּחֵם	מֵאֲנָה	תָּפוּג	וְלֹא	
nafsi–yangu	kufarijiwa	ilikataa	kulegea	na–haukuchoka	
H5315	H5162	H3985	H6313	H3808	

Katika siku ya taabu nilimtafuta Bwana; usiku niliinua mikono yangu, nayo haikuchoka. Moyo wangu ulikataa kufarijiwa.

							3
סֶלָה׃	רוּחִי	וְתִתְעַטֵּף	וְאָשִׂיחָה	וְאֶהֱמָיָה	אֱלֹהִים	אֶזְכְּרָה	
Sela	roho–yangu	na–itazimia	nitatafakari	na–kuugua	Mungu	Nitamkumbuka	
H5542	H7307		H7878	H1993	H0430	H2142	

Ningali nikiugua nilielekeza mawazo yangu kwa Mungu. Nilimfikiria Mungu nilipokuwa dhaifu. Selah

						4
אֲדַבֵּר׃	וְלֹא	נִפְעַמְתִּי	עֵינָי	שְׁמָרוֹת	אָחַזְתָּ	
ningeweza–kusema	na–si	nilifadhaika	macho–yangu	kope–za	Ulishikilia	
H1696	H3808	H6470		H8109	H0270	

Uliyafanya macho yangu yasisinzie; nilisumbuka sana kuongea.

					5
עוֹלָמִים׃	שָׁנוֹת	מִקֶּדֶם	יָמִים	חִשַּׁבְתִּי	
ya–zamani	miaka	za–kale	siku	Nilitafakari	
H5769	H8141		H3117	H2803	

Nilifikiri kuhusu siku za kale, kuhusu mambo yaliyopita muda mrefu.

							6
וַיְחַפֵּשׂ	אָשִׂיחָה	לְבָבִי	עִם־	בַּלַּיְלָה	נְגִינָתִי	אֶזְכְּרָה	
na–itachunguza	nitatafakari	moyo–wangu	pamoja–na	usiku	wimbo–wangu	Nitakumbuka	
H2664	H7878	H3824		H3915	H5058	H2142	

רוּחִי׃
roho–yangu
H7307

Wakati wa usiku niliukumbuka wimbo niliouimba mara moja. Nilifikiria kwa makini na kujaribu kuelewa kile kilichokuwa kimetokea.

							7
עוֹד׃	לִרְצוֹת	יִסְף	וְלֹא־	אֲדֹנָי	וְיִזַּח	הַלְעוֹלָמִים	
tena	kupendezwa	ataendelea	na–hata	Bwana	atakataa	Je–milele	
H5750	H7521	H3254	H3808	H0136		H5769	

Je, Mungu atanikataa milele? Je, hatanionesha tena huruma?

וָדֹר׃	לְדֹר	אֹמֶר	גָּמַר	חַסְדּוֹ	לָנֶצַח	הֶאָפֵס	8
na–kizazi	kwa–kizazi	ahadi	imeisha	fadhili–yake	milele	Je–imekwisha	
H1755	H1755	H0562	H1584		H5331	H0656	

Je, uaminifu wa agano lake ulikuwa umetoweka milele? Je, ahadi yake imeshindwa milele?

סֶלָה׃	רַחֲמָיו	בְּאַף	קָפַץ	אִם־	אֵל	חַנּוֹת	הֲשָׁכַח	9
Sela	huruma–zake	katika–hasira	amefunga	au–je	Mungu	kurehemu	Je–amesahau	
H5542		H0639	H7092		H0410	H2589	H7911	

Je, Mungu amesahau kuwa mwenye neema? Je, hasira yake imeifunga huruma yake? Selah

עֶלְיוֹן׃	יְמִין	שְׁנוֹת	הִיא	חַלּוֹתִי	וָאֹמַר	10
Aliye–Juu–Sana	mkono–wa–kulia–wa	miaka–ya	hii	udhaifu–wangu	Na–nikasema	
	H3225	H8141	H1931		H0559	

Nilisema, “Hii ni huzuni yangu: mabadiliko ya mkono wa kuume wa Aliye Juu dhidi yetu.”

מִקֶּדֶם	אֶזְכְּרָה	כִּי־	יָהּ	מַעַלְלֵי־	אֶזְכּוֹר)	]אזכיר[	11
tangu–zamani	nitakumbuka	kwa–maana	Yah	matendo–ya	Nitakumbuka	Nitakumbuka	
	H2142		H3050	H4611	H2142	H2142	

פִּלְאֶךָ׃
maajabu–yako
H6382

Lakini nitayakumbuka matendo yako, Yahwe; nitafikiri kuhusu matendo yako makuu yaliyopita.

אָשִׂיחָה׃	וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ	פָּעֳלֶךָ	בְכֹל־	וְהָגִיתִי	12
nitatafakari	na–juu–ya–matendo–yako	kazi–yako	juu–ya–kila	Na–nitatafakari	
H7878	H5949	H6467	H3605	H1897	

Nitayatafakari matendo yako yote nami nitayaishi.

כָּאלֹהִים׃	גָּדוֹל	אֵל	מִי־	דַּרְכְּךָ	בַּקֹּדֶשׁ	אֱלֹהִים	13
kama–Mungu	mkuu	mungu	ni–nani	njia–yako	katika–utakatifu	Mungu	
H0430		H0410	H4310	H1870	H6944	H0430	

Njia yako, Mungu, ni takatifu; ni mungu gani wa kulinganishwa na Mungu wetu aliye mkuu?

עֻזֶּךָ׃	בָּעַמִּים	הוֹדַעְתָּ	פֶּלֶא	עָשִׂה	הָאֵל	אַתָּה	14
nguvu–zako	miongoni–mwa–mataifa	umedhihirisha	maajabu	afanyaye	ndiye–Mungu	Wewe	
H5797		H3045	H6382		H0410		

Wewe ni Mungu utendaye maajabu; wewe umeonesha nguvu zako kati ya mataifa.

סֶלָה׃	וְיוֹסֵף	יַעֲקֹב	בְּנֵי־	עַמֶּךָ	בִּזְרוֹעַ	גָּאַלְתָּ	15
Sela	na–Yosefu	Yakobo	wana–wa	watu–wako	kwa–mkono	Uliwakomboa	
H5542	H3130	H3290			H2220		

Uliwapa watu wako ushindi kwa uweza wako mkuu - ukoo wa Yakobo na Yusufu. Selah

תְּהֹמוֹת׃	יִרְגְּזוּ	אַף	יָחִילוּ	מַיִם	רָאוּךָ	אֱלֹהִים	וּמַיִם	16
vilindi	zilitetemeka	naam	yalitetemeka	maji	yalikuona	Mungu	maji	
H8415	H7264	H0637		H4325	H7200	H0430	H4325	

יָלִיכוּ׃
iliruka
H1980

Maji yalikuona wewe, Mungu; maji yalikuona wewe, nayo yakaogopa; vina vya maji vilitetemeka.

חֲצָצֶיךָ	אַף־	שְׁחָקִים	נָתְנוּ	קוֹל	עָבוֹת	וּמַיִם	זָרְמוּ	17
mishale–yako	naam	mbingu	zilitoa	sauti	mawingu	maji	Yalimiminika	
H2687	H0637	H7834	H5414		H5645	H4325	H2229	

Mawingu yalitiririsha maji chini; anga zito lilitoa sauti; mishale yako ilipita kati.

רָגְזָה	תֵּבֵל	בְּרָקִים	הֵאִירוּ	בַּגַּלְגַּל	וַרַעַמְךָ	קוֹל	18
ilitetemeka	ulimwengu	umeme	iliangaza	katika-kisulisuli	ngurumo-yako	Sauti-ya	
H7264	H8398		H0215	H1534	H7482		

הָאָרֶץ׃	וַתִּרְעַשׁ
nchi	na-ikatetemeka
H0776	H7493

Sauti yako kama ya radi ilisikika katika upepo; radi iliwasha dunia; nchi iliogopa na kutetemeka.

וְעִקְּבוֹתֶיךָ	רַבִּים	בְּמַיִם	)וְשִׁבִּילְךָ(	]ושבילידך[	דַּרְכֶּךָ	בַּיָּם	19
na-nyayo-zako	mengi	katika-maji	na-mapito-yako	na-mapito-yako	njia-yako	Katika-bahari	
H6119		H4325	H7635	H7635	H1870	H3220	

נֹדָעוּ׃	לֹא
zinajulikana	hazikuwa
H3045	H3808

Njia yako ilipita baharini na mapito yako katika maji mengi, lakini alama za miguu yako hazikuonekana.

וְאַהֲרֹן׃	מֹשֶׁה	בְּיַד־	עַמֶּךָ	כַּצֹּאן	נָחִיתָ	20
na-Haruni	Musa	kwa-mkono-wa	watu-wako	kama-kondoo	Uliwaongoza	
H0175	H4872	H3027		H6629	H5148	

Uliwaongoza watu wako kama kundi kwa mkono wa Musa na Haruni.

Chapter 78

לְאִמְרֵי־	אָזְנְכֶם	הַטּוּ	תּוֹרָתִי	עַמִּי	הַאֲזִינָה	לְאָסָף	מַשְׂכִּיל	1
kwa-maneno-ya	masikio-yenu	tegeni	sheria-yangu	watu-wangu	Sikieni	ya-Asafu	Maskili	
H0561	H0241	H5186	H8451		H0238	H0623	H4905	

פִּי׃
kinywa-changu
H6310

Watu wangu, sikieni mafundisho yangu, sikilizeni maneno ya kinywa changu.

קֶדֶם׃	מִנֵּי־	חִידוֹת	אַבִּיעָה	פִּי	בְמָשָׁל	אֶפְתְּחָה	2
zamani	kutoka	mafumbo	nitatoa	kinywa-changu	kwa-mithali	Nitafungua	
		H2420	H5042	H6310	H4912		

Nitafungua kinywa changu katika mifano; nitaimba kuhusu mambo yaliyofichika yahusuyo yaliyopita.

לָנוּ׃	סִפְּרוּ־	וַאֲבוֹתֵינוּ	וַנֵּדָעֵם	שָׁמַעְנוּ	אֲשֶׁר	3
sisi	walituambia	na-baba-zetu	na-tukayajua	tulisikia	ambayo	
		H0001	H3045	H8085		

Haya ni mambo ambayo tumeyasikia na kujifunza mambo ambayo mababu zetu wametuambia sisi. Hatutawaficha uzao wao.

יְהוָה	תְּהִלּוֹת	מְסַפְּרִים	אַחֲרוֹן	לְדוֹר	מִבְנֵיהֶם		וְנִכְחָד	לֹא	4
Yahwe	sifa-za	tutasimulia	kijacho	kwa-kizazi	kutoka-kwa-watoto-wao		yaficha	Hatuta	
H3068	H8416		H0314	H1755			H3582	H3808	

עָשָׂה׃	אֲשֶׁר	וְנִפְלְאוֹתָיו	וְעֻזּוֹ
alifanya	ambayo	na-maajabu-yake	na-nguvu-zake
		H6381	H5807

Tutawaambia kizazi kijacho kuhusu sifa anazostahili Yahwe kwa matendo yake, nguvu zake, na maajabu ambayo ameyafanya.

אֲשֶׁר	בְּיִשְׂרָאֵל	שָׂם	וְתוֹרָה׀	בְּיַעֲקֹב	וְעֵדוּת	וַיָּקֶם	5
ambayo	katika–Israeli	akaweka	na–sheria	katika–Yakobo	shuhuda	Na–akasimamisha	
	H3478		H8451	H3290	H5715		

לִבְנֵיהֶם׃	לְהוֹדִיעָם	אֲבוֹתֵינוּ	אֶת־	צִוָּה	
watoto–wao	kuwajulisha	baba–zetu	kwa	aliamuru	
	H3045	H0001	H0853	H6680	

Kwa kuwa yeye alianzisha agano la amri katika Yakobo na sheria maalumu katika Israeli. Yeye aliamuru mababu zetu kuwa walipaswa kuzifundisha kwa watoto wao.

וְיִסַּפְּרוּ	יָקֻמוּ׀	יְוַלְּדוּ	בָּנִים	אֲחֵרוֹן	דּוֹר	וְיֵדְעוּ	לְמַעַן	6
na–watasimulia	watasimama	watakaozaliwa	watoto	kijacho	kizazi	wajue	ili	
		H3205		H0314	H1755	H3045	H4616	

לִבְנֵיהֶם׃
kwa–watoto–wao

Aliamuru hivi ili kwamba kizazi kijacho kiweze kuzijua amri zake, ili wawafundishe wana ambao bado hawajazaliwa.

וּמִצְוֹתָיו	אֵל	מַעַלְלֵי־	יִשְׁכְּחוּ	וְלֹא	כִּסְלָם	בֵּאלֹהִים	וְיָשִׂימוּ	7
na–amri–zake	Mungu	matendo–ya	wasahau	na–wasi	tumaini–lao	katika–Mungu	Na–waweke	
H4687	H0410	H4611	H7911	H3808	H3689	H0430		

יִנְצְרוּ׃
wazishike
H5341

Kisha wangeweka tumaini lao katika Mungu na kutokusahau matendo yake bali wazishike amri zake.

לֹא־	דּוֹר	וּמֹרֶה	סוֹרֵר	דּוֹר׀	כַּאֲבוֹתָם	וְיִהְיוּ	וְלֹא	8
ambacho–haku	kizazi	na–uasi	chenye–ukaidi	kizazi	baba–zao	kama	Na–wasiwe	
H3808	H1755	H4784	H5637	H1755	H0001	H1961	H3808	

רוּחוֹ׃	אֵל	אֶת־	נֶאֱמָנָה	וְלֹא־	לִבּוֹ	הֵכִין	
roho–yake	Mungu	kwa	imara	na–haikuwa	moyo–wake	kutayarisha	
H7307	H0410	H0854	H0539	H3808			

Ndipo wasingekuwa kama mababu zao, ambao walikuwa wakaidi na wenye uasi, kizazi ambacho mioyo yao haikuwa kamilifu, na ambao roho zao hazikuwa na nia thabiti na aminifu kwa Mungu.

קָרֵב׃	בְּיוֹם	הָפְכּוּ׀	קֶשֶׁת	רוֹמֵי־	נוֹשְׁקֵי	אֶפְרַיִם	בְּנֵי־	9
vita	katika–siku–ya	walirudi–nyuma	upinde	wapiga	wenye–silaha	Efraimu	Wana–wa	
H7128	H3117	H2015	H7198			H0669		

Waefraimu walikuwa na silaha na upinde, lakini walikimbia siku ya vita.

לָלֶכֶת׃	מֵאֲנוּ	וּבְתוֹרָתוֹ	אֱלֹהִים	בְּרִית	שָׁמְרוּ	לֹא	10
kutembea	walikataa	na–katika–sheria–yake	Mungu	agano–la	shika	Hawaku	
H3212	H3985	H8451	H0430	H1285	H8104	H3808	

Hawakutunza agano na Mungu, na walikataa kutii sheria yake.

הֵרָאָם׃	אֲשֶׁר	וְנִפְלְאוֹתָיו	עֲלִילוֹתָיו	וַיִּשְׁכְּחוּ	11
aliwaonyesha	ambayo	na–maajabu–yake	matendo–yake	Na–wakasahau	
H7200		H6381	H5949	H7911	

Walisahau matendo yake, mambo ya ajabu ambayo yeye amewaonesha wao.

צֹ֣עַן׃	שָׂדֵ֣ה־	מִצְרַ֑יִם	בְּאֶ֥רֶץ	פֶּ֝לֶא	עָשָׂ֗ה	אֲבוֹתָ֥ם	נֶ֜גֶד	12
Soani	uwanda-wa	Misri	katika-nchi-ya	ajabu	alifanya	baba-zao	Mbele-ya	
H6814		H4714	H0776	H6382		H0001	H5048	

Walisahau mambo ya ajabu aliyofayafanya machoni pa mababu zao katika nchi ya Misri, katika ardhi ya Soani.

גֵּד׃	כְּמוֹ־	מַ֥יִם	וַיַּצֵּ֣ב־	וַיְעַבִּרֵ֑ם	יָ֝ם	בָּקַ֗ע	13
lundo	kama	maji	na-akasimamisha	na-akawapitisha	bahari	Aligawanya	
H5067	H3644	H4325	H5324		H3220	H1234	

Aliigawa bahari na akawaongoza katikati ya bahari; aliyafanya maji yasimame kama kuta.

אֵֽשׁ׃	בְּאֽוֹר	הַלָּיְלָה	וְכָל־	יוֹמָם	בֶּעָנָן	וַיַּנְחֵם	14
moto	kwa-nuru-ya	wote	na-usiku	mchana	kwa-wingu	Na-akawaongoza	
H0784	H0216	H3915	H3605	H3119	H6051	H5148	

Wakati wa mchana aliwaongoza kwa wingu na usiku wote kwa nuru ya moto.

רַבָּה׃	כִּתְהֹמוֹת	וַיַּשְׁקְ	בַּמִּדְבָּ֑ר	צִ֝רִ֗ים	יְבַקַּ֥ע	15
vingi	kama-vilindi	na-akawanywesha	jangwani	miamba	Alipasua	
	H8415	H8248		H6697	H1234	

Alipasua miamba jangwani, na aliwapa maji mengi, ya kutosha kujaza vina virefu vya bahari.

מָֽיִם׃	כַּנְּהָרוֹת	וַיּוֹרֶד	מִסָּלַע	נוֹזְלִ֑ים	וַיּוֹצֵ֥א	16
maji	kama-mito	na-akateremsha	kutoka-mwambani	vijito	Na-akatoa	
H4325	H5104	H3381	H5553	H5140	H3318	

Alifanya maporomoko ya maji kutiririka tokea mwambani na aliyafanya maji yatiririke kama mito.

בַּצִּיָּה׃	עֶלְיוֹן	לַמְרוֹת	לוֹ	לַחֲטֹא־	עוֹד	וַיּוֹסִיפוּ	17
jangwani	Aliye-Juu-Sana	kumwasi	dhidi-yake	kutenda-dhambi	tena	Lakini-wakaendelea	
H6723		H4784		H2398	H5750	H3254	

Lakini bado waliendelea kutenda dhambi dhidi yake, wakiasi dhidi ya Aliye Juu katika jangwa.

לְנַפְשָׁם׃	אֹ֑כֶל	לִשְׁאָל־	בִּלְבָבָ֗ם	אֵ֣ל	וַיְנַסּוּ־	18
kwa-nafsi-zao	chakula	kwa-kuomba	katika-mioyo-yao	Mungu	Na-wakamjaribu	
H5315	H0400	H7592	H3824	H0410	H5254	

Walimjaribu Mungu mioyoni mwao kwa kuomba chakula cha kuwatosheleza hamu zao.

בַּמִּדְבָּר׃	שֻׁלְחָ֥ן	לַעֲרֹ֗ךְ	אֵ֣ל	הֲיוּכַ֥ל	אָ֝מְר֗וּ	בֵּאלֹהִ֥ים	וַיְדַבְּרוּ֙	19
jangwani	meza	kuandaa	Mungu	Je-anaweza	wakasema	dhidi-ya-Mungu	Na-wakasema	
	H7979		H0410	H3201	H0559	H0430	H1696	

Waliongea dhidi ya Mungu; walisema, “Kweli Mungu anaweza kuweka meza ya chakula kwa ajili yetu jangwani?

לֶ֭חֶם	הֲגַם־	יִשְׁתְּפֵ֣ה	וּנְחָלִ֑ים	מַ֝יִם	וַיָּזוּבוּ	וּ֥שְׁטָפוּ	הָכָ֗ה־	הֵ֤ן	20
mkate	Je-pia	vikafurika	na-vijito	maji	na-yakabubujika	mwamba	alipiga	Tazama	
H3899	H1571	H7857		H4325	H2100	H6697	H5221	H2005	

לְעַמּֽוֹ׃	שְׁאֵ֣ר	יָ֭כִין	אִם־	תֵּ֣ת	יוּכַ֥ל	
kwa-watu-wake	nyama	anaweza-kutayarisha	au-je	kutoa	anaweza	
	H7607			H5414	H3201	

Tazama, wakati alipoupiga mwamba, maji yalibubujika, mito ikafurika. Lakini anaweza kutoa mkate tena? Ataweza kuleta nyama kwa watu wake?”

21

אָסַף	וְנַס־	בְּיַעֲקֹב	נִשְׁקָה	וֵאשׁ	וַיִּתְעַבָּר	יְהוָה	שָׁמַע	וְלָכֵן
hasira	na–pia	dhidi–ya–Yakobo	uliwaka	na–moto	na–akakasirika	Yahwe	alisikia	Kwa–hiyo
H0639	H1571	H3290	H5400	H0784		H3068	H8085	

בְּיִשְׂרָאֵל׃	עָלָה
dhidi–ya–Israeli	ilipanda
H3478	H5927

Yahwe aliposikia haya, alikasirika; moto wake uliwaka dhidi ya Yakobo, hasira yake ikamshambulia Israeli,

22

בִּישׁוּעָתוֹ׃	בָּטַחוּ	וְלֹא	בֵּאלֹהִים	הֶאֱמִינוּ	לֹא	כִּי
katika–wokovu–wake	tumaini	na–hawaku	katika–Mungu	amini	hawaku	Kwa–sababu
H3444	H0982	H3808	H0430	H0539	H3808	

kwa sababu hawakumwamini Mungu na hawakuamini katika wokovu wake.

23

פָּתָח׃	שְׁמַיִם	וְדַלְתֵי	מִמָּעַל	שְׁחָקִים	וַיְצַו
akafungua	mbingu	na–milango–ya	kutoka–juu	mawingu	Na–akaamuru
	H8064		H4605	H7834	H6680

Lakini yeye bado aliziamuru mbingu juu na kufungua milango ya mbingu.

24

לָמוֹ׃	נָתַן	שְׁמַיִם	וּדְגַן־	לֶאֱכֹל	מָן	עֲלֵיהֶם	וַיַּמְטֵר
wao	akawapa	mbingu	na–nafaka–ya	kula	mana	juu–yao	Na–akanyesha
	H5414	H8064	H1715	H0398			H4305

Aliwanyeshea mana ili wale, na aliwapa nafaka kutoka mbinguni.

25

לָשְׂבַע׃	לָהֶם	שָׁלַח	צֵידָה	אִישׁ	אָכַל	אַבִּירִים	לֶחֶם
kushiba	kwao	aliwatumia	chakula	mtu	alikula	malaika	Mkate–wa
H7648	H1992	H7971	H6720	H0376	H0398	H0047	H3899

Watu walikula mikate ya malaika. Aliwatumia chakula kingi.

26

תֵּימָן׃	בְּעָזּוֹ	וַיְנַהֵג	בַּשָּׁמַיִם	קָדִים	יַסַּע
upepo–wa–kusini	kwa–nguvu–yake	na–akaongoza	mbinguni	upepo–wa–mashariki	Alivumisha
H8486	H5797		H8064	H6921	H5265

Alisababisha upepo wa mashariki kupiga mawinguni, na kwa uweza wake aliuongoza upepo wa kusini.

27

עוֹף	יַמִּים	וְכִחוֹל	שְׁאֵר	כָּעָפָר	עֲלֵיהֶם	וַיַּמְטֵר
ndege	bahari	na–kama–mchanga–wa	nyama	kama–mavumbi	juu–yao	Na–akanyesha
H5775	H3220	H2344	H7607	H6083		H4305

כָּנָף׃
wenye–mabawa
H3671

Aliwanyeshea nyama kama mavumbi, na ndege kama wingi wa mchanga wa baharini.

28

לְמִשְׁכְּנֹתָיו׃	סָבִיב	מַחֲנֵהוּ	בְּקֶרֶב	וַיַּפֵּל
maskani–zake	kuzunguka	kambi–yake	katikati–ya	Na–akawadondosha
H4908	H5439	H4264	H7130	H5307

Walianguka katikati ya kambi yao, na maeneo yote karibu na hema zao.

29

לָהֶם׃	יָבֹא	וְתַאֲוָתָם	מְאֹד	וַיִּשְׂבְּעוּ	וַיֹּאכְלוּ
wao	akawaletea	na–tamaa–yao	sana	na–wakashiba	Na–wakala
H1992	H0935	H8378	H3966	H7646	H0398

Hivyo walikula na walishiba. Maana aliwapa kile walichokitamani sana.

בְּפִיהֶם׃	אָכְלָם	עֹוד	מִתַּאֲוָתָם	זָרוּ	לֹא־	30
kinywani–mwao	chakula–chao	bado	kutoka–tamaa–yao	geuka	Hawaku	
H6310	H0400	H5750	H8378		H3808	

Lakini walikuwa bado hawajatosheka; chakula chao kilikuwa bado kinywani mwao.

בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם	וַיַּהַרֹג	בָּהֶם	עָלָה	וֵאלֹהִים	וְאַף	31
miongoni–mwa–wanono–wao	na–akaua	dhidi–yao	ilipanda	Mungu	Na–hasira–ya	
	H2026		H5927	H0430	H0639	

הִכְרִיעַ׃	יִשְׂרָאֵל	וּבַחוּרֵי
akawapiga	Israeli	na–vijana–wa
H3766	H3478	H0970

Ndipo hasira ya Mungu iliwashambulia na kuwaua wenye nguvu kati yao. Aliwaangusha chini vijana wa Israeli.

בְּנִפְלְאֹתָיו׃	הֶאֱמִינוּ	וְלֹא־	עֹוד	חָטְאוּ־	זֹאת	בְּכָל־	32
katika–maajabu–yake	amini	na–hawaku	tena	walitenda–dhambi	yote	Kwa–haya	
H6381	H0539	H3808	H5750	H2398	H2063	H3605	

Licha ya hili, waliendelea kutenda dhambi na hawakuyaamini matendo yake ya ajabu.

בַּבֶּהָלָה׃	וּשְׁנוֹתָם	יְמֵיהֶם	בַּהֶבֶל	וַיְכַל־	33
katika–hofu	na–miaka–yao	siku–zao	katika–ubatili	Na–akamaliza	
H0928	H8141	H3117	H1892	H3615	

Hivyo Mungu alizikatisha siku zao; miaka yao ilijawa na hofu.

אֵל׃	וְשָׁחֲרוּ־	וְשָׁבוּ	וּדְרָשׁוּהוּ	הֲרָגָם	אִם־	34
Mungu	na–wakamtafuta–kwa–bidii	na–wakarudi	walimtafuta	waua	Alipo	
H0410	H7836	H7725	H1875	H2026		

Wakati wowote Mungu alipowataabisha, nao waligeuka na kumtafuta yeye kwa bidii.

גְּאָלָם׃	עֶלְיוֹן	וְאֵל	צוּרָם	אֱלֹהִים	כִּי־	וַיִּזְכְּרוּ	35
mkombozi–wao	Aliye–Juu–Sana	na–Mungu	mwamba–wao	Mungu	kwamba	Na–wakakumbuka	
		H0410	H6697	H0430		H2142	

Walikumbuka kuwa Mungu alikuwa mwamba wao na kuwa Mungu Aliye Juu Sana alikuwa mwokozi wao.

לוֹ׃	יְכַזְּבוּ־	וּבִלְשׁוֹנָם	בְּפִיהֶם	וַיְפַתּוּהוּ	36
yeye	walimdanganya	na–kwa–ndimi–zao	kwa–vinywa–vyao	Lakini–walimbembeleza	
	H3576	H3956	H6310		

Lakini walimsifia tu kwa vinywa vyao na kumdanganya kwa maneno yao.

בְּבְרִיתוֹ׃	נֶאֶמְנוּ	וְלֹא	עִמּוֹ	נָכוֹן	לֹא־	וְלִבָּם	37
kwa–agano–lake	waaminifu	na–hawakuwa	naye	imara	haikuwa	Na–mioyo–yao	
H1285	H0539	H3808			H3808		

Maana mioyo yao haikuwa thabiti kwake, na hawakuwa waaminifu kwa agano lake.

לְהָשִׁיב	וְהִרְבָּה	יַשְׁחִית	וְלֹא־	עָוֹן	יְכַפֵּר	וְרַחוּם	וְהוּא	38
alirudisha	na–mara–nyingi	angamiza	na–haku	uovu	alisamehe	mwenye–huruma	Lakini–yeye	
H7725		H7843	H3808	H5771		H7349	H1931	

חֲמָתוֹ׃	כָּל־	יָעִיר	וְלֹא־	אַפּוֹ
ghadhabu–yake	yote–ya	amsha	na–haku	hasira–yake
H2534	H3605	H5782	H3808	H0639

Lakini yeye, kwa kuwa alikuwa alikuwa na huruma, aliwasamehe uovu wao na hakuwaangamiza. Ndiyo, wakati mwingi aliizuia hasira yake na hakuionesha ghadhabu yake yote.

39	וַיִּזְכֹּר	כִּי־	בָשָׂר	הֵמָּה	רוּחַ	הוֹלֵךְ	וְלֹא	יָשׁוּב׃
	Na–akakumbuka	kwamba	nyama	wao	upepo	unaopita	na–hau	rudi
	H2142		H1320	H1992	H7307	H1980	H3808	H7725

Alikumbuka kuwa waliumbwa kwa mwili, upepo ambao hupita nao haurudi.

40	כַּמָּה	יַמְרוּהוּ	בַמִּדְבָּר	יַעֲצִיבוּהוּ	בִּישִׁימוֹן׃
	Mara–ngapi	walimwasi	jangwani	walimhuzunisha	nyikani
	H4100	H4784			H3452

Mara ngapi wameasi dhidi yake jangwani na kumuhuzunisha nyikani!

41	וַיָּשׁוּבוּ	וַיְנַסּוּ	אֵל	וּקְדוֹשׁ	יִשְׂרָאֵל	הִתְווּ׃
	Na–wakarudi	na–wakamjaribu	Mungu	na–Mtakatifu–wa	Israeli	walimchukiza
	H7725	H5254	H0410	H6918	H3478	H8428

Tena na tena walimjaribu Mungu na wakamtilia mashaka Mtakatifu wa Israeli.

42	לֹא־	זָכְרוּ	אֶת־	יָדוֹ	יוֹם	אֲשֶׁר־	פָּדָם	מִנִּי־	צָר׃
	Hawaku	kumbuka	kwa	mkono–wake	siku	ambayo	aliwakomboa	kutoka–kwa	adui
	H3808	H2142	H0853	H3027	H3117		H6299		

Hawakufikiria kuhusu uweza wake, jinsi alivyo waokoa dhidi ya adui

43	אֲשֶׁר־	שָׂם	בְּמִצְרַיִם	אֹתוֹתָיו	וּמוֹפְתָיו	בִּשְׂדֵה־	צֹעַן׃
	ambayo	aliweka	katika–Misri	ishara–zake	na–maajabu–yake	katika–uwanda–wa	Soani
			H4714	H0226	H4159		H6814

alipofanya ishara za kutisha katika Misri na maajabu yake katika konde la Soani.

44	וַיַּהֲפֹךְ	לְדָם	יְאֹרֵיהֶם	וְנֹזְלֵיהֶם	בַּל־	יִשְׁתָּיוּן׃
	Na–akageuza	kuwa–damu	mito–yao	na–vijito–vyao	hawakuweza	kunywa
	H2015	H1818	H2975	H5140	H1077	H8354

Aligeuza mito ya Wamisri kuwa damu ili wasipate kunywa kutoka katika vijito vyao.

45	יְשַׁלַּח	בָּהֶם	עָרֹב	וַיֹּאכְלֵם	וּצְפַרְדֵּעַ	וַתַּשְׁחִיתֵם׃
	Alituma	kwao	mainzi	yakawala	na–vyura	wakawaharibu
	H7971		H6157	H0398	H6854	H7843

Alituma makundi ya inzi yaliyowavamia na vyura ambao walisambaa katika nchi yao.

46	וַיִּתֵּן	לֶחָסִיל	יְבוּלָם	וְיִגִיעָם	לָאַרְבֶּה׃
	Na–akatoa	kwa–tunutu	mazao–yao	na–kazi–yao	kwa–nzige
	H5414	H2625	H2981	H3018	H0697

Aliwapa mazao yao panzi na kazi yao nzige.

47	יַהֲרֹג	בַּבָּרָד	גַּפְנָם	וְשִׁקְמוֹתָם	בַּחֲנָמַל׃
	Aliua	kwa–mvua–ya–mawe	mizabibu–yao	na–mitini–yao	kwa–theluji
	H2026	H1259	H1612	H8256	H2602

Aliiharibu mizabibu yao kwa mvua ya mawe na miti ya mikuyu kwa mvua ya mawe zaidi.

48	וַיַּסְגֵּר	לַבָּרָד	בְּעִירָם	וּמִקְנֵיהֶם	לָרְשָׁפִים׃
	Na–akakabidhi	kwa–mvua–ya–mawe	ng'ombe–zao	na–mifugo–yao	kwa–radi
	H5462	H1259	H1165	H4735	H7565

Aliinyeshea mifugo yao mvua ya mawe na alirusha radi ya umeme ikapiga mifugo yao. Ukali wa hasira yake ulielekea dhidi yao.

מִשְׁלַחַת	וְצָרָה	וָזַעַם	עֶבְרָה	אַפּוֹ	חֲרוֹן	בָּם	יְשַׁלַּח־	49
ujumbe–wa	na–taabu	na–uchungu	ghadhabu	hasira–yake	ukali–wa	juu–yao	Alituma	
H4917		H2195	H5678	H0639	H2740		H7971	

רָעִים׃	מַלְאֲכֵי
wa–maangamizo	malaika
	H4397

Alituma gadhabu, uchungu na taabu kama wakala aletaye maafa.

וְחַיָּתָם	נַפְשָׁם	מִמָּוֶת	חָשָׂךְ	לֹא־	לְאַפּוֹ	נָתִיב	יְפַלֵּס	50
na–maisha–yao	nafsi–zao	kutoka–mauti	zuia	haku	kwa–hasira–yake	njia	Alitengeneza	
	H5315	H4194	H2820	H3808	H0639		H6424	

הִסְגִּיר׃	לַדֶּבֶר
alikabidhi	kwa–tauni
H5462	H1698

Aliifanyia njia hasira yake; hakuwakinga dhidi ya kifo bali aliwakabidhi kwa pigo.

בְּאָהֳלֵי־	אוֹנִים	רֵאשִׁית	בְּמִצְרָיִם	בְּכוֹר	כָּל־	וַיַּךְ		51
katika–mahema–ya	nguvu	malimbuko–ya	katika–Misri	mzaliwa–wa–kwanza	kila	Na–akaua		
H0168	H0202	H7225	H4714	H1060	H3605	H5221		

חָם׃
Hamu
H2526

Aliwaua wazaliwa wote wa kwanza katika Misri, wazaliwa wa kwanza wa nguvu zao katika mahema ya Hamu.

בַּמִּדְבָּר׃	כַּעֵדֶר	וַיְנַהֲגֵם	עַמּוֹ	כַּצֹּאן	וַיַּסַּע	52
jangwani	kama–kundi	na–akawaongoza	watu–wake	kama–kondoo	Na–akawaondoa	
	H5739			H6629	H5265	

Aliwaongoza nje watu wake mwenyewe kama kondoo na aliwaelekeza kupitia jangwani kama kundi.

הַיָּם׃	כִּסָּה	אוֹיְבֵיהֶם	וְאֶת־	פָּחֲדוּ	וְלֹא	לָבֶטַח	וַיִּנְחֵם	53
bahari	ilifunika	zao	na–adui	ogopa	na–hawaku	kwa–usalama	Na–akawaongoza	
H3220	H3680	H0341	H0853	H6342	H3808	H0983	H5148	

Aliwaongoza salama na pasipo na woga, lakini bahari iliwaelemea adui zao.

קִנְתָה	זֶּה	הַר־	קָדְשׁוֹ	גְּבוּל	אֶל־	וַיְבִיאֵם		54
ulinunuliwa–na	huu	mlima	utakatifu–wake	mpaka–wa	kwenye	Na–akawaleta		
H7069	H2088	H2022	H6944	H1366	H0413	H0935		

יְמִינוֹ׃
mkono–wake–wa–kulia
H3225

Kisha aliwaleta mpaka wa nchi yake takatifu, kwenye mlima huu ambao aliutwaa kwa mkono wake wa kuume.

נַחֲלָה	בְּחֶבֶל	וַיַּפִּילֵם	גּוֹיִם	מִפְּנֵיהֶם	וַיְנָרֶשׁ	55
urithi	kwa–kamba	na–akawagawia	mataifa	kutoka–mbele–yao	Na–akawafukuza	
H5159		H5307		H6440	H1644	

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי	בְּאָהֳלֵיהֶם	וַיַּשְׁכֵּן
Israeli	makabila–ya	katika–mahema–yao	na–akawakalisha
H3478	H7626	H0168	H7931

Aliwafukuza mataifa mbele yao na akawapa urithi wao. Aliwakalisha makabila ya Israeli katika mahema yao.

לֹא	וְעֵדוֹתָיו	עֶלְיוֹן	אֱלֹהִים	אֶת־	וַיְמָרוּ	וַיְנַסּוּ	56
hawaku	na–shuhuda–zake	Aliye–Juu–Sana	Mungu	kwa	na–wakamwasi	Lakini–wakamjaribu	
H3808			H0430	H0853	H4784	H5254	

שָׁמָרוּ׃	
shika	
H8104	

Lakini bado walimjaribu na walimkaidi Mungu Aliye Juu na hawakushika amri zake takatifu.

רְמִיָּה׃	כְּקֶשֶׁת	נֶהְפְּכוּ	כַּאֲבוֹתָם	וַיִּבְגְּדוּ	וַיִּסֹּגוּ	57
wa–udanganyifu	kama–upinde	waligeuka	kama–baba–zao	na–wakasaliti	Na–wakarudi–nyuma	
	H7198	H2015	H0001	H0898	H5472	

Hawakuwa waaminifu na walienenda katika hila kama baba zao; walikuwa sio wa kutegemewa kama upinde mbovu.

יַקְנִיאוּהוּ׃	וּבְפִסִילֵיהֶם	בְּבָמוֹתָם	וַיַּכְעִיסוּהוּ	58
walimtia–wivu	na–kwa–sanamu–zao	kwa–mahali–pa–juu	Na–wakamkasirisha	
H7065	H6456	H1116	H3707	

Kwa maana walimkasirisha kwa mahali pao pa juu na walimgadhabisha hata akawa na hasira ya wivu kwa miungu yao.

בְּיִשְׂרָאֵל׃	מְאֹד	וַיִּמְאַס	וַיִּתְעַבָּר	אֱלֹהִים	שָׁמַע	59
Israeli	sana	na–akawakataa	na–akakasirika	Mungu	Alisikia	
H3478	H3966			H0430	H8085	

Mungu aliposikia hili, alikasirika na alimkataa kabisa Israeli.

בָּאָדָם׃	שָׁכַן	אָהֶל	שִׁלֹו	מִשְׁכָּן	וַיִּטֹּשׁ	60
miongoni–mwa–wanadamu	alililoliweka	hema	Shilo	maskani–ya	Na–akaacha	
H0120	H7931	H0168	H7887	H4908	H5203	

Alipaacha patakatifu pa Shilo, na hema alikoishi kati ya watu.

צָר׃	בְּיַד־	וְתִפְאַרְתּוֹ	עֻזּוֹ	לַשְׁבִי	וַיִּתֵּן	61
adui	katika–mkono–wa	na–utukufu–wake	nguvu–yake	kwa–utumwa	Na–akakabidhi	
	H3027	H8597	H5797		H5414	

Aliruhusu nguvu zake kutekwa na kuutoa utukufu wake mkononi mwa adui.

הִתְעַבָּר׃	וּבְנַחֲלָתוֹ	עַמּוֹ	לַחֶרֶב	וַיִּסְגֹּר	62
alikasirika	na–katika–urithi–wake	watu–wake	kwa–upanga	Na–akakabidhi	
	H5159		H2719	H5462	

Aliukabidhi upanga watu wake, na aliukasirikia urithi wake.

הוֹלָלוּ׃	לֹא	וּבְתוּלֹתָיו	אֵשׁ	אָכְלָה־	בַּחוּרָיו	63
imbwa–nyimbo–za–arusi	hawaku	na–wanawali–wake	moto	uliwateketeza	Vijana–wake	
	H3808	H1330	H0784	H0398	H0970	

Moto uliwavamia vijana wao wa kiume, na vijana wao wa kike hawakuwa na nyimbo za harusi.

תִּבְכֶּינָה׃	לֹא	וְאַלְמְנֹתָיו	נָפָלוּ	בַּחֶרֶב	כֹּהֲנָיו	64
lia	hawaku	na–wajane–wake	walianguka	kwa–upanga	Makuhani–wake	
H1058	H3808	H0490	H5307	H2719	H3548	

Makuhani wao waliangushwa kwa upanga, na wajane wao hawakulia.

מִזְיָן׃	מִתְרוֹנֵן	כְּגִבּוֹר	אֲדֹנָי	וּכְיָשֵׁן	וַיִּקַץ	65
kutokana–na–divai	apigaye–kelele	kama–shujaa	Bwana	kama–aliyelala	Na–akaamka	
H3196		H1368	H0136	H3463	H3364	

Kisha Bwana aliamshwa kama aliyetoka usingizini, kama shujaa apigaye kelele kwa sababu ya mvinyo.

לָמוֹ׃	נָתַן	עוֹלָם	חֶרְפַּת	אָחוֹר	צָרָיו	וַיַּךְ־	66
wao	akawapa	milele	aibu–ya	nyuma	adui–zake	Na–akawapiga	
	H5414	H5769	H2781	H0268		H5221	

Aliwarudisha adui zake nyuma; aliwaweka kwenye aibu ya milele.

בָּחָר׃	לֹא	אֶפְרַיִם	וּבְשֵׁבֶט	יוֹסֵף	בְּאָהֳלֵ	וַיִּמְאַס	67
chagua	haku	Efraimu	na–kabila–la	Yosefu	hema–ya	Na–akakataa	
H0977	H3808	H0669	H7626	H3130	H0168		

Aliikataa hema ya Yusufu, na hakulichagua kabila la Efraimu.

אָהֵב׃	אֲשֶׁר	צִיּוֹן	הַר	אֶת־	יְהוּדָה	שֵׁבֶט	אֶת־	וַיִּבְחַר	68
alipenda	ambao	Sayuni	mlima–wa	kwa	Yuda	kabila–la	kwa	Lakini–alichagua	
H0157		H6726	H2022	H0853	H3063	H7626	H0853	H0977	

Alilichagua kabila la Yuda na Mlima Sayuni aliyoupenda.

לְעוֹלָם׃	יְסָדָהּ	כְּאֶרֶץ	מִקְדָּשָׁו	רָמִים	כְּמוֹ־	וַיִּבֶן	69
milele	aliiweka–msingi	kama–nchi	patakatifu–pake	vilele	kama	Na–akajenga	
H5769	H3245	H0776	H4720		H3644	H1129	

Alipajenga patakatifu pake kama mbinguni, na kama nchi aliyoiimarisha milele.

צֹאן׃	מִמִּכְלְאֹת	וַיִּקָּחֵהוּ	עַבְדּוֹ	בְּדָוִד	וַיִּבְחַר	70
kondoo	kutoka–mazizi–ya	na–akamtwaa	mtumishi–wake	Daudi	Na–akamchagua	
H6629	H4356	H3947	H5650	H1732	H0977	

Alimchagua Daudi, mtumishi wake, alimchukua kutoka zizi la kondoo.

וּבְיִשְׂרָאֵל	עַמּוֹ	בְיַעֲקֹב	לִרְעוֹת	הֲבִיאוֹ	עָלוֹת	מֵאַחַר	71
na–Israeli	watu–wake	Yakobo	kulisha	alimleta	kondoo–wanaonyonyesha	Kutoka–nyuma–ya	
H3478		H3290		H0935	H5763		

נַחֲלָתוֹ׃
urithi–wake
H5159

Alimtoa kutoka katika kufuata kondoo pamoja na wana wao, na kumweka kuwa mchungaji wa Yakobo, watu wake, na Israeli, urithi wake.

יַנְחֵם׃	כְּפִיו	וּבִתְבוּנוֹת	לְבָבוֹ	כְּתֹם	וַיִּרְעֵם	72
aliwaongoza	mikono–yake	na–kwa–ustadi–wa	moyo–wake	kwa–ukamilifu–wa	Na–akawalisha	
H5148	H3709	H8394	H3824	H8537		

Daudi aliwachunga kwa uadilifu wa moyo wake, naye aliwaongoza kwa ujuzi wa mikono yake.

Chapter 79

הֵיכָל	אֶת־	טִמְּאוּ	בְּנַחֲלָתֶךָ	וּגוֹיִם	בָּאוּ	אֱלֹהִים	לְאָסָף	מִזְמוֹר	1
hekalu	kwa	wamenajisi	katika-urithi-wako	mataifa	wamekuja	Mungu	ya-Asafu	Zaburi	
H1964	H0853		H5159		H0935	H0430	H0623	H4210	

לְעִיִּים׃	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	שָׂמוּ	קָדְשֶׁךָ
kuwa-magofu	Yerusalemu	kwa	wameifanya	takatifu-lako
H5856	H3389	H0853		H6944

Zaburi ya Asafu. Mungu, Mataifa ya kigeni yameingia kwenye urithi wako; wamelinajisi hekalu lako takatifu; wameigeuza Yerusalemu kuwa chungu cha magofu.

בְּשַׂר	הַשָּׁמַיִם	לְעוֹף	מַאֲכָל	עֲבָדֶיךָ	נִבְלַת	אֶת־	נָתְנוּ		2
nyama-ya	mbinguni	kwa-ndege-wa	chakula	watumishi-wako	maiti-ya	kwa	Wamewapa		
H1320	H8064	H5775	H3978	H5650	H5038	H0853	H5414		

אָרֶץ׃	לְחַיְתוֹ־	חֲסִידֶיךָ
nchi	kwa-wanyama-wa	watakatifu-wako
H0776		H2623

Wamezitoa maiti za watumishi wako ziwe chakula cha ndege wa angani, miili ya watakatifu wako iwe chakula cha wanyama wa nchi.

קוֹבֵר׃	וְאֵין	יְרוּשָׁלִָם	סְבִיבוֹת	כַּמַּיִם	וְדָמָם	שָׁפְכוּ	3
mzikaji	na-hakuna	Yerusalemu	kuzunguka	kama-maji	damu-yao	Wamemwaga	
H6912	H0369	H3389	H5439	H4325	H1818	H8210	

Wamemwaga damu zao kama maji sehemu zote za Yesrusalemu, na hakuwepo wa kuwazika.

לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃	וָקֶלֶס	לַעַג	לִשְׁכֵנֵינוּ	חֶרְפָּה	הָיֵינוּ	4
kwa-wanaotuzunguka	na-kejeli	dharau	kwa-jirani-zetu	aibu	Tumekuwa	
H5439	H7047	H3933	H7934	H2781	H1961	

Sisi tumekuwa aibu kwa majirani zetu, tukidhihakiwa na kuzomewa na wale wanaotuzunguka.

קִנְאָתֶךָ׃	אֵשׁ	כְּמוֹ־	תִּבְעַר	לָנֶצַח	תֶּאֱנַף	יְהוָה	מָה	עַד־	5
wivu-wako	moto	kama	itawaka	milele	utakasirika	Yahwe	lini	Mpaka	
H7068	H0784	H3644		H5331	H0599	H3068	H4100	H5704	

Mpaka lini Yahwe? Utabaki kuwa na hasira milele? Ni kwa muda gani hasira yako ya wivu itawaka kama moto?

מַמְלָכוֹת	וְעַל	יְדָעוּךָ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	אֶל־	חֲמָתְךָ	שְׁפֹךְ	6
falme	na-juu-ya	kukujua	hawa	ambayo	mataifa	juu-ya	ghadhabu-yako	Mwaga	
H4467		H3045	H3808			H0413	H2534	H8210	

קָרָאוּ׃	לֹא	בְּשִׁמְךָ	אֲשֶׁר
kuliita	hawaja	kwa-jina-lako	ambazo
H7121	H3808	H8034	

Mwaga hasira yako juu ya mataifa ambayo hayakujui wewe na ufalme ambao hauliiti jina lako.

הֵשַׁמּוּ׃	נָוֵהוּ	וְאֶת־	יַעֲקֹב	אֶת־	אָכַל	כִּי	7
wameiharibu	makao-yake	na-kwa	Yakobo	kwa	wamemla	Kwa-maana	
H8074		H0853	H3290	H0853	H0398		

Kwa maana walimvamia Yakobo na waliharibu kijiji chake.

כִּי	רַחֲמֶיךָ	יְקַדְּמוּנוּ	מַהֵר	רְאשֹׁנִים	עֲוֹנֹת	לָנוּ׀	תִּזְכָּר־	אַל־	8
kwa-maana	huruma-yako	itukutane	upesi	wa-zamani	uovu	dhidi-yetu	kumbuke	Usi	
		H6923		H7223	H5771		H2142	H0408	

מְאֹד׃	דַּלֹּונוּ	
sana	tumedhoofika	
H3966	H1809	

Usiendelee kukumbuka dhambi za baba zetu dhidi yetu; matendo yako ya huruma yaje kwetu, maana tuko chini.

וְהַצִּילֵנוּ	שְׁמֶךָ	כְּבוֹד־	דִּבְרֵ	עַל־	יְשֻׁעֵנוּ	אֱלֹהֵי	וְעָזְרֵנוּ	9
na–utuokoe	jina–lako	utukufu–wa	sababu–ya	kwa–ajili–ya	wokovu–wetu	Mungu–wa	Tusaidie	
H5337	H8034	H3519	H1697		H3468	H0430	H5826	

שְׁמֶךָ׃	לְמַעַן	חַטֹּאתֵינוּ	עַל־	וְכַפֵּר
jina–lako	kwa–ajili–ya	dhambi–zetu	kwa	na–utusamehe
H8034	H4616			

Utusaidie, Mungu wa wokovu wetu, kwa ajili ya utukufu wa jina lako; utuokoe na usamehe dhambi zetu kwa ajili ya jina lako.

]בגיים[	יְוָדַע	אֱלֹהֵיהֶם	אַיֵּה	הַגּוֹיִם	יֹאמְרוּ	וְלָמָּה	10
miongoni–mwa–mataifa	Ijulikane	Mungu–wao	yuko–wapi	mataifa	waseme	Kwa–nini	
	H3045	H0430	H0346		H0559	H4100	

הַשָּׁפוּךְ׃	עֲבָדֶיךָ	דַּם־	נְקֻמַּת	לְעֵינֵינוּ	בַּגּוֹיִם(
iliyomwagwa	watumishi–wako	damu–ya	kisasi–cha	machoni–petu	miongoni–mwa–mataifa
H8210	H5650	H1818	H5360		

Kwa nini mataifa yalazimike kusema, “Mungu wao yuko wapi?” Damu ya watumishi wako ambayo ilimwagwa na ilipize kisasi juu ya mataifa mbele ya macho yako.

בְּנֵי	הוֹתֵר	זְרוֹעֲךָ	כְּגֹדֶל	אָסִיר	אֶנְקַת	לְפָנֶיךָ	תָּבוֹא	11
wana–wa	wahifadhi	mkono–wako	kwa–ukuu–wa	mfungwa	kilio–cha	mbele–yako	Ifike	
	H3498	H2220	H1433	H0616	H0603	H6440	H0935	

תְּמוּתָה׃
mauti
H8546

Kilio cha wafungwa na kije mbele zako; kwa uweza wa nguvu zako uwaweke ai wana wa mauti.

חֵרְפוּךָ	אֲשֶׁר	חֶרְפָּתָם	חֵיקָם	אֶל־	שֶׁבְעָתַיִם	לִשְׁכֵנֵינוּ	וְהָשֵׁב	12
walikutukana	ambayo	matusi–yao	vifua–vyao	katika	mara–saba	kwa–jirani–zetu	Na–ulipize	
	H2781		H2436	H0413	H7659	H7934	H7725	

אֲדֹנָי׃
Bwana
H0136

Uwalipize majirani zetu vifuani mwao mara saba zaidi ya walivyo kutukana wewe, Bwana.

לְדֹר	לָעוֹלָם	לְךָ	נוֹדֶה	מַרְעִיתֶךָ	וְצֹאן	וְעַמְּךָ	וַאֲנַחְנוּ	13
kwa–kizazi	milele	wewe	tutakushukuru	malisho–yako	na–kondoo–wa	watu–wako	Na–sisi	
H1755	H5769		H3034	H4830	H6629		H0587	

תְּהִלָּתֶךָ׃	נְסַפֵּר	וָדֹר
sifa–zako	tutasimulia	na–kizazi
H8416		H1755

Hivyo sisi watu wako na kondoo wa malisho yako tutakushukuru milele. Tutazisimulia sifa zako kwa vizazi vyote.

Chapter 80

1 לַמְנַצֵּחַ אֶל־ שֹׁשַׁנִּים יֻנְגִיּוּנְגִי עֵדוּת ushuhuda לְאָסָף ya–Asafu מִזְמוֹר׃ zaburi רֹעֵה Mchungaji–wa

Kwa–mkuu–wa–waimbaji kwa yungiyungi ushuhuda ya–Asafu zaburi Mchungaji–wa

H5329 H0413 H7802 H0623 H4210

וְיִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה sikiliza unaongoza כַּצֹּאן kama–kondoo יוֹסֵף Yosefu יֹשֵׁב ukaaye הַכְּרוּבִים makerubi הוֹפִיעָה׃ angaza

Israeli sikiliza unaongoza kama–kondoo Yosefu ukaaye makerubi angaza

H3478 H0238 H6629 H3130 H3427 H3742 H3313

Usikie, Mchungaji wa Israel, wewe uliye muongoza Yusufu kama kundi; wewe uketiye juu ya makerubi, utuangazie!

2 לִפְנֵי Mbele–ya אֶפְרַיִם Efraimu וּבִנְיָמִן na–Benyamini וּמְנַשֶּׁה na–Manase עוֹרְרָה amsha אֶת־ kwa גְּבוּרָתֶךָ nguvu–yako וּלְכָה na–uje

לִפְנֵי Mbele–ya אֶפְרַיִם Efraimu בִּנְיָמִן na–Benyamini מְנַשֶּׁה na–Manase עוֹרְרָה amsha אֶת־ kwa גְּבוּרָתֶךָ nguvu–yako וּלְכָה na–uje

H6440 H0669 H1144 H4519 H5782 H0853 H1369 H3212

לִישֵׁעָתָה׃ kwa–wokovu לָנוּ kwetu

לִישֵׁעָתָה kwa–wokovu לָנוּ kwetu

H3444

Machoni pa Efraimu na Benjamini na Manase, uziinue nguvu zako; njoo na utuokoe.

3 אֱלֹהִים Mungu הֲשִׁיבֵנוּ turudishe וְהָאֵר na–uangazishe פָּנֶיךָ uso–wako וְנִוָּשֵׁעָה׃ na–tutaokolewa

אֱלֹהִים Mungu הֲשִׁיבֵנוּ turudishe וְהָאֵר na–uangazishe פָּנֶיךָ uso–wako וְנִוָּשֵׁעָה na–tutaokolewa

H0430 H7725 H0215 H6440 H3467

Mungu, uturejeshe sisi; uangaze uso wako juu yetu, nasi tutaokolewa.

4 יְהוָה Yahwe אֱלֹהִים Mungu צְבָאוֹת wa–majeshi עַד־ mpaka מָתַי lini עָשַׁנְתָּ utakuwa–na–hasira בִּתְפִלַּת dhidi–ya–maombi–ya עַמֶּךָ׃ watu–wako

יְהוָה Yahwe אֱלֹהִים Mungu צְבָאוֹת wa–majeshi עַד־ mpaka מָתַי lini עָשַׁנְתָּ utakuwa–na–hasira בִּתְפִלַּת dhidi–ya–maombi–ya

H3068 H0430 H6635 H5704 H4970 H6225 H8605

עַמֶּךָ watu–wako

Yahwe Mungu wa majeshi, mpaka lini utawakasirikia watu wako wanapoomba?

5 הֶאֱכַלְתָּם Umewalisha לֶחֶם mkate–wa דִּמְעָה machozi בְּדִמְעוֹת kwa–machozi שָׁלִישׁ׃ mengi

הֶאֱכַלְתָּם Umewalisha לֶחֶם mkate–wa דִּמְעָה machozi וַתַּשְׁקֵמוֹ na–ukawanywesha בְּדִמְעוֹת kwa–machozi שָׁלִישׁ mengi

H0398 H3899 H1832 H8248 H1832

Umewalisha wa mkate wa machozi na umewapa machozi ili wanywe katika kiasi kikubwa.

6 תְּשִׂימֵנוּ Umetufanya מָדוֹן ugomvi לִשְׁכֵנֵינוּ kwa–jirani–zetu וְאוֹיְבֵינוּ na–adui–zetu יִלְעֲגוּ־ wanatudhihaki לָמוֹ׃ sisi

תְּשִׂימֵנוּ Umetufanya מָדוֹן ugomvi לִשְׁכֵנֵינוּ kwa–jirani–zetu וְאוֹיְבֵינוּ na–adui–zetu יִלְעֲגוּ־ wanatudhihaki לָמוֹ sisi

H4066 H7934 H0341 H3932

Umetufanya kitu kwa ajili ya majirani zetu kubishania, na maadui zetu hucheka kuhusu sisi kati yao.

7 אֱלֹהִים Mungu צְבָאוֹת wa–majeshi הֲשִׁיבֵנוּ turudishe וְהָאֵר na–uangazishe פָּנֶיךָ uso–wako וְנִוָּשֵׁעָה׃ na–tutaokolewa

אֱלֹהִים Mungu צְבָאוֹת wa–majeshi הֲשִׁיבֵנוּ turudishe וְהָאֵר na–uangazishe פָּנֶיךָ uso–wako וְנִוָּשֵׁעָה na–tutaokolewa

H0430 H6635 H7725 H0215 H6440 H3467

Mungu wa majeshi, uturejeshe sisi; nasi tutaokolewa.

8 גֶּפֶן Mzabibu מִמִּצְרַיִם kutoka–Misri תַּסִּיעַ uliusogeza תְּגָרֵשׁ uliwafukuza גּוֹיִם mataifa וַתִּטָּעֶהָ׃ na–ukauotesha

גֶּפֶן Mzabibu מִמִּצְרַיִם kutoka–Misri תַּסִּיעַ uliusogeza תְּגָרֵשׁ uliwafukuza גּוֹיִם mataifa וַתִּטָּעֶהָ na–ukauotesha

H1612 H4714 H5265 H1644 H5193

Wewe ulileta mzabibu kutoka Misri; ukawafukuza mataifa na ukaupanda.

	אֶרֶץ׃	וַתְּמַלֵּא־	שָׁרָשֶׁיהָ	וַתַּשְׁרֵשׁ	לְפָנֶיהָ	פִּנִּיתָ	9
	nchi	na–ukajaza	mizizi–yake	na–ukautia–mizizi	mbele–yake	Uliandaa	
	H0776	H4390	H8328	H8327	H6440	H6437	

Uliisafisha ardhi kwa ajil yake; nao ulipata mzizi na kuijaza nchi.

	אֵל׃	אַרְזֵי־	וַעֲנָפֶיהָ	צִלָּהּ	הָרִים	כָּסּוּ	10
	Mungu	mierezi–ya	na–matawi–yake	kivuli–chake	milima	Yalifunikwa	
	H0410	H0730	H6057	H6738	H2022	H3680	

Milima ilifunikwa kwa kivuli chake, mierezi ya Mungu kwa matawi yake.

	יוֹנְקוֹתֶיהָ׃	נָהָר	וְאֶל־	יָם	עַד־	קְצִירֶהָ	תְּשַׁלַּח	11
	machipukizi–yake	mto	na–hadi	bahari	mpaka	matawi–yake	Ulieneza	
	H3127	H5104	H0413	H3220	H5704		H7971	

Ilieneza matawi yake mbali kama bahari na mashina yake mpaka kwenye Mto Euphrates.

	דָּרֶךְ׃	עָבְרֵי	כָּל־	וְאָרֻחוּהָ	גְּדֵרֶיהָ	פָּרַצְתָּ	לָמָּה	12
	njiani	wapitao	wote	na–wauraruke	kuta–zake	ulibomoa	Kwa–nini	
	H1870		H3605	H0717	H1447	H6555	H4100	

Kwa nini umezibomoa kuta zake hata wapitao karibu huyachuma matunda yake.

	יְרֵעֻנָּה׃	שָׂדַי	וְזִיז	מִיָּעַר	חֲזִיר	יְכַרְסְמֶנָּה	13
	wanaula	shambani	na–viumbe–wa	kutoka–msituni	nguruwe	Wanaukwangua	
					H2386	H3765	

Ngurue wa msituni wanauharibu, na wanyama wa kondeni wanaula.

וּפִקְדִי	וּרְאֵה	מִמְּשָׁמַיִם	הַבֵּט	נָא	שׁוּב־	צְבָאוֹת	אֱלֹהִים	14
na–utembelee	na–uone	kutoka–mbinguni	tazama	tafadhali	rudi	wa–majeshi	Mungu	
	H7200	H8064	H5027	H4994	H7725		H0430	

זֹאת׃	גֶּפֶן
huu	mzabibu
H2063	H1612

Urudi, Ee Mungu wa majeshi; kutoka mbinguni utazame chini na uuangalie na kuujali huu mzabibu.

אִמַּצְתָּה	בֵּן	וְעַל־	יְמִינֶךָ	נְטָעָה	אֲשֶׁר־	וְכַנָּה		15
uliyemtia–nguvu	mwana	na–juu–ya	mkono–wako–wa–kulia	iliotesha	ambalo	Na–shina		
H0553			H3225	H5193		H3657		

לָךְ׃
kwa–ajili–yako

Huu ni mzizi ambao mkono wako wa kuume umeupanda, mashina ambayo wewe uliyafanya yakue.

	יֹאבֵדוּ׃	פָּנֶיךָ	מִגַּעֲרַת	כְּסוּחָה	בָּאֵשׁ	שְׂרֻפָה	16
	wataangamia	uso–wako	kwa–kukemea–kwa	imekatwa	kwa–moto	Imechomwa	
	H0006	H6440	H1606	H3683	H0784	H8313	

Yamekatwa na kuchomwa; yameangamia kwa sababu ya kukemea kwako.

אָדָם	בֶּן־	עַל־	יְמִינֶךָ	אִישׁ	עַל־	יָדֶךָ	תְּהִי־	17
mwanadamu	mwana–wa	juu–ya	mkono–wako–wa–kulia	mtu–wa	juu–ya	mkono–wako	Iwe	
H0120			H3225	H0376		H3027	H1961	

לָךְ׃	אִמַּצְתָּ
kwa–ajili–yako	uliyemtia–nguvu
	H0553

Mkono wako na uwe juu ya mtu aliye mkono wako wa kuume, kwa mwana wa mtu uliyemfanya imara kwa ajili yako mwenyewe.

נִקְרָא׃	וּבְשִׁמְךָ	תְּחַיֵּנוּ	מִמֶּךָּ	נָסוֹג	וְלֹא־	18
tutakuita	na–kwa–jina–lako	utupie–uhai	kutoka–kwako	geuka–nyuma	Na–hatuta	
H7121	H8034	H2421		H5472	H3808	

Ndipo hatuta kuacha wewe; utuhuishe, nasi tutaliita jina lako.

וְנִוָּשֵׁעָה׃	פָּנֶיךָ	הָאֵר	הַשִּׁיבֵנוּ	צְבָאוֹת	אֱלֹהִים	יְהוָה	19
na–tutaokolewa	uso–wako	angaza	turudishe	wa–majeshi	Mungu	Yahwe	
H3467	H6440	H0215	H7725		H0430	H3068	

Yahwe, Mungu wa majeshi, uturejeshe sisi; utuangazie nuru ya uso wako, nasi tutaokolewa.

Chapter 81

לֵאלֹהֵי	הָרִנּוּ	לְאָסָף׃	הַגִּתִּית	עַל־	וְלַמְנַצֵּחַ	1
kwa–Mungu	Imbeni–kwa–shangwe	ya–Asafu	Gititi	juu–ya	Kwa–mkuu–wa–waimbaji	
H0430		H0623	H1665		H5329	

יַעֲקֹב׃	לֵאלֹהֵי	הָרִיעוּ	עוּזֵּנוּ
Yakobo	kwa–Mungu–wa	pigeni–kelele	nguvu–yetu
H3290	H0430	H7321	H5797

Mwimbieni Mungu aliye nguvu yetu kwa sauti; pigeni kelele za furaha kwa Mungu wa Yakobo.

נָבֶל׃	עִם־	נָעִים	כִּנּוֹר	תֹּף	וּתְנוּ־	זִמְרָה	שְׂאוּ־	2
zeze	pamoja–na	tamu	kinubi	ngoma	na–pigeni	wimbo	Inueni	
			H3658	H8596	H5414	H2172	H5375

Imbeni wimbo na pigeni matari, kinubi chenye sauti nzuri pamoja na kinanda.

חַגֵּנוּ׃	לְיוֹם	כַּכֵּסֶה	שׁוֹפָר	בַּחֹדֶשׁ	תִּקְעוּ	3
sikukuu–yetu	kwa–siku–ya	wakati–wa–mwezi–mpevu	tarumbeta	katika–mwezi–mpya	Pigeni	
H2282	H3117	H3677	H7782	H2320	H8628	

Pigeni panda mwandamo wa mwezi, katika siku ya mbalamwezi, mwanzoni mwa sikukuu.

יַעֲקֹב׃	לֵאלֹהֵי	מִשְׁפָּט	הוּא	לְיִשְׂרָאֵל	חָק	כִּי	4
Yakobo	ya–Mungu–wa	hukumu	hii	kwa–Israeli	amri	Kwa–maana	
H3290	H0430	H4941	H1931	H3478	H2706		

Kwa kuwa ni agizo kwa Israeli, amri iliyotolewa na Mungu wa Yakobo.

לֹא־	שָׂפָת	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	עַל־	בְּצֵאתוֹ	שָׂמוֹ	בִּיהוֹסֵף	וְעֵדוּת	5
isiyo	lugha	Misri	nchi–ya	dhidi–ya	alipotoka	aliuweka	katika–Yosefu	Ushuhuda	
H3808	H8193	H4714	H0776		H3318		H3084	H5715	

אֶשְׁמָע׃	יָדַעְתִּי
nalisikia	ijulikana
H8085	H3045

Aliitoa kama maelekezo kwa Yusufu alipoenda katika nchi ya Misri, ambako nilisikia sauti ambayo sikuweza kuitambua:

תַּעְבֹּרְנָה׃	מִדּוּד	כַּפָּיו	שִׁכְמוֹ	מִסֶּבֶל	הֲסִירוֹתִי	6
iliachiliwa	kutoka–kikapu	mikono–yake	bega–lake	kutoka–mzigo	Niliondoa	
	H1731	H3709	H7926	H5447	H5493	

“Niliutua mzigo kutoka mabegani mwake; mikono yake ilipumzishwa kubeba kikapu.

עַל־	אֶבְחֲנָךְ	רַעַם	בְּסֵתֶר	אֶעֱנְךָ	וָאַחַלְצֶךָּ	קָרָאתָ	בַּצָּרָה	7
kwenye	nilikujaribu	ngurumo	katika–siri–ya	nilikujibu	na–nikakuokoa	uliniita	Katika–taabu	
	H0974	H7482				H7121		

סֶלָה׃	מְרִיבָה	מֵי
Sela	Meriba	maji–ya
H5542	H4809	H4325

Katika dhiki yako uliniita, nami nikakusaidia; nilikujibu kutoka katika wingu jeusi la radi. Nilikujaribu kwenye maji ya Meriba. Selah

לִי׃	תִּשְׁמַע־	אִם־	יִשְׂרָאֵל	בָּךְ	וְאָעִידָה	עַמִּי	שְׁמַע	8
mimi	utanisikia	kama	Israeli	dhidi–yako	na–nitashuhudia	watu–wangu	Sikia	
	H8085		H3478				H8085	

Sikilizeni, watu wangu, nami nitawaonya, Israeli, kama tu ugalinisikiliza!

נֵכָר׃	לְאֵל	תִּשְׁתַּחֲוֶה	וְלֹא	זָר	אֵל	בְּךָ	יִהְיֶה	לֹא־	9
wa–kigeni	kwa–mungu	sujudu	na–usi	mgeni	mungu	kwako	kuwa	Pasiwe	
H5236	H0410	H7812	H3808		H0410		H1961	H3808	

Lazima kati yenu kusiwepo na mungu wa kigeni; haupaswi kumwabudu mungu wa kigeni.

הַרְחֶב־	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הַמַּעַלְךָ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְאָנֹכִי	10
fungua–sana	Misri	kutoka–nchi–ya	niliyekupandisha	Mungu–wako	Yahwe	Mimi	
H7337	H4714	H0776	H5927	H0430	H3068	H0595	

וַאֲמַלְאֵהוּ׃	פִּיךָ
na–nitakijaza	kinywa–chako
H4390	H6310

Mimi ni Yahwe niliyekutoa katika nchi ya Misri, fungua sana kinywa chako, nami nitakijaza.

לִי׃	אָבָה	לֹא־	וְיִשְׂרָאֵל	לְקוֹלִי	עַמִּי	שָׁמַע	וְלֹא־	11
mimi	kubali	haku	na–Israeli	sauti–yangu	watu–wangu	sikia	Lakini–hawaku	
	H0014	H3808	H3478			H8085	H3808	

Lakini watu wangu hawakusikiliza maneno yangu; Israeli hawakunitii.

בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃	יֵלְכוּ׃	לִבָּם	בִּשְׁרִירוּת	וָאֲשַׁלְּחֵהוּ	12
katika–mashauri–yao	watembee	mioyo–yao	katika–ukaidi–wa	Kwa–hiyo–nikawaacha	
H4156	H3212		H8307	H7971	

Nikawaacha waende katika katika njia yao wenyewe ya ukaidi ili kwamba waweze kufanya kinachoonekana sahihi kwao.

יְהַלֵּכוּ׃	בִּדְרָכַי	יִשְׂרָאֵל	לִי	שֹׁמֵעַ	עַמִּי	לוּ	13
wangetembea	katika–njia–zangu	Israeli	mimi	wangenisikia	watu–wangu	Laiti	
H1980	H1870	H3478		H8085		H3863	

Oh, laiti watu wangu wangenisikiliza mimi; oh, watu wangu wangelitembea katika njia yangu.

יָדֵי׃	אָשִׁיב	צָרֵיהֶם	וְעַל	אַכְנִיעַ	אוֹיְבֵיהֶם	כִּמְעַט	14
mkono–wangu	ningerudisha	wapinzani–wao	na–dhidi–ya	ningeshinda	adui–zao	Upesi	
H3027	H7725			H3665	H0341	H4592	

Kisha ningewatiisha adui zao haraka na kugeuzia mkono wangu dhidi ya watesi wao.

לְעוֹלָם׃	עִתָּם	וִיהִי	לוֹ	יְכַחֲשׁוּ־	יְהוָה	מְשַׂנְאֵי	15
milele	wakati–wao	na–ingekuwa	kwake	wangejisalimisha	Yahwe	Wachukiao	
H5769	H6256	H1961		H3584	H3068	H8130	

Wale wanaomchukia Yahwe katika hofu na waanguke chini mbele zake! Wawe wanyonge milele.

אַשְׁבִּיעֵךְ׃	דְּבַשׁ	וּמִצּוּר	חִטָּה	מֵחֶלֶב	וַיַּאֲכִילֵהוּ׃	16
ningekushibisha	asali	na–kutoka–mwambani	ngano	kwa–bora–ya	Na–angemlisha	
H7646	H1706	H6697	H2406	H2459	H0398	

Ningewalisha Israeli kwa ngano bora; Ningewatosheleza kwa asali itokayo mwambani.”

Chapter 82

אֱלֹהִים	בְּקֶרֶב	אֵל	בַּעֲדַת־	נִצָּב	אֱלֹהִים	לְאָסָף	מִזְמוֹר	1
miungu	katikati–ya	Mungu	katika–kusanyiko–la	anasimama	Mungu	ya–Asafu	Zaburi	
H0430	H7130	H0410	H5712	H5324	H0430	H0623	H4210	

יִשְׁפֹּט׃
anahukumu
H8199

Mungu amesimama katika kusanyiko la mbinguni; katikati ya miungu anahukumu.

סֶלָה׃	תִּשְׂאוּ־	רְשָׁעִים	וּפְנֵי	עָוֶל	תִּשְׁפְּטוּ־	מָתַי	עַד־	2
Sela	mtapendelea	waovu	na–nyuso–za	kwa–udhalimu	mtahukumu	lini	Mpaka	
H5542	H5375	H7563	H6440		H8199	H4970	H5704	

Hata lini mtahukumu bila haki na kuonesha upendeleo kwa waovu? Selah

הַצְדִּיקוּ׃	וָרָשׁ	עָנִי	וְיָתוֹם	דַּל	שִׁפְטוּ־	3
wapeni–haki	na–fukara	mnyonge	na–yatima	maskini	Hukumuni	
H6663	H7326	H6041	H3490	H1800	H8199	

Wateteeni maskini na yatima; dumisheni haki kwa aliyetaabishwa na fukara.

הַצִּילוּ׃	רְשָׁעִים	מִיַּד	וְאֶבְיוֹן	דַּל	פַּלְטוּ־	4
waokoeni	waovu	kutoka–mkono–wa	na–mhitaji	maskini	Okoeni	
H5337	H7563	H3027	H0034	H1800	H6403	

Muokoeni maskini na muhitaji; watoeni mkononi mwa waovu.

כָּל־	יִמּוֹטוּ	יִתְהַלָּכוּ	בַּחֲשֵׁכָה	יָבִינוּ	וְלֹא	וְיֵדְעוּ	לֹא	5
misingi	zinatetemeka	wanatembea	katika–giza	kuelewa	na–hawana	kujua	Hawana	
H3605	H4131	H1980	H2825	H0995	H3808	H3045	H3808	

אֶרֶץ׃	מוֹסְדֵי
nchi	yote–ya
H0776	H4144

Hawajui wala hawaelewi; hutembea gizani; misingi yote ya nchi imebomoka.

כֻּלְּכֶם׃	עֶלְיוֹן	וּבְנֵי	אַתֶּם	אֱלֹהִים	אָמַרְתִּי	אֲנִי־	6
ninyi–nyote	Aliye–Juu–Sana	na–wana–wa	ninyi	miungu	nilisema	Mimi	
H3605				H0430	H0559	H0589	

Mimi nilisema, “Ninyi ni miungu, na ninyi nyote wana wa Mungu aliye Juu.

תִּפֹּלוּ׃	הַשָּׂרִים	וּכְאַחַד	תְּמוּתֻון	כְּאָדָם	אָכֵן	7
mtaanguka	wakuu	na–kama–mmoja–wa	mtakufa	kama–wanadamu	Lakini	
H5307	H8269	H0259	H4191	H0120	H0403	

Hata hivyo mtakufa kama wanadamu na mtaanguka kama mmoja wa wakuu.”

8	קוּמָה	אֱלֹהִים	שָׁפְטָה	הָאָרֶץ	כִּי־	אַתָּה	תִּנְחַל	בְּכָל־	הַגּוֹיִם׃
	Simama	Mungu	hukumu	nchi	kwa-maana	wewe	utarithi	yote-ya	mataifa
		H0430	H8199	H0776			H5157	H3605	

Uinuke, Ee Mungu, uihukumu nchi, maana unaurithi katika mataifa yote.

Chapter 83

1	שִׁיר	מִזְמוֹר	לְאָסָף׃	אֱלֹהִים	אַל־	דְּמִי־	לָךְ	אַל־	תֶּחֱרַשׁ	וְאַל־	תִּשְׁקַט
	Wimbo	zaburi	ya-Asafu	Mungu	usi	nyamaze	kwako	usi	tulie	na-usi	pumzike
		H4210	H0623	H0430	H0408	H1824		H0408		H0408	H8252

אֵל׃
Mungu
H0410

Ee Mungu, usikae kimya! usitupuuze na kustarehe, Ee Mungu.

2	כִּי־	הִנֵּה	אוֹיְבֶיךָ	יֶהֱמָיוּן	וּמְשַׂנְאֶיךָ	נָשְׂאוּ	רֹאשׁ׃
	Kwa-maana	tazama	adui-zako	wanafanya-ghasia	na-wanaokuchukia	wameinua	kichwa
		H2009	H0341	H1993	H8130	H5375	

Tazama, adui zako wanafanya vurugu, na wale wakuchukiao wameinua vichwa vyao.

3	עַל־	עַמְּךָ	יַעֲרִימוּ	סוֹד	וְיִתְיָעֲצוּ	עַל־	צְפוּנֶיךָ׃
	Dhidi-ya	watu-wako	wanapanga-kwa-hila	njama	na-wanashauriana	dhidi-ya	wateule-wako
			H6191	H5475	H3289		H6845

Wanafanya hila juu ya watu wako na kwa pamoja kupanga njama dhidi ya wale uwalindao. Wamesema,

4	אָמְרוּ	לְכוּ	וְנַכְחִידֵם	מִגּוֹי	וְלֹא־	יִזָּכֵר	שֵׁם־	יִשְׂרָאֵל	עוֹד׃
	Wamesema	njooni	na-tuwaangamize	kutoka-taifa	na-lisi	kumbukwe	jina-la	Israeli	tena
	H0559	H3212	H3582		H3808	H2142	H8034	H3478	H5750

“Njoni na tuwaangamize wao kama taifa. Kisha jina la Israeli halitakumbukwa.”

5	כִּי	נוֹעֲצוּ	לֵב	יַחְדָּו	עָלֶיךָ	בְּרִית	יִכְרֹתוּ׃
	Kwa-maana	wameshauriana	moyo	pamoja	dhidi-yako	agano	wanafanya
		H3289				H1285	H3772

Wamepanga njama pamoja wakiwa na mkakati mmoja; wamefanya muungano dhidi yako.

6	אָהֳלֵי	אֱדוֹם	וְיִשְׁמְעֵאלִים	מוֹאָב	וְהַגְרִים׃
	Mahema-ya	Edomu	na-Waishmaeli	Moabu	na-Wahagri
	H0168	H0123	H3459	H4124	H1905

Hii inajumuisha hema za Edomu na Waishmaeli, na watu wa Moabu na Wahagari, ambao wamepanga njama pamoja nao

7	גְּבָל	וְעַמּוֹן	וַעֲמָלֵק	פְּלֶשֶׁת	עִם־	יֹשְׁבֵי	צוֹר׃
	Gebali	na-Amoni	na-Amaleki	Ufilisti	pamoja-na	wakaao	Tiro
	H1381	H5983	H6002	H6429		H3427	H6865

Gebal, Amoni, Amaleki; pia inajumuisha Filisti na wenyeji wa Tiro.

8	גַּם־	אַשּׁוּר	נִלְוָה	עִמָּם	הָיוּ	זְרוֹעַ	לִבְנֵי־	לוֹט	סֶלָה׃
	Pia	Ashuru	wamejiunga	nao	wamekuwa	mkono	kwa-wana-wa	Loti	Sela
	H1571	H0804			H1961	H2220		H3876	H5542

Ashuri pia ameshirikina nao; wanawasaidia wana wa Lutu. Serah

קִישׁוֹן׃	בְּנַחַל	כִּיבִין	כְּסִיסְרָא	כְּמִדְיָן	לָהֶם	עֲשֵׂה־	9
Kishoni	kwenye–kijito–cha	kama–Yabini	kama–Sisera	kama–Midiani	wao	Wafanyie	
H7028		H2985	H5516	H4080	H1992		

Ufanye kwao kama ulivyofanya kwa Midiani, kama ulivyofanya kwa Sisera na kwa Yabini kwenye Mto Kishoni.

לָאֲדָמָה׃	דֹּמֶן	הָיוּ	בְּעֵין־דֹּאר	נִשְׁמְדוּ	10
kwa–ardhi	samadi	wakawa	katika–Endori	Waliangamizwa	
H0127	H1828	H1961	H5874	H8045	

Waliangamizwa kule Endori na wakawa kama mbolea juu ya chi.

כָּל־	וְכִצַלְמֻנָּע	וְכִזֶּבַח	וְכִזְאֵב	כְּעֹרֵב	נְדִיבֵמוֹ	שִׁיתֵמוֹ	11
wakuu	na–kama–Salmuna	na–kama–Zeba	na–kama–Zeebu	kama–Orebu	wakuu–wao	Wafanye	
H3605	H6759	H2078	H2062	H6159	H5081	H7896	

נְסִיכֵמוֹ׃
wao–wote

Uvifanye vyeo vyao kama Oreb na Zeeb, na wakuu wao wote kama Zeba na Zalmuna.

אֱלֹהִים׃	נְאוֹת	אֵת	לָנוּ	נִירַשָׁה	אָמְרוּ	אֲשֶׁר	12
Mungu	malisho–ya	kwa	kwa–sisi	na–tujitwalie	walisema	Ambao	
H0430	H4999	H0853		H3423	H0559		

Wao walisema, natujimilikishe malisho ya Mungu.”

רוּחַ׃	לִפְנֵי־	כְּקַשׁ	כַּגַּלְגַּל	שִׁיתֵמוֹ	אֱלֹהַי	13
upepo	mbele–ya	kama–makapi	kama–pumba	wafanye	Mungu–wangu	
H7307	H6440	H7179	H1534	H7896	H0430	

Ee Mungu wangu, uwafanye kama mavumbi ya kisulisuli, kama makapi mbele ya upepo,

הָרִים׃	תְּלַהֵט	וּכְלֶהָבָה	יַעַר	תִּבְעַר־	כְּאֵשׁ	14
milima	uchomao	na–kama–mwali	msitu	uchomao	Kama–moto	
H2022	H3857	H3852			H0784	

Kama moto uteketezao msitu, na kama miali ya moto iwakayo milimani.

תְּבַהֲלֵם׃	וּבְסוּפָתֶךָ	בְּסַעֲרָתֶךָ	תִּרְדְּפֵם	כֵּן	15
wafadhaike	na–kwa–tufani–yako	kwa–dhoruba–yako	wafuatilie	Vivyo–hivyo	
H0926			H7291		

Uwafuatie kwa tufani yako, na kuwafadhaisha kwa dhoruba yako.

יְהוָה׃	שְׁמֶךָ	וְיבַקְשׁוּ	קָלוֹן	פְּנֵיהֶם	מָלְאוּ	16
Yahwe	jina–lako	na–watafute	aibu	nyuso–zao	Jaza	
H3068	H8034	H1245	H7036	H6440	H4390	

Uwajaze nyuso zao kwa aibu ili kwamba waweze kulitafuta jina lako, Yahwe.

וְיֹאבֵדוּ׃	וַיַּחְפְּרוּ	עַד	עֲדֵי־	וְיִבָּהֲלוּ	יֵבֹשׁוּ	17
na–waangamie	na–wafedheheshwe	milele	hadi	na–wafadhaike	Waaibishwe	
H0006	H2659	H5704	H5703	H0926	H0954	

Nao waaibishwe na kufadhaishwa milele; waangamizwe katika aibu.

18 וְיֵדְעוּ נא־wajue Na–wajue H3045 כִּי־kwamba kwamba אַתָּה wewe שִׁמְךָ jina–lako H8034 יְהוָה Yahwe H3068 לְבַדֶּךָ peke–yako H0905 עֶלְיוֹן Aliye–Juu–Sana עַל־juu–ya juu–ya כָּל־yote–ya yote–ya H3605 הָאָרֶץ׃ nchi H0776

Kisha watajua kwamba ni wewe pekee, Yahwe, Uliye Juu ya nchi yote.

Chapter 84

1 לַמְנַצֵּחַ Kwa–mkuu–wa–waimbaji H5329 עַל־juu–ya הַגִּתִּית Gititi H1665 לִבְנֵי־ya–wana–wa קֹרַח Kora H7141 מִזְמוֹר׃ zaburi H4210 מַה־Jinsi–gani H4100 יְדִידוֹת zipendezavyo מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ maskani–zako H4908 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת׃ wa–majeshi

Ni jinsi gani maskani yako yapendeza, Ewe Yahwe wa Majeshi!

2 נִכְסְפָה Imetamani H3700 וְגַם־na–pia H1571 כָלְתָה imezimia H3615 נַפְשִׁי nafsi–yangu H5315 לְחַצְרוֹת kwa–nyua–za יְהוָה Yahwe H3068 לִבִּי moyo–wangu אֶל־Mungu H0410 אֶל kwa H0413 חָי׃ aliye–hai יְרַנְּנוּ yanasifu–kwa–shangwe וּבְשָׂרִי na–mwili–wangu H1320

Ninashauku ya kuingia nyumbani mwa Yahwe, nimechoka sana kwa sababu ninatamani sana kuwa nyumani mwako. Moyo wangu na mwili wangu wote wakuita wewe Mungu uliye hai.

3 גַּם־Hata H1571 וּצְפּוֹר ndege H6833 מָצְאָה amepata H4672 בַּיִת nyumba וּדְרוֹר na–mbayuwayu H1866 קֵן kiota H7064 לָהּ׀ kwake אֲשֶׁר־ambako H7896 שָׁתָה ameweka וֵאלֹהָי׃ na–Mungu–wangu H0430 מַלְכִּי Mfalme–wangu H4428 צְבָאוֹת wa–majeshi יְהוָה Yahwe H3068 מִזְבְּחוֹתֶיךָ madhabahu–zako H4196 אֶת־kwenye H0853 אֶפְרֹחֶיהָ makinda–yake H0667

Hata Shomoro naye amepata nyumba yake na mbayuwayu amejipatia kiota kwa ajili yake mwenyewe mahali awezapo aweza kuweka makinda yake karibu na madhabahu yako, Ee Yahwe wa majeshi, Mfalme wangu, na Mungu wangu.

4 אַשְׁרֵי Heri H0835 יוֹשְׁבֵי wakaao H3427 בֵיתֶךָ nyumba–yako עוֹד daima H5750 יְהַלְלוּךָ watakusifu סֶלָה׃ Sela H5542

Wamebarikiwa wale ambao huishi katika nyumba yako; nao hukusifu wewe siku zote. Selah

5 אַשְׁרֵי Heri H0835 אָדָם mtu H0120 עֻזּ־nguvu–yake H5797 לוֹ kwake בָּךְ kwako מְסִלּוֹת njia–kuu בִּלְבָבָם׃ katika–mioyo–yao H3824

Amebarikiwa mtu yule ambaye nguvu zake ziko katika wewe, katika moyo wake mna njia kuu ziendazo mpaka Sayuni.

יַעְטֶה	בְּרָכוֹת	גַּם־	יְשִׁיתֻוהוּ	מַעְיָן	הַבָּכָא	בְּעֶמֶק	וּעְבְרֵי	6
inatandaza	baraka	pia	wanalifanya	chemchemi	Baka	katika–bonde–la	Wapitao	
	H1293	H1571	H7896	H4599	H1056	H6010		

מוֹרֶה׃	
mvua–ya–masika	
H4175	

Wanapopita katika bonde la machozi, hupata chemchem ya maji kwa ajili ya kunywa. Mvua ya vuli hulivika baraka.

בְּצִיּוֹן׃	אֱלֹהִים	אֶל־	יֵרָאֶה	חָיִל	אֶל־	מֵחַיִל	יֵלְכוּ	7
katika–Sayuni	Mungu	mbele–ya	ataonekana	nguvu	hadi	kutoka–nguvu	Wanaenda	
H6726	H0430	H0413	H7200	H2428	H0413	H2428	H3212	

Huendelea toka nguvu hadi nguvu; kila mmoja wao katika sayuni huonekana mbele ya Mungu.

סֶלָה׃	יַעֲקֹב	אֱלֹהֵי	הַאֲזִינָה	תְּפִלָּתִי	שִׁמְעָה	צְבָאוֹת	אֱלֹהִים	יְהוָה	8
Sela	Yakobo	Mungu–wa	sikiliza	maombi–yangu	sikia	wa–majeshi	Mungu	Yahwe	
H5542	H3290	H0430	H0238	H8605	H8085		H0430	H3068	

Yahwe Mungu wa majeshi, sikia maombi yangu; Mungu wa Yakobo, usikilize nisemacho! Selah

מְשִׁיחֶךָ׃	פְּנֵי	וְהַבֵּט	אֱלֹהִים	רְאֵה	מָגִנֵּנוּ	9
mpakwa–mafuta–wako	uso–wa	na–uangalie	Mungu	tazama	Ngao–yetu	
H4899	H6440	H5027	H0430	H7200	H4043	

Ee Mungu, uiangalie ngao yetu; uwaangalie wapakwa mafuta wako.

בָּחַרְתִּי	מֵאָלֶף	בַּחֲצֵרֶיךָ	יוֹם	טוֹב־	כִּי	10
nimechagua	kuliko–elfu	katika–nyua–zako	siku–moja	afadhali	Kwa–maana	
H0977	H0505		H3117			

רֶשַׁע׃	בְּאָהֳלֵי־	מִדּוּר	אֱלֹהָי	בְּבֵית	הָסְתּוֹפֵף
uovu	katika–mahema–ya	kuliko–kukaa	Mungu–wangu	katika–nyumba–ya	kusimama–mlangoni
H7562	H0168	H1752	H0430		H5605

Kwa maana siku moja katika nyumba yako ni bora kuliko siku elfu mahali pengine. Ni bora niwe mlinzi wa mlango katika nyumba ya Mungu wangu, kuliko kuishi katika mahema ya waovu.

לֹא	יְהוָה	יִתֵּן	וְכָבוֹד	חֵן	אֱלֹהִים	יְהוָה	וּמָגֵן	שֶׁמֶשׁ	כִּי	11
hata	Yahwe	atatoa	na–utukufu	neema	Mungu	Yahwe	na–ngao	jua	Kwa–maana	
H3808	H3068	H5414	H3519	H2580	H0430	H3068	H4043	H8121		

בְּתָמִים׃	לַהֹלְכִים	טוֹב	יִמְנַע־
kwa–ukamilifu	kwa–watembea	jema	zuia
H8549	H1980		H4513

Kwa kuwa Yahwe Mungu ni jua letu na ngao yetu; Yahwe atatoa neema na utukufu; hazuii zuri lolote kwa wale ambao hutembea katika uadilifu.

בָּךְ׃	בֹּטֵחַ	אָדָם	אַשְׁרֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	12
wewe	anayekutumaini	mtu	heri	wa–majeshi	Yahwe	
	H0982	H0120	H0835		H3068	

Yahwe wa majeshi, amebarikiwa mtu yule anaye kutumainia wewe.

Chapter 85

אַרְצֶֽךָ׃	יְהוָה	רָצִיתָ	מִזְמ֥וֹר׃	קֹ֝רַ֗ח	לִבְנֵי־	ולַמְנַצֵּ֥חַ	1
nchi–yako	Yahwe	Umependezwa	zaburi	Kora	ya–wana–wa	Kwa–mkuu–wa–waimbaji	
H0776	H3068	H7521	H4210	H7141		H5329	

יַעֲקֹֽב׃	שְׁבִית)׃(	]שבות[	שַׁבְתָּ	
Yakobo	utumwa–wa	utumwa–wa	ulirudisha	
H3290	H7622	H7622	H7725	

Yahwe, wewe umeonesha fadhilia kwenye nchi yako; umeurejesha ustawi wa Yakobo.

סֶּֽלָה׃	חַטָּאתָֽם	כָּל־	כִּסִּ֥יתָ	עַמֶּ֑ךָ	עָוֹן	נָשָׂ֖אתָ	2
Sela	dhambi–zao	zote	ulifunika	watu–wako	uovu–wa	Uliondoa	
H5542		H3605	H3680		H5771	H5375	

Umesamehe dhambi ya watu wako; umezisitiri dhambi zao zote. Selah

אַפֶּֽךָ׃	מֵחֲרֹ֥ן	הֱשִׁ֝יבוֹתָ	עֶבְרָתֶֽךָ׃	כָּל־	אָסַ֥פְתָּ		3
hasira–yako	kutoka–ukali–wa	ulirudisha	ghadhabu–yako	yote–ya	Uliondoa		
H0639	H2740	H7725	H5678	H3605	H0622		

Umeondoa ghadhabu yako yote; umeiacha hasira yako kali.

עִמָּֽנוּ׃	כַּעַסֶֽךָ׃	וְהָפֵ֣ר	יִשְׁעֵ֑נוּ	אֱלֹהֵ֥י	שׁוּבֵ֥נוּ	4
nasi	uchungu–wako	na–uondoe	wokovu–wetu	Mungu–wa	Turudishe	
			H3468	H0430	H7725	

Uturejeshe sisi, Ee Mungu wa wokovu wetu, na uikomeshe chuki yako juu yetu.

וָדֹֽר׃	לְדֹ֣ר	אַפֶּ֑ךָ	תִּמְשֹׁ֥ךְ	בָּ֝נוּ	תָּאֲנַ֗ךְ־	הַלְעוֹלָ֥ם	5
na–kizazi	kwa–kizazi	hasira–yako	utaendeleza	nasi	utakasirika	Je–milele	
H1755	H1755	H0639	H4900		H0599	H5769	

Je! Utaendelea kuwa na hasira juu yetu milele? utadumisha hasira kizazi chote kijacho?

בָּֽךְ׃	יִשְׂמְחוּ־	וְעַמֶּ֑ךָ	תְּחַיֵּ֥נוּ	תָּשׁ֥וּב	אַ֝תָּה	הֲלֹא־	6
kwako	wafurahi	na–watu–wako	kutufufua	kurudi	wewe	Je–huta	
	H8055		H2421	H7725		H3808	

Je, hautatuhuisha tena? Kisha watu wako watafurahia katika wewe.

לָּֽנוּ׃	תִּתֶּן־	וְיֵשְׁעֲךָ֥	חַסְדֶּ֑ךָ	יְהוָה	הַרְאֵ֥נוּ	7
sisi	utupe	na–wokovu–wako	fadhili–yako	Yahwe	Tuonyeshe	
	H5414	H3468		H3068	H7200	

Utuoneshe sisi uaminifu wa agano lako, Yahwe, utupe sisi wokovu wako.

עַמּ֑וֹ	אֶל־	שָׁל֥וֹם	יְדַבֵּ֥ר	וְכִ֝י	יְהוָ֗ה	וְהָאֵ֤ל	יְדַבֵּר֮	מַה־	אֶשְׁמְעָ֥ה	8
watu–wake	kwa	amani	atasema	kwa–maana	Yahwe	Mungu	atasema	nini	Nitasikia	
	H0413	H7965	H1696		H3068	H0410	H1696	H4100	H8085	

לְכִסְלָֽה׃	יָשׁ֥וּבוּ	וְאַל־	חַסִידָ֑יו	וְאֶל־
kwa–upumbavu	rudi	na–wasi	watakatifu–wake	na–kwa
H3690	H7725	H0408	H2623	H0413

Nitasikiliza yale Yahwe Mungu asemayo, maana yeye atafanya amani pamoja na watu wake, wafuasi wake waminifu. Lakini lazima wasirudi tena katika njia za kipumbavu.

בְּאַרְצֵֽנוּ׃	כָּב֣וֹד	לִשְׁכֹּ֑ן	יִשְׁעוֹ֮	לִירֵאָ֪יו	קָ֫רוֹב	וְאַ֤ךְ	9
katika–nchi–yetu	utukufu	kukaa	wokovu–wake	kwa–wanaomcha	karibu	Hakika	
H0776	H3519	H7931	H3468	H3373	H7138	H0389	

Hakika wokovu wake u karibu na wale wanao mwabudu yeye; kisha utukufu utabaki katika nchi yetu.

10	חֶסֶד־	וֶאֱמֶת	נִפְגָּשׁוּ	צֶדֶק	וְשָׁלוֹם	נָשָׁקוּ׃
	Fadhili	na–kweli	zimekutana	haki	na–amani	zimebusu
		H0571	H6298	H6664	H7965	

Uaminifu wa agano na uaminifu vimekutana pamoja; haki na amani vimebusiana.

11	אֱמֶת	מֵאֶרֶץ	תִּצְמָח	וְצֶדֶק	מִשָּׁמַיִם	נִשְׁקָף׃
	Kweli	kutoka–nchi	itachipuka	na–haki	kutoka–mbinguni	itatazama–chini
	H0571	H0776	H6779	H6664	H8064	H8259

Uaminifu unatoa chemchem kutoka ardhini, na haki hutazama chini kutoka mawinguni.

12	נַם־	יְהוָה	יִתֵּן	הַטּוֹב	וְאַרְצֵנוּ	תִתֵּן	יְבוּלָהּ׃
	Naam	Yahwe	atatoa	mema	na–nchi–yetu	itatoa	mazao–yake
	H1571	H3068	H5414		H0776	H5414	H2981

Ndiyo, Yahwe atatoa baraka zake njema, na nchi itatoa mazao yake.

13	צֶדֶק	לְפָנָיו	יְהַלֵּךְ	וְיָשֵׂם	לְדֶרֶךְ	פְּעָמָיו׃
	Haki	mbele–yake	itatembea	na–itaweka	katika–njia	hatua–zake
	H6664	H6440	H1980		H1870	H6471

Haki itaenda mbele zake na kufanya njia kwa ajili ya nyayo zake.

Chapter 86

1	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	כִּי־	עֲנֵנִי	אָזְנְךָ	יְהוָה	הַטֵּה־	לְדָוִד	תְּפִלָּה
	na–mhitaji	mnyonge	kwa–maana	unijibu	sikio–lako	Yahwe	Tegea	ya–Daudi	Maombi
	H0034	H6041			H0241	H3068	H5186	H1732	H8605

אֲנִי׃	
mimi	
H0589	

Sikia, Ee Yahwe, na unijibu, kwa kuwa ni maskini na mnyonge.

2	שָׁמְרָה	נַפְשִׁי	כִּי־	חָסִיד	אָנִי	הוֹשַׁע	עַבְדְּךָ	אַתָּה
	Linda	nafsi–yangu	kwa–maana	mwaminifu	mimi	okoa	mtumishi–wako	wewe
	H8104	H5315		H2623	H0589	H3467	H5650	

אֱלֹהַי	הַבּוֹטֵחַ	אֵלֶיךָ׃
Mungu–wangu	anayekutumainia	wewe
H0430	H0982	H0413

Unilinde, maana mimi ni mwaminifu; Mungu wangu, umuokoe mtumishi wako anayekuamini.

3	חָנֵּנִי	אֲדֹנָי	כִּי	אֵלֶיךָ	אֶקְרָא	כָל־	הַיּוֹם׃
	Nihurumie	Bwana	kwa–maana	kwako	naita	siku	yote
		H0136		H0413	H7121	H3605	H3117

Unihurumie, Bwana, maana ninakulilia wewe mchana kutwa.

4	שַׂמֵּחַ	נֶפֶשׁ	עַבְדֶּךָ	כִּי	אֵלֶיךָ	אֲדֹנָי	נַפְשִׁי	אֶשָּׂא׃
	Furahisha	nafsi–ya	mtumishi–wako	kwa–maana	kwako	Bwana	nafsi–yangu	ninainua
	H8055	H5315	H5650		H0413	H0136	H5315	H5375

Umfurahishe mtumishi wako, maana ni kwako, Bwana, ninaomba.

לְכָל־	חֶסֶד	וְרַב־	וְסַלָּח	טוֹב	אֲדֹנָי	אַתָּה	כִּי־	5
kwa–wote	fadhili	na–mwingi–wa	na–mwenye–kusamehe	mwema	Bwana	wewe	Kwa–maana	
H3605			H5546		H0136			

קֹרְאֶיךָ׃
wanaokulilia
H7121

Wewe, Bwana, ni mwema, na uko tayari kusamehe, na huonesha huruma kubwa kwa wale wanao kulilia wewe.

תַּחֲנוּנוֹתָי׃	בְּקוֹל	וְהַקְשִׁיבָה	תְּפִלָּתִי	יְהוָה	הַאֲזִינָה	6
maombi–yangu	kwa–sauti–ya	na–uangalie	maombi–yangu	Yahwe	Sikiliza	
H8469		H7181	H8605	H3068	H0238	

Yahwe, sikiliza maombi yangu; sikia sauti ya ombi langu.

תַּעֲנֵנִי׃	כִּי	אֶקְרָאֶךָּ	צָרָתִי	בְּיוֹם	7
utanijibu	kwa–maana	ninakuita	taabu–yangu	Katika–siku–ya	
		H7121		H3117	

Katika siku ya shida ninakuita wewe, kwa maana utanijibu.

כְּמַעֲשֶׂיךָ׃	וְאֵין	אֲדֹנָי	וּבָאֱלֹהִים	כָּמוֹךָ	אֵין־	8
kama–matendo–yako	na–hakuna	Bwana	miongoni–mwa–miungu	kama–wewe	Hakuna	
H4639	H0369	H0136	H0430	H3644	H0369	

Katikati ya miungu hakuna wa kufananishwa na wewe, Bwana. Hakuna matendo kama matendo yako.

וְיכַבְּדוּ	אֲדֹנָי	לְפָנֶיךָ	וְיִשְׁתַּחֲווּ	וְיָבֹאוּ	עָשִׂיתָ	אֲשֶׁר	וּגוֹיִם	כָּל־	9
na–kulitukuza	Bwana	mbele–yako	na–kusujudu	yatakuja	wewe	uliyoyaumba	mataifa	Yote	
H3513	H0136	H6440	H7812	H0935				H3605	

לִשְׁמֶךָ׃
jina–lako
H8034

Mataifa yote ambayo umeyafanya yatakuja kwako na kusujudu mbele zako, Bwana. nao wataliheshimu jina lako.

לִבַדֶּךָ׃	אֱלֹהִים	אַתָּה	נִפְלָאוֹת	וְעֹשֵׂה	אַתָּה	גָּדוֹל	כִּי־	10
peke–yako	Mungu	wewe	maajabu	na–mfanyaji–wa	wewe	mkuu	Kwa–maana	
H0905	H0430		H6381					

Kwa kuwa wewe ni mkuu na utendaye mambo ya ajabu; wewe pekee ndiwe Mungu.

לְבָבִי	יַחֵד	בַּאֲמִתֶּךָ	אֲהַלֶּךְ	דַּרְכֶּךָ	וְיהוָה	הוֹרֵנִי	11
moyo–wangu	unganisha	katika–ukweli–wako	nitatembea	njia–yako	Yahwe	Nifundishe	
H3824	H3161	H0571	H1980	H1870	H3068		

שְׁמֶךָ׃ לְיִרְאָה
jina–lako kulicha
H8034 H3372

Unifundishe njia zako, Yahwe. Kisha nitatembea katika kweli yako. Unifanye kukuheshimu wewe.

שִׁמְךָ	וַאֲכַבְּדָה	לְבָבִי	בְכָל־	אֱלֹהַי	אֲדֹנָי	אוֹדְךָ	12
jina–lako	na–nitalitukuza	wangu–wote	kwa–moyo	Mungu–wangu	Bwana	Nitakushukuru	
H8034	H3513	H3824	H3605	H0430	H0136	H3034	

לְעוֹלָם׃
milele
H5769

Bwana Mungu wangu, nitakusifu kwa moyo wangu wote; nitalitukuza jina lako milele.

13 כִּי־ Kwa–maana
חַסְדְּךָ fadhili–yako
גָדוֹל kuu
עָלָי juu–yangu
וְהִצַּלְתָּ na–umeiokoa
נַפְשִׁי nafsi–yangu
מִשְּׁאוֹל kutoka–kuzimu
תַּחְתִּיָּה׃ ya–chini

Kwa maana uaminifu wa agano lako ni mkuu kwangu; wewe umeokoa uhai wangu kutoka chini kuzimuni.

14 וֵאלֹהִים Mungu
זֵדִים wenye–kiburi
קָמוּ־ wameniinukia
עָלַי mimi
עֲדַת na–kusanyiko–la
עָרִיצִים wakatili
בִּקְשׁוּ wananitafuta
נַפְשִׁי nafsi–yangu
לֹא na–hawaja
שָׂמוּךְ kukuweka
לְנֶגְדָּם׃ mbele–yao

Ee Mungu, wenye kiburi wameinuka dhidi yangu. Kundi la watu wenye vurugu wanautafuta uhai wangu. Nao hawakuheshimu wewe.

15 וְאַתָּה Lakini–wewe
אֲדֹנָי Bwana
אֵל־ ni–Mungu
רַחוּם mwenye–huruma
וְחַנּוּן na–neema
אֶרֶךְ mwenye
אַפַּיִם subira
וְרַב־ na–mwingi–wa
וֶאֱמֶת׃ na–kweli
חֶסֶד fadhili

Lakini wewe, Bwana, ni mwenye huruma na neema, hukasiliki haraka, na mwingi katika uaminifu wa agano lako na kweli.

16 פְּנֵה Nigeukia
אֵלַי mimi
וְחָנֵּנִי na–unihurumie
תְּנָה־ mpe
עֻזְּךָ nguvu–yako
לְעַבְדֶּךָ mtumishi–wako
וְהוֹשִׁיעָה na–umwokoe
לְבֶן־ mwana–wa
אֲמָתֶךָ׃ kijakazi–chako

Unigeukie na unihurumie; mpe nguvu zako mtumishi wako; umuokoe mwana wa mjakazi wako.

17 עֲשֵׂה־ Nifanyie
עִמִּי mimi
אוֹת ishara
לְטוֹבָה ya–wema
וְיִרְאוּ na–waone
שֹׂנְאַי wanaonichukia
וְיֵבֹשׁוּ na–waaibishwe
כִּי־ kwa–maana
וְנִחַמְתָּנִי׃ na–umenifariji
עֲזַרְתָּנִי umenisaidia
יְהוָה Yahwe
אַתָּה wewe

Unioneshe ishara ya fadhila zako. Kisha wale wanichukiao wataziona na kuaibishwa kwa sababu yako; Yahwe, umenisaidia na kunifariji.

Chapter 87

1 לִבְנֵי־ Ya–wana–wa
קֹרַח Kora
מִזְמוֹר zaburi
שִׁיר wimbo
יְסוּדָתוֹ Msingi–wake
בְּהַרְרֵי־ katika–milima–ya
קֹדֶשׁ׃ utakatifu

Mji aliouanzisha umesimama juu ya mlima mtakatifu;

2	אֹהֲב	יְהוָה	שַׁעֲרֵי	צִיּוֹן	מִכֹּל	מִשְׁכְּנוֹת	יַעֲקֹב׃
	Anapenda	Yahwe	malango–ya	Sayuni	zaidi–ya	maskani–za	Yakobo
	H0157	H3068	H8179	H6726	H3605	H4908	H3290

Yahwe anapenda zaidi malango ya Sayuni kuliko mahema yote ya Yakobo.

3	גְּכְבָדוֹת	מְדֻבָּר	בָּךְ	עִיר	הָאֱלֹהִים	סֶלָה׃
	Mambo–matukufu	yanasemwa	kwako	mji–wa	Mungu	Sela
	H3513	H1696			H0430	H5542

Mambo matukufu yamesemwa kwako, mji wa Mungu. Selah

4	אַזְכִּיר	רַהַב	וּבָבֶל	לְיֹדְעָי	הִנֵּה	פְּלֶשֶׁת	וְצוֹר	עִם־	
	Nitataja	Rahabu	na–Babeli	miongoni–mwa–wanaonijua	tazama	Ufilisti	na–Tiro	pamoja–na	
	H2142	H7294	H0894	H3045	H2009	H6429	H6865		

כּוּשׁ	זֶה	יֻלַּד־	שָׁם׃	
Kushi	huyu	alizaliwa	huko	
	H2088	H3205	H8033	

Ninataja Rahabu na Babeli kwa wafuasi wangu. Tazama, Filisti, na Tiro, pamoja na Ethiopia nao watasema, 'Huyu alizaliwa humo.'"

5	וּלְצִיּוֹן	יֵאָמַר	אִישׁ	וְאִישׁ	יֻלַּד־	בָּהּ	וְהוּא	יְכוֹנְנֶהָ
	Na–kuhusu–Sayuni	itasemwa	huyu	na–huyu	alizaliwa	humo	na–yeye	atauidhihibitisha
	H6726	H0559	H0376	H0376	H3205		H1931	

עֶלְיוֹן׃
Aliye–Juu–Sana

Itasemwa juu ya Sayuni, "Kila mmoja wa hawa alizaliwa katika yeye; na yeye Aliye Juu atamuimarisha.

6	יְהוָה	יִסְפֹּר	בִּכְתוֹב	עַמִּים	זֶה	יֻלַּד־	שָׁם	סֶלָה׃
	Yahwe	atahesabu	akiandika	mataifa	huyu	alizaliwa	huko	Sela
	H3068		H3789		H2088	H3205	H8033	H5542

Yahwe anaandika katika kitabau cha sensa ya mataifa, "Huyu alizaliwa humo." Selah

7	וְשָׁרִים	כְּחֹלְלִים	כָּל־	מַעְיָנַי	בָּךְ׃
	Na–waimbaji	kama–wachezaji	chemchemi	zangu–zote	kwako
	H7891		H3605	H4599	

Hivyo waimbaji na wachezaji kwa pamoja waseme, "chemchem zangu zimo kwako."

Chapter 88

1	שִׁיר	מִזְמוֹר	לִבְנֵי	קֹרַח	לַמְנַצֵּחַ	עַל־	מָחֲלַת	לְעַנּוֹת
	Wimbo	zaburi	ya–wana–wa	Kora	kwa–mkuu–wa–waimbaji	juu–ya	Mahalathi	Leannoti
		H4210		H7141	H5329		H4257	

מַשְׂכִּיל	לְהֵימָן	הָאֶזְרָחִי׃	יְהוָה	אֱלֹהֵי	יְשׁוּעָתִי	יוֹם־	צָעַקְתִּי	בַלַּיְלָה	
Maskili	ya–Hemani	Mwezrahi	Yahwe	Mungu–wa	wokovu–wangu	mchana	nimeita	usiku	
H4905	H1968	H0250	H3068	H0430	H3444	H3117	H6817	H3915	

נֶגְדֶּךָ׃
mbele–yako
H5048

Yahwe, Mungu wa wokovu wangu, ninalia mchana na usiku mbele zako.

לְרַנָּתִי׃	אָזְנֶךָ	הַטֵּה־	תְּפִלָּתִי	לְפָנֶיךָ	תָּבוֹא	2
kwa–kilio–changu	sikio–lako	tega	maombi–yangu	mbele–yako	Ifike	
H7440	H0241	H5186	H8605	H6440	H0935	

Sikiliza maombi yangu; utazame kulia kwangu.

הִגִּיעוּ׃	לִשְׁאוֹל	וְחַיַּי	נַפְשִׁי	בְּרָעוֹת	שָׂבְעָה	כִּי־	3
yamefika	kuzimu	na–maisha–yangu	nafsi–yangu	kwa–matatizo	imejaa	Kwa–maana	
H5060	H7585		H5315		H7646		

Maana nimejawa taabu, na uhai wangu umefika kuzimuni.

אֱיָל׃	אֵין־	כְּגֶבֶר	הָיִיתִי	בֹּור	יֹורְדֵי	עִם־	נֶחְשַׁבְתִּי	4
nguvu	asiye–na	kama–mtu	nimekuwa	shimoni	washukao	pamoja–na	Nimehesabiwa	
H0353	H0369	H1397	H1961		H3381		H2803	

Watu hunichukulia kama wale waendao chini shimoni; mimi ni mtu asiye na nguvu.

לֹא	אֲשֶׁר	קֶבֶר	שִׁכְבֵי	וחֲלָלִים	כְּמוֹ	חָפְשִׁי	בַּמֵּתִים	5
huwakumbuki	ambao	kaburini	waliolala	waliouawa	kama	niko–huru	Miongoni–mwa–wafu	
H3808		H6913	H7901		H3644	H2670	H4191	

נִגְזָרוּ׃	מִיָּדֶךָ	וְהֵמָּה	עֹוד	זְכַרְתָּם	
wamekatiliwa–mbali	kutoka–mkono–wako	na–wao	tena	hawakumbuki	
H1504	H3027	H1992	H5750	H2142	

Nimetelekezwa miongoni mwa wafu; niko kama mfu alalaye katika kaburi, wao ambao wewe huwajari tena kwa sababu wametengwa mbali na nguvu zako.

בְּמִצֹּלוֹת׃	בְּמַחֲשַׁכִּים	תַּחְתִּיּוֹת	בְּבֹור	שַׁתַּנִי	6
katika–vilindi	katika–giza	la–chini–kabisa	katika–shimo	Umeniweka	
H4688	H4285	H8482		H7896	

Wewe umeniweka katika sehemu ya chini kabisa ya shimo, sehemu yenye giza na kilindini.

סֶלָה׃	עִנִּיתָ	מִשְׁבָּרֶיךָ	וְכָל־	חֲמָתֶךָ	סָמְכָה	עָלַי	7
Sela	umenilemea	yako–yote	na–kwa–mawimbi	ghadhabu–yako	imekaa	Juu–yangu	
H5542		H4867	H3605	H2534	H5564		

Gadhabu yako yanielemea, na mawimbi yako yote yanatua juu yangu. Selah

כָּלֶא	לָמוֹ	תּוֹעֵבוֹת	שַׁתַּנִי	מִמֶּנִּי	מְיָדְעַי	הִרְחַקְתָּ	8
nimefungwa	kwao	chukizo	umenifanya	kutoka–kwangu	rafiki–zangu	Umewaweka–mbali	
H3607		H8441	H7896		H3045	H7368	

אֵצֵא׃	וְלֹא
kutoka	na–siwezi
H3318	H3808

Kwa sababu yako, wale wanijuao wote hunikwepa. Umenifanya wakutisha machoni pao. Nimefungwa na siwezi kutoroka.

יֹום	בְּכָל־	יְהוָה	קְרָאתִיךָ	עִנִּי	מִנִּי	דָּאֲבָה	עֵינִי	9
siku	kila	Yahwe	nimekuita	mateso	kwa–sababu–ya	limedhoofika	Jicho–langu	
H3117	H3605	H3068	H7121	H6040		H1669		

כַּפָּי׃	אֵלֶיךָ	שִׁטָּחְתִּי
mikono–yangu	kwako	nimekunjulia
H3709	H0413	H7849

Macho yangu yamefifia kutokana na shida; kila siku nakuita wewe, Yahwe; ninakunyoshea wewe mikono yangu.

סֶלָה׃	יוֹדוּךָ	וְקוּמוּ	רְפָאִים	אִם־	פָּלֶא	תַּעֲשֶׂה־	הֲלַמֵּתִים	10
Sela	kukusifu	zitasimama	roho–za–wafu	je	maajabu	utafanya	Je–kwa–wafu	
H5542	H3034		H7496		H6382		H4191	

Je! utafanya miujiza kwa ajili ya wafu? Wale waliokufa watafufuka na kukusifu wewe? Selah

בָּאֲבַדּוֹן׃	אֱמוּנָתְךָ	חַסְדֶּךָ	בַּקֶּבֶר	הַיְסֻפָּר	11
katika–Abadoni	uaminifu–wako	fadhili–yako	kaburini	Je–itasimuliwa	
H0011	H0530		H6913		

Uaminifu wa agano lako utatangazwa kaburini? au uaminifu wako mahali pa wafu?

נִשְׁיָּה׃	בְּאֶרֶץ	וְצִדְקָתְךָ	פִּלְאֶךָ	בַּחֹשֶׁךְ	הֲיִוָּדַע	12
kusahaulika	katika–nchi–ya	na–haki–yako	maajabu–yako	gizani	Je–itajulikana	
H5388	H0776	H6666	H6382	H2822	H3045	

Matendo yako ya ajabu yatajulikana gizani? au haki yako katika mahali pa usahaulifu?

תִּקְדְּמֶךָּ׃	תְּפִלָּתִי	וּבַבֹּקֶר	שִׁוַּעְתִּי	יְהוָה	אֵלֶיךָ	וַאֲנִי	13
yatakukuta	maombi–yangu	na–asubuhi	nimeita	Yahwe	kwako	Lakini–mimi	
H6923	H8605	H1242	H7768	H3068	H0413	H0589	

Lakini ninakulilia wewe, Yahwe; wakati wa asubuhi maombi yangu huja kwako.

מִמֶּנִּי׃	פָּנֶיךָ	תַּסְתִּיר	נַפְשִׁי	תִּזְנַח	יְהוָה	לָמָּה	14
kutoka–kwangu	uso–wako	unaficha	nafsi–yangu	unaikataa	Yahwe	Kwa–nini	
	H6440	H5641	H5315		H3068	H4100	

Yahwe, kwa nini unanikataa? Kwa nini unauficha uso wako mbali nami?

אָפוּנָה׃	אֲמֵיךָ	נָשָׂאתִי	מִנְּעֻרָי	וְגֹוֵעַ	אֲנִי	עָנִי	15
nimefadhaika	hofu–zako	nimebeba	tangu–ujana	na–ninakufa	mimi	Mnyonge	
H6323	H0367	H5375	H5290	H1478	H0589	H6041	

Nimekuwa nikiteswa kila siku na hatihati ya kifo tangu ujana wangu. Nimeteseka dhidi ya hofu yako kuu; ninakata tamaa.

צִמְּתוּתֶיךָ׃	בְּעוּתֶיךָ	חֲרוֹנֶיךָ	עָבְרוּ	עָלַי	16
vimeniangamiza	vitisho–vyako	hasira–zako	zimepita	Juu–yangu	
H6789	H1161	H2740			

Matendo yako ya hasira yamepita juu yangu, na matendo yako ya kutisha yameniangamiza.

יָחַד׃	עָלַי	הִקִּיפוּ	הַיּוֹם	כָּל־	כַּמַּיִם	סַבּוּנִי	17
pamoja	juu–yangu	zimenizunguka	yote	siku	kama–maji	Zimenizunguka	
			H3117	H3605	H4325	H5437	

Siku zote yananizingira mimi kama maji; yote yamenizunguka mimi.

מַחְשָׁךְ׃	מְיָדְעַי	וָרֵעַ	אָהַבְתָּ	מֵמֶנִּי	הִרְחַקְתָּ	18
ni–giza	wanaonijua	na–rafiki	mpendwa	kutoka–kwangu	Umewaweka–mbali	
H4285	H3045	H7453	H0157		H7368	

Wewe umemuondoa kwangu kila rafiki na anijuaye. Na sasa anijuaye pekee ni giza.

Chapter 89

1 לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי׃ חַסְדֵי־ יְהוָה עוֹלָם אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר
Maskili ya-Ethani Mwezrahi: Fadhili-za Yahwe milele nitaimba kwa-kizazi na-kizazi
H4905 H0387 H0250 H3068 H5769 H7891 H1755 H1755

אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי׃
nitajulisha uaminifu-wako kwa-kinywa-changu
H3045 H0530 H6310

Nitimba sifa za matendo ya uaminifu wa agano milele. Nitatangaza kweli yako kwa vizazi vijavyo.

2 כִּי־ אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִן אֱמוּנָתְךָ
Kwa-maana nimesema milele fadhili itajengwa mbinguni utaimarika uaminifu-wako
H5769 H0559 H5769 H2617 H1129 H8064 H3559 H0530

בָּהֶם׃
humo

Maana nimesema, “Uaminifu wa agano umeimarishwa milele; na kweli yako umeiimarisha mbinguni.”

3 כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי׃
Nimefanya agano na-mteule-wangu nimeapa kwa-Daudi mtumishi-wangu
H3772 H1285 H0972 H7650 H1732 H5650

“Nimefanya agano na wateule wangu, nimeapa kiapo kwa Daudi mtumishi wangu.

4 עַד־ עוֹלָם אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר־ וָדֹר כִּסְאֶךָ
Hadi milele nitaimarisha uzao-wako na-nitajenga kwa-kizazi na-kizazi kiti-chako-cha-enzi
H5704 H5769 H3559 H2233 H1129 H1755 H1755 H3678

סֶלָה׃
Sela
H5542

Nitauimarisha uzao wako milele, na nitauimarisha utawala wako vizazi vyote.” Selah

5 וְיוֹדוּ שָׁמַיִם מִפְלְאֲךָ יְהוָה אַף־ אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל
Na-zitasifu mbingu maajabu-yako Yahwe naam uaminifu-wako katika-kusanyiko-la
H3034 H8064 H6382 H3068 H0637 H0530 H6951

קְדֹשִׁים׃
watakatifu
H6918

Mbingu husifu maajabu yako, Yahwe; kweli yako inasifiwa katika kusanyiko la watakatifu.

6 כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים׃
Kwa-maana ni-nani mbinguni anayelingana na-Yahwe anayefanana na-Yahwe miongoni-mwa-wana-wa Mungu
H3068 H4310 H7834 H3068 H1819 H3068 H0410

Maana ni nani katika mbingu aweza kulinganishwa na Yahwe? Ambaye kati ya wana wa miungu ni kama Yahwe?

7 אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־ קְדֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל־ כָּל־ סְבִיבָיו׃
Mungu wa-kuogopwa katika-baraza-la watakatifu sana na-wa-kutisha juu-ya wote wanaomzunguka
H0410 H6206 H5475 H6918 H7227 H3372 H5921 H3605 H5439

Ni Mungu anaye heshimiwa sana katika baraza la watakatifu naye ni wakutisha kati ya wote wanao mzunguka.

וֶֽאֱמוּנָתְךָ֥	יָ֝הּ	וְחֵסִ֗ין	כָּמ֫וֹךָ	מִי־	צְבָא֥וֹת	אֵ֭לֹהֵי	וְיהוָ֑ה	8
na–uaminifu–wako	Yah	mwenye–nguvu	kama–wewe	ni–nani	majeshi	Mungu–wa	Yahwe	
H0530	H3050	H2626	H3644	H4310		H0430	H3068	

סְבִיבוֹתֶ֥יךָ׃
unakuzunguka
H5439

Yahwe, Mungu wa majeshi, ni nani aliye na nguvu kama wewe, Yahwe? Kweli yako inakuzunguka.

אַתָּ֑ה	נַ֝לָּ֗יו	בְּשׁ֣וֹא	הַ֭יָּם	בְּגַאֲוַ֣ת	מֹוֹשֵׁ֑ל	אַתָּ֥ה	9
wewe	mawimbi–yake	wakati–wa–kuinuka–kwa	bahari	juu–ya–kiburi–cha	unatawala	Wewe	
	H1530	H7721	H3220	H1348	H4910		

תְּשַׁבְּחֵֽם׃
unayatuliza

Wewe huitawala bahari yenye nguvu; mawimbi yainukapo, wewe huyatuliza.

פִּ֭זַּרְתָּ	עֻזֶּ֑ךָ	בִּזְרוֹעַ֥	רָ֝הַ֗ב	כֶּחָלָ֥ל	דִּכָּ֫אתָ	אַתָּ֥ה	10
umewatawanya	nguvu–yako	kwa–mkono–wa	Rahabu	kama–aliyeuawa	umemponda	Wewe	
H6340	H5797	H2220	H7294		H1792		

אוֹיְבֶֽיךָ׃
adui–zako
H0341

Ulimwangamiza Rahabu kama mmoja aliye uliwa. Uliwatawanya adui zako kwa mkono wako wenye nguvu.

יְסַדְתָּם׃	אַתָּ֥ה	וּ֝מְלֹאָ֗הּ	תֵּבֵ֣ל	אֶ֭רֶץ	לְךָ֑	אַף־	שָׁמַ֥יִם	לְךָ֥	11
uliviumba	wewe	na–vyote–vilivyomo	ulimwengu	nchi	kwako	naam	mbingu	Kwako	
H3245		H4393	H8398	H0776		H0637	H8064		

Mbingu ni zako wewe, na nchi pia. Uliiumba dunia na vyote vilivyomo.

יְרַנֵּֽנוּ׃	בְּשִׁמְךָ֥	וְ֝חֶרְמ֗וֹן	תָּב֣וֹר	בְּרָאתָ֑ם	אַתָּ֥ה	וְ֝יָמִ֗ין	צָפ֣וֹן	12
vinashangilia	kwa–jina–lako	na–Hermoni	Tabori	uliviumba	wewe	na–kusini	Kaskazini	
	H8034	H2768	H8396			H3225	H6828	

Uliumba kaskazini na kusini. Tabori na Hermoni hulifurahia jina lako.

יְמִינֶֽךָ׃	תָּר֑וּם	יָ֝דְךָ֗	תָּעֹ֣ז	גְּבוּרָ֑ה	עִם־	זְר֥וֹעַ	לְךָ֥	13
mkono–wako–wa–kulia	umeinuliwa	mkono–wako	ni–hodari	nguvu	wenye	mkono	Kwako	
H3225		H3027	H5810	H1369		H2220		

una mkono wa uweza na mkono wenye nguvu, na mkono wako wa kuume uko juu.

יְקַדְּמ֥וּ	וֶ֝אֱמֶ֗ת	חֶ֣סֶד	כִּסְאֶ֑ךָ	מְכ֥וֹן	וּמִשְׁפָּ֥ט	צֶ֝דֶק	14
vinaenda–mbele–ya	na–kweli	fadhili	kiti–chako–cha–enzi	msingi–wa	na–hukumu	Haki	
H6923	H0571		H3678	H4349	H4941	H6664	

פָּנֶֽיךָ׃
uso–wako
H6440

Haki na hukumu ni msingi wa kiti chako. Uaminifu wa agano lako na uaminifu huja mbele zako.

יְהַלֵּכ֑וּן	פָּנֶ֥יךָ	בְּא֖וֹר־	יְהוָ֣ה	תְּרוּעָ֣ה	יוֹדְעֵ֣י	הָעָ֗ם	אַשְׁרֵ֥י	15
watatembea	uso–wako	katika–nuru–ya	Yahwe	shangwe	wanaojua	watu	Heri	
H1980	H6440	H0216	H3068	H8643	H3045		H0835	

Wamebarikiwa watu wakuabuduo wewe! Yahwe, wanatembea katika nuru ya uso wako.

יָרוּמוּ׃	וּבְצִדְקָתְךָ	הַיּוֹם	כָּל־	יְגִילוּן	בְּשִׁמְךָ	16
watainuliwa	na–katika–haki–yako	yote	siku	watafurahi	Kwa–jina–lako	
	H6666	H3117	H3605	H1523	H8034	

Siku zote wanafurahia katika jina lako, na katika haki yako wanakutukuza wewe.

(תָּרוּם	]תרים[	וּבִרְצֹנְךָ	אַתָּה	עֻזָּמוֹ	תִּפְאֶרֶת	כִּי־	17
utainua	utainua	na–kwa–upendeleo–wako	wewe	nguvu–zao	uzuri–wa	Kwa–maana	
		H7522		H5797	H8597		

קַרְנֵנוּ׃	
pembe–yetu	

Wewe ni fahari ya nguvu zao, na kwa nguvu zako tu washindi.

מַלְכֵּנוּ׃	יִשְׂרָאֵל	וְלִקְדוֹשׁ	מָגִנֵּנוּ	לַיהוָה	כִּי	18
mfalme–wetu	Israeli	na–kwa–Mtakatifu–wa	ngao–yetu	kwa–Yahwe	Kwa–maana	
H4428	H3478	H6918	H4043	H3068		

Maana ngao zetu ni za kwako Yahwe; mfalme wetu ni wa Mtakatifu wa Israeli.

עֵזֶר	שִׁנִּיתִי	וַתֹּאמֶר	לַחֲסִידֶיךָ	בְּחָזוֹן	דִּבַּרְתָּ־	אָז	19
msaada	nimeweka	na–ukasema	kwa–watakatifu–wako	katika–maono	ulisema	Wakati–huo	
H5828		H0559	H2623	H2377	H1696		

מֵעָם׃	בָּחוּר	הֲרִימוֹתִי	גִּבּוֹר	עַל־	
kutoka–watu	mteule	nimemwinua	shujaa	juu–ya	
	H0970		H1368		

Muda mrefu uliopita ulizungumza na waaminfu wako katika maono; ulisema, “Nimeweka taji juu ya mwenye nguvu; nimemuinua aliyechaguliwa kutoka kati ya watu.

מְשַׁחְתִּיו׃	קָדְשִׁי	בְּשֶׁמֶן	עַבְדִּי	דָּוִד	מָצָאתִי	20
nimemtia–mafuta	matakatifu–yangu	kwa–mafuta	mtumishi–wangu	Daudi	Nimempata	
H4886	H6944	H8081	H5650	H1732	H4672	

Nimemchagua Daudi mtumishi wangu; kwa mafuta yangu matakatifu nimempaka yeye.

תְּאַמְּצֵנּוּ׃	זְרוֹעִי	אַף־	עִמּוֹ	תִּכּוֹן	יָדִי	אֲשֶׁר	21
utamtia–nguvu	mkono–wangu	naam	naye	utakuwa–imara	mkono–wangu	Ambaye	
H0553	H2220	H0637			H3027		

Mkono wangu utamsaidia yeye; mkono wangu utamtia nguvu.

יְעַנֶּנּוּ׃	לֹא	עַוְלָה	וּבֶן־	בּוֹ	אוֹיֵב	יַשֵּׁא	לְא־	22
mdhulumu	hata	udhalimu	na–mwana–wa	yeye	adui	mshinde	Hata	
	H3808				H0341	H5378	H3808	

Hakuna adui atakaye mdanganya; hakuna mwana wa uovu atakaye muonea.

אֲנֻפֶּךָ׃	וּמְשַׂנְאָיו	צָרָיו	מִפָּנָיו	וְכַתּוֹתַי	23
nitawapiga	na–wanaomchukia	wapinzani–wake	kutoka–mbele–yake	Na–nitawaponda	
H5062	H8130		H6440	H3807	

Nitawaangamiza adui zake mbele yake; nitawaua wale wamchukiao.

קָרְנוֹ׃	תָּרוּם	וּבִשְׁמִי	עִמּוֹ	וְחַסְדִּי	וֶאֱמוּנָתִי	24
pembe–yake	itainuliwa	na–kwa–jina–langu	naye	na–fadhili–yangu	Na–uaminifu–wangu	
		H8034			H0530	

Kweli yangu na uaminifu wa agano vitakuwa pamoja naye; kupitia jina langu atakuwa mshindi.

יְמִינוֹ׃	וּבַנְּהָרוֹת	יָדוֹ	בַּיָּם	וְשַׂמְתִּי	25
mkono–wake–wa–kulia	na–katika–mito	mkono–wake	katika–bahari	Na–nitaweka	
H3225	H5104	H3027	H3220		

Nitaweka mkono wake juu ya bahari na mkono wake wa kuume juu ya mito.

יְשׁוּעָתִי׃	וְצוּר	אֵלִי	אָתָּה	אָבִי	יְקָרָאֵנִי	הוּא	26
wokovu–wangu	na–mwamba–wa	Mungu–wangu	wewe	Baba–yangu	ataniliita	Yeye	
H3444	H6697	H0410		H0001	H7121	H1931	

Yeye ataniita, 'Wewe ni Baba yangu, Mungu wangu, na mwamba wa wokovu wangu.'

אָרֶץ׃	לְמַלְכֵי־	עֶלְיוֹן	אֶתְּנֵהוּ	בְּכוֹר	אָנִי	אַף־	27
nchi	kuliko–wafalme–wa	aliye–juu–sana	nitamfanya	mzaliwa–wa–kwanza	mimi	Naam	
H0776	H4428		H5414	H1060	H0589	H0637	

Nitamjalia kuwa kama mzaliwa wangu wa kwanza, aliye inuliwa zaidi juu ya wafalme wa nchi.

לוֹ׃	נֶאֱמֶנֶת	וּבְרִיתִי	חַסְדִּי	לוֹ	)אֶשְׁמָר־(	]אשמור־[	לְעוֹלָם	28
kwake	litakuwa–imara	na–agano–langu	fadhili–yangu	kwake	nitahifadhi	nitahifadhi	Milele	
	H0539	H1285			H8104	H8104	H5769	

Nitaongeza uaminifu wa agano langu kwake milele; na agano langu pamoja naye litakuwa salama.

שָׁמָיִם׃	כִּימֵי	וְכִסְאוֹ	זַרְעוֹ	לָעַד	וְשַׂמְתִּי	29
mbingu	kama–siku–za	na–kiti–chake–cha–enzi	uzao–wake	milele	Na–nitaweka	
H8064	H3117	H3678	H2233	H5703		

Nitaufanya uzao wake kudumu milele na kiti chake cha enzi kitadumu kama mbingu zilizo juu.

יִלְכֹּון׃	לֹא	וּבְמִשְׁפָּטַי	תּוֹרָתִי	בָּנָיו	יַעֲזֹבוּ	אִם־	30
tembea	hawa	na–katika–hukumu–zangu	sheria–yangu	wana–wake	wataiacha	Kama	
H3212	H3808	H4941	H8451				

Ikiwa watoto wake wataziacha sheria zangu na kutokutii amri zangu,

יִשְׁמֹרוּ׃	לֹא	וּמִצְוֹתַי	יְחַלֵּלוּ	חֻקֹּתַי	אִם־	31
yashika	hawa	na–maagizo–yangu	watazinajisi	amri–zangu	Kama	
H8104	H3808	H4687		H2708		

na kama watazivunja sheria zangu na kutokuzishika amri zangu,

עֲוֹנָם׃	וּבִנְגָעִים	פִּשְׁעָם	בְּשֵׁבֶט	וּפָקַדְתִּי	32
uovu–wao	na–kwa–mapigo	uasi–wao	kwa–fimbo	Basi–nitawatembelea	
H5771	H5061	H6588	H7626		

ndipo nitauadhiu uasi wao kwa fimbo na uovu wao kwa makofi.

בֶּאֱמוּנָתִי׃	אַשֶּׁקֶר	וְלֹא־	מֵעִמּוֹ	אָפִיר	לֹא־	וְחַסְדִּי	33
katika–uaminifu–wangu	danganya	na–sita	kutoka–kwake	ondoa	sita	Lakini–fadhili–yangu	
H0530	H8266	H3808		H6331	H3808		

Lakini sitauondoa kwake upendo wangu thabiti wala kutokuwa mwaminifu kwa ahadi yangu.

אֲשַׁנֶּה׃	לֹא	שְׁפָתַי	וּמוֹצָא	בְּרִיתִי	אֲחַלֵּל	לֹא־	34
badilisha	sita	midomo–yangu	na–kinachotoka	agano–langu	najisi	Sita	
	H3808	H8193	H4161	H1285		H3808	

Sitavunja agano langu wala kubadilisha maneno ya midomoni mwangu.

אֲכַזֵּב׃	לְדָוִד	אִם־	בְּקָדְשִׁי	נִשְׁבַּעְתִּי	אַחַת	35
nitadanganya	kwa–Daudi	kama	kwa–utakatifu–wangu	nimeapa	Mara–moja	
H3576	H1732		H6944	H7650	H0259	

Mara moja na kwa yote, nimeapa kwa utakatifu wangu sitamdanganya Daudi:

נֶגְדִּי׃	כַּשֶּׁמֶשׁ	וְכִסְאוֹ	יִהְיֶה	לְעוֹלָם	זַרְעוֹ	36
mbele–yangu	kama–jua	na–kiti–chake–cha–enzi	utakuwa	milele	Uzao–wake	
H5048	H8121	H3678	H1961	H5769	H2233	

uzao wake utaendelea milele na kiti cha enzi kama vile jua mbele yangu.

סֶלָה׃	נֶאֱמָן	בַּשַּׁחַק	וְעֵד	עוֹלָם	יִכּוֹן	כְּיָרֵחַ	37
Sela	mwaminifu	mbinguni	na–shahidi	milele	utaimarika	Kama–mwezi	
H5542	H0539	H7834	H5707	H5769		H3394	

Kitaimarishwa milele kama mwezi, shahidi mwaminifu mawinguni.” Selah

מִשִּׁיחֶךָ׃	עִם־	הִתְעַבַּרְתָּ	וַתִּמְאָס	זָנַחְתָּ	וְאַתָּה	38
mpakwa–mafuta–wako	dhidi–ya	umekasirika	na–kukataliwa	umekataa	Lakini–wewe	
H4899						

Lakini wewe umemtupa na kumkataa; umemkasirikia mfalme mpakwa mafuta wako.

נִזְרוֹ׃	לָאָרֶץ	חִלַּלְתָּ	עַבְדֶּךָ	בְּרִית	גֵּאַרְתָּה	39
taji–yake	ardhini	umenajisi	mtumishi–wako	agano–la	Umekana	
H5145	H0776		H5650	H1285	H5010	

Wewe umelikataa agano la mtumishi wako. Umeinajisi taji yake ardhini.

מְחִתָּה׃	מִבְצָרָיו	שָׂמְתָּ	גְּדֵרֹתָיו	כָּל־	פָּרַצְתָּ	40
magofu	ngome–zake	umefanya	zake–zote	kuta	Umebomoa	
H4288	H4013		H1448	H3605	H6555	

Umevunja kuta zake zote. Umeharibu ngome yake.

לִשְׁכֵּנָיו׃	חֶרְפָּה	הָיָה	דֶּרֶךְ	עֹבְרֵי	כָּל־	שַׁסֻּהוּ	41
kwa–jirani–zake	aibu	amekuwa	njiani	wapitao	wote	Wamemnyang’anya	
H7934	H2781	H1961	H1870		H3605	H8155	

Wapita njia wote wamemuibia, amekuwa kitu chenye kinyaa kwa majirani zake.

אוֹיְבָיו׃	כָּל־	הִשְׂמַחְתָּ	צָרָיו	יְמִין	הֲרִימוֹתָ	42
zake–wote	adui	umewafurahisha	wapinzani–wake	mkono–wa–kulia–wa	Umeiinua	
H0341	H3605	H8055		H3225		

Umeinua mkono wa kuume wa adui zake; umewafurahisha adui zake wote.

בַּמִּלְחָמָה׃	הֲקִימוֹתוֹ	וְלֹא	חַרְבּוֹ	צוּר	תָּשִׁיב	אַף־	43
vitani	msimamisha	na–huku	upanga–wake	ukali–wa	umegeuza	Naam	
H4421		H3808	H2719	H6697	H7725	H0637	

Umeyageuza makali ya upanga wake. Na hukumfanya asimame awapo vitani.

מִטָּהֳרוֹ׃	וְכִסְאוֹ	לָאָרֶץ	מִגַּרְתָּה׃	הִשְׁבַּתָּ	44
utukufu–wake	na–kiti–chake–cha–enzi	ardhini	umekitupa	Umeondoa	
	H3678	H0776	H4048		

Umeimaliza fahari yake; umekitupa ardhini kiti chake cha enzi.

45	הֲקִצַּרְתָּ	יְמֵי	עֲלוּמָיו	הֶעֱטִיתָ	בוּשָׁה	עָלָיו	סֶלָה׃
	Umezifupisha	siku–za	ujana–wake	umemfunika	aibu	yeye	Sela
		H3117	H5934		H0955		H5542

Umefupisha siku za ujana wake. Umemfunika kwa aibu. Selah

46	עַד־	מָה	יְהוָה	תִּסְתֵּר	לָנֶצַח	תִּבְעַר	כְּמוֹ־	אֵשׁ	חֲמָתֶךָ׃
	Mpaka	lini	Yahwe	utajificha	milele	itawaka	kama	moto	ghadhabu–yako
	H5704	H4100	H3068	H5641	H5331		H3644	H0784	H2534

Mpaka lini, Yahwe? utajificha, milele? Mpaka lini hasira yako itawaka kama moto?

47	זְכָר־	אֲנִי	מֶה־	חָלֶד	עַל־	מַה־	שָׁוְא	בָּרָאתָ	כָּל־
	Kumbuka	mimi	jinsi–gani	maisha–mafupi	kwa–nini	kwa–nini	ubatili	umewaumba	wote
	H2142	H0589	H4100	H2465		H4100	H7723		H3605

אָדָם׃	בְּנֵי־
mwanadamu	wana–wa
H0120	

Oh, fikiria jinsi muda wangu ulivyo mfupi, na ni kwa ajili gani umewaumba wana wote wa wanadamu wasio na manufaa!

48	מִי	גֶּבֶר	יִחְיֶה ׀	וְלֹא	יִרְאֶה־	מָוֶת	יְמַלֵּט	נַפְשׁוֹ	מִיַּד־
	Ni–nani	mtu	atakayeishi	na–ha	ona	mauti	ataiokoa	nafsi–yake	kutoka–mkono–wa
	H4310	H1397	H2421	H3808	H7200	H4194	H4422	H5315	H3027

סֶלָה׃	שְׁאוֹל
Sela	kuzimu
H5542	H7585

Ni nani aweza kuishi na asife, au atakaye iokoa nafsi yake dhidi ya mkono wa kuzimu? Selah

49	וְאַיֵּה	חֲסָדֶיךָ	הָרִאשֹׁנִים	אֲדֹנָי	נִשְׁבַּעְתָּ	לְדָוִד	בֶּאֱמוּנָתֶךָ׃
	Ziko–wapi	fadhili–zako	za–kwanza	Bwana	ulizoapa	kwa–Daudi	katika–uaminifu–wako
	H0346		H7223	H0136	H7650	H1732	H0530

Bwana, yako wapi matendo yako ya zamani ya uaminifu wa agano ambayo ulimwapia Daudi katika kweli yako?

50	זְכֹר	אֲדֹנָי	חֶרְפַּת	עֲבָדֶיךָ	שְׂאֵתִי	בְחֵיקִי	כָּל־
	Kumbuka	Bwana	matusi–ya	watumishi–wako	ninavyobeba	kifuani–mwangu	ya–mataifa
	H2142	H0136	H2781	H5650	H5375	H2436	H3605

רַבִּים׃	עַמִּים
yote–mengi	watu

Kumbuka, Bwana, watumishi wako walivyodhihakiwa na vile nilivyo vumilia moyoni mwangu matusi mengi dhidi ya mataifa.

51	אֲשֶׁר	חֵרְפוּ	אוֹיְבֶיךָ	יְהוָה	אֲשֶׁר	חֵרְפוּ	עִקְּבוֹת
	Ambayo	wametukana	adui–zako	Yahwe	ambayo	wametukana	nyayo–za
			H0341	H3068			H6119

מְשִׁיחֶךָ׃	
mpakwa–mafuta–wako	
H4899	

Maadui zako wanavurumiza matusi, Yahwe; wanadhihaki nyayo za mpakwa mafuta wako.

וְאָמֵן׃	וְאָמֵן	לְעוֹלָם	יְהוָה	בָּרוּךְ	52
na–Amina	Amina	milele	Yahwe	Ahimidiwe	
H0543	H0543	H5769	H3068	H1288	

Atukuzwe Yahwe milele. Amina na Amina. Kitabu cha Nne

Chapter 90

בְּדֹר	לָנוּ	הָיִיתָ	אַתָּה	מָעוֹן	אֲדֹנָי	הָאֱלֹהִים	אִישׁ־	לְמֹשֶׁה	תְּפִלָּה	1
kwa–kizazi	kwetu	umekuwa	wewe	makao	Bwana	Mungu	mtu–wa	ya–Musa	Maombi	
H1755		H1961		H4583	H0136	H0430	H0376	H4872	H8605	
									וָדֹר׃	
									na–kizazi	
									H1755	

Bwana, wewe umekuwa kimbilio letu vizazi vyote.

									2
עוֹלָם	עַד־	וּמֵעוֹלָם	וְתֵבֵל	אֶרֶץ	וַתְּחוֹלֵל	יֻלָּדוּ	הָרִים	וּבְטֶרֶם	
milele	hadi	na–tangu–milele	na–ulimwengu	nchi	na–ukaiumba	kuzaliwa	milima	Kabla–ya	
H5769	H5704	H5769	H8398	H0776		H3205	H2022	H2962	
							אֵל׃	אַתָּה	
							Mungu	wewe	
							H0410		

Kabla milima haijaumbwa, wala haujaumba nchi na dunia, tangu milele na milele, wewe ni Mungu.

								3
אָדָם׃	בְּנֵי־	שׁוּבוּ	וַתֹּאמֶר	דַּכְּא	עַד־	אֱנוֹשׁ	תָּשֵׁב	
mwanadamu	wana–wa	rudini	na–ukasema	mavumbi	kuwa	mwanadamu	Unamrudisha	
H0120		H7725	H0559		H5704	H0582	H7725	

Humrudisha mtu mavumbini, na kusema, “Rudi, ewe uzao wa mwanadmu.

									4
יַעֲבָר	כִּי	אֶתְמוֹל	כְּיוֹם	בְּעֵינֶיךָ	שָׁנִים	אֶלֶף	כִּי		
inapita	wakati	jana	kama–siku–ya	machoni–pako	moja	miaka–elfu	Kwa–maana		
		H0865	H3117		H8141	H0505			
						בַלָּיְלָה׃	וְאַשְׁמוּרָה		
						usiku	na–zamu–ya		
						H3915	H0821		

Kwa maana miaka elfu machoni pako ni kama jana ipitapo, na kama saa wakati wa usiku.

יַחֲלֹף׃	כְּחָצִיר	בַּבֹּקֶר	יִהְיוּ	שֵׁנָה	זְרַמְתָּם	5
yanayopita	kama–majani	asubuhi	wanakuwa	usingizi	Unawafagia	
H2498		H1242	H1961	H8142	H2229	

Huwafagia kama vile kwa mafuliko nao hulala; na wakati wa asubuhi wako kama majani yameayo.

וְיָבֵשׁ׃	יְמוֹלֵל	לָעֶרֶב	וְחָלָף	יָצִיץ	בַּבֹּקֶר	6
na–kukauka	yananyauka	jioni	na–kupita	yanachipuka	Asubuhi	
H3001		H6153	H2498		H1242	

Asubuhi yachipuka na kumea; jioni yakatika na kukauka.

נִבְהָלְנוּ׃	וּבַחֲמָתְךָ	בְאַפֶּךָ	כָּלִינוּ	כִּי־	7
tumefadhaika	na–katika–ghadhabu–yako	katika–hasira–yako	tumeisha	Kwa–maana	
H0926	H2534	H0639	H3615		

Hakika, tumeangamizwa kwa hasira yako, na gadhabu yako inatuogopesha sana.

8	[שת]Umeweka	(שַׂתָּה)umeweka	עֲוֹנֹתֵינוּuovu-wetu	לְנֶגְדֶּךָmbele-yako	עֲלֻמֵּנוּsiri-zetu	לְמְאוֹרkatika-nuru-ya	פָּנֶיךָ׃uso-wako
	H7896	H7896	H5771	H5048	H5956	H3974	H6440

Umeudhihirisha uovu wetu mbele zako, na dhambi zetu zilizofichika katika nuru ya uwepo wako.

9	כִּיKwa-maana	כָּל־siku	יָמֵינוּzetu-zote	פָּנוּzimepita	בְעֶבְרָתֶךָkatika-ghadhabu-yako	כָלִינוּtunamaliza	שָׁנֵינוּmiaka-yetu	כְּמוֹ־kama
		H3605	H3117	H6437	H5678	H3615	H8141	H3644

הֶגֶה׃
uvumisho
H1899

Uhai wetu unatoweka chini ya gadhabu yako; Miaka yetu inapita haraka kama pumzi.

10	יְמֵי־Siku-za	שְׁנוֹתֵינוּmiaka-yetu	בָּהֶם־ni	שִׁבְעִיםsabini	שָׁנָהmiaka	וְאִם־na-kama	וּבִגְבוּרֹתkwa-nguvu	שְׁמוֹנִיםthemanini	שָׁנָה
	H3117	H8141		H7657	H8141		H1369	H8084	H8141

וְרָהְבָּם׃na-fahari-yao	עָמָלtaabu	וָאָוֶן׃na-huzuni	כִּי־kwa-maana	יָגָּזyanapita	חִישׁupesi	וַנָּעֻפָה׃na-tunaruka
H7296	H5999	H0205		H1468	H2440	

Miaka yetu ni sabini, au themanini tukiwa na afya; lakini hata hivyo miaka yetu mizuri imetiwa alama ya taabu na huzuni. Ndiyo, inapita haraka, kisha tunatoweka.

11	מִי־Ni-nani	יוֹדֵעַajuaye	עֹזnguvu-ya	אַפֶּךָhasira-yako	וּכְיִרְאָתְךָna-kama-hofu-yako	עֶבְרָתֶךָ׃ghadhabu-yako
	H4310	H3045	H5797	H0639	H3374	H5678

Ni nani ajuaye kiwango cha hasira yako, na ghadhabu yako ambayo iko sawa na hofu yako?

12	לִמְנוֹתKuhesabu	יָמֵינוּsiku-zetu	כֵּן־hivyo	הוֹדַעtufundishe	וְנָבֹאna-tupate	לְבַבmoyo-wa	חָכְמָה׃hekima
	H4487	H3117		H3045	H0935	H3824	H2451

Hivyo utufundishe sisi kuyafikiria maisha yetu ili kwamba tuweze kuishi kwa hekima.

13	שׁוּבָהRudi	יְהוָהYahwe	עַד־mpaka	מָתַיlini	וְהִנָּחֵם׃na-uwe-na-huruma	עַל־juu-ya	עֲבָדֶיךָ׃watumishi-wako
	H7725	H3068	H5704	H4970	H5162		H5650

Ugeuke, Ee Yahwe! Mpaka lini itakuwa hivi? Uwahurumie watumishi wako.

14	שַׂבְּעֵנוּTutosheleze	בַבֹּקֶרasubuhi	חַסְדֶּךָfadhili-yako	וְנִרְנְנָהna-tuimbe-kwa-shangwe	וְנִשְׂמְחָהna-tufurahi	בְכָל־siku	יָמֵינוּ׃zetu-zote
	H7646	H1242			H8055	H3605	H3117

Ututosheleze sisi wakati wa asubuhi kwa uaminifu wa agano lako ili kwamba tuweze kufurahi na kushangilia siku zote za maisha yetu.

15	שִׂמְחָנוּTufurahishe	כִּימוֹתkama-siku	עִנִּיתָנוּulizotutesa	שָׁנוֹתmiaka	רָאִינוּtulioona	רָעָה׃mabaya
	H8055	H3117		H8141	H7200	

Utufurahishe kwa uwiano sawa na zile siku ulizo tutesa na kwa ile miaka tuliyopitia taabu.

16	יֵרָאֶהYaonekane	אֶל־kwa	עֲבָדֶיךָwatumishi-wako	פָּעֳלֶךָkazi-yako	וְהַדְרְךָ׃na-utukufu-wako	עַל־juu-ya	בְּנֵיהֶם׃watoto-wao
	H7200	H0413	H5650	H6467	H1926		

Watumishi wako na waione kazi yako, na watoto wetu wauone ukuu enzi yako.

כּוֹנְנָה	יָדֵינוּ	וּמַעֲשֵׂה	עָלֵינוּ	אֱלֹהֵינוּ	אֲדֹנָי	נֹעַם	וִיהִי	17
iimarishe	mikono–yetu	na–kazi–ya	juu–yetu	Mungu–wetu	Bwana	uzuri–wa	Na–iwe	
	H3027	H4639		H0430	H0136	H5278	H1961	

כּוֹנְנֵהוּ׃	יָדֵינוּ	וּמַעֲשֵׂה	עָלֵינוּ	
iimarishe	mikono–yetu	na–kazi–ya	juu–yetu	
	H3027	H4639		

Na neema ya Bwana Mungu wetu iwe yetu; fanikisha kazi za mikono yetu; hakika, fanikisha kazi ya mikono yetu.

Chapter 91

יִתְלוֹנָן׃	שַׁדַּי	בְּצֵל	עֶלְיוֹן	בְּסֵתֶר	יֹשֵׁב	1
atalala	Mwenyezi	katika–kivuli–cha	Aliye–Juu–Sana	katika–siri–ya	Akaaye	
	H7706	H6738			H3427	

Yeye aishiye katika makazi ya Aliye Juu atakaa katika uvuli wa mwenyezi.

בּוֹ׃	אֶבְטַח־	אֱלֹהַי	וּמְצוּדָתִי	מַחְסִי	לַיהוָה	אֹמַר	2
yeye	nitamtumainia	Mungu–wangu	na–ngome–yangu	kimbilio–langu	kwa–Yahwe	Nitasema	
	H0982	H0430		H4268	H3068	H0559	

Nami nitasema kuhusu Yahwe, “Yeye ni kimbilio langu na ngome yangu, Mungu wangu, ambaye niaamini katika yeye.”

הַוּוֹת׃	מִדֶּבֶר	יָקוּשׁ	מִפָּח	יְצִילְךָ	הוּא	כִּי	3
ya–maangamizo	kutoka–tauni	mwindaji	kutoka–mtego–wa	atakuokoa	yeye	Kwa–maana	
H1942	H1698	H3353		H5337	H1931		

Kwa maana yeye atakuokoa dhidi ya mtego wa mwindaji na dhidi ya pigo liletalo mauti.

צִנָּה	תָּחְסֶה	כְנָפָיו	וְתַחַת־	לָךְ	יָסֵךְ	וּבְאֶבְרָתוֹ	4
ngao	utapata–kimbilio	mbawa–zake	na–chini–ya	wewe	atakufunika	Kwa–mabawa–yake	
	H2620	H3671	H8478			H0084	

אֲמִתּוֹ׃	וְסֹחֵרָה	
ukweli–wake	na–kinga	
H0571	H5507	

Yeye atakufunika kwa mbawa zake, na chini ya mbawa zake utapata kimbilio. Uaminifu wake ni ngao na ulinzi.

יוֹמָם׃	יָעוּף	מֵחֵץ	לָיְלָה	מִפָּחַד	תִּירָא	לֹא־	5
mchana	urukao	wala–mshale	usiku	hofu–ya	ogopa	Hutaogopa	
H3119		H2671	H3915	H6343	H3372	H3808	

Nawe hautaogopeshwa na vitisho wakati wa usiku, wala mishale ipaayo kwa siku,

צָהֳרָיִם׃	יָשׁוּד	מִקֶּטֶב	יַהֲלֹךְ	בָּאֹפֶל	מִדֶּבֶר	6
adhuhuri	yaharibuo	wala–maangamizo	itembeayo	katika–giza	Wala–tauni	
	H7736	H6986	H1980	H0652	H1698	

wala pigo lizungukalo gizani, wala ugonjwa ujao wakati wa mchana.

יִגַּשׁ׃	לֹא	אֵלֶיךָ	מִימִינֶךָ	וּרְבָבָה	אֶלֶף	וּמִצִּדְךָ	יִפֹּל	7
kusogea	hata	kwako	kulia–kwako	na–elfu–kumi	elfu	upande–wako	Wataanguka	
H5066	H3808	H0413	H3225	H7233	H0505	H6654	H5307	

Maelfu waweza kuangukia upande wako na makumi elfu mkono wako wa kuume, lakini uovu hauwezi kukupata.

תִּרְאֶֽה׃	רְשָׁעִ֥ים	וְשִׁלֻּמַ֗ת	תַּבִּ֫יט	בְּעֵינֶ֥יךָ	רַ֑ק	8
utaona	waovu	na–malipo–ya	utatazama	kwa–macho–yako	Tu	
H7200	H7563	H8011	H5027		H7535	

Wewe utatazama tu na kuona hukumu ya waovu.

מְעוֹנֶֽךָ׃	שַׂ֭מְתָּ	עֶלְיוֹן	מַחְסִ֑י	יְהוָ֥ה	אַ֝תָּ֗ה	כִּי־	9
makao–yako	umemfanya	Aliye–Juu–Sana	kimbilio–langu	Yahwe	wewe	Kwa–maana	
H4583			H4268	H3068			

Kwa kuwa Yahwe ni kimbilio langu! Umfanye Aliye Juu kuwa kimbilio lako pia.

בְּאָהֳלֶֽךָ׃	יִקְרַ֥ב	לֹא־	וְנֶ֗גַע	רָ֫עָ֥ה	אֵלֶ֑יךָ	תְּאֻנֶּ֥ה	לֹא־	10
hema–lako	kusogea	hali	na–pigo	mabaya	wewe	kukupata	Haitakupata	
H0168	H7126	H3808	H5061		H0413	H0579	H3808	

Hakuna uovu utakao kushinda wewe; mateso hayatakuja karibu na nyumba yako.

דְּרָכֶֽיךָ׃	בְּכָל־	לִשְׁמָרְךָ֥	לָ֝ךְ	יְצַוֶּ֣ה־	מַלְאָכָ֑יו	כִּ֤י	11
zako–zote	katika–njia	kukulinda	kwa–ajili–yako	atawaamuru	malaika–wake	Kwa–maana	
H1870	H3605	H8104		H6680	H4397		

Maana yeye atawaelekeza malaika moja kwa moja kukulinda wewe, na kukuwekea ulinzi katika njia zako zote.

רַגְלֶֽךָ׃	בָּאֶ֑בֶן	תִּגֹּ֥ף	פֶּן־	יִשָּׂא֥וּנְךָ	כַּפַּ֗יִם	עַל־	12
mguu–wako	kwenye–jiwe	ukajigonga	usije	watakubeba	mikono–yao	Juu–ya	
H7272	H0068	H5062	H6435	H5375	H3709		

Nao watakuinua juu kwa mikono yao ili usiweze kujigonga mguu wako kwenye jiwe.

וְתַנִּֽין׃	כְּפִ֥יר	תִּרְמֹ֑ס	תִּדְרֹ֥ךְ	וָ֝פֶ֗תֶן	שָׁ֣חַל	עַל־	13
na–joka	simba–mdogo	utamkanyaga	utakanyaga	na–nyoka	simba	Juu–ya	
		H7429	H1869	H6620	H7826		

Utawaangamiza simba na nyoka chini ya miguu yako; utawakanyaga wana-simba na nyoka.

שְׁמִֽי׃	יָדַ֥ע	כִּי־	אֲשַׂגְּבֵ֑הוּ	וַ֝אֲפַלְּטֵ֗הוּ	חָשַׁ֥ק	בִּ֑י	כִּ֤י	14
jina–langu	analijua	kwa–maana	nitamlinda–juu	nitamwokoa	amenipenda	mimi	Kwa–sababu	
H8034	H3045		H7682	H6403				

Kwa sababu amejitoa kwangu, nitamuokoa. Nitamlinda kwa sababu yeye ni mwaminifu kwangu.

וַאֲכַבְּדֵֽהוּ׃	אֲחַלְּצֵ֑הוּ	בְּצָרָ֥ה	אָ֝נֹכִ֗י	עִמּ֣וֹ־	וְאֶעֱנֵ֥הוּ	וְיִקְרָֽאנִי	15
na–nitamtukuza	nitamwokoa	katika–taabu	mimi	pamoja–naye	na–nitamjibu	Ataniita	
H3513			H0595			H7121	

Aniitapo, nitamjibu. Katika shida nitakuwa naye; nitampatia ushindi na nitamuheshimu.

בִּישׁוּעָתִֽי׃	וְאַרְאֵ֑הוּ	אַשְׂבִּיעֵ֥הוּ	יָ֝מִ֗ים	אֹ֣רֶךְ	16
wokovu–wangu	na–nitamwonyesha	nitamshibisha	siku	Urefu–wa	
H3444	H7200	H7646	H3117	H0753	

Nitamtosheleza kwa maisha malefu na kumuonesha wokovu wangu.

Chapter 92

וּלְזַמֵּר	לַיהוָה	לְהֹדוֹת	טוֹב	הַשַּׁבָּת׃	לְיוֹם	שִׁיר	מִזְמוֹר	1
na–kuimba–sifa	Yahwe	kushukuru	Ni–vizuri	Sabato	kwa–siku–ya	wimbo	Zaburi	
H2167	H3068	H3034		H7676	H3117		H4210	

עֶלְיוֹן׃	לְשִׁמְךָ
Aliye–Juu–Sana	kwa–jina–lako
	H8034

Ni jambo jema kumshukuru Yahwe na kuliimbia sifa jina lako, Uliye Juu,

בַּלֵּילוֹת׃	וֶאֱמוּנָתְךָ	חַסְדֶּךָ	בַּבֹּקֶר	לְהַגִּיד	2
usiku	na–uaminifu–wako	fadhili–yako	asubuhi	Kutangaza	
H3915	H0530		H1242	H5046	

kutangaza uaminifu wa agano lako wakati wa asubuhi na uaminifu wako kila usiku,

בְּכִנּוֹר׃	הִגָּיוֹן	עֲלֵי	נָבֶל	וַעֲלֵי־	עָשׂוֹר	עֲלֵי־	3
kinubi	sauti–ya	kwa	zeze	na–kwa	kinanda–cha–nyuzi–kumi	Kwa	
H3658	H1902				H6218		

kwa kinubi cha nyuzi kumi na kwa tuni ya kinubi.

יָדֶיךָ	בְּמַעֲשֵׂי	בְּפָעֳלֶךָ	יְהוָה	שִׂמַּחְתָּנִי	כִּי	4
mikono–yako	katika–matendo–ya	kwa–kazi–yako	Yahwe	umenifurahisha	Kwa–maana	
H3027	H4639	H6467	H3068	H8055		

אֲרַנֵּן׃
nitaimba–kwa–shangwe

Kwa kuwa wewe, Yahwe, matendo yako yamenifurahisha. Nitaimba kwa furaha kwa sababu ya matendo ya mikono yako.

מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃	עָמְקוּ	מְאֹד	יְהוָה	מַעֲשֶׂיךָ	נָּדְלוּ	מָה־	5
mawazo–yako	ni–mazito	sana	Yahwe	matendo–yako	ni–makuu	Jinsi–gani	
H4284	H6009	H3966	H3068	H4639	H1431	H4100	

Ni jinsi gani matendo yako ni makuu, Yahwe! mawazo yako ni ya kina.

זֹאת׃	אֶת־	יָבִין	לֹא־	וּכְסִיל	יֵדָע	לָא	בַּעַר	אִישׁ־	6
hili	kwa	elewi	ha	na–mpumbavu	jui	ha	mjinga	Mtu	
H2063	H0853	H0995	H3808	H3684	H3045	H3808	H1198	H0376	

Mtu mpumbavu hawezi kuyajua, wala mjinga kuyaelewa haya:

								7
אָוֶן	פֹּעֲלֵי	כָּל־	וַיָּצִיצוּ	עֵשֶׂב	כְּמוֹ	וְרִשְׁעִים	בְּפָרְחַ	
uovu	watendao	wote	na–wanastawi	majani	kama	waovu	Wakati–wanapochanua	
H0205	H6466	H3605		H6212	H3644	H7563		

עַד׃	עֲדֵי־	לְהִשָּׁמְדָם
milele	hadi	wataangamizwa
H5704	H5703	H8045

Wasio haki watakapochipuka kama nyasi, na hata watendao uovu watakapo stawi, bado wataangamizwa kwenye uharibifu wa milele.

יְהוָה׃	לְעֹלָם	מָרוֹם	וְאַתָּה	8
Yahwe	milele	juu	Lakini–wewe	
H3068	H5769	H4791		

Lakini wewe, Yahwe, utatawala milele.

יֹאבֵדוּ	אֹיְבֶיךָ	הִנֵּה	כִּי־	יְהוָה	וְאֹיְבֶיךָ	הִנֵּה	כִּי	9
wataangamia	adui–zako	tazama	kwa–maana	Yahwe	adui–zako	tazama	Kwa–maana	
H0006	H0341	H2009		H3068	H0341	H2009		

:אָוֶן	פֹּעֲלֵי	כָּל־	יִתְפָּרְדוּ
uovu	watendao	wote	watatawanyika
H0205	H6466	H3605	H6504

Hakika, watazame adui zako, Yahwe! Hakika, watazame adui zako. Wataangamia! Wale wote watendao maovu watatawanywa.

:רַעֲנָן	בְּשֶׁמֶן	בַּלֹּתִי	קַרְנִי	כִּרְאֵים	וַתָּרֶם	10
mabichi	kwa–mafuta	nimepakwa	pembe–yangu	kama–nyati	Na–umeinua	
	H8081			H7214		

Wewe umeyainua mapembe yangu kama mapembe ya Nyati wa porini; nimepakwa mafuta safi.

תִּשְׁמַעְנָה	מְרֵעִים	עָלַי	בַּקָּמִים	בְּשׁוּרַי	עֵינִי	וַתַּבָּט	11
zimesikia	waovu	mimi	wanaoniinukia	adui–zangu	jicho–langu	Na–imetazama	
H8085				H7790		H5027	

:אָזְנָי
masikio–yangu
H0241

Macho yangu yameona kuanguka kwa adui zangu; masikio yangu yamesikia maangamizi ya maadui zangu waovu.

:יִשְׁגֶּנָה	בַּלְּבָנוֹן	כְּאֶרֶז	יִפְרָח	כַּתָּמָר	צַדִּיק	12
atakua	katika–Lebanoni	kama–mwerezi	atachanua	kama–mtende	Mwenye–haki	
	H3844	H0730		H8558	H6662	

Wenye haki watastawi kama mtende; watakua kama mwerezi wa Lebanoni.

:יַפְרִיחוּ	אֱלֹהֵינוּ	בְּחַצְרוֹת	יְהוָה	בְּבֵית	שְׁתוּלִים	13
watachanua	Mungu–wetu	katika–nyua–za	Yahwe	katika–nyumba–ya	Wamepandwa	
	H0430		H3068		H8362	

Wamepandwa katika nyumba ya Yahwe; wakistawi katika nyua za Mungu wetu.

:יִהְיוּ	וְרַעֲנַנִּים	דְּשֵׁנִים	בְּשֵׂיבָה	יְנוּבוּן	עוֹד	14
watakuwa	na–ubichi	wenye–utomvu	uzee	watatoa–matunda	Bado	
H1961		H1879	H7872	H5107	H5750	

Wao huzaa matunda hata uzeeni; hukaa safi na wenye afya,

)עַוְלָתָה(	]עלתה[	וְלֹא־	צוּרִי	יְהוָה	יָשָׁר	כִּי־	לְהַגִּיד	15
udhalimu	udhalimu	na–hakuna	mwamba–wangu	Yahwe	mnyofu	kwamba	Kutangaza	
		H3808	H6697	H3068	H3477		H5046	

:בּוֹ
kwake

kutangaza kuwa Yahwe ni wa haki. Yeye ni mwamba wangu, na hakuna udhalimu ndani yake.

Chapter 93

אַךְ־	הִתְאַזָּר	עֹז	יְהוָה	לָבֵשׁ	לָבֵשׁ	גֵּאוּת	מָלָךְ	יְהוָה	1
naam	amejifunga–kiunoni	nguvu	Yahwe	amevaa	amevaa	utukufu	anatawala	Yahwe	
H0637	H0247	H5797	H3068	H3847	H3847	H1348		H3068	

תְּמוֹט׃	בַּל־	תִּבֹּל	תִּכּוֹן	
tetemeka	hai	dunia	imeimarika	
H4131	H1077	H8398		

Yahwe anatawala; amevikwa adhama; Yahwe amejivika na kujifunga nguvu. Ulimwengu umeimalishwa; hauwezi kusogezwa.

אָתָּה׃	מֵעוֹלָם	מֵאָז	כִּסְאֲךָ	נָכוֹן	2
wewe	tangu–milele	tangu–zamani	kiti–chako–cha–enzi	Imeimarika	
	H5769		H3678		

Kiti chako cha enzi kimeimarishwa nyakati za kale; umekuwepo siku zote.

דָּכְיָם׃	נְהָרוֹת	יִשְׂאוּ	קוֹלָם	נְהָרוֹת	נָשְׂאוּ	יְהוָה	וְנֶהָרוֹת	נָשְׂאוּ	3
mawimbi–yake	mito	imeinua	sauti–zake	mito	imeinua	Yahwe	mito	Zimeinua	
H1796	H5104	H5375		H5104	H5375	H3068	H5104	H5375	

Bahari zimeinuka, Yahwe; zimemepaza sauti zao; mawimbi ya bahari yapiga ghasia na ngurumo.

									4
יְהוָה׃	בַּמָּרוֹם	אַדִּיר	יָם	מִשְׁבְּרֵי־	אַדִּירִים	רַבִּים	מַיִם	וּמִקֹלוֹת	
Yahwe	juu	hodari	bahari	mawimbi–ya	hodari–kuliko	mengi	maji	Kuliko–sauti–za	
H3068	H4791	H0117	H3220	H4867	H0117		H4325		

Zaidi ya ghasia ya mawimbi mengi, mawimbi ya bahari yenye nguvu, Yahwe aliye juu ni mwenye nguvu.

							5
יְהוָה	קָדֶשׁ	נַאֲוָה־	לְבֵיתְךָ	מְאֹד	נֶאֶמְנוּ	וְעֵדֹתֶיךָ	
Yahwe	utakatifu	inafaa	kwa–nyumba–yako	sana	ni–za–kuaminiwa	Shuhuda–zako	
H3068	H6944	H4998		H3966	H0539		

יָמִים׃	לְאֹרֶךְ	
siku	kwa–urefu–wa	
H3117	H0753	

Amri zako makini ni za kuaminika sana; utakatifu huipamba nyumba yako, Yahwe, milele.

Chapter 94

						1
הוֹפִיעַ׃	נְקָמוֹת	אֵל	יְהוָה	נְקָמוֹת	אֵל־	
angaza	kisasi	Mungu–wa	Yahwe	kisasi	Mungu–wa	
H3313	H5360	H0410	H3068	H5360	H0410	

Yahwe, Ee Mungu ulipaye kisasi, Mungu ulipaye kisasi, utuangazie sisi.

							2
גֵּאִים׃	עַל־	גְּמוֹל	הָשֵׁב	הָאָרֶץ	שֹׁפֵט	הִנָּשֵׂא	
wenye–kiburi	juu–ya	malipo	lipa	nchi	mhukumu–wa	Simama	
H1343		H1576	H7725	H0776	H8199	H5375	

Inuka, muhukumu wa nchi, uwape wenye majivuno kile wanachosahili.

								3
יַעֲלֹזוּ׃	רִשְׁעִים	מָתַי	עַד־	יְהוָה	וּרְשָׁעִים	מָתַי	עַד־	
watashangilia	waovu	lini	mpaka	Yahwe	waovu	lini	Mpaka	
H5937	H7563	H4970	H5704	H3068	H7563	H4970	H5704	

Mpaka lini waovu, Yahwe, mpaka lini waovu watafurahia?

								4
עָוֶן׃	פֹּעֲלֵי	כָּל־	יְתַאַמְּרוּ	עָתָק	יְדַבְּרוּ	יַבִּיעוּ	
uovu	watendao	wote	wanajisifu	kwa–kiburi	wanasema	Wanabubujika	
H0205	H6466	H3605	H0559	H6277	H1696	H5042	

Wanamwaga maneno yao ya kiburi; wote watendao uovu wanajivuna.

יְעַנּוּ׃	וְנַחֲלָתְךָ	יְדַכְּאוּ	יְהוָה	עַמְּךָ	5
wanawadhulumu	na–urithi–wako	wanawaponda	Yahwe	Watu–wako	
	H5159	H1792	H3068		

Wanawaangamiza watu wako, Yahwe; wanalitesa taifa ambao ni milki yako.

יְרַצָּחוּ׃	וְיִתוֹמֵים	יַהֲרֹגוּ	וְגֵר	אַלְמָנָה	6
wanawaua	na–mayatima	wanawaua	na–mgeni	Mjane	
H7523	H3490	H2026	H1616	H0490	

Wanamuua mjane na mgeni aishiye nchini mwao, na wanamuua yatima.

יַעֲקֹב׃	אֱלֹהֵי	יָבִין	וְלֹא־	יָהּ	יִרְאֶה־	לֹא	וַיֹּאמְרוּ	7
Yakobo	Mungu–wa	elewi	na–ha	Yah	oni	ha	Na–wanasema	
H3290	H0430	H0995	H3808	H3050	H7200	H3808	H0559	

Nao husema, “Yahwe hawezi kuona, Mungu wa Yakobo hayagundui haya.”

תַּשְׂכִּילוּ׃	מָתַי	וּכְסִילִים	בָּעָם	בֹּעֲרֵים	בִּינוּ	8
mtafahamu	lini	na–wapumbavu	miongoni–mwa–watu	wajinga	Elewa	
	H4970	H3684			H0995	

Tambueni, ninyi watu wajinga! Enyi wapumbavu, mtajifunza lini?

יַבְיט׃	הֲלֹא	עַיִן	יְצֶר	אִם־	יִשְׁמָע	הֲלֹא	אֹזֶן	הֲנָטַע	9
angalia	je–hata	jicho	aliyeumba	je	sikia	je–hata	sikio	Je–aliyeumba	
H5027	H3808		H3335		H8085	H3808	H0241	H5193	

Yeye aliye liumba sikio, hasikii? Yeye aliye litengeneza jicho, haoni?

דָּעַת׃	אָדָם	הַמְלַמֵּד	יוֹכִיחַ	הֲלֹא	גּוֹיִם	הַיֹּסֵר	10
maarifa	mwanadamu	anayemfundisha	karipia	je–hata	mataifa	Je–anayeadhibu	
H1847	H0120	H3925	H3198	H3808		H3256	

Yeye awaadhibuye mataifa, hayuko sahihi? Yeye ndiye ampaye maarifa mwanadamu.

הָבֶל׃	הֵמָּה	כִּי־	אָדָם	מַחְשְׁבוֹת	יְדֵעַ	יְהוָה	11
ubatili	ni	kwamba	mwanadamu	mawazo–ya	anajua	Yahwe	
H1892	H1992		H0120	H4284	H3045	H3068	

Yahwe anayajua mawazo ya wanadamu, kuwa ni mvuke.

תְּלַמְּדֶנּוּ׃	וּמִתּוֹרָתְךָ	יָהּ	תְיַסְּרֶנּוּ	אֲשֶׁר־	הַגֶּבֶר	וְאַשְׁרֵי	12
unamfundisha	na–kutoka–sheria–yako	Yah	unamwadhibu	ambaye	mtu	Heri	
H3925	H8451	H3050	H3256		H1397	H0835	

Amebarikiwa yule ambaye umuongozaye, Yahwe, yule ambaye wewe humfundisha kutoka katika sheria yako.

שָׁחַת׃	לָרָשָׁע	יִכָּרֶה	עַד	רָע	מָימֵי	לוֹ	לְהַשְׁקִיט	13
shimo	kwa–mwovu	itachimbwa	mpaka	taabu	kutoka–siku–za	yeye	Kumpa–pumziko	
H7845	H7563		H5704		H3117		H8252	

Wewe humpa pumziko wakati wa shida mpaka shimo litakapokuwa limechimbwa kwa ajili ya waovu.

יַעֲזֹב׃	לֹא	וְנַחֲלָתוֹ	עַמּוֹ	יְהוָה	יִטֹּשׁ	לֹא־	וְכִי	14
uache	hata	na–urithi–wake	watu–wake	Yahwe	waache	hata	Kwa–maana	
	H3808	H5159		H3068	H5203	H3808		

Maana Yahwe hatawaacha watu wake wala kutelekeza warithi wake.

15 כִּי־ עַד־ צֶדֶק הָדִי כְּוֹתָה מִשְׁפָּט וְיָשׁוּב אַחֲרָיו כָּל־ יִשְׁרֵי־ לֵב׃
Kwa–maana hadi haki itarudi hukumu na–nyuma–yake wote wanyofu–wa moyo
H5704 H6664 H7725 H4941 H3605 H3477

Kwa kuwa tena hukumu itakuwa ya haki; na wote walio wanyoofu wa moyo wataifuata.

16 מִי־ נָנִי עִם־ דִּיָּה אַתְּ לִי כְּוֹתָה יָקוּם מִי־ נָנִי רָעֵים לִי כְּוֹתָה אַתְּ עִם־ דִּיָּה עָוֹן׃ אֲוֵי
Ni–nani atasimama kwa–ajili–yangu dhidi–ya watendao uovu Ni–nani atasimama kwa–ajili–yangu dhidi–ya waovu
H4310 H6466 H0205 H4310 H3320

Ni nani atainuka kunitetea dhidi ya watendao uovu? Ni nani atasimama dhidi ya waovu kwa ajili yangu?

17 לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה מִמִּי לִי כְּמַעַט וּכְמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי׃
Kama–si Yahwe msaada–wangu mimi karibu ingeishi ukimya nafsi–yangu
H3884 H3068 H5833 H4592 H7931 H1745 H5315

Kama Yahwe asingelikuwa msaada wangu, haraka ningekuwa nimelala mahali pa ukimya.

18 אִם־ אָמַרְתִּי נִלְּיָה רַגְלִי מָטָה חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃
Kama nilisema imetelemka mguu–wangu fadhili–yako Yahwe ilinitegemeza
H0559 H4131 H7272 H2617 H3068 H5582

Niliposema, mguu wangu unateleza,” Uaminifu wa agano lako, Yahwe, uliniinua.

19 בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי׃
Katika–wingi–wa wasiwasi–zangu ndani–yangu faraja–zako zinafurahisha nafsi–yangu
H7230 H8312 H7130 H8575 H5315

Wasiwasi uwapo mwingi ndani yangu, faraja yako hunifurahisha.

20 כִּסֵּא אֵיזְכָּה־ כְּמוֹךָ תַּאֲוּוֹת מֵרִיבוּ עֻצָּר עָמָל עֲלֵי־ חֹק׃
kiti–cha–enzi–cha Je–itaungana–nawe uharibifu kiundacho taabu juu–ya sheria
H3678 H2266 H1942 H3335 H5999 H5921 H2706

Kiti cha uharibifu chaweza kushirikiana nawe, kitungacho madhara kwa njia ya sheria?

21 אֲנָהוּ מִשְׁפָּטֶיךָ כִּי־ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם אָשְׁמוּ נָקִי יִרְשִׁיעוּ׃
Wanashambulia kwa nafsi–ya mwenye–haki na–damu isiyo–na–hatia wanahukumu
H1413 H5921 H5315 H6662 H1818 H5355 H7561

Wao kwa pamoja hupanga njama kuwaua wenye haki na kuwahukumu adhabu ya kifo wenye haki.

22 וַיְהִי יְהוָה לַחֹשֵׂב לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃
Lakini–amekuwa Yahwe ngome kwangu na–Mungu–wangu mwamba–wa kimbilio–langu
H1961 H3068 H4869 H5921 H0430 H6697 H4268

Lakini Yahwe amekuwa mnara wangu mrefu, na Mungu wangu amekuwa mwamba wa kimbilio langu.

23 וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת־ אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם
Na–atawarudishia juu–yao kwa uovu–wao na–katika–ubaya–wao atawakatilia–mbali
H7725 H5921 H0853 H0205 H7451 H6789

אֱלֹהֵינוּ׃ יְהוָה יַצְמִיתֵם
Mungu–wetu Yahwe atawakatilia–mbali
H0430 H3068 H6789

Yeye atawarudishia uovu wao wenyewe na atawaangamiza katika uovu wao wenyewe. Yahwe Mungu wetu atawaangamiza.

Chapter 95

יְשֻׁעָתֵנוּ׃	לְצוּר	נָרִיעָה	לַיהוָה	נְרַנְּנָה	לְכוּ	1
wokovu-wetu	kwa-mwamba-wa	tupige-kelele	kwa-Yahwe	tuimbe-kwa-furaha	njooni	
H3468	H6697	H7321	H3068		H3212	

Oh njoni, tumwimbie Yahwe; na tumwimbie kwa shangwe mwamba wa wokovu wetu.

לוֹ׃	נָרִיעַ	בִּזְמִרוֹת	בְּתוֹדָה	פָּנָיו	נְקַדְּמָה	2
kwake	tupige-kelele	kwa-nyimbo	kwa-shukrani	mbele-yake	tuje	
	H7321	H2158	H8426	H6440	H6923	

Tuingie uweponi mwake kwa shukrani; tumwimbie yeye kwa zaburi ya sifa.

אֱלֹהִים׃	כָּל־	עַל־	גָּדוֹל	וּמֶלֶךְ	יְהוָה	גָּדוֹל	אֵל	כִּי	3
miungu	miungu-yote	juu-ya	mkuu	na-mfalme	Yahwe	mkuu	Mungu	kwa-sababu	
H0430	H3605			H4428	H3068		H0410		

Kwa maana Yahwe ni Mungu mkuu na Mfalme mkuu juu ya miungu yote.

לוֹ׃	הָרִים	וְתוֹעֲפוֹת	אָרֶץ	מֶחְקְרֵי־	בְּיָדוֹ	אֲשֶׁר	4
ni-vyake	milima	na-vilele-vya	dunia	vilindi-vya	mkononi-mwake	ambaye	
	H2022	H8443	H0776	H4278	H3027		

Mkononi mwake zimo bonde za dunia; navyo vilele vya milima ni vyake.

יָצָרוּ׃	יָדָיו	וְיַבֶּשֶׁת	עָשָׂהוּ	וְהַוּא	הַיָּם	לוֹ	אֲשֶׁר־	5
iliiumba	mikono-yake	na-nchi-kavu	aliifanya	na-yeye	bahari	lake	ambaye	
H3335	H3027	H3006		H1931	H3220			

Bahari ni yake, maana aliiumba, na mikono yake ilitengeneza nchi kavu.

עֹשֵׂנוּ׃	יְהוָה	לִפְנֵי־	נִבְרְכָה	וְנִכְרָעָה	נִשְׁתַּחֲוֶה	בֹּאוּ	6
aliyetuumba	Yahwe	mbele-ya	tuiname	na-tupige-magoti	tujisujudu	njooni	
	H3068	H6440	H1288	H3766	H7812	H0935	

Oh njoni, tumwabudu na tupige magoti; tupige magoti mbele za Yahwe, muumbaji wetu:

וְצֹאן	מַרְעִיתוֹ	עַם	וַאֲנַחְנוּ	אֱלֹהֵינוּ	הוּא	כִּי	7
na-kondoo	wa-malisho-yake	watu	na-sisi	Mungu-wetu	yeye	kwa-sababu	
H6629	H4830		H0587	H0430	H1931		

תִּשְׁמָעוּ׃	בְּקֹלוֹ	אִם־	הַיּוֹם	יָדוֹ
mtaisikia	sauti-yake	ikiwa	leo	wa-mkono-wake
H8085			H3117	H3027

Kwa maana yeye ni Mungu wetu, na sisi tu watu wa malisho yake na kondoo wa mkono wake. Ni heri leo mngesikia sauti yake!

מַסָּה	כְיוֹם	כִּמְרִיבָה	לְבַבְכֶם	תַקְשׁוּ	אַל־	8
Masa	kama-siku-ya	kama-Meriba	mioyo-yenu	msifanye-migumu	msifanye-migumu	
	H3117	H4808	H3824	H7185	H0408	

בַּמִּדְבָּר׃
jangwani

Msiifanye migumu mioyo yenu, kama vile huko Meriba, au kama ile siku ya Masa jangwani,

פָּעֳלִֽי׃	רָאוּ	גַּם־	בְּחָנוּנִי	אֲבוֹתֵיכֶם	נִסּוּנִי	אַשֶּׁר	9
kazi–yangu	waliona	pia	walinipima	baba–zenu	walinijaribu	ambapo	
H6467	H7200	H1571	H0974	H0001	H5254		

ambako baba zenu walinijaribu na kunipima, japo walikuwa wameyaona matendo yangu.

לֵבָב	תֹּעֵי	עַם	וְאֹמַר	בְּדוֹר	אָקוּט	וְשָׁנָה	אַרְבָּעִים	10
moyo	wa–mioyo–inayopotea	watu	na–nikasema	kizazi	nilichukia	miaka	miaka–arobaini	
H3824	H8582		H0559	H1755	H6962	H8141	H0705	

דְּרָכָֽי׃	יָדְעוּ	לֹא־	וְהֵם	הֵם
njia–zangu	hawakujua	hawakujua	na–wao	wao
H1870	H3045	H3808	H1992	H1992

Kwa miaka arobaini nilikasirishwa na kizazi hicho na kusema, 'Hawa ni watu ambao mioyo yao imepotoka; hawazijui njia zangu.'

מְנוּחָתִֽי׃	אֶל־	יְבֹאוּן	אִם־	בְּאַפִּי	נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר־	11
pumziko–langu	pumziko–langu	wataingia	hata	kwa–hasira–yangu	niliapa	ambao	
H4496	H0413	H0935		H0639	H7650		

Hivyo katika hasira yangu niliapa kwamba wasingeingia kamwe mahali pa pumziko.”

Chapter 96

הָאָֽרֶץ׃	כָּל־	לַיהוָה	שִׁירוּ	חָדָשׁ	שִׁיר	לַיהוָה	שִׁירוּ	1
dunia	dunia–yote	kwa–Yahwe	imbeni	mpya	wimbo	kwa–Yahwe	imbeni	
H0776	H3605	H3068	H7891	H2319		H3068	H7891	

Oh, mwimbieni Yahwe wimbo mpya; mwimbieni Yahwe, nchi yote.

יְשׁוּעָתֽוֹ׃	לְיוֹם	מְיוֹם־	בַּשְּׂרוּ	שְׁמוֹ	בָּרֲכוּ	לַיהוָה	שִׁירוּ	2
wokovu–wake	siku	siku–hadi	tangazeni	jina–lake	libarikienii	kwa–Yahwe	imbeni	
H3444	H3117	H3117	H1319	H8034	H1288	H3068	H7891	

Mwimbieni Yahwe, tukuzeni jina lake; tangazeni wokovu wake siku hadi siku.

הָעַמִּים	בְּכָל־	כְּבוֹדוֹ	בַּגּוֹיִם	סַפְּרוּ	3
watu	miongoni–mwa–watu–wote	utukufu–wake	miongoni–mwa–mataifa	simulieni	
	H3605	H3519			

נִפְלְאוֹתָֽיו׃
maajabu–yake
H6381

Tangazeni utukufu wake kati ya mataifa, matendo yake ya ajabu kati ya mataifa.

כָּל־	עַל־	הוּא	נוֹרָא	מְאֹד	וּמְהֻלָּל	יְהוָה	גָּדוֹל	כִּי	4
miungu–yote	juu–ya	yeye	wa–kutisha	sana	na–asifiwaye	Yahwe	mkuu	kwa–sababu	
H3605		H1931	H3372	H3966		H3068			

אֱלֹהִֽים׃
miungu
H0430

Maana Yahwe ni mkuu na wakusifiwa sana. Ni wakuhofiwa kuliko miungu mingine.

עָשָׂה׃	שָׁמַיִם	וַיהוָה	אֱלִילִים	הָעַמִּים	אֱלֹהֵי	כָּל־	וְכִי	5
aliunda	mbingu	lakini–Yahwe	ni–sanamu	mataifa	miungu–ya	miungu–yote–ya	kwa–sababu	
H8064		H3068	H0457		H0430	H3605		

Maana miungu yote ya mataifa ni sanamu, bali ni Yahwe aliye zifanya mbingu.

בְּמִקְדָּשׁוֹ׃	וְתִפְאֶרֶת	עֹז	לְפָנָיו	וְהָדָר	הוֹד־	6
patakatifu–pake	na–uzuri	nguvu	mbele–yake	na–fahari	utukufu	
H4720	H8597	H5797	H6440	H1926	H1935	

Heshima na adhama ziko mbele zake. Nguvu na uzuri zimo katika patakatifu pake.

וָעֹז׃	כְּבוֹד	לַיהוָה	הָבוּ	עַמִּים	מִשְׁפְּחוֹת	לַיהוָה	הָבוּ	7
na–nguvu	utukufu	Yahwe	mpeni	mataifa	jamaa–za	Yahwe	mpeni	
H5797	H3519	H3068	H3051		H4940	H3068	H3051	

Mpeni Yahwe sifa, enyi ukoo wa watu, mpeni sifa Yahwe kwa ajili ya utukufu wake na nguvu.

לְחַצְרוֹתָיו׃	וּבֹאוּ	מִנְחָה	שְׂאוּ־	שִׁמְוֹ	כְּבוֹד	לַיהוָה	הָבוּ	8
nyuani–mwake	na–njooni	sadaka	leteni	wa–jina–lake	utukufu	Yahwe	mpeni	
	H0935	H4503	H5375	H8034	H3519	H3068	H3051	

Mpeni Yahwe utukufu ambao unastahili jina lake. Leteni matoleo na muingie nyuani mwake.

הָאָרֶץ׃	כָּל־	מִפָּנָיו	חִילוּ	קֹדֶשׁ	בְּהַדְרַת־	לַיהוָה	הִשְׁתַּחֲוּוּ	9
dunia	dunia–yote	mbele–yake	tetemekeni	utakatifu	katika–uzuri–wa	Yahwe	msujudieni	
H0776	H3605	H6440		H6944	H1927	H3068	H7812	

Mpigieni magoti Yahwe mkiwa mmevaa mavazi ambayo yanaheshimu utakatifu wake. Nchi yote tetemekeni mbele zake.

תֵּבֵל	תִּכּוֹן	אַף־	מָלָךְ	יְהוָה	וּבַגּוֹיִם	אִמְרוּ	10
ulimwengu	imewekwa–imara	pia	anatawala	Yahwe	miongoni–mwa–mataifa	semeni	
H8398		H0637		H3068		H0559	

בְּמֵישָׁרִים׃	עַמִּים	יָדִין	תְּמוֹט	בַּל־
kwa–usawa	mataifa	atahukumu	hautayumba	hautayumba
		H1777	H4131	H1077

Semeni kati ya mataifa, Yahwe anatawala.” Ulimwengu pia umeimarishwa; hauwezi kutikiswa. Yeye huwahukumu watu kwa haki.

וּמְלֹאוֹ׃	הַיָּם	יִרְעַם	הָאָרֶץ	וְתָגֵל	הַשָּׁמַיִם	יִשְׂמְחוּ	11
na–yaliyojaa	bahari	na–ingurume	dunia	na–ishangilie	mbingu	na–zifurahi	
H4393	H3220	H7481	H0776	H1523	H8064	H8055	

Mbingu na zifurahi, na nchi ishangilie; bahari na ivume na vyote viijazavyo vipige kelele kwa shangwe.

יְרַנְּנוּ	אָז	בּוֹ	אֲשֶׁר־	וְכָל־	שָׂדַי	יַעֲלֹז	12
zitaimba–kwa–furaha	ndipo	ndani–yake	yaliyomo	na–yote–yaliyomo	shamba	na–lishangilie	
				H3605		H5937	

יָעַר׃	עֲצֵי־	כָּל־
msitu	miti–ya	miti–yote–ya
	H6086	H3605

Mashamba yashangilie na vyote vilivyomo. Kisha miti ya mstuni ipige kelele kwa furaha

יִשְׁפֹּט־	הָאָרֶץ	לִשְׁפֹּט	בָּא	כִּי	בָּא	כִּי	וַיהוָה	לִפְנֵי	13
atahukumu	dunia	kuhukumu	anakuja	kwa–sababu	anakuja	kwa–sababu	Yahwe	mbele–ya	
H8199	H0776	H8199	H0935		H0935		H3068	H6440	

בֶּאֱמוּנָתוֹ׃	וְעַמִּים	בְּצֶדֶק	תֵּבֵל
kwa–uaminifu–wake	na–mataifa	kwa–haki	ulimwengu
H0530		H6664	H8398

mbele za Yahwe, maana yeye anakuja. Anakuja kuihukumu nchi. Naye atauhukumu ulumwengu kwa haki na mataifa kwa uaminifu wake.

Chapter 97

1	יְהוָה	מָלָךְ	תָּגֵל	הָאָרֶץ	יִשְׂמְחוּ	אִיִּים	רַבִּים׃
	vingi	visiwa	na–zifurahi	dunia	na–ishangilie	anatawala	Yahwe
	H0339	H8055	H0776	H1523		H3068	

Yahwe anatawala; nchi ishangilie; visiwa vingi na vifurahi.

2	עָנָן	וַעֲרָפֶל	סְבִיבָיו	צֶדֶק	וּמִשְׁפָּט	מְכוֹן	כִּסְאוֹ׃
	mawingu	na–giza–nene	vinamzunguka	haki	na–hukumu	msingi–wa	kiti–chake–cha–enzi
	H6051	H6205	H5439	H6664	H4941	H4349	H3678

Mawingu na giza vyamzunguka. Haki na hukumu ndio msingi wa kiti chake.

3	אֵשׁ	לְפָנָיו	תֵּלֵךְ	וּתְלַהֵט	סָבִיב	צָרָיו׃
	moto	mbele–yake	unaenda	na–unawateketeza	kuzunguka	adui–zake
	H0784	H6440	H3212	H3857	H5439	

Moto huenda mbele zake nao huwateketeza adui zake pande zote.

4	הֵאִירוּ	בְרָקָיו	תֵּבֵל	רָאֲתָה	וַתָּחֵל	הָאָרֶץ׃
	yameangaza	umeme–wake	ulimwengu	iliona	na–ikatetemeka	dunia
	H0215		H8398	H7200		H0776

Taa yake huangaza ulimwengu; nchi huona na kutetemeka.

5	הָרִים	כַּדּוֹנַג	נָמַסּוּ	מִלִּפְנֵי	יְהוָה	מִלִּפְנֵי	אֲדוֹן
	milima	kama–nta	iliyeyuka	kutoka–mbele–ya	Yahwe	kutoka–mbele–ya	Bwana–wa
	H2022	H1749	H4549	H6440	H3068	H6440	H0113

כָּל־	הָאָרֶץ׃
dunia–yote	dunia
H3605	H0776

Milima huyeyuka kama nta mbele za Yahwe, Bwana wa dunia yote.

6	הִגִּידוּ	הַשָּׁמַיִם	צִדְקוֹ	וְרָאוּ	כָּל־	הָעַמִּים	כְּבוֹדוֹ׃
	zinatangaza	mbingu	haki–yake	na–wameona	watu–wote	watu	utukufu–wake
	H5046	H8064	H6664	H7200	H3605		H3519

Mbingu hutangaza haki yake, na mataifa yote huuona utukufu wake.

7	וְיִבָּשׁוּ	כָּל־	עֹבְדֵי	פֶּסֶל	הַמִּתְהַלְלִים	בָּאֱלִילִים	הִשְׁתַּחֲווּ־	לוֹ
	waaibishwe	wote	waabuduo	sanamu	wanaojisifu	kwa–vinyago	msujudieni	yeye
	H0954	H3605	H5647	H6459		H0457	H7812	

כָּל־	אֱלֹהִים׃
miungu–yote	miungu
H3605	H0430

Wale wote waabuduo sanamu za kuchonga wataaibishwa, wale wanao jivuna katika sanamu zisizo na maana mpigieni yeye magoti, enyi miungu wote!

8	שָׁמְעָה	וַתִּשְׂמַח	צִיּוֹן	וַתָּגֵלְנָה	בְּנוֹת	יְהוּדָה	לְמַעַן	מִשְׁפָּטֶיךָ
	ilisikia	na–ikafurahi	Sayuni	na–zikashangilia	binti–za	Yuda	kwa–sababu–ya	hukumu–zako
	H8085	H8055	H6726	H1523	H1323	H3063	H4616	H4941

יְהוָה׃	
Yahwe	
H3068	

Sayuni ilisikia na kufurahi, na miji ya Yuda ilishangilia kwa sababu ya amri zako za haki, Yahwe.

עַל־	נַעֲלִיתָ	מְאֹד	הָאָרֶץ	כָּל־	עַל־	עֶלְיוֹן	יְהוָה	אַתָּה	כִּי־	9
juu–ya	umeinuliwa	sana	dunia	dunia–yote	juu–ya	Aliye–Juu	Yahwe	wewe	kwa–sababu	
	H5927	H3966	H0776	H3605			H3068			

אֱלֹהִים׃	כָּל־
miungu	miungu–yote
H0430	H3605

Kwa kuwa wewe, Yahwe, ndiye uliye juu sana, juu ya nchi yote. Umetukuka sana juu ya miungu yote.

מִיַּד	חַסִידָיו	נַפְשׁוֹת	שֹׁמֵר	רָע	שְׂנְאוּ	יְהוָה	אֹהֲבֵי	10
kutoka–mkono–wa	watakatifu–wake	nafsi–za	analinda	uovu	chukieni	Yahwe	mnaompenda	
H3027	H2623	H5315	H8104		H8130	H3068	H0157	

יַצִּילֵם׃	רְשָׁעִים
atawaokoa	waovu
H5337	H7563

Ninyi ambao mnampenda Yahwe, chukieni uovu! Yeye hulinda uhai wa watakatifu wake, naye huwatoa mikononi mwa waovu.

שִׂמְחָה׃	לֵב	וּלְיִשְׁרֵי־	לַצַּדִּיק	זָרֻעַ	אוֹר	11
furaha	moyo	na–kwa–wanyofu–wa	kwa–mwenye–haki	imepandwa	nuru
H8057		H3477	H6662	H2232	H0216

Nuru imepandwa kwa ajili ya wenye haki na furaha kwa ajili ya wanyoofu wa moyo.

קָדְשׁוֹ׃	לְזֵכֶר	וְהוֹדוּ	בַּיהוָה	צַדִּיקִים	שִׂמְחוּ	12
utakatifu–wake	kwa–ukumbusho–wa	na–mshukuruni	katika–Yahwe	wenye–haki	furahini	
H6944	H2143	H3034	H3068	H6662	H8055	

Furahini katika Yahwe, enyi wenye haki; na mpeni shukurani mkumbukapo utakatifu wake.

Chapter 98

הוֹשִׁיעָה־	עָשָׂה	נִפְלָאוֹת	כִּי־	חָדָשׁ	שִׁיר	וְלַיהוָה	שִׁירוּ	מִזְמוֹר	1
imemwokoa	amefanya	maajabu	kwa–sababu	mpya	wimbo	kwa–Yahwe	imbeni	zaburi	
H3467		H6381		H2319		H3068	H7891	H4210	

קָדְשׁוֹ׃	וּזְרוֹעַ	יְמִינוֹ	לוֹ
mtakatifu	na–mkono–wake	mkono–wake–wa–kulia	yeye
H6944	H2220	H3225	

Oh, mwimbieni Yahwe wimbo mpya, kwa kuwa ametenda mambo ya ajabu; mkono wake wa kuume na mkono wake mtakatifu vimempa ushindi.

צִדְקָתוֹ׃	גִּלָּה	הַגּוֹיִם	לְעֵינֵי	יְשׁוּעָתוֹ	יְהוָה	הוֹדִיעַ	2
haki–yake	amefunua	mataifa	mbele–ya–macho–ya	wokovu–wake	Yahwe	amejulisha	
H6666	H1540			H3444	H3068	H3045	

Yahwe ameufanya wokovu wake ujulikane; ameidhihirisha haki yake kwa mataifa yote.

רָאוּ	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית	וֶאֱמוּנָתוֹ	וחַסְדּוֹ	זָכַר	3
yameona	Israeli	kwa–nyumba–ya	na–uaminifu–wake	fadhili–zake	amekumbuka	
H7200	H3478		H0530		H2142	

אֱלֹהֵינוּ׃	יְשׁוּעַת	אֵת	אֶרֶץ	אַפְסֵי־	כָּל־
Mungu–wetu	wokovu–wa	wokovu–wa	dunia	miisho–ya	miisho–yote–ya
H0430	H3444	H0853	H0776		H3605

Hukumbuka uaminifu wa agano lake na uaminifu kwa ajili ya nyumba ya Israeli; miisho yote ya dunia itauona ushindi wa Mungu wetu.

וְרַנְּנוּ	פִּצְחוּ	הָאָרֶץ	כָּל־	לַיהוָה	הָרִיעוּ	4
na–imbeni–kwa–furaha	shangiliieni	dunia	dunia–yote	kwa–Yahwe	pigeni–kelele	
	H6476	H0776	H3605	H3068	H7321	

וְזַמֵּרוּ׃	
na–imbeni–sifa	
H2167	

Mshangilieni Yahwe, nchi yote; pazeni sauti kwa wimbo, imbeni kwa furaha, na imbeni sifa.

זִמְרָה׃	וְקוֹל	בְּכִנּוֹר	בְּכִנּוֹר	לַיהוָה	זַמְּרוּ	5
wimbo	na–sauti–ya	kwa–kinubi	kwa–kinubi	kwa–Yahwe	imbeni–sifa	
H2172		H3658	H3658	H3068	H2167	

Mwimbieni Yahwe sifa kwa kinubi, kwa kinubi na wimbo wenye muiki wa kupendeza.

יְהוָה׃	הַמֶּלֶךְ	וּלְפְנֵי	הָרִיעוּ	שׁוֹפָר	וְקוֹל	בַּחֲצֹצְרוֹת	6
Yahwe	mfalme	mbele–ya	pigeni–kelele	pembe	na–sauti–ya	kwa–tarumbeta	
H3068	H4428	H6440	H7321	H7782		H2689	

Kwa panda na sauti ya baragumu, fanyeni kelele za shangwe mbele ya Mfalme, Yahwe.

בָּהּ׃	וְיֹשְׁבֵי	תֵּבֵל	וּמְלֹאָוֹ	הַיָּם	יִרְעַם	7
ndani–yake	na–wakaao	ulimwengu	na–yaliyojaa	bahari	na–ingurume	
	H3427	H8398	H4393	H3220	H7481	

Bahari na ipige kelele na vyote vilivyomo, ulimwengu na wale wakaao ndani yake!

יְרַנֵּנוּ׃	הָרִים	יַחַד	כָּף	יִמְחֲאוּ־	נְהָרוֹת	8
iimbe–kwa–furaha	milima	pamoja	makofi	ipige–makofi	mito	
	H2022		H3709	H4222	H5104	

Mito na ipige makofi, na milima ipige kelele kwa furaha.

בְּצֶדֶק	תֵּבֵל	יִשְׁפֹּט־	הָאָרֶץ	לִשְׁפֹּט	בָּא֣	כִּי	יְהוָה	לִפְנֵי־	9
kwa–haki	ulimwengu	atahukumu	dunia	kuhukumu	anakuja	kwa–sababu	Yahwe	mbele–ya	
H6664	H8398	H8199	H0776	H8199	H0935		H3068	H6440	

בְּמֵישָׁרִים׃	וְעַמִּים
kwa–usawa	na–mataifa
H4339	

Yahwe anakuja kuihukumu nchi; naye ataihukumu dunia kwa haki na mataifa kwa adili.

Chapter 99

הָאָרֶץ׃	תָּנוּט	כְּרוּבִים	יֹשֵׁב	עַמִּים	יִרְגְּזוּ	מָלָךְ	יְהוָה	1
dunia	na–itikisike	makerubi	anakaa–juu–ya	mataifa	na–watetemeke	anatawala	Yahwe	
H0776	H5120	H3742	H3427		H7264		H3068	

Yahwe anatawala; mataifa na yatetemeke. Ameketi juu ya makerubi; nchi inatetemeka.

הָעַמִּים׃	כָּל־	עַל־	הוּא֥	וְרָם	גָּדוֹל	בְּצִיּוֹן	יְהוָה	2
mataifa	mataifa–yote	juu–ya	yeye	na–ameinuliwa	mkuu	katika–Sayuni	Yahwe	
	H3605		H1931			H6726	H3068	

Yahwe ni mkuu katika Sayuni; naye ametukuka juu ya mataifa yote.

3 יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל נוֹרָא וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃
walisifu jina–lako kuu na–la–kutisha mtakatifu yeye
H3034 H8034 H3372 H6918 H1931

Nao walisifu jina lako kuu na lenye kutisha; yeye ni mtakatifu.

4 וְעֹז מֶלֶךְ֣ אֹהֵב֮ אָתָּה֒ כּוֹנַנְתָּ֣ מֵישָׁרִ֗ים מִשְׁפָּט֣ וּצְדָקָ֣ה
na–nguvu–ya mfalme anapenda wewe umeweka usawa hukumu na–haki
H5797 H4428 H0157 H0157 H4339 H4941 H6666

בְּיַעֲקֹ֣ב אַתָּ֣ה עָשִׂ֣יתָ׃
katika–Yakobo wewe umefanya
H3290

Mfalme ana nguvu, naye hupenda haki. Wewe umeimarisha haki; umetenda haki na hukumu katika Yakobo.

5 רוֹמְמ֣וּ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֑ינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ֥ו לַהֲדֹם֮ רַגְלָ֥יו קָדֹ֣וש הֽוּא׃
mkuzeni Yahwe Mungu–wetu na–mjisujudie kwa–kiti–cha–miguu–yake miguu–yake mtakatifu yeye
H7311 H3068 H0430 H7812 H1916 H7272 H6918 H1931

Msifuni Yahwe Mungu wetu na sujuduni miguuni pake. Yeye ni mtakatifu.

6 מֹשֶׁ֣ה וְאַהֲרֹ֣ן בְּכֹהֲנָ֑יו וּשְׁמוּאֵ֥ל בְּקֹרְאֵ֥י שְׁמ֗וֹ קֹרְאִ֥ים אֶל־יְהוָ֥ה וְה֝֗וּא יַעֲנֵ֥ם׃
Musa na–Haruni miongoni–mwa–makuhani–wake na–Samweli miongoni–mwa–walioliita jina–lake walimwita Yahwe Yahwe na–yeye aliwajibu
H4872 H0175 H3548 H8050 H7121 H8034 H7121 H3068 H0413 H1931

Musa na Haruni walikuwa miongoni mwa makuhani wake, na Samweli alikuwa miongoni mwa wale walio muomba Yeye. Walimuomba Yahwe, naye akawajibu.

7 בְּעַמּ֣וּד עָנָ֣ן יְדַבֶּ֣ר אֲלֵיהֶ֑ם שָׁמְר֥וּ עֵדֹתָ֗יו וְחָ֥ק נָתַ֥ן־לָ֝מֹ֗ו׃
katika–nguzo–ya wingu alisema kwao walishika shuhuda–zake na–amri aliwapa wao
H5982 H6051 H1696 H0413 H8104 H2706 H5414

Alizungumza nao toka nguzo ya wingu. Walizishika amri zake takatifu na sheria ambazo aliwapatia.

8 יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֑ינוּ אַתָּ֣ה עָנִ֣יתָם אֵ֣ל נֹשֵׂ֣א הָיִ֣יתָ לָהֶ֗ם וְנֹקֵ֥ם עַֽל־כָּל־עֲלִילוֹתָֽם׃
Yahwe Mungu–wetu wewe uliwajibu Mungu mwenye–kusamehe ulikuwa kwao na–mwenye–kulipiza–kisasi juu–ya matendo–yao
H3068 H0430 H0410 H5375 H1961 H1992 H5358 H5949

Wewe uliwajibu, Yahwe Mungu wetu. Ulikuwa kwao Mungu mwenye kusamehe, lakini uliye adhibu matendo yao ya dhambi.

9 רוֹמְמ֣וּ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֑ינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ֥ו לְהַ֝֗ר קָדְשֹׁ֑ו כִּֽי־קָד֥וֹשׁ יְהוָ֖ה אֱלֹהֵֽינוּ׃
mkuzeni Yahwe Mungu–wetu na–msujudieni mlima–wake mtakatifu kwa–sababu mtakatifu Yahwe Mungu–wetu
H7311 H3068 H0430 H7812 H2022 H6944 H6918 H3068 H0430

Msifuni Yahwe Mungu wetu, na mwabuduni kwenye mlima wake mtakatifu, maana Yahwe Mungu wetu ni Mtakatifu.

Chapter 100

מִזְמוֹר	לְתוֹדָה	הָרִיעוּ	לַיהוָה	כָּל־	הָאָרֶץ׃	1
zaburi	ya–shukrani	pigeni–kelele	kwa–Yahwe	dunia–yote	dunia	
H4210	H8426	H7321	H3068	H3605	H0776	

Mpigieni Yahwe kelele za furaha, enyi nchi yote.

בְּרִנָּה׃	לְפָנָיו	בֹּאוּ	בְּשִׂמְחָה	יְהוָה	אֶת־	עִבְדוּ	2
kwa–nyimbo–za–furaha	mbele–yake	njooni	kwa–furaha	Yahwe	Yahwe	mtumikieni	
H7445	H6440	H0935	H8057	H3068	H0853	H5647	

Mtumikieni Yahwe kwa furaha; njoni mbele zake mkiimba kwa furaha.

אֲנַחְנוּ	)וְלוֹ(	]ולא	עָשָׂנוּ	הוּא־	אֱלֹהִים	הוּא	יְהוָה	כִּי־	דְּעוּ	3
sisi	na–sisi–ni–wake	[si–sisi]	alituumba	yeye	Mungu	yeye	Yahwe	kwamba	jueni	
H0587		H3808		H1931	H0430	H1931	H3068		H3045	

מַרְעִיתוֹ׃	וְצֹאן	עַמּוֹ	
malisho–yake	na–kondoo–wa	watu–wake	
H4830	H6629		

Mjue kuwa Yahwe ni Mungu; alituumba, na sisi tu wake. Tu watu wake na kondoo wa malisho yake.

בָּרְכוּ	לוֹ	הוֹדוּ־	בְתְהִלָּה	חֲצֵרֹתָיו	בְּתוֹדָה	שְׁעָרָיו	בָּאוּ	4
libarikienii	yeye	mshukuruni	kwa–sifa	nyua–zake	kwa–shukrani	malango–yake	ingieni	
H1288		H3034	H8416		H8426	H8179	H0935	

שְׁמוֹ׃
jina–lake
H8034

Ingieni malangoni mwake kwa shukrani na nyuani mwake kwa kusifu. Mshukuruni yeye na litukuzeni jina lake.

אֱמוּנָתוֹ׃	וְעַד־	דֹּר	וָדֹר	חַסְדּוֹ	לְעוֹלָם	יְהוָה	טוֹב	כִּי־	5
uaminifu–wake	na–kizazi	kizazi	na–hadi	fadhili–zake	milele	Yahwe	mwema	kwa–sababu	
H0530	H1755	H1755	H5704		H5769	H3068			

Maana Yahwe ni mwema; uaminifu wa agano lake wadumu milele na uaminifu wake vizazi na vizazi vyote.

Chapter 101

אֲזַמְּרָה׃	יְהוָה	לְךָ	אָשִׁירָה	וּמִשְׁפָּט	חֶסֶד־	מִזְמוֹר	לְדָוִד	1
nitakuimbia	Yahwe	kwako	nitaimba	na–hukumu	upendo–	wimbo	la–Daudi	
H2167	H3068		H7891	H4941		H4210	H1732	

Nitaimba uaminifu wa agano lako na hukumu; kwako, Ee Yahwe, Nitakuimbia sifa.

בְּתָם־	אֶתְהַלֵּךְ	אֵלַי	תָּבוֹא	מָתַי	תָּמִים	בְּדֶרֶךְ	וְאַשְׂכִּילָה	2
katika–ukamilifu–	nitatembea	kwangu	utakuja	lini	kamilifu	katika–njia	nitaelewa	
H8537	H1980	H0413	H0935	H4970	H8549	H1870		

בֵּיתִי׃	בְּקֶרֶב	לְבָבִי
nyumba–yangu	ndani–ya	wa–moyo–wangu
	H7130	H3824

Nitatembea katika njia ya uadilifu. Oh, ni lini utakuja kwangu? Nitatembea kwa uadilifu ndani ya nyumba yangu.

שֶׁגֶּאתִי	סֵטִים	עֲשֹׂה־	בְלִיָּעַל	דִּבֶּר־	עֵינַי	לְנֶגֶד	וְאָשִׁית	לֹא־	3
ninachukia	makosa	kufanya–	la–uovu	jambo–	macho–yangu	mbele–ya	nitaweka	si–	
H8130	H7750		H1100	H1697		H5048	H7896	H3808	

בִּי׃	יִדְבָּק	לֹא
kwangu	itanishikilia	si
	H1692	H3808

Sitaweka matendo maovu mbele ya macho yangu; ninachukia uovu usio na maana; hauta shikamana nami.

אֵדָע׃	לֹא	דָּע	מִמֶּנִּי	יָסוּר	עֵקֶשׁ	לֵבָב	4
nitajua	si	ubaya	kwangu	utaondoka	mpotovu	moyo	
H3045	H3808			H5493	H6141	H3824	

Watu waliopotoka wataniacha mimi; mimi sichangamani na uovu.

גְּבַהּ־	אַצְמִית	אוֹתָוֹ	רֵעֵהוּ	וּבַסֵּתֶר	[מְלָשְׁנִין]	(מלושני)	5
kiburi–	nitamwangamiza	yeye	jirani–yake	kwa–siri	[anayesengenya]	(anayesengenya)	
H1362	H6789	H0853	H7453		H3960	H3960	

אוּכֵל׃	לֹא	אֹתוֹ	לֵבָב	וּרְתַב	עֵינַיִם	
nitamvumilia	si	yeye	wa–moyo	na–upana–	cha–macho	
H3201	H3808	H0853	H3824	H7342		

Nitamwangamiza yeyote amsengenyaye jirani yake kwa siri. Sitamvumilia yeyote mwenye kiburi.

בְּדֶרֶךְ	הֹלֵךְ	עִמָּדִי	לָשָׁבֶת	אֶרֶץ	בְּנֶאֱמְנֵי־	וְעֵינַי	6
katika–njia	mwenye–kutembea	pamoja–nami	kukaa	nchi	kwa–waaminifu–wa–	macho–yangu	
H1870	H1980	H5978	H3427	H0776	H0539		

יְשָׁרְתֵנִי׃	הֽוּא	תָּמִים
atanihudumia	yeye	kamilifu
H8334	H1931	H8549

Nitawachagua walio waaminifu katika nchi wakae upande wangu. Wale watembeao katika njia ya uhadilifu watanitumikia.

שְׁקָרִים	דֹּבֵר	רְמִיָּה	עֹשֵׂה	בֵּיתִי	בְּקֶרֶב	וְיֹשֵׁב	לֹא־	7
uongo	msemaji–wa	udanganyifu	mfanyaji–wa	nyumba–yangu	ndani–ya	atakaa	si–	
H8267	H1696				H7130	H3427	H3808	

עֵינָי׃	לְנֶגֶד	יִכּוֹן	לֹא־
macho–yangu	mbele–ya	atasimama	si–
	H5048		H3808

Watu wadanganyifu hawatabaki ndani ya nyumba yangu; waongo hawatakaribishwa mbele ya macho yangu.

לְהַכְרִית	אֶרֶץ	רִשְׁעֵי־	כָּל־	אַצְמִית	לַבְּקָרִים		8
kuwakatilia–mbali	nchi	waovu–wa–	wote–	nitawaangamiza	asubuhi–kwa–asubuhi		
H3772	H0776	H7563	H3605	H6789	H1242		

אָוֶן׃	פֹּעֲלֵי	כָּל־	יְהוָה	מֵעִיר־
uovu	wafanyaji–wa	wote–	Yahwe	kutoka–mji–wa–
H0205	H6466	H3605	H3068	

Asubuhi hata asubuhi nitawaangamiza waovu wote kutoka nchini; nitawaondoa watendao maovu wote katika mji wa Yahwe.

Chapter 102

1 תְּפִלָּה maombi H8605 לְעָנִי ya–mwenye–shida H6041 כִּי־ wakati– H6440 יַעֲטֹף anapozimia H6440 וְלִפְנֵי na–mbele–ya H3068 יְהוָה Yahwe H8210 יִשְׁפֹּךְ anamwaga

שִׂיחוֹ׃ maombi–yake H7879 יְהוָה Yahwe H8085 שִׁמְעָה sikia H7775 וְשַׁוְּעָתִי na–kilio–changu H8605 תְּפִלָּתִי maombi–yangu H0413 אֵלֶיךָ kwako H0935 תָּבוֹא׃ na–kije

Sikia maombi yangu, Ee Yahwe; sikia kulia kwangu kwako.

2 אַל־ usi– H5641 תַּסְתֵּר fiche H6440 וּפָנֶיךָ uso–wako H4480 מִמֶּנִּי kwangu H3117 בְּיוֹם katika–siku H6437 צַר ya–dhiki H7311 הַטֵּה־ uelekeze– H0413 אֵלַי kwangu

עֲנֵנִי׃ unijibu H4116 מַהֵר haraka H7121 אֶקְרָא niitapo H3117 בְּיוֹם katika–siku H0241 אָזְנֶךָ sikio–lako

Usiufiche uso wako mbali nami wakati wa shida. Unisikilize. Nikuitapo, unijibu upesi.

3 כִּי־ kwa–sababu– H3615 כָלוּ zimetoweka H6227 בְעָשָׁן kama–moshi H3117 יָמָי siku–zangu H6106 וְעַצְמוֹתַי na–mifupa–yangu H3644 כְּמוֹ־ kama– H4168 קָדַח moto

נֶחֱרוּ׃ imechomeka H2787

Kwa maana siku zangu zinapita kama moshi, na mifupa yangu kama moto.

4 הוּכָּה־ umepigwa– H5221 כֶּעָשֶׂב kama–nyasi H3001 וַיִּבַשׁ na–kukauka H3899 לִבִּי moyo–wangu H7911 שָׁכַחְתִּי nimesahau H0398 מֵאֲכֹל kula

לַחְמִי׃ mkate–wangu H3899

Moyo wangu umeumizwa na niko kama majani yaliyo kauka. Ninasahau kula chakula chochote.

5 מִקּוֹל kwa–sauti–ya H0585 אַנְחָתִי kuugua–kwangu H1692 דָּבְקָה zimeshikamana H6106 עַצְמִי mifupa–yangu H1320 לִבְשָׂרִי׃ na–ngozi–yangu

Kwa muendelezo wa kuugua kwangu, nimekonda sana.

6 דָּמִיתִי nimefanana H1819 לְקֵאַת na–ndege–wa H6893 מִדְבָּר jangwa H1961 הָיִיתִי nimekuwa H3563 כְּכוֹס kama–bundi H2723 חֳרָבוֹת׃ wa–magofu

Niko kama mwali wa jangwani; nimekuwa kama bundi magofuni.

7 שָׁקַדְתִּי nimeangalia H8245 וָאֱהְיֶה na–nimekuwa H1961 כְּצִפּוֹר kama–ndege H6833 בּוֹדֵד mpweke H0909 עַל־ juu–ya– H1406 גָּג׃ paa

Ninalala macho kama shomoro faraghani, pekeyake juu ya paa.

נִשְׁבָּעוּ׃	בִּי	מְהוֹלָלַי	אוֹיְבָי	חֵרְפוּנִי	הַיּוֹם	כָּל־	8
wameapa	kwa–mimi	wanaonicheka	adui–zangu	wamenisimanga	yote	siku–	
H7650			H0341		H3117	H3605	

Adui zangu wananilaumu mchana kutwa; wale wanao nidhihaki hutumia jina langu katika laana.

בִּבְכִי	וְשִׁקֻּוַי	אָכָלְתִּי	כַּלֶּחֶם	אֵפֶר	כִּי־	9
kwa–machozi	na–kinywaji–changu	nimekula	kama–mkate	majivu	kwa–sababu–	
H1065	H8249	H0398	H3899	H0665		

מָסָכְתִּי׃
nimechanganya
H4537

Ninakula majivu kama mkate na kuchanganya kinywaji changu kwa machozi.

וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃	נְשָׂאתַנִי	כִּי	וְקִצְפְּךָ	זַעַמְךָ	מִפְּנֵי־	10
na–kunitupa	umeninyanyua	kwa–sababu	na–ghadhabu–yako	hasira–yako	kwa–sababu–ya–	
H7993	H5375			H2195	H6440	

Kwa sababu ya hasira yako kali, umeniinua juu kunitupa chini.

אִיבֵשׁ׃	כָּעֵשֶׂב	וַאֲנִי	נָטוּי	כְּצֵל	יָמַי	11
ninakauka	kama–nyasi	na–mimi	zinazimia	kama–kivuli	siku–zangu	
H3001	H6212	H0589	H5186	H6738	H3117	

Siku zangu ni kama kivuli kanachofifia, na ninanyauka kama majani.

וָדֹר׃	לְדֹר	וְזִכְרְךָ	תֵּשֵׁב	לְעוֹלָם	יְהוָה	וְאַתָּה	12
na–kizazi	kwa–kizazi	na–ukumbusho–wako	unaketi	milele	Yahwe	na–Wewe	
H1755	H1755	H2143	H3427	H5769	H3068		

Lakini wewe, Yahwe, unaishi milele, na kumbukumbu lako ni kwa vizazi vyote.

כִּי־	לְחֶנְנָהּ	עֵת	כִּי־	צִיּוֹן	תְּרַחֵם	תָּקוּם	אַתָּה	13
kwa–sababu–	wa–kuirehemu	wakati	kwa–sababu–	Sayuni	utaihurumia	utasimama	Wewe	
		H6256		H6726	H7355			

מוֹעֵד׃	בָּא
muda	umefika
H4150	H0935

Wewe utasimama na kuirehemu Sayuni. Sasa ni wakati wa mkurehemu yeye. Wakati ulio teuliwa umefika.

עַפְרָהּ	וְאֶת־	אַבְנֶיהָ	אֶת־	עֲבָדֶיךָ	רָצוּ	כִּי־	14
mavumbi–yake	na–	mawe–yake	–	watumishi–wako	wanapenda	kwa–sababu–	
H6083	H0853	H0068	H0853	H5650	H7521		

יְחֹנֵנוּ׃
wanayahurumia

Maana watumishi wako wameyaridhia mawe yake pendwa na kuyaonea huruma mavumbi ya magofu yake.

אֶת־	הָאָרֶץ	מַלְכֵי	וְכָל־	יְהוָה	שֵׁם	אֶת־	גּוֹיִם	וְיִירְאוּ	15
–	nchi	wafalme–wa	na–wote–	la–Yahwe	jina	–	mataifa	na–wataogopa	
H0853	H0776	H4428	H3605	H3068	H8034	H0853		H3372	

כְּבוֹדֶךָ׃
utukufu–wako
H3519

Mataifa wataliheshimu jina lako, Yahwe, na wafalme wote wa nchi watauheshimu utukufu wako.

16	כִּי־	בָנָה	יְהוָה	צִיּוֹן	נִרְאָה	בִּכְבוֹדוֹ׃
	kwa–sababu–	amejenga	Yahwe	Sayuni	ameonekana	katika–utukufu–wake
	H3519	H1129	H3068	H6726	H7200	H3519

Yahwe ataijenga tena Sayuni na ataonekana katika utukufu wake.

17	פָּנָה	אֶל־	תְּפִלַּת	הָעַרְעָר	וְלֹא־	בָזָה	אֶת־	תְּפִלָּתָם׃
	amegeuka	kwa–	maombi–ya	mwenye–uhitaji	na–si–	amedharau	–	maombi–yao
	H6437	H0413	H8605	H6199	H3808	H0959	H0853	H8605

Wakati huo, atajibu maombi ya fukara; hatayakataa maombi yao.

18	תִּכָּתֵב	זֹאת	לְדוֹר	אַחֲרוֹן	וְעַם	נִבְרָא	יְהַלֶּל־	יָהּ׃
	itaandikwa	hii	kwa–kizazi	kijacho	na–watu	waliumbwa	watamsifu–	Yah
	H3789	H2063	H1755	H0314				H3050

Hii itaandikwa kwa ajili ya vizazi vijavyo, na watu ambao bado hawajazaliwa watamsifu Yahwe.

19	כִּי־	הִשְׁקִיף	מִמְּרוֹם	קָדְשׁוֹ	יְהוָה	מִשְׁמַיִם
	kwa–sababu–	ametazama–chini	kutoka–mbinguni	takatifu–wake	Yahwe	kutoka–mbinguni
		H8259	H4791	H6944	H3068	H8064

הִבִּיט׃	אֶרֶץ	אֶל־	
ametazama	nchi	kwa–	
H5027	H0776	H0413	

Maana ametazama chini toka mahali pa juu patakatifu;

20	לִשְׁמֹעַ	אֶנְקַת	אָסִיר	לְפַתֵּחַ	בְּנֵי	תְמוּתָה׃
	kusikia	kuugua–kwa	mfungwa	kuwaachilia	watoto–wa	mauti
	H8085	H0603	H0615			H8546

Toka mbinguni Yahwe ameiangalia nchi, ili kusikia kuugua kwa wafungwa, kuwafungua waliohukumiwa kufa.

21	לְסַפֵּר	בְּצִיּוֹן	שֵׁם	יְהוָה	וּתְהִלָּתוֹ	בִּירוּשָׁלִָם׃
	kutangaza	katika–Sayuni	jina	la–Yahwe	na–sifa–yake	katika–Yerusalemu
		H6726	H8034	H3068	H8416	H3389

Kisha watu watalitangaza jina la Yahwe katika Sayuni na sifa zake katika Yerusalemu

22	בְּהִקָּבֵץ	עַמִּים	יַחְדָּו	וּמַמְלָכוֹת	לַעֲבֹד	אֶת־	יְהוָה׃
	wakati–wa–kukusanyika	watu	pamoja	na–falme	kumtumikia	–	Yahwe
	H6908			H4467	H5647	H0853	H3068

pindi mataifa na falme watakapokusanyika pamoja kumtumikia Yahwe.

23	עִנָּה	בַדֶּרֶךְ	]כחו[	)כֹּחִי(	קִצַּר	יָמָי׃
	alidhoofisha	katika–njia	[nguvu]	(nguvu–yangu)	alifupisha	siku–zangu
		H1870				H3117

Amechukua nguvu zangu katikati ya siku zangu za kuishi, amezifupisha siku zangu.

24	אֹמַר	אֵלִי	אֶל־	תַּעֲלֵנִי	בַּחֲצִי	יָמָי	בְּדוֹר	דּוֹרִים
	nilisema	Mungu–wangu	usi–	ninyanyue	katika–nusu–ya	siku–zangu	katika–kizazi	cha–vizazi
	H0559	H0410	H0408	H5927	H2677	H3117	H1755	H1755

שְׁנוֹתֶיךָ׃	
miaka–yako	
H8141	

Nilisema, “Mungu wangu, usinichukue katikati ya siku zangu; wewe uko hapa hata kizazi chote.

שְׁמֵים׃	יָדֶיךָ	וּמַעֲשֵׂה	יָסַדְתָּ	הָאָרֶץ	לְפָנִים	25
mbingu	mikono–yako	na–kazi–ya	uliiweka	nchi	zamani	
H8064	H3027	H4639	H3245	H0776	H6440	

Tangu zama za kale wewe uliiweka nchi mahali pake; mbingu ni kazi ya mikono yako.

כַּלְבּוּשׁ	יִבְלוּ	כַּבֶּגֶד	וְכֻלָּם	תַּעֲמֹד	וְאַתָּה	יֹאבֵדוּ׀	וְהֵמָּה	26
kama–vazi	zitachakaa	kama–nguo	na–zote	unasimama	na–Wewe	zitaangamia	hizo	
H3830	H1086		H3605	H5975		H0006	H1992	

וְיַחֲלֹפוּ׃	תַּחֲלִיפֵם
na–zitabadilika	utazibadilisha
H2498	H2498

Mbingu na nchi zitaangamia lakini wewe utabaki; zitachakaa kama mavazi; utaziondoa kama watu waondoavyo mavazi yaliyo chakaa, nazo hazitaonekana tena.

יִתָּמוּ׃	לֹא	וּשְׁנוֹתֶיךָ	הִוא	וְאַתָּה־	27
itakoma	si	na–miaka–yako	ndiye	na–Wewe–	
H8552	H3808	H8141	H1931		

Lakini wewe ni yuleyule, na miaka yako haitakuwa na mwisho.

יִכּוֹן׃	לְפָנֶיךָ	וְזַרְעָם	יִשְׁכֹּונוּ	עֶבָדֶיךָ	בְּנֵי־	28
utasimamishwa	mbele–yako	na–uzao–wao	watakaa	watumishi–wako	watoto–wa–	
	H6440	H2233	H7931	H5650		

Watoto wa watumishi wako wataendelea kuishi, na uzao wao utaishi katika uwepo wako.

Chapter 103

אֶת־	קָרְבִּי	וְכָל־	יְהוָה	אֶת־	נַפְשִׁי	בָּרֲכִי	וְלְדָוִד	1
lake–takatifu	jina	vilivyo–ndani–yangu	na–vyote	Yahwe	nafsi–yangu	umsifu	la–Daudi	
H0853	H7130	H3605	H3068	H0853	H5315	H1288	H1732	

קָדְשׁוֹ׃	שֵׁם
Yahwe	lisifu
H6944	H8034

Nitamsifu Yahwe maisha yangu yote, na vyote vilivyomo ndani yangu, nitalisifu jina lake takatifu.

גְּמוּלָיו׃	כָּל־	תִּשְׁכְּחִי	וְאַל־	יְהוָה	אֶת־	נַפְשִׁי	בָּרֲכִי	2
yeye	kwa–sababu	usisahau	fadhila–zake–zote	na–usisahau	Yahwe	nafsi–yangu	umsifu	
H1576	H3605	H7911	H0408	H3068	H0853	H5315	H1288	

Maishani mwangu mwote nitamsifu Yahwe, na kukumbuka matendo yake yote mazuri.

תַּחֲלֻאָיְכִי׃	לְכָל־	הָרֹפְאֵ	עֹונֵכִי	לְכָל־	הַסֹּלֵחַ	3
yote	magonjwa	magonjwa–yako–yote	anayeponya	uovu–wako–wote	anayesamehe	
H8463	H3605	H7495	H5771	H3605	H5545	

Yeye husamehe dhambi zako zote; huponya magonjwa yako yote.

וְרַחֲמִים׃	חֶסֶד	הַמְעַטְּרֵכִי	חַיָּיְכִי	מִשָּׁחַת	הַגּוֹאֵל	4
na–huruma	ya–upendo	anayekuvika–taji	kutoka–shimoni	uhai–wako	anayekomboa	
				H7845		

Huukomboa uhai wako dhidi ya uharubifu; hukuvika taji kwa uaminifu wa agano lake na hutenda kwa rehema.

נְעוּרָיְכִי׃	כַּנֶּשֶׁר	תִּתְחַדֵּשׁ	עֶדְיֶךָ	בַּטּוֹב	הַמַּשְׂבִּיעַ	5
ujana–wako	kama–tai	unafanywa–upya	uhai–wako	kwa–mema	anayeushibisha	
	H5404	H2318	H5716		H7646	

Huyatosheleza maisha yako kwa mambo mema ili kwamba ujana wako ufanywe upya kama tai.

עֲשׂוּקִים׃	לְכָל־	וּמִשְׁפָּטִים	יְהוָה	צְדָקוֹת	עֹשֶׂה	6
wanaoonewa	kwa–wote	na–hukumu	Yahwe	haki	anayefanya	
H6231	H3605	H4941	H3068	H6666		

Yahwe hutenda yaliyo haki naye hutenda hukumu ya haki kwa ajili ya wote walio onewa.

עֲלִילוֹתָיו׃	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	לְמֹשֶׁה	דְּרָכָיו	יוֹדִיעַ	7
matendo–yake	wa–Israeli	kwa–wana	kwa–Musa	njia–zake	alifunua	
H5949	H3478		H4872	H1870	H3045	

Alimjulisha Musa njia zake, matendo yake kwa uzao wa Israeli.

חָסֶד׃	וְרַב־	אַפַּיִם	אֶרֶךְ	יְהוָה	וְחַנּוּן	רַחוּם	8
tele	wa–upendo	na–wingi	mwepesi–wa–hasira	Yahwe	na–neema	mwenye–huruma	
		H0639	H0750	H3068	H2587	H7349	

Yahwe ni wa huruma na neema; ni mvumilivu; ana agano kuu la uaminifu.

יִטּוֹר׃	לְעוֹלָם	וְלֹא	יָרִיב	לָנֶצַח	לֹא־	9
kamwe	milele	hasira	wala–hataweka	milele	hatashindana	
H5201	H5769	H3808	H7378	H5331	H3808	

Hataadhibu siku zote; hakasiriki siku zote.

וְלֹא	לָנוּ	עָשָׂה	כַּחֲטָאֵינוּ	לֹא	10
hakutulipa	kulingana–na–makosa–yetu	wala–hakutulipa	kulingana–na–dhambi–zetu	hakututendea	
H3808			H2399	H3808	

עָלֵינוּ׃	נָמַל	כַּעֲוֹנֹתֵינוּ
sisi	hakutulipa	juu–yetu
	H1580	H5771

Hatushughulikii sisi kama dhambi zetu zinavyostahili au kutulipa kulingana na uhitaji wa dhambi zetu.

חַסְדּוֹ	גָּבַר	הָאָרֶץ	עַל־	שָׁמַיִם	כִּגְבַהַּ	כִּי	11
ulivyo–mkubwa	ndivyo–upendo–wake	nchi	juu–ya	wa–mbingu	kama–urefu	kwa–sababu	
	H1396	H0776		H8064	H1361		

יְרֵאָיו׃	עַל־
wamchao	juu–ya
H3373	

Kama mbingu zilivyo juu zaidi ya nchi, ndivyo ulivyo ukuu wa uaminifu wa agano lake kwao wale wanaomcha yeye.

פְּשָׁעֵינוּ׃	אֶת־	מִמֶּנּוּ	הִרְחִיק	מִמַּעֲרָב	מִזְרָח	כִּרְחַק	12
dhambi–zetu	mbali–nasi	alivyoziondoa	ndivyo	kutoka–magharibi	wa–mashariki	kama–umbali	
H6588	H0853		H7368	H4628	H4217	H7368	

Kama vile mashariki ilivyo mbali na magharibi, hivi ndivyo ameondoa hatia zetu za dhambi zetu mbali nasi.

13
יְהוָה׃ רִחַם בָּנִים עַל־ אָב כְּרִחֵם
wamchao anavyowahurumia ndivyo–Yahwe watoto–wake anavyowahurumia kama–baba
H3068 H7355 H0001 H7355
יְרֵאָיו׃ עַל־
yeye huruma
H3373

Kama vile baba alivyo na huruma kwa watoto wake, ndivyo Yahwe alivyo na huruma kwao wamchao.

14
אֲנָחְנוּ׃ עָפָר כִּי־ זָכוּר יִצְרֵנוּ יָדַע הוּא כִּי־
tu sisi–ni–mavumbi kwamba anakumbuka jinsi–tulivyoumbwa anajua Yeye kwa–sababu
H0587 H6083 H2142 H3336 H3045 H1931

Maana anajua tulivyo umbwa; anajua kuwa tu mavumbi.

15
יָצִיץ׃ כֵּן הַשָּׂדֶה כְּצִיץ כָּמוֹ כֶּחָצִיר אֱנוֹשׁ
anavyochanua ndivyo la–shambani kama–ua ni–kama–nyasi siku–zake mwanadamu
H3117 H0582

Kama ilivyo kwa mwanadamu, siku zake ni kama majani; hustawi kama ua katika shamba.

16
יַכִּירֶנּוּ וְלֹא־ וְאֵינֶנּוּ בּוֹ עָבְרָה־ רוּחַ כִּי
tena hapamjui–tena na–mahali–pake na–haupo–tena unapita–juu–yake upepo kwa–sababu
H3808 H0369 H7307
מְקוֹמוֹ׃ עוֹד
kamwe pahali–pake
H4725 H5750

Upepo hulipiga, nalo hutoweka, na hakuna hata mmoja awezaye kuelezea mahali lilipokua.

17
וְצִדְקָתוֹ יְרֵאָיו עַל־ עוֹלָם וְעַד־ מֵעוֹלָם וְיהוָה וְחֶסֶד
na–haki–yake wamchao juu–ya milele hadi ni–wa–milele wa–Yahwe lakini–upendo
H6666 H3373 H5769 H5704 H5769 H3068
לִבְנֵי בָנִים׃
kwa–watoto wa–watoto

Lakini agano la uaminifu wa Yahwe uko kwa wale wamchao yeye milele hata milele. Haki yake ni endelevu kwa uzao wao.

18
לַעֲשׂוֹתָם׃ פִּקֻּדָיו וּלְזֹכְרֵי בְּרִיתוֹ לְשֹׁמְרֵי
kuyatii maagizo–yake na–wanaokumbuka agano–lake kwa–wale–wanaoshika
H6490 H2142 H1285 H8104

Wanashika agano lake na kukumbuka kutii maagizo yake.

19
מָשָׁלָה׃ בַכֹּל וּמַלְכוּתוֹ כִסְאוֹ הֵכִין בַּשָּׁמַיִם יְהוָה
juu–ya–vyote unatawala na–ufalme–wake kiti–chake–cha–enzi ameuweka mbinguni Yahwe
H4910 H3605 H4438 H3678 H8064 H3068

Yahwe ameweka kiti chake cha enzi mbinguni, na ufalme wake watawala juu ya kila mtu.

20
לִשְׁמֹעַ עֹשֵׂי כֹחַ גִּבֹּרֵי מַלְאָכָיו יְהוָה בָּרֲכוּ
kusikiliza neno–lake mnaofanya wenye–nguvu mashujaa malaika–zake Yahwe msifuni
H8085 H1697 H1368 H4397 H3068 H1288
דְּבָרוֹ׃ בְּקוֹל
ya–neno–lake sauti
H1697

Msifuni Yahwe, enyi malaika zake, ninyi hodari wenye nguvu na mtendao neno lake, na kutii sauti ya neno lake.

בָּרֲכוּ	יְהוָה	כָּל־	צְבָאָיו	מְשָׁרְתָיו	עֹשֵׂי	רְצוֹנוֹ׃
msifuni	Yahwe	majeshi–yake–yote	watumishi–wake	mnaofanya	mapenzi–yake	yote
H1288	H3068	H3605	H8334	H8334		H7522

21

Msifuni Yahwe, enyi jeshi la malaika wote, ninyi ni watumishi mfanyao mapenzi yake.

בָּרֲכוּ	יְהוָה	כָּל־	מַעֲשָׂיו	בְּכָל־	מְקֹמוֹת	מֶמְשַׁלְתּוֹ	בָּרֲכִי	נַפְשִׁי
msifuni	Yahwe	kazi–zake–zote	mahali–pote	anapotawala	umsifu	nafsi–yangu	Yahwe	yote
H1288	H3068	H3605	H4639	H3605	H4725	H4475	H1288	H5315

22

יְהוָה׃	אֶת־
Yahwe	msifuni
H3068	H0853

Msifuni Yahwe, viumbe wake wote, mahali popote atawalapo. Nitamsifu Yahwe maisha yangu yote.

Chapter 104

הוֹד	מְאֹד	גְּדַלְתָּ	אֱלֹהַי	יְהוָה	יְהוָה	אֶת־	נַפְשִׁי	בָּרְכִי
heshima	sana	umekuwa–mkuu	Mungu–wangu	Yahwe	Yahwe	(kiapo)	nafsi–yangu	bariki
H1935	H3966	H1431	H0430	H3068	H3068	H0853	H5315	H1288

1

וְהָדָר	לָבָשְׁתָּ׃
na–utukufu	umevaa
H1926	H3847

Nitamsifu Yahwe maisha yangu yote, Ewe Yahwe Mungu wangu, wewe ni mkubwa sana; umevikwa kwa utukufu na enzi.

עֹטֶה־	אוֹר	כַּשַּׂלְמָה	נוֹטֶה	שָׁמַיִם	כַּיְרִיעָה׃
unayejifunika–na	nuru	kama–vazi	unayetandaza	mbingu	kama–pazia
	H0216	H8008	H5186	H8064	H3407

2

Unajifunika mwenyewe kwa nuru kama kwa mavazi; umetandaza mbingu kama pazia za hema.

הַמְקֹרֶה	בַּמַּיִם	עֲלִיּוֹתָיו	הַשָּׂם־	עָבִים	רְכוּבוֹ	הַמְהַלֵּךְ
anayeweka–boriti	katika–maji	vyumba–vyake–vya–juu	anayefanya	mawingu	gari–lake	anayetembea
	H4325	H5944		H5645	H7398	H1980

עַל־	כַּנְפֵי־	רוּחַ׃	
juu–ya	mabawa–ya	upepo	
	H3671	H7307	

3

Umeweka mawinguni mihimili ya vyumba vyako; huyafanya mawingu gari lako; hutembea juu ya mbawa za upepo.

עֹשֶׂה	מַלְאָכָיו	רוּחוֹת	מְשָׁרְתָיו	אֵשׁ	לֹהֵט׃	
anayefanya	malaika–zake	pepo	watumishi–wake	moto	uwakao	
	H4397	H7307	H8334	H0784	H3857	

4

Yeye huufanya upepo kuwa wajumbe wake, miale ya moto kuwa watumishi wake.

יָסַד־	אֶרֶץ	עַל־	מְכוֹנֶיהָ	בַּל־	תִּמּוֹט	עוֹלָם	וָעֶד׃	
aliiweka	dunia	juu–ya	misingi–yake	haitati	tikisika	milele	na–milele	
H3245	H0776		H4349	H1077	H4131	H5769	H5703	

5

Aliiweka misingi ya nchi, nayo haitahamishwa kamwe.

6	תְּהוֹם	כַּלְבּוּשׁ	כִּסִּיתוֹ	עַל־	הָרִים	יַעַמְדוּ־	מָיִם׃
	kilindi	kama–vazi	uliifunika	juu–ya	milima	yalisimama	maji
	H8415	H3830	H3680		H2022	H5975	H4325

Wewe uliifunika nchi kwa maji kama kwa mavazi; maji yalifunika milima.

7	מִן־	גַּעֲרָתְךָ	יְנוּסוּן	מִן־	קוֹל	רַעַמְךָ	יֶחָפֵזוּן׃
	kutoka–kwa	kukemea–kwako	yalikimbia	kutoka–kwa	sauti–ya	ngurumo–yako	yaliharakisha
		H1606	H5127			H7482	H2648

Kukemea kwako kulifanya maji kupungua; kwa sauti ya radi yako yakaondoka kasi.

8	יַעֲלוּ	הָרִים	יֵרְדוּ	בִּקְעוֹת	אֶל־	מְקוֹם	זֶה	יָסַדְתָּ	לָהֶם׃
	yalipanda	milima	yalishuka	mabonde	hadi	mahali	hapa	ulipaandaa	kwa–ajili–yao
	H5927	H2022	H3381	H1237	H0413	H4725	H2088	H3245	H1992

Milima iliinuka, na mabonde yakaenea mahali ambapo wewe ulikwisha pachagua kwa ajili yao.

9	גְּבוּל־	שַׂמְתָּ	בַּל־	הayata	יַעֲבֹרוּן	בַּל־	לְכַסּוֹת	הָאָרֶץ׃
	mpaka	uliweka	hayata		vuka	hayata	kuifunika	dunia
	H1366		H1077	H1077			H3680	H0776

Umeweka mipaka kwa ajili yao ambao hayawezi kuupita; hayawezi kuifunika nchi tena.

10	הַמְשַׁלֵּחַ	מַעְיָנִים	בַּגְּחָלִים	בֵּין	הָרִים	יְהַלֵּכוּן׃
	anayetuma	chemchemi	katika–mabonde	kati–ya	milima	zinatembea
	H7971	H4599		H0996	H2022	H1980

Yeye alifanya chemchemi kutiririsha maji mabondeni; mito kutiririka katikati ya milima.

11	יַשְׁקוּ	כָּל־	חַיְתוֹ	שָׂדָי	יִשְׁבְּרוּ	פְּרָאִים	צְמָאָם׃
	zinanywesha	kila	mnyama–wa	kondeni	zinakata–kiu	punda–wa–mwitu	kiu–yao
	H8248	H3605			H7665	H6501	H6772

Inasambaza maji kwa ajili ya wanyama wote wa shambani; punda wa porini hukata kiu yao.

12	עֲלֵיהֶם	עוֹף־	הַשָּׁמַיִם	יִשְׁכֹּון	מִבֵּין	עֳפָאִים	יִתְּנוּ־	קוֹל׃
	juu–yao	ndege–wa	angani	wanaishi	kati–ya	matawi	wanatoa	sauti
		H5775	H8064	H7931	H0996	H6073	H5414	

Kandokando ya mito ndege hujenga viota vyao; huimba kati ya matawi.

13	מַשְׁקֶה	הָרִים	מֵעֲלִיּוֹתָיו	מִפְּרִי	מַעֲשֶׂיךָ	תִּשְׂבַּע
	unayenywesha	milima	kutoka–vyumba–vya–juu	kutoka–matunda–ya	kazi–yako	inashiba
	H8248	H2022	H5944	H6529	H4639	H7646

הָאָרֶץ׃	
dunia	
H0776	

Humwagilia milima kutoka katika chumba chake cha maji mawinguni. Nchi imejazwa kwa matunda ya kazi yake.

14	מַצְמִיחַ	וְחָצִיר	לִבְהֵמָה	לַעֲבֹדַת	וְעֵשֶׂב	לְהוֹצִיא	הָאָדָם	לֶחֶם
	anayeotesha	nyasi	kwa–mifugo	kwa–kazi–ya	na–mimea	kutoa	mwanadamu	mkate
	H6779		H0929	H5656	H6212	H3318	H0120	H3899

מִן־	הָאָרֶץ׃
kutoka–kwa	ardhi
	H0776

Huzifanya nyasi kukua kwa ajili ya mifugo na mimea kwa ajili ya binadamu kulima ili kwamba mwanadamu aweze kuzalisha chakula toka nchini.

15

מִשָּׁמֶן	פָּנִים	לְהַצְהִיל	אֱנוֹשׁ	לֶבַב־	יְשַׂמַּח	וְיַיִן
kwa–mafuta	uso	kufanya–kung'aa	mwanadamu	moyo–wa	inayofurahisha	na–divai
H8081	H6440		H0582	H3824	H8055	H3196

יִסְעָד׃	אֱנוֹשׁ	לֶבַב־	לְחֶם
unaimarisha	mwanadamu	moyo–wa	na–mkate
H5582	H0582	H3824	H3899

Hutengeneza mvinyo kumfurahisha mwanadamu, mafuta yakumfanya uso wake ung'ae, na chakula kwa ajili ya kuimarisha uhai wake.

16

נָטָע׃	אֲשֶׁר	לְבָנוֹן	אַרְזֵי	יְהוָה	עֲצֵי	יִשְׂבְּעוּ
alipanda	ambayo	Lebanoni	mierezi–ya	Yahwe	miti–ya	yanashiba
H5193		H3844	H0730	H3068	H6086	H7646

Miti ya Yahwe hupata mvua nyingi; Mierezi ya Lebanoni aliyoipanda.

17

בֵּיתָהּ׃	בְּרוֹשִׁים	חֲסִידָה	יְקַנְּנוּ	צִפֳּרִים	שָׁם	אֲשֶׁר־
nyumba–yake	miberoshi	korongo	wanajenga–viota	ndege	huko	ambako
	H1265	H2624	H7077	H6833	H8033	

Hapo ndege hutengeneza viota vyao. Na korongo, misunobari ni nyuma yake.

18

לַשְׁפַנִּים׃	מַחְסֶה	סְלָעִים	לַיְעֵלִים	הֶהָרִים	הָרָמִים
kwa–pimbi	kimbilio	miamba	kwa–mbuzi–wa–mlimani	mirefu	milima
	H4268	H5553	H3277	H1364	H2022

Mbuzi mwitu huishi kwenye milima mrefu; na urefu wa milima ni kimilio la wibari.

19

מְבוֹאוֹ׃	יָדַע	שֶׁמֶשׁ	לְמוֹעֲדִים	יָרֵחַ	עָשָׂה
kuzama–kwake	linajua	jua	kwa–nyakati	mwezi	alifanya
H3996	H3045	H8121	H4150	H3394	

Aliuchagua mwezi kuweka alama ya majira; jua latambua kuchwa kwake.

20

יֵעָר׃	חַיְתוֹ־	כָּל־	תִּרְמֹשׂ	בּוֹ־	לָיְלָה	וַיְהִי	חֹשֶׁךְ	תָּשֶׁת־
msitu	wanyama–wa	wote	wanatambaa	ndani–yake	usiku	na–inakuwa	giza	unaweka
		H3605	H7430		H3915	H1961	H2822	H7896

Wewe hufanya giza la usiku ambapo wanyama wote wa msituni hutoka nje.

21

אָכְלָם׃	מֵאֵל	וּלְבַקֵּשׁ	לַטָּרֶף	שְׁאַגִּים	הַכְּפִירִים
chakula–chao	kutoka–kwa–Mungu	na–kutafuta	kwa–mawindo	wananguruma	wana–simba
H0400	H0410	H1245	H2964	H7580	

Wana simba huunguruma kwa ajili ya mawindo na hutafuta chakula chao kutoka kwa Mungu.

22

יִרְבָּצוּן׃	מְעוֹנֹתָם	וְאֶל־	יֵאָסֵפוּן	הַשֶּׁמֶשׁ	תִּזְרַח
wanalala	mapango–yao	na–kwenye	wanakusanyika	jua	linachomoza
H7257	H4585	H0413	H0622	H8121	H2224

Jua linapochomoza, huenda zao na kujilaza mapangoni mwao.

23

עֶרֶב׃	עֲדֵי־	וְלַעֲבָדָתוֹ	לְפָעֳלוֹ	אָדָם	יֵצֵא
jioni	hadi	na–kwa–kazi–yake	kwenye–kazi–yake	mwanadamu	anatoka
H6153	H5704	H5656	H6467	H0120	H3318

Wakati huo huo, watu hutoka nje kuelekea kazi zao na utumishi wake mpaka jioni.

הָאָרֶץ	מָלְאָה	עָשִׂיתָ	בְּחָכְמָה	כֻּלָּם	יְהוָה	מַעֲשֶׂיךָ	רַבּוּ	מָה־	24
dunia	imejaa	umefanya	kwa–hekima	yote	Yahwe	kazi–zako	yalivyokuwa–mengi	jinsi	
H0776	H4390		H2451	H3605	H3068	H4639	H7231	H4100	

קִנְיָנֶךָ׃	
viumbe–vyako	
H7075	

Yahwe, ni jinsi gani kazi zako zilivyo nyingi na za aina mbalimbali! Kwa hekima ulizifanya zote; nchi inafurika kwa kazi zako.

מִסְפָּר	וְאֵין	רֶמֶשׂ	שָׁם־	יְדָמִים	וּרְחַב	גָּדוֹל	הַיָּם	זֶה	25
hesabu	visivyo–na	viumbe–vitambaavyo	huko	mikono	na–pana	kubwa	bahari	hii	
H4557	H0369	H7431	H8033	H3027	H7342		H3220	H2088	

גְּדֹלוֹת׃	עִם־	קְטַנּוֹת	חַיּוֹת
vikubwa	pamoja–na	vidogo	viumbe–hai

Kule kuna bahari, yenye kina kirefu na pana, ikiwa na viume vingi visivyo hesabika, vyote vidogo na vikubwa.

בּוֹ׃	לְשַׂחֶק־	יָצַרְתָּ	זֶה־	לִוְיָתָן	יְהַלְּכוּן	אֳנִיּוֹת	שָׁם	26
ndani–yake	kucheza	ulimuumba	huyu	Lewiathani	zinasafiri	meli	huko	
	H7832	H3335	H2088	H3882	H1980	H0591	H8033	

Meli husafili humo, na ndimo alimo Lewiathani uliye muumba acheze baharini.

בְּעִתּוֹ׃	אֻכְלָם	לָתֶת	יְשַׂבֵּרוּן	אֵלֶיךָ	כֻּלָּם	27
kwa–wakati–wake	chakula–chao	kuwapa	vinatazamia	kwako	vyote	
H6256	H0400	H5414		H0413	H3605	

Hawa wote hukutazama wewe uwape chakula kwa wakati.

טוֹב׃	יִשְׂבְּעוּן	יָדְךָ	תִּפְתָּח	יִלְקְטוּן	לָהֶם	תִּתֵּן	28
mema	wanashiba	mkono–wako	unafungua	wanakusanya	wao	unawapa	
	H7646	H3027		H3950	H1992	H5414	

Unapowapa chakula, hukusanyika; ufunguapo mkono wako, wanatosheka.

וְאֶל־	יִגְוָעוּן	רוּחָם	תֹּסֵף	יָבָהֵלוּן	פָּנֶיךָ	תַּסְתִּיר	29
na–kwenye	wanakufa	pumzi–yao	unachukua	wanafadhaika	uso–wako	unaficha	
H0413	H1478	H7307	H0622	H0926	H6440	H5641	

יִשׁוּבוּן׃	עֲפָרָם
wanarudi	mavumbi–yao
H7725	H6083

Unapouficha uso wako, wanateseka; ukiiondoa pumzi yao, wanakufa na kurudi mavumbini.

אֲדָמָה׃	פָּנֶי	תְּחַדֵּשׁ	יִבָּרְאוּן	רוּחֲךָ	תְּשַׁלַּח	30
ardhi	uso–wa	na–unafanya–upya	wanaumbwa	roho–yako	unatuma	
H0127	H6440	H2318		H7307	H7971	

Unapotuma Roho yako, wanaumbwa, nawe unaifanya upya nchi.

בְּמַעֲשָׂיו׃	יְהוָה	יִשְׂמַח	לְעוֹלָם	יְהוָה	כְּבוֹד	יְהִי	31
katika–kazi–zake	Yahwe	afurahi	milele	Yahwe	utukufu–wa	uwe	
H4639	H3068	H8055	H5769	H3068	H3519	H1961	

Utukufu wa Yahwe na udumu milele; Yahwe na aufurahie uumbaji wake.

וְיַעֲשֶׂנּוּ׃	בְּהָרִים	יִגַּע	וַתִּרְעָד	לָאָרֶץ	הַמַּבִּיט	32
na–inatoa–moshi	milima	anagusa	na–inatetemeka	dunia	anayeitazama	
H6225	H2022	H5060	H7460	H0776	H5027	

Yeye hutazama nchi, nayo hutikisika; huigusa milima, nayo hutoa moshi.

בְּעוֹדִי׃	לֵאלֹהַי	אֲזַמְּרָה	בְּחַיָּי	לַיהוָה	אָשִׁירָה	33
wakati–niko–hai	Mungu–wangu	nitamsifu	katika–uhai–wangu	kwa–Yahwe	nitaimbia	
H5750	H0430	H2167		H3068	H7891	

Nitamwimbia Yahwe maisha yangu yote; nitamwimbia sifa Mungu wangu nigali ninaishi.

בַּיהוָה׃	אֶשְׂמַח	אָנֹכִי	שִׂיחִי	עָלָיו	יֶעֱרַב	34
katika–Yahwe	nitafurahi	mimi	tafakuri–yangu	kwake	iwe–tamu	
H3068	H8055	H0595	H7879		H6149	

Mawazo yangu na yawe matamu kwake; nitafurahia katika Yahwe.

בָּרֲכִי	אֵינָם	עוֹד	וּרְשָׁעִים	הָאָרֶץ	מִן־	וְחַטָּאִים	יִתַּמּוּ	35
bariki	hawako	tena	na–waovu	dunia	kutoka–kwa	wenye–dhambi	waangamizwe	
H1288	H0369	H5750	H7563	H0776		H2400	H8552	

יָהּ׃	הַלְלוּ־	יְהוָה	אֶת־	נַפְשִׁי
Yah	msifuni	Yahwe	(kiapo)	nafsi–yangu
H3050		H3068	H0853	H5315

Wenye dhambi na waondoshwe katika nchi, na waovu wasiwepo tena. Ninamsifu Yahwe maisha yangu yote. Msifuni Yahwe.

Chapter 105

עֲלִילוֹתָיו׃	בָּעַמִּים	הוֹדִיעוּ	בִשְׁמוֹ	קִרְאוּ	לַיהוָה	הוֹדוּ	1
matendo–yake	miongoni–mwa–mataifa	julikisheni	jina–lake	iteni	kwa–Yahwe	shukuruni	
H5949		H3045	H8034	H7121	H3068	H3034	

Mshukuruni Yahwe, liitieni jina lake; myafanye matendo yake yajulikane kati ya mataifa.

נִפְלְאוֹתָיו׃	בְּכָל־	שִׂיחוּ	לוֹ	זַמְּרוּ־	לוֹ	שִׁירוּ־	2
maajabu–yake	kuhusu–yote	semeni	yeye	msifuni	yeye	mwimbieni	
H6381	H3605	H7878		H2167		H7891	

Mwimbieni yeye, mwimbieni sifa yeye; semeni matendo yake yote ya ajau.

יְהוָה׃	מְבַקְשֵׁי	וְלֵב	יִשְׂמַח	קָדְשׁוֹ	בְּשֵׁם	הִתְהַלְלוּ	3
Yahwe	wa–wanaomtafuta	moyo	ufurahi	lake–takatifu	katika–jina	jisifuni	
H3068	H1245		H8055	H6944	H8034		

Mjivune katika utakatifu wa jina lake; moyo wao wamtafutao Yahwe ufurahi.

תָּמִיד׃	פָּנָיו	בַּקְּשׁוּ	וְעֻזּוֹ	יְהוָה	דִּרְשׁוּ	4
daima	uso–wake	tafuteni	na–nguvu–zake	Yahwe	mtafuteni	
H8548	H6440	H1245	H5797	H3068	H1875	

Mtafuteni Yahwe na nguvu zake; utafuteni uwepo wake siku zote.

פִּיו׃	וּמִשְׁפְּטֵי־	מֹפְתָיו	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	נִפְלְאוֹתָיו	זִכְרוּ	5
kinywa–chake	na–hukumu–za	ishara–zake	alifanya	ambayo	maajabu–yake	kumbukeni	
H6310	H4941	H4159			H6381	H2142	

Kumbukeni mambo ya ajabu aliyoyatenda,

בְּחִירָיו׃	יַעֲקֹב	בְּנֵי	עַבְדּוֹ	אַבְרָהָם	זֶרַע	6
wateule–wake	Yakobo	wana–wa	mtumishi–wake	wa–Ibrahimu	uzao	
H0972	H3290		H5650	H0085	H2233	

miujiza yake na amri zitokazo kinywani mwake, enyi kizazi cha Ibrahimu mtumishi wake, enyi watu wa Yakobo, wachaguliwa wake.

מִשְׁפָּטָיו׃	הָאָרֶץ	בְּכָל־	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	הוּא	7
hukumu–zake	dunia	katika–yote	Mungu–wetu	Yahwe	yeye	
H4941	H0776	H3605	H0430	H3068	H1931	

Yeye ni Yahwe, Mungu wetu. Amri zake ziko juu ya nchi yote.

דּוֹר׃	לְאֶלֶף	צִוָּה	דָּבָר	בְּרִיתוֹ	לְעוֹלָם	זָכַר	8
vizazi	kwa–elfu	aliloamuru	neno	agano–lake	milele	amekumbuka	
H1755	H0505	H6680	H1697	H1285	H5769	H2142	

Naye hulikumbuka agano lake milele, neno alilo amuru kwa ajili ya vizazi elfu.

לְיִשְׂחָק׃	וּשְׁבוּעָתוֹ	אַבְרָהָם	אֶת־	כָּרַת	אֲשֶׁר	9
kwa–Isaka	na–kiapo–chake	Ibrahimu	(kiapo)	alifanya	ambalo	
H3446	H7621	H0085	H0854	H3772		

Hulikumbuka agano alilolifanya na Ibrahimu na kiapo alicho mwapia Isaka.

עוֹלָם׃	בְּרִית	לְיִשְׂרָאֵל	לְחֹק	לְיַעֲקֹב	וַיַּעֲמִידֶהָ	10
la–milele	agano	kwa–Israeli	kama–sheria	kwa–Yakobo	na–akalisimamisha	
H5769	H1285	H3478	H2706	H3290	H5975	

Hiki ndicho alicho mthibitishia Yakobo kama agano na kama agano la milele kwa Israeli.

נַחֲלַתְכֶם׃	חֶבֶל	כְּנָעַן	אֶרֶץ־	אֶת־	אֶתֵּן	לְךָ	לֵאמֹר	11
urithi–wenu	kamba	Kanaani	nchi–ya	(kiapo)	nitakupa	kwako	akisema	
H5159			H0776	H0853	H5414		H0559	

Alisema, “Nitakupa wewe ardhi ya Kanaani kama sehemu yako ya urithi.”

בָּהּ׃	וְגָרִים	כִּמְעַט	מִסְפָּר	מְתֵי	בִּהְיוֹתָם	12
humo	na–wageni	kidogo–sana	kwa–hesabu	wachache	walipokuwa	
		H4592	H4557	H4962	H1961	

Alisema hili wakati tu walipokuwa wachache katika hesabu, yaani wachahe sana, nao walikuwa wageni katika nchi.

אַחֵר׃	עַם	אֶל־	מִמַּמְלָכָה	גּוֹי	אֶל־	מִגּוֹי	וַיִּתְהַלְּכוּ	13
wengine	watu	hadi	kutoka–ufalme	taifa	hadi	kutoka–taifa	na–walitembea	
H0312		H0413	H4467		H0413		H1980	

Walienda taifa hadi taifa na kutoka ufalme moja kwenda mwingine.

מְלָכִים׃	עֲלֵיהֶם	וַיּוֹכַח	לְעָשְׁקָם	אָדָם	הִנִּיחַ	לְא־	14
wafalme	kwa–ajili–yao	na–aliwakemea	kuwaonea	mtu	kuacha	hakuruhusu	
H4428		H3198	H6231	H0120	H3240	H3808	

Hakuruhusu yeyote kuwaonea; aliwakemea wafalme kwa ajili yao.

תָּרֵעוּ׃	אַל־	וְלִנְבִיאַי	בִּמְשִׁיחָי	תִּגְּעוּ	אַל־	15
wadhuru	msi	na–manabii–wangu	wapakwa–mafuta–wangu	waguse	msi	
	H0408	H5030	H4899	H5060	H0408	

Alisema, “Msiwaguze wapakwa mafuta wangu, na msiwadhuru manabii wangu.”

וַיִּקְרָא	עַל־	יָעֵב	הָאָרֶץ	כָּל־	מַטֵּה־	לֶחֶם	שָׁבָר׃
na–akaita	juu–ya	njaa	nchi	yote	fimbo–ya	mkate	alivunja
H7121		H7458	H0776	H3605	H4294	H3899	H7665

16

Aliita njaa katika nchi; akaondoa upatikanaji wa mkate wote.

שָׁלַח	לִפְנֵיהֶם	אִישׁ	לְעֶבֶד	נִמְכַּר	יוֹסֵף׃	
alituma	mbele–yao	mtu	kama–mtumwa	aliuzwa	Yosefu	
H7971	H6440	H0376	H5650	H4376	H3130	

17

Akatuma mtu mbele yao; Yusufu aliuzwa kama mtumishi.

עִנּוּ	בַכֶּבֶל	רגליו]	)רַגְלוֹ(	בַּרְזֶל	בָּאָה	נַפְשׁוֹ׃
walimtesa	kwa–pingu	(Ketiv)	mguu–wake	kwa–chuma	ilikuja	nafsi–yake
	H3525	H7272	H7272	H1270	H0935	H5315

18

Miguu yake ilifungwa kwa pingu; alivishwa mnyororo wa chuma shingoni mwake,

עַד־	עֵת	בֹּא־	דְבָרוֹ	אִמְרַת	יְהוָה	צְרָפָתְהוּ׃
hadi	wakati	wa–kuja	neno–lake	neno	la–Yahwe	lilimsafisha
H5704	H6256	H0935	H1697		H3068	H6884

19

mpaka wakati wa maneno yake ulipotimia, nalo neno la Yahwe lilimjaribu.

שִׁלַּח	מֶלֶךְ	וַיַּתִּירֵהוּ	מֹשֵׁל	עַמִּים	וַיְפַתְּחֵהוּ׃
alituma	mfalme	akamfungua	mtawala	wa–mataifa	akamwacha–huru
H7971	H4428		H4910		

20

Mfalme alituma watumishi kumfungua; mtawala wa watu alimuweka huru.

שָׂמוֹ	אָדוֹן	לְבֵיתוֹ	וּמֹשֵׁל	בְּכָל־	קִנְיָנוֹ׃
akamfanya	bwana	wa–nyumba–yake	na–mtawala	juu–ya–vyote	mali–yake
	H0113		H4910	H3605	H7075

21

Alimuweka kuwa msimamizi wa nyumba yake kama mtawala wa mali zake zote

לֶאְסֹר	שָׂרָיו	בְּנַפְשׁוֹ	וּזְקֵנָיו	יְחַכֵּם׃	
kuwafunga	wakuu–wake	kwa–nafsi–yake	na–wazee–wake	kuwafundisha–hekima	
H0631	H8269	H5315	H2205	H2449	

22

kuwaelekeza wakuu kama alivyopenda na kuwafundisha viongozi wake hekima.

וַיָּבֹא	יִשְׂרָאֵל	מִצְרַיִם	וְיַעֲקֹב	גָּר	בְּאֶרֶץ־	חָם׃
na–akaingia	Israeli	Misri	na–Yakobo	alikaa	katika–nchi–ya	Hamu
H0935	H3478	H4714	H3290		H0776	H2526

23

Kisha Israeli iliingia Misri, na Yakobo aliishi kwa muda katika nchi ya Hamu.

וַיַּפֶר	אֶת־	עַמּוֹ	מְאֹד	וַיְעַצְמֵהוּ	מִצָּרָיו׃
na–akawafanya–wengi	(kiapo)	watu–wake	sana	na–akawafanya–wengi–kuliko	adui–zao
H6509	H0853		H3966		

24

Yahwe aliwajalia watu wake wazae sana, na aliwafanya wenye nguvu kuliko adui zao.

הָפַךְ	לִבָּם	לִשְׂנֹא	עַמּוֹ	לְהִתְנַכֵּל	בַּעֲבָדָיו׃
alibadilisha	moyo–wao	kuwachukia	watu–wake	kuwadanganya	watumishi–wake
H2015		H8130		H5230	H5650

25

Alisababisha adui zao wawachukie watu wake, na kuwatendea visivyo watumishi wake.

בּוֹ׃	בָּחַר־	אֲשֶׁר	אַהֲרֹן	עַבְדּוֹ	מֹשֶׁה	שָׁלַח	26
yeye	alichagua	ambaye	Haruni	mtumishi–wake	Musa	alituma	
	H0977		H0175	H5650	H4872	H7971	

Alimtuma Musa, mtumishi wake, na Haruni, ambaye alikwisha mchagua.

חָם׃	בְּאֶרֶץ	וּמֹפְתִים	אֹתוֹתָיו	דִּבְרֵי	בָם	שָׂמוּ־	27
Hamu	katika–nchi–ya	na–maajabu	ishara–zake	maneno–ya	juu–yao	waliweka	
H2526	H0776	H4159	H0226	H1697			

Walifanya ishara zake kati ya Wamisri na maajabu yake katika ya nchi ya Hamu.

דְּבָרוֹ׃)	[דברוו	אֶת־	מָרוּ	וְלֹא־	וַיַּחְשֵׁךְ	חָשֵׁךְ	שָׁלַח	28
neno–lake	(Ketiv)	(kiapo)	kaidi	wala–hawaku	na–ikawa–giza	giza	alituma	
H1697	H1697	H0853	H4784	H3808	H2821	H2822	H7971	

Alituma giza na likaifanya nchi hiyo kuwa giza, lakini watu wake hawakutii amri zake.

דְּבָרָם׃	אֶת־	וַיָּמֶת	לְדָם	מֵימֵיהֶם	אֶת־	הָפַךְ	29
samaki–wao	(kiapo)	na–akaua	kuwa–damu	maji–yao	(kiapo)	alibadilisha	
H1710	H0853	H4191	H1818	H4325	H0853	H2015	

Aligeuza maji kuwa damu na aliua samaki wao.

מַלְכֵיהֶם׃	בְּחַדְרֵי	צְפַרְדְּעִים	אַרְצָם	שָׁרַץ	30
wafalme–wao	katika–vyumba–vya	vyura	nchi–yao	ilizaa	
H4428	H2315	H6854	H0776	H8317	

Nchi yao ilijaa vyura, hata katika vyumba vya watawala wao.

גְּבוּלָם׃	בְּכָל־	כִּנִּים	עָרֹב	וַיָּבֹא	אָמַר	31
mipaka–yao	katika–yote	chawa	mainzi	na–wakaja	aliamuru	
H1366	H3605	H3654	H6157	H0935	H0559	

Alisema, na makundi ya inzi na chawa wakaja mjini mwote.

בְּאַרְצָם׃	לֶהָבוֹת	אֵשׁ	בָּרָד	גִּשְׁמֵיהֶם	נָתַן	32
katika–nchi–yao	wa–miali	moto	mvua–ya–mawe	mvua–yao	aliwapa	
H0776	H3852	H0784	H1259	H1653	H5414	

Aliigeuza mvua yao kuwa mvua ya mawe, pamoja na miali ya moto juu ya ardhi yao.

גְּבוּלָם׃	עֵץ	וַיְשַׁבֵּר	וּתְאֵנָתָם	גַּפְנָם	וַיַּךְ	33
mipaka–yao	miti–ya	na–akavunja	na–mitini–yao	mizabibu–yao	na–akapiga	
H1366	H6086	H7665	H8384	H1612	H5221	

Aliiharibu mizabibu yao na mitini yao; akaivunja miti ya mji wao.

מִסְפָּר׃	וְאֵין	וַיֶּלֶק	אַרְבֶּה	וַיָּבֹא	אָמַר	34
hesabu	wasio–na	na–madumadu	nzige	na–wakaja	aliamuru	
H4557	H0369	H3218	H0697	H0935	H0559	

Alisema, na nzige wakaja, nzige wengi sana.

אַדְמָתָם׃	פְּרִי	וַיֹּאכַל	בְּאַרְצָם	עֵשֶׂב	כָּל־	וַיֹּאכַל	35
ardhi–yao	matunda–ya	na–wakala	katika–nchi–yao	mimea	yote	na–wakala	
H0127	H6529	H0398	H0776	H6212	H3605	H0398	

Nzige walikula mboga zao zote za majani katika nchi yao. Walikula mazao yote ardhini.

36	וַיַּ֥ךְ	כָּל־	בְּכוֹר	בְּאַרְצָ֑ם	רֵאשִׁ֥ית	לְכָל־	אוֹנָֽם׃
	na–akapiga	yote	wazaliwa–wa–kwanza	katika–nchi–yao	mwanzo–wa	yote	nguvu–zao
	H5221	H3605	H1060	H0776	H7225	H3605	H0202

Aliua kila mzaliwa wa kwanza katika nchi yao, malimbuko ya nguvu zao.

37	וַיּוֹצִיאֵ֥ם	בְּכֶ֖סֶף	וְזָהָ֑ב	וְאֵ֣ין	בִּשְׁבָטָ֗יו	
	na–akawatoa	kwa–fedha	na–dhahabu	wala–hakukuwa–na	miongoni–mwa–makabila–yake	
	H3318	H3701	H2091	H0369	H7626	
	כּוֹשֵׁ֥ל׃					
	anayejikwaa					
	H3782					

Aliwatoa nje Waisraeli wakiwa na fedha na dhahabu; hakuna mmoja wa kabila lake aliyejikwaa njiani.

38	שָׂמַ֣ח	מִצְרַ֔יִם	בְּצֵאתָ֑ם	כִּי־	נָפַ֖ל	פַּחְדָּ֥ם	עֲלֵיהֶֽם׃
	ilifurahi	Misri	walipotoka	kwa–kuwa	ulikuwa–umeanguka	hofu–yao	juu–yao
	H8055	H4714	H3318		H5307	H6343	

Misri ilifurahi walipoondoka, maana Wamisri waliwaogopa.

39	פָּרַ֣שׂ	עָנָ֣ן	לְמָסָ֑ךְ	וְאֵ֥שׁ	לְהָאִ֥יר	לָ֝יְלָ֗ה׃
	alitandaza	wingu	kama–pazia	na–moto	kuangaza	usiku
	H6566	H6051	H4539	H0784	H0215	H3915

Alitandaza wingu liwafunike na alifanya moto uwaangazie wakati wa usiku.

40	שָׁאַ֥ל	וַיָּבֵ֑א	שְׂלָ֥ו	וְלֶ֖חֶם	שָׂמַ֣יִם	יַשְׂבִּיעֵֽם׃
	aliomba	na–akaleta	kware	na–mkate–wa	mbinguni	aliwashibisha
	H7592	H0935	H7958	H3899	H8064	H7646

Waisraeli waliomba chakula, naye aliwaletea kware na aliwatosheleza kwa mkate kutoka mbiguni.

41	פָּתַ֣ח	צ֭וּר	וַיָּזוּבוּ	מָ֑יִם	הָ֝לְכ֗וּ	בַּצִּיּ֥וֹת	נָהָֽר׃
	alifungua	mwamba	na–yakatiririka	maji	yalienda	katika–jangwa	kama–mto
	H6566	H6697	H2100	H4325	H1980	H6723	H5104

Aliugawa mwamba, maji yalimwagika kutoka humo; yalitiririka katika jangwa kama mto.

42	כִּֽי־	זָכַ֥ר	אֶת־	דְּבַ֖ר	קָדְשׁ֑וֹ	אֶת־	אַבְרָהָ֥ם	עַבְדּֽוֹ׃
	kwa–kuwa	alikumbuka	(kiapo)	neno	lake–takatifu	(kiapo)	Ibrahimu	mtumishi–wake
		H2142	H0853	H1697	H6944	H0853	H0085	H5650

Kwa maana alikumbuka ahadi yake takatifu aliyoifanya kwa Ibrahimu mtumishi wake.

43	וַיּוֹצֵ֣א	עַמּ֣וֹ	בְשָׂשׂ֑וֹן	בְּרִנָּ֥ה	אֶת־	בְּחִירָֽיו׃
	na–akawatoa	watu–wake	kwa–furaha	kwa–vigelegele	(kiapo)	wateule–wake
	H3318		H8342	H7440	H0853	H0972

Aliwaongoza watu wake kwa furaha, wateule wake kwa kelele za ushindi.

44	וַיִּתֵּ֣ן	לָהֶ֣ם	אַרְצ֣וֹת	גּוֹיִ֑ם	וַעֲמַ֥ל	לְאֻמִּ֖ים	יִ֝ירָֽשׁוּ׃
	na–akawapa	wao	nchi–za	mataifa	na–kazi–ya	mataifa	walirithi
	H5414	H1992	H0776		H5999	H3816	H3423

Aliwapa nchi za mataifa; walichukua milki ya mali za watu

45	וּבַעֲב֥וּר	יִשְׁמְר֗וּ	חֻקָּ֑יו	וְתוֹרֹתָ֥יו	יִנְצֹ֫רוּ	הַֽלְלוּ־	יָֽהּ׃
	ili	washike	sheria–zake	na–mafundisho–yake	wayatunze	msifuni	Yah
	H5668	H8104	H2706	H8451	H5341		H3050

ili waweze kushika amri zake na kutii sheria zake. Msifuni Yahwe.

Chapter 106

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	טוֹב	כִּי־	לַיהוָה	הוֹדוּ	וְהַלְלוּיָהּ	1
upendo–wake	milele	kwa–kuwa	mwema	kwa–kuwa	kwa–Yahwe	shukuruni	Haleluya	
	H5769				H3068	H3034		

Msifuni Yahwe. Mshukuruni Yahwe, kwa kuwa ni mwema, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

תְּהִלָּתוֹ׃	כָּל־	יַשְׁמִיעַ	יְהוָה	גְּבוּרוֹת	יְמַלֵּל	מִי	2
sifa–yake	yote	atafanya–kusikiwa	Yahwe	matendo–makuu–ya	ataweza–kusema	nani	
H8416	H3605	H8085	H3068	H1369		H4310	

Ni nani awezaye kuyahesabu mataendo makuu ya yahwe au kutangaza katika ukamilifu sifa zote za matendo yake ya kuaminika.

עֵת׃	בְּכָל־	צְדָקָה	עֹשֵׂה	מִשְׁפָּט	שֹׁמְרֵי	אַשְׁרֵי	3
wakati	wakati–wote	haki	anayetenda	haki	wanaoshika	heri	
H6256	H3605	H6666		H4941	H8104	H0835	

Wamebarikiwa wale watendao yaliyo mema na matendo yao yaliyo haki siku zote.

בִּישׁוּעָתֶךָ׃	פָּקְדֵנִי	עַמָּךְ	בִּרְצוֹן	יְהוָה	זָכְרֵנִי	4
kwa–wokovu–wako	nijilie	watu–wako	kwa–upendeleo–wa	Yahwe	nikumbuke	
H3444			H7522	H3068	H2142	

Ukumbuke, Ee Yahwe, unapowaonesha watu wako neema; unisaidie unapowaokoa.

עִם־	לְהִתְהַלֵּל	גּוֹיֶךָ	בְּשִׂמְחַת	לְשִׂמְחַ	בְּחִירֶיךָ	בְּטוּבַת	וּלְרָאוֹת	5
pamoja–na	kujisifu	taifa–lako	kwa–furaha–ya	kufurahi	wateule–wako	mema–ya	kuona	
			H8057	H8055	H0972		H7200	

נַחֲלָתֶךָ׃
urithi–wako
H5159

Ndipo nitaona mafanikio ya wateule wako, wakifurahia katika furaha ya taifa lako, na utukufu pamoja na urithi wako.

הִרְשָׁעְנוּ׃	הֶעֱוִינוּ	אֲבוֹתֵינוּ	עִם־	חָטָאנוּ	6
tumetenda–uovu	tumekosea	baba–zetu	pamoja–na	tumetenda–dhambi	
H7561		H0001		H2398	

Tumefanya dhambi kama babu zetu, tumekosea, na kufanya uovu.

אֶת־	זָכְרוּ	לֹא	נִפְלְאוֹתֶיךָ	הִשְׂכִּילוּ	לֹא־	וּבְמִצְרַיִם	אֲבוֹתֵינוּ	7
(kiapo)	kumbuka	hawaku	maajabu–yako	elewa	hawaku	katika–Misri	baba–zetu	
H0853	H2142	H3808	H6381		H3808	H4714	H0001	

סוּף׃	בְּיַם־	יָם	עַל־	וַיַּמְרוּ	חַסְדֶּיךָ	רָב
ya–Shamu	kwenye–bahari	bahari	kwenye	na–waliasi	huruma–zako	wingi–wa
H5488	H3220	H3220		H4784		H7230

Baba zetu hawakuyatambua matendo yako ya ajabu katika Misri; walipuuzia matendo yako mengi ya uaminifu wa agano; waliasi penye bahari, bahari ya Shamu.

גְּבוּרָתוֹ׃	אֶת־	לְהוֹדִיעַ	שְׁמוֹ	לְמַעַן	וַיּוֹשִׁיעֵם	8
nguvu–zake	(kiapo)	kujulisha	jina–lake	kwa–ajili–ya	na–akawaokoa	
H1369	H0853	H3045	H8034	H4616	H3467	

Hata hivyo, yeye aliwaokoa kwa ajili ya jina lake ili kwamba aweze kuzifunua nguvu zake.

כַּמִּדְבָּר׃	בַּתְּהֹמוֹת	וַיּוֹלִיכֵם	וַיֶּחֱרָב	סוּף	בְּיַם־	וַיִּגְעַר	9
kama–jangwa	katika–vilindi	na–akawaongoza	na–ikakauka	Shamu	bahari–ya	na–akaikemea	
	H8415	H3212		H5488	H3220	H1605	

Aliikemea Bahari ya Shamu, nayo ikakauka. Kisha akawaongoza vilindini, kana kwamba ni jangwani.

אוֹיֵב׃	מִיַּד	וַיִּגְאָלֵם׃	שׂוֹנֵא	מִיַּד	וַיּוֹשִׁיעֵם	10
adui	kutoka–mkono–wa	na–akawakomboa	anayechukia	kutoka–mkono–wa	na–akawaokoa	
H0341	H3027		H8130	H3027	H3467	

Aliwaokoa kutoka mkononi mwa wale waliowachukia, na aliwaokoa kutoka mkononi mwa adui.

נוֹתָר׃	לֹא	מֵהֶם	אֶחָד	צָרֵיהֶם	מַיִם	וַיְכַסּוּ־	11
alibaki	hakusalia	wao	hata–mmoja	adui–zao	maji	na–yakawafunika	
H3498	H3808	H1992	H0259		H4325	H3680	

Lakini maji yaliwafunika washindani wao; hakuna hata mmoja aliye okolewa.

תְּהִלָּתוֹ׃	יָשִׁירוּ	בִּדְבָרָיו	וַיַּאֲמִינוּ	12
sifa–yake	wakaimba	maneno–yake	na–wakaamini	
H8416	H7891	H1697	H0539	

Ndipo waliyaamini maneno yake, nao waliimba sifa zake.

לַעֲצָתוֹ׃	חִכּוּ	לֹא־	מַעֲשָׂיו	שָׁכְחוּ	מָהֲרוּ	13
shauri–lake	ngoja	hawaku	matendo–yake	wakasahau	walifanya–haraka	
H6098	H2442	H3808	H4639	H7911		

Lakini walisahau haraka kile alichofanya; hawakuyasubiri maelekezo yake.

בִּישִׁימוֹן׃	אֵל	וַיְנַסּוּ־	בַּמִּדְבָּר	תַּאֲוָה	וַיִּתְאַוּוּ	14
nyikani	Mungu	na–wakamjaribu	jangwani	tamaa	na–wakatamani	
H3452	H0410	H5254		H8378	H0183	

Walikuwa na tamaa isiyotoshelezwa jangwani, wakamjaribu Mungu nyikani.

בְּנַפְשָׁם׃	רָזוֹן	וַיְשַׁלַּח	שְׁאֲלָתָם	לָהֶם	וַיִּתֵּן	15
katika–nafsi–zao	udhaifu	na–akatuma	maombi–yao	wao	na–akawapa	
H5315	H7332	H7971	H7596	H1992	H5414	

Aliwapa ombi lao, lakini alituma gonjwa ambalo lilishambulia miili yao.

יְהוָה׃	קְדוֹשׁ	לְאַהֲרֹן	בָּמַחֲנֶה	לְמֹשֶׁה	וַיְקַנְאוּ	16
wa–Yahwe	mtakatifu	Haruni	kambini	Musa	na–wakaonea–wivu	
H3068	H6918	H0175	H4264	H4872	H7065	

Katika kambi wakawa na wivu juu Musa na Haruni, kuhani mtakatifu wa Yahwe.

אֲבִירָם׃	עֲדַת	עַל־	וַתִּכַּס	דָּתָן	וַתִּבְלַע	אֶרֶץ	תִּפְתַּח־	17
Abiramu	kundi–la	juu–ya	na–ikawafunika	Dathani	na–ikammeza	ardhi	ilifunguka	
H0048	H5712		H3680	H1885	H1104	H0776		

Nchi ilifunguka na ilimmeza Dathani na iliwafunika wafuasi wa Abiramu.

רְשָׁעִים׃	תְּלַהֵט	לֶהָבָה	בַּעֲדָתָם	אֵשׁ	וַתִּבְעַר־	18
waovu	ukawachoma	mwali	katika–kundi–lao	moto	na–ukawaka	
H7563	H3857	H3852	H5712	H0784		

Moto uliwaka kati yao; moto uliwaangamiza waovu.

לְמַסֵּכָה׃	וַיִּשְׁתַּחֲווּ	בְּחֹרֵב	עֵגֶל	וַיַּעֲשׂוּ־	19
kwa–sanamu	na–wakasujudu	Horebu	ndama	walifanya	
	H7812	H2722	H5695		

Walitengeneza ndama huko Horebu na kuabudu sanamu ya kuyeyuka.

עֵשֶׂב׃	אֹכֵל	שׁוֹר	בְּתַבְנִית	כְּבוֹדָם	אֶת־	וַיָּמִירוּ	20
nyasi	anayekula	ng'ombe	kwa–mfano–wa	utukufu–wao	(kiapo)	na–wakabadilisha	
H6212	H0398	H7794	H8403	H3519	H0853	H4171	

Wakaubadili utukufu wa Mungu kuwa mfano wa ng'ombe alaye majani.

בְּמִצְרָיִם׃	גְּדֹלוֹת	עֹשֶׂה	מוֹשִׁיעָם	אֵל	שָׁכְחוּ	21
katika–Misri	mambo–makubwa	aliyefanya	mwokozi–wao	Mungu	wakamsahau	
H4714			H3467	H0410	H7911	

Walimsahau Mungu wokozi wao, aliyefanya mambo makuu katika Misri.

סוּף׃	יַם־	עַל־	נוֹרָאוֹת	חָם	בְּאֶרֶץ	נִפְלָאוֹת	22
Shamu	bahari–ya	kwenye	mambo–ya–kutisha	Hamu	katika–nchi–ya	maajabu	
H5488	H3220		H3372	H2526	H0776	H6381	

Alifanya matendo ya ajabu katika nchi ya Hamu na matendo makuu penye Bahari ya Shamu.

לְפָנָיו	בַּפֶּרֶץ	עָמַד	בְּחִירוֹ	מֹשֶׁה	לוּלֵי	לְהַשְׁמִידָם	וַיֹּאמֶר	23
mbele–yake	penye–ufa	alisimama	mteule–wake	Musa	kama–si	kuwaangamiza	na–akasema	
H6440	H6556	H5975	H0972	H4872	H3884	H8045	H0559	

מֵהַשְׁחִית׃	חֲמָתוֹ	לְהָשִׁיב
kutoka–kuangamiza	ghadhabu–yake	kurudisha
H7843	H2534	H7725

Mungu angetangaza uharibifu wao, kama sio Musa, mteule wake, aliingilia kati kugeuza hasira yake dhidi ya kuwaangamiza.

לִדְבָרוֹ׃	הֶאֱמִינוּ	לֹא־	חֶמְדָּה	בְּאֶרֶץ	וַיִּמְאֲסוּ	24
neno–lake	amini	hawaku	ya–kupendeza	nchi	na–wakakataa	
H1697	H0539	H3808		H0776		

Kisha waliidharau nchi yenye matunda; hawakuiamini ahadi yake,

יְהוָה׃	בְּקוֹל	שָׁמְעוּ	לֹא	בְּאָהֳלֵיהֶם	וַיֵּרָגְנוּ	25
Yahwe	sauti–ya	sikia	hawaku	katika–mahema–yao	na–wakanung'unika	
H3068		H8085	H3808	H0168	H7279	

bali walilalamiaka katika mahema yao, na hawakumtii Yahwe.

בַּמִּדְבָּר׃	אוֹתָם	לְהַפִּיל	לָהֶם	יָדוֹ	וַיִּשָּׂא	26
jangwani	wao	kuwaangusha	dhidi–yao	mkono–wake	na–akainua	
	H0853	H5307	H1992	H3027	H5375	

Kwa hiyo aliinua mkono wake na kuapa kwao kuwa atawaacha wafe jangwani,

בָּאֲרָצוֹת׃	וּלְזָרוֹתָם	בַּגּוֹיִם	זַרְעָם	וּלְהַפִּיל	27
katika–nchi	na–kuwatawanya	miongoni–mwa–mataifa	uzao–wao	na–kuwaangusha	
H0776	H2219		H2233	H5307	

akitawanya uzao wao kati ya mataifa, na kuwatawanya katika nchi za kigeni.

מֵתִים׃	זִבְחֵי	וַיֹּאכְלוּ	פְּעוֹרלְבַעַל	וַיִּצָּמְדוּ	28
wafu	dhabihu–za	na–wakala	kwa–Baal–Peori	na–wakajifunga	
H4191	H2077	H0398	H1187	H6775	

Waliabudu Baal ya Poeri na walizila dhabihu zilizotolewa kwa wafu.

29	וַיִּכְעִיסוּ	בְּמַעַלְלֵיהֶם	וַתִּפְרָץ־	בָּם	מַגֵּפָה׃
	na–wakamkasirisha	kwa–matendo–yao	na–ikaenea	miongoni–mwao	tauni
	H3707	H4611	H6555		H4046

Walimkasirisha kwa matendo yao, na pigo la gonjwa baya liliwashambulia kati yao.

30	וַיַּעֲמֹד	פִּינְחָס	וַיְפַלֵּל	וַתֵּעָצַר	הַמַּגֵּפָה׃
	na–akasimama	Finehasi	na–akahukumu	na–ikasimama	tauni
	H5975	H6372	H6419	H6113	H4046

Ndipo Finehasi aliinuka kuingilia kati, na pigo likakoma.

31	וַתֵּחָשֵׁב	לוֹ	כְּצִדָקָה	לְדֹר	וָדֹר	עַד־	עוֹלָם׃
	na–ikahesabiwa	kwake	kama–haki	kwa–kizazi	na–kizazi	hadi	milele
	H2803		H6666	H1755	H1755	H5704	H5769

Ilihesabika kwake kama tendo la haki kwa vizazi vyote hata milele.

32	וַיַּקְצִיפוּ	עַל־	מֵי	מְרִיבָה	וַיֵּרַע	לְמֹשֶׁה	בַּעֲבוּרָם׃
	na–wakamkasirisha	kwenye	maji–ya	Meriba	na–ikawa–vibaya	kwa–Musa	kwa–sababu–yao
	H7107		H4325	H4808		H4872	H5668

Pia walimkasirisha Yahwe penye maji ya Meriba, na Musa aliteseka kwa ajili yao.

33	כִּי־	הִמְרוּ	רוּחוֹ	אֶת־	וַיְבַטֵּא	בִּשְׂפָתָיו׃
	kwa–kuwa	waliudhi	roho–yake	(kiapo)	na–akasema–bila–kufikiri	kwa–midomo–yake
		H4784	H7307	H0853	H0981	H8193

Walimghadhabisha Musa naye akaongea haraka.

34	לֹא־	הִשְׁמִידוּ	אֲשֶׁר	אָמַר	יְהוָה	לָהֶם׃	
	hawaku	waangamiza	ambayo	aliamuru	Yahwe	wao	
	H3808	H8045		H0559	H3068	H1992	
	אֶת־	הָעַמִּים	אֲשֶׁר	אָמַר	יְהוָה	לָהֶם׃	
	(kiapo)	mataifa	ambayo	aliamuru	Yahwe	wao	
	H0853			H0559	H3068	H1992	

Hawakuyaharibu mataifa kama Yahwe alivyowaamuru,

35	וַיִּתְעָרְבוּ	בַּגּוֹיִם	וַיִּלְמְדוּ	מַעֲשֵׂיהֶם׃
	na–wakachanganyika	na–mataifa	na–wakajifunza	matendo–yao
	H6148		H3925	H4639

bali walichangamana na mataifa na walijifunza njia zao

36	וַיַּעַבְדוּ	אֶת־	עֲצַבֵּיהֶם	וַיִּהְיוּ	לָהֶם	לְמוֹקֵשׁ׃
	na–wakaabudu	(kiapo)	sanamu–zao	na–ikawa	kwao	mtego
	H5647	H0853	H6091	H1961	H1992	H4170

nao waliabudu sanamu, nazo zikawa mtego kwao.

37	וַיִּזְבְּחוּ	אֶת־	וְאֶת־	בְּנֵיהֶם	בְּנוֹתֵיהֶם	לַשֵּׁדִים׃	
	na–wakadhabihu	(kiapo)	na	wana–wao	binti–zao	kwa–mashetani	
	H2076	H0853	H0853		H1323	H7700	

Waliwatoa wana wao na binti zao kwa mapepo.

38	וַיִּשְׁפְּכוּ	דָּם	נָקִי	דַּם־	בְּנֵיהֶם	וּבְנוֹתֵיהֶם	אֲשֶׁר	זִבְחוּ
	na–wakamwaga	damu	isiyo–na–hatia	damu–ya	wana–wao	na–binti–zao	ambao	walidhabihu
	H8210	H1818		H1818		H1323		H2076
	לַעֲצַבֵּי	כְנָעַן	וַתֶּחֱנַף	הָאָרֶץ	בַּדָּמִים׃			
	kwa–sanamu–za	Kanaani	na–ikauchafua	nchi	kwa–damu			
	H6091		H2610	H0776	H1818			

Walimwaga damu isiyo na hatia, damu ya wana na binti zao, ambao waliwatoa kama dhabihu kwa sanamu za Kanaani, waliinajisi nchi kwa damu.

וַיִּטְמְאוּ	וַיִּזְנוּ	בְמַעֲשֵׂיהֶם	בְּמַעַלְלֵיהֶם׃	39
na–wakajinajisi	na–wakazini	kwa–matendo–yao	kwa–njia–zao	
H2930	H2181	H4639	H4611	

Walinajisiwa kwa matendo yao; katika matendo yao walikuwa kama malaya.

וַיִּחַר־	אַף	יְהוָה	בְּעַמּוֹ	וַיְתָעֵב	אֶת־	נַחֲלָתוֹ׃	40
na–ikawaka	hasira–ya	Yahwe	dhidi–ya–watu–wake	na–akachukia	(kiapo)	urithi–wake	
H2734	H0639	H3068		H8581	H0853	H5159	

Hivyo Yahwe aliwakasilikia watu wake, akawadharau watu wake mwenyewe.

וַיִּתְּנֵם	בְּיַד־	גּוֹיִם	וַיִּמְשְׁלוּ	בָּהֶם	שֹׂנְאֵיהֶם׃	41
na–akawatia	mikononi–mwa	mataifa	na–wakawatawala	wao	wanaowachukia	
H5414	H3027		H4910		H8130	

Akawaruhusu mataifa, na wale walio wachukia wakawatawala.

וַיִּלְחָצוּם	אוֹיְבֵיהֶם	וַיִּכָּנְעוּ	תַּחַת	יָדָם׃	42
na–wakawaonea	adui–zao	na–wakanyenyekeshwa	chini–ya	mkono–wao	
H3905	H0341	H3665	H8478	H3027	

Maadui zao wakawaonea, wakatiishwa chini ya mamlaka yao.

פְּעָמִים	רַבּוֹת	יַצִּילֵם	וְהֵמָּה	יַמְרוּ	בַּעֲצָתָם	וַיָּמֹכּוּ	43
mara	nyingi	aliwaokoa	lakini–wao	waliasi	kwa–shauri–lao	na–wakaanguka	
H6471		H5337	H1992	H4784	H6098	H4355	

בַּעֲוֹנָם׃
katika–uovu–wao
H5771

Mara nyingi alienda kuwasaidia, lakini waliendelea kuasi nao walishushwa chini kwa dhambi zao wenyewe.

וַיַּרְא	בַּצַּר	לָהֶם	בְּשָׁמְעוֹ	אֶת־	רִנָּתָם׃	44
na–akaona	katika–dhiki	yao	wakati–aliposikia	(kiapo)	kilio–chao	
H7200		H1992	H8085	H0853	H7440	

Hata hivyo, aliiangalia dhiki yao aliposikia kilio chao kwa ajili ya msaada.

וַיִּזְכֹּר	לָהֶם	בְּרִיתוֹ	וַיִּנָּחֵם	כְּרֹב	]חסדיו[	45
na–akakumbuka	kwa–ajili–yao	agano–lake	na–akajuta	kwa–sababu–ya–wingi–wa	(Ketiv)	
H2142	H1992	H1285	H5162	H7230		

)חַסָדָיו׃(
huruma–zake

Alikumbuka agano lake pamoja nao na alijirudi kwa sababu ya upendo wake thabiti.

וַיִּתֵּן	אוֹתָם	לְרַחֲמִים	לִפְנֵי	כָּל־	שׁוֹבֵיהֶם׃	46
na–akawapa	wao	huruma	mbele–ya	wote	waliowateka	
H5414	H0853		H6440	H3605	H7617	

Aliwafanya wote waliowateka wawahurumie.

לְשֵׁם	לְהַדּוֹת	הַגּוֹיִם	מִן־	וְקַבְּצֵנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	וְהוֹשִׁיעֵנוּ	47
jina	kushukuru	mataifa	kutoka-kwa	na-ukusanye	Mungu-wetu	Yahwe	tuokoe	
H8034	H3034			H6908	H0430	H3068	H3467	

בִּתְהִלָּתֶךָ׃	לְהִשְׁתַּבֵּחַ	קָדְשֶׁךָ
sifa-zako	kujivunia	lako-takatifu
H8416		H6944

Utuokoe, Ee Yahwe, Mungu wetu. Utukusanye kutoka kati ya mataifa ili kwamba tuweze kulishukuru jina lako takatifu na utukufu katika sifa zako. Yahwe,

כָּל־	וְאָמַר	הָעוֹלָם	וְעַד	וְהָעוֹלָם	מִן־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	בָּרוּךְ־	48
wote	na-waseme	milele	na-hadi	milele	kutoka	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	abarikiwe	
H3605	H0559	H5769	H5704	H5769		H3478	H0430	H3068	H1288	

יָהּ׃	הַלְלוּ־	אָמֵן	הָעָם
Yah	msifuni	Amina	watu
H3050		H0543	

Mungu wa Israeli, na asifiwe toka milele na milele. watu wote walisema, “Amen.” Msifuni Yahwe. Kitabu cha tano.

Chapter 107

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	טוֹב	כִּי־	לַיהוָה	הוֹדוּ	1
upendo-wake	milele	kwa-kuwa	mwema	kwa-kuwa	kwa-Yahwe	shukuruni	
	H5769				H3068	H3034	

Mshukuruni Yahwe, maana ni mwema, na uaminifu wa agano lake wadumu milele.

צָר׃	מִיַּד־	גְּאָלָם	אֲשֶׁר	יְהוָה	גְּאוּלֵי	יֹאמְרוּ	2
adui	kutoka-mkono-wa	aliwakomboa	ambao	Yahwe	waliokombolewa-wa	na-waseme	
	H3027			H3068		H0559	

Waseme hivi waliokombolewa na Yahwe, wale aliowaokoa toka mkononi mwa adui.

מִצָּפוֹן	וּמִמַּעֲרָב	מִמִּזְרָח	קִבְּצָם	וּמֵאֲרָצוֹת	3
kutoka-kaskazini	na-kutoka-magharibi	kutoka-mashariki	aliwakusanya	na-kutoka-nchi	
H6828	H4628	H4217	H6908	H0776	

וּמִיָּם׃
na-kutoka-bahari
H3220

Yeye amewakusanya kutoka nchi za kigeni, kutoka mashariki na magharibi, kutoka kaskazini na kusini.

מָצָאוּ׃	לֹא	מוֹשָׁב	עִיר	דֶּרֶךְ	בִּישִׁימוֹן	בַּמִּדְבָּר	תָּעוּ	4
pata	hawaku	wa-kukaa	mji	njia	nyikani	jangwani	walitangatanga	
H4672	H3808	H4186		H1870	H3452		H8582	

Walitanga-tanga janwani katika njia ya nyika hawakuona mji wa kuishi.

תִּתְעַטָּף׃	בָּהֶם	נַפְשָׁם	צְמֵאִים	גַּם־	רְעֵבִים	5
zilidhoofika	ndani-yao	nafsi-zao	wenye-kiu	pia	wenye-njaa	
		H5315	H6771	H1571	H7457	

Kwa sababu walikuwa na njaa na kiu, walikata tamaa kutokana na uchovu.

יַצִּילֵם׃	מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם	לָהֶם	בַּצַּר	יְהוָה	אֶל־	וַיִּצְעֲקוּ	6
aliwaokoa	kutoka-shida-zao	yao	katika-dhiki	Yahwe	kwa	na-wakamlilia	
H5337	H4691	H1992		H3068	H0413	H6817	

Kisha walimuita Yahwe katika shida yao, naye aliwaokoa toka katika dhiki yao.

מוֹשֵׁב׃	עִיר	אֶל־	לָלֶכֶת	יְשָׁרָה	בְּדֶרֶךְ	וַיַּדְרִיכֵם	7
wa–kukaa	mji	hadi	kwenda	iliyonyoka	katika–njia	na–akawaongoza	
H4186		H0413	H3212	H3477	H1870	H1869	

Aliwaongoza kupitia njia ya moja kwa moja waweze kwenda mjini kuishi humo.

אָדָם׃	לִבְנֵי	וְנִפְלְאוֹתָיו	חַסְדּוֹ	לַיהוָה	יוֹדוּ	8
wanadamu	kwa–wanadamu	na–maajabu–yake	upendo–wake	kwa–Yahwe	washukuru	
H0120		H6381		H3068	H3034	

Oh ili watu wamsifu Yahwe kwa ajili ya uaminifu wa agano lake na kwa mambo ya ajabu aliowatendea wanadamu!

טוֹב׃	מִלֵּא־	רְעֵבָה	וְנֶפֶשׁ	שִׂקְקָה	נֶפֶשׁ	הֶשְׂבִּיעַ	כִּי־	9
mema	alijaza	yenye–njaa	na–nafsi	yenye–kiu	nafsi	alishibisha	kwa–kuwa	
	H4390	H7457	H5315	H8264	H5315	H7646		

Maana hutosheleza shauku za walio na kiu, na hamu ya wale wenye njaa yeye huwashibisha kwa mambo mema.

וּבַרְזֶל׃	עֳנִי	אֲסִירֵי	וְצַלְמָוֶת	חֹשֶׁךְ	יֹשְׁבֵי	10
na–minyororo	katika–mateso	wafungwa	na–kivuli–cha–mauti	gizani	waliokaa	
H1270	H6040	H0615	H6757	H2822	H3427	

Baadhi walikaa katika giza na uvuli wa mauti, walifungwa katika mateso na minyororo.

נָאָצוּ׃	עֶלְיוֹן	וַעֲצַת	אֵל	אִמְרֵי־	הִמְרוּ	כִּי־	11
walidharau	Aliye–Juu	na–shauri–la	Mungu	maneno–ya	waliasi	kwa–kuwa	
H5006		H6098	H0410	H0561	H4784		

Hii ni kwa sababu walikuwa wameliasi neno la Mungu na walikataa maelekezo ya Aliye Juu.

עֹזֵר׃	וְאֵין	כָּשְׁלוּ	לִבָּם	בֶּעָמָל	וַיַּכְנַע	12
msaidizi	wala–hakuna	walijikwaa	moyo–wao	kwa–kazi	na–akanyenyekeza	
H5826	H0369	H3782		H5999	H3665	

Aliinyenyekesha mioyo yao kupitia magumu; walipata mashaka na hakukuwa na mmoja wa kuwasaidia.

יוֹשִׁיעַ׃	מִמְצֻקוֹתֵיהֶם	לָהֶם	בַּצַּר	יְהוָה	אֶל־	וַיִּזְעָקוּ	13
aliwaokoa	kutoka–shida–zao	yao	katika–dhiki	Yahwe	kwa	na–wakamlilia	
H3467	H4691	H1992		H3068	H0413	H2199	

Kisha wakamwita Yahwe katika shida yao, naye akawatoa katika dhiki yao.

יְנַתֵּק׃	וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם	וְצַלְמָוֶת	מֵחֲשֵׁךְ	יֹצִיאֵם	14
alivikata	na–vifungo–vyao	na–kivuli–cha–mauti	kutoka–gizani	aliwatoa	
H5423	H4147	H6757	H2822	H3318	

Aliwatoa gizani na kwenye uvuli wa mauti na kuvunja vifungo vyao.

אָדָם׃	לִבְנֵי	וְנִפְלְאוֹתָיו	חַסְדּוֹ	לַיהוָה	יוֹדוּ	15
wanadamu	kwa–wanadamu	na–maajabu–yake	upendo–wake	kwa–Yahwe	washukuru	
H0120		H6381		H3068	H3034	

Oh ili watu wamsifu Yahwe kwa ajili ya uaminifu wa agano lake na kwa mambo ya ajabu aliyoyatenda kwa wanadamu!

נִדָּע׃	בַּרְזֶל	וּבְרִיחֵי	נִחַּשְׁתַּ	דַּלְתוֹת	שִׁבַּר	כִּי־	16
alikata	chuma	na–makomeo–ya	shaba	milango–ya	alivunja	kwa–kuwa	
H1438	H1270	H1280			H7665		

Kwa maana amevunja malango ya shaba na kukata mapingo ya chuma.

17	אֱוִלִים	מִדֶּרֶךְ	פִּשְׁעָם	וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם	יִתְעַנּוּ׃
	wajinga	kwa–sababu–ya–njia–ya	makosa–yao	na–kwa–sababu–ya–maovu–yao	waliteseka
	H0191	H1870	H6588	H5771	

Walikuwa wapumbavu katika njia zao za uasi na kuteswa kwa sababu ya dhambi zao.

18	כָּל־	אֹכֶל	תְּתַעֵב	נַפְשָׁם	וַיַּגִּיעוּ	עַד־	שַׁעֲרֵי	מָוֶת׃
	kila	chakula	zilichukia	nafsi–zao	na–wakafikia	hadi	malango–ya	mauti
	H3605	H0400	H8581	H5315	H5060	H5704	H8179	H4194

Walipoteza hamu yao ya kula chakula chochote, na waliyakaribia malango ya kifo.

19	וַיִּזְעֲקוּ	אֶל־	יְהוָה	בַּצַּר	לָהֶם	מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם	יוֹשִׁיעֵם׃
	na–wakamlilia	kwa	Yahwe	katika–dhiki	yao	kutoka–shida–zao	aliwaokoa
	H2199	H0413	H3068		H1992	H4691	H3467

Kisha walimlilia Yahwe katika shida yao, naye akawatoa katika dhiki yao.

20	יִשְׁלַח	דְּבָרוֹ	וְיִרְפָּאֵם	וַיְמַלֵּט	מִשְּׁחִיתוֹתָם׃	סֶלָה
	alituma	neno–lake	na–akawaponya	na–akawaokoa	kutoka–maangamizi–yao	(sela)
	H7971	H1697	H7495	H4422	H7825	

Alituma neno lake na likawaponya, na akawaokoa kutoka katika uharibifu wao.

21	יוֹדוּ	לַיהוָה	חַסְדּוֹ	וְנִפְלְאוֹתָיו	לִבְנֵי	אָדָם׃	סֶלָה
	washukuru	kwa–Yahwe	upendo–wake	na–maajabu–yake	kwa–wanadamu	wanadamu	(sela)
	H3034	H3068		H6381		H0120	

Oh ili watu wamsifu Yahwe kwa ajili ya uaminifu wa agano lake na kwa mambo ya ajabu aliyoyatenda kwa wanadamu!

22	וְיִזְבְּחוּ	זִבְחֵי	תוֹדָה	וְיַסַּפְּרוּ	מַעֲשָׂיו	בְּרִנָּה׃	סֶלָה
	na–wadhabihu	dhabihu–za	shukurani	na–wasimulie	matendo–yake	kwa–nyimbo	(sela)
	H2076	H2077	H8426		H4639	H7440	

Na watoe dhabihu ya shukrani na kutangaza matendo yake kwa kuimba.

23	יוֹרְדֵי	הַיָּם	בָּאֳנִיּוֹת	עֹשֵׂי	מְלָאכָה	בְּמַיִם	רַבִּים׃	סֶלָה
	wanaoshuka	baharini	kwa–meli	wanaofanya	biashara	katika–maji	makubwa	(sela)
	H3381	H3220	H0591		H4399	H4325		

Baadhi husafiri baharini katika meli na kufanya biashara juu ya bahari.

24	הֵמָּה	רָאוּ	מַעֲשֵׂי	יְהוָה	וְנִפְלְאוֹתָיו	בִּמְצוּלָה׃	סֶלָה
	hao	waliona	matendo–ya	Yahwe	na–maajabu–yake	katika–vilindi	(sela)
	H1992	H7200	H4639	H3068	H6381	H4688	

Hawa huona matendo ya Yahwe na maajabu yake baharini.

25	וַיֹּאמֶר	וַיַּעֲמֵד	רוּחַ	סְעָרָה	וַתְּרוֹמֵם	גַּלָּיו׃	סֶלָה
	na–akasema	na–akainua	upepo	wa–dhoruba	na–ukainua	mawimbi–yake	(sela)
	H0559	H5975	H7307			H1530	

Kwa maana aliamuru na alivumisha upepo wa dhoruba ambao uliyainua juu mawimbi ya baharini.

26	יַעֲלוּ	שָׁמַיִם	יֵרְדוּ	תְהוֹמוֹת	נַפְשָׁם	בְּרָעָה	תִּתְמוֹגָג׃
	walipanda	mbinguni	walishuka	vilindini	nafsi–zao	katika–msiba	ziliyeyuka
	H5927	H8064	H3381	H8415	H5315		H4127

Walipanda juu mawinguni na kushuka vilindini. Nafsi zao ziliyeyuka katika dhiki.

תִּתְבַּלָּע׃	חָכְמָתָם	וְכָל־	כַּשִּׁכּוֹר	וַיָּנוּעוּ	יָחֹוגּוּ	27
ilimezwa	hekima–yao	na–yote	kama–mlevi	na–kupepesuka	walizunguka	
H1104	H2451	H3605	H7910	H5128	H2287	

Waliyumba-yumba na kupepesuka kama walevi na hawakujua la kufanya.

יוֹצִיאֵם׃	וּמִמְצוּקֹתֵיהֶם	לָהֶם	בַּצַּר	יְהוָה	אֶל־	וַיִּצְעֲקוּ	28
aliwatoa	na–kutoka–shida–zao	yao	katika–dhiki	Yahwe	kwa	na–wakamlilia	
H3318	H4691	H1992		H3068	H0413	H6817	

Kisha walimlilia Yahwe katika shida yao, naye akawatoa katika dhiki yao.

מוֹצִיאֵם׃	וַיַּחֲשֵׁם	לִרְמָמָה	סְעָרָה	יָקֵם	29
mawimbi–yao	na–yakanyamaza	kuwa–utulivu	dhoruba	alituliza	
H1530	H2814	H1827			

Aliituliza dhoruba, na mawimbi yakatulia.

חֶפְצָם׃	מִחוֹז	אֶל־	וַיַּנְחֵם	יִשְׁתֹּקוּ	כִּי־	וַיִּשְׂמְחוּ	30
waliyoitaka	bandari	hadi	na–akawaongoza	yalitulia	kwa–kuwa	na–wakafurahi	
H2656	H4231	H0413	H5148	H8367		H8055	

Ndipo walifurahia kwa sababu bahari ilikuwa shwali, na aliwaleta kwenye bandari waliyoitamani.

אָדָם׃	לִבְנֵי	וְנִפְלְאוֹתָיו	חַסְדּוֹ	לַיהוָה	יוֹדוּ	31
wanadamu	kwa–wanadamu	na–maajabu–yake	upendo–wake	kwa–Yahwe	washukuru	
H0120		H6381		H3068	H3034	

Oh, ili watu wamsifu Yahwe kwa ajili ya uaminifu wa agano lake na kwa mambo ya ajabu aliyowatendea wanadamu!

יְהַלְלוּהוּ׃	זְקֵנִים	וּבְמוֹשָׁב	עָם	בְּקְהַל־	וִירֹמְמוּהוּ	32
wamsifu	wazee	na–katika–baraza–la	watu	katika–kusanyiko–la	na–wamtukuze	
	H2205	H4186		H6951		

Wamtukuze yeye katika kusanyiko la watu na wamsifu yeye katika baraza la viongozi.

לִצְמָאוֹן׃	מַיִם	וּמֹצָאֵי	לְמִדְבָּר	נְהָרוֹת	יָשֶׂם	33
kuwa–ukame	maji	na–chemchemi–za	kuwa–jangwa	mito	anageuza	
H6774	H4325	H4161		H5104		

Aligeuza mito ikwa jangwa, chemchem ya maji ikawa nchi kame,

בָּהּ׃	נֹשָׁבֵי	מֵרָעַת	לִמְלֵחָה	פְּרִי	אֶרֶץ	34
humo	waliokaa	kwa–sababu–ya–uovu–wa	kuwa–chumvi	yenye–matunda	nchi	
	H3427		H4420	H6529	H0776	

na nchi ya matunda mengi ikawa nchi isiyozaa kwa sababu ya uovu wa watu wake.

מָיִם׃	לְמֹצָאֵי	צִיָּה	וְאֶרֶץ	מַיִם	לַאֲגַם־	מִדְבָּר	יָשֶׂם	35
maji	kuwa–chemchemi–za	kavu	na–nchi	maji	kuwa–ziwa–la	jangwa	anageuza	
H4325	H4161	H6723	H0776	H4325	H0098			

Aligeuza jangwa likawa ziwa la maji na nchi kame ikawa chemchem ya maji.

מוֹשָׁב׃	עִיר	וַיְכוֹנְנוּ	רְעֵבִים	שָׁם	וַיְשֵׁב	36
wa–kukaa	mji	na–wakaanzisha	wenye–njaa	huko	na–akawakalisha	
H4186			H7457	H8033	H3427	

Aliwakalisha huko wenye njaa, nao walijenga mji na kuishi humo.

תְּבוּאָה׃	פְּרִי	וַיַּעֲשׂוּ	כְרָמִים	וַיִּטְּעוּ	שָׂדוֹת	וַיִּזְרָעוּ	37
mavuno	matunda-ya	na-wakatoa	mizabibu	na-wakapanda	mashamba	na-wakapanda	
H8393	H6529		H3754	H5193		H2232	

Walijenga mji ili kupanda mimea shambani, kupanda mizabibu, na kuleta humo mazao tele.

יַמְעִיט׃	לֹא	וּבְהֶמְתָּם	מְאֹד	וַיִּרְבּוּ	וַיְבָרֶכֵם	38
punguza	haku	na-mifugo-yao	sana	na-wakaongezeka	na-akawabariki	
H4591	H3808	H0929	H3966		H1288	

Yeye huwabariki wameongezeka sana katika hesabu. Haachi mifugo yao ipungue katika hesabu.

ז	וְנָוָן׃	רָעָה	מֵעֹצֶר	וַיָּשַׁח	וַיִּמְעֲטוּ	39
(sela)	na-huzuni	msiba	kwa-sababu-ya	na-wakanyenyekeshwa	na-walipungua	
	H3015		H6115	H7817	H4591	

Kisha wakapungua na kudhilika kwa dhiki na mateso.

דָּרֶךְ׃	לֹא־	בְּתֹהוּ	וַיַּתְעֵם	נְדִיבִים	עַל־	בְּוּז	שֹׁפֵךְ	40
njia	bila	katika-ukiwa	na-akawatawanya	wakuu	juu-ya	dharau	anamwaga	
H1870	H3808	H8414	H8582	H5081		H0937	H8210	

Akawamwagia viongozi dharau na akawafanya wazunguke katika jangwa, mahali pasipo na njia.

מִשְׁפָּחוֹת׃	כַּצֹּאן	וַיָּשֶׂם	מֵעֹנִי	אֶבְיוֹן	וַיְשַׂגֵּב	41
jamaa	kama-kundi	na-akafanya	kutoka-mateso	maskini	na-akamwinua	
H4940	H6629		H6040	H0034	H7682	

Lakini aliwalinda wahitaji dhidi ya mateso na kujali kwa ajili ya familia yake kama kundi la kondoo.

פִּיהָ׃	קָפְצָה	עַוְלָה	וְכָל־	וְיִשְׁמָחוּ	יְשָׁרִים	יִרְאוּ	42
kinywa-chake	utafunga	udhalimu	na-yote	na-watafurahi	wanyofu	wataona	
H6310	H7092		H3605	H8055	H3477	H7200	

Wenye haki wataona hili na kufurahi, na uovu wote utaona na kufunga kinya chake.

יְהוָה׃	חַסְדֵי	וְיִתְבּוֹנְנוּ	אֵלֶּה	וְיִשְׁמַר־	חָכָם	מִי־	43
Yahwe	huruma-za	na-aelewe	hizi	na-ashike	mwenye-hekima	nani	
H3068		H0995	H0428	H8104	H2450	H4310	

Yeyote mwenye hekima anapaswa kuyaangalia haya na kutafakari juu ya matendo ya uaminifu wa agano la Yahwe.

Chapter 108

אַף־	וַאֲזַמְּרָה	אָשִׁירָה	אֱלֹהִים	לִבִּי	נָכוֹן	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	שִׁיר	1
naam	na-nitakusifu	nitaimba	Mungu	moyo-wangu	umeimarika	la-Daudi	zaburi	wimbo	
H0637	H2167	H7891	H0430			H1732	H4210		

כְּבוֹדִי׃
utukufu-wangu
H3519

Ee Mungu, moyo wangu u thabiti; nitaimba, naam, nitaimba sifa pia kwa moyo mkuu.

שָׁחַר׃	אָעִירָה	וְכִנּוֹר	הַנֵּבֶל	עוּרָה	2
mapambazuko	nitaiamsha	na-kinanda	kinubi	amka	
H7837	H5782	H3658		H5782	

Amka, kinanda na kinubi; nitaamka alfajiri.

אֻמִּים׃	בַּל־	וַאֲזַמְּרָךְ׃	יְהוָה	וּבָעַמִּים	אוֹדְךָ	3
mataifa	miongoni–mwa	na–nitakuimbia–sifa	Yahwe	miongoni–mwa–watu	nitakushukuru	
H3816	H1077	H2167	H3068		H3034	

Nitakushukuru wewe, Yahwe, kati ya watu; nitakuimbia sifa kati ya mataifa.

אֲמִתָּךְ׃	שְׁחָקִים	וְעַד־	חַסְדְּךָ	שָׁמַיִם	מֵעַל־	נָדוֹל	כִּי־	4
uaminifu–wako	mawingu	na–hadi	upendo–wako	mbingu	kupita	mkubwa	kwa–kuwa	
H0571	H7834	H5704		H8064				

Kwa maana uaminifu wa agano lako ni mkuu juu ya mbingu; na uaminifu wako wafika mawinguni.

כְּבוֹדֶךָ׃	הָאָרֶץ	כָּל־	וְעַל	אֱלֹהִים	שָׁמַיִם	עַל־	רוּמָה	5
utukufu–wako	dunia	yote	na–juu–ya	Mungu	mbingu	juu–ya	uinuliwe	
H3519	H0776	H3605		H0430	H8064			

Ee Mungu, uinuliwe, juu ya mbingu, na utukufu wako utukuke juu ya nchi.

וַעֲנֵנִי׃	יְמִינֶךָ	הוֹשִׁיעָה	יְדִידֶיךָ	יֵחָלְצוּן	לְמַעַן	6
na–unijibu	kwa–mkono–wako–wa–kuume	okoa	wapenzi–wako	waokolewa	ili	
	H3225	H3467			H4616	

Ili kwamba wale uwapendao waokolewe, utuokoe sisi kwa mkono wako wa kuume na unijibu.

וְעֶנֶק	שְׁכֶם	אֲחַלְקָה	אֶעְלֹזָה	בְּקָדְשׁוֹ	דִּבֶּר	וֵאלֹהִים	7
na–bonde–la	Shekemu	nitagawanya	nitafurahi	katika–utakatifu–wake	amesema	Mungu	
H6010	H7927		H5937	H6944	H1696	H0430	

אֲמַדֵּד׃	סֻכּוֹת
nitapima	Sukothi
H4058	H5523

Mungu ameongea katika utakatifu wake; “Nitashangilia; nitaigawanya Shekemu na nitalipima bonde la Sukothi.

יְהוּדָה	רֹאשִׁי	מָעוֹז	וְאֶפְרַיִם	מְנַשֶּׁה	לִי	וּגְלְעָד	לִי	8
Yuda	kichwa–changu	ngome–ya	na–Efraimu	Manase	langu	Gileadi	langu	
H3063		H4581	H0669	H4519		H1568		

מְחֹקְקִי׃
fimbo–yangu–ya–kifalme
H2710

Gileadi ni yangu, na manase ni yangu; Ephraimu ni nguvu ya kichwa changu; Yuda ni fimbo yangu ya kifalme.

פְּלֶשֶׁת	עָלַי־	נַעֲלִי	אַשְׁלִיךְ׃	אֱדוֹם	עַל־	רַחְצִי	סִיר	וּמוֹאָב	9
Ufilisti	juu–ya	kiatu–changu	nitatupa	Edomu	juu–ya	kunawia	sinia–yangu–ya	Moabu	
H6429		H5275	H7993	H0123		H7366		H4124	

אֶתְרוֹעָע׃
nitapiga–kelele
H7321

Moabu ni bakuli langu la kunawia; nitatupa kiatu changu juu ya Edomu; nitapaza sauti katika ushindi kwa ajili ya Filisti.

אֱדוֹם׃	עַד־	נָתַנִי	מִי	מִבְצָר	עִיר	יְבַלְּנִי	מִי	10
Edomu	hadi	ataniongoza	nani	wenye–ngome	mji	atanipeleka	nani	
H0123	H5704	H5148	H4310	H4013		H2986	H4310	

Ni nani atakaye nipeleka kwenye mji imara? Ni nani atakayeniongoza mpaka Edomu?”

בְּצִבְאֹתֵינוּ׃	אֱלֹהִים	תֵּצֵא	וְלֹא־	זְנַחְתָּנוּ	אֱלֹהִים	הֲלֹא־	11
pamoja–na–majeshi–yetu	Mungu	toka	wala–huta	umetutupa	Mungu	je–si	
	H0430	H3318	H3808		H0430	H3808	

Ee Mungu, sio wewe uliyetukataa? Hauendi vitani na jeshi letu.

אָדָם׃	תְּשׁוּעַת	וְשָׁוְא	מִצָּר	עֶזְרַת	לָנוּ	הָבָה־	12
mwanadamu	wokovu–wa	kwa–kuwa–bure	kutoka–dhiki	msaada	sisi	tupe	
H0120	H8668	H7723		H5833		H3051	

Utupe msaada dhidi ya adui yetu, maana msaada wa wanadamu ni bure.

צָרֵינוּ׃	יָבוּס	וְהוּא	חָיִל	נַעֲשֶׂה־	בֵאלֹהִים	13
adui–zetu	atawakanyaga	na–yeye	ushujaa	tutafanya	katika–Mungu	
	H0947	H1931	H2428		H0430	

Tutashinda kwa msaada wa Mungu; atawakanyaga kwa adui zetu.

Chapter 109

תָּחֳרַשׁ׃	אַל־	תְּהִלָּתִי	אֱלֹהֵי	מִזְמוֹר	לְדָוִד	לַמְנַצֵּחַ	1
nyamaze	usi	sifa–yangu	Mungu–wa	zaburi	la–Daudi	kwa–mwimbishaji	
	H0408	H8416	H0430	H4210	H1732	H5329	

Zaburi ya Daudi. Mungu ninaye msifu, usinyamaze kimya.

פָּתָחוּ	עָלַי	מְרָמָה	וּפִי־	רָשָׁע	פִּי	כִּי	2
wamefungua	dhidi–yangu	udanganyifu	na–kinywa–cha	mwovu	kinywa–cha	kwa–kuwa	
		H4820	H6310	H7563	H6310		

שֶׁקֶר׃	לְשׁוֹן	אִתִּי	דִּבְּרוּ	
uongo	ulimi–wa	nami	wamesema	
H8267	H3956	H0854	H1696	

Kwa maana waovu na wadanganyifu wananishambulia; wanazungumza uongo dhidi yangu.

חִנָּם׃	וַיִּלָּחֲמוּנִי	סְבָבוּנִי	שִׂנְאָה	וְדִבְרֵי	3
bure	na–wamenipigia–vita	yamenizunguka	chuki	na–maneno–ya	
H2600		H5437	H8135	H1697	

Wananizunguka na kusema mambo ya chuki, na wananishambulia bila sababu.

תְּפִלָּה׃	וַאֲנִי	יִשְׂטְנוּנִי	אַהֲבָתִי	תָּחַת־	4
maombi	na–mimi	wananishitaki	upendo–wangu	badala–ya	
H8605	H0589	H7853	H0160	H8478	

Wananilipa kashfa badala ya upendo, lakini mimi ninawaombea.

אַהֲבָתִי׃	תָּחַת	וְשִׂנְאָה	טוֹבָה	תָּחַת	רָעָה	עָלַי	וַיָּשִׂימוּ	5
upendo–wangu	badala–ya	na–chuki	wema	badala–ya	ubaya	juu–yangu	na–wameniwekea	
H0160	H8478	H8135		H8478				

Wananilipa uovu badala ya mema, na wanachukia upendo wangu.

יְמִינוֹ׃	עַל־	יַעֲמֹד	וְשָׂטָן	רָשָׁע	עָלָיו	הַפְקֵד	6
kuume–kwake	upande–wa	asimame	na–mshitaki	mwovu	juu–yake	weka	
H3225		H5975	H7854	H7563			

Teua mtu mwovu aliye adui zaidi kama watu hawa; teua mshitaki asimame mkono wake wa kuume.

7	בְּהִשָּׁפְטוֹ	יֵצֵא	רָשָׁע	וּתְפִלָּתוֹ	תִּהְיֶה	לַחֲטָאָה׃
	atakapohukumiwa	atoke	mkosa	na–maombi–yake	yawe	dhambi
	H8199	H3318	H7563	H8605	H1961	H2401

Na atakapohukumiwa, aonekane na hatia; maombi yake yachukuliwe kuwa ni dhambi.

8	יְהִי־	יָמָיו	מְעַטִּים	פְּקֻדָּתוֹ	יִקַּח	אַחֵר׃
	ziwe	siku–zake	chache	cheo–chake	achukue	mwingine
	H1961	H3117	H4592	H6486	H3947	H0312

Siku zake na ziwe chahe; mamlaka yake na yachukuliwe na mtu mwingine.

9	יְהִיוּ־	בָנָיו	יְתוֹמִים	וְאִשְׁתּוֹ	אַלְמָנָה׃
	wawe	watoto–wake	yatima	na–mke–wake	mjane
	H1961		H3490	H0802	H0490

Watoto wake wawe yatima, na mke wake awe mjane.

10	וְנָוֹעַ	יָנוּעוּ	בָּנָיו	וְשָׁאֲלוּ	וְדָרְשׁוּ	מֵחָרְבוֹתֵיהֶם׃
	na–kutangatanga	watangatange	watoto–wake	na–waombe	na–watafute	kutoka–magofu–yao
	H5128	H5128		H7592	H1875	H2723

Watoto wake wenye kutanga tanga na kuombaomba, wakiondoka katika nyumba zao zilizo haribika na kuomba chakula au pesa kwa wapita njia.

11	יְנַקֵּשׁ	נְוֹשֶׁה	לְכָל־	אֲשֶׁר־	לֹו	וְיָבְזוּ	זָרִים	יְגִיעוֹ׃
	amtege	mdai	vyote	alivyo–navyo	yeye	na–waitwalie	wageni	kazi–yake
	H5367	H5383	H3605			H0962		H3018

Mdai na achukue vitu vyake vyote amilikivyo; wageni wateke mapato ya kazi yake.

12	אַל־	יְהִי־	לְוֹ	מֹשֵׁךְ	חָסֶד	וְאַל־	יְהִי	חוֹנֵן
	asi	kuwe	kwake	anayeendelea–na	huruma	wala–asi	kuwe	anayewahurumia
	H0408	H1961		H4900		H0408	H1961	

לְיִתוֹמָיו׃	
mayatima–yake	
H3490	

Asiwepo mtu yeyote wa kumfanyia wema; mtu yeyote asiwahurumie yatima wake.

13	יְהִי־	אַחֲרִיתוֹ	לְהַכְרִית	בְּדוֹר	אַחֵר	יִמַּח	שְׁמָם׃
	iwe	mwisho–wake	kukatiliwa–mbali	katika–kizazi	kijacho	lifutwe	jina–lao
	H1961	H0319	H3772	H1755	H0312		H8034

Watoto wake waangamizwe; majina yao na yafutwe katika kizazi kijacho.

14	וְיִזָּכֵר	עֲוֹן	אֲבֹתָיו	אֶל־	יְהוָה	וְחַטַּאת	אִמּוֹ	אַל־	תִּמָּח׃
	ikumbukwe	uovu–wa	baba–zake	kwa	Yahwe	na–dhambi–ya	mama–yake	isi	futwe
	H2142	H5771	H0001	H0413	H3068		H0517	H0408	

Uovu wa baba zake utajwe kwa Yahwe; na dhambi ya mama yake isisahaulike.

15	יִהְיוּ	נֶגֶד־	יְהוָה	תָּמִיד	וַיַּכְרֵת	מֵאֶרֶץ	זִכְרָם׃
	iwe	mbele–ya	Yahwe	daima	na–akatilie–mbali	kutoka–nchi	kumbukumbu–yao
	H1961	H5048	H3068	H8548	H3772	H0776	H2143

Hatia zao na ziwe mbele ya Yahwe siku zote; Yahwe na aiondoe kumbukumbu yao duniani.

16

עָנִי	אִישׁ־	וַיִּרְדָּ֫ף	חֶ֫סֶד	עֲשׂוֹת	זָכַר֮	לֹא	וַאֲשֶׁר	יַ֭עַן
maskini	mtu	na–alifuatia	huruma	kutenda	kumbuka	haku	yeye	kwa–sababu
H6041	H0376	H7291			H2142	H3808		H3282

לְמוֹתֵ֥ת׃	לֵ֝בָב	וְנִכְאֵ֗ה	וְאֶבְיוֹן
kumuua	uliovunjika	na–mwenye–moyo	na–mhitaji
H4191	H3824		H0034

Yahwe na afanye hivi kwa sababu mtu huyu kamwe hakusumbuka kuonesha uaminifu wa agano wowote, lakini badala yake aliwasumbua wanyonge, wahitaji, na kuwaua walio vunjika moyo.

17

וַתִּרְחַק	בִּבְרָכָה	חָפֵץ	וְלֹא־	וַתָּבוֹאֵהוּ	קְלָלָה	וַיֶּאֱהָב	
na–ikaondoka–mbali	baraka	penda	wala–haku	na–ikamjia	laana	na–alipenda	
H7368	H1293		H3808	H0935	H7045	H0157	

מִמֶּנּוּ׃
kutoka–kwake

Alipenda kulaani; na imrudie juu yake. Alichukia kubariki; baraka zozote na zisije kwake.

18

וְכַשִּׁמְנֶ֥ן	בְּקִרְבּ֑וֹ	כַּמַּ֥יִם	וַתָּבֹ֥א	כְּמַדּ֗וֹ	קְלָלָה	וַיִּלְבָּשׁ	
na–kama–mafuta	ndani–yake	kama–maji	na–ikaingia	kama–vazi–lake	laana	na–akavaa	
H8081	H7130	H4325	H0935	H4055	H7045	H3847	

בְּעַצְמוֹתָ֗יו׃	
katika–mifupa–yake	
H6106	

Alijivika kulaani kana kwamba ni vazi lake, na laana yake iliingia ndani yake kama maji, na kama mafuta mifupani mwake.

19

יַחְגְּרֶֽהָּ׃	תָּמִ֗יד	וּלְמַזַּח	יַעְטֶ֫ה	כְּבֶ֥גֶד	לוֹ	תְּהִי־
anaojifunga	daima	na–kama–mshipi	alivalialo	kama–vazi	kwake	iwe
H2296	H8548					H1961

Laana zake na ziwe kwake kama vazi avaalo kujifunika mwenyewe, na kama mkanda avaao kila siku.

20

עַל־	רָ֭ע	וְהַדֹּבְרִ֗ים	יְהוָה֮	מֵאֵ֤ת	שֹׂטְנָי	פְּעֻלַּ֥ת	זֹ֑את	
dhidi–ya	ubaya	na–wanaosema	Yahwe	kutoka–kwa	wanaoninshitaki	iwe–malipo–ya	hii	
		H1696	H3068	H0854	H7853	H6468	H2063	

נַפְשִֽׁי׃
nafsi–yangu
H5315

Na haya yawe malipo ya mshitaki wangu kutoka kwa Yahwe, ya wale wasemao mambo maovu juu yangu.

21

טוֹב	כִּי־	שְׁמֶ֥ךָ	לְמַ֫עַן	אִתִּי֮	עֲשֵׂה־	אֲדֹנָ֤י	יְהוָ֨ה	וְאַתָּ֥ה
mwema	kwa–kuwa	jina–lako	kwa–ajili–ya	mimi	nitendee	Bwana	Yahwe	lakini–wewe
		H8034	H4616	H0854		H0136	H3069	

הַצִּילֵ֑נִי׃	חַסְדְּךָ֥
niokoe	upendo–wako
H5337	

Yahwe Bwana wangu, unishughulikie kwa wema kwa ajili ya jina lako. Kwa sababu uaminifu wa agano lako ni mwema, uniokoe.

22

בְּקִרְבִּֽי׃	חָלָ֥ל	וּלְבִ֗י	אָ֫נֹכִי	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	כִּי־
ndani–yangu	umechomwa	na–moyo–wangu	mimi	na–mhitaji	maskini	kwa–kuwa
H7130			H0595	H0034	H6041	

Kwa maana ni mnyonge na muhitaji, na moyo wangu umejeruhiwa ndani yangu.

כְּצֵל־	כִּנְטוֹתוֹ	נֶהֱלָכְתִּי	נִנְעַרְתִּי	כָּאַרְבֶּה׃	23
kama–kivuli	kinapopungua	ninaondoka	nimekung'utwa	kama–nzige	
H6738	H5186	H1980	H5287	H0697	

Ninatoweka kama kivuli cha jioni; ninapeperushwa kama nzige.

בִּרְכַּי	כָּשְׁלוּ	מִצּוֹם	וּבְשָׂרִי	מִשָּׁמֶן׃	24
magoti–yangu	yamelegea	kwa–kufunga	na–mwili–wangu	kwa–kukosa–mafuta	
H1290	H3782	H6685	H1320	H8081	

Magoti yangu ni dhaifu kutokana na kufunga; ninakuwa mwembamba na mifupa.

וַאֲנִי	חֶרְפָּה	לָהֶם	רְאוּנִי	יְנִיעוּן	רֹאשָׁם׃	25
na–mimi	aibu	kwao	wananiona	wanatikisa	vichwa–vyao	
H0589	H2781	H1992	H7200	H5128		

Nimedharauliwa na washitaki wangu; wanionapo; hutikisa vichwa vyao.

עָזְרֵנִי	יְהוָה	אֱלֹהָי	הוֹשִׁיעֵנִי	כְּחַסְדֶּךָ׃	26
nisaidie	Yahwe	Mungu–wangu	niokoe	kwa–upendo–wako	
H5826	H3068	H0430	H3467		

Nisaidie, Yahwe Mungu wangu; uniokoe kwa uaminifu wa agano lako.

וְיֵדְעוּ	כִּי־	יָדְךָ	זֹּאת	אַתָּה	יְהוָה	עֲשִׂיתָה׃	27
na–wajue	kwamba	mkono–wako	hii	wewe	Yahwe	umefanya–hivi	
H3045		H3027	H2063		H3068		

Nao wajue kuwa wewe umefanya haya, kwamba wewe, Yahwe, umetenda haya.

יְקַלְלוּ־	הֵמָּה	וְאַתָּה	תְּבָרֵךְ	וְקָמוּ	וַיֵּבֹשׁוּ	וְעַבְדְּךָ	28
walaani	wao	lakini–wewe	bariki	wamesimama	na–wameaibishwa	na–mtumishi–wako	
H7043	H1992		H1288		H0954	H5650	

יִשְׂמָח׃	
atafurahi	
H8055	

Ingawa wananilaani, tafadhali unibariki; wanishambuliapo, waaibishwe, lakini mtumishi wako afurahi.

יִלְבְּשׁוּ	שׂוֹטְנַי	כְּלִמָּה	וְיַעֲטוּ	כַּמְעִיל	בָּשְׁתָּם׃	29
wavae	wanaoninshitaki	aibu	na–wajifunike	kama–joho	fedheha–yao	
H3847	H7853	H3639		H4598	H1322	

Washitaki wangu na wavishwe kwa aibu; wavae aibu yao kama vazi.

אֹודֶה	יְהוָה	מְאֹד	בְּפִי	וּבְתוֹדָה	רַבִּים	אֲהַלְלֶנּוּ׃	30
nitamshukuru	Yahwe	sana	kwa–kinywa–changu	na–katikati–ya	wengi	nitamsifu	
H3034	H3068	H3966	H6310	H8432			

Kwa kinywa changu ninatoa shukrani kuu kwa Yahwe; nitamsifu yeye katikati ya kusanyiko.

כִּי־	יַעֲמֹד	לִימִין	אֶבְיוֹן	לְהוֹשִׁיעַ	מִשְׁפְּטֵי	נַפְשׁוֹ׃	31
kwa–kuwa	atasimama	kulia–kwa	maskini	kumwokoa	kutoka–kwa–wanaohukumu	nafsi–yake	
	H5975	H3225	H0034	H3467	H8199	H5315	

Maana nitasimama mkono wa kuume wa mhitaji, ili nimuokoe dhidi ya wale wanao muhukumu.

Chapter 110

עַד־	לִימִינִי	שֶׁב	לַאדֹנִי	וְיהוָה	נְאֻם	מִזְמוֹר	לְדָוִד	1
hadi	kulia–kwangu	keti	kwa–Bwana–wangu	Yahwe	neno–la	zaburi	la–Daudi	
H5704	H3225	H3427	H0113	H3068	H5002	H4210	H1732	

לְרַגְלֶיךָ׃	הֲדֹם	אֹיְבֶיךָ	אָשִׁית
kwa–miguu–yako	kiti–cha–kuwekea–miguu	adui–zako	nitakapowafanya
H7272	H1916	H0341	H7896

Yahwe humwambia bwana wangu, “Kaa mkono wangu wa kuume mpaka nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako.”

אֹיְבֶיךָ׃	בְּקֶרֶב	רְדֵה	מִצִּיּוֹן	יְהוָה	יִשְׁלַח	עֻזְּךָ	מַטֵּה־	2
adui–zako	katikati–ya	tawala	kutoka–Sayuni	Yahwe	atatuma	nguvu–zako	fimbo–ya	
H0341	H7130		H6726	H3068	H7971	H5797	H4294	

Yahwe atainyosha fimbo ya nguvu yako toka Sayuni; utawale kati ya adui zako.

קְדֻשׁ	בְּהַדְרֵי־	חֵילֶךָ	בְיוֹם	נְדָבֹת	עַמְּךָ	3
utakatifu	katika–uzuri–wa	nguvu–zako	siku–ya	watakuwa–tayari	watu–wako	
H6944	H1926	H2428	H3117	H5071		

יַלְדֻתֶיךָ׃	טַל	לְךָ	מִשְׁחָר	מֵרֶחֶם
ujana–wako	umande–wa	kwako	kutoka–asubuhi	kutoka–tumbo–la–uzazi
H3208	H2919		H4891	H7358

Siku ile ya uweza wako watu wako watakufuata wakiwa katika mavazi matakatifu ya hiari yao wenyewe; tokea tumbo la alfajiri ujana wako utakuwa kwako kama umande.

דִּבְרָתִי	עַל־	לְעוֹלָם	כֹּהֵן	אַתָּה־	יִנָּחֵם	וְלֹא	וְיהוָה	נִשְׁבַּע	4
mpangilio–wa	kulingana–na	milele	kuhani	wewe	atabadilika	wala–hata	Yahwe	ameapa	
H1700		H5769	H3548		H5162	H3808	H3068	H7650	

מַלְכִּי־צֶדֶק׃
Melkizedeki
H4442

Yahwe ameapa, na hatabadilika: “Wewe ni kuhani milele, baada ya namna ya Melkizedeki.”

מָלְכִים׃	אַפּוֹ	בְּיוֹם־	מָחַץ	יְמִינְךָ	עַל־	אֲדֹנָי	5
wafalme	hasira–yake	siku–ya	amewapiga	mkono–wako–wa–kuume	kulia–kwako	Bwana	
H4428	H0639	H3117	H4272	H3225		H0136	

Bwana yuko mkono wako wa kuume. Siku ile ya hasira yake atawaua wafalme.

רַבָּה׃	אֶרֶץ	עַל־	רֹאשׁ	מָחַץ	גְּוִיּוֹת	מָלֵא	בַּגּוֹיִם	דָּן	6
kubwa	nchi	juu–ya	kichwa	amempiga	maiti	amejaza	miongoni–mwa–mataifa	atahukumu	
	H0776			H4272	H1472	H4390		H1777	

Yeye atahukumu matifa; ataujaza uwanja wa vita kwa maiti; atawauwa viongozi kaitka nchi nyingi.

רֹאשׁ׃	יָרִים	כֵּן	עַל־	יִשְׁתֶּה	בַּדֶּרֶךְ	מִנַּחַל	7
kichwa	atainua	hivyo	kwa–hiyo	atakunywa	njiani	kutoka–kijito	
				H8354	H1870		

Atakunywa maji ya kijito njiani, kisha baada ya ushindi atainua kichwa chake juu.

Chapter 111

יְשָׁרִים	בְּסוֹד	לֵבָב	בְּכָל־	יְהוָה	אוֹדֶה	וְיָהּ	הַלְלוּ	1
wanyofu	katika–baraza–la	moyo	kwa–wote	Yahwe	nitamshukuru	Yah	msifuni	
H3477	H5475	H3824	H3605	H3068	H3034	H3050		

וְעֵדָה׃	
na–kusanyiko	
H5712	

Msifuni Yahwe. Nitamshukuru Yahwe kwa moyo wangu wote katikati ya kusanyiko la wanye haki, na katika mkutano.

חֶפְצֵיהֶם׃	לְכָל־	דְּרוּשִׁים	יְהוָה	מַעֲשֵׂי	גְּדֹלִים	2
wanaoipenda	na–wote	yanachunguzwa	Yahwe	matendo–ya	makubwa	
H2656	H3605	H1875	H3068	H4639		

Kazi za Yahwe ni kuu, zikisubiriwa na wale wazitamanio.

לָעַד׃	עֹמֶדֶת	וְצִדְקָתוֹ	פָּעֳלוֹ	וְהָדָר	הוֹד־	3
milele	inasimama	na–haki–yake	kazi–yake	na–utukufu	heshima	
H5703	H5975	H6666	H6467	H1926	H1935	

Kazi yake ni adhama na utukufu, na haki yake yadumu milele.

יְהוָה׃	וְרַחוּם	חַנּוּן	לְנִפְלְאֹתָיו	עָשָׂה	זֵכֶר	4
Yahwe	na–mwenye–huruma	mwenye–neema	kwa–maajabu–yake	amefanya	kumbukumbu	
H3068	H7349	H2587	H6381		H2143	

Hufanya mambo makuu ambayo yatakumbukwa; Yahwe ni mwenye huruma na neema.

בְּרִיתוֹ׃	לְעוֹלָם	יִזְכֹּר	לִירֵאָיו	נָתַן	טֶרֶף	5
agano–lake	milele	atakumbuka	wanaomcha	amewapa	chakula	
H1285	H5769	H2142	H3373	H5414	H2964	

Huwapa chakula wafuasi wake waaminifu. Siku zote atalikumbuka agano lake.

גּוֹיִם׃	נַחֲלַת	לָהֶם	לָתֶת	לְעַמּוֹ	הִגִּיד	מַעֲשָׂיו	כֹּחַ	6
mataifa	urithi–wa	wao	kuwapa	kwa–watu–wake	alionyesha	matendo–yake	nguvu–za	
	H5159		H5414		H5046	H4639		

Alionesha uweza wa kazi zake kwa watu wake kwa kuwapa urithi wa mataifa.

פִּקּוּדָיו׃	כָּל־	נֶאֱמָנִים	וּמִשְׁפָּט	אֱמֶת	יָדָיו	מַעֲשֵׂי	7
amri–zake	yote	ni–ya–kuaminika	na–haki	kweli	mikono–yake	matendo–ya	
H6490	H3605	H0539	H4941	H0571	H3027	H4639	

Kazi za mikono yake ni za kuaminika na haki; maagizo yake yote ni ya kuaminika.

וְיָשָׁר׃	בֶּאֱמֶת	עֲשׂוּיִם	לְעוֹלָם	לָעַד	סְמוּכִים	8
na–unyofu	kwa–kweli	zimefanywa	daima	milele	zimeimarishwa	
H3477	H0571		H5769	H5703	H5564	

Yamethibitika milele, yamefanywa katika uaminifu na vizuri.

וְנוֹרָא	קָדוֹשׁ	בְּרִיתוֹ	לְעוֹלָם	צִוָּה־	לְעַמּוֹ	שָׁלַח	וּפְדוּת	9
na–la–kuogofya	takatifu	agano–lake	milele	aliagiza	kwa–watu–wake	alituma	ukombozi	
H3372	H6918	H1285	H5769	H6680		H7971	H6304	

שְׁמוֹ׃	
jina–lake	
H8034	

Aliwapa ushindi watu wake; aliliteuwa agano lake milele; jina lake ni takatifu na lakutisha.

תְּהִלָּתוֹ	עֹשֵׂיהֶם	לְכָל־	טוֹב	שֵׂכֶל	יְהוָה	יִרְאַת	וְחָכְמָה	רֵאשִׁית	10
sifa–yake	wanaoitenda	kwa–wote	njema	busara	Yahwe	kumcha	hekima	mwanzo–wa	
H8416		H3605		H7922	H3068	H3374	H2451	H7225	

עֹמֶדֶת׃	לָעַד
inasimama	milele
H5975	H5703

Kumcha Yahwe ni mwanzo wa hekima; wale washikao maagizo yake wana uelewa mzuri. Sifa yake yadumu milele.

Chapter 112

מְאֹד׃	חָפֵץ	בְּמִצְוֹתָיו	יְהוָה	אֶת־	יָרֵא	אִישׁ	אַשְׁרֵי־	וָהּ	הַלְלוּ	1
sana	anafurahia	katika–amri–zake	Yahwe	(kiapo)	anayemcha	mtu	heri	Yah	msifuni	
H3966		H4687	H3068	H0853	H3372	H0376	H0835	H3050		

Msifuni Yahwe. Amebarikiwa mtu yule anaye mtii Yahwe, apendezwaye sana na amri zake.

יְבֹרָךְ׃	יְשָׁרִים	דּוֹר	זַרְעוֹ	יִהְיֶה	בָּאָרֶץ	גִּבּוֹר	2
kitabarikiwa	wanyofu	kizazi–cha	uzao–wake	itakuwa	katika–nchi	itakuwa–na–nguvu	
H1288	H3477	H1755	H2233	H1961	H0776	H1368	

Kizazi chake kitakuwa ni chenye nguvu duniani; kizazi cha mcha Mungu kitabarikiwa.

לָעַד׃	עֹמֶדֶת	וְצִדְקָתוֹ	בְּבֵיתוֹ	וָעֹשֶׁר	הוֹן־	3
milele	inasimama	na–haki–yake	katika–nyumba–yake	na–mali	utajiri	
H5703	H5975	H6666		H6239	H1952	

Nyumbani mwake mna utajiri na mali; na haki yake itadumu milele.

וְרַחוּם	חַנּוּן	לַיְשָׁרִים	אוֹר	בַּחֹשֶׁךְ	זָרַח	4
na–mwenye–huruma	mwenye–neema	kwa–wanyofu	nuru	gizani	imechomoza	
H7349	H2587	H3477	H0216	H2822	H2224	

וְצַדִּיק׃
na–mwenye–haki
H6662

Nuru huangazia gizani kwa ajili ya mtu mcha Mungu; yeye ni wa fadhili, huruma, na haki.

בְּמִשְׁפָּט׃	דְּבָרָיו	יְכַלְכֵּל	וּמַלְוֶה	חוֹנֵן	אִישׁ	טֹוב־	5
kwa–haki	mambo–yake	ataendesha	na–kuazima	anayekopesha	mtu	mwema	
H4941	H1697	H3557			H0376		

Heri atendaye fadhili na kukopesha, afanyaye mambo yake kwa uaminifu.

צַדִּיק׃	יִהְיֶה	עוֹלָם	לְזֵכֶר	יִמּוֹט	לֹא־	לְעוֹלָם	כִּי־	6
mwenye–haki	atakuwa	milele	kwa–kumbukumbu–ya	tikiswi	hata	milele	kwa–kuwa	
H6662	H1961	H5769	H2143	H4131	H3808	H5769		

Kwa maana hataondoshwa kamwe; mwenye haki atakumbukwa milele.

בַּיהוָה׃	בָּטֻחַ	לִבּוֹ	נָכוֹן	יִירָא	לֹא	רָעָה	מִשְּׁמוּעָה	7
Yahwe	ukimtumaini	moyo–wake	umeimarika	ogopi	hata	mbaya	kutoka–habari	
H3068	H0982			H3372	H3808		H8052	

Haogopi habari mbaya; ni jasiri, akimtumainia Yahwe.

בְּצָרָיו׃	יִרְאֶה	אַשֶּׁר־	עַד	יִירָא	לֹא	לִבּוֹ	סָמוּךְ	8
adui–zake	atakapowaona	wakati	hadi	ogopi	hata	moyo–wake	umeimarishwa	
	H7200		H5704	H3372	H3808		H5564	

Moyo wake ni mtulivu, hana woga, mpaka aonapo ushindi dhidi ya watesi wake.

תָּרוּם	קַרְנוֹ	לָעַד	עֻמְּדֶת	צִדְקָתוֹ	לָאֶבְיוֹנִים	נָתַן	וּפָז	9
itainuliwa	pembe–yake	milele	inasimama	haki–yake	maskini	amewapa	ametawanya	
		H5703	H5975	H6666	H0034	H5414	H6340	

בְּכָבוֹד׃	
kwa–heshima	
H3519	

Huwapa masikini kwa ukarimu; haki yake yadumu milele; atainuliwa kwa heshima.

רָשָׁע	וְיִרְאֶה	כְּעָס	שִׁנָּיו	יַחֲרֹק	וְנָמָס	תַּאֲוַת	רְשָׁעִים	10
mwovu	ataona	na–atakasirika	meno–yake	atasaga	na–atayeyuka	tamaa–ya	waovu	
H7563	H7200	H3707	H8127	H2786	H4549	H8378	H7563	

תֹּאבֵד׃	
itaangamia	
H0006	

Mtu mwovu ataona haya na kukasirika; atasaga meno yake na kuyeyuka; tamaa ya wasio haki itapotea.

Chapter 113

יְהוָה׃	שֵׁם	אֶת־	הַלְלוּ	יְהוָה	עַבְדֵי	הַלְלוּ	וְיָהּ	הַלְלוּ	1
la–Yahwe	jina	(kiapo)	msifuni	Yahwe	watumishi–wa	msifuni	Yah	msifuni	
H3068	H8034	H0853		H3068	H5650		H3050		

Msifuni Yahwe. Msifuni yeye, enyi watumishi wa Yahwe; lisifuni jina la Yahwe.

עוֹלָם׃	וְעַד־	מְעַתָּה	מְבֹרָךְ	יְהוָה	שֵׁם	יְהִי	2
milele	na–hadi	kutoka–sasa	limebarikiwa	la–Yahwe	jina	liwe	
H5769	H5704	H6258	H1288	H3068	H8034	H1961	

Litukuzwe jina la Yahwe, tangu sasa na hata milele.

יְהוָה׃	שֵׁם	מְהֻלָּל	מְבוֹאוֹ	עַד־	שָׁמֶשׁ	מִמִּזְרַח־	3
la–Yahwe	jina	limesifiwa	kuzama–kwake	hadi	jua	kutoka–kuchomoza–kwa	
H3068	H8034		H3996	H5704	H8121	H4217	

Toka maawio ya jua hata machweo yake, Jina la Yahwe lazima lisifiwe.

כְּבוֹדוֹ׃	הַשָּׁמַיִם	עַל	יְהוָה	וּגוֹיִם	כָּל־	עַל־	רָם	4
utukufu–wake	mbingu	juu–ya	Yahwe	mataifa	yote	juu–ya	ameinuliwa	
H3519	H8064		H3068		H3605			

Yahwe ameinuliwa juu ya mataifa yote, na utukufu wake wafika juu mbinguni.

לָשָׁבֶת׃	הַמַּגְבִּיהִי	אֱלֹהֵינוּ	כַּיהוָה	מִי	5
kuketi	anayejikweza	Mungu–wetu	kama–Yahwe	nani	
H3427	H1361	H0430	H3068	H4310	

Ni nani aliye kama Yahwe Mungu wetu, aliye na kiti chake juu,

וּבָאָרֶץ׃	בַּשָּׁמַיִם	לִרְאוֹת	הַמַּשְׁפִּילִי	6
na–duniani	mbinguni	kuona	anayejiangusha	
H0776	H8064	H7200	H8213	

atazamaye chini angani na duniani?

אֶבְיוֹן׃	יָרִים	מֵאַשְׁפֹּת	דָּל	מֵעָפָר	מְקִימִי	7
mhitaji	anamwinua	kutoka–jalani	maskini	kutoka–mavumbini	anayemwinua	
H0034		H0830	H1800	H6083		

Humwinua maskini toka mavumbini na kumpandisha muhitaji kutoka jaani,

עַמּוֹ׃	נְדִיבֵי	עִם	נְדִיבִים	עִם־	לְהוֹשִׁיבִי	8
watu–wake	wakuu–wa	pamoja–na	wakuu	pamoja–na	kumkalisha	
	H5081		H5081		H3427	

ili amketishe pamoja na wakuu, pamoja na wakuu wa watu wake.

יָהּ׃	הַלְלוּ־	שְׂמֵחָה	הַבָּנִים	אֵם־	הַבַּיִת	עֲקֶרֶת	וּמוֹשִׁיבִי	9
Yah	msifuni	mwenye–furaha	watoto	kama–mama–wa	nyumbani	tasa	anamkalisha	
H3050		H8056		H0517		H6135	H3427	

Humpa watoto wanamke aliye tasa, humfanya yeye kuwa mama wa watoto mwenye furaha. Msifuni Yahwe!

Chapter 114

לֹעֵז׃	מֵעַם	יַעֲקֹב	בֵּית	מִמִּצְרָיִם	יִשְׂרָאֵל	בְּצֵאת	1
wa–lugha–geni	kutoka–watu	Yakobo	nyumba–ya	kutoka–Misri	Israeli	wakati–wa–kutoka	
H3937		H3290		H4714	H3478	H3318	

Israeli ilipotoka Misri, na nyumba ya Yakobo toka kutoka katika wale watu wa kigeni,

מַמְשְׁלוֹתָיו׃	יִשְׂרָאֵל	לְקָדְשׁוֹ	יְהוּדָה	הָיְתָה	2
utawala–wake	Israeli	patakatifu–pake	Yuda	ikawa	
H4475	H3478	H6944	H3063	H1961	

Yuda ilifanyika kuwa mahali pake patakatifu, Ufalme wa Israeli.

לְאָחוֹר׃	יִסֹּב	הַיַּרְדֵּן	וַיָּנָס	רָאָה	הַיָּם	3
nyuma	iligeuka	Yordani	na–ikakimbia	iliona	bahari	
H0268	H5437	H3383	H5127	H7200	H3220	

Bahari iliona ikakimbia; Yordani ilirudi nyuma.

צֹאן׃	כִּבְנֵי־	גְּבָעוֹת	כְּאֵילִים	רָקְדוּ	הָרִים	4
kondoo	kama–wana–wa	vilima	kama–kondoo–dume	iliruka	milima	
H6629		H1389		H7540	H2022	

Milima iliruka kama kondoo waume, vilima viliruka kama wana-kondoo.

לְאָחוֹר׃	תִּסֹּב	הַיַּרְדֵּן	תָּנוּס	כִּי	הַיָּם	לְךָ	מַה־	5
nyuma	unageuka	Yordani	unakimbia	kwamba	bahari	kwako	nini	
H0268	H5437	H3383	H5127		H3220		H4100	

Ewe Bahari kwa nini ulikimbia? Yordani kwa nini ulirudi nyuma?

צֹאן׃	כִּבְנֵי־	גְּבָעוֹת	כְּאֵילִים	תִּרְקְדוּ	הָרִים	6
kondoo	kama–wana–wa	vilima	kama–kondoo–dume	mnaruka	milima	
H6629		H1389		H7540	H2022	

Milima, kwa nini uliruka kama kondoo waume? Enyi vilima wadogo, kwa nini mliruka kama wana-kondoo?

7	מִלִּפְנֵי	אָרֶץ	חוּלִי	אָדוֹן	מִלִּפְנֵי	אֱלוֹהַּ	יַעֲקֹב׃
	kutoka–mbele–ya	ardhi	tetemeka	Bwana	kutoka–mbele–ya	Mungu–wa	Yakobo
	H6440	H0776		H0113	H6440	H0433	H3290

Tetemeka, ee nchi, mbele za Bwana, uweponi mwa Mungu wa Yakobo.

8	הַהֹפְכִי	הַצּוּר	אֲגַם־	מַיִם	חַלָּמִישׁ	לְמַעְיְנוֹ־	מָיִם׃
	anayegeuza	mwamba	kuwa–ziwa–la	maji	jiwe–gumu	kuwa–chemchemi–ya	maji
	H2015	H6697	H0098	H4325	H2496	H4599	H4325

Aligeuza mwamba kuwa ziwa la maji, jiwe gumu kuwa chemchem.

Chapter 115

1	עַל־	כְּבוֹד	תֵּן	לְשִׁמְךָ	כִּי־	לָנוּ	לֹא	יְהוָה	לָנוּ	לֹא
	kwa–sababu–ya	utukufu	toa	kwa–jina–lako	bali	sisi	si	Yahwe	sisi	si
		H3519	H5414	H8034			H3808	H3068		H3808

אֲמִתֶּךָ׃	עַל־	חַסְדְּךָ	
uaminifu–wako	kwa–sababu–ya	upendo–wako	
H0571			

Sio kwetu, Yahwe, sio kwetu, bali kwa jina lako ulete heshima, kwa ajili ya uaminifu wa agano lako na uaminifu wako.

2	אֱלֹהֵיהֶם׃	נָּא	אַיֵּה־	הַגּוֹיִם	יֹאמְרוּ	לָמָּה
	Mungu–wao	sasa	yuko–wapi	mataifa	wanasema	kwa–nini
	H0430	H4994	H0346		H0559	H4100

Kwa nini mataifa yalazimike kusema, “Yuko wapi Mungu wako?”

3	עָשָׂה׃	חָפֵץ	אֲשֶׁר־	כֹּל	בַּשָּׁמָיִם	וֵאלֹהֵינוּ
	amefanya	anapenda	ambayo	yote	mbinguni	lakini–Mungu–wetu
				H3605	H8064	H0430

Mungu wetu aliye mbinguni; hufanya chochote apendacho.

4	אָדָם׃	יְדֵי	מַעֲשֵׂה	וְזָהָב	כֶּסֶף	עֲצַבֵּיהֶם
	mwanadamu	mikono–ya	kazi–ya	na–dhahabu	fedha	sanamu–zao
	H0120	H3027	H4639	H2091	H3701	H6091

Sanamu za mataifa ni fedha na dhahabu, kazi ya mikono ya wanadamu.

5	יִרְאוּ׃	וְלֹא	לָהֶם	עֵינַיִם	יְדַבֵּרוּ	וְלֹא	לָהֶם	פֶּה־
	oni	lakini–havi	wana	macho	sema	lakini–havi	wana	vinywa
	H7200	H3808	H1992		H1696	H3808	H1992	H6310

Sanamu hizo zina vinywa, lakini haziongei; zina macho, lakini hazioni;

6	יְרִיחוּן׃	וְלֹא	לָהֶם	אַף	יִשְׁמָעוּ	וְלֹא	לָהֶם	אָזְנַיִם
	nusa	lakini–havi	wana	pua	sikia	lakini–havi	wana	masikio
	H7306	H3808		H0639	H8085	H3808		H0241

zina masikio, lakini hazisikii; zina pua lakini hazinusi.

7	בִּגְרוֹנָם׃	יֶהְגּוּ	לֹא־	יְהַלֵּכוּ	וְלֹא	רַגְלֵיהֶם	יְמִישׁוּן	וְלֹא	וִידֵיהֶם
	kwa–koo–lao	sema	havi	tembea	lakini–havi	miguu–yao	shika	lakini–havi	mikono–yao
	H1627	H1897	H3808	H1980	H3808	H7272	H4184	H3808	H3027

Sanamu hizo zina mikono, lakini hazishiki; zina miguu, lakini haziwezi kutembea; wala haziongei kutoka viywani mwao.

8	בָּהֶם׃	תִּטְּחַ	אֲשֶׁר־	כֹּל	עֹשֵׂיהֶם	יִהְיוּ	כָּמוֹהֶם
	hizo	tumainia	anayezi	yote	wanaozitengeneza	watakuwa	kama-hizo
		H0982		H3605		H1961	H3644

Wale wanao zitengeneza wanafanana nazo, vile vile yeyote anaye amini katika hizo.

9	הוּא׃	וּמָגִנָּם	עֶזְרָם	בַּיהוָה	בְּטַח	יִשְׂרָאֵל
	yeye	na-ngao-yao	msaada-wao	Yahwe	mtumaini	Israeli
	H1931	H4043	H5828	H3068	H0982	H3478

Israeli, amini katika Yahwe; yeye ni msaada wako na ngao yako.

10	הוּא׃	וּמָגִנָּם	עֶזְרָם	בַּיהוָה	בִּטְחוּ	אַהֲרֹן	בֵּית
	yeye	na-ngao-yao	msaada-wao	Yahwe	mtumainini	Haruni	nyumba-ya
	H1931	H4043	H5828	H3068	H0982	H0175	

Nyumba ya Haruni, amini katika Yahwe; yeye ni msaada wako na ngao yako.

11	הוּא׃	וּמָגִנָּם	עֶזְרָם	בַּיהוָה	בִּטְחוּ	יְהוָה	יִרְאֵי
	yeye	na-ngao-yao	msaada-wao	Yahwe	mtumainini	Yahwe	mnaomcha
	H1931	H4043	H5828	H3068	H0982	H3068	H3373

Ninyi mnao mheshumu Yahwe, mwamini yeye; yeye ni msaada wenu na ngao yenu.

12	אֶת־	יְבָרֵךְ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶת־	יְבָרֵךְ	יְבָרֵךְ	זָכָרָנוּ	יְהוָה
	(kiapo)	atabariki	Israeli	nyumba-ya	(kiapo)	atabariki	atabariki	ametukumbuka	Yahwe
	H0853	H1288	H3478		H0853	H1288	H1288	H2142	H3068

	אַהֲרֹן׃	בֵּית
	Haruni	nyumba-ya
	H0175	

Yahwe hutukumbuka sisi na atatubariki; ataibariki familia ya Israeli; atabariki familia ya Haruni.

13	הַגְּדֹלִים׃	עִם־	הַקְּטַנִּים	יְהוָה	יִרְאֵי	יְבָרֵךְ
	wakubwa	pamoja-na	wadogo	Yahwe	wanaomcha	atawabariki
				H3068	H3373	H1288

Atawabariki wale wanao muheshimu yeye, wote vijana na wazee.

14	בְּנֵיכֶם׃	וְעַל־	עֲלֵיכֶם	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	יֹסֵף
	watoto-wenu	na-juu-ya	juu-yenu	juu-yenu	Yahwe	aongeze
					H3068	H3254

Yahwe na awaongeze ninyi zaidi na zaidi, ninyi pamoja na watoto wenu.

15	וָאָרֶץ׃	שָׁמַיִם	עֹשֵׂה	לַיהוָה	אַתֶּם	בְּרוּכִים
	na-nchi	mbingu	aliyefanya	na-Yahwe	ninyi	mmebarikiwa
	H0776	H8064		H3068		H1288

Yahwe na awabariki, aliyeziumba mbingu na nchi.

16	אָדָם׃	לִבְנֵי־	נָתַן	וְהָאָרֶץ	לַיהוָה	שָׁמַיִם	הַשָּׁמַיִם
	mwanadamu	wana-wa	amewapa	lakini-nchi	za-Yahwe	mbingu	mbingu
	H0120		H5414	H0776	H3068	H8064	H8064

Mbingu ni za Yahwe; lakini nchi amewapa wanadamu.

17	דוּמָה׃	יֹרְדֵי	כָּל־	וְלֹא	יָהּ	יְהַלְלוּ־	הַמֵּתִים	לֹא
	katika-kimya	wanaoshuka	wote	wala-si	Yah	watamsifu	wafu	si
	H1745	H3381	H3605	H3808	H3050		H4191	H3808

Wafu hawamsifu Yahwe, wala wote washukao chini kwenye ukimya;

יָהּ׃	הַלְלוּ־	עוֹלָם	וְעַד־	מֵעַתָּה	יָהּ	נְבָרֵךְ	וַאֲנַחְנוּ	18
Yah	msifuni	milele	na-hadi	kutoka-sasa	Yah	tutambariki	lakini-sisi	
H3050		H5769	H5704	H6258	H3050	H1288	H0587	

bali tutamtukuza Yahwe sasa na hata milele. Msifuni Yahwe.

Chapter 116

תַּחֲנוּנָי׃	קוֹלִי	אֶת־	יְהוָה	וישמע	כִּי־	אָהַבְתִּי	1
maombi-yangu	sauti-yangu	(kiapo)	Yahwe	anasikia	kwa-kuwa	ninapenda	
H8469		H0853	H3068	H8085		H0157	

Nampenda Yahwe kwa kuwa anasikia sauti yangu na kuomba kwangu kwa ajili ya huruma.

אֶקְרָא׃	וּבְיָמַי	לִי	אָזְנוֹ	הִטָּה	כִּי־	2
nitaita	na-siku-zangu	kwangu	sikio-lake	aliielekeza	kwa-kuwa	
H7121	H3117		H0241	H5186		

Kwa sababu alinisikiliza, nitamuita yeye ningali ninaishi.

וְיָגוֹן	צָרָה	מְצָאוּנִי	שְׁאוֹל	וּמְצָרֵי	מָוֶת	חֶבְלֵי־	וַאֲפָפוּנִי	3
na-huzuni	dhiki	yalinipata	kuzimu	na-mashaka-ya	mauti	kamba-za	zilinizunguka	
H3015		H4672	H7585	H4712	H4194		H0661	

אֶמְצָא׃
nilikuta
H4672

Kamba za mauti zilinizunguka, na mitego ya kuzimu ilinikabili; niliona dhiki na huzuni.

							4
נַפְשִׁי׃	מַלְּטָה	יְהוָה׀	אָנָּה	אֶקְרָא	יְהוָה	וּבְשֵׁם־	
nafsi-yangu	iokoe	Yahwe	tafadhali	nitaita	Yahwe	na-kwa-jina-la	
H5315	H4422	H3068	H0577	H7121	H3068	H8034	

Kisha niliita kwa jina la Yahwe: “Tafadhali Yahwe, uiokoe nafsi yangu.”

					5
מְרַחֵם׃	וֵאלֹהֵינוּ	וְצַדִּיק	יְהוָה	חַנּוּן	
mwenye-huruma	na-Mungu-wetu	na-mwenye-haki	Yahwe	mwenye-neema	
H7355	H0430	H6662	H3068	H2587	

Yahwe ni mwenye neema na haki; Mungu wetu ni mwenye huruma.

						6
יְהוֹשִׁיעַ׃	וְלִי	דַּלּוֹתִי	יְהוָה	פְּתָאיִם	שֹׁמֵר	
aliniokoa	na-mimi	nilidhoofika	Yahwe	wajinga	anawalinda	
H3467		H1809	H3068		H8104	

Yahwe huwalinda wasio na hila; nilishushwa chini akaniokoa.

							7
עָלָיְכִי׃	גָּמַל	יְהוָה	כִּי־	לִמְנוּחָיְכִי	נַפְשִׁי	שׁוּבִי	
wema	amekutendea	Yahwe	kwa-kuwa	katika-pumziko-lako	nafsi-yangu	rudi	
	H1580	H3068		H4496	H5315	H7725	

Nafsi yangu inaweza kurudi mahali pake pa kupumzika, kwa kuwa Yahwe amekuwa mwema kwangu.

								8
דִּמְעָה	מִן־	עֵינִי	אֶת־	מִמָּוֶת	נַפְשִׁי	חִלַּצְתָּ	כִּי	
machozi	kutoka-kwa	macho-yangu	(kiapo)	kutoka-mauti	nafsi-yangu	uliokoa	kwa-kuwa	
H1832			H0853	H4194	H5315			

מִדֶּחִי׃	רַגְלִי	אֶת־	
kutoka-kuanguka	miguu-yangu	(kiapo)	
H1762	H7272	H0853	

Kwa maana uliokoa uhai wangu dhidi ya kifo, mcho yangu dhidi ya machozi, na miguu yangu dhidi ya kujikwaa.

9 אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃
nitatembea mbele-ya Yahwe katika-nchi-za walio-hai
H1980 H6440 H3068 H0776

Nitamtumikia Yahwe katika nchi ya walio hai.

10 הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד׃
niliamini kwa-kuwa ninasema mimi niliteswa sana
H0539 H1696 H0589 H6031 H3966

Nilimwamini yeye, hata niliposema, “nimeteswa sana.”

11 אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב׃
mimi nilisema kwa-haraka-yangu wote mwanadamu ni-mdanganyifu
H0589 H0559 H2648 H3605 H0120 H3576

Kwa haraka nilisema, “Watu wote ni waongo.”

12 מָה־אָשִׁיב לַיהוָה כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי׃
nini nitamrudishia Yahwe yote mema-yake kwangu
H4100 H7725 H3068 H3605 H8408

Nimlipeje Yahwe kwa wema wake wote kwangu?

13 כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃
kikombe-cha wokovu nitainua na-kwa-jina la-Yahwe nitaita
H3444 H5375 H8034 H3068 H7121

Nitakiinua kikombe cha wokovu, na kuliitia jina la Yahwe.

14 נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃
nadhiri-zangu kwa-Yahwe nitatimiza mbele-ya sasa wote watu-wake
H5088 H3068 H7999 H5048 H4994 H3605

Nitatimiza viapo vyangu kwa Yahwe katika uwepo wa watu wake wote.

15 יָקָר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו׃
ya-thamani machoni-pa Yahwe kifo-cha watakatifu-wake
H3368 H5869 H3068 H4194 H2623

Mauti ya wacha Mungu ina thamani machoni pa Mungu.

16 אָנָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ
tafadhali Yahwe kwa-kuwa mimi mtumishi-wako mimi mtumishi-wako mwana-wa
H0577 H3068 H3588 H0589 H5650 H0589 H5650

פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי׃ אֶזְבַּח־לְךָ׃
umefungua vifungo-vyangu mjakazi-wako
H6605 H4147 H0519

Ee Yahwe, hakika, mimi ni mtumishi wako; mimi ni mtumishi wako, mwana wa mjakazi wako; umefungua vifungo vyangu.

17 תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃ נְדָרַי לְךָ אֲשַׁלֵּם
shukurani na-kwa-jina la-Yahwe nitaita dhabihu-ya nitadhabihu kwako
H8426 H8034 H3068 H7121 H2077 H2076

Nitakutolea dhabihu ya shukrani na nitaliitia jina la Yahwe.

18 נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃
nadhiri-zangu kwa-Yahwe nitatimiza mbele-ya sasa wote watu-wake
H5088 H3068 H7999 H5048 H4994 H3605

Nitatimiza viapo vyangu kwa Yahwe katika uwepo wa watu wake wote,

יָהּ׃	הַלְלוּ־	יְרוּשָׁלָם	בְּתוֹכֵכִי	יְהוָה	בֵּית	וּבְחַצְרוֹת	19
Yah	msifuni	Yerusalemu	katikati–yako	Yahwe	nyumba–ya	katika–nyua–za	
H3050		H3389	H8432	H3068			

katika nyua za nyumba ya Yahwe, katikati yako, Yerusalemu. Msifuni Yahwe.

Chapter 117

הָאֻמִּים׃	כָּל־	שַׁבְּחוּהוּ	גּוֹיִם	כָּל־	יְהוָה	אֶת־	הַלְלוּ	1
makabila	yote	mtukuzeni	mataifa	yote	Yahwe	(kiapo)	msifuni	
H0523	H3605			H3605	H3068	H0853		

Msifuni Yahwe, enyi mataifa yote; enyi watu mhimidini yeye.

לְעוֹלָם	יְהוָה	וֶאֱמֶת־	חַסְדּוֹ	וְעָלֵינוּ	גָּבַר	כִּי	2
milele	Yahwe	na–uaminifu–wa	upendo–wake	juu–yetu	umekuwa–mkubwa	kwa–kuwa	
H5769	H3068	H0571			H1396		

יָהּ׃	הַלְלוּ־
Yah	msifuni
H3050	

Kwa kuwa uaminifu wa agano lake ni mkuu kwetu, na uaminifu wa Yahwe wadumu milele. Msifuni Yahwe.

Chapter 118

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	טוֹב	כִּי־	לַיהוָה	הוֹדוּ	1
upendo–wake	milele	kwa–kuwa	mwema	kwa–kuwa	kwa–Yahwe	shukuruni	
	H5769				H3068	H3034	

Mshukuruni Yahwe, kwa kuwa ni mwema, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	יִשְׂרָאֵל	נָא	יֹאמַר־	2
upendo–wake	milele	kwa–kuwa	Israeli	sasa	na–waseme	
	H5769		H3478	H4994	H0559	

Israeli na aseme, “Uaminifu wa agano lake wadumu milele.”

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	אַהֲרֹן	בֵּית־	נָא	יֹאמְרוּ־	3
upendo–wake	milele	kwa–kuwa	Haruni	nyumba–ya	sasa	na–waseme	
	H5769		H0175		H4994	H0559	

Nyumba ya Haruni na iseme, “Uaminifu wa agano lake wadumu milele.”

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	יְהוָה	יִרְאֵי	נָא	יֹאמְרוּ־	4
upendo–wake	milele	kwa–kuwa	Yahwe	wanaomcha	sasa	na–waseme	
	H5769		H3068	H3373	H4994	H0559	

Wafuasi waaminifu wa Yahwe na waseme, “Uaminifu wa agano lake wadumu milele.”

יָהּ׃	בַּמֵּרְחָב	עָנָנִי	יָהּ	קָרָאתִי	הַמֵּצַר	מִן־	5
Yah	katika–nafasi	alinijibu	Yah	nilimwita	shida	kutoka–kwa	
H3050	H4800		H3050	H7121	H4712		

Katika dhiki yangu nilimuita Yahwe; Yahwe alinijibu na kuniweka huru.

אָדָם׃	לִי	יַעֲשֶׂה	מַה־	אִירָא	לֹא	לִי	יְהוָה	6
mwanadamu	nini	atanifanya	nini	nitaogopa	si	yuko–nami	Yahwe	
H0120			H4100	H3372	H3808		H3068	

Yahwe yuko pamoja nami; sitaogopa; mwanadamu atanifanya nini? Yahwe yuko upande wangu kama msaidizi;

בְּשֹׂנְאָי׃	אֶרְאֶה	וַאֲנִי	בְּעֹזְרָי	לִי	יְהוָה	7
wanaonichukia	nitaona	na–mimi	miongoni–mwa–wasaidizi–wangu	yuko–nami	Yahwe	
H8130	H7200	H0589	H5826		H3068	

nitawatazama kwa ushindi wale walio nichukia.

בָּאָדָם׃	מִבְטֹחַ	בַּיהוָה	לַחֲסוֹת	טוֹב	8
mwanadamu	kuliko–kumtumaini	kwa–Yahwe	kukimbilia	ni–bora	
H0120	H0982	H3068	H2620		

Ni bora kuwa na makazi katika Yahwe kuliko kumtumainia mwanadamu.

בִּנְדִיבִים׃	מִבְטֹחַ	בַּיהוָה	לַחֲסוֹת	טוֹב	9
wakuu	kuliko–kumtumaini	kwa–Yahwe	kukimbilia	ni–bora	
H5081	H0982	H3068	H2620		

Ni bora kukimbilia katika Yahwe kuliko kuamini katika wakuu.

אַמִּילַם׃	כִּי	יְהוָה	בְּשֵׁם	סְבָבוּנִי	גּוֹיִם	כָּל־	10
nitawakatilia–mbali	kwa–kuwa	la–Yahwe	kwa–jina	yalinizunguka	mataifa	yote	
		H3068	H8034	H5437		H3605	

Mataifa yote walinizunguka; kwa jina la Yahwe niliwakatilia mbali.

אַמִּילַם׃	כִּי	יְהוָה	בְּשֵׁם	סְבָבוּנִי	נַם־	סַבּוּנִי	11
nitawakatilia–mbali	kwa–kuwa	la–Yahwe	kwa–jina	walinizunguka	naam	walinizunguka	
		H3068	H8034	H5437	H1571	H5437	

Walinizunguka; naam, walinizunguka; kwa jina la Yahwe niliwakatilia mbali.

כִּי	יְהוָה	בְּשֵׁם	קוֹצִים	כְּאֵשׁ	דֹּעֲכוּ	כִּדְבוֹרִים	סַבּוּנִי	12
kwa–kuwa	la–Yahwe	kwa–jina	miiba	kama–moto–wa	walizimwa	kama–nyuki	walinizunguka	
	H3068	H8034	H6975	H0784	H1846	H1682	H5437	

אַמִּילַם׃
nitawakatilia–mbali

Walinizunguka kama nyuki; walitoweka haraka kama moto kati ya miiba; kwa jina la Yahwe niliwakatilia mbali.

עֲזָרָנִי׃	וַיהוָה	לִנְפֹּל	דְּחִיתַנִי	דַּחֹה	13
alinisaidia	lakini–Yahwe	kuanguka	ulinisukuma	kusukuma	
H5826	H3068	H5307			

Walinishambulia ili waniangushe, lakini Yahwe alinisaidia.

לִישׁוּעָה׃	לִי	וַיְהִי־	יָהּ	וְזִמְרָת	עָזִּי	14
wokovu	kwangu	na–amekuwa	Yah	na–wimbo–wangu	nguvu–yangu	
H3444		H1961	H3050	H2176	H5797	

Yahwe ni nguvu yangu na furaha yangu, na ndiye anaye niokoa.

15
וְקוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְהוָה
sauti–ya furaha na–wokovu katika–mahema–ya wenye–haki mkono–wa–kuume–wa Yahwe
H7440 H3444 H0168 H6662 H3225 H3068
חָיִל׃ עֹשָׂה
ushujaa unafanya
H2428

Kelele za ushindi zimesikika katika maskani ya wenye haki; mkono wa kuume wa Mungu umeshinda.

16
חָיִל׃ עֹשָׂה יְהוָה יְמִין רוֹמְמָה יְהוָה יְמִין
ushujaa unafanya Yahwe mkono–wa–kuume–wa umeinuliwa Yahwe mkono–wa–kuume–wa
H2428 H3068 H3225 H7426 H3068 H3225

Mkono wa kuume wa Mungu umetukuka; mkono wa kuume wa Yahwe umeshinda.

17
יָהּ׃ מְעַשֵּׂי וַאֲסַפֵּר אֶחְיֶה כִּי־ אָמוּת לֹא
Yah matendo–ya na–nitasimulia nitaishi bali kufa sita
H3050 H4639 H2421 H4191 H3808

Sitakufa, bali nitaishi na kuyatangaza matendo ya Yahwe.

18
נִתָּנָנִי׃ לֹא וְלַמָּוֶת יָהּ יִסְרַנִּי יַסֵּר
nitoa haku lakini–kwa–mauti Yah aliniadhibu kuadhibu
H5414 H3808 H4194 H3050 H3256 H3256

Yahwe ameniadhibu vikali; lakini hajaruhusu nife.

19
יָהּ׃ אוֹדֶה שַׁעֲרֵי־ צֶדֶק אֶבֹא־ בָם פִּתְחוּ־ לִי
Yah nitamshukuru haki nitaingia humo malango–ya mimi nifungulie
H3050 H3034 H6664 H0935 H8179

Unifungulie milango ya haki; nitaingia na nitamshukuru Yahwe.

20
בוֹ׃ יָבֹאוּ צַדִּיקִים לַיהוָה הַשַּׁעַר זֶה־
humo wataingia wenye–haki la–Yahwe lango hii
H0935 H6662 H3068 H8179 H2088

Hili ni lango la Yahwe; wenye haki hupitia kwalo.

21
לִישׁוּעָה׃ לִי וַתְּהִי־ עֲנִיתָנִי כִּי אוֹדְךָ
wokovu kwangu na–ukawa ulinijibu kwa–kuwa nitakushukuru
H3444 H1961 H3034

Nitakushukuru wewe, kwa kuwa ulinijibu, na umekuwa wokovu wangu.

22
פִּנָּה׃ לְרֹאשׁ הָיְתָה הַבּוֹנִים מָאֲסוּ אֶבֶן
pembe kichwa–cha limekuwa wajenzi walilokataa jiwe
H6438 H1961 H1129 H0068

Jiwe ambalo wajenzi walilikataa wajenzi limekuwa msingi.

23
בְּעֵינֵינוּ׃ נִפְלָאת הִיא זֹאת הָיְתָה יְהוָה מֵאֵת
machoni–petu la–ajabu ni hili limekuwa Yahwe kutoka–kwa
H6381 H1931 H2063 H1961 H3068 H0854

Yahwe ndiye afanyaye hili; ni la ajabu machoni petu.

24
בוֹ׃ וְנִשְׂמְחָה נָגִילָה יְהוָה עָשָׂה הַיּוֹם זֶה־
ndani–yake na–tushangilie tufurahi Yahwe ameifanya siku hii
H8055 H1523 H3068 H3117 H2088

Hii ni siku ambayo Yahwe ametenda; tutaifurahia na kuishangilia.

נָא׃	הַצְלִיחָה	יְהוָה׀	אָנָּא	נָא	הוֹשִׁיעָה	יְהוָה׀	אָנָּא	25
sasa	fanya–tufanikiwe	Yahwe	tafadhali	sasa	okoa	Yahwe	tafadhali	
H4994		H3068	H0577	H4994	H3467	H3068	H0577	

Tafadhali, Yahwe, utupe ushindi! Tafadhali, Yahwe, utupe mafanikio!

יְהוָה׃	מִבֵּית	בֵּרַכְנוּכֶם	יְהוָה	בְּשֵׁם	הַבָּא	בָּרוּךְ	26
Yahwe	kutoka–nyumba–ya	tunawabariki	la–Yahwe	kwa–jina	anayekuja	amebarikiwa	
H3068		H1288	H3068	H8034	H0935	H1288	

Amebarikiwa yule ajaye katika jina la Yahwe; tunakubariki kutoka katika nyumba ya Yahwe.

קַרְנוֹת	עַד־	בַּעֲבֹתִים	חַג	אִסְרוּ־	לָנוּ	וַיָּאֶר	יְהוָה׀	אֵל	27
pembe–za	hadi	kwa–kamba	sikukuu	fungeni	sisi	na–ametupa–nuru	Yahwe	Mungu	
	H5704	H5688	H2282	H0631		H0215	H3068	H0410	

הַמִּזְבֵּחַ׃
madhabahu
H4196

Yahwe ni Mungu, na ametupa sisi nuru; ifungeni dhabihu kwa kamba pembeni mwa madhabahu.

אֲרוֹמְמֶךָּ׃	אֱלֹהַי	וְאוֹדֶךָּ	אַתָּה	אֵלִי	28
nitakutukuza	Mungu–wangu	na–nitakushukuru	wewe	Mungu–wangu	
	H0430	H3034		H0410	

Wewe ni Mungu wangu, nami nitakushukuru; wewe ni Mungu wangu; nitakutukuza wewe.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	טוֹב	כִּי־	לַיהוָה	הוֹדוּ	29
upendo–wake	milele	kwa–kuwa	mwema	kwa–kuwa	kwa–Yahwe	shukuruni	
	H5769				H3068	H3034	

Oh, mshukuruni Yahwe; kwa kuwa ni mwema; kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

Chapter 119

יְהוָה׃	בְּתוֹרַת	הַהֹלְכִים	דָּרְכָּךְ	תְּמִימֵי־	אַשְׁרֵי	1
Yahwe	katika–sheria–ya	wanaotembea	njia	wakamilifu–wa	heri	
H3068	H8451	H1980	H1870	H8549	H0835	

Wamebarikiwa wale ambao njia zao hazina lawama, waenendao katika sheria ya Yahwe.

יִדְרְשׁוּהוּ׃	לֵב	בְּכָל־	עֵדֹתָיו	נֹצְרֵי	אַשְׁרֵי	2
wanamtafuta	moyo	kwa–wote	shuhuda–zake	wanaoshika	heri	
H1875		H3605		H5341	H0835	

Wamebarikiwa wale wazishikao amri zake thabiti, wamtafutao kwa moyo wao wote.

הָלָכוּ׃	בִּדְרָכָיו	עַוְלָה	פָּעֲלוּ	לֹא־	אַף	3
wametembea	katika–njia–zake	uovu	kufanya	hawa	naam	
H1980	H1870		H6466	H3808	H0637	

Hawatendi makosa; wanaenenda katika njia zake.

מְאֹד׃	לִשְׁמֹר	פִּקָּדֶיךָ	צִוִּיתָה	אַתָּה	4
sana	kushika	maagizo–yako	umeamuru	wewe	
H3966	H8104	H6490	H6680		

Wewe umetuamuru kuyashika maagizo yako ili tuyachunguze kwa umakini.

5	אֲחַלַי	יִכֹּנוּ	דְּרָכָי	לִשְׁמֹר	חֻקֶּיךָ׃
	laiti	zingewekwa–imara	njia–zangu	kushika	sheria–zako
	H0305		H1870	H8104	H2706

Oh, ningependa njia zangu ziwe thabiti nizitii amri zako!

6	אָז	לֹא־	אֵבוֹשׁ	בְּהַבִּיטִי	אֶל־	כָּל־	מִצְוֹתֶיךָ׃
	ndipo	sita	aibishwa	ninapotazama	kwa	zote	amri–zako
		H3808	H0954	H5027	H0413	H3605	H4687

Ndipo sitaaibika nizifikiripo amri zako zote.

7	אוֹדְךָ	בְּיֹשֶׁר	לֵבָב	בְּלָמְדִי	מִשְׁפְּטֵי	צִדְקֶךָ׃
	nitakushukuru	kwa–unyofu–wa	moyo	ninapojifunza	hukumu–za	haki–yako
	H3034	H3476	H3824	H3925	H4941	H6664

Nitakushukuru wewe kwa unyofu wangu wa moyo nijifunzapo amri za haki yako.

8	אֶת־	חֻקֶּיךָ	אֶשְׁמֹר	אֵל־	תַּעַזְבֵנִי	עַד־	מְאֹד׃
	(kiapo)	sheria–zako	nitashika	usi	niache	hadi	kabisa
	H0853	H2706	H8104	H0408		H5704	H3966

Nitazitii amri zako; usiniache peke yangu. BETH.

9	בַּמֶּה	יְזַכֶּה־	נַּעַר	אֶת־	דַּרְכּוֹ	אָרְחָה	לִשְׁמֹר	כִּדְבָרֶךָ׃
	kwa–nini	ataihifadhi	kijana	(kiapo)	njia–yake	njia–yake	kushika	kulingana–na–neno–lako
	H4100	H2135	H5288	H0853	H0734	H8104		H1697

Ni jinsi gani kijana aweza kuendelea kuishi katika njia yake ya utakatifu? Ni kwa kulitii neno lako.

10	בְּכָל־	לִבִּי	דְּרַשְׁתִּיךָ	אַל־	תַּשְׁגֵּנִי	מִמִּצְוֹתֶיךָ׃
	kwa–wote	moyo–wangu	nimekutafuta	usi	nipeleke–kando	kutoka–amri–zako
	H3605		H1875	H0408	H7686	H4687

Kwa moyo wangu wote ninakutafuta wewe; Usiniache nipotee mbali na maagizo yako.

11	בְּלִבִּי	צָפַנְתִּי	אִמְרָתֶךָ	לְמַעַן	לֹא	אֶחֱטָא־	לָךְ׃
	moyoni–mwangu	nimeliweka	neno–lako	ili	nisi	kukutenda–dhambi	wewe
		H6845		H4616	H3808	H2398	

Moyoni mwangu nimeliweka neno lako ili nisije nikakutenda dhambi.

12	בָּרוּךְ	אַתָּה	יְהוָה	לַמְּדֵנִי	חֻקֶּיךָ׃
	umebarikiwa	wewe	Yahwe	nifundishe	sheria–zako
	H1288		H3068	H3925	H2706

Umetukuka, Yahwe; unifundishe amri zako.

13	בִּשְׂפָתַי	סִפַּרְתִּי	כֹּל	מִשְׁפְּטֵי־	פִיךָ׃
	kwa–midomo–yangu	nimetangaza	zote	hukumu–za	kinywa–chako
	H8193		H3605	H4941	H6310

Kwa kinywa changu nimetangaza amri ya haki yako yote ambayo umeifunua.

14	בְּדֶרֶךְ	עֵדְוֹתֶיךָ	שַׂשְׂתִּי	כְּעַל	כָּל־	הוֹן׃
	katika–njia–ya	shuhuda–zako	nimefurahi	kama–juu–ya	yote	utajiri
	H1870	H5715	H7797		H3605	H1952

Ninafurahi katika njia ya amri za agano lako zaidi kuliko katika utajiri.

	בְּפִקֻּדֶיךָ	אָשִׂיחָה	וְאַבִּיטָה	אׇרְחֹתֶיךָ׃	15
	katika–maagizo–yako	nitatafakari	na–nitazingatia	njia–zako	
	H6490	H7878	H5027	H0734	

Nitayatafakari maagizo yako na kuzitilia maanani njia zako.

	בְּחֻקֹּתֶיךָ	אֶשְׁתַּעֲשָׁע	לֹא	אֶשְׁכַּח	16
	katika–sheria–zako	nitajifurahisha	sita	sahau	
	H2708		H3808	H7911	
	דְּבָרֶךָ׃				
	neno–lako				
	H1697				

Ninafurahia katika amri zako; sitalisahau neno lako. GIMEL.

	גְּמֹל	עַל־	עַבְדְּךָ	אֶחְיֶה	וְאֶשְׁמְרָה	דְבָרֶךָ׃	17
	mtendee	wema	mtumishi–wako	niishi	na–nitashika	neno–lako	
	H1580		H5650	H2421	H8104	H1697	

Uwe mwema kwa mtumishi wako ili niweze kuishi na kulishika neno lako.

	גַּל־	עֵינַי	וְאַבִּיטָה	נִפְלָאוֹת	מִתּוֹרָתֶךָ׃	18
	fungua	macho–yangu	na–nitazame	maajabu	kutoka–sheria–yako	
	H1540		H5027	H6381	H8451	

Ufungue macho yangu ili niweze kuona mambo ya ajabu katika sheria yako.

	גֵּר	אָנֹכִי	בָּאָרֶץ	אַל־	תַּסְתֵּר	מִמֶּנִּי	מִצְוֹתֶיךָ׃	19
	mgeni	mimi	duniani	usi	ficha	kutoka–kwangu	amri–zako	
	H1616	H0595	H0776	H0408	H5641		H4687	

Mimi ni mgeni katika nchi; usizifiche amri zako mbali nami.

	גָּרְסָה	נַפְשִׁי	לְתַאֲבָה	אֶל־	מִשְׁפָּטֶיךָ	בְכָל־	עֵת׃	20
	imetamani	nafsi–yangu	kwa–kutamani	kwa	hukumu–zako	wakati–wote	wakati	
	H1638	H5315	H8375	H0413	H4941	H3605	H6256	

Moyo wangu unauma kwa kutamani sana kuzijua amri zako za haki wakati wote.

	גָּעַרְתָּ	זֵדִים	אֲרוּרִים	הַשֹּׁגִים	מִמִּצְוֹתֶיךָ׃	21
	umewakemea	wenye–kiburi	walilaaniwa	wanaopotoka	kutoka–amri–zako	
	H1605	H2086	H0779	H7686	H4687	

Wewe huwakemea wenye kiburi, waliolaaniwa, wanao tanga-tanga mbali na amri zako.

	גַּל	מֵעָלַי	חֶרְפָּה	וָבוּז	כִּי	עֵדֹתֶיךָ	נָצָרְתִּי׃	22
	ondoa	kutoka–kwangu	aibu	na–dharau	kwa–kuwa	shuhuda–zako	nimeshika	
	H1556		H2781	H0937			H5341	

Uniokoe dhidi ya aibu na udhalilishaji, maana nimezitii amri za agano lako.

	גַּם	יָשְׁבוּ	שָׂרִים	בִּי	נִדְבָּרוּ	עַבְדְּךָ	יָשִׂיחַ	בְּחֻקֶּיךָ׃	23
	hata	walikaa	wakuu	dhidi–yangu	walinisema	mtumishi–wako	atatafakari	katika–sheria–zako	
	H1571	H3427	H8269		H1696	H5650	H7878	H2706	

Ingawa watawala wanapanga njama na kunikashfu, mtumishi wako huzitafakali amri zako.

	גַּם־	עֵדֹתֶיךָ	שַׁעֲשָׁעָי	אַנְשֵׁי	עֲצָתִי׃	24
	naam	shuhuda–zako	furaha–yangu	watu–wa	shauri–langu	
	H1571		H8191	H0376	H6098	

Amri za agano lako ni furaha yangu, na washauri wangu. DALETH.

25	דָּבְקָה	לֶעָפָר	נַפְשִׁי	חַיֵּנִי	כִּדְבָרֶךָ׃
	imeshikamana	na–mavumbi	nafsi–yangu	nihuishe	kulingana–na–neno–lako
	H1692	H6083	H5315	H2421	H1697

Uhai wangu unashikamana na mavumbi! nipe uhai kwa neno lako.

26	דְּרָכַי	סִפַּרְתִּי	וַתַּעֲנֵנִי	לַמְּדֵנִי	חֻקֶּיךָ׃
	njia–zangu	nimetangaza	na–ukanijibu	nifundishe	sheria–zako
	H1870			H3925	H2706

Nilikuambia mapito yangu, na ulinijibu; nifundishe sheria zako.

27	דֶּרֶךְ־	פִּקּוּדֶיךָ	הֲבִינֵנִי	וְאָשִׂיחָה	בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ׃
	njia–ya	maagizo–yako	nifanye–nielewa	na–nitatafakari	katika–maajabu–yako
	H1870	H6490	H0995	H7878	H6381

Unifahamishe njia ya maagizo yako, ili niweze kutafakari juu ya mafundisho yako ya ajabu.

28	דָּלְפָה	נַפְשִׁי	מִתּוּגָה	קַיְּמֵנִי	כִּדְבָרֶךָ׃
	imedondoka	nafsi–yangu	kwa–huzuni	niimarishe	kulingana–na–neno–lako
	H1811	H5315	H8424		H1697

Nimelemewa na huzuni! Nitie nguvu kwa neno lako.

29	דֶּרֶךְ־	שֶׁקֶר	הָסֵר	מִמֶּנִּי	וְתוֹרָתְךָ	חָנֵּנִי׃
	njia–ya	uongo	ondoa	kutoka–kwangu	na–sheria–yako	nifadhili
	H1870	H8267	H5493		H8451	

Uiondoe kwangu njia ya udanganyifu; kwa wema wako unifundishe sheria yako.

30	דֶּרֶךְ־	אֱמוּנָה	בָּחָרְתִּי	מִשְׁפָּטֶיךָ	שִׁוִּיתִי׃
	njia–ya	uaminifu	nimechagua	hukumu–zako	nimeweka
	H1870	H0530	H0977	H4941	

Nimechagua njia ya uaminifu; siku zote nimeweka amri za haki yako mbele yangu.

31	דָּבַקְתִּי	בְעֵדוֹתֶיךָ	יְהוָה	אַל־	תְּבִישֵׁנִי׃
	nimeshikamana	na–shuhuda–zako	Yahwe	usi	niaibishe
	H1692	H5715	H3068	H0408	H0954

Ninashikamana na amri za agano lako; Yahwe, usiniache niaibike.

32	דֶּרֶךְ־	מִצְוֹתֶיךָ	אָרוּץ	כִּי	תַרְחִיב	לִבִּי׃
	njia–ya	amri–zako	nitakimbia	kwa–kuwa	utaupanua	moyo–wangu
	H1870	H4687	H7323		H7337	

Nitakimbia katika njia ya amri zako, kwa sababu wausukuma moyo wangu kufanya hivyo. HE

33	הוֹרֵנִי	יְהוָה	דֶּרֶךְ	חֻקֶּיךָ	וְאֶצְּרֶנָּה	עֵקֶב׃
	nifundishe	Yahwe	njia–ya	sheria–zako	na–nitaishika	hadi–mwisho
		H3068	H1870	H2706	H5341	H6118

Unifundishe, Yahwe, njia za sheria yako, nami nitazishika hadi mwisho.

34	הֲבִינֵנִי	וְאֶצְּרָה	תּוֹרָתֶךָ	וְאֶשְׁמְרֶנָּה	בְכָל־	לֵב׃
	nifanye–nielewa	na–nitaishika	sheria–yako	na–nitaishika	kwa–wote	moyo
	H0995	H5341	H8451	H8104	H3605	

Unipe uelewa, nami nitazishika sheria zako; nitazitii kwa moyo wangu wote.

35	הַדְרִיכֵנִי	בִּנְתִיב	מִצְוֹתֶיךָ	כִּי־	בְוֹ	חָפָצְתִּי׃
	niongoza	katika–njia–ya	amri–zako	kwa–kuwa	ndani–yake	nimefurahi
	H1869		H4687			

Uniongoze katika njia ya amri zako, maana ninafurahi kuenenda katika hizo.

36	הַט־	אֶל־	וְאַל	עֵדוּתֶיךָ	אֶל־	לִבִּי	בָּצַע׃
	elekeza	kwa	wala–si	shuhuda–zako	kwa	moyo–wangu	tamaa
	H5186	H0413	H0408	H5715	H0413		H1215

Uelekeze moyo wangu kuzielekea amari za agano lako na uniweke mbali na matendo yasiyo haki tena.

37	הַעֲבֵר	עֵינַי	מֵרְאוֹת	שָׁוְא	בִּדְרָכֶךָ	חַיֵּנִי׃
	geuza	macho–yangu	kutoka–kuona	ubatili	katika–njia–yako	nihuishe
			H7200	H7723	H1870	H2421

Uyageuze macho yangu dhidi ya kutazama mambo yasiyofaa; unihuishe katika njia zako.

38	הָקֵם	לְעַבְדְּךָ	אִמְרָתֶךָ	אֲשֶׁר	לְיִרְאָתֶךָ׃
	timiza	kwa–mtumishi–wako	neno–lako	ambalo	kwa–kumcha
		H5650			H3374

Umtendee mtumishi wako ahadi ambayo uliifanya kwa wale wanaokuheshimu wewe.

39	הַעֲבֵר	חֶרְפָּתִי	אֲשֶׁר	יָגֹרְתִי	כִּי	מִשְׁפָּטֶיךָ	טוֹבִים׃
	ondoa	aibu–yangu	ambayo	ninaogopa	kwa–kuwa	hukumu–zako	ni–njema
		H2781		H3025		H4941	

Uniondolee shutumu niiogopayo, maana hukumu zako za haki ni njema.

40	הִנֵּה	תָאַבְתִּי	לְפִקֻּדֶיךָ	בְּצִדְקָתְךָ	חַיֵּנִי׃
	tazama	nimetamani	maagizo–yako	katika–haki–yako	nihuishe
	H2009	H8373	H6490	H6666	H2421

Tazama, nimeyatamani maagizo yako; unihuishe katika haki yako. VAV.

41	וְיָבֹאֵנִי	חַסְדֶּךָ	יְהוָה	תְּשׁוּעָתְךָ	כְּאִמְרָתֶךָ׃
	na–inijie	huruma–yako	Yahwe	wokovu–wako	kulingana–na–neno–lako
	H0935		H3068	H8668	

Ee Yahwe, unipe upendo wako usiokwisha na wokovu wako kulingana na ahadi yako;

42	וְאֶעֱנֶה	חֹרְפִי	דָּבָר	כִּי־	בְּטַחְתִּי	בִּדְבָרֶךָ׃
	na–nitamjibu	anayenikebehi	neno	kwa–kuwa	nimemtumaini	neno–lako
	H0935		H1697		H0982	H1697

ndipo nitakuwa na jibu kwa ajili ya yule anayenidhihaki.

43	וְאַל־	תַּצֵּל	מִפִּי	דְּבַר־	אֱמֶת	עַד־	מְאֹד	כִּי
	wala–usi	ondoe	kutoka–kinywa–changu	neno–la	kweli	hadi	kabisa	kwa–kuwa
	H0408	H5337	H6310	H1697	H0571	H5704	H3966	

יִחָלְתִּי׃	לְמִשְׁפָּטֶךָ	
nimetegemea	katika–hukumu–zako	
H3176	H4941	

Usiliondoe neno la kweli mdomoni mwangu, maana nimesubiri kwa ajili ya amri zako za haki.

44	וְאֶשְׁמְרָה	תּוֹרָתְךָ	תָמִיד	לְעוֹלָם	וָעֶד׃
	na–nitashika	sheria–yako	daima	milele	na–milele
	H8104	H8451	H8548	H5769	H5703

Nitazitii sheria zako siku zote, milele na milele.

וְאֶתְהַלְּכָה	בָרְחָבָה	כִּי	פִקֻּדֶיךָ	דָרָשְׁתִי׃	45
na–nitatembea	katika–nafasi	kwa–kuwa	maagizo–yako	nimetafuta	
H1980	H7342		H6490	H1875	

Nitaenenda salama, maana ninayatafuta maagizo yako.

וַאֲדַבְּרָה	בְעֵדֹתֶיךָ	נֶגֶד	מְלָכִים	וְלֹא	אֵבוֹשׁ׃	46
na–nitasema	kuhusu–shuhuda–zako	mbele–ya	wafalme	wala–sita	aibishwa	
H1696		H5048	H4428	H3808	H0954	

Nitazinena amri zako thabiti mbele ya wafalme nami sitaaibika.

וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע	בְּמִצְוֹתֶיךָ	אֲשֶׁר	אָהָבְתִי׃	47
na–nitajifurahisha	katika–amri–zako	ambazo	nimezipenda	
	H4687		H0157	

Ninafurahia katika amri zako, nizipendazo sana.

וְאֶשָּׂא־	כַפַּי	אֶל־	מִצְוֹתֶיךָ	אֲשֶׁר	אָהָבְתִי	וְאָשִׂיחָה	48
na–nitainua	mikono–yangu	kwa	amri–zako	ambazo	nimezipenda	na–nitatafakari	
H5375	H3709	H0413	H4687		H0157	H7878	

בְּחֻקֶּיךָ׃
katika–sheria–zako
H2706

Nitaziinulia mikono yangu amri zako, nizipendazo; nitazitafakari sheria zako. ZAYIN.

זְכֹר־	דָּבָר	לְעַבְדֶּךָ	עַל	אֲשֶׁר	יִחַלְתָּנִי׃	49
kumbuka	neno	kwa–mtumishi–wako	juu–ya	ambalo	umenifanya–nitegemee	
H2142	H1697	H5650			H3176	

Kumbuka ahadi yako kwa mtumishi wako kwa sababu umenipa tumaini.

זֹאת	נֶחָמָתִי	בְעָנְיִי	כִּי	אִמְרָתְךָ	חִיָּתְנִי׃	50
hii	faraja–yangu	katika–mateso–yangu	kwa–kuwa	neno–lako	limenihuisha	
H2063	H5165	H6040			H2421	

Hii ni faraja yangu katika mateso: kuwa ahadi yako imeniweka hai.

זֵדִים	הֱלִיצֻנִי	עַד־	מְאֹד	מִתּוֹרָתְךָ	לֹא	נָטִיתִי׃	51
wenye–kiburi	wamenicheka	hadi	sana	kutoka–sheria–yako	si	nimegeuka	
H2086	H3887	H5704	H3966	H8451	H3808	H5186	

Wenye kiburi wamenicheka, lakini sijaiacha sheria yako.

זָכַרְתִי	מִשְׁפָּטֶיךָ	מֵעוֹלָם	יְהוָה	וָאֶתְנֶחָם׃	52
nimekumbuka	hukumu–zako	tangu–zamani	Yahwe	na–nikafarijiwa	
H2142	H4941	H5769	H3068	H5162	

Nimezitafakari amri zako za haki tangu zamani, Yahwe, nami ninajifariji mwenyewe.

זַלְעָפָה	אֲחָזַתְנִי	מֵרְשָׁעִים	עֹזְבֵי	תּוֹרָתֶךָ׃	53
hasira–kubwa	imenishika	kwa–sababu–ya–waovu	wanaoacha	sheria–yako	
H2152	H0270	H7563		H8451	

Hasira kali imenishikilia kwa sababu ya waovu wanaoikataa sheria yako.

זְמִרוֹת	הָיוּ־	לִי	חֻקֶּיךָ	בְּבֵית	מְגוּרָי׃	54
nyimbo	zimekuwa	kwangu	sheria–zako	katika–nyumba–ya	ugeni–wangu	
H2158	H1961		H2706		H4033	

Sheria zako zimekuwa nyimbo zangu katika nyumba ninayoishi kwa muda.

55 זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתֶךָ׃
nimekumbuka usiku jina–lako Yahwe na–nikashika sheria–yako
H2142 H3915 H8034 H3068 H8104 H8451

Ninalifikiria jina lako wakati wa usiku, Yahwe, na kuzishika sheria zako.

56 זֹאת הָיְתָה־לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃
hii imekuwa yangu kwa–kuwa maagizo–yako nimeyashika
H2063 H1961 H3605 H6490 H5341

Hili limekuwa zoezi langu kwa sababu nimeyatii maagizo yako. HETH.

57 חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ׃
sehemu–yangu Yahwe nimesema kushika maneno–yako
H2506 H3068 H0559 H8104 H1697

Yahwe ni sehemu yangu; nimeamua kuyatii maneno yake.

58 חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל־לֵב חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ׃
nimeomba uso–wako kwa–wote moyo nifadhili kulingana–na–neno–lako
H2470 H6440 H3605 H3820 H2603 H0565

Kwa bidii ninaomba neema yako kwa moyo wangu wote; unihurumie, kama neno lako lilivyo ahidi.

59 חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל־עֵדֹתֶיךָ׃
nimefikiri njia–zangu na–nimeigeuza miguu–yangu kwa shuhuda–zako
H2803 H1870 H7725 H7272 H0413 H5715

Nilizichunguza njia zangu na kugeuzia miguu yangu kwenye amri za agano lako.

60 חַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ׃
nimeharakisha wala–si kuchelewa kushika amri–zako
H2363 H3808 H4102 H8104 H4687

Naharakisha na sichelewi kuzishika amri zako.

61 חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃
kamba–za waovu zimenizunguka sheria–yako si nimesahau
H2256 H7563 H5437 H8451 H3808 H7911

Kamba za waovu zimenifunga; nami sijaisahau sheria yako.

62 חֲצוֹת־לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃
usiku–wa–manane ninaamka kukushukuru kwa–sababu–ya hukumu–za haki–yako
H2676 H3915 H6965 H3034 H5921 H4941 H6664

Katikati ya usiku ninaamka kukushukuru wewe kwa sababu ya amri za haki yako.

63 חָבֵר אֲנִי לְכָל־אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִקּוּדֶיךָ׃
rafiki mimi kwa–wote wanaoku ogopa na–kwa–wanaoshika maagizo–yako
H2270 H0589 H3605 H0834 H3372 H8104 H6490

Ninaurafiki na wale wanao kuabudu wewe, wale wote watiio maagizo yako.

64 חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃
upendo–wako Yahwe imejaa nchi sheria–zako nifundishe
H2617 H3068 H4390 H0776 H2706 H3925

Yahwe, nchi, imejaa uaminifu wa agano lako; unifundishe sheria zako. TETH.

כִּדְבָרֶךָ׃	יְהוָה	עַבְדְּךָ	עִם־	עָשִׂיתָ	טוֹב	65
kwa–neno–lako	Yahwe	mtumishi–wako	na–	umefanya	vizuri	
H1697	H3068	H5650				

Wewe umemtendea mema mtumishi wako, Yahwe, sawasawa na neno lako.

הֶאֱמָנְתִּי׃	בְּמִצְוֹתֶיךָ	כִּי	לַמְּדֵנִי	וָדַעַת	טַעַם	טוּב	66
nimeamini	katika–amri–zako	kwa–kuwa	nifundishe	na–maarifa	wa–ladha	wema	
H0539	H4687		H3925	H1847	H2940	H2898	

Unifundishe utambuzi sahihi na uelewa, kwa kuwa nimeamini katika amri zako.

שָׁמָרְתִּי׃	אִמְרָתֶךָ	וְעַתָּה	שִׁגֵּג	אֲנִי	אֻעֱנֵיתָה	טֶרֶם	67
nimeshika	neno–lako	lakini–sasa	nilipotea	mimi	kuteswa	kabla	
H8104		H6258	H7683	H0589		H2962	

Kabla sijateswa nilipotea, lakini sasa nimelitii neno lako.

חֻקֶּיךָ׃	לַמְּדֵנִי	וּמֵטִיב	אַתָּה	טוֹב־	68
amri–zako	nifundishe	na–kutenda–mema	wewe	mzuri–	
H2706	H3925	H2895			

Wewe ni mwema, na ndiye yule utendaye mema; unifundishe sheria zako.

אֲצֹר	וְלֵב	בְּכָל־	אֲנִי	זֵדִים	שָׁקְרוּ	עָלַי	טָפְלוּ	69
nitashika	wote	kwa–moyo–	mimi	wenye–kiburi	uongo	juu–yangu	wametunga–uongo	
H5341		H3605	H0589	H2086	H8267		H2950	

פִּקּוּדֶיךָ׃
maagizo–yako
H6490

Wenye kiburi wamenichafua kwa uongo, lakini niliyashika maagizo yako kwa moyo wangu wote.

שִׁעֲשָׁעְתִּי׃	תּוֹרָתְךָ	אֲנִי	לִבָּם	כַּחֵלֶב	טָפַשׁ	70
nimefurahia	sheria–yako	mimi	moyo–wao	kama–mafuta	umekuwa–mnene	
	H8451	H0589		H2459	H2954	

Mioyo yao ni migumu, lakini ninafurahia katika sheria yako.

חֻקֶּיךָ׃	אֶלְמַד	לְמַעַן	עֻנֵּיתִי	כִּי־	לִי	טוֹב־	71
amri–zako	nijifunze	ili	niliteswa	kwamba–	kwangu	ni–vizuri–	
H2706	H3925	H4616					

Ni vizuri kwangu kuwa nimeteseka ili niweze kujifunza sheria zako.

וָכֶסֶף׃	זָהָב	מֵאַלְפֵי	פִּיךָ	תּוֹרַת־	לִי	טוֹב־	72
na–fedha	dhahabu	kuliko–maelfu–ya	kinywa–chako	sheria–ya–	kwangu	ni–bora–	
H3701	H2091	H0505	H6310	H8451			

Maagizo yatokayo kinywani mwako ni ya thamani zaidi kwangu kuliko maelfu ya vipande vya dhahabu na fedha. YOD.

מִצְוֹתֶיךָ׃	וְאֶלְמְדָה	הֲבִינֵנִי	וְיכוֹנְנוּנִי	עָשׂוּנִי	יָדֶיךָ	73
amri–zako	ili–nijifunze	nipe–ufahamu	na–kunitengeneza	imeniumba	mikono–yako	
H4687	H3925	H0995			H3027	

Mikono yako imeniumba na kunitengeneza; unipe uelewa ili niweze kujifunza amri zako.

יִחָלְתִּי׃	לִדְבָרֶךָ	כִּי	וְיִשְׂמָחוּ	יִרְאוּנִי	יְרֵאֶיךָ	74
nimetumaini	katika–neno–lako	kwa–kuwa	na–kufuraha	wataniona	wanaokuheshimu	
H3176	H1697		H8055	H7200	H3373	

Wale wanao kucha wewe watafurahi wanionapo kwa sababu ninapata tumaini katika neno lako.

עִנִּיתָֽנִי׃	וֶֽאֱמוּנָ֥ה	מִשְׁפָּטֶ֗יךָ	צֶ֭דֶק	כִּי־	יְהוָ֣ה	יָדַ֑עְתִּי	75
umenitesa	na–kwa–uaminifu	hukumu–zako	haki	ya–kwamba–	Yahwe	najua	
	H0530	H4941	H6664		H3068	H3045	

Ninajua, Yahwe, kuwa amri zako ni za haki, na kuwa katika uaminifu ulinitesa.

לְעַבְדֶּֽךָ׃	כְּאִמְרָתְךָ֥	לְנַחֲמֵ֑נִי	חַסְדְּךָ֥	נָ֝א	יְהִי־	76
kwa–mtumishi–wako	kama–neno–lako	kunifariji	fadhili–yako	tafadhali	na–iwe–	
H5650		H5162		H4994	H1961	

Agano lako aminifu na linifariji, kama ulivyomwahidi mtumishi wako.

שַׁעֲשָׁעָֽי׃	תּוֹרָתְךָ֥	כִּי־	וְאֶחְיֶ֑ה	רַחֲמֶ֣יךָ	יְבֹאֻ֖נִי	77
ni–furaha–yangu	sheria–yako	kwa–kuwa–	ili–niishi	huruma–zako	zinifike	
H8191	H8451		H2421		H0935	

Unihurumie ili niweze kuishi, kwa maana sheria yako ni furaha yangu.

אָשִׂ֣יחַ	אֲנִ֑י	עֵ֭דְוֹתֶיךָ	שֶׁ֣קֶר	כִּי־	זֵדִ֗ים	יֵבֹ֫שׁוּ	78
nitatafakari	mimi	wamenipotosha	uongo	kwa–kuwa–	wenye–kiburi	waaibishwe	
H7878	H0589	H5791	H8267		H2086	H0954	
						בְּפִקּוּדֶ֥יךָ׃	
						katika–maagizo–yako	
						H6490	

Wenye kiburi na waaibishwe, maana wamenitukana; bali mimi nitayatafakari maagizo yako.

עֵדֹתֶֽיךָ׃	)וְיֵדְעֽוּ(	]וידעון[	יְרֵאֶ֑יךָ	לִ֝י	יָשׁ֗וּבוּ	79
shuhuda–zako	(na–wanaojua)	[na–wanaojua]	wanaokuogopa	kwangu	warudi	
	H3045	H3045	H3373		H7725	

Wale wote wanao kucha wewe na wanigeukie, wale wazijuao amri za agano lako.

אֵבֽוֹשׁ׃	לֹ֣א	לְמַ֣עַן	בְּחֻקֶּ֑יךָ	תָּמִ֥ים	לִ֝בִּ֗י	יְהִי־	80
nisiaibishwe	nisiaibishwe	ili	katika–amri–zako	mkamilifu	moyo–wangu	na–uwe–	
H0954	H3808	H4616	H2706	H8549		H1961	

Moyo wangu uwe mkamilifu pamoja na heshima kwa sheria zako ili nisiaibike. KAPH.

יְחָלְתִּֽי׃	לִדְבָרְךָ֥	נַפְשִׁ֗י	לִתְשׁוּעָתְךָ֥	כָּלְתָ֑ה	81
nimetumaini	katika–neno–lako	nafsi–yangu	kwa–wokovu–wako	nafsi–yangu–imechoka	
H3176	H1697	H5315	H8668	H3615	

Ninazimia kwa kutamani sana kuwa wewe unaweza kuniokoa! Ninamatumaini katika neno lako.

תְּנַחֲמֵֽנִי׃	מָתַ֣י	לֶאֱמֹ֑ר	לְאִמְרָתֶ֥ךָ	עֵינַ֗י	כָּלּ֥וּ	82
utanifariji	lini	nikisema	kwa–neno–lako	macho–yangu	zimechoka	
H5162	H4970	H0559			H3615	

Macho yangu yanatamani sana kuiona ahadi yako; ni lini utanifariji mimi?

שָׁכָֽחְתִּי׃	לֹ֣א	חֻקֶּ֑יךָ	בְּקִיטֹ֥ור	כְּנֹ֫אד	הָיִ֥יתִי	כִּי־	83
sijasahau	sijasahau	amri–zako	katika–moshi	kama–kiriba	nimekuwa	kwa–kuwa–	
H7911	H3808	H2706	H7008	H4997	H1961		

Kwa maana nimekuwa kama kiriba katika moshi; sisahau sheria zako.

מִשְׁפָּֽט׃	בִּרְדָפַ֥י	תַּעֲשֶׂה	מָתַ֣י	עַבְדֶּ֑ךָ	יְמֵי־	כַּמָּ֥ה	84
hukumu	juu–ya–wanaonifuatia	utatekeleza	lini	mtumishi–wako	siku–za–	ni–ngapi	
H4941	H7291		H4970	H5650	H3117	H4100	

Ni kwa muda gani gani mtumishi wako atalazimika kuyavumilia haya; ni lini utawahukumu wale wanaonitesa?

כְּתוֹרָתֶֽךָ׃	לֹא	אֲשֶׁר	שִׂיחוֹת	זֵדִים	לִי	כָּרוּ־
kama–sheria–yako	si	ambayo	mashimo	wenye–kiburi	kwa–ajili–yangu	wamechimba–
H8451	H3808		H7882	H2086		

85

Wenye kiburi wamenichimbia shimo, wasiotii sheria yako.

עָזְרֵֽנִי׃	רְדָפוּנִי	שֶׁקֶר	אֱמוּנָה	מִצְוֹתֶֽיךָ׃	כָּל־	
nisaidie	wananifuatia	kwa–uongo	ni–uaminifu	zote	amri–zako–	
H5826	H7291	H8267	H0530	H4687	H3605	

86

Amri zako zote ni za kuaminika; wale watu walinitesa bila ya haki; unisaidie.

פִּקּוּדֶֽיךָ׃	עָזָבְתִי	לֹא־	וַאֲנִי	בָּאָרֶץ	כִּלּוּנִי	כִּמְעַט	
maagizo–yako	sijaacha	sijaacha	lakini–mimi	duniani	wameniangamiza	karibu	
H6490		H3808	H0589	H0776	H3615	H4592	

87

karibu kunifanya nifikie mwisho juu ya nchi hii, lakini siyakatai maagizo yako.

פִּֽיךָ׃	עֵדוּת	וְאֶשְׁמְרָה	חַיֵּנִי	כְּחַסְדֶּֽךָ	
wa–kinywa–chako	ushuhuda	nami–nitashika	nihuishe	kwa–fadhili–yako	
H6310	H5715	H8104	H2421		

88

Kwa upendo wako thabiti, uniweke hai, ili niweze kuzitii amri zako. LAMEDH.

בַּשָּׁמָֽיִם׃	נִצָּב	דְּבָרְךָ֥	יְהוָה	לְעוֹלָם	
mbinguni	limesimama	neno–lako	Yahwe	milele	
H8064	H5324	H1697	H3068	H5769	

89

Yahwe, neno lako linasimama milele; neno lako limefanywa imara mbinguni.

וַתַּעֲמֹֽד׃	אֶֽרֶץ	כּוֹנַנְתָּ	אֱמוּנָתֶֽךָ	וָדֹר	לְדֹר
nayo–inasimama	dunia	umeimarisha	uaminifu–wako	hadi–kizazi	kizazi–
H5975	H0776		H0530	H1755	H1755

90

Uaminifu wako wadumu kwa ajili ya vizazi vyote; umeiimarisha nchi, nayo inadumu.

עֲבָדֶֽיךָ׃	הַכֹּל	כִּי	הַיּוֹם	עָמְדוּ	לְמִשְׁפָּטֶֽיךָ׃	
ni–watumishi–wako	vyote	kwa–kuwa	leo	zinasimama	kwa–hukumu–zako	
H5650	H3605		H3117	H5975	H4941	

91

Vitu yote yaliendelea mpaka leo hii, kama vile ulivyosema katika amri zako za haki, maana vitu vyote ni watumishi wako.

בְעָנְיִֽי׃	אָבַדְתִּי	אָז	שַׁעֲשָׁעָי	תּוֹרָתְךָ	לוּלֵי	
katika–taabu–yangu	ningeangamia	basi	furaha–yangu	sheria–yako	kama–si	
H6040	H0006		H8191	H8451	H3884	

92

Kama sheria yako isingekuwa furaha yangu, ningeangamia katika mateso yangu.

חִיִּיתָֽנִי׃	בָּם	כִּי	פִּקּוּדֶֽיךָ	אֶשְׁכָּח	לֹא־	לְעוֹלָם
umenihuisha	kwa–hayo	kwa–kuwa	maagizo–yako	sitasahau	sitasahau	milele
H2421			H6490	H7911	H3808	H5769

93

Sitayasahau kamwe maagizo yako, maana kupitia hayo umeniweka hai.

דָּרָשְׁתִּי׃	פִּקּוּדֶֽיךָ	כִּי	הוֹשִׁיעֵנִי	אֲנִי	לְךָ֥־
nimeyatafuta	maagizo–yako	kwa–kuwa	niokoe	mimi	wako–
H1875	H6490		H3467	H0589	

94

Mimi ni wako, kwa maana ninayatafuta maagizo yao.

אֶתְבּוֹנָן׃	עֵדֹתֶיךָ	לְאַבְּדֵנִי	רְשָׁעִים	קִוּוּ	לִי	95
nitazingatia	shuhuda–zako	kuniangamiza	waovu	wamenisubiri	wangu	
H0995		H0006	H7563			

Waovu hujiandaa kuniangamiza, lakini nitatafuta kuzielewa amri za agano lako.

מְאֹד׃	מִצְוָתְךָ	רְחָבָה	קֵץ	רָאִיתִי	תִּכְלָה	לְכָל	96
sana	amri–yako	pana	mwisho	nimeona	ukamilifu	kwa–kila	
H3966	H4687	H7342	H7093	H7200	H8502	H3605	

Nimeona kuwa kila kitu kina mipaka, lakini amri zako ni pana, zaidi ya mipaka. MEM.

שִׂיחָתִי׃	הָיְא	הַיּוֹם	כָּל־	תּוֹרָתֶךָ	אָהַבְתִּי	מָה־	97
kutafakari–kwangu	ni	nzima	siku–	sheria–yako	ninavyoipenda	jinsi–	
H7881	H1931	H3117	H3605	H8451	H0157	H4100	

Oh ni jinsi gani naipenda sheria yako! Ni tafakari yangu mchana kutwa.

לִי׃	הִיא־	לְעוֹלָם	כִּי	מִצְוָתֶךָ	תְּחַכְּמֵנִי	מֵאֹיְבַי	98
zangu	ni–	milele	kwa–kuwa	amri–zako	zinanifanya–mwenye–hekima	kuliko–adui–zangu	
	H1931	H5769		H4687	H2449	H0341	

Amri zako hunifanya mwenye hekima kuliko adui zangu, maana amri zako siku zote ziko pamoja nami.

לִי׃	שִׂיחָה	עֵדוֹתֶיךָ	כִּי	הִשְׂכַּלְתִּי	מִלַּמְּדַי	מִכָּל־	99
kwangu	ni–kutafakari	shuhuda–zako	kwa–kuwa	nina–ufahamu	wote	kuliko–walimu–wangu–	
	H7881	H5715			H3925	H3605	

Ninauelewa zaidi kuliko walimu wangu wote, kwa maana ninazitafakari amri za agano lako.

נָצָרְתִּי׃	פִּקּוּדֶיךָ	כִּי	אֶתְבּוֹנָן	מִזְּקֵנִים	100
nimeshika	maagizo–yako	kwa–kuwa	ninafahamu	kuliko–wazee	
H5341	H6490		H0995	H2205	

Ninaelewa kuliko wale wanaonizidi umri; hii ni kwa sababu nimeyashika maagizo yako.

דְּבָרֶךָ׃	אֶשְׁמֹר	לְמַעַן	רַגְלַי	כָּלֵאתִי	רָע	אֹרַח	מִכָּל־	101
kwa	mahitaji	na–kumfanya	sifa	kumfanya	kwa	kumtenea	kumsifu	
H1697	H8104	H4616	H7272	H3607		H0734	H3605	

Nimeiepusha miguu yangu na kila njia ya uovu ili niweze kulitii neno lako.

הוֹרָתָנִי׃	אַתָּה	כִּי־	סָרְתִּי	לֹא־	מִמִּשְׁפָּטֶיךָ	102
umenifundisha	wewe	kwa–kuwa–	sijageuka	sijageuka	kutoka–kwa–hukumu–zako	
			H5493	H3808	H4941	

Sijaenda kinyume na amri zako za haki, kwa maana wewe umenifundisha.

לְפִי׃	מִדְּבַשׁ	אִמְרָתֶךָ	לְחִכִּי	נִמְלְצוּ	מַה־	103
kinywani–mwangu	kuliko–asali	maneno–yako	kwa–kaakaa–langu	zilivyo–tamu	jinsi–	
H6310	H1706		H2441	H4452	H4100	

Ni jinsi gani maneno yako ni matamu kwenye majaribu yangu, naam, matamu kuliko asali kinywani mwangu!

אֹרַח	כָּל־	וְשָׂנֵאתִי	כֵּן	עַל־	אֶתְבּוֹנָן	מִפִּקּוּדֶיךָ	104
njia	kila–	ninachukia	sababu–hiyo	kwa–	ninapata–ufahamu	kutokana–na–maagizo–yako	
H0734	H3605	H8130			H0995	H6490	

שָׁקֶר׃
ya–uongo
H8267

Kupitia maagizo yako ninapata utambuzi; kwa hiyo kila njia isiyo ya kweli.

נֵר־	לְרַגְלִי	דְּבָרֶךָ	וְאוֹר	לִנְתִיבָתִי׃	105
taa–	kwa–miguu–yangu	neno–lako	na–nuru	kwa–njia–yangu	
	H7272	H1697	H0216		

Neno lako ni taa ya mguu miguu yangu na mwanga wa njia yangu.

נִשְׁבָּעְתִּי	וָאֲקַיֵּמָה	לִשְׁמֹר	מִשְׁפְּטֵי	צִדְקֶךָ׃	106
nimeapa	na–kuthibitisha	kushika	hukumu–za	haki–yako	
H7650		H8104	H4941	H6664	

Nimeapa na nimethibitisha, kuwa nitazitii amri za haki yako.

נַעֲנֵיתִי	עַד־	מְאֹד	יְהוָה	חַיֵּנִי	כְּדְבָרֶךָ׃	107
nimeteswa	sana–	sana	Yahwe	nihuishe	kama–neno–lako	
	H5704	H3966	H3068	H2421	H1697	

Nimeteswa sana; uniweke hai, Yahwe, kama ulivyoahidi katika neno lako.

נִדְבוֹת	פִּי	רְצֵה־	נָא	יְהוָה	וּמִשְׁפָּטֶיךָ	לַמְּדֵנִי׃	108
sadaka–za–hiari	za–kinywa–changu	zipokee–	tafadhali	Yahwe	na–hukumu–zako	nifundishe	
H5071	H6310	H7521	H4994	H3068	H4941	H3925	

Yahwe, tafadhali pokea dhabihu yangu ya hiari ya kinywa changu, na unifundishe amri zako za haki.

נַפְשִׁי	בְכַפִּי	תָּמִיד	וְתוֹרָתְךָ	לֹא	שָׁכָחְתִּי׃	109
nafsi–yangu	mkononi–mwangu	daima	lakini–sheria–yako	sijasahau	sijasahau	
H5315	H3709	H8548	H8451	H3808	H7911	

Uhai wangu ziku zote uko mkononi mwangu, lakini bado sisahau sheria yako.

נָתְנוּ	רְשָׁעִים	לִי	פַּח	מִפִּקּוּדֶיךָ	לֹא	תָעִיתִי׃	110
wameweka	waovu	kwangu	mtego	lakini–kutoka–kwa–maagizo–yako	sijapotea	sijapotea	
H5414	H7563			H6490	H3808	H8582	

Waovu wamenitegea mtego, lakini sijapotea mbali na maagizo yako.

נָחַלְתִּי	עֵדוּתֶיךָ	לְעוֹלָם	כִּי־	שָׂשׂוֹן	לִבִּי	הֵמָּה׃	111
nimerithia	shuhuda–zako	milele	kwa–kuwa–	furaha	ya–moyo–wangu	ni–hizo	
H5157	H5715	H5769		H8342		H1992	

Nimezifanya amri za agano lako kama urithi wangu milele, maana hizo ni furaha ya moyo wangu.

נָטִיתִי	לִבִּי	לַעֲשׂוֹת	חֻקֶּיךָ	לְעוֹלָם	עֵקֶב׃	112
nimeielekeza	moyo–wangu	kufanya	amri–zako	milele	hadi–mwisho	
H5186			H2706	H5769	H6118	

Moyo wangu umewekwa kuzitii sheria zako milele mpaka mwisho kabisa. SAMEKH.

סֵעֲפִים	שָׂנֵאתִי	וְתוֹרָתְךָ	אָהָבְתִּי׃		113
mawazo–mawili	ninachukia	lakini–sheria–yako	ninaipenda		
H5588	H8130	H8451	H0157		

Ninawachukia watu wa kusita-sita, lakini naipenda sheria yako.

סִתְרִי	וּמָגִנִּי	אָתָּה	לִדְבָרְךָ	יִחָלְתִּי׃	114
ficho–langu	na–ngao–yangu	ni–wewe	katika–neno–lako	nimetumaini	
	H4043		H1697	H3176	

Wewe ni ficho langu na ngao yangu; nalingoja neno lako.

115	סְוּרוּ־	מִמֶּנִּי	מְרֵעִים	וְאֶצְּרָה	מִצְוֹת	אֱלֹהָי׃
	ondokeni–	kwangu	watenda–mabaya	nami–nitashika	amri–za	Mungu–wangu
	H5493			H5341	H4687	H0430

Ondokeni kwangu, ninyi mtendao uovu, ili niweze kuzitii amri za Mungu wangu.

116	סָמְכֵנִי	כְאִמְרָתְךָ	וְאֶחְיֶה	וְאַל־	תְּבִישֵׁנִי	מִשִּׂבְרִי׃
	nitegemeze	kama–neno–lako	nami–nitaishi	wala–usiache–	kunifedheheshea	kwa–tumaini–langu
	H5564		H2421	H0408	H0954	H7664

Uniwezeshe kwa neno lako ili niweze kuishi na nisiaibike na matumaini yangu.

117	סְעָדֵנִי	וְאִוָּשֵׁעָה	וְאֶשְׁעָה	בְחֻקֶּיךָ	תָמִיד׃
	niimarishe	nami–nitaokolewa	nami–nitazingatia	amri–zako	daima
	H5582	H3467	H8159	H2706	H8548

Unisaidie, nami nitakuwa salama; siki zote nitazitafakari sheria zako.

118	סָלִיתָ	כָּל־	שׁוֹגִים	מֵחֻקֶּיךָ	כִּי־	שֶׁקֶר
	umewapuuza	wote–	wanaopotea	kutoka–kwa–amri–zako	kwa–kuwa–	uongo
		H3605	H7686	H2706		H8267

תַּרְמִיתָם׃
ni–udanganyifu–wao

Wewe huwakataa wale wote wapoteao mbali na sheria zako, maana watu hao ni wadanganyifu na si wakuaminika.

119	סִגִים	הִשְׁבַּתָּ	כָּל־	רִשְׁעֵי־	אֶרֶץ	לָכֵן	אָהַבְתִּי
	kama–takataka	umewaondoa	waovu–wote–	wa–	dunia	kwa–hiyo	ninapenda
	H5509		H3605	H7563	H0776		H0157

עֵדֹתֶיךָ׃
shuhuda–zako

Wewe huwaondoa waovu wa nchi kama takataka; kwa hiyo ninazipenda amri zako thabiti.

120	סָמַר	מִמְּפַחְדֶּךָ	בְשָׂרִי	וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ	יָרֵאתִי׃
	umesimama	kwa–hofu–yako	mwili–wangu	na–kwa–hukumu–zako	ninaogopa
	H5568	H6343	H1320	H4941	H3372

Mwili wangu hutetemeka kwa hofu yako, na ninaziogopa amri za haki yako. AYIN.

121	עָשִׂיתִי	מִשְׁפָּט	וָצֶדֶק	בַּל־	תַּנִּיחֵנִי	לְעֹשְׁקָי׃
	nimefanya	hukumu	na–haki	usinitupe–	usinitupe	kwa–wanaonidhulumu
		H4941	H6664	H1077	H3240	H6231

Ninafanya kilicho sahihi na haki; usiniache kwa watesi wangu.

122	עֲרַב	עַבְדְּךָ	לְטוֹב	אַל־	יַעַשְׁקֻנִי	זֵדִים׃
	mdhamini	mtumishi–wako	kwa–wema	wasije–	wakanidhulumu	wenye–kiburi
	H6148	H5650		H0408	H6231	H2086

Uwe mdhamini wa ustawi wa mtumishi wako; usiwaache wenye kiburi wanionee.

123	עֵינַי	כָּלוּ	לִישׁוּעָתֶךָ	וּלְאִמְרַת	צִדְקֶךָ׃
	macho–yangu	yamechoka	kwa–wokovu–wako	na–kwa–neno	la–haki–yako
		H3615	H3444		H6664

Macho yangu yanachoka kwa kuusubiri wokovu wako na neno lako la haki.

עֲשֵׂה	עִם־	עַבְדְּךָ	כְחַסְדֶּךָ	וְחֻקֶּיךָ	לַמְּדֵנִי׃
fanya	na–	mtumishi–wako	kwa–fadhili–yako	na–amri–zako	nifundishe
		H5650		H2706	H3925

124

Mwoneshe mtumishi wako uaminifu wa agano lako, na unifundishe sheria zako.

עַבְדְּךָ־	אֲנִי	הֲבִינֵנִי	וְאֵדְעָה	עֵדֹתֶיךָ׃	
mtumishi–wako–	ni–mimi	nipe–ufahamu	ili–nijue	shuhuda–zako	
H5650	H0589	H0995	H3045		

125

Mimi ni mtumishi wako; unipe uelewa ili niweze kuzijua amri za agano lako.

עֵת	לַעֲשׂוֹת	לַיהוָה	הֵפֵרוּ	תּוֹרָתֶךָ׃	
wakati	wa–kutenda	kwa–Yahwe	wamevunja	sheria–yako	
H6256		H3068		H8451	

126

Ni wakati wa Yahwe kutenda, kwa maana watu wamevunja sheria yako.

עַל־	כֵּן	אָהַבְתִּי	מִצְוֹתֶיךָ	מִזָּהָב	וּמִפָּז׃
kwa–	sababu–hiyo	ninapenda	amri–zako	kuliko–dhahabu	na–dhahabu–safi
		H0157	H4687	H2091	H6337

127

Hakika ninazipenda amri zako kuliko dhahabu, naam, kuliko dhahabu safi.

עַל־	כֵּן	וְכָל	כָּל־	פִּקּוּדֶי	כֹּל	יִשָּׁרְתִי	כָּל־	אֹרַח	שֶׁקֶר
kwa–	sababu–hiyo		kila–	agizo	kila	nimeyaona–kuwa–sawa	kila–	njia	ya–uongo
			H3605	H6490	H3605	H3474	H3605	H0734	H8267

128

שָׂנֵאתִי׃
ninachukia
H8130

Hivyo ninayafuata maagizo yako yote kwa makini, na ninachukia kila njia ya uongo. PE.

נִפְלָאוֹת	עֵדוֹתֶיךָ	עַל־	כֵּן	נְצָרָתַם	נַפְשִׁי׃
ni–za–ajabu	shuhuda–zako	kwa–	sababu–hiyo	nafsi–yangu–imezishika	nafsi–yangu
H6382	H5715			H5341	H5315

129

Sheria zako ni za ajabu, ndiyo sababu ninazitii.

פֶּתַח	דְּבָרֶיךָ	יָאִיר	מֵבִין	פְּתָיִם׃
mlango	wa–maneno–yako	unatoa–nuru	ukimpa–ufahamu	mjinga
H6608	H1697	H0215	H0995	

130

Ufafanuzi wa maneno yako huleta nuru; na kumpa ufahamu mjinga.

פִּי־	שָׁאַפְתִּי	וָאֶשְׁאָפָה	כִּי	לְמִצְוֹתֶיךָ	אֶפְעֶרָה׃
kinywa–changu–	nimekifunua	na–kuvuta–pumzi	kwa–kuwa	amri–zako	ninazitamani
H6310	H6473			H4687	H2968

131

Ninafungua kinywa changu na kutweta, maana ninazitamani amri zako.

פְּנֵה־	אֵלַי	וְחָנֵּנִי	כְּמִשְׁפָּט	לְאֹהֲבֵי	שְׁמֶךָ׃
nigeukie–	kwangu	na–kunihurumia	kama–hukumu	kwa–wanaolipenda	jina–lako
H6437	H0413		H4941	H0157	H8034

132

Unigeukie na unihurumie, kama ufanyavyo siku zote kwa wale walipendao jina lako.

כָּל־	בִּי	תַּשְׁלֵט־	וְאַל־	בְּאִמְרָתֶךָ	הָכֵן	פְּעָמַי	133
uovu–	juu–yangu	usikubali–kutawala	wala–usikubali–	kwa–neno–lako	zimarishe	hatua–zangu	
H3605		H7980	H0408			H6471	

אָוֶן׃
wowote
H0205

Uziongoze hatua zangu kwa neno lako; usiruhusu dhambi yeyote initawale.

פִּקּוּדֶיךָ׃	וְאֶשְׁמְרָה	אָדָם	מֵעֹשֶׁק	פְּדֵנִי	134
maagizo–yako	nami–nitashika	wa–binadamu	kutokana–na–udhalimu	nikomboe	
H6490	H8104	H0120	H6233	H6299	

Unikomboe dhidi ya wanadamu waonevu ili niyatii maagizo yako.

חֻקֶּיךָ׃	אֶת־	וְלַמְּדֵנִי	בְּעַבְדֶּךָ	הָאֵר	פָּנֶיךָ	135
amri–zako	(object)	na–kunifundisha	mtumishi–wako	uangazie	uso–wako	
H2706	H0853	H3925	H5650	H0215	H6440	

Uso wako umwangazie mtumishi wako, na unifundishe sheria zako.

תּוֹרָתֶךָ׃	שָׁמְרוּ	לֹא־	עַל	עֵינַי	יָרְדוּ	מַיִם	פַּלְגֵי־	136
sheria–yako	hawakushika	hawakushika	kwa–sababu	macho–yangu	inashuka	maji	mito–ya–	
H8451	H8104	H3808			H3381	H4325	H6388	

Mito ya machozi yatiririka kutoka machoni pangu kwa sababu watu hawaitii sheria yako. TSADHE.

מִשְׁפָּטֶיךָ׃	וְיָשָׁר	יְהוָה	אַתָּה	צַדִּיק	137
hukumu–zako	na–nyofu	Yahwe	ni–wewe	mwenye–haki	
H4941	H3477	H3068		H6662	

Wewe ni mwenye haki, Yahwe, na amri zako ni haki.

מְאֹד׃	וֶאֱמוּנָה	עֵדְוֹתֶיךָ	צֶדֶק	צִוִּיתָ	138
sana	na–uaminifu	shuhuda–zako	haki	umeagiza	
H3966	H0530		H6664	H6680	

Umezipa amri za agano lako haki na uaminifu.

צָרָי׃	דְּבָרֶיךָ	שָׁכְחוּ	כִּי־	קִנְאָתִי	צִמְּתַתְנִי	139
adui–zangu	maneno–yako	wamesahau	kwa–kuwa–	bidii–yangu	imeniangamiza	
	H1697	H7911		H7068	H6789	

Hasira imeniangamiza kwa sababu adui zangu husahau maneno yako.

אֲהֵבָהּ׃	וְעַבְדְּךָ	מְאֹד	אִמְרָתְךָ	צְרוּפָה	140
analipenda	na–mtumishi–wako	sana	neno–lako	limesafishwa	
H0157	H5650	H3966		H6884	

Neno lako limepimwa sana, naye mtumishi wako analipenda.

שָׁכֶחְתִּי׃	לֹא	פִּקֻּדֶיךָ	וְנִבְזֶה	אָנֹכִי	צָעִיר	141
sijasahau	sijasahau	maagizo–yako	na–kudharauliwa	mimi	mdogo	
H7911	H3808	H6490	H0959	H0595	H6810	

Sina umuhimu na ninadharauliwa, lakini bado siyasahau maagizo yako.

אֱמֶת׃	וְתוֹרָתְךָ	לְעוֹלָם	צֶדֶק	צִדְקָתְךָ	142
ni–kweli	na–sheria–yako	milele	ni–haki	haki–yako	
H0571	H8451	H5769	H6664	H6666	

Hukumu yako ni ya haki milele, na sheria yako ni ya kuaminika.

143	צַר־	וּמָצוֹק	מְצָאוּנִי	מִצְוֹתֶיךָ	שַׁעֲשָׁעָי׃
	dhiki–	na–shida	zimenipata	amri–zako	ni–furaha–yangu
	H4689	H4672	H8191	

Japo dhiki na taabu vimenipata, amri zako bado ni furaha yangu.

144	צֶדֶק	עֵדְוֹתֶיךָ	לְעוֹלָם	הֲבִינֵנִי	וְאֶחְיֶה׃
	haki	shuhuda–zako	milele	nipe–ufahamu	nami–nitaishi
	H6664	H5715	H5769	H0995	H2421

Amri za agano lako ni za haki milele; unipe uelewa ili niweze kuishi. QOPH.

145	קָרָאתִי	בְכָל־	לֵב	עֲנֵנִי	יְהוָה	חֻקֶּיךָ	אֶצֹּרָה׃
	nimeita	kwa–moyo–	wote	nijibu	Yahwe	amri–zako	nitashika
	H7121	H3605			H3068	H2706	H5341

Nililia kwa moyo wangu wote, “Unijibu, Yahwe, nitazishika sheria zako.

146	קְרָאתִיךָ	הוֹשִׁיעֵנִי	וְאֶשְׁמְרָה	עֵדֹתֶיךָ׃
	nimekuita	niokoe	nami–nitashika	shuhuda–zako
	H7121	H3467	H8104	

Ninakuita wewe; uniokoe, nami nitazitii amri za agano lako.”

147	קִדַּמְתִּי	בַּנֶּשֶׁף	וַאֲשַׁוֵּעָה	[לדבריך]	)לִדְבָרְךָ(	יִחָלְתִּי׃
	nimetangulia	alfajiri	na–kupaza–sauti	[kwa–maneno–yako]	(kwa–neno–lako)	nimetumaini
	H6923	H5399	H7768	H1697	H1697	H3176

NInaamka asubuhi kabla jua halijachomoza na kulia kwa ajili ya msaada.

148	קִדְּמוּ	עֵינַי	אַשְׁמֻרוֹת	לָשִׂיחַ	בְּאִמְרָתֶךָ׃
	zilitangulia	macho–yangu	zamu–za–usiku	kutafakari	neno–lako
	H6923		H0821	H7878	

Ninatumaini katika maneno yako. Macho yangu yako wazi usiku kucha ili niweze kutafakari juu ya neno lako.

149	קוֹלִי	שִׁמְעָה	כְחַסְדֶּךָ	יְהוָה	כְּמִשְׁפָּטֶךָ	חַיֵּנִי׃
	sauti–yangu	sikia	kwa–fadhili–yako	Yahwe	kama–hukumu–yako	nihuishe
		H8085		H3068	H4941	H2421

Sikia sauti yangu katika uaminifu wa agano lako; uniweke hai, Yahwe, kama ulivyoahidi katika amri zako za haki.

150	קָרְבוּ	רֹדְפֵי	זִמָּה	מִתּוֹרָתְךָ	רָחָקוּ׃
	wamekaribia	wanaonifuatia	kwa–uovu	kutoka–kwa–sheria–yako	wako–mbali
	H7126	H7291	H2154	H8451	H7368

Wale wanaonitesa wananikaribia, lakini wako mbali na sheria yako.

151	קָרוֹב	אַתָּה	יְהוָה	וְכָל־	מִצְוֹתֶיךָ	אֱמֶת׃
	karibu	ni–wewe	Yahwe	na–zote–	amri–zako	ni–kweli
	H7138		H3068	H3605	H4687	H0571

Wewe uko karibu, Yahwe, na amri zako ni za kuaminika.

152	קֶדֶם	יָדַעְתִּי	מֵעֵדֹתֶיךָ	כִּי	לְעוֹלָם	יְסַדְתָּם׃
	tangu–zamani	nimejua	kutoka–kwa–shuhuda–zako	ya–kwamba	milele	umeziimarisha
		H3045			H5769	H3245

Muda mrefu uliopita nilijifunza kutoka katika amri za agano lako ulizoziweka katika mahali pa milele. RESH.

שָׂכָֽחְתִּי׃	לֹֽא	תּוֹרָתְךָ֥	כִּי־	וְחַלְּצֵ֑נִי	עָנְיִ֥י	רְאֵה־	153
sijaisahau	sijaisahau	sheria–yako	kwa–kuwa–	na–kuniokoa	taabu–yangu	angalia–	
H7911	H3808	H8451			H6040	H7200	

Uyatazame mateso yangu na unisaidie, maana siisahau sheria yako.

חַיֵּֽנִי׃	לְאִמְרָתֶֽךָ׃	וּנְאָלֵ֑נִי	רִיבִ֥י	רִ֝יבָ֗הּ	154
nihuishe	kwa–neno–lako	na–kunikomboo	shauri–langu	itetea	
H2421			H7379	H7378	

Unitetee na kunikomboa; unihifadhi, kama ulivyo ahidi katika neno lako.

דָּרָֽשׁוּ׃	לֹֽא	חֻקֶּ֥יךָ	כִּי־	יְשׁוּעָ֑ה	מֵרְשָׁעִ֥ים	רָ֝חָ֗וֹק	155
hawakuzitafuta	hawakuzitafuta	amri–zako	kwa–kuwa–	wokovu	na–waovu	mbali	
H1875	H3808	H2706		H3444	H7563	H7350	

Wokovu uko mbali na waovu, maana hawazipendi amri zako.

חַיֵּֽנִי׃	כְּמִשְׁפָּטֶֽיךָ׃	יְהוָ֑ה	וְרַבִּ֥ים	רַחֲמֶ֥יךָ	156
nihuishe	kama–hukumu–zako	Yahwe	ni–nyingi	huruma–zako	
H2421	H4941	H3068			

Matendo yako ya huruma ni makuu, Yahwe; uniweke hai; kama ufanyavyo siku zote.

נָטִֽיתִי׃	לֹֽא	מֵעֵדוֹתֶ֥יךָ	וְצָרַ֑י	רֹדְפַ֥י	רַבִּ֝֗ים	157
sikugeuka	sikugeuka	kutoka–kwa–shuhuda–zako	na–adui–zangu	wanaonifuatia	wengi	
H5186	H3808	H5715		H7291		

Watesi wangu na adui zangu ni wengi, lakini bado sijaenda mbali na amri za agano lako.

שָׁמָֽרוּ׃	לֹֽא	אִמְרָתֶֽךָ׃	אֲשֶׁר	וָאֶתְקוֹטְטָ֑ה	בֹּגְדִ֥ים	רָ֝אִ֗יתִי	158
hawakulishika	hawakulishika	neno–lako	ambao	na–kuchukia	wasaliti	nimewaona	
H8104	H3808			H6962	H0898	H7200	

Nimewaona wasaliti wakitia kinyaa kwa sababu hawalishiki neno lako.

חַיֵּֽנִי׃	כְחַסְדֶּֽךָ׃	יְהוָ֑ה	אָהַ֥בְתִּי	פִקּוּדֶ֥יךָ	כִּי־	רְאֵ֝ה	159
nihuishe	kwa–fadhili–yako	Yahwe	ninayapenda	maagizo–yako	kwamba–	angalia	
H2421		H3068	H0157	H6490		H7200	

Tazama jinsi niyapendavyo maagizo yako; uniweke hai, Yahwe, kama ulivyoahidi katika uaminifu wa agano lako.

צִדְקֶֽךָ׃	מִשְׁפָּט	כָּל־	וּלְעוֹלָ֑ם	אֱמֶ֥ת	דְּבָרְךָ֥	רֹאשׁ־	160
ya–haki–yako	hukumu	kila–	na–milele	ni–kweli	neno–lako	jumla–ya–	
H6664	H4941	H3605	H5769	H0571	H1697		

Kiini cha neno lako ni kweli; kila mmoja mwenye amri za haki hudumu milele. SHIN.

(וּמִדְּבָרְךָ׃)	[ומדבריך]	חִנָּ֑ם	רְדָפ֥וּנִי	שָׂרִ֥ים		161
(lakini–kutoka–kwa–neno–lako)	[na–kutoka–kwa–maneno–yako]	bila–sababu	wamenifuatia	wakuu		
H1697	H1697	H2600	H7291	H8269		
			לִבִּ֥י׃	פָּחַ֗ד		
			moyo–wangu	huogopa		
				H6342		

Wakuu hunitesa bila sababu; moyo wangu hutetemeka, ukiogopa kutolitii neno lako.

רָֽב׃	שָׁלָ֑ל	כְּמוֹצֵ֥א	אִמְרָתֶֽךָ׃	עַל־	אָנֹכִ֥י	שָׂשׂ	162
nyingi	nyara	kama–apatapo	neno–lako	juu–ya–	mimi	nafurahi	
	H7998	H4672			H0595	H7797	

Ninalifurahia neno lako kama apataye nyara nyingi.

163	שֶׁקֶר	שָׂנֵאתִי	נִחַמְתִּי	תּוֹרָתְךָ	אָהָבְתִּי׃
	uongo	ninachukia	na–kuchukizwa	sheria–yako	ninaipenda
	H8267	H8130	H8581	H8451	H0157

Ninachukia na kudharau uongo, lakini naipenda sheria yako.

164	שֶׁבַע	בַּיּוֹם	הִלַּלְתִּיךָ	עַל	מִשְׁפְּטֵי	צִדְקֶךָ׃
	mara–saba	kwa–siku	nimekusifu	kwa–sababu–ya	hukumu–za	haki–yako
	H7651	H3117			H4941	H6664

Mara saba kwa siku ninakusifu wewe kwa sababu ya amri zako za haki.

165	שָׁלוֹם	רָב	לְאֹהֲבֵי	תּוֹרָתֶךָ	וְאֵין־	לָמוֹ	מִכְשׁוֹל׃
	amani	kubwa	kwa–wanaopenda	sheria–yako	na–hakuna–	kwao	kujikwaa
	H7965		H0157	H8451	H0369		H4383

Wana amani nyingi, waipendao sheria yako; hakuna cha kuwatia mashakani.

166	שִׂבַּרְתִּי	לִישׁוּעָתְךָ	יְהוָה	וּמִצְוֹתֶיךָ	עָשִׂיתִי׃
	nimetumainia	wokovu–wako	Yahwe	na–amri–zako	nimezifanya
		H3444	H3068	H4687	

Naungoja wokovu wako, Yahwe, na ninatii amri zako.

167	שָׁמְרָה	נַפְשִׁי	עֵדֹתֶיךָ	וָאֹהֲבֵם	מְאֹד׃
	imeshika	nafsi–yangu	shuhuda–zako	na–ninazipenda	sana
	H8104	H5315		H0157	H3966

Ninazishika amri zako thabiti, na ninazipenda sana.

168	שָׁמַרְתִּי	פִּקּוּדֶיךָ	וְעֵדֹתֶיךָ	כִּי	כָּל־	דְּרָכַי	נֶגְדֶּךָ׃
	nimeshika	maagizo–yako	na–shuhuda–zako	kwa–kuwa	njia–zangu–	zote	ziko–mbele–yako
	H8104	H6490			H3605	H1870	H5048

Ninayashika maagizo yako na amri zako thabiti, kwa maana unajua kila kitu nifanyacho. TAV.

169	תִּקְרַב	רִנָּתִי	לְפָנֶיךָ	יְהוָה	כִּדְבָרְךָ	הֲבִינֵנִי׃
	ikaribie	kilio–changu	mbele–yako	Yahwe	kama–neno–lako	nipe–ufahamu
	H7126	H7440	H6440	H3068	H1697	H0995

Sikia kilio changu, Yahwe; unipe uelewa wa neno lako.

170	תָּבוֹא	תְּחִנָּתִי	לְפָנֶיךָ	כְּאִמְרָתְךָ	הַצִּילֵנִי׃
	ifike	dua–yangu	mbele–yako	kama–neno–lako	niokoe
	H0935	H8467	H6440		H5337

Maombi yangu yaje mbele zako; unisaidie, kama ulivyoahidi katika neno lako.

171	תַּבַּעְנָה	שְׂפָתַי	תְּהִלָּה	כִּי	תְלַמְּדֵנִי	חֻקֶּיךָ׃
	zilete	midomo–yangu	sifa	kwa–kuwa	utanifundisha	amri–zako
	H5042	H8193	H8416		H3925	H2706

Midomo yangu na imwage sifa, maana wewe unanifundisha sheria zako.

172	תַּעַן	לְשׁוֹנִי	אִמְרָתֶךָ	כִּי	כָּל־	מִצְוֹתֶיךָ	צֶדֶק׃
	iimbe	ulimi–wangu	neno–lako	kwa–kuwa	amri–zako–	zote	ni–haki
		H3956			H3605	H4687	H6664

Ulimi wangu na uimbe kuhusu neno lako, maana amri zako zote ni za haki.

בָּחָרְתִּי׃	פִּקּוּדֶיךָ	כִּי	לְעָזְרֵנִי	יָדְךָ	תְּהִי־	173
nimeyachagua	maagizo-yako	kwa-kuwa	kunisaidia	mkono-wako	na-iwe-	
H0977	H6490		H5826	H3027	H1961	

Mkono wako unisaidie, maana nimechagua maagizo yako.

שִׁוִּעָתִי׃	וְתוֹרָתְךָ	יְהוָה	לִישׁוּעָתְךָ	תָּאַבְתִּי	174
ni-furaha-yangu	na-sheria-yako	Yahwe	wokovu-wako	nimetamani	
H8191	H8451	H3068	H3444	H8373	

Ninautamani wokovu wako, Yahwe, na sheria yako ni furaha yangu.

יַעְזְרֵנִי׃	וּמִשְׁפָּטֶךָ	וְתָהַלְלֶךָּ	נַפְשִׁי	תְּחִי־	175
zitanisaidia	na-hukumu-zako	nayo-itakusifu	nafsi-yangu	na-uishi-	
H5826	H4941		H5315	H2421	

Naomba niishi na nikusifu wewe, na amri zako za haki zinisaidie.

מִצְוֹתֶיךָ	כִּי	עַבְדֶּךָ	בַּקֵּשׁ	אָבַד	כְּשֶׂה	תָּעִיתִי	176
amri-zako	kwa-kuwa	mtumishi-wako	mtafute	aliyepotea	kama-kondoo	nimepotea	
H4687		H5650	H1245	H0006	H7716	H8582	
				שָׁכָחְתִּי׃	לֹא		
				sijazisahau	sijazisahau		
				H7911	H3808		

Nimetanga-tanga kama kondoo aliyepotea; mtafute mtumishi wako, kwa maana sijazisahau amri zako.

Chapter 120

וַיַּעֲנֵנִי׃	קָרָאתִי	לִי	בַּצָּרָתָה	יְהוָה	אֶל־	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
na-akanijibu	nilimwita	yangu	katika-dhiki-yangu	Yahwe	kwa	wa-kupanda	wimbo	
	H7121			H3068	H0413			

Katika dhiki yangu nilimuita Yahwe, naye akanijibu.

רְמִיָּה׃	מִלָּשׁוֹן	שָׁקֶר	מִשְׂפַת־	נַפְשִׁי	הַצִּילָה	יְהוָה	2
wa-udanganyifu	kutoka-ulimi	uongo	kutoka-midomo-ya	nafsi-yangu	iokoe	Yahwe	
	H3956	H8267	H8193	H5315	H5337	H3068	

Uiokoe nasfi yangu, yahwe, dhidi ya wale wadanganyao kwa midomo yao na wanenao hila kwa ndimi zao.

רְמִיָּה׃	לָשׁוֹן	לָךְ	יִסֵּיף	וּמַה־	לָךְ	יִתֵּן	מַה־	3
wa-udanganyifu	ulimi	kwako	ataongeza	na-nini	wewe	atakupa	nini	
	H3956		H3254	H4100		H5414	H4100	

Yahwe atawaadhibu vipi, na atawafanyia kitu gani zaidi, ninyi mlio na ulimi mdanganyifu?

רְתָמִים׃	גַּחֲלֵי	עִם	שְׁנוּנִים	גִּבּוֹר	חִצֵּי	4
mretemu	makaa-ya	pamoja-na	makali	shujaa	mishale-ya	
H7574	H1513		H8150	H1368	H2671	

Atawaadhibu kwa mishale ya shujaa iliyo nolewa kwa makaa ya moto ya mretemu.

אָהֳלֵי	עִם־	שָׁכַנְתִּי	מֶשֶׁךְ	נָרְתִּי	כִּי־	לִי	אוֹיָה־	5
mahema-ya	miongoni-mwa	nimekaa	Mesheki	nimekaa-ugenini	kwamba	wangu	ole	
H0168		H7931	H4902				H0190	
							קֵדָר׃	
							Kedari	
							H6938	

Ole wangu mimi kwa sababu ninaishi kwa muda Mesheki; huko nyuma niliishi kati ya maskani ya Kedari.

6	רַבַּת	מֻדְ־	שֶׁכְנָה	לָהּ	נַפְשִׁי	עִם	שׁוֹנֵא	שָׁלוֹם׃
	muda–mrefu	imekaa	nayo	nafsi–yangu	miongoni–mwa	anayechukia	amani
	H7931			H5315		H8130	H7965

Kwa muda mrefu sana niliisha na wale waichukiao amani.

7	אֲנִי־	שָׁלוֹם	וְכִי	אֲדַבֵּר	הֵמָּה	לַמִּלְחָמָה׃
	mimi	amani	lakini–wakati	ninasema	wao	kwa–vita
	H0589	H7965		H1696	H1992	H4421

Nipo kwa ajili ya amani, lakini ninenapo, wao wako kwa ajili ya vita.

Chapter 121

1	שִׁיר	לַמַּעֲלוֹת	אֶשָּׂא	עֵינַי	אֶל־	הֶהָרִים	מֵאַיִן	יָבֹא
	Wimbo	wa–kupanda	Ninainua	macho–yangu	kwa–	milima	kutoka–wapi	itakuja
			H5375		H0413	H2022	H0370	H0935

עֶזְרִי׃
msaada–wangu
H5828

Nitayainua macho yangu nitazame milimani. Msaada wangu utatoka wapi?

2	עֶזְרִי	מֵעִם	יְהוָה	עֹשֵׂה	שָׁמַיִם	וָאָרֶץ׃
	Msaada–wangu	kutoka–kwa–	Yahwe	aliyeumba	mbingu	na–nchi
	H5828		H3068		H8064	H0776

Msaada wangu unatoka kwa Yahwe, aliyezifanya mbingu na nchi.

3	אַל־	יִתֵּן	לַמּוֹט	רַגְלֶךָ	אַל־	יָנוּם	שֹׁמְרֶךָ׃
	Asikubali–	kutoa	kwa–kuteleza	mguu–wako	asikubali–	kusinzia	mlinzi–wako
	H0408	H5414	H4132	H7272	H0408	H5123	H8104

Hatauacha mguu wako uteleze; yeye akulindaye hatasinzia.

4	הִנֵּה	לֹא־	יָנוּם	וְלֹא	יִישָׁן	שׁוֹמֵר	יִשְׂרָאֵל׃
	Tazama	hasinzii–	hasinzii	wala–	halali	mlinzi	wa–Israeli
	H2009	H3808	H5123	H3808	H3462	H8104	H3478

Tazama, mlinzi wa Israeli hatasinzia wala hatalala usingizi kamwe.

5	יְהוָה	שֹׁמְרֶךָ	יְהוָה	צִלְּךָ	עַל־	יַד	יְמִינֶךָ׃
	Yahwe	mlinzi–wako	Yahwe	kivuli–chako	juu–ya–	mkono	wako–wa–kulia
	H3068	H8104	H3068	H6738		H3027	H3225

Yahwe ni mlinzi wako; Yahwe ni uvuli mkono wako wa kuume.

6	יוֹמָם	הַשֶּׁמֶשׁ	לֹא־	יַכֶּכָּה	וְיָרֵחַ	בַּלָּיְלָה׃
	Mchana	jua	halitakupiga–	halitakupiga	wala–mwezi	usiku
	H3119	H8121	H3808	H5221	H3394	H3915

Jua halitakudhuru wakati wa mchana, wala mwezi wakati wa usiku.

7	יְהוָה	יִשְׁמָרְךָ	מִכָּל־	רָע	יִשְׁמֹר	אֶת־	נַפְשֶׁךָ׃
	Yahwe	atakulinda	kutoka–kwa–kila–	ubaya	atalinda	–	nafsi–yako
	H3068	H8104	H3605		H8104	H0853	H5315

Yahwe atakulinda na madhara yote, na ataulinda uhai wako.

יְהוָה	יִשְׁמָר־	צֵאתְךָ	וּבוֹאֶךָ	מֵעַתָּה	וְעַד־	עוֹלָם׃	8
Yahwe	atalinda–	kutoka–kwako	na–kuingia–kwako	tangu–sasa	na–hata–	milele	
H3068	H8104	H3318	H0935	H6258	H5704	H5769	

Yahwe atakulinda katika yote ufanyayo sasa na hata milele.

Chapter 122

שִׁיר	הַמַּעֲלוֹת	לְדָוִד	שָׂמַחְתִּי	בְּאֹמְרִים	לִי	בֵּית	יְהוָה	נֵלֵךְ׃	1
Wimbo	wa–kupanda	wa–Daudi	Nilifurahi	waliponiambia	mimi	Nyumba	ya–Yahwe	twende	
		H1732	H8055	H0559			H3068	H3212	

Nilifurahi waliponiambia, “Na twende kwenye Nyumba ya Yahwe.”

עֹמְדוֹת	הָיוּ	רַגְלֵינוּ	בִּשְׁעָרַיִךְ	יְרוּשָׁלָ͏ִם׃	2
Zimesimama	zilikuwa	miguu–yetu	katika–malango–yako	Yerusalemu	
H5975	H1961	H7272	H8179	H3389	

Ee Yerusalemu, miguu yetu imesimama ndani ya malango yako!

יְרוּשָׁלַ͏ִם	הַבְּנוּיָה	כְּעִיר	שֶׁחֻבְּרָה־	לָּהּ	יַחְדָּו׃	3
Yerusalemu	iliyojengwa	kama–mji	ulioungana–	kwake	pamoja	
H3389	H1129		H2266			

Ee Yerusalemu, uliojengwa kama mji uliopangiliwa kwa umakini!

שֵׁשָׁם	עָלוּ	שִׁבְטֵי־	יָהּ	עֵדוּת	לְיִשְׂרָאֵל	לְהֹדוֹת	4
Hapo–	walipanda	makabila–ya–	Yah	ushuhuda	kwa–Israeli	kumshukuru	
H8033	H5927	H7626	H3050	H5715	H3478	H3034	

לְשֵׁם	יְהוָה׃
kwa–jina	la–Yahwe
H8034	H3068

Makabila huenda juu Yerusalemu, makabila ya Yahwe; kama ushuhuda wa Israeli, kulishukuru jina la Yahwe.

כִּי	וְשָׁמָּה	יָשְׁבוּ	כִסְאוֹת	לְמִשְׁפָּט	כִּסְאוֹת	לְבֵית	5
Kwa–maana	huko	viliwekwa	viti–vya–enzi	kwa–hukumu	viti–vya–enzi	kwa–nyumba	
	H8033	H3427	H3678	H4941	H3678		

דָּוִיד׃
ya–Daudi
H1732

Huko viliwekwa viti vya hukumu, viti vya enzi vya nyumba ya Daudi.

שְׁאֲלוּ	שָׁלוֹם	יְרוּשָׁלָ͏ִם	יִשְׁלָיוּ	אֹהֲבָיִךְ׃	6
Ombeni	amani	ya–Yerusalemu	watastarehe	wanaokupenda	
H7592	H7965	H3389	H7951	H0157	

Ombeni kwa ajili ya amani ya Yerusalemu! “Wote wakupendao wawe na amani.

יְהִי־	שָׁלוֹם	בְּחֵילֵךְ	שַׁלְוָה	בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ׃	7
Iwe–	amani	ndani–ya–kuta–zako	utulivu	ndani–ya–majumba–yako	
H1961	H7965	H2426	H7962	H0759	

Amani iwepo ndani ya kuta zako ili ikutetee, na wawe na amani ndani ya ngome zako.”

8	לְמַעַן	אַחַי	וְרֵעָי	אֲדַבְּרָה־	נָּא	שָׁלוֹם	בָּךְ׃
	Kwa–ajili–ya	ndugu–zangu	na–marafiki–zangu	nitasema–	tafadhali	amani	ndani–yako
	H4616	H0251	H7453	H1696	H4994	H7965	

Kwa ajili ya ndugu zangu na rafiki zangu nitasema, “Amani iwe ndani yenu.”

9	לְמַעַן	בֵּית־	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	אֲבַקְשָׁה	טוֹב	לָךְ׃
	Kwa–ajili–ya	nyumba–ya–	Yahwe	Mungu–wetu	nitatafuta	mema	kwako
	H4616		H3068	H0430	H1245		

Kwa ajili ya Yahwe Mungu wetu, nitatafuta mema kwa ajili yako.

Chapter 123

1	שִׁיר	הַמַּעֲלוֹת	אֵלֶיךָ	נָשָׂאתִי	אֶת־	עֵינַי	הַיּוֹשְׁבִי	בַּשָּׁמָיִם׃
	Wimbo	wa–kupanda	Kwako	nimeinua	–	macho–yangu	Unayekaa	mbinguni
			H0413	H5375	H0853		H3427	H8064

Nakuinulia macho yangu, wewe uketiye mbinguni.

2	הִנֵּה	כְּעֵינֵי	עַבְדִים	אֶל־	יַד	אֲדוֹנֵיהֶם	כְּעֵינֵי	שִׁפְחָה
	Tazama	kama–macho–ya–	watumwa	kwa–	mkono	wa–bwana–zao	kama–macho–ya–	mjakazi
	H2009		H5650	H0413	H3027	H0113		H8198

	אֶל־	יַד	גְּבִרְתָּהּ	כֵּן	עֵינֵינוּ	אֶל־	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	עַד
	kwa–	mkono	wa–bibi–yake	hivyo	macho–yetu	kwa–	Yahwe	Mungu–wetu	hata
	H0413	H3027	H1404			H0413	H3068	H0430	H5704

שֶׁיְּחָנֵנוּ׃
atakaporehemu

Tazama, kama vile macho ya watumishi watazamapo kwenye mkono wa Bwana wao, na kama macho ya mjakazi yatazamapo mkono wa bibi yake, ndivyo hivyo macho yetu yanamtazama Yahwe mpaka atakapo tuhurumia.

3	חָנֵּנוּ	יְהוָה	חָנֵּנוּ	כִּי־	רַב	שָׂבַעְנוּ	בּוּז׃
	Turehemu	Yahwe	turehemu	kwa–maana–	sana	tumeshiba	dharau
		H3068				H7646	H0937

Ee Yahwe, utuhurumie, kwa maana tunadhalilishwa sana.

4	רַבַּת	שֶׂבְעָה־	לָהּ	נַפְשֵׁנוּ	הַלַּעג	הַשַּׁאֲנַנִּים	הַבּוּז	לְגֵאֲיוֹנִים׃
	Sana	imeshiba–	kwake	nafsi–yetu	dhihaka	ya–wenye–starehe	dharau	ya–wenye–kiburi
		H7646		H5315	H3933	H7600	H0937	H1349

Tumeshibishwa mzaha wa wenye kiburi na dharau ya wenye majivuno.

Chapter 124

1	שִׁיר	הַמַּעֲלוֹת	לְדָוִד	לוּלֵי	יְהוָה	שֶׁהָיָה	לָנוּ	יֹאמַר־	נָּא
	Wimbo	wa–kupanda	wa–Daudi	Kama–si	Yahwe	aliyekuwa	kwetu	aseme–	tafadhali
			H1732	H3884	H3068	H1961		H0559	H4994

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

“Kama Yahwe asingekuwa upande wetu,” Israeli na aseme sasa,

אָדָם׃	עָלֵינוּ	בְּקוּם	לָנוּ	שֶׁהָיָה	יְהוָה	לוּלֵי	2
watu	dhidi-yetu	walipoinuka	kwetu	aliyekuwa	Yahwe	Kama-si	
H0120				H1961	H3068	H3884	

“Kama asingekuwa Yahwe ambaye alikuwa upande wetu wakati watu walipoinuka dhidi yetu,

בָּנוּ׃	אַפָּם	בַּחֲרוֹת	בְּלָעֻנוּ	חַיִּים	אֱזַי	3
dhidi-yetu	hasira-yao	katika-kuwaka-kwa-	wangetumeza	wakiwa-hai	Ndipo	
	H0639	H2734	H1104		H0233	

basi wangekuwa wametumeza tungali hai hasira yao lipozidi dhidi yetu.

נַפְשֵׁנוּ׃	עַל־	עָבַר	נַחְלָה	שְׁטָפוּנוּ	הַמָּיִם	אֱזַי	4
nafsi-yetu	juu-ya-	ungepita	mto	yangetufunika	maji	Ndipo	
H5315				H7857	H4325	H0233	

Maji yangetugharikisha; mto ungetuzidia.

הַזֵּידוֹנִים׃	הַמָּיִם	נַפְשֵׁנוּ	עַל־	עָבַר	אֱזַי	5
yenye-kiburi	maji	nafsi-yetu	juu-ya-	yangepita	Ndipo	
H2121	H4325	H5315			H0233	

Kisha maji yafurikayo yangetuzamisha.”

לִשְׁנֵיהֶם׃	טֶרֶף	נְתָנָנוּ	שֶׁלֹּא	יְהוָה	בָּרוּךְ	6
kwa-meno-yao	mawindo	hakututoa	ambaye-hakutoa-	Yahwe	Abarikiwe	
H8127	H2964	H5414	H3808	H3068	H1288	

Atukuzwe Yahwe, ambaye hajaruhusu tuwe mawindo kwa meno yao.

נִשְׁבָּר	הַפַּח	יֹקְשִׁים	מִפַּח	נִמְלְטָה׀	כְּצִפּוֹר	נַפְשֵׁנוּ	7
umevunjika	mtego	wa-wawindaji	kutoka-kwenye-mtego	imeponyoka	kama-ndege	Nafsi-yetu	
H7665		H3369		H4422	H6833	H5315	

נִמְלָטְנוּ׃	וַאֲנָחְנוּ
tumeponyoka	na-sisi
H4422	H0587

Tumetoroka kama ndege mtegoni mwa wawindaji; mtego umevunjika, nasi tumetoroka.

וָאָרֶץ׃	שָׁמַיִם	עֹשֵׂה	יְהוָה	בְּשֵׁם	עֶזְרֵנוּ	8
na-nchi	mbingu	aliyeumba	la-Yahwe	katika-jina	Msaada-wetu	
H0776	H8064		H3068	H8034	H5828	

Msaada wetu uko katika Yahwe, aliyeziumba mbingu na nchi.

Chapter 125

יִמּוֹט	לֹא־	צִיּוֹן	כְּהַר־	בַּיהוָה	הַבֹּטְחִים	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
kusogezwa	hauwezi-	Sayuni	kama-mlima-	Yahwe	Wanaomtumaini	wa-kupanda	Wimbo	
H4131	H3808	H6726	H2022	H3068	H0982			

יֵשֵׁב׃	לְעוֹלָם
unakaa	milele
H3427	H5769

Wale wamwaminio Yahwe ni kama mlima Sayuni, hautikisiki, wadumu milele.

מֵעַתָּה	לְעֹלָם׃							2
tangu–sasa	watu–wake	kuizunguka	na–Yahwe	kwake	kuuzunguka	milima	Yerusalemu	
H6258		H5439	H3068		H5439	H2022	H3389	
						וְעַד־	עוֹלָם׃	
						milele	na–hata–	
						H5769	H5704	

Kama milima inavyo izunguka Yerusalemu, hivyo ndivyo Yahwe anavyo wazunguka watu wake sasa na hata milele.

הַצַּדִּיקִים	גּוֹרָל	עַל	הָרֶשַׁע	שֵׁבֶט	נָּוֹחַ	לֹא	כִּי		3
la–wenye–haki	fungu	juu–ya–	ya–uovu	fimbo	haitapumzika	haitapumzika–	Kwa–maana		
H6662	H1486		H7562	H7626	H5117	H3808			
						יִדֵיהֶם׃	בְּעַוְלָתָה	הַצַּדִּיקִים	יִשְׁלְחוּ
						mikono–yao	katika–udhalimu	wenye–haki	wasiinue
						H3027		H6662	H7971
לֹא־	לְמַעַן								
wasiinue–	ili								
H3808	H4616								

Fimbo ya uovu haitatawala katika nchi ya wenye haki. Vinginevyo wenye haki wanaweza kukosea.

בְּלִבּוֹתָם׃	וְלִישָׁרִים	לַטּוֹבִים	יְהוָה	הֵיטִיבָה	4
katika–mioyo–yao	na–wanyofu	wema	Yahwe	Wafanyie–mema	
H3826	H3477		H3068	H2895	

Ee Yahwe, utende wema kwa wale walio wema na wale walio wanyoofu mioyoni mwao.

שָׁלוֹם	הָאָוֶן	פֹּעֲלֵי	אֶת־	יְהוָה	יוֹלִיכֵם	עֲקַלְקַלּוֹתָם	וְהַמַּטִּים	5
Amani	uovu	watendao	–	Yahwe	awaongoze	njia–zao–zilizopotoka	Na–wanaopotoka	
H7965	H0205	H6466	H0854	H3068	H3212	H6128	H5186	
							יִשְׂרָאֵל׃	עַל־
							Israeli	juu–ya–
							H3478	

Lakini kwa wale wanaogeukia njia zao za upotovu, Yahwe atawaondoa pamoja na watenda maovu. Amani iwe na Israeli.

Chapter 126

הָיִינוּ	צִיּוֹן	שִׁבַת	אֶת־	יְהוָה	בְּשׁוּב	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
tulikuwa	Sayuni	wafungwa–wa	—	Yahwe	wakati–aliporudisha	wa–kupanda	wimbo	
H1961	H6726	H7870	H0853	H3068	H7725			
							כְּחֹלְמִים׃	
							kama–waotao	

Bwana alipowarejesha mateka wa Sayuni, tulikuwa kama waotao ndoto.

יֹאמְרוּ	אָז	רִנָּה	וּלְשׁוֹנֵנוּ	פִּינוּ	שְׂחוֹק	יִמָּלֵא	אָז		2
walisema	wakati–huo	shangwe	na–ulimi–wetu	kinywa–chetu	kicheko	ulijazwa	wakati–huo		
H0559		H7440	H3956	H6310	H7814	H4390			
							עִם־	אֵלֶּה׃	
							kwa	hawa	
							H0428		
לַעֲשׂוֹת	יְהוָה	הִגְדִּיל	בַּגּוֹיִם						
kufanya	Yahwe	amefanya–makubwa	miongoni–mwa–mataifa						
	H3068	H1431							

Vinywa vyetu vilijawa na vicheko na ndimi zetu zilijawa na kuimba. Kisha wakasema kati ya mataifa, “Yahwe amewatendea mambo makuu.”

3	הִגְדִּיל	לַעֲשׂוֹת	עִמָּנוּ	הָיִינוּ	שְׂמֵחִים׃	
	amefanya–makubwa	kufanya	kwetu	tulikuwa	wenye–furaha	
	H1431			H1961	H8056	
		H3068				
		Yahwe				

Yahwe alitufanyia mambo makuu; ni furaha gani tuliyokuwa nayo!

4	שׁוּבָה	יְהוָה	אֶת־	]שבותנו[	(שְׁבִיתֵנוּ)	כַּאֲפִיקִים	בַּנֶּגֶב׃
	rudisha	Yahwe	—	[mateka–yetu]	(mateka–yetu)	kama–vijito	katika–Negebu
	H7725	H3068	H0853	H7622	H7622	H0650	H5045

Ee Yahwe, uwarejeshe mateka wetu, kama vijito vya kusini.

5	הַזֹּרְעִים	בְּדִמְעָה	בְּרִנָּה	יִקְצֹרוּ׃
	wapandao	kwa–machozi	kwa–shangwe	watavuna
	H2232	H1832	H7440	

Wale wapandao kwa machozi watavuna kwa kelele za furaha.

6	הָלוֹךְ	וְלֵךְ	וּבָכֹה	נֹשֵׂא	אֲלֻמֹּתָיו׃			
	kwenda	huenda	na–kulia	akibeba	miganda–yake			
	H1980	H3212	H1058	H5375	H0485			
	מְשֶׁךְ־	הַזָּרַע	בֹּא־	יָבוֹא	בְּרִנָּה			
	mfuko–wa	mbegu	kurudi	atarudi	kwa–shangwe			
	H4901	H2233	H0935	H0935	H7440			

Yeye aendaye akilia, akibeba mbegu kwa ajili a kupanda, atarudi tena kwa kelele za furaha, akileta miganda yake.

Chapter 127

1	שִׁיר	הַמַּעֲלוֹת	לִשְׁלֹמֹה	אִם־	לֹא־	יְבָנֶה	בַּיִת	שָׁוְא	בוּר
	wimbo	wa–kupanda	wa–Sulemani	kama	hawi	ajengi	nyumba	bure	
			H8010		H3808	H1129		H7723	
						יְהוָה			
						Yahwe			
						H3068			

	שָׁקַד	שָׁוְא	עִיר	יִשְׁמָר־	לֹא־	יְהוָה	אִם־	בָּו	בוֹנָיו	עָמְלוּ
	anakesha	bure	mji	alinzi	hawi	Yahwe	kama	ndani–yake	wajenzi–wake	wanajitaabisha
	H8245	H7723		H8104	H3808	H3068			H1129	H5998

שׁוֹמֵר׃
mlinzi
H8104

Yahwe asipoijenga nyumba, waijengao wafanya kazi bure. Yahwe asipoulinda mji, aulindaye afanya kazi bure.

2	שָׁוְא	לָכֶם	מַשְׁכִּימֵי	קוּם	מְאַחֲרֵי־	שֶׁבֶת	אֹכְלֵי	לֶחֶם	הָעֲצֵבִים
	bure	kwenu	mnaoinuka–mapema	kuamka	kuchelewa	kukaa	mnaokula	mkate	wa–taabu
	H7723		H7925		H0309	H3427	H0398	H3899	

כֵּן	יִתֵּן	לִידִידוֹ	שֵׁנָא׃
vivyo	anawapa	wapendwa–wake	usingizi
	H5414		H8142

Ni kazi bure kwa wewe unayeamka mapema, na kulala kwa kuchelewa, au kula mkate kwa kuufanyia kazi ngumu, maana Yahwe huwapa chakula awapendao hata wawapo usingizini.

3	הִנֵּה	נַחֲלַת	יְהוָה	בָּנִים	שָׂכָר	פְּרִי	הַבָּטֶן׃
	tazama	urithi–wa	Yahwe	watoto	thawabu	tunda–la	tumbo
	H2009	H5159	H3068		H7939	H6529	H0990

Tazama, wana ni urithi kutoka kwa Yahwe, uzao wa tumbo ni thawabu kutoka kwake.

הַנְּעוּרִים׃	בְּנֵי	כֵּן	גִּבּוֹר	בְּיַד־	כְּחִצִּים	4
ujana	watoto–wa	vivyo	shujaa	mkononi–mwa	kama–mishale	
			H1368	H3027	H2671	

Kama mishale mkononi mwa shujaa, ndivyo walivyo wana wa ujanani.

כִּי־	יֵבֹשׁוּ	לֹא־	מֵהֶם	אַשְׁפָּתוֹ	אֶת־	מִלֵּא	אֲשֶׁר	הַגֶּבֶר	אַשְׁרֵי	5
wakati	aibishwa	hawata	nao	podo–lake	—	amejaza	ambaye	mtu	heri	
	H0954	H3808	H1992	H0827	H0853	H4390		H1397	H0835	

בַּשָּׁעַר׃	אוֹיְבִים	אֶת־	יְדַבְּרוּ
langoni	adui	na	wanaposema
H8179	H0341	H0854	H1696

Ni namna gani alivyo barikiwa mtu ambaye amelijaza podo lake hivyo. Hata aibishwa pindi atakapo kabiliana na adui zake katika lango.

Chapter 128

בִּדְרָכָיו׃	הַהֹלֵךְ	יְהוָה	יְרֵא	כָּל־	אַשְׁרֵי	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
katika–njia–zake	anayetembea	Yahwe	anayemcha	kila	heri	wa–kupanda	wimbo	
H1870	H1980	H3068	H3373	H3605	H0835			

Amebarikiwa kila mtu amchaye Yahwe, atembeaye katika njia zake.

לָךְ׃	וְטוֹב	אַשְׁרֶיךָ	תֹּאכֵל	כִּי	כַפֶּיךָ	יְגִיעַ	2
kwako	na–uzuri	heri–yako	utakapokula	wakati	mikono–yako	kazi–ya	
		H0835	H0398		H3709	H3018	

Kazi ya mikono yako, wewe utaifurahia; utabarikiwa na kufanikiwa.

בָּנֶיךָ	בְּיֶתֶךָ	בִּירֵכְתֵי	פֹּרִיָה	כִּגְפָנִן	וְאֶשְׁתְּךָ	3
watoto–wako	nyumba–yako	ndani–ya	wenye–matunda	kama–mzabibu	mke–wako	
		H3411	H6509	H1612	H0802	

לְשֻׁלְחָנֶךָ׃	סְבִיב	זֵיתִים	כִּשְׁתִלֵי
meza–yako	kuzunguka	mizeituni	kama–miche–ya
H7979	H5439	H2132	H8363

Mke wako atakuwa kama mzabibu uzaao katika nyumba yako; wanao watakuwa kama miche ya mimea ya mizeituni wakaapo kuzunguka meza yako.

יְהוָה׃	יְרֵא	גָּבֶר	יְבֹרַךְ	כֵּן	כִּי־	הִנֵּה	4
Yahwe	anayemcha	mtu	atabarikiwa	hivyo	kwamba	tazama	
H3068	H3373	H1397	H1288			H2009	

Ndiyo, hakika, mtu anaye muheshimu Yahwe atabarikiwa.

חַיֶּיךָ׃	יְמֵי	כֹּל	יְרוּשָׁלָם	בְּטוּב	וּרְאֵה	מִצִּיּוֹן	יְהוָה	יְבָרֶכְךָ	5
maisha–yako	zote–za	siku	Yerusalemu	uzuri–wa	na–uone	kutoka–Sayuni	Yahwe	akubariki	
	H3117	H3605	H3389	H2898	H7200	H6726	H3068	H1288	

Mungu na akubariki toka Sayuni; na uweze kuona mafanikio ya Yerusalemu siku zote za maisha yako.

יִשְׂרָאֵל׃	עַל־	שָׁלוֹם	לְבָנֶיךָ	בָּנִים	וּרְאֵה־	6
Israeli	juu–ya	amani	wa–watoto–wako	watoto	na–uone	
H3478		H7965			H7200	

Uishi uwaone wana wa wanao. Amani iwe na Israli.

Chapter 129

יִשְׂרָאֵל׃	נָא	יֹאמַר־	מִנְּעוּרָי	צָרָרוּנִי	רַבַּת	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
Israeli	sasa	na–aseme	tangu–ujana–wangu	wamenidhulumu	sana	wa–kupanda	wimbo	
H3478	H4994	H0559						

“Mara nyingi tangu ujana wangu wamekuwa wakinishambulia,” Israeli na iseme.

לִי׃	יָכְלוּ	לֹא־	גַּם	מִנְּעוּרָי	צָרָרוּנִי	רַבַּת	2
mimi	nishinda	hawaku	lakini	tangu–ujana–wangu	wamenidhulumu	sana	
	H3201	H3808	H1571				

“Mara nyingi tangu ujana wangu wamekuwa wakinishambulia, lakini hawajanishinda.

)׃לְמַעֲנִיתָם(	]למענותם[	חָרְשׁוּ	חָרְשִׁים	הֶאֱרִיכוּ	גַּבִּי	עַל־	3
(mifereji–yao)	[mifereji–yao]	walimaji	walilima	walifanya–mirefu	mgongo–wangu	juu–ya	
H4618	H4618			H0748	H1354		

Wakulima wamekuwa wakilima mgonngoni kwangu; wametengeneza matuta yao marefu.

רְשָׁעִים׃	עֲבוֹת	קִצֵּץ	צַדִּיק	יְהוָה	4
waovu	kamba–za	amekata	mwenye–haki	Yahwe	
H7563	H5688	H7112	H6662	H3068	

Yahwe ni mwenye haki; amezikata kamba za waovu.”

צִיּוֹן׃	שֹׂנְאֵי	כֹּל	אָחוֹר	וְיִסֹּגוּ	יֵבֹשׁוּ	5
Sayuni	wanaochukia	wote	nyuma	na–warudi	waaibishwe	
H6726	H8130	H3605	H0268	H5472	H0954	

Wote waaibishwe na kurudishwa nyuma, wale wachukiao Sayuni.

יָבֵשׁ׃	שָׁלַף	שִׁקְדְמַת	גַּגּוֹת	כַּחֲצִיר	יִהְיוּ	6
hunyauka	kung'olewa	ambayo–kabla–ya	ya–paa	kama–majani	wawe	
H3001	H8025	H6927	H1406		H1961	

Na wawe kama nyasi juu ya paa ambayo hunyauka kabla hayajakua,

מְעַמֵּר׃	וְחִצְנוֹ	קוֹצֵר	כַּפּוֹ	מָלֵא	שָׁלָא	7
mfungaji	wala–mikono–ya	mvunaji	mkono–wa	jaza	ambayo–hayaja	
	H2683		H3709	H4390	H3808	

ambayo hayawezi kujaza mkono wa mvunaji wala kifua cha mfunga miganda.

בְּשֵׁם	אֶתְכֶם	בֵּרַכְנוּ	אֲלֵיכֶם	יְהוָה	בִּרְכַת־	הָעֹבְרִים	וְאָמְרוּ	וְלֹא	8
kwa–jina–la	ninyi	tunawabariki	juu–yenu	Yahwe	baraka–ya	wapitao	sema	wala–hawaku	
H8034	H0853	H1288	H0413	H3068	H1293		H0559	H3808	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Wale wapitao karibu wasiseme, “Baraka za Mungu na ziwe juu yako; Tunakubariki katika jina la Yahwe.”

Chapter 130

יְהוָה׃	קְרָאתִיךָ	מִמַּעֲמַקִּים	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
Yahwe	nimekuita	kutoka–vilindini	wa–kupanda	wimbo	
H3068	H7121	H4615			

Toka ndani yangu ninakulilia, Yahwe.

תַּחֲנוּנָי׃	לְקוֹל	קַשֶּׁבוֹת	אָזְנֶיךָ	תְּהִיֶנָה	בְּקוֹלִי	שִׁמְעָה	אֲדֹנָי	2
maombi–yangu	kwa–sauti–ya	makini	masikio–yako	ziwe	sauti–yangu	sikia	Bwana	
H8469			H0241	H1961		H8085	H0136	

Bwana, usikie sauti yangu; masikio yako na yasikie kwa makini kuomba kwangu kwa ajili ya huruma.

יַעֲמֹד׃	מִי	אֲדֹנָי	יָהּ	תִּשְׁמָר־	עֲוֹנוֹת	אִם־	3
angesimama	nani	Bwana	Yah	ungehesabu	maovu	kama	
H5975	H4310	H0136	H3050	H8104	H5771		

Kama wewe, Yahwe, ungehesabu maovu, Bwana, ni nani angesimama?

תִּוָּרֵא׃	לְמַעַן	הַסְלִיחָה	עִמְּךָ	כִּי־	4
uogopwe	ili	msamaha	kwako	lakini	
H3372	H4616	H5547			

Lakini kwako kuna msamaha, ili uweze kuheshimiwa.

הוֹחָלְתִּי׃	וְלִדְבָרוֹ	נַפְשִׁי	קִוְּתָה	יְהוָה	קִוִּיתִי	5
nimetumaini	na–neno–lake	nafsi–yangu	imengoja	Yahwe	nimengoja	
H3176	H1697	H5315		H3068		

Ninamngoja Yahwe, nafsi yangu inasubiri, na katika neno lake ninatumainia.

לַבֹּקֶר׃	שֹׁמְרִים	לַבֹּקֶר	מִשֹּׁמְרִים	לַאדֹנָי	נַפְשִׁי	6
asubuhi	walinzi	asubuhi	kuliko–walinzi	kwa–Bwana	nafsi–yangu	
H1242	H8104	H1242	H8104	H0136	H5315	

Nafsi yangu inamngoja Bwana kuliko mlinzi aingojavyo asubuhi.

הַחֶסֶד	יְהוָה	עִם־	כִּי־	יְהוָה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	יַחֵל	7
upendo–wa–kudumu	Yahwe	kwa	kwa–sababu	Yahwe	kwa	Israeli	tumaini	
	H3068			H3068	H0413	H3478	H3176	

פְּדוּת׃	עִמּוֹ	וְהַרְבֵּה	
ukombozi	kwake	na–ukombozi–mwingi	
H6304			

Israeli, umtumainie yahwe. Yahwe ni wenye huruma, na yuko tayari kusamehe.

עֲוֹנֹתָיו׃	מִכֹּל	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	יִפְדֶּה	וְהוּא	8
maovu–yake	kutoka–kwa–yote	Israeli	—	atakomboa	na–yeye	
H5771	H3605	H3478	H0853	H6299	H1931	

Ni yeye ambaye ataikomboa istaeli dhidi ya dhambi zake zote.

Chapter 131

רָמוּ	וְלֹא־	לִבִּי	גָבַהּ	לֹא־	וְיהוָה	לְדָוִד	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
kuinuka	wala–hawa	moyo–wangu	jisifu	haliku	Yahwe	wa–Daudi	wa–kupanda	wimbo	
	H3808		H1361	H3808	H3068	H1732			

מִמֶּנִּי׃	וּבְנִפְלָאוֹת	בִּגְדֹלוֹת	וְהִלַּכְתִּי	וְלֹא־	עֵינַי	
zaidi–yangu	au–miujiza	katika–mambo–makubwa	kutembea	wala–si	macho–yangu	
	H6381		H1980	H3808		

Yahwe, moyo wangu haujivuni wala macho yangu hayana kuburi. Sina matarajio makubwa kwa ajili yangu mwenyewe wala kujihofia kwa mambo ambayo yako juu ya uwezo wangu.

עָלַי	כְּגָמֻל	נַפְשִׁי	וְדוֹמַמְתִּי	שִׁוִּיתִי	לֹא	אִם־	2
juu–ya	kama–mtoto–aliyeachishwa	nafsi–yangu	na–kumnyamazisha	nimetulia	si	kama	
	H1580	H5315			H3808		

נַפְשִׁי׃	עָלַי	כְּגָמֻל	אִמּוֹ
nafsi–yangu	ndani–yangu	kama–mtoto–aliyeachishwa	mama–yake
H5315		H1580	H0517

Hakika nimejituliza na kuinyamazisha nafsi yangu; kama mtoto aliyeachishwa na mama yake, nafsi yangu ndani yangu iko kama mtoto aliye achishwa.

עוֹלָם׃	וְעַד־	מֵעַתָּה	יְהוָה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	יַחֵל	3
milele	na–hata	tangu–sasa	Yahwe	kwa	Israeli	tumaini	
H5769	H5704	H6258	H3068	H0413	H3478	H3176	

Israeli, umtumainie Yahwe sasa na hata milele.

Chapter 132

עֲנוֹתוֹ׃	כָּל־	אֵת	לְדָוִד	יְהוָה	זְכוֹר־	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
mateso–yake	yote	—	kwa–Daudi	Yahwe	kumbuka	wa–kupanda	wimbo	
	H3605	H0853	H1732	H3068	H2142			

Yahwe, kwa ajili ya Daudi kumbuka mateso yake yote.

יַעֲקֹב׃	לַאֲבִיר	נָדַר	לַיהוָה	נִשְׁבַּע	אֲשֶׁר	2
Yakobo	kwa–Mwenye–Nguvu–wa	aliweka–nadhiri	kwa–Yahwe	alivyoapa	jinsi	
H3290	H0046	H5087	H3068	H7650		

Kumbuka ndiye aliye mwapia Yahwe, aliweka nadhiri kwa Shujaa wa Yakobo.

							3
עֶרֶשׂ	עַל־	אֶעֱלֶה	אִם־	בֵּיתִי	בְּאֹהֶל	אָבֹא	אִם־	
kitanda–cha	juu–ya	kupanda	sitapanda	nyumba–yangu	katika–hema–ya	kuingia	sitaingia	
H6210		H5927			H0168	H0935		

יְצוּעָי׃
kulala–kwangu

Alisema, sitaingia nyumbani mwangu wala sitaenda kitandani mwangu,

תְּנוּמָה׃	לְעַפְעַפָּי	לְעֵינָי	שְׁנַת	אֶתֵּן	אִם־	4
sinzia	kwa–kope–zangu	kwa–macho–yangu	usingizi	kutoa	sitatoa	
H8572	H6079		H8153	H5414		

sitayapa macho yangu usingizi wala kope zangu kupumzika

יַעֲקֹב׃	לַאֲבִיר	מִשְׁכָּנוֹת	לַיהוָה	מָקוֹם	אֶמְצָא	עַד־	5
Yakobo	kwa–Mwenye–Nguvu–wa	makao	kwa–Yahwe	mahali	nipate	hata	
H3290	H0046	H4908	H3068	H4725	H4672	H5704	

mpaka nitakapopata mahali kwa ajili ya Yahwe, na maskani kwa ajili ya Shujaa wa Yakobo.”

יָעַר׃	בִּשְׂדֵי־	מְצָאנוּהָ	בְּאֶפְרָתָה	שְׁמַעֲנוּהָ	הִנֵּה־	6
Yaari	katika–mashamba–ya	tuliipata	katika–Efratha	tulisikia–habari–yake	tazama	
		H4672	H0672	H8085	H2009	

Tazama tulisikia kuhusu hilo katika Efrata; tuliipata katika konde la Yearimu.

רַגְלָיו׃	לַהֲדֹם	נִשְׁתַּחֲוֶה	לִמְשְׁכְּנוֹתָיו	נָבוֹאָה	7
miguu–yake	kwenye–kiti–cha	tusujudu	kwenye–makao–yake	twende	
H7272	H1916	H7812	H4908	H0935	

Tutaingia katika maskani ya Mungu; tutasujudu miguuni pake.

עֻזֶּךָ׃	וַאֲרוֹן	אַתָּה	לִמְנוּחָתֶךָ	יְהוָה	קוּמָה	8
la–nguvu–yako	na–sanduku	wewe	kwa–pumziko–lako	Yahwe	simama	
H5797	H0727		H4496	H3068		

Inuka, Ee Yahwe, uje mahali pako pa kupumzika, wewe na sanduku la nguvu zako!

יְרַנְּנוּ׃	וַחֲסִידֶיךָ	צֶדֶק	יִלְבְּשׁוּ־	כֹהֲנֶיךָ	9
wapige–kelele–za–furaha	na–watakatifu–wako	haki	wavae	makuhani–wako	
	H2623	H6664	H3847	H3548	

Makuhani wako na wavikwe uadilifu; waaminifu wako washangilie.

מְשִׁיחֶךָ׃	פְּנֵי	תָּשֹׁב	אַל־	עַבְדְּךָ	דָּוִד	בַּעֲבוּר	10
mpakwa–mafuta–wako	uso–wa	kugeuka	usigeuke	mtumishi–wako	Daudi	kwa–ajili–ya	
H4899	H6440	H7725	H0408	H5650	H1732	H5668	

Kwa ajili ya mtumishi wako Daudi, usimuache mfalme wako uliye mpaka mafuta.

מִפְּרִי	מִמָּנָּה	יָשׁוּב	לֹא־	אֱמֶת	לְדָוִד	וְיהוָה	נִשְׁבַּע־	11
kutoka–tunda–la	kutoka–kwake	kurejea	hatarejea	ukweli	kwa–Daudi	Yahwe	ameapa	
H6529		H7725	H3808	H0571	H1732	H3068	H7650	

לָךְ׃	לְכִסֵּא־	אָשִׁית	בִּטְנְךָ
lako	juu–ya–kiti–cha–enzi	nitaweka	tumbo–lako
	H3678	H7896	H0990

Yahwe alimwapia Daudi kiapo cha uhakika, kiapo cha uhakika ambacho hatakivunja: “Nitamuweka mmoja wa wazawa wako kwenye kiti chako cha enzi.

אֲלַמְּדֵם	זֹו	וְעֵדֹתַי	בְּרִיתִי	וּבָנֶיךָ	יִשְׁמְרוּ	אִם־	12
nitakayowafundisha	hii	na–shuhuda–yangu	agano–langu	watoto–wako	watashika	kama	
H3925	H2090		H1285		H8104		

לָךְ׃	לְכִסֵּא־	יֵשְׁבוּ	עַד	עֲדֵי־	בְּנֵיהֶם	גַּם־
lako	juu–ya–kiti–cha–enzi	watakaa	milele	hata	watoto–wao	pia
	H3678	H3427	H5703	H5703		H1571

Kama wana wako watalishika agano langu na sheria ambazo nitawafundisha, watoto wao pia watakaa kwenye kiti chako cha enzi milele.”

לוֹ׃	לְמוֹשָׁב	אִוָּהּ	בְּצִיּוֹן	יְהוָה	בָּחַר	כִּי־	13
yake	kuwa–makao	ameitamani	Sayuni	Yahwe	amechagua	kwa–sababu	
	H4186	H0183	H6726	H3068	H0977		

Hakika Yahwe ameichagua Sayuni, ameitamani kwa ajili ya makao yake.

אִוִּתִיהָ׃	כִּי	אֶשֶׁב	פֹּה־	עַד	עֲדֵי־	מְנוּחָתִי	זֹאת־	14
nimeitamani	kwa–sababu	nitakaa	hapa	milele	hata	pumziko–langu	hii	
H0183		H3427	H6311	H5703	H5703	H4496	H2063	

“Hapa ni mahali pangu pa kupumzika milele. Nitaishi hapa, kwa kuwa ninapatamani.

לָחֶם׃	אֲשַׂבִּיעַ	אֶבְיוֹנֶיהָ	אֲבָרֵךְ	בָּרֵךְ	צֵידָהּ	15
mkate	nitawashibisha	maskini–wake	nitabariki	kubariki	chakula–chake	
H3899	H7646	H0034	H1288	H1288		

Nitapabariki sana kwa mahitaji. Nitawatosheleza maskini wake kwa mkate.

רַנֵּן	וַחֲסִידֶיהָ	׀ וְכֹהֲנֶיהָ	אַלְבִּישׁ	יֶשַׂע	16
kupiga–kelele	na–watakatifu–wake	na–makuhani–wake	nitawavika	wokovu	
H7444	H2623	H3548	H3847	H3468	

יְרַנֵּנוּ׃
watapiga–kelele–za–furaha

Nitawavisha makuhani wake kwa wokovu, waaminifu wake watashangilia kwa furaha.

לִמְשִׁיחִי׃	נֵר	עָרַכְתִּי	לְדָוִד	קֶרֶן	אַצְמִיחַ	שָׁם	17
kwa–mpakwa–mafuta–wangu	taa	nimetayarisha	kwa–Daudi	pembe	nitaotesha	huko	
H4899			H1732		H6779	H8033	

Hapo nitachipusha pembe kwa ajili ya Daudi na kuweka taa juu kwa ajili ya mpakwa mafuta wangu.

נִזְרוֹ׃	יָצִיץ	וְעָלָיו	בָּשֶׁת	אֹיְבָיו	18
taji–yake	itachanua	lakini–juu–yake	aibu	adui–zake	
H5145			H1322	H0341	

Nitawavisha adui kwa aibu, bali juu yake taji yake itang'aa.”

Chapter 133

אַחִים	שֶׁבֶת	נָעִים	וּמַה־	טּוֹב	מַה־	הִנֵּה	לְדָוִד	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
ndugu	kukaa	kupendeza	na–jinsi	vizuri	jinsi	tazama	wa–Daudi	wa–kupanda	wimbo	
H0251	H3427		H4100		H4100	H2009	H1732			

יָחַד׃	גַּם־
kwa–umoja	pamoja
	H1571

Tazama, jinsi ilivyo vema na yakupendeza ndugu waishi pamoja, kwa umoja!

אַהֲרֹן	זְקַן־	הַזָּקָן	עַל־	יֹרֵד	הָרֹאשׁ	עַל־	הַטּוֹב	כַּשֶּׁמֶן	2
Haruni	ndevu–za	ndevu	juu–ya	yanayoshuka	kichwa	juu–ya	mazuri	kama–mafuta	
H0175	H2206	H2206		H3381				H8081	

מִדּוֹתָיו׃	פִּי	עַל־	שֶׁיֹּרֵד
mavazi–yake	ukingo–wa	juu–ya	yanayoshuka
	H6310		H3381

Ni kama mafuta mazuri kichwani yashukayo ndevuni. Ndevu za Haruni, na yashukayo mpaka upindo wa mavazi yake.

וְשָׁם	כִּי	צִיּוֹן	הַרְרֵי	עַל־	שֶׁיֹּרֵד	חֶרְמוֹן	כְּטַל־	3
huko	kwa–sababu	Sayuni	milima–ya	juu–ya	unaoshuka	Hermoni	kama–umande–wa	
H8033		H6726	H2042		H3381	H2768	H2919	

הָעוֹלָם׃	עַד־	חַיִּים	הַבְּרָכָה	אֶת־	יְהוָה	צִוָּה
milele	hata	uzima	baraka	—	Yahwe	aliamuru
H5769	H5704		H1293	H0853	H3068	H6680

Ni kama umande wa Hermoni uangukao milimani pa Sayuni. Maana huko ndiko Bwana alipoamuru baraka, naam uzima milele na milele.

Chapter 134

יְהוָה	עַבְדֵי	כָּל־	יְהוָה	אֶת־	בָּרֲכוּ	וְהִנֵּה	הַמַּעֲלוֹת	שִׁיר	1
Yahwe	watumishi–wa	ninyi–nyote	Yahwe	—	mbariki	tazama	wa–kupanda	wimbo	
H3068	H5650	H3605	H3068	H0853	H1288	H2009			

בַּלֵּילוֹת׃	יְהוָה	בְּבֵית־	הָעֹמְדִים
usiku	Yahwe	katika–nyumba–ya	mnaosimama
H3915	H3068		H5975

Njoni, mtukuzeni Yahwe, enyi nyote watumishi wa Yahwe, ninyi mnaotumika hekaluni mwa Yahwe wakati wa usiku.

יְהוָה׃	אֶת־	וּבָרֲכוּ	קְדֶשׁ	יְדֵכֶם	שְׂאוּ־	2
Yahwe	—	na–mbariki	patakatifu	mikono–yenu	inueni	
H3068	H0853	H1288	H6944	H3027	H5375	

Inueni mikono yenu patakatifu pake na mtukuzeni Yahwe.

וָאָרֶץ׃	שָׁמַיִם	עֹשֵׂה	מִצִּיּוֹן	יְהוָה	יְבָרֶכְךָ	3
na–nchi	mbingu	aliyeumba	kutoka–Sayuni	Yahwe	akubariki	
H0776	H8064		H6726	H3068	H1288	

Mungu na awabariki toka Sayuni, yeye aliye ziumba mbingu na nchi.

Chapter 135

יְהוָה׃	עַבְדֵי	הַלְלוּ	יְהוָה	שֵׁם	אֶת־	הַלְלוּ	וְיָהּ	הַלְלוּ	1
Yahwe	watumishi–wa	sifuni	Yahwe	jina–la	—	sifuni	Yah	sifuni	
H3068	H5650		H3068	H8034	H0853		H3050		

Msifuni Yahwe. Lisifuni jina la Yahwe. Msifuni yeye, enyi watumishi wa Yahwe,

אֱלֹהֵינוּ׃	בֵּית	בְּחַצְרוֹת	יְהוָה	בְּבֵית	שֶׁעֹמְדִים	2
Mungu–wetu	nyumba–ya	katika–nyua–za	Yahwe	katika–nyumba–ya	mnaosimama	
H0430			H3068		H5975	

ninyi msimamao katika nyumba ya Yahwe, katika nyua za nyumba ya Mungu wetu.

כִּי	לִשְׁמוֹ	זַמְּרוּ	יְהוָה	טוֹב	כִּי־	יָהּ	הַלְלוּ־	3
kwa–sababu	kwa–jina–lake	imbeni–sifa	Yahwe	mwema	kwa–sababu	Yah	sifuni	
	H8034	H2167	H3068			H3050		

נָּעִים׃
lapendeza

Msifuni Yahwe, kwa kuwa ni mwema; liimbieni sifa jina lake, maana ni vizuri kufanya hivyo.

לִסְגֻלָּתוֹ׃	יִשְׂרָאֵל	יָהּ	לוֹ	בָּחַר	יַעֲקֹב	כִּי־	4
kuwa–hazina–yake	Israeli	Yah	kwa–ajili–yake	amemchagua	Yakobo	kwa–sababu	
H5459	H3478	H3050		H0977	H3290		

Kwa kuwa Yahwe amemchagua Yakobo kwa ajili yake mwenyewe, Israeli kama urithi wake.

אֱלֹהִים׃	מִכָּל־	וַאדֹנֵינוּ	יְהוָה	גָּדוֹל	כִּי־	יָדַעְתִּי	אֲנִי	כִּי	5
miungu	kuliko–wote	na–Bwana–wetu	Yahwe	mkuu	kwamba	najua	mimi	kwa–sababu	
H0430	H3605	H0136	H3068			H3045	H0589		

Najua ya kuwa Yahwe ni mkuu, na kwamba Bwana wetu yuko juu ya miungu yote.

בַּיַּמִּים	וּבָאָרֶץ	בַּשָּׁמַיִם	עָשָׂה	יְהוָה	חָפֵץ	אֲשֶׁר־	כֹּל	6
katika–bahari	na–duniani	mbinguni	amefanya	Yahwe	anapenda	ambayo	yote	
H3220	H0776	H8064		H3068			H3605	

תְּהוֹמוֹת׃	וְכָל־
vilindi	na–katika–yote
H8415	H3605

Chochote Yahwe apendacho, hufanya mbinguni, duniani, katika bahari na katika vilindi vyote.

מוֹצֵא־	עָשָׂה	לַמָּטָר	בְּרָקִים	הָאָרֶץ	מִקְצֵה	נְשִׂאִים׀	מַעֲלֶה	7
akitoa	amefanya	kwa–mvua	umeme	nchi	kutoka–mwisho–wa	mawingu	anapandisha	
H3318		H4306		H0776			H5927	

מֵאוֹצְרוֹתָיו׃	רוּחַ׀
kutoka–hazina–zake	upepo
H0214	H7307

Hushusha mawingu kutoka mbali, akifanya mianga ya radi kuongozana na mvua na kuleta upepo toka katika ghala yake.

בְּהֵמָה׃	עַד־	מֵאָדָם	מִצְרָיִם	בְּכוֹרֵי	שֶׁהִכָּה	8
mnyama	hadi	kuanzia–binadamu	Misri	wazaliwa–wa–kwanza–wa	aliyepiga	
H0929	H5704	H0120	H4714	H1060	H5221	

Aliua mzaliwa wa kwanza wa Misri, wote wanadamu na wanyama.

וּבְכָל־	בְּפַרְעֹה	מִצְרָיִם	בְּתוֹכֵכִי	וּמוֹפְתִים	אֹתוֹת	וְשָׁלַח	9
na–juu–ya–wote	juu–ya–Farao	Misri	katikati–yako	na–miujiza	ishara	alituma	
H3605	H6547	H4714	H8432	H4159	H0226	H7971	

עֲבָדָיו׃
watumishi–wake
H5650

Alituma ishara na maajabu kati yako Misri, dhidi ya Farao na watumishi wake wote.

עֲצוּמִים׃	מְלָכִים	וְהָרַג	רַבִּים	גּוֹיִם	שֶׁהִכָּה	10
wenye–nguvu	wafalme	na–akaua	mengi	mataifa	aliyepiga	
H6099	H4428	H2026			H5221	

Aliwashambulia mataifa mengi na aliua wafalme wenye nguvu,

כְּנָעַן׃	מַמְלְכוֹת	וּלְכֹל	הַבָּשָׁן	מֶלֶךְ	וּלְעוֹג	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ	וּלְסִיחֹן	11
Kanaani	falme–za	na–yote	Bashani	mfalme–wa	na–Ogu	Waamori	mfalme–wa	Sihoni	
	H4467	H3605	H1316	H4428	H5747	H0567	H4428	H5511	

Sihoni mfalme wa Waamori na Ogu mfalme wa Bashani na falme zote za Kanaani.

עַמּוֹ׃	לְיִשְׂרָאֵל	נַחֲלָה	נַחֲלָה	אַרְצָם	וְנָתַן	12
watu–wake	kwa–Israeli	urithi	urithi	nchi–yao	na–akatoa	
	H3478	H5159	H5159	H0776	H5414	

Alitupatia sisi nchi yao kama urithi, urithi wa Israeli watu wake.

וָדָר׃	לְדֹר־	זִכְרְךָ	יְהוָה	לְעוֹלָם	שִׁמְךָ	יְהוָה	13
na–kizazi	kwa–kizazi	ukumbusho–wako	Yahwe	milele	jina–lako	Yahwe	
H1755	H1755	H2143	H3068	H5769	H8034	H3068	

Jina lako, Yahwe, inadumu milele; Yahwe, kumbukumbu lako vizazi hata vizazi.

14	יְתֻנֶּחָם׃	עֲבָדָיו׃	וְעַל־	עַמּוֹ	יְהוָה	יָדִין	כִּי־
	atahurumia	watumishi–wake	na–juu–ya	watu–wake	Yahwe	atahukumu	kwa–sababu
	H5162	H5650			H3068	H1777	

Kwa kuwa Bwana huwatetea watu wake na anahuruma juu ya watumishi wake.

15	אָדָם׃	יְדֵי	מַעֲשֵׂה	וְזָהָב	כֶּסֶף	הַגּוֹיִם	עֲצַבֵּי
	binadamu	mikono–ya	kazi–ya	na–dhahabu	fedha	mataifa	sanamu–za
	H0120	H3027	H4639	H2091	H3701		H6091

Sanamu za mataifa ni fedha na dhahabu, kazi ya mikono ya wanadamu.

16	יִרְאוּ׃	וְלֹא	לָהֶם	עֵינַיִם	יְדַבֵּרוּ	וְלֹא	לָהֶם	פֶּה־
	kuona	lakini–haviwezi	vyake	macho	kusema	lakini–haviwezi	vyake	vinywa
	H7200	H3808	H1992		H1696	H3808	H1992	H6310

Sanamu hizo zina vinywa, lakini haziongei; zina macho, lakini hazioni;

17	בְּפִיהֶם׃	רוּחַ	יֵשׁ־	אֵין־	אַף	יַאֲזִינוּ	וְלֹא	לָהֶם	אָזְנַיִם
	vinywani–mwake	pumzi	kuna	hakuna	pia	kusikia	lakini–haviwezi	vyake	masikio
	H6310	H7307	H3426	H0369	H0637	H0238	H3808	H1992	H0241

zina masikio, lakini hazisikii, wala vinywani mwao hamna pumzi.

18	בָּהֶם׃	בִּטְּחַ	אֲשֶׁר־	כֹּל	עֹשֵׂיהֶם	יִהְיוּ	כָּמוֹהֶם
	hizo	ziamini	wanao	wote	wanaozifanya	watakuwa	kama–wao
		H0982		H3605		H1961	H3644

Wale wazitengenezao wanafanana nazo, vilevile kila anaye zitumainia.

19	יְהוָה׃	אֶת־	בָּרֲכוּ	אַהֲרֹן	בֵּית	יְהוָה	אֶת־	בָּרֲכוּ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית
	Yahwe	—	mbariki	Haruni	nyumba–ya	Yahwe	—	mbariki	Israeli	nyumba–ya
	H3068	H0853	H1288	H0175		H3068	H0853	H1288	H3478	

Enyi kizazi cha Israeli, mtukuzeni Yahwe; kizazi cha Haruni, mtukuzeni Yahwe.

20	יְהוָה׃	אֶת־	בָּרֲכוּ	יְהוָה	יִרְאֵי	יְהוָה	אֶת־	בָּרֲכוּ	הַלֵּוִי	בֵּית
	Yahwe	—	mbariki	Yahwe	mnaomcha	Yahwe	—	mbariki	Walawi	nyumba–ya
	H3068	H0853	H1288	H3068	H3373	H3068	H0853	H1288	H3878	

Kizazi cha Lawi, mtukuzeni Yahwe.

21	יָהּ׃	הַלְלוּ־	יְרוּשָׁלָ‍ִם	שָׁכֵן	מִצִּיּוֹן	וְיהוָה	בָּרוּךְ
	Yah	sifuni	Yerusalemu	akaaye	kutoka–Sayuni	Yahwe	abarikiwe
	H3050		H3389	H7931	H6726	H3068	H1288

Atukuzwe Yahwe katika Sayuni, yeye aishiye Yerusalemu. Msifuni Yahwe.

Chapter 136

1	חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	טוֹב	כִּי־	לַיהוָה	הוֹדוּ
	upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mwema	kwa–sababu	Yahwe	shukuruni
		H5769				H3068	H3034

Oh, mshukuruni Yahwe; kwa kuwa ni mwema, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

2	חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	הָאֱלֹהֵי	לֵאלֹהֵי	הוֹדוּ
	upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	miungu	Mungu–wa	shukuruni
		H5769		H0430	H0430	H3034

Oh, Mshukuruni Mungu wa miungu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעֹלָם	כִּי	הָאֲדֹנִים	לַאֲדֹנֵי	הוֹדוּ	3
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mabwana	Bwana–wa	shukuruni	
	H5769		H0113	H0113	H3034	

Oh, mshukuruni Bwana wa mabwana, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	לְבַדּוֹ	גְּדֹלוֹת	נִפְלָאוֹת	לְעֹשֵׂה	4
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	peke–yake	mikubwa	miujiza	afanyaye	
	H5769		H0905		H6381		

Mshukuruni yeye ambaye peke yake hufanya maajabu makuu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בִּתְבוּנָה	הַשָּׁמַיִם	לְעֹשֵׂה	5
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	kwa–ufahamu	mbingu	aliyeumba	
	H5769		H8394	H8064		

Yeye aliyezifanya mbingu kwa hekima zake, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	הַמָּיִם	עַל־	הָאָרֶץ	לְרֹקַע	6
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	maji	juu–ya	nchi	aliyeeneza	
	H5769		H4325		H0776	H7554	

Mshukuruni yeye alitetandaza nchi juu ya maji, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	גְּדֹלִים	אוֹרִים	לְעֹשֶׂה	7
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mikubwa	mianga	aliyeumba	
	H5769			H0216		

Yeye aliyefanya mianga mikubwa, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בַּיּוֹם	לְמֶמְשֶׁלֶת	הַשֶּׁמֶשׁ	אֶת־	8
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mchana	kutawala	jua	—	
	H5769		H3117	H4475	H8121	H0853	

Mshukuruni yeye alipaye jua kutawala mchana, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בַּלָּיְלָה	לְמֶמְשְׁלוֹת	וְכוֹכָבִים	הַיָּרֵחַ	אֶת־	9
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	usiku	kutawala	na–nyota	mwezi	—	
	H5769		H3915	H4475	H3556	H3394	H0853	

Mwezi na nyota vitawale usiku, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בִּבְכוֹרֵיהֶם	מִצְרַיִם	לְמַכֵּה	10
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	wazaliwa–wao–wa–kwanza	Misri	aliyepiga	
	H5769		H1060	H4714	H5221	

Mshukuruni yeye aliyewaua wazaliwa wa kwanza wa Misri, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	מִתּוֹכָם	יִשְׂרָאֵל	וַיּוֹצֵא	11
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	kutoka–kati–yao	Israeli	na–akawatoa	
	H5769		H8432	H3478	H3318	

Akawatoa Waisraeli kati yao, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

לְעוֹלָם	כִּי	נְטוּיָה	וּבִזְרוֹעַ	חֲזָקָה	בְּיָד	12
milele	kwa–sababu	ulionyooshwa	na–kwa–mkono	wenye–nguvu	kwa–mkono	
H5769		H5186	H2220	H2389	H3027	

חַסְדּוֹ׃
upendo–wake–wa–kudumu

Kwa mkono hodari na mkono ulio nyooshwa, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	לִגְזָרִים	סוּף	יַם־	לְגֹזֵר	13
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	vipande	ya–Shamu	bahari	aliyegawanya	
	H5769		H1506	H5488	H3220	H1504	

Mshukuruni yeye aliyeigawa Bahari ya Shamu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בְתוֹכוֹ	יִשְׂרָאֵל	וְהֶעֱבִיר	14
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	katikati–yake	Israeli	na–akawapitisha	
	H5769		H8432	H3478		

Na kuwapitisha Waisraeli katikati yake, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

לְעוֹלָם	כִּי	סוּף	בְיַם־	וְחִילֵו	פַּרְעֹה	וְנִעֵר	15
milele	kwa–sababu	ya–Shamu	katika–bahari	na–jeshi–lake	Farao	na–akamtupa	
H5769		H5488	H3220	H2428	H6547	H5287	

חַסְדּוֹ׃
upendo–wake–wa–kudumu

Lakini akamtupa Farao na jeshi lake katika Bahari ya Shamu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בַמִּדְבָּר	עַמּוֹ	לְמוֹלִיךְ	16
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	jangwani	watu–wake	aliyewaongoza	
	H5769				H3212	

Mshukuruni yeye aliye waongoza watu wake jangwani, kwa maana uaminifu wa agano lake ni wa milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	גְּדֹלִים	מְלָכִים	לְמַכֵּה	17
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	wakubwa	wafalme	aliyepiga	
	H5769			H4428	H5221	

Yeye aliyewaua wafalme wakuu, kwa maana uaminifu wa agano lake ni wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	אַדִּירִים	מְלָכִים	וַיַּהֲרֹג	18
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	wenye–nguvu	wafalme	na–akawaua	
	H5769		H0117	H4428	H2026	

Mshukuruni yeye aliyewaua wafalme maarufu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	הָאֱמֹרִי	מֶלֶךְ	לְסִיחוֹן	19
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	Waamori	mfalme–wa	Sihoni	
	H5769		H0567	H4428	H5511	

Sihoni mfalme wa Waamori, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	הַבָּשָׁן	מֶלֶךְ	וּלְעוֹג	20
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	Bashani	mfalme–wa	na–Ogu	
	H5769		H1316	H4428	H5747	

Na Ogu, mfalme wa Bashani, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	לְנַחֲלָה	אַרְצָם	וְנָתַן	21
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	urithi	nchi–yao	na–akatoa	
	H5769		H5159	H0776	H5414	

Mshukuruni yeye aliyewapa nchi yao kama urithi, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	עַבְדּוֹ	לְיִשְׂרָאֵל	נַחֲלָה	22
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mtumishi–wake	kwa–Israeli	urithi	
	H5769		H5650	H3478	H5159	

Urithi wa Israel mtumishi wake, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	לָנוּ	זָכַר	שֶׁבִּשְׁפָלֵנוּ	23
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	sisi	alitukumbuka	katika–unyonge–wetu	
	H5769			H2142	H8216	

Yeye aliyetukumbuka na kutusaidia katika unyonge wetu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	מִצָּרֵינוּ	וַיִּפְרְקֵנוּ	24
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	kutoka–kwa–adui–zetu	na–akatuokoa	
	H5769			H6561	

Mshukuruni yeye ambaye ametupa ushindi juu ya aui zetu, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	בָשָׂר	לְכָל־	לֶחֶם	נֹתֵן	25
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mwili	kwa–kila	chakula	anayetoa	
	H5769		H1320	H3605	H3899	H5414	

Yeye awapaye chakula viumbe hai wote, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

חַסְדּוֹ׃	לְעוֹלָם	כִּי	הַשָּׁמַיִם	לְאֵל	הוֹדוּ	26
upendo–wake–wa–kudumu	milele	kwa–sababu	mbingu	Mungu–wa	shukuruni	
	H5769		H8064	H0410	H3034	

Oh, mshukuruni Mungu wa mbinguni, kwa maana uaminifu wa agano lake wadumu milele.

Chapter 137

צִיּוֹן׃	אֶת־	בְּזָכְרֵנוּ	בָכִינוּ	גַּם־	יָשַׁבְנוּ	שָׁם	בָּבֶל	וְהָרוֹת	עַל	1
Sayuni	—	tulipoikumbuka	tulilia	na–pia	tulikaa	huko	Babeli	mito–ya	kando–ya	
H6726	H0853	H2142	H1058	H1571	H3427	H8033	H0894	H5104		

Kando ya mito ya Babeli tuliketi na tulilia tulipokumbuka kuhusu Sayuni.

כִּנֹּרוֹתֵינוּ׃	תָּלִינוּ	בְּתוֹכָהּ	עֲרָבִים	עַל־	2
vinubi–vyetu	tulitundika	katikati–yake	miti–ya–mianzi	juu–ya	
H3658	H8518	H8432	H6155		

Tulitundika vinubi vyetu kwenye miti ya Babylon.

שִׁמְחָה	וְתוֹלָלֵינוּ	שִׁיר	דִּבְרֵי־	שׁוֹבֵינוּ	שְׁאֵלוּנוּ	שָׁם	כִּי	3
furaha	na–waliotutesa	wimbo	maneno–ya	waliotuchukua	walituomba	huko	kwa–sababu	
H8057	H8437		H1697	H7617	H7592	H8033		

צִיּוֹן׃	מִשִּׁיר	לָנוּ	שִׁירוּ
Sayuni	wimbo–wa	kwetu	imbeni
H6726			H7891

Huko watekaji wetu walitaka tuwaimbie, na wale walio tudhihaki walitutaka sisi tufurahi, wakisema, “Tuimbieni moja ya nyimbo za Sayuni.”

נֵכָר׃	אַדְמַת	עַל	יְהוָה	שִׁיר־	אֶת־	נָשִׁיר	אֵיךְ	4
ya–kigeni	nchi	katika	Yahwe	wimbo–wa	—	tuimbe	jinsi–gani	
H5236	H0127		H3068		H0853	H7891		

Tungewezaje kuimba wimbo unaomuhusu Yahwe katika nchi ya ugeni?

יְמִינִי׃	תִּשְׁכַּח	יְרוּשָׁלָ͏ִם	אִשְׁכָּחֵךְ	אִם־	5
mkono–wangu–wa–kulia	na–isahau	Yerusalemu	nikikupoteza	kama	
H3225	H7911	H3389	H7911		

Kama nikikusahau wewe, Yerusalemu, basi mkono wangu wa kuume na usahau ujuzi wake.

לֹא	אִם־	אֶזְכְּרֵכִי	לֹא	אִם־	לְחִכִּי׃	וּלְשׁוֹנִי	תִּדְבַּק־		6
sita	kama	kukumbuka	sita	kama	kwenye–kaakaa–langu	ulimi–wangu	ugandamane		
H3808		H2142	H3808		H2441	H3956	H1692		
					שִׂמְחָתִי׃	רֹאשׁ	עַל	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	אַעֲלֶה
					furaha–yangu	kilele–cha	juu–ya	Yerusalemu	—	kuinua
					H8057			H3389	H0853	H5927

Ulimi wangu na ushikamane juu ya kinywa changu kama nisipokufikiria tena, na kama sipendelei zaidi Yerusalemu kuliko furaha yangu kuu.

עָרּוּ	וְעָרּוּ	הָאֹמְרִים	יְרוּשָׁלִַם	יוֹם	אֶת	אֱדוֹם	לִבְנֵי	וַיהוָה	זְכֹר	7
bomoa	bomoa	waliosema	Yerusalemu	siku–ya	—	Edomu	wana–wa	Yahwe	kumbuka	
H6168	H6168	H0559	H3389	H3117	H0853	H0123		H3068	H2142	
								בָּהּ׃	הַיְסֹד	עַד
								wake	msingi–wake	hadi
									H3247	H5704

Kumbuka, Ee Yahwe, kile walichofanya Waedomu siku ya anguko la Yerusalemu. Walisema, “Ibomoeni, ibomoeni mpaka chini kwenye misingi yake.”

שֶׁגְּמַלְתְּ	גְּמוּלֵךְ	אֶת־	לָךְ	שֶׁיְּשַׁלֶּם־	אַשְׁרֵי	הַשְּׁדוּדָה	בָּבֶל	בַּת־	8
uliyotulipa	malipo–yako	—	wewe	atakayekulipa	heri	uliyeharibiwa	Babeli	binti–wa	
H1580	H1576	H0853			H0835	H7703	H0894	H1323	
									לָנוּ׃
									sisi

Binti za Babeli, hivi karibuni wataharibiwa- mtu na abalikiwe, yeyote atakaye walipizia yale mliotufanyia sisi.

הַסָּלַע׃	אֶל־	עֹלָלַיִךְ	אֶת־	וְנִפֵּץ	שֶׁיֹּאחֵז	וְאַשְׁרֵי	9
mwamba	juu–ya	watoto–wako	—	na–kuwaponda	atakayeshika	heri	
H5553	H0413	H5768	H0853		H0270	H0835	

Mtu na abarikiwe, yeyote achukuaye na kusambaratisha watoto wenu juu ya jiwe.

Chapter 138

אֲזַמְּרֶךָּ׃	אֱלֹהִים	נֶגֶד	לִבִּי	בְּכָל־	אוֹדְךָ	וְלִדָוִד	1
nitakuimbia–sifa	miungu	mbele–ya	wangu–wote	kwa–moyo	nitakushukuru	wa–Daudi	
H2167	H0430	H5048		H3605	H3034	H1732	

Nitakushukuru kwa moyo wangu wote; mbele ya miungu nitakuimbia sifa.

עַל־	שִׁמְךָ	אֶת־	וְאוֹדֶה	קָדְשֶׁךָ	הֵיכָל	אֶל־	אֶשְׁתַּחֲוֶה	2
kwa–ajili–ya	jina–lako	—	na–kushukuru	takatifu	hekalu–lako	kuelekea	nitasujudu	
	H8034	H0853	H3034	H6944	H1964	H0413	H7812	

כָּל־	עַל־	הִגְדַּלְתָּ	כִּי־	אִמְרָתֶךָ	וְעַל־	חַסְדְּךָ	
yote	juu–ya	umekuza	kwa–sababu	uaminifu–wako	na–kwa–ajili–ya	upendo–wako–wa–kudumu	
H3605		H1431		H0571			
						אִמְרָתֶךָ׃	שִׁמְךָ
						neno–lako	jina–lako
							H8034

Nitasujundu mbele ya hekalu lako takatifu na kulishukuru jina lako kwa ajili ya uaminifu wa agano lako na kwa uaminifu wako. Umelifanya muhimu zaidi neno lako na jina lako kuliko kitu chochote.

עֹז׃	בְּנַפְשִׁי	תַּרְהִבֵנִי	וַתַּעֲנֵנִי	קָרָאתִי	בְּיוֹם	3
nguvu	katika–nafsi–yangu	ulinitia–nguvu	na–ukanijibu	niliyoita	siku	
H5797	H5315	H7292		H7121	H3117	

Siku ile niliyo kuita, ulinijibu; ulinitia moyo na kuitia nguvu nafsi yangu.

אִמְרֵי־	שָׁמְעוּ	כִּי	אֶרֶץ	מַלְכֵי־	כָּל־	יְהוָה	יוֹדוּךָ	4
maneno–ya	wamesikia	kwa–sababu	nchi	wafalme–wa	wote	Yahwe	watakushukuru	
H0561	H8085		H0776	H4428	H3605	H3068	H3034	

פִּיךָ׃	
kinywa–chako	
H6310	

Wafalme wote wa nchi watakushukuru wewe, Yahwe, maana watasikia maneno kutoka kinywani mwako.

							5
יְהוָה׃	כְּבוֹד	גָּדוֹל	כִּי	יְהוָה	בִּדְרָכֵי	וְיָשִׁירוּ	
Yahwe	utukufu–wa	kuu	kwa–sababu	Yahwe	kuhusu–njia–za	na–waimbe	
H3068	H3519			H3068	H1870	H7891	

Hakika, wataimba kuhusu matendo ya Yahwe, kwa kuwa utukufu wa Yahwe ni mkuu.

								6
יֵדֵעַ׃	מִמֶּרְחָק	וְגָבֹהַּ	יִרְאֶה	וּשְׁפָלֵל	יְהוָה	רָם	כִּי־	
anajua	kwa–mbali	lakini–kiburi	anaona	mnyenyekevu	Yahwe	juu	ingawa	
H3045	H4801	H1364	H7200	H8217	H3068			

Maana ingawa Yahwe yuko juu, lakini anawajali wanyenyekevu, lakini hawatambui wenye majivuno.

								7
אֹיְבִי	אַף	עַל	תִּחַיֵּנִי	צָרָה	בְּקֶרֶב	וּאֶלֶךְ	אִם־	
adui–zangu	hasira–ya	juu–ya	utanihifadhi	taabu	katikati–ya	nitatembea	ingawa	
H0341	H0639		H2421		H7130	H3212		

יְמִינֶךָ׃	וְתוֹשִׁיעֵנִי	יָדֶךָ	תִּשְׁלַח
mkono–wako–wa–kulia	na–utaniokoa	mkono–wako	utanyoosha
H3225	H3467	H3027	H7971

Nijapopita katikati ya hatari, wewe utauhifadhi uhai wangu; utanyoosha mkono wako dhidi ya hasira ya adui zangu, na mkono wako wa kuume utaniokoa.

							8
מַעֲשֵׂי	לְעוֹלָם	חַסְדְּךָ	יְהוָה	בַּעֲדִי	יִגְמֹר	יְהוָה׀	
kazi–ya	milele	upendo–wako–wa–kudumu	Yahwe	kwa–ajili–yangu	atatimiza	Yahwe	
H4639	H5769		H3068	H1157	H1584	H3068	

תָּרֶף׃	אַל־	יָדֶיךָ
ache	usi	mikono–yako
H7503	H0408	H3027

Yahwe yuko pamoja nami hadi mwisho; uaminifu wa agano lako, Yahwe, wadumu milele. Usiwaache wale ambao mikono yako imewaumba.

Chapter 139

וַתֵּדָע׃	חֲקַרְתָּנִי	יְהוָה	מִזְמוֹר	לְדָוִד	לַמְנַצֵּחַ	1
na–unajua	umenichunguza	Yahwe	zaburi	wa–Daudi	kwa–kiongozi–wa–uimbaji	
H3045	H2713	H3068	H4210	H1732	H5329	

Ee Yahwe, wewe umenichunguza, na unanijua.

מֵרָחוֹק׃	לְרֵעִי	בָּנְתָּה	וְקוּמִי	שִׁבְתִּי	יָדַעְתָּ	אַתָּה	2
kwa–mbali	mawazo–yangu	unaelewa	na–kuinuka–kwangu	kukaa–kwangu	unajua	wewe	
H7350	H7454	H0995		H3427	H3045		

Wewe unajua nikaapo na niinukapo; unayajua mawazo yangu tokea mbali sana.

הִסְכַּנְתָּה׃	דְּרָכַי	וְכָל־	זֵרִיתָ	וְרִבְעִי	אָרְחֵי	3
unazifahamu	njia–zangu	na–yote	umepepeta	na–kulala–kwangu	njia–yangu	
H5532	H1870	H3605	H2219	H7252	H0734	

Unachunguza wenendo wangu na kulala kwangu; unazijua njia zangu zote.

כֻּלָּהּ׃	יָדַעְתָּ	יְהוָה	הֵן	בִּלְשׁוֹנִי	מִלָּה	אֵין	כִּי	4
yote	unajua	Yahwe	tazama	ulimini–mwangu	neno	hakuna	kwa–sababu	
H3605	H3045	H3068	H2005	H3956	H4405	H0369		

Kabla hakujawa na neno kwenye ulimi wangu, wewe unalijua kabisa, Yahwe.

כַּפָּכָה׃	עָלָי	וַתָּשֶׁת	צַרְתָּנִי	וָקֶדֶם	אָחוֹר	5
mkono–wako	juu–yangu	na–umeweka	umenizunguka	na–mbele	nyuma	
H3709		H7896			H0268	

Nyuma yangu na mbele yangu unanizunguka na kuniwekea mkono wako.

הָּ׃	אוּכַל	לֹא־	נִשְׂגְּבָה	מִמֶּנִּי	דַּעַת	)פְּלִיאָה(	]פלאיה[	6
hiyo	kufikia	siwezi	imeinuka–juu	kwangu	ujuzi	(ya–ajabu)	[ya–ajabu]	
	H3201	H3808	H7682		H1847	H6383	H6383	

Maarifa hayo ni mengi yananizidi mimi; yako juu sana, nami siwezi kuyafikia.

אֶבְרֶחָ׃	מִפָּנֶיךָ	וְאָנָה	מֵרוּחֶךָ	אֵלֵךְ	אָנָה	7
nikimbilie	kutoka–uso–wako	na–wapi	kutoka–Roho–yako	niende	wapi	
H1272	H6440	H0575	H7307	H3212	H0575	

Niende wapi mbali na roho yako? Niende wapi niukimbie uwepo wako?

הִנָּךְ׃	שְׁאוֹל	וְאַצִּיעָה	אָתָּה	שָׁם	שָׁמַיִם	אֶסָּק	אִם־	8
uko	kuzimu	na–kama–nitatandika	wewe	huko	mbinguni	nitapanda	kama	
H2009	H7585	H3331		H8033	H8064	H5266		

Kama nikipaa mbinguni, uko huko; kama nikifanya kitanda changu Kuzimuni, tazama, uko huko.

יָם׃	בְּאַחֲרִית	אֶשְׁכְּנָה	שַׁחַר	כַּנְפֵי־	אֶשָּׂא	9
bahari	mwisho–wa	nikakaa	asubuhi	mabawa–ya	nikichukua	
H3220	H0319	H7931	H7837	H3671	H5375	

Kama nikipaa kwa mbawa za asubuhi na kwenda kuishi pande za mwisho wa bahari,

יְמִינֶךָ׃	וְתֹאחֲזֵנִי	תַּנְחֵנִי	יָדֶךָ	שָׁם	גַּם־	10
mkono–wako–wa–kulia	na–utanishika	utaniongoza	mkono–wako	huko	hata	
H3225	H0270	H5148	H3027	H8033	H1571	

hata huko mkono wako utaniongoza, mkono wako wa kuume utanishika.

בַּעֲדֵנִי׃	אוֹר	וְלַיְלָה	יְשׁוּפֵנִי	חֹשֶׁךְ	אַךְ־	וָאֹמַר	11
kunizunguka	mwanga	na–usiku	litanifunika	giza	hakika	na–nikisema	
H1157	H0216	H3915	H7779	H2822	H0389	H0559	

Kama nikisema, “Hakika giza litanifunika, na nuru inizungukayo itakuwa usiku,”

כַּחֲשֵׁיכָה	יָאֵיר	כַּיּוֹם	וְלַיְלָה	מִמֶּךָּ	יַחְשָׁיךְ	לֹא־	חֹשֶׁךְ	גַּם־	12
giza	unaangaza	kama–mchana	na–usiku	kwako	kuwa–giza	haliwezi	giza	hata	
H2825	H0215	H3117	H3915		H2821	H3808	H2822	H1571	

כָּאוֹרָהּ׃
kama–mwanga

Hata giza lisingweza kuwa giza kwako. Usiku ungeng'aa kama mchana, maana giza na nuru kwako vinafanana.

אִמִּי׃	בְּבֶטֶן	תְּסֻכֵּנִי	כִּלְיֹתָי	קָנִיתָ	אַתָּה	כִּי־	13
mama–yangu	katika–tumbo–la	umenifuma	viini–vyangu	umeumba	wewe	kwa–sababu	
H0517	H0990		H3629	H7069			

Wewe uliumba sehemu zangu za ndani; uliniumba tumboni mwa mama yangu.

מַעֲשֶׂיךָ	נִפְלָאִים	נִפְלֵיתִי	נוֹרָאוֹת	כִּי	עַל	אוֹדְךָ	14
kazi–zako	ya–ajabu	nimefanywa–kwa–ajabu	kutisha	ya	kwa–sababu	nitakushukuru	
H4639	H6381	H6395	H3372			H3034	

מְאֹד׃	יֹדַעַת	וְנַפְשִׁי	
vizuri	inajua	na–nafsi–yangu	
H3966	H3045	H5315	

Nitakusifu, kwa maana nimeumbwa kwa jinsi ya ajabu. Nafsi yangu yalijua hili vizuri sana.

בְּתַחְתִּיּוֹת	רֻקַּמְתִּי	בַּסֵּתֶר	עֻשֵּׂיתִי	אֲשֶׁר־	מִמֶּךָּ	עָצְמִי	נִכְחַד	לֹא־	15
vilindini–vya	niliposukwa	kwa–siri	fanywa	nilipo	kwako	mifupa–yangu	fichwa	hayaku	
H8482	H7551					H6108	H3582	H3808	

אָרֶץ׃
nchi
H0776

Mifupa yangu haikusitirika kwako nilipoumbwa kwa siri, nilipoumbwa kwa ustadi pande za chini za nchi.

כֻּלָּם	סִפְרְךָ	וְעַל־	עֵינֶיךָ	רָאוּ	וְגֶלְמִי	16
zote	kitabu–chako	na–katika	macho–yako	ziliona	umbo–langu–ambalo–halikuwa–na–umbo	
H3605				H7200	H1564	

בָּהֶם׃	אֶחָד	)וְלוֹ(	]ולא[	יֹצְרוּ	יָמִים	יָכְתֻּבוּ
kati–yake	moja	(na–kwake)	[na–hakuna]	zilizopangwa	siku	ziliandikwa
	H0259		H3808	H3335	H3117	H3789

Uliniona ndani ya tumbo; siku zote zilizo pangwa kwangu ziliandikwa kitabuni mwako hata kabla ya siku ya kwanza kutokea.

עָצְמוּ	מֶּה	אֵל	רֵעֶיךָ	יָקְרוּ	מַה־	וְלִי	17
yalivyokuwa–mengi	jinsi	Mungu	mawazo–yako	yanavyothaminiwa	jinsi	na–kwangu	
	H4100	H0410	H7454	H3365	H4100		

רָאשֵׁיהֶם׃
jumla–yake

Ni jinsi gani mawazo yako ni ya thamani kwangu, Mungu! Njinsi ilivyo kubwa jumla zake!

עִמָּךְ׃	וְעוֹדִי	הֶקִיצוֹתִי	יִרְבּוּן	מֵחוֹל	אֶסְפְּרֵם	18
nawe	bado–niko	nikiamka	ni–mengi	kuliko–mchanga	nikiyahesabu	
	H5750	H6974		H2344		

Kama nikijaribu kuyahesabu ni mengi kuliko mchanga. Niamkapo bado niko na wewe.

מֵנִי׃	סוּרוּ	דָמִים	וְאַנְשֵׁי	רָשָׁע	וֵאלֹוַה	תִקְטֹל	אִם־	19
kwangu	ondokeni	damu	na–watu–wa	mwovu	Mungu	ungemwua	kama	
	H5493	H1818	H0376	H7563	H0433	H6991		

Ee Mungu, kama ungewaua waovu; ondokeni kwangu enyi watu wenye vurugu.

עָרֶיךָ׃	לַשָּׁוְא	נָשְׂא	לִמְזִמָּה	יְאמְרֶךָ	אֲשֶׁר	20
adui–zako	kwa–ubatili	wanakuinua	kwa–hila	wanakusema	ambao	
H6145	H7723	H5375	H4209	H0559		

Wanakuasi wewe na kutenda udanganyifu; adui zako wananena uongo.

אֶתְקוֹטֵט׃	וּבְתְקוֹמְמֶיךָ	אֶשְׂנָא	וְיהוָה	מְשַׂנְאֶיךָ	הֲלוֹא־	21
ninawachukia	na–wanaoinuka–dhidi–yako	nachukia	Yahwe	wanaokuchukia	je–siwachukii	
H6962	H8618	H8130	H3068	H8130	H3808	

Je, siwachukii hao, wale wakuchukiao Yahwe? Je, siwadharau wale wanao inuka dhidi yako?

לִי׃	הָיוּ	לְאוֹיְבִים	שְׂנֵאתִים	שִׂנְאָה	תַכְלִית	22
kwangu	wamekuwa	adui	ninawachukia	kamili	kwa–chuki	
	H1961	H0341	H8130	H8135	H8503	

Nawachukia kabisa; wamekuwa adui zangu.

שַׂרְעַפָי׃	וְדַע	בְּחָנֵנִי	לְבָבִי	וְדַע	אֵל	חָקְרֵנִי	23
mawazo–yangu–ya–wasiwasi	na–ujue	nijaribu	moyo–wangu	na–ujue	Mungu	nichunguze	
H8312	H3045	H0974	H3824	H3045	H0410	H2713	

Ee Mungu, unichunguze na kuujua moyo wangu; unijaribu na uyajue mawazo yangu.

עוֹלָם׃	בְּדֶרֶךְ	וּנְחֵנִי	בִּי	עֹצֶב	דֶּרֶךְ־	אִם־	וּרְאֵה	24
milele	katika–njia–ya	na–uniongoze	iko–ndani–yangu	uchungu	njia–ya	kama	na–uone	
H5769	H1870	H5148			H1870		H7200	

Uone kama kuna njia ya uovu ndani yangu, na uniongoze katika njia ya milele.

Chapter 140

רָע	מֵאָדָם	יְהוָה	חַלְּצֵנִי	לַמְנַצֵּחַ׃	לְדָוִד׃	מִזְמוֹר	1
mbaya	kutoka–kwa–mtu	Yahwe	niokoe	kwa–kiongozi–wa–uimbaji	ya–Daudi	zaburi	
	H0120	H3068		H5329	H1732	H4210	

תִנְצְרֵנִי׃	חֲמָסִים	מֵאִישׁ
unilinde	mwenye–jeuri	kutoka–kwa–mtu
H5341	H2555	H0376

Yahwe, uniokoe dhidi ya waovu; unikinge dhidi ya watu wenye vurugu.

מִלְחָמוֹת׃	יָגְורוּ	יוֹם	כָּל־	בְּלֵב	רָעוֹת	חָשְׁבוּ	אֲשֶׁר	2
vita	wanachochea	siku	kila	moyoni	maovu	wanapanga	ambao	
H4421		H3117	H3605			H2803		

Wao wanapanga uovu mioyoni mwao; wanasababisha mapigano kila siku.

סֶלָה׃	שִׁפְתֵימוֹ	תַחַת	עַכְשׁוּב	חֵמַת	נָחָשׁ	כְּמוֹ־	לְשׁוֹנָם׀	שָׁנְנוּ	3
sela	midomo–yao	chini–ya	swila	sumu–ya	nyoka	kama	ulimi–wao	wameinoa	
H5542	H8193	H8478	H5919	H2534	H5175	H3644	H3956	H8150	

Ndimi zao zinajeruhi kama nyoka; sumu ya fira imo midomoni mwao. Selah

תִּנְצְּרֵנִי	חֲמָסִים	מֵאִישׁ	רָשָׁע	מִידֵי	וַיהוָה	שָׁמְרֵנִי		4
unilinde	mwenye-jeuri	kutoka-kwa-mtu	mwovu	kutoka-mikononi-mwa	Yahwe	nilinde		
H5341	H2555	H0376	H7563	H3027	H3068	H8104		
					פְּעָמָי׃	לִדְחוֹת	חָשְׁבוּ	אֲשֶׁר
					hatua-zangu	kuangusha	wamepanga	ambao
					H6471		H2803	

Ee Yahwe, unilinde dhidi ya mikono ya waovu; unikinge na vurugu za watu wanaopanga kuniangusha.

לִי־	רֶשֶׁת	פָּרְשׂוּ	וַחֲבָלִים	לִי	פַּח	וּגְאִים	טָמְנוּ־	5
kando-ya	wavu	wametandaza	na-kamba	kwa-ajili-yangu	mtego	wenye-kiburi	wameficha	
H3027	H7568	H6566				H1343	H2934	
				סֶלָה׃	לִי	שָׁתוּ־	מִקְשִׁים	מַעְגָּל
				sela	kwa-ajili-yangu	wameweka	tanzi	njia
				H5542		H7896	H4170	H4570

Wenye majivuno wameweka mtego kwa ajili yangu; wameeneza nyavu; wameweka kitanzi kwa ajili yangu. Selah

תַּחֲנוּנָי׃	קוֹל	יְהוָה	הַאֲזִינָה	אָתָּה	אֵלִי	לַיהוָה	אָמַרְתִּי	6
maombi-yangu	sauti-ya	Yahwe	sikiliza	wewe	Mungu-wangu	kwa-Yahwe	nimesema	
H8469		H3068	H0238		H0410	H3068	H0559	

Nilimwambia Yahwe, “Wewe ni Mungu wangu; usikie kilio changu unihurumie.”

עָשָׁק׃	בְּיוֹם	לְרֹאשִׁי	סַכְתָּה	יְשׁוּעָתִי	עֹז	אֲדֹנָי	יְהוִה	7
vita	siku-ya	kichwa-changu	umefunika	wokovu-wangu	nguvu-ya	Bwana	Yahwe	
H5402	H3117			H3444	H5797	H0136	H3069	

Ee Yahwe, Bwana wangu, wewe ni mwenye nguvu uwezaye kuniokoa; hunifunika ngao kichwa changu siku ya vita.

סֶלָה׃	יָרוּמוּ	תָּפֵק	אַל־	זְמָמוֹ	רָשָׁע	מַאֲוַיֵּי	יְהוָה	תִּתֵּן	אַל־	8
sela	wasiinuke	fanye-kufanikiwa	usi	hila-yake	mwovu	tamaa-za	Yahwe	pe	usi	
H5542		H6329	H0408	H2162	H7563	H3970	H3068	H5414	H0408	

Ee Yahwe, usiyatimize matakwa ya waovu; usiruhusu njama zao kufanikiwa. Selah

(יְכַסֶּמוֹ׃)	[יכסומו]	שְׂפָתֵימוֹ	עֲמַל	מְסֵבָי	רֹאשׁ	9
(iwafunike)	[iwafunike]	midomo-yao	taabu-ya	wanaonizunguka	kichwa-cha	
H3680	H3680	H8193	H5999	H4524		

Wale wanao nizunguka huinua vichwa vyao; madhara ya midomo yao wenyewe na yawafunike.

בָּל־	בִּמְהֻמֹּרוֹת	יַפְלֵם	בָּאֵשׁ	גָּחָלִים	עֲלֵיהֶם	(יְמוֹטוּ)	[ימיטו]	10
wasi	katika-mashimo	waangukie	katika-moto	makaa-ya-moto	juu-yao	(zishuke)	[zishuke]	
H1077	H4113	H5307	H0784	H1513		H4131	H4131	
							יָקוּמוּ׃	
							inuke	

Makaa ya moto na yawaangukie; uwatupe motoni, kwenye shimo refu, wasiweze kuinuka tena.

רָע	חָמָס	אִישׁ־	בָּאָרֶץ	יִכּוֹן	בַּל־	לָשׁוֹן	אִישׁ	11
mbaya	mwenye–jeuri	mtu	katika–nchi	simame	asi	mwenye–ulimi	mtu	
	H2555	H0376	H0776		H1077	H3956	H0376	

לְמַדְחֵפֹת׃	יְצוּדֶנּוּ
kwa–pigo	uovu–umwindane
H4073	

Watu wenye ndimi na wasifanywe salama juu ya nchi; na uovu umuwinde kumpiga mtu mwenye vurugu mpaka afe.

אֶבְיֹנִים׃	מִשְׁפַּט	עָנִי	דִּין	יְהוָה	יַעֲשֶׂה	כִּי־	(יָדַעְתִּי)	[ידעת]	12
maskini	hukumu–ya	mnyonge	haki–ya	Yahwe	atafanya	kwamba	(najua)	[najua]	
H0034	H4941	H6041	H1779	H3068			H3045	H3045	

Ninajua kuwa Yahwe atahukumu kwa haki walioteswa, na kuwa atawapa haki wahitaji.

פָּנֶיךָ׃	אֶת־	יְשָׁרִים	יֵשְׁבוּ	לִשְׁמֶךָ	יוֹדוּ	צַדִּיקִים	אַךְ	13
uso–wako	mbele–ya	wanyofu	watakaa	jina–lako	watashukuru	wenye–haki	hakika	
H6440	H0854	H3477	H3427	H8034	H3034	H6662	H0389	

Hakika watu wenye haki watalishukuru jina lako; watu wanyoofu wataishi uweponi mwako.

Chapter 141

אֵלֶיךָ׃	בְּקָרְאִי־	קוֹלִי	הַאֲזִינָה	לִי	חוּשָׁה	קָרָאתִיךָ	יְהוָה	לְדָוִד	מִזְמוֹר	1
kwako	ninapoita	sauti–yangu	sikiliza	kwangu	haraka	nimekuita	Yahwe	ya–Daudi	zaburi	
	H7121		H0238			H7121	H3068	H1732	H4210	

Ee Yahwe, ninakulilia wewe; uje upesi kwangu. Unisikilize nikuitapo.

מִנְחָת־	כַּפַּי	מַשְׂאַת	לְפָנֶיךָ	קְטֹרֶת	תִּפְלָתִי	תִּכּוֹן		2
kama–sadaka–ya	mikono–yangu	kuinua	mbele–yako	kama–uvumba	sala–yangu	iwe–imara		
H4503	H3709	H4864	H6440	H7004	H8605			

עָרֶב׃
jioni
H6153

Maombi yangu na yawe kama uvumba mbele zako; mikono yangu iliyoinuliwa na iwe kama dhabihu ya jioni.

שְׂפָתָי׃	דָּל	עַל־	נִצְּרָה	לְפִי	שָׁמְרָה	יְהוָה	שִׁיתָה	3
midomo–yangu	mlango–wa	juu–ya	linda	kwa–kinywa–changu	ulinzi	Yahwe	weka	
H8193			H5341	H6310	H8108	H3068	H7896	

Ee Yahwe, uweke mlinzi kinywani mwangu; mngojezi malangoni pa midomo yangu.

אֶת־	בְּרֹשַׁע	וְעַלְלוֹת	לְהִתְעוֹלֵל	רָע	וְלִדְבָר	לִבִּי	תַּט־	אַל־	4
na	kwa–uovu	matendo–mabaya	kushiriki	baya	jambo	moyo–wangu	inamie	usi	
H0854	H7562	H5949			H1697		H5186	H0408	

בְּמַנְעַמֵּיהֶם׃	אֶלְחַם	וּבַל־	אָוֶן	פֹּעֲלֵי־	אִישִׁים
vyakula–vyao–vitamu	kula	na–nisila	udhalimu	wafanyao	watu
H4516		H1077	H0205	H6466	H0376

Usiruhusu tamaa ya moyo wangu kutamani uovu wowote wala kushiriki katika matendo ya dhambi na watu waishio maovuni. Nisile vyakula vyao vya anasa.

5 יֶהֱלְמֵנִי־ mwenye–haki–anipige H1986 וְיוֹכִיחֵנִי na–anikemee H3198 חֶסֶד kwa–upendo H6662 וצַדִּיק mwenye–haki H8081 שֶׁמֶן mafuta H0408 רֹאשׁ kwa–kichwa אַל־ ya–isi

יָנִי katae H5106 רֹאשִׁי kichwa–changu כִּי־ kwa–sababu H5750 עוֹד bado H8605 וּתְפִלָּתִי na–sala–yangu בְּרָעוֹתֵיהֶם׃ dhidi–ya–maovu–yao

Mwenye haki na anipige; nao utakuwa ni wema kwangu. Anirudi; itakuwa kama mafuta kichwani pangu; kichwa changu na kisikatae kupokea. Lakini maombi yangu siku zote yatakuwa dhidi ya matendo yao mauvu.

6 נִשְׁמְטוּ wametupwa H5553 סֶלַע mwamba H8199 שֹׁפְטֵיהֶם waamuzi–wao H8085 וְשָׁמְעוּ na–watasikiliza H0561 אֲמָרַי maneno–yangu כִּי kwa–sababu H3027 בְּידֵי־ kando–ya H8058

נָעֲמוּ׃ ni–matamu H5276

Viongozi wao watatupwa chini toka juu mlimani; watayasikia maneno yangu kuwa ni matamu.

7 כְּמוֹ kama H6310 לְפֵי mlangoni–mwa H6106 עֻצְּמֵינוּ mifupa–yetu H6340 נְפִזְרוּ yametawanyika H0776 בָּאָרֶץ ardhi H1234 וּבֻקַּע na–kupasua H6398 פֹּלֵחַ mtu–anapochanja

שְׁאוֹל׃ kuzimu H7585

Watalazimika kusema, “Kama vile jembe moja livunjapo ardhi, hivyo mifupa yetu imesambaratishwa kinywani pa kuzimu.”

8 כִּי kwa–sababu H0413 וְאֵלֶיךָ kwako H3069 יְהוִה Yahwe H0136 אֲדֹנָי Bwana H5315 נַפְשִׁי׃ nafsi–yangu

H6168 תְּעַר ache H0408 אַל־ usi H2620 חָסִיתִי nimekukimbilia בְּכָה kwako H5869 עֵינָי macho–yangu

Hakika macho yangu yanakutazama wewe, Yahwe, Bwana; katika wewe napata kimbilio; usiiache nafsi yangu.

9 שָׁמְרֵנִי nilinde H3027 מִידֵי kutoka–mikononi–mwa H6466 פַּעֲלֵי wafanyao H4170 וּמִקְשׁוֹת na–tanzi–za H3369 יָקְשׁוּ walioniwekea H6435 פַּח mtego H0205 אָוֶן׃ udhalimu

Unilinde dhidi ya mitego waliyoiweka kwa ajili yangu, na matanzi yao watendao maovu.

10 יִפְּלוּ waanguke H5307 בְּמַכְמֹרָיו katika–mitego–yao H7563 רְשָׁעִים waovu H3162 יָחַד pamoja H0595 אֲנִכִי mimi H5704 עַד־ hadi H5676 אֶעֱבֹר׃ nipite

Waovu na waangukie kwenye nyavu zao wenywe pindi mimi nitorokapo.

Chapter 142

אֶזְעָק	יְהוָה	אֶל־	קוֹלִי	תְּפִלָּה׃	בְּמַעֲרָה	בְּהִיוֹתִו	לְדָוִד	מַשְׂכִּיל	1
ninaomba	Yahwe	kwa	sauti–yangu	sala	pangoni	alipokuwa	ya–Daudi	maskili	
H2199	H3068	H0413		H8605	H4631	H1961	H1732	H4905	

אֶתְחַנָּן׃	יְהוָה	אֶל־	קוֹלִי
ninasihi	Yahwe	kwa	sauti–yangu
	H3068	H0413	

Kwa sauti yangu namlilia Yahwe anisaidie; kwa sauti yangu naomba kwa ajili ya neema ya Yahwe.

אַגִּיד׃	לְפָנָיו	צָרָתִי	שִׂיחִי	לְפָנָיו	אֶשְׁפֹּךְ	2
ninaeleza	mbele–yake	taabu–yangu	lalamiko–langu	mbele–yake	ninaamwaga	
H5046	H6440		H7879	H6440	H8210	

Namwaga malalamiko yangu mbele zake; ninamwambia shida zangu.

זוּ	בְּאָרַח־	נֶתִיבָתִי	יָדַעְתָּ	וְאַתָּה׀	רוּחִי	וְעָלַי	בְּהִתְעַטֵּף	3
hii	katika–njia	njia–yangu	unajua	na–wewe	roho–yangu	ndani–yangu	inapozimia	
H2098	H0734		H3045		H7307			

לִי׃	פַּח	טָמְנוּ	אֲהַלֶּכְךָ
kwa–ajili–yangu	mtego	wameficha	ninatembea
		H2934	H1980

Roho yangu inapokuwa dhaifu ndani yangu, wewe unajua mapito yangu. Kwenye njia niipitayo wamenifichia mtego.

מִמָּנִי	מָנוֹס	אָבַד	מַכִּיר	לִי	וְאֵין־	וּרְאֵה׀	וְיָמִין	הַבֵּיט	4
kutoka–kwangu	kimbilio	imepotea	anayenijua	kwangu	na–hakuna	na–uone	kulia	angalia	
	H4498	H0006			H0369	H7200	H3225	H5027	

לְנַפְשִׁי׃	דֹּרֵשׁ	אֵין
nafsi–yangu	anayejali	hakuna
H5315	H1875	H0369

Natazama kulia kwangu na sioni yeyote anayenijali. Sina pa kukimbilia; hakuna anayejali kuhusu uhai wangu.

בְּאֶרֶץ	חֶלְקִי	מַחְסִי	אַתָּה	אָמַרְתִּי	יְהוָה	אֵלֶיךָ	זָעַקְתִּי	5
katika–nchi–ya	fungu–langu	kimbilio–langu	wewe	nimesema	Yahwe	kwako	nimelilia	
H0776		H4268		H0559	H3068	H0413	H2199	

הָחַיִּים׃
walio–hai

Nilikuita wewe, Yahwe; nikasema, “Wewe ni kimbilio langu, fungu langu katika nchi ya walio hai.

הַצִּילֵנִי	מִאֹד	דַּלֹּתִי	כִּי־	רָנָתִי׀	אֶל־	וְהַקְשִׁיבָה		6
niokoe	sana	nimenyenyekea	kwa–sababu	kilio–changu	kwa	sikiliza		
H5337	H3966	H1809		H7440	H0413	H7181		

מִמָּנִי׃	אָמְצוּ	כִּי	מֵרֹדְפַי
kuliko–mimi	wana–nguvu–zaidi	kwa–sababu	kutoka–kwa–wanaonifuatia
	H0553		H7291

Sikia kuita kwangu, maana nimeshushwa chini sana; uniokoe dhidi ya watesi wangu, maana wana nguvu kuliko mimi.

בִּי	שִׁמְךָ	אֶת־	לְהוֹדוֹת	נַפְשִׁי	ומִמַּסְגֵּר	הוֹצִיאָה	7
kwa–ajili–yangu	jina–lako	—	kushukuru	nafsi–yangu	kutoka–gerezani	nitoe	
	H8034	H0853	H3034	H5315	H4525	H3318	

עָלָי׃	תְּגְמֹל	כִּי	צַדִּיקִים	יַכְתִּרוּ
mimi	utanilipa	kwa–sababu	wenye–haki	watanizunguka
	H1580		H6662	H3803

Uitoe nafsi yangu kifungoni ili niweze kulishukuru jina lako. Wenye haki watakusanyika karibu nami kwa sababu umekuwa mwema kwangu.”

Chapter 143

תַּחֲנוּנָי	אֶל־	הַאֲזִינָה	תְּפִלָּתִי	שִׁמְעָ	וִיהוָה	לְדָוִד	מִזְמוֹר	1
maombi–yangu	kwa	sikiliza	sala–yangu	sikia	Yahwe	ya–Daudi	zaburi	
H8469	H0413	H0238	H8605	H8085	H3068	H1732	H4210	

בְּצִדְקָתֶךָ׃	עֲנֵנִי	בֶּאֱמֻנָתֶךָ
kwa–haki–yako	nijibu	kwa–uaminifu–wako
H6666		H0530

Ee Yahwe, usikie maombi yangu; sikia kuomba kwangu. Kwa sababu ya uaminifu wa agano lako na haki yako, unijibu!

יִצְדָּק	לֹא־	כִּי	עַבְדֶּךָ	אֶת־	בְּמִשְׁפָּט	תָּבוֹא	וְאַל־	2
atahibitiwa–haki	hata	kwa–sababu	mtumishi–wako	na	kwa–hukumu	kuingia	na–usiingie	
H6663	H3808		H5650	H0854	H4941	H0935	H0408	

חָי׃	כָּל־	לְפָנֶיךָ
aliye–hai	yeyote	mbele–yako
	H3605	H6440

Usimuhukumu mtumishi wako, kwa kuwa machoni pako hamna aliye haki.

חַיָּתִי	לָאָרֶץ	דִּכָּא	נַפְשִׁי	ואוֹיֵב	רָדַף	כִּי	3
maisha–yangu	ardhini	ameponda	nafsi–yangu	adui	amefuatia	kwa–sababu	
	H0776	H1792	H5315	H0341	H7291		

עוֹלָם׃	כְּמֵתֵי	בְּמַחֲשַׁכִּים	הוֹשִׁיבֵנִי
wa–zamani	kama–wafu	gizani	amenifanya–kukaa
H5769	H4191	H4285	H3427

Adui ameifuatia nafsi yangu; amenisukuma hadi chini; amenifanya niishi gizani kama wale ambao wamekwisha kufa siku nyingi zilizopita.

לִבִּי׃	יִשְׁתּוֹמֵם	בְּתוֹכִי	רוּחִי	עָלַי	וַתִּתְעַטֵּף	4
moyo–wangu	umestukia	ndani–yangu	roho–yangu	ndani–yangu	na–ikazimia	
	H8074	H8432	H7307			

Na roho yangu inazidiwa ndani yangu; moyo wangu unakata tamaa.

יָדֶיךָ	בְּמַעֲשֵׂה	פָּעֳלֶךָ	בְּכָל־	הָגִיתִי	מִקֶּדֶם	וְיָמִים	זָכַרְתִּי	5
mikono–yako	kazi–ya	yote	kazi–yako	nimetafakari	za–zamani	siku	nimekumbuka	
H3027	H4639	H6467	H3605	H1897		H3117	H2142	

אֲשׂוֹחֵחַ׃
ninazungumzia
H7878

Nakumbuka siku za zamani zilizopita; nayatafakari matendo yako yote; nawaza juu ya utimilifu wako.

סֶּלָה׃	לְךָ	עֲיֵפָה	כְּאֶרֶץ־	וְנַפְשִׁי	אֵלֶיךָ	יָדַי	פֵּרַשְׂתִּי	6
sela	kwako	yenye–kiu	kama–nchi	nafsi–yangu	kwako	mikono–yangu	nimenyoosha	
H5542		H5889	H0776	H5315	H0413	H3027	H6566	

Nakunyoshea mikono yangu katika maombi; nafsi yangu inakuonea kiu katika nchi kavu. Selah

מִמֶּנִּי	פָּנֶיךָ	תַּסְתֵּר	אַל־	רוּחִי	כָּלְתָה	יְהוָה	עֲנֵנִי	מַהֵר	7
kwangu	uso–wako	fiche	usi	roho–yangu	imekwisha	Yahwe	nijibu	haraka	
	H6440	H5641	H0408	H7307	H3615	H3068			

בּוֹר׃	יֹרְדֵי	עִם־	וְנִמְשַׁלְתִּי	
shimoni	washukao	pamoja–na	na–nikawa–kama	
	H3381			

Unijibu upesi, Yahwe, kwa sababu roho yangu inazimia. Usinifiche uso wako, vinginevyo nitakuwa kama wale waendao chini shimoni.

בָּטַחְתִּי	בְךָ	כִּי־	חַסְדֶּךָ	וּבַבֹּקֶר	הַשְׁמִיעֵנִי	8
ninakuamini	kwako	kwa–sababu	upendo–wako–wa–kudumu	asubuhi	nifanye–nisikia	
H0982				H1242	H8085	

נַפְשִׁי׃	נָשָׂאתִי	אֵלֶיךָ	כִּי־	אֵלֵךְ	זֶּה	דֶּרֶךְ־	הוֹדִיעֵנִי	
nafsi–yangu	nimeinua	kwako	kwa–sababu	niende	hii	njia	nifundishe	
H5315	H5375	H0413		H3212	H2098	H1870	H3045	

Unifanye kusikia uaminifu wa agano lako wakati wa asubuhi, maana ninakuamini wewe. Unionyeshe njia niipasayo kutembea kwayo, kwa maana nakuinulia wewe nafsi yangu.

כִּסְתִּי׃	אֵלֶיךָ	יְהוָה	מֵאֹיְבַי	הַצִּילֵנִי	9
nimejificha	kwako	Yahwe	kutoka–kwa–adui–zangu	niokoe	
H3680	H0413	H3068	H0341	H5337	

Uniokoe dhidi ya adui zangu, Yahwe; nakimbilia kwako ili nijifiche.

טוֹבָה	רוּחֲךָ	אֱלֹוהָי	אַתָּה	כִּי־	רְצוֹנֶךָ	לַעֲשׂוֹת	וְלַמְּדֵנִי	10
njema	Roho–yako	Mungu–wangu	wewe	kwa–sababu	mapenzi–yako	kufanya	nifundishe	
	H7307	H0433			H7522		H3925	

מִישׁוֹר׃	בְּאֶרֶץ	תַּנְחֵנִי
ya–usawa	katika–nchi	iniongoze
H4334	H0776	H5148

Unifundishe kufanya mapenzi yako, maana wewe ni Mungu wangu. Roho wako mwema na aniongoze mimi katika nchi ya unyoofu.

מְצָרָה	תּוֹצִיא	וּבְצִדְקָתְךָ	תְּחַיֵּנִי	יְהוָה	שִׁמְךָ	לְמַעַן־	11
kutoka–taabuni	utoe	kwa–haki–yako	nihifadhi–hai	Yahwe	jina–lako	kwa–ajili–ya	
	H3318	H6666	H2421	H3068	H8034	H4616	

נַפְשִׁי׃
nafsi–yangu
H5315

Ee Yahwe, kwa ajili ya jina lako, unihifadhi hai; katika haki yako uitoe nafsi yangu taabuni.

צוֹרְרֵי	כָּל־	וְהַאֲבַדְתָּ	אֹיְבֵי	תַּצְמִית	וּבְחַסְדֶּךָ	12
wanaonidhulumu	wote	na–uwaharibu	adui–zangu	uwaangamize	na–kwa–upendo–wako	
	H3605	H0006	H0341	H6789		

עַבְדֶּךָ׃	אֲנִי	כִּי	נַפְשִׁי
mtumishi–wako	mimi	kwa–sababu	nafsi–yangu
H5650	H0589		H5315

Katika uaminifu wa agano lako uwaondoshe maadui zangu na uwaangamize maadui wa uhai wangu, maana mimi ni mtumishi wako.

Chapter 144

לַקְרָב	יָדַי	הַמְלַמֵּד	צוּרִי	וְיהוָה	בָּרוּךְ	וְלִדָוִד	1
vita	mikono–yangu	anayefundisha	mwamba–wangu	Yahwe	abarikiwe	ya–Daudi	
H7128	H3027	H3925	H6697	H3068	H1288	H1732	

לַמִּלְחָמָה׃	אֶצְבְּעוֹתַי
mapigano	vidole–vyangu
H4421	H0676

Atukuzwe Yahwe, mwamba wangu, anifundishaye mikono yangu vita na vidole vyangu kupigana.

לִי	וּמְפַלְטִי	מִשְׂגַּבִּי	וּמְצוּדָתִי	חַסְדִּי	2
kwangu	na–mkombozi–wangu	kimbilio–langu	na–ngome–yangu	upendo–wangu–wa–kudumu	
	H6403				

תַּחְתָּי׃	עַמִּי	הָרוֹדֵד	חָסִיתִי	וּבוֹ	מָגִנִּי
chini–yangu	watu–wangu	anayetiisha	ninakimbilia	na–kwake	ngao–yangu
H8478		H7286	H2620		H4043

Wewe ni uaminifu wa agano langu na ngome yangu, mnara wangu mrefu na uniokoaye, ngao yangu na yule ambaye katika yeye napata kimbilio, uyatiishaye mataifa chini yangu.

וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃	אֱנוֹשׁ	בֶּן־	וַתֵּדָעֵהוּ	אָדָם	מָה־	יְהוָה	3
unamfikiria	binadamu	mwana–wa	unamjali	binadamu	nini	Yahwe	
H2803	H0582		H3045	H0120	H4100	H3068	

Ee Yahwe, mtu ni kitu gani hata umtazame au mwana wa mtu hata umfikirie?

עוֹבֵר׃	כְּצֵל	יָמָיו	דָּמָה	לַהֶבֶל	אָדָם	4
kinachopita	kama–kivuli	siku–zake	anafanana	kama–pumzi	binadamu	
	H6738	H3117	H1819	H1892	H0120	

Mtu ni kama pumzi, siku zake ni kama uvuli upitao.

וְיַעֲשָׁנוּ׃	בֶּהָרִים	וְיֶעֱשָׁן	וְתִגַּע	שָׁמֶיךָ	הַט־	יְהוָה	5
na–ifuke–moshi	milima	gusa	na–ushuke	mbingu–zako	inamisha	Yahwe	
H6225	H2022	H5060	H3381	H8064	H5186	H3068	

Ee Yahwe uziinamishe mbingu na ushuke chini, uiguse milima na uifanye kutoa moshi.

						6
וּתְהֻמֵּם׃	חִצֶּיךָ	שְׁלַח	וּתְפִיצֵם	בָּרָק	בְּרוֹק	
na–uwataangazie	mishale–yako	tuma	na–uwatawanye	umeme	angaza	
H2000	H2671	H7971			H1299	

Utume umeme uwatawanye adui zangu; upige mishale yako na uwavuruge.

								7
מִיַּד	רַבִּים	מִמַּיִם	וְהַצִּילֵנִי	פְּצֵנִי	מִמָּרוֹם	יָדֶיךָ	שְׁלַח	
kutoka–mkono–wa	mengi	kutoka–maji	na–unitoe	niokoe	kutoka–juu	mikono–yako	nyoosha	
H3027		H4325	H5337	H6475	H4791	H3027	H7971	

נֵכָר׃	בְּנֵי
ugeni	wana–wa
H5236	

Nyosha mkono wako toka juu; uniokoe kutoka katika maji mengi, na kutoka katika mkono wa wageni.

8 אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבְּרוּ־שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר׃
ambao vinywa-vyao husema-uongo na-mkono-wao-wa-kulia mkono-wa-kulia wa-uongo
H3225 H3225 H7723 H1696 H6310 H3225 H8267

vinywa vyao hunena uongo, na mkono wao wa kuume ni mkono wa uongo.

9 אֱלֹהִים חָדָשׁ שִׁיר אֶשְׁיְרָה נִבְלוֹ־לָךְ כְּבִנְבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה־לָּךְ׃
Mungu mpya wimbo nitaimba kwako kwa-kinubi-chenye nyuzi-kumi nitakuimbia wewe
H0430 H2319 H7891 H6218 H2167

Nitakuimbia wimbo mpya, Mungu; kwa kinanda cha nyuzi kumi nitakuimbia sifa wewe,

10 הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים כְּוַפַלְמֶ הַפּוֹצֶה אֶת־ דָּוִד עַבְדּוֹ׃
anayetoa ushindi kwa-wafalme anayemwokoa — Daudi mtumishi-wake
H5414 H8668 H4428 H6475 H0853 H1732 H5650

מֵחֶרֶב רָעָה׃
kutoka-kwa-upanga mbaya
H2719

uwapaye wafalme wokovu, uliye muokoa Daudi mtumishi wako dhidi ya upanga wa uovu.

11 פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר׃
niokoe na-unitoe kutoka-mkono-wa wana-wa ugeni ambao vinywa-vyao husema-uongo na-mkono-wao-wa-kulia mkono-wa-kulia wa-uongo
H6475 H5337 H3027 H5236 H0834 H6310 H1696 H7723 H3225 H3225 H8267

Uniokoe na unitoe mkononi mwa wageni. Midomo yao huongea uongo, na mkono wao wa kuume ni mkono wa uongo.

12 אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בְּנֹעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹּת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל׃
ili wana-wetu kama-mimea iliyokua-vizuri katika-ujana-wao binti-zetu kama-nguzo zilizochongwa mtindo-wa hekalu
H0834 H1121 H5195 H1431 H1431 H1323 H2106 H2404 H8403 H1964

Wana wetu na wawe kama mimea ikuayo kwa ukumbwa timilifu katika ujana wao na binti zetu kama nguzo za pembeni, zilizonakishiwa kwa kupamba jumba la kifahari.

13 מְזָוֵינוּ מְלֵאִים זִמְּנֵי מִזַּן אָל־ זַן צֹאנֵנוּ מְאֻלָּפוֹת מְרֻבָּבוֹת אֶלֶף־
ghala-zetu zimejaa mpe kila-aina ya aina kondoo-zetu wakizaa-elfu elfu-kumi
H4200 H4392 H6329 H4713 H0413 H2177 H6629 H0505 H7231

בְּחוּצוֹתֵינוּ׃
katika-mashamba-yetu
H2351

Ghala zetu na zijae akiba ya kila aina ya mazao, na kondoo wetu wazae elfu na makumi elfu mashambani mwetu.

14 אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין־ פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה
ng'ombe-wetu wamebeba-mizigo hakuna uvunjaji na-hakuna kutoka na-hakuna kilio
H0441 H5445 H0369 H6556 H0369 H3318 H0369 H6682

בִּרְחֹבֹתֵינוּ׃
katika-mitaa-yetu
H7339

Kisha ng'ombe wetu watakuwa na nddama wengi. Hakuna atakayevunja kuta zetu; hakutakuwa na uhamisho wala kilio mitaani mwetu.

אֱלֹהָיו׃	שֶׁיְהוָה	הָעָם	אַשְׁרֵי	לּוֹ	שֶׁכָּכָה	הָעָם	אַשְׁרֵי	15
Mungu–wao	ambao–Yahwe	watu	heri	kwao	ambao–hivyo	watu	heri	
H0430	H3068		H0835		H3602		H0835	

Wamebarikiwa watu wenye baraka hizo; furaha ina watu ambao Mungu wao ni Yahwe.

Chapter 145

לְעוֹלָם	שִׁמְךָ	וַאֲבָרְכָה	הַמַּלְכִּי	אֱלוֹתַי	אֲרוֹמִמְךָ	לְדָוִד	תְּהִלָּה	1
milele	jina–lako	na–nitabariki	Mfalme	Mungu–wangu	nitakukuza	ya–Daudi	sifa	
H5769	H8034	H1288	H4428	H0433		H1732	H8416	

וָעֶד׃
na–milele
H5703

Nitakutukuza wewe, Mungu wangu, Mfalme; nitalihimidi jina lako milele na milele.

וָעֶד׃	לְעוֹלָם	שִׁמְךָ	וַאֲהַלְלָה	אֲבָרְכֶךָּ	יוֹם	בְּכָל־	2
na–milele	milele	jina–lako	na–nitasifu	nitakubariki	siku	kila	
H5703	H5769	H8034		H1288	H3117	H3605	

Kila siku nitakuhimidi; nitalisifu jina lako milele na milele.

חֵקֶר׃	אֵין	וְלִגְדֻלָּתוֹ	מְאֹד	וּמְהֻלָּל	יְהוָה	נָּדוֹל	3
mwisho	hauna	na–ukuu–wake	sana	na–anastahili–kusifiwa	Yahwe	mkuu	
H2714	H0369	H1420	H3966		H3068		

Yahwe ndiye mkuu na wakusifiwa sana; ukuu wake hauchunguziki.

יַגִּידוּ׃	וּגְבוּרֹתֶיךָ	מַעֲשֶׂיךָ	יְשַׁבַּח	לְדוֹר	דּוֹר	4
watatangaza	na–nguvu–zako	kazi–zako	kitasifu	hadi–kizazi	kizazi	
H5046	H1369	H4639		H1755	H1755	

Kizazi kimoja kitayasifu matendo yako kwa kizazi kijacho na kitatangaza matendo yako makuu.

אָשִׂיחָה׃	נִפְלְאוֹתֶיךָ	וְדִבְרֵי	הוֹדֶךָ	כְּבוֹד	הֲדַר	5
nitazungumza	miujiza–yako	na–maneno–ya	fahari–yako	uzuri–wa	utukufu	
H7878	H6381	H1697	H1935	H3519	H1926	

Nitaitafakari fahari ya utukufu wa adhama yako na matendo yako ajabu.

אֲסַפְּרֶנָּה׃	(וּגְדוּלָּתְךָ)	[וגדולתיך]	יֹאמֵרוּ	נוֹרְאֹתֶיךָ	וְעֻזּוּז	6
nitaeleza	(na–ukuu–wako)	[na–ukuu–wako]	watasema	matendo–yako–ya–kutisha	na–nguvu–ya	
	H1420	H1420	H0559	H3372	H5807	

Watanena juu ya nguvu ya kazi zako za kutisha, nami nitatangaza ukuu wako.

יְרַנֵּנוּ׃	וְצִדְקָתְךָ	יַבִּיעוּ	טוּבְךָ	רַב־	זֵכֶר	7
watapiga–kelele–za–furaha	na–haki–yako	wataimba	wema–wako	ya–wingi–wa	kumbukumbu	
	H6666	H5042	H2898		H2143	

Nao watatangaza wingi wa wema wako, na wataimba kuhusu haki yako.

וּנְדָל־	אַפַּיִם	אֶרֶךְ	יְהוָה	וְרַחוּם	חַנּוּן	8
na–mwingi–wa	hasira	mwenye–kusubiri	Yahwe	na–mwenye–huruma	mwenye–neema	
	H0639	H0750	H3068	H7349	H2587	

חָסֶד׃
upendo–wa–kudumu

Yahwe ni wa neema na huruma, si mwepesi wa hasira na mwingi katika uaminifu wa agano lake.

מַעֲשָׂיו׃	כֹּל־	עַל־	וְרַחֲמָיו	לַכֹּל	יְהוָה	טוֹב־	9
aliyoyafanya	yote	juu–ya	na–huruma–zake	kwa–wote	Yahwe	mwema	
H4639	H3605			H3605	H3068		

Yahwe ni mwema kwa wote; huruma zake zi juu ya kazi zake zote.

יְבָרֲכוּכָה׃	וַחֲסִידֶיךָ	מַעֲשֶׂיךָ	כֹּל־	יְהוָה	יוֹדוּךָ	10
watakubariki	na–watakatifu–wako	uliyoyafanya	yote	Yahwe	watakushukuru	
H1288	H2623	H4639	H3605	H3068	H3034	

Vyote ulivyo viumba vitakushukuru wewe, Yahwe; waaminifu wako watakutukuza wewe.

יְדַבֵּרוּ׃	וּגְבוּרָתְךָ	יֹאמֵרוּ	מַלְכוּתְךָ	כְּבוֹד	11
watazungumza	na–nguvu–zako	watasema	ufalme–wako	utukufu–wa	
H1696	H1369	H0559	H4438	H3519	

Waaminifu wako watanena juu ya utukufu wa ufalme wako, na watahubiri juu ya nguvu zako.

מַלְכוּתוֹ׃	הֲדַר	וּכְבוֹד	גְּבוּרֹתָיו	הָאָדָם	לִבְנֵי	וְלְהוֹדִיעַ	12
ufalme–wake	fahari–ya	na–utukufu–wa	nguvu–zake	binadamu	wana–wa	kujulisha	
H4438	H1926	H3519	H1369	H0120		H3045	

Watayafanya matendo makuu ya Mungu ya julikane na wanadamu na utukufu wa fahari ya ufalme wake.

וְדוֹר׃	דּוֹר	בְּכָל־	וּמֶמְשַׁלְתְּךָ	עֹלָמִים	כָּל־	מַלְכוּת	מַלְכוּתְךָ	13
na–kizazi	kizazi	katika–kila	na–utawala–wako	milele	zote	ufalme–wa	ufalme–wako	
H1755	H1755	H3605	H4475	H5769	H3605	H4438	H4438	

Ufalme wako ni wa milele, na mamlaka yako ya dumu kizazi hata kizazi.

הַכְּפוּפִים׃	לְכָל־	וְזוֹקֵף	הַנֹּפְלִים	לְכָל־	יְהוָה	סוֹמֵךְ	14
walioinamishwa	wote	na–anainua	wanaoanguka	wote	Yahwe	anasaidia	
H3721	H3605	H2210	H5307	H3605	H3068	H5564	

Yahwe huwategemeza wote waangukao na huwainua wote walioinama chini.

אָכְלָם	אֶת־	לָהֶם	נוֹתֵן־	וְאַתָּה	יְשַׂבְּרוּ	אֵלֶיךָ	כֹּל	עֵינֵי־	15
chakula–chao	—	wao	unawapa	na–wewe	yanakutazama	kwako	wote	macho–ya	
H0400	H0853	H1992	H5414			H0413	H3605		

בְּעִתּוֹ׃
kwa–wakati–wake
H6256

Macho ya wote yanakungoja wewe; nawe huwapa chakula chao kwa wakati sahihi.

רָצוֹן׃	חַי	לְכָל־	וּמַשְׂבִּיעַ	יָדֶךָ	אֶת־	פּוֹתֵחַ	16
haja	kiumbe–hai	kwa–kila	na–kutosheleza	mkono–wako	—	unafungua	
H7522		H3605	H7646	H3027	H0853		

Huufungua mkono wako na hukidhi haja ya kila kiumbe hai.

מַעֲשָׂיו׃	בְּכָל־	וְחָסִיד	דְּרָכָיו	בְּכָל־	יְהוָה	צַדִּיק	17
aliyoyafanya	katika-yote	na-mwaminifu	zake-zote	katika-njia	Yahwe	mwenye-haki	
H4639	H3605	H2623	H1870	H3605	H3068	H6662	

Yahwe ni mwenye haki katika njia zake zote na neema katika yote afanyayo.

בֶּאֱמֶת׃	יִקְרָאֻהוּ	אֲשֶׁר	לְכֹל	קְרֹאָיו	לְכָל־	יְהוָה	קָרוֹב	18
kwa-ukweli	mwita	wanao	kwa-wote	wanaomuita	kwa-wote	Yahwe	karibu	
H0571	H7121		H3605	H7121	H3605	H3068	H7138	

Yahwe yu karibu na wote wamwitao, wale wamwitao yeye katika uaminifu.

וְיוֹשִׁיעֵם׃	יִשְׁמַע	שַׁוְעָתָם	וְאֶת־	יַעֲשֶׂה	יִרְאָיו	רְצוֹן־	19
na-atawaokoa	atasikia	kilio-chao	na	atatimiza	wanaomcha	haja-ya	
H3467	H8085	H7775	H0853		H3373	H7522	

Hutimiza haja za wale wanao mheshimu yeye; husikia kilio chao na kuwaokoa.

יַשְׁמִיד׃	הָרְשָׁעִים	כָּל־	וְאֶת	אֹהֲבָיו	כָּל־	אֶת־	יְהוָה	שׁוֹמֵר	20
atawaangamiza	waovu	wote	lakini	wanaompenda	wote	—	Yahwe	analinda	
H8045	H7563	H3605	H0853	H0157	H3605	H0853	H3068	H8104	

Yahwe huwalinda wale wampendao, lakini atawaangamiza waovu wote.

קָדְשׁוֹ	שֵׁם	בָּשָׂר	כָּל־	וִיבָרֵךְ	פִּי	יְדַבֶּר־	יְהוָה	תְּהִלַּת	21
lake-takatifu	jina	wenye-mwili	wote	na-wabariki	kinywa-changu	utasema	Yahwe	sifa-za	
H6944	H8034	H1320	H3605	H1288	H6310	H1696	H3068	H8416	

וָעֶד׃	לְעוֹלָם
na-milele	milele
H5703	H5769

Kinywa changu kitazinena sifa za Yahwe; wanadamu wote na walitukuze jina lake takatifu milele na milele.

Chapter 146

יְהוָה׃	אֶת־	נַפְשִׁי	הַלְלִי	יָהּ	הַלְלוּ־	1
Yahwe	—	nafsi-yangu	sifu	Yah	sifuni	
H3068	H0853	H5315		H3050		

Msifu Yahwe. Msifu Yahwe, ee nafsi yangu.

בְּעוֹדִי׃	לֵאלֹהַי	אֲזַמְּרָה	בְּחַיָּי	יְהוָה	אֲהַלְלָה	2
wakati-nipo	Mungu-wangu	nitamwimbia-sifa	maisha-yangu-yote	Yahwe	nitamsifu	
H5750	H0430	H2167		H3068		

Ninamsifu Mungu maisha yangu yote; nitamuimbia sifa Mungu wangu ni ngali ni hai.

תּוֹשִׁיעָה׃	לוֹ	שָׁאֵין	וְאָדָם	בְּבֶן־	בִּנְדִיבִים	תִּבְטְחוּ	אַל־	3
wokovu	kwake	ambaye-hana	binadamu	wala-mwana-wa	wakuu	waamini	msi	
H8668		H0369	H0120		H5081	H0982	H0408	

Msiweke imani katika wakuu au wanadamu, ambaye katika yeye hamna wokovu.

עֶשְׁתֹּנֹתָיו׃	אָבְדוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	לְאַדְמָתוֹ	יָשָׁב	רוּחוֹ	תֵּצֵא	4
mipango-yake	zitapotea	ile	siku	ardhini	atarudi	roho-yake	itatoka	
H6250	H0006	H1931	H3117	H0127	H7725	H7307	H3318	

Wakati uhai wa pumzi ya mtu unapokoma, hurudi aridhini; siku hiyo mipango yake hufikia mwisho.

אֱלֹהָיו׃	יְהוָה	עַל־	שִׂבְרוֹ	בְּעֶזְרוֹ	יַעֲקֹב	שָׁאֵל	אַשְׁרֵי	5
Mungu–wake	Yahwe	juu–ya	tumaini–lake	msaada–wake	Yakobo	ambaye–Mungu–wa	heri	
H0430	H3068		H7664	H5828	H3290	H0410	H0835	

Amebarikiwa yule ambaye Mungu wa Yakobo ni msaada wake, ambaye tumaini lake liko katika Yahwe Mungu wake.

הַשֹּׁמֵר	בָּם	אֲשֶׁר־	כָּל־	וְאֶת־	הַיָּם	אֶת־	וָאָרֶץ	שָׁמַיִם	וּעֹשֶׂה	6
anayeshika	ndani–yake	yaliyo	yote	na	bahari	—	na–nchi	mbingu	aliyeumba	
H8104			H3605	H0853	H3220	H0853	H0776	H8064		

לְעוֹלָם׃	אֱמֶת
milele	ukweli
H5769	H0571

Yahwe aliumba mbingu na nchi, bahari, na vyote vilivyomo; huitazama kweli milele.

יְהוָה׀	לָרְעֵבִים	לֶחֶם	נֹתֵן	לָעֲשׁוּקִים	וּמִשְׁפָּט	עֹשֶׂה	7
Yahwe	kwa–wenye–njaa	chakula	anayetoa	kwa–walioonewa	haki	anayefanya	
H3068	H7457	H3899	H5414	H6231	H4941		

אֲסוּרִים׃	מַתִּיר
wafungwa	anayewafungua
H0631	

Yeye hutekeleza hukumu kwa ajili ya walioonewa na huwapa chakula wenye njaa. Yahwe huwafungua waliofungwa;

אֹהֵב	יְהוָה׀	כְּפוּפִים	זֹקֵף	יְהוָה	עִוְרִים	פֹּקֵחַ	וַיהוָה	8
anawapenda	Yahwe	walioinamishwa	anainua	Yahwe	vipofu	anayefumbua	Yahwe	
H0157	H3068	H3721	H2210	H3068	H5787	H6491	H3068	

צַדִּיקִים׃
wenye–haki
H6662

Yahwe huyafungua macho ya kipofu; Yahwe huwainua walioinama; Yahwe huwapenda watu wenye haki.

רְשָׁעִים	וְדֶרֶךְ	יְעַוֵּת	וְאַלְמָנָה	יָתוֹם	גֵּרִים	אֶת־	שֹׁמֵר	וַיהוָה	9
waovu	lakini–njia–ya	anawasaidia	na–mjane	yatima	wageni	—	anawalinda	Yahwe	
H7563	H1870		H0490	H3490	H1616	H0853	H8104	H3068	

יְעַוֵּת׃
anaipindua
H5791

Yahwe huwalinda wageni katika nchi; huwainua yatima na wajane, bali huipinga njia ya wasio haki.

יָהּ׃	הַלְלוּ־	דֹּר	לְדֹר	צִיּוֹן	אֱלֹהַיִךְ	לְעוֹלָם	וַיהוָה	יִמְלֹךְ	10
Yah	sifuni	na–kizazi	kwa–kizazi	Sayuni	Mungu–wako	milele	Yahwe	atatawala	
H3050		H1755	H1755	H6726	H0430	H5769	H3068		

Yahwe atatawala milele, Mungu wako, Sayuni, kwa vizazi vyote. Msifuni Yahwe.

Chapter 147

נָאוָה	נָעִים	כִּי־	אֱלֹהֵינוּ	זַמְּרָה	טוֹב	כִּי־	וְיָהּ	הַלְלוּ	1
inafaa	inapendeza	kwa–sababu	Mungu–wetu	kuimba–sifa	nzuri	kwa–sababu	Yah	sifuni	
H5000			H0430	H2167			H3050		

תְּהִלָּה׃	
sifa	
H8416	

Msifuni Yahwe, kwa maana ni vyema kumwimbia sifa Mungu wetu, ni kuzuri, kusifu kwa faa sana.

יְכַנָּס׃	יִשְׂרָאֵל	נִדְחֵי	יְהוָה	יְרוּשָׁלִָ֫ם	בּוֹנֵה	2
anakusanya	Israeli	waliotawanyika–wa	Yahwe	Yerusalemu	anayejenga	
H3664	H3478		H3068	H3389	H1129	

Yahwe huijenga tena Yerusalemu, huwakusanya pamoja watu wa Israeli waliotawanyika.

לְעַצְּבוֹתָם׃	מְחַבֵּשׁ	לֵב	לִשְׁבוּרֵי	הָרֹפֵא	3
majeraha–yao	na–kufunga	moyo	waliovunjika	anayeponya	
H6094	H2280		H7665	H7495	

Huponya mioyo iliyopondeka na kuganga majeraha yao.

יִקְרָא׃	שֵׁמוֹת	לְכֹלָּם	לַכּוֹכָבִים	מִסְפָּר	מוֹנֶה	4
anaziita	majina	zote	nyota	idadi–ya	anahesabu	
H7121	H8034	H3605	H3556	H4557	H4487	

Huzihesabu nyota, naye huzipa majina zote.

מִסְפָּר׃	אֵין	לִתְבוּנָתוֹ	כֹּחַ	וְרַב־	אֲדוֹנֵינוּ	גָּדוֹל	5
kipimo	hauna	ufahamu–wake	nguvu	na–mwingi–wa	Bwana–wetu	mkuu	
H4557	H0369	H8394			H0113		

Ukuu ni wa Bwana wetu na nguvu zake ni za kutisha, ufahamu wake hauwezi kupimika.

אָרֶץ׃	עֲדֵי־	רִשְׁעִים	מַשְׁפִּיל	יְהוָה	עֲנָוִים	מְעוֹדֵד	6
ardhini	hadi	waovu	anawashusha	Yahwe	wanyenyekevu	anawainua	
H0776	H5704	H7563	H8213	H3068	H6035		

Yahwe huwainua wanyonge, huwashusha chini wenye jeuri.

בְכִנּוֹר׃	לֵאלֹהֵינוּ	זַמְּרוּ	בְתוֹדָה	לַיהוָה	עֱנוּ	7
kwa–kinubi	kwa–Mungu–wetu	imbeni–sifa	kwa–shukrani	kwa–Yahwe	imbeni	
H3658	H0430	H2167	H8426	H3068		

Mwimbieni Yahwe kwa shukurani, mwimbieni sifa Mungu wetu kwa kinubi.

הָרִים	הַמַצְמִיחַ	מָטָר	לָאָרֶץ	הַמֵּכִין	בְּעָבִים	שָׁמַיִם	הַמְכַסֶּה	8
milimani	anayeotesha	mvua	kwa–nchi	anayetayarisha	kwa–mawingu	mbingu	anayefunika	
H2022	H6779	H4306	H0776		H5645	H8064	H3680	

חָצִיר׃	
majani	

Huzifunika mbingu kwa mawingu na huiandaa mvua kwa ajili ya nchi, akizifanya nyasi kukua juu ya milima.

יִקְרָאוּ׃	אֲשֶׁר	עֹרֵב	לִבְנֵי	לַחְמָהּ	לִבְהֵמָה	נוֹתֵן	9
ita	wanao	kunguru	kwa–watoto–wa	chakula–chake	kwa–wanyama	anayetoa	
H7121		H6158		H3899	H0929	H5414	

Huwapa wanyama chakula na wana kunguru waliapo.

יִרְצֶֽה׃	הָאִ֗ישׁ	בִּשׁוֹקֵי	לֹא־	יֶחְפָּץ	הַסּוּס	בִּגְבוּרַת	לֹא	10
anayoridhika	mtu	miguu–ya	wala–si	anayopendezwa	farasi	nguvu–ya	si	
H7521	H0376	H7785	H3808			H1369	H3808	

Hapati furaha katika nguvu ya farasi, wala haridhii miguu imara ya mwanadamu.

לְחַסְדּֽוֹ׃	הַמְיַחֲלִים	אֶת־	יִרְאָיו	אֶת־	יְהוָה	רוֹצֶֽה	11
upendo–wake–wa–kudumu	wanaongojea	na	wanaomcha	na	Yahwe	anapendezwa	
	H3176	H0853	H3373	H0853	H3068	H7521	

Yahwe huridhia katika wale wanao muheshimu yeye, watumainio katika uaminifu wa agano lake.

צִיּֽוֹן׃	אֱלֹהַ֗יִךְ	הַלְלִי	יְהוָה	אֶת־	יְרוּשָׁלַ֫ם	שַׁבְּחִי	12
Sayuni	Mungu–wako	sifu	Yahwe	—	Yerusalemu	sifu	
H6726	H0430		H3068	H0853	H3389		

Msifuni Yahwe, Yerusalemu, msifuni Mungu wenu, Sayuni.

בְּקִרְבֵּֽךְ׃	בָּנַ֗יִךְ	בֵּרַ֤ךְ	שְׁעָרָ֗יִךְ	בְּרִיחֵי	חִזַּ֤ק	כִּֽי־	13
ndani–yako	watoto–wako	amebariki	malango–yako	makomeo–ya	ameimarisha	kwa–sababu	
H7130		H1288	H8179	H1280	H2388		

Maana yeye huyakaza mapingo ya malango yako, huwabariki watoto wako kati yako.

יַשְׂבִּֽיעֵךְ׃	חִטִּים	חֵ֭לֶב	שָׁלוֹם	גְּבוּלֵ֑ךְ	הַשָּׂם־	14
anakushibisha	bora	ngano	amani	mipaka–yako	anayeweka	
H7646	H2406	H2459	H7965	H1366		

Huletamafanikio ndani ya mipaka yako, hukutosheleza kwa ngano bora.

דִּבְרֽוֹ׃	יָרוּץ	מְהֵרָה	עַד־	אֶ֭רֶץ	אִמְרָתוֹ	הַשֹּׁלֵ֣חַ	15
neno–lake	linakimbia	haraka	upesi	duniani	neno–lake	anayetuma	
H1697	H7323	H4120	H5704	H0776		H7971	

Huipeleka amri yake juu ya nchi, amri zake hupiga mbio sana.

יְפַזֵּֽר׃	כָּאֵ֑פֶר	כְּפוֹר	כַּצֶּ֥מֶר	שַׁלֶּ֗גֶת	הַנֹּתֵ֥ן	16
anatawanya	kama–majivu	umande–wa–baridi	kama–sufu	theluji	anayetoa	
H6340	H0665		H6785	H7950	H5414	

Huifanya theluji kama sufu, huitawanya barafu kama majivu.

יַעֲמֹֽד׃	מִ֭י	קָרָתוֹ	לִפְנֵי	כְּפִתִּים	קִרְחוֹ	מַשְׁלִ֣יךְ	17
anayeweza–kusimama	nani	baridi–yake	mbele–ya	kama–vipande	barafu–yake	anatupia	
H5975	H4310	H7135	H6440		H7140	H7993	

Hutupa mvua ya mawe kama makombo, ni nani awezaye kuhimili baridi aitumayo?

מָֽיִם׃	יִזְלוּ־	רוּחוֹ֑	יַשֵּׁב	וַיְמֵסֵ֥ם	דְּבָרוֹ	יִשְׁלַ֥ח	18
maji	yanatiririka	upepo–wake	anapuliza	na–kuyayeyusha	neno–lake	anatuma	
H4325	H5140	H7307	H5380	H4529	H1697	H7971	

Hutuma amri zake na kuziyeyusha, huvumisha upepo wake na hutiririsha maji.

לְיִשְׂרָאֵֽל׃	וּמִשְׁפָּטָ֥יו	חֻקָּיו	לְיַעֲקֹ֑ב	)דְּבָרָיו(	]דברו[	מַגִּ֥יד	19
kwa–Israeli	na–sheria–zake	amri–zake	kwa–Yakobo	(maneno–yake)	[neno–lake]	anatangaza	
H3478	H4941	H2706	H3290	H1697	H1697	H5046	

Hutangaza neno lake kwa Yakobo, amri zake na hukumu zake kwa Israeli.

יָהּ׃	הַלְלוּ־	יְדֹעוּם	בַּל־	וּמִשְׁפָּטִים	גּוֹי	לְכָל־	וְכֵן	עָשָׂה	לֹא	20
Yah	sifuni	jua	hawazi	na–sheria–zake	taifa	kwa–yoyote	hivyo	hivyo	hakufanya	
H3050		H3045	H1077	H4941		H3605			H3808	

Hajafanya hivyo kwa taifa linginelo lolote, na kama ilivyo amri zake, hawazijui. Msifuni Yahwe.

Chapter 148

בַּמְּרוֹמִים׃	הַלְלוּהוּ	הַשָּׁמַיִם	מִן־	יְהוָה	אֶת־	הַלְלוּ	וְהּ	הַלְלוּ	1
juu	msifuni	mbinguni	kutoka	Yahwe	—	msifuni	Yah	sifuni	
H4791		H8064		H3068	H0853		H3050		

Msifuni Yahwe. Msifuni Yahwe, ninyi mlio katika mbingu; msifuni yeye, ninyi mlio juu.

)צְבָאָיו׃(	]צבאו[	כָּל־	הַלְלוּהוּ	מַלְאָכָיו	כָּל־	הַלְלוּהוּ	2
(majeshi–yake)	[jeshi–lake]	ninyi–nyote	msifuni	malaika–wake	ninyi–nyote	msifuni	
		H3605		H4397	H3605		

Msifuni yeye, enyi malaika wake wote; msifuni yeye, majeshi ya malaika wake wote.

אוֹר׃	כּוֹכְבֵי	כָּל־	הַלְלוּהוּ	וְיֶרַח	שֶׁמֶשׁ	הַלְלוּהוּ	3
za–mwanga	nyota	ninyi–nyote	msifuni	na–mwezi	jua	msifuni	
H0216	H3556	H3605		H3394	H8121		

Msifuni yeye, enyi jua na mwezi; msifuni yeye, nyota zote zing'aazo.

הַשָּׁמָיִם׃	מֵעַל	וְאֲשֶׁר	וְהַמַּיִם	הַשָּׁמָיִם	שְׁמֵי	הַלְלוּהוּ	4
mbingu	juu–ya	yaliyo	na–maji	mbingu	mbingu–za	msifuni	
H8064			H4325	H8064	H8064		

Msifuni yeye, enyi mbingu zilizo juu zaidi na maji yaliyo juu ya anga.

וְנִבְרָאוּ׃	צִוָּה	הוּא	כִּי	יְהוָה	שֵׁם	אֶת־	יְהַלְלוּ	5
na–vikaumbwa	aliamuru	yeye	kwa–sababu	Yahwe	jina–la	—	wasifie	
	H6680	H1931		H3068	H8034	H0853		

Na vilisifu jina la Yahwe, maana aliamuru, navyo vikaumbwa.

יַעֲבוֹר׃	וְלֹא	נָתַן	חָק־	לְעוֹלָם	לָעַד	וַיַּעֲמִידֵם	6
kupita	ambayo–haitaki	alitoa	amri	milele	daima	na–akaviweka	
	H3808	H5414	H2706	H5769	H5703	H5975	

Pia ameviimrisha milele na milele; naye alitoa amri ambayo haitabadilika.

תְּהֹמוֹת׃	וְכָל־	הַנִּינִים	הָאָרֶץ	מִן־	יְהוָה	אֶת־	הַלְלוּ	7
vilindi	na–vyote	nyoka–wakubwa	nchi	kutoka	Yahwe	—	sifuni	
H8415	H3605		H0776		H3068	H0853		

Msifuni yeye kutoka nchi, ninyi viumbe wa baharini na viumbe vyote katika kina cha bahari,

דְּבָרוֹ׃	עֹשָׂה	סְעָרָה	רוּחַ	וְקִיטוֹר	שֶׁלֶג	וּבָרָד	אֵשׁ	8
neno–lake	unaofanya	wa–dhoruba	upepo	na–moshi	theluji	na–mvua–ya–mawe	moto	
H1697			H7307	H7008	H7950	H1259	H0784	

moto na mvua ya mawe, theluji na mawingu, upepo wa dhoruba ukitimiza neno lake.

אֲרָזִים׃	וְכָל־	פְּרִי	עֵץ	גְּבָעוֹת	וְכָל־	הֶהָרִים	9
mierezi	na–yote	matunda	miti–ya	vyote	na–vilima	milima	
H0730	H3605	H6529	H6086	H1389	H3605	H2022	

Msifuni yeye, enyi milima na vilima, miti ya matunda na mierezi yote,

כָּנָֽף׃	וְצִפּוֹר	שֶׁרֶץ	בְּהֵמָה	וְכָל־	הַחַיָּה	10
wenye-mabawa	na-ndege	wanyama-watambaao	wafugwao	na-wote	wanyama-wa-pori	
H3671	H6833	H7431	H0929	H3605		

wanyama pori na wanyama wafugwao, viumbe vitambaavyo na ndege.

אֶֽרֶץ׃	שִׂפְטֵי	וְכָל־	שָׂרִים	לְאֻמִּים	וְכָל־	אֶרֶץ	מַלְכֵי־	11
nchi	waamuzi-wa	na-wote	wakuu	mataifa	na-wote	nchi	wafalme-wa	
H0776	H8199	H3605	H8269	H3816	H3605	H0776	H4428	

Msifuni Yahwe, wafalme wa nchi na mataifa yote, wakuu na watawala wote wa nchi,

נְעָרִֽים׃	עִם־	זְקֵנִים	בְּתוּלוֹת	וְגַם־	בַּחוּרִים	12
watoto	pamoja-na	wazee	wanawali	na-pia	vijana-wanaume	
H5288		H2205	H1330	H1571	H0970	

wote vijana wa kiume na vijana wa kike, wazee na watoto.

הוֹדוֹ	לְבַדּוֹ	שְׁמוֹ	נִשְׂגָּב	כִּי־	יְהוָה	שֵׁם	אֶת־	וְיַהַלְלוּ	13
utukufu-wake	peke-yake	jina-lake	limeinuliwa	kwa-sababu	Yahwe	jina-la	—	wasifie	
H1935	H0905	H8034	H7682		H3068	H8034	H0853		

וְשָׁמָֽיִם׃	אֶֽרֶץ	עַל־	
na-mbingu	nchi	juu-ya	
H8064	H0776		

Na walisifu jina la Yahwe, kwa kuwa jina lake pekee limetukuka na utukufu wake umeongezwa juu ya nchi na mbingu.

							14
לִבְנֵי	חֲסִידָיו	לְכָל־	תְּהִלָּה	לְעַמּוֹ	וְקֶֽרֶן	וַיָּרֶם	
kwa-wana-wa	watakatifu-wake	kwa-wote	sifa	kwa-watu-wake	pembe	na-ameinua	
	H2623	H3605	H8416				

יָהּ׃	הַלְלוּ־	קִרְבּוֹ	עַם־	יִשְׂרָאֵל
Yah	sifuni	walio-karibu-naye	watu	Israeli
H3050		H7138		H3478

Naye ameyainua mapembe ya watu wake kwa ajili ya sifa kutoka kwa waaminifu wake wote, Waisraeli, watu wa karibu naye. Msifuni Yahwe.

Chapter 149

חֲסִידִֽים׃	בִּקְהַל	תְּהִלָּתוֹ	חָדָשׁ	שִׁיר	לַיהוָה	שִׁירוּ	וְיָהּ	הַלְלוּ	1
watakatifu	katika-kusanyiko-la	sifa-zake	mpya	wimbo	kwa-Yahwe	imbeni	Yah	sifuni	
H2623	H6951	H8416	H2319		H3068	H7891	H3050		

Msifuni Yahwe. Mwimbieni Yahwe wimbo mpya; imbeni sifa zake katika kusanyiko la waaminifu.

							2
בְּמַלְכָּֽם׃	יָגִֽילוּ	צִיּוֹן	בְּנֵי־	בְּעֹשָׂיו	יִשְׂרָאֵל	יִשְׂמַח	
kwa-Mfalme-wao	wafurahi	Sayuni	wana-wa	kwa-Muumbaji-wake	Israeli	afurahi	
H4428	H1523	H6726			H3478	H8055	

Israeli ishangilie katika yeye aliye iumba; watu wa Sayuni na washangilie katika mfalme wao.

							3
לוֹ׃	יְזַמְּרוּ־	וְכִנּוֹר	בְּתֹף	בְּמָחוֹל	שְׁמוֹ	יְהַלְלוּ	
yeye	wamwimbie	na-kinubi	kwa-ngoma	kwa-kucheza	jina-lake	wasifie	
	H2167	H3658	H8596	H4234	H8034		

Nao walisifu jina lake kwa kucheza; na wamuimbie sifa yeye kwa ngoma na kinubi.

4	כִּי־	רוֹצֶה	יְהוָה	בְּעַמּוֹ	יְפָאֵר	עֲנָוִים	בִּישׁוּעָה׃
	kwa–sababu	anapendezwa	Yahwe	na–watu–wake	anawapamba	wanyenyekevu	kwa–wokovu
	H3444	H6035				H7521	H3068

Kwa kuwa Yahwe hupata furaha katika watu wake; huwapa utukufu wanyeyekevu kwa wokovu.

5	יַעְלְזוּ	חֲסִידִים	בְּכָבוֹד	יִרַנְּנוּ	עַל־	מִשְׁכְּבוֹתָם׃
	wafurahi	watakatifu	kwa–utukufu	waimbe–kwa–furaha	juu–ya	vitanda–vyao
	H5937	H2623	H3519			H4904

Wacha Mungu wauchangilie ushindi; nao waimbe kwa furaha vitandani mwao.

6	רוֹמְמוֹת	אֵל	בִּגְרוֹנָם	וְחֶרֶב	פִּיפִיּוֹת	בְּיָדָם׃
	sifa	za–Mungu	kinywani–mwao	na–upanga	wenye–makali–mawili	mikononi–mwao
	H7319	H0410	H1627	H2719	H6374	H3027

Sifa za Mungu na ziwe vinywani mwao na panga mbili zenye makali mkononi mwao

7	לַעֲשׂוֹת	נְקָמָה	בַּגּוֹיִם	תּוֹכֵחֹת	בַּל־	אֻמִּים׃
	kufanya	kisasi	juu–ya–mataifa	adhabu	juu–ya	mataifa
		H5360			H1077	H3816

kutekeleza kisasi juu ya mataifa na matendo ya adhabu juu ya watu.

8	לֶאְסֹר	מַלְכֵיהֶם	בְּזִקִּים	וְנִכְבְּדֵיהֶם	בְּכַבְלֵי	בַרְזֶל׃
	kuwafunga	wafalme–wao	kwa–minyororo	na–wakuu–wao	kwa–pingu–za	chuma
	H0631	H4428		H3513	H3525	H1270

Nao watawafunga wafalme wao kwa minyororo na wakuu wao kwa pingu za chuma. Watatekeleza hukumu ambayo imeandikwa.

9	לַעֲשׂוֹת	וּבָהֶם	מִשְׁפָּט	כָּתוּב	הֲדַר	הוּא	לְכָל־	חֲסִידָיו	הַלְלוּ־
	kufanya	juu–yao	hukumu	iliyoandikwa	heshima	hii	kwa–wote	watakatifu–wake	sifuni
			H4941	H3789	H1926	H1931	H3605	H2623	

יָהּ׃
Yah
H3050

Hii itakuwa ni heshima kwa ajili ya watakatifu wake wote. Msifuni Yahwe.

Chapter 150

1	הַלְלוּ	יָהּ	הַלְלוּ־	אֵל	בְּקָדְשׁוֹ	הַלְלוּהוּ	בִּרְקִיעַ	עֻזּוֹ׃
	sifuni	Yah	msifuni	Mungu	katika–patakatifu–pake	msifuni	katika–anga	la–nguvu–zake
		H3050		H0410	H6944		H7549	H5797

Msifuni Yahwe. Msifuni Yahwe katika patakatifu pake; msifuni katika mbingu za ukuu wake.

2	הַלְלוּהוּ	בִּגְבוּרֹתָיו	הַלְלוּהוּ	כְּרֹב	גֻּדְלוֹ׃
	msifuni	kwa–matendo–yake–makuu	msifuni	kwa–kadiri–ya	ukuu–wake
		H1369		H7230	H1433

Msifuni yeye kwa matendo yake makuu; msifuni yeye kwa kadri ya wingi wa ukuu wake.

3	הַלְלוּהוּ	בְּתֵקַע	שׁוֹפָר	הַלְלוּהוּ	בְּנֵבֶל	וְכִנּוֹר׃
	msifuni	kwa–kupiga	tarumbeta	msifuni	kwa–kinubi	na–zeze
		H8629	H7782			H3658

Msifuni kwa mlipuko wa pembe; msifuni kwa kinanda na kinubi.

וְעוּגָֽב׃	בְּמִנִּ֥ים	הַֽלְלוּ֑הוּ	וּמָח֥וֹל	בְּתֹ֖ף	הַֽלְלוּ֣הוּ	4
na–filimbi	kwa–vinanda	msifuni	na–kucheza	kwa–ngoma	msifuni	
H5748	H4482		H4234	H8596		

Msifuni kwa ngoma na kucheza; msifuni kwa vyombo vya nyuzi na filimbi.

תְּרוּעָֽה׃	בְּצִלְצְלֵ֥י	הַֽלְלוּ֑הוּ	שָׁמַ֥ע	בְּצִלְצְלֵי־	הַֽלְלוּ֣הוּ	5
ya–shangwe	kwa–matoazi	msifuni	sauti	kwa–matoazi–ya	msifuni	
H8643						

Msifuni kwa matoazi yavumayo; msifuni kwa matoazi avumayo sana.

יָֽהּ׃	הַֽלְלוּ־	יָהּ֮	תְּהַלֵּ֪ל	הַנְּשָׁמָ֫ה	כֹּ֣ל	6
Yah	sifuni	Yah	kimsifu	chenye–pumzi	kila	
H3050		H3050		H5397	H3605	

Kila kilicho na pumzi kimsifu Yahwe. Msifuni Yahwe.

Proverbs

Chapter 1

מָשְׁלֵי	שְׁלֹמֹה	בֶּן־	דָּוִד	מֶלֶךְ	יִשְׂרָאֵל׃	1
Mithali	za–Sulemani	mwana–wa	Daudi	mfalme–wa	Israeli	
H4912	H8010		H1732	H4428	H3478	

Mithali za Sulemani mwana wa Daudi, mfalme wa Israeli.

לָדַעַת	חָכְמָה	וּמוּסָר	לְהָבִין	אִמְרֵי	בִינָה׃	2
kujua	hekima	na–mafundisho	kuelewa	maneno–ya	ufahamu	
H3045	H2451	H4148	H0995	H0561	H0998	

Mithali hizi zinafundisha hekima na maarifa, kufundisha maneno ya busara,

לָקַחַת	מוּסַר	הַשְׂכֵּל	צֶדֶק	וּמִשְׁפָּט	וּמֵישָׁרִים׃	3
kupokea	mafundisho	ya–busara	haki	na–hukumu	na–unyofu	
H3947	H4148		H6664	H4941	H4339	

ili mpate maarifa kwa ajili ya kuishi kwa kutenda wema, haki na adili.

לָתֵת	לִפְתָאיִם	עָרְמָה	לְנַעַר	דַּעַת	וּמְזִמָּה׃	4
kutoa	kwa–wajinga	werevu	kwa–kijana	maarifa	na–busara	
H5414		H6195	H5288	H1847	H4209	

Mithali hizi zinatoa hekima kwa wale ambao hawakufunzwa, na kuwapa vijana maarifa na hadhari.

יִשְׁמַע	חָכָם	וְיוֹסֶף	לֶקַח	וְנָבוֹן	תַּחְבֻּלוֹת	יִקָּנֶה׃	5
Asikie	mwenye–hekima	na–aongeze	elimu	na–mwenye–ufahamu	mwongozo	apate	
H8085	H2450	H3254	H3948	H0995	H8458	H7069	

Watu wenye busara wasikie na kuongeza elimu yao na watu wenye ufahamu wapate mwongozo,

לְהָבִין	מָשָׁל	וּמְלִיצָה	דִּבְרֵי	חֲכָמִים	וְחִידֹתָם׃	6
kuelewa	mithali	na–fumbo	maneno–ya	wenye–hekima	na–mafumbo–yao	
H0995	H4912	H4426	H1697	H2450	H2420	

kwa kuelewa mithali, misemo, vitendawili na maneno ya wenye busara.

יִרְאַת	יְהוָה	רֵאשִׁית	דָּעַת	חָכְמָה	וּמוּסָר	אֱוִילִים	בָּזוּ׃	7
Kumcha	Yahwe	mwanzo–wa	maarifa	hekima	na–mafundisho	wapumbavu	wanayadharau	
H3374	H3068	H7225	H1847	H2451	H4148	H0191	H0936	

פ
—

Hofu ya Yehova ni chanzo cha maarifa- wapumbavu hudharau hekima na nidhamu.

שְׁמַע	בְּנִי	מוּסַר	אָבִיךָ	וְאַל־	תִּטֹּשׁ	תּוֹרַת	אִמֶּךָ׃	8
Sikia	mwanangu	mafundisho–ya	baba–yako	na–usiache	usiache	sheria–ya	mama–yako	
H8085		H4148	H0001	H0408	H5203	H8451	H0517	

Mwanangu, sikia fundisho la baba yako na wala usiziache kanuni za mama yako;

9	וְכִי	לְוִיַּת	חֵן	הֵם	לְרֹאשֶׁךָ	וַעֲנָקִים	לְגַרְגְּרֹתֶיךָ׃
	kwa-maana	taji	la-neema	ni	kwa-kichwa-chako	na-mkufu	kwa-shingo-yako
		H3880	H2580	H1992			H1621

zitakuwa kilemba cha neema katika kichwa chako na jebu zinazoning'inia kwenye shingo yako.

10	בְּנִי	אִם־	יְפַתּוּךָ	חַטָּאִים	אַל־	תֹּאבֶא׃
	Mwanangu	kama	wakushawishi	wenye-dhambi	usikubali	usikubali
				H2400	H0408	H0014

Mwanangu wenye dhambi wakikushawishi katika dhambi zao, kataa kuwafuata.

11	אִם־	יֹאמְרוּ	לְכָה	אִתָּנוּ	נֶאֶרְבָה	לְדָם	נִצְפְּנָה	לָנָקִי	חִנָּם׃
	kama	wakisema	Njoo	pamoja-nasi	tuvizie	damu	tujifinye	kwa-asiye-na-hatia	bure
		H0559	H3212	H0854	H0693	H1818	H6845		H2600

Kama watasema, “ haya tufuatae, tuvizie ili kufanya mauaji, tujifiche ili tuwashambulie watu wasio na hatia, pasipo sababu.

12	גַּבְלָעֵם	כְּשְׁאוֹל	חַיִּים	וּתְמִימִים	כִּיוֹרְדֵי	בּוֹר׃
	Tuwameze	kama-kuzimu	wakiwa-hai	na-wakamilifu	kama-washukao	shimoni
	H1104	H7585		H8549	H3381	

Haya tuwameza wakiwa hai, kama kuzimu inavyowachukua wenye afya, na kuwa kama wale waangukao kwenye shimoni.

13	כָּל־	הוֹן	יְקַר	נִמְצָא	נִמְלָא	בָּתֵּינוּ	שָׁלָל׃
	kila	mali	ya-thamani	tutapata	tutajaza	nyumba-zetu	nyara
	H3605	H1952	H3368	H4672	H4390		H7998

Tutapata vitu vyote vya thamani; tutazijaza nyumba zetu vile tunavyoiba kwa wengine.

14	גּוֹרָלְךָ	תַּפִּיל	בְּתוֹכֵנוּ	כִּיס	אֶחָד	יְהִיֶה	לְכֻלָּנוּ׃
	kura-yako	itupe	kati-yetu	mfuko	mmoja	utakuwa	kwa-sisi-sote
	H1486	H5307	H8432	H3599	H0259	H1961	H3605

Weka vitu vyako kwetu; tutakuwa na mfuko moja kwa pamoja.”

15	בְּנִי	אַל־	תֵּלֶךְ	בְּדֶרֶךְ	אִתָּם	מְנַע	רַגְלְךָ	מִנְּתִיבָתָם׃
	Mwanangu	usiende	usiende	katika-njia	pamoja-nao	uzuie	mguu-wako	kutoka-njia-yao
		H0408	H3212	H1870	H0854	H4513	H7272	

Mwanangu, usitembee katika njia moja pamoja nao; usiruhusu mguu wako kugusa katika mapito yao;

16	כִּי	רַגְלֵיהֶם	לָרַע	יָרוּצוּ	וְיִמַהֲרוּ	לִשְׁפָּךְ־	דָּם׃
	kwa-maana	miguu-yao	kwa-uovu	hukimbia	na-huharakisha	kumwaga	damu
		H7272		H7323		H8210	H1818

miguu ya hukimbilia mabaya na huharakisha kumwaga damu.

17	כִּי־	חִנָּם	מְזֹרָה	הָרֶשֶׁת	בְּעֵינֵי	כָּל־	בָּעַל	כָּנָף׃
	kwa-maana	bure	hutandazwa	wavu	machoni-pa	kila	mwenye	mabawa
		H2600	H2219	H7568		H3605	H1167	H3671

Kwa kuwa haina maana kumtegea ndege mtego wakati ndege anaona.

18	וְהֵם	לְדָמָם	יֶאֱרֹבוּ	יִצְפְּנוּ	לְנַפְשֹׁתָם׃
	Nao	kwa-damu-yao	huvizia	hujificha	kwa-nafsi-zao
	H1992	H1818	H0693	H6845	H5315

Watu hawa huvizia kujiua wenyewe—wanatega mtego kwa ajili yao wenyewe.

יִקָּח׃	בְּעָלָיו	נֶפֶשׁ	אֶת־	בָּצַע	בַּצַּע	כָּל־	אָרְחוֹת	כֵּן	19
inachukua	wenye–hayo	uhai–wa	inachukua	tamaa	atamaniaye	kila	njia–za	Hivyo–ndivyo	
H3947	H1167	H5315	H0853	H1215	H1214	H3605	H0734		

פ
—

Ndivyo zilivyo njia za kila ambaye hupata utajiri kwa udhalimu; mapato ya udhalimu huondoa uhai wa wenye utajiri.

קוֹלָהּ׃	תִּתֵּן	בְּרִחֹבוֹת	תָּרֹנָּה	בַּחוּץ	חָכְמוֹת	20
sauti–yake	hutoa	katika–viwanja	hupiga–kelele	nje	Hekima	
	H5414	H7339		H2351	H2454	

Hekima inalia kwa sauti mtaani, inapaza sauti katika viwanja;

תֹּאמֵר׃	אֲמָרֶיהָ	בָּעִיר	שְׁעָרִים	בִּפְתְחֵי	תִּקְרָא	הֹמִיּוֹת	בְּרֹאשׁ	21
husema	maneno–yake	katika–mji	malango	penye–milango–ya	huita	wenye–kelele	juu–ya	
H0559	H0561		H8179	H6607	H7121	H1993		

katika mitaa inalia kwa sauti kuu, kwenye maingilio ya milango ya mji inasema “

חָמְדוּ	לֶצוֹן	וְלֹצִים	פֶּתִי	תְּאֶהֱבוּ	פְּתָיִם	וּמָתַי	עַד־		22
wanapenda	dhihaka	na–wenye–dhihaka	ujinga	mtapenda	wajinga	hata–lini	Hata–lini		
	H3944	H3887		H0157		H4970	H5704		

דָּעַת׃	יִשְׂנְאוּ־	וּכְסִילִים	לָהֶם
maarifa	wanachukia	na–wapumbavu	kwao
H1847	H8130	H3684	H1992

Mpaka lini enyi wajinga mtapenda kuwa wajinga? Mpaka lini enyi wenye dhihaka mtapenda dhihaka, na hadi lini enyi wapumbavu, mtachukia maarifa?

אוֹדִיעָה	רוּחִי	לָכֶם	אַבִּיעָה	הִנָּה	לְתוֹכַחְתִּי	תָּשׁוּבוּ	23
nitawajulisha	roho–yangu	kwenu	nitawamwagia	Tazama	kwa–karipio–langu	Geukeni	
H3045	H7307		H5042	H2009		H7725	

אֶתְכֶם׃	דְּבָרַי
ninyi	maneno–yangu
H0853	H1697

Zingatia karipio langu; nitatoa mawazo yangu kwa ajili yenu; nitawafahamisha maneno yangu.

מַקְשִׁיב׃	וְאֵין	יָדִי	נָטִיתִי	וַתְּמָאֲנוּ	קָרָאתִי	יַעַן	24
aliyesikiliza	wala–hakuna	mkono–wangu	nilinyosha	na–mkakataa	niliita	Kwa–sababu	
H7181	H0369	H3027	H5186	H3985	H7121	H3282	

Nimeita, nanyi mkakataa kusikiliza; nimeunyosha mkono wangu, wala hakuna aliyezingatia.

אֲבִיתֶם׃	לֹא	וְתוֹכַחְתִּי	עֲצָתִי	כָּל־	וַתִּפְרְעוּ	25
hamkutaka	hamkutaka	na–karipio–langu	shauri–langu	yote–ya	na–mkapuuza	
H0014	H3808		H6098	H3605		

Lakini mumedharau mafundisho yangu yote na wala hamkuzingatia maelekezo yangu.

פַּחְדְּכֶם׃	בְּבֹא	אֶלְעַג	אֶשְׂחָק	בְּאֵידְכֶם	אֲנִי	גַּם־	26
hofu–yenu	utakapokuja	nitadhihaki	nitacheka	katika–msiba–wenu	mimi	Nami–pia	
H6343	H0935	H3932	H7832	H0343	H0589	H1571	

Nitacheka katika taabu yenu, nitawadhihaki wakati wa kupatwa taabu-

כְּסוּפָה	וְאֵידְכֶם ׀	פַּחְדְּכֶם	כְּשׁוֹאָה()	כשאוה[	בְּבֹא	27
kama–tufani	na–msiba–wenu	hofu–yenu	kama–dhoruba	kama–dhoruba	utakapokuja	
	H0343	H6343		H7584	H0935	

וְצוּקָה׃	צָרָה	עֲלֵיכֶם	בְּבֹא	יֵאָתֶה
na–shida	dhiki	juu–yenu	utakapokuja	itakapokuja
			H0935	H0857

hofu ya kutisha itawapata kama tufani na maafa yatawakumba kama upepo wa kisulisuli, taabu na uchungu vitawapata.

יִמְצָאֻנִי׃	וְלֹא	יְשַׁחֲרֻנְנִי	אֶעֱנֶה	וְלֹא	יְקָרְאֻנְנִי	אָז	28
hawatanipata	wala–hawatanipata	watanitafuta	sitajibu	wala–sitajibu	watakaniita	Ndipo	
H4672	H3808	H7836		H3808	H7121		

Halafu wataniita, nami sitawajibu; wataniita katika hali ya kukata tamaa lakini hawataniona.

לֹא	יְהוָה	וְיִרְאַת	דָּעַת	שָׂנְאוּ	כִּי־	תַחַת	29
hawakuchagua	Yahwe	na–kumcha	maarifa	walichukia	kwa–sababu	Kwa–sababu	
H3808	H3068	H3374	H1847	H8130		H8478	

בָּחָרוּ׃
hawakuchagua
H0977

Kwa sababu wamechukia maarifa na hawakuchagua kuwa na hofu ya Yehova,

תּוֹכַחְתִּי׃	כָּל־	נָאֲצוּ	לַעֲצָתִי	אָבוּ	לֹא־	30
maonyo–yangu	yote	waliyadharau	shauri–langu	hawakutaka	Hawakutaka	
	H3605	H5006	H6098	H0014	H3808	

hawakufuata mafundisho yangu na wakayadharau masahihisho yangu yote.

יִשְׁבָּעוּ׃	וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם	דַּרְכָּם	מִפְרִי	וְיֹאכְלוּ ׀	31
watashibishwa	na–mashauri–yao	njia–yao	tunda–la	Kwa–hivyo–watakula	
H7646	H4156	H1870	H6529	H0398	

Watakula matunda ya njia zao, na watashibishwa kwa matunda ya hila zao wenyewe.

תְּאַבְּדֵם׃	כְּסִילִים	וְשַׁלְוַת	תַּהַרְגֵם	פְּתָיִם	מְשׁוּבַת	כִּי	32
utawaangamiza	wapumbavu	na–ustawi–wa	kutawaua	wajinga	kugeuka–kwa	kwa–maana	
H0006	H3684	H7962	H2026		H4878		

kwa maana wajinga hufa wanaporudi nyuma, na kutojali kwa wapumbavu kutawaangamiza.

פ	רָעָה׃	מִפְּחַד	וְשַׁאֲנַן	בֶּטַח	יִשְׁכָּן־	לִי	וְשֹׁמֵעַ	33
—	ubaya	bila–hofu–ya	na–atatulia	salama	ataishi	mimi	Lakini–anisikilizaye	
		H6343	H7599	H0983	H7931		H8085	

Bali kila anisikilizaye ataishi kwa usalama na atapumzika salama pasipo hofu ya maafa.

Chapter 2

אִתָּךְ׃	תִּצְפֹּן	וּמִצְוֹתַי	אֲמָרַי	תִּקַּח	אִם־	בְּנִי	1
nawe	ukizihifadhi	na–amri–zangu	maneno–yangu	ukiyapokea	ukiyapokea	Mwanangu	
H0854	H6845	H4687	H0561	H3947			

Mwanangu, kama ukiyapokea maneno yangu na kuzitunza amri zangu,

2	לְהַקְשִׁיב	לַחָכְמָה	אָזְנֶךָ	תַּטֶּה	לִבְּךָ	לַתְּבוּנָה׃
	kwa–kutega–sikio	kwa–hekima	sikio–lako	uinamie	moyo–wako	kwa–ufahamu
	H7181	H2451	H0241	H5186		H8394

usikilize hekima na utaelekeza moyo wako katika ufahamu.

3	כִּי	אִם	לַבִּינָה	תִּקְרָא	לַתְּבוּנָה	תִּתֶּן	קוֹלֶךָ׃
	Kwa–maana	ukiiita	kwa–ufahamu	ukiiita	kwa–akili	ukitoa	sauti–yako
			H0998	H7121	H8394	H5414	

kama utalilia ufahamu na kupaza sauti yako kwa ajili ya ufahamu,

4	אִם־	תְּבַקְּשֶׁנָּה	כַּכֶּסֶף	וְכַמַּטְמוֹנִים	תַּחְפְּשֶׂנָּה׃
	ukiitafuta	ukiitafuta	kama–fedha	na–kama–hazina	ukiitafuta
		H1245	H3701	H4301	H2664

kama utautafuta kama fedha na kupekua ufahamu kama unatafuta hazina iliyojificha,

5	אָז	תָּבִין	יִרְאַת	יְהוָה	וְדַעַת	אֱלֹהִים	תִּמְצָא׃
	ndipo	utaelewa	kumcha	Yahwe	na–maarifa	ya–Mungu	utapata
		H0995	H3374	H3068	H1847	H0430	H4672

ndipo utakapofahamu hofu ya Yehova na utapata maarifa ya Mungu.

6	כִּי־	יְהוָה	יִתֵּן	חָכְמָה	מִפִּיו	דַּעַת	וּתְבוּנָה׃
	Kwa–maana	Yahwe	hutoa	hekima	kutoka–kinywani–mwake	maarifa	na–ufahamu
		H3068	H5414	H2451	H6310	H1847	H8394

Kwa kuwa Yohova hutoa hekima, katika kinywa chake hutoka maarifa na ufahamu.

7	וצפן]	יִצְפֹּן)	לַיְשָׁרִים	תּוּשִׁיָּה	מָגֵן	לְהֹלְכֵי	תֹם׃
	Huhifadhi	huhifadhi	kwa–wanyofu	hekima–kamili	ngao	kwa–waendao	kwa–uadilifu
	H6845	H6845	H3477	H8454	H4043	H1980	H8537

Yeye huhifadhi sauti ya hekima kwa wale wampendezao, yeye ni ngao kwa wale waendao katika uadilifu,

8	לָנְצֹר	אָרְחוֹת	מִשְׁפָּט	וְדֶרֶךְ	חסידו]	חֲסִידָיו)	יִשְׁמֹר׃
	Kulinda	njia–za	haki	na–njia–ya	watakatifu–wake	watakatifu–wake	huilinda
	H5341	H0734	H4941	H1870	H2623	H2623	H8104

huongoza katika njia za haki na atalinda njia ya waaminifu kwake.

9	אָז	תָּבִין	צֶדֶק	וּמִשְׁפָּט	וּמֵישָׁרִים	כָּל־	מַעְגַּל־	טוֹב׃
	Ndipo	utaelewa	haki	na–hukumu	na–unyofu	kila	njia	njema
		H0995	H6664	H4941	H4339	H3605	H4570	

Ndipo utakapoelewa wema, haki, usawa na kila njia njema.

10	כִּי־	תָבוֹא	חָכְמָה	בִלְבָבֶךָ	וְדַעַת	לְנַפְשְׁךָ	יִנְעָם׃
	Kwa–maana	itaingia	hekima	moyoni–mwako	na–maarifa	kwa–nafsi–yako	yatapendeza
		H0935	H2451		H1847	H5315	H5276

Maana hekima itaingia moyoni mwako na maarifa yataipendeza nafsi yako.

11	מְזִמָּה	תִּשְׁמֹר	עָלֶיךָ	תְּבוּנָה	תִּנְצְרֶכָּה׃
	Busara	itakulinda	juu–yako	ufahamu	utakuhifadhi
	H4209	H8104		H8394	H5341

Busara itakulinda, ufahamu utakuongoza.

12	לְךָ֥	תִּצֹּ֑רְךָ	דַּ֝רְכְּךָ֗	רָ֣ע	מֵאִ֣ישׁ	מִדַּבֵּ֖ר	תַּהְפֻּכֽוֹת׃
	Kukuokoa	kutoka-njia-ya	uovu	kutoka-kwa-mtu	asemaye	upotovu
	H5337	H1870		H0376	H1696	H8419

Vitakuokoa kutoka katika njia ya uovu, kutoka kwa wale waongeao mambo potovu.

13	הָעֹזְבִ֗ים	אָ֭רְחוֹת	יֹ֣שֶׁר	לָלֶ֣כֶת	בְּדַרְכֵי־	חֹֽשֶׁךְ׃
	Waachao	njia-za	unyofu	kuenda	katika-njia-za	giza
		H0734	H3476	H3212	H1870	H2822

Ambao huziacha njia za wema na kutembea katika njia za giza.

14	הַשְּׂמֵחִ֗ים	לַעֲשׂ֣וֹת	רָ֣ע	יָ֭גִילוּ	בְּתַהְפֻּכ֣וֹת	רָֽע׃
	Wafurahiao	kufanya	ubaya	hushangilia	katika-upotovu-wa	uovu
	H8056			H1523	H8419	

Hufurahia wanapotenda maovu na hupendezwa katika upotovu.

15	אֲשֶׁ֣ר	אָ֭רְחֹתֵיהֶם	עִקְּשִׁ֣ים	וְנִלְוָזִ֑ים	בְּמַעְגְּלוֹתָֽם׃
	ambao	njia-zao	zimepotoka	na-wamepotea	katika-mapito-yao
		H0734	H6141	H3868	H4570

Hufuata njia za udanganyifu na kwa kutumia ghilba huficha mapito yao.

16	לְהַצִּ֥ילְךָ֗	מִ֭אִשָּׁה	זָרָ֑ה	מִנָּכְרִיָּ֥ה	אֲמָרֶ֝יהָ	הֶחֱלִֽיקָה׃
	Kukuokoa	kutoka-kwa-mwanamke	mgeni	kutoka-kwa-mgeni	maneno-yake	yamekuwa-laini
	H5337	H0802		H5237	H0561	

Busara na hekima zitakuokoa kutoka kwa mwanamke malaya, kutoka kwa mwanamke anayetafuta visa na mwenye maneno ya kubembeleza.

17	הָעֹזֶ֥בֶת	רֵ֝עַ֗	נְעוּרֶ֥יהָ	וְאֶת־	בְּרִ֑ית	אֱלֹ֖הֶיהָ	שָׁכֵֽחָה׃
	Amwachaye	rafiki-wa	ujana-wake	na-agano	agano	la-Mungu-wake	amesahau
				H0853	H1285	H0430	H7911

Yeye humwacha mwenzi wa ujana wake na kusahau agano la Mungu wake.

18	כִּ֣י	שָׁ֭חָה	אֶל־	מָ֣וֶת	בֵּיתָ֑הּ	וְאֶל־	רְפָאִ֥ים	מַעְגְּלֹתֶֽיהָ׃
	Kwa-maana	huinamia	kuelekea	mauti	nyumba-yake	na-kuelekea	wafu	njia-zake
		H7743	H0413	H4194		H0413	H7496	H4570

Maana nyumba yake huinama na kufa na mapito yake yatakupeleka kwa wale walioko kaburini.

19	כָּל־	הַ֭בָּאֶיהָ	לֹ֣א	יְשׁוּבֻ֑ון	וְלֹא־	יַשִּׂיגוּ֥	אָ֝רְח֗וֹת	חַיִּֽים׃
	Wote	waingiao-kwake	hawatarudi	hawatarudi	wala-hawatafikia	hawatafikia	njia-za	uzima
	H3605	H0935	H3808	H7725	H3808	H5381	H0734	

Wote waiendeao njia yake hawatarudi tena na wala hawataziona njia za uzima.

20	לְמַ֣עַן	תֵּ֭לֵךְ	בְּדֶ֣רֶךְ	טוֹבִ֑ים	וְאָ֝רְח֗וֹת	צַדִּיקִ֥ים	תִּשְׁמֹֽר׃
	Ili	uende	katika-njia-ya	wema	na-njia-za	wenye-haki	uzishike
	H4616	H3212	H1870		H0734	H6662	H8104

kwa hiyo utatembea katika njia ya watu wema na kufuata njia za wale watendao mema.

21	כִּי־	יְשָׁרִ֥ים	יִשְׁכְּנ֑וּ	אֶ֝רֶץ	וּתְמִימִ֥ים	יִוָּתְר֗וּ	בָּֽהּ׃
	Kwa-maana	wanyofu	wataishi	nchi	na-wakamilifu	watabakia	ndani-yake
		H3477	H7931	H0776	H8549	H3498	

Kwa wale watendao mema watafanya makazi yao katika nchi, na wale wenye uadilifu watadumu katika nchi.

22	וְרִשָׁעִים	מֵאֶרֶץ	יִכָּרֵתוּ	וּבוֹגְדִים	יִסְחוּ	מִמֶּנָּה׃
	Lakini–waovu	kutoka–nchi	watakatiliwa–mbali	na–wasaliti	watang'olewa	kutoka–ndani–yake
		H0776	H3772	H0898	H5255	

פ
—

Lakini waovu wataondolewa katika nchi na wale wasioamini wataondolewa katika nchi.

Chapter 3

1	בְּנִי	תּוֹרָתִי	אַל־	תִּשְׁכָּח	וּמִצְוֹתַי	יִצֹּר	לִבֶּךָ׃
	Mwanangu	sheria–yangu	usisahau	usisahau	na–amri–zangu	moyo–wako	uzishike
		H8451	H0408	H7911	H4687	H5341	

Mwanangu, usizisahau amri zangu na uyatunze mafundisho yangu katika moyo wako,

2	כִּי	אֹרֶךְ	יָמִים	וּשְׁנוֹת	חַיִּים	וְשָׁלוֹם	יוֹסִיפוּ׃
	kwa–maana	urefu–wa	siku	na–miaka–ya	uzima	na–amani	zitakuongezea
		H0753	H3117	H8141		H7965	H3254

maana ziatakuongezea siku zako na miaka ya maisha yako na amani.

3	חֶסֶד	וֶאֱמֶת	אַל־	יַעַזְבֶךָּ	קָשְׁרֵם	עַל־	גַּרְגְּרוֹתֶיךָ	כָּתְבֵם
	Fadhili	na–uaminifu	visikuache	visikuache	uvifunge	juu–ya	shingo–yako	uviandike
		H0571	H0408		H7194	juu–ya	H1621	H3789

לִוְחַ	לִבֶּךָ׃
kibao–cha	moyo–wako
H3871	

Usiache utiifu wa agano na uaminifu viondoke kwako, vifunge katika shingo yako, viandike katika vibao vya moyo wako.

4	וּמְצָא־	נָּכוֹן	וְשֵׂכֶל־	טוֹב	בְּעֵינֵי	אֱלֹהִים	וְאָדָם׃	פ
	nawe–utapata	neema	na–akili	njema	machoni–pa	Mungu	na–mwanadamu	—
	H4672	H2580	H7922			H0430	H0120	

Ndipo utapata kibali na heshima mbele Mungu na wanadamu.

5	בְּטַח	אֶל־	יְהוָה	בְּכָל־	לִבֶּךָ	וְאֶל־	בִּינָתְךָ	אַל־
	Mtumaini	kwa	Yahwe	kwa–moyo–wako	wote	wala–usitegemee	ufahamu–wako	usitegemee
	H0982	H0413	H3068	H3605		H0413	H0998	H0408

תִּשָּׁעֵן׃
usitegemee
H8172

Mtegemee Yehova kwa moyo wako wote na wala usitegemee ufahamu wako mwenyewe,

6	בְּכָל־	דְּרָכֶיךָ	דָּעֵהוּ	וְהוּא	יְיַשֵּׁר	אֹרְחֹתֶיךָ׃
	katika–njia–zako	zote	mkiri	naye	atanyoosha	njia–zako
	H3605	H1870	H3045	H1931	H3474	H0734

katika njia zako zote mkiri Yeye na yeye atayanyosha mapito yako.

7	אַל־	תְּהִי	חָכָם	בְּעֵינֶיךָ	יְרָא	אֶת־	יְהוָה	וְסוּר	מֵרָע׃
	Usijidhanie	kuwa	mwenye–hekima	machoni–pako	mche	kumcha	Yahwe	na–uepuke	uovu
	H0408	H1961	H2450		H3372	H0853	H3068	H5493	

Usiwe mwenye busara machoni pako mwenyewe; mche Yehova na jiepushe na uovu.

רְפָאוּת	תְּהִי	לְשָׁרֶךָ	וְשִׁקּוּי	לְעַצְמוֹתֶיךָ׃	8
Itakuwa-uponyaji	itakuwa	kwa-mwili-wako	na-kinywaji	kwa-mifupa-yako	
H7500	H1961	H8270	H8250	H6106	

Itakuponya mwili wako na kukuburudisha mwili wako.

תְּבוּאָתֶךָ׃	כָּל־	וּמֵרֵאשִׁית	מֵהוֹנֶךָ	יְהוָה	אֶת־	כַּבֵּד	9
yote	ya-mazao-yako	na-kwa-malimbuko	kwa-mali-yako	Yahwe	kumheshimu	Mheshimu	
H8393	H3605	H7225	H1952	H3068	H0853	H3513	

Mheshimu Yehova kwa utajiri wako na kwa malimbuko ya mazao kwa kila unachozalisha,

יִפְרְצוּ׃	יְקֶבֶיךָ	וְתִירוֹשׁ	שָׂבָע	אֲסָמֶיךָ	וּמְלְאוּ	פ	10
yatafurika	mashinikizo-yako	na-divai-mpya	zitajaa-tele	ghala-zako	ndipo-ghala-zako	—	
H6555	H3342	H8492	H7647	H0618	H4390		

na ndipo ghala zako zitajaa na mapipa makubwa yatafurika kwa divai mpya.

תָּקֹץ	וְאַל־	תִּמְאָס	אַל־	בְּנִי	יְהוָה	מוּסַר	11
usichoshwe	wala-usichoshwe	usiyakatae	usiyakatae	mwanangu	Yahwe	Mafundisho-ya
H6973	H0408		H0408		H3068	H4148

בְּתוֹכַחְתּוֹ׃
na-karipio-lake

Mwanangu, usidharau kuadibishwa na Yohova na wala usichukie karipio lake,

בֵּן	אֶת־	וְכְאָב	יוֹכִיחַ	יְהוָה	יֶאֱהַב	אֲשֶׁר	אֶת	כִּי	12
mwana	mwana	kama-baba	humkaripia	Yahwe	ampendaye	ambaye	yule	kwa-maana	
	H0853	H0001	H3198	H3068	H0157		H0853		

יְרָצֶה׃
ampendezaye
H7521

maana Yehova huwaadibisha wale wapendao, kama baba anavyoshughulika kwa mtoto wake ampendezaye.

תְּבוּנָה׃	יָפִיק	וְאָדָם	חָכְמָה	מָצָא	אָדָם	אַשְׁרֵי	13
ufahamu	apataye	na-mwanadamu	hekima	apataye	mwanadamu	Heri	
H8394	H6329	H0120	H2451	H4672	H0120	H0835	

Yeye apataye hekima anafuraha, naye hupata ufahamu.

כָּסֶף	מִסְּחַר־	סַחְרָהּ	טוֹב	כִּי	14
fedha	ni-bora-kuliko-biashara-ya	biashara-yake	faida-yake	kwa-maana	
H3701	H5505	H5504			

תְּבוּאָתָהּ׃	וּמֵחָרוּץ
mapato-yake	na-mapato-yake-kuliko
H8393	

Kwani katika hekima unapata manufaa kuliko ukibadilisha kwa fedha na faida yake inafaa zaidi kuliko dhahabu.

יֻקָּרָה	הִיא	יְקָרוֹת	מִפְּנִינִים	וְכָל־	חֲפָצֶיךָ	לֹא	15
Thamani-yake	yeye	ni-zaidi-ya-lulu	[מפניים]	na-vyote	unavyovitamani	haviwezi	
H3368	H1931	H6443	(מִפְּנִינִים)	H3605	H2656	H3808	
			lulu				
			H6443				

יְשֻׁוּוֹ־	בָהּ׃
kulingana	naye

Hekima inathamani zaidi kuliko kito, na hakuna unachokitamani kinaweza kulinganishwa na hekima.

עֹשֶׁר	בִּשְׁמֹאולָהּ	בִּימִינָהּ	יָמִים	אֹרֶךְ	16
utajiri	katika–mkono–wake–wa–kushoto	katika–mkono–wake–wa–kuume	siku	Urefu–wa	
H6239	H8040	H3225	H3117	H0753	

וְכָבוֹד׃
na–heshima
H3519

Yeye anasiku nyingi katika mkono wake wa kuume; na mkono wake wa kushoto ni utajiri na heshima.

שָׁלוֹם׃	נְתִיבוֹתֶיהָ	וְכָל־	נֹעַם	דַּרְכֵי־	דְּרָכֶיהָ	17
ni–amani	zote	na–njia–zake	furaha	ni–njia–za	Njia–zake	
H7965		H3605	H5278	H1870	H1870	

Njia zake ni njia za ukarimu na mapito yake ni amani.

פ	מְאֻשָּׁר׃	וְתֹמְכֶיהָ	בָּהּ	לַמַּחֲזִיקִים	הִיא	חַיִּים	עֵץ־	18
—	wamebarikiwa	na–wanaomshikilia	yeye	kwa–wanaomshika	yeye–ni	uzima	Mti–wa	
	H0833	H8551		H2388	H1931		H6086	

Yeye ni mti wa uzima kwa wale wanaomshikilia, wale wanaomshikilia wanafuraha.

בִּתְבוּנָה׃	שָׁמַיִם	כּוֹנֵן	אָרֶץ	יָסַד־	בְּחָכְמָה	יְהוָה	19
kwa–ufahamu	mbingu	aliyaimarisha	dunia	aliiumba	kwa–hekima	Yahwe	
H8394	H8064		H0776	H3245	H2451	H3068	

Kwa hekima Yehova aliweka msingi wa dunia, kwa ufahamu aliziimarisha mbingu.

טָל׃	יִרְעֲפוּ־	וּשְׁחָקִים	נִבְקָעוּ	תְּהוֹמוֹת	בְּדַעְתּוֹ	20
umande	yananyesha	na–mawingu	vilipasuka	vilindi	Kwa–maarifa–yake	
H2919	H7491	H7834	H1234	H8415	H1847	

Kwa maarifa yake vina vilipasuka na mawingu kudondosha umande wake.

וּמְזִמָּה׃	תֻּשִׁיָּה	נְצֹר	מֵעֵינֶיךָ	יָלֻזוּ	אַל־	בְּנִי	21
na–busara	hekima–kamili	shika	machoni–pako	visisondoke	visisondoke	Mwanangu	
H4209	H8454	H5341		H3868	H0408		

Mwanangu, zingatia hukumu ya kweli na ufahamu, na wala usiache kuvitazama.

לְגַרְגְּרֹתֶיךָ׃	וְחֵן	לְנַפְשֶׁךָ	חַיִּים	וְיִהְיוּ		22
kwa–shingo–yako	na–neema	kwa–nafsi–yako	uzima	navyo–vitakuwa		
H1621	H2580	H5315		H1961		

Vitakuwa uzima wa nafsi yako na urembo wa hisani wa kuvaa shingoni mwako.

תִּגּוֹף׃	לֹא	וְרַגְלְךָ	דַּרְכְּךָ	לָבֶטַח	תֵּלֵךְ	אָז	23
hautajikwaa	hautajikwaa	na–mguu–wako	njia–yako	kwa–usalama	utaenda	Ndipo	
H5062	H3808	H7272	H1870	H0983	H3212		

Ndipo utatembea katika njia yako kwa usalama na mguu wako hautajikwaa;

שְׁנָתֶךָ׃	וְעָרְבָה	וְשָׁכַבְתָּ	תִּפְחָד	לֹא־	תִשְׁכַּב	אִם־	24
utakuwa–mtamu	na–usingizi–wako	nawe–ukilala	hutaogopa	hutaogopa	ukilala	Ukilala	
H8142	H6149	H7901	H6342	H3808	H7901		

ulalapo hutaogopa; utakapolala, usingizi wako utakuwa mtamu.

תָּבֹא׃	כִּי	רְשָׁעִים	וּמִשֹּׁאַת	פִּתְאֹם	מִפַּחַד	תִּירָא	אַל־	25
utakapokuja	utakapokuja	waovu	wala–uharibifu–wa	ya–ghafula	hofu	usiogope	Usiogope	
H0935		H7563		H6597	H6343	H3372	H0408	

Usitishwe na hofu ya ghafula au uharibifu uliosababishwa na waovu unapotokea,

מִבְטַחֶךָ׃	רַגְלְךָ	וְשָׁמַר	בְּכִסְלֶךָ	יִהְיֶה	יְהוָה	כִּי־	26
usije–ukakamatwa	mguu–wako	na–atalinda	tumaini–lako	atakuwa	Yahwe	Kwa–maana	
H3921	H7272	H8104	H3689	H1961	H3068		

kwa maana Yehova utakuwa upande wako na ataulinda mguu wako usinaswe kwenye mtego.

׀ידיך׀	לְאֵל	בְּהִוֹּת	מִבְעָלָיו	טוֹב	תִּמְנַע־	אַל־	27
mkono–wako	wa–nguvu–za	ikiwa–katika–uwezo	anayestahili	mema	usimnyime	Usimnyime	
H3027	H0410	H1961	H1167		H4513	H0408	

לַעֲשׂוֹת׃	)יָדְךָ(
kutenda	mkono–wako
	H3027

Usizuie mema kwa wale wanaoyastahili, wakati utendaji upo ndani ya mamlaka yako.

אֹתָן	וּמָחָר	וָשׁוּב	לֵךְ	ו()לְרֵעֲךָ	׀לרעיך׀	תֹּאמַר	אַל־	28
nitakupa	na–kesho	urudi	Nenda	jirani–yako	jirani–yako	usimwambie	Usimwambie	
H5414	H4279	H7725	H3212	H7453	H7453	H0559	H0408	

אִתָּךְ׃	וְיֵשׁ
nawe	ukiwa–na
H0854	H3426

Jirani yako usimwambie, “Nenda, na uje tena, na kesho nitakupa,” wakati pesa unazo.

אִתָּךְ׃	לָבֶטַח	יוֹשֵׁב	וְהוּא־	רָעָה	רֵעֲךָ	עַל־	תַּחֲרֹשׁ	אַל־	29
nawe	kwa–usalama	anakaa	akiwa	ubaya	jirani–yako	juu–ya	usipange	Usipange	
H0854	H0983	H3427	H1931		H7453			H0408	

Usiweke mpango wa kumdhuru jirani yako- anayeishi jirani nawe na yeye anakuamini.

גָּמָלְךָ	לֹא	אִם־	חִנָּם	אָדָם	עִם־	)תָּרִיב(	׀תרוב׀	אַל־	30
hajakufanyia	hajakufanyia	kama	bure	mtu	na	usigombane	usigombane	Usigombane	
H1580	H3808		H2600	H0120		H7378	H7378	H0408	

רָעָה׃
ubaya

Usishindane na mtu pasipo sababu, ikiwa hajafanya chochote kukudhuru.

דְּרָכָיו׃	בְּכָל־	תִּבְחַר	וְאַל־	חָמָס	בְּאִישׁ	תְּקַנֵּא	אַל־	31
zote	njia–zake	usichague	wala–usichague	mwenye–jeuri	mtu	usimhusudu	Usimhusudu	
H1870	H3605	H0977	H0408	H2555	H0376	H7065	H0408	

Usimhusudu mtu jeuri au kuchagua njia zake zozote.

סוֹדוֹ׃	יְשָׁרִים	וְאֶת־	נָלוֹז	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	כִּי	32
siri–yake	wanyofu	lakini–na	mwenye–upotovu	Yahwe	chukizo–la	kwa–maana	
H5475	H3477	H0854	H3868	H3068	H8441		

Maana mtu mjanja ni chukizo kwa Yehova, bali humleta mtu mwaminifu kwenye tumaini lake.

יְבָרֵךְ׃	צַדִּיקִים	וּנְוֵה	רָשָׁע	בְּבֵית	יְהוָה	מְאֵרַת	33
hubariki	wenye–haki	lakini–makao–ya	mwovu	katika–nyumba–ya	Yahwe	Laana–ya	
H1288	H6662		H7563		H3068	H3994	

Laana ya Yehova ipo katika nyumba ya watu waovu, bali huibariki maskani ya watu wenye haki.

יִתֵּן־	)וְלַעֲנָוִים(	ולעניים	יָלֵיץ	הוּא־	לַלֵּצִים	אִם־	34
hutoa	wanyenyekevu	lakini–kwa–wanyenyekevu	huwadhihaki	yeye	wenye–dhihaka	Hakika	
H5414	H6035	H6041	H3887	H1931	H3887		

חֵֽן׃
neema
H2580

Yeye huwadhihaki wenye dhihaka, bali huwapa hisani watu wanyenyekevu.

פ	קָלָֽון׃	מֵרִים	וְכִסִילִים	יְנְחָלוּ	חֲכָמִים	כָּבוֹד	35
—	aibu	hubeba	lakini–wapumbavu	watarithi	wenye–hekima	Heshima	
	H7036	H3684		H5157	H2450	H3519	

Watu wenye busara huirithi heshima, bali wapumbavu huinuliwa kwa fedheha yao wenyewe.

Chapter 4

בִּינָֽה׃	לָדַעַת	וְהַקְשִׁיבוּ	אָב	מוּסַר	בָּנִים	שִׁמְעוּ	1
ufahamu	ku–jua	na–m–sikilize	baba	adabu–ya	wana	sikilizeni	
H0998	H3045	H7181	H0001	H4148		H8085	

Wanangu, sikilizeni, fundisho la baba, na zingatieni ili mjue maana ya ufahamu.

תַּעֲזֹֽבוּ׃	אַל־	תּוֹרָתִי	לָכֶם	נָתַתִּי	טוֹב	לֶקַח	כִּי	2
ache	msi	sheria–yangu	ninyi	ni–me–wa–pa	mazuri	mafunzo	kwa–maana	
	H0408	H8451		H5414		H3948		

Mimi ninawapa mafundisho mazuri; msiyaache mafundisho yangu.

אִמִּֽי׃	לִפְנֵי	וְרָ֫ךְ	רַךְ	לְאָבִי	הָיִיתִי	בֵּן	כִּי־	3
mama–yangu	mbele–ya	na–pekee	mpole	kwa–baba–yangu	ni–li–kuwa	mwana	kwa–maana	
H0517	H6440	H3173	H7390	H0001	H1961			

Mimi nilikuwa mwana kwa baba yangu, mpole na mtoto pekee kwa mama yangu,

שִׁמְרָ	לִבֶּךָ	דְּבָרַי	יֶתְמָךְ־	לִי	וַיֹּאמֶר	וַיֹּרֵנִי	4
shika	moyo–wako	maneno–yangu	ya–shikilie	mimi	na–a–ka–ni–ambia	na–a–li–ni–funza	
H8104		H1697	H8551		H0559		

וֶחְיֵֽה׃	מִצְוֹתַי
na–u–ishi	amri–zangu
H2421	H4687

baba alinifundisha akiniambia, “Moyo wako uzingatie sana maneno yangu; shika amri zangu nawe uishi.

מֵאִמְרֵי־	הַֽט	וְאַל־	תִּשְׁכַּח	אַל־	בִּינָה	קְנֵה	חָכְמָה	קְנֵה	5
kutoka–maneno–ya	geuke	na–usi	sahau	usi	ufahamu	pata	hekima	pata	
H0561	H5186	H0408	H7911	H0408	H0998	H7069	H2451	H7069	

פִּֽי׃
kinywa–changu
H6310

Jipatie hekima na ufahamu; usisahau na kuyakataa maneno ya kinywa changu;

וְתִצְּרֶךָּ׃	אֶהֱבֶהָ	וְתִשְׁמְרֶךָּ׃	תַּעֲזְבֶהָ	אַל־	6
na–i–ta–ku–hifadhi	i–pende	na–i–ta–ku–linda	i–ache	usi	
H5341	H0157	H8104		H0408	

usiiache hekima nayo itakulinda; ipenda nayo itakuhifadhi salama.

בִּינָֽה׃	קְנֵ֑ה	קִנְיָנְךָ֖	וּבְכָל־	חָכְמָ֥ה	קְנֵ֛ה	חָכְמָ֖ה	רֵאשִׁ֣ית	7
ufahamu	pata	mapato-yako	na-kwa-mapato-yako-yote	hekima	pata	hekima	mwanzo-wa	
H0998	H7069	H7075	H3605	H2451	H7069	H2451	H7225	

Hekima ni kitu cha muhimu sana, hivyo jipatie hekima na tumia namna zote kuweza kupata ufahamu.

תְּחַבְּקֶֽנָּה׃	כִּ֣י	תְּכַבְּדֶ֔ךָּ	וְתְרוֹמְמֶ֖ךָּ	סַלְסְלֶ֑הָּ	8
u-i-kumbatie	wakati	i-ta-ku-heshimu	na-i-ta-ku-inua	i-inue	
H2263		H3513		H5549	

Tunza hekima nayo itakutukuza; ikumbatie nayo itakuheshimu.

תְּמַגֶּֽנָּךְ׃	תִּפְאֶ֖רֶת	עֲטֶ֣רֶת	חֵ֑ן	לִוְיַ֣ת־	לְרֹאשְׁךָ֖	תִּתֵּ֥ן	9
i-ta-ku-pa	utukufu	taji-la	neema	taji-la	kichwani-pako	i-ta-weka	
H4042	H8597	H5850	H2580	H3880		H5414	

Hekima itaweka kilemba cha heshima juu ya kichwa chako; itakupa taji zuri.

חַיִּֽים׃	שְׁנ֣וֹת	לְךָ֣	וְיִרְב֑וּ	אִמְרֵ֣י	וְקַ֖ח	בְּנִ֥י	שְׁמַ֛ע	10
uzima	miaka-ya	kwako	na-zi-ta-ongezeka	maneno-yangu	na-u-pokee	mwanangu	sikia	
	H8141			H0561	H3947		H8085	

Mwanangu, sikiliza, na kuzingatia maneno yangu, nawe utapata miaka mingi ya maisha yako.

יֹשֶׁר׃	בְּמַעְגְּלֵי־	הוֹרִתִּ֑יךָ	הוֹרַ֥כְתִּיךָ֖	חָכְמָ֛ה	בְּדֶ֥רֶךְ	11
unyofu	katika-njia-za	ni-me-ku-funza	ni-me-ku-ongoza	hekima	katika-njia-ya	
H3476	H4570		H1869	H2451	H1870	

Ninakuelekeza katika njia ya hekima, nimekuongoza katika mapito yaliyonyooka.

תִּכָּשֵֽׁל׃	לֹ֣א	תָּר֑וּץ	וְאִם־	צַעֲדֶ֖ךָ	יֵצַ֥ר	לֹא־	בְּלֶכְתְּךָ֛	12
jikwaa	hauta	u-ta-kimbia	na-ukimbia	hatua-zako	banwa	hawata	u-napo-enda	
H3782	H3808	H7323		H6806	H3334	H3808	H3212	

Unapotembea, hakuna atakayesimama katika njia yako na kama ukikimbia hutajikwaa.

חַיֶּֽיךָ׃	הֱיֵ֑ה	כִּי־	נִצֹּ֖רָה	תָּ֥רֶף	אַל־	בַּמּוּסָ֛ר	הַחֲזֵ֥ק	13
uzima-wako	yeye	kwa-maana	i-hifadhi	ache	usi	adabu	shikilia	
	H1931		H5341	H7503	H0408	H4148	H2388	

Shika mwongozo wala usiuache, utakuongoza, maana ni uzima wako.

רָעִֽים׃	בְּדֶ֣רֶךְ	תְּאַשֵּׁ֑ר	וְאַל־	תָּבֹ֖א	אַל־	רְשָׁעִ֥ים	בְּאֹ֛רַח	14
wabaya	katika-njia-ya	enende	na-usi	ingie	usi	waovu	katika-njia-ya	
	H1870	H0833	H0408	H0935	H0408	H7563	H0734	

Usifuate njia ya waovu wala usiende katika njia ya watendao uovu.

וַעֲבֹֽר׃	מֵעָלָ֑יו	שְׁטֵ֖ה	בּ֥וֹ	תַּעֲבָר־	אַל־	פְּרָעֵ֛הוּ	15
na-u-pite	kutoka-kwake	geuka	humo	pite	usi	i-epuke	
		H7847			H0408		

Jiepushe nayo, usipite katika njia hiyo; geuka na upite njia nyingine.

שְׁנָתָֽם׃	וְנִנְזָלָ֑ה	יָרֵ֖עוּ	לֹ֥א	אִם־	יִשְׁנ֛וּ	לֹא	כִּי	16
usingizi-wao	na-u-na-nyanganywa	fanya-uovu	hawata	wasi-po	lala	hawata	kwa-maana	
H8142	H1497		H3808		H3462	H3808		

(יַכְשִׁ֖ילוּ׃)	[יכשולון]	לֹ֥א	אִם־
fanya-wengine-kujikwaa	[ketiv]	hawata	wasi-po
H3782	H3782	H3808	

Maana hawawezi kulala mpaka wafanye ubaya na hupotewa na usingizi hadi wasababishe mtu kujikwaa.

17	כִּי	לֶחֶם	רֶשַׁע	וְיֵין	חֲמָסִים	יִשְׁתּוּ׃	
	kwa–maana	mkate–wa	uovu	na–divai–ya	dhuluma	wa–na–nywa	
		H3899	H7562	H3196	H2555	H8354	

Maana wao hula mkate wa uovu na hunywa divai ya vurugu.

18	וְאֹרַח	צַדִּיקִים	כְּאוֹר	מַפְלִיג	הוֹלֵךְ	אוֹר־	עַד־
	lakini–njia–ya	wenye–haki	kama–nuru–ya	mapambazuko	i–naendelea	na–ku–ng’aa	hadi
	H0734	H6662	H0216	H5051	H1980	H0215	H5704

נְכוֹן	הַיּוֹם׃	
kamili	mchana	
	H3117	

Bali njia ya mwenye kutenda haki ni kama mwanga ung'aao, huangaza zaidi na zaidi hadi mchana inapowasili kwa ukamilifu.

19	דֶּרֶךְ	רְשָׁעִים	כָּאֲפֵלָה	לֹא	יָדְעוּ	בַמֶּה	יִכָּשְׁלוּ׃	פ
	njia–ya	waovu	kama–giza	hawajui	wa–jua	na–nini	wa–jikwaa	p
	H1870	H7563	H0653	H3808	H3045	H4100	H3782	

Njia ya waovu ni kama giza - hawajui ni kitu gani huwa wanajikwaa juu yake.

20	בְּנִי	לְדִבְרַי	הַקְשִׁיבָה	לְאִמְרַי	הַט־	אָזְנֶךָ׃
	mwanangu	kwa–maneno–yangu	sikiliza	kwa–maneno–yangu	elekeza	sikio–lako
		H1697	H7181	H0561	H5186	H0241

Mwanangu, zingatia maneno yangu; sikiliza kauli zangu.

21	אַל־	יַלִּיזוּ	מֵעֵינֶיךָ	שָׁמְרֵם	בְּתוֹךְ	לִבֶּךָ׃
	yasi	ondoke	kutoka–machoni–pako	ya–hifadhi	ndani–ya	moyo–wako
	H0408	H3868		H8104	H8432	H3824

Usiziache zikaondoka machoni pako; uzitunze katika moyo wako.

22	כִּי־	חַיִּים	הֵם	לִמְצָאֵיהֶם	וּלְכָל־	בְּשָׂרוֹ	מַרְפֵּא׃
	kwa–maana	uzima	ni–hayo	kwa–wapataoje	na–kwa–mwili–wake–wote	mwili–wake	uponyaji
	H3588	H2416	H1992	H4672	H3605	H1320	H4832

Maana maneno yangu ni uzima kwa wenye kuyapata na afya katika mwili wao.

23	מִכָּל־	מִשְׁמָר	נְצֹר	לִבֶּךָ	כִּי־	מִמֶּנּוּ	תּוֹצְאוֹת	חַיִּים׃
	zaidi–ya–yote	ulinzi	linda	moyo–wako	kwa–maana	kutoka–humo	chemchemi–za	uzima
	H3605	H4929	H5341				H8444	

Ulinde salama moyo wako na uukinge kwa bidii zote; kwa kuwa katika moyo hububujika chemichemi za uzima.

24	הָסֵר	מִמְּךָ	עִקְּשׁוּת	פֶּה	וּלְזוּת	שִׂפְתַיִם	הַרְחֵק	
	ondoa	kutoka–kwako	upotovu–wa	kinywa	na–ukaidi–wa	midomo	epusha–mbali	
	H5493		H6143	H6310	H3891	H8193	H7368	

מִמְּךָ׃	
kutoka–kwako	

Jiepushe na kauli za udanganyifu na ujiepushe na mazungumzo ya ufisadi.

25	עֵינֶיךָ	לְנֹכַח	יַבִּיטוּ	וְעַפְעַפֶּיךָ	יִישְׁרוּ	נֶגְדֶּךָ׃
	macho–yako	mbele	ya–tazame	na–kope–zako	zi–elekeze–mbele	mbele–yako
	H5227	H5048	H5027	H6079	H3474	H5048

Macho yako yatazame mbele kwa unyoofu na kwa uthabiti tazama mbele sawasawa.

יִכְּנוּ׃	דְּרָכֶיךָ	וְכָל־	רַגְלֶךָ	מַעְגָּל	פַּלֵּס	26
zi–ta–imara	njia–zako	na–njia–zako–zote	mguu–wako	njia–ya	sawazisha	
	H1870	H3605	H7272	H4570	H6424	

Usawazishe pito la mguu wako; na njia zako zote zitakuwa salama.

מֵרָע׃	רַגְלְךָ	הָסֵר	וּשְׂמֹאול	יָמִין	תֵּט־	אֶל־	27
kutoka–uovu	mguu–wako	ondoa	wala–kushoto	kulia	geuke	usi	
	H7272	H5493	H8040	H3225	H5186	H0408	

Usigeuke upande wa kulia au kushoto; ondoa mguu wako mbali na uovu.

Chapter 5

אָזְנֶךָ׃	הַט־	לִתְבוּנָתִי	הַקְשִׁיבָה	לְחָכְמָתִי	בְּנִי	1
sikio–lako	elekeza	kwa–ufahamu–wangu	sikiliza	kwa–hekima–yangu	mwanangu	
H0241	H5186	H8394	H7181	H2451		

Mwanangu, zingatia hekima yangu; sikiliza kwa makini ufahamu wangu,

יִנְצֹרוּ׃	שְׂפָתֶיךָ	וְדַעַת	מְזִמּוֹת	לִשְׁמֹר	2
ya–shike	midomo–yako	na–maarifa	busara	ku–hifadhi	
H5341	H8193	H1847	H4209	H8104	

ili ujifunze busara na midomo yako iweze kuhifadhi maarifa.

מִשְׁמֶן	וְחָלָק	זָרָה	שִׂפְתֵי	תִּטֹּפְנָה	נֹפֶת	כִּי	3
kuliko–mafuta	na–laini	mwanamke–mgeni	midomo–ya	i–na–dondosha	asali	kwa–maana	
H8081	H2509		H8193	H5197	H5317		

חִכָּהּ׃
kaakaa–lake
H2441

Maana midomo ya malaya hutiririsha asali na kinywa chake ni laini kuliko mafuta,

פִּיּוֹת׃	כְּחֶרֶב	חַדָּה	כְלַעֲנָה	מָרָה	וְאַחֲרִיתָהּ	4
wenye–makali–mawili	kama–upanga	mkali	kama–shayiri	uchungu	lakini–mwisho–wake	
H6310	H2719	H2299	H3939	H4751	H0319	

lakini mwishoni anakuwa mchungu kama mnyoo, hukata kama upunga mkali.

יִתְמֹכוּ׃	צְעָדֶיהָ	שְׁאוֹל	מָוֶת	יֹרְדוֹת	רַגְלֶיהָ	5
zi–na–shika	hatua–zake	kuzimu	mauti	i–shuka	miguu–yake	
H8551	H6806	H7585	H4194	H3381	H7272	

Miguu yake huelekea mauti; hatua zake huelekea njia yote ya kuzimu.

פ	תֵּדָע׃	לֹא	מַעְגְּלֹתֶיהָ	נָעוּ	תְּפַלֵּס	פֶּן־	חַיִּים	אֹרַח	6
p	jua	hu	njia–zake	zi–na–yumba	u–sawazishe	ili	uzima	njia–ya	
	H3045	H3808	H4570	H5128	H6424	H6435		H0734	

Hafikirii njia ya uzima. Hatua za miguu yake hupotea, maana hajui anakwenda wapi.

פִּי׃	מֵאִמְרֵי־	תָסוּרוּ	וְאַל־	לִי	שִׁמְעוּ־	בָנִים	וְעַתָּה	7
kinywa–changu	kutoka–maneno–ya	ondoke	na–msi	mimi	ni–sikilizeni	wana	na–sasa	
H6310	H0561	H5493	H0408		H8085		H6258	

Sasa, wanangu, nisikilizeni; wala msiache kusikiliza maneno ya kinywa changu.

בִּיתָֽהּ׃	פֶּתַח	אֶל־	תִּקְרַב	וְאַל־	דַּרְכָּהּ	מֵעָלֶיהָ	הַרְחֵק	8
nyumba–yake	mlango–wa	mlango	karibie	na–usi	njia–yako	kutoka–kwake	epusha–mbali	
	H6607	H0413	H7126	H0408	H1870		H7368	

Lindeni njia yenu mbali naye wala msiende karibu na mlango wa nyumba yake.

לְאַכְזָרִֽי׃	וּשְׁנוֹתֶיךָ	הוֹדֶךָ	לַאֲחֵרִים	תִּתֵּן	פֶּן־	9
kwa–mkatili	na–miaka–yako	heshima–yako	kwa–wengine	u–toa	ili	
H0394	H8141	H1935	H0312	H5414	H6435	

Kwa njia hiyo hamtawapa wengine heshima yenu au miaka ya uzima wenu kwa mtu mkatiri;

נָכְרִֽי׃	בְּבֵית	וַעֲצָבֶיךָ	כֹּחֶךָ	זָרִים	יִשְׂבְּעוּ	פֶּן־	10
mgeni	katika–nyumba–ya	na–kazi–yako	nguvu–yako	wageni	wa–shibe	ili	
H5237					H7646	H6435	

wageni usije kufanya karamu kwa utajiri wenu; kazi mliyoifanya haitaenda katika nyumba ya wageni.

וּשְׁאֵרֶךָ׃	בְּשָׂרֶךָ	בְּכִלּוֹת	בְּאַחֲרִיתֶךָ	וְנָהַמְתָּ	11
na–nguvu–yako	mwili–wako	u–na–isha	mwisho–wako	na–u–ta–omboleza	
H7607	H1320	H3615	H0319	H5098	

Mwishoni mwa maisha yenu mtajuta ambapo nyama na mwili wenu vitaangamia.

לִבִּֽי׃	נָאַץ	וְתוֹכַחַת	מוּסָר	שָׂנֵאתִי	אֵיךְ	וְאָמַרְתָּ	12
moyo–wangu	ali–dharau	na–maonyo	adabu	ni–li–chukia	jinsi	na–u–ta–sema	
	H5006		H4148	H8130		H0559	

Nanyi mtasema, “ Namna gani nilichukia fundisho na moyo wangu ulidharau sahihisho!

הִטֵּיתִי	לֹא־	וְלִמְלַמְּדַי	מוֹרַי	בְּקוֹל	שָׁמַעְתִּי	וְלֹא־	13
elekeza	siku	na–kwa–walimu–wangu	walimu–wangu	kwa–sauti–ya	sikiliza	na–siku	
H5186	H3808	H3925			H8085	H3808	

אָזְנִֽי׃
sikio–langu
H0241

Sikuweza kuwatii walimu wangu au kuwasikiliza walionielekeza.

וְעֵדָֽה׃	קָהָל	בְּתוֹךְ	רָע	בְּכָל־	הָיִיתִי	כִּמְעַט	14
na–mkutano	kusanyiko	katikati–ya	uovu	katika–kila	ni–li–kuwa	karibu	
H5712	H6951	H8432		H3605	H1961	H4592	

Nilikuwa nimeharibika kabisa katikati ya kusanyiko, miongoni mwa makutano ya watu.”

בְּאֵרֶךָ׃	מִתּוֹךְ	וְנוֹזְלִים	מִבּוֹרֶךָ	מַיִם	שְׁתֵה־	15
kisima–chako	kutoka–ndani–ya	na–yanayotiririka	kutoka–tangi–lako	maji	nywa	
H0875	H8432	H5140		H4325	H8354	

Munywe maji kutoka kwenye birika lenu mwenyewe na munywe maji yanatiririka kutoka kwenye kisima chenu.

מָֽיִם׃	פַּלְגֵי־	בָּרְחֹבוֹת	חֻוצָה	מַעְיְנֹתֶיךָ	יָפוּצוּ	16
maji	vijito–vya	barabarani	nje	chemchemi–zako	zi–enee	
H4325	H6388	H7339	H2351	H4599		

Je inapaswa chemichemi yenu ifurike popote na mifereji yenu ya maji itiririke katika njia kuu?

אִתָּֽךְ׃	לְזָרִים	וְאֵין	לְבַדֶּךָ	לְךָ	יִהְיוּ־	17
pamoja–nawe	kwa–wageni	na–si	kwa–peke–yako	kwako	zi–we	
H0854		H0369	H0905		H1961	

Yawe yenu wenyewe peke yenu wala si kwa wageni.

18 יְהִי־ a-we H1961 מְקוֹרֵךְ chemchemi-yako H4726 בָּרוּךְ i-me-barikiwa H1288 וּשְׂמַח na-u-furahie H8055 מֵאֵשֶׁת kutoka-mke-wa H0802 נְעוּרֶיךָ׃ ujana-wako

Chemichemi yako ibarikiwe na umfurahie mke wa ujana wako.

19 אַיֶּלֶת kulungu-jike-wa H0365 אֲהָבִים upendo H0158 וְיַעֲלַת־ na-ayala-wa H3280 חֵן neema H2580 דַּדֶּיהָ matiti-yake H1717 יְרַוֻּךְ ya-ku-ridhishe H7301 בְּכָל־ kila H3605 עֵת wakati H6256
בְּאַהֲבָתָהּ katika-upendo-wake H0160 תִּשְׁגֶּה u-leweshwe H7686 תָּמִיד׃ daima H8548

Maana ni ayala apendezaye na kulungu mwenye uzuri. Matiti yake na yakujaze furaha muda wote; daima na utekwe na upendo wake.

20 וְלָמָּה na-kwa-nini H4100 תִשְׁגֶּה u-leweshwe H7686 בְּנִי mwanangu בְזָרָה na-mwanamke-mgeni וְתֶחְבַּק na-u-kumbatie H2263 חֵק kifua-cha H2436
נָכְרִיָּה׃ mwanamke-wa-kigeni H5237

Mwanangu, kwa nini uwe mateka wa malaya, kwa nini uyakumbatie matiti ya mwanamke mgeni?

21 כִּי kwa-maana H5227 וְנֹכַח wazi H5227 עֵינֵי machoni-pa יְהוָה Yahwe H3068 דַּרְכֵי־ njia-za H1870 אִישׁ mtu H0376 נֶגֶד na-njia-zake-zote H3605 מַעְגְּלֹתָיו njia-zake H4570
מְפַלֵּס׃ a-na-sawazisha H6424

Yehova huona kila kitu afanyacho mtu na huangalia mapito yake yote.

22 עֲוֹנוֹתָיו maovu-yake H5771 יִלְכְּדֻנוֹ ya-m-nasa H3920 אֶת־ yule H0853 מְשָׁרֵשׁ mwovu H7563 וּבְחַבְלֵי na-kwa-kamba-za חַטָּאתוֹ dhambi-yake יִתָּמֵךְ׃ a-na-shikiliwa H8551

Mtu mwovu atatekwa na makosa yake mwenyewe; kamba za dhambi yake zitamnasa kwa nguvu.

23 הוּא yeye H1931 יָמוּת a-ta-fa H4191 בְּאֵין bila H0369 מוּסָר adabu H4148 וּבְרֹב na-kwa-wingi-wa אִוַּלְתּוֹ upumbavu-wake H0200 יִשְׁגֶּה׃ a-ta-potea H7686 פ p

Atakufa kwa kukosa maonyo; atapotelea mbali kwa upumbavu wake wingi.

Chapter 6

1 בְּנִי mwanangu אִם־ ikiwa עָרַבְתָּ umekuwa-mdhamini לְרֵעֶךָ kwa-jirani-yako H7453 תָּקַעְתָּ umepiga-mkono H8628 לַזָּר kwa-mgeni
כַּפֶּיךָ׃ mikono-yako H3709

Mwanangu, kama utaweka pesa zako kuwa dhamana kwa mkopo wa jirani yako; kama ukitoa ahadi yako katika mkopo wa mtu usiyemjua,

פִּ֑יךָ׃	בְּאִמְרֵי־	נֹ֝קַשְׁתָּ	פִּ֑יךָ	בְּאִמְרֵי־	נֹ֝קַשְׁתָּ	2
kinywa–chako	kwa–maneno–ya	umekamatwa	kinywa–chako	kwa–maneno–ya	umejinasa	
H6310	H0561	H3920	H6310	H0561	H3369	

basi umejiwekea mtego mwenyewe na umenaswa kwa maneno ya kinywa chako.

בְּכַף־	בָּאתָ	כִּי	וֶ֝הְנָצֵ֗ל	בְּנִ֑י	וְאֹ֣ות	זֹ֭את	עֲשֵׂה	3
katika–mkono–wa	umeingia	kwa–maana	na–ujiokoe	mwanangu	basi	hivi	fanya	
H3709	H0935		H5337		H0645	H2063		

רֵעֶ֑יךָ׃	וּרְהַ֥ב	הִ֝תְרַפֵּ֗ס	לֵ֣ךְ	רֵעֶ֑יךָ
jirani–yako	na–umsihi–sana	jinyenyekeze	nenda	jirani–yako
H7453	H7292	H7511	H3212	H7453

Mwanagu, ukinaswa kwa maneno yako mwenyewe, fanya haya ili kujiokoa, kwa kuwa umeangukia kwenye mikono ya jirani yako; nenda unyenyekee na ufanye shauri mbele ya jirani yako.

לְעַפְעַפֶּ֑יךָ׃	וְאִתְנוֹמָ֥ה	לְעֵינֶ֗יךָ	שֵׁנָ֣ה	תִּתֶּן	אַל־	4
kwa–kope–zako	wala–usingizi–mwepesi	kwa–macho–yako	usingizi	usitoe	usitoe	
H6079	H8572		H8142	H5414	H0408	

Usiruhusu usingizi katika macho yako wala kope za macho yako kusinzia.

פ	יָקוּשׁ׃	מִיָּד	וְכִצְפֹּ֑ור	מִיַּד	כִּצְבִ֝י	הִנָּצֵ֗ל	5
—	mtega	kutoka–mkononi–mwa	na–kama–ndege	kutoka–mkononi	kama–swala	jiokoe	
	H3353	H3027	H6833	H3027		H5337	

Jiokoe mwenyewe kama swala kutoka katika mkono wa mwindaji, kama ndege kutoka katika mkono wa mwinda ndege.

וַחֲכָֽם׃	דְּרָכֶ֑יהָ	רְאֵ֣ה	עָ֭צֵל	נְמָלָ֗ה	אֶל־	לֵ֣ךְ־	6
na–uwe–mwenye–hekima	njia–zake	angalia	mvivu	sisimizi	kwa	nenda	
H2449	H1870	H7200	H6102	H5244	H0413	H3212	

Wewe mtu mvivu, mwangalie mchwa, zitafakari njia zake ili kupata busara.

וּמֹשֵׁל׃	שֹׁטֵר	קָ֝צִין	לָ֑הּ	אֵין־	אֲשֶׁר	7
wala–mtawala	msimamizi	mkuu	hana	hana	ambaye	
H4910	H7860	H7101		H0369		

Hana akida, afisa au mtawala,

מַאֲכָלָֽהּ׃	בַּקָּצִ֑יר	אָגְרָ֣ה	לַ֭חְמָהּ	בַּקָּ֣יִץ	תָּכִ֣ין	8
chakula–chake	wakati–wa–mavuno	anakusanya	chakula–chake	wakati–wa–kiangazi	anaandaa	
H3978		H0103	H3899	H7019		

lakini huandaa chakula chake wakati wa joto na wakati wa mavuno huweka hazina ili kula baadaye.

מִשְׁנָתֶֽךָ׃	תָּקוּם	מָ֑תַי	תִּשְׁכָּ֥ב	וְעָ֝צֵ֗ל	מָתַ֥י	עַד־	9
kutoka–usingizi–wako	utaamka	lini	utalala	mvivu	mpaka–lini	mpaka–lini	
H8142		H4970	H7901	H6102	H4970	H5704	

Ewe mtu mvivu, utalala hata lini? Wakati gani utainuka usingizini?”

לִשְׁכָּֽב׃	יָדַ֑יִם	חִבֻּ֣ק	וּמְעַ֣ט	תְּנוּמֹ֭ות	מְעַ֣ט	שֵׁנ֣ות	מְעַ֣ט	10
kulala	mikono	kukunja	kidogo	sinzia	kidogo	usingizi	kidogo	
H7901	H3027	H2264	H4592	H8572	H4592	H8142	H4592	

Lala kidogo, sizia kidogo, kunja mikono kupumzika kidogo” -

פ	:מָגֵן	כְּאִישׁ	וּמַחְסֹרְךָ	רֵאשֶׁךָ	כְּמְהַלֵּךְ	וּבָא־	11
—	mwenye-silaha	kama-mtu	na-uhitaji-wako	umaskini-wako	kama-mwizi	na-itakuja	
	H4043	H0376	H4270		H1980	H0935	

ndipo umasikini wako utakapokujia kama mporaji na uhitaji wako kama askari wa vita.

	:פֶּה	עִקְּשׁוּת	הִתְהוֹלֵל	אָוֶן	אִישׁ	בְּלִיַּעַל	אָדָם	12
	kinywa	na-upotovu-wa	anayetembea	wa-udhalimu	mtu	asiye-na-faida	mtu	
	H6310	H6143	H1980	H0205	H0376	H1100	H0120	

Mtu asiyefaa-mtu mwovu- huishi kwa kauli za udanganyifu wake,

:בְּאֶצְבְּעֹתָיו	מֹרֶה	בְּרַגְלָו	מֹלֵל	בְּעֵינָו	קֹרֵץ	13
kwa-vidole-vyake	anaashiria	kwa-miguu-yake	anashinda	kwa-macho-yake	anakonyeza	
H0676		H7272			H7169	

akipepesa macho yake, akiashilia kwa miguu yake na kusonta kwa videle vyake.

	)מְדָיָנִים(	]מדנים[	עֵת	בְּכָל־	רָע	חֹרֵשׁ	בְּלִבּוֹ	וְתַהְפֻּכוֹת	14
	mafarakano	mafarakano	wote	wakati	uovu	anapanga	moyoni-mwake	upotovu	
	H4079	H4090	H6256	H3605				H8419	

:יְשַׁלֵּחַ	
anatuma	
H7971	

Hufanya njama za uovu kwa hila ya moyo wake; daima huchochea faraka.

:מַרְפֵּא	וְאֵין	יִשָּׁבֵר	פֶּתַע	אֵידוֹ	יָבוֹא	פִּתְאֹם	כֵּן	עַל־	15
uponyaji	na-hakuna	atavunjwa	ghafla	msiba-wake	utakuja	ghafla	kwa-hiyo	kwa-hiyo	
H4832	H0369	H7665	H6621	H0343	H0935	H6597			

פ
—

Kwa hiyo msiba wake utamkumba kwa ghafula, punde atavunjika vibaya wala hatapona.

:נַפְשׁוֹ	)תּוֹעֲבַת(	]תועבות[	וְשֶׁבַע	יְהוָה	שָׂנֵא	הֵנָּה	שֵׁשׁ־	16
kwa-nafsi-yake	ni-chukizo	ni-chukizo	na-saba	Yahwe	anachukia	hizi	sita	
H5315	H8441	H8441	H7651	H3068	H8130	H2007	H8337	

Kuna vitu sita ambavyo Yehova huvichukia, saba ambavyo ni chukizo kwake.

:נָקִי	דָּם־	שֹׁפְכוֹת	וְיָדַיִם	שֶׁקֶר	לְשׁוֹן	רָמוֹת	עֵינַיִם	17
isiyo-na-hatia	damu	inayomwaga	na-mikono	wa-uongo	ulimi	yenye-kiburi	macho	
	H1818	H8210	H3027	H8267	H3956			

Macho ya mtu mwenye kiburi, ulimi wa uongo, mikono inayomwaga damu ya watu maasumu,

	:לָרָעָה	לָרוּץ	מְמַהֲרוֹת	רַגְלַיִם	אָוֶן	מַחְשָׁבוֹת	חֹרֵשׁ	לֵב	18
	uovu	kukimbilia	inayoharakisha	miguu	ya-uovu	mipango	unaopanga	moyo	
		H7323		H7272	H0205	H4284			

moyo unaobuni njama mbaya, miguu inayokimbilia maovu upesi,

פ	:אַחִים	בֵּין	מְדָנִים	וּמְשַׁלֵּחַ	שֶׁקֶר	עֵד	כְּזָבִים	יָפִיחַ	19
—	ndugu	kati-ya	mafarakano	na-anayetuma	wa-uongo	shahidi	uongo	anavuma	
	H0251	H0996	H4090	H7971	H8267	H5707	H3577	H6315	

shahidi asemaye uongo na apandaye faraka kati ya ndugu.

20 נְצֹר֣ חִפְדִּ֣י בְנִ֑י מִצְוַ֥ת אָ֝בִ֗יךָ וְאַל־תִּטֹּ֥שׁ תּוֹרַ֥ת אִמֶּֽךָ׃
nifadhi mwanangu amri-ya baba-yako na-usitupe usiache sheria-ya mama-yako
H5341 H1121 H4687 H0001 H0408 H5203 H8451 H0517

Mwanangu, itii amri ya baba yako na wala usiyaache mafundisho ya mama yako.

21 קָשְׁרֵ֣ם עַל־לִבְּךָ֣ תָמִ֑יד עָ֝נְדֵ֗ם עַל־גַּרְגְּרֹתֶֽיךָ׃
zifunge juu-ya moyo-wako daima zivae juu-ya shingo-yako
H7194 H5921 H3824 H8548 H6029 H5921 H1621

Uyafunge katika moyo wako siku zote; yafunge kwenye shingo yako.

22 בְּהִתְהַלֶּכְךָ֣ תַנְחֶ֣ה אֹתָ֑ךְ בְּשָׁכְבְּךָ֥ תִשְׁמֹ֖ר עָ֣לֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ֣ הֵ֣יא תְשִׂיחֶֽךָ׃
unapotembea zitakuongoza wewe unapolala zitakulinda juu-yako na-unapoamka zitasema nawe
H1980 H5148 H0853 H7901 H8104 H5921 H6974 H1931 H7878

utembeapo, yatakuongoza; ulalapo yatakulinda, na uamkapo yatakufundisha.

23 כִּ֤י נֵר֣ מִצְוָ֣ה וְתוֹרָ֣ה אוֹר֑ וְדֶ֥רֶךְ חַ֝יִּ֗ים תּוֹכְחֹ֥ות מוּסָֽר׃
kwa-maana taa ni-amri na-sheria ni-nuru na-njia-ya uzima ni-maonyo-ya nidhamu
H3588 H5216 H4687 H8451 H0216 H1870 H2416 H8443 H4148

Maana amri ni taa, na mafundisho ni nuru; kinga za kuadilisha za njia ya uzima.

24 לִשְׁמָרְךָ֣ מֵאֵ֣שֶׁת מֵ֭חֶלְקַת לָשׁ֣וֹן מְנָאָֽפֶת׃
kukulinda kutoka-kwa-mwanamke kutoka-kwa-ulaini-wa ulimi-wa mbaya mwanamke-kigeni
H8104 H0802 H2513 H3956 H7451 H5237

Yanakulinda dhidi ya mwanamke malaya, dhidi ya maneno laini ya uzinzi.

25 אַל־תַּחְמֹ֣ד יָפְיָ֣הּ בִּלְבָבֶ֑ךָ וְאַל־תִּקָּחֲךָ֖ בְּעַפְעַפֶּֽיהָ׃
usitamani uzuri-wake moyoni-mwako na-asikuchukue kwa-kope-zake
H0408 H3308 H3824 H0408 H3947 H6079

Moyoni mwako usiutamani uzuri wake wala usitekwe katika kope zake.

26 כִּ֤י בְעַד־אִשָּׁה֙ זוֹנָ֣ה עַד־כִּכַּ֣ר לָ֔חֶם וְאֵ֥שֶׁת אִ֝֗ישׁ נֶ֣פֶשׁ יְקָרָ֣ה תָצֽוּד׃ פ
kwa-maana kwa-sababu-ya mwanamke kahaba mpaka kipande-cha mkate na-mke-wa mtu nafsi ya-thamani anawinda —
H3588 H1157 H0802 H2181 H5704 H3603 H3899 H0802 H0376 H5315 H3368 H6679

Kulala na malaya inaweza kugharimu bei ya kipande cha mkate, lakini mke wa mtu mwingine inagharimu uzima wako wote.

27 הֲיַחְתֶּ֣ה אִ֭ישׁ אֵ֣שׁ בְּחֵיקֹ֑ו וּבְגָדָ֥יו לֹ֝֗א תִשָּׂרַֽפְנָה׃
je-mtu-anaweza-kuchukua moto kifuani-mwake mtu na-nguo-zake hazitaungua
H2846 H0784 H2436 H0376 H0376 H3808 H8313

Je mtu anaweza kubeba moto katika kifua chake bila kuuguza mavazi yake?

תְּכֻוֶּינָה׃	לֹא	וְרַגְלָיו	הַגֶּחָלִים	עַל־	אִישׁ	יְהַלֵּךְ	אִם־	28
haitachomeka	haitachomeka	na–miguu–yake	makaa	juu–ya	mtu	mtu–atatembea	ikiwa	
H3554	H3808	H7272	H1513		H0376	H1980		

Je mtu anaweza kutembea juu ya makaa bila kuchomwa miguu yake?

כָּל־	נְגֹּקֶה	לֹא	רֵעֵהוּ	אֵשֶׁת	אֶל־	הַבָּא	כֵּן	29
kila	hataachwa–bila–adhabu	hataachwa	jirani–yake	mke–wa	kwa	anayeingia	vivyo–hivyo	
H3605	H5352	H3808	H7453	H0802	H0413	H0935		

בָּהּ׃	הַנֹּגֵעַ
yeye	anayemgusa
	H5060

Ndivyo alivyo mtu alalaye na mke wa jirani yake; yule alalaye na huyo mke hatakosa adhabu.

יִרְעָב׃	כִּי	נַפְשׁוֹ	לְמַלֵּא	יִגְנֹב	כִּי	לַנֶּפֶשׁ	יָבוּזוּ	לֹא־	30
ana–njaa	wakati	nafsi–yake	kutosheleza	anaiba	ikiwa	mwizi	hawadharau	hawadharau	
H7456		H5315	H4390	H1589		H1590	H0936	H3808	

Watu hawawezi kumdharau mwizi kama anaiba ili kukidhi hitaji lake la njaa.

יִתֵּן׃	בֵּיתוֹ	הוֹן	כָּל־	אֶת־	שִׁבְעָתָיִם	יְשַׁלֵּם	וְנִמְצָא	31
atatoa	ya–nyumba–yake	yote	mali	atatoa	mara–saba	atalipa	na–akipatikana	
H5414		H1952	H3605	H0853	H7659		H4672	

Walakini akimatwa, atalipa mara saba ya kile alichoiba; lazima atoe kila kitu cha thamani katika nyumba yake.

יַעֲשֶׂנָּה׃	הוּא	נַפְשׁוֹ	מַשְׁחִית	לֵב	חֲסַר־	אִשָּׁה	נֹאֵף	32
anayefanya–hivyo	yeye	nafsi–yake	anajiangamiza	akili	hana	mwanamke	anayezini–na	
	H1931	H5315	H7843		H2638	H0802	H5003	

Mtu anayefanya uzinzi hana akili; hufanya hiyo kwa uharibifu wake mwenyewe.

תִּמָּחֶה׃	לֹא	וְחֶרְפָּתוֹ	יִמְצָא	וְקָלוֹן	נֶגַע־	33
haitafutwa	haitafutwa	na–fedheha–yake	atapata	na–aibu	mapigo	
	H3808	H2781	H4672	H7036	H5061	

Anasitahili aibu na majeraha na fedheha yake haiwezi kuondolewa.

נָקָם׃	בְּיוֹם	יַחְמוֹל	וְלֹא־	גָּבֶר	חֲמַת־	קִנְאָה	כִּי־	34
kisasi	siku–ya	hatahurumia	na–hatahurumia	mwanamume	ni–hasira–ya	wivu	kwa–maana	
H5359	H3117	H2550	H3808	H1397	H2534	H7068		

Maana vivu humghadhibisha mtu; hatakuwa na huruma wakati wa kulipa kisasi chake.

תַּרְבֶּה־	כִּי	יֹאבֶה	וְלֹא־	כֹּפֶר	כָּל־	פְּנֵי	יִשָּׂא	לֹא־	35
ukiongeza	hata	hatakubali	na–hatakubali	yoyote	fidia	uso–wa	hatakubali	hatakubali	
		H0014	H3808		H3605	H6440	H5375	H3808	

שֹׁחַד׃	פ	
rushwa	—	
H7810		

Ujapompa zawadi nyingi, hatakubali mbadala wa kusuruhishwa wala kulipwa.

Chapter 7

אִתָּךְ׃	תִּצְפֹּן	וּמִצְוֹתַי	אֲמָרַי	שְׁמֹר	בְּנִי	1
nawe	zihifadhi	na–amri–zangu	maneno–yangu	hifadhi	mwanangu	
H0854	H6845	H4687	H0561	H8104		

Mwanangu, yatunze maneno yangu na ndani yako udhihifadhi amri zangu.

עֵינֶיךָ׃	כְּאֵישׁוֹן	וְתוֹרָתִי׀	וֶחְיֵה	מִצְוֹתַי	שְׁמֹר	2
jicho–lako	kama–mboni–ya	na–sheria–yangu	na–uishi	amri–zangu	shika	
	H0380	H8451	H2421	H4687	H8104	

Uzilinde amri zangu ili uishi na uyatunzetu mafundisho yangu kama mboni ya jicho.

לִבֶּךָ׃	לְוֹחַ	עַל־	כָּתְבֵם	אֶצְבְּעֹתֶיךָ	עַל־	קָשְׁרֵם	3
moyo–wako	ubao–wa	juu–ya	ziandike	vidole–vyako	juu–ya	zifunge	
	H3871		H3789	H0676		H7194	

Uyafunge katika vidole vyako; uyaandike katika kibao cha moyo wako.

תִּקְרָא׃	לַבִּינָה	וּמֹדָע	אָתְּ	אֲחֹתִי	לְחָכְמָה	אֱמֹר	4
ndugu	ufahamu	na–mwite	wewe	dada–yangu	hekima	mwambie	
H7121	H0998	H4129		H0269	H2451	H0559	

Mwambie hekima, “wewe ni dada yangu,” na ufahamu mwite jamaa yako,

הֶחֱלִיקָה׃	אֲמָרֶיהָ	מִנָּכְרִיָּה	זָרָה	מֵאִשָּׁה	לְשָׁמָרְךָ	5
yanalaini	maneno–yake	kutoka–kwa–kigeni	mgeni	kutoka–kwa–mwanamke	kukulinda	
	H0561	H5237		H0802	H8104	

ili ujitunze mwenyewe dhidi ya mwanake haramu, dhidi ya mwanamke mgeni mwenye maneno laini.

נִשְׁקָפְתִּי׃	אֶשְׁנַבִּי	בְעַד	בֵּיתִי	בְּחַלּוֹן	כִּי	6
nilitazama	wavu–wangu	kupitia	nyumba–yangu	kupitia–dirisha–la	kwa–maana	
H8259	H0822	H1157		H2474		

Nilikuwa naangalia kwenye wavu wa dirisha la nyumba yangu.

לֵב׃	חֲסַר־	נַעַר	בַּבָּנִים	אָבִינָה	בַּפְּתָאִים	וָאֵרָא	7
akili	asiye–na	kijana	miongoni–mwa–vijana	nikagundua	miongoni–mwa–wajinga	na–nikaona	
	H2638	H5288		H0995		H7200	

Nikawatazama watu mwenye ukosefu wa uzoefu, na miongoni mwa watu vijana nikamwona kijana asiye na akili.

יִצְעָד׃	בֵּיתָהּ	וְדַרְכּוֹ	פִּנַּת	אֶצֶל	בַּשּׁוּק	עֹבֵר	8
akikaribia	nyumba–yake	na–akaenda	kona–yake	karibu–na	sokoni	anapita	
H6805		H1870	H6438	H0681	H7784		

Kijana huyo alishuka mtaani kwenye kona karibu na yule mwanamke, akaenda kwenye nyumba yake.

וַאֲפֵלָה׃	לַיְלָה	בְּאִישׁוֹן	יוֹם	בְּעֶרֶב	בְּנֶשֶׁף־	9
na–giza	usiku	katika–giza–la	ya–siku	jioni	wakati–wa–jioni	
H0653	H3915	H0380	H3117	H6153	H5399	

Ilikuwa katika utusiutusi wa siku muda wa jioni, wakati wa usiku na giza.

לֵב׃	וּנְצֻרַת	זוֹנָה	שִׁית	לִקְרָאתוֹ	אִשָּׁה	וְהִנֵּה	10
moyo	na–mwenye–hila–ya	kahaba	amevaa	anakutana–naye	mwanamke	na–tazama	
	H5341	H2181	H7897	H7125	H0802	H2009	

Akakutana na yule mwanake, amevaa kama kahaba, katika moyo wa udanyanyifu.

רַגְלֶיהָ׃	יִשְׁכְּנוּ	לֹא־	בְּבֵיתָהּ	וְסֹרֶרֶת	הִיא	הֹמִיָּה	11
miguu–yake	hayakae	hayakae	nyumbani–mwake	na–mkaidi	yeye	ana–kelele	
H7272	H7931	H3808		H5637	H1931	H1993	

Alikuwa na kelele na upotovu; miguu yake haikutulia kwenye masikani.

	תֵּאָרֵב׃	פִּנָּה	כָּל־	וְאֶצֶל	בָּרְחֹבוֹת	פָּעַם	בַּחוּץ	וּפָעַם	12
	anavizia	kona	kila	na–karibu–na	viwanjani	wakati–mwingine	nje	wakati–mwingine	
	H0693	H6438	H3605	H0681	H7339	H6471	H2351	H6471	

Alielekea mitaani, kisha sehemu ya sokoni, na katika kila upande alisubiri kwa kuviza.

וַתֹּאמַר	פְּנֵיהָ	הֵעֵזָה	לּוֹ	וְנָשְׁקָה־	בּוֹ	וְהֶחֱזִיקָה	13
na–akamwambia	uso–wake	akawa–na–uso–wa–ujasiri	yeye	na–akambusu	yeye	na–akamshika	
H0559	H6440	H5810				H2388	

לּוֹ׃
yeye

Basi akamshika na kumbusu, kwa uso wa nguvu akamwambia,

נִדָּרַי׃	שִׁלַּמְתִּי	הַיּוֹם	עָלָי	שְׁלָמִים	זִבְחֵי	14
nadhiri–zangu	nimetimiza	leo	juu–yangu	amani	dhabihu–za	
H5088		H3117		H8002	H2077	

leo nimetoa sadaka yangu ya amani, nimelipa nadhili yangu,

וָאֶמְצָאֵךְ׃	פָּנַיִךְ	לְשַׁחֵר	לְקָרָאתֵךְ	יָצָאתִי	כֵּן	עַל־	15
na–nimekupata	uso–wako	kukutafuta	kukutana–nawe	nimetoka	kwa–hiyo	kwa–hiyo	
H4672	H6440	H7836	H7125	H3318			

hivyo nilikuja kukutana nawe, kuutafuta uso wako kwa hamu, na sasa nimekupata.

מִצְרָיִם׃	אֵטוּן	חֲטֻבוֹת	עַרְשִׂי	רָבַדְתִּי	מַרְבַדִּים	16
Misri	kitani–cha	vitambaa–vya–rangi	kitanda–changu	nimetandika	matandiko	
H4714	H0330	H2405	H6210	H7234	H4765	

Nimeweka matandiko juu ya kitanda changu, kitani za rangi kutoka Misri.

וְקִנָּמוֹן׃	אֲהָלִים	מֹר	מִשְׁכָּבִי	נָפְתִּי	17
na–mdalasini	udi	manemane	kitanda–changu	nimenukia	
H7076	H0174	H4753	H4904		

Kitanda changu nimenyunyizia manemane, udi na mdalasini.

בָּאֳהָבִים׃	נִתְעַלְסָה	הַבֹּקֶר	עַד־	דֹּדִים	נִרְוֶה	לְכָה	18
kwa–upendo	tufurahiane	asubuhi	mpaka	upendo	tujishibishe	njoo	
H0159	H5965	H1242	H5704	H1730	H7301	H3212	

Njoo, tunywe tujishibishe kwa upendo wetu hata asubuhi; tupate furaha kuu kwa matendo ya mahaba.

מֵרָחוֹק׃	בְּדֶרֶךְ	הָלַךְ	בְּבֵיתוֹ	הָאִישׁ	אֵין	כִּי	19
ndefu	safari	ameenda	nyumbani–mwake	mwanamume	hayuko	kwa–maana	
H7350	H1870	H1980		H0376	H0369		

Maana mume wangu hayupo nyumbani kwake; amekwenda safari ya mbali.

בֵּיתוֹ׃	יָבֹא	הַכֶּסֶא	לְיוֹם	בְּיָדוֹ	לָקַח	הַכֶּסֶף	צְרוֹר־	20
nyumbani	atarudi	mwezi–kamili	siku–ya	mkononi–mwake	amechukua	fedha	mfuko–wa	
	H0935	H3677	H3117	H3027	H3947	H3701		

Alichukua mkoba wa fedha; atarudi siku ya mwezi mpevu.

תַּדְיֵחֵנוּ׃	שִׂפְתֶיהָ	בְּחֵלֶק	לִקְחָהּ	בְּרֹב	הֵטַתּוּ	21
alimvuta	midomo–yake	kwa–ulaini–wa	ushawishi–wake	kwa–wingi–wa	alimshawishi	
H5080	H8193		H3948	H7230	H5186	

katika maneno yake mengi akamshinda; na kwa midomo yake laini anampotosha.

22	הָוֹלֵךְ	אַחֲרֶיהָ	פִּתְאֹם	טָבַח	יָבוֹא	כְּשׁוֹר	אֶל־	כִּכְעֻכֶס
	anakwenda	nyuma–yake	ghafla	kuchinjwa	anakuja	kama–ng'ombe	kwenda	na–kama–pingu
	H1980		H6597	H2874	H0935	H7794	H0413	H5914

אֱוִיל׃	מוּסַר	אֶל־
mpumbavu	nidhamu–ya	kwa
H0191	H4148	H0413

Ghafula alimfuata kama maksai anayekwenda kwa mchinjaji, kama ayala aliyekamatwa kwa nguvu,

23	עַד	יְפַלַּח	חֵץ	כְּבֵדוֹ	כְּמַהֵר	צִפּוֹר	אֶל־	פָּח	וְלֹא־
	mpaka	upenyeza	mshale	ini–lake	kama–anavyoharakisha	ndege	kwenda	mtego	na–hajui
	H5704	H6398	H2671	H3516		H6833	H0413		H3808

פ	הוּא׃	בְנַפְשׁוֹ	כִּי־	יָדַע
—	yeye	ni–nafsi–yake	kwamba	hajui
	H1931	H5315		H3045

mpaka mshale upasue ini lake. Alikuwa kama ndege anayekimbili kwenye mtego. Hakujua kuwa itamgharimu maisha yake.

24	וְעַתָּה	בָנִים	שִׁמְעוּ־	לִי	וְהַקְשִׁיבוּ	לְאִמְרֵי־	פִי׃
	na–sasa	watoto	nisikilizeni	mimi	na–sikilizeni	maneno–ya	kinywa–changu
	H6258		H8085		H7181	H0561	H6310

Na sasa, wanangu, nisikilizeni; zingatieni maneno ya kinywa changu.

25	אַל־	usipotee	אַל־	usipotee	לִבָּךְ	דְּרָכֶיהָ	אֶל־	בִּנְתִיבוֹתֶיהָ׃
	usiruhusu		usiruhusu		moyo–wako	njia–zake	kuelekea	katika–mapito–yake
	H0408		H0408			H1870	H0413	

Moyo wako usiyageukie mapito yake; usipotoshwe katika mapito yake.

26	כִּי־	רַבִּים	חֲלָלִים	הִפִּילָה	וַעֲצֻמִים	כָּל־	הֲרֻגֶיהָ׃
	kwa–maana	wengi	waliouawa	amewaangusha	na–wenye–nguvu	wote	waliouawa–naye
				H5307	H6099	H3605	H2026

Amesababisha watu wengi kuanguka kwa kuwajeruhi; ameua watu wengi.

27	דַּרְכֵי	שְׁאוֹל	בֵיתָהּ	יֹרְדוֹת	אֶל־	חַדְרֵי־	מָוֶת׃	פ
	njia–za	kuzimu	nyumba–yake	zinashuka	kwenda	vyumba–vya	mauti	—
	H1870	H7585		H3381	H0413	H2315	H4194	

Nyumba yake ipo juu ya barabara ya kwenda kuzimu; huelekea chini kwenye vyumba vya mauti.

Chapter 8

1	הֲלֹא־	חָכְמָה	תִקְרָא	וּתְבוּנָה	תִתֵּן	קוֹלָהּ׃
	je–haikuiti	hekima	inakuita	na–ufahamu	unapaza	sauti–yake
	H3808	H2451	H7121	H8394	H5414	

Je hekima haiti? Je ufahamu hapazi sauti yake?

2	בְּרֹאשׁ־	מְרוֹמִים	עַלֵּי־	דָּרֶךְ	בֵּית	נְתִיבוֹת	נִצָּבָה׃
	juu–ya–vilele–vya	mahali–pa–juu	kando–ya	njia	mahali–pa	njia–panda	anasimama
		H4791		H1870			H5324

Juu ya kilima kando ya barabara, kwenye njia panda, hekima anasimama.

	לְיַד־	שְׁעָרִים	לִפְי־	קֶרֶת	מְבוֹא	פְּתָחִים	תָּרֹנָּה׃	3
	kando–ya	malango	kwenye–mlango–wa	mji	penye–kuingia	milango	anapiga–kelele	
	H3027	H8179	H6310	H7176	H3996	H6607		

Kando ya njia ya kuingilia mjini, karibu na milango ya mji, anaita kwa sauti.

	אֲלֵיכֶם	אִישִׁים	אֶקְרָא	וְקוֹלִי	אֶל־	בְּנֵי	אָדָם׃	4
	kwenu	watu	ninaita	na–sauti–yangu	kwa	watoto–wa	binadamu	
	H0413	H0376	H7121		H0413		H0120	

Watu, ninawaita ninyi na ninapaza sauti yangu kwa wana wa wanadamu.

	הָבִינוּ	פְּתָאיִם	עָרְמָה	וּכְסִילִים	הָבִינוּ	לֵב׃	5
	elewa	wajinga	ujanja	na–wapumbavu	elewa	akili	
	H0995		H6195	H3684	H0995		

Ninyi wajinga, jifunzeni hekima, na ninyi mnaochukia maarifa, lazima mjipatieni moyo wa ufahamu.

	שִׁמְעוּ	כִּי־	נְגִידִים	אֲדַבֵּר	וּמִפְתַּח	שְׂפָתָי	6
	sikilizeni	kwa–maana	mambo–mazuri	nitasema	na–kufunguliwa–kwa	midomo–yangu	
	H8085		H5057	H1696	H4669	H8193	

מֵישָׁרִים׃	
ni–unyofu	
H4339	

Sikiliza na mimi nitasema mambo mazuri na nifumbuapo midomo yangu nitaongea haki.

	כִּי־	אֱמֶת	יֶהְגֶּה	חִכִּי	וְתוֹעֲבַת	שְׂפָתַי	רֶשַׁע׃	7
	kwa–maana	ukweli	kinatamka	kaakaa–langu	na–chukizo	kwa–midomo–yangu	ni–uovu	
		H0571	H1897	H2441	H8441	H8193	H7562	

Maana kinywa changu hunena uaminifu na midomo yangu huchukia uovu.

	בְּצֶדֶק	כָּל־	אִמְרֵי־	פִּי	אֵין	בָּהֶם	נִפְתָּל	8
	katika–haki	maneno–yote	maneno–ya	kinywa–changu	hakuna	ndani–yake	uliopindwa	
	H6664	H3605	H0561	H6310	H0369		H6617	

וְעִקֵּשׁ׃	
au–upotovu	
H6141	

Maneno ya kinywa changu yote ni haki; hakuna kilichogeuzwa wala kupotoshwa.

	כֻּלָּם	נְכֹחִים	לַמֵּבִין	וְיֹשְׁרִים	לְמֹצְאֵי	דָעַת׃	9
	yote	ni–wazi	kwa–anayeelewa	na–nyofu	kwa–wanaopata	maarifa	
	H3605	H5228	H0995	H3477	H4672	H1847	

Maneno yangu yote yamenyooka kwa yule mwenye kuelewa; maneno yangu ni haki kwa wale wanaotafuta maarifa.

	קְחוּ־	מוּסָרִי	וְאַל־	כֶּסֶף	וְדַעַת	מֵחָרוּץ	נִבְחָר׃	10
	pokea	nidhamu–yangu	na–si	fedha	na–maarifa	kuliko–dhahabu–safi	yalichaguliwe	
	H3947	H4148	H0408	H3701	H1847		H0977	

Chagua fundisho langu badala ya fedha na maarifa kuliko dhahabu safi.

11
כִּי־ טוֹבָה חָכְמָה מִפְּנִינִים וְכָל־ חֲפָצִים לֹא יְשׁוּוּ־ kwa-maana ni-bora hekima kuliko-lulu na-vitu vyote-unavyovitamani haviwezi kulinganana
H3808 H2656 H3605 H6443 H2451

בָּהּ׃
naye

Maana mimi, hekima ni bora kuliko vito; hakuna unachokitamani kinaweza kulinganishwa na mimi.

12
אֲנִי־ חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא׃ mimi hekima ninakaa-na ujanja na-maarifa ya-busara ninapata
H0589 H2451 H7931 H6195 H1847 H4209 H4672

Mimi, hekima, naishi kwa utaratibu, na ninamiliki maarifa na busara.

13
יִרְאַת יְהוָה שִׂנְאַת רָע גְּאָה וְגַאֲוֹן וְדֶרֶךְ רָע וּפִי hofu-ya Yahwe ni-kuchukia ubaya kiburi na-majivuno na-njia-ya ubaya na-kinywa-cha
H3374 H3068 H8130 H7451 H1344 H1347 H1870 H7451 H6310

תַּהְפֻּכוֹת שָׂנֵאתִי׃
upotovu ninachukia
H8419 H8130

Hofu ya Mungu ni kuchukia uovu- nachukia majivuno na kiburi, njia ya uovu, na kauli iliyopotoka- hivyo ninavichukia.

14
לִי־ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה׃ kwangu-ni shauri na-hekima-ya-kweli mimi-ni ufahamu kwangu-ni nguvu
H6098 H8454 H0589 H0998 H3551 H1369

Ninaushauri mzuri na hekima sahihi; mimi ni busara; nguvu zipo kwangu.

15
בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ וְרוֹזְנִים יְחֹקְקוּ צֶדֶק׃ kwa-mimi wafalme wanatawala na-watawala wanaamuru haki
H4428 H3551 H7336 H2710 H6664

Kwa njia yangu wafalme hutawala- pia na waungwana, na wote ambao hutawala kwa haki.

16
בִּי שָׂרִים יָשֹׂרוּ וּנְדִיבִים כָּל־ שֹׁפְטֵי צֶדֶק׃ kwa-mimi wakuu wanatawala na-wakubwa wote waamuzi-wa haki
H8269 H8323 H5081 H3605 H8199 H6664

Kwa njia yangu wafalme hutawala na waungwana na wote wanaotawala kwa haki.

17
אֲנִי אֲהֵבַי (אוהבי) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי׃ mimi wanaonipenda wanaonipenda ninawapenda na-wanaoniktafuta-mapema watanipata
H0589 H0157 H0157 H0157 H7836 H4672

Nawapenda wale wanaonipenda, na wale wanaonitafuta kwa bidii, wataniona.

18
עֹשֶׁר־ וְכָבוֹד הוֹן אִתִּי עֹתֶק וּצְדָקָה׃ utajiri na-heshima mali ni-yangu ya-kudumu na-haki
H6239 H3519 H1952 H0854 H6276 H6666

Kwangu kunautajiri na heshima, utajiri wa kudumu na haki.

19
טוֹב מִכָּסֶף וּמִפָּז וּמֵחָרוּץ פִּרְיִי וּתְבוּאָתִי מִכֶּסֶף נִבְחָר׃ bora matunda-yangu kuliko-dhahabu na-dhahabu-safi kuliko-fedha na-mavuno-yangu iliyochaguliwa
H6529 H6337 H3701 H8393 H0977

Tunda langu ni bora kuliko dhahabu, bora hata kuliko dhahabu safi.

מִשְׁפָּט׃	נְתִיבוֹת	בְּתוֹךְ	אֲהַלֵּךְ	צְדָקָה	בְּאֹרַח־	20
hukumu	mapito–ya	katikati–ya	ninatembea	haki	katika–njia–ya	
H4941		H8432	H1980	H6666	H0734	

Ninazalisha kilicho bora kuliko fedha safi. Natembea katika njia ya haki,

פ	אֲמַלֵּא׃	וְאֹצְרֹתֵיהֶם	יֵשׁ	וְאֹהֲבַי	לְהַנְחִיל	21
—	nitajaza	na–hazina–zao	mali	wanaonipenda	kuwarithisha	
	H4390	H0214	H3426	H0157	H5157	

katika mapito ambayo huelekea kwenye haki, ili niwape urithi wale wanaonipenda na kuzijaza hazina zao.

מֵאָז׃	מִפְעָלָיו	מִקֶּדֶם	דַּרְכּוֹ	רֵאשִׁית	קָנָנִי	יְהוָה	22
zamani	kazi–zake	kabla–ya	njia–yake	mwanzo–wa	alinimiliki	Yahwe	
			H1870	H7225	H7069	H3068	

Yehova aliniumba tokea mwanzo- mwazoni mwa matendo yake ya nyakati za kale.

אָרֶץ׃	מִקִּדְמֵי־	מֵרֹאשׁ	נִסַּכְתִּי	מֵעוֹלָם	23
dunia	kabla–ya	mwanzoni	niliwekwa	tangu–milele	
H0776				H5769	

Tokea enzi za kale niliwekwa katika nafasi- tokea kwanza, tokea mwanzo wa dunia.

מָיִם׃	נִכְבַּדֵי־	מַעְיָנוֹת	בְּאֵין	חוֹלָלְתִּי	תְּהֹמוֹת	בְּאֵין־	24
maji	zenye–wingi–wa	chemchemi	kabla–hapakuwa–na	nilizaliwa	vilindi	kabla–hapakuwa–na	
H4325	H3513	H4599	H0369		H8415	H0369	

Kabla ya bahari, mimi nilizaliwa- kabla ya kuwepo chemchemi zenye maji tele.

חוֹלָלְתִּי׃	גְּבָעוֹת	לִפְנֵי	הָטְבָּעוּ	הָרִים	בְּטֶרֶם	25
nilizaliwa	vilima	kabla–ya	yalikuwa–yamewekwa	milima	kabla	
	H1389	H6440	H2883	H2022	H2962	

Kabla ya milima na vilima kuwekwa, mimi nilizaliwa.

תֵּבֵל׃	עָפְרוֹת	וְרֹאשׁ	וְחוּצוֹת	אֶרֶץ	עָשָׂה	לֹא	עַד־	26
ulimwengu	mavumbi–ya	na–mwanzo–wa	na–mashamba	dunia	hajaunda	hajaunda	kabla	
H8398	H6083		H2351	H0776	H3808		H5704	

Nilizaliwa kabla ya Yehova hajaiumba dunia wala makonde, hata mavumbi ya kwanza katika dunia.

תְּהוֹם׃	פְּנֵי	עַל־	חוּג	בְּחוּקוֹ	אָנִי	שָׁם	שָׁמַיִם	בַּהֲכִינוֹ	27
kilindi	uso–wa	juu–ya	mduara	alipochora	nilikuwepo	hapo	mbingu	alipoandaa	
H8415	H6440		H2329	H2710	H0589	H8033	H8064		

Nilikuwepo alipoziimarisha mbingu, wakati alipochora mstari katika sura ya kilindi.

תְּהוֹם׃	עִינוֹת	בַּעֲזוֹז	מִמַּעַל	שְׁחָקִים	בְּאַמְצוֹ	28
kilindi	chemchemi–za	alipoimarisha	juu	mawingu	alipoimarisha	
H8415		H5810	H4605	H7834	H0553	

Nilikuwepo alipoimarisha anga la juu na wakati wa kutengeneza kina cha chemchemi.

בְּחוּקוֹ	פִּיו	יַעַבְרוּ־	לֹא	וּמַיִם	חָקוֹ	וְלַיָּם	בְּשׂוּמוֹ	29
alipoweka	amri–yake	yasivuke	yasivuke	na–maji	mpaka–wake	kwa–bahari	alipoweka	
H2710	H6310		H3808	H4325	H2706	H3220		

מוֹסְדֵי־	אָרֶץ׃
misingi–ya	dunia
H4144	H0776

Nilikuwepo alipotengeneza mipaka ya bahari, ili maji yasisambae kuvuka pale alipoyaamuru, na wakati anaamuru misingi ya dunia sehemu ya kukaa.

מְשַׂחֶקֶת	יֽוֹם	וְיוֹם	שַׁעֲשָׁעִים	וָאֶהְיֶה	אָמֽוֹן	אֵצְלוֹ	וָאֶהְיֶה	30
nikifuraha	baada-ya-siku	siku	furaha-yake	na-nilikuwa	fundi	kando-yake	na-nilikuwa	
H7832	H3117	H3117	H8191	H1961	H0525	H0681	H1961	

עֵֽת׃	בְּכָל־	לְפָנָיו
wote	wakati	mbele-yake
H6256	H3605	H6440

Nilikuwa kando yake, kama fundistadi mkuu, na mimi nilikuwa furaha yake siku kwa siku, nikifurahi mbele zake daima.

אָדָֽם׃	בְּנֵי	אֶת־	וְשַׁעֲשֻׁעַי	אַרְצוֹ	בְּתֵבֵל	מְשַׂחֶקֶת	31
binadamu	watoto-wa	ilikuwa-na	na-furaha-yangu	dunia-yake	katika-ulimwengu	nikifuraha	
H0120		H0854	H8191	H0776	H8398	H7832	

פ
—

Nilikuwa nikifurahi katika dunia yake yote na furaha yangu ilikuwa kwa wana wa wanadamu.

יִשְׁמְרוּ׃	דְּרָכַי	וְאַשְׁרֵי	לִי	שִׁמְעוּ־	בָנִים	וְעַתָּה	32
wanaozishika	njia-zangu	na-wamebarikiwa	mimi	nisikilizeni	watoto	na-sasa	
H8104	H1870	H0835		H8085		H6258	

Na sasa, wanangu, nisikilizeni, maana wale wazishikao njia zangu watakuwa na furaha.

תִּפְרָעוּ׃	וְאַל־	וַחֲכָמוּ	מוּסָר	שִׁמְעוּ	33
msipuuze	na-msipuuze	na-muwe-wenye-hekima	nidhamu	sikilizeni	
	H0408	H2449	H4148	H8085	

Sikilizeni fundisho langu na mpate hekima; wala msilipuuze.

וְיוֹם	דַּלְתֹתַי	עַל־	לִשְׁקֹד	לִי	שֹׁמֵעַ	אָדָם֮	אַשְׁרֵי	34
siku	milango-yangu	kwenye	kukesha	mimi	anayenisikiliza	mtu	amebarikiwa	
H3117			H8245		H8085	H0120	H0835	

פְּתָחָי׃	מְזוּזֹת	לִשְׁמֹר	יֽוֹם
milango-yangu	miimo-ya	kuangalia	baada-ya-siku
H6607	H4201	H8104	H3117

Anisikilizaye atakuwa na furaha- kila siku akitazama katika malango yangu, akinisubiri pembeni mwa milango ya masikani yangu.

רָצוֹן	וַיָּפֶק	חַיִּים	)מָצָא(	]מצאי[	מְצָאַי	כִּי	35
upendeleo	na-anapata	uzima	anapata	anapata	anayenipata	kwa-maana	
H7522	H6329		H4672	H4672	H4672		

מֵיְהוָֽה׃
kutoka-kwa-Yahwe
H3068

Maana yeyote anionaye mimi, anapata uzima, naye atapata kibali kwa Yehova.

מָֽוֶת׃	אָהֲבוּ	מְשַׂנְאַי	כָּל־	נַפְשִׁי	חֹמֶס	וְחֹטְאִי	36
mauti	wanapenda	wanaonichukia	wote	nafsi-yake	anadhuru	lakini-anayekosea-dhidi-yangu	
H4194	H0157	H8130	H3605	H5315	H2554	H2398	

פ
—

Na yeyote asiyeniona mimi, hujiumiza mwenyewe, wote wanaonichukia hupenda mauti.

Chapter 9

1	חָכְמוֹת	בָּנְתָה	בֵיתָהּ	חָצְבָה	עַמּוּדֶיהָ	שִׁבְעָה׃
	Hekima	amejenga	nyumba–yake	amechonga	nguzo–zake	saba
	H2454	H1129		H2672	H5982	H7651

Hekima amejenga nyumba yake; amechonga nguzo saba kutoka katika miamba.

2	טָבְחָה	טָבְחָהּ	מָסְכָה	יֵינָהּ	אַף	עָרְכָה	שֻׁלְחָנָהּ׃
	amechinja	nyama–yake	amechanganya	mvinyo–wake	pia	amepanga	meza–yake
	H2873	H2874	H4537	H3196	H0637		H7979

Ameandaa wanyama wake kwa chakula cha usiku; ameichanganya divai yake; na kuandaa meza yake.

3	שָׁלְחָה	נַעֲרֹתֶיהָ	תִּקְרָא	עַל־	גַּפֵּי	מְרֹמֵי	קָרֶת׃
	ametuma	watumishi–wake–wa–kike	kuita	kutoka	vilele–vya	mahali–pa–juu–pa	mji
	H7971	H5291	H7121		H1610	H4791	H7176

Amewatuma watumishi wake kupeleka mialiko na kutoka mahali pa juu sana kwenye mji anaita:

4	מִי־	יְסֶר	פֶּתִי	חֲסַר־	לֵב	אֲמָרָה	לוֹ׃
	yeyote	ageuke	mjinga	asiye–na	akili	anasema	kwake
	H4310	H5493		H2638		H0559	

“Wale wasiofunzwa waje hapa!” anawaambia wale wasionaufahamu.

5	לְכוּ	לַחֲמוּ	בְלַחֲמִי	וּשְׁתוּ	בְיַיִן	מָסָכְתִּי׃
	njooni	kuleni	mkate–wangu	na–kunyweni	mvinyo	niliochanganya
	H3212		H3899	H8354	H3196	H4537

Njoo, ule chakula, na unywe divai nimeshaichanganya.

6	עִזְבוּ	פְתָאיִם	וְחְיוּ	וְאִשְׁרוּ	בְּדֶרֶךְ	בִינָה׃
	acheni	ujinga	na–mwishi	na–mwende	katika–njia–ya	ufahamu
			H2421	H0833	H1870	H0998

Acheni njia zenu za kijinga, na mkaishi; tembeeni katika njia ya ufahamu.

7	וְיֹסֵר	לְמַתֵּחַ	לְלֵץ	קָלָון	וּמוֹכִיחַ	לְרָשָׁע	מוּמוֹ׃
	anayemrudi	mdhihaki	anapata	fedheha	na–anayemkemea	mwovu	dosari–yake
	H3256	H3887	H3947	H7036	H3198	H7563	

Yeyote amrekebishaye mwenye dhihaka hukaribisha matusi na yeyote anayemshutumu mtu mbaya atapata madhara.

8	אַל־	תּוֹכַח	לֵץ	פֶּן־	יִשְׂנָאֶךָּ	הוֹכַח	לְחָכָם	
	usimkemee	usimkemee	mdhihaki	asije	akakuchukia	mkemee	mwenye–hekima	
	H0408	H3198	H3887	H6435	H8130	H3198	H2450	
	וְיֶאֱהָבֶךָּ׃							
	na–atakupenda							
	H0157							

Usimshutumu mwenye dhihaka, ama atakuchukia; mshutumu mtu mwenye busara, naye atakupenda.

9

לְצַדִּיק	הוֹדַע	עוֹד	וְיֶחְכַּם־	לֶחָכָם	תֵּן	
mwenye–haki	mfundishe	zaidi	na–atakuwa–mwenye–hekima	mwenye–hekima	mpe	
H6662	H3045	H5750	H2449	H2450	H5414	

פ	לֶקַח׃	וְיוֹסֶף	
—	mafundisho	na–ataongeza	
	H3948	H3254	

Mpe mafundisho mtu mwenye busara, naye atakuwa na busara zaidi; mfundishe mtu mwenye haki, naye ataongeza elimu.

10

בִּינָה׃	קְדֹשִׁים	וְדַעַת	יְהוָה	יִרְאַת	חָכְמָה	תְּחִלַּת	
ni–ufahamu	Mtakatifu	na–maarifa–ya	Yahwe	ni–hofu–ya	hekima	mwanzo–wa	
H0998	H6918	H1847	H3068	H3374	H2451	H8462	

Hofu ya Mungu ni chanzo cha hekima na maarifa ya Mtakatifu ni ufahamu.

11

חַיִּים׃	שְׁנוֹת	לְךָ֣	וְיוֹסִיפוּ	יָמֶיךָ	יִרְבּוּ	בִי	כִּי־	
uzima	miaka–ya	kwako	na–vitaongezeka	siku–zako	zitaongezeka	kwa–mimi	kwa–maana	
	H8141		H3254	H3117				

Maana kwa njia yangu siku zako zitazidishwa na uzima wako utaongezewa miaka.

12

לֶּבַדֶּךָ	וְלַצְתָּ	לָךְ	חָכַמְתָּ	חָכַמְתָּ	אִם־	
peke–yako	na–ukidhihaki	kwako	umekuwa–mwenye–hekima	umekuwa–mwenye–hekima	ikiwa	
H0905	H3887		H2449	H2449		

תִּשָּׂא׃
utabeba
H5375

Kama unahekima, unahekima kwako mwenyewe, lakini ukidharau, utaibeba peke yako.

13

מָֽה׃	יֶדַע	וּבַל־	פְּתַיּוּת	הֹמִיָּה	כְּסִילוּת	אֵשֶׁת
chochote	hajui	na–hajui	mjinga	ana–kelele	mpumbavu	mwanamke
H4100	H3045	H1077	H6615	H1993	H3687	H0802

Mwanamke mpumbavu anakelele nyingi- hajafunzwa wala haelewi chochote.

14

מָֽרֶת׃	מִרֹּמֵי	כִּסְּא	עַל־	בֵּיתָהּ	לְפֶתַח	וַיִּשְׁבָה֙
mji	mahali–pa–juu–pa	kiti	juu–ya	nyumba–yake	mlangoni–pa	na–anakaa
H7176	H4791	H3678			H6607	H3427

Anakaa kwenye mlango wa nyumba yake, kwenye kiti cha sehemu ya juu sana ya mji.

15

אָרְחוֹתָם׃	הַמְיַשְּׁרִים	דַּרְכָּ֖ךְ	לְעֹבְרֵי־	לִקְרֹ֣א
njia–zao	wanaokwenda–moja–kwa–moja	njia	wapitao–njiani	kuwaita
H0734	H3474	H1870		H7121

Anawaita kwa sauti wanaopita karibu, watu wale wanaotembea wima katika njia zao.

16

לֽוֹ׃	וְאָמְרָה	לֵּב	חֲסַר־	הֶּ֣נָּה	יָסָר	פֶּתִי	מִי־
kwake	na–anasema	akili	na–asiye–na	hapa	ageuke	mjinga	yeyote
	H0559		H2638	H2008	H5493		H4310

Wale ambao hamjafunzwa njoni hapa ndani!” anawaambia wale wasio na akili. “

17

יִנְעָם׃	סְתָרִים	וְלֶחֶם	יִמְתָּקוּ	גְּנוּבִים	מַיִם־	
ni–mtamu	wa–siri	na–mkate	ni–matamu	yaliyoibwa	maji	
H5276		H3899	H4985	H1589	H4325	

Maji ya kuiba ni matamu na mkate unaoliwa kwa siri unapendeza.”

פ	:קְרֻאֶיהָ	שְׁאוֹל	בְּעִמְקֵי	שָׁם	רְפָאִים	כִּי־	יָדַע	וְלֹא־	18
—	wageni–wake	kuzimu	katika–vilindi–vya	wako–huko	wafu	kwamba	hajui	lakini–hajui	
	H7121	H7585	H6012	H8033	H7496		H3045	H3808	

Lakini hajui kwamba wafu wapo pale, wageni wake wapo kwenye vina vya kuzimu.

Chapter 10

וּבֵן	אָב	יְשַׂמַּח־	חָכָם	בֵּן	פ	שְׁלֹמֹה	מִשְׁלֵי	1
lakini–mwana	baba	humfurahisha	mwenye–hekima	mwana	—	Sulemani	Mithali–za	
	H0001	H8055	H2450			H8010	H4912	

אִמּוֹ׃	תּוּגַת	כְּסִיל
mama–yake	ni–huzuni–ya	mpumbavu
H0517	H8424	H3684

Mithali za Sulemani. Mwana mwenye hekima humfurahisha baba yake lakini mwana mpumbavu huleta majonzi kwa mama yake.

מָוֶת׃	תַּצִּיל	וּצְדָקָה	רֶשַׁע	אוֹצְרוֹת	יוֹעִילוּ	לֹא־	2
kutoka–mauti	inaokoa	lakini–haki	uovu	hazina–za	hazifai	hazifai	
H4194	H5337	H6666	H7562	H0214	H3276	H3808	

Hazina zilizolimbikizwa kwa uovu hakosa thamani, bali kwa kutenda haki hujilinda mbali na kifo.

רְשָׁעִים	וְהַוַּת	צַדִּיק	נֶפֶשׁ	יְהוָה	יְרַעֵב	לֹא־	3
waovu	lakini–tamaa–ya	mwenye–haki	nafsi–ya	Yahwe	hatamwacha–njaa	hatamwacha–njaa	
H7563	H1942	H6662	H5315	H3068	H7456	H3808	

יְהוָךְ׃
anaisukuma–mbali
H1920

Yehova hawaachi wale watendao haki wapate njaa, bali hamu ya waovu huizuia.

חָרוּצִים	וְיַד	רְמִיָּה	כַּף־	עֹשָׂה	רָאשׁ	4
wenye–bidii	lakini–mkono–wa	wa–udanganyifu	mkono	anayefanya–kazi–kwa	maskini	
	H3027		H3709		H7326	

תַּעֲשִׁיר׃
unatajirishwa
H6238

Mkono mlegevu humfanya mtu awe masikini, bali mkono wa mtu mwenye bidii hupata utajiri.

בַּקָּצִיר	נִרְדָּם	מַשְׂכִּיל	בֵּן	בַּקַּיִץ	אֹגֵר	5
wakati–wa–mavuno	anayelalal	mwenye–busara	ni–mwana	wakati–wa–kiangazi	anayekusanya	
	H7290			H7019	H0103	

מֵבִישׁ׃	בֵּן
wa–aibu	ni–mwana
H0954	

Mwana mwenye busara hukusanya mazao wakati wa kiangazi, bali ni aibu kwake alalaye wakati wa mavuno.

חָמָס׃	יְכַסֶּה	רְשָׁעִים	וּפִי	צַדִּיק	לְרֹאשׁ	בְּרָכוֹת	6
ukatili	kinafunika	waovu	lakini–kinywa–cha	mwenye–haki	juu–ya–kichwa–cha	baraka	
H2555	H3680	H7563	H6310	H6662		H1293	

Zawadi kutoka kwa Mungu zipo juu ya kichwa cha wale watendao haki; bali kinywa cha uovu hufunikwa kwa jeuri.

יִרְקָב׃	רְשָׁעִים	וְשֵׁם	לִבְרָכָה	צַדִּיק	זֵכֶר	7
litaoza	waovu	lakini–jina–la	ni–baraka	mwenye–haki	kumbukumbu–ya	
H7537	H7563	H8034	H1293	H6662	H2143	

Mtu atendaye haki anatufurahisha tunapomkumbuka, bali jina la mwovu litaoza.

יִלָּבֵט׃	שִׂפְתַיִם	וְאֱוִיל	מִצְוֹת	יִקַּח	לֵב	חֲכַם־	8
ataanguka	wa–midomo	lakini–mpumbavu	amri	atapokea	moyoni	mwenye–hekima	
H3832	H8193	H0191	H4687	H3947		H2450	

Wale wenye akili hukubali maagiza, bali mpumbavu mwenye maneno mengi ataangamia.

דַּרְכָּיו	וּמְעַקֵּשׁ	בָּטַח	יֵלֵךְ	בַּתֹּם	הוֹלֵךְ	9
njia–zake	lakini–anayepotosha	kwa–usalama	anatembea	kwa–uadilifu	anayetembea	
H1870	H6140	H0983	H3212	H8537	H1980	

יִוָּדֵעַ׃
atajulikana
H3045

Yeye anayetembea katika uadilifu hutembea katika usalama, bali yule anayepotosha njia zake, ataonekana.

יִלָּבֵט׃	שִׂפְתַיִם	וֶאֱוִיל	עַצֶּבֶת	יִתֵּן	עַיִן	קֹרֵץ	10
ataanguka	wa–midomo	na–mpumbavu	huzuni	anasababisha	jicho	anayekonyeza	
H3832	H8193	H0191	H6094	H5414		H7169	

Yeye ambaye hukonyeza kwa jicho lake huleta majonzi, bali mpumbavu mwenye maneno mengi atatupwa chini.

יְכַסֶּה	רְשָׁעִים	וּפִי	צַדִּיק	פִּי	חַיִּים	מְקוֹר	11
kinafunika	waovu	lakini–kinywa–cha	mwenye–haki	ni–kinywa–cha	uzima	chemchemi–ya	
H3680	H7563	H6310	H6662	H6310		H4726	

חָמָס׃
ukatili
H2555

Kinywa cha mwenye kutenda haki ni kama chemchemi ya maji ya uzima, bali kinywa cha uovu hufunikwa kwa jeuri.

אַהֲבָה׃	תְּכַסֶּה	פְּשָׁעִים	כָּל־	וְעַל	מְדָנִים	תְּעוֹרֵר	שִׂנְאָה	12
upendo	inafunika	yote	makosa	lakini–juu–ya	ugomvi	inaamsha	chuki	
H0160	H3680	H6588	H3605		H4090	H5782	H8135	

Chuki huchochea mafarakano, bali upendo hufunika juu ya makwazo yote.

לְגֵו	וְשֹׂבֶט	חָכְמָה	תִּמָּצֵא	נָבוֹן	בִּשְׂפָתֵי	13
ni–kwa–mgongo–wa	lakini–fimbo	hekima	inapatikana	mwenye–ufahamu	katika–midomo–ya	
	H7626	H2451	H4672	H0995	H8193	

לֵב׃	חֲסַר־
akili	asiye–na
	H2638

Hekima inapatikana kwenye kinywa cha mtu mwenye ufahamu, bali fimbo ni kwa ajili ya mgongo wa yule asiye na akili.

14
מְחַתָּה ni-maangamizi H4288
אֱוִיל mpumbavu H0191
וּפִי־ lakini-kinywa-cha H6310
דָּעַת maarifa H1847
יְצַפְּנוּ־ wanaweka-akiba H6845
חֲכָמִים wenye-hekima H2450
קָרֹבָה׃ karibu H7138

Watu wenye hekima hutunza maarifa, bali kinywa cha mpumbavu huleta uharibifu karibu.

15
רֵישָׁם׃ ni-umaskini-wao
דַּלִּים maskini H1800
מְחִתָּת uharibifu-wa H4288
עֶזּוֹ wake-imara H5797
קִרְיַת ni-mji H7151
עָשִׁיר tajiri H6223
הָוֹן mali-ya H1952

Mali ya mtu tajiri ni mji wake mwenye ngome; ufukara wa masikini ni uharibifu wao.

16
לְחַטָּאת׃ ni-kwa-dhambi
רָשָׁע mwovu H7563
תְּבוּאַת mavuno-ya H8393
לְחַיִּים ni-kwa-uzima
צַדִּיק mwenye-haki H6662
פְּעֻלַּת kazi-ya H6468

Mshahara wa watenda haki huelekea kwenye uzima; manufaa ya waovu huelekea dhambini.

17
מַתְעֶה׃ anapoteza
תּוֹכַחַת karipio
וְעוֹזֵב lakini-anayeacha
מוּסָר nidhamu H4148
שׁוֹמֵר ni-anayehifadhi H8104
לְחַיִּים ya-uzima
אֹרַח njia H0734

Kuna njia kwenda kwenye uzima kwa yule anayefuata maongozo, bali anayekataa maonyo hupotea.

18
כְּסִיל׃ ni-mpumbavu H3684
הָוֹא yeye H1931
דֹּבָה masingizio H1681
וּמוֹצֵא na-anayetoa H3318
שָׂקֶר uongo H8267
שִׂפְתֵי־ ana-midomo-ya H8193
שְׁנְאָה chuki H8135
מְכַסֶּה anayeficha H3680

Yeye afichaye chuki anamidomo ya uongo, na yeye anayesambaza kashfa ni mpumbavu.

19
שִׂפְתָיו midomo-yake H8193
וְחֹשֵׂךְ lakini-anayezuia H2820
פָּשַׁע kosa H6588
יֶחְדַּל־ hakikomi H2308
לֹא hakikomi H3808
דְּבָרִים maneno H1697
בְּרֹב katika-wingi-wa H7230
מַשְׂכִּיל׃ ana-busara

Katika maneno mengi, hapakosi uhalifu, bali aliyemwangalifu katika usemi wake ni mwenye busara.

20
כְּמְעַט׃ una-thamani-ndogo H4592
רְשָׁעִים waovu H7563
לֵב moyo-wa
צַדִּיק mwenye-haki H6662
לְשׁוֹן ni-ulimi-wa H3956
גָּבְחָר iliyochaguliwa H0977
כֶּסֶף fedha H3701

Ulimi wa yule atendaye haki ni fedha safi; kuna thamani ndogo katika moyo wa mbaya.

21
יָמוּתוּ׃ wanakufa H4191
לֵב akili
בַּחֲסַר־ kwa-kukosa H2638
וֶאֱוִילִים lakini-wapumbavu H0191
רַבִּים wengi
יִרְעוּ inalisha
צַדִּיק mwenye-haki H6662
שִׂפְתֵי midomo-ya H8193

Midomo ya yule atendaye haki huwastawisha wengi, bali wapumbavu hufa kwa sababu ya kukosa akili.

22
עִמָּהּ׃ nayo
עֶצֶב huzuni
יוֹסֵף haiongezi H3254
וְלֹא־ na-haiongezi H3808
תַּעֲשִׁיר inayotajirisha H6238
הִיא ndiyo H1931
יְהוָה Yahwe H3068
בִּרְכַּת baraka-ya H1293

Zawadi njema za Yehova huleta utajiri na haweki maumivu ndani yake.

תְּבוּנָֽה׃	לְאִ֥ישׁ	וְחָכְמָ֗ה	זִמָּ֥ה	עֲשׂ֫וֹת	לְכְסִיל	כִּשְׂחֹ֥ק	23
mwenye-ufahamu	ni-kwa-mtu	lakini-hekima	uovu	ni-kufanya	kwa-mpumbavu	kama-mchezo	
H8394	H0376	H2451	H2154		H3684	H7814	

Uovu ni mchezo achezao mpumbavu, bali hekima ni furaha kwa mtu mwenye ufahamu.

יִתֶּן׃	צַדִּיקִ֑ים	וְתַאֲוַ֥ת	תְּבוֹאֲנ֗וּ	הִ֭יא	רָ֣שָׁע	מְגוֹרַ֥ת	24
atawapa	wenye-haki	lakini-tamaa-ya	itamjia	ndiyo	mwovu	hofu-ya	
H5414	H6662	H8378	H0935	H1931	H7563	H4034	

Hofu ya mwenye uovu humkumba ghafla, bali shauku ya mwenye haki itatimizwa.

עוֹלָֽם׃	יְסוֹד	וְצַדִּ֑יק	רָ֣שָׁע	וְאֵ֥ין	סוּפָ֗ה	כַּעֲב֥וֹר	25
wa-milele	ni-msingi	lakini-mwenye-haki	mwovu	na-hayuko	tufani	wakati-tufani-inapita	
H5769	H3247	H6662	H7563	H0369			

Waovu ni kama dhoruba inayopita, na hawapo tena, bali mwenye haki ni msingi unaodumu milele.

לִשְׁלְחָֽיו׃	הֶֽעָצֵ֥ל	כֵּ֗ן	לָעֵינַ֫יִם	וְכֶ֣עָשָׁ֑ן	לַשִּׁנַּ֗יִם	וְכַחֹ֥מֶץ	26
kwa-waliomtuma	ni-mvivu	hivyo	kwa-macho	na-kama-moshi	kwa-meno	kama-siki	
H7971	H6102			H6227	H8127	H2558	

Kama siki kwenye meno na moshi kwenye macho, ndivyo alivyo mvivu kwa wale waliomtuma.

תִּקְצֹרֶֽנָּה׃	רְשָׁעִ֑ים	וּשְׁנ֥וֹת	יָ֭מִים	תּוֹסִ֣יף	יְהוָ֗ה	יִרְאַ֥ת	27
itafupishwa	waovu	lakini-miaka-ya	siku	inaongeza	Yahwe	hofu-ya	
	H7563	H8141	H3117	H3254	H3068	H3374	

Hofu ya Yehova huongeza maisha, bali miaka ya waovu itakuwa mifupi.

תֹּאבֵֽד׃	רְשָׁעִ֑ים	וְתִקְוַ֥ת	שִׂמְחָ֗ה	צַדִּיקִ֫ים	תּוֹחֶ֥לֶת		28
litapotea	waovu	lakini-tumaini-la	ni-furaha	wenye-haki	tumaini-la		
H0006	H7563		H8057	H6662	H8431		

Matumaini ya wale watendao haki ndiyo furaha yao, bali miaka ya waovu itakuwa mifupi.

אָֽוֶן׃	לְפֹ֣עֲלֵי	וּמְחִתָּ֑ה	יְהוָ֥ה	דֶּ֗רֶךְ	לַ֭תֹּם	מָעֹ֣וז	29
udhalimu	kwa-wafanyao	lakini-uharibifu	Yahwe	ni-njia-ya	kwa-mkamilifu	ngome	
H0205	H6466	H4288	H3068	H1870	H8537	H4581	

Njia ya Yehova huwalinda wale wenye uadilifu, bali kwa waovu ni uhalibifu.

אָֽרֶץ׃	יִשְׁכְּנ֥וּ־	לֹ֣א	וְרִשְׁעִ֑ים	יִמּ֥וֹט	בַּל־	לְעוֹלָ֗ם	צַדִּ֫יק	30
nchi	hawataishi	hawataishi	lakini-waovu	hatatikiswa	hatatikiswa	milele	mwenye-haki	
H0776	H7931	H3808	H7563	H4131	H1077	H5769	H6662	

Wale watendao haki hawataondolewa, bali waovu hawatabaki katika nchi.

תִּכָּרֵֽת׃	תַּהְפֻּכ֥וֹת	וּלְשׁ֑וֹן	חָכְמָ֗ה	יָנ֥וּב	צַדִּ֫יק	פִּי־	31
utakatwa	upotovu	lakini-ulimi-wa	hekima	kinazaa	mwenye-haki	kinywa-cha	
H3772	H8419	H3956	H2451	H5107	H6662	H6310	

Katika kinywa cha wale watendao haki hutoka tunda la hekima, bali ulimi wa kupotosha utakatwa.

תַּהְפֻּכֽוֹת׃	רְשָׁעִ֑ים	וּפִ֥י	רָצ֗וֹן	יֵ֭דְעוּן	צַדִּ֫יק	שִׂפְתֵ֣י	32
ni-upotovu	waovu	lakini-kinywa-cha	kinachofaa	inajua	mwenye-haki	midomo-ya	
H8419	H7563	H6310	H7522	H3045	H6662	H8193	

Midomo ya wale watendao mema huyajua yanayokubalika, bali kinywa cha waovu, huyajua yanayopotosha.

Chapter 11

מֹאזְנֵי	מִרְמָה	תּוֹעֲבַת	יְהוָה	וְאֶבֶן	שְׁלֵמָה	רְצוֹנוֹ׃		1
mizani	ya-udanganyifu	ni-chukizo-kwa	Yahwe	lakini-jiwe	kamili	ni-furaha-yake		
H3976	H4820	H8441	H3068	H0068	H8003	H7522		

Yehova huchukia vipimo ambavyo havipo sahihi, bali hufurahia uzani dhahiri.

							2
בָּא־	זָדוֹן	וַיָּבֹא	קָלוֹן	וְאֶת־	צְנוּעִים	חָכְמָה׃	
unapokuja	kiburi	unakuja	aibu	lakini-pamoja-na	wanyenyekevu	ni-hekima	
H0935	H2087	H0935	H7036	H0854		H2451	

Kinapokuja kiburi, ndipo aibu huja, bali unyenyekevu huleta hekima.

						3
תֻּמַּת	יְשָׁרִים	תַּנְחֵם	וְסֶלֶף	בּוֹגְדִים	]ושדם	
uadilifu-wa	wanyofu	unawaongoza	lakini-upotovu-wa	wasaliti	unawaangamiza	
H8538	H3477	H5148	H5558	H0898	H7701	

)יְשָׁדֵם׃(	
unawaangamiza	
H7703	

Uadilifu wa wenye haki huwaongoza, bali udanganyifu wa njia za wajanja utawaangamiza.

								4
לֹא־	יוֹעִיל	חָזוֹן	בְּיוֹם	עֶבְרָה	וּצְדָקָה	תַּצִּיל	מָוֶת׃	
hazifai	hazifai	utajiri	siku-ya	ghadhabu	lakini-haki	inaokoa	kutoka-mauti	
H3808	H3276	H1952	H3117	H5678	H6666	H5337	H4194	

Utajiri hauna thamani siku ya ghadhabu, bali kwa kutenda haki hujilinda na mauti.

							5
צְדָקַת	תָּמִים	תְּיַשֵּׁר	דַּרְכּוֹ	וּבְרִשְׁעָתוֹ	יִפֹּל	רָשָׁע׃	
haki-ya	mkamilifu	inanyoosha	njia-yake	lakini-kwa-uovu-wake	ataanguka	mwovu	
H6666	H8549	H3474	H1870	H7564	H5307	H7563	

Mwenendo wa mtu mwema huinyosha njia yake, bali waovu wataanguka kwa sababu ya uovu wao.

						6
צְדָקַת	יְשָׁרִים	תַּצִּילֵם	וּבְהַוַּת	בּוֹגְדִים	יִלָּכְדוּ׃	
haki-ya	wanyofu	inawaokoa	lakini-kwa-tamaa-ya	wasaliti	wanakamatwa	
H6666	H3477	H5337	H1942	H0898	H3920	

Mwenendo mwema wa wale wampendezao Mungu utawalinda salama, bali wadanganyifu hunaswa katika shauku zao.

								7
בְּמוֹת	אָדָם	רָשָׁע	תִּאבַד	תִּקְוָה	וְתוֹחֶלֶת	אוֹנִים	אָבָדָה׃	
wakati-wa-kifo-cha	mtu	mwovu	linapotea	tumaini	na-matarajio-ya	nguvu	yamepotea	
H4194	H0120	H7563	H0006		H8431	H0205	H0006	

Mtu mwovu anapokufa, tumaini lake hupotea na tumaini lililokuwa katika nguvu zake linakuwa si kitu.

						8
צַדִּיק	מִצָּרָה	נֶחֱלָץ	וַיָּבֹא	רָשָׁע	תַּחְתָּיו׃	
mwenye-haki	kutoka-shida	anaokolewa	na-anaingia	mwovu	mahali-pake	
H6662			H0935	H7563	H8478	

Yule atendaye haki hulindwa katika taabu na badala yake taabu humjia mwovu.

							9
בְּפֶה	חָנֵף	יַשְׁחֵת	רֵעֵהוּ	וּבְדַעַת	צַדִּיקִים	יֵחָלֵצוּ׃	
kwa-kinywa	mnafiki	anamharibu	jirani-yake	lakini-kwa-maarifa	wenye-haki	wanaokolewa	
H6310	H2611	H7843	H7453	H1847	H6662		

Kwa kinywa chake asiyeamini Mungu humwangamiza jirani yake, bali kwa maarifa wale watendao haki hulindwa salama.

רְשָׁעִים	וּבַאֲבֹד	קִרְיָה	תַּעֲלֹץ	צַדִּיקִים	בְּטוּב	10
waovu	na–wakati–wa–kuangamia–kwa	mji	unafurahi	wenye–haki	katika–kustawi–kwa	
H7563	H0006	H7151	H5970	H6662	H2898	

רִנָּה׃
kuna–shangwe
H7440

Wanapofanikiwa watendao haki, mji hufurahi, waovu wanapoangamia, kunakuwa na kelele za furaha.

תֵּהָרֵס׃	רְשָׁעִים	וּבְפִי	קָרֶת	תָּרוּם	יְשָׁרִים	בִּבְרָכַת	11
unaangushwa	waovu	lakini–kwa–kinywa–cha	mji	unainuliwa	wanyofu	kwa–baraka–ya	
H2040	H7563	H6310	H7176		H3477	H1293	

Kwa zawadi nzuri za wale wanaompendeza Mungu, mji unakuwa mkubwa; kwa kinywa cha waovu mji huvurugwa.

יַחֲרִישׁ׃	תְּבוּנוֹת	וְאִישׁ	לֵב	חֲסַר־	לְרֵעֵהוּ	בָּז־	12
ananyamaza	mwenye–ufahamu	lakini–mtu	akili	hana	jirani–yake	anayemdharau	
	H8394	H0376		H2638	H7453	H0936	

Mtu mwenye dharau kwa rafiki yake hana akili, bali mtu mwenye ufahamu hunyamaza.

מְכַסֶּה	רוּחַ	וְנֶאֱמַן־	סוֹד	מְגַלֵּה־	רָכִיל	הוֹלֵךְ	13
anafunika	kwa–roho	lakini–mwaminifu	siri	anafunua	kama–mchongezi	anayetembea	
H3680	H7307	H0539	H5475	H1540	H7400	H1980	

דָּבָר׃
jambo
H1697

Anayekwenda akizunguka kwa kukashifu hufunua siri, bali mtu mwaminifu hustiri jambo.

יוֹעֵץ׃	בְּרֹב	וּתְשׁוּעָה	עַם	יִפָּל־	תַּחְבֻּלוֹת	בְּאֵין	14
washauri	katika–wingi–wa	lakini–wokovu	watu	watu–wanaanguka	uongozi	bila	
H3289	H7230	H8668		H5307	H8458	H0369	

Pasipokuwa na uongozi wenye busara, taifa huanguka, bali ushindi huja kwa kushauriana washauri wengi.

תִּקְעֶה	וְשֹׂנֵא	זָר	עָרַב	כִּי־	יֵרוֹעַ	רַע־	15
kupiga–mkono	lakini–anayechukia	kwa–mgeni	mdhamini	anayekuwa	atadhuru	atadhuru	
H8628	H8130		H6148				

בּוֹטֵחַ׃
ana–usalama
H0982

Anayemdhamini mkopo wa mgeni ataumia kwa usumbufu, bali anayechukia kutoa rehani kwa namna ya ahadi yupo salama.

עֹשֶׁר׃	יִתְמְכוּ־	וְעָרִיצִים	כָּבוֹד	תִּתְמֹךְ	חֵן	אֵשֶׁת־	16
utajiri	wanashika	lakini–wakatili	heshima	anashika	mwenye–neema	mwanamke	
H6239	H8551	H6184	H3519	H8551	H2580	H0802	

Mwanamke mwenye rehema hupata heshima, bali watu wakorofi hufumbata utajiri.

17

שְׁאֵרוֹ	וְעֹכֵר	חָסֶד	אִישׁ	נַפְשׁוֹ	גֹּמֵל
mwili–wake	lakini–anayejidhuru	mwenye–huruma	ni–mtu	nafsi–yake	anayewafanyia–wema
H7607	H5916		H0376	H5315	H1580

אַכְזָרִי׃
ni–mkatili
H0394

Mtu mkarimu hufaidika mwenyewe, bali mkatili hujiumiza mwenyewe.

18

אֱמֶת׃	שֹׂכֶר	צְדָקָה	וְרֹדֵף	שֶׁקֶר	פֹּעֲלַת־	עֹשֶׂה	רָשָׁע
wa–kweli	ujira	haki	lakini–anayepanda	uongo	kazi–ya	anafanya	mwovu
H0571	H7938	H6666	H2232	H8267	H6468		H7563

Mtu mwovu husema uongo kupata mishahara yake, bali yeye apandaye haki anavuna mishahara ya kweli.

19

לְמוֹתוֹ׃	רָעָה	וּמְרַדֵּף	לְחַיִּים	צְדָקָה	כֵּן־
ni–kwa–mauti–yake	ubaya	lakini–anayefuatia	ni–kwa–uzima	haki	kwa–hakika
H4194		H7291		H6666	

Mtu mwaminifu atendaye haki ataishi, bali yeye atendaye uovu atakufa.

20

דָּרְכּוֹ׃	תְּמִימֵי	וְרִצוֹנוֹ	לֵב	עִקְּשֵׁי־	יְהוָה	תּוֹעֲבַת
katika–njia	ni–wakamilifu	lakini–furaha–yake	moyo	wenye–upotovu–wa	Yahwe	chukizo–kwa
H1870	H8549	H7522		H6141	H3068	H8441

Yehova anawachukia wenye ukaidi mioyoni, bali anawapenda wale ambao njia zao hazina makosa.

21

וְזֵרַע	רַע	יִנָּקֶה	לֹא־	לֶיָד	יָד
lakini–uzao–wa	mwovu	hataepuka–adhabu	hataepuka–adhabu	kwa–mkono	mkono
H2233		H5352	H3808	H3027	H3027

נִמְלָט׃	צַדִּיקִים
utaokolewa	wenye–haki
H4422	H6662

Uwe na uhakika juu ya hili- watu waovu hawatakosa adhabu, bali uzao wa wale watendao haki watawekwa salama.

22

טָעַם׃	וְסָרַת	יָפֶה	אִשָּׁה	חָזִיר	בְּאַף	זָהָב	נֶזֶם
busara	asiye–na	mzuri	ni–mwanamke	nguruwe	katika–pua–ya	dhahabu	pete–ya
H2940	H5493	H3303	H0802	H2386	H0639	H2091	H5141

Kama pete ya dhahabu kwenye pua ya nguruwe ndiyo alivyo mwanamke mzuri asiye na busara.

23

עֶבְרָה׃	רְשָׁעִים	תִּקְוַת	טּוֹב	אַךְ־	צַדִּיקִים	תַּאֲוַת
ni–ghadhabu	waovu	matarajio–ya	wema	ni–tu	wenye–haki	tamaa–ya
H5678	H7563			H0389	H6662	H8378

Shauku ya wale watendao haki ni matokeo mema, bali watu waovu wanaweza kutumainia ghadhabu tu.

24

אַךְ־	מִיֹּשֶׁר	וְחוֹשֵׁךְ	עוֹד	וְנוֹסֵף	מְפַזֵּר	יֵשׁ
lakini–anakuwa	kwa–haki	na–anayezuia	zaidi	na–anaongezeka	anayetawanya	kuna
H0389	H3476	H2820	H5750	H3254	H6340	H3426

לְמַחְסוֹר׃
na–uhitaji
H4270

Kuna yule ambaye hupanda mbegu- atakusanya zaidi; mwingine hapandi- huyo anakuwa masikini.

יוֹרֵֽא׃	הִוא	גַּם־	וּמַרְוֶה	תְּרֵשָׁן	בְּרָכָה	נֶפֶשׁ־	25
atanyweshwa	yeye	pia	na–anayenywesha	itanenepa	ya–ukarimu	nafsi	
	H1931	H1571	H7301	H1878	H1293	H5315	

Mtu mkarimu atafanikiwa na yule awapaye maji wengine atapata maji yake mwenyewe.

מַשְׁבִּֽיר׃	לְרָאשׁ	וּבְרָכָה	לְאֻום	יִקְּבֻהוּ	בָּר	מָנֵֽעַ	26
anayeuza	juu–ya–kichwa–cha	lakini–baraka	watu	watu–watamulaani	nafaka	anayezuia	
H7666		H1293	H3816			H4513	

Watu wanamlaani mtu ambaye hukataa kuuza nafaka, bali zawadi njema hufunika kichwa chake ambaye huuza nafaka.

תְּבוּאֵֽנוּ׃	רָעָה	וְדֹרֵשׁ	רָצֹון	יְבַקֵּשׁ	טֹוב	שִׁחֵר	27
utamjia	ubaya	lakini–anayetafuta	upendeleo	anatafuta	wema	anayetafuta	
H0935		H1875	H7522	H1245		H7836	

Yule ambaye hutafuta mema kwa bidii pia anatafuta kibali, bali yule atafutaye ubaya atapata ubaya.

יִפְרָחוּ׃	צַדִּיקִים	וְכִעֲלָה	יִפֹּל	הַוּא	בְּעָשְׁרֹו	בֹּוטֵחַ	28
watastawi	wenye–haki	lakini–kama–jani	ataanguka	yeye	utajiri–wake	anayetumaini	
	H6662	H5929	H5307	H1931	H6239	H0982	

Wale wanaotumaini utajiri wataanguka, bali kama jani, wale watendao haki watasitawi.

לַחֲכַם־	אֱוִיל	וְעֶבֶד	רֻוחַ	יִנְחַל־	בֵּיתֹו	עֹוכֵר	29
kwa–mwenye–hekima	ni–mtumwa	na–mpumbavu	upepo	atarithi	nyumba–yake	anayeisumbua	
H2450	H0191	H5650	H7307	H5157		H5916	

לֵֽב׃
wa–moyo

Yule ambaye analeta taabu kwenye kaya yake ataurithi upepo na mpumbavu atakuwa mtumishi wa wenye moyo wa hekima.

חָכֶֽם׃	נְפָשׁוֹת	וְלֹקֵחַ	חַיִּים	עֵץ	צַדִּיק	פְּרִי־	30
ana–hekima	nafsi	na–anayeokoa	wa–uzima	ni–mti	mwenye–haki	tunda–la	
H2450	H5315	H3947		H6086	H6662	H6529	

Wale watendao haki watakuwa kama mti wa uzima, lakini vurugu huondoa uzima.

וְחוֹטֵֽא׃	רָשָׁע	כִּי־	אַף	יְשֻׁלַּם	בָּאָרֶץ	צַדִּיק	חֵן	31
na–mwenye–dhambi	mwovu	mwovu	zaidi–sana	analipwa	duniani	mwenye–haki	tazama	
H2398	H7563		H0637		H0776	H6662	H2005	

Tazama! Ikiwa wale watendao haki hupokea wanachositahili, je si zaidi kwa waovu na wenye dhambi!

Chapter 12

בָּעַר׃	תוֹכַחַת	וְשֹׂנֵא	דָּעַת	אֹהֵב	מוּסָר	אֹהֵב	1
ni–mjinga	karipio	lakini–anayechukia	maarifa	anapenda	nidhamu	anayependa	
H1198		H8130	H1847	H0157	H4148	H0157	

Anayependa mafundisho hupenda maarifa, bali yule anayechukia maonyo ni mpumbavu.

יַרְשִֽׁיעַ׃	מְזִמֹּות	וְאִישׁ	מִיְהוָה	רָצֹון	יָפִיק	טֹוב	2
anahukumiwa	wa–hila	lakini–mtu	kutoka–kwa–Yahwe	upendeleo	anapata	mzuri	
H7561	H4209	H0376	H3068	H7522	H6329		

Yehova humpa fadhila mtu mwema, bali mtu ambaye hufanya mipango ya ufisada atahukumiwa.

3	בַּל־	צַדִּיקִים	וְשֹׁרֶשׁ	בְּרֶשַׁע	אָדָם	יִכּוֹן	לֹא־
	haitaondolewa	wenye-haki	lakini-mizizi-ya	kwa-uovu	mtu	hatasimama	hatasimama
	H1077	H6662	H8328	H7562	H0120		H3808

יָמּוֹט׃	
haitaondolewa	
H4131	

Mtu hawezi kuimarishwa kwa uovu, bali wale watendao haki hawawezi kung'olewa.

4	בְּעַצְמוֹתָיו	וּכְרָקָב	בַּעְלָהּ	עֲטֶרֶת	חַיִל	אֵשֶׁת־	
	katika-mifupa-yake	lakini-kama-uozo	mume-wake	ni-taji-ya	bora	mwanamke	
	H6106	H7538	H1167	H5850	H2428	H0802	

מְבִישָׁה׃	
ni-anayeaibisha	
H0954	

Mke mwema ni taji ya mume wake, bali yule aletaye aibu ni kama ugonjwa unaoozesha mifupa yake.

5	מִרְמָה׃	רְשָׁעִים	תַּחְבֻּלוֹת	מִשְׁפָּט	צַדִּיקִים	מַחְשְׁבוֹת
	ni-udanganyifu	waovu	mipango-ya	ni-ya-haki	wenye-haki	mawazo-ya
	H4820	H7563	H8458	H4941	H6662	H4284

Mipango ya wale watendao haki ni adili, bali shauri la mwovu ni udanganyifu.

6	יַצִּילֵם׃	יְשָׁרִים	וּפִי	דָּם	אֹרֵב־	רְשָׁעִים	דִּבְרֵי
	kinawaokoa	wanyofu	lakini-kinywa-cha	damu	ni-kuvizia	waovu	maneno-ya
	H5337	H3477	H6310	H1818	H0693	H7563	H1697

Maneno ya watu waovu ni uviziaji unaosubiri nafasi ya kuua, bali maneno ya mwenye haki yatawatunza salama.

7	יַעֲמֹד׃	צַדִּיקִים	וּבֵית	וְאֵינָם	רְשָׁעִים	הָפוֹךְ
	itasimama	wenye-haki	lakini-nyumba-ya	na-hawapo-tena	waovu	wanaangushwa
	H5975	H6662		H0369	H7563	H2015

Watu waovu wametupwa na kuondolewa, bali nyumba ya wale watendao haki itasimama.

8	יִהְיֶה	לֵּב	וְנַעֲוַת־	אִישׁ	יְהֻלַּל־	שֶׂכְלוֹ	לֶפִי־
	atakuwa	moyo	lakini-mwenye-upotovu-wa	mtu	mtu-anasifiwa	busara-yake	kulingana-na
	H1961			H0376		H7922	H6310

לָבְזוּ׃	
wa-dharau	
H0937	

Mtu husifiwa kwa kadri ya hekima yake, bali yule anayechagua ukaidi hudharauliwa.

9	לָחֶם׃	וַחֲסַר־	מִתְכַּבֵּד	לוֹ	וְעֶבֶד	נִקְלֶה	טוֹב
	mkate	na-kukosa	kuliko-kujisifu	kwake	na-mtumwa	kudharauliwa	bora
	H3899	H2638	H3513		H5650	H7034	

Bora kuwa na cheo duni- kuwa mtumishi tu- kuliko kujisifu kuhusu ukuu wako bila kuwa na chakula.

10	אַכְזָרִי׃	רְשָׁעִים	וְרַחֲמֵי	בְּהֶמְתּוֹ	נֶפֶשׁ	צַדִּיק	יוֹדֵעַ
	ni-ukatili	waovu	lakini-huruma-za	mnyama-wake	nafsi-ya	mwenye-haki	anayemjua
	H0394	H7563		H0929	H5315	H6662	H3045

Yule atendaye haki anajali mahitaji ya mnyama wake, bali huruma ya mwovu ni ukatili.

לֵֽב׃	חֲסַר־	רִיקִים	וּמְרַדֵּף	לָֽחֶם	יְשַׁבַּע־	אַדְמָתוֹ	עֹבֵד	11
akili	hana	ubatili	lakini–anayefuatia	mkate	atashiba	ardhi–yake	anayeilima	
	H2638	H7386	H7291	H3899	H7646	H0127	H5647	

Yule atendaye kazi katika shamba lake atapata chakula tele, bali anayesaka miradi duni hana akili.

יִתָּן׃	צַדִּיקִים	וְשֹׁרֶשׁ	רָעִים	מְצוֹד	רָשָׁע	חָמָד	12
inatoa–tunda	wenye–haki	lakini–mizizi–ya	wabaya	mtego–wa	mwovu	hutamani	
H5414	H6662	H8328			H7563		

Watu waovu hutamani wanavyoiba watu wabaya kutoka kwa wengine, bali tunda la wale watendao haki hutoka kwao mwenyewe.

צַדִּיק׃	מִצָּרָה	וַיֵּצֵא	רָע	מוֹקֵשׁ	שִׂפְתַיִם	בְּפֶשַׁע	13
mwenye–haki	katika–shida	lakini–anatoka	wa–ubaya	ni–mtego	midomo	katika–kosa–la	
H6662		H3318		H4170	H8193	H6588	

Mtu mbaya hunaswa kwa maongezi yake mabaya, bali wale watendao haki hujinasua katika taabu.

אָדָם	יְדֵי־	וּגְמוּל	טוֹב	יִשְׂבַּע־	אִישׁ	פִּי־	מִפְרִי	14
mtu	mikono–ya	na–malipo–ya	wema	atashiba	mtu	kinywa–cha	kutoka–tunda–la	
H0120	H3027	H1576		H7646	H0376	H6310	H6529	

לוֹ׃	יָשִׁיב)	]ישוב
kwake	yatarudishwa	yatarudishwa
	H7725	H7725

Mtu hushiba vitu vyema kutokana na tunda la maneno yake, kama vile kazi ya mikono yake inavyompa thawabu.

חָכָם׃	לְעֵצָה	וְשֹׁמֵעַ	בְּעֵינָיו	יָשָׁר	אֱוִיל	דֶּרֶךְ	15
ana–hekima	ushauri	lakini–anayesikiliza	machoni–mwake	ni–sawa	mpumbavu	njia–ya	
H2450	H6098	H8085		H3477	H0191	H1870	

Njia ya mpumbavu ni sawa machoni pake mwenyewe, bali mtu wa hekima husikiliza ushauri.

							16
עָרוּם׃	קָלָלוֹן	וְכֹסֶה	כַּעְסוֹ	יִוָּדַע	בַּיּוֹם	אֱוִיל	
ana–busara	aibu	lakini–anayefunika	hasira–yake	anajulikana	siku–hiyo–hiyo	mpumbavu	
H6175	H7036	H3680		H3045	H3117	H0191	

Mpumbavu huonyesha hasira yake papo hapo, bali asiyejali tusi ni mwenye busara.

							17
מִרְמָה׃	שְׁקָרִים	וְעֵד	צֶדֶק	יַגִּיד	אֱמוּנָה	יָפִיחַ	
ni–udanganyifu	wa–uongo	lakini–shahidi	haki	anatangaza	uaminifu	anavuma	
H4820	H8267	H5707	H6664	H5046	H0530	H6315	

Asemaye ukweli huongea ilivyo haki, bali shahidi wa uongo huongea uongo.

							18
חֲכָמִים	וּלְשׁוֹן	חָרֵב	כְּמַדְקְרוֹת	בּוֹטֶה	יֵשׁ		
wenye–hekima	lakini–ulimi–wa	upanga	kama–kuchoma–kwa	anayesema–bila–kufikiri	kuna		
H2450	H3956	H2719	H4094	H0981	H3426		

מַרְפֵּא׃
ni–uponyaji
H4832

Maneno yake asemaye kwa pupa ni kama kurusha upanga, bali ulimi wa mwenye hekima huleta uponyaji.

								19
שֶׁקֶר׃	לְשׁוֹן	אַרְגִּיעָה	וְעַד־	לָעַד	תִּכּוֹן	אֱמֶת	שְׂפַת־	
uongo	ulimi–wa	muda–mfupi	lakini–kwa	milele	unasimama	ukweli	mdomo–wa	
H8267	H3956		H5704	H5703		H0571	H8193	

Midomo yenye kweli itadumu milele, bali ulimi wa uongo ni kwa kitambo kidogo tu.

שִׂמְחָה׃	שָׁלוֹם	וְלִיעֲצֵי	רָע	חֹרְשֵׁי	בְלֵב־	מִרְמָה	20
ni–furaha	amani	lakini–kwa–washauri–wa	ubaya	wanapanga	katika–moyo–wa	udanganyifu	
H8057	H7965	H3289				H4820	

Kuna udanganyifu katika mioyo ya wale wanaopanga kutenda uovu, bali furaha hutoka kwa washauri wa amani.

רָע׃	מָלְאוּ	וּרְשָׁעִים	אָוֶן	כָּל־	לַצַּדִּיק	יְאֻנֶּה	לֹא־	21
na–uovu	wamejawa	lakini–waovu	wowote	ubaya	mwenye–haki	yatamkuta	hakuna–madhara	
	H4390	H7563	H0205	H3605	H6662	H0579	H3808	

Hakuna ugonjwa utakaowajia wale watendao haki, bali watu waovu watajazwa matatizo.

רְצוֹנוֹ׃	אֱמוּנָה	וְעֹשֵׂי	שֶׁקֶר	שִׂפְתֵי־	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	22
ni–furaha–yake	uaminifu	lakini–wafanyao	uongo	ni–midomo–ya	Yahwe	chukizo–kwa	
H7522	H0530		H8267	H8193	H3068	H8441	

Yehova anachukia midomo ya uongo, bali wale ambao huishi kwa uaminifu ndiyo furaha yake.

יִקְרָא	כְּסִילִים	וְלֵב	דַּעַת	כְּסֶה	עָרוּם	אָדָם	23
unatangaza	wapumbavu	lakini–moyo–wa	maarifa	anaficha	mwenye–busara	mtu	
H7121	H3684		H1847	H3680	H6175	H0120	

אִוֶּלֶת׃
upumbavu
H0200

Mtu mwenye busara anasitiri maarifa yake, bali moyo wa wapumbavu hupiga yowe za kipumbavu.

לָמֹס׃	תִּהְיֶה	וּרְמִיָּה	תְּמַשְׁשֹׁל	חָרוּצִים	יַד־	24
watumwa	watakuwa	lakini–wavivu	utatawala	wenye–bidii	mkono–wa	
H4522	H1961		H4910		H3027	

Mkono wa mwenye bidii utatawala, bali watu wavivu watawekwa katika kazi za kulazimishwa.

יְשַׂמְּחֶנָּה׃	טוֹב	וְדָבָר	יַשְׁחֶנָּה	אִישׁ	בְלֵב־	דְּאָגָה	25
linamfurahisha	zuri	lakini–neno	unamlemea	mtu	moyoni–mwa	wasiwasi	
H8055		H1697	H7812	H0376		H1674	

Mashaka katika moyo wa mtu humwelemea, bali neno zuri humfurahisha.

תַּתְעֵם׃	רְשָׁעִים	וְדֶרֶךְ	צַדִּיק	מֵרֵעֵהוּ	יָתֵר	26
inawapoteza	waovu	lakini–njia–ya	ni–mwenye–haki	jirani–yake	bora–kuliko	
H8582	H7563	H1870	H6662	H7453	H8446	

Mwenye haki ni kiongozi kwa rafiki yake, bali njia ya waovu huwaongoza katika kupotea.

חָרוּץ׃	יָקָר	אָדָם	וְהוֹן־	צֵידוֹ	רְמִיָּה	יַחֲרֹךְ	לֹא־	27
ni–bidii	ya–thamani	mtu	lakini–mali–ya	mawindo–yake	mvivu	haoki	mvivu–haoki	
	H3368	H0120	H1952			H2760	H3808	

Watu wavivu hawawezi kubanika mawindo yao wenyewe, bali mtu wenye bidii atapata mali zenye thamani.

מָוֶת׃	אַל־	נְתִיבָה	וְדֶרֶךְ	חַיִּים	צְדָקָה	בְּאֹרַח־	28
mauti	hakuna	yake	na–katika–njia	ni–uzima	haki	katika–njia–ya	
H4194	H0408		H1870		H6666	H0734	

Wale ambao wanatembea katika njia ya haki wanapata uzima na katika mapito hayo hakuna kifo.

Chapter 13

1	בֵּן	חָכָם	מוֹסַר	אָב	וְלֵץ	לֹא־	שָׁמַע
	mwana	mwenye–hekima	anapokea–nidhamu–ya	baba	lakini–mdhihaki	hasikilizi	hasikilizi
		H2450	H4148	H0001	H3887	H3808	H8085

גְּעָרָה׃	
karipio	
H1606	

Mwana mwenye hekima husikia mafundisho ya baba yake, bali mwenye dhihaka hatasikiliza karipio.

2	מִפְּרִי	כִּי־	אִישׁ	יֹאכַל	טוֹב	וְנֶפֶשׁ	בֹּגְדִים	חָמָס׃
	kutoka–tunda–la	kinywa–cha	mtu	anakula	wema	lakini–nafsi–ya	wasaliti	ni–ukatili
	H6529	H6310	H0376	H0398		H5315	H0898	H2555

Mtu hufurahia vitu vizuri kutokana na matunda ya kinywa chake, bali hamu ya wadanganyifu ni jeuri.

3	נֹצֵר	שֹׂמֵר	נַפְשׁוֹ	פֹּשֵׂק	שְׂפָתָיו	מְחֹתָתָה־	
	anayeulinda	analinda	nafsi–yake	anayefungua–sana	midomo–yake	uharibifu	
	H5341	H8104	H5315	H6589	H8193	H4288	

לוֹ׃	
kwake	

Yeye anayelinda kinywa chake huyalinda maisha, bali anayefumbua sana midomo yake atajiangamiza mwenyewe.

4	מִתְאַוָּה	וְאַיִן	נַפְשׁוֹ	עָצֵל	וְנֶפֶשׁ	חָרֻצִים	תִּדְשָׁן׃
	inatamani	lakini–haina–kitu	nafsi–ya	mvivu	lakini–nafsi–ya	wenye–bidii	itanenepa
	H0183	H0369	H5315	H6102	H5315		H1878

Hamu ya watu wavivu ni uchu lakini hawapati kitu, bali hamu ya watu wenye bidii hutoshelezwa sana.

5	דְּבַר־	שֶׁקֶר	יִשְׂנָא	צַדִּיק	וְרָשָׁע	יַבְאִישׁ	וְיַחְפִּיר׃
	neno–la	uongo	anachukia	mwenye–haki	lakini–mwovu	analeta–aibu	na–fedheha
	H1697	H8267	H8130	H6662	H7563	H0887	H2659

Atendaye haki huchukia uongo, bali mtu mwovu hukinzana mwenyewe, na kufanya ya kuaibisha.

6	צֶדֶק	תִּצֹּר	תֹּם־	דֶּרֶךְ	וְרִשְׁעָה	תְּסַלֵּף	חַטָּאת׃
	haki	inalinda	mkamilifu	njiani	lakini–uovu	unampindua	mwenye–dhambi
	H6666	H5341	H8537	H1870	H7564	H5557	

Wenye haki huwalinda wale ambao ni wakamilifu katika mapito yao, bali uovu huwaangusha wale watendao dhambi.

7	יֵשׁ	מְתעַשֵּׁר	וְאֵין	כֹּל	מִתְרוֹשֵׁשׁ	וְהוֹן	רָב׃
	kuna	anayejifanya–tajiri	na–hana	chochote	anayejifanya–maskini	na–ana–utajiri	mkubwa
	H3426	H6238	H0369	H3605	H7326	H1952	

Kuna mtu ambaye hujitajirisha mwenyewe, lakini hana chochote na kuna mtu ambaye hutoa kila kitu, bado ni tajiri kweli.

8	כֹּפֶר	נֶפֶשׁ־	אִישׁ	עָשְׁרוֹ	וְרָשׁ	לֹא־	שָׁמַע	גְּעָרָה׃
	fidia–ya	nafsi–ya	mtu	ni–utajiri–wake	lakini–maskini	hasikii	hasikii	karipio
		H5315	H0376	H6239	H7326	H3808	H8085	H1606

Mtu tajiri anaweza kufidia maisha yake kwa mali zake, bali mtu masikini hatapokea kitisho cha aina hiyo.

	יִדְעֶֽנּוּ׃	רָשִׁ֗ים	וְנֵ֣ר	יִשְׂמָ֣ח	צַדִּיקִ֑ים	אוֹר־	9
	itazimwa	waovu	lakini–taa–ya	inafurahi	wenye–haki	nuru–ya	
	H1846	H7563		H8055	H6662	H0216	

Mwanga wa mtu atendaye haki hufurahia, bali taa ya waovu itazimika.

	חָכְמָֽה׃	נוֹעָצִ֗ים	וְאֶת־	מַצָּ֣ה	יִתֵּ֑ן	בְּזָד֥וֹן	רַק־	10
	ni–hekima	wanaoshauriana	lakini–pamoja–na	ugomvi	unakuja	kiburi	kwa	
	H2451	H3289	H0854	H4683	H5414	H2087	H7535	

Kiburi huzaa mafarakano, bali kwa wale wasikiao shauri jema kuna hekima.

	יְרַבֶּֽה׃	יָ֣ד	עַל־	וְקֹבֵ֑ץ	יִמְעָ֣ט	מְהֻבָּ֥ל	הָ֝וֹן	11
	unaongezeka	mkono	kwa	lakini–anayekusanya	unapungua	kutoka–ubatili	utajiri	
		H3027		H6908	H4591	H1892	H1952	

Penye majivuno mengi utajiri hufifia, bali yeye apataye pesa kwa kufanya kazi kwa mkono wake pesa zake zitaongezeka.

	תַּאֲוָ֣ה	חַיִּ֑ים	וְעֵ֣ץ	לֵ֭ב	מַחֲלַ֣ת־	מְמֻשָׁ֗כָה	תּוֹחֶ֥לֶת	12
	ni–tamaa	wa–uzima	lakini–mti	moyo	linaufanya–mgonjwa	linalocheleweshwa	tumaini	
	H8378		H6086			H4900	H8431	

בָּֽאָה׃	
iliyotimizwa	
H0935	

Tumaini linapoachwa, huvunja moyo, bali kukamilishwa kwa shauku ni mti wa uzima.

	יְשֻׁלָּֽם׃	הַ֭וּא	מִצְוָ֑ה	וְיֵרֵ֣א	לֹ֭ו	יִתָּבֵ֥ל	לָ֝דָבָ֗ר	בָּ֣ז	13
	atalipwa	yeye	amri	lakini–anayeheshimu	kwake	ataleta–uharibifu	neno	anayedharau	
		H1931	H4687	H3373			H1697	H0936	

Yule ambaye anadharau fundisho bado atakuwa chini ya utawala wake, bali yeye ambaye anaheshimu amri atapewa thawabu.

	מָ֝וֶת׃	מִמֹּקְשֵׁי	לָסוּר֥	חַיִּ֑ים	מְקֹ֣ור	חָכָ֥ם	תּוֹרַ֥ת	14
	mauti	mitego–ya	kuepuka	uzima	ni–chemchemi–ya	mwenye–hekima	sheria–ya	
	H4194	H4170	H5493		H4726	H2450	H8451	

Mafundisho ya mtu mwenye hekima ni chemchemi ya uzima, yanakuondoa kutoka kwenye mitego ya mauti.

	אֵיתָֽן׃	בֹּגְדִ֑ים	וְדֶ֣רֶךְ	חֵ֭ן	יִתֵּ֣ן־	טֹ֗וב	שֵׂ֣כֶל־	15
	ni–ngumu	wasaliti	lakini–njia–ya	neema	unaleta	mzuri	ufahamu	
	H0386	H0898	H1870	H2580	H5414		H7922	

Busara njema huleta fadhila, bali njia ya wadanganyifu haina mwisho.

	אֻמְלֶֽל׃	יִפְרֹ֣שׂ	וְכֹסֵ֑יל	בְּדַ֥עַת	יַעֲשֶׂ֣ה	עָ֭רוּם	כָּל־	16
	upumbavu	anaeneza	lakini–mpumbavu	kwa–maarifa	anafanya	mwenye–busara	kila	
	H0200	H6566	H3684	H1847		H6175	H3605	

Watu wenye busara hutenda kwa maarifa kwa kila uamuzi, bali mpumbavu huonyesha upuuzi wake.

	מַרְפֵּֽא׃	אֱמוּנִ֑ים	וְצִ֣יר	בֹּ֭גְדִים	יִפָּ֣ל	רָ֝שָׁ֗ע	מַלְאָךְ֥	17
	ni–uponyaji	mwaminifu	lakini–mjumbe	katika–shida	anaanguka	mwovu	mjumbe	
	H4832	H0529			H5307	H7563	H4397	

Mjumbe mbaya huangukia kwenye shida, bali balozi mwaminifu huleta upatanisho.

יִכָּבֵד׃	תּוֹכַחַת	וְשׁוֹמֵר	מוּסָר	פּוֹרֵעַ	וָקָלוֹן	רֵישׁ	18
ataheshimiwa	karipio	lakini–anayeshika	nidhamu	kwa–anayekataa	na–aibu	umaskini	
H3513		H8104	H4148		H7036		

Yeye ambaye hupuuza kurudiwa atapata umasikini na aibu, bali heshima itamjia yeye ambaye hujifunza kutokana na masahihisho.

סוּר	כְּסִילִים	וְתוֹעֲבַת	לְנָפֶשׁ	תֵּעָרֵב	נֶהְיָה	תַּאֲוָה	19
kugeuka	wapumbavu	lakini–ni–chukizo–kwa	kwa–nafsi	ni–tamu	iliyotimizwa	tamaa	
H5493	H3684	H8441	H5315	H6149	H1961	H8378	

מֵרָע׃	
kutoka–uovu	

Shauku iliyotambuliwa ni tamu kwa hamu, bali wapumbavu huchukia kuacha uovu.

וחכם]	חֲכָמִים	אֶת־	הוֹלֵךְ)	הלוך]	20
atakuwa–mwenye–hekima	wenye–hekima	na	anayetembea	anayetembea	
H2449	H2450	H0854	H1980	H1980	

יֵרוֹעַ׃	כְּסִילִים	וְרֹעֵה	יֶחְכָּם)
atadhuru	wapumbavu	lakini–mwenzi–wa	atakuwa–mwenye–hekima
	H3684		H2449

Tembea pamoja na watu wenye hekima nawe utakuwa na hekima, bali rafiki wa wapumbavu atateseka.

טוֹב׃	יְשֻׁלַּם־	צַדִּיקִים	וְאֶת־	רָעָה	תְּרַדֵּף	חַטָּאִים	21
wema	watalipwa	wenye–haki	lakini	shida	inawafuatia	wenye–dhambi	
		H6662	H0853		H7291	H2400	

Maafa huwakimbilia wenye dhambi, bali wale watendao haki hupewa thawabu kwa mema.

חַיִל	לַצַּדִּיק	וְצָפוּן	בָּנִים	בְּנֵי־	יַנְחִיל	טוֹב	22
mali–ya	kwa–mwenye–haki	lakini–imehifadhiwa	watoto	watoto–wa	anawarithisha	mzuri	
H2428	H6662	H6845			H5157		

חוֹטֵא׃	
mwenye–dhambi	
H2398	

Mtu mwema huacha urithi kwa wajukuu wake, bali mali ya mwenye dhambi huwekwa akiba kwa yule atendaye haki.

מִשְׁפָּט׃	בְּלֹא	נִסְפֶּה	וְיֵשׁ	רָאשִׁים	נִיר	אֹכֶל	רָב־	23
haki	kwa–kukosa	yanayofagiliwa	lakini–kuna	maskini	katika–shamba–la	chakula	wingi–wa	
H4941	H3808	H5595	H3426	H7326	H5215	H0400	H7230	

Shamba la masikini lisilolimwa linaweza huzalisha chakula kingi, bali huchukuliwa kwa udhalimu.

שְׁחֵרוֹ	וְאֹהֵבוֹ	בְּנוֹ	שׁוֹנֵא	שִׁבְטוֹ	חוֹשֵׂךְ	24
anamrudi	lakini–anayempenda	mwana–wake	anamchukia	fimbo–yake	anayezuia	
H7836	H0157		H8130	H7626	H2820	

מוּסָר׃	
kwa–nidhamu	
H4148	

Yeye ambaye hamrudi mwanawe humchukia, bali yule anayempenda mwanawe humjali kwa kumwadibisha.

25	צַדִּיק	אֹכֵל	לְשֹׂבַע	נַפְשׁוֹ	וּבֶטֶן	רְשָׁעִים	תֶּחְסָר׃
	mwenye–haki	anakula	hadi–kushiba	nafsi–yake	lakini–tumbo–la	waovu	litakuwa–na–njaa
	H6662	H0398	H7648	H5315	H0990	H7563	H2637

פ
—

Yeye atendaye haki hula hadi kutosheleza hamu yake bali tumbo la mwovu linanjaa daima.

Chapter 14

1	חַכְמוֹת	נָשִׁים	בָּנְתָה	בֵיתָהּ	וְאִוֶּלֶת	
	mwanamke–mwenye–hekima	wanawake	hujenga	nyumba–yake	lakini–mpumbavu	
	H2454	H0802	H1129		H0200	

בְּיָדֶיהָ	תֶּהֶרְסֶנּוּ׃
kwa–mikono–yake	anaibomoa
H3027	H2040

Mwanamke mwenye busara huijenga nyumba yake, bali mwanamke mpumbavu huibomoa kwa mikono yake mwenyewe.

2	הוֹלֵךְ	בְּיָשְׁרוֹ	יְרֵא	יְהוָה	וּנְלוֹז	דְּרָכָיו	בּוֹזֵהוּ׃
	anayetembea	kwa–unyofu	anamcha	Yahwe	lakini–mpotovu	njia–zake	anamdharau
	H1980	H3476	H3373	H3068	H3868	H1870	H0959

Yeye aendaye kwa uaminifu humcha Yehova, bali mkaidi humdharau katika njia zake.

3	בְּפִי־	אֱוִיל	חֹטֶר	גַּאֲוָה	וְשִׂפְתֵי	חֲכָמִים
	katika–kinywa–cha	mpumbavu	ni–fimbo–ya	kiburi	lakini–midomo–ya	wenye–hekima
	H6310	H0191	H2415	H1346	H8193	H2450

תִּשְׁמוֹרֵם׃
inawalinda
H8104

Katika kinywa cha mpumbavu hutoka chipukizi la kiburi chake, bali midomo ya wenye busara itawalinda.

4	בְּאֵין	אֲבֻסִים	אֶבוּס	בָּר	וְרַב־	תְּבוּאוֹת	בִּכֹחַ	שׁוֹר׃
	bila	ng'ombe	hori	ni–tupu	lakini–wingi–wa	mavuno	kwa–nguvu–ya	ng'ombe
	H0369	H0504	H0018	H1249	H7230	H8393		H7794

Pale pasipo na mifugo hori la kulishia ni safi, bali mazao mengi huweza kupatikana kwa nguvu za maksai.

5	עֵד	אֱמוּנִים	לֹא	יְכַזֵּב	וְיָפִיחַ	כְּזָבִים	עֵד	שֶׁקֶר׃
	shahidi	mwaminifu	hadanganyi	hadanganyi	lakini–anavuma	uongo	shahidi	wa–uongo
	H5707	H0529	H3808	H3576	H6315	H3577	H5707	H8267

Shahidi mwaminifu hasemi uongo, bali shahidi wa uongo hupumua uongo.

6	בַּקֵּשׁ־	לֵץ	חָכְמָה	וְאַיִן	וְדַעַת	לִנְבוֹן	נָקַל׃
	anatafuta	mdhihaki	hekima	na–haipati	lakini–maarifa	kwa–mwenye–ufahamu	ni–rahisi
	H1245	H3887	H2451	H0369	H1847	H0995	H7043

Mwenye dharau hutafuta hekima na hakuna hata, bali maarifa huja kwa urahisi kwa mwenye ufahamu.

שִׁפְתֵי־	יָדַעְתָּ	וּבַל־	כְּסִיל	לְאִישׁ	מְנֻגָּד	לֶךְ	7
midomo–ya	hutapata	kwa–maana–hutapata	mpumbavu	mtu	kutoka–mbele–ya	nenda–mbali	
H8193	H3045	H1077	H3684	H0376	H5048	H3212	

דָּעַת׃
maarifa
H1847

Nenda mbali kutoka kwa mtu mpumbavu, maana hutapata maarifa kwenye midomo yake.

כְּסִילִים	וְאִוֶּלֶת	דַּרְכּוֹ	הָבִין	עָרוּם	חָכְמַת	8
wapumbavu	lakini–upumbavu–wa	njia–yake	ni–kuelewa	mwenye–busara	hekima–ya	
H3684	H0200	H1870	H0995	H6175	H2451	

מִרְמָה׃
ni–udanganyifu
H4820

Hekima ya mtu mwenye busara ni kuifahamu njia yake mwenyewe, bali upuuzi wa wapumbavu ni udanganyifu.

רָצוֹן׃	יִשְׂרֵים	וּבֵין	אָשָׁם	יָלִיץ	אֱוִלִים	9
kuna–upendeleo	wanyofu	lakini–miongoni–mwa	hatia	wanadhihaki	wapumbavu	
H7522	H3477	H0996	H0817	H3887	H0191	

Wapumbavu hudharau wakati sadaka ya hatia inapotolewa, bali miongoni mwao waaminifu hushiriki fadhila.

יִתְעָרַב	לֹא־	וּבְשִׂמְחָתוֹ	נַפְשׁוֹ	מָרַת	יוֹדֵעַ	לֵב	10
hashiriki	mgeni–hashiriki	na–katika–furaha–yake	nafsi–yake	uchungu–wa	unajua	moyo	
H6148	H3808	H8057	H5315	H4787	H3045		

זָר׃
mgeni

Moyo unayajua machungu yake mwenyewe na hakuna mgeni anayeshiriki furaha yake.

יַפְרִיחַ׃	יִשְׂרֵים	וְאֹהֶל	יִשָּׂמֵד	רְשָׁעִים	בֵּית	11
litastawi	wanyofu	lakini–hema–la	itaharibiwa	waovu	nyumba–ya	
	H3477	H0168	H8045	H7563		

Nyumba ya waovu itaangamizwa, bali hema ya watu waaminifu itasitawi.

מָוֶת׃	דַּרְכֵי־	וְאַחֲרִיתָהּ	אִישׁ	לִפְנֵי־	יָשָׁר	דֶּרֶךְ	יֵשׁ	12
mauti	ni–njia–za	lakini–mwisho–wake	mtu	mbele–ya	inayoonekana–sawa	njia	kuna	
H4194	H1870	H0319	H0376	H6440	H3477	H1870	H3426	

Kuna njia ambayo huonekana sawa kwa mtu, lakini mwisho wake huelekea mauti tu.

תּוּגָה׃	שִׂמְחָה	וְאַחֲרִיתָהּ	לֵב	יִכְאַב־	בִּשְׂחוֹק	גַּם־	13
ni–huzuni	furaha	na–mwisho–wa	moyo	huumia	katika–kicheko	hata	
H8424	H8057	H0319		H3510	H7814	H1571	

Moyo unaweza kucheka lakini bado ukawa katika maumivu na furaha inaweza kukoma ikawa huzuni.

אִישׁ	וּמֵעָלָיו	לֵב	סוֹג	יִשְׂבַּע	מִדְּרָכָיו	14
mtu	lakini–kutoka–kwake–mwenyewe	moyoni	aliyerudi–nyuma	atashiba	kutoka–njia–zake	
H0376			H5472	H7646	H1870	

טוֹב׃
mzuri

Yule asiyemwaminifu atapata anachostahili kwa njia zake, bali mtu mwema atapata kilicho chake.

15

פִּתִי	יַאֲמִין	לְכָל־	דָּבָר	וְעָרוּם	יָבִין	לַאֲשֶׁרוֹ׃
mjinga	anaamini	kila	neno	lakini–mwenye–busara	anaangalia	hatua–zake
	H0539	H3605	H1697	H6175	H0995	

Yeye ambaye hakufundishwa huamini kila kitu, bali mtu mwenye hekima huzifikiria hatua zake.

16

חָכָם	יָרֵא	וְסָר	מֵרָע	וְכֹסֵיל	מִתְעַבֵּר	
mwenye–hekima	anaogopa	na–anageuka	kutoka–uovu	lakini–mpumbavu	anakasirika	
H2450	H3373	H5493		H3684		

וּבוֹטֵחַ׃
na–kujiamini
H0982

Mtu mwenye hekima huogopa na kutoka kwenye ubaya, bali mpumbavu huliacha onyo kwa ujasiri.

17

יְשַׁגֶּא׃	מְזִמּוֹת	וְאִישׁ	אִוֶּלֶת	יַעֲשֶׂה	אַפַּיִם	קֻצַר־
anachukiwa	wa–hila	na–mtu	upumbavu	anafanya	hasira	mwepesi–wa
H8130	H4209	H0376	H0200		H0639	H7116

Yeye ambaye anakuwa na hasira kwa haraka hufanya mambo ya kipumbavu, na mtu anayefanya hila mbaya huchukiwa.

18

דָּעַת׃	יַכְתִּרוּ	עֲרוּמִים	אִוֶּלֶת	פְּתָאיִם	נָחֲלוּ
maarifa	wanajivika	lakini–wenye–busara	upumbavu	wajinga	wanarithi
H1847	H3803	H6175	H0200		H5157

Wajinga hurithi upumbavu, lakini watu wenye hekima wamezingirwa kwa maarifa.

19

צַדִּיק׃	שַׁעֲרֵי	עַל־	וְרִשְׁעִים	טוֹבִים	לִפְנֵי	רָעִים	שָׁחוּ
mwenye–haki	malango–ya	kwenye	na–waovu	wazuri	mbele–ya	wabaya	wanainamia
H6662	H8179		H7563		H6440		H7817

Hao ambao ni waovu watainama mbele yao walio wema na wale wenye uovu watasujudu kwenye malango ya wenye haki.

20

רַבִּים׃	עָשִׁיר	וְאֹהֲבֵי	רָשׁ	יִשָּׂנֵא	לֵרֵעֵהוּ	גַּם־	
ni–wengi	tajiri	lakini–marafiki–wa	maskini	anachukiwa	na–jirani–yake	hata	
	H6223	H0157	H7326	H8130	H7453	H1571	

Mtu masikini huchukiwa hata na marafiki zake, bali watu matajiri wanamarafiki wengi.

21

(עֲנָיִם)	]עניים[	וּמְחוֹנֵן	חוֹטֵא	לְרֵעֵהוּ	בָּז־	
maskini	maskini	lakini–anayewarehemu	anafanya–dhambi	jirani–yake	anayemdharau	
H6035	H6041		H2398	H7453	H0936	

אַשְׁרָיו׃
amebarikiwa
H0835

Yeye ambaye huonyesha dharau kwa jirani yake anafanya dhambi, bali yule ambaye huonyesha fadhila kwa masikini anafuraha.

22

טוֹב׃	חֹרְשֵׁי	וֶאֱמֶת	וְחֶסֶד	רָע	חֹרְשֵׁי	יִתְעוּ	הֲלוֹא־
wema	kwa–wanapanga	na–kweli	lakini–huruma	ubaya	wanapanga	wapotei	je–hawapotei
		H0571				H8582	H3808

Je wale wanaofanya njama mbaya hawapotei? Bali wale wenye mpango wa kutenda mema watapokea agano la uaminifu na udhamini

לְמַחְסוֹר׃	אַךְ־	שִׂפְתַיִם	וּדְבַר־	מוֹתָר	יִהְיֶה	עֶצֶב	בְּכָל־
uhitaji	huleta-tu	midomo	lakini-maneno-ya	faida	kuna	kazi-ngumu	katika-kila
H4270	H0389	H8193	H1697	H4195	H1961		H3605

23

Katika kazi zote ngumu huja faida, bali palipo na maongezi tu, huelekea kwenye umasikini.

אְוֶלֶת׃	כְּסִילִים	אִוֶּלֶת	עָשְׁרָם	חֲכָמִים	עֲטֶרֶת	
ni-upumbavu	wapumbavu	upumbavu-wa	ni-utajiri-wao	wenye-hekima	taji-ya	
H0200	H3684	H0200	H6239	H2450	H5850	

24

Taji ya watu wenye busara ni utajiri wao, bali upuuzi wa wapumbavu huwaletea upuu zaidi.

מִרְמָה׃	כְּזָבִים	וְיָפֵחַ	אֱמֶת	עֵד	נֶפֶשׁוֹת	מַצִּיל
ni-udanganyifu	uongo	lakini-anavuma	wa-kweli	shahidi	nafsi	anaokoa
H4820	H3577	H6315	H0571	H5707	H5315	H5337

25

Shahidi mkweli huokoa maisha, bali shahidi wa uongo hupumua uongo.

מַחְסֶה׃	יִהְיֶה	וּלְבָנָיו	עֹז	מִבְטַח־	יְהוָה	בְּיִרְאַת	
na-kimbilio	kutakuwa	na-kwa-watoto-wake	imara	kuna-usalama	Yahwe	katika-hofu-ya	
H4268	H1961		H5797	H4009	H3068	H3374	

26

Mtu anapokuwa na hofu ya Yehova, pia anakuwa na matumaini zaidi ndani yake; vitu hivi vitakuwa kama sehemu imara ya ulinzi kwa watoto wa mtu huyu.

מָוֶת׃	מְמֹקְשֵׁי	לָסוּר	חַיִּים	מְקֹור	יְהוָה	יִרְאַת	
mauti	mitego-ya	kuepuka	uzima	ni-chemchemi-ya	Yahwe	hofu-ya	
H4194	H4170	H5493		H4726	H3068	H3374	

27

Kumcha Yehova ni chemchemi ya uzima, ili kwamba mtu aweze kujiepusha kutoka katika mitego ya mauti.

רָזֹון׃	מְחֻתָּת	לְאֹם	וּבְאֶפֶס	מֶלֶךְ	הַדְרַת־	עָם	בְּרָב־
mtawala	ni-uharibifu-wa	watu	lakini-bila	mfalme	utukufu-wa	watu	katika-wingi-wa
H7333	H4288	H3816		H4428	H1927		H7230

28

Utukufu wa mfalme upo katika idadi kubwa ya watu wake, bali pasipo watu mfalme huangamia.

מֵרִים	רֹוחַ	וּקְצַר־	תְּבוּנָה	רַב־	אַפַּיִם	אֶרֶךְ	
anainua	roho	lakini-mwepesi-wa	mkubwa	ana-ufahamu	hasira	mwenye-uvumilivu	
	H7307	H7116	H8394		H0639	H0750	

אִוֶּלֶת׃
upumbavu
H0200

29

Mtu mvumilivu anaufahamu mkubwa, bali mtu mwepesi wa kuhamaki hukuza upuuzi.

קִנְאָה׃	עֲצָמוֹת	וְרֵקֶב	מַרְפֵּא	לֵב	בְּשָׂרִים	חַיֵּי	
ni-wivu	mifupa	lakini-uozo-wa	wa-amani	ni-moyo	mwili	uzima-wa	
H7068	H6106	H7538	H4832		H1320		

30

Moyo wenye raha ni uzima wa mwili, bali husuda huozesha mifupa.

חֹנֵן	וּמְכַבְּדֹו	עֹשֵׁהוּ	חֵרֵף	דַּל	עֹשֵׁק	
anawarehemu	lakini-anayemheshimu	Muumba-wake	anamtukana	maskini	anayemdhulumu	
	H3513			H1800	H6231	

אֶבְיֹון׃
wahitaji
H0034

31

Anayemkandamiza masikini humlaani Muumba wake, bali anayeonyesha fadhila kwa wahitaji humtukuza yeye.

בְּמוֹתָ֑וֹ	וְחֹסֶה	רָשָׁע	יִדְּחֶה	בְּרָעָתוֹ	32
wakati–wa–kifo–chake	lakini–ana–kimbilio	mwovu	anasukumwa–chini	katika–msiba–wake	
H4194	H2620	H7563			

צַדִּֽיק׃
mwenye–haki
H6662

Mtu mwovu huangushwa chini kwa matendo yake mabaya, bali mtu mwenye haki anakimbilio hata katika kifo.

תִּוָּדֵֽעַ׃	כְּסִילִ֑ים	וּבְקֶ֖רֶב	חָכְמָ֣ה	תָּנ֭וּחַ	נָב֣וֹן	בְּלֵ֣ב	33
inajulikana	wapumbavu	lakini–katikati–ya	hekima	inapumzika	mwenye–ufahamu	moyoni–mwa	
H3045	H3684	H7130	H2451	H5117	H0995		

Hekima hukaa katika moyo wa ufahamu, bali hata miongoni mwa wapumbavu hujiachilia mwenyewe kwa kujulikana

חַטָּאת׃	לְאֻמִּ֑ים	וְחֶ֣סֶד	גּ֭וֹי	תְּרוֹמֵ֣ם־	צְדָקָ֣ה	34
ni–aibu	kwa–mataifa	lakini–dhambi	taifa	inainua	haki	
	H3816				H6666	

Kutenda haki huliinua taifa, bali dhambi ni chukizo kwa watu wowote.

תִּהְיֶ֑ה	וְעֶבְרָתֹ֣ו	מַשְׂכִּ֭יל	לְעֶ֣בֶד	מֶ֭לֶךְ	רָצ֣וֹן־	35
itakuwa	lakini–ghadhabu–yake	mwenye–busara	ni–kwa–mtumwa	mfalme	upendeleo–wa	
H1961	H5678		H5650	H4428	H7522	

מֵבִֽישׁ׃
kwa–anayeaibisha
H0954

Fadhila ya mfalme ni kwa mtumishi mwenye kutenda kwa hekima, bali hasira yake ni kwa yule atendaye kwa kuaibisha.

Chapter 15

אָֽף׃	יַעֲלֶ֣ה־	עֶ֭צֶב	וּדְבַר־	חֵמָ֣ה	יָשִׁ֣יב	רַ֑ךְ	מַעֲנֶ֣ה־	1
ghadhabu	linachochea	kali	lakini–neno	hasira	linageuza	laini	jibu	
H0639	H5927		H1697	H2534	H7725	H7390	H4617	

Jawabu la upole huondoa ghadhabu, bali neno la ukatili huchochea hasira.

יַבִּ֣יעַ	כְּסִילִ֑ים	וּפִ֣י	דָּ֭עַת	תֵּיטִ֣יב	חֲכָמִ֑ים	לְשׁ֣וֹן	2
kinamimina	wapumbavu	lakini–kinywa–cha	maarifa	unatumia–vizuri	wenye–hekima	ulimi–wa	
H5042	H3684	H6310	H1847	H3190	H2450	H3956	

אִוֶּֽלֶת׃
upumbavu
H0200

Ulimi wa watu mwenye hekima husifu maarifa, bali kinywa cha wapumbavu humwaga upuuzi.

וְטוֹבִֽים׃	רָעִ֑ים	צֹפ֣וֹת	יְהוָ֣ה	עֵינֵ֣י	מָ֭קוֹם	בְּכָל־	3
na–wazuri	wabaya	yanaangalia	Yahwe	macho–ya	mahali	katika–kila	
		H6822	H3068		H4725	H3605	

Macho ya Yehova yapo kila mahali, yakiwatazama juu ya waovu na wema.

בְּרוּחַ׃	שֹׁבֵר	הֹוָה	וְסֹלֵף	חַיִּים	עֵץ	לָשׁוֹן	מַרְפֵּא	4
roho	ni-kuvunja	wake	lakini-upotovu	wa-uzima	ni-mti	ulimi	uponyaji	
H7307	H7667		H5558		H6086	H3956	H4832	

Ulimi unaoponya ni mti wa uzima, bali ulimi wa udanganyifu huvunja moyo.

יַעְרֵם׃	תּוֹכַחַת	וְשֹׁמֵר	אָבִיו	מוּסַר	יְנַאֵץ	אֱוִיל	5
ana-busara	karipio	lakini-anayeshika	baba-yake	nidhamu-ya	anadharau	mpumbavu	
H6191		H8104	H0001	H4148	H5006	H0191	

Mpumbavu hudharau marudi ya baba yake, bali yeye anayejifunza kutokana na masahihisho ni mwenye hekima.

נָעְכָּרֶת׃	רָשָׁע	וּבְתְבוּאַת	רָב	חָסֶן	צַדִּיק	בֵּית	6
kuna-shida	mwovu	lakini-katika-mapato-ya	kubwa	hazina	mwenye-haki	nyumba-ya	
H5916	H7563	H8393		H2633	H6662		

Katika nyumba ya wale watendao haki kuna hazina kubwa, bali mapato ya watu waovu huwapa taabu.

כֵּן׃	לֹא־	כְּסִילִים	וְלֵב	דָּעַת	יְזָרוּ	חֲכָמִים	שִׂפְתֵי	7
hivyo	si	wapumbavu	lakini-moyo-wa	maarifa	inaeneza	wenye-hekima	midomo-ya	
	H3808	H3684		H1847	H2219	H2450	H8193	

Midomo ya wenye hekima husambaza maarifa, bali mioyo ya wapumbavu haifanyi hivyo.

רְצוֹנוֹ׃	יְשָׁרִים	וּתְפִלָּת	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	רְשָׁעִים	זֶבַח	8
ni-furaha-yake	wanyofu	lakini-maombi-ya	Yahwe	ni-chukizo-kwa	waovu	dhabihu-ya	
H7522	H3477	H8605	H3068	H8441	H7563	H2077	

Yehova anachukia sadaka za watu waovu, bali maombi ya watu waadilifu ndiyo furaha yake.

יְאֻהָב׃	צְדָקָה	וּמְרַדֵּף	רָשָׁע	דֶּרֶךְ	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	9
anampenda	haki	lakini-anayefuatia	mwovu	ni-njia-ya	Yahwe	chukizo-kwa	
H0157	H6666	H7291	H7563	H1870	H3068	H8441	

Yehova anachukia njia ya watu waovu, bali anampenda yule ambaye huandama haki.

							10
יָמוּת׃	תּוֹכַחַת	שׂוֹנֵא	אֹרַח	לְעֹזֵב	רָע	מוּסָר	
atakufa	karipio	anayechukia	njia	kwa-anayeiacha	kali	nidhamu	
H4191		H8130	H0734			H4148	

Marudi ya ukatili hungojea kwa yeyote ambaye huiacha njia na yule ambaye huchukia masahihisho atakufa.

								11
בְּנֵי־	לִבּוֹת	כִּי־	אַף	יְהוָה	נֶגֶד	וַאֲבַדּוֹן	שְׁאוֹל	
watoto-wa	mioyo-ya	mioyo-ya	zaidi-sana	Yahwe	ni-wazi-mbele-ya	na-maangamizi	kuzimu	
	H3826		H0637	H3068	H5048	H0011	H7585	
							אָדָם׃	
							binadamu	
							H0120	

Kuzimu na uharibifu vipo wazi mbele za Yehova; je si zaidi sana mioyo ya wana wa wanadamu?

								12
לֹא	חֲכָמִים	אֶל־	לֹו	הוֹכֵחַ	לֵץ	יְאֻהַב־	לֹא	
hatakwenda	wenye-hekima	kwa	yeye	kukemewa	mdhihaki	hapendi	hapendi	
H3808	H2450	H0413		H3198	H3887	H0157	H3808	
							יֵלֵךְ׃	
							hatakwenda	
							H3212	

Mwenye mzaha huchukia masahihisho; hatakwenda kwa wenye hekima.

נְכֹחָֽה׃	רֽוּחַ	לֵ֭ב	וּבְעַצְבַּת־	פָּנִ֣ים	יִיטַ֑ב	שָׂמֵ֥חַ	לֵ֝ב	13
inavunjika	roho	moyo	lakini–kwa–huzuni–ya	uso	unafurahisha	wenye–furaha	moyo	
	H7307		H6094	H6440	H3190	H8056		

Moyo wenye furaha husababisha uchangamfu wa uso, bali huzuni huvunja moyo.

							14
כְּסִילִֽים	)וּפִי(	]ופני[	דָּעַ֥ת	יְבַקֶּשׁ־	נָבוֹן	לֵ֝ב	
wapumbavu	kinywa–cha	lakini–kinywa–cha	maarifa	unatafuta	mwenye–ufahamu	moyo–wa	
H3684	H6310	H6440	H1847	H1245	H0995		

אִוֶּֽלֶת׃	יִרְעֶ֣ה
upumbavu	kinakula
H0200	

Moyo wa mwenye ufahamu hutafuta maarifa, bali kinywa cha wapumbavu hujilisha kwenye upuuzi.

								15
תָּמִֽיד׃	מִשְׁתָּֽה	לֵּ֭ב	וְטוֹב־	רָעִ֣ים	עָנִ֑י	יְמֵ֥י	כָּל־	
daima	ana–karamu	moyoni	lakini–mwenye–furaha	ni–mbaya	masikini	za	siku–zote	
H8548	H4960				H6041	H3117	H3605	

Siku zote za watu waliokandamizwa ni taabu, bali moyo wenye furaha unakaramu daima.

								16
בֽוֹ׃	וּמְהֽוּמָה	לָ֭רֶב	מֵאוֹצַ֣ר	יְהוָ֑ה	בְּיִרְאַ֥ת	מֶ֝עַט	טוֹב־	
ndani–yake	na–wasiwasi	kubwa	kuliko–hazina	Yahwe	na–hofu–ya	kidogo	ni–bora	
	H4103		H0214	H3068	H3374	H4592		

Bora kitu kidogo pamoja na kumcha Mungu kuliko hazina kubwa pamoja na ghasia.

									17
בֽוֹ׃	וְשִׂנְאָה־	אֲבוּס֮	מִשְׁ֪וֹר	שָׁ֫ם	וְאַהֲבָה־	רָ֑רֶק	אֲרֻחַ֥ת	טֽוֹב	
humo	na–chuki	aliyenona	kuliko–ng'ombe	hapo	na–upendo	mboga	chakula–cha	ni–bora	
	H8135	H0075	H7794	H8033	H0160	H3419	H0737		

Bora mlo wenye mboga kukiwa na upendo kuliko kuandaliwa ndama aliyenona kwa chuki.

								18
רִֽיב׃	יַשְׁקִ֥יט	אַפַּ֑יִם	וְאֶ֥רֶךְ	מָדֽוֹן	יְגָרֶ֥ה	חֲמָ֑ה	אִ֥ישׁ	
mabishano	anatuliza	hasira	lakini–mwenye–uvumilivu	ugomvi	anachochea	wa–hasira	mtu	
H7379	H8252	H0639	H0750	H4066	H1624	H2534	H0376	

Mtu mwenye hasira huchochea mabishano, bali mtu ambaye hukawia kukasirika hutuliza ugomvi.

							19
סְלֻלָֽה׃	יְשָׁרִ֑ים	וְאֹרַ֥ח	חָדֶ֣ךְ	כִּמְשֻׂכַ֥ת	עָצֵ֑ל	דֶּ֥רֶךְ	
ni–barabara	wanyofu	lakini–njia–ya	miiba	ni–kama–ua–la	mvivu	njia–ya	
H5549	H3477	H0734	H2312		H6102	H1870	

Mapito ya mtu goigoi ni kama sehemu yenye uwa wa miiba, bali mapito ya mtu mwadilifu ni njia kuu iliyojengwa imara.

							20
בּוֹזֶֽה	אָדָ֑ם	וּכְסִ֥יל	אָ֝ב	יְשַׂמַּח־	חָכָ֥ם	בֵּ֑ן	
anamdharau	mtu	lakini–mpumbavu	baba	anamfurahisha	mwenye–hekima	mwana	
H0959	H0120	H3684	H0001	H8055	H2450		

אִמּֽוֹ׃
mama–yake
H0517

Mwana mwenye busara huleta furaha kwa baba yake, bali mtu mpumbavu humdharau mama yake.

21 אֱוִלֶת שְׁמָחָה לַחֲסַר־ לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה יְיַשֶּׁר־
upumbavu ni–furaha kwa–asiye–na akili lakini–mtu mwenye–ufahamu anatembea
H0200 H8057 H2638 H3474 H0376 H8394 H3474
לָכֶת׃
moja–kwa–moja
H3212

Upuuzi humfurahia mtu ambaye amepungukiwa akili, bali mwenye ufahamu hutembea katika njia nyofu.

22 הָפֵר מַחְשָׁבוֹת בְּאֵין סוֹד וּבְרֹב יוֹעֲצִים תָּקוּם׃
yanashindwa mipango bila mashauri lakini–kwa–wingi–wa washauri yanafanikiwa
H4284 H0369 H5475 H7230 H3289

Mipango huharibika ambapo hakuna ushauri, bali washauri wengi wanafanikiwa.

23 שִׂמְחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה־ פִּיו וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה־ טּוֹב׃
furaha kwa–mtu katika–jibu–la kinywa–chake na–neno kwa–wakati–wake jinsi–gani zuri
H8057 H0376 H4617 H6310 H1697 H6256 H4100

Mtu anapata furaha wakati anapotoa jibu la kufaa; je ni zuri kiasi gani neno kwa wakati muafaka!

24 אָרַח חַיִּים לְמַעְלָה לְמַשְׂכִּיל לְמַעַן סוּר מִשְּׁאוֹל מָטָּה׃
njia–ya uzima inaelekea–juu kwa–mwenye–busara ili kuepuka kuzimu chini
H0734 H2416 H4605 H7919 H4616 H5493 H7585 H4295

Njia ya uzima huwapeleka juu watu wenye hekima, ili waondoke kutoka chini kuzimu.

25 בֵּית גֵּאִים יְנַתֵּץ יְהוָה וְיַצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה׃
nyumba–ya wenye–kiburi Yahwe ataiondoa lakini–ataweka mpaka–wa mjane
H1004 H1343 H3068 H5255 H5324 H1366 H0490

Yehova hurarua urithi wa mwenye kiburi, bali huzilinda mali za mjane.

26 תּוֹעֲבַת יְהוָה מַחְשְׁבוֹת רָע וּטְהוֹרִים אִמְרֵי־ נֹעַם׃
chukizo–kwa Yahwe mipango–ya ubaya lakini–safi ni–maneno–ya upole
H8441 H3068 H4284 H7451 H2889 H0561 H5278

Yehova huyachukia mawazo ya watu waovu, bali maneno ya upole ni safi.

27 עֹכֵר בֵּיתוֹ בֹּצֵעַ רֹדֵף שֹׁחַד וְשׂוֹנֵא מַתָּנֹת יִחְיֶה׃
anayeisumbua nyumba–yake kwa–kupata faida–haramu lakini–anayechukia rushwa ataishi
H5916 H1214 H1215 H8130 H4979 H2421

Mporaji huleta shida kwenye familia yake, bali yeye ambaye huchukia rushwa ataishi.

28 לֵב צַדִּיק יֶהְגֶּה לִפְנוֹת פִּי רְשָׁעִים יַבִּיעַ רָעוֹת׃
moyo–wa mwenye–haki unafikiri kabla–ya–kujibu lakini–kinywa–cha waovu kinamimina ubaya
H3820 H6662 H1897 H6440 H6310 H7563 H5042 H7451

Moyo wa yule atendaye haki hutafakari kabla ya kujibu, bali kinywa cha watu waovu humwanga ubaya wake wote.

29 רָחוֹק יְהוָה מֵרְשָׁעִים וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמָע׃
mbali Yahwe na–waovu lakini–maombi–ya wenye–haki anayasikia
H7350 H3068 H7563 H8605 H6662 H8085

Yehova yupo mbali na watu waovu, bali husikia maombi ya wale watendao haki.

עָצֵם׃	תְּדַשֶּׁן־	טוֹבָה	שְׁמוּעָה	לֵב	יְשַׂמַּח־	עֵינַיִם	מְאוֹר־	30
mifupa	inanenepesha	njema	habari	moyo	unafurahisha	macho	mwanga–wa	
H6106	H1878		H8052		H8055		H3974	

Nuru ya macho huleta furaha moyoni na habari njema ni afya kwenye mwili.

תָּלִין׃	חַכָמִים	בְּקֶרֶב	חַיִּים	תּוֹכַחַת	שְׁמַעַת	אֹזֶן	31
litakaa	wenye–hekima	katikati–ya	uzima	karipio–la	linalosikia	sikio	
	H2450	H7130			H8085	H0241	

Kama utazingatia wakati mtu anapokurekebisha jinsi ya kuishi, utabaki miongoni mwa watu wenye busara.

לֵב׃	קוֹנֶה	תּוֹכַחַת	וְשׁוֹמֵעַ	נַפְשׁוֹ	מוֹאֵס	מְוֹסָר	פּוֹרֵעַ	32
akili	anapata	karipio	lakini–anayesikia	nafsi–yake	anadharau	nidhamu	anayekataa	
	H7069		H8085	H5315		H4148		

Yeye anayekataa karipio hujidharau mwenyewe, bali yule asikilizaye masahihisho hujipatia ufahamu.

עֲנָוָה׃	כָּבוֹד	וְלִפְנֵי	חָכְמָה	מוּסַר	יְהוָה	יִרְאַת		33
ni–unyenyekevu	heshima	na–kabla–ya	hekima	ni–nidhamu–ya	Yahwe	hofu–ya		
H6038	H3519	H6440	H2451	H4148	H3068	H3374		

Kumcha Yehova hufundisha hekima na unyenyekevu huja kabla ya heshima.

Chapter 16

לָשׁוֹן׃	מַעֲנֵה	וּמֵיְהוָה	לֵב	מַעַרְכֵי־	לְאָדָם		1
ulimi	jibu–la	lakini–kutoka–kwa–Yahwe	moyo	mipango–ya	kwa–mtu		
H3956	H4617	H3068		H4633	H0120		

Mipango ya moyo ni ya mtu, bali Yehova hutoa jawabu kutoka kwenye ulimi wake.

יְהוָה׃	רוּחוֹת	וְתֹכֵן	בְּעֵינָיו	זַךְ	אִישׁ	דַּרְכֵי־	כָּל־	2
Yahwe	roho	lakini–anapima	machoni–mwake	ni–safi	mtu	za	njia–zote	
H3068	H7307	H8505		H2134	H0376	H1870	H3605	

Njia zote za mtu ni safi kwenye macho yake mwenyewe, bali Yehova huipima mioyo.

מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃	וְיִכֹּנוּ	מַעֲשֶׂיךָ	יְהוָה	אֶל־	גֹּל			3
mipango–yako	na–yataimarishwa	kazi–zako	Yahwe	kwa	mkabidhi			
H4284		H4639	H3068	H0413	H1556			

Kabidhi kwa Yehova kazi zako zote na mipango yako itafanikiwa.

רָעָה׃	לְיוֹם	רָשָׁע	וְגַם־	לַמַּעֲנֵהוּ	יְהוָה	פָּעַל	כֹּל	4
msiba	kwa–siku–ya	mwovu	hata	kwa–kusudi–lake	Yahwe	amefanya	kila–kitu	
	H3117	H7563	H1571	H4617	H3068	H6466	H3605	

Yehova alifanya kila kitu kwa kusudi lake, hata waovu kwa ajili ya siku ya taabu.

לֹא	לְיָד	יָד	לֵב	גְּבַהּ־	כָּל־	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	5
hataepuka–adhabu	kwa–mkono	mkono	moyoni	mwenye–kiburi	kila	Yahwe	chukizo–kwa	
H3808	H3027	H3027		H1362	H3605	H3068	H8441	

יִנָּקֶה׃
hataepuka–adhabu
H5352

Yehova anamchukia kila mtu mwenye moyo wa majivuno, ingawa wanasimama imara, hawakosi kupata adhabu.

יְהוָה	וּבְיִרְאַת	עָוֹן	יְכֻפָּר	וֶאֱמֶת	בְּחֶסֶד	6
Yahwe	na-kwa-hofu-ya	dhambi	inafanyiwa-upatanisho	na-ukweli	kwa-huruma	
H3068	H3374	H5771		H0571		

מֵרָע׃	סוּר
kutoka-uovu	mtu-anageuka
	H5493

Kwa agano la uaminifu na udhamini uovu husafishwa na kwa kumcha Yehova watu hujitenga na ubaya.

אִתּוֹ׃	יַשְׁלֵם	אֹויְבָיו	גַּם־	אִישׁ	דַּרְכֵי־	יְהוָה	בִּרְצוֹת	7
naye	wanafanya-amani	adui-zake	hata	mtu	njia-za	Yahwe	anapozipendeza	
H0854		H0341	H1571	H0376	H1870	H3068	H7521	

Njia za mtu zinapompendeza Yehova, huwafanya hata adui zake huyo mtu wawe na amani naye.

							8
מִשְׁפָּט׃	בְּלֹא	תְּבוּאוֹת	מֵרֹב	בִּצְדָקָה	מְעַט	טוֹב־	
haki	bila	mapato	kuliko-wingi-wa	kwa-haki	kidogo	ni-bora	
H4941	H3808	H8393	H7230	H6666	H4592		

Bora kitu kidogo pamoja na haki, kuliko mapato makubwa pamoja na udhalimu.

							9
צַעֲדֹו׃	יָכִין	וַיהוָה	דַּרְכּוֹ	יְחַשֵּׁב	אָדָם	לֵב	
hatua-zake	anaimarisha	lakini-Yahwe	njia-yake	unapanga	mtu	moyo-wa	
H6806		H3068	H1870	H2803	H0120		

Katika moyo wake mtu hunuia njia yake, bali Yehova huziongoza hatua zake.

								10
פִּיו׃	יִמְעַל־	לֹא	בְּמִשְׁפָּט	מֶלֶךְ	שִׂפְתֵי־	עַל־	וְקֶסֶם	
kinywa-chake	kisikose	kisikose	katika-hukumu	mfalme	midomo-ya	juu-ya	uamuzi	
H6310	H4603	H3808	H4941	H4428	H8193		H7081	

Mshauri yupo katika midimo ya mfalme, katika hukumu kinywa chake hakisemi kwa udanganyifu.

								11
כְּיֹס׃	אַבְנֵי־	כָּל־	מַעֲשֵׂהוּ	לַיהוָה	מִשְׁפָּט	וּמֹאזְנֵי	וְפֶלֶס	
mfukoni	ya-kupimia	mawe-yote	kazi-yake	ni-vya-Yahwe	haki	na-vipimo-vya	mizani	
H3599	H0068	H3605	H4639	H3068	H4941	H3976	H6425	

Vipimo vya kweli hutoka kwa Yehova; uzito wote kwenye gunia ni kazi yake.

								12
כְּסָא׃	יִכּוֹן	בִּצְדָקָה	כִּי	רֶשַׁע	עֲשׂוֹת	מְלָכִים	תּוֹעֲבַת	
kiti-cha-enzi	kinaimarishwa	kwa-haki	kwa-maana	uovu	kufanya	wafalme	chukizo-kwa	
H3678		H6666		H7562		H4428	H8441	

Wafalme wanapofanya mambo maovu, hicho ni kitu cha kudharauliwa, kwa maana utawala huimarishwa kwa kutenda haki.

							13
יֵאָהֵב׃	יְשָׁרִים	וְדֹבֵר	צֶדֶק	שִׂפְתֵי־	מְלָכִים	רְצוֹן	
anampenda	unyofu	na-anayesema	haki	ni-midomo-ya	wafalme	furaha-ya	
H0157	H3477	H1696	H6664	H8193	H4428	H7522	

Mfalme hufurahia midomo ambayo husema haki na anampenda mwenye kusema waziwazi.

							14
יְכַפְּרֶנָּה׃	חָכָם	וְאִישׁ	מָוֶת	מַלְאֲכֵי־	מֶלֶךְ	חֲמַת־	
ataituliza	mwenye-hekima	lakini-mtu	mauti	ni-wajumbe-wa	mfalme	ghadhabu-ya	
	H2450	H0376	H4194	H4397	H4428	H2534	

Hasira ya mfalme ni mjumbe wa mauti lakini mtu mwenye busara atajaribu kutuliza hasira yake.

15

כְּעַ֣ב	וּרְצוֹנ֣וֹ	חַיִּ֑ים	מֶ֥לֶךְ	פְּנֵי־	בְּאוֹר־
ni–kama–wingu–la	na–upendeleo–wake	ni–uzima	mfalme	uso–wa	katika–mwanga–wa
H5645	H7522		H4428	H6440	H0216

מַלְקֹֽוֹשׁ׃
mvua–ya–masika
H4456

Katika nuru ya uso wa mfalme ni uzima na fadhila yake ni kama wingu linaloleta mvua ya masika.

16

מִכָּסֶ֥ף׃	נִבְחָ֑ר	בִּינָ֥ה	וּקְנ֥וֹת	מֵחָרֽוּץ	טֹ֣וב	מַה־	חָכְמָ֥ה	קְנֹֽה־
kuliko–fedha	ni–bora	ufahamu	na–kupata	dhahabu	kuliko	ni–bora–sana	hekima	kupata
H3701	H0977	H0998	H7069			H4100	H2451	H7069

Ni bora kiasi gani kupata hekima kuliko dhahabu. Kuchagua kupata ufahamu ni zaidi kuliko fedha.

17

דַּרְכּ֣וֹ׃	נֹטֵ֑ר	נַפְשׁ֣וֹ	שֹׁמֵ֥ר	מֵרָ֣ע	סֽוּר	יְשָׁרִ֥ים	מְסִלַּ֥ת
njia–yake	anayilinda	nafsi–yake	anayeilinda	kutoka–uovu	ni–kugeuka	wanyofu	barabara–ya
H1870	H5341	H5315	H8104		H5493	H3477	H4546

Njia kuu ya watu waadilifu hujitenga na ubaya; mwenye kuyahifadhi maisha yake huilinda njia yake.

18

רוּחַ׃	גְּבֹהַ֣	כִּשָּׁל֑וֹן	וְלִפְנֵ֥י	גָּ֝אֽוֹן	שֶׁ֣בֶר	לִפְנֵי־
ya–roho	ni–majivuno	kuanguka	na–kabla–ya	ni–kiburi	uharibifu	kabla–ya
H7307	H1363	H3783	H6440	H1347	H7667	H6440

Kiburi hutangulia kabla ya uharibifu na moyo wa kujivuna kabla ya maangamizi.

19

שָׁלָ֗ל	מֵחַלֵּ֥ק	(עֲנָוִ֑ים	[עניים]	אֶת־	רוּחַ֙	שְׁפַל־	טֹ֣וב
nyara	kuliko–kugawana	maskini	maskini	pamoja–na	kwa–roho	kuwa–mnyenyekevu	ni–bora
H7998		H6035	H6041	H0854	H7307	H8217	

גֵּאִֽים׃	אֶת־
wenye–kiburi	pamoja–na
H1343	H0854

Ni bora kunyenyekea miongoni mwa watu masikini kuliko kugawana ngawira pamoja watu wenye kiburi.

20

אַשְׁרָ֣יו׃	בַּיהוָ֣ה	וּבוֹטֵ֣חַ	טֹ֣וב	יִמְצָא־	דָּבָ֣ר	עַל־	מַשְׂכִּֽיל
amebarikiwa	Yahwe	na–anayemtumaini	wema	atapata	neno	kwa–busara	anayeangalia
H0835	H3068	H0982		H4672	H1697		

Mwenye kutafakari yaliyofundishwa hupata kilicho chema na wenye kumtumaini Yehova watafurahi.

21

יֹסִ֣יף	שִׂפְתַ֑יִם	וּמֶ֥תֶק	נָ֝בוֹן	יִקְרָ֣א	לֵ֭ב	לַחֲכַם־
unaongeza	midomo	na–utamu–wa	mwenye–ufahamu	anaitwa	moyoni	mwenye–hekima
H3254	H8193	H4986	H0995	H7121		H2450

לֶֽקַח׃
mafundisho
H3948

Mwenye hekima moyoni anaitwa ufuhamu na utamu wa hotuba huongeza uwezo wa kufundisha.

22

אֱוִלִ֑ים	וּמוּסַ֥ר	בְּעָלָ֗יו	שֶׂ֣כֶל	חַיִּ֥ים	מְקֹ֣ור
wapumbavu	lakini–nidhamu–ya	kwa–mwenye–nayo	ni–busara	uzima	chemchemi–ya
H0191	H4148	H1167	H7922		H4726

אִוֶּ֥לֶת׃
ni–upumbavu
H0200

Ufahamu ni chemchemi ya uzima kwake ambaye nayo, bali adhabu ya wapumbavu ni upumbavu wao.

יְסִיף	שִׂפְתָיו	וְעַל־	פִּיהוּ	יַשְׂכִּיל	חָכָם	לֵב	23
unaongeza	midomo-yake	na-juu-ya	kinywa-chake	unafundisha	mwenye-hekima	moyo-wa	
H3254	H8193		H6310		H2450		

לֶקַח׃
mafundisho
H3948

Moyo wa mtu mwenye hekima hutoa busara katika kinywa chake na huongeza ushawishi katika midomo yake.

לְעָצֶם׃	וּמַרְפֵּא	לַנֶּפֶשׁ	מָתוֹק	נֹעַם	אִמְרֵי־	דֶּ֫רֶשׁ	צוּף־	24
kwa-mifupa	na-uponyaji	kwa-nafsi	matamu	upole	ni-maneno-ya	ya-sega	asali	
H6106	H4832	H5315	H4966	H5278	H0561	H1706	H6688	

Maneno yenye kufaa ni sega la asali -matamu kwenye nafsi na huponya mifupa.

מָוֶת׃	דַּרְכֵי־	וְאַחֲרִיתָהּ	אִישׁ	לִפְנֵי־	יָשָׁר	דֶּ֫רֶךְ	יֵשׁ	25
mauti	ni-njia-za	lakini-mwisho-wake	mtu	mbele-ya	inayoonekana-sawa	njia	kuna	
H4194	H1870	H0319	H0376	H6440	H3477	H1870	H3426	

Kuna njia ambayo huonekana sawa kwa mtu, bali mwisho wake ni njia ya mauti.

עָלָיו	אָכַף	כִּי־	לוֹ	עָמְלָה	עָמֵל	נֶפֶשׁ	26
juu-yake	inamlazimisha	kwa-maana	kwa-ajili-yake	inafanya-kazi	mfanyakazi	nafsi-ya	
	H0404			H5998		H5315	

פִּיהוּ׃
kinywa-chake
H6310

Hamu ya kibarua humfanyia kazi; njaa yake humsihi kuendelea.

כְּאֵשׁ	)שְׂפָתוֹ(	]שפתיו[	וְעַל־	רָעָה	כֹּרֵה	בְּלִיַּעַל	אִישׁ	27
kama-moto	midomo-yake	midomo-yake	na-juu-ya	ubaya	anachimba	asiye-na-faida	mtu	
H0784	H8193	H8193				H1100	H0376	

צָרָבֶת׃
unaochoma

Mtu duni huchimba madhara na usemi wake ni kama moto unaounguza.

אַלּוּף׃	מַפְרִיד	וְנִרְגָּן	מָדוֹן	יְשַׁלַּח	תַּהְפֻּכוֹת	אִישׁ	28
rafiki-wa-karibu	anatenganisha	na-mchongezi	ugomvi	anatuma	wa-upotovu	mtu	
	H6504	H5372	H4066	H7971	H8419	H0376	

Mtu mkaidi huchochea mafarakano na umbeya huwafarakanisha marafiki.

טוֹב׃	לֹא־	בְּדֶרֶךְ	וְהוֹלִיכוֹ	רֵעֵהוּ	יְפַתֶּה	חָמָס	אִישׁ	29
njema	isiyo	katika-njia	na-anamwongoza	jirani-yake	anamshawishi	wa-jeuri	mtu	
	H3808	H1870	H3212	H7453		H2555	H0376	

Mtu wa vurugu humdanganya jirani yake na kumwongoza kwenye mapito ambayo si mema.

כִּלָּה	שְׂפָתָיו	קֹרֵץ	תַּהְפֻּכוֹת	לַחְשֹׁב	עֵינָיו	עֹצֵה	30
amekamilisha	midomo-yake	anayekonyeza	upotovu	kupanga	macho-yake	anayefumba	
H3615	H8193	H7169	H8419	H2803		H6095	

רָעָה׃
ubaya

Yule anayekonyeza kwa jicho anapanga njama za mambo ya ukaidi; wenye kuandama midomo yao watapitisha mabaya.

תִּמָּצֵא׃	צְדָקָה	בְּדֶרֶךְ	שִׁבָּה	תִּפְאֶרֶת	עֲטֶרֶת	31
inapatikana	haki	katika-njia-ya	ni-mvi	utukufu	taji-ya	
H4672	H6666	H1870	H7872	H8597	H5850	

Mvi ni taji ya utukufu; hupatikana kwa kuishi katika njia ya haki.

	רוּחוֹ	וּמֹשֵׁל	מִגִּבּוֹר	אַפַּיִם	אֶרֶךְ	טוֹב	32
	roho-yake	na-anayetawala	kuliko-shujaa	wa-hasira	mwenye-uvumilivu	bora	
	H7307	H4910	H1368	H0639	H0750		

עִיר׃	מִלֹּכֵד
mji	kuliko-anayeteka
	H3920

Ni bora kukawia kuwa na hasira kuliko kuwa shujaa na mwenye kutawala roho yake ni imara zaidi kuliko yule anayeuteka mji.

מִשְׁפָּטוֹ׃	כָּל־	וּמֵיְהוָה	הַגּוֹרָל	אֶת־	יוּטַל	בַּחֵיק	33
wake	uamuzi-wote	lakini-kutoka-kwa-Yahwe	kura	kura	inatupwa	katika-paja	
H4941	H3605	H3068	H1486	H0853	H2904	H2436	

Kura hurushwa kwenye mkunjo, bali maamuzi hutoka kwa Yehova.

Chapter 17

זִבְחֵי־	מָלֵא	מְבֻיִת	בָּהּ	וְשַׁלְוָה־	חֶרְבָּה	פַּת	טוֹב	1
karamu	iliyojaa	kuliko-nyumba	humo	na-utulivu	kavu	kipande-cha-mkate	ni-bora	
H2077	H4392			H7962				

רִיב׃
na-ugomvi
H7379

Ni bora kuwa na utulivu pamoja chembe za mkate kuliko nyumba yenye sherehe nyingi pamoja na ugomvi.

יַחֲלֹק	אַחִים	וּבְתוֹךְ	מֵבִישׁ	בְּבֵן	יִמְשֹׁל	מַשְׂכִּיל	עֶבֶד־	2
atagawana	ndugu	na-kati-ya	wa-aibu	juu-ya-mwana	atatawala	mwenye-busara	mtumwa	
	H0251	H8432	H0954		H4910		H5650	

נַחֲלָה׃
urithi
H5159

Mtumishi mwenye busara atatawala juu ya mwana atendaye kwa aibu na atashiriki urithi kama mmoja wa ndugu.

יְהוָה׃	לִבּוֹת	וּבֹחֵן	לַזָּהָב	וְכוּר	לַכֶּסֶף	מַצְרֵף	3
ni-Yahwe	mioyo	lakini-anayejaribu	kwa-dhahabu	na-tanuru	kwa-fedha	chungu-la-kusafishia	
H3068	H3826	H0974	H2091	H3564	H3701	H4715	

Kalibu ni kwa fedha na tanuu ni kwa dhahabu, bali Yehova huisafisha mioyo.

	עַל־	מֵזִין	שֶׁקֶר	אָוֶן	שִׂפַת־	עַל־	מַקְשִׁיב	מֵרַע	4
	kwa	anazingatia	mwongo	udhalimu	midomo-ya	kwa	anasikiliza	mtenda-uovu	
		H0238	H8267	H0205	H8193		H7181		

הַוּת׃	לְשׁוֹן
uharibifu	ulimi-wa
H1942	H3956

Mtu atendaye mabaya huwasikiliza wale wanaosema maovu; muongo anausikivu kwa wale wanaosema mambo mabaya.

לְאֵיד	שָׂמֵחַ	עֹשֵׂהוּ	חֵרֵף	לָרָשׁ	לֵעֵג	5
kwa–msiba	anayefurahi	Muumba–wake	anamtukana	maskini	anayedhihaki	
H0343	H8056			H7326	H3932	

יִנָּקֶה׃	לֹא
hataepuka–adhabu	hataepuka–adhabu
H5352	H3808

Mwenye kumdhihaki masikini humtukana Muumba wake na anayefurahia msiba hatakosa adhabu.

אֲבוֹתָם׃	בָּנִים	וְתִפְאֶרֶת	בָּנִים	בְּנֵי	זְקֵנִים	עֲטֶרֶת	6
ni–baba–zao	watoto	na–utukufu–wa	watoto	ni–watoto–wa	wazee	taji–ya	
H0001		H8597			H2205	H5850	

Wajukuu ni taji ya wazee na wazazi huleta heshima kwa watoto wao.

לְנָדִיב	כִּי־	אַף	יֶתֶר	שִׂפְתֵי־	לְנָבָל	נְאוָה	לֹא־	7
mkuu	kwa	zaidi–sana	ubora	midomo–ya	kwa–mpumbavu	haistahili	haistahili	
H5081		H0637		H8193	H5036	H5000	H3808	

שֶׁקֶר׃	שִׂפְתֵי־
uongo	midomo–ya
H8267	H8193

Hotuba ya ushawishi haifai kwa mpumbavu; kidogo zaidi midomo ya uongo inafaa kwa ufalme.

יִפְּנֶה	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶל־	בְּעָלָיו	בְּעֵינֵי	הַשֹּׁחַד	חֵן	אֶבֶן־	8
anagekea	anapogekea	mahali	kila	mwenye–nayo	machoni–mwa	rushwa	la–neema	jiwe	
H6437		H3605	H0413	H1167		H7810	H2580	H0068	

יַשְׂכִּיל׃
anafanikiwa

Rushwa ni kama jiwe la kiini macho kwa yule ambaye atoaye; yeye anayeiacha, hufanikiwa.

מַפְרִיד	בְּרָבָּר	וְשֹׁנֵא	אַהֲבָה	מְבַקֵּשׁ	פֶּשַׁע	מְכַסֶּה־	9
anatenganisha	jambo	lakini–anayerudia	upendo	anatafuta	kosa	anayefunika	
H6504	H1697		H0160	H1245	H6588	H3680	

אַלּוּף׃
rafiki–wa–karibu

Anayesamehe kosa hutafuta upendo, bali yeye anayerudia jambo huwatenganisha marafiki wa karibu.

מֵאָה׃	כְּסִיל	מֵהַכּוֹת	בְּמֵבִין	גְּעָרָה	תַּחַת	10
mia	mpumbavu	kuliko–kupiga	kwa–mwenye–ufahamu	karipio	inapenya	
H3967	H3684	H5221	H0995	H1606	H5181	

Karipio hupenya ndani ya mtu mwenye ufahamu kuliko mapigo mamia kwenda kwa mpumbavu.

בּוֹ׃	יְשַׁלַּח־	אַכְזָרִי	וּמַלְאָךְ	רָע	יְבַקֵּשׁ־	מְרִי	אַךְ־	11
kwake	atatumwa	mkatili	na–mjumbe	mwovu	anatafuta	uasi	tu	
	H7971	H0394	H4397		H1245	H4805	H0389	

Mtu mbaya hutafuta uasi tu, hivyo mjumbe katiri atatumwa dhidi yake.

בְּאִוַּלְתּוֹ׃	כְּסִיל	וְאַל־	בְּאִישׁ	שַׁכּוּל	דֹּב	פָּגוֹשׁ	12
katika–upumbavu–wake	mpumbavu	na–si	mtu	aliyeporwa–watoto	dubu	kukutana–na	
H0200	H3684	H0408	H0376	H7909	H1677	H6298	

Ni bora kukutana na dubu aliyeporwa watoto wake kuliko kukutana na mpumbavu katika upumbavu wake.

רָעָֽה׃	)תָּמוּשׁ(	]תמיש[	לֹא־	טוֹבָה	תַּחַת	דֶּ֭רְעָה	מֵשִׁ֣יב	13
ubaya	hautaondoka	ubaya	hautaondoka	wema	badala–ya	ubaya	anayerudisha	
	H4185	H4185	H3808		H8478		H7725	

מְבִיתֽוֹ׃
kutoka–nyumba–yake

Mtu anaporudisha mabaya badala ya mema, mabaya hayatatoka katika nyumba yake.

נְטֹ֣וֹשׁ׃	הָרִ֑יב	הִתְנַלַּ֥ע	וְלִפְנֵי	מָד֗וֹן	רֵאשִׁ֣ית	מַ֭יִם	פֹּ֣טֵר	14
yache	mabishano	kuzuka	kwa–hiyo–kabla–ya	ugomvi	mwanzo–wa	maji	anayeachilia	
H5203	H7379	H1566	H6440	H4066	H7225	H4325	H6362	

Mwanzo wa mafarakano ni kama mtu anayefungulia maji kila mahali, hivyo ondoka kwenye mabishano kabla ya kutokea.

גַּם־	יְהוָ֥ה	תּוֹעֵ֗בַת	צַדִּ֫יק	וּמַרְשִׁ֥יעַ	רָ֭שָׁע	מַצְדִּ֣יק		15
wote	Yahwe	ni–chukizo–kwa	mwenye–haki	na–anayemhukumu	mwovu	anayemhesabia–haki		
H1571	H3068	H8441	H6662	H7561	H7563	H6663		

שְׁנֵיהֶֽם׃
wawili
H8147

Yeye ambaye huwaachilia watu waovu au kuwalaumu wale wanaotenda haki - watu hawa wote ni chukizo kwa Yehova.

אָֽיִן׃	וְלֵב־	חָכְמָ֑ה	לִקְנ֥וֹת	כְּסִ֗יל	בְּיַד־	מְחִ֣יר	זֶ֭ה	לָמָּה־	16
hakuna	na–moyo	hekima	kununua	mpumbavu	mkononi–mwa	bei	hii	kwa–nini	
H0369		H2451	H7069	H3684	H3027	H4242	H2088	H4100	

Kwa nini mpumbavu alipe fedha kwa kujifunza hekima, wakati hana uwezo wa kujifunza?

יִוָּלֵֽד׃	לִצָּרָ֑ה	וְאָ֥ח	הָרֵ֗עַ	אֹהֵ֥ב	עֵ֭ת	בְּכָל־	17
anazaliwa	kwa–shida	na–ndugu	rafiki	anapenda	wote	wakati	
H3205		H0251	H7453	H0157	H6256	H3605	

Rafiki hupenda kwa nyakati zote na ndugu amezaliwa kwa ajili ya nyakati za taabu.

לִפְנֵי	עֲרֵבָ֑ה	עֹרֵ֥ב	כָּ֝ף	תּוֹקֵ֗עַ	לֵ֭ב	חֲסַר־	אָדָ֥ם	18
mbele–ya	mdhamini	anakuwa–mdhamini	mkono	anapiga–mkono	akili	asiye–na	mtu	
H6440	H6161	H6148	H3709	H8628		H2638	H0120	

רֵעֵֽהוּ׃
jirani–yake
H7453

Mtu asiyekuwa na akili hufanya ahadi zenye mashariti na kuanza kuwajibika kwa madeni ya jirani yake.

שָׁבֶֽר׃	מְבַקֵּ֣שׁ־	פִּ֭תְחוֹ	מַגְבִּ֣יהַּ	מַצָּ֑ה	אֹהֵ֥ב	פֶּ֝שַׁע	אֹהֵ֗ב	19
uharibifu	anatafuta	mlango–wake	anayeinua	ugomvi	anapenda	kosa	anayependa	
H7667	H1245	H6607	H1361	H4683	H0157	H6588	H0157	

Apendaye mafarakano anapenda dhambi; ambaye hutengeneza kizingiti kirefu sana kwenye mlango wake husababisha kuvunjia kwa mifupa.

20

יְפוֹל	בִּלְשׁוֹנוֹ	וְנֶהְפָּךְ	טֹוב	יִמְצָא־	לֹא	לֵב	עִקֵּשׁ־
ataanguka	ulimi–wake	na–anayepotosha	wema	hatapata	hatapata	moyo	mpotovu–wa
H5307	H3956	H2015		H4672	H3808		H6141

בְּרָעָה׃	
katika–msiba	

Mtu mwenye moyo wa udanganyifu hapati chochote ambacho ni chema; na mwenye ulimi wa ukaidi huanguka kwenye janga.

21

נָבֶל׃	אֲבִי	יִשְׁמַח־	וְלֹא־	לֹו	לְתוּנָה	כְּסִיל	יֹלֵד
mpumbavu	baba–wa	hatafurahi	na–hatafurahi	kwake	huzuni	mpumbavu	anayezaa
H5036	H0001	H8055	H3808		H8424	H3684	H3205

Mzazi wa mpumbavu huleta majonzi kwake mwenyewe; baba wa mpumbavu hana furaha.

22

גָּרֶם׃	תְּיַבֵּשׁ־	נְכֹאָה	וְרוּחַ	גֵּהָה	יֵיטִב	שָׂמֵחַ	לֵב
mifupa	inakausha	iliyovunjika	lakini–roho	nzuri	ni–dawa	wenye–furaha	moyo
H1634	H3001		H7307	H1456	H3190	H8056	

Moyo mchangamfu ni dawa njema, bali roho iliyopondeka hukausha mifupa.

23

מִשְׁפָּט׃	אָרְחוֹת	לְהַטּוֹת	יִקַּח	רָשָׁע	מֵחֵיק	שֹׁחַד
haki	njia–za	kupotosha	anapokea	mwovu	kutoka–kifuani	rushwa
H4941	H0734	H5186	H3947	H7563	H2436	H7810

Mtu mwovu hukubali rushwa ya siri ili kupotosha njia za haki.

24

בְּקִצֵּה־	כְּסִיל	וְעֵינֵי	חָכְמָה	מֵבִין	פְּנֵי	אֶת־	
ni–miisho–ya	mpumbavu	lakini–macho–ya	ni–hekima	mwenye–ufahamu	uso–wa	mbele–ya	
	H3684		H2451	H0995	H6440	H0854	

אָרֶץ׃	
dunia	
H0776	

Mwenye ufahamu huelekeza uso wake kwenye hekima, bali macho ya mpumbavu huelekea ncha za dunia.

25

לְיוֹלַדְתּוֹ׃	וּמֶמֶר	כְּסִיל	בֵּן	לְאָבִיו	כַּעַס	
kwa–aliyemzaa	na–huzuni	mpumbavu	ni–mwana	kwa–baba–yake	uchungu	
H3205	H4470	H3684		H0001		

Mwana mpumbavu ni huzuni kwa baba yake na uchungu kwa mwanamke aliyemzaa.

26

יְשָׁר׃	עַל־	נְדִיבִים	לְהַכּוֹת	טֹוב	לֹא־	לַצַּדִּיק	עָנוֹשׁ	גַּם
unyofu	kwa–sababu–ya	wakuu	kuwapiga	vizuri	si	mwenye–haki	kumwadhibu	pia
H3476		H5081	H5221		H3808	H6662	H6064	H1571

Pia, si vizuri kumwadhibu mwenye kutenda haki; wala si vema kuwachapa mjeledi watu waadilifu wenye ukamilifu.

27

רֹוחַ	)יְקַר־(	]וקר־[	דָּעַת	יוֹדֵעַ	אֲמָרָיו	חוֹשֵׂךְ	
wa–roho	mwenye–utulivu	na–mwenye–utulivu	maarifa	ana	maneno–yake	anayezuia	
H7307	H3368	H7119	H1847	H3045	H0561	H2820	

תְּבוּנָה׃	אִישׁ	
mwenye–ufahamu	ni–mtu	
H8394	H0376	

Mwenye maarifa hutumia maneno machache na mwenye ufahamu ni mtulivu.

שְׂפָתָיו	אֹטֵם	יְחֻשָּׁב	חָכָם	מַחֲרִישׁ	אֱוִיל	גַּם	28
midomo–yake	anayefunga	anahesabiwa	mwenye–hekima	anyamaye	mpumbavu	hata	
H8193	H0331	H2803	H2450		H0191	H1571	

נָבוֹן׃
ana–ufahamu
H0995

Hata mpumbavu hudhaniwa kuwa na busara kama akikaa kimya; wakati anapokaa amefunga kinywa chake, anafikiriwa kuwa na akili.

Chapter 18

יִתְנַלָּע׃	תּוּשִׁיָּה	בְּכָל־	נִפְרָד	יְבַקֵּשׁ	לְתַאֲוָה	1
anapigana	yote	dhidi–ya–hekima	anayejitenga	anatafuta	kwa–tamaa–yake	
H1566	H8454	H3605	H6504	H1245	H8378	

Yule ambaye hujitenga hutafuta matakwa yake mwenyewe na hupingana na hukumu zote za kweli.

לִבּוֹ׃	בִּהִתְגַּלּוֹת	אֶם־	כִּי	בְּתְבוּנָה	כְּסִיל	יַחְפֹּץ	לְאֹ־	2
moyo–wake	kuonyesha	katika	ila–tu	ufahamu	mpumbavu	hafurahii	hafurahii	
	H1540			H8394	H3684		H3808	

Mpumbavu hapati raha katika ufahamu, lakini hufunua kile kilichopo katika moyo wake.

חֶרְפָּה׃	קָלוֹן	וְעִם־	בּוּז	גַּם־	בָּא	רֶשַׁע	בְּבוֹא־	3
fedheha	aibu	na–pamoja–na	dharau	pia	anakuja	mwovu	anapokuja	
H2781	H7036		H0937	H1571	H0935	H7563	H0935	

Mtu mwovu anapokuja, dharau huja pamoja naye- sambamba na aibu na shutuma.

מְקוֹר	נֹּבַע	נַחַל	אִישׁ	פִּי־	דִּבְרֵי	עֲמֻקִּים	מַיִם	4
ni–chemchemi–ya	kinachobubujika	kijito	mtu	kinywa–cha	ni–maneno–ya	mazito	maji	
H4726	H5042		H0376	H6310	H1697	H6013	H4325	

חָכְמָה׃
hekima
H2451

Maneno ya kinywa cha mtu ni maji yenye kina kirefu; chemchemi ya hekima ni mkondo unaotiririka.

בַּמִּשְׁפָּט׃	צַדִּיק	לְהַטּוֹת	טוֹב	לֹא־	רָשָׁע	פְּנֵי־	שְׂאֵת	5
katika–hukumu	mwenye–haki	kumzuia	vizuri	si	mwovu	uso–wa	kupendelea	
H4941	H6662	H5186		H3808	H7563	H6440	H5375	

Si vema kuwa na upendeleo kwa mwovu, wala haifai kukana haki kwa wale watendao mema.

יִקְרָא׃	לְמַהֲלֻמוֹת	וּפִיו	בְּרִיב	יָבֹאוּ	כְּסִיל	שִׂפְתֵי	6
kinaita	mapigo	na–kinywa–chake	mabishano	inaleta	mpumbavu	midomo–ya	
H7121	H4112	H6310	H7379	H0935	H3684	H8193	

Midomo ya mpumbavu huletea mafarakano na kinywa chake hukaribisha mapigo.

נַפְשׁוֹ׃	מְחֻתָּה־	וּשְׂפָתָיו	לוֹ	מְחִתָּה־	כְּסִיל	פִּי־	7
kwa–nafsi–yake	ni–mtego	na–midomo–yake	kwake	ni–uharibifu	mpumbavu	kinywa–cha	
H5315	H4170	H8193		H4288	H3684	H6310	

Kinywa cha mpumbavu ni uharibifu wake na hujinasa mwenye kwa midomo yake.

יָרְדוּ	וְהֵם	כְּמִתְלַהֲמִים	גֶּרֶן	דִּבְרֵי	8
yanashuka	na–yanashuka	ni–kama–vyakula–vitamu	mchongezi	maneno–ya	
H3381	H1992	H3859	H5372	H1697	

בָּטֶן׃	חַדְרֵי־
tumbo	vyumba–vya–ndani–vya
H0990	H2315

Maneno ya mmbea ni kama chembe tamu na hushuka katika sehema za ndani sana kwenye mwili.

מַשְׁחִית׃	לְבַעַל	הוּא	אָח	בִּמְלַאכְתּוֹ	מִתְרַפֶּה	גַּם	9
mharibifu	wa	yeye	ni–ndugu	katika–kazi–yake	anayelegea	pia	
H7843	H1167	H1931	H0251	H4399	H7503	H1571	

Basi, ambaye ni mzembe katika kazi yake ni ndugu yake anayeharibu wengi.

וְנִשְׂגָּב׃	צַדִּיק	יָרוּץ	בּוֹ־	יְהוָה	שֵׁם	עֹז	מִגְדַּל־	10
na–anakuwa–salama	mwenye–haki	anakimbilia	humo	Yahwe	jina–la	imara	mnara	
H7682	H6662	H7323	H0	H3068	H8034	H5797	H4026	

Jina la Yehova ni mnara imara; atendaye haki hukimbilia na kuwa salama.

							11
בְּמַשְׂכִּיתוֹ׃	נִשְׂגָּבָה	וּכְחוֹמָה	עֶזּוֹ	קִרְיַת	עָשִׁיר	הוֹן	
katika–mawazo–yake	mrefu	na–kama–ukuta	wake–imara	ni–mji	tajiri	mali–ya	
H4906	H7682	H2346	H5797	H7151	H6223	H1952	

Mali ya tajiri ni mji wake imara na katika fikira zake ni kama ukuta mrefu.

								12
עֲנָוָה׃	כָּבוֹד	וְלִפְנֵי	אִישׁ	לֵב־	יִגְבַּהּ	שֶׁבֶר	לִפְנֵי־	
ni–unyenyekevu	heshima	lakini–kabla–ya	mtu	moyo–wa	unajivuna	uharibifu	kabla–ya	
H6038	H3519	H6440	H0376		H1361	H7667	H6440	

Moyo wa mtu huwa na kiburi kabla ya anguko lake, bali unyenyekevu hutangulia kabla ya heshima.

								13
וּכְלִמָּה׃	לוֹ	הִיא־	אִוֶּלֶת	יִשְׁמַע	בְּטֶרֶם	דָּבָר	מֵשִׁיב	
na–aibu	kwake	ni–huo	upumbavu	kusikia	kabla–ya	jambo	anayejibu	
H3639		H1931	H0200	H8085	H2962	H1697	H7725	

Anayejibu kabla ya kusikiliza- ni upuuzi na aibu yake.

								14
יְשָׂאֶנָּה׃	מִי	נְכֵאָה	וְרוּחַ	מַחֲלֵהוּ	יְכַלְכֵּל	אִישׁ	רוּחַ־	
anaweza–kuibeba	nani	iliyovunjika	lakini–roho	ugonjwa–wake	inastahimili	mtu	roho–ya	
H5375	H4310		H7307		H3557	H0376	H7307	

Roho ya mtu itajinusuru na madhara, bali roho iliyopondeka nani anaweza kuivumilia?

								15
דָּעַת׃	תְּבַקֵּשׁ־	חֲכָמִים	וְאָזֶן	דָּעַת	יִקְנֶה־	נָבוֹן	לֵב	
maarifa	linatafuta	wenye–hekima	na–sikio–la	maarifa	unapata	mwenye–ufahamu	moyo–wa	
H1847	H1245	H2450	H0241	H1847	H7069	H0995		

Moyo wa mwenye akili hujipatia maarifa na usikivu wa mwenye busara huitafuta.

							16
יַנְחֶנּוּ׃	גְּדֹלִים	וְלִפְנֵי	לוֹ	יַרְחִיב	אָדָם	מַתָּן	
inamleta	wakubwa	na–mbele–ya	yeye	inampanulia–njia	mtu	zawadi–ya	
H5148		H6440		H7337	H0120	H4976	

Zawadi ya mtu inaweza kufungua njia na kumleta mbele ya mtu muhimu.

17 צַדִּיק מְוֵנְיֵ־חַקִי הָרִאשׁוֹן וָ־קְוָנְזָא בְּרִיבוֹ קָטִיקָ־דָאָוָ־יָקֶ וְיִבָא־ן (וּבָא־) רְעֵהוּ גִ'רָנִי־יָקֶ
mwenye-haki wa-kwanza katika-daawa-yake na-anakuja na-anakuja jirani-yake
H6662 H7223 H7379 H0935 H0935 H7453

וַחֲקָרוֹ׃ נָ־קוּמְצוּנְזָ
na-kumchunguza
H2713

Wa kwanza kujitetea katika shitaka lake huonekana kuwa na haki hadi mpinzani wake aje na kumuuliza maswali.

18 מְדָנִים יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים יַפְרִיד׃
mabishano inakomesha kura na-kati-ya wenye-nguvu inatenganisha
H4079 H1486 H0996 H6099 H6504

Kupiga kura kunamaliza mabishano na kuwatawanya wapinzani imara.

19 אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת־ עֹז (וּמִדְנֵי) [ומדוני] כְּבְרִיחַ
ndugu aliyekosewa ni-kama-mji imara na-mabishano na-mabishano ni-kama-komeo-la
H0251 H6586 H7151 H5797 H4066 H4066 H1280

אַרְמוֹן׃ יְגָרוֹן כְּמוֹ
jumba-la-kifalme
H0759

Ndugu aliyechukizwa ni mgumu kushawishiwa kuliko mji wenye nguvu, na kugombana ni kama makomeo ya ngome.

20 מִפְרִי תְּבוּאַת שְׂפָתָיו תְּשְׂבַּע בִּטְנוֹ מִתְבוּאַת פִּיו־ אִישׁ תְּשְׂבַּע בִּטְנוֹ
kutoka-tunda-la mavuno-ya midomo-yake inashiba tumbo-lake mtu kinywa-cha mavuno-ya midomo-yake inashiba tumbo-lake
H6529 H8393 H8193 H7646 H0990 H0376 H6310 H8393 H8193 H7646 H0990

יִשְׂבָּע׃ יְנָשִׁבָא
yanashiba
H7646

Tumbo la mtu litashiba kutoka kwenye tunda la kinywa chake; atatoshelezwa kwa mavuno ya midomo yake.

21 מָוֶת וּבְיַד־ לְשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל פִּרְיָהּ׃
mauti na-uzima ni-katika-nguvu-ya ulimi na-wanaoupenda watakula matunda-yake
H4194 H2416 H3027 H3956 H0157 H0398 H6529

Uzima na kifo hutawaliwa kwa ulimi, na wale wenye kuupenda ulimi watakula tunda lake.

22 מָצָא אִשָּׁה מָצָא אֲנָיֵפָטָ וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְהוָה׃
anayepata mke anapata wema na-anapata upendeleo kutoka-kwa-Yahwe
H4672 H0802 H4672 H2896 H6329 H7522 H3068

Yeye apataye mke anapata kitu chema na kupokea fadhila kutoka kwa Yehova.

23 תַּחֲנוּנִים מַעְנֶה רָשׁ וְעָשִׁיר יְדַבֶּר־ עַזּוֹת׃
maombi anasema maskini lakini-tajiri anajibu kwa-ukali
H8469 H1696 H7326 H6223 H6030 H5794

Mtu masikini huomba rehema, lakini mtu tajiri hujibu kwa ukali.

24 אִישׁ רֵעִים לְהִתְרֹעֵעַ וְיֵשׁ אֹהֵב דָּבֵק מֵאָח׃
mtu mwenye-marafiki anaweza-kuangamia lakini-kuna rafiki anayeshikamana kuliko-ndugu
H0376 H7453 H7462 H3426 H0157 H1695 H0251

Anayejidai kwa marafiki wengi watamleta katika uharibifu, bali yupo rafiki ambaye huwa karibu kuliko ndugu.

Chapter 19

וְהָוּא	שְׁפָתָיו	מֵעִקֵּשׁ	בְּתֻמּוֹ	הוֹלֵךְ	רָשׁ	טוֹב־	1
na–yeye	wa–midomo	kuliko–mpotovu	kwa–uadilifu	anayetembea	maskini	ni–bora	
H1931	H8193	H6141	H8537	H1980	H7326		

כְּסִיל׃
mpumbavu
H3684

Bora mtu masikini ambaye huenenda katika uadilifu wake kuliko mwenye ukaidi katika maneno yake na ni mpumbavu.

חוֹטֵא׃	בְּרַגְלַיִם	וְאָץ	טוֹב	לֹא־	נֶפֶשׁ	דַּעַת	בִּלְא־	גַּם	2
anakosea	kwa–miguu	na–anayeharakisha	vizuri	si	nafsi	maarifa	bila	pia	
H2398	H7272	H0213		H3808	H5315	H1847	H3808	H1571	

Tena, si vizuri kuwa na hamu bila maarifa na mwenye kukimbia haraka sana hukosea njia.

יְזַעֵף	יְהוָה	וְעַל־	דַּרְכּוֹ	תְּסַלֵּף	אָדָם	אִוֶּלֶת	3
moyo–wake–unakasirika	Yahwe	na–dhidi–ya	njia–yake	unapotosha	mtu	upumbavu–wa	
H2196	H3068		H1870	H5557	H0120	H0200	

לִבּוֹ׃
moyo–wake

Upuuzi wa mtu unaharibu maisha yake na moyo wake hughadhabika dhidi ya Yehova.

יִפָּרֵד׃	מֵרֵעֵהוּ	וְדָל	רַבִּים	רֵעִים	יֹסִיף	הוֹן	4
anatenganishwa	kutoka–kwa–rafiki–yake	lakini–maskini	wengi	marafiki	unaongeza	utajiri	
H6504	H7453	H1800		H7453	H3254	H1952	

Utajiri huongeza marafiki wengi, bali mtu masikini hutengwa na rafiki zake.

לֹא	כְזָבִים	וְיָפִיחַ	יִנָּקֶה	לֹא	שְׁקָרִים	עֵד	5
hataokoka	uongo	na–anavuma	hataepuka–adhabu	hataepuka–adhabu	wa–uongo	shahidi	
H3808	H3577	H6315	H5352	H3808	H8267	H5707	

יִמָּלֵט׃
hataokoka
H4422

Shahidi wa uongo hatakosa adhabu na mwenye kupumua uongo hataokoka.

מַתָּן׃	לְאִישׁ	הָרֵעַ	וְכָל־	נָדִיב	פְּנֵי־	יְחַלּוּ	רַבִּים	6
mwenye–zawadi	wa–mtu	ni–rafiki	na–kila–mtu	mkuu	uso–wa	wanaomba	wengi	
H4976	H0376	H7453	H3605	H5081	H6440			

Wengi wataomba fadhila kutoka kwa mtu mkarimu na kila mtu ni rafiki wa yule anayetoa zawadi.

מֵרֵעֵהוּ	כִּי	אַף	שְׂנֵאֵהוּ	וְרָשׁ	אֲחֵי־	כָּל	7
marafiki–wake	marafiki–wake	zaidi–sana	wanamchukia	maskini	wa	ndugu–wote	
H4828		H0637	H8130	H7326	H0251	H3605	

הֵמָּה׃	)לוֹ־(	]לֹא־[	אֲמָרָיו	מְרַדֵּף	מִמֶּנּוּ	רָחֲקוּ
hayo	kwake	lakini–hayana	maneno	anafuatia	naye	wanakwenda–mbali
H1992		H3808	H0561	H7291		H7368

Mtu masikini huchukiwa na ndugu zake wote; je marafiki wengi kiasi gani hujitenga kutoka kwake! Anawaita, lakini wameondoka.

8	קֻנֵּה־	לֵב	אֹהֵב	נַפְשׁוֹ	שֹׁמֵר	תְּבוּנָה	לְמִצְא־	טוֹב׃
	anayepata	akili	anapenda	nafsi–yake	anayeshika	ufahamu	atapata	wema
	H7069		H0157	H5315	H8104	H8394	H4672	

Anayepata hekima huyapenda maisha yake mwenyewe; yeye atunzaye ufahamu atapata kilicho chema.

9	עֵד	שְׁקָרִים	לֹא	יִנָּקֶה	וְיָפִיחַ	כְּזָבִים	יֹאבֵד׃
	shahidi	wa–uongo	hataepuka–adhabu	hataepuka–adhabu	na–anavuma	uongo	ataangamia
	H5707	H8267	H3808	H5352	H6315	H3577	H0006

פ
—

Shahidi wa uongo hatakosa kuadhibiwa, bali mwenye kupumua uongo ataangamia.

10	לְא־	נָאוֶה	לִכְסִיל	תַּעֲנוּג	אַף	כִּי־	וְלֶעֶבֶד	מְשֹׁל	בְּשָׂרִים׃
	haistahili	haistahili	kwa–mpumbavu	starehe	zaidi–sana	kwa	mtumwa	kutawala	wakuu
	H3808	H5000	H3684	H8588	H0637		H5650	H4910	H8269

Haifai kwa mpumbavu kuishi kwa anasa- wala kwa mtumwa kutawala juu ya wafalme.

11	שֵׂכֶל	אָדָם	אַפּוֹ	וְתִפְאַרְתּוֹ	עֶבְר	עַל־	פָּשַׁע׃	
	busara–ya	mtu	hasira–yake	na–utukufu–wake	kupuuza	kosa	kosa	
	H7922	H0120	H0639	H8597			H6588	

Busara humfanya mtu achelewe kukasirika na utukufu wake ni kusamehe kosa.

12	נַהַם	כַּכְפִיר	זַעַף	מֶלֶךְ	וּכְטַל	עַל־	עֵשֶׂב	
	ngurumo	kama–simba–mdogo	ni–ghadhabu–ya	mfalme	lakini–kama–umande	juu–ya	majani	
	H5099		H2197	H4428	H2919		H6212	

רְצוֹנוֹ׃
upendeleo–wake
H7522

Ghadhabu ya mfalme ni kama muungurumo wa simba kijana, bali fadhila yake ni kama umande kwenye majani.

13	הַוַּת	לְאָבִיו	בֵּן	כְּסִיל	וְדֶלֶף	טֹרֵד
	uharibifu	kwa–baba–yake	ni–mwana	mpumbavu	na–kudondoka	kwa–kuendelea
	H1942	H0001		H3684	H1812	H2956

מִדְיְנֵי
ni–mabishano–ya
H4079

אִשָּׁה׃
mke
H0802

Mwana mpumbavu ni uharibifu kwa baba yake na mke mgomvi ni maji yanayochuruzika daima.

14	בַּיִת	וָהוֹן	נַחֲלַת	אָבוֹת	וּמֵיְהוָה	אִשָּׁה	מַשְׂכֶּלֶת׃
	nyumba	na–utajiri	ni–urithi	kutoka–kwa–baba	lakini–kutoka–kwa–Yahwe	mke	mwenye–busara
		H1952	H5159	H0001	H3068	H0802	

Nyumba na utajiri ni urithi kutoka kwa wazazi, bali mke mwenye busara hutoka kwa Yehova.

15	עֲצֵלָה	תַּפִּיל	תַּרְדֵּמָה	וְנֶפֶשׁ	רְמִיָּה	תִּרְעָב׃
	uvivu	unaleta	usingizi–mzito	na–nafsi	ya–ulegevu	itaona–njaa
	H6103	H5307	H8639	H5315		H7456

Uvivu unamtupa mtu kwenye usingizi mzito, bali asiyetamani kufanya kazi atakwenda njaa.

שְׁמֵר	מְצִוָּה	שְׁמֵר	נַפְשׁוֹ	בּוֹזֵה	דְּרָכָיו	[יומת	(יָמוּת׃
anayeshika	amri	analinda	nafsi-yake	anayedharau	njia-zake	atakufa	atakufa
H8104	H4687	H8104	H5315	H0959	H1870	H4191	H4191

16

Yeye anayetii amri huyaongoza maisha yake, bali mtu asiyefikiri juu ya njia zake atakufa.

מַלְוֵה	יְהוָה	חֹנֵן	דָּל	וּגְמָלוֹ	יְשַׁלֶּם־	לוֹ׃
anamkopesha	Yahwe	anayewarehemu	maskini	na-malipo-yake	atamlipa	yeye
	H3068		H1800	H1576		

17

Mwenye ukarimu kwa masikini humkopesha Yehova na atalipwa kwa kile alichofanya.

יַסֵּר	בִּנְךָ	כִּי־	יֵשׁ	תִּקְוָה	וְאֶל־	חֲמָתוֹ	אַל־
mrudi	mwana-wako	wakati	bado-kuna	tumaini	na-usitamani	kufa-kwake	usitamani
H3256			H3426		H0413	H4191	H0408

תִּשָּׂא	נַפְשֶׁךָ׃
usitamani	nafsi-yako
H5375	H5315

18

Mrudi mwanao wakati kuna matumaini na usiwe na shauku ya kumweka katika mauti.

אִם־	כִּי	עֲנֻשׁ	נְשֹׂא	חֲמָה	(גְּדֹל־	[גרל־	
ukimwokoa	kwa-maana	adhabu	atabeba	kubwa	mwenye-hasira	mwenye-hasira	
		H6066	H5375	H2534	H1419	H1486	

תּוֹסֵף׃	וְעוֹד	תַּצִּיל	
utafanya-hivyo	tena	ukimwokoa	
H3254	H5750	H5337	

19

Mtu mwenye hasira kali lazima alipe adhabu; kama ukimwokoa, utafanya hivyo mara mbili.

בְּאַחֲרִיתֶךָ׃	תֶּחְכָּם	לְמַעַן	מוּסָר	וְקַבֵּל	עֵצָה	שְׁמַע	
mwishoni-mwako	uwe-mwenye-hekima	ili	nidhamu	na-upokee	ushauri	sikiliza	
H0319	H2449	H4616	H4148	H6901	H6098	H8085	

20

Sikiliza ushauri na ukubali maelekezo, ili uweze kuwa na hekima mwishoni mwa maisha yako.

תָּקוּם׃	תָּיִא	יְהוָה	וַעֲצַת	אִישׁ	בְּלֵב־	מַחֲשָׁבוֹת	רַבּוֹת	
litakalosimama	ndilo	Yahwe	lakini-kusudi-la	mtu	moyoni-mwa	mipango	mingi	
	H1931	H3068	H6098	H0376		H4284		

21

Moyoni mwa mtu kuna mipango mingi, bali kusudi la Yehova ndilo litakalo simama.

כָּזָב׃	מֵאִישׁ	רָשׁ	וְטוֹב־	חַסְדּוֹ	אָדָם	תַּאֲוַת	
mwongo	kuliko-mtu	maskini	na-ni-bora	ni-huruma-yake	mtu	tamaa-ya	
H3577	H0376	H7326			H0120	H8378	

22

Shauku ya mtu ni uaminifu na mtu masikini ni bora kuliko muongo.

רָע׃	יִפָּקֵד	בַּל־	יָלִין	וְשָׂבֵעַ	לְחַיִּים	יְהוָה	יִרְאַת
ubaya	kutembelewa-na	bila	atalala	na-anayeishiba	ni-kwa-uzima	Yahwe	hofu-ya
		H1077		H7649		H3068	H3374

23

Kumheshimu Yehova huwaelekeza watu kwenye uzima; mwenye nayo atashibishwa na hatadhurika kwa madhara.

לֹא	פִּיהוּ	אֶל־	גַּם־	בַּצַּלָּחַת	יָדוֹ	עָצֵל	טָמַן	24
hataurudisha	kinywa–chake	kwenye	hata	sahani	mkono–wake	mvivu	anazika	
H3808	H6310	H0413	H1571	H6747	H3027	H6102	H2934	

יְשִׁיבֶנָּה׃
hataurudisha
H7725

Mtu goigoi huuzika mkono wake ndani ya dishi; hataurudisha juu ya kinywa chake.

יָבִין	לִנְבוֹן	וְהוֹכִיחַ	יַעְרֵם	וּפֶתִי	תַּכֶּה	לֵץ	25
ataelewa	mwenye–ufahamu	lakini–mkemee	atajifunza–busara	na–mjinga	mdhihaki	mpige	
H0995	H0995	H3198	H6191		H5221	H3887	

דָּעַת׃
maarifa
H1847

Kama utampiga mwenye mzaha, wajinga watakuwa na hekima; mwelekeze mwenye ufahamu, naye atapata maarifa.

וּמַחְפִּיר׃	מֵבִישׁ	בֵּן	אֵם	יַבְרִיחַ	אָב	מְשַׁדֵּד־	26
na–fedheha	wa–aibu	ni–mwana	mama	na–kumfukuza	baba	anayemharibu	
H2659	H0954		H0517	H1272	H0001	H7703	

Anayempora baba yake na kumfukuza mama yake ni mwana anayeleta aibu na shutuma.

דָּעַת׃	מֵאִמְרֵי־	לִשְׁגּוֹת	מוּסָר	לִשְׁמֹעַ	בְּנִי	חֲדַל־	27
maarifa	kutoka–maneno–ya	kupotea	nidhamu	kusikiliza	mwanangu	acha	
H1847	H0561	H7686	H4148	H8085		H2308	

Mwanangu, kama utaacha kusikiliza maelekezo, utapotea kutoka kwenye maneno ya maarifa.

אָוֶן׃	יְבַלַּע־	רְשָׁעִים	וּפִי	מִשְׁפָּט	יָלִיץ	בְּלִיַּעַל	עֵד	28
udhalimu	kinameza	waovu	na–kinywa–cha	haki	anadhihaki	asiye–na–faida	shahidi	
H0205	H1104	H7563	H6310	H4941	H3887	H1100	H5707	

Shahidi mpotofu huidhihaki haki na kinywa cha waovu humeza uovu.

כְּסִילִים׃	לְגֵו	וּמַהֲלֻמוֹת	שְׁפָטִים	לַלֵּצִים	נָכוֹנוּ	29
wapumbavu	kwa–migongo–ya	na–mapigo	hukumu	kwa–wadhihaki	zimewekwa–tayari	
H3684		H4112	H8201	H3887		

Hukumu ipo tayari kwa wenye dhihaka na mjeledi kwa migongo ya wapumbavu.

Chapter 20

יֶחְכָּם׃	לֹא	בּוֹ	שְׁגָגָה	וְכָל־	שֵׁכָר	הֹמֶה	חַיִּין	לֵץ	1
mwenye–hekima	si	nayo	apotoshwaye	na–kila	kileo	mwenye–kelele	ni–divai	mdhihaki	
H2449	H3808		H7686	H3605	H7941	H1993	H3196	H3887	

Divai ni dhihaka na kinywaji kikali ni mgomvi; anayepotea kwa kunywa hana busara.

נַפְשׁוֹ׃	חוֹטֵא	מִתְעַבְּרוֹ	מֶלֶךְ	אֵימַת	כְּכְפִיר	נֹהֵם	2
nafsi–yake	hukosa	amkasirikiaye	mfalme	hofu–ya	kama–simba–mchanga	kunguruma	
H5315	H2398		H4428	H0367		H5099	

Kumwogopa mfalme ni kama kumwogopa simba kijana aungurumaye, yeyote anayemkasirisha hutoa fidia ya maisha yake.

	יִתְנַלָּע׃	אֱוִיל	וְכָל־	מֵרִיב	שֶׁבֶת	לָאִישׁ	כָּבוֹד	3
	hugombana	mpumbavu	lakini–kila	ugomvi	kukaa–mbali–na	kwa–mtu	heshima	
	H1566	H0191	H3605	H7379	H7674	H0376	H3519	

Ni heshima kwa mtu yeyote kujiepusha na mafarakano, bali kila mpumbavu hurukia kwenye mabishano.

	בְּקָצִיר	)וְשָׁאַל	ישאל]	יַחֲרֹשׁ	לֹא־	עָצֵל	מֵחֹרֶף	4
	wakati–wa–mavuno	ataomba	ataomba	kulima	halimi	mvivu	kutokana–na–baridi	
		H7592	H7592		H3808	H6102	H2779	

וְאָיִן׃	
na–hakuna–kitu	
H0369	

Mtu mvivu halimi majira ya kipupwe; hutafuta mazao wakati wa mavuno lakini hapati kitu.

	יְדַלֶּנָּה׃	תְּבוּנָה	וְאִישׁ	אִישׁ	בְּלֶב־	עֵצָה	עֲמֻקִּים	מַיִם	5
	atayatoa	mwenye–ufahamu	lakini–mtu	mtu	ndani–ya–moyo–wa	shauri	mazito	maji	
	H1802	H8394	H0376	H0376		H6098	H6013	H4325	

Makusudi ndani ya moyo wa mtu ni kama maji yenye kina, bali mtu mwenye ufahamu huyateka.

	מַי	אֲמוּנִים	וְאִישׁ	חַסְדּוֹ	אִישׁ	יִקְרָא	אָדָם	רַב־	6
	ni–nani	mwaminifu	lakini–mtu	wema–wake	mtu	hutangaza	miongoni–mwa–watu	wengi	
	H4310	H0529	H0376		H0376	H7121	H0120	H7230	

יִמְצָא׃	
atakayempata	
H4672	

Mara nyingi mtu husema yeye ni mwaminifu, lakini ni nani awezaye kumpata yule mwaminifu?

	אַחֲרָיו׃	בָּנָיו	אַשְׁרֵי	צַדִּיק	בְּתֻמּוֹ	מִתְהַלֵּךְ	7
	baada–yake	watoto–wake	heri	mwenye–haki	kwa–uadilifu–wake	aendaye	
			H0835	H6662	H8537	H1980	

Mtu atendaye haki hutembea katika uaminifu wake na wana wake wanaofuata baada yake wanafuraha.

	רָע׃	כָּל־	בְּעֵינָיו	מְזָרֶה	דִּין	כִּסֵּא־	עַל־	יוֹשֵׁב	מֶלֶךְ	8
	mbaya	uovu–wote	kwa–macho–yake	hupepeta	hukumu	kiti–cha	juu–ya	aketiye	mfalme	
		H3605		H2219	H1779	H3678		H3427	H4428	

Mfalme anayeketi kwenye kiti cha hukumu akifanya kazi za kuhukumu hupembua kwa macho yake mabaya yote yaliyoko mbele yake.

	מֵחַטָּאתִי׃	טָהַרְתִּי	לִבִּי	זִכִּיתִי	יֹאמַר	מִי־	9
	kutoka–dhambi–yangu	nimetakaswa	moyo–wangu	nimesafisha	awezaye–kusema	ni–nani	
		H2891		H2135	H0559	H4310	

Nani anayeweza kusema, “Nimeuweka safi moyo wangu; nipo huru na dhambi zangu”?

	שְׁנֵיהֶם׃	גַּם־	יְהוָה	תּוֹעֲבַת	וְאֵיפָה	אֵיפָה	וָאָבֶן	אֶבֶן	10
	vyote–viwili	hata	kwa–Yahwe	chukizo	na–kipimo	kipimo	na–jiwe	jiwe	
	H8147	H1571	H3068	H8441	H0374	H0374	H0068	H0068	

Mizani tofauti na vipimo visivyosawa - Yehova huvichukia vyote.

	פָּעֳלוֹ׃	יָשֶׁר	וְאִם־	זַךְ	אִם־	נָעַר	יִתְנַכֵּר־	בְּמַעֲלָלָיו	גַּם	11
	kazi–yake	mwadilifu	na–kama	safi	kama	mtoto	hujulikana	kwa–matendo–yake	hata	
	H6467	H3477		H2134		H5288		H4611	H1571	

Hata kijana hujulikana kwa matendo yake, kwa mwenendo wake kama ni safi na uadilifu.

12	אָזֶן	שֹׁמַעַת	לִיאָה	יְהוָה	עָשָׂה	גַּם־	שְׁנֵיהֶם׃	
	sikio	lisikialo	lionalo	Yahwe	amevifanya	hata	vyote–viwili	
	H0241	H8085	H7200	H3068	H1571		H8147	

Masikio yanayosikia na macho yanayoona- Yehova aliyafanya yote.

13	אַל־	תָּאֲוַ֫ת	שְׁנָה	פֶּן־	תִּוָּרֵשׁ	פְּקַח	עֵינֶיךָ	שְׂבַע־	לָחֶם׃
	usipende	kupenda	usingizi	usije	ukawa–maskini	fungua	macho–yako	ushibe	mkate
	H0408	H0157	H8142	H6435	H3423	H6491		H7646	H3899

Usipende usingizi au utakuwa masikini; fumbua macho yako na utakuwa na vyakula tele.

14	רַע	רַע	יֹאמַר	הַקּוֹנֶה	וְאֹזֵל	לוֹ	אָז	יִתְהַלָּל׃
	mbaya	mbaya	asema	mnunuzi	lakini–aondokapo	kwake	ndipo	hujisifu
			H0559	H7069	H0235			

“Mbaya! Mbaya!” anasema mnunuzi, lakini akiondoka anajisifu.

15	יֵשׁ	זָהָב	וְרָב־	פְּנִינִים	וּכְלִי	יְקָר	שִׂפְתֵי־	דָעַת׃
	kuna	dhahabu	na–wingi–wa	lulu	lakini–chombo	cha–thamani	ni–midomo–ya	maarifa
	H3426	H2091	H7230	H6443	H3627	H3366	H8193	H1847

Ipo dhahabu na mawe ya thamani, lakini midomo yenye maarifa ni kito cha thamani.

16	לֶקַח־	בִּגְדוֹ	כִּי־	עָרַב	זָר	וּבְעַד	]נכרים[	
	mchukue	nguo–yake	kwa–maana	amedhamini	mgeni	na–kwa–ajili–ya	wageni	
	H3947			H6148		H1157	H5237	

חַבְלֵהוּ׃	)נָכְרִיָּה(
mshike–rehani	mwanamke–mgeni
	H5237

Chukua vazi kama mmiliki wake ataweka fedha kama dhamana kwa deni la mgeni, na lichukue kama anaweka dhamana kwa uzinifu.

17	עָרֵב	לָאִישׁ	לֶחֶם	שָׁקֶר	וְאַחַר	יִמָּלֵא־	פִּיהוּ	חָצָץ׃
	tamu	kwa–mtu	mkate	wa–udanganyifu	lakini–baadaye	hujazwa	kinywa–chake	changarawe
	H6156	H0376	H3899	H8267		H4390	H6310	H2687

Mkate uliopatikana kwa ulaghai unaladha tamu, lakini baadaye kinywa chake kitajaa kokoto.

18	מַחֲשָׁבוֹת	בְּעֵצָה	תִּכּוֹן	וּבְתַחְבֻּלוֹת	עֲשֵׂה	מִלְחָמָה׃
	mipango	kwa–ushauri	hufanikiwa	na–kwa–mwongozo	fanya	vita
	H4284	H6098		H8458		H4421

Mipango huimarishwa kwa ushauri na kwa mwongozo wa busara utapigana vita.

19	גּוֹלֶה־	סוֹד	הוֹלֵךְ	רָכִיל	וּלְפֹתֵה	שְׂפָתָיו
	afunuaye	siri	ni–mwenye–kwenda	msengenyi	na–kwa–mwenye–kufungua	midomo–yake
	H1540	H5475	H1980	H7400		H8193

לֹא	תִתְעָרֵב׃
usishirikiane	naye
H3808	H6148

Mmbea hufunua siri na kwa hiyo hupaswi kushirikiana na watu ambao huongea sana.

20	בְּאֱוִ֑ילִ֝	]באישון[	נֹ֣רוֹ	יְדַעְתָּ֗	וְאִמּ֥וֹ	אָבִ֑יו	מְקַלֵּ֥ל
	katika–giza	katika–giza	taa–yake	taa–yake–itazimwa	na–mama–yake	baba–yake	amlaaniye
	H0380	H0380		H1846	H0517	H0001	H7043

חֹֽשֶׁךְ׃	
kuu	
H2822	

Kama mtu atamlaani baba yake au mama yake, taa yake itapulizwa katikati ya giza.

21	וְאַחֲרִיתָ֥הּ	בְּרִאשֹׁנָ֗ה	מְבֹהֶ֫לֶת(	]מבחלת[	נַחֲלָ֥ה
	lakini–mwisho–wake	mwanzoni	uliopatikana–kwa–haraka	uliopatikana–kwa–haraka	urithi
	H0319	H7223	H0926		H5159

תְּבֹרָ֑ךְ׃	לֹ֣א
hautabarikiwa	hautabarikiwa
H1288	H3808

Urithi uliopatikana mwanzoni kwa haraka utakuwa na mema kidogo mwishoni.

22	לָ֣ךְ׃	וְיֹשַׁ֥ע	לַיהוָ֑ה	קַוֵּ֥ה	רָ֝ע	אֲשַׁלְּמָ֥ה־	תֹאמַ֗ר	אַל־
	wewe	naye–atakuokoa	Yahwe	mngojee	uovu	nitalipiza	usiseme	usiseme
		H3467	H3068				H0559	H0408

Usiseme “ Mimi nitakulipiza kwa kosa hili” Msubiri Yehova na yeye atakuokoa.

23	טֽוֹב׃	לֹא־	מִרְמָ֣ה	וּמֹאזְנֵ֣י	וָאָ֖בֶן	אֶ֣בֶן	יְהוָ֑ה	תּוֹעֲבַ֥ת
	nzuri	si	ya–udanganyifu	na–mizani	na–jiwe	jiwe	kwa–Yahwe	chukizo
		H3808	H4820	H3976	H0068	H0068	H3068	H8441

Yehova huchukia mizani isiyo sawa na vipimo vya udanganyifu si vizuri.

24	דַּרְכּ֥וֹ׃	יָבִ֑ין	מַה־	וְאָדָ֗ם	גֶּ֫בֶר	מִצְעֲדֵי־	מֵיְהוָ֥ה
	njia–yake	ataelewaje	ataelewaje	na–mwanadamu	mtu	hatua–za	kutoka–kwa–Yahwe
	H1870	H0995	H4100	H0120	H1397	H4703	H3068

Hatua za mtu huongozwa na Yehova; namna gani basi ataifahamu njia yake?

25	לְבַקֵּֽר׃	נְדָרִ֥ים	וְאַחַ֑ר	קֹ֝דֶשׁ	יָלַ֥ע	אָדָ֗ם	מוֹקֵ֥שׁ
	kutafakari	nadhiri	na–baada–ya	takatifu	kutangaza–haraka	kwa–mtu	mtego
	H1239	H5088		H6944	H3216	H0120	H4170

Ni mtego kwa mtu kusema kwa pupa, “ Kitu hiki ni kitakatifu” na kuanza kufikiri juu yake kwamba kina maana gani baada ya kufanya kiapo.

26	אוֹפָֽן׃	עֲלֵיהֶ֥ם	וַיָּ֑שָׁב	חָ֝כָ֗ם	מֶ֣לֶךְ	רְשָׁעִ֭ים	מְזָרֶ֣ה
	gurudumu	juu–yao	na–hugeuza	mwenye–hekima	mfalme	waovu	hupepeta
	H0212		H7725	H2450	H4428	H7563	H2219

Mfalme mwenye busara huwapepeta waovu na huligeuza juu yao gurudumu la kupuria.

27	חַדְרֵי־	כָֽל־	חֹפֵ֣שׂ	אָדָ֑ם	נִשְׁמַ֥ת	יְהוָ֗ה	נֵ֫ר
	vya–ndani–vya	vyumba–vyote	huchunguza	mwanadamu	ni–pumzi–ya	ya–Yahwe	taa
	H2315	H3605	H2664	H0120	H5397	H3068	

בֶּֽטֶן׃	
tumbo	
H0990	

Roho ya mtu ni taa ya Yehova, hutafiti sehemu zake zote za ndani kabisa.

כִּסְאוֹ׃	בַּחֶסֶד	וְסָעַד	מֶלֶךְ	יִצְרוּ־	וֶאֱמֶת	חֶסֶד	28
kiti–chake–cha–enzi	kwa–upendo	na–hutegemeza	mfalme	humlinda	na–uaminifu	upendo	
H3678		H5582	H4428	H5341	H0571		

Agano la uaminifu na udhamini humhifadhi mfalme; kiti chake cha enzi hufanywa thabiti kwa upendo.

שִׁיבָה׃	זְקֵנִים	וַהֲדַר	כֹּחַם	בַּחוּרִים	תִּפְאֶרֶת	29
ni–mvi	ya–wazee	na–heshima	ni–nguvu–zao	wa–vijana	utukufu	
H7872	H2205	H1926		H0970	H8597	

Utukufu wa watu vijana ni nguvu zao na fahari ya watu wazee ni mvi zao.

בָּטֶן׃	חַדְרֵי־	וּמַכּוֹת	בְּרָע	)תַּמְרִיק(	]תמריק[	פְּצַע	חַבְרוּת	30
tumbo	vyumba–vya–ndani–vya	na–mapigo	uovu	husafisha	husafisha	ya–jeraha	mapigo	
H0990	H2315	H4347		H8562	H4838	H6482	H2250	

Mapigo yanayoleta kidonda huusafisha ubaya na vichapo hufanya sehemu za ndani kabisa kuwa safi.

Chapter 21

אֲשֶׁר	כָּל־	עַל־	יְהוָה	בְּיַד־	מֶלֶךְ	לֵב־	מַיִם	פַּלְגֵי־	1
ambapo	kila–mahali	kwa	Yahwe	mkononi–mwa	mfalme	moyo–wa	maji	mifereji–ya	
	H3605		H3068	H3027	H4428		H4325	H6388	

יַטֶּנּוּ׃	יַחְפֹּץ
huuelekeza	apendapo
H5186	

Moyo wa mfalme ni mfereji wa maji katika mkono wa Yehova; anaugeuza popote anakopenda.

יְהוָה׃	לִבּוֹת	וְתֹכֵן	בְּעֵינָיו	יָשָׁר	אִישׁ	דֶּרֶךְ־	כָּל־	2
Yahwe	mioyo	lakini–hupima	machoni–pake	ni–sawa	mtu	njia–ya	kila	
H3068	H3826	H8505		H3477	H0376	H1870	H3605	

Kila njia ya mtu ni sawa katika macho yake mwenyewe, lakini ni Yehova anayeipima mioyo.

מִזָּבַח׃	לַיהוָה	נִבְחָר	וּמִשְׁפָּט	צְדָקָה	עֲשֹׂה	3
kuliko–dhabihu	na–Yahwe	huchaguliwa	na–hukumu	haki	kufanya	
H2077	H3068	H0977	H4941	H6666		

Kutenda haki na adili hukubaliwa zaidi na Yehova kuliko sadaka.

חַטָּאת׃	רִשָּׁעִים	נֵר	לֵב	וּרְחַב־	עֵינַיִם	רוּם־	4
ni–dhambi	waovu	taa–ya	mpana	na–moyo	macho	kiburi–cha	
	H7563	H5215		H7342		H7312	

Macho ya kiburi na moyo wa majivuno- taa ya waovu- ni dhambi.

אַךְ־	אָץ	וְכָל־	לְמוֹתָר	אַךְ־	חָרוּץ	מַחְשְׁבוֹת	5
hakika	mwenye–haraka	lakini–kila	huleta–faida	hakika	ya–mwenye–bidii	mipango	
H0389	H0213	H3605	H4195	H0389		H4284	

לְמַחְסוֹר׃
huleta–uhaba
H4270

Mipango ya mwenye juhudi huelekea kwenye mafanikio tu, bali kila mtu anayetenda kwa haraka huelekea umasikini.

מָוֶת׃	מְבַקְשֵׁי־	נֹפֶךְ	הֶבֶל	שֹׁקֵר	בִּלְשׁוֹן	אוֹצָרוֹת	פָּעַל	6
mauti	wa–watafutao	unaopepea	ni–ubatili	wa–uongo	kwa–ulimi	hazina	kupata	
H4194	H1245	H5086	H1892	H8267	H3956	H0214	H6467	

Kujipatia utajiri kwa ulimi wa uongo ni mvuke unaopita upesi na mtego ambao unafisha.

מִשְׁפָּט׃	לַעֲשׂוֹת	מֵאֲנוּ	כִּי	יְגוֹרֵם	רְשָׁעִים	שֹׁד־		7
haki	kufanya	wamekataa	kwa–maana	utawakokota	waovu	uharibifu–wa		
H4941		H3985		H1641	H7563	H7701		

Vurugu ya waovu itawaburuta mbali, maana wanakataa kutenda haki.

פָּעֳלוֹ׃	יָשָׁר	וְזַךְ	וְזָר	אִישׁ	דַּרְכּוֹ	הֲפַכְפַּךְ		8
kazi–yake	mwadilifu	lakini–safi	mwenye–hatia	ya–mtu	njia	iliyopotoka		
H6467	H3477	H2134	H2054	H0376	H1870	H2019		

Njia ya mwenye hatia ni ukatiri, bali mwenye usafi hutenda yaliyo ya haki.

							טוֹב	9
							ni–bora	
							H2896	
וּבֵית	מְדְיָנִים	מֵאֶשֶׁת	גָּג	פִּנַּת־	עַל־	לְשֶׁבֶת		
katika–nyumba	mgomvi	kuliko–mwanamke	paa	pembe–ya	juu–ya	kukaa		
	H4079	H0802	H1406	H6438		H3427		

חָבֵר׃	
ya–pamoja	
H2267	

Bora kuishi kwenye kona ya juu darini kuliko katika nyumba pamoja na mke mgonvi.

רֵעֵהוּ׃	בְּעֵינָיו	יְחֵן	לֹא־	רָע	אִוַּתָה־	רָשָׁע	נֶפֶשׁ	10
jirani–yake	machoni–pake	hajutahurumia	hajutahurumia	uovu	hutamani	ya–mwovu	nafsi	
H7453			H3808		H0183	H7563	H5315	

Hamu ya mwovu ni uchu wa mabaya; jirani yake haoni ukarimu katika macho yake.

						בַּעְנָשׁ־	11
						aadhibishwapo	
						H6064	
לְחָכָם	וּבְהַשְׂכִּיל	פֶּתִי	יֵחְכַּם־	לֵץ			
mwenye–hekima	na–kwa–kufundishwa	mjinga	hupata–hekima	mdhihaki			
H2450			H2449	H3887			

דָּעַת׃	יִקַּח־
maarifa	hupokea
H1847	H3947

Mwenye dhihaka anapoadhibiwa mjinga hupata busara, na mtu mwenye busara anapofundishwa, anaongeza maarifa.

לָרָע׃	רְשָׁעִים	מְסֹלָף	רָשָׁע	לְבֵית	צַדִּיק	מַשְׂכִּיל	12
katika–uharibifu	waovu	huangusha	mwovu	nyumba–ya	mwenye–haki	huangalia	
	H7563	H5557	H7563		H6662		

Atendaye haki huilinda nyumba ya mwovu; huwashusha waovu kwenye uharibifu.

יֵעָנֶה׃	וְלֹא	יִקְרָא	הוּא	גַּם־	דָּל	מִזְעַקַת־	אָזְנוֹ	אֹטֵם	13
jibiwa	wala–hata	ataita	yeye	hata	maskini	kwa–kilio–cha	sikio–lake	azibaye	
	H3808	H7121	H1931	H1571	H1800	H2201	H0241	H0331	

Anayeziba masikio yake kwenye kilio cha masikini, pia atalia, lakini hatajibiwa.

עַזָּה׃	חֵמָה	בַּחֵק	וְשֹׁחַד	אַף	יִכְפֶּה־	בַּסֵּתֶר	מַתָּן	14
kali	ghadhabu	kifuani	na–hongo	hasira	huzima	kwa–siri	zawadi	
H5794	H2534	H2436	H7810	H0639	H3711		H4976	

Zawadi ya siri hutuliza hasira na zawadi ya kificho hutuliza ghadhabu kuu.

	אָוֶן׃	לְפַעֲלֵי	וּמְחִתָּה	מִשְׁפָּט	עֲשׂוֹת	לַצַּדִּיק	שְׁמָחָה	15
	uovu	kwa–watendao	lakini–hofu	haki	kufanya	kwa–mwenye–haki	furaha	
	H0205	H6466	H4288	H4941		H6662	H8057	

Haki ikitendeka, huleta furaha kwa mwenye kutenda wema, lakini huleta hofu kubwa kwa watenda mabaya.

	יָנוּחַ׃	רְפָאִים	בִּקְהַל	הַשְׂכֵּל	מִדֶּרֶךְ	תּוֹעֶה	אָדָם	16
	atapumzika	la–wafu	katika–kusanyiko	ya–ufahamu	kutoka–njia	apoteaye	mtu	
	H5117	H7496	H6951		H1870	H8582	H0120	

Yule anayezururа kutoka kwenye njia ya ufahamu, atapumzika kwenye kusanyiko la wafu.

	יַעֲשִׁיר׃	לֹא	וְשֹׁמֵן	יֵין־	אֹהֵב	שִׂמְחָה	אֹהֵב	מַחְסוֹר	אִישׁ	17
	tajiri	hatakuwa	na–mafuta	divai	apendaye	anasa	apendaye	mwenye–uhitaji	mtu	
	H6238	H3808	H8081	H3196	H0157	H8057	H0157	H4270	H0376	

Anayependa raha atakuwa masikini; anayependa divai na mafuta hawezi kuwa tajiri.

	בּוֹגֵד׃	יִשָּׁרִים	וְתַחַת	רָשָׁע	לַצַּדִּיק	כֹּפֶר	18
	msaliti	waadilifu	na–badala–ya	mwovu	kwa–mwenye–haki	fidia	
	H0898	H3477	H8478	H7563	H6662		

Mtu mbaya ni fidia kwa yule atendaye haki, na mdanganyifu ni fidia kwa waaminifu.

	מִדְיָנִים)	]מדונים[	מֵאֶשֶׁת	מִדְבָּר	בְּאֶרֶץ־	שָׁבֶת	טוֹב	19
	mgomvi	mgomvi	kuliko–mwanamke	ya–jangwa	katika–nchi	kukaa	ni–bora	
	H4066	H4066	H0802		H0776	H3427		

וְכֶעֶס׃
na–mwenye–hasira

Bora kuishi jangwani kuliko kuishi pamoja na mwanamke ambaye huchochea sana ugomvi na malalamiko.

אָדָם	וּכְסִיל	חָכָם	בִּנְוֵה	וְשֹׁמֶן	נֶחְמָד	וְאוֹצַר	20
mtu	lakini–mpumbavu	mwenye–hekima	katika–makao–ya	na–mafuta	ya–thamani	hazina	
H0120	H3684	H2450		H8081		H0214	

יְבַלְּעֶנּוּ׃
huimeza
H1104

Hazina yenye thamani na mafuta vipo nyumbani kwa mwenye busara, bali mtu mpumbavu huviharibu.

	וְכָבוֹד׃	צְדָקָה	חַיִּים	יִמְצָא	וָחָסֶד	צְדָקָה	רֹדֵף	21
	na–heshima	haki	uzima	hupata	na–upendo	haki	afuataye	
	H3519	H6666		H4672		H6666	H7291	

Mtu atendaye haki na mwema -huyu mtu hupata uzima, haki na heshima.

	מִבְטֶחָה׃	עֹז	וַיְרֵד	חָכָם	עָלָה	גִּבֹּרִים	עִיר	22
	ya–tegemeo–lake	nguvu	na–hushusha	mwenye–hekima	hupanda	wa–mashujaa	mji	
	H4009	H5797	H3381	H2450	H5927	H1368		

Mtu mwenye busara huupima mji wa mashujaa, na huiangusha ngome wanayoitumaini.

	נַפְשׁוֹ׃	מִצָּרוֹת	שֹׁמֵר	וּלְשׁוֹנוֹ	פִּיו	שֹׁמֵר	23
	nafsi–yake	kutoka–taabu	hulinda	na–ulimi–wake	kinywa–chake	alindaye	
	H5315		H8104	H3956	H6310	H8104	

Anayelinda kinywa chake na ulimi wake hujilinda mwenyewe na taabu.

24	זָד	מְרִיבִי	עֹשֶׂה	שִׁמְךָ	לֵץ	יָהִיר	זָד
	mwenye–kiburi	mwenye–majivuno	mdhihaki	jina–lake	atendaye	kwa–kiburi	cha–ufidhuli:
	H2086	H3093	H3887	H8034	H5678	H2087	

Mtu mwenye kiburi na maringo- “ Dhihaka” ndilo jina lake - hutenda kwa majivuno na kujidai.

25	תַּאֲוַת	עָצֵל	תְּמִיתֶנּוּ	כִּי־	מֵאֲנוּ	יָדָיו	לַעֲשׂוֹת:
	tamaa	ya–mvivu	humuua	kwa–maana	zinakataa	mikono–yake	kufanya–kazi
	H8378	H6102	H4191		H3985	H3027	

Shauku ya mtu mvivu itamuua, maana mikono yake hukataa kufanya kazi.

26	כָּל־	הַיּוֹם	הִתְאַוֶּה	תַּאֲוָה	וְצַדִּיק	יִתֵּן	וְלֹא	יַחְשֹׂךְ:
	siku	nzima	hutamani	tamaa	lakini–mwenye–haki	hutoa	wala–haizuii	haizuii
	H3605	H3117	H0183	H8378	H6662	H5414	H3808	H2820

Kwa siku nzima hupatwa na uchu na uchu zaidi, lakini atendaye haki hutoa na wala hazuii.

27	זֶבַח	רְשָׁעִים	תּוֹעֲבָה	אַף	כִּי־	בְזִמָּה	יְבִיאֶנּוּ:
	dhabihu	ya–waovu	ni–chukizo	zaidi–sana	wakati	kwa–nia–mbaya	ailetapo
	H2077	H7563	H8441	H0637		H2154	H0935

Sadaka ya mwovu ni chukizo; huwa ni chukizo zaidi anapoileta kwa nia mbaya.

28	עֵד־	כְּזָבִים	יֹאבֵד	וְאִישׁ	שׁוֹמֵעַ	לָנֶצַח	יְדַבֵּר:
	shahidi	wa–uongo	ataangamia	lakini–mtu	asikilizaye	daima	atasema
	H5707	H3577	H0006	H0376	H8085	H5331	H1696

Shahidi wa uongo ataangamia, bali anayesikiliza ataongea kwa muda wote.

29	הֵעֵז	אִישׁ	רָשָׁע	בִּפְנֵיו	וְיָשָׁר	הוּא	יָכִין]	יָבִין(	דרכיו]
	huimarisha	mtu	mwovu	uso–wake	lakini–mwadilifu	yeye	huimarisha	huelewa	njia–zake
	H5810	H0376	H7563	H6440	H3477	H1931		H0995	H1870

דַּרְכּוֹ:)	
njia–yake	
H1870	

Mtu mwovu huufanya uso wake kuwa mgumu, bali mtu mwadilifu ni thabiti juu ya njia zake.

30	אֵין	חָכְמָה	וְאֵין	תְּבוּנָה	וְאֵין	עֵצָה	לְנֶגֶד	יְהוָה:	פ
	hakuna	hekima	wala–hakuna	ufahamu	wala–hakuna	shauri	dhidi–ya	Yahwe	—
	H0369	H2451	H0369	H8394	H0369	H6098	H5048	H3068	

Hakuna hekima, hakuna ufahamu, na hakuna shauri linaloweza kusimama kinyume na Yehova.

31	סוּס	מְוּכָן	לְיוֹם	מִלְחָמָה	וְלַיהוָה	הַתְּשׁוּעָה:
	farasi	huandaliwa	kwa–siku	ya–vita	lakini–kwa–Yahwe	ushindi
			H3117	H4421	H3068	H8668

Farasi hutayarishwa kwa siku ya mapigano, lakini ushindi hupatikana kwa Yehova.

Chapter 22

1	נִבְחָר	שֵׁם	מֵעֹשֶׁר	רָב	מִכֶּסֶף	וּמִזָּהָב	חֵן	טוֹב:
	huchaguliwa	jina	kuliko–utajiri	mwingi	kuliko–fedha	na–kuliko–dhahabu	upendeleo	mzuri
	H0977	H8034	H6239		H3701	H2091	H2580	

Jina jema huchaguliwa dhidi ya utajiri mwingi na fadhila ni bora kuliko fedha na dhahabu.

יְהוָה׃	כֻּלָּם	עֹשֶׂה	נִפְגָּשׁוּ	וָרָשׁ	עָשִׁיר	2
ni–Yahwe	wote	aliyewaumba	hukutana	na–maskini	tajiri	
H3068	H3605		H6298	H7326	H6223	

Watu matajiri na masikini wanafanana katika hili - Yehova ni muumba wao wote.

עָבְרוּ	וּפְתָיִים	)וְנִסְתָּר(	]ויסתר[	רָעָה	רָאָה	וְעָרוּם	3
huendelea	lakini–wajinga	na–hujificha	na–hujificha	hatari	huona	mwenye–busara	
		H5641	H5641		H7200	H6175	

וְנֶעֱנָשׁוּ׃
na–huadhibiwa
H6064

Mtu mwenye hekima huiona taabu na kujificha mwenyewe, bali mjinga huendelea mbele na huumia kwa ajili yake.

וְחַיִּים׃	וְכָבוֹד	עֹשֶׁר	יְהוָה	יִרְאַת	עֲנָוָה	עֵקֶב	4
na–uzima	na–heshima	utajiri	Yahwe	ni–kumcha	unyenyekevu	thawabu–ya	
	H3519	H6239	H3068	H3374	H6038	H6118	

Thawabu ya unyenyekevu na kumcha Yehova ni utajiri, heshima na uzima.

מֵהֶם׃	יִרְחַק	נַפְשׁוֹ	שׁוֹמֵר	עִקֵּשׁ	בְּדֶרֶךְ	פַּחִים	צִנִּים	5
nayo	hukaa–mbali	nafsi–yake	alindaye	ya–mpotovu	katika–njia	na–mitego	miiba	
H1992	H7368	H5315	H8104	H6141	H1870		H6791	

Miiba na mitego hulala katika njia ya wakaidi; yeye anayelinda maisha yake atakuwa mbali navyo.

לֹא־	יָסוּר	מִמֶּנָּה׃							6
hataiacha	kutoka–kwake								
H3808	H5493								

יָזִקְין׃	כִּי־	גַּם	דַּרְכּוֹ	פִּי	עַל־	לַנַּעַר	חֲנֹךְ	
atakapokuwa–mzee	wakati	hata	yake	njia	kulingana–na	mtoto	mfundishe	
H2204		H1571	H1870	H6310		H5288	H2596	

Mfundishe mtoto njia inayompasa na wakati akiwa mzee hatayaacha mafundisho hayo.

מַלְוֶה׃	לְאִישׁ	לֹוֶה	וְעֶבֶד	יִמְשֹׁל	בְּרָשִׁים	עָשִׁיר	7
akopesha	kwa–mtu	akopaye	na–mtumwa	hutawala	juu–ya–maskini	tajiri	
	H0376		H5650	H4910	H7326	H6223	

Watu matajiri huwatawala watu masikini na mwenye kukopa ni mtumwa wa yule anayekopesha.

יִכְלֶה׃	עֶבְרָתוֹ	וְשֵׁבֶט	אָוֶן	)יִקְצָר־(	]יקצור־[	עָוְלָה	זֹרֵעַ	8
itakwisha	ya–ghadhabu–yake	na–fimbo	uovu	atavuna	atavuna	dhuluma	apandaye	
H3615	H5678	H7626	H0205				H2232	

Yule anayepanda udhalimu atavuna taabu na fimbo ya hasira yake itanyauka.

לַדָּל׃	מִלַּחְמוֹ	נָתַן	כִּי־	יְבֹרָךְ	הוּא	עַיִן	טוֹב־	9
maskini	kutoka–mkate–wake	amempa	kwa–maana	atabarikiwa	yeye	zuri	mwenye–jicho	
H1800	H3899	H5414		H1288	H1931			

Mwenye jicho la ukarimu atabarikiwa, maana anashiriki mkate wake pamoja na masikini.

וְקָלוֹן׃	דִּין	וְיִשְׁבֹּת	מָדוֹן	וְיֵצֵא	לֵץ	גָּרֵשׁ	10
na–aibu	mashindano	na–utaisha	ugomvi	na–utaondoka	mdhihaki	mfukuze	
H7036	H1779		H4066	H3318	H3887	H1644	

Mfukuze mbali mwenye dhihaka, na ugomvi utaondoka, mashindano na matukano yatakoma.

מֶלֶךְ׃	רֵעֵהוּ	שִׂפְתָיו	חֵן	לֵב	(טְהָר־	[טהור־]	אֹהֵב	11
mfalme	rafiki–yake	midomo–yake	neema	moyo	usafi–wa	usafi–wa	apendaye	
H4428	H7453	H8193	H2580		H2889	H2889	H0157	

Anayependa moyo safi na mwenye maneno ya neema, atakuwa rafiki yake mfalme.

בֹּגֵד׃	דִּבְרֵי	וַיְסַלֵּף	דָּעַת	נָצְרוּ	יְהוָה	עֵינֵי	12
msaliti	maneno–ya	lakini–hupindua	maarifa	hulinda	Yahwe	macho–ya	
H0898	H1697	H5557	H1847	H5341	H3068		

Macho ya Yehova huyaangalia maarifa, bali huyapindua maneno ya wadanganyifu.

אֶרְצֶתֶךָ׃	רְחֹבוֹת	בְּתוֹךְ	בַּחוּץ	אֲרִי	עָצֵל	אָמַר	13
nitauawa	viwanja	katikati–ya	nje	simba	mvivu	asema	
H7523	H7339	H8432	H2351		H6102	H0559	

Mtu mvivu husema, “ Kuna simba mtaani! Nitauawa sehemu za njia.”

(יִפָּל־	[יפול־]	יְהוָה	זְעוּם	זָרוֹת	פִּי	עֲמֻקָּה	שׁוּחָה	14
ataanguka	ataanguka	Yahwe	achukizaye	wanawake–wageni	ni–kinywa–cha	refu	shimo	
H5307	H5307	H3068	H2194		H6310	H6013	H7745	

שָׁם׃
humo
H8033

Kinywa cha malaya ni shimo lenye kina kirefu; hasira ya Yehova huchochewa dhidi ya yule anayetumbukia ndani yake.

יְרֻחֲקֶנָּה	מוּסָר	שָׁבֶט	נָעַר	בְּלֵב־	קְשׁוּרָה	אִוֶּלֶת	15
itauondoa	ya–adabu	fimbo	mtoto	ndani–ya–moyo–wa	umefungwa	upumbavu	
H7368	H4148	H7626	H5288		H7194	H0200	

מְמָּנּוּ׃
kutoka–kwake

Upumbavu umefungwa katika moyo wa mtoto, lakini marudi ya fimbo huutoa.

לְמַחְסוֹר׃	אַךְ־	לְעָשִׁיר	נֹתֵן	לָוֹ	לְהַרְבּוֹת	דַּל	עֹשֵׁק	16
atakuwa–maskini	hakika	kwa–tajiri	amtoaye	kwake	kuongeza	maskini	amdhulumaye	
H4270	H0389	H6223	H5414			H1800	H6231	

Anayewanyanyasa watu masikini ili kuongeza mali yake, au kuwapa matajiri, atakuwa masikini.

תָּשִׁית	וְלִבְּךָ	חֲכָמִים	דִּבְרֵי	וְשִׁמַע	אָזְנֶךָ	הַט	17
uelekeze	na–moyo–wako	wenye–hekima	maneno–ya	na–sikia	sikio–lako	usikilize	
H7896		H2450	H1697	H8085	H0241	H5186	

לְדַעְתִּי׃
kwa–maarifa–yangu
H1847

Tega sikio lako na usikilize maneno ya wenye busara na utumia moyo wako katika maarifa yangu,

עַל־	יַחְדָּו	יִכֹּנוּ	בִּבְטְנֶךָ	תִּשְׁמְרֵם	כִּי־	נָעִים	כִּי־	18
juu–ya	pamoja	yatatulia	ndani–yako	utakapoyahifadhi	wakati	ni–vizuri	kwa–maana	
			H0990	H8104				

שְׂפָתֶיךָ׃
midomo–yako
H8193

maana itakuwa furaha kwako kama utayaweka ndani yako, kama yote yatakuwa katika midomo yako.

19	לִהְיוֹת	בַּיהוָה	מִבְטַחֶךָ	הוֹדַעְתִּיךָ	הַיּוֹם	אַף־	אָתָּה׃
	ili–iwe	kwa–Yahwe	tumaini–lako	nimekufundisha	leo	hata	wewe
	H1961	H3068	H4009	H3045	H3117	H0637	

Basi tumaini lako liwe kwa Yehova, ninayafundisha kwako leo- hata kwako.

20	הֲלֹא	כְתַבְתִּי	לְךָ	]שלשום[	)שָׁלִישִׁים(	בְּמוֹעֵצֹת
	je–sikuandika	nimekuandikia	kwako	mambo–thelathini	mambo–thelathini	ya–mashauri
	H3808	H3789		H8032		H4156

וָדָעַת׃
na–maarifa
H1847

Sijakuandikia wewe misemo thelathini ya mafundisho na maarifa,

21	לְהוֹדִיעֲךָ	קְשֹׁט	אִמְרֵי־	אֱמֶת	לְהָשִׁיב	אֲמָרִים	אֶמֶת	לְשֹׁלְחֶיךָ׃
	kukufundisha	ukweli	maneno–ya	kweli	ili–urudishe	maneno	ya–kweli	kwa–waliokutuma
	H3045		H0561	H0571	H7725	H0561	H0571	H7971

פ
—

kwa kukufundisha kweli katika maneno haya yenye uaminifu, ili uwe na majibu yenye kutegemewa kwa waliokutuma?

22	אַל־	תִּגְזָל־	דָּל	כִּי־	דַּל־	הוּא	וְאַל־	תְּדַכֵּא
	usimwibie	usimwibie	maskini	kwa–sababu	maskini	yeye	wala–usimdhulumu	usimdhulumu
	H0408	H1497	H1800		H1800	H1931	H0408	H1792

עָנִי	בַּשָּׁעַר׃
mnyonge	langoni
H6041	H8179

Usimwibie masikini kwa sababu ni masikini, au kumponda kwenye lango,

23	כִּי־	יְהוָה	יָרִיב	רִיבָם	וְקָבַע	אֶת־	קֹבְעֵיהֶם	נָפֶשׁ׃
	kwa–maana	Yahwe	atatetea	kesi–yao	na–ataipokonya	kutoka–kwa	wanaowapora	nafsi
		H3068	H7378	H7379	H6906	H0853	H6906	H5315

maana Yehova ataitetea kesi yao, na atawaibia uzima wale waliowaibia masikini.

24	אַל־	תִּתְרַע	אֶת־	וְאֶת־	אֵישׁ	חֵמוֹת	לָא
	usiwe	rafiki	wa	na–pamoja–na	mtu	mwenye–ghadhabu	usiende
	H0408		H0854	H0376	H0639	H2534	H3808

תָּבוֹא׃
usiende
H0935

Usifanye urafiki na mtu mwenye kutawaliwa na hasira na wala usiambatane pamoja na mwenye hasira kali,

25	פֶּן־	תֶּאֱלַף	]ארחתו[	)אָרְחֹתָיו(	וְלָקַחְתָּ	מוֹקֵשׁ	לְנַפְשֶׁךָ׃
	usije	ukajifunza	njia–zake	njia–zake	na–ukajitia	mtego	kwa–nafsi–yako
	H6435	H0502	H0734	H0734	H3947	H4170	H5315

au utajifunza njia zake na utakuwa chambo kwa nafsi yako.

26	אַל־	תְּהִי	בְּתֹקְעֵי־	כָּף	בַּעֲרְבִים	מַשָּׁאוֹת׃
	usiwe	usiwe	miongoni–mwa–wanaoshikana	mikono	wala–wadhamini	wa–madeni
	H0408	H1961	H8628	H3709	H6148	H4859

Usiwe miongoni mwao wapigao mikono, mwenye kuahidi madeni.

אִם־	אֵין־	לְךָ	לְשַׁלֵּם	לָמָּה	יִקַּח	מִשְׁכָּבְךָ	מִתַּחְתֶּיךָ׃	27
kama	huna	wewe	kulipa	kwa–nini	ichukuliwe	kitanda–chako	kutoka–chini–yako	
	H0369			H4100	H3947	H4904	H8478	

Kama umekosa njia za kulipa, nini kitaweza kuzuia mtu kuchukua kitanda chako chini yako?

אַל־	תָּסֵג	גְּבוּל	עוֹלָם	אֲשֶׁר	עָשׂוּ	אֲבוֹתֶיךָ׃	28
usiondoe	usiondoe	mpaka	wa–kale	ambao	waliweka	baba–zako	
H0408	H5253	H1366	H5769			H0001	

Usiondoe jiwe la mpaka la wahenga ambalo baba zako wameweka.

בַּל־	יִתְיַצֵּב	מְלָכִים	לִפְנֵי־	בִּמְלַאכְתּוֹ	מָהִיר	וְאִישׁ	חָזִיתָ	29
hatasimama	atasimama	wafalme	mbele–ya	katika–kazi–yake	hodari	mtu	unaona	
H1077	H3320	H4428	H6440	H4399	H4106	H0376	H2372	

פ	חֲשֻׁכִים׃	לִפְנֵי	יִתְיַצֵּב
—	watu–wa–kawaida	mbele–ya	hatasimama
	H2823	H6440	H3320

Je umemwona mtu aliyeuwawa kwenye kazi yake? Atasimama mbele ya wafalme; hatasimama mbele ya watu wa kawaida.

Chapter 23

אֲשֶׁר	אֶת־	תָּבִין	בִּין	מוֹשֵׁל	אֶת־	לִלְחֹם	תָּשֵׂם	כִּי־	1
kilichoko	kile	chunguza–vizuri	chunguza	mtawala	na	kula	unaketi	wakati	
	H0853	H0995	H0995	H4910	H0854		H3427		

לִפָנֶיךָ׃
mbele–yako
H6440

Unapoketi kula pamoja na mtawala, angalia kwa uangalifu kilichopo mbele yako,

אָתָּה׃	נֶפֶשׁ	בָּעַל	אִם־	בִּלֹּעֶךָ	שַׂכִּין	וְשַׂמְתָּ	2
wewe	hamu–kubwa	mwenye	kama	kooni–mwako	kisu	na–uweke	
	H5315	H1167		H3930	H7915		

na kama ni mtu unayependa kula chakula sana weka kisu kooni.

כְּזָבִים׃	לֶחֶם	וְהוּא	לְמַטְעַמּוֹתָיו	תִּתְאָו	אַל־	3
cha–udanganyifu	chakula	kwa–sababu–ni	vyakula–vyake–vitamu	usitamani	usitamani	
H3577	H3899	H1931	H4303	H0183	H0408	

Usitamani vinono vyake maana ni chakula cha uongo.

חָדָל׃	מִבִּינָתְךָ	לְהַעֲשִׁיר	תִּיגַע	אַל־	4
jiepushe	kutoka–kwa–ufahamu–wako	kupata–mali	usijichooshe	usijichooshe	
H2308	H0998	H6238	H3021	H0408	

Usifanye kazi sana ili kupata mali; uwe na busara ya kutosha ili ujue wakati wa kuacha.

יַעֲשֶׂה־	עָשָׂה	כִּי	וְאֵינֶנּוּ	בּוֹ	עֵינֶיךָ	)הֲתָעִיף(	]התעוף[	5
itajitengenezea	hakika	kwa–sababu	na–haipo	kwake	macho–yako	(ukiitazama)	[ukiitazama]	
			H0369					

פ	הַשָּׁמָיִם׃	)יָעוּף(	]ועיף[	כְּנָשֶׁר	כְּנָפַיִם	לָהּ
P	mbinguni	(huruka)	[na–kuruka]	kama–tai	mabawa	yenyewe
	H8064			H5404	H3671	

Je utaruhusu macho yako yaangaze juu yake? Itaondoka, maana itawaa mabawa kama tai na kuruka angani.

)תִּתְאָיו(	]תתאו[	וְאַל־	עֵין	רַע	לֶחֱם	אֶת־	תִּלְחַם	אַל־	6
(usitamani)	[usitamani]	na–usitamani	jicho–baya	mwenye	chakula–cha	na	usile	usile	
H0183	H0183	H0408			H3899	H0853		H0408	

לְמַטְעַמֹּתָיו׃
vyakula–vyake–vitamu
H4303

Usile chakula cha yule mwenye jicho baya- na usiwe na shauku ya vinono vyake,

וְשִׁתֵּה	אֶכֹל	הוּא	כֵּן־	בְּנַפְשׁוֹ	שָׁעַר	כִּמוֹ־	וְכִי	7
na–kunywa	kula	yeye	hivyo	ndani–ya–nafsi–yake	anavyohesabu	kama	kwa–sababu	
H8354	H0398	H1931		H5315	H8176	H3644		

עִמָּךְ׃	בַל־	וְלִבּוֹ	לָךְ	נְאֻמַר	
pamoja–nawe	si	lakini–moyo–wake	kwako	husema	
	H1077			H0559	

maana ni mtu mwenye kuhesabu gharama ya chakula. “Kula na kunywa!” anakuambia, lakini moyo wake haupo pamoja nawe.

הַנְּעִימִים׃	דְּבָרֶיךָ	וְשִׁחַתָּ	תְקִיאֶנָּה	אָכַלְתָּ	פִּתְּךָ־	8
mazuri	maneno–yako	na–utaharibu	utatapika	ulichokula	kipande–ulichokula	
	H1697	H7843	H6958	H0398		

Utatapika kiasi kidogo ulichokula na utakuwa umepoteza sifa zako njema.

לְשֹׂכֶל	יָבוּז	כִּי־	תְדַבֵּר	אַל־	כְּסִיל	בְּאָזְנֵי	9
kwa–busara–ya	atadharau	kwa–sababu	usiseme	usiseme	mpumbavu	masikioni–mwa	
H7922	H0936		H1696	H0408	H3684	H0241	

מְלֶיךָ׃
maneno–yako
H4405

Usiongee katika usikivu wa mpumbavu, maana atadharau hekima ya maneno yako.

תָּבִא׃	אַל־	יְתוֹמִים	וּבִשְׁדֵי	עוֹלָם	גְּבוּל	תַּסֵּג	אַל־	10
usiingie	usiingie	yatima	na–katika–mashamba–ya	wa–kale	mpaka	usisogeze	usisogeze	
H0935	H0408	H3490		H5769	H1366	H5253	H0408	

Usihamishe jiwe la mpaka wa kale au kunyang'anya mashamba ya yatima,

רִיבָם	אֶת־	יָרֵיב	הוּא־	חָזָק	גֹּאֲלָם	כִּי־	11
shauri–lao	shauri–lao	atatetea	yeye	mwenye–nguvu	mkombozi–wao	kwa–sababu	
H7379	H0853	H7378	H1931	H2389			

אִתָּךְ׃
dhidi–yako
H0854

maana Mkombozi wao ni imara na atatetea kesi yao dhidi yako.

דָּעַת׃	לְאִמְרֵי־	וְאָזְנְךָ	לִבֶּךָ	לַמּוּסָר	הָבִיאָה	12
maarifa	kwa–maneno–ya	na–masikio–yako	moyo–wako	kwa–adabu	lete	
H1847	H0561	H0241		H4148	H0935	

Elekeza moyo wako katika mafundisho na masikio yako kwenye maneno ya maarifa.

13

לֹא	בַּשֶּׁבֶט	תַכֶּנּוּ	כִּי־	מוֹסָר	מִנַּעַר	תְּמִנַּע	אַל־
hatakufa	kwa–fimbo	ukimpiga	kwa–sababu	adabu	kutoka–kwa–mtoto	usizuie	usizuie
H3808	H7626	H5221		H4148	H5288	H4513	H0408

יָמֽוּת׃
hatakufa
H4191

Usizuie kuadilisha mtoto, maana ukimchapa kwa fimbo, hatakufa.

14

תַּצִּיל׃	מִשְׁאוֹל	וְנַפְשׁוֹ	תַּכֶּנּוּ	בַּשֶּׁבֶט	אַתָּה
utaiokoa	kutoka–kuzimu	na–nafsi–yake	utampiga	kwa–fimbo	wewe
H5337	H7585	H5315	H5221	H7626	

Ni wewe unayepaswa kumchapa kwa fimbo na kuikoa nafsi yake kuzimu.

15

אֲנִי׃	גַּם־	לִבֵּי	יִשְׂמַח	לִבֶּךָ	חָכַם	אִם־	בְּנִי
mimi	pia	moyo–wangu	utafurahi	moyo–wako	una–hekima	kama	mwanangu
H0589	H1571		H8055		H2449		

Mwanangu, kama moyo wako una busara, basi moyo wangu utafurahi pia;

16

מֵישָׁרִים׃	שְׂפָתֶיךָ	בְּדַבֵּר	כִּלְיוֹתָי	וְתַעֲלֹזְנָה	
unyofu	midomo–yako	wakati–wa–kusema	figo–zangu	na–zitafurahi	
H4339	H8193	H1696	H3629	H5937	

sehemu zangu ndani kabisa zitafurahi sana midomo yako inaponena haki.

17

יְהוָה	בְּיִרְאַת־	אִם־	כִּי	בָּחֲטָאִים	לִבְּךָ	יִקַּנֵּא	אַל־	
BWANA	katika–hofu–ya	kuwa	bali	wenye–dhambi	moyo–wako	kuwaonea–wivu	usiruhusu	
H3068	H3374			H2400		H7065	H0408	

הַיּוֹם׃	כָּל־
siku	siku–yote
H3117	H3605

Usiruhusu moyo wako kuwahusudu wenye dhambi, lakini endelea kumcha Yehova siku zote.

18

תִּכָּרֵת׃	לֹא	וְתִקְוָתְךָ	אַחֲרִית	יֵשׁ	אִם־	כִּי
halitakatwa	halitakatwa	na–tumaini–lako	baadaye	ipo	hakika	kwa–sababu
H3772	H3808		H0319	H3426		

Hakika tumaini lako halitaondolewa na siku zako za hapo baadaye.

19

לִבֶּךָ׃	בַּדֶּרֶךְ	וְאַשֵּׁר	וְחָכָם	בְּנִי	אַתָּה	שְׁמַע־
moyo–wako	katika–njia	na–uongoze	na–uwe–na–hekima	mwanangu	wewe	sikiliza
	H1870	H0833	H2449			H8085

Sikia- wewe! - mwanangu, na uwe mwenye busara na uelekeze moyo wako katika njia.

20

בָּשָׂר	בְּזוֹלְלֵי	יַיִן	בְּסֹבְאֵי־	תִּהְיֶה	אַל־
nyama	miongoni–mwa–walafi–wa	divai	miongoni–mwa–walevi–wa	usiwe	usiwe
H1320		H3196		H1961	H0408

לָמוֹ׃
kwao–wenyewe

Usishirikiane pamoja na walevi, au pamoja na walaji wa nyama walafi,

21

נוּמָה׃	תַּלְבִּישׁ	וּקְרָעִים	יְזָרֵשׁ	וְזוֹלֵל	סֹבֵא	כִּי־
usingizi	yatavisha	na–matambara	atakuwa–maskini	na–mlafi	mlevi	kwa–sababu
H5124	H3847	H7168	H3423			

maana mlevi na mlafi wanakuwa masikini na usingizi utawavika kwa matambara.

זָקְנָה	כִּי־	תָּבוּז	וְאַל־	יִלָּדֶךָּ	זֶה	לְאָבִיךָ	שְׁמַע	22
akiwa–mzee	wakati	usimdharau	na–usimdharau	aliyekuzaa	huyu	baba–yako	msikilize	
H2204		H0936	H0408	H3205	H2088	H0001	H8085	

אִמֶּךָ׃	
mama–yako	
H0517	

Msikilize baba yako ambaye alikuzaa na usimdharau mama yako wakati akiwa mzee.

וּבִינָה׃	וּמוֹסָר	חָכְמָה	תִּמְכֹּר	וְאַל־	קְנֵה	אֱמֶת		23
na–ufahamu	na–adabu	hekima	usiiuze	na–usiiuze	nunua	kweli		
H0998	H4148	H2451	H4376	H0408	H7069	H0571		

Inunue kweli, lakini usiiuze; nunua hekima, nidhamu, na ufahamu.

(וְיוֹלֵד)	[יולד]	צַדִּיק	אֲבִי	(עָגִיל)	[יגול]	(גָּיל)	[גול]	24
(na–azaaye)	[na–azaaye]	mwenye–haki	baba–wa	(atafurahi)	[atafurahi]	(furaha)	[furaha]	
H3205	H3205	H6662	H0001	H1523	H1523	H1523	H1523	

בּוֹ׃	(יִשְׂמַח־)	[וישמח־]	חָכָם
kwake	(atafurahia)	[atafurahia]	mwenye–hekima
H8055	H8055	H8055	H2450

Baba yake mwenye haki atafurahia sana, na yule amzaaye mtoto mwenye busara atamfurahia.

יוֹלַדְתָּךְ׃	וְתָגֵל	וְאִמֶּךָ	אָבִיךָ	יִשְׂמַח־	25
aliyekuzaa	na–atafurahi	na–mama–yako	baba–yako	atafurahi	
H3205	H1523	H0517	H0001	H8055	

Mfurahishe baba yako na mama yako na yule aliyekuzaa afurahie.

(תִּצְרְנָה׃)	[תרצנה]	דְּרָכַי	וְעֵינֶיךָ	לִי	לִבְּךָ	בְנִי	תְּנָה־	26
(yachunguze)	[yachunguze]	njia–zangu	na–macho–yako	mimi	moyo–wako	mwanangu	nipe	
H5341	H7521	H1870					H5414	

Mwanangu, nipe moyo wako na macho yako yachunguze njia zangu.

נָכְרִיָּה׃	צָרָה	וּבְאֵר	זוֹנָה	עֲמֻקָּה	שׁוּחָה	כִּי־		27
mwanamke–mgeni	chembamba	na–kisima–chembamba	kahaba	refu	shimo	kwa–sababu		
H5237		H0875	H2181	H6013	H7745			

Maana malaya ni shimo refu, na mke wa mume mwingine ni kisima chembamba.

תּוֹסִף׃	בְּאָדָם	וּבוֹגְדִים	תָּאֳרֵב	כְּחֵתֶף	הֵיא	אַף־		28
huongeza	miongoni–mwa–watu	na–wasaliti	huvizia	kama–mwizi	yeye	pia		
H3254	H0120	H0898	H0693	H2863	H1931	H0637		

Anavizia kama mnyang'anyi na huongeza idadi ya wadanganyifu miongoni mwa wanadamu.

לְמִי	(מְדָנִים)	[מדונים]	לְמִי	אֲבוֹי	לְמִי	אוֹי	לְמִי	29
kwa–nani	(mabishano)	[mabishano]	kwa–nani	huzuni	kwa–nani	ole	kwa–nani	
H4310	H4066	H4066	H4310	H0017	H4310	H0188	H4310	

עֵינָיִם׃	חַכְלִלוּת	לְמִי	חִנָּם	פְּצָעִים	לְמִי	שִׂיחַ
macho	wekundu–wa	kwa–nani	bure	majeraha	kwa–nani	malalamiko
	H2448	H4310	H2600	H6482	H4310	H7879

Nani mwenye taabu? Nani mwenye huzuni? Nani mwenye mapigano? Nani mwenye malalamiko? Nani mwenye majeraha bila sababu? Nani mwenye macho mekundu?

30	לַמְאַחֲרִים	עַל־	הַיָּיִן	לַבָּאִים	לַחְקֹר	מִמְסָךְ׃	
	kwa–wanaokawia	juu–ya	divai	kwa–wanaokuja	kutafuta	divai–iliyochanganywa	
	H0309		H3196	H0935	H2713	H4469	

Ni wale ambao huzengea kwenye mvinyo, wale wanaojaribu kuchanganya mvinyo.

31	אַל־	תֵּרֶא	יַיִן	כִּי	יִתְאַדָּם	כִּי־	יִתֵּן	[בכיס]	(בַּכּוֹס)
	usitazame	usitazame	divai	wakati	inakuwa–nyekundu	wakati	inatolea	[kioo]	(kikombe)
	H0408	H7200	H3196		H0119		H5414	H3599	H3563

יִתְהַלֵּךְ׃	בְּמֵישָׁרִים׃	עֵינֶיךָ
inashuka	laini	rangi–yake
H1980	H4339	

Usiutazame mvinyo ukiwa mwekundu, wakati unametameta kwenye kikombe na kutelemka kwa uraini.

32	אַחֲרִיתוֹ	כְּנָחָשׁ	יִשָּׁךְ	וְכִצְפְעֹנִי	יַפְרִשׁ׃
	mwishoni	kama–nyoka	huuma	na–kama–nyoka–wa–sumu	huuma
	H0319	H5175			

Mwisho wake unauma kama nyoka na sumu yake kama kifutu.

33	עֵינֶיךָ	יִרְאוּ	זָרוֹת	וְלִבְּךָ	יְדַבֶּר	תַּהְפֻּכוֹת׃
	macho–yako	yataona	vitu–vya–ajabu	na–moyo–wako	utasema	upotovu
		H7200			H1696	H8419

Macho yako yataona vitu vigeni na moyo wako utatamka vitu vya ukaidi.

34	וְהָיִיתָ	כְּשֹׁכֵב	בְּלֵב־	יָם	וְכִשְׁכַּב	בְּרֹאשׁ	חֶבֶל׃
	na–utakuwa	kama–mtu–aliyelelalala	katikati–ya	bahari	na–kama–mtu–aliyelelalala	juu–ya	mlingoti
	H1961			H3220	H7901		H2260

Utakuwa kama anayelala kwenye bahari au anayelala juu ya mlingoti. “

35	הִכּוּנִי	בַל־	לַקִּי	חָלִיתִי	וְלֹא	הִכְאִיבוּנִי	בַל־	אָקִיץ
	walinipiga	lakini–sikuumia	sikuumia	walinichapa		lakini–sikujua	sikujua	nitaamka
	H5221	H1077		H1986		H1077	H3045	H6974

אֹוסִיף	אֲבַקְשֶׁנּוּ	עוֹד׃
nitaendelea	kuitafuta	tena
H3254	H1245	H5750

Wamenipiga,” utasema, “ lakini sikuumia. Wamenichapa, lakini sikuwa na hisia. Nitaamka lini? Nitatafuta kinywaji kingine.”

Chapter 24

1	אַל־	בְּאַנְשֵׁי	רָעָה	וְאַל־	[תתאו]	(תְּתָאֵיו)	לִהְיוֹת	אִתָּם׃	
	usi–	watu–wa	uovu	na–usi–	[tamani]	(tamani)	kuwa	pamoja–nao	
	H0408	H0376		H0408	H0183	H0183	H1961	H0854	

2	כִּי־	שֹׁד	יֶהְגֶּה	לִבָּם	וְעָמָל	שִׂפְתֵיהֶם	תְּדַבֵּרְנָה׃
	kwa–maana	uharibifu	hutafakari	moyo–wao	na–taabu	midomo–yao	husema
		H7701	H1897		H5999	H8193	H1696

Usiwe na husuda kwa wenye ubaya, wala usitamani kuambatana nao,

kwa sababu mioyo yao inapanga njama za vurugu na midomo ya huongea juu ya madhara.

3	בְּחָכְמָה	יְבֻנֶּה	בָּיִת	וּבִתְבוּנָה	יִתְכּוֹנָן׃
	kwa-hekima	hujengwa	nyumba	na-kwa-ufahamu	huthbitishwa
	H2451	H1129		H8394	

Kwa hekima nyumba hujengwa na kwa ufahamu huimarishwa.

4	וּבְדַעַת	חֲדָרִים	יִמָּלְאוּ	כָּל־	הוֹן	יְקָר	וְנָעִים׃
	na-kwa-maarifa	vyumba	hujazwa	kwa-kila	utajiri	wa-thamani	na-kupendeza
	H1847	H2315	H4390	H3605	H1952	H3368	

Kwa maarifa vyumba hujazwa vitu vyote vya thamani na utajiri wa kupendeza.

5	גֶּבֶר־	חָכָם	בְּעֹז	אִישׁ־	וְאִישׁ	דַּעַת	מְאַמֵּץ־	כֹּחַ׃
	mtu-	mwenye-hekima	katika-nguvu	na-mtu-		wa-maarifa	huongeza-	nguvu
	H1397	H2450	H5797	H0376		H1847	H0553	

Shujaa wa hekima ni imara, na mtu wa maarifa huongeza nguvu zake;

6	כִּי	בְּתַחְבֻּלוֹת	תַּעֲשֶׂה־	לְךָ	מִלְחָמָה	וּתְשׁוּעָה	בְּרֹב	יוֹעֵץ׃
	kwa-maana	kwa-mashauri	utafanya-	kwako	vita	na-wokovu	katika-wingi-wa	washauri
		H8458			H4421	H8668	H7230	H3289

maana kwa uongozi wa busara unaweza kufanya vita na kwa washauri wengi kuna ushindi.

7	רָאמוֹת	לֶאֱוִיל	חָכְמוֹת	בַּשַּׁעַר	לֹא	יִפְתַּח־	פִּיהוּ׃
	ya-juu-sana	kwa-mpumbavu	hekima	langoni	ha-	fungui-	kinywa-chake
		H0191	H2454	H8179	H3808		H6310

Hekima ipo juu sana kwa mpumbavu; hafumbui kinywa chake kwenye mlango.

8	מְחַשֵּׁב	לְהָרֵעַ	לוֹ	בְּעַל־	מְזִמּוֹת	יִקְרָאוּ׃
	anayepanga	kufanya-mabaya	yeye	bwana-wa	hila	ataitwa
	H2803			H1167	H4209	H7121

Kuna yule mwenye kupanga kufanya mabaya- watu wanamwita bwana wa njama.

9	זִמַּת	אִוֶּלֶת	חַטָּאת	וְתוֹעֲבַת	לְאָדָם	לֵץ׃
	mpango-wa	upumbavu	dhambi	na-chukizo	kwa-mwanadamu	mwenye-dharau
	H2154	H0200		H8441	H0120	H3887

Mipango ya mpumbavu ni dhambi na watu humchukia mwenye dhihaka.

10	הִתְרַפִּיתָ	בְּיוֹם	צָרָה	צַר	כֹּחֶכָה׃
	ukijidhoofisha	katika-siku-ya	dhiki	ndogo	nguvu-yako
	H7503	H3117			

Kama utakuwa dhaifu na mwenye kuogopa siku ya taabu, basi nguvu zako ni haba.

11	הַצֵּל	לְקֻחִים	לַמָּוֶת	וּמָטִים	לַהֲרֵג	אִם־	תַּחְשׂוֹךְ׃
	okoa	wanaopelekwa	kwenye-kifo	na-wanaojikokota	kwenye-mauaji	ikiwa-	utazuia
	H5337	H3947	H4194	H4131	H2027		H2820

Waokoe wanaochukuliwa kwenda kwenye mauti na uwashikilie wale wanaopepesuka kwenda kwa mchinjaji.

12 כִּי־ תֹאמַר֮ הֵן֒ לֹא־ יָדַ֣עְנוּ זֶּ֗ה הֲלֹא־ יְהוּא֮ יֹבֵ֪ן וְלִבּ֫וֹת תֹּכֵ֥ן אֲנָיְפִמָּ֑א
kwa–maana– ukisema tazama hatu– kujua hili je–ha– anayepima mioyo yeye–
H3588 H0559 H2005 H3808 H3045 H2088 H3808 H8505 H3826 H1931

לְאָדָ֗ם וְהֵשִׁ֣יב נַפְשׁ֣וֹ יֵדָ֣ע הֲ֭וּא נַפְשְׁךָ֣ וְנֹצֵ֑ר יָבִ֥ין אָתָֽלֵוּ׃
kwa–mwanadamu na–atarudisha anajua yeye nafsi–yako na–anayehifadhi ataelewa
H0120 H7725 H3045 H1931 H5315 H5341 H0995

כְּפָעֳלֽוֹ׃
kwa–matendo–yake
H6467

Kama utasema, “Tazama, hatujui chochote juu ya hili,” je yule anayepima mioyo hajui unachosema? Na yule anayelinda maisha yako, je hajui? Je Mungu hatampa kila mmoja kile anachostahili?

13 כִּי־ דְבַשׁ֣ נְ֭צוּרִי בְּנֵי֮ אֱכָל־ חִכְּךָ֥׃
kwa–maana– asali mwanangu kula– kaakaa–lako
H3588 H1706 H1121 H0398 H2441

עַל־ תָּמ֑וֹק וְנֹ֥פֶת טּ֝וֹב נזרי
juu–ya tamu na–sega nzuri
H5921 H4966 H5317 H2106

Mwanangu, kula asali kwa kuwa ni nzuri, kwa sababu matone ya sega la asali ni matamu unapoonja.

14 וְכֵ֤ן דְּעֵ֣ה חָכְמָ֣ה לְנַפְשֶׁ֑ךָ אִם־ יְ֝שׁ וְיֵ֗שׁ אַחֲרִ֥ית
hivyo jua hekima kwa–nafsi–yako ikiwa– na–kuna wakati–ujao
H3651 H3045 H2451 H5315 H0518 H3426 H0319

תִּקָּוָתְךָ֥ לֹ֝א תִכָּרֵֽת׃ פ וְ֭תִקְוָתְךָ֣ לֹ֣א
na–tumaini–lako halita– katiliwa–mbali P
H8615 H3808 H3772

Hekima ndiyo ilivyo katika nafsi yako - kama utaitafuta, tumaini lako halitabatilika na kutakuwa na tumaini.

15 אַל־ תֵּאָרֵ֣ב רָ֭שָׁע נְוֵ֣ה צַדִּ֑יק אַל־ תְּשַׁדֵּ֥ד רִבְצֽוֹ׃
usi– vizie mwovu kwa–makao–ya mwenye–haki haribu usi– mahali–pake–pa–kupumzika
H0408 H0693 H7563 H4999 H6662 H7703 H0408 H7258

Usisubiri kwa kuvizia kama waovu ambao hushambulia nyumba ya mwenye haki. Usiiharibu nyumba yake!

16 כִּ֤י שֶׁ֣בַע יִפּ֣וֹל צַדִּ֑יק וְקָ֥ם וּרְשָׁעִ֗ים יִכָּשְׁל֥וּ
kwa–maana mara–saba ataanguka mwenye–haki na–huinuka lakini–waovu watajikwaa
H3588 H7651 H5307 H6662 H6965 H7563 H3782

בְּרָעָֽה׃
katika–msiba

Maana mwenye haki huanguka mara saba na kuinuka tena, lakini waovu huangushwa kwa maafa.

17 בְּנָפְל֣וֹ אֽוֹיִבְךָ֣ אַל־ תִּשְׂמָ֑ח וּבִכָּשְׁל֥וֹ אַל־
katika–kuanguka–kwa [adui–yako] (adui–yako) usi– furahie usi– na–katika–kujikwaa–kwake
H5307 H0341 H0341 H8055 H0408 H3782 H0408

יָגֵ֥ל לִבֶּֽךָ׃
shangilie moyo–wako
H1523

Usisherekee wakati adui yako anapoanguka na wala moyo wako usifurahi anapojikwaa,

18 פֶּן־ יִרְאֶ֣ה יְ֭הוָה וְרַ֣ע בְּעֵינָ֑יו וְהֵשִׁ֥יב מֵעָלָ֗יו אַפּֽוֹ׃
isije– akaona Yahwe na–mbaya machoni–pake na–akageuza kutoka–kwake hasira–yake
H6435 H7200 H3068 H7451 H5869 H7725 H0639

au Yehova ataona na kutoridhika na kuondoa ghadhabu juu yake.

19	אַל־	תִּתְאַחַר	בַּמְרֵעִים	אַל־	תְּקַנֵּא	בָּרְשָׁעִים׃
	usi–	kasirike	kwa–watenda–mabaya	usi–	waonee–wivu	waovu
	H0408	H2734		H0408	H7065	H7563

Usifadhaike kwa sababu ya watenda mabaya, na wala usiwahusudu watu waovu,

20	כִּי	לְאׇ־	תִּהְיֶה	אַחֲרִית	לָרָע	מְרוּעַ	נֵר	רְשָׁעִים	יִדְעָךְ׃
	kwa–maana	haita–	kuwa	wakati–ujao	kwa–mwovu	mwovu	taa–ya	waovu	itazimwa
		H3808	H1961	H0319		H7563		H7563	H1846

maana mtu mbaya hana matumaini na taa ya watu waovu itazimika.

21	יְרָא־	יְהוָה	בְּנֵי	וָמֶלֶךְ	עִם־	שׁוֹנִים	אַל־	תִּתְעָרֵב׃
	mcha–	Yahwe	mwanangu	na–mfalme	pamoja–na	wanaobadilika	usi–	jichanganye
	H3372	H3068		H4428			H0408	H6148

Mwanangu; mche Yehova, na umwogope mfalme, usishirikiane na watu wenye kuasi dhidi yao,

22	כִּי־	פֶתְאֹם	יָקוּם	אֵידָם	וּפִיד	שְׁנֵיהֶם	מִי	יוֹדֵעַ׃
	kwa–maana–	ghafla	itasimama	msiba–wao	na–maangamizi	ya–wote–wawili	nani	anajua
		H6597		H0343	H6365	H8147	H4310	H3045

ס
S

maana kwa ghafula msiba wao utakuja na ni nani ajuaye ukubwa wa uharibifu utakao kuja kutoka kwa hao wote?

23	גַּם־	אֵלֶּה	חֲכָמִים	לְהַכִּיר־	פָּנִים	בְּמִשְׁפָּט	בַּל־	טוֹב׃
	pia–	hizi	kwa–wenye–hekima	kupendelea–	nyuso	katika–hukumu	si–	nzuri
	H1571	H0428	H2450		H6440	H4941	H1077	

Haya ni maneno ya wenye busara pia. Upendeleo katika kuhukumu kesi kwa sheria si vizuri.

24	וְאֹמֵר	לְרָשָׁע	צַדִּיק	אָתָּה	יִקְּבֻהוּ	עַמִּים	יִזְעָמוּהוּ	לְאֻמִּים׃
	asemaye	kwa–mwovu	mwenye–haki	wewe	watamlaani	watu	watakasirikia	mataifa
	H0559	H7563	H6662				H2194	H3816

Anayemwambia mwenye hatia, “ Wewe upo sawa,” atalaaniwa na watu na mataifa yatamchukia.

25	וְלַמּוֹכִיחִים	יִנְעַם	עֲלֵיהֶם	תָּבוֹא	בְּרָכַת־	טוֹב׃
	lakini–kwa–wanaokemea	itakuwa–furaha	na–juu–yao	itakuja	baraka–ya	wema
	H3198	H5276		H0935	H1293	

Bali wenye kuwakemea waovu watakuwa na furaha na zawadi za wema zitakuja kwao.

26	שִׂפְתַיִם	יִשָּׁק	מֵשִׁיב	דְּבָרִים	נְכֹחִים׃
	midomo	hubusu	arudishaye	maneno	ya–haki
	H8193		H7725	H1697	H5228

Anayetoa jibu la kweli hutoa busu kwenye midomo.

27	הָכֵן	וּבַחוּץ	מְלַאכְתֶּךָ	וְעַתְּדָהּ	בַּשָּׂדֶה	לָךְ	אַחַר	וּבְנֵיתָ
	tayarisha	nje	kazi–yako	na–utengeneze	shambani	kwako	baadaye	na–ujenga
		H2351	H4399	H6257				H1129

פ
P
בֵּיתֶךָ׃
nyumba–yako

Andaa kazi yako ya nje, na tayarisha kila kitu kwa ajili yako mwenyewe shambani; baada ya hapo, jenga nyumba yako.

28	אַל־	תְּהִי	עֵד־	חִנָּם	בְּרֵעֶךָ	וְהַפְתִּיתָ	בִּשְׂפָתֶיךָ׃	
	usi–	kuwa	shahidi–	bure	dhidi–ya–jirani–yako	na–upotoshe	kwa–midomo–yako	
	H0408	H1961	H5707	H2600	H7453		H8193	

Usitoe ushahidi dhidi ya jirani yako bila sababu na usidanganye kwa midomo yako.

29	אַל־	תֹּאמַר	כַּאֲשֶׁר	עָשָׂה־	לִי	כֵּן	אֶעֱשֶׂה־	לוֹ	אָשִׁיב
	usi–	seme	kama–vile	alivyo–fanya–	kwangu	hivyo	nitafanya–	kwake	nitarudisha
	H0408	H0559							H7725

לָאִישׁ	כְּפָעֳלוֹ׃
kwa–mtu	kwa–matendo–yake
H0376	H6467

Usiseme, “ Mimi nitamtendea kile alichonitendea; nitalipiza kwa kile alichofanya.”

30	עַל־	שְׁדֵה	אִישׁ־	מְעַצַּל	עָבַרְתִּי	וְעַל־	שָׁמְרֵי־	אָדָם	חֲסַר־
	juu–ya	shamba–la	mtu–	mvivu	nilipita	na–juu–ya	shamba–la–mizabibu–la	mtu	asiye–na–
				H6102			H3754	H0120	H2638

לֵב׃
akili

Nilikwenda jirani na shamba la mtu mvivu, nikapita kwenye shamba la mzabibu la mtu asiye na akili.

31	וְהִנֵּה	עָלָה	וְכֻלּוֹ	קִמְשֹׁנִים	כָּסּוּ	פָּנָיו	חֲרֻלִּים	וְגֶדֶר
	na–tazama	ilikuwa–imemea	yote	michongoma	yalifunika	uso–wake	miiba	na–ukuta–wa
	H2009	H5927	H3605	H7063	H3680	H6440	H2738	H1444

גְּהֻרָסָה׃	אֲבָנָיו
ulikuwa–umebomolewa	mawe–yake
H2040	H0068

Miiba imeota kila sehemu, ardhi ilikuwa imefunikwa kwa upupu, na ukuta wake wa mawe ulikuwa umebomoka.

32	וָאֶתֵּנָה	אֲנִכִי	מְשִׂית	לִבִּי	רָאִיתִי	לָקַחְתִּי	מוּסָר׃
	na–nilitazama	mimi	niliweka	moyo–wangu	niliona	nilipokea	fundisho
	H2372	H0595	H7896		H7200	H3947	H4148

Kisha nikaliona na kufikiria juu yake; nikatazama na kupokea mafundisho.

33	מְעַט	שֵׁנוֹת	מְעַט	תְּנוּמוֹת	וּמְעַט	חִבֻּק	יָדַיִם	לִשְׁכָּב׃
	kidogo	usingizi	kidogo	kusinzia	kidogo	kukunja	mikono	kulala
	H4592	H8142	H4592	H8572	H4592	H2264	H3027	H7901

Kulala kidogo, kusinzia kidogo, kupumzika kwa kukunja mikono kidogo-

34	וּבָא־	מִתְהַלֵּךְ	רִישֶׁךָ	וּמַחְסֵרֶיךָ	כְּאִישׁ	מָגֵן׃	פ
	na–itakuja–	ikitembea	umaskini–wako	na–uhitaji–wako	kama–mtu	mwenye–silaha	P
	H0935	H1980		H4270	H0376	H4043	

na umasikini huja kwa kutembea juu yako, na mahitaji yako kama askari mwenye silaha.

Chapter 25

1	גַּם־	אֵלֶּה	מִשְׁלֵי	שְׁלֹמֹה	אֲשֶׁר	הֶעְתִּיקוּ	אַנְשֵׁי	חִזְקִיָּה	מֶלֶךְ־	יְהוּדָה׃
	pia–	hizi	mithali–za	Sulemani	ambazo	walinakili	watu–wa	Hezekia	mfalme–wa	Yuda
	H1571	H0428	H4912	H8010		H6275	H0376	H2396	H4428	H3063

Hizi tena ni mithali za Sulemani, zilinakiliwa na watu wa Hezekia, mfalme wa Yuda.

דָּבָר׃	חַקֹּר	מְלָכִים	וּכְבֹד	דָּבָר	הַסְתֵּר	אֱלֹהִים	כְּבֹד	2
jambo	kuchunguza	wafalme	na-utukufu-wa	jambo	kuficha	Mungu	utukufu-wa	
H1697	H2713	H4428	H3519	H1697	H5641	H0430	H3519	

Ni utukufu wa Mungu kuficha jambo, bali utukufu wa wafalme kutafiti juu ya jambo.

חֵקֶר׃	אֵין	מְלָכִים	וְלֵב	לָעֹמֶק	וָאָרֶץ	לָרוּם	שָׁמַיִם	3
kuchunguza	hakuna	wafalme	na-moyo-wa	kwa-kina	na-nchi	kwa-urefu	mbingu	
H2714	H0369	H4428		H6011	H0776	H7312	H8064	

Kama mbingu ni kwa kimo na dunia ni kwa kina, ndivyo hivyo moyo wa wafalme hauchunguziki.

כֹּלִי׃	לַצֹּרֵף	וַיֵּצֵא	מִכֶּסֶף	סִיגִים	הָנְוֹ	4
chombo	kwa-mfua-vyuma	na-itatoka	kutoka-fedha	takataka	ondoa	
H3627	H6884	H3318	H3701	H5509	H1898	

Ondoa takataka kutoka kwenye fedha na mfua vyuma anaweza kutumia fedha katika ufundi wake.

כְּסִאוֹ׃	בַּצֶּדֶק	וְיִכּוֹן	מֶלֶךְ	לִפְנֵי־	רֶשַׁע	הָנְוֹ	5
kiti-chake-cha-enzi	katika-haki	na-utathbitika	mfalme	mbele-ya	mwovu	ondoa	
H3678	H6664		H4428	H6440	H7563	H1898	

Pamoja na hayo, waondoe watu waovu mbele ya mfalme na kiti chake cha enzi kitaimarishwa kwa kutenda haki.

תַּעֲמֹד׃	אַל־	גְּדֹלִים	וּבִמְקוֹם	מֶלֶךְ	לִפְנֵי־	תִּתְהַדָּר	אַל־	6
simame	usi-	wakuu	na-mahali-pa	mfalme	mbele-ya	jisifu	usi-	
H5975	H0408		H4725	H4428	H6440	H1921	H0408	

Usijitukuze mwenyewe mbele ya mfalme na usisimame katika sehemu iliyoteuliwa kwa watu wakuu.

נְדִיב	לִפְנֵי	מֵהַשְׁפִּילְךָ	הֻבָּה	עֲלֹה	לְךָ	אֱמָר־	טוֹב	כִּי	7
mkuu	mbele-ya	kuliko-kushushwa	huku	panda-	kwako	kusema-	ni-bora	kwa-maana	
H5081	H6440	H8213	H2008	H5927		H0559			

עֵינֶיךָ׃	רָאוּ	אֲשֶׁר
macho-yako	zimeona	ambaye
	H7200	

Ni bora yeye akuambie, “Njoo hapa” kuliko wewe kujiaibisha mbele ya mkuu.

אִתְּךָ	בְהַכְלִים	בְּאַחֲרִיתָהּ	תַּעֲשֶׂה	מַה־	פֶּן	מַהֵר	לָרֹב	תֵּצֵא	אַל־	8
wewe	akikuaibisha	mwisho-wake	utafanya	nini-	isije	haraka	kwa-ugomvi	toke	usi-	
H0853	H3637	H0319		H4100	H6435		H7378	H3318	H0408	

רֵעֶךָ׃
jirani-yako
H7453

Usiharakishe kufanya kuhukumu, kwa kile ulichokishuhudia. Maana utafanya nini mwishoni, wakati jirani yako atakapokuaibisha?

תָּגֹל׃	אַל־	אַחֵר	וְסוֹד	רֵעֶךָ	אֶת־	רִיב	רִיבְךָ	9
ifunue	usi-	mwingine	lakini-siri-ya	jirani-yako	na-	jadili	shauri-lako	
H1540	H0408	H0312	H5475	H7453	H0854	H7378	H7379	

Jitetee kesi yako kati ya jirani yako na wewe na usifunue siri ya mtu mwingine,

תָּשׁוּב׃	לֹא	וְדִבָּתְךָ	שֹׁמֵעַ	יְחַסֶּרְךָ	פֶּן־	10
haitarudi	haitarudi	na-shutuma-yako	asikiaye	akakuaibisha	isije-	
H7725	H3808	H1681	H8085		H6435	

au vinginevyo anayekusikia ataleta aibu juu yako na taarifa mbaya juu yako haiwezi kunyamazishwa.

עַל־	דִּבֶּר	דָּבָר	כֶּסֶף	בְּמַשְׂכִּיּוֹת	זָהָב	תַּפּוּחֵי	11
juu–ya	lililosemwa	neno	fedha	katika–mapambo–ya	ya–dhahabu	matunda–ya–dhahabu	
	H1696	H1697	H3701	H4906	H2091	H8598	

אֲפַנְיו׃	
wakati–wake	
H0655	

Kunena maneno yenye kuchaguliwa vizuri, ni kama nakshi za dhahabu iliyoungwa kwenye fedha.

אֹזֶן	עַל־	חָכָם	מוֹכִיחַ	כֶּתֶם	וַחֲלִי־	זָהָב	נֶזֶם	12
sikio	juu–ya	mwenye–hekima	mkemeaji	dhahabu–safi	na–pambo–la	dhahabu	pete–ya	
H0241		H2450	H3198	H3800	H2481	H2091	H5141	

שֹׁמֵעַת׃	
lisikilizalo	
H8085	

Kama pete ya dhahabu au kito kilichotengenezwa kwa dhahabu safi ndivyo lilivyo karipio la busara kwenye sikio linalosikia.

לִשְׁלֻחָיו	נֶאֱמָן	צִיר	קֶצִיר	בְּיוֹם	וְשֶׁלֶג	כְּצִנַּת־	13
kwa–wanaomtuma	mwaminifu	mjumbe	mavuno	katika–siku–ya	theluji	kama–baridi–ya	
H7971	H0539			H3117	H7950		

פ	יָשִׁיב׃	אֲדֹנָיו	וְנֶפֶשׁ	
P	huiburudisha	bwana–wake	na–nafsi–ya	
	H7725	H0113	H5315	

Kama baridi ya theluji wakati wa mavuno ndivyo alivyo mjumbe mwaminifu kwa wenye kumtuma; huyahifadhi maisha ya mabwana wake.

שָׁקֶר׃	בְּמַתַּת־	מִתְהַלֵּל	אִישׁ	אָיִן	וְנֶשֶׁם	וְרוּחַ	נְשִׂיאִים	14
uongo	kwa–zawadi–ya	anayejisifu	mtu	hakuna	lakini–mvua	na–upepo	mawingu	
H8267	H4991		H0376	H0369	H1653	H7307		

Kama mawingu na upepo bila mvua ndivyo alivyo mwenye kujisifu kuhusu zawadi asiyoitoa.

גָּרֶם׃	תִּשְׁבָּר־	רַכָּה	וְלָשׁוֹן	קָצִין	יְפֻתָּה	אַפַּיִם	בְּאֹרֶךְ	15
mfupa	huvunja–	laini	na–ulimi	kiongozi	hushawishiwa	wa–muda–mrefu	kwa–uvumilivu	
H1634	H7665	H7390	H3956	H7101		H0639	H0753	

Kwa uvumilivu mtawala anaweza kushawishiwa na ulimi raini unaweza kuvunja mfupa.

וַהֲקֵאתוֹ׃	תִּשְׂבָּעֶנּוּ	פֶּן־	דַּיֶּךָּ	אֶכֶל	מָצָאתָ	דְּבַשׁ	16
na–ukaitapika	ukashiba	isije–	kiasi–chako	kula	umepata	asali	
H6958	H7646	H6435	H1767	H0398	H4672	H1706	

Kama utapata asali, kula ya kutosha- vingenevyo, ukila nyingi sana, utaitapika.

וּשְׂנֵאֶךָּ׃	יִשְׁבָּעֶךָּ	פֶּן־	רֵעֶךָ	מִבֵּית	רַגְלְךָ	הַקֶּר	17
na–akakuchukia	akakuchoka	isije–	jirani–yako	kutoka–nyumba–ya	mguu–wako	punguza	
H8130	H7646	H6435	H7453		H7272	H3365	

Usiweke mguu wako kwenye nyumba ya jirani yako mara nyingi, anaweza kuchoshwa nawe na kukuchukia.

עֵד	בְּרֵעֵהוּ	עֹנֶה	אִישׁ	שָׁנָוֹן	וְחֵץ	וֶחֱרֵב	מַפִּיץ	18
shahidi–wa	dhidi–ya–jirani–yake	anayeshuhudia	mtu	mkali	na–mshale	na–upanga	rungu	
H5707	H7453		H0376	H8150	H2671	H2719	H4650	

שָׁקֶר׃
uongo
H8267

Mtu anayetoa ushuhuda wa uongo dhidi ya jirani yake ni kama rungu lililotumiwa katika vita, au upanga, au mshale mkali.

צָרָה׃	בְּיוֹם	בֹּוגֵד	מִבְטָח	מוּעָדֶת	וְרֶגֶל	רֹעָה	שֵׁן	19
dhiki	katika–siku–ya	msaliti	kutumaini	uliokwama	na–mguu	lililovunjika	jino	
	H3117	H0898	H4009	H4154	H7272	H7465	H8127	

Kumtumaini mtu asiye mwaminifu wakati wa taabu ni kama jino bovu au mguu unaoteleza.

בַּשִּׁרִים	וְשָׁר	נָתָר	עַל־	חֲמֵץ	קֶרָה	בְּיוֹם	וּבֹגֵד	מַעֲדֶה	20
wa–nyimbo	na–mwimbaji	magadi	juu–ya	siki	baridi	katika–siku–ya	nguo	kuvua	
	H7891	H5427		H2558	H7135	H3117			

פ	רָע׃	לֵב־	עַל
P	mbaya	moyo–	juu–ya

Kama mtu anayevua nguo katika hali ya baridi, au kama siki iliyotiwa kwenye magadi, ndivyo alivyo anayeimba wimbo kwa mwenye moyo mzito.

מָיִם׃	הַשִּׁקֵהוּ	צְמֵא	וְאִם־	לֶחֶם	הַאֲכִלֵהוּ	שְׂנַאֶךָ	רָעֵב	אִם־	21
maji	mpe–maji	ana–kiu	na–ikiwa–	mkate	mpe–chakula	adui–yako	ana–njaa	ikiwa–	
H4325	H8248	H6771		H3899	H0398	H8130	H7457		

Kama adui yako ana njaa, mpe chakula ale na kama ana kiu, mpe maji ya kunywa,

יְשַׁלֵּם־	לַיהוָה	רֹאשׁוֹ	עַל־	חֹתָה	אַתָּה	גֶּחָלִים	כִּי	22
atakulipa–	na–Yahwe	kichwa–chake	juu–ya	unarundika	wewe	makaa–ya–moto	kwa–maana	
	H3068			H2846		H1513		

לָךְ׃
wewe

maana utamwekea mkaa juu ya kichwa chake na Yehova atakupa thawabu.

סָתֶר׃	לְשׁוֹן	נִזְעָמִים	וּפָנִים	גֶּשֶׁם	תְּחוֹלֵל	צָפוֹן	רוּחַ	23
siri	ulimi–wa	za–hasira	na–nyuso	mvua	huleta	kaskazini	upepo–wa	
	H3956	H2194	H6440	H1653		H6828	H7307	

Ni hakika upepo wa kaskazini huleta mvua, ndivyo mtu anayesema siri hufanya sura zikasirike.

וּבֵית	)מִדְיָנִים(	]מדונים[	מֵאֶשֶׁת	גָּג	פִּנַּת־	עַל־	שֶׁבֶת	טֹוב	24
na–nyumba–ya	(mgomvi)	[mgomvi]	kuliko–mke	paa	pembe–ya	juu–ya	kukaa	ni–bora	
	H4066	H4066	H0802	H1406	H6438		H3427		

חָבֶר׃
pamoja
H2267

Ni bora kuishi kwenye pembe ya darini kuliko kuchangia nyumba pamoja na mwanamke mgomvi.

מֵרָחֵק׃	מֵאֶרֶץ	טֹובָה	וּשְׁמוּעָה	עֵיֵפָה	נֶפֶשׁ	עַל־	קָרִים	מַיִם	25
ya–mbali	kutoka–nchi	njema	na–habari	iliyochoka	nafsi	juu–ya	baridi	maji	
H4801	H0776		H8052	H5889	H5315		H7119	H4325	

Kama maji ya baridi kwa mwenye kiu, ndivyo ilivyo habari njema kutoka nchi ya mbali.

מָטָ֣ר	צַדִּ֣יק	מָשְׁחָ֣ת	וּמָק֣וֹר	נִרְפָּ֣שׁ	מַעְיָ֣ן	26
anayeyumba	mwenye–haki	kilichoharibiwa	na–chanzo	iliyotiwa–matope	chemchemi	
H4131	H6662	H7843	H4726	H7515	H4599	

רָשָׁ֑ע׃	לִפְנֵי־
mwovu	mbele–ya–
H7563	H6440

Kama chemchemi iliyochafuliwa au kisima kilichoharibiwa ndivyo alivyo mtu mwema ambaye huyumbayumba mbele ya watu waovu.

כָּב֥וֹד׃	כְּבֹ֣דָם	וְחֵקֶ֣ר	טֹ֣וב	לֹא־	הַרְבּ֣וֹת	דְּבַ֣שׁ	אָכֹ֣ל	27
utukufu	utukufu–wao	lakini–kuchunguza	nzuri	si–	nyingi	asali	kula	
H3519	H3519	H2714		H3808		H1706	H0398	

Si vema kula asali nyingi mno; hivyo ni kama kutafuta heshima baada heshima.

לְרוּחֽוֹ׃	מַעְצָ֣ר	אֵ֣ין	אֲשֶׁ֣ר	אִ֣ישׁ	חוֹמָ֣ה	אֵ֣ין	פְּרוּצָ֣ה	עִ֣יר	28
kwa–roho–yake	kujizuia	hana	ambaye	mtu	ukuta	bila	uliovunjwa	mji	
H7307	H4623	H0369		H0376	H2346	H0369	H6555		

Mtu bila kujitawala ni kama mji ulibomolewa na usiokuwa na kuta.

Chapter 26

נָאוָ֣ה	לֹא־	כֵ֖ן	בַּקָּ֣יִץ	וְכַמָּטָ֣ר	בַּקָּ֑יִץ	וּכְשֶׁ֥לֶג	1
fai	hai–	hivyo	katika–mavuno	na–kama–mvua	katika–kiangazi	kama–theluji	
H5000	H3808			H4306	H7019	H7950	

כָּב֖וֹד׃	לִכְסִ֥יל
heshima	kwa–mpumbavu
H3519	H3684

Kama theluji wakati wa joto au mvua kwenye mavuno, ndivyo mpumbavu asivyostahili heshima.

)לָ֥ו(	]לאֹ[	חִנָּ֖ם	קְלָלַ֣ת	כֵּ֑ן	לָעֹ֣וף	כַּדְּרֹ֔ור	לָנ֖וּד	כַּצִּפֹּ֥ור	2
(kwake)	[haitakuja]	bure	laana–ya	hivyo	kuruka	kama–mbayuwayu	kuzururra	kama–ndege	
	H3808	H2600	H7045			H1866	H5110	H6833	

תָּבֹֽא׃
itakuja
H0935

Kama shorowanda hurukaruka na kumeza wadudu wakati wa kuruka, ndivyo ilivyo laana isiyostahili haishuki.

כְּסִילִ֑ים׃	לְגֵ֣ו	וְשֵׁ֖בֶט	לַחֲמֹ֥ור	מֶ֣תֶג	לַסּ֣וּס	שֹׁ֣וט	3
wapumbavu	kwa–mgongo–wa	na–fimbo	kwa–punda	lijamu	kwa–farasi	mjeledi	
H3684		H7626	H2543	H4964		H7752	

Mjeledi ni kwa ajili ya farasi, hatamu kwa ajili ya punda na fimbo ni kwa ajili mgongo wa wapumbavu.

אֲתָּֽה׃	גַּם־	לֹ֣ו	תִּשְׁוֶה־	פֶּן־	כְּאִוַּלְתֹּ֑ו	כְּסִ֣יל	תַּ֣עַן	אַל־	4
wewe	pia–	naye	ukafanana–	isije–	kwa–upumbavu–wake	mpumbavu	jibu	usi–	
	H1571			H6435	H0200	H3684		H0408	

Usimjibu mpumbavu na kujiunga katika upumbavu wake, au utakuwa kama yeye.

בְּעֵינָֽיו׃	חָכָ֖ם	יִהְיֶ֣ה	פֶּן־	כְּאִוַּלְתֹּ֑ו	כְּסִ֣יל	עָנֵ֣ה	5
machoni–pake	mwenye–hekima	akawa	isije–	kwa–upumbavu–wake	mpumbavu	mjibu	
	H2450	H1961	H6435	H0200	H3684		

Mjibu mpumbavu na jiunge katika upumbavu wake, ili asiweze kuwa na busara katika macho yake mwenyewe.

כְּסִיל׃	בְּיַד־	דְּבָרִים	שְׁלֵוָה	שִׂחֲה	חָמָס	רַגְלַיִם	מְקֻצָּה	6
mpumbavu	kwa–mkono–wa	ujumbe	anayetuma	hunywa	udhalimu	miguu	kukata	
H3684	H3027	H1697	H7971	H8354	H2555	H7272	H7096	

Anayetuma ujumbe kwa mkono wa mpumbavu huikata miguu yake mwenyewe na kunywa vurugu.

כְּסִילִים׃	בְּפִי	וּמָשָׁל	מִפְסֵחַ	שֹׁקִים	דַּלְיָו	7
wapumbavu	katika–kinywa–cha	na–mithali	ya–kilema	miguu	huning'inia	
H3684	H6310	H4912	H6455	H7785	H1809	

Miguu ya kiwete inayoning'ia chini ni kama mithali kwenye kinywa cha wapumbavu.

כָּבוֹד׃	לִכְסִיל	נוֹתֵן	כֵּן־	בִּמְרְגֻמָּה	אֶבֶן	כִּצְרוֹר	8
heshima	mpumbavu	anayempa	hivyo–	katika–kombeo	jiwe	kama–kufunga	
H3519	H3684	H5414		H4773	H0068		

Kujaribisha jiwe kwenye kombeo ni sawa na kumpa heshima mpumbavu.

כְּסִילִים׃	בְּפִי	וּמָשָׁל	שִׁכּוֹר	בְּיַד־	עָלָה	חוֹחַ	9
wapumbavu	katika–kinywa–cha	na–mithali	mlevi	katika–mkono–wa	huingia	mwiba	
H3684	H6310	H4912	H7910	H3027	H5927	H2336	

Mwiba unaochoma kwenye mkono wa mlevi ni kama mithali kwenye kinywa cha wapumbavu.

עֹבְרִים׃	וְשֹׂכֵר	כְּסִיל	וְשֹׂכֵר	כָּל	מְחוֹלֵל־	רַב	10
wapitaji	na–anayemwajiri	mpumbavu	na–anayemwajiri	kila–kitu	anayezalisha–	mkubwa	
		H3684		H3605			

Mpiga mishale anayejeruhi kila mtu ni kama mtu anayemwajiri mpumbavu au kila mtu anayepita karibu yake.

בְּאַוַּלְתּוֹ׃	שׂוֹנֵה	כְּסִיל	קֹאֵו	עַל־	שֵׂכָר	כְּכֹלֵב	11
upumbavu–wake	hurudia	mpumbavu	matapishi–yake	kwa–	arudi	kama–mbwa	
H0200		H3684			H7725	H3611	

Kama mbwa anavyorudia matapishi yake, ndivyo alivyo mpumbavu anayerudia upuuzi wake.

מִמֶּנּוּ׃	לִכְסִיל	תִּקְוָה	בְּעֵינָיו	חָכָם	אִישׁ	רָאִיתָ	12
kuliko–yeye	kwa–mpumbavu	tumaini	machoni–pake	mwenye–hekima	mtu	umeona	
	H3684			H2450	H0376	H7200	

Je unamwona mtu mwenye busara katika macho yake mwenyewe? Mpumbavu anamatumaini zaidi kuliko yeye.

הָרְחֹבוֹת׃	בֵּין	אֲרִי	בַּדֶּרֶךְ	שָׂחַל	עָצֵל	אָמַר	13
viwanja	kati–ya	simba	barabarani	simba–mchanga	mvivu	asema	
H7339	H0996		H1870	H7826	H6102	H0559	

Mtu mvivu husema “ Kuna simba kwenye barabara! Kuna simba katikati ya njia kuu!”

מִטָּתוֹ׃	עַל־	וְעָצֵל	צִירָהּ	עַל־	תִּסּוֹב	חֲדֶלֶת	14
kitanda–chake	juu–ya	na–mvivu	bawaba–yake	juu–ya	huzunguka	mlango	
H4296		H6102			H5437		

Kama mlango unavyogeuka kwenye bawaba zake, ndivyo alivyo mtu mvivu kwenye kitanda chake.

פִּיו׃	אֶל־	לְהָשִׁיבָהּ	נִלְאָה	בַּצַּלַּחַת	יָדוֹ	עָצֵל	טָמַן	15
kinywa–chake	kwa–	kuurudisha	amechoka	katika–sahani	mkono–wake	mvivu	huficha	
H6310	H0413	H7725	H3811	H6747	H3027	H6102	H2934	

Mtu mvivu hutia mkono wake kwenye sufuria na bado hana nguvu kuunyanyua kwenda kwenye kinywa chake.

16	חָכָם	מְעַט־	עָצֵל	בְּעִינָיו	מִשְׁבְּעָה	מְשֻׁיָּבֵי	טָעַם׃
	mwenye–hekima	mvivu	machoni–pake	kuliko–saba	wajibuye	kwa–busara	
	H2450	H6102		H7651	H7725	H2940	

Mtu mvivu ni mwenye hekima kwenye macho yake mwenyewe kuliko watu saba wenye ufahamu.

17	מַחֲזִיק	בְּאָזְנֵי־	כֶּלֶב	עֹבֵר	מִתְעַבֵּר	עַל־	רִיב	לֹא־	לוֹ׃
	anayeshika	masikio–ya	mbwa	apitaye	anayekasirika	kwa–sababu–ya	ugomvi	si–	wake
	H2388	H0241	H3611				H7379	H3808	

Kama mtu anayeshikilia masikio ya mbwa, ndivyo alivyo mpitajia anayepata hasira kwenye ugomvi ambao si wake.

18	כְּמִתְלַהְלֵהַ	הַיֹּרֶה	זִקִּים	חִצִּים	וָמָוֶת׃
	kama–mwendawazimu	aruaye	cheche	mishale	na–kifo
				H2671	H4194

Kama mtu mwendawazimu anayetupa mishale,

19	כֵּן־	אִישׁ	רַמָּה	יִרְעֵהוּ	אֶת־	וְאָמַר	הֲלֹא־	מְשַׂחֵק	אָנִי׃
	hivyo–	mtu	amdanganyaye	jirani–yake	jirani–yake	na–husema	je–si–	kucheza	mimi
		H0376		H7453	H0853	H0559	H3808	H7832	H0589

ndivyo alivyo ambaye humdanganya jirani yake na kusema, “ Je sikuwa naongea utani?”

20	בְּאֶפֶס	עֵצִים	תִּכְבֶּה־	אֵשׁ	וּבְאֵין	נִרְגָּן	יִשְׁתֹּק	מָדוֹן׃
	kwa–kukosa	kuni	huzimika–	moto	na–bila	mchongezi	hutulia	ugomvi
		H6086	H3518	H0784	H0369	H5372	H8367	H4066

Kwa kukosa kuni, moto huzimika; na pale pasipo na mmbea ugomvi hukoma.

21	פֶּחָם	וְעֵצִים	לְאֵשׁ	וְאִישׁ	]מדונים[	)מְדָנִים(	לְחַרְחַר־	
	makaa	na–kuni	kwa–moto	na–mtu	[mgomvi]	(mgomvi)	kuchochea–	
	H6352	H6086	H0784	H0376	H4066	H4066	H2787	

פ	רִיב׃	
P	ugomvi	
	H7379	

Mkaa ni kwa kuwasha makaa na kuni kwa ajili ya moto, ndivyo alivyo mtu mgomvi kwa kuwasha ugomvi.

22	דִּבְרֵי	נִרְגָּן	כִּמְתַלַּהֲמִים	וְהֵם	יָרְדוּ	חַדְרֵי־
	maneno–ya	mchongezi	kama–chakula–kitamu	na–hayo	hushuka	vyumba–vya–ndani–vya
	H1697	H5372	H3859	H1992	H3381	H2315

בֶּטֶן׃
tumbo
H0990

Maneno ya mmbea ni kama chembe tamu; nazo zinashuka chini kwenye sehemu za ndani ya mwili.

23	כֶּסֶף	סִיגִים	מְצֻפָּה	עַל־	חֶרֶשׂ	שִׂפָתַיִם	דֹּלְקִים	וְלֵב־	רָע׃
	fedha	ya–takataka	iliyofunikwa	juu–ya	chungu	midomo	yenye–moto	na–moyo–	mbaya
	H3701	H5509	H6823		H2789	H8193	H1814		

Kioo kinachofunika chombo cha udongo ni kama midomo inayoungua na moyo mbaya.

יָשִׁית	וּבְקִרְבּוֹ	שׁוֹנֵא	יְנַכֵּר	)בְּשִׂפְתָיו(	|בשפתו|	24
huweka	na–moyoni–mwake	adui	hujulikana	(kwa–midomo–yake)	[kwa–midomo–yake]	
H7896	H7130	H8130		H8193	H8193	

:מִרְמָה
udanganyifu
H4820

Yule ambaye huwachukia wengine huficha hisia zake kwa midomo na hufunika uongo ndani yake mwenyewe.

תּוֹעֵבוֹת	שָׁבַע	כִּי	בּוֹ	תָּאֳמַן־	אַל־	קוֹלוֹ	יְחַנֵּן	כִּי־	25
machukizo	saba	kwa–maana	yeye	mwamini–	usi–	sauti–yake	anafanya–tamu	akiwa–	
H8441	H7651			H0539	H0408				

:בְּלִבּוֹ
moyoni–mwake

Ataongea kwa huruma, lakini usimwamini, maana kuna machukizo saba kwenye moyo wake.

:בְּקָהָל	רָעָתוֹ	תְּגֻלֶּה	בְּמַשָּׂאוֹן	שְׁנִאָה	תִּכַּסֶּה	26
katika–kusanyiko	uovu–wake	utafunuliwa	kwa–udanganyifu	chuki	hufunikwa	
H6951		H1540	H4860	H8135	H3680	

Ingawa chuki zake zimefunikwa kwa udanganyifu, uovu wake utakuwa wazi katika kusanyiko.

:תָּשׁוּב	אֵלָיו	אֶבֶן	וְגֹלֵל	יִפָּל	בָּהּ	שַׁחַת	כֹּרֶה־	27
litarudi	kwake	jiwe	na–anayeviringisha	ataanguka	ndani–yake	shimo	anayechimba–	
H7725	H0413	H0068	H1556	H5307		H7845		

Anayechimba shimo atatumbukia ndani yake na jiwe litamsaga yule anayelisukuma.

:מִדְחֶה	יַעֲשֶׂה	חָלָק	וּפֶה	דַכְיוֹ	יִשְׂנָא	שֶׁקֶר	לְשׁוֹן־	28
maangamizi	husababisha	laini	na–kinywa	waliopondwa–nao	huchukia	uongo	ulimi–wa	
H4072		H2509	H6310	H1790	H8130	H8267	H3956	

Ulimi wa uongo huchukia watu unaowajeruhi na kinywa cha uongo husogeza karibu uharibifu.

Chapter 27

:יוֹם	יֵלֵד	מַה־	תֵּדַע	לֹא־	כִּי	מָחָר	בְיוֹם	תִּתְהַלֵּל	אַל־	1
siku	itazaa	nini–	jui	hu–	kwa–maana	kesho	kwa–siku–ya	jisifu	usi–	
H3117	H3205	H4100	H3045	H3808		H4279	H3117		H0408	

Usijisifu kwa ajili ya kesho, maana hujui siku italeta nini.

:שְׂפָתֶיךָ	וְאַל־	נָכְרִי	פִּיךָ	וְלֹא־	זָר	יְהַלֶּלְךָ	2
midomo–yako	na–si–	mgeni	kinywa–chako	na–si–	mgeni	akusifu	
H8193	H0408	H5237	H6310	H3808			

Mtu mwingine akusifu na wala si kinywa chako mwenyewe, mgeni na wala si midomo yako mwenyewe.

:מִשְׂנֵיהֶם	כֶּבֶד	אָוִיל	וְכַעַס	הַחָוֹל	וְנֵטֶל	אֶבֶן	כֹּבֶד־	3
kuliko–vyote–viwili	nzito	mpumbavu	lakini–hasira–ya	mchanga	na–mzigo–wa	jiwe	uzito–wa	
H8147	H3515	H0191		H2344	H5192	H0068	H3514	

Fikiria uzito wa jiwe na uzito wa mchanga- uchokozi wa mpumbavu ni mzito zaidi kuliko hivyo vyote.

:קִנְאָה	לִפְנֵי	יַעֲמֹד	וּמִי	אַף	וְשֶׁטֶף	חֵמָה	אַכְזְרִיּוּת	4
wivu	mbele–ya	atasimama	lakini–nani	hasira	na–mafuriko–ya	ghadhabu	ukatili–wa	
H7068	H6440	H5975	H4310	H0639	H7858	H2534	H0395	

Kuna ukatili wenye ghadhabu kali na mafuriko ya hasira, lakini ni nani anayeweza kusimama mbele ya wivu?

	מְסֻתָּֽרֶת׃	מֵאַהֲבָֽה	מְגֻלָּֽה	תּוֹכַ֥חַת	טוֹבָ֗ה	5
	uliofichwa	kuliko-upendo	la-wazi	karipio	bora	
	H5641	H0160	H1540			

Ni bora karipio la wazi kuliko upendo uliofichwa.

	שׁוֹנֵֽא׃	נְשִׁיקוֹת֮	וְנַעְתָּרוֹת֒	אוֹהֵ֫ב	פִּצְעֵי	נֶאֱמָנִים	6
	adui	busu-za	lakini-za-wingi	rafiki	majeraha-ya	za-uaminifu	
	H8130	H5390	H6280	H0157	H6482	H0539	

Mwaminifu ni jeraha zilizosababishwa na rafiki, lakini adui anaweza kukubusu kwa kuomba radhi mno.

	מָתוֹק׃	מַר	כָּל־	יְרֵעָֽה	וְנֶ֫פֶשׁ	נֶ֥פֶת	תָּבוּס	שְׂבֵעָה	נֶ֑פֶשׁ	7
	tamu	kichungu	kila-	yenye-njaa	lakini-nafsi	sega	hukanyaga	iliyoshiba	nafsi	
	H4966	H4751	H3605	H7457	H5315	H5317	H0947	H7649	H5315	

Mtu aliyekula na kushiba hulikataa hata sega la asali, bali kwa mtu mwenye njaa, kila kitu kichungu ni kitamu.

	נוֹדֵד	אִ֭ישׁ	כֵּן־	קִנָּ֑הּ	מִן־	נוֹדֶ֥דֶת	כְּצִפּ֗וֹר		8
	atangatangaye	mtu	hivyo-	kiota-chake	kutoka-	anayetangatanga	kama-ndege		
	H5074	H0376		H7064		H5074	H6833		
								מִמְקוֹמֽוֹ׃	
								kutoka-mahali-pake	
								H4725	

Ndege anayezurura kutoka kwenye kiota chake ni kama mtu anayepotea sehemu ambayo anaishi.

	נָֽפֶשׁ׃	מֵעֲצַת־	רֵעֵ֑הוּ	וּמֶ֥תֶק	לֵ֝ב	יְשַׁמַּח־	וְקִטֶּ֥רֶת	שֶׁ֝מֶן	9
	moyo	kutoka-shauri-la	rafiki-yake	na-utamu-wa	moyo	hufurahisha-	na-uvumba	mafuta	
	H5315	H6098	H7453	H4986		H8055	H7004	H8081	

Pafumu na manukato huufanya moyo ufurahi, lakini utamu wa rafiki ni bora kuliko ushauri wake.

	אָחִ֑יךָ	וּבֵ֥ית	תַּעֲזֹ֗ב	אַל־	אָבִ֥יךָ	(וְרֵעֲ)	]ורעה[	רֵעֶ֣ךָ	10
	ndugu-yako	na-nyumba-ya	wache	usi-	wa-baba-yako	(na-rafiki)	[na-rafiki]	rafiki-yako	
	H0251			H0408	H0001	H7453	H7463	H7453	

רָחוֹק׃	מֵאָ֥ח	קָר֗וֹב	שָׁכֵ֫ן	טֽוֹב	אֵידֶ֥ךָ	בְּיוֹם	תָּבוֹא	אַל־
wa-mbali	kuliko-ndugu	wa-karibu	jirani	bora	msiba-wako	katika-siku-ya	ingie	usi-
H7350	H0251	H7138	H7934		H0343	H3117	H0935	H0408

Usimwache rafiki yako na rafiki wa baba yako, na usiende kwenye nyumba ya ndugu yako katika siku ya msiba wako. Ni bora rafiki ambaye yupo karibu kuliko ndugu ambaye yupo mbali.

דָּבָֽר׃	חֹרְפַ֑י	וְאָשִׁ֥יבָה	לִ֝בִּי	וְשַׁמַּ֗ח	בְּנִי	חָכָ֥ם	11
neno	anayenitukana	na-nitamjibu	moyo-wangu	na-ufurahishe	mwanangu	kuwa-na-hekima	
H1697		H7725		H8055		H2449	

Mwanangu, uwe na busara, moyo wangu ufurahi; kisha nitamjibu yule anayenidhihaki.

נֶעֱנָֽשׁוּ׃	עָבְרִ֑ו	פְּתָאִ֥ים	נִסְתָּ֗ר	רָעָ֫ה	רָאָ֥ה	עָרוּם	12
huadhibiwa	huendelea	wasio-na-uzoefu	hujificha	hatari	huona	mwenye-busara	
H6064			H5641		H7200	H6175	

Mtu mwenye busara huiona taabu na kujificha mwenyewe, lakini mjinga huendelea mbele na kuteseka kwa ajili ya taabu.

13

וּבְעַד	זָר	עָרַב	כִּי־	בְּגִדוֹ	קַח־
na–kwa–ajili–ya	kwa–mgeni	amekuwa–dhamana	kwa–maana–	nguo–yake	chukua–
H1157		H6148			H3947

חַבְלֵהוּ׃	נָכְרִיָּה
mshike–kama–rehani	mwanamke–mgeni
	H5237

vazi kama mwenyewe anaweka pesa kama dhamana kwa deni la mgeni; lichukue kama anaweka dhamana kwa malaya.

14

לוֹ׃	תֶּחֱשֶׁב	קְלָלָה	הַשְׁכֵּים	בַּבֹּקֶר	גָּדוֹל	בְּקוֹל	וְרֵעֵהוּ	מְבָרֵךְ
kwake	itahesabiwa	laana	mapema	asubuhi	kubwa	kwa–sauti	jirani–yake	anayebariki
	H2803	H7045	H7925	H1242			H7453	H1288

Anayempa jirani yake baraka kwa sauti ya juu mapema asubuhi, baraka hiyo itafikiriwa kuwa laana!

15

[מדונים]	וְאֵשֶׁת	סַגְרִיר	בְּיוֹם	טְוֹרֵד	דָּלֶף	
[mgomvi]	na–mwanamke–	mvua–ya–mfululizo	katika–siku–ya	mara–kwa–mara	kudondoka	
H4066	H0802	H5464	H3117	H2956	H1812	

נִשְׁתָּוָה׃	מְדְיָנִים)
wanafanana	(mgomvi)
	H4066

Mke mgomvi ni kama siku ya manyunyu ya mvua ya daima;

16

יִקְרָא׃	יְמִינוֹ	וְשֶׁמֶן	רוּחַ	צָפַן־	צוֹפְנֶיהָ
hukutana	mkono–wake–wa–kulia	na–mafuta	upepo	huficha–	anayemficha
H7121	H3225	H8081	H7307	H6845	H6845

kumzuia ni kama kuuzuia upepo, au kujaribu kushika mafuta kwa mkono wako wa kulia.

17

רֵעֵהוּ׃	פְּנֵי־	יַחַד	וְאִישׁ	יָחַד	בְּבַרְזֶל	בַּרְזֶל
rafiki–yake	uso–wa	hunoa	na–mtu	hunoa	kwa–chuma	chuma
H7453	H6440		H0376		H1270	H1270

Chuma hunoa chuma; kwa njia ile ile; mtu humnoa rafiki yake.

18

יְכֻבָּד׃	אֲדֹנָיו	וְשֹׁמֵר	פְּרִיָּה	יֹאכַל	תְּאֵנָה	נֹצֵר
ataheshimiwa	bwana–wake	na–anayemhudumia	matunda–yake	atakula	mtini	anayetunza
H3513	H0113	H8104	H6529	H0398	H8384	H5341

Yule anayeutunza mtini atakula matunda yake, na yule mwenye kumlinda bwana wake ataheshimiwa.

19

לָאָדָם׃	הָאָדָם	לֵב־	כֵּן	לַפָּנִים	הַפָּנִים	כַּמַּיִם
kwa–mwanadamu	mwanadamu	moyo–wa	hivyo	kwa–uso	uso	kama–maji
H0120	H0120			H6440	H6440	H4325

Kama maji yanavyoakisi taswira ya sura ya mtu, ndivyo hivyo moyo wa mtu humwaksi mtu.

20

הָאָדָם	וְעֵינֵי	תִּשְׂבַּע־נָה	לֹא	וַאֲבַדּוֹן)	[ואבדון	שְׁאוֹל	
mwanadamu	na–macho–ya	hazishiba	hazishiba–	(na–Abadoni)	[na–Abadoni]	Sheoli	
H0120		H7646	H3808	H0011	H0011	H7585	

תִּשְׂבַּעְנָה׃	לֹא
hayashiba	hayashiba–
H7646	H3808

Kama kuzimu na Uharibifu havitosheki, ndivyo yalivyo macho ya mtu hayawezi kutosheka.

מַהֲלָלוֹ׃	לִפְי	וְאִישׁ	לַזָּהָב	וְכוּר	לַכֶּסֶף	מַצְרֵף	21
sifa–yake	kwa–kadri–ya	na–mtu	kwa–dhahabu	na–tanuru	kwa–fedha	chungu	
H4110	H6310	H0376	H2091	H3564	H3701	H4715	

Kalibu ni kwa fedha na tanuru ni kwa dhahabu; na mtu hujaribiwa anaposifiwa.

בְּעֵלֵי	הֲרִיפוּת	בְּתוֹךְ	בְּמַכְתֵּשׁ	וְהָאֱוִיל	אֶת־	תִּכְתְּוֹשׁ־	אֱם	22
kwa–mchi	nafaka	katikati–ya	katika–kinu	mpumbavu	mpumbavu	utamponda–	hata–kama	
H5940	H7383	H8432	H4388	H0191	H0853	H3806		

פ	אִוַּלְתּוֹ׃	מֵעָלָיו	תָּסוּר	לֹא־
P	upumbavu–wake	kutoka–kwake	kuondoka	hata–
	H0200		H5493	H3808

Hata kama utamponda mpumbavu kwa mchI- pamoja na nafaka- bado upumbavu wake hautatoka.

לַעֲדָרִים׃	לִבְקֹךָ	שִׁית	צֹאנֶךָ	פְּנֵי	תֵּדַע	יָדֹעַ	23
kwa–makundi	moyo–wako	weka	kondoo–zako	hali–ya	ujue	kujua	
H5739		H7896	H6629	H6440	H3045	H3045	

Hakikisha unajua hali ya makundi yako na ujishughulishe juu ya makundi yako,

׃וָדוֹר)	דור]	לְדוֹר	נֵזֶר	וְאִם־	חֹסֶן	לְעוֹלָם	לֹא	כִּי	24
(na–kizazi)	[kizazi]	kwa–kizazi	taji	na–je–	utajiri	milele	si	kwa–maana	
H1755	H1755	H1755	H5145		H2633	H5769	H3808		

maana utajiri haudumu daima. Je taji hudumu kwa vizazi vyote?

הָרִים׃	עִשְׂבוֹת	וְנֶאֱסְפוּ	דֶּשֶׁא	וְנִרְאָה־	חָצִיר	גָּלָה	25
milima	mimea–ya	na–hukusanywa	majani	na–huonekana–	nyasi	huondoka	
H2022	H6212	H0622	H1877	H7200		H1540	

Majani huondoka na ukuaji mpya huonekana na milima ya chakula cha mifugo hukusanywa ndani.

עִתּוּדִים׃	שָׂדֶה	וּמְחִיר	לִלְבוּשֶׁךָ	כְּבָשִׂים	26
mbuzi–dume	shamba	na–bei–ya	kwa–mavazi–yako	kondoo	
H6260		H4242	H3830	H3532	

Wanakondoo watakupatia mavazi yako na mbuzi watakupatia gharama ya shamba.

בֵּיתֶךָ	לְלֶחֶם	לְלַחְמֶךָ	עִזִּים	חֲלֵב	וְדֵי	27
nyumba–yako	kwa–chakula–cha	kwa–chakula–chako	mbuzi	maziwa–ya	na–kutosha–kwa	
	H3899	H3899	H5795	H2461	H1767	

לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃	וְחַיִּים	
kwa–wajakazi–wako	na–uhai	
H5291		

Kutakuwa na maziwa ya mbuzi kwa chakula chako- chakula kwa kaya yako- na chakula kwa watumishi wako wasichana.

Chapter 28

יִבְטָח׃	כִּכְפִיר	וְצַדִּיקִים	רָשָׁע	רֹדֵף	וְאֵין־	נָסוּ	1
wanaamini	kama–simba–mchanga	lakini–wenye–haki	mwovu	mfuataji	na–hakuna–	hukimbia	
H0982		H6662	H7563	H7291	H0369	H5127	

Waovu hukimbia wakati hakuna mtu anayewafukuza, bali wale watendao haki ni thabiti kama simba kijana.

מֵבִין	וּבְאָדָם	שְׂרֵיהָ	רַבִּים	אֵרֶץ	בְּפֶשַׁע	2
mwenye–ufahamu	lakini–kwa–mtu	viongozi–wake	wengi	nchi	kwa–makosa–ya	
H0995	H0120	H8269		H0776	H6588	

יַאֲרִיךְ׃	כֵּן	יֹדֵעַ
inadumu	hivyo	mwenye–maarifa
H0748		H3045

Kwa sababu ya uhalifu wa nchi, kuna wakuu wengi, bali kwa mtu mwenye ufahamu na maarifa, itadumu kwa muda mrefu.

לָחֶם׃	וְאֵין	סֹחֵף	מָטָר	דַּלִּים	וְעֹשֵׁק	רָשׁ	גֶּבֶר	3
chakula	na–hakuna	inayosomba	mvua	maskini	na–anayewadhuluumu	maskini	mtu	
H3899	H0369	H5502	H4306	H1800	H6231	H7326	H1397	

Mtu masikini mwenye kukandamiza watu wengine masikini ni kama mvua inayopiga ambayo haisazi chakula.

פ	בָּם׃	יִתְגָּרוּ	תּוֹרָה	וְשֹׁמְרֵי	רָשָׁע	יְהַלְלוּ	תּוֹרָה	עֹזְבֵי	4
P	nao	hupigana	sheria	lakini–wanaohifadhi	mwovu	humsifu	sheria	wanaoiacha	
		H1624	H8451	H8104	H7563		H8451		

Wale wanaokataa sheria huwatukuza watu waovu, bali wale wenye kuitunza sheria hupigana dhidi yao.

יָבִינוּ	יְהוָה	וּמְבַקְשֵׁי	מִשְׁפָּט	יָבִינוּ	לֹא־	רָע	אַנְשֵׁי־	5
wanaelewa	Yahwe	lakini–wanaomtafuta	haki	hawaelewi	hawaelewi–	uovu	watu–wa	
H0995	H3068	H1245	H4941	H0995	H3808		H0376	

כֹּל׃
yote
H3605

Watu wabaya hawafahamu haki, bali wale wanaomtafuta Yehova wanafahamu kila kitu.

וְהוּא	דְּרָכַיִם	מְעַקֵּשׁ	בְּתֻמּוֹ	הוֹלֵךְ	רָשׁ	טוֹב־	6
na–yeye	njia	kuliko–mwenye–kupotoka	kwa–uadilifu–wake	aendaye	maskini	bora–	
H1931	H1870	H6141	H8537	H1980	H7326		

עָשִׁיר׃
tajiri
H6223

Ni bora mtu masikini ambaye anatembea katika uadilifu, kuliko mtu tajiri ambaye ni mdanganyifu katika njia zake.

זוֹלְלִים	וְרֹעֶה	מֵבִין	בֵּן	תּוֹרָה	נוֹצֵר	7
walafi	lakini–mwenye–kuandamana	mwenye–ufahamu	mwana	sheria	anayeshika	
		H0995		H8451	H5341	

אָבִיו׃	יַכְלִים
baba–yake	humwaibisha
H0001	H3637

Yeye anayetunza sheria ni mwana mwenye ufahamu, bali mwenye ushirika na walafi humwaibisha baba yake.

(וְתַרְבִּית)	[ובתרבית]	בְּנֶשֶׁךְ	הוֹנוֹ	מַרְבֶּה		8
(na–faida–kubwa)	[na–faida–kubwa]	kwa–riba	mali–yake	anayeongeza		
H8636	H8636	H5392	H1952			

יְקַבְּצֶנּוּ׃	דַּלִּים	לְחוֹנֵן
hukusanya	maskini	kwa–mwenye–huruma–kwa
H6908	H1800	

Anayepata mafanikio kwa kutoza riba kubwa anakusanya utajiri wake kwa ajili ya mwingine ambaye atakuwa na huruma kwa watu masikini.

9	מֵסִיר	אָזְנוֹ	מִשְׁמַע	תּוֹרָה	גַּם־	תְּפִלָּתוֹ	תּוֹעֵבָה׃
	anayegeuza	sikio–lake	kutoka–kusikia	sheria	hata–	sala–yake	chukizo
	H5493	H0241	H8085	H8451	H1571	H8605	H8441

Kama mtu atageuzia mbali sikio lake kusikia sheria, hata maombi yake ni chukizo.

10	מַשְׁגֶּה	וְיָשָׁרִים	בְּדֶרֶךְ	רָע	בִּשְׁחוּתוֹ	הוּא־	יִפֹּול
	anayepoteza	wanyofu	katika–njia	mbaya	katika–shimo–lake	yeye–	ataanguka
	H7686	H3477	H1870		H7816	H1931	H5307

וְתֻמִּים	יִנְחֲלוּ־	טוֹב׃
lakini–wakamilifu	watarithi–	wema
H8549	H5157	

Yeye anayempotosha mwenye uadilifu katika njia ya uovu ataangukia kwenye shimo lake mwenyewe, bali wakamilifu watapata urithi mwema.

11	חָכָם	בְּעֵינָיו	אִישׁ	עָשִׁיר	וְדַל	מֵבִין	יַחְקְרֶנּוּ׃
	mwenye–hekima	machoni–pake	mtu	tajiri	lakini–maskini	mwenye–ufahamu	atamchunguza
	H2450		H0376	H6223	H1800	H0995	H2713

Mtu tajiri anaweza kuwa mwenye hekima machoni pake mwenyewe, bali mtu masikini mwenye ufahamu atamtafuta.

12	בַּעֲלֵי	מִשְׁפָּחוֹת	תְּפָאֶרֶת	וּבְקוּם	רְשָׁעִים	יְחֻפָּשׂ	אָדָם׃
	wakishangilia	wenye–haki	utukufu	lakini–wakiinuka	waovu	hujificha	mwanadamu
	H5970	H6662	H8597		H7563	H2664	H0120

Kunapokuwa na ushindi kwa wenye kutenda haki, kunafuraha kuu, bali wanapoinuka waovu, watu hujificha wenyewe.

13	מְכַסֶּה	לֹא	יַצְלִיחַ	וּמוֹדֶה	וְעֹזֵב	יְרֻחָם׃
	anayeficha	hata–	fanikiwa	lakini–anayekiri	na–anayeacha	atahurmiwa
	H3680	H3808		H3034		H7355

Yeye afichaye dhambi zake hatafanikiwa, bali mwenye kutubu na kuziacha ataonyeshwa rehema.

14	אַשְׁרֵי	אָדָם	מְפַחֵד	תָּמִיד	וּמַקְשֶׁה	לִבּוֹ	יִפֹּול
	heri	mtu	anayeogopa	daima	lakini–anayefanya–ugumu	moyo–wake	ataanguka
	H0835	H0120	H6342	H8548	H7185		H5307

בְּרָעָה׃
katika–msiba

Anafuraha ambaye huishi kwa unyenyekevu, bali anayeufanya moyo wake ataanguka katika taabu.

15	אֲרִי־	נֹהֵם	וְדֹב	שׁוֹקֵק	מֹשֵׁל	רָשָׁע	עַל	עַם־
	simba–	angurumaye	na–dubu	aendaye–huku–na–huku	mtawala	mwovu	juu–ya	watu–
		H5098	H1677	H8264	H4910	H7563		

דָּל׃
maskini
H1800

Kama simba anayeunguruma au dubu anayeshabulia ni kama mtawala mwovu juu ya watu masikini.

)שְׁגֵא(	]שנאי[	מַעֲשַׁקּוֹת	וְרַב	תְּבוּנוֹת	חֹסֵר	נָבִיד	16
(anayechukia)	[anayechukia]	uonevu	na–mkubwa–wa	ufahamu	asiye–na	kiongozi	
H8130	H8130	H4642		H8394	H2638	H5057	

פ	:יָמֶיהָ	יַאֲרִיךְ	בֶּצַע
P	siku	ataongeza	faida–ya–udhalimu
	H3117	H0748	H1215

Mtawala anayekosa ufahamu ni mkandamizaji katili, bali mwenye kuchukia aibu atadumu katika siku zake.

:בּוֹ	יִתְמְכוּ־	אֶל־	נָוֹס	בּוֹר	עַד־	נֶפֶשׁ	בְּדַם־	עָשֻׁק	אָדָם	17
yeye	msaidie–	wasi–	atakimbia	shimo	hadi–	nafsi	kwa–damu–ya	aliyeelemewa	mtu	
	H8551	H0408	H5127		H5704	H5315	H1818	H6231	H0120	

Kama mtu anahatia kwa sababu amemwaga damu ya mtu, atakuwa mkimbizi hadi kifo na hakuna atakayemsaidia.

:בְּאֶחָת	יִפּוֹל	דְּרָכַיִם	וְנֶעְקָשׁ	יְוָשֶׁעַ	תָּמִים	הוֹלֵךְ	18
kwa–moja	ataanguka	njia	lakini–aliyepotoka	ataokolewa	kwa–ukamilifu	aendaye	
H0259	H5307	H1870	H6140	H3467	H8549	H1980	

Mwenye kuenenda kwa ukaminifu atakuwa salama, bali mwenye njia ya udanganyifu ataanguka ghafla.

יֻשְׁבָּע־	רֹכְלִים	וּמְרַדָּף	לָחֶם	יֻשְׁבָּע־	אַדְמָתוֹ	עֹבֵד	19
atashiba–	mambo–matupu	lakini–afuataye	chakula	atashiba–	ardhi–yake	anayelima	
H7646	H7386	H7291	H3899	H7646	H0127	H5647	

רֵישׁ:
umaskini

Anayefanya kazi kwenye shamba lake atapata chakula kingi, bali afuataye shughuli za upuuzi atapata umasikini mkubwa.

:יִנָּקֶה	לֹא	לְהַעֲשִׁיר	וְאֵץ	בְּרָכוֹת	רַב־	אֱמוּנוֹת	אִישׁ	20
kutoadhibiwa	hata–	kutajirika	lakini–aharakishaye	baraka	wingi–wa	mwaminifu	mtu	
H5352	H3808	H6238	H0213	H1293		H0530	H0376	

Mtu mwaminifu atapata baraka nyingi bali apataye utajiri wa haraka hawezi kukosa adhabu.

:נָבֶר	יְפַשַּׁע־	לֶחֶם	פַּת־	וְעַל־	טוֹב	לֹא־	פָּנִים	הַכִּיר־	21
mtu	atakosa–	mkate	kipande–cha	na–kwa–ajili–ya	nzuri	si–	nyuso	kupendelea–	
H1397	H6586	H3899				H3808	H6440		

Siyo vema kuonyesha upendeleo, lakini kwa kipande cha mkate mtu atafanya ubaya.

:יְבַאֲנוּ	חֶסֶר	כִּי־	יֵדַע	וְלֹא־	עַיִן	רַע	אִישׁ	לַהֹון	נִבְהָל	22
utamjia	upungufu	kwamba–	jui	na–ha–	jicho	mbaya	mtu	kupata–mali	aharakiye	
H0935	H2639		H3045	H3808			H0376	H1952	H0926	

Mtu mchoyo huharakisha kwenye utajiri, lakini hajui ni umasikini gani utakuja juu yake.

:לָשׁוֹן	מְמַזְּחֵלִיק	יִמְצָא	חֵן	אַחֲרֵי	אָדָם	מְוֹכִיחַ	23
ulimi	kuliko–mwenye–kubembeleza–kwa	atapata	upendeleo	baadaye	mtu	anayekemea	
H3956		H4672	H2580		H0120	H3198	

Anayemkaripia mtu baadaye atapata fadhila zaidi kutoka kwake kuliko mwenye kumsifia sana kwa ulimi wake.

לְאִישׁ	הַהוּא	חָבֵר	פָּשַׁע	אֵין־	וְאֹמֵר	וְאִמּוֹ	אָבִיו	וּנוֹזֵל	24
kwa–mtu	yeye	mwenzi	kosa	hakuna–	na–kusema	na–mama–yake	baba–yake	anayepora	
H0376	H1931	H2270	H6588	H0369	H0559	H0517	H0001	H1497	

מַשְׁחִית׃	
mharibifu	
H7843	

Yule anayemwibia baba yake na mama yake na kusema, “ Hiyo siyo dhambi,” ni mshirika wa mwenye kuharibu.

יְדֻשָּׁן׃	יְהוָה	עַל־	וּבוֹטֵחַ	מָדוֹן	יְגָרֶה	נֶפֶשׁ	רְחַב־	25
atafanikiwa	Yahwe	kwa–	lakini–anayetumaini	ugomvi	huchochea	nafsi	mwenye–tamaa–ya	
H1878	H3068		H0982	H4066	H1624	H5315	H7342	

Mtu mwenye tamaa huchochea mafarakano, bali anayemtumaini Yehova atafanikiwa.

יְמָלֵט׃	הַוּא	בְּחָכְמָה	וְהוֹלֵךְ	כְּסִיל	הַוּא	בְּלִבּוֹ	בּוֹטֵחַ	26
ataokolewa	yeye	kwa–hekima	lakini–aendaye	mpumbavu	yeye	moyo–wake	anayetumaini	
H4422	H1931	H2451	H1980	H3684	H1931		H0982	

Yule anayeutumaini moyo wake mwenyewe ni mpumbavu, bali anayekwenda kwa hekima atajilinda mbali na hatari.

מְאֹרוֹת׃	רַב־	עֵינָיו	וּמַעְלִים	מַחְסוֹר	אֵין	לָרָשׁ	נוֹתֵן	27
laana	wingi–wa	macho–yake	lakini–anayeficha	upungufu	hakuna	maskini	anayempa	
H3994			H5956	H4270	H0369	H7326	H5414	

Mwenye kuwapa masikini hatapungukiwa kitu, bali anayewafumbia macho atapokea laana nyingi.

צַדִּיקִים׃	יִרְבּוּ	וּבְאָבְדָם	אָדָם	יִסָּתֵר	רְשָׁעִים	בְּקוּם	28
wenye–haki	huongezeka	lakini–wakiangamia	mwanadamu	hujificha	waovu	wakiinuka	
H6662		H0006	H0120	H5641	H7563		

Watu waovu wanapoinuka, watu hujificha wenyewe, lakini watu waovu wataangamia, wale watendao haki wataongezeka.

Chapter 29

מַרְפֵּא׃	וְאֵין	יִשָּׁבֵר	פֶּתַע	עֹרֵף	מַקְשֶׁה־	תּוֹכָחוֹת	אִישׁ	1
uponyaji	na–hakuna	atavunjika	ghafla	shingo	anayefanya–ugumu–wa	wa–makemeo	mtu	
H4832	H0369	H7665	H6621	H6203	H7185		H0376	

Mtu aliyepokea makaripio mengi lakini anashupaza shingo yake atavunjika ndani ya muda mfupi na hata pona.

עָם׃	יֵאָנַח	רָשָׁע	וּבִמְשֹׁל	הָעָם	יִשְׂמַח	צַדִּיקִים	בִּרְבוֹת	2
watu	hulia	mwovu	lakini–akitawala	watu	hufurahi	wenye–haki	wakiongezeka	
	H0584	H7563	H4910		H8055	H6662		

Watenda mema wanapoongezeka, watu wanafurahi, bali wakati mtu mwovu anapotawala, watu huugua.

זֹנוֹת	וְרֹעֶה	אָבִיו	יְשַׂמַּח	חָכְמָה	אֹהֵב	אִישׁ־	3
makahaba	lakini–mwenye–kuandamana	baba–yake	humfurahisha	hekima	apendaye	mtu–	
H2181		H0001	H8055	H2451	H0157	H0376	

הוֹן׃	יְאַבֵּד־	
mali	hupoteza–	
H1952	H0006	

Mwenye kupenda hekima baba yake anafurahi, bali anayeshikamana na makahaba huuharibu utajiri wake.

יְהֹרֵסֶנָּה׃	תִּרוּמוֹת	וְאִישׁ	אָרֶץ	יַעֲמִיד	בְּמִשְׁפָּט	מֶלֶךְ	4
huibomoa	rushwa	lakini–mtu–wa	nchi	huiimarisha	kwa–haki	mfalme	
H2040	H8641	H0376	H0776	H5975	H4941	H4428	

Mfalme huimarisha nchi kwa haki, bali mwenye kudai rushwa huirarua.

פְּעָמָיו׃	עַל־	פּוֹרֵשׁ	רֶשֶׁת	רֵעֵהוּ	עַל־	מַחֲלִיק	גֶּבֶר	5
hatua–zake	juu–ya	hutandaza	wavu	jirani–yake	juu–ya	ambembelezaye	mtu	
H6471		H6566	H7568	H7453			H1397	

Mtu anayejipendekeza kwa jirani yake anatandaza wavu kwenye miguu yake.

וְשָׂמֵחַ׃	יָרוֹן	וְצַדִּיק	מוֹקֵשׁ	רָע	אִישׁ	בְּפֶשַׁע	6
na–kufurahi	huimba	lakini–mwenye–haki	mtego	mbaya	mtu	katika–kosa–la	
H8055		H6662	H4170		H0376	H6588	

Mtu mbaya hunaswa kwenye mtego wa dhambi yake mwenyewe, bali yeye atendaye haki huimba na kufurahi.

דָּעַת׃	יָבִין	לֹא־	רָשָׁע	דַּלִּים	דִּין	צַדִּיק	יֹדֵעַ	7
maarifa	haelewi	haelewi–	mwovu	maskini	haki–ya	mwenye–haki	anajua	
H1847	H0995	H3808	H7563	H1800	H1779	H6662	H3045	

Atendaye haki hutetea madai ya masikini; mtu mwovu hafahamu maarifa kama hayo.

אָף׃	יָשִׁיבוּ	וַחֲכָמִים	קִרְיָה	יָפִיחוּ	לָצוֹן	אַנְשֵׁי	8
hasira	hugeuza	lakini–wenye–hekima	mji	huchochea	dharau	watu–wa	
H0639	H7725	H2450	H7151	H6315	H3944	H0376	

Mwenye dhihaka huutia moto mji, bali wale wenye busara huigeuza ghadhabu.

וְשָׂחַק	וְרָגַז	אֱוִיל	אִישׁ	אֶת־	נִשְׁפָּט	חָכָם	אִישׁ־	9
na–akicheka	na–akikasirika	mpumbavu	mtu	na–	akishindana	mwenye–hekima	mtu–	
H7832	H7264	H0191	H0376	H0854	H8199	H2450	H0376	

נָחַת׃	וְאֵין
pumziko	na–hakuna
	H0369

Mtu mwenye busara anapojadiliana na mpumbavu, hughadhabika na kucheka, hakutakuwa na utulivu.

נַפְשׁוֹ׃	יְבַקֵּשׁוּ	וְיֹשְׁרִים	תָּם	יְשַׁנְאוּ־	דָּמִים	אַנְשֵׁי	10
nafsi–yake	huitafuta	lakini–wanyofu	mkamilifu	humchukia–	damu	watu–wa	
H5315	H1245	H3477	H8535	H8130	H1818	H0376	

Mkatili humchukia mwenye ukamilifu na hutafuta maisha ya mwenye haki.

יְשַׁבְּחֶנָּה׃	בְּאָחוֹר	וְחָכָם	כְּסִיל	יוֹצִיא	רוּחוֹ	כָּל־	11
huitulia	mwishoni	lakini–mwenye–hekima	mpumbavu	hutoa	roho–yake	yote–	
	H0268	H2450	H3684	H3318	H7307	H3605	

Mpumabavu huonyesha hasira yake, bali mtu mwenye busara huishikilia na kujituliza mwenyewe.

רְשָׁעִים׃	מִשְׁרָתָיו	כָּל־	שֶׁקֶר	דִּבְרֵי־	עַל־	מַקְשִׁיב	מְשֹׁלֵל	12
waovu	watumishi–wake	wote–	uongo	maneno–ya	kwa–	akisikiliza	mtawala	
H7563	H8334	H3605	H8267	H1697		H7181	H4910	

Kama matawala atazinagatia uongo, maafisa wake wote watakuwa waovu.

יְהוָה׃	שְׁנֵיהֶם	עִנְיֵי	מֵאִיר־	נַפְשׁוֹ	תִּכְכְּיוּ	וְאִישׁ	רָשׁ	13
Yahwe	wote–wawili	macho–ya	anayeangaza–	hukutana	uonevu	na–mtu–wa	maskini	
H3068	H8147		H0215	H6298	H8501	H0376	H7326	

Mtu masikini na mkandamizaji wanafanana, maana Yehova huyapa nuru macho yao wote.

יְכוֹן׃	לָעַד	כִּסְאוֹ	דַּלִּים	בָּאֱמֶת	שׁוֹפֵט	מֶלֶךְ	14
kitathbitishwa	milele	kiti–chake–cha–enzi	maskini	kwa–uaminifu	ahukumuye	mfalme	
	H5703	H3678	H1800	H0571	H8199	H4428	

Kama mfalme atamhukumu masikini kwa uaminifu, kiti chake cha enzi kitaimarishwa milele.

אִמּוֹ׃	מֵבִישׁ	מְשֻׁלָּח	וְנַעַר	חָכְמָה	יִתֵּן	וְתוֹכַחַת	שֵׁבֶט	15
mama–yake	humwaibisha	aliyeachwa	lakini–mtoto	hekima	hutoa	na–karipio	fimbo	
H0517	H0954	H7971	H5288	H2451	H5414		H7626	

Fimbo na maonyo huleta hekima, bali mtoto huru mbali na makaripio humwaibisha mama yake.

יִרְאוּ׃	בְּמַפַלְתָּם	וְצַדִּיקִים	פָּשַׁע	יִרְבֶּה־	רְשָׁעִים	בִּרְבוֹת	16
wataona	katika–kuanguka–kwao	lakini–wenye–haki	kosa	huongezeka–	waovu	wakiongezeka	
H7200	H4658	H6662	H6588		H7563		

Watu waovu wanapotawala, uovu huongezeka, bali wenye kutenda haki wataona anguko la watu waovu.

פ	לְנַפְשֶׁךָ׃	מַעֲדַנִּים	וְיִתֵּן	וְיִנָּחֶךָ	בְּנְךָ	יַסַּר	17
P	kwa–nafsi–yako	furaha	na–atatoa	na–atakupa–pumziko	mwanao	mrudi	
	H5315	H4574	H5414	H5117		H3256	

Mwadibishe mwanao naye atakupa pumziko; ataleta furaha katika maisha yako.

אַשְׁרֵהוּ׃	תּוֹרָה	וְשֹׁמֵר	עָם	יִפְרַע	חָזוֹן	בְּאֵין	18
heri–yake	sheria	lakini–anayeshika	watu	wanajiachia	maono	bila	
H0835	H8451	H8104			H2377	H0369	

Pasipo na maono ya kinabii watu huenda bila utaratibu, bali mwenye kuitunza sheria amebarikiwa.

מַעֲנֶה׃	וְאֵין	יָבִין	כִּי־	עֶבֶד	יִוָּסֵר	לֹא־	בִּדְבָרִים	19
jibu	lakini–hakuna	anaelewa	kwa–maana–	mtumwa	rekebishwi	ha–	kwa–maneno	
H4617	H0369	H0995		H5650	H3256	H3808	H1697	

Mtumwa hawezi kurekebishwa kwa maneno, maana ingawa anaelewa, hakuna mwitikio.

מִמֶּנּוּ׃	לִכְסִיל	תִּקָּוֶה	בִּדְבָרָיו	אָץ	אִישׁ	חָזִיתָ	20
kuliko–yeye	kwa–mpumbavu	tumaini	katika–maneno–yake	mwenye–haraka	mtu	umeona	
	H3684		H1697	H0213	H0376	H2372	

Je unamwona mtu mwenye haraka katika maneno yake? Kuna matumaini zaidi kwa mpumbavu kuliko kwake.

מָנוֹן׃	יִהְיֶה	וְאַחֲרִיתוֹ	עַבְדּוֹ	מְנַעַר	מְפַנֵּק	21
mrithi	atakuwa	na–mwisho–wake	mtumwa–wake	tangu–ujana	anayemharibia	
H4497	H1961	H0319	H5650	H5290	H6445	

Mwenye kumdekeza mtumwa wake tangu ujana, mwisho wake itakuwa taabu.

פָּשַׁע׃	רַב־	חֲמָה	וּבַעַל	מָדוֹן	יְגָרֶה	אַף	אִישׁ־	22
makosa	wingi–wa	ghadhabu	na–bwana–wa	ugomvi	huchochea	wa–hasira	mtu–	
H6588		H2534	H1167	H4066	H1624	H0639	H0376	

Mtu mwenye hasira huchochea ugomvi na bwana mwenye hasira sana hutenda dhambi nyingi.

כָּבוֹד׃	יִתְמֹךְ	רוּחַ	וּשְׁפַל־	תַּשְׁפִּילֶנּוּ	אָדָם	גְּאָוַת	23
heshima	atashikilia	roho	lakini–mnyenyekevu–wa	kitamshushiya	mwanadamu	kiburi–cha	
H3519	H8551	H7307	H8217	H8213	H0120	H1346	

Kiburi cha mtu humshusha chini, bali mwenye roho ya unyenyekevu atapewa heshima.

יַנְיד׃	וְלֹא	יִשְׁמַע	אָלָה	נַפְשׁוֹ	שׁוֹנֵא	גֶּנֶב	עִם־	חוֹלֵק	24
semi	lakini–ha–	anasikia	kiapo	nafsi–yake	anachukia	mwizi	na–	anayeshiriki	
H5046	H3808	H8085	H0423	H5315	H8130	H1590			

Anayeshirikiana na mwizi huyachukia maisha yake mwenyewe; husikia laana na wala hasemi chochote.

יְשֻׂגָּב׃	בַּיהוָה	וּבוֹטֵחַ	מוֹקֵשׁ	יִתֵּן	אָדָם	חֶרְדַּת	25
atakingwa	Yahwe	lakini–anayemtumaini	mtego	hutoa	mwanadamu	hofu–ya	
H7682	H3068	H0982	H4170	H5414	H0120	H2731	

Kumwogopa binadamu ni mtego, bali mwenye kumtumaini Yehova atalindwa.

אִישׁ׃	מִשְׁפַּט־	וּמֵיְהוָה	מוֹשֵׁל	פְּנֵי־	מְבַקְשִׁים	רַבִּים	26
mtu	haki–ya	lakini–kutoka–kwa–Yahwe	mtawala	uso–wa	wanatafuta	wengi	
H0376	H4941	H3068	H4910	H6440	H1245		

Wengi huutafuta uso wa mtawala, bali kutoka kwa Yehova huja haki kwa ajili yake.

יְשַׁר־	רָשָׁע	וְתוֹעֲבַת	עָוֶל	אִישׁ	צַדִּיקִים	תּוֹעֲבַת	27
mwenye–unyofu–wa	mwovu	na–chukizo–kwa	udhalimu	mtu–wa	wenye–haki	chukizo–kwa	
H3477	H7563	H8441		H0376	H6662	H8441	

פ	דָּרְכּוֹ׃	
P	njia	
	H1870	

Mtu dhalimu ni chukizo kwa wenye kutenda haki, bali mwenye njia ya haki ni chukizo kwa watu waovu.

Chapter 30

לְאִיתִיאֵל	לְאִיתִיאֵל	הַגֶּבֶר	נְאֻם	הַמַּשָּׂא	יָקֶה	בִּן־	אָגוּר	וּדְבָרֵי	1
kwa–Ithieli	kwa–Ithieli	mtu	neno–la	unabii	Yake	mwana–wa	Aguri	maneno–ya	
H0384	H0384	H1397	H5002		H3348		H0094	H1697	

וְאֻכָל׃	
na–Ukali	
H0401	

Maneno ya Aguri mwana wa Yake - mausia: Mtu huyu alimwambia Ithieli, kwa Ithiel na Ukali:

לִי׃	אָדָם	בִּינַת	וְלֹא־	מֵאִישׁ	אָנֹכִי	בַּעַר	כִּי	2
kwangu	mwanadamu	ufahamu–wa	na–si–	kuliko–mtu	mimi	mjinga–zaidi	hakika	
	H0120	H0998	H3808	H0376	H0595	H1198		

Hakika nipo kama mnyama kuliko mwanadamu na sina ufahamu wa wanadamu.

אָדָע׃	קְדֹשִׁים	וְדַעַת	חָכְמָה	לָמַדְתִּי	וְלֹא־	3
kujua	Mtakatifu	na–maarifa–ya	hekima	kujifunza	na–si–	
H3045	H6918	H1847	H2451	H3925	H3808	

Sijajifunza hekima, wala sina maarifa ya Mtakatifu.

4

בְּחָפְנָיו	וְרוּחַ	אָסַף־	מִי	וַיֵּלֶד	וְשָׁמַיִם	עָלָה־	מִי	
mikononi–mwake	upepo	amekusanya–	nani	na–kushuka	mbinguni	amepanda–	nani	
H2651	H7307	H0622	H4310	H3381	H8064	H5927	H4310	

מַה־	אָרְץ	אַפְסֵי־	כָּל־	הֵקִים	מִי	בִּשְׁמָלָה	וּמַיִם	צָרַר־	מִי
nini–	nchi	miisho–ya	yote–	ameiweka	nani	katika–nguo	maji	amefunga–	nani
H4100	H0776		H3605		H4310	H8071	H4325		H4310

תֵּדָע׃	כִּי	בְּנוֹ	שֵׁם־	וּמַה־	שְׁמוֹ
unajua	ikiwa	mwana–wake	jina–la	na–nini–	jina–lake
H3045			H8034	H4100	H8034

Je ni nani amekwenda juu mbinguni na kurudi chini? Je ni nani aliyekusanya upepo kwenye mikono yake? Je ni nani aliyekusanya maji kwenye kanzu? Je ni nani aliyeziimarisha ncha za dunia yote? Jina lake ni nani, na jina la mtoto wake ni nani? Hakika unajua!

5

בּוֹ׃	לַחֹסִים	הוּא	מָגֵן	צְרוּפָה	אֱלוֹהַּ	אִמְרַת	כָּל־
yeye	kwa–wanaomkimbilia	yeye	ngao	limesafishwa	Mungu	neno–la	kila–
	H2620	H1931	H4043	H6884	H0433		H3605

Kila neno la Mungu limejaribiwa, yeye ni ngao kwa wale wanaokimbilia kwake.

6

פ	וְנִכְזָבְתָּ׃	בְּךָ	יוֹכִיחַ	פֶּן־	דְּבָרָיו	עַל־	תּוֹסֵף	אַל־
P	na–ukawa–mwongo	wewe	akakukemea	isije–	maneno–yake	kwa–	ongeza	usi–
	H3576		H3198	H6435	H1697		H3254	H0408

Usiyaongezee maneno haya, au atakukemea, na utathibitishwa kuwa mwongo.

7

אָמוּת׃	בְּטֶרֶם	מִמֶּנִּי	תְּמַנַּע	אַל־	מֵאִתָּךְ	שָׁאַלְתִּי	שְׁתַּיִם	
kufa–kwangu	kabla–ya	kutoka–kwangu	nizuilie	usi–	kutoka–kwako	nimeomba	vitu–viwili	
H4191	H2962		H4513	H0408	H0854	H7592	H8147	

Vitu viwili ninakuomba, usivikatalie kwangu kabla sijafa:

8

לִי	תִּתֶּן־	אַל־	וָעֹשֶׁר	רֵאשׁ	מִמֶּנִּי	הַרְחֵק	כָּזָב	וּדְבַר־	וְשָׁוְא
mimi	nipe–	usi–	na–utajiri	umaskini	kutoka–kwangu	ondoa	uongo	na–neno–la	ubatili
	H5414	H0408	H6239			H7368	H3577	H1697	H7723

חֻקִּי׃	לֶחֶם	הַטְרִיפֵנִי	
changu–kilichowekwa	chakula	nilishe	
H2706	H3899	H2963	

Majivuno na uongo viweke mbali nami. Usinipe umasikini wala utajiri, nipe tu chakula ninachohitaji.

9

וְנִגְנַבְתִּי	אוְרִישׁ	וּפֶן־	יְהוָה	מִי	וְאָמַרְתִּי	וְכִחַשְׁתִּי	וְאֶשְׁבַּע	פֶּן
na–nikaiba	nikaishiwa	au–isije–	Yahwe	nani	na–nikasema	na–nikakukana	nikashiba	isije
H1589	H3423	H6435	H3068	H4310	H0559	H3584	H7646	H6435

פ	אֱלֹהָי׃	שֵׁם	וְתָפַשְׂתִּי	
P	Mungu–wangu	jina–la	na–nikachukue	
	H0430	H8034	H8610	

Maana nikipata vingi zaidi, nitakukana wewe na kusema, “ Yehova ni nani?” Au kama nitakuwa masikini, nitaiba na kukufuru jina la Mungu wangu.

10

יְקַלְלְךָ	פֶּן־	)אֲדֹנָיו(	]אדני[	אֶל־	עֶבֶד	תַּלְשֵׁן	אַל־	
akukulaanie	isije–	(bwana–wake)	[bwana–wake]	kwa–	mtumwa	mchongelee	usi–	
H7043	H6435	H0113	H0113	H0413	H5650	H3960	H0408	

וְאָשַׁמְתָּ׃	
na–ukawa–na–hatia	
H0816	

Usimkashifu mtumwa mbele ya bwana wake, au atakulaani na utapata hatia.

יְבָרֶךָּ׃	לֹא	אִמּוֹ	וְאֶת־	יְקַלֵּל	אָבִיו	דּוֹר	11
mbariki	ha–	mama–yake	na–	humlaani	baba–yake	kizazi	
H1288	H3808	H0517	H0853	H7043	H0001	H1755	

Kizazi ambacho kinachomlaa baba yao na hakimbariki mama yao,

רֶחֶץ׃	לֹא	וּמִצֹּאָתוֹ	בְּעֵינָיו	טָהוֹר	דּוֹר	12
kuoshwa	ha–	lakini–kutoka–uchafu–wake	machoni–pake	safi	kizazi	
H7364	H3808	H6675		H2889	H1755	

kizazi hicho ni safi katika macho yao wenyewe, lakini hawajaoshwa uchafu wao.

יִנָּשֵׂאוּ׃	וְעַפְעַפָּיו	עֵינָיו	רָמוּ	מָה־	דּוֹר	13
zinainuliwa	na–kope–zake	macho–yake	ya–juu	jinsi–gani–	kizazi	
H5375	H6079			H4100	H1755	

Hicho ni kizazi- jinsi gani macho yao yanakiburi na kope zao zimeinuka juu! -

מֵאֶרֶץ	עֲנִיִּים	לֶאֱכֹל	מֻתַלְעֹתָיו	וּמַאֲכָלוֹת	שִׁנָּיו	חֲרָבוֹת	וְדוֹר	14
kutoka–nchi	maskini	kula	meno–yake–ya–mbele	na–visu	meno–yake	panga	kizazi	
H0776	H6041	H0398	H4973	H3979	H8127	H2719	H1755	

פ	מֵאָדָם׃	וְאֶבְיוֹנִים	
P	kutoka–wanadamu	na–wahitaji	
	H0120	H0034	

kuna kizazi ambacho meno yao ni upanga, na mifupa ya taya zao ni visu, ili waweze kumrarua masikini wamtoe duniani na mhitaji atoke miongoni mwa wanadamu.

לֹא־	אַרְבַּע	תִּשְׁבָּעְנָה	לֹא	הֶנָּה	שָׁלוֹשׁ	הַב	וְהַב	בָּנוֹת	שְׁתֵּי	וְלַעֲלוּקָה	15
hazisemi–	nne	hazishiba	hazishiba–	hizi	tatu	nipe	nipe	binti	mbili	kwa–ruba	
H3808	H0702	H7646	H3808	H2007	H7969	H3051	H3051	H1323	H8147	H5936	

הוֹן׃	אָמְרוּ
tosha	hazisemi
H1952	H0559

Ruba anamabinti wawili, “ Toa na Toa” wanalia. Kuna vitu vitatu ambavyo havitosheki, vinne ambavyo havisememi, “Inatosha”:

לֹא־	וְאֵשׁ	מַיִם	שָׁבְעָה	לֹא־	אֶרֶץ	רָחַם	וְעָצֹר	שְׁאוֹל	16
hausemi–	na–moto	maji	haishiba	haishiba–	nchi	gumba	na–tumbo–gumba	Sheoli	
H3808	H0784	H4325	H7646	H3808	H0776		H6115	H7585	

הוֹן׃	אָמְרָה
tosha	hausemi
H1952	H0559

Kuzimu, tumbo tasa, nchi yenye kiu kwa maji, na moto usiosema, “Inatosha.”

עֹרְבֵי־	יִקְּרוּהָ	אֵם	לִיקֵּהַת־	וְתָבוּז	לְאָב	תִּלְעַג	וְעַיִן	17
kunguru–wa	watalichomoa	mama	utii–wa	na–linalomdharau	baba	linalodhihaki	jicho	
H6158	H5365	H0517	H3349	H0936	H0001	H3932		

פ	גֶּשֶׁר׃	בְּנֵי־	וְיֹאכְלוּהָ	נֶחָל
P	tai	watoto–wa	na–watakula	bonde
	H5404		H0398	

Jicho ambalo linamdhihaki baba na kudharau utii kwa mama, macho yake yatadonolewa na kunguru wa bondeni, na ataliwa na tai.

יְדַעְתִּים׃	לֹא	)וְאַרְבָּעָה(	[ואַרְבָּעָה]	מִמֶּנִּי	נִפְלְאוּ	הֵמָּה	שְׁלֹשָׁה	18
jua	sivi–	(na–vinne)	[na–vinne]	kutoka–kwangu	vimenistaajabisha	hivyo	vitatu	
H3045	H3808	H0702	H0702		H6381	H1992	H7969	

Kuna vitu vitatu ambavyo vinanishangaza, vinne ambavyo sivifahamu:

בָּהָרִי	בְלֵב־	אֲנִיָּה	דֶּרֶךְ־	צוּר	עֲלֵי	נָחָשׁ	דֶּרֶךְ	בַּשָּׁמַיִם׀	וְהַנָּשֶׁר	דֶּרֶךְ	19
bahari	katikati–ya	meli	njia–ya	mwamba	juu–ya	nyoka	njia–ya	angani	tai	njia–ya	
H3220		H0591	H1870	H6697		H5175	H1870	H8064	H5404	H1870	

בְּעַלְמָה׃	גֶּבֶר	וְדֶרֶךְ	
na–mwanamwali	mwanamume	na–njia–ya	
H5959	H1397	H1870	

njia ya tai angani; njia ya nyoka juu ya mwamba; njia ya meli kwenye moyo wa bahari; na njia ya mtu pamoja mwanake kijana.

לֹא־	וְאָמְרָה	פִּיהָ	וּמָחֲתָה	אָכְלָה	מְנָאֲפֶת	אִשָּׁה	דֶּרֶךְ	וְכֵן	20
si–	na–husema	kinywa–chake	na–hupangusa	anakula	mzinzi	mwanamke	njia–ya	hivyo	
H3808	H0559	H6310		H0398	H5003	H0802	H1870		

	פָּעַלְתִּי	אָוֶן׃	פ
	kufanya	uovu	P
	H6466	H0205	

Hii ni njia ya mzinzi- anakula na kufuta kinywa chake na kusema, “sijafanya ubaya wowote.”

שְׁאֵת׃	תּוּכַל	לֹא־	אַרְבַּע	וְתַחַת	אֶרֶץ	רָגְזָה	שָׁלוֹשׁ	תַּחַת	21
kustahimili	kuweza	haiwezi–	vinne	na–chini–ya	nchi	hutetemeka	vitatu	chini–ya	
H5375	H3201	H3808	H0702	H8478	H0776	H7264	H7969	H8478	

Chini ya vitu vitatu dunia hutetemeka na vinne haiwezi kuvivumilia:

לָחֶם׃	יֻשְׁבָּע־	כִּי	וְנָבָל	יִמְלֹוךְ	כִּי	עֶבֶד	תַּחַת־	22
chakula	anashiba–	anapokuwa	na–mpumbavu	mfalme	anapokuwa	mtumwa	chini–ya	
H3899	H7646		H5036			H5650	H8478	

mtumwa anapokuwa mfalme; mpumbavu anaposhiba vyakula;

גְּבִרְתָּהּ׃	תִּירַשׁ	כִּי־	וְשִׂפְחָה	תִבָּעֵל	כִּי	שְׂנוּאָה	תַּחַת	23
bibi–yake	anarithi	anapokuwa–	na–mjakazi	ameolewa	anapokuwa	aliyechukiwa	chini–ya	
H1404	H3423		H8198	H1166		H8130	H8478	

	פ
	P

mwanamke anayechukiwa anapoolewa; kijakazi anapochukua nafasi ya mkuu wake.

מְחֻכָּמִים׃	חֲכָמִים	וְהֵמָּה	אֶרֶץ	קְטַנֵּי־	הֵם	אַרְבָּעָה	24
wenye–hekima–zaidi	wenye–hekima	na–hivyo	nchi	vidogo–vya	hivyo	vinne	
H2449	H2450	H1992	H0776		H1992	H0702	

Vitu vinne duniani ni vidogo na bado vinabusara:

לַחֻמָּם׃	בַּקַּיִץ	וַיָּכִינוּ	עָז	לֹא־	עַם	הַנְמָלִים	25
chakula–chao	katika–kiangazi	na–huandaa	nguvu	wasio–na–	watu	sisimizi	
H3899	H7019		H5794	H3808		H5244	

mchwa ni viumbe ambao sio imara, lakini huandaa chakula chao wakati wa hari,

בְּיתָם׃	בַּסֶּלַע	וַיָּשִׂימוּ	עָצוּם	לֹא־	עַם	שְׁפַנִּים	26
nyumba–yao	mwambani	na–huweka	nguvu	wasio–na–	watu	pelele	
	H5553		H6099	H3808			

Wibari siyo viumbe wenye nguvu, lakini hutengeneza makazi yake kwenye miamba.

כֻּלּוֹ׃	חֹצֵץ	וַיֵּצֵא	לְאַרְבֶּה	אֵין	מֶלֶךְ	27
wote	kwa–makundi	na–hutoka	kwa–nzige	hakuna	mfalme	
H3605		H3318	H0697	H0369	H4428	

Nzige hawana mfalme, lakini wote wanamwendo wa mpangilio.

פ	מֶלֶךְ׃	בְּהֵיכְלֵי	וְהִיא	תְּתַפֵּשׂ	בְּיָדַיִם	שְׁמָמִית	28
P	mfalme	katika–majumba–ya	na–yeye	hutekwa	kwa–mikono	mjusi	
	H4428	H1964	H1931	H8610	H3027	H8079	

Kama mjusi, unaweza kumkunja kwa mikono yako miwili, lakini wanapatikana katika majumba ya wafalme.

לָכֶת׃	מֵיטִבִי	וְאַרְבֶּה	צָעַד	מֵיטִיבִי	הֱמָה	שְׁלֹשָׁה	29
wa–kwenda	vyenye–mwendo–mzuri	na–vinne	za–kutembea	vyenye–hatua–nzuri	hivyo	vitatu	
H3212	H3190	H0702	H6806	H3190	H1992	H7969	

Kuna vitu vitatu ambavyo ni fahari katika mwendo na vinne ambavyo ni fahari katika namna ya kutembea:

כֹּל׃	מִפְּנֵי־	יָשׁוּב	וְלֹא־	בַּבְּהֵמָה	גִּבּוֹר	לָיִשׁ	30
chochote	mbele–ya–	rudi	na–ha–	miongoni–mwa–wanyama	shujaa	simba	
H3605	H6440	H7725	H3808	H0929	H1368	H3918	

simba, aliyeimara miongoni mwa wanyama- wala hajiepushi na kitu chochote;

עִמּוֹ׃	אַלְקוּם	וּמֶלֶךְ	תָּיִשׁ	אוֹ־	מָתְנַיִם	זַרְזִיר	31
pamoja–naye	aliye–na–jeshi	na–mfalme	beberu	au–	kiuno	jogoo	
	H0510	H4428	H8495		H4975	H2223	

jogoo anayetembea kwa mikogo; mbuzi; na mfalme ambaye askari wapo kando yake.

לְפֶה׃	יָד	זַמּוֹתָ	וְאִם־	בְּהִתְנַשֵּׂא	נָבַלְתָּ	אִם־	32
kwa–kinywa	mkono	umepanga	na–ikiwa–	kwa–kujikweza	umetenda–upumbavu	ikiwa–	
H6310	H3027	H2161		H5375			

Kama umekuwa mpumbavu, jitukuze mwenyewe, au kama umekuwa ukisimamia vibaya- weka mkono wako juu ya kinywa chako.

דָּם	יוֹצִיא	אַף	וּמִיץ־	חֶמְאָה	יוֹצִיא	חָלָב	מֵיץ	כִּי	33
damu	hutoa	pua	na–kukamua–	siagi	hutoa	maziwa	kukamua	kwa–maana	
H1818	H3318	H0639	H4330		H3318	H2461	H4330		

פ	רִיב׃	יוֹצִיא	אַפַּיִם	וּמֵיץ
P	ugomvi	hutoa	hasira	na–kukamua
	H7379	H3318	H0639	H4330

Kama kusuka maziwa hufanya siagi na pua ya mtu hutoa damu kama imepigwa, basi matendo yanayofanywa kwa hasira huzalisha mafarakano.

Chapter 31

אִמּוֹ׃	יִסְּרַתּוּ	אֲשֶׁר־	מַשָּׂא	מֶלֶךְ	לְמוּאֵל	דִּבְרֵי	1
mama–yake	alimfundisha	ambayo–	unabii	mfalme	Lemueli	maneno–ya	
H0517	H3256			H4428	H3927	H1697	

Maneno ya mfalme Lemueli - mausia aliyofundishwa na mama yake.

נִדָרָֽי׃	בַּר־	וּמֶה	בִטְנִי	בַּר־	וּמַה־	בְּרִי	מַה־	2
nadhiri–zangu	mwana–wa	na–nini	tumbo–langu	mwana–wa	na–nini–	mwanangu	nini–	
H5088	H1248	H4100	H0990	H1248	H4100	H1248	H4100	

Mwanangu nini? Na ni nini mwana wa tumbo langu? Na ni nini mwana wa nadhiri zangu?

מְלָכִֽין׃	לַמְּחוֹת	וּדְרָכֶיךָ	חֵילֶךָ	לַנָּשִׁים	תִּתֶּן	אַל־	3
wafalme	kwa–wanaoharibu	na–njia–zako	nguvu–zako	kwa–wanawake	toa	usi–	
H4428		H1870	H2428	H0802	H5414	H0408	

Nguvu zako usiwape wanawake; au wenye kuharibu wafalme njia zako.

]או[	וּלְרוֹזְנִים	יַיִן	שְׁתוֹ־	לַמְּלָכִים	אַל	לְמוּאֵל	וְלַמְּלָכִים	אַל	4
[wapi]	na–kwa–wakuu	divai	kunywa–	kwa–wafalme	si	Lemueli	kwa–wafalme	si	
	H7336	H3196	H8354	H4428	H0408	H3927	H4428	H0408	

שֵׁכָֽר׃	)אַיֵּ(
kileo	(wapi)
H7941	H0335

Lemueli, kunywa divai, siyo kwa ajili ya wafalme, wala kwa watawala kuuliza, “ kileo kikali kiko wapi?”

עֹנִֽי׃	בְּנֵי־	כָּל־	דִּין	וְיִשַּׁנֶּה	מְחֻקָּק	וְיִשְׁכַּח	יִשְׁתֶּה	פֶּן־	5
mateso	watoto–wa	wote–	haki–ya	na–akapotosha	iliyowekwa	na–akasahau	akanywa	isije–	
H6040		H3605	H1779		H2710	H7911	H8354	H6435	

Kwa sababu kama watakunywa, watasahau sheria ni nini, na kupotosha haki za wote walioonewa.

נָפֶשׁ׃	לְמֻרֵי	וְיַיִן	לְאוֹבֵד	שֵׁכָר	תְּנוּ־	6
nafsi	kwa–wenye–uchungu–wa	na–divai	kwa–wanaopotea	kileo	wapeni–	
H5315	H4751	H3196	H0006	H7941	H5414	

Wape kileo kikali watu wanaopotea na mvinyo kwa wale wenye kutaabika kwa uchungu.

עֽוֹד׃	יִזְכֹּר־	לָא	וַעֲמָלוֹ	רִישׁוֹ	וְיִשְׁכַּח	יִשְׁתֶּה	7
tena	kukumbuka–	hata–	na–taabu–yake	umaskini–wake	na–atasahau	atakunywa	
H5750	H2142	H3808	H5999		H7911	H8354	

Atakunywa na kusahau umasikini wake na hataikumbuka taabu yake.

חֲלֽוֹף׃	בְּנֵי	כָּל־	דִּין	אֶל־	לְאִלֵּם	פִּיךָ	פְּתַח־	8
wanaopita	watoto–wa	wote–	haki–ya	kwa–	kwa–bubu	kinywa–chako	fungua–	
H2475		H3605	H1779	H0413	H0483	H6310		

Ongea kwa ajili yao wasioweza kuongea, kwa madai ya wote wanaopotea.

פ	וְאָבְיוֹן׃	עָנִי	וְדִין	צֶדֶק	שְׁפֹט־	פִּיךָ	פְּתַח־	9
P	na–mhitaji	maskini	na–tetea	kwa–haki	hukumu–	kinywa–chako	fungua–	
	H0034	H6041	H1777	H6664	H8199	H6310		

Ongea na uhukumu kwa vipimo vya haki na utetee dai la masikini na watu wahitaji.

מִכְרָֽהּ׃	מִפְּנִינִים	וְרָחֹק	יִמְצָא	מִי	חַיִל	אֵשֶׁת־	10
thamani–yake	kuliko–almasi	na–mbali	atampata	nani	mwema	mke–	
H4377	H6443	H7350	H4672	H4310	H2428	H0802	

Mke hodari ni nani anaweza kumpata? Thamani yake ni zaidi kuliko vito.

יֶחְסָֽר׃	לָא	וְשָׁלָל	בַּעְלָהּ	לֵב	בָּהּ	בָּטַח	11
hakupungukiwa	hakupungukiwa–	na–nyara	mume–wake	moyo–wa	kwake	hutumaini	
H2637	H3808	H7998	H1167			H0982	

Moyo wa mume wake humwamini, na hatakuwa masikini.

12

חַיָּֽיהּ׃	יְמֵי	כֹּל	רָע	וְלֹא־	טוֹב	גְּמָלַתְהוּ
maisha–yake	zote–za	siku–	mabaya	na–si–	mema	humtendea
	H3117	H3605		H3808		H1580

Humtendea mambo mema na wala si mabaya siku zote za maisha yake.

13

כַּפֶּֽיהָ׃	בְּחֵפֶץ	וַתַּעַשׂ	וּפִשְׁתִּים	צֶמֶר	דָּרְשָׁה
mikono–yake	kwa–furaha–ya	na–hufanya–kazi	na–kitani	sufu	hutafuta
H3709	H2656		H6593	H6785	H1875

Huchagua sufu na kitani, na hufanya kazi yake ya mikono kwa furaha.

14

לַחְמָֽהּ׃	תָּבִיא	מִמֶּרְחָק	סוֹחֵר	כָּאֳנִיּוֹת	הָיְתָה
chakula–chake	huleta	kutoka–mbali	mfanyabiashara	kama–meli–za	huwa
H3899	H0935	H4801	H5503	H0591	H1961

Yupo kama meli za wafanyabiashara; huleta chakula chake kutoka mbali.

15

וְחֹק	לְבֵיתָהּ	טֶרֶף	וַתִּתֶּן	לַיִלָה	בְּעוֹד	וַתָּקָם
na–mgawo	kwa–nyumba–yake	chakula	na–hutoa	usiku	bado	na–huamka
H2706		H2964	H5414	H3915	H5750	

לְנַעֲרֹתֶֽיהָ׃
kwa–wajakazi–wake
H5291

Huamka wakati wa usiku na kuwapa chakula watu wa kaya yake, na kugawa kazi kwa watumishi wake wa kike.

16

(נָטְעָה)	[נטע]	כַּפֶּֽיהָ	מִפְּרִי	וַתִּקָּחֵהוּ	שָׂדֶה	זָמְמָה
(hupanda)	[hupanda]	mikono–yake	kutoka–matunda–ya	na–hulinunua	shamba	hupanga
H5193	H5193	H3709	H6529	H3947		H2161

כָּֽרֶם׃
shamba–la–mizabibu
H3754

Hulifikiria shamba na kulinunua, kwa tunda la mikono yake hupanda shamba la mizabibu.

17

זְרֹעוֹתֶֽיהָ׃	וַתְּאַמֵּץ	מָתְנֶֽיהָ	בְּעֹז	חָגְרָה
mikono–yake	na–huimarisha	kiuno–chake	kwa–nguvu	huifunga
H2220	H0553	H4975	H5797	H2296

Yeye mwenyewe hujivika nguvu na kuimarisha mikono yake.

18

נֵרָהּ׃	(בַּלַּיְלָה)	[בליל]	יִכְבֶּה	לֹא־	סַחְרָהּ	טוֹב	כִּי־	טַעֲמָה
taa–yake	(usiku)	[usiku]	haizimiki	haizimiki–	biashara–yake	nzuri	kwamba–	huonja
	H3915	H3915	H3518	H3808	H5504			H2938

Huangalia ni kipi kitaleta faida nzuri kwake; usiku wote taa yake haizimishwi.

19

פָּֽלֶךְ׃	תָּמְכוּ	כִּשְׁתָּהּ	בַּכִּישׁוֹר	שִׁלְּחָה	יָדֶֽיהָ
pia	hushika	na–viganja–vyake	kisufuru	hushika	mikono–yake
H6418	H8551	H3709	H3601	H7971	H3027

Mikono yake huiweka kwenye mpini wa kisokotea nyuzi na hushikilia kisokotea nyuzi.

20

לָאֶבְיוֹן׃	שִׁלְּחָה	וְיָדֶֽיהָ	לֶעָנִי	פָּרְשָׂה	כַּפָּהּ
kwa–mhitaji	husambaza	na–mikono–yake	kwa–maskini	husambaza	kiganja–chake
H0034	H7971	H3027	H6041	H6566	H3709

Mkono wake huwafikia watu masikini; mikono yake huwafikia watu wahitaji.

לָבֶשׁ	בֵּיתָהּ	כָּל־	כִּי	מִשֶּׁלֶג	לְבֵיתָהּ	תִּירָא	לֹא־	21
wamevishwa	nyumba–yake	wote–wa	kwa–maana	theluji	kwa–nyumba–yake	ogopi	ha–	
H3847		H3605		H7950		H3372	H3808	

שָׁנִים׃
nguo–nyekundu
H8144

Haogopi theluji kwa ajili ya kaya yake, kwa maana nyumba yake yote imevika kwa nguo nyekundu.

לְבוּשָׁהּ׃	וְאַרְגָּמָן	שֵׁשׁ	לָהּ	עָשְׂתָה־	מַרְבַדִּים	22
mavazi–yake	na–zambarau	kitani–safi	yeye	amejifanyia–	mazulia	
H3830	H0713				H4765	

Hutengeneza matandiko ya kitanda chake, na huvaa nguo za kitani ya dhambarau safi.

אָרֶץ׃	זְקֵנָיו־	עִם־	בְּשִׁבְתּוֹ	בַּעְלָהּ	בַּשְּׁעָרִים	נוֹדָע	23
nchi	wazee–wa	pamoja–na	akiketi	mume–wake	langoni	anajulikana	
H0776	H2205		H3427	H1167	H8179	H3045	

Mume wake anajulikana malangoni, anapoketi na wazee wa nchi.

לַכְּנַעֲנִי׃	נָתְנָה	וַחֲגוֹר	וַתִּמְכֹּר	עָשְׂתָה	סָדִין	24
mfanyabiashara	humpa	na–mikanda	na–huziuza	hutengeneza	nguo–za–kitani	
	H5414	H2289	H4376		H5466	

Hutengeneza mavazi ya kitani na kuyauza, na naleta mishipi kwa wafanyabiashara.

אַחֲרוֹן׃	לְיוֹם	וַתִּשְׂחַק	לְבוּשָׁהּ	וְהָדָר	עֹז־	25
wakati–ujao	kwa–siku–ya	na–hucheka	mavazi–yake	na–heshima	nguvu–	
H0314	H3117	H7832	H3830	H1926	H5797	

Amevaa nguvu na heshima, na wakati ujao huucheka.

לְשׁוֹנָהּ׃	עַל־	חֶסֶד	וְתוֹרַת־	בְּחָכְמָה	פָּתְחָה	פִּיהָ	26
ulimi–wake	juu–ya	upole	na–sheria–ya	kwa–hekima	hufungua	kinywa–chake	
H3956			H8451	H2451		H6310	

Anafumbua kinywa chake kwa hekima na sheria ya ukarimu ipo kwenye ulimi wake.

תֹּאכֵל׃	לֹא	עַצְלוּת	וְלֶחֶם	בֵּיתָהּ	הֲלִיכוֹת	צוֹפִיָּה	27
hakuli	hakuli–	uvivu	na–mkate–wa	nyumba–yake	mwenendo–wa	huangalia	
H0398	H3808	H6104	H3899		H1979	H6822	

Huangalia njia za nyumba yake na hawezi kula mkate wa uvivu.

וַיְהַלְלָהּ׃	בַּעְלָהּ	וַיְאַשְּׁרוּהָ	בָּנֶיהָ	קָמוּ	28
na–humsifu	mume–wake	na–humwita–heri	watoto–wake	huinuka	
	H1167	H0833			

Watoto wake huinuka na kumwita heri na mume wake humsifia, akisema,

כֻּלָּנָה׃	עַל־	עָלִית	וְאַתְּ	חָיִל	עָשׂוּ	בָּנוֹת	רַבּוֹת	29
wote	juu–ya	umepita	lakini–wewe	ushujaa	wamefanya	binti	wengi	
H3605		H5927		H2428		H1323		

“Wanawake wengi wamefanya vizuri, lakini wewe umewapita wote.”

תִּתְהַלָּל׃	הֵיא	יְהוָה	יִרְאַת־	אִשָּׁה	הַיְפִי	וְהֶבֶל	חֵן	שֶׁקֶר	30
atasifiwa	yeye	Yahwe	amchaye–	mwanamke	sura–nzuri	na–ubatili	uzuri	uongo	
H1931	H3068	H3373		H0802	H3308	H1892	H2580	H8267	

Madaha ni udanganyifu, uzuri ni ubatili; bali mwanamke amchaye Yehova, atasifiwa.

מַעֲשֶׂיהָ׃	בַּשְּׁעָרִים	וְיהַלְלוּהָ	יָדֶיהָ	מִפְּרִי	לָהּ	תְּנוּ־	31
matendo–yake	langoni	na–wamsifu	mikono–yake	kutoka–matunda–ya	yeye	mpeni–	
H4639	H8179		H3027	H6529		H5414	

Mpeni tunda la mikono yake na kazi zake zimsifu katika malango.

Ecclesiastes

Chapter 1

1	דִּבְרֵי	מָנֶה־	יָה	בִּן־	דָּוִד	מֶלֶךְ	בִּירוּשָׁלָֽם׃
	Maneno–ya	Mhubiri	Daudi	mwana–wa	mfalme	katika–Yerusalemu	
	H1697	H6953	H1732		H4428	H3389	

Haya ni maneno ya Mwalimu, mwana wa Daudi na mfalme katika Yerusalemu.

2	הֲבֵל	הֲבָלִים	אָמַר	קֹהֶלֶת	הֶבֶל	הֲבָלִים	הַכֹּל	הָבֶל׃
	Ubatili	wa–ubatili	alisema	Mhubiri	ubatili	wa–ubatili	yote	ni–ubatili
	H1892	H1892	H0559	H6953	H1892	H1892	H3605	H1892

Mwalimu asema hivi, “Kama mvuke wa ukungu, kama upepo mwanana katika upepo, kila kitu hutoweka na kuacha maswali mengi.

3	מַה־	יִּתְרוֹן	לָאָדָם	בְּכָל־	עֲמָלוֹ	שֶׁיַּעֲמֹל	תָּחַת	הַשָּׁמֶשׁ׃
	Nini	faida	kwa–mwanadamu	katika–kila	kazi–yake	anayofanya	chini–ya	jua
	H4100	H3504	H0120	H3605	H5999	H5998	H8478	H8121

Ni faida gani wanadamu huipata kutoka katika kazi zote wazifanyazo chini ya jua?

4	דּוֹר	הֹלֵךְ	וְדוֹר	בָּא	וְהָאָרֶץ	לְעוֹלָם	עֹמֶדֶת׃
	Kizazi	kinaenda	na–kizazi	kinakuja	lakini–dunia	milele	inabaki
	H1755	H1980	H1755	H0935	H0776	H5769	H5975

Kizazi kimoja huenda, na kizazi kingine huja, lakini nchi yabaki milele.

5	וְזָרַח	הַשָּׁמֶשׁ	וּבָא	הַשָּׁמֶשׁ	וְאֶל־	מְקוֹמוֹ	שׁוֹאֵף	זוֹרֵחַ	
	Na–huchomoza	jua	na–hutua	jua	na–kwenye	mahali–pake	hukimbilia	kuchomoza	
	H2224	H8121	H0935	H8121	H0413	H4725		H2224	

הוּא	שָׁם׃
yeye	huko
H1931	H8033

Jua huchomoza na jua huzama na kwenda kwa kasi, na kurudi mahali linapochomozea tena.

6	הוֹלֵךְ	סֹבֵב	וְסוֹבֵב	צָפוֹן	אֶל־	וְסוֹבֵב	דָּרוֹם	אֶל־	הוֹלֵךְ	
	Huenda	kuzunguka	kuzunguka	kaskazini	kuelekea	na–huzunguka	kusini	kuelekea	Huenda	
	H1980	H5437	H5437	H6828	H0413	H5437	H1864	H0413	H1980	

הָרוּחַ׃	שָׁב	סְבִיבֹתָיו	וְעַל־	הָרוּחַ
upepo	hurudi	mizunguko–yake	na–juu–ya	upepo
H7307	H7725	H5439		H7307

Upepo huvuma kusini na huzunguka kasikazi, na mara zote ukizunguka katika njia yake na kurudi tena.

7 כָּל־ Yote H3605 הַנִּחָלִים mito H1980 הַלְכִים inaenda H1980 אֶל־ kuelekea H0413 הַיָּם bahari H3220 וְהַיָּם lakini–bahari H3220 אֵינֶנּוּ haijazidi H0369 מָלֵא kujaa H4392 אֶל־ kuelekea H0413 מְקוֹם mahali H4725
שָׁהַנְּחָלִים ambako–mito H1980 הֹלְכִים inaenda H1980 הֵם wao H1992 שָׁם huko H8033 שָׁבִים hurudi H7725 לָלֶכֶת׃ kwenda H3212

Mito yote hutiririka katika bahari, lakini bahari haijai. Mahali mito inakoenda, ndiko inakoenda tena.

8 כָּל־ Vitu–vyote H3605 הַדְּבָרִים mambo H1697 יְגֵעִים yanachosha H3023 הָאָדָם hawezi H3808 יוּכַל mtu H0376 אִישׁ mtu H0376 לְדַבֵּר kusema H1696 לֹא־ haishbii H3808 תִשְׂבָּע jicho H7646 עַיִן jicho H7646
מִשְׁמֹעַ׃ kusikia H8085 אֹזֶן sikio H0241 תִּמָּלֵא sikio H4390 וְלֹא־ wala–haijazi H3808 לִרְאוֹת kuona H7200

Kila kitu huwa uchovu, na hakuna yeyote awezae kukielezea. Jicho halishibina kile linachokiona, wala sikio halishibi na kile linachosikia.

9 מַה־ Nini H4100 הַוֹּא ndicho H1931 שֶׁהָיָה kilichokuwa H1961 הוּא ndicho H1931 שֶׁיִּהְיֶה kitakachokuwa H1961 וּמַה־ na–nini H4100 שֶׁנַּעֲשָׂה kilichofanywa H1931 שֶׁיֵּעָשֶׂה kitakachofanywa H1931
הַשָּׁמֶשׁ׃ jua H8121 תַּחַת chini–ya H8478 חָדָשׁ kipya H2319 כָּל־ chochote H3605 וְאֵין na–hakuna H0369

Chochote kilichopo ndicho kitakachokuwepo, kila kilichofanyika ndicho kitakachofanyika. Hakuna jipya chini ya jua.

10 יֵשׁ Kuna H3426 דָּבָר jambo H1697 שֶׁיֹּאמַר ambalo–mtu–anasema H0559 רְאֵה־ Tazama H7200 זֶה hili H2088 חָדָשׁ ni–kipya H2319 הוּא hilo H1931 כְּבָר tayari H3528 הָיָה lilikuwa H1961
לְעֹלָמִים kwa–vizazi H5769 אֲשֶׁר ambavyo H0559 הָיָה vilikuwa H1961 מִלְּפָנֵנוּ׃ kabla–yetu H6440

Je kuna jambo lolote ambalo watu wanaweza kusema, 'Tazama, hili ni jipya'? Chochote kilichopo kimekwisha kuwepo muda mwingi, wakati uliokuwepo kabla yetu.

11 אֵין Hakuna H0369 זִכְרוֹן kumbukumbu H2146 לָרִאשֹׁנִים ya–wa–kwanza H7223 וְגַם na–pia H1571 לָאַחֲרֹנִים wa–baadaye H0314 שֶׁיִּהְיוּ watakaokuwa H1961 לֹא־ hawatakuwa H3808 יִהְיֶה na H1961
לָהֶם kwao H1992 זִכָּרוֹן kumbukumbu H2146 עִם pamoja–na H0854 שֶׁיִּהְיוּ watakaokuwa H1961 לָאַחֲרֹנָה׃ baadaye H0314 פ —

Hakuna anayeonekana kukumbuka kilichotokea nyakati za zamani. Na mambo yaliyo tokea siku zilizo pita na yale yatakayo tokea siku za mbele nayo hayatakumbukwa.”

12 אֲנִי Mimi H0589 קֹהֶלֶת Mhubiri H6953 הָיִיתִי nilikuwa H1961 מֶלֶךְ mfalme H4428 עַל־ juu–ya H5921 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בִּירוּשָׁלִָם׃ katika–Yerusalemu H3389

Mimi ni mwalimu, na nimekuwa mfalme juu ya Isareli katika Yerusalemu.

13 וְנָתַתִּי אֶת־ לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בְּחָכְמָה עַל כָּל־

Na–nikaweka — moyo–wangu kutafuta na–kuchunguza kwa–hekima kuhusu yote
H5414 H0853 H1875 H8446 H2451 H3605

אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת־ הַשָּׁמָיִם מִבְּנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃

yanayofanywa chini–ya mbingu kazi huu ngumu aliyotoa Mungu
H8478 H8064 H6045 H1931 H7451 H5414 H0430

Nilitia akili yangu katika kusoma na kutafuta kwa hekima kila kitu kinachofanywa chini ya mbingu. Hili nalo ni jukumu zito ambalo Mungu amewapa wana wa watu kujishughulisha nalo.

14 רָאִיתִי אֶת־ כָּל־ הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל

Nimeona — yote matendo yanayofanywa chini–ya jua na–tazama yote ni–ubatili
H7200 H0853 H3605 H4639 H8478 H8121 H2009 H3605 H1892

וּרְעוּת רוּחַ׃

na–kufuata upepo
H7469 H7307

Nimeona matendo yote ambayo yanafanyika chini ya jua, na tazama yote ni mvuke ni kujaribu kuuchunga upepo.

15 מְעֻוָּת לֹא־ יוּכַל לְתִקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא־ יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃

Kilichopotoka hakiwezi kunyooshwa kunyooshwa hauwezi kuhesabiwa
H5791 H3808 H3201 H8626 H2642 H3808 H3201

Palipopinda hapawezi kunyoshwa! Kisicho kuwepo hakiwezi kuhesabiwa!

16 דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־ לִבִּי לֵאמֹר הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־

Niliongea mimi na–moyo–wangu nikisema, “Tazama, nimepata hekima kubwa kuliko walioishi Yerusalemu kabla yangu. Akili yangu imeona hekima kubwa na ufahamu.”

17 וְאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי

Na–nikaweka moyo–wangu kujua hekima na–kujua wazimu na–upumbavu nilijua
H5414 H1947 H3045 H2451 H3045 H3045

שֶׁגַּם־ זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃

kwamba–hii–pia ni kufuata upepo
H1571 H2088 H1931 H7475 H7307

nimetia moyo wangu kujua hekima na upumbuvu na ujinga. Nikagundua kuwa hili nalo pia lilikuwa ni kujaribu kuuchunga upepo.

יוֹסִיף	דַּעַת	וְיוֹסִיף	כָּעַס	רָב־	חָכְמָה	בְּרֹב	כִּי	18
huongeza	maarifa	na–anayeongeza	huzuni	wingi–wa	hekima	katika–wingi–wa	Kwa–sababu	
H3254	H1847	H3254			H2451	H7230		

מַכְאֹוב׃
maumivu
H4341

Kwa kuwa katika wingi wa hekima kuna masumbufu mengi, naye aongezae ujuzi, aongeza masikitiko.

Chapter 2

בְּטֹוב	וּרְאֵה	בְּשִׂמְחָה	אֲנַסְּכָה	נָּא	לְכָה־	בְּלִבִּי	אֲנִי	אָמַרְתִּי	1
mema	na–uone	kwa–furaha	nitakujaribu	sasa	njoo	moyoni–mwangu	mimi	Nilisema	
	H7200	H8057	H5254	H4994	H3212		H0589	H0559	

הָבֶל׃	הִוא	גַּם־	וְהִנֵּה
ni–ubatili	hii	pia	na–tazama
H1892	H1931	H1571	H2009

Nikasema moyoni, “Njoo, na nitakujaribu kwa kwa furaha. Kwa hiyo furahia.” Lakini tazama, huu nao ulikuwa ni upepo wa muda.

עֹשָׂה׃	זֶה	מַה־	וּלְשִׂמְחָה	מְהוֹלֵל	אָמַרְתִּי	לִשְׂחוֹק	2
inafanya	hii	nini	na–kwa–furaha	ni–wazimu	nilisema	Kwa–kicheko	
	H2090	H4100	H8057		H0559	H7814	

Nikasema juu ya kicheko, “Ni wazimu,” na kuhusu furaha, “Yafaa nini?”

וְלִבִּי	בְּשָׂרִי	אֶת־	בַּיַּיִן	לִמְשֹׁךְ	בְּלִבִּי	תַּרְתִּי	3
na–moyo–wangu	mwili–wangu	–	kwa–mvinyo	kujivuta	moyoni–mwangu	Nilitafiti	
	H1320	H0853	H3196	H4900		H8446	

זֶה	אֲי־	אֶרְאֶה	אֲשֶׁר־	עַד	בְּסִכְלוּת	וְלֶאֱחֹז	בָּחָכְמָה	נִהֵג
hiki	ni–nini	nitaona	ambapo	mpaka	upumbavu	na–kushika	kwa–hekima	ukiongoza
H2088	H0335	H7200		H5704		H0270	H2451	

יְמֵי	מִסְפָּר	הַשָּׁמַיִם	תַּחַת	יַעֲשׂוּ	אֲשֶׁר	הָאָדָם	לִבְנֵי	טֹוב
siku–za	hesabu	mbingu	chini–ya	wafanye	ambacho	wanadamu	kwa–wana–wa	kizuri
H3117	H4557	H8064	H8478			H0120		

חַיֵּיהֶם׃
maisha–yao

Nikajipeleleza moyoni mwangu katika jinsi ya kutimiza hamu yangu kwa mvinyo. Nikaruhusu akili yangu iongozwe na hekima ingawa bado nilikuwa nikishikilia ujinga. Nilitaka kutafuta jambo lililo jema kwa wanadamu kufanya chini ya mbingu wakati wa siku za maisha yao.

לִי	נָטַעְתִּי	בָּתִּים	לִי׀	בָּנִיתִי	מַעֲשָׂי	הִגְדַּלְתִּי	4
kwa–ajili–yangu	nilipanda	nyumba	kwa–ajili–yangu	nilijenga	kazi–zangu	Nilifanya–makubwa	
	H5193			H1129	H4639	H1431	

כְּרָמִים׃
mizabibu
H3754

Nilitimiza mambo makubwa. Nilijenga nyumba kwa ajili yangu na kupanda miti ya mizabibu.

עֵץ	בָּהֶם	וְנָטַעְתִּי	וּפַרְדֵּסִים	גַּנּוֹת	לִי	עָשִׂיתִי	5
miti	ndani–yake	na–nilipanda	na–bustani–za–matunda	bustani	kwa–ajili–yangu	Nilifanya	
H6086		H5193	H6508	H1593			

פֶּרִי׃	כָּל־
matunda	ya–kila
H6529	H3605

Nilitengeneza bustani na viwanja; nikapanda aina zote za matunda ndani yake.

צוֹמֵחַ	יַעַר	מֵהֶם	לְהַשְׁקוֹת	מָיִם	בְּרֵכוֹת	לִי	עָשִׂיתִי	6
unaochipuka	msitu	kutoka–kwake	kumwagilia	ya–maji	mabwawa	kwa–ajili–yangu	Nilifanya	
H6779		H1992	H8248	H4325	H1295			

עֵצִים׃
miti
H6086

Nikatengeneza mabwawa ya maji ili kumwagilia msitu mahali miti ilikuwa imepandwa.

גַּם	לִי	הָיָה	בַּיִת	וּבְנֵי־	וּשְׁפָחוֹת	עֲבָדִים	קָנִיתִי	7
pia	kwangu	walikuwa	nyumba	na–wana–wa	na–wa–kike	watumwa–wa–kiume	Nilinunua	
H1571		H1961			H8198	H5650	H7069	

לִפְנַי	שֶׁהָיוּ	מִכֹּל	לִי	הָיָה	הַרְבֵּה	וְצֹאן	בָּקָר	מִקְנֶה
kabla–yangu	waliokuwa	zaidi–ya–wote	kwangu	walikuwa	wengi	na–kondoo	ng'ombe	mifugo
H6440	H1961	H3605		H1961		H6629	H1241	H4735

בִּירוּשָׁלִָם׃
katika–Yerusalemu
H3389

Nilinunua watumwa wa kiume na wa kiume; nilikuwa na watumwa waliozaliwa katika ikulu yangu. Pia nikawa na makundi makubwa na wanyama wa kufugwa, zaidi ya mfalme yeyote aliyetawala kabla yangu katika Yerusalemu.

וְהַמְדִינוֹת	מְלָכִים	וּסְגֻלַּת	וְזָהָב	כֶּסֶף	גַּם־	לִי	כָּנַסְתִּי	8
na–majimbo	za–wafalme	na–hazina	na–dhahabu	fedha	pia	kwa–ajili–yangu	Nilikusanya	
H4082	H4428	H5459	H2091	H3701	H1571		H3664	

הָאָדָם	בְּנֵי	וְתַעֲנוּגֹת	וְשָׁרוֹת	שָׁרִים	לִי	עָשִׂיתִי
wanadamu	za–wana–wa	na–anasa	na–wa–kike	waimbaji–wa–kiume	kwa–ajili–yangu	nilifanya
H0120		H8588	H7891	H7891		

וְשִׁדּוֹת׃	שִׁדָּה
wengi	wanawake
H7705	H7705

Pia nilijikusanyia fedha na dhahabu, hazina ya wafalme na majimbo. Nikapata waimbaji wanaume na wanawake kwa ajili yangu, na kufurahia kutoka kwa wana wa wanadamu, masulia na wanawake.

בִּירוּשָׁלִָם	לִפְנַי	שֶׁהָיָה	מִכֹּל	וְהוֹסַפְתִּי	וְגָדַלְתִּי	9
katika–Yerusalemu	kabla–yangu	waliokuwa	zaidi–ya–wote	na–nikaongezeka	Na–nikawa–mkubwa	
H3389	H6440	H1961	H3605	H3254	H1431	

לִי׃	עָמְדָה	חָכְמָתִי	אַף	
kwangu	ilisimama	hekima–yangu	pia	
	H5975	H2451	H0637	

Hivyo nikawa mkuu na tajiri kuliko wote waliokuwa Yerusalemu kabla yangu, na hekima yangu ilikuwa ndani yangu.

10

לֹא־	מֵהֶם	אָצַלְתִּי	לֹא	עֵינַי	שָׁאֲלוּ	אֲשֶׁר	וְכֹל
sikuzuia	kutoka–kwao	sikukataa	sikukataa	macho–yangu	yaliomba	ambacho	Na–kila–kitu
H3808	H1992	H0680	H3808		H7592		H3605

שִׂמַּחְתִּי	לִבִּי	כִּי־	שִׂמְחָה	מִכָּל־	לִבִּי	אֶת־	מָנַעְתִּי
ulifurahi	moyo–wangu	kwa–sababu	furaha	kutoka–kwa–kila	moyo–wangu	–	sikuzuia
H8056			H8057	H3605		H0853	H4513

עֲמָלִי׃	מִכָּל־	חֶלְקִי	הָיָה	וְזֶה־	עֲמָלִי	מִכָּל־	
kazi–yangu	kutoka–kwa–kila	sehemu–yangu	ilikuwa	na–hii	kazi–yangu	kutoka–kwa–kila	
H5999	H3605		H1961	H2088	H5999	H3605	

Lolote ambalo macho yangu yalikitamani sikuyazuia. Sikuuzuia moyo wangu katika furaha yeyote, kwa sababu moyo wangu ulifurahi katika katka kazi yangu zote na furaha ilikuwa ni tunu kwa kazi zangu zote.

11

וּבֶעָמָל	יָדַי	שָׁעָשׂוּ	מַעֲשַׂי	בְּכָל־	אֲנִי	וּפָנִיתִי	
na–kwa–kazi	mikono–yangu	zilizofanywa	kazi–zangu	kwa–kila	mimi	Na–nikageuka	
H5999	H3027		H4639	H3605	H0589	H6437	

תָּחַת	יִתְרוֹן	וְאֵין	רֽוּחַ	וּרְעוּת	הֶבֶל	הַכֹּל	וְהִנֵּה	לַעֲשׂוֹת	שֶׁעָמַלְתִּי
chini–ya	faida	na–hakuna	upepo	na–kufukuza	ubatili	yote	na–tazama	kufanya	niliyofanya
H8478	H3504	H0369	H7307	H7469	H1892	H3605	H2009		H5998

הַשָּׁמֶשׁ׃
jua
H8121

Kisha nikatazama matendo yote ambayo mikono yangu iliyokwisha kuyatimiliza na juu ya kazi niliyokuwa nimeifanya, lakini tena, kila kitu kilikuwa ni mvuke na kujaribu kuuchunga upepo. Hakukuwa na faida chini ya jua.

12

מֶּה	כִּי	וְסִכְלוּת	וְהוֹלֵלוֹת	חָכְמָה	לִרְאוֹת	אֲנִי	וּפָנִיתִי
nini	kwa–sababu	na–upumbavu	na–wazimu	hekima	kuona	mimi	Na–nikageuka
H4100			H1947	H2451	H7200	H0589	H6437

עָשׂוּהוּ׃	כְּבָר	אֲשֶׁר־	אֵת	הַמֶּלֶךְ	אַחֲרֵי	שְׁיָבוֹא	הָאָדָם
wamekifanya	tayari	ambacho	–	mfalme	baada–ya	atakayekuja	mwanadamu
	H3528		H0853	H4428		H0935	H0120

Kisha nikageuka kuipambanua hekima, na upumbavu na ujinga. Kwa maana ni kitu gani mfalme anayekuja baada yangu afanye, ambacho hakijafanyika?

13

כְּיִתְרוֹן	הַסִּכְלוּת	מִן־	לַחָכְמָה	יִתְרוֹן	שֶׁיֵּשׁ	אֲנִי	וְרָאִיתִי	
kama–faida	upumbavu	zaidi–ya	kwa–hekima	faida	kwamba–kuna	mimi	Na–nikaona	
H3504			H2451	H3504	H3426	H0589	H7200	

הַחֹשֶׁךְ׃	מִן־	הָאוֹר
giza	zaidi–ya	ya–nuru
H2822		H0216

Kisha nikaanza kuelewa kwamba hekima ina faida kuliko upumbavu, kama nuru ilivyo bora kuliko giza.

14

הוֹלֵךְ	בַּחֹשֶׁךְ	וְהַכְּסִיל	בְּרֹאשׁוֹ	עֵינָיו	חֶכְמָה
anatembea	gizani	lakini–mpumbavu	kichwani–mwake	macho–yake	Mwenye–hekima
H1980	H2822	H3684			H2450

כֻּלָּם׃	אֶת־	יִקְרֶה	אֶחָד	שֶׁמִּקְרֶה	אֲנִי	גַּם־	וְיָדַעְתִּי	
wote	–	inawapata	moja	kwamba–hatima	mimi	pia	na–nilijua	
H3605	H0853		H0259	H4745	H0589	H1571	H3045	

Mwenye hekima hutumia macho yake katika kichwa chake kuona mahali anakoenda, lakini mpumbavu hutembea katika giza, ingawa ninafahamu kuwa mwisho wa aina moja umetunzwa kwa kila mmoja.

15

יִקְרֵ֥נִי	אֲנִ֖י	גַּם־	הַכְּסִ֑יל	כְּמִקְרֶ֣ה	בִלְבִּ֔י	אֲנִ֖י	וְאָמַ֣רְתִּי
itanipata	mimi	pia	ya–mpumbavu	kama–hatima	moyoni–mwangu	mimi	Na–nikasema
	H0589	H1571	H3684	H4745		H0589	H0559

בִלְבִּ֔י	וְדִבַּ֥רְתִּי	יוֹתֵ֖ר	אָ֣ז	אֲנִ֑י	חָכְמָ֥תִי	וְלָמָּ֖ה
moyoni–mwangu	na–nikasema	zaidi	basi	mimi	nilikuwa–na–hekima	na–kwa–nini
	H1696	H3148		H0589	H2449	H4100

הֶ֥בֶל׃	זֶ֛ה	שֶׁגַּם־
ni–ubatili	hiki	kwamba–pia
H1892	H2088	H1571

Kisha nikasema moyoni mwangu, “Kinachotokea kwa mpumbavu, ndicho kitachotokea na kwangu. Hivyo kuna utofauti gani kama mimi ni mwenye hekima sana?” Nikahitimisha moyoni mwangu, “Huu pia ni mvuke tu.”

16

לְעוֹלָ֑ם	הַכְּסִ֣יל	עִם־	לֶחָכָ֔ם	זִכְר֥וֹן	אֵ֖ין	כִּ֥י
milele	mpumbavu	pamoja–na	kwa–mwenye–hekima	kumbukumbu	hakuna	Kwa–sababu
H5769	H3684		H2450	H2146	H0369	

יָמ֖וּת	וְאֵ֥יךְ	נִשְׁכָּ֛ח	הַכֹּ֑ל	הַבָּאִ֣ים	הַיָּמִ֔ים	בְּשִׁכְבָ֖ר
anakufa	na–jinsi–gani	wamesahaulika	wote	zinazokuja	siku	kwa–sababu–tayari
H4191		H7911	H3605	H0935	H3117	H3528

הַכְּסִֽיל׃	עִם־	חָכָֽם
mpumbavu	pamoja–na	mwenye–hekima
H3684		H2450

Kwa kuwa mwenye hekima, kama mpumbavu, hakumbukwi kwa muda mrefu. Katika siku zijazo, kila kitu kitakuwa kimesahauliwa. Mwenye hekima hufa kama navyokufa mpumbavu.

17

תַּ֣חַת	שֶׁנַּעֲשָׂ֔ה	הַמַּעֲשֶׂ֖ה	עָלַ֣י	רָ֑ע	כִּ֥י	הַחַיִּ֖ים	אֶת־	וְשָׂנֵ֥אתִי
chini–ya	inayofanyika	kazi	kwangu	mbaya	kwa–sababu	uhai	–	Na–nilichukia
H8478		H4639					H0853	H8130

רֽוּחַ׃	וּרְעוּת	הֶ֔בֶל	הַכֹּ֖ל	כִּי־	הַשָּֽׁמֶשׁ
upepo	na–kufukuza	ubatili	yote	kwa–sababu	jua
H7307	H7469	H1892	H3605		H8121

Hivyo nikauchukia uhai kwa sababu kazi zote zilizofanyika chini ya jua zilikuwa mbaya kwangu. Hii ni kwa sababu kila kitu ni mvuke na kujaribu kuuchunga upepo.

18

הַשָּׁ֔מֶשׁ	תַּ֖חַת	עָמָ֑ל	שֶׁאֲנִ֣י	עֲמָלִ֔י	כָּל־	אֶת־	אֲנִ֖י	וְשָׂנֵ֥אתִי
jua	chini–ya	ninafanya	ambayo–mimi	kazi–yangu	kila	–	mimi	Na–nilichukia
H8121	H8478		H0589	H5999	H3605	H0853	H0589	H8130

אַחֲרָֽי׃	שֶׁיִּהְיֶ֖ה	לָאָדָ֑ם	שֶׁאַעֲזִבֶ֥נּוּ
baada–yangu	atakayekuwa	kwa–mwanadamu	ambayo–nitamwachia
	H1961	H0120	H3240

Nikachukia yote niliyoyatimiza, ambayo nilikuwa nimekwisha yafanya chini ya jua kwa sababu ni lazima niyaache kwa mtu anaye kuja baada yangu.

19

בְּכָל־	וְיִשְׁלַ֣ט	כָּל	אִ֤ו	יִהְיֶה֙	הֶחָכָ֔ם	יוֹדֵ֥עַ	וּמִ֖י
juu–ya–kila	na–atatawala	mpumbavu	au	atakuwa	mwenye–hekima	ajuaye	Na–nani
H3605	H7980	H5530		H1961	H2450	H3045	H4310

הָֽבֶל׃	זֶ֛ה	גַּם־	הַשָּׁ֥מֶשׁ	תַּ֖חַת	וְשָׁחַכְמְתִּ֑י	שֶׁעָמַ֥לְתִּי	עֲמָלִ֖י
ni–ubatili	hiki	pia	jua	chini–ya	na–ambayo–nilikuwa–na–hekima	niliyofanya	kazi–yangu
H1892	H2088	H1571	H8121	H8478	H2449	H5998	H5999

Na ni nani ajuaye kama atakuwa mwenye hekima au mpumbavu? Ila atakuwa msimamizi juu ya kila kitu chini ya jua ambayo kazi yangu na hekima yangu imeyajenga. Huu pia ni mvuke.

20

שֶׁעָמַלְתִּי	וְהֶעָמָל	כָּל־	עַל	לִבִּי	אֶת־	לְיַאֵשׁ	אֲנִי	וְסַבּוֹתִי	
niliyofanya	kazi	kila	kuhusu	moyo-wangu	–	kukata-tamaa	mimi	Na-nikageuka	
H5998	H5999	H3605			H0853	H2976	H0589	H5437	

הַשָּׁמֶשׁ׃	תָּחַת
jua	chini-ya
H8121	H8478

Kwa hiyo moyo wangu ukaanza kukata tamaa juu ya kazi zote nilizozifanya chini ya jua.

21

וּבְרַעַת	בְּחָכְמָה	שֶׁעֲמָלוֹ	אָדָם	יֵשׁ	כִּי־	
na-kwa-maarifa	kwa-hekima	ambaye-kazi-yake	mwanadamu	kuna	Kwa-sababu	
H1847	H2451	H5999	H0120	H3426		

בּוֹ	עָמַל־	שֶׁלֹּא	וּלְאָדָם	וּבְכִשְׁרוֹן
ndani-yake	hakufanya-kazi	ambaye-hakufanya-kazi	lakini-kwa-mwanadamu	na-kwa-ustadi
	H5998	H3808	H0120	H3788

רַבָּה׃	וְרָעָה	הֶבֶל	זֶה	גַּם־	חֶלְקוֹ	יִתְּנֶנּוּ	
mkubwa	na-uovu	ubatili	hiki	pia	sehemu-yake	atampa	
		H1892	H2088	H1571		H5414	

Kwa kuwa kunaweza kuwa na mtu anayefanya kazi kwa hekima, ufahamu, na umahili, lakini ataacha kila kitu alichonacho kwa mtu ambaye hajafanya chochote. Huu nao ni mvuke na hatari kubwa.

22

וּבְרַעְיוֹן	עֲמָלוֹ	בְּכָל־	לָאָדָם	הֹוֶה	מֶה־	כִּי	
na-kwa-kujishughulisha	kazi-yake	katika-kila	mwanadamu	anachopata	nini	Kwa-sababu	
H7475	H5999	H3605	H0120		H4100		

הַשָּׁמֶשׁ׃	תָּחַת	עָמֵל	שֶׁהוּא	לִבּוֹ
jua	chini-ya	anafanya	ambayo-yeye	moyo-wake
H8121	H8478		H1931	

Kwa maana ni faida gani mtu hupata ambaye hufanya kazi kwa juhudi na kujaribu moyoni mwake kutimiza kazi zake chini ya jua?

23

לֹא־	בַלַּיְלָה	גַּם־	עִנְיָנוֹ	וְכַעַס	מַכְאֹבִים	יָמָיו	כָּל־	כִּי	
hapumziki	usiku	pia	kazi-yake	na-hasira	maumivu	siku-zake	kila	Kwa-sababu	
H3808	H3915	H1571	H6045		H4341	H3117	H3605		

הוּא׃	הֶבֶל	זֶה	גַּם־	לִבּוֹ	שָׁכַב
ni	ubatili	hiki	pia	moyo-wake	hapumziki
H1931	H1892	H2088	H1571		H7901

Kila siku kazi yake ni maumivu na masikitiko, hivyo wakati wa usiku roho yake haipumziki. Huu pia ni mvuke.

24

נַפְשׁוֹ	אֶת־	וְהֶרְאָה	וְשָׁתָה	שֶׁיֹּאכַל	בָּאָדָם	טוֹב	אֵין־	
nafsi-yake	–	na-kuridhisha	na-kunywa	ila-kula	kwa-mwanadamu	kizuri	Hakuna-kitu	
H5315	H0853	H7200	H8354	H0398	H0120		H0369	

הָאֱלֹהִים	מִיַּד	כִּי	אֲנִי	רָאֵיתִי	זֹה	גַּם־	בַּעֲמָלוֹ	טוֹב	
Mungu	kutoka-mkono-wa	kwamba	mimi	nimeona	hiki	pia	katika-kazi-yake	mema	
H0430	H3027		H0589	H7200	H2090	H1571	H5999		

הִיא׃
ni
H1931

Hakuna jambo jema kwa mtu yeyote zaidi ya kula na kunywa na kuridhika na kile kilichochema katika kazi yake. Nikaona kwamba ukweli huu unatoka kutoka mkononi mwa Mungu.

מִמָּנִי׃	חוּץ	יָחוּשׁ	וּמִי	יֹאכַל	מִי	כִּי		25
kutoka–kwangu	nje	atafurahi	na–nani	atakula	nani	Kwa–sababu		
	H2351		H4310	H0398	H4310			

Kwa kuwa ni nani anaweza kula au anaweza kupata furaha yoyote tofauti na Mungu?

וְדַעַת	חָכְמָה	נָתַן	לְפָנָיו	שֶׁטּוֹב	לְאָדָם	כִּי		26
na–maarifa	hekima	ametoa	mbele–yake	ambaye–ni–mzuri	kwa–mwanadamu	Kwa–sababu		
H1847	H2451	H5414	H6440		H0120			

לָתֵת	וְלִכְנוֹס	לֶאֱסוֹף	עִנְיָן	נָתַן	וְלַחוֹטֵא	וְשִׂמְחָה		
kutoa	na–kurundika	kukusanya	kazi	ametoa	lakini–kwa–mwenye–dhambi	na–furaha		
H5414	H3664	H0622	H6045	H5414	H2398	H8057		

רוּחַ׃	וּרְעוּת	הֶבֶל	זֶה	גַּם־	הָאֱלֹהִים	לִפְנֵי	לְטוֹב	
upepo	na–kufukuza	ubatili	hiki	pia	Mungu	mbele–ya	kwa–mwema	
H7307	H7469	H1892	H2088	H1571	H0430	H6440		

Kwa kuwa kwa kila anayemfurahisha yeye, Mungu humpa hekimana ufahamu ba furaha. Ingawa, kwa mwenye dhambi humpa kazi ya kukusanya na kutunza ili kwamba ampe mtu anayempendeza Mungu. Huu pia ni sawa na mvuke na kujaribu kuuchunga upepo.

Chapter 3

ס	הַשָּׁמָיִם׃	תָּחַת	חֵפֶץ	לְכָל־	וְעֵת	זְמָן	לַכֹּל	1
—	mbingu	chini–ya	jambo	kwa–kila	na–msimu	wakati	Kwa–kila–kitu	
	H8064	H8478	H2656	H3605	H6256	H2165	H3605	

Kwa kuwa kila kitu na wakati wake, na majira kwa kila kusudi chini ya mbingu.

לַעֲקוֹר	וְעֵת	לְטַּעַת	עֵת	לָמוּת	וְעֵת	לָלֶדֶת	עֵת	2
wa–kung'oa	na–wakati	wa–kupanda	wakati	wa–kufa	na–wakati	wa–kuzaliwa	Wakati	
	H6256	H5193	H6256	H4191	H6256	H3205	H6256	

נָטוּעַ׃	
kilichopandwa	
H5193	

Kuna wakati wa kuzaliwa na wakati wa kufa, wakati wa kupanda na wakati wa kung'oa yaliyopandwa,

לִבְנוֹת׃	וְעֵת	לִפְרוֹץ	עֵת	לִרְפּוֹא	וְעֵת	לַהֲרוֹג	עֵת	3
wa–kujenga	na–wakati	wa–kubomoa	wakati	wa–kuponya	na–wakati	wa–kuua	Wakati	
H1129	H6256	H6555	H6256	H7495	H6256	H2026	H6256	

wakati wa kuua na wakati wa kuponya, wakati wa kubomo na wakati wa kujenga.

רָקוֹד׃	וְעֵת	סְפוֹד	עֵת	לִשְׂחוֹק	וְעֵת	לִבְכּוֹת	עֵת	4
wa–kucheza	na–wakati	wa–kuomboleza	wakati	wa–kucheka	na–wakati	wa–kulia	Wakati	
H7540	H6256	H5594	H6256	H7832	H6256	H1058	H6256	

Kuna wakati wa kulia na wakati wa kucheka, wakati wa kuomboleza na wakati kucheza,

לַחֲבֹק	עֵת	אֲבָנִים	כְּנוֹס	וְעֵת	אֲבָנִים	לְהַשְׁלִיךְ	עֵת	5
wa–kukumbatia	wakati	mawe	wa–kukusanya	na–wakati	mawe	wa–kutupa	Wakati	
H2263	H6256	H0068	H3664	H6256	H0068	H7993	H6256	

מֵחַבֵּק׃	לִרְחֹק	וְעֵת	
na–kukumbatia	wa–kujiepusha	na–wakati	
H2263	H7368	H6256	

wakati wa kutupa mawe na wakati wa kukusanya mawe, wakati wa kukumbatia watu wengine wakati wa kutokumbatia.

לְהַשְׁלִיךְ׃	וְעֵת	לִשְׁמוֹר	עֵת	לְאַבֵּד	וְעֵת	לְבַקֵּשׁ	עֵת	6
wa–kutupa	na–wakati	wa–kuhifadhi	wakati	wa–kupoteza	na–wakati	wa–kutafuta	Wakati	
H7993	H6256	H8104	H6256	H0006	H6256	H1245	H6256	

Kuna wakati wa kutafuta vitu na wakati wa kutotafuta, wakati wa kutunza vitu na wakati wa kuvitupa,

לְדַבֵּר׃	וְעֵת	לַחֲשׁוֹת	עֵת	לְתְפּוֹר	וְעֵת	לִקְרוֹעַ	עֵת	7
wa–kusema	na–wakati	wa–kunyamaza	wakati	wa–kushona	na–wakati	wa–kurarua	Wakati	
H1696	H6256	H2814	H6256	H8609	H6256	H7167	H6256	

wakati kuchana mavazi na wakati wa kuyashona, wakati wa kunyamaza na wakati wa kuzungumza.

ס	שָׁלוֹם׃	וְעֵת	מִלְחָמָה	עֵת	לְשְׂנֹא	וְעֵת	לֶאֱהֹב	עֵת	8
—	wa–amani	na–wakati	wa–vita	wakati	wa–kuchukia	na–wakati	wa–kupenda	Wakati	
	H7965	H6256	H4421	H6256	H8130	H6256	H0157	H6256	

Kuna wakati wa kupenda na wakati wa kuchukia, wakati wa vita na wakati wa amani.

עָמֵל׃	הָוּא	בַּאֲשֶׁר	הָעוֹשֶׂה	יִתְרוֹן	מַה־	9
anafanya–kazi	ambalo–yeye	katika–lile	kwa–mfanyakazi	faida	Ni–nini	
	H1931			H3504	H4100	

Ni faida gani mfanyakazi aipatayo katika kazi yake?

לַעֲנוֹת	הָאָדָם	לִבְנֵי	אֱלֹהִים	נָתָן	אֲשֶׁר	הֶעְנְיָן	אֶת־	רָאִיתִי	10
kuwalemea	binadamu	wana–wa	Mungu	amewapa	ambayo	shughuli	—	Nimeona	
	H0120		H0430	H5414		H6045	H0853	H7200	

בּוֹ׃
nayo

Nimeona kazi ambayo Mungu amewapa wanadamu kuitimiza.

נָתַן	הָעֹלָם	אֶת־	גַּם	בְּעִתּוֹ	יָפֶה	עָשָׂה	הַכֹּל	אֶת־	11
ameweka	umilele	—	pia	kwa–wakati–wake	kizuri	amekifanya	Kila–kitu	—	
H5414	H5769	H0853	H1571	H6256	H3303		H3605	H0853	

אֲשֶׁר־	הַמַּעֲשֶׂה	אֶת־	הָאָדָם	יִמְצָא	לֹא־	אֲשֶׁר	מִבְלִי	בִלְבָבָם
ambayo	kazi	—	mwanadamu	kupata	hawezi	kwamba	bali	mioyoni–mwao
	H4639	H0853	H0120	H4672	H3808		H1097	

סוֹף׃	וְעַד־	מֵרֹאשׁ	הָאֱלֹהִים	עָשָׂה
mwisho	hadi	kutoka–mwanzo	Mungu	amefanya
H5490	H5704		H0430	

Mungu amefanya kila kitu kufaa kwa wakati wake. Pia ameweka umilele ndani ya mioyo yao. Lakini mwanadamu hawezi kuelewa matendo ambayo Mungu ameyafanya, tangu mwanzo wao hadi mwisho.

טוֹב	וְלַעֲשׂוֹת	לִשְׂמֹחַ	אִם־	כִּי	בָּם	טוֹב	אֵין	כִּי	יָדַעְתִּי	12
mema	na–kufanya	kufurahi	tu	isipokuwa	kwao	jema	hakuna	kwamba	Ninajua	
		H8055					H0369		H3045	

בְּחַיָּיו׃
katika–maisha–yake

Ninajua kuwa hakuna kilicho bora kwa mtu yeyote kuliko kufurahi na kutenda mema maadamu anaishi-

13

עֲמָלֽוֹ׃	בְּכָל־	טֽוֹב	וְרָאָה	וְשָׁתָה	שֶׁיֹּאכַל	הָאָדָם	כָּל־	וְגַם
kazi–yake	katika–kila	mema	na–kuona	na–kunywa	anayekula	mwanadamu	kila	Na–pia
H5999	H3605		H7200	H8354	H0398	H0120	H3605	H1571

הִֽיא׃	אֱלֹהִים	מַתָּת
hiyo	Mungu	ni–zawadi–ya
H1931	H0430	H4991

na kwamba kila mmoja anapaswa ale na kunywa na anapaswa kuelewa jinsi ya kufurahia mazuri ambayo yanatoka katika kazi zake zote. Hii ni zawadi kutoka kwa Mungu.

14

לְעוֹלָ֔ם	יִהְיֶ֖ה	הֶ֣וא	הָאֱלֹהִ֑ים	יַעֲשֶׂ֣ה	אֲשֶׁ֔ר	כָּל־	כִּ֤י	יָדַ֙עְתִּי֙
milele	kitakuwa	hicho	Mungu	atakachofanya	ambacho	kila–kitu	kwamba	Ninajua
H5769	H1961	H1931	H0430			H3605		H3045

עָשָׂ֔ה	וְהָאֱלֹהִ֖ים	לִנְרָ֣עַ	אֵ֑ין	וּמִמֶּ֖נּוּ	לְהוֹסִ֥יף	אֵ֛ין	עָלָ֥יו	
amefanya	na–Mungu	kupunguza	hakuna	na–kutoka–kwake	kuongeza	hakuna	juu–yake	
	H0430	H1639	H0369		H3254	H0369		

מִלְפָנָֽיו׃	שֶׁיִּרְאוּ
mbele–yake	ili–wamche
H6440	H3372

Ninajua kwamba chochote afanyacho Mungu kinadumu milele. Hakuna kinaweza kuongezwa au kuondolea, kwa sababu Mungu ndiye aliyekifanya, ili kwamba watu wamsogelee kwa heshima.

15

הָיָה	כְּבָר	לִהְיוֹת	וַאֲשֶׁר	הֽוּא	כְּבָר	שֶׁהָיָה֙	מַה־	
kilikuwa	tayari	kuwa	na–kilichotakiwa	ni–hicho	tayari	kilichokuwako	Kilichokuwa	
H1961	H3528	H1961		H1931	H3528	H1961	H4100	

נִרְדָּֽף׃	אֶת־	יְבַקֵּ֖שׁ	וְהָאֱלֹהִ֥ים
kilichofukuzwa	—	hutafuta	na–Mungu
H7291	H0853	H1245	H0430

Chochote kilichopo kimekwisha kuwepo; chochote kitakachokuwepo kimekwisha kuwepo. Mungu huwafanya wanadamu kutafuka vitu vilivyjificha.

16

הַצָּדֵ֔ק	וּמִקּ֣וֹם	הָרֶ֣שַׁע	שָׁ֔מָּה	הַמִּשְׁפָּ֖ט	מְקֹ֣ום	הַשֶּׁ֑מֶשׁ	תַּ֖חַת	רָאִ֥יתִי	וְעֹ֛וד
haki	na–mahali–pa	uovu	huko	hukumu	mahali–pa	jua	chini–ya	niliiona	Na–zaidi
H6664	H4725	H7562	H8033	H4941	H4725	H8121	H8478	H7200	H5750

הָרֶ֥שַׁע׃	שָׁ֖מָּה
uovu	huko
H7562	H8033

Na nimeona kwamba chini ya jua ubaya upo mahali palipopaswa kuwa na haki, na sehemu ya haki mara nyingi ina ubaya.

17

הָאֱלֹהִ֔ים	יִשְׁפֹּ֖ט	הָרָשָׁ֣ע	וְאֶת־	הַצַּדִּ֑יק	אֶת־	בִּלְבִּ֖י	אֲנִ֥י	אָמַ֛רְתִּי	
Mungu	atahukumu	mwovu	na	mwenye–haki	—	moyoni–mwangu	mimi	Nilisema	
H0430	H8199	H7563	H0853	H6662	H0853		H0589	H0559	

שָׁ֔ם׃	הַמַּעֲשֶׂ֖ה	כָּל־	וְעַ֥ל	חֵ֛פֶץ	לְכָל־	עֵ֥ת	כִּי־
huko	tendo	kila	na–kwa	jambo	kwa–kila	wakati	kwa–sababu–kuna
H8033	H4639	H3605		H2656	H3605	H6256	

Nikasema moyoni mwangu, “Mungu atahukumu mwenye haki na mbaya kwa wakati muafaka kwa kila jambo na kila tendo.

18 אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי עַל־דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרָם
Nilisema mimi moyoni–mwangu kuhusu jambo–la wana–wa binadamu kuwajaribu
H0559 H0589 H1700 H1992 H0120 H1305

הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֵם־בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם׃
Mungu na–kuwaonyesha kwamba–wao wanyama wao kwao–wenyewe
H0430 H7200 H1992 H0929 H1992

Nikasema moyoni mwangu, “Mungu huwajaribu wanadamu kuwaonyesha kwamba wao ni kama wanyama.”

19 כִּי מִקְרֶה בְנֵי־הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם
Kwa–maana hatima–ya wana–wa binadamu na–hatima–ya wanyama moja
H4745 H0120 H4745 H0929 H0259

כְּמוֹת זֶה לָכֵן וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל כֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ
kama–kufa kwa–huyu ndivyo kufa kwa–huyu na–pumzi moja kwa–wote
H4194 H2088 H4194 H2088 H7307 H0259 H3605

הַכֹּל יוֹתֵר כִּי־אֵין הַבְּהֵמָה מִן־הָאָדָם וּמוֹתַר הָבֶל׃
yote kwa–maana hakuna mnyama kuliko mwanadamu na–ubora–wa ni–ubatili
H3605 H0369 H0929 H0120 H4195 H1892

Kwa kuwa mwisho watoto wa wanadamu na mwisho wa wanyama ni sawa. Kifo cha mmoja ni sawa na kifo cha mwingine. Wote wana pumzi sawa. Hakuna faida kwa mwanadamu zaidi ya wanyama. Kwa kuwa hakuna kila kitu isipokuwa pumzi?

20 הַכֹּל הוֹלֵךְ יָנָאֵנָדָה אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הָיָה מִן־קוּטוֹקָה וְהַכֹּל
Yote yanaenda kwenye mahali pamoja yote yalitoka kutoka mavumbi na–yote
H3605 H1980 H0413 H4725 H0259 H3605 H1961 H6083 H3605

שָׁב אֶל־קwenye הֶעָפָר׃
yanarudi kwenye mavumbi
H7725 H0413 H6083

Kila kitu kinaenda sehemu moja. Kila kitu kinatoka mavumbini, na kila kitu kinarudi katika mavumbini.

21 מִי נִי־NANI יוֹדֵעַ אjuaye רוּחַ roho–ya בְּנֵי wana–wa הָאָדָם binadamu הָעֹלָה inayopanda הִיא hiyo לְמַעְלָה juu וְרוּחַ na–roho–ya
H4310 H3045 H7307 H0120 H5927 H1931 H4605 H7307

הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא hiyo לְמַטָּה chini לָאָרֶץ׃ ardhini
mnyama inayoshuka H3381 H1931 H4295 H0776

Ni nani ajuaye kama roho ya mwanadamu inaenda juu na roho ya wanyama inaenda chini ya nchi?

22 וְרָאִיתִי Niliiona שֶׁאֵין hakuna טוֹב jema מֵאֲשֶׁר kuliko יִשְׂמַח afurahi הָאָדָם mwanadamu בְּמַעֲשָׂיו katika–kazi–zake
H7200 H0369 H8055 H0120 H4639

כִּי־הוּא ndiyo חֶלְקוֹ sehemu–yake כִּי kwa–maana מִי ni–nani יְבִיאֶנּוּ atakayeleta לִרְאוֹת kuona בְּמֶה kipi
H1931 H4310 H0935 H7200 H4100

שֶׁיִּהְיֶה kitakachokuwa אַחֲרָיו׃ baada–yake
H1961

kwa hiyo tena nikatambua kwamba hakuna lililo jema kwa yeyote zaidi ya kufurahia kazi yake, kwa kuwa hilo ndilo jukumu lake. Ni nani awezaye kumleta tena kuona kinachotokea baada yake?

Chapter 4

וְשַׁבְתִּי אֲנִי רָאִיתִי אֶת־ כָּל־ הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים 1
Kisha–nikageuka mimi nikaona — dhuluma–zote waliodhulumiwa ambao wanafanywa
H7725 H0589 H7200 H0853 H3605 H6217

וְאֵין לָהֶם֙ מְנַחֵ֔ם וְהִנֵּה֙ דִּמְעַ֣ת הָעֲשֻׁקִ֔ים וְאֵין לָהֶם֙ עֹ֣שֶׁק
na–hakuna kwao mfariji na–tazama machozi–ya waliodhulumiwa na–hakuna kwao mfariji nguvu wadhulumiaji–wao
H0369 H2009 H1832 H6217 H0369 H5162 H6231

וּמִיַּד֙ עֹשְׁקֵיהֶ֔ם וְאֵין לָהֶם֖ מְנַחֵֽם׃
na–kutoka–mkono–wa
H3027

Kisha tena nikafikiri kuhusu mateso yote yaliyo chini ya jua. Tazama machozi ya watu walioteswa. Hakuna anaye mfariji kwa ajili yao. Nguvu iko katika mikononi mwa watesaji, lakini wateswaji hawana mfariji.

וְשַׁבָּ֣ח אֲנִי֮ אֶת־ הַמֵּתִים֒ שֶׁכְּבָ֣ר מֵתוּ֮ מִן־ אֲשֶׁ֣ר הַחַיִּים֒ אֲשֶׁ֣ר הֵ֔מָּה עֲדֶ֖נָה חַיִּֽים׃ 2
Nikawapongeza mimi wafu wamekufa kuliko ambao wako hai wao wako hai bado
H0589 H4191 H3528 H4191 H0853 H4191 H5728

וְטוֹב֙ מִשְּׁנֵיהֶ֔ם אֶת־ אֲשֶׁר־ עֲדֶ֖ן לֹא־ הָיָ֑ה אֲשֶׁר֙ לֹא־ רָאָ֣ה אֶת־ הַמַּעֲשֶׂ֔ה הָרָ֖ע אֲשֶׁר־ נַעֲשָׂ֥ה תָחַ֖ת הַשָּֽׁמֶשׁ׃ 3
Na–bora–kuliko ni wote–wawili bado yule ambaye–hajapata kuwa ambaye hajaona mbaya kazi — hajaona inafanywa chini–ya jua
H0853 H8147 H5728 H3808 H1961 H3808 H7200 H4639 H0853 H8478 H8121

וְרָאִ֗יתִי אֲנִי֙ אֶת־ כָּל־ עָמָ֣ל וְאֶת־ כָּל־ כִּשְׁר֣וֹן הַמַּעֲשֶׂ֔ה כִּ֥י קִנְאַ֛ת אִ֥ישׁ מֵרֵעֵ֖הוּ זֶ֣ה גַם־ הֶבֶל֙ וּרְעוּת֣ רֽוּחַ׃ 4
Na–niliiona mimi — kazi–zote ustadi–wote na kazi wa–kazi kwamba wivu wa–kufukuza ni–ubatili hili hili–pia kwa–jirani–yake mtu wivu–wa ni upepo na–kufukuza
H7200 H0589 H0853 H5999 H3605 H3788 H4639 H7307 H7469 H1892 H2088 H1571 H7453 H0376 H7068 H1931 H7307 H7469

הַכְּסִ֖יל אֶת־ בְּשָׂר֑וֹ וְאֹכֵ֣ל אֶת־ יָדָ֔יו חֹבֵ֥ק עֲצַלְתָּֽה׃ 5
Mpumbavu — mwili–wake na–anakula — mikono–yake anakunjia
H3684 H2263 H0853 H3027 H0398 H0853 H1320

טוֹב֙ חֹפֶ֣ן נָ֔חַת מִמְּלֹ֥א כַף־ עָמָ֖ל וּרְעוּת֣ רֽוּחַ׃ 6
Bora utulivu kuliko–viganja–viwili–vilivyojaa kiganja kiganja–kimoja–kikiwa–kimejaa na–kufukuza viganja–viwili
H3709 H4393 H7307 H7469 H2651

Lakini afadhari konzi ya faida pamoja na kazi ya haraka kuliko konzi mbili pamoja na kazi ambayo hujaribu kuuchunga upepo.

7

וְשַׁבְתִּי אֲנִי נָאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
Kisha–nikageuka mimi nikaona ubatili chini–ya jua
H7725 H0589 H7200 H1892 H8478 H8121

Kisha nikafikiri tena zaidi kuhusu ubatili, mvuke upoteao zaidi chini ya jua.

8

יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם אֵין־לוֹ בֵּן וְאָח אֵין־הֲנָה
Kuna mmoja na–hakuna wa–pili pia hana yeye mwana au–ndugu
H3426 H0259 H0369 H8145 H1571 H0369 H3644 H0251

עֲמָלוֹ גַּם־הָתָה לְכָל־זָקְזָקְזָה מִקְוֵה קֵץ לְאֵין שָׂבְעָה תִּשְׁבָּע
kazi–yake hata kwa–kazi–zake–zote mwisho halishiba kushiba
H5999 H1571 H3605 H7093 H3808 H7646

מְטוּבָה נַפְשִׁי־יָנוּ אֶת־מָה וּמְחַסֵּר עָמֵל אֲנִי וּלְמִי עָשֶׂר גַּם־זֶה
mema nafsi–yangu — na–kuninyima ninafanya–kazi mimi na–kwa–nani utajiri hili–pia
H4310 H6239 H1571 H5315 H0853 H2637 H0589

הֶבֶל הִיא׃ רָע וְעִנְיַן
ni–ubatili hiyo mbaya na–shughuli
H2088 H1892 H1931 H6045

Kuna aina ya mtu ambaye yuko peke yake. Hana mtu, hana mwana, wala ndugu. Hakuna mwisho wa kazi zake zote, na macho yake hayatosheki kwa kupata utajiri. Anashangaa, “Ninajishumbua na kuharibu furaha yangu kwa ajili ya nani?” Huu pia ni mvuke, hali mbaya.

9

טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן־כֻּלִיקוֹ אֲשֶׁר־שֶׁבַבּוּ הָאֶחָד מִן־יֵשׁ־וַנָה לָהֶם וְשָׂכָר טוֹב
Wawili–ni–bora wawili kuliko kwa–sababu mmoja wana wao ujira mzuri
H8147 H0259 H3426 H1992 H7939

בַּעֲמָלָם׃
katika–kazi–yao
H5999

Watu wawili wanafanya vizuri zaidi ya mmoja; kwa pamoja wanaweza kupata malipo mazuri kwa ajili ya kazi yao.

10

כִּי אִם־יִפֹּלוּ הָאֶחָד יְקִים אֶת־חֲבֵרוֹ וְאֵילוֹ
Kwa–maana kama wataanguka mmoja atamwinua — mwenzake lakini–ole–wake
H0337 H2270 H0853 H0259 H5307

לַהֲקִימוֹ׃ שֵׁנִי וְאֵין שְׁיִפּוֹל הָאֶחָד
kumwinua wa–pili na–hakuna atakapoanguka yule
H8145 H0369 H5307 H0259

Kwa kuwa kama mmoja akianguka, mwingine anaweza kumwinua rafiki yake. Ingawa, huzuni humfuata yeye aliye peke yake anapoanguka kama hakuna mtu wa kumwinua.

11

גַּם אִם־יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְאֶחָד אֵיךְ יֵחָם׃
Pia kama wakilala wawili watapata–joto kwao lakini–kwa–mmoja jinsi–gani atapata–joto
H1571 H7901 H8147 H2552 H0259 H3179

Na kama wawili wakilala pamoja, wanaweza kupata joto, lakini mtu mmoja anawezaje kupata joto akiwa mwenyewe?

12 וְאִם־ Na–kama H0259 יִתְקְפוֹ atamshinda H8630 הָאֶחָד mmoja H0259 הַשֵּׁנִים wawili H8147 יַעַמְדוּ watasimama H5975 נֶגְדּוֹ dhidi–yake H5048 וְהַחוּט na–kamba H2339 הַמְשֻׁלָּשׁ ya–nyuzi–tatu H8027

לֹא haikatiki H3808 בִמְהֵרָה haraka H4120 יִנָּתֵק׃ kukatika H5423

Mtu akiwa peke yake anaweza kushindwa nguvu, lakini wawili wanaweza kusimama katika shambulio, na kama ya nyuzi tatu haikatika upesi.

13 טוֹב Bora H2896 יֶלֶד kijana H3206 מִסְכֵּן maskini H4542 מִמֶּלֶךְ kuliko–mfalme H4428 וְחָכָם na–mwenye–hekima H2450 זָקֵן mzee H2205 וּכְסִיל na–mpumbavu H3684 אֲשֶׁר ambaye

לֹא־ hajui H3808 יָדַע kujua H3045 לְהִזָּהֵר kuonywa H2094 עוֹד׃ tena H5750

Ni bora kuwa kijana masikini kuliko kuwa mfalme mzee na mpumbavu ambaye hajui jinsi ya kusikiliza maonyo.

14 כִּי־ Kwa–maana–kutoka H3588 מִבֵּית nyumba–ya H1004 הָסוּרִים gerezani H0631 יָצָא alitoka H3318 לְמָלְךָ kutawala H4427 כִּי kwa–maana H3588 גַּם hata H1571

בְּמַלְכוּתוֹ katika–ufalme–wake H4438 נוֹלַד alizaliwa H3205 רָשׁ׃ maskini H7326

Hii ni kweli hata kama mtu mdogo anapokuwa mfalme kutoka gerezani, au hata kama alizaliwa masikini katika ufalme wake.

15 רָאִיתִי Niliwaona H7200 אֶת־ — H0853 כָּל־ wote H3605 הַחַיִּים walio–hai H2416 הַמְהַלְכִים wanaotembea H1980 הַשֵּׁנִי wa–pili H8145 הַיֶּלֶד kijana H3206 עִם pamoja–na H5973 הַשֵּׁמֶשׁ jua H8121 תַּחַת chini–ya H8478

אֲשֶׁר ambaye H834 יַעֲמֹד atasimama H5975 תַּחְתָּיו׃ mahali–pake H8478

Ingawa, niliona kila mmoja aliye kuwa hai na kuzunguka chini ya jua wakijitia chini kwa kijana mdogo aliyeinuka kama mfalme.

16 אֵין־ Hakuna H0369 קֵץ mwisho H7093 לְכָל־ kwa–watu–wote H3605 הָעָם watu H5971 לְכָל kwa–wote H3605 אֲשֶׁר־ waliokuwa H834 הָיָה walikuwa H1961 לִפְנֵיהֶם kabla–yao H6440 גַּם hata H1571

הֶבֶל ni–ubatili H1892 זֶה hili H2088 גַּם־ hili–pia H1571 כִּי־ kwa–sababu–hili–pia H3588 בּוֹ naye H0870 יִשְׂמְחוּ־ hawatafurahi H8055 לֹא hawatafurahi H3808 הָאַחֲרוֹנִים waliofuata H0314

רוּחַ׃ upepo H7307 וְרַעְיוֹן na–kufukuza H7475

Hakuna mwisho kwa watu wote wanaotaka kumtii mfalme mpya, lakini wengi wao hawatamsifu yeye. Hakika hali hii ni mvuke na kujaribu kuuchunga upepo.

Chapter 5

הָאֱלֹהִים	בֵּית	אֶל־	תֵּלֵךְ	כַּאֲשֶׁר	)רַגְלֶךָ(	]רגליך[	שְׁמֹר	1
Mungu	nyumba–ya	kwenye	unapokwenda	unapokwenda	mguu–wako	[miguu–yako]	Linda	
H0430		H0413	H3212		H7272	H7272	H8104	

לַעֲשׂוֹת	יוֹדְעִים	אֵינָם	כִּי־	זָבַח	הַכְּסִילִים	מִתֶּת	לִשְׁמֹעַ	וְקָרוֹב
kufanya	kujua	hawajui	kwa–maana	dhabihu	wapumbavu	kuliko–kutoa	kusikiliza	na–karibu
	H3045	H0369		H2077	H3684	H5414	H8085	H7138

רָֽע׃
ubaya

Linda mwenendo wako unapoenda kwenye nyumba ya Mungu. Nenda kule usikilize. Kusikiliza ni bora kuliko wapumbavu wanapotoa dhabihu wakati hawajuikuwa wanachofanya katika maisha ni kibaya.

יְמַהֵר	אַל־	וְלִבְּךָ	פִּיךָ	עַל־	תְּבַהֵל	אַל־	2
kuharakisha	usiharakishe	na–moyo–wako	kinywa–chako	kwa	kuharakisha	Usiharakishe	
	H0408		H6310		H0926	H0408	

הָאָרֶץ	עַל־	וְאַתָּה	בַּשָּׁמַיִם	הָאֱלֹהִים	כִּי	הָאֱלֹהִים	לִפְנֵי	דָּבָר	לְהוֹצִיא
nchi	juu–ya	na–wewe	mbinguni	Mungu	kwa–maana	Mungu	mbele–ya	neno	kutoa
H0776			H8064	H0430		H0430	H6440	H1697	H3318

מְעַטִּים׃	דְּבָרֶיךָ	יִהְיוּ	כֵּן	עַל־
machache	maneno–yako	yawe	hivyo	kwa–hiyo
H4592	H1697	H1961		

Usiwe mwepesi wa kuongea kwa mdomo wako, na usiufanye moyo wako kuleta jambo lolote kwa haraka mbele za Mungu. Mungu yuko mbinguni, lakini uko chini, kwa hiyo maneno yako yawe machache.

בְּרֹב	כְּסִיל	וְקוֹל	עִנְיָן	בְּרֹב	הַחֲלוֹם	בָּא	כִּי	3
kwa–wingi–wa	mpumbavu	na–sauti–ya	shughuli	kwa–wingi–wa	ndoto	huja	Kwa–maana	
H7230	H3684		H6045	H7230	H2472	H0935		

דְּבָרִים׃
maneno
H1697

Kama una mambo mengi ya kufanya na kuhangaika, pengine utapata ndoto mbaya. Na pengine utaongea maneno mengi ya upumbavu.

כִּי	לְשַׁלֵּמוֹ	תְּאַחֵר	אַל־	לֵאלֹהִים	נָדַר	תִּדֹּר	כַּאֲשֶׁר	4
kwa–maana	kuitekeleza	kucheleweshа	usichelewe	kwa–Mungu	nadhiri	kuweka	Unapoweka	
		H0309	H0408	H0430	H5088	H5087		

שַׁלָּם׃	תִּדֹּר	אֲשֶׁר־	אֵת	בַּכְּסִילִים	חֵפֶץ	אֵין
litekeleze	weka	uliloahidi	lile	kwa–wapumbavu	furaha	hakuna
	H5087		H0853	H3684	H2656	H0369

Ukiweka nadhili kwa Mungu, usichelewe kuifanya, kwa kuwa Mungu hafurahii upumbavu. Fanya kile ulichoapa utakifanya.

תְּשַׁלָּם׃	וְלֹא	מְשֻׁתְּדוֹר	תִּדֹּר	לֹא־	אֲשֶׁר	טוֹב	5
usitekeleze	na–usitekeleze	kuliko–kuweka	nadhiri	usiweke	kwamba	Afadhali	
	H3808	H5087	H5087	H3808			

Ni bora kutokuweka nadhiri kuliko kuweka nadhiri ambayo usiyoiondoa.

וְאַל־	בְּשָׂרֶךָ	אֶת־	לַחֲטִיא	פִּיךָ	אֶת־	תִּתֵּן	אַל־		6
na–usiseme	mwili–wako	—	kifanye–dhambi	kinywa–chako	—	kuacha	Usiache		
H0408	H1320	H0853	H2398	H6310	H0853	H5414	H0408		
עַל־	הָאֱלֹהִים	יִקְצֹף	לָמָּה	הֵיא	שְׁגָגָה	כִּי	הַמַּלְאָךְ	לִפְנֵי	תֹּאמַר
kwa	Mungu	akasirike	kwa–nini	ilikuwa	kosa	kwamba	malaika	mbele–ya	kusema
	H0430	H7107	H4100	H1931	H7684		H4397	H6440	H0559
						יָדֶיךָ׃	מַעֲשֵׂה	אֶת־	וְחִבֵּל	קוֹלֶךָ
						mikono–yako	kazi–ya	—	na–kuharibu	sauti–yako
						H3027	H4639	H0853		

Usiuruhusu mdomo wako kusababisha mwili wako kutenda dhambi. Usiseme kwa mtumwa wa kuhani, “Kile kiapo kilikuwa kwa makosa.” Kwani nini kumfanya Mungu akasirike kwa kuapa kwa uongo, kumchochea Mungu aharibu kazi ya mikono yako?

הָאֱלֹהִים	אֶת־	כִּי	הַרְבֵּה	וּדְבָרִים	וַהֲבָלִים	חֲלֹמוֹת	בְּרֹב	כִּי	7
Mungu	—	bali	mengi	na–maneno	na–ubatili	ndoto	katika–wingi–wa	Kwa–maana	
H0430	H0853			H1697	H1892	H2472	H7230		
								יְרָא׃	
								mche	
								H3372	

Kwa kuwa katika ndoto nyingi, kama ilivyo katika maneno mengi, kuna mvuke ubatili. Hivyo mwogope Mungu.

בַּמְּדִינָה	תִּרְאֶה	וָצֶדֶק	מִשְׁפָּט	וְגֵזֶל	רָשׁ	עֹשֶׁק	אִם־		8
katika–jimbo	ukiona	na–haki	hukumu	na–kunyanganywa	maskini	dhuluma–ya	Ukiona		
H4082	H7200	H6664	H4941	H1499	H7326	H6233			
שֹׁמֵר	גָּבֹהַּ	מֵעַל	גָּבֹהַּ	כִּי	הַחֵפֶץ	עַל־	תִּתְמַהּ	אַל־	
analinda	mkubwa	juu–ya	mkubwa	kwa–maana	jambo	kwa	kustaajabu	usistaajabu	
H8104	H1364		H1364		H2656		H8539	H0408	
							עֲלֵיהֶם׃	וּגְבֹהִים	
							juu–yao	na–wakubwa	
								H1364	

Unapomwona masikini akiteswa na kunyang'anywa haki na kutendewa vibaya katika jimbo lako, usishangae kama kwamba hakuna anaye fahamu, kwa sababu kuna watu katika mamlaka ambao hutazama, kuna hata walio juu yao.

נֶעֱבָד׃	לְשָׂדֶה	מֶלֶךְ	(הוּא	[היא]	בַּכֹּל	אֶרֶץ	וְיִתְרוֹן	9
analimwa	kwa–shamba	mfalme	ni–hii	[ni–hii]	katika–yote	nchi	Na–faida–ya	
H5647		H4428	H1931	H1931	H3605	H0776	H3504	

Kwa nyongeza uzalishaji wa ardhi ni kwa kila mmoja, na mfalme mwenyewe huchukua uzalishaji kutoka mashambani.

לֹא	בֶּהָמוֹן	אֹהֵב	וּמִי־	כֶּסֶף	יִשְׂבַּע	לֹא־	כֶּסֶף	אֹהֵב	10
hatapata	wingi	anayependa	na–nani	fedha	kushiba	hatashiba	fedha	Anayependa	
H3808		H0157	H4310	H3701	H7646	H3808	H3701	H0157	
							הָבֶל׃	זֶה	גַּם־	תְּבוּאָה
							ni–ubatili	hili	hili–pia	mapato
							H1892	H2088	H1571	H8393

Yeyote apendaye fedha hatatosheka na fedha, na yeyote apendaye utajiri mara zote hutaka zaidi. Huu pia ni mvuke.

11	בְּרִבּוֹת	הַמְּטוֹבָה	רַבִּוּ	אוֹכְלֶיהָ	וּמַה־	כִּשְׁרוֹן	לִבְעָלֶיהָ	כִּי
	Yanapozidi	mema	wanazidi	wanaokula	na–ni–nini	faida	kwa–wamiliki–wake	isipokuwa
					H4100	H3788	H1167	

אִם־	]רְאִית[	(רְאוֹת	עֵינָיו׃
tu	[kuona]	kuona	macho–yake
	H7212	H7212	

Kadri mafanikio yanapoongezeka, ndivyo wanavyoongezeka watu wanaotumia. Kuna faida gani katika utajiri kwa mmiliki isipokuwa kuutazama kwa macho yake?

12	וְהַשָּׂבָע	יֹאכֵל	הַרְבֵּה	וְאִם־	מְעַט	אִם־	הָעֹבֵד	שְׁנַת	מְתוּקָה
	lakini–kushiba–kwa	akila	mengi	au–kama	kidogo	kama	mfanyakazi	usingizi–wa	Tamu
	H7647	H0398			H4592		H5647	H8142	H4966

לִישֹׁן׃	לוֹ	מַנִּיחַ	אֵינֶנּוּ	לֶעָשִׁיר
kulala	yeye	kumruhusu	hakumruhusu	tajiri
H3462		H3240	H0369	H6223

Usingizi wa mfanyakazi ni mtamu, kama anakula kidogo au sana, lakini utajiri wa mtu tajiri haumuruhusu yeye kulala vizuri.

13	לִבְעָלָיו	שָׁמוּר	עֹשֶׁר	הַשָּׁמֶשׁ	תָּחַת	רָאִיתִי	חוֹלָה	רָעָה	יֵשׁ
	kwa–mmiliki–wake	unaohifadhiwa	utajiri	jua	chini–ya	niliouona	mkubwa	uovu	Kuna
	H1167	H8104	H6239	H8121	H8478	H7200			H3426

לְרָעָתוֹ׃
kwa–madhara–yake

Kuna jambo baya zaidi ambalo nimeliona chini ya jua: mali iliyowekwa akiba na mwenye nayo, inamsababishia taabu mwenyewe.

14	וְאָבַד	הָעֹשֶׁר	הַהוּא	בְּעִנְיַן	רָע	וְהוֹלִיד	בֵּן	וְאֵין
	Na–utapotea	utajiri	huo	katika–shughuli	mbaya	na–alimzaa	mwana	na–hakuna
	H0006	H6239	H1931	H6045		H3205		H0369

בְּיָדוֹ׃	מְאוּמָה׃
mkononi–mwake	chochote
H3027	H3972

Wakati tajiri anapopoteza utajiri wake kwa bahati mbaya, mwana wake, ambaye amemzaa, habakiziwi chochote mikononi mwake.

15	לָלֶכֶת	יָשׁוּב	עָרֹם	אִמּוֹ	מִבֶּטֶן	יָצָא	כַּאֲשֶׁר
	kwenda	atarudi	uchi	mama–yake	kutoka–tumboni–mwa	alitoka	Kama–alivyotoka
	H3212	H7725	H6174	H0517	H0990	H3318	

בְּיָדוֹ׃	שֶׁיֵּלֵךְ	בַּעֲמָלוֹ	יִשָּׂא	לֹא־	וּמְאוּמָה	כְּשֶׁבָּא	
mkononi–mwake	kwenda	katika–kazi–yake	kubeba	hatachukua	na–chochote	kama–alivyokuja	
H3027	H3212	H5999	H5375	H3808	H3972	H0935	

Kama mtu azaliwavyo uchi kutoka tumboni mwa mamaye, vivyo hivyo ataondoka katika maisha haya akiwa uchi. Hachukui chochote kutoka katika kazi yake.

16	יֵלֵךְ	כֵּן	שֶׁבָּא	עִנְיַן	כָּל־	חוֹלָה	רָעָה	זֶה	וְגַם־
	ataenda	hivyo	alivyokuja	jinsi	sawasawa–na	mkubwa	uovu	hili	Na–hili–pia
	H3212		H0935	H5980	H3605			H2090	H1571

לָרוּחַ׃	שֶׁיַּעֲמֹל	לוֹ	יִתְרוֹן	וּמַה־
kwa–upepo	anayefanya–kazi	kwake	faida	na–ni–nini
H7307	H5998		H3504	H4100

Jambo jingine baya kabisa, kama mtu alivyo kuja ni lazima aende vivyo hivyo. Hivyo ni faida gani mtu yeyote aipatayo katika kufanya kwa ajili ya upepo?

17

וְחָלְיוֹ	הַרְבֵּה	וְכָעַס	יֹאכֵל	בַּחֹשֶׁךְ	יָמָיו	כָּל־	גַּם
na–ugonjwa–wake	nyingi	na–hasira	anakula	gizani	siku–zake	siku–zake–zote	Pia
H2483		H3707	H0398	H2822	H3117	H3605	H1571

וָקֶצֶף׃
na–ghadhabu

Wakati wa siku zake anakula gizani na anafedheheshwa sana na magonjwa na hasira.

18

וְלִרְאוֹת	וְלִשְׁתּוֹת	לֶאֱכוֹל־	יָפֶה	אֲשֶׁר־	טוֹב	אֲנִי	רָאִיתִי	אֲשֶׁר־	הִנֵּה
na–kuona	na–kunywa	kula	ni–zuri	ambalo	jema	mimi	nilichokiona	kile	Tazama
H7200	H8354	H0398	H3303			H0589	H7200		H2009

]חיו[	יְמֵי־	מִסְפַּר	הַשֶּׁמֶשׁ	תָּחַת־	שֶׁיַּעֲמָל	וַעֲמָלוֹ	בְּכָל־	טוֹבָה
[maisha–yake]	siku–za	hesabu–ya	jua	chini–ya	anayoifanya	kazi–yake	katika–kila	mema
	H3117	H4557	H8121	H8478	H5998	H5999	H3605	

חֶלְקוֹ׃	הוּא	כִּי־	הָאֱלֹהִים	לוֹ	נָתַן־	אֲשֶׁר־	חַיָּיו)׃
sehemu–yake	ndiyo	kwa–maana–hiyo	Mungu	yeye	amempa	ambayo	maisha–yake
	H1931		H0430		H5414		

Tazama, kile nilichokiona kuwa kizuri kufaaa ni kula na knywa na kufurahia faida kutoka katika kazi zetu zote, tuzifanyazo chini ya jua wakati wa siku za maisha haya ambayo Mungu ametupa. Kwa kuwa huu ni wajibu wa mtu.

19

וּנְכָסִים	עָשָׁר	הָאֱלֹהִים	לוֹ	נָתַן־	אֲשֶׁר	הָאָדָם	כָּל־	גַּם
na–mali	utajiri	Mungu	yeye	amempa	ambaye	mwanadamu	kila	Pia
H5233	H6239	H0430		H5414		H0120	H3605	H1571

וְלִשְׂמֹחַ	חֶלְקוֹ	אֶת־	וְלָשֵׂאת	מִמֶּנּוּ	לֶאֱכָל	וְהַשְׁלִיטוֹ	
na–kufurahia	sehemu–yake	—	na–kupokea	kutoka–kwake	kula	na–amemwezesha	
H8055		H0853	H5375		H0398	H7980	

הִיא׃	אֱלֹהִים	מַתַּת	זֶה	בַּעֲמָלוֹ
hiyo	Mungu	ni–zawadi–ya	hii	kazi–yake
H1931	H0430	H4991	H2090	H5999

Yeyote ambaye Mungu amempa mali na utajiri na uwezo wa kupokea sehemu yake na kufurahi katika kazi yake hii ni zawadi kutoka kwa Mungu.

20

כִּי	חַיָּיו	יְמֵי	אֶת־	יִזְכֹּר	הַרְבֵּה	לֹא	כִּי
kwa–sababu	maisha–yake	siku–za	—	kukumbuka	sana	hatakumbuka	Kwa–maana
		H3117	H0853	H2142		H3808	

לִבּוֹ׃	בְּשִׂמְחַת	מַעֲנֶה	הָאֱלֹהִים
moyo–wake	kwa–furaha–ya	anajibu	Mungu
	H8057		H0430

Kwa kuwa mara kadhaa hakumbuki siku za maisha yake, kwa sababu Mungu anamfanya kuhangaika na mambo ambayo anafurahia kuyafanya.

Chapter 6

1

הָאָדָם׃	עַל־	הִיא	וְרַבָּה	הַשָּׁמֶשׁ	תָּחַת	רָאִיתִי	אֲשֶׁר	רָעָה	יֵשׁ
mwanadamu	kwa	ni	na–ni–mkubwa	jua	chini–ya	nimeuona	ambao	uovu	Kuna
H0120		H1931		H8121	H8478	H7200			H3426

Kuna ubaya ambao nimeuona chini ya jua, na ni mbaya kwa watu.

2 אִישׁ אֲשֶׁר־ יִתֶּן־ לוֹ יֵעֶה הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וּכְבוֹד וְאֵינֶנּוּ
Mtu ambaye amempa yeye Mungu utajiri na mali na heshima na–hampungukiwi
H0376 H0834 H5414 H3808 H0430 H6239 H5233 H3519 H0369

וְלֹא־ יַחְסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־ יִתְאַוֶּה וְלֹא־ יַשְׁלִיטֵנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֶנּוּ זֶה הֶבֶל וְחֶלְיִ רָע הוּא׃
lakini–hakumwezesha anachotamani chochote na–chochote nafsi–yake kupungukiwa hili atakula mgeni mtu kwa–maana kutoka–kwake kula Mungu kumwezesha hilo mbaya na–ugonjwa ni–ubatili
H3808 H0183 H0834 H3605 H5315 H2638 H2088 H0398 H5237 H0376 H3588 H4480 H0398 H0430 H7980 H1931 H7451 H2483 H1892

Mungu anaweza kumpa mtu mali na utajiri na heshima kwa kiasi kwamba hakosi chochote anachokitamani mwenyewe, lakini kisha hampi uwezo wa kukifurahia. Badala yake mtu mwingine hutumia vitu vyake. Huu ni mvuke, teso baya.

3 אִם־ יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים יִחְיֶה רַבּוֹת מִיָּמָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־ תִשְׂבַּע מִן־ הַטּוֹבָה וְגַם־ קְבוּרָה לֹא־ הָיְתָה לוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנָּפֶל׃
Hata–kama atazaa mtu mia na–miaka mingi ataishi na–mengi yatakayokuwa siku–za
H0518 H3205 H0376 H3967 H8141 H7227 H2421 H7235 H1961 H3117

lakini–nafsi–yake haishiba kushiba mema kutoka na–hata maziko hakuwa–na
H5315 H3808 H7646 H4480 H2896 H1571 H6900 H3808

kuliko–yeye bora ninasema yeye hakuwa–na kiumbe–kilichoharibika
H4480 H2896 H2896 H0559 H0518 H1961 H5309

Kama mtu akizaa watoto mia moja na kuishi miaka mingi, ili kwamba siku za miaka yake ni nyingi, lakini kama moyo wake hautosheki kwa mema na hazikwi kwa heshima, kisha ninasema kwamba, mtoto aliyezaliwa akiwa amekufa ni bora kuliko alivyo.

4 כִּי־ בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה׃
Kwa–maana–katika ubatili kinakuja na–katika–giza kinaenda na–katika–giza jina–lake linafunikwa
H3588 H1892 H0935 H2822 H3212 H2822 H8034 H3680

Hata mtoto huyo amezaliwa bila faida na anapita katika giza, na jina lake linabaki limefichika.

5 גַּם־ שֶׁמֶשׁ לֹא־ רָאָה וְלֹא יָדָע נַחַת לָזֶה מִזֶּה׃
Hata jua hakuona kuona wala–hakujua kujua pumziko kwa–huyu kuliko–yule
H1571 H8121 H3808 H7200 H3808 H3045 H5183 H2088 H4480 H2088

Ingawa mtoto huyu haoni jua au kujua kitu chochote, ana pumziko ingawa mtu huyo hakupumzika.

6 וְאִלּוּ חָיָה אֶלֶף שָׁנִים מִשְׁתַּיִם לֹא רָאָה טוֹבָה הֲלֹא אֶל־ מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הוֹלֵךְ׃
Na–hata–kama aliishi miaka–elfu miaka mara–mbili lakini–mema hakuona je–si kwenye mahali pamoja wote wanaenda
H0518 H2421 H0505 H8141 H4663 H2896 H7200 H3808 H0413 H4725 H0259 H3605 H1980

Hata kama mtu akiishi miaka elfu mbili lakini hajifunzi kufuraia vitu vizuri, aenda sehemu moja kama mtu yeyote yule.

לֹא	הַנֶּפֶשׁ	וְגַם־	לְפִיהוּ	הָאָדָם	עָמֵל	כָּל־	7
haijazishwa	nafsi	lakini–hata	ni–kwa–kinywa–chake	ya–mwanadamu	kazi	Kazi–yote	
H3808	H5315	H1571	H6310	H0120	H5999	H3605	

תִּמָּלֵא׃
kujazwa
H4390

Ingawa kazi yote ya mtu ni kujaza mdomo wake, ila hamu yake haishibi.

לְעָנְיִ	מַה־	הַכְּסִיל	מִן־	לְחָכָם	יוֹתֵר	מַה־	כִּי	8
kwa–maskini	nini	mpumbavu	kuliko	kwa–mwenye–hekima	zaidi	ni–nini	Kwa–maana	
H6041	H4100	H3684		H2450	H3148	H4100		

הַחַיִּים׃	נֶגֶד	לַהֲלֹךְ	יוֹדֵעַ
walio–hai	mbele–ya	kutembea	anayejua
	H5048	H1980	H3045

Hakika ni faida gani aliyo nayo mwenye hekima kuliko mpumbavu? Ni faida gani aliyo nayo masikini hata kama anajua jinsi ya kutenda mbele ya watu?

הֶבֶל	זֶה	גַּם־	נָפֶשׁ	מֵהֲלָךְ־	עֵינַיִם	מַרְאֵה	טֹוב	9
ni–ubatili	hili	hili–pia	nafsi	kuliko–kutangatanga–kwa	macho	kuona–kwa	Bora	
H1892	H2088	H1571	H5315	H1980		H4758		

רוּחַ׃	וּרְעוּת
upepo	na–kufukuza
H7307	H7469

Ni bora kuridhika na kile ambacho macho hukiona kuliko kutamani kile ambacho hamu isiyo tulia inatamani, ambayo pia ni mvuke na kujaribu kuuchunga upepo.

הוּא	אֲשֶׁר־	וְנוֹדָע	שְׁמוֹ	נִקְרָא	כְּבָר׀	שֶׁהָיָה	מַה־	10
yeye	kwamba	na–inajulikana	jina–lake	kiliitwa	tayari	kilichokuwako	Kilichokuwa	
H1931		H3045	H8034	H7121	H3528	H1961	H4100	

)שֶׁתַּקִּיף(	]שהתקיף[	עִם	לָדִין	יוּכַל	וְלֹא־	אָדָם	
aliye–na–nguvu	[aliye–na–nguvu]	na	kushindana	kuweza	na–hawezi	ni–binadamu	
H8623	H8630		H1777	H3201	H3808	H0120	

מִמֶּנּוּ׃
kuliko–yeye

Chochote ambacho kimekuwepo, tayari kimekwisha kupewa jina lake, na vile mtu alivyo ni kama tayari amekwisha fahamika. Hivyo imekuwa haifai kugombana na yule ambaye ni muhukumu mkuu wa wote.

לָאָדָם׃	יִתֵּר	מַה־	הֶבֶל	מַרְבִּים	הַרְבֵּה	דְּבָרִים	יֵשׁ־	כִּי	11
kwa–mwanadamu	faida	ni–nini	ubatili	yanayoongeza	mengi	maneno	kuna	Kwa–maana	
H0120	H3148	H4100	H1892			H1697	H3426		

Maneno mengi ambayo yanaongelewa, ndivyo yasiyo na maana yanaongezeka, kwa hiyo ni faida gani iliyopo kwa mwanadamu?

12

מִסְפָּר	בָּחַיִּים	לָאָדָם	טֹוב	מַה־	יוֹדֵעַ	מִי־	כִּי
hesabu–ya	katika–maisha	kwa–mwanadamu	jema	ni–nini	ajuaye	ni–nani	Kwa–maana
H4557		H0120		H4100	H3045	H4310	

יַגִּיד	מִי־	אֲשֶׁר	כַּצֵּל	וְיַעֲשֵׂם	הֶבְלֹו	חַיֵּי	יְמֵי־
atakayemwambia	ni–nani	kwa–maana	kama–kivuli	anayoishi	ubatili–wake	maisha–ya	siku–za
H5046	H4310		H6738		H1892		H3117

הַשָּׁמֶשׁ׃	תַּחַת	אַחֲרָיו	יִהְיֶה	מַה־	לָאָדָם
jua	chini–ya	baada–yake	kitakachokuwa	ni–nini	mwanadamu
H8121	H8478		H1961	H4100	H0120

Kwa kuwa ni nani ajuaye nini kilicho kizuri kwa mtu katika maisha yake wakati wa ubatili wake, siku zilizo hesabika ambazo kwa hizo anapita kama kivuri? Ni nina anayeweza kumwambia mtu kile kitakacho kuja chini ya jua baada ya kupita?

Chapter 7

1

הִוָּלְדֹו׃	מִיּוֹם	הַמָּוֶת	וְיֹום	טֹוב	מִשֶּׁמֶן	שֵׁם	טֹוב
ya–kuzaliwa–kwake	kuliko–siku	ya–kufa	na–siku	mazuri	kuliko–mafuta	jina	Bora
H3205	H3117	H4194	H3117		H8081	H8034	

Jina zuri ni bora kuliko manukato ya gharama, na siku ya kufa ni bora kuliko siku ya kuzaliwa.

2

בֵּית	אֶל־	מִלֶּכֶת	אֵבֶל	בֵּית־	אֶל־	לָלֶכֶת	טֹוב
nyumba–ya	kwenye	kuliko–kwenda	maombolezo	nyumba–ya	kwenye	kwenda	Bora
	H0413	H3212	H0060		H0413	H3212	

אֶל־	יִתֵּן	וְהַחַי	הָאָדָם	כָּל־	סֹוף	הִוא	בַּאֲשֶׁר	מְשִׂתָּה	לִבֹּו׃
katika	aweke	na–aliye–hai	mwanadamu	kila	ni–mwisho–wa	hiyo	kwa–kuwa	karamu	moyo–wake
H0413	H5414		H0120	H3605	H5490	H1931		H4960	

Ni bora kwenda kwenye nyumba ya maombolezo kuliko nyumba ya karamu, kwa kuwa maombolezo huja kwa watu wote wakati wa mwisho wa uhai, kwa hiyo watu wanaoishi ni lazima waweke hili moyoni.

3

יִיטַב	פָּנִים	בְּרֹעַ	כִּי־	מִשְּׂחָק	כָּעַס	טֹוב
huimarishwa	uso	uso–wenye–huzuni	kwa–maana–katika	kuliko–kicheko	huzuni	Bora
H3190	H6440	H7455		H7814		

לֵב׃
moyo

Huzuni ni bora kuliko kicheko, kwa kuwa baada ya uso wa huzuni huja furaha ya moyo.

4

כְּסִילִים	וְלֵב	אֵבֶל	בְּבֵית	חֲכָמִים	לֵב
wapumbavu	lakini–moyo–wa	maombolezo	katika–nyumba–ya	wenye–hekima	Moyo–wa
H3684		H0060		H2450	

שִׂמְחָה׃	בְּבֵית
furaha	katika–nyumba–ya
H8057	

Moyo wa mwenye hekima uko katika nyumba ya maombolezo, lakini moyo wa wapumbavu uko katika nyumba ya karamu.

	כְּסִילִֽים׃	שִׁיר	שֹׁמֵעַ	מֵאִ֣ישׁ	חָכָ֔ם	גַּעֲרַ֥ת	לִשְׁמֹ֖עַ	טֽוֹב	5
	wapumbavu	wimbo–wa	kusikia	kuliko–mtu	mwenye–hekima	karipio–la	kusikia	Bora	
	H3684		H8085	H0376	H2450	H1606	H8085		

Ni bora kusikiliza maonyo ya mtu mwenye hekima kuliko kusikiliza wimbo wa wapumbavu.

הַכְּסִ֔יל	שְׂחַ֥ק	כֵּן	הַסִּ֖יר	תַּחַ֣ת	הַסִּירִ֑ים	כְּקֹ֣ול	כִּי		6
mpumbavu	kicheko–cha	ndivyo	sufuria	chini–ya	miiba	kama–sauti–ya	Kwa–maana		
H3684	H7814			H8478					

הָֽבֶל׃	זֶ֥ה	וְגַם־
ni–ubatili	hili	na–hili–pia
H1892	H2088	H1571

Kwa kuwa kama mlio wa miiba chini ya chungu, ndivyo kilivyo kicheko cha wapumbavu. Huu pia ni mvuke.

לֵ֚ב	אֶת־	וַיֹּאבַ֣ד	חָכָ֔ם	יְהֹולֵ֖ל	הָעֹ֑שֶׁק	כִּי	7
moyo–wa	—	na–huharibu	mwenye–hekima	humfanya–wazimu	dhuluma	Kwa–maana	
	H0853	H0006	H2450		H6233		

מַתָּנָֽה׃
zawadi
H4979

kweli jeuri humfanya mtu mwenye hekima kuwa mpumbavu, na rusha huharibu moyo.

מִגְּבַ֥הּ־	רוּחַ֙	אֶ֣רֶךְ־	ט֔וֹב	מֵרֵאשִׁיתֹ֖ו	דָּבָ֑ר	אַחֲרִ֣ית	ט֔וֹב	8
kuliko–kiburi–cha	roho	uvumilivu–wa	bora	kuliko–mwanzo–wake	jambo	mwisho–wa	Bora	
H1362	H7307	H0750		H7225	H1697	H0319		

רֽוּחַ׃
roho
H7307

Ni heri mwisho wa jambo kuliko mwanzo; na watu wenye uvumilivu ni bora kuliko wenye majivuno rohoni.

בְּחֵ֣יק	כַּ֔עַס	כִּ֥י	לְכְעֹ֖וס	בְּרוּחֲךָ֑	תִּבָּהֵ֣ל	אַל־		9
kifuani–mwa	hasira	kwa–maana	kukasirika	rohoni–mwako	kuharakisha	Usiharakishe		
H2436			H3707	H7307	H0926	H0408		

נָ֖וּחַ׃	כְּסִילִֽים
hupumzika	wapumbavu
H5117	H3684

Usikasirike haraka rohoni mwako, kwa sababu hasira hukaa katika mioyo ya wapumbavu.

מַאֲלֶ֔ה	טֹובִ֖ים	הָיוּ֙	הָרִאשֹׁנִ֣ים	שֶׁהַיָּמִ֑ים	הָיָ֣ה	מֶּ֔ה	תֹּאמַ֖ר	אַל־	10
kuliko–hizi	bora	zilikuwa	za–kwanza	siku	zilikuwa	Kwa–nini	kusema	Usiseme	
H0428		H1961	H7223	H3117	H1961	H4100	H0559	H0408	

זֶ֔ה׃	עַל־	שְׁאֵלְתָּ	מֵחָכְמָ֖ה	לֹ֣א	כִּ֥י	
hili	kuhusu	uliuliza	kwa–hekima	si	kwa–maana	
H2088		H7592	H2451	H3808		

Usiseme, “Kwa nini siku za zamani zilikuwa bora kuliko siku hizi?” Kwa kuwa sio kwa sababu ya hekima kwamba unauliza swali hili.

הַשָּׁמֶ֔שׁ׃	לִרְאֵי֙	וְיֹתֶ֣ר	נַחֲלָ֔ה	עִם־	חָכְמָ֖ה	טֹובָ֑ה	11
jua	kwa–waonao	na–faida	urithi	pamoja–na	hekima	Njema	
H8121	H7200	H3148	H5159		H2451		

Hekima ni njema kama vitu vya thamani tunavyorithi kutoka kwa wazazi wetu. Inatoa faida kwa wale wanaoliona jua.

12

דַּ֣עַת	וְיִתְר֣וֹן	הַכָּ֔סֶף	בְּצֵ֖ל	הַחָכְמָ֑ה	בְּצֵ֖ל	כִּֽי׃
maarifa	lakini–faida–ya	fedha	kama–katika–kivuli–cha	hekima	katika–kivuli–cha	Kwa–maana
H1847	H3504	H3701	H6738	H2451	H6738	

בְּעָלֶ֥יהָ׃	תְּחַיֶּ֖ה	הַחָכְמָ֥ה
mwenye–nayo	humhifadhi	hekima
H1167	H2421	H2451

Kwa kuwa hekima hutoa ulinzi kama vile fedha inavyoweza kutoa ulinzi, lakini faida ya maarifa ni kwamba hekima humpa uhai kwa yeyote aliye nayo.

13

אֲשֶׁ֤ר	אֵת֙	לְתַקֵּ֔ן	יוּכַ֖ל	מִי֙	כִּ֣י	הָאֱלֹהִ֑ים	מַעֲשֵׂ֣ה	אֶת־	רְאֵ֕ה
ambacho	kile	kunyoosha	awezaye	ni–nani	kwa–maana	Mungu	kazi–ya	—	Tazama
	H0853	H8626	H3201	H4310		H0430	H4639	H0853	H7200

עִוְּתֽוֹ׃
amekipinda
H5791

Tafakaria matendo ya Mungu: Ni nani awezaye kuimarisha chochote alichokipindisha?

14

אֶת־	גַּ֚ם	רְאֵ֔ה	רָעָ֖ה	וּבְי֣וֹם	בְּט֑וֹב	הֱיֵ֣ה	טוֹבָ֔ה	בְּי֗וֹם	
—	pia	tafakari	ya–uovu	na–katika–siku	katika–mema	uwe	ya–mema	Katika–siku	
H0853	H1571	H7200		H3117		H1961		H3117	

הָאָדָ֔ם	יִמְצָ֣א	שֶׁלֹּ֣א	דִּבְרַ֔ת	עַל־	הָאֱלֹהִ֖ים	עָשָׂ֥ה	זֶּ֛ה	לְעֻמַּת־	זֶ֥ה
mwanadamu	kupata	asipate	kwamba	ili	Mungu	amefanya	lile	pamoja–na	hili
H0120	H4672	H3808	H1700		H0430		H2088	H5980	H2088

מְאוּמָֽה׃	אַחֲרָֽיו׃
chochote	baada–yake
H3972	

Wakati nyakati vinakuwa njema, ishi kwa furaha katika hali hiyo, lakini wakati unapokuwa mbaya, tafakari hili: Mungu ameruhusu hali zote ziwepo, Kwa sababu hii, hakuna mwanadamu yeyote atakaye fahamu chochote kinacho kuja baada yake.

15

אֹבֵ֔ד	צַדִּ֖יק	יֵ֣שׁ	הֶבְלִ֑י	בִּימֵ֣י	רָאִ֔יתִי	הַכֹּ֗ל	אֶת־	
anayeangamia	mwenye–haki	kuna	ubatili–wangu	katika–siku–za	nimeyaona	Yote	—	
H0006	H6662	H3426	H1892	H3117	H7200	H3605	H0853	

בְּרָעָתֽוֹ׃	מַאֲרִ֥יךְ	רָשָׁ֖ע	וְיֵ֣שׁ	בְּצִדְקֽוֹ
katika–uovu–wake	anayeongeza–maisha	mwovu	na–kuna	katika–haki–yake
	H0748	H7563	H3426	H6664

Nimeona mambo mengi katika siku zangu za ubatili. Kuna watu wenye haki ambao wanaangamia licha ya kwamba wana haki, na kuna watu waovu wanaoishi maisha marefu licha ya kwamba ni waovu.

16

יוֹתֵ֔ר	תִּתְחַכָּ֖ם	וְאַל־	הַרְבֵּ֑ה	צַדִּ֖יק	תְּהִ֣י	אַל־	
sana	mwenye–hekima–kupita–kiasi	na–usiwe	kupita–kiasi	mwenye–haki	kuwa	Usiwe	
H3148	H2449	H0408		H6662	H1961	H0408	

תִּשּׁוֹמֵֽם׃	לָֽמָּה
ujiangamize	kwa–nini
H8074	H4100

Usiwe mwenye haki katika macho yako mwenyewe. Kwa nini kujiharibu mwenyewe?

בִּלְא	תָמוּת	לָמָּה	סָכָל	תְּהִי	וְאַל־	הַרְבֵּה	תִּרְשָׁע	אַל־	17
kabla–ya	ufe	kwa–nini	mpumbavu	kuwa	na–usiwe	kupita–kiasi	mwovu	Usiwe	
H3808	H4191	H4100	H5530	H1961	H0408		H7561	H0408	

עִתֶּךָ׃
wakati–wako
H6256

Usiwe mwovu sana au mpumbavu. Kwa nini ufe kabla ya wakati wako?

אֶת־	תַּנַּח	אַל־	מִזֶּה	וְגַם־	בָּזֶה	תֶּאֱחֹז	אֲשֶׁר	טֹוב	18
—	kuachia	usiachie	lile	na–pia–kutoka	hili	ushike	kwamba	Ni–vyema	
H0853	H3240	H0408	H2088	H1571	H2088	H0270			

כִּי־ יְרֵא אֶת־ יֵצֵא אֱלֹהִים כֻּלָּם׃
kwa–maana mkono–wako na atatoka Mungu amchaye vyote
H3027 H0853 H3318 H0430 H3373 H3605

Ni vyema kwamba ushike hekima hii, na kwamba usiache haki iende zake. Kwa kuwa mtu amchae Mungu atatimiza ahadi zake zote.

הָיוּ	אֲשֶׁר	שַׁלִּיטִים	מֵעֲשָׂרָה	לֶחָכָם	תָּעֹז	הַחָכְמָה	19
walikuwa	waliokuwa	watawala	kuliko–watawala–kumi	mwenye–hekima	humtia–nguvu	Hekima	
H1961		H7989	H6235	H2450	H5810	H2451	

בָּעִיר׃
mjini

Hekima ina nguvu ndani ya mwenye hekima, zaidi ya watawala kumi katika mji.

טֹוב	יַעֲשֶׂה־	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	צַדִּיק	אֵין	אָדָם	כִּי	20
mema	hufanya	ambaye	duniani	mwenye–haki	hakuna	mwanadamu	Kwa–maana	
			H0776	H6662	H0369	H0120		

יֶחֱטָא׃ וְלֹא
dhambi na–asitende
H2398 H3808

Hakuna mtu mwenye haki juu ya nchi anayefanya mema na hatendi dhambi.

אֲשֶׁר	לִבֶּךָ	תִּתֶּן	אַל־	יְדַבְּרוּ	אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	לְכָל־	גַּם	21
ili	moyo–wako	kutia	usiyatie	wanasema	ambayo	maneno	kwa–maneno–yote	Pia	
		H5414	H0408	H1696		H1697	H3605	H1571	

מְקַלְלֶךָּ׃ עַבְדְּךָ אֶת־ תִּשְׁמַע לֹא־
akikutukana mtumwa–wako — kusikia usisikie
H7043 H5650 H0853 H8085 H3808

Usisikilize kila neno linaongelewa, kwa sababu unaweza kusikia mtumishi wako anakulaani.

אַתָּה)‏	‎[את]‏	גַּם־	אֲשֶׁר	לִבֶּךָ	יָדַע	רַבֹּות	פְּעָמִים	גַּם־	כִּי	22
wewe	[wewe]	pia	kwamba	moyo–wako	unajua	nyingi	mara	pia	Kwa–maana	
		H1571			H3045		H6471	H1571		

אֲחֵרִים׃ קִלַּלְתָּ
wengine uliwatukana
H0312 H7043

Vivyo hivyo unafahamu mwenyewe ndani ya moyo wako umewalaani wengine mara kadhaa.

וְהֵיא	אֶחְכָּמָה	אָמַרְתִּי	בָּחָכְמָה	נִסִּיתִי	זֶה	כָּל־	23
lakini–hiyo	nitakuwa–na–hekima	nilisema	kwa–hekima	nimeyajaribu	haya	Yote	
H1931	H2449	H0559	H2451	H5254	H2090	H3605	

מִמֶּנִּי׃	רְחוֹקָה
kutoka–kwangu	ilikuwa–mbali
	H7350

Haya yote nimeyathibitisha kwa hekima. Nikasema, “nitakuwa mwenye hekima,” lakini zaidi ambavyo ningekuwa.

יִמְצָאֶנּוּ׃	מִי	עָמֹק	וְעָמֹק	שֶׁהָיָה	מַה־	רָחוֹק	24
atakayekipata	ni–nani	kirefu	na–kina–kirefu	kilichokuwako	ni–kile	Mbali	
H4672	H4310	H6013	H6013	H1961	H4100	H7350	

Hekima i mbali na kina sana. Ni nani awezaye kuipata?

וְחֶשְׁבּוֹן	חָכְמָה	וּבַקֵּשׁ	וְלָתוּר	לָדַעַת	וְלִבִּי	אֲנִי	סַבּוֹתִי	25
na–hesabu	hekima	na–kutafuta	na–kuchunguza	kujua	na–moyo–wangu	mimi	Nikageuka	
H2808	H2451	H1245	H8446	H3045		H0589	H5437	

הוֹלֻלוֹת׃	וְהַסִּכְלוּת	כֶּסֶל	רֶשַׁע	וְלַדַּעַת
wazimu	na–upumbavu	ujinga	uovu	na–kujua
H1947		H3689	H7562	H3045

Nikageuza moyo wangu kujifunza kuchunguza na kutafuta hekima na ufafanuzi wa ukweli, na kufahamu kwamba ubaya ni ujinga na kwamba upumbavu ni wazimu.

מְצוֹדִים	הִיא	אֲשֶׁר־	הָאִשָּׁה	אֶת־	מִמָּוֶת	מַר	אֲנִי	וּמוֹצֵא	26
mitego	yeye	ambaye	mwanamke	—	kuliko–mauti	uchungu	mimi	Na–ninakuta	
	H1931		H0802	H0853	H4194	H4751	H0589	H4672	

יִמָּלֵט	הָאֱלֹהִים	לִפְנֵי	טוֹב	יָדֶיהָ	אֲסוּרִים	לִבָּהּ	וַחֲרָמִים	
ataepuka	Mungu	mbele–ya	mwema	mikono–yake	vifungo	moyo–wake	na–nyavu	
H4422	H0430	H6440		H3027	H0612			

בָּהּ׃	יִלָּכֵד	וְחוֹטֵא	מִמֶּנָּה
naye	atakamatwa	lakini–mwenye–dhambi	kutoka–kwake
	H3920	H2398	

Nikapata kufahamu kwamba uchungu kuliko kifo, ndivo alivyo mwanamke yeyote ambaye moyo wake umejaa mitego, na nyavu, na ambaye mikono yake ni minyororo. Yeyote ampendezaye Mungu ataponyoka kutoka kwake, lakini mwenye dhambi atachukuliwa naye.

חֶשְׁבּוֹן׃	לִמְצֹא	לְאַחַת	אַחַת	קֹהֶלֶת	אָמְרָה	מָצָאתִי	זֶה	רְאֵה	27
hesabu	kupata	baada–ya–kingine	kimoja	Mhubiri	anasema	nimekuta	hili	Tazama	
H2808	H4672	H0259	H0259	H6953	H0559	H4672	H2088	H7200	

“Tafakari kile nilichovumbua,” asema Mwalimu. “Nimekuwa nikiongeza uvumbuzi mmoja hadi mwingine ili kwamba nipate ufafanuzi wa ukweli.

אֶחָד	אָדָם	מָצָאתִי	וְלֹא	נַפְשִׁי	בִּקְשָׁה	עוֹד־	אֲשֶׁר	28
mmoja	mwanamume	kupata	lakini–sikupata	nafsi–yangu	ilitafuta	bado	Ambalo	
H0259	H0120	H4672	H3808	H5315	H1245	H5750		

מָצָאתִי׃	לֹא	אֶלֶּה	בְּכָל־	וְאִשָּׁה	מָצָאתִי	מֵאֶלֶף
kupata	sikupata	hawa	katika–wote	lakini–mwanamke	nimekuta	kati–ya–elfu
H4672	H3808	H0428	H3605	H0802	H4672	H0505

Hii ndiyo bado natafuta, lakini bado sijapata. Sikupata mwanamme mmoja mwenye haki miongoni mwa elfu, lakini sikupata mwanamke miongoni mwa wale wote.

הָאָדָם	אֶת־	הָאֱלֹהִים	עָשָׂה	אֲשֶׁר	מָצָאתִי	זֶה	רְאֵה־	לְבַדּוֹ	29
mwanadamu	—	Mungu	alimfanya	kwamba	nimekuta	hili	tazama	Peke–yake	
H0120	H0853	H0430			H4672	H2088	H7200	H0905	

רַבִּים׃	חִשְׁבֹּנוֹת	בִּקְשׁוּ	וְהֵמָּה	יָשָׁר
mingi	mipango	wametafuta	lakini–wao	mnyofu
	H2810	H1245	H1992	H3477

Nimegundua hili: kwamba Mungu alimuumba binadamu akiwa mnyoofu, lakini wametoka katika hali ya unyofu wakitafuta magumu mengi.

Chapter 8

אָדָם	חָכְמַת	דָּבָר	פֶּשֶׁר	יוֹדֵעַ	וּמִי	כְּהֶחָכָם	מִי	1
mtu	Hekima–ya	jambo	maana–ya	ajuaye	na–nani	kama–mwenye–hekima	Ni–nani	
H0120	H2451	H1697	H6592	H3045	H4310	H2450	H4310	

יְשֻׁנָּא׃	פְּנֵיו	וְעֹז	פְּנֵיו	תְּאִיר
hubadilishwa	uso–wake	na–ugumu–wa	uso–wake	huuangaza
H8132	H6440	H5797	H6440	H0215

Ni mtu gani mwenye hekima? Ambaye anafahamu matukio yana maana gani katika maisha? Hekima ndani ya mtu husababisha uso wake kung'ara, na ugumu wa uso wake hubadilika.

אֱלֹהִים׃	שְׁבוּעַת	דִּבְרַת	וְעַל	שְׁמֹור	מֶלֶךְ	פִּי־	אֲנִי	2
Mungu	kiapo–kwa	jambo–la	na–kwa–sababu–ya	iitiishe	mfalme	amri–ya	Mimi	
H0430	H7621	H1700		H8104	H4428	H6310	H0589	

Ninakushauri kuitii amri ya mfalme kwa sababu ya kiapo cha Mungu cha kumlinda yeye.

בָּע	בִּדְבָר	תַּעֲמֹד	אַל־	תֵּלֵךְ	מִפָּנָיו	תִּבָּהֵל	אַל־	3
baya	katika–jambo	kusimama	usisimame	haraka	mbele–yake	kuondoka	Usiondoke	
	H1697	H5975	H0408	H3212	H6440	H0926	H0408	

יַעֲשֶׂה׃	יַחְפֹּץ	אֲשֶׁר	כָּל־	כִּי
atafanya	anapenda	anachopenda	kila–kitu	kwa–maana
			H3605	

Usiharakishe kuondoka mbele ya uwepo wake, na usisimame kuunga mkono jambo lisilofaa, kwa kuwa mfalme anafanya chochote anacho tamani.

מָה־	לוֹ	יֹאמַר־	וּמִי	שִׁלְטוֹן	מֶלֶךְ	דְּבַר־	בַּאֲשֶׁר	4
Unafanya–nini	kwake	atasema	na–nani	lina–mamlaka	mfalme	neno–la	Kwa–kuwa	
H4100		H0559	H4310	H7983	H4428	H1697		

תַּעֲשֶׂה׃
unafanya

Neno la mfalme hutawala, kwa hiyo ni nani atakaye mwambia, 'Unafanya nini?

לֵב	יֵדַע	וּמִשְׁפָּט	וְעֵת	רָע	דָּבָר	יֵדַע	לֹא	מִצְוָה	שֹׁמֵר	5
moyo–wa	anajua	na–hukumu	na–wakati	baya	jambo	kujua	hatajua	amri	Anayeishika	
	H3045	H4941	H6256		H1697	H3045	H3808	H4687	H8104	

חָכָם׃
mwenye–hekima
H2450

Yeyote ashikaye amri za mfalme hukwepa madhara. Moyo wa mwenye hekima hutambua mwelekeo muafaka na muda wa kuenda.

הָאָדָם	רָעַת	כִּי־	וּמִשְׁפָּט	עֵת	יֵשׁ	חֵפֶץ	לְכָל־	כִּי	6
mwanadamu	uovu–wa	kwa–maana	na–hukumu	wakati	kuna	jambo	kwa–kila	Kwa–maana	
H0120			H4941	H6256	H3426	H2656	H3605		

עָלָיו׃	רַבָּה
juu–yake	ni–mkubwa

Kwa kuwa kila jambo lina jibu sahihi, na wakati wa kujibu, kwa sababu taabu ya mtu ni kubwa.

מִי	יִהְיֶה	כַּאֲשֶׁר	כִּי	שֶׁיִּהְיֶה	מַה־	יֹדֵעַ	אֵינֶנּוּ	כִּי־	7
nani	itakavyokuwa	jinsi	kwa–maana	kitakachokuwa	kipi	kujua	hajui	Kwa–maana	
H4310	H1961			H1961	H4100	H3045	H0369		

לוֹ׃	יַגִּיד
yeye	atakayemwambia
	H5046

Hakuna anaye fahamu kinacho fuata. Ni nani awezaye kumwambia nini kinacho kuja?

וְאֵין	הָרוּחַ	אֶת־	לִכְלוֹא	בְּרוּחַ	שַׁלִּיט	אָדָם	אֵין	8
na–hakuna	roho	—	kuzuia	juu–ya–roho	mwenye–mamlaka	mwanadamu	Hakuna	
H0369	H7307	H0853	H3607	H7307	H7989	H0120	H0369	

יְמַלֵּט	וְלֹא־	בַּמִּלְחָמָה	מִשְׁלַחַת	וְאֵין	הַמָּוֶת	בְּיוֹם	שִׁלְטוֹן
kumwokoa	na–hautamwokoa	katika–vita	kuachiliwa	na–hakuna	ya–kufa	katika–siku	mamlaka
H4422	H3808	H4421	H4917	H0369	H4194	H3117	H7983

בְּעָלָיו׃	אֶת־	רֶשַׁע
wamiliki–wake	—	uovu
H1167	H0853	H7562

Hakuna mwenye uwezo juu ya roho aizuie roho; wala hana mamlaka juu ya siku ya kufa; wala hakuna kuruhusiwa katika vita vile; wala uovu hautamwokoa yule aliyeuzoea.

אֲשֶׁר	מַעֲשֶׂה	לְכָל־	לִבִּי	אֶת־	וְנָתוֹן	רָאִיתִי	זֶה	כָּל־	אֶת־	9
ambalo	tendo	kwa–kila	moyo–wangu	—	na–niliweka	nimeyaona	haya	Yote	—	
	H4639	H3605		H0853	H5414	H7200	H2088	H3605	H0853	

בְּאָדָם	הָאָדָם	שָׁלַט	אֲשֶׁר	עֵת	הַשָּׁמֶשׁ	תַּחַת	נַעֲשָׂה
juu–ya–mwanadamu	mwanadamu	anatawala	ambapo	wakati	jua	chini–ya	linafanywa
H0120	H0120	H7980		H6256	H8121	H8478	

לוֹ׃	לְרַע
yake	kwa–madhara

Mambo hayo yote nimeyaona, nikatia moyo wangu katika kila kazi iliyofanyika chini ya jua. Kuna wakati ambapo mtu mmoja anayo mamlaka juu ya mwenziwe kwa hasira yake.

יְהַלֵּכוּ	קָדוֹשׁ	וּמִמְקוֹם	וָבָאוּ	קְבוּרִים	רְשָׁעִים	רָאִיתִי	וּבְכֵן	10
wakaenda	patakatifu	na–kutoka–mahali	na–wakaja	wakizikwa	waovu	niliwaona	Na–hivyo	
H1980	H6918	H4725	H0935	H6912	H7563	H7200		

הָבֶל׃	זֶה	גַּם־	עָשׂוּ	כֵּן־	אֲשֶׁר	בָּעִיר	וְיִשְׁתַּכְּחוּ
ni–ubatili	hili	hili–pia	walifanya	hivyo	ambapo	mjini	na–wakasahauliwa
H1892	H2088	H1571					H7911

Hivyo niliwaona wabaya wakizikwa hadharani. Waliondolewa mahali patakatifu na kuzikwa mahali waliposifiwa na watu katika mji walipokuwa wamefanya matendo maovu. Hii nayo haifai.

11

כֵּן	עַל־	מְהֵרָה	הָרָעָה	מַעֲשֶׂה	פִּתְגָּם	נַעֲשָׂה	אֵין־	אֲשֶׁר׀
hivyo	kwa-hiyo	haraka	kibaya	ya-kitendo	hukumu	haifanyiki	haifanyiki	Kwa-sababu
		H4120		H4639	H6599		H0369	

רָֽע׃	לַעֲשׂוֹת	בָּהֶם	הָאָדָם	בְּנֵי־	לֵב	מָלֵא
uovu	kufanya	ndani-yao	binadamu	wana-wa	moyo-wa	umejaa
			H0120			H4390

Wakati hukumu dhidi ya tendo ovu haihukumiwi haraka, hushawishi mioyo ya wanadamu kutenda ubaya.

12

גַּם־	כִּי	לוֹ	וּמַאֲרִיךְ	מְאַת	רָע	עֹשֶׂה	חֹטֶא	אֲשֶׁר
pia	bado	kwake	na-kuendelea	mara-mia	uovu	anafanya	mwenye-dhambi	Ingawa
H1571			H0748	H3967			H2398	

יִירְאוּ	אֲשֶׁר	הָאֱלֹהִים	לְיִרְאָי	טוֹב׀	יִהְיֶה־	אֲשֶׁר	אָנִי	יוֹדֵעַ
wamcha	ambao	Mungu	kwa-wamchao	vizuri	kitakuwa	kwamba	mimi	ninajua
H3372		H0430	H3372		H1961		H0589	H3045

מִלְּפָנָיו׃
mbele-yake
H6440

Hata kama mwenye dhambi afanye uovu mara mia moja na bado aishi kwa muda mrefu, bado ninafahamu itakuwa vyema kwa wale wanao muheshimu Mungu, wanaouheshimu uwepo wake walio nao.

13

יָמִים	יַאֲרִיךְ	וְלֹא־	לָרָשָׁע	יִהְיֶה	לֹא־	וְטוֹב׀
siku	kuongeza	na-hataongeza	kwa-mwovu	yatakuwa	hayatakuwa	Lakini-mema
H3117	H0748	H3808	H7563	H1961	H3808	

אֱלֹהִים׃	מִלִּפְנֵי	יָרֵא	אֵינֶנּוּ	אֲשֶׁר	כַּצֵּל
Mungu	mbele-ya	kumcha	hamchi	kwa-sababu	kama-kivuli
H0430	H6440	H3373	H0369		H6738

Lakini haitakuwa vyema kwa mtu mwovu; mkewe hatacheleweshwa. Siku zake kama kizuri kitowekacho upesi, kwa sababu hamuheshimu Mungu.

14

אֲשֶׁר	צַדִּיקִים	יֵשׁ	וְאֲשֶׁר	הָאָרֶץ׀	עַל־	נַעֲשָׂה	אֲשֶׁר	הֶבֶל׀	יֵשׁ־
ambao	wenye-haki	wako	kwamba	nchi	juu-ya	unafanywa	ambao	ubatili	Kuna
	H6662	H3426		H0776				H1892	H3426

אֲלֵהֶם	שֶׁמַּגִּיעַ	רְשָׁעִים	וְיֵשׁ	הָרְשָׁעִים	כְּמַעֲשֵׂה	אֲלֵהֶם׀	מַגִּיעַ
wao	ambao-huwapata	waovu	na-wako	waovu	kama-matendo-ya	wao	huwapata
H0413	H5060	H7563	H3426	H7563	H4639	H0413	H5060

הֶבֶל׃	זֶה	שֶׁגַּם־	אָמַרְתִּי	הַצַּדִּיקִים	כְּמַעֲשֵׂה
ni-ubatili	hili	kwamba-hili-pia	nilisema	wenye-haki	kama-matendo-ya
H1892	H2088	H1571	H0559	H6662	H4639

Kuna mvuke mwingine usio faa, jambo jingine linaofanyika juu ya dunia. Mambo hutokea kwa watu wenye haki kama yatokeavyo kwa watu waovu, na mambo hutokea kwa wenye haki kama yatokeavyo kwa waovu. Ninasema hili pia ni mvuke usiofaa.

15 וְשִׂבָחְתִי Kwa–hiyo–niliisifu
מִמֶּנִּי mimi
אֶת־ —
הַשִּׂמְחָה furaha
אֲשֶׁר kwa–sababu
אֵין־ hakuna
טוֹב jema
לָאָדָם׃ kwa–mwanadamu

כִּי isipokuwa
אִם־ tu
לֶאֱכֹל kula
וְלִשְׁתּוֹת na–kunywa
וְלִשְׂמֹחַ na–kufurahia
וְהוּא na–hiyo
יִלְוֶנּוּ itamfuata
תַּחַת chini–ya
הַשֶּׁמֶשׁ jua

בַּעֲמָלוֹ katika–kazi–yake
יְמֵי siku–za
חַיָּיו maisha–yake
אֲשֶׁר־ ambazo
נָתַן־ amempa
לוֹ yeye
הָאֱלֹהִים Mungu
תַּחַת chini–ya
הַשָּׁמֶשׁ׃ jua

Kwa hiyo nikapendekeza furaha, kwa sababu mtu hana jambo bora chini ya jua zaidi ya kula na kunywa na kuwa na furaha. furaha ndiyo itamfuata katika kazi zake kwa siku zote za maisha yake ambayo Mungu amempa chini ya jua.

16 כַּאֲשֶׁר Nilipoweka
נָתַתִּי niliweka
אֶת־ —
לִבִּי moyo–wangu
לָדַעַת kujua
חָכְמָה hekima
וְלִרְאוֹת na–kuona
אֶת־ —
הָעִנְיָן shughuli

שֶׁנָּתַן usingizi
וּבַלַּיְלָה na–usiku
בַּיּוֹם mchana
גַּם hata
כִּי kwa–maana
הָאָרֶץ nchi
עַל־ juu–ya
נַעֲשָׂה inayofanywa
אֲשֶׁר inayofanywa

בְּעֵינָיו machoni–mwake
אֵינֶנּוּ hakuona
רֹאֶה׃ kuona

Nikauweka moyo wangu kufamu hekima na kufahamu kazi inayofanyika juu ya nchi, kazi ambayo inafanyika mara nyingi pasipo kufumba macho usiku au mchana.

17 וְרָאִיתִי Na–niliiona
אֶת־ —
כָּל־ kazi–yote
מַעֲשֵׂה kazi–ya
הָאֱלֹהִים Mungu
כִּי kwamba
לֹא hawezi
יוּכַל kuweza
הָאָדָם mwanadamu

לִמְצוֹא kupata
אֶת־ —
הַמַּעֲשֶׂה kazi
אֲשֶׁר ambayo
נַעֲשָׂה inafanywa
תַּחַת chini–ya
הַשֶּׁמֶשׁ jua
בְּשֶׁל kwa–sababu
אֲשֶׁר ingawa
יַעֲמָל anajitahidi

לְבַקֵּשׁ kutafuta
וְלֹא lakini–hatapata
יִמְצָא kupata
וְגַם na–hata
אִם־ kama
יֹאמַר atasema
חֶכָם mwenye–hekima
לִמְצֹא׃ kupata
יוּכַל kuweza
לֹא hataweza
לָדַעַת kujua

Kisha nika tafakari matendo yote ya Mungu, na kwamba mtu hawezi kuelewa kazi inayofanyika chini ya jua. Bila kujali mtu anafanya kupata majibu, hatayapata. Ingawa mwenye hekima anaweza kuamini anajua, kitu kweli hajui.

Chapter 9

כָּל־ אֵת־ וְלָבוֹר לִבִּי אֶל־ נָתַתִּי זֶה כָּל־ אֵת־ כִּי 1
yote — na-kuchunguza moyo-wangu katika niliweka haya yote — Kwa-maana
H3605 H0853 H0952 H0413 H5414 H2088 H3605 H0853

גַּם־ הָאֱלֹהִים בְּיַד וַעֲבַדֵּיהֶם וְהַחֲכָמִים הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר זֶה
hata Mungu katika-mkono-wa na-kazi-zao na-wenye-hekima wenye-haki kwamba haya
H1571 H0430 H3027 H5652 H2450 H6662 H2088

לִפְנֵיהֶם׃ הַכֹּל הָאָדָם יוֹדֵעַ אֵין שִׂנְאָה גַּם־ אַהֲבָה
mbele-yao yote mwanadamu kujua hajui chuki na-hata upendo
H6440 H3605 H0120 H3045 H0369 H8135 H1571 H0160

Kwa kuwa nilifikiri haya yote katika akili zangu kufahamu kuhusu watu wenye haki na wenye hekima na matendo yao. Wote wako katika mikono ya Mungu. Hakuna anayefahamu kama upendo au chuki itakuja kwa mtu.

לַטּוֹב וְלָרָשָׁע לַצַּדִּיק לַחוֹטֵא הַנִּשְׁבָּע כַּטּוֹב 2
kwa-mwema na-kwa-mwovu kwa-mwenye-haki moja hatima kwa-wote kama Yote
H7563 H6662 H0259 H4745 H3605 H3605

זֹבֵחַ אֵינֶנּוּ וְלַאֲשֶׁר וְלוֹזֵבֵחַ וְלַטָּמֵא וְלַטָּהוֹר
kutoa-dhabihu asiyetoa na-kwa-yule na-kwa-anayetoa-dhabihu na-kwa-mchafu na-kwa-safi
H2076 H0369 H2076 H2931 H2889

יָרֵא׃ שְׁבוּעָה כַּאֲשֶׁר הַנִּשְׁבָּע כָּחוֹטֵא כַּטּוֹב
anachocha kiapo kama anayeapa hivyo-mwenye-dhambi kama-mwema
H3372 H7621 H7650 H2398

kila mmoja ana mwisho sawa. Mwisho sawa una subiria watu wenye haki na waovu, wema, walio safi na wasio safi, yeye atoaye dhabibu na yule asiye dhabihu. Kama vile watu wema watakufa wenye dhambi nao watakufa vivyo hivyo. kama vile yule anayeapa atakavyo kufa, vivyo hivyo mtu yule aogopaye kuweka kiapo naye atakufa.

מִקְרֶה כִּי־ הַשֶּׁמֶשׁ תַּחַת נַעֲשָׂה אֲשֶׁר־ בְּכָל רָע וְזֶה 3
hatima kwamba jua chini-ya yanayofanywa yanayofanywa katika-yote ni-baya Hili
H4745 H8121 H8478 H3605 H2088

וְהוֹלֵלוֹת רָע מָלֵא־ הָאָדָם בְּנֵי־ לֵב וְגַם לַכֹּל אֶחָד
na-wazimu uovu umejaa binadamu wana-wa moyo-wa na-pia kwa-wote moja
H1947 H4390 H0120 H1571 H3605 H0259

הַמֵּתִים׃ אֶל־ וְאַחֲרָיו בְּחַיֵּיהֶם בִּלְבָבָם
wafu kwenye na-baada-yake wakati-wa-maisha-yao mioyoni-mwao
H4191 H0413 H3824

Kuna mwisho mwovu kwa kila kitu kinachofanyika chini ya jua, na mwisho kwa kila mtu. Moyo wa mwanadamu umejaa uovu, na wazimu uko katika mioyo yao wakati wanaishi. Hivyo baada ya hilo wanaenda kwa wafu.

יֵּשׁ הַחַיִּים כָּל־ אֶל (יִחָבֵר) [יבחר] אֲשֶׁר מִי כִּי־ 4
kuna walio-hai wote na anaungana [anachaguliwa] ambaye yeyote Kwa-maana-kwa
H3426 H3605 H0413 H2266 H0977 H4310

הַמֵּת׃ הָאַרְיֵה מִן־ טוֹב הַוּא חַי לְכֶלֶב כִּי־ בְּטֻחוֹן
aliyekufa simba kuliko ni-bora yeye aliye-hai kwa-mbwa kwa-maana tumaini
H4191 H1931 H3611 H0986

Kwa kuwa yeyote anayeungana na wote walio hai kuna tumaini, kama vile mbwa aliye hai ni bora kuliko simba aliye kufa.

5

מְאוּמָה	יוֹדְעִים	אֵינָם	וְהַמֵּתִים	שֶׁיְּמֻתוּ	יוֹדְעִים	הַחַיִּים	כִּי
chochote	kujua	hawajui	lakini–wafu	kwamba–watakufa	wanajua	walio–hai	Kwa–maana
H3972	H3045	H0369	H4191	H4191	H3045		

זִכְרָם׃	נִשְׁכָּח	כִּי	שָׂכָר	לָהֶם֙	עוֹד	וְאֵין־
kumbukumbu–yao	imesahauliwa	kwa–maana	ujira	wao	tena	na–hawana
H2143	H7911		H7939		H5750	H0369

Kwa kuwa watu walio hai, lakini walio kufa hawajui chochote. Hawana tena tuzo yeyote kwa sababu kumbukumbu yao imesahaulika.

6

וְחֶלְקָ֞	אָבְדָ֗ה	כְּבָר֙	קִנְאָתָ֤ם	גַּם־	שִׂנְאָתָ֨ם	גַּם־	אַהֲבָתָ֜ם	גַּם
na–sehemu	umeisha	tayari	wivu–wao	na–hata	chuki–yao	na–hata	upendo–wao	Hata
	H0006	H3528	H7068	H1571	H8135	H1571	H0160	H1571

הַשָּׁמֶשׁ׃	תָּחַת	נַעֲשָׂה	אֲשֶׁר־	בְּכֹ֖ל	לְעוֹלָ֑ם	עוֹד֙	לָהֶ֔ם	אֵין־
jua	chini–ya	yanayofanywa	yanayofanywa	katika–yote	milele	tena	wao	hawana
H8121	H8478			H3605	H5769	H5750	H1992	H0369

Upendo wao, chuki na wivu vimekatiliwa mbali muda mwingi. Hawatapata sehemu katika kitu chochote kinachofanyika chini ya jua.

7

יֵינֶךָ	טוֹב	בְּלֵב־	וְשֵׁתֵה	לַחְמֶךָ	בְּשִׂמְחָה֙	אֱכֹ֤ל	לֵךְ֙
divai–yako	mzuri	kwa–moyo	na–unywe	chakula–chako	kwa–furaha	ukale	Nenda
H3196			H8354	H3899	H8057	H0398	H3212

מַעֲשֶׂיךָ׃	אֶת־	הָאֱלֹהִ֔ים	רָצָ֖ה	כְּבָ֣ר	כִּ֑י
kazi–zako	—	Mungu	ameridhia	tayari	kwa–maana
H4639	H0853	H0430	H7521	H3528	

Nenda zako, kula mkate wako kwa furaha, na kunywa mvinyo wako na moyo wa furaha, kwa kuwa Mungu huruhusu kusherehekea kazi njema.

8

רֹאשְׁךָ	עַל־	וְשֶׁמֶן	לְבָנִ֔ים	בִּגְדֶ֖יךָ	יִהְי֥וּ	עֵ֛ת	בְּכָל־
kichwa–chako	juu–ya	na–mafuta	meupe	mavazi–yako	yawe	wakati	Wakati–wote
		H8081	H3836		H1961	H6256	H3605

יֶחְסָֽר׃	אַל־
kupungua	yasipunguke
H2637	H0408

Nguo zako ziwe nyeupe siku zote, na kichwa chako kipake mafuta.

9

יְמֵי֙	כָּל־	אָהַ֣בְתָּ	אֲשֶׁר־	אִשָּׁ֔ה	עִם־	חַיִּים֙	רְאֵ֣ה
siku–za	siku–zote	unayempenda	unayempenda	mke	pamoja–na	maisha	Furahia
H3117	H3605	H0157		H0802			H7200

יְמֵי֙	כָּל֙	הַשָּׁמֶשׁ	תַּחַ֔ת	לְךָ֖	נָתַ֣ן־	אֲשֶׁר֙	הֶבְלֶ֑ךָ	חַיֵּי
siku–za	siku–zote	jua	chini–ya	wewe	amekupa	ambayo	ubatili	maisha–yako–ya
H3117	H3605	H8121	H8478		H5414		H1892	

אֲשֶׁר־	וּבַעֲמָלְךָ֖	בָּחַ֥יִּים	חֶלְקְךָ֛	הִ֥וא	כִּ֣י	הֶבְלֶ֑ךָ
ambayo	na–katika–kazi–yako	katika–maisha	ni–sehemu–yako	hiyo	kwa–maana	ubatili–wako
	H5999			H1931		H1892

הַשָּׁמֶשׁ׃	תָּחַת	עָמֵ֥ל	אַתָּ֖ה
jua	chini–ya	unafanya	wewe
H8121	H8478		

Ishi kwa furaha na mwanamke umpendaye siku zako zote za maisha yako ya ubatili, siku ambazo Mungu amekupatia chini ya jua wakati wa siku zako za ubatili. Hiyo ni thawabu kwa ajili ya kazi yako chini ya jua.

10

עֲשֵׂה	בְכֹחֲךָ	לַעֲשׂוֹת	יָדְךָ	תִמְצָא	אֲשֶׁר	כֹּל	
kifanye	kwa-nguvu-yako	kufanya	mkono-wako	mkono-wako	ambacho	Chochote	
			H3027	H4672		H3605	

אַתָּה	אֲשֶׁר	בִּשְׁאוֹל	וְחָכְמָה	וְדַעַת	וְחֶשְׁבּוֹן	מַעֲשֶׂה	אֵין	כִּי
wewe	ambapo	kuzimu	au-hekima	au-maarifa	au-hesabu	kazi	hakuna	kwa-maana
		H7585	H2451	H1847	H2808	H4639	H0369	

ס	שָׁמָּה׃	הֹלֵךְ
—	huko	unaenda
	H8033	H1980

Chochote mkono wako unakifanya, kifanye kwa nguvu zako kwa sababu hakuna kazi, au ufafanuzi au ujuzi au hekima katika Sheol, unapoenda.

11

וְלָא	הַמֵּרוֹץ	לַקַּלִּים	לֹא	כִּי	הַשֶּׁמֶשׁ	תַּחַת־	וְרָאָה	שַׁבְתִּי	
na-si	mbio	kwa-wenye-haraka	si	kwamba	jua	chini-ya	nikaona	Nikageuka	
H3808	H4793	H7031	H3808		H8121	H8478	H7200	H7725	

לָא	וְגַם	לֶחֶם	לַחֲכָמִים	לָא	וְגַם	הַמִּלְחָמָה	לַגִּבּוֹרִים	
si	na-pia	chakula	kwa-wenye-hekima	si	na-pia	vita	kwa-mashujaa	
H3808	H1571	H3899	H2450	H3808	H1571	H4421	H1368	

וָפֶגַע	עֵת	כִּי־	חֵן	לַיֹּדְעִים	לָא	וְגַם	עֹשֶׁר	לַנְּבֹנִים
na-bahati	wakati	kwa-maana	kibali	kwa-wenye-ujuzi	si	na-pia	utajiri	kwa-wenye-akili
H6294	H6256		H2580	H3045	H3808	H1571	H6239	H0995

כֻּלָּם׃	אֶת־	יִקְרֶה
wote	—	huwapata
H3605	H0853	

Nimeona baadhi ya vitu vyakuvutia chini ya jua: Mashindano hayatokani na watu wenye mbio. Vita havitokani na watu imara. Mkate hautokani na watu wenye busara. Mali hazitokani na watu wenye ufahamu. Kibali hakitokani na watu wenye ujuzi. Badala yake muda na bahati huwaathiri wao wote.

12

שֶׁנָּאֶחָזִים	כַּדָּגִים	עִתּוֹ	אֶת־	הָאָדָם	יֵדַע	לֹא־	גַּם	כִּי
wanaonaswa	kama-samaki	wakati-wake	—	mwanadamu	kujua	hajui	pia	Kwa-maana
H0270	H1709	H6256	H0853	H0120	H3045	H3808	H1571	

בְּנֵי	יוּקָשִׁים	כָּהֵם	בַּפָּח	הָאֲחֻזוֹת	וְכַצִּפֳּרִים	רָעָה	בִּמְצוּדָה
wana-wa	wananaswa	hivyo	kwa-mtego	wanaoshikwa	na-kama-ndege	mbaya	kwa-wavu
	H3369	H1992		H0270	H6833		

פִּתְאֹם׃	עֲלֵיהֶם	כְּשֶׁתִּפּוֹל	רָעָה	לְעֵת	הָאָדָם
ghafla	juu-yao	unapowapata	uovu	wakati-wa	binadamu
H6597		H5307		H6256	H0120

Kwa kuwa hakuna anaye fahamu wakati wake wa kufa, kama vile samaki wanaswavyo katika nyavu ya kifo, au kama vile ndege akamatwavyo katika mtego. Kama wanyama wanadamu wamefungwa katika nyakati mbaya ambazo ghafla huwaangukia.

13

אֵלָי׃	הָיִא	וּגְדוֹלָה	הַשֶּׁמֶשׁ	תַּחַת	חָכְמָה	רָאִיתִי	זֶה	גַּם־
kwangu	ilikuwa	na-kubwa	jua	chini-ya	hekima	niliiona	hili	Pia
H0413	H1931		H8121	H8478	H2451	H7200	H2090	H1571

Pia nimeona hekima chini ya jua kwa namna ambayo kwangu ilionekana kubwa.

14 עִיר קְטַנָּה מְדוֹגו מִי
Mji mdogo

וַאֲנָשִׁים נַעְוָטו מְעַט בָּהּ נְדַנִּי־יָקֶה
na–watu wachache ndani yake
H0376 H4592

וּבָא־נָא אֵלֶיהָ דִּדִּי־יָקֶה מֶלֶךְ מְפַלְמֶה מַלְכוּבָּה׃
na–akaja dhidi–yake mfalme mkuu akaja kinyume

וּבָנָה נַא־אַכַּיֶנגָה אֹתָהּ הוּאוֹ וְסָבַב נַא־אַכּוּזִינגִירָא מְצוֹדִים עָלֶיהָ נְגֹדִּים׃
na–akajenga huo na akauzingira ngome dhidi–yake kubwa
H1129 H0853 H5437

Kulikuwa na mji mdogo na watu wachache ndani yake, na mfalme mkuu akaja kinyume na mji huo na akauzingira na akajenga mahandaki kwa ajili ya kuushambulia.

15 וּמָצָא לָקִי־אַלִּפָּטִיקָנָא בָּהּ נְדַנִּי־יָקֶה אִישׁ מְסְכֵּן חָכְם מְוֶנְיֶה־הֶקִימָא וּמְלַט־ אֶת־
— yeye na–akauokoa mwenye–hekima maskini mtu ndani–yake Lakini–alipatikana
H0853 H1931 H4422 H2450 H4542 H0376 H4672

הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן זָכַר לָא וְאָדָם בְּחָכְמָתוֹ הָעִיר הַהִוּא׃
mtu maskini kukumbuka aliyekumbuka lakini–hakuna–mtu kwa–hekima–yake mji huyo
H0376 H4542 H2142 H3808 H0120 H2451 H1931

Na katika mji kulikuwa na masikini, mtu mwenye hekima, ambaye kwa hekima yake aliuokoa mji. Ila baadaye aliye mkumbuka yule masikini.

16 בְּזוּיָה אִנַדְהָרַוְלִיוָה הַמִּסְכֵּן לַקִנִי־חֶקִימָא־יָא מִגְבּוּרָה קוּלִיקו־נְגוּבו חָכְמָה טוֹבָה מִמִי אֲנִי וְאָמַרְתִּי נִיקָסֶמָא
inadharauliwa maskini lakini–hekima–ya kuliko–nguvu hekima njema mimi Nikasema
H0959 H4542 H2451 H1369 H2451 H0589 H0559

נִשְׁמָעִים׃ אֵינָם הַיָסִיקִילִיוִי וּדְבָרָיו נַא־מָנֶנו־יָקֶה
kusikiwa hayasikiliwi na–maneno–yake
H8085 H0369 H1697

Hivyo, nikasema, “Hekima ni bora kuliko nguvu, lakini hekima ya mtu masikini hudharauliwa, na maneno yake hayasikilizwi.”

17 מְתַוָּלָה מְזַעֲקֶת קוּלִיקו־קֶלֶלֶה־זָא יָנַסִיקִיוָה בְּנַחַת קְוָה־אוּטוּלִיוו חַכְמִים וֶנְיֶה־הֶקִימָא דִּבְרֵי מָנֶנו־יָא
mtawala kuliko–kelele–za yanasikiwa kwa–utulivu wenye–hekima Maneno–ya
H4910 H2201 H8085 H2450 H1697

בַּכְּסִילִים׃
miongoni–mwa–wapumbavu
H3684

Maneno ya watu wenye hekima yaliongewa polepole yanasikiwa vizuri kuliko makelele ya mtawala yeyote miongoni mwa wapumbavu.

18 טוֹבָה מֶמָא יְאַבֵּד חֻהַרִיבּו אֶחָד מְמוֹיָא וְחוֹטֵא לַקִנִי־מְוֶנְיֶה־דַּמְבִי קֶרֶב וִיטָא מִכְלֵי קוּלִיקו־סִילַהָא־זָא חָכְמָה הֶקִימָא טוֹבָה נְיֶמָא
mema huharibu mmoja lakini–mwenye–dhambi vita kuliko–silaha–za hekima Njema
H0006 H0259 H2398 H7128 H3627 H2451

הַרְבֵּה׃
mengi

Hekima ni bora kuliko silaha za vita, lakini mwenye dhambi mmoja anaweza kuharibu mazuri mengi.

Chapter 10

1

מֵחָכְמָה	יָקָר	רוֹקֵחַ	שָׁמֶן	יַבִּיעַ	יְבִאֻישׁ	מָוֶת	זְבוּבֵי
hekima	hivyo–huzidi	manukato	mafuta–ya	na–uharibifu	huleta–uvundo	mauti	Nzi–wa
H2451	H3368	H7543	H8081	H5042	H0887	H4194	H2070

מְעָט׃	סִכְלוּת	מִכָּבוֹד
kidogo	upumbavu	na–heshima
H4592		H3519

Kama nzi walio kufa husababisha manukato kutoa harufu ya uozo, hivyo hivyo upumbavu kidogo hushinda hekima na heshima.

2

לִשְׂמֹאלוֹ׃	כְּסִיל	וְלֵב	לִימִינוֹ	חָכָם	לֵב
kushoto–kwake	mpumbavu	lakini–moyo–wa	kulia–kwake	mwenye–hekima	Moyo–wa
H8040	H3684		H3225	H2450	

Moyo wa mtu mwenye hekima huelekea kulia, lakini moyo wa mpumbavu huelekea kushoto.

3

חָסֵר	לִבּוֹ	הוֹלֵךְ	(כְּשֶׁסָּכָל	[כשהסכל	בַּדֶּרֶךְ	וְגַם־	
unapunguka	moyo–wake	anapotembea	mpumbavu	[mpumbavu]	njiani	Na–hata	
H2638		H1980	H5530	H5530	H1870	H1571	

הוּא׃	סָכָל	לַכֹּל	וְאָמַר
yeye	mpumbavu	kwa–wote	na–anasema
H1931	H5530	H3605	H0559

Wakati mpumbavu anapotembea barabarani, fikira zake zina upungufu, ikithibitisha kwa kila mtu kwamba ni mpumbavu.

4

כִּי	תַנַּח	אַל־	מְקוֹמְךָ	עָלֶיךָ	תַּעֲלֶה	הַמּוֹשֵׁל	רוּחַ	אִם־
kwa–maana	kuacha	usiache	mahali–pako	dhidi–yako	inapanda	mtawala	roho–ya	Kama
	H3240	H0408	H4725		H5927	H4910	H7307	

גְּדוֹלִים׃	חַטָּאִים	יַנִּיחַ	מַרְפֵּא
makubwa	makosa	hutuliza	utulivu
	H2399	H3240	H4832

Kama jaziba za mtawala zikiinuka kinyume na wewe, usiache kazi yako. Utulivu unaweza kutuliza ukatili mkubwa.

5

הַשַּׁלִּיט׃	מִלְּפָנֵי	שְׁיֹצָא	כִּשְׁגָגָה	הַשָּׁמֶשׁ	תָּחַת	רָאִיתִי	רָעָה	יֵשׁ
mtawala	mbele–ya	linalotoka	kama–kosa	jua	chini–ya	niliouona	uovu	Kuna
H7989	H6440	H3318	H7684	H8121	H8478	H7200		H3426

Kuna uovu niliouona chini ya jua, aina ya kosa ambalo huja kutoka kwa mtawala:

6

יֵשְׁבוּ׃	בַּשֶּׁפֶל	וַעֲשִׁירִים	רַבִּים	בַּמְּרוֹמִים	הַסָּכָל	נִתַּן	
wanakaa	katika–nafasi–za–chini	na–matajiri	nyingi	katika–nafasi–za–juu	ujinga	Amewekwa	
H3427	H8216	H6223		H4791	H5529	H5414	

Wapumbavu wanapewa nafasi za uongozi, wakati watu walio faulu wanapewa nafasi za chini.

7

עַל־	כַּעֲבָדִים	הוֹלְכִים	וְשָׂרִים	סוּסִים	עַל־	עֲבָדִים	רָאִיתִי	
juu–ya	kama–watumwa	wakitembea	na–wakuu	farasi	juu–ya	watumwa	Nimewaona	
	H5650	H1980	H8269			H5650	H7200	

הָאָרֶץ׃
nchi
H0776

Nimewaona watumwa wakipanda farasi, na watu walio faulu wakitembea kama watumwa juu ya ardhi.

נָחָשׁ׃	יִשְׁכֶּנּוּ	נָדָר	וּפֹרֵץ	יִפֹּול	בּוֹ	גּוּמָּץ	חֹפֵר	8
nyoka	ataumwa	ukuta	na–anayebomoa	ataanguka	ndani–yake	shimo	Anayechimba	
H5175		H1447	H6555	H5307		H1475	H2658	

Yeyote anayechimba shimo anaweza kutumbukia yake, na popote mtu anayevunja ukuja, nyoka anaweza kumuuma.

בָּם׃	יִסָּכֵן	עֵצִים	בּוֹקֵעַ	בָּהֶם	יֵעָצֵב	אֲבָנִים	מַסִּיעַ	9
nayo	atahatarisha	magogo	na–anayekata	nayo	atajeruhiwa	mawe	Anayeondoa	
		H6086	H1234			H0068	H5265	

Yeyote achongaye mwawe, anaweza kuumizwa nayo. Na mtu achongaye mbao, anaweza kujihatarisha kwa hiyo.

יְגַבַּר	וַחֲיָלִים	קִלְקַל	פָּנִים	לֹא־	וְהוּא	הַבַּרְזֶל	קֵהָה	אִם־	10
zitahitajika	nguvu–zaidi	ncha	kunoa	hajanoa	na–yeye	chuma	imezimika	Kama	
H1396	H2428	H7043	H6440	H3808	H1931	H1270	H6949		

חָכְמָה׃	הַכֹּשֶׁר)הכשיר*הַכְשֵׁר(	וְיִתְרוֹן
ni–hekima	mafanikio	lakini–faida–ya
H2451	H3787	H3504

Kama chuma bapa kisicho na makali, na mtu hainoi, kisha ni lazima atumie nguvu nyingi, lakini hekima hutoa faida kwa ufaulu.

הַלָּשׁוֹן׃	לְבַעַל	יִתְרוֹן	וְאֵין	לָחַשׁ	בְּלוֹא־	הַנָּחָשׁ	יִשֹּׁךְ	אִם־	11
ulimi	kwa–mwenye	faida	hakuna	uchawi	bila	nyoka	akiuma	Kama	
H3956	H1167	H3504	H0369	H3908	H3808	H5175			

Kama nyoka akiuma kabla hajafurahi, hivyo hakuna faida kwa mfurahishaji.

כְּסִיל	וְשִׂפְתוֹת	חֵן	חָכָם	פִּי־	דִּבְרֵי	12
mpumbavu	lakini–midomo–ya	yana–neema	mwenye–hekima	kinywa–cha	Maneno–ya	
H3684	H8193	H2580	H2450	H6310	H1697	

תְּבַלְּעֶנּוּ׃
inamzamisha
H1104

Maneno ya kinywa cha mtu mwenye hekima yana huruma. Lakini midomo ya mpumbavu humumeza mwenyewe.

פִּיהוּ	וְאַחֲרִית	סִכְלוּת	פִּיהוּ	דִּבְרֵי־	תְּחִלַּת	13
kinywa–chake	na–mwisho–wa	ni–upumbavu	kinywa–chake	maneno–ya	Mwanzo–wa	
H6310	H0319		H6310	H1697	H8462	

רָעָה׃	הוֹלֵלוּת
mbaya	ni–wazimu
	H1948

Kama maneno yanavyo anza kutiririka mdomoni mwa mpumbavu, ujinga hutoka, na mwisho mdomo wake hutiririka wazimu mbaya.

וַאֲשֶׁר	שֶׁיִּהְיֶה	מַה־	הָאָדָם	יֵדַע	לֹא־	דְּבָרִים	יַרְבֶּה	וְהַסָּכָל	14
na–kipi	kitakachokuwa	kipi	mwanadamu	kujua	hajui	maneno	huongeza	Na–mpumbavu	
H1961		H4100	H0120	H3045	H3808	H1697		H5530	

לוֹ׃	יַגִּיד	מִי	מֵאַחֲרָיו	יִהְיֶה
yeye	atakayemwambia	nani	baada–yake	kitakachokuwa
	H5046	H4310		H1961

Mpumbavu huongeza maneno, lakini hakuna ajuaye kinachokuja. Ni nani ajuaye baada yake?

15

עִיר׃	אֶל־	לָלֶכֶת	יָדַע	לֹא־	אֲשֶׁר	תִּינְעֲנוּ	הַכְּסִילִים	עַמַּל
mji	kwenye	kwenda	kujua	hawajui	kwa-sababu	inawachosha	wapumbavu	Kazi-ya
	H0413	H3212	H3045	H3808		H3021	H3684	H5999

Jasho la wapumbavu huwavaa wao, hivyo hawajui hata barabara ya kwenda mjini.

16

יֹאכְלוּ׃	בַּבֹּקֶר	וְשָׂרֵיךְ	נָעַר	שִׁמְלֶכְךְ	אֶרֶץ	לָךְ	אִי־
wanakula	asubuhi	na-wakuu-wako	ni-mtoto	ambayo-mfalme-wako	nchi	wako	Ole
H0398	H1242	H8269	H5288	H4428	H0776		H0337

Ole wako ardhi kama mfalme wako ni kijana mdogo, na kama viongozi wako huanza karamu ahsubuhi!

17

בָּעֵת	וְשָׂרֶיךָ	חוֹרִים	בֶּן־	שִׁמְלֶכְךְ	אֶרֶץ	אַשְׁרֶיךָ	
wakati-unaofaa	na-wakuu-wako	wakuu	ni-mwana-wa	ambayo-mfalme-wako	nchi	Heri	
H6256	H8269	H2715		H4428	H0776	H0835	

בַּשְׁתֵּי׃	וְלֹא	בִּגְבוּרָה	יֹאכֵלוּ
kwa-ulevi	na-si	kwa-nguvu	wanakula
H8358	H3808	H1369	H0398

Lakini umebarikiwa ardhi kama mfalme wako ni mwana wa waungwana, na kama vingozi wako hula wakati muafaka, kwa nguvu, na sio kwa ulevi.

18

הַבָּיִת׃	יִדְלֹף	יָדַיִם	וּבְשִׁפְלוּת	הַמְקֶרֶה	יִמַּךְ	בַּעֲצַלְתַּיִם
nyumba	hudondoka	mikono	na-kwa-uzembe-wa	paa	huanguka	Kwa-uvivu
	H1811	H3027	H8220	H4746	H4355	H6103

Kwa sababu ya uvivu paa huanguka. Na kwa sababu isiyo fanya kazi nyumba hupata ufa.

19

אֶת־	יַעֲנֶה	וְהַכֶּסֶף	חַיִּים	יְשַׂמַּח	וְיַיִן	לֶחֶם	עֹשִׂים	לִשְׂחוֹק
—	hujibu	na-fedha	maisha	hufurahisha	na-divai	chakula	wanafanya	Kwa-furaha
H0853		H3701		H8055	H3196	H3899		H7814

הַכֹּל׃
yote
H3605

Watu huandaa chakula kwa kicheko, divai huleta furaha maishani, na fedha hutimiza hitaji kwa kila kitu.

20

וּבְחַדְרֵי	תְקַלֵּל	אַל־	מֶלֶךְ	בְּמַדָּעֲךָ	גַּם	
na-katika-vyumba-vya	kumlaani	usimlaani	mfalme	katika-mawazo-yako	Hata	
H2315	H7043	H0408	H4428	H4093	H1571	

הַשָּׁמַיִם	עוֹף	כִּי	עָשִׁיר	תְקַלֵּל	אַל־	מִשְׁכָּבְךָ
mbinguni	ndege-wa	kwa-maana	tajiri	kumlaani	usimlaani	chumba-chako-cha-kulala
H8064	H5775		H6223	H7043	H0408	H4904

דָּבָר׃	יַגִּיד	כְּנָפַיִם)	הכנפים]	וּבַעַל	הַקּוֹל	אֶת־	יוֹלִיךְ
jambo	ataarifu	mabawa	[mabawa]	na-mwenye	sauti	—	atabeba
H1697	H5046	H3671	H3671	H1167		H0853	H3212

Usimlaani mfalme, hata katika akili, na usiwalaani wenye mali katika chumba chako cha kulala. Kwa kuwa ndege wa angani inaweza kuchukua maneno yako. Chochote kilicho na mabawa kinaweza kusambaza jambo.

Chapter 11

1

תִּמְצָאֶנּוּ׃	הַיָּמִים	בְּלֹב	כִּי־	הַמָּיִם	פְּנֵי	עַל־	לַחְמְךָ	שַׁלַּח
utaupata	nyingi	baada-ya-siku	kwa-maana	maji	uso-wa	juu-ya	mkate-wako	Tupa
H4672	H3117	H7230		H4325	H6440		H3899	H7971

Peleka mkate wako juu ya maji, kwa kuwa utaupata tena baada ya siku nyingi.

מַה־	תֵּדַ֣ע	לֹא	כִ֤י	לִשְׁמוֹנָה֙	וְגַ֣ם	לְשִׁבְעָ֔ה	חֵ֖לֶק	תֵּ֥ן־	2
uovu–gani	kujua	hujui	kwa–maana	kwa–nane	na–hata	kwa–saba	sehemu	Toa	
H4100	H3045	H3808		H8083	H1571	H7651		H5414	

הָאָֽרֶץ׃	עַל־	רָעָה֙	יִהְיֶ֔ה	
nchi	juu–ya	uovu	utakaokuwa	
H0776			H1961	

Shiriki mkate na watu saba, hata wanane kwa kuwa haujui ni majanga gani yanayo kuja juu ya nchi.

עֵ֚ץ	יִפֹּ֣ול	וְאִם־	יָרִ֔יקוּ	הָאָ֖רֶץ	עַל־	שָׁ֑ם	הֶעָבִ֗ים	יִמָּלְא֣וּ	אִם־	3
mti	utaanguka	na–kama	yatainyesha	nchi	juu–ya	mvua	mawingu	zitajaa	Kama	
H6086	H5307		H7324	H0776		H1653	H5645	H4390		

יְהוּא׃	שָׁ֣ם	הָעֵ֔ץ	שֶׁיִּפֹּ֖ול	מְקֹ֥ום	בַּצָּפ֛וֹן	וְאִם	בַּדָּר֥וֹם	
utalala	hapo	mti	utakapoanguka	mahali	kaskazini	au	kusini	
	H8033	H6086	H5307	H4725	H6828		H1864	

Kama mawingu yamejaa mvua, yanajivua yenyewe chini ya nchi. Na kama mti ukianguka kuelekea kusini au kuelekea kaskazini, popote mti unapoangukia papo hapo utabakia.

יִקָּצֹֽור׃	לֹ֣א	בֶעָבִ֔ים	וְרֹאֶ֖ה	יִזְרָ֑ע	לֹ֣א	רֹוחַ֙	שֹׁמֵ֣ר	4
kuvuna	hatavuna	mawingu	na–anayetazama	kupanda	hatapanda	upepo	Anayeangalia	
	H3808	H5645	H7200	H2232	H3808	H7307	H8104	

Yeyote autazamaye upepo yawezekana asipande, na yeyote atazamaye mawingu yawezekana asivune.

הַמְלֵאָ֣ה	בְּבֶטֶן	כַּעֲצָמִ֗ים	הָרֹוחַ֙	דֶּ֣רֶךְ	מַה־	יֹודֵ֔עַ	אֵינְךָ֖	כַּאֲשֶׁ֣ר	5
mjamzito	katika–tumbo–la	kama–mifupa	roho	njia–ya	nini	kujua	hujui	Kama–ambavyo	
H4392	H0990	H6106	H7307	H1870	H4100	H3045	H0369		

הַכֹּֽל׃	אֶת־	יַעֲשֶׂ֥ה	אֲשֶׁ֖ר	הָאֱלֹהִ֑ים	מַעֲשֵׂ֣ה	אֶת־	תֵּדַ֔ע	לֹ֣א	כֵּ֚ן
yote	—	anafanya	ambaye	Mungu	kazi–ya	—	kujua	hutajua	hivyo
H3605	H0853			H0430	H4639	H0853	H3045	H3808	H3602

Kama usivyo jua njia ya upepo, wala vile ambavyo mtoto akuavyo tumboni, vivyo hivyo huwezi kuielewa kazi ya Mungu, aliye umba kila kitu.

כְּ֠	יָדֶ֨ךָ	תַּנַּ֜ח	אַל־	וְלָעֶ֣רֶב	זַרְעֶ֗ךָ	אֶת־	זְרַ֤ע	בַּבֹּ֙קֶר֙	6
kwa–maana	mkono–wako	kuachia	usiache	na–jioni	mbegu–yako	—	panda	Asubuhi	
	H3027	H3240	H0408	H6153	H2233	H0853	H2232	H1242	

כְּאֶחָ֑ד	שְׁנֵיהֶ֣ם	וְאִם־	זֶ֚ה	אֹו־	הַזֶּ֔ה	יִכְשָׁר֙	זֶ֣ה	אֵי־	יֹודֵ֔עַ	אֵינְךָ֖
pamoja	zote–mbili	au–kama	ile	au	hii	itakayofanikiwa	hii	ni–ipi	kujua	hujui
H0259	H8147		H2088		H2088	H3787	H2088	H0335	H3045	H0369

טֹובִֽים׃
ni–nzuri

Asubuhi panda mbegu yako; hadi jioni, fanya kazi kwa mikono yako kama inavyo hitajika kwa kuwa haujui ni ipi itafanikiwa, jioni au asubuhi, au hii au ile au zote zitakuwa nzuri.

הַשָּׁמֶשׁ׃	אֶת־	לִרְאֹ֖ות	לָעֵינַ֑יִם	וְטֹ֣וב	הָאֹ֔ור	וּמָתֹ֖וק	7
jua	—	kuona	kwa–macho	na–ni–vizuri	nuru	Tamu	
H8121	H0853	H7200			H0216	H4966	

Kweli nuru ni tamu, na ni kitu cha kufurahisha kwa ajili ya macho kuona jua.

8

יִשְׂמָ֣ח	בְּכֻלָּ֔ם	הָאָדָ֖ם	יִֽחְיֶ֑ה	הַרְבֵּ֣ה	שָׁנִ֔ים	אִם־	כִּ֥י
na–afurahi	katika–yote	mwanadamu	ataishi	mingi	miaka	hata–kama	Kwa–maana
H8055	H3605	H0120	H2421		H8141		

שֶׁבָּ֣א	כָּל־	יִהְיוּ֙	הַרְבֵּ֔ה	כִּי־	הַחֹ֖שֶׁךְ	יְמֵ֣י	אֶת־	וְיִזְכֹּ֑ר
yanayokuja	yote	zitakuwa	nyingi	kwa–maana	giza	siku–za	—	na–akumbuke
H0935	H3605	H1961			H2822	H3117	H0853	H2142

הָֽבֶל׃
ni–ubatili
H1892

Kama mtu akiishi miaka mingi, na aifurahie yote, lakina na afikiri juu ya siku zijazo za giza, kwa kuwa zitakuwa nyingi. Kila kitu kijacho ni mvuke unaoteketea.

9

בְּחוּרוֹתֶ֑ךָ	בִּימֵי֙	לִבְּךָ֔	וְיִיטִ֣בְךָ	בִּילְדוּתֶ֖יךָ	בָּחוּר֙	שְׂמַ֣ח
ujana–wako	katika–siku–za	moyo–wako	na–ukufurahishe	katika–ujana–wako	kijana	Furaha
H0979	H3117		H3190	H3208	H0970	H8055

כָּ֣	וְדָ֔ע	עֵינֶ֖יךָ	וּבְמַרְאֵ֣י	לִבְּךָ֑	בְּדַרְכֵ֣י	וְהַלֵּ֣ךְ
kwamba	lakini–ujue	macho–yako	na–katika–maono–ya	moyo–wako	katika–njia–za	na–uende
	H3045		H4758		H1870	H1980

בַּמִּשְׁפָּ֖ט׃	הָאֱלֹהִ֥ים	יְבִיאֲךָ֛	אֱלֶּ֥ה	כָּל־	עַל־
katika–hukumu	Mungu	atakuleta	haya	mambo–haya–yote	kwa
H4941	H0430	H0935	H0428	H3605	

Furahia kijana, katika ujana wako, na moyo wako ufurahie siku za ujana wako. fuatilia yale mema ya moyo wako, chochote kilicho mbele ya macho yako. Ingawa, fahamu kwamba MUngu atakuleta hukumuni kwa ajili ya vitu hivi vyote.

10

הַיַּלְדוּת	כִּי־	מִבְשָׂרֶ֑ךָ	רָעָ֣ה	וְהַעֲבֵ֖ר	מִלִּבֶּ֔ךָ	כַּעַס֙	וְהָסֵ֤ר
ujana	kwa–maana	mwilini–mwako	uovu	na–uepushe	moyoni–mwako	hasira	Na–uondoe
H3208		H1320					H5493

הָֽבֶל׃	וְהַשַּׁחֲרוּת	
ni–ubatili	na–nywele–nyeusi	
H1892	H7839	

Ondoa hasira kutoka moyoni mwako, na usijali maumivu yoyote katika mwili wako, kwa sababu ujana na nguvu zake ni mvuke.

Chapter 12

1

לֹא־	אֲשֶׁר	עַד	בְּחוּרֹתֶ֔יךָ	בִּימֵי֙	בּוֹרְאֶ֑יךָ	אֶת־	וּזְכֹ֣ר
hazijaja	hazijafika	kabla	ujana–wako	katika–siku–za	Muumba–wako	—	Na–ukumbuke
H3808		H5704	H0979	H3117		H0853	H2142

בָּהֶ֖ם	לִ֣י	אֵין־	תֹּאמַ֔ר	אֲשֶׁ֤ר	שָׁנִים֙	וְהִגִּ֣יעוּ	הָרָעָ֔ה	יְמֵי֙	יָבֹ֣אוּ
ndani–yake	mimi	Sina	utasema	ambayo	miaka	na–yakaribie	taabu	siku–za	hazijaja
		H0369	H0559		H8141	H5060		H3117	H0935

חֵֽפֶץ׃
furaha
H2656

Pia mkumbuke Muumba wako katika siku za za ujana, kabla ya siku za ugumu hazijaja, na kabla ya miaka haijafika utakapo sema, “Mimi sina furaha katika hizo,”

וְשָׁבוּ	וְהַכּוֹכָבִים	וְהַיָּרֵחַ	וְהָאוֹר	הַשֶּׁמֶשׁ	תֶּחְשָׁךְ	לֹא־	אֲשֶׁר	עַד	2
na–yanarudi	na–nyota	na–mwezi	na–nuru	jua	kutia–giza	hazijatia–giza	ambayo	Kabla	
H7725	H3556	H3394	H0216	H8121	H2821	H3808		H5704	

הַגָּשֶׁם׃	אַחַר	הֶעָבִים
mvua	baada–ya	mawingu
H1653		H5645

fanya hivi kabla ya nuru ya jua na mwezi na nyota havijawa giza, na mawingu kurudi baada ya mvua.

הֶחָיִל	אַנְשֵׁי	וְהִתְעַוְּתוּ	הַבַּיִת	שֹׁמְרֵי	שָׁזָעוּ	בַּיּוֹם	3
nguvu	watu–wa	na–wanapoinama	nyumba	walinzi–wa	wanapotetameka	Katika–siku	
H2428	H0376	H5791		H8104	H2111	H3117	

בָּאֳרֻבּוֹת׃	הָרֹאוֹת	וְחָשְׁכוּ	מִעֵטוּ	כִּי	הַטֹּחֲנוֹת	וּבָטְלוּ
madirishani	waangaliao	na–wametia–giza	wamepungua	kwa–sababu	wasagaji	na–wanasimama
H0699	H7200	H2821	H4591		H2912	H0988

Huo utakuwa wakati ambapo mlinzi wa ikulu atatetemeka, na wanaume imara wameinama, na wanawake wanao saga kukoma, kwa sababu ni wachache, na wale wanao chungulia dirishani hawaoni vizuri tena.

וְיָקוּם	הַטַּחֲנָה	קוֹל	בִּשְׁפֵל	בַּשּׁוּק	דַּלְתַּיִם	וְסָגְרוּ	4
na–anaaamka	kusaga	sauti–ya	yanaposhuka	sokonioni	milango	Na–zimefungwa	
	H2913		H8217	H7784		H5462	

הַשִּׁיר׃	בְּנוֹת	כָּל־	וְיִשְׁחוּ	הַצִּפּוֹר	לְקוֹל
wimbo	binti–za	binti–zote	na–zinasimama	ndege	kwa–sauti–ya
	H1323	H3605	H7817	H6833	

Huo utakuwa wakati ambao milango imefungwa katika mtaa, na mlio wa kusanga kukoma, wakati wanaume watasitushwa kwa mlio wa ndege, na wimbo wa sauti ya wasichana kukoma.

הֶחָגָב	וְיִסְתַּבֵּל	הַשָּׁקֵד	וְיֵנָאֵץ	בַּדֶּרֶךְ	וְחַתְחַתִּים	יִרְאוּ	מִגָּבַהּ	גַּם	5
panzi	na–atatambaa	mlozi	na–utachanua	njiani	na–hofu	wanaogopa	kutoka–juu	Pia	
H2284	H5445	H8247	H5006	H1870	H2849	H3372	H1364	H1571	

עוֹלָמוֹ	בֵּית	אֶל־	הָאָדָם	הֹלֵךְ	כִּי־	הָאֲבִיוֹנָה	וְתָפֵר
milele	nyumba–yake–ya	kwenye	mwanadamu	anaenda	kwa–maana	tamaa	na–itashindwa
H5769		H0413	H0120	H1980		H0035	

הַסֹּפְדִים׃	בַּשּׁוּק	וְסָבְבוּ
waombolezaji	sokonioni	na–wanazunguka
H5594	H7784	H5437

Utakuwa wakati ambapo watu wataogopa vilivyoinuka na hatari iliyoko barabarani, na wakati ambapo mlozi utachanua maua, na wakati panzi watakapokokotana wenyewe, na wakati ambapo hamu za asili zitakaposhindwa. Kisha mtu aenda katika nyumba yake ya milele na waombolezaji watelemka mitaani.

וְתָרֵץ	הַכָּפֶּשׁ	חֲבֶל	)יֵרָתֵק(	]ירחק[	לֹא־	אֲשֶׁר	עַד	6
na–kuvunjika	fedha	kamba–ya	haijakatika	[haijakatika]	haijazimwa	ambayo	Kabla	
H7533	H3701		H7576	H7368	H3808		H5704	

הַגַּלְגֹּל	וְנָרֹץ	הַמַּבּוּעַ	עַל־	כַּד	וְתִשָּׁבֵר	הַזָּהָב	גֻּלַּת
gurudumu	na–kuvunjika	chemchemi	kwenye	mtungi	na–kuvunjika	dhahabu	bakuli–la
H1534	H7533	H4002		H3537	H7665	H2091	H1543

הַבּוֹר׃	אֶל־
kisima	kwenye
	H0413

Mkumbuke Muumba wako kabla ya kamba ya fedha kukatwa, au bakuli ya dhahabu kupasuka, au gudulia kuvunjwa kwenye chemuchemi, au tororì la maji kuvunjika kisimani,

הָאֱלֹהִים	אֶל־	תָּשׁוּב	וְהָרוּחַ	כְּשֶׁהָיָה	הָאָרֶץ	עַל־	הֶעָפָר	וְיָשָׁב	7
Mungu	kwa	itarudi	na–roho	kama–yalivyokuwa	ardhi	kwenye	mavumbi	Na–itarudi	
H0430	H0413	H7725	H7307	H1961	H0776		H6083	H7725	

נְתָנָהּ׃	אֲשֶׁר
aliitoa	ambaye
H5414	

kabla mavumbi kurudia mahali yalipotoka, na roho kurudi kwa Mungu aliyeitoa.

הָבֶל׃	הַכֹּל	הַקֹּהֶלֶת	אָמַר	הֲבָלִים	הֲבָל	8
ni–ubatili	yote	Mhubiri	anasema	wa–ubatili	Ubatili	
H1892	H3605	H6953	H0559	H1892	H1892	

Kama ukungu wa mvuke,” asema mwalimu, kila kitu ni mvuke upoteao.

הָעָם	אֶת־	דַּעַת	לְמַד־	עוֹד	חָכָם	קֹהֶלֶת	שֶׁהָיָה	וְיוֹתֵר	9
watu	—	maarifa	aliwafundisha	pia	mwenye–hekima	Mhubiri	alikuwa	Na–zaidi	
	H0853	H1847	H3925	H5750	H2450	H6953	H1961	H3148	

הִרְבָּה׃	מְשָׁלִים	תִּקֵּן	וְחִקֵּר	וְאִזֵּן
nyingi	mithali	akatunga	na–akachunguza	na–aliweza
	H4912	H8626	H2713	H0239

Mwalimu alikuwa na hekima na aliwafundisha watu maarifa. Alisoma na kuazimu na kutunga mithali nyingi katika mpangilio.

אֱמֶת׃	דִּבְרֵי	יָשֶׁר	וְכָתוּב	חֵפֶץ	דִּבְרֵי־	לִמְצֹא	קֹהֶלֶת	בִּקֵּשׁ	10
kweli	maneno–ya	unyofu	na–yaliyoandikwa	furaha	maneno–ya	kupata	Mhubiri	Alitafuta	
H0571	H1697	H3476	H3789	H2656	H1697	H4672	H6953	H1245	

Mwalimu alitafuta kuandika kwa kutumia vithibitisho dhahiri, maneno ya kweli yaliyo wima.

בַּעֲלֵי	נְטוּעִים	וּכְמַשְׂמְרוֹת	כַּדָּרְבֹנוֹת	חֲכָמִים	דִּבְרֵי	11
mabwana–wa	iliyopandwa	na–kama–misumari	kama–miiba	wenye–hekima	Maneno–ya	
H1167	H5193	H4930		H2450	H1697	

אֶחָד׃	מֵרֹעֶה	נִתְּנוּ	אֲסֻפּוֹת
mmoja	kutoka–kwa–mchungaji	yaliyotolewa	makusanyo
H0259		H5414	H0627

Maneno ya watu wenye hekima ni kama mchokoo. Kama misumari ilivyogongomewa kwa undani, ndivyo yalivyo maneno ya mabwana katika mkusanyiko wa mithali zao, ambayo yamefundishwa na mchungaji mmoja.

קֵץ	אֵין	הַרְבּוֹת	סְפָרִים	עֲשׂוֹת	הִזָּהֵר	בְּנִי	מֵהֵמָּה	וְיוֹתֵר	12
mwisho	hakuna	vingi	vitabu	kuandika	jihadhari	mwanangu	kuliko–haya	Na–zaidi	
H7093	H0369						H1992	H3148	

בָּשָׂר׃	יְגִעַת	הַרְבֵּה	וְלַהַג
mwili	kunachosha	sana	na–kusoma
H1320	H3024		H3854

Mwanangu kuwa makini na kitu zaidi, utengezaji wa vitabu vingi, ambacho hakina mwisho, na kusoma kwingi huleta uchovu mwilini.

שְׁמֹ֖וֹר	מִצְוֹתָ֑יו	וְאֶת־	יְרָא֥	הָאֱלֹהִ֛ים	אֶת־	נִשְׁמָ֥ע	הַכֹּ֖ל	דָּבָ֣ר	סֹ֔וף	13
zishike	amri–zake	na	mche	Mungu	—	yamesikiwa	yote	jambo	Mwisho–wa	
H8104	H4687	H0853	H3372	H0430	H0853	H8085	H3605	H1697	H5490	

הָאָדָֽם׃	כָּל־	זֶ֥ה	כִּי־
mwanadamu	wajibu–wote–wa	ndiyo	kwa–maana–hii
H0120	H3605	H2088	

Mwisho wa jambo baada ya kila kitu umesikika, ni kwamba ni lazima umche Mungu na kushika amri zake, kwa kuwa huu ndilo jukumu lote la mwanadamu.

כָּל־	עַל	בְּמִשְׁפָּט	יָבִ֣א	הָאֱלֹהִ֔ים	מַעֲשֶׂ֖ה	כָּל־	אֶת־	כִּ֤י	14
kila–kitu	juu–ya	katika–hukumu	ataleta	Mungu	tendo	kila	—	Kwa–maana	
H3605		H4941	H0935	H0430	H4639	H3605	H0853		

רָֽע׃	וְאִם־	טֽוֹב	אִם־	נֶעְלָֽם
ni–baya	au–kama	ni–jema	kama	kilichofichwa
				H5956

Kwa kuwa Mungu ataleta kila tendo hukumuni, pamoja na kila kitu kilichofichika, kizuri au kibaya.

Song of Solomon

Chapter 1

1 שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃
Wimbo wa-nyimbo ambao wa-Sulemani
H8010

Wimbo ulio Bora, ambao ni wa Sulemani. Wanamke mdogo akizungumza na mpenzi wake

2 יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃
anibusu kwa-busu za-kinywa-chake kwa-kuwa nzuri upendo-wako kuliko-divai
H5390 H6310 H3196 H1730

O, laiti ungenibusu na mabasu ya mdomo wako, kwa kuwa upendo wako ni bora kuliko mvinyo.

3 לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמְךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ׃
kwa-harufu mafuta-yako nzuri mafuta yaliyomwagwa jina-lako kwa- hivyo wanawali wanakupenda
H7381 H8081 H8081 H7324 H8034 H5959 H0157

Mafuta yako ya upako yana manukato mazuri; jina lako ni kama marashi yaeleayo, hivyo wanawake wadogo wanakupenda.

4 מָשְׁכֵנִי נִשְׁמְחָה וְנָגִילָה בָּךְ חַדְרֵיו הֶבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ דֹּדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ׃ ס
nivute na-tutafurahi nyuma-yako amenileta vyumba-vyake mfalme ndani-yako kwa-unyofu wanakupenda (S)
H4900 H1523 H7323 H2315 H4428 H0935 H2142 H1730 H3196 H4339 H0157

Nichukuwe kwako, na tutakimbia. Mwanamke akizungumza mwenyewe Mfalme amenipeleka vyumbani mwake. Mwanamke akizungumza na mpenzi wake nina furuha; nina furahi kuhusu wewe; acha ni shereheke upendo wako; ni bora kuliko mvinyo. Ni halisi kwa wanawake wengine kupenda. Mwanamke akizungumza na wanawake wengine.

5 שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה כִּירוּשָׁלָ͏ִם כְּאָהֳלֵי כִּירִיעוֹת קֵדָר׃
mweusi mimi lakini-mzuri binti za-Yerusalemu kama-hema za-Kedari kama-mapazia
H7838 H0589 H5000 H1323 H3389 H0168 H6938 H3407

שְׁלֹמֹה׃
ya-Sulemani
H8010

Mimi ni mweusi lakini mzuri, enyi mabinti wa wanaume wa Yerusalemu - mweusi kama hema za Kedari, muzuri kama mapazia ya Sulemani.

בְּנֵי	הַשָּׁמֶשׁ	שֶׁשֶׁזָּפָתְנִי	שְׁחַרְחֹרֶת	שֶׁאֲנִי	תְּרָאוּנִי	אַל־	6
wana	jua	jua–limenichoma	mweusi–kidogo	kwa–kuwa–mimi	kwa–kudharau	usinitazame	
	H8121	H7805	H7840	H0589	H7200	H0408	

הַכֹּרְמִים	אֶת־	נְטָרָה	שָׂמֻנִי	בִּי	נָחֳרוּ־	אִמִּי
mashamba–ya–mizabibu	wa–	mlinzi	waliniweka	mimi	walinikasirikia	wa–mama–yangu
H3754	H0853	H5201			H2787	H0517

נְטָרְתִי׃	לֹא	שֶׁלִּי	כַּרְמִי
nimelilinda	si	langu	shamba–langu
H5201	H3808		H3754

Usinishangae kwasababu ni mweusi, kwasababu jua limeniunguza. Wana wa mama yangu walikuwa na hasira juu yangu; walinifanya mtunzi wa mashamba ya mizabibu, lakini mshamba langu la mizabibu sijatunza. Wanamke akizungumza na mpenzi wake.

בָּאֲהָרֵיִן	תַּרְבִּיץ	אֵיכָה	תִּרְעֶה	אֵיכָה	נַפְשִׁי	שָׁאֲהֵבָה	לִי	הַגִּידָה	7
adhuhuri	unapumzisha	wapi	unalisha	wapi	nafsi–yangu	unayempenda	mimi	niambie	
	H7257				H5315	H0157		H5046	

חֲבֵרֶיךָ׃	עֲדָרֶי	עַל	כְּעֹטְיָה	אֶהְיֶה	שַׁלָּמָה
ya–rafiki–zako	makundi	kando–ya	kama–mzururaji	niwe	kwa–nini
H2270	H5739			H1961	H4100

Niambie, wewe ninaye kupenda, wapi unalisha mifugo yako? Wapi unapumzisha mifugo yako mchana? Kwa nini niwe kama mtu anaye akangaika miongoni mwa mifugo ya marafiki zako? Mpenzi wake anamjibu

לָךְ	צֵאִי־	בַּנָּשִׁים	הַיָּפָה	לָךְ	תֵּדְעִי	לֹא	אִם־	8
wewe	nenda	miongoni–mwa–wanawake	mzuri–kuliko–wote	wewe	wewe	hujui	kama	
	H3318	H0802	H3303		H3045	H3808		

ס	הָרֹעִים׃	מִשְׁכְּנוֹת	עַל	גְּדִיֹתַיִךְ	אֶת־	וִּרְעִי	הַצָּאן	בְּעִקְבֵי	
(S)	ya–wachungaji	makao	karibu–na	mbuzi–wako	mwana–	na–lisha	za–kondoo	nyayo	
		H4908		H1429	H0853		H6629	H6119	

Kama haujui, uliye mzuri miongoni mwa wanawake, fuata nyayo za mifugo yangu, na ulishe watoto wako wa mbuzi karibu na hema za wachungaji.

רַעְיָתִי׃	דִּמִּיתִיךְ	פַּרְעֹה	בִּרְכְבֵי	לְסֻסָתִי	9
mpenzi–wangu	nimekufananisha	ya–Farao	katika–magari	kwa–farasi–wangu	
H7474	H1819	H6547	H7393	H5484	

Nina kulinganisha, mpenzi wangu, na farasi mzuri wakike miongoni mwa farasi wa magari ya Farao.

בַּחֲרוּזִים׃	צַוָּארֵךְ	בַּתֹּרִים	לְחָיַיִךְ	נָאוָוּ	10
na–mikufu	shingo–yako	na–mapambo	mashavu–yako	ni–nzuri	
H2737		H8447	H3895	H4998	

Mashavu yako ni mazuri na mapambo, shingo yako na mikufu ya madini.

הַכָּסֶף׃	נְקֻדּוֹת	עִם	לָךְ	נַעֲשֶׂה־	זָהָב	תּוֹרֵי	11
ya–fedha	madoa	pamoja–na	wewe	tutakutengenezea	ya–dhahabu	mapambo	
H3701	H5351				H2091	H8447	

Nitakufanyia mapambo ya dhahabu yaliochanganywa na fedha. Mwanamke akiongea mwenyewe.

רֵיחוֹ׃	נָתַן	נִרְדִּי	בְּמְסִבּוֹ	מַלְכִּי	עַד־	12
harufu–yake	imetoa	nardo–yangu	mezani–mwake	mfalme	wakati	
H7381	H5414	H5373	H4524	H4428	H5704	

Wakati mfalme akiwa amelala kitandani mwake, marashi yangu yakasambaza arufu.

צְרֹור	וְהַמָּר	דּוֹדִי	לִי	כָּתִי–יָה	שָׁדַי	עָלָיו׃	13
mfuko	wa–manemane	mpenzi–wangu	kwangu	kati–ya	matiti–yangu	atalala	
	H4753	H1730		H0996			

Mpenzi wangu ni kwangu kama mkebe wa marashi unao lala usiku katika ya maziwa yangu.

אֶשְׁכֹּל	וְהַכֹּפֶר	דּוֹדִי	לִי	כְּכַרְמֵי	עֵין	גֶּדִי׃	14
kishada	cha–hena	mpenzi–wangu	kwangu	katika–mashamba	ya–chemchemi	ya–En–Gedi	
H0811		H1730		H3754	H5872	H5872	

ס
(S)

Mpenzi wangu ni kwangu kama kifurushi cha maua ya hena katika mashamba ya mizabibu ya Eni Gedi. Mpenzi wake anazungumza naye

הִנָּךְ	יָפָה	רַעְיָתִי	הִנָּךְ	יָפָה	עֵינַיִךְ	יוֹנִים׃	15
tazama	mzuri	mpenzi–wangu	tazama	mzuri	macho–yako	kama–njiwa	
H2009	H3303	H7474	H2009	H3303		H3123	

Ona, wewe ni mzuri, mpenzi wangu; ona, wewe ni mzuri; macho yako ni kama ya hua. Mwanamke anazungumza na mpenzi wake.

הִנְּךָ	יָפֶה	דּוֹדִי	אַף	נָעִים	אַף־	עַרְשֵׂנוּ	רַעֲנָנָה׃	16
tazama	mzuri	mpenzi–wangu	naam	kupendeza	naam	kitanda–chetu	kibichi	
H2009	H3303	H1730	H0637		H0637	H6210		

Ona, wewe ni mtanashati, mpenzi wangu, jinsi mtanashati.

קֹרֹות	בָּתֵּינוּ	אֲרָזִים	[רחיטנו]	(רַהִיטֵנוּ)	בְּרוֹתִים׃	17
boriti	za–nyumba–yetu	mierezi	[mapao–yetu]	(mapao–yetu)	misunobari	
H6982		H0730	H7351	H7351	H1266	

Nguzo za nyumba yetu ni za matawi ya mierezi, na dari letu ni la matawi ya miberoshi.

Chapter 2

אֲנִי	חֲבַצֶּלֶת	הַשָּׁרֹון	שׁוֹשַׁנַּת	הָעֲמָקִים׃	1
mimi	waridi	la–Sharoni	yungiyungi	la–mabonde	
H0589	H2261	H8289	H7799	H6010	

Mimi ni ua katika tambarare, nyinyoro katika bonde. Mwanaume akizungumza naye

כְּשׁוֹשַׁנָּה	בֵּין	הַחוֹחִים	כֵּן	רַעְיָתִי	בֵּין	הַבָּנוֹת׃	2
kama–yungiyungi	miongoni–mwa	miiba	ndivyo	mpenzi–wangu	miongoni–mwa	binti	
H7799	H0996	H2336		H7474	H0996	H1323	

Kama nyinyoro miongoni mwa mimba, ndivyo wewe, mpenzi wangu, miongoni mwa mabinti wengine wote. Mwanamke akizungumza mwenyewe

כְּתַפּוּחַ	בַּעֲצֵי	הַיַּעַר	כֵּן	דּוֹדִי	בֵּין	הַבָּנִים	3
kama–mtofaa	miongoni–mwa–miti	ya–msitu	ndivyo	mpenzi–wangu	miongoni–mwa	wana	
H8598	H6086			H1730	H0996		

בְּצִלּוֹ	חִמַּדְתִּי	וְיָשַׁבְתִּי	וּפִרְיוֹ	תָמוּ	לְחִכִּי׃
katika–kivuli–chake	nimefurahi	na–kuketi	na–tunda–lake	tamu	kwa–kaakaa–langu
H6738		H3427	H6529	H4966	H2441

Kama mti wa mpera ulivyo miongoni mwa miti ya misituni, ndivyo mpenzi wangu alivyo miongoni mwa wanaume. Nina kaa chini ya kivuli chake kwa furaha sana, na tunda lake ni tamu kwa ladha yangu.

אַהֲבָה׃	עָלַי	וְדִגְלוֹ	הַיָּיִן	בַּיִת	אֶל־	הֱבִיאַנִי	4
ni–upendo	juu–yangu	na–bendera–yake	ya–divai	nyumba	kwenye–	amenileta	
H0160		H1714	H3196		H0413	H0935	

Amenileta kwenye ukumbi wa maakuli, na bendera yake juu yangu ilikuwa upendo. Mwanamke akizungumza na mpenzi wake.

חוֹלַת	כִּי־	בַּתַּפּוּחִים	רַפְּדוּנִי	בָּאֲשִׁישׁוֹת	סַמְּכוּנִי	5
mgonjwa	kwa–kuwa	kwa–matofaa	niburudisheni	kwa–keki–za–zabibu	nitieni–nguvu	
		H8598	H7502	H0809	H5564	

אַהֲבָה	אֲנִי׃
wa–upendo	mimi
H0160	H0589

Ni uishe kwa keki za mizabibu na kuniuisha na mapera, kwa kuwa nimedhohofika na mapenzi. Mwanamke akizungumza mwenyewe

תְּחַבְּקֵנִי׃	וימינו	לְרֹאשִׁי	תָּחַת	שְׂמֹאלוֹ	6
wananibusu	na–mkono–wake–wa–kulia	kichwa–changu	chini–ya	mkono–wake–wa–kushoto	
H2263	H3225		H8478	H8040	

Mkono wake wakushuto upo chini ya kichwa changu, na mkono wake wa kulia wanikumbatia. Mwanamke akizungumza na wanawake wengine.

אִם־	הַשָּׂדֶה	בְּאַיְלוֹת	אוֹ	בִּצְבָאוֹת	יְרוּשָׁלַ͏ִם	בְּנוֹת	אֶתְכֶם	הִשְׁבַּעְתִּי	7
kama	wa–kondeni	kwa–kulungu	au	kwa–paa	za–Yerusalemu	binti	ninyi	nawaapisha	
		H0355			H3389	H1323	H0853	H7650	

ס	שֶׁתָּחְפְּץ׃	עַד	הָאַהֲבָה	אֶת־	תְּעוֹרְרוּ	וְאִם־	וְתָעִירוּ
(S)	utakapopenda	hadi	upendo	wa–	mtausisimua	au–kama	mtaamsha
		H5704	H0160	H0853	H5782		H5782

Ninataka muhaidi, mabinti wa Yerusalemu, kwa swala na paa wa porini, kwamba hamtavuruga mapenzi yetu hadi yatakapo isha yenyewe. Mwanamke akizungumza mwenyewe.

עַל־	מְקֻפָּץ	הֶהָרִים	עַל־	מְדַלֵּג	בָּא	זֶה	הִנֵּה־	דּוֹדִי	קוֹל	8
juu–ya	akidunda	milima	juu–ya	akiruka	anakuja	huyu	tazama	ya–mpenzi–wangu	sauti	
	H7092	H2022		H1801	H0935	H2088	H2009	H1730		

הַגְּבָעוֹת׃
vilima
H1389

Sauti ya mpenzi wangu hiyo! O, huyu yuwaja, akiruka ruka juu milima, akiruka vilimani.

זֶה	הִנֵּה־	הָאַיָּלִים	לְעֹפֶר	אוֹ	לִצְבִי	דּוֹדִי	דּוֹמֶה	9
huyu	tazama	wa–kulungu	na–mwana–paa	au	na–paa	mpenzi–wangu	anafanana	
H2088	H2009	H0354	H6082			H1730	H1819	

מִן־	מֵצִיץ	הַחַלֹּנוֹת	מִן־	מַשְׁגִּיחַ	כָּתֶל־נוּ	אַחַר	עוֹמֵד
kupitia–	akiangalia	madirisha	kupitia–	akichungulia	ukuta–wetu	nyuma–ya	amesimama
		H2474		H7688	H3796		H5975

הַחֲרַכִּים׃
matundu
H2762

Mpenzi wangu ni kama swala au mtoto mdogo wa paa; angalia, amesimama nyuma ya ukuta wetu, akishangaa kupitia dirishani, akichungulia wavuni.

10

דוֹדִי	וְאָמַר	לִי	קוּמִי	לָךְ	רַעְיָתִי	יָפָתִי	עָנָה
mpenzi–wangu	na–kusema	kwangu	inuka	wewe	mpenzi–wangu	mzuri–wangu	alijibu
H1730	H0559				H7474	H3303	

וּלְכִי־	לָךְ׃
na–uje	wewe
H3212	

Mpenzi wangu alizungumza na mimi na kusema, “Amka, mpenzi wangu; mzuri wangu, twende pamoja nami.

11

כִּי־	הִנֵּה	הַסְּתָו	]הסתו[	הָלַךְ	עָבַר	הַגֶּשֶׁם	חָלַף
kwa–kuwa	tazama	majira–ya–baridi)	[majira]	imeenda	yamepita	mvua	imekwisha
	H2009	H5638	H5638	H1980		H1653	H2498

לוֹ׃
yenyewe

Angalia, baridi imepita; mvua imeisha na kwenda.

12

הַנִּצָּנִים	נִרְאוּ	בָּאָרֶץ	עֵת	הַזָּמִיר	הִגִּיעַ	וְקוֹל	הַתּוֹר	נִשְׁמַע
maua	yanaonekana	nchini	wakati	wa–kuimba	umefika	na–sauti	ya–njiwa	inasikika
H5339	H7200	H0776	H6256	H2159	H5060		H8449	H8085

בְּאַרְצֵנוּ׃
katika–nchi–yetu
H0776

Maua yametokeza juu ya nchi; wakati wa kupunguza matawi na kuimba kwa ndege umekuja, na sauti za hua zimesikika nchini kwetu.

13

)לָךְ(	]לכי[	קוּמִי	רֵיחַ	נָתְנוּ	סְמָדַר	וְהַגְּפָנִים	פִּגָּיהָ	חָנְטָה	הַתְּאֵנָה
(wewe)	[njoo]	inuka	harufu	yametoa	machipuko	na–mizabibu	tini–zake	umeiva	mtini
	H3212		H7381	H5414	H5563	H1612	H6291		H8384

ס	לָךְ׃	וּלְכִי־	יָפָתִי	רַעְיָתִי	
(S)	wewe	na–uje	mzuri–wangu	mpenzi–wangu	
		H3212	H3303	H7474	

Mti wa tini umepevusha tini zake za kijani, na mizabibu imestawi; yatoa marashi yake. Inuka, mpenzi wangu, mzuri wangu, na uje nami.

14

מַרְאַיִךְ	אֶת־	הַרְאִינִי	הַמַּדְרֵגָה	בְּסֵתֶר	הַסֶּלַע	בְּחַגְוֵי	יוֹנָתִי	
sura–yako	wa–	nionyeshe	ya–ngazi	katika–siri	ya–mwamba	katika–mapengo	njiwa–wangu	
H4758	H0853	H7200	H4095		H5553	H2288	H3123	

ס	נָאוֶה׃	וּמַרְאַיִךְ	עָרֵב	קוֹלֵךְ	כִּי־	קוֹלֵךְ	אֶת־	הַשְׁמִיעֵנִי
(S)	ni–nzuri	na–sura–yako	ni–tamu	sauti–yako	kwa–kuwa	sauti–yako	wa–	nisikize
	H5000	H4758	H6156				H0853	H8085

Hua wangu, katika miamba ya mawe, katika miamba ya siri ya mipasuko ya milima, acha nione uso wako. Acha nisikie sauti yako, kwa kuwa sauti ni tamu, na uso wako ni mzuri.” Mwanamke akiongea mwenyewe

15

כְּרָמִים	מְחַבְּלִים	קְטַנִּים	שֻׁעָלִים	שֻׁעָלִים	לָנוּ	אֱחֹזוּ־
mashamba–ya–mizabibu	wanaoharibu	wadogo	mbweha	mbweha	sisi	tukamatieni
H3754			H7776	H7776		H0270

סְמָדַר׃	וּכְרָמֵינוּ
yanachanua	na–mashamba–yetu
H5563	H3754

Wakamate mbweha kwa ajili yetu, mbweha wadogo wanao haribu shamba za mizabibu, kwa kuwa shamba la mizabibu limestawi.

16

בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃	הָרֹעֶה	לּוֹ	וַאֲנִי	לִי	דוֹדִי	
miongoni–mwa–mayungiyungi	alishaye	wake	na–mimi	wangu	mpenzi–wangu	
H7799			H0589		H1730	

Mpenzi wangu ni wangu, na mimi ni wake; anakula penye nyinyoro kwa raha. Mwanamke anaongea na mpenzi wake

17

דּוֹדִי	לְךָ	דְּמֵה־	סְּבִי	הַצְּלָלִים	וְנָסוּ	הַיּוֹם	שֶׁיָּפוּחַ	עַד
mpenzi–wangu	wewe	fananishwa	geuka	vivuli	na–kukimbia	siku	itakapovuma	hadi
H1730		H1819	H5437	H6752	H5127	H3117	H6315	H5704

ס	בֶּתֶר׃	הָרֵי	עַל־	הָאַיָּלִים	לְעֹפֶר	אוֹ	לִצְבִי
(S)	ya–Betheri	milima	juu–ya	wa–kulungu	na–mwana–paa	au	na–paa
	H1336	H2022		H0354	H6082		

Enenda zako, mpenzi wangu, kabla pepo za jioni hazija vuma na vivuli kutoweka. Nenda zako; kuwa kama ayala au mtoto mdogo wa paa katika milima mawe mengi.

Chapter 3

1

בְּקַשְׁתִּיו	נַפְשִׁי	שְׁאֲהֵבָה	אֶת	בִּקַּשְׁתִּי	בַּלֵּילוֹת	מִשְׁכָּבִי	עַל־
nilimtafuta	na–nafsi–yangu	anayependwa	yeye	nilimtafuta	usiku	kitanda–changu	juu–ya
H1245	H5315	H0157	H0853	H1245	H3915	H4904	

מְצָאתִיו׃	וְלֹא	
sikumpata	lakini–sikumwona	
H4672	H3808	

Usiku katika kitanda changu nilikuwa na shauku ya yeye ni mpendaye; nilimtafuta, lakini sikumpata.

2

אֶת	אֲבַקְשָׁה	וּבָרְחֹבוֹת	בַּשְּׁוָקִים	בָּעִיר	וַאֲסוֹבְבָה	נָּא	אָקוּמָה
yeye	nitamtafuta	na–viwanja	katika–njia	mjini	na–kuzunguka	sasa	nitainuka
H0853	H1245	H7339	H7784		H5437	H4994	

מְצָאתִיו׃	וְלֹא	בִּקַּשְׁתִּיו	נַפְשִׁי	שְׁאֲהֵבָה	
sikumpata	lakini–sikumwona	nilimtafuta	na–nafsi–yangu	anayependwa	
H4672	H3808	H1245	H5315	H0157	

Nilisema binafsi, “Nitainuka na kwenda kupitia mji, kupitia mitaa na sokoni; nitamtafuta.” Nilimtafuta, lakini sikumpata.

3

רְאִיתֶם׃	נַפְשִׁי	שְׁאֲהֵבָה	אֶת	בָּעִיר	הַסֹּבְבִים	הַשֹּׁמְרִים	מְצָאוּנִי
mmemwona	na–nafsi–yangu	anayependwa	yeye	mjini	wanaozunguka	walinzi	walinipata
H7200	H5315	H0157	H0853		H5437	H8104	H4672

Walinzi walinipata walipo kuwa doria katika mji. Nikawauliza, “Mmemuona mpenzi wangu?”

4

נַפְשִׁי	שְׁאֲהֵבָה	אֶת	שֶׁמָּצָאתִי	עַד	מֵהֶם	שֶׁעָבַרְתִּי	כִּמְעַט
na–nafsi–yangu	anayependwa	yeye	nilipompata	hadi	kutoka–kwao	nilipopita	mara–tu
H5315	H0157	H0853	H4672	H5704	H1992		H4592

אִמִּי	בֵּית	אֶל־	שֶׁהֲבֵיאתִיו	עַד־	אַרְפְּנוּ	וְלֹא	אַחַזְתִּיו
ya–mama–yangu	nyumba	kwenye–	nilipomleta	hadi	kumwachia	wala–si	nilimshika
H0517		H0413	H0935	H5704	H7503	H3808	H0270

הוֹרָתִי׃	חֶדֶר	וְאֶל־	
cha–aliyenizaa	chumba	na–kwenye–	
H2029	H2315	H0413	

Ni baada ya mda mfupi kupita nilipo wapita nikampata ninaye mpenda. Nilimshika na sikumuacha hadi nilipo mleta nyumbani mwa mama yangu, katika chumba cha yeye aliyenichukua mimba. Mwanamke akiongea na wanawake wengine.

אִם־	הַעִירוּ	וְאִם־	תְּעוֹרְרוּ	אֶת־	הָאַהֲבָה	עַד	שֶׁתֶּחְפָּץ׃	ס		5
kama	wa–kondeni	kwa–kulungu	au	kwa–paa	za–Yerusalemu	binti	ninyi	nawaapisha		
		H0355			H3389	H1323	H0853	H7650		
		au–kama	mtausisimua	wa–	upendo	hadi	utakapopenda	(S)		
			H5782	H0853	H0160	H5704				
			mtaamsha							
			H5782							

Ninataka muape, mabinti wa wanaume waYerusalemu, kwa ayala na paa wa porini, kuwa hamtavuruga mapenzi yetu hadi yatakapo isha yenyewe. Mwanamke mdogo akizungumza mwenyewe

מִי	זֹאת	עֹלָה	מִן־	הַמִּדְבָּר	כְּתִימְרוֹת	עָשָׁן	מְקֻטֶּרֶת			6
ni–nani	huyu	anayepanda	kutoka–	jangwani	kama–nguzo	za–moshi	iliyofukizwa			
H4310	H2063	H5927			H8490	H6227				
מִכֹּל	אַבְקַת	רוֹכֵל׃								
kutoka–kwa	unga	wa–mchuuzi								
H3605	H0081	H7402								
מִכֹּל	וּלְבוֹנָה	מוֹר								
kutoka–kwa	na–ubani	manemane								
H3605	H3828	H4753								

Nini hiyo inayo toka nyikani kama nguzo za moshi, umefukizwa manemane na ubani, pamoja na unga wote wa manukato unao uzwa na wafanya biashara?

הִנֵּה	מִטָּתוֹ	שְׁלֹמֹה	שִׁשִּׁים	גִּבֹּרִים	סָבִיב	לָהּ				7
tazama	machela–yake	ya–Sulemani	sitini	mashujaa	wanaizunguka	hiyo				
H2009	H4296	H8010	H8346	H1368	H5439					
מִגִּבֹּרֵי	יִשְׂרָאֵל׃									
kutoka–kwa–mashujaa	wa–Israeli									
H1368	H3478									

Angalia, nikitanda cha Sulemani; mashujaa sitini wamekizunguka, wanajeshi elfu sitini wa Israeli

כֻּלָּם	אֲחֻזֵי	חֶרֶב	מְלֻמְּדֵי	מִלְחָמָה	אִישׁ	חַרְבּוֹ	עַל־	יְרֵכוֹ		8
wote	wenye	panga	waliofunzwa	vita	kila–mtu	upanga–wake	juu–ya	paja–lake		
H3605	H0270	H2719	H3925	H4421	H0376	H2719		H3409		
מִפַּחַד	בַּלֵּילוֹת׃	ס								
kwa–hofu	ya–usiku	(S)								
H6343	H3915									

Wao ni wazoefu wa upanga na wanaujuzi wa vita. Kila mwanaume ana upanga wake pembeni yake, akijizatiti na maasi ya usiku.

אַפְרִיוֹן	עָשָׂה	לוֹ	הַמֶּלֶךְ	שְׁלֹמֹה	מֵעֲצֵי	הַלְּבָנוֹן׃		9
machela	aliifanya	mwenyewe	mfalme	Sulemani	kutoka–kwa–miti	ya–Lebanoni		
H0668			H4428	H8010	H6086	H3844		

Mfalme Sulemani akajijengea kiti cha kifalme cha kubebwa na mbao za Lebanoni.

עַמּוּדָיו	זָהָב	כֶּסֶף	עָשָׂה	רְפִידָתוֹ	מֶרְכָּבוֹ	אַרְגָּמָן			10
nguzo–zake	cha–dhahabu	za–fedha	alizitengeneza	kitanda–chake	kiti–chake	cha–zambarau			
H5982	H2091	H3701		H7507	H4817	H0713			
תּוֹכוֹ	רָצוּף	אַהֲבָה	מִבְּנוֹת	יְרוּשָׁלָ͏ִם׃					
ndani–yake	imepambwa	kwa–upendo	na–binti	za–Yerusalemu					
H8432	H7528	H0160	H1323	H3389					

Nguzo zake zilijengwa kwa fedha; nyuma kuliekwa dhahabu, na kiti kitambaa cha zambarau. Ndani mwake kulipambwa na upendo na mabinti wa wanaume wa Yerusalemu. Mwanamke mdogo akizungumza na wanawake wa Yerusalemu

לָוְ	שֶׁעִטְּרָה־	בָּעֲטָרָה	שְׁלֹמֹה	בַּמֶּלֶךְ	צִיּוֹן	בְּנוֹת	וְרִאֶינָה	וְצֵאֶינָה	11
yeye	aliyomvika	na–taji	Sulemani	juu–ya–mfalme	za–Sayuni	binti	na–mtazame	tokeni	
		H5850	H8010	H4428	H6726	H1323	H7200	H3318	

ס	לִבּוֹ׃	שִׂמְחַת	וּבְיוֹם	חֲתֻנָּתוֹ	בְּיוֹם	אִמּוֹ
(S)	ya–moyo–wake	ya–furaha	na–siku	ya–arusi–yake	siku	mama–yake
		H8057	H3117	H2861	H3117	H0517

Nenda nje, mabinti wa wanaume wa Sayuni, na mtazame mfalme Sulemani, akivikwa taji ambalo mamaye alimvika siku ya arusi yake, katika siku ya furaha ya maisha yake.

Chapter 4

מִבָּעַד	יוֹנִים	עֵינַיִךְ	יָפָּה	הִנָּךְ	רַעְיָתִי׀	יָפָה	הִנָּךְ	1
nyuma–ya	kama–njiwa	macho–yako	mzuri	tazama	mpenzi–wangu	mzuri	tazama	
H1157	H3123		H3303	H2009	H7474	H3303	H2009	

גִּלְעָד׃	מֵהַר	שֶׁגָּלְשׁוּ	הָעִזִּים	כְּעֶדֶר	שַׂעְרֵךְ	לְצַמָּתֵךְ
wa–Gileadi	kutoka–mlima	wanaotiririka	la–mbuzi	kama–kundi	nywele–zako	shela–yako
H1568	H2022	H1570	H5795	H5739	H8181	H6777

O, wewe ni mzuri, mpenzi wangu; wewe ni mzuri. Macho yako ni ya hua nyuma kitamba chako cha uso. Nywele zako ni kama kundi la mbuzi likienda chini kutoka Mlima Gileadi.

שֶׁכֻּלָּם	הָרַחְצָה	מִן־	שֶׁעָלוּ	הַקְּצוּבוֹת	כְּעֶדֶר	שִׁנַּיִךְ		2
ambao–wote	kuogeshwa	kutoka–	waliopanda	la–kondoo–waliokatwa	kama–kundi	meno–yako		
H3605	H7367		H5927	H7094	H5739	H8127		

בָּהֶם׃	אֵין	וְשַׁכֻּלָה	מַתְאִימוֹת
miongoni–mwao	hakuna	na–aliyeharibika	wana–mapacha
	H0369	H7909	H8382

Meno yako ni kama kondoo walio nyolewa, wakitoka sehemu ya kuoshwa. Kila mmoja ana pacha, na hamna ata mmoja miongoni mwao aliyefiwa.

כְּפֶלַח	נָאוָֹה	וּמִדְבָּרֵיךְ	שְׁפָתַיִךְ	הַשָּׁנִי	כְּחוּט	3
kama–kipande	ni–mazuri	na–maneno–yako	midomo–yako	wa–nyekundu	kama–uzi	
H6400	H5000		H8193	H8144	H2339	

לְצַמָּתֵךְ׃	מִבָּעַד	רַקָּתֵךְ	הָרִמּוֹן
shela–yako	nyuma–ya	vipaji–vyako	cha–komamanga
H6777	H1157	H7541	H7416

Mdomo wako ni kama uzi mwekendu; mdo wako wapendeza. Mashavu yako ni kama majani ya komamanga nyuma ya kitambaa chako cha uso.

תָּלְוִי	הַמָּגֵן	אֶלֶף	לְתַלְפִּיּוֹת	בָּנוּי	צַוָּארֵךְ	דָּוִיד	כְּמִגְדָּל	4
zimetundikwa	za–ngao	elfu	kwa–safu	uliojengwa	shingo–yako	wa–Daudi	kama–mnara	
H8518	H4043	H0505	H8530	H1129		H1732	H4026	

הַגִּבּוֹרִים׃	שֹׁלְטֵי	כֹּל	עָלָיו
ngao	za–mashujaa	zote	juu–yake
H1368	H7982	H3605	

Shingo yako ni kama mnara wa Daudi ukiwa umejengwa kwa mistari ya mawe, na ngao elfu moja ikining'nia juu yake, ngao zote za wanajeshi.

5

הָרוֹעִים	צְבִיָּה	תְּאוֹמֵי	עֶפְרִים	כִּשְׁנֵי	שָׂדַיִךְ	שְׁנֵי
wanaolisha	ya–paa	mapacha	wa–paa	kama–wana–wawili	matiti–yako	matiti–yako–mawili
	H6646	H8380	H6082	H8147		H8147

בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃	
miongoni–mwa–mayungiyungi	
H7799	

Maziwa yako mawili ni kama swala wawili, mapacha wa ayala, wakila miongoni mwa nyinyoro.

6

עַד	שֶׁיָּפוּחַ	הַיּוֹם	וְנָסוּ	הַצְּלָלִים	אֶלֵךְ	לִי	אֶל־	הַר
hadi	itakapovuma	siku	na–kukimbia	vivuli	nitaenda	mimi	kwenye–	mlima
H5704	H6315	H3117	H5127	H6752	H3212		H0413	H2022

הַלְּבוֹנָה׃	גִּבְעַת	וְאֶל־	הַמּוֹר
cha–ubani	kilima	na–kwenye–	wa–manemane
H3828	H1389	H0413	H4753

Hadi jioni ifike na vivuli viondoke, nitaenda kwenye mlima wa manemane na vilima vya ubani.

7

ס	כָּךְ׃	אֵין	וּמוּם	רַעְיָתִי	יָפָה	כֻּלָּךְ
(S)	kwako	hakuna	na–dosari	mpenzi–wangu	mzuri	wote–wewe
		H0369		H7474	H3303	H3605

Wewe ni mzuri kwa kila namna, mpenzi wangu na hakuna lawama ndani yako.

8

מֵרֹאשׁ	וְתָשׁוּרִי	תָּבוֹאִי	מִלְּבָנוֹן	אִתִּי	כַּלָּה	מִלְּבָנוֹן	אִתִּי
kutoka–kilele	angalia	utakuja	kutoka–Lebanoni	nami	bibi–arusi	kutoka–Lebanoni	nami
	H7789	H0935	H3844	H0854	H3618	H3844	H0854

מֵהַרְרֵי	אֲרָיוֹת	מִמְּעֹנוֹת	וְחֶרְמוֹן	שְׂנִיר	מֵרֹאשׁ	אֲמָנָה
kutoka–milima	ya–simba	kutoka–mapango	na–Hermoni	cha–Seniri	kutoka–kilele	cha–Amana
H2042		H4585	H2768	H8149		H0549

נְמֵרִים׃	
ya–chui	
H5246	

Njoo nami kutoka Lebanoni, bibi arusi wangu. Njoo nami kutoka Lebanoni; njoo kutoka juu ya Amana, kutoka juu ya Seneri na Herimoni, kutoka shimoni mwa simba, kutoka mashimo ya milima ya chuwi.

9

(בְּאַחַת)	[באחד]	לִבַּבְתִּינִי	כַּלָּה	אֲחֹתִי	לִבַּבְתִּנִי
(kwa–moja)	[kwa–moja]	umenishtua–moyo	bibi–arusi	dada–yangu	umenishtua–moyo
H0259	H0259		H3618	H0269	

מִצַּוְּארֹנָיִךְ׃	עֵנֶק	בְּאַחַד	מֵעֵינַיִךְ
vya–mkufu–wako	ya–vito	kwa–moja	ya–macho–yako
		H0259	

Umeuiba moyo wangu, dada yangu, bibi arusi wangu; umeuiba moyo wangu, kwa mtazamo mmoja tu wako kwangu, kwa mkufu mmoja wa shingo yako.

10

דֹּדַיִךְ	טֹבוּ	מַה־	כַּלָּה	אֲחֹתִי	דֹּדַיִךְ	יָפוּ	מַה־
upendo–wako	ulivyo–bora	jinsi	bibi–arusi	dada–yangu	upendo–wako	ulivyo–mzuri	jinsi
H1730	H2895	H4100	H3618	H0269	H1730	H3302	H4100

בְּשָׂמִים׃	מִכָּל־	שְׂמָנַיִךְ	וְרֵיחַ	מִיַּיִן	
manukato–yote	kuliko–	ya–mafuta–yako	na–harufu	kuliko–divai	
H1314	H3605	H8081	H7381	H3196	

Jinisi gani upendo wako ulivyo mzuri, dada yangu, bibi arusi wangu! Jinsi gani zaidi upendo wako ulivyo bora kuliko mvinyo, na arufu ya marashi yako kuliko manukato yeyote.

לְשׁוֹנֵךְ	תַּחַת	וְחָלָב	דְּבַשׁ	כַּלָּה	שִׂפְתוֹתַיִךְ	תִּטֹּפְנָה	נֹפֶת	11
ulimi–wako	chini–ya	na–maziwa	asali	bibi–arusi	kutoka–midomo–yako	inadondoka	asali	
H3956	H8478	H2461	H1706	H3618	H8193	H5197	H5317	

ס	לְבָנוֹן׃	כְּרֵיחַ	שַׂלְמֹתַיִךְ	וְרֵיחַ
(S)	ya–Lebanoni	kama–harufu	ya–mavazi–yako	na–harufu
	H3844	H7381	H8008	H7381

Midomo yako, bibi arusi wangu, yatiririka asali; asali na maziwa vichini ya ulimi wako; arufu ya mavazi yako ni kama marashi ya Lebanoni.

מַעְיָן	נָעוּל	גַּל	כַּלָּה	אֲחֹתִי	נָעוּל	וְגַן		12
kisima	iliyofungwa	chemchemi	bibi–arusi	dada–yangu	iliyofungwa	bustani		
H4599		H1530	H3618	H0269		H1588		

חָתוּם׃	
kilichotiwa–muhuri	
H2856	

Dada yangu, bibi arusi wangu ni bustani ilio fungwa, bustani ilio fungwa, chemchemi iliyo fungwa kwa muhuri.

כְּפָרִים	מְגָדִים	פְּרִי	עִם	רִמּוֹנִים	פַּרְדֵּס	שְׁלָחַיִךְ	13
hena	mazuri	matunda	pamoja–na	ya–makomamanga	bustani	machipuko–yako	
	H4022	H6529		H7416	H6508	H7973	

נְרָדִים׃	עִם־
nardo	pamoja–na
H5373	

Matawi yako ni kichaka cha miti ya komamanga yenye matunda tofauti, na ya mimea ya hina na nardo,

לְבוֹנָה	עֲצֵי	כָּל־	עִם	וְקִנָּמוֹן	קָנֶה	וְכַרְכֹּם	וְנֵרְדְּ	14
ya–ubani	wa–	miti–yote	pamoja–na	na–mdalasini	mdalasini	na–zafarani	nardo	
H3828	H6086	H3605		H7076	H7070	H3750	H5373	

בְּשָׂמִים׃	רָאשֵׁי	כָּל־	עִם	וַאֲהָלוֹת	מֹר	
ya–manukato	ya–aina–bora	yote	pamoja–na	na–udi	manemane	
H1314		H3605		H0174	H4753	

Nardo na Zafarani, mchai na mdalasini pamoja na aina zote za uvumba, manemane na udi na aina tofauti za manukato.

לְבָנוֹן׃	מִן־	וְנֹזְלִים	חַיִּים	מַיִם	בְּאֵר	גַּנִּים	מַעְיָן	15
Lebanoni	kutoka–	na–vijito	yaliyo–hai	cha–maji	kisima	ya–bustani	chemchemi	
H3844		H5140		H4325	H0875	H1588	H4599	

Wewe ni bustani ya chemchemi, kisima cha maji safi, mifereji inayo shuka kutoka Lebanoni. Mwanamke mdogo akizungumza peke yake

יְזֻלוּ	גַנִּי	הָפִיחִי	תֵּימָן	וּבוֹאִי	צָפוֹן	עוּרִי		16
yaenee	bustani–yangu	vuma	upepo–wa–kusini	na–uja	upepo–wa–kaskazini	amka		
H5140	H1588	H6315	H8486	H0935	H6828	H5782		

מְגָדָיו׃	פְּרִי	וְיֹאכַל	לְגַנּוֹ	דּוֹדִי	יָבָא	בְּשָׂמָיו
mazuri	matunda–yake	na–ale	kwenye–bustani–yake	mpenzi–wangu	na–aje	manukato–yake
H4022	H6529	H0398	H1588	H1730	H0935	H1314

Amka, upepo wa kaskazini; njoo, upepo wa kusini; vuma katika bustani yangu ili manukato yake yatoe marashi. Mpenzi wangu na aje katika bustani yake na kula matunda ya chaguo lake.

Chapter 5

עִם־	מוֹרִי׀	אָרִיתִי	כַּלָּה׀	אֲחֹתִי	לְגַנִּי׀	בָּאתִי	1
pamoja–na	manemane–yangu	nimevuna	bibi–arusi	dada–yangu	bustani–yangu	nimekuja	
	H4753	H0717	H3618	H0269	H1588	H0935	

יֵינִי	שָׁתִיתִי	דִּבְשִׁי	עִם־	יַעְרִי׀	אָכַלְתִּי	בָשְׂמִי
divai–yangu	nimekunywa	asali–yangu	pamoja–na	sega–langu	nimekula	manukato–yangu
H3196	H8354	H1706			H0398	H1313

ס	דּוֹדִים׃	וְשִׁכְרוּ	שְׁתוּ	רֵעִים	אִכְלוּ	חֲלָבִי	עִם־
(S)	wapenzi	na–kulewa	kunyweni	rafiki	kuleni	maziwa–yangu	pamoja–na
	H1730	H7937	H8354	H7453	H0398	H2461	

Nimekuja katika bustani yangu, dada yangu, bibi arusi wangu; Nimekusanya udi wangu na manukato yangu. Nimekula mziga wangu wa asali na asali yangu; Nimekunywa mvinyo wangu pamoja na maziwa yangu. Marafiki wanazungumza na wapenzi Kuleni, marafiki; kunyweni na mlewe na mapenzi. Mwanamke mdogo akizungumza mwenyewe

פִּתְחִי־	דוֹפֵק	דּוֹדִי	וְקוֹל	עֵר	וְלִבִּי	יְשֵׁנָה	אֲנִי	2
nifungulie	anagonga	ya–mpenzi–wangu	sauti	umeamka	lakini–moyo–wangu	nimelala	mimi	
	H1849	H1730		H5782		H3463	H0589	

שֶׁרֹּאשִׁי׀	תַּמָּתִי	יוֹנָתִי	רַעְיָתִי׀	אֲחֹתִי	לִי׀	
kwa–kuwa–kichwa–changu	mkamilifu–wangu	njiwa–wangu	mpenzi–wangu	dada–yangu	mimi	
	H8535	H3123	H7474	H0269		

לָיְלָה׃	רְסִיסֵי	קְוֻצּוֹתַי	טָל	נִמְלָא־	
ya–usiku	matone	nywele–zangu	umande	kimejaa	
H3915		H6977	H2919	H4390	

Nilikuwa nimelala, lakini moyo wangu ulikuwa umeamka katika ndoto. Sauti ya mpenzi wangu yabisha na kusema, “Nifungulie, dada yangu, mpenzi wangu, hua wangu, wangu usiye na doa, kwa kuwa kichwa changu kimelowa na matone, nywele zangu na unyevu wa usiku.”

אֵיכָכָה	רַגְלַי	אֶת־	רָחַצְתִּי	אֶלְבָּשֶׁנָּה	אֵיכָכָה	כָּתַנְתִּי	אֶת־	פָּשַׁטְתִּי׀	3
nitaichafuaje	miguu–yangu	ya–	nimeiosha	tena	nitaivalije	vazi–langu	wa–	nimevua	
	H7272	H0853	H7364	H3847		H3801	H0853	H6584	

אֲטַנְּפֵם׃
tena
H2936

“Nimevua joho langu; lazima nilivae tena? Nimeosha miguu yangu; lazima ni ichafue?”

עָלָיו׃	הָמוּ	וּמֵעַי	הַחֹר	מִן־	יָדוֹ׀	שָׁלַח	דּוֹדִי	4
juu–yake	ikajawa	na–ndani–yangu	tundu	kupitia–	mkono–wake	alitia	mpenzi–wangu	
	H1993	H4578	H2356		H3027	H7971	H1730	

Mpenzi wangu anaeka mkono wake kwenye kitasa, na moyo wangu ukawaka kwa ajili yake.

מֹור	נָטְפוּ־	וְיָדַי	לְדוֹדִי	לִפְתֹּחַ	אֲנִי	קַמְתִּי		5
manemane	ilidondosha	na–mikono–yangu	mpenzi–wangu	kumfungulia	mimi	niliamka		
H4753	H5197	H3027	H1730		H0589			

הַמַּנְעוּל׃	כַּפּוֹת	עַל	עֹבֵר	מֹור	וְאֶצְבְּעֹתַי׀
wa–komeo	mpini	juu–ya	yanayotiririka	manemane	na–vidole–vyangu
H4514	H3709			H4753	H0676

Nimeamka kumfungulia mlango mpenzi wangu; mikono yangu ikawa yamiminika na udi, vidole vyangu na unyevu wa udi, katika komeo la mlango.

נַפְשִׁי	עָבֶר	חָמַק	וְדוֹדִי	לְדוֹדִי	אֲנִי	פָּתַחְתִּי	6
nafsi–yangu	ondoka	alikwisha	lakini–mpenzi–wangu	kwa–mpenzi–wangu	mimi	nilifungua	
H5315		H2559	H1730	H1730	H0589		

וְלֹא	קְרָאתִיו	מְצָאתִיהוּ	וְלֹא	בִקַּשְׁתִּיהוּ	בְדַבְרוֹ	יָצְאָה
lakini–sikumwona	nilimwita	sikumpata	lakini–sikumwona	nilimtafuta	aliponena	ilitoka
H3808	H7121	H4672	H3808	H1245	H1696	H3318

עָנָנִי׃
hakujibu

Nimemfungulia mlango mpenzi wangu, lakini mpenzi wangu aligeuka na kwenda. Moyo wangu ukadidimia; nikakosa tumaini. Nikamtafuta, lakini sikumpata; nikamuita, lakini hakunijibu.

אֶת־	נָשְׂאוּ	פְּצָעוּנִי	הִכּוּנִי	בָּעִיר	הַסֹּבְבִים	הַשֹּׁמְרִים	מְצָאֻנִי	7
wa–	waliondoa	walinijeruhi	walinipiga	mjini	wanaozunguka	walinzi	walinipata	
H0853	H5375	H6481	H5221		H5437	H8104	H4672	

הַחֹמוֹת׃	שֹׁמְרֵי	מֵעָלַי	רְדִידִי
wa–kuta	walinzi	kutoka–kwangu	shela–yangu
H2346	H8104		H7289

Walinzi waliokuwa wakizunguka mjini walinipata mimi; walinipiga chini na kunijeruhi; askari katika ukuta walichukua nguo yangu ya juu. Mwanamke mdogo akizungumza na wanawake wa mji

מַה־	דּוֹדִי	אֶת־	תִּמְצְאוּ	אִם־	יְרוּשָׁלִָם	בְּנוֹת	אֶתְכֶם	הִשְׁבַּעְתִּי	8
ni–nini	mpenzi–wangu	wa–	mtampata	kama	za–Yerusalemu	binti	ninyi	nawaapisha	
H4100	H1730	H0853	H4672		H3389	H1323	H0853	H7650	

אֲנִי׃	אַהֲבָה	שְׁחוֹלַת	לוֹ	תַּגִּידוּ
mimi	wa–upendo	kwamba–mgonjwa	yeye	mtamwambia
H0589	H0160			H5046

Ninataka uhaidi, mabinti wa Yerusalemu, kwamba mkimuona mpenzi wangu, mwambie ninaumwa sababu ya upendo wangu kwake. Wanawake wa mji wakizungumza na mwanamke mdogo

מַה־	בַּנָּשִׁים	הַיָּפָה	מִזֹּוד	דּוֹדֵךְ	מַה־	9
ni–nini	miongoni–mwa–wanawake	mzuri–kuliko–wote	kuliko–mpenzi	mpenzi–wako	ni–nini	
H4100	H0802	H3303	H1730	H1730	H4100	

הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃	שֶׁכָּכָה	מִזֹּוד	דּוֹדֵךְ
umetuapisha	hata	kuliko–mpenzi	mpenzi–wako
H7650	H3602	H1730	H1730

Mpenzi wako ana ubora gani kuliko mwanaume mwengine, wewe uliye mzuri miongoni mwa wanawake? Kwanini mpenzi wako bora kuliko mpenzi mwengine, hadi utuulize tuweke nadhiri kama hii? Mwanamke mdogo akizungumza na wanawake wa mji

מֵרְבָבָה׃	דָּגוּל	וְאָדוֹם	צַח	דּוֹדִי	10
kuliko–elfu–kumi	bora	na–mwekundu	mwangavu	mpenzi–wangu	
H7233			H6703	H1730	

Mpenzi wangu amenawiri na ana ng'aa, kati ya wanaume elfu kumi.

כָּעוֹרֵב׃	שְׁחֹרוֹת	תַּלְתַּלִּים	קְוֻצּוֹתָיו	פָּז	כֶּתֶם	רֹאשׁוֹ	11
kama–kunguru	nyeusi	zimejikunjika	nywele–zake	safi	dhahabu	kichwa–chake	
H6158	H7838	H8534	H6977	H6337	H3800		

Kichwa chake ni dhahabu safi; nywele zake ni laini na nyeusi kama kunguru.

יֹשְׁבוֹת	בָּחָלָב	רֹחֲצוֹת	מָיִם	אַפִּיקֵי	עַל־	כְּיוֹנִים	עֵינָיו	12
yameketi	kwa–maziwa	yakiogeshwa	vya–maji	vijito	kando–ya	kama–njiwa	macho–yake	
H3427	H2461	H7364	H4325	H0650		H3123		

מְלֵאֹת׃	עַל־
wingi	kando–ya
H4402	

Macho yake ni kama ya hua pembezoni ya vijito vya maji, yameoshwa na maziwa, yameundwa kama mikufu.

שְׁתוֹתִים	שִׁפְתוֹתָיו	מֶרְקָחִים	מִגְדְּלוֹת	הַבֹּשֶׂם	כַּעֲרוּגַת	לְחָיָו	13
mayungiyungi	midomo–yake	ya–marashi	minara	la–manukato	kama–tuta	mashavu–yake	
H7799	H8193	H4840	H4026	H1314	H6170	H3895	

עֹבֵר׃	מֹור	נֹטְפוֹת
yanayotiririka	manemane	yanayodondosha
	H4753	H5197

Mashavu yake ni kama vitanda vya manukato, vinavyotoa arufu ya marashi. Midomo yake nni nyinyoro, inayo tiririka udi.

שֵׁן	עֶשֶׁת	מֵעָיו	בַּתַּרְשִׁישׁ	מְמֻלָּאִים	זָהָב	גְּלִילֵי	יָדָיו	14
ya–ndovu	pembe	mwili–wake	kwa–zabarajadi	zilizojazwa	za–dhahabu	fimbo	mikono–yake	
H8127	H6247	H4578	H8658	H4390	H2091		H3027	

סַפִּירִים׃	מְעֻלָּפֶת
kwa–yakuti	iliyofunikwa
H5601	H5968

Mikono yake ni ya mianzi ya dhahabu iliyo zungushiwa mikufu; tumbo lake ni pembe lililo funikwa yakuti samawi.

מַרְאֵהוּ	פָּז	אַדְנֵי־	עַל־	מְיֻסָּדִים	שֵׁשׁ	עַמּוּדֵי	שׁוֹקָיו	15
sura–yake	dhahabu–safi	msingi–wa–	juu–ya	zilizowekwa	za–marumaru	nguzo	miguu–yake	
H4758	H6337	H0134		H3245		H5982	H7785	

כָּאֲרָזִים׃	בָּחוּר	כַּלְּבָנוֹן
kama–mierezi	bora	kama–Lebanoni
H0730	H0977	H3844

Miguu yake ni nguzo za marimari, iliyo ekwa juu ya dhahabu safi; muonekano wake ni kama Lebanoni, mizuri kama mierezi.

רֵעִי	וְזֶה	דּוֹדִי	זֶה	מַהֲמַדִּים	וְכֻלּוֹ	מַמְתַקִּים	חִכּוֹ	16
rafiki–yangu	na–huyu	mpenzi–wangu	huyu	kupendeza	na–yote–yeye	utamu	kinywa–chake	
H7453	H2088	H1730	H2088	H4261	H3605	H4477	H2441	

יְרוּשָׁלִָם׃	בְּנוֹת
za–Yerusalemu	binti
H3389	H1323

Mdomo wake ni mtamu; ni mzuri sana. Huyu ni mpenzi wangu, na huyu ni rafiki yangu, mabinti wa Yerusalemu.

Chapter 6

1

אָנָה	הָלַךְ	דוֹדֵךְ	הַיָּפָה	בַּנָּשִׁים	אָנָה	פָּנָה
wapi	ameenda	mpenzi–wako	mzuri–kuliko–wote	miongoni–mwa–wanawake	wapi	aligeuka
H0575	H1980	H1730	H3303	H0802	H0575	H6437

דוֹדֵךְ	וְנְבַקְשֶׁנּוּ	עִמָּךְ׃
mpenzi–wako	ili–tumtafute	pamoja–nawe
H1730	H1245	

Mpenzi wako ameenda wapi, ulio mzuri miongoni mwa wanawake? Kwa njia gani mpenzi wako ameenda? ilitumtafute nawe? Mwanamke mdogo akizungumza mwenyewe

2

דּוֹדִי	יָרַד	לְגַנּוֹ	לַעֲרוּגוֹת	הַבֹּשֶׂם	לִרְעוֹת	בַּגַּנִּים
mpenzi–wangu	ameshuka	bustani–yake	kwenye–matuta	ya–manukato	kulisha	katika–bustani
H1730	H3381	H1588	H6170	H1314		H1588

וְלִלְקֹט	שׁוֹשַׁנִּים׃
na–kuchuma	mayungiyungi
H3950	H7799

Mpenzi wangu ameenda katika bustani yake, kwenye vitanda vya manukato, kwenda kula katika bustani na kukusanya nyinyoro.

3

אֲנִי	לְדוֹדִי	וְדוֹדִי	לִי	הָרֹעֶה	בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃	
mimi	wa–mpenzi–wangu	na–mpenzi–wangu	wangu	alishaye	miongoni–mwa–mayungiyungi	
H0589	H1730	H1730			H7799	

ס
(S)

Mimi ni wa mpenzi wangu, na mpenzi wangu ni wangu; na kula katika nyinyoro kwa raha. Mpenzi wa mwanamke akizungumza naye

4

יָפָה	אַתְּ	רַעְיָתִי	כִּתִרְצָה	נָאוָה	כִּירוּשָׁלָם	אֵיָמָה	
mzuri	wewe	mpenzi–wangu	kama–Tirza	kupendeza	kama–Yerusalemu	ya–kutisha	
H3303		H7474	H8656	H5000	H3389	H0366	

כַּנִּדְגָּלוֹת׃
kama–jeshi

Wewe ni mzuri kama Tirza, mpenzi wangu, wapendeza kama Yerusalemu, waamasisha kama jeshi lenye bendera mbele.

5

סֹבִּי	עֵינַיִךְ	מִנֶּגְדִּי	שֶׁהֵם	הַרְהִיבֵנִי	שַׂעְרֵךְ	כְּעֵדֶר	
geuza	macho–yako	kutoka–kwangu	kwa–kuwa	yamenishinda	nywele–zako	kama–kundi	
H5437		H5048	H1992	H7292	H8181	H5739	

הָעִזִּים	שֶׁגָּלְשׁוּ	מִן־	הַגִּלְעָד׃
la–mbuzi	wanaotiririka	kutoka–	Gileadi
H5795	H1570		H1568

Geuza macho yako mbali na mimi, kwa kuwa yana nizidi ukali. Nywele zako ni kama kundi la mbuzi likishuka chini kutoka miteremko ya Mlima Gileadi.

6

שִׁנַּיִךְ	כְּעֵדֶר	הָרְחֵלִים	שֶׁעָלוּ	מִן־	הָרַחְצָה	שֶׁכֻּלָּם	
meno–yako	kama–kundi	la–kondoo	waliopanda	kutoka–	kuogeshwa	ambao–wote	
H8127	H5739	H7353	H5927		H7367	H3605	

מַתְאִימָה	וְשַׁכֻּלָה	אֵין	בָּהֶם׃
wana–mapacha	na–aliyeharibika	hakuna	miongoni–mwao
H8382	H7909	H0369	

Meno yako ni kama kundi la kondoo likishuka kutoka sehemu ya kuoshwa. Kila mmoja anapacha, na hamna ata mmoja aliyefiwa.

7	כְּפֶלַח	הָרִמּוֹן	רַקָּתֵךְ	מִבְּעַד	לְצַמָּתֵךְ׃
	kama–kipande	cha–komamanga	vipaji–vyako	nyuma–ya	shela–yako
	H6400	H7416	H7541	H1157	H6777

Mashavu yako ni kama majani ya komamanga nyuma ya kitambaa chako cha uso. Mpenzi wa mwanamke akizungumza peke yake

8	שִׁשִּׁים	הֵמָּה	מְלָכוֹת	וּשְׁמֹנִים	פִּילַגְשִׁים	וַעֲלָמוֹת	אֵין	מִסְפָּר׃
	sitini	ni	malkia	na–themanini	masuria	na–wanawali	bila	hesabu
	H8346	H1992	H4436	H8084	H6370	H5959	H0369	H4557

Kuna malikia sitini, masuria themanini, na wanawake wadogo bila idadi.

9	אַחַת	הִיא	יוֹנָתִי	תַּמָּתִי	אַחַת	הִיא	לְאִמָּהּ	בָּרָה	הִיא
	mmoja	yeye	njiwa–wangu	mkamilifu–wangu	mmoja	yeye	wa–mama–yake	mteule	yeye
	H0259	H1931	H3123	H8535	H0259	H1931	H0517	H1249	H1931

ס	וַיְהַלְלוּהָ׃	וּפִילַגְשִׁים	מְלָכוֹת	וַיְאַשְּׁרוּהָ	בָּנוֹת	רָאוּהָ	לְיוֹלַדְתָּהּ	
(S)	wakamsifu	na–masuria	malkia	wakamwita–heri	binti	walimwona	wa–aliyemzaa	
		H6370	H4436	H0833	H1323	H7200	H3205	

Hua wangu, asiye na doa wangu, ni yeye pekee; ni binti muhimu wa mama yake; ndiye kipenzi cha mwanamke aliye mzaa. Mabinti wa wenzengu wamemuona na kumuita mbarikiwa; wamalikia na masuria walimuona pia, na wakamsifu: Kile walicho sema wamalikia na masuria

10	מִי־	זֹאת	הַנִּשְׁקָפָה	כְּמוֹ־	שָׁחַר	יָפָה	כַלְּבָנָה	בָּרָה
	ni–nani	huyu	anayechungulia	kama–	mapambazuko	mzuri	kama–mwezi	mwangavu
	H4310	H2063	H8259	H3644	H7837	H3303	H3842	H1249

ס	כַּנִּדְגָּלוֹת׃	אֲיֻמָּה	כָּחַמָּה	
(S)	kama–jeshi	ya–kutisha	kama–jua	
		H0366	H2535	

“Ni nani huyo anaye jitokeza kama kukicha, mzuri kama mwezi, ana ng'aa kama jua, uamasisha kama bendera ya jeshi?” Mpenzi wa mwanamke akizungumza mwenyewe

11	אֶל־	גִּנַּת	אֱגוֹז	יָרַדְתִּי	לִרְאוֹת	בְּאִבִּי	הַנָּחַל	לִרְאוֹת
	kwenye–	bustani	ya–njugu	nilishuka	kuona	machipuko	ya–bonde	kuona
	H0413	H1594	H0093	H3381	H7200	H0003		H7200

הֲפָרְחָה	הַגֶּפֶן	הֵנֵצוּ	הָרִמֹּנִים׃	
kama–imechanua	mzabibu	kama–yamechangamka	makomamanga	
	H1612		H7416	

Nimeenda kwenye kichaka cha miti ya milozi kuona mimea midogo ikikua bondeni, kuona kama mizabibu imechipua, na kama mikomamanga imestawi.

12	לֹא	יָדַעְתִּי	נַפְשִׁי	שָׂמַתְנִי	מַרְכְּבוֹת	עַמִּי־	נָדִיב׃
	sikujua	mimi	nafsi–yangu	iliniweka	katika–magari	ya–watu–wangu–	wakuu
	H3808	H3045	H5315		H4818		H5081

Nilikuwa nina furaha nikahisi kama nimepakia gari ya farasi la mtoto wa mfalme. Mpenzi wa mwanamke akizungumza naye

13	שׁוּבִי	שׁוּבִי	הַשּׁוּלַמִּית	שׁוּבִי	שׁוּבִי	וְנֶחֱזֶה־	בָּךְ	מַה־	תֶּחֱזוּ	בַּשּׁוּלַמִּית
	rudi	rudi	Mshulami	rudi	rudi	ili–tukutazame	wewe	kwa–nini	mnamtazama	Mshulami
	H7725	H7725	H7759	H7725	H7725	H2372		H4100	H2372	H7759

כִּמְחֹלַת	הַמַּחֲנָיִם׃	
kama–ngoma	ya–kambi–mbili	
H4246	H4264	

Geuka nyuma, geuka nyuma, wewe mwanamke mkamilifu; geuka nyuma, geuka nyuma iliniweze kukushangaa. Mwanamke mdogo akizungumza na mpenzi wake Kwanini wanishangaa, mwanamke mkamilifu, kana kwamba nina cheza katika ya mistari miwili ya wachezaji?

Chapter 7

כְּמוֹ	יְרֻכַיִךְ	חֲמוּקֵי	נְדִיב	בַּת־	בַּנְעֲלִים	פְּעָמַיִךְ	יָפוּ	מַה־	1
kama	ya–mapaja–yako	mikunjo	ya–mkuu	binti–	katika–viatu	nyayo–zako	ilivyo–nzuri	jinsi	
H3644	H3409	H2542	H5081	H1323	H5275	H6471	H3303	H4100	

אָמָּן׃	יְדֵי	מַעֲשֵׂה	חֲלָאִים
ya–fundi	ya–mikono	kazi	mapambo
H0542	H3027	H4639	H2481

Jinsi gani miguu yako ilivyo yaonekana mizuri kwenye viatu, binti wa mfalme! Mapaja yako ni kama mikufu, kama kazi ya mjenzi.

בִּטְנֵךְ	הַמָּזֶג	יֻחְסַר	אַל־	הַסַּהַר	אַגַּן	שָׁרְרֵךְ	2
tumbo–lako	divai	na–divai–iliyochanganywa	lisipungukiwe	la–duara	bakuli	kitovu–chako	
H0990	H4197	H2637	H0408	H5469	H0101	H8326	

בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃	סוּגָה	חִטִּים	עֲרֵמַת
na–mayungiyungi	lililozungukwa	la–ngano	lundo
H7799	H5473	H2406	H6194

Kitovu chako ni kama duara la bakuli; kamwe kisikose mchanganyiko wa mvinyo. Tumbo lako ni kama ngano iliyo umuka na kuzungushiwa nyinyoro.

צְבִיָּה׃	תָּאֳמֵי	עֶפְרִים	כִּשְׁנֵי	שָׁדַיִךְ	שְׁנֵי	3
ya–paa	mapacha	wa–paa	kama–wana–wawili	matiti–yako	matiti–yako–mawili	
H6646	H8380	H6082	H8147		H8147	

Maziwa yako mawili ni kama watoto wawili wa ayala, mapacha wa ayala.

בְּחֶשְׁבּוֹן	בִּרְכוֹת	עֵינַיִךְ	הַשָּׁן	כְּמִגְדַּל	צַוָּארֵךְ	4
ya–Heshboni	madimbwi	macho–yako	wa–pembe–za–ndovu	kama–mnara	shingo–yako	
H2809	H1295		H8127	H4026		

פְּנֵי	צוֹפֶה	הַלְּבָנוֹן	כְּמִגְדַּל	אַפֵּךְ	בַּת־רַבִּים	שַׁעַר	עַל־
upande	unaotazama	wa–Lebanoni	kama–mnara	pua–yako	la–Bathi–Rabimu	lango	kando–ya
H6440	H6822	H3844	H4026	H0639	H1337	H8179	

דַּמָּשֶׂק׃
wa–Dameski
H1834

Shingo yako ni kama mnara wa pembe; macho yako ni kama maziwa ya Heshiboni kwenye lango la Bathi Rabimu. Pua yako ni kama mnara wa Lebanoni ambao watazama Damasko.

מֶלֶךְ	כְּאַרְגָּמָן	רֹאשֵׁךְ	וְדַלַת	כַּכַּרְמֶל	עָלַיִךְ	רֹאשֵׁךְ	5
mfalme	kama–zambarau	za–kichwa–chako	na–nywele	kama–Karmeli	juu–yako	kichwa–chako	
H4428	H0713			H3760			

בָּרְהָטִים׃	אָסוּר
kwa–makucha	amefungwa
	H0631

Kichwa chako ni kama Karmeli; nywele kichwani mwako ni za zambarau nyeusi. Mfalme amestaajabishwa na vifundo vyake vya nywele.

	בַּתַּעֲנוּגִֽים׃	אַהֲבָה	נָעַמְתְּ	וּמַה־	יָפִית	מַה־
6	katika–raha	upendo	ulivyo–kupendeza	na–jinsi	ulivyo–mzuri	jinsi
	H8588	H0160	H5276	H4100	H3302	H4100

Jinsi gani ulivyo mzuri na wakupendeza, mpenzi, na mazuri yako.

	לְאַשְׁכְּלוֹת׃	וְשָׁדַיִךְ	לְתָמָר	דָּמְתָה	קוֹמָתֵךְ	זֹאת
7	vishada	na–matiti–yako	mtende	ni–kama	kimo–chako	hii
	H0811		H8558	H1819	H6967	H2063

Urefu wako ni wa kama mti wa mtende, na maziwa yako kama vifungu vya matunda.

	שָׁדַיִךְ	נָא	וְיִהְיוּ־	בְסַנְסִנָּיו	אֹחֲזָה	בְתָמָר	אֶעֱלֶה	אָמַרְתִּי
8	matiti–yako	sasa	na–yawe	matawi–yake	nitashika	mtende	nitapanda	nilisema
		H4994	H1961	H5577	H0270	H8558	H5927	H0559

כַּתַּפּוּחִים׃	אַפֵּךְ	וְרֵיחַ	הַנֶּפֶן	כְּאֶשְׁכְּלוֹת
kama–matofaa	ya–pua–yako	na–harufu	vya–mzabibu	kama–vishada
H8598	H0639	H7381	H1612	H0811

Niliwaza, “Ninataka kuupanda huo mti wa mtende; nitashika matawi yake.” Maziwa yako nayawe kama vifungu vya mizabibu, na harufu ya pua yako yawe kama mapera.

	הוֹלֵךְ	לְדוֹדִי	לְמֵישָׁרִים	הַטּוֹב	כְּיֵין	וְחִכֵּךְ	
9	inayotiririka	laini	kwa–mpenzi–wangu	inayoenda	nzuri	kama–divai	na–kinywa–chako	
	H1680	H4339	H1730	H1980		H3196	H2441	

יְשֵׁנִים׃	שִׂפְתֵי
ya–walalao	midomo
H3462	H8193

Mdomo wako na uwe kama mvinyo bora, ukishuka taratibu kwa mpenzi wangu, ukiteleza kwenye midomo yetu na meno. Mwanamke mdogo akizungumza mwenyewe

ס	תְּשׁוּקָתוֹ׃	וְעָלַי	לְדוֹדִי	אֲנִי	
(S)	tamaa–yake	na–juu–yangu	wa–mpenzi–wangu	mimi	10
	H8669		H1730	H0589	

Mimi ni wa mpenzi wangu, na ananitamani.

	בַּכְּפָרִים׃	נָלִינָה	הַשָּׂדֶה	נֵצֵא	דוֹדִי	לִּי
11	vijijini	tulale	kondeni	tutoke	mpenzi–wangu	njoo
	H3723			H3318	H1730	H3212

Njoo, mpenzi wangu, twende nje ya mji; tu lala usiku kwenye vijiji.

	הַנֶּפֶן	פָּרְחָה	אִם	נִרְאֶה	לַכְּרָמִים	נַשְׁכִּימָה
12	mzabibu	imechanua	kama	tuone	kwa–mashamba–ya–mizabibu	tuamke–mapema
	H1612			H7200	H3754	H7925

אֶת־	אֶתֵּן	שָׁם	הָרִמּוֹנִים	הֵנֵצוּ	הַסְמָדַר	פִּתַּח
wa–	nitakupa	huko	makomamanga	yamechangamka	machipuko	yamefunguka
H0853	H5414	H8033	H7416		H5563	

לָךְ׃	דֹּדָי
kwako	upendo–wangu
	H1730

Tuamke mapema twende kwenye mashamba ya mizabibu; tuone kama mizabibu imemea, kama imechipua, na kama mikomamanga imetoa mau. Pale nitakupa penzi langu.

חֲדָשִׁים	מְנֻדִּים	כָּל־	פִּתְחֵינוּ	וְעַל־	רִיחַ	נָתְנוּ־	הַדּוּדָאִים	13
mapya	ya–matunda–mazuri	kila–aina	milango–yetu	na–juu–ya	harufu	yametoa	matunguja	
H2319	H4022	H3605	H6607		H7381	H5414	H1736	

לָךְ׃	צָפַנְתִּי	דּוֹדִי	יְשָׁנִים	גַּם־	
wewe	nimekuwekea	mpenzi–wangu	ya–zamani	na–	
	H6845	H1730	H3465	H1571	

Mitunguja ya toa harufu yake; katika mlango wa tunapoishi kuna kila aina ya matunda, mpya na ya kale, niliyo kuhifadhia, mpenzi wangu.

Chapter 8

אֶמְצָאֲךָ	אִמִּי	שְׁדֵי	יוֹנֵק	לִי	כְּאָח	יִתְּנֶךָּ	מִי	1
ningekupata	ya–mama–yangu	matiti	aliyenyonya	kwangu	kama–ndugu	anayekupa	ni–nani	
H4672	H0517		H3243		H0251	H5414	H4310	

לִי׃	יָבוּזוּ	לֹא־	גַּם	אֶשָּׁקְךָּ	בַּחוּץ
mimi	wasingenidharau	wasingenidharau	hata	ningekubusu	nje
	H0936	H3808	H1571		H2351

Ninatamani ungekua kama kaka yangu, aliye nyonya ziwa la mama yangu. Ili kwamba kila ningekuona nje ningekubusu pasipo mtu kunidharau.

תְּלַמְּדֵנִי	אִמִּי	בֵּית	אֶל־	אֲבִיאֲךָ	אֲנַהֲגֲךָּ	2
aliyenifundisha	ya–mama–yangu	nyumba	kwenye–	ningekupeleka	ningekuongoza	
H3925	H0517		H0413	H0935		

רִמֹּנִי׃	מֵעֲסִיס	הָרֶקַח	מִיַּיִן	אַשְׁקְךָ	
ya–komamanga–langu	maji–ya–zabibu	iliyokolezwa	divai	ningekupa–kunywa	
H7416	H6071	H7544	H3196	H8248	

Nitakuongoza na kukuleta kwenye nyumba ya mama yangu, na utanifundisha. Nitakupa mvinyo ulio chachwa unywe na baadhi ya jwisi ya komamanga. Mwanamke mdogo akizungumza mwenyewe

תְּחַבֵּקְנִי׃	וְיָמִינוֹ	רֹאשִׁי	תָּחַת	שְׂמֹאלוֹ	3
wananibusu	na–mkono–wake–wa–kulia	kichwa–changu	chini–ya	mkono–wake–wa–kushoto	
H2263	H3225		H8478	H8040	

Mkono wake wa kushoto uko chini ya kichwa changu na mkono wake wa kulia wanikumbatia. Mwanamke akiongea na wanawake wengine

תְּעֹרְרוּ	וּמַה־	וְתָעִירוּ	מַה־	יְרוּשָׁלִָם	בְּנוֹת	אֶתְכֶם	הִשְׁבַּעְתִּי	4
mwausisimua	au–kwa–nini	mwaamsha	kwa–nini	za–Yerusalemu	binti	ninyi	nawaapisha	
H5782	H4100	H5782	H4100	H3389	H1323	H0853	H7650	

ס	שֶׁתָּחְפָּץ׃	עַד	הָאַהֲבָה	אֶת־	
(S)	utakapopenda	hadi	upendo	wa–	
		H5704	H0160	H0853	

Ninataka muape, mabinti wa wanaume wa Yerusalemu, kuwa hamtavuruga mapenzi yetu hadi yatakapo isha yenyewe. Wanawake wa Yerusalemu wakizungumza

5

תָּחַת	דּוֹדָהּ	עַל־	מִתְרַפֶּקֶת	הַמִּדְבָּר	מִן־	עֹלָה	זֹאת	מִי	
chini–ya	mpenzi–wake	juu–ya	akijiegemeza	jangwani	kutoka–	anayepanda	huyu	ni–nani	
H8478	H1730		H7514			H5927	H2063	H4310	

יְלַדְתְּךָ׃	חִבְּלָה	שָּׁמָּה	אִמֶּךָ	חִבְּלָתְךָ	שָּׁמָּה	עוֹרַרְתִּיךָ	הַתַּפּוּחַ	
aliyekuzaa	alikuzaa	huko	mama–yako	mama–yako–alikuzaa	huko	nilikuamsha	mtofaa	
H3205		H8033	H0517		H8033	H5782	H8598	

Ni nani huyu anaye kuja kutoka nyikani, amemuegemea mpenzi wake? Mwanamke mdogo akizungumza na mpenzi wake nimekuamsha chini ya mti wa mpera; pale mama yako alichukua mimba; pale alikuzaa, alijifungua wewe.

6

כִּי־	זְרוֹעֶךָ	עַל־	חֹתָמֵנִי	לִבֶּךָ	עַל־	חֹתָמֵנִי	שִׂימֵנִי	
kwa–kuwa	mkono–wako	juu–ya	kama–muhuri	moyo–wako	juu–ya	kama–muhuri	niweke	
	H2220		H2368			H2368		

אֵשׁ	רִשְׁפֵּי	רִשְׁפֶּיהָ	קִנְאָה	כִשְׁאוֹל	קָשָׁה	אַהֲבָה	כַמָּוֶת	עַזָּה
ya–moto	miali	miali–yake	wivu	kama–kuzimu	kali	upendo	kama–mauti	imara
H0784	H7565	H7565	H7068	H7585	H7186	H0160	H4194	H5794

שַׁלְהֶבֶתְיָהּ׃
mwali–wa–Yahwe
H7957

Nieka kama muhuri kwenye moyo wako, kama muhuri kwenye mkono wako, kwa kuwa mapenzi yana nguvu kama mauti. Mapenzi mazito hayana kurudi kama kwenda kuzimu; miale yake yalipuka; ni miale ya moto inayo waka, miale yenye joto kuliko moto wowote.

7

יִשְׁטְפוּהָ	לֹא	וּנְהָרוֹת	הָאַהֲבָה	אֶת־	לְכַבּוֹת	יוּכְלוּ	לֹא	רַבִּים	מַיִם
kuuzamisha	haiwezi	wala–mito	upendo	wa–	kuzima	kuzima	hayawezi	mengi	maji
H7857	H3808	H5104	H0160	H0853	H3518	H3201	H3808		H4325

בּוֹז	בָּאַהֲבָה	בֵּיתוֹ	הָוֹן	כָּל־	אֶת־	אִישׁ	יִתֵּן	אִם־
kudharau	kwa–upendo	wa–nyumba–yake	utajiri	utajiri–wote	wa–	mtu	angetoa	kama
H0936	H0160		H1952	H3605	H0853	H0376	H5414	

ס	לוֹ׃	יָבוּזוּ
(S)	yeye	wangemdharau
		H0936

Maji yalio zuka hayawezi kuzimisha upendo, wala mafuriko hayawezi kuondoa. Mwanaume akitoa mali zake zote kwa ajili ya upendo, ukarimu wake utadharauliwa. Kaka zake mwanamke mdogo wakizungumza wenyewe

8

בַּיּוֹם	לַאֲחֹתֵנוּ	נַעֲשֶׂה	מָּה־	לָהּ	אֵין	וְשָׁדַיִם	קְטַנָּה	לָנוּ	אָחוֹת
siku	dada–yetu	tutamfanyia	nini	kwake	hakuna	na–matiti	mdogo	tuna	dada
H3117	H0269		H4100		H0369				H0269

בָּהּ׃	שֶׁיְּדֻבַּר־
kuhusu–yeye	atakaposemwa
	H1696

Tuna dada mdogo, na matiti yake bado hayajakua. Nini tutamfanyia dada yetu siku hatakayo ahidiwa kuolewa?

9

הִיא	דֶּלֶת	וְאִם־	כֶּסֶף	טִירַת	עָלֶיהָ	נִבְנֶה	הִיא	חוֹמָה	אִם־
yeye	mlango	na–kama	wa–fedha	mnara	juu–yake	tutajenga	yeye	ukuta	kama
H1931			H3701	H2918		H1129	H1931	H2346	

אָרֶז׃	לוּחַ	עָלֶיהָ	נָצוּר
wa–mwerezi	ubao	juu–yake	tutamzuia
H0730	H3871		

Kama ni ukuta, tutamjengea juu yake mnara wa fedha. Kama ni mlango, tutampamba kwa mbao za mierezi. Mwanamke mdogo akizungumza peke yake

כְּמוֹצָאֹת	בְּעֵינָיו	הָיִיתִי	אָז	כַּמְּנַדֶּלֶת	וְשָׁדַי	חוֹמָה	אֲנִי	10
kama–mpata	machoni–pake	nilikuwa	kisha	kama–minara	na–matiti–yangu	ukuta	mimi	
H4672		H1961		H4026		H2346	H0589	
						פ	שָׁלוֹם׃	
						(P)	amani	
							H7965	

Nilikuwa ukuta, lakini matiti yangu sasa ni kama nguzo imara; hivyo nimekomaa machoni pake. Mwanamke mdogo akizungumza mwenyewe

הַכֶּרֶם	אֶת־	נָתַן	הָמוֹן־בַּעַל	לִשְׁלֹמֹה	הָיָה	כֶּרֶם			11
shamba–la–mizabibu	wa–	alilitoa	Baali–Hamoni	Sulemani	alikuwa–nalo	shamba–la–mizabibu			
H3754	H0853	H5414	H1174	H8010	H1961	H3754			

Isaiah

Chapter 1

וִירוּשָׁלָ֑͏ִם	יְהוּדָ֔ה	עַל־	חָזָ֥ה	אֲשֶׁ֛ר	אָמ֥וֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָ֖הוּ	חֲז֥וֹן	1
na–Yerusalemu	Yuda	kuhusu	aliona	ambayo	Amotsi	mwana–wa	ya–Yeshaya	maono	
H3389	H3063		H2372		H0531			H2377	

יְהוּדָֽה׃	מַלְכֵ֣י	יְחִזְקִיָּ֖הוּ	אָחָ֑ז	יוֹתָ֛ם	עֻזִּיָּ֥הוּ	בִּימֵ֖י	
Yuda	wafalme–wa	Hezekia	Ahazi	Yothamu	Uzia	katika–siku–za	
H3063	H4428	H2396	H0271	H3147	H5818	H3117	

Maono ya Isaya mtoto wa Amozi ambayo aliyaona kuhusu Yuda na Yerusalemu katika vipindi vya utawala wa Uzia, Yothamu, Ahazi, na Hezekia, wafalme wa Yuda.

									2
גִּדַּ֣לְתִּי	בָנִ֔ים	דִּבֶּ֖ר	יְהוָ֑ה	כִּ֤י	אֶ֙רֶץ֙	וְהַאֲזִ֣ינִי	שָׁמַ֔יִם	שִׁמְעִ֥ו	
nimewalea	watoto	amesema	Yahwe	kwa–kuwa	nchi	na–sikilize	mbingu	Sikieni	
H1431		H1696	H3068		H0776	H0238	H8064	H8085	

בִּ֖י׃	פָּשְׁע֥וּ	וְהֵ֑ם	וְרוֹמַמְתִּי֙
dhidi–yangu	wameasi	na–wao	na–kuwainua
	H6586	H1992	

Sikia enyi mbingu, tega sikio ewe nchi; kwa kuwa Yahwe amesema: "Nimewatunza na kuwalea watoto, lakini wamenigeuka.

									3
יָדַ֣ע	לֹ֔א	יִשְׂרָאֵ֖ל	בְּעָלָ֑יו	אֵבֻ֣וס	וַחֲמ֥וֹר	קֹנֵ֖הוּ	שׁ֥וֹר	יָדַ֛ע	
hajui	hawajui	Israeli	bwana–wake	hori–ya	na–punda	mmiliki–wake	ng'ombe	anajua	
H3045	H3808	H3478	H1167	H0018	H2543	H7069	H7794	H3045	

הִתְבּוֹנָֽן׃	לֹ֥א	עַמִּ֖י	
ufahamu	hawana	watu–wangu	
H0995	H3808		

Ng'ombe anamjua anayemmiliki na punda anajua sehemu anapowekewa chakula, lakini Israeli hawajui, wala hawafahamu."

										4
בָּנִ֗ים	מְרֵעִים֙	זֶ֣רַע	עָוֹן֮	כֶּ֣בֶד	עָם֒	חֹטֵ֗א	גּ֚וֹי	וְהֹ֔וי	
watoto	wa–watenda–mabaya	uzao	uovu	wazito–wa	watu	lenye–dhambi	taifa	ole	
		H2233	H5771	H3515		H2398		H1945	

נָזֹ֑רוּ	יִשְׂרָאֵל֙	קְד֣וֹשׁ	אֶת־	נֶאֱצ֔וּ	יְהוָ֖ה	אֶת־	עָזְב֥וּ	מַשְׁחִיתִֽים׃
wamegeuka	Israeli	Mtakatifu–wa	—	wamedharau	Yahwe	—	wamemwacha	waharibifu
	H3478	H6918	H0853	H5006	H3068	H0853		H7843

אָח֖וֹר׃
nyuma
H0268

Ole! Taifa, wenye zambi, mtu muovu, watoto wa wenye zambi, watoto wanaoenda kinyume, Wamemtelekeza Yahwe, wamedharau aliye Mtakatifu wa Israeli, wamejitenga wenyew kutoka kwake.

וְכָל־	לָחֳלִי	רֹאשׁ	כָּל־	סָרָה	תּוֹסִיפוּ	עוֹד	תֻּכּוּ	מֶּה	עַל		5
na–kila	kina–ugonjwa	kichwa	kila	kuasi	mnaendelea	bado	mnapigwa	bado	kwa–nini		
H3605	H2483		H3605	H5627	H3254	H5750	H5221	H4100			
								דַּוָּי׃	לֵבָב		
								unadhoofu	moyo		
								H1742	H3824		

Kwa nini ulikuwa unaendelea kupigwa? Kwa nini unazidi kuasi zaudi na zaidi? Kichwa chote kinauma, moyo wote ni dhaifu.

וְחַבּוּרָה	פָּצַע	מְחֻם	בּוֹ	אֵין־	רֹאשׁ	וְעַד־	רֶגֶל	מִכַּף־			6
na–michubuko	jeraha	uzima	ndani–yake	hakuna	kichwa	hadi	mguu	kutoka–wayo–wa			
H2250	H6482	H4974		H0369		H5704	H7272	H3709			
רֻכְּכָה	וְלֹא	חֻבָּשׁוּ	וְלֹא	זֹרוּ	לֹא־	טְרִיָּה	וּמַכָּה				
havijalainishwa	wala	wala	havijafungwa	wala	havijakandwa	vibichi	na–vidonda				
H7401	H3808	H2280	H3808	H2115	H3808	H2961	H4347				
								בַּשָּׁמֶן׃			
								kwa–mafuta			
								H8081			

Kutoka kwenye unyayo wa mguu mpaka kichwani kila sehemu ina maumivu; ni madonda na majeraha mabichi yaliyoachwa wazi, ambayo hayajafungwa, kuasifishwa, kuwafunga vidonda vyao, wala kuwaponya kwa mafuta.

לְנֶגְדְּכֶם	אַדְמַתְכֶם	אֵשׁ	שְׂרֻפוֹת	עָרֵיכֶם	שְׁמָמָה	אַרְצְכֶם					7
mbele–yenu	ardhi–yenu	kwa–moto	imeteketezwa	miji–yenu	imekuwa–ukiwa	nchi–yenu					
H5048	H0127	H0784	H8313			H0776					
				זָרִים׃	כְּמַהְפֵּכַת	וּשְׁמָמָה	אֹתָהּ	אֹכְלִים	זָרִים		
				wageni	kama–mapinduzi–ya	na–ukiwa	—	wanaila	wageni		
					H4114		H0853	H0398			

Nchi yenu imeharibiwa; miji yenu imechomwa moto; mashamba yenu— mbele, wageni wamehiaribu; wamepatelekeza katika uharibifu, ulioangushwa na wageni

כִּמְלוֹנָה	בְּכָרֶם	כְּסֻכָּה	צִיּוֹן	בַּת־	וְנוֹתְרָה						8
kama–kibanda	katika–shamba–la–mizabibu	kama–kibanda	Sayuni	binti–ya	na–imebaki						
H4412	H3754	H5521	H6726	H1323	H3498						
						נְצוּרָה׃	כְּעִיר	בְּמִקְשָׁה			
						uliozingirwa	kama–mji	katika–shamba–la–matango			
						H5341		H4750			

Binti Sayuni ameacha kama kibanda katika shamba la mzabu, kama kivuli kitika shamba la matango, kama mji unaomba.

הָיְינוּ	כִּסְדֹם	כְּמֹעַט	שָׂרִיד	לָנוּ	הוֹתִיר	צְבָאוֹת	יְהוָה	לוּלֵי			9
tungalikuwa	kama–Sodoma	kidogo	mabaki	kwetu	alituachia	wa–majeshi	Yahwe	kama–si			
H1961	H5467	H4592	H8300		H3498		H3068	H3884			
								ס	דָּמִינוּ׃	לַעֲמֹרָה	
								—	tungalifanana	kama–Gomora	
									H1819	H6017	

Kama Yahwe wa majeshi hakutuasha kwa mda mfupi tungekuwa kama Sodoma, tungekuwa kama Gomora.

עַם	אֱלֹהֵינוּ	תּוֹרַת	הַאֲזִינוּ	סְדֹם	קְצִינֵי	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	10
watu–wa	Mungu–wetu	sheria–ya	sikilizeni	Sodoma	watawala–wa	Yahwe	neno–la	Sikieni	
	H0430	H8451	H0238	H5467	H7101	H3068	H1697	H8085	

עֲמֹרָה׃	
Gomora	
H6017	

Sikiliza neno la Yahwe, enyi viongozi wa Sodomu; sikilizeni sheria ya Mungu wetu, enyi watu wa Gomora:

שָׂבַעְתִּי	יְהוָה	יֹאמַר	זִבְחֵיכֶם	רֹב־	לִי	לָמָּה־	11
nimeshiba	Yahwe	asema	dhabihu–zenu	wingi–wa	—	kwa–nini–kwangu	
H7646	H3068	H0559	H2077	H7230		H4100	

וְדַם	מְרִיאִים	וְחֵלֶב	אֵילִים	עֹלוֹת
na–damu–ya	wanyama–walionona	na–mafuta–ya	kondoo–dume	sadaka–za–kuteketezwa–za
H1818	H4806	H2459		

חָפָצְתִּי׃	לֹא	וְעַתּוּדִים	וּכְבָשִׂים	פָּרִים
nayo	sikupendezwa	na–mbuzi	na–wana–kondoo	ng'ombe
	H3808	H6260	H3532	H6499

"Sadaka zenu ni nyingi kiasi gani kwangu?" asema Yahwe. "Nimesikia vya kutosha kuhusu sadaka yenu ya mwana kondoo, na mnyama alionona; na damu ya ng'ombe, ndama, au mbuzi si vifurahii.

מִיֶּדְכֶם	זֹאת	בְּקֶשׁ	מִי־	פָּנָי	לִרְאוֹת	תָּבֹאוּ	כִּי	12
kutoka–mikononi–mwenu	hii	aliyedai	ni–nani	mbele–zangu	kuonekana	kuja	mnapokuja	
H3027	H2063	H1245	H4310	H6440	H7200	H0935		

חֲצֵרָי׃	רְמֹס
nyua–zangu	kukanyaga
	H7429

Ulipokuja kuonekaa mbele yangu, Ni nani aliyehitaji hili juu yako, kukanyaga katika mahama yangu

חֹדֶשׁ	לִי	הִיא	תּוֹעֵבָה	קְטֹרֶת	שָׁוְא	מִנְחַת־	הָבִיא	תוֹסִיפוּ	לֹא	13
mwezi–mpya	kwangu	ni	chukizo	uvumba	bure	sadaka	kuleta	tena	msilete	
H2320		H1931	H8441	H7004	H7723	H4503	H0935	H3254	H3808	

וַעֲצָרָה׃	אָוֶן	אוּכַל	לֹא־	מִקְרָא	קְרֹא	וְשַׁבָּת
na–mkutano	uovu	kuvumilia	siwezi	mkutano	kuita	na–Sabato
H6116	H0205	H3201	H3808	H4744	H7121	H7676

Msilete tena sadaka zisizo na maana; maana zinaniongezea uchafu mmekusanyika katika siku yenu mpya ya mwenzi na sabato—Mimi siwezi vumlia mikusanyio hii ya waovu.

לָטַרַח	עָלַי	הָיְוִי	נַפְשִׁי	שָׂנְאָה	וּמוֹעֲדֵיכֶם	חָדְשֵׁיכֶם	14
mzigo	juu–yangu	imekuwa	na–nafsi–yangu	inachukiwa	na–sikukuu–zenu	miezi–yenu–mipya	
H2960		H1961	H5315	H8130	H4150	H2320	

נִשְׂא׃	נִלְאֵיתִי
kuvumilia	nimechoka
H5375	H3811

Ninaichukia sherehe yenu mpya ya mwenzi na sherehe zilizoteuliwa; ni mzigo kwangu; nimechoka kuubeba.

15 כִּי־ mkiomba | גַם hata H1571 | מִלֹּכֶם kutoka–kwenu | עֵינַי macho–yangu | אַעְלִים nitaficha H5956 | כַּפֵּיכֶם mikono–yenu H3709 | וּבְפָרִשְׂכֶם na–mkinyoosha H6566

תַּרְבּוּ kuongeza | תְּפִלָּה maombi H8605 | אֵינֶנִּי sitasikia H0369 | שֹׁמֵעַ sikia H8085 | יְדֵיכֶם mikono–yenu H3027 | דָּמִים imejaa–damu H1818 | מָלֵאוּ׃ imejaa H4390

Hivyo basi mnapotawanya mikono yenu kitkika maombi, sitawangalia hata kama mkiomba sana, sitawasikiliza; mikono yenu imejaa damu.

16 רַחֲצוּ jiosheni | הִזַּכּוּ jitakaseni H2135 | הָסִירוּ ondoeni H5493 | מַעַלְלֵיכֶם matendo–yenu H4611 | מִנֶּגֶד mbali–na H5048 | עֵינָי macho–yangu | חִדְלוּ acheni H2308

רָעַ׃ kutenda–mabaya | רֵעוּ jifunzeni H3925 | לְמֹד׃ ס — mjane H0490 | אַלְמָנָה׃ | שִׁפְטוּ hakimuni H8199 | יָתוֹם yatima H3490 | רִיבוּ teteni H7378

Jiosheni, jitakaseni wenyewe; ondoeni matendo maovu mbele ya macho yangu; acheni kutenda dhambi;

17 הֵיטֵב kutenda–mema | דִּרְשׁוּ tafuteni H1875 | מִשְׁפָּט haki H4941 | אַשְּׁרוּ saidieni H0833 | חָמוֹץ walioonewa H2541

jifunze kutenda mema; tafuta ukweli; msiwanyanyase, wapeni haki yatima, walindeni wajane.''

18 לְכוּ־ njooni–sasa H3212 | נָא basi H4994 | וְנִוָּכְחָה na–tuhojiane H3198 | יֹאמַר asema H0559 | יְהוָה Yahwe H3068 | אִם־ ingawa | יִהְיוּ zikiwa H1961 | חֲטָאֵיכֶם dhambi–zenu H2399

כַּשָּׁנִים׃ kama–zambarau | כַּתּוֹלָע kama–mdudu | יַאְדִּימוּ zikiwa–nyekundu H0119 | אִם־ ingawa | יִלְבִּינוּ zitakuwa–nyeupe | כַּשֶּׂלֶג kama–theluji H7950

יִהְיוּ׃ zitakuwa H1961 | כַּצֶּמֶר kama–sufu H6785

Njooni sasa, njooni tusemezane, asema Yahwe, japokuwa dhambi zenu ni nyekundu kama bendera zitakuwa nyeupe kama theluji; japokuwa ni myekundu kama damu zitakuwa kama sufi.

19 אִם־ mkikubali | וּשְׁמַעְתֶּם na–kusikiliza H8085 | טוּב mema–ya | הָאָרֶץ nchi H0776 | תֹּאכְלוּ׃ mtakula H0398 | תֹּאבוּ na–kutii H0014

Kama utakubali na kutii, utakula mema ya nchi,

20 וְאִם־ lakini–mkikataa | תְּמָאֲנוּ kukataa | וּמְרִיתֶם na–kuasi H4784 | חֶרֶב upanga H2719 | תֹּאכְלוּ utawala H0398 | כִּי kwa–kuwa | פִּי kinywa–cha H6310 | יְהוָה Yahwe H3068

דִּבֶּר׃ ס — kimesema H1696

lakini ukikataa na kugeuka, upanga utakuangamiza, maama Yahwe amesema.

21 אֵיכָה֙ הָיְתָ֣ה לְזוֹנָ֔ה קִרְיָ֖ה מְלֵאָ֣תִי מִשְׁפָּ֑ט צֶ֤דֶק יָלִין֙ בָּ֔הּ וְעַתָּ֖ה מְרַצְּחִֽים׃

jinsi–gani imekuwa kahaba mji mwaminifu uliojaa haki uadilifu ulikaa ndani–yake wauaji lakini–sasa

H0349 H1961 H7151 H2181 H0539 H4395 H4941 H6664 H3885 H7523 H6258

Ni kwa jinsi gani mji ulioaminika umekuwa kahaba! ulikuwa ni mij wenye usawa na haki, lakini sasa mji umejaa mauwaji.

22 כַּסְפֵּךְ֙ הָיָ֣ה לְסִיגִ֔ים סָבְאֵ֖ךְ מָהוּל֣ בַּמָּֽיִם׃

fedha–yako imekuwa takataka divai–yako imechanganywa na–maji

H3701 H1961 H5509 H5435 H4107 H4325

Fedha zenu zimechafuka, na mvinyo wenu umechanganjwa na maji.

23 שָׂרַ֙יִךְ֙ סוֹרְרִ֔ים וְחַבְרֵ֖י גַּנָּבִ֑ים כֻּלּ֤וֹ אֹהֵב֙ שֹׁ֣חַד וְרֹדֵ֔ף שַׁ֖לְמֻנִּים יָת֣וֹם לֹא־יִשְׁפֹּ֑טוּ וְרִ֥יב אַלְמָנָ֖ה לֹא־יָבֹ֥וא אֲלֵיהֶֽם׃ פ

wakuu–wako ni–waasi na–washirika–wa wezi kila–mmoja anapenda na–kufuata rushwa malipo yatima hawahukumu mjane na–kesi–ya haifiki haifiki kwao

H8269 H5637 H2270 H1590 H3605 H0157 H7291 H7810 H8021 H3490 H3808 H3808 H0490 H7379 H0935 H0935 H0413

Viongozi wenu wamemgeuka Mungu wamekuwa marafiki wa wezi; yeyote anayopenda rushwa na kuikimbilia. Hawawajali yatima, wala wajane wanaokuja kuwanyenyekea mbele yao.

24 לָכֵ֞ן נְאֻם֩ הָאָד֨וֹן יְהוָ֜ה צְבָא֗וֹת אֲבִ֣יר יִשְׂרָאֵל֮ הוֹי֒ אֶנָּחֵם֙ מִצָּרַ֔י וְאִנָּקְמָ֖ה מֵאוֹיְבָֽי׃

kwa–hiyo asema Bwana Yahwe wa majeshi Mwenye–nguvu–wa Israeli ole nitajilipiza kutoka–kwa–adui–zangu na–kujipatia–kisasi kutoka–kwa–maadui–wangu

H3651 H5002 H0113 H3068 H6635 H0046 H3478 H1945 H5162 H4480 H6862 H5358 H4480 H0341

Hivyo basi hili ndilo tamko la Bwana, Yahwe wa majeshi, Shujaa wa Israeli: Ole wao! nitachukua hatua kwa wale walio kinyume na mimi na niwaadhibu wale wanaonipinga;

25 וְאָשִׁ֤יבָה יָדִי֙ עָלַ֔יִךְ וְאֶצְרֹ֥ף כַּבֹּ֖ר סִיגֵ֑ךְ וְאָסִ֥ירָה כָל־בְּדִילָֽיִךְ׃

na–nitarudisha mkono–wangu juu–yako na–nitasafisha kama–sabuni takataka–yako na–kuondoa yote uchafu–wako

H7725 H3027 H5921 H6884 H3700 H5509 H5493 H3605 H0913

Nitaugeuza mkono wangu juu yako, nitatakasa chuma kilicho chakaa na kuondoa kutu yote.

26 וְאָשִׁ֤יבָה שֹׁפְטַ֙יִךְ֙ כְּבָרִאשֹׁנָ֔ה וְיֹעֲצַ֖יִךְ כְּבַתְּחִלָּ֑ה אַחֲרֵי־כֵ֗ן יִקָּרֵא֙ לָךְ֙ עִ֣יר הַצֶּ֔דֶק קִרְיָ֖ה נֶאֱמָנָֽה׃

na–nitarudisha waamuzi–wako kama–mwanzoni na–washauri–wako kama–awali baada–ya hivyo utaitwa mji–wa haki mji mwaminifu

H7725 H8199 H7223 H3289 H8462 H0310 H3651 H7121 H5892 H6664 H7151 H0539

Nitailinda hukumu yako kama ilivyokuwa mwanzo, na washauri wako kama ilivyokuwa hapo mwanzo; baada ya hapo mtaitwa mji wa haki, mji wa imani.''

בִּצְדָקָֽה׃	וְשָׁבֶ֖יהָ	תִּפָּדֶ֑ה	בְּמִשְׁפָּ֣ט	צִיּ֔וֹן	27
kwa–uadilifu	na–wanaotubu–wake	itakombolewa	kwa–haki	Sayuni	
H6666	H7725	H6299	H4941	H6726	

Sayuni itakombolewa kwa haki, na wanaotubu kwa haki.

יִכְלֽוּ׃	יְהוָ֖ה	וְעֹזְבֵ֥י	יַחְדָּ֛ו	וְחַטָּאִ֥ים	פֹּ֣שְׁעִ֔ים	וְשֶׁ֥בֶר	28
wataangamia	Yahwe	na–wanaomwacha	pamoja	na–wenye–dhambi	waasi	na–kuvunjika–kwa	
H3615	H3068			H2400	H6586	H7667	

Waasi na wenye dhambi wataangamizwa pamoja, na wale wataenda kinyume na Yahwe watauliwa.

מֵהַגַּנּ֑וֹת	וְתַחְפְּר֣וּ	חֲמַדְתֶּ֔ם	אֲשֶׁ֥ר	מֵאֵילִ֖ים	יֵבֹ֣שׁוּ	כִּ֤י	29
kwa–bustani	na–mtaaibika	mliyoipenda	mliyoipenda	kwa–mialoni	mtaaibika	kwa–kuwa	
H1593	H2659				H0954		

בְּחַרְתֶּֽם׃	אֲשֶׁ֥ר
mlizochagua	mlizochagua
H0977	

Kwakukuwa utaona aibu juu ya miti ya mialoni uliyoitamani, na utakuwa na hofu juu ya bustani uliyoichagua.

אֲשֶׁר־	וְכִגָּנָ֖ה	עָלֶ֑הָ	נֹבֶ֣לֶת	כְּאֵלָ֔ה	תִּהְיֶ֥ינָה	כִּ֤י	30
ambayo	na–kama–bustani	majani–yake	unaonyauka	kama–mwaloni	mtakuwa	kwa–kuwa	
	H1593	H5929		H0424	H1961		

לָֽהּ׃	אֵ֥ין	מַ֖יִם
—	haina	maji
	H0369	H4325

Kwa kukuwa utakuwa kama mualoni ambao majani yake yamenyauka, na kama bustani isiyokuwa na maji.

וּבָעֲרָ֥ו	לְנִיצ֖וֹץ	וּפֹעֲלֹ֑ו	לִנְעֹ֣רֶת	הֶחָסֹ֔ן	וְהָיָ֥ה		31
na–watawaka	kama–cheche	na–kazi–yake	kama–nyuzi	mwenye–nguvu	na–atakuwa		
	H5213	H6467	H5296	H2634	H1961		

ס	מְכַבֶּֽה׃	וְאֵ֥ין	יַחְדָּ֖ו	שְׁנֵיהֶֽם׃
—	mwenye–kuzima	na–hakuna	pamoja	wote–wawili
	H3518	H0369		H8147

Mtu mwenye nguvu atakuwa kama kitu kikavu, na kazi yake itakuwa kama cheche; zitawaka moto kwa pamoja, na hakuna hata mmoja ataweza kuuzima''.

Chapter 2

וִירוּשָׁלָֽם׃	יְהוּדָ֖ה	עַל־	אָמ֥וֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָ֛הוּ	חָזָ֥ה	אֲשֶׁ֖ר	הַדָּבָ֑ר	1
na–Yerusalemu	Yuda	kuhusu	Amotsi	mwana–wa	Yeshaya	aliona	ambalo	neno	
H3389	H3063		H0531			H2372		H1697	

Vitu ambavyo Isaya mtoto Amozi alivijua katika maono, kuhusu Yuda na Yerusalemu.

2

יְהוָה	בֵּית־	הַר	יְהִיֶה	נָכוֹן	הַיָּמִים	בְּאַחֲרִית	וְהָיָה	
Yahwe	nyumba–ya	mlima–wa	utakuwa	imara	siku	katika–siku–za–mwisho	na–itakuwa	
H3068		H2022	H1961		H3117	H0319	H1961	

כָּל־	אֵלָיו	וְנָהֲרוּ	מִגְּבָעוֹת	וְנִשָּׂא	הֶהָרִים	בְּרֹאשׁ	
mataifa–yote	kwake	na–zitamiminika	juu–ya–vilima	na–utainuliwa	milima	katika–kilele–cha	
H3605	H0413		H1389	H5375	H2022		

הַגּוֹיִם׃	
mataifa	

Na itakuwa katika siku za mwisho, ule mlima wa nyumba ya Yahwe itaanzishwa kama mlima mrefu zaidi, na utanyanyuliwa juu ya vilima, na mataifa yote yatakusanyika pale.

3

יְהוָה	הַר־	אֶל־	וְנַעֲלֶה	וְלִכְוּ	וְאָמְרוּ	רַבִּים	עַמִּים	וְהָלְכוּ	
Yahwe	mlima–wa	kwenye	na–tupande	njooni	na–watasema	wengi	watu	na–wataenda	
H3068	H2022	H0413	H5927	H3212	H0559			H1980	

וְנִלְכָה	מִדְּרָכָיו	וְיֹרֵנוּ	יַעֲקֹב	אֱלֹהֵי	בֵּית	אֶל־	
na–tutakwenda	njia–zake	na–atatufundisha	Yakobo	Mungu–wa	nyumba–ya	kwenye	
H3212	H1870		H3290	H0430		H0413	

יְהוָה	וּדְבַר־	תּוֹרָה	תֵּצֵא	מִצִּיּוֹן	כִּי	בְּאֹרְחֹתָיו
Yahwe	na–neno–la	sheria	itatoka	kutoka–Sayuni	kwa–kuwa	katika–mapito–yake
H3068	H1697	H8451	H3318	H6726		H0734

מִירוּשָׁלִָם׃
kutoka–Yerusalemu
H3389

Watu wengi watakuja na kusema, "Njooni, twendeni juu ya mlima wa Yahwe, kwenye nyumba ya Mungu wa Yakobo, kwa hiyo anaweza kutufundisha baadhi ya njia zake na tunaweza kutembea katika njia zake." Nje ya Sayuni itaenda sheria na neno la Yahwe litatoka Yerualemu.

4

חַרְבוֹתָם	וְכִתְּתוּ	רַבִּים	לְעַמִּים	וְהוֹכִיחַ	הַגּוֹיִם	בֵּין	וְשָׁפַט	
panga–zao	na–watafua	wengi	kwa–watu	na–ataamua	mataifa	kati–ya	na–atahukumu	
H2719	H3807			H3198		H0996	H8199	

חֶרֶב	גּוֹי	אֶל־	גּוֹי	יִשְׂא	לֹא־	לְמַזְמֵרוֹת	וַחֲנִיתֹתֵיהֶם	לְאִתִּים
upanga	taifa	dhidi–ya	taifa	halitainua	taifa	kuwa–miundu	na–mikuki–yao	kuwa–majembe
H2719		H0413		H5375	H3808	H4211	H2595	H0855

פ	מִלְחָמָה׃	עוֹד	יִלְמְדוּ	וְלֹא־
—	vita	tena	hawatajifunza	wala
	H4421	H5750	H3925	H3808

Atahukumu kati ya mataifa na atatoa maamuzi kwa watu wote; watayapiga nyungo mapanga yao kuwa majembe, na mikiku yao kama ya kukatia ndoano; taifa halitanyanyua upanga juu ya taifa lingine, na wala hawata jiandaa kwa vita tena.

5

יְהוָה׃	בְּאוֹר	וְנֵלְכָה	לְכוּ	יַעֲקֹב	בֵּית
Yahwe	katika–nuru–ya	na–tuende	njooni	Yakobo	nyumba–ya
H3068	H0216	H3212	H3212	H3290	

Nyumba ya Yakobo, njooni, na tutembee katika mwanga wa Yahwe.

מָלְאוּ	כִי	יַעֲקֹב	בֵּית	עַמְּךָ	נָטַשְׁתָּה	כִי	6
wamejaa	kwa–kuwa	Yakobo	nyumba–ya	watu–wako	umewaacha	kwa–kuwa	
H4390		H3290			H5203		

יַשְׁפִּיקוּ׃	נְכָרִים	וּבְיַלְדֵי	כַּפְלִשְׁתִּים	וְעֹנְנִים	מִקֶּדֶם
wanawakaribisha	wageni	na–watoto–wa	kama–Wafilisti	na–waaguzi	kutoka–mashariki
	H5237	H3206	H6430		

Kwa maana mmewatekeleza watu wenu, nyumba ya Yakobo, wamejazwa na desturi kutoka mashariki na dalili kutokea kama mfilisti, na watasalimiana kwa mikono na wana wa wageni.

וַתִּמָּלֵא	לְאֹצְרֹתֶיו	מֵֽחֶצָּה	וְאֵין	וְזָהָב	כֶּסֶף	אַרְצוֹ	וַתִּמָּלֵא	7
na–imejaa	wa–hazina–zake	mwisho	na–hakuna	na–dhahabu	fedha	nchi–yake	na–imejaa	
H4390	H0214		H0369	H2091	H3701	H0776	H4390	

לְמַרְכְּבֹתָיו׃	מֵֽחֶצָּה	וְאֵין	סוּסִים	אַרְצוֹ
wa–magari–yake	mwisho	na–hakuna	farasi	nchi–yake
H4818		H0369		H0776

Nchi yao imejaa fedha na dhahabu, na hakuna mipaka katika utajiri wao; nchi yao pia imejaa farasi, wala hakuna mipika ya magari.

לַאֲשֶׁר	יִשְׁתַּחֲוּוּ	יָדָיו	לְמַעֲשֵׂה	אֱלִילִים	אַרְצוֹ	וַתִּמָּלֵא	8
kile	wanaabudu	mikono–yao	kwa–kazi–ya	sanamu	nchi–yake	na–imejaa	
	H7812	H3027	H4639	H0457	H0776	H4390	

אֶצְבְּעֹתָיו׃	עָשׂוּ
vidole–vyao	walichotengeneza
H0676	

Nchi yao pia imejaa sanamu; wanaabu utengenezaji wa mikono yao wenyewe, vitu aambavyo vidole vyao vimetengeneza.

לָהֶם׃	תִּשָּׂא	וְאַל־	אִישׁ	וַיִּשְׁפַּל־	אָדָם	וַיִּשַּׁח	9
wao	usiwasamehe	na–usiwasamehe	mtu	na–ameshushwa	mwanadamu	na–ameinamishwa	
	H5375	H0408	H0376	H8213	H0120	H7817	

Watu watainama chini, na kila mmoja atanguka chini; hivyo basi msiwanyanyue juu.

וּמֵהֲדַר	יְהוָה	פַּחַד	מִפְּנֵי	בָּעָפָר	וְהִטָּמֵן	בַּצּוּר	בֹּוא	10
na–utukufu–wa	Yahwe	hofu–ya	kutoka–hofu–ya	mavumbini	na–ujifiche	mwambani	ingia	
H1926	H3068	H6343	H6440	H6083	H2934	H6697	H0935	

גְּאוֹנוֹ׃
ukuu–wake
H1347

Nendeni maeneo yenye miamba na mjifiche kwenye aridhi kwa hofu ya Yahwe na kwa utukufu wa enzi yake.

אֲנָשִׁים	רוּם	וְשֻׁח	שְׁפַל	אָדָם	גַּבְהוּת	עֵינֵי	11
watu	majivuno–ya	na–kushushwa	yatashushwa	mwanadamu	kiburi–cha	macho–ya	
H0376	H7312	H7817	H8213	H0120	H1365		

ס	הַהוּא׃	בְּיוֹם	לְבַדּוֹ	יְהוָה	וְנִשְׂגָּב
—	hiyo	katika–siku	peke–yake	Yahwe	na–atainuliwa
	H1931	H3117	H0905	H3068	H7682

Mtu anaye tazama kwa kujivuna atashushw chini, na kiburi cha watu kitashushwa chini, na Yahwe mwenyewe atainuliwa siku hiyo.

12 כִּי יוֹם־לַיהוָה צְבָאוֹת עַל־כָּל־גֵּאֶה וְנָשֵׂא וְעַל־כָּל־הַנִּשָּׂא וְשָׁפֵל׃

kwa-kuwa siku ya-Yahwe wa-majeshi juu-ya kila mwenye-kiburi na-mwenye-kujisifu na-juu-ya kila aliyeinuliwa na-atashushwa

H3117 H3068 H3605 H1343 H3605 H5375 H8213

Maana kutakuwa na siku ya Yahwe wa majeshi juu ya yeyote anayejigamba na kujiinua juu, na dhidi ya yeyote mwenye kiburi na atashushwa chini-

13 וְעַל כָּל־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים וְהַנִּשָּׂאִים וְעַל כָּל־אַלוֹנֵי הַבָּשָׁן׃

na-juu-ya mierezi-yote-ya mierezi-ya Lebanoni mirefu na-iliyoinuliwa na-juu-ya mialoni-yote-ya mialoni-ya Bashani

H3605 H0730 H3844 H5375 H3605 H0437 H1316

na dhidi ya mierezi ya Lebanoni iliyo juu na kupandishwa juu, na dhidi ya mialoni ya Bashani.

14 וְעַל כָּל־הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל־הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת׃

na-juu-ya milima yote mirefu na-juu-ya vilima vyote vilivyoinuliwa

H2022 H3605 H7311 H3605 H1389 H5375

Siku hiyo ya Yahwe wa majeshi itakuwa dhidi ya milima yote mirefu, na dhidi ya vilima vyote vilivyonyanyuliwa juu,

15 וְעַל כָּל־מִגְדָּל גָּבֹהַּ וְעַל כָּל־חוֹמָה בְצוּרָה׃

na-juu-ya kila mnara mrefu na-juu-ya kila ukuta wenye-ngome

H3605 H4026 H1364 H3605 H2346 H1219

na dhidi ya minara mirefu, na dhidi ya kila ukutaunaojitokeza,

16 וְעַל כָּל־תַּרְשִׁישׁ כָּל־אֳנִיּוֹת חֶמְדָּה׃

na-juu-ya meli-zote-za Tarshishi meli-za picha-zote za-kupendeza

H7311 H3605 H8659 H0591 H3605 H7914

na dhidi ya merikebu zote za Tarshishi, na dhidi ya vyombo vizuri vya meli.

17 וְשַׁח גַּבְהוּת אָדָם וְשָׁפֵל רוּם אֲנָשִׁים וְנִשְׂגָּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃

na-kutashushwa kiburi-cha mwanadamu na-kujisifu majivuno-ya watu na-atainuliwa Yahwe peke-yake katika-siku hiyo

H7817 H1365 H0120 H8213 H7312 H0376 H7682 H3068 H0905 H3117 H1931

Kiburi cha mwanaume kitashushwa chini, na kiburi cha wanaume kitaanguka; Yahwe mwenyewe atainuliwa siku hiyo.

18 וְהָאֱלִילִים כָּלִיל יַחֲלֹף׃

na-sanamu kabisa zitaondoka

H0457 H3632 H2498

Sanamu zote zitaondolewa.

19 וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִמְחִלּוֹת עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמִפְּנֵי הֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ׃

na-wataingia mapango-ya miamba na-mashimo-ya ardhi kutoka-hofu-ya hofu-ya Yahwe na-utukufu-wa ukuu-wake atakapoinuka kutikisa nchi

H0935 H4631 H6697 H4247 H6083 H6440 H6343 H3068 H1926 H1347 H6206 H0776

Wanaume wataingia kwenye mapango ya miamba na mashimo ya aridhi, kwa hofu ya Yahwe, na kwa utukufu wa enzi yake, atakapo nyanyuka na kuitisha nchi.

וְאֶת	כַּסְפּוֹ	אֱלִילֵי	אֶת	הָאָדָם	יַשְׁלִיךְ	הַהוּא	בַּיּוֹם	20
na	fedha	sanamu-zake-za	—	mwanadamu	atatupa	hiyo	katika-siku	
H0853	H3701	H0457	H0853	H0120	H7993	H1931	H3117	

פֵּרוֹת	לַחְפֹּר	לְהִשְׁתַּחֲוֹת	לוֹ	עֲשׂוֹ־	אֲשֶׁר	זְהָבוֹ	אֱלִילֵי
popo	kwa-fuko	kuabudu	kwake	alizitengeneza	ambazo	dhahabu	sanamu-zake-za
H6512	H2661	H7812				H2091	H0457

וְלָעֲטַלֵּפִים׃
na-popo
H5847

Siku hiyo watu watatupa sanamu zao za fedha na dhahabu ambazo wametengeneza wenyewe kwa ajili ya kuabudia - watazitupa mbali kwa fuko na popo.

יְהוָה	פָּחַד	מִפְּנֵי	הַסְּלָעִים	וּבִסְעִפֵי	הַצֻּרִים	בְּנִקְרוֹת	לָבוֹא	21
Yahwe	hofu-ya	kutoka-hofu-ya	majabali	na-mianya-ya	miamba	mashimo-ya	kuingia	
H3068	H6343	H6440	H5553	H5585	H6697	H5366	H0935	

הָאָרֶץ׃	לַעֲרֹץ	בְּקוּמוֹ	גְּאוֹנוֹ	וּמֵהֲדַר
nchi	kutikisa	atakapoinuka	ukuu-wake	na-utukufu-wa
H0776	H6206		H1347	H1926

Watu wataingia kwenye miamba kupitia mwanya itakuwa miamba chakavu, kwa hofu ya Yahwe na utukufu wa enzi yake,

כִּי־	בְאַפּוֹ	נְשָׁמָה	אֲשֶׁר	הָאָדָם	מִן־	לָכֶם	חִדְלוּ	22
kwa-kuwa	katika-pua-yake	pumzi	ambaye	mwanadamu	—	kumtumainia	acheni	
	H0639	H5397		H0120			H2308	

פ	הוּא׃	נֶחְשָׁב	בַּמָּה
—	yeye	anahesabiwa	kwa-nini
	H1931	H2803	H4100

usimwaminia mtu, ambae pumzi yake inatokea katika pua yake, ni kwa kiasi gan?

Chapter 3

מִירוּשָׁלַ͏ִם	מֵסִיר	צְבָאוֹת	יְהוָה	הָאֲדוֹן	הִנֵּה	כִּי		1
kutoka-Yerusalemu	anaondoa	wa-majeshi	Yahwe	Bwana	tazama	kwa-maana		
H3389	H5493		H3068	H0113	H2009			

מָיִם׃	מִשְׁעַן־	וְכָל	לֶחֶם	מִשְׁעַן־	כָּל	וּמַשְׁעֵנָה	מַשְׁעֵן	וּמִיהוּדָה
maji	tegemeo-la	na-kila	mkate	tegemeo-la	kila	na-nguzo	tegemeo	na-kutoka-Yuda
H4325		H3605	H3899		H3605			H3063

Ona, Bwana, Yahwe wa majeshi, anakaribia kuwachukua kutoka Yerusalema na Yudawasaidizi na wafanyakazi: wasambazaji wote wa mikate, wasambazaji wote wa maji;

וְזָקֵן׃	וְקֹסֵם	וְנָבִיא	שׁוֹפֵט	מִלְחָמָה	וְאִישׁ	גִּבּוֹר	2
na-mzee	na-mchawi	na-nabii	hakimu	vita	na-mtu-wa	shujaa	
H2205	H7080	H5030	H8199	H4421	H0376	H1368	

mtu mwenye nguvu, shuja, hakimu, nabii, dalili za msomaji, na mzee;

חֲרָשִׁים	וַחֲכַם	וְיוֹעֵץ	פָּנִים	וּנְשׂוֹא	חֲמִשִּׁים	שַׂר־	3
mafundi	na–mtu–hodari–wa	na–mshauri	uso	na–mwenye–heshima	hamsini	mkuu–wa	
	H2450	H3289	H6440	H5375	H2572	H8269	

לָחַשׁ׃	וּנְבוֹן
uchawi	na–mwenye–ufahamu–wa
H3908	H0995

naodha wa hamsini, raia husika, mshauri, fundi mtarajiwa, na mchawi stadi.

בָּם׃	יִמְשְׁלוּ־	וְתַעֲלוּלִים	שָׂרֵיהֶם	נְעָרִים	וְנָתַתִּי	4
juu–yao	watatawala	na–watoto	wakuu–wao	vijana	na–nitaweka	
	H4910	H8586	H8269	H5288	H5414	

Nitamuweka kijana tu kama kiongozi wenu, kijana atawaongoza wao.

יִרְהֲבוּ	בְּרֵעֵהוּ	וְאִישׁ	בְּאִישׁ	אִישׁ	הָעָם	וְנִגַּשׂ	5
watakuwa–wajeuri	dhidi–ya–jirani–yake	na–mtu	dhidi–ya–mtu	mtu	watu	na–watatesana	
H7292	H7453	H0376	H0376	H0376		H5065	

בַּמַּכְבִּד׃	וְהַנִּקְלֶה	בַּזָּקֵן	הַנַּעַר	
dhidi–ya–mheshimiwa	na–mdhalilifu	dhidi–ya–mzee	kijana	
H3513	H7034	H2205	H5288	

Watu watanyanyasika, kila mmoja mmoja na kila mmoja na jirani yake; watoto watawatusi wazee, na mivutano itawapa changamoto waheshimiwa.

קְצִין	לְכָה	שִׂמְלָה	אָבִיו	בֵּית	בְּאָחִיו	אִישׁ	יִתְפֹּשׂ	כִּי־	6
kiongozi	una	vazi	baba–yake	nyumba–ya	ndugu–yake	mtu	mtu–atamkamata	wakati	
H7101	H1980	H8071	H0001		H0251	H0376	H8610		

יָדֶךָ׃	תָּחַת	הַזֹּאת	וְהַמַּכְשֵׁלָה	לָנוּ	תְּהִיֶה־	
mkono–wako	chini–ya	haya	na–maangamizi–haya	kwetu	uwe	
H3027	H8478	H2063	H4384		H1961	

Mwanaume atamshikilia ndugu yake katika nyumba ya baba yake na kusema, 'Unayo kanzu; uwe kiongozi wetu, na uharibifu huu uwe mikononi mwako.

חֹבֵשׁ	אֶהְיֶה	לֹא־	לֵאמֹר	וְהַהוּא	בַּיּוֹם	יִשָּׂא׀	7
mfunga–vidonda	sitakuwa	sitakuwa	akisema	ile	katika–siku	atainua	
H2280	H1961	H3808	H0559	H1931	H3117	H5375	

קְצִין	תְּשִׂימֵנִי	לֹא	שִׂמְלָה	וְאֵין	לֶחֶם	אֵין	וּבְבֵיתִי
kiongozi–wa	msiniweke	msiniweke	vazi	na–hakuna	mkate	hakuna	na–nyumbani–kwangu
H7101		H3808	H8071	H0369	H3899	H0369	

עָם׃
watu

'Siku hiyo atapaza sauti na kusema, 'hautakuwa mganga; sina mkate wala mavazi. Hatanifanya kuwa kiongozi wa watu.

לְשׁוֹנָם	כִּי־	נָפַל	וִיהוּדָה	יְרוּשָׁלַ͏ִם	כָּשְׁלָה׀	כִּי	8
ulimi–wao	kwa–maana	imeanguka	na–Yuda	Yerusalemu	imejikwaa	kwa–maana	
H3956		H5307	H3063	H3389	H3782		

כְּבוֹדוֹ׃	עֵנֵי	לַמְרוֹת	יְהוָה	אֶל־	וּמַעַלְלֵיהֶם׀
utukufu–wake	macho–ya	kumkasirisha	Yahwe	dhidi–ya	na–matendo–yao
H3519		H4784	H3068	H0413	H4611

Kwa maana Yerusalemu kuna mashaka, na Yuda imeanguka, kwa sababu mazungumzo yao na matendo yao yako kinyume na Yahwe, wanayapinga macho ya utukufu wake.

הִגָּידוּ	כִּסְדֹם	וְחַטָּאתָם	בָּם	עֲנָתָה	פְּנֵיהֶם֙	הַכָּרַ֣ת	9
wametangaza	kama–Sodoma	na–dhambi–zao	dhidi–yao	zinashuhudia	nyuso–zao	sura–za	
H5046	H5467				H6440	H1971	

רָעָה׃	לָהֶם	נָמְלוּ	כִּי־	לְנַפְשָׁם	אֲוֹי	כִּחֲדוּ	לֹֽא
mabaya	wenyewe	wamejiletea	kwa–maana	wa–nafsi–zao	ole	hawakuficha	hawakuficha
	H1992	H1580		H5315	H0188	H3582	H3808

Angalia nyuso zao zinashudia kinyume nao; na watasema dhambi zao kama Sodoma; hawataficha, Ole wao! Maana wanakamilisha janga lao wenyewe.

יֹאכֵלוּ׃	מַעַלְלֵיהֶם	פְּרִי	כִּי־	טֹוב	כִּי־	צַדִּיק	אִמְרוּ	10
watakula	matendo–yao	matunda–ya	kwa–maana	ni–vizuri	kwamba	mwenye–haki	semeni	
H0398	H4611	H6529				H6662	H0559	

Mwambie mtu mwenye haki kwamba itakuwa vizuri, maana watakula matunda ya matendo yao.

לֽוֹ׃	יֵעָשֶׂה	יָדָיו	גְּמוּל	כִּי־	רָע	לְרָשָׁע	אֽוֹי	11
yeye	atafanyiwa	mikono–yake	malipo–ya	kwa–maana	ni–vibaya	kwa–mwovu	ole	
		H3027	H1576			H7563	H0188	

Ole kwa wakosaji! itakuwa vibaya kwa yeye, maana malipo ya mikono yake yatafanyika kwake pia.

עַמִּי	בֹּו	מֻשָּׁלוּ	וְנָשִׁים	מְעוֹלֵל	נֹגְשָׁיו	עַמִּי	12
watu–wangu	juu–yao	wanatawala	na–wanawake	ni–watoto	wanaowatesa	watu–wangu	
		H4910	H0802		H5065		

ס	בִּלְּעוּ׃	אָרְחֹתֶיךָ	וְדֶרֶךְ	מַתְעִים	מְאַשְּׁרֶיךָ
(sela)	wamepotosha	mapito–yako	na–njia–ya	wanakupoteza	viongozi–wako
	H1104	H0734	H1870	H8582	H0833

Watu wangu-watoto wangu wanawakandamiza, na wanawake wanawaongoza wao. Watu wangu, wale wanaowaongoza wanawaongoza vibaya na kuchanganya muelekeo wa nja yenu.

עַמִּים׃	לָדִין	וְעֹמֵד	יְהוָה	לָרִיב	נִצָּב	13
watu	kuhukumu	na–anasimama	Yahwe	kushindana	anasimama	
	H1777	H5975	H3068	H7378	H5324	

Yahwe simama juu ya mashitaka; yeye amesimama kuwashaki watu.

וְאַתֶּם	וְשָׁדָיו	עַמּוֹ	זְקֵנֵי	עִם־	יָבֹוא	בְּמִשְׁפָּט	יְהוָה	14
na–nyinyi	na–wakuu–wao	watu–wake	wazee–wa	dhidi–ya	atakuja	katika–hukumu	Yahwe	
	H8269		H2205		H0935	H4941	H3068	

בְּבָתֵּיכֶם׃	הֶעָנִי	גְּזֵלַת	הַכֶּרֶם	בְּעֹרַתֶּם
ziko–nyumbani–mwenu	masikini	nyara–za	shamba–la–mizabibu	mmekula
	H6041	H1500	H3754	

Yahwe atakuja na hukumu juu ya wazee na watu wao na viongozi wao: "Umeharibu shamba; nyara kutoka kwa masikni ziko kwenye nyumba zako.

תְּמַצְּתֻנוּ	עֲנִיִּים	וּפְנֵי	עַמִּי	תְּדַכְּאוּ	לָכֶם֙)	מַה־)	מלכם]	15
mnasaga	maskini	na–nyuso–za	watu–wangu	mnawaponda	kwenu	nini	[nini–kwenu]	
H2912	H6041	H6440		H1792		H4100	H4100	

ס	צְבָאֹות׃	יְהוִה	אֲדֹנָי	נְאֻם־
(sela)	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	asema
		H3069	H0136	H5002

Kwa nini unaponda watu wangu na kusaga nyuso za masikini?" Hili ni tamko Bwana, Yahwe wa majeshi.

16 וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָּבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן וַתֵּלַכְנָה
na-akasema Yahwe kwa-sababu kwamba wamejikweza binti-za Sayuni na-wanatembea
H0559 H3068 H3282 H3588 H1361 H1323 H6726 H3212

נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְרוֹת עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף
[wamenyosha] [H5186] wamenyosha (H5186) shingo na-kutupa-macho macho kutembea na-hatua-ndogo
H5186 H5186 H1627 H8265 H5869 H1980 H2952

תְּעַכַּסְנָה׃ וּבְרַגְלֵיהֶם תֵּלַכְנָה
wanalia-vikuku H5913 na-kwa-miguu-yao H7272 wanatembea H3212

Yahwe anasema hivyo kwa sababu mabinti wa Sayuni wanajigamba, wanatembea pekee yao vichwa vyao vikiwa juu, na kutaniana kwa macho yao, na kutakata kokote waendako na kuamua upatu kwa miguu yao,

17 וְשִׁפַּח אֲדֹנָי בְּנוֹת צִיּוֹן יְגַלֶּה יְהוָה וּפָתְהֶן יְעָרֶה׃ סֶלָה
na-atapiga Bwana binti-za utosi-wa na-Yahwe vipara-vyao atavifunua (sela)
H0136 H1323 H6936 H3068 H6596 H6168

Kwa hiyo Bwana atafanya magonjwa ya mapele kwenye kishwa cha mabinti wa Sayuni, na Yahwe atawafanya upaa.

18 בַּיּוֹם הַהוּא אֲדֹנָי יָסִיר אֶת תִּפְאֶרֶת פַּמְבּוֹ־לָה וְהַשְּׁבִיסִים
katika-siku ile Bwana-ataondoa (kitu) pambo-la vikuku na-tepe
H3117 H1931 H0136 H5493 H0853 H8597 H5914 H7636

וְהַשַּׂהֲרֹנִים׃
na-mapambo-ya-mwezi
H7720

Siku hiyo Bwana ataondoa mapambo mazuri yaliyoko kwenye kifundo cha miguu, bendi za kichwa chao, kaya zao; bangili za masikio,

19 הַנְּטִיפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת וְהָרְעָלוֹת׃
vipuli na-bangili na-shela
H5188 H8285 H7479

bangili za miguu na taji zao;

20 הַפְּאֵרִים וְהַצְּעָדוֹת וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים׃
vilemba na-vikuku-vya-miguu na-mishipi na-chupa-za manukato na-hirizi
H6287 H7196 H3908 H5315

kitambaa cha kichwa, chaini za miguu, mafurungu na maboksi ya marashi na na haiba ya bahati.

21 הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי פּוּאָה׃
pete na-vipuli-vya pua
H2885 H5141 H0639

Atatoa bangili na kipini kwenye pua;

22 הַמְּחֲלָצוֹת וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהָחֲרִיטִם׃
mavazi-ya-sikukuu na-vazi-za-nje na-shali na-mikoba
H4254 H4595 H4304 H2754

sherehe za mavazi, mapazia na mabegi ya mkononi;

23 וְהַגִּלְיֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת וְהָרְדִידִים׃
na-vioo na-nguo-za-kitani na-vilemba na-shela
H1549 H5466 H6797 H7289

vioo vya mkononi, sanda nzuri, vilemba vya kichwa na taji.

נִקְפָּה֙	חֲנוֹרָ֔ה	וְתַחַ֖ת	יִהְיֶ֑ה	מַ֚ק	בֹּ֣שֶׂם	תַּחַ֔ת	וְתָחַ֕ת
kamba	mshipi	na–badala–ya	kutakuwa	kuoza	manukato	badala–ya	na–itakuwa
H5364		H8478	H1961	H4716	H1314	H8478	H1961

24

שָׂ֔ק	מַחֲגֹ֖רֶת	פְּתִיגִ֑יל	וְתַחַ֣ת	קָרְחָ֔ה	מִקְשֶׁ֖ה	מַעֲשָׂ֑ה		וְתַחַ֣ת
gunia	mshipi–wa	joho	na–badala–ya	upara	vizuri	nywele–zilizosukwa		na–badala–ya
H8242	H4228	H6614	H8478	H7144	H4748	H4639		H8478

יֹ֥פִי׃	תַּחַ֖ת	כִּֽי־
uzuri	badala–ya	kwa–maana
H3308	H8478	H3587

Badala ya manukato mazuri kutakuwa na arufu mbaya; na badala ya ukunda, kamba, kufunika kwa vazi la gunia; kitia alama mwilini kwa moto badala ya uzuri. wanaume wao wataanguka kwa upanga,

בַּמִּלְחָמָֽה׃	וּגְבוּרָתֵ֖ךְ	יִפְּל֑וּ	בַּחֶ֔רֶב	מְתַיִךְ֙
katika–vita	na–mashujaa–wako	wataanguka	kwa–upanga	wanaume–wako
H4421	H1369	H5307	H2719	H4962

25

na wanaume wenye nguvu wataanguka kwenye vita.

תֵּשֵׁ֖ב׃	לָאָ֣רֶץ	וְנִקְתָ֔ה	פְּתָחֶ֙יהָ֙	וְאָבְל֥וּ	וְאָנֻ֖
atakaa	chini	na–itafutwa	malango–yake	yataomboleza	na–malango–yake
H3427	H0776	H5352	H6607	H0056	H0578

26

Lango la Yerusalemu litaomboleza na kuomboleza; na atakuwa peke yake amekaa chini ya ardhi.

Chapter 4

לַחְמֵ֔נוּ	לְאִמֹּ֖ר	הַהוּא֙	בַּיּ֣וֹם	אֶחָ֔ד	בְּאִ֖ישׁ	נָשִׁ֑ים	שֶׁ֚בַע	וְהֶחֱזִ֣יקוּ
mkate–wetu	wakisema	ile	katika–siku	mmoja	mtu	wanawake	saba	na–watashikilia
H3899	H0559	H1931	H3117	H0259	H0376	H0802	H7651	H2388

1

ס	חֶרְפָּתֵ֖נוּ׃	אֱסֹ֣ף	עָלֵ֔ינוּ	שִׁמְךָ֙	יִקָּרֵ֣א	רַ֔ק	נִלְבָּ֖שׁ	וְשִׂמְלָתֵ֑נוּ	נֹאכֵ֖ל
(sela)	aibu–yetu	ondoa	juu–yetu	jina–lako	tuitwe	tu	tutavaa	na–nguo–zetu	tutakula
	H2781	H0622		H8034	H7121	H7535	H3847	H8071	H0398

Siku hiyo wanawake saba watamchukua mwanaume mmoja na kusema, "Tutakula chakula chetu wenyewe, tutavaa nguo zetu wenyewe. lakini tunahitaji kuchukua jina lako ili tuondoe haibu zetu."

וּפְרִ֣י	וּלְכָב֔וֹד	לִצְבִ֖י	יְהוָ֑ה	צֶ֚מַח	יִהְיֶ֣ה	הַהוּא֙	בַּיּ֣וֹם	
na–matunda–ya	na–kwa–utukufu	kwa–uzuri	Yahwe	chipukizi–la	itakuwa	ile	katika–siku	
H6529	H3519		H3068	H6780	H1961	H1931	H3117	

2

יִשְׂרָאֵֽל׃	לִפְלֵיטַ֖ת	וּלְתִפְאֶ֣רֶת	לִגְאוֹן֙	הָאָ֔רֶץ
Israeli	kwa–waliopona–wa	na–kwa–pambo	kwa–kiburi	nchi
H3478	H6413	H8597	H1347	H0776

Na siku hiyo tawi zuri la Yahwe na utukufu, na matunda yatakuwa na ladha nzuri na kupendeza kwa wale wanaoishi Israeli.

יֵאָמֶ֔ר	קָד֖וֹשׁ	בִּירוּשָׁלִָ֑ם	וְהַנּוֹתָ֣ר	בְּצִיּ֔וֹן	הַנִּשְׁאָ֖ר	וְהָיָ֥ה		
ataitwa	mtakatifu	katika–Yerusalemu	na–aliyeachwa	katika–Sayuni	aliyebaki	na–itakuwa		
H0559	H6918	H3389	H3498	H6726	H7604	H1961		

3

בִּירוּשָׁלִָֽם׃	לַחַיִּ֖ים	הַכָּת֥וּב	כָּל־	לֽוֹ	
katika–Yerusalemu	kwa–uzima	aliyeandikwa	kila	yeye	
H3389		H3789	H3605		

Itatokea kwa yule aliyeachwa Sayuni na wale waliobakia Yerusalemu wataitwa watakatifu, yeyeto aliyeandikwa chini anaishi Yerusalemu.

יְרוּשָׁלִַם	דְּמֵי	וְאֶת־	צִיּוֹן	בְּנוֹת־	צֹאַת	אֶת	אֲדֹנָי	רָחַץ	אִם	4
Yerusalemu	damu-ya	na	Sayuni	binti-za	uchafu-wa	(kitu)	Bwana	ameosha	wakati	
H3389	H1818	H0853	H6726	H1323	H6675	H0853	H0136	H7364		

בָּעֵר׃	וּבְרוּחַ	מִשְׁפָּט	בְּרוּחַ	מִקְרְבָּהּ	יָדַיח
kuteketeza	na-kwa-roho-ya	hukumu	kwa-roho-ya	kutoka-katikati-yake	ameisafisha
	H7307	H4941	H7307	H7130	H1740

Hii itatokea pale ambapo Bwana atasafisha uchafu wa mabinti wa Sayuni, na atasafisha madoa ya damu kutoka kati ya Yerusalemu, kwa namna ya roho ya hukumu na roho ya kuungua na moto.

וְעַל־	צִיּוֹן	הַר־	מְכוֹן	כָּל־	עַל	יְהוָה	וּבָרָא	5
na-juu-ya	Sayuni	mlima-wa	mahali-pa	kila	juu-ya	Yahwe	na-ataumba	
	H6726	H2022	H4349	H3605		H3068		

לָיְלָה	לֶהָבָה	אֵשׁ	וְנֹגַהּ	וְעָשָׁן	יוֹמָם	וְעָנָן	מִקְרָאֶהָ
usiku	mwali	moto	na-mwangaza-wa	na-moshi	mchana	wingu	makusanyiko-yake
H3915	H3852	H0784	H5051	H6227	H3119	H6051	H4744

חֻפָּה׃	כָּבוֹד	כָּל־	עַל־	כִּי
kifuniko	utukufu	yote	juu-ya	kwa-maana
H2646	H3519	H3605		

Tena juu ya mlima wote wa Sayuni na mahali pakuksanyikia, Yahwe atafanya wingu na moshi kwa wakati wa mchana na moto unaong'a wakati wa usiku; na itakuwa dari juu ya utukufu wote.

וּלְמִסְתּוֹר	וּלְמַחְסֶה	מֵחֹרֶב	יוֹמָם	לְצֵל־	תִּהְיֶה	וְסֻכָּה	6
na-kwa-hifadhi	na-kwa-kimbilio	kutoka-joto	mchana	kwa-kivuli	kitakuwa	na-kibanda	
H4563	H4268		H3119	H6738	H1961	H5521	

פ	וּמִמָּטָר׃	מִזֶּרֶם	
(P)	na-kutoka-mvua	kutoka-dhoruba	
	H4306	H2230	

kutakuwa na kivuli kwenye makazi wakati mchana kuzuia jua, na kimbilio na mfuniko kutoka kwenye mawimbi na mvua.

Chapter 5

דּוֹדִי	שִׁירַת	לִידִידִי	נָא	אָשִׁירָה	1
mpenzi-wangu	wimbo-wa	kwa-mpenzi-wangu	sasa	nitaimba	
H1730			H4994	H7891	

בְּקֶרֶן	לִידִידִי	הָיָה	כֶּרֶם	לְכַרְמוֹ
juu-ya-kilima	la-mpenzi-wangu	lilikuwa	shamba-la-mizabibu	kuhusu-shamba-lake-la-mizabibu
		H1961	H3754	H3754

שָׁמֶן׃	בֶּן־	
rutuba	kilima-cha	
H8081		

Acha niimbe kwa mpendwa wangu mzuri, wimbo wa mpendwa wangu kuhusu shamba la mzabibu. Mpendwa wangu ana shamba kwenye mlima wenye rutuba.

2 וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וַיִּטָּעֵהוּ שֹׂרֵק מִגְדָּל וַיִּבֶן
na-alichimbua na-akaondoa-mawe na-akalipanda mzabibu-bora mnara na-akajenga
H5823 H5619 H5193 H6025 H4026 H1129

בְּתוֹכוֹ וְגַם־ יֶקֶב חָצֵב אַלִּיתָרajia וַיְקַו לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים
katikati-yake na-pia shinikizo-la-divai alichonga ndani-yake na-alitarajia kuzaa zabibu
H8432 H1571 H3342 H2672 H0 H6025

וַיַּעַשׂ בְּאֻשִׁים׃
lakini-lilizaa zabibu-mwitu
H0891

Analilima, anaondoa mawe, na anaotesha aina ya mizabibu iliyo bora. Na hujenga mnara katikati ya shamba akichimba shinkizo ndani yake. Anasubiria mzabibu uzae matunda lakini unazaa zabibu mwitu.

3 וְעַתָּה יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ יְהוּדָה שִׁפְטוּ־ נָא בֵּינִי וּבֵין
na-sasa mkaaji-wa Yerusalemu na-mtu-wa Yuda hukumuni sasa kati-yangu na-kati-ya
H6258 H3427 H3389 H376 H3063 H8199 H4994 H0996 H0996

כַּרְמִי׃
shamba-langu-la-mizabibu
H3754

Kwa hiyo sasa, wakazi wa Yerusalemu na watu wa Yuda, toa hukumu kati yangu na shamba la mizabibu.

4 מַה־ נִּינִי עוֹד לְכַרְמִי וְלֹא עָשִׂיתִי
nini tena kwa-shamba-langu-la-mizabibu ambalo-sikufanya sikufanya
H4100 H5750 H3754 H3808

לַעֲשׂוֹת זaidi-ya-kufanya קִוֵּיתִי nilipotarajia בֶּנְעָשׂ kwa-nini בְּאֻשִׁים׃ ndani-yake
H4069 H1121 zabibu-mwitu
H0891

Je ni kitu gani cha ziada unaweza ukakifanya kwenye shamba langu la mizabibu, ambacho sijakifanya? ninapotamzamia izae matunda, kwa nini inazaa matunda mwitu?

5 וְעַתָּה נָא אוֹדִיעָה־ אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר־ אֲנִי עֹשֶׂה
na-sasa nitawaambia sasa ninyi (kitu) kile-ambacho mimi nitafanya
H6258 H3045 H4994 H853 H0853 H0834 H0589

וְהָיָה לְבָעֵר מְשׂוּכָתוֹ וְנִתָּצָה לְכַרְמִי הֶסֵר
na-litakuwa kwa-kuchomwa uzio-wake na-litakuwa kwa-shamba-langu-la-mizabibu kuondoa
H1961 H1197 H7897 H1961 H3754 H5493

לְמִרְמָס׃ וְהָיָה וְגָדֵרוֹ פָּרֹץ
kwa-kukanyagwa na-litakuwa ukuta-wake kubomoa
H4823 H1961 H1447 H6555

Sasa nitawambia kitu nitakacho kifanya kwenye shamba langu la mzabibu: nitaondoa uzio, nitaligeuza kuwa malisho, Nitavunja ukuta wake chini. Na itakanyagwa chini.

6 וְאֲשִׁיתֶהוּ וְלֹא בָטָה לֹא יְזֻמַּר וְלֹא יֵעָדֵר וְעָלָה
na-nitalifanya ukiwa halitapogolewa wala-halita halitalimwa na-yatamea
H7896 H1326 H3808 H2168 H3808 H3808 H5927

שָׁמִיר וְשִׁית מָטָר׃ עָלָיו אֶצַוֶּה מֵהַמְטִיר הֶעָבִים וְעַל
miiba na-michongoma mvua juu-yake nitayaamuru kunyesha mawingu na-mawingu
H8068 H7898 H4306 H5645 H4305 H6680

Nami nitaliharibu wala halitapaliliwa wala kuilmwa, bali litatoa mbigiri na miba; nami nitayaamuru mawingu yasinyeshee mvua juu yake.

וְאִישׁ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	צְבָאוֹת	יְהוָה	כֶּרֶם	כִּי		7
na–mtu–wa	Israeli	ni–nyumba–ya	wa–majeshi	Yahwe	shamba–la–mizabibu–la	kwa–maana		
H0376	H3478			H3068	H3754			

לְצָדָקָה	מִשְׁפָּח	וְהִנֵּה	לְמִשְׁפָּט	וַיְקַו	שַׁעֲשׁוּעָיו	נְטַע	יְהוּדָה
uadilifu	umwagaji–damu	lakini–tazama	haki	na–alitarajia	furaha–yake	mmea–wa	Yuda
H6666	H4939	H2009	H4941		H8191	H5194	H3063

סֶלָה׃	צְעָקָה	וְהִנֵּה
(sela)	kilio	lakini–tazama
	H6818	H2009

Maana shamba la mzabibu la Yahwe Bwana wa majeshi ni nyumba ya Israeli, na mtu wa Yuda ndio mazao yake ya kupendeza; anaisubiria haki lakini badala ya yaki kuna mauwaji; maana haki, lakini badala yake ni kelele zikihitaji msaada.

עַד	יַקְרִיבוּ	בְּשָׂדֶה	שָׂדֶה	בְּבַיִת	בַּיִת	מַגִּיעֵי	הוֹי	8
hadi	wanaongeza	na–shamba	shamba	na–nyumba	nyumba	wanaounganisha	ole	
H5704	H7126					H5060	H1945	

הָאָרֶץ׃	בְּקֶרֶב	לְבַדְּכֶם	וְהוֹשַׁבְתֶּם	מָקוֹם	אֶפֶס	
nchi	katikati–ya	peke–yenu	na–mtakaa	nafasi	hakuna	
H0776	H7130	H0905	H3427	H4725		

Ole wao wanaoungana nyumba kwa nyumba, shamba kwa shamba, mpaka wanamaliza, na umebaki mwenyewe kwenye shamba!

יְהוּיוּ	לְשַׁמָּה	רַבִּים	בָּתִּים	לֹא	אִם־	צְבָאוֹת	יְהוָה	בְּאָזְנָי	9
zitakuwa	ukiwa	nyingi	nyumba	bila–shaka	kweli	wa–majeshi	Yahwe	masikioni–mwangu	
H1961	H8047			H3808			H3068	H0241	

יוֹשֵׁב׃	מֵאֵין	וְטוֹבִים	גְּדֹלִים
mkaaji	bila	na–nzuri	kubwa
H3427	H0369		

Yahwe wa majeshi ameniambia mimi, nyumba nyingi zitakuwa wazi, hata kubwa na zinazovutia, hakuna mwenyeji yeyote.

אֶחָת	בָּת	יַעֲשׂוּ	כֶּרֶם	צְמָדֵי־	עֶשֶׂרֶת	כִּי		10
moja	pishi–moja	zitazaa	shamba–la–mizabibu	jozi–za	ekari–kumi–za	Kwa–maana		
H0259	H1324		H3754	H6776	H6235			

פ	אֵיפָה׃	יַעֲשֶׂה	חֹמֶר	וְזֶרַע
(P)	efa	itazaa	homeri	na–mbegu–ya
	H0374			H2233

Maana mashamba ya mizabibu la nira kumi lilitoa bathi moja tu, na homeri ya mbegu itatoa efa tu.

יַיִן	בַּנֶּשֶׁף	מְאַחֲרֵי	יִרְדְּפוּ	שֵׁכָר	בַּבֹּקֶר	מַשְׁכִּימֵי	הוֹי	11
divai	jioni	wanaokaa–usiku	wanafuata	kileo	asubuhi	wanaoamka–mapema	ole	
H3196	H5399	H0309	H7291	H7941	H1242	H7925	H1945	

יַדְלִיקֵם׃
inawaka
H1814

Ole wao wanaoamka asubuhi na mapema kutafuta pombe kali, wale wanaokaa usiku wa manane mpaka pombe inawaka moto.

יְהוָה	פָּעַל	וְאֵת	מִשְׁתֵּיהֶם	וָיַיִן	וְחָלִיל	תֹּף	וָנֵבֶל	כִּנּוֹר	וְהָיָה	12
Yahwe	kazi-ya	na	karamu-zao	na-divai	na-filimbi	ngoma	na-zeze	kinubi	na-kinubi	
H3068	H6467	H0853	H4960	H3196	H2485	H8596		H3658	H1961	

רָאוּ׃	לֹא	יָדָיו	וּמַעֲשֵׂה	יַבִּיטוּ	לֹא
hawakuona	hawaoni	mikono-yake	na-kazi-ya	hawatazami	hawaitazami
H7200	H3808	H3027	H4639	H5027	H3808

Wanasherekea kwa kinubi, kinanda, kigoma, filimbi, na mvinyo, lakini hawazitambui kazi za Yahwe, wala hawaziangalii kazi za mikono yake.

מִתֵּי	וּכְבוֹדוֹ	דַּעַת	מִבְלִי־	עַמִּי	גָּלָה	לָכֵן	13
watu-wa	na-waheshimiwa-wao	maarifa	kwa-kukosa	watu-wangu	wamehamishwa	kwa-hiyo	
H4962	H3519	H1847	H1097		H1540		

צָמָא׃	צִחֵּה	וַהֲמוֹנוֹ	רָעָב
kiu	wamekauka	na-umati-wao	njaa
H6772	H6704		H7458

Kwa hiyo watu wangu wameenda kifungoni kwa kukosa uelewa; viongozi wao wakuheshimiwa wanashinda na njaa, na watu wao hana kitu cha kunjwa.

חֹק	לִבְלִי־	פִּיהָ	וּפָעֲרָה	נַפְשָׁהּ	שְׁאוֹל	הִרְחִיבָה	לָכֵן	14
kikomo	bila	kinywa-chake	na-imefungua	nafsi-yake	kuzimu	imepanua	kwa-hiyo	
H2706	H1097	H6310	H6473	H5315	H7585	H7337		

בָהּ׃	וְעָלֵז	וּשְׁאוֹנָהּ	וַהֲמוֹנָהּ	הֲדָרָהּ	וְיָרַד
ndani-yake	na-anayeshangilia	na-kelele-yake	na-umati-wake	fahari-yake	na-utashuka
	H5938	H7588		H1926	H3381

Hivyo basi kuzimu kumeongeza ladha yake na imefungua kinywa chake kwa kiasi kikubwa; wasomi wao, viongozi wao, manabii na wenye furaha miongoni mwao, watashuka kuzimu.

תִּשְׁפָּלְנָה׃	גְּבֹהֵים	וְעֵינֵי	אִישׁ	וַיִּשְׁפַּל־	אָדָם	וַיִּשַּׁח	15
yatashushwa	wenye-kiburi	na-macho-ya	mtu	na-atashushwa	mwanadamu	na-atashushwa	
H8213	H1364		H0376	H8213	H0120	H7817	

Mtu atalazimishwa kuinama chini, na watu watakuwa wayenyekevu; na macho yao ya kujivuna yatatupwa chini,

נִקְדָּשׁ	הַקָּדוֹשׁ	וְהָאֵל	בַּמִּשְׁפָּט	צְבָאוֹת	יְהוָה	וַיִּגְבַּהּ	16
atatakaswa	Mtakatifu	na-Mungu	katika-hukumu	wa-majeshi	Yahwe	na-atainuliwa	
H6942	H6918	H0410	H4941		H3068	H1361	

בְּצְדָקָה׃
katika-haki
H6666

Yahwe wa majeshi atainuliwa katika haki yake, na Mungu mtakatifu atajidhirisha kuwa mtakatifu kwa haki yake.

יֹאכֵלוּ׃	גָּרִים	מֵחַיִם	וְחָרְבוֹת	כִּדְבָרָם	כְּבָשִׂים	וְרָעוּ	17
watakula	wageni	ya-wanono	na-magofu	kama-malisho-yao	wana-kondoo	na-watachunga	
H0398		H4220	H2723		H3532		

Ndipo kondoo watalishwa kama wako kwenye malisho yao wenyewe, na katika uharibifu, kondoo watachungwa kama wageni.

חַטָּאָה׃	הָעֲנָלָה	וְכַעֲבוֹת	הַשָּׁוְא	בְּחַבְלֵי	הֶעָוֹן	מֹשְׁכֵי	הוֹי	18
dhambi	gari	na-kama-kamba-za	ubatili	kwa-kamba-za	uovu	wanaovuta	ole	
	H5699	H5688	H7723		H5771	H4900	H1945	

Ole wao wanaovuta pamoja na waovu kwa kamba isiyo na maana na wanaovuta pamoja na dhambi kwa kamba za gari.

וְתָבוֹאָה	וְתִקָּרֵב	נִרְאֶה	לְמַעַן	מַעֲשֵׂהוּ	יָחִישָׁה	וְיַמַּהֵר	הָאֹמְרִים	19
na–ije	na–ikaribie	tuone	ili	kazi–yake	na–afanye–haraka	na–aharakishe	wanaosema	
H0935	H7126	H7200	H4616	H4639			H0559	

ס	וְנֵדָעָה׃	יִשְׂרָאֵל	קְדוֹשׁ	עֲצַת
(sela)	na–tujue	Israeli	Mtakatifu–wa	shauri–la
	H3045	H3478	H6918	H6098

Ole kwa wale wasemao, '' Basi na Mungu afanye haraka, basi afanya upesi, ili tuweze kuona kinachotokea; na tuache mipango ya Mtakatifu wa Israeli ije, ili tuifahamu.''

וְאוֹר	לְאוֹר	חֲשֵׁךְ	שָׂמִים	רָע	וְלַטּוֹב	טוֹב	לָרָע	הָאֹמְרִים	הַוֹי	20
na–nuru	kwa–nuru	giza	wanaoweka	baya	na–jema	jema	baya	wanaoita	ole	
H0216	H0216	H2822						H0559	H1945	

ס	לְמָר׃	וּמָתוֹק	לְמָתוֹק	מַר	שָׂמִים	לְחֹשֶׁךְ
(sela)	kwa–uchungu	na–tamu	kwa–tamu	uchungu	wanaoweka	kwa–giza
	H4751	H4966	H4966	H4751		H2822

Ole wao waitao uovu wema, na wema ni uovu; inayowakilisha giza kama mwanga, na mwanga kama giza; inayowakilisha kitu kichungu kama kitamu, na kitamu kama kichungu!

נְבֹנִים׃	פְּנֵיהֶם	וְנֶגֶד	בְּעֵינֵיהֶם	חֲכָמִים	הַוֹי	21
wenye–akili	nyuso–zao	na–mbele–ya	machoni–mwao	wenye–hekima	ole	
H0995	H6440	H5048		H2450	H1945	

Ole kwa wale wenye busara machoni mwao, na buasra kwa uelewa wao!

שֵׁכָר׃	לִמְסֹךְ	חַיִל	וְאַנְשֵׁי־	יַיִן	לִשְׁתּוֹת	גִּבּוֹרִים	הַוֹי	22
kileo	kuchanganya	nguvu	na–watu–wa	divai	katika–kunywa	mashujaa	ole	
H7941	H4537	H2428	H0376	H3196	H8354	H1368	H1945	

Ole wao ambao ni washindi kwa kunjwa mvinyo, na wazoefu wa kuchanganya pombe kali;

יָסִירוּ	צַדִּיקִים	וְצִדְקַת	שֹׁחַד	עֶקֶב	רָשָׁע	מַצְדִּיקֵי	23
wanaondoa	wenye–haki	na–haki–ya	rushwa	kwa–sababu–ya	mwovu	wanaomhesabia–haki	
H5493	H6662	H6666	H7810	H6118	H7563	H6663	

ס	מִמֶּנּוּ׃	
(sela)	kutoka–kwake	

ambao wako huru kumpa haki mtenda maovu, na kuwanyima haki wenye haki!

וַחֲשַׁשׁ	אֵשׁ	לְשִׁבֳּלֶת	קַשׁ	כֶּאֱכֹל	לָכֵן׃	24
na–nyasi–kavu	moto	ulimi–wa	majani–makavu	kama–ulimi–wa–moto–unavyokula	kwa–hiyo	
H2842	H0784	H3956	H7179	H0398		

יַעֲלֶה	כָּאָבָק	וּפִרְחָם	יִהְיֶה	כַּנָּק	שָׁרְשָׁם	יִרְפֶּה	לֶהָבָה׃	
yatapanda	kama–vumbi	na–maua–yao	itakuwa	kama–kuoza	mizizi–yao	unaanguka	mwali	
H5927	H0080	H6525	H1961	H4716	H8328	H7503	H3852	

קְדוֹשׁ־	אִמְרַת	וְאֶת	צְבָאוֹת	יְהוָה	תּוֹרַת	אֶת	מָאֲסוּ	כִּי
Mtakatifu–wa	neno–la	na	wa–majeshi	Yahwe	sheria–ya	(kitu)	wamekataa	kwa–maana
H6918		H0853		H3068	H8451	H0853		

נִאֲצוּ׃	יִשְׂרָאֵל
wamedharau	Israeli
H5006	H3478

Hivyo basi kama ndimi za moto zinazokula mabua, kama majani makavu yanavyochomwa na moto, hivyo basi mizizi yake itaoza na maua yake yataperuka kama mavumbi. Hii itatokea kwa sababu wameikataa sheria ya Yahwe wa majeshi, na kwa sababu wamedharau neno la Mtakatifu wa Israeli.

25

וַיֵּט	בְּעַמּוֹ	יְהוָה	אַף־	חָרָה׃	כֵּן	עַל־	
na–amenyosha	dhidi–ya–watu–wake	Yahwe	hasira–ya	imewaka	hiyo	kwa–sababu	
H5186		H3068	H0639	H2734			

נִבְלָתָם	וַתְּהִי	הֶהָרִים	וַיִּרְגְּזוּ	וַיִּכֶּהוּ	עָלָיו	יָדוֹ	
maiti–yao	na–ilikuwa	milima	na–ilitetemeka	na–akawapiga	juu–yao	mkono–wake	
H5038	H1961	H2022	H7264	H5221		H3027	

אַפּוֹ	שָׁב	לֹא־	זֹאת	בְּכָל־	חוּצוֹת	בְּקֶרֶב	כַּסּוּחָה
hasira–yake	hairudi	haija–rudi	haya	kwa–haya–yote	mitaa	katikati–ya	kama–takataka
H0639	H7725	H3808	H2063	H3605	H2351	H7130	H5478

נְטוּיָה׃	יָדוֹ	וְעוֹד	
umenyooshwa	mkono–wake	na–bado	
H5186	H3027	H5750	

Hivyo basi hasira ya Yahwe imewaka juu ya watu wake. Ameunyoosh mkono wake juu yao na kuwaadhibu wao. Milima inatikisika, na maiti ni kama takata mitaani. Katika mambo yote haya, hasira yake haijapungua; badala yake, ameonyoosha mkono wake nje.

26

מִקְצֵה	לְוֹ	וְשָׂרַק	מֵרָחוֹק	לַגּוֹיִם	נֵס	וְנָשָׂא־	
kutoka–mwisho–wa	wao	na–atawapigia–filimbi	mbali	kwa–mataifa	bendera	na–atainua	
		H8319	H7350		H5251	H5375	

יָבוֹא׃	קַל	מְהֵרָה	וְהִנֵּה	הָאָרֶץ	
watakuja	kwa–upesi	haraka	na–tazama	nchi	
H0935	H7031	H4120	H2009	H0776	

Atapandisha bendera ya ishara mabali na mataifa na atapuliza filimbi kwa wale walio mwisho wa nchi. Tazama watakuja wakikimbia mara moja.

27

יָנוּם	לֹא	בֻּלּוֹ	כּוֹשֵׁל	וְאֵין־	עָיֵף	אֵין־	
hawatasinzia	hawata–sinzia	miongoni–mwao	anayejikwaa	na–hakuna	mchovu	hakuna	
H5123	H3808		H3782	H0369	H5889	H0369	

חֲלָצָיו	אֵזוֹר	נִפְתָּחַ	וְלֹא	יִשָּׂן	וְלֹא	
viuno–vyao	mkanda–wa	haitafunguka	wala–haita–funguka	hawatalala	wala–hawata	
H2504	H0232		H3808	H3462	H3808	

נְעָלָיו׃	שְׂרוֹךְ	נִתָּק	וְלֹא	
viatu–vyao	kamba–ya	haitakatika	wala–haita–katika	
H5275	H8288	H5423	H3808	

Hakuna tairi wala mashaka miongoni mwao; hakuna asinzae wala kulala usingizi. Au kama mkanda uliolegea, wala kamba za viatu kukatika.

28

סוּסָיו	פַּרְסָוֹת	דִּרְכֻת	קַשְׁתָּם	וְכָל־	שְׁנוּנִים	חִצָּיו	אֲשֶׁר	
farasi–wao	kwato–za	zimevutwa	pinde–zao	na–yote	imechongwa	mishale–yao	ambao	
	H6541	H1869	H7198	H3605	H8150	H2671		

כַּסּוּפָה׃	וְגַלְגְּלָיו	נֶחְשָׁבוּ	כַּצַּר	
kama–dhoruba	na–magurudumu–yao	zinahesabiwa	kama–jiwe–gumu	
	H1534	H2803		

Mishale yao ni mikali na upinde wao umejikunja; kwato za farasi wao' ni kama jiwe, na gari lao magurudumu yake ni kama miba.

כַּכְפִירִים	)יִשְׁאַג(	]ושאנ	כַּלָּבִיא	לוֹ	שְׁאָגָה	29
kama–simba–vijana	ananguruma	[ana–nguruma]	kama–simba	yake	ngurumo	
	H7580	H7580			H7581	

מַצִּיל׃	וְאֵין	וַיַּפְלִיט	טֶרֶף	וְיֹאחֵז	וְינַהֲמוּ
mwokozi	na–hakuna	na–anabeba	mawindo	na–anakamata	na–ananguruma
H5337	H0369	H6403	H2964	H0270	H5098

Mngurumo wao utakuwa kama wa simba, wataunguruma kama mtoto wa simba. Watanguruma na kukamata mawindo na kuvuta mbali, na hakuna hatakayeokolewa.

לָאָרֶץ	וְנִבַּט	יָם	כִּנְהַמַּת־	הַהוּא	בַּיּוֹם	עָלָיו	וְינַהֲם	30
nchi	na–akitazama	bahari	kama–ngurumo–ya	ile	katika–siku	juu–yao	na–itanguruma	
H0776	H5027	H3220	H5100	H1931	H3117		H5098	

פ	בַּעֲרִיפֶיהָ׃	חָשְׁךְ	וְאוֹר	צַר	חֹשֶׁךְ	וְהִנֵּה־
(P)	katika–mawingu–yake	imetiwa–giza	na–nuru	shida	giza	na–tazama
	H6183	H2821	H0216		H2822	H2009

Siku hiyo ataunguruma juu ya mawindo kama vile bahari kwa kishindo. Yeyote atakayeangalia nchi, ataona giza na mateso; hata mwanga hutafanjwa kuwa mweusi kwa mawingu.

Chapter 6

עַל־	יֹשֶׁב	אֲדֹנָי	אֶת־	וָאֶרְאֶה	עֻזִּיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	מוֹת	בִּשְׁנַת־	1
juu–ya–	ameketi	Bwana	–	nilimwona	Uziya	mfalme	kifo–cha	Katika–mwaka–wa–	
	H3427	H0136	H0853	H7200	H5818	H4428	H4194	H8141	

הַהֵיכָל׃	אֶת־	מְלֵאִים	וְשׁוּלָיו	וְנִשָּׂא	רֵם	כְּסָא
hekalu	–	zilizojaza	na–pindo–lake	na–kilichoinuliwa	kirefu	kiti–cha–enzi
H1964	H0853	H4390	H7757	H5375		H3678

Nyakati zile za kifo cha mfalme Uzzia, nilimuona Bwana akiketi katika kiti cha cha enzi; alikuw juu na mahali palipo inuka, na pindo la vazi lake limejaa hekaluni.

לְאֶחָד	כְּנָפַיִם	שֵׁשׁ	כְּנָפַיִם	שֵׁשׁ	לוֹ	מִמַּעַל	וּשְׂמָאלִים	שְׂרָפִים	2
kwa–kila–mmoja	mabawa	sita	mabawa	sita	yake	juu	walisimama	Maserafi	
	H0259	H3671	H8337	H3671	H8337	H4605	H5975		

יְעוֹפֵף׃	וּבִשְׁתַּיִם	רַגְלָיו	יְכַסֶּה	וּבִשְׁתַּיִם	פָּנָיו	יְכַסֶּה	וּבִשְׁתַּיִם
aliruka	na–kwa–mbili	miguu–yake	alifunika	na–kwa–mbili	uso–wake	alifunika	kwa–mbili
	H8147	H7272	H3680	H8147	H6440	H3680	H8147

Juu yake kuna maserafi; kila moja lina mabwa sita; mawili yamefunika uso wake, na mawili yamefunika miguu yake, na mawili ya kurukia.

צְבָאוֹת	יְהוָה	קָדוֹשׁ	קָדוֹשׁ	וְקָדוֹשׁ	וְאָמַר	זֶה	אֶל־	זֶה	וְקָרָא	3
wa–majeshi	Yahwe	Mtakatifu	Mtakatifu	Mtakatifu	na–kusema	huyu	kwa–	huyu	Na–aliita	
	H3068	H6918	H6918	H6918	H0559	H2088	H0413	H2088	H7121	

כְּבוֹדוֹ׃	הָאָרֶץ	כָּל־	מְלֹא
utukufu–wake	yote	dunia–	imejaa
H3519	H0776	H3605	H4393

Kila mmoja anaitana na mwenzake nakusema, "Mtakakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu. ni Yahwe wa majeshi! Dunia yote imejaa utukufu wake."

עָשָׁן׃	יִמָּלֵא	וְהַבַּיִת	הַקּוֹרֵא	מִקּוֹל	הַסִּפִּים	אַמּוֹת	וַיָּנֻעוּ	4
moshi	ilijaa	na–nyumba	ya–aliyeita	kwa–sauti	ya–vizingiti	misingi	Na–zilitetemeka	
H6227	H4390		H7121				H5128	

Misingi ya vizingiti imeshtuka kwa sauti ya mtu aliye nje, na njumba imejaa moshi.

טִמֵּא־	אִישׁ	כְּי	נִדְמֵיתִי	כְּי־	לִי	אִוֵּי־	וָאֹמַר	5
mchafu–wa	mtu	kwa–sababu	nimeangamia	kwa–maana–	wangu	Ole–	Na–nikasema	
H2931	H0376		H1820			H0188	H0559	

אֶת־	כִּי	יוֹשֵׁב	אָנֹכִי	שִׁפְתַיִם	טִמֵּא	עַם־	וּבְתוֹךְ	שִׁפְתַיִם
–	kwa–maana	naishi	mimi	midomo	wachafu–wa	watu–	na–katikati–ya	midomo
H0853		H3427	H0595	H8193	H2931		H8432	

אָנֹכִי	שִׁפְתַיִם	טְמֵא	עִמּוֹ	יוֹשֵׁב	
mimi	midomo	wachafu–wa	watu–	naishi	
H0595	H8193	H2931		H3427	

עֵינָי׃	רָאוּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	הַמֶּלֶךְ
macho–yangu	yamemwona	wa–majeshi	Yahwe	Mfalme
	H7200		H3068	H4428

Ndipo nikasema,'' Ole wangu'' ninastahili adhabu maan mimi ni mtu mwenye midomo michafu, na ninaishi na watu wenye midomo michafu, maana macho yangu yamemuona Mfalme, Yahwe, Yahwe wa majeshi.''

בְּמֶלְקָחַיִם	רִצְפָּה	וּבְיָדוֹ	הַשְּׂרָפִים	מִן־	אֶחָד	אֵלַי	וַיָּעָף	6
kwa–koleo	kaa–la–moto	na–mkononi–mwake	maserafi	wa–	mmoja	kwangu	Na–akaruka	
H4457		H3027			H0259	H0413		

הַמִּזְבֵּחַ׃	מֵעַל	לָקַח
madhabahu	kutoka–juu–ya	alichukua
H4196		H3947

Ndipo mmoja wa maserafi akaruka juu yangu; mkononi mwake akiwa amebeba makaa ya mawe yanayong'aa, ameyachukuwa kwa koleo mathebauni.

עַל־	זֶה	נָגַע	הִנֵּה	וַיֹּאמֶר	פִּי	עַל־	וַיִּגַּע	7
juu–ya–	hili	limegusa	Tazama	na–akasema	kinywa–changu	juu–ya–	Na–aligusa	
	H2088	H5060	H2009	H0559	H6310		H5060	

תִּכָּפֶר׃	וְחַטָּאתֶךָ	עֲוֹנֶךָ	וְסָר	שִׂפְתֶיךָ
imefunikwa	na–dhambi–yako	hatia–yako	na–imeondolewa	midomo–yako
		H5771	H5493	H8193

Akaugusa mdomo wangu kwa makaa ya mawe na akasema, ''Ona, makaa ya mawe yameshika midomo yako; maovu yako yameondolewa, na dhambi zako zimelipiwa kwa hili.''

יֵלֵךְ־	וּמִי	אֶשְׁלַח	מִי	אֶת־	אֹמֵר	אֲדֹנָי	קוֹל	אֶת־	וָאֶשְׁמַע	8
ataenda–	na–nani	nitamtuma	nani	–	ikisema	ya–Bwana	sauti	–	Na–nikasikia	
H3212	H4310	H7971	H4310	H0853	H0559	H0136		H0853	H8085	

שְׁלָחֵנִי׃	הִנֵּנִי	וָאֹמַר	לָנוּ
nitume–mimi	Mimi–hapa	Na–nikasema	kwetu
H7971	H2009	H0559	

Nilisikia sauti ya Bwana ikisema, Nimtume nani; nani ataenda kwa niaba yetu?'' Ndipo nikasema, Niko hapa; nitume mimi.''

תָּבִינוּ	וְאַל־	שִׁמְעוּ	שִׁמְעוּ	הַזֶּה	לָעָם	וְאָמַרְתָּ	לֵךְ	וַיֹּאמֶר	9
elewe	lakini–msi	kusikia	Sikieni	hawa	watu	na–uwaambie	Nenda	Na–akasema	
H0995	H0408	H8085	H8085	H2088		H0559	H3212	H0559	

תֵּדָעוּ׃	וְאַל־	רָאוֹ	וּרְאוּ
fahamu	lakini–msi	kuona	na–oneni
H3045	H0408	H7200	H7200

Akasema nenda na uwambie watu, ' mnasikiliza lakini hamelewi; anaona lakini hamuangalii. '

וְעֵינָיו הַכְבֵּד וְאָזְנָיו הַשְׁמֵן 10
na–macho–yao yafanye–mazito na–masikio–yao hawa watu moyo–wa Fanya–ugumu
H3513 H0241 H2088 H8080

וּלְבָבוֹ יִשְׁמָע וּבְאָזְנָיו בְּעֵינָיו יִרְאֶה פֶּן־ הָשַׁע
na–moyo–wao wakasikia na–kwa–masikio–yao kwa–macho–yao wakaona wasije– yafunge
H3824 H8085 H0241 H7200 H6435

וְרָפָא וְשָׁב יָבִין לְוֹ׃
yeye na–wakaponywa na–wakageuka ukaelewa
H7495 H7725 H0995

Nenda ufanye mioyo ya watu hawa kuwa migumu, na masikio yao kuwa mazito, na macho yao kuwa vipofu. Hivyo basi wanaweza kuona kwa macho yao, kusikia kwa masikioa yao, na kuelewa kwa mioyo yao wakajeuka na kuponjwa.

וָאֹמַר עַד־ מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר־ אִם־ שָׁאוּ עָרִים 11
Na–nikasema hadi– lini Bwana Na–akasema Hadi wakati ambapo– zikiwa–tupu miji
H0559 H4970 H0136 H0559 H5704 H7582

מֵאֵין בְּתִים וּמְיֻשָּׁב מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה׃
bila na–nyumba mkaaji bila mtu na–ardhi itakuwa–tupu ukiwa
H0369 H3427 H0369 H0120 H0127 H7582

Ndipo nikasema, "Bwana, mda gani?" Akanijibu, mpaka mji itakapopata ajali na kuharibiwa na pasipo wakazi, na nyumba hazina watu, na nchi imeanguka katika ukiwa mtupu,

וְרִחַק יְהוָה וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ 12
Na–amewapeleka–mbali Yahwe – watu na–kuwa–kubwa uachaji katikati–ya nchi
H7368 H3068 H0853 H0120 H7130 H5805 H0776

na mpaka pale Yahwe atakapo wapeleka watu mbali, na upweke wa nchi ni mkubwa.

וְעוֹד בָּהּ֙ לְבָעֵר וְהָיְתָה וְשָׁבָה עַשִּׂרִיָּה֙ כְּאֵלָה 13
Na–bado ndani–yake sehemu–ya–kumi na–itarudi na–itakuwa kwa–kuchomwa kama–mwaloni
H5750 H6224 H7725 H1961 H0424

וְכָאַלּוֹן אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת֙ מַצַּבְתָּ֔ם זֶ֖רַע קֹדֶ֑שׁ תַּקִּיפוּ
na–kama–mti–wa–eloni ambao katika–kuanguka kisiki kinabaki–ndani–yake uzao takatifu
H0437 H7995 H4678 H2233 H6944

מַצַּבְתָּהּ׃ פ
ndio–kisiki–chake ¶
H4678

Hata kama makumi ya watu watabaki kwenye nchi, itaharibiwa kwa mara nyingine kama mwaloni uliokatwa chini na shina lake likabaki, mbegu takatifu kwenye kisiki chake."

Chapter 7

בִּימֵי אָחָז בֶּן־ יוֹתָם בֶּן־ עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיְהִי 1
katika–siku–za Ahazi mwana–wa Yothamu mwana–wa Uziya mfalme wa–Yuda Na–ikawa
H3117 H0271 H3147 H3063 H4428 H5818 H1961

עֹלֵה רְצִין מֶלֶךְ־ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־ רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־ מֶלֶךְ־ יִשְׂרָאֵל
alipanda Resini mfalme–wa Aramu na–Peka mwana–wa Remaliya mfalme–wa Israeli
H5927 H7526 H4428 H0758 H6492 H7425 H4428 H3478

יְרוּשָׁלַ֙͏ִם לַמִּלְחָמָה֙ עָלֶ֔יהָ וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֵ֖ם עָלֶֽיהָ׃
Yerusalemu kwa–vita dhidi–yake lakini–hawakuweza kuupiga dhidi–yake
H3389 H4421 H3808 H3201

Siku zile wakati Ahazi mtoto wa Yothani mtoto wa Uzia, mfalme wa Yuda, Rezeni mfalme wa Amramu, na Peka mtoto wa Remaelia, mfalme wa Israeli, walienda Yerusalemu kupigana vita nao, lakini hawakuweza kushinda vita.

2

וַיִּנָּע	אֶפְרַיִם	עַל־	אֲרָם	נָחָה	לֵאמֹר	דָּוִד	לְבֵית	וַיֵּגַּד
Na-ukatetemeka	Efraimu	juu-ya-	Aramu	Imekaa	kusema	ya-Daudi	nyumba	Na-iliambiwa
H5128	H0669		H0758	H5117	H0559	H1732		H5046

רוּחַ׃	מִפְּנֵי־	יַעַר	עֵצֵי־	כְּנוֹעַ	עַמּוֹ	וּלְבַב	לְבָבוֹ
upepo	mbele-ya-	msitu	kwa-miti-ya-	kama-kutetemeka	wa-watu-wake	na-moyo	moyo-wake
H7307	H6440		H6086	H5128		H3824	H3824

Ilitaarifiwa kwa nyumba ya Daudi kwamba Amramu amejiunga na Efraimu. Moyo wake na moyo watu wake ukatetemeka, kama vile miti ya misitu inavyopepea kwa upepo.

3

אַתָּה	אָחָז	לִקְרַאת	נָא	צֵא־	יְשַׁעְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
wewe	Ahazi	kukutana-na	sasa	Nenda-	Yeshayahu	kwa-	Yahwe	Na-akasema
	H0271	H7125	H4994	H3318		H0413	H3068	H0559

אֶל־	הָעֶלְיוֹנָה	הַבִּרֵכָה	תְּעָלַת	קְצֵה	אֶל־	בְּנֵךְ	יָשׁוּבוּשְׁאָר
kwenye-	la-juu	wa-dimbwi	wa-mfereji	mwisho	kwenye-	mwanao	na-Shear-Yashubu
H0413		H1295			H0413		H7610

כוֹבֵס׃	שְׂדֵה	מְסִלַּת
la-mfuaji	ya-shamba	njia-kuu
H3526		H4546

Ndipo Yahwe akamwambia Isaya, "Nenda nje na kijana wako, Sheari Jashubu ukaonane na Ahazi mwisho wa mfereji wa birika la juu, katika njia kuu ya uwanja Dobi.

4

אַל־	וּלְבָבְךָ	תִּירָא	אַל־	וְהַשְׁקֵט	הִשָּׁמֵר	אֹלָיו	וְאָמַרְתָּ
usidhoofike	na-moyo-wako	usiogope	usiogope	na-utulie	Jihadhari	yeye	Na-umwambie
H0408	H3824	H3372	H0408	H8252	H8104	H0413	H0559

הָאֵלֶּה	הָעֲשֵׁנִים	הָאוּדִים	זַנְבוֹת	מִשְּׁנֵי	יֵרַךְ
hivi	vinavyotoa-moshi	vya-viiga-vya-moto	vya-mikia	kwa-sababu-ya-vipande-viwili	usidhoofike
H0428	H6226	H0181	H2180	H8147	H7401

רְמַלְיָהוּ׃	וּבֶן־	וַאֲרָם	רְצִין	אַף	בָּחֳרִי־
Remaliya	na-mwana-wa	na-Aramu	ya-Resini	kali	kwa-hasira-
H7425		H0758	H7526	H0639	H2750

Mwambie, 'awe makini, awe mtulivu, asiogope au vitisho kwa sababu ya mikia hii miwili ya vingi hivi vitokavyo moshi, kwa sababu ya hasira kubwa ya Resini na Amramu, na mtoto wa Remalia.

5

וּבֶן־	אֶפְרַיִם	רָעָה	אֲרָם	עָלֶיךָ	יָעַץ	כִּי־	יַעַן
na-mwana-wa	Efraimu	mabaya	Aramu	dhidi-yako	wamekushauri	ya-kwamba-	Kwa-sababu
	H0669		H0758		H3289		H3282

לֵאמֹר׃	רְמַלְיָהוּ
wakisema	Remaliya
H0559	H7425

Amramu, Ephraimu, na mtoto wa Remaeli wamepanga mabaya juu yako; wamesema, " njooni tuwavamie Yuda na kuwaogopesha,

6

בְּתוֹכָהּ	מֶלֶךְ	וְנַמְלִיךְ	אֵלֵינוּ	וְנַבְקִיעֶנָּה	וּנְקִיצֶנָּה	בִּיהוּדָה	נַעֲלֶה
ndani-yake	mfalme	na-tumtawaze	kwetu	na-tuiingie	na-tuifadhaike	dhidi-ya-Yuda	Tupande
H8432	H4428		H0413	H1234	H6973	H3063	H5927

ס	טָבְאַל׃	בֶּן־	אֶת
S	Tabeeli	mwana-wa	-
			H0853

njooni tujipange na tumueweke mfalme wetu ndani ya Yuda, mtoto wa Tabaeli."

תְּהִיֶה׃	וְלֹא	תָקוּם	לֹא	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	7
haitatokea	wala-haitatokea	haitasimama	Haitasimama	Yahwe	Bwana	asema	Hivi	
H1961	H3808		H3808	H3069	H0136	H0559	H3541	

Bwana Yahwe asema, "haitatokea; haitaonekana,

וּבְעוֹד	רְצִין	דַּמֶּשֶׂק	וְרֹאשׁ	דַּמֶּשֶׂק	אֲרָם֙	רֹאשׁ	כִּי	8
na-ndani-ya	ni-Resini	cha-Dameski	na-kichwa	ni-Dameski	cha-Aramu	kichwa	Kwa-maana	
H1157	H7526	H1834		H1834	H0758			

מֵעָם׃	אֶפְרַיִם	יֵחַת	שָׁנָה	וְחָמֵשׁ	שִׁשִּׁים
kutoka-kuwa-taifa	Efraimu	itavunjwa	miaka	na-mitano	miaka-sitini
	H0669		H8141	H2568	H8346

maana kichwa cha Amramu ni Damaskasi, na kishwa cha Damaskasi ni Rezini. Ndani ya miaka sitini na tano, ndoto za Ephraimu zitasambaratishwa na hapatakuwa na watu.

אֶם	רְמַלְיָהוּ	בֶּן־	שֹׁמְרוֹן	וְרֹאשׁ	שֹׁמְרוֹן	אֶפְרַיִם֙	וְרֹאשׁ	9
Kama	Remaliya	ni-mwana-wa	cha-Samaria	na-kichwa	ni-Samaria	cha-Efraimu	Na-kichwa	
	H7425		H8111		H8111	H0669		

ס	תֵּאָמֵנוּ׃	לֹא	כִּי	תַאֲמִינוּ	לֹא
S	hamtasimama	hamtasimama	kwa-kweli	hamtaamini	hamtaamini
	H0539	H3808		H0539	H3808

Efraimu ni kichwa Samaria, na kishwa cha Samaria ni mtoto wa Remaria. Na kama hamtasimama imara katika imani yenu, hakika hamtakuwa salama".

לֵאמֹר׃	אָחָז	אֶל־	דַּבֵּר	יְהוָה	וַיֹּסֶף	10
akisema	Ahazi	kwa-	kusema	Yahwe	Na-akaendelea	
H0559	H0271	H0413	H1696	H3068	H3254	

Bwana akaongea tena na Ahazi,

הַגְּבָהַ֔	אוֹ	שְׁאָלָה	הַעְמֵק	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	מֵעִם	אוֹת	לְךָ	שְׁאַל־	11
juu	au	omba	Omba-kina	Mungu-wako	Yahwe	kutoka-kwa	ishara	kwako	Omba-	
H1361		H7585	H6009	H0430	H3068		H0226		H7592	

לְמָעְלָה׃
juu
H4605

"Omba ishara ya Yahwe Mungu wako; omba juu ya hilo kwa kina au kwa kiwango cha juu."

יְהוָה׃	אֶת־	אֲנַסֶּה	וְלֹא־	אֶשְׁאַל	לֹא־	אָחָז	וַיֹּאמֶר	12
Yahwe	-	sitamjaribu	wala-sitamjaribu	sitaomba	Sitaomba	Ahazi	Na-akasema	
H3068	H0853	H5254	H3808	H7592	H3808	H0271	H0559	

Lakini Ahazi anasema, sintomba wala kumjaribu Yahwe."

אֱנָשִׁים	הַלְאוֹת	מִכֶּם֙	הַמְעַט	דָּוִד	בֵּית	נָא	שִׁמְעוּ־	וַיֹּאמֶר	13
watu	kuwachosha	kwenu	Je-ni-kidogo	ya-Daudi	nyumba	sasa	Sikieni-	Na-akasema	
H0376	H3811		H4592	H1732		H4994	H8085	H0559	

אֱלֹהָי׃	אֶת־	גַּם	תַּלְאוּ	כִּי
Mungu-wangu	-	pia	mkimchosha	hata-kwamba
H0430	H0853	H1571	H3811	

Hivyo Isaya akajibu, "sikilizen, nyumba ya Daudi. Je haijatosha kwa watu kuujaribu uvumilivu wa watu? Je ni lazima kuujaribu uvumilivu wa Mungu?

הָרָה	הָעַלְמָה	הִנֵּה	אוֹת	לָכֶם	הוּא	אֲדֹנָי	יִתֵּן	לָכֵן	14
amemimba	bikira	Tazama	ishara	kwenu	mwenyewe	Bwana	atatoa	Kwa-hivyo	
	H5959	H2009	H0226		H1931	H0136	H5414		

אֵל׃	עִמָּנוּ	שְׁמוֹ	וְקָרָאת	בֵּן	וְיָלַדְתְּ	
Mungu-pamoja-nasi	Imanueli	jina-lake	na-atamwita	mwana	na-atazaa	
H6005	H6005	H8034	H7121		H3205	

Hivyo basi Mungu mwenyewe atawapa yeye mwenywe ishara: ona, mwanamke bikira atapata mimba na kumzaa mtoto, na atamwita Emanueli.

בַּטּוֹב׃	וּבָחֹור	בָּרָע	מָאֹס	לְדַעְתּוֹ	יֹאכַל	וּדְבָשׁ	חֶמְאָה	15
jema	na-kuchagua	baya	kukataa	ili-ajue	atakula	na-asali	Siagi	
	H0977			H3045	H0398	H1706		

Atakula siagi na asali na wakati anapojua kuyakataa maovu na kuchagua mema.

הָאֲדָמָה	תֵּעָזֵב	בַּטּוֹב	וּבָחֹר	בָּרָע	מָאֹס	הַנָּעַר	יֵדַע	בְּטֶרֶם	כִּי	16
ardhi	itaachwa	jema	na-kuchagua	baya	kukataa	mtoto	ajue	kabla-ya	Kwa-maana	
H0127			H0977			H5288	H3045	H2962		

מְלָכֶיהָ׃	שְׁנֵי	מִפְנֵי	קָץ	אַתָּה	אֲשֶׁר	
wake	wafalme-wawili	mbele-ya	unachukia	wewe	ambayo	
H4428	H8147	H6440	H6973			

Maana kabla mtoto ajajua kuyakataa maovu na kuchagua mema, nchi ambayo wewe unawachukia wafalme itakuwa ukiwa.

יָמִים	אָבִיךָ	בֵּית	וְעַל־	עַמְּךָ	וְעַל־	עָלֶיךָ	יְהוָה	יָבִיא	17
siku	ya-baba-yako	nyumba	na-juu-ya	watu-wako	na-juu-ya-	juu-yako	Yahwe	Ataleta	
H3117	H0001						H3068	H0935	

אֵת	יְהוּדָה	מֵעַל	אֶפְרַיִם	סוּר־	לְמִיּוֹם	בָּאוּ	לֹא־	אֲשֶׁר
-	Yuda	kutoka-juu-ya	Efraimu	ya-kuondoka-kwa	tangu-siku	hazijaja	hazijaja	ambazo
H0853	H3063		H0669	H5493	H3117	H0935	H3808	

פ	אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ
P	wa-Ashuru	mfalme
	H0804	H4428

Yahwe ataleta juu yako, juu ya watu wako, na juu ya nyumba ya baba yako siku hazijatimmia tangu Efraimu alipompokea Yuda- atamleta mfalme wa Asiria."

מִצְרָיִם	יְאֹרֵי	בִּקְצֵה	אֲשֶׁר	לַזְּבוּב	יְהוָה	יִשְׁרֹק	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	18
ya-Misri	mito	mwisho-wa	walioko	kwa-nzi	Yahwe	atapiga-filimbi	ile	siku	Na-itakuwa	
H4714	H2975			H2070	H3068	H8319	H1931	H3117	H1961	

אַשּׁוּר׃	בְּאֶרֶץ	אֲשֶׁר	וְלַדְבוֹרָה	
ya-Ashuru	katika-nchi	walioko	na-kwa-nyuki	
H0804	H0776		H1682	

Mda huo Yahwe atapuliza filimbikwa ajili ya kupaa kutoka mkondo wa umbali wa Misri, na maana nyuki kutoka nchi ya Asiria.

19

הַסְּלָעִים	וּבְנִקְיֵי	הַבְּתוּלֹת	בְּנַחֲלֵי	כֻלָּם	וְנָחוּ	וּבָאוּ
za-miamba	na-katika-nyufa	yenye-miamba	katika-mabonde	wote	na-watakaa	Na-watakuja
H5553	H5357	H1327		H3605	H5117	H0935

הַנַּעֲצוּצִים׃	וּבְכֹל	הַנַּהֲלֹלִים׃	וּבְכֹל
michongoma	na-katika-yote	malisho	na-katika-yote
H5285	H3605	H5097	H3605

Zitakuja na kukaa chini ya korongo, ndani ya mapango ya miamba, kwenye vichaka vya miba, na kwenye malisho.

20

בְּמֶלֶךְ	נָהָר	בְּעֶבְרֵי	הַשְּׁכִירָה	בְּתַעַר	אֲדֹנָי	יְנַלַּח	הַהוּא	בַּיּוֹם
yaani-mfalme	mto	kutoka-ngambo-ya	ulioajiriwa	kwa-wembe	Bwana	atanyoa	ile	Siku
H4428	H5104	H5676	H7917	H8593	H0136	H1548	H1931	H3117

ס	תִּסְפָּה׃	הַזָּקָן	אֶת־	וְגַם	הָרַגְלָיִם	וְשֵׂעָר	הָרֹאשׁ	אֶת־	אַשּׁוּר
S	itafagilia	ndevu	-	na-pia	za-miguu	na-nywele	kichwa	-	wa-Ashuru
	H5595	H2206	H0853	H1571	H7272	H8181		H0853	H0804

Katika mda huo Bwana atamnyoa kichwani kichwani na nywele za miguuni kwa wembe ulioazimwa mto Efrarate— mfalme wa Asiria - na vilevile utasafisha ndevu zote.

21

צֹאן׃	וּשְׁתֵי־	בָּקָר	עֶגְלַת	אִישׁ	יְחַיֶּה־	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה
wawili	na-kondoo-	wa-ngombe	mtamba	mtu	mtu-atalea-	ile	siku	Na-itakuwa
H6629	H8147	H1241		H0376	H2421	H1931	H3117	H1961

Siku hiyo, mtu atahifadhi ndama na na kondoo wawili,

22

וּדְבַשׁ	חֶמְאָה	כִּי־	חֶמְאָה	יֹאכַל	חָלָב	עֹשׂוֹת	מֵרֹב	וְהָיָה
na-asali	siagi	kwa-maana-	siagi	atakula	maziwa	kutoa	kwa-wingi-wa	Na-itakuwa
H1706				H0398	H2461		H7230	H1961

הָאָרֶץ׃	בְּקֶרֶב	הַנּוֹתָר	כָּל־	יֹאכֵל
nchi	katikati-ya	aliyebaki	kila-	atakula
H0776	H7130	H3498	H3605	H0398

na kwasababu ya maziwa yatakayo patikana ni mengi, atakula siagi, maana kila atakaye bakia kwnye nchi atakula siagi na asali.

23

גֶּפֶן	אֶלֶף	שָׁם	יִהְיֶה־	אֲשֶׁר	מָקוֹם	כָּל־	יִהְיֶה	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה
mzabibu	elfu	hapo	palikuwa-	ambapo	mahali	kila-	itakuwa	ile	siku	Na-itakuwa
H1612	H0505	H8033	H1961		H4725	H3605	H1961	H1931	H3117	H1961

יִהְיֶה׃	וְלַשָּׁיִת	לַשָּׁמִיר	כָּסֶף	בְּאֶלֶף
itakuwa	na-mbigili	miiba	fedha	kwa-elfu
H1961	H7898	H8068	H3701	H0505

Mda huo, kutakuwa na maelfu ya mizabibu na thamani elfu za shekeli, hakutakuwa na kitu zaidi ya kuzalisha mbigiri na miiba.

24

כָּל־	תִּהְיֶה	וְשָׁיִת	שָׁמִיר	כִּי־	שָׁמָּה	יָבוֹא	וּבַקֶּשֶׁת	בַּחִצִּים
nchi-	itakuwa	na-mbigili	miiba	kwa-maana-	huko	mtu-atakuja	na-pinde	Kwa-mishale
H3605	H1961	H7898	H8068		H8033	H0935	H7198	H2678

הָאָרֶץ׃
yote
H0776

Watu watenda pale kuwinda kwa upinde, kwa sababu nchi yote itazalisha mbigiri na miiba.

יִרְאַת	שָׁמָּה	תָּבוֹא	לֹא־	יֵעָדֵרוּן	בַּמַּעְדֵּר	אֲשֶׁר	הֶהָרִים	וְכָל	25
hofu	huko	haitakuja	haitakuja	iliyolimwa	kwa-jembe	ambayo	milima	Na-milima-yote	
H3374	H8033	H0935	H3808		H4576		H2022	H3605	

שֵׁה׃	וּלְמִרְמַס	שׁוֹר	לִמְשֹׁלַח	וְהָיָה	וָשֶׂית	שָׁמִיר	
kondoo	na-mahali-pa-kukanyagwa	ngombe	mahali-pa-kulisha	na-itakuwa	na-mbigili	ya-miiba	
H7716	H4823	H7794		H1961	H7898	H8068	

פ
P

Watakaa mbali na vilima vitalimwa kwa jembe, kwa sababu ya hofu ya mbigiri na miiba, lakini hapo patakuwa mahali pa kuchungia ngo'mbe na kondoo

Chapter 8

עָלָיו׀	וּכְתָב	גָּדוֹל	גִּלָּיוֹן	לְךָ	קַח־	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	1
juu-yake	na-uandike	kubwa	gombo	kwako	Chukua-	kwangu	Yahwe	Na-akasema	
	H3789		H1549		H3947	H0413	H3068	H0559	

בָּז׃ חָשׁ שָׁלָל לְמַהֵר	אֱוֹשׁ	בְּחֶרֶט
Maher-Shalal-Hash-Baz	ya-kawaida	kwa-kalamu
H4122	H0582	H2747

Yahwe ameniambia mimi, '' chukua meza kubwa na uandike juu yake, 'Maheri Shalal Hash Baz.'

זְכַרְיָהוּ	וְאֶת־	הַכֹּהֵן	אוּרִיָּה	אֶת	נֶאֱמָנִים	עֵדִים	לִי	וְאָעִידָה	2
Zekaria	na-	kuhani	Uria	-	waaminifu	mashahidi	kwangu	Na-nitashuhudia	
	H0853	H3548		H0853	H0539	H5707			

יְבֶרֶכְיָהוּ׃	בֶּן
Yeberekia	mwana-wa
H3000	

Nitachagua mashahidi waaminifu wanishuhudie mimi, kuhani Uria, Zakaria mototo wa Yeberekia.''

								3
וַיֹּאמֶר	בֵּן	וַתֵּלֶד	וַתָּהַר	הַנְּבִיאָה	אֶל־	וָאֶקְרַב		
Na-akasema	mwana	na-akazaa	na-akachukua-mimba	nabii-mke	-	Na-nikamkaribia		
H0559		H3205	H2029	H5031	H0413	H7126		

בָּז׃ חָשׁ שָׁלָל מַהֵר	שְׁמוֹ	קָרָא	אֵלַי	יְהוָה
Maher-Shalal-Hash-Baz	jina-lake	Mwite	kwangu	Yahwe
H4122	H8034	H7121	H0413	H3068

Nilienda kwa huyo nabii mwanamke alipata mimba na kumzaa mtoto. Halafu Yahwe akaniambia, ''Muite jina lake Shalal Hash Baz;

										4
אֶת־	וּשְׁלַל	וְאִמִּי	אָבִי	קֹרֵא	הַנַּעַר	יֵדַע	בְּטֶרֶם	כִּי		
-	itachukuliwa	na-Mama-yangu	Baba-yangu	kuita	mtoto	ajue	kabla-ya	Kwa-maana		
H0853	H5375	H0517	H0001	H7121	H5288	H3045	H2962			

ס	אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ	לִפְנֵי	שֹׁמְרוֹן	שְׁלַל	וְאֶת	דַּמֶּשֶׂק	חֵיל
S	wa-Ashuru	mfalme	mbele-ya	za-Samaria	nyara	na-	wa-Dameski	utajiri
	H0804	H4428	H6440	H8111	H7998	H0853	H1834	H2428

Maana kabla mtoto ajajua kulia, 'Baba yangu, 'Mama yangu; utajiri wa Damaskasi, na mateka wa Samaria watachuliwa na mfalme wa Asiria.

לֵאמֹר׃	עוֹד	אֵלַי	דַּבֵּר	יְהוָה	וַיֹּסֶף	5
akisema	tena	kwangu	kusema	Yahwe	Na-akaendelea	
H0559	H5750	H0413	H1696	H3068	H3254	

Yahwe aliongea na mimi tena,

הַהֹלְכִים	הַשִּׁלֹּחַ	מֵי	אֶת	הַזֶּה	הָעָם	מָאַסׁ	כִּי	יַעַן	6
yanayotiririka	ya-Shiloa	maji	-	hawa	watu	wamekataa	ya-kwamba	Kwa-sababu	
H1980		H4325	H0853	H2088				H3282	

רְמַלְיָהוּ׃	וּבֶן־	רְצִין	אֶת־	וּמְשׂוֹשׂ	לְאַט
Remaliya	na-mwana-wa	Resini	na-	na-wanafurahi	polepole
H7425		H7526	H0854	H4885	

Kwa sababu watu hawa wameyakataa maji ya Shiloa na ni furaha kwa Rezeni na mtoto wa Remalia,

וְהָרַבִּים	הָעֲצוּמִים	הַנָּהָר	מֵי	אֶת־	עֲלֵיהֶם	מַעֲלֵה	אֲדֹנָי	הִנֵּה	וְלָכֵן	7
na-mengi	yenye-nguvu	ya-mto	maji	-	juu-yao	analeta	Bwana	tazama	Kwa-hivyo	
	H6099	H5104	H4325	H0853		H5927	H0136	H2009		

אַפֵּיקָיו	כָּל־	עַל־	וְעָלָה	כִּבּוֹדוֹ	כָּל־	וְאֶת־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	אֶת־
mifereji-yake	yote-	juu-ya-	na-atapanda	utukufu-wake	yote-	na-	wa-Ashuru	mfalme	-
H0650	H3605		H5927	H3519	H3605	H0853	H0804	H4428	H0853

גְּדוֹתָיו׃	כָּל־	עַל־	וְהָלַךְ	
kingo-zake	yote-	juu-ya-	na-atatembea	
H1415	H3605		H1980	

Hivyo basi Bwana anakairbia kuwaletea maji maji ya mto, yenye nguvu na mengi, mfalme Asiria na utukufu wake utakuja juu na kupita juu ya mifereji yake atafurika juu ya kingo zote.

וְהָיָה	יַגִּיעַ	צַוָּאר	עַד־	וְעָבַר	שָׁטַף	בִּיהוּדָה	וְחָלַף	8
na-itakuwa	atafikia	shingo	hadi-	na-kupita	atafurika	katika-Yuda	Na-atapita	
H1961	H5060		H5704		H7857	H3063	H2498	

ס	אֵל׃	עִמָּנוּ	אַרְצְךָ	רֹחַב־	מְלֹא	כְּנָפָיו	מְטוֹת
S	Mungu-pamoja-nasi	Imanueli	nchi-yako	upana-wa	kujaza	mabawa-yake	kutandaza-kwa
	H6005	H6005	H0776	H7341	H4393	H3671	H4298

Mto utafurika kuelekea Yuda, utafurika mpaka kufika kwenye shingo yako. Mabawa yake yaliyonyooshwa utajaza upana wa nchi, Emanueli.''

הִתְאַזְּרוּ	אָרֶץ	מְרֻחַקֵּי־	כֹּל	וְהַאֲזִינוּ	וָחֹתּוּ	עַמִּים	רֵעוּ	9
jitayarisheni	nchi	mbali-za	yote	na-sikilizeni	na-mtavunjwa	mataifa	Pigeni-kelele	
H0247	H0776	H4801	H3605	H0238	H2865			

וָחֹתּוּ׃	הִתְאַזְּרוּ	וָחֹתּוּ	
na-mtavunjwa	jitayarisheni	na-mtavunjwa	
H2865	H0247	H2865	

Nyie watu mtavunjika vipande vipande, Sikilizeni, nyote muishio nchi zilizo mbali; jiandaeni wenyewe na mtavunyika vipande vipande.

כִּי	יָקוּם	וְלֹא	דָבָר	דַּבְּרוּ	וְתֻפָּר	עֵצָה	עֲצוּ	10
kwa-maana	halitasimama	na-halitasimama	neno	semeni	na-utavunjwa	mpango	Shauri	
		H3808	H1697	H1696		H6098	H5779	

ס	אֵל׃	עִמָּנוּ	
S	Mungu-pamoja-nasi	Imanueli	
	H0410		

utatengeneza mpango, lakini haufanyiwa kazi; maana Mungu yuko pamoja nasi.

11 כִּי֙ כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֔ה אֵלַ֕י כְּחֻזֶּ֖קֶת הַיָּ֑ד וְיִסְּרֵ֙נִי֙
Kwa-maana hivi amesema Yahwe kwangu kwa-nguvu-ya mkono na-akanionya
H3541 H0559 H3068 H0413 H2393 H3027 H3256

מִלֶּ֖כֶת בְּדֶ֣רֶךְ כָּתֵ֑ף הָעָ֣ם הַזֶּ֔ה לֵאמֹֽר׃
nisitembee katika-njia watu- hawa akisema
H3212 H1870 H3808 H2088 H0559

Yahwe ameiniambia mimi, kwa mkono wake imara juu yangu, na amenikataza nisitembee katika njia za watu hawa. Nisiseme,

12 מוֹרָאֹ֖ו וְאֶת־ קֶ֣שֶׁר הַזֶּ֔ה הָעָ֗ם יֹאמַר֙ אֲשֶׁר־ לְכָל֙ קֶ֣שֶׁר תֹּאמְרוּן֙ לֹא־
hofu-yao na- fitna hawa watu wanakiita ambacho- kila-kitu fitna msiite Msiite
H0853 H7195 H2088 H0559 H3605 H7195 H0559 H3808

תַעֲרִיצוּ׃ וְלֹא֙ תִּירְאוּ֙ לֹ֣א־
msitetemeke wala-msitetemeke msiogope msiogope
H6206 H3808 H3372 H3808

Ni fitina habari ya mambo ambayo watu hawatasema, ni fitina msihofu wala msiogope.

13 וְהוּא֙ מוֹרַאֲכֶ֔ם וְהוּא֙ תַּקְדִּישׁ֔וּ אֹת֖וֹ צְבָאֹ֑ות יְהוָה֙ אֶת־
na-yeye awe-hofu-yenu na-yeye mtakaseni yeye wa-majeshi Yahwe -
H1931 H1931 H6942 H0853 H3068 H0853

מַעֲרֻצְכֶֽם׃
awe-tetemeko-lenu
H6206

Yahwe wa majeshi ambaye mtakaye muheshimu kama mtakatifu; yeye ndie mtakayemuogopa na yeye ndiye mtakayemuhofia.

14 לְשֵׁנֵ֣י לְמִכְשֹׁ֔ול וּלְצ֥וּר לְנֶ֖גֶף וּלְאֶ֣בֶן לְמִקְדָּ֑ש וְהָיָ֣ה
kwa-nyumba-mbili wa-kujikwaa na-mwamba la-kujikwaa na-jiwe patakatifu Na-atakuwa
H8147 H4383 H6697 H5063 H0068 H4720 H1961

יִרְוּשָׁלָֽם׃ לְיֹושֵׁ֣ב וּלְמֹוקֵ֔שׁ לְפַ֖ח יִשְׂרָאֵ֑ל בָּתֵּ֣י
wa-Yerusalemu kwa-wakaaji na-tanzi mtego za-Israeli nyumba
H3389 H3427 H4170 H1961 H3478

mtakatifu; lakinia takuwa kama jiwe la kikwazo na mwamba wa kujikwaza kwa nyumba zote za Israeli. Na atakuwa mtego na mtego kwa watu wake Yerusalemu.

15 וְנוֹקְשׁ֣וּ וְנִשְׁבָּ֣רוּ וְנָפְל֣וּ רַבִּ֔ים בָּ֖ם וְכֻשְׁל֑וּ
na-watanaswa na-watavunjwa na-wataanguka wengi ndani-yake Na-watajikwaa
H3369 H7665 H5307 H3782

ס וְנִלְכָּדוּ׃
S na-watakamatwa
H3920

Wengi watajikwaa juu yao na kuanguka na kuvunjika, na kutekwa na kukamata mateka.

16 צֻ֖ור תְּעוּדָ֑ה חֲתֹ֥ום תֹּורָ֖ה בְּלִמֻּדָֽי׃
Funga ushahidi tia-muhuri sheria miongoni-mwa-wanafunzi-wangu
H8584 H2856 H8451 H3928

Ufunge huo ushuhuda, tia muhuri, na uwape wafuasi wangu,

17 וְקִוֵּיתִי־ לַיהוָה֙ הַמַּסְתִּ֣יר פָּנָ֔יו מִבֵּ֖ית יַעֲקֹ֑ב וְחִכִּיתִי֙ לֹֽו׃
na-nitamtumaini- ya-Yakobo kutoka-kwa-nyumba uso-wake anayeficha Yahwe Na-nitamngojea yeye
H3290 H6440 H5641 H3068 H2442

Nitamsubiri Yahwe, afichaye uso wake kutoka nyumba ya Yakobo; Nitamsubiri yeye.

18 הִנֶּ֨ה אָנֹכִ֜י וְהַיְלָדִ֗ים אֲשֶׁ֨ר נָתַ֤ן־ לִי֙ יְהוָ֔ה לְאֹתֹ֥ות וּלְמוֹפְתִ֖ים
Tazama mimi na watoto ambao amenipa- mimi Yahwe kwa-ishara na maajabu
H2009 H0595 H3206 H5414 H3068 H0226 H4159

בְּיִשְׂרָאֵ֔ל מֵעִ֥ם יְהוָ֖ה צְבָאֹ֑ות הַשֹּׁכֵ֖ן בְּהַ֥ר צִיֹּ֛ון׃ ס
katika-Israeli kutoka-kwa Yahwe wa-majeshi anayekaa katika-mlima Sioni S
H3478 H4480 H3068 H6635 H7931 H2022 H6726

Ona, Mimi na watoto ambaye Yahwe amenipa mimi ni ishara na maajabu tu katika Israeli kutoka kwa Yahwe wa Majeshi yeye aishiye mlima wa Sayuni.

19 וְכִי־ יאמְרוּ֙ אֲלֵיכֶ֔ם דִּרְשׁ֖וּ אֶל־ הָאֹבֹ֣ות וְאֶל־
Na-watakapowaambia watakapowaambia Waendeleeni ninyi kwa- waaguzi na-kwa-
H0559 H0559 H1875 H0413 H0413 H0178 H0413

אֱלֹהֵיהֶ֑ם מֵתִ֖ים בְּעַ֥ד הַחַיִּ֛ים׃ יִדְרֹ֣שׁ אֶל־ מִמֻּתָֽיו׃
Mungu-wao kumwuliza- watu Je-hawapaswi na-kunong'ona wanaonong'ona wapiga-ramli
H0430 H0413 H3808 H1897 H6850 H3049

אֶל־ עַם־ הַלֹּ֣וא כִדְבָרָ֔ם וְלַמַּהֲגִ֖ים אֲשֶׁ֣ר לָהֶ֑ם כִּי־ אֵ֥ין שָׁחַ֖ר׃
wafu kwa- walio-hai kwa-niaba-ya kumwuliza
H4191 H0413 H1157 H1875

Watakuambia wewe, ''tafuta habari kwa watu wenye pepo na wachawi'', walio kama ndege na kunong'ona dua. Lakini hawataacha kutafuta habari kwa Mungu wao? Je waenende kwa watu waliokufa badala ya walio hai?

20 הַזֶּ֔ה כַּדָּבָ֖ר יֹאמְרוּ֙ לָ֣א אִם־ וְלִתְעוּדָ֑ה לְתֹורָ֖ה
hili kulingana-na-neno hawasemi hawasemi Kama- na-kwa-ushahidi Kwa-sheria
H2088 H1697 H0559 H3808 H8584 H8451

אֲשֶׁ֥ר אֵין־ לֹ֛ו מַשְׁחַֽר׃
ni-kwa-sababu hakuna- kwao mapambazuko
H7837 H0369

Kwa sheria na kwa ushuhuda! kama hawatayasema mambo hayo ni kwa sababu hakuna mwanga wa alfajiri.

21 וְעָבַר֙ בָּהּ֙ נִקְשֶׁ֔ה וְרָעֵ֖ב וְהָיָ֣ה כִּי־ יִרְעַ֑ב
Na-atapita ndani-yake akiteseka na-njaa na-itakuwa wakati- atakapokuwa-na-njaa
H7456 H7185 H7457 H1961 H3588 H7456

וְהִתְקַצַּ֥ף וְקִלַּ֛ל בְּמַלְכֹּ֖ו וּבֵאלֹהָ֑יו וּפָנָ֖ה לְמָֽעְלָה׃
na-atalaani mfalme-wake na-Mungu-wake na-ataangalia juu
H7043 H4428 H0430 H6437 H4605

Nawatapita katikati ya nchi kwa shida kubwa na njaa. Walipokuwa na njaa, walipatwa na hasira na kumlaani mfalme wao na Mungu wao, na wakajeuza macho yao juu.

וְאֶל־	אֶרֶץ	יַבִּיט	וְהִנֵּה	צָרָה	וַחֲשֵׁכָה	מְעוּף	צוּקָה	וַאֲפֵלָה	22
Na-kwa-	nchi	ataangalia	na-tazama	shida	na-giza	giza-nene	la-dhiki	na-giza	
H0413	H0776	H5027	H2009		H2825	H4588		H0653	

מְנָדֵחַ׃	
la-kufukuzwa	
H5080	

Wataiangalia nchi na kuona dhiki, giza, na ukandamizaji wa viza. Watapelekwa kwenye nchi ya giza.

Chapter 9

כָּעֵת	לָהּ	מוּצָק	לַאֲשֶׁר	מוּעָף	לֹא	כִּי			1
Kama-wakati	kwake	aliyekuwa-katika-dhiki	kwa-yule	giza	hakutakuwa	Hata-hivyo			
H6256		H4164		H4155	H3808				

דָּרֶךְ	הִכְבִּיד	וְהָאַחֲרוֹן	נַפְתָּלִי	וְאַרְצָה	זְבֻלוּן	אַרְצָה	הֵקַל	הָרִאשׁוֹן
njia	ataiheshimu	baadaye	ya-Naftali	na-nchi	ya-Zebuloni	nchi	aliidharau	wa-kwanza
H1870	H3513	H0314	H5321	H0776	H2074	H0776	H7043	H7223

הַגּוֹיִם׃	גְּלִיל	הַיַּרְדֵּן	עֵבֶר	הַיָּם
ya-mataifa	Galilaya	Yordani	ng'ambo-ya	ya-bahari
	H1551	H3383	H5676	H3220

Viza itaondolewa kwa yeyote ambaye yuko kwenye dhiki. Katika kipindi cha awali aliifedhehesha nchi ya Zebuluni na nchi ya Naftali, lakini kipindi cha baadae ataifanya itukuke, njia ya kuelekea baharini, mbele ya Yordani na mataifa ya Galilaya.

צַלְמָוֶת	בְּאֶרֶץ	יֹשְׁבֵי	גְּדוֹל	אוֹר	רָאוּ	בַּחֹשֶׁךְ	הַהֹלְכִים	הָעָם	2
ya-kivuli-cha-mauti	katika-nchi	wakaaji	kubwa	nuru	wameona	gizani	wanaotembea	Watu	
H6757	H0776	H3427		H0216	H7200	H2822	H1980		

עֲלֵיהֶם׃	נָגַהּ	אוֹר
juu-yao	imewang'azia	nuru
	H5050	H0216

Watu wanotembeakatika giza wameona wameona mwanga mkubwa; wale waishio katika nchi ya uvuli wa mauti, mwanga umewaka juu yao.

לְפָנֶיךָ	שָׂמְחוּ	הַשִּׂמְחָה	הִגְדַּלְתָּ	)לוֹ(	]לא[	הַגּוֹי	הִרְבֵּיתָ	3
mbele-yako	Wanafurahi	furaha	umeongeza	(kwake)	[si]	taifa	Umeliongeza	
H6440	H8055	H8057	H1431	H3808	H3808			

שָׁלָל׃	בְּחַלְקָם	יָגִילוּ	כַּאֲשֶׁר	בַּקָּצִיר	כְּשִׂמְחַת
nyara	wakati-wa-kugawana	wanavyofurahi	kama-wanavyofurahi	wakati-wa-mavuno	kama-furaha
H7998		H1523			H8057

Umeliongeza taifa; umeongeza furaha yao. Wamefurahia mbele yako kama furaha ya kipindi cha mavuno, kama watu wanavyofurahi kugawanya nyara.

שֵׁבֶט	שִׁכְמוֹ	מַטֵּה	וְאֶת	סֹבְלוֹ	עֹל	אֶת־	כִּי	4
mkongojo	ya-bega-lake	fimbo	na-	ya-mzigo-wake	nira	-	Kwa-maana	
H7626	H7926	H4294	H0853	H5448	H5923	H0853		

מִדְיָן׃	כְּיוֹם	הַחִתָּתָ	בּוֹ	הַנֹּגֵשׂ
ya-Midiani	kama-siku	umevunja	wake	wa-mkandamizaji
H4080	H3117	H2865		H5065

Maana nira ya mzigo wake, boriti katika mabega yake, fimbo ya mkandamizaji, umesambaratisha ndoto kama siku ya Midiamu.

בְּדָמִים	מְנוֹלָלָה	וְשִׁמְלָה	בִּרְעֹשׁ	סַאֲן	סְאוֹן	כָּל־	כִּי	5
katika-damu	iliyoviringishwa	na-nguo	kwa-mshtuko	cha-askari	kiatu	kila-	Kwa-maana	
H1818	H1556	H8071	H7494	H5431	H5430	H3605		

אֵשׁ׃	מַאֲכֶלֶת	לִשְׂרֵפָה	וְהָיְתָה
za-moto	kuni	kwa-kuchomwa	itakuwa
H0784	H3980	H8316	H1961

Kila buti likanyagalo gasia na vazi limekwisha kwenye damu itachomwa, mafuta kwa moto.

הַמִּשְׁרָה	וַתְּהִי	לָנוּ	נִתַּן־	בֵּן	לָנוּ	יֻלַּד־	יֶלֶד	כִּי־	6
utawala	na-utakuwa	kwetu	ametolewa-	mwana	kwetu	amezaliwa-	mtoto	Kwa-maana-	
H4951	H1961		H5414			H3205	H3206		

אֲבִיעַד	גִּבּוֹר	אֵל	יוֹעֵץ	פֶּלֶא	שְׁמוֹ	וַיִּקְרָא	שִׁכְמוֹ	עַל־
Baba-wa-Milele	Shujaa	Mungu	Mshauri	Ajabu	jina-lake	na-ataitwa	bega-lake	juu-ya-
H5703	H1368	H0410	H3289	H6382	H8034	H7121	H7926	

שָׁלוֹם׃	שַׂר־
Amani	Mfalme-wa
H7965	H8269

Kwetu mtoto amezaliwa, kwetu mtoto ametoka; na mtawala atakuwa kwenye mabega yake; na jina lake ataitwa mshauri wa ajabu, Mungu mwenye nguvu, Baba wa milele, Mfalme wa Amani.

קִּץ	אֵין־	וּלְשָׁלוֹם	הַמִּשְׁרָה	לְמַרְבֵּה(	רבה[]לם	7
mwisho	hakutakuwa-na-	na-kwa-amani	kwa-utawala-wake	(Kwa-kuongezeka)	[kwa-wingi-wa]	
H7093	H0369	H7965	H4951	H4766	H7227	

וּלְסַעֲדָהּ	אֹתָהּ	לְהָכִין	מַמְלַכְתּוֹ	וְעַל־	דָּוִד	כִּסְאָ	עַל־
na-kuutegemeza	huo	kuuimarisha	ufalme-wake	na-juu-ya-	cha-Daudi	kiti-cha-enzi	juu-ya-
H5582	H0853		H4467		H1732	H3678	

תַּעֲשֶׂה־	צְבָאוֹת	יְהוָה	קִנְאַת	עוֹלָם	וְעַד־	מֵעַתָּה	וּבְצִדָקָה	בְּמִשְׁפָּט
itafanya-	wa-majeshi	ya-Yahwe	bidii	milele	na-hadi-	kuanzia-sasa	na-kwa-uadilifu	kwa-haki
	H3068		H7068	H5769	H5704	H6258	H6666	H4941

זֹאת׃	ס
hili	S
H2063	

Enzi yake na amani yake haitakuwa na mwisho, maana anatawala katika kiti cha enzi cha Daudi, na juu ya ufalme wake, ataanzisha hukumu ya haki, tangu sasa na hata milele. Bidii ya Yahwenwa majeshi itafanya haya.

בְּיִשְׂרָאֵל׃	וְנָפַל	בְּיַעֲקֹב	אֲדֹנָי	שָׁלַח	דָּבָר	8
katika-Israeli	na-limeanguka	kwa-Yakobo	Bwana	alilituma	Neno	
H3478	H5307	H3290	H0136	H7971	H1697	

Bwana alituma neno juu ya Yakobo, na ikaanguka juu ya Israeli,

וּבְגֵדֶל	בְּגַאֲוָה	שֹׁמְרוֹן	וְיוֹשֵׁב	אֶפְרַיִם	כֻּלּוֹ	הָעָם	וְיֵדְעוּ	9
na-katika-ukuu	katika-kiburi	wa-Samaria	na-wakaaji	Efraimu	wote	watu	Na-watajua	
H1433	H1346	H8111	H3427	H0669	H3605		H3045	

לֵאמֹר׃	לֵבָב
wakisema	wa-moyo
H0559	H3824

Watu wote watajua, Hata Samaria na wakazi wote wa Samaria, wanaongea kwa kiburi na moyo wenye kiburi,

וַאֲרָזִים	גֻּדָּעוּ	שִׁקְמִים	נִבְנֶה	וְגָזִית	נָפָלוּ	לְבֵנִים	10
lakini-mierezi	imekatwa	mikuyu	tutajenga	lakini-mawe-ya-kuchongwa	yameanguka	Matofali	
H0730	H1438	H8256	H1129	H1496	H5307	H3843	

נַחֲלִֽיף׃
tutabadilisha
H2498

Matofali yameanguka, lakini tutajenga tena kwa jiwe la patasi; mkuyu umekatwa chini, lakini tutaotesha mierezi katika eneo lao.

יְסַכְּסֵֽךְ׃	אֹיְבָיו	וְאֶת־	עָלָיו	רְצִין	צָרֵי	אֶת־	יְהוָה	וַיְשַׂגֵּב	11
atawachochea	maadui-yake	na-	dhidi-yake	za-Resini	adui	-	Yahwe	Na-atainua	
	H0341	H0853		H7526		H0853	H3068	H7682	

Hivyo basi Yahwe atamwinua juu yao Rezini, adui zake, atawakoroga adui zake,

בְּכָל־	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	וַיֹּאכְלוּ	מֵאָחוֹר	וּפְלִשְׁתִּים	מִקֶּדֶם	אֲרָם	12		
kwa-kinywa-	Israeli	-	na-wataula	kutoka-magharibi	na-Wafilisti	kutoka-mashariki	Aramu			
H3605	H3478	H0853	H0398	H0268	H6430		H0758			
יָדֽוֹ	וְעוֹד	אַפּוֹ	שָׁב	לֹא־	זֹאת	בְּכָל־	פֶּה			
mkono-wake	na-bado	hasira-yake	haijageuka	haijageuka	hayo-yote	Pamoja-na-	kilichofunguka			
H3027	H5750	H0639	H7725	H3808	H2063	H3605	H6310			

נְטוּיָֽה׃
umenyooshwa
H5186

Waaramea upande wa mashariki, na wafilisti upande wa magharibi. Nao watamla Israeli kwa mdomo uliowazi. katika mambo yote haya hasira yake haijapungua; badala yake ameunyosha mkono wake nje.

צְבָאוֹת	יְהוָה	וְאֶת־	הַמַּכֵּהוּ	עַד־	שָׁב	לֹא־	וְהָעָם	13
wa-majeshi	Yahwe	na-	aliyewapiga	kwa-	hawakugeuka	hawakugeuka	Lakini-watu	
	H3068	H0853	H5221	H5704	H7725	H3808		

ס	דָּרָשׁוּ׃	לֹא	
S	hawakumtafuta	hawakumtafuta	
	H1875	H3808	

Lakini hawatageuka kwa yule anayewapiga wao, wala kumtafuta Yahwe wa majeshi.

אֶחָֽד׃	יוֹם	וְאַנְמוֹן	כִּפָּה	וְזָנָב	רֹאשׁ	מִיִּשְׂרָאֵל	יְהוָה	וַיִּכְרֹת	14
moja	siku	na-nyasi	tawi-la-mtende	na-mkia	kichwa	kutoka-Israeli	Yahwe	Na-atakata	
H0259	H3117	H0100	H3712	H2180		H3478	H3068	H3772	

Hivyo basi yao atakata kichwa nakiwiwili cha Israeli, kuti na nyasi, katika siku moja.

הַזָּנָֽב׃	זָקֵן	וּנְשׂוּא־	פָּנִים	הֽוּא	הָרֹאשׁ	וְנָבִיא	מוֹרֵה־	שֶׁקֶר	הֽוּא	15
ni-mkia	Mzee	na-mwenye-heshima	uso	huyu	ni-kichwa	na-nabii	anayefundisha-	uongo	huyu	
H2180	H2205	H5375	H6440	H1931		H5030		H8267	H1931	

Viongozi na watu wenye vyeo na manabii wanaofundisha kuwa uongo ni mkia.

מְבַלְּעִֽים׃	וּמְאֻשָּׁרָיו	מַתְעִים	הַזֶּה	הָעָם־	מְאַשְּׁרֵי	וַיְהִי	16
wanamezwa	na-wanaongozwa	wanaowapoteza	hawa	wa-watu-	viongozi	Na-wakawa	
H1104	H0833	H8582	H2088		H0833	H1961	

Wale wanaowaongoza watu hawa wanawaongoza vibaya, na wale wanaongozwa wameangamia.

17 עַל־ כֵּן בְּחוּרָיו עַל־ הַטְפוּרָחִי לֹא־ הַטְפוּרָחִי וּשְׁמַח אֲדֹנָי וְאֶת־ יִתְמָיו
Kwa- sababu-hiyo vijana-wake kwa- hatafurahi hatafurahi Bwana na- yatima-wao
H0136 H0853 H3490

וְאֶת־ אַלְמְנֹתָיו הַטְרַחֲמוּמִיָה לֹא הַטְרַחֲמוּמִיָה כִּי כְּלוֹ הַטְנַפְקִי
na- wajane-wao hatawahurumia hatawahurumia kwa-maana kila-mmoja ni-mnafiki
H0853 H0490 H7355 H3808 H3605 H2611

וּמְרַע בְּכָל־ פִּיהוּ דִּבֶּר נְבָלָה בְּכָל־ זֹאת לֹא־
na-mtenda-mabaya na-kila- kinywa kinasema upumbavu Pamoja-na- hayo-yote haijageuka
H6310 H3605 H5039 H1696 H3605 H2063 H3808

שָׁב אַפּוֹ בְּעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃
haijageuka hasira-yake na-bado mkono-wake umenyooshwa
H7725 H0639 H5750 H3027 H5186

Hivyo basi Bwana atafurahia juu ya vijana wadogo wala hatakuwa na huruma kwa yatima na wajane, maana kila mmoja hana Mungu na ni watenda dhambi, na kila mdomo unazungumza matendo mabaya. Mambo yote haya, hasira yake haijapungua; badala yake mkono wake umenyooka hata sasa.

18 כִּי־ בָעֲרָה כְּאֵשׁ רִשְׁעָה שָׁמִיר וְשָׁיִת תֹּאכֵל וַתְּצַת
Kwa-maana- imewaka kama-moto uovu miiba na-mbigili utakula na-utawasha
H3341 H0398 H7898 H8068 H7564 H0784

בְּסִבְכֵי הַיַּעַר וַיִּתְאַבְכוּ גְּאוּת עָשָׁן׃
vichaka-vya msitu na-vitapanda nguzo za-moshi
H5442 H0055 H1348 H6227

Matendo mabaya yataungua kama moto, moto hulao mbigili na miiba; itachoma hata vichaka vya mwitu, na safu ya moshi mkubwa upaa.

19 בְּעֶבְרַת כְּמַאֲכֶלֶת הָעָם וַיְהִי אֶרֶץ נֶעְתָּם צְבָאוֹת יְהוָה
Kwa-ghadhabu kama-kuni watu na-wakawa nchi imeteketezwa wa-majeshi ya-Yahwe
H5678 H3980 H1961 H0776 H6272 H3068

לֹא אִישׁ אֶל־ אָחִיו יַחְמֹלוּ׃ הַטְחַמְלוּמִיָה לֹא הַטְחַמְלוּמִיָה אָחִיו אֶל־ אִישׁ אֵשׁ
hatamhurumia hatamhurumia ndugu-yake kwa- mtu za-moto
H2550 H3808 H0251 H0413 H0376 H0784

Japo hasira ya Yahwe wa majeshi imeunguza, na watu ni kama mafuta kwenye moto. Hakuna mtu aliyemuacha ndugu yake.

20 עַל־ וַיִּגְזֹר יָמִין וְלָקַח וַיִּאכַל עַל־ שְׁמֹאול
Na-watakata upande-wa- kulia lakini-bado-na-njaa na-watakula upande-wa- kushoto
H1504 H3225 H7456 H0398 H8040

וְלֹא אִישׁ בְּשַׂר־ זְרֹעוֹ אָכֵלוּ׃ הַטְשָׁבְעוּמִיָה לֹא הַטְשָׁבְעוּמִיָה אִישׁ בְּשַׂר־ זְרֹעוֹ אָכֵלוּ׃
lakini-hawatashiba hawatashiba kila-mtu nyama-ya mkono-wake atakula
H3808 H7646 H0376 H1320 H2220 H0398

Watanyakuwa chakula katika mkono kulia lakini bado watasikia njaa; watakula chakula kwa mkono wa kushoto lakini hawataridhika. Kila mmoja atakula nyama ya mkono wake mwenyewe.

יְהוּדָה	עַל־	הֵמָּה	יַחְדָּו	מְנַשֶּׁה	אֶת־	וְאֶפְרַיִם	אֶפְרַיִם	אֶת־	מְנַשֶּׁה	21
Yuda	dhidi-ya-	wao	pamoja	Manase	dhidi-ya-	na-Efraimu	Efraimu	dhidi-ya-	Manase	
H3063		H1992		H4519	H0853	H0669	H0669	H0853	H4519	

נְטוּיָה׃	יָדוֹ	וְעוֹד	אַפּוֹ	שָׁב	לֹא־	זֹאת	בְּכָל־		
umenyooshwa	mkono-wake	na-bado	hasira-yake	haijageuka	haijageuka	hayo-yote	Pamoja-na-		
H5186	H3027	H5750	H0639	H7725	H3808	H2063	H3605		

ס
S

Manase; kwa pamoja watavamia Yuda. Mambo yote haya, hasira yake haitapungua; badala yake, amenyoosha mkono wake hata sasa.

Chapter 10

כְּתָבוּ׃	עָמֶל	וּמְכַתְּבִים	אָוֶן	חֹקְקֵי־	הַחֹקְקִים	הוֹי	1
wanaandika	udhalimu	na-wanaoandika	udhalimu	amri-za	wanaotunga	Ole	
H3789	H5999	H3789	H0205	H2711	H2710	H1945	

Ole wao watimizao sheria zisizo za haki na waandikao sheria zisizo na haki.

עַמִּי	עֲנִיֵּי	מִשְׁפָּט	וְלִנְזֹל	דַּלִּים	מִדִּין	לְהַטּוֹת	2
wa-watu-wangu	ya-wahitaji	haki	na-kunyanganya	maskini	kutoka-haki	kuwaondolea	
	H6041	H4941	H1497	H1800	H1779	H5186	

יָבֹזּוּ׃	יְתוֹמִים	וְאֶת־	שְׁלָלָם	אַלְמָנוֹת	לִהְיוֹת	
wawanyanganyize	yatima	na-	nyara-yao	wajane	kuwa	
H0962	H3490	H0853	H7998	H0490	H1961	

Wanawanyima wahitaji haki yao, wanawaibia watu wangu walio masikini haki zao, wajane mateka wao, na kuwafanya waliofiwa na baba zao mawindo yao!

עַל־	תָּבוֹא	מִמֶּרְחָק	וּלְשׁוֹאָה	פְּקֻדָּה	לְיוֹם	תַּעֲשׂוּ	וּמַה־	3
Kwa-	yanayokuja	kutoka-mbali	na-kwa-maangamizi	ya-adhabu	kwa-siku	mtafanya	Na-nini-	
	H0935	H4801		H6486	H3117		H4100	

כְּבוֹדְכֶם׃	תַּעַזְבוּ	וְאָנָה	לְעֶזְרָה	תָּנוּסוּ	מִי	
utukufu-wenu	mtaacha	na-wapi	kwa-msaada	mtakimbilia	nani	
H3519		H0575	H5833	H5127	H4310	

Hutafanya nini siku ya hukumu pale siku ya uaribifu itakapokuja kutoka mbali, utakimbilia msaada kwa nani? na utauacha utajiri wako wapi?

בְּכָל־	יִפָּלוּ	הֲרוּגִים	וְתַחַת	אֵסִיר	תָּחַת	כָּרַע	בִּלְתִּי	4
Pamoja-na-	wataanguka	waliouawa	na-chini-ya	wafungwa	chini-ya	kuinamia	Bila-	
H3605	H5307	H2026	H8478	H0616	H8478	H3766	H1115	

ס	נְטוּיָה׃	יָדוֹ	וְעוֹד	אַפּוֹ	שָׁב	לֹא־	זֹאת
S	umenyooshwa	mkono-wake	na-bado	hasira-yake	haijageuka	haijageuka	hayo-yote
	H5186	H3027	H5750	H0639	H7725	H3808	H2063

Hakuna kitakachobaki, utaota miongoni mwa wafungwa au kuanguka miongoni mwa wauwaji. Katika mambo yote haya, hasira yake haijapungua; badala yake mkono wake ameunjoosha hata sasa.

זַעֲמִי׃	בְּיָדָם	הִוא	וּמַטֵּה־	אַפִּי	שֶׁבֶט	אַשּׁוּר	הוֹי	5
ni-ghadhabu-yangu	mkononi-mwao	lile	na-gongo-	ya-hasira-yangu	fimbo	Ashuru	Ole	
H2195	H3027	H1931	H4294	H0639	H7626	H0804	H1945	

Ole kwa watu wa Asiria klabu ya asira yangu, fimbo ya asira yangu!

אַצַּוֶּנּוּ	עֶבְרָתִי	עַם	־וְעַל	אֲשַׁלְּחֶנּוּ	חָנֵף	בְּגֹוי	6
nitamwamuru	wa-ghadhabu-yangu	watu	na-dhidi-ya-	nitamtuma	la-wanafiki	Dhidi-ya-taifa	
H6680	H5678			H7971	H2611		

כְּחֹמֶר	מִרְמָס	)וּלְשׁוּמֹו(	]ולשימו[	בַּז	וְלָבַז	שָׂלָל	לִשְׁלָל
kama-tope	wakanyagwe	(na-kuwafanya)	[na-kuwafanya]	mali	na-kunyanganya	nyara	kuteka
	H4823			H0957	H0962	H7998	

חוּצֹות׃
la-mitaani
H2351

Nimemtuma juu ya taifa lenye kiburi na juu ya watu waliobeba uwingi wa hasira. Ninaamuru chukua nyara, chukua mawindo, na kuwakanyaga wao kama matope mitaani.

יַחְשֹׁב	כֵּן	־לֹא	וּלְבָבֹו	יְדַמֶּה	כֵּן	־לֹא	וְהוּא	7
haukusudii	hivyo	haukusudii	na-moyo-wake	hafikirii	hivyo	hafikirii	Lakini-yeye	
H2803		H3808	H3824	H1819		H3808	H1931	

מְעָט׃	לֹא	גֹּויִם	וּלְהַכְרִית	בִּלְבָבֹו	לְהַשְׁמִיד	כִּי	
machache	si	mataifa	na-kuyakata	moyoni-mwake	kuangamiza	kwa-maana	
H4592	H3808		H3772	H3824	H8045		

Lakini hichi sicho alichomaanisha, wala sivyo afikiriavyo. Maana katika moyo wake ni kuharibu na kuondoa mataifa.

מְלָכִים׃	יַחְדָּו	שָׂרַי	הֲלֹא	יֹאמַר	כִּי	8
si-wafalme	wote	wakuu-wangu	Je	anasema	Kwa-maana	
H4428		H8269	H3808	H0559		

Maana amesema, '' wakuu wote sio wafalme?

לֹא	־אִם	חֲמָת	כְּאַרְפַּד	לֹא	־אִם	כַּלְנֹו	כְּכַרְכְּמִישׁ	הֲלֹא	9
si	Je-	Hamathi	kama-Arpadi	si	Je-	si-Kalno	kama-Karkemishi	Je	
H3808		H2574	H0774	H3808			H3751	H3808	

שֹׁמְרֹון׃	כְּדַמֶּשֶׂק
Samaria	kama-Dameski
H8111	H1834

Je? kalno si kama Karkemish? Je Hamathi si kama Arpadi? Je Samaria si kama Demeski?

מִירוּשָׁלַם	וּפְסִילֵיהֶם	הָאֱלִיל	לְמַמְלְכֹת	יָדִי	מָצְאָה	כַּאֲשֶׁר	10
kutoka-Yerusalemu	na-sanamu-zao	za-sanamu	falme	mkono-wangu	ilivyofikia	kwa–maana	
H3389	H6456	H0457	H4467	H3027	H4672		

וּמִשֹּׁמְרֹון׃
na-kutoka-Samaria
H8111

Kama mikono yangu imeshinda falme za ibada ya sanamu, ikiwa sanamu zao za kuchonga ni bora kuliko sanamu za Yerusalemu

אֶעֱשֶׂה	כֵּן	וְלֵאלִילֶיהָ	לְשֹׁמְרֹון	עָשִׂיתִי	כַּאֲשֶׁר	הֲלֹא	11
sitafanya	hivyo	na-sanamu-zake	kwa-Samaria	nilivyofanya	kama-nilivyofanya	Je	
		H0457	H8111			H3808	

ס	וְלַעֲצַבֶּיהָ׃	לִירוּשָׁלַם	
S	na-sanamu-zake	kwa-Yerusalemu	
	H6091	H3389	

na Kama nilivyofanya kule Samaria na sanamu zake zisizo na maana, je sitaweza kufanya hivyo Yerusalemu na sanamu zake?"

12 וְהָיָה Na-itakuwa H1961 כִּי־ wakati- H3605 יִבַּצַּע atakapomaliza H1214 אֲדֹנָי Bwana H0136 אֶת־ - H0853 כָּל־ yote- H3605 מַעֲשֵׂהוּ kazi-yake H4639 בְּהַר katika-mlima H2022 צִיּוֹן Sioni H6726

בִּירוּשָׁלָם na-katika-Yerusalemu H3389 אֶפְקֹד nitaadhibu H6485 עַל־ kwa- H5921 פְּרִי־ matunda-ya H6529 גֹּדֶל ukuu H1433 לְבַב wa-moyo H3824 מֶלֶךְ־ wa-mfalme-wa H4428 אַשּׁוּר Ashuru H0804

וְעַל־ na-kwa- H5921 תִּפְאֶרֶת utukufu H8597 רוּם wa-kiburi H7312 עֵינָיו׃ cha-macho-yake

Pindi ambapo Bwana alipoimaliza kazi kwenye mlima Sayuni na juu ya Yerusalemu, nitayaadhibu maneno ya moyo wenye kiburi ya mfalme wa Asiria na majivuno yake.

13 כִּי Kwa-maana H3588 אָמַר amesema H0559 בְּכֹחַ Kwa-nguvu H3581 יָדִי ya-mkono-wangu H3027 עָשִׂיתִי nimefanya H6213 וּבְחָכְמָתִי na-kwa-hekima-yangu H2451

כִּי kwa-maana H3588 נִבְוֹנֹתִי nina-akili H0995 וְאָסִיר Na-nimeondoa H5493 גְּבוּלֹת mipaka H1367 עַמִּים ya-watu H5971 (וַעֲתוּדוֹתֵיהֶם) (na-hazina-zao) H6259 [ועתידתיהם] [na-hazina-zao] H6264

שִׁלְּלְתִּי nimenyanganya H8154 כַּאֲבִיר kama-shujaa H0047 וְאוֹרִיד na-nimewashusha H3381 יוֹשְׁבִים׃ wakaaji H3427

Kwa maana amesema, "Kwa nguvu zangu na kwa hekima yangu niliyoifanya. na Nimeelewa, na nimeondoa mipaka ya watu. nimewaibia akiba yao, ni kama nilioileta chini kwa wenyeji wake.

14 וַתִּמְצָא Na-umepata H4672 כְקֵן kama-kiota H7064 יָדִי mkono-wangu H3027 לְחַיִל utajiri H2428 הָעַמִּים wa-watu H5971 וְכֶאֱסֹף na-kama-kukusanya H0622 בֵּיצִים mayai H1000

עֵזֻבוֹת yaliyoachwa H5800 כֹּל־ nchi- H3605 הָאָרֶץ yote H0776 אֲנִי mimi H0589 אָסָפְתִּי nimekusanya H0622 וְלֹא na-hakukuwa-na H3808 הָיָה hakukuwa H1961 נִדֵּד aliyetikisa H5074 כָּנָף bawa H3671

וּמְצַפְצֵף׃ au-kulia H6850 פֶּה kinywa H6310 וּפֹצֶה au-aliyefungua H6475

Na mkono wangu umezitoa mali za mataifa kama vile mtu ayakusanyavyo mayai, kama nilivyokusanya dunia yote. Hakuna atakayeperusha mabawa yake au kufungua midomo yake au kulia."

15 הֲיִתְפָּאֵר Je-itajisifu H0982 הַגַּרְזֶן shoka H1631 עַל dhidi-ya H5921 הַחֹצֵב anayeikata H2672 בּוֹ nayo H0 אִם־ Au- H0518 יִתְגַּדֵּל je-litajivunia H1431 הַמַּשּׂוֹר msumeno H4883 עַל־ dhidi-ya- H5921

מְנִיפוֹ anayeutikisa H5130 וְאֶת־ na- H0853 שֵׁבֶט fimbo H7626 כְּהָנִיף Kana-kwamba-inatikisa H5130 מַטֶּה gongo H4294 כְּהָרִים kana-kwamba-inainua H7311 מְרִימָיו wanaoiinua H7311

לֹא־ si- H3808 עֵץ׃ mti H6086

Je shoka lijisifu lenyewe juu ya mtu anayelitumia? Je litajisifia lenyewe zaidi ya yule anaelitumia kukatia? Au fimbo imuinuae yeye ambaye si mti.

וְתַחַת	רָזְוֹן	בִּמְשַׁמְּנָיו	צְבָאוֹת	יְהוָה	הָאָדוֹן	יְשַׁלַּח	לָכֵן	16
na-chini-ya	kudhoofika	kwa-wanono-wake	wa-majeshi	Yahwe	Bwana	atatuma	Kwa-hivyo	
H8478	H7332			H3068	H0113	H7971		

אֵשׁ׃	כִּיקוֹד	יִקַּד	יֵקַד	כְּבֹדוֹ
wa-moto	kama-mwako	mwako	utawaka	utukufu-wake
H0784	H3350	H3350	H3344	H3519

Hivyo basi Yahwe wa majeshi atatuma wadhaifu miongoni mwa wasomi wa kijeshi; na chini ya utukufu na kuteketea kama kuteketea kwa moto.

וְאָכְלָה	וּבָעֲרָה	לְלֶהָבָה	וּקְדוֹשׁוֹ	לְאֵשׁ	יִשְׂרָאֵל	אוֹר־	וְהָיָה	17
na-utakula	na-utawaka	mwali	na-Mtakatifu-wake	moto	Israeli	Nuru-ya	Na-itakuwa	
H0398		H3852	H6918	H0784	H3478	H0216	H1961	

אֶחָד׃	בְּיוֹם	וּשְׁמִירוֹ	שִׁיתֹו
moja	katika-siku	na-miiba-yake	mbigili-yake
H0259	H3117	H8068	H7898

Mwanga wa Isreli utakuwa moto, na Mtakatifu wake atakuwa ni moto unaoteketeza na kula mbigiri siku moja.

יְכַלֶּה	בָּשָׂר	וְעַד־	מִנֶּפֶשׁ	וְכַרְמִלּוֹ	יַעְרוֹ	וּכְבוֹד	18
utaangamizwa	mwili	hadi-	kutoka-nafsi	na-bustani-yake	wa-msitu-wake	Na-utukufu	
H3615	H1320	H5704	H5315	H3759		H3519	

נֹסֵס׃	כְּמְסֹס	וְהָיָה
kwa-mgonjwa	kama-kuoza	na-itakuwa
H5263	H4549	H1961

Yahwe atauteketeza utukufu wa msitu wake na shamba lake linalostawi, vyote nafsi na mwili; itakuwa kama vile mgonjwa apotezae maisha yake.

פ	יִכְתְּבֵם׃	וְנַעַר	יִהְיוּ	מִסְפָּר	יַעְרוֹ	עֵץ	וּשְׁאָר	19
P	ataweza-kuyahesabu	mtoto	yatakuwa	idadi	ya-msitu-wake	ya-miti	Na-mabaki	
	H3789	H5288	H1961	H4557		H6086	H7605	

Mabaka ya miti ya misitu itakuwa michache sana, ambayo mtoto anaweza kuyahesabu.

יִשְׂרָאֵל	שְׁאָר	עוֹד	יוֹסִיף	לְא־	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	20
ya-Israeli	mabaki	tena	hawataendelea	hawataendelea	ile	siku	Na-itakuwa	
H3478	H7605	H5750	H3254	H3808	H1931	H3117	H1961	

וְנִשְׁעַן	מַכֵּהוּ	עַל־	לְהִשָּׁעֵן	יַעֲקֹב	בֵּית־	וּפְלֵיטַת
lakini-watategemea	aliyewapiga	juu-ya-	kutegemea	Yakobo	wa-nyumba-ya	na-walionusurika
H8172	H5221		H8172	H3290		H6413

בֶּאֱמֶת׃	יִשְׂרָאֵל	קְדוֹשׁ	יְהוָה	עַל־
kwa-kweli	wa-Israeli	Mtakatifu	Yahwe	juu-ya-
H0571	H3478	H6918	H3068	

Siku hiyo, mabaki ya Israeli, familia ya Yakobo ambayo imekimbia, hawatategemea kushindwa, lakini watamtegemea Yahwe, Mtakatifu wa Israeli.

גִּבּוֹר׃	אֵל	אֶל־	יַעֲקֹב	שְׁאָר	יָשׁוּב	שְׁאָר	21
Shujaa	Mungu	kwa-	ya-Yakobo	mabaki	yatarudi	Mabaki	
H1368	H0410	H0413	H3290	H7605	H7725	H7605	

Mabaki ya Yakobo yatarudi kwa Mungu mwenye nguvu.

שְׁאָר	הַיָּם	כְּחוֹל	יִשְׂרָאֵל	עַמְּךָ	יִהְיֶה	אִם־	כִּי	22
mabaki	wa-bahari	kama-mchanga	Israeli	watu-wako	wakiwa	ingawa-	Kwa-maana	
H7605	H3220	H2344	H3478		H1961			

צְדָקָה׃	שׁוֹטֵף	חָרוּץ	כְּלָיוֹן	בּוֹ	יָשׁוּב	
uadilifu	yanafurika	yaliyoamuliwa	maangamizi	kwake	yatarudi	
H6666	H7857	H2782	H3631		H7725	

Kwa kupitia watu wako, Israeli ni kama mchanga kama pwani ya bahari, Mabaki yao tu ndio yatakayorudi. Uaribifu wa amri, na mahitaji ya wingi wa haki.

כָּל־	בְּקֶרֶב	עֹשָׂה	צְבָאוֹת	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְנֶחֱרָצָה	כָּלָה	כִּי	23
nchi-	katikati-ya	atafanya	wa-majeshi	Yahwe	Bwana	na-uamuzi	mwisho	Kwa-maana	
H3605	H7130			H3069	H0136	H2782	H3617		

סְ	הָאָרֶץ׃	
S	yote	
	H0776	

Maana Bwana wa majeshi, anakaribia kuleta uharibifu utachukua nafasi kubwa kitika nchi.

עַמִּי	תֵּירָא	אַל־	צְבָאוֹת	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	24
watu-wangu	usiogope	Usiogope	wa-majeshi	Yahwe	Bwana	asema	hivi-	Kwa-hivyo	
	H3372	H0408		H3069	H0136	H0559	H3541		

עָלֶיךָ	יִשָּׂא־	וּמַטֵּהוּ	יַכֶּכָּה	בַּשֵּׁבֶט	מֵאַשּׁוּר	צִיּוֹן	יֹשֵׁב	
juu-yako	atainua-	na-gongo-lake	atakupiga	kwa-fimbo	kutoka-kwa-Ashuru	wa-Sioni	wakaaji	
	H5375	H4294	H5221	H7626	H0804	H6726	H3427	

מִצְרַיִם׃	בְּדֶרֶךְ	
ya-Misri	kama-njia	
H4714	H1870	

Hivyo basi Bwana Yahwe wa majeshi anasema, "watu wangu mhishio Sayuni, msiwaogope watu wa Asiria. Atawangamiza nyie kwa fimbo na atawanyua wafanyakazi juu yenu, kama ilivyotokea kwa Wamisri.

עַל־	וְאַפִּי	זַעַם	וְכָלָה	מְזַעֲרָ	מְעַט	עוֹד	כִּי־	25
kwa-	na-hasira-yangu	ghadhabu	na-itakwisha	sana	kidogo	bado	Kwa-maana-	
	H0639	H2195	H3615	H4213	H4592	H5750		

תַּבְלִיתָם׃	
maangamizo-yao	
H8399	

Msimuogope, kwa mda mfupi hasira yangu itakwisha juu yenu, na hasira yangu italeta uharibifu."

מִדְיָן	כְּמַכַּת	שׁוֹט	צְבָאוֹת	יְהוָה	עָלָיו	וְעוֹרֵר		26
kwa-Midiani	kama-kupigwa	mjeledi	wa-majeshi	Yahwe	dhidi-yake	Na-ataainua		
H4080	H4347	H7752		H3068		H5782		

מִצְרַיִם׃	בְּדֶרֶךְ	וְנָשָׂאוֹ	הַיָּם	עַל־	וּמַטֵּהוּ	עוֹרֵב	בְּצוּר
ya-Misri	kama-njia	na-ataliinua	bahari	juu-ya-	na-gongo-lake	wa-Orebu	kwenye-mwamba
H4714	H1870	H5375	H3220		H4294	H6159	H6697

Hivyo Yahwe wa majeshi atapiga mjeledi juu yenu kama vile alivyoishinda Midiani karibu na mwamba Orebu. Na atanyanyua fimbo yake juu ya bahari kama alivyofanya kule Misri.

27 וְעֻלּוֹ שִׁכְמֶךָ מֵעַל סְבֶלוֹ מִזִּגוֹ עָקָה יָסוּר הַהוּא בַּיּוֹם וְהָיָה
Na-itakuwa siku hiyo mzigo wake utanyanyuliwa kwenye mabeba yako na nira katika shingo yako, nayo nira itaharibiwa
H5923 H7926 H5448 H5493 H1931 H3117 H1961

מִשְּׁמֶן׃ מִפְּנֵי־ עֹל וְחֻבַּל צַוָּארֶךָ מֵעַל
kwa sababu ya unene.
H8081 H6440 H5923

28 כֵּלָיו׃ יַפְקִיד לְמִכְמָשׁ מִגְרוֹן עָבַר עַיָּתָ עַל־ בָּא
Amefika kwenye- Ayathi amepita Migroni Mikmashi anaweka vifaa-vyake
H3627 H4363 H4051 H5857 H0935

Adui amekuja Aiathi na amepitia Migroni; katika Michmashi ameyahifadhi mahitaji yake.

29 עָבְרוּ מַעְבָּרָה קִבְוָה מָלוֹן מַהֲלַךְ גֶּבַע גִּבְעַת שָׁאוּל
Wamevuka kivuko mahali-pa-kulala kwetu Inatetemeka Geba Gibea ya-Sauli
H5674 H4411 H3937 H1387 H1390 H7586

נָסָה׃
imekimbia
H5127

Wamevuka juu ya njia na wamepunzika huko Geba. Rama inatetemeka na Gibea ya Sauli imekimbia.

30 עֲנָתוֹת׃ עֲנִיָּה מַשְׂכִּיל לַיְשָׁה הַקְשִׁיבִי גַּלִּים בַּת־ קוֹלֵךְ צַהֲלִי
Lia kwa sauti, ewe binti wa Galimu! sikiliza, Laishashi! Maskini Anathothi! Anathothi maskini Laisha Sikiliza Galimu binti-ya sauti-yako Piga-kelele
H6068 H6041 H7181 H1554 H1323

31 הָעִיזוּ׃ הַגֵּבִים יֹשְׁבֵי מַדְמֵנָה נָדְדָה
Madmena ni mkimbizi na mkazi wa Gebuni wamejikusanya wanakimbia kutafuta msada.
wanakimbilia wa-Gebimu wakaaji Madmena Imekimbia
H5756 H1374 H3427 H4088 H5074

32 צִיּוֹן)בַּת־( ]בִּית־[הָר יָדוֹ יְנַפֵּף לַעֲמָד בְּנֹב הַיּוֹם עוֹד
Sioni (binti-ya) [nyumba-ya] mlima mkono-wake Atatikisa atasimama Nobu leo Bado
H6726 H1323 H2022 H3027 H5975 H5011 H3117 H5750

ס יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ גִּבְעַת
S cha-Yerusalemu kilima
H3389 H1389

Siku hizi za leo atasimulia huko Nobi na atatingisha mlima wa binti Sayuni, mlima wa Yerusalemu.

33 הַקּוֹמָה וְרָמֵי בְּמַעֲרָצָה פְּארָה מְסָעֵף צְבָאוֹת יְהוָה הָאָדוֹן הִנֵּה
Tazama, Bwana Yahwe wa majeshi atapunguza matawi kwa nguvu za kutisha; miti mirefu itakatwa chini,
wa-kimo na-warefu kwa-nguvu matawi anakata wa-majeshi Yahwe Bwana Tazama
H6967 H4637 H5586 H3068 H0113 H2009

יִשְׁפָּלוּ׃ וְהַגְּבֹהִים גְּדוּעִים
wanaojivuna wataangushwa.
watashushwa na-walio-juu wanakatwa
H8213 H1364 H1438

34 ס יִפּוֹל׃ בְּאַדִּיר וְהַלְּבָנוֹן בְּיַד־ אֶל הַיַּעַר סָבְכֵי וְנִקַּף
S itaanguka kwa-mwenye-nguvu na-Lebanoni kwa-chuma msitu vichaka-vya Na-atakata
H5307 H0117 H3844 H1270 H5442

Atang'oa vichaka vya msitu kwa shoka, Lebanoni na utukufu wake utaanguka.

Chapter 11

וְיָצָא	חֹטֶר	מִגֵּזַע	יִשָׁי	וְנֵצֶר	מִשָׁרָשָׁיו	יִפְרֶה׃	1
Na-itatoka	chipukizi	kutoka-kisiki	cha-Yese	na-tawi	kutoka-mizizi-yake	litazaa	
H3318	H2415	H1503	H3448	H5342	H8328	H6509	

Miti itachipukia katika mizizi ya Yese, na matawi yanayotokana na mizizi yatazaa matunda.

וְנָחָה	עָלָיו	רַוּחַ	יְהוָה	רוּחַ	חָכְמָה	וּבִינָה	רוּחַ	עֵצָה	2
Na-atakaa	juu-yake	Roho	ya-Yahwe	Roho	ya-hekima	na-ufahamu	Roho	ya-mashauri	
H5117		H7307	H3068	H7307	H2451	H0998	H7307	H6098	

וּגְבוּרָה	רוּחַ	דַּעַת	וְיִרְאַת	יְהוָה׃	
na-nguvu	Roho	ya-maarifa	na-hofu-ya	Yahwe	
H1369	H7307	H1847	H3374	H3068	

Na roho wa Bwana atashuka juu yake, roho wa hekima na maelewano, roho ya maelekezo na ukuu, roho ya maarifa na hofu ya Yahwe.

וְהַרִיחוֹ	בְּיִרְאַת	יְהוָה	וְלֹא־	לְמַרְאֵה	עֵינָיו	יִשְׁפּוֹט		3
Na-atafurahi	katika-hofu-ya	Yahwe	na-hata	kulingana-na-kuona	kwa-macho-yake	atahukumu		
H7306	H3374	H3068	H3808	H4758		H8199		

וְלֹא־	לְמִשְׁמַע	אָזְנָיו	יוֹכִיחַ׃	
na-wala	kulingana-na-kusikia	kwa-masikio-yake	ataamua	
H3808	H4926	H0241	H3198	

Furaha yake itakuwa hofu ya Bwana; hatatoa hukumu kwa kile anachokiona, wala atatoa maamuzi kwa kile anachokisikia.

וְשָׁפַט	בְּצֶדֶק	דַּלִּים	וְהוֹכִיחַ	בְּמִישׁוֹר	לְעַנְוֵי־	אָרֶץ	4
lakini-atahukumu	kwa-haki	maskini	na-ataamua	kwa-usawa	kwa-wanyenyekevu-wa	nchi	
H8199	H6664	H1800	H3198	H4334	H6035	H0776	

וְהָכָה־	אֶרֶץ	בְּשֵׁבֶט	פִּיו	וּבְרוּחַ	שְׂפָתָיו	יָמִית	
na-ataipiga-	nchi	kwa-fimbo	ya-kinywa-chake	na-kwa-pumzi	ya-midomo-yake	atamuua	
H5221	H0776	H7626	H6310	H7307	H8193	H4191	

רָשָׁע׃
mwovu
H7563

Badala yake atawahukumu masikini kwa haki na atafanya maamuzi kwa usawa na unyenyekevu. Ataamurisha mgomo wa dunia kwa fimbo ya mdomo wake, na punzi ya midomo yake, atawauwa waovu.

וְהָיָה	צֶדֶק	אֵזוֹר	מָתְנָיו	וְהָאֱמוּנָה	אֵזוֹר	חֲלָצָיו׃	5
Na-itakuwa	haki	mkanda	wa-kiuno-chake	na-uaminifu	mkanda	wa-viuno-vyake	
H1961	H6664	H0232	H4975	H0530	H0232	H2504	

Haki itakuwa mkanda wa viuno kiuno chake kuzunguka mapaja yake.

6

גְּדִי	עִם־	וְנָמֵר	כְּבֶשׂ	עִם־	זְאֵב	וְגָר
mwana-mbuzi	pamoja-na-	na-chui	mwana-kondoo	pamoja-na-	mbwa-mwitu	Na-atakaa
H1423		H5246	H3532		H2061	

קָטֹן	וְנַעַר	יַחְדָּו	וּמְרִיא	וּכְפִיר	וְעֵגֶל	יְרִבֶּץ
mdogo	na-mtoto	pamoja	na-ng'ombe-aliyenona	na-simba-mchanga	na-ndama	atalala
	H5288		H4806		H5695	H7257

נֹהֵג	בָּם׃
atawaongoza	wao

Mbwa mwitu atakaa pamoja na kondoo, na chui watalala chini pamoja na mtoto wa mbuzi, ndama, mtoto wa simba na ndama pamoja na ndama aliyenona. Mtoto mdogo atawaongoza wao.

7

כַּבָּקָר	וְאַרְיֵה	יַלְדֵיהֶן	יִרְבְּצוּ	יַחְדָּו	תִּרְעֶינָה	וָדֹב	וּפָרָה
kama-ng'ombe	na-simba	watoto-wao	watalala	pamoja	watalisha	na-dubu	Na-ng'ombe
H1241		H3206	H7257			H1677	H6510

יֹאכַל־	תֶּבֶן׃
atakula-	nyasi
H0398	H8401

Ng'ombe na dubu watachungwa pamoja. Na watoto wao watalala pamoja. Simba atakula majani kama ng'ombe.

8

צִפְעוֹנִי	מְאוּרַת	וְעַל	פָּתֶן	חֵר	עַל־	יוֹנֵק	וְשֶׁעֲשַׁע
la-nyoka-wa-sumu	shimo	na-juu-ya	la-nyoka	shimo	juu-ya-	mtoto-anayenyonya	Na-atacheza
	H3975		H6620	H2352		H3243	

הָדָה׃	יָדוֹ	גָּמוּל
ataweka	mkono-wake	aliyeachishwa
H1911	H3027	H1580

Mtoto atacheza juu ya chimo la nyoka, na mtoto aliyeachwa ataweka mkono wake katika pango la nyoka.

9

כִּי־	קָדְשִׁי	הַר	בְּכָל־	יַשְׁחִיתוּ	וְלֹא־	יָרֵעוּ	לֹא־		
kwa-maana-	wangu-mtakatifu	mlima	katika-mlima-wote	haribu	wala-hawata	dhuru	Hawata		
	H6944	H2022	H3605	H7843	H3808		H3808		

פ	מְכַסִּים׃	לַיָּם	כַּמַּיִם	יְהוָה	אֶת־	דֵּעָה	הָאָרֶץ	מָלְאָה
P	yanavyofunika	bahari	kama-maji	Yahwe	ya-	maarifa	nchi	itajaa
	H3680	H3220	H4325	H3068	H0853	H1844	H0776	H4390

Hawataumizwa wala kuharibiwa kwenye mlima mtakatifu; kwa maana dunia itakuwa imejaa maarifa ya Yahwe, kama maji yajaavyo kwenye bahari.

10

עַמִּים	לְנֵס	עֹמֵד	אֲשֶׁר	יִשַׁי	שֹׁרֶשׁ	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	
kwa-watu	kama-bendera	unasimama	ambao	wa-Yese	mzizi	ile	siku	Na-itakuwa	
	H5251	H5975		H3448	H8328	H1931	H3117	H1961	

פ	כָּבוֹד׃	מְנֻחָתוֹ	וְהָיְתָה	יִדְרְשׁוּ	גּוֹיִם	אֵלָיו
P	utukufu	pumziko-lake	na-itakuwa	yatamtafuta	mataifa	kwake
	H3519	H4496	H1961	H1875		H0413

Siku hiyo mzizi wa Yese utasimama kama bendera ya watu. Taifa litamtafuta yeye nje, na mahali pake pakupumzikia patatukuka.

11 וְהָיָה֙ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא יוֹסִ֥יף אֲדֹנָ֖י שֵׁנִ֣ית יָד֑וֹ לִקְנ֗וֹת אֶת־
Na-itakuwa siku ile ataongeza Bwana mara-ya-pili mkono-wake kuwakomboa -
H1961 H3117 H1931 H3254 H0136 H8145 H3027 H7069 H0853

שְׁאָ֣ר עַמּ֗וֹ אֲשֶׁ֤ר יִשְׁאַר֙ מֵאַשּׁ֣וּר וּמִמִּצְרַ֔יִם וּמִפַּתְר֖וֹס וּמִכּ֣וּשׁ
mabaki ya-watu-wake ambao watabaki kutoka-Ashuru na-kutoka-Misri na-kutoka-Pathrosi
H7605 H4714 H6624

וּמֵאֵיֵ֣י וּמֵחֲמָ֑ת וּמִשִּׁנְעָ֗ר וּמֵעֵילָ֛ם
na-kutoka-visiwa-vya na-kutoka-Hamathi na-kutoka-Shinari na-kutoka-Elamu na-kutoka-Kushi
H0339 H2574 H8152

הַיָּֽם׃
bahari
H3220

Siku hiyo, Bwana ataunyoosha mkono wake tena kuokoa mabaki ya watu wake yaliyosalia huko Asiria, Misri, Pathrosi, Kushi, Shinari, Hamathi, na kisiwa cha bahari.

12 וְנָשָׂ֤א נֵס֙ לַגּוֹיִ֔ם וְאָסַ֖ף נִדְחֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וּנְפֻצ֣וֹת
Na-atainua bendera kwa-mataifa na-atakusanya waliofukuzwa wa-Israeli na-waliotawanyika
H5375 H5251 H0622 H6908 H3478

יְהוּדָה֙ יְקַבֵּ֣ץ מֵאַרְבַּ֥ע כַּנְפ֖וֹת הָאָֽרֶץ׃
wa-Yuda atawakusanya kutoka-pande-nne pembe za-nchi
H3063 H6908 H0702 H3671 H0776

Ataweka bendera kwa kwa mataifa na atakusanya Waisrel waliotupwa na watu wa Juuda waliotawanyika kitika pembe nne za dunia.

13 וְסָ֣רָה֙ קִנְאַ֣ת אֶפְרַ֔יִם וְצֹרְרֵ֥י יְהוּדָ֖ה יִכָּרֵ֑תוּ אֶפְרַ֖יִם לֹא־
Na-itaondoka wivu wa-Efraimu na-adui wa-Yuda watakatwa Efraimu hatamwonea
H5493 H7068 H0669 H6908 H3063 H3772 H0669 H3808

יְקַנֵּ֣א אֶת־יְהוּדָ֔ה וִיהוּדָ֖ה לֹא־יָצַ֥ר אֶת־אֶפְרָֽיִם׃
hatamwonea - Yuda na-Yuda hatamwonea - Efraimu
H7065 H0853 H3063 H3063 H3808 H0853 H0669

Ataujeuza wivu wa Efraimu, na ukatili wa Yuda utakomeshwa. Efraimu atamuonea wivu Yuda, Yuda hatakuwa adui wa Efraimu tena.

14 וְעָפ֣וּ בְכֶתֶף־פְּלִשְׁתִּ֔ים יָ֣מָּה יַחְדָּ֑ו יְבָזּ֗וּ אֶת־
Na-wataruka juu-ya-mabega ya-Wafilisti magharibi pamoja watawanyanganya -
H5493 H3802 H6430 H3220 H3162 H0962 H0853

בְּנֵי־קֶ֔דֶם אֱד֥וֹם וּמוֹאָ֖ב מִשְׁלַ֣וַח יָדָ֑ם וּבְנֵ֥י עַמּֽוֹן׃
wana-wa Mashariki Edomu na-Moabu wataweka-mkono-wao mkono-wao na-wana-wa Amoni
H4928 H6924 H0123 H4124 H7971 H3027 H1121 H5983

Badala yake, watashuka chini kwenye mlima wa Wafilisti upande wa magharibi, na pamoja watateka watu washariki. Watavamia Edomu na Moabu, na watu wa Amoni watawatii wao.

15

עַל־	יָדוֹ	וְהֵנִיף	מִצְרַיִם	יָם־	לְשׁוֹן	אֶת	יְהוָה	וְהֶחֲרִים
juu-ya-	mkono-wake	na-atatikisa	Misri	ya-bahari-ya	ghuba	-	Yahwe	Na-atakauka
	H3027		H4714	H3220	H3956	H0853	H3068	

וְהִדְרִיךְ	נְחָלִים	לְשִׁבְעָה	וְהִכָּהוּ	רוּחוֹ	בַּעֲיָם	הַנָּהָר	
na-atawawezesha-kupita	vijito	vijito-saba	na-ataupiga	pumzi-yake	kwa-joto-la	mto	
H1869		H7651	H5221	H7307		H5104	

בַּנְּעָלִים׃
kwa-viatu
H5275

Yahwe atauharibu kabisa ghuba ya bahari ya Misri. Kwa mawimbi makali ambayo yanavuma juu ya mtoto Efurate na itagawanyika katika mifereji saba, hivyo unaweza ukapita juu kwa viatu.

16

מֵאַשּׁוּר	יִשְׁאֵר	אֲשֶׁר	עַמּוֹ	לִשְׁאָר	מְסִלָּה	וְהָיְתָה	
kutoka-Ashuru	yatabaki	ambayo	ya-watu-wake	kwa-mabaki	njia-kuu	Na-itakuwa	
H0804	H7604			H7605	H4546	H1961	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	עֲלֹתוֹ	בְּיוֹם	לְיִשְׂרָאֵל	הָיְתָה	כַּאֲשֶׁר
ya-Misri	kutoka-nchi	ya-kupanda-kwake	siku	kwa-Israeli	ilivyokuwa	kama-ilivyokuwa
H4714	H0776	H5927	H3117	H3478	H1961	

Kutakuwa na njia kuu kwa ajili ya mabaki ya watu kurudi kutoka Asiria, maana kuna Waisraeli wanaokuja kutoka nchi ya Misri.

Chapter 12

1

בִּי	אָנַפְתָּ	כִּי	יְהוָה	אוֹדְךָ	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְאָמַרְתָּ	
nami	ulikuwa–na–hasira	kwa–maana	Yahwe	Nitakushukuru	hiyo	katika–siku	Na–utasema	
	H0599		H3068	H3034	H1931	H3117	H0559	

וְתְנַחֲמֵנִי׃	אַפְּךָ	יָשָׁב
na–umenifariji	hasira–yako	imerudi
H5162	H0639	H7725

Siku hiyo utasema, "Nitakushukuru wewe, Yahwe. Japo ulikuwa na hasira na mimi, laana yako imeondoka mbali, na umenifariji mimi,

2

כִּי־	אֶפְחָד	וְלֹא	אֶבְטַח	יְשׁוּעָתִי	אֵל	הִנֵּה	
kwa–maana	sitaogopa	wala–sitaogopa	Nitamtumaini	ni–wokovu–wangu	Mungu	Tazama	
	H6342	H3808	H0982	H3444	H0410	H2009	

לִישׁוּעָה׃	לִי	וַיְהִי־	יְהוָה	יָהּ	וְזִמְרָת	עָזִּי	
wokovu	kwangu	na–amekuwa	Yahwe	ni–Yah	na–wimbo–wangu	nguvu–yangu	
H3444		H1961	H3068	H3050	H2176	H5797	

Ona Bwana ni wokovu wangu; nitamwamini na sitakuwa na hofu, kwa Yahwe, ndio, Yahwe ni nguvu yangu na wimbo wangu. Amekuwa wokovu wangu."

3

הַיְשׁוּעָה׃	מִמַּעַיְנֵי	בְּשָׂשׂוֹן	מַיִם	וּשְׁאַבְתֶּם־	
wokovu	kutoka–chemchemi–za	kwa–furaha	maji	Na–mtateka	
H3444	H4599	H8342	H4325	H7579	

Kwa furaha utachota maji kwenye kisima cha wokovu.

הוֹדִיעוּ	בִשְׁמוֹ	קִרְאוּ	לַיהוָה	הוֹדוּ	הַהוּא	בַיּוֹם	וַאֲמַרְתֶּם	4
Tangazeni	jina–lake	liiteni	Yahwe	Mshukuruni	hiyo	katika–siku	Na–mtasema	
H3045	H8034	H7121	H3068	H3034	H1931	H3117	H0559	

שְׁמוֹ׃	נִשְׂגָּב	כִּי	הַזְכִּירוּ	עֲלִילֹתָיו	בָּעַמִּים
jina–lake	limeinuliwa	kwamba	Kumbukeni	matendo–yake	miongoni–mwa–watu
H8034	H7682		H2142	H5949	

Siku hiyo utasema, "Mshukuru Yahwe na ita jina lake; tangaza matendo yake miongoni mwa watu, tangaza jina lake limeinuliwa.

זֹאת	)מוּדַעַת(	]מידעת[	עָשָׂה	גֵּאוּת	כִּי	יְהוָה	זַמְּרוּ	5
hili	(ijulishwe)	[ijulishwe]	amefanya	mambo–makuu	kwa–maana	Yahwe	Mwimbieni	
H2063	H3045	H3045		H1348		H3068	H2167	

הָאָרֶץ׃	בְּכָל־
nchi–yote	katika
H0776	H3605

Mwiimbie Yahwe, maana ametenda matendo yaliotukuka; acha hili lijulikane dunia nzima.

בְּקִרְבֵּךְ	גָּדוֹל	כִּי־	צִיּוֹן	יוֹשֶׁבֶת	וָרְנִי	צַהֲלִי	6
katikati–yako	mkuu	kwa–maana	Sayuni	mkaaji–wa	na–imba–kwa–furaha	Piga–kelele	
H7130			H6726	H3427			

קְדוֹשׁ	יִשְׂרָאֵל׃	פ ¶
ni–Mtakatifu	wa–Israeli	
H6918	H3478	

Lia kwa nguvu na piga kelele kwa furaha, enyi wakazi wa Sayuni, maana katikati yenu ni mtakatifu wa Israeli.

Chapter 13

אָמוֹץ׃	בֶּן־	יְשַׁעְיָהוּ	חָזָה	אֲשֶׁר	בָּבֶל	מַשָּׂא	1
Amosi	mwana–wa	Yeshaya	aliona	ambao	wa–Babeli	mzigo	
H0531			H2372		H0894		

Tamko kuhusu Babeli, ambalo Isaya mtoto wa Amozi alipokea:

יָד	הָנִיפוּ	לָהֶם	קוֹל	הָרִימוּ	נֵס	שְׂאוּ־	נִשְׂפָּה	הַר־	עַל	2
mkono	punguzeni	kwao	sauti	pandisheni	bendera	inueni	upara	mlima	juu–ya	
H3027					H5251	H5375	H8192	H2022		

נְדִיבִים׃	פְּתְחֵי	וְיָבֹאוּ
wakuu	milango–ya	na–waingie
H5081	H6607	H0935

Kwenye mlima wa wazi imewekwa bendera ya ishara, lia kwa sauti kwao, wapungie mikono waende kwenye lango la wenye vyeo.

לְאַפִּי	גִּבּוֹרַי	קָרָאתִי	גַּם	לְמִקַּדְּשִׁי	צִוִּיתִי	אֲנִי	3
kwa–hasira–yangu	mashujaa–wangu	niliwaita	pia	watakatifu–wangu	niliamuru	mimi	
H0639	H1368	H7121	H1571	H6942	H6680	H0589	

גַּאֲוָתִי׃	עַלִיזֵי
kiburi–changu	washangiliaji–wa
H1346	H5947

Nimewamuru watakatifu wangu, ndio, nimewaita watu wangu wenye nguvu kutekeleza asira yangu, na hata watu wangu wanojigmba na kujiinua wenyewe.

גּוֹיִם	מַמְלָכוֹת	שְׁאֹן	קוֹל	רֶגֶב	עַם־	דִּמּוּת	בָּהָרִים	הָמוֹן	קוֹל	4
za–mataifa	falme	ya–ghasia	sauti	wengi	watu	mfano–wa	milimani	ya–kelele	sauti	
	H4467	H7588				H1823	H2022			

מִלְחָמָה׃	צְבָא	מְפַקֵּד	צְבָאוֹת	יְהוָה	נֶאֱסָפִים	
la–vita	jeshi	anakagua	wa–majeshi	Yahwe	zinazokusanyika	
H4421				H3068	H0622	

Kelele za umati wa watu kwenye milima, za watu wengi! Kelele za ghasiaza ufalme kama mataifa mengi yamekusanyika pamoja! Yahwe wa majeshi anapanga jeshi kwa vita.

וּכְלֵי	יְהוָה	הַשָּׁמַיִם	מִקְצֵה		מֶרְחָק	מֵאֶרֶץ	בָּאִים	5
na–silaha	Yahwe	mbingu	kutoka–mwisho–wa		ya–mbali	kutoka–nchi	wanakuja	
H3627	H3068	H8064			H4801	H0776	H0935	

הָאָרֶץ׃	כֹּל־	לְחַבֵּל	זַעְמוֹ	
yote	nchi	kuharibu	za–ghadhabu–yake	
H0776	H3605		H2195	

Wametoka katika nchi ya mbali, kutoka juu ya upeo wa macho. Ni Yahwe na silaha zake za hukumu, kuhiharibu nchi yetu.

מִשְּׁמֵי	כִּשֵּׁד	יְהוָה	יוֹם	קָרוֹב	כִּי	הֵיֵּילִילוּ	6
kutoka–kwa–Mwenyezi	kama–uharibifu	ya–Yahwe	siku	imekaribia	kwa–sababu	ombolezeni	
H7706	H7701	H3068	H3117	H7138		H3213	

יָבוֹא׃	
itakuja	
H0935	

Omboleza maana siku ya Yahwe imekaribia; itakuja na uharibifu kutoka kwa Mwenyenzi.

יִמָּס׃	אֱנוֹשׁ	לֵבָב	וְכָל־	תִּרְפֶּינָה	יָדַיִם	כָּל־	כֵּן	עַל־	7
utayeyuka	mtu	wote–wa	na–moyo	itadhoofika	yote	mikono	hivyo	kwa–sababu–ya–hili	
H4549	H0582	H3824	H3605	H7503	H3027	H3605			

Hivyo basi mikono ining'inizwe kama kiwete, na kila moyo ulioyeyuka.

יֵחִילוּן	כַּיּוֹלֵדָה	יֹאחֵזוּן	וַחֲבָלִים	צִירִים	וְנִבְהָלוּ	8
wataumwa	kama–mwanamke–anayezaa	vitawashika	na–uchungu	maumivu	na–watashindwa	
	H3205	H0270			H0926	

פְּנֵיהֶם׃	לְהָבִים	פְּנֵי	יִתְּמָהוּ	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	
nyuso–zao	za–miali	nyuso	watashangaa	jirani–yake	kwa	mtu	
H6440	H3851	H6440	H8539	H7453	H0413	H0376	

Itawatisha; maumivu na uchungu atawapa wao, kama mwanamke ambaye anajifungua. Watangalia kwa kushangaa kwa kila mmoja mmoja; nyuso zao zitakuwa kama moto.

הָאָרֶץ	לְשִׂים	אַף	וַחֲרוֹן	וְעֶבְרָה	אַכְזָרִי	בָּא	יְהוָה	יוֹם־	הִנֵּה	9
nchi	kuweka	kali	na–hasira	na–ghadhabu	ya–ukatili	inakuja	ya–Yahwe	siku	tazama	
H0776		H0639	H2740	H5678	H0394	H0935	H3068	H3117	H2009	

מִמְּנָהּ׃	יַשְׁמִיד	וְחַטָּאֶיהָ	לְשַׁמָּה	
kutoka–ndani–yake	atawaangamiza	na–wenye–dhambi–wake	kuwa–ukiwa	
	H8045	H2400	H8047	

Tazama, siku za Yahwe zinakuja na laana kali wingi wa hasira, kuifanya nchi yenye ukiwa na kuharibu wenye dhambi katika nchi.

חָשָׁךְ	אוֹרָם	יָהֵלּוּ	לֹא	וּכְסִילֵיהֶם	הַשָּׁמַיִם	כּוֹכְבֵי	כִּי־	10
imekuwa–giza	yao	nuru	hazitatoa	na–makundi–yake	za–mbingu	nyota	kwa–sababu	
H2821	H0216		H3808	H3685	H8064	H3556		

אוֹרוֹ׃	יַגִּיהַ	לֹא־	וְיָרֵחַ	בְּצֵאתוֹ	הַשֶּׁמֶשׁ	
yake	nuru	haitatoa	na–mwezi	kwa–kuchomoza–kwake	jua	
H0216	H5050	H3808	H3394	H3318	H8121	

Nyota ya mbinguni na matangamano havitatoa nuru yake. Jua litakuwa giza na hata mwenzi hautaangaza.

וְהִשְׁבַּתִּי	עֲוֹנָם	רְשָׁעִים	וְעַל־	רָעָה	תֵּבֵל	עַל־	וּפָקַדְתִּי	11
na–nitakomesha	wao	kwa–uovu	na–waovu	wake	kwa–ubaya	ulimwengu	na–nitaiadhibu	
	H5771	H7563			H8398			

אַשְׁפִּיל׃	עָרִיצִים	וְנַאֲוַת	זֵדִים	גְּאוֹן	
nitayashusha	ya–wakatili	na–majivuno	cha–wenye–dharau	kiburi	
H8213	H6184	H1346	H2086	H1347	

Nitaihadhibu nchi kwa maovu yake na makosa ya uovu wao. Nitamaliza kiburi cha majivuno na nitawashusha wenye kiburi wasiwe makali.

אוֹפִיר׃	מִכֶּתֶם	וְאָדָם	מִפָּז	אֱנוֹשׁ	אוֹקִיר	12
ya–Ofiri	kuliko–dhahabu–safi	na–binadamu	kuliko–dhahabu	mtu	nitamfanya–adimu	
H0211	H3800	H0120	H6337	H0582	H3365	

Nitawafanya watu kuwa nadra zaidi ya dhahabu nzuri na watu kuwa vigumu kupatikana zaidi ya dhahabu safi ya Ofiri.

מִמְּקוֹמָהּ	הָאָרֶץ	וְתִרְעַשׁ	אַרְגִּיז	שָׁמַיִם	כֵּן	עַל־		13
kutoka–mahali–pake	nchi	na–itatetemeka	nitazitikisa	mbingu	hivyo	kwa–sababu–ya–hili		
H4725	H0776	H7493	H7264	H8064				

אַפּוֹ׃	חֲרוֹן	וּבְיוֹם	צְבָאוֹת	יְהוָה	בְּעֶבְרַת
yake–kali	ya–hasira	na–katika–siku	wa–majeshi	Yahwe	kwa–ghadhabu–ya
H0639	H2740	H3117		H3068	H5678

Hivyo basi nitazifanya mbingu kutingishika, na dunia itayumba kutoka sehemu iliyoko, Kwa hasira ya Yahwe wa majeshi, na siku ya hasira yake.

אִישׁ	מִקֶּבֶץ	וְאֵין	וּכְצֹאן	מְדֻּחָה	כִּצְבִי	וְהָיָה		14
mtu	anayekusanya	na–hakuna	na–kama–kondoo	anayefukuzwa	kama–paa	na–itakuwa		
H0376	H6908	H0369	H6629	H5080		H1961		

יָנוּסוּ׃	אַרְצוֹ	אֶל־	וְאִישׁ	יִפְנוּ	עַמּוֹ	אֶל־	
atakimbia	nchi–yake	kwa	na–mtu	atageuka	watu–wake	kwa	
H5127	H0776	H0413	H0376	H6437		H0413	

Kama Paa anayewindwa au kama kondoo wasio na mchungaji, kila mtu atageukia watu wake na kukimbia kwenye nchi yake.

בָּחָרֶב׃	יִפּוֹל	הַנִּסְפֶּה	וְכָל־	יִדָּבֵק	הַנִּמְצָא	כָּל־	15
kwa–upanga	ataanguka	anayekamatwa	na–kila	atachomwa	anayepatikana	kila	
H2719	H5307	H5595	H3605	H1856	H4672	H3605	

Kwa yeyote atakayeonekana atauliwa, na yeyote atakayekamatwa atauliwa kwa upanga.

16

בָּתֵּיהֶם	יִשַּׂסוּ	לְעֵינֵיהֶם	יְרֻטָּשׁוּ	וְעֹלְלֵיהֶם
zitatekwa	nyumba–zao	mbele–ya–macho–yao	watavunjwa	na–watoto–wao–wachanga
	H8155		H7376	H5768

תִּשְׁכַּבְנָה׃)	]תשגלנה[	וּנְשֵׁיהֶם	
(watalaliwa)	watalaliwa	na–wake–zao	
H7901	H7693	H0802	

Watoto wao watakatwa vipandevipande mbele ya macho yao. Nyumba zao zitavamiwa na wake zao watabakwa.

17

לָא	כֶּסֶף	אֲשֶׁר־	מָדַי	אֶת־	עֲלֵיהֶם	מֵעִיר	הִנְנִי
na–dhahabu	hawahesabu	fedha	ambao	Wamedi	dhidi–yao	nitawaamsha	tazama–mimi
H3808	H3701		H4074	H0853		H5782	H2009

בוֹ׃	יַחְפְּצוּ־	לֹא	וְזָהָב	יַחְשֹׁבוּ
ndani–yake	ndani–yake	hawaitamani	ndani–yake	hawaitamani
		H3808	H2091	H2803

Tazama, ninakaribia kuwakoroga Wamede ili wawavamie wao, ambao hawaoni maana ya fedha wala furaha ya dhahabu.

18

עַל־	יְרַחֵמוּ	לֹא	בֶּטֶן	וּפְרִי־	תְּרַטֶּשְׁנָה	נְעָרִים	וּקְשָׁתוֹת
watoto	juu–ya	hawatahurumia	la–tumbo	na–tunda	zitawavunja	za–vijana	na–pinde
	H7355	H3808	H0990	H6529	H7376	H5288	H7198

עֵינָם׃	תָּחוּס	לֹא־	בָּנִים
jicho–lao	huruma	halitaona	jicho–lao
	H2347	H3808	

Mishale yao itawachoma vijana wadogo. Hakutakuwa na shimo kwa watoto wao na hawatawacha watoto wao.

19

כַּשְׂדִּים	גְּאוֹן	תִּפְאֶרֶת	מַמְלָכוֹת	צְבִי	בָּבֶל	וְהָיְתָה
cha–Wakaldayo	wa–kiburi	uzuri	wa–falme	utukufu	Babeli	na–itakuwa
H3778	H1347	H8597	H4467		H0894	H1961

עֲמֹרָה׃	וְאֶת־	סְדֹם	אֶת־	אֱלֹהִים	כְּמַהְפֵּכַת
Gomora	na–Gomora	Sodoma	kwa–Sodoma	Mungu	kama–kupinduliwa–kwa
H6017	H0853	H5467	H0853	H0430	H4114

Na Babali ufalme unaovutia zaidi, fahari ya mapambo ya wakaldyo, itaangamizwa na Mungu kama Sodoma na Gomora.

20

וְלֹא־	נָדוֹר	דּוֹר	עַד־	תִּשְׁכֹּן	וְלֹא	לָנֶצַח	תֵּשֶׁב	לֹא־
pale	na–hakutapiga–hema	na–kizazi	kizazi	hadi	kizazi	na–haitakaliwa	milele	haitakaliwa
H3808	H1755	H1755	H5704	H7931	H3808	H5331	H3427	H3808

שָׁם׃	יִרְבְּצוּ	לֹא־	וּרְעִים	עֲרָבִי	שָׁם	יַחֵל
pale	pale	hawatalaza	pale	hawatalaza	na–wachungaji	Mwarabu
H8033	H7257	H3808			H8033	H0167

Hapatakuwa na wenyeji wala wakazi kutoka kizazi kimoja hadi kizazi kingine. Mwarabu atapiga hema lake uko wala wachungaji hawatalaza mifugo yao pale.

21

שָׁם	וְשָׁכְנוּ	אֹהֶים	בָּתֵּיהֶם	וּמָלְאוּ	צִיִּים	שָׁם	וְרָבְצוּ־	
pale	na–watakaa	bundi	zitajaa	na–nyumba–zao	pale	watalala	na–wanyama–wa–jangwani	
H8033	H7931	H0255		H4390	H6728	H8033	H7257	

שָׁם׃	יְרַקְּדוּ־	וּשְׂעִירִים	יַעֲנָה	בְּנוֹת
pale	watarukaruka	na–mbuzi–wa–mwitu	za–mbuni	binti
H8033	H7540		H3284	H1323

Lakini wanyama pori wa jangwani watalala pale. Nyumba zao zitajaa bundi; na mbuni watakaa huko na mbuzi pori wataruka pale.

וְקָרֹוב	עֳנֶג	בְּהֵיכְלֹי	וְתַנִּים	בְּאַלְמְנוֹתָיו	אִיִּים	וְעָנָה	22
na–imekaribia	ya–anasa	katika–majumba	na–mbwa–mwitu	katika–ngome–zake	wataita	na–fisi	
H7138	H6027	H1964		H0490	H0338		

יָמֻשֻּׁכוּ׃	לֹא	וְיָמֶיהָ	עִתָּהּ	לָבוֹא	
hazitaongezwa	hazitaongezwa	na–siku–zake	wakati–wake	kuja	
H4900	H3808	H3117	H6256	H0935	

Fisi watalia kwenye ngome yao, na mbeha katika maeneo yao mazuri. Mda wao umekaribia, na siku zao hazitachelewa.

Chapter 14

בְּיִשְׂרָאֵל	עוֹד	וּבָחַר	יַעֲקֹב	אֶת־	יְהוָה	יְרַחֵם	כִּי		1
Israeli	tena	na–atachagua	Yakobo	Yakobo	Yahwe	atamhurumia	kwa–sababu		
H3478	H5750	H0977	H3290	H0853	H3068	H7355			
וְנִסְפְּחוּ	עֲלֵיהֶם	הַגֵּר	וְנִלְוָה	אַדְמָתָם	עַל־	וְהִנִּיחָם			
na–ataambatana	nao	mgeni	na–ataungana	nchi–yao	juu–ya	na–atawapumzisha			
		H1616		H0127		H3240			

יַעֲקֹב׃	בֵּית	עַל־
Yakobo	ya–Yakobo	na–nyumba
H3290		

Yahwe atakuwa na huruma juu ya Yakobo; atamchagua tena Israeli na kumrudisha tena kwenye nchi yake. Wageni wataungana nao na wataambatana wenyewe na nyumba ya Yakobo.

יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	וְהִתְנַחֲלוּם	מְקוֹמָם	אֶל־	וְהֻבִיאוּם	עַמִּים	וּלְקָחוּם	2
ya–Israeli	nyumba	na–watawarithi	mahali–pao	kwa	na–wawalete	watu	na–watawachukua	
H3478		H5157	H4725	H0413	H0935		H3947	
שִׁבְיֵם	וְהָיוּ	וְלִשְׁפָחוֹת	לַעֲבָדִים	יְהוָה	אַדְמַת	עַל		
wanaowatwaa–mateka	na–watakuwa	na–wajakazi	kuwa–watumwa	ya–Yahwe	nchi	juu–ya		
H7617	H1961	H8198	H5650	H3068	H0127			

ס	בְּנֹגְשֵׂיהֶם׃	וְרָדוּ	לִשְׁבִיֵהֶם	
S	juu–ya–waliowakandamiza	na–watatawala	waliowatwaa–mateka	
	H5065		H7617	

Mataifa yataletwa katika maeneo yao wenyewe. Ndipo nyumba ya Israeli itawachukwa katika nchi ya Yahwe kwa watumishi wa kiume na wakike. Watachukuwa wafungwa wale waliokamatwa, na watawaongoza wale waliokuwa wanawanyanyasa.

מֵעָצְבְּךָ	לְךָ	יְהוָה	הָנִיחַ	בְּיוֹם	וְהָיָה	3
kutoka–huzuni–yako	wewe	Yahwe	atakapokupumzisha	katika–siku	na–itakuwa	
		H3068	H5117	H3117	H1961	

בָּךְ׃	עֲבַד־	אֲשֶׁר	הַקָּשָׁה	הָעֲבֹדָה	וּמִן־	וּמֵרִגְזֶךָ
kwako	uliofanyishwa	ambao	mgumu	utumwa	na–kutoka	na–kutoka–wasiwasi–wako
	H5647		H7186	H5656		H7267

Siku hiyo Yahwe atatoa pumziko kutoka kwenye mateso na maumivu, na kutoka kwenye kazi ngumu ambayo waliitajika kuzifanya,

4 וְנָשָׂאתָ מָּשָׁל הַזֶּה עַל־ מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמַרְתָּ אֵיךְ שָׁבַת

na–utachukua mithali hii juu–ya mfalme wa–Babeli na–utasema jinsi amekoma

H5375 H4912 H2088 H0559 H4428 H0894 H0559 H0335 H7673

נֹגֵשׂ מַדְהֵבָה׃ שָׁבְתָה

mkandamizaji ghasia imekoma

H5065 H4062 H7673

mtaimba hii kauli wimbo juu ya mfalme wa Babeli, "Ni kwa jinsi gani wayanyasaji wamefika mwisho, kiburi cha hasira kimekwisha!

5 שָׁבַר יְהוָה מַטֵּה רְשָׁעִים שֵׁבֶט מֹשְׁלִים׃

amevunja Yahwe fimbo ya–waovu mkongojo wa–watawala

H7665 H3068 H4294 H7563 H7626 H4910

Yahwe amevunja wafanyakazi waovu, fimbo ya hao viongozi,

6 מַכָּה בְעַמִּים עַמְּטֵי מַכַּת בִּלְתִּי סָרָה רֹדֶה גּוֹיִם

iliyowapiga watu kwa–ghadhabu mapigo bila kukoma iliyotawala mataifa

H5221 H5678 H4347 H1115 H5627 H7287 H1471

מֵרְדָּף׃ בְּלִי חָשָׂךְ

kufuatiliwa bila kuzuiwa

H4783 H1097 H2820

inayowapeleka watu kwenye laana na mapigo yasiyopimika, wanoongoza taifa kwa hasira,.

7 נָחָה שָׁקְטָה כָּל־ הָאָרֶץ פָּצְחוּ רִנָּה׃

imepumzika imetulia nchi yote imezimuka kwa–wimbo

H5117 H8252 H3605 H0776 H6476 H7440

yote iko katika punziko na utulivu; wmeanza kusherekea kwa kiimba.

8 גַּם־ בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ לְךָ אַרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ

hata miberoshi inashangilia kwa–sababu–yako mierezi ya–Lebanoni tangu umelala

H1571 H1265 H8055 H7901

עָלֵינוּ׃ הַכֹּרֵת יַעֲלֶה מְכַתֵּנוּ לֹא־

dhidi–yetu dhidi–yetu mkataji hakupanda

H3772 H5927 H3808

Hata mti wa mseprasi inafuhaia pamoja mierezi ya Lebanoni; inasema, Tangu ulipoweka chini, hakuna mkata kuni aliyekuja kutungusha sisi,

9 שְׁאוֹל מִתָּחַת רָגְזָה לְךָ לִקְרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר

Kuzimu kutoka–chini imesisimka kwa–sababu–yako kukutana–nawe unapokuja inaamsha

H7585 H8478 H7264 H3772 H0935 H5782

רְפָאִים לְךָ כָּל מִכִּסְאוֹתָם הֵקִים אָרֶץ עַתּוּדֵי כָּל־ כֹּל

wafu kwa–ajili–yako viongozi wote–wa dunia imewainua kutoka–viti–vyao wafalme

H7496 H3605 H6260 H0776 H3605 H4294 H3605

גּוֹיִם׃ מַלְכֵי

mataifa wote–wa

H4428

Kuzimu haina hamu kwa ajili yako unaye enda pale. Watafufuka waliokufa kwa ajili yako, wafalme wote wa dunia, wafanje watoke katika viti vyao vya enzi, wafalme wote wa mataifa.

10 כֻּלָּם יַעֲנוּ watajibu H3605 וְיֹאמְרוּ na-watasema H0559 אֵלֶיךָ kwako H0413 גַּם־ hata H1571 אַתָּה wewe חֻלֵּיתָ umedhoofika כָּמֹונוּ kama-sisi H3644 אֵלֵינוּ kwetu H0413
נִמְשָׁלְתָּ׃ umefananishwa

Watazungumza na kukuambia wewe, 'umekuwa dhaifu kama sisi.

11 הוּרַד umeshushwa H3381 שְׁאֹולָה Kuzimu H7585 גְּאוֹנֶךָ kiburi-chako H1347 הֲמִיַּת sauti H1998 נְבָלֶיךָ ya-vinanda-vyako תַּחְתָּיִךְ chini-yako H8478 יֻצַּע umetandikwa H3331
רִמָּה minyoo H7415 מְכַסֶּיךָ na-kifuniko-chako H4374 תּוֹלֵעָה׃ funza

Kiburi chako kimeshushwa kuzimu na sauti kifaa cha kamba yako. Buu wameongezeka chini yako na vijidudu vinakufunika wewe.'

12 אֵיךְ jinsi נָפַלְתָּ umeanguka H5307 מִשְׁמַיִם kutoka-mbinguni H8064 הֵילֵל nyota-ya-asubuhi H1966 בֶּן־ mwana-wa שָׁחַר alfajiri H7837 נִגְדַּעְתָּ umekatwa H1438 לָאָרֶץ chini H0776
חוֹלֵשׁ uliyewadhoofisha H2522 עַל־ mataifa גּוֹיִם׃ mataifa

Kwa jinsi gani ulivyoanguka kutoka mbinguni, nyota ya siku, jua la asubuhi! ni kwa jinsi gani mlivyoshushwa chini, umeyashinda mataifa!

13 וְאַתָּה na-wewe אָמַרְתָּ ulisema H0559 בְלִבָּבְךָ moyoni-mwako H3824 הַשָּׁמַיִם mbinguni H8064 אֶעֱלֶה nitapanda H5927 מִמַּעַל juu-ya H4605 לְכֹוכְבֵי־ nyota-za H3556 אֵל Mungu H0410 אָרִים nitainua
צָפֹון׃ kaskazini H6828 מֹועֵד wa-mkutano H4150 בְּהַר־ juu-ya-mlima H2022 וְאֵשְׁבָ na-nitakaa H3427 בִּירַכְתֵי pande-za-mbali-za H3411 כְּסִאִי kiti-changu H3678

Unasema katika moyo wako, ' Nitapaa kutoka juu mbinguni, nitanyanyua enzi yangu juu ya nyota za Mungu, na nitakaa kwenye mlima wa kukusanyikia, kwa mbali kufika kaskazini.

14 אֶעֱלֶה nitapanda H5927 עַל־ juu-ya בָּמֳתֵי vilele H1116 עָב vya-mawingu H5645 אֶדַּמֶּה nitajifanya-sawa-na H1819 לְעֶלְיֹון׃ Aliye-Juu-Sana

Nitapaa juu umbali wa mawingu; Nitalifanya mimi mwenyewe kama Mungu aliye juu zaidi.'

15 אַךְ lakini H0389 אֶל־ mpaka H0413 שְׁאֹולָה Kuzimu H7585 תּוּרָד utashushwa H3381 אֶל־ mpaka H0413 יַרְכְתֵי־ pande-za-mbali-za H3411 בֹור׃ shimo

Lakini kwa sasa umeshushwa chini kuzimu, kwenye kina cha shimo.

16 רְאֶיךָ wanaokuona H7200 אֵלֶיךָ kwako H0413 יַשְׁגִּיחוּ watakutazama H7688 אֵלֶיךָ kwako H0413 יִתְבֹונָנוּ watafikiri H0995 הֲזֶה huyu H2088 הָאִישׁ ndiye-mtu H0376 מַרְגִּיז aliyeitikisa H7264 הָאָרֶץ dunia H0776
מַמְלָכוֹת׃ falme H4467 מַרְעִישׁ aliyezitikisa H7493

Wale wanaokuona watakuangalia wewe, watakuangalia sana. Watasema, Je ni huyu mtu aliyefanya dunia itetemeke, nani aliyetingisha falme,

17

פָּתַח	לֹא־	אֲסִירָיו	הָרָס	וְעָרָיו	כַּמִּדְבָּר	תֵּבֵל	שָׂם
kwenda	hakuwaachia	wafungwa–wake	aliiharibu	na–miji–yake	kuwa–jangwa	dunia	aliifanya
	H3808	H0615	H2040			H8398	

בָּיְתָה׃
nyumbani

ni nani aliyefanya dunia kama jangwa, ni nani aliyeharibu miji yake, na hataki kuwachia wafungwa waende nyumbani?'

18

בְּבֵיתוֹ׃	אִישׁ	בִּכְבוֹד	שָׁכְבוּ	כֻּלָּם	גּוֹיִם	מַלְכֵי	כָּל־
nyumbani–mwake	kila–mmoja	kwa–heshima	wamelala	wote	mataifa	wote–wa	wafalme
	H0376	H3519	H7901	H3605		H4428	H3605

Wafalme wote wamataifa, wote kwa pamoja wamelala chini kwa heshima, kila mtu kwa kaburi lake.

19

לְבוּשׁ	נִתְעָב	כְּנֵצֶר	מֻקְבָּרְךָ	הָשְׁלַכְתָּ	וְאַתָּה	
linalovikwa	linalochukiza	kama–chipukizi	kutoka–kaburi–lako	umetupwa	lakini–wewe	
H3830	H8581	H5342	H6913	H7993		

כְּפֶגֶר	בָּוּז	אַבְנֵי־	אֶל־	יוֹרְדֵי	חָרֶב	מְטַעֲנֵי	הַרְגִים
kama–maiti	ya–shimo	mawe	kwenye	wanaoshuka	upanga	waliochomwa–kwa	na–waliouawa
H6297		H0068	H0413	H3381	H2719	H2944	H2026

מוּבָס׃
iliyokanyagwa
H0947

Lakini umetupwa nje ya kaburi lako kama tawi lilivyotupwa mbali. Maiti imekufunika kama vazi, na wale wanaochomwa kwa upanga, nani wale washukao mpaka misingi ya shimo.

20

שְׂחַתָּ	אַרְצְךָ	כִּי־	בִּקַּבּוּדָה	אִתָּם	תֹּחַד	לֹא־	
watu–wako	umeiangamiza	nchi–yako	kwa–sababu	katika–maziko	nao	hutaunganishwa	
H7843	H0776		H6900	H0854	H3161	H3808	

זֶרַע	לְעוֹלָם	יִקָּרֵא	לֹא־	הָרַגְתָּ	עַמְּךָ	
wa–watenda–mabaya	wa–watenda–mabaya	uzao	milele	hakutaitwa	umewaua	
H2233	H5769	H7121	H3808	H2026		

מְרֵעִים׃
wa–watenda–mabaya

Hautaunganishwa pamoja katika mazishi, kwa sababu umeiharibu nchi yako na kuuwa watu wako. Watoto wa watenda maovu hawatatajwa tena.''

21

בַּל־	אֲבוֹתָם	בַּעֲוֹן	מַטְבֵּחַ	לְבָנָיו	הָכִינוּ	
wasije–wakainuka	wa–baba–zao	kwa–sababu–ya–uovu	mauaji	kwa–wana–wake	tayarisheni	
H1077	H0001	H5771	H4293			

עָרִים׃	תֵּבֵל	פְּנֵי־	וּמָלְאוּ	אָרֶץ	וְיָרְשׁוּ	יָקֻמוּ
kwa–miji	dunia	uso–wa	na–kuijaza	nchi	na–kuirithi	wakainuka
	H8398	H6440	H4390	H0776	H3423	

Anda machinjio kwa ajili ya watoto wake, kwa sababu ya uovu wa mababu zao, hivyo basi hawatanyanyuka juu na na kuimiliki aridhi ya nchi iliyojaa miji ya dunia yote.''

22 וְקַמְתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם
na-nitainuka dhidi-yao asema Yahwe wa-majeshi na-nitakatilia-mbali jina
H3068 H5002 H3068 H8034 H0894 H3772

וּשְׁאָר וְנִין וְנֶכֶד נְאֻם־ יְהוָה׃
na-mabaki na-watoto na-wajukuu asema Yahwe
H7605 H5209 H5220 H5002 H3068

Nitapanda juu yao"- hili ni tamko la Yahwe wa majeshi. Nitang'oa jina katika Babeli, uzao, na ukoo"- hili ndilo tamko la Yahwe.

23 בְּמַטְאֲטֵא וְטֵאטֵאתִיהָ מָיִם וְאַגְמֵי־ קִפֹּד לְמוֹרַשׁ וְשַׂמְתִּיהָ
kwa-ufagio na-nitaifagia maji na-madimbwi-ya nundu kuwa-makazi-ya na-nitaifanya
H4292 H2894 H4325 H0098 H7090 H4180

פ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ הַשְּׁמֵד
S asema Yahwe wa-majeshi wa-maangamizo
H3068 H5002 H8045

Tena nitaifanya nchi hiyo kuwa makao ya bundi, dimbwi la maji, nanitawafagia kwa mfagio wa uharibifu"- hili ni tamko la Yahwe wa majeshi.

24 נִשְׁבָּע יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם־ לֹא כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן
ameapa Yahwe wa-majeshi akisema hakika kama nilivyokusudia hivyo itakuwa
H7650 H3068 H0559 H0776 H3808 H1819

וְכַאֲשֶׁר יָעַצְתִּי הִיא תָקוּם׃
nilivyopanga hivyo itasimama itasimama
H3289 H1931

הֲיָתָה na-kama H1961

Yahwe wa majeshi ameapa, "Hakika, kama nilivyodhamiria, itakuwa kama ilivyo; na kama nilivyo kusudia itakuwa:

25 לְשָׁבְרָ֣ kuvunja H7665 אַשּׁוּר֮ Ashuru H0804 בְּאַרְצִי֒ katika-nchi-yangu H0776 וְעַל־ na-juu-ya H5921 הָרַי milima-yangu H2022 אֲבוּסֶנּוּ nitamkanyaga H0947 וְסָר na-litaondoka H5493

עֻלּוֹ nira-yake H5923 וְסִבְלּוֹ na-mzigo-wake H5448 שִׁכְמוֹ bega-lao H7926 מֵעָל kutoka-juu-ya H5921 עַמִּי kutoka-kwao H5971 יָסוּר׃ itaondoka H5493

Nitawavunja Waasiria kwa mikono yangu, na kukanyaga milima kwa miguu yangu mwenyewe. Hivyo nira yake itanyanyuliwa juu yao na mzigo juu ya mabega yao."

26 זֹאת הַיְעוּצָה הָעֵצָה עַל־ כָּל־ הָאָרֶץ וְזֹאת הַיָּד
hii ndio-kusudi lililopangwa juu-ya nchi yote na-hii ndio-mkono
H2063 H6098 H3289 H5921 H3605 H0776 H2063 H3027

הַנְּטוּיָה׃ עַל־ כָּל־ הַגּוֹיִם׃
ulionyooshwa juu-ya mataifa yote
H5186 H5921 H3605 H1471

Huu ni mpango uliokusudiwa katika nchi yote, na huu ndio mkono ulionyanyuliwa juu ya mataifa.

27 כִּי־ יְהוָה צְבָאוֹת יָעַץ וּמִי יָפֵר וְיָדוֹ הַנְּטוּיָה׃
kwa-sababu Yahwe wa-majeshi amekusudia na-nani atazuia na-mkono-wake ulionyooshwa
H3588 H3068 H6635 H5583 H4310 H6566 H3027 H5186

פ וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃
S na-nani ataurudisha
H4310 H7725

Kwa maana Yahwe wa majeshi amepanga hivi; ni nani atakayemzia yeye? Mkono wake umenyanyuliwa juu, ni nani atakajemrudisha nyuma?

28	בִּשְׁנַת־	מוֹת	הַמֶּלֶךְ	אָחָז	הָיְתָה	הַמַּשָּׂא	הַזֶּה׃
	katika–mwaka	wa–kifo	cha–mfalme	Ahazi	ulikuja	mzigo	huu
	H8141	H4194	H4428	H0271	H1961		H2088

Katika miaka ambayo mfalme Ahazi alipokufa, hili ndio tamko lilokuja:

29	אַל־	תִּשְׂמְחִי	פְּלֶשֶׁת	כֻּלֵּךְ	כִּי	נִשְׁבָּר	שֵׁבֶט	מַכֵּךְ	כִּי־
	usifurahi	usifurahi	Ufilisti	wote	kwa–sababu	imevunjika	fimbo	iliyokupiga	kwa–sababu
	H0408	H8055	H6429	H3605		H7665	H7626	H5221	

מְעוֹפֵף׃	שָׂרָף	וּפִרְיוֹ	צֶפַע	יֵצֵא	נָחָשׁ	מִשֹּׁרֶשׁ
arukaye	nyoka–wa–moto	na–tunda–lake	nyoka–mwenye–sumu	itatoka	wa–nyoka	kutoka–mzizi
		H6529		H3318	H5175	H8328

Msishangilie, enyi wafilisti wote, kwamba fimbo ya kukupigia wewe imevunjika. Maana katika njia ya nyoka atatoka fira, na watoto wake watakuwa moto nyoka wanaopaa.

30	וְרָעוּ	בִּכּוֹרֵי	דַּלִּים	וְאֶבְיוֹנִים	לָבֶטַח	יִרְבָּצוּ	וְהֵמַתִּי
	na–watakula	wazaliwa–wa–kwanza–wa	maskini	na–wahitaji	kwa–usalama	watalala	na–nitaua
		H1060	H1800	H0034	H0983	H7257	H4191

יַהֲרֹג׃	וּשְׁאֵרִיתֵךְ	שָׁרָשֵׁךְ	בָּרָעָב	
itaua	na–mabaki–yako	mzizi–wako	kwa–njaa	
H2026	H7611	H8328	H7458	

Na mtoto wa kwanza wa maskini watachunga kondoo wao kwenye malisho yangu, na wahitaji watalala chini salama. Nitaiuwa mizizi yenu kwa njaa ambayo atawauwa wakazi wenu wote.

31	הֵילִילִי	שַׁעַר	זַעֲקִי־	עִיר	נָמוֹג	פְּלֶשֶׁת	כֻּלֵּךְ	כִּי	מִצָּפוֹן
	omboleza	lango	piga–kelele	mji	umeyeyuka	Ufilisti	wote	kwa–sababu	kutoka–kaskazini
	H3213	H8179	H2199		H4127	H6429	H3605		H6828

בְּמוֹעָדָיו׃	בּוֹדֵד	וְאֵין	בָּא	עָשָׁן
kutoka–safu–zake	anayetengana	na–hakuna	unakuja	moshi
H4151	H0909	H0369	H0935	H6227

Omboleza, ewe lang, lia, ewe mji; ninyi nyote mtayeyukia mbali, Ufilisti. Maana kutoka kaskazini limetoka wingu la moshi, na hakuna hata mmoja atakaye odoka kwenye nafasi yake.

32	וּמָה־	יַּעֲנֶה	מַלְאֲכֵי־	גּוֹי	כִּי	יְהוָה	יִסַּד	צִיּוֹן	וּבָהּ
	na–nini	atajibu	wajumbe–wa	taifa	kwamba	Yahwe	ameuimarisha	Sayuni	na–ndani–yake
	H4100		H4397			H3068	H3245	H6726	

ס	עֲנִיֵּי	עַמּוֹ׃	יֶחֱסוּ
S	wanyonge–wa	watu–wake	watajikinga
	H6041		H2620

Ni kivipi mtu mmoja atamjibu mjumbe wa taifa? Kwamba Yahwe ameipata Sayuni, na ndani yake walionewa watatafuta kimbilio.

Chapter 15

1	מַשָּׂא	מוֹאָב	כִּי	בְּלַיְלָה	שֻׁדַּד	עָר	מוֹאָב
	mzigo	wa–Moabu	kwa–sababu	usiku–mmoja	umeharibiwa	Ari	wa–Moabu
		H4124		H3915	H7703	H6144	H4124

נִדְמָה׃	מוֹאָב	קִיר־	שֻׁדַּד	בְּלַיְלָה	כִּי
umeangamizwa	wa–Moabu	Kir	umeharibiwa	usiku–mmoja	kwa–sababu
H1820	H4124		H7703	H3915	

Tamko kuhusu Moabu, Kweli, kwa usiku mmoja Ari ya Moabu imeharibiwa kabisa na kuangamizwa; kweli, kwa usiku mmoja Kira ya Moabu itaharibiwa na kuangamizwa.

2

מֵידְבָא וְעַל נְבוֹ עַל־ לְבֶכִי הַבָּמוֹת וְדִיבֹן הַבָּיִת עָלָה
Medeba na–juu–ya Nebo juu–ya kulia mahali–pa–juu na–Diboni nyumba amepanda
H4311 H1065 H1116 H1769 H1006 H5927

גִּרוּעָה׃ זָקָן כָּל־ קָרְחָה רֹאשָׁיו בְּכָל־ יְיֵלִיל מוֹאָב
zimekatwa zote ndevu upara vichwa–vyake–vyote juu–ya anaomboleza Moabu
H1639 H2206 H3605 H7144 juu–ya H3605 H3213 H4124

Wamenda juu hekaluni, watu wa Diboni wamenda juu kuomboleza; Moabu wanaomboleza juu ya Nebo na juu ya madeba. Vichwa vyao vimenyolewa viko wazi na na ndevu zao zimenyolewa.

3

יְיֵלִיל כֻּלֹּה וּבְרְחֹבֹתֶיהָ נַּגּוֹתֶיהָ עַל שָׂק חָגְרוּ בְּחוּצֹתָיו
wanaomboleza wote na–viwanja–vyake paa–zake juu–ya magunia wamevaa mitaani–mwake
H3213 H3605 H7339 H1406 H8242 H2296 H2351

יֹרֵד בַּבֶּכִי׃
wakishuka kwa–kulia
H3381 H1065

Wamevaa nguo za magunia katka mitaa yao; juu ya dari zao na kila kona ya mitaa yao, kuyeyuka kwa kumwaga machozi.

4

עַל־ קוֹלָם נִשְׁמַע יַהַץ עַד־ וְאֶלְעָלֵה חֶשְׁבּוֹן וַתִּזְעַק
kwa–sababu–ya–hili sauti–yao imesikika Yahazi hadi na–Eleale Heshboni na–imepiga–kelele
H8085 H3096 H5704 H0500 H2809 H2199

לוֹ׃ יָרֵעָה נַפְשׁוֹ וָיָרִיעוּ מוֹאָב חֲלָצֵי כֵּן
kwake inatetemeka nafsi–yake wanapiga–kelele Moabu wenye–silaha–wa hivyo
H3415 H5315 H7321 H4124

Hishiboni na Elealehi wanalia wakihitaji msaada; Sauti zao zinasikika mpaka Jahazi. Hivyo basi vijana wa vita wa Moabu wanalia wakihitaji msaada; wanatetemeka wao wenyewe.

5

עֶגְלַת נְדָמָה צֹעַר עַד־ בְּרִיחָהּ יִזְעָק לְמוֹאָב לִבִּי
ndama Soari hadi wakimbizi–wake unapiga–kelele kwa–Moabu moyo–wangu
H6820 H5704 H1280 H2199 H4124

בּוֹ נְדָנֵי–יָקָה יַעֲלֶה־ בְּבְכִי הַלּוּחִית מַעֲלֵה כִּי שְׁלִשִׁיָּה
ndani–yake wataipanda kwa–kulia Luhithi kupanda–kwa kwa–sababu wa–miaka–mitatu
H5927 H1065 H3872 H4608 H7992

יְעֻעֵרוּ׃ שֶׁבֶר זַעֲקַת־ חוֹרֹנַיִם דֶּרֶךְ כִּי
wanainua cha–uharibifu kilio ya–Horonaimu njia kwa–sababu
H5782 H7667 H2201 H2773 H1870

Moyo wangu unalia juu ya Moabu; watuhumiwa wamekimbilia Zoari na Elgathi Shelishiyahi. Wanapaa juu ya Luhithi wakilia; katika barabara ya kwenda Horonaimu wanapiga kelele ole juu ya uharibifu.

6

חָצִיר יָבֵשׁ כִּי־ יִתְרָוּ מִשְׁמָנוֹת נִמְרִים מֵי־ כִּי־
majani imekauka kwa–sababu yatakuwa ukiwa ya–Nimrimu maji kwa–sababu
H3001 H1961 H4923 H5249 H4325

הָיָה׃ לֹא יֶרֶק דֶּשֶׁא כָּלָה
hakukuwa hakuna kijani nyasi imekwisha
H1961 H3808 H3418 H1877 H3615

Maji ya Nimrimu yamekauka; majani yamepooza na majani yanyochikia yanakufa; hakuna ukijani hata kidogo.

הָעֲרָבִים	נַחַל	עֲל	וּפְקֻדָתָם	עָשָׂה	יִתְרָה	כֵּן	עַל־	7
cha–mierebi	kijito	juu–ya	na–mali–yao	walioupata	wingi	hivyo	kwa–sababu–ya–hili	
H6155			H6486		H3502			

יִשָּׁאֽוּם׃
wataichukua
H5375

Hivyo basi vitu vingi vimekuwa na hifadhi wameipeleka juu ya kijito maarufu.

אֶגְלָיִם׀	עַד־	מוֹאָב	גְּבוּל	אֶת־	הַזְּעָקָה	הִקִּיפָה	כִּי־	8
Eglaimu	hadi	wa–Moabu	wa–Moabu	mpaka	kilio	imezunguka	kwa–sababu	
H0097	H5704	H4124	H1366	H0853	H2201			

יְיִלָלָתָהּ׃	אֵילִים׀ וּבְאֵר	יְיִלָלָתָהּ
maombolezo–yake	na–Beer–Elimu	maombolezo–yake
H3215	H0879	H3215

Kilio kimezunguka katika himaya ya Moabu; malalamiko yamefika hata Eglaimu na Beer-Elimu.

נוֹסָפוֹת	דִּימוֹן	עַל־	אָשִׁית	כִּי־	דָּם	מָלְאוּ	דִימוֹן׀	מֵי	כִּי	9
zaidi	Dimoni	juu–ya	nitatia	kwa–sababu	damu	yamejaa	ya–Dimoni	maji	kwa–sababu	
H3254	H1775		H7896		H1818	H4390	H1775	H4325		

אֲדָמָה׃	וְלִשְׁאֵרִית	אַרְיֵה	מוֹאָב׀	לִפְלֵיטַת
nchi	na–kwa–mabaki–ya	simba	Moabu	kwa–walionusurika–wa
H0127	H7611		H4124	H6413

Maana maji ya Dimoni imejaa damu; Simba atawavamia wale waliokimbia kutoka Moabu pia na walbakia katika nchi.

Chapter 16

הַר	אֶל־	מִדְבָּרָה	מִסֶּלַע	אֶרֶץ	מֹשֶׁל־	כֶּר	שִׁלְחוּ־	1
mlima	kwa	kupitia–jangwani	kutoka–Sela	nchi	kwa–mtawala–wa	mwana–kondoo	pelekeni	
H2022	H0413		H5554	H0776	H4910		H7971	

צִיּוֹן׃	בַּת־
Sayuni	wa–binti
H6726	H1323

Mpeleke mwana kondoo kuongoza nchi kutoka Sela huko jangwani, kwenye mlima wa binti Sayuni.

מוֹאָב	בְּנוֹת	תִּהְיֶינָה	מְשֻׁלָּח	קֵן	נוֹדֵד	כְּעוֹף־	וְהָיָה	2
za–Moabu	binti	watakuwa	kilichotupwa	kiota	anayetangatanga	kama–ndege	na–itakuwa	
H4124	H1323	H1961	H7971	H7064	H5074	H5775	H1961	

לְאַרְנוֹן׃	מַעְבָּרֹת
Arnoni	vivuko–vya
H0769	

Kama ndege wazururao, viota vimetapakaa, hivyo basi wanawake wa Moabu watavuka kwenye mto Arnoni.

בְּתוֹךְ	צִלְךְ	כַּלִּיל	שֵׁיתִי	פְּלִילָה	עֲשׂוּ	עֵצָה	(הָבִיאִי)	[הביאו]	3
katikati–ya	kivuli–chako	kama–usiku	weka	uamuzi	fanya	shauri	(leta)	leta	
H8432	H6738	H3915	H7896	H6415		H6098	H0935	H0935	

תְּנַלִּי׃	אַל־	נֹדֵד	נָדִחִים	סַתְּרִי	צָהֳרָיִם
usimdhihirishe	usimdhihirishe	wakimbizi	waliofukuzwa	waficha	adhuhuri
H1540	H0408	H5074	H5080	H5641	

Toa maelekezo, tekeleza haki; toa kivuli kama usiku wakati wa mchana; wahifadhi watuhumiwa; msiwahini watuhumiwa.

שׁוֹדֵד	מִפְּנֵי	לָמוֹ	סֵתֶר	הֱוֵי־	מוֹאָב	נִדְּחַי	בָּךְ׀	יָגֻורוּ	4
mharabu	kutoka–kwa	kwao	kimbilio	uwe	Moabu	waliofukuzwa–wangu	kwako	wakae	
H7703	H6440				H4124	H5080			

רֹמֶס	תָּמוּ	שֹׁד	כָּלָה	הַמֵּץ	אָפֵס	כִּי־
anayekanyaga	ametoweka	uharibifu	umekwisha	mkandamizaji	amekwisha	kwa–sababu
H7429	H8552	H7701	H3615	H4160	H0656	

הָאָרֶץ׃	מִן־
nchi	kutoka
H0776	

Waache waishi miongoni mwenu, wakimbizi kutoka Moabu; muwe mahali pakujificha wao wasiangamizwe." maana mateso yatakwisha, na uharibifu utapungua utakuwa na kikomo, wale wanotetemeka watapotea katika nchi.

בְּאֹהֶל	בֶּאֱמֶת	עָלָיו	וְיָשָׁב	כִּסֵּא	בַּחֶסֶד׀	וְהוּכַן	5
katika–hema	kwa–uaminifu	juu–yake	na–atakaa	kiti–cha–enzi	kwa–fadhili	na–utaimarishwa	
H0168	H0571		H3427	H3678			

צֶדֶק׃	וּמְהֵר	מִשְׁפָּט	וְרֹצֵשׁ	שֹׁפֵט	דָּוִד	
kwa–uadilifu	na–mwenye–haraka	haki	na–atafutaye	mhukumu	la–Daudi	
H6664	H4106	H4941	H1875	H8199	H1732	

Kiti cha enzi kitaanzishwa katika agano la uaminifu; na mmoja katika hema la Daudi atakaa pale kwa uaminifu. Atahukumu kwa kufuata haki na atatenda haki.

וּנְאוֹנָו	נַאֲוָתָו	מְאֹד	גֵּא	מוֹאָב	גְּאוֹן־	שָׁמַעְנוּ	6
na–kiburi–chake	majivuno–yake	sana	mwenye–kiburi	cha–Moabu	kiburi	tumesikia	
H1347	H1346	H3966	H1341	H4124	H1347	H8085	

ס	בַּדָּיו׃	כֵּן	לֹא־	וְעֶבְרָתוֹ
S	majisifu–yake	kweli	si	na–ghadhabu–yake
	H0907		H3808	H5678

Tumesikia kiburi cha Moabu, kiburi chake, majivuno yake, na hasira yake. Lakini majivuno yake ni maneno tu.

קִיר־	לַאֲשִׁישֵׁי	יֵיֻלַּל	כֻּלָּהּ	לְמוֹאָב	מוֹאָב	יֵיֻלַּל	לָכֵן	7
za–zabibu–za	kwa–keki	wataomboleza	wote	kwa–Moabu	Moabu	ataomboleza	kwa–hiyo	
H7025	H0808	H3213	H3605	H4124	H4124	H3213		

נִכְאִים׃	אַךְ־	תֶּהְגּוּ	חֲרֶשֶׁת
wamevunjika–moyo	kwa–kweli	mtaomboleza	Kir–Haresethi
	H0389	H1897	H7025

Hivyo basi Moabu atalia juu ya Moabu-wote watalia! wataomboleza, nyie mlioharibiwa kabisa, mikate ya Kira Haresethi.

גּוֹיִם׀	בַּעֲלֵי	שִׁבְמָה	נֶפֶן	אָמְלָל	חֶשְׁבּוֹן	שַׁדְמוֹת׀	כִּי	8
mataifa	wakuu–wa	wa–Sibma	mzabibu	yanakauka	ya–Heshboni	mashamba	kwa–sababu	
	H1167	H7643	H1612	H0535	H2809	H7709		

מְזִבָּר	תָּעוּ	נָגְעוּ	יַעְזֵר	עַד־	שְׁרוּקֶיהָ	הָלְמוּ	
jangwani	yalitangatanga	yalifikia	Yazeri	hadi	matawi–yake–bora	wameyavunja	
	H8582	H5060	H3270	H5704	H8291	H1986	

יָם׃	עָבְרוּ	נִטְּשׁוּ	שִׁלֻּחוֹתֶיהָ
bahari	yalivuka	yalienea	machipukizi–yake
H3220		H5203	H7976

Shamba la Heshboni limekauka kabisa pamoja na mizabibu ya Sibma. Kiongozi wa mataifa amekanyaga mizabibu iliyochaguliwa na kuelekea Jazeri na kuelekea jangwani. Mizizi yake nje ya nchi; imenda juu ya bahari.

אַרְיָוֵךְ	שִׂבְמָה	גֶּפֶן	יַעְזֵר	בִּבְכִי	אֶבְכֶּה	כֵּן	עַל־	9
nitakuloweshа	wa–Sibma	mzabibu	cha–Yazeri	kwa–kilio	nitalia	hivyo	kwa–sababu–ya–hili	
H7301	H7643	H1612	H3270	H1065	H1058			

קִיצֵךְ	עַל־	כִּי	וְאֶלְעָלֵה	חֶשְׁבּוֹן	דִּמְעָתִי
matunda–yako–ya–kiangazi	juu–ya	kwa–sababu	na–Eleale	Heshboni	kwa–machozi–yangu
H7019			H0500	H2809	H1832

נָפָל׃	הֵידֵד	קְצִירֵךְ	וְעַל־
zimeanguka	kelele–za–vita	mavuno–yako	na–juu–ya
H5307	H1959		

Kweli nitalia pamoja Jazeri kwasababu ya shamba la mizabibu la Sibma. Nitakuloanisha kwa machozi yangu, Heshboni, na Eleale. Maana katika mashamba yenu kipindi cha majira ya joto matunda na mazao nitaishia kwa kupiga kelele za furaha.

לֹא־	וּבַכַּרְמִים	הַכַּרְמֶל	מִן־	וְגִיל	שִׂמְחָה	וְנֶאֱסַף	10
hakutaimbwa	na–mashambani	bustani	kutoka	na–shangwe	furaha	na–imeondolewa	
H3808	H3754	H3759			H8057	H0622	

בַּיְקָבִים	יַיִן	יִרְעָע	לֹא	יְרֻנָּן
hatakamuawala–kusagwa	hatakamuawala–kusagwa	katika–mashinikizo	divai	wala–kupigwa–kelele
H3342	H3196	H7321	H3808	

הִשְׁבַּתִּי׃	הֵידֵד	הַדֹּרֵךְ	יְדֹרֵךְ	לֹא־
nimezikomesha	kelele–za–vita	hatakamuawala–kusagwa	anayekanyaga	hatakamuawala–kusagwa
	H1959	H1869	H1869	H3808

Furaha na shangwe zimezimwa na matunda ya miti ya shambani; na hakuna nyimbo wala kelele katika mashamba ya mizabibu, maana nimeweka mwisho wa kupiga kelele kwa yeyote anayetembea.

וְקִרְבִי	יֶהֱמָיוּ	כַּכִּנּוֹר	לְמוֹאָב	מֵעַי	כֵּן	עַל־	11
na–ndani–yangu	unalia	kama–kinubi	kwa–Moabu	moyo–wangu	hivyo	kwa–sababu–ya–hili	
H7130	H1993	H3658	H4124	H4578			

חָרֶשׂ׃לְקִיר
kwa–Kir–Haresethi
H7025

Hivyo, moyo wangu unalia kama kinubi, na ndani yangu maana kwa ajili ya Kiri Hareseth.

עַל־	מוֹאָב	נִלְאָה	כִּי־	נִרְאָה	כִּי־	וְהָיָה	12
juu–ya	Moabu	amejichoka	amejichoka	atakapoonekana	atakapoonekana	na–itakuwa	
	H4124	H3811		H7200		H1961	

יוּכָל׃	וְלֹא	לְהִתְפַּלֵּל	מִקְדָּשׁוֹ	אֶל־	וּבָא	הַבָּמָה
hataweza	na–hataweza	kuomba	patakatifu–pake	kwa	na–ataenda	mahali–pa–juu
H3201	H3808	H6419	H4720	H0413	H0935	H1116

Pindi ambapo Moabu wamejivika mahali pa juu, na kuingia katika hekalu kuomba, maombi yake hayatatimiza chochote.

מֵאָז׃	מוֹאָב	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	זֶה	13
tangu–zamani	Moabu	kwa	Yahwe	alisema	ambalo	ni–neno	hili	
	H4124	H0413	H3068	H1696		H1697	H2088	

Haya ndio maneno aliyoyazungumza Yahwe kuhusu Moabu iliyopita.

שְׂכִיר	כְּשְׁנֵי	שָׁנִים	בְּשָׁלֹשׁ	לֵאמֹר	יְהוָה	דִּבֶּר	וְעַתָּה	14
ya–mfanyakazi	kama–miaka	mitatu	katika–miaka	akisema	Yahwe	amesema	na–sasa	
H7916	H8141	H8141	H7969	H0559	H3068	H1696	H6258	

וּשְׂאֵר	הֲרֶב	הֶהָמֹון	בְּכָל	מוֹאָב	כְּבוֹד	וְנִקְלָה
na–mabaki	wote–huo–mkubwa	umati	pamoja–na	wa–Moabu	utukufu	na–utadharauliwa
H7605			H3605	H4124	H3519	H7034

ס	כַּבִּיר׃	לֹוא	מְזֹעָר	מְעַט
S	wengi	si	sana	watakuwa–wachache
	H3524	H3808	H4213	H4592

Tena Yahwe amesema, "Ndani ya miaka mitatu utukufuwa Moabu utatoweka; japo watu wake wengi, watakao bakia ni wachache, na wasionafaida.

Chapter 17

מְעִי	וְהָיְתָה	מֵעִיר	מִוסָר	דַּמֶּשֶׂק	הִנֵּה	דַּמֶּשֶׂק	מַשָּׂא	1
lundo	na–itakuwa	kutoka–kuwa–mji	imeondolewa	Dameski	Tazama	wa–Dameski	Unabii	
H4596	H1961		H5493	H1834	H2009	H1834		

מַפָּלָה׃
la–magofu

Tamko kuhusu Damaskasi.

מַחֲרִיד׃	וְאֵין	וְרָבְצוּ	תִּהְיֶינָה	לַעֲדָרִים	עַרְעֵר	עָרֵי	עֲזוּבוֹת	2
anayetisha	na–hakuna	na–watalala	itakuwa	kwa–makundi	ya–Aroeri	miji	Zimeachwa	
H2729	H0369	H7257	H1961	H5739	H6177			

Miji ya Aroera itaharibiwa. Patakuwa na nafasi kwa ajili ya kutunzia mifugo, na hakuna hatakayeizuia.

אֲרָם	וּשְׁאֵר	מִדַּמֶּשֶׂק	וּמַמְלָכָה	מֵאֶפְרַיִם	מִבְצָר	וְנִשְׁבָּת	3
ya–Aramu	na–mabaki	kutoka–Dameski	na–ufalme	kutoka–Efraimu	ngome	Na–itakoma	
H0758	H7605	H1834	H4467	H0669	H4013		

ס	צְבָאוֹת׃	יְהוָה	נְאֻם	יִהְיוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	כִּכְבוֹד	
(s)	wa–majeshi	Yahwe	asema	watakuwa	wa–Israeli	wa–wana	kama–utukufu	
		H3068	H5002	H1961	H3478		H3519	

Miji ilioachwa itatoweka kutoka Efraimu, ufalme katuka Damskasi, na walobaki Aramu-watakuwa kama utukufu wa watu wa Israeli-Hili ni tamko la Yahwe wa majeshi.

בְּשָׂרֹו	וּמִשְׁמַן	יַעֲקֹב	כְּבוֹד	יִדַּל	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	4
wa–mwili–wake	na–unene	wa–Yakobo	utukufu	utapungua	hiyo	katika–siku	Na–itakuwa	
H1320		H3290	H3519	H1809	H1931	H3117	H1961	

יְרָזֶה׃
utaonda
H7329

Itakuwa siku hiyo utukufu wa Yakobo utapungua, utakuwa mwembamba na kunona kwa mwili wake utapungua.

יְקֻצָּ֑וֹר	שִׁבֳּלִ֖ים	וּזְרֹעֹ֥	קָמָ֛ה	קָצִ֥יר	כָּאֵ֖סֶף	וְהָיָ֣ה	5
atavuna	masuke	na–mkono–wake	nafaka–iliyosimama	mvunaji	kama–kuvuna	Na–itakuwa	
		H2220	H7054		H0622	H1961	

רְפָאִֽים׃	בָּעֵ֖מֶק	שִׁבֳּלִ֑ים	כִּמְלַקֶּ֣ט	וְהָיָ֔ה
la–Refaimu	katika–bonde	wa–masuke	kama–mkusanyaji	na–itakuwa
	H6010		H3950	H1961

Itakuwa kama mvuna ikusanyavyo mavuno, na mkono wake huvuna maganda ya mazao. Itakuwa kama mtu atoae maganda ya mavuno katika bonde la Refaimu.

נִרְגְּרִ֔ים	שְׁלֹשָׁ֖ה	שְׁנַ֣ים	זֵ֑ית	כְּנֹקֵ֥ף	עוֹלֵלֹ֛ת	בּ֖וֹ	וְנִשְׁאַר־	6
matunda	tatu	mbili	mzeituni	kama–kutikisa	mabaki	ndani–yake	Na–itabaki	
H1620	H7969	H8147	H2132	H5363	H5955		H7604	

יְהוָ֣ה	נְאֻם־	פְּרִיָּ֔הּ	בִּסְעִפֶּ֖יהָ	חֲמִשָּׁ֑ה	אַרְבָּעָ֣ה	אָמִ֔יר	בְּרֹאשׁ
Yahwe	asema	yenye–matunda	katika–matawi–yake	tano	nne	cha–tawi	juu–ya–kilele
H3068	H5002	H6509	H5585	H2568	H0702	H0534	

ס	יִשְׂרָאֵֽל׃	אֱלֹהֵ֥י	
(s)	wa–Israeli	Mungu	
	H3478	H0430	

Masalia yataachwa, hata hivyo, mti wa mzabibu utatingishwa: Mizeituni miwili au mitatu iliyo juu sana matawi yake yako juu, manne au matano katka tawi la juu katika mti unaozaa-hili ni tamko la Yahwe, Mungu wa Israeli.

אֶל־	וְעֵינָ֖יו	יַעֲשֶׂ֥ה	עַל־	הָאָדָ֛ם	יִשְׁעֶ֑ה	הַה֣וּא	בַּיּ֔וֹם	7
kwa	na–macho–yake	Muumba–wake	kwa	mwanadamu	ataangalia	hiyo	Katika–siku	
H0413				H0120	H8159	H1931	H3117	

תַּבֵּֽטְנָה׃	יִשְׂרָאֵ֖ל	קְד֥וֹשׁ	
yataangalia	wa–Israeli	Mtakatifu	
H7200	H3478	H6918	

Siku hiyo watu watawangalia Muumba wake, na macho yatamuangalia Mtakatifu wa Israeli.

עָשָׂ֥ו	וַאֲשֶׁר֙	יָדָ֔יו	מַעֲשֵׂ֖ה	הַמִּזְבְּחֹ֑ות	אֶל־	יִשְׁעֶ֣ה	וְלֹ֔א	8
walichofanya	na–kile	ya–mikono–yake	kazi	madhabahu	kwa	ataangalia	Na–hataangalia	
	H3027		H4639	H4196	H0413	H8159	H3808	

וְהַחַמָּנִֽים׃	וְהָאֲשֵׁרִ֖ים	יִרְאֶ֑ה	לֹ֣א	אֶצְבְּעֹתָ֔יו	
na–sanamu–za–jua	na–Ashera	ataona	hataona	vidole–vyake	
H2553	H0842	H7200	H3808	H0676	

Hawatangalia madhabahu, kazi za mikono yao, wala hataangalia kile kinachofanywa na vidole vyao, nguzo za Ashera na picha ya jua.

וְהָאֲמִ֔יר	הַֽחֹרֵ֖שׁ	כַּעֲזוּבַ֣ת	מָעְזֹ֑ו	עָרֵ֣י	וְהָי֤וּ	הַה֣וּא	בַּיּ֔וֹם	9
na–kilele	kwa–msitu	kama–kuachwa	ya–ngome–yake	miji	itakuwa	hiyo	Katika–siku	
H0534	H2793		H4581		H1961	H1931	H3117	

שְׁמָמָֽה׃	וְהָיְתָ֖ה	יִשְׂרָאֵ֑ל	בְּנֵ֣י	מִפְּנֵ֤י	עָזְבּוּ֙	אֲשֶׁ֔ר
ukiwa	na–itakuwa	wa–Israeli	wana	mbele–ya	waliiacha	ambayo
	H1961	H3478		H6440		

Siku hiyo miji yenye nguvu itakuwa kama msitu uliotelekezwa na juu ya kilele cha mlima, na palipo achwa kwa sababu ya wana wa Israeli patakuwa ukiwa.

10

לֹא	מָשָׁךְ	וְצוּר	יִשְׁעֶךָ	אֱלֹהֶיךָ	שָׁכַחְתָּ	כִּי
hukumbuka	wa–ngome–yako	na–mwamba	wa–wokovu–wako	Mungu	umesahau	Kwa–sababu
H3808	H4581	H6697	H3468	H0430	H7911	

תִּזְרָעֵנוּ׃	זָר	וּזְמֹרַת	נַעֲמָנִים	נְטָעֵי	תִּטְּעִי	כֵּן	עַל־	זָכַרְתְּ
utaipanda	ya–kigeni	na–miche	ya–kupendeza	mimea	utapanda	hivyo	kwa	hukumbuka
H2232		H2156	H5282	H5194	H5193			H2142

Maana mmemsahau Mungu wa wakovu wenu, na umeudharau mwamba wa nguvu zako. Hivyo basi umeotesha miti mizuri, na mizabibu mizuri iliyotoka ugenini,

11

גֶּד	תַּפְרִיחִי	זַרְעֵךְ	וּבַבֹּקֶר	תְּשַׂגְשְׂגִי	נְטִעֵךְ	בְּיוֹם	
lundo	itachanua	mbegu–yako	na–asubuhi	utaistawi	ya–kupanda–kwako	Katika–siku	
H5067		H2233	H1242	H7735	H5194	H3117	

ס	אָנוּשׁ׃	וּכְאֵב	נַחֲלָה	בְּיוֹם	קָצִיר	
(s)	yasiyoponyeka	na–maumivu	ya–ugonjwa	katika–siku	la–mavuno	
	H0605	H3511		H3117		

Siku hiyo uliootesha na fensi na kulima. Mbegu zako zitaota mapema na kukua, lakini mavuno yatashindikana siku hiyo itakuwa huzuni na kukata tamaa.

12

וּשְׁאוֹן	יֶהֱמָיוּן	יַמִּים	כַּהֲמוֹת	רַבִּים	עַמִּים	הֲמוֹן	הוֹי
na–makelele	wanavuma	kwa–bahari	kama–kuvuma	mengi	ya–mataifa	kelele	Ole
H7588	H1993	H3220	H1993				H1945

יִשָּׁאוּן׃	כַּבִּירִים	מַיִם	כִּשְׁאוֹן	לְאֻמִּים
yanayovuma	mengi	ya–maji	kama–makelele	ya–watu
H7582	H3524	H4325	H7588	H3816

Ole! Watu wenye ghasia, Kishindo chake ni kama mngurumo wa bahari, na kasi ya mataifa, wananguruma kama ngurumo ya maji mengi!

13

וְגָעַר	בּוֹ	וְנָס	יִשְׁאוֹן	רַבִּים	מַיִם	כִּשְׁאוֹן	לְאֻמִּים	
na–atakemea	dhidi–yake	na–atakimbia	wanavuma	mengi	ya–maji	kama–makelele	Watu	
H1605		H5127	H7582		H4325	H7588	H3816	

לִפְנֵי	וּכְנַלְגָּל	רוּחַ	לִפְנֵי־	הָרִים	כְּמֹץ	וְרֻדַּף	מִמֶּרְחָק	
mbele–ya	na–kama–vumbi	upepo	mbele–ya	ya–milima	kama–makapi	na–atafukuzwa	mbali	
H6440	H1534	H7307	H6440	H2022	H4671	H7291	H4801	

סוּפָה׃
tufani

Mataifa yataunguruma kama maji mengi yaendao kasi, lakini Mungu atawakemea.

14

חֵלֶק	זֶה	אֵינֶנּוּ	בֹּקֶר	בְּטֶרֶם	בַּלָּהָה	וְהִנֵּה	עֶרֶב	לְעֵת
ni–sehemu	hii	hayupo	asubuhi	kabla–ya	hofu	na–tazama	jioni	Wakati–wa–jioni
	H2088	H0369	H1242	H2962	H1091	H2009	H6153	H6256

ס	לְבֹזְזֵינוּ׃	וְגוֹרָל	שׁוֹסֵינוּ	
(s)	la–wanaotuteka	na–fungu	ya–wanaotunyang'anya	
	H0962	H1486	H8154	

Watakimbia mbali sana na watafukuzwa kama pumba kwenye mlima mbele ya upepo, kama mavumbi yazungukayo kwenye dhoruba. Wakati wa usiku, ona, hofu! Na kabla ya alfajiri watakwenda; hili ndilo eneo la wale waliotupora, na wale wanaotunyang'anya mali zetu.

Chapter 18

1 הוֹי אֶרֶץ נchi
Ole H1945 H0776

צִלְצַל ya–mabawa
H5676

כְּנָפַיִם yanayovuma
H3671

אֲשֶׁר ambayo

מֵעֵבֶר ng'ambo–ya

לְנַהֲרֵי־ mito
H5104

כּוּשׁ׃ ya–Kushi

Ole kwa nchi ya wezi wa mabawa, iliyoko mbali kupitia mito ya Ethiopia;

2 הַשֹּׁלֵחַ inayotuma
H7971

בַּיָּם katika–bahari
H3220

צִירִים wajumbe

וּבִכְלֵי־ na–katika–vyombo
H3627

גֹּמֶא vya–mafunjo
H1573

עַל־ juu–ya

פְּנֵי־ uso–wa
H6440

מַיִם maji
H4325

וְלִכּוּ Nendeni
H3212

מַלְאָכִים wajumbe
H4397

קַלִּים wepesi
H7031

אֶל־ kwa
H0413

גּוֹי taifa

מְמֻשָּׁךְ lililonyoshwa
H4900

וּמוֹרָט na–kunyolewa
H4178

עַם watu

נוֹרָא wa–kutisha
H3372

אֶל־ kwa
H0413

אַשֶּׁר־ ambalo

וּמְבוּסָּה na–kupondwa
H4001

בָּזְאוּ mito–imegawanya
H0958

נְהָרִים mito
H5104

אַרְצוֹ׃ nchi–yake
H0776

מִן־ kutoka

הֲלוּא hilo
H1931

וָהָלְאָה na–zaidi
H1973

גּוֹי taifa

קַו־ la–kipimo
H6978

קָו hadi–kipimo
H6978

wanowatuma mabalozi wao kwa kupitia bahari, na vyombo vya majani juu ya maji. Nendeni enyi wajumbe wepesi, kwa watu warefu na laini waishio kwenye nchi, kwa watu wanogopa mbali na karibu, taifa lenye nguvu, wakanyagao watu, ambao mito imegawanya nchi yao.

3 כָּל־ Ninyi–nyote
H3605

יֹשְׁבֵי wakaaji
H3427

תֵּבֵל wa–dunia
H8398

וְשֹׁכְנֵי na–wakaaji
H7931

אָרֶץ wa–nchi
H0776

כְּנֹשְׂא־ wakati–wa–kuinuliwa
H5375

נֵס bendera
H5251

הָרִים juu–ya–milima
H2022

תִּרְאוּ mtaona
H7200

כְּתִקַּע na–wakati–wa–kupulizwa
H8628

שׁוֹפָר tarumbeta
H7782

תִּשְׁמָעוּ׃ mtasikia
H8085

ס (s)

Watu wote wakaao duniani nao wakaao katika nchi, pale ishara itakaponyanyuliwa juu ya milima, angalia; na sikilizeni mbiu itakapopulizwa.

4 כִּי Kwa–sababu

כֹּה hivyo
H3541

אָמַר amesema
H0559

יְהוָה Yahwe
H3068

אֵלַי kwangu
H0413

אשקוטה (k)
H8252

אֶשְׁקְטָה) Nitakaa–kimya
H8252

וְאַבִּיטָה na–nitatazama
H5027

בְּחֹם katika–joto
H2527

כְּעֵב kama–wingu
H5645

טַל la–umande
H2919

עֲלֵי־ juu–ya

אוֹר mwanga
H0216

צַח kali
H6703

כְּחֹם kama–joto
H2527

בִּמְכוֹנִי katika–makao–yangu
H4349

קָצִיר׃ la–mavuno

Yahwe asema hivi, "nitachunguza kimyakimya kutoka nyumbani kwangu, kama kupika joto kwenye jua, na kama ukungu kwenye joto la mavuno.

5 כִּי־ Kwa–sababu

קָצִיר mavuno

כְּתָם־ wakati–wa–kutimia
H8552

לִפְנֵי kabla–ya
H6440

פֶּרַח maua
H6525

וּבֹסֶר na–zabibu–mbichi
H1155

גֹּמֶל kuiva
H1580

יִהְיֶה itakuwa
H1961

נְטֹעוֹת matawi–yaliyoenea
H5189

הַסִּיר ataondoa
H5493

הַזַּלְזַלִּים matawi
H2150

וְכָרַת na–atakata
H3772

הַמַּזְמֵרוֹת kwa–mundu
H4211

וְאֶת־ na
H0853

נִצָּה maua
H5328

הֵתָז׃ atakatakata
H8456

Kabla ya mavuno, pale kipindi cha maua kinapoisha, na maua yako tayari kuwa zabibu. Atakata matawi kwa kupogoa ndoano, na atakatiwa chini na kuchukua matawi yaliyotawanyika.

						6
הָאָרֶץ	וּלְבֶהֱמַת	הָרִים	לְעֵיט	יַחְדָּו֙	יֵעָזְבוּ	
wa–nchi	na–kwa–wanyama	wa–milimani	kwa–ndege–wala–nyama	pamoja	Yataachwa	
H0776	H0929	H2022	H5861			

הָאָרֶץ	בְּהֶמַת	וְכָל־	הָעַ֤יִט	עָלָיו֙	וְקֵץ
wa–nchi	wa–wanyama	na–wanyama–wote	ndege–wala–nyama	juu–yake	na–watapitisha–majira
H0776	H0929	H3605	H5861		H6972

תֶּחֱרָף׃	עָלָֽיו׃
watapitisha–baridi	juu–yake

Wataachwa kwa pamoja maana ndege wa milimani na wanyama wa duniani. Ndege watatua kwao majira ya joto, na wanyama wote watakuwa kwao kipindi cha baridi."

									7
וּמוֹלָ֔ט	מְמִשָּׁ֖ךְ	עַם	צְבָאוֹת	לַיהוָה	שַׁי	יוּבַל־	הַהִיא	בָּעֵת֙	
na–kunyolewa	walionyoshwa	watu	wa–majeshi	kwa–Yahwe	zawadi	italetwa	huo	Wakati	
H4178	H4900			H3068	H7862	H2986	H1931	H6256	

קָוָ֥ו	קַו־	וְגֵ֛וּ	וָהָלְאָ֖ה	הַ֣וּא	מִן־	נוֹרָ֑א	וּמֵעָ֗ם
hadi–kipimo	la–kipimo	taifa	na–zaidi	hilo	kutoka	wa–kutisha	na–kutoka–watu
H6978	H6978		H1973	H1931		H3372	

יְהוָ֔ה	שֵׁם־	מְקוֹם	אֶל־	אַרְצוֹ֙	נְהָרִ֣ים	בָּזְא֔וּ	אֲשֶׁר	וּמְבוּסָ֖ה
la–Yahwe	pa–jina	mahali	kwa	nchi–yake	mito	mito–imegawanya	ambalo	na–kupondwa
H3068	H8034	H4725	H0413	H0776	H5104	H0958		H4001

ס	צִיּ֑וֹן׃	הַר־	צְבָאֽוֹת
(s)	wa–Sayuni	mlima	wa–majeshi
	H6726	H2022	

Kwa mda huo kodi italetwa kwa Yahwe wa majeshi kwa watu warefu na laini, kwa watu wanohofia umbali na ukaribu, taifa imara na kukanyagwa chini, ambayo nchi yao imegawanjwa na mito, Kwa sehemu ya jina la Yahwe wa majeshi, mpaka mlima Sayuni.

Chapter 19

										1
מִצְרַ֔יִם	וּבָ֣א	קַ֤ל	עָב	עַל־	רֹכֵ֙ב֙	יְהוָ֔ה	הִנֵּ֥ה	מִצְרָ֖יִם	מַשָּׂ֑א	
Misri	na–anakuja	jepesi	wingu	juu–ya	anapanda	Yahwe	Tazama	kuhusu–Misri	Unabii	
H4714	H0935	H7031	H5645		H7392	H3068	H2009	H4714		

בְּקִרְבּ֖וֹ׃	יִמַּ֣ס	מִצְרַ֔יִם	וְלִבָּ֣ם	מִפְּנָ֑יו	מִצְרַ֙יִם֙	אֱלִילֵ֣י	וְנָעֲ֔שׂוּ
ndani–yake	utayeyuka	wa–Misri	na–moyo	mbele–yake	za–Misri	sanamu	na–yatatetemeka
H7130	H4549	H4714	H3824	H6440	H4714	H0457	H5128

Tamko kuhusu Misri. Ona, Yahwe atasafiri katika mawimbi mepesi na anakuja Misri; Sanamu za Misri zitatemeka mbele yake, na mioyo ya Wamisri itayeyuka ndani yao wenyewe.

						2
בְּאָחִ֑יו	אִישׁ־	וְנִלְחֲמ֣וּ	בְּמִצְרַ֔יִם	מִצְרַ֖יִם	וְסִכְסַכְתִּ֥י	
dhidi–ya–ndugu–yake	mtu	na–watapigana	dhidi–ya–Wamisri	Wamisri	Na–nitawachochea	
H0251	H0376		H4714	H4714		

בְּמַמְלָכָ֖ה׃	מַמְלָכָ֣ה	בְּעִ֑יר	עִ֣יר	בְּרֵעֵ֔הוּ	וְאִ֥ישׁ
dhidi–ya–ufalme	ufalme	dhidi–ya–mji	mji	dhidi–ya–jirani–yake	na–mtu
H4467	H4467			H7453	H0376

Nitawachanganya Wamisri juu dhidi ya Wamisiri: Mtu atapigana dhidi ya ndugu yake, mji dhidi ya miji, na ufalme dhidi ya ufalme.

אֶל־	וְדָרַשׁוּ	אֲבַלַּע	וַעֲצָתוֹ	בִּקְרֻבּוֹ	מִצְרַיִם	רוּחַ־	וְנִבְקָה	3
kwa	na–watauliza	nitameza	na–mpango–wake	ndani–yake	ya–Misri	roho	Na–itamwagika	
H0413	H1875	H1104	H6098	H7130	H4714	H7307		

הַיִּדְּעֹנִים׃	וְאֶל־	הָאֹבוֹת	וְאֶל־	הָאֲטִים	וְאֶל־	הָאֱלִילִים	
wapiga–ramli	na–kwa	waaguzi	na–kwa	wachawi	na–kwa	sanamu	
H3049	H0413	H0178	H0413		H0413	H0457	

Roho ya Misri itadhohofishwa kutoka ndani. Nitauharibu ushauri wake, japo wanafikiria ushauri wa sanamu, roho za watu waliokufa, na mizimu, na

עַז	וּמֶלֶךְ	קָשֶׁה	אֲדֹנִים	בְּיַד	מִצְרַיִם	אֶת־	וְסִכַּרְתִּי	4
mwenye–nguvu	na–mfalme	mkali	bwana	mikononi–mwa	Misri	Misri	Na–nitawatia	
H5794	H4428	H7186	H0113	H3027	H4714	H0853	H5534	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	הָאָדוֹן	נְאֻם	בָּם	יִמְשָׁל־	
wa–majeshi	Yahwe	Bwana	asema	juu–yao	atatawala	
	H3068	H0113	H5002		H4910	

Nitawacha Wamisiri kwenye mikono ya viongozi wakatili, kiongozi imara atawaongoza wao- Hili ni tamko la Yahwe Bwana wa majehi.''

וְיָבֵשׁ׃	יֶחֱרַב	וְנָהָר	מֵהַיָּם	מַיִם	וְנִשְׁתּוּ־	5
na–kukauka	utakauka	na–mto	kutoka–baharini	maji	Na–yatakauka	
H5405		H5104	H3220	H4325	H3001	

Maji ya bahari yatakauka juu, na mto uakauka na kuwa mtupu.

קָמְלוּ׃	וָסוּף	קָנֶה	מָצוֹר	יְאֹרֵי	וְחָרְבוּ	דָּלְלוּ	נְהָרוֹת	וְהֶאֱנִיחוּ	6
vitanyauka	na–matete	mwanzi	vya–Misri	vijito	na–kukauka	itapungua	mito	Na–yatanuka	
H7060	H5488	H7070	H4693	H2975		H1809	H5104		

Mito itakuwa michafu; mikondo ya Misri itakuwa dhii na kukauka; mwanzi na bendera zake zitapeperushwa mbali.

יְאוֹר	מִזְרַע	וְכֹל	יְאוֹר	פִּי	עַל־	יְאוֹר	עַל־	עָרוֹת	7
kando–ya–Nile	vilivyopandwa	na–vyote	wa–Nile	mdomo	kando–ya	Nile	kando–ya	Mimea	
H2975	H4218	H3605	H2975	H6310		H2975		H6169	

וְאֵינֶנּוּ׃	נִדָּף	יִיבַשׁ	
na–haviko–tena	vimepeperushwa	vitakauka	
H0369	H5086	H3001	

Mianzi ya Nile, kwa mdomo wa mto Nile, na mbegu zote zitakazo katika mashamba ya Nilezitakauka zote, zitageuka kuwa mavumbi, na kupeperukia mbali.

חַכָּה	בַיְאוֹר	מַשְׁלִיכֵי	כָּל־	וְאָבְלוּ	הַדַּיָּגִים	וְאָנוּ		8
ndoana	katika–Nile	wanaotupa	wote	na–wataomboleza	wavuvi	Na–wataomboleza		
H2443	H2975	H7993	H3605	H0056	H1771	H0578		

אֲמֻלָּלוּ׃	מַיִם	פְּנֵי־	עַל־	מִכְמֶרֶת	וּפֹרְשֵׂי	
watalegea	maji	uso–wa	juu–ya	nyavu	na–wanaoeneza	
H0535	H4325	H6440			H6566	

Wavuvi watalia na kuomboleza, na wale watakao shusha neti kwenye maji watauzunika.

חוֹרֵי׃	וְאֹרְגִים	שְׂרִיקוֹת	פְּשָׁתִים	עֹבְדֵי	וּבָשׁוּ	9
wa–kitambaa–cheupe	na–wafumaji	kilichochambuliwa	wa–kitani	wafanyakazi	Na–wataaibishwa	
H2355	H0707	H8305	H6593	H5647	H0954	

Wafanyakazi ya kuchana kitani watafaidika na hao washonao nguo nyeupe watajeuka kuwa mchonaji.

10

נַפְשׁ׃	אַגְמֵי־	שֵׂכֶר	עָשֵׂי	כָּל־	מְרֻקָּאִים	שָׁתֵיהָ	וְהָיוּ	
wa–nafsi	wagonjwa	wa–ujira	wafanyakazi	wote	zimepondwa	nguzo–zake	Na–watakuwa	
H5315	H0099	H7938		H3605	H1792	H8356	H1961	

Washona nguo wa Misri wataangamizwa; na wote waloajiriwa watahuzunika nafsini mwao.

11

עֵצָה	פַּרְעֹה	יִעֲצֵי	חַכְמֵי	צֹעַן	שָׂרֵי	אֱוִלִים	אַךְ־	
ushauri	wa–Farao	washauri	wenye–hekima	wa–Soani	wakuu	wapumbavu	Hakika	
H6098	H6547	H6098	H2450	H6814	H8269	H0191	H0389	

אֲנִי	חַכָמִים	בֶּן־	פַּרְעֹה	אֶל־	תֹּאמְרוּ	אֵיךְ	נִבְעָרָה
mimi	wa–wenye–hekima	mwana	Farao	kwa	mtamwambia	Jinsi–gani	umekuwa–ujinga
H0589	H2450		H6547	H0413	H0559		

קֶדֶם׃	מַלְכֵי־	בֶּן־
wa–zamani	wa–wafalme	mwana
	H4428	

Wakuu wa Zoana ni wajinga kabisa. Washauri wenye busara wa Farao ni wapumbavu. Unawezaje kumwambia Farao, "Mimi ni mtoto wa watu wenye busara,

12

מַה־	וְיֵדְעוּ	לָךְ	נָא	וְיַגִּידוּ	חַכְמֶיךָ	אֹפוֹא	אָיְּם	
nini	na–wajue	wewe	tafadhali	na–wakuambie	wenye–hekima–wako	basi	Wako–wapi	
H4100	H3045		H4994	H5046	H2450	H0645	H0335	

מִצְרָיִם׃	עַל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	יָעַץ
Misri	kuhusu	wa–majeshi	Yahwe	ameamua
H4714			H3068	H3289

"Wako wapi hao watu wenye busara? mtoto wa mfalme wa zamani? Waache wakuambie? na ijulikane kitu ambacho Yahwe wa majeshi amekipanga kuhusiana na Misri.

13

הִתְעוּ	נֹף	שָׂרֵי	נִשְׁאוּ	צֹעַן	שָׂרֵי	נוֹאֲלוּ	
wamepoteza	wa–Memfisi	wakuu	wamedanganywa	wa–Soani	wakuu	Wamekuwa–wapumbavu	
H8582	H5297	H8269	H5377	H6814	H8269	H2973	

שְׁבָטֶיהָ׃	פִּנַּת	מִצְרַיִם	אֶת־
la–makabila–yake	jiwe–kuu	Misri	Misri
H7626	H6438	H4714	H0853

Wakuu wa Zoani wamekuwa wajinga, wakuu wa Memphisi wamegawanyika; wameifanya Misri iende kinyume, na mawe ya pembeni ya makabila yao.

14

מִצְרַיִם	אֶת־	וְהִתְעוּ	עִוְעִים	רוּחַ	בְּקִרְבָּהּ	מָסַךְ	יְהוָה	
Misri	Misri	na–wameipoteza	ya–kizunguzungu	roho	ndani–yake	amechanganya	Yahwe	
H4714	H0853	H8582	H5773	H7307	H7130	H4537	H3068	

בְּקִיאוֹ׃	שִׁכּוֹר	כְּהִתָּעוֹת	מַעֲשֵׂהוּ	בְּכָל־
katika–matapiko–yake	kwa–mlevi	kama–kupepesuka	kazi–yake	katika–kila
	H7910	H8582	H4639	H3605

Yahwe amechanganya roho wa kuvurugwa katika yao, na wamefanya Wamisri kwenda kinyume kwa yote wanoyafanya, kama mlevi anavyoyumbayumba uku akitapika.

15

וְנֶגֶב	רֹאשׁ	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	מַעֲשֶׂה	לְמִצְרַיִם	יִהְיֶה	וְלֹא־	
na–mkia	kichwa	itafanywa	ambayo	kazi	kwa–Misri	itakuwa	Na–hakutakuwa	
H2180				H4639	H4714	H1961	H3808	

ס	וְאַגְמוֹן׃	כְּפָה	
(s)	na–tete	tawi–la–mtende	
	H0100	H3712	

Hakuna kitu ambacho mtu yeyote anaweza kukifanya kwa ajili ya Misri, kama kichwa au mkia, tawi au mwanzi.

מִפְנֵי	וּפָחַד	וְחָרַד	כַּנָּשִׁים	מִצְרַיִם	יִהְיֶה	הַהוּא	בַּיּוֹם	16
mbele-ya	na-kuogopa	na-itatetemeka	kama-wanawake	Misri	itakuwa	hiyo	Katika-siku	
H6440	H6342	H2729	H0802	H4714	H1961	H1931	H3117	

עָלָיו׃	מֵנִיף	הוּא	אֲשֶׁר־	צְבָאוֹת	יְהוָה	יַד־	תְּנוּפַת
juu-yake	anapunga	yeye	ambao	wa-majeshi	wa-Yahwe	kwa-mkono	kupunga
		H1931			H3068	H3027	H8573

Siku hiyo, Wamisri watakuwa kama wanawake. watatemeka na kuogopa mkono wa Yahwe wa majeshi ulioinuliwa juu yao.

אֹתָהּ	יַזְכִּיר	אֲשֶׁר	כֹּל	לְחָנָא	לְמִצְרַיִם	יְהוּדָה	אַדְמַת	וְהָיְתָה	17
hiyo	ataikumbuka	ambaye	kila-mtu	kwa-hofu	kwa-Misri	ya-Yuda	nchi	Na-itakuwa	
H0853	H2142		H3605	H2283	H4714	H3063	H0127	H1961	

יוֹעֵץ	הוּא	אֲשֶׁר־	צְבָאוֹת	יְהוָה	עֲצַת	מִפְנֵי	יִפְחָד	אֵלָיו
anapanga	yeye	ambao	wa-majeshi	wa-Yahwe	mpango	mbele-ya	ataogopa	kwake
H3289	H1931			H3068	H6098	H6440	H6342	H0413

ס	עָלָיו׃
(s)	juu-yake

Nchi ya Yuda itakuwa sababu ya utisho kwa Misri. Yeyote atakao wakumbusha wao kuhusu yeye, wataogopa sana, kwa sababu ya mpango wa Yahwe, anaoukusudia juu yao.

כְּנַעַן	שְׂפַת	מְדַבְּרוֹת	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	עָרִים	חָמֵשׁ	יִהְיוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	18
ya-Kanaani	lugha	ikisema	ya-Misri	katika-nchi	miji	tano	kutakuwa	hiyo	Katika-siku	
	H8193	H1696	H4714	H0776		H2568	H1961	H1931	H3117	

ס	לְאֶחָת׃	יֵאָמֵר	הַהֶרֶס	עִיר	צְבָאוֹת	לַיהוָה	וְנִשְׁבָּעוֹת
(s)	mmoja	itaitwa	wa-maangamizi	mji	wa-majeshi	kwa-Yahwe	na-kuapa
	H0259	H0559	H2041			H3068	H7650

Siku hiyo kutakuwa na miji mitano katika nchi ya Misri wanaozungumza lugha ya Kanaani na kuapa kimtii Yahwe wa majeshi. Moja kati ya miji hii itaitwa mji wa ulioharibiwa.

וּמַצֵּבָה	מִצְרָיִם	אֶרֶץ	בְּתוֹךְ	לַיהוָה	מִזְבֵּחַ	יִהְיֶה	הַהוּא	בַּיּוֹם	19
na-nguzo	ya-Misri	ya-nchi	katikati	kwa-Yahwe	madhabahu	kutakuwa	hiyo	Katika-siku	
H4676	H4714	H0776	H8432	H3068	H4196	H1961	H1931	H3117	

לַיהוָה׃	גְּבוּלָהּ	אֶצֶל־
kwa-Yahwe	mpaka-wake	karibu-na
H3068	H1366	H0681

Siku hiyo kutakuwa madhabahu kwa ajili ya Yahwe katika ya nchi ya Misri, na jiwe la chumvi karibu na Yahwe.

מִצְרָיִם	בְּאֶרֶץ	צְבָאוֹת	לַיהוָה	וְלֵעֶד	לְאוֹת	וְהָיָה	20
ya-Misri	katika-nchi	wa-majeshi	kwa-Yahwe	na-kwa-ushahidi	kwa-ishara	Na-itakuwa	
H4714	H0776		H3068	H5707	H0226	H1961	

לָהֶם	וְיִשְׁלַח	לְחֹצְצִים	מִפְּנֵי	יְהוָה	אֶל־	יִצְעֲקוּ	כִּי־
kwao	na-atatuma	wanaowakandamiza	mbele-ya	Yahwe	kwa	watakapolia	kwa-sababu
	H7971	H3905	H6440	H3068	H0413	H6817	

וְהִצִּילָם׃	רָב	מוֹשִׁיעַ
na-atawaokoa	na-mtetezi	mwokozi
H5337		H3467

Itakuwa kama ishara na ushahidi kwa Yahwe wa majeshi katika nchi ya Misri. Atawatumia mkombozi na mlinzi, na atawokoa wao.

הַהֽוּא	בַּיּ֗וֹם	יְהוָה֙	אֶת־	מִצְרַ֔יִם	וְיָדְע֥וּ	לְמִצְרַ֖יִם	יְהוָ֑ה	וְנוֹדְע֤	21
hiyo	katika–siku	Yahwe	Yahwe	Wamisri	na–watamjua	kwa–Misri	Yahwe	Na–atajulikana	
H1931	H3117	H3068	H0853	H4714	H3045	H4714	H3068	H3045	

וְשִׁלְּמ֥וּ׃	לַיהוָ֖ה	נֶ֣דֶר	וְנָדְר֥וּ־		וּמִנְחָ֔ה	זֶ֣בַח	וְעָבְד֑וּ
na–watatimiza	kwa–Yahwe	nadhiri	na–wataweka–nadhiri		na–sadaka	dhabihu	na–wataabudu
	H3068	H5088	H5087		H4503	H2077	H5647

Yahwe atajulikana Misri, na Wamisri watamkubali Yahwe siku hiyo. Watamuabudu kwa sadaka na matoleo, na wataweka agano na kulitimiza.

יְהוָ֔ה	עַד־	וְשָׁבוּ֙	וְרָפְא֥וֹ	נָגֹ֖ף	מִצְרַ֑יִם	אֶת־	יְהוָ֣ה	וְנָגַ֤ף	22
Yahwe	kwa	na–watarudi	na–kuponya	kupiga	Misri	Misri	Yahwe	Na–atapiga	
H3068	H5704	H7725	H7495	H5062	H4714	H0853	H3068	H5062	

וּרְפָאָ֖ם׃	לָהֶ֔ם	וְנֶעְתָּ֥ר	
na–atawaponya	kwao	na–atawasikiliza	
H7495		H6279	

Yahwe ataipga Misri, ataipiga na kuiponya. Halafu watamrudia Yahwe; atasikiliza maombi yao na kuwaponya.

אַשּׁ֑וּר	וּבָֽא־	אַשּׁוּרָ֙ה	מִמִּצְרַ֔יִם	מְסִלָּ֥ה	תִּהְיֶ֖ה	הַהֽוּא	בַּיּ֗וֹם		23
Ashuru	na–atakuja	kwenda–Ashuru	kutoka–Misri	njia–kuu	kutakuwa	hiyo	Katika–siku		
H0804	H0935	H0804	H4714	H4546	H1961	H1931	H3117		

ס	אַשּׁ֖וּר׃	אֶת־	מִצְרַ֔יִם	וְעָבְד֥וּ	בְּאַשּׁ֑וּר	וּמִצְרַ֖יִם	בְּמִצְרַֽיִם׃	
(s)	Waashuru	pamoja–na	Wamisri	na–wataabudu	Ashuru	na–Misri	Misri	
	H0804	H0854	H4714	H5647	H0804	H4714	H4714	

Siku hiyo kutakuwa na njia kuu kutoka Misri kwenda Asiria, na Waasira watakuja Misri, na Wamisri watakwenda Asira; na Wamisri wataabudu pamoja na Waasiria.

בְּקִרְבָּ֔ךְ	בְּרָכָ֖ה	וּלְאַשּׁ֑וּר	לְמִצְרַ֔יִם	שְׁלִישִׁ֥יָּה	יִשְׂרָאֵ֖ל	יִהְיֶ֥ה	הַהֽוּא	בַּיּ֗וֹם	24
katikati	baraka	na–kwa–Ashuru	kwa–Misri	wa–tatu	Israeli	atakuwa	hiyo	Katika–siku	
H7130	H1293	H0804	H4714	H7992	H3478	H1961	H1931	H3117	

הָאָֽרֶץ׃
ya–nchi
H0776

Siku hiyo, Israeli itakuwa ya tatu pamoja na Misri na Asiria, baraka katikati ya nchi;

מִצְרַ֔יִם	עַמִּ֖י	בָּר֣וּךְ	לֵאמֹ֑ר	צְבָאוֹת֙	יְהוָ֣ה	בֵּרַכ֔וֹ	אֲשֶׁ֖ר		25
Misri	watu–wangu	Amebarikiwa	akisema	wa–majeshi	Yahwe	amembariki	ambao		
H4714		H1288	H0559		H3068	H1288			

ס	יִשְׂרָאֵ֖ל׃	וְנַחֲלָתִ֥י	אַשּׁ֛וּר	יָדַ֥י		וּמַעֲשֵׂ֣ה
(s)	Israeli	na–urithi–wangu	Ashuru	ya–mikono–yangu		na–kazi
	H3478	H5159	H0804	H3027		H4639

Yahwe wa majeshi atawabariki na kusema, '' wabarikiwe Wamisri, watu wangu; Wasiria, kazi ya mikono yangu; na Israeli urithi wangu.

Chapter 20

אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	סַרְגֹון	אֹתֹו	בִּשְׁלֹחַ	אַשְׁדּוֹדָה	תַּרְתָּן	בָּא	בִּשְׁנַת	1
wa–Ashuru	mfalme	Sargoni	yeye	alipomtuma	Ashdodi	Tartani	alikuja	Katika–mwaka	
H0804	H4428	H5623	H0853	H7971	H0795	H8661	H0935	H8141	

וַיִּלָּכְדָהּ׃	בְּאַשְׁדּוד	וַיִּלָּחֶם
na–akauteka	dhidi–ya–Ashdodi	na–akapigana
H3920	H0795	

Katika mwaka ambao Tartani alipofika kwa Ashdodi, alipotumwa na Sarjoni mfalme wa Asiria, nae akapigana na Ashdodd na akachukua.

לֵךְ	לֵאמֹר	אָמוֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָהוּ	בְּיַד	יְהוָה	דִּבֶּר	הַהִיא	בָּעֵת	2
Nenda	akisema	wa–Amozi	mwana	wa–Isaya	kwa–mkono	Yahwe	alisema	huo	Wakati	
H3212	H0559	H0531			H3027	H3068	H1696	H1931	H6256	

רַגְלֶיךָ	מֵעַל	תַּחֲלִץ	וְנַעַלְךָ	מָתְנֶיךָ	מֵעַל	הַשַּׂק	וּפִתַּחְתָּ
miguu–yako	kutoka	vua	na–viatu–vyako	viuno–vyako	kutoka	gunia	na–ufungue
H7272			H5275	H4975		H8242	

ס	וַיֶּחַף׃	עָרֹום	הָלַךְ	כֵּן	וַיַּעַשׂ
(s)	na–bila–viatu	uchi	akitembea	hivyo	Na–akafanya
	H3182	H6174	H1980		

Mda huo Yahwe alizungumza na Isaya mwana wa Amozi, ''Nenda ukaondoe nguo za magunia katika kiuno chako, na ondoeni viatu vyenu kwenye miguu.'' Alifanya hivyo, tembeeni uchi na miguu wazi.

וַיֶּחַף	עָרֹום	יְשַׁעְיָהוּ	עַבְדִּי	הָלַךְ	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		3
na–bila–viatu	uchi	Isaya	mtumishi–wangu	alivyotembea	Kama–vile	Yahwe	Na–akasema		
H3182	H6174		H5650	H1980		H3068	H0559		

כּוּשׁ׃	וְעַל־	מִצְרַיִם	עַל־	וּמוֹפֵת	אוֹת	שָׁנִים	שָׁלֹשׁ
Kushi	na–dhidi–ya	Misri	dhidi–ya	na–ajabu	ishara	miaka	miaka–mitatu
		H4714		H4159	H0226	H8141	H7969

Yahwe asema, ''Kama ilivyokuwa kwa mtumishi wangu Isaya alivyotembea uchi na pasipo kuvaa viatu kwa miaka mitatu, ni ishara na dalili kuhusu Misri na kuhusu Ethiopia—

גָּלוּת	וְאֶת־	מִצְרַיִם	שְׁבִי	אֶת־	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	יְנַהֵג	כֵּן	4
waliofukuzwa	na	wa–Misri	mateka	mateka	wa–Ashuru	mfalme	atawaongoza	Hivyo	
H1546	H0853	H4714		H0853	H0804	H4428			

מִצְרַיִם׃	עֶרְוַת	שֹׁת	וַחֲשׂוּפֵי	וְיֶחֱף	עָרֹום	וּזְקֵנִים	נְעָרִים	כּוּשׁ
ya–Misri	aibu	yaliyofunuliwa	na–matako	na–bila–viatu	uchi	na–wazee	vijana	wa–Kushi
H4714	H6172	H8357	H2834	H3182	H6174	H2205	H5288	

katika njia hii mfalme wa Asiria atawaongoza mateka wa Misri, na walioko uhamishoni Ethiopia, watoto kwa wazee, waliouchi na wasio na viatu, na ambao hawajajisitiri kuiweka Misri katika aibu.

מִצְרַיִם	וּמִן־	מַבָּטָם	מִכּוּשׁ	וָבֻשׁוּ	וְחַתּוּ	5
Misri	na–kwa–sababu–ya	tumaini–lao	kwa–sababu–ya–Kushi	na–wataaibishwa	Na–wataogopa	
H4714		H4007		H0954	H2865	

תִּפְאַרְתָּם׃
utukufu–wao
H8597

Watafadhaika na kuona aibu, kwa sababu ya Ethiopia ni matumaini yao na Misri ni utukufu wao.

אֲשֶׁר־	מַבְטֵנוּ	כֹּה	תִּנָּה־	הַהוּא֙	בַּיּ֔וֹם	הַזֶּ֖ה	הָאִ֑י	יֹשֵׁ֣ב	וְאָמַ֗ר	6
ambalo	tumaini–letu	hivyo	Tazama	hiyo	katika–siku	hii	wa–pwani	mkazi	Na–atasema	
	H4007	H3541	H2009	H1931	H3117	H2088	H0339	H3427	H0559	

וְאֵיךְ֙	אַשּׁ֔וּר	מֶ֖לֶךְ	מִפְּנֵי	לְהִנָּצֵ֑ל	לְעֶזְרָ֣ה	שָׁ֔ם	נָסְנ֖וּ	
na–tutawezaje	wa–Ashuru	mfalme	mbele–ya	kuokoka	kwa–msaada	huko	tulikimbilia	
	H0804	H4428	H6440	H5337	H5833	H8033	H5127	

ס	אֲנָ֥חְנוּ׃	נִמָּלֵ֖ט	
(s)	sisi	kuokoka	
	H0587	H4422	

Wenyeji wa pwani hiiwatasema siku hiyo, 'Kweli, hichi ndicho chanzo chetu cha matumaini, tulipokimbilia kuhitaji msaada kutoka kwa mfalme wa Asiria, je ni kwa jisi gani tunaweza kupona?''

Chapter 21

בָּ֣א	מִמִּדְבָּ֑ר	לַחֶ֣לֶף	בַּנֶּ֔גֶב	כְּסוּפ֖וֹת	יָ֥ם	מִדְבַּר־	מַשָּׂ֛א	1
inakuja	kutoka–jangwa	kupita	katika–Negebu	Kama–dhoruba	la–bahari	wa–jangwa	Unabii	
	H0935	H2498	H5045		H3220			

נוֹרָאָ֖ה׃	מֵאֶ֥רֶץ
ya–kutisha	kutoka–nchi
H3372	H0776

Tamko kuhusu jangwa pembezoni mwa bahari. Kama dhuruba yenye upepo inayotokea kupita Negevi kuelekea jangwani, kutoka kwenye aridhi ya kutisha.

וְהַשּׁוֹדֵ֔ד	בּוֹגֵ֖ד	וְהַבּוֹגֵ֑ד	לִ֣י	הַנַּד־	קָשָׁ֔ה	חָז֖וּת	2
na–mharibifu	anadanganya	mdanganyifu	kwangu	yameonyeshwa	magumu	Maono	
H7703	H0898	H0898		H5046	H7186	H2380	

הִשְׁבָּתִ֑י׃	אֲנַחְתָּ֖הּ	כָּל־	מָדַ֥י	צוּרִ֛י	עֵילָ֖ם	עֲלִ֥י	שׁוֹדֵ֖ד	
nimekomesha	kuugua	yote	Umedi	uzingire	Elamu	Panda	anaharibu	
	H0585	H3605	H4074			H5927	H7703	

Nimepewa maono ya kusikitisha: Wasaliti wamepanga hila, na waharibifu kuharibu. Nenda juu na uvamie, Elamu; zingira Media; Mimi nitasimamisha maumivu yao yote.

כְּצִירֵ֑י	אֲחָזֻ֣נִי	צִירִ֔ים	חַלְחָלָ֖ה	מָתְנַ֥י	מָלְא֛וּ	כֵּ֖ן	עַל־	3
kama–uchungu	umenishika	uchungu	maumivu	viuno–vyangu	zimejaa	hivyo	Kwa–hivyo	
	H0270		H2479	H4975	H4390			

מֵרְא֖וֹת׃	נִבְהַלְתִּ֑י	מִשְּׁמֹ֣עַ	נַעֲוֵ֔יתִי	יְוֹלֶ֥דָה
kwa–kuona	nimeshtushwa	kwa–kusikia	nimepinduka	wa–mzaaji
H7200	H0926	H8085		H3205

Hivyo basi simba wangu wamejawa na maumivu; ni kama mwanamke anayejifungua kwa uchungu yamenipata mimi; Nimeina chini kwa kile nilichokisikia; nimesumbuliwa kwa kile nilichokiona.

חִשַּׁ֣כּוֹ	נָשַׁ֔ף	אֶת	בִּעֲתָתֻ֖נִי	פַּלְצ֑וּת	לִבְבִּ֣י	תָּעָ֔ה	4
la–shauku–yangu	la–jioni	giza–la–jioni	imenisumbua	hofu	moyo–wangu	Limepotea	
H2837	H5399	H0853	H1204	H6427	H3824	H8582	

לַחֲרָדָ֖ה׃	לִ֣י	שָׂ֔ם
kuwa–tetemeko	kwangu	limewekwa
H2731		

Moyo wangu unajinga, nimetitishika kwa hofu. Mapema jioni, mda wangu mzuri kwa siku, imeniletea hofu.

פ	מָגֹן׃	מִשְׁחִוּ	הַשָּׂרִים	קוּמוּ	שָׁתָה	אָכוֹל	הַצָּפִית	צָפָה	הַשֻּׁלְחָן	עָרֹךְ	5
(p)	ngao	pakeni–mafuta	wakuu	simameni	kunywa	kula	mlinzi	weka	meza	Weka	
	H4043	H4886	H8269		H8354	H0398	H6844	H6823	H7979		

Wameandaa meza, wametawanya vitambaa, na wanakula na kunjwa; tokea, mkuu, pakeni ngao yenu kwa mafuta.

יִרְאֶה	אֲשֶׁר	הַמְּצַפֶּה	הַעֲמֵד	לֵךְ	אֲדֹנָי	אֵלַי	אָמַר	כֹּה	כִּי	6
ataona	alichoona	mlinzi	weka	Nenda	Bwana	kwangu	amesema	hivyo	Kwa–sababu	
H7200		H6822	H5975	H3212	H0136	H0413	H0559	H3541		

יַגִּיד׃	
atatangaza	
H5046	

Hiili ndilo Bwana aliloniambia, "Nenda, baada ya mlinzi; lazima atoe taarifa kwa kile atakacho kiona.

וְהַקְשֵׁיב	נָּמָל	רֶכֶב	חֲמוֹר	רֶכֶב	פָּרָשִׁים	צֶמֶד	רֶכֶב	וְרָאָה	7
na–atasikiliza	la–ngamia	gari	la–punda	gari	ya–wapanda–farasi	jozi	gari	Na–ataona	
H7181	H1581	H7393	H2543	H7393		H6776	H7393	H7200	

קָשֵׁב׃	רַב־	קֶשֶׁב
sana	kwa–bidii	kusikiliza
H7182		H7182

Kama ataona gari, jozi ya farasi, farasi juu ya punda na farasi juu ya ngamia, hivyo basi anatakiwa kuwa makini na kuwa macho."

יוֹמָם	תָּמִיד	עֹמֵד	אָנֹכִי	אֲדֹנָי	וּמִצְפָּה	עַל־	אַרְיֵה	וַיִּקְרָא	8
mchana	daima	ninasimama	mimi	Bwana	mnara	juu–ya	simba	Na–akapiga–kelele	
H3119	H8548	H5975	H0595	H0136	H4707			H7121	

הַלֵּילוֹת׃	כָּל־	נִצָּב	אָנֹכִי	מִשְׁמַרְתִּי	וְעַל־
wote	usiku	nimesimama	mimi	ulinzi–wangu	na–juu–ya
H3915	H3605	H5324	H0595	H4931	

Mlinzi analia nje, "Bwana, ninasimama juu ya mnara siku zote, kila siku, na kwa nguzo yangu nitasimama usiku wote."

וַיֹּאמֶר	וַיַּעַן	פָּרָשִׁים	צֶמֶד	אִישׁ	רֶכֶב	בָּא	זֶה	וְהִנֵּה־	9
na–akasema	na–akajibu	ya–wapanda–farasi	jozi	la–mtu	gari	linakuja	hili	Na–tazama	
H0559			H6776	H0376	H7393	H0935	H2088	H2009	

שִׁבַּר	אֱלֹהֶיהָ	פְּסִילֵי	וְכָל־	בָּבֶל	נָפְלָה	נָפְלָה	
amezivunja	za–mungu–wake	za–sanamu	na–sanamu–zote	Babeli	imeanguka	Imeanguka	
H7665	H0430	H6456	H3605	H0894	H5307	H5307	

לָאָרֶץ׃
ardhini
H0776

Tazama gari linakuja na wakiwa wawili wawili. anaita, "Babeli umeanguka, umeanguka, na sanamu za kuchonga za miungu yao zimevunjika chini."

יְהוָה	מֵאֵת	שָׁמַעְתִּי	אֲשֶׁר	גֹּרֶן	וּבֶן־	מְדֻשָּׁתִי			10
Yahwe	kutoka–kwa	nilichosikia	kile	wa–sakafu–yangu	na–mwana	Kitu–kilichopurwa–kwangu			
H3068	H0854	H8085		H1637		H4098			

ס	לָכֶם׃	הִגַּדְתִּי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת
(s)	ninyi	nimekutangazieni	wa–Israeli	Mungu	wa–majeshi
		H5046	H3478	H0430	

Watu wangu niliwapururu na kuwapepeta, watoto niliyewatoa kwenye sakafu yangu mwenyeweNilichokisikia kutoka kwa Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, Nimekutangazia wewe.

שֹׁמֵר	מִלַּיְלָה	מַה־	שֹׁמֵר׀	מִשֵּׂעִיר	קֹרֵא	אֵלַי׀	דוּמָה	מַשָּׂא	11
Mlinzi	kutoka–usiku	ni–nini	Mlinzi	kutoka–Seiri	ananiita	Kwangu	wa–Duma	Unabii	
H8104	H3915	H4100	H8104		H7121	H0413	H1746		

מִלָּֽיְלָה׃	מַה־
kutoka–usiku	ni–nini
H3915	H4100

Tamko kuhusu Duma. Mtu mmoja amenita mimi kutoka Seiri, "Mlinzi, ni kitu gani kilichobakizwa usiku?

אֵתָיו׃	שָׁבוּ	בְּעָיוּ	תִּבְעָיוּן	אִם־	לָ֫יְלָה	וְגַם־	בֹּקֶר	אָתָה	שֹׁמֵר	אָמַר	12
njooni	rudini	ulizeni	mtauliza	kama	usiku	na–pia	asubuhi	Inakuja	mlinzi	Anasema	
H0857	H7725	H1158	H1158		H3915	H1571	H1242	H0857	H8104	H0559	

ס
(s)

Mlinzi akasema, "Asubuhi itafika na vilevile usiku. Ikiwa unataka kuuliza basi uliza; na urudi tena."

דְּדָנִים׃	אָרְחוֹת	תָּלִינוּ	בַּעְרַב׀	בַּיַּעַר	בַּעֲרָב	מַשָּׂא	13
ya–Dedani	misafara	mtalala	wa–Arabia	katika–msitu	kuhusu–Arabia	Unabii	
H1720	H0736						

Tamko kuhusu Arabia. Katika jangwa la Arabia mmeutumia usiku, enyi misafara ya Dedanite.

בְּלַחְמוֹ	תֵּימָא	אֶרֶץ	יֹשְׁבֵי׀	מַיִם	הֵתָיוּ	צָמֵא	לִקְרַאת	14
kwa–mkate	ya–Tema	wa–nchi	wakaaji	maji	leteni	mwenye–kiu	Kwa–ajili–ya–kukutana	
H3899	H8485	H0776	H3427	H4325	H0857	H6771	H7125	

נֹדֵד׃	קִדְּמוּ
mkimbizi	mkutane
H5074	H6923

Leteni maji kwa wenye kiu; wenyeji wa nchi ya Tema, waoneni watuhumiwa kwa mikate.

וּמִפְּנֵי׀	נְטוּשָׁה	חֶרֶב	וּמִפְּנֵי	נָדָדוּ	חַרְבוֹת	מִפְּנֵי	כִּי־	15
na–mbele–ya	uliofutwa	upanga	mbele–ya	wamekimbia	panga	mbele–ya	Kwa–sababu	
H6440	H5203	H2719	H6440	H5074	H2719	H6440		

ס	מִלְחָמָה׃	כֹּבֶד	וּמִפְּנֵי	דְּרוּכָה	קֶשֶׁת
(s)	wa–vita	uzito	na–mbele–ya	uliofungwa	upinde
	H4421	H3514	H6440	H1869	H7198

Maana wameukimbia upanga, kutoka upanga unaotolewa, kutoka kwenye upinde ulopinda, na kutokana na uzito wa vita.

כִּשְׁנֵי	שָׁנָה׀	בְּעוֹד	אֵלֶּי	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי־	16
kama–miaka	mwaka–mmoja	Ndani–ya–bado	kwangu	Bwana	amesema	hivyo	Kwa–sababu	
H8141	H8141	H5750	H0413	H0136	H0559	H3541		

קֵדָר׃	כִּבּוּד	כָּל־	וְכָלָה	שָׂכִיר
wa–Kedari	utukufu	utukufu–wote	na–utamalizika	ya–mfanyakazi
H6938	H3519	H3605	H3615	H7916

Maana hili ndilo Bwana alichosema na mimi, "Ndani ya mwaka mmoja, kama mtu aliyeajiriwa kwa mwaka ataona, utukufu wa Kedari utakwisha.

כִּי	יִמְעָטוּ	קֵדָר	בְּנֵי־	גִּבּוֹרֵי	קֶשֶׁת	מִסְפַּר־	וּשְׁאָר		17
kwa–sababu	watapungua	wa–Kedari	wa–wana	mashujaa	ya–upinde	ya–idadi	Na–mabaki		
	H4591	H6938		H1368	H7198	H4557	H7605		
ס	דִּבֶּר׃	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי־	יְהוָה					
(s)	amesema	wa–Israeli	Mungu	Yahwe					
	H1696	H3478	H0430	H3068					

Ni baadhi ya ya wavuta upinde, mashujaa wa Kader watabakia," maana Bwana, Mungu wa Israeli, amesema.

Chapter 22

כֻּלָּךְ	עֲלִית	כִּי־	אֲפוֹא	לָךְ	מַה־	חִזְיוֹן	גַּיְא	מַשָּׂא	1
wewe–wote	umepanda	kwamba	basi	kwako	Ni–nini	la–maono	wa–bonde	Unabii	
H3605	H5927		H0645		H4100	H2384	H1516		
לַנַּגּוֹת׃									
kwenye–paa									
H1406									

Tamko kuhusu bonde la maono:

לֹא	חַלָּלַיִךְ	עַלִּיזָה	קְרִיָה	הוֹמִיָּה	עִיר	מְלֵאָה	וּתְשָׁאוֹת		2
hawakuuawa	waliouawa–wako	wenye–furaha	mji	wenye–makelele	mji	umejaa	Kelele		
H3808		H5947	H7151	H1993		H4395	H8663		
מִלְחָמָה׃	מֵתַי	וְלֹא	חֶרֶב	חַלָּלֶיךָ					
wa–vita	wafu	wala	kwa–upanga	waliouawa					
H4421	H4191	H3808	H2719						

Mji wenye kelele, mji umejaa maovu; wafu hawajauwawa kwa upanga, na hawakuuwawa kwenye vita.

כָּל־	אֻסְרוּ	מִקֶּשֶׁת	יַחַד	נָדְדוּ־	קְצִינַיִךְ	כָּל־			3
wote	wamefungwa	kutoka–upinde	pamoja	wamekimbia	viongozi–wako	Viongozi–wako–wote			
H3605	H0631	H7198		H5074	H7101	H3605			
בָּרֵחוּ׃	מֵרָחוֹק	יַחְדָּיו	אֻסְרוּ	נִמְצָאֶיךָ					
wamekimbia	mbali	pamoja	wamefungwa	waliopatikana					
H1272	H7350		H0631	H4672					

Viongozi wenu wamekimbia pamoja, lakini wamekamatwa pasipo na upinde, wote kwa pamoja wamekamatwa na wamekamatwa pamoja; walikimbia kutoka mbali.

אַל־	בַּבֶּכִי	אֲמָרֵר	מִנִּי	שְׁעוּ	אֲמָרֵרְתִּי	כֵּן	עַל־		4
msijaribu	kulia–kwa–uchungu	niachie	kutoka–kwangu	Acheni	nimesema	hivyo	Kwa–hivyo		
H0408	H1065	H4843		H8159	H0559				
עַמִּי׃	בַּת־	שֹׁד	עַל־	לְנַחֲמֵנִי	תָּאֵיצוּ				
ya–watu–wangu	wa–binti	uharibifu	kwa–sababu–ya	kunifariji	kunifariji				
	H1323	H7701		H5162	H0213				

Hivyo basi, Msiniangalie mimi, nitalia kwa uchungu; msijaribu kunifariji kuhusiana na kuharibika kwa binti ya watu wangu.

יְהוָה	לַאדֹנָי	וּמְבוּכָה	וּמְבוּסָה	מְהוּמָה	יוֹם	כִּי			5
Yahwe	kwa–Bwana	na–kuchanganyikiwa	na–kukanyagwa	ya–machafuko	siku	Kwa–sababu			
H3069	H0136	H3998	H4001	H4103	H3117				
הָהָר׃	אֶל־	וְשַׁוֹעַ	קֵר	מְקַרְקַר	חִזְיוֹן	בְּגֵיא	צְבָאוֹת		
mlima	kwa	na–kilio	ukuta	kubomoa	la–maono	katika–bonde	wa–majeshi		
H2022	H0413		H7023		H2384	H1516			

Maana kuna siku za ghasia, akanyagaye chini, na fujo za Bwana, Yahwe wa majeshi, katika bonge la maono, kuanguka chini kwa ukuta, na watu wanalia juu ya milima.

עֵרָה	וְקִיר	פָּרָשִׁים	אָדָם	בְּרֶכֶב	אַשְׁפָּה	נָשָׂא	וְעֵילָם	6
imefunua	na-Kiri	wapanda-farasi	la-wanadamu	pamoja-na-gari	podo	imebeba	Na-Elamu	
H6168			H0120	H7393	H0827	H5375		

מָגֵן׃
ngao
H4043

Elamu chukua podo juu, na gari la watu na farasi, na kirghizameweka ngao wazi.

וְהַפָּרָשִׁים	רֶכֶב	מָלְאוּ	עֲמָקֶיךָ	מִבְחַר־	וַיְהִי	7
na-wapanda-farasi	magari	yamejaa	mabonde-yako	mabonde-yako-bora	Na-ikawa	
	H7393	H4390	H6010	H4005	H1961	

הַשָּׁעָרָה׃	שָׁתוּ	שָׁת
langoni	wamejipanga	wamejipanga
H8179	H7896	H7896

Siku hiyo ambapo mabonde ulioyachagua yatajaa magari, na farasi watachukua nafasi zao katika lango.

בֵּית	נֶשֶׁק	אֶל־	הַהוּא	בַּיּוֹם	וַתַּבֵּט	יְהוּדָה	מָסָךְ	אֶת	וַיְגַל	8
nyumba	silaha	kwa	hiyo	katika-siku	na-ukaangalia	ya-Yuda	kinga	kinga	Na-akafunua	
	H5402	H0413	H1931	H3117	H5027	H3063	H4539	H0853	H1540	

הַיָּעַר׃
ya-msitu

Atauodoa mbali ulinzi wa Yuda; na utaona siku hiyo utaona silaha katika jumba la msitu.

מֵי	אֶת־	וַתִּקְבְּצוּ	רָבּוּ	כִּי־	רְאִיתֶם	דָּוִד	עִיר־	בְּקִיעֵי	וְאֶת	9
maji	maji	na-mlikusanya	ni-mingi	kwamba	mliona	wa-Daudi	ya-mji	mipasuko	Na	
H4325	H0853	H6908			H7200	H1732		H1233	H0853	

הַתַּחְתּוֹנָה׃	הַבְּרֵכָה
la-chini	ya-bwawa
H8481	H1295

Umeona matawi ya mji wa Daudi, jinsi mlivyowengi, na kukusanya maji katika birika la chini.

הַחוֹמָה׃	לְבַצֵּר	הַבָּתִּים	וַתִּתְּצוּ	סְפַרְתֶּם	יְרוּשָׁלִַם	בָּתֵּי	וְאֶת־	10
ukuta	kuimarisha	nyumba	na-mlibomoa	mlizihesabu	za-Yerusalemu	nyumba	Na	
H2346	H1219		H5422		H3389		H0853	

Umehesabu nyumba za Yerusalemu, na umerarua nyumba chini kuuimarish ukuta.

								11
	הַיִּשָּׁנָה	הַבְּרֵכָה	לְמֵי	הַתַּחְתּוֹנָה	בֵּין	עֲשִׂיתֶם	וּמִקָּוָה	
	la-zamani	ya-bwawa	kwa-maji	kuta-mbili	kati-ya	mlifanya	Na-bwawa	
	H3465	H1295	H4325	H2346	H0996		H4724	

לֹא	מֵרָחוֹק	וְיֹצְרֶהָ	עֲשִׂיתָהּ	אֶל־	הִבַּטְתֶּם	וְלֹא	
hamkuona	zamani	na-aliyeiumba	aliyeifanya	kwa	hamkumtazama	lakini-hamkumtazama	
H3808	H7350	H3335		H0413	H5027	H3808	

רְאִיתֶם׃
hamkuona
H7200

Na umefanya hifadhi katika ya kuta mbili maana maji ya birika la zamani. Maana haukuwahusisha walioujenga mji, walioupanga mji kutoka zamani.

וּלְמִסְפֵּד	לִבְכִי	הַהוּא	בַּיּוֹם	צְבָאוֹת	יְהוִה	אֲדֹנָי	וַיִּקְרָא	12
na–kuomboleza	kwa–kulia	hiyo	katika–siku	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	Na–akawaita	
H4553	H1065	H1931	H3117		H3069	H0136	H7121	

שָׂק׃	וְלַחֲגֹר	וּלְקָרְחָה
gunia	na–kuvaa	na–kunyoa–nywele
H8242	H2296	H7144

Bwana, Yahwe wa majeshi amewaita siku hiyo watu waje kuomboleza na kulia, wanyoe vichwa vyao na kuvaa nguo za magunia.

בָּשָׂר	אָכֹל	צֹאן	וְשָׁחֹט	בָּקָר	וְהָרֹג	וְשִׂמְחָה	שָׂשׂוֹן	וְהַנֵּה	13
nyama	kula	kondoo	na–kuchinja	ng'ombe	kuchinja	na–shangwe	furaha	Na–tazama	
H1320	H0398	H6629		H1241	H2026	H8057	H8342	H2009	

נָמוּת׃	מָחָר	כִּי	וְשָׁתוֹ	אָכוֹל	יַיִן	וְשָׁתוֹת
tutakufa	kesho	kwa–sababu	na–kunywa	kula	divai	na–kunywa
H4191	H4279		H8354	H0398	H3196	H8354

Lakini angalia, badala yake sherehe na furaha, kuuwa ng'ombe na kuchinga kondoo, njooni tule na kunjwa mvinjo maana kesho tutakufa.

הַזֹּה	הֶעָוֹן	יְכֻפַּר	אִם־	צְבָאוֹת	יְהוִה	בְּאָזְנָי	וְנִגְלָה	14
huu	uovu	haitasamehewa	Hakika	wa–majeshi	Yahwe	masikioni–mwangu	Na–imefunuliwa	
H2088	H5771				H3068	H0241	H1540	

פ	צְבָאוֹת׃	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	תְּמֻתוּן	עַד־	לָכֶם
(p)	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	asema	mtakapokufa	hadi	kwenu
		H3069	H0136	H0559	H4191	H5704	

Hili limebanika kwenye masikio yangu na Yahwe wa majeshi: Hakika maovu haya hayatasamehewa, hata utakapokufa, "Amesema Bwana wa majeshi.

עַל־	הַזֶּה	הַסֹּכֵן	אֶל־	בֹּא	לֵךְ־	צְבָאוֹת	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	15
kwa	huyu	msimamizi	kwa	ingia	Nenda	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	amesema	Hivyo	
	H2088	H5532	H0413	H0935	H3212		H3069	H0136	H0559	H3541	

הַבְּיִת׃	עַל־	אֲשֶׁר	שֶׁבְנָא
nyumba	yuko–juu–ya	ambaye	Shebna
			H7644

Bwana, Yahwe wa majeshi, asema hivi, "Nenda kwa huyu kiongozi, kwa Shebana, aliye juu ya nyumba, na umwambie,

קָבֶר	פֹּה	לְךָ	חָצַבְתָּ	כִּי־	פֹּה	לְךָ	וּמִי	פֹּה	לְךָ	מַה־	16
kaburi	hapa	kwako	umechonga	kwamba	hapa	kwako	na–ni–nani	hapa	kwako	Ni–nini	
H6913	H6311		H2672		H6311		H4310	H6311		H4100	

לוֹ׃	מִשְׁכָּן	בַּסֶּלַע	חֹקְקִי	קֹבְרוֹ	מָרוֹם	חֹצְבִי
kwake	makao	katika–mwamba	unayechonga	kaburi–lake	juu	unayechonga
	H4908	H5553	H2710	H6913	H4791	H2672

Ni nina aliyekuruhusu kuchimba kaburi lako mwenyewe, kukata juu ya kaburi na juu ya urefu katika mahali pa kupunzikia ndani mwamba?"

עָטָה׃	וְעֹטֵךְ	גֶּבֶר	טַלְטֵלָה	מְטַלְטֶלְךָ	יְהוָה	הִנֵּה	17
kukamata	na–atakukamata	mwanaume	kutupwa	atakutupa	Yahwe	Tazama	
		H1397	H2925	H2904	H3068	H2009	

Yahwe anakaribia kukutupa chini; mtu mwenye nguvu, anakaribia kukutupa chini; atakuzongazonga.

18

רַחֲבַת	אֶרֶץ	אֵל־	כַּדּוּר	צְנֻפָּה	יִצְנָפְךָ	צָנוֹף
yenye–nafasi–kubwa	nchi	kwenye	kama–mpira	kukunjaliwa	atakukunjalia	Atakukunjalia
H7342	H0776	H0413		H6802	H6801	H6801

בָּיִת	קְלָלֹן	כְּבוֹדֶךָ	מַרְכְּבוֹת	וְשָׁמָּה	תָּמוּת	שָׁמָּה	יָדֵיִם
ya–nyumba	aibu	ya–utukufu–wako	magari	na–huko	utakufa	huko	ya–mikono
	H7036	H3519	H4818	H8033	H4191	H8033	H3027

אֲדֹנֶיךָ׃
ya–bwana–wako
H0113

Atahakikisha anatuzungusha zungusha, na kutupa msukosuko kama mpira kwenye nchi kubwa. Pale utakapokufa, na pale gari lako tukufu litakapo kuwa; utakuwa aibu ya nyumba ya bwana wako!

19

יְהֶרְסֶךָּ׃	וּמִמַּעֲמָדְךָ	מִמְּצָבֶךָּ	וַהֲדַפְתִּיךָ
atakubomoa	na–kutoka–cheo–chako	kutoka–nafasi–yako	Na–nitakusukuma
H2040	H4612	H4673	H1920

"Nami nitakuondoa katika ofisi yako na katika kituo chako. Na utavutwa chini.

20

חִלְקִיָּהוּ׃	בֶּן־	לְאֶלְיָקִים	לְעַבְדִּי	וְקָרָאתִי	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה
wa–Hilkia	mwana	Eliakimu	mtumishi–wangu	na–nitamwita	hiyo	katika–siku	Na–itakuwa
H2518		H0471	H5650	H7121	H1931	H3117	H1961

Na itakuwa hivi kuhusu siku hiyo nitamchukua Eliakimu mtoto wa Hilkia mtumishi wangu.

21

אֶתֵּן	וּמֶמְשַׁלְתְּךָ	אַחַזְקֶנּוּ	וְאַבְנֵטְךָ	כְּתָנְתֶּךָ	וְהִלְבַּשְׁתִּיו	
nitampa	na–mamlaka–yako	nitamfunga	na–mshipi–wako	joho–lako	Na–nitamvika	
H5414	H4475	H2388	H0073	H3801	H3847	

יְהוּדָה׃	וּלְבֵית	יְרוּשָׁלִַם	לְיוֹשֵׁב	לְאָב	וְהָיָה	בְּיָדוֹ
ya–Yuda	na–kwa–nyumba	wa–Yerusalemu	kwa–wakaaji	baba	na–atakuwa	mkononi–mwake
H3063		H3389	H3427	H0001	H1961	H3027

Nitamvisha yeye kwa kanzu yenu na kumvika mkanda wenu, na nitahamisha mamlaka yenu kwenye mikono yake. Atakuwa baba wa wenyeji wa Yerusalemu na katika nyumba ya Yuda.

22

וְאֵין	וּפָתַח	שְׁכֶמּוֹ	עַל־	דָּוִד	בֵּית־	מַפְתֵּחַ	וְנָתַתִּי
na–hakuna	na–atafungua	bega–lake	juu–ya	ya–Daudi	wa–nyumba	ufunguo	Na–nitampa
H0369		H7926		H1732		H4668	H5414

פֹּתֵחַ׃	וְאֵין	וְסָגַר	סֹגֵר
anayefungua	na–hakuna	na–atafunga	anayefunga
	H0369	H5462	H5462

Nitaziweka funguo za nyumba ya Daudi kwenye mabega yake; Atafungua, na hakuna atakayefunga; na atafunga na hakuna atakayefungua.

23

לְבֵית	כָּבוֹד	לְכִסֵּא	וְהָיָה	נָאֱמָן	בְּמָקוֹם	יָתֵד	וּתְקַעְתִּיו
kwa–nyumba	cha–utukufu	kiti–cha–enzi	na–atakuwa	pa–imara	mahali	kigingi	Na–nitamtia
	H3519	H3678	H1961	H0539	H4725	H3489	H8628

אָבִיו׃
ya–baba–yake
H0001

Nami nitamuimarisha yeye, kigingi katika mahali salama, na atakuwa kiti cha utukufu katika nyumba ya baba yake.

הַצֶּאֱצָאִים׀	אָבִיו	בֵּית־	כְּבוֹד	וְכָל	עָלָיו	וְתָלוּ		24
watoto	ya–baba–yake	wa–nyumba	utukufu	utukufu–wote	juu–yake	Na–wataninginia		
H6631	H0001		H3519	H3605		H8518		

כָּל־	וְעַד	הָאֲגֻנּוֹת	מִכְלֵי׀	הַקָּטָן	כְּלֵי	כָּל	וְהַצְּפִעוֹת
vyombo–vyote	hadi	vya–mabakuli	kutoka–vyombo	vidogo	vyombo	vyombo–vyote	na–wazao
H3605	H5704	H0101	H3627		H3627	H3605	H6849

הַנְּבָלִים׃	כְּלֵי
vya–mitungi	vyombo
	H3627

Nao wataangukia juu yake utukufu wote wa baba nyumba ya baba yake, watoto wake na uzao wake na kila chombo kidogo kutoka vikombe mpaka majagi yote.

בַּמָּקוֹם	הַתָּקוּעָה	הַיָּתֵד	תָּמוּשׁ	צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	הַהוּא	בַּיּוֹם	25
mahali	kilichotiwa	kigingi	kitaondoka	wa–majeshi	Yahwe	asema	hiyo	Katika–siku	
H4725	H8628	H3489	H4185		H3068	H5002	H1931	H3117	

עָלֶיהָ	אֲשֶׁר־	הַמַּשָּׂא	וְנִכְרַת׀	וְנָפְלָה	וְנִגְדְּעָה	נָאֻמָן
ulikuwa–juu–yake	ambao	mzigo	na–kitakatiliwa–mbali	na–kitaanguka	na–kitakatwa	pa–imara
			H3772	H5307	H1438	H0539

ס	דִּבֶּר׃	יְהוָה	כִּי
(s)	amesema	Yahwe	kwa–sababu
	H1696	H3068	

Siku hiyo- hili ndilo tamko la Yahwe wa majeshi- kigingi kilichowekwa katika mazingira imara kitatoa njia, utavunjika, na kuanguka, na uzito ulionao utaondoleawa- maana Yahwe amesema.

Chapter 23

שֻׁדַּד	כִּי־	תַּרְשִׁישׁ	אֳנִיּוֹת	הֵילִילוּ׀	צֹר	מַשָּׂא	1
imeharibiwa	kwa–sababu	za–Tarshishi	meli	Ombolezeni	kuhusu–Tiro	Unabii	
H7703		H8659	H0591	H3213	H6865		

לָמוֹ׃	נִגְלָה־	כִּתִּים	מֵאֶרֶץ	מִבֹּוא	מִבַּיִת׀
kwao	imefunuliwa	ya–Kitimu	kutoka–nchi	kutoka–kuingia	kutoka–nyumba
	H1540	H3794	H0776	H0935	

Tamko kuhusu Tiro, Ombolezeni, enyi kondoo wa Tarishishi;

מְלֹאוּךְ׃	יָם	עֹבֵר	צִידוֹן	סֹחֵר	אִי	יֹשְׁבֵי	דֹּמוּ	2
walikujaza	bahari	wakivuka	wa–Sidoni	wafanyabiashara	wa–pwani	wakaaji	Nyamazeni	
H4390	H3220		H6721	H5503	H0339	H3427		

maana hakuna nyumba wala bandari; kutoka katika nchi ya Kyprusi wamefunuliwa hilo.

סְחַר	וַתִּחִי	תְּבוּאָתָהּ	יְאוֹר	קְצִיר	שִׁחוֹר	זֶרַע	רַבִּים׀	וּבְמַיִם	3
soko	na–ikawa	mapato–yake	ya–Nile	mavuno	ya–Shihori	mbegu	mengi	Na–katika–maji	
H5505	H1961	H8393	H2975		H7883	H2233		H4325	

גּוֹיִם׃
la–mataifa

Na juu ya maji mengi ni nafaka za shiho, mazao ya Nile, na uzalishaji wao; mlikuwa wafanya biashara wa kimataifa.

לֹא־	לֵאמֹר	הַיָּם	מָעוֹז	יָם	אָמַר	כִּי־	צִידוֹן	בּוֹשִׁי	4
Sijapata	ikisema	ya–bahari	ngome	bahari	imesema	kwa–sababu	Sidoni	Aibu	
H3808	H0559	H3220	H4581	H3220	H0559		H6721	H0954	

בְּתוּלוֹת׃	רוֹמַמְתִּי	בַּחוּרִים	גִּדַּלְתִּי	וְלֹא	יָלַדְתִּי	וְלֹא־	חָלְתִּי
mabikira	sijalealea	vijana	sijalelea	wala–sijalelea	sijazaa	wala–sijazaa	uchungu–wa–kuzaa
H1330		H0970	H1431	H3808	H3205	H3808	

Kuwa na aibu, Sidoni; maana bahari imenena, mkuu wa bahari. Amesema, "Sijafanya kazi wala kuzaa wala kukuza vijana wadogo wala kuwalea mabinti.

צֹר׃	כִּשְׁמַע	יָחִילוּ	לְמִצְרָיִם	שֶׁמַע	כַּאֲשֶׁר־	5
ya–Tiro	kama–habari	watateseka	kuhusu–Misri	habari	Wakati–wa–habari	
H6865			H4714			

"Pale taarifa ilipofika Misri, watauzunika kuhusu Tire.

אִי׃	יֹשְׁבֵי	הֵילִילוּ	תַּרְשִׁישָׁה	עִבְרוּ	6
wa–pwani	wakaaji	ombolezeni	Tarshishi	Vukeni	
H0339	H3427	H3213	H8659		

Katiza juu ya Tarshishi; Ole wenu, enyi wakazi wa pwani.

יְבַלְּוּהָ	קַדְמָתָהּ	מֵקֶדֶם	מִימֵי־	עַלִיזָה	לָכֶם	הֲזֹאת	7
miguu–yake–ilimchukua	zamani–zake	za–zamani	tangu–siku	yenye–furaha	ndio–kwenu	Je–hii	
H2986	H6927		H3117	H5947		H2063	

לָגוּר׃	מֵרָחוֹק	רַגְלֶיהָ
kukaa–ugeni	mbali	miguu–yake
	H7350	H7272

Je hili limeshawahi kuwatokea, mji wenye furaha, ambao kwa asili yake umetoka katika kipindi cha kale. Ambapo miguu yake imempeleka mbali kuishi kwenye maeneo ya ugenini?

סֹחֲרֶיהָ	אֲשֶׁר	הַמְאַטִירָה	צֹר	עַל־	זֹאת	יָעַץ	מִי	8
wafanyabiashara–wake	ambayo	inayovika–taji	Tiro	dhidi–ya	hili	amepanga	Ni–nani	
H5503			H6865		H2063	H3289	H4310	

אָרֶץ׃	נִכְבְּדֵי־	כְּנַעֲנֶיהָ	שָׂרִים
wa–nchi	wenye–heshima	na–Wakanaani–wake	ni–wakuu
H0776	H3513		H8269

Ni nani aliyepanga haya dhidi ya Tire, mtoa mataji, ambao wafanyabiashara wake ni wakuu, ambao wafanyabiashara ni watu wa kuheshimika duniani?

לְהָקֵל	צְבִי	כָּל־	גְּאוֹן	לְחַלֵּל	יְעָצָהּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	9
kudhalilisha	uzuri	cha–kila	kiburi	kunajisi	amepanga	wa–majeshi	Yahwe	
H7043		H3605	H1347		H3289		H3068	

אָרֶץ׃	נִכְבְּדֵי־	כָּל־
wa–nchi	wenye–heshima	wenye–heshima–wote
H0776	H3513	H3605

Yahwe wa majeshi amepanga kuharibu kiburi chake na utukufu wake, na kuwahaibisha waheshimiwa wote wa dunia.

עוֹד׃	מֵזַח	אֵין	תַּרְשִׁישׁ	בַּת־	כַּיְאֹר	אַרְצֵךְ	עִבְרִי	10
tena	mshipi	hakuna	ya–Tarshishi	binti	kama–Nile	nchi–yako	Vuka	
H5750		H0369	H8659	H1323	H2975	H0776		

Lima katika shamba lako, kama mtu alimavyo Nile, ewe binti Tarishishi. Maana hakuna tena eneo la soko huko Tite.

11

אֶל־	צִוָּה	יְהוָה	מַמְלָכוֹת	הִרְגִּיז	הַיָּם	עַל־	נָטָה	יָדוֹ
kuhusu	ameagiza	Yahwe	falme	ametetemesha	bahari	juu–ya	amenyosha	Mkono–wake
H0413	H6680	H3068	H4467	H7264	H3220		H5186	H3027

מָעֻזֶּיהָ׃	לַשְׁמֵד	כְּנַעַן
ngome–zake	kuharibu	Kanaani
H4581	H8045	

Yahwe amenyoosha mkono wake juu ya bahari, na ametingisha falme; na amepewa amri juu ya Fonensia, kuziharibu ngome.

12

בַּת־	בְּתוּלַת	הַמְעֻשָּׁקָה	לַעֲלוֹז	עוֹד	תּוֹסִיפִי	לֹא־	וַיֹּאמֶר
binti	bikira	uliyekandamizwa	kufurahi	tena	hutendelea	Hutaendelea	Na–akasema
H1323	H1330	H6231	H5937	H5750	H3254	H3808	H0559

לָךְ׃	נָוּחַ	לֹא־	שָׁם	גַּם־	עֲבֹרִי	קוּמִי	(כִּתִּים)	[כתיים]	צִידוֹן
pumziko	hutapata	hutapata	huko	hata	vuka	simama	Kitimu	(k)	ya–Sidoni
	H5117	H3808	H8033	H1571			H3794	H3794	H6721

Amesema, ''Hamtofurahia tena, binti bikira wa Sidoni uliyenyanyasika; nyanyuka, pitia Kyprusi; lakini wala hapatakuwa na punziko.''

13

יְסָדָהּ	אַשּׁוּר	הָיָה	לְאִ	הָעָם	זֶה	כַּשְׂדִּים	אֶרֶץ	וְהֵן
ilianzisha	Ashuru	halikuwepo	halikuwepo	taifa	hili	ya–Wakaldayo	nchi	Tazama
H3245	H0804	H1961	H3808		H2088	H3778	H0776	H2005

אַרְמְנוֹתֶיהָ	עֹרְרוּ	(בַּחוֹנָיו)	[בחיניו]	הֵקִימוּ	לְצִיִּים
majumba–yake	walivunja	(minara–yake	(k)	walijenga	kwa–wanyama–wa–jangwani
H0759	H6209	H0975	H0975		H6728

לְמַפֵּלָה׃	שָׂמָהּ
magofu	waliifanya

Tazama nchi ya Wakaldayo. Hawa watu wamesitisha kuishi pale; Waasiria wamelifanya jangwa la wanyama pori. Wameizingira minara; wameliharibu eneo lao; wamelifanya kuwa chungu cha uharibifu.

14

ס	מָעֻזְּכֶן׃	שֻׁדַּד	כִּי	תַּרְשִׁישׁ	אֳנִיּוֹת	הֵילִילוּ
(s)	ngome–yenu	imeharibiwa	kwa–sababu	za–Tarshishi	meli	Ombolezeni
	H4581	H7703		H8659	H0591	H3213

Omboleza ewe kondoo wa Tarishishi; maana kimbilio lako limeharibiwa.

15

כִּימֵי	שָׁנָה	שִׁבְעִים	צֹר	וְנִשְׁכָּחַת	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה
kama–siku	miaka	miaka–sabini	Tiro	na–itasahaulika	hiyo	katika–siku	Na–itakuwa
H3117	H8141	H7657	H6865	H7911	H1931	H3117	H1961

כְּשִׁירַת	לְצֹר	יִהְיֶה	שָׁנָה	שִׁבְעִים	מִשֹּׁק	אֶחָד	מֶלֶךְ
kama–wimbo	kwa–Tiro	itakuwa	miaka	miaka–sabini	mwisho–wa	mmoja	za–mfalme
	H6865	H1961	H8141	H7657	H7093	H0259	H4428

הַזּוֹנָה׃
wa–kahaba
H2181

Katika siku hiyo, Tire itasaulika kwa miaka sabini, kama siku za mfalme. Baada ya miaka sabini kuisha huko Tire kutatokea kitu kama wimbo wa malaya.

16 קְחִי כִנּוֹר כִּנּוּבִי זוֹנָה קַהָבָה עִיר מְגִי סְבִי זוּנְגוּקָה כִּנּוּבִי קְחוּקוּאָה
Chukua kinubi, nenda zunguka mji, mmewasahau malaya; cheza kinubi vizuri, imba nyimbo nyingi, ili uweze kukumbuka.

17 וְהָיָה נָא תַרוּדִי צֹר תִּירוֹ אֶת יְהוָה יִפְקֹד אֶת שִׁבְעִים שָׁנָה מִיקָצ שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה צֹר כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה
Itatokea baada ya miaka sabini, Yahwe ataisaidia Tire, na wataanza kututafuta pesa tena kwa kufanya kazi ya umalaya, na atafanya utumishi wake katika falme za dunia.

18 וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עָתִיק׃ פ
Faida yake na mapato yake yatatengwa kwa ajili ya Yahwe. Hayatahifadhiwa wala hayatakuwa na hazina, maana faida yao watapewa wale wanoishi mdhebauni mwa Yahwe na yatatumika kuwasambazia chakula cha kutosha na kupata mavazi yenye viwango bora.

Chapter 24

1 הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ וְעִוָּה פָּנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ׃
Angalia Yahwe anakaribia kuifanya dunia kuwa utupu, kuhiharibu, kuharibu uso wake, na kuwatawanya wenyeji wake.

כַּשִּׁפְחָה	כַּאדֹנָיו	כַּעֶבֶד	כַּכֹּהֵן	כָּעָם	וְהָיָה	2
kama–mjakazi	kama–bwana–wake	kama–mtumwa	kama–kuhani	kama–watu	na–itakuwa	
H8198	H0113	H5650	H3548		H1961	

כַּנֹּשֶׁה	כַּלֹּוֶה	כַּמַּלְוֶה	כַּמּוֹכֵר	כַּקּוֹנֶה	כַּגְּבִרְתָּה
kama–mdaiwa	kama–mkopaji	kama–mkopeshaji	kama–muuzaji	kama–mnunuzi	kama–bibi–yake
H5383			H4376	H7069	H1404

בּוֹ׃	נֹשֶׁא	כַּאֲשֶׁר
kwake	anayedai	kama–yule
	H5378	

Itakuwa kama ilivyo kwa watu itakuwa hivyo hivyo kwa kuhani; na kwa watumishi na kwa bwana wake, na kwa mfanyakazi wa ndani itakuwa hivyo na kwa tajiri yake, ndivyo itakavyokuwa kwa anayeuza na anayenunua; ndivyo itakavyokwa kwa wenye kupata faida na wenye madeni, na wale wennye kupokea faida itakuwa hivyo hivyo kwa wale wenye kutoa faida.

יְהוָה	כִּי	תִּבּוֹז	וְהִבּוֹז	הָאָרֶץ	תִּבּוֹק	וְהִבָּוֹק	3
Yahwe	kwa–maana	itatekwa–nyara	na–kutekwa–nyara	nchi	itakuwa–tupu	kutupu–kabisa	
H3068		H0962	H0962	H0776			

הַזֹּה׃	הַדָּבָר	אֶת־	דִּבֶּר
hili	neno	neno	amesema
H2088	H1697	H0853	H1696

Dunia itaharibiwa kabisa na kufanjwa ukiwa; maana Yahwe amenena maneno hayo. Dunia imekauka kabisa na kunyauka,

מְרוֹם	אֻמְלְלוּ	תֵּבֵל	נָבְלָה	אֻמְלְלָה	הָאָרֶץ	נָבְלָה	אָבְלָה	4
walio–juu	wanadhoofika	ulimwengu	inanyauka	inadhoofika	nchi	inanyauka	inaomboleza	
H4791	H0535	H8398		H0535	H0776		H0056	

הָאָרֶץ׃	עַם־
wa–nchi	watu
H0776	

Dunia inazimia n kudhohofika. Watu maarufu wa duniani watapotezwa.

חָלְפוּ	תּוֹרֹת	עָבְרוּ	כִּי־	יֹשְׁבֶיהָ	תַּחַת	חָנְפָה	וְהָאָרֶץ	5
wamebadilisha	sheria	wamevuka	kwa–maana	wakazi–wake	chini–ya	imenajisiwa	na–nchi	
H2498	H8451			H3427	H8478	H2610	H0776	

עוֹלָם׃	בְּרִית	הֵפֵרוּ	חֹק
la–milele	agano	wamevunja	amri
H5769	H1285		H2706

Dunia inavutwa na watu wakao ndani yake kwa sababu wamepindisha sheria, wameibadili amri na wamevunja agano la milele.

עַל־	בָּהּ	יֹשְׁבֵי	וַיֵּאָשְׁמוּ	אֶרֶץ	אָכְלָה	אָלָה	כֵּן	עַל־	6
kwa–sababu	wake	wakazi	na–wanaadhibiwa	nchi	inakula	laana	hiyo	kwa–sababu	
		H3427	H0816	H0776	H0398	H0423			

מְזֹעָר׃	אֱנוֹשׁ	וְנִשְׁאַר	אֶרֶץ	יֹשְׁבֵי	חָרוּ	כֵּן
wachache	watu	na–wamebaki	wa–nchi	wakazi	wamechomwa	hiyo
H4213	H0582	H7604	H0776	H3427	H2787	

Hivyo basi laana inaitafuna nchi, na wenyeji wake wamekutwa na makosa. Wakaao duniani wanateketea, na watu wachache wameachwa.

לֵב׃	שִׂמְחֵי־	כָּל־	נֶאֶנְחוּ	גֶּפֶן	אֻמְלְלָה־	תִּירוֹשׁ	אָבַל	7
wa–moyo	wenye–furaha	wote	wanaugua	mzabibu	inadhoofika	divai–mpya	inaomboleza	
	H8056	H3605	H0584	H1612	H0535	H8492	H0056	

Divai mpya imekauka, mizabibu imenyauka, na mioyo yote iliyochangamka inaugua.

מְשׂוֹשׂ	שָׂבַת	עַלִּיזֵים	שְׁאוֹן	חָדַל	תִּפִּים	מְשׂוֹשׂ	שָׂבַת	8
furaha	imekoma	ya-wanaoshangilia	kelele	imekwisha	ya-matari	furaha	imekoma	
H4885		H5947	H7588	H2308	H8596	H4885		

כִּנּוֹר׃
ya-kinubi
H3658

Sauti ya furha ya kigoma inasimama, na kelele za wenye furaha zimekwisha, na furaha ya kinubi imesitishwa.

לִשְׁתָּיו׃	שֵׁכָר	יֵמַר	יַיִן	יִשְׁתּוּ־	לֹא	בַּשִּׁיר	9
kwa-wanaokunywa	kileo	itakuwa-chungu	mvinyo	wakinywa	hawatakuwa	kwa-wimbo	
H8354	H7941	H4843	H3196	H8354	H3808		

Hawatakunjwa mvinyo tena na kuimba, bia chungu kwa wale wanokunywa.

מִבּוֹא׃	בָּיִת	כָּל־	סָגֻר	תֹּהוּ	קִרְיַת־	נִשְׁבָּרָה	10
kutoka-kuingia	nyumba	nyumba-zote	zimefungwa	wa-machafuko	mji	imevunjwa	
H0935		H3605	H5462	H8414	H7151	H7665	

Mji uliochafuka umeangushwa chini; kila nyumba imefungwa na hakuna kitu.

מְשׂוֹשׂ	גָּלָה	שִׂמְחָה	כָּל־	עָרְבָה	בָּחוּצוֹת	הַיַּיִן	עַל־	צְוָחָה	11
shangwe	imeondoka	furaha	furaha-yote	imekwisha	mitaani	mvinyo	kwa-ajili-ya	kilio	
H4885	H1540	H8057	H3605	H6150	H2351	H3196		H6682	

הָאָרֶץ׃
ya-nchi
H0776

Kuna kilio mtaani kwa sababu ya mvinyo; furaha yote imetiwa giza, furaha ya nchi imetoweka.

שָׁעַר׃	יֻכַּת־	וּשְׁאִיָּה	שַׁמָּה	בָּעִיר	נִשְׁאַר	12
lango	limepigwa	na-maangamizi	ukiwa	mjini	imebaki	
H8179	H3807	H7591	H8047		H7604	

Ndani ya mji kumebaki ukiwa, na lango limebolewa kwa uharibifu.

זֵּית	כְּנֹקֵף	הָעַמִּים	בְּתוֹךְ	הָאָרֶץ	בְּקֶרֶב	יִהְיֶה	כֹּה	כִּי	13
kwa-mzeituni	kama-kupigwa	mataifa	kati-ya	nchi	katikati-ya	itakuwa	hivyo	kwa-maana	
H2132	H5363		H8432	H0776	H7130	H1961	H3541		

בָּצִיר׃ כָּלָה אִם־ כִּעוֹלֵלֹת
mavuno-ya-zabibu kumalizika baada-ya kama-masalio
H1210 H3615 H5955

Hivi ndivyo itakavyofanyika kwa dunia yote mwiongoni mwa mataifa, pale mti wa mzabibu utakapopigwa, na waokotapo zabibu baada mavuno yake kuwa tayari.

צָהֲלוּ	יְהוָה	בִּגְאוֹן	יָרֹנּוּ	קוֹלָם	יִשְׂאוּ	הֵמָּה	14
watapiga-kelele	wa-Yahwe	kwa-utukufu	watashangilia	sauti-zao	watainua	hao	
	H3068	H1347			H5375	H1992	

מִיָּם׃
kutoka-baharini
H3220

Watanyanyua saut zao na kupiga keleleYahwe mwenye enzi, na utapaza sauti kutoka kwenye bahari.

15 יְהוָה שָׁם הַיָּם בְּאִיֵּי יְהוָה כִּבְּדוּ בָּאֳרִים כֵּן עַל־
la–Yahwe jina vya–bahari katika–visiwa Yahwe mtukuzeni mashariki hiyo kwa–sababu
H3068 H8034 H3220 H0339 H3068 H3513

ס יִשְׂרָאֵל׃ אֱלֹהֵי
— wa–Israeli Mungu
H3478 H0430

Hivyo basi mashariki mtukuze Yahwe, na katika kisiwa cha bahari tukuzeni jina la Yahwe, Mungu wa Israeli.

16 וְאֹמַר לַצַּדִּיק צְבִי שָׁמַעְנוּ זִמְרַת הָאָרֶץ מִכְנַף
na–nikasema kwa–mwenye–haki utukufu tumesikia nyimbo za–nchi kutoka–pembe
H0559 H6662 H8085 H2158 H0776 H3671

בּוֹגְדִים וּבֶגֶד בָּגָדוּ בָּגְדִים בֹּגְדִים לִי אָוֹי לִי רָזִי־ לִי רָזִי־
wasaliti na–usaliti wamesaliti wasaliti wangu ole kwangu siri–yangu kwangu siri–yangu
H0898 H0898 H0898 H0188 H7334 H7334

בָּגָדוּ׃
wamesaliti
H0898

Kutoka umbali wa sehemu ya dunia tumesika nyimbo, "Utukufu kwa watu wenye haki! Lakini nikasema, "Nimepita mbali, Ole juu wangu! Wasaliti walshulika na wenye hila; ndio, wasaliti walishuhulika na wenye hila."

17 הָאָרֶץ׃ יוֹשֵׁב עָלַיִךְ פַּחַד וָפַחַת וָפָח
wa–nchi mkazi juu–yako na–mtego na–shimo hofu
H0776 H3427 H6354 H6343

Hofu, shimo, na mtego yako juu yako, wenyeji wa dunia.

18 וְהָיָה ׀ פָּחַד הַפַּחַת אֶל־ יִפָּל הַפַּחַד מִקּוֹל הַנָּס וְהָעוֹלֶה
na–itakuwa akimbiye kutoka–sauti ya–hofu ataanguka ndani–ya shimo na–apandaye
H1961 H5127 H6343 H5307 H0413 H6354 H5927

מִתּוֹךְ הַפַּחַת יִלָּכֵד בַּפָּח כִּי־ אֲרֻבּוֹת מִמָּרוֹם
kutoka–katikati shimo atanaswa kwa–mtego kwa–maana madirisha kutoka–juu
H8432 H6354 H3920 H6343 H0699 H4791

נִפְתָּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
yamefunguliwa na–yanatetemeka misingi ya–nchi
H7493 H4146 H0776

Amekimbia maana sauti ya hofu itaanguka kwenye shimo, na anayekuja juu katikati ya shimo atanaswa na mtego. Madirisha ya mbinguni yatafunguliwa, na misingi ya dunia itatikisika.

19 רֹעָה הֵתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פָּרוֹר הֵתְפּוֹרְרָה אֶרֶץ מוֹט
kuvunjika–vunjika imevunjika nchi kupasuka–pasuka imepasuka nchi kutikisika–tikisika
H0776 H6565 H0776 H4131

הֵתְמוֹטְטָה אָרֶץ׃
imetikisika nchi
H4131 H0776

Dunia itangamizwa kabisa, dunia itapasukia mbali; dunia itatatikisika vikali.

20 נוֹעַ כַּמְּלוּנָה וְהֻתְנוֹדְדָה כַּמְּשִׁכּוֹר אֶרֶץ תָּנוּעַ
kuyumba–yumba kama–kibanda na–inayumbayumba kama–mlevi nchi inayumba
H5128 H4412 H5110 H7910 H0776 H5128

ס קוּם׃ תֹּסִיף וְלֹא־ וְנָפְלָה פִּשְׁעָהּ עָלֶיהָ וְכָבֵד
— kusimama tena na–haitasimama na–itaanguka uasi–wake juu–yake na–imekuwa–nzito
H3254 H3808 H5307 H6588 H3513

Dunia itajikongoja kama mlevi na itachezacheza kurudi nyuma na mbele kama kibanda. Dhambi zao zitakuwa nzito juu yao na zitaanguka na hazitasimama tena.

וְעַל־	בַּמָּרוֹם	הַמָּרוֹם	צְבָא	עַל־	יְהוָה	יִפְקֹד	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	21
na–juu–ya	juu	la–juu	jeshi	juu–ya	Yahwe	ataadhibu	ile	katika–siku	na–itakuwa	
	H4791	H4791			H3068		H1931	H3117	H1961	

הָאֲדָמָה׃	עַל־	הָאֲדָמָה	מַלְכֵי
ardhi	juu–ya	wa–ardhi	wafalme
H0127		H0127	H4428

Itakuwa siku hiyo ambayo Yahwe ataliadhibu jeshi la aliye juu mahali pa juu, na falme za dunia katika dunia.

עַל־	וְסֻגְּרוּ	בּוֹר	עַל־	אַסִּיר	אֱסֻפָּה	וְאָסְפוּ		22
ndani–ya	na–watafungwa	shimo	ndani–ya	kama–wafungwa	mkusanyiko	na–watakusanywa		
	H5462			H0616	H0626	H0622		

יִפָּקֵדוּ׃	יָמִים	וּמֵרֹב	מַסְגֵּר
wataadhibiwa	wa–siku	na–baada–ya–wingi	gereza
	H3117	H7230	H4525

Watakusanyika pamoja, wafungwa katika shimo, na watafungw gerezani; na baada ya siku nying watadhibiwa.

צְבָאוֹת	יְהוָה	מָלַךְ	כִּי־	הַחַמָּה	וּבוֹשָׁה	הַלְבָנָה	וְחָפְרָה	23
wa–majeshi	Yahwe	ametawala	kwa–maana	jua	na–utaaibishwa	mwezi	na–utaaibika	
	H3068			H2535	H0954	H3842	H2659	

פ	כָּבוֹד׃	זְקֵנָיו	וְנֶגֶד	וּבִירוּשָׁלִַם	צִיּוֹן	בְּהַר	
—	utukufu	wazee–wake	na–mbele–ya	na–Yerusalemu	Sayuni	katika–mlima	
	H3519	H2205	H5048	H3389	H6726	H2022	

Halafu Mwenzi utatiwa aibu na jua pia litatwa aibu, maana Yahwe wa majeshi atatawala katika mlima Sayuni na Yerusalemu, kabla ya wazee wake katika utukufu.

Chapter 25

עָשִׂיתָ	כִּי	שִׁמְךָ	אוֹדֶה	אֲרוֹמְמֶךָּ	אַתָּה	אֵלִי	יְהוָה	1
umefanya	kwa–sababu	jina–lako	nitasifu	nitakukuza	wewe	Mungu–wangu	Yahwe	
		H8034	H3034			H0430	H3068	

אֹמֶן׃	אֱמוּנָה	מֵרָחוֹק	עֵצוֹת	פֶּלֶא
wa–kweli	uaminifu	ya–zamani	mipango	maajabu
H0544	H0530	H7350	H6098	H6382

Yahwe wewe ni Mungu wangu; nitakutukuza wewe, nitalisifu jina lako; maana umetenda matendo ya ajabu, mambo uliyoyapanga toka zamaini, kwa uaminifu na ukamilifu.

אַרְמוֹן	לְמַפֵּלָה	בְּצוּרָה	קִרְיָה	לַגָּל	מֵעִיר	שֵׂמְתָּ	כִּי		2
jumba	kuwa–magofu	wenye–ngome	mji	lundo	mji–kuwa	umefanya	Kwa–sababu		
H0759		H1219	H7151	H1530					

יִבָּנֶה׃	לֹא	לְעוֹלָם	מֵעִיר	זָרִים
jengwa	hauta	milele	kutoka–mji	la–wageni
H1129	H3808	H5769		

Maana umeufanya mji kuwa chungu, ngome ya mji, uharibifu na ngome ya wageni kuwa si mji.

3 עַל־ כֵּן יִכְבְּדוּךָ עַם־ עֻז קִרְיַת גּוֹיִם עָרִיצִים
Kwa– hivyo watakuheshimu watu– wenye–nguvu mji wa–mataifa ya–kutisha
H5794 H7151 H6184

יִרָאוּךָ׃
watakuogopa
H3372

Hivyo basi watu wenye nguvu watakutukuza wewe; na mji waishio watu wasio na ukatili watakuogopa wewe.

4 כִּי־ מָעוֹז הָיִיתָ לַדָּל מָעוֹז לָאֶבְיוֹן בַּצַר־ לוֹ
Kwa–sababu– umekuwa ngome kwa–maskini ngome kwa–mhitaji katika–dhiki– yake
H1961 H4581 H1800 H4581 H0034

עָרִיצִים כְּזֶרֶם קִיר׃
ya–wakatili pumzi kwa–sababu kutokana–na–joto kivuli kutokana–na–dhoruba kimbilio
H6184 H7307 H6738 H2230 H4268

ya–ukuta ni–kama–dhoruba
H7023 H2230

Maana umekuwa katika eneo salama kwa aliye masikni, makazi kwa mhitaji ambaye yuko kwenye dhiki- makazi kwa aliyeko kwenye dhoruba na kivuli kwa aliyeko kwenye jua. Pale punzi ya watu wakatili imekuwa kama dhoruba dhidi ya ukuta,

5 זְמִיר בְּצַל חֹרֶב תַּכְנִיעַ זָרִים שְׁאוֹן בְּצָיוֹן כְּחֹרֶב
wimbo cha–wingu kwa–kivuli joto utashushia ya–wageni kelele katika–ukavu Kama–joto
H2158 H5645 H6738 H3665 H7588 H6724

עָרִיצִים יַעֲנֶה׃ פ
wa–wakatili utanyamazishwa ¶
H6184

na jua kwenye aridhi kavu, na watazuia kelele za wageni, kama vile jua linavyozuiliwa na kivuli cha mawingu, hivyo basi nyimbo wasio na makosa zimejibiwa.

6 וְעָשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת לְכָל־ הָעַמִּים הַזֶּה בָּהָר מִשְׁתֶּה
Na–atafanya Yahwe wa–majeshi kwa–watu–wote– watu katika–mlima huu karamu
H3068 H3605 H2022 H2088 H4960

שְׁמָנִים שִׁמְרֵי־ שְׁמָנִים מְמֻחָיִם שִׁמְרִים מִשְׁתֵּה שְׁמָנִים
ya–vyakula–vinono ya–divai–iliyozeeka vyakula–vinono vyenye–mafuta divai–iliyozeeka karamu vinono
H8081 H8105 H8081 H8105 H4960 H8081

מְזֻקָּקִים׃
iliyochujwa
H2212

Katika mlima huu Yahwe wa majeshi atafanya kwa watu sikukuu ya ya vitu vilivyonona, na mvinyo uliochaguliwa, zabuni ya nyama na sikuku juu ya sira.

7 כָּל־ עַל־ הַלּוּט וְהַלּוּט פְּנֵי־ הַזֶּה בָּהָר וּבְלַע
watu–wote– juu–ya– lililofunikwa pazia uso–wa– huu katika–mlima Na–ataharibu
H3605 H3874 H3875 H6440 H2088 H2022 H1104

הַגּוֹיִם׃ כָּל־ עַל־ הַנְּסוּכָה וְהַמַּסֵּכָה הָעַמִּים
mataifa mataifa–yote– juu–ya– kilichotandazwa na–kitambaa watu
H3605 H5259

Na katika mlima huu atauharibu mfuniko uliowekwa juu watu wote, na mtandao wa kusuka juu ya mataifa.

כָּל־	מֵעַל	דִּמְעָה	יְהוָה	אֲדֹנָי	וּמָחָה	לָנֶצַח	הַמָּוֶת	בִּלַּע		8
nyuso–zote–	kutoka–juu–ya	machozi	Yahwe	Bwana	na–atafuta	milele	mauti	Ataiumeza		
H3605		H1832	H3069	H0136		H5331	H4194	H1104		

כִּי	הָאָרֶץ	כָּל־	מֵעַל	סָיר	עַמּוֹ	וְחֶרְפַּת	פָּנִים	
kwa–sababu	nchi	nchi–yote–	kutoka–juu–ya	ataondoa	ya–watu–wake	na–aibu	nyuso	
	H0776	H3605		H5493		H2781	H6440	

פ	דִּבֶּר׃	יְהוָה
¶	amesema	Yahwe
	H1696	H3068

Atameza kifo daima, na Bwana Yahwe atayafuta machozi katika nyuso zetu; na aibu ya watu wake itatupwa mbali kutoka duniani kote, maana Yahwe amesema hivyo.

לוֹ	קִוִּינוּ	זֶה	אֱלֹהֵינוּ	הִנֵּה	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְאָמַר	9
yeye	tulimngojea	huyu	Mungu–wetu	Tazama	hiyo	katika–siku	Na–itasemwa	
	H2088	H0430		H2009	H1931	H3117	H0559	

בִּישׁוּעָתוֹ׃	וְנִשְׂמְחָה	נָגִילָה	לוֹ	קִוִּינוּ	יְהוָה	זֶה	וְיוֹשִׁיעֵנוּ
katika–wokovu–wake	na–tufurahi	tushangilie	yeye	tulimngojea	ni–Yahwe	Huyu	na–atatuokoa
H3444	H8055	H1523			H3068	H2088	H3467

Yatazungumzwa katika siku hiyo, "Huyu ni Mungu wetu; na tunayemngoja, na atatuokoa. Huyu ni Yahwe; tuliyemngoja, tutafurahia na kushangilia wokovu wake."

מוֹאָב	וְנָדוֹשׁ	הַזֶּה	בָּהָר	יְהוָה	יַד־	תָּנוּחַ	כִּי־		10
Moabu	na–atakanyagwa	huu	katika–mlima	wa–Yahwe	mkono–	itapumzika	Kwa–sababu–		
H4124	H1758	H2088	H2022	H3068	H3027	H5117			

מַדְמֵנָה׃	)בְּמוֹ(	]במי[	מַתְבֶּן	כְּהִדּוּשׁ	תַּחְתָּיו	
shimo–la–mbolea	katika	[katika–maji]	kwa–majani	kama–kukanyagwa	chini–yake	
H4087	H1119	H4325	H4963	H1758	H8478	

Maana katika mlima huu mkono wa Bwana utashuka; na Moabu itakanyagwakangwa chini kwenye eneo lake, na hata majani yatakanyagwakanyagwa chini katika shimo lililojaa mbolea.

לִשְׂחוֹת	הַשֹּׂחֶה	יִפְרֹשׂ	כַּאֲשֶׁר	בְּקִרְבּוֹ	יָדָיו	וּפֵרַשׂ		11
kuogelea	mwogeleaji	anavyotandaza	kama–vile	katikati–yake	mikono–yake	Na–atatandaza		
H7811	H7811	H6566		H7130	H3027	H6566		

יָדָיו׃	אֶרְבּוֹת	עִם	גְּאוָתוֹ	וְהִשְׁפִּיל	
wa–mikono–yake	ujanja	pamoja–na	kiburi–chake	na–atashusha	
H3027	H0698		H1346	H8213	

Wataitawnya mikono yao katikati yao, kama vile mpiga mbizi atawanyavyo mikono yake wakati akipiga mbizi. Lakini Bwana atashusha kiburi chao chini japo kuwa na ujuzi katika mikono yao.

עָפָר׃	עַד־	לָאָרֶץ	הִגִּיעַ	הִשְׁפִּיל	הֵשַׁח	חוֹמֹתֶיךָ	מִשְׂגַּב	וּמִבְצַר	12
mavumbi	hadi–	ardhini	ataifisha	ataishusha	ataiinamisha	ya–kuta–zako	ya–juu	Na–ngome	
H6083	H5704	H0776	H5060	H8213	H7817	H2346		H4013	

ס
¶

Na ataiangusha chini kwenye aridhi kuta za ngome, kwenye mavumbi.

Chapter 26

1 בַּיּוֹם הַהוּא יוּשַׁר־הַשִּׁיר הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה עִיר עֻזֹּ֑
Siku hiyo wimbo huu utaimbwa katika nchi ya Yuda: Mji
wenye–nguvu– Mji ya–Yuda katika–nchi huu wimbo– utaimbwa hiyo Katika–siku
H5794 H3063 H0776 H2088 H7891 H1931 H3117

יְשׁוּעָה חוֹמוֹת וָחֵל׃ יָשִׁית
wokovu kuta na–ngome ataweka
H3444 H2346 H2426 H7896

Tuna mji imara; Mungu amefanya wokovu katika kuta na ngome zake.

2 פִּתְחוּ שַׁעֲרִים וְיָבֹא גוֹי־צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמוּנִים׃
Fungua langoni, ili mataifa yenye haki yaweze kuingia ndani.
Fungua malango na–liingie taifa– lenye–haki linaloshika uaminifu
H8179 H0935 H6662 H8104 H0529

3 יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר שָׁלוֹם שָׁלוֹם בְּךָ בָּטוּחַ׃
Akili mlionayo, mtamuhifadhi yeye katika amani kamili, maana anawamini ninyi.
Nia imara utailinda katika–amani amani kwako inategemea
H3336 H5564 H5341 H7965 H7965 H0982

4 בִּטְחוּ בַיהוָה עֲדֵי־עַד כִּי בְיָהּ יְהוָה צוּר עוֹלָמִים׃
Mtegemee Yahwe milele– na–milele kwa–sababu katika–Yah Yahwe Mwamba wa–milele
H0982 H3068 H5704 H5703 H3050 H3068 H6697 H5769

Mwamini Yahwe daima; maana Yaha, Yahwe, ni mwamba wa milele.

5 כִּי שֹׁחֵי יוֹשְׁבֵי מָרוֹם קְרְיָה נְשְׂגָּבָה יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילֶהָ׃
Kwa–sababu amewaangusha wakaaji wa–juu mji ulioinuliwa anaushusha anaushusha anaushusha
H3050 H7817 H3427 H4791 H7151 H7682 H8213 H8213 H8213

עָפָר׃ עַד־הֵ֑ אֶרֶץ עַד־נָגִיעָה מַעֲמֵי פַּעֲמֵי
mavumbi hadi– anaufikisha nchi hadi–
H6083 H5704 H5060 H0776 H5704

Maana atawashusha wale wote wenye kiburi; mji ulio juu atushusha chini, ataushusha chini kwenye aridhi; na ataulinganisha na mavumbi.

6 תִּרְמְסֶנָּה רֶגֶל מִגּוּ רַגְלֵי עֲנִי פַּעֲמֵי דַלִּים׃
Utakanyagwakanyagwa chini na miguu ya walio masikini na wahitaji.
Utaukanyaga mguu miguu ya–maskini hatua za–wahitaji
H7429 H7272 H7272 H6041 H6471 H1800

7 אֹרַח לַצַּדִּיק מֵישָׁרִים יָשָׁר אֻלִּיעָדִלִי מַעְגָּל צַדִּיק תְּפַלָּס׃
Njia ya–mwenye–haki ni–sawa Uliye–adili mapito ya–mwenye–haki unasawazisha
H0734 H4339 H3477 H4570 H6662 H6424

Mapito ya mwenye haki yamenyooka, Wenye haki; mapito ya wenye haki umeyanyoosha.

8 אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ
Ndiyo katika–njia ya–hukumu–zako Yahwe tunakungojea kwa–jina–lako
H0637 H0734 H4941 H3068 H6960 H8034

וְלִזְכָרְךָ תַּאֲוַת־נָפֶשׁ׃
na–kwa–kumbukumbu–yako hamu– ya–nafsi
H2143 H8378 H5315

Ndio, kaika mapito ya hukumu yako, Yahwe, tunakusubiri wewe; jina lako na sifa zako ni matamanio yetu.

כִּי	אֻשַּׁחֲרֶךָּ	בְקִרְבִי	רוּחִי	אַף־	בַלַּיְלָה	אִוִּיתִיךָ	נַפְשִׁי	9
kwa-sababu	inakutafuta	ndani-yangu	roho-yangu	ndiyo-	usiku	inakutamani	Nafsi-yangu	
	H7836	H7130	H7307	H0637	H3915	H0183	H5315	

תֵּבֵל׃	יֹשְׁבֵי	לָמְדוּ	צֶדֶק	לָאָרֶץ	מִשְׁפָּטֶיךָ	כַּאֲשֶׁר	
wa-ulimwengu	wakaaji	wanajifunza	haki	ziko-duniani	hukumu-zako	wakati	
H8398	H3427	H3925	H6664	H0776	H4941		

Nimekutamani wewe wakati wa usiku; ndio, roho iliyo ndani yangu ina kutafuta kwa bidii. Pindi hukumu yako itakapokuja duniani, wenyeji wa duniani watajua kuhusu haki.

יְעַוֶּל	נְכֹחוֹת	בְּאֶרֶץ	צֶדֶק	לָמַד	בַּל־	רָשָׁע	יֻחַן	10
anafanya-udhalimu	ya-uadilifu	katika-nchi	haki	hajifunza	hata-	mwovu	Atahurumiwa	
H5765	H5229	H0776	H6664	H3925	H1077	H7563		

ס	יְהוָה׃	גְּאוּת	יִרְאֶה	וּבַל־	
¶	wa-Yahwe	utukufu	ataona	na-hata-	
	H3068	H1348	H7200	H1077	

Na tuonyeshe upendeleo kwa waovu, lakini hawatajifunza haki. katika nchi ya wanyofu anatenda maovu na haoni ukuu wa Yahwe.

קִנְאַת־	וְיֵבֹשׁוּ	יֶחֱזָיוּן	יֶחֱזָיוּן	בַּל־	יָדְךָ	רָמָה	יְהוָה	11
wivu-	na-wataaibishwa	Wataona	oni	lakini-hawa	mkono-wako	imeinuliwa	Yahwe	
H7068	H0954	H2372	H2372	H1077	H3027		H3068	

ס	תֹּאכְלֵם׃	צָרֶיךָ	אֵשׁ	אַף־	עָם
¶	utawateketeza	kwa-adui-zako	moto	ndiyo-	wako-kwa-watu
	H0398		H0784	H0637	

Yahwe, mkono wako umenyanyuliwa juu, lakini hawapati hizo taarifa. Lakini wataona bidii kwa watu na wataona aibu, kwa sababu idadi ya maadui watawatafuna.

פָּעֳלַתְךָ	מַעֲשֵׂינוּ	כָּל־	גַּם	כִּי	לָנוּ	שָׁלוֹם	תִּשְׁפֹּת	יְהוָה	12
umeyafanya	yetu	matendo-yote-	pia	kwa-sababu	sisi	amani	utatuwekea	Yahwe	
H6466	H4639	H3605	H1571			H7965	H8239	H3068	

לָנוּ׃
kwetu

Yahwe, utaleta amani kwetu, maana kweli, umekamilisha kazi zetu zote.

נַזְכִּיר	בְּךָ	לְבַד־	זוּלָתֶךָ	אֲדֹנִים	בְּעָלוּנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	13
tunalitaja	wewe	ila-	wengine-zaidi-yako	mabwana	wametutawala	Mungu-wetu	Yahwe	
H2142		H0905	H2108	H0113	H1166	H0430	H3068	

שְׁמֶךָ׃
jina-lako
H8034

Yahwe Mungu wetu, viongozi wengine badala yako wametutawala sisi; Lakini tunalitukuza jina lako.

וַתַּשְׁמִידֵם	פָּקַדְתָּ	לָכֵן	יָקֻמוּ	בַּל־	רְפָאִים	יִחְיוּ	בַּל־	מֵתִים	14
na-umewaangamiza	umewaadhibu	kwa-hivyo	simama	haita	mizimu	ishi	hawata	Wafu	
H8045				H1077	H7496	H2421	H1077	H4191	

לָמוֹ׃	זֵכֶר	כָּל־	וַתְּאַבֵּד	
yao	kumbukumbu	kumbukumbu-yote-	na-umefuta	
	H2143	H3605	H0006	

Wamekufa, hawataishi tena; ni maremu hao, hawatafufuka tena. Kweli, umekuja kuwahukumu na kuwaharibu wao, na umefanya kila kumbukumbu kutoweka.

כָּל־	רִפַּקְתָּ	נִכְבָּדְתָּ	לַגּוֹי	יָסַפְתָּ	יְהוָה	לַגּוֹי	יָסַפְתָּ	15
mipaka–yote–	umepanua	umeheshimiwa	taifa	umeongeza	Yahwe	taifa	Umeongeza	
H3605	H7368	H3513		H3254	H3068		H3254	

קְצ֥וֵי־	אָ֖רֶץ׃
mipaka–	ya–nchi
H7099	H0776

Umeliongeza taifa, Yahwe, umeliongeza taifa; umeheshimiwa; umeinuliwa katika mipaka yote ya nchi.

לָמוֹ׃	מוּסָרֶךָ	לַחַשׁ	צָקֹון	פְּקֻדָּתֶךָ	בַּצָּר	יְהוָה	16
kwao	adhabu–yako	sala–ya–siri	walimimina	walikutafuta	katika–dhiki	Yahwe	
	H4148	H3908	H6694			H3068	

Yahwe, katika mateso yao walikuangalia wewe; walipatwa na wasiwasi katika maombi yao maana adhabu yako ilikuwa juu yao.

כֵּן	בַּחֲבָלֶיהָ	תִּזְעַק	תָּחִיל	לָלֶדֶת	תַּקְרִיב	הָרָה	כְּמוֹ	17
Hivyo	katika–uchungu–wake	anapiga–kelele	anaumwa	kuzaa	anakaribia	mjamzito	Kama	
		H2199		H3205	H7126		H3644	

יְהוָה׃	מִפָּנֶיךָ	הָיִינוּ	
Yahwe	mbele–yako	tulikuwa	
H3068	H6440	H1961	

Kama mwanamke mjamzito anayekaribia kujifungua, hupatwa na uchungu na hulia kwa uchungu, hivyo ndivyo tulivyokuwa kabla, Bwana.

נַעֲשֶׂה	בַל־	יְשׁוּעֹת	רוּחַ	יָלַדְנוּ	כְּמוֹ	חַלְנוּ	הָרִינוּ		18
leta	hatuku	Wokovu	upepo	tumezaa	kana–kwamba	tumeumwa	Tumebeba–mimba		
	H1077	H3444	H7307	H3205	H3644		H2029		

תֵּבֵל׃	יֹשְׁבֵי	יִפְלוּ	וּבַל־	אֶרֶץ	
wa–ulimwengu	wakaaji	anguka	na–hawaku	duniani	
H8398	H3427	H5307	H1077	H0776	

Tulikuwa wajawazito, tumekuwa katika mateso, lakini ni kama tumeshajifungua katika akili zetu. Hatujauleta wokovu duniani, na wakazi wa duniani hawakuanguka.

עָפָר	שִׁכְנֵי	וְרַנְנוּ	הָקִיצוּ	יְקוּמֻון	נִבְלָתִי	מֵתֶיךָ	יְחְיוּ		19
mavumbini	mlalao	na–mshangilie	Amkeni	itasimama	miili–yangu	wafu–wako	Wataishi		
H6083	H7931		H6974		H5038	H4191	H2421		

ס	תַּפִּיל׃	רְפָאִים	וָאָרֶץ	טַלֶּךָ	אוֹרֹת	טַל	כִּי	
¶	itawazaa	mizimu	na–nchi	ni–umande–wako	wa–mwanga	umande	kwa–sababu	
	H5307	H7496	H0776	H2919		H2919		

Wafu wenu wataishi; watu wenu walio kufa watafufuka. Amka na uimbe kwa furaha, njie muishio mavumbini; maana umande wenu ni umande wa mwanga, na dunia itawaleta mbele wafu wake.

)דִּלֻּתֵךְ(	]דלתיך[	וְסִגְרִי	בַּחֲדָרֶיךְ	בֹּא	עַמִּי	לֵךְ		20
mlango–wako	[milango–yako]	na–funga	katika–vyumba–vyako	ingia	watu–wangu	Nenda		
		H5462	H2315	H0935		H3212		

זָעַם׃	)יַעֲבָר־(	]יעבור־[	עַד־	רֶגַע	כִּמְעַט־	חֲבִי	בְּעֲדֶךָ
ghadhabu	ipite	[ipite–]	hadi–	kitambo	kwa–muda–mfupi–	jifiche	nyuma–yako
H2195			H5704	H7281	H4592	H2247	H1157

Enendeni, watu wangu, ingieni katika vyumba vyenu na mfunge mlango nyuma yenu; jificheni kwa mda mfupi, mpaka hasira itakapopita.

									21
יְשֵׁב־	עָוֹן	לִפְקֹד	מִמְּקוֹמוֹ	יֹצֵא	יְהוָה	הִנֵּה	כִּי־		
ya–wakaaji–	dhambi	kuadhibu	kutoka–mahali–pake	anatoka	Yahwe	tazama	Kwa–sababu–		
H3427	H5771		H4725	H3318	H3068	H2009			

עַל־	עוֹד	תְּכַסָּה	וְלֹא־	דָמֶיהָ	אֶת־	הָאָרֶץ	וְנִלְחָמָה	עָלֶיו	הָאָרֶץ
juu–ya–	tena	funika	na–haita–	damu–yake	–	nchi	na–itafunua	juu–yao	wa–nchi
	H5750	H3680	H3808	H1818	H0853	H0776	H1540		H0776

ס	הֲרוּגֶיהָ׃	
¶	waliouawa–wake	
	H2026	

Maana, angalia, Yahwe anakaribia kutoka katika eneo lake kuwahadhibu watu waishio duniani kwa ajili ya makosa yao; dunia itaachia umwagaji wa damu, na hawatawaficha tena waliokufa.

Chapter 27

									1
וְהַחֲזָקָה	וְהַגִּדוֹלָה	הַקָּשָׁה	בְּחַרְבּוֹ	יְהוָה׀	יִפְקֹד	הַהוּא	בַּיּוֹם		
na–wenye–nguvu	na–mkubwa	mkali	kwa–upanga–wake	Yahwe	ataadhibu	hiyo	Katika–siku		
H2389		H7186	H2719	H3068		H1931	H3117		

וְהָרַג	עֻקְלָתוֹן	נָחָשׁ	לִוְיָתָן	וְעַל֙	בָּרֹחַ	נָחָשׁ	לִוְיָתָן	עַל
na–ataua	anayejipinda	nyoka	Lewiathani	na–juu–ya	anayekimbia	nyoka	Lewiathani	juu–ya
H2026	H6129	H5175	H3882		H1281	H5175	H3882	

ס	בַּיָּם׃	אֲשֶׁר	הַתַּנִּין	אֶת־
¶	baharini	lililo	joka	–
	H3220			H0853

Katika siku hiyo Yahwe kwa upanga wake ulio mgumu, mkubwa na mkali, atamadhibu Leviathani na nyoka yule anayetambaa kwa kupenya, na atamuua mnyama anayeishi baharini.

						2
לָהּ׃	עֱנוּ־	חֶמֶד	כֶּרֶם	הַהוּא	בַּיּוֹם	
lile	imbieni–	zuri	shamba–la–mizabibu	hiyo	Katika–siku	
		H2531	H3754	H1931	H3117	

Siku hiyo: Shamba la zabibu, litawaimbia.

									3
לַיְלָה	עָלֶיהָ	יִפְקֹד	פֶּן	אַשְׁקֶנָּה	לִרְגָעִים	נִצְרָהּ	יְהוָה׀	אֲנִי	
usiku	juu–yake	ikatembelewa	isije	ninalinyunyizia	kila–wakati	ninalilinda	Yahwe	Mimi	
H3915			H6435	H8248	H7281	H5341	H3068	H0589	

אֶצֻּרֶנָּה׃	יוֹם	
ninalilinda	na–mchana	
H5341	H3117	

''Mimi Yahwe ni mlinzi wake; Ninalimwagia maji kila wakati; hivyo hakuna anayelimiza, Ninalilinda usiku na mchana.

								4
בַּמִּלְחָמָה	שַׁיִת	שָׁמִיר	יִתְּנֵנִי	מִי־	לִי	אֵין	חֵמָה	
vitani	na–michongoma	miiba	angenipa	Nani–	mimi	sina	Ghadhabu	
H4421	H7898	H8068	H5414	H4310		H0369	H2534	

יָחַד׃	אֲצִיתֶנָּה	בָּהּ	אֶפְשָׁעָה
pamoja	ningeiteketeza	juu–yake	ningeenda–juu–yake
	H6702		H6585

Sina hasira, Oh, kama mbigiri na miiba! Katika vita nitatembea dhidi yao; Nitawachoma wote kwa pamoja;

5	אָו֣	יַחֲזֵ֔ק	בְּמָעוּזִּ֖י	יַעֲשֶׂ֣ה	שָׁלֹ֑ום	לִ֣י	שָׁלֹ֔ום	יַעֲשֶׂ֖ה־	לִֽי׃
	Au	ashike	ngome–yangu	afanye	amani	nami	amani	afanye–	nami
		H2388	H4581		H7965		H7965		

labda wafahamu ulinzi wangu na wafanye amani na mimi, waache wafanye amani na mimi.

6	הַבָּאִים֙	יַשְׁרֵ֣שׁ	יַעֲקֹ֔ב	יָצִ֖יץ	וּפָרַ֣ח	יִשְׂרָאֵ֑ל	וּמָלְא֥וּ	פְנֵי־	
	Katika–siku–zijazo	atashika–mizizi	Yakobo	atachanua	na–kuzaa	Israeli	na–watajaza	uso–wa–	
	H0935	H8327	H3290		na–kuzaa	H3478	H4390	H6440	

ס	תְּנוּבָֽה׃	תֵּבֵ֥ל	
¶	matunda	ulimwengu	
	H8570	H8398	

Kwa siku inayokuja, Yakobo atachukua mzizi; Israeli itatoa maua na kuchipua; na itaijaza aridhi yote kwa matunda.''

7	הֲרֵגָ֖יו	כְּהֶרֶ֣ג	אִם־	הֻכָּ֑הוּ	מַכֵּ֥הוּ	הַכְּמַכַּ֖ת	
	kwa–waliouawa–wake	kama–kuuawa	Au–	alipigwa	kwa–aliyempiga	Je–kama–kupigwa	
	H2026	H2027		H5221	H5221	H4347	

הֹרָֽג׃	
aliuawa	
H2026	

Je Yahwe alimshambulia Yakobo na Israeli na hayo mataifa yaliyomshambulia? Je Yakobo na Israeli waliuliwa na wao kama mliowachinja katika mataifa mliowauwa wao?

8	בְּיֹ֔ום	הַקָּשָׁ֖ה	בְּרוּחֹ֑ו	הָגָ֣ה	תְּרִיבֶ֔נָּה	בְּשַׂלְחָ֖הּ	בְּסַאסְאָ֥ה
	katika–siku	mkali	kwa–upepo–wake	Aliondoa	ulishindana–nayo	kwa–kituma	Kwa–kipimo
	H3117	H7186	H7307	H1898	H7378	H7971	H5432

קָדִֽים׃	
ya–upepo–wa–mashariki	
H6921	

Kitika kipimo halisi cha kuridhisha, watume Yakobo na Israeli mbali; aliwaondosha mbali kwa upepo mkali, katika siku ya upepo wa mashariki.

9	פְּרִ֣י	כָל־	וְזֶ֔ה	יַעֲקֹ֖ב	עֲוֹן־	יְכֻפָּ֑ר	בְּזֹ֣את	לָכֵ֔ן	
	matunda–yote	ndiyo–	na–hii	ya–Yakobo	dhambi–	itasamehewa	kwa–hii	Kwa–hivyo	
	H6529	H3605	H2088	H3290	H5771		H2063		

כְּאַבְנֵי־	מִזְבֵּ֖חַ	אַבְנֵ֣י	כָל־	וּבְשׂוּמֹ֞ו	חַטָּאתֹ֗ו	הָסַ֛ר	
kama–mawe–	ya–madhabahu	mawe	mawe–yote–	Wakati–atafanya	dhambi–yake	ya–kuondoa	
H0068	H4196	H0068	H3605			H5493	

וְחַמָּנִֽים׃	אֲשֵׁרִ֔ים	יָקֻ֖מוּ	לֹא־	מְנֻפָּצֹ֑ות	גִּ֣ר
na–madhabahu–ya–uvumba	nguzo–za–Ashera	simama	hawata–	yaliyovunjwa	ya–chite
H2553	H0842		H3808		H1615

Hivyo kwa njia hii, maovu ya Yakobo yatalipiwa, maana hii itakuwa matunda yote yakuomdolewa dhambi zake: pale atakapofanya mathebau ya mawe kama chokaa na kuviangamiza katika vipande vipande, na hakuna nguzo za Ashera au madhebau itakayoachwa imesimama.

וְנֶעְזָב
na–kusahaulika

מְשֻׁלָּח
yameachwa
H7971

נָוֶה
makao

בָּדָד
peke–yake
H0910

בְּצוּרָה׀
wenye–ngome
H1219

עִיר
mji

כִּי
Kwa–sababu

10

סְעִפֶּיהָ׃
matawi–yake
H5585

וְכִלָּה
na–atakula
H3615

יִרְבָּץ
atalala
H7257

וְשָׁם
na–huko
H8033

עֵגֶל
ndama

יִרְעֶה
atalisha

שָׁם
Huko
H8033

כַּמִּדְבָּר
kama–jangwa

Maana mji imara umeharibiwa, makao yake na faragha yake yameachwa kama jangwa. Kuna ndama wanachungwa, na huko ndiko atakapo lala na kuyala matawi yake.

אוֹתָהּ
hayo
H0853

מְאִירוֹת
wakiwasha
H0215

בָּאוֹת
wakija
H0935

נָשִׁים
wanawake

תִּשְׁבָּרְנָה
yatavunjwa
H7665

קְצִירָהּ׀
matawi–yake

בִּיבָשׁ
Wakati–wa–kukauka
H3001

11

יְרַחֲמֵנוּ
atawarehemu
H7355

לֹא־
hata–
H3808

כֵּן
hivyo

עַל־
kwa–

הוּא
yeye
H1931

בִינוֹת׀
wenye–ufahamu
H0998

עַם־
watu–

לֹא
si
H3808

כִּי
kwa–sababu

יְחֹנְנֵהוּ׃
atawaonea–huruma

ס
¶

לֹא
hata
H3808

וְיֹצְרֵהוּ
na–Msanii–wao
H3335

עֹשֵׂהוּ
Muumba–wao

Matawi yake yatakaponyauka yatanguka. Wanawake watakuja na kuyatumia kutengeneza moto, maana hawa sio watu waelewa. Hivyo basi Muumba wao hatakuwa na huruma juu yao, na yeye aliyewaumba atakuwa na huruma juu yao.

נֶחְלַ
kijito

עַד־
hadi–
H5704

הַנָּהָר
wa–Mto
H5104

מִשְׁבֹּלֶת
kutoka–mkondo

יְהוָה
Yahwe
H3068

יַחְבֹּט
atapura
H2251

הַהוּא
hiyo
H1931

בַּיּוֹם
katika–siku
H3117

וְהָיָה׀
Na–itakuwa
H1961

12

יִשְׂרָאֵל׃
wa–Israeli
H3478

בְּנֵי
wana

אֶחָד
mmoja
H0259

לְאֶחָד
mmoja
H0259

תְּלֻקְּטוּ
mtaokotwa
H3950

וְאַתֶּם
na–ninyi

מִצְרָיִם
cha–Misri
H4714

ס
¶

Na siku hiyo itakuwa kwamba Yahwe atapururua kutoka mto Efrate mpaka Wadi ya Misri na njie, watu wa Israeli, tutakusanyika mahali pamoja mmoja mmoja.

הָאֹבְדִים
waliopotea
H0006

וּבָאוּ
na–watakuja
H0935

גָּדוֹל
kubwa

בְּשׁוֹפָר
tarumbeta
H7782

יִתָּקַע׀
itapigwa
H8628

הַהוּא
hiyo
H1931

בַּיּוֹם
katika–siku
H3117

וְהָיָה׀
Na–itakuwa
H1961

13

לַיהוָה
kwa–Yahwe
H3068

וְהִשְׁתַּחֲוּוּ
na–watasuudu
H7812

מִצְרָיִם
ya–Misri
H4714

בְּאֶרֶץ
katika–nchi
H0776

וְהַנִּדָּחִים
na–waliofukuzwa
H5080

אַשּׁוּר
ya–Ashuru
H0804

בְּאֶרֶץ
katika–nchi
H0776

בִּירוּשָׁלִָם׃
katika–Yerusalemu
H3389

הַקֹּדֶשׁ
mtakatifu
H6944

בְּהַר
katika–mlima
H2022

Siku hiyo tarumbeta kubwa litapulizwa; na watu waliopotea katika nchi ya Asiria watakuja, na waliotupwa katika nchi ya Misri, watamuabudu Yahwe katika mlima mtakatifu huko Yerusalemu.

Chapter 28

1 הֹוי עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי אֶפְרַיִם וְצִיץ נבל [linalokauka] צְבִי תִפְאַרְתֹּו
Ole taji ya kiburi ya walevi wa Efraimu, na ua linalofifia la utukufu wa uzuri wake,

אֲשֶׁר עַל־ רֹאשׁ גֵּיא־ שְׁמָנִים הַלְומֵי יָיִן׃
ua lililoko kichwa cha bonde lenye rutuba walioshindwa na divai!

2 הִנֵּה חָזָק לַאדֹנָי כְּזֶרֶם בָּרָד
Tazama Bwana anamtuma aliye hodari na nguvu; kama dhoruba ya mvua ya mawe

וְאַמִּץ מַיִם כַּבִּירִים שִׁטְפִים הִנִּיחַ לָאָרֶץ בְּיָד׃ כְּזֶרֶם מַיִם קָטֶב שָׂעַר
na upepo mkali unaoharibu, na atatupa kila taji la ua chini kwenye aridhi.

3 בְּרַגְלַיִם תְּרָמַסְנָה עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכּוֹרֵי אֶפְרָיִם׃
Taji ya kiburi ya walevi wa Efraimu lililoko chini ya paa.

4 וְהָיְתָה צִיצַת נבל [linalokauka] צְבִי תִפְאַרְתֹּו אֲשֶׁר עַל־ רֹאשׁ גֵּיא
Na itakuwa ua lililoko kichwa cha bonde

שְׁמָנִים כְּבִכּוּרָה כְּטֶרֶם קַיִץ אֲשֶׁר יִרְאֶה רֹאֶה אוֹתָהּ בְּכַפֹּו יִבְלָעֶנָּה׃ ס ¶
lenye rutuba kama tini ya mapema kabla ya maji yake, kwamba, wakati mtu anapoliona tunda, wakati likiwa bado mikononi mwake, analigugumia chini.

5 בַּיּום הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲטֶרֶת צְבִי וְלִצְפִירַת שִׂבְּרֵי עַמֹּו׃
Katika siku hiyo Yahwe wa majeshi atakuwa taji nzuri na taji ya uzuri kwa watu wake waliobakia,

מְשִׁיבֵי	וְלִגְבוּרָה	הַמִּשְׁפָּט	עַל־	לַיּוֹשֵׁב	מִשְׁפָּט	וּלְרוּחַ		6
kwa–wanaorudisha	na–kwa–nguvu	hukumu	juu–ya–	kwa–aketiye	ya–hukumu	Na–kwa–roho		
H7725	H1369	H4941		H3427	H4941	H7307		
					ס	שְׁעָרָה׃	מִלְחָמָה	
					¶	langoni	vita	
						H8179	H4421	

roho ya haki kwa yeye aliyekaa katika hukumu, nguvu kwa wale waliobadilisha adui zao katika malango yao.

וְנָבִיא	כֹּהֵן	תָּעֻּוּ	וּבַשֵּׁכָר	שָׁגוּ	בַּיַּיִן	אֵלֶּה	וְגַם־	7
na–nabii	kuhani	wamepotoshwa	na–kwa–kileo	wamepotea	kwa–divai	hawa	Na–pia–	
H5030	H3548	H8582	H7941	H7686	H3196	H0428	H1571	

שָׁגוּ	הַשֵּׁכָר	מִן־	תָּעֻּוּ	הַיַּיִן	מִן־	נִבְלְעוּ	בַּשֵּׁכָר	שָׁגוּ
wamepotea	kileo	na–	wamepotoshwa	divai	na–	wamemezwa	kwa–kileo	wamepotea
H7686	H7941		H8582	H3196		H1104	H7941	H7686

פְּלִילִיָּה׃	פָּקוּ	בָּרֹאֶה
katika–hukumu	wamejikwaa	katika–kuona
H6417	H6328	

Lakini wale wanaoyumbayumba kwa ajili ya mvinyo, na wanojikongoja kwa ajili ya pombe kali. Kuhani na nabii watayumbayuma kwa ajili ya pombe kali, na watamezwa na mvinjo. Watajikongoja kwa ajili ya pombe kali, Kujikongoja katika maono na kuyumbayuma katika maamuzi.

ס	מָקוֹם׃	בְּלִי	צֹאָה	קִיא	מָלְאוּ	שֻׁלְחָנוֹת	כָּל־	כִּי	8
¶	mahali	bila	na–uchafu	matapishi	zimejaa	meza	meza–zote–	Kwa–sababu	
	H4725	H1097	H6675		H4390	H7979	H3605		

Hakika, meza zote zimejaa matapishi. Hivyo basi hakuna sehemu iliyosafi.

גְּמוּלֵי	שְׁמוּעָה	יָבִין	מִי	וְאֶת־	דֵּעָה	יוֹרֶה	מִי	אֶת־	9
Walioachishwa	ujumbe	atamfanya–aelewe	nani	na–	maarifa	atafundisha	Nani	–	
H1580	H8052	H0995	H4310	H0853	H1844		H4310	H0853	

מִשָּׁדַיִם׃	עַתִּיקֵי	מֵחָלָב
matitini	walioondolewa	maziwa
	H6267	H2461

Ni nani atakaye tufundisha maarifa, na nani atayetuelezea ujumbe? Kwa walioachishwa maziwa au kwa wanonyonya?

קַו	לָקָו	קַו	לָצָו	צַו	לָצָו	צַו	כִּי	10
sheria	juu–ya–sheria	sheria	juu–ya–amri	amri	juu–ya–amri	amri	Kwa–sababu	
			H6673	H6673	H6673	H6673		

שָׁם׃	זְעֵיר	שָׁם	זְעֵיר	לָקָו
pale	kidogo	hapa	kidogo	juu–ya–sheria
H8033	H2191	H8033	H2191	

Maana ni amri juu ya amri, utawala juu ya utawala; na hapa kidogo na pale kidogo.

הַזֶּה׃	הָעָם	אֶל־	יְדַבֵּר	אַחֶרֶת	וּבְלָשׁוֹן	שָׂפָה	בִּלַּעֲגֵי	כִּי	11
hawa	watu	kwa–	atasema	nyingine	na–kwa–lugha	ya–dhihaka	kwa–midomo	Kwa–sababu	
H2088		H0413	H1696	H0312	H3956	H8193	H3934		

Kweli, kwa mdomo wa dharau na lugha za kigeni atazungumza na watu wake.

וְזֹאת	לֶעָפֶ֖ךְ	הָנִ֣יחוּ	הַמְנוּחָ֑ה	זֹ֣את	אֲלֵיהֶ֗ם	אָמַר֙	וַאֲשֶׁ֔ר	12
na–hii	mwenye–uchovu	mpeni–pumziko	ni–pumziko	Hii	kwao	alisema	Ambaye	
H2063	H5889	H5117	H4496	H2063	H0413	H0559		

שְׁמֽוֹעַ׃	אָבֽוּא	וְלֹ֥א	הַמַּרְגֵּעָֽה
kusikia	kubali	lakini–hawaku	ni–burudisho
H8085	H0014	H3808	H4774

Wakati uliopita aliwambia, "'Hawa ni wengine, wape punziko walio choka; maana huku ni kujifurahisha,'' lakini hawakusikiliza.

קַו	לָצָו֙	צַ֣ו	לָצָ֔ו	צַ֣ו	יְהוָ֔ה	דִּבַּר־	לָהֶ֖ם	וְהָיָ֤ה	13
sheria	juu–ya–amri	amri	juu–ya–amri	amri	la–Yahwe	neno–	kwao	Na–itakuwa	
	H6673	H6673	H6673	H6673	H3068	H1697	H1992	H1961	

וְכָשְׁל֥וּ	יֵלְכ֖וּ	לְמַ֑עַן	שָׁ֚ם	זְעֵ֣יר	שָׁ֔ם	זְעֵ֣יר	לָקָ֔ו	קַו	לָקָ֔ו
na–wajikwae	waende	ili	pale	kidogo	hapa	kidogo	juu–ya–sheria	sheria	juu–ya–sheria
H3782	H3212	H4616	H8033	H2191	H8033	H2191			

פ	וְנִלְכְּד֥וּ׃	וְנוֹקְשׁ֖וּ	וְנִשְׁבְּר֑וּ	אָח֣וֹר
¶	na–watekwe	na–wanaswe	na–wavunjike	nyuma
	H3920	H3369	H7665	H0268

Hivyo basi neno la Yahwe litakuwa kwao amri juu ya amri, amri juu ya amri, utawala juu ya utawala; na kidogo hapa na kidogo pale, ili waende na kuanguka nyuma, na kuvunjwa, kutegwa, na kukamatwa.

אֲשֶׁר	הַזֶּ֣ה	הָעָ֔ם	מֹשְׁלֵ֖י	לָצ֑וֹן	אַנְשֵׁ֣י	יְהוָ֔ה	דִּבַּר־	שִׁמְע֥וּ	לָכֵ֛ן	14
ambao	hawa	wa–watu	watawala	wa–dharau	watu	la–Yahwe	neno–	sikieni	Kwa–hivyo	
	H2088		H4910	H3944	H0376	H3068	H1697	H8085		

בִּירוּשָׁלָֽם׃
mko–Yerusalemu
H3389

Hivyo basi sikiliza neno la Yahwe, yeyote afaanyae maskhara, wewe unaowaongoza watu hawa ambao wako Yerusalemu.

עָשֵׂ֑ינוּ	שְׁאֹ֣ול	וְעִם־	מָ֖וֶת	אֶת־	בְּרִ֥ית	כָּרַ֛תְנוּ	אֲמַרְתֶּ֥ם	כִּ֛י	15
tumefanya	kuzimu	na–na–	kifo	na–	agano	Tumekata	mmesema	Kwa–sababu	
	H7585		H4194	H0854	H1285	H3772	H0559		

יְבוֹאֵ֑נוּ	לֹ֣א	)יַעֲבֹ֔ר(	[עברן]	כִּֽי־	שׁוֹטֵ֤ף	)שׁוֹט֙(	[שיטן]	חֹזֶ֔ה
tufika	hauta	kupita	[kupita]	wakati–wa–	unaofurika	mfuriko	[mfuriko]	mapatano
H0935	H3808				H7857	H7752	H7885	H2374

ס	נִסְתָּרְנ֖וּ׃	וּבַשֶּׁ֥קֶר	מַחְסֵ֛נוּ	כָּזָ֥ב	שַׂ֖מְנוּ	כִּֽי
¶	tumejificha	na–katika–udanganyifu	kimbilio–letu	uongo	tumefanya	kwa–sababu
	H5641	H8267	H4268	H3577		

Hii itatokea kwa sababu umesema, '' Tumefannya magano na kifo; maana kuzimu wameyafikia makubaliano. Hivyo basi hukumu itakapopitishwa kwa wingi, haitatufika sisi, maana tumefanya maneno ya uongo kuwa kimbilio letu, na uongo kuwa makazi yetu.

אֶבֶן	אֶבֶן	בְּצִיּ֔וֹן	יִסַּ֖ד	הִנְנִ֣י	יְהוִ֑ה	אֲדֹנָ֣י	אָמַ֗ר	כֹּה	לָכֵ֛ן	16
jiwe	jiwe	Sayuni	ninaweka	Tazama	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	Kwa–hivyo	
H0068	H0068	H6726	H3245	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		

יָחִֽישׁ׃	לֹ֣א	הַמַּאֲמִ֔ין	מוּסָ֖ד	מוֹסָ֣ד	יִקֹּ֤רַת	פִּנַּ֣ת	בֹּחַ֔ן
ataharakisha	hata	Anayeamini	ulioimarishwa	msingi	la–thamani	jiwe–la–pembeni	la–kujaribu
	H3808	H0539	H3245	H4143	H3368	H6438	H0976

Hivyo basi Bwana Yahwe asema hivi, "Ona: Nitaiwekea Sayuni msingi wa mawe, jiwe la kujaribu, jiwe la pembeni lenye samani, msingi wa uhakika. Na yeyote atayeuamini ataaibika kamwe.

17

לְמִשְׁקֶלֶת	וּצְדָקָה	לְקָו	מִשְׁפָּט	וְשַׂמְתִּי	
kuwa-timazi	na-haki	kuwa-kamba-ya-kupimia	hukumu	Na-nitafanya	
H4949	H6666		H4941		

מַיִם	וְסֵתֶר	כָּזָב	מַחְסֵה	בָּרָד	וְיָעָה	
maji	na-mahali-pa-kujificha	la-uongo	kimbilio	mvua-ya-mawe	na-mvua-ya-mawe-itafagia	
H4325		H3577	H4268	H1259	H3261	

יִשְׁטְפוּ׃
yatafurika
H7857

Nitafanya haki kuwa fimbo ya usawa, na kuwa haki pima maji. Atasafishia mbali kimbilio la waongo, na mafuriko yatajaa balaa katika mahali pa siri.

18

תָּקוּם	לֹא	שְׁאוֹל	אֶת־	וְחָזוּתְכֶם	מָוֶת	אֶת־	בְּרִיתְכֶם	וְכֹפֶר	
simama	hayata	kuzimu	na-	na-mapatano-yenu	kifo	na-	agano-lenu	Na-litavunjwa	
	H3808	H7585	H0854	H2380	H4194	H0854	H1285		

לְמִרְמָס׃	לוֹ	וְהְיִיתֶם	יַעֲבֹר	כִּי	שׁוֹטֵף	שׁוֹט	
kuwa-kukanyagwa	kwake	na-mtakuwa	utapita	wakati	unaofurika	mfuriko	
H4823		H1961			H7857	H7752	

Agano lako na kifo litafutwa, na makubaliano yako na kuzimu hayatasimama. Pindi mafuriko makali yatapta, yatawazomba njie.

19

בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	כִּי־	אֶתְכֶם	יִקַּח	עָבְרוֹ	מִדֵּי		
baada-ya-asubuhi	asubuhi	kwa-sababu-	ninyi	utawachukua	wa-kupita-kwake	Kila-wakati		
H1242	H1242		H0853	H3947		H1767		

שְׁמוּעָה׃	הָבִין	זְוָעָה	רַק־	וְהָיָה	וּבַלַּיְלָה	בַּיּוֹם	יַעֲבֹר
ujumbe	kuelewa	hofu	tu-	na-itakuwa	na-usiku	mchana	utapita
H8052	H0995	H2113	H7535	H1961	H3915	H3117	

Maana pindi yatakopita, yatawazomba nyie yatapita asubuhi na asubuhi, na yatapita tena mchana na usiku utafika. Pale ujumbe utakapofika utasababisha hofu.

20

כְּהִתְכַּנָּס׃	צָרָה	וְהַמַּסֵּכָה	מֻהְשְׁתָּרֵעַ	הַמַּצָּע	קֶצֶר	כִּי־
kujifunga	ni-finyu	na-blanketi	kujinyoosha	kitanda	umefupika	Kwa-sababu-
H3664			H8311	H4702		

Maana kitanda ni kifupi kwa mtu kunyoosha mkono wake nje, na blangeti ni jembamba kwa yeye kujizungushia ndani"

21

בְּגִבְעוֹן	כְּעֵמֶק	יְהוָה	יָקוּם	פְּרָצִים	כְּהַר־	כִּי	
la-Gibeoni	kama-katika-bonde	Yahwe	atasimama	Perasimu	kama-Mlima-	Kwa-sababu	
H1391	H6010	H3068		H6559	H2022		

עֲבֹדָתוֹ׃	נָכְרִיָּה	עֲבֹדָתוֹ	וְלַעֲבֹד	מַעֲשֵׂהוּ	זָר	מַעֲשֵׂהוּ	לַעֲשׂוֹת	יִרְגָּז	
kazi-yake	ya-kigeni	kazi-yake	na-kufanya	kazi-yake	ya-ajabu	kazi-yake	kufanya	atachemka	
H5656	H5237	H5656	H5647	H4639		H4639		H7264	

Yahwe atanyanyuka kama mlima Perazimu; Atawahimiza yeye mwenye kufanya kazi yake katika bonde la Gibeoni, kazi ya ajabu, na kufanya matendo ya ajabu.

כָּלָה	כִּי־	מְסֹרֵיכֶם	זִקְזְקוּ	פֶּן־	תִּתְלוֹצָצוּ	אַל־	וְעַתָּה		22
maangamizi	kwa–sababu–	minyororo–yenu	zikazidi	isije–	dhihaki	msi	Na–sasa		
H3617		H4147	H2388	H6435	H3887	H0408	H6258		

הָאָרֶץ׃	כָּל־	עַל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	אֲדֹנָי	מֵאֵת	שָׁמַעְתִּי	וְנֶחֱרָצָה
nchi	nchi–yote–	juu–ya–	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	kutoka–kwa	nimesikia	yaliyoamuliwa
H0776	H3605		H3069	H0136	H0854		H8085	H2782

Hivyo sasa msifanye maskhara, dhamana yako itakazwa, Nimesikia kutoka kwa Bwana, Yahwe wa majeshi, amri ya kuiharibu nchi.

אִמְרָתִי׃	וְשִׁמְעוּ	הַקְשִׁיבוּ	קוֹלִי	וְשִׁמְעוּ	הַאֲזִינוּ	23
maneno–yangu	na–sikieni	angalieni	sauti–yangu	na–sikieni	Sikilizeni	
	H8085	H7181		H8085	H0238	

Kuwa tayari na sikiliza saut yangu; kuwa makini na sikiliza maneno yangu.

אַדְמָתוֹ׃	וְיִשַׁדֵּד	יְפַתֶּח	לִזְרֹעַ	הַחֹרֵשׁ	יַחֲרֹשׁ	הַיּוֹם	הַכֹּל	24
ardhi–yake	na–kusawazisha	Je–anavunja	kupanda	mkulima	analima	siku	Je–kila	
H0127	H7702		H2232			H3117	H3605	

Je mkulima anayelima siku zote kwa ajili ya kupanda, analima tu kwenye aridhi? Je anaendelea kulima shamba lake pasipo kupanda?

יְזֻרֵק	וְכַמֹּן	קֶצַח	וְהִפְיִץ	פְּנֵיהָ	שִׂוָּה	אִם־	הֲלוֹא	25
kutupa	na–bizari	komba	na–kutawanya	uso–wake	kusawazisha	wakati–wa–	Je–si	
H2236	H3646	H7100		H6440			H3808	

גְּבֻלָתוֹ׃	וְכֻסֶּמֶת	נִסְמָן	וּשְׂעֹרָה	שׂוֹרָה	חִטָּה	וְשָׂם
mpakani–mwake	na–mtama	mahali–pake	na–shayiri	kwa–safu	ngano	na–kuweka
H1367	H3698	H5567	H8184	H7795	H2406	

Pindi anapolindaa shamba lake, Je hatawanji jira ya mbegu, anapanda jira, anaweka ngano katika mstari, shairi katika mahali pake, na yameandikw sehemu mbili?

יוֹרֶנּוּ׃	אֱלֹהָיו	לַמִּשְׁפָּט	וְיִסְרֵהוּ	26
anamwelekeza	Mungu–wake	njia–sahihi	Na–anamfundisha	
	H0430	H4941	H3256	

Mungu wake amemuelekeza; anamfuundisha yeye kwa busara.

עַל־	עֲנָלָה	וְאוֹפַן	קֶצַח	יְרֹדַשׁ	בֶּחָרוּץ	לֹא	כִּי		27
juu–ya–	la–gari	na–gurudumu	komba	hupurwa	kwa–chombo–cha–kupura	si	Kwa–sababu		
	H5699	H0212	H7100	H1758		H3808			

בַּשָּׁבֶט׃	וְכַמֹּן	קֶצַח	יֻחְבַּט	בַּמַּטֶּה	כִּי	יוּסַב	כַּמֹּן	
kwa–ufito	na–bizari	komba	hupigwa	kwa–fimbo	lakini	hazungushwi	bizari	
H7626	H3646	H7100	H2251	H4294		H5437	H3646	

Zaidi ya hayo, jira zile hazipuruliwi kwa chombo kikali; wala gurudumu la kukatia linalozunguka juu ya jira; lakini jira linapigwa kwa fimbo, na jira kwa fimbo.

גֻּלְגָּל	וְהָמַם	יְדוּשֶׁנּוּ	אָדוֹשׁ	לָעֵצַח	לֹא	כִּי	יוּדַךְ	לֶחֶם	28
gurudumu	na–akiendesha	atapura	kupura	milele	si	kwa–sababu	hutwangwa	Mkate	
H1536	H2000	H1758	H0156	H5331	H3808		H1854	H3899	

יְדֻקֶּנּוּ׃	לֹא־	וּפָרָשָׁיו	עֶגְלָתוֹ	
twanga	hawata–	na–farasi–wake	la–gari–lake	
H1854	H3808		H5699	

Nafaka ni mwanzo mkate lakini ni laini sana, japo gurudumu la gari lake na farasi wamezitawanya, na farasi wake hawajaiponda ponda.

הִגְדִּיל	עֵצָה	הִפְלִיא	יָצָאָה	צְבָאוֹת	יְהוָה	מֵעִם	זֹאת	גַּם־	29
amekuza	shauri	Amefanya–ajabu	imetoka	wa–majeshi	Yahwe	kutoka–kwa	hii	Hata–	
H1431	H6098	H6381	H3318		H3068		H2063	H1571	

ס	תּוּשִׁיָּה׃
¶	hekima
	H8454

Haya yanatoka kwa Yahwe wa majeshi, yeye aliye mshauri wa ajabu na na mwenye ubara wa hekima.

Chapter 29

שְׁנָה	עַל־	שָׁנָה	סְפוּ	דָּוִד	חָנָה	קִרְיַת	אֲרִיאֵל	אֲרִיאֵל	הוֹי	1
mwaka	juu–ya–	mwaka	Ongezeni	Daudi	alipopiga–kambi	mji	Arieli	Arieli	Ole	
H8141		H8141	H5595	H1732	H2583	H7151	H0740	H0740	H1945	

יִנָּקְפוּ׃	חַגִּים
ziendelee	sikukuu
	H2282

Ole kwa Arieli, Arieli, mji ambao Daudi ameweka kambi! mwaka hadi mwaka unaongezeka; basi tamasha linakaribia kuja.

לִי	וְהָיְתָה	וַאֲנִיָּה	תַּאֲנִיָּה	וְהָיְתָה	לַאֲרִיאֵל	וַהֲצִיקוֹתִי	2
kwangu	na–utakuwa	na–kulia	maombolezo	na–kutakuwa	Arieli	Na–nitaudhika	
	H1961	H0592	H8386	H1961	H0740	H6693	

כַּאֲרִיאֵל׃	
kama–Arieli	
H0740	

Lakini nitauzingira Arieli, na watalia na kuomboleza; na watakuwa kwangu kama Arieli.

מְצָב	עָלַיִךְ	וְצַרְתִּי	עָלָיִךְ	כַּדּוּר	וְחָנֵיתִי		3
kwa–ngome	dhidi–yako	na–nitakuzingira	dhidi–yako	kama–mzunguko	Na–nitapiga–kambi		
H4674					H2583		

מְצֻרֹת׃	עָלַיִךְ	וַהֲקִימֹתִי
mazingira	dhidi–yako	na–nitasimamisha
H4694		

Nitaweka kambi dhidi yako katika mzunguko, nitakuzingira kwa kuweka uzio dhidi yako.

אִמְרָתֵךְ	תִּשַּׁח	וּמַעֲפָר	תְּדַבֵּרִי	מֵאֶרֶץ	וְשָׁפְלָתְּ			4
maneno–yako	utashushwa	na–kutoka–mavumbi	utasema	kutoka–ardhi	Na–utashushwa			
	H7817	H6083	H1696	H0776	H8213			

אִמְרָתֵךְ	וּמֵעָפָר	קוֹלֵךְ	מֵאֶרֶץ	כְּאוֹב	וְהָיָה
maneno–yako	na–kutoka–mavumbi	sauti–yako	kutoka–ardhi	kama–mzimu	na–itakuwa
	H6083		H0776	H0178	H1961

תְּצַפְצֵף׃	
yatanong'ona	
H6850	

Utaletwa chini na utazungumza kutoka chini kwenye aridhi; maongezi yako yatashushwa kutoka mavumbini. Sauti yako itakuwa kama ya pepo kwenye ardhi, na maneno yako yatakuwa dhaifu kutoka mavumbini.

5	וְהָיָה	כְּאָבֶק	דַּק	הֲמוֹן	זָרֶיךָ	וּכְמֹץ	עֹבֵר	הֲמוֹן
	Na-itakuwa	kama-vumbi	laini	wingi	wa-adui-zako	na-kama-makapi	yanayopita	wingi
	H1961	H0080	H1851			H4671		

עָרִיצִים	וְהָיָה	לְפֶתַע	פִּתְאֹם׃	
wa-wakatili	na-itakuwa	kwa-ghafla	haraka	
H6184	H1961	H6621	H6597	

Jeshi la maadui wako watakuwa kama vumbi dogo, na wingi wa wasiotisha utakuwa kama makapi yanayopita. Itatokea mara moja, papo hapo.

6	מֵעִם	יְהוָה	צְבָאוֹת	תִּפָּקֵד	בְּרַעַם	וּבְרַעַשׁ	וְקוֹל
	Kutoka-kwa	Yahwe	wa-majeshi	utatembeleawa	kwa-ngurumo	na-kwa-tetemeko	na-sauti
		H3068			H7482	H7494	

גָּדוֹל	סוּפָה	וְסַעֲרָה	וְלַהַב	אֵשׁ	אוֹכֶלֶת׃	
kubwa	kimbunga	na-dhoruba	na-mwali	wa-moto	unaoteketeza	
			H3851	H0784	H0398	

Yahwe wa majeshi atakuja kwenu kwa radi, tetemeko la aridhi, sauti kubwa, na upepo mkali na dhoruba kali, na mwali wa moto uteketezao.

7	וְהָיָה	כָּחֲלוֹם	חֲזוֹן	לַיְלָה	הֲמוֹן	כָּל־	הַגּוֹיִם	הַצֹּבְאִים
	Na-itakuwa	kama-ndoto	maono	ya-usiku	wingi	wa-mataifa-yote-	mataifa	yanayopigana
	H1961	H2472	H2377	H3915		H3605		H6633

עַל־	אֲרִיאֵל	וְכָל־	צְבִיָּהּ	וּמְצָדָתָהּ	וְהַמְצִיקִים	הִיא׃	
dhidi-ya-	Arieli	na-wote-	wanaopigana-nayo	na-ngome-yake	na-wanaoiudhi	hiyo	
	H0740	H3605	H6633		H6693		

Itakuwa kama ndoto, maono ya usiku: Jeshi la mataifa yote yatapigana dhidi ya Arieli na ngome zake. Watawavamia yeye na ngome zinazowanyanyasa wao.

8	וְהָיָה	כַּאֲשֶׁר	יַחֲלֹם	רָעֵב	וְהִנֵּה	אוֹכֵל	וְהִקִיץ	וְרֵיקָה
	Na-itakuwa	kama-vile	anaota	mwenye-njaa	na-tazama	anakula	na-anaamka	na-tupu
	H1961				H2009	H0398	H6974	H7386

נַפְשׁוֹ	וְכַאֲשֶׁר	יַחֲלֹם	הַצָּמֵא	וְהִנֵּה	שׁוֹתֶה	וְהִקִיץ	וְהִנֵּה	
nafsi-yake	na-kama-vile	anaota	mwenye-kiu	na-tazama	anakunywa	na-anaamka	na-tazama	
H5315			H6771	H2009	H8354	H6974	H2009	

עָיֵף	נַפְשׁוֹ	וְרֵקָה	שׁוֹקֵקָה	כֵּן	תִּהְיֶה	הֲמוֹן	כָּל־	הַגּוֹיִם
amechoka	na-nafsi-yake	na-tupu	ina-kiu	Hivyo	itakuwa	wingi	wa-mataifa-yote-	mataifa
H5889			H8264		H1961		H3605	

הַצֹּבְאִים	עַל־	הַר	צִיּוֹן׃	ס	
yanayopigana	dhidi-ya-	Mlima	Sayuni	¶	
H6633		H2022	H6726		

Itakuwa kama mtu mwenye njaa anayeota anakula, lakini pindi anapoamka tumbo halina kitu. Itakuwa kama mtu mwenye kiu anayeota anakunywa maji, lakini anapoamka, anazirai, kwa sababu ya kiu na sio kuizima. Ndio, itakavyokuwa idadi kubwa ya wapiganaji dhidi ya Mlima Sayuni.

9	הִתְמַהְמְהוּ	וּתְמָהוּ	הִשְׁתַּעַשְׁעוּ	וָשָׁעוּ	שָׁכְרוּ	וְלֹא־	יַיִן	
	Kasirikeni	na-staajabuni	jipofusheni	na-kuwa-vipofu	Wamelewa	lakini-si-kwa-	divai	
	H4102	H8539			H7937	H3808	H3196	

נָעוּ	וְלֹא	שֵׁכָר׃		
wanayumba	lakini-si-kwa	kileo		
H5128	H3808	H7941		

Shangaeni wenyewe na mjishangae; jifanye kipofu na uwe kipofu! uwe mlevi lakini sio wa mvinyo; yumbayumba lakini sio kwa bia.

10

אֶת־	וַיִּעַצֵּם	תַּרְדֵּמָה	רֽוּחַ	יְהוָה	עֲלֵיכֶם	נָסַךְ	כִּי־
–	na–amefunga	ya–usingizi–mzito	roho	Yahwe	juu–yenu	amemwaga	Kwa–sababu–
H0853		H8639	H7307	H3068			

כְּסָה׃	הַחֹזֵיכֶם	רָאשֵׁיכֶם	וְאֶת־	הַנְּבִיאִים	אֶת־	עֵינֵיכֶם
amefunika	waonaji	vichwa–vyenu	na–	manabii	–	macho–yenu
H3680	H2374		H0853	H5030	H0853	

Maana Yahwe ameachila roho wake katika usingizi wa kina, Ameyafunga macho yako, manabii, na amefunika kichwa chako, waonaji.

11

אֲשֶׁר־	הֶחָתוּם	הַסֵּפֶר	כִּדְבְרֵי	הַכֹּל	חָזוּת	לָכֶם	וַתְּהִי
ambacho–	kilichofungwa	ya–kitabu	kama–maneno	yote	maono	kwenu	Na–yamekuwa
	H2856		H1697	H3605	H2380		H1961

זֶה	נָּא־	קְרָא	לֵאמֹר	)סֵּפֶר(	]הספר[	יוֹדֵעַ	אֶל־	אֹתוֹ	יִתְּנוּ
hiki	tafadhali–	Soma	wakisema	kitabu	[kitabu]	anayejua	kwa–	hicho	wanakipa
H2088	H4994	H7121	H0559			H3045	H0413	H0853	H5414

הוּא׃	חָתוּם	כִּי	אוּכַל	לֹא	וְאָמַר
hicho	kimefungwa	kwa–sababu	naweza	Si	na–anasema
H1931	H2856		H3201	H3808	H0559

Ufunuo wote umekuja kwako kama maneno ya kitabu kilichotiwa muhuri, ambacho watu wanaweza kumpa mtu anayejifunza, na kusema hivi, "Soma hiki." na atasema, "Siwezi maana imetiwa muhuri."

12

זֶה	נָּא־	קְרָא	לֵאמֹר	סֵּפֶר	יָדַע	לֹא־	אֲשֶׁר	עַל־	הַסֵּפֶר	וְנִתַּן
hiki	tafadhali–	Soma	akisema	kusoma	jua	hata–	yule	kwa	kitabu	Na–kinapewa
H2088	H4994	H7121	H0559		H3045	H3808				H5414

ס	סֵּפֶר׃	יָדַעְתִּי	לֹא	וְאָמַר
¶	kusoma	najua	Si	na–anasema
		H3045	H3808	H0559

Kama kitabu kitapewa kwa mtu asiyeweza kusoma, na kumwambia, "'Soma hiki," na anasema, "Siwezi kusoma."

13

בְּפִיו	הַזֶּה	הָעָם	נִגַּשׁ	כִּי	יַעַן	אֲדֹנָי	וַיֹּאמֶר
kwa–midomo–yao	hawa	watu	wanakaribia	kwamba	Kwa–sababu	Bwana	Na–akasema
H6310	H2088		H5066		H3282	H0136	H0559

יִרְאָתָם	וַתְּהִי	מִמֶּנִּי	רַק	וְלִבּוֹ	כִּבְּדוּנִי	וּבִשְׂפָתָיו
hofu–yao	na–imekuwa	nami	uko–mbali	lakini–moyo–wao	wananiheshimu	na–kwa–midomo–yao
H3373	H1961		H7368		H3513	H8193

מְלֻמָּדָה׃	אֲנָשִׁים	מִצְוַת	אֹתִי
waliyofundishwa	ya–wanadamu	amri	kwangu
H3925	H0376	H4687	H0853

Bwana asema, "Watu hawa wananikaribia mimi na kunishimu kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbalii na mimi. Heshima yao kwangu ni kwa sababu tu ya amri waliofundishwa.

14

וָפֶלֶא	הַפְלָא	הַזֶּה	הָעָם־	אֶת־	לְהַפְלִיא	יוֹסֵף	הִנֵּנִי	לָכֵן
na–maajabu	maajabu	hawa	watu–	kwa–	kufanya–maajabu	nitaendelea	tazama	Kwa–hivyo
H6382	H6381	H2088		H0853	H6381	H3254	H2009	

תִּסְתַּתָּר׃	נִבְוָיו	וּבִינַת	חַכְמָיו	חָכְמַת	וְאָבְדָה׀	
utafichwa	wa–wenye–ufahamu–wao	na–ufahamu	ya–wenye–hekima–wao	hekima	na–itapotea	
H5641	H0995	H0998	H2450	H2451	H0006	

ס
¶

Hivyo basi, tazama, Nitaendelea kufanya mambo ya ajabu mwiongoni mwa watu hawa, maajabu baada ya maajabu. Hekima ya wenye busara itatoweka, na uelewa wa watu wenye busara utatokomea."

15

בְּמַחְשָׁךְ׀	וְהָיָה	עֵצָה	לַסְתָּר	מֵיהוָה	הַמַּעֲמִיקִים	הָוֹי	
gizani	na–yanakuwa	mipango	kuficha	kutoka–kwa–Yahwe	wanaokwenda–chini	Ole	
H4285	H1961	H6098	H5641	H3068	H6009	H1945	

יוֹדְעֵנוּ׃	וּמִי	רֹאֵנוּ	מִי	וַיֹּאמְרוּ	מַעֲשֵׂיהֶם
anatujua	na–nani	anatuona	Nani	na–wanasema	matendo–yao
H3045	H4310	H7200	H4310	H0559	H4639

Ole wao wale wanaoficha mipango yao kwa Yahwe, na wale ambao matendo yao ni ya giza. Wanasema, "Nani anayetuona sisi, na ni nani anayetutambua sisi?

16

מַעֲשָׂה	יֹאמַר	כִּי־	יֻחָשֵׁב	הַיֹּצֵר	כְּחֹמֶר	אִם־	הַפְכְּכֶם	
kazi	itasema	Kwamba–	utahesabiwa	wa–mfinyanzi	kama–udongo	Je–	Kupindua–kwenu	
H4639	H0559		H2803	H3335			H2017	

לֹא	לְיוֹצְרוֹ	אָמַר	וְיֵצֶר	עָשָׂנִי	לֹא	לְעֹשֵׂהוּ
Hana	kwa–mfinyanzi–wake	litasema	na–umbo	nitengeneza	Haku	kwa–mtengenezaji–wake
H3808	H3335		H3336		H3808	

הֵבִין׃
ufahamu
H0995

Nyie mnaebadilisha vitu juu chini! Je mfinyanzi anaweza kufikiriwa kama udongo, hivyo basi vitu vinavyotengeneza vitasema kuhusu aliyevitengeneza, "Hajanitengeneza mimi, "au vitu vinavyotngenezwa viseme kuhusu aliyevitengeneza, Hajaelewa"?

17

וְהַכַּרְמֶל	לַכַּרְמֶל	לְבָנוֹן	וְשָׁב	מִזְעָר	מְעַט	עוֹד׀	הֲלוֹא־	
na–Karmeli	kuwa–Karmeli	Lebanoni	na–utageuka	kidogo–sana	kidogo	bado	Je–si–	
H3759	H3759	H3844	H7725	H4213	H4592	H5750	H3808	

יֻחָשֵׁב׃	לַיַּעַר	
utahesabiwa	kuwa–msitu	
H2803		

Katika mda mdogo uliobakia, Lebanoni itajeuzwa kuwa shamba, na shamba litakuwa msitu.

18

וּמֵאֹפֶל	סֵפֶר	דִּבְרֵי־	הַחֵרְשִׁים	הַהֽוּא	בַּיּוֹם־	וְשָׁמְעוּ	
na–kutoka–giza	kitabu	maneno–ya–	viziwi	hiyo	katika–siku–	Na–watasikia	
H0652		H1697	H2795	H1931	H3117	H8085	

תִּרְאֶינָה׃	עִוְרִים	עֵינֵי	וּמֵחֹשֶׁךְ׀
yataona	ya–vipofu	macho	na–kutoka–giza
H7200	H5787		H2822

Siku hiyo viziwi watasikia maneno ya kitabu, na macho ya vipofu yataona katika giza nene.

אָדָם	וְאֶבְיוֹנֵי	שִׂמְחָה	בַּיהוָה	עֲנָוִים	וְיָסְפוּ	19
wa-wanadamu	na-wahitaji	furaha	katika-Yahwe	wanyenyekevu	Na-wataongezeka	
H0120	H0034	H8057	H3068	H6035	H3254	

יָגִילוּ׃	יִשְׂרָאֵל	בִּקְדוֹשׁ
watashangilia	wa-Israeli	katika-Mtakatifu
H1523	H3478	H6918

Waliodhulumiwa watafuurahia pamoja na Yahwe, na masikini miongoni mwa watu watafurahia kwa Mtakatifu wa Israeli.

כָּל־	וְנִכְרְתוּ	לֵץ	וְכָלָה	עָרִיץ	אָפֵס	כִּי־	20
wote-	na-wamekatiliwa-mbali	mdhihaki	na-ameisha	mkatili	ameisha	Kwa-sababu-	
H3605	H3772	H3887	H3615	H6184	H0656		

אָוֶן׃	שֹׁקְדֵי
uovu	wanaotafuta
H0205	H8245

Maana watu wasio katili watakwisha, na wenye dharau watatoweka. Wale wote wanopendakuteda maovu wataondolewa,

בַּשָּׁעַר	וְלַמּוֹכִיחַ	בְּדָבָר	אָדָם׀	מַחֲטִיאֵי	21
langoni	na-kwa-mkemezaji	kwa-neno	mwanadamu	Wanaowafanya-watu-kutenda-dhambi	
H8179	H3198	H1697	H0120	H2398	

ס	צַדִּיק׃	בַּתֹּהוּ	וַיַּטּוּ	יְקֹשְׁוֹן
¶	mwenye-haki	bure	na-wanampoteza	wanaweka-mtego
	H6662	H8414	H5186	H6983

nani na kwa neno linamfanya mtu kuwa mkosaji. Watamuekea mtego kwa yeye anayeitafuta haki katika geti na kuweka haki chini kwa uongo usio na kitu.

פָּדָה	אֲשֶׁר	יַעֲקֹב	בֵּית	אֶל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	22
alimkomboa	ambaye	ya-Yakobo	nyumba	kwa-	Yahwe	amesema	Hivyo-	Kwa-hivyo	
H6299		H3290		H0413	H3068	H0559	H3541		

יֻתְּבַדִּלִיכוּ׃	פָּנָיו	עַתָּה	וְלֹא	יַעֲקֹב	יֵבוֹשׁ	עַתָּה	לֹא־	אַבְרָהָם	אֶת־
utabadilika-rangi	uso-wake	sasa	na-hata	Yakobo	ataaibishwa	sasa	Hata-	Ibrahimu	–
H2357	H6440	H6258	H3808	H3290	H0954	H6258	H3808	H0085	H0853

Hivyo basi Yahwe asema hivi kuhusu nyumba ya Yakobo- Yahwe aliyemkomboa Ibrahimu, "Yakobo hataaibika tena, wala uso wake hautabadilika rangi yake.

בְּקִרְבּוֹ	יָדַי	מַעֲשֵׂה	יְלָדָיו	בְּרְאֹתוֹ	כִּי	23
katikati-yake	ya-mikono-yangu	kazi	watoto-wake	wakati-wa-kuona-kwake	Kwa-sababu	
H7130	H3027	H4639	H3206	H7200		

יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וְאֶת־	יַעֲקֹב	קְדוֹשׁ	אֶת־	וְהִקְדִּישׁוּ	שְׁמִי	יַקְדִּישׁוּ
wa-Israeli	Mungu	na-	wa-Yakobo	Mtakatifu	–	na-watamtakasa	jina-langu	watalitakasa
H3478	H0430	H0853	H3290	H6918	H0853	H6942	H8034	H6942

יַעֲרִיצוּ׃
watamcha
H6206

Lakini anapowaona watoto wake, kazi ya mikono yangu, watalitakasa jina langu, Watalitakasa jina langu Mtakatifu wa Yakobo, na wtasimama katika hofu ya Mungu wa Israeli.

לֶקַח׃	יִלְמְדוּ־	וְרוֹגְנִים	בִּינָה	רְוּחַ	תְּעֵי־	וְיָדְעוּ	24
mafundisho	watajifunza-	na-wanaolalamika	ufahamu	kwa-roho	waliopotea-	Na-watajua	
H3948	H3925	H7279	H0998	H7307	H8582	H3045	

Wale watakaopotea kiroho watapata uelewa na walalamikaji watajifunza maarifa."

Chapter 30

מִנִּי	וְלֹא	עֵצָה	לַעֲשׂוֹת	יְהוָה	נְאֻם־	סוֹרְרִים	בָּנִים	הַוֹי		1
kutoka–kwangu	lakini–si	mipango	kufanya	Yahwe	asema–	waasi	watoto	Ole		
	H3808	H6098		H3068	H5002	H5637		H1945		
עַל־	חַטָּאת	סְפוֹת	לְמַעַן	רוּחִי	וְלֹא	מַסֵּכָה	וְלִנְסֹךְ			
juu–ya–	dhambi	kuongeza	ili	kwa–Roho–yangu	lakini–si	sadaka–ya–kinywaji	na–kumwaga			
		H5595	H4616	H7307	H3808					
חַטָּאת׃										
dhambi										

Ole wa watoto waasi, "Hili ni tamko la Yahwe. "Wataweka mipango, lakini haitatoka kwangu; wataungana na mataifa mengine, lakini hawakuongozwa na Roho wangu, hivyo wanongeza dhambi baada ya dhambi.

לָעוּז	שָׁאֳלוּ	לֹא	וּפִי	מִצְרַיִם	לָרֶדֶת	הַהֹלְכִים		2
kutafuta–nguvu	uliza	hawaku	na–mdomo–wangu	Misri	kushuka	Wanaokwenda		
H5810	H7592	H3808	H6310	H4714	H3381	H1980		
מִצְרָיִם׃	בְּצֵל	וְלַחְסוֹת	פַּרְעֹה	בְּמָעוֹז				
cha–Misri	katika–kivuli	na–kukimbilia	ya–Farao	katika–ngome				
H4714	H6738	H2620	H6547	H4581				

Wanapanga kushuka chini Misri, lakini hawajaniomba niwaelekeze. Wanatafuta ulinzi kutoka kwa Farao kuchukua kimbilio katika kivuli cha Misri.

לְכָלְמָה׃	מִצְרַיִם	בְּצֵל־	וְהֶחָסוּת	לְבֹשֶׁת	פַּרְעֹה	מָעוֹז	לָכֶם	וְהָיָה	3
fedheha	cha–Misri	katika–kivuli–	na–kimbilio	aibu	ya–Farao	ngome	kwenu	Na–itakuwa	
H3639	H4714	H6738	H2622	H1322	H6547	H4581		H1961	

Hivyo basi ulinzi wa Farao utakuwa aibu yenu, na kimbilio lenu katika kivuli cha Misri, kitakuwa udhalilishaji wenu,

יַגִיעוּ׃	חָנֵס	וּמַלְאָכָיו	שָׂרָיו	בְּצֹעַן	הָיוּ	כִּי־		4
wanafika	Hanesi	na–wajumbe–wake	wakuu–wake	Soani	walikuwa	Kwa–sababu–		
H5060	H2609	H4397	H8269	H6814	H1961			

japo wakuu wako Sayuni, na wajumbe wao wamekuja Hanesi.

לָמוֹ	יוֹעִילוּ	לֹא־	עַם	עַל־	(הֹבִישׁ	[הבאיש]	כֻּל		5
wao	wasaidie	wanaohawata	watu	kwa–sababu–ya–	ataaibishwa	[ameaibishwa]	Kila–mmoja		
	H3276	H3808			H0954	H0887	H3605		
ס	לְחֶרְפָּה׃	וְגַם־	לְבֹשֶׁת	כִּי	לְהוֹעִיל	וְלֹא	לְעֵזֶר	לֹא	
¶	kwa–fedheha	na–pia–	kwa–aibu	bali	kwa–faida	na–si	kwa–msaada	si	
	H2781	H1571	H1322		H3276	H3808	H5828	H3808	

Watahaibika kwa sababu ya watu ambao hawawezi kuwasaidia, wala kuwa na faida, lakini ni aibu, na fedheha.

וְלַיִשׁ	לָבִיא	וְצוּקָה	צָרָה	בְּאֶרֶץ	נֶגֶב	בַּהֲמוֹת	מַשָּׂא	6
na–simba–jike	simba	na–shida	ya–dhiki	Katika–nchi	wa–Negebu	kuhusu–wanyama	Neno	
H3918				H0776	H5045	H0929		

עֲיָרִים	כֶּתֶף	עַל־	יִשְׂאוּ	מְעוֹפֵף	וְשָׁרָף	אֶפְעֶה	מֵהֶם
ya–punda	mabega	juu–ya–	wanabeba	anayeruka	na–nyoka–wa–moto	nyoka	kutoka–huko
H5895	H3802		H5375			H0660	H1992

יוֹעִילוּ׃	לֹא	עַם	עַל־	אוֹצְרֹתָם	גְּמַלִּים	דַּבָּשֶׁת	וְעַל־	חֵילֵהֶם
saidia	wasiohawata	watu	kwa–	hazina–zao	za–ngamia	nundu	na–juu–ya–	mali–yao
H3276	H3808			H0214	H1581	H1707		H2428

Tamko kuhusu mnyama wa Negevi: kupitia kwenye mlango wa mateso na hatari, wa simba jike na simba dume, nyoka na nyoka wa moto aneyepaa, wamebeba utajiri wao kwenye mgongo wa punda, na hazina yao katika mabega ya ngamia, kwa watu ambao hawana msaada kwao.

הֵם	רַהַב	לָזֻאת	קָרָאתִי	לָכֵן	יַעְזֻרוּ	וָרִיק	הֶבֶל	וּמִצְרַיִם	7
yeye	Rahabu	huyu	nimemwita	Kwa–hivyo	watasaidia	na–utupu	ubatili	Na–Misri	
H1992	H7293	H2063	H7121		H5826	H7385	H1892	H4714	

שָׁבֶת׃
Aliye–kimya
H7674

Maana msaada Misri hauna maana; hivyo basi nimemwita Rahabu, aliyekaa bado.

וּתְהִי	חֻקָּה	סֵפֶר	וְעַל־	אִתָּם	לְוֹחַ	עַל־	כָּתְבָה	בּוֹא	עַתָּה	8
na–iwe	iandike	kitabu	na–katika–	pamoja–nao	ubao	juu–ya–	iandike	nenda	Sasa	
H1961	H2710			H0854	H3871		H3789	H0935	H6258	

עוֹלָם׃	עַד־	לָעַד	אַחֲרוֹן	לְיוֹם
milele	hadi–	kwa–ushahidi	zijazo	kwa–siku
H5769	H5704	H5707	H0314	H3117

Sasa nenda, andika hili mbele yao juu ya meza, na uyaandike katika kitabu, iliyaifadhiwe kwa mda mrefu kama ushuhuda.

שְׁמֹועַ	אָבוּ	לֹא־	בָּנִים	כְּחָשִׁים	בָּנִים	הֵוּא	מְרִי	עַם	כִּי	9
kusikia	ridhika	wasio	watoto	wa–uongo	watoto	ni	wa–uasi	watu	Kwa–sababu	
H8085	H0014	H3808		H3586		H1931	H4805			

יְהוָה׃	תּוֹרַת
ya–Yahwe	sheria
H3068	H8451

Maana ni watu waasi, watoto waongo, watoto ambao hawaskilizi maelekezo ya Yahwe.

לָנוּ	תֶּחֱזוּ־	לֹא	וְלַחֹזִים	תִּרְאוּ	לֹא	לָרֹאִים	אָמְרוּ	אֲשֶׁר	10
kwetu	tazame–	msi	na–kwa–manabii	one	Msi	kwa–waonaji	wanasema	Ambao	
	H2372	H3808	H2374	H7200	H3808	H7200	H0559		

מַהֲתַלֹּות׃	חֲזוּ	חֲלָקוֹת	לָנוּ	דַּבְּרוּ־	נְכֹחוֹת
udanganyifu	oneni	mambo–ya–kuridhisha	kwetu	Semeni–	mambo–ya–haki
H4123	H2372			H1696	H5229

Wanawambia waonaji, "msiangalie; na kwa manabii, "msitabiri yaliyoyakweli kwetu; zungumza maneno ya kujipendeza kwetu, tabiri udanganyifu. Geukeni katika njia,

11 סוּרוּ מִנִּי־ דֶּרֶךְ הַטּוּ מִנִּי־ אֹרַח הַשְׁבִּיתוּ מִפָּנֵינוּ אֶת־
Geukeni kutoka- njia kendeni-kando kutoka- mapito mwondoeni mbele-yetu –
H5493 H1870 H5186 H4480 H0734 H7725 H6440 H0853

קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ ס
Mtakatifu wa-Israeli ¶
H6918 H3478

ondokeni kwenye njia; maana Mtakatifu wa Israeli amesitisha kuongea mbele ya uso wetu.

12 לָכֵן כֹּה חִיּוֹ אָמַר אֲדֹנָי יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁ בַּדָּבָר הַזֶּה
Kwa-hivyo Hivyo amesema Mtakatifu wa-Israeli Yahwe neno hili
H3541 H0559 H6918 H3478 H0136 H1697 H2088

וְנָלוֹז בְּעֹשֶׁק וַתְּבְטְחוּ בְּתַרְמִית וַתִּשָּׁעֲנוּ עָלָיו׃
na-udanganyifu ukandamizaji na-mmetumaini na-mmetegemea hayo
H3868 H6233 H0982 H8172

Hivyo basi mtakatifu wa Israeli asema, "Kwa sababu umekataa maneno haya na kujifunza ukandamizaji na udanganyifu,

13 לָכֵן הָיְתָה לָכֶם הַזֹּאת הֶעָוֹן כְּפֶרֶץ נֹפֵל נִבְעֶה
Kwa-hivyo itakuwa kwenu dhambi hii kama-kuvunjiko unaoanguka uvimbe
H3541 H1961 H0000 H5771 H2088 H6556 H5307 H1158

וְנִשְׂגְּבָה מִרְפֵּא כַּחֲתָה אֲשֶׁר־ פַּתְאֹם גְּהָפָה לְפֶתַע מוֹג׃
katika-ukuta mrefu ambao- ghafla mara-moja inakuja kuvunjika-kwake
H2346 H7682 H0000 H6597 H6621 H0935 H7667

hivyo dhambi hii itakuwa kwenu kama kitu kilichovunjika tayari kwa kuanguka, kama kitu katika ukuta mrefu ambao anguko lake linakaribia, papo kwa hapo."

14 וּשְׁבָרָהּ כְּשֶׁבֶר נֶבֶל כְּתוּת יוּצְרִים חֶרֶשׂ יַחְמֹל לֹא
Na-kuvunjika-kwake kama-kuvunjika kwa-chungu kilichovunjwa cha-mfinyanzi kigae huruma bila
H7665 H7667 H5035 H3807 H3335 H2789 H2550 H3808

וְלֹא־ נִמְצָא בִּמְכֻתָּתוֹ מִקֻּדּוּד לַחְתּוֹת אֵשׁ וְלַחְשׂף
na-haita- patikana katika-vipande-vyake kutoka-makaa kuchukua moto au-kuchota
H3808 H4672 H4386 H3344 H2846 H0784 H2834

מַיִם מִגֶּבֶא׃ פ
maji kutoka-kisima ¶
H4325 H1360

Atavunja kama chombo cha mfinyanyanzi kivunjavyo, hivyo basi hakitabaki kitu, hivyo hakuna vipande vyovyote vya kigae kitoshacho kutwaa moto jikoni, kuchota maji kisimani.

15 כִּי כֹה־ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּבָה וָנַחַת
Kwa-sababu hivyo- amesema Bwana Yahwe Mtakatifu wa-Israeli Kwa-kurudi na-pumziko
H3541 H0559 H0136 H3069 H6918 H3478 H7729

תִּוָּשֵׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה תִּהְיֶה גְּבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם׃
mtaokolewa katika-utulivu na-katika-kutumaini itakuwa nguvu-yenu lakini-hamku kubali
H3467 H8252 H0985 H1961 H1369 H3808 H0014

Maana Bwana Yahwe, Mtakatifu wa Israeli asema hivi, "Kwa kurudi na kwa kupumzika mtaokolewa; katika utulivu na imani itakuwa ni nguvu zako, Lakini hamkuwa tayari.

16 וַתֹּאמְרוּ Na–mkasema H0559 לֹא־ Hapana H3808 כִּי bali עַל־ juu–ya– סוּס farasi נָנוּס tutakimbia H5127 עַל־ Kwa– כֵּן hivyo תְּנוּסוּן mtakimbia H5127
וְעַל־ na–juu–ya– קַל mwepesi H7031 נִרְכָּב tutapanda H7392 עַל־ Kwa– כֵּן hivyo יְקַלּוּ watakuwa–wepesi H7043 רֹדְפֵיכֶם׃ wanaokufuatia H7291

Amesema, 'Hapana, maana kukimbia kwa farasi; hivyo tutakimbia; tutakimbia kwa kutumia farasi mwepesi; hivyo basi watakaojingiza watakuwa wepesi.

17 אֶלֶף Elfu H0505 אֶחָד moja H0259 מִפְּנֵי mbele–ya H6440 נַעֲרַת karipio H1606 אֶחָד la–mmoja H0259 מִפְּנֵי mbele–ya H6440 נַעֲרַת karipio H1606 חֲמִשָּׁה la–watano H2568 תָּנֻסּוּ mtakimbia H5127 עַד mpaka H5704
אִם־ kama– מִגְּבָעָה׃ kilima H1389 נוֹתַרְתֶּם mtabaki H3498 כַּתֹּרֶן kama–mlingoti H8650 עַל־ juu–ya– רֹאשׁ kilele הָהָר cha–mlima H2022 כִּנְּס na–kama–bendera H5251 עַל־ juu–ya–

Watu eflu moja watakimbia kwa kumuhofia mtu mmoja; kwa vitisho vya watu watano mtakimbia mpaka mtakuwa kama nguzu ya bendera iliyoko juu ya mlima, au kama bendera kwenye kilima.''

18 וְלָכֵן Na–kwa–hivyo יְחַכֶּה atangoja H2442 יְהוָה Yahwe H3068 לָחֲנַנְכֶם kuwahurumia וְלָכֵן na–kwa–hivyo יָרוּם atainuka לָרַחֲמְכֶם kuwaonea–huruma H7355
כִּי־ kwa–sababu– אֱלֹהֵי Mungu H0430 מִשְׁפָּט wa–hukumu יְהוָה ni–Yahwe H3068 אַשְׁרֵי Heri H0835 כָּל־ wote– חוֹכֵי wanaomngojea H2442 לוֹ׃ yeye ס ¶

Lakini Bwana anawasubiri ili awape neema yake, Hivyo basi yuko tayari kuwaonyesha huruma. Maana Yahwe na Mungu wa haki; Huwabarikiwe wale wanaomsubiri yeye.

19 כִּי־ Kwa–sababu– עַם watu בְּצִיּוֹן katika–Sayuni יֵשֶׁב wataishi H3427 בִּירוּשָׁלִָם katika–Yerusalemu בָּכוֹ kulia H1058 לֹא־ huta H3808 תִבְכֶּה lia H1058
עָנְךָ׃ atakujibu כְּשָׁמְעָתוֹ Wakati–wa–kusikia–kwake H8085 זַעֲקֶךָ ya–kilio–chako H2201 לְקוֹל kwa–sauti יָחְנְךָ atakuonea–huruma חָנָּן Kwa–neema

Maana watu wataishi Sayuni, na Yerusalemu na hawatalia tena. Hakika atakuwa neema kwenu kwa sauti ya kilio chenu. Atakaposikia tu, atawajibu ninyi.

20 וְנָתַן Na–atawapa H5414 לָכֶם ninyi אֲדֹנָי Bwana H0136 לֶחֶם mkate H3899 צָר wa–dhiki מַיִם na–maji H4325 לָחַץ ya–taabu H3906 וְלֹא־ lakini–hata– יִכָּנֵף itafichwa H3670 עוֹד tena H5750
מוֹרֶיךָ׃ walimu–wako וְעֵינֶיךָ macho–yako רֹאוֹת yakiona H7200 אֶת־ – H0853 מוֹרֶיךָ walimu–wako וְהָיוּ na–yatakuwa H1961

Kupitia Yahwe tunapata mkate wa shida na maji ya mateso, hata sasa, mwalimu wako hatajifisha mwenyewe tena, lakini utamuona mwalimu wako kwa macho yako mwenyewe.

לְכֵ֣ו הַדַּרְכְּךָ֣ זֶ֔ה לֵאמֹ֖ר מֵאַחֲרֶ֑יךָ דָּבָ֣ר תִּשְׁמַ֔עְנָה וְאָזְנֶ֖יךָ 21
tembeeni ndiyo–njia Hii likisema kutoka–nyuma–yako neno yatasikia Na–masikio–yako
H3212 H1870 H2088 H0559 H1697 H8085 H0241

תַּשְׁמְעֵ֥ילוֹ׃ וְכִ֖י תַּאֲמֵ֣ינוּ כִּ֔י בֹּ֥ו׃
mkigeuka–kushoto na–wakati mkigeuka–kulia wakati ndani–yake
H8041 H0541

Masikio yako yatasikia maneno yanayosemwa nyuma, Hii ndio njia, pitia hii, "utakapogeuka upande wa kulia au utakageuka upande wa kushoto.

מַסֵּכַ֣ת אֲפֻדָ֔ת וְאֶת־ כַּסְפֵּ֣ךְ פְּסִילֵ֖י צִפּוּי֑ אֶת־ וְטִמֵּאתֶ֗ם 22
wa–sanamu ufunikaji na– za–fedha–yako ya–sanamu mipako – Na–mtanajisi
H0642 H0853 H3701 H6456 H6826 H0853

לוֹ׃ תֹּאמַ֣ר צֵ֔א דָּוָ֖ה כְּמֹ֣ו תְּזָרֵ֑ם זְהָבֵֽךְ׃
kwake utasema Toka uchafu kama utazitupa za–dhahabu–yako
H0559 H3318 H1739 H3644 H2219 H2091

Mtakinajisi kifuniko chenu mlichokiweka juu ya pesa na dhahabu na kukitupa. Mtakitupa mbali kama hedhi kali, "'utawambia wao, "Ondokeni hapa."

וְלֶ֣חֶם הָאֲדָמָ֔ה אֶת־ תִּזְרַ֣ע אֲשֶׁר־ זַרְעֲךָ֣ מְטַ֤ר וְנָתַן֙ 23
na–mkate ardhi katika– utapanda ambayo– kwa–mbegu–yako mvua Na–atawapa
H3899 H0127 H0853 H2232 H2233 H4306 H5414

בְּיֹ֖ום מִקְנֶ֑יךָ יִרְעֶ֣ה וְשָׂמֵ֔ן דָּשֶׁ֖ן וְהָיָ֣ה הָאֲדָמָ֔ה תְּבוּאַ֥ת
katika–siku mifugo–yako italisha na–unene na–rutuba na–utakuwa ya–ardhi wa–mazao
H3117 H4735 H8082 H1879 H1961 H0127 H8393

נִרְחָֽב׃ כָּ֖ר הַהֽוּא׃
mapana malisho hiyo
H7337 H1931

Naye atatoa mvua kwanye mbegu zenu mtakapopanda kwenye aridhi, na mkate utakuwa kwa wingi kutoka kwenye aridhi na mazao yatazaa kwa wingi. Katika siku hizo ng'ombe zako zitachungwa katika eneo kubwa.

חָמִ֔יץ בְּלִ֣יל הָאֲדָמָ֔ה עֹבְדֵ֣י וְהָעֲרִ֔ים וְהָאֲלָפִ֖ים 24
chenye–chumvi chakula–kilichochanganywa ardhi wanaolima na–punda Na–ng'ombe
H2548 H1098 H0127 H5895 H0504

וּבַמִּזְרֶֽה׃ בָּרַ֣חַת זֹ֔רֶה אֲשֶׁר־ יֹאכֵֽלוּ׃
na–kwa–sepetu kwa–uma kimepepetwa ambacho– watakula
H4214 H7371 H2219 H0398

Ng'ombe na punda, wanaolima kwenye aridhi, watakula chakula cha majira kilicho tawnywa kwa koleo na uma.

פְּלָגִ֔ים נִשְׁאָ֣ה גִּבְעָ֔ה כָּל־ וְעַ֣ל גְּבֹהָ֔ה הָר֖ כָּל־ עַל־ וְהָיָ֣ה 25
vijito kilichoinuliwa kilima kila– na–juu–ya mrefu mlima kila– juu–ya– Na–itakuwa
H6388 H5375 H1389 H3605 H1364 H2022 H3605 H1961

מְנֹרָֽלִים׃ בִּנְפֹ֣ל רָ֔ב הֵרֵ֣ג בְּיֹ֖ום מַ֥יִם יִבְלֵי־
kwa–minara wakati–wa–kuanguka makubwa ya–mauaji katika–siku maji mikondo–ya–
H4026 H5307 H2027 H3117 H4325 H2988

Juu ya mlima mrefu na juu ya kilima kirefu, kutapitasha vijito na mifereji ya maji, katika siku siku ya machinjio makuu pale minara yote itakapoanguka.

יִהְיֶה	הַחַמָּה׃	וְאוֹר	הַחַמָּה	כְּאוֹר	הַלְּבָנָה׃	אוֹר־	וְהָיָה	26
utakuwa	wa–jua	na–mwanga	wa–jua	kama–mwanga	wa–mwezi	mwanga–	Na–itakuwa	
H1961	H2535	H0216	H2535	H0216	H3842	H0216	H1961	

אֶת־	יְהוָה׃	חָבַשׁ	בְּיוֹם	הַיָּמִים	שִׁבְעַת	כְּאוֹר	שִׁבְעָתַיִם
–	Yahwe	ya–kufunga	katika–siku	siku	wa–siku–saba	kama–mwanga	mara–saba
H0853	H3068	H2280	H3117	H3117	H7651	H0216	H7659

ס	יִרְפָּא׃	מַכָּתוֹ	וּמָחַץ	עַמּוֹ	שָׁבֶר
¶	ataponya	la–kupigwa–kwake	na–jeraha	wa–watu–wake	uvunjiko
	H7495	H4347	H4273		H7667

Mwanga wa mwenzi utakuwa kama mwanga wa jua, na mwanga wa jua utang'aa mara saba, kama mwanga wa siku saba. Yahwe atakapofunga kuvujwa kwa watu wake na kuyaponya majeraha waliyoyapata.

מַשָּׂאָה	וְכֹבֶד	אַפּוֹ	בְּעֵר	מִמְּרֻחָק	בָּא	יְהוָה׀	שֵׁם־	תָּנָה	27
wa–mzigo	na–uzito	hasira–yake	likiwaka	kutoka–mbali	linakuja	la–Yahwe	jina–	Tazama	
H4858	H3514	H0639		H4801	H0935	H3068	H8034	H2009	

אֹכֶלֶת׃	כְּאֵשׁ	וּלְשׁוֹנוֹ	זַעַם	מָלְאוּ	שְׂפָתָיו	
unaoteketeza	kama–moto	na–ulimi–wake	ghadhabu	imejaa	midomo–yake	
H0398	H0784	H3956	H2195	H4390	H8193	

jina la Yahwe limekuja kutoka sehemu ya mbali, Linawaka kwa hasira yake na katika moshi mnene. Midomo yake imejaa hasira, na lugha yake nia kama moto unaoangamiza.

גּוֹיִם	לַהֲנָפָה	יֶחֱצֶה	צַוָּאר	עַד־	שׁוֹטֵף	כְּנַחַל	וְרוּחוֹ	28
mataifa	kupepeta	itagawanya	shingo	hadi–	unaofurika	kama–mto	Na–pumzi–yake	
		H2673		H5704	H7857		H7307	

עַמִּים׃	לְחָיֵי	עַל	מַתְעֶה	וְרֶסֶן	שָׁוְא	בִּנְפַת
ya–watu	mataya	juu–ya	ya–kupotosha	na–lijamu	wa–uharibifu	kwa–ungo
	H3895		H8582	H7448	H7723	

Punzi yake ni kama maji yaliyojaa yanayofika mpaka katikati ya shingo, kwa ajili kuchuja mataifa kwa kuhamasisha uharibifu. Pumzi yake ni mzabuni katika taya za watu wanowasababisha kutangatanga mbali.

לֵבָב	וְשִׂמְחַת	גָּג	הִתְקַדֵּשׁ־	כְּלִיל	לָכֶם	יִהְיֶה	הַשִּׁיר׀		29
ya–moyo	na–furaha	kwa–sikukuu	wa–kutakaswa–	kama–usiku	kwenu	utakuwa	Wimbo		
H3824	H8057	H2282	H6942	H3915		H1961			

יִשְׂרָאֵל׃	צוּר	אֶל־	יְהוָה	בְּהַר־	לָבוֹא	בָּחֳלִיל	כָּהוֹלֵךְ
wa–Israeli	Mwamba	kwa–	wa–Yahwe	Mlima–	kwenda	na–filimbi	kama–mtu–anayeenda
H3478	H6697	H0413	H3068	H2022	H0935	H2485	H1980

Utakuwa na wimbo kama usiku pale sherehe takatifu itakapofanyika, na moyo wenye furaha, pindi mmoja atakopo kwenda na katika mlima wa Yahwe, katika mwamba wa Israeli.

								30
זְרוֹעוֹ	וְנַחַת	קוֹלוֹ	הוֹד	אֶת־	יְהוָה	וְהִשְׁמִיעַ		
kwa–mkono–wake	na–kushuka	wa–sauti–yake	utukufu	–	Yahwe	Na–atasikizisha		
H2220			H1935	H0853	H3068	H8085		

וָזֶרֶם	נֶפֶץ	אוֹכְלָה	אֵשׁ	וְלַהַב	אַף	בְּזַעַף	יַרְאֶה
na–mafuriko	dhoruba	unaoteketeza	wa–moto	na–mwali	wa–hasira	kwa–ukali	ataonyesha
H2230	H5311	H0398	H0784	H3851	H0639	H2197	H7200

בָּרָד׃	וְאֶבֶן	
ya–mawe	na–mvua	
H1259	H0068	

Yahwe atafanya mapambo ya sauti yake inayosikika na atawaonyesha jinsi mkono wake ushukavyo na dhouba ya hasira yake na moto uwakao, pamoja na upepo mkubwa, mvua kubwa, na mvua ya mawe.

31	כִּי־	מִקּוֹל	יְהוָה	יֵחַת	אַשּׁוּר	בַּשֵּׁבֶט	יַכָּה׃
	Kwa–sababu–	kwa–sauti	ya–Yahwe	atavunjika	Ashuru	kwa–fimbo	atapigwa
		H3068		H2865	H0804	H7626	H5221

Maana kwa sauti ya Yahwe, Asiria itanyamazishwa; atahiaribu kwa fimbo.

32	וְהָיָה	כָּל	מַעֲבַר	מַטֵּה	מוסָדָה	אֲשֶׁר	יָנֵיַח	יְהוָה	עָלָיו
	Na–itakuwa	kila	kipigo	cha–fimbo	ya–adhabu	ambayo	ataweka	Yahwe	juu–yake
	H1961	H3605		H4294	H4145		H5117	H3068	

בְּתֻפִּים	וּבְכִנֹּרוֹת	וּבְמִלְחֲמוֹת	תְּנוּפָה	נִלְחַם־	]בה[	)בָּם׃(
kwa–matari	na–vinubi	na–kwa–vita	vya–kupunga	atapigana–	[nayo]	nao
H8596	H3658	H4421	H8573			

Na kila adhabu iliyochaguliwa amechagua fimbo ambayo Yahwe ataiweka juu yao na wakisidikizwa na mziki wa kigoma na kinubi kama wataanzisha vita na kupgana nao.

33	כִּי־	עָרוּךְ	מֵאֶתְמוֹל	תָּפְתֶּה	גַּם־	]הוא[	)הֵיא(	לַמֶּלֶךְ
	Kwa–sababu–	imeandaliwa	zamani	Tofethi	ndiyo–	[hiyo]	hiyo	kwa–mfalme
			H0865	H8613	H1571	H1931	H1931	H4428

הַרְבֵּה	וְעֵצִים	אֵשׁ	מְדֻרָתָהּ	הַרְחֵב	הֵעֲמִיק	הוּכָן
nyingi	na–kuni	moto	lundo–lake–la–moto	amefanya–kipana	Amefanya–kirefu	imeandaliwa
	H6086	H0784	H4071	H7337	H6009	

ס	בָּהּ׃	בִּעֲרָה	נְפִיחַת	כְּנַחַל	יְהוָה	נִשְׁמַת
¶	ndani–yake	inayowaka	wa–kiberiti	kama–mto	ya–Yahwe	pumzi
			H1614		H3068	H5397

Maana sehemu ya kuchoma iliandaliwa toka zamani. kweli, imeandaliwa kwa mfalme, na Mungu amelifanya kuwa na kina na upana. Rundo liko tayari kwa moto na kuni za kutosha. Punzi ya Yahwe, ni kama mkondo kiberiti, na utawsha moto.

Chapter 31

1	הָוֹי	הַיֹּרְדִים	מִצְרַיִם	לְעֶזְרָה	עַל־	סוּסִים	יִשָּׁעֵנוּ	וַיִּבְטְחוּ
	Ole	wanaoshuka	Misri	kwa–msaada	juu–ya–	farasi	wanategemea	na–wanatumaini
	H1945	H3381	H4714	H5833			H8172	H0982

כִּי־	פָּרָשִׁים	וְעַל	רָב	כִּי	רֶכֶב	עַל־	
kwa–sababu–	wapanda–farasi	na–juu–ya	ni–mengi	kwa–sababu	magari–ya–vita	juu–ya–	
					H7393		

עָצְמוּ	מְאֹד	שָׂעוּ	עַל־	קְדוֹשׁ	יִשְׂרָאֵל	וְאֶת־	יְהוָה	
ni–wenye–nguvu	sana	angalia	kwa–	Mtakatifu	wa–Israeli	na–	Yahwe	
	H3966	H8159		H6918	H3478	H0853	H3068	

לֹא	דָרָשׁוּ׃		
hawaku	mtafuta		
H3808	H1875		

Ole wao washukao Misri kuomba msaada na kutegemea farasi, kuweka imani katika magari (maana wako wengi) na (maana faras haziesabiki). Lakini hawausiani na Mtakatifu wa Israeli, wala hawamtafuti Yahwe!

2

הַסֵּיר	לֹא	דְּבָרָיו	וְאֶת־	בָּע	וַיָּבֵא	חָכָם	הוּא	וְגַם־
ondolewa	haya	maneno–yake	na–	baya	na–ataleta	ni–mwenye–hekima	yeye	Na–pia–
H5493	H3808	H1697	H0853		H0935	H2450	H1931	H1571

פְּעֻלֵי	עֶזְרַת	וְעַל־	מְרֹעִים	בֵּית	עַל־	וְקָם
wa–watenda	msaada	na–dhidi–ya–	ya–watenda–mabaya	nyumba	dhidi–ya–	na–atasimama
H6466	H5833					

אָוֶן׃
uovu
H0205

Lakini ni mwenye busara, na ataleta maafa na atakanusha maneno yake. Na atakuja juu ya nyumba zitendazo maovu, na dhidi ya wale wanaowasaidia kuteda dhambi.

3

וַיהוָה	רֹוחַ	וְלֹא־	בָּשָׂר	וְסוּסִיהֶם	אֵל	וְלֹא־	אָדָם	וּמִצְרַיִם
Na–Yahwe	roho	na–si–	ni–nyama	na–farasi–wao	Mungu	na–si–	ni–binadamu	Na–Misri
H3068	H7307	H3808	H1320		H0410	H3808	H0120	H4714

כֻּלָּם	וְיַחְדָּו	עָזֹר	וְנָפַל	עוֹזֵר	וְכָשָׁל	יָדֹו	יַשָּׂה
wote	na–pamoja	anaesaidiwa	na–ataanguka	msaidizi	na–atajikwaa	mkono–wake	atanyoosha
H3605		H5826	H5307	H5826	H3782	H3027	H5186

	ס	יִכָּלְיוּן׃
	¶	wataangamia
		H3615

Misri ni mtu na sio Mungu, ni farasi wa mwili na sio wa roho. Yahwe atakapota nje kwa mkono wake, wote waliowasaidia watakuwa na mashaka, na yeyote atakayesidia atanguka; wote kwa pamoja watatoweka.

4

הָאַרְיֵה	יֶהְגֶּה׳	כַּאֲשֶׁר	אֵלַי	וַיהוָה	אָמַר־	כֹּה	כִּי	
simba	anavyonguruma	Kama–vile	kwangu	Yahwe	amesema–	hivyo	Kwa–sababu	
	H1897		H0413	H3068	H0559	H3541		

רֹעִים	מְלֹא	עָלָיו	יִקָּרֵא	אֲשֶׁר	טַרְפּוֹ	עַל־	וְהַכְּפִיר	
la–wachungaji	kundi	juu–yake	inaitwa	ambayo	mawindo–yake	juu–ya–	na–simba–mchanga	
	H4393		H7121		H2964			

יְהוָה	יֵרֵד	כֵּן	יַעֲנֶה	לֹא	וּמֵהֲמוֹנָם	יֵחָת	לֹא	מִקּוֹלָם
Yahwe	atashuka	Hivyo	atashushwa	hata	na–kwa–kelele–yao	ataogopa	hata	kwa–sauti–yao
H3068	H3381			H3808		H2865	H3808	

גִּבְעָתָה׃	וְעַל־	צִיּוֹן	הַר־	עַל־	לִצְבָא	צְבָאוֹת
kilima–chake	na–juu–ya–	Sayuni	Mlima–	juu–ya–	kupigana	wa–majeshi
H1389		H6726	H2022		H6633	

Hivi ndivyo Yahwe alivyosema na mimi, '' kama simba, na hata mtoto wa simba, hunguruma juu ya mawindo yake, pale makundi ya wachungaji yanapoita dhidi yake, lakini hatatemeka kwa sauti zao, wala hatakwenda kwa sababu ya kelele zao, hivyo Yahwe wa majeshi atashuka kupigana kwenye mlima Sayuni, katika kilima hicho.

5

גָּנוֹן	יְרוּשָׁלִַם	עַל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	יָגֵן	כֵּן	עָפוֹת	כְּצִפֳּרִים
akilinda	Yerusalemu	juu–ya–	wa–majeshi	Yahwe	atalinda	hivyo	wanaruka	Kama–ndege
H1598	H3389			H3068	H1598			H6833

וְהִמְלִיט׃	פָּסֹחַ	וְהִצִּיל
na–kuwakomboa	akipita–juu	na–kuokoa
H4422		H5337

Kama ndege apaavyo, hivyo Yahwe wa majeshi atailinda Yerusalemu; atailinda na kuiokoa kama apitavyo juu na kuilinda.

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	סָרָה	הֶעְמֵיקוּ	לַאֲשֶׁר	שׁוּבוּ	6
wa-Israeli	wana	kutoka	mliyekengeuka-sana	kwa-yule	Rudini	
H3478		H5627	H6009		H7725	

Mrudieni yeye kutoka huyo mliyemgeukia, watu wa Israeli.

וַאֲלִילֵי	כַסְפּוֹ	אֱלִילֵי	אִישׁ	יִמְאָסוּן	הַהוּא	בַּיּוֹם	כִּי	7
na-sanamu	za-fedha-yake	sanamu	kila-mtu	watakataa	hiyo	katika-siku	Kwa-sababu	
H0457	H3701	H0457	H0376		H1931	H3117		

חֶטְאוּ׃	יְדֵיכֶם	לָכֶם	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	זְהָבוֹ
dhambi	kwa-mikono-yenu	kwenu	zimetengenezwa	ambazo	za-dhahabu-yake
H2399	H3027				H2091

Maana katika siku hiyo kila mmoja ataondoa miungu ya fedha na miungu ya dhahabu iliyotegenezwa kwa mikono yenu yenye dhambi.

תְּאַכְלֵנוּ	אָדָם	לֹא־	וְחֶרֶב	אִישׁ	לֹא־	בְּחֶרֶב	אַשּׁוּר	וְנָפַל	8
utamla	binadamu	si-wa-	na-upanga	mtu	si-wa-	kwa-upanga	Ashuru	Na-ataanguka	
H0398	H0120	H3808	H2719	H0376	H3808	H2719	H0804	H5307	

יִהְיוּ׃	לָמַס	וּבַחוּרָיו	חֶרֶב	מִפְּנֵי־	לוֹ	וְנָס
watakuwa	kwa-kazi-ya-kulazimishwa	na-vijana-wake	upanga	mbele-ya-	yeye	na-atakimbia
H1961	H4522	H0970	H2719	H6440		H5127

Asiria atangamizwa kwa upanga; na upanga usioshikiwa na mtu utumaliza yeye. Ataukimbia upanga, na vijana wake wadogo watafanyishwa kazi ngumu.

שָׂרָיו	מִנֵּס	וְחַתּוּ	יַעֲבֹר	מִמָּגוֹר	וְסַלְעוֹ	9
wakuu-wake	kwa-sababu-ya-bendera	na-wataogopa	atapita	kwa-hofu	Na-mwamba-wake	
H8269	H5251	H2865		H4032	H5553	

ס	יְרוּשָׁלָם׃	לוֹ	וְתַנּוּר	בְּצִיּוֹן	לוֹ	אוּר	אֲשֶׁר־	יְהוָה	נְאֻם־
¶	Yerusalemu	liko	na-tanuru-lake	Sayuni	uko	moto-wake	ambaye-	Yahwe	asema-
	H3389		H8574	H6726				H3068	H5002

Na watashindwa kujiani kwa sababu ya hofu, na mkuu wao ataogopa mbele ya bendera ya jeshi la Yahwe."- Hili ni tamko la Yahwe, ambao moto uko Sayuni na ambayo sufuria ya moto iko Yerusalemu.

Chapter 32

יָשֹׂרוּ׃	לְמִשְׁפָּט	וּלְשָׂרִים	מֶלֶךְ	יִמְלֹךְ־	לְצֶדֶק	הֵן	1
watatawala	kwa-hukumu	na-kwa-wakuu	mfalme	atatawala-	kwa-haki	Tazama	
H8323	H4941	H8269	H4428		H6664	H2005	

Tazama, mfalme atatawala kwa haki, wakuu wataongoza kwa haki.

כְּמַפֶּלְגֵי־	זֶרֶם	וְסֵתֶר	רוּחַ	כְּמַחֲבֵא־	אִישׁ	וְהָיָה־	2
kama-mifereji-ya-	ya-dhoruba	na-hifadhi	upepo	kama-kimbilio-la-	mtu	Na-atakuwa-	
H6388	H2230		H7307		H0376	H1961	

עֲיֵפָה׃	בְּאֶרֶץ	כְּבֵד	סֶלַע־	כְּצֵל	בְּצִיּוֹן	מַיִם
yenye-uchovu	katika-nchi	mkubwa	cha-mwamba-	kama-kivuli	katika-ukavu	maji
H5889	H0776	H3515	H5553	H6738	H6724	H4325

Kila mmoja atakuwa kama makazi kutoka kwenye upepo na kimbilio kutoka kwenye dhoruba, kama mifereji kwenye sehemu kavu, kama kivuli kwenye mwamba mkubwa katika nchi iliyochoka.

	תַּקְשִׁיבֻנָה׃	שֹׁמְעִים	וְאָזְנֵי	רֹאִים	עֵינֵי	תִּשְׁעֶינָה	וְלֹא	3
	yatasikiliza	ya–wanaosikia	na–masikio	ya–wanaoona	macho	funga	Na–hayata	
	H7181	H8085	H0241	H7200		H8159	H3808	

Halafu macho ya waie wanaoona hayataona giza, na masikio ya wale wanosikia yatasikia vizuri.

	לְדַבָּר	תְּמַהֲרִ֔	עִלְּגִים	וּלְשׁוֹן	לָדָעַת	יָבִין	נִמְהָרִים	וּלְבַב	4
	kusema	utaharakisha	wa–kigugumizi	na–ulimi	maarifa	utaelewa	wa–haraka	Na–moyo	
	H1696		H5926	H3956	H3045	H0995		H3824	

	צָחֽוֹת׃	
	wazi	
	H6703	

Wenye upele watafikiria kwa makini kwa uelewa wao, na wenye kigugumizi watazungumza dhahiri na kwa urahisi.

	שָׁמֽוּעַ׃	יֵאָמֵר	לֹא	וּלְכִלַּי	נָדִיב	לִנְבָל	עֽוֹד	יִקָּרֵא	לֹא־	5
	mheshimiwa	itasemwa	hata	na–mroho	mkarimu	mpumbavu	tena	itaitwa	Hata–	
		H0559	H3808	H3596	H5081	H5036	H5750	H7121	H3808	

Mjinga hataitwa tena muheshimiwa, wala muongo hataitwa mkuu.

	לַעֲשׂוֹת	אָ֔וֶן	יַעֲשֶׂה־	וְלִבּוֹ	יְדַבֵּר	נְבָלָה	נָבָל֙	כִּי	6
	kufanya	uovu	utafanya–	na–moyo–wake	atasema	upumbavu	mpumbavu	Kwa–sababu	
		H0205			H1696	H5039	H5036		

וּמַשְׁקֵה	רָעֵ֑ב	נֶ֣פֶשׁ	לְהָרִיק֙	תּוֹעָ֔ה	יְהוָ֖ה	אֶל־	וּלְדַבֵּ֥ר	חֹ֖נֶף
na–kinywaji	yenye–njaa	nafsi	kuacha–tupu	upotovu	Yahwe	kuhusu–	na–kusema	unafiki
	H7457	H5315	H7324	H8442	H3068	H0413	H1696	H2612

יַחְסִֽיר׃	צָמֵֽא	
atapunguza	cha–mwenye–kiu	
H2637	H6771	

Maana mjinga anazungumza ujinga, na moyo wake unapanga maovu na matendo ya wasiomcha Mungu, na anaongea mambo mabaya kuhusu Yahwe. Na anawafanya wenye njaa kuwa tupu na wenye kiu kukosa maji

	(עֲנִיִּים)	[ענוים]	לְחַבֵּל	יָעָץ	זִמּוֹת	הִוא֙	רָעִ֔ים	כֵּלָ֖יו	וְכֵלַ֣י	7
	maskini	[maskini]	kuharibu	anapanga	hila	yeye	ni–mbaya	njia–zake	Na–mroho	
	H6041	H6035		H3289	H2154	H1931		H3627	H3596	

מִשְׁפָּט׃	אֶבְיוֹן	וּבְדַבֵּר	שֶׁקֶר	בְּאִמְרֵי־	
hukumu	mhitaji	na–wakati–anapozungumza	uongo	kwa–maneno–ya–	
H4941	H0034	H1696	H8267	H0561	

Njia ya muongo ni maovu. Anajua kubuni mipango mibaya ya kuwalagai masikini kwa uongo, na hata kama masikini atazungumza ukweli.

פ	יָקֽוּם׃	נְדִיבוֹת	עַל־	וְהוּא֙	יָעָץ	נְדִיבוֹת	וְנָדִיב	8
¶	atasimama	ukarimu	juu–ya–	na–yeye	anapanga	mambo–ya–ukarimu	Lakini–mkarimu	
		H5081		H1931	H3289	H5081	H5081	

Lakini watu wa heshima wanapanga mipango ya kuheshimika; na kwa sabaubau ya matendo ya wenye heshima tuatasimama.

הַאֲזֵנָה	בְּטַחֲוֹת	בְּנוֹת	קוֹלִי	שִׁמַּעְנָה	קִמְנָה	שַׁאֲנַנּוֹת	נָשִׁים	9
sikilizeni	mnaotegemea	Binti	sauti–yangu	sikieni	simameni	walio–na–raha	Wanawake	
H0238	H0982	H1323		H8085		H7600	H0802	

אִמְרָתִי׃	
maneno–yangu	

Nyanyukeni juu, enyi wanawake mlio wepesi, na sikilizeni sauti yangu; enyi mabinti msiowangalifu, nisikilizeni mimi.

בָּצִיר	כָּלָה	כִּי	בְּטִחֲוֹת	תִּרְגָּזָה	שָׁנָה	עַל־	יָמִים	10
mavuno–ya–zabibu	yameisha	kwa–sababu	mnaotumaini	mtatetemeka	mwaka	juu–ya–	Siku	
H1210	H3615		H0982	H7264	H8141		H3117	

אָסֵף׃	בְּלִי	יָבוֹא׃
mavuno	bila	kuja
H0625	H1097	H0935

Maana kwa mda mfupi zaidi ya mwaka ujasiri wenu utavunjika, nyie wanawake msiojali, maana mavuno ya zabibu yatakwama, mavuno hayatakuwepo.

וְעֹרָה	פְּשַׁטָה	בְּטְחַוֹת	רְגָזָה	שַׁאֲנַנּוֹת	חִרְדוּ	11
na–kuwa–uchi	vueni–nguo	wenye–tumaini	tetemekeni	wenye–raha	Tetemekeni	
H6209	H6584	H0982	H7264	H7600	H2729	

חַלָצִים׃	עַל־	וַחֲגֹרָה
viuno	juu–ya–	na–jifungeni–gunia
H2504		H2296

Tetemekeni, enyi wanawake, mliowadhaifu; taabikeni enyi msikuwa wangalifu; ondoeni nguo zenu nzuri mbaki wazi;

נָפֶן	עַל־	חֻמֶד	שְׁדֵי־	עַל־	סְפֻדִים	שָׂדַיִם	עַל־	12
mzabibu	kwa–	ya–kupendeza	mashamba–	kwa–	ombolezeni	matiti	Juu–ya–	
H1612		H2531			H5594			

פֹּרִיָה׃	
wenye–matunda	
H6509	

Vaeni nguo za magunia katika viuno vyenu. Ole watakaojichukulia mashamba mazuri, kwa mzabibu ulio zaa sana.

עַל־	כִּי	תָּעֶלֶה	שָׁמִיר	קוֹץ	עַמִּי	אַדְמַת	עַל	13
juu–ya–	ndiyo–	itaota	na–michongoma	miiba	ya–watu–wangu	ardhi	Juu–ya	
		H5927	H8068	H6975		H0127		

עַלִיזָה׃	קִרְיָה	מָשׂוֹשׂ	בָּתֵי	כָּל־	
wenye–shangwe	mji	za–furaha	nyumba	nyumba–zote–	
H5947	H7151	H4885		H3605	

Kwenye aridhi ya watu wangu kutamea miiba na mbigiri, hata juu ya nyumba za furaha na mji ulio na shangwe.

הָיָה	וָבַחַן	עֹפֶל	עֵזֶב	עִיר	הֲמוֹן	נָטֹשׁ	אַרְמוֹן	כִּי־	14
umekuwa	na–mnara	Ofeli	imeachwa	ya–mji	kelele	limeachwa	jumba	Kwa–sababu–	
H1961	H0975					H5203	H0759		

עֲדָרִים׃	מִרְעֵה	פְּרָאִים	מְשׂוֹשׂ	עוֹלָם	עַד־	מְעָרוֹת	בְּעַד
ya–makundi	malisho	ya–punda–mwitu	furaha	milele	hadi–	mapango	kwa–ajili–ya
H5739	H4829	H6501	H4885	H5769	H5704	H4631	H1157

Maana jumba litaachwa, mji uliosongamana utakuwa faragha; kilima na mnara vitakuwa mapango daima, furaha ya punda, malisho ya mifugo;

וכרמל]	לַכַּרְמֶל	מִדְבָּר	וְהָיָה	מִמָּרוֹם	רוּחַ	עָלֵינוּ	יֵעָרֶה	עַד־	15
[na–Karmeli]	kuwa–Karmeli	jangwa	na–itakuwa	kutoka–juu	Roho	juu–yetu	imwagwe	Hadi–	
H3759	H3759		H1961	H4791	H7307		H6168	H5704	

יֶחְשָׁב׃	לַיַּעַר	וְהַכַּרְמֶל׃)
utahesabiwa	kuwa–msitu	na–Karmeli
H2803		H3759

mpaka roho itushukie sisi kutoka juu, na jangwa litakuwa shamba linalozaa, na shamba linalozaa litachukuliwa kama msitu.

תֵּשֵׁב׃	בַּכַּרְמֶל	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	בַּמִּדְבָּר	וְשָׁכַן	16
itakaa	katika–Karmeli	na–haki	hukumu	jangwani	Na–itakaa	
H3427	H3759	H6666	H4941		H7931	

Wenye haki wataishi jangwani; na wenye haki wataishi katika shamba linalozaa matunda.

עַד־	וָבֶטַח	הַשְׁקֵט	הַצְּדָקָה	וַעֲבֹדַת	שָׁלוֹם	הַצְּדָקָה	מַעֲשֵׂה	וְהָיָה	17
hadi–	na–kutumaini	utulivu	ya–haki	na–matunda	amani	ya–haki	kazi	Na–itakuwa	
H5704	H0983	H8252	H6666	H5656	H7965	H6666	H4639	H1961	

עוֹלָם׃
milele
H5769

Kazi ya mwenye haki itakuwa ni ya amani; na matokeo ya wenye haki, ni utulivu na kujiamini daima.

מִבְטַחִים	וּבְמִשְׁכְּנוֹת	שָׁלוֹם	בִּנְוֵה	עַמִּי	וְיָשַׁב	18
salama	na–katika–maskani	ya–amani	katika–makao	watu–wangu	Na–wataishi	
H4009	H4908	H7965			H3427	

שַׁאֲנַנוֹת׃	וּבְמְנוּחֹת
pa–utulivu	na–katika–mahali–pa–kupumzika
H7600	H4496

Watu wangu wataishi katika makao ya amani, na katika nyumba salama na mahali tulivu pa kupumzikia.

תִּשְׁפָּל	וּבַשְּׁפָלָה	הַיַּעַר	בְּרֶדֶת	וּבָרָד	19
utashushwa	na–katika–nchi–tambarare	kwa–msitu	wakati–wa–kushuka	Na–mvua–ya–mawe	
H8213	H8218		H3381	H1258	

הָעִיר׃
mji

Lakini hata kama ni mvua ya mawe na msitu umeharibiwa, na mji umeteketezwa,

הַשֹּׁור	רֶגֶל־	מְשַׁלְּחֵי	מַיִם	כָּל־	עַל־	זֹרְעֵי	אַשְׁרֵיכֶם	20
ng'ombe	mguu–wa–	mnaowaruhusu	maji	maji–yote–	kando–ya–	mnaopanda	Heri–yenu	
H7794	H7272	H7971	H4325	H3605		H2232	H0835	

ס	וְהַחֲמֹור׃
¶	na–punda
	H2543

yule ambae anaye panda pembezoni mwa mifereji atabarikiwa, na yule atakaye wapeleka ng'ombe na punda kuchunga.

Chapter 33

בְּוֹ	בָּגַדוּ	וְלֹא־	וּבוֹגֵד	שָׁדוֹד	לָא	וְאַתָּה	שׁוֹדֵד	הָוֹי	1
wewe	kusalitiwa	na–hawaku	na–msaliti	haribiwa	hauku	na–wewe	mharibifu	Ole	
	H0898	H3808	H0898	H7703	H3808		H7703	H1945	

ס	בָּךְ׃	יִבְגְּדוּ־	לִבְגֹּד	כַּנְּלֹתְךָ	תּוּשַׁד	שׁוֹדֵד	כַּהֲתֻמְךָ
¶	wewe	watasaliti–	kusasliti	ukimaliza	utaharibiwa	kuharibu	Ukimaliza
		H0898	H0898	H5239	H7703	H7703	H8552

Ole wenu, waharibifu ambao hamjaharibiwa! Ole wao wasaliti ambao hamjaslitiwa! Pindi mtakapoacha uaribifu, nanyi mtaharibiwa. Pindi mtakapoacha usaliti, nayi mtasalitiwa.

אַךְ־	לַבְּקָרִים	זְרֹעָם	הֱיֵה	קַוִּינוּ	לְךָ	חָנֵנוּ	יְהוָה	2
ndiyo–	kila–asubuhi	mkono–wao	Kuwa	tunakungojea	wewe	tuonee–huruma	Yahwe	
H0637	H1242	H2220	H1961				H3068	

צָרָה׃	בְּעֵת	יְשׁוּעָתֵנוּ
wa–dhiki	wakati	wokovu–wetu
	H6256	H3444

Yahwe, tuurumie sisi; tumekusubiri wewe; umekuwa mkono wetu kila asubuhi, na wokovu wetu katika kipindi cha mateso.

גּוֹיִם׃	נָפְצוּ	מֵרַעֲמְתֶּךָ	עַמִּים	נָדַדְוּ	הָמוֹן	מִקּוֹל	3
mataifa	yanatawanyika	kwa–kuinuka–kwako	watu	wanakimbia	ya–ghasia	Kwa–sauti	
		H7427		H5074			

Watu wamekimbia kwa kusikia sauti kubwa; uliponyanyuka, mataifa yametawanyika,

גֵּבִים	כְּמַשַּׁק	הֶחָסִיל	אֹסֶף	שְׁלַלְכֶם	וְאֻסַּף	4
kwa–nzige	kama–kushambulia	kwa–nzige	kukusanywa	nyara–zenu	Na–itakusanywa	
H1357	H4944	H2625	H0625	H7998	H0622	

בּוֹ׃	שׁוֹקֵק
hiyo	wanashambulia
	H8264

Mateka wako wamejikusanya kama mkasanyiko wa nzige; kama nzige warukavyo, watu wataruka juu yake.

וּצְדָקָה׃	מִשְׁפָּט	צִיּוֹן	מִלֵּא	מָרוֹם	שָׁכֵן	כִּי	יְהוָה	נִשְׂגָּב	5
na–haki	hukumu	Sayuni	Ameijaza	juu	anakaa	kwa–sababu	Yahwe	Ameinuliwa	
H6666	H4941	H6726	H4390	H4791	H7931		H3068	H7682	

Yahwe ameinuliwa. Anaishi mahali pa juu. Ataijaza Sayuni kwa haki na usawa.

יִרְאַת	וָדָעַת	חָכְמַת	יְשׁוּעֹת	חֹסֶן	עִתֶּיךָ	אֱמוּנַת	וְהָיָה	6
Hofu	na–maarifa	hekima	ya–wokovu	hazina	wa–nyakati–zako	uaminifu	Na–atakuwa	
H3374	H1847	H2451	H3444	H2633	H6256	H0530	H1961	

ס	אוֹצָרוֹ׃	הִיא	יְהוָה
¶	hazina–yake	ndiyo	ya–Yahwe
	H0214	H1931	H3068

Atakuwa imara katika kipidi chenu, wingi wa wokovu, busara, na maarifa; hofu ya Yahwe iko katika hazina yake.

יִבְכְּיוּן׃	מֵר	שָׁלוֹם	מַלְאֲכֵי	חֻצָה	צָעֲקוּ	אֶרְאֵלִּם	הֵן	7
wanalia	kwa–uchungu	wa–amani	wajumbe	nje	wanapiga–kelele	mashujaa–wao	Tazama	
H1058	H4751	H7965	H4397	H2351	H6817	H0691	H2005	

Tazama, wujumbe wanalia mtaani; wanadiplomasia wanamatumaini ya amani kwa kulia kwa uchungu.

לֹא	עָרִים	מָאַס	בְּרִית׀	הֵפֵר	אֹרַח	עֹבֵר	שָׁבַת	מִסִּלּוֹת	נָשַׁמּוּ	8
haha	miji	amedharau	agano	Amevunja	njia	msafiri	ameacha	njia–kuu	Zimeharibika	
H3808			H1285		H0734			H4546	H8074	

אֱנוֹשׁ׃	חָשָׁב
mtu	hesabu
H0582	H2803

Barabara kuu imeachwa faragha; hakuna wasafiri tena. Maagano yamevujika, mashahidi wanadharaulika, na utu wa mtu hauheshimiki.

הַשָּׁרוֹן	הָיָה	קָמַל	לְבָנוֹן	הֶחְפִּיר	אָרֶץ	אֻמְלָלָה׀	אָבַל	9
Sharoni	Imekuwa	imekauka	Lebanoni	Imeaibishwa	nchi	inadhoofu	Inaomboleza	
H8289	H1961	H7060	H3844	H2659	H0776	H0535	H0056	

וְכַרְמֶל׃	בָּשָׁן	וְנֹעַר	כְּעֶרְבָּה
na–Karmeli	Bashani	na–imepukutisha	kama–jangwa
H3760	H1316	H5287	H6160

Nchi imeomboleza na kunyaukia mbali; Lebanoni inaibisha na kunyaukia mbali; Sharoni imekuwa kama jangwa wazi; Bashani na Kermeli zimepuputisha majani yake.

אֲנַשֵּׁא׃	עַתָּה	אֶרוֹמָם	עַתָּה׀	יְהוָה	יֹאמַר	אָקוּם	עַתָּה	10
nitajinyanyua	sasa	nitajikuza	sasa	Yahwe	asema	nitasimama	Sasa	
H5375	H6258		H6258	H3068	H0559		H6258	

''Sasa nitanyanyuka, ''asema Yahwe; '' sasa nitanyanyuliwa juu; sasa nitainuliwa.

תֹּאכַלְכֶם׃	אֵשׁ	רוּחֲכֶם	קַשׁ	תֵּלְדוּ	חָשָׁשׁ	תַּהֲרוּ	11
utawateketeza	moto	pumzi–yenu	mabua	mnazaa	ya–makapi	Mnabeba–mimba	
H0398	H0784	H7307	H7179	H3205	H2842	H2029	

Utashika mimba ya makapi na utazaa mabua; na punzi yako ni moto ambao utakuunguza wewe.

יִצָּתוּ׃	בָּאֵשׁ	כִּסּוּחִים	קוֹצִים	שִׂיד	מִשְׂרְפוֹת	עַמִּים	וְהָיוּ	12
itateketezwa	kwa–moto	iliyokatwa	miiba	chokaa	moto–wa–kuchoma	watu	Na–watakuwa	
H3341	H0784	H3683	H6975	H7875	H4955		H1961	

ס
¶

Watu watachomwa na kuwa kama chokaa, kama miiba ya porini inavyokatwa na kuchomwa.

גְּבֻרָתִי׃	קְרוֹבִים	וּדְעוּ	עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר	רְחוֹקִים	שִׁמְעוּ	13
nguvu–yangu	mlio–karibu	na–jueni	nimefanya	nilichofanya	mlio–mbali	Sikieni	
H1369	H7138	H3045			H7350	H8085	

Enyi mlio mbali sana, sikiliza nilicho kifanya; na enyi mlio karibu, kirini ukuu wangu.''

לָנוּ	יָנוּר	וּמִי	חַנֻּפִים	רְעָדָה	אָחֲזָה	חַטָּאִים	בְּצִיּוֹן	פָּחֲדוּ	14
kwetu	atakaa	Nani	wanafiki	tetemeko	Imewashika	wenye–dhambi	Sayuni	Wameogopa	
		H4310	H2611		H0270	H2400	H6726	H6342	

עוֹלָם׃	מוֹקְדֵי	לָנוּ	יָנוּר	מִי־	אוֹכֵלָה	אֵשׁ
ya–milele	na–miali–ya–moto	kwetu	atakaa	Nani–	unaoteketeza	na–moto
H5769	H4168			H4310	H0398	H0784

Watenda zambi wa Sayuni wanogopa; tetemeko limewakuta wasio na Mungu. Ni nani miongoni mwetu anayeweza kukaa kwenye moto mkali? Na ni nani miongoni mwetu anayeweza kukaa kwenye moto wa milele?

15

נֹעֵר	מַעֲשַׁקּוֹת	בְּבֶצַע	מֹאֵס	מֵישָׁרִים	וְדֹבֵר	צְדָקוֹת	הֹלֵךְ
akunge	ya–ukandamizaji	faida	akatae	uadilifu	na–asemaye	kwa–haki	Atembeaye
H5287	H4642	H1215		H4339	H1696	H6666	H1980

דָּמִים	מִשְׁמַע	אָזְנוֹ	אֹטֵם	בַּשֹּׁחַד	מִתְמֹךְ	כַּפָּיו
damu	kutokana–na–kusikia	masikio–yake	azibe	rushwa	kutoka–kushika	mikono–yake
H1818	H8085	H0241	H0331	H7810	H8551	H3709

בְּרָע׃	מֵרְאוֹת	עֵינָיו	וְעֹצֵם
uovu	kutokana–na–kuona	macho–yake	na–afunge
	H7200		

Nyie mnaotembe katika haki na kuongea kw uaminifu; yeye anayedharau mapato ya ukandamizaji, yeye anayekataa kuchuka rushwa, ambaye hausiki kwenye kupanga vurugu za kihalifu, na ambaye haangali maovu-

16

מֵימָיו	נִתָּן	לַחְמוֹ	מְשֻׁגָּבוֹ	סְלָעִים	מְצָדוֹת	יִשְׁכֹּן	מְרוֹמִים	הֽוּא
maji–yake	utatolewa	mkate–wake	kimbilio–lake	za–miamba	ngome	atakaa	juu	Yeye
H4325	H5414	H3899		H5553	H4679	H7931	H4791	H1931

נֱאֱמָנִים׃
ni–ya–uhakika
H0539

Ataiweka nyumba yake juu; sehemu yake ya ulinzi itakuwa ni ngome ya mwamba; chakula na maji yake hayataisha.

17

מַרְחַקִּים׃	אֶרֶץ	תִּרְאֶינָה	עֵינֶיךָ	תֶּחֱזֶינָה	בְיָפְיוֹ	מֶלֶךְ
ya–mbali	nchi	yataona	macho–yako	yataona	katika–uzuri–wake	Mfalme
H4801	H0776	H7200		H2372	H3308	H4428

Macho yako yatamuona mfalme katika uzuri wake; watatazama nchi kubwa.

18

אַיֵּה	שֹׁקֵל	אַיֵּה	סֹפֵר	אַיֵּה	אֵימָה	יֶהְגֶּה	לִבֶּךָ
yuko–wapi	mpimaji	yuko–wapi	mhesabuji	Yuko–wapi	hofu	utakumbuka	Moyo–wako
H0346	H8254	H0346		H0346	H0367	H1897	

הַמִּגְדָּלִים׃	אֶת־	סֹפֵר
minara	wa–	mhesabuji
H4026	H0853	

Moyo wako utakumbuka hofu; yuko wapi mwandishi, yuko wapi yule aliayepima pesa? na yuko wapi yeye aesabue minara?

19

מְשֻׁמָּעַ	שָׂפָה	עִמְקֵי	עַם	תִּרְאֶה	לֹא	נוֹעָז	עַם	אֶת־
lugha	ya–kusikia	wa–lugha–ngumu	watu	ona	huta	wenye–kiburi	Watu	–
H8085	H8193	H6012		H7200	H3808	H3267		H0853

בִּינָה׃	אֵין	לָשׁוֹן	נִלְעָג	
ufahamu	bila	ulimi	yenye–kigugumizi	
H0998	H0369	H3956	H3932	

Hautawaona watu wanaopinga, watu weye lugha ya ajabu ambayo hautaweza kuielewa.

נָוֶה	יְרוּשָׁלַ͏ִם	תִּרְאֶ֫נָה	עֵינֶ֥יךָ	מְוֹעֲדֵ֑נוּ	קִרְיַת	צִיּ֥וֹן	חֲזֵה	20
makao	Yerusalemu	yataona	macho–yako	wa–sikukuu–zetu	mji	Sayuni	Utazame	
	H3389	H7200		H4150	H7151	H6726	H2372	

לְנָ֫צַח	יְתֵדֹתָיו֙	יִסָּ֔ע	בַּל־	יִצָּעֲן֖	בַּל־	אֹ֣הֶל	שַׁאֲנָ֑ן	
milele	vigingi–vyake	ng'olewa	hayata	ondolewa	ambalo–halita	hema	ya–amani	
H5331	H3489	H5265	H1077	H6813	H1077	H0168	H7600	

יִנָּתֵֽקוּ׃	בַּל־	חֲבָלָ֔יו	וְכָל־
vunjwa	hazita	zake	na–kamba–zote–
H5423	H1077		H3605

Itazame Sayuni, mji wa sikukuu yetu; macho yako yataiona Yerusalemu kama makao tulivu, hema ambalo halitatolewa, vigingi vyake havitatolewa wala kamba zake hazitakatika.

רַחֲבִי	יְאֹרִים	נְהָרִים	מְקוֹם־	לָּ֣נוּ	יְהוָה֮	אַדִּיר	שָׁ֣ם	אִם־	כִּי	21
mipana	na–mifereji	mito	mahali–pa–	kwetu	Yahwe	mtukufu	huko	tu–	Lakini	
H7342	H2975	H5104	H4725		H3068	H0117	H8033			

יַעַבְרֵ֖נוּ׃	לֹא	אַדִּיר	וְצִי	שָׁ֥יט	אֳנִי־	בּ֛וֹ	תָּלֵךְ֙	בַּל־	יָדָ֔יִם
itavuka	hata	kubwa	na–meli	yenye–makasia	mashua–	ndani–yake	itapita	hapa–	mikono
	H3808	H0117	H6716	H7885	H0590		H3212	H1077	H3027

Badala yake Yahwe katika ukuu wake atakuwa pamoja na sisi, katika eneo la maji mengi na mifereji mingi. Hakuna manuari na mpiga makasia watakayepita hapo, na hakuna mashua itakayopita uko.

מַלְכֵּ֑נוּ	יְהוָה	מְחֹקְקֵ֣נוּ	יְהוָה	שֹׁפְטֵ֣נוּ	יְהוָה֙	כִּי		22
ni–Mfalme–wetu	Yahwe	ni–Mweka–sheria–wetu	Yahwe	ni–Hakimu–wetu	Yahwe	Kwa–sababu		
H4428	H3068	H2710	H3068	H8199	H3068			

יוֹשִׁיעֵ֖נוּ׃	הֽוּא
atatuokoa	yeye
H3467	H1931

Maana Yahwe ni hakimu wetu, Yahwe ni mwanasheria wet, Yahwe ni mfalme wetu; atatukomboa sisi.

פָּרְשׂוּ	בַל־	תָּרְנָ֣ם	כֵּן־	יְחַזְּקוּ֙	בַּל־	חֲבָלֶ֔יךָ	נִטְּשׁ֖וּ		23
tandaza	hawaku	mlingoti–wao	msingi–wa–	imarisha	hazina	kamba–zako	Zimelegea		
H6566	H1077	H8650	H3653	H2388	H1077		H5203		

בֶּז׃	בָּזְזוּ	פִּסְחִים	מַרְבֵּ֣ה	שָׁלָ֔ל	עַד־	חֵ֖לֶק	אֵ֣ז	נֵּ֑ס
nyara	wataporwa	vilema	nyingi	nyara	nyara–za–	itagawanywa	Ndipo	bendera
H0957	H0962	H6455	H4766	H7998	H5706			H5251

Kamba zako zimelegea; haziwezi kushika mlingoti katika eneo lake; haziwezi kuzunguka meli; pindi mateka wanavyogawanyika, hata vilema watawatoa nje kama mateka.

נִשָּׂא	בָּהּ	הַיּוֹשֵׁב	הָעָם	חָלְיִתִי	שְׁכֵן	יֹאמַר	וּבַל־		24
wamesamehewa	humo	wanaoishi	Watu	Mimi–ni–mgonjwa	mkazi	atasema	Na–hata–		
H5375		H3427			H7934	H0559	H1077		

עָוֹן׃
dhambi
H5771

Na wenyeji watasema, ''Ninaumwa;'' watu wanaoishi pale watasamehewa maovu yao.

Chapter 34

1

תֵּבֵל	וּמְלֹאָהּ	הָאָרֶץ	תִּשְׁמַע	הַקְשִׁיבוּ	וּלְאֻמִּים	לִשְׁמֹעַ	גּוֹיִם	קִרְבָה
ulimwengu	na–kujaa–kwake	nchi	isikize	sikilizeni	na–makabila	kusikia	mataifa	Karibieni
H8398	H4393	H0776	H8085	H7181	H3816	H8085		H7126

צֶאֱצָאֶיהָ׃	וְכָל־	
kitokanacho–nayo	na–kila–	
H6631	H3605	

Njooni karibu enyi mataifa, sikilizeni na muwe makini, enyi watu! Dunia na vyote vijazavyo vinatakiwa kusikiliza, dunia na vyote vitokavyo,

2

כָּל־	עַל־	וְחֵמָה	הַגּוֹיִם	כָּל־	עַל־	לַיהוָה	קֶצֶף	כִּי
yote–	juu–ya–	na–hasira	mataifa	yote–	juu–ya–	kwa–Yahwe	ghadhabu	Kwa–sababu
H3605		H2534		H3605		H3068		

לַטֶּבַח׃	נְתָנָם	הֶחֱרִימָם	צְבָאָם
kwa–machinjo	amewatoa	amewaangamiza	jeshi–lao
H2874	H5414		

Maana Yahwe ana hasira na mataifa yote, ana hasira dhidi ya majeshi yao; amewaangamiza wao kabisa, ameawakabidhi kwa wachinjaji.

3

הָרִים	וְנָמַסּוּ	בְּאֹשָׁם	יַעֲלֶה	וּפִגְרֵיהֶם	יִשְׁלָכוּ	וְחַלְלֵיהֶם	
milima	na–vitayeyuka	uvundo–wao	utapanda	na–maiti–zao	watatupwa	Na–waliouawa–wao	
H2022	H4549	H0889	H5927	H6297	H7993		

מִדָּמָם׃	
kwa–damu–yao	
H1818	

Miili ya watu wao waliokufa itatupwa nje. Harufu ya miili iliyokffa itakuwa kila mahali; na mlilima italowekwa kwa damu yao.

4

וְכָל־	הַשָּׁמַיִם	כַּסֵּפֶר	וְנָגְלוּ	הַשָּׁמַיִם	צְבָא	כָּל־	וְנָמַקּוּ	
na–yote–	mbingu	kama–kitabu	na–vitakunjwa	la–mbingu	jeshi	yote–	Na–vitaoza	
H3605	H8064		H1556	H8064		H3605	H4743	

מִתְאֵנָה׃	וּכְנֹבֶלֶת	מִגֶּפֶן	עָלֶה׀	כִּנְבֹל	יִבּוֹל	צְבָאָם
kutoka–mtini	na–kama–kunyauka	kutoka–mzabibu	jani	kama–kunyauka	litanyauka	jeshi–lake
H8384		H1612	H5929			

Nyota zote angani zitafifia, na anga litakunjwa kama kitabu; na nyota zake zitafifia mbali, kama tawi linavyonyauka kwenye mzabibu, kama tunda lilokomaa kwenye mti.

5

תֻּדַּד	אֱדוֹם	עַל־	הִנֵּה׀	חַרְבִּי	בַּשָּׁמַיִם	רְוִיתָה	כִּי־	
utashuka	Edomu	juu–ya–	tazama	upanga–wangu	mbinguni	imelewa	Kwa–sababu–	
H3381	H0123		H2009	H2719	H8064	H7301		

לְמִשְׁפָּט׃	חֶרְמִי	עַם	וְעַל־
kwa–hukumu	wa–laana–yangu	watu	na–juu–ya–
H4941			

Maana pale upanga wangu utakapokunywa na kushiba mbinguni; tazama, maana sasa utakuja chini huko Edomu, kwa watu ambao nimewaweka mbali na adhabu.

כָּרִים׃	מִדָּם	מֵחֵלֶב	הֻדַּשְׁנָה	דָּם׃	מָלְאָה	לַיהוָה	חֶרֶב	6
ya–wana–kondoo	kwa–damu	kwa–mafuta	umenoneshwa	damu	umejaa	wa–Yahwe	Upanga	
	H1818	H2459	H1878	H1818	H4390	H3068	H2719	

לַיהוָה׃	זֶבַח	כִּי	אֵילִים	כְּלָיוֹת	מֵחֵלֶב	וְעַתּוּדִים
kwa–Yahwe	dhabihu	kwa–sababu	za–kondoo–dume	ya–figo	kwa–mafuta	na–mbuzi–dume
H3068	H2077			H3629	H2459	H6260

אֱדוֹם׃	בְּאֶרֶץ	גָּדוֹל	וְטֶבַח	בְּבָצְרָה
ya–Edomu	katika–nchi	makubwa	na–mauaji	katika–Bosra
H0123	H0776		H2874	H1224

Upanga wa Yahwe unadondosha matone ya damu na kufunikwa kwa mafuta, matone ya damu ya kondoo na mbuzi, yamefunikwa kwa figo za kondoo. Maana Yahwe ametoa sadaka katika Bozra na mauwaji katika nchi ya Edomu.

וְרוּתָה	אַבִּירֵים	עִם־	וּפָרִים	עִמָּם	רְאֵמִים׀	וְיָרְדוּ	7
na–italewa	wenye–nguvu	pamoja–na–	na–ng'ombe–dume	pamoja–nao	nyati	Na–watashuka	
H7301	H0047		H6499		H7214	H3381	

יִדָּשֶׁן׃	מֵחֵלֶב	וַעֲפָרָם	מִדָּם	אַרְצָם׀	
yatanona	kwa–mafuta	na–mavumbi–yao	kwa–damu	nchi–yao	
H1878	H2459	H6083	H1818	H0776	

Ng'ombe wa porini watachinjwa pamoja na wao, fahali wakubwa na fahali wadogo. Nchi yao italewa kwa damu, na mavumbi yake yatafanjwa kuwa mafuta na mafuta yaliyonona.

צִיּוֹן׃	לְרִיב	שִׁלּוּמִים	שְׁנַת	לַיהוָה	נָקָם	יוֹם	כִּי	8
la–Sayuni	kwa–shauri	wa–malipo	mwaka	kwa–Yahwe	ya–kisasi	siku	Kwa–sababu	
H6726	H7379	H7966	H8141	H3068	H5359	H3117		

Maana itakuwa ni siku ya kisasi kwa Yahwe na mwaka ambao anawalipa kwa sababu ya Sayuni.

אַרְצָהּ	וְהָיְתָה	לְנַפְרִית	וַעֲפָרָהּ	לְזִפְתָּ֫	נִחְלֶיהָ֫	וְנֶהְפְּכוּ	9
nchi–yake	na–itakuwa	kuwa–kiberiti	na–mavumbi–yake	kuwa–lami	vijito–vyake	Na–zitageuzwa	
H0776	H1961	H1614	H6083	H2203		H2015	

בְּעֵרָה׃	לְזִפְתָּ֫
inayowaka	lami
	H2203

Mifereji ya Edomu itageuka kuwa lami, na mavumbi yake yatakuwa kiberiti na nchi itakuwa kama lami inayoungua.

מִדּוֹר	עֶשְׂנָהּ	יַעֲלֶה	לְעוֹלָם	תִּכְבֶּה	לֹא	וְיוֹמָם	לַיְלָה	10
kutoka–kizazi	moshi–wake	utapanda	milele	itazimwa	haitazimwa	na–mchana	Usiku	
H1755	H6227	H5927	H5769	H3518	H3808	H3119	H3915	

בָּהּ׃	עֹבֵר	אֵין	נְצָחִים	לְנֵצַח	תֵּחָרֵב	לְדוֹר׀	
ndani–yake	apitaye	hakuna	ya–milele	kwa–milele	itakuwa–ukiwa	hadi–kizazi	
		H0369	H5331	H5331		H1755	

Itaungua usiku na mchana; moshi wake utatoka daima; na patakuwa nyika kizazi hata kizazi; na hakuna hata mmoja atakayepita hapo milele na milele.

בָּהּ	יִשְׁכְּנוּ־	וְעֹרֵב	וְנִשְׁקוּף	וְקִפּוֹד	קְאַת	וִירֵשׁוּהָ֫	11
ndani–yake	wataishi–	na–kunguru	na–bundi	na–nungu	mwari	Na–wataimiliki	
	H7931	H6158	H3244	H7090	H6893	H3423	

בְּהוּ׃	וְאַבְנֵי־	תֹהוּ	קַו־	עָלֶיהָ	וְנָטָה	
ya–machafuko	na–mawe–	ya–utupu	kamba–	juu–yake	na–atanyoosha	
H0922	H0068	H8414			H5186	

Lakini ndege na wanyama porini wataishi pale; bundi na kunguru watatengeneza viota vyao pale. Atanjoosha juu yake futi kamba ya uharibifu na pima maji ya uharibifu.

12 חֹרֵיהָ וְאֵין־ שָׁם פְּלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל־ שָׁרֶיהָ יִהְיוּ אָפֵס׃
Wakuu–wake na–hakuna– pale ufalme wataitwa na–wote– wakuu–wake watakuwa si–kitu
H2715 H0369 H8033 H4410 H7121 H3605 H8269 H1961

Wenye vyeo hawatakuwa na kitu kilichobakia kuita ufalme, na wakuu wote watakuwa si kitu.

13 וְעָלְתָה אַרְמְנוֹתֶיהָ סִירִים קִמּוֹשׂ וְחָוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה
Na–zitapanda majumba–yake miiba upupu na–michongoma katika–ngome–zake na–itakuwa
H5927 H0759 H7057 H2336 H4013 H1961

לְבָנוֹת חָצִיר תַּנִּים מִכְרֶה יַעֲנָה׃
kwa–binti ua ya–mbweha makazi za–mbuni
H1323 H2681

Miiba itaota katika maeneo yao, viwavi na mbigiri vitakuwa katika ngome zao. Yatakuwa makao ya mbweha, makazi ya mbuni.

14 וּפָגְשׁוּ צִיִּים אֶת־ אִיִּים וְשָׁעִיר עַל־ רֵעֵהוּ
Na–watakutana wanyama–wa–jangwa na– fisi na–mbuzi–mwitu juu–ya– mwenzake
H6298 H6728 H0853 H0338 H7453

מָנוֹחַ׃ לָהּ וּמָצְאָה לִילִית הִרְגִּיעָה שָׁם אַךְ־ יִקְרָא
mahali–pa–kupumzika kwake na–atapata Liliti atapumzika pale hakika– ataita
H4494 H4672 H3917 H8033 H0389 H7121

Wanyama wa porini na fisi watakusanyika pale, na mbuzi wa porini watalia wao kwa wao. Nyakati za usiku wanyama watakaa pale na watajitafutia wenywe mahali pa kupumzikia.

15 וְדָגְרָה וּבָקְעָה וַתְּמַלֵּט קִפּוֹד קִנְּמָה שָׁמָּה
Na–atakusanya na–ataangua na–atazaa nyoka–wa–mchanga atajenga–kiota Pale
H1716 H1234 H4422 H7091 H7077 H8033

רְעוּתָהּ׃ אִשָּׁה מִוְּעָה דַיּוֹת נִקְבְּצוּ שָׁם אַךְ־ בְּצִלָּהּ
na–mwenzake mwanamke tai watakusanyika pale hakika– chini–ya–kivuli–chake
H7468 H0802 H1772 H6908 H8033 H0389 H6738

Bundi watatengeneza viota vyao, na kutotolea mayai yao, kila mmoja na mwenzake.

16 דִּרְשׁוּ מֵעַל־ סֵפֶר יְהוָה וְקִרְאוּ מֵהֵנָּה אַחַת לֹא
Tafuteni kutoka– kitabu cha–Yahwe na–someni kati–ya–hizi hata–moja haitakosekana
H1875 H5921 H3068 H7121 H2007 H0259 H3808

נֶעְדָּרָה אִשָּׁה יְעוּתָהּ לֹא הָיָה כִּי־ פִּי הוּא
haitakosekana yeyote mwenzake haitakosa haikukosa kwa–sababu– kinywa–changu yeye
H3808 H0802 H7468 H3808 H6310 H1931

קִבְּצָן׃ רוּחוֹ וְהוּא צִוָּה
amewakusanya na–roho–yake yeye aliamuru
H6908 H7307 H1931 H6680

Kutafuta kupitia kitabu cha Yahwe; hakuna hata kimoja ambacho hakitakuwepo. Hakuna kitakacho kosa mwenzake; maana mdoma wake umeamuru hivyo, roho yake imewakusanya wao.

17 וְהוּא־ הִפִּיל אַלְיָתוּ לָהֶן גּוֹרָל וְיָדוֹ חִלְּקָתָה לָהֶם בַּקָּו עַד־
Na–yeye– alitupa kwao kura na–mkono–wake uliwagawia kwao kwa–kamba hadi–
H1931 H5307 H1992 H1486 H3027 H1992 H1992 H5704

עוֹלָם מִילֵלֵי יֵירָשׁוּהָ לְדוֹר וָדוֹר יִשְׁכְּנוּ־ בָהּ׃ ס
milele wataimiliki kutoka–kizazi hadi–kizazi wataishi– ndani–yake S
H5769 H3423 H1755 H1755 H7931

Atapiga kura katika eneo lao, na mkono wake umewapima kwa kamba. Wataimiliki daima; kutoka kizazi hata kizazi wataishi pale.

Chapter 35

כַּחֲצָלֶת׃	וְתִפְרַח	עֲרָבָה	וְתָגֵל	וְצִיָּה	מִדְבָּר	יִשְׂשׂוּם	1
kama–waridi	na–itachanua	nyika	na–itashangilia	na–nchi–kame	jangwa	Itafurahi	
H2261		H6160	H1523	H6723		H7797	

Jangwa na Arabu watafurahia; na jangwa litafurahia na kuchanua. Kama waridi,

הַלְּבָנוֹן	כְּבוֹד	וְרַנֵּן	גִּילַת	אַף	וְתָגֵל	תִּפְרַח	פָּרֹחַ	2
wa–Lebanoni	utukufu	na–kuimba	furaha	naam	na–itashangilia	itachanua	Kuchanua	
H3844	H3519		H1525	H0637	H1523			

הֲדַר	יְהוָה	כְּבוֹד־	יִרְאוּ	הֵמָּה	וְהַשָּׁרוֹן	הַכַּרְמֶל	הֲדַר	לָהּ	נִתַּן־
uzuri	wa–Yahwe	utukufu–	wataona	wao	na–Sharoni	wa–Karmeli	uzuri	kwake	umetolewa–
H1926	H3068	H3519	H7200	H1992	H8289	H3760	H1926		H5414

ס	אֱלֹהֵינוּ׃
S	wa–Mungu–wetu
	H0430

Yatachanua kwa wingi na yatashangilia kwa furaha na nyimbo; litapewa utukufu wa Lebanoni, mapambo ya Karmeli na Sharoni; watauona utukufu wa Yahwe, mapambo ya Mungu wetu.

אִמָּצוּ׃	כֹּשְׁלוֹת	וּבִרְכַּיִם	רָפוּת	יָדַיִם	חַזְקוּ	3
yaimarisheni	yanayotetemeka	na–magoti	dhaifu	mikono	Itieni–nguvu	
H0553	H3782	H1290	H7504	H3027	H2388	

Itieni nguvu mikono iliyo dhaifu, na badala ya magoti yanayotingishika.

הִנֵּה	תִּירָאוּ	אַל־	חִזְקוּ	לֵב	לִנְמְהֲרֵי־	אִמְרוּ	4
tazama	mkaogopa	msije–	kuweni–hodari	wa–haraka	wenye–moyo–	Waambieni	
H2009	H3372	H0408	H2388			H0559	

וְיֹשַׁעֲכֶם׃	יָבוֹא	הוּא	אֱלֹהִים	גְּמוּל	יָבוֹא	נָקָם	אֱלֹהֵיכֶם
na–atawaokoa	anakuja	yeye	ya–Mungu	malipo	anakuja	kisasi	Mungu–wenu
H3467	H0935	H1931	H0430	H1576	H0935	H5359	H0430

Waambie wenye moyo wa uwoga, "Wawe imara, wasiogope! Tazama, Mungu wako anakuja na kisasi, kwa ajili ya malipo ya Mungu. Atakuja na kutuokoa."

תִּפָּתַחְנָה׃	חֵרְשִׁים	וְאָזְנֵי	עִוְרִים	עֵינֵי	תִּפָּקַחְנָה	אָז	5
yatafunguliwa	ya–viziwi	na–masikio	ya–vipofu	macho	zitafunguliwa	Ndipo	
	H2795	H0241	H5787		H6491		

Halafu macho ya vipofu yataona, na masikio ya viziwi yatasikia.

כִּי־	אֹלַם	לְשׁוֹן	וְתָרֹן	פִּסֵּחַ	כָּאַיָּל	יְדַלֶּג	אָז	6
kwa–sababu–	wa–bubu	ulimi	na–utaimba	kilema	kama–kulungu	ataruka	Ndipo	
	H0483	H3956		H6455	H0354	H1801		

בָּעֲרָבָה׃	וּנְחָלִים	מַיִם	בַּמִּדְבָּר	נִבְקְעוּ
katika–nyika	na–vijito	maji	jangwani	zitabubujika
H6160		H4325		H1234

Halafu kilema atarukaruka kama kulungu, na ulimi wa bubu utaimba, maana maji yatabubujika Araba, na mifereji jangwani.

תַּנִּים׃	בִּנְוֵה	מָיִם	לְמַבּוּעֵי	וְצִמָּאוֹן	לַאֲגַם	הַשָּׂרֵב	וְהָיָה	7
ya–mbweha	katika–makazi	maji	chemchemi–za–	na–kiu	ziwa	nchi–kavu	Na–itakuwa	
		H4325	H4002	H6774	H0098	H8273	H1961	

וְנָמֶא׃	לְקָנֶה	חָצִיר	רִבְצָה
na–manyasi	kwa–mwanzi	nyasi	kulala–kwake
H1573	H7070		H7258

Mchanga ulioungua utakuwa kisima, na aridhi iliyo na kiu itakua chemchem; katika makazi mbweha, pale waliopokuwa wanaishi, kutakuwa na nyasi pamoja na mianzi.

יַעַבְרֻנוּ	לֹא־	הָּ֫	יִקָּרֵא	הַקְּדֹשׁ	דֶּ֫רֶךְ	וָדֶ֫רֶךְ	מִסְלוֹל	שָׁם	וְהָיָה־	8
juu–yake	hatapita–	kwake	itaitwa	takatifu	na–njia	na–njia	njia–kuu	pale	Na–itakuwa–	
	H3808		H7121	H6944	H1870	H1870	H4547	H8033	H1961	

יִתְעוּ׃	לֹא	וֶאֱוִילִים	דָּרְךְּ	הֹלֵךְ	לָמוֹ	וְהוּא־	טָמֵא
hawatapotea	hawatapotea	na–wajinga	njia	anayetembea	kwao	na–yeye–	mchafu
H8582	H3808	H0191	H1870	H1980		H1931	H2931

Barabara kuu itaitwa Njia takatifu. Wasio safi hawatasifiri kwa kutumia njia hiyo. Lakini itakuwa kwa ajili ya mtu yeyote anayetembea juu yake. Hakuna mjinga atakayeipitia.

יַעֲלֶנָּה	בָּל־	חַיּוֹת	וּפְרִיץ	אַרְיֵה	שָׁם	יִהְיֶה	לֹא־	9
kupanda	hawata–	wanyama	na–mnyama–mkali	simba	pale	atakuwepo	Hatakuwepo–	
H5927	H1077		H6530		H8033	H1961	H3808	

גְּאוּלִים׃	וְהָלְכוּ	שָׁם	תִּמָּצֵא	לֹא
waliokombolewa	na–watatembea	pale	watapatikana	hawatapatikana
	H1980	H8033	H4672	H3808

Hakuna simba pale, wala mnyama mkali katika barabara hiyo; hawatakuwepo kabisa pale, lakini waliokombolewa watapita pale.

							10
וּפְדוּיֵי	יְהוָה	יְשֻׁבוּן	וּבָאוּ	צִיּוֹן	בְּרִנָּה	וְשִׂמְחַת	
Na–waliokombolewa	wa–Yahwe	watarudi	na–watakuja	Sayuni	kwa–kuimba	na–furaha	
H6299	H3068	H7725	H0935	H6726	H7440	H8057	

יָגוֹן	וְנָסוּ	יַשִּׂיגוּ	וְשִׂמְחָה	שָׂשׂוֹן	רֹאשָׁם	עַל־	עוֹלָם
huzuni	na–itakimbia	watapata	na–furaha	shangwe	vichwa–vyao	juu–ya–	ya–milele
H3015	H5127	H5381	H8057	H8342			H5769

פ	וַאֲנָחָה׃
P	na–kuugua
	H0585

Fidia ya Yahwe itarudi na itakuja kwa wimbo wa Sayuni, na furaha ya milele itakuwa katika vichwa vyao; furaha na shangwe vitawazidi wao; huzuni na magonjwa yataondoshwa mbali.

Chapter 36

סַנְחֵרִיב	עָלָה	חִזְקִיָּהוּ	לַמֶּלֶךְ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בְּאַרְבַּע	וַיְהִי	1
Senakeribu	alipanda	Hezekia	wa–mfalme	mwaka	nne	katika–kumi–na–	Na–ikawa	
H5576	H5927	H2396	H4428	H8141	H6240	H0702	H1961	

וַיִּתְפְּשֵׂם׃	הַבְּצֻרוֹת	יְהוּדָה	עָרֵי	כָּל־	עַל	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־
na–akaiteka	yenye–ngome	ya–Yuda	miji	yote–	dhidi–ya	wa–Ashuru	mfalme–
H8610	H1219	H3063		H3605		H0804	H4428

Katika mwaka wa kumi na nne wa mfalme Hezekia, Senacherebi, mfalme wa Asiria, alivamia miji yote ya Yuda na kuwakamata.

2

אֶל־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	מִלָּכִישׁ	שָׁקֵה	רַב־	אֶת־	וְאַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	וַיִּשְׁלַח
kwa–	Yerusalemu	kutoka–Lakishi	shake	Rabu–	–	wa–Ashuru	mfalme–	Na–akatuma
H0413	H3389	H3923	H7262	H7262	H0853	H0804	H4428	H7971

הָעֲלִיוֹנָה	הַבִּרֵכָה	בִּתְעָלַת	וַיַּעֲמֹד	כָּבֵד	בְּחֵיל	חִזְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ
la–juu	wa–birika	kwenye–mfereji	na–akasimama	kubwa	na–jeshi	Hezekia	mfalme
	H1295		H5975	H3515	H2426	H2396	H4428

כּוֹבֵס׃	שָׂדֵה	בִּמְסִלַּת
la–mfuaji	ya–shamba	kwenye–njia–kuu
H3526		H4546

Halafu mfalme wa Asiria akamtuma kamanda mkuu na jeshi kubwa kutoka Lachishi mpaka Yerusalemu kwa mfalme Hezekia. Alipofika kwenye mfereji katika kisima cha juu, katika njia kuu na katika shamba la dobi na akasimama pale.

3

וְשֶׁבְנָא	הַבַּיִת	עַל־	אֲשֶׁר	חִלְקִיָּהוּ	בֶּן־	אֶלְיָקִים	אֵלָיו	וַיֵּצֵא
na–Shebna	nyumba	juu–ya–	ambaye	Hilkia	mwana–wa–	Eliakimu	kwake	Na–akatoka
H7644				H2518		H0471	H0413	H3318

הַמַּזְכִּיר׃	אָסָף	בֶּן־	וְיוֹאָח	הַסֹּפֵר
mkumbushaji	Asafu	mwana–wa–	na–Yoa	mwandishi
H2142	H0623		H3098	

Maofisa wa Israeli waliotumwa kuzungumza nao walikuwa ni Eliakimu mtoto wa Hilkia, kiongozi wa jumba, Shebna katibu wa mfalme, na Joa mtoto wa Asapha, anayeandika makubaliano ya serekali.

4

אָמַר	כֹּה־	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	נָא	אִמְרוּ־	שָׁקֵה	רַב־	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר
amesema	Hivyo–	Hezekia	–	tafadhali	Mwambieni–	shake	Rabu–	kwao	Na–akasema
H0559	H3541	H2396	H0413	H4994		H7262	H7262	H0413	H0559

בָּטָחְתָּ׃	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַבְטָחוֹן	מָּה	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	הַגָּדוֹל	הַמֶּלֶךְ
unatumaini	ambalo	hili	tumaini	Ni–nini	wa–Ashuru	mfalme	mkuu	mfalme
H0982		H2088	H0986	H4100	H0804	H4428		H4428

Kamanda mkuu wa jeshi akawaambia wao, "Mwambieni Hezekia kwamba mfalme mkuu, mfalme Asiria, asema, 'Nini chanzo cha ujasiri wako?

5

מִי	עַל־	עַתָּה	לַמִּלְחָמָה	וּגְבוּרָה	עֵצָה	שִׂפְתַיִם	דִּבַּר־	אַךְ־	אָמַרְתִּי
nani	juu–ya–	sasa	kwa–vita	na–nguvu	shauri	ya–midomo	maneno–	tu–	Umesema
H4310		H6258	H4421	H1369	H6098	H8193	H1697	H0389	H0559

בִּי׃	מָרַדְתָּ	כִּי	בָּטַחְתָּ
dhidi–yangu	umeasi	kwamba	unategemea
	H4775		H0982

Unaongea maneno yasiyo na maana tu, nasema kama kuna shauri na nguvu za vita. Sasa ni nani unayemuamini? na ni nani aliyekupa ujasiri wa kuniasi mimi.

6

מִצְרַיִם	עַל־	הַזֶּה	הָרָצוּץ	הַקָּנֶה	מִשְׁעֶנֶת	עַל־	בָּטַחְתָּ	הִנֵּה
Misri	juu–ya–	huu	uliovunjika	ya–mwanzi	fimbo	juu–ya–	unategemea	Tazama
H4714		H2088	H7533	H7070			H0982	H2009

כֵּן	וּנְקָבָהּ	בְכַפּוֹ	וּבָא	עָלָיו	אִישׁ	יִסָּמֵךְ	אֲשֶׁר
hivyo	na–kuutoboa	katika–kiganja–chake	na–utaingia	juu–yake	mtu	akiegemea	ambao
		H3709	H0935		H0376	H5564	

עָלָיו׃	הַבֹּטְחִים	לְכָל־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה
yeye	wanaomtegemea	kwa–wote–	wa–Misri	mfalme–	Farao
	H0982	H3605	H4714	H4428	H6547

Tazama, umeweka imani yako Misri, maana banzi la mwanzi unalolitumia kama fimbo ya kutembelea, ikiwa mtu ataiegemea na kuishika kwenye mkono wake itamchoma. Hivyo ndovyo jinsi Farao mfalme wa Misri alivyo kwa yeyote anayemuamini.

7

הִוא	הֲלוֹא־	בָטַחְנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	אֶל־	אֵלַי	תֹּאמַר	וְכִי־	
yeye	Je–si–	tunamtegemea	Mungu–wetu	Yahwe	kwa–	kwangu	utasema	Na–ukisema–	
H1931	H3808	H0982	H0430	H3068	H0413	H0413	H0559		

וַיֹּאמֶר	מִזְבְּחֹתָיו	וְאֶת־	בָּמֹתָיו	אֶת־	חִזְקִיָּהוּ	הֵסִיר	אֲשֶׁר	
na–akasema	madhabahu–zake	na–	mahali–pake–pa–juu	–	Hezekia	aliondoa	ambaye	
H0559	H4196	H0853	H1116	H0853	H2396	H5493		

תְּשְׁתַּחֲווּ׃	הַזֶּה	הַמִּזְבֵּחַ	לִפְנֵי	וְלִירוּשָׁלַם	לִיהוּדָה׃	
mtaabudu	hii	madhabahu	mbele–ya	na–kwa–Yerusalemu	kwa–Yuda	
H7812	H2088	H4196	H6440	H3389	H3063	

Lakini ikiwa utasema nami, "Tunamwamini Yahwe Mungu wetu,"Je sio yeye ambaye Hezekia ameondosha mahali palipoinuka na madhebau, asema kwa Yuda na Yerusalemu, "Lazima tuabudu mbele ya madhebau hii katika Yerusalemu"?

8

וְאֶתְּנָה	אַשּׁוּר	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי	אֶת־	נָא	הִתְעָרֵב	וְעַתָּה׃		
na–nitakupa	wa–Ashuru	mfalme	bwana–wangu	na–	tafadhali	weka–dhamana	Na–sasa		
H5414	H0804	H4428	H0113	H0854	H4994	H6148	H6258		

עֲלֵיהֶם׃	רֹכְבִים	לְךָ	לֶתֶת	תּוֹכַל	אִם־	סוּסִים	אַלְפַּיִם	לְךָ׃
juu–yao	wapanda	kwako	kutoa	unaweza	kama–	farasi	elfu–mbili	wewe
	H7392		H5414	H3201			H0505	

Hivyo sasa, nataka kukufanya wewe kuwa zawadi nzuri kwa Bwana mfalme Asiria. Nitakupa farasi elfu mbili, kama utaweza kuwatafutia dereva.

9

הַקְּטַנִּים	אֲדֹנִי	עַבְדֵי	אַחַד	פַּחַת	פְּנֵי	אֶת	תָּשִׁיב	וְאֵיךְ	
wadogo	wa–bwana–wangu	watumishi	mmoja	wa–gavana	uso	–	utarudisha	Na–vipi	
	H0113	H5650	H0259	H6346	H6440	H0853	H7725		

וּלְפָרָשִׁים׃	לְרֶכֶב	מִצְרַיִם	עַל־	לְךָ	וַתִּבְטַח	
na–wapanda–farasi	kwa–magari	Misri	juu–ya–	wewe	na–unategemea	
	H7393	H4714			H0982	

Ni kwa jinsi gani unaweza kumpinga moja kati ya nahodha aliye mdogo katika watumishi wa Bwana wangu? Mmeweka imani yenu Misri katika gari na farasi!

10

אָמַר	יְהוָה	לְהַשְׁחִיתָהּ	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	עַל־	עָלִיתִי	יְהוָה	הֲמִבַלְעֲדֵי	וְעַתָּה	
alisema	Yahwe	kuiharibu	hii	nchi	dhidi–ya–	nimepanda	Yahwe	bila–	Na–sasa	
H0559	H3068	H7843	H2063	H0776		H5927	H3068	H1107	H6258	

וְהַשְׁחִיתָהּ׃	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶל־	עֲלֵה	אֵלַי		
na–uiharibu	hii	nchi	dhidi–ya–	panda	kwangu		
H7843	H2063	H0776	H0413	H5927	H0413		

Halafu sasa, Je nimewezaje kusafiri mpaka hapa pasipo Yahwe kupigana dhidi ya nchi hii na kuhiaribu? Yahwe asema nami, Vamia nchi hii na uhiharibu.

11 וַיֹּאמֶר נַעֲמָן אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי יָצוֹא יֵצֵא וְעָמֹד וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְרִפָּא לַמְּצֹרָע׃

Na-akasema Eliakimu mwana wa Hilkia, na Shebna na Joa asema kwa kamanda mkuu, Tafadhali zungumza na watu wako kwa lugha ya kiashuru, maana kiashuru tunakielewa. Usiongee na sisi kwa lugha kiyahudi katika masikio ya watu ambao wako ukutani.''

12 וַיֹּאמֶר רַב־שָׁקֵה הַאֶל־אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנֶיךָ הֲלַדִּבְרִים הָאֵלֶּה וְלֹא עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל־הַחוֹמָה לֶאֱכֹל אֶת־חֹרְאֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת־שֵׁינֵיהֶם עִמָּכֶם׃

Lakini kamanda mkuu akasema, ''Je bwana wenu ametuma kwa bwana wako na kuzungumza haya maneno? Je hajanituma kwa watu walio kaa kwenye ukuta, ili wale kinyesi chaao mwenyewe na kunywa mkojo waomwenyewe?

13 וַיַּעֲמֹד רַב־שָׁקֵה וַיִּקְרָא בְקוֹל־גְּדוֹל בִּלְשׁוֹן יְהוּדִית וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃

Halafu kamanda mkuu akasimama na kupiga kelele kwa sauti kubwa kwa lugha ya kiyahudi, na akisema,

14 כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל־יַשִּׁא לָכֶם חִזְקִיָּהוּ כִּי לֹא יוּכַל לְהַצִּיל אֶתְכֶם׃

''Mfalme asema, ' Msimruhusu Hezekia awadanganye ninyi, maana hataweza kuwaokoa ninyi.

15 וְאַל־יַבְטַח חִזְקִיָּהוּ אֶתְכֶם עַל־יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל יַצִּילֵנוּ יְהוָה וְלֹא תִנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃

Msimruhusu Hezekia awafanye muumuamini Yahwe, Nawambieni Hakika Yahwe atatukomboa sisi; mjii huu hautachukuliwa na mfalme wa Asiria."

16

הַמֶּלֶךְ	אָמַר	כֹּה	כִּי	ס	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	תִּשְׁמְעוּ	אַל־
mfalme	amesema	hivyo	kwa–sababu	S	Hezekia	–	kumsikiliza	Msimsikilize–
H4428	H0559	H3541			H2396	H0413	H8085	H0408

נַפְנוֹ	אִישׁ־	וְאִכְלוּ	אֵלַי	וּצְאוּ	בְּרָכָה	אִתִּי	עֲשׂוּ־	אַשּׁוּר
mzabibu–wake	kila–mtu–	na–kuleni	kwangu	na–tokeni	baraka	nami	Fanyeni–	wa–Ashuru
H1612	H0376	H0398	H0413	H3318	H1293	H0854		H0804

בּוֹרוֹ׃	מֵי־	אִישׁ	וּשְׁתוּ	תְּאֵנָתוֹ	וְאִישׁ
kisima–chake	maji–ya–	kila–mtu	na–kunyweni	mtini–wake	na–kila–mtu
	H4325	H0376	H8354	H8384	H0376

Msimsikilize Hezekia, maana hivi ndivyo mfalme wa Asiria anavyosema: 'Fanyeni amani na mimi na mje kwangu. Halafu kila mmoja wenu atakula kwenye mzabibu wake mwenyewe na tunda la mti wake mwenyewe, na kunjwa maji ya kisima chake mwenyewe.

17

אֶרֶץ	כְּאַרְצְכֶם	אֶרֶץ	אֶל־	אֶתְכֶם	וְלָקַחְתִּי	בְּאִי	עַד־	
nchi	kama–nchi–yenu	nchi	kwenye–	ninyi	na–nitawachukua	nitakapokuja	Hadi–	
H0776	H0776	H0776	H0413	H0853	H3947	H0935	H5704	

וּכְרָמִים׃	לֶחֶם	אֶרֶץ	וְתִירוֹשׁ	דָּגָן
na–mashamba–ya–mizabibu	ya–mkate	nchi	na–divai	ya–nafaka
H3754	H3899	H0776	H8492	H1715

Mtafanya hivi mpaka nije kuwachukua na kuwapeleka kwenye nchi kama ya kwenu. nchi ya mavuno na mvinyo mpya, nchi ya mkate na shamba.

18

אֱלֹהֵי	הַהִצִּילוּ	יַצִּילֻנוּ	יְהוָה	לֵאמֹר	חִזְקִיָּהוּ	אֶתְכֶם	יַסִּית	פֶּן־	
miungu	Je–wameokoa	atatuokoa	Yahwe	akisema	Hezekia	ninyi	akawashawishi	Asije–	
H0430	H5337	H5337	H3068	H0559	H2396	H0853	H5496	H6435	

אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ	מִיַּד	אַרְצוֹ	אֶת־	אִישׁ	הַגּוֹיִם
wa–Ashuru	wa–mfalme	kutoka–mkono	nchi–yake	–	kila–mmoja	ya–mataifa
H0804	H4428	H3027	H0776	H0853	H0376	

Msimruhusu Hezekia awapotoshe nyie, akisema, Yahwe atatuokoa nyie; Je kuna miungu ya aina yeyote ya watu iliyowakomboa kutoka mikononi mwa mfalme wa Asiria?

19

וְכִי־	סְפַרְוַיִם	אֱלֹהֵי	אַיֵּה	וְאַרְפָּד	חֲמָת	אֱלֹהֵי	אַיֵּה	
na–je–	ya–Sefarvaimu	miungu	wako–wapi	na–Arpadi	ya–Hamathi	miungu	Wako–wapi	
	H5617	H0430	H0346	H0774	H2574	H0430	H0346	

מִיָּדִי׃	שֹׁמְרוֹן	אֶת־	הִצִּילוּ
kutoka–mkononi–mwangu	Samaria	–	wameokoa
H3027	H8111	H0853	H5337

Wako wapi miungu wa Hamathi na Arpadi? Iko wapi miungu ya Sefarvaimu? Je wameikomboa Samaria kutoka kwenye nguvu zangu?

20

אַרְצָם	אֶת־	הִצִּילוּ	אֲשֶׁר־	הָאֱלֹהֵי	הָאֲרָצוֹת	אֱלֹהֵי	בְּכָל־	מִי	
nchi–yao	–	wameokoa	ambao–	hizi	ya–nchi	miungu	kati–ya–yote–	Ni–nani	
H0776	H0853	H5337		H0428	H0776	H0430	H3605	H4310	

מִיָּדִי׃	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	יְהוָה	יַצִּיל	כִּי־	מִיָּדִי
kutoka–mkononi–mwangu	Yerusalemu	–	Yahwe	aokoe	hata–	kutoka–mkononi–mwangu
H3027	H3389	H0853	H3068	H5337		H3027

Miongoni mwa miungu yote ya nchi hii, Je kuna miungu ya aina yeyote iliyoikomboa nchi yao kutoka kwenye nguvu yangu, ni kama Yahwe anaweza kuawokoa Yerusalemu kutoka kwenye nguvu yangu?"

הַמֶּלֶךְ	מִצְוַת	כִּי־	דָּבֶר	אֹתוֹ	עָנוּ	וְלֹא־	וַיַּחֲרִישׁוּ			21
ya–mfalme	amri	kwa–sababu–	neno	yeye	wakamjibu	na–hawakumjibu–	Na–wakanyamaza			
H4428	H4687		H1697	H0853		H3808				
								לֵאמֹר׃	הֱיֹא	
								kusema	ilikuwa	
								H0559	H1931	

Lakini watu wanabaki kimya na hawataki kujibu, maana amri ya mfalme ilikuwa, "Msimjibu".

וְשֶׁבְנָא	הַבַּיִת	עַל־	אֲשֶׁר־	חִלְקִיָּהוּ	בֶּן־	אֶלְיָקִים	וַיָּבֹא			22
na–Shebna	nyumba	alikuwa–juu–ya–	ambaye–	Hilkia	mwana–wa–	Eliakimu	Na–akaja			
H7644				H2518		H0471	H0935			
קְרוּעֵי		חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	הַמַּזְכִּיר	אָסָף	בֶּן־	יוֹאָח	הַסּוֹפֵר		
wakiwa–wamerarua		Hezekia	kwa–	mkumbushaji	Asafu	mwana–wa–	na–Yoa	mwandishi		
H7167		H2396	H0413	H2142	H0623		H3098			
ס	שָׁקֶה׃	רַב־	דִּבְרֵי	אֵת	לוֹ	וַיַּגִּידוּ		בִּגְדֵי		
S	shake	ya–Rabu–	maneno	–	yeye	na–wakamwambia		nguo–zao		
	H7262	H7262	H1697	H0853		H5046				

Halafu Eliakimu mtoto wa Hilkia, yeye aliye juu ya kaya, Shebna mwandishi, na Joa mtoto wa Asafu, na mtunza kumbukumbu, walikuja kwa Hezekia na nguo zilizotoboka na wakapeleka maneno ya kamanda mkuu.

Chapter 37

וַיִּתְכַּס	בְּגָדָיו	אֶת־	וַיִּקְרַע	חִזְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	כְּשָׁמְעַ	וַיְהִי			1
na–akajivika	nguo–zake	nguo–zake	akararua	Hezekia	mfalme	aliposikia	Na–ikawa			
H3680		H0853	H7167	H2396	H4428	H8085	H1961			
						יְהוָה׃	בֵּית	וַיָּבֹא	בַּשָּׂק	
						ya–Yahwe	nyumba	na–akaingia	nguo–za–gunia	
						H3068		H0935	H8242	

Ikawa siku hiyo mfalme Hezekia aliposika taarifa zao, alichana mavazi yake, na kujifunika nguo za magunia, na akaenda kwenye nyumba ya Yahwe.

וְאֶת	הַסּוֹפֵר	שֶׁבְנָא	וְאֶת	הַבַּיִת	עַל־	אֲשֶׁר־	אֶלְיָקִים	אֶת־	וַיִּשְׁלַח	2
na	mwandishi	Shebna	na	nyumba	juu–ya	ambaye	Eliakimu	Eliakimu	Na–akatuma	
H0853		H7644	H0853				H0471	H0853	H7971	
אָמוֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָהוּ	אֶל־	בַּשַּׂקִים	מִתְכַּסִּים	הַכֹּהֲנִים	זִקְנֵי			
Amozi	mwana–wa	Isaya	kwa	nguo–za–gunia	wakiwa–wamejivika	wa–makuhani	wazee			
H0531			H0413	H8242	H3680	H3548	H2205			
							הַנָּבִיא׃			
							nabii			
							H5030			

Na alimtuma Eliakimu, ambae ni kiongozi wa kaya na Shebna mwandishi, na wazee wa makuhani, wote walijifunika nguo za magunia, kwa Isaya mtoto wa Amozi, nabii.

וּנְאָצָה וְתוֹכֵחָה צָרָה יוֹם־ חִזְקִיָּהוּ אָמַר כֹּה אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ 3
na–dharau na–karipio ya–taabu Siku Hezekia asema Hivi kwake Na–wakamwambia
H3117 H2396 H0559 H3541 H0413 H0559

אַיִן וְכֹחַ מַשְׁבֵּר עַד־ בָּנִים בָּאוּ כִּי הַיּוֹם הַזֶּה הַיּוֹם
hakuna na–nguvu mahali–pa–kuzaliwa hadi watoto wamekuja kwa–maana hii siku
H0369 H4866 H5704 H0935 H2088 H3117

לְלֶדָה׃
ya–kuzaa
H3205

Wakamwambia yeye, Hezekia akasema hivi, 'Siku hii ni siku ya dhiki, kukemewa, na aibu, ni kama mtoto aliye tayari kuzaliwa lakini mama yake hana nguvu za kumsukuma mtoto.

אֲשֶׁר׀ שָׁקֵה רַב־ דִּבְרֵי וְאֶת אֱלֹהֶיךָ יְהוָה יִשְׁמַע אוּלַי 4
ambaye Rabshake ya–Rabshake maneno maneno Mungu–wako Yahwe atasikia Labda
H7262 H7262 H1697 H0853 H0430 H3068 H8085 H0194

וְהוֹכִיחַ חַי אֱלֹהִים לְחָרֵף בְּדָנָיו וַאֲשׁוּר מֶלֶךְ־ שְׁלָחוֹ
na–akemsha aliye–hai Mungu kumtukana bwana–wake wa–Ashuru mfalme alimtuma
H3198 H0430 H0113 H0804 H4428 H7971

הַנִּשְׁאֶרֶת בְּעַד תְּפִלָּה וְנָשָׂאתָ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה שָׁמַע אֲשֶׁר בַּדְּבָרִים
mabaki kwa–niaba–ya sala na–uinue Mungu–wako Yahwe alisikia ambayo kwa–maneno
H7611 H1157 H8605 H5375 H0430 H3068 H8085 H1697

הַנִּמְצָאָה׃
yaliyopatikana
H4672

Itakuwa Yahwe Mungu wenu atasikia maneno ya kamanda mkuu, ambao mfalme wa Asira Bwana wake alimtuma kumpinga Mungu anayeishi, na atakemea maneno ambayo Yahwe Mungu wenu ameyasikia. Sasa inueni maombi yenu juu mabaki yaliyoobakia hapa.''

יְשַׁעְיָהוּ׃ אֶל־ חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ עַבְדֵי וַיָּבֹאוּ 5
Isaya kwa Hezekia wa–mfalme watumishi Na–wakaja
H0413 H2396 H4428 H5650 H0935

Sasa watumishi wa mfalme Hezekia walikuja kwa Isaya,

אָמַר כֹּה אֲדֹנֵיכֶם אֶל־ תֹּאמְרוּן כֹּה יְשַׁעְיָהוּ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר 6
asema Hivi bwana–wenu kwa mtamwambia Hivi Isaya kwao Na–akawaambia
H0559 H3541 H0113 H0413 H0559 H3541 H0413 H0559

אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר הַדְּבָרִים מִפְּנֵי תִּירָא אַל־ יְהוָה
ambayo umeyasikia ambayo maneno kwa–sababu–ya usiogope Usiogope Yahwe
H8085 H1697 H6440 H3372 H0408 H3068

אוֹתִי׃ אַשּׁוּר מֶלֶךְ־ נַעֲרֵי גִּדְּפוּ
mimi wa–Ashuru wa–mfalme vijana walinitukana
H0853 H0804 H4428 H5288 H1442

na Isaya akawambia, ''Mwambieni Bwana wenu: 'Yahwe amesma, ''Msiogope kwa maneno mliyoyasikia, maneno ambayo mfalme wa Asiria amenitusi mimi.

אַרְצוֹ אֶל־ וְשָׁב שְׁמוּעָה וְשָׁמַע רוּחַ בּוֹ נוֹתֵן הִנְנִי 7
nchi–yake kwenda na–atarudi habari na–atasikia roho ndani–yake ninaweka Tazama
H0776 H0413 H7725 H8052 H8085 H7307 H5414 H2009

בְּאַרְצוֹ׃ בַּחֶרֶב וְהִפַּלְתִּיו
katika–nchi–yake kwa–upanga na–nitamwangusha
H0776 H2719 H5307

Tazama nitaiweka roho yangu ndani yake na atasikiliiza taarifa fulani na atarudi kwenye nchi yake mwenyewe. Na nitamfanya anguke kwa upanga katika nchi yake mwenyewe.''

8

נִלְחָם	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	אֶת־	וַיִּמְצָא	שָׁקֶה	רַב־	וַיָּשָׁב
akipigana	wa–Ashuru	mfalme	mfalme	na–akamkuta	Rabshake	Rabshake	Na–akarudi
	H0804	H4428	H0853	H4672	H7262	H7262	H7725

מִלָּכִישׁ׃	נָסַע	כִּי	שָׁמַע	כִּי	לִבְנָה	עַל־	
kutoka–Lakishi	aliondoka	kwamba	alisikia	kwa–maana	Libna	juu–ya	
H3923	H5265		H8085		H3841		

Basi kamanda mkuu alirudi na kumkuta mfalme wa Asira anapigana dhidi ya Libna, Maana aliskia kwamba mfalme amekwenda mbali kutoka Lachishi.

9

אִתָּךְ	לְהִלָּחֶם	יָצָא	לֵאמֹר	כּוּשׁ	מֶלֶךְ־	תִּרְהָקָה	עַל־	וַיִּשְׁמַע
nawe	kupigana	Ametoka	akisema	wa–Kushi	mfalme	Tirhaka	kuhusu	Na–akasikia
H0854		H3318	H0559		H4428	H8640		H8085

לֵאמֹר׃	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	מַלְאָכִים	וַיִּשְׁלַח	וַיִּשְׁמַע		
akisema	Hezekia	kwa	wajumbe	akatuma	Na–aliposikia		
H0559	H2396	H0413	H4397	H7971	H8085		

Halafu Sennacheribi alisikia kwamba Tirkhaka mfalme wa Ethiopia na Misri wamehamasishana kupigna dhidi yake. Hivyo akamtuma mjumbe mara nyingine kwa Hezekia apeleke ujumbe:

10

אַל־	לֵאמֹר	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	תֹּאמְרוּן	כֹּה	
Asikudanganye	akisema	wa–Yuda	mfalme	Hezekia	kwa	mtamwambia	Hivi	
H0408	H0559	H3063	H4428	H2396	H0413	H0559	H3541	

לְאֹ	לֵאמֹר	בּוֹ	בּוֹטֵחַ	אַתָּה	אֲשֶׁר	אֱלֹהֶיךָ	יַשְׁאֲךָ	
Haitatolewa	akisema	yeye	unamtegemea	wewe	ambaye	Mungu–wako	asikudanganye	
H3808	H0559		H0982			H0430	H5377	

אַשּׁוּר׃	מֶלֶךְ	בְּיַד	יְרוּשָׁלִַם	תִּנָּתֵן	
wa–Ashuru	wa–mfalme	katika–mkono	Yerusalemu	haitatolewa	
H0804	H4428	H3027	H3389	H5414	

''Mwambie Hezekia, mfalme wa Yuda, 'Usimruhusu Mungu unayemwamini akudanganye, ''Yerusalemu haitatiwa mikononi mwa mfalme wa Asiria.''

11

הָאֲרָצוֹת	לְכָל־	אַשּׁוּר	מַלְכֵי	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	שָׁמַעְתָּ	אַתָּה	וְהִנֵּה
nchi	kwa–nchi–zote	wa–Ashuru	wafalme	walivyofanya	yale	umesikia	wewe	Tazama
H0776	H3605	H0804	H4428			H8085		H2009

תִּנָּצֵל׃	וְאַתָּה	לְהַחֲרִימָם
utaokolewa	na–wewe	kuziharibu–kabisa
H5337		

umesikia kitu ambacho mfalme wa Asiria alichokifanya kwa nchi yote kwa kuiangamiza kabisa. Je utawaokoa?

12

אֶת־	אֲבוֹתַי	הִשְׁחִיתוּ	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	אֱלֹהֵי	אוֹתָם	הַהַצִּילוּ
Gozani	baba–zangu	waliwaangamiza	ambayo	ya–mataifa	miungu	wao	Je–wameokoa
H0853	H0001	H7843			H0430	H0853	H5337

בִּתְלַשָּׂר׃	אֲשֶׁר	עֵדֶן	וּבְנֵי־	וְרֶצֶף	חָרָן	וְאֶת־	גּוֹזָן
walikuwa–Telasari	ambao	Edeni	na–wana–wa	na–Resefu	Harani	na	Gozani
H8515		H5729		H7530		H0853	H1470

Je miungu ya mataifa imewakomboa? taifa ambalo baba yangu aliliangamiza: Gozani, Harani, Rezefi na watu wa Edeni katika Telassari?

13 אַיֵּה יוכו־וַפִי מֶלֶךְ־ חֲמָתִי וּמֶלֶךְ אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוָיִם הֵנָּע וְעִוָּה׃
Yuko–wapi mfalme wa Hamathi, mfalme wa Arpadi, mfalme wa miji ya Sefarvaimi, wa Hema na Ivva?"

14 וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ מִכֹּנוֹ מִכְתָּב הַסְּפָרִים אֶת־ וַיִּקְרָאֵהוּ וַיַּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה׃
Na–akachukua barua hii kutoka mikononi mwa mjumbe na kisoma. Halafu akaenda juu kwenye nyumba ya Yahwe na kuusoma mbele yake.

15 וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ אֶל־ יְהוָה לֵאמֹר׃
Na–akaomba Hezekia kwa Yahwe akisema

Hezekia alimuomba Mungu:

16 יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה־ הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה־ עָשִׂיתָ וְאֶת־ הַשָּׁמַיִם אֶת־ וְאֶת־ הָאָרֶץ׃
wa–majeshi Yahwe wa–Israeli aketiye juu–ya–makerubi Wewe ndiwe Mungu peke–yako kwa–falme–zote za–nchi umeziumba Wewe mbingu mbingu na nchi

Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, wewe ambae uko juu ya makerubi, wewe ni Mungu mwenywe juu falme zote za dunia. umezifanya mbingu na nchi.

17 הַטֵּה יְהוָה וְהוֹשִׁיעָה אָזְנְךָ וְשְׁמַע פְּקַח יְהוָה עֵינְךָ וּרְאֵה וְשְׁמַע סַנְחֵרִיב דִּבְרֵי כָּל־ אֲשֶׁר שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃
Uelekeze Yahwe sikio–lako na–usikie Fungua Yahwe jicho–lako na–uone na–usikie maneno–yote maneno–yote ambaye alituma kumtukana Mungu aliye–hai

Jeuza masikio yako, Yahwe, na sikiliza. Fungua macho yako, Ee Yahwe na uone, na usikilize maneno ya Sanacheribi, ambayo ameyatuma kumfanyia mzadha Mungu anayeishi.

18 אָמְנָם יְהוָה Kweli Yahwe H0551 H3068
הֶחֱרִיבוּ wameharibu
מַלְכֵי wafalme H4428
אַשּׁוּר wa-Ashuru H0804
אֶת־ nchi-zote H0853
כָּל־ nchi-zote H3605
הָאֲרָצוֹת nchi H0776
וְאֶת־ na H0853
אַרְצָם׃ nchi-yao H0776

Ni kweli Yahwe, mfalme wa Asiria ameangamiza mataifa yote na aridhi yao.

19 וְנָתַן Na-kutoa H5414
אֶת־ miungu-yao H0853
אֱלֹהֵיהֶם miungu-yao H0430
בָּאֵשׁ motoni H0784
כִּי kwa-maana
לֹא hawakuwa H3808
אֱלֹהִים miungu H0430
הֵמָּה wao H1992
כִּי bali
וַיְאַבְּדוּם׃ na-wakawaangamiza H0006
וָאֶבֶן na-jiwe H0068
עֵץ mti H6086
אָדָם ya-mwanadamu H0120
יְדֵי־ ya-mikono H3027
מַעֲשֵׂה kazi H4639
אם־ kazi-tu

Wameiweka miungu yao katika moto, maana haikuwa miungu lakini kazi ya mikono ya wanadamu, ni kuni na jiwe tu.

20 וְעַתָּה Na-sasa H6258
יְהוָה Yahwe H3068
אֱלֹהֵינוּ Mungu-wetu H0430
הוֹשִׁיעֵנוּ tuokoe H3467
מִיָּדוֹ kutoka-mkono-wake H3027
וְיֵדְעוּ na-wajue H3045
כָּל־ falme-zote H3605
מַמְלְכוֹת falme H4467
כִּי kwamba
אַתָּה wewe
יְהוָה Yahwe H3068
לְבַדֶּךָ׃ peke-yako H0905
הָאָרֶץ za-nchi H0776

Hivyo Waasira wameawaangamiza wao. hivyo saa Yahwe Mungu wetu, tuokoe kwa nguvu zako, ili falme zote za duniani zijue kwamba wewe ni Yahwe peke yako.''

21 וַיִּשְׁלַח Na-akatuma H7971
יְשַׁעְיָהוּ Isaya H3541
בֶּן־ mwana-wa H0531
אָמוֹץ Amozi H0413
אֶל־ kwa H2396
חִזְקִיָּהוּ Hezekia H0559
לֵאמֹר akisema H0559
כֹּה־ Hivi H3068
יְהוָה Yahwe H0430
אָמַר asema H4428
אֱלֹהֵי Mungu H3478
יִשְׂרָאֵל wa-Israeli H6419
הִתְפַּלַּלְתָּ uliyoomba H5576
אֲשֶׁר Kuhusu-yale H0413
אֶל־ kuhusu H0413
אֵלַי kwangu H0804
אַשּׁוּר׃ wa-Ashuru H4428
מֶלֶךְ mfalme H5576
סַנְחֵרִיב Senakeribu

Basi Isaya mtoto wa Amozi alituma ujumbe kwa Hezekia, na kusema, Yahwe Mungu wa Israeli amesema, Kwa sababu umeomba kwangu kuhusu Sannacheribi mfalme wa Asiria,

22 זֶה Hili H2088
הַדָּבָר ndilo-neno H1697
אֲשֶׁר־ ambalo
דִּבֶּר alisema H1696
יְהוָה Yahwe H3068
עָלָיו juu-yake
בָּזָה Amekudharau H0959
לְךָ wewe
לָעֲגָה amekudhihaki H3932
בְּתוּלַת bikira H1330
בַּת binti H1323
צִיּוֹן Sayuni H6726
בַּת־ binti H1323
נִדְּדָה nyuma-yako H0
רֹאשׁ kichwa
הֵנִיעָה ametikisa H5128
בַּת binti H1323
יְרוּשָׁלִָם׃ Yerusalemu H3389
לְךָ wewe

Haya ndiyo maneno ambayo Yahwe amezungumza kuhusu yeye, ''Binti bikira wa Sayuni wanakudharau na kukucheka kwa dharau; mabinti wa Yerusalemu wanatingisha vichwa vyao kwa ajili yako.

23 אֶת־ Ni-nani H0853
מִי ni-nani H4310
חֵרַפְתָּ umemtukana
וְגִדַּפְתָּ na-kumkashifu H1442
וְעַל־ na-juu-ya H4310
מִי nani H4310
הֵרַמְתָּ umeinua
וַתִּשָּׂא Na-umeinua H5375
מָרוֹם juu H4791
עֵינֶיךָ macho-yako
אֶל־ juu-ya H0413
קְדוֹשׁ Mtakatifu H6918
יִשְׂרָאֵל׃ wa-Israeli H3478

Ni nani unayempinga na kumtusi? na dhidi ya nani unayenyanyua sauti yako na kunyanyua macho yako kwa kiburi? dhidi ya mtakatifu wa Israeli.

24

בְּרֹ֣ב	וַתֹּ֤אמֶר	אֲדֹנָי֙	וּֽמֵחֲרַפְתָּ֔	עֲבָדֶ֖יךָ	בְּיַ֣ד
Kwa–wingi	na–ukasema	Bwana	umemtukana	watumishi–wako	Kwa–mikono–ya
H7230	H0559	H0136		H5650	H3027

וָאֶכְרֹ֔ת	לְבָנ֑וֹן	יַרְכְתֵ֣י	הָרִ֔ים	מְרֹ֖ום	עָלֵ֥יתִי	אֲנִ֛י	רִכְבֵ֥י
na–nikatema	vya–Lebanoni	vilele	cha–milima	kilele	nimepanda	mimi	wa–magari–yangu
H3772	H3844	H3411	H2022	H4791	H5927	H0589	H7393

קֹצֹ֣ו	מְרֹ֔ום	וְאָבֹ֖וא	בְּרֹ֣שׁ֑וֹ	מִבְחַ֣ר	אֲרָזָ֗יו	קוֹמַ֙ת
cha–mwisho–wake	kilele	na–nikaingia	ya–misunobari–yake	bora	wa–mierezi–yake	urefu
H7093	H4791	H0935	H1265	H4005	H0730	H6967

כַּרְמְלֹֽו׃	יַעַר֙
wa–Karmeli–wake	msitu
H3759	

Kwa kupitia watumishi wako umempinga Bwana na amesema, 'Kwa wingi wa gari nimepanda juu kwenye kilele cha milima, katika kilele cha mwuinuko wa Lebanoni. Nitaikata mierezi yake na kuchagua miti ya miseprasi pale, ni msitu uzao sana.

25

כֹּ֚ל	פְּעָמַ֔י	בְּכַ֖ף־	וְאַחְרִ֣ב	מָ֑יִם	וְשָׁתַ֥יתִי	קָרְתִּי	אֲנִ֛י
mito–yote	za–miguu–yangu	kwa–nyayo	na–nikakausha	maji	na–kunywa	nimechimba	Mimi
H3605	H6471	H3709		H4325	H8354		H0589

מָצֹ֥ור׃	יְאֹרֵ֖י
ya–Misri	mito
H4693	H2975

Nimechimba kisima na kunywa maji; nimechimba mito yote ya Misri chini ya nyayo za miguu yangu.'

26

וְיִצַּרְתִּיהָ	קֶּ֔דֶם	מִימֵ֖י	עָשִׂ֣יתִי	אוֹתָ֑הּ	לְמֶרְחֹ֣וק	שָׁמַ֙עְתָּ֙	הֲלֹ֣וא־
na–nikaiumba	za–kale	tangu–siku	niliifanya	niliifanya	zamani–za–kale	umesikia	Je–hukusikia
H3335		H3117		H0853	H7350	H8085	H3808

בְּצֻרֹ֖ות׃	עָרִ֥ים	נִצִּ֛ים	גַּלִּ֑ים	לְהַשְׁאֹ֣ות	וּתְהִ֥י	הֲבֵאתִ֖יהָ	עַתָּ֥ה
yenye–ngome	miji	ya–mawe	marundo	kuharibu	na–itakuwa	nimeileta	Sasa
H1219			H1530	H7582	H1961	H0935	H6258

Je haujasikia jinsi nilivyoamua toka siku nyingi na nimelifanyia kazi toka kipindi cha kale? ninayaleta sasa ili yaweze kutimia. Mko hapa kuhiaribu miji imara na yenye ulinzi wa kutosha na kuwa chungu cha uharibifu.

27

הָיֹ֔ו	וָבֹּ֖שׁוּ	חַתּ֣וּ	יָ֑ד	קְצֵרֵי־	וְיֹשְׁבֶ֖יהָ
Walikuwa	na–kuaibishwa	waliogopa	mikono	waliokuwa–na–mikono–mifupi	Na–wakazi–wake
H1961	H0954	H2865	H3027	H7116	H3427

לִפְנֵ֣י	וּשְׁדֵמָ֔ה	גַּ֥ות	חָצִ֖יר	דֶּ֣שֶׁא	וְיֶ֥רֶק	שָׁדֶ֑ה	עֵ֥שֶׂב
kabla–ya	na–shamba	za–paa	nyasi	mchanga	na–mmea–mchanga	ya–shamba	majani
H6440	H7709	H1406		H1877	H3419		H6212

קָמָֽה׃	
kukomaa	
H7054	

Wakazi wake, waliowadhaifu, waliokata tamaa na wenye aibu. Wanaotesha shambani, majani mabichi, majani juu paa au kwenye shamba kabla ya upepo wa mashariki.

28

אֵלָֽי׃	הֶתְרַגֵּ֖זְךָ	וְאֶת	יָדַ֣עְתִּי	וּבוֹאֲךָ֙	וְצֵאתְךָ֙	וְשִׁבְתֶּ֔ךָ
juu–yangu	hasira–yako	na	ninajua	na–kuingia–kwako	na–kutoka–kwako	Na–kukaa–kwako
H0413	H7264	H0853	H3045	H0935	H3318	H3427

Lakini najua kukaa kwenu chini, kutoka kwenu nje, mnapoingia ndani, na mnapokuwa wakali dhidi yangu.

29 יַעַן Kwa–sababu H3282 הִתְרַגֶּזְךָ hasira–yako H7264 אֵלַי juu–yangu H0413 וְשַׁאֲנַנְךָ na–kiburi–chako H7600 עָלָה kimepanda H5927 בְּאָזְנָי masikioni–mwangu H0241

וְשַׂמְתִּי na–nitaweka H2397 חַחִי ndoano–yangu H2397 בְּאַפֶּךָ puani–mwako H0639 וּמְתֻגִּי na–lijamu–yangu H4964 בִּשְׂפָתֶיךָ midomoni–mwako H8193 וְהַשֵּׁבֹתִיךָ na–nitakurudisha H7725

בַּדֶּרֶךְ kwa–njia H1870 אֲשֶׁר־ ambayo H0935 בָּאתָ ulikuja H0935 בָּהּ׃ nayo

Kwa sababu mnakuwa wakali dhidi yangu, maana kiburi chenu kimeyafikia masikio yangu, Nitaweka ndoano katika pua zenu, na sauti katika midomo yenu; Nitawageuza nyuma kwenye njia mliyokuja nayo.

30 וְזֶה־ Na–hii H2088 לְךָ kwako H0226 הָאוֹת ishara H0226 אָכוֹל Kula H0398 הַשָּׁנָה׀ mwaka–huu H8141 סָפִיחַ kilichoota–chenyewe H8141 וּבַשָּׁנָה na–mwaka H8141 הַשֵּׁנִית wa–pili H8145

שָׂחִיס kilichomea–kutoka–hapo H7823 הַשְּׁלִישִׁית wa–tatu H7992 וּבַשָּׁנָה na–mwaka H8141 זְרָעוּ pandeni H2232 וְקִצְרוּ na–vuneni H7114 וְנִטְעוּ na–pandeni H5193

כְּרָמִים mashamba–ya–mizabibu H3754 [ואכול] [ketiv] H0398 וְאִכְלוּ)׀ na–kuleni H0398 פְּרִיָם׃ matunda–yake H6529

Hii itakuwa wimbo kwenu: mwaka huu mtakula kinachoota porini na mwaka pili mtakula kinachoota hapo hapo. Lakini mwaka wa tatu lazima mpande na mvune, pandeni mizabibu na mle matunda yake.

31 וְנָסְפָּה Na–itaongeza H3254 פְּלֵיטַת waliookoka H6413 בֵּית־ wa–nyumba H1004 יְהוּדָה ya–Yuda H3063 הַנִּשְׁאָרָה waliobaki H7604 שֵׂרֶשׁ mizizi H8328 לְמָטָּה chini H4295 וְעָשָׂה na–kutoa H6213 פְּרִי matunda H6529

לְמָעְלָה׃ juu H4605

Mabaki ya nyumba ya Yuda ambao wanaishi watachukua mzizi tena na kuzalisha matunda.

32 כִּי Kwa–maana H3588 מִירוּשָׁלַ͏ִם kutoka–Yerusalemu H3389 תֵּצֵא itatoka H3318 שְׁאֵרִית mabaki H7611 וּפְלֵיטָה na–waliookoka H6413 מֵהַר kutoka–Mlima H2022 צִיּוֹן Sayuni H6726 קְנֹאַת Wivu H7068

יְהוָה wa–Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi H6635 תַּעֲשֶׂה־ utafanya H6213 זֹאת׃ hili H2063 ס [mwisho]

Maana katika Yerusalemu waliobaki watatoka; Kutoka kwenye mlima Sayuni waliobaki watakuja. Bidii ya Yahwe wa majeshi itafanikisha hili.''

33

אֶל־	יָבוֹא	לֹא	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	אֶל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	
katika	hataingia	Hataingia	wa–Ashuru	mfalme	kuhusu	Yahwe	asema	Hivi	Kwa–hiyo	
H0413	H0935	H3808	H0804	H4428	H0413	H3068	H0559	H3541		

מָגֵן	יְקַדְּמֶנָּה	וְלֹא־	חֵץ	שָׁם	יוֹרֶה	וְלֹא־	הַזֹּאת	הָעִיר	
na–ngao	hatakuja	na–hatakuja	mshale	huko	hatapiga	na–hatapiga	huu	mji	
H4043	H6923	H3808	H2671	H8033		H3808	H2063		

סֹלְלָה׃	עָלֶיהָ	יִשְׁפֹּךְ	וְלֹא־	
boma	dhidi–yake	hatajenga	na–hatajenga	
H5550		H8210	H3808	

Hivyo basi Yahwe asema hivi kuhusu Asiria: "Atakuja katika miji, wala kurusha mkuki hapa. Wala atakuja hapa mbele kwa ngao au kujenga uzio njia panda dhidi yao.

34

יָבוֹא	לֹא	הַזֹּאת	הָעִיר	וְאֶל־	יָשׁוּב	בָּהּ	בָּא	אֲשֶׁר־	בַּדֶּרֶךְ	
hataingia	hataingia	huu	mji	na–katika	atarudi	nayo	alikuja	ambayo	Kwa–njia	
H0935	H3808	H2063		H0413	H7725		H0935		H1870	

יְהוָה׃	נְאֻם־
Yahwe	Asema
H3068	H5002

Njia atakayojia itakuwa njia hiyo hiyo atakayorudia; ataingia katika mji huu. Hili ni Tamko ya Yahwe.

35

דָּוִד	וּלְמַעַן	לְמַעֲנִי	לְהוֹשִׁיעָה	הַזֹּאת	הָעִיר	עַל־	וְנַנוֹתִי	
Daudi	na–kwa–ajili–ya	kwa–ajili–yangu	kuokoa	huu	mji	juu–ya	Na–nitaulinda	
H1732	H4616	H4616	H3467	H2063			H1598	

עַבְדִּי׃	ס
mtumishi–wangu	[mwisho]
H5650	

Maana nitaulinda huu mji na kuuokoa, kwa niaba yangu mimi mwenyewe na kwa niaba Daudi mtumishi wangu."

36

מֵאָה	אַשּׁוּר	בְּמַחֲנֵה	וַיַּכֶּה	יְהוָה	מַלְאַךְ	וַיֵּצֵא	
mia–moja	ya–Ashuru	katika–kambi	na–akapiga	wa–Yahwe	malaika	Na–akatoka	
H3967	H0804	H4264	H5221	H3068	H4397	H3318	

מֵתִים׃	פִּגְרִים	כֻּלָּם	וְהִנֵּה	בַבֹּקֶר	וַיַּשְׁכִּימוּ	אֶלֶף	וַחֲמִשָּׁה	וּשְׁמֹנִים
waliokufa	maiti	wote	na–tazama	asubuhi	Na–walipoamka	elfu	na–tano	na–themanini
H4191	H6297	H3605	H2009	H1242	H7925	H0505	H2568	H8084

Halafu malaika wa Yahwe alienda nje na kuvamia kambi ya Waasiria, na kuwauwa askari 185, 000. Watu walipoamka asubuhi na mapema, miili iliyokufa imelala kila mahali.

37

בִּנְוֵה׃	וַיֵּשֶׁב	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	סַנְחֵרִיב	וַיָּשָׁב	וַיֵּלֶךְ	וַיִּסַּע	
Ninawi	na–akakaa	wa–Ashuru	mfalme	Senakeribu	na–akarudi	na–akaenda	Na–akaondoka	
H5210	H3427	H0804	H4428	H5576	H7725	H3212	H5265	

Hivyo Sennacheribi mfalme wa Asiria aliiacha Israeli na kwenda nyumbani na akakaa Ninewi.

וְשַׂרְאֶצֶר	וַאֲדַרַמֶּלֶךְ	אֱלֹהָיו	נִסְרֹךְ	וּבֵית	מָשְׁתַּחֲוֶה	הוּא	וַיְהִי			38
na–Shareza	na–Adrameleki	mungu–wake	ya–Nisroki	nyumba	akiabudu	yeye	Na–ikawa			
H8272	H0152	H0430	H5268		H7812	H1931	H1961			
וַיִּמְלֹךְ	אֲרָרָט	אֶרֶץ	נִמְלְטוּ	וְהֶמָּה	בַּחֶרֶב	הִכֻּהוּ	בָּנָיו			
na–akatawala	ya–Ararati	nchi	wakatoroka	na–wao	kwa–upanga	wakampiga	wanawe			
H0780		H0776	H4422	H1992	H2719	H5221				
ס	תַּחְתָּיו׃	בְּנוֹ	חַדֹּן	אֵסַר־						
[mwisho]	badala–yake	mwanawe	Hadoni	Esarhadoni						
	H8478		H0634	H0634						

Baadaye, na alipokuwa anabudu katika nyumba ya Nisrochi mungu wake, mtoto wake Adramaleki na Shareza alimuua kwa upanga. Halafu wakakimbilia kwenye nchi ya Ararati. Halafu Esarhadoni mtoto wake akatawala katika sehemu ya baba yake.

Chapter 38

אָמוֹץ	בֶּן־	יְשַׁעְיָהוּ	אֵלָיו	וַיָּבוֹא	לָמוּת	חִזְקִיָּהוּ	חָלָה	הָהֵם	בַּיָּמִים	1
Amozi	mwana–wa	Isaya	kwake	na–akaja	hadi–kufa	Hezekia	aliugua	zile	Katika–siku	
H0531			H0413	H0935	H4191	H2396		H1992	H3117	
כִּי	לְבֵיתֶךָ	צַו	יְהוָה	אָמֵר	כֹּה־	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר		הַנָּבִיא	
kwa–kuwa	nyumba–yako	Amuru	Yahwe	amesema	Hivi	yeye	na–akamwambia		nabii	
		H6680	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559		H5030	
					תִּחְיֶה׃	וְלֹא	אַתָּה	מֵת		
					ishi	na–huta	wewe	utakufa		
					H2421	H3808		H4191		

Siku zile Hezekia alikuwa anaumwa karibia na kufa. Hivyo Isaya mtoto wa Amozi, nabii alikuja kwake na kumwambia, "Yahwe amesema, 'panga mambo yako maana utakufa, hautaishi.'

יְהוָה׃	אֶל־	וַיִּתְפַּלֵּל	הַקִּיר	אֶל־	פָּנָיו	חִזְקִיָּהוּ	וַיָּסֹב	2
Yahwe	kwa	na–akaomba	ukuta	kuelekea	uso–wake	Hezekia	Na–akageuza	
H3068	H0413	H6419	H7023	H0413	H6440	H2396	H5437	

'Halafu Hezekia akaugeukia ukuta na akamuomba Yahwe.

לְפָנֶיךָ	הִתְהַלַּכְתִּי	אֲשֶׁר	אֵת	נָּא	זְכָר־	יְהוָה	אָנָּה	וַיֹּאמַר	3
mbele–yako	nimetembea	jinsi	kwa	tafadhali	kumbuka	Yahwe	Tafadhali	Na–akasema	
H6440	H1980		H0853	H4994	H2142	H3068	H0577	H0559	
חִזְקִיָּהוּ	וַיֵּבְךְּ	עָשִׂיתִי	בְּעֵינֶיךָ	וְהַטּוֹב	שָׁלֵם	וּבְלֵב	בֶּאֱמֶת		
Hezekia	na–akalia	nimefanya	machoni–pako	na–mema	mkamilifu	na–kwa–moyo	kwa–kweli		
H2396	H1058				H8003		H0571		
					ס	גָּדוֹל׃	בְּכִי		
					S	kikubwa	kwa–kilio		
							H1058		

Na akasema, "samahani Yahwe, kumbuka jinsi nilivyoenenda kwa uaminifu mbele zako kwa moyo wangu wote, na jinsi nilivyofanya matendo mema katika macho yako." Na Hezekia akalia kwa sauti.

לֵאמֹר׃	יְשַׁעְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	4
kusema	Isaya	kwa	Yahwe	neno–la	Na–ikawa	
H0559		H0413	H3068	H1697	H1961	

Basi neno la Yawe likamjia Isaya, na kusema,

דָּוִד	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	הָלוֹךְ	5
wa–Daudi	Mungu	Yahwe	amesema	Hivi	Hezekia	kwa	na–umwambie	Nenda	
H1732	H0430	H3068	H0559	H3541	H2396	H0413	H0559	H1980	

הִנְנִי	דְמַעְתֶּךָ	אֶת־	רָאִיתִי	תְּפִלָּתֶךָ	אֶת־	שָׁמַעְתִּי	אָבִיךָ
tazama–mimi	machozi–yako	kwa	nimeona	maombi–yako	kwa	Nimesikia	baba–yako
H2009	H1832	H0853	H7200	H8605	H0853	H8085	H0001

שָׁנָה׃	עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ	יָמֶיךָ	עַל־	יוֹסֵף
miaka	na–tano	kumi	siku–zako	juu–ya	nitaongeza
H8141	H6240	H2568	H3117		H3254

''Nenda ukamwambie Hezekia, kiongozi wa watu wangu, ''Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Daudi babu yenu, amesema: Nimeyasikiliza maombi yako, na nimeyaona machozi yako. Ona ninakaribia kuongeza miaka kumi na tano katika maisha yako.

וְנַצַּלְתִּי	הַזֹּאת	הָעִיר	וְאֶת	אַצִּילְךָ	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ־	וּמִכַּף		6
na–nitaulinda	huu	mji	na	nitakuokoa	Ashuru	wa–mfalme–wa	Na–kutoka–mkono		
H1598	H2063		H0853	H5337	H0804	H4428	H3709		

הַזֹּאת׃	הָעִיר	עַל־
huu	mji	juu–ya
H2063		

Na nitakukomboa wewe pamoja mji huu kutoka kwenye mkono wamfalme wa Asiria, na nitaulinda huu mji.

הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	יְהוָה	יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	יְהוָה	מֵאֵת	הָאוֹת	לְךָ	וְזֶה־	7
hili	neno	kwa	Yahwe	atafanya	ambayo	Yahwe	kutoka	ishara	kwako	Na–hii	
H2088	H1697	H0853	H3068			H3068	H0854	H0226		H2088	

דִּבֶּר׃	אֲשֶׁר	
amesema	ambalo	
H1696		

Na hii itakuwa alama kwako kutoka kwangu, Yahwe, kwamba nitafanya nilichokisema:

בְּמַעֲלוֹת	יָרְדָה׀	אֲשֶׁר	הַמַּעֲלוֹת	צֵל	אֶת־	מֵשִׁיב	הִנְנִי	8
kwenye–ngazi	kimeshuka	ambacho	cha–ngazi	kivuli	kwa	nitarudisha	Tazama–mimi	
	H3381			H6738	H0853	H7725	H2009	

מַעֲלוֹת	עֶשֶׂר	הַשֶּׁמֶשׁ	וַתָּשָׁב	מַעֲלוֹת	עֶשֶׂר	אַחַרַנִּית	בַּשֶּׁמֶשׁ	אָחָז
ngazi	ngazi–kumi	jua	na–likarudi	ngazi	ngazi–kumi	nyuma	kwa–jua	ya–Ahazi
	H6235	H8121	H7725		H6235	H0322	H8121	H0271

ס	יָרְדָה׃	אֲשֶׁר	בְּמַעֲלוֹת
S	zilishuka	ambazo	kwenye–ngazi
	H3381		

Angalia, nitasababisha kimvuli katika nyumba ya Ahazi kwenda nyuma hautua kumi.'' hivyo basi kivuli kilirudi nyuma hatua kumi juu ya nyumba iliyopanda juu.

מֵחָלְיוֹ׃	וַיְחִי	בַּחֳלֻּתּוֹ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	לְחִזְקִיָּהוּ	מִכְתָּב	9
kutoka–ugonjwa–wake	na–akapona	aliugua	Yuda	mfalme–wa	ya–Hezekia	Maandishi	
H2483	H2421		H3063	H4428	H2396	H4385	

Haya ndiyo maandishi ya maombi ya Hezekia mfalme wa Yuda, alipokuwa anaumwa halafu akapona:

10

פְּקַדְתִּי	שְׁאוֹל	בְּשַׁעֲרֵי	אֵלְכָה	יָמָי	בִּדְמִי	אָמַרְתִּי	אֲנִי
nimefikiriwa	Sheoli	katika–milango–ya	nitaenda	siku–zangu	katika–katikati–ya	nilisema	Mimi
	H7585	H8179	H3212	H3117	H1824	H0559	H0589

שְׁנוֹתָי׃	יֶתֶר
ya–miaka–yangu	mabaki
H8141	

''Nimesema kwamba nusu ya maisha yangu nitapita katika mlango wa kuzimu; Nilitumwa pale miaka yangu yote.

11

אָדָם	אַבִּיט	לֹא־	הַחַיִּים	בְּאֶרֶץ	יָהּ	יָהּ	אֶרְאֶה	לֹא־	אָמַרְתִּי
binadamu	tazama	sita	ya–walio–hai	katika–nchi	Yah	Yah	mwona	sita	Nilisema
H0120	H5027	H3808		H0776	H3050	H3050	H7200	H3808	H0559

חָדֵל׃	יוֹשְׁבֵי	עִם־	עוֹד
wa–ulimwengu	wakazi	pamoja–na	tena
H2309	H3427		H5750

Nikasema sitamuona tena Yahwe, Yahwe kaika nchi ninayoishi; sitaangalia watu tena au wenyeji wa dunia hii.

12

רֹעִי	כְּאֹהֶל	מִנִּי	וְנִגְלָה	נָסָע	הוֹדִי	
ya–mchungaji	kama–hema	kutoka–kwangu	na–kimeondoshwa	kimeondolewa	Kizazi–changu	
H7473	H0168		H1540	H5265	H1755	

עַד־	מִיּוֹם	יְבַצְּעֵנִי	מִדַּלָּה	חַיַּי	כָּאֹרֶג	קִפַּדְתִּי	
hadi	kutoka–mchana	atanikata	kutoka–kitambaa	maisha–yangu	kama–mfumaji	nimesokota	
H5704	H3117	H1214			H0707	H7088	

תַּשְׁלִימֵנִי׃	לַיְלָה
utanimaliza	usiku
	H3915

Maisha yangu yameondolea na kupelekwa mbali na mimi kama hema la mchungaji; Niliyakunja maisha yangu juu kama mfumaji; ameniondoa katika kifungo; kati ya mchana na usiku ameyakomesha maisha yangu.

13

מִיּוֹם	עַצְמוֹתָי	כָּל־	יְשַׁבֵּר	כֵּן	כָּאֲרִי	בֹּקֶר	עַד־	שִׁוִּיתִי
kutoka–mchana	mifupa–yangu	kila	atavunja	hivyo	kama–simba	asubuhi	hadi	Nilijituliza
H3117	H6106	H3605	H7665			H1242	H5704	

תַּשְׁלִימֵנִי׃	לַיְלָה	עַד־
utanimaliza	usiku	hadi
	H3915	H5704

Nililia mpaka asubuhi; kama simba anaivunja mifupa yangu. Kati ya usiku na mchana ameyakomesha maisha yangu.

14

כְּסוּס	עָגוּר	כֵּן	אַצַפְצֵף	אֶהְגֶּה	כַּיּוֹנָה	דַּלּוּ
Kama–mbayuwayu	au–korongo	hivyo	ninalia	ninaomboleza	kama–njiwa	zimedhoofika
	H5693		H6850	H1897	H3123	H1809

עֵינַי	לַמָּרוֹם	אֲדֹנָי	עָשְׁקָה־	לִי	עָרְבֵנִי׃		
macho–yangu	kuelekea–juu	Bwana	nimedhulumika	kwangu	niwe–dhamana–yangu		
	H4791	H0136	H6234		H6148		

Kama mbayuwayu ndivyo nilivyolia; nililia kama njiwa; macho yangu yalichoka kuangalia juu. Bwana ninateseka; nisaidie mimi.

15 מָה־ Nini H4100 נִּתְאַבְּדָה nitasema H1696 אֲדַבֵּר na–ataniambia H0559 וְאָמַר־ kwangu H3068 לִי na–yeye H1931 וְהוּא amefanya H6213 עָשָׂה nitatembea–polepole H1718 אֱדַדֵּה kila H3605 כָּל־
שְׁנוֹתַי miaka–yangu H8141 עַל־ kwa–sababu–ya H5921 מָר uchungu H4751 נַפְשִׁי׃ wa–nafsi–yangu H5315

Niseme nini? wote wameongea na mimi na amefanya hivyo; Nitatembea taratibu miaka yangu yote maana ninayashinda kwa huzuni.

16 אֲדֹנָי Bwana H0136 עֲלֵיהֶם juu–yao H5921 יֶחְיוּ wanaishi H2421 וּלְכָל־ na–kwa–kila H3605 בָּהֶן ndani–yake H1992 חַיֵּי uhai רוּחִי wa–roho–yangu H7307 וְתַחֲלִימֵנִי na–utaniponya
וְהַחֲיֵנִי׃ na–unihuishe H2421

Bwana, mateso uliyoyatuma ni mazuri kwangu; ikiwezekana nirudishiwe tena maisha yangu; umeyahifadhi maisha maisha yangu na afya yangu.

17 הִנֵּה Tazama H2009 לְשָׁלוֹם kwa–amani H7965 מַר־ uchungu H4751 לִי kwangu H3068 מָר uchungu H4843 וְאַתָּה na–wewe חָשַׁקְתָּ umependa נַפְשִׁי nafsi–yangu H5315
מִשַּׁחַת kutoka–shimo H7845 בְּלִי la–maangamizo H1097 כִּי kwa–kuwa הִשְׁלַכְתָּ umetupa אַחֲרֵי nyuma–ya גֵּוֶךָ mgongo–wako כָּל־ kila H3605
חֲטָאָי׃ dhambi–zangu H2399

Ni kwa faida yangu kwamba nimwpitia huzuni kama hii. Umenikomboa kutoka kwenye shimo la uharibifu; maana umetupa dhambi zangu nyuma yako.

18 כִּי Kwa–kuwa H3588 לֹא haita H3808 שְׁאוֹל Sheoli H7585 תּוֹדֶךָּ kukushukuru H3034 מָוֶת kifo H4194 יְהַלְלֶךָּ kukusifu לֹא־ hawata H3808 יְשַׂבְּרוּ tumainia יוֹרְדֵי־ wanaoshuka H3381
אֲמִתֶּךָ׃ uaminifu–wako H0571 אֶל־ kwa H0413 בּוֹר shimoni

Maana kuzimu hapata kushukuru wewe; kifo hakikusifu wewe; wale wote waendao ndani ya shimo hawana matumaini ya uaminifu wako.

19 חַי Aliye–hai חַי aliye–hai H2416 הוּא yeye H1931 יוֹדֶךָּ atakushukuru H3034 כָּמוֹנִי kama–mimi H3644 הַיּוֹם leo H3117 אָב baba H0001 לִבָנִים kwa–watoto יוֹדִיעַ atajulisha H3045
אֲמִתֶּךָ׃ uaminifu–wako H0571 אֶל־ kwa H0413

Mtu anayeishi, mtu anayeishi, ndiye anayekushukuru wewe, kama ninavyofanya leo; baba atawjulisha watoto uaminifu wako.

בָּֽיִת	עַל־	חַיֵּינוּ	יְמֵי	כָּל־	נְנַגֵּן	וּנְגִנוֹתָ֖י	לְהוֹשִׁיעֵ֑נִי	יְהוָ֔ה	20
nyumba	katika	za–maisha–yetu	siku	kila	tutaimba	na–nyimbo–zangu	kuniokoa	Yahwe	
			H3117	H3605	H5059	H5058	H3467	H3068	

יְהוָֽה׃
ya–Yahwe
H3068

Yahwe anakarbia kunikomboa mimi, na tutasherekea kwa mziki siku zote za maisha yetu katika nyumba ya Yahwe.''

וְיָחִי׃	הַשְּׁחִין	עַל־	וְיִמְרְחוּ	תְּאֵנִים	דְּבֶלֶת	יִשְׁאוּ	יְשַׁעְיָ֖הוּ	וַיֹּ֥אמֶר	21
na–ataishi	jipu	juu–ya	na–waupake	wa–tini	mkate	Wachukue	Isaya	Na–akasema	
H2421	H7822		H4799	H8384	H1690	H5375		H0559	

Sasa Isaya alisema, ''Waacheni wachukue donge mitini na kuliweka kweye jipu naye atapona.

ס	יְהוָֽה׃	בֵּית	אֶעֱלֶ֖ה	כִּי	אוֹת	מָה	חִזְקִיָּ֔הוּ	וַיֹּ֥אמֶר	22
S	ya–Yahwe	nyumba	nitapanda	kwamba	ishara	Ni–nini	Hezekia	Na–akasema	
	H3068		H5927		H0226	H4100	H2396	H0559	

''Hezekia pia alisema, ''Je ni ishara gan ya kwamba nitaiende juu katika nyumba ya Yahwe?''

Chapter 39

סְפָרִים	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בַּלְאֲדָן	בֶּן־	מְרֹדַךְ־בַּלְאֲדָ֣ן	שָׁלַח	הַהֽוּא	בָּעֵת	1
barua	Babeli	mfalme–wa	Baladani	mwana–wa	Merodaki–Baladani	alituma	ule	Wakati	
	H0894	H4428	H1081		H4757	H7971	H1931	H6256	

וַיְחֲזֵק׃	חָלָה	כִּי	וַיִּשְׁמַע	חִזְקִיָּ֖הוּ	אֶל־	וּמִנְחָ֑ה	
na–akapona	alikuwa–mgonjwa	kwamba	na–akasikia	Hezekia	kwa	na–zawadi	
H2388			H8085	H2396	H0413	H4503	

Katika mda ule Merodaki mtoto wa Baladani, mfalme wa Babeli, alituma zawadi na barua kwa Hezekia; maana alisikia Hezekia alikuwa anaumwa na amepona.

]נכתה[	בֵּית	אֶת־	וַיַּרְאֵם	חִזְקִיָּ֖הוּ	עֲלֵיהֶ֑ם	וַיִּשְׁמַח		2
ya–hazina–yake	nyumba	kwa	na–akawaonyesha	Hezekia	juu–yao	Na–akafurahi		
H5238		H0853	H7200	H2396		H8055		

וְאֵת	הַטּוֹב	הַשָּׂמֶן	וְאֵת	הַבְּשָׂמִים	וְאֶת־	הַזָּהָב	וְאֶת־	הַכֶּ֖סֶף	אֶת־	)נְכֹתוֹ(
na	mazuri	mafuta	na	viungo	na	dhahabu	na	fedha	kwa	ya–hazina–yake
H0853		H8081	H0853	H1314	H0853	H2091	H0853	H3701	H0853	H5238

בְּאֹצְרֹתָ֑יו	נִמְצָא	אֲשֶׁר	כָּל־	וְאֵת	כֵּלָ֖יו	בֵּית	כָּל־	
katika–hazina–zake	kilichopatikana	kilichopatikana	kila	na	ya–silaha–zake	nyumba	kila	
H0214	H4672		H3605	H0853	H3627		H3605	

וּבְכָל־	בְּבֵיתוֹ	חִזְקִיָּ֖הוּ	הֶרְאָ֑ם	לֹא־	אֲשֶׁר	דָּבָר	הָיָה	לֹא־	
na–katika–kila	nyumbani–mwake	Hezekia	waonyesha	haku	ambacho	kitu	na	hakukuwa	
H3605		H2396	H7200	H3808		H1697	H1961	H3808	

מֶמְשַׁלְתּוֹ׃
ufalme–wake
H4475

Hezekia alifurahishwa na hivi vitu; alimuonyesha mjumbe nyumba ya ghala la vitu vya thamani- vitu kama fedha, dhahabu, viungo, na mafuta ya thamani, ghala la kuwekea silaha zake, na vitu vyote vilivyopatikana kwenye stoo yake. Hapakuwa na kitu katika nyumba yake, wala ufalme wake wote, Hezekia hakuwaonyesha wao.

וְאָמְרוּ
wamesema
H0559

מָה
Nini
H4100

אֵלָיו
yeye
H0413

וַיֹּאמֶר
na-akamwambia
H0559

חִזְקִיָּהוּ
Hezekia
H2396

הַמֶּלֶךְ
mfalme
H4428

אֶל־
kwa
H0413

הַנָּבִיא
nabii
H5030

יְשַׁעְיָהוּ
Isaya
H3605

וַיָּבֹא 3
Na-akaja
H0935

מֵאֶרֶץ
Kutoka-nchi
H0776

חִזְקִיָּהוּ
Hezekia
H2396

וַיֹּאמֶר
Na-akasema
H0559

אֵלָיִךְ
kwako
H0413

בָּאוּ
wamekuja
H0935

וּמֵאַיִן
na-kutoka-wapi
H0370

הָאֵלֶּה
hawa
H0428

הָאֲנָשִׁים
watu
H0376

מִבָּבֶל׃
kutoka-Babeli
H0894

אֵלַי
kwangu
H0413

בָּאוּ
wamekuja
H0935

רְחוֹקָה
ya-mbali
H7350

Basi Isaya nabii alikuja kwa mfalme Hezekia na kumuuliza, "Je watu hawa wamekuambia nini? wametoka wapi?, "Wamekuja kwangu kutoka mbali nchi ya Babeli."

כָּל־
kila
H3605

אֵת
Kwa
H0853

חִזְקִיָּהוּ
Hezekia
H2396

וַיֹּאמֶר
Na-akasema
H0559

בְּבֵיתֶךָ
nyumbani-mwako
H7200

רָאוּ
wameona
H4100

מָה
Nini
H0559

וַיֹּאמֶר 4
Na-akasema

הִרְאִיתִים
waonyesha
H7200

לֹא־
sikuwa
H3808

אֲשֶׁר
ambacho

דָּבָר
kitu
H1697

הָיָה
na
H1961

לֹא־
hakukuwa
H3808

רָאוּ
wameona
H7200

בְּבֵיתִי
nyumbani-mwangu

אֲשֶׁר
kilichomo

בְּאוֹצְרֹתָי׃
katika-hazina-zangu
H0214

Isaya akamuuliza je ni vitu gani walivyoviona katika nyumba yako? Hezekia akajibu, "Wameona kila kitu katika nyumba nyangu. Hakuna kitu miongoni mwa vitu vyangu vya thamani ambavyo sijawaonyesha."

צְבָאוֹת׃
wa-majeshi
H3068

יְהוָה
Yahwe
H1697

דְּבַר־
neno-la
H8085

שְׁמַע
Sikia
H2396

חִזְקִיָּהוּ
Hezekia
H0413

אֶל־
kwa
H3605

יְשַׁעְיָהוּ
Isaya
H0559

וַיֹּאמֶר 5
Na-akasema

Basi Isaya akamwambia Hezekia, "Sikiliza neno la Yahwe wa majeshi:

וַאֲשֶׁר
na-ambacho

בְּבֵיתֶךָ
nyumbani-mwako

אֲשֶׁר
kilicho

כָּל־
kila
H3605

וְנִשָּׂא
na-itachukuliwa
H5375

בָּאִים
zinakuja
H0935

יָמִים
siku
H3117

הִנֵּה 6
Tazama
H2009

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

אָמַר
asema
H0559

דָּבָר
kitu
H1697

יִוָּתֵר
bakishwa
H3498

לֹא־
haita
H3808

בָּבֶל
Babeli
H0894

הַזֶּה
hii
H2088

הַיּוֹם
siku
H3117

עַד־
hadi
H5704

אֲבֹתֶיךָ
baba-zako
H0001

אָצְרָה
walihifadhi
H0686

'Tazama siku inakaribia kuja pale kila kitu katika nyumba yako, vitu ambavyo mababu zako wamevihifadhi mbali mpaka mda huu wa sasa Vitapelekwa Babeli. Hakuna kitakachobakizwa, asema Yahwe.

יִקָּחוּ
watachukuliwa
H3947

תּוֹלִיד
utazaa
H3205

אֲשֶׁר
ambao

מִמְּךָ
kutoka-kwako

יֵצְאוּ
watatoka
H3318

אֲשֶׁר
ambao

וּמִבָּנֶיךָ 7
Na-kutoka-watoto-wako

בָּבֶל׃
wa-Babeli
H0894

מֶלֶךְ
la-mfalme
H4428

בְּהֵיכַל
katika-jumba-la-kifalme
H1964

סָרִיסִים
maofisa
H5631

וְהָיוּ
na-watakuwa
H1961

Na watoto watazaliwa kutoka kwako, ambao wewe mwenyewe utawazaa- watachukuliwa mbali, na watakuwa matoashi katika jumba la mfalme wa Babeli."

8	וַיֹּאמֶר	חִזְקִיָּהוּ	אֶל־	יְשַׁעְיָהוּ	טוֹב	דְּבַר־	יְהוָה	אֲשֶׁר	דִּבַּרְתָּ
	Na–akasema	Hezekia	kwa	Isaya	Jema	neno–la	Yahwe	ambalo	umesema
	H0559	H2396	H0413	Isaya	Jema	H1697	H3068	ambalo	H1696

פ	בְּיָמָי׃	וֶאֱמֶת	שָׁלוֹם	יִהְיֶה	כִּי	וַיֹּאמֶר
P	katika–siku–zangu	na–kweli	amani	itakuwa	kwa–kuwa	Na–akasema
	H3117	H0571	H7965	H1961	kwa–kuwa	H0559

Basi Hezekia akamwambia Isaya, "Neno la Yahwe alilolizunumza ni zuri." Maana alifikiria, "Patakuwa na amani na utulivu katika siku zangu."

Chapter 40

1	נַחֲמוּ	נַחֲמוּ	עַמִּי	יֹאמַר	אֱלֹהֵיכֶם׃
	Farijini	farijini	watu–wangu	asema	Mungu–wenu
	H5162	H5162		H0559	H0430

"Faraja, faraja watu wangu," amesema Mungu.

2	דַּבְּרוּ	עַל־	לֵב	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וְקִרְאוּ	אֵלֶיהָ	כִּי	מָלְאָה
	Semeni	kwa	moyo	wa–Yerusalemu	na–iteni	kwake	kwamba	umekamilika
	H1696			H3389	H7121	H0413	kwamba	H4390

צְבָאָהּ	כִּי	נִרְצָה	עֲוֹנָהּ	כִּי	לָקְחָה	מִיַּד	
utumishi–wake	kwamba	imesamehewa	uovu–wake	kwamba	amepokea	kutoka–mkono	
		H7521	H5771		H3947	H3027	

ס	חַטֹּאתֶיהָ׃	בְּכָל־	כִּפְלַיִם	יְהוָה
S	dhambi–zake	kwa–kila	mara–mbili	wa–Yahwe
		H3605	H3718	H3068

"Ongea kwa upole kwa Yerusalemu; na tangaza vita vimeisha, maana maovu yao yamesamehewa, maana alipokea mara mbili kutoka kwa mkono wa Yahwe kwa dhambi zao."

3	קוֹל	קוֹרֵא	בַּמִּדְבָּר	פַּנּוּ	דֶּרֶךְ	יְהוָה	יַשְּׁרוּ	בָּעֲרָבָה	מְסִלָּה
	Sauti	inayoita	jangwani	Tayarisheni	njia	ya–Yahwe	nyoosheni	nyikani	njia–kuu
		H7121		H6437	H1870	H3068	H3474	H6160	H4546

	לֵאלֹהֵינוּ׃
	kwa–Mungu–wetu
	H0430

Sauti inalia nje, "Katika jangwa tengeneza njia ya Yahwe; njoosha njia ya Araba katika njia kuu ya Mungu."

4	הֶעָקֹב	וְהָיָה	יִשְׁפָּלוּ	וְגִבְעָה	הַר	וְכָל־	יִנָּשֵׂא	גֵּיא	כָּל־
	iliyopinda	na–itakuwa	vitashushwa	na–kilima	mlima	na–kila	litainuliwa	bonde	Kila
		H1961	H8213	H1389	H2022	H3605	H5375	H1516	H3605

	לִבְקָעָה׃	וְהָרְכָסִים	לְמִישׁוֹר
	kuwa–tambarare	na–milima–mikali	kuwa–sawa
	H1237	H7406	H4334

Kila bonde litanyanyuliwa juu, kila mlima na kilima kitasawazishwa; na aridhi ya mwinuko itasawazishwa, mahali palipokwaruzwa patakuwa na usawa;

5	וְנִגְלָה	יְהוָה	כְּבוֹד	וְרָאוּ	כָּל־	בָּשָׂר	יַחְדָּו	כִּי	פִּי
	Na–utafunuliwa	wa–Yahwe	utukufu	na–ataona	kila	mwili	pamoja	kwa–kuwa	kinywa
	H1540	H3068	H3519	H7200	H3605	H1320		kwa–kuwa	H6310

ס	דִּבֶּר׃	יְהוָה	
S	kimesema	cha–Yahwe	
	H1696	H3068	

na utukufu wa Mungu utafunuliwa, na watu wote wataona kwa pamoja; maana mdomo wa Yahwe umezungumza.

וְכָל־	חָצִיר	הַבָּשָׂר	כָּל־	אֶקְרָא	מָה	וְאָמַר	קְרָא	אֹמֵר	קוֹל	6
na–kila	majani	mwili	Kila	niite	Nini	na–ikasema	Ita	inayosema	Sauti	
H3605		H1320	H3605	H7121	H4100	H0559	H7121	H0559		

הַשָּׂדֶה׃	כְּצִיץ	חַסְדּוֹ
la–shamba	kama–ua	uzuri–wake

Sauti inasema, "Lia." Jibu lingine, "Kwa nini nilie?" "Mwili wote ni nyasi na maagano yaliyoaminika ni kama ua kwenye shamba.

אָכֵן	בּוֹ	נִשְׁבָּה	יְהוָה	רוּחַ	כִּי	צִיץ	נָבֵל	חָצִיר	יָבֵשׁ	7
hakika	juu–yake	imevuma	ya–Yahwe	roho	kwa–kuwa	ua	hunyauka	majani	Hukauka	
H0403		H5380	H3068	H7307					H3001	

הָעָם׃	חָצִיר
watu	majani

Nyasi zinanyauka na maua yanaperuka pale Yehwe atakapo puliza punzi yake juu yake; hakika ubinadamu ni nyasi.

ס	לְעוֹלָם׃	יָקוּם	אֱלֹהֵינוּ	וּדְבַר־	צִיץ	נָבֵל	חָצִיר	יָבֵשׁ	8
S	milele	litasimama	Mungu–wetu	lakini–neno–la	ua	hunyauka	majani	Hukauka	
	H5769		H0430	H1697				H3001	

Nyasi hunyauka, maua hupepea, lakini neno la Yahwe litasimama daima."

בַּכֹּחַ	הָרֵימִי	צִיּוֹן	מְבַשֶּׂרֶת	לָךְ	עֲלִי־	גְּבֹהַ	הַר־	עַל	9
kwa–nguvu	inua	Sayuni	mletaji–wa–habari–njema	wewe	panda	mrefu	mlima	Juu–ya	
		H6726	H1319		H5927	H1364	H2022		

לְעָרֵי	אִמְרִי	תִּירָאִי	אַל־	הָרִימִי	יְרוּשָׁלַם	מְבַשֶּׂרֶת	קוֹלֵךְ	
kwa–miji	sema	ogope	usi	inua	Yerusalemu	mletaji–wa–habari–njema	sauti–yako	
	H0559	H3372	H0408		H3389	H1319		

אֱלֹהֵיכֶם׃	הִנֵּה	יְהוּדָה
Mungu–wenu	Tazama	ya–Yuda
H0430	H2009	H3063

Nenda juu ya mlima mrefu, Sayuni, mbeba taarifa njema. waambie miji ya Yuda, "Hapa ni Mungu wako!"

הִנֵּה	לוֹ	מְשֻׁלָּה	וּזְרֹעוֹ	יָבוֹא	בְּחָזָק	יְהוִה	אֲדֹנָי	הִנֵּה	10
tazama	kwake	unatawala	na–mkono–wake	atakuja	kwa–nguvu	Yahwe	Bwana	Tazama	
H2009		H4910	H2220	H0935	H2389	H3069	H0136	H2009	

לְפָנָיו׃	וּפְעֻלָּתוֹ	אִתּוֹ	שְׂכָרוֹ
mbele–yake	na–malipo–yake	pamoja–naye	thawabu–yake
H6440	H6468	H0854	H7939

Angalia, Bwana Yahwe anakuja kama mpiganaji shujaa na jeshi imara linatawa juu yake. Ona, zawadi yako iko kwake, na wale walikombolewa wataenda mbele yake.

טְלָאִים	יְקַבֵּץ	בִּזְרֹעוֹ	יִרְעֶה	עֲדָרוֹ	כְּרֹעֶה	11
wana–kondoo	atakusanya	kwa–mkono–wake	atalisha	kundi–lake	Kama–mchungaji	
H2922	H6908	H2220		H5739		

ס	יְנַהֵל׃	עָלוֹת	יִשָּׂא	וּבְחֵיקוֹ
S	ataongoza	wanaonyonyesha	atabeba	na–kifuani–mwake
	H5095	H5763	H5375	H2436

Atalilisha kundi lake kama mchungaji, Atawakusanya kondoo katika jeshi lake, na kulichukua karibu na moyo wake, kwa upole atawongoza wake kuwauuguza watoto wao.

וְכֶל	תִּכֵּן	בַּזְּרֶת	וְשָׁמַיִם	מַיִם	בְּשָׁעֲלוֹ	מָדַד	מִי־	12
na-kila	amepima	kwa-shubiri	na-mbingu	maji	kwa-kiganja-chake	amepima	Nani	
H3557	H8505	H2239	H8064	H4325	H8168	H4058	H4310	

בְּמֹאזְנָיִם׃	וּגְבָעוֹת	הָרִים	בַּפֶּלֶס	וְשָׁקֵל	הָאָרֶץ	עֲפַר	בַּשְּׁלִשׁ
kwa-mizani	na-vilima	milima	kwa-mizani	na-kupima	ya-nchi	mavumbi	kwa-kipimo-cha-tatu
H3976	H1389	H2022	H6425	H8254	H0776	H6083	

Ni nani aliyepima maji ya mashimo kwa mkono wake, anayepima anga kwa urefu wa mkono wake, na kuweka vumbi za nchi katika kikapu, kupima milima kwa mizani, au vilima kwa usawa?

יוֹדִיעֶנּוּ׃	עֲצָתוֹ	וְאִישׁ	יְהוָה	רוּחַ	אֶת־	תִּכֵּן	מִי־	13
alimfundisha	mshauri-wake	na-mtu	ya-Yahwe	Roho	kwa	amepima	Nani	
H3045	H6098	H0376	H3068	H7307	H0853	H8505	H4310	

Ni nani aliyeelewa akili za Yahwe, au kumuelekeza yeye kama mshauri?

מִשְׁפָּט	בְּאֹרַח	וַיְלַמְּדֶהוּ	וַיְבִינֶהוּ	נוֹעָץ	מִי	אֶת־	14
ya-haki	katika-njia	na-akamfundisha	na-akamfanya-aelewe	alishauriana	nani	Kwa	
H4941	H0734	H3925	H0995	H3289	H4310	H0854	

יוֹדִיעֶנּוּ׃	תְּבוּנוֹת	וְדֶרֶךְ	דַּעַת	וַיְלַמְּדֶהוּ
alimjulisha	ya-ufahamu	na-njia	maarifa	na-akamfundisha
H3045	H8394	H1870	H1847	H3925

Ni kutka kwa nani alipokea maelekezo milele? Nani alikufundisha njia sahihi ya kufanya vitu, kumfundisha yeye maarifa, au kumuonyesha njia ya ufahamu?

נֶחְשָׁבוּ	מֹאזְנָיִם	וּכְשֶׁחַק	מִדְּלִי	כְּמַר	גּוֹיִם	הֵן	15
yanahesabiwa	juu-ya-mizani	na-kama-vumbi	kutoka-ndoo	kama-tone	mataifa	Tazama	
H2803	H3976	H7834	H1805	H4752		H2005	

יִטּוֹל׃	כַּדָּק	אִיִּים	הֵן
atainua	kama-chembe	visiwa	tazama
H5190	H1851	H0339	H2005

Tazama, Mataifa ni kama tone katika ndoo, na kama mavumbi kwenye mizani; ona, na alipima kisiwa kama tundu.

דֵּי	אֵין	וְחַיָּתוֹ	בָּעֵר	דֵּי	אֵין	וּלְבָנוֹן	16
ya-kutosha	hawatoshi	na-wanyama-wake	kuchoma	ya-kutosha	haitoshi	Na-Lebanoni	
H1767	H0369			H1767	H0369	H3844	

ס	עוֹלָה׃
S	sadaka-ya-kuteketezwa

Lebanoni sio mafuta ya kutosha, wala wanyama pori wake hawatoshi kwa dhabihu ya kuteketezwa.

לוֹ׃	נֶחְשְׁבוּ־	וְתֹהוּ	מֵאֶפֶס	נֶגְדּוֹ	כְּאַיִן	הַגּוֹיִם	כָּל־	17
kwake	yanahesabiwa	na-utupu	kutoka-si-kitu	mbele-yake	kama-si-kitu	mataifa	Kila	
	H2803	H8414		H5048	H0369		H3605	

Mataifa yote hayatochelezi mbele yake; wanachukuliwa na yeye kama hakuna kitu.

לוֹ׃	תַּעַרְכוּ	דְּמוּת	וּמַה־	אֵל	תְּדַמְיְנוּן	מִי	וְאֶל־	18
kwake	mtaweka	mfano	na-nini	Mungu	mtamlinganisha	nani	Na-kwa	
		H1823	H4100	H0410	H1819	H4310	H0413	

Ni nanibasi utayemlingalisha na Mungu? Ni kwa sanamu ipi utakayomfananisha nayo?

19	הַפֶּסֶל	נָסַךְ	חָרָשׁ	וְצֹרֵף	בַּזָּהָב	יְרַקְּעֻנּוּ	וּרְתֻקוֹת
	Sanamu	ameisubu	fundi	na–mfua–dhahabu	kwa–dhahabu	ataifunika	na–minyororo
	H6459	H2796	H2796	H6884	H2091	H7554	H7577

צוֹרֵף׃	כֶּסֶף
anaitengeneza	ya–fedha
H6884	H3701

Sanamu! ambayo fundi ameitupa: Mfua dhahabu ameka pamoja na mikufu bandi ya fedha.

20	הַמְסֻכָּן	תְּרוּמָה	עֵץ	לֹא־	יִרְקַב	יִבְחַר	חָרָשׁ	חָכָם	יְבַקֶּשׁ־
	Maskini	kwa–sadaka	mti	ambao–hau	ozi	anachagua	fundi	mwenye–hekima	anatafuta
	H8641	H6086	H3808	H7537	H0977	H2796	H2450	H1245	

יְמוֹט׃	לֹא	פֶּסֶל	לְהָכִין	לוֹ
tikisike	ambayo–hai	sanamu	kutengeneza	kwake
H4131	H3808	H6459		

Kuafanya sadaka hii mtu atachagua kuni ambayo haiozi; anamtafuta fundi mwenye ujuzi wa kutengeneza sanamu ambayo haitaanguka.

21	הֲלוֹא	תֵדְעוּ	תִּשְׁמְעוּ	הֲלוֹא	הֻגַּד	מֵרֹאשׁ	לָכֶם	הֲבִינֹתֶם
	Je–ham	juni	sikii	je–ham	kuambiwa	tangu–mwanzo	ninyi	elewa
	H3808	H3045	H8085	H3808	H5046			H0995

מוֹסְדוֹת	הָאָרֶץ׃
misingi	ya–nchi
H4146	H0776

Je hamkujua? Je hamjasikia? Je hamkuambiwa tokea mwanzo? Je hamkuelewa toka misingi ya nchi?

22	הַיֹּשֵׁב	עַל־	חוּג	הָאָרֶץ	וְיֹשְׁבֶיהָ	כַּחֲגָבִים	הַנּוֹטֶה	כַּדֹּק
	Aketiye	juu–ya	duara	la–nchi	na–wakazi–wake	kama–panzi	anayenyoosha	kama–pazia
	H3427		H2329	H0776	H3427	H2284	H5186	H1852

לָשָׁבֶת׃	כָּאֹהֶל	וַיִּמְתָּחֵם	שָׁמַיִם
kukaa	kama–hema	na–kuzitandaza	mbingu
H3427	H0168	H4969	H8064

Yeye ndiye aketie juu ya upeo wa macho ya nchi? na wenyeji wake ni kama panzi mbele yake. Akijinyoosha nje ya mbingu ni kama pazia na kutawnya nje kama hema la kuishi.

23	הַנּוֹתֵן	רוֹזְנִים	לְאַיִן	שֹׁפְטֵי	אֶרֶץ	כְּתֹהוּ	עָשָׂה׃
	Anayefanya	watawala	kuwa–si–kitu	waamuzi	wa–nchi	kama–utupu	amewafanya
	H5414	H7336	H0369	H8199	H0776	H8414	

Anawapunguza viongozi kuwa si kitu na amewafanya viongozi wa nchi kwa sio wenye umuhimu.

24	אַף	בַּל־	הָוָּה	אַף	נָטְעוּ	אַף	בַּל־	זָרְעוּ	אַף	בַּל־	שָׁרֶשׁ	בָּאָרֶץ
	Naam	hawaja	panda	naam	pandwa	naam	hawaja	panda	naam	hawaja	shika–mizizi	ardhini
	H0637	H1077	H2232	H0637	H5193	H0637	H1077	H2232	H0637	H1077	H8327	H0776

תִּשָּׂאֵם׃	כַּקַּשׁ	וּסְעָרָה	וַיִּבָּשׁוּ	בָּהֶם	נָשָׂף	וְגַם־	גִּזְעָם
itawapeperusha	kama–makapi	na–dhoruba	na–watakauka	juu–yao	atapuliza	na–pia	shina–lake
H5375	H7179		H3001		H5398	H1571	H1503

ס
S

Tazama wamekuwa wagumu kuotesha; tazama wamekuwa wagumu kupanda; imekuwa ni vigumu kuchukua mzizi katika nchi, kabla ajapuliza juu yao, na wakanyauka, na upepo unawaondosha mbali kama majani.

	קָדֹושׁ׃	יֹאמַר	וְאֶשְׁוֶה	תְּדַמְּיוּנִי	מִי	וְאֵל־	25
	Mtakatifu	asema	na–niwe–sawa	mtanilinganisha	nani	Na–kwa	
	H6918	H0559		H1819	H4310	H0413	

Ni nani tena utakayemfananisha na mimi, ni nani ninayefanan nae?" amesema mtakatifu.

בִּמְסֹפָר	הַמּוֹצִיא	אֱלֹהֶיהָ	בָּרָא	מִי־	וּרְאוּ	עֵינֵיכֶם	מָרֹום	שְׂאוּ־	26
kwa–hesabu	anayevitoa	hivi	ameviumba	nani	na–angalieni	macho–yenu	juu	Inueni	
H4557	H3318	H0428		H4310	H7200		H4791	H5375	

וְאַמֵּיץ	אוֹנִים	מֵרֹב	יִקָּרֵא	בְּשֵׁם	לְכֹלָם	צְבָאָם
na–uweza	wa–nguvu	kwa–sababu–ya–wingi	anaita	kwa–jina	kwa–kila–moja	jeshi–lake
H0533	H0202	H7230	H7121	H8034	H3605	

ס	נֶעְדָּר׃	לְאַ	אִישׁ	כֹּחַ
S	inayokosekana	haiko	hata–moja	wa–nguvu
		H3808	H0376	

Tazama juu kwenye anga! Nani aliyeziumba nyota hizi zote? Analileta nje jeshi na anawaita kwa majina yote. Kwa ukuu wa nguvu zake na kwa uimara wa nguvu zake, hakuna hata mmoja atakayekosa.

מֵיְהוָה	דַּרְכִּי	נִסְתָּרָה	יִשְׂרָאֵל	וּתְדַבֵּר	יַעֲקֹב	תֹּאמַר	לָמָּה	27
kutoka–kwa–Yahwe	njia–yangu	Imefichwa	Israeli	na–kusema	Yakobo	unasema	Kwa–nini	
H3068	H1870	H5641	H3478	H1696	H3290	H0559	H4100	

יַעֲבוֹר׃	מִשְׁפָּטִי	וּמֵאֱלֹהָי
inapita	haki–yangu	na–kutoka–kwa–Mungu–wangu
	H4941	H0430

Kwa nini unasema, Yakobo, na kutangaza, Israeli, "Njia yangu imefichwa Yahwe asione, na Mungu wangu hakuwekwa wazi kuhusiana na uthibitisho wangu"?

קְצוֹת	בּוֹרֵא	יְהוָה	וּעוֹלָם	אֱלֹהֵי	שָׁמַעְתָּ	לֹא	אִם־	יָדַעְתָּ	הֲלֹוא	28
wa–miisho	Muumba	Yahwe	wa–milele	Mungu	sikia	ku	kama–hu	jui	Je–hu	
H7098		H3068	H5769	H0430	H8085	H3808		H3045	H3808	

לִתְבוּנָתוֹ׃	חֵקֶר	אֵין	יֵגַע	וְלֹא	יִיעַף	לֹא	הָאָרֶץ
wa–ufahamu–wake	uchunguzi	hakuna	choki	na–ha	hachoki	hachoki	ya–nchi
H8394	H2714	H0369	H3021	H3808	H3286	H3808	H0776

Je hakufahamu? Mungu wa milele, Yahwe, Muumbaji wa miisho ya nchi, apatwi na uchovu wala hachoki; hakuna mipaka katika ufahamu wake.

יַרְבֶּה׃	עָצְמָה	אוֹנִים	וּלְאֵין	כֹּחַ	לַיָּעֵף	נֹתֵן	29
huongeza	uweza	nguvu	na–kwa–asiye–na	nguvu	aliyechoka	Humpa	
	H6109	H0202	H0369		H3287	H5414	

Anawapa nguvu waliochoka; na atawapa nguvu mpya waliowadhaifu.

יִכָּשְׁלוּ׃	כָּשׁוֹל	וּבַחוּרִים	וְיָגֵעַ	נְעָרִים	וְיֵעָפוּ	30
watajikwaa	kujikwaa	na–wavulana	na–kudhoofika	vijana	Na–wanachoka	
H3782	H3782	H0970	H3021	H5288	H3286	

Hata vijana wadogo watapatwa na uchovu na kuchoka, vijana wadogo watapata mashaka na kuanguka:

יָרִוצוּ	כַּנְּשָׁרִים	אֶבֶר	יַעֲלוּ	כֹּחַ	יַחֲלִיפוּ	יְהוָה	וְקוֵי	31
watakimbia	kama–tai	mabawa	watapanda	nguvu	watahuisha	Yahwe	Lakini–wanaomngoja	
H7323	H5404	H0083	H5927		H2498	H3068		

פ	יִיעָפוּ׃	וְלֹא	יֵלְכוּ	יִיגָעוּ	וְלֹא
P	dhoofika	na–hawata	watatembea	choka	na–hawata
	H3286	H3808	H3212	H3021	H3808

Lakini wale watakao mngojea Yahwe watapewa nguvu mpya; na watapaa kwa mbawa kama malaika; watakimbia wala hawatachoka; watatembea wala hawatazimia.

Chapter 41

יְדַבֵּרוּ	אָז	יִגְּשׁוּ	כֹּחַ	יַחֲלִיפוּ	וּלְאֻמִּים	אִיִּים	אֵלַי	הַחֲרִישׁוּ	1
waseme	ndipo	wasogee	nguvu	wahuishe	na–mataifa	visiwa	kwangu	Nyamazeni	
H1696		H5066		H2498	H3816	H0339	H0413		

נִקְרָבָה׃	לַמִּשְׁפָּט	יַחְדָּו
tukaribie	kwa–hukumu	pamoja
H7126	H4941	

''Sikilizeni mbele yangu kwa ukimya, enyi mkao pwani; wacha mataifa yapate nguvu kwa upya; waache waje karibu na kuzungumza; na tusogee karibu tujadili mgogoro.

לְפָנָיו	יִתֵּן	לְרַגְלוֹ	יִקְרָאֵהוּ	צֶדֶק	מִמִּזְרָח	הֵעִיר	מִי		2
mbele–yake	anampa	miguuni–mwake	kumwita	haki	kutoka–mashariki	aliamsha	Nani		
H6440	H5414	H7272	H7121	H6664	H4217	H5782	H4310		

כְּקַשׁ	חַרְבּוֹ	כָּעָפָר	יִתֵּן	יִרְדֹּף	וּמְלָכִים	גּוֹיִם
kama–makapi	upanga–wake	kama–mavumbi	anawafanya	kumtawala	na–wafalme	mataifa
H7179	H2719	H6083	H5414		H4428	

קַשְׁתּוֹ׃	נִדָּף	
upinde–wake	yanayopeperushwa	
H7198	H5086	

Nani aliyechochea juu mmoja kutoka mashariki, anamuita katika haki yake kwenye huduma yake? Amemkabidhi mataifa juu yake ili amsaidie yeye kuwaangamiza wafalme. Aliwajeuza kuwa mavumbi kwa neno lake, kama upepo unaovuma kwenye mabua kwa upinde wake.

יָבוֹא׃	לֹא	בְּרַגְלָיו	אֹרַח	שָׁלוֹם	יַעֲבֹר	יִרְדְּפֵם	3
ija	haiku	kwa–miguu–yake	njia	kwa–amani	anapita	Anawafuatia	
H0935	H3808	H7272	H0734	H7965		H7291	

Aliwachukuwa wao na kuwapitisha salama, katika njia nyepesi ambayo miguu yake imegusa shida.

רִאשׁוֹן	יְהוָה	אֲנִי	מֵרֹאשׁ	הַדֹּרוֹת	קֹרֵא	וְעָשָׂה	פָּעַל	מִי־	4
wa–kwanza	Yahwe	Mimi	tangu–mwanzo	vizazi	akiita	na–kutenda	amefanya	Nani	
H7223	H3068	H0589		H1755	H7121		H6466	H4310	

הוּא׃	אֲנִי־	אַחֲרֹנִים	וְאֶת־
yeye	Mimi	wa–mwisho	na–pamoja–na
H1931	H0589	H0314	H0854

Ni nani aliyeyafanya na kukamilisha matendo haya? Ni nanialiyechagua kizazi kutoka mwanzo? Mimi, Yahwe ni mwanzo na mwisho, mimi ndiye.

וַיֶּאֱתָיוּן׃	קָרְבוּ	יֶחֱרָדוּ	הָאָרֶץ	קְצוֹת	וַיִּיגָּאוּ	אִיִּים	רָאוּ		5
na–ikaja	imekaribia	inatetemeka	ya–nchi	miisho	na–vikaogopa	visiwa	Vimeona		
H0857	H7126	H2729	H0776	H7098	H3372	H0339	H7200		

Visiwa vimeona na kuogopa; miisho ya dunia yatetemeka; walikaribia n kuja.

חָזָק׃	יֹאמַר	וְלְאָחִיו	יַעְזֹרוּ	רֵעֵהוּ	אֶת־	אִישׁ	6
Kuwa-hodari	anasema	na-kwa-ndugu-yake	wanamsaidia	jirani-yake	kwa	Kila-mtu	
H2388	H0559	H0251	H5826	H7453	H0853	H0376	

Kila mmoja amsaidie jirani yake, na kila mmoja asemezane na mwenzake, 'Kuwa mfariji;

הָחֹלֵם	אֶת־	פַּטִּישׁ	מַחֲלִיק	צֹרֵף	אֶת־	חָרָשׁ	וַיְחַזֵּק	7
anayepiga	kwa	kwa-nyundo	anayesawazisha	mfua-dhahabu	kwa	fundi	Na-akatia-moyo	
H1986	H0853	H6360		H6884	H0853	H2796	H2388	

ס	יִמּוֹט׃	לְבַל	בְּמַסְמְרִים	וַיְחַזְּקֵהוּ	הוּא	טוֹב	לַדֶּבֶק	אָמַר	פָּעַם
S	tikisike	ili-isi	kwa-misumari	na-akaimarisha	hiyo	nzuri	kwa-gundi	akisema	fuawe
	H4131	H3808	H4548	H2388	H1931		H1694	H0559	H6471

Hivyo basi seremala anamfariji mfua dhahabu, na yule anayefanya kazi kwa kutumia nyundo anamfariji anayefanya kazi kwa chuma, akisema kwa msemo wa kurehemu, ''Ni mizuri; Naye ataupigilia kwa makini misumari ili isipinduke.

אַבְרָהָם	זֶרַע	בְּחַרְתִּיךָ	אֲשֶׁר	יַעֲקֹב	עַבְדִּי	יִשְׂרָאֵל	וְאַתָּה	8
wa-Ibrahimu	uzao	nimekuchagua	ambaye	Yakobo	mtumishi-wangu	Israeli	Na-wewe	
H0085	H2233	H0977		H3290	H5650	H3478		

אֹהֲבִי׃
mpenzi-wangu
H0157

Lakini wewe, Israeli mtumishi wangu, Yakobo niliyekuchagua, mtoto wa Ibrahimu rafiki yangu,

וָאֹמַר	קְרָאתִיךָ	וּמֵאֲצִילֶיהָ	הָאָרֶץ	מִקְצוֹת	הֶחֱזַקְתִּיךָ	אֲשֶׁר		9
na-nikasema	nimekuita	na-kutoka-pembe-zake	ya-nchi	kutoka-miisho	nimekushika	Ambaye		
H0559	H7121	H0678	H0776	H7098	H2388			

מְאַסְתִּיךָ׃	וְלֹא	בְּחַרְתִּיךָ	אַתָּה	עַבְדִּי־	לְךָ	
kukukataa	na-si	nimekuchagua	wewe	mtumishi-wangu	kwako	
	H3808	H0977		H5650		

wewe ambaye ninakurudisha kutoka miisho ya nchi, na ambaye niliyekuita kutoka sehemu ya mbali, na kwako niliyekuambia, 'Wewe ni mtumishi wangu,; 'Nimekuchagua wewe na sijakukataa.

אֲנִי	כִּי־	תִּשְׁתָּע	אֵל־	אֲנִי	עִמְּךָ־	כִּי	תִּירָא	אֵל־	10
mimi	kwa-kuwa	tazame-huku-na-huku	usi	mimi	pamoja-nawe	kwa-kuwa	ogope	Usi	
H0589		H8159	H0408	H0589			H3372	H0408	

תְּמַכְתִּיךָ	אַף־	עֶזַרְתִּיךָ	אַף־	אִמַּצְתִּיךָ	אֱלֹהֶיךָ	
nimekutegemeza	naam	nimekusaidia	naam	nimekutia-nguvu	Mungu-wako	
H8551	H0637	H5826	H0637	H0553	H0430	

צִדְקִי׃	בִּימִין
wa-haki-yangu	kwa-mkono-wa-kulia
H6664	H3225

Usiogope maana mimi niko pamoja na wewe. Usiwe na wasiwasi, maana mimi ni Mungu wako. Nitakutia nguvu, na nitakusaidia, wewe, na Nitakushika kwa mkono wa haki yangu.

יֶהְיוּ	בָּךְ	הַנֶּחֱרִים	כֹּל	וְיִכָּלְמוּ	יֵבֹשׁוּ	הֵן		11
watakuwa	wewe	anayekukasirikia	kila	na-watafedheheshwa	wataaibishwa	Tazama		
H1961		H2734	H3605	H3637	H0954	H2005		

רִיבֶךָ׃	אַנְשֵׁי	וְיֹאבְדוּ	כְּאַיִן	
wa-ugomvi-wako	watu	na-wataangamia	kama-si-kitu	
H7379	H0376	H0006	H0369	

Tazama, watakuwa na aibu na hawataheshimiwa, wale wote waliokuwa na hasira na wewe; watakuwa si kitu na watatokomea, wale watakao kupinga wewe.

							12
כְּאַיִן	יִהְיוּ	מַצְּתֶךָ	אַנְשֵׁי	תִּמְצָאֵם	וְלֹא	תְבַקְשֵׁם	
kama–si–kitu	watakuwa	wa–ugomvi–wako	watu	wapata	na–huta	Utawatafuta	
H0369	H1961	H4695	H0376	H4672	H3808	H1245	

מְלֹחַמְתָּךְ׃	אַנְשֵׁי	וּכְאֶפֶס
wa–vita–vyako	watu	na–kama–si–kitu
H4421	H0376	

Utawatafuta na wala hautawapata wale wanaopingana na wewe; wale wafanyao vita dhidi yako watakuwa kama si kitu, si kitu kabisa.

							13
הָאֹמֵר	יְמִינֶךָ	מַחֲזִיק	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	
anayekuambia	mkono–wako–wa–kulia	ninayeshika	Mungu–wako	Yahwe	mimi	Kwa–kuwa	
H0559	H3225	H2388	H0430	H3068	H0589		

ס	עֶזַרְתִּיךָ׃	אֲנִי	תִּירָא	אַל־	לָךְ
S	nimekusaidia	mimi	ogope	Usi	wewe
	H5826	H0589	H3372	H0408	

Maana mimi Yahwe Mungu wako, nitawashika mkono wako wa kiume, nikikuambia wewe, 'Usiogope; Nitakusaidia wewe.

									14
יְהוָה	נְאֻם־	עֶזַרְתִּיךָ	אֲנִי	יִשְׂרָאֵל	מְתֵי	יַעֲקֹב	תּוֹלַעַת	תִּירְאִי	אַל־	
Yahwe	asema	nimekusaidia	mimi	wa–Israeli	watu	Yakobo	mdudu	ogope	Usi	
H3068	H5002	H5826	H0589	H3478	H4962	H3290		H3372	H0408	

יִשְׂרָאֵל׃	קְדוֹשׁ	וְגֹאֲלֵךְ
wa–Israeli	Mtakatifu	na–mkombozi–wako
H3478	H6918	

Usiogope, Yakobo wewe mdudu, na enyi watu wa Israeli; Nitawasaidia''- hili ni tamko la Yahwe, Mkombozi wako, Mtakatifu wa Israeli.

							15
פִּיפִיּוֹת	בָּעַל	חָדָשׁ	חָרוּץ	לְמוֹרַג	שַׁמְתִּיךְ	הִנֵּה	
meno	chenye	kipya	chenye–makali	kuwa–chombo–cha–kupuria	nimekufanya	Tazama	
H6374	H1167	H2319		H4173		H2009	

תָּשִׂים׃	כַּמֹּץ	וּגְבָעוֹת	וְתָדֹךְ	הָרִים	תָּדוֹשׁ
utaweka	kama–makapi	na–vilima	na–kuisaga	milima	utapura
	H4671	H1389	H1854	H2022	H1758

Tazama, ninakufanya wewe kuwa chombo kikali cha kuparulia chenye makali pande mbili; utaparua milima na kuiponda; utafanya vilima kama makapi.

								16
תָּנִיל	וְאַתָּה	אוֹתָם	תְּפַיֵּץ	וּסְעָרָה	תְּשָׂאֵם	וְרוּחַ	תִּזְרֵם	
utafurahi	na–wewe	wao	itawatawanya	na–dhoruba	utawabeba	na–upepo	Utawapeperusha	
H1523		H0853			H5375	H7307	H2219	

פ	תִּתְהַלָּל׃	יִשְׂרָאֵל	בִּקְדוֹשׁ	בַּיהוָה
P	utajisifu	wa–Israeli	katika–Mtakatifu	katika–Yahwe
		H3478	H6918	H3068

Utawatawanya wao, na upepo utawabeba na kuwapeka mbali; upepo utawatanya wao. Utashanglia katika Yahwe, utashangiliakatika mtakatifu wa Israeli

17 הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וְאֵין נה–hakuna לְשׁוֹנָם צָמְאָה בַצָּמָא אֲנִי
Maskini na–wahitaji wanatafuta maji na–hakuna ulimi–wao kwa–kiu umekauka Mimi
H6041 H0034 H1245 H4325 H0369 H3956 H6772 H5405 H0589

יְהוָה אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֱזָבֵם׃
Yahwe nitawajibu Mungu wa–Israeli sita waache
H3068 H0430 H3478 H3808

Waliodhulumiwa na masikini wanatafuta maji, lakini hakuna kitu, ndimi zao zimekauka kwa kiu; Mimi Yahwe, nitajibu maombi yao; Mimi Mungu wa Israeli, sitawacha wao.

18 אֶפְתָּח עַל־ שִׂפְתֵי נְהָרוֹת בְּקָעוֹת וּבְתוֹךְ מַעְיָנוֹת אֲשִׂים
Nitafungua juu–ya vilima–vitupu mito mabonde na–katikati–ya chemchemi nitafanya
H4599 H8205 H5104 H1237 H8432

מָיִם׃ לְמוֹצָאֵי צִיָּה וְאֶרֶץ מַיִם לַאֲגַם־ מִדְבָּר
maji kuwa–chemchemi–za kavu na–nchi maji kuwa–bwawa–la jangwa
H4325 H4161 H6723 H0776 H4325 H0098

Nitatengeneza mikondo ya maji kushusha chini, na chemichem katikati ya mabonde; nitalifanya jangwa kuwa kisima cha maji, na aridhi kavu kuwa chemichem ya maji.

19 אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו׃ וְשִׂמְתִּי בָּעֲרָבָה אֲשָׁיִם שָׁמֶן וְעֵץ וְהַדַס שִׁטָּה אֶרֶז
Nitaweka jangwani mberoshi mtidhari na–mteashuri pamoja nyikani nitaweka wa–mafuta na–mti na–mhadasi mshita mwerezi
H5414 H1265 H8410 H8391 H6160 H8081 H6086 H1918 H7848 H0730

Katika jangwa nitapanda mierezi, mshita, mhadisi, na mti wa mizeituni. Nitaotesha mberoshi katika uwazi wa jangwa, pamoja na mbono nitapanda mberoshi kitika jangwa lililowazi.

20 לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו כִּי יַד־ יְהוָה
Ili waone na–wajue na–watie–moyoni na–waelewe pamoja kwamba mkono–wa Yahwe
H4616 H7200 H3045 H8074 H3027 H3068

עָשְׂתָה זֹּאת חִלִּי וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ׃ פ
umefanya hili na–Mtakatifu wa–Israeli ameiumba P
H6213 H2063 H6918 H3478

Nitayafanya haya ili waweze kuona, kutambua na kuelewa kwa pamoja, kwamba mkono wa Yahwe umetenda haya, kama Mtakatifu wa Israeli aliyeliumba.

21 קָרְבוּ רִיבְכֶם יֹאמַר יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר מֶלֶךְ יַעֲקֹב׃
Karibieni kesi–yenu asema Yahwe leteni hoja–zenu asema Mfalme wa–Yakobo
H7126 H7379 H0559 H3068 H5066 H6110 H0559 H4428 H3290

Wakilisha keshi yako, '' asema Yahwe; ''wakilisha hoja zenu nzuri kwa sanamu yenu,'' asema Mfalme wa Yakobo.

22 הַגִּישׁוּ יַגִּידוּ לָנוּ אֶת אֲשֶׁר תִּקְרֶינָה וְהָרִאשֹׁנוֹת מָה הֵנָּה יַלִּיקוּ
Walete tuambieni sisi kwa yatakayo tokea ya–kwanza ni–nini yalikuwa
H5066 H5046 H0853 H3651 H7223 H4100 H2007

הַשְׁמִיעֵנוּ׃ הַבָּאוֹת יַחַד אַחֲרִיתָן וְנֵדְעָה לִבֵּנוּ אָוְ וְנָשִׂימָה וְנַגִּידוּ
tuambieni yanayokuja mwisho–wake na–tujue moyo–wetu au na–tuweke tuambieni
H8085 H0935 H0319 H3045 H3824 H5046

Waache walete hoja zao wenyewe; waache waje mbele na watutangazie sisi nini kitakachotokea, ili tuweze kuelewa haya mambo vizuri. Tuawaache watupe tamko mapema, ili tuweze kulitafakari na tuweze kujua n kwa jinsi gani litatimia.

תֵּיטִיבוּ	אַף־	אַתֶּם	אֱלֹהִים	כִּי	וְנַגֵּדָה	לְאָחוֹר	הָאֹתִיּוֹת	הַגִּידוּ	23
fanyeni–mema	naam	ninyi	miungu	kwamba	na–tutajua	za–baadaye	ishara	Tuambieni	
H3190	H0637		H0430		H3045	H0268	H0857	H5046	

יַחְדָּו׃	וְנִרְאֶה)	ונראה]	וְנִשְׁתָּעָה	וְתֵרֹעוּ
pamoja	na–tuone	na–tuone	na–tushangae	au–mabaya
	H7200	H7200	H8159	

Wajulishe kitu kuhusu baadaye, ili tujue kuwa ninyi ni miungu; fanya kitu kizuri au kibaya, ambacho kitatutisha na kutushangaza.

בָּכֶם׃	יִבְחַר	תּוֹעֵבָה	מֵאָפַע	וּפָעַלְכֶם	מֵאַיִן	אַתֶּם	הֵן־	24
ninyi	anayewachagua	chukizo	kutoka–si–kitu	na–kazi–yenu	kutoka–si–kitu	ninyi	Tazama	
	H0977	H8441	H0659	H6467	H0369		H2005	

Tazama sanamu zenu si kitu na matendo yenu si kitu; aliyewachagua ni machukizo.

בִּשְׁמִי	יִקְרָא	שָׁמֶשׁ	מִמִּזְרַח־	וַיֵּאת	מִצָּפוֹן	הַעִירֹתִי		25
kwa–jina–langu	ataita	jua	kutoka–mashariki–ya	na–amekuja	kutoka–kaskazini	Nimeamsha		
H8034	H7121	H8121	H4217	H0857	H6828	H5782		

טִיט׃	יְרָמָס־	יוּצַר	וּכְמוֹ	חֹמֶר	כְּמוֹ־	סְגָנִים	וְיָבֹא	
matope	anayekanyaga	mfinyanzi	na–kama	udongo	kama	watawala	na–atakuja	
H2916	H7429	H3335	H3644		H3644	H5461	H0935	

Nimemnyanyua mmoja kutoka kaskazini, naye amekuja kutoka mawio ya jua nimemchagua yeye alitajae jina langu, na atawakanyaga viongozi kama matope, kama mfinyanzi akanyagavyo udongo.

אַף	צַדִּיק	וְנֹאמַר	וּמִלְפָנִים	וְנֵדָעָה	מֵרֹאשׁ	הִגִּיד	מִי־	26
naam	Sahihi	na–tutasema	na–tangu–zamani	na–tutajua	tangu–mwanzo	alitangaza	Nani	
H0637	H6662	H0559	H6440	H3045		H5046	H4310	

אִמְרֵיכֶם׃	שְׁמַע	אֵין־	אַף	מַשְׁמִיעַ	אֵין	אַף	מַגִּיד	אֵין־
maneno–yenu	anayesikia	hakuna	naam	aliyejulisha	hakuna	naam	aliyetangaza	hakuna
H0561	H8085	H0369	H0637	H8085	H0369	H0637	H5046	H0369

Ni nani aliyetangaza hili tangu mwanzo, ili tuweze kujua? na kabla ya mda, ili tuseme, "Yuko sawasawa"? Kweli hakuna hata mmoja aliyekiri hili, ndio hakuna hata mmoja aliyekusikia ukisema chochote.

מְבַשֵּׂר	וְלִירוּשָׁלַם	הִנֵּם	הִנֵּה	לְצִיּוֹן	רִאשׁוֹן	27
mletaji–wa–habari–njema	na–kwa–Yerusalemu	wako–hapa	tazama	kwa–Sayuni	Wa–kwanza	
H1319	H3389	H2009	H2009	H6726	H7223	

אֶתֵּן׃
nitatoa
H5414

Kwanza nilizungumza na Sayuni, "Tazama hapo walipo;" Nimemtuma mhubiri Yerusalemu.

וְאֶשְׁאָלֵם	יוֹעֵץ	וְאֵין	וּמֵאֵלֶּה	אִישׁ	וְאֵין	וְאֵרֶא		28
na–nikawauliza	mshauri	na–hakuna	na–kutoka–hawa	mtu	na–hakuna	Na–nikaangalia		
H7592	H3289	H0369	H0428	H0376	H0369	H7200		

וְיָשִׁיבוּ	דָבָר׃
na–wajibu	neno
H7725	H1697

Nilipoangalia, hakuna hata mmoja, hakuna hata miongoni mwao ambaye anaweza kutoa ushauri mzuri, nani, lini nimulize, awezaye kunijibu neno.

פ	נִסְכֵּיהֶם׃	וָתֹהוּ	רוּחַ	מַעֲשֵׂיהֶם	אֶפֶס	אָוֶן	כֻּלָּם	הֵן	29
P	sanamu–zao	na–utupu	upepo	kazi–zao	si–kitu	ubatili	wote	Tazama	
	H5262	H8414	H7307	H4639		H0205	H3605	H2005	

Tazama, matendo yao si kitu; sanamu zao za chuma zilizotupwa ni upepo na utupu.

Chapter 42

נַפְשִׁי	רָצְתָה	בְּחִירִי	בּוֹ	אֶתְמָךְ־	עַבְדִּי	הֵן	1
nafsi–yangu	imefurahia	mteule–wangu	yeye	ninamtegemeza	mtumishi–wangu	Tazama	
H5315	H7521	H0972		H8551	H5650	H2005	

יוֹצִיא׃	לַגּוֹיִם	מִשְׁפָּט	עָלָיו	רוּחִי	נָתַתִּי	
ataleta	kwa–mataifa	haki	juu–yake	Roho–yangu	nimeweka	
H3318		H4941		H7307	H5414	

Tazama, mtumishi wangu, niliyekushika; niliyekuchagua, kwake ninapata furaha. Nimeiweka roho yangu juu yake; ataleta haki kwa mataifa.

קוֹלוֹ׃	בַּחוּץ	יַשְׁמִיעַ	וְלֹא־	יִשָּׂא	וְלֹא	יִצְעַק	לֹא	2
sauti–yake	njani	sikiza	na–hata	inua	na–hata	piga–kelele	Hata	
	H2351	H8085	H3808	H5375	H3808	H6817	H3808	

Hatalia wala kupiga kelele, wala sauti yake haitasikika mitaani.

יוֹצִיא	לֶאֱמֶת	יְכַבֶּה	לֹא	כֵהֶה	וּפִשְׁתָּה	יִשְׁבּוֹר	לֹא	רָצוּץ	קָנֶה	3
ataleta	kwa–kweli	uzime	hata	unaozimika	na–utambi	vunja	hata	uliovunjika	Mwanzi	
H3318	H0571	H3518	H3808	H3544	H6594	H7665	H3808	H7533	H7070	

מִשְׁפָּט׃	
haki	
H4941	

Mwanzi ulioangamizwa hatauvunja, na wala utambi unaowaka na kutoa mwanga hautaungua: atatekeleza haki kwa uaminifu.

אִיִּים	וּלְתוֹרָתוֹ	מִשְׁפָּט	בָּאָרֶץ	יָשִׂים	עַד־	יָרוּץ	וְלֹא	יִכְהֶה	לֹא	4
visiwa	na–sheria–yake	haki	duniani	aweke	hadi	vunjika	na–hata	zima	Hata	
H0339	H8451	H4941	H0776		H5704	H7533	H3808		H3808	

פ	יְיַחֵלוּ׃
P	vitangoja
	H3176

wala hatazimia wala kukata tamaa mpaka atakapoanzisha haki katika nchi; na pwani inasubiria sheria yake.

									5
הָאָרֶץ	רֹקַע	וְנוֹטֵיהֶם	הַשָּׁמַיִם	בּוֹרֵא	יְהוָה	וְהָאֵל	אָמַר	כֹּה־	Hivi
nchi	aliyetandaza	na–kuzinyoosha	mbingu	aliyeumba	Yahwe	Mungu	amesema		
H0776	H7554	H5186	H8064		H3068	H0410	H0559	H3541	

בָהּ׃	לַהֹלְכִים	וְרוּחַ	עָלֶיהָ	לָעָם	נְשָׁמָה	נֹתֵן	וְצֶאֱצָאֶיהָ
juu–yake	kwa–wanaotembea	na–roho	juu–yake	kwa–watu	pumzi	anayetoa	na–mazao–yake
	H1980	H7307			H5397	H5414	H6631

Mungu Yahwe asema hivi—yeye aliyeziumba mbingu na yeye zinyoosha nje, yeye aliyeiumba nchi na vitu vyote izalishavyo, yeye aliyewapa punzi watu na wale waishio juu:

								6
וְאֶתֶּנְךָ	וְאֶצָּרְךָ	בְּיָדֶךָ	וְאַחֲזֵק	בְּצֶדֶק	קְרָאתִיךָ	יְהוָה	אֲנִי	Mimi
na–nitakutoa	na–nitakulinda	mkono–wako	na–nitashika	kwa–haki	nimekuita	Yahwe		
H5414	H5341	H3027	H2388	H6664	H7121	H3068	H0589	

גּוֹיִם׃	לְאוֹר	עָם	לִבְרִית	
ya–mataifa	kuwa–nuru	la–watu	kuwa–agano	
	H0216		H1285	

Mimi Yahwe nimekuita kwa haki yangu na nitakushika kwa mkono wangu. Nitakutunza wewe, na nitakuweka wewe kama agano kwa watu wangu, kama mwanga wa wayunani

כֶּלֶא	מִבֵּית	אַסִּיר	מִמַּסְגֵּר	לְהוֹצִיא	עִוְרוֹת	עֵינַיִם	לִפְקֹחַ	7
ya-kifungo	kutoka-nyumba	mfungwa	kutoka-gerezani	kumtoa	ya-vipofu	macho	Kufungua	
H3608		H0616	H4525	H3318	H5787		H6491	

חֹשֵׁךְ׃	יֹשְׁבֵי
gizani	wanaokaa
H2822	H3427

Kuyafungua macho ya vipofu, kuwatoa waliofungwa gerezani, kuwatoa wale walio gizani kutoka kwenye nyumba iliyofungiwa.

וּתְהִלָּתִי	אֶתֵּן	לֹא־	לְאַחֵר	וּכְבוֹדִי	שְׁמִי	הוּא	יְהוָה	אֲנִי	8
na-sifa-yangu	toa	sita	kwa-mwingine	na-utukufu-wangu	jina-langu	hilo	Yahwe	Mimi	
H8416	H5414	H3808	H0312	H3519	H8034	H1931	H3068	H0589	

לַפְּסִילִים׃
kwa-sanamu
H6456

Mimi ni Yahwe, Hilo ndilo jina langu; na utukufu wangu sitashiriana na mtu mwingine wala sifa zangu sitashirkiana na sanamu ya kuchonga.

אַשְׁמִיעַ	תִּצְמַחְנָה	בְּטֶרֶם	מַנִּיד	אֲנִי	וַחֲדָשׁוֹת	בָּאוּ	הִנֵּה־	הָרִאשֹׁנוֹת	9
nitawajulisha	kuchipuka	kabla	ninatangaza	mimi	na-mapya	yamekuja	tazama	Ya-kwanza	
H8085	H6779	H2962	H5046	H0589	H2319	H0935	H2009	H7223	

פ	אֶתְּכֶם׃
P	ninyi
	H0853

Tazama, mambo ya nyuma yamekuja na kupita, sasa ninakaribia kutangaza mambo mapya. Kabla hayajaanza kutokea nitawambia kuhusu wao."

הַיָּם	יוֹרְדֵי	הָאָרֶץ	מִקְצֵה	תְּהִלָּתוֹ	חָדָשׁ	שִׁיר	לַיהוָה	שִׁירוּ	10
baharini	wanaoshuka	ya-nchi	kutoka-miisho	sifa-yake	mpya	wimbo	kwa-Yahwe	Imbeni	
H3220	H3381	H0776		H8416	H2319		H3068	H7891	

וְיֹשְׁבֵיהֶם׃	אִיִּים	וּמְלֹאוֹ
na-wakazi-wake	visiwa	na-kujazwa-kwake
H3427	H0339	H4393

Mwimbieni Yahwe wimbo mpya, na sifa zake kutoka mwisho wa nchi; wewe ushukae chini kwenye bahari, na vyote vilivyomo ndani yake, waishio pwani na wale wanaoishi huko.

סֶלַע	יֹשְׁבֵי	יָרֹנּוּ	קֵדָר	תֹּשַׁב	חֲצֵרִים	וְעָרָיו	מִדְבָּר	יִשְׂאוּ	11
wa-mwamba	wakazi	waimbe	Kedari	vinavyokaa	vijiji	na-miji-yake	jangwa	Iinue	
H5554	H3427		H6938	H3427				H5375	

יְצֹוָחוּ׃	הָרִים	מֵרֹאשׁ
wapige-kelele	ya-milima	kutoka-juu
H6681	H2022	

Wacha jangwa na miji ilie, vijiji anavyoishi na Kaderi, lia kwa furaha! waache wenyeji wa Sela waimbe; waache wapige kelele juu ya kilele cha mlima.

יַגִּידוּ׃	בָּאִיִּים	וּתְהִלָּתוֹ	כָּבוֹד	לַיהוָה	יָשִׂימוּ	12
watangaze	visiwani	na-sifa-yake	utukufu	Yahwe	Wampe	
H5046	H0339	H8416	H3519	H3068		

waache wamtukuze Yahwe na kutangaza sifa zake katika aridhi ya pwani.

13 יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף־
Yahwe kama-shujaa atatoka kama-mtu wa-vita ataamsha wivu atapiga-kelele naam
H3068 H1368 H3318 H0376 H4421 H5782 H7068 H7321 H0637

יַצְרִיחַ עַל־ יוּ אֹיְבָיו אֲתַנָּבֵר׃ ס
atapaza-sauti juu-ya adui-zake atashinda S
H6873 H0341 H1396

Yahwe atatoka nje kama shujaa; kama mtu wa vita ataichochea bidii yake. Atapiga kelele, ndio, atalia kw kishindo katika vita yake; atawaonyesha adui zake nguvu zake.

14 הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם אֶתְאַפָּק אַחֲרִישׁ כַּיּוֹלֵדָה אֶפְעֶה
Nimenyamaza tangu-zamani nimejizuia nimekuwa-kimya kama-mzazi ninapumua-kwa-nguvu
H2814 H5769 H0662 H3205 H6463

אֶשֹּׁם וְאֶשְׁאַף יָחַד׃
ninahema na-kupumua pamoja
H5395

Nimenyamaza kimyi kwa mda mrefu; bado nimendelea kujizuia mimi mwenyewe; Nitalia kama mwanamke anayetaka kuzaa; nitatweta na kuugua.

15 אַחֲרִיב הָרִים וּגְבָעוֹת וְכָל־ עֶשְׂבָּם אוֹבִישׁ וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת
Nitaharibu milima na-vilima na-kila majani-yake nitakausha na-nitafanya mito
H2022 H1389 H3605 H6212 H3001 H7785 H5104

אוֹבִישׁ׃ וַאֲגַמִּים לָאִיִּים
nitakausha na-mabwawa kuwa-visiwa
H3001 H0098 H0339

Nitaiharibu milima na vilima na kukausha uoto wake wa asili; nitajeuza mito kuwa visiwa na nitakausha matindiga.

16 וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ בִּנְתִיבוֹת לֹא־ יְדָעוּם אַדְרִיכֵם
Na-nitawaongoza vipofu kwa-njia hawaku ijua hawaku kwa-mapito hawaku yajua nitawaongoza
H3212 H5787 H1870 H3808 H3045 H3808 H3045 H1869

אָשִׂים מַחְשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לָאוֹר לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים מַמְבו
nitafanya giza mbele-yao kuwa-nuru kuwa-sawa hizi mambo
H6440 H4285 H0216 H4334 H0428 H1697

וּמַעֲקַשִּׁים׳ עֲזַבְתִּים׃ וְלֹא עֲשִׂיתֶם
na-mahali-papindapinda waache na-sita nitafanya
H4625 H3808

Nitawaleta vipofu kwa njia wasioijua; katika njia wasiyoijua Nitawapitisha wao. Nitaligeuza giza kuwa mwanga mbele yao, na kupanyoosha mahali palipopotoka. Mambo yote haya nitayafanya, na sitaachana na wao.

17 נָסֹגוּ אָחוֹר יֵבֹשׁוּ בֹּשֶׁת הַבֹּטְחִים בַּפֶּסֶל הָאֹמְרִים
Watarudishwa nyuma wataaibishwa aibu wanaotegemea sanamu wanaosema
H5472 H0268 H0954 H1322 H0982 H6459 H0559

לְמַסֵּכָה אַתֶּם נִינוּ אֱלֹהֵינוּ׃ ס
kwa-sanamu-za-kusubu Ninyi miungu-yetu S
H0430

Watageuka nyuma, wataabishwa sana, wale wote wanaoiamini sanamu ya kuchonga, wanaosema na kuziambia sanamu za chuma, ''Nyinyi ni miungu wetu.''

18 הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ לִרְאוֹת׃
Viziwi sikieni na–vipofu angalieni kuona
H2795 H8085 H5787 H5027 H7200

Sikilizeni ewe kiziwi; tazama, ewe kipofu, ili uweze kuona.

19 מִי עִוֵּר כִּי אִם־עַבְדִּי חֵרֵשׁ וְכִמַלְאָכַי אֶשְׁלָח מִי עִוַּר כִּמְשֻׁלָּם וְעִוֵּר כְּעֶבֶד יְהוָה׃
Nani kipofu kama–si isipokuwa mtumishi–wangu na–kiziwi kama–mjumbe–wangu
H4310 H5787 H3588 H5650 H2795 H4397

wa–Yahwe kama–mtumishi na–kipofu kama–aliyejitolea kipofu nani ninayemtuma
H3068 H5650 H5787 H7971 H5787 H4310 H7971

aliye kipofu ila mtumishi wangu? au kiziwi ni kama mjumbe niliyemtuma? Ni nani aliye kipofu kama mpenzi wangu wa agano, au kipofu kama mtumishi wa Yahwe?

20 רָאִית רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמֹר פָּקוֹחַ אָזְנַיִם וְלֹא יִשְׁמָע׃
Umeona kuona mengi na–haku shika kufungua masikio na–haku sikia
H7200 H7200 H8085 H3808 H8104 H6491 H0241 H3808 H8085

Mmeona mambo mengi, lakini hamuelewi; masikio yamefunguka, lakini hakuna anayesikia.

21 יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃
Yahwe alipendezwa kwa–ajili–ya haki–yake akuza sheria na–kuifanya–tukufu
H3068 H2654 H4616 H6664 H1431 H8451 H0142

Itampendeza Yahwe kuisifu haki yake na kuitukuza sheria yake.

22 וְהוּא עַם־בָּזוּז וְשָׁסוּי כֻּלָּם בְּחוּרִים בְּבָתֵּי כְלָאִים טָמוּן הָיוּ לָבַז וְאֵין מַצִּיל מִשִּׁסָּה וְאֵין אֹמֵר הָשֵׁב׃
Na–hawa watu walioporwa kunaswa vijana wote na–katika–nyumba za–gereza wamefichwa wamekuwa mateka na–hakuna mwokozi wizi na–hakuna Rudisha anayesema
H1931 H5971 H0962 H6351 H0970 H3605 H0996 H2244 H1961 H0957 H0369 H5337 H4933 H0369 H7725 H0559

Lakini watu hawa ni wale waliokamtw na kutekwa; wote wamenaswa kwenye mashimo; wafungwa wote wamewekwa gerezani; wamekuwa mateka na hakuna hata mmoja wa kuwaokoa wao, hakuna asemaye, warudisheni.''

23 מִי בָכֶם יַאֲזִין זֹאת יַקְשֵׁב לְאָחוֹר׃ וְיִשְׁמַע
Nani miongoni–mwenu atasikiliza kwa–hili atatega–sikio kwa–wakati–ujao na–kusikia
H4310 H3605 H7181 H2063 H0238 H0268 H8085

Ni nani miongoni mwenu atalisikiliza hili? nani atayasikia na ni nani atasikia wakati ujao?

24 מִי־נָתַן לִמְשִׁסָּה יְהוָה הֲלוֹא לִבְזָזִים וְיִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב לְמִשּׁוֹסְסִים נָתָן לִמְשִׁסָּה וְלֹא שָׁמְעוּ
Nani alimtoa kwa–kutekwa kwa–kutekwa Yakobo na–Israeli kwa–waporaji Je–si Yahwe sikia
H4310 H5414 H4933 H4933 H3290 H3478 H0962 H3808 H3068 H8085

na–hawaku kubali yeye tumemkosea ambaye katika–njia–zake kutembea na–hawaku sikia
H3808 H3808 H0014 H3808 H3808 H2398 H2098 H1870 H1980 H3808 H8085

sheria–yake
H8451

Ni nani aliyemtoa Yakobo kwa majambazi, na Israeli kwa wanyang'anyi? Je hakuwa Yahwe, dhidi ya wale waliotenda dhambi, waliokataa kutembea katika njia zako na wale waliokataa kusheshimu sheria yako.

מִסָּבִיב	וַתְּלַהֲטֵהוּ	מִלְחָמָה	וְעֻזּוֹ	אַפּוֹ	חֵמָה	עָלָיו	וַיִּשְׂפָּךְ			25
pande–zote	na–ikamwaka	ya–vita	na–nguvu	ya–pua–yake	hasira	juu–yake	Na–akamwaga			
H5439	H3857	H4421	H5807	H0639	H2534		H8210			
פ	לֵב׃	עַל־	יָשִׂים	וְלֹא־	בּוֹ		וַתִּבְעַר־		וְלֹא	
P	moyo	juu–ya	weka	na–haku	ndani–yake		na–ikamwaka		na–haku	
				H3808				יָדָע	H3808	
								H3045		

Hivyo basi humwaga asira yake kali nje dhidi yao, kwa uharibifu wa vita. Iliwaka kuwazunguka wao, hata hawakujua hilo, lakini hawakuyachukulia hayo moyoni mwao.

Chapter 43

אַל־	יִשְׂרָאֵל	וְיֹצֶרְךָ	יַעֲקֹב	בֹּרַאֲךָ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	וְעַתָּה		1
Usi	Israeli	na–aliyekufanya	Yakobo	aliyekuumba	Yahwe	amesema	Hivi	Na–sasa		
H0408	H3478	H3335	H3290		H3068	H0559	H3541	H6258		

Kwa maana ulikuwa wa thamani na maalumu katika macho yangu, Ninakupenda; kwa sababu hiyo Nitatoa watu kwa ajili yako, na watu wengine kwa ajili ya maisha yako.

זַרְעֶךָ	אָבִיא	מִמִּזְרָח	אֲנִי	אִתְּךָ־	כִּי	תִירָא	אַל־	5
uzao–wako	nitaleta	kutoka–mashariki	mimi	pamoja–nawe	kwa–kuwa	ogope	Usi	
H2233	H0935	H4217	H0589	H0854		H3372	H0408	

אֲקַבְּצֶךָּ׃	וּמִמַּעֲרָב
nitakukusanya	na–kutoka–magharibi
H6908	H4628

Usiogope, maana Mimi niko pamoja na wewe; Nitawarudisha watoto wako kutoka mashariki, na kuwakusanya nyie kutoka magharibi.

בָנַי	הָבִיאִי	תְּכֻלָּאִי	אַל־	וּלְתֵימָן	תֵּנִי	לַצָּפוֹן	אֹמַר	6
wana–wangu	Walete	zuie	usi	na–kwa–kusini	Toa	kwa–kaskazini	Nitasema	
	H0935	H3607	H0408	H8486	H5414	H6828	H0559	

הָאָרֶץ׃	מִקְצֵה	וּבְנוֹתַי	מֵרָחוֹק
ya–nchi	kutoka–miisho	na–binti–zangu	kutoka–mbali
H0776		H1323	H7350

Nitasema na kaskazini, 'Wakabidhini wao; na kwa kusini, Usiangalie ya nyuma; Leteni vijana wangu kutoka mbali na binti zangu kutoka vijiji vya mikoani katika nchi,

אַף־	יְצַרְתִּיו	בְּרָאתִיו	וְלִכְבוֹדִי	בִּשְׁמִי	הַנִּקְרָא	כֹּל	7
naam	nimemfanya	nimemuumba	na–kwa–utukufu–wangu	kwa–jina–langu	anayeitwa	Kila	
H0637	H3335		H3519	H8034	H7121	H3605	

עֲשִׂיתִיו׃
nimemtengeneza

yeyote aitwe kw jina langu, niliyemuumba kwa utukufu wangu mwenyewe, Niliyemuumba, ndio, Mimi niliyemfanya.

לָמוֹ׃	וְאָזְנַיִם	וְחֵרְשִׁים	יֵשׁ	וְעֵינַיִם	עִוֵּר	עַם־	הוֹצִיא	8
kwao	na–masikio	na–viziwi	wanayo	na–macho	vipofu	watu	Watoe	
	H0241	H2795	H3426		H5787		H3318	

Waleteni nje watu ambao ni vipofu, hata kama wana macho, na viziwi, hata kama wana masikio.

בָּהֶם	מִי	לְאֻמִּים	וְיֵאָסְפוּ	יַחְדָּו	נִקְבְּצוּ	הַגּוֹיִם	כָּל־	9
miongoni–mwao	nani	mataifa	na–yamekusanywa	pamoja	yamekusanyika	mataifa	Kila	
	H4310	H3816	H0622		H6908		H3605	

וְיִצְדָּקוּ	עֵדֵיהֶם	יִתְּנוּ	יַשְׁמִיעֻנוּ	וְרִאשֹׁנוֹת	זֹאת	יַגֵּיד	
na–wathhibitishwe	mashahidi–wao	watoe	atujulishe	na–ya–kwanza	hili	atatangaza	
H6663	H5707	H5414	H8085	H7223	H2063	H5046	

אֱמֶת׃	וְיֹאמְרוּ	וְיִשְׁמְעוּ
Kweli	na–waseme	na–wasikia
H0571	H0559	H8085

Mataifa yote yatakusanyika kwa pamoja na watu watakusanyika. Ni nani miongoni mwenu atakaye tamka na kutangaza kutumia mambo ya mwanzo? Waache walete mashahidi kuwashuhudia wao kama wako sahihi, waache wasikilize na kuthibitisha, 'kama ni kweli'.

10 אַתֶּם נְאֻם־ יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לְמַעַן
Ninyi asema Yahwe na–mtumishi–wangu ambaye nimemchagua ili
H5707 H5002 H3068 H5650 H0977 H4616

וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי־ אֲנִי הוּא לִפְנַי לֹא־ נוֹצַר
mjue na–muamini mimi na–mwelewe kwamba mimi yeye kabla–yangu haku umbwa
H3045 H0539 H0995 H3588 H0589 H1931 H6440 H3808 H3335

וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה׃ ס אֵל
na–baada–yangu hauta kuwepo S mungu
H0410 H3808 H1961

Ninyi ni mashahidi wangu, ametangaza Yahwe, ''na watumishi wangu niliowachagua, ili uweze kujua na kuniamini mimi, na kuelewa kwamba mimi ndiye. Kabla yangu hapana mungu mwingine aliyeumbwa, na wala hatatoke baada yangu.

11 אָנֹכִי אָנֹכִי יְהוָה וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ׃
Mimi mimi Yahwe na–hakuna ila–mimi mwokozi
H0595 H0595 H3068 H0369 H1107 H3467

Mimi, Mimi Yahwe, na hakuna Mkombozi zaidi yangu.

12 אָנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין בָּכֶם זָר וְאַתֶּם
Mimi nimetangaza na–kuokoa na–kujulisha na–hakuna miongoni–mwenu mgeni na–ninyi
H0595 H5046 H3467 H8085 H0369

עֵדַי נְאֻם־ יְהוָה וַאֲנִי־ אֵל׃
mashahidi–wangu asema Yahwe na–mimi Mungu
H5707 H0589 H0410

Nimetangaza, nimeokoa, na kutangaza, na hakuna Mungu mwingine miongoni mwenu, Ninyi ni mashahidi wangu asema Yahwe, ''Mimi ni Mungu.

13 גַּם־ מִיּוֹם אֲנִי הוּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל מְפָעֲלִי אֶפְעָל
Naam tangu–siku mimi yeye na–hakuna kutoka–mkono–wangu mwokozi ninafanya
H1571 H3117 H0589 H1931 H0369 H3027 H5337 H6466

וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃ ס יְשִׁיבֶנָּה
na–nani S ataibadilisha
H4310 H7725

Kuanzia leo na kuendelea mimi ndiye, na hakuna hata mmoja atakayewakomboa kwenye mkono wangu. Nitafanya, na nani awezae kunizuia?''

14 כֹּה־ אָמַר יְהוָה גֹּאַלְכֶם מְקֹדֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי
Hivi amesema Yahwe Mkombozi–wenu Mtakatifu wa–Israeli Kwa–ajili–yenu nimetuma
H3541 H0559 H3068 H6918 H3478 H4616 H7971

וְהוֹרַדְתִּי בָּרִיחִים כֻּלָּם וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת כַּתִּיקִלִּי רִנָּתָם׃
na–nimeshusha wakimbizi wote na–Wakaldayo katika–meli Babeli za–kilio–chao
H3381 H1281 H3605 H3778 H0591 H0894 H7440

Yahwe asema hivi, Mkombozi wenu, yeye Mtakatifu wa Israeli: ''Kwa niaba yenu nimemtuma mjumbe kwenda Babeli na kuwaongoza wao wote chini kama watuhumiwa, kubadilisha kelele za furaha za watu wa Babeli' kuwa wimbo wa maombolezo.

15 אֲנִי יְהוָה קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם׃ ס
Mimi Yahwe Mtakatifu–wenu Muumba wa–Israeli Mfalme–wenu S
H0589 H3068 H6918 H1254 H3478 H4428

Mimi ni Yahwe, niliye Mtakatifu, Muumbaji wa Israeli, Mfalme wenu.

16 כֹּה אֲמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה׃
Hivi amesema Yahwe anayetoa baharini njia na-katika-maji makali mapito
H3541 H0559 H3068 H5414 H1870 H3220 H4325 H5794

Yahwe asema hivi, Ni nani aliyefungua njia katika bahari, na njia katika maji yenye nguvu,

17 הַמּוֹצִיא רֶכֶב־וְסוּס חַיִל עָז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ בַל־יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה כָבוּ׃
Anayetoa gari-na-farasi jeshi na-wenye-nguvu pamoja watalala hawata inuka wamezimwa kama-utambi wamezimika
H3318 H7393 H2428 H5808 H3162 H7901 H1077 H1846 H6594 H3518

ni nani anayeongoza gari na farasi, majeshi na jeshi kuu. Walianguka chini kwa pamoja; hawakunyanyuka tena; wamezimwa, kama utambi unaoungua.

18 אַל־תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת אַל־תִּתְבֹּנָנוּ׃
Msi kumbuke ya-kwanza na-ya-zamani msi yatafakari
H0408 H2142 H7223 H6931 H0408 H0995

Msifikirie hayo mambo yaliyopita, wala kuyafikiria mambo ya zamani.

19 הִנְנִי עֹשָׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִּצְמָח הֲלוֹא תֵדָעוּהָ אַף אָשִׂים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישִׁמֹן נְהָרוֹת׃
Tazama-mimi ninafanya jambo-jipya sasa litachipuka je-hamu jui naam nitaweka jangwani njia nyikani mito
H2009 H6213 H2319 H6258 H6779 H3808 H3045 H0637 H4057 H3452 H5104

Tazama ninakaribia kufanya mambo mapya; sasa yanakaribia kutokea; Je humyajui haya? Nitafanya njia jangani na na mikondo ya maji katika jangwa

20 תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת שָׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה כִּי־נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת בִּישִׁמֹן עַמִּי בְחִירִי׃
Wataniheshimu wanyama mwituni wa-mwituni na-binti wa-mbuni kwa-kuwa nimeweka jangwani maji mito nyikani watu-wangu wateule-wangu
H3513 H2416 H7704 H1323 H3284 H3588 H5414 H4057 H4325 H5104 H3452 H5971 H0977

Wanyama pori wa shambani wataniheshimu mimi, Mbweha na mbuni, kwa sababu ninatoa maji jangwani, na mito jangwani, ili watu wangu niliowachuga wapate kunjwa,

21 עַם־זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ׃ ס
Watu hawa nimewafanya kwangu sifa-zangu watatangaza S
H5971 H2098 H3335 H3588 H8416

Watu hawa niliowaumba mwenyewe, kwamba wahesabu tena sifa zangu.

22 וְלֹא־אֹתִי קָרָאת יַעֲקֹב כִּי־יָגַעְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל׃
Na-si mimi uliyeita Yakobo kwa-kuwa umechoka nami Israeli
H3808 H0853 H7121 H3290 H3588 H3021 H0854 H3478

Lakini hamjanita mimi, Yakobo; umechoka na mimi, Israeli.

לֹא־ הֵבֵיאתָ לִּי מִמֹּנִי עֹלָתֶיךָ וּזְבָחֶיךָ לֹא huku niletea mimi kondoo wa-sadaka-yako-ya-kuteketezwa na-dhabihu-zako huku 23
H3808 H0935 H3808 H7716 H2077 H3808

כִּבַּדְתָּנִי לֹא הֶעֱבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ בִּלְבוֹנָה׃ niheshimu si kukutumikisha kwa-sadaka na-si kukuchosha kwa-ubani
H3513 H3808 H5647 H4503 H3808 H3021 H3828

Haujaniletea hata kondoo wako kama sadaka ya kuteketeza; na wala haujaniheshimu mimi kwa sadaka yako Sijakutumisha wewe kwa sadaka ya mazao, wala sijawachosha kwa sadaka yenu ya ubani.

לֹא־ קָנִיתָ לִּי בַכֶּסֶף וְחֵלֶב מִזְבָּחֶיךָ לֹא huku nunua kwangu kwa-fedha mwanzi-mtamu na-mafuta ya-dhabihu-zako huku 24
H3808 H7069 H3808 H3701 H7070 H2459 H2077 H3808

הִרְוִיתָנִי אַךְ בְּזִבְחֵי חֶלְבֶּךָ הוֹגַעְתָּנִי בַּעֲוֹנֹתֶיךָ׃ ס bali nishibisha umenitumikisha kwa-dhambi-zako umenichosha kwa-maovu-yako S
H0389 H7301 H5647 H2398 H3021 H5771

Hamkuninunulia mimi manukato mazuri kwa fedha, hakumwagia mimi mafuta ya sadaka zenu; Lakini mnanichosha mimi na dhambi zenu na mnanichosha mimi kwa matendo yenu mabaya.

לֹא וְחַטֹּאתֶיךָ לְמַעֲנִי פָּשָׁעֶיךָ מָחֶה הֽוּא אָנֹכִי אָנֹכִי 25
sita na-dhambi-zako kwa-ajili-yangu makosa-yako anayefuta yeye mimi Mimi
H3808 H2398 H4616 H6588 H1931 H0595 H0595

אֶזְכֹּר׃ kumbuka
H2142

Mimi, ndio, Mimi, ndiye niliyafaye maovu yenu kwa niaba yangu mmi mwenyewe; na Sitawaita na kuwakumbusha dhambi zenu tena.

הַזְכִּירֵנִי נִשְׁפְּטָה יָחַד סַפֵּר אַתָּה לְמַעַן תִּצְדָּק׃ 26
Nikumbushe tuhukumiwe pamoja sema wewe ili uthibitike-haki
H2142 H8199 H3162 H5608 H0859 H6663

Nikumbusheni mimi kilichotokea. Njooni tusemezane pamoja; leta hoja zako, ili kusudi uthibitishe kuwa hauna hatia.

אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן חָטָא אלִיצֶיךָ וּמְלִיצֵי בִי׃ 27
Baba-yako wa-kwanza alitenda-dhambi na-waombezi-wako walinivunja mimi
H0001 H7223 H2398 H3887 H6586

Baba yako wa kwanza alitenda dhambi, na viongozi wenu walitenda dhambi dhidi yangu.

וַאֲחַלֵּל וְשָׂרֵי קֹדֶשׁ וְאֶתְּנָה לַחֵרֶם יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל 28
Na-nikawadhulumu wakuu wa-patakatifu na-nikamtoa kwa-maangamizo Yakobo na-Israeli
H2490 H8269 H6944 H5414 H2764 H3290 H3478

לִגְדוּפִים׃ ס kwa-kashfa S
H1421

Hivyo basi Nitawatia unajisi viongozi watakatifu; Nitamkabidhi Yakobo kuwaharibu kabisa, na Israeli kulaani udhalilishaji.

Chapter 44

וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי בּוֹ׃ 1
Na-sasa sikia Yakobo mtumishi-wangu na-Israeli niliyemchagua yeye
H6258 H8085 H3290 H5650 H3478 H0977

Sasa, sikiliza, Yakobo mtumishi wangu, na Isreli, Niliyekuchagua:

אֵל֙	יַעְזֶ֣רֶךָּ	מִבֶּ֔טֶן	וְיֹצֶ֖רְךָ	עֹשֶׂ֑ךָ	יְהוָ֞ה	אָמַ֣ר	כֹּה־	2
Usi	atakusaidia	kutoka–tumboni	na–aliyekuumba	aliyekufanya	Yahwe	amesema	Hivi	
H0408	H5826	H0990	H3335		H3068	H0559	H3541	

בּ֥וֹ׃	בָּחַ֖רְתִּי	וִישֻׁרוּן	יַעֲקֹ֛ב	עַבְדִּ֥י	תִּירָ֣א	
yeye	niliyemchagua	na–Yeshuruni	Yakobo	mtumishi–wangu	ogope	
	H0977	H3484	H3290	H5650	H3372	

Yahwe asema hivi, yeye aliyekufanya na kukuumba wewe katika tumbo na yeye aliye kusadia wewe: Usiogope, Yakobo mtumishi wangu; na wewe Yeshuruni, niliyekuchagua.

אֶצְּק֣	יַבֵּ֔שׁ	עַל־	וְנוֹזְלִ֖ים	צָמֵ֑א	עַל־	מַ֣יִם	אֶצְּק־	כִּ֤י	3
nitamwaga	nchi–kavu	juu–ya	na–vijito	mwenye–kiu	juu–ya	maji	nitamwaga	Kwa–kuwa	
H3332	H3004		H5140	H6771		H4325	H3332		

צֶאֱצָאֶ֔יךָ׃	עַל־	וּבִרְכָתִ֖י	זַרְעֶ֑ךָ	עַל־	רוּחִ֣י	
wazao–wako	juu–ya	na–baraka–yangu	uzao–wako	juu–ya	Roho–yangu	
H6631		H1293	H2233		H7307	

Maana nitashusha mvua kwenye aridhi yenye kiu, na mikondo ya maji kwenye ardhi kavu; Nitashusha roho yangu kwa watoto wako, na baraka zangu kwa watoto wako.

מָֽיִם׃	יִבְלֵי־	עַל־	כַּעֲרָבִ֔ים	חָצִ֖יר	בְּבֵ֣ין	וְצָמְח֥וּ	4
maji	vijito–vya	kando–ya	kama–mierebi	majani	katikati–ya	Na–watachipuka	
H4325	H2988		H6155		H0996	H6779	

Watakuwa miongoni mwa nyasi, kama mti pembeni ya mkondo wa maji.

יִכְתָּ֣ב	וְזֶ֔ה	יַעֲקֹ֖ב	בְּשֵׁם־	יִקְרָ֑א	וְזֶ֣ה	אֲנִ֔י	לַיהוָ֖ה	יֹאמַ֣ר	זֶ֔ה	5
ataandika	na–huyu	Yakobo	kwa–jina–la	ataita	na–huyu	mimi	kwa–Yahwe	atasema	Huyu	
H3789	H2088	H3290	H8034	H7121	H2088	H0589	H3068	H0559	H2088	

פ	יְכַנֶּ֣ה׃	יִשְׂרָאֵ֑ל	וּבְשֵׁ֣ם	לַיהוָ֔ה	יָד֖וֹ
P	atajiita	la–Israeli	na–kwa–jina	kwa–Yahwe	mkono–wake
	H3655	H3478	H8034	H3068	H3027

Mmoja atasema, 'Mimi ni wa Yahwe; na mwingine ataita jina la Yakobo, na mwingine ataandika kwenye mkono wake 'Mimi ni wa Yahwe, na kujiita mwenyewe kwa jina la Israeli."

אֲנִ֣י	צְבָאוֹת֮	יְהוָה֒	וְגֹאֲלוֹ֙	יִשְׂרָאֵ֔ל	מֶ֖לֶךְ־	יְהוָ֣ה	אָמַ֗ר	כֹּה־	6
Mimi	wa–majeshi	Yahwe	na–Mkombozi–wake	Israeli	Mfalme–wa	Yahwe	amesema	Hivi	
H0589		H3068		H3478	H4428	H3068	H0559	H3541	

אֱלֹהִֽים׃	אֵ֣ין	וּמִבַּלְעָדַ֔י	אַחֲרוֹן֙	וַאֲנִ֣י	רִאשׁוֹן֒	
Mungu	hakuna	na–ila–mimi	wa–mwisho	na–mimi	wa–kwanza	
H0430	H0369	H1107	H0314	H0589	H7223	

Yahwe asema hivi—Mfalme wa Israeli na Mkombozi wake, Yahwe wa majeshi: "Mimi ni mwanzo na ni mwisho; na hakuna mungu ila mimi.

עַם־	מְשׂוּמִ֣י	לִּ֔י	וְיַעְרְכָ֖הּ	וְיַגִּידֶ֑הָ	יִקְרָ֣א	כָּמ֔וֹנִי	וּמִֽי־	7
weka–watu	tangu–nili	kwangu	na–aipange	na–atangaze	ataita	kama–mimi	Na–nani	
				H5046	H7121	H3644	H4310	

לָֽמוֹ׃	יַגִּ֣ידוּ	תָּבֹ֔אנָה	וַאֲשֶׁ֖ר	וְאֹתִיּ֑וֹת	עוֹלָ֣ם	
kwao	watangaze	kuja	na–yatakayo	na–ishara	wa–kale	
	H5046	H0935		H0857	H5769	

Ni nani aliye kama mimi? Na atangaze na anielezee matukio yaliyotokea tangu nilipoanzisha watu wangu wa kale, na waache watangaze matukio yajayo.

וְאַתֶּם	וְהִגַּדְתִּי	הִשְׁמַעְתִּיךְ	מֵאָז	הֲלֹא	תִרְהוּ	וְאַל־	תִּפְחֲדוּ	אָל־	8
na–ninyi	na–nikatangaza	nilikujulisha	tangu–zamani	je–si	hofu	na–msi	ogope	Msi	
	H5046	H8085		H3808	H7297	H0408	H6342	H0408	

יָדָעְתִּי׃	בַּל־	צוּר	וְאֵין	מִבַּלְעָדָי	אֱלוֹהַּ	הֲיֵשׁ	עֵדָי	
ninayemjua	si	Mwamba	na–hakuna	ila–mimi	mungu	Je–yupo	mashahidi–wangu	
H3045	H1077	H6697	H0369	H1107	H0433	H3426	H5707	

Usiogope wala usifadhaike. Je si mimi niliyekutangazia toka zamani, na nikatangaza? ninyi ni mashaidi wangu: Je kuna Mungu mwingine zaidi yangu? Hakuna Mwamba mwingine zaidi yangu; Ninajua hakuna.''

יוֹעִילוּ	בַל־	וַחֲמוּדֵיהֶם	תֹּהוּ	כֻּלָּם	פֶּסֶל	יְצָרֵי־		9
faidia	havita	na–vitu–vyao–vya–thamani	ubatili	wote	sanamu	Watengenezaji–wa		
H3276	H1077		H8414	H3605	H6459	H3335		

יֵבֹשׁוּ׃	לְמַעַן	יֵדְעוּ	וּבַל־	יִרְאוּ	בַל־	הֵמָּה	וְעֵדֵיהֶם
waaibishwe	ili	jui	na–hawa	oni	hawa	wao	na–mashahidi–wao
H0954	H4616	H3045	H1077	H7200	H1077	H1992	H5707

Mitindo yote ya sanamu si kitu; vitu wanavyo vifurahia ndani havina maana; mashahidi wake hawawezi kuona au kujua chochote, na watapatwa katika aibu.

הוֹעִיל׃	לִבְלְתִּי	נָסֶךְ	וּפֶסֶל	אֵל	יָצַר	מִי־	10
faidia	ambayo–hai	amesubu	na–sanamu	mungu	amefanya	Nani	
H3276	H1115		H6459	H0410	H3335	H4310	

Ni nani atengenezae miungu au sanamu zisizo na maana?

יֶחְקַבְּצוּ	מֵאָדָם	הֵמָּה	וְחָרָשִׁים	יֵבֹשׁוּ	חֲבֵרָיו	כָּל־	הֵן	11
wakusanyike	ni–binadamu	wao	na–mafundi	wataaibishwa	washirika–wake	kila	Tazama	
H6908	H0120	H1992	H2796	H0954	H2270	H3605	H2005	

יָחַד׃	יֵבֹשׁוּ	יִפְחֲדוּ	יַעֲמֹדוּ	כֻּלָּם
pamoja	wataaibishwa	wataogopa	wasimame	wote
	H0954	H6342	H5975	H3605

Tazama, washirika wote watapatwa na aibu; mafundi ni watu tu. waache washikilie msimamao wao kwa pamoja; wataogopa na kuhaibishwa.

יִצְּרֻהוּ	וּבַמַּקָּבוֹת	בַּפֶּחָם	וּפָעַל	מַעֲצָד	בַּרְזֶל	חָרַשׁ		12
anaitengeneza	na–kwa–nyundo	katika–makaa	na–anafanya–kazi	shoka	chuma	Fundi–wa		
H3335	H4717	H6352	H6466	H4621	H1270	H2796		

שָׂתָה	לֹא־	כֹּחַ	וְאֵין	רָעֵב	גַּם־	כֹּחוֹ	בְּזְרוֹעַ	וַיִּפְעָלֵהוּ
nywa	haku	nguvu	na–hakuna	anaona–njaa	naam	wa–nguvu–yake	kwa–mkono	na–anaitumia
H8354	H3808		H0369	H7456	H1571		H2220	H6466

וַיִּיעָף׃	מַיִם
na–akachoka	maji
H3286	H4325

Mhunzi anafanya kazi kwa vyombo vyake, kutengeneza, kufanya kazi kwenye makaa ya mawe. Hurekebisha kwa kutumia nyundo na hufanya kazi kwa mkono wake wenye nguvu. Hupata njaa, na nguvu zake humuishia; Hajanywa maji na huzimia.

13 חָרַשׁ עֵצִים׀ מְנָטָה קָוָ֗ה יְתָאֲרֵהוּ֙ בְּשָׁרֶד֙ יַעֲשֵׂהוּ֙ בַּמַּקְצֻעֹ֔ות
Fundi-wa mbao amenyoosha kamba anaichora kwa-kalamu anaifanya kwa-patasi
H2796 H6086 H5186 H8279 H4741

וּבַמְּחוּגָ֖ה יְתָאֲרֵהוּ֙ וַיַּעֲשֵׂהוּ֙ כְּתַבְנִ֣ית כְּתִפְאֶ֔רֶת אִ֖ישׁ אָדָ֑ם
na-kwa-bikari anaichora na-anaitengeneza kama-mfano kama-uzuri wa-mtu wa-binadamu
H4230 H8403 H8597 H0376 H0120

לָשֶׁ֥בֶת בָּֽיִת׃
kukaa nyumbani
H3427

Seremala hupima mbao kwa kamba na kuiweka alama kwa kitu kikali. Huichonga kwa vyombo vyake na kuweka alama kwa kutumia dira. Huichonga baada ya sanamu ya mtu, kama mtu anyevutia, ili iweze kukaa ndani ya nyumba.

14 לְכָרְתָ֣־ לֹ֔ו אֲרָזִ֖ים לֹ֑ו וַיִּקַּ֣ח וְאַלֹּ֔ון תִּרְזָ֖ה וַיְאַמֵּ֥ץ־
Kukata kwake mierezi kwake na-akachukua mwaloni mterebinti na-akauimarisha
H3772 H0730 H0776 H3947 H0437 H8645 H0553

לֹ֑ו יְנַדֵּֽל׃ וְגֶ֖שֶׁם אֹ֥רֶן נָטַ֛ע בַּעֲצֵי־ יָעַ֥ר
kwake inaukuza na-mvua msunobari anapanda miongoni-mwa-miti-ya msituni
H1431 H1653 H0766 H5193 H6086

Huikata chini mierezi, huchagua miti ya miseprasi au miti ya mialoni. Huchukua mti yeye mwenyewe katika msitu. huotesha mvinje na mvua huifanya ikue.

15 אַף־ וַיַּ֖חַם מֵהֶ֑ם וַיִּקַּ֣ח לְבָעֵ֔ר לְאָדָ֖ם וְתָיָֽה׃
naam na-akaota-moto kutoka-kwake na-akachukua kuchoma kwa-mtu Na-itakuwa
H0637 H2552 H1992 H3947 H0120 H1961

פֶּ֣סֶל עָשָׂ֔הוּ וַיִּשְׁתָּ֖חוּ אֵ֑ל יִפְעַל־ אַף־ לָ֣חֶם וְאָפָ֔ה יַשָּׁ֖ק
sanamu anaitengeneza na-anaabudu mungu anafanya naam mkate na-anaoka anawasha
H6459 H7812 H0410 H6466 H0637 H3899 H0644 H5400

לֹֽמוֹ׃ וַיִּסְגָּד־
kwake na-anaipigia-magoti
H5456

Basi mtu hutumia kwa moto na kujipatia joto. Ndio, huwasha moto kuwooka mkate. Halafu hutengeneza miungu ili ausujudie;

16 חֶצְיֹ֣ו שָׂרַ֤ף בְּמֹו־ אֵשׁ֙ עַל־ חֶצְיֹ֣ו בָשָׂ֔ר יֹאכֵ֖ל יִצְלֶ֑ה צָלִ֥י
Nusu-yake ameteketeza katika moto juu-ya nusu-yake nyama anakula anaoka mchuzi
H2677 H8313 H1119 H0784 H2677 H1320 H0398 H6740 H6748

אֹ֔ור׃ רָאִ֖יתִי חַמֹּותִ֑י הֶ֣אָח וְיֹאמַ֗ר וְיִשְׁבָּ֔ע אַף־ יָחֹ֣ם
mwali nimeona nimeota-moto Aha na-anasema na-kushiba naam anaota-moto
H0216 H7200 H2552 H1889 H0559 H7646 H0637 H2552

Huchoma sehemu ya kuni kwa moto, na huchoma nyama yake juu yake. hula na kushiba. huota moto na kusema, "Ah, Nimepata joto, nimeouna moto."

17

וּשְׁאֵרִיתוֹ	לְאֵל	עָשָׂה	לְפִסְלוֹ	]יסגוד־[	
Na–mabaki–yake	kuwa–mungu	amefanya	kuwa–sanamu–yake	anaipigia–magoti	
H7611	H0410		H6459	H5456	

כִּי	הַצִּילֵנִי	וַיֹּאמַר	אֱלֹיו	וְיִתְפַּלֵּל	וְיִשְׁתַּחוּ	לוֹ	)יִסְגֹּד־(	
kwa–kuwa	Niokoe	na–anasema	kwake	na–anaomba	na–anaabudu	kwake	anaipigia–magoti	
	H5337	H0559	H0413	H6419	H7812	H5456	H5456	

אֵלִי	אָתָּה׃
mungu–wangu	wewe
H0410	

Kwa kutumia mbao hutengeneza miungu, sanamu yake; huisujudu na kuhieshimu, huipa sifa na kusema, ''Niokoe mimi, maana wewe ni mungu wangu.''

18

מֵהַשְׂכִּיל	עֵינֵיהֶם	מֵרְאוֹת	טָח	כִּי	יָבֵינוּ	וְלֹא	יָדְעוּ	לֹא
kuelewa	macho–yao	kuona	yamefunikwa	kwa–kuwa	elewa	na–hawa	jui	Hawa
		H7200			H0995	H3808	H3045	H3808

לִבֹּתָם׃
mioyo–yao

Hawajui, wala hawaelewi, maana macho yao yamepofuka na hawaoni, na mioyo yao haiwezi kufahamu.

19

לֵאמֹר׃	תְּבוּנָה	וְלֹא־	דַּעַת	וְלֹא	לִבּוֹ	אֶל־	יָשִׁיב	וְלֹא־
kusema	ufahamu	na–hakuna	maarifa	na–hakuna	moyo–wake	katika	rudisha	Na–ha
H0559	H8394	H3808	H1847	H3808		H0413	H7725	H3808

אֶצְלָה	לֶחֶם	גֶּחָלָיו	עַל־	אָפִיתִי	וְאַף	אֵשׁ	בְּמוֹ־	שָׁרַפְתִּי	חֶצְיוֹ
ninaoka	mkate	makaa–yake	juu–ya	nimeoka	na–pia	moto	katika	nimeteketeza	Nusu–yake
H6740	H3899	H1513		H0644	H0637	H0784	H1119	H8313	H2677

עֵץ	לְבוּל	אֶעֱשֶׂה	לְתוֹעֵבָה	וְיִתְרוֹ	וְאֹכֵל	בָּשָׂר
mti	kwa–kipande–cha	nitafanya	kuwa–chukizo	na–mabaki–yake	na–kula	nyama
H6086	H0944		H8441		H0398	H1320

אֶסְגֹּוד׃
nitapigia–magoti
H5456

Hakuna anayefikiria, wala kuelewa na kusema, ''Nimechoma sehemu ya mbao kwenye moto; na pia nimewooka mkate kwa kutumia makaa yake. Nimechoma nyama kwa makaa yake nikala. Sasa Je ninaweza kutengeneza kitu kinachochukiza kwa ajili ya kuabudia kwa sehemu ya mbao iliyobakia? Je ninaweza kusujudia sanamu ya mbao?''

20

נַפְשׁוֹ	אֶת־	יַצִּיל	וְלֹא־	הִטָּהוּ	הוּתַל	לֵב	אֶפֶר	רֹעֶה
nafsi–yake	kwa	okoa	na–hata	umempoteza	umedanganywa	moyo	majivu	Anakula
H5315	H0853	H5337	H3808	H5186			H0665	

ס	בִּימִינִי׃	שֶׁקֶר	הֲלוֹא	יֹאמַר	וְלֹא
S	mkononi–mwangu–wa–kulia	uongo	Je–si	sema	na–hata
	H3225	H8267	H3808	H0559	H3808

Ni kama anayejilisha majivu; moyo wke mdanganyifu unampoteza yeye. Huwezi kujiokoa mwenyewe, wala hawezi kusema, ''Hiki kitu katika mkono wangu wa kulia sio mungu wa kweli.''

21 זְכָר־ אֵלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי־ עַבְדִי־ אָתָּה יְצַרְתִּיךָ
Kumbuka haya Yakobo na–Israeli kwa–kuwa mtumishi–wangu wewe nimekufanya
H2142 H0428 H3290 H3478 H5650 H3335

עֶבֶד־ לִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי׃
mtumishi kwangu wewe Israeli huta sahauliwa
H5650 H3808 H3478 H5382

Fikiria kuhusu vitu hivi, Yakobo na Israeli, maana wewe ni mtumishi wangu: Nimekuumba wewe; wewe ni mtumishi wangu:

22 מָחֵיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי
Nimefuta kama–wingu makosa–yako na–kama–mawingu dhambi–zako rudi kwangu
H4229 H5645 H6588 H6051 H2403 H7725 H0413

כִּי גְאַלְתִּיךָ׃
kwa–kuwa nimekukomboa
H3588 H1350

Nimeyafuta makosa yako, kama wingu zito, matendo yako mabaya, na wingu, ni kama dhambi zako; maana nimekukomboa wewe.

23 רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי־ עָשָׂה יְהוָה הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ
Imbeni mbingu kwa–kuwa amefanya Yahwe pigeni–kelele sehemu–za–chini za–nchi
H7442 H8064 H3588 H6213 H3068 H7321 H8482 H0776

פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל־ עֵץ בּוֹ כִּי־ נָאַל יְהוָה
pazeni milima wimbo msitu na–kila mti ndani–yake kwa–kuwa amekomboa Yahwe
H6476 H2022 H7440 H3293 H3605 H6086 H1931 H3588 H1350 H3068

פ יִתְפָּאָר׃ וּבְיִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב
P atajitukuza na–katika–Israeli Yakobo
H6286 H3478 H3290

Imba, enyi mbingu, maana Yahwe ameyafanya haya; piga kelele enyi mkaao katika nchi. Pazeni sauti enyi mlima milima, enyi misitu yenye miti ndani yake, ewe mlima, ewe msitu wenye kila aina ya mti ndani yak,; Maana Yahwe amemkomboa Yakobo, na nitakuonyesha utukufu wake katika Israeli.

24 כֹּה־ אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֶךָ וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן מְבָטֶן אָנֹכִי יְהוָה
Hivi amesema Yahwe Mkombozi–wako na–aliyekufanya kutoka–tumboni Mimi Yahwe
H3541 H0559 H3068 H1350 H3335 H0990 H0595 H3068

עֹשֶׂה כֹּל נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ מִי[נִי׃
ninayefanya kila–kitu anayenyoosha mbingu peke–yangu anayetandaza nchi nani
H6213 H3605 H5186 H8064 H0905 H7554 H0776 H4310

)מֵאִתִּי׃(אִתִּי[
kutoka–kwangu pamoja–nami
H0854 H0854

Yahwe asema hivi, Mkombozi wako, yeye aliyekuumba wewe kutoka tumboni: "Mimi ni Yahwe, niliyefanya kila kitu, mimi mwenyewe nizinyooshae mbigu, mimi peke niitngenezae nchi.

25 מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים מְקוֹסְמִים יְהוֹלֵל מֵשִׁיב
Anayebatilisha ishara za–waongo na–wabashiri anawafanya–wapumbavu anayerudisha
H6565 H0226 H0907 H7080 H3540 H7725

אָחוֹר יָשֻׁב׃ וְדַעְתָּם חֲכָמִים
nyuma anayafanya–upuuzi na–maarifa–yao wenye–hekima
H0268 H5528 H1847 H2450

Mimi niliyezikata dalili za waongo na kuwaabisha wanaosoma dalili zake; Mimi niliyezigeuza busara za wenye hekima na kujeuza ushauri wao kuwa ujinga.

יַשְׁלִים	מַלְאָכָיו	וַעֲצַת	עַבְדּוֹ	דְּבַר	מֵקִים	26
anakamilisha	la–wajumbe–wake	na–shauri	la–mtumishi–wake	neno	Anayethibitisha	
	H4397	H6098	H5650	H1697		

וְחָרְבוֹתָיו	תִּבָּנֶינָה	יְהוּדָה	וּלְעָרֵי	תּוּשָׁב	לִירוּשָׁלַם	הָאֹמֵר
na–magofu–yake	Itajengwa	ya–Yuda	na–kwa–miji	Utakaliwa	kwa–Yerusalemu	anayesema
H2723	H1129	H3063		H3427	H3389	H0559

אֲקוֹמֵם׃	
nitayasimamisha	

Mimi, Yahwe, niliyethibitisha maneno ya mtumishi wake na kuutimiza utabiri wa mjumbe wake. Aliyezungumza kuhusu Yerusalemu, 'Atakuwa mwenyeji; na katika mji wa Yuda, 'Watatengeneza tena, na nitapatengeneza palipoharibika;

אוֹבִישׁ׃	וְנַהֲרֹתַיִךְ	חָרֶבִי	לַצּוּלָה	הָאֹמֵר	27
nitaikausha	na–mito–yako	Kauka	kwa–vilindi	Anayesema	
H3001	H5104		H6683	H0559	

awezae kusema kwa bahari kubwa, 'Kauka,' na yanakauka mda huo.'

יַשְׁלֵם	חֶפְצִי	וְכָל־	רֹעִי	לְכוֹרֶשׁ	הָאֹמֵר	28
atakamilisha	kupendeza–kwangu	na–kila	Mchungaji–wangu	kwa–Koreshi	Anayesema	
	H2656	H3605	H7473	H3566	H0559	

ס	תִּוָּסֵד׃	וְהֵיכָל	תִּבָּנֶה	לִירוּשָׁלַם	וְלֵאמֹר	
S	litathibitishwa	na–hekalu	Itajengwa	kwa–Yerusalemu	na–kusema	
	H3245	H1964	H1129	H3389	H0559	

Yahwe ndiye amwambiye Koreshi, 'Ni mchungaji wangu, atafanya kila nilitakalo; atatoa amri kuhusu Yerusalemu, 'Utajengwa kwa upya, 'na kuhusu Hekalu, 'Basi na msingi wake uanzwe kuwekwa.''

Chapter 45

הֶחֱזַקְתִּי	אֲשֶׁר־	לְכוֹרֶשׁ	לִמְשִׁיחוֹ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	1
nimemshika	ambaye–	kwa–Koreshi	kwa–mpakwa-mafuta–wake	Yahwe	amesema	Hivyo–	
H2388		H3566	H4899	H3068	H0559	H3541	

אֲפַתֵּחַ	מְלָכִים	וּמָתְנֵי	גּוֹיִם	לְפָנָיו	לְרַד־	בְּימִינוֹ	
kufungua	vya–wafalme	na–viuno	mataifa	mbele-yake	kushinda–	kwa–mkono-wake-wa-kuume	
	H4428	H4975		H6440	H7286	H3225	

יִסָּגֵרוּ׃	לֹא	וּשְׁעָרִים	דְּלָתַיִם	לְפָנָיו	לְפָתֵחַ	
yatafungwa	si	na–malango	milango	mbele-yake	kufungua	
H5462	H3808	H8179		H6440		

Yahwe asema hivi kwa mapakwa mafuta, kwa Koreshi, niliyemshika kwa mkono wa kuume, illi niweze kuangamiza mataifa mbele yake, kuwalinda wafalme, kufunguo milango mbele yao, ili lango liwe wazi:

נְחוּשָׁה	דַּלְתוֹת	)אֲיַשֵּׁר(	[אושר]	וַהֲדוּרִים	אֶגֹּדְּ	לְפָנֶיךָ	אֲנִי	2
ya–shaba	milango	nitasawazisha	[kusawazisha]	na–vilima	nitakwenda	mbele-yako	Mimi	
H5154		H3474	H3474	H1921	H3212	H6440	H0589	

אֲבַצֵּעַ׃	בַרְזֶל	וּבְרִיחֵי	אֲשַׁבֵּר
nitakata	ya–chuma	na–makomeo	nitavunja
H1438	H1270	H1280	H7665

''Nitakwenda mbele yako na kusawazisha milima; nitavunjavunja vipandevivande milango ya shaba na kukuta vipandevipande nguzo za chuma,

3

כִּי־	תֵדַ֣ע	לְמַ֔עַן	מְסָתָ֖רִים	וּמַטְמֻנֵ֑י	חֹ֚שֶׁךְ	אוֹצְר֣וֹת	לְךָ֔	וְנָתַתִּ֖י	
kwamba–	ujue	ili	wa–siri	na–utajiri-uliofichwa	za–giza	hazina	wewe	Na–nitakupa	
	H3045	H4616	H4565	H4301	H2822	H0214		H5414	

יִשְׂרָאֵ֖ל׃	אֱלֹהֵ֥י	בְּשִׁמְךָ֛	הַקּוֹרֵ֥א	יְהוָ֖ה	אֲנִ֑י	
Israeli	Mungu-wa	kwa–jina-lako	anayekuita	Yahwe	Mimi	
H3478	H0430	H8034	H7121	H3068	H0589	

Nitakupa hazina iliyo gizani na utajiri uliofichwa mbali, ili ujue kwamba ni mimi Yahwe, niliyekuita kwa jina lako, Mimi, Mungu wa Israeli.

4

לְךָ֔	וָאֶקָרֲא֖	בְּחִירִ֑י	וְיִשְׂרָאֵ֣ל	יַעֲקֹ֔ב	עַבְדִּ֖י	לְמַ֥עַן
wewe	na–nimekuita	mteule-wangu	na–Israeli	Yakobo	mtumishi-wangu	Kwa-ajili-ya
	H7121	H0972	H3478	H3290	H5650	H4616

יְדַעְתָּֽנִי׃	וְלֹ֥א	אֲכַנְּךָ֖	בְּשִׁמְךָ֑	
ulinijua	ingawa–si	nimekupa-cheo	kwa–jina-lako	
H3045	H3808	H3655	H8034	

Kwa niaba ya Jakobo mtumishi wangu, na Israeli chaguo langu, Nimekuita wewe kwa jina lako: nimekupa heshima iliyotukuka, jabo hakunijua mimi.

5

וְלֹ֥א	אֲאַזֶּרְךָ֖	אֱלֹהִ֑ים	אֵ֥ין	זוּלָתִ֛י	עֽוֹד	וְאֵ֥ין	יְהוָ֖ה	אֲנִ֑י
ingawa–si	nimekukaza	Mungu	hakuna	zaidi-yangu	mwingine	na–hakuna	Yahwe	Mimi
H3808	H0247	H0430	H0369	H2108	H5750	H0369	H3068	H0589

יְדַעְתָּֽנִי׃
ulinijua
H3045

Mimi ni Yahwe na hapana mwingine; hakuna Mungu ila mimi. Nitakuimarisha katika vita, japo hamkunifamu mimi;

6

אֶ֥פֶס	כִּי־	וּמְמַעֲרָבָ֖ה	שֶׁ֥מֶשׁ	מִמִּזְרַח־	יֵדְע֣וּ	לְמַ֔עַן		
hakuna	kwamba–	na–kutoka–magharibi-yake	jua	kutoka–mashariki-ya–	wajue	ili		
		H4628	H8121	H4217	H3045	H4616		

עֽוֹד׃	וְאֵ֥ין	יְהוָ֖ה	אֲנִ֑י	בִּלְעָדָֽי׃	
mwingine	na–hakuna	Yahwe	Mimi	bila-Mimi	
H5750	H0369	H3068	H0589	H1107	

kwamba watu wajue kutoka mapambazuko ya jua, na kutoka magharibi, kwamba hakuna mungu mwngine ila mimi: Mimi ni Yahwe, na hakuna mwingine.

7

אֲנִ֥י	רָ֛ע	וּבוֹרֵ֖א	שָׁלֹ֑ום	עֹשֶׂ֣ה	חֹ֚שֶׁךְ	וּבוֹרֵ֣א	אוֹר֙	יוֹצֵ֔ר	
Mimi	uovu	na–muumba-wa	amani	mfanya-wa	giza	na–muumba-wa	nuru	Muumba-wa	
H0589			H7965		H2822		H0216	H3335	

ס	אֵֽלֶּה׃	כָּל־	עֹשֶׂ֥ה	יְהוָֽה׃
§	vyote	hivi–	mfanya-wa	Yahwe
	H0428	H3605		H3068

Nimefanya mwanga na nimeumba giza; Ninanateta amani na ninaumba majanga; Mimi Yahwe, nifanyae haya yote.

8 הַרְעֵיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחָקִים מַמָּעֲלוּ יִזְלוּ צֶדֶק תִּפְתַּח־וְיִפְרוּ־אֶרֶץ וְיִצְמְחוּ יַחַד אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו׃ ס §

Nyesheni mbingu kutoka juu, na mawingu yamiminie haki. Ifunguke ardhi, na wokovu uchipuke, na haki itawanyike kwa pamoja. Mimi Yahwe nimeumba.

9 הוֹי רָב אֶת־יֹצְרוֹ חֶרֶשׂ חֲרֶשׂ אַת־אֲדָמָה הַיֹּאמַר חָמָר לְיוֹצְרוֹ מָה־תַּעֲשֶׂה׃

Ole anayeshindana na Muumba wake, chombo cha udongo miongoni mwa vyombo vya udongo! Je udongo umwambia mfinyanzi wake, 'Unatengeneza nini?

10 הוֹי אֹמֵר לְאָב מַה־תּוֹלִיד וְלִאִשָּׁה מַה־תְּחִילִין׃ ס §

Ole anayemwambia baba, 'Unazaa nini? au kwa mwanamke, 'unazaa mimi nin?'

11 כֹּה־אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הָאֹתִיּוֹת שְׁאָלוּנִי עַל־בָּנַי וְעַל־פֹּעַל יָדַי תְּצַוֻּנִי׃

Yahwe asema hivi, yeye aliye Mtakatifu wa Israeli, muumbaji wake: 'Kwa nini unauliza swali kuhusu nini nitakacho kifanya kwa watoto wangu? Je unaweza kuniambia kuuhusiana na kazi ya mikono yangu?

12 אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי אֲנִי יָדַי נָטוּ וְכָל־צְבָאָם צִוִּיתִי׃

Nimeifanya nchi na kuumba mtu juu yake. Ni mkono yangu mimi nilioinyoosha ju ya mbingu, na nikazimuru nyota zote kutokea.

13 אָנֹכִי מִמְעִיר תַּהֲוֹ הַעִירֹתָהוּ בְּצֶדֶק כָּל־וְכָל דְּרָכָיו זַכֶּה־וֹת אֲשֶׁר נִתְשָׂוָזִשָׁא הוּא־יֶה יִבְנֶה אָתַגֶנ
Mimi nimemwamsha kwa–haki na–njia– zake-zote nitasawazisha Yeye– atajenga
H0595 H5782 H6664 H3605 H1870 H3474 H1931 H1129

עִירִי מְנֻלּוּתַי וְנַפְוַנגְוַנגו אֲשַׁלַּחַתָי בְּמָחִיר לֹא וְלֹא בְּשֹׁחַד אָמַר
mji-wangu na–wafungwa-wangu atawaachia si kwa–bei na–si kwa–rushwa amesema
H1546 H7971 H3808 H4242 H3808 H7810 H0559

פ יְהוָה צְבָאוֹת׃
¶ Yahwe wa–majeshi
H3068

Nimemuinua Keroshi juu katika haki yangu, na nitalainisha njia zake zote. Ataujenga mji wangu kwa upya; atawachia walioko uhamishoni kurudi nyumbani kwao, na so kwa pesa wala kwa rushwa," asema Yahwe wa majeshi.

14 וְכֹה הִיבְיוֹ אָמַר יְהוָה כְּזַיַע קָזִי מִצְרַיִם יָמִצְרִי וְסִחַר־נָבִיאַשָׁרָה כּוּשׁ וְסְבָאִים אַנְשֵׁי מְדָהּ
Hivyo– amesema Yahwe kazi ya–Misri ya–biashara-na– kwa–Waseba watu warefu
H3541 H0559 H3068 H3018 H4714 H5505 H5436 H0376

עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ כְּזַפְוַנגְוַנגו יָתְבִּרוּ בְּזִקְנֵי מְנְיוֹרוֹרוֹ אַחֲרֵיךְ נְיוּמָה־יָכוֹ יֵהָוּוּ וְלָךְ נָכְוַכְוַנגו יַעֲבֹרוּ כְּזַפְוַנגְוַנגו
kwako watapita kwa–minyororo nyuma-yako wataenda watakuwa na–kwako watapita
H5921 H3212 H1961

וְאֵין עוֹד מְוִנגִינֶה וְאֵין נָהָכוּנָה אֵל מוּנגו בָּךְ נְדָנִי–יָכוֹ אַךְ הָכִיקָה יִתְפַּלָּלוּ וָטָאוֹמְבָה אֵלַיִךְ קְוָכוֹ יִשְׁתַּחֲוּוּ וָטָסוּגְוּדוּ וְאֵלַיִךְ נָכְוַכְוַנגו
na–hakuna Mungu ndani-yako hakika wataomba kwako watasujudu na–kwako
H0369 H0410 H0413 H0389 H6419 H0413 H7812 H0413

אֱלֹהִים׃ אָפֶס הָכוּנָה
Mungu hakuna
H0430

Yahwe asema hivi, mapato ya Misri na bidhaa ya Ethiopia pamoja na Waseba jamii ya watu werefu, tatawaleta kwenu. Watakuwa wa kwenu. Watafuata baada yenu, watakuja na minyororo. Watakuinamia chini na kukuomba huku wakisema, 'Hakika Mungu yuko pamoja na wewe na hakuna mwingine ila yeye.''

15 אָכֵן אַתָּה אֵל מְסִתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ׃
Kweli Wewe Mungu anayejificha Mungu-wa Israeli Mwokozi
H0403 H0410 H5641 H0430 H3478 H3467

Hakika mna Mungu aliyejifisha ndani yenu, Mungu wa Israeli, Mkombozi.

16 בּוֹשׁוּ וְגַם־נִכְלְמוּ כֻּלָּם יַחְדָּו הָלְכוּ בַּכְלִמָּה חָרָשֵׁי
Wameaibishwa na–pia– wamefedheheshwa wote pamoja wameenda kwa–aibu wafanyaji-wa
H0954 H1571 H3637 H3605 H1980 H3639 H2796

צִירִם׃
sanamu
H6736

Wote wataabishwa na kuzaraliwa kwa pamoja; wale wachongao sanamu watatembea katika udhalilishaji.

17 יִשְׂרָאֵל תִּוָּשְׁעוּ בַיהוָה עוֹלְמֵי־עַד לֹא־וְלֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא עוֹלְמִים
Israeli imeokolewa katika–Yahwe wokovu milele hamta– aibishwa na–hamta–
H3478 H3467 H3068 H8668 H5769 H3808 H0954 H3808

פ עַד׃ עוֹלְמֵי עַד־ תִּכָּלְמוּ
¶ na–milele milele hadi– fedheheshwa
H5703 H5769 H5704 H3637

Lakini Israeli itakombolewa na Yahwe kawa wokovu wa milele; na wala hautaabika tena au kudhalilishwa.

יֹצֵר	הָאֱלֹהִים	הוּא	הַשָּׁמַיִם	בּוֹרֵא	יְהוָה	אָמַר־	כֹּה	כִּי	18
Mfanyaji-wa	Mungu	Yeye	mbingu	Muumba-wa	Yahwe	amesema–	hivyo	Kwa-maana	
H3335	H0430	H1931	H8064		H3068	H0559	H3541		

אֲנִי	יְצָרָהּ	לְשָׁבֶת	בְּרָאָהּ	תֹּהוּ	לֹא־	כּוֹנְנָהּ	הוּא	וְעֹשָׂהּ	הָאָרֶץ
Mimi	aliifanya	kukaliwa	aliiumba	utupu	si–	aliithibitisha	Yeye	na–muumba-wake	ardhi
H0589	H3335	H3427		H8414	H3808		H1931		H0776

עוֹד׃	וְאֵין	יְהוָה	
mwingine	na–hakuna	Yahwe	
H5750	H0369	H3068	

Yahwe asem hivi, nani aliyeziumba mbingu, Mungu wa kweli ndiye aliyeiumbwa nchi na kuifaya, ndiye aliyeianzisha nchi. Aliiumba yeye, sio kama taka, aliimba ili pawe na wenyeji: "mimi ni Yahwe, na hakuna mwingine.

לְזֶרַע	אָמַרְתִּי	לֹא	חֹשֶׁךְ	אֶרֶץ	בִּמְקוֹם	דִּבַּרְתִּי	בַסֵּתֶר	לֹא	19
kwa–uzao	nimesema	si	ya–giza	pa–ardhi	katika–mahali	nimesema	kwa–siri	Si	
H2233	H0559	H3808	H2822	H0776	H4725	H1696		H3808	

מֵישָׁרִים׃	מַגִּיד	צֶדֶק	דֹּבֵר	יְהוָה	אֲנִי	בַקְּשׁוּנִי	תֹּהוּ	יַעֲקֹב
uadilifu	mtangazaji-wa	haki	msemaji-wa	Yahwe	Mimi	nitafuteni	bure	wa–Yakobo
H4339	H5046	H6664	H1696	H3068	H0589	H1245	H8414	H3290

Sijaongea katika siri, katika maeneo ya siri; Sijauambia ukoo wa Daudi, 'Nitafute bure! Mimi ni Yahwe ninayezungumza ukweli; Ninatangaza vitu vilivyo vya kweli.

יָדְעוּ	לֹא	הַגּוֹיִם	פְּלִיטֵי	יַחְדָּו	הִתְנַגְּשׁוּ	וָבֹאוּ	הִקְבְּצוּ	20
wanaowaona	hawajui	mataifa	walionusurika-kutoka	pamoja	sogeeni	na–njooni	Kusanyikeni	
H3045	H3808				H5066	H0935	H6908	

יוֹשִׁיעַ׃	לֹא	אֵל	אֶל־	וּמִתְפַּלְלִים	פְּסִלָּם	עֵץ	אֶת־	הַנֹּשְׂאִים
kuokoa	asiyeweza	mungu	kwa–	na–wanaoomba	wa–sanamu-yao	mti	–	wabebaji-wa
H3467	H3808	H0410	H0413	H6419	H6459	H6086	H0853	H5375

Jikusanjeni wenyewe na mje! kusanyikeni kwa pamoja, enyi wakimbizi kutoka miongoni mwa mataifa! Hawana maarifa, wale wanaobeba sanamu ya kuchonga na kuiomba miungu asiyewasidia.

מִקֶּדֶם	זֹאת	הִשְׁמִיעַ	מִי	יַחְדָּו	יִוָּעֲצוּ	אַף	וְהַגִּישׁוּ	הַגִּידוּ	21
tangu–zamani	hili	alitangaza	Nani	pamoja	shaurianeni	naam	na–leteni	Tangazeni	
	H2063	H8085	H4310		H3289	H0637	H5066	H5046	

מִבַּלְעָדָי	אֱלֹהִים	עוֹד	וְאֵין־	יְהוָה	אֲנִי	הֲלֹוא	הִגִּידָהּ	מֵאָז
zaidi-yangu	Mungu	mwingine	na–hakuna–	Yahwe	Mimi	je-si	alilisema	tangu–wakati-ule
H1107	H0430	H5750	H0369	H3068	H0589	H3808	H5046	

זוּלָתִי׃	אֵין	וּמוֹשִׁיעַ	צַדִּיק	אֵל־
zaidi-yangu	hakuna	na–Mwokozi	mwenye-haki	Mungu–
H2108	H0369	H3467	H6662	H0410

Sogeeni karibu na mnitangazie mimi, leteni ushahidi! waache walete mashauri kwa pamoja. Ni nani aliyewaonyesha haya kutoka zamani? Ni nani aliyetangaza? Je sikuwa mimi, Yahwe? na hakuna Mungu mwingine ila mimi, Mungu mwenye haki; na mkombozi; hakuna mwingine zaidi yake.

אֵל	אֲנִי־	כִּי	אֶרֶץ	אַפְסֵי־	כָּל־	וְהוֹשְׁעוּ	אֵלַי	פְּנוּ־	22
Mungu	Mimi–	kwa-maana	ya–ardhi	yote–	miisho–	na–mwokolewe	kwangu	Geukeni–	
H0410	H0589		H0776		H3605	H3467	H0413	H6437	

עוֹד׃	וְאֵין	
mwingine	na–hakuna	
H5750	H0369	

Nijeukieni mimi, na mkaokolewe, miisho yote ya nchi; Maana mimi ni Mungu, na hakuna mwingine. Mimi mwenyewe ninaapa, ninaongea katika haki yangu, na sitarudi nyuma:

כִּי־	יָשׁוּב	וְלֹא	דָּבָר	צְדָקָה	מִפִּי	יָצָא	נִשְׁבַּעְתִּי	בִּי	23
kwamba–	rudi	na–halita	neno	haki	kinywani-mwangu	imetoka	nimeapa	Kwa–Mimi	
	H7725	H3808	H1697	H6666	H6310	H3318	H7650		

לָשׁוֹן׃	כָּל־	תִּשָּׁבַע	בֶּרֶךְ	כָּל־	תִּכְרַע	לִי
ulimi	kila–	litaapa	goti	kila–	litapiga-magoti	kwangu
H3956	H3605	H7650	H1290	H3605	H3766	

'kwangu kila goti litapigwa, na kila ulimi utakiri.

יָבוֹא	עָדָיו	וְעָז	צְדָקוֹת	אָמַר	לִי	בַיהוָה	אַךְ	24
watakuja	kwake	na–nguvu	haki	amesema	kwangu	katika–Yahwe	Hakika	
H0935	H5704	H5797	H6666	H0559		H3068	H0389	

בּוֹ׃	הַנֶּחֱרִים	כֹּל	וְיֵבֹשׁוּ	
Yeye	waliomkasirikia	wote	na–wataaibishwa	
	H2734	H3605	H0954	

Wataniambia mimi, Ni katika Yahwe peke yake kuna wokovu na nguvu." wataaibika wale wote wenye hasira na Mungu.

יִשְׂרָאֵל׃	זֶרַע	כָּל־	וְיִתְהַלְלוּ	יִצְדְּקוּ	בַיהוָה	25
wa–Israeli	wote	uzao–	na–watajisifu	watahesabiwa-haki	Katika–Yahwe	
H3478	H2233	H3605		H6663	H3068	

Katika Yahwe makabila yote ya Israeli yataalalishwa; watachukua kiburi katika yeye.

Chapter 46

לַחַיָּה	עֲצַבֵּיהֶם	הָיוּ	נְבוֹ	קֹרֵס	בֵּל	כָּרַע	1
kwa–wanyama	sanamu-zao	yamekuwa	Nebo	ameanguka	Beli	Amepiga-magoti	
	H6091	H1961		H7164	H1078	H3766	

לָעֵיפָה׃	מַשָּׂא	עֲמוּסוֹת	נְשָׂאתֵיכֶם	וְלַבְהֵמָה	
kwa–waliochoka	mzigo	yamebebwa	mizigo-yenu	na–kwa–mifugo	
H5889		H6006	H5385	H0929	

Beli huaguka chini, Nebo husujudu; miungu yao imebebwa na wanyama na mzigo wa mnyama. Sanamu hizi mlizobeba ni mzigo mzito kwa wanyama kuchoka.

מַשָּׂא	מַלָּט	יָכְלוּ	לֹא	יַחְדָּו	כָּרְעוּ	קָרְסוּ	2
mzigo	kuokoa	hawakuweza	hawakuweza	pamoja	wamepiga-magoti	Wameanguka	
	H4422	H3201	H3808		H3766	H7164	

ס	הָלָכָה׃	בַּשֶּׁבִי	וְנַפְשָׁם	
§	zimeenda	kwa–utumwa	na–nafsi-zao	
	H1980		H5315	

Kwa pamoja wanashuka chini; hawawezi kuziokoa sanamu zao, na wao wenyewe wameenda uhamishoni.

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	שְׁאֵרִית	וְכָל־	יַעֲקֹב	בֵּית	אֵלַי	שִׁמְעוּ	3
Israeli	ya–nyumba-ya	yote	na–mabaki–	Yakobo	nyumba-ya	kwangu	Sikilizeni	
H3478		H7611	H3605	H3290		H0413	H8085	

רֶחֶם׃	מִנִּי־	הַנְּשֻׂאִים	בֶּטֶן	מִנִּי־	הֲעֻמָּסִים	
tumbo-la-uzazi	tangu–	mliochukuliwa	tumbo	tangu–	mliobebwa	
		H5375	H0990		H6006	

Nisikilizeni mimi, nyumba ya Yakobo, wote mliobaki kwenye nyumba ya Israeli mliochukuliwa na mimi kutoka kabla amjazaliwa, mlichukuliwa mkiwa tumboni.

וַאֲנִי	עָשִׂיתִי	אֲנִי	אֶסְבֹּל	אֲנִי	שֵׂיבָה	וְעַד־	הוּא	אֲנִי	זְקֵנָה	וְעַד־	4
na–Mimi	nimefanya	Mimi	nitabeba	Mimi	mvi	na–hadi–	Yeye	Mimi	uzee	na–hadi–	
H0589		H0589	H5445	H0589	H7872	H5704	H1931	H0589	H2209	H5704	

ס	וַאֲמַלָּט׃	אֶסְבֹּל	וַאֲנִי	אֶשָּׂא
§	na–nitaokoa	nitabeba	na–Mimi	nitachukua
	H4422	H5445	H0589	H5375

Hata kwa njie wazee Mimi ndiye, mpaka mmeshapata mvi nitawachukua. Nimewaumba ninyi na nitawabeba ninyi; Nitwachukua nyie na nitawakomboa nyie.

וְנִמָּלֵטָה׃	וְתַמְשִׁלְוּנִי	וְתַשְׁוּוּ	תְּדַמְיוּנִי	לְמִי	5
tupate-kufanana	na–kunishabihisha	na–kunilinganisha	mtanifananisha	Kwa–nani	
H1819			H1819	H4310	

Je utanifananisha mimi na nani? na mimi nimefanana na nani, ili utulinganishe?

יִשְׂכְּרוּ	יִשְׁקְלוּ	בַּקְנֶה	וְכֶסֶף	מִכִּיס	זָהָב	הַזָּלִים	6
wanaajiri	wanapima	kwa–mizani	na–fedha	kutoka–mfuko	dhahabu	Wanaomwaga	
	H8254	H7070	H3701	H3599	H2091	H2107	

יְשַׁתַּחֲווּ׃	אַף־	יִסְגְּדוּ	אֵל	וְיַעֲשֵׂהוּ	צוֹרֵף
wanaabudu	naam–	wanasujudu	mungu	na–anafanya	fundi-wa-dhahabu
H7812	H0637	H5456	H0410		H6884

Watu humwaga dhahabu kutoka kwenye mabegi yao na uzito wa fedha kwenye uzani. Humuajiri mfua dhahabu, na hutengeneza kuwa dhahabu; na huinama chini na kuzisuju.

								7
וְיַעֲמֹד	תַּחְתָּיו	וְיָנִיחֵהוּ	יְסַבְּלֵהוּ	כָּתֵף	עַל־	יִשָּׂאֵהוּ		
na–anasimama	mahali-pake	na–wanaweka	wanamchukua	bega	juu-ya–	Wanambeba		
H5975	H8478	H3240	H5445	H3802		H5375		

יַעֲנֶה	וְלֹא	אֵלָיו	יְצַעֲק	אַף־	יָמִישׁ	לֹא	מִמְּקוֹמוֹ
hajibu	na–hata	kwake	anapiga-kelele	hata–	haendi	hata	kutoka–mahali-pake
	H3808	H0413	H6817	H0637	H4185	H3808	H4725

ס	יוֹשִׁיעֶנּוּ׃	לֹא	מִצָּרָתוֹ	
§	hamwokoi	hata	kutoka–shida-yake	
	H3467	H3808		

Wanazinyanyua juu ya mabega yao na kuzibeba; wanaziweka katika sehemu yake, na itasimama katika eneo lake na alitasogea kutoka pale, hulilia, lakini haiwezi kujibu wala kumuokoa yeyote kwenye matatizo.

							8
לֵב׃	עַל־	פּוֹשְׁעִים	הָשִׁיבוּ	וְהִתְאַשָּׁשׁוּ	זֹאת	זִכְרוּ־	
moyo	kwa–	waasi	rudisheni	na–muwe-imara	hili	Kumbukeni–	
		H6586	H7725	H0377	H2063	H2142	

Tafakari kuhusu hivi vitu; katu usivipuuzie, enyi waasi!

								9
עוֹד	וְאֵין	אֵל	אָנֹכִי	כִּי	מֵעוֹלָם	רִאשֹׁנוֹת	זִכְרוּ	
mwingine	na–hakuna	Mungu	Mimi	kwa-maana	ya–zamani	mambo-ya-kwanza	Kumbukeni	
H5750	H0369	H0410	H0595		H5769	H7223	H2142	

כָּמוֹנִי׃	וְאֶפֶס	אֱלֹהִים	
kama-Mimi	na–hakuna	Mungu	
H3644		H0430	

Tafakari kuhusu vitu vya awali, nyakati zile zilizopita, Maana mimi ni Mungu, na hakuna mwingine, Mimi ni Mungu na hakuna kama mimi.

נַעֲשׂוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	וּמִקֶּדֶם	אַחֲרִית	מֵרֵאשִׁית	מַגִּיד	10
yamefanyika	bado–si	ambayo	na–tangu–zamani	mwisho	tangu–mwanzo	mtangazaji-wa	
	H3808			H0319	H7225	H5046	

אֶעֱשֶׂה׃	חֶפְצִי	וְכָל־	תָּקוּם	עֲצָתִי	אֹמַר׀
nitatimiza	kusudi-langu	na–kila–	litasimama	shauri-langu	ninasema
	H2656	H3605		H6098	H0559

Mimi ninatangaza mwisho kutoka mwanzo, na kabla ya kitu ambacho hakijatokea; Ninasema, "Mpango wangu utatokea na nitafanya kama ninavyotamani."

]עצתו[	אִישׁ	מֵרָחָק	מֵאֶרֶץ	עַיִט	מִמִּזְרָח	קֹרֵא	11
[wa-shauri-lake]	mtu	ya–mbali	kutoka–nchi	ndege-wa-kuwinda	kutoka–mashariki	ninayeita	
H6098	H0376	H4801	H0776	H5861	H4217	H7121	

ס	אֶעֱשֶׂנָּה׃	אַף־	יָצַרְתִּי	אֲבִיאֶנָּה	אַף־	דִּבַּרְתִּי	אַף־	)עֲצָתִי(
§	nitatimiza	naam–	nimeumba	nitaleta	naam–	nimesema	naam–	wa–shauri-langu
		H0637	H3335	H0935	H0637	H1696	H0637	H6098

Nitamuita ndege wa mawindo kutoka mashariki, Mtu ambaye ni chaguo langu kutoka nchi ya mbali; Ndio nimesema; na pia nitayatimiza haya, nimekusudia, na pia nitafanya hivyo.

מִצְדָקָה׃	הָרְחוֹקִים	לֵב	אֲבִירֵי	אֵלַי	שִׁמְעוּ	12
na–haki	mlio-mbali	ya–moyo	wenye-mioyo-migumu	kwangu	Sikilizeni	
H6666	H7350		H0047	H0413	H8085	

Nisikilize mimi, enyi watu makaidi, ambao mko mbali na kutenda mema.

וְנָתַתִּי	תְּאַחֵר	לֹא	וּתְשׁוּעָתִי	תִּרְחָק	לֹא	צִדְקָתִי	קֵרַבְתִּי	13
na–nitatoa	chelewa	hauta	na–wokovu-wangu	mbali	haitakuwa	haki-yangu	Nimeleta-karibu	
H5414	H0309	H3808	H8668	H7368	H3808	H6666	H7126	

ס	תִּפְאַרְתִּי׃	לְיִשְׂרָאֵל	תְּשׁוּעָה	בְּצִיּוֹן
§	utukufu-wangu	kwa–Israeli	wokovu	katika–Sioni
	H8597	H3478	H8668	H6726

Ninaileta haki yangu karibu; na wala sio mbali, na wokovu wangu hausubiri; na nitatoa wokovu wangu kwa Sayuni na uzuri wangu kwa Israeli.

Chapter 47

אֵין־	לָאָרֶץ	שְׁבִי־	בָּבֶל	בַּת־	בְּתוּלַת	עָפָר	עַל־	וּשְׁבִי	וְרְדִי	1
hakuna–	chini	kaa–	Babeli	binti–	bikira	mavumbi	juu–ya	na–ukae	Shuka	
H0369	H0776	H3427	H0894	H1323	H1330	H6083		H3427	H3381	

רַכָּה	לָךְ	יִקְרְאוּ־	תּוֹסִיפִי	לֹא	כִּי	כַּשְׂדִּים	בַּת־	כִּסֵּא
laini	wewe	kuitwa–	taendelea	hau	kwa–maana	Wakaldayo	binti–	kiti–cha–enzi
H7390		H7121	H3254	H3808		H3778	H1323	H3678

וַעֲנֻגָּה׃
na–maridadi
H6028

Njoo chini na ukae kwenye mavumbi, binti bikira wa Babeli; kaa juu ya aridhi pasipo enzi, ewe binti wa Wakaldayo. Hautaitwa tena mpenda anasa na maisha ya anasa.

נַלִּי־	שֶׁבֶל	חֶשְׁפִּי־	צַמְתָּךְ	גַּלִּי	קֶמַח	וְטַחֲנִי	רֵחַיִם	קְחִי	2
fumbua–	nguo	fumbua–	shela–yako	ondoa	unga	na–saga	mawe–ya–kusagia	Chukua	
H1540	H7640	H2834	H6777	H1540	H7058	H2912	H7347	H3947	

נְהָרוֹת׃	עִבְרִי	שׁוֹק
mito	vuka	mguu
H5104		H7785

Chukua jiwe la kusagia na usage unga; ondoa pazia lako, ondoa mavazi yako, ondoa viatu miguuni, na vuka mkondo wa maji.

אֶפְעֶנָּ	וְלֹא	אֶקָּח	נָקֹם	חֶרְפָּתֶךְ	תֵּרָאֶה	גַּם	עֶרְוָתֵךְ	תִּגָּלֶ	3
kukutana–na	na–sita	nitachukua	kisasi	aibu–yako	itaonekana	naam	uchi–wako	Itafunuliwa	
H6293	H3808	H3947	H5359	H2781	H7200	H1571	H6172	H1540	

ס	אָדָם׃	
S	mtu	
	H0120	

Uchi wako utafunuliwa, ndio, na aibu yako itaonekana; Nitachukua kizazi na sitamuacha mtu,

יִשְׂרָאֵל׃	קְדוֹשׁ	שְׁמוֹ	צְבָאוֹת	יְהוָה	גֹּאֲלֵנוּ	4
Israeli	Mtakatifu–wa	jina–lake	wa–Majeshi	Yahwe	Mkombozi–wetu	
H3478	H6918	H8034		H3068		

Mkombozi, Yahwe wa majeshi ndilo jina lake, Mtakatifu wa Israeli.

יִקְרָאוּ־	תּוֹסִיפִי	לֹא	כִּי	כַּשְׂדִּים	בַּת־	בַּחֻשָׁךְ	וּבְאִי	דוּמָם	שְׁבִי	5
kuitwa–	taendelea	hau	kwa–maana	Wakaldayo	binti–	gizani	na–uingie	kimya	Kaa	
H7121	H3254	H3808		H3778	H1323	H2822	H0935	H1748	H3427	

מַמְלָכוֹת׃	גְּבֶרֶת	לָךְ
wa–falme	bibi	wewe
H4467	H1404	

Kaa kimya na nenda katika giza, ewe binti wa Wakaldoyo; maana hautaitwa tena malikia wa falme.

לֹא־	בְיָדֶךָ	וָאֶתֵּנֵם	נַחֲלָתִי	חִלַּלְתִּי	עַמִּי	עַל־	קָצַפְתִּי		6
haku	mkononi–mwako	na–nikawatoa	urithi–wangu	niliinajisi	watu–wangu	juu–ya	Nilikasirika		
H3808	H3027	H5414	H5159				H7107		

מְאֹד׃	עֻלְּךָ	הִכְבַּדְתְּ	זָקֵן	עַל־	רַחֲמִים	לָהֶם	שַׂמְתְּ
sana	nira–yako	uliufanya–mzito	mzee	juu–ya–	huruma	kwao	waonyesha
H3966	H5923	H3513	H2205			H1992	

Nilikuwa na hasira na watu wangu; Nimeunajisi urithi wangu na kuwakabidhi nyie katika mkono wenu, lakini hamkuomyesha huruma; umeweka nira kubwa kwa wazee.

לִבֵּךְ	עַל־	אֱלֹהַּ	שָׂמְתְּ	לֹא־	עַד	גְּבֶרֶת	אֶהְיֶה	לְעוֹלָם	וַתֹּאמְרִי	7
moyo–wako	juu–ya–	hizi	kuweka	hau	hadi	bibi	nitakuwa	milele	Na–ukasema	
	H0428		H3808	H5704	H1404	H1961	H5769	H0559		

ס	אַחֲרִיתָהּ׃	זָכַרְתְּ	לֹא	
S	mwisho–wake	kukumbuka	hau	
	H0319	H2142	H3808	

Umesema, "Nitaongoza daima kama malikia huru." Haukuvichukua vitu hivi katika moyo, wala hakutafakari jinsi hivi vitu vitakavyojeuka.

8 וְעַתָּה שִׁמְעִי־ זֹאת הִלְאִי מַעֲנֶה לָבֶטַח הַיּוֹשֶׁבֶת עֲדִינָהּ מְאֹד הָאֹמְרָהּ בִּלְבָבָהּ
Na-sasa sikia- hili mpenzi-wa-anasa mkaaji-wa salama msemaji-wa moyoni-mwake
H6258 H8085 H2063 H5719 H3427 H0983 H0559 H3824

אֵנִי כְּמוֹנִי וְאֵין עוֹד מְבַלְעָדָי לֹא אֵשֵׁבָה אַלְמָנָה וְלֹא אֵדַע יֻכְלוֹל׃ שְׁכֹל
Mimi hakuna mwingine mjane kaa sita mwingine na-hakuna jua na-sita kupoteza-watoto
H0589 H5750 H0490 H3427 H3808 H5750 H0369 H3045 H3808 H7908

Hivyo sasa sikiliza hili, Ewe upendae anasa na kukaa salama; ewe usemae katika moyo wako, 'Ninaishi, na hakuna mwingine kama mimi; Sitakaa kama mjane wala sitazoea kufiwa na watoto.

9 וְתָבֹאנָה לָךְ שְׁתֵּי־ אֵלֶּה בְּיוֹם אֶחָד מוֹתָל וְאַלְמָן כְּתֻמָּם
Na-vitakujia wewe hivi-mbili- vitu siku- moja kupoteza-watoto na-ujane kamili
H0935 H0935 H8147 H0428 H3117 H0259 H7908 H0489 H8537

בְּעָצְמַת חֲבָרַיִךְ בְּרֹב כְּשָׁפַיִךְ בְּתֹקֶף מְאֹד׃ חִבָּרֵךְ כְּשָׁפַיִךְ בְּרֹב חֲבָרַיִךְ בְּתֹקֶף מְאֹד׃
kwa-nguvu-ya uchawi-wako kwa-wingi-wa juu-yako vimekuja sana hirizi-zako kwa-wingi-wa juu-yako vimekuja sana
H6109 H3785 H7230 H6109 H0935 H3966 H2267 H7230 H6109 H0935 H3966

''Lakini vitu hivi vitakuja kwako siku moja katika kipindi cha siku moja; kwa nguvu za kutosha yatakuja kwako, japo uchawi wako na dua zako na hirizi.

10 וַתִּבְטְחִי בְּרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ אֵין רֹאָנִי חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ
Na-ulitumaini ubaya-wako ukasema hakuna anayeniona hekima-yako na-maarifa-yako
H0982 H0982 H0559 H0369 H7200 H2451 H1847

אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד׃ אֲנִי מִבַּלְעָדָי בְּלִבֵּךְ מוֹיְנִי-מְוַכ נַתְאמְרִי שׁוֹבְבָתֵךְ הִיא
Mimi na-hakuna mwingine Mimi moyoni-mwako na-ukasema imekupoteza hii
H0589 H0369 H5750 H0589 H3824 H0559 H7725 H1931

Umeweka imani katika mapungufu yako; na kusema, ''Hakuna anayeniona mimi''; hekima na maarifa yako yanakupoteza, lakini unasema katika moyo wako, ''Nipo na hakuna hata mmoja kama mimi.''

11 וּבָא עָלַיִךְ רָעָה אוֹבֵךְ לֹא תֵדְעִי וְשַׁחַק עָלַיִךְ הוֹן לֹא תוּכְלִי
Na-itakuja juu-yako uovu juu-yako huta jua asili-yake na-itaanguka juu-yako msiba huta
H0935 H0935 H7451 H5307 H7837 H3045 H3808 H1943 H3808

כַּפְרָהּ תוּכְלִי נָא עָלַיִךְ תָּבוֹא פִּתְאֹם לֹא תֵדָעִי׃ שׁוֹאָה לֹא
kuuzuia weza sasa juu-yako ghafla maangamizi huta jua
H3201 H3201 H4994 H5921 H6597 H7722 H3808 H3045

Maafa yatakuzidi wewe; hautaweza kuyaondoa kwa dua zako mwenyewe. Uharibifu utakuwa juu yako; hautaweza kuukata. Maafa yatakuangamiza ghafla, kabla haujajua kitu.

12 עִמְדִי־ נָא בְּחָבְרַיִךְ וּבְרֹב כְּשָׁפַיִךְ בַּאֲשֶׁר יָגַעַתְּ
Simama- sasa na-hirizi-zako na-kwa-wingi-wa uchawi-wako ambayo umejitaabisha
H5975 H4994 H2267 H7230 H3785 H3021

תַּעֲרוֹצִי׃ אוּלַי תּוּכְלִי הוֹעִיל אוּלַי תּוּעָזִי מִנְעוּרָיִךְ
utaweza-kusababisha-hofu labda kufaidika utaweza labda tangu-ujana-wako
H6206 H0194 H3276 H3201 H0194

Endeleni kutoa uganga wako na wachawi wengi ambao mlioaminishwa kusoma toka utotoni mwao; labda utafanikiwa, labda utayashinda maafa.

הברו]	וְיוֹשִׁיעֲךָ	נָּא	יַעַמְדוּ־	עֲצָתֶיךָ	בְּרֹב	נִלְאֵית	13
[wanaoangalia]	na–wakuokoe	sasa	wasimame–	washauri–wako	kwa–wingi–wa	Umechoka	
H1895	H3467	H4994	H5975	H6098	H7230	H3811	

מֵאֲשֶׁר	לְחֻדָּשִׁים	מֹוֹדִיעַ֣	בַּכֹּכָבִים	הֹחֲזִים	שָׁמַיִם	(הַבְּרֵי
kutoka–nini	kwa–miezi–mipya	wajulishao	kwa–nyota	wanaona	mbingu	(wapimao)
	H2320	H3045	H3556	H2374	H8064	H1895

עָלֶיךָ׃	יָבֹאוּ
juu–yako	kitakachokuja
	H0935

Umejaribu sana kwa kushauriwa sana; waache hao watu wasimame na kukuokoa wewe- wale wanaoangalia mbingu na wanoangalia nyota, wale wanotangaza mwenzi mpya- waache wawaokoe nyie kutoka kwenye yaliyowapata.

נַפְשָׁם	אֶת־	יַצִּילוּ	לֹא־	שְׂרָפָתַם	אֵשׁ	כְּקַשׁ	הָיָה	הִנֵּה	14
nafsi–zao	–	okoa	hawata	umewateketeza	moto	kama–mabua	wamekuwa	Tazama	
H5315	H0853	H5337	H3808	H8313	H0784	H7179	H1961	H2009	

נֶגְדּוֹ׃	לָשֶׁבֶת	אוֹר	לַחְמָם	נַחֲלַת	אֵין־	לֶהָבָה	מִיַּד
mbele–yake	ya–kukalia	moto	ya–kuota	makaa	hakuna–	miali	kutoka–mkono–wa
H5048	H3427		H2552	H1513	H0369	H3852	H3027

Tazama, watakuwa kama mabua. Moto utayachoma juu. Hayataweza kujisaidia yenyewe kutoka kwenye mkono wa moto. Hakuna makaa kuwapa joto wao na hakuna moto uliowekwa pembeni kwa ajili yao!

מִנְעוּרַיִךְ	סְחָרַיִךְ	יָגְעַתְּ	אֲשֶׁר	לָךְ	הָיוּ־	כֵּן	15
tangu–ujana–wako	wafanyabiashara–wako	umejitaabisha	ambao	kwako	wamekuwa–	Hivyo	
	H5503	H3021			H1961		

ס	מוֹשִׁיעֵךְ׃	אֵין	תָּעוּ	לְעִבְרוֹ	אִישׁ	
S	anayekuokoa	hakuna	wamepotea	kwa–upande–wake	kila–mtu	
	H3467	H0369	H8582	H5676	H0376	

Hivi ndio wamekuwa kwako, wale unaofanya nao kazi, na unauza na kununua na wao toka ulipo kuwa mdogo, na wale wanaendelea kufanya mambo yao ya kijinga; na unapolia kuhitaji msaada, hakuna hata mmjoa ambaye atakukomboa wewe.''

Chapter 48

וּמִמֵּי	יִשְׂרָאֵל	בְּשֵׁם	הַנִּקְרָאִים	יַעֲקֹב	בֵּית־	זֹאת	שִׁמְעוּ־	1
na–kutoka–maji–ya	Israeli	kwa–jina–la	wanaoitwa	Yakobo	nyumba–ya	hili	Sikilizeni–	
H4325	H3478	H8034	H7121	H3290		H2063	H8085	

יַזְכִּירוּ	יִשְׂרָאֵל	וּבֵאלֹהֵי	יְהוָה	בְּשֵׁם	וְהַנִּשְׁבָּעִים	יָצָאוּ	יְהוּדָה
wanamtaja	Israeli	na–kwa–Mungu–wa	Yahwe	kwa–jina–la	wanaoapao	wametoka	Yuda
H2142	H3478	H0430	H3068	H8034	H7650	H3318	H3063

בִּצְדָקָה׃	וְלֹא	בֶּאֱמֶת	לֹא
kwa–haki	na–si	kwa–kweli	si
H6666	H3808	H0571	H3808

Sikiliza hili, nyumba ya Jakobo, mlioitwa kwa jina la Israeli, na mmetoka katika mbegu ya Yuda; yeye akirie kwa jina la Yahwe na kumuhusisha Mungu wa Israeli, lakini sio kweli wala kwa namna ya haki.

2

נִסְמָכוּ	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	וְעַל־	נִקְרָאוּ	הַקֹּדֶשׁ	מֵעִיר	כִּי־
wanategemea	Israeli	Mungu–wa	na–juu–ya–	wanaitwa	mtakatifu	kutoka–mji	Kwa–maana–
H5564	H3478	H0430		H7121	H6944		

ס	שְׁמוֹ׃	צְבָאוֹת	יְהוָה
S	jina–lake	wa–Majeshi	Yahwe
	H8034		H3068

Maana wanajiita wenyewewatu wa mji mtakatifu na kumuamini Mungu wa Israeli; Yahwe wa majeshi ndilo jina lake.

3

יָצְאוּ	וּמִפִּי	הִגַּדְתִּי	מֵאָז	הָרִאשֹׁנוֹת
yalitoka	na–kutoka–kinywa–changu	nilitangaza	tangu–zamani	Mambo–ya–kwanza
H3318	H6310	H5046		H7223

וָאַשְׁמִיעֵם	פִּתְאֹם	עָשִׂיתִי	וַתָּבֹאנָה׃
na–nikayasikiza	ghafla	nilifanya	na–yakaja
H8085	H6597		H0935

''Nimetangaza vitu kutoka siku nyingi; Wamekuja nje kutoka mdomoni mwangu, na nimewafanya wajulikane; halafu gafla nimewafanyia, na yakatimia.

4

וּמִצְחֵךְ	עָרְפֶּךָ	בַּרְזֶל	וְגִידֶךָ	אָתָּה	קָשֶׁה	כִּי	מִדַּעְתִּי	
na–paji–lako	shingo–yako	chuma	na–mishipa–ya	wewe	mkaidi	kwamba	Kwa–sababu–nilijua	
H4696	H6203	H1270	H1517		H7186		H1847	

נְחוּשָׁה׃
shaba
H5154

Kwa sababu nilijua kwamba wewe ni mkaiidi, misuli ya shingo yako ni kama ya chuma, na paji la uso ni kama shaba,

5

תֹּאמַר	פֶּן־	הִשְׁמַעְתִּיךְ	תָּבוֹא	בְּטֶרֶם	מֵאָז	לְךָ	וָאַגִּיד	
ukasema	usije–	nilikusikiza	kuja	kabla–ya	tangu–zamani	wewe	Na–nilikutangazia	
H0559	H6435	H8085	H0935	H2962			H5046	

צִוָּם׃	וְנִסְכִּי	וּפִסְלִי	עָשָׂם	עָצְבִּי
ziliamuru	na–kinyago–changu	na–sanamu–yangu	ilifanya	sanamu–yangu
H6680	H5262	H6459		

Hivyo basi nilitangaza vitu hivi kabla havijatokeo hivyo, nilikujulisha wewe, 'Sanamu yangu imefanya haya au sanamu yangu ya kuchonga na sanamu yangu ya kuyeyusha, yamekwishisha vitu.

6

חֲדָשׁוֹת	הִשְׁמַעְתִּיךְ	תַּגִּידוּ	הֲלֹוא	וְאַתֶּם	כֻּלָּהּ	חָזֶה	שָׁמַעְתָּ	
mambo–mapya	nimekusikiza	tangaza	je–hamta	na–ninyi	yote	tazama	Umesikia	
H2319	H8085	H5046	H3808		H3605	H2372	H8085	

יְדַעְתָּם׃	וְלֹא	וּנְצֻרוֹת		מֵעַתָּה
yajua	na–huja	na–mambo–yaliyofichwa		tangu–sasa
H3045	H3808	H5341		H6258

Umesikia kuhusu mambo haya; angalia ushahidi wote; na wewe, Je hautakubali kwamba ninacho kisema ni cha kweli? Kuanzia sasa na kuendelea Nitawaonyesha vitu vipya, mambo yaliyofichika ambayo hamkuyajua.

7

פֶּן־	שְׁמַעְתָּם	וְלֹא	יוֹם	וְלִפְנֵי־	מֵאָז	וְלֹא	נִבְרְאוּ	עַתָּה
usije–	yasikia	na–huja	siku	na–kabla–ya–	tangu–zamani	na–si	yameumbwa	Sasa
H6435	H8085	H3808	H3117	H6440		H3808		H6258

וְיָדַעְתִּין׃	הִנָּה	תֹּאמַר	
niliyajua	tazama	ukasema	
H3045	H2009	H0559	

Sasa, na sio yaliyopita, yamekuwa sasa, na kabla ya leo hamkusikia kuhusu wao, hivyo hautaweza kusema, 'Ndio, nilijua kuhusu wao.'

פְּתֻחָה	לֹא־	מֵאָז	גַּם	יָדַעְתָּ	לָא	גַם	שָׁמַעְתָּ	לֹא־	גַּם	8
funguliwa	haja–	tangu–wakati–huo	naam	jua	huja	naam	sikia	huja–	Naam	
	H3808		H1571	H3045	H3808	H1571	H8085	H3808	H1571	

מִבֶּטֶן	וּפֹשֵׁעַ	תִּבְגֹּוד	בָּגֹוד	יָדַעְתִּי׃	כִּי	אָזֶנְךָ
tangu–tumbo	na–mwasi	utadanganya	kwa–kudanganya	nilijua	kwa–maana	sikio–lako
H0990	H6586	H0898	H0898	H3045		H0241

לָךְ׃	קֹרָא
wewe	umeitwa
	H7121

Haukusikia; haukuelewa; haya mambo hayakufuniliwa katika masikio kabla ya. Maana nilijua kwamba umekuwa mdanganyifu, na kwamba umekuwa muasi kutoka kuzaliwa.

לָךְ	אֶחֱטָם־	וּתְהִלָּתִי	אַפִּי	אַאֲרִיךְ	שְׁמִי	לְמַעַן	9
kutoka–kwako	nitaizuia–	na–sifa–yangu	hasira–yangu	nitachelewa	jina–langu	Kwa–ajili–ya	
	H2413	H8416	H0639	H0748	H8034	H4616	

הַכְרִיתֶךָּ׃	לְבִלְתִּי
kukukatilia–mbali	ili–nisije
H3772	H1115

Kwa niaba ya jina langu nitahairisha asira yangu, na kwa heshima yangu nitajizuia kutokumuharibu yeye.

עֹנִי׃	בְּכוּר	בְּחַרְתִּיךָ	בְּכֶסֶף	וְלֹא	צְרַפְתִּיךָ	הִנֵּה	10
mateso	katika–tanuru–ya	nimekuchagua	kwa–fedha	na–si	nimekusafisha	Tazama	
H6040	H3564	H0977	H3701	H3808	H6884	H2009	

Tazama, Mimi niliwaandaa ninyi, lakini sio kama fedha; Nimekusafisha wewe katika tanuru la mateso.

וּכְבוֹדִי	יִחָל	אֵיךְ	כִּי	אֶעֱשֶׂה	לְמַעֲנִי	לְמַעֲנִי	11
na–utukufu–wangu	linajisi	vipi	kwa–maana	nitafanya	kwa–ajili–yangu	Kwa–ajili–yangu	
H3519					H4616	H4616	

ס	אֶתֵּן׃	לֹא־	אַחֵר	לְ
S	toa	sita	kwa–mwingine	
	H5414	H3808	H0312	

Kwa niaba yangu, kwa niaba yangu nitafanya; maana ni kwa jinsi gani niruhusu jina langu lisiheshimike? Sitampa utukufu wangu mtu yeyote.

אֲנִי	אַף	רִאשׁוֹן	אֲנִי	הוּא	אֲנִי־	מְקֹרָאַי	וְיִשְׂרָאֵל	יַעֲקֹב	אֵלַי	שִׁמְעָ	12
Mimi	naam	wa–kwanza	Mimi	Yeye	Mimi–	niliyemwita	na–Israeli	Yakobo	mimi	Sikia	
H0589	H0637	H7223	H0589	H1931	H0589	H7121	H3478	H3290	H0413	H8085	

אַחֲרוֹן׃	
wa–mwisho	
H0314	

Nisikilize mimi, Yakobo, na Israeli niliyekuita: Mimi ndiye; Mimi ni wa kwanza, na pia wa mwisho.

שָׁמַיִם	טִפְּחָה	וִימִינִי	אֶרֶץ	יָסְדָה	יָדִי	אַף־	13
mbingu	ulizitandaza	na–mkono–wangu–wa–kulia	nchi	uliiweka	mkono–wangu	Naam–	
H8064	H2946	H3225	H0776	H3245	H3027	H0637	

יַחְדָּו׃	יַעַמְדוּ	אֲלֵיהֶם	אֲנִי	קֹרֵא
pamoja	wanasimama	kwao	Mimi	niitapo
	H5975	H0413	H0589	H7121

Ndio, mkono wangu umeweka msingi wa nchi, na mkono wangu wa kuume ulizitawanya mbingu, zimesimama juu kwa pamoja.

יְהוָה	אֱלֶה	אֶת־	הִגִּיד	בָּהֶם	מִי	וְשִׁמְעוּ	כֻלְּכֶם׀	הִקְבִּצוּ	14
Yahwe	hizi	–	alitangaza	miongoni–mwao	ni–nani	na–sikilizeni	nyote	Kusanyikeni	
H3068	H0428	H0853	H5046		H4310	H8085	H3605	H6908	

כַּשְׂדִּים׃	וּזְרֹעוֹ	בְּבָבֶל׀	חֶפְצוֹ	יַעֲשֶׂה	אֲהֵבוֹ
Wakaldayo	na–mkono–wake	katika–Babeli	mapenzi–yake	atafanya	anampenda
H3778	H2220	H0894	H2656		H0157

Jikusanyeni wenyewe, nyinyi nyote, na sikilizeni; ni nani miongoni mwenu atangazaye mambo haya? Yahwe atakamilisha lengo lake dhidi ya Babeli. Atachukua mapenzi ya Yahwe dhidi ya wa Wakaldayo.

דַּרְכּוֹ׃	וְהִצְלִיחַ	הֵבִיאתִיו	קָרָאתִיו	אַף־	דִּבַּרְתִּי	אֲנִי	אֲנִי	15
njia–yake	na–atafanikiwa	nimemleta	nimemwita	naam–	nimesema	Mimi	Mimi	
H1870		H0935	H7121	H0637	H1696	H0589	H0589	

Mimi, nimezungumza, ndio, nimemchagua yeye, nimemleta yeye, na yeye atafanikiwa.

מֵעֵת	דִּבַּרְתִּי	בַּסֵּתֶר	מֵרֹאשׁ	לֹא	זֹאת	שִׁמְעוּ־	אֵלַי	קְרֵבוּ	16
tangu–wakati	nimesema	kwa–siri	tangu–mwanzo	si	hili	sikilizeni–	kwangu	Karibieni	
H6256	H1696			H3808	H2063	H8085	H0413	H7126	

פ	וְרוּחוֹ׃	שְׁלָחַנִי	יְהוָה	אֲדֹנָי	וְעַתָּה	אֲנִי	שָׁם	הֱיוֹתָהּ
P	na–Roho–yake	amenituma	Yahwe	Bwana	Na–sasa	Mimi	huko	uliokuwepo
	H7307	H7971	H3069	H0136	H6258	H0589	H8033	H1961

Sogea karibu na mimi, sikiliza hili; kutoka mwanzo sikuzungumza katika siri; lakini ilipotokea, Mimi niko hapa; na sasa Bwana Mungu amenituma mimi, na Roho wake."

אֱלֹהֶיךָ׀	יְהוָה	אֲנִי	יִשְׂרָאֵל	קְדוֹשׁ	גֹּאֲלֵךְ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	17
Mungu–wako	Yahwe	Mimi	Israeli	Mtakatifu–wa	Mkombozi–wako	Yahwe	amesema	Hivyo–	
H0430	H3068	H0589	H3478	H6918		H3068	H0559	H3541	

תֵּלֵךְ׃	בְּדֶרֶךְ	מַדְרִיכֵךְ	לְהוֹעִיל	מְלַמֶּדְךָ
utakayoienda	katika–njia	mkuongozaye	kufaidika	mkufunzaye
H3212	H1870	H1869	H3276	H3925

Yahwe asema hivi, Mkombozi wenu, Mtakatifu wa Israeli anasema, "Mimi ni Yahwe Mungu wenu, ninayewafundisha juu ya kufanikiwa, ninayewaonyesha njia mtakayoiptia.

וְצִדְקָתֶךָ	שְׁלוֹמֶךָ	כַּנָּהָר׀	וַיְהִי	לְמִצְוֹתָי	הִקְשַׁבְתָּ	לְוּא	18
na–haki–yako	amani–yako	kama–mto	na–ingekuwa	amri–zangu	ungalisikiliza	Laiti	
H6666	H7965	H5104	H1961	H4687	H7181	H3863	

הַיָּם׃	כְּנַלֵּי
bahari	kama–mawimbi–ya
H3220	H1530

Ikiwa kama mtaheshimu amri zangu! Hivyo amani na maendeleo yatatiririka kama mto, na wokovu wenu ni kama mawimbi kwenye bahari.

כִּמְעָתָיו	מֵעֶיךָ	וְצֶאֱצָאֶי	זַרְעֶךָ	כַּחוֹל׀	וַיְהִי	19
kama–chembe–zake	tumbo–lako	na–watoto–wa	uzao–wako	kama–mchanga	Na–ingekuwa	
H4579	H4578	H6631	H2233	H2344	H1961	

מִלְּפָנָי׃	שְׁמוֹ	יִשָּׁמֵד	וְלֹא־	יִכָּרֵת	לֹא־
kutoka–mbele–zangu	jina–lake	haribika	na–lisingali–	katwa	lisingali–
H6440	H8034	H8045	H3808	H3772	H3808

Watoto wako watakuwa wengi kama mchanga, na watoto kutoka kwenye tombo zenu watakuwa wengi kama nafaka kwenye mchanga; majina yao hayataondolewa wala kufutwa mbele yangu.

הַשְׁמִֽיעוּ	הַגִּידוּ	רִנָּה	בְּקוֹל	מִכַּשְׁדִּים׀	בִּרְחוּ	מִבָּבֶל׃	צְאוּ		20
sikizeni	tangazeni	ya–furaha	kwa–sauti	kutoka–Wakaldayo	kimbieni	kutoka–Babeli	Tokeni		
H8085	H5046	H7440		H3778	H1272	H0894	H3318		

עַבְדּוֹ	יְהוָה	גָּאַל	אִמְּרוּ׀	הָאָרֶץ	קְצֵה	עַד־	הוֹצִיאוּהָ	זֹּאת
mtumishi–wake	Yahwe	amemkomboa	semeni	nchi	mwisho–wa	hadi–	lipelekeni	hili
H5650	H3068		H0559	H0776		H5704	H3318	H2063

יַעֲקֹֽב׃
Yakobo
H3290

Tokeni nje ya Babeli! wakimbieni Wakaldayo! kwa sauti ya kupiga kelele tangaza kwamba! hakikisha hili linajulikana, hakikisha hili linafika mpaka miisho ya nchi! sema 'Yahwe amemkomboa Yakobo mtumishi wake.

מִצּוּר	מַיִם	הוֹלִיכָם	בָּחֳרָבוֹת׀	צָמְאוּ	וְלֹא		21
kutoka–mwamba	maji	aliwaongoza	katika–jangwa	waliona–kiu	Na–hawakuona–kiu		
H6697	H4325	H3212	H2723	H6770	H3808		

מָֽיִם׃	וַיָּזֶב	צוּר	וַיִּבְקַע־	לָמוֹ	הִזִּיל	
maji	na–yakatoka	mwamba	na–alipasua–	kwao	aliwamiminika	
H4325	H2100	H6697	H1234		H5140	

Hawakupatwa na kiu alipowaongoza katika jangwa, alifanya maji kutokea kwenye mwamba kwa ajili yao; aliugawa na kufungua mwamba, na maji yakatoka nje.

ס	לָרְשָׁעִֽים׃	יְהוָה	אָמַר	שָׁלוֹם	אֵין	22
S	kwa–waovu	Yahwe	amesema	amani	Hakuna	
	H7563	H3068	H0059	H7965	H0369	

Hakuna amani kwa watenda makosa- amesema Yahwe.''

Chapter 49

קְרָאֻנִי	מִבֶּטֶן	יְהוָה	מֵרֶחֶם	לְאֻמִּים	וְהַקְשִׁיבוּ	אֵלַי	אִיִּים׀	שִׁמְעוּ	1
aliniita	kutoka–tumboni	Yahwe	kutoka–mbali	mataifa	na–sikilizeni	kwangu	visiwa	Sikieni	
H7121	H0990	H3068	H7350	H3816	H7181	H0413	H0339	H8085	

שְׁמִֽי׃	הִזְכִּיר	אִמִּי	מִמְּעֵי
jina–langu	alitaja	ya–mama–yangu	kutoka–matumboni
H8034	H2142	H0517	H4578

Nisikilize mimi, enyi mkao pwani! na kuwa makini, enyi watu mkao mbali. Yahwe amenita mimi kutoka kuzaliwa kwa jina, mama yangu aliponileta duniani.

הֶחְבִּיאֵנִי	יָדוֹ	בְּצֵל	חִדָּה	כְּחֵֽרֶב	פִּי	וַיָּשֶׂם		2
alinificha	cha–mkono–wake	katika–kivuli	mkali	kama–upanga	kinywa–changu	Na–akalifanya		
H2244	H3027	H6738	H2299	H2719	H6310			

הִסְתִּירָנִי׃	בְּאַשְׁפָּתוֹ	בָּרוּר	לְחֵץ	וַיְשִׂימֵנִי
alinisitiri	katika–podo–lake	uliosafishwa	mshale	na–akanifanya
H5641	H0827	H1305	H2671	

Amefanya mdomo wangu kuwa kama upanga mkali; amenificha mimi katika kivuli cha mkono wake; amenifanya mimi kuwa mshale unaong'aa; katika podo yake amenificha mimi.

אֶתְפָּאָר׃	בְּךָ	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	אַתָּה	עַבְדִּי־	לִי	וַיֹּאמֶר	3
nitajitukuza	ndani–yako	ambaye	Israeli	wewe	mtumishi–wangu	mimi	Na–akaniambia	
			H3478		H5650		H0559	

Amesema na mimi, "Wewe ni mtumishi wangu, Israeli, kupitia yeye nitaonyesha utukufu wangu."

כְלִיתִי	כֹחִי	וְהֶבֶל	לְתֹהוּ	יָגַעְתִּי	לְרִיק	אָמַרְתִּי	וַאֲנִי	4
nimetumia	nguvu–zangu	na–utupu	kwa–ubatili	nimejitaabisha	bure	nilisema	Na–mimi	
H3615		H1892	H8414	H3021	H7385	H0559	H0589	

אֱלֹהָי׃	אֶת־	וּפְעֻלָתִי	יְהוָה	אֶת־	מִשְׁפָטִי	אָכֵן	
Mungu–wangu	pamoja–na	na–thawabu–yangu	Yahwe	pamoja–na	haki–yangu	hakika	
H0430	H0854	H6468	H3068	H0854	H4941	H0403	

Lakini nilimjibu, "Japo nilifikiria nilifanya kazi bure, nimetumia nguvu zangu bure, ikiwa haki yangu iko pamoja na Yahwe, na zawadi yangu iko kwa Mungu wangu.

לְשׁוֹבֵב	לוֹ	לְעֶבֶד	מִבֶטֶן	יֹצְרִי	יְהוָה	אָמַר	וְעַתָה	5
kumrudisha	kwake	kuwa–mtumishi	kutoka–tumboni	aliyeniumba	Yahwe	asema	Na–sasa	
H7725		H5650	H0990	H3335	H3068	H0559	H6258	

יְהוָה	בְעֵינַי	וֶאֱכָבֵד	יֶאָסֵף	(לוֹ)	[לא]	וְיִשְׂרָאֵל	אֵלָיו	יַעֲקֹב
pa–Yahwe	machoni	na–nitaheshimiwa	akusanyike	kwake	kwake	na–Israeli	kwake	Yakobo
H3068		H3513	H0622		H3808	H3478	H0413	H3290

עֻזִי׃	הָיָה	וֵאלֹהַי
nguvu–yangu	amekuwa	na–Mungu–wangu
H5797	H1961	H0430

Na sasa Yahwe asema hivi, yeye aliyeniumba mimi toka kuzaliwa na kuwa mtumishi wake, kumrejesha Yakobo tena kwake mwenyewe, na Israeli wakusanyike kwake. Mimi ninaheshimika katika macho ya Yahwe, na Mungu wangu amekuwa nguvu zangu.

שִׁבְטֵי	אֶת־	לְהָקִים	עֶבֶד	לִי	מֶהְיוֹתְךָ	נָקֵל	וַיֹּאמֶר	6
ya–makabila	makabila	kuinua	mtumishi	kwangu	kuwa–wewe	ni–jambo–dogo	Na–akasema	
H7626	H0853		H5650		H1961	H7043	H0559	

לְאוֹר	וּנְתַתִיךָ	לְהָשִׁיב	יִשְׂרָאֵל	(וּנְצוּרֵי)	[ונצירין]	יַעֲקֹב
kuwa–nuru	na–nitakuweka	kurudisha	wa–Israeli	waliokolewa	na–waliokolewa	ya–Yakobo
H0216	H5414	H7725	H3478	H5341	H5341	H3290

ס	הָאָרֶץ׃	קְצֵה	עַד־	יְשׁוּעָתִי	לִהְיוֹת	גּוֹיִם
¶	wa–dunia	mwisho	hadi	wokovu–wangu	kuwa	ya–mataifa
	H0776		H5704	H3444	H1961	

Asema hivi, "Ni kitu kidogo sana kwa wewe kuwa mtumishi wangu ili kuanzisha ukoo wa Yakobo, na kuwarejesha wanaoishi Israeli. Nitakufanya wewe kuwa mwanga kwa Wayunani, ili uwe wokovu wangu katika mipaka ya nchi.

נֶפֶשׁ	לִבְזֹה־	קְדוֹשׁוֹ	יִשְׂרָאֵל	גֹאֵל	יְהוָה	אֱמַר־	כֹה	7
nafsi	kwa–aliyedharauliwa	Mtakatifu–wake	wa–Israeli	Mkombozi	Yahwe	asema	Hivyo	
H5315	H0960	H6918	H3478		H3068	H0559	H3541	

וְקָמוּ	יִרְאוּ	מְלָכִים	מֹשְׁלִים	לְעֶבֶד	גּוֹי	לְמִתָעֵב
na–kusimama	wataona	wafalme	wa–watawala	kwa–mtumishi	na–taifa	kwa–aliyechukiwa
	H7200	H4428	H4910	H5650		H8581

יִשְׂרָאֵל	קְדֹשׁ	נֶאֱמָן	אֲשֶׁר	יְהוָה	לְמַעַן	וְיִשְׁתַחֲוּוּ	שָׂרִים
wa–Israeli	Mtakatifu	ni–mwaminifu	ambaye	Yahwe	kwa–sababu–ya	na–kuabudu	wakuu
H3478	H6918	H0539		H3068	H4616	H7812	H8269

וַיִבְחָרֶךָּ׃
na–amekuchagua
H0977

Yahwe asema hivi, Mkombozi wa Israeli, Mtatakatifu wao, kwa yeye ambae maisha yake yamedharauliwa, kuchukiwa na mataifa, na mtumwa wa viongozi, "Mfalme atakuona wewe na nyanyuka, na wakuu watakuona wewe na inama chini, kwa sababu ya Yahwe ambae ni mwaminifu, hata mtakatifu wa Israeli, aliyewachagua ninyi."

8

יְשׁוּעָה	וּבְיוֹם	עֲנִיתִיךָ	רָצוֹן	בְּעֵת	יְהוָה	אָמַר	וכֹּה
ya–wokovu	na–katika–siku	nimekujibu	wa–kibali	katika–wakati	Yahwe	asema	Hivyo
H3444	H3117		H7522	H6256	H3068	H0559	H3541

אֶרֶץ	לְהָקִים	עָם	לִבְרִית	וְאֶתְּנְךָ	וְאֶצָּרְךָ	עֲזַרְתִּיךָ
nchi	kuisimamisha	la–watu	kuwa–agano	na–nitakupa	na–nitakulinda	nimekusaidia
H0776			H1285	H5414	H5341	H5826

שֹׁמְמוֹת׃	נְחָלוֹת	לְהַנְחִיל
uliokuwa–ukiwa	urithi	kuwarithisha
H8074	H5159	H5157

Yahwe asema hivi, "Kwa mda huu nimeamua kuwaonyesha neema yangu na nitawajibu ninyi, na siku ya wokovu nitawasaidi ninyi; Nitakulinda wewe; na nitawapa kama agano kwa watu, kuitengeneza tena nchi, kuwarihtisha urithi uliokuwa na ukiwa.

9

יִרְעוּ	דְּרָכִים	עַל־	הִנָּלוּ	בַּחֻשֶׁךְ	לָאֲשֶׁר	צֵאוּ	לָאֲסוּרִים	לֵאמֹר
watalisha	njia	juu–ya	jitokeze	katika–giza	kwa–wale	tokeni	kwa–wafungwa	kusema
	H1870		H1540	H2822		H3318	H0631	H0559

מִרְעִיתָם׃	שְׁפָיִים	וּבְכָל־
malisho–yao	kilima–kitupu	na–katika–kila
H4830	H8205	H3605

Utasema kwa wafungwa, 'Tokeni nje; kwa wale mlio katika giza gerezani, 'Jionyeshe mwenyewe. 'Watachunga pembeni ya barabara, na juu ya miteremko ya wazi yatakuwa malisho yake.

10

כִּי־	וְשָׁמֶשׁ	שָׁרָב	יַכֶּם	וְלֹא־	יִצְמָאוּ	וְלֹא	יִרְעָבוּ	לֹא
kwa–sababu	wala–jua	joto	wapiga	na–haita	kiu	na–hawata	njaa	Hawata
	H8121	H8273	H5221	H3808	H6770	H3808	H7456	H3808

יְנַהֲלֵם׃	מַיִם	מַבּוּעֵי	וְעַל־	יְנַהֲגֵם	מְרַחֲמָם
atawaongoza	za–maji	chemchemi	na–kwa	atawaongoza	mwenye–huruma–yao
H5095	H4325	H4002			H7355

Hawatasikia njaa wala kiu; wala joto au jua halitawaunguza, kwa yeye mwenye huruma juu yao atawaongoza wao; atawaongoza wao kwenye mikondo ya maji.

11

יְרֻמּוּן׃	וּמְסִלֹּתַי	לַדֶּרֶךְ	הָרַי	כָּל־	וְשַׂמְתִּי
zitainuliwa	na–njia–kuu–zangu	njia	milima–yangu	kila	Na–nitazifanya
	H4546	H1870	H2022	H3605	

Na nitafanya milima yote kuwa barabara, na kufanya njia za juu kuwa sawa"

12

מִצָּפוֹן	אֵלֶּה	וְהֵנֵּה־	יָבֹאוּ	מֵרָחוֹק	אֵלֶּה	הִנֵּה־
kutoka–kaskazini	hawa	na–tazama	watakuja	kutoka–mbali	hawa	Tazama
H6828	H0428	H2009	H0935	H7350	H0428	H2009

סִינִים׃	מֵאֶרֶץ	וְאֵלֶּה	וּמִיָּם
ya–Sinimu	kutoka–nchi	na–hawa	na–kutoka–magharibi
H5515	H0776	H0428	H3220

Tazama, haya yatatoka kutoka mbali, baadhi kutoka kaskazini na magharibi; na wengine kutoka nchi ya Sinimi.

13 כִּי־ kwa–sababu H7440 רִנָּה nyimbo H2022 הָרִים milima H6476 (וּפִצְחוּ) pazukeni [יפצחון] H6476 pazuke H0776 אֶרֶץ dunia H1523 וְגִילִי na–furahini H8064 שָׁמַיִם mbingu H3068 רָנּוּ Imbeni

ס ¶ יְרַחֵם׃ atawarehemu H6041 וַעֲנִיָּיו na–maskini–wake H3068 עַמּוֹ watu–wake H5162 יְהוָה Yahwe נִחַם amewafariji

Imba, ewe mbingu, na uwe na furaha, ewe nchi pazeni sauti ya kuimmba enyi milima! maana Yahwe anawafariji watu wake, na watakuwa na huruma kwa wale wanoteseka.

14 שְׁכֵחָנִי׃ amenisahau H7911 וַאדֹנָי na–Bwana–wangu H0136 יְהוָה Yahwe H3068 עֲזָבַנִי ameniacha H6726 צִיּוֹן Sayuni H0559 וַתֹּאמֶר Lakini–alisema

Lakin Sayuni asema, Yahwe ameniacha mimi, na Bwana amenisahau mimi.''

15 הֲתִשְׁכַּח Je–atasahau H7911 אִשָּׁה mwanamke H0802 עוּלָהּ mtoto–wake–mchanga H5764 מֵרַחֵם kumsahau H7355 בֵּן־ mtoto H0990 בִּטְנָהּ wa–tumbo–lake H1571 גַּם־ hata

אֶלֶּה hawa H2005 תֶּן Tazama H3709 כַּפַּיִם viganja H2710 חַקּוֹתִיךְ nimekuchora H2346 חוֹמֹתַיִךְ kuta–zako H5048 נֶגְדִּי mbele–yangu H8548 תָּמִיד׃ daima H3808 לֹא sitakusahau H0595 וְאָנֹכִי lakini–mimi H7911 תִּשְׁכַּחְנָה wanaweza–kusahau H7911 אֶשְׁכָּחֵךְ׃ wewe

''Je mwanamke anaweza kumsahau mtoto wake, aliyemnyonyesha, hivyo hana huruma na mtoto aliye mzaa? ndio, hawakusahau, lakini siwezi kukusahau wewe.

16 עַל־ juu–ya H3709 כַּפַּיִם viganja H2710 חַקּוֹתִיךְ nimekuchora H2346 חוֹמֹתַיִךְ kuta–zako H5048 נֶגְדִּי mbele–yangu H8548 תָּמִיד׃ daima

Tazama, nimeliandika jina lako kwenye kiganja cha mkono wangu; Kuta zako zinaendelea kuwa mbele yangu.

17 מְהֵרוּ Wanakimbilia H2040 מְהָרְסַיִךְ waharibifu–wako H1121 בָּנַיִךְ wana–wako H4198 וּמַחֲרֵבַיִךְ na–waangamizaji–wako H3318 מִמֵּךְ kutoka–kwako יֵצֵאוּ׃ watatoka

Watoto wangu wamerudi haraka, wakati wale wanowaangaimiza nyie wameenda mbali.

18 שְׂאִי־ Inua H5375 סָבִיב pande–zote H4758 עֵינַיִךְ macho–yako H7200 וּרְאִי na–tazama H3605 כֻּלָּם wote H0935 בָּאוּ־ wamekuja H6908 נִקְבְּצוּ wamekusanyika H2416 לָךְ kwako H2416 חַי־ hai

כַּלָּה׃ kama–bibi–arusi H3618 וְתִקְשְׁרִים na–kujifunga H7194 תִּלְבָּשִׁי utavaa H3847 כְּעֵדִי kama–pambo H5716 כֻּלָּם wote H3605 כִּי kwa–kuwa H3068 יְהוָה Yahwe נְאֻם־ asema H5002 אֲנִי mimi H0589

Tazama karibu na uone, wote wamekusanyika na wanakuja kwako. Nitahakikisha kama ninaishi- hili ni tamko la Yahwe- hakika mtavivaaa kama kama kijiti; utajifungia kama bibi harusi.

19 עַתָּה sasa H6258 כִּי kwa–kuwa H2035 הֲרִסְתַיִךְ iliyoharibiwa–yako H0776 וְאֶרֶץ na–nchi H8074 וְשַׁמְמֹתַיִךְ na–mahali–palipo–ukiwa H2723 חָרְבֹתַיִךְ magofu–yako כִּי Kwa–kuwa

מִיּוֹשֶׁב kwa–wakaaji H3427 תִּצְרִי utakuwa–finyu H3334 וְרָחֲקוּ na–wameondoka H1104 מְבַלְּעֵיךְ׃ waliokumeza

Japo umeharibiwa na kuwa na ukiwa, nchi iliyoharibiwa, sasa itakuwa ndogo sana kwa wenyeji, na wale wanao waliokumeza watakuwa mbali,

הַמָּקוֹם	לִי	צַר־	שִׁכְלֵ֖יִךְ	בְּנֵ֑י	בְּאָזְנָ֣יִךְ	יֹאמְר֗וּ	עוֹד	20
mahali	kwangu	ni–finyu	wa–kufiwa–kwako	wana	masikioni–mwako	watasema	Tena	
H4725			H7923		H0241	H0559	H5750	

וְאֵשֵׁבָֽה׃	לִי	גָּשָׁה־
ili–nikae	kwangu	nisogee
H3427		H5066

Watoto watakaozaliwa katika kipindi cha msiba watasema mkiwa mnawasikiliza, 'Sehemu hii ni duni kwetu, tengeneza chumba kwa ajili yetu, ili tuweze kuishi hapa.

שְׁכוּלָ֥ה	וַאֲנִ֖י	אֻלָּ֣ה	אֶת־	לִ֑י	יָלַד־	מִי	בִלְבָבֵ֔ךְ	וְאָמַרְתְּ	21
nimefiwa	na–mimi	hawa	hawa	kwangu	alizaa	nani	moyoni–mwako	Na–utasema	
	H0589	H0428	H0853		H3205	H4310	H3824	H0559	

נִשְׁאַרְתִּי	אֵ֣נִי	הֵ֔ן	גָּלָ֥ה	מִי	וְאֵ֖לֶּה	וְסוּרָ֑ה	וּגְלָ֣ה	וְנַלְמוּדָ֔ה
nilibaki	mimi	tazama	aliwalea	nani	na–hawa	na–kutengwa	mfungwa	na–tasa
H7604	H0589	H2005	H1431	H4310	H0428	H5493	H1540	H1565

פ	הֵ֖ם׃	אֵיפֹ֥ה	אֵ֛לֶּה	לְבַדִּ֖י
¶	wao	wako–wapi	hawa	peke–yangu
	H1992	H0375	H0428	H0905

Halafu utajiuliza mwenyewe, ni nani aliyewazaa watu hawa kwangu? Mimi nilifiwa na ni tasa, niliyefungwa na kupewa talaka. Ni nani aliyewalea hawa watoto? Tazama, niliachiwa yote mimi mwenyewe; Je haya yametoka wapi?''

וְאֶל־	יָדִ֔י	גּוֹיִם֙	אֶל־	אֶשָּׂ֣א	הִנֵּ֔ה	יְהוִ֖ה	אֲדֹנָ֑י	אָמַ֣ר	כֹּ֤ה־	22
na–kwa	mkono–wangu	mataifa	kwa	nitainua	tazama	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
H0413	H3027		H0413	H5375	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	

עַל־	וּבְנֹתַ֖יִךְ	בְּחֹ֣צֶן	בָּנַ֔יִךְ	וְהֵבִ֖יאוּ	נִסִּ֑י	אָרִ֣ים	עַמִּ֔ים
juu–ya	na–binti–zako	mikononi	wana–wako	na–wataleta	bendera–yangu	nitainua	watu
	H1323	H2684		H0935	H5251		

תִּנָּשֶֽׂאנָה׃	כְּתֵ֥ף
watabebwa	mabega
H5375	H3802

Yahwe asema hivi, ''Tazama, nitanyanyua mkono wangu juu ya mataifa; Nitanyanyua bendera yangu ya ishara kwa watu. Watawaleta watoto wako kwenye mikono yao na watawabeba binti zako juu ya mabega yao.

אֶרֶץ	אֲפַ֣יִם	מְיַנְקֹתַ֔יִךְ	וְשָׂרוֹתֵיהֶ֖ם	אֹמְנַ֑יִךְ	מְלָכִ֣ים	וְהָיוּ֙	23
ardhini	nyuso–zao	wanyonyeshaji–wako	na–malkia–wao	walezi–wako	wafalme	Na–watakuwa	
H0776	H0639	H3243	H8282	H0539	H4428	H1961	

אֲנִ֖י	כִּי־	וְיָדַעַ֥תְּ	יְלַחֲכוּ֙	רַגְלֵ֔יִךְ	וְעָפָ֖ר	לָּ֑ךְ	יִשְׁתַּחֲוּ֙
mimi	kwamba	na–utajua	wataramba	ya–miguu–yako	na–mavumbi	kwako	watasujudu
H0589		H3045	H3897	H7272	H6083		H7812

ס	קָוָ֔י׃	יֵבֹ֖שׁוּ	לֹא־	אֲשֶׁ֥ר	יְהוָ֑ה
¶	wanaoningojea	aibishwa	hawata	ambaye	Yahwe
		H0954	H3808		H3068

Wafalme watakuwa baba zako wa kambo, na malikia watakuwa wafanyakazi wa ndani; watakuinamia chini wewe kw uso wao kwa nchi na kukung'uta mavumbi ya miguu yenu; wale wanonisubiri mimi hawataabika.''

יִמָּלֵֽט׃	צַדִּ֔יק	שִׁבְיִ֖י	וְאִם־	מַלְקוֹחַ֙	מִגִּבּ֣וֹר	הֲיֻקָּ֑ח	24
wataachiliwa	wa–mwenye–haki	mateka	au–je	nyara	kutoka–kwa–shujaa	Je–itachukuliwa	
H4422	H6662				H1368	H3947	

Je mateka wanaweza kuchukuliwa kwa shujaa, au wafungwa kukombolewa kutoka kwa mkali?

וּמַלְקוֹחַ	יֻקָּח	גִּבּוֹר	שִׁבְיִ	גַּם־	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	כִּי־		25
na–nyara	watachukuliwa	wa–shujaa	mateka	hata	Yahwe	asema	hivyo	Kwa–sababu		
	H3947	H1368		H1571	H3068	H0559	H3541			
אָנֹכִי	בָּנַיִךְ	וְאֶת־	אָרִיב	אָנֹכִי	יְרִיבֵךְ	וְאֶת־	יְמָלֵט	עָרִיץ		
mimi	wana–wako	na	nitashindana	mimi	wanaoshindana–nawe	na	zitaokolewa	za–jeuri		
H0595		H0853	H7378	H0595	H3401	H0854	H4422	H6184		
								אוֹשִׁיעַ׃		
								nitawaokoa		
								H3467		

Lakini Yahwe asema hivi, "Wafungwa watachukuliwa kutoka kwa shujaa, na maeteka watakombolewa; maana utampinga adui yako na kuwakomboa watoto wako.

וְכֶעָסִיס	בְּשָׂרָם	אֶת־	מוֹנַיִךְ	אֶת־	וְהַאֲכַלְתִּי					26
na–kama–divai–tamu	yao–wenyewe	nyama	wanaokukandamiza	wale	Na–nitawalisha					
H6071	H1320	H0853	H3238	H0853	H0398					
מוֹשִׁיעֵךְ	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	בָּשָׂר	כָּל־	וְיָדְעוּ	יִשְׁכָּרוֹן	דָּמָם		
Mwokozi–wako	Yahwe	mimi	kwamba	wenye–mwili	wote	na–watajua	watalewa	damu–yao		
H3467	H3068	H0589		H1320	H3605	H3045	H7937	H1818		
						ס	יַעֲקֹב׃	אֲבִיר	וְגֹאֲלֵךְ	
						¶	wa–Yakobo	Mwenye–nguvu	na–Mkombozi–wako	
							H3290	H0046		

Na nitawalisha wanowaonea kwa mwili wao wenyewe; na watalewa kwa damu zao wenyewe, kama iliyo mvinyo; na watu wote watajua kwamba Mimi Yahwe, ni Mokozi wenu na Mkombozi wenu, yeye aliyemkuu wa Isareli.

Chapter 50

אֲשֶׁר	אִמְּכֶם	כְּרִיתֻת	סֵפֶר	זֶה	אֵי	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה		1
ambayo	ya–mama–yenu	ya–talaka	hati	hii	iko–wapi	Yahwe	asema	Hivyo		
	H0517	H3748		H2088	H0335	H3068	H0559	H3541		
הֵן	לְוֹ	אֶתְכֶם	מָכַרְתִּי	אֲשֶׁר־	מִנּוֹשַׁי	מִי	אָו	שִׁלַּחְתִּיהָ		
tazama	kwake	ninyi	nimewauza	ambaye	kati–ya–wanaodai	ni–nani	au	nilimwacha		
H2005		H0853	H4376		H5383	H4310		H7971		
						אִמְּכֶם׃	שִׁלְחָה	וּבְפִשְׁעֵיכֶם	נִמְכַּרְתֶּם	בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם
						mama–yenu	alitumwa	na–kwa–makosa–yenu	mliuzwa	kwa–maovu–yenu
						H0517	H7971	H6588	H4376	H5771

Yahwe asema hivi, "Kiko wapi cheti cha talaka ambacho nimempa tataka mama yako? na kwa nani niliowauza mimi? Tazama, umewauza kwa sababu ya dhambi zako, na kwa sababu ya uasi wako, na mama yako amepelekwa mbali.

2 מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין קֹרֵאתִי נִלְיִיתָא אִישׁ וְאֵין נִלִיקוجָא Kwa–nini
H4069 H935 H0376 H7121 H0369 H0376

אֵלֵי עָנָה מְעֻנֵּה je–imefupishwa
H0369

מִבְּלִי יָדִי מְכוֹנְגוֹ kuokoa nguvu ndani–yangu
H3027 H6304 H0369 H5337

קָצְרָה imefupishwa

אַחֲרַיִב בְּנַעֲרָתִי kwa–kukemea–kwangu
H1606

אֲשִׁים נְהָרוֹת מִדְבָּר תִּבְאַשׁ inaoza jangwa mito
H0887 H5104

הֵן tazama

בַּצָּמָא׃ וְתָמֻת מַיִם מֵאֵין דְּגָתָם samaki–yao
H1710 H0369 H4325 H4191 H6772

Kwa nini nimekuja maana hakuna mtu pale? Kwa nini nimeita lakini hakuna aliyejibu? Je mkono wangu ni mfupi kukufidia wewe? Je hakuna nguvu katika ukombozi wngu kwako? Tazama, maonyo yangu, nimeikausha bahari; nimeufanya mto kuwa jangwa; samaki wake wamekufa na kuoza kwa kukosa maji.

3 אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קְדֵרוּת וְשָׂק אֲשִׂים כְּסוּתָם׃ ס ¶ Ninavika
H3847 H8064 H6940 H8242 H3682

na–gunia ninafanya kifuniko–chao

Nimelivisha giza; na ku kwa ngfunika nguo za magunia.''

4 אֲדֹנָי יְהוִה נָתַן לִי מִמֵּי אוּלִמִי לְשׁוֹן לְמוּדִים wa–waliofunzwa kujua kusaidia yule aliyechoka
H3069 H5414 H3956 H3928 H3045 H5790 H0853 H3287

Bwana Yahwe amenipa mimi

יָעִיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יָעִיר אָזְנִי לִי כְּלִמּוּדִים׃ neno anaamsha asubuhi asubuhi anaamsha sikio kwangu kusikia kama–waliofunzwa
H1697 H5782 H1242 H1242 H5782 H0241 H8085 H3928

lugha kama wale wanayofundishwa, ili kwamba nizungumze maneno ya kudumisha kwa yeye aliyechoka; huniamsha mimi asubuhi kwa asubuhi; huyaamsha masikio yangu kama wale wanofundisha.

5 אֲדֹנָי יְהוִה פָּתַח־לִי אָזְנִי וְאָנֹכִי לֹא מָרִיתִי אָחוֹר לֹא sikuwa nyuma mwasi sikuwa na–mimi sikio kwangu amefungua Yahwe Bwana
H3808 H0268 H4784 H3808 H0595 H0241 H3069 H0136

נָסוֹגְתִּי׃ nimerudi
H5472

Bwana Yahwe amefungua sikio langu, na sikuaasi, wala kurudi nyuma.

6 גֵּוִי נָתַתִּי נִלִיטוא לְמַכִּים kwa–wapigaji וּלְחָיַי לִמְרְטִים kwa–wanyoaji פָּנַי לֹא sikuficha
H5414 H5221 H3895 H4803 H6440 H3808

Mgongo–wangu uso–wangu

וָרָק׃ מִכְלִמּוֹת הִסְתַּרְתִּי פָנַי na–mate kutoka–aibu sikuficha
H5641 H3639 H7536

Niliwapa mgongo wangu wale wanaonipiga mimi, na shavu langu kwa wale wanaopokonya nje ndevu zangu; Sitouficha uso wangu kutokana na matendo ya aibu na kutema mate.

כֵּן עַל־ נִכְלָמְתִּי לֹא כֵן עַל־ לִי יַעֲזָר־ יְהוִה וַאדֹנָי 7
hivyo kwa nimeaibishwa sikuwa hivyo kwa mimi atanisaidia Yahwe Lakini–Bwana
H3637 H3808 H5826 H3069 H0136

אֵבוֹשׁ׃ לֹא כִי־ וָאֵדָע כָּחַלְמִישׁ פָּנַי שַׂמְתִּי
nimeaibishwa sitakuwa kwamba na–ninajua kama–jiwe–gumu uso–wangu nimeweka
H0954 H3808 H3045 H2496 H6440

Maana Bwana Yahwe atanisaidia mimi; hivyo basi sitapatwa na aibu; hivyo nimeufanya uso wangu kama jiwe, maana ninajua kwamba sitaabishwa.

מִי־ יָחַד נַעֲמְדָה אִתִּי יָרִיב מִי־ מַצְדִּיקִי קָרוֹב 8
ni–nani pamoja tusimame nami atashindana ni–nani yeye–anayenihesabia–haki Karibu
H4310 H5975 H0854 H7378 H4310 H6663 H7138

אֵלָי׃ יִגַּשׁ מִשְׁפָּטִי בָּעַל
kwangu akaribie wa–daawa–yangu bwana
H0413 H5066 H4941 H1167

Yeye aliye nitakasa mimi yu karibu. Ni nani atakayenipinga mimi? Basi na tusimame tufarijiane mmoja mmoja. Nani aliye mshitaki? Muache aje karibu na mimi.

כֻּלָּם יֵן יַרְשִׁיעֵנִי הִוא מִי־ לִי יַעֲזָר־ יְהוִה אֲדֹנָי יֵן 9
wote tazama atanihukumu yeye ni–nani mimi atanisaidia Yahwe Bwana Tazama
H3605 H2005 H7561 H1931 H4310 H5826 H3069 H0136 H2005

יֹאכְלֵם׃ עָשׁ יִבְלוּ כַּבֶּגֶד
itawala nondo watachakaa kama–nguo
H0398 H1086

Tazama, Bwana Yahwe atanisaidia mimi. Nani atakayetangaza kuwa mimi ni mwenye hatia? Tazama, watavaa nje kama vazi; mdomo utawala wao juu.

וְאֲשֶׁר עַבְדֵּו בְּקוֹל שֹׁמֵעַ יְהוָה יָרֵא בָּכֶם מֵי 10
ambaye ya–mtumishi–wake sauti akisikiliza Yahwe anamcha miongoni–mwenu Nani
H5650 H8085 H3068 H3373 H4310

וְיִשָּׁעֵן יְהוָה בְּשֵׁם יִבְטַח לָוֹ נֹגַהּ וְאֵין חֲשֵׁכִים הָלַךְ
na–ajitegemeze la–Yahwe katika–jina amtumaini kwake nuru na–hakuna gizani anatembea
H8172 H3068 H8034 H0982 H5051 H0369 H2825 H1980

בֵּאלֹהָיו׃
juu–ya–Mungu–wake
H0430

Ni nani miongoni mwenu anayemuogopa Yahwe? Ni nani anayehieshimu sauti ya Yahwe? Ni nani atakayetembea kwenye giza nene pasipo mwanga?

בָּאוּר וּלְכוּ זִיקוֹת מְאַזְּרֵי אֵשׁ קֹדְחֵי כֻּלְּכֶם הֵן 11
katika–mwanga endeni cheche mnaojizungushia moto mnaowasha ninyi–nyote Tazama
H3212 H0247 H0784 H6919 H3605 H2005

לָכֶם זֹאת הָיְתָה־ מִיָּדִי בְּעַרְתֶּם וּבְזִיקוֹת אֶשְׁכֶּם
kwenu hii imekuja kutoka–mkononi–mwangu mlioziwasha na–katika–cheche wa–moto–wenu
H2063 H1961 H3027 H0784

פ לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן׃
¶ mtalala kwa–huzuni
H7901 H4620

Tazama, ninyi nyote mnaowasha, ni nani aliyewapa wenyewe kwa tochi: tembeni katika mwanga wa moto wenu na katika moto mliouwasha. Hili ndilo mlilopokea kutoka kwangu: utalala chini katika mahali pachungu.

Chapter 51

צֽוּר	אֶל־	הַבִּיטוּ	יְהוָה	מְבַקְשֵׁי	צֶדֶק	רֹדְפֵי	אֵלַי	שִׁמְעוּ	1
mwamba	kwa–	Tazameni	Yahwe	wanaomtafuta	haki	wanaofuata	kwangu	Sikilizeni	
H6697	H0413	H5027	H3068	H1245	H6664	H7291	H0413	H8085	

נֻקַּרְתֶּם׃	בּוֹר	מַקֶּבֶת	וְאֶל־	חֻצַּבְתֶּם
mlichimbwa	la–kisima	shimo	na–kwa–	mlichimbwa
H5365			H0413	H2672

Nisikilizeni mimi, enyi mtendao haki, enyi mtafutaye Yahwe: Tazama katika mwamba uliouchonga nakuchimba kutoka pale ulipopakata.

אֶחָד	כִּי־	תְּחוֹלֲלְכֶם	שָׂרָה	וְאֶל־	אֲבִיכֶם	אַבְרָהָם	אֶל־	הַבִּיטוּ	2
mmoja	kwa–kuwa–	aliyewazaa	Sara	na–kwa–	baba–yenu	Ibrahimu	kwa–	Tazameni	
H0259			H8283	H0413	H0001	H0085	H0413	H5027	

ס	וְאֲבָרְכֵהוּ׃	וַאֲבָרְכֵהוּ	קְרָאתִיו	
s	na–nikamfanya–wengi	na–nikambariki	nilimwita	
		H1288	H7121	

Mtazameni Ibrahimu, baba yenu, na Sara, aliyewazaa ninyi; maan alipokuwa na upweke yeye mwenyewe, Nilimuita yeye. Nikambariki yeye na kumfanya yeye kuwa wengi.

וַיָּשֶׂם	חָרְבֹּתֶיהָ	כְּל־	נִחַם	צִיּוֹן	יְהוָה	נִחַם	כִּי־	3
na–amefanya	magofu–yake	kila–	amefariji	Sayuni	Yahwe	amefariji	Kwa–kuwa–	
	H2723	H3605	H5162	H6726	H3068	H5162		

וְשִׂמְחָה׀	שָׂשׂוֹן	יְהוָה	כְּגַן־	וְעַרְבָתָהּ	כְּעֵדֶן	מִדְבָּרָהּ	
na–shangwe	furaha	Yahwe	kama–bustani–ya–	na–nyika–yake	kama–Edeni	jangwa–lake	
H8057	H8342	H3068	H1588	H6160			

ס	זִמְרָה׃	וְקוֹל	תּוֹדָה	בָּהּ	יִמָּצֵא
s	wimbo	na–sauti–ya–	shukrani	ndani–yake	itapatikana
	H2172		H8426		H4672

Ndio, Yahwe ataifariji Sayuni; Ataifariji miji yake yote iliyo na ukiwa; jangwa lake atalifanya kama Edeni, na jangwa lililo wazi pembeni ya bonde la mto Yordani kama bustani ya Yahwe; Furaha na shangwe vitakuwa kwake, shukrani, na sauti ya kuimba.

תּוֹרָה׀	כִּי	הַאֲזִינוּ	אֵלַי	וּלְאוּמִּי	עַמִּי	אֵלַי׀	הַקְשִׁיבוּ	4
sheria	kwa–kuwa	tegeni–sikio	kwangu	na–taifa–langu	watu–wangu	kwangu	Nisikilizeni	
H8451		H0238	H0413	H3816		H0413	H7181	

אַרְגִּיעַ׃	עַמִּים	לְאוֹר	וּמִשְׁפָּטִי	תֵּצֵא	מֵאִתִּי	
nitaiweka	mataifa	kuwa–nuru–kwa–	na–hukumu–yangu	itatoka	kutoka–kwangu	
		H0216	H4941	H3318	H0854	

''Kuwa makini kwangu, watu wangu; na nisikilizeni mimi, watu wangu! Maana nitatoa amri, na nitaifanya haki yangu kuwa sheria ya mataifa.

אֵלַי	יִשְׂפְּטוּ	עַמִּים	וּזְרֹעַי	יִשְׁעִי	יָצָא	צְדָקִי	קָרוֹב	5
kwangu	itahukumu	mataifa	na–mikono–yangu	wokovu–wangu	imetoka	haki–yangu	Karibu	
H0413	H8199		H2220	H3468	H3318	H6664	H7138	

יְיַחֵלוּן׃	זְרֹעַי	וְאֶל־	יְקַוּוּ	אִיִּים
watatumaini	mkono–wangu	na–kwa–	vitangoja	visiwa
H3176	H2220	H0413		H0339

Haki yangu ipo karibu; wokovu wangu utaenda nje, na mikono yangu itahihukumu mataifa; Pwani itanisubiri mimi; maana wanashauku ya kuhusubiria mkono wangu.

									6
שָׁמַיִם	כִּי־	מִתַּחַת	הָאָרֶץ	אֶל־	וְהַבָּיטוּ	עֵינֵיכֶם	לַשָּׁמַיִם	שָׂאוּ׀	
mbingu	kwa–kuwa–	chini	ardhi	kwa–	na–tazameni	macho–yenu	kwa–mbingu	Inueni	
H8064		H8478	H0776	H0413	H5027		H8064	H5375	

כֵּן	כְּמוֹ־	וְיִשְׁבֵּיתָה	תִּבְלֶה	כַּבֶּגֶד	וְהָאָרֶץ	נִמְלָחוּ	כֶּעָשָׁן
hivyo	kama–	na–wakaaji–wake	itachakaa	kama–vazi	na–ardhi	zitatoweka	kama–moshi
H3654	H3644	H3427	H1086		H0776		H6227

ס	תֵּחָת׃	לֹא	וְצִדְקָתִי	תִּהְיֶה	לְעוֹלָם	וִישׁוּעָתִי	יִמּוֹתָן
s	imevunjika	haitakuwa	na–haki–yangu	utakuwa	milele	na–wokovu–wangu	watakufa
	H2865	H3808	H6666	H1961	H5769	H3444	H4191

Nyanyueni macho yanu juu angani, na tazama nchi chini, maana mbingu zitatoweka mbali kama moshi, na nchi itachakaa kama vazi, na wenyeji wake watakufa kama inzi. Lakini wokovu wangu utaendelea daima, na haki yangu haitaacha kutenda kazi.

									7
תִּירְאוּ	אַל־	בְּלִבָּם	תּוֹרָתִי	עַם	צֶדֶק	יֹדְעֵי	אֵלַי	שִׁמְעוּ	
ogope	msi–	moyoni–mwao	sheria–yangu	watu	haki	wanaojua	kwangu	Nisikilizeni	
H3372	H0408		H8451		H6664	H3045	H0413	H8085	

תֵּחָתּוּ׃	אַל־	וּמִגְדֻּפָתָם	אֱנוֹשׁ	חֶרְפַּת
hofu	msi–	na–matukano–yao	mwanadamu	shutumu–ya–
H2865	H0408	H1421	H0582	H2781

Nisikizeni mimi, enyi mnaotambua ukweli, enyi watu wangu mliobeba sheria yangu katika mioyo yenu: Msiogope matusi ya watu, wala kukatishwa tamaa na unyanyasaji wao.

									8
לְעוֹלָם	וְצִדְקָתִי	סָס	יֹאכְלֵם	וְכַצֶּמֶר	עָשׁ	יֹאכְלֵם	כַּבֶּגֶד	כִּי	
milele	na–haki–yangu	funza	itawala	na–kama–sufu	nondo	itawala	kama–vazi	Kwa–kuwa	
H5769	H6666	H5580	H0398	H6785		H0398			

ס	דּוֹרִים׃	לְדוֹר	וִישׁוּעָתִי	תִּהְיֶה
s	na–vizazi	kwa–kizazi	na–wokovu–wangu	itakuwa
	H1755	H1755	H3444	H1961

Maana Nonda watawala wao kama vazi, na minyoo itawala wao kama sufu; lakini haki yangu itakwa daima, na wokovu wangu katika vizazi vyote."

										9
דֹּרוֹת	קֶדֶם	כִּימֵי	עֻורִי	יְהוָה	זְרוֹעַ	עֹז	לִבְשִׁי־	עוּרִי	עוּרִי	
vizazi–vya–	kale	kama–siku–za–	amka	Yahwe	mkono–wa–	nguvu	jivike–	amka	Amka	
H1755		H3117	H5782	H3068	H2220	H5797	H3847	H5782	H5782	

תַּנִּין׃	מְחוֹלֶלֶת	רַהַב	הַמַּחְצֶבֶת	הֲיֹא	אַתְּ־	הֶחֱלוֹא	עוֹלָמִים
joka	uliyemchoma	Rahabu	uliyemkata	ndiye	wewe–	je–si	zamani
		H7294	H2672	H1931		H3808	H5769

Amka, amka, jivishe wewe mwenyewe kwa nguvu, mkono wa Yahwe. Amka kama siku za zamani, kizazi cha nyaktii za kale, Je sio wewe uliyeangamiza mnyama wa baharini, na uliyemchoma joka?

										10
מַעֲמַקֵּי־	הַשָּׂמָה	רַבָּה	תְהוֹם	מֵי	יָם	הַמַּחֲרֶבֶת	הֲיֹא	אַתְּ־	הֶחֱלוֹא	
kina–cha–	uliyefanya	vikuu	vilindi	maji–ya–	bahari	uliyekausha	ndiye	wewe–	Je–si	
H4615			H8415	H4325	H3220		H1931		H3808	

גְּאוּלִים׃	לַעֲבֹר	דֶּרֶךְ	יָם
waliokombolewa	kuvuka	njia	bahari
		H1870	H3220

Je haukukausha bahari, maji ya kina kirefu, na kufanya kina cha bahari kuwa nija ya ukombozi kupita?

11

וְשִׂמְחַת
na–furaha–ya–
H8057

בִּרְנָּה
kwa–nyimbo
H7440

צִיּוֹן
Sayuni
H6726

וּבָאוּ
na–watakuja
H0935

יְשׁוּבֻון
watarudi
Yahwe
H3068

וּפְדוּיֵי
Na–waliokombolewa–wa–
H6299

וַאֲנָחָה׃
na–kuugua
H0585

יָגֹון
huzuni
H3015

נָסוּ
itakimbia
H5127

יַשִּׂיגוּן
watapata
H5381

וְשִׂמְחָה
na–furaha
H8057

שָׂשׂון
shangwe
H8342

רֹאשָׁם
vichwa–vyao

עַל־
juu–ya–

עוֹלָם
milele
H5769

ס
s

Fidia ya Yahwe itarudi na kwenda Sayuni kwa kilio cha furaha na furaha ya milele itakuwa katika vichwa vyao, na huzuni na kuomboleza vitatoweka mbali.

12

יָמוּת
atakayekufa
H4191

מֵאֱנוֹשׁ
mwanadamu
H0582

וַתִּירְאִי
unaogopa
H3372

אַתְּ
wewe

מִי־
ni–nani–
H4310

מְנַחֶמְכֶם
ninayekufariji
H5162

הִוא
ndiye
H1931

אָנֹכִי
mimi
H0595

אָנֹכִי
Mimi
H0595

יְנָתֵּן׃
atakayefanywa
H5414

חָצִיר
nyasi

אָדָם
binadamu
H0120

וּמִבֶּן־
na–mwana–wa–

''Mimi, mimi ndiye niwapae faraja. Kwa nini uwaogope watu, ambao wanakufa, watatoto wa wanadamu, waliofanywa kama majani?

13

אָרֶץ׀
ardhi
H0776

וְיֹסֵד
na–kuweka–msingi–wa–
H3245

שָׁמַיִם׀
mbingu
H8064

נוֹטֶה
aliyetandaza
H5186

עֹשֶׂךָ
Muumba–wako

יְהוָה
Yahwe
H3068

וַתִּשְׁכַּח
Na–umesahau
H7911

כַּאֲשֶׁר
kana–kwamba

הַמֵּצִיק
mdhalimu
H6693

חֲמַת
ghadhabu–ya–
H2534

מַפְנֵי׀
kwa–sababu–ya–
H6440

הַיּוֹם
siku
H3117

כָּל־
kila–
H3605

תָּמִיד
daima
H8548

וַתְּפַחֵד
na–unaogopa
H6342

הַמֵּצִיק׃
mdhalimu
H6693

חֲמַת
ghadhabu–ya–
H2534

וְאַיֵּה
na–iko–wapi
H0346

לְהַשְׁחִית
kuharibu
H7843

כּוֹנֵן
amejiandaa

Kwa nini umemsahau Yahwe Muumba, yeye azinyooshayembingu na kuweka misingi ya nchi? Nyie ambao mna hofu za mara kwa mara kila siku kwa sababu ya hasira ya moto ya wanyanyasaji anapo fanya maamuzi ya kuangamiza. Iko wapi hasira ya wanyanyasaji?

14

יֶחְסַר
kupungukiwa
H2637

וְלֹא
na–hata
H3808

לַשַּׁחַת
shimoni
H7845

יָמוּת
kufa
H4191

וְלֹא־
na–hata–
H3808

לְהִפָּתֵַ֖ח
atafunguliwa

צְעָה
mfungwa
H6808

מְהֵר
Haraka

לַחְמֹו׃
mkate–wake
H3899

Yeye aliyeinama chini, Yahwe atafanya haraka kumuachia; hatakufa wala kwenda chini katika shimo, wala hatakosa mkate.

15

יְהוָה
Yahwe
H3068

גַּלָּיו
mawimbi–yake
H1530

וַיְהֻמּוּ
na–zinanguruma
H1993

הַיָּם
bahari
H3220

רֹגַע
ninaichafua

אֱלֹהֶיךָ
Mungu–wako
H0430

יְהוָה
Yahwe
H3068

וְאָנֹכִי
Na–mimi
H0595

שְׁמֹו׃
jina–lake
H8034

צְבָאוֹת
wa–majeshi

Maana Yahwe Mungu wenu, anaye ifanya bahari itembee, hivyo mawimbi yake yavume kwa kishindo- Yahwe wa majeshi ndilo jina lake.

16

יָדִי	וּבְצֵל	בְּפִיךָ	דְּבָרַי	וָאָשִׂים		
mkono–wangu	na–katika–kivuli–cha–	kinywani–mwako	maneno–yangu	Na–nimeweka		
H3027	H6738	H6310	H1697			
לִצְיוֹן	וְלֵאמֹר	אָרֶץ	וְלִיסֵּד	שָׁמַיִם	לִנְטֹעַ	כְּסִיתִיךָ
kwa–Sayuni	na–kusema	ardhi	na–kuweka–msingi–wa–	mbingu	kupanda	nimekufunika
H6726	H0559	H0776	H3245	H8064	H5193	H3680

עַמִּי־	אָתָּה׃	ס	
watu–wangu–	wewe	s	

Niweka maneno yangu mdomoni mwako, na nimekufunika wewe kwa kivuli cha mkono wangu, ili niweze kupanda mbingu, kuweka misingi ya nchi, na kutamkia Sayuni, 'ninyi ni watu wangu.''

17

מִיַּד	שָׁתִית	אֲשֶׁר	יְרוּשָׁלַ͏ִם	קוּמִי	הִתְעוֹרְרִי	הִתְעוֹרְרִי
kutoka–mkono–wa–	umekunywa	wewe–ambaye	Yerusalemu	simama	amka	Amka
H3027	H8354		H3389		H5782	H5782
הַתַּרְעֵלָה	כּוֹס	קִבַּעַת	אֵת־	חַמָּתוֹ	כּוֹס	אֵת־	יְהוָה
kizunguzungu	kikombe–cha–	bakuli–la–	kile–	ghadhabu–yake	kikombe–cha–	kile–	Yahwe
H8653		H6907	H0853	H2534		H0853	H3068

מָצִית׃	שָׁתִית
umekimaliza	umekunywa
H4680	H8354

Amka, amka, simama juu, Yerusalemu, ewe unyweae katika kikombe cha hasira ya Yahwe kutoka mkononi mwako; umekunjwa katika kikombe, kikombe cha mateso, na umekunjwa na kumaliza.

18

וְאֵין	יָלָדָה	בָּנִים	מִכָּל־	לָהּ	מְנַהֵל	אֵין־
na–hakuna	aliowazaa	watoto	miongoni–mwa–kila–	kwake	anayeongoza	Hakuna–
H0369	H3205		H3605		H5095	H0369
גִּדְּלָה׃	בָּנִים	מִכָּל־	יָדָהּ	מַחֲזִיק		
aliowakuza	watoto	miongoni–mwa–kila–	mkono–wake	anayeshika		
H1431		H3605	H3027	H2388		

Hakuna hata mmoja miongoni mwa watoto aliyewazaa wa kumuongoza yeye; hakuna hata mmoja miongoni mwa wote aliyewalea wa kumshika mkono wake.

19

וְהָרָעָב	וְהַשֶּׁבֶר	הַשֹּׁד	לָךְ	יָנוּד	מִי	קְרָאתֵיךְ	הֵנָּה	שְׁתָיִם
na–njaa	na–maangamizo	uharibifu	kwako	atakayekulilia	ni–nani	zimekupata	hizi	Mbili
H7458	H7667	H7701		H5110	H4310	H7122	H2007	H8147
אֲנַחֲמֵךְ׃	מִי	וְהַחֶרֶב						
atakayekufariji	ni–nani	na–upanga						
H5162	H4310	H2719						

Shida hizi mbili ziliwatokea ninyi- ni nani atahuzunika pamja nanyi? - ukiwa na uharibifu, na njaa na upanga. Ni nani atakayekufariji wewe?

20

מִכְמָר	כְּתַוֹּא	חוּצוֹת	כָּל־	בְּרֹאשׁ	שָׁכְבוּ	עֻלְפוּ	בָּנַיִךְ
mtegoni	kama–paa	barabara	kila–	mwisho–wa–	wamelala	wamezimia	Watoto–wako
	H8377	H2351	H3605		H7901	H5968	
אֱלֹהָיִךְ׃	גַּעֲרַת	יְהוָה	חֲמַת־	הַמְלֵאִים			
Mungu–wako	karipio–la–	Yahwe	ghadhabu–ya–	wamejawa–na–			
H0430	H1606	H3068	H2534	H4392			

Watoto wako walizimia; walilala kila kona ya mtaa, kama swala kwenye mtego; Wamejawa na hasira ya Yahwe, Laana ya Mungu wako.

ס	מִיְיִן׃	וְלֹא	וּשְׁכֹרֶת	עֲנִיָּה	זֹאת	נָא	שִׁמְעִי־	לָכֵן	21
s	kwa–mvinyo	na–si	na–mlevi	mwenye–taabu	hili	tafadhali	sikia–	Kwa–hiyo	
	H3196	H3808	H7937	H6041	H2063	H4994	H8085		

Lakini sasa sikiliza hili, ewe uliodhulumiwa na kulewa, lakini sio kwa mvinyo:

הִנֵּה	עַמּוֹ	יָרִיב	וֵאלֹהַיִךְ	יְהוָה	אֲדֹנַיִךְ	אֶמַּר	כֹּה־	22
tazama	watu–wake	anayetetea	na–Mungu–wako	Yahwe	Bwana–wako	asema	Hivyo–	
H2009		H7378	H0430	H3068	H0113	H0559	H3541	

קֻבַּעַת	אֶת־	הַתַּרְעֵלָה	כּוֹס	אֶת־	מִיָּדֵךְ	לָקַחְתִּי
bakuli–la–	kile–	kizunguzungu	kikombe–cha–	kile–	kutoka–mkono–wako	nimechukua
H6907	H0853	H8653		H0853	H3027	H3947

עוֹד׃	לִשְׁתּוֹתָהּ	תּוֹסִיפִי	לֹא־	חֲמָתִי	כּוֹס
tena	kukinywa	endelea	huta–	ghadhabu–yangu	kikombe–cha–
H5750	H8354	H3254	H3808	H2534	

Bwana wenu Yahwe Mungu, anayewasihi watu wake, asema hivi, "Tazama, Nimechukua kikombe cha ukubwa mkononi mwako- ukubwa wa kikombe cha hasira yangu - ili usiweze kunjwa tena.

שְׁחִי	לְנַפְשֵׁךְ	אָמְרוּ	אֲשֶׁר־	מוֹנַיִךְ	בְיַד־	וְשַׂמְתִּיהָ	23
jiname	kwa–nafsi–yako	wamesema	ambao–	wanaokutesa	katika–mkono–wa–	Na–nitakiweka	
H7812	H5315	H0559		H3013	H3027		

ס	לַעֹבְרִים׃	וְכַחוּץ	גֵּוֵךְ	כָּאָרֶץ	וְתָשָׂימִי	וְנַעֲבָרָה
s	kwa–wapitao	na–kama–njia	mgongo–wako	kama–ardhi	na–umefanya	na–tutapita
		H2351		H0776		

Nitakuweka kwenye mikono ya watesaji, wale waliokuambia wewe, Lala chini, ili tutembee juu yako'; wameufanya mgongo wako kama uwanjwa na kama wao wa."

Chapter 52

יְרוּשָׁלַ͏ִם	תִּפְאַרְתֵּךְ	בִּגְדֵי	וּלְבִשִׁי	צִיּוֹן	עֻזֵּךְ	לִבְשִׁי	עוּרִי	עוּרִי	1
Yerusalemu	utukufu–wako	mavazi–ya–	jivike	Sayuni	nguvu–yako	jivike	amka	Amka	
H3389	H8597		H3847	H6726	H5797	H3847	H5782	H5782	

עָרֵל	עוֹד	בָּךְ	יָבֹא־	יוֹסִיף	לְא	כִי	הַקֹּדֶשׁ	עִיר
asiyetahiriwa	tena	ndani–yako	kuingia–	ataendelea	hata–	kwa–kuwa	mtakatifu	mji
H6189	H5750		H0935	H3254	H3808		H6944	

וְטָמֵא׃
na–mchafu
H2931

Amka, amka, vaa nguvu zako, Sayuni; vaa vazi lako zuri, mji mtakatifu; maana hakuna tena kutotahiriwa wala wasio safi kuingia kwako.

מוֹסְרֵי	)הֻתְפַּתְּחִי(	]התפתחו[	יְרוּשָׁלָ͏ִם	שְׁבִי	קוּמִי	מֵעָפָר	הִתְנַעֲרִי	2
vifungo–vya–	jifungulie	k	Yerusalemu	keti	simama	mavumbi	Jikung'ute	
H4147			H3389	H3427		H6083	H5287	

ס	צִיּוֹן׃	בַּת־	שְׁבִיָּה	צַוָּארֵךְ
s	Sayuni	binti–ya–	mateka	shingo–yako
	H6726	H1323		

Jikung'ute mwenyewe kutoka mavumbini; nyanyuka na ukae, ewe Yerusalemu; ondoa shanga katika shingo yako, wafungwa, binti ya Sayuni.

כִּי־	כֹה׀	אָמַר	יְהוָה	חִנָּם	נִמְכַּרְתֶּם	וְלֹא	בְּכֶסֶף	תִּגָּאֲלוּ׃	3
Kwa–kuwa–	hivyo	asema	Yahwe	bure	mliuzwa	na–si	kwa–fedha	mtakombolewa	
	H3541	H0559	H3068	H2600	H4376	H3808	H3701		

Maana Yahwe asema hivi, umeuzwa bure, na utakombolewa pasipo pesa.''

כִּי	כֹה׀	אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	מִצְרַיִם	יָרַד־	עַמִּי	בָּרִאשֹׁנָה	4
Kwa–kuwa	hivyo	asema	Bwana	Yahwe	Misri	walishuka–	watu–wangu	mwanzoni	
	H3541	H0559	H0136	H3069	H4714	H3381		H7223	

לָגוּר	שָׁם	וְאַשּׁוּר	בְּאֶפֶס	עֲשָׁקוֹ׃
kukaa	huko	na–Ashuru	bila–sababu	waliwatesa
	H8033	H0804		H6231

Maana Bwana Yahwe asema hivi, ''Hapo mwanzo watu wangu walishuka chini Misri kuishi kwa muda mfupi; Waasiria waliwanyanyasa wao hivi karibuni.

וְעַתָּה	]מי־[	]לי־[	)מַה־(	)לִי־(	פֹּה	נְאֻם־	יְהוָה	כִּי־	לֻקַּח	5
Na–sasa	k	k	nini–	kwangu–	hapa	asema–	Yahwe	kwa–kuwa–	wamechukuliwa	
H6258	H4100		H4100		H6311	H5002	H3068		H3947	

עַמִּי	חִנָּם	]משלו[	)מֹשְׁלָיו(	יְהֵילִילוּ׀	נְאֻם־	יְהוָה	וְתָמִיד	כָּל־	
watu–wangu	bure	k	watawala–wao	wanaomboleza	asema–	Yahwe	na–daima	kila–	
	H2600	H4910	H4910	H3213	H5002	H3068	H8548	H3605	

הַיּוֹם	שְׁמִי	מְנֻאָץ׃	
siku	jina–langu	linakashifiwa	
H3117	H8034	H5006	

Sasa ni kitu gani nilicho nacho hapa- Hili ni tamko Yahwe- aonae kwamba watu wake wanachukuliwa bure tu? Wale wanowaongoza wao wanafanya mzaha-Hili ni tamko la Yahwe- jina langu linakashifiwa mchan kutwa.

אֲנִי־	כִּי־	הַהֹוִא	בַּיּוֹם	לָכֵן׀	שְׁמִי	עַמִּי	יֵדַע	לָכֵן	6
mimi–	kwa–kuwa–	ile	siku–	kwa–hiyo	jina–langu	watu–wangu	watajua	Kwa–hiyo	
H0589		H1931	H3117		H8034		H3045		

הוּא	הַמְדַבֵּר	הִנֵּנִי׃
ndiye	ninayesema	tazama–mimi
H1931	H1696	H2009

Hivyo basi watu wangu watalijua jina langu; watajua kwamba siku hiyo kwamba mimi ndiye ninayesema ''Ndiyo, Ni Mimi!''

מַה־	נָּאווּ	עַל־	הֶהָרִים	רַגְלֵי	מְבַשֵּׂר	מַשְׁמִיעַ	7
Jinsi–	zilivyopendeza	juu–ya–	milima	miguu–ya–	mpeleka–habari–njema	anayetangaza	
H4100	H4998		H2022	H7272	H1319	H8085	

שָׁלוֹם	מְבַשֵּׂר	טוֹב	מַשְׁמִיעַ	יְשׁוּעָה	אֹמֵר	לְצִיּוֹן	
amani	mpeleka–habari–njema–ya–	wema	anayetangaza	wokovu	anayesema	kwa–Sayuni	
H7965	H1319		H8085	H3444	H0559	H6726	

מָלַךְ	אֱלֹהַיִךְ׃
anatawala	Mungu–wako
	H0430

Ni kwa uzuri gani juu miliima ni miguu ya mjumbe aliyeleta habari njema, atangazae amani, aliyebeba uzuri wa ukuu, aliyetangaza wokovu, anayesema kwa Sayuni, ''Mungu wako anatawala!''

כִּי יְרַנְּנוּ יַחְדָּו קוֹל נָשְׂאוּ צִפֶּיךָ קוֹל 8
kwa–kuwa wanapiga–kelele–za–furaha pamoja sauti wanainua walinzi–wako Sauti–ya–
H5375 H6822

:צִיּוֹן יְהוָה בְּשׁוּב יִרְאוּ בְּעַיִן עַיִן
Sayuni Yahwe wakati–wa–kurudi–kwa– wataona kwa–jicho jicho
H6726 H3068 H7725 H7200

Sikiliza enyi walinzi nyanyueni sauti zenu, kwa pamoja pigeni kelele kwa furaha, maana mtamuona, kwa kila jicho lenu, kurejea kwa Yahwe Sayuni.

נִחַם כִּי־ יְרוּשָׁלָ͏ִם חָרְבוֹת יַחְדָּו רַנְּנוּ פִּצְחוּ 9
amefariji kwa–kuwa– Yerusalemu magofu–ya– pamoja imbeni–kwa–furaha Paza–sauti
H5162 H3389 H2723 H6476

:יְרוּשָׁלָ͏ִם גָּאַל עַמּוֹ יְהוָה
Yerusalemu amekomboa watu–wake Yahwe
H3389 H3068

Pazeni sauti kwa kuimba kwa furaha, enyi mateka wa Yerusalemu; maana Yahwe amefariji watu wake; ameikomboa Yerusalemu.

וְרָאוּ הַגּוֹיִם כֹּל־ לְעֵינֵי קָדְשׁוֹ זְרוֹעַ אֶת־ יְהוָה חָשַׂף 10
na–yataona yote mataifa– machoni–pa– mtakatifu–wake mkono– kile– Yahwe Amefunua
H7200 H3605 H6944 H2220 H0853 H3068 H2834

ס :אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעַת אֵת אָרֶץ אַפְסֵי־ כָּל־
s Mungu–wetu wokovu–wa– ule ardhi yote–ya– mipaka–
H0430 H3444 H0853 H0776 H3605

Yahwe amewaonyesha kwamba mkono wake mtakatifu katika macho ya mataifa yote; nchi yote itauona wokovu wa Mungu wetu.

הִבָּרוּ הִבָּרוּ מִתוֹכָהּ צְאוּ תְּגֵעוּ אַל־ טָמֵא מִשָּׁם צְאוּ סוּרוּ סוּרוּ 11
jitakaseni katikati–yake tokeni guse msi– mchafu huko tokeni ondokeni Ondokeni
H1305 H8432 H3318 H5060 H0408 H2931 H8033 H3318 H5493 H5493

:יְהוָה כְּלֵי נִשְׂאֵי
Yahwe vyombo–vya– wanaobeba
H3068 H3627 H5375

Ondokeni, ondokeni, enendeni mbali na hapa; msiguse kitu chochote ambacho ni najisi; au kuishi katikati yake; jitakase mwenyewe, enyi mliobeba vyombo vya Yahwe.

כִּי־ תֵלְכוּן לֹא וּבְמִנוּסָה תֵּצֵאוּ בְּחִפָּזוֹן לֹא כִּי 12
kwa–kuwa– mtakwenda si na–kwa–kukimbia mtatoka kwa–haraka si Kwa–kuwa
H3212 H3808 H4499 H3318 H2649 H3808

ס :יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי וּמְאַסִּפְכֶם יְהוָה לִפְנֵיכֶם הֹלֵךְ
s Israeli Mungu–wa– na–mlinzi–wenu–wa–nyuma Yahwe mbele–yenu anakwenda
H3478 H0430 H0622 H3068 H6440 H1980

Maana hautakwenda nje kwa kukimbia, wala hautaondoka kwa hofu; Maana Yahwe atakuwa mbele yako; na Mungu wa Israeli atakuwa mlinzi wako nyuma.

:מְאֹד וְנָבָה וְנִשָּׂא יָרוּם עַבְדִּי יַשְׂכִּיל הִנֵּה 13
sana na–kuwa–juu na–kutukuzwa atainuliwa mtumishi–wangu atafanya–kwa–hekima Tazama
H3966 H1361 H5375 H5650 H2009

Tazameni, mtumishi wangu atafanya hekima; atakuwa juu na atanyanyuliwa juu, na atapandishwa juu.

14

מֵרְאֶהוּ	מֵאִישׁ	מִשְׁחָתָ֖ת	כֵּן־	רַבִּ֑ים	עָלָ֣יִךְ	שָׁמְמ֔וּ	כַּאֲשֶׁ֤ר
uso–wake	zaidi–ya–mtu	kuharibika	hivyo–	wengi	juu–yako	walishangazwa	Kama–vile
H4758	H0376					H8074	

אָדָֽם׃	מִבְּנֵי	וְתֹאֲרֹ֖ו
binadamu	zaidi–ya–watoto–wa–	na–umbo–lake
H0120		H8389

Na wengi watamstajabia yeye- muonekano wake umekunjamana nje ya muonekano wa mwanadamu, hivyo basi upande wake ulikuwa mbali na kitu chochote ambacho ni binadamu-

15

פִּיהֶ֑ם	מְלָכִ֣ים	יִקְפְּצ֣וּ	עָלָ֔יו	רַבִּ֖ים	גּוֹיִ֥ם	יַזֶּ֛ה	כֵּ֥ן
vinywa–vyao	wafalme	watafunga	mbele–yake	mengi	mataifa	atawanyunyizia	Hivyo
H6310	H4428	H7092					

לֹ֣א־	וַאֲשֶׁ֤ר	רָאֹ֙ו֙	לָהֶ֣ם	סִפָּ֔ר	לֹא־	אֲשֶׁ֥ר	כִּ֖י
hawaku–	na–kile–ambacho	wataona	wataona	ambiwa	hawaku–	kile–ambacho	kwa–kuwa
H3808		H7200			H3808		

הִתְבּוֹנָֽנוּ׃	שָׁמְע֖וּ
wataelewa	sikia
H0995	H8085

Na hivyo, mtumishi wangu atanyunyizia mataifa mengi na wafme watafunga midomo yao kwa sababu yake. Kana kwamba hawajawahi kuambiwa, wataona, kana kwamba hawakusikia, wataelewa.

Chapter 53

1

נִגְלָתָֽה׃	מִ֚י	עַל־	יְהוָ֔ה	וּזְרֹ֥ועַ	לִשְׁמֻעָתֵ֑נוּ	הֶאֱמִ֖ין	מִ֥י
umefunuliwa	nani	kwa–	Yahwe	na–mkono–wa–	ujumbe–wetu	aliyeamini	Ni–nani
H1540	H4310		H3068	H2220	H8052	H0539	H4310

Ni nani angeweza kuamini tuliyasikia? Na mkono wa Yahwe, kwake uliojidhihirisha?

2

תֹּאַר֙	לֹא־	צִיָּ֔ה	מֵאֶ֖רֶץ	וְכַשֹּׁ֣רֶשׁ	לְפָנָ֑יו	כַּיּוֹנֵ֣ק	וַיַּ֤עַל
sura	haku–kuwa–na–	kavu	kutoka–ardhi	na–kama–mzizi	mbele–yake	kama–mche	Na–alikua
H8389	H3808	H6723	H0776	H8328	H6440	H3126	H5927

וְנֶחְמְדֵֽהוּ׃	מַרְאֶ֖ה	וְלֹא־	וְנִרְאֵ֥הוּ	הָדָ֛ר	וְלֹ֥א	לֹ֖ו
na–tumtamani	uzuri	na–haku–kuwa–na–	na–tulimwona	utukufu	na–haku–kuwa–na–	kwake
	H4758	H3808	H7200	H1926	H3808	

Maana amekuwa mbele za Yahwe kama sampuli, na kama chipukizikatika aridhi kavu; hakuna maajabu yalionekana au mapambo; tulipo muona yeye, hapakuwa na uzuri kutuvutia sisi.

3

חָלִ֔י	וִידֻ֣ועַ	מַכְאֹבֹ֑ות	אִ֖ישׁ	אִישִׁ֥ים	וַחֲדַל	נִבְזֶ֣ה
ugonjwa	na–anayefahamika–na–	maumivu	mtu–wa–	watu	na–kukataliwa–na–	Alidharauliwa
H2483	H3045	H4341	H0376	H0376	H2310	H0959

חֶשְׁבֵּנֽוּ׃	וְלֹ֥א	נִבְזֶ֛ה	מִמֶּ֥נּוּ	פָּנִ֖ים	וּכְמַסְתָּ֣ר
mhesabu	na–hatuku–	alidharauliwa	kutoka–kwake	uso	na–kama–anayefichwa
H2803	H3808	H0959		H6440	H4564

Alidharauliwa na kukataliwa na watu; mtu wa huzuni, na mwenye maumivu. Kama mmoja aliyetoka kwa watu wafichao nyuso zao, alidharauliwa; na kujfikiria kuwa asiye na faida.

אָכֵן	חֳלָיֵנוּ	הוּא	נָשָׂא	וּמַכְאֹבֵינוּ	סְבָלָם	וַאֲנַחְנוּ	4
Hakika	magonjwa–yetu	yeye	ameyabeba	na–maumivu–yetu	ameyachukua	na–sisi	
H0403	H2483	H1931	H5375	H4341	H5445	H0587	

וּמְעֻנֶּה׃	אֱלֹהִים	מֻכֶּה	נָגוּעַ	חֻשַּׁבְּהוּ
na–kuteswa	Mungu	aliyeadhibiwa–na–	aliyepigwa	tulimhesabu
	H0430	H5221	H5060	H2803

Lakini hakika amezaliwa ugonjwa wetu na kubeba huzuni yetu; tulidhani aliadhibiwa na Mungu, amepigwa na Mungu, na kutaabishwa.

שְׁלוֹמֵנוּ	מוּסַר	מֵעֲוֹנֹתֵינוּ	מְדֻכָּא	מִפְּשָׁעֵנוּ	מְחֻלָּל	וְהוּא	5
ya–amani–yetu	adhabu	kwa–dhambi–zetu	alipondwa	kwa–makosa–yetu	alichomwa	Na–yeye	
H7965	H4148	H5771	H1792	H6588		H1931	

לָנוּ׃	נִרְפָּא־	וּבַחֲבֻרָתוֹ	עָלָיו	
sisi	tumeponywa–	na–kwa–michubuko–yake	juu–yake	
	H7495	H2250		

Lakini alichomwa kwa sababu ya uasi wa matendo yetu; aliangamizwa kwa sababu ya dhambi zetu. Adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake, na kwa majeraha yake sisi tumepona.

וַיהוָה	פָּגַעְנוּ	לְדַרְכּוֹ	אִישׁ	תָּעִינוּ	כַּצֹּאן	כָּלָּנוּ	6
na–Yahwe	tumegeuka	njia–yake	kila–mtu	tumepotea	kama–kondoo	Sisi–sote	
H3068	H6437	H1870	H0376	H8582	H6629	H3605	

כָּלָנוּ׃	עֲוֹן	אֵת	בּוֹ	הִפְגִּיעַ
sisi–sote	uovu–wa–	uovu	juu–yake	ameweka–juu–yake
H3605	H5771	H0853		H6293

Sisi ni kama kondoo tumepotoka; kila mmoja amejeuka katika njia yake, na Yahwe amemueka juu yake maovu kwetu sisi sote.

כַּשֶּׂה	פִּיו	יִפְתַּח־	וְלֹא	נַעֲנָה	וְהוּא	נִגַּשׂ	7
kama–mwana–kondoo	kinywa–chake	fungua–	na–haku–	alikubali	na–yeye	Aliteswa	
H7716	H6310		H3808		H1931	H5065	

וְלֹא	נֶאֱלָמָה	גִּזֵּזָיהּ	לִפְנֵי	וּכְרָחֵל	יוּבָל	לַטֶּבַח
na–haku–	amekuwa–kimya	wakataji–wake	mbele–ya–	na–kama–kondoo	alipelekwa	kuchinjwa
H3808	H0481	H1494	H6440	H7353	H2986	H2874

פִּיו׃	יִפְתָּח
kinywa–chake	fungua
H6310	

Aliteswa; lakini alinyenyekea mwenyewe, hakufungua mdomo wake; kama kondooendae kuchinjwa, na kama kondoo mbele ya mtu anayemkata mnyoa yake taratibu, hivyo hakufungua mdomo wake.

יְשׂוֹחֲחַ	מִי	דּוֹרוֹ	וְאֶת־	לֻקָּח	וּמִמִּשְׁפָּט	מֵעֹצֶר	8
atakayefikiri	ni–nani	chake	na–kizazi–	alichukuliwa	na–kutoka–hukumu	Kutoka–ukandamizaji	
H7878	H4310	H1755	H0853	H3947	H4941	H6115	

לָמוֹ׃	נֶגַע	עַמִּי	מִפֶּשַׁע	חַיִּים	מֵאֶרֶץ	נִגְזַר	כִּי
kwake	pigo	watu–wangu	kwa–makosa–ya–	walio–hai	kutoka–ardhi–ya–	alikatiliwa	kwa–kuwa
	H5061		H6588		H0776	H1504	

Kwa kutumia nguvu na hukumu yeye aliyelaaniwa; ni katika kizazi hicho atafikiria zaidi kuhusu yeye? Lakini aliondolewa katika aridhi ya walio hai; kwa sababu ya makosa ya watu wangu na adhabu ilikuwa juu yake.

עַל	בְּמֹתָיו	עָשִׁיר	וְאֶת־	קִבְרֹו	רְשָׁעִים	אֶת־	וַיִּתֵּן		9
ingawa	kifo–chake	tajiri	na–pamoja–na–	kaburi–lake	waovu	pamoja–na–	Na–aliwekwa		
	H4194	H6223	H0854	H6913	H7563	H0854	H5414		
בְּפִיו׃	מִרְמָה	וְלֹא	עָשָׂה	חָמָס	לֹא־				
kinywani–mwake	udanganyifu	na–haku–kuwa–na–	alifanya	udhalimu	haku–fanya–				
H6310	H4820	H3808			H3808				

Wameliweka kaburi lake pamoja nawahalifu, kwa utajiri wa mtu katika kifo chake ingawa hakuwa na vurugu wala udanganyifu wowote katika mdomo wake.

אָשָׁם	תָּשִׂים	אִם־	חֻלִּי	דַּכְּאוֹ	חָפֵץ	וַיהוָה			10
sadaka–ya–hatia	utaweka	ikiwa–	kumfanya–mgonjwa	kumpondaa	alipenda	Na–Yahwe			
H0817				H1792		H3068			
בְּיָדוֹ	יְהוָה	וְחֵפֶץ	יָמִים	יַאֲרִיךְ	זֶרַע	יִרְאֶה	נַפְשׁוֹ		
mkononi–mwake	Yahwe	na–mapenzi–ya–	siku	atarefusha	uzao	ataona	nafsi–yake		
H3027	H3068	H2656	H3117	H0748	H2233	H7200	H5315		
יִצְלָח׃									
yatafanikiwa									

Lakini yalikuwa ni mapenzi ya Yahwe kumponda yeye na kumfanya yeye apone. Alipoyafanya maisha yake kuwa sadaka kwa ajili ya dhambi, ataona watoto wake, ataongeza siku zao, na mapenzi ya Yahwe yatatimizwa kupitia yeye.

יַצְדִּיק	בְּדַעְתּוֹ	יִשְׂבָּע	יִרְאֶה	נַפְשׁוֹ	מֵעֲמַל				11
atahesabiwa–haki	kwa–ujuzi–wake	ataridhika	ataona	nafsi–yake	Kutoka–taabu–ya–				
H6663	H1847	H7646	H7200	H5315	H5999				
יִסְבֹּל׃	הוּא	וַעֲוֹנָתָם	לָרַבִּים	עַבְדִּי	צַדִּיק				
atabeba	yeye	na–dhambi–zao	wengi	mtumishi–wangu	mwenye–haki				
H5445	H1931	H5771		H5650	H6662				

Baada ya mateso ya maisha yake, ataona mwanga na ataridhika kwa maarifa yake.

יְחַלֵּק	עֲצוּמִים	וְאֶת־	בָּרַבִּים	לוֹ	אַחַלֵּק־	לָכֵן			12
atagawana	wenye–nguvu	na–pamoja–na–	miongoni–mwa–wengi	yeye	nitamgawia–	Kwa–hiyo			
	H6099	H0854							
פֹּשְׁעִים	וְאֶת־	נַפְשׁוֹ	לַמָּוֶת	הֶעֱרָה	אֲשֶׁר	תַּחַת	שָׁלָל		
wakosaji	na–pamoja–na–	nafsi–yake	kwa–kifo	alimimina	ambayo	kwa–sababu	nyara		
H6586	H0854	H5315	H4194	H6168		H8478	H7998		
ס	יַפְגִּיעַ׃	וְלַפֹּשְׁעִים	נָשָׂא	רַבִּים	חֵטְא־	וְהוּא	נִמְנָה		
s	aliombea	na–kwa–wakosaji	alibeba	wengi	dhambi–ya–	na–yeye	alihesabiwa		
	H6293	H6586	H5375		H2399	H1931	H4487		

Hivyo basi Je ninaweza kumpa yeye sehemu yake miongoni mwa wengi, naye atatawnya mateka kwa wengi, kwa sababu amejionyesha yeye mwenye kwenye kifo na amehesabiwa na wahalifu. Amezaa dhambi za wengi na kufanya maombolezo kwa wahalifu.

Chapter 54

1	רָנִּי	Imba	עֲקָרָה	tasa	usiye-	זָּאָה	zaa	פִּצְחִי	paza-sauti	רִנָּה	wimbo	וְצַהֲלִי	na-piga-kelele	לֹא־	usiye-	חָלָה	umia-kuzaa
											H7440			H3808			
								H6476									
						H3205											
			H6135		H3808												

כִּי־	kwa-kuwa-	רַבִּים	wengi	בְּנֵי־	watoto-wa-	שׁוֹמֵמָה	aliyeachwa	מִבְּנֵי	kuliko-watoto-wa-	בְּעוּלָה	aliye-na-mume	אָמַר	asema	יְהוָה׃	Yahwe
						H8074				H1166		H0559		H3068	

''Imba, ewe mwanamke tasa, ewe ambaye haujazaa; imba wimbo kwa furaha na lia kwa nguvu ewe ambaye hujapata uchungu wa kuzaa. Maana watoto walio katika ukiwa ni wengi kuliko watoto wa wanawake waliolewa,'' asema Yahwe.

2	וְהַרְחִיבִי	Panua	מְקוֹם	nafasi-ya-	אָהֳלֵךְ	hema-yako	וִירִיעוֹת	na-mapazia-ya-	מִשְׁכְּנוֹתָיִךְ	makazi-yako	יַטּוּ	yatandazwe	אַל־	usi-	תַּחְשֹׂכִי	zuie
	H7337		H4725		H0168		H3407		H4908		H5186		H0408		H2820	

הַאֲרִיכִי	refusha	מֵיתָרַיִךְ	kamba-zako	וִיתֵדֹתַיִךְ	na-vigingi-vyako	חַזָּקִי׃	viimarishe
H0748		H4340		H3489		H2388	

Fanya hema lako kuwa kubwa na tawanya mapazia mbali, sio kidogo; nyoosha kamba zako na imarisha vigingi vyako.

3	כִּי־	Kwa-kuwa-	יָמִין	kulia	תִּפְרֹצִי	utaenea	וּשְׂמֹאול	na-kushoto	זַרְעֵךְ	na-uzao-wako	גּוֹיִם	mataifa	יִירָשׁ	utarithi	וְעָרִים	na-miji
			H3225		H6555		H8040		H2233				H3423			

נְשַׁמּוֹת	iliyoharibiwa	יוֹשִׁיבוּ׃	watakaa
H8074		H3427	

Maana utawanjwa katika mkono wa kulia na wa kushoto, na ukoo wako utashinda mataifa na kuwapatia miji iliyo na ukiwa.

4	אַל־	Usi-	תִּירְאִי	ogope	כִּי־	kwa-kuwa-	לֹא	huta-	תֵּבוֹשִׁי	aibishwa	וְאַל־	na-usi-	תַּכְלְמִי	fedheheke	כִּי	kwa-kuwa	לֹא	huta-	תַּחְפִּירִי	tahayarika
	H0408		H3372			H3808			H0954		H0408		H3637				H3808		H2659	

כִּי	kwa-kuwa	בָּשֶׁת	aibu-ya-	עֲלוּמַיִךְ	ujana-wako	תִּשְׁכָּחִי	utasahau	וְחֶרְפַּת	na-fedheha-ya-	אַלְמְנוּתָיִךְ	ujane-wako	לֹא	huta-	תִזְכְּרִי־	kumbuka-	
		H1322		H5934		H7911		H2781		H0491		H3808		H2142		

עוֹד׃	tena
H5750	

Usiogope maana hautahaibika, wala kukatishwa tamaa maana hautapatwa na aibu; hutasahau aibu ya ujana wako na aibu ya kutelekezwa.

5	כִּי	Kwa-kuwa	בְּעָלַיִךְ	Mwenzi-wako	עֹשַׂיִךְ	Muumba-wako	יְהוָה	Yahwe	צְבָאוֹת	wa-majeshi	שְׁמוֹ	jina-lake	וְגֹאֲלֵךְ	na-Mkombozi-wako
		H1166					H3068				H8034			

יִקָּרֵא׃	ataitwa	הָאָרֶץ	yote	כָּל־	nchi-	אֱלֹהֵי	Mungu-wa-	יִשְׂרָאֵל	Israeli	קְדוֹשׁ	Mtakatifu-wa-
H7121		H0776		H3605		H0430		H3478		H6918	

Maana Muumba ni mume wako; Yahwe wa majeshi ndilo jina lake. Mtakatifu wa Israeli yeye ni mkombozi wenu; anaitwa Mungu wa nchi yote.

יְהוָה	קְרָאָךְ	רוּחַ	וַעֲצוּבַת	עֲזוּבָה	כְּאִשָּׁה	כִּי־	6
Yahwe	amekuita	roho	na–mwenye–huzuni–ya–	aliyeachwa	kama–mwanamke	Kwa–kuwa–	
H3068	H7121	H7307			H0802		

אֱלֹהָיִךְ׃	אָמַר	תִּמָּאֵס	כִּי	נְעוּרִים	וְאֵשֶׁת	
Mungu–wako	asema	anakataliwa	wakati	ujana	na–mke–wa–	
H0430	H0559				H0802	

Yahwe anakuita wew urudi kama mwanamke aliyetelekezwa na mwenye roho ya huzuni, kama mwanamke mdogo aliyeolewa na kukataliwa, asema Mungu.

אֲקַבְּצֵךְ׃	גְּדֹלִים	וּבְרַחֲמִים	עֲזַבְתִּיךְ	קֶטֶן	בְּרֶגַע	7
nitakukusanya	kuu	na–kwa–huruma	nilikuacha	mfupi	Kwa–wakati	
H6908					H7281	

''Kwa kipindi kifupi nimewatelekeza ninyi, lakini kwa huruma kubwa nitawakusanya ninyi.

וּבְחֶסֶד	מִמֵּךְ	רֶגַע	פָּנַי	הִסְתַּרְתִּי	קֶצֶף	בְּשֶׁצֶף	8
na–kwa–fadhili–ya–	kutoka–kwako	wakati	uso–wangu	niliuficha	ghadhabu	Kwa–mafuriko–ya–	
		H7281	H6440	H5641		H8241	

ס	יְהוָה׃	גֹּאֲלֵךְ	אָמַר	רִחַמְתִּיךְ	עוֹלָם	
s	Yahwe	Mkombozi–wako	asema	nimekuhurumia	milele	
	H3068		H0559	H7355	H5769	

Katika gharikia ya hasira nimeuficha uso wangu kwa muda. lakini kwa agano la milele la kuaminika nitakuwa na huruma na ninyi- amesema Yahwe, aliyewakomboa ninyi.

נֹחַ	מֵי־	מֵעֲבֹר	נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר	לִי	זֹאת	נֹחַ	מֵי	כִּי־	9
Nuhu	maji–ya–	kutovuka	niliapa	ambayo	kwangu	hii	Nuhu	maji–ya–	Kwa–kuwa–	
H5146	H4325		H7650			H2063	H5146	H4325		

בָּךְ׃	וּמִגְעָר־	עָלַיִךְ	מִקְצֹף	נִשְׁבָּעְתִּי	כֵּן	הָאָרֶץ	עַל־	עוֹד
wewe	na–kutokukemea–	juu–yako	kutokukasirika	nimeapa	hivyo	ardhi	juu–ya–	tena
	H1605		H7107	H7650		H0776		H5750

Maana haya ni kama Nuhu kwangu: kama nilivyoapa maji ya Nuhu hayuatapita tena katika nchi, Hivyo nimeapa kwama sitapatwa na hasira na ninyi wala kuwakemea ninji.

מֵאִתָּךְ	וְחַסְדִּי	תְּמוּטֶנָה	וְהַגְּבָעוֹת	יָמוּשׁוּ	הֶהָרִים	כִּי	10
kutoka–kwako	na–upendo–wangu	vitatetemeka	na–vilima	yataondoka	milima	Kwa–kuwa	
H0854		H4131	H1389	H4185	H2022		

מְרַחֲמֵךְ	אָמַר	תָּמוּט	לֹא	שְׁלוֹמִי	וּבְרִית	יָמוּשׁ	לֹא־	
Mwenye–kukuhurumia	asema	tetemeka	halita–	amani–yangu	na–agano–la–	ondoka	hauta–	
H7355	H0559	H4131	H3808	H7965	H1285	H4185	H3808	

ס	יְהוָה׃	
s	Yahwe	
	H3068	

Japo milima yaweza kuanguka na vilima vyaweza kutikiswa, japo uimara wa pendo langu hautageuka nyuma kutoka kwenu, wala agano langu la amani kutikiswa- asema Yahwe, Yeye mwenye huruma juu yenu.

מְרֻבָּיִן	אָנֹכִי	הִנֵּה	גָּחָמָה	לֹא	סֹעֲרָה	עֲנִיָּה	11
nitaweka	mimi	tazama	farijiwa	usiye–	uliochapwa–na–dhoruba	Mwenye–taabu	
H7257	H0595	H2009	H5162	H3808	H5590	H6041	

בַּסַּפִּירִים׃	וְיִסַּדְתִּיךְ	אַבְנַיִךְ	בַּפּוּךְ
kwa–yakuti–samawi	na–nitakuweka–msingi	mawe–yako	kwa–antimoni
H5601	H3245	H0068	H6320

Wanaotaabika, wanaopitia dhoruba na wasio na faraja, tazama, nitaweka lami kwa rangi nzuri, na kuweka misingi kwa yakuti.

אֶקְדַּח	לְאַבְנֵי	וּשְׁעָרַיִךְ	שִׂמְשֹׁתַיִךְ	כָּדְכֹד	וְשַׂמְתִּי	12
akiki	kwa–mawe–ya–	na–malango–yako	madirisha–yako	almasi	Na–nitafanya	
H0688	H0068	H8179	H8121	H3539		

חֶפֶץ׃	לְאַבְנֵי־	גְּבוּלֵךְ	וְכָל־
thamani	kwa–mawe–ya–	yote	na–mipaka–yako–
H2656	H0068	H1366	H3605

Nitaufanya mnara wa akiki na lango yake ya almasi na kuta zake za nje ni za mawe mazuri.

בָּנָיִךְ׃	שְׁלוֹם	וְרַב	יְהוָה	לִמּוּדֵי	בָּנַיִךְ	וְכָל־	13
watoto–wako	amani–ya–	na–kubwa	Yahwe	watafundishwa–na–	wote	Na–watoto–wako–	
	H7965		H3068	H3928		H3605	

Na watoto wako wote watafundishwa na Yahwe; na amani ya watoto wako itakuwakubwa.

תִּירָאִי	לֹא	כִּי־	מֵעֹשֶׁק	רַחֲקִי	תִּכּוֹנָנִי	בְּצְדָקָה	14
ogopa	huta–	kwa–kuwa–	udhalimu	kuwa–mbali–na–	utasimamishwa	Kwa–haki	
H3372	H3808		H6233	H7368		H6666	

אֵלָיִךְ׃	תִּקְרַב	לֹא־	כִּי	וּמִמְּחִתָּה
kwako	karibia	haita–	kwa–kuwa	na–kutoka–hofu
H0413	H7126	H3808		H4288

Katika haki nitakuanzisha tena. Hautaona dhiki tena, maana hautaogopa, na hakuna kitu cha kutisha kitakachokuja karibu yako.

אִתָּךְ	גָּר	מִי־	מֵאוֹתִי	אֶפֶס	יָגוּר	גּוֹר	הֵן	15
nawe	anayeungana	yeyote–	kutoka–kwangu	lakini–si	wataungana	hakika	Tazama	
H0854		H4310	H0853				H2005	

יִפֹּל׃	עָלַיִךְ
ataanguka	juu–yako
H5307	

Tazama, ikiwa yeyote atakaye koroga matatizo, hayatako kwangu; yeyote atakaye changanya matatizo pamaoja na wewe ataanguka kwa kishindo.

פֶּחָם	בְּאֵשׁ	נֹפֵחַ	חָרָשׁ	בָּרָאתִי	אָנֹכִי	(הִנֵּה)	[הן]	16
makaa	kwenye–moto–wa–	anayepuliza	mhunzi	nimeumba	mimi	Tazama	k	
H6352	H0784	H5301	H2796		H0595	H2009	H2005	

לְהַכְבִּל׃	מַשְׁחִית	בָּרָאתִי	וְאָנֹכִי	לְמַעֲשֵׂהוּ	כְּלִי	וּמוֹצִיא
kuharibu	mharibifu	nimeumba	na–mimi	kwa–kazi–yake	silaha	na–anayetoa
	H7843		H0595	H4639	H3627	H3318

Tazama, nimemumba fundi, anayepuliza makaa yanayoungua na na kuanda a silsha kama kazi yake, na nimemumba mharibifu ili awaharibu.

תָּקוּם־	לָשׁוֹן	וְכָל־	יִצְלָח	לֹא	עָלַיִךְ	יוּצַר	כְּלִי	כָּל־	17
unaosimama–	ulimi	na–kila–	fanikiwa	haitafanikiwa	dhidi–yako	inayofanywa	silaha	Kila–	
	H3956	H3605		H3808		H3335	H3627	H3605	

וְצִדְקָתָם	יְהוָה	עַבְדֵי	נַחֲלַת	זֹאת	תַּרְשִׁיעִי	לַמִּשְׁפָּט	אִתָּךְ
na–haki–yao	Yahwe	watumishi–wa–	urithi–wa–	hii	utaushutumu	katika–hukumu	dhidi–yako
H6666	H3068	H5650	H5159	H2063	H7561	H4941	H0854

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	מֵאִתִּי
s	Yahwe	asema–	kutoka–kwangu
	H3068	H5002	H0854

Hakuna silaha iliyotengenezwa dhidi yako ikafanikiwa; na utamlaani kila mmjoa anayekutusi wewe. Huu ndio urithi wa watumishi wa Yahwe, na uthibitisho wake kutoka kwangu- Hili ndilo tamko la Yahwe."

Chapter 55

לְכוּ	כָּסֶף	לוֹ	אֵין־	וַאֲשֶׁר	לַמַּיִם	לְכוּ	צְמֵא	כָּל־	הוֹי	1
njooni	fedha	yeye	hana–	na–yeyote–ambaye	kwa–maji	njooni	mwenye–kiu	kila–	Lo	
H3212	H3701		H0369		H4325	H3212	H6771	H3605	H1945	

וְחָלָב׃	יַיִן	מְחִיר	וּבְלוֹא	כֶּסֶף	בְּלוֹא־	שִׁבְרוּ	וּלְכוּ	וֶאֱכֹלוּ	שִׁבְרוּ
na–maziwa	mvinyo	bei	na–bila	fedha	bila–	nunueni	na–njooni	na–kuleni	nunueni
H2461	H3196	H4242	H3808	H3701	H3808	H7666	H3212	H0398	H7666

''Njooni, kila aliye na kiu, njooni kwenye maji! na ewe usio na pesa, njoo, ununua na ule! Njoo, nunua mvinyo na maziwa pasipo pesa na pasipo gharama.

									2
שִׁמְעוּ	לְשָׂבְעָה	בְלוֹא	וִיגִיעֲכֶם	לֶחֶם	בְּלוֹא־	כֶּסֶף	תִּשְׁקְלוּ־	לָמָּה	
sikilizeni	kushibisha	kwa–si	na–kazi–yenu	mkate	kwa–si–	fedha	mnapima–	Kwa–nini	
H8085	H7654	H3808	H3018	H3899	H3808	H3701	H8254	H4100	

נַפְשְׁכֶם׃	בַּדָּשֶׁן	וְתִתְעַנַּג	טוֹב	וְאִכְלוּ־	אֵלַי	שִׁמְעוּ	
nafsi–yenu	kwa–unono	na–itajifurahisha	kilicho–chema	na–kuleni–	kwangu	kwa–makini	
H5315	H1880	H6026		H0398	H0413	H8085	

Kwa nini tunapima fedha kwa kitu ambacho sio mkate? na kufanya kazi isiyoridhisha? Nisikilizeni mimi kwa makini na ule kilicho kizuri, na kujifurahisha mwenyewe kwa unono.

								3
וְאֶכְרְתָה	נַפְשְׁכֶם	וּתְחִי	שִׁמְעוּ	אֵלַי	וּלְכוּ	אָזְנְכֶם	הַטּוּ	
na–nitafanya–nanyi	nafsi–yenu	na–itaishi	sikilizeni	kwangu	na–njooni	sikio–lenu	Tegeni	
H3772		H2421	H8085	H0413	H3212	H0241	H5186	

הַנֶּאֱמָנִים׃	דָּוִד	חַסְדֵי	עוֹלָם	בְּרִית	לָכֶם
za–kuaminika	Daudi	fadhili–za–	milele	agano–la–	nanyi
H0539	H1732		H5769	H1285	

Jeuzeni masikio yenu, na mje kwangu! Sikiliza, iliuweze kuishi! Nitafanya agano ya milele na ninyi; pendo langu la kuaminika nililomuhaidi Daudi.

							4
לְאֻמִּים׃	וּמְצַוֵּה	נָגִיד	נְתַתִּיו	לְאוּמִּים	עֵד	הֵן	
kwa–mataifa	na–amri	kiongozi	nimemfanya	kwa–mataifa	shahidi	Tazama	
H3816	H6680	H5057	H5414	H3816	H5707	H2005	

Tazama, nimwemuweka yeye kama shahidi kwa mataifa, kama kiongozi na kamanda wa watu.

										5
יָרוּצוּ	אֵלֶיךָ	יְדָעוּךָ	לֹא־	וְגוֹי	תִּקְרָא	תֵּדַע	לֹא־	גּוֹי	הֵן	
watakimbia	kwako	kujua	lisilo–	na–taifa	utaita	jua	usilo–	taifa	Tazama	
H7323	H0413	H3045	H3808		H7121	H3045	H3808		H2005	

פְּאֵרְךָ׃	כִּי	יִשְׂרָאֵל	וְלִקְדוֹשׁ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	לְמַעַן	
amekutukuza	kwa–kuwa	Israeli	na–kwa–Mtakatifu–wa–	Mungu–wako	Yahwe	kwa–ajili–ya–	
		H3478	H6918	H0430	H3068	H4616	

ס
s

Tazama, utaliita taifa ambalo haulijui; na taifa ambalo halikujui wewe litakukimbilia wewe kwa sababu wewe ni Yahwe Mungu wao, Mtakatifu wa Israeli, yeye aliyekutukuza wewe.

קָרוֹב׃	בְּהִיוֹתוֹ	קְרָאֻהוּ	בְּהִמָּצְאוֹ	יְהוָה	דִּרְשׁוּ	6
karibu	wakati–yuko	mwiteni	wakati–anapatikana	Yahwe	Mtafuteni	
H7138	H1961	H7121	H4672	H3068	H1875	

Mtafuteni Yahwe maana anapatikana; muiteni yeye maana yu karibu.

יְהוָה	אֶל־	וְיָשָׁב	מַחְשְׁבֹתָיו	אָוֶן	וְאִישׁ	דַּרְכּוֹ	רָשָׁע	יַעֲזָב	7
Yahwe	kwa-	na-arudi	mawazo-yake	uovu	na-mtu-wa-	njia-yake	mwovu	Aache	
H3068	H0413	H7725	H4284	H0205	H0376	H1870	H7563		

לְסִלְוֹחַ׃	יַרְבֶּה	כִּי־	אֱלֹהֵינוּ	וְאֶל־	וְיַרַחֲמֵהוּ
kusamehe	atazidisha	kwa-kuwa-	Mungu-wetu	na-kwa-	na-atamhurumia
H5545			H0430	H0413	H7355

Tuwaache waovu waziache njia zao, na mtu mwenye dhambi mawazo yake. Muache yeye arudi kwa Yahwe, na atamuhurumia yeye, na kwa Mungu wetu, yeye ambaye atamsamehe huyo kwa wingi.

יְהוָה׃	נְאֻם	דְּרָכָי	דַּרְכֵיכֶם	וְלֹא	מַחְשְׁבֹתֵיכֶם	מַחְשְׁבֹתַי	לֹא	כִּי	8
Yahwe	asema	njia-zangu	njia-zenu	na-si	mawazo-yenu	mawazo-yangu	si	Kwa-kuwa	
H3068	H5002	H1870	H1870	H3808	H4284	H4284	H3808		

Maana mawazo yangu sio mawazo yenu, wala njia zangu sio njia zenu- Hili ni tamko la Yahwe-

מִדַּרְכֵיכֶם	דְּרָכַי	גָּבְהוּ	כֵּן	מֵאֶרֶץ	שָׁמַיִם	גָּבְהוּ	כִּי־	9
kuliko-njia-zenu	njia-zangu	ziko-juu	hivyo	kuliko-ardhi	mbingu	ziko-juu	Kwa-kuwa-	
H1870	H1870	H1361		H0776	H8064	H1361		

מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם׃	וּמַחְשְׁבֹתָי
kuliko-mawazo-yenu	na-mawazo-yangu
H4284	H4284

maana kama vile mbingu zilivyo juu kuliko nchi, hivyo ndivyo njia zangu zilivyo juu kuliko njia zenu, na mawazo yangu kuliko mawazo yenu.

יָשׁוּב	לָא	וְשָׁמָּה	הַשָּׁמַיִם	מִן־	וְהַשֶּׁלֶג	הַגֶּשֶׁם	יֵרֵד	כַּאֲשֶׁר	כִּי	10
rudi	hai-	na-huko	mbingu	kutoka-	na-theluji	mvua	inashuka	kama-vile	Kwa-kuwa	
H7725	H3808	H8033	H8064		H7950	H1653	H3381			

זֶרַע	וְנָתַן	וְהִצְמִיחָהּ	וְהוֹלִידָהּ	הָאָרֶץ	אֶת־	הִרְוָה	אִם־	כִּי
mbegu	na-kutoa	na-kuichipusha	na-kuifanya-izae	ardhi	ile-	imeloweka	ikiwa-	isipokuwa
H2233	H5414	H6779	H3205	H0776	H0853	H7301		

לָאֹכֵל׃	וְלֶחֶם	לַזֹּרֵעַ
kwa-mlaji	na-mkate	kwa-mpanzi
H0398	H3899	H2232

Maana kama mvua na theluji zishukavyo chini kutoka mbinguni na hazirudi tena pale isipokuwa kueneza nchi na kufanya uzalishaji na chipukizi na kutoa mbegu kwa wakulima waliopanda na mkate kwa walaji,

אֵלַי	יָשׁוּב	לֹא־	מִפִּי	יֵצֵא	אֲשֶׁר	דְּבָרִי	יִהְיֶה	כֵּן	11
kwangu	rudi	halita-	kinywani-mwangu	linatoka	ambalo	neno-langu	litakuwa	Hivyo	
H0413	H7725	H3808	H6310	H3318		H1697	H1961		

אֲשֶׁר	וְהִצְלִיחַ	חָפַצְתִּי	אֲשֶׁר	אֶת־	עָשָׂה	אִם־	כִּי	רֵיקָם
kile-ambacho	na-limefanikiwa	nimekusudia	ambalo	lile-	limefanya	ikiwa-	isipokuwa	tupu
				H0853				H7387

שְׁלַחְתִּיו׃
niliituma
H7971

hivyo neno langu litakuwa linalotoka kwenye mdomo wangu: halitanirudia tena mimi bure, Lakini itatimiza lilie nililokusudia, na litatimiza lile nililolituma.

יִפְצְחוּ וְהַגְּבָעוֹת הֶהָרִים תִּובָלֻון וּבְשָׁלֹום תֵּצְאוּ בְּשִׂמְחָה כִּי־ 12
vitapasuka na–vilima milima mtaongozwa na–kwa–amani mtatoka kwa–furaha Kwa–kuwa–
H6476 H1389 H2022 H2986 H7965 H3318 H8057

כָף׃ יִמְחֲאוּ־ הַשָּׂדֶה עֲצֵי וְכָל־ רִנָּה לִפְנֵיכֶם
makofi yatapiga– shamba yote–ya– na–miti– wimbo mbele–yenu
H3709 H4222 H6086 H3605 H7440 H6440

Maana utakwenda nje katika furaha na utaongozwa kwa amani; Milima na vilima vitapaza sauti kwa furaha mbele yako, na miti yote shambani itapiga makofi.

הֲדַס יַעֲלֶה הַסִּרְפָּד)וְתַחַת( ]תחת[בְּרֹושׁ יַעֲלֶה הַנַּעֲצוּץ תָּחַת 13
mhadasi utamea gugu na–badala–ya– k mberoshi utamea mwiba Badala–ya–
H1918 H5927 H5636 H8478 H8478 H1265 H5927 H5285 H8478

ס יִכָּרֵת׃ לְאֹות עֹולָם יִהְיֶה וְלֹא לַיהוָה לְשֵׁם לְאֹות עוֹלָם לֹא
s katiliwa–mbali kwa–ishara–ya– milele ambayo–haita– kwa–Yahwe kwa–jina kwa–ishara–ya– milele ambayo–haita–
H3772 H0226 H5769 H3808 H3068 H8034 H0226 H5769 H3808

Badala ya miiba ya porini, misonobari itakuwa; na badala ya mbigiri, mihadasi inaota, na itakuwa kwa Yahwe, maana jina lake, ni kama alama ya milele ambayo haiwezi kuondolewa.''

Chapter 56

קְרֹובָה כִּי־ צְדָקָה וַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט שִׁמְרוּ יְהוָה אָמַר כֹּה 1
karibu kwa–kuwa– haki na–fanyeni hukumu shikeni Yahwe asema Hivyo
H7138 H6666 H4941 H8104 H3068 H0559 H3541

לְהִגָּלֹות׃ וְצִדְקָתִי לָבֹוא יְשׁוּעָתִי
kufunuliwa na–haki–yangu kuja wokovu–wangu
H1540 H6666 H0935 H3444

Yahwe asema hivi, ''Fanyeni yaliyo sahihi, fanyeni yaliyo ya haki; maana wakovu wangu u karibu, na haki yangu inakaribia kujidhihirisha.

שֹׁמֵר בֹּה יַחֲזִיק אָדָם וּבֶן־ זֹאת יַעֲשֶׂה־ אֱנוֹשׁ אַשְׁרֵי 2
anayeshika hili anayeshikilia binadamu na–mwana–wa– hili anayefanya– mtu Heri
H8104 H2388 H0120 H2063 H0582 H0835

ס רָע׃ כָּל־ מֵעֲשׂוֹת יָדֹו וְשֹׁמֵר מֵחַלְלֹו שַׁבָּת
s uovu kila– kutofanya mkono–wake na–anayeshika asiivunje sabato
H3605 H3027 H8104 H7676

Abarikiwe mtu yule ataendae haya, anayeyashika sana. Anaifuata sabato, na haitii unajisi, azuiaye mkono wake usitende maovu.''

הַבְדֵּל לֵאמֹר יְהוָה אֶל־ הַנִּלְוָה בֶּן־ יֹאמַר וְאַל־ 3
hakika– akisema Yahwe na– aliyeungana–na– mgeni mwana–wa– seme Na–asi–
H0914 H0559 H3068 H0413 H5236 H1121 H0559 H0408

יָבֵשׁ׃ עֵץ אֲנִי הֵן סָרִיס יֹאמַר וְאַל־ עָמֹו מֵעַל יְהוָה יַבְדִּילַנִי
mkavu mti mimi tazama towashi seme na–asi– watu–wake kutoka Yahwe atanitenga
H3002 H6086 H0589 H2005 H5631 H0559 H0408 H5971 H4480 H3068 H0914

ס
s

Usimuache mgeni yeyote aliyekuwa mfuasi wa Yahwe aseme, "Yahwe atahakikisha ananiondoa kwa watu wake." Toashi ataweza kusema, "tazama, mimi ni mti mkavu."

כִּי־	וְכָה	אָמַר	יְהוָה	לַסָּרִיסִים	אֲשֶׁר	יִשְׁמְרוּ	אֶת־	שַׁבְּתוֹתַי	4
Kwa–kuwa–	hivyo	asema	Yahwe	kwa–matowashi	ambao	wanashika	zile–	sabato–zangu	
	H3541	H0559	H3068	H5631		H8104	H0853	H7676	

וּבָחֲרוּ	בַּאֲשֶׁר	חָפָצְתִּי	וּמַחֲזִיקִים	בִּבְרִיתִי׃	
na–kuchagua	kile–ambacho	ninakipendea	na–wanaoshikilia	agano–langu	
H0977			H2388	H1285	

Yahwe asema hivi, kwa matoashi wanaoitimiza sabato yangu huchagua mambo yanayonipendeza mimi, na hushika kwanza agano langu,

טוֹב	וְשֵׁם	יָד	וּבְחוֹמֹתַי	בְּבֵיתִי	לָהֶם	וְנָתַתִּי			5
zuri	na–jina	ukumbusho	na–ndani–ya–kuta–zangu	nyumbani–mwangu	wao	Na–nitawapa			
	H8034	H3027	H2346			H5414			

יִכָּרֵת׃	לְאֹ	אֲשֶׁר	לוֹ	אֶתֵּן־	עוֹלָם֙	שֵׁם	וּמִבָּנוֹת	מִבָּנִים
katiliwa–mbali	halita–	ambalo	wao	nitawapa–	la–milele	jina	na–kuliko–binti	kuliko–wana
H3772	H3808			H5414	H5769	H8034	H1323	

ס
s

kwao nitaiweka nyumba yangu na ndani ya kuta zangu kumbukumbu ambayo ni kubwa kuliko kuwa na vijana na mabinti. Nitawapa kumbumbu ya milele ambalo halitaondolewa.

אֶת־	וּלְאַהֲבָה֙	לְשָׁרְתוֹ֙	יְהוָה֙	עַל־	הַנִּלְוִים	הַנֵּכָר	וּבְנֵי		6
jina–	na–kupenda	kumtumikia	Yahwe	na–	wanaoungana–na–	wageni	Na–wana–wa–		
H0853	H0157	H8334	H3068			H5236			

וּמַחֲזִיקִים	מֵחַלֵּל֔וֹ	שַׁבָּת֙	שֹׁמֵ֣ר	כָּל־	לַעֲבָדִ֑ים	לוֹ	לִהְיוֹת֙	יְהוָ֔ה	שֵׁם
na–wanaoshikilia	asiivu–nje	sabato	anayeshika	kila–	watumishi	kwake	kuwa	Yahwe	la–
H2388		H7676	H8104	H3605	H5650		H1961	H3068	H8034

בְּבְרִיתִֽי׃
agano–langu
H1285

Pia wageni ambao wataungana wenyewe kwa Yahwe- kwa ajili ya kumtumikia yeye, na yeye alipendae jina la Yahwe, kumuabudu yeye, na kila anayeheshimu sabato na wale wanoitunza isitiwe najisi, na wale walishikao agano langu

בְּבֵית	וְשִׂמַּחְתִּים֙	קָדְשִׁ֔י	הַר	אֶל־	וַהֲבִיאוֹתִ֖ים				7
katika–nyumba–ya–	na–kuwafurahisha	mtakatifu–wangu	mlima	kwa–	Na–nitawaleta				
	H8055	H6944	H2022	H0413	H0935				

עַל־	לְרָצ֣וֹן	וְזִבְחֵיהֶם֙	עוֹלֹתֵיהֶ֔ם	תְּפִלָּתִ֑י	
juu–ya–	kwa–kukubalika	na–dhabihu–zao	sadaka–zao–za–kuteketezwa	maombi–yangu	
	H7522	H2077		H8605	

לְכָל־	יִקָּרֵ֣א	תְּפִלָּה֔	בֵּית־	בֵּיתִ֖י	כִּי	מִזְבְּחִ֑י	
kwa–mataifa–	itaitwa	maombi	nyumba–ya–	nyumba–yangu	kwa–kuwa	madhabahu–yangu	
H3605	H7121	H8605				H4196	

הָעַמִּֽים׃
yote

nitawaleta katika mlima wangu mtakatifu na kuwafaya muwe na furaha katika nyumba yangu ya maombi; matoleo na sadaka zenu zitakubalika katika mathebau yangu. Maana nyumba yangu itaitwa nyumba ya maombi kwa mataifa yote.

עָלָיו	אַקַבֵּץ	עֹוד	יִשְׂרָאֵל	נִדְחַי	מְקַבֵּץ	יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם	8
kwake	nitakusanya	tena	Israeli	waliofukuzwa–wa–	anayekusanya	Yahwe	Bwana	Asema	
	H6908	H5750	H3478		H6908	H3069	H0136	H5002	

לְנִקְבָּצָיו׃
kwa–waliokusanywa–wake
H6908

Hili ni tamko la Yahwe, anayewakusanya watu wenye ukiwa katika Israeli- nitaendelea kuwakusanya wenginwe ili kuwaongeza wao.''

ס	בַּיְעַר׃	חַיְתוֹ	כָּל־	לֶאֱכֹל	אֻתָּיוּ	שָׁדָי	חַיְתוֹ	כֹּל	9
s	msitu	wote–wa–	wanyama–	kula	njooni	shamba	wanyama–wa–	Kila–	
			H3605	H0398	H0857			H3605	

Enyi nyote wanyama pori mlioko porini, njooni na mle, enyi wanyama mlioko msituni, Walinzi wao wote ni vipofu, hawaelewi.

יוּכְלוּ	לֹא	אִלְּמִים	כְּלָבִים	כֻּלָּם	יָדָעוּ	לֹא	כֻּלָּם	עִוְרִים	צֹפָּיו(	צפון]	10
weze	hawawezi	bubu	mbwa	wote	kuwa	hawajui	wote	vipofu	walinzi–wake	k	
H3201	H3808	H0483	H3611	H3605	H3045	H3808	H3605	H5787	H6822	H6822	

לָנוּם׃	אֹהֲבֵי	שְׁכָבִים	הֹזִים	לִנְבֹּחַ
kulala	wanapenda	wamelala	wanaota	kubweka
H5123	H0157	H7901	H1957	H5024

Wote ni mbwa wapole ambao hawawezi kubweka. Wanaota, na wanalala chini maana wanapenda kulala.

לֹא	רֹעִים	וְהֵמָּה	שָׂבְעָה	יָדְעוּ	לֹא	נֶפֶשׁ	עַזֵּי־	וְהַכְּלָבִים	11
hawajui	wachungaji	na–wao	kushiba	wa–	hawajui	nafsi	wenye–pupa–ya–	Na–mbwa	
H3808		H1992	H7654	H3045	H3808	H5315	H5794	H3611	

מִקְצֵהוּ׃	לְבִצְעוֹ	אִישׁ	פָּנוּ	לְדַרְכָּם	כֻּלָּם	הָבִין	יָדְעוּ
kutoka–mwisho–wake	kwa–faida–yake	kila–mtu	wamegeuka	kwa–njia–yao	wote	kuelewa	wa–
	H1215	H0376	H6437	H1870	H3605	H0995	H3045

Mbwa wanahamu kubwa; hawajawahi kuridhika; wachungaji wao hawawatambui; wamejeuka katika njia zao wenyewe, kila mmoja ana tamaa kupata faida isiyo yaa haki.

גָּדֹול	מָחָר	יֹום	כָּזֶה	וְהָיָה	שֵׁכָר	וְנִסְבְּאָה	יַיִן	אֶקְחָה־	אֻתָּיוּ	12
kubwa	kesho	siku–ya–	kama–hii	na–itakuwa	kileo	na–tujaze	mvinyo	nitachukua–	Njooni	
	H4279	H3117	H2088	H1961	H7941		H3196	H3947	H0857	

מְאֹד׃	יֶתֶר
sana	zaidi
H3966	

''Njooni, ''Tunywe mvinyo na pombe. Kesho itakuwa kama leo, siku kubwa zaidi ya kipimo.''

Chapter 57

וְאַנְשֵׁי־ לֵב עַל־ שָׁם אִישׁ וְאֵין אָבָד הַצַּדִּיק 1
na–watu–wa moyoni moyoni anayeweka mtu na–hakuna anaangamia mwenye–haki
H0376 H0376 H0369 H0006 H6662

נֶאֱסָף הָרָעָה מִפְּנֵי כִּי־ מֵבִין בְּאֵין נֶאֱסָפִים חֶסֶד
amekusanywa uovu kutokana–na kwamba anayeelewa hakuna wanakusanywa fadhili
H0622 H6440 H0995 H0369 H0622

הַצַּדִּיק׃
mwenye–haki
H6662

Wenye waki watatoweka, lakini hakuna mtu atakayelitia maanani, na watu wa agano la kuaminika wamekusanyika mbali, lakini hakuna mtu anayefahamu kuwa wenye haki wamekusanyika mbali na maovu,.

נְכֹחוֹ׃ הֹלֵךְ מִשְׁכְּבוֹתָם עַל־ נָנוּחוּ שָׁלוֹם יָבוֹא 2
kwa–uadilifu anayeenda vitanda–vyao juu–ya watapumzika amani atakuja
H5228 H1980 H4904 H5117 H7965 H0935

Wameingia katika amani; wamepumzika katika vitanda vyao, wale wanotembea katika haki.

וַתְּזֻנֶּה׃ מְנָאֵף זֶרַע עִנְנָה בְּנֵי הֵנָּה קִרְבוּ־ וְאַתֶּם 3
na–kahaba wa–mzinzi uzao wa–mchawi wana hapa karibieni na–ninyi
H2181 H5003 H2233 H2008 H7126

Lakini njooni hapa, enyi watoto wa wachawi, watoto wa wazinifu na mwanamke anayefanya ukahaba.

הֲלוֹא־ לָשׁוֹן תַּאֲרִיכוּ פֶּה תַּרְחִיבוּ מִי עַל־ תְּתַעֲנָגוּ מִי עַל־ 4
si–ninyi ulimi mnanyoosha mdomo mnapanua nani juu–ya mnajifurahisha nani juu–ya
H3808 H3956 H0748 H6310 H7337 H4310 H6026 H4310

שֶׁקֶר׃ זֶרַע פֶּשַׁע יִלְדֵי־ אַתֶּם
wa–uongo uzao uasi watoto–wa ninyi
H8267 H2233 H6588 H3206

Ni nani mnayemfanyia mzaha? dhidi ya wale wanofungua midomo yao na kutoa nje ndimi zao? Je ninyi sio watoto wa uaasi, watoto wa uongo?

הַיְלָדִים שֹׁחֲטֵי רַעֲנָן עֵץ כָּל־ תָּחַת בָּאֵלִּים הַנָּחָמִים 5
watoto wanaowachinja mbichi mti kila chini–ya katika–mialoni wanaojipasha–moto
H3206 H6086 H3605 H8478 H0410 H2552

הַסְּלָעִים׃ סְעִפֵי תָּחַת בַּנְּחָלִים
miamba nyufa–za chini–ya katika–mabonde
H5553 H5585 H8478

Enyi unaowasha wenywe kwa kulala pamoja chini ya mualoni, kila chini ya mti mbichi, ewe unaeua watoto wako katika mabonde yaliyokauka, chini ya miamba inayoning'inia.

שֶׁפֶךְ לָהֶם נַם־ גּוֹרָלֵךְ הֵם הֵם חֶלְקֵךְ נַחַל בְּחַלְקֵי־ 6
ulimwaga kwao hata ni–kura–yako hizo hizo ni–fungu–lako bonde katika–mawe–laini–ya
H8210 H1992 H1571 H1486 H1992 H1992 H2511

אֲנָחֵם׃ אֵלֶּה הֶעָל מְנָחָה הָעֲלִית נָסֶךְ
nitafarijiwa hizi je–juu–ya sadaka–ya–nafaka ulitoa sadaka–ya–kinywaji
H5162 H0428 H4503 H5927 H5262

Miongoni mwa vitu vilaini katika bonde la mto ni mambo uliyopewa uyafanyie kazi. Ni vitu vya ibada yako. Umemwaga nje kinywaji chako kwao na kutoa sadaka ya mazao. Katika haya mambo Je ninaweza kuwa radhi na mambo haya?

עָלֶ֑יתָ	שָׁם֙	גַּם־	מִשְׁכָּבֵ֣ךְ	שָׁמְתִּ֔	וְנִשָּׂא	גָּבְהַ֖	הַר־	עַל	7
ulipanda	pale	hata	kitanda–chako	umeweka	na–ulioinuliwa	mrefu	mlima	juu–ya	
H5927	H8033	H1571	H4904		H5375	H1364	H2022		

זָּבַ֥ח׃	לִזְבֹּ֖חַ
dhabihu	kutoa–dhabihu
H2077	H2076

Umeandaa kitanda chako juu ya mlima mrefu; pia umeeda pale juu kutoa sadaka.

מֵאַחֲ֣ר	וְהַמְּזוּזָ֔ה	שַׂ֥מְתָּ	זִכְרוֹנֵ֑ךְ	כִּ֚י	מֵאִתִּ֣י	גָלִ֔ית	8
kutoka–kwangu	kwa–sababu	ukumbusho–wako	umeweka	na–mwimo	mlango	na–nyuma–ya	
H0854		H2146		H4201			

אָהַ֖בְתְּ	מֵהֶ֥ם	לָ֛ךְ	וַתִּכְרֶ֥ת־	מִשְׁכָּבֵ֖ךְ	הִרְחַ֣בְתְּ	וַתַּ֤עֲלִי	גִּלִּ֔ית	
ulipenda	nao	nawe	na–ulifanya–agano	kitanda–chako	ulipanua	na–ukapanda	ulifunua	
H0157	H1992		H3772	H4904	H7337	H5927	H1540	

חָזִ֥ית׃	יָ֑ד	מִשְׁכָּ֣ם
uliona	mkono	kitanda–chao
H2372	H3027	H4904

Nyuma ya mlango na mihimili ya milango umeweka ishara zako; umeniweka mimi furagha, umejifunua wewe mwenywe, na kwenda juu; umekifanya kitanda changu kuwa kikubwa. Umefanya agano na wao; ulipenda vitanda vyao; uliona sehemu zao za siri.

וַתִּשְׁלְחִ֔י	רִקַּחְתְּ֖ךְ	וַתַּרְבִּ֑י	בַּשֶּׂ֣מֶן	לַמֶּ֔לֶךְ	וַתָּשָׂרִ֖י	9
na–ukawatuma	manukato–yako	na–ukazidisha	kwa–mafuta	kwa–mfalme	na–ulisafiri	
H7971	H7547		H8081	H4428	H7788	

שְׁאֽוֹל׃	עַד־	וַתַּשְׁפִּ֥ילִי	מֵֽרָח֖ק	עַד־	צִרַ֥יִךְ
Kuzimu	mpaka	na–ukajishusha	mbali	mbali	wajumbe–wako
H7585	H5704	H8213	H7350	H5704	

Ulienda kwa Moleki pamoja na mafuta; umeongeza marashi. Ulimtuma balozi wako mbali sana; Alikwenda chini kuzimu.

יָדֵ֔ךְ	חַיַּ֥ת	נוֹאָ֖שׁ	אָמַ֣רְתְּ	לֹ֑א	יָנַ֣עַתְּ	דַּרְכֵּ֔ךְ	בְּרֹ֣ב		10
ya–mkono–wako	nguvu	haifai	hakusema	hukusema	ulichoka	njia–zako	kwa–wingi–wa		
H3027		H2976	H0559	H3808	H3021	H1870	H7230		

חָלֵ֥ית׃	לֹ֖א	כֵּ֣ן	עַל־	מָצָ֥את
mgonjwa	hukuwa	hivyo	kwa–sababu–ya–hili	ulipata
	H3808			H4672

Ulichoka kwa safari yako ndefu, lakini haukusema, ''Haina matumaini.'' Umeyatafuta maisha katika mkono wako; Hivyo basi haukudhoofika.

לֹ֣א	וְאוֹתִ֔י	תְּכַזֵּ֖בִי	כִּ֑י	וַתִּירְאִ֣י	דָּאֲגַ֔ת	מִ֚י	וְאֶת־		11
hukunikumbuka	na–mimi	unasema–uongo	kwamba	na–kumwogopa	ulimjali	nani	na–nani		
H3808	H0853	H3576		H3372	H1672	H4310	H0853		

מַחְשָׁ֔ה	אֲנִ֖י	הֲל֣וֹא	לִבֵּ֑ךְ	עַל־	שָׂ֥מְתָּ	לֹא־	זָכַ֖רְתְּ	
nilinyamaza	mimi	si	moyoni	moyoni	hukuweka	hukuweka	hukunikumbuka	
H2814	H0589	H3808				H3808	H2142	

תִּירָֽאִי׃	לֹ֣א	וְאוֹתִ֔י	וּמֵעֹלָ֖ם
huniogopi	huniogopi	na–mimi	na–tangu–zamani
H3372	H3808	H0853	H5769

Ni uliyemuogopa? Ni nani uliye muhofia zaidi ambaye aliyekufanya wewe kutenda udanganyifu, kwa wingi namna hiyo ambapo hauwezi kunikumbuka mimi au kufikiria kuhusu mimi? Maana nilikuwa kimya kwa mda mrefu, hauniogopi mimi tena.

וְלֹא	מַעֲשָׂיִךְ	וְאֶת־	צִדְקָתֵךְ	אַגִּיד	אֲנִי	12
na–hayatakufaidi	matendo–yako	na–matendo–yako	uadilifu–wako	nitatangaza	mimi	
H3808	H4639	H0853	H6666	H5046	H0589	

יוֹעִילוּךְ׃
hayatakufaidi
H3276

Nitatangaza matendo haki yako na nitawaambia kila kitu ulichokifanya, lakini hawatakusaidia.

רוּחַ	יִשָּׂא־	כֻּלָּם	וְאֶת־	קִבּוּצַיִךְ	יַצִּילֵךְ	בְּזַעֲקֵךְ	13
upepo	upepo–utawachukua	wote	na–wote	makundi–yako	acheni–wakuokoe	unapopiga–kelele	
H7307	H5375	H3605	H0853	H6899	H5337	H2199	

הַר־	וְיִירַשׁ	אֶרֶץ	יִנְחַל־	בִּי	וְהַחוֹסֶה	הֶבֶל	יִקַּח־
mlima–wangu	na–ataimiliki	nchi	atarithi	kwangu	lakini–anayenipumzikia	ubatili	utawachukua
H2022	H3423	H0776	H5157		H2620	H1892	H3947

קָדְשִׁי׃
mtakatifu
H6944

Utakapolia nje, wacha sanamu ulizozikusnya zikusaidie wewe. Badala yake upepo utavipeperusha vyote, punzi itavipeperusha mbali. Lakini yeye anayenikimbilia mimi atairithi aridhi na atachukua umiliki katika mlima wangu mtakatifu.

מִדָּרֶךְ	מִכְשׁוֹל	הָרִימוּ	דָּרֶךְ	פַּנּוּ־	סְלוּ	סְלוּ־	וְאָמַר	14
kutoka–njiani	kikwazo	ondoeni	njia	tayarisheni	jengeni	jengeni	na–atasema	
H1870	H4383		H1870	H6437	H5549	H5549	H0559	

ס	עַמִּי׃
S	mwa–watu–wangu

Atasema, 'Jenga, jenga! safisha njia! ondoeni vizuizi vyote katika njia ya watu wangu!"

וְקָדוֹשׁ	עַד	שִׁכֵּן	וְנִשָּׂא	רָם	אָמַר	כֹּה	כִּי	15
na–mtakatifu	milele	anayekaa	na–aliyetukuka	aliyeinuliwa	asema	hivi	kwa–sababu	
H6918	H5703	H7931	H5375		H0559	H3541		

וּשְׁפַל־	דַּכָּא	וְאֶת־	אֶשְׁכֹּן	וְקָדוֹשׁ	מָרוֹם	שְׁמוֹ
na–mnyenyekevu	aliyevunjika–moyo	na–pamoja–na	ninakaa	na–mtakatifu	juu	jina–lake
H8217		H0854	H7931	H6918	H4791	H8034

נִדְכָּאִים׃	לֵב	וּלְהַחֲיוֹת	שְׁפָלִים	רוּחַ	לְהַחֲיוֹת	רוּחַ
wa–waliovunjika–moyo	moyo	na–kuhuisha	ya–wanyenyekevu	roho	kuhuisha	wa–roho
H1792		H2421	H8217	H7307	H2421	H7307

Maana yeye allye juu palipoinuka, anayeishi katika uzima wa milele, ambaye jina lake ni mtakatifu, asema hivi, ''Ninaishi mahali pa juu na mahali patakatifu pamoja na yeye pia aliyemnyenyekevu na moyo uliopondeka, ili kuzifufua roho za wanyenyekevu na kufufua mioyo ya wanaojutia.

כִּי־	אֶקְצֹף	לָנֶצַח	וְלֹא	אָרִיב	לְעוֹלָם	לֹא	כִּי	16
kwa–sababu	nitakasirika	daima	na–si–daima	nitashindana	milele	si–milele	kwa–sababu	
	H7107	H5331	H3808	H7378	H5769	H3808		

עָשִׂיתִי׃	אֲנִי	וּנְשָׁמוֹת	יַעֲטֹף	מִלְפָנַי	רוּחַ
niliziumba	mimi	na–nafsi	ingeanguka	kutoka–mbele–yangu	roho
	H0589	H5397		H6440	H7307

Maana sitawahukumu milele, wala sitakuwa na hasira milele, Kisha roho ya mtu itazimia mbele yangu, maisha niliyowafanyia.

17

וְאֶקְצֹף	הַסְתָּר	וְאַכֵּהוּ	קָצַפְתִּי	בִּצְעוֹ	בַּעֲוֹן
na–nikakasirika	nikijificha	na–nikampiga	nilikasirika	wa–uchoyo–wake	kwa–sababu–ya–uovu
H7107	H5641	H5221	H7107	H1215	H5771

לִבּוֹ׃	בְּדֶרֶךְ	שׁוֹבָב	וַיֵּלֶךְ
ya–moyo–wake	kwa–njia	akiasi	na–akaenda
	H1870	H7726	H3212

Kwa sababu ya dhambi ya mapato ya vurugu zake, Nilipatwa na hasira, na nikamuadhibu yeye; niliuficha uso wangu, nilikuwa na hasira, lakini alirudi nyuma katika njia za moyo wake mwenyewe.

18

לוֹ	נְחֻמִים	וַאֲשַׁלֵּם	וְאַנְחֵהוּ	וְאֶרְפָּאֵהוּ	רָאִיתִי	דְּרָכָיו
kwake	faraja	na–nitalipa	na–nitamwongoza	na–nitamponya	nimeziona	njia–zake
	H5150		H5148	H7495	H7200	H1870

וְלַאֲבֵלָיו׃	
na–kwa–waombolezaji–wake	
H0057	

Nimeziona njia zake, lakini nitamponya yeye. Nitamuongoza yeye na kumfariji na kuwashauri wale wanomliliia yeye,

19

לָרָחוֹק	שָׁלוֹם	וְשָׁלוֹם	שְׁפָתָיִם	)נִיב(	נוב[	בּוֹרֵא
kwa–aliye–mbali	amani	amani	la–midomo	(tunda)	tunda	mwumbaji–wa
H7350	H7965	H7965	H8193	H5108	H5108	

וּרְפָאתִיו׃	יְהוָה	אָמַר	וְלַקָּרוֹב
na–nitamponya	Yahwe	asema	na–kwa–aliye–karibu
H7495	H3068	H0559	H7138

na natengeneza tunda la midomo. Amani, amani, kwa wale walio mbali sana na wale walio karibu-asema Yahwe nitawaponya ninyi.

20

יוּכָל	לֹא	הַשְׁקֵט	כִּי	נִגְרָשׁ	כַּיָּם	וְהָרְשָׁעִים
haiwezi	haiwezi	kutulia	kwa–sababu	yenye–dhoruba	kama–bahari	lakini–waovu
H3201	H3808	H8252		H1644	H3220	H7563

וְטִיט׃	רֶפֶשׁ	מֵימָיו	וַיִּגְרְשׁוּ
na–tope	matope	yatoa–nje	na–maji–yake
H2916	H7516	H4325	H1644

Lakini waovu ni kama bahari iliyochafuka, haiwezi kutulia, na maji yake yametanda juu ya matope.

21

ס	לָרְשָׁעִים׃	אֱלֹהָי	אָמַר	שָׁלוֹם	אֵין
S	kwa–waovu	Mungu–wangu	asema	amani	hakuna
	H7563	H0430	H0559	H7965	H0369

Hakuna amani kwa wakosaji asema Mungu."

Chapter 58

1

וְהַגֵּד	קוֹלֶךָ	הָרֵם	כַּשּׁוֹפָר	תַּחְשֵׁךְ	אַל־	בְּגָרוֹן	קְרָא
na–watangazie	sauti–yako	inua	kama–tarumbeta	usiache	usiache	kwa–koo	piga–kelele
H5046			H7782	H2820	H0408	H1627	H7121

חַטֹּאתָם׃	יַעֲקֹב	וּלְבֵית	פִּשְׁעָם	לְעַמִּי
dhambi–zao	ya–Yakobo	na–nyumba	uasi–wao	watu–wangu
	H3290		H6588	

"Lia kwa sauti; usinyamaze. Paza sauti yako juu kama mbiu. Kabiliana na watu wangu wenye uasi, na nyumba ya Yakobo na dhambi zao.

כְּגֹ֥ו	יֶחְפָּצ֖וּן	דִּרְכִ֣י	וְדַ֤עַת	יִדְרֹשׁ֙וּן	יֹ֣ום	יֹ֔ום	וְאֹותִ֥י	2
kama–taifa	wanapenda	njia–zangu	na–kujua	wananitafuta	kwa–siku	siku	na–mimi	
		H1870	H1847	H1875	H3117	H3117	H0853	

יִשְׁאָל֣וּנִי	עָ֔וְבָ	לֹ֣א	אֱלֹהָ֑יו	וּמִשְׁפַּ֤ט	עָשָׂה֙	צְדָקָ֔ה	אֲשֶׁר־
wananiuliza	halikuacha	halikuacha	ya–Mungu–wake	na–hukumu	limefanya	haki	ambalo
H7592		H3808	H0430	H4941		H6666	

יֶחְפָּצ֑וּן׃	אֱלֹהִ֖ים	קִרְבַ֥ת	צֶ֛דֶק	מִשְׁפְּטֵי־
wanapenda	wa–Mungu	ukaribu	za–haki	hukumu
	H0430	H7132	H6664	H4941

Bali wananitafuta mimi kila siku na kufurahia katika maarifa ya njia zangu, kama taifa linalotenda haki na hawakuiacha sheria ya Mungu wao. Wananiuliza mimi kuhusu hukumu ya haki; wamepata furaha katika mawazo yao ya kwa kumkaribia Mungu

תֵּדָ֔ע	וְלֹ֣א	נַפְשֵׁ֑נוּ	עִנִּ֣ינוּ	רָאִ֔ינוּ	וְלֹ֣א	צַמְנ֔וּ	לָמָּה	3
hukujua	na–hukujua	nafsi–zetu	tulijinyenyekeza	hukuona	na–hukuona	tumefunga	kwa–nini	
H3045	H3808	H5315		H7200	H3808	H6684	H4100	

וְכָל־	חֵ֖פֶץ	תִּמְצָא֑וּ־	צֹ֣מְכֶ֔ם	בְּיֹ֥ום	תָּנֵ֖ן		
na–wafanyakazi–wenu–wote	raha	mnapata	ya–kufunga–kwenu	katika–siku	tazama		
H3605	H2656	H4672	H6685	H3117	H2005		

תְּנֹגְּשֽׂוּ׃	עַצְּבֵיכֶֽם
mnawalazimisha	wafanyakazi–wenu
H5065	H6092

Kwa niini tulifunga; walisema, 'Lakini hamkuona hilo? Kwa nini tulijinyenyekeza wenywe, lakini hakutambua?' Tazama, siku ya kufunda kwanu utatafuta furaha yanu mwenyewe na kuwanyanyasa wafanyakazi wenu wote.

לֹא־	רֶ֣שַׁע	בְּאֶגְרֹ֔ף	וּלְהַכֹּ֥ות	תָּצ֖וּמוּ	וּמַצָּ֑ה	לְרִ֣יב	תָּנֵ֔ן	4
msifunge	ya–uovu	kwa–ngumi	na–kupiga	mnafunga	na–ugomvi	kwa–ugomvi	tazama	
H3808	H7562	H0106	H5221	H6684	H4683	H7379	H2005	

קֹולְכֶֽם׃	בַּמָּר֖וֹם	לְהַשְׁמִ֣יעַ	כַּיֹּ֔ום	תָּצ֖וּמוּ
sauti–yenu	juu	kuisikiza	kama–siku–hii	msifunge
	H4791	H8085	H3117	H6684

Tazama, ninyi mnafunga ili muwe wepesi wa kugombana na kupigana, na kupiga kwa ngumi ya uovu wako; haujafunga leo kuifanya sauti yako isikike juu.

נַפְשֹׁ֑ו	אָדָ֔ם	עִנֹּ֖ות	יֹ֣ום	אֶבְחָרֵ֔הוּ	צ֥וֹם	יִהְיֶ֖ה	הֲכָזֶ֔ה	5
nafsi–yake	mtu	ya–kuinyenyekeza	siku	ninayoichagua	saumu	itakuwa	je–kama–hii	
H5315	H0120		H3117	H0977	H6685	H1961	H2088	

צ֔וֹם	תִּקְרָא־	הֲלָזֶ֖ה	יַצִּ֣יעַ	וְאֹ֔פֶר	וְשָׁ֖ק	רֹאשֹׁ֑ו	כְּאֲגֹמֹ֣ן	הֲלָכֹ֖ף
saumu	utaiita	je–hii	kutandika	na–majivu	na–gunia	kichwa–chake	kama–tete	je–kuinamisha
H6685	H7121	H2088	H3331	H0665	H8242		H0100	H3721

לַיהוָֽה׃	רָצ֖וֹן	וְיֹ֥ום
kwa–Yahwe	ya–kukubalika	na–siku
H3068	H7522	H3117

Kwa uhalisi aina ya mfungo huu ndio ambao ninauhitaji: Siku ambayo kila mtu hunyenyekea mwenyewe, huinamisha kichwa chake chini kama mwanzi, na hutawanya mavazi ya magunia na majivu chini yake? Je kweli unauita huu ni mfungo, siku ya kumfurahisha Yahwe.?

6 הֲלֹוא זֶה צֹום אֶבְחָרֵהוּ פַּתֵּחַ חַרְצֻבֹות מוֹטָה הַתֵּר אֲגֻדֹות מוֹטָה׃ וְכָל־ חָפְשִׁים רְצוּצִים וְשַׁלָּח
si hii saumu ninayoichagua kufungua kufungua vifungo vya waovu kufungua kamba za nira kulegeza kamba za nira kuwaweka huru walioangamizwa na kuharibu kila nira?

7 הֲלֹוא פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא כִּי־ תִרְאֶה עָרֹם וְכִסִּיתֹו וּמִבְשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם׃
si kumgawia mwenye-njaa mkate-wako na-maskini wasio-na-makazi uwalete utakapomwona utakapomwona nyumbani na-kutoka-kwa-nyama-yako na-umfunike aliye-uchi usijifiche usijifiche

8 אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוָּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם־ תָּסִיר מוֹטָה מִתֹּוכְךָ שְׁלַח אֶצְבַּע וְדַבֶּר־ אָוֶן׃
ndipo utaita na-Yahwe atajibu utapiga-kelele na-atasema hapa-niko ukiondoa nira kati-yako kunyoosha kidole kusema uovu

9 אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוָּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם־ תָּסִיר מוֹטָה מִתֹּוכְךָ שְׁלַח אֶצְבַּע וְדַבֶּר־ אָוֶן׃
ndipo utaita na-Yahwe atajibu utapiga-kelele na-atasema hapa-niko ukiondoa nira kati-yako kunyoosha kidole kusema uovu

10 וְנָתַן לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נִדָּחָה תַּשְׂבִּיעַ אֹורְךָ בַּחֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם׃
na-ukimwekea mwenye-njaa nafsi-yako na-nafsi iliyoteseka ukiishibisha na-itaangaza nuru-yako gizani na-giza-lako kama-adhuhuri

Hii sio mfungo ambao niliuchagua mimi: kufungua vifungo vya waovu, kufungua kamba za nira, kuwaweka huru walioangamizwa, na kuharibu kila nira?

Ikiwa wewe mwenyewe utawapa wenye njaa na kuwaridhisha wahitaji katika shida, na giza lako litakuwa kama mchana.

11 וְעַצְמֹתֶיךָ נַפְשֶׁךָ בְצַחְצָחוֹת וְהִשְׁבִּיעַ תָּמִיד יְהוָה וְנָחֶךָ
na-mifupa-yako nafsi-yako katika-ukame na-atairidhisha daima Yahwe na-atakuongoza
H6106 H5315 H6710 H7646 H8548 H3068 H5148

אֲשֶׁר מַיִם וּכְמוֹצָא רָוֶה כְּגַן וְהָיִיתָ יַחֲלִיץ
ambayo ya-maji na-kama-chemchemi iliyonyweshwa kama-bustani na-utakuwa ataimarisha
H4325 H4161 H7302 H1588 H1961

מֵימָיו׃ יְכַזְּבוּ לֹא־
maji-yake hayakauki hayakauki
H4325 H3576 H3808

Halafu Yahwe ataendelea kuwaongoza ninyi na kuwa ridhisha ninyi katika mikoa ambayo hakuna maji, Ataimarisha mifupa yenu. Mtakuwa kama bustani iliyonyeshewa maji, na kama mkondo wa maji, ambaopo maji yake hayapungui.

12 וְתָקוֹמֵם וָדוֹר דּוֹר־ מוֹסְדֵי עוֹלָם חָרְבוֹת מִמְּךָ וּבָנְוּ
utainua na-kizazi ya-kizazi misingi ya-kale magofu kutoka-kwako na-watajenga
H1755 H1755 H4146 H5769 H2723 H1129

לָשָׁבֶת׃ נְתִיבוֹת מְשׁוֹבֵב פֶּרֶץ גֹּדֵר לְךָ וְקֹרָא
za-kukaa njia mrejeshaji-wa pengo mkarabati-wa wewe na-utaitwa
H3427 H7725 H6556 H1443 H7121

Baadhi yenu mtajenga tena sehumu za kale zilizoharibiwa; mtatengeneza sehemu zilizoharibiwana vizazi vingi; na mtaitwa ''Mrekebishaji wa ukuta,'' kuwarejesha katika mtaa ya kuishi.''

13 קָדְשִׁי יַעֲנֹג בְּיוֹם חֶפְצֶיךָ רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת מִשַּׁבָּת תָּשִׁיב אִם־
yangu-takatifu furaha katika-siku raha-zako mguu-wako kufanya kutoka-sabato ukiuzuia ukiuzuia
H6944 H6027 H3117 H2656 H7272 H7676 H7725

וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר׃ וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד
na-ukiiheshimu kwa-kutofanya njia-zako kutafuta raha-yako na-kusema maneno sabato na-ukiuita kwa-mtakatifu wa-Yahwe wa-heshima
H3513 H6311 H1870 H4672 H2656 H1696 H1697 H7676 H7121 H6918 H3068 H3513

Tuseme kwamba ukigeuza nyuma miguu yenu kutoka safarini katika siku ya sabato, kufanya anasa siku yangu takatifu, Tuseme kwamba umeiita sabato siku ya furaha, na umeiita siku ya Bwana Yahwe mtakatifu na yenye kuheshimiwa. Tuseme kwamba unahieshimu sabato kwa kuacha biashara zako, na hautafuti anasa zako mwenyewe na uzungumzi maneno yako mwenyewe.

14 אָז תִּתְעַנַּג עַל־ יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־ בָּמֳתֵי אָרֶץ
ndipo utajifurahisha katika Yahwe na-nitakupandisha juu-ya vilele-vya nchi
H6026 H3068 H7392 H5921 H1116 H0776

ס דִּבֶּר׃ יְהוָה פִּי כִּי אָבִיךָ יַעֲקֹב נַחֲלַת וְהַאֲכַלְתִּיךָ
S umesema wa-Yahwe mdomo kwa-sababu baba-yako wa-Yakobo urithi na-nitakulisha
H1696 H3068 H6310 H0001 H3290 H5159 H0398

''Halafu utapata furaha kwa Yahwe; na nitaifanya safari yako juu ya urefu wa nchi; Nitakulisha wewe kwenye urithi wa Yakobo baba yenu- maana mdomo wa Yahwe umezungumza.''

Chapter 59

1 מִשְׁמוֹעַ׃ אָזְנוֹ כָּבְדָה וְלֹא־ מֵהוֹשִׁיעַ יְהוָה יַד־ קָצְרָה לֹא־ הֵן
kusikia sikio-lake imezibwa na-si kuokoa wa-Yahwe mkono imefupishwa si tazama
H8085 H0241 H3513 H3808 H3467 H3068 H3027 H3808 H2005

Tazama, mkono wa Yahwe sio mfupi ambao hautweza kukuokoa wewe; wala sikio lake sio zito, ambalo haliwezi kusikia.

אֱלֹהֵיכֶם	לְבֵין	בֵּינֵיכֶם	מַבְדִּילִים	הָיוּ	עֲוֹנֹתֵיכֶם	אִם־	כִּי	2
ya–Mungu–wenu	na–kati	kati–yenu	yanatenganisha	yamekuwa	yenu	maovu	lakini	
H0430	H0996	H0996	H0914	H1961	H5771			

מִשְׁמֽוֹעַ׃	מִכֶּם	פָּנִים	הִסְתִּירוּ	וְחַטֹּאותֵיכֶם	
kusikia	kutoka–kwenu	uso	zimeficha	na–dhambi–zenu	
H8085		H6440	H5641		

Matendo yako ya dhambi, hata hivyo, zimekutenga wewe na Mungu, na dhambi zenu zimemfanya aufiche uso wake msimuone wala kumsikia yeye.

שִׁפְתוֹתֵיכֶם	בָּעָוֹן	וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם	בַּדָּם	נְגֹאֲלוּ	כַּפֵּיכֶם	כִּי	3
midomo–yenu	kwa–uovu	na–vidole–vyenu	kwa–damu	imechafuliwa	mikono–yenu	kwa–sababu	
H8193	H5771	H0676	H1818	H1351	H3709		

תֶּהְגֶּה׃	עַוְלָה	לְשׁוֹנְכֶם	שֶׁקֶר	דִּבְּרוּ־	
unong'ona	udhalimu	ulimi–wenu	uongo	imesema	
H1897		H3956	H8267	H1696	

Maana mikono yenu ina madoa ya damu na vidole vyenu vimejaa dhambi. Midomo yenu inazungumza uongo na ulimi wenu unazungumza kwa nia mbaya.

עַל־	בָּטֻוחַ	בֶּאֱמוּנָה	נִשְׁפָּט	וְאֵין	בְּצֶדֶק	קֹרֵא	אֵין־	4
utupu	wanategemea	kwa–uaminifu	anayeshitaki	na–hakuna	kwa–haki	anayeita	hakuna	
	H0982	H0530	H8199	H0369	H6664	H7121	H0369	

אָוֶן׃	וְהוֹלִיד	עָמָל	הָרוֹ	שָׁוְא	וְדַבֶּר־	תְּהוּ	
uovu	na–kuzaa	taabu	wanachukua–mimba–ya	ubatili	na–kusema	utupu	
H0205	H3205	H5999	H2029	H7723	H1696	H8414	

Hakuna hata mmoja aitae haki, na hakuna anayewasihi kesi yake katika haki. Wanayamini maneno yasiyo ya haki, maneno ya uongo; wanashika matatizo na kuzaa dhambi.

							5
הָאֹכֵל	יֵאָרֵגוּ	עַכָּבִישׁ	וְקוּרֵי	בִּקְּעוּ	צְפָעוֹנִי	בֵּיצֵי	
anayekula	wanafuma	buibui	na–utando–wa	wameangusha	nyoka–mwenye–sumu	mayai–ya	
H0398	H0707	H5908	H6980	H1234		H1000	

אֶפְעֶה׃	תִּבָּקַע	וְהַזּוֹרֶה	יָמוּת	מִבֵּיצֵיהֶם
nyoka	litapasuka	na–linaloanguliwa	atakufa	mayai–yao
H0660	H1234	H2116	H4191	H1000

Wanetotoa mayai ya nyoka wenye sumu na hufuma mtandao wa buibui. Yeyote alaye mayai yake atakufa, na ikiwa yai litavunjika, litatotoa nyoka mwenye sumu.

							6
בְּמַעֲשֵׂיהֶם	יִתְכֹּסוּ	וְלֹא	לְבֻגָד	יִהְיוּ	לֹא־	קוּרֵיהֶם	
kwa–kazi–zao	hawatajifunika	na–hawatajifunika	nguo	hautakuwa	hautakuwa	utando–wao	
H4639	H3680	H3808		H1961	H3808	H6980	

בְּכַפֵּיהֶם׃	חָמָס	וּפְעַל	אָוֶן	מַעֲשֵׂי־	מַעֲשֵׂיהֶם	
katika–mikono–yao	cha–udhalimu	na–kitendo	za–uovu	ni–kazi	kazi–zao	
H3709	H2555	H6467	H0205	H4639	H4639	

Mitando yao haitatumika kama mavazi, wala hawawezi kujifukia wenyewe kwa kazi yao. Kazi zao ni kazi za dhambi, na matendo ya vurugu yako mikononi mwao.

נָקִי	דָּם	לִשְׁפֹּךְ	וְיִמַּהֲרוּ	יָרֻצוּ	לָרַע	רַגְלֵיהֶם	7
isiyo-na-hatia	damu	kumwaga	na-wanaharakisha	inakimbia	kwa-ubaya	miguu-yao	
	H1818	H8210		H7323		H7272	

בְּמִסְלוֹתָם׃	וָשֶׁבֶר	שֹׁד	אֵין	מַחְשְׁבוֹת	מַחְשְׁבֹתֵיהֶם
katika-njia-zao	na-maangamizo	uharibifu	ya-uovu	ni-mawazo	mawazo-yao
H4546	H7667	H7701	H0205	H4284	H4284

Miguu yao inakimbilia uovu, na wanakimbilia kumwaga damu isiyo na hatia. Mawazo yao ni mawazo ya dhambi; vurugu na uharibifu ndio njia yao.

נְתִיבוֹתֵיהֶם	בְּמַעְגְּלוֹתָם	מִשְׁפָּט	וְאֵין	יָדְעוּ	לֹא	שָׁלוֹם	דָּרֶךְ	8
njia-zao	katika-mapito-yao	haki	na-hakuna	hawaijui	hawaijui	ya-amani	njia	
	H4570	H4941	H0369	H3045	H3808	H7965	H1870	

שָׁלוֹם׃	יָדַע	לֹא	בָּהּ	דַּרְכָּהּ	כָּל	לָהֶם	עִקְּשׁוּ
amani	hajui	hajui	humo	anayetembea	yeyote	kwao	wamezipotosha
H7965	H3045	H3808		H1869	H3605	H1992	H6140

Njia ya amani hawaijuyui, na hakuna haki katika njia zao. Wametengeneza njia njia zlizopotoka; yeyote atakaye safiri kupitia njia hizi njia hizi hazijui amani.

צְדָקָה	תַשִּׂיגֵנוּ	וְלֹא	מִמֶּנּוּ	מִשְׁפָּט	רָחַק	כֵּן	עַל־	9
uadilifu	haitufikiia	na-haitufikiia	kutoka-kwetu	haki	iko-mbali	hivyo	kwa-sababu-ya-hili	
H6666	H5381	H3808		H4941	H7368			

נְהַלָּךְ׃	בָּאֲפֵלוֹת	לִנְגֹהוֹת	חִשֵּׁךְ	וְהִנֵּה־	לָאוֹר	נְקַוֶּה	
tunatembea	katika-giza-totoro	kwa-mwangaza	giza	na-tazama	nuru	tunatazamia	
H1980	H0653	H5054	H2822	H2009	H0216		

Hivyo basi haki iko mbali a sisi, wala haki haijatufikia sisi. Tunasubiri mwanga tunaona giza; tunatafuta mwangaza, lakini tunatembea gizani. Tunapapasa kwenywe ukuta kama kipofu, kama wale wasiona,

בָּצָהֳרַיִם	כַּשָּׁלְנוּ	נְגַשֶּׁשָׁה	עִוְרִים	וּכְאֵין	קִיר	כָּעוּרִים	נְגַשֶּׁשָׁה	10
adhuhuri	tunajikwaa	tunapapasa	macho	na-kama-bila	ukuta	kama-vipofu	tunapapasa	
	H3782	H1659		H0369	H7023	H5787	H1659	

כַּמֵּתִים׃	בָּאַשְׁמַנִּים	כַּנֶּשֶׁף
kama-wafu	katika-wenye-nguvu	kama-gizani
H4191	H0820	H5399

Tuna mashaka mchana kweupe kama kwenye mwanga unaofifia; miongoni mwa wenye nguvu tuko kama watu waliokufa.

לַמִּשְׁפָּט	נְקַוֶּה	נֶהֱגֶה	הָגֹה	וְכַיּוֹנִים	כֻּלָּנוּ	כַּדֻּבִּים	נֶהֱמֶה	11
haki	tunatazamia	tunalia	tunalia	na-kama-njiwa	sote	kama-dubu	tunaunguruma	
H4941		H1897	H1897	H3123	H3605	H1677	H1993	

מִמֶּנּוּ׃	רָחֲקָה	לִישׁוּעָה	וְאֵין	
kutoka-kwetu	uko-mbali	kwa-wokovu	na-hakuna	
	H7368	H3444	H0369	

Sisi tunaunguruma kama dubu na kuomboleza kama njiwa; tunasubiria haki, lakini hakuna kitu; kwa ukombozi, lakini uko mbali na sisi.

עָנָתָה	וְחַטֹּאותֵינוּ	נֶגְדֶּךָ	פְּשָׁעֵינוּ	רַבּוּ	כִּי־			12
zinashuhudia	na-dhambi-zetu	mbele-yako	makosa-yetu	zimeongezeka	kwa-sababu			
		H5048	H6588					

יְדַעֲנוּם׃	וַעֲוֹנֹתֵינוּ	אִתָּנוּ	פְּשָׁעֵינוּ	כִּי־	בָּנוּ	
tunayajua	na-maovu-yetu	yako-nasi	makosa-yetu	kwa-sababu	dhidi-yetu	
H3045	H5771	H0854	H6588			

Maana makosa yetu mengi yako mbele zako, na dhambi zetu zinatushuhudia sisi; maana makosa yako pamoja na sisi.

13 פָּשְׁעֵנוּ כוחשׁ וְכַחֵשׁ בַּיהוָה וְנָסוֹג מֵאַחַר אֱלֹהֵינוּ דַּבֶּר־ kusema Mungu–wetu kutoka–kufuata na–kurudi–nyuma Yahwe na–kukana kuasi
H6586 H3584 H3068 H5253 H0430 H1696

עֹשֶׁק וְסָרָה הָרוֹ כֻּחֻכוּא מִמֵּעִים וְהֹנָו מִלֵּב דִּבְרֵי־ שָׁקֶר׃ ukandamizaji na–uasi kuchukua–mimba na–kunong'ona kutoka–moyoni maneno ya–uongo
H6233 H5627 H1897 H2029 H1697 H8267

Tumeaasi, kumkana Yahwe na kuacha kumfuata Mungu. Tulizungumzia ulafi kujeuka nyuma, na kuanza kulalamika kutoka moyoni na maneno ya uongo.

14 וְהֶסֹג אָחוֹר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה מֵרָחוֹק תַּעֲמֹד כִּי־ na–imerudishwa–nyuma haki nyuma na–uadilifu uko–mbali imesimama kwa–sababu
H5253 H0268 H4941 H6666 H7350 H5975

לָבוֹא׃ תּוּכַל לֹא־ הוּכַח וְנֶכְחָה אֱמֶת בָּרְחוֹב כָּשְׁלָה kuingia hauwezi hauwezi na–unyofu ukweli mtaani imejikwaa
H0935 H3201 H3808 H5229 H0571 H7339 H3782

Haki imerudishwa nyuma, wenye haki wamesimama mbali sana; maana ukweli uko mashakani katika mraba wa umma, haki haiwezi kuja.

15 וַיַּרְא יְהוָה וַיֶּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְאַוְּ מִמִּשְׁפָּט׃ וַיַּרְא וַיִּתְמְהוּ מִמְּתַפֵּגַע וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיוֹן וַיָּעַט כַּמְעִיל וַתִּגְבַּר לָהּ זְרוֹעָהּ וְיָדָהּ סָמְכָה׃ na–ilikuwa–mbaya machoni–mwake kwamba haki hakuna na–aliona mwombezi na–akavaa kama–dirii na–akajivika kama–joho na–akashangaa hakuna Yahwe
H6293 H3847 H6666 H7200 H3068

Waaminifu wamenda zao, na yeyote anayegeuka mbali na maovu anajiathiri mwenyewe. Yahwe aliliona hilo na hakupendezwa maana hakuna haki.

16 וַיַּרְא וַיִּתְמְהוּ מִמְּתַפֵּגַע וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיוֹן וַיָּעַט כַּמְעִיל וַתִּגְבַּר לָהּ זְרוֹעָהּ וְיָדָהּ סָמְכָה׃ na–aliona hakuna mtu hakuna kwamba na–akashangaa hakuna kwamba yeye mkono–wake ndiyo ilimsaidia
H7200 H0369 H0376 H0369 H3467 H2220 H1931 H5564

Aliona kwamba hakuna mtu, na akastaajabu kwamba hakuna mtu wa kuoma. Hivyo basi mkono wake uliletao wakovu kwake, na haki yake unamtosheleza yeye.

17 וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם לְתַשְׁפֹּת וַיַּעַט כַּמְעִיל קִנְאָה׃ וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם לְתַשְׁפֹּת וַיַּעַט כַּמְעִיל קִנְאָה׃ na–akavaa mavazi ya kisasi kama–nguo na–akajivika kama–joho wivu na–akavaa mavazi ya kisasi kama–nguo na–akajivika kama–joho wivu
H7068 H4598 H8516 H5359 H3847

וְכִסְּתָה בְּרִאשׁוֹ כוֹבַע יְשׁוּעָה וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם לְתַשְׁפֹּת וַיַּעַט כַּמְעִיל קִנְאָה׃ kichwani–mwake ya–wokovu na–chapeo kama–dirii haki na–akavaa mavazi ya kisasi kama–nguo na–akajivika kama–joho wivu
H3444 H3553 H6666 H3847

Huivaa haki kama ngao kifuani na kofia ya chuma ya wokovu kichwani mwake. Anajivika mwenyewe kwa mavazi ya kisasi na kuvaa vazi la bidii.

18 כְּעַל גְּמֻלוֹת מָתֵנוֹ כְּקָדִרְיָא כְּעַל חֲמָה גְּדָבוּ אֲתָלִפָּא כְּקָדִרְיָא כְּעַל גְּמֻלוֹת מָתֵנוֹ כְּקָדִרְיָא
H1578 H1578 H2534 H1576 H1578 H1578

לְאֹיְבָיו לְאָסִיָּם גְּמוֹל אֲתָלִפָּא׃
H0341 H0339 H1576

Analipa tena kwa kilichotokea, hukumu ya hasira kwa adui zake na kwa adui atairidisha adhabu ya kisiwa kama zawadi yao.

19 וְיִרְאוּ מִמַּעֲרָב אֶת־שֵׁם יְהוָה וּמִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ
H3372 H4628 H0853 H8034 H3068 H4217 H8121

כִּי־יָבוֹא צָר כְּנָהָר רוּחַ יְהוָה בּוֹ׃ נֹסָה
H0935 H5104 H7307 H3068 H5127

Hivyo wataliogopa jina la Yahwe kutoka magharibi na utukufu wake kutoka mashariki; maana atakuja kama mkondo wa mto, inaendeshwa na pumzi ya Yahwe.

20 וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה׃
H0935 H6726 H7725 H6588 H3290 H5002 H3068

Mkombozi atakuja Sayuni na wale watkaojeuka kutoka matendo yao ya uasi katika nyumba ya Yakobo- Hili ni tamko la Yahwe.

21 וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ
H1285 H0853 H0559 H3068 H7307 H2063 H0589 H1697

וּדְבָרַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא־יָמוּשׁוּ
H0589 H6310 H3808 H4185

וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זַרְעֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃ ס
H6310 H2233 H6310 H2233 H5704 H5769 S

Na kama mimi, hili ni agano langu pamoja nao- asema Yahwe- Roho yangu iliyo juu yenu, na maneno yangu niliyoyaweka kinywani mwenu, hayataondoka midomo mwenu au kuodoka mbali na midomo wajukuu wenu, au kwenda mbali asema Yahwe- kuanziia sasa na hata milele.''

Chapter 60

עָלַיִךְ	יְהוָה	וּכְבוֹד	אוֹרֵךְ	בָּא	כִּי	אוֹרִי	קוּמִי	1
juu–yako	wa–Yahwe	na–utukufu	nuru–yako	imekuja	kwa–sababu	angaza	simama	
	H3068	H3519	H0216	H0935		H0215		

זָרֵחַ׃
umechomoza
H2224

Nyanyuka, uangaze; maana mwanga wako umekuja, na utukufu wa Yahwe umekuja kwako.

וְעָלַיִךְ	לְאֻמִּים	וַעֲרָפֶל	אֶרֶץ	יְכַסֶּה־	הַחֹשֶׁךְ	הִנֵּה	כִּי־	2
lakini–juu–yako	mataifa	na–giza–totoro	nchi	litafunika	giza	tazama	kwa–sababu	
	H3816	H6205	H0776	H3680	H2822	H2009		

יֵרָאֶה׃	עָלַיִךְ	וּכְבוֹדוֹ	יְהוָה	יִזְרַח	
utaonekana	juu–yako	na–utukufu–wake	Yahwe	atacomoza	
H7200		H3519	H3068	H2224	

Japokuwa giza litatanda katika nchi, na giza nene katika mataifa; Lakini Yahwe atakuja juu yenu, na utukufu wake utaonekana kwenu.

זַרְחֵךְ׃	לְנֻגַהּ	וּמְלָכִים	לְאוֹרֵךְ	גּוֹיִם	וְהָלְכוּ	3
wa–kuchomoza–kwako	kwa–mwangaza	na–wafalme	kwa–nuru–yako	mataifa	na–watatembea	
H2225	H5051	H4428	H0216		H1980	

Mataifa yatakuja kwenye mwanga wako, na wafalme katika mwanga wako mkali uliokuja

לָךְ	בָּאוּ־	נִקְבְּצוּ	כֻלָּם	וּרְאֵי	עֵינַיִךְ	סָבִיב	שְׂאִי־	4
kwako	wamekuja	wamekusanyika	wote	na–uone	macho–yako	kuzunguka	inua	
	H0935	H6908	H3605	H7200		H5439	H5375	

תֵּאָמַנָה׃	צַד	עַל־	וּבְנֹתַיִךְ	יָבֹאוּ	מֵרָחוֹק	בָּנַיִךְ	
watanyonyeshwa	pembeni	pembeni	na–binti–zako	watakuja	kutoka–mbali	wana–wako	
H0539	H6654		H1323	H0935	H7350		

Tazama na angalia pande zote. Wamekusanyika wao wenyewe kwa pamoja na wanakuja kwako. Watoto wako watatoka mbali, na binti zao watabebwa katika mikono yenu.

כִּי־	לְבָבֵךְ	וְרָחַב	וּפָחַד	וְנָהַרְתְּ	תִּרְאִי	אָז		5
kwa–sababu	moyo–wako	na–utapanuka	na–utaogopa	na–utaangaza	utaona	ndipo		
	H3824	H7337	H6342		H7200			

לָךְ׃	יָבֹאוּ	גּוֹיִם	חֵיל	יָם	הֲמוֹן	עָלַיִךְ	יֻהַפֵּךְ
kwako	utakuja	wa–mataifa	utajiri	wa–bahari	wingi	kwako	itageuzwa–kwako
	H0935		H2428	H3220			H2015

Halafu wataangalia na kuwa furaha, na moyo wako utafurahia na kufurika, maana wingi wa maji utamwagwa juu yenu, utajiri wa mataifa utakuja kwenu.

מִשְׁבָּא	כֻלָּם	וְעֵיפָה	מִדְיָן	בִּכְרֵי	תְּכַסֵּךְ	גְּמַלִּים	שִׁפְעַת	6
kutoka–Sheba	wote	na–Efa	Midiani	ngamia–wachanga–wa	utakufunika	ngamia	wingi–wa	
H7614	H3605	H5891	H4080	H1070	H3680	H1581	H8229	

יְבַשָּׂרוּ׃	יְהוָה	וּתְהִלֹּת	יִשָּׂאוּ	וּלְבוֹנָה	זָהָב	יָבֹאוּ	
watatangaza	za–Yahwe	na–sifa	watabeba	na–ubani	dhahabu	watakuja	
H1319	H3068	H8416	H5375	H3828	H2091	H0935	

Msafara wa ngamia utawafunika ninyi, na ngamia wa Midiani na Efa; wote watakuja kutoka Sheba; wataleta dhahabu na ubani, wataimba sifa kwa Yahwe.

נְבָיוֹת	אֵילֵי	לָךְ	יִקָּבְצוּ	קֵדָר	צֹאן	כָּל־	7
Nebayothi	kondoo–dume–wa	kwako	watakusanyika	Kedari	wote–wa	kondoo	
H5032			H6908	H6938	H6629	H3605	

וּבֵית	מִזְבְּחֹתַי	רָצוֹן	עַל־	יַעֲלוּ	יְשָׁרְתוּנֶךָ
na–nyumba	madhabahu–yangu	kukubalika	juu–ya	watapanda	watakuhudumia
	H4196	H7522		H5927	H8334

אַפְאִיר׃	תִּפְאַרְתִּי
nitaitukuza	ya–utukufu–wangu
	H8597

Makundi yote ya Kedari yatakusanika kwa pamoja kwako, kondoo wa Nebaioti watabeba mahitaji yako; watakubalika kutolewa sadaka katika madhebau yangu; na nitaitukuza nyumba yangu takatifu.

אֲרֻבֹּתֵיהֶם׃	אֶל־	וְכַיּוֹנִים	תְּעוּפֶינָה	כָּעָב	אֵלֶּה	מִי־	8
madirisha–yao	kwenye	na–kama–njiwa	wanaruka	kama–wingu	hawa	ni–nani	
H0699	H0413	H3123		H5645	H0428	H4310	

Ni nani hawa wanopaa wenyewe kama mawingu, na kama njiwa kwenye makazi yao?

לְהָבִיא	בָּרִאשֹׁנָה	תַּרְשִׁישׁ	וָאֳנִיּוֹת	יְקַוּוּ	אִיִּים	וְלִי	כִּי־	9
kuwaleta	kwanza	za–Tarshishi	na–merikebu	vinaningoja	visiwa	kwangu	kwa–sababu	
H0935	H7223	H8659	H0591		H0339			

יְהוָה	לְשֵׁם	אִתָּם	וּזְהָבָם	כַּסְפָּם	מֶרְחוֹק	בָּנַיִךְ
la–Yahwe	kwa–jina	pamoja–nao	na–dhahabu–yao	fedha–yao	kutoka–mbali	wana–wako
H3068	H8034	H0854	H2091	H3701	H7350	

פְּאֵרֶךָ׃	כִּי	יִשְׂרָאֵל	וְלִקְדוֹשׁ	אֱלֹהַיִךְ
amekutukuza	kwa–sababu	wa–Israeli	na–kwa–Mtakatifu	Mungu–wako
		H3478	H6918	H0430

Pwani itanitafuta mimi, na meli ya Tarshishi huwaongoza, huwaleta watoto wenu kutoka mbali, pamoja na fedha zao na dhahabu zao, maana jina la Yahwe Mungu wenu, na Mtakatifu wa Israeli, maana amekuheshimu wewe.

כִּי	יְשָׁרְתוּנֶךָ	וּמַלְכֵיהֶם	חֻמֹּתַיִךְ	נֵכָר	בְּנֵי־	וּבָנוּ	10
kwa–sababu	watakuhudumia	na–wafalme–wao	kuta–zako	wageni	wana–wa	na–watajenga	
	H8334	H4428	H2346	H5236		H1129	

רִחַמְתִּיךְ׃	וּבְרְצוֹנִי	הִכִּיתִיךְ	בְּקִצְפִּי
nimekurehemu	lakini–katika–upendeleo–wangu	nilikupiga	katika–hasira–yangu
H7355	H7522	H5221	

Watoto wa wageni watajenga tena kuta zenu, n awafalme wao watawatumikia ninyi; japo katika laana yangu nimewaadhibu ninyi, lakini kwa neema yangu nitawahurumia ninyi.

יִסָּגְרוּ	לֹא	וָלַיְלָה	יוֹמָם	תָּמִיד	שְׁעָרַיִךְ	וּפִתְחוּ	11
hayatafungwa	hayatafungwa	na–usiku	mchana	daima	malango–yako	na–zitafunguliwa	
H5462	H3808	H3915	H3119	H8548	H8179		

נְהוּגִים׃	וּמַלְכֵיהֶם	גּוֹיִם	חֵיל	אֵלַיִךְ	לְהָבִיא
wakiongozwa	na–wafalme–wao	wa–mataifa	utajiri	kwako	kuuleta
	H4428		H2428	H0413	H0935

Milango yenu itaendelea kuwa wazi; haitafungwa mchana au usiku, hivyo utajiri wa mataifa ili uweze kuletwa, pamoja na viongozi wanowaongoza.

12

יֹאבֵדוּ	יַעַבְדוּךְ	לֹא־	אֲשֶׁר	וְהַמַּמְלָכָה	הַגּוֹי	כִּי־
wataangamia	hawatakutumikia	hawatakutumikia	ambao	na–ufalme	taifa	kwa–sababu
H0006	H5647	H3808		H4467		

יֶחֱרָבוּ׃	חָרֵב	וְהַגּוֹיִם
kabisa	yataharibika	na–mataifa

Kweli, mataifa na falme ambayo hayatakutumikia wewe yatatoweka; mataifa hayo yataangamizwa kabisa.

13

לְפָאֵר	יַחְדָּו	וּתְאַשּׁוּר	תִּדְהָר	בְּרוֹשׁ	יָבֹוא	אֵלַיִךְ	הַלְּבָנוֹן	כְּבוֹד
kupamba	pamoja	na–mteashuri	mtidhari	mberoshi	utakuja	kwako	wa–Lebanoni	utukufu
		H8391	H8410	H1265	H0935	H0413	H3844	H3519

אֲכַבֵּד׃	רַגְלָי	וּמְקוֹם	מְקַדָּשִׁי	מְקוֹם
nitapatukuza	pa–miguu–yangu	na–mahali	pa–patakatifu–pangu	mahali
H3513	H7272	H4725	H4720	H4725

Utukufu wa Lebanoni utakuja kwako, mti wa msonobari, mtidhari, pamoja na msonobari ili kupamba madhebau yangu; na Nitalitukuza eneo la miguu yangu.

14

כַּפּוֹת	עַל־	וְהִשְׁתַּחֲוָוּ	מְעַנַּיִךְ	בְּנֵי	שְׁחוּחַ	אֵלַיִךְ	וְהָלְכוּ
nyayo	chini–ya	na–watainama	wa–waliokutesa	wana	wakiinamia	kwako	na–watakuja
H3709		H7812			H7817	H0413	H1980

צִיּוֹן	יְהוָה	עִיר	לָךְ	וְקָרְאוּ	מְנַאֲצַיִךְ	כָּל־	רַגְלַיִךְ
Sayuni	wa–Yahwe	mji	wewe	na–watakuita	waliokudharau	wote	za–miguu–yako
H6726	H3068			H7121	H5006	H3605	H7272

יִשְׂרָאֵל׃	קְדוֹשׁ
wa–Israeli	ya–Mtakatifu
H3478	H6918

Watakuja kwako kukusujudia wewe, watoto wa wale wanaokunyenyekea wewe; wataisujudia miguu yako; watakuita wewe mji wa Yahwe, sayani ya Mtakatifu wa Israeli.

15

וְשַׂמְתִּיךְ	עוֹבֵר	וְאֵין	וּשְׁנוּאָה	עֲזוּבָה	הֱיוֹתֵךְ	תָּחַת
na–nitakufanya	anayepita	na–hakuna	na–uliyechukiwa	uliyeachwa	kuwa–kwako	badala–ya
		H0369	H8130		H1961	H8478

וָדוֹר׃	דּוֹר	מְשׂוֹשׂ	עוֹלָם	לִגְאוֹן
na–kizazi	ya–kizazi	furaha	cha–milele	kuwa–kiburi
H1755	H1755	H4885	H5769	H1347

Badala yake uwepo wenu umetelekezwa na kuchukiwa, kwa kuwa hakuna hata mmoja anayepita ndani yenu, nitawafanya kuwa kitu cha kiburi milele, furaha kutoka kizazi hata kizazi.

16

כִּי	וְיָדַעַתְּ	תִּינָקִי	מְלָכִים	וְשֹׁד	גּוֹיִם	חֵלֶב	וְיָנַקְתְּ
kwamba	na–utajua	utanyonya	wa–wafalme	na–utajiri	ya–mataifa	maziwa	na–utanyonya
	H3045	H3243	H4428			H2461	H3243

יַעֲקֹב׃	אֲבִיר	וְגֹאֲלֵךְ	מוֹשִׁיעֵךְ	יְהוָה	אֲנִי
wa–Yakobo	Mwenye–Nguvu	na–mkombozi–wako	mwokozi–wako	Yahwe	mimi
H3290	H0046		H3467	H3068	H0589

Pia utakunywa maziwa ya mataifa, utatunzwa katika kifua cha wafalme; utajua kwamba Mimi Yahwe, Mimi ni mwokozi na mkombozi wenu, aliye Mkuu wa Israeli.

17

וְתַחַת	כֶּסֶף	אָבִיא	הַבְרְזֶל	וְתַחַת	זָהָב	אָבִיא	הַנְחֹשֶׁת	תַּחַת
na–badala–ya	fedha	nitaleta	chuma	na–badala–ya	dhahabu	nitaleta	shaba	badala–ya
H8478	H3701	H0935	H1270	H8478	H2091	H0935		H8478

שָׁלוֹם	פְּקֻדָּתֶךָ	וְשַׂמְתִּי	בַרְזֶל	הָאֲבָנִים	וְתַחַת	נְחֹשֶׁת	הָעֵצִים	
amani	wasimamizi–wako	na–nitaweka	chuma	mawe	na–badala–ya	shaba	miti	
H7965	H6486		H1270	H0068	H8478		H6086	

צְדָקָה׃	וְנֹגְשֶׂיךָ
haki	na–watoza–kodi–wako
H6666	H5065

Badala ya shaba Nitaleta dhahabu, badaia ya chuma nitaleta fedha; badala ya mbao, shabana badala ya jiwe, chuma. Nitachagua amani kwa kiongozi wenu, na haki kiongozi wenu.

18

וָשֶׁבֶר	שֹׁד	בְּאַרְצֶךָ	חָמָס	עוֹד	יִשָּׁמַע	לֹא־	
na–maangamizo	uharibifu	katika–nchi–yako	udhalimu	tena	haitasikiwa	haitasikiwa	
H7667	H7701	H0776	H2555	H5750	H8085	H3808	

תְּהִלָּה׃	וּשְׁעָרַיִךְ	חוֹמֹתַיִךְ	יְשׁוּעָה	וְקָרָאת	בִּגְבוּלָיִךְ	
sifa	na–malango–yako	kuta–zako	wokovu	na–utaziita	ndani–ya–mipaka–yako	
H8416	H8179	H2346	H3444	H7121	H1366	

Vurugu hazitasikika katika aridhi yenu, uharibifu wala uvunjaji katika mipaka yenu; lakini mtaita kuta zenu wokovu, na malngo yenu mtayaita sifa.

19

הַיָּרֵחַ	וּלְלֵנָה	יוֹמָם	לְאוֹר	הַשֶּׁמֶשׁ	עוֹד	לָךְ	יִהְיֶה־	לֹא־
mwezi	na–kwa–mwangaza	mchana	kuwa–nuru	jua	tena	kwako	halitakuwa	halitakuwa
H3394	H5051	H3119	H0216	H8121	H5750		H1961	H3808

עוֹלָם	לְאוֹר	יְהוָה	לָךְ	וְהָיָה־	לָךְ	יָאִיר	לֹא־	
ya–milele	kuwa–nuru	Yahwe	kwako	lakini–atakuwa	kwako	hautaangaza	hautaangaza	
H5769	H0216	H3068		H1961		H0215	H3808	

לְתִפְאַרְתֶּךָ׃	וֵאלֹהַיִךְ
kuwa–utukufu–wako	na–Mungu–wako
H8597	H0430

Jua halitakuwa mwanga wenu wakati wa mchana, wala mwanga wa mwenzi wakati wa usiku hautawawakia ninyi; Lakini Yahwe atakuwa mwanga wenu wa milele, na Mungu wenu na utukufu wenu.

20

יֵאָסֵף	לָא	יֵרֵחֵךְ	שִׁמְשֵׁךְ	עוֹד	יָבוֹא	לֹא־		
hautakusanywa	hautakusanywa	na–mwezi–wako	jua–lako	tena	halitazama	halitazama		
H0622	H3808	H3391	H8121	H5750	H0935	H3808		

יְמֵי	וְשָׁלְמוּ	עוֹלָם	לְאוֹר	לָךְ	יִהְיֶה־	יְהוָה	כִּי	
siku	na–zitaisha	ya–milele	kuwa–nuru	kwako	atakuwa	Yahwe	kwa–sababu	
H3117		H5769	H0216		H1961	H3068		

אֶבְלֵךְ׃	
za–maombolezo–yako	
H0060	

Jua lenu halitakuewepo wala mweni utaondoshwa na kutoweka; maana Yahwe atakuwa mwanga wenu daima, na siku za maombolezo zitakwisha.

21

נֵצֶר	אֶרֶץ	יִרְשׁוּ	לְעוֹלָם	צַדִּיקִים	כֻּלָּם	וְעַמֵּךְ	
chipukizi	nchi	watarithi	milele	watakuwa–wenye–haki	wote	na–watu–wako	
H5342	H0776	H3423	H5769	H6662	H3605		

לְהִתְפָּאֵר׃	יָדַי	מַעֲשֵׂה	מַטָּעַי)	(מַטָּעִי	
kujitukuza	ya–mikono–yangu	kazi	(upandaji–wangu)	la–upandaji–wangu	
	H3027	H4639	H4302	H4302	

Watu wako wote watakuwa wenye haki; watachukuwa urithi wa nchi kwa mda wote, tawi la mazao yangu, kazi ya mikono yangu, ili niweze kuitukuza.

בְּעִתָּהּ	יְהוָה	אָנִי	עָצוּם	לְנָוֹי	וְהַצָּעִיר	לָאֶלֶף	יִהְיֶה	הַקָּטֹן	22
kwa–wakati–wake	Yahwe	mimi	lenye–nguvu	taifa	na–mchanga	elfu	atakuwa	mdogo	
H6256	H3068	H0589	H6099		H6810	H0505	H1961		

ס	אֲחִישֶׁנָּה׃
S	nitaliharakisha

Mtoto atakuwa maelfu, na mdogo atakuwa taifa la wenye nguvu; Mimi Yahwe Nitayatimiza hayo mda utakapowadia.

Chapter 61

אֹתִי	יְהוָה	מָשַׁח	יַעַן	עָלָי	יְהוָה	אֲדֹנָי	רוּחַ		1
mimi	Yahwe	amenitia–mafuta	kwa–sababu	iko–juu–yangu	Yahwe	ya–Bwana	roho		
H0853	H3068	H4886	H3282		H3069	H0136	H7307		

לְקֹרָא	לֵב	לְנִשְׁבְּרֵי־	לַחֲבֹשׁ	שְׁלָחַנִי	עֲנָוִים	לְבַשֵּׂר
kutangaza	moyo	waliovunjika	kuwafunga	amenituma	wanyenyekevu	kuwahubiri
H7121		H7665	H2280	H7971	H6035	H1319

קוֹחַ׃	פְּקַח־	וְלַאֲסוּרִים	דְּרוֹר	לִשְׁבוּיִם
macho	kufunguka–kwa	na–kwa–waliofungwa	uhuru	kwa–wafungwa
H6495	H6495	H0631	H1865	H7617

Roho ya Bwana Yahwe i juu yangu, maana Yahwe amenipaka mafuta mimi kuhiubiri habari njema kwa wenye taabu. Amenituma mimi kuwaponywa waliopondeka mioyo, kutangaza uhuru kwa wafungwa, na kufungua gereza ili waliofungwa waweze kutoka.

לְנַחֵם	לֶאֱלֹהֵינוּ	נָקָם	וְיוֹם	לַיהוָה	רָצוֹן	שְׁנַת־	לְקֹרָא	2
kuwafariji	cha–Mungu–wetu	ya–kisasi	na–siku	wa–Yahwe	wa–upendeleo	mwaka	kutangaza	
H5162	H0430	H5359	H3117	H3068	H7522	H8141	H7121	

אֲבֵלִים׃	כָּל־
wanaoomboleza	wote
H0057	H3605

Amenituma mimi kuutangaza mwaka wa Yahwe uliokubalika, siku ya kisasi cha Mungu wetu, na kuwafariji wale wote wanaomboleza.

שָׂשׂוֹן	אֶפֶר	תַּחַת	פְּאֵר	לָהֶם	לָתֵת	צִיּוֹן	לַאֲבֵלֵי	וְלָשׂוּם	3
mafuta	majivu	badala–ya	taji	wao	kuwapa	Sayuni	kwa–waombolezaji–wa	kuweka	
H8081	H0665	H8478	H6287		H5414	H6726	H0057		

וְקָרָא	כִּיפָה	רוּחַ	תַּחַת	תְּהִלָּה	מַעֲטֵה	אֵבֶל	תַּחַת	שָׂשׂוֹן	
na–wataitwa	iliyofifia	roho	badala–ya	la–sifa	joho	maombolezo	badala–ya	ya–furaha	
H7121	H3544	H7307	H8478	H8416	H4594	H0060	H8478	H8342	

לְהִתְפָּאֵר׃	יְהוָה	מַטָּע	הַצֶּדֶק	אֵילֵי	לָהֶם
kujitukuza	wa–Yahwe	upandaji	ya–haki	mialoni	wao
	H3068	H4302	H6664		

Amenituma mimi - kuwapa wale waoombolezao katika Sayuni -kuwapa wao kilemba cha majivu, mafuta ya furaha badala ya kuomboleza, vazi la kusifu katika eneo la roho ya ubutu, kuwaita mialoni ya haki, iliyooteshwa na Yahwe, ili aweze kutukuzwa.

עֲרֵי	וְחִדְשׁוּ	יְקוֹמֵמוּ	רִאשֹׁנִים	שֹׁמְמוֹת	עוֹלָם	חָרְבוֹת	וּבָנוּ	4
miji	na–watakarabati	watainua	wa–awali	ukiwa	ya–kale	magofu	na–watajenga	
	H2318		H7223	H8074	H5769	H2723	H1129	

וָדוֹר׃	דּוֹר	שֹׁמְמוֹת	חֹרֶב
na–kizazi	wa–kizazi	ukiwa	iliyoharibiwa
H1755	H1755	H8074	

Wataijenga tena mahali pa kale palipohaibiwa; wataparejesha mahali palipokuwa na ukiwa. Watairejesha miji iliyoharibiwa, Mahali penye ukiwa kutoka vizazi vingi vilivyopita.

							5
אִכָּרֵיכֶם	נֵכָר	וּבְנֵי	צֹאנְכֶם	וְרָעוּ	זָרִים	וְעָמְדוּ	
wakulima–wenu	wa–wageni	na–wana	kondoo–wenu	na–watachungia	wageni	na–watasimama	
H0406	H5236		H6629			H5975	

וְכֹרְמֵיכֶם׃
na–wafanyakazi–wa–mizabibu–wenu
H3755

Wageni watasimama na kulisha makumdi yako, na watoto wa wageni watafanya kazi kwenye mashamba yako na mizabu.

								6
לָכֶם	יֵאָמֵר	אֱלֹהֵינוּ	מְשָׁרְתֵי	תִקְרְאוּ	יְהוָה	כֹּהֲנֵי	וְאַתֶּם	
kwenu	itasemwa	wa–Mungu–wetu	wahudumu	mtaitwa	wa–Yahwe	makuhani	na–ninyi	
	H0559	H0430	H8334	H7121	H3068	H3548		

תִתְיַמָרוּ׃	וּבְכְבוֹדָם	תֹּאכֵלוּ	גּוֹיִם	חֵיל
mtajisifu	na–katika–utukufu–wao	mtakula	wa–mataifa	utajiri
H3235	H3519	H0398		H2428

Mtaitwa makuhani wa Yahwe; watawaita watumishi wa Mungu wetu. Mtakula utajiri wa mataifa, na utajivuinia katika utajiri wake.

								7
לָכֵן	חֶלְקָם	יָרֵנּוּ	וּכְלִמָּה	מִשְׁנֶה	בָּשְׁתְכֶם	תָּחַת		
kwa–hiyo	fungu–lao	watafarijika	na–fedheha	mara–mbili	aibu–yenu	badala–ya		
			H3639	H4932	H1322	H8478		

לָהֶם׃	תְּהִיֶה	עוֹלָם	שִׂמְחַת	יִירָשׁוּ	מִשְׁנֶה	בְּאַרְצָם
yao	itakuwa	ya–milele	furaha	watarithi	mara–mbili	katika–nchi–yao
	H1961	H5769	H8057	H3423	H4932	H0776

Badala yake aibu yenu itaongezeka; na badala ya fedhea walifurahia juu ya sehemu yao. Hivyo basi sehemu yao itaongezeka mara mbili katika nchi na furaha ya milele itakuwa yao.

								8
גָּזֵל	שֹׂנֵא	מִשְׁפָּט	אֹהֵב	יְהוָה	אֲנִי	כִּי		
uporaji	ninachukia	haki	ninapenda	Yahwe	mimi	kwa–sababu		
H1498	H8130	H4941	H0157	H3068	H0589			

עוֹלָם	וּבְרִית	בֶּאֱמֶת	פְּעֻלָתָם	וְנָתַתִי	בְּעוֹלָה
la–milele	na–agano	kwa–uaminifu	malipo–yao	na–nitawapa	katika–sadaka–ya–kuteketezwa
H5769	H1285	H0571	H6468	H5414	

לָהֶם׃	אֶכְרֹת
nao	nitafanya
	H3772

Maana Mimi, Yahwe, ninapenda haki, na ninachukia wizi na vurugu zisizo za haki. Nitawalipa wao kataka haki na Nitafanya agano la milele na wao.

כָּל־ הָעַמִּים בְּתוֹךְ וְצֻאֲצָאֵיהֶם זַרְעָם בַּגּוֹיִם וְנוֹדָע 9
wote watu katikati-ya na-watoto-wao uzao-wao katika-mataifa na-utajulikana
H3605 H8432 H6631 H2233 H3045

ס יְהוָה׃ בֵּרַךְ זֶרַע הֵם כִּי יַכִּירוּם רְאִיתֶם
S na-Yahwe uliobarikiwa ni-uzao wao kwamba watawatambua wanaowaona
H3068 H1288 H2233 H1992 H7200

Uzao wao utajulikana miongoni mwa mataifa, na watoto wao miongoni mwa watu. Wote watakaowaona watawakubali wao, kwamba ni watu wangu ambao Yahwe amewabariki.

כִּי בֵּאלֹהַי נַפְשִׁי תָּגֶל בִּיהוָה אָשִׂישׂ שָׂוֹשׂ 10
kwa-sababu katika-Mungu-wangu nafsi-yangu itafurahi katika-Yahwe nitafurahi kufurahi
H0430 H5315 H1523 H3068 H7797 H7797

יְכַהֲנֵן כָּחָתָן וְעָטָנִי צְדָקָה מְעִיל יֻשַּׁע בִּנְדִי־ הִלְבִּישַׁנִי
anayekuhani kama-bwana-arusi amenifunika la-haki joho ya-wokovu mavazi amenivisha
H3547 H2860 H3271 H6666 H4598 H3468 H3847

כֵּלִיָּה׃ תַּעְדֶּה כַּלָּה וְכַכֵּלָה פְּאֵר
kwa-mapambo-yake anayejipamba na-kama-bibi-arusi kwa-taji
H3627 H3618 H6287

Nitafurahia sana katika Yahwe; Katika Mungu nitafurahia. Maana amenivika mimi kwa vazi la wokovu; amenivika mimi kwa vazi la haki, kama bwana harusi aliyejipamba mwenywe kwa kilemba, na kama bibi harusi aliyejipamba kwa vito.

זְרוֹעֶיהָ וּכְגַנָּה צִמְחָהּ תּוֹצִיא כָּאָרֶץ כִּי 11
mbegu-zake na-kama-bustani mimea-yake inavyozalisha kama-nchi kwa-sababu
H2221 H1593 H6780 H3318 H0776

הַגּוֹיִם׃ כָּל־ נֶגֶד וּתְהִלָּה צְדָקָה יַצְמִיחַ יְהוִה אֲדֹנָי וְכֵן תַּצְמִיחַ
yote mataifa mbele-ya na-sifa haki ataotesha Yahwe Bwana hivyo inavyootesha
H3605 H5048 H8416 H6666 H6779 H3069 H0136 H6779

Maana kama nchi inavyozalisha miti inayochipukia na kama bustani inavyofanya miti yake ikuie, hivyo Bwana atasasbabisha haki na sifa kuchipukia mbele ya mataifa yote.

Chapter 62

אֶשְׁקוֹט לֹא יְרוּשָׁלַם וּלְמַעַן אֶחֱשֶׁה לֹא צִיּוֹן לְמַעַן 1
kimya sitakaa Yerusalemu na-kwa-ajili-ya sitanyamaza sitanyamaza Sayuni kwa-ajili-ya
H8252 H3808 H3389 H4616 H2814 H3808 H6726 H4616

יִבְעָר׃ כְּלַפִּיד וִישׁוּעָתָהּ צִדְקָהּ כַּנַּהּ יֵצֵא עַד־
utawaka kama-mwenge na-wokovu-wake haki-yake kama-mwangaza itatoka hadi
H3940 H3444 H6664 H5051 H3318 H5704

Kwa niaba ya Sayuni sitatulia, na kwa naiba ya Yerusalemu sitanyamaza kimya, mpaka haki yake itakapotokea, na wokovu wake kama tochi.

שֵׁם לְךָ וְקָרָא כְּבוֹדֶךָ מְלָכִים וְכָל־ צִדְקֶךָ גּוֹיִם וְרָאוּ 2
jina wewe na-utaitwa utukufu-wako wote na-wafalme haki-yako mataifa na-yataona
H8034 H7121 H3519 H4428 H3605 H6664 H7200

יְקֻבֶּנּוּ׃ יְהוָה פִּי אֲשֶׁר חָדָשׁ
utateua wa-Yahwe mdomo ambalo jipya
H3068 H6310 H2319

Mataifa yataona haki yako, na wafalme wote wataona utukufu wako. Utaitwa kwa jina jipya ambalo Yahwe atalichagua.

מְלוּכָה	)וּבְנִיךָ(	]וּבנוך[	יְהוָה	בְּיַד־	תִּפְאֶרֶת	עֲטֶרֶת	וְהָיִיתָ	3
cha–kifalme	(kilemba)	na–kilemba	wa–Yahwe	katika–mkono	la–uzuri	taji	na–utakuwa	
H4410	H6797	H6801	H3068	H3027	H8597	H5850	H1961	

אֱלֹהֶיךָ׃	בְּכַף־
cha–Mungu–wako	katika–kiganja
H0430	H3709

Pia utakuwa taji zuri katika mkono wa Yahwe, na kilemba cha ufalme katika mkono wa Mungu wako.

עוֹד׀	יֵאָמֵר	לֹא־	וּלְאַרְצֵךְ׀	עֲזוּבָה	עוֹד	לָךְ	יֵאָמֵר֙	לֹא־	4
tena	haitaitwa	haitaitwa	na–nchi–yako	Aliyeachwa	tena	wewe	hautaitwa	hautaitwa	
H5750	H0559	H3808	H0776		H5750		H0559	H3808	

בְּעוּלָה	וּלְאַרְצֵךְ	בָּהּ	חֶפְצִי־	יִקָּרֵא׀	לָךְ	כִּי	שְׁמָמָה
Aliyeolewa	na–nchi–yako	Imo–Ndani–Yake	Furaha–Yangu	utaitwa	wewe	lakini	Ukiwa
H1166	H0776	H2657	H2657	H7121			

תִּבָּעֵל׃	וְאַרְצֵךְ	בָּךְ	יְהוָה׀	חָפֵץ	כִּי־
itaolewa	na–nchi–yako	nawe	Yahwe	anapendezwa	kwa–sababu
H1166	H0776		H3068		

Hautaambiwa tena, "Umetelekezwa"; wala kwa nchi yako hautasema tena, "Ukiwa." kweli, itaitwa "Neema yangu iko kwake", na nchi yao "ndoa" mana furaha ya Yahwe ndani yenu, na nchi yenu itaolewa.

חָתָן׀	וּמְשׂוֹשׂ	בָּנַיִךְ	יִבְעָלוּךְ	בְּתוּלָה	בָּחוּר׀	יִבְעַל	כִּי־	5
kwa–bwana–arusi	na–kufurahi	wana–wako	watakuoa	bikira	kijana	ataoa	kwa–sababu	
H2860	H4885		H1166	H1330	H0970	H1166		

אֱלֹהָיִךְ׃	עָלַיִךְ	יָשִׂישׂ	כַּלָּה	עַל־	
Mungu–wako	juu–yako	atafurahi	bibi–arusi	juu–ya	
H0430		H7797	H3618		

Hakika, kama kijana mdogo akimuoa mwanamke mdogo, hivyo watoto wako watawaoa ninyi, na kama bwana harusi anavyofurahia juu ya bibi harusi, Mungu wenu atafuhai juu yenu.

תָּמִיד	הַלָּיְלָה	וְכָל־	הַיּוֹם	כָּל־	שֹׁמְרִים	הִפְקַדְתִּי׀	יְרוּשָׁלַ͏ִם	חוֹמֹתַיִךְ	עַל־	6
daima	wote	na–usiku	wote	mchana	walinzi	nimeweka	Yerusalemu	kuta–zako	juu–ya	
H8548	H3915	H3605	H3117	H3605	H8104		H3389	H2346		

לָכֶם׃	דֳּמִי	אַל־	יְהוָה׀	אֶת־	הַמַּזְכִּרִים׀	יֶחֱשׁוּ	לֹא
kwenu	kimya	msiwe	Yahwe	Yahwe	wanaomkumbuka	hawatanyamaza	hawatanyamaza
	H1824	H0408	H3068	H0853	H2142	H2814	H3808

Nimemuweka mlinzi katika kuta zenu, Yerusalemu; hawatatulia mchana wala usiku. Utabaki kuwa Yahwe, usitulie.

יָשָׁיִם	וְעַד־	יְכוֹנֵן	עַד־	לֵוּ	דֳּמִי	תִּתְּנוּ	וְאַל־	7
atakapoifanya	na–hadi	atakapoimarisha	hadi	yeye	ukimya	msimpe	na–msimpe	
	H5704		H5704		H1824	H5414	H0408	

בָּאָרֶץ׃	תְּהִלָּה	יְרוּשָׁלַ͏ִם	אֶת־
duniani	sifa	Yerusalemu	Yerusalemu
H0776	H8416	H3389	H0853

Usimuache apumzike mpaka ainzishe tena Yerusalemu na kmfanya asifiwe duniani.

8 נִשְׁבַּע יְהוָה בִּימִינוֹ kwa-mkono-wake-wa-kuume וּבִזְרוֹעַ na-kwa-mkono עֻזּוֹ wake-wenye-nguvu
ameapa Yahwe kwa-mkono-wake-wa-kuume na-kwa-mkono wake-wenye-nguvu
H7650 H3068 H3225 H2220 H5797

אִם־ kama-nitatoa אֶתֵּן kama-nitatoa דְּגָנֵךְ nafaka-yako עוֹד tena מַאֲכָלֵךְ kuwa-chakula לְאֹיְבַיִךְ kwa-maadui-zako
H0853 H5414 H1715 H5750 H3978 H0341

וְאִם־ na-kama-watakunywa יִשְׁתּוּ watakunywa בְּנֵי־ wana-wa נֵכָר wageni תִּירוֹשֵׁךְ divai-yako-mpya אֲשֶׁר ambayo יְגֵעַתְּ umeifanyia-kazi
H8354 H5236 H8492 H3021

בּוֹ׃ kwa-bidii

Yahwe ameapa kwa mkono wake wa kuume na kwa mkono wa nguvu zake, "Hakika sitawapa tena nafaka kama chakula cha maadui zenu. Wageni hawatakunjwa mvinyo wenu uliompya maana mlifanya kazi.

9 כִּי lakini מְאַסְפָיו waivunao יֹאכְלֶהוּ wataila וְהַלְלוּ na-kumsifu אֶת־ Yahwe יְהוָה Yahwe וּמְקַבְּצָיו na-wanaokusanya יִשְׁתְּהוּ watainywa
H0622 H0398 H0853 H3068 H8354

בְּחַצְרוֹת katika-nyua קָדְשִׁי׃ za-patakatifu-pangu ס S
H6944

Kwale watakao vuna nafaka watazila na kumsifu Yahwe, na wale wanaochuma zabibu watakunjwa mvinyo katika mahakama ya madhebau yangu takatifu."

10 עִבְרִי piteni עִבְרִי piteni בַּשְּׁעָרִים katika-malango פַּנּוּ tayarisheni דֶּרֶךְ njia הָעָם ya-watu סַלּוּ jengeni סַלּוּ jengeni הַמְסִלָּה barabara
H8179 H6437 H1870 H5549 H5549 H4546

סַקְּלוּ ondoeni מֵאֶבֶן mawe הָרִימוּ inueni נֵס bendera עַל־ juu-ya הָעַמִּים׃ watu
H5619 H0068 H5251

Njooni pitieni, pitieni katika lango! Tenegenezeni mapito ya watu! Itengenezeni, Tengeneza njia kuu! kusanyeni mawe! Nyanyueni juu ishara ya bendera kwa mataifa!

11 הִנֵּה tazama יְהוָה Yahwe הִשְׁמִיעַ ametangaza אֶל־ hadi קְצֵה mwisho-wa הָאָרֶץ nchi אִמְרוּ mwambieni לְבַת־ binti צִיּוֹן wa-Sayuni
H2009 H3068 H8085 H0413 H0776 H0559 H1323 H6726

הִנֵּה tazama יִשְׁעֲךָ wokovu-wako בָּא unakuja מְשֻׁכָרוֹ ujira-wake אִתּוֹ uko-naye וּפְעֻלָּתוֹ na-malipo-yake
H2009 H3468 H0935 H2009 H7939 H0854 H6468

לְפָנָיו׃ yako-mbele-yake
H6440

Tazama, Yahwe ametangaza mwisho wa nchi, "Waambie binti Sayuni: Tazama, Mkombozi wenu anakuja! Angalia, amebeba zawadi zake, na malipo yake yapo mbele yake."

12 וְקָרְאוּ na-wataitwa לָהֶם wao עַם־ watu הַקֹּדֶשׁ watakatifu גְּאוּלֵי waliokombolewa-na יְהוָה Yahwe וְלָךְ na-wewe יִקָּרֵא utaitwa
H1992 H7121 H6944 H3068 H7121

דְּרוּשָׁה Anayetafutwa עִיר mji לֹא usioacha נֶעֱזָבָה׃ usioacha ס S
H1875 H3808

Watakuita wewe, "Mtu mtakatifu; Mkombozi wa Yahwe," nawe utaitwa "Ulioacha kabla; mji usiotelekezwa."

Chapter 63

זֶה	מִבָּצְרָה	בְּגָדִים	חֲמֻץ	מֵאֱדֹום	בָּא	וְזֶה	מִי־	1
huyu	kutoka–Bosra	mavazi	na–mavazi–mekundu	kutoka–Edomu	anayekuja	huyu	ni–nani	
H2088	H1224			H0123	H0935	H2088	H4310	

מְדַבֵּר	אֲנִי	כֹּחֲוֹ	בְּרַב	צֹעֶה	בִּלְבוּשׁוֹ	הָדוּר
ninayesema	mimi	nguvu–zake	kwa–wingi–wa	anayeenda	katika–mavazi–yake	aliyetukuka
H1696	H0589		H7230	H6808	H3830	H1921

לְהוֹשִׁיעַ׃	רַב	בִּצְדָקָה
kuokoa	mwenye–uwezo	kwa–haki
H3467		H6666

Ni nani ajaye kutoka Edomu, aliyevaa mavazi rangi nyekundu kutoka Bozra? Ni nani aliye katika mavazi ya kifahari, anayetembea kwa kujiamini kwa sababu ya ukuu wa nguvu zake? Ndiye mimi, nizungumzae haki na uwezo mkubwa wa kuokoa.

בְּגַת׃	כְּדֹרֵךְ	וּבְגָדֶיךָ	לִלְבוּשֶׁךָ	אָדֹם	מַדּוּעַ		2
katika–shinikizo–la–divai	kama–anayekanyaga	na–nguo–zako	mavazi–yako	nyekundu	kwa–nini		
H1660	H1869		H3830		H4069		

Kwa nini umevaa mavazi ya rangi nyekundu, na kwan nini wanaonekana kama akanyagae mizabibu katika vyombo vyake.

אֹתִי	אִישׁ	אֵין־	וּמֵעַמִּים	לְבַדִּי	דָּרַכְתִּי	וּפוּרָה	3
alikuwa–nami	mtu	hakuna	na–kutoka–kwa–watu	peke–yangu	nimekanyaga	shinikizo–la–divai	
H0854	H0376	H0369		H0905	H1869	H6333	

וְיֵז	בַּחֲמָתִי	וְאֶרְמְסֵם	בְּאַפִּי	וְאַדְרֵכֵם
na–ilimwagika	katika–ghadhabu–yangu	na–nikawaponda	katika–hasira–yangu	na–niliwakanyaga
	H2534	H7429	H0639	H1869

אֶגְאָלְתִּי׃	מַלְבּוּשָׁי	וְכָל־	בְּגָדַי	עַל־	נִצְחָם
nimezitiia	zote	na–nguo–zangu	mavazi–yangu	juu–ya	damu–yao
H1351	H4403	H3605			H5332

Nimekanyaga zabibu lililoko katika vyombo vyenyewe, na hakuna hata mmoja kutoka mataifa aliyeungana na mimi. Niliwakanyaga kwa hasira yangu na niliwakanyaga wao kwa hasira yangu. Damu zao zimeruka katika nguo zangu na kuweka madoa nguo zangu zote.

וּשְׁנַת	בִּלְבִּי	נָקָם	יֹום	כִּי			4
na–mwaka	ilikuwa–moyoni–mwangu	ya–kisasi	siku	kwa–sababu			
H8141		H5359	H3117				

וּגְאוּלַי	בָּאָה׃				
wa–ukombozi–wangu	umefika				
	H0935				

Maana niliangalia mbele katika siku ya kisasi, na mwaka wa ukombozi ulikwishawadia.

לִי	וַתּוֹשַׁע	סֹמְכֵךְ	וְאֵין	וְאֶשְׁתּוֹמֵם	עֹזֵר	וְאֵין	וְאַבִּיטָ		5
mimi	na–ukaniokoa	msaidizi	na–hakuna	na–nikashangaa	msaidizi	na–hakuna	na–nilitazama		
	H3467	H5564	H0369	H8074	H5826	H0369	H5027		

סָמְכָתְנִי׃	הִיא	וַחֲמָתִי	זְרֹעִי	
ilinisaidia	ndiyo	na–ghadhabu–yangu	mkono–wangu	
H5564	H1931	H2534	H2220	

Mimi nilitazama, na hapo hapakuwa na mtu mmoja hata wa kutoa msaada, lakini mkono wangu mwenywe ulininletea ushindi mimi, na hasira yangu kubwa ilinionguza mimi.

בַּחֲמָתִי	וַאֲשַׁכְּרֵם	בְּאַפִּי	עַמִּים	וְאָבוּס	6
katika-ghadhabu-yangu	na-nikawalewa	katika-hasira-yangu	watu	na-niliwakanyaga	
H2534	H7937	H0639		H0947	

ס	נִצְחָם׃	לָאָרֶץ	וְאוֹרִיד	
S	damu-yao	ardhini	na-nikaimwaga	
	H5332	H0776	H3381	

Niliwakanyaga watu wangu chini kwa hasira yangu na kuwafanya wao wanywe laana yangu, na nilimwaga damu zao juu ya nchi.

גְּמָלָנוּ	אֲשֶׁר־	כֹּל	כְּעַל	יְהוָה	תְּהִלֹּת	אַזְכִּיר	וְיהוָה	חַסְדֵי	7
ametupa	ambayo	yote	kwa-kadiri-ya	za-Yahwe	sifa	nitazitaja	za-Yahwe	fadhili	
H1580		H3605		H3068	H8416	H2142	H3068		

כְּרֹב	גְּמָלָם	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית	טוּב	וְרַב־	יְהוָה	
kwa-huruma-zake	amewapa	ambao	ya-Israeli	kwa-nyumba	mwingi	na-wema	Yahwe	
	H1580		H3478		H2898		H3068	

חֲסָדָיו׃	וּכְרֹב	
fadhili-zake	na-kwa-wingi-wa	
	H7230	

Nitakusimulia matendo ya agano la Yahwe lenye kuaminika, matendo ya kusifu ya Yahwe. Nitawasimulia yote ambayo Yahwe ametutendea sisi, na ukuu wa uzuri wake katika nyumba ya Israeli. Huruma hii aliyetuonyesha sisi kwa sababu ya rehema zake na matendo ya agano lake la kuaminika.

לָהֶם	וַיְהִי	יְשַׁקְּרוּ	לֹא	בָּנִים	הֵמָּה	עַמִּי	אַךְ־	וַיֹּאמֶר	8
kwao	na-akawa	hawatadanganya	ambao	watoto	wao	watu-wangu	hakika	na-alisema	
H1992	H1961	H8266	H3808		H1992		H0389	H0559	

לְמוֹשִׁיעַ׃
mwokozi
H3467

Maana alisema, "Baadhi yao ni watu wangu, watoto ambao sio waaminifu." Amekuwa mwokozi wao.

הוֹשִׁיעָם	פָּנָיו	וּמַלְאַךְ	צָר	)לוֹ(	[לֹא]	וְצָרָתָם	בְּכָל־		9
aliwaokoa	wa-uso-wake	na-malaika	dhiki	(kwake)	kwake	dhiki-yao-yote	katika		
H3467	H6440	H4397			H3808		H3605		

וַיְנַשְּׂאֵם	וַיְנַטְּלֵם	וַיְגָאָלֵם	הוּא	וּבְחֶמְלָתוֹ	בְּאַהֲבָתוֹ	
na-akawabeba	na-akawainua	aliwakomboa	yeye	na-katika-huruma-yake	katika-upendo-wake	
H5375	H5190		H1931	H2551	H0160	

עוֹלָם׃	יְמֵי	כָּל־	
za-kale	zote	siku	
H5769	H3117	H3605	

Kupitia mateso yao yote, aliteseka pia, na malaika kutoka mbele yake aliwaokoa wao. Katika upendo wake na rehema aliwakomboa wao, na aliwanyanyua juu na aliwabeba wote katika kipindi chote cha kale.

לָהֶם	וַיֶּהְפֹּךְ	קָדְשׁוֹ	רֵעַ	אֶת־	וְעִצְּבוּ	מָרְרוּ	וְהֵמָּה	10
kwao	na-akageuka	yake-takatifu	roho	roho	na-wakamhuzunisha	waliasi	lakini-wao	
	H2015	H6944	H7307	H0853		H4784	H1992	

בָּם׃	נִלְחַם־	הוּא	לְאוֹיֵב	
nao	alipigana	yeye	kuwa-adui	
		H1931	H0341	

Lakini walimuasi na kumuuzunisha roho mtakatifu. Hivyo basi akkawa adui wao na kupigana dhidi yao.

הַמַּעֲלֵם	וַיְהִי	עַמּוֹ	מֹשֶׁה	עוֹלָם	יְמֵי־	וַיִּזְכֹּר	11
aliyewapandisha	yuko–wapi	watu–wake	Musa	za–kale	siku	na–akakumbuka	
H5927	H0346		H4872	H5769	H3117	H2142	

בְּקִרְבּוֹ	הַשָּׂם	אַיֵּה	צֹאנוֹ	רֹעֵי	אֶת	מְנָם
ndani–yake	aliyeweka	yuko–wapi	wa–kondoo–wake	mchungaji	mchungaji	kutoka–baharini
H7130		H0346	H6629		H0854	H3220

קָדְשׁוֹ׃	רוּחַ	אֶת־
yake–takatifu	roho	roho
H6944	H7307	H0853

Watu wake walifikiri kuhushu nyakati za kale za Musa. Walisema, "Yuko wapi Mungu, aliyewaleta juu nje ya bahari pamoja na mchungaji wa kundi lake? Yuko wapi Mungu, ambaye aliyeweka roho mtakatifu mwiongoni mwenu?

מַיִם	בָּקֵעַ	תִּפְאַרְתּוֹ	זְרוֹעַ	מֹשֶׁה	לִימִין	מוֹלִיךְ	12
maji	aliyegawanya	wake–mtukufu	mkono	wa–Musa	mkono–wa–kuume	aliyemwongoza	
H4325	H1234	H8597	H2220	H4872	H3225	H3212	

עוֹלָם׃	שֵׁם	לוֹ	לַעֲשׂוֹת	מִפְנֵיהֶם
la–milele	jina	yeye	kujipatia	mbele–yao
H5769	H8034			H6440

Yuko wapi Mungu, aliyeufanya wingi wa utukufu wake kwenda katika mkono wa kuume wa Musa, na ukaganya maji mbele yao, kulifanya jina lake milele yeye mwenyewe?

יִכָּשֵׁלוּ׃	לֹא	בַּמִּדְבָּר	כַּסּוּס	בַּתְּהֹמוֹת	מוֹלִיכָם	13
hawakujikwaa	hawakujikwaa	nyikani	kama–farasi	katika–vilindi	aliyewaongoza	
H3782	H3808			H8415	H3212	

Yuko wapi Mungu, aliyewaongoza katika maji mengi? Kama farasi anayekimbia kwenye aridhi ambayo ni tambarare, hawakua na mashaka.

נִהֲגָתָם	כֵּן	תְּנִיחֵנּוּ	יְהוָה	רוּחַ	תֵּרֵד	בַּבִּקְעָה	כַּבְהֵמָה	14
uliwaongoza	hivyo	iliwakalisha	ya–Yahwe	roho	anayeshuka	bondeni	kama–mnyama	
		H5117	H3068	H7307	H3381	H1237	H0929	

תִּפְאָרֶת׃	שֵׁם	לְךָ	לַעֲשׂוֹת	עַמְּךָ
la–utukufu	jina	wewe	kujipatia	watu–wako
H8597	H8034			

Kama ng'ombe anayeshuka chini kwenye bonde, Roho ya Yahwe imewapa punziko. Hivyo umewaongoza watu wako, kufanya wewe mwenyewe jina la kusifu.

וְתִפְאַרְתֶּךָ	קָדְשְׁךָ	מְזֻבָּל	וּרְאֵה	מִשְׁמַיִם	הַבָּט		15
na–utukufu–wako	utakatifu–wako	kutoka–makao–ya	na–uone	kutoka–mbinguni	angalia		
H8597	H6944	H2073	H7200	H8064	H5027		

אֵלַי	וְרַחֲמֶיךָ	מֵעֶיךָ	הֲמוֹן	וּנְבוּרֹתֶךָ	קִנְאָתְךָ	אַיֵּה
kwangu	na–huruma–zako	wa–moyo–wako	msisimko	na–nguvu–zako	wivu–wako	iko–wapi
H0413		H4578		H1369	H7068	H0346

הִתְאַפָּקוּ׃
zinajizuia
H0662

Tazama chini kutoka mbinguni na pata taarifa kutoka kwenye makao ya utukufu wako. Iko wapi bidii yenu na matendo makuu? Uruatendo yako ya uruma yamezuiliwaa kutoka kwetu.

									16
לֹא	וְיִשְׂרָאֵל	יְדָעֻנוּ	לֹא	אַבְרָהָם	כִּי	אָבִינוּ	אַתָּה	כִּי־	
hatutambui	na–Israeli	hatujui	hatujui	Ibrahimu	ingawa	ni–baba–yetu	wewe	kwa–sababu	
H3808	H3478	H3045	H3808	H0085		H0001			

שְׁמֶךָ׃	מֵעוֹלָם	גְּאָלֵנוּ	אָבִינוּ	יְהוָה	אַתָּה	יַכִּירָנוּ	
jina–lako	tangu–zamani	mkombozi–wetu	ni–baba–yetu	Yahwe	wewe	hatutambui	
H8034	H5769		H0001	H3068			

Maana wewe n baba yetu, Japokuwa Ibrahimu hatujui sisi, na Israeli haitutambui sisi, wewe, Yahwe, wewe ni baba yetu. Mkombozi wetu limekuwa jina lako kutoka nyakati za kale.

						17
לִבֶּנוּ	תַקְשִׁיחַ	מִדְּרָכֶיךָ	יְהוָה	תַּתְעֵנוּ	לָמָּה	
moyo–wetu	unaufanya–mgumu	kutoka–njia–zako	Yahwe	unatupoteza	kwa–nini	
	H7188	H1870	H3068	H8582	H4100	

נַחֲלָתֶךָ׃	שִׁבְטֵי	עֲבָדֶיךָ	לְמַעַן	שׁוּב	מִיראָתֶךָ	
ya–urithi–wako	makabila	watumishi–wako	kwa–ajili–ya	rudi	kutokukuogopa	
H5159	H7626	H5650	H4616	H7725	H3374	

Yahwe, kwa nini unatufanya tangetange na kuifanya mioyo yetu kuwa migumu, hivyo hatukukuheshimu wewe? Rudi kwa niaba ya watumishi wako, kabila la urithi wako.

						18
בּוֹסְסוּ	צָרֵינוּ	קָדְשֶׁךָ	עַם־	יָרְשׁוּ	לִמְצַעָר	
wamelikanyaga	maadui–zetu	wako–watakatifu	watu	waliimiliki	kwa–muda–mfupi	
H0947		H6944		H3423	H4705	

מִקְדָּשֶׁךָ׃
patakatifu–pako
H4720

Watu wako walirithi mahali patakatifu kwa mda mfupi, halafu maadui zetu waliwakanyaga.

						19
לֹא־	בָּם	מָשַׁלְתָּ	לֹא־	מֵעוֹלָם	הָיִינוּ	
ambao–hawakuitwa	wao	hukuwatawala	ambao–hukuwatawala	tangu–zamani	tumekuwa	
H3808		H4910	H3808	H5769	H1961	

שִׁמְךָ	נִקְרָא
kwa–jina–lako	hawakuitwa
H8034	H7121

Tumekuwa kama juu ya wale ambao hawajawai kuongoza, kama wale ambao hawajaitwa kwa jina lako.

Chapter 64

								1
נָזָלוּ׃	הָרִים	מִפָּנֶיךָ	יָרַדְתָּ	שָׁמַיִם	קָרַעְתָּ	לוּא־	עֲלֵיהֶם	
ingetetemeka	milima	mbele–yako	ungeshuka	mbingu	ungezipasua	laiti	juu–yao	
	H2022	H6440	H3381	H8064	H7167	H3863		

''Oh, ikiwa umeigawa kwa kuifungua mbingu na kushuka chini! Milima inetikisika mbele yako,

								2
שִׁמְךָ	לְהוֹדִיעַ	אֵשׁ	תִּבְעֶה־	מַיִם	הַמָּסִים	אֵשׁ	כְּקָדָח	
jina–lako	kulijulisha	moto	yanayochemka–kwa	maji	unaoyeyusha	moto	kama–kuwaka–kwa	
H8034	H3045	H0784	H1158	H4325	H2003	H0784	H6919	

יִרְגָּזוּ׃	גּוֹיִם	מִפָּנֶיךָ	לְצָרֶיךָ
yangetetemeka	mataifa	mbele–yako	kwa–adui–zako
H7264		H6440	

ni kama vile moto uunguzao vichaka, moto uchemshao maji. Oh, jina lako lingejulikana kwa maadui wako, na ya kwamba mataifa yangetetemeka mbele yako!

הָרִים	מִפָּנֶיךָ	יָזֹּדְתָּ	נִקָּוֵה	לֹא	נוֹרָאוֹת	בַּעֲשׂוֹתְךָ	3
milima	mbele–yako	ulishuka	hatukutazamia	hatukutazamia	mambo–ya–kutisha	ulipofanya	
H2022	H6440	H3381		H3808	H3372		

נָזָלוּ׃
ilitetemeka

Awali, ulipofanya mambo ya ajabu ambayo hatukuyategemea, ulishuka chini, milima ikatetemeka mbele zako.

לֹא־	עַיִן	הֶאֱזִינוּ	לֹא	שָׁמְעוּ	לֹא־	וּמֵעוֹלָם	4
halikuona	jicho	hawakusikiliza	hawakusikiliza	hawakusikia	hawakusikia	na–tangu–zamani	
H3808		H0238	H3808	H8085	H3808	H5769	

לוֹ׃	לִמְחַכֵּה־	יַעֲשֶׂה	זוּלָתֶךָ	אֱלֹהִים	רָאְתָה
yeye	kwa–wanaomngojea	atendaye	isipokuwa–wewe	Mungu	halikuona
	H2442		H2108	H0430	H7200

Tangu nyakati za kale hakuna hata mmoja aliyesikia au kujua, wala jicho kuona Mungu yeyote karibu yake, ni nani afanyae mambo haya kwake anayemsubiri yeye.

בִּדְרָכֶיךָ	צֶדֶק	וְעֹשֵׂה	שָׂשׂ	אֶת־	פָּגַעְתָּ		5
katika–njia–zako	haki	na–anayefanya	anayefurahi	anayefurahi	ulikutana–naye		
H1870	H6664		H7797	H0853	H6293		

עוֹלָם	בָּהֶם	וַנֵּחָטֵא	קָצַפְתָּ	אַתָּה	הֵן־	יִזְכְּרוּךָ
milele	ndani–yao	na–tulitenda–dhambi	ulikasirika	wewe	tazama	wanakukumbuka
H5769		H2398	H7107		H2005	H2142

וְנִוָּשֵׁעַ׃
na–tutaokolewa
H3467

Umekuja kuwasidia wale wanaofurahia kutenda yaliyo ya haki, wale wanaowaita kuwakumbusha njia zake na kumheshimu yeye. Ulipatwa na hasira tulipotenda dhambi. Katika njia zako daima tutakombolewa.

וַנְּבֹל	צִדְקֹתֵינוּ	כָּל־	עֲדִים	וּכְבֶגֶד	כֻּלָּנוּ	כַּטָּמֵא	וַנְּהִי	6
na–tumekauka	zetu–zote	haki	chafu	na–kama–nguo	sote	kama–mchafu	na–tumekuwa	
H6666		H3605	H5708		H3605	H2931	H1961	

יִשָּׂאֵנוּ׃	כָּרוּחַ	וַעֲוֹנֵנוּ	כֻּלָּנוּ	כָּעָלֶה
yametuchukua	kama–upepo	na–maovu–yetu	sote	kama–jani
H5375	H7307	H5771	H3605	H5929

Maana sote tumekuwa kama mmoja aliye na unajisi, na matendo yetu ya haki yamekuwa kama hedhi kali. Sote tumenyauka kama majani; maovu yetu, ni kama upepo, unaotupeperusha sisi mbali.

הִסְתָּרְתָּ	כִּי־	בָּךְ	לְהַחֲזִיק	מִתְעוֹרֵר	בְּשִׁמְךָ	קוֹרֵא	וְאֵין־	7
umeficha	kwa–sababu	wewe	kukushika	anayejisimamisha	jina–lako	anayeita	na–hakuna	
H5641			H2388	H5782	H8034	H7121	H0369	

עֲוֹנֵנוּ׃	בְיַד־	וַתְּמוּגֵנוּ	מְמָגֵנוּ	פָּנֶיךָ
uovu–wetu	kwa–mkono–wa	na–umetuyeyusha	kutoka–kwetu	uso–wako
H5771	H3027	H4127		H6440

Hakuna hata mmoja anayeita jina lako, hakuna anayefanya jitihada za kukushika wewe; maana umeuficha uso wako mbali na sisi na kutufanya sisi kuwa takataka katika mkono wa maovu yetu.

וּמַעֲשֵׂה יְצַרְתָּנוּ וְאַתָּה הַחֹמֶר אֲנַחְנוּ אָתָּה אָבִינוּ יְהוָה וְעַתָּה 8
na–kazi ni–mfinyanzi–wetu na–wewe ni–udongo sisi wewe baba–yetu Yahwe lakini–sasa
H4639 H3335 H0587 H0001 H3068 H6258

כֻּלָּנוּ׃ יָדֶךָ
sisi–sote ya–mkono–wako
H3605 H3027

Na lakini, Yahwe, wewe ni baba yetu; sisi ni udongo. Wewe ni mfinyanzi wetu; sisi ni kazi ya mkono wako.

תִּזְכֹּר לָעַד וְאַל־ מְאֹד עַד־ יְהוָה תִקְצֹף אַל־ 9
ukumbuke milele na–usiukumbuke kupita–kiasi kupita–kiasi Yahwe usikasirike usikasirike
H2142 H5703 H0408 H3966 H5704 H3068 H7107 H0408

כֻּלָּנוּ׃ עַמֶּךָ נָא הַבֶּט־ הֵן עָוֹן
sisi–sote watu–wako tafadhali angalia tazama uovu
H3605 H4994 H5027 H2005 H5771

Usiwe na hasira kubwa, Yahwe, wala daima usikumbuke maovu dhidi yetu, tafadhali sisi sote, watu wako.

שְׁמָמָה׃ יְרוּשָׁלַ֫ם הָיְתָה מִדְבָּר צִיּוֹן מִדְבָּר הָיוּ קָדְשְׁךָ עָרֵי 10
ukiwa Yerusalemu imekuwa jangwa Sayuni jangwa imekuwa yako–takatifu miji
H3389 H1961 H6726 H1961 H6944

Miji yenu mitakatifu imekuwa jangwa; Sayuni imekuwa jangwa, Yerusalemu imekuwa ukiwa.

הָיָה אֲבֹתֵינוּ הֻלְלוּךָ אֲשֶׁר וְתִפְאַרְתֵּנוּ קָדְשֵׁנוּ בֵּית 11
imekuwa baba–zetu walikukusifu ambamo na–yetu–tukufu yetu–takatifu nyumba
H1961 H0001 H8597 H6944

לִשְׂרֵפַת אֵשׁ וְכָל־ מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה׃
kuchomwa–kwa moto na–vitu–vyetu vyote–vya–thamani vimekuwa magofu
H8316 H0784 H3605 H4261 H1961 H2723

Hekalu letu takatifu na zuri. mahali ambapo baba zetu walikusifu wewe, limeangamizwa kwa moto, na kila kilichokuwa karibu kiliharibiwa.

ס מְאֹד׃ עַד־ וְתַעֲנֵנוּ תַחֲשֶׁה יְהוָה תִתְאַפַּק אֵלֶּה הַעַל־ 12
S kupita–kiasi kupita–kiasi na–ututese utanyamaza Yahwe utajizuia hivi je–juu–ya
H3966 H5704 H2814 H3068 H0662 H0428

Je unawezaje kuendelea kumshika, Yahwe? Unawezaje kutulia kimya na kuendelea kutufedhehesha sisi?"

Chapter 65

הִנֵּנִי הִנֵּנִי לְגוֹי נִדְרַשְׁתִּי לְלֹא בִקְשֻׁנִי נִמְצֵאתִי לְלֹא אָמַרְתִּי 1
niko–hapa niko–hapa kwa taifa ambalo halikuita jina langu halikuitwa ambalo–halikuitwa kwa wale ambao hawakuuliza wale ambao hawakunitafuta nilipatikana nilisema
H2009 H2009 H0413 H1471 H3808 H7121 H8034 H3808 H7592 H3808 H1245 H4672 H0559

Nilikuwa tayari kuchaguliwa na wale ambao hawakuniomba; Nilikuwa tayari kupatikana kwa wale ambao hawakunitafuta. Nilisema, ''Niko hapa!' kwa taifa ambalo halikuita jina langu.

לֹא־	הַדַּרְדְּ	הַהֹלְכִים	סוֹרֵר	עַם	אֶל־	הַיּוֹם	כָּל־	יָדֵי	פֵּרַשְׂתִּי
isiyo	njia	wanaotembea	waasi	watu	kwa	yote	siku	mikono–yangu	nilitandaza
H3808	H1870	H1980	H5637		H0413	H3117	H3605	H3027	H6566

מַחְשְׁבֹתֵיהֶם׃	אַחַר	טּוֹב
mawazo–yao	kufuata	njema
H4284		

2

Nimetawanya mikono yangu siku zote kuwasumbua watu wangu, wanao tembea katika njia isiyopasa, wanaotembea kwa kufuata mawazo yao wenyewe na mipango yao.

זֹבְחִים	תָּמִיד	פָּנַי	עַל־	אוֹתִי	הַמַּכְעִיסִים	הָעָם
wanaotoa–dhabihu	daima	usoni–mwangu	usoni–mwangu	mimi	wanaonichokoza	watu
H2076	H8548	H6440		H0853	H3707	

הַלְּבֵנִים׃	עַל־	וּמְקַטְּרִים	בַּגַּנּוֹת
matofali	juu–ya	na–kufukiza–ubani	bustanini
H3843			H1593

3

Kuna watu wanoendelea kunipinga mimi, wanatoa sadaka zao katika bustani, na kuchoma ubani juu ya matofali.

הַחֲזִיר	בְּשַׂר	הָאֹכְלִים	יָלֵינוּ	וּבַנִּצוּרִים	בַּקְּבָרִים	הַיֹּשְׁבִים	
ya–nguruwe	nyama	wanaokula	wanalala	na–sehemu–za–siri	makaburini	wanaokaa	
H2386	H1320	H0398		H5341	H6913	H3427	

כְּלֵיהֶם׃	פְּגָלִים	)וּמְרַק(	]ופרק[
vyomboni–mwao	wa–vitu–vichafu	(mchuzi)	na–mchuzi
H3627	H6292	H4839	H6564

4

Wamekaa miongoni mwa makaburi na kuangalia usiku kucha, na hula nyama ya nguruwe na mchuzi mchafu wa nyama katika vyombo vyao.

קִדַּשְׁתִּיךְ	כִּי	בִּי	תְּנַשֵּׂא־	אַל־	אֵלֶיךָ	קֶרֶב	הָאֹמְרִים	
nimekutakasa	kwa–sababu	mimi	usinikaribie	usinikaribie	kwako	simama	wanaosema	
H6942			H5066	H0408	H0413	H7126	H0559	

הַיּוֹם׃	כָּל־	יְקֻדֶת	אֵשׁ	בְּאַפִּי	עָשָׁן	אֵלֶּה
yote	siku	unaowaka	moto	puani–mwangu	ni–moshi	hawa
H3117	H3605	H3344	H0784	H0639	H6227	H0428

5

Wanasema, 'Simama mbali, usisogee karibu na mimi, maana mimi ni mtakatifu zaidi yako.' Vitu hivi ni moshi katika pua zangu, moto uwakao mchana kutwa.

שִׁלַּמְתִּי	אִם־	כִּי	אֶחֱשֶׁה	לֹא	לְפָנַי	כְּתוּבָה	הִנֵּה	
nimelipa	nimelipa	lakini	sitanyamaza	sitanyamaza	mbele–yangu	imeandikwa	tazama	
			H2814	H3808	H6440	H3789	H2009	

חֵיקָם׃	עַל־	וְשִׁלַּמְתִּי
kifua–chao	ndani–ya	na–nitalipa
H2436		

6

Tazama, imeandikwa mbele yangu: Sitanyamaza, Maana nitawalipa wao tena; nitafanya malipo yao katika miguu yao,

קִטְּרוּ	אֲשֶׁר	יְהוָה	אָמַר	יַחְדָּו׀	אֲבוֹתֵיכֶם	וַעֲוֹנֹת	עֲוֹנֹתֵיכֶם	7
walifukiza–ubani	ambao	Yahwe	asema	pamoja	ya–baba–zenu	na–maovu	maovu–yenu	
		H3068	H0559		H0001	H5771	H5771	

רֹאשָׁנָה	פְּעָלָתָם	וּמַדֹּתַי	חֵרְפֻנִי	הַגְּבָעוֹת	וְעַל־	הֶהָרִים	עַל־
ya–kwanza	malipo–yao	na–nitapima	walinifedhehesha	vilima	na–juu–ya	milima	juu–ya
H7223	H6468	H4058		H1389		H2022	

ס	חֵיקָם׃	(אֵל־)	[על־]
S	kifua–chao	(ndani–ya)	ndani–ya
	H2436	H0413	

kwa sababu ya dhambi zao na dhambi za baba zao kwa pamoja." asema Yahwe. "Nitawajibu wao kwa kuchoma ubani juu ya milima na kunifanyia mimi juu ya vilima. Hivyo basi nitapima juu ya matendo yao ya kale katika miguu yao."

וְאָמַר׀	בָּאֶשְׁכֹּול	הַתִּירוֹשׁ	יִמָּצֵא	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	8
na–mtu–husema	katika–kishada	divai–mpya	inapatikana	kama	Yahwe	asema	hivi	
H0559	H0811	H8492	H4672		H3068	H0559	H3541	

לְמַעַן	אֲעֲשֶׂה׀	כֵּן	בְּוֹ	בְּרָכָה	כִּי	תַשְׁחִיתֵהוּ	אַל־	
kwa–ajili–ya	nitafanya	hivyo	imo–ndani–yake	baraka	kwa–sababu	usiiharibu	usiiharibu	
H4616				H1293		H7843	H0408	

הַכֹּל׃	הַשְׁחֵית	לְבִלְתִּי	עֲבָדַי
wote	kutowaangamiza	kutowaangamiza	watumishi–wangu
H3605	H7843	H1115	H5650

Yahwe asema hivi, "Ikiwa kama juisi itapatikana katika nguzo ya zabibu, wakati mmoja ataposema, 'Usihiaribu hiyo, maa kuna uzuri ndani yake; hichi ndicho nitakachokifanya kwa niaba ya watumishi wangu: Sitawaribu wao wote.

וְיֵרֵשְׁתָּהּ	הָרֵי	יוֹרֵשׁ	וּמִיהוּדָה	זֶרַע	מִיַּעֲקֹב	וְהוֹצֵאתִי		9
na–wataimiliki	wa–milima–yangu	mrithi	na–kutoka–Yuda	uzao	kutoka–Yakobo	na–nitatoa		
H3423	H2022	H3423	H3063	H2233	H3290	H3318		

שָׁמָּה׃	יִשְׁכְּנוּ־	וַעֲבָדַי	בְּחִירַי
huko	watakaa	na–watumishi–wangu	wateule–wangu
H8033	H7931	H5650	H0972

Nitazileta koo kutoka kwa Yakobo, na kutoka Yuda wao ambao watairithi milima yangu. Niliowachagua watairithi aridhi, na watumishi wangu wataishi pale.

לְרֶבֶץ	עָכֹור	וְעֵמֶק	צֹאן	לִנְוֵה־	הַשָּׁרֹון	וְהָיָה	10
mahali–pa–kupumzika	la–Akori	na–bonde	ya–kondoo	malisho	Sharoni	na–itakuwa	
H7258	H5911	H6010	H6629		H8289	H1961	

דְּרָשׁוּנִי׃	אֲשֶׁר	לְעַמִּי	בָּקָר
wanaoniita	wanaoniita	kwa–watu–wangu	kwa–ng'ombe
H1875			H1241

Sharoni itakuwa malisho ya makundi, na bonde la Akori itakuwa sehemu ya kupumzikia ya makundi yangu, kwa watu wangu wanaonitafuta mimi.

הָעֹרְכִים	קֻדְשִׁי	הַר	אֶת־	הַשֹּׂכְחִים	יְהוָה	עֹזְבֵי	וְאַתֶּם	11
mnaoandaa	wangu–mtakatifu	mlima	mlima	mnaousahau	Yahwe	mnaomwacha	lakini–ninyi	
	H6944	H2022	H0853	H7913	H3068			

מְמַסֵּךְ׃	לַמְנִי	וְהַמְמַלְאִים	שֻׁלְחָן	לַגַּד׀	
divai–iliyochanganywa	kwa–Hatima	na–mnaoijaza	meza	kwa–Bahati	
H4469	H4507	H4390	H7979	H1408	

Lakini yeye aliyeachana na Yehwe, anayeusahau mlima wangu mtakatifu, anayeandaa meza kwa bahati ya mungu, na kujaza kikombe cha mvinyo uliochanganywa na miungu inayoitwa Hatama.

12

תִּכְרָעוּ	לַטֶּבַח	וְכִלְּכֶם	לַחֶרֶב	אֶתְכֶם	וּמָנִיתִי	
mtapiga–magoti	kwa–kuchinjwa	na–ninyi–nyote	kwa–upanga	ninyi	na–nitawaandikia	
H3766	H2874	H3605	H2719	H0853	H4487	

שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא	דִּבַּרְתִּי	עֵנִיתֶם	וְלֹא	קָרָאתִי	יַעַן
hamkusikia	na–hamkusikia	nilisema	hamkujibu	na–hamkujibu	niliita	kwa–sababu
H8085	H3808	H1696		H3808	H7121	H3282

בְּחַרְתָּם׃	חָפַצְתִּי	לֹא־	וּבַאֲשֶׁר	בְּעֵינַי	הָרַע	וַתַּעֲשׂוּ
mlichagua	nisichokipenda	nisichokipenda	na–katika–kile	machoni–mwangu	uovu	na–mkafanya
H0977		H3808				

פ
S

Nitaufikisha mwisho wenu kwa upanga, na wato mtainama chini kwa kuchinjwa, Kwa sababu nilipokuita wewe, haukuitikia; nilipozungumza haukunisikiliza. lakini mlifanya yaliyo mabaya katika macho yangu na kuchagua kufanya yasiyo nipendeza mimi.''

13

וְאַתֶּם	יֹאכְלוּ	וַעֲבָדַי	הִנֵּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	לָכֵן
lakini–ninyi	watakula	watumishi–wangu	tazama	Yahwe	Bwana	asema	hivi	kwa–hiyo
	H0398	H5650	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	

הִנֵּה	תִּצְמָאוּ	וְאַתֶּם	יִשְׁתּוּ	עֲבָדַי	הִנֵּה	תִּרְעָבוּ
tazama	mtaona–kiu	lakini–ninyi	watakunywa	watumishi–wangu	tazama	mtaona–njaa
H2009	H6770		H8354	H5650	H2009	H7456

תֵּבֹשׁוּ׃	וְאַתֶּם	יִשְׂמְחוּ	עֲבָדַי	
mtaaibika	lakini–ninyi	watafurahi	watumishi–wangu	
H0954		H8055	H5650	

Bwana Yahwe asema hivi, ''Tazama, mtumishi atakula, lakini atashikwa na njaa; tazama mtumishi wangu atakunywa lakini atakuwa na kiu; tazama mtumishi wangu atashangilia, lakini atatiwa katika aibu.

14

תִּצְעָקוּ	וְאַתֶּם	לֵב	מִטּוּב	יָרֹנּוּ	עֲבָדַי	הִנֵּה	
mtalia	lakini–ninyi	ya–moyo	kwa–sababu–ya–furaha	wataimba	watumishi–wangu	tazama	
H6817			H2898		H5650	H2009	

תְּיֵלִילוּ׃	רוּחַ	וּמִשֶּׁבֶר	לֵב	מִכְאֵב	
mtapiga–yowe	kwa–roho	na–kwa–sababu–ya–kuvunjika	ya–moyo	kwa–sababu–ya–maumivu	
H3213	H7307	H7667		H3511	

Tazama, mtumishi wangu atapiga kelele za furaha kwa sababu ya furaha ya moyo, lakini utalia kwa sababu ya maumivu ya moyo, na mtapiga kelele kwa sababu ya kusagwa kwa roho zenu.

15

יְהוִה	אֲדֹנָי	וֶהֱמִיתְךָ	לְבַחִירַי	לִשְׁבוּעָה	שִׁמְכֶם	וְהִנְחָתָם
Yahwe	Bwana	na–atakuua	kwa–wateule–wangu	kuwa–laana	jina–lenu	na–mtaliacha
H3069	H0136	H4191	H0972	H7621	H8034	H3240

אַחֵר׃	שֵׁם	יִקְרָא	וְלַעֲבָדָיו	
lingine	jina	atawaita	lakini–watumishi–wake	
H0312	H8034	H7121	H5650	

Nanyi mtaliacha jina lenu nyuma kama laana kwa watu niliowachagua wazungumze; Mimi Bwana Yahwe, Nitakuwa wewe; Nitawaita watumishi wangu kwa jina lingine.

16

בָּאָרֶץ	וְהִנְשְׁבָּע	אָמֵן	בֵּאלֹהֵי	יִתְבָּרְךְ	בָּאָרֶץ	הַמִּתְבָּרֵךְ	אֲשֶׁר
duniani	na-anayeapa	wa-ukweli	kwa-Mungu	atajibariki	duniani	anayejibariki	kwamba
H0776	H7650	H0543	H0430	H1288	H0776	H1288	

וְכִי	הָרִאשֹׁנוֹת	הַצָּרוֹת	נִשְׁכְּחוּ	כִּי	אָמֵן	בֵּאלֹהֵי	יִשָּׁבַע	
na-kwa-sababu	za-awali	taabu	zimesahaulika	kwa-sababu	wa-ukweli	kwa-Mungu	ataapa	
	H7223		H7911		H0543	H0430	H7650	

מֵעֵינָי׃	נִסְתָּרוּ
kutoka-macho-yangu	zimefichwa
	H5641

Yeyote atakaye tamka baraka juu ya nchi atabarikiwa na mimi, Mungu wa kweli. Yeyote achukuae kiapo juu ya nchi anaapa na mimi, Mungu wa kweli, kwa sababu matatizo ya nyuma yatasaulika, maana yatafichwa machoni pangu.

17

וְלֹא	חֻדָּשָׁה	וָאָרֶץ	חֲדָשִׁים	שָׁמַיִם	בּוֹרֵא	הִנְנִי	כִּי־
na-hazitakumbukwa	mpya	na-nchi	mpya	mbingu	ninaumba	tazama-mimi	kwa-sababu
H3808	H2319	H0776	H2319	H8064		H2009	

לֵב׃	עַל־	תַּעֲלֶינָה	וְלֹא	הָרִאשֹׁנוֹת	תִּזָּכַרְנָה
moyoni	moyoni	hazitakuja	na-hazitakuja	za-awali	hazitakumbukwa
		H5927	H3808	H7223	H2142

Maana tazama, Ninakaribia kuumba mbingu mpya na nchi mpya; na mambo ya kale hayatakumbukwa tena wala kufikiriwa katika akili.

18

אֲנִי	אֲשֶׁר	עַד	עֲדֵי־	וְגִילוּ	שִׁישׁוּ	אִם־	כִּי־	
ninachokiumba	kile	na-milele	milele	na-shangilieni	furahini	furahini	lakini	
H0589		H5703	H5704	H1523	H7797			

גִּילָה	יְרוּשָׁלַם	אֶת־	בּוֹרֵא	הִנְנִי	כִּי	בּוֹרֵא
kushangilia	Yerusalemu	Yerusalemu	ninaumba	tazama-mimi	kwa-sababu	ninachokiumba
H1525	H3389	H0853		H2009		

מָשׂוֹשׂ׃	וְעַמָּהּ
kufurahi	na-watu-wake
H4885	

Lakini mtakuwa na furaha na kushangilia daima kwa nitakachokiumba. Tazama, Ninakaribia kuumba Yerusalemu mpya kama furaha na watu wake wenye furaha.

19

וְלֹא־	בְעַמִּי	וְשַׂשְׂתִּי	בִירוּשָׁלַם	וְגַלְתִּי	
na-hakutasikiwa	katika-watu-wangu	na-nitafurahi	katika-Yerusalemu	na-nitashangilia	
H3808		H7797	H3389	H1523	

זְעָקָה׃	וְקוֹל	בְּכִי	קוֹל	עוֹד	בָּהּ	יִשָּׁמַע
ya-kilio	na-sauti	ya-kulia	sauti	tena	ndani-yake	hakutasikiwa
H2201		H1065		H5750		H8085

Nitafurahia juu ya Yerusalemu watu wangu; kuomboleza na kilio cha dhiki akitasikika tena ndani yake.

20

אֲשֶׁר	וְזָקֵן	יָמִים	עֻלּ	עוֹד	מִשָּׁם	יִהְיֶה	לֹא־	
ambaye	na-mzee	wa-siku	mtoto-mchanga	tena	kutoka-huko	hakutakuwa	hakutakuwa	
	H2205	H3117	H5764	H5750	H8033	H1961	H3808	

שָׁנָה	מֵאָה	בֶּן־	הַנַּעַר	כִּי	יָמָיו	אֶת־	יְמַלֵּא	לֹא־	
miaka	mia	mwenye-miaka	kijana	kwa-sababu	siku-zake	siku-zake	hakutimiza	hakutimiza	
H8141	H3967		H5288		H3117	H0853	H4390	H3808	

יְקֻלָּל׃	שָׁנָה	מֵאָה	בֶּן־	וְהַחוֹטֶא		יָמוּת
atalaaniwa	miaka	mia	mwenye-miaka	na-mwenye-dhambi		atakufa
H7043	H8141	H3967		H2398		H4191

Hakuna tena mtoto atakayeishi pale japo kwa siku chache; wala mzee kufa kabla ya mda wake. Yule atakayekufa katika umri wa miaka mia moja atachukuliwa kama mtu mdogo. Yeyote ambaye atashindwa kufikia umri wa miaka mia moja atachukuliwa kama laana.

21

וּבָנוּ	וְנָטְעוּ	וְיָשָׁבוּ	בָּתִּים	כְּרָמִים	וְאָכְלוּ	פִּרְיָם׃
na–watajenga	na–watapanda	na–watakaa	nyumba	mizabibu	na–watakula	matunda–yake
H1129	H5193	H3427		H3754	H0398	H6529

Watazijenga nyumba na kukaa huko, na watapanda mizabibu na kula matunda yake.

22

לֹא	יִבְנוּ׀	וְאַחֵר	יֵשֵׁב	לֹא	יִטְּעוּ	וְאַחֵר
hawatajenga	hawatajenga	na–mwingine	akae	hawatapanda	hawatapanda	na–mwingine
H3808	H1129	H0312	H3427	H3808	H5193	H0312

יֹאכֵל	כִּי־	כִּימֵי	הָעֵץ	יְמֵי	עַמִּי	וּמַעֲשֵׂה	יָדֵיהֶם
akule	kwa–sababu	kama–siku–za	mti	siku	za–watu–wangu	na–kazi	ya–mikono–yao
H0398		H3117	H6086	H3117		H4639	H3027

יְבַלּוּ	בְחִירָי׃
wataifurahia	wateule–wangu
H1086	H0972

Hawatajenga nyumba na wengine waishi humo; hawatapanda, na wengine wale; maana kama siku za miti zitakuwa siku za watu wangu. Watu wangu wataishi kikamilifu kwa kazi ya mikono yao.

23

לֹא	יִיגְעוּ׀	לָרִיק	וְלֹא	יֵלְדוּ	לַבֶּהָלָה	כִּי
hawatafanya–kazi	hawatafanya–kazi	bure	na–hawatazaa	hawatazaa	kwa–hofu	kwa–sababu
H3808	H3021	H7385	H3808	H3205	H0928	

זֶרַע	בְּרוּכֵי	יְהוָה	הֵמָּה	וְצֶאֱצָאֵיהֶם	אִתָּם׃	
wao–ni–uzao	wa–waliobarikiwa–na	Yahwe	wao	na–watoto–wao	pamoja–nao	
H2233	H1288	H3068	H1992	H6631	H0854	

Hawatafanya kazi bure, wala kuzaa kwa kusikitishwa. Maana ni watoto wa waliobarikiwa na Yahwe, pamoj na koo zao.

24

וְהָיָה	טֶרֶם־	יִקְרָאוּ	וַאֲנִי	אֶעֱנֶה	עוֹד	הֵם	מְדַבְּרִים	וַאֲנִי
na–itakuwa	kabla	hawajaita	na–mimi	nitajibu	bado	wao	wanazungumza	na–mimi
H1961	H2962	H7121	H0589		H5750	H1992	H1696	H0589

אֶשְׁמָע׃
nitasikia
H8085

Kabla hawajaita, nitaitika; na wakati wanaendele kuzungumza, ntisikia. Mbwa mwitu na kondoo watachungwa pamoja, na simba atakula majani kama ng'ombe; lakini udongo utakuwa chakula cha nyoka.

25

זְאֵב	וְטָלֶה	יִרְעוּ	כְּאֶחָד	וְאַרְיֵה	כַּבָּקָר	יֹאכַל־
mbwa–mwitu	na–mwana–kondoo	watakula	pamoja	na–simba	kama–ng’ombe	atakula
H2061	H2924		H0259		H1241	H0398

תֶּבֶן	וְנָחָשׁ	עָפָר	לַחְמוֹ	לֹא־	יָרֵעוּ	
majani	na–nyoka	mavumbi	yatakuwa–chakula–chake	hawatadhuru	hawatadhuru	
H8401	H5175	H6083	H3899	H3808		

וְלֹא־	יַשְׁחִיתוּ	בְּכָל־	הַר	קָדְשִׁי	אָמַר	יְהוָה׃	ס
na–hawataharibu	hawataharibu	katika	mlima	wangu–mtakatifu	asema	Yahwe	S
H3808	H7843	H3605	H2022	H6944	H0559	H3068	

Hawataumiza tena wala kuharibujuu ya mlima wangu mtakatifu," asema Yahwe.

Chapter 66

1

הֲדֹם
ni–kiti–cha–kuwekea
H1916

וְהָאָרֶץ
na–nchi
H0776

כִּסְאִי
ni–kiti–changu–cha–enzi
H3678

הַשָּׁמַיִם
mbingu
H8064

יְהוָה
Yahwe
H3068

אָמַר
asema
H0559

כֹּה
hivi
H3541

זֶה
hii
H2088

וְאֵי־
na–iko–wapi
H0335

לִי
mimi

תִּבְנוּ־
mtanijengeaangalia
H1129

אֲשֶׁר
ambayo

בַּיִת
nyumba

זֶה
hii
H2088

אֵי־
iko–wapi
H0335

רַגְלֵי
miguu–yangu
H7272

מְנוּחָתִי׃
pa–kupumzika–kwangu
H4496

וְמָקוֹם
mahali
H4725

Yahwe asema hivi, "Mbinguni ni makao yangu, na nchi ni miguu yangu. Iko wapi nyumba uliyonitengenezea mimi? iko wapi sehemu amabayo ninaweza kupumzika?

2

יְהוָה
Yahwe
H3068

נְאֻם־
asema
H5002

אֱלֹהִים
vyote
H0428

כָּל־
hivi
H3605

וַיִּהְיוּ
na–vikawa
H1961

עָשְׂתָה
ulitengeneza

יָדִי
mkono–wangu
H3027

אֱלֹהִים
vyote
H0428

כָּל־
vyote
H3605

וְאֶת־
na–hivi
H0853

רוּחַ
iliyovunjika
H7307

וּנְכֵה־
na–mwenye–roho
H5223

עָנִי
mnyenyekevu
H6041

אֶל־
mnyenyekevu
H0413

אַבִּיט
nitamtazama
H5027

זֶה
huyu
H2088

וְאֶל־
lakini–huyu
H0413

דְּבָרִי׃
neno–langu
H1697

עַל־
kwa

וְחָרֵד
na–anayetetemeka
H2730

Mkono wangu umeyafanya haya yote; hivi ndovyo jinsi ambavyo vitu vitatokeavyo—hili ndilo tamko la Yahwe. Mtu niliyempitisha, mwenye roho iliyopondeka na mwenye kujutia roho, na atetemekaye kwa ajili ya neno langu.

3

הַשֹּׁחֵט
mwana–kondoo
H7716

זוֹבֵחַ
anayetoa–dhabihu
H2076

אִישׁ
mtu
H0376

מַכֵּה־
ni–kama–anayemuua

הַשּׁוֹר
ng'ombe
H7794

שׁוֹחֵט
anayemchinja

חֲזִיר
nguruwe
H2386

דַּם־
ni–kama–damu–ya
H1818

מִנְחָה
sadaka–ya–nafaka
H4503

מַעֲלֵה
anayetoa
H5927

כֶּלֶב
mbwa
H3611

עֹרֵף
ni–kama–anayevunja–shingo–ya
H6202

בִּדְרָכֵיהֶם
njia–zao
H1870

בָּחֲרוּ
wamechagua
H0977

הֵמָּה
wao
H1992

גַּם־
hata
H1571

אָוֶן
sanamu
H0205

מְבָרֵךְ
ni–kama–anayebariki
H1288

לְבֹנָה
ubani
H3828

מַזְכִּיר
anayekumbuka
H2142

חָפְצָה׃
zinafurahia

נַפְשָׁם
nafsi–zao
H5315

וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם
na–katika–machukizo–yao
H8251

Yeyote achinjae ng'ombe humuua mtu pia; yeye anayetoa sadaka ya kondoo huvunja shingo ya mbwa pia; yeye anayetoa sadaka ya mavuno anatoa sadaka ya damu yangurue; yeye anayetoa kumbukumbuvumba huwabariki wakosaji pia. Wamechagua njia zao wenyewe wanachukua radhi kwa uchafu wao wenyewe.

4 נַם־ מֵ֣אֲנִי֮ אֶבְחַ֣ר נִתְעֲלֵלֵיהֶם֒ וּמְגוּרֹתָם֙ אָבִ֣יא לָהֶ֔ם יַ֖עַן קָרָ֣אתִי niliita kwa–sababu kwao nitaleta na–hofu–zao adhabu–zao nitachagua mimi hata
H7121 H3282 H1992 H0935 H4035 H8586 H0977 H0589 H1571

וַיַּעֲשֶׂ֣ה הָרַ֑ע uovu na–wakafanya
H8085

שָׁמַ֣עְתִּי וְלֹ֥א hawakusikia na–hawakusikia
H8085 H3808

דִּבַּ֖רְתִּי וְאֵ֥ין עוֹנֶ֛ה nilisema aliyejibu na–hakuna
H1696 H0369

בָּחָֽרוּ׃ ס חָפַ֣צְתִּי וּבַאֲשֶׁ֖ר לֹ֥א בְּעֵינַ֛י walichagua nisichokipenda nisichokipenda na–katika–kile machoni–mwangu S
H0977 H3808

Katika njia hiyo hiyo nitachagua adhabu yao wenyewe; Nitaleta juu yao kitu wanachokiogopa, maana niilpowaita, hakuna aliyeitika; nilipozungumza aliyenisikiliza mimi. Walifanya yaliyo maovu mbele yangu, na kuchagua yasiyo nipenindeza mimi.''

5 שִׁמְעוּ֙ דְּבַר־ דְּבַר־ יְהוָ֔ה הַֽחֲרֵדִ֖ים אֶל־ דְּבָרֹ֑ו אֲמְרוּ֙ אֲחֵיכֶ֗ם sikieni neno neno la–Yahwe mnaotetemeka kwa neno lake wamesema ndugu–zenu
H8085 H1697 H3068 H2730 H0413 H1697 H0559 H0251

שֹׂנְאֵיכֶ֔ם מְנַדֵּיכֶ֖ם לְמַ֣עַן שְׁמִ֑י יִכְבַּ֣ד יְהוָ֔ה וְנִרְאֶ֖ה wanaowachukia wanaowatenga kwa–ajili–ya jina–langu atukuzwe Yahwe na–tutaiona
H8130 H4616 H8034 H3513 H3068 H7200

בְּשִׂמְחָתְכֶ֖ם וְהֵ֥ם לָכֵ֛ן יֵבֹֽשׁוּ׃ furaha–yenu lakini–wao wataaibika
H8057 H1992 H0954

Sikiliza neno la Yahwe, ewe utemekae kwa neno lake, ''Kaka zako wanaonichukia na kukutenga wewe kwa ajili ya jina langu walisema, 'Na atukuzwe Yahwe, halafu tutaiona furaha yenu; lakini mtatiwa katika aibu.

6 קֹ֣ול שָׁאֹ֔ון קֹ֖ול מֵעִ֑יר קֹ֣ול מֵהֵיכָ֔ל קֹ֖ול מְשַׁלֵּ֥ם sauti ya–ghasia sauti kutoka–mjini sauti kutoka–hekaluni sauti anayewalipa
H7588 H5892 H1964 H3068

גְּמ֥וּל לְאֹיְבָֽיו׃ malipo maadui–zake
H1576 H0341

Sauti ya vita vya ghasi vinakuja katika mji, sauti kutoka hekaluni, sauti ya Yahwe anawarudia maadui zake.

7 בְּטֶ֣רֶם חָבֵ֔ל יָלְדָ֖ה בְּטֶ֣רֶם תָּחִ֑יל יָבֹ֥וא לָ֛הּ kabla amezaa hajapata–uchungu–wa–kuzaa kabla kwake
H2962 H3205 H2962 H0935

זָכָֽר׃ וְהִמְלִיטָ֖ה mtoto–wa–kiume na–amemaliza–kuzaa
H2145 H4422

Kabla ajaenda katika chumba, hujifungua; kabla ya uchungu kumtoka hujifungua mtoto wa kiume.

8 מִי־ שָׁמַ֣ע כְּזֹ֔את רָאָ֖ה כָּאֵ֑לֶּה הַיְיוחַל אֶ֣רֶץ בְּיֹ֔ום ni–nani amesikia kitu–kama–hiki ameona kitu–kama–hiki je–italeta nchi siku
H4310 H8085 H2063 H7200 H0428 H0776 H3117

גַּם־ יָלְדָ֖ה חָ֑לָה כִּי־ אַחַ֣ת פָּעַ֔ם גֹּ֖וי taifa je–litazaliwa je–litazaliwa moja mara moja kwa–sababu alipata–uchungu hata alizaa
H1571 H3205 H3205 H0259 H6471 H0259

בָּנֶֽיהָ׃ אֶת־ צִיֹּ֖ון watoto–wake watoto–wake Sayuni
H0853 H6726

Ni nani asikiaye mambo haya? Ni nani aonae mambo haya? Je taifa linaweza kuanzishwa kwa wakati mmoja? lakini kwa haraka Sayuni inapokwenda katika chumba, hujifungua watoto wake.

הַמּוֹלִיד	אֲנִי	אִם־	יְהוָה	יֹאמַר	אוֹלִיד	וְלֹא	אַשְׁבִּיר	הַאֲנִי	9
ninayezalisha	mimi	je–mimi	Yahwe	asema	nisizalishe	na–nisizalishe	nitafungua	je–mimi	
H3205	H0589		H3068	H0559	H3205	H3808	H7665	H0589	

ס	אֱלֹהָיִךְ׃	אָמַר	וְעָצַרְתִּי
S	Mungu–wako	asema	nitafunga
	H0430	H0559	H6113

Ninawezaje kumleta mtoto azaliwe na nisimruhusu mtoto azaliwe? Yahwe auliza? — au Je ninamleta mtoto wakati tu wa kujifungua na halafu nimshikilie tena - anauliza Yahwe.''

אִתָּהּ	שָׁישׂוּ	אֹחֲבֶיהָ	כָּל־	בָּהּ	וְגִילוּ	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	שִׂמְחָוּ	10
naye	furahini	mnaompenda	wote	naye	na–shangilieni	Yerusalemu	pamoja–na	furahini	
H0854	H7797	H0157	H3605		H1523	H3389	H0854	H8055	

עָלֶיהָ׃	הַמִּתְאַבְּלִים	כָּל־	מָשָׂשׂוּ
yeye	mnaoiombolezea	wote	kwa–furaha
	H0056	H3605	H4885

Furahia na Yerusalemu na fuhahia kwa ajili yake, ninyi nyote mnaopenda yeye; furahia pamoja na yeye, ninyi mnaomboleza juu yake!

וְהִתְעַנַּגְתֶּם	תָּמֻצוּ	לְמַעַן	תַּנְחֻמֶיהָ	מִשֹּׁד	וּשְׂבַעְתֶּם	תִּינְקוּ	לְמַעַן	11
na–kujifurahisha	mkamue	ili	la–faraja–yake	kutoka–ziwa	na–kushiba	mnyonye	ili	
H6026	H4711	H4616	H8575		H7646	H3243	H4616	

ס	כְּבוֹדָהּ׃	מִזִּיז	
S	utukufu–wake	kutoka–wingi–wa	
	H3519		

Maana utamuuguza na ataridhika, katika maziwa yake atakufariji; utakunywa mpaka ushibe na kufurahia kwa wingi wa utukufu wake.

שָׁלוֹם	כְּנָהָר	אֵלֶיהָ	נֹטֶה־	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	כִּי־	12
amani	kama–mto	kwake	ninaeneza	tazama–mimi	Yahwe	asema	hivi	kwa–sababu	
H7965	H5104	H0413	H5186	H2009	H3068	H0559	H3541		

צַד	עַל־	וְינַקְתֶּם	גּוֹיִם	כְּבוֹד	שׁוֹטֵף	וּכְנַחַל
pembeni	pembeni	na–mtanyonya	wa–mataifa	utukufu	unaofurika	na–kama–mkondo
H6654		H3243		H3519	H7857	

תְּשָׁעֳשָׁעוּ׃	בִּרְכַּיִם	וְעַל־	תְּנַשֵּׂאוּ
mtatunzwa	magotini	na–magotini	mtabebwa
	H1290		H5375

Yahwe asema hivi, ''Ni nanakaribia kutawanya mafanikio juu katika mto, na utajiri wa mataifa kama wingi wa mkondo wa maji. Utamuuguza kwa upande wake, na kubebwa katika mikono yake, mtabebwa juu ya magoti yake.

וּבִירוּשָׁלִַם	אֲנַחֲמְכֶם	אָנֹכִי	כֵּן	תְּנַחֲמֵנוּ	אִמּוֹ	אֲשֶׁר	כְּאִישׁ	13
na–katika–Yerusalemu	nitawafariji	mimi	hivyo	anamfariji	mama–yake	ambaye	kama–mtu	
H3389	H5162	H0595		H5162	H0517		H0376	

תְּנֻחָמוּ׃
mtafarijika
H5162

Kama vile mama anavyomfariji mtoto wake, hivyo basi nami nitawafariji ninyi, na mtapata faraja katika Yerusalemu."

וְנוֹדְעָה	תִּפְרַחְנָה	כַּדֶּשֶׁא	וְעַצְמוֹתֵיכֶם	לִבְכֶּם	וְשָׂשׂ	וּרְאִיתֶם	14
na–utajulikana	itachanua	kama–nyasi	na–mifupa–yenu	moyo–wenu	na–utafurahi	na–mtaona	
H3045		H1877	H6106		H7797	H7200	

אֹיְבָיו׃	אֶת־	וְזָעַם	עֲבָדָיו	אֶת־	יְהוָה	יַד־	
maadui–zake	kwa	na–ghadhabu	watumishi–wake	kwa	wa–Yahwe	mkono	
H0341	H0853	H2194	H5650	H0854	H3068	H3027	

Utayaona haya, na moyo wako utafurahia, na mifupa yako itachipukia kama zabuni ya nyasi. Aridhi ya Yahweitajulikana kwa watumishi wake, lakini atawaonyesha hasira yake dhidi ya maadui zake.

לְהָשִׁיב	מַרְכְּבֹתָיו	וְכַסּוּפָה	יָבוֹא	בָּאֵשׁ	יְהוָה	הִנֵּה	כִּי־	15
kurudisha	magari–yake	na–kama–dhoruba	atakuja	kwa–moto	Yahwe	tazama	kwa–sababu	
H7725	H4818		H0935	H0784	H3068	H2009		

אֵשׁ׃	בְּלַהֲבֵי־	וְנַעֲרָתוֹ	אַפּוֹ	בְּחֵמָה
moto	kwa–miali–ya	na–makaripio–yake	hasira–yake	kwa–ghadhabu
H0784	H3851	H1606	H0639	H2534

Kwa kutazama, Yahwe anakuja kwa moto, na gari lake linakuja kama upepo wa dhoruba kuleta joto katika hasira yake na kukemea kwake ni kama moto uwakao.

בָּשָׂר	כָּל־	אֶת־	וּבְחַרְבּוֹ	נִשְׁפָּט	יְהוָה	בָּאֵשׁ	כִּי	16
wenye–mwili	wote	wote	na–kwa–upanga–wake	atahukumu	Yahwe	kwa–moto	kwa–sababu	
H1320	H3605	H0854	H2719	H8199	H3068	H0784		

יְהוָה׃	חַלְלֵי	וְרַבּוּ
Yahwe	waliouawa–na	na–watakuwa–wengi
H3068		H7231

Maana Yahwe ametekeleza hukumu juu ya watu kwa moto na kwa upanga wake. Wale watakaouliwa na Yahwe watakuwa wengi.

בַּתָּוֶךְ	(אַחַת)	[אחד]	אַחַר	הַגַּנּוֹת	אֶל־	וְהַמְטַהֲרִים	הַמִּתְקַדְּשִׁים	17
katikati	(mmoja)	mmoja	nyuma–ya	bustanini	kwenda	na–wanaojitahirisha	wanaojitakasa	
H8432	H0259	H0259		H1593	H0413	H2891	H6942	

יְהוָה׃	נְאֻם־	יָסֻפוּ	יַחְדָּו	וְהָעַכְבָּר	וְהַשֶּׁקֶץ	הַחֲזִיר	בְּשַׂר	אֹכְלֵי	
Yahwe	asema	wataangamia	pamoja	na–panya	na–machukizo	ya–nguruwe	nyama	wakula	
H3068	H5002	H5486		H5909	H8263	H2386	H1320	H0398	

Watajiweka wakfu wenyewe na kujisafisha wenywe, ili waweze kuingia katika bustani, kumfuata aliyeko katikati ya wale walao nyama ya nguruwe na vitu haramu kama panya. "Watafika mwisho - hili ni tamko la Yahwe.

וְהַלְּשֹׁנוֹת	הַגּוֹיִם	כָּל־	אֶת־	לְקַבֵּץ	בָּאָה	וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם	מַעֲשֵׂיהֶם	וְאָנֹכִי	18
na–lugha	yote	yote	mataifa	kukusanya	inakuja	na–mawazo–yao	matendo–yao	na–mimi	
H3956		H3605	H0853	H6908	H0935	H4284	H4639	H0595	

כְּבוֹדִי׃	אֶת־	וְרָאוּ	וּבָאוּ	
utukufu–wangu	utukufu–wangu	na–wataona	na–watakuja	
H3519	H0853	H7200	H0935	

Maana ninayajua matendo yao na mawazo yao. Wakatiutafika nitakapoyakusanya mataifa yote na lugha zote. Watakuja na kuona utukufu wangu.

19

אֵל־	פְּלִיטִים	וּמִהֶם	וְשִׁלַּחְתִּי	אוֹת	בָּהֶם	וְשַׂמְתִּי		
kwa	walionusurika	baadhi–yao	na–nitawatuma	ishara	miongoni–mwao	na–nitaweka		
H0413		H1992	H7971	H0226				

הַגּוֹיִם	תַּרְשִׁישׁ	פּוּל	וְלוּד	מֹשְׁכֵי	קֶשֶׁת	תֻּבַל	וְיָוָן	הָאִיִּים	הָרְחֹקִים
mataifa	Tarshishi	Puli	na–Ludi	wapigia–upinde	upinde	Tubali	na–Yavani	visiwa	vya–mbali
H8659	H6322	H3865	H4900	H7198	H8422	H3120	H0339	H7350	

אֲשֶׁר	לֹא־	שָׁמְעוּ	אֶת־	שָׁמְעוּ	וְלֹא־	שִׁמְעִי	רָאוּ
ambavyo	havijakusikia	habari–zangu	habari–zangu	havijakusikia	na–havijauona	habari–zangu	havijauona
	H3808		H0853	H8085	H3808		H7200

כְּבוֹדִי	אֶת־	וְהִגִּידוּ	כְּבוֹדִי	אֶת־	כְּבוֹדִי
utukufu–wangu	utukufu–wangu	na–watatangaza	utukufu–wangu	utukufu–wangu	utukufu–wangu
H3519	H0853	H5046	H3519	H0853	H3519

בַּגּוֹיִם׃
miongoni–mwa–mataifa

Nitaweka ishara ya ukuu wangu miongoni mwao. Halafu nitawatuma wakazi kutoka miongoni mwao kwa mataifa. Kwa Tarshishi, Puti, na Ludi, upinde wale wanaochukua upinde wao, kwa Tubali, Javani, na umbali kuelekea katika pwani kule ambapo hawajasikia chochote kuhusu mimi wala kuona utukufu wangu. Watatangaza utukufu wangu miongoni mwa mataifa.

20

לַיהוָה	וּמִנְחָה	וְהַגּוֹיִם	מִכָּל־	אֲחֵיכֶם	כָּל־	אֶת־	וְהֵבִיאוּ	
kwa–Yahwe	sadaka	mataifa–yote	kutoka	ndugu–zenu	wote	ndugu–zenu	na–watawaleta	
H3068	H4503		H3605	H0251	H3605	H0853	H0935	

הַר	עַל	וּבַכִּרְכָּרוֹת	וּבַפְּרָדִים	וּבַצַּבִּים	וּבָרֶכֶב	בַּסּוּסִים
mlima	juu–ya	na–kwa–ngamia	na–kwa–nyumbu	na–kwa–machela	na–kwa–magari	kwa–farasi
H2022		H3753	H6505		H7393	

אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יָבִיאוּ	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	אָמַר	יְרוּשָׁלִַם	קֹדֶשׁ	
sadaka	wa–Israeli	wana	wanavyoleta	kama	Yahwe	asema	Yerusalemu	wangu–mtakatifu	
H0853	H3478		H0935		H3068	H0559	H3389	H6944	

יְהוָה׃	בָּיִת	טָהוֹר	בִּכְלִי	הַמִּנְחָה
Yahwe	nyumbani–mwa	safi	katika–chombo	sadaka
H3068		H2889	H3627	H4503

Watawaleta kaka zako wote nje ya mataifa yote, kama sadaka kwa Yahwe. Watakuja kwa farasi na kwa gari, na kwa gari, juu ya nyumbu na juu ya ngamia, kuelekea mlima wangu mtakatifu Yerusalemu - asema Yahwe. Maana watu wangu wa Israeli wataleta sadaka ya mavuno kwenye vyombo visafi katika nyumba ya Yahwe.

21

יְהוָה׃	אָמַר	לַלְוִיִּם	לַכֹּהֲנִים	אֶקַּח	מֵהֶם	וְגַם־	
Yahwe	asema	kuwa–Walawi	kuwa–makuhani	nitawachukua	baadhi–yao	na–hata	
H3068	H0559	H3881	H3548	H3947	H1992	H1571	

Baadhi ya vitu hivi nitavichagua kama makuhani na walawi — asema Yahwe.

22

עֹשָׂה	אֲנִי	אֲשֶׁר	הַחֲדָשָׁה	וְהָאָרֶץ	הַחֲדָשִׁים	הַשָּׁמַיִם	כַּאֲשֶׁר	כִּי	
ninaziumba	mimi	ambazo	mpya	na–nchi	mpya	mbingu	kama	kwa–sababu	
	H0589		H2319	H0776	H2319	H8064			

וְשִׁמְכֶם׃	זַרְעֲכֶם	יַעֲמֹד	כֵּן	יְהוָה	נְאֻם־	לְפָנַי	עֹמְדִים
na–jina–lenu	uzao–wenu	itasimama	hivyo	Yahwe	asema	mbele–yangu	zinasimama
H8034	H2233	H5975		H3068	H5002	H6440	H5975

Maana itakuwa mbingu mpya na nchi mpya ambayo nitakayoifanya ibaki mbele zangu— Hili ndilo tamko la Yahwe— Hivyo ndivyo ukoo wenu utakavyobakia, na jina lenu litabaki.

23

כָּל־ wenye–mwili H3605 יָבֹוא atakuja H0935 בְּשַׁבַּתּוֹ sabato–yake H7676 שַׁבָּת sabato H7676 וּמִדֵּי na–kila H1767 בְּחָדְשׁוֹ mwezi–wake H2320 חׇדֶשׁ mwezi H2320 מִדֵּי־ kila H1767 וְהָיָה na–itakuwa H1961

יְהוָה׃ Yahwe H3068 אָמַר asema H0559 לְפָנַי mbele–yangu H6440 לְהִשְׁתַּחֲוֹת kuabudu H7812 בָּשָׂר wote H1320

Kutoka mwenzi mmoja mpaka mwingine, na kutoka sabato moja mpaka nyingine, watu wote watakuja kukuinamia chini— asema Yahwe.

24

תּוֹלַעְתָּם minyoo–yao כִּי kwa–sababu בִי dhidi–yangu הַפֹּשְׁעִים walioasi H6586 הָאֲנָשִׁים za–watu H0376 בִּפְגֵרֵי maiti H6297 וְרָאוּ na–wataona H7200 וְיָצְאוּ na–watatoka H3318

דֵּרָאוֹן chukizo H1860 וְהָיוּ na–watakuwa H1961 תִכְבֶּה hautazimwa H3518 לֹא hautazimwa H3808 וְאִשָּׁם na–moto–wao H0784 תָּמוּת haitakufa H4191 לֹא haitakufa H3808

בָּשָׂר׃ wote H1320 לְכָל־ kwa–wenye–mwili H3605

Watakwenda nje na kuona miili ya wafu ya watu walioniasi mimi, maana wadudu wawalao wao hatakufa, na moto huwaunguzao hautazimika; na itakuwa ni chuki kwa wale wote wenye mwili.''

Jeremiah

Chapter 1

בַּעֲנָתוֹת	אֲשֶׁר	הַכֹּהֲנִים	מִן־	חִלְקִיָּהוּ	בֶּן־	יִרְמְיָהוּ	דִּבְרֵי	1
katika–Anathothi	ambao	makuhani	kutoka–kwa	Hilkia	mwana–wa	Yeremia	Maneno–ya	
H6068		H3548		H2518		H3414	H1697	

בִּנְיָמִן׃	בְּאֶרֶץ
Benyamini	katika–nchi–ya
H1144	H0776

Hili ndilo neno la Yeremia mwana wa Hilikia; yeye alikuwa mmoja wa makuhani kule Anatothi katika nchi ya Benjamini.

אָמוֹן	בֶּן־	יֹאשִׁיָּהוּ	בִּימֵי	אֲלֵיו	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	אֲשֶׁר	2
Amoni	mwana–wa	Yosia	katika–siku–za	kwake	Yahwe	neno–la	ilikuwa	ambaye	
H0526		H2977	H3117	H0413	H3068	H1697	H1961		

לְמָלְכוֹ׃	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בִּשְׁלֹשׁ־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ
wa–utawala–wake	mwaka	na–tatu	katika–kumi	Yuda	mfalme–wa
	H8141	H6240	H7969	H3063	H4428

Neno la BWANA lilimjia katika siku za Yosia mwana wa Amoni, mfalme wa Yuda, katika mwaka wa kumi na tatu wa utawala wake.

עַד־	יְהוֹיָקִים	בִּימֵי	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	יְהוֹיָקִים	בִּימֵי	3
hadi	Yehoyakimu	katika–siku–za	Yuda	mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	Yehoyakimu	katika–siku–za	
H5704	H3079	H3117	H3063	H4428	H2977		H3079	H3117	

וַיְהִי	מְלֹךְ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	לְצִדְקִיָּהוּ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	עַשְׁתֵּי
Na–ikawa	kumi	Yuda	mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	wa–Sedekia	mwaka	na–moja	kumi
H1961	H6249	H3063	H4428	H2977		H6667	H8141	H6240	H6249

תֹּם	מְשִׁישִׁי	עַד־	גְּלוֹת	יְרוּשָׁלַ֫ם	בַּחֹדֶשׁ	הַחֲמִישִׁי׃	ס
mwisho–wa	kumi	hadi	uhamisho–wa	Yerusalemu	katika–mwezi	wa–tano	—
H8552	H6249	H5704	H1540	H3389	H2320	H2549	

Lakini pia lilimjia katika wakati wa Yehoyakimu mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, mpaka mwezi wa tano wa mwaka wa kumi na moja wa Zedekia mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, wakati watu wa Yerusalemu walipochukuliwa kuwa watumwa.

לֵאמֹר׃	אֲלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	4
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la BWANA lilinijia, likisema,

מֵרֶחֶם	תֵּצֵא	וּבְטֶרֶם	יְדַעְתִּיךָ	בַּבֶּטֶן	)אֶצָּרְךָ(	]אצורך[	בְּטֶרֶם		5
kutoka-tumboni	ulitoka	na-kabla	nilikujua	tumboni	nilikuumba	[nilikuumba]	Kabla		
H7358	H3318	H2962	H3045	H0990	H3335	H3335	H2962		
				נְתַתִּיךָ׃	לַגּוֹיִם	נָבִיא	הִקְדַּשְׁתִּיךָ		
				nilikuweka	kwa-mataifa	nabii	nilikutakasa		
				H5414		H5030	H6942		

“kabla sijakuumba tumboni, Nilikuchagua; kabla hujazailiwa toka tumboni Nilikutenga; Nilikufanya kuwa nabii kwa mataifa.”

נַעַר	כִּי־	דַבֵּר	יָדַעְתִּי	לֹא־	הִנֵּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אֲהָהּ	וָאֹמַר	6
kijana	kwa-kuwa	kusema	ninajua	si	tazama	Yahwe	Bwana	Aa	Na-nikasema	
H5288		H1696	H3045	H3808	H2009	H3069	H0136	H0162	H0559	
							פ	אָנֹכִי׃		
							—	mimi		
								H0595		

“Ahaa, BWANA!” Nilisema, “mimi sijui kusema, kwa kuwa mimi ni mtoto.”

אֲשֶׁר	כָּל־	עַל־	כִּי	אָנֹכִי	נַעַר	תֹּאמַר	אֵל־	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	7
ambao	wote	kwa	kwa-kuwa	mimi	kijana	seme	usi	kwangu	Yahwe	Na-akasema	
	H3605			H0595	H5288	H0559	H0408	H0413	H3068	H0559	
				תְּדַבֵּר׃	אֲצַוְּךָ	אֲשֶׁר	כָּל־	וְאֵת	תֵּלֵךְ	אֶשְׁלָחֲךָ	
				utasema	nitakuamuru	ambayo	yote	na-yote	utaenda	nitakutuma	
				H1696	H6680		H3605	H0853	H3212	H7971	

Lakini BWANA akaniambia, “Usiseme, 'mimi ni mtoto.' Utaenda kila mahali ninapokutuma, na utasema kila kitu ninachokuamuru!

יְהוָה׃	נְאֻם־	לְהַצִּלֶךָ	אֲנִי	אִתְּךָ	כִּי־	מִפְּנֵיהֶם	תִּירָא	אֵל־	8
Yahwe	asema	kukuokoa	mimi	pamoja-nawe	kwa-kuwa	mbele-yao	ogope	usi	
H3068	H5002	H5337	H0589	H0854		H6440	H3372	H0408	

Usiwaogpe hao, kwa kuwa Mimi niko pamoja na wewe kukuokoa- asema BWANA.”

וַיֹּאמֶר	פִּי	עַל־	וַיִּגַּע	יָדוֹ	אֶת־	יְהוָה	וַיִּשְׁלַח		9
Na-akasema	kinywa-changu	juu-ya	na-akagusa	mkono-wake	–	Yahwe	Na-akatuma		
H0559	H6310		H5060	H3027	H0853	H3068	H7971		
				בְּפִיךָ׃	דְּבָרַי	נָתַתִּי	הִנֵּה	אֵלַי	יְהוָה
				kinywani-mwako	maneno-yangu	nimeweka	tazama	kwangu	Yahwe
				H6310	H1697	H5414	H2009	H0413	H3068

Kisha BWANA akanyosh mkono wake, akagusa kinywa changu, na akaniambia, “Nimeweka maneno yangu kinywani mwako.

לִנְתוֹשׁ	הַמַּמְלָכוֹת	וְעַל־	הַגּוֹיִם	עַל־	הַזֶּה	הַיּוֹם	וְהִפְקַדְתִּיךָ	רְאֵה	10
kung'oa	falme	na-juu-ya	mataifa	juu-ya	hii	leo	nimekuweka	Tazama	
H5428	H4467				H2088	H3117		H7200	
			פ	וְלִנְטֹעַ׃	לִבְנוֹת	וְלַהֲרוֹס	וּלְהַאֲבִיד	וְלִנְתוֹץ	
			—	na-kupanda	kujenga	na-kuangamiza	na-kuharibu	na-kubomoa	
				H5193	H1129	H2040	H0006	H5422	

Nimekuchagua leo juu ya mataifa na juu ya mataifa, ili kung'oa na kuvunja, kuharibu na kutupa, kujenga na kupanda.”

וָאֹמַ֑ר יִרְמְיָ֣הוּ רֹאֶ֔ה אַתָּ֖ה מָ֥ה־ לֵאמֹ֛ר אֵלַ֥י יְהוָ֖ה דְּבַר־ וַיְהִ֥י 11
Na–nikasema Yeremia unaona wewe nini kusema kwangu Yahwe neno–la Na–ikawa
H0559 H3414 H7200 H4100 H0559 H0413 H3068 H1697 H1961

׃רֹאֶ֔ה אֲנִ֣י שֹׁקֵ֔ד מַקֵּ֖ל
ninaona mimi mlozi fimbo–ya
H7200 H0589 H8247 H4731

Neno la BWANA lilinijia, likisema, “Yeremia, unaona nini?” Nikasema, “Ninaona tawi la mlozi.”

עַל־ אֲנִ֣י שֹׁקֵ֔ד כִּי־ לִרְאוֹתָ֖ הַיטֵ֥בְתָּ וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֥י יְהוָ֖ה וַיֹּ֣אמֶר 12
juu–ya mimi ninaangalia kwa–kuwa kuona umefanya–vizuri kwangu Yahwe Na–akasema
H0589 H8245 H7200 H3190 H0413 H3068 H0559

פ ׃לַעֲשׂתָֽוֹ דְּבָרִ֑י
— kulitimiza neno–langu
H1697

BWANA akaniambia, “umeona vyema, kwa kuwa ninaliangalia neno langu ili nilitimize.”

רֹאֶ֔ה אַתָּ֖ה מָ֥ה לֵאמֹ֛ר שֵׁנִ֥ית אֵלַ֥י וַיְהוָ֖ה דְּבַר־ וַיְהִ֥י 13
unaona wewe nini kusema mara–ya–pili kwangu Yahwe neno–la Na–ikawa
H7200 H4100 H0559 H8145 H0413 H3068 H1697 H1961

׃צָפ֖וֹנָה מִפְּנֵ֣י וּפְנֵ֑יוּ רֹאֶ֔ה אֲנִ֣י נָפ֥וּחַ סִ֛יר וָאֹמַ֑ר
kaskazini kutoka na–uso–wake ninaona mimi kinachochemka chungu Na–nikasema
H6828 H6440 H6440 H7200 H0589 H5301 H0559

Neno la BWANA likaniji mara ya pili likisema, “Unaona nini? “Nikasema, “Ninaona chungu kikichemuka, ambacho mdomo wake unaelekea toka upande wa kaskazini,”

יֹשְׁבֵ֥י כָּל־ עַל הָרָעָ֖ה תִּפָּתֵ֥חַ מִצָּפ֑וֹן וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֥י יְהוָ֖ה וַיֹּ֣אמֶר 14
wakaao wote juu–ya maovu itafunguliwa kutoka–kaskazini kwangu Yahwe Na–akasema
H3427 H3605 H6828 H0413 H3068 H0559

׃הָאָֽרֶץ
nchi
H0776

BWANA akaniambia, “Janga litatokea kaskazini juu ya wote wanaoishi katika nchi hii.

יְהוָ֔ה נְאֻם־ צָפ֑וֹנָה מַמְלְכ֣וֹת מִשְׁפָּח֔וֹת לְכָל־ קֹרֵ֣א הִנֵּ֖נִי כִּ֥י 15
Yahwe asema kaskazini falme–za familia–za kwa–wote ninaita tazama–mimi Kwa–kuwa
H3068 H5002 H6828 H4467 H4940 H3605 H7121 H2009

יְרוּשָׁלַ֔͏ִם שַׁעֲרֵ֣י וּפְתַ֖ח כִּסְאוֹ֑ אִ֣ישׁ וְנָתְנ֣וּ וּבָ֥אוּ
Yerusalemu malango–ya mlangoni kiti–chake–cha–enzi kila–mtu na–wataweka na–watakuja
H3389 H8179 H6607 H3678 H0376 H5414 H0935

׃יְהוּדָ֔ה עָרֵ֣י כָּל־ וְעַל֙ סָבִ֔יב חוֹמֹתֶ֖יהָ כָּל־ וְעַל֙
Yuda miji–ya yote na–juu–ya pande–zote kuta–zake yote na–juu–ya
H3063 H3605 H5439 H2346 H3605

Kwa kuwa ninayaita makabila yote ya falme za kaskazini, asema BWANA. Yatakuja, na kila mmoja atasimika enzi yake katika malango ya Yerusalemu, dhidi ya kuta zote zinazoizunguka, na dhidi ya miji ya Yuda.

עֲזָבُ֑וני אֲשֶׁ֣ר רָעָתָ֔ם כָּל־ עַל֙ אוֹתָ֔ם מִשְׁפָּטַ֖י וְדִבַּרְתִּ֥י 16
wameniacha ambao maovu–yao yote kwa–sababu–ya juu–yao hukumu–zangu Na–nitatoa
H3605 H0853 H4941 H1696

׃יְדֵיהֶֽם לְמַעֲשֵׂ֣י וַיִּשְׁתַּחֲוּ֔וּ אֲחֵרִ֖ים לֵאלֹהִ֥ים וַיְקַטְּרוּ֙
mikono–yao kwa–kazi–za na–wakasujudu mingine kwa–miungu na–wakafukiza–uvumba
H3027 H4639 H7812 H0312 H0430

Nitatamka hukumu dhidi yao juu ya uovu wao wa kuniacha, kwa kufukiza uvumba kwa miungu mingine, na kwa kuabudu kile walichotengeneza kwa mikono yao.

17

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	כָּל־	אֶת	אֲלֵיהֶם	וְדִבַּרְתָּ	וְקָמְתָּ	מָתְנֶיךָ	תֶּאְזֹר	וְאַתָּה
mimi	ambayo	yote	–	kwao	na–useme	na–usimame	viuno–vyako	jifunge	Na–wewe
H0595		H3605	H0853	H0413	H1696		H4975	H0247	

לִפְנֵיהֶם׃	אֲחִתְּךָ	פֶּן־	מִפְּנֵיהֶם	תֵּחַת	אַל־	אֲצַוֶּךָּ
mbele–yao	nitakuvunja–moyo	la–sivyo	mbele–yao	vunjike–moyo	usi	ninakuamuru
H6440	H2865	H6435	H6440	H2865	H0408	H6680

Jiandae! Simama ukawaambie kila kitu ninachokuamuru. Usifdhaike mbele zao nisije nikakufadhaisha wewe mbele zao!

18

בַּרְזֶל	וּלְעַמּוּד	מִבְצָר	לְעִיר	הַיּוֹם	נְתַתִּיךָ	הִנֵּה	וַאֲנִי
chuma	na–nguzo–ya	wenye–ngome	mji	leo	nimekufanya	tazama	Na–mimi
H1270	H5982	H4013		H3117	H5414	H2009	H0589

לְשָׁרֶיהָ	יְהוּדָה	לְמַלְכֵי	הָאָרֶץ	כָּל־	עַל־	נְחֹשֶׁת	וּלְחֹמוֹת
kwa–wakuu–wake	Yuda	kwa–wafalme–wa	nchi	yote	juu–ya	shaba	na–kuta–za
H8269	H3063	H4428	H0776	H3605			H2346

הָאָרֶץ׃	וּלְעַם	לְכֹהֲנֶיהָ
nchi	na–kwa–watu–wa	kwa–makuhani–wake
H0776		H3548

Tazama! Leo nimekufanya kuwa mji ulio na ngome, kuwa ngome ya chuma, na ukata wa shaba dhidi ya nchi yote - dhidi ya wafalme wa Yuda, na juu ya wakuu wake, na juu ya makuhani wake, na juu ya watu wote wa nchi.

19

אֵלֶיךָ	וְנִלְחֲמוּ
dhidi–yako	Na–watapigana

פ	לְהַצִּילֶךָ׃	יְהוָה	נְאֻם־
—	kukuokoa	Yahwe	asema
	H5337	H3068	H5002

Watapigana na wewe, lakinai hawatakushinda, kwa kuwa nitakuwa pamoja na wewe ili kukuokoa- asema BWANA.”

Chapter 2

1

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	na–likawa
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961

Neno la BWANA lilinijia likisema,

2

יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֵאמֹר	יְרוּשָׁלִַם	בְּאָזְנֵי	וְקָרָאתָ	הָלֹךְ
Yahwe	asema	hivyo	kusema	Yerusalemu	masikioni–mwa	na–upige–kelele	nenda
H3068	H0559	H3541	H0559	H3389	H0241	H7121	H1980

לְכֻתָּךְ	כְּלוּלֹתָיִךְ	אַהֲבַת	נְעוּרַיִךְ	חֶסֶד	לָךְ	זָכַרְתִּי
kufuata–kwako	uchumba–wako	upendo–wa	ujana–wako	upendo	kwako	ninakumbuka
H3212	H3623	H0160				H2142

זְרוּעָה׃	לֹא	בְּאֶרֶץ	בַּמִּדְבָּר	אַחֲרָי
pandwa	isiyo	katika–nchi	jangwani	nyuma–yangu
H2232	H3808	H0776		

“Nenda ukanene katika masikio ya Yerusalemu. Useme; BWANA asema hivi: Ninakumbuka agano la uaminifu la ujana wako, upendo wako wakati tulipokuwa tumechumbiana, ulipokuwa ukinihitaji kule jangwani, katika ile nchi iliyokuwa haijapandwa.

רָעָה	יֶאְשְׁמוּ	אֹכְלָיו	כָּל־	תְּבוּאָתָהּ	רֵאשִׁית	לַיהוָה	יִשְׂרָאֵל	קֹדֶשׁ	3
uovu	watahukumiwa	walao	wote	mavuno–yake	malimbuko	kwa–Yahwe	Israeli	takatifu	
	H0816	H0398	H3605	H8393	H7225	H3068	H3478	H6944	

פ	יְהוָה׃	נְאֻם־	אֲלֵיהֶם	תָּבֹא
[P]	Yahwe	asema	juu–yao	utawajia
	H3068	H5002	H0413	H0935

Israeli alikuwa ametengwa kwa BWANA, malimbuko yake ya mavuno yake! Wote waliokula malimbuko yake walikuwa na hatia! majanga yaliwajia—asema BWANA.'”

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	מִשְׁפָּחוֹת	וְכָל־	יַעֲקֹב	בֵּית	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	4
Israeli	nyumba–ya	za	na–jamaa–zote	Yakobo	nyumba–ya	Yahwe	neno–la	sikieni	
H3478		H4940	H3605	H3290		H3068	H1697	H8085	

Sikilizeni neno la BWANA, enyi nyumba ya Yakobo na kila familia katika nyumba ya Israeli.

עָוֶל	בִּי	אֲבוֹתֵיכֶם	מָצְאוּ	מַה־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	5
udhalimu	ndani–yangu	baba–zenu	walipata	ni–udhalimu–gani	Yahwe	asema	hivyo	
		H0001	H4672	H4100	H3068	H0559	H3541	

וַיֵּהְבָלוּ׃	הַהֶבֶל	אַחֲרֵי	וַיֵּלְכוּ	מֵעָלָי	רָחֲקוּ	כִּי
na–wakawa–bure	ubatili	nyuma–ya	na–wakaenda	kutoka–kwangu	waliondoka–mbali	kwamba
H1891	H1892		H3212		H7368	

BWANA anasema hivi, “Ni makosa gani ambayo baba zenu waliyaona kwangu, hata wakatae kunifuata mimi? hata wazifuate sanamu ambazo hazina chochote na wao kuwa si kitu?

מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֹתָנוּ	הַמַּעֲלֶה	יְהוָה	אַיֵּה	אָמְרוּ	וְלֹא	6
Misri	kutoka–nchi–ya	sisi	aliyetupandisha	Yahwe	yuko–wapi	sema	na–hawaku	
H4714	H0776	H0853	H5927	H3068	H0346	H0559	H3808	

צִיָּה	בְּאֶרֶץ	וְשׁוּחָה	עֲרָבָה	בְּאֶרֶץ	בַּמִּדְבָּר	אֹתָנוּ	הַמּוֹלִיךְ
ukame	katika–nchi–ya	na–mashimo	nyika	katika–nchi–ya	jangwani	sisi	aliyetuongoza
H6723	H0776	H7745	H6160	H0776		H0853	H3212

יָשָׁב	וְלֹא־	אִישׁ	בָּהּ	עָבַר	לֹא־	בְּאֶרֶץ	וְצַלְמָוֶת
kukaa	na–hapana	mtu	ndani–yake	kupita	ambayo–hapana	katika–nchi	na–kivuli–cha–mauti
H3427	H3808	H0376			H3808	H0776	H6757

שָׁם׃	אָדָם
huko	binadamu
H8033	H0120

Wala hawakusema, BWANA yuko wapi, ambaye alitutoa katika nchi ya Misri? BWANA yuko wapi, ambaye alituongoza katika jangwa, katika nchi ya Araba na mashimo, katika nchi ya ukame na giza nene, katika nchi ambayo hakuna mtu apitaye wala hakuna mtu anayeishi humo?

וְטוּבָהּ	פִּרְיָהּ	לֶאֱכֹל	הַכַּרְמֶל	אֶרֶץ	אֶל־	אֶתְכֶם	וָאָבִיא	7
na–uzuri–wake	matunda–yake	kula	bustani	nchi–ya	ndani–ya	ninyi	na–nikawaleta	
H2898	H6529	H0398	H3759	H0776	H0413	H0853	H0935	

לְתוֹעֵבָה׃	שַׂמְתֶּם	וַתְּחַלְּתִי	אַרְצִי	אֶת־	וַתְּטַמְּאוּ	וַתָּבֹאוּ
chukizo	mkaufanya	na–urithi–wangu	yangu	nchi–yangu	na–mkaichafua	na–mkaingia
H8441		H5159	H0776	H0853		H0935

Lakini nilwaleta katika nchi ya Kameli, ili mle matunda yake na vitu vingine vyema! Lakini mlipokuja, mliitia unajisi nchi yangu, mliufany urithi wangu kuwa chukizo!

8

יְדָעֻנִי	לֹא	הַתּוֹרָה	וְתֹפְשֵׂי	יְהוָה	אַיֵּה	אָמְרוּ	לֹא	הַכֹּהֲנִים
nijua	hawaku	sheria	na-washikaji-wa	Yahwe	yuko-wapi	sema	hawaku	makuhani
H3045	H3808	H8451	H8610	H3068	H0346	H0559	H3808	H3548

בַּבַּעַל	נִבְּאוּ	וְהַנְּבִיאִים	בִּי	פָּשְׁעוּ	וְהָרֹעִים	
kwa-Baali	walitoa-unabii	na-manabii	dhidi-yangu	waliasi	na-wachungaji	
	H5012	H5030		H6586		

הָלָכוּ׃	יוֹעִלוּ	לֹא־	וְאַחֲרֵי	
walifuata	faidisha	wasio	na-wakaenda-nyuma-ya	
H1980	H3276	H3808		

Hata makuhani hawakusema, 'BWANA yuko wapi?' na watalamu wa sheria hawakunijali mimi! wachungaji wametenda dhambi dhidi yangu. Manabii wamemtolea Baali unabii na kuvitafuta vitu ambvyo havina faida.

9

בְּנֵיכֶם	בְּנֵי	וְאֶת־	יְהוָה	נְאֻם־	אִתְּכֶם	אָרִיב	עֹד	לָכֵן
wana-wenu	wana-wa	na-dhidi-ya	Yahwe	asema	nanyi	nitashindana	bado	kwa-hiyo
		H0854	H3068	H5002	H0854	H7378	H5750	

אָרִיב׃
nitashindana
H7378

Kwa hiyo nitaendelea kuwashitaki - hili ni neno la BWANA - na nitawashitiki watoto wa watoto wenu.

10

מְאֹד	וְהִתְבּוֹנְנוּ	שִׁלְחוּ	וְקֵדָר	וּרְאוּ	כִּתִּיִּם	אִיֵּי	עִבְרוּ	כִּי
sana	na-tafakarini	tumeni	na-Kedari	na-angalieni	Kitimu	visiwa-vya	vukeni	kwa-sababu
H3966	H0995	H7971	H6938	H7200	H3794	H0339		

כָּזֹאת׃	הָיְתָה	הֵן	וּרְאוּ
kitu-kama-hiki	imekuwa	kama	na-angalieni
H2063	H1961	H2005	H7200

Kwa kuvuka kwenda hadi pwani ya Kitimu na kutazama. Tuma wajumbe kwenda Kedari na tafuta uone kama kama iliwahi kutokea hapo awali vitu kama hivi.

11

הֶחֱמִיר	וְעַמִּי	אֱלֹהִים	לֹא	וְהֵמָּה	אֱלֹהִים	גּוֹי	הַהֵימִיר
wamebadili	lakini-watu-wangu	miungu	si	na-wao	miungu	taifa	je-taifa-limebadili
H4171		H0430	H3808	H1992	H0430		H4171

יוֹעִיל׃	בְּלֹוא	כְּבוֹדִי
faidisha	kwa-kitu-kisicho	utukufu-wake
H3276	H3808	H3519

Je, taifa limebadilisha miungu, hata kama haikuwa miungu? Lakini watu wangu wameubadili utukufu wao kwa kitu ambacho hakiwezi kuwasaidia.

12

יְהוָה׃	נְאֻם־	מְאֹד	חָרְבוּ	וְשַׁעֲרוּ	זֹאת	עַל־	שָׁמַיִם	שֹׁמּוּ
Yahwe	asema	sana	ukeni-kabisa	na-tetemekeni	hili	kwa	mbingu	shangaeni
H3068	H5002	H3966			H2063		H8064	H8074

Sitajabuni, enyi mbingu kwa sababu ya hili! Tetemekeni na kuogopa -asema BWANA.

13 כִּי־ kwa–sababu
שְׁתָּיִם maovu–mawili H8147
מָעַמִּי watu–wangu
עָשָׂה wamefanya
רָעוֹת mabaya
עָזְבוּ wameniacha
אֹתִי mimi H0853

הַיִּוְּעֵזִי haviwezi H3808
אֲשֶׁר ambavyo
נִשְׁבָּרִים vilivyovunjika H7665
בֹּארֹת visima H0877
בֹּארֹת visima H0877
לָהֶם kwao
לַחְצֹב kuchimba H2672
חַיִּים hai
מַיִם maji H4325
וּמְקוֹר chanzo–cha H4726

הַמָּיִם׃ maji H4325
יָכְלוּ kushika H3557

Kwa kuwa watu wangu wametenda maovu mawili dhidi yangu: Wameziacha chemichemi za maji ya uhai kwa kuchimba mabarika kwa ajili yao, mabarika yanayovuja yasiyoweza kutunza maji!

14 הֲעֶבֶד je–mtumwa H5650
יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
אִם־ au
יְלִיד mzaliwa–wa H3211
בַּיִת nyumba
הוּא yeye H1931
מַדּוּעַ kwa–nini H4069
הָיָה amekuwa H1961
לָבָז׃ nyara H0957

15 אַרְצוֹ nchi–yake H0776
וַיָּשָׁיתוּ na–wameifanya H7896
קוֹלָם sauti–zao
נָתְנוּ wametoa H5414
כְּפִרִים simba–wachanga
יִשְׁאֲגוּ wananguruma H7580
עָלָיו juu–yake

יוֹשֵׁב׃ mkazi H3427
מִבְּלִי bila H1097
נִצָּתוּ)נצתה[imechomwa H3341 [ketiv] H3341
עָרֶיו miji–yake
לְשַׁמָּה ukiwa H8047

Wanasimba wameunguruma dhidi yake. Wamepiga kelele sana na kuifanya kuwa ukiwa. Miji yake imeharibiwa na kubaki bila watu.

16 גַּם־ pia H1571
בְּנֵי־ wana–wa
נֹף Nofu H5297
וְתַחְפַּנְחֵס)ותחפנס[na–Tahpanesi H8471 [ketiv] H8471
יִרְעוּךְ wamekula
קָדְקֹד׃ utosi–wako H6936

Pia watu wa Nufu na Tahapanesi watakinyoa kichwa chako.

17 הֲלוֹא־ je–si H3808
זֹאת hii H2063
תַּעֲשֶׂה־ umejifanyia
לָךְ wewe–mwenyewe
עָזְבֵךְ kwa–kumwacha
אֶת־ Yahwe H0853
יְהוָה Yahwe H3068
אֱלֹהַיִךְ Mungu–wako H0430

בְּעֵת wakati H6256
מוֹלִיכֵךְ alipokuongoza H3212
בַּדָּרֶךְ׃ njiani H1870

Je, hamkufanya haya kwa ajili yenu mlipomwacha BWANA, wakati Mungu wenu, alipokuwa akiwaongoza njiani?

18 וְעַתָּה na–sasa H6258
מַה־ una–nini H4100
לָךְ nawe
לְדֶרֶךְ kwa–njia–ya H1870
מִצְרַיִם Misri H4714
לִשְׁתּוֹת kunywa H8354
מֵי maji–ya H4325
שִׁחוֹר Shihori H7883
וּמַה־ na–una–nini H4100
לָךְ nawe

נָהָר׃ Mto H5104
מֵי maji–ya H4325
לִשְׁתּוֹת kunywa H8354
אַשּׁוּר Ashuru H0804
לְדֶרֶךְ kwa–njia–ya H1870

Kwa hiyo, kwa nini kutafuta msaada Misri na kunywa maji ya Shihori? Kwa nini kutafuta msaada Ashuru na kunywa maji ya Mto Frati?

19 תִּיסְּרֵךְ עָוֹנֵךְ וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ תוֹכִחֻךְ וּדְעִי וּרְאִי כִּי־
uovu–wako–utakuadhibu wewe na–uasi–wako utakukemea na–ujue na–uone kwamba
H3256 H4878 H3198 H3045 H7200

רַע וָמָר עָזְבֵךְ כומוחה–כוואכו אֶת־ יְהוָה אֱלֹהָיִךְ מוֹנגו–וואכו וְלֹא פַחְדָתִי׃
ni–mbaya na–uchungu kumwacha–kwako Yahwe Mungu–wako na–hofu–yangu haipo
H4751 H0853 H3068 H0430 H3808 H6345

אֲלֵיכִי נְאֻם־ אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃
kwako asema Bwana Yahwe wa–Majeshi
H0413 H5002 H0136 H3069

Uovu wako unakukemea, na maasi yako yatakuadhibu. Kwa hiyo yafikiri hayo; tambua kuwa ni uovu na uchungu kwenu ninyi kuniacha mimi, BWANA Mungu wako, na kutokuwa na hofu yangu - asema BWANA wa majeshi.

20 כִּי שָׁבַרְתִּי מֵעוֹלָם זַמָּנִי נִלְקְתִי עֻלֵּךְ נִרָא–יַכו וַתֹּאמְרִי לֹא אֶעֱבֹד[
kwa–sababu zamani nilivunja nira–yako nilikata vifungo–vyako na–ukasema sita [ketiv]
H5769 H7665 H5923 H5423 H4147 H0559 H3808 H5647

אֶעֱבֹור)
tumikia
H5674

כִּי עַל־ כָּל־ גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל־ עֵץ רַעֲנָן
kwa–sababu juu–ya kila kilima kirefu na–chini–ya kila mti wenye majani mabichhi,
H3605 H1389 H1364 H8478 H3605 H6086

אַתְּ זֹנָה׃ צֹעָה unajikunja אַתְּ wewe
kahaba
H2181 H6808

Kwa kuwa niliivunja nira yenu mliyokuwa nayo wakati wa kale; Nilivichana vifungo vyako kutoka kwako. Lakini bado ulisema, 'Sitamtumikia!' tangu ulipopiga magoti katika kila kilima kuusogelea kila mti wenye majani mabichhi, enyi makahaba.

21 נְטַעְתִּיךְ שׂרֵק כֻּלָּהּ זֶרַע אֱמֶת וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ
nilikupanda mzabibu–bora yote mbegu ya–kweli na–jinsi–gani umebadilika
H5193 H7796 H3605 H2233 H0571 H0349 H2015

וְאָנֹכִי לִי כֵּן מַטָּעַי סוֹרֵרִי הַגֶּפֶן מַזְבִּיב–וַא כִּגְרִיָּה׃
na–mimi kwangu kigeni
H0595 H5237

Lakini mimi mwenyewe niliwapanda kama mzabibu niliouchagua, mbegu iliyokamilika. Lakini tazama jinsi ulivyobadilika mbele yangu, na kuwa mzabibu usiofaa na mzabibu pori!

22 בֹּרִית לָךְ וְתִרְבִּי־ בַּגֶּפֶר תִּכְבְּסִי אִם־ כִּי
sabuni kwako na–ukitumia–kwa–wingi kwa–magadi ukijiosha hata–kama kwa–sababu
H1287 H5427 H3526

יְהוִה׃ אֲדֹנָי נְאֻם לְפָנַי עֲוֹנֵךְ נִכְתָּם
Yahwe Bwana asema mbele–yangu hatia–yako imechorwa
H3069 H0136 H5002 H6440 H5771 H3799

Kwa kuwa hata kama utajisafisha mwenyewe mtoni na kuoga kwa sabuni kali, bado dhambi yako ni madoa mbele yangu - asema BWANA Mungu.

הָלַכְתִּי	לֹא	הַבְּעָלִים׀	אַחֲרָי	נִטְמֵאתִי	לֹא	תֹאמְרִי׀	אֵיךְ		23
nimefuata	si	Mabaali	nyuma–ya	nimechafuliwa	si	unaweza–kusema	jinsi–gani		
H1980	H3808				H3808	H0559			

קַלָּתִי	בִּכְרָה	עָשֹׂית	מֶּה	דְּעִי	בַּגַּיְא	דַּרְכֵּךְ׀	רְאִי	
mwepesi	ngamia–jike–mchanga	umefanya	nini	jua	bondeni	njia–yako	angalia	
H7031	H1072		H4100	H3045	H1516	H1870	H7200	

דְּרָכֶיהָ׃	מְשָׂרֶכֶת
njia–zake	akikimbia–huku–na–huku
H1870	H8308

Wawezaje kusema, 'Mimi sijanajisika! Mimi sjaenda kwa Mabaal?' Tazama tabia zako zilivyokuwa bondeni! Tambua kile ulichofanya, wewe ngamia mwepesi! akimbiaye katika njia yake!

רוּחַ	שָׁאֲפָה	(נַפְשָׁהּ)	[נפשו]	בְּאַוַּת	מִדְבָּר	לְמָד	וּפֶרֶה	24
upepo	anavuta	nafsi–yake	[ketiv]	katika–tamaa–ya	jangwa	aliyezoea	punda–mwitu	
H7307		H5315	H5315	H0185		H3928	H6501	

בְּחָדְשָׁהּ	יִעְפּוּ	לֹא	מְבַקְשֶׁיהָ	כָּל־	יְשִׁבֶּנָּה	מֵי	תַאֲוָתָהּ	
katika–mwezi–wake	choka	hawata	wanaomtafuta	wote	aweza–kumrudisha	nani	joto–lake	
H2320	H3286	H3808	H1245	H3605	H7725	H4310		

יִמְצָאוּנָהּ׃
watampata
H4672

Wewe ni punda wa mwitu, aliyeizoelea nyika, avutaye pumzi za upepo usiofaa katika tamaa ya kuishi! Ni nani awezaye kumgeuza anapotafuta dume la kumpanda? Na punda dume amtafutaye hajichoshi mwenyewe. Huenda kwake wakati wa mwezi wa kupandwa.

נוֹאָשׁ	וַתֹּאמְרִי	מִצְּמָאֲךְ	(וּגְרוֹנֵךְ)	[וגורנך]	מְנֹעֲלִי	רַגְלֵךְ׀	מִנְעִי	25
haifai	lakini–ukasema	kutoka–kiu	na–koo–lako	[ketiv]	kutoka–bila–viatu	mguu–wako	zuia	
H2976	H0559	H6773	H1627	H1637	H3182	H7272	H4513	

אֵלֵךְ׃	וְאַחֲרֵיהֶם	זָרִים	אָהַבְתִּי	כִּי־	לֹּוא
nitaenda	na–nyuma–yao	wageni	nimewapenda	kwa–sababu	la
H3212			H0157		H3808

Lazima uizuie miguu yako isikose kiatu na koo lako kuwa na kiu! Lakini umesema, 'Hakuna matumaini! Hapana! Nawapenda wageni nami huwatafuta!'

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	הֹבִישׁוּ	כֵּן	יִמָּצֵא	כִּי	נַּנְּבֹ	כְּבֹשֶׁת		26
Israeli	nyumba–ya	wameaibishwa	hivyo	akapatikana	anaposhikwa	mwizi	kama–aibu–ya		
H3478		H0954		H4672		H1590	H1322		

וּנְבִיאֵיהֶם׃	וְכֹהֲנֵיהֶם	שָׂרֵיהֶם	מַלְכֵיהֶם׀	הֵמָּה	
na–manabii–wao	na–makuhani–wao	wakuu–wao	wafalme–wao	wao	
H5030	H3548	H8269	H4428	H1992	

Kama aibu ya mwizi ilivyo anapokuwa amekamatwa, ndivyo aibu ya Israeli itakavyokuwa - wao, wafalme wao, malikia wao, makuhani na manabii wao!

27 אֹמְרִים לָעֵץ אָבִי אַתָּה וְלָאֶבֶן אַתְּ]ילדתנין[ )יְלִדְתָּנוּ(
wanaosema kwa-mti baba-yangu wewe na-kwa-jiwe wewe [ketiv] umenizaa
H0559 H6086 H0001 H0068 H3205 H3205

כִּי־ פָנָוּ מִמֶּנִּי אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וּבְעֵת רָעָתָם יֹאמְרוּ
kwa-sababu wamenigeuzia mimi kisogo na-si uso na-wakati-wa msiba-wao watasema
H6437 H0413 H6203 H3808 H6440 H6256 H7451 H0559

קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃
simama na-utuokoe
H3467

Hawa ndio wale waiambiayo miti, 'Ninyi ndio baba zangu,' na mawe, 'Ninyi ndio mlinizaa.' Kwa kuwa migongo yao hunitazama na siyo nyuso zao. Hata hivyo, wakati wa shida husema, 'Amka utuokoe!'

28 אִם־ יָקֻמוּ לָךְ עָשֶׂיךָ אֲשֶׁר אֱלֹהֶיךָ וְאַיֵּה
kama wainuke wewe-mwenyewe ulijitengenezea ambayo miungu-yako na-wako-wapi
H0430 H0346

הָיוּ עָרֶיךָ מִסְפַּר כִּי כְּ רָעָתֶךָ בְּעֵת יוֹשִׁיעוּךָ
walikuwa miji-yako kwa-hesabu-ya kwa-sababu msiba-wako wakati-wa wanaweza-kukuokoa
H1961 H4557 H6256 H3467

יְהוּדָה׃ ס אֱלֹהֶיךָ
Yuda [S] miungu-yako
H3063 H0430

Lakini iko wapi ile miungu mliyojitengenezea? Acha hao wainuke kama wanaweza kuwaokoa wakati wa shida, kwa kuwa hizo sanamu zenu zina idadi sawa na miji yenu, katika Yuda.

29 יְהוָה׃ נְאֻם־ בִּי דִּי פְּשַׁעְתֶּם כֻּלְּכֶם אֵלָי תָּרִיבוּ
Yahwe asema dhidi-yangu mmeasi ninyi-nyote nami mnashindana
H3068 H5002 H6586 H3605 H0413 H7378

לָמָּה
kwa-nini
H4100

Kwa hiyo kwa nini kunituhumu kwa kufanya makosa? Ninyi nyote mmeniasi - asema BWANA wa majeshi.

30 לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי בְנֵיכֶם מוּסָר לֹא חָמָקוּ אָכְלָה חַרְבְּכֶם
bure nimewapiga wenu adhabu hawaku pokea ilila upanga-wenu
H7723 H5221 H1121 H4148 H3808 H3947 H0398 H2719

נְבִיאֵיכֶם כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית׃
manabii-wenu kama-simba mwenye-kuharibu
H5030 H3833 H7843

Nimewadhibu watu wenu bure. Wala hawakutaka kurudiwa. Upanga wako umewaangamiza manabii wenu kama kama simba aangamizaye!

31 הַדּוֹר אַתֶּם רְאוּ דְּבַר־ יְהוָה הֳיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל אִם
kizazi ninyi angalieni neno-la Yahwe nilikuwa kwa-Israeli au
H1755 H0859 H7200 H1697 H3068 H1961 H3478

הַמִּדְבָּר אֶרֶץ מַאְפֵלָיֶה מַדּוּעַ אָמְרוּ עַמִּי שׁוֹטְטוּ רִדְנוּ לֹא־ נָבוֹא עוֹד
je-nimekuwa-jangwa nchi-ya giza-kuu kwa-nini wanasema watu-wangu tumetangatanga hatuta kuja tena
H4057 H0776 H3991 H4069 H0559 H5971 H7300 H3808 H0935 H5750

אֵלֶיךָ׃
kwako
H0413

Enyi watu wa kizazi hiki! Sikilizeni neno langu, neno la BWANA! Je, nimekuwa jangwa kwa Israeli? Au nchi yenye giza nene? Kwa nini watu wangu husema, 'Acha tuzungukezunguke, hatutakuja kwako tena'?

וְעַמִּי	קִשְּׁרִיָּה	כַּלָּה	עֶדְיָהּ	בְּתוּלָהּ	הֲתִשְׁכַּח	32
na–watu–wangu	mavazi–yake	bibi–arusi	mapambo–yake	bikira	je–bikira–anaweza–kusahau	
	H7196	H3618	H5716	H1330	H7911	

מִסְפָּר׃	אֵין	יָמִים	שְׁכֵחוּנִי
hesabika	zisizo	siku	wamenisahau
H4557	H0369	H3117	H7911

Je, mwanamwali anaweza kusahau mapambo yake, na bibi arusi mavazi yake? Lakini watu wngu wamenisahau mimi kwa siku nyingi!

]למדתין[	הָרָעוֹת	אֶת־	גַּם	לָכֵן	אַהֲבָה	לְבַקֵּשׁ	דַּרְכֵּךְ	תֵּיטִבִי	מַה־	33
[ketiv]	uovu	uovu	hata	kwa–hiyo	upendo	kutafuta	njia–yako	unapamba	jinsi–gani	
H3925		H0853	H1571		H0160	H1245	H1870	H3190	H4100	

דְּרָכָיִךְ׃	אֶת־	)לְמֻדְתִּ(	
yako	njia–zako	umefundisha	
H1870	H0853	H3925	

Jinsi mlivyotengeneza njia zenu vizuri ili kutafuta mapenzi. Hata mmewafundisha njia zenu wanawake waovu.

לֹא־	נְקִיִּם	אֶבְיוֹנִים	נַפְשׁוֹת	דַּם	נִמְצְאוּ	בִכְנָפַיִךְ	גַּם	34
si	wasio–na–hatia	maskini	roho–za	damu–ya	limepatikana	katika–pindo–zako	pia	
H3808		H0034	H5315	H1818	H4672	H3671	H1571	

אֵלֶּה׃	כֹּל־	עַל־	כִּי	מְצָאתִים	בַּמַּחְתֶּרֶת
haya	yote	juu–ya	bali	niliwaona	kwa–kuvunja
H0428	H3605			H4672	H4290

Damu ambayo ilikuwa ndio uhai wa watu wasio na hatia, imeonekana katika mavazi yenu. Hawa watu hawajawahi kuonekana katika matendo maovu.

מִמֶּנִּי	אַפּוֹ	שָׁב	אָךְ	נִקֹּיתִי	כִּי	וַתֹּאמְרִי	35
kutoka–kwangu	hasira–yake	imegeuka	hakika	mimi–ni–safi	kwa–sababu	na–ukasema	
	H0639	H7725	H0389	H5352		H0559	

חָטָאתִי׃	לֹא	אָמַרְתְּ	עַל־	אוֹתָךְ	נִשְׁפַּט	הִנְנִי	
nimetenda–dhambi	si	kusema–kwako	kwa–sababu–ya	wewe	ninahukumu	tazama–mimi	
H2398	H3808	H0559		H0853	H8199	H2009	

Pamoja na mambo haya yote, wewe unaendelea kusema kuwa hauna hatia. Kwa hakika hasira ya BWANA itageuka kutoka kwangu. 'Lakini tazama! Utahukumiwa kwa sababu, 'Sikutenda dhambi.'

מִמִּצְרַיִם	גַּם	דַּרְכֵּךְ	אֶת־	לְשַׁנּוֹת	מְאֹד	תֵּזְלִי	מַה־	36
kutoka–Misri	pia	yako	njia–yako	kubadili	sana	unakwenda–haraka	kwa–nini	
H4714	H1571	H1870	H0853		H3966	H0235	H4100	

מֵאַשּׁוּר׃	בֹּשְׁתְּ	כַּאֲשֶׁר־	תֵּבוֹשִׁי
kutoka–Ashuru	ulivyoaibishwa	kama–vile	utaaibishwa
H0804	H0954		H0954

Kwa nini mnatangatanga kwa urahisi katika njia zenu? Pia Misri itawahuzunisha sana, kama ilivyokuwa kwa Ashuru.

כִּי־	רֹאשֵׁךְ	עַל־	וְיָדַיִךְ	תֵּצְאִי	זֶה	מֵאֵת	גַּם	37
kwa–sababu	kichwa–chako	juu–ya	na–mikono–yako	utatoka	hapa	kutoka–hapa	pia	
			H3027	H3318	H2088	H0854	H1571	

לָהֶם׃	תַּצְלִיחִי	וְלֹא	בְּמִבְטַחַיִךְ	יְהוָה	מָאַס
kwao	fanikiwa	na–huta	matumaini–yako	Yahwe	amekataa
		H3808	H4009	H3068	

Mtaondoka hapo mkiwa mmehuzunika sana, mkiwa mmeweka mikono vichwani mwenu, kwa kuwa BWANA amemkutaa yule mliyemtumainia, kwa hiyo hamtapata msaada toka kwao,”

Chapter 3

מֵאִתּוֹ	וְהָלְכָה	אִשְׁתּוֹ׃	אֶת־	אִישׁ	יְשַׁלַּח	הֵן	לֵאמֹר		1
kutoka–kwake	na–akaenda	mkewe	mke–wake	mtu	mtu–akimwacha	tazama	kusema		
H0854	H1980	H0802	H0853	H0376	H7971	H2005	H0559		
הָאָרֶץ	תֶּחֱנֵף	חָנוֹף	הַלּוֹא	עֹוד	אֵלֶיהָ	הַשָּׁוּב	אַחֵר	לְאִישׁ־	וְהָיְתָה
nchi	itachafuliwa	kabisa	je–si	tena	kwake	je–atarudi	mwingine	wa–mtu	na–akawa
H0776	H2610	H2610	H3808	H5750	H0413	H7725	H0312	H0376	H1961
יְהוָה׃	נְאֻם־	אֵלַי	וְשֹׁוב	רַבִּים	רֵעִים	זָנִית	וְאַתְּ	הַהֵיא	
Yahwe	asema	kwangu	na–kurudi	wengi	wapenzi	umezini	lakini–wewe	hiyo	
H3068	H5002	H0413	H7725		H7453	H2181		H1931	

Wanaema, 'Mwanamume akimfukuza mke wake, naye akaondoka kwake na kuwa mke wa mwanamume mwingine. Je, anaweza kumrudia tena? Je huyo si najisi kabisa?' Huyo mwanamke ndiyo hii nchi! Mmetenda kama kama Kahaba aliye na wapenzi wengi, na sasa mnapenda kurudi kwangu tena? - asema BWANA wa majeshi.

)שְׂכֹבְתְּ(	]שגלת[	לֹא	אֵיפֹה	וּרְאִי	שְׁפָיִם	עַל־	עֵינַיִךְ	שְׂאִי־	2
umelaliwa	[ketiv]	huku	wapi	na–uangalie	vilima–vilivyo–wazi	juu–ya	macho–yako	inua	
H7901	H7693	H3808	H0375	H7200	H8205			H5375	
אֶרֶץ	וַתַּחֲנִיפִי	בִּמְזִמָּתֵךְ	כַּעֲרָבִי	לָהֶם	יָשַׁבְתְּ	דְּרָכִים׀	עַל־		
nchi	na–ukaichafua	jangwani	kama–Mwarabu	kwao	ulikaa	njia	kando–ya		
H0776	H2610				H3427	H1870			
וּבְרָעָתֵךְ׃	בְּזְנוּתַיִךְ								
na–uovu–wako	kwa–uzinzi–wako								
	H2184								

Inua macho yako uvitazame vielele tasa! Je kuna mahali ambapo hukufanya ukahaba? Pembeni mwa barabara ulikaa ukisubiri wapenzi wako, kama vile Mwarabu jangwani. Uneiharibu nchi kwa ukahaba na uovu wako.

אִשָּׁה	וּמֵצַח	הָיָה	לֹוא	וּמַלְקֹוש	רִבְבִים	וַיִּמָּנְעוּ		3
mwanamke	na–paji–la–uso–wa	kuwa	haku	na–mvua–za–vuli	mvua–za–masika	na–zilizuiliwa		
H0802	H4696	H1961	H3808	H4456	H7241	H4513		
הִכְלֵם׃	מֵאַנְתְּ	לָךְ	הָיָה	זֹונָה׀				
kuaibika	ulikataa	kwako	ulikuwa	kahaba				
H3637	H3985		H1961	H2181				

Kwa hiyo chemichemi za mvua zilizuiliwa na mvua za vuli hazikunyesha. Lakini uso wako una kiburi, kama uso wa mwanamke kahaba. Unakataa kuona aibu.

אָתָּה׃	נְעֻרַי	אַלּוּף	אָבִי	לִי	)קָרֶאת	]קראתין	מֵעַתָּה	הֲלֹוא	4
wewe	ujana–wangu	rafiki–wa	baba–yangu	mimi	umeniita	[ketiv]	sasa–hivi	je–si	
			H0001		H7121	H7121	H6258	H3808	

Na sasa hutaniita mimi: 'Baba yangu, hata marafiki zangu wa tangu ujanani! Je, atakuwa na hasira dhidi yangu milele?

וַתַּעֲשִׂי	)דִּבַּרְתְּ(	]דברתין[	הִנֵּה	לָנֶצַח	יִשְׁמֹר	אִם־	לְעֹולָם	הֵיטַבְתָּ	5
na–ukafanya	umesema	[ketiv]	tazama	daima	ataihifadhi	au	milele	je–atakasirika	
	H1696	H1696	H2009	H5331	H8104		H5769	H5201	
הָרָעוֹת	וַתּוּכָל׃	פ							
maovu	na–ukaweza	[P]							
	H3201								

Je, utaendelea kuwa na hasira zako?' Tazama! Umesema kuwa utatenda maovu, na kweli umetenda hivyo. kwa hiyo endelea kufanya hivyo!”

אֲשֶׁר	הֲרָאִית	הַמֶּלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בִּימֵי	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		6
alichofanya	je–umeona	mfalme	Yosia	katika–siku–za	kwangu	Yahwe	na–akasema		
H7200		H4428	H2977	H3117	H0413	H3068	H0559		
וְאֵל־	גָּבֹהַ	הַר	כָּל־	עַל־	הִיא	הֹלְכָה	יִשְׂרָאֵל	מְשֻׁבָּה	עָשְׂתָה
na–chini–ya	mrefu	mlima	kila	juu–ya	yeye	akienda	Israeli	mwenye–kuasi	alichokifanya
H0413	H1364	H2022	H3605		H1931	H1980	H3478	H4878	
שָׁם׃	וַתִּזְנִי־	רַעֲנָן	עֵץ	כָּל־	תָּחַת				
huko	na–akazini	wenye–majani	mti	kila	chini–ya				
H8033	H2181		H6086	H3605	H8478				

Kisha BWANA akanena nami katika siku za mfalme Yosia, “Je, unaona jinsi Israeli alivyoniasi? Yeye anaenda kwenye kila kilima na katika kila mti wenye majani mabichi, na kule anafanya kama mwanamke kahaba.

תָּשׁוּב	אֵלַי	אֵלֶּה	כָּל־	אֶת־	עֲשׂוֹתָהּ	אַחֲרֵי	וָאֹמַר	7
atarudi	kwangu	yote	hayo–yote	haya–yote	kufanya–kwake	baada–ya	na–nikasema	
H7725	H0413	H0428	H3605	H0853			H0559	
יְהוּדָה׃	אֲחוֹתָהּ	בְּגוֹדָה	וַתֵּרֶא)	ותראה]	שָׁבָה	וְלֹא־		
Yuda	dada–yake	msaliti	na–akaona	[ketiv]	rudi	lakini–haku		
H3063	H0269	H0901	H7200	H7200	H7725	H3808		

Nikisema, 'Baada ya kuwa amefanya mambo haya yote, atanirudia,' lakini hakurudi. Kisha dada yake Yuda ambaye ni mwasi pia aliona alichokifanya.

יִשְׂרָאֵל	מְשֻׁבָּה	נָאֲפָה	אֲשֶׁר	אֹדוֹת	כָּל־	עַל־	כִּי	וָאֵרֶא	8
Israeli	mwenye–kuasi	alizini	ambazo	sababu	yote	kwa–sababu–ya	kwamba	na–nikaona	
H3478	H4878	H5003		H0182	H3605			H7200	
בְּגֵדָה	יָרְאָה	וְלֹא	אֵלֶיהָ	כְּרִיתֻתֶיהָ	סֵפֶר	אֶת־	וָאֶתֵּן	שִׁלַּחְתִּיהָ	
msaliti	ogopa	lakini–haku	kwake	talaka–yake	hati–ya	hati–ya	na–nikampa	nilimwacha	
H0898	H3372	H3808	H0413	H3748		H0853	H5414	H7971	
הִיא׃	גַּם־	וַתִּזֶן	וַתֵּלֶךְ	אֲחוֹתָהּ	יְהוּדָה				
yeye	pia	na–akazini	na–akaenda	dada–yake	Yuda				
H1931	H1571	H2181	H3212	H0269	H3063				

Kwa hiyo nami nikaona kuwa kwa sababu amefanya uzinzi huu wote. Huyo Israeli aliyeasi! Nilimfukuza na kumpatia talaka ya ndoa. Lakini dada yake Yuda mwenye hiana hakuwa na hofu, na yeye akaenda kuafanya kama mwanamke kahaba!

אֶת־	וַתְּנָאֵף	הָאָרֶץ	אֶת־	וַתֶּחֱנַף	זְנוּתָהּ	מִקֹּל	וְהָיָה	9
na–jiwe	na–akazini	nchi	nchi	aliichafua	uzinzi–wake	kutokana–na–urahisi–wa	na–ikawa	
H0853	H5003	H0776	H0853	H2610	H2184		H1961	
הָאֶבֶן	וְאֶת־	הָעֵץ׃						
jiwe	na	mti						
H0068	H0853	H6086						

Hukusikitika kuwa ameinajisi nchi, kwa hiyo wakatengeneza sanamu za mti na za jiwe.

יְהוּדָה	אֲחוֹתָהּ	בְּגוֹדָה	אֵלַי	שָׁבָה	לֹא־	זֹאת	בְּכָל־	וְגַם־	10
Yuda	dada–yake	msaliti	kwangu	rudi	haku	haya	katika–haya–yote	na–hata	
H3063	H0269	H0901	H0413	H7725	H3808	H2063	H3605	H1571	
פ	יְהוָה׃	נְאֻם־	בְּשֶׁקֶר	אִם־	כִּי	לְבָבָהּ	בְּכָל־		
[P]	Yahwe	asema	tu	kwa–uongo	bali	wote	kwa–moyo–wake–wote		
	H3068	H5002	H8267				H3605		

Kisha baada ya haya yote, wala Yuda dada yake muasi hakurudi kwangu na moyo wake wote, bali alikuja na uongo! -asema BWANA wa majeshi,”

11

יִשְׂרָאֵל	מְשֻׁבָה	נַפְשָׁהּ	צְדְקָה	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
Israeli	mwenye–kuasi	nafsi–yake	amejihesabia–haki	kwangu	Yahwe	na–akasema
H3478	H4878	H5315	H6663	H0413	H3068	H0559

יְהוּדָה׃	מִבֹּגְדָה
Yuda	kuliko–msaliti
H3063	H0898

Kisha BWANA akanena na mimi, “Israeli muasi amekuwa mwenye haki zaidi kuliko Yuda muasi!

12

שׁוּבָה	וְאָמַרְתָּ	צָפוֹנָה	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	וְקָרָאתָ	הָלֹךְ
rudi	na–useme	kaskazini	haya	maneno	maneno–haya	na–upige–kelele	nenda
H7725	H0559	H6828	H0428	H1697	H0853	H7121	H1980

בָּכֶם	פָּנַי	אַפִּיל	לוֹא־	יְהוָה	נְאֻם־	יִשְׂרָאֵל	מְשֻׁבָה
juu–yenu	uso–wangu	angalia–kwa–hasira	sita	Yahwe	asema	Israeli	mwenye–kuasi
	H6440	H5307	H3808	H3068	H5002	H3478	H4878

לְעוֹלָם׃	אָטוֹר	לֹא	יְהוָה	נְאֻם־	אֲנִי	חָסִיד	כִּי־
milele	kasirika	sita	Yahwe	asema	mimi	mwenye–huruma	kwa–sababu
H5769	H5201	H3808	H3068	H5002	H0589	H2623	

Nenda ukaseme maneno haya huko kaskazini. Uwaambie, 'Rudi wewe Israeli uliyeasi! - asema BWANA - sitakuwa na hasira dhidi yako. Kwa kuwa mimi ni mwaminifu - asema BWANA - sitakuwa na hasira milele.

13

וַתְּפַזְּרִי	פָּשַׁעַתְּ	אֱלֹהַיִךְ	בַּיהוָה	כִּי	עָוֹנֵךְ	דְּעִי	אַךְ
na–ukatawanya	umeasi	Mungu–wako	dhidi–ya–Yahwe	kwamba	hatia–yako	ukubali	tu
H6340	H6586	H0430	H3068		H5771	H3045	H0389

לֹא־	וּבְקוֹלִי	רַעֲנָן	עֵץ	כָּל־	תַּחַת	לַזָּרִים	דְּרָכַיִךְ	אֶת־
hamu	na–sauti–yangu	wenye–majani	mti	kila	chini–ya	kwa–wageni	zako	njia–zako
H3808			H6086	H3605	H8478		H1870	H0853

יְהוָה׃	נְאֻם־	שְׁמַעְתֶּם
Yahwe	asema	sikiliza
H3068	H5002	H8085

Kiri uovu wako, kwa kuwa umefanya dhambi dhidi ya BWANA, Mungu wako; umemshirikisha njia zako mgeni chini ya kila mti wenye majani mabichi! wala hukuisikiliza sauti yangu! - asema BWANA.

14

בָּכֶם	בָּעָלְתִּי	אָנֹכִי	כִּי	יְהוָה	נְאֻם־	שׁוֹבָבִים	בָּנִים	שׁוּבוּ
juu–yenu	ni–bwana–wenu	mimi	kwa–sababu	Yahwe	asema	waasi	watoto	rudini
	H1166	H0595		H3068	H5002	H7726		H7725

אֶתְכֶם	וְהֵבֵאתִי	מִמִּשְׁפָּחָה	וּשְׁנַיִם	מֵעִיר	אֶחָד	אֶתְכֶם	וְלָקַחְתִּי
ninyi	na–nitawaleta	kutoka–ukoo	na–wawili	kutoka–mji	mmoja	ninyi	na–nitawachukua
H0853	H0935	H4940	H8147		H0259	H0853	H3947

צִיּוֹן׃
Sayuni
H6726

Rudini, enyi watu waasi! - asema BWANA - kwa kuwa mimi nimekuoa wewe! Nitakurudisha wewe mmoja katika mji, wawili katika ukoo mmoja, na nitawarudisha Sayuni!

15 וְנָתַתִּי לָכֶם רֹעִים כְּלִבִּי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה וְהַשְׂכִּיל׃
na-nitawapa wachungaji kama-moyo-wangu na-watawalisha ninyi maarifa na-ufahamu
H5414 H7462 H0853 H1844

Nitawapa wachungaji niwapendao, na watawachunga kwa maarifa na ufahamu.

16 וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם־יְהוָה לֹא־יֹאמְרוּ עוֹד אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וְלֹא תַעֲלֶה עַל־לֵב וְלֹא יִזָּכְרוּ בוֹ וְלֹא יִפָּקֵדוּ וְלֹא יֵעָשֶׂה עוֹד׃
na-itakuwa mtakapo zidisha na-mkazae katika-nchi katika-siku zile asema Yahwe hawata-sema sanduku-la agano-la Yahwe wala-hawata kuja-moyoni juu-ya moyo tena hilo likumbuka wala-hawata likosa wala-halita tengenezwa tena
H1961 H3117 H1992 H5002 H3068 H0559 H0727 H1285 H3068 H3808 H5927 H5750 H2142 H3808 H3808 H5750

Ndipo itakapotokea kuwa utaongezeka na kuzaa matunda katika nchi hiyo siku hizo-asema BWANA. Hawataweza kusema kuwa, “Sanduku la agano la BWANA! Jambo hili hawatalikumbuka tena katika mioyo yao, kwa kuwa hawataliwaza tena wala kulijali tena. Usemi huu hawatausema tena.'

17 בָּעֵת הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַ͏ִם כִּסֵּא יְהוָה וְנִקְווּ אֵלֶיהָ לְשֵׁם יְהוָה לִירוּשָׁלָ͏ִם וְלֹא־יֵלְכוּ עוֹד אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע׃ ס
wakati-ule wataiita Yerusalemu kiti-cha-enzi-cha Yahwe na-yatakusanyika kwake kwa-jina-la Yahwe huko-Yerusalemu na-hawata fuata tena nyuma-ya ukaidi-wa moyo-wao mbaya [S]
H6256 H7121 H3389 H3678 H3068 H0413 H8034 H3068 H3389 H3808 H3212 H5750 H8307

Katiak wakati huo watasema juu ya Yerusalemu, 'Hii ndiyo enzi ya BWANA,' na mataifa mengine yote yatakusanyika Yerusalemu katika jna la BWANA. Hawataishi katika taabu ya uovu wa mioyo yao.

18 בַּיָּמִים הָהֵמָּה יֵלְכוּ בֵית־יְהוּדָה עַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבָאוּ יַחְדָּו מֵאֶרֶץ צָפוֹן עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם׃
katika-siku zile yataenda nyumba-ya pamoja-na nyumba-ya Israeli na-watakuja pamoja kutoka-nchi-ya kaskazini kwenye nchi ambayo niliwapa mababu wao urithi
H3117 H1992 H3212 H3063 H0776 H3478 H0935 H3161 H6828 H0776 H5157 H0776 H0853 H0001

Katika siku hizo, nyumba ya Yuda itaishi na nyumba ya Israeli. Watarudi pamoja kutoka katika nchi ya kaskazini katika nchi niliyowapa mababu wao kuwa urithi.

19

אֶרֶץ	לָךְ	וְאֶתֶּן־	בַּבָּנִים	אֲשִׁיתֵךְ	אֵיךְ	אָמַרְתִּי	וְאָנֹכִי	
nchi	wewe	na–kukupa	miongoni–mwa–wana	nitakuweka	jinsi–gani	nilisema	na–mimi	
H0776		H5414		H7896		H0559	H0595	

]תקראו־[	אָבִי	וָאֹמַר	גּוֹיִם	צִבְאוֹת	צְבִי	נַחֲלַת	חֶמְדָּה
[ketiv]	baba–yangu	na–nikasema	mataifa	majeshi–ya	uzuri–wa	urithi	yenye–kupendeza
H7121	H0001	H0559				H5159	

):תָּשׁוּבִי(	]תשובון[	לֹא	וּמֵאַחֲרַי	לִי	)תִּקְרְאִי־(	
geuka	[ketiv]	huta	na–kutoka–nyuma–yangu	mimi	utaniita	
H7725	H7725	H3808		H7121	H7121	

Lakini mimi, Nilisema, 'Jinsi nipendavyo kukuheshimu kama mwanangu na kukupa nchi ipendezayo, kuwa urithi mzuri kuliko ulio katika taifa lolote!' Nami nikasema, ''mtaniita baba yangu''.'Nami nitasema kwamba hamtageuka na kuacha kunifuata.

20

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	בִּי	בְּגָדָתָם	כֵּן	מֵרֵעָה	אִשָּׁה	בָּגְדָה	אָכֵן
Israeli	nyumba–ya	mimi	mmenisaliti	hivyo	mume–wake	mke	amemsaliti	hakika
H3478			H0898		H7453	H0802	H0898	H0403

:יְהוָה	נְאֻם־	
Yahwe	asema	
H3068	H5002	

Lakini kama mwanamke aliyemwasi mume wake, mmenisaliti, enyi nyumba ya Israeli - asema BWANA.”

21

כִּי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	תַּחֲנוּנֵי	בְּכִי	נִשְׁמָע	שְׂפָיִם	עַל־	קוֹל
kwa–sababu	Israeli	wana–wa	maombi–ya	kilio	inasikika	vilima–vilivyo–wazi	juu–ya	sauti
	H3478		H8469	H1065	H8085	H8205		

:אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֶת־	שָׁכְחוּ	דַּרְכָּם	אֶת־	הֶעֱוּוּ
Mungu–wao	Yahwe	Yahwe	wamemsahau	zao	njia–zao	wamepotoa
H0430	H3068	H0853	H7911	H1870	H0853	

Sauti ilisikika juu ya nyanda, kilio na kusihi kwa watu wa Israeli! kwa kuwa wamezibadili njia; wamemsahau BWANA, Mungu wao.

22

כִּי	לָךְ	אָתָנוּ	הִנֵּנוּ	מְשׁוּבֹתֵינוּ	אֶרְפָּה	שׁוֹבָבִים	בָּנִים	שׁוּבוּ
kwa–sababu	kwako	tumekuja	tazama–sisi	uasi–wenu	nitaponya	waasi	watoto	rudini
		H0857	H2009	H4878	H7495	H7726		H7725

:אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	אַתָּה	
Mungu–wetu	Yahwe	wewe	
H0430	H3068		

“Rudini enyi watu mlioasi! Nami nitawaponya na uasi wenu!” “Tazama! tutakuja kwako, kwa kuwa wewe ni BWANA, Mungu wetu!

23

אֱלֹהֵינוּ	בַּיהוָה	אָכֵן	הָרִים	הָמוֹן	מִגְּבָעוֹת	לַשֶּׁקֶר	אָכֵן	
Mungu–wetu	katika–Yahwe	hakika	milimani	kelele–za	kutoka–vilimani	kwa–uongo	hakika	
H0430	H3068	H0403	H2022		H1389	H8267	H0403	

:יִשְׂרָאֵל	תְּשׁוּעַת	
Israeli	wokovu–wa	
H3478	H8668	

Uongo hutoka kwenye vilima, kutoka kwenye milima mingi. Kwa hakika wokovu wa Israeli unapatikana kwa BWANA, Mungu wetu.

24 וְהַבֹּשֶׁת אֶכְלָה אֶת־יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ אֶת־צֹאנָם
na–aibu imekula kazi–ya baba–zetu tangu–ujana–wetu kondoo–zao zao
H1322 H0398 H3018 H0853 H0001 H0853 H6629

וְאֶת־בְּקָרָם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם׃
na–ng'ombe–zao wana–wao na–binti–zao
H1241 H0853 H0853 H1323 H0853

Lakini miungu ya aibu imeramba kazi ambayo mababu zetu waliifanya - makundi yao ya kondoo na ng'ombe, wana wao na binti zao!

25 נִשְׁכְּבָה בָּשְׁתֵּנוּ וּתְכַסֵּנוּ כְלִמָּתֵנוּ כִּי־לַיהוָה
tulale katika–aibu–yetu na–itufunike fedheha–yetu kwa–sababu dhidi–ya–Yahwe
H7901 H1322 H3680 H3639 H3068

מִנְּעוּרֵינוּ וַאֲבוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה
tangu–ujana–wetu na–baba–zetu sisi tumetenda–dhambi na–hadi leo hii
H0430 H0587 H2398 H0001 H5704 H3117 H2088

וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ ס
na–hatuku sikia sauti–ya Yahwe Mungu–wetu [S]
H3808 H8085 H3068 H0430

Na tulale chini kwa aibu. Aibu yetu na itufunike, kwa kuwa tumefanya dhambi dhidi ya BWANA, Mungu wetu! Sisi wenyewe na mababu zetu, kutoka wakati wa ujana wetu hadi leo, hatujaisikiliza sauti ya BWANA, Mungu wetu!”

Chapter 4

1 אִם־תָּשׁוּב אֲלַי יְהוָה נְאֻם־תָּשׁוּב וְאִם־תָּסִיר
kama utarudi kwangu Yahwe asema Israeli utarudi na–kama utaondoa
H7725 H0413 H3068 H5002 H3478 H7725 H5493

שִׁקּוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תָנוּד׃
machukizo–yako kutoka–mbele–yangu na–huta tangatanga
H8251 H6440 H3808 H5110

“Kama utarudi, Israeli- asema BWANA - ikawa kwangu kwamba umerudi. Kama utaondoa hayo mambo yachukizayo mbele yangu na ukaacha kunikimbia mimi tena,

2 וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי־יְהוָה בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה
na–utaapa kama–aishivyo Yahwe kwa–kweli kwa–haki na–kwa–uadilifu
H7650 H3068 H0571 H4941 H6666

וְיִתְהַלָּלוּ בוֹ גּוֹיִם וּבוֹ יִתְהַלָּלוּ׃ ס
nayo–mataifa–yatajibariki ndani–yake mataifa ndani–yake na–yatajisifu —
H1288

na ukaapa hivi, 'kama BWANA aishivyo katika kweli, na haki, na katika hukumu.' mataifa yataniomba baraka, na yatanisifu mimi.

3 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם
kwa–sababu hivi asema Yahwe kwa–watu–wa Yuda na–kwa–Yerusalemu
H3063 H0376 H3068 H0559 H3541 H3389

נִירוּ לָכֶם וְאַל־תִּזְרְעוּ אֶל־קוֹצִים׃
ardhi–mpya na–msi kati–ya pande miiba
H5215 H0408 H0413 H2232 H6975

Kwa kuwa BWANA asema hivi kwa kila mmoja katika Yuda na Yerusalemu; 'Limeni shamba zenu na msipande katika miiba.

וְיֹשְׁבֵי	יְהוּדָה	אִישׁ	לְבַבְכֶם	עָרְלוֹת	וְהָסִרוּ	לַיהוָה	הִמֹּלוּ	4
na–wakaao	Yuda	watu–wa	za–mioyo–yenu	govi	na–ondoeni	kwa–Yahwe	tahirini	
H3427	H3063	H0376	H3824	H6190	H5493	H3068		

מִכַּבָּה	וְאֵין	וּבָעֲרָה	חֲמָתִי	כָּאֵשׁ	תֵּצֵא	פְּנֵי־	יְרוּשָׁלָם
anayezima	na–hakuna	na–iwake	ghadhabu–yangu	kama–moto	toke	isi	Yerusalemu
H3518	H0369		H2534	H0784	H3318	H6435	H3389

מַעַלְלֵיכֶם׃	רֹעַ	מִפְּנֵי
wa–matendo–yenu	uovu	kwa–sababu–ya
H4611	H7455	H6440

Mtahiriwe kwa BWANA na kuondoa govi za mioyo yenu, ninyi wanaume wa Yuda na wakazi wa Yerusalemu, vinginevyo hasira yangu itawaka kama moto na kuteketeteza, na hakutakuwa na mtu wa kuizima. Hii itatokea kwa sababu ya uovu wa matendo yenu.

)תִּקָּעוּ(	]ותקעון[	וְאִמְרוּ־	הַשְׁמִיעוּ	וּבִירוּשָׁלַ͏ִם	בִּיהוּדָה	הַגִּידוּ	5
pigeni	—	na–semeni	pigeni–kelele	na–katika–Yerusalemu	katika–Yuda	tangazeni	
H8628	H8628	H0559	H8085	H3389	H3063	H5046	

עָרֵי	אֶל־	וְנָבוֹאָה	הֵאָסְפוּ	וְאִמְרוּ־	מַלְאוּ	קִרְאוּ	בָאֱרֶץ	שׁוֹפָר
miji	katika	na–tuingie	kusanyikeni	na–semeni	kwa–sauti–kubwa	iteni	nchini	tarumbeta
	H0413	H0935	H0622	H0559	H4390	H7121	H0776	H7782

הַמִּבְצָר׃
yenye–ngome
H4013

Waambie Yuda na Yerusalemu isikie. Waambie, “pigeni baragumu katika nchi.” Tangazeni, “Kusanyeni pamoja. Twendeni kwenye miji ya Maboma.”

אָנֹכִי	רָעָה	כִּי	תַעֲמֹדוּ	אֶל־	הָעִיזוּ	צִיּוֹנָה	נֵס	שְׁאוּ־	6
mimi	maafa	kwa–sababu	simame	msi	kimbilieni	kuelekea–Sayuni	bendera	inueni	
H0595			H5975	H0408	H5756	H6726	H5251	H5375	

גָּדוֹל׃	וְשֶׁבֶר	מִצָּפוֹן	מֵבִיא
mkubwa	na–uharibifu	kutoka–kaskazini	ninaleta
	H7667	H6828	H0935

Inueni ishara za bendera na zielekezeni Sayuni, na kimbilieni usalama! Msibaki, kwa kuwa ninaleta majanga kutokea kaskazini na anguko kubwa.

יָצָא	נָסַע	גּוֹיִם	וּמַשְׁחִית	מִסִּבְכּוֹ	אַרְיֵה	עָלָה	7
ametoka	ameondoka	wa–mataifa	na–mharibifu	kutoka–kichakani–mwake	simba	amepanda	
H3318	H5265		H7843	H5441		H5927	

יוֹשֵׁב׃	מֵאֵין	תְּצִינָה	עָרֶיךָ	לְשַׁמָּה	אַרְצֶךָ	לָשׁוּם	מְמְקֹמוֹ
mkazi	bila	itabomolewa	miji–yako	ukiwa	nchi–yako	kuifanya	mahali–pake
H3427	H0369			H8047	H0776		H4725

Simba anakuja kutokea kwenye kichaka chake na yeye atakayeyaharaibu mataifa ameanza kuja. Anaondoka kwenye eneo lake ili aache hofu katika nchi yenu, kuibadili miji yenu kuwa uharibifu, ambapo hakuna hata mmoja atakayeishi. Kwa sababu hii vaeni magunia, lieni na kuomboleza.

8 עַל־ זֹאת חִגְרוּ וְהֵילִילוּ סִפְדוּ שַׁקִּים nguo–za–gunia ombolezeni na–lieni kwa–sababu–ya haija geuka
vaeni hili H2063 H5594 H3213 kwa–sababu H3808 H7725

חֲרוֹן ukali H2740 אַף־ wa–hasira–ya H0639 יְהוָה Yahwe H3068 מִמֶּנּוּ׃ kutoka–kwetu פ —

Kwa kuwa nguvu ya hasira ya BWANA haijaondoka kwetu.

9 וְהָיָה na–itakuwa H1961 בְּיוֹם־ siku–hiyo H3117 הַהוּא hiyo H1931 נְאֻם־ asema H5002 יְהוָה Yahwe H3068 תָּאבַד utapotea H0006 לֵב־ moyo–wa מֹלֶךְ mfalme–huyo H4428 וְלֵב na–moyo

הַשָּׂרִים wa–wakuu H8269 וְנָשַׁמּוּ na–watashangaa H8074 הַכֹּהֲנִים makuhani–hao H3548 וְהַנְּבִיאִים na–manabii H5030 יִתְמָהוּ׃ watashangaa H8539

Ndipo itakapotokea katika siku hiyo - asema BWANA - mioyo ya mfalme na wakuu itakufa. Makuhani watasitaajabu na manabii watashangaa.'"

10 וָאֹמַר nami–nikasema H0559 אַהֲהּ ole H0162 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה Yahwe H3069 אָכֵן kwa–kweli H0403 הַשֵּׁא kuwahadaa H5377 הִשֵּׁאתָּ umewahadaa H5377 לָעָם watu–hawa

הַזֶּה hawa H2088 וְלִירוּשָׁלַם na–Yerusalemu H3389 לֵאמֹר ukisema H0559 שָׁלוֹם amani H7965 תִּהְיֶה itakuwepo H1961 לָכֶם kwenu לָנֶפֶשׁ lakini–umefika וְנָגְעָה upanga H2719 חֶרֶב hadi H5704 עַד־ הַנָּפֶשׁ׃ nafsi–hiyo H5315

Kwa hiyo nikasema, “Ahaa! BWANA. Kwa hakika umewadanganya watu hawa na Yerusalemu kwa kuwaambia, 'Kutakuwa na amani kwenu.'Wakati upanga unawaangukia dhidi ya maisha yao.”

11 בָּעֵת wakati–huo H6256 הַהִיא huo H1931 יֵאָמֵר itasemwa H0559 לָעָם־ kwa–watu–hawa הַזֶּה hawa H2088 וְלִירוּשָׁלַם na–kwa–Yerusalemu H3389 רוּחַ upepo H7307 צַח mkali H6703

שְׂפָיִם kutoka–vilimani H8205 בַּמִּדְבָּר jangwani דֶּרֶךְ njia–ya H1870 בַּת־ binti–ya H1323 עַמִּי watu–wangu לוֹא si H3808 לְזָרוֹת kupepeta H2219 וְלוֹא na–si H3808 לְהָבֵר׃ kusafisha H1305

Wakati huo itasemwa juu ya mji huu na Yerusalemu kuwa, “Upepo uwakao kutoka katika nyanda za jangwani utachukua njia yake kuelekea kwa binti ya watu wangu. Hautapepetwa wala kuwatakasa.

12 רוּחַ upepo H7307 מָלֵא mkali–zaidi H4392 מֵאֵלֶּה kuliko–hizi H0428 יָבוֹא utakuja H0935 לִי kwangu עַתָּה sasa H6258 גַּם־ pia H1571 אֲנִי mimi H0589 אֲדַבֵּר nitatoa H1696 מִשְׁפָּטִים hukumu H4941

אוֹתָם׃ juu–yao H0853

Upepo ulio na nguvu sana utakaokuja kwa amri yangu, na sasa nitapitisha hukumu dhidi yao.

13 תַּנָּה וְהִנֵּה כַּעֲנָנִים יַעֲלֶה וְכַסּוּפָה מַרְכְּבוֹתָיו מִקַּלּוּ
tazama anapanda kama–mawingu na–kama–dhoruba magari–yake–ya–vita ni–wepesi–kuliko
H2009 H5927 H6051 H4818 H7043

מִנְּשָׁרִים סוּסָיו פָּרָשׂוּ אוֹי לָנוּ כִּי שֻׁדַּדְנוּ׃
tai farasi–zake ole wetu kwa–sababu tumeharibiwa
H5404 H0188 H7703

Tazama anavamia kama wingu, na magari yake ni kama dhoruba. Farasi wake wana mbio kuliko tai. Ole wetu kwa kuwa tutaharibiwa!

14 כַּבְּסִי נָוָה מֵרָעָה לְבָבֵךְ מוֹיְרוּשָׁלַם יְרוּשָׁעִי לְמַעַן תִּוָּשֵׁעִי עַד־מָתַי
nawa kutokana–na–uovu moyo–wako Yerusalemu ili upate–kuokolewa mpaka lini
H3526 H7489 H3820 H3389 H4616 H3467 H5704 H4970

תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ מַחְשְׁבוֹת אוֹנֶךָ׃
utakaa ndani–yako mawazo ya–uovu–yako
H3885 H7130 H4284 H0205

Itakaseni mioyo yenu kutoka uovu wenu, Yerusalemu, ili kwamba muokolewe. Mawazo yako mabaya yatafikiri juu ya kutenda dhambi mpaka lini?

15 כִּי קוֹל מַגִּיד מִדָּן וּמַשְׁמִיעַ אָוֶן מֵהַר
kwa–sababu sauti inayotangaza kutoka–Dani na–inayoarifu msiba kutoka–mlima–wa
H3588 H6963 H5046 H4480 H1835 H8085 H0205 H2022

אֶפְרָיִם׃
Efraimu
H0669

Kwa kuwa kuna sauti iletayo habari kutoka Dani, na janga lijalo linasikika kutoka vilele vya milima ya Efraimu.

16 הַזְכִּירוּ לַגּוֹיִם הִנֵּה תַּזְכִּיר עַל־יְרוּשָׁלַם נֹצְרִים בָּאִים
kumbusheni mataifa–hayo tazama tangazeni juu–ya Yerusalemu wazingiraji wanakuja
H2142 H2009 H8085 H5921 H3389 H5341 H0935

וְיִתְּנוּ עַל־עָרֵי יְהוּדָה קוֹלָם׃
na–wanatoa juu–ya miji–ya Yuda sauti–zao
H5414 H5921 H5892 H3063 H6963

מֵאֶרֶץ מֶרְחָק כְּשֹׁמְרֵי שָׂדַי הָיוּ עָלֶיהָ סָבִיב כִּי־עָתָה אִתִּי אָמָרָתָּה
kutoka–nchi ya–mbali kama–walinzi wa–shamba wamekuwa juu–yake pande–zote kwa–sababu mimi umeasi
H0776 H4801 H8104 H7704 H1961 H5921 H5439 H3588 H0854 H4784

נְאֻם־יְהוָה׃
asema Yahwe
H5002 H3068

Yafanyeni mataifa kulifikiria hili: Tazama, na uwatangazie Yerusalemu kuwa wale watekaji wanakuja kutoka katika nchi ya mbali ili kupiga kelel za vita juu ya miji ya Yuda.

17 כְּשֹׁמְרֵי שָׂדַי הָיוּ עָלֶיהָ סָבִיב כִּי־אֹתִי מָרָתָה
kama–walinzi wa–shamba wamekuwa juu–yake pande–zote kwa–sababu mimi umeasi
H8104 H7704 H1961 H5921 H5439 H3588 H0854 H4784

נְאֻם־יְהוָה׃
asema Yahwe
H5002 H3068

Watakuwa kama walinzi wa shamba liliolimwa dhidi yake pande zote, kwa kuwa amekuwa mpinzani wangu - asema BWANA -

18 דַּרְכֵּךְ וּמַעַלְלַיִךְ עָשׂוּ אֵלֶּה לָךְ אֵת זֹאת רָעָתֵךְ וּעְרוּ כִּי
njia–yako na–matendo–yako yamekufanyia haya wewe huu uovu–wako jinsi
H1870 H4611 H6213 H428 H2063 H7451 H3588

עַד־מָר כִּי נָגַע לִבָּךְ׃ ס
ulivyochungu kwa–sababu ulivyofika moyoni–mwako —
H4751 H3588 H5060 H5704 H3824

tabia na matendo yako yamesababisha haya yatokee kwako. Hii itakuwa adhabu yako. Jinsi itakavyokuwa vibaya kwako! itakupiga moyo wako.

19

לִי	הָמֶּה־	לִבְּי	קִירוֹת	)אוֹחִילָה(	]אחולה[	ומֵעַי	ומֵעַי
mimi	zinagonga	moyo–wangu	kuta–za	ninaumia	—	tumbo–langu	tumbo–langu
	H1993		H7023	H3176		H4578	H4578

)שָׁמַעַתְּ(	]שמעתי[	שׁוֹפָר	קוֹל	כִּי	אַחֲרִישׁ	לֹא	לִבְּי
umesikia	—	ya–tarumbeta	sauti	kwa–sababu	kunyamaza	siwezi	moyo–wangu
H8085	H8085	H7782				H3808	

מִלְחָמָה׃	תְּרוּעַת	נַפְשִׁי
vita	kelele–za	nafsi–yangu
H4421	H8643	H5315

Moyo wangu! Moyo wangu! Niko katika maumivu ya moyo. Moyo wangu umefadhaika ndani yangu. Siwezi kunyamaza kwa kuwa nasikia sauti za pembe, sauti za vita.

20

הָאָרֶץ	כָּל־	שֻׁדְּדָה	כִּי	נִקְלָא	שֻׁבָּר	עַל־	שֶׁבֶר
nchi–hiyo	nchi–yote	imeharibiwa	kwa–sababu	umetangazwa	uharibifu	juu–ya	uharibifu
H0776	H3605	H7703		H7121	H7667		H7667

יְרִיעֹתָי׃	רֶגַע	אָהֳלָי	שֻׁדְּדוּ	פִּתְאֹם
mapazia–yangu	kwa–dakika	hema–zangu	zimeharibiwa	ghafla
H3407	H7281	H0168	H7703	H6597

Anguko baada ya anguko limetangazwa, kwa nchi yote imeharibika mara. Wanaharibu masikani yangu na hema yangu ghafula.

21

ס	שׁוֹפָר׃	קוֹל	אֶשְׁמְעָה	נֵס	אֶרְאֶה־	מָתַי	עַד־
—	ya–tarumbeta	sauti	kusikia	bendera–hiyo	nitaiona	lini	mpaka
	H7782		H8085	H5251	H7200	H4970	H5704

Vita hivi vitaendelea mpaka lini? Ni mpaka lini nitasikiliza sauti za pembe?

22

הֵמָּה	סְכָלִים	בָּנִים	יָדָעוּ	לֹא	אוֹתִי	עַמִּי	אֱוִיל	וְכִי
wao	wajinga	wana	jui	hawani	mimi	watu–wangu	wapumbavu	kwa–sababu
H1992	H5530		H3045	H3808	H0853		H0191	

וּלְהֵיטִיב	לְהָרַע	הֵמָּה	חֲכָמִים	הֵמָּה	נְבוֹנִים	וְלֹא
lakini–kufanya–mazuri	kufanya–mabaya	wao	wenye–hekima	wao	ufahamu	na–hawana
H3190		H1992	H2450	H1992	H0995	H3808

יָדָעוּ׃	לֹא
hawajui	hawajui
H3045	H3808

Kwa kuwa upumbavu wa watu wangu - hawanijui mimi. Ni watu wajinga wasio na ufahamu. Wanaufahamu wa mambo maovu, tena hawajui kutenda mema.

23

הַשָּׁמַיִם	וְאֶל־	וָבֹהוּ	תֹּהוּ	וְהַנֵּה־	הָאָרֶץ	אֶת־	רָאִיתִי
mbingu–hizo	na–kuelekea	na–haina–umbo	tupu	na–tazama	nchi–hiyo	—	niliangalia
H8064	H0413	H0922	H8414	H2009	H0776	H0853	H7200

אוֹרָם׃	וְאֵין
nuru–yao	na–hapakuwa–na
H0216	H0369

Niliiona nchi, na kuiona! ilikuwa ukiwa na utupu. Kwa kuwa hapakuwa na taa za mbinguni.

24

הַגְּבָעוֹת	וְכָל־	רֹעֲשִׁים	וְהִנֵּה	הֲהָרִים	רָאִיתִי
vilima–hivyo	na–vilima–vyote	inatetemeka	na–tazama	milima–hiyo	niliangalia
H1389	H3605	H7493	H2009	H2022	H7200

הִתְקַלְקָלוּ׃
vilikuwa–vikitikisika
H7043

Nilitazama katka miliima. Tazama, ilikuwa inatetemeka, na vilima vyote vilikuwa vinatikisika.

25

הַשָּׁמַיִם	עוֹף	וְכָל־	הָאָדָם	אַיִן	וְהִנֵּה	רָאִיתִי
wa–mbinguni	ndege	na–ndege–wote	binadamu	hakukuwa–na	na–tazama	niliangalia
H8064	H5775	H3605	H0120	H0369	H2009	H7200

נָדָדוּ׃
wamekimbia
H5074

Nilitazama. Tazama, hapakuwa na mtu, na ndege wote wa angani walikuwa wamekimbia.

26

נִתְצוּ	עָרָיו	וְכָל־	הַמִּדְבָּר	הַכַּרְמֶל	וְהִנֵּה	רָאִיתִי
imeanguka	miji–yake	na–miji–yake–yote	jangwa	bustani–hiyo	na–tazama	niliangalia
H5422		H3605		H3759	H2009	H7200

ס	אַפּוֹ׃	חֲרוֹן	מִפְּנֵי	יְהוָה	מִפְּנֵי
—	wa–hasira–yake	ukali	mbele–ya	Yahwe	mbele–ya
	H0639	H2740	H6440	H3068	H6440

Nikaangalia. Tazama, mashamba yalikuwa jangwa na miji imeangushwa mbele za BWANA, mbele ya hasira yake.”

27

וְכָלָה	הָאָרֶץ	כָּל־	תִּהְיֶה	שְׁמָמָה	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי־
lakini–mwisho–kamili	nchi–hiyo	nchi–yote	itakuwa	ukiwa	Yahwe	asema	hivi	kwa–sababu
H3617	H0776	H3605	H1961		H3068	H0559	H3541	

אֶעֱשֶׂה׃	לֹא
fanya	sita
	H3808

Hiki ndicho BWANA asemacho, “Nchi yote itakuwa uharibifu, lakini sitawaharibu wote kabisa.

28

מִמָּעַל	הַשָּׁמַיִם	וְקָדְרוּ	הָאָרֶץ	תֶּאֱבַל	זֹאת	עַל־
juu	mbingu–hizo	na–zitakuwa–giza	nchi–hiyo	itaomboleza	hili	kwa–sababu–ya
H4605	H8064	H6937	H0776	H0056	H2063	

מִמָּנָּה׃	אָשׁוּב	וְלֹא־	נִחַמְתִּי	וְלֹא	זַמֹּתִי	דִּבַּרְתִּי	כִּי־	עַל
kutoka–kwake	geuka	na–sita	ghairi	na–sita	nimeazimia	nimesema	kwa–sababu	kwa–sababu
	H7725	H3808	H5162	H3808	H2161	H1696		

Kwa sababu hii nchi itaomboleza, na mbingu juu zitatiwa giza. Kwa kuwa nimesema haya na kuyakusudia; sitarudi nyuma; Sitaacha kuyatekeleza.

29

כָּל־	בִּרְחַת	קֶשֶׁת	וְרֶמֶה	פָּרָשׁ	מִקּוֹל
mji–wote	inakimbia	upinde	na–wapiga–upinde	wapanda–farasi	kwa–sababu–ya–sauti–ya
H3605	H1272	H7198			

עֲזוּבָה	הָעִיר	כָּל־	עָלְוּ	וּבַכְּפִים	בָּעָבִים	בָּאוּ	הָעִיר
umeachwa	mji–huo	mji–wote	wamepanda	na–majabali	vichakani	wameingia	mji–huo
		H3605	H5927	H3710	H5645	H0935	

אִישׁ׃	בָּהֶן	יוֹשֵׁב	וְאֵין־
mtu	ndani–yao	mkazi	na–hakuna
H0376	H2004	H3427	H0369

Kila mji utakimbia kutoka katka kelele za wapandafarasi na wenye pinde; Watakimbilia msituni, Kila mji utapanda hadi mahali pa miamba. Miji itatelekezwa, kwa kuwa hakutakuwa na mtu wa kuishi katika miji hiyo.

כִּי־	שָׁנַי	תִּלְבָּשִׁי	כִּי־	תַעֲשִׂי	מָה־	שָׁדוּד	(וְאַתְּ)	[ואתין		30
ingawa	nguo–nyekundu	unavaa	ingawa	utafanya	nini	uliyeharibiwa	nawe	—		
	H8144	H3847			H4100	H7703	H0859			

לַשָּׁוְא	עֵינַיִךְ	בַּפּוּךְ	תִּקְרְעִי	כִּי־	זָהָב	עֲדִי־	תַּעְדִּי	
bure	macho–yako	kwa–wanja	unapaka	ingawa	ya–dhahabu	kwa–mapambo	unajipamba	
H7723		H6320	H7167		H2091	H5716		

יְבַקְּשׁוּ׃	נַפְשֶׁךְ	עֹגְבִים	בָּךְ	מָאֲסוּ־	תִּתְיַפִּי		
wanatafuta	nafsi–yako	wapenzi–wako	wewe	wamekukataa	unajipamba		
H1245	H5315	H5689			H3302		

Sasa umeharibiwa, utafanya nini? Japokuwa unavaa mavazi mekundu, unajipamba na mapambo ya dhahabu, na kuyafanya macho yako yaonekane makubwa na kupakwa wanja, wale wanaume waliokutamani sasa wanakukataa. Badala yake wanajaribu kukuua.

צָרָה׀	שָׁמַעְתִּי	כְּחוֹלָה	קוֹל	כִּי֙	31
uchungu	nimesikia	kama–ya–mwanamke–anayezaa	sauti	kwa–sababu	
	H8085				

תְּפָרֵשׂ	תִּתְיַפָּח	צִיּוֹן	בַּת־	קוֹל	כְּמַבְכִּירָה	
anaeneza	anashikashika–pumzi	Sayuni	ya–binti–ya	sauti	kama–wa–mzazi–wa–kwanza	
H6566	H3306	H6726	H1323		H1069	

פ	לְהֹרְגִים׃	נַפְשִׁי	עָיְפָה	כִּי־	לִי	נָא	אוֹי־	כַּפָּיהָ
—	mbele–ya–wauaji	nafsi–yangu	imechoka	kwa–sababu	wangu	sasa	ole	mikono–yake
	H2026	H5315	H5888			H4994	H0188	H3709

Kwa hiyo nasikia sauti ya maumivu, yenye utungu kama ya mwanamke azaaye mtoto wake wa kwanza, sauti ya binti wa Sayuni. Atwetaye kupata pumzi. Ananyosha mikono yake na kusema, 'Ole wangu mimi! ninazimia kwa sababu ya wauaji hawa.'"

Chapter 5

וּבַקְּשׁוּ	וּדְעוּ׀	נָא	וּרְאוּ־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	בְּחוּצוֹת	שׁוֹטְטוּ		1
na–tafuteni	na–mjue	sasa	na–angalieni	Yerusalemu	katika–barabara–za	zungukeni		
H1245	H3045	H4994	H7200	H3389	H2351			

מְבַקֵּשׁ	מִשְׁפָּט	עֹשֶׂה	יֶשׁ־	אִם־	אִישׁ	תִּמְצְאוּ	אִם־	בְּרְחוֹבוֹתֶיהָ
anayetafuta	haki	anayefanya	yupo	kama	mtu	mtapata	kama	katika–masoko–yake
H1245	H4941		H3426		H0376	H4672		H7339

לָהּ׃	וְאֶסְלַח	אֱמוּנָה	
mji–huu	nami–nitasamehe	uaminifu	
	H5545	H0530	

Kimbieni mkapite katika mitaa ya Yerusalemu, Tafuteni katika viwanja vyake. Kama mtaweza kumpata hata mtu mmoja anayetenda kwa haki na kufanya kwa uaminifu, basi nitaisamehe Yerusalemu.

יִשָּׁבֵעוּ׃	לַשֶּׁקֶר	לָכֵן	יֹאמֵרוּ	יְהוָה	חַי־	וְאִם	2
wanaapa	kwa–uongo	kwa–hivyo	wanasema	Yahwe	kama–aishivyo	na–hata–kama	
H7650	H8267		H0559	H3068			

Hata kama wanasema, 'Kama BWANA aishivyo,' wanaapa uongo."

חָלוּ	וְלֹא־	אֹתָם	הִכִּיתָה	לֶאֱמוּנָה׃	הֲלֹוא	עֵינֶיךָ	יְהוָה	3
umia	lakini–hawaku	wao	umewapiga	kwa–uaminifu	je–si	macho–yako	Yahwe	
	H3808	H0853	H5221	H0530	H3808		H3068	

מִסֻּלַּע	פְּנֵיהֶם	חִזְקוּ	מוּסָר	קָחַת	מֵאֲנוּ	כִּלִּיתָם	
kuliko–jiwe	nyuso–zao	wamefanya–ngumu	adhabu	kupokea	wamekataa	umewamaliza	
H5553	H6440	H2388	H4148	H3947	H3985	H3615	

לָשׁוּב׃	מֵאֲנוּ
kurudi	wamekataa
H7725	H3985

BWANA, macho yako hayatazami uaminifu? Unawapiga watu, lakini hawasikii maumivu. Umewaangsmiza kabisa, lakini bado wanakataa kuwa waadilifu. Wanafanya nyuso zao kuwa ngumu kama mwamba. kwa kuwa wanakataa kutubu.

יָדְעוּ	לֹא	כִּי	נוֹאַלּוּ	הֵם	דַּלִּים	אַךְ־	אָמַרְתִּי	וַאֲנִי	4
hawajui	hawajui	kwa–sababu	ni–wapumbavu	wao	maskini	hakika	nikasema	nami	
H3045	H3808		H2973	H1992	H1800	H0389	H0559	H0589	

אֱלֹהֵיהֶם׃	מִשְׁפַּט	יְהוָה	דֶּרֶךְ
Mungu–wao	haki–ya	Yahwe	njia–ya
H0430	H4941	H3068	H1870

Kwa hiyo nilisema, “Hakika hawa ni watu masikini, Ni wapumbavu, Kwa kuwa hawazijui njia za BWANA, wala maagizo ya Mungu wao.

יָדְעוּ	הֵמָּה	כִּי	אוֹתָם	וַאֲדַבְּרָה	הַגְּדֹלִים	אֶל־	לִי	אֶלְכָה־	5
wanajua	wao	kwa–sababu	nao	nami–nitasema	wakubwa–hao	kwa	mimi	nitaenda	
H3045	H1992		H0853	H1696		H0413		H3212	

נִתְּקוּ	עֹל	שָׁבְרוּ	יַחְדָּו	הֵמָּה	אַךְ	אֱלֹהֵיהֶם	מִשְׁפַּט	יְהוָה	דֶּרֶךְ
wamekata	nira–hiyo	wamevunja	pamoja	wao	lakini	Mungu–wao	haki–ya	Yahwe	njia–ya
H5423	H5923	H7665		H1992	H0389	H0430	H4941	H3068	H1870

מוֹסֵרוֹת׃
vifungo–hivyo
H4147

Nitaenda kwa watu wa muhimu na kutangaza ujumbe wa Mungu kwao, kwa kuwa angalau wanazijua njia za BWANA, maagizo ya Mungu wao. Lakini wote wanavunja nira yao pamoja; wote wanaivunja ile minyororo inayowafunga kwa ajili ya Mungu.

עַרְבוֹת	זְאֵב	מִנַּעַר	אַרְיֵה	הִכָּם	כֵּן	עַל־		6
wa–jangwani	mbwa–mwitu	kutoka–msituni	simba	atawapiga	hivyo	kwa–hivyo		
H6160	H2061			H5221				

יִטָּרֵף	מֵהֵנָּה	הַיּוֹצֵא	כָּל־	עָרֵיהֶם	עַל־	שָׁקֵד	נָמֵר	יְשָׁדְּדֵם
atarakuliwa	kutoka–humo	anayetoka	kila	miji–yao	kando–ya	anavizia	chui	atawaangamiza
H2963	H2007	H3318	H3605			H8245	H5246	H7703

מְשׁוּבוֹתֵיהֶם׃)	]משבותיהם[	עָצְמוּ	פִּשְׁעֵיהֶם	רַבּוּ	כִּי
uasi–wao	—	zimeongezeka	dhambi–zao	zimekuwa–nyingi	kwa–sababu
H4878	H4878		H6588	H7231	

Kwa hiyo simba kutoka mwituni atawavamia. Mbweha kutoka Arabaha atawaangamiza. Chui ataivunja miji yao. Mtu yeyota anayeenda nje ya mji wake atavunjwavunjwa. Kwa kuwa maovu yao yameongezeka. Matendo yao ya uasi hayana ukomo.

7

וַיִּשָּׁבְעוּ	עֲזָבُונִי	בָּנֶיךָ	לָךְ	)אֶסְלַח־(	]אסלוח־[	לָזֹאת	אֵי
na–wameapa	wameniacha	watoto–wako	wewe	nitakusamehe	—	kwa–hili	jinsi–gani
H7650			H5545	H5545	H5545	H2063	H0335

זוֹנָה	וּבֵית	וַיִּנְאָפוּ	אוֹתָם	וָאַשְׁבַּע		אֱלֹהִים	בְּלֹא
za–makahaba	na–katika–nyumba	lakini–walizini	wao	nami–niliwashibisha		miungu	kwa–wasio
H2181		H5003	H0853	H7646		H0430	H3808

יִתְגֹּדָדוּ׃
wanakusanyika
H1413

Kwa nini niwasamehe hawa watu? Wana wenu wameniacha na wamefanya viapo na wale ambao si miungu. Niliwalisha vya kutosha, lakini wamefanya uasherati na kuchukua alama za nyumba ya uzinzi.

8

רֵעֵהוּ	אֵשֶׁת	אֶל־	אִישׁ	הָיוּ	מַשְׁכִּים	מְיֻזָּנִים	סוּסִים
wa–jirani–yake	mke	kwa	kila–mmoja	walikuwa	walio–na–nguvu	waliolishwa–vizuri	farasi
H7453	H0802	H0413	H0376	H1961	H7904		

יִצְהָלוּ׃
analia

Walikuwa farasi wanaotafuta kupandwa. Walitembea huku na huku wakitafutwa kupandwa. Kila mwanamume alimkaribia mke wa jirani yake.

9

אֲשֶׁר־	בְּנֹוי	וְאִם	יְהוָה	נְאֻם־	אֶפְקֹד	לוֹא־	אֵלֶּה	הֲעַל־
ambalo	taifa	na–dhidi–ya	Yahwe	asema	adhibu	sita	haya	je–kwa–sababu–ya
			H3068	H5002		H3808	H0428	

ס	נַפְשִׁי׃	תִּתְנַקֵּם	לֹא	כָּזֶה
—	nafsi–yangu	lipiza–kisasi	haita	kama–hili
	H5315	H5358	H3808	H2088

Kwa hiyo kwa nini nisiwaadhibu - asema BWANA - na kwa nini nisijilipizie kisasi juu ya taifa kama hili?

10

הָסִירוּ	תַּעֲשׂוּ	אַל־	וְכָלָה	וְשַׁחֲתוּ	בְּשָׂרוֹתֶיהָ	עֲלֵוּ	
ondoeni	fanya	msi	lakini–mwisho–kamili	na–mharibu	kuta–zake–za–mizabibu	pandeni	
H5493		H0408	H3617	H7843	H8284	H5927	

הֵמָּה׃	לַיהוָה	לוֹא	כִּי	נְטֻישׁוֹתֶיהָ	
wao	ya–Yahwe	si	kwa–sababu	matawi–yake	
H1992	H3068	H3808		H5189	

Nenda hadi kwenye kuta za shamba lake la mizabibu na zihariibuni. Lakini wao msiwaharibu kabisa. Ondoeni matawi kwa sababu hayatoki kwa BWANA.

11

יְהוּדָה	וּבֵית	יִשְׂרָאֵל	בָּיִת	בִּי	בָּגְדוּ	בָּגוֹד	כִּי
Yuda	na–nyumba–ya	Israeli	nyumba–ya	mimi	wamenisaliti	kusalitiwa	kwa–sababu
H3063		H3478			H0898	H0898	

יְהוָה׃	נְאֻם־
Yahwe	asema
H3068	H5002

Kwa sababu nyumba ya Yuda na Israeli wamenisaliti kabisa - asema BWANA -

רָעָה	עָלֵינוּ	תָּבוֹא	וְלֹא־	הָיוּא	לֹא־	וַיֹּאמְרוּ	בַּיהוָה	כִּחֲשׁוּ		12
maafa	juu–yetu	kuja	na–hayata	yeye	si	na–wakasema	Yahwe	wamemkana		
		H0935	H3808	H1931	H3808	H0559	H3068	H3584		
					נִרְאֶה׃	לוֹא	וְרָעָב	וְחֶרֶב		
					ona	hatuta	na–njaa	na–upanga		
					H7200	H3808	H7458	H2719		

na wamenikataa. Wanasema, ''Yeye si halisi. Maovu hayawezi kutupata, wala hatutaona upanga wala njaa.

ס	לָהֶם׃	יֵעָשֶׂה	כֵּה	בָהֶם	אַיִן	וְהַדִּבֶּר	לְרוּחַ	יִהְיוּ	וְהַנְּבִיאִים	13
—	kwao	itafanywa	hivyo	ndani–yao	halipo	na–neno	upepo	watakuwa	na–manabii	
			H3541		H0369		H7307	H1961	H5030	

Kwa kuwa manabii wamekuwa si kitu kama upepo na hakuna mtu mwiingine wa kunena ujumbe wa BWANA kwetu. Vitisho vyao na viwjie wao wenyewe.'"

דַּבְּרֵכֶם	יַעַן	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן		14
mmesema	kwa–sababu	Jeshi–la–Mbinguni	Mungu–wa	Yahwe	asema	hivi	kwa–hivyo		
H1696	H3282		H0430	H3068	H0559	H3541			
לְאֵשׁ	בְּפִיךָ	דְּבָרַי	נֹתֵן	הִנְנִי	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־		
moto	kinywani–mwako	maneno–yangu	ninafanya	tazama–mimi	hili	neno–hili	—		
H0784	H6310	H1697	H5414	H2009	H2088	H1697	H0853		
				וַאֲכָלָתַם׃	עֲצִים	הַזֶּה	וְהָעָם		
				nao–utawala	kuni	hawa	na–watu–hawa		
				H0398	H6086	H2088			

Kwa hiyo BWANA, Mungu wa majeshi asema hivi, tazama nataka kuweka maneno yangu katika kinywa chako. Yatakuwa kama moto na watu hawa watakuwa kama kuni! Kwa kuwa utawaramba.

יְהוָה	נְאֻם־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	מִמֶּרְחָק	גּוֹי	עֲלֵיכֶם	מֵבִיא	הִנְנִי		15
Yahwe	asema	Israeli	nyumba–ya	kutoka–mbali	taifa	juu–yenu	ninaleta	tazama–mimi		
H3068	H5002	H3478		H4801			H0935	H2009		
לְשֹׁנוֹ	תֵּדַע	לֹא־	גּוֹי	הוּא	מֵעוֹלָם	גּוֹי	הוּא	אֵיתָן	וְגוֹי	
lugha–yake	jua	ambalo–huta	taifa	hilo	la–zamani	taifa	hilo	lenye–nguvu	taifa	
H3956	H3045	H3808		H1931	H5769		H1931	H0386		
						יְדַבֵּר׃	מַה־	תִּשְׁמַע	וְלֹא	
						linasema	nini	elewa	na–huta	
						H1696	H4100	H8085	H3808	

Tazama nataka kuleta taifa dhidi yenu kutoka mbali, enyi nyumba ya Israeli - asema BWANA - ni taifa linalodumu, taifa la kale! Ni taifa ambalo lugha yake hamuijui, wala hamtaelewa wasemacho.

	גִּבּוֹרִים׃	כֻּלָּם	פָּתוּחַ	כְּקֶבֶר	אַשְׁפָּתוֹ	16
	mashujaa	wote	lililo–wazi	kama–kaburi	podo–lake	
	H1368	H3605		H6913	H0827	

Podo lao ni kaburi wazi. Wote ni wanajeshi.

17

יֹאכַל	וּבְנוֹתַיִךְ	בָּנַיִךְ	יֹאכְלוּ	וְלַחְמֵךְ	קְצִירֵךְ	וְאָכַל
litakula	na–binti–zako	wana–wako	watakula	na–mkate–wako	mavuno–yako	nalo–litakula
H0398	H1323		H0398	H3899		H0398

עֲרֵי	יְרֹשֵׁשׁ	וּתְאֵנָתֵךְ	גַּפְנֵךְ	יֹאכַל	וּבְקָרֵךְ	צֹאנֵךְ
miji	litaangamiza	na–mitini–yako	mizabibu–yako	litakula	na–ng'ombe–zako	kondoo–zako
	H7567	H8384	H1612	H0398	H1241	H6629

בְּחָרֵב׃	בְּהֵנָּה	בּוֹטֵחַ	אַתָּה	אֲשֶׁר	מִבְצָרֶיךָ
kwa–upanga	kwayo	unayotumaini	wewe	ambayo	yenye–ngome–yako
H2719	H2007	H0982			H4013

Kwa hiyo mavuno yako yataliwa, wana wako na binti zako pia, na chakula chako. Watakula kondoo wako na ng'ombe wako, watakula matunda ya zabibu zako na ya mitiini. Wataiangusha chini miji yenu na boma zake ambazo mnazitumainia.

18

כָּלָה׃	אִתְּכֶם	אֶעֱשֶׂה	לֹא־	יְהוָה	נְאֻם־	הָהֵמָּה	בַּיָּמִים	וְגַם
mwisho–kamili	nanyi	fanya	sita	Yahwe	asema	hizo	katika–siku	lakini–hata
H3617	H0854		H3808	H3068	H5002	H1992	H3117	H1571

Lakini hata katika siku hizo - asema BWANA - sikusudii kuwaharibu kabisa.

19

לָנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	עָשָׂה	מָּה	תַּחַת	תֹּאמְרוּ	כִּי	וְהָיָה
kwetu	Mungu–wetu	Yahwe	amefanya	nini	kwa–nini	mtakaposema	wakati	na–itakuwa
	H0430	H3068		H4100	H8478	H0559		H1961

אוֹתִי	עֲזַבְתֶּם	כַּאֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם	וְאָמַרְתָּ	אֱלֹהָה	כָּל־	אֶת־
mimi	mliniacha	kama–mlivyo	kwao	na–utasema	haya	mambo–haya–yote	—
H0853			H0413	H0559	H0428	H3605	H0853

זָרִים	תַּעַבְדוּ	כֵּן	בְּאַרְצְכֶם	נֵכָר	אֱלֹהֵי	וַתַּעַבְדוּ
wageni	mtawatumikia	vivyo–hivyo	katika–nchi–yenu	migeni	miungu	na–mkaitumikia
	H5647		H0776	H5236	H0430	H5647

ס	לָכֶם׃	לֹא	בְּאֶרֶץ
—	yenu	isiyo	katika–nchi
		H3808	H0776

Itatokea kwenu, ninyi Yuda na Israeli, mkisema, 'Kwa nini BWANA, Mungu wetu ametufanyia haya yote?' kwamba wewe Yeremia, utawaambia, 'Kama vile mlivyomwacha BWANA na kuabudu miungu mingine katika nchi yenu, vivyo hivyo mtawatumikia wageni katika nchi ambayo si yenu.'

20

לֵאמֹר׃	בִּיהוּדָה	וְהַשְׁמִיעוּהָ	בְּבֵית	יַעֲקֹב	זֹאת	הַגִּידוּ
mkisema	Yuda	na–mtangazie	katika–nyumba–ya	Yakobo	hili	tangazeni
H0559	H3063	H8085		H3290	H2063	H5046

Waambia haya watu wa nyumba ya Yakobo na yasikike katika Yuda. Waambie,

21

וְלֹא	לָהֶם	עֵינַיִם	לֵב	וְאֵין	סָכָל	עִם	זֹאת	נָא	שִׁמְעוּ־
lakini–hawa	wanayo	macho	moyo	na–wasio–na	wapumbavu	watu	hili	sasa	sikieni
H3808				H0369	H5530		H2063	H4994	H8085

יִשְׁמָעוּ׃	וְלֹא	לָהֶם	אָזְנַיִם	יִרְאוּ
sikii	lakini–hawa	wanayo	masikio	oni
H8085	H3808		H0241	H7200

'Sikilizeni hili, eny watu wapumbavu! Sanamu hazina matakwa; zina masikio lakini haziwawezi kusikia.

22 הַאוֹתִי֙ לֹא־ תִירָ֣אוּ נְאֻם־ יְהוָ֔ה אִ֚ם מִפָּנַ֣י לֹ֔א תָּחִ֖ילוּ אֲשֶׁר־
je–mimi ham niogopi asema Yahwe au mbele–yangu ham tetemeki ambaye
H0853 H3808 H3372 H5002 H3068 H6440 H3808 H2342 H0834

יַעַבְרֻנְהוּ׃ וְלֹא֙ נַתָּ֣ן חֹ֔ול בְּגִבּ֖ול לַיָּ֑ם חָ֚ק עֹולָ֔ם שָׂמְתִּי
vuka ambayo–haita milele amri–ya kwa–bahari mpaka mchanga nimeweka
H5647 H3808 H5769 H2706 H3220 H1366 H2344 H7760

וְלֹא֙ יִתְנַגְּע֣וּ וְהָמ֔וּ נַלָּ֖יו יוּכָ֑לוּ וְלֹא֙ עָבָ֣רוּ
lakini–hayata mawimbi–yake na–yanagonga kushinda lakini–hayawezi ingawa–yanachafuka
H3808 H1530 H1993 H3201 H3808 H5674

יַעַבְרֻנְהוּ׃
vuka

Je, hamnihofu mimi - asema BWANA - au kutetemeka mbele ya uso wangu? Nimeweka mpaka wa mchanga kwenye bahari, ambao ni agizo la kudumu ambalo halibomoki - hata kama bahari ina kupwa na kujaa, bado hauwenzi kubomoka. Hata kama mawimbi yake yanaunguruma, hayawezi kuvuka.

23 וְלָעָ֥ם הַזֶּ֖ה הָיָ֣ה לֵ֑ב סֹורֵ֥ר וּמֹורֶ֛ה סָ֖רוּ וַיֵּלֵֽכוּ׃
lakini–watu–hawa wana moyo mkaidi na–muasi wamegeuka na–kuenda
H2088 H1961 H3820 H5637 H4784 H5493 H3212

Lakini hawa watu wana mioyo ya usumbufu. Hugeuka kuwa wapinzani na kuondoka.

24 וְלֹא־ אָמְר֣וּ בְלִבָּ֗ם נִירָ֤א נָא֙ אֶת־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ הַנֹּתֵ֥ן
na–hawaku sema mioyoni–mwao tumwogope sasa — Yahwe Mungu–wetu anayetoa
H3808 H0559 H3824 H3372 H4994 H0853 H3068 H0430 H5414

גֶּ֚שֶׁם]וירה[ )יוֹרֶ֔ה(וּמַלְקֹ֖וש בְּעִתֹּ֑ו שְׁבֻעֹ֥ות חֻקּ֖וֹת קָצִ֥יר
mvua — ya–masika na–ya–vuli wakati–wake majuma yaliyowekwa ya–mavuno
H1653 H3138 H3138 H4456 H6256 H7620 H2708 H7105

יִשְׁמָר־ לָּ֔נוּ׃ sisi anayetuhifadhia
H8104

Kwa kuwa hawasemi mioyoni mwao, “basi na tumche BWANA, Mungu wetu, yeye aletaye mvua za awali na mvua za vuli - kwa wakati wake, ambaye hutuzna majuma ya mavuno kwa ajili yetu.”

25 עֲוֹנֹותֵיכֶ֔ם הִטּ֥וּ אֵ֖לֶּה וְחַטָּאותֵיכֶ֥ם מָנְע֖וּ הַטֹּ֑וב מִכֶּֽם׃
uovu–wenu umepotosha haya na–dhambi–zenu zimezuia mema–hayo kutoka–kwenu
H5771 H5186 H0428 H2403 H4513 H2896 H4480

uovu wako umezuia haya yasitokee. Dhambi zako zimeyazuia mambo mema yasitokee.

26 כִּ֣י נִמְצְא֣וּ בְעַמִּ֗י רְשָׁעִים֙ יָשׁ֣וּר כְּשַׁ֔ד
kwa–sababu wamepatikana miongoni–mwa–watu–wangu waovu wanavizia kama–wawindaji
H3588 H4672 H7563 H7789 H7918

יַלְכִּ֑דוּ׃ אֲנָשִׁ֥ים מַשְׁחִ֖ית הִצִּ֥יבוּ יְקוּשִֽׁים
wanawakamata watu mtego wameweka wa–ndege
H3920 H0376 H4889 H5324 H3353

Kwa watu waovu wamo kati ya watu wangu. Wanatazama kama mtu anayenyatia ili kukamata ndege; wanaweka mitego na kukamata watu;

27

עַל־	מִרְמָה	מְלֵאִים	בָּתֵּיהֶם	כֵּן	עוֹף	מָלֵא	כְּכִלּוּב
kwa–hivyo	udanganyifu	zimejaa	nyumba–zao	hivyo	ndege	lilivyojaa	kama–tundu–la–ndege
	H4820	H4392			H5775	H4392	H3619

וַיַּעֲשִׁירוּ׃	גָּדְלוּ	כֵּן
na–wametajirika	wamekuwa–wakubwa	hivyo
H6238	H1431	

Kama tundu la mtego lijaavyo ndege, nyumba zao zimejaa uongo. Kwa hiyo wanakua na kutajirika.

28

לֹא־	דָּנוּ	דִּין	רָע	דִּבְרֵי־	עָבְרוּ	גַּם	עָשְׂתוּ	שָׁמְנוּ
hawali	shauri	shauri	uovu	katika–mambo–ya	wamepita–kiasi	pia	wameng'aa	wamenenepa
H3808	H1779	H1779		H1697		H1571		H8080

שָׁפָטוּ׃	לֹא	אֶבְיוֹנִים	וּמִשְׁפָּט	וְיַצְלִיחוּ	יָתוֹם	דִּין	דָּנוּ
tetea	hawai	maskini	na–haki–ya	ili–wafanikiwe	la–yatima	shauri	hukumu
H8199	H3808	H0034	H4941		H3490	H1779	H1777

Wamenenepa; wanang'aa na kupendeza. Wamepitiliza hata mipika ya maovu. Wala hawajali sababu ya kuwepo kwa watu na wala uwepo wa yatima. Wanafanikiwa hata kama hawatoi hukumu ya haki kwa yatima.

29

כָּזֹּה	אֲשֶׁר־	בְּנוֹי	אִם	יְהוָה	נְאֻם־	אִפְקֹד	לֹא־	אֵלֶּה	הַעַל־
kama–hili	ambalo	taifa	au	Yahwe	asema	adhibu	sita	haya	je–kwa–sababu–ya
H2088				H3068	H5002		H3808	H0428	

ס	נַפְשִׁי׃	תִּתְנַקֵּם	לֹא
—	nafsi–yangu	lipiza–kisasi	haita
	H5315	H5358	H3808

Kwa nini nisiwadhibu kwa sababu ya haya - asema BWANA - sitajilipizia kisasi juu ya taifa la namna hii?

30

בָּאָרֶץ׃	נִהְיְתָה	וְשַׁעֲרוּרָה	שַׁמָּה
nchini	limetokea	na–la–kutisha	jambo–la–kusikitisha
H0776	H1961		H8047

Jambo la ajabu na la kuchukiza limetokea katika nchi hii.

31

יְדֵיהֶם	עַל־	יִרְדּוּ	וְהַכֹּהֲנִים	בַּשֶּׁקֶר	נִבְּאוּ־	הַנְּבִיאִים
mikono–yao	kwa	wanatawala	na–makuhani	kwa–uongo	wanatoa–unabii	manabii–hao
H3027			H3548	H8267	H5012	H5030

לְאַחֲרִיתָהּ׃	תַּעֲשׂוּ	וּמַה־	כֵּן	אָהֲבוּ	וְעַמִּי
mwishoni	mtafanya	na–nini	hivyo	wanapenda	na–watu–wangu
H0319		H4100		H0157	

Mananbii wanatabiri kwa uongo, na makuhani wanatwala kwa msaada wa wa hao. Watu wangu wanapenda mambo ya hivyo, lakini mwisho kitatokea nini?

Chapter 6

1

תִּקְעוּ	וּבְתְקוֹעַ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	מִקֶּרֶב	בִּנְיָמִן	בְּנֵי	הָעֻזּוּ
pigeni	na–katika–Tekoa	Yerusalemu	kutoka–katikati–ya	Benyamini	wana–wa	kimbilieni
H8628	H8620	H3389	H7130	H1144		H5756

רָעָה	כִּי	מַשְּׂאֵת	שְׁאוּ	הַכֶּרֶם־בֵּית	וְעַל־	שׁוֹפָר
maafa	kwa–sababu	ishara–ya–moto	inueni	Bethi–Hakeremu	na–juu–ya	tarumbeta
		H4864	H5375	H1021		H7782

נָוֶל׃	וְשֶׁבֶר	מִצָּפוֹן	נִשְׁקְפָה
mkubwa	na–uharibifu	kutoka–kaskazini	yanaonekana
	H7667	H6828	H8259

Tafuteni mahali salama, enyi watu wa Benjamini, kwa kuondoka Yerusalemu. Pigeni tarumbeta zaTekoa. Simamisheni ishara juu ya Beth- Hakeremu, kwa uovu unaonekana ukitokea kaskazinni; pigo kubwa linakuja.

2	הַנָּוֶה	מְזוּרִי־	הוֹי	וְהַמְעֻנָּגָה	דִּמִּיתִי	בַּת־	צִיּוֹן׃
	mzuri–huyo	na–mwenye–anasa	nitamwangamiza	binti–ya	Sayuni
	H5000	H6026	H1820	H1323	H6726

Binti za Sayuni, warembo na mwororo, wataangamizwa.

3	אֵלֶיהָ	יָבֹאוּ	רֹעִים	וְעֶדְרֵיהֶם	תָּקְעוּ	עָלֶיהָ	אֹהָלִים	סָבִיב
	kwake	watakuja	wachungaji	na–makundi–yao	wamepiga	juu–yake	hema	pande–zote
	H0413	H0935	H5739		H8628		H0168	H5439

רָעוּ	אִישׁ	אֶת־	יָדוֹ׃
wanachunga	kila–mmoja	—	sehemu–yake
	H0376	H0853	H3027

Wachungaji na kondoo wao watawaendea; wataweka hema zao zikiwazunguka pande zote; kila mtu atachunga kwa mkono wake.

4	קַדְּשׁוּ	עָלֶיהָ	מִלְחָמָה	קוּמוּ	וְנַעֲלֶה	בְצָהֳרָיִם	אוֹי	לָנוּ	כִּי־
	tayarisheni	juu–yake	vita	ondokeni	na–tushambulie	adhuhuri	ole	wetu	kwa–sababu
	H6942		H4421		H5927		H0188		

פָּנָה	הַיּוֹם	כִּי	יִנָּטוּ	צִלְלֵי־	עָרֶב׃
linapita	jua–hilo	kwa–sababu	zinanyooshwa	vivuli–vya	jioni
	H3117		H5186	H6752	H6153

Jitakaseni wenyewe kwa miungu kwa ajili ya vita. Twendeni tukamvamie wakati wa adhuhuri. Ni vibaya sana kwamba mchana unatoweka na vivuli vya jioni vinakuja.

5	קוּמוּ	וְנַעֲלֶה	בַלָּיְלָה	וְנַשְׁחִיתָה	אַרְמְנוֹתֶיהָ׃	ס
	ondokeni	na–tushambulie	usiku	na–tuziharibu	majumba–yake–ya–kifalme	—
		H5927	H3915	H7843	H0759	

Lakini tumvamieni usiku na na tuharibu ngome zake.

6	כִּי	כֹה	אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	כִּרְתוּ	עֵצָהּ	וְשִׁפְכוּ	עַל־
	kwa–sababu	hivi	asema	Yahwe	Jeshi–la–Mbinguni	kateni	miti	na–mchimbe	juu–ya
		H3541	H0559	H3068		H3772	H6097	H8210	

יְרוּשָׁלִַם	סֹלְלָה	הִיא	הָעִיר	הַפְקֻד	כֹּלָּה	עֹשֶׁק	בְּקִרְבָּהּ׃
Yerusalemu	jaa	huu	mji–huo	utakaotembelewa	wote	udhalimu	ndani–yake
H3389	H5550	H1931			H3605	H6233	H7130

Kwa kuwa BWANA wa majeshi asema hivi: Kateni miti yake, na tengenezeni vifusi vya kuitekea Yerualemu. Huu ndio mji sahihi kuuteka, Kwa sababu umejaa ukandamizaji.

7	כְּהָקִיר	]בור[	בַּיִר(	מֵימֶיהָ	כֵּן	הֵטֵרָה	רָעָתָהּ	חָמָס	
	kama–kisima–kinavyo	—	toa	maji–yake	hivyo	imetoa	uovu–wake	ukatili	
			H0953	H4325				H2555	

וּמַכָּה׃	חֳלִי	תָּמִיד	פָּנַי	עַל־	בָּהּ	יִשָּׁמַע	וָשֹׁד
na–majeraha	ugonjwa	daima	yangu	mbele	ndani–yake	unasikika	na–uharibifu
H4347	H2483	H8548	H6440			H8085	H7701

Kama vile kisima kitoavyo maji, vivyo hivyo mji huu uzaavyo uovu. Uaribifu na jeuri vimesikika kwake. Mateso na tauni viko mbele yangu daima.

8 הִוָּסְרִי יְרוּשָׁלִַם פֶּן־ תֵּקַע נַפְשִׁי מִמֵּךְ קוּטוֹקְוַאקו אֲשִׁימֵךְ נִכּוּפַנְיֶה שְׁמָמָה
jifunze Yerusalemu isi jitenga nafsi–yangu kutoka–kwako nikufanye ukiwa
H3256 H3389 H6435 H3363 H5315 H6435 H5315

פ נוֹשָׁבָה׃ לוֹא אֶרֶץ
— kukaliwa isiyokaliwa nchi
H3427 H3808 H0776

Uadhibiswhe, ee Yerusalemu, vingenevyo nitaondoka kwako na kukufanya ukiwa, na nchi isiyokaliwa na watu.

9 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ כַּבָּצִר
hivi asema Yahwe Jeshi–la–Mbinguni kuchuma–kabisa watachuma kama–mzabibu
H3541 H0559 H3068 H6635 H1612

סַלְסִלוֹת׃ עַל־ כְּבוֹצֵר יָדְךָ הָשֵׁב יִשְׂרָאֵל שְׁאֵרִית
matawi–hayo juu–ya kama–mvunaji–wa–zabibu mkono–wako rudisha Israeli mabaki–ya
H5552 H1219 H3027 H7725 H3478 H7611

BWANA wa majeshi asema hivi, “Hakika wataokota mabaki ya Isreli waliobaki kama zabibu. Nyosha mkono wako ili uchume zabibu.

10 עַל־ מִי נָנִי הִנֵּה תָזָמָה וְיִשְׁמְעוּ אֶזְנָם סִכְּיוֹ־לָאו
kwa nani tazama ili–wasikia na–nitashuhudia nitasema haijatahiriwa sikio–lao
H4310 H2009 H8085 H1696 H6189 H0241

לֹא הַוַלִי לְחֶרְפָּה שׁוּטֻמוּ לָהֶם כְּוַאו הָיָה לִמְקוּוָה יְהוָה יְהוָה דְּבַר־ נְנוֹ־לָא הִנֵּה תָזָמָה לְהַקְשִׁיב יוּכְלוּ הַוָוֶזי וְלֹא נַהַוָוֶזי
hawali shutumu kwao limekuwa Yahwe neno–la tazama kusikiliza hawawezi na–hawawezi
H3808 H2781 H1961 H3068 H1697 H2009 H7181 H3201 H3808

בּוֹ׃ יַחְפְּצוּ־ פֶּנְדִי
hilo pendi

Nitamwambia nani na kumwonya nani ili wasikilize? Tazama! Masikio yao hayakutahariwa; hayawezi kutilia manani! Tazama! Neno la BWANA limekuja kuwarudi, lakini hawalitaki.”

11 עַל־ שִׁמְוַגי הָכִיל נִלְאֵיתִי מָלֵאתִי וְיהוָה חַמַּת יַגְדַבְיָה וְאֶת־ נַגְדַבְיָה
juu–ya imwage kuizuia nimechoka nimejazwa Yahwe ya–ghadhabu–ya na–ghadhabu
H8210 H3557 H3811 H4392 H3068 H2534 H0853

אִישׁ גַּם־ כִּי־ יַחְדָּו בַּחוּרִים סְוֹד וְעַל בַּחוּץ עוֹלָל
mume pia kwa–sababu pamoja vijana mkusanyiko–wa na–juu–ya mitaani watoto
H0376 H1571 H2351 H5768

יָמִים׃ מְלֵא עִם־ זָקֵן יִלָּכְדוּ אִשָּׁה עִם־
siku aliyejaa pamoja–na mzee watakamatwa mke pamoja–na
H3117 H4390 H2205 H3920 H0802

Lakini nimejazwa na hasira za BWANA. Nimechoka kuizuia. Aliniambia, “Imwage mbele ya watoto mitaani na katika makundi ya vijana. Kwa kuwa kila mume atachukuliwa pamoja na mke wake; na kila mzee mwenye miaka mingi.

12 כִּי־ יַחְדָּו וְנָשִׁים שֹׁדוֹת לַאֲחֵרִים בָּתֵּיהֶם וְנָסַבּוּ
kwa–sababu pamoja na–wake mashamba kwa–wengine nyumba–zao na–zitapita
H0802 H0312 H5437

יְהוָה׃ נְאֻם־ הָאָרֶץ יוֹשְׁבֵי עַל־ יְדֵי אֶת־ אַתָּה
Yahwe asema nchi–hiyo wakaao juu–ya mkono–wangu — nitanyoosha
H3068 H5002 H0776 H3427 H3027 H0853 H5186

Nyumba zao watapewa watu wengine, kwa kuwa nitawavamia wakazi wa nchi kwa mkono wangu - asema BWANA wa majeshi.

13

כִּי	מִקְּטַנָּם	וְעַד־	גְּדוֹלָם	כֻּלּוֹ	בּוֹצֵעַ	בָּצַע
kwa–sababu	kutoka–wadogo–wao	hadi	wakubwa–wao	wote	wanatafuta	faida–haramu
		H5704		H3605	H1214	H1215

וּמִנָּבִיא	וְעַד־	כֹּהֵן	כֻּלּוֹ	עֹשֶׂה	שָׁקֶר׃
na–kutoka–nabii	hadi	kuhani	wote	wanafanya	uongo
H5030	H5704	H3548	H3605		H8267

BWANA amesema hayo kutoka kwa mdogo hadi kwa mkubwa, kila mmoja anatamani mapato ya udanganyifu. Kuanzia kuhani hadi nabii, Kila mmoja anafanya hila.

14

וַיְרַפְּאוּ	אֶת־	שֶׁבֶר	עַמִּי	עַל־	נִקְלָה	לֵאמֹר	וְשָׁלוֹם	שָׁלוֹם
na–wameponya	—	jeraha	la–watu–wangu	kwa	urahisi	wakisema	amani	amani
H7495	H0853	H7667			H7043	H0559	H7965	H7965

וְאֵין	שָׁלוֹם׃
lakini–hakuna	amani
H0369	H7965

Lakini wameponya vidonda vya watu wangu kwa juu juu tu. Wanasema, 'Amani! Amani! na kumbe amani haipo.

15

גַּם־	יֵבֹשׁוּ	לֹא־	בֹּוש	גַּם־	עָשׂוּ	תּוֹעֵבָה	כִּי	הֹבִישׁוּ
hata	aibu	hawana	kuaibika	hata	wamefanya	chukizo	kwa–sababu	wameaibishwa
H1571	H0954	H3808	H0954	H1571		H8441		H3001

בְּעֵת־	בַּנֹּפְלִים	יִפְּלוּ	לָכֵן	יָדָעוּ	לֹא	הַכְלִים
wakati	miongoni–mwa–wanaoanguka	wataanguka	kwa–hivyo	hawajui	hawajui	kufedheheshwa
H6256	H5307	H5307		H3045	H3808	H3637

סְ	יְהוָה׃	אָמַר	יִכָּשְׁלוּ	פְּקֻדָתִים
—	Yahwe	asema	watajikwaa	nitakapowatembelea
	H3068	H0559	H3782	

Je, waliona aibu walipofanya machukizo? Hasha, hawakuona aibu! Hawakuwa na aibu. Kwa hiyo wataanguka pamoj na wale watakaoanguka wakati nitakpowaadhibu. Wataangushwa chini," asema BWANA.

16

לָכֵן	כֹּה	אָמַר	יְהוָה	עִמְדוּ	עַל־	דַּרְכֵים	וּרְאוּ	וְשַׁאֲלוּ	לִנְתִיבוֹת
kwa–hivyo	hivi	asema	Yahwe	simameni	katika	njia–hizo	na–mwone	na–mulizeni	kuhusu–njia
	H3541	H0559	H3068	H5975		H1870	H7200	H7592	

עוֹלָם	אֵי־	זֶה	הַטּוֹב	וְהִלְכוּ־	בָּהּ	וּמִצְאוּ	מַרְגּוֹעַ
za–zamani	i–wapi	hiyo	njema	na–mwende	ndani–yake	nanyi–mtapata	pumziko
H5769	H0335	H2088		H3212		H4672	H4771

לְנַפְשֹׁתֵיכֶם	וַיֹּאמְרוּ	לֹא	נֵלֵךְ׃
kwa–nafsi–zenu	lakini–walisema	hatuta	enda
H5315	H0559	H3808	H3212

BWANA asema hivi, `Simama kwenye njia panda utazame; uliza nzile njia za zamani, 'Je, hii tabia njema iko wapi?' Kisha endelea nayo na tafuta mahali pa kupumzika. Lakini watu wanasema, 'Hatutaenda.'

17

לֹא	וַיֹּאמְרוּ	שׁוֹפָר	לְקוֹל	הַקְשִׁיבוּ	צֹפִים	עֲלֵיכֶם	וַהֲקִמֹתִי
hatuta	lakini–walisema	tarumbeta	sauti–ya	sikilizeni	walinzi	juu–yenu	nami–niliweka
H3808	H0559	H7782		H7181	H6822		

נַקְשִׁיב׃
sikiliza
H7181

Niliweka walinzi juu yenu ili wasikilize tarumbeta. Lakini walisema, 'Hatutasikiliza.'

18

לָכֵן	שִׁמְעוּ	הַגּוֹיִם	וּדְעִי	עֲדָה	אֵת־	אֲשֶׁר־	בָּם׃
kwa–hivyo	sikieni	mataifa	na–ujue	kusanyiko	—	nini	iwapo
	H8085		H3045	H5712	H0853		

Kwa hiyo, sikilizeni, enyi mataifa! Tazameni, enyi mashahidi, muone kile kitakachowapata.

19

שִׁמְעִי	הָאָרֶץ	הִנֵּה	אָנֹכִי	מֵבִיא	רָעָה	אֶל־	הָעָם	הַזֶּה	פְּרִי
sikia	nchi	tazama	mimi	ninaleta	maafa	juu–ya	watu–hawa	hawa	tunda
H8085	H0776	H2009	H0595	H0935		H0413		H2088	H6529

וְתוֹרָתִי	הִקְשִׁיבוּ	לֹא	דְבָרַי	עַל־	כִּי	מַחְשְׁבוֹתָם
na–sheria–yangu	sikiliza	hawaku	maneno–yangu	kwa	kwa–sababu	la–mawazo–yao
H8451	H7181	H3808	H1697			H4284

בָּהּ׃	וַיִּמְאֶסוּ־
hiyo	wameikataa

Sikia, wewe dunia! Tazama, niko tayari kuleta janga kwa watu hawa - matunda ya fikra zao. Hawakusikiliza neno langu wala sheria zangu, badala yake walizikataa.

20

וְקָנֶה	תָּבוֹא	מִשְּׁבָא	לְבוֹנָה	לִי	זֶה	לָמָּה־	
na–mti–mzuri–wa–manukato	inakuja	kutoka–Sheba	ubani	kwangu	hii	kwa–nini	
H7070	H0935	H7614	H3828		H2088	H4100	

לְרָצוֹן	לֹא	עֹלֹתֵיכֶם	מֶרְחָק	מֵאֶרֶץ	הַטּוֹב
zinazokubaliwa	si	sadaka–zenu–za–kuteketezwa	ya–mbali	kutoka–nchi	mzuri–huo
H7522	H3808		H4801	H0776	

ס	לִי׃	עָרְבוּ	לֹא־	וְזִבְחֵיכֶם
—	mimi	pendeza	hazini	na–dhabihu–zenu
		H6149	H3808	H2077

Huu ubani kutoka sheba unaopanda una maana gani kwangu? Au huu uudi kutoka nchi ya mbali? Sadaka zenu za kuteketezwa hazikubaliki kwangu wala dhabihu zenu.

21

מִכְשֹׁלִים	הָאָדָם	הָעָם	אֶל־	נֹתֵן	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן
vikwazo	hawa	watu–hawa	kwa	ninaweka	tazama–mimi	Yahwe	asema	hivi	kwa–hivyo
H4383	H2088		H0413	H5414	H2009	H3068	H0559	H3541	

וְאָבְדוּ׃)	]יאבדון[	וְרֵעֵהוּ	שָׁכֵן	יַחְדָּו	וּבָנִים	אָבוֹת	בָּם
wataangamia	—	na–rafiki–yake	jirani	pamoja	na–wana	baba	kwavyo
H0006	H0006	H7453	H7934			H0001	

וְכָשְׁלוּ	פ
na–watajikwaa	—
H3782	

Kwa hiyo BWANA asema hivi, 'Tazama, 'Niko tayari kuweka kikwazo dhidi ya watu hawa. Watajikwaa juu yake - baba na watoto wao kwa pamoja watajikwaa. Wakazi na jirani zao pia watapotea.'

22

גָּדוֹל	וְנוֹי	צָפוֹן	מֵאֶרֶץ	בָּא	עַם	הִנֵּה	יְהוָה	אָמַר	כֹּה
kubwa	na–taifa	kaskazini	kutoka–nchi–ya	wanakuja	watu	tazama	Yahwe	asema	hivi
		H6828	H0776	H0935		H2009	H3068	H0559	H3541

אָרֶץ׃	מִיַּרְכְתֵי־	יֵעוֹר
dunia	kutoka–miisho–ya	litaamshwa
H0776	H3411	H5782

BWANA asema hivi, 'Tazama watu wanakuja toka nchi ya kaskazini. Kwa kuwa taifa kubwa limechochewa kutoka nchi ya mbali.

23

כַּיָּם קוֹלָם יְרַחֵמוּ וְלֹא הוּא אַכְזָרִי יַחֲזִיקוּ וְכִידֹּון וָקֶשֶׁת
kama–bahari sauti–yao huruma na–hawana wao wakatili wanashika na–mkuki upinde
H3220 H7355 H3808 H1931 H0394 H2388 H3591 H7198

עָלַיִךְ דִּמְיוֹ לַמִּלְחָמָה כְּאִישׁ עָרוּךְ יִרְכָּבוּ סוּסִים וְעַל־ יֶהֱמָה
dhidi–yako kwa–vita kama–mtu wamepangwa wanapanda farasi na–juu–ya inanguruma
H4421 H0376 H7392 H1993

בַּת־ צִיּוֹן׃
binti–ya Sayuni
H1323 H6726

Watachukua pinde na mishale yao. Ni wakatili na hawana huruma. Sauti yao ni kama muungurumo wa bahari, na wapanda farasi katika mfumo wa wanaume wa vita, enyi binti wa Sayuni,"'

24

חֵיל מָמְיוּ הֶחֱזִיקַתְנוּ צָרָה חִבְּלֵי יָלֶד כָּרָעָה שָׁמְעֵנוּ אֶת־ שָׁמַעְנוּ
maumivu umetushika uchungu mikono–yetu zimelegea habari–zake — tumesikia
H2388 H3027 H7503 H8089 H0853 H8085

כַּיּוֹלֵדָה׃
kama–ya–mwanamke–anayezaa
H3205

Tumesikia habai zao. Mikono yetu inalegea kwa dhiki. Na maumivu yametukamata kama utungu wa mwanamke anayezaa.

25

אַל־ תֵּצְאִי [תצאין] וּבַדֶּרֶךְ אַל־ תֵּלְכִי [תלכין] כִּי חֶרֶב
usi toke — na–njiani usi kwa–sababu upanga
H0408 H3318 H3318 H1870 H0408 H2719

מִסָּבִיב׃ מָגוֹר לְאֹיֵב
pande–zote hofu wa–adui
H5439 H4032 H0341

Usiende nje mashambani, na usitembee barabarani, kwa kuwa upanga wa adui na hofu vimekaribia.

26

בַּת־ עַמִּי חֲגָרִי־ שָׁק וְהִתְפַּלְשִׁי בָּאֵפֶר אֵבֶל
binti–ya watu–wangu vaa gunia na–ujigeuze–geuzeni mavumbini maombolezo
H1323 H2296 H8242 H6428 H0665 H0060

כִּי פִתְאֹם יָבֹא
kwa–sababu ghafla atakuja
H6597 H0935

יָחִיד עֲשֵׂי לָךְ מִסְפֵּד מָרוֹר תַּמְרוּרִים
kama–ya–mtoto–wa–pekee fanyeni kwenu kilio chungu
H3173 H4553 H8563

עָלֵינוּ׃ הַשֹּׁדֵד
juu–yetu mharibifu–huyo
H7703

Binti za watu wangu, jivikeni magunia na kugaagaa kwenye majivu ya maombolezo ya mwana pekee. Ombolezeni kwa huzuni kuu, kwa kuwa anayewaangamiza anakuja kwetu ghafula juu yetu.

27

בָּחוֹן מִבְצָר עַמִּי בְּעַמִּי וְתֵדַּע וּבְחַנְתָּ אֶת־ דַּרְכָּם׃
mjaribu ngome miongoni–mwa–watu–wangu ili–ujue na–upime — njia–yao
H0969 H4013 H5414 H3045 H0974 H0853 H1870

“Nimekufanya wewe, Yeremia, kuwajaribu watu wangu kama mtu anayepima fedha, kwa hiyo utachunguza na kupima njia zao.

28

כֻּלָּם סָרֵי סוּרִים הֹלְכֵי רָכִיל נְחֹשֶׁת שָׁבָת וּבַרְזֶל וּבְרִזֶל כֻּלָּם מַשְׁחִיתִים הֵמָּה׃
wote waasi sugu wanaenda kusengenya shaba na–chuma wote waharibifu wao
H3605 H5493 H5637 H1980 H7400 H7400 H1270 H3605 H7843 H1992

Wao ni watu wasumbufu miongoni mwa watu, wanaoenda huko na kule wakisingizia wengine. Wote ni shaba na chuma, wakitenda kwa dhuluma.

צָרַף	לַשָּׁוְא	עִפְּרֵת	)תַּם(	)מֵאֵשׁ(	]מאשתם[	מַפְּחַ	נְחֹשֶׁת	29
amesafisha	bure	risasi–hiyo	imemalizika	kutoka–motoni	—	mvukuto–huo	umeungua	
H6884	H7723	H5777	H8552	H0784	H0800	H4647	H2787	

נִתָּקוּ׃	לֹא	וְרָעִים	צְרוּפִי
ondolewa	hawaja	waovu–hao	msafishaji–huyo
H5423	H3808		H6884

Mifuo inafukuta kwa moto unaoziunguza; risasi inaunguzwa na moto. Risasi tu ndiyo inayotoka kati yake, lakini haifai kitu kwa sababu uovu haujaondolewa.

פ	בָּהֶם׃	יְהוָה	מָאַס	כִּי־	לָהֶם	קָרְאוּ	נִמְאָס	כֶּסֶף	30
—	wao	Yahwe	amewakataa	kwa–sababu	wao	wanaitwa	iliyokataliwa	fedha	
		H3068				H7121		H3701	

Wataitwa taka za fedha, kwa sababu BWANA amewakataa.

Chapter 7

לֵאמֹר׃	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	1
akisema	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa	lilikuja	ambalo	neno–hili	
H0559	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697	

Hili ndilo neno la BWANA lililomjia Yermia,

הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	שָׁם	וְקָרָאתָ	יְהוָה	בֵּית	בְּשַׁעַר	עֲמֹד	2
hili	neno–hili	—	huko	na–utangaze	Yahwe	nyumba–ya	langoni–mwa	simama	
H2088	H1697	H0853	H8033	H7121	H3068		H8179	H5975	

הָאֵלֶּה	בַּשְּׁעָרִים	הַבָּאִים	יְהוּדָה	כָּל־	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	וְאָמַרְתָּ
haya	malango–haya	mnaoingia	Yuda	Yuda–yote	Yahwe	neno–la	sikieni	na–useme
H0428	H8179	H0935	H3063	H3605	H3068	H1697	H8085	H0559

ס	לַיהוָה׃	לְהִשְׁתַּחֲוֹת	
—	Yahwe	kusujudu	
	H3068	H7812	

Simama katika lango la nyumba ya BWANA na utangaze ujumbe huu! Sikiilizeni neno la BWANA, ninyi nyote watu wa Yuda, ninyi mnaoingia katika malango haya kumwabudu BWANA.

דַּרְכֵיכֶם	הֵיטִיבוּ	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	3
njia–zenu	tengenezeni	Israeli	Mungu–wa	Jeshi–la–Mbinguni	Yahwe	asema	hivi	
H1870	H3190	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	

הַזֶּה׃	בַּמָּקוֹם	אֶתְכֶם	וַאֲשַׁכְּנָה	וּמַעַלְלֵיכֶם
hapa	mahali–hapa	ninyi	nami–nitawakalisha	na–matendo–yenu
H2088	H4725	H0853	H7931	H4611

BWANA wsa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Tengenezeni njia zenu na kufanya mema, nami nitawaacha muishi hapa.

הֵיכַל	יְהוָה	הֵיכַל	לֵאמֹר	הַשֶּׁקֶר	דִּבְרֵי	אֶל־	לָכֶם	תִּבְטְחוּ	אֶל־	4
hekalu–la	Yahwe	hekalu–la	mkisema	uongo–huo	maneno–ya	kwa	kwenu	tumaini	msi	
H1964	H3068	H1964	H0559	H8267	H1697	H0413		H0982	H0408	

הֵמָּה׃	יְהוָה	הֵיכַל	יְהוָה
haya	Yahwe	hekalu–la	Yahwe
H1992	H3068	H1964	H3068

Msitumainie maneno ya uongo mkisema, “Hekalu la BWANA!, Hekalu la BWANA! Hekalu la BWANA!”

אִם־	מַעַלְלֵיכֶם	וְאֶת־	דַּרְכֵיכֶם	אֶת־	תֵּיטִיבוּ	הֵיטֵיב	אִם־	כִּי
kama	matendo–yenu	na	njia–zenu	—	mtatengeneza	kweli–kweli	kama	kwa–sababu
	H4611	H0853	H1870	H0853	H3190	H3190		

רֵעֵהוּ׃	וּבֵין	אִישׁ	בֵּין	מִשְׁפָּט	תַּעֲשׂוּ	עָשׂוֹ
jirani–yake	na–kati–ya	mtu	kati–ya	haki	mtafanya	kweli–kweli
H7453	H0996	H0376	H0996	H4941		

Bali kama mtazitengeneza njia zenu na kufanya mema, kama mtatoa hukumu ya haki kati ya mtu na jirani yake

תִּשְׁפְּכוּ	אֶל־	נָקִי	וְדָם	תַּעֲשֹׁקוּ	לֹא	וְאַלְמָנָה	יָתוֹם	גֵּר	6
mwage	msi	isiyo–na–hatia	na–damu	wadhulumu	ham	na–mjane	yatima	mgeni	
H8210	H0408		H1818	H6231	H3808	H0490	H3490	H1616	

לָכֶם׃	לְרַע	תֵּלְכוּ	לֹא	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וְאַחֲרֵי	הַזֶּה	בַּמָּקוֹם
yenu	kwa–madhara	fuate	msi	mingine	miungu	na–nyuma–ya	hapa	mahali–hapa
		H3212	H3808	H0312	H0430		H2088	H4725

-kama hamtanyonya anayekaa katika nchi, yatima, mjane, na kama hamtamwaga damu ya mtu asiye na hatia mahali hapa, na kama hataenda kwa miungu mingine kwa ajili ya maumivu yenu

לַאֲבוֹתֵיכֶם	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	הַזֶּה	בַּמָּקוֹם	אֶתְכֶם	וְשִׁכַּנְתִּי	7
baba–zenu	niliwapa	ambayo	katika–nchi	hapa	mahali–hapa	ninyi	nami–nitawakalisha	
H0001	H5414		H0776	H2088	H4725	H0853	H7931	

עוֹלָם׃	וְעַד־	עוֹלָם	לְמִן־	
milele	hadi	zamani	kutoka	
H5769	H5704	H5769		

-ndipo nitakapowaacha mkae mahali hapa, katika nchi ambayo niliwapia mababu zenu toka zamani na hata milele.

הוֹעִיל׃	לִבְלְתִּי	הַשֶּׁקֶר	דִּבְרֵי	עַל־	לָכֶם	בִּטְחִים	אַתֶּם	הִנֵּה	8
faida	bila	uongo–huo	maneno–ya	kwa	kwenu	mnatumaini	ninyi	tazama	
H3276	H1115	H8267	H1697			H0982		H2009	

Tazama! Mnatumainia maneno ya uongo ambayo hayawasaidii.

וְהָלוֹךְ	לַבָּעַל	וְקַטֵּר	לַשֶּׁקֶר	וְהִשְׁבֵּעַ	וְנָאֹף	רָצֹחַ	וְהַגְנֹב	9
na–kufuata	kwa–Baali	na–kufukiza–uvumba	kwa–uongo	na–kuapa	na–kuzini	kuua	je–kuiba	
H1980			H8267	H7650	H5003	H7523	H1589	

יְדַעְתֶּם׃	לֹא־	אֲשֶׁר	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	אַחֲרֵי	
jui	ham	ambayo	mingine	miungu	nyuma–ya	
H3045	H3808		H0312	H0430		

Je, mnaiba. mnaua, manafanya uzinzi? na mnaapa kwa uongo na kufukiza uvumba kwa Baali na kwenda kwa miungu mingine ambao hamkuwajua?

נִקְרָא־	אֲשֶׁר	הַזֶּה	בַּבַּיִת	לְפָנַי	וַעֲמַדְתֶּם	וּבָאתֶם	10
limeitwa	ambayo	hii	katika–nyumba–hii	mbele–yangu	na–mnasimama	halafu–mnakuja	
H7121		H2088		H6440	H5975	H0935	

כָּל־	אֶת	עֲשׂוֹת	לְמַעַן	נִצַּלְנוּ	וַאֲמַרְתֶּם	עָלָיו	שְׁמִי
machukizo–haya–yote	—	mfanye	ili	tumeokolewa	na–mnasema	juu–yake	jina–langu
H3605	H0853		H4616	H5337	H0559		H8034

הַתּוֹעֵבוֹת׃	הָאֵלֶּה
machukizo–hayo	hayo
H8441	H0428

Je, mnakuja na kusimama mbele yangu katika nyumba hii ambapo jina langu linatangazwa na kusema, “Tumeokoka.” hivyo mnaweza kufanya machukizo yote haya?

11

עָלָיו	שְׁמִי	נִקְרָא־	אֲשֶׁר־	הַזֶּה	הַבַּיִת	הָיָה	פָּרְצִים	הַמְעָרַת
juu–yake	jina–langu	limeitwa	ambayo	hii	nyumba–hii	limekuwa	wezi	je–pango–la
	H8034	H7121		H2088		H1961	H6530	H4631

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	רָאִיתִי	הִנֵּה	אָנֹכִי	גַּם	בְּעֵינֵיכֶם
—	Yahwe	asema	nimeona	tazama	mimi	pia	machoni–mwenu
	H3068	H5002	H7200	H2009	H0595	H1571	

Je, hii ndiyo nyumba inayobeba jina langu, pango la wanyang'anyi mbele ya macho yenu? Lakini tazama, Nimeiona - BWANA asema.'

12

אֲשֶׁר	בְּשִׁילֹו	אֲשֶׁר	מְקוֹמִי	אֶל־	נָא	לְכוּ־	כִּי
ambapo	katika–Shilo	ambako	mahali–pangu	mahali–pangu	sasa	nendeni	kwa–sababu
	H7887		H4725	H0413	H4994	H3212	

לוֹ	עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר־	אֵת	וּרְאוּ־	בָּרִאשׁוֹנָה	שָׁם	שְׁמִי	שִׁכַּנְתִּי
kwake	nilifanya	nini	—	na–mwone	mwanzoni	huko	jina–langu	nilipakalisha
			H0853	H7200	H7223	H8033	H8034	H7931

יִשְׂרָאֵל׃	עַמִּי	רָעַת	מִפְּנֵי
Israeli	wa–watu–wangu	uovu	kwa–sababu–ya
H3478			H6440

Kwa hiyo uende mahali pangu kule Shiloh, Kule ambako mwanzoni niliruhusu jina langu kukaa, na tazama kile nilichofanya pale kwa sababu ya maovu ya watu wangu Israeli.

13

נְאֻם־	הָאֵלֶּה	הַמַּעֲשִׂים	כָּל־	אֶת־	עֲשׂוֹתְכֶם	יַעַן	וְעַתָּה
asema	hayo	matendo–hayo	matendo–haya–yote	—	mmefanya	kwa–sababu	na–sasa
H5002	H0428	H4639	H3605	H0853		H3282	H6258

וָאֶקְרָא	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא	וַדֹּבֵר	הַשְׁכֵּם	אֲלֵיכֶם	וָאֲדַבֵּר	יְהוָה
nami–nikawaita	sikia	lakini–hamku	nikasema	mapema	kwenu	nami–nimesema	Yahwe
H7121	H8085	H3808	H1696	H7925	H0413	H1696	H3068

עֲנִיתֶם׃	וְלֹא	אֶתְכֶם	
jibu	lakini–hamku	ninyi	
	H3808	H0853	

Kwa hiyo sasa, kwa sababu ya matendo yako haya yote - asema BWANA - Nilikuambia mara kadhaa, lakini hukusikiliza. Nilikuita, lakini hukuitika.

14

אַתֶּם	אֲשֶׁר	עָלָיו	שְׁמִי	נִקְרָא־	אֲשֶׁר	וְלַבַּיִת	וְעָשִׂיתִי
ninyi	ambayo	juu–yake	jina–langu	limeitwa	ambayo	kwa–nyumba–hii	nami–nitafanya
			H8034	H7121			

כַּאֲשֶׁר	וְלַאֲבוֹתֵיכֶם	לָכֶם	נָתַתִּי	אֲשֶׁר־	וְלַמָּקוֹם	בּוֹ	בְּטֹחִים
kama–nilivyo	na–baba–zenu	ninyi	niliwapa	ambapo	na–kwa–mahali–hapa	hiyo	mnaitumaini
	H0001		H5414		H4725		H0982

לְשִׁלֹו׃	עָשִׂיתִי
Shilo	fanya
H7887	

Kwa hiyo kile nilichofanya Shilo, ndicho ambacho pia nitakachofanya kwa nyumba yangu hii inayoitwa kwa jina langu, nyumba amabyo ninyi mmeitumainia, mahali hapa ambapo niliwapa ninyi na mababu zenu.

15

אֶת־	הִשְׁלַכְתִּי	כַּאֲשֶׁר	פָּנַי	מֵעַל	אֶתְכֶם	וְהִשְׁלַכְתִּי
—	niliwatupa	kama–nilivyowatupa	yangu	kutoka–mbele	ninyi	nami–nitawatupa
H0853	H7993		H6440		H0853	H7993

ס	אֶפְרָיִם׃	זֶרַע	כָּל־	אֵת	אֲחֵיכֶם	כָּל־	
—	wa–Efraimu	uzao	uzao–wote	—	ndugu–zenu	ndugu–zenu–wote	
	H0669	H2233	H3605	H0853	H0251	H3605	

Kwa kuwa nitawafukuza mtoke kwangu kama vile nilivyowafukuza ndugu zenu wote, uzao wote wa Efraimu.'

16

רִנָּה	בַּעֲדָם	תִּשָּׂא	וְאַל־	הַזֶּה	הָעָם	בְּעַד־	וְתִתְפַּלֵּל	אַל־	וְאַתָּה
kilio	kwa–ajili–yao	inue	na–usi	hawa	watu–hawa	kwa–ajili–ya	waombee	usi	nawe
H7440	H1157	H5375	H0408	H2088		H1157	H6419	H0408	

אֹתָךְ׃	שְׁמַע	אֵינֶנִּי	כִּי־	בִּי	תִּפְגַּע־	וְאַל־	וְתִפְלָה
wewe	nasikiliza	si	kwa–sababu	mimi	niombee	na–usi	na–maombi
H0853	H8085	H0369			H6293	H0408	H8605

Na wewe, Yeremia, usiwaombee watu hawa, na usiinue maombolezo ya kilio au kuomba sala kwa niaba yao, na usinishi, kwa kuwa sitakusikiliza.

17

יְרוּשָׁלִָם׃	וּבְחֻצוֹת	יְהוּדָה	בְּעָרֵי	עֹשִׂים	הֵמָּה	מָּה	רֹאֶה	הַאִינְךָ
Yerusalemu	na–katika–mitaa–ya	Yuda	katika–miji–ya	wanafanya	wao	nini	oni	je–hu
H3389	H2351	H3063			H1992	H4100	H7200	H0369

Kwani huoni kile wanachofanya katika miji ya Yuda na katika mitaa ya Yerusalemu?

18

וְהַנָּשִׁים	הָאֹשׁ	אֶת־	מְבַעֲרִים	וְהָאָבוֹת	עֹצִים	מְלַקְטִים	הַבָּנִים
na–wanawake	moto–huo	—	wanawasha	na–baba–zao	kuni	wanakusanya	watoto–hao
H0802	H0784	H0853		H0001	H6086	H3950	

וְהַסֵּךְ	הַשָּׁמַיִם	לִמְלֶכֶת	כַּוָּנִים	לַעֲשׂוֹת	בָּצֵק	לָשׁוֹת
na–kumimina	wa–mbinguni	kwa–malkia	mikate	kutengeneza	unga	wanakanda
	H8064	H4446	H3561		H1217	H3888

הַכְעִסֵנִי׃	לְמַעַן	אֲחֵרִים	לֵאלֹהִים	נְסָכִים
kunikasirisha	ili	mingine	kwa–miungu	sadaka–za–kinywaji
H3707	H4616	H0312	H0430	H5262

Watoto wanakusanya kuni na baba zao huwasha moto! Wanawake hukanda unga ili kuoka mikate kwa ajili ya malikia wa mbinguni na kumimina sadaka ya vinywaji kwa miungu mingine ili kunikasirisha mimi.

19

פְּנֵיהֶם׃	בֹּשֶׁת	לְמַעַן	אֹתָם	הֲלוֹא	יְהוָה	נְאֻם־	מַכְעִסִים	הֵם	הַאֹתִי
ya–nyuso–zao	aibu	kwa	wenyewe	je–si	Yahwe	asema	wanakasirisha	wao	je–ni–mimi
H6440	H1322	H4616	H0853	H3808	H3068	H5002	H3707	H1992	H0853

ס
—

Ni kweli wananikasirisha mimi? - asema BWANA - Je, si wao wanaojikasirisha, ili kwamba aibu iwe juu yao?

20

וַחֲמָתִי	אַפִּי	הִנֵּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	
na–ghadhabu–yangu	hasira–yangu	tazama	Yahwe	Bwana	asema	hivi	kwa–hivyo	
H2534	H0639	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		

וְעַל־	הַבְּהֵמָה	וְעַל־	הָאָדָם	עַל־	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶל־	נִתָּכֶת
na–juu–ya	wanyama–hao	na–juu–ya	binadamu	juu–ya	hapa	mahali–hapa	juu–ya	itamwagwa
	H0929		H0120		H2088	H4725	H0413	H5413

ס	תִּכְבֶּה׃	וְלֹא	וּבְעֵרָה	הָאֲדָמָה	פְּרִי	וְעַל־	הַשָּׂדֶה	עֵץ
—	zimwa	na–haita	nayo–itawaka	ya–nchi	mazao	na–juu–ya	ya–shambani	miti
	H3518	H3808		H0127	H6529			H6086

Kwa hiyo BWANA, Mungu asema hivi, 'Tazama, hasira na ghahdabu yangu zitamwagwa juu ya mahali hapa, kwa watu wote na wanyama, juu ya miti katika mashamba na mazao ya ardhi, Itawaka nayo haitazimishwa.

21

עֹלוֹתֵיכֶם	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה
sadaka–zenu–za–kuteketezwa	Israeli	Mungu–wa	Jeshi–la–Mbinguni	Yahwe	asema	hivi
	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541

בָּשָׂר׃	וְאִכְלוּ	זִבְחֵיכֶם	עַל־	סְפוּ
nyama	na–mle	dhabihu–zenu	juu–ya	ongezeni
H1320	H0398	H2077		H5595

BWANA wa majeshi, Mungu wa Israeli asema hivi, Jiongezeeni sadaka za kuteketezwa katika dhabihu zenu na nyama zake.

22

[הוציא	בְּיוֹם	צִוִּיתִים	וְלֹא	אֲבוֹתֵיכֶם	אֶת־	דִּבַּרְתִּי	לֹא־	כִּי
—	siku–ile	niliwaamuru	wala–si	baba–zenu	—	niliwaambia	si	kwa–sababu
H3318	H3117	H6680	H3808	H0001	H0854	H1696	H3808	

עוֹלָה	דִּבְרֵי	עַל־	מִצְרָיִם	מֵאֶרֶץ	אוֹתָם	(הוֹצִיאִי	
sadaka–za–kuteketezwa	mambo–ya	kuhusu	Misri	kutoka–nchi–ya	wao	niliyowatoa	
	H1697		H4714	H0776	H0853	H3318	

וְזֶבַח׃
na–dhabihu
H2077

Kwani wakati nilipowatoa mababu zenu kutoka nchi ya Misri, Sikuhitaji chochote kutoka kwao. Sikuwapa amri juu ya maswala ya sadaka za kuteketezwa na dhabihu.

23

בְּקוֹלִי	שִׁמְעוּ	לֵאמֹר	אוֹתָם	צִוִּיתִי	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	אִם־	כִּי
sauti–yangu	sikilizeni	nikisema	wao	niliwaamuru	hili	neno–hili	—	hili	bali
	H8085	H0559	H0853	H6680	H2088	H1697	H0853		

וַהֲלַכְתֶּם	לְעָם	לִי	תִּהְיוּ־	וְאַתֶּם	לֵאלֹהִים	לָכֶם	וְהָיִיתִי
na–mwende	watu	kwangu	mtakuwa	nanyi	Mungu	kwenu	nami–nitakuwa
H1980			H1961		H0430		H1961

לָכֶם׃	יִיטַב	לְמַעַן	אִתְּכֶם	אֲצַוֶּה	אֲשֶׁר	הַדֶּרֶךְ	בְּכָל־
ninyi	mpate–fanikiwa	ili	ninyi	nitakuamuru	ambayo	njia–hiyo	katika–njia–yote
	H3190	H4616	H0853	H6680		H1870	H3605

Niliwapa amri hii tu, “Sikilizeni sauti yangu, nami nitakuwa Mungu wenu nanyi mtakuwa watu wangu. Kwa hiyo muishi katika njia ambazo ninawaamuru, ili mambo yenu yawe mazuri.”

24

בִּמְעֹצוֹת	וַיֵּלְכוּ	אָזְנָם	אֶת־	הִטּוּ	וְלֹא־	שָׁמְעוּ	וְלֹא	
katika–mipango	bali–wakaenda	sikio–lao	—	inamisha	wala–hawaku	sikiliza	lakini–hawaku	
H4156	H3212	H0241	H0853	H5186	H3808	H8085	H3808	

לְפָנִים׃	וְלֹא	לְאָחוֹר	וַיִּהְיוּ	הָרָע	לִבָּם	בִּשְׁרִרוּת
mbele	na–si	nyuma	na–wakaenda	mibaya	wa–mioyo–yao	katika–ukaidi
H6440	H3808	H0268	H1961			H8307

Lakini hawkunisikiliza wala kuzingatia. Walishi kwa kufuata mipango yao ya uasi ya mioyo ya maovu, kwa hiyo walirudi nyuma badala ya kuendelea mbele.

הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֲבוֹתֵיכֶם	יָצְאוּ	אֲשֶׁר	הַיּוֹם	לְמִן־	25
hii	leo–hii	hadi	Misri	kutoka–nchi–ya	baba–zenu	walitoka	ambayo	siku–ile	tangu	
H2088	H3117	H5704	H4714	H0776	H0001	H3318		H3117		

הַנְּבִיאִים	עַבְדַי	כָּל־	אֶת־	אֲלֵיכֶם	וָאֶשְׁלַח	
manabii–hao	watumishi–wangu	watumishi–wangu–wote	—	kwenu	nami–nimewatuma	
H5030	H5650	H3605	H0853	H0413	H7971	

וְשָׁלֹחַ׃	הַשְׁכֵּם	יוֹם
nikituma	mapema	siku–baada–ya–siku
H7971	H7925	H3117

Tangu siku ambayo mababu zenu walitoka katika nchi ya Misri mpaka leo, Nimetuma watumishi wangu, manabii wangu, kwenu. Niliendelea kuwatuma.

וַיַּקְשׁוּ	אָזְנָם	אֶת־	הִטּוּ	וְלֹא	אֵלַי	שָׁמְעוּ	וְלוֹא		26
bali–walifanya–ngumu	sikio–lao	—	inamisha	wala–hawaku	mimi	nisikiliza	lakini–hawaku		
H7185	H0241	H0853	H5186	H3808	H0413	H8085	H3808		

מֵאֲבוֹתָם׃	הֵרֵעוּ	עָרְפָּם	אֶת־
kuliko–baba–zao	walifanya–mabaya–zaidi	shingo–zao	—
H0001		H6203	H0853

Lakini hawakuwasikiliza. Hawakuzingatia. Badala yake walishupaza shingo zao. Walikuwa waovu zaidi ya mababu zao.

וְלֹא	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֶת־	אֲלֵיהֶם	וְדִבַּרְתָּ			27
lakini–hawata	hayo	maneno–hayo	maneno–haya–yote	—	wao	na–utawaambia			
H3808	H0428	H1697	H3605	H0853	H0413	H1696			

יַעֲנוּכָה׃	וְלֹא	אֲלֵיהֶם	וְקָרָאתָ	אֵלֶיךָ	יִשְׁמְעוּ
kujibu	lakini–hawata	wao	na–utawaita	wewe	kusikiliza
	H3808	H0413	H7121	H0413	H8085

Kwa hiyo yatangaze maneno haya yote kwao, japo hawatakusikiliza. Yatangaze mambo haya kwao, lakini hawatakujibu.

אֱלֹהָיו	יְהוָה	בְּקוֹל	שָׁמְעוּ	לוֹא־	אֲשֶׁר	הַגּוֹי	זֶה	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	28
Mungu–wao	Yahwe	sauti–ya	sikilizi	hali	ambalo	taifa–hili	hili	wao	na–utawaambia	
H0430	H3068		H8085	H3808			H2088	H0413	H0559	

וְנִכְרְתָה	הָאֱמוּנָה	אָבְדָה	מִפִּיהֶם׃	ס	מוּסָר	לָקְחוּ	וְלֹא
na–umekatiliwa–mbali	uaminifu–huo	umepotea	kutoka–vinywani–mwao	—	adhabu	kubali	na–hawaku
H3772	H0530	H0006	H6310		H4148	H3947	H3808

Waambie kuwa hili ni taifa ambalo haliisikilizi sauti ya BWANA, Mungu wake na lisilopokea mafundisho. Ukweli uneharibiwa na kukatwa kutoka kwenye vinywa vyao.

כִּי	קִינָה	שִׂפְיֵם	עַל־	וּשְׂאִי	וְהַשְׁלִיכִי	נִזְרֵךְ	נְזִי	29
kwa–sababu	maombolezo	vilima–hivyo	juu–ya	na–inua	na–uzitupe	nywele–zako	nyoa	
	H7015	H8205		H5375	H7993	H5145	H1494	

עֶבְרָתוֹ׃	דּוֹר	אֶת־	וַיִּטֹּשׁ	יְהוָה	מָאַס	
cha–ghadhabu–yake	kizazi–hiki	—	na–amewaacha	Yahwe	amekataa	
H5678	H1755	H0853	H5203	H3068		

Zikate nywele zako na kujinyoa, na kuzitupa. Imba wimbo wa maombolezo katika maeneo yaliyo wazi. Kwa kuwa BWANA amekikataa na kukitupa kizazi hiki cha hasira yake.

יְהוָה	נְאֻם־	בְּעִינֵי	הָרֵע	יְהוּדָה	בְּנֵי־	עָשׂוּ	כִּי־	30
Yahwe	asema	machoni–mwangu	uovu	Yuda	wana–wa	wamefanya	kwa–sababu	
H3068	H5002			H3063				

לְטַמְּאוֹ׃	עָלָיו	שְׁמִי	נִקְרָא־	אֲשֶׁר־	בַּבַּיִת	שִׁקּוּצֵיהֶם	שָׂמוּ
kuinajisi	juu–yake	jina–langu	limeitwa	ambayo	katika–nyumba–hii	machukizo–yao	wameweka
		H8034	H7121			H8251	

Kwa kuwa wana wa Yuda wamefanya maovu mbele ya macho yangu - asema BWANA - wameweka machukizo yao katika nyumba ambayo jina langu hunenwa, ili kulinajisi.

הִנֹּם	בֶּן־	בְּנֵיא	אֲשֶׁר	הַתֹּפֶת	בָּמוֹת	וּבָנוּ		31
Hinomu	mwana–wa	katika–bonde–la	ambayo	pa–Tofethi	mahali–pa–juu	na–wamejenga		
H2011		H1516		H8612	H1116	H1129		

צִוִּיתִי	לֹא	אֲשֶׁר	בָּאֵשׁ	בְּנֹתֵיהֶם	וְאֶת־	בְּנֵיהֶם	אֶת־	לְשָׂרֵף
niliamuru	si	jambo–ambalo	kwa–moto	binti–zao	na	wana–wao	—	kuwateketeza
H6680	H3808		H0784		H0853	H1323	H0853	H8313

ס	לִבִּי׃	עַל־	עָלְתָה	וְלֹא
—	moyo–wangu	juu–ya	kuja–moyoni	wala–hali
			H5927	H3808

Kisha wamejenga mahali palipoinuka pa Tofethi ambapo pako kwenye bonde la Ben Hinomu. Walifanya hivi ili kuwachoma wana na binti zao kwenye moto - kitu ambacho mimi sikuamuru, wala kuweka jambo hilo katika akili zangu.

הַתֹּפֶת	עוֹד	יֵאָמֵר	וְלֹא־	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה־	לָכֵן	32
Tofethi	tena	itaitwa	na–haitaitwa	Yahwe	asema	zinakuja	siku	tazama	kwa–hivyo	
H8612	H5750	H0559	H3808	H3068	H5002	H0935	H3117	H2009		

בְּתֹפֶת	וְקָבְרוּ	הַהֲרֵגָה	גַּיא	אִם־	כִּי	הִנֹּם	בֶּן־	וְגֵיא
Tofethi	na–watazika	Mauaji	bonde–la	bali	bali	Hinomu	mwana–wa	na–bonde–la
H8612	H6912	H2028	H1516			H2011		H1516

מָקוֹם׃	מֵאֵין
nafasi	kwa–sababu–hakutakuwa–na
H4725	H0369

Kwa hiyo, tazama siku zinakuja - asema BWANA - ambapo hapataitwa tena Tofethi au bonde la Ben Hinomu. Litakuwa bonde la machinjio; watazika maiti hapo Tofethi mpaka eneo lote lienee.

וּלְבֶהֱמַת	הַשָּׁמַיִם	לְעוֹף	לְמַאֲכָל	הַזֶּה	הָעָם	נִבְלַת	וְהָיְתָה		33
na–kwa–wanyama	wa–mbinguni	kwa–ndege	chakula	hawa	ya–watu–hawa	maiti	na–itakuwa		
H0929	H8064	H5775	H3978	H2088		H5038	H1961		

מַחֲרִיד׃	וְאֵין	הָאָרֶץ
anayewaogopesha	na–hakutakuwa–na	wa–nchi
H2729	H0369	H0776

Mizoga ya watu hawa itakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa duniani, na hakutakuwa na mtu wa kuwafukuza.

שָׁשׂוֹן	קוֹל	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וּמֵחֻצוֹת	יְהוּדָה	מֵעָרֵי	וְהִשְׁבַּתִּי		34
ya–furaha	sauti	Yerusalemu	na–kutoka–mitaa–ya	Yuda	kutoka–miji–ya	nami–nitakomesha		
H8342		H3389	H2351	H3063				

לְחָרְבָּה	כִּי	כַלָּה	וְקוֹל	חָתָן	קוֹל	שִׂמְחָה	וְקוֹל	
ukiwa	kwa–sababu	ya–bibi–arusi	na–sauti	ya–bwana–arusi	sauti	ya–shangwe	na–sauti	
H2723		H3618		H2860		H8057		

הָאָרֶץ׃	תִּהְיֶה
nchi–hiyo	itakuwa
H0776	H1961

Nitazikomesha katika miji ya Yuda na mitaa ya Yerusalaemu sauti za kuiniuliwa na vicheko, Sauti ya bwana arusi na ya bibi arusi; kwa kuwa nchi hiyo itakuwa ukiwa.”

Chapter 8

יְהוּדָה	מַלְכֵי־	עַצְמוֹת	אֶת־	)יוֹצִיאוּ(	]ויציאון	יְהוָה	נְאֻם־	הַהֵיא	בָּעֵת	1
Yuda	ya–wafalme–wa	mifupa	—	watatoa	—	Yahwe	asema	huo	wakati–huo	
H3063	H4428	H6106	H0853	H3318	H3318	H3068	H5002	H1931	H6256	

הַנְּבִיאִים	עַצְמוֹת	וְאֵת	הַכֹּהֲנִים	עַצְמוֹת	וְאֶת־	שָׂרָיו	עַצְמוֹת־	וְאֶת־	
manabii–hao	mifupa–ya	na	makuhani–hao	mifupa–ya	na	wakuu–wake	mifupa–ya	na	
H5030	H6106	H0853	H3548	H6106	H0853	H8269	H6106	H0853	

מִקִּבְרֵיהֶם׃	יְרוּשָׁלָ͏ִם	יוֹשְׁבֵי־	עַצְמוֹת	וְאֶת
kutoka–makaburini–mwao	Yerusalemu	wakaao	mifupa–ya	na
H6913	H3389	H3427	H6106	H0853

Wakati huo - BWANA asema - wataleta kutoka makaburini mifupa ya wafalme wa Yuda na wakuu wake, mifupa ya makuhani na ya manabii na mifupa ya wakazi wa Yerusalemu.

אֲשֶׁר	הַשָּׁמַיִם	צְבָא	וּלְכָל	וְלַיָּרֵחַ	לַשֶּׁמֶשׁ	וּשְׁטָחוּם		2
ambalo	la–mbinguni	jeshi–hilo	na–kwa–jeshi–lote	na–kwa–mwezi	kwa–jua	na–watayaeneza		
	H8064		H3605	H3394	H8121	H7849		

וַאֲשֶׁר	אֲהֵבוּם	וַאֲשֶׁר	עֲבָדוּם	וַאֲשֶׁר	הָלְכוּ	אַחֲרֵיהֶם	וַאֲשֶׁר
na–ambayo	waliyapenda	na–ambayo	waliyatumikia	na–ambayo	waliyafuata	nyuma–yao	na–ambayo
	H0157		H5647		H1980		

דָּרְשׁוּם	וַאֲשֶׁר	הִשְׁתַּחֲוּוּ	לָהֶם	לֹא	יֵאָסְפוּ	וְלֹא	יִקָּבְרוּ	לְדֹמֶן
waliyauliza	na–ambayo	waliyasujudia	hayo	hayata	kusanywa	wala–hayata	zikwa	mbolea
H1875		H7812		H3808	H0622	H3808	H6912	H1828

יִהְיוּ׃	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	עַל־
yatakuwa	ardhi	uso–wa	juu–ya
H1961	H0127	H6440	

Kisha wataitandaza nje mchana kweupe na mbalamwezi na nyota zote za angani; hivi vitu katika anga vimenifuata na kunitumikia, na kwamba vimetembea na kutafuta, na kwamba vimeniabudu. Mifupa haitakusanywa na kuzikwa tena. Itakuwa kama mavi juu ya uso wa dunia.

3 וְנִבְחַר מָוֶת֙ מֵחַיִּ֔ים לְכֹ֖ל הַנִּשְׁאָרִ֑ית מִמִּשְׁפָּחָה֙ מִן־הַנִּשְׁאָרִ֔ים בְּכֹל־מְקוֹמ֗וֹת אֲשֶׁר־שָׁ֙מָּה֙ הִדַּחְתִּ֔ים נְאֻם־יְהוָ֖ה צְבָאֽוֹת׃ ס

na-utachaguliwa kifo kuliko-uhai kwa mabaki-yote yaliyobaki jamaa-hii kutoka-kwa huko nimewafukuzia ambako palivyobaki mahali-hapa katika-mahali-pote hii mbaya asema Yahwe Jeshi-la-Mbinguni —

Na katika kila eneo lililobaki ambalo nimewafukuza, Watachagua mauti badala ya uzima kwa ajili yao, wote ambao watasalia kutokana na taifa hili ovu - asema BWANA wa majeshi.

4 וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵיהֶ֗ם כֹּ֚ה אָמַ֣ר יְהוָ֔ה הֲיִפְּלוּ֙ וְלֹ֣א יָקֻ֔מוּ אִם־יָשׁ֥וּב וְלֹ֖א יָשֽׁוּב׃

na-utawaambia wao hivi asema Yahwe je-wanaanguka na-hawa inuki je-anageuka

rudi na-hata ageuke

Kwa hiyo uwaambie, 'BWANA asema hivi: Je, kuna mtu anyeanguka na hasimami? Je, kuna mtu anayepotea na hawezi kujaribu kurudi?

5 מַדּ֣וּעַ שׁוֹבְבָ֤ה הָעָם֙ הַזֶּ֔ה יְרוּשָׁלַ֖͏ִם מְשֻׁבָ֣ה נֶ֑צַח הֶחֱזִ֣יקוּ מִרְמָ֔ה מֵאֲנ֖וּ לָשֽׁוּב׃

kwa-nini wameasi watu-hawa Yerusalemu uasi wa-kudumu wameshikilia

kwa-nini wameasi watu-hawa Yerusalemu uasi wa-kudumu wameshikilia kurudi wamekataa udanganyifu-huo

Kwa nini hawa watu, Yerusalemu, wamegeukia uasi daima? Wanashikilia uongo na wanakataa kutubu.

6 הִקְשַׁבְתִּי֙ וָאֶשְׁמָ֔ע לֹא־כֵ֖ן דִּבֵּ֑רוּ אֵ֣ין אִ֔ישׁ נִחָ֖ם עַל־רָעָתֹ֑ו לֵאמֹ֗ר מֶה־עָשִׂ֙יתִי֙ כָּלֵ֣ה בְמֵרֹוצָתָ֔ם כְּסוּס֙ שֹׁטֵ֣ף בַּמִּלְחָמָֽה׃

nimesikiliza na-nikasikia si hivyo wanasema hakuna mtu anayetubu kwa-sababu-ya

wote nimefanya nini akisema uovu-wake katika-mkondo-wao — wamerudi anayekimbia-mbele vitani kama-farasi

Nilikaa kwa uangalifu na nikasikiliza, lakini hawakuongea kilicho sahihi; hakuna aliyetubia uovu wake, hakuna asemaye, “Nimefanya nini?” Kila mmoja wao huenda kule anakotaka, kama farasi aendaye kasi vitani.

7 גַּם־חֲסִידָ֞ה בַּשָּׁמַ֣יִם יָדְעָ֗ה מֹועֲדֶ֙יהָ֙ וְתֹ֣ר וְסִ֔יס וְעָג֖ור שָׁמְר֣וּ אֶת־עֵ֔ת מִשְׁפַּ֥ט יְהוָ֖ה לֹ֣א יָדְע֑וּ אֵ֖ת לֹ֥א יָדְע֛וּ וְעַמִּ֥י בְּאָֽנָה׃

hata korongo mbinguni anajua nyakati-zake mhua na-mbayuwayu na-kware

wanashika — wa-kuja-kwao wakati — hawajui hawajui lakini-watu-wangu

hukumu-ya Yahwe

Hata koikoi angani hujua wakati sahihi; na njiwa, na mbayuayu, n a korongo. Huhama kwa wakati sahihi, lakini watu wangu hawayajui maagizo ya BWANA.

אָכֵן	אִתָּנוּ	יְהוָה	וְתוֹרַת	אֲנַחְנוּ	חֲכָמִים	תֹּאמְרוּ	אֵיכָה	8
kwa–kweli	ipo–kwetu	Yahwe	na–sheria–ya	sisi	wenye–hekima	kusema	mnawezaje	
H0403	H0854	H3068	H8451	H0587	H2450	H0559		

סֹפְרִים׃	שֶׁקֶר	עֵט	עָשָׂה	לַשֶּׁקֶר	הִנָּה
waandishi	ya–uongo–ya	kalamu	imeandikwa	kwa–uongo	tazama
	H8267	H5842		H8267	H2009

Kwa nini mnasema, “Sisi tuna hekima! na sheria ya BWANA tunayoi?” Hakika, Tazama! Kalamu yenye uongo ya mwandishi imefanya uongo.

יְהוָה	בִּדְבַר־	הִנָּה	וַיִּלְכֶּדוּ	חַתּוּ	חֲכָמִים	הֹבִישׁוּ	9
Yahwe	neno–la	tazama	na–wamekamatwa	wameogopa	wenye–hekima	wameaibishwa	
H3068	H1697	H2009	H3920	H2865	H2450	H0954	

ס	לָהֶם׃	מֶה	וְחָכְמַת־	מָאָסוּ
—	kwao	ya–nini	na–hekima	wamelkataa
		H4100	H2451	

Wenye hekima wataaibishwa. Wameyeyuka na na kunaswa. Tazama! wanakataa neno la BWANA, kwa hiyo hekima yao ni kwa ajili ya matumizi gani?

כִּי	לְיוֹרְשִׁים	שְׂדוֹתֵיהֶם	לַאֲחֵרִים	נְשֵׁיהֶם	אֶת־	אֶתֵּן	לָכֵן	10
kwa–sababu	kwa–warithi	mashamba–yao	wengine	wake–zao	—	nitawapa	kwa–hivyo	
	H3423		H0312	H0802	H0853	H5414		

כֹּהֵן	וְעַד־	מִנָּבִיא	בָּצַע	בֹּצֵעַ	כֻּלֹּה	גָּדוֹל	וְעַד־	מִקָּטֹן
kuhani	hadi	kutoka–nabii	faida–haramu	wanatafuta	wote	wakubwa	hadi	kutoka–wadogo
H3548	H5704	H5030	H1215	H1214	H3605		H5704	

שָׁקֶר׃	עָשָׂה	כֻּלֹּה
uongo	wanafanya	wote
H8267		H3605

Kwa wake zao nitawapa wengine, na mashamba yao kwa wale watakaowamiliki, kwa kuwa kuanzia kijana hadi mkuu, kwa pamoja ni wachoyo! Kuanzia nabii hadi kuhani, wote wanasema uongo.

וְשָׁלוֹם	לֵאמֹר	נִקְלָה	עַל־	עַמִּי	בַּת־	שֶׁבֶר	אֶת־	וַיְרַפּוּ	11
amani	wakisema	urahisi	kwa	watu–wangu	la–binti–ya	jeraha	—	na–wameponya	
H7965	H0559	H7043			H1323	H7667	H0853	H7495	

שָׁלוֹם׃	וְאֵין	שָׁלוֹם
amani	lakini–hakuna	amani
H7965	H0369	H7965

Kwa kuwa wametibu jeraha ya binti za watu wangu kwa juu juu. Walijisemea, “Amani, Amani,” na kumbe hapakuwa na amani.

יֵבֹשׁוּ	לֹא־	בֹּוּשׁ	גַּם־	עָשׂוּ	תּוֹעֵבָה	כִּי	הֹבֵשׁוּ	12
aibu	hawana	kuaibika	hata	wamefanya	chukizo	kwa–sababu	wameaibishwa	
H0954	H3808	H0954	H1571		H8441		H3001	

בַּנֹּפְלִים	יִפְּלוּ	לָכֵן	יָדָעוּ	לֹא	וְהִכְלֵם	
miongoni–mwa–wanaoanguka	wataanguka	kwa–hivyo	hawajui	hawajui	na–kufedheheshwa	
H5307	H5307		H3045	H3808	H3637	

ס	יְהוָה׃	אָמַר	יִכָּשְׁלוּ	פֻּקְדָּתָם		בְּעֵת
—	Yahwe	asema	watajikwaa	wa–kutembelewa–kwao		wakati
	H3068	H0559	H3782	H6486		H6256

Je, waliona aibu walipofanya machukizo? Hawakuaibika. Hawakuwa na utu. Kwa hiyo wataanguka wakati wa adhabu, pamoja na wale walioanguka. Watatupwa chini, asema BWANA.

13

תְּאֵנִים	וְאֵין	בַּגֶּפֶן	עֲנָבִים	אֵין	יְהוָה	נְאֻם־	אָסֵיפֵם	אָסֹף
tini	na–hakuna	mzabibuni	zabibu	hakuna	Yahwe	asema	nitawakusanya	hakika
H8384	H0369	H1612	H6025	H0369	H3068	H5002	H5486	H0622

:יַעַבְרוּם	לָהֶם	וָאֶתֵּן	נָבֵל	וְהֶעָלֶה	בַּתְאֵנָה	מתינים
wanaopita	wao	nami–nimewapa	yamekauka	na–majani	mtinini	
	H1992	H5414		H5929	H8384	

Nitawaondoa kabisa - asema BWANA - hapatakuwa na zabibu kwenye mizabibu yao, wala tini katika mitini yao. kwa kuwa jani litanyauka, na kile nilichowapatia kitaisha.

14

הַמִּבְצָר	עָרֵי	אֶל־	וְנָבֹוא	הֶאָסְפוּ	וְנִשְׁבְּתִים	אֲנַחְנוּ	מָה	עַל־
yenye–ngome	miji	katika	na–tuingie	kusanyikeni	tunakaa	sisi	nini	kwa–nini
H4013		H0413	H0935	H0622	H3427	H0587	H4100	

וַנִּשְׁקֵנוּ	הֲדֵמָנוּ	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	כִּי	שָׁם	וְנִדְמָה־
na–ametunyweshea	ametuangamiza	Mungu–wetu	Yahwe	kwa–sababu	huko	na–tuangamie
H8248		H0430	H3068		H8033	

:לַיהוָה	חָטָאנוּ	כִּי	רֹאשׁ	מֵי־
dhidi–ya–Yahwe	tumetenda–dhambi	kwa–sababu	sumu	maji–ya
H3068	H2398		H7219	H4325

Kwa nini tunakaa hapa? Njoni pamoja; twendeni kwenye hiyo miji yenye maboma, na tutakaa kimya kule katika kifo. Kwa kuwa BWANA, Mungu wetu atatunyamazisha. Atatufanya tunywe sumu, kwa kuwa tumemtenda dhambi.

15

וְהִנֵּה	מַרְפֵּה	לְעֵת	טֹוב	וְאֵין	לְשָׁלֹום	קִוִּינוּ	
lakini–tazama	wa–uponyaji	kwa–wakati	jema	lakini–hakuna	kwa–amani	tumetumaini	
H2009	H4832	H6256		H0369	H7965		

:בְּעָתָה
hofu
H1205

Tunatumainia amani, lakini hakutakuwa na jema. Tunatumainia wakati wa uponyaji, lakini tazama kutakuwa na hofu.

16

מִצְּהֲלַת	מִקֹּול	סוּסָיו	נַחְרַת	נִשְׁמַע	מִדָּן	
kicheko–cha	kwa–sauti–ya	farasi–zake	koroma–ya	imesikiwa	kutoka–Dani	
H4684				H8085	H1835	

אֶרֶץ	וַיֹּאכְלוּ	וַיְבֹואוּ	הָאָרֶץ	כָּל־	רָעֲשָׁה	אֲבִירָיו	
nchi	na–wamekula	na–wamekuja	nchi–hiyo	nchi–yote	inatetemeka	farasi–zake–wenye–nguvu	
H0776	H0398	H0935	H0776	H3605	H7493	H0047	

ס	:בָּהּ	וְיֹשְׁבֵי	עִיר	וּמְלוֹאָהּ	
—	ndani–yake	na–wakaao	mji	na–vyote–vilivyomo	
		H3427		H4393	

Mkoromo wa farasi wake umesikika kutoka Dani. Dunia nzima inatikisika kwa sababu ya sauti ya kukaribia kwa farasi wake wenye nguvu. Kwa kuwa watakuja kuiangamiza nchi na utajiri wake, mji na wote wakaao nadani yake.

17

לָהֶם	אֵין־	אֲשֶׁר	צִפְעֹנִים	נְחָשִׁים	בָּכֶם	מְשֻׁלַּחַ	הִנְנִי	כִּי
kwao	hawana	ambao	wenye–sumu	nyoka	kwenu	ninatuma	tazama–mimi	kwa–sababu
	H0369			H5175		H7971	H2009	

ס	:יְהוָה	נְאֻם־	אֶתְכֶם	וְנִשְׁכְּוּ	לָחַשׁ	
—	Yahwe	asema	ninyi	na–watawauma	uchawi	
	H3068	H5002	H0853		H3908	

Hebu tazama, ninawatuma nyoka kati yenu, fira ambao hawawezi kuzuiliwa kwa uganga. Watawauma - asema BWANA,.”

	דָּוִי׃	לִבִּי	עָלַי	יָגוֹן	עֲלֵי	מַבְלִיגִיתִי	18
	umechoka	moyo-wangu	juu-yangu	huzuni	juu-ya	hakuna-faraja-yangu	
	H1742			H3015		H4010	

Huzuni yangu haina ukomo, na moyo wangu unaugua.

אֵין	הַיהוָה	מַרְחַקִּים	מֵאֶרֶץ	עַמִּי	בַּת־	שְׁוּעַת	קוֹל	הִנֵּה־	19
hayupo	je-Yahwe	ya-mbali	kutoka-nchi	watu-wangu	binti-ya	ya-kilio-cha	sauti	tazama	
H0369	H3068	H4801	H0776		H1323	H7775		H2009	

הִכְעִסֻנִי	מַדּוּעַ	בָּהּ	אֵין	מַלְכָּהּ	אִם־	בְּצִיּוֹן	
wamenikasirisha	kwa-nini	ndani-yake	hayupo	mfalme-wake	au	katika-Sayuni	
H3707	H4069		H0369	H4428		H6726	

נֵכָר׃	בְּהַבְלֵי	בִּפְסִלֵיהֶם
ya-kigeni	kwa-miungu-bure	kwa-sanamu-zao
H5236	H1892	H6456

Tazama! sauti ya maumivu ya binti wa watu wangu kutoka mbali! Je, BWANA hayumo Sayuni? Je, mfalme wake hayumo ndani yake? Kwa nini sasa wananichukiza kwa vitu vya kuchongwa na sanamu za kigeni zilizo batili?

נוֹשָׁעְנוּ׃	לוֹא	וַאֲנַחְנוּ	קָיִץ	כָּלָה	קָצִיר	עָבַר	20
okolewa	hatuja	na-sisi	kiangazi	umekwisha	mavuno	umepita	
H3467	H3808	H0587	H7019	H3615			

Mavuno yamepita, wakati wa hari umekwisha. Lakini sisi hatujaokoka.

שַׁמָּה	קֻדַּרְתִּי	הָשְׁבָּרְתִּי	עַמִּי	בַּת־	שָׁבֶר	עַל־	21
mshangao	nimeomboleza	nimevunjika	watu-wangu	la-binti-ya	jeraha	kwa-sababu-ya	
H8047	H6937	H7665		H1323	H7667		

הֶחֱזָקָתְנִי׃
umenishika
H2388

Nimeumia kwa sababu ya maumivu ya binti wa watu wangu. Ninaomboleza kwa sababu ya mambo ya kushangaza ambayo yametokea kwake; Nimeyeyuka.

הֲלֹא	מַדּוּעַ	כִּי	שָׁם	אֵין	רֹפֵא	אִם־	בְּגִלְעָד	אֵין	הַצֳּרִי	22
haija	kwa-nini	kwa-nini	huko	hayupo	daktari	au	katika-Gileadi	hakuna	je-balm	
H3808	H4069		H8033	H0369	H7495		H1568	H0369	H6875	

עַמִּי׃	בַּת־	אֲרֻכַת	עָלְתָה
watu-wangu	binti-ya	uponyaji-wa	kuja
	H1323	H0724	H5927

Je, kule Gileadi hakuan dawa? Je, huko hayuko mponyaji? Kwa nini uponyaji wa binti wa watu wangu hautokei?

Chapter 9

וְאֶבְכֶּה	דִּמְעָה	מְקוֹר	וְעֵינִי	מַיִם	רֹאשִׁי	יִתֵּן	מִי־	1
ili-nilie	ya-machozi	chemchemi	na-macho-yangu	maji	kichwa-changu	atanipa	nani	
H1058	H1832	H4726		H4325		H5414	H4310	

עַמִּי׃	בַּת־	חַלְלֵי	אֶת	וְלַיְלָה	יוֹמָם
watu-wangu	binti-ya	waliouawa-wa	kwa-ajili-ya	na-usiku	mchana
	H1323		H0853	H3915	H3119

Kama kichwa changu kingetoa maji, na macho yangu kuwa chemichemi ya machozi! kwa kuwa natamani kulia usiku na mchana kwa ajili yao waliokuwa binti za watu wangu ambao wameuawa.

עַמִּי	אֶת־	וְאֶעֱזְבָה	אֹרְחִים	מְלוֹן	בַּמִּדְבָּר	יִתְּנֵנִי	מִי־
watu–wangu	—	ili–niwache	wasafiri	nyumba–ya–wageni	jangwani	atanipa	nani
	H0853		H0732	H4411		H5414	H4310

בֹּגְדִים׃	עֲצֶרֶת	מְנָאֲפִים	כֻּלָּם	כִּי	מֵאִתָּם	וְאֵלְכָה	2
la–wasaliti	kusanyiko	wazinzi	wote	kwa–sababu	kutoka–kwao	na–niondoke	
H0898	H6116	H5003	H3605		H0854	H3212	

Kama mtu anganipatia mahali pa wasafiri nyikani ili nikae, mahali ambapo ningeenda kuwatelekeza watu wangu. Kama ningewaacha, kwa kuwa wote ni wazinzi, kundi la wenye hiana!

לֶאֱמוּנָה	וְלֹא	שֶׁקֶר	קַשְׁתָּם	לְשׁוֹנָם	אֶת־	וַיַּדְרְכוּ	3
kwa–uaminifu	na–si	uongo	upinde–wao	ndimi–zao	—	na–wanapinda	
H0530	H3808	H8267	H7198	H3956	H0853	H1869	

וְאֹתִי	יָצָאוּ	וְרָעָה	אֶל־	מֵרָעָה	כִּי	בָאָרֶץ	גָּבְרוּ
na–mimi	wanaenda	uovu	hadi	kutoka–uovu	kwa–sababu	nchini	wamekuwa–wenye–nguvu
H0853	H3318		H0413			H0776	H1396

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	יָדָעוּ	לֹא־
—	Yahwe	asema	jui	hawani
	H3068	H5002	H3045	H3808

asema BWANA, “Huupinda ulimi wao kana kwamba ni upinde ili wapate kuongea uongo, lakini si kwa uamiinifu wao kwamba wanapata nguvu duniani. Wanatoka uovu mmoja hadi mwiingine. Hawanijui mimi.”

תִּבְטָחוּ	אַל־	אָח	כָּל־	וְעַל־	הִשָּׁמְרוּ	מֵרֵעֵהוּ	אִישׁ	4
tumaini	msi	ndugu	kila	na–juu–ya	jihadharini	kutoka–kwa–jirani–yake	kila–mtu	
H0982	H0408	H0251	H3605		H8104	H7453	H0376	

רָכִיל	רֵעַ	וְכָל־	יַעְקֹב	עָקֹב	אָח	כָּל־	כִּי
kwa–usingiziaji	jirani	na–kila	anadanganya	kwa–udanganyifu	ndugu	kila	kwa–sababu
H7400	H7453	H3605	H6117	H6117	H0251	H3605	

יַהֲלֹךְ׃
anaenda
H1980

Kila mmoja wenu, awe mlinzi wa jirani yake na usimwamini hata ndugu yako yeyote. kwa kuwa kila ndugu ni mwongo,

לְמַּדוּ	יְדַבֵּרוּ	לֹא	וָאֱמֶת	יְהַתֵּלּוּ	בְּרֵעֵהוּ	וְאִישׁ	5
wamefundisha	hawasemi	hawasemi	na–ukweli	anamdanganya	jirani–yake	na–kila–mtu	
H3925	H1696	H3808	H0571		H7453	H0376	

נִלְאוּ׃	הַעֲוֺת	שֶׁקֶר	דַּבֵּר־	לְשׁוֹנָם
wamechoka	kufanya–uovu	uongo	kusema	ndimi–zao
H3811		H8267	H1696	H3956

kila jirani anatembea akilaghai. Kila mwanamume anakejeli jirani yake na haongei ukweli. Ndimi zao hufundisha vitu vya uongo. Hujidhofisha ili kusema uongo.

נְאֻם־	אֹתִי	דַּעַת־	מֵאֲנוּ	בְּמִרְמָה	מִרְמָה	בְּתוֹךְ	שִׁבְתְּךָ	6
asema	mimi	kunijua	wamekataa	kwa–udanganyifu	udanganyifu	katikati–ya	makazi–yako	
H5002	H0853	H3045	H3985	H4820	H4820	H8432	H3427	

ס	יְהוָה׃	
—	Yahwe	
	H3068	

Makazi yenu yako kati ya udanganyifu; kwa uongo wao wanakataa kunitambua mimi. Asema BWANA.”

7

צוֹרְפָם	הִנְנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן
nitawasafisha	tazama–mimi	Jeshi–la–Mbinguni	Yahwe	asema	hivi	kwa–hivyo
H6884	H2009		H3068	H0559	H3541	

עַמִּי׃	בַּת־	מִפְּנֵי	אֶעֱשֶׂה	אֵיךְ	כִּי־	וּבְחַנְתִּים
watu–wangu	binti–ya	kwa–sababu–ya	nifanye	jinsi–gani	kwa–sababu	na–nitawajaribu
	H1323	H6440				H0974

Kwa hiyo BWANA wa majeshi asema hivi, “Tazama, Niko tayari kuwajaribu. Nitawajaribu nione. Jinsi gani niwezavyo kufanya kwa binti za watu wangu?

8

שָׁלֻם	בְּפִיו	דִּבֶּר	מִרְמָה	לְשׁוֹנָם	)שָׁחוּט(	]שוחט[	חֵץ	
amani	kinywani–mwake	zinasema	udanganyifu	ndimi–zao	wenye–sumu	—	mshale	
H7965	H6310	H1696	H4820	H3956	H7819		H2671	

אָרְבּוֹ׃	יָשִׂים	וּבְקִרְבּוֹ	יְדַבֵּר	רֵעֵהוּ	אֶת־	
mtego–wake	anaweka	lakini–moyoni–mwake	anasema	jirani–yake	kwa	
H0696		H7130	H1696	H7453	H0854	

Ndimi zao ni mishale iliyochongoka; huongea vitu vya uasi. Kwa midomo yao wanatangaza amani pamoja na jirani zao, lakini katika mioyo yao wanadanganya wakati wa kusubri.

9

אֲשֶׁר־	בְּנוֹי	אִם	יְהוָה	נְאֻם־	בָּם	אֶפְקָד־	לֹא־	אֵלֶּה	הַעַל־
ambalo	taifa	au	Yahwe	asema	wao	adhibu	sita	haya	je–kwa–sababu–ya
			H3068	H5002			H3808	H0428	

ס	נַפְשִׁי׃	תִּתְנַקֵּם	לֹא	כָּזֶּה
—	nafsi–yangu	lipiza–kisasi	haita	kama–hili
	H5315	H5358	H3808	H2088

Kwa nini nisiwaadhibu kwa sababu ya mambo haya - asema BWANA na kwa nini nisijilipizie kisasi kwa taifa ambalo liko kama hili?

10

נְאוֹת	וְעַל־	נָהִי	בְכִי	אֶשָּׂא	הֶהָרִים	עַל־
malisho	na–kwa–ajili–ya	na–maombolezo	kilio	nitainua	milima–hiyo	kwa–ajili–ya
H4999		H5092	H1065	H5375	H2022	

וְלֹא	עֹבֵר	אִישׁ	מִבְּלִי־	נִצְּתוּ	כִּי	קִינָה	מִדְבָּר׃
na–hawasikii	anayepita	mtu	bila	yameteketezwa	kwa–sababu	maombolezo	ya–jangwani
H3808		H0376	H1097	H3341		H7015	

נָדְדוּ	בְּהֵמָה	וְעַד־	הַשָּׁמַיִם	מֵעוֹף	מִקֹּל	שָׁמְעוּ	
wamekimbia	wanyama	hadi	wa–mbinguni	kutoka–ndege	ya–mifugo	sauti	kusikika
H5074	H0929	H5704	H8064	H5775	H4735		H8085

הָלָכוּ׃
wameenda
H1980

Nitaimba wimbo wa kuomboleza na kulia kwa ajili ya milima, na wimbo wa mazishi utaimbwa nyikani. Kwa kuwa wameteketezwa kwa hiyo hakuna anAyeweza kupita kati kati yao. Hawatasikia sauti ya ng'ombe yeyote. Ndege wa angani na wanyama wote wamekimbia.

11

יְהוּדָה	עָרֵי	וְאֶת־	תַּנִּים	מְעוֹן	לְנַלִּים	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	וְנָתַתִּי
Yuda	miji–ya	na	ya–mbweha	makao	lundo	Yerusalemu	—	nami–nitafanya
H3063		H0853		H4583	H1530	H3389	H0853	H5414

ס	יוֹשֵׁב׃	מִבְּלִי	שְׁמָמָה	אֶתֶּן
—	mkazi	bila	ukiwa	nitafanya
	H3427	H1097		H5414

Kwa hiyo nitaigeuza Yerusalemu kuwa vifusi vya ukiwa, maficho ya mbweha. Nitaifanya miji ya Yuda kuwa miji iliyoharibiwa isiyokaliwa na watu.

12	מִי־	הָאִישׁ	מtu	יְבִנֵן	אֶת־	זֹאת	וַאֲשֶׁר	דִּבֶּר
	ni–nani	mtu	H0376	anayeelewa	—	hili	na–ambaye	amezungumza
	H4310			H0995	H0853	H2063		H1696

נִצְּתָה	הָאָרֶץ	אָבְדָה	מָה	עַל־	וַיִּגְּדָהּ	אֵלָיו	יְהוָה	פִּי־
imeteketezwa	nchi–hiyo	imeangamia	nini	kwa–nini	ili–atangaze	kwake	Yahwe	kinywa–cha
H3341	H0776	H0006	H4100		H5046	H0413	H3068	H6310

כַּמִּדְבָּר	מִבְּלִי	עֹבֵר׃	ס
kama–jangwa	bila	apitaye	—
	H1097		

Ni nani mwenye hekima anayeyaelewa haya? Je, kinywa cha BWANA kinatangaza nini kwake ili aweze kuyasema? Kwa nini nchi imepotea? Imeharibiwa kama jangwa, ambapo hakuna apitaye kati kati yake.

13	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	עַל־	עָזְבָם	אֶת־	תּוֹרָתִי	אֲשֶׁר	נָתָתִי
	na–Yahwe–akasema	Yahwe	kwa–sababu	wameiacha	—	sheria–yangu	ambayo	niliweka
	H0559	H3068			H0853	H8451		H5414

לִפְנֵיהֶם	וְלֹא־	שָׁמְעוּ	בְקוֹלִי	וְלֹא־	הָלְכוּ	בָּהּ׃		
mbele–yao	na–hawaku	sikiliza	sauti–yangu	wala–hawaku	enda	ndani–yake		
H6440	H3808	H8085		H3808	H1980			

BWANA asema, “Ni kwa sababu wameziacha sheria zake ambazo niliwatengenezea, kwa sababu hawaisikilizi sauti yangu au kuishi kwa kuifuta.

14	וַיֵּלְכוּ	בַּעְלֵי	אַחֲרֵי	שְׁרִרוּת	לִבָּם	וְאַחֲרֵי	אֲשֶׁר
	bali–walienda	nyuma–ya	ukaidi	wa–mioyo–yao	na–nyuma–ya	Mabaali	ambayo
	H3212		H8307				

לִמְּדוּם׃	אֲבוֹתָם	ס
waliwafundisha	baba–zao	—
H3925	H0001	

Ni kwa sababu wameishi kwa ushupavu wa mioyo yao na wamewafuata Mabaali kama baba zao walivyowafundisha kufanya.

15	לָכֵן	כֹּה־	אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	יִשְׂרָאֵל	הִנְנִי
	kwa–hivyo	hivi	asema	Yahwe	Jeshi–la–Mbinguni	Mungu–wa	Israeli	tazama–mimi
		H3541	H0559	H3068		H0430	H3478	H2009

מַאֲכִילָם	אֶת־	הָעָם	הַזֶּה	לַעֲנָה	וְהִשְׁקִיתִים	מֵי־	רֹאשׁ׃	
nitawalisha	—	watu–hawa	hawa	uchungu	na–nitawanywesha	maji–ya	sumu	
H0398	H0853		H2088	H3939	H8248	H4325	H7219	

Kwa hiyo BWANA wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, 'Tazama, Ninataka kuwafanya hawa watu wale pakanga na kunywa maji ya sumu.

16	וַאֲבוֹתָם	הֵמָּה	יָדְעוּ	לֹא	אֲשֶׁר	בַּגּוֹיִם	וַהֲפִצוֹתִים	
	wala–baba–zao	wao	jui	hawaya	ambayo	miongoni–mwa–mataifa	nami–nitawatawanya	
	H0001	H1992	H3045	H3808				

פ	אוֹתָם׃	כִּלּוֹתִי	עַד	הַחֶרֶב	אֶת־	אַחֲרֵיהֶם	וְשִׁלַּחְתִּי	
—	wao	nitakapowamaliza	hadi	upanga–huo	—	nyuma–yao	nami–nitatuma	
	H0853	H3615	H5704	H2719	H0853		H7971	

Ndipo nitakapowasambaza kati ya mataifa ambayo hawajayajua, wao wala mababu zao. Nitatuma upanga kwa ajili yao mpaka nimewaangamiza wote kabisa.'"

17 כֹּ֚ה אָמַ֣ר יְהוָ֔ה צְבָאוֹת֙ הִתְבּוֹנָ֔נוּ וְקִרְא֖וּ לַמְקוֹנְנ֑וֹת וְתָבֹ֖אנָה׃ שִׁלְח֥וּ תֻמְנִ֛י הַחֲכָמ֖וֹת

hivi asema Yahwe Jeshi-la-Mbinguni fikirieni na-mwite waombolezaji na-waje wanawake-wenye-hekima tumeni

H3541 H0559 H3068 H0413 H7121 H6969 H0935 H2450 H7971 H0935

BWANA wa majeshi asema hivi, "Yafikirini haya: Waiteni waliaji; waje. Tumeni wanawake wenye taaluma ya kuomboleza, waje.

18 וְתִמַּהֲרְנָה֙ וְנָשְׂא֣נָה עָלֵ֔ינוּ וְתֵרַדְנָ֥ה עֵינֵ֖ינוּ דִּמְעָ֑ה וְעַפְעַפֵּ֖ינוּ יְזִלּ֥וּ מָֽיִם׃

na-wafanye-haraka na-wainue juu-yetu maombolezo ili-yatiririke macho-yetu machozi na kope zetu zitiririke maji

H5375 H5092 H3381 H6726 H1832 H6079 H5140 H4325

Waje haraka waimbe wimbo wa maombolezo juu yetu, ili macho yetu yatokwe na machozi na kope zetu zibubujikwe na maji.

19 כִּ֣י קוֹל֩ נְהִ֨י נִשְׁמַ֜ע מִצִּיּ֗וֹן אֵ֚יךְ שֻׁדָּ֣דְנוּ בֹ֔שְׁנוּ כִּֽי־עָזַ֥בְנוּ אָ֖רֶץ כִּֽי־הִשְׁלִ֥יכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵֽינוּ׃

kwa-sababu sauti ya-maombolezo inasikika kutoka-Sayuni jinsi-gani tumeharibiwa kwa-sababu nchi-hiyo tumeiacha kwa-sababu wamezitupa makazi-yetu

H3588 H7775 H5092 H8085 H6726 H0335 H7703 H3588 H0776 H5800 H3588 H7993 H4908

ס

Kwa kuwa sauti ya kilio imesikika Sayuni, 'Jinsi tulivyoharibiwa. Tumeaibishwa sana, kwa kuwa tumeitelekeza nchi tangu walIpoangusha nyumba zetu.'

20 כִּֽי־שָׁמַ֤עְנָה נְשִׁים֙ דְּבַר־יְהוָ֔ה וְתִקַּ֥ח אָזְנְכֶ֖ם דְּבַר־פִּ֑יו וְלַמֵּ֥דְנָה בְנוֹתֵיכֶ֖ם נְהִ֑י וְאִשָּׁ֖ה רְעוּתָֽהּ׃ קִינָֽה׃

kwa-sababu sikieni neno-la Yahwe na-masikio-yenu masikio-yenu kinywa-chake na-mwafundishe binti-zenu maombolezo na-kila-mwanamke jirani-yake kilio

H3588 H8085 H1697 H3068 H3947 H0241 H6310 H3925 H1323 H5092 H0802 H7468 H7015

Kwa hiyo ninyi wanawake, sikieni neno la BWANA; zingatieni ujumbe unaokuja toka kinywani mwake. Kisha wafundisheni binti zenu wimbo wa maombolezo, na kila mwanamke wa jirani wimbo wa kilio.

21 כִּֽי־עָלָ֤ה מָוֶת֙ בְּחַלּוֹנֵ֔ינוּ בָּ֖א בְּאַרְמְנוֹתֵ֑ינוּ לְהַכְרִ֥ית עוֹלָ֛ל מִח֖וּץ בַּחוּרִ֥ים מֵרְחֹבֽוֹת׃

kwa-sababu umepanda kifo kupitia-madirisha-yetu kimeingia majumba-yetu-ya-kifalme kuwakatilia-mbali watoto kutoka-mitaani vijana kutoka-masoko

H3588 H5927 H4194 H0935 H2474 H0759 H3772 H5768 H2351 H0970 H7339

Kwa kuwa vifo vimekuja kupitia dirishani; vinaelekea mahali petu. Vinawaharibu watoto kutoka nje na vijana kwenye viwanja vya miji.

22

פְּנֵי	עַל־	כְּדֹמֶן	הֶאָדָם	נִבְלַת	וְנָפְלָה	יְהוָה	נְאֻם־	כֹּה	דַּבֵּר	
uso–wa	juu–ya	kama–mbolea	za–watu	maiti	na–zitaanguka	Yahwe	asema	hivi	sema	
H6440		H1828	H0120	H5038	H5307	H3068	H5002	H3541	H1696	

ס	מְאַסָּף׃	וְאֵין	הַקֹּצֵר	מֵאַחֲרֵי	וּכְעֹמֵיר	הַשָּׂדֶה
—	anayekusanya	na–hakutakuwa–na	mvunaji–huyo	nyuma–ya	na–kama–miganda	shamba
	H0622	H0369			H5995	

Uyatangaze haya, 'Asema BWANA - mizoga ya wanaume itaanguka kama mavi kwenye mashamba na kama mabua baada ya mvunaji, na hapatakuwa na mtu wa kuyakusanya.'"

23

יִתְהַלָּל	וְאַל־	בְּחָכְמָתוֹ	חָכָם	יִתְהַלָּל	אַל־	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה
jisifu	na–usi	kwa–hekima–yake	mwenye–hekima	jisifu	usi	Yahwe	asema	hivi
	H0408	H2451	H2450		H0408	H3068	H0559	H3541

בְּעָשְׁרוֹ׃	עָשִׁיר	יִתְהַלָּל	אַל־	בִּגְבוּרָתוֹ	הַגִּבּוֹר
kwa–utajiri–wake	tajiri–huyo	jisifu	usi	kwa–nguvu–zake	shujaa–huyo
H6239	H6223		H0408	H1369	H1368

BWANA asema hivi, "Usimwache mtu mwenye busara ajivune kwa ajili ya hekima yake, au shujaa kwa sababu ya uwezo wake. Usimwache mtu tajiri ajivunie utajiri wake.

24

אֲנִי	כִּי	אוֹתִי	וְיָדֹעַ	הַשְׂכֵּל	הַמִּתְהַלֵּל	יִתְהַלָּל	בְּזֹאת	אִם־	כִּי
mimi	kwamba	mimi	na–kunijua	kufahamu	anayejisifu	ajisifu	hili	katika–hili	bali
H0589		H0853	H3045				H2063		

בְּאֵלֶּה	כִּי־	בָאָרֶץ	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	חֶסֶד	עֹשֶׂה	יְהוָה
katika–haya	kwa–sababu	duniani	na–uadilifu	haki	upendo–wa–agano	anayefanya	Yahwe
H0428		H0776	H6666	H4941			H3068

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	חָפַצְתִּי
—	Yahwe	asema	ninapendezwa
	H3068	H5002	

Kwa kuwa kama mtu atajivunia chochote kile, acha iwe hivi, yeye awe na busra na kunijua mimi. Kwa kuwa mimi ni BWANA, atendaye katika agano la wema, haki, na hukumu duniani. Ni katika hili kwamba ninafurahia- asema BWANA.

25

מוּל	כָּל־	עַל־	וּפָקַדְתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה	
waliotahiriwa	wote	wote	nami–nitawaadhibu	Yahwe	asema	zinakuja	siku	tazama	
	H3605			H3068	H5002	H0935	H3117	H2009	

בְּעָרְלָה׃
lakini–hawakutahiriwa
H6190

Tazama, siku zaja - asema BWANA wakati nitakapowaadhibu wote ambao hawajatahiriwa ambao wako hivyo hivyo katika miili yao.

עַמּוֹן	בְּנֵי	וְעַל־	אֱדוֹם	וְעַל־	יְהוּדָה	וְעַל־	מִצְרַיִם	עַל־	26
Amoni	wana–wa	na–juu–ya	Edomu	na–juu–ya	Yuda	na–juu–ya	Misri	juu–ya	
H5983			H0123		H3063		H4714		

כִּי	בַּמִּדְבָּר	הַיֹּשְׁבֵים	פֵּאָה	קְצוּצֵי	כָּל־	וְעַל	מוֹאָב	וְעַל־
kwa–sababu	jangwani	wakaao	pembe	wenye–kujinyoa	wote	na–juu–ya	Moabu	na–juu–ya
		H3427	H6285	H7112	H3605		H4124	

עַרְלֵי־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וְכָל־	עֲרֵלִים	הַגּוֹיִם	כָּל־	
haijatahiriwa	Israeli	nyumba–ya	na–nyumba–yote	hawakutahiriwa	mataifa–hayo	mataifa–yote	
H6189	H3478		H3605	H6189		H3605	

ס	לֵב׃
—	moyo

Nitaiadhibu Misri na Yuda, Edomu, watu wa Amoni, Moabu, na watu wote wanaonyoa denge. Kwani mataifa yote haya hayajatahiriwa, na nyumba yote ya Israeli ina moyo ambao haujatahiriwa.”

Chapter 10

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	אֶת־	שִׁמְעוּ	1
Israeli	nyumba–ya	juu–yenu	Yahwe	amesema	ambalo	neno–hili	—	sikieni	
H3478			H3068	H1696		H1697	H0853	H8085	

“Sikilizeni neno ambalo BWANA anawaambieni, enyi nyumba ya Israeli.

וּמֵאֹתוֹת	תִּלְמָדוּ	אַל־	הַגּוֹיִם	דֶּרֶךְ	אֶל־	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	2
na–kwa–ishara–za	jifunze	msi	mataifa–hayo	njia–ya	kwa	Yahwe	asema	hivi	
H0226	H3925	H0408		H1870	H0413	H3068	H0559	H3541	

מֵהֵמָּה׃	הַגּוֹיִם	יֵחַתּוּ	כִּי־	תֵּחַתּוּ	אַל־	הַשָּׁמַיִם
hizo	mataifa–hayo	wanaogopa	kwa–sababu	ogope	msi	mbinguni
H1992		H2865		H2865	H0408	H8064

BWANA asema hivi, 'msijifunze njia za mataifa, na msishangazwe na ishara za mbinguni, kwa kuwa mataifa hushangazwa na haya.

מִיַּעַר	עֵץ	כִּי־	הֵוּא	הֲבֶל	הֲעַמִּים	חֻקּוֹת	כִּי־
kutoka–msituni	mti	kwa–sababu	ni	ubatili	watu–hao	desturi–za	kwa–sababu
	H6086		H1931	H1892		H2708	

בְּמַעֲצָד׃	חָרָשׁ	יְדֵי־	מַעֲשֵׂה	כְּרָתוֹ	
kwa–shoka	fundi	ya–mikono–ya	kazi	umekatwa	
H4621	H2796	H3027	H4639	H3772	

Kwa kuwa desturi za watu ni ubatili. Kwa kuwa mtu mmoja hukata mti msituni; kazi ya mikono ya mtu na shoka.

יְחַזְּקוּם	וּבְמַקָּבוֹת	בְּמַסְמְרוֹת	יְיַפֶּהוּ	וּבְזָהָב	בְּכֶסֶף	4
wanauimarisha	na–kwa–nyundo	kwa–misumari	wanaupamba	na–kwa–dhahabu	kwa–fedha	
H2388	H4717	H4548	H3302	H2091	H3701	

יָפִיק׃	וְלֹוא
tetereke	ili–usi
H6328	H3808

Kisha huzipamba kwa fedha na dhahabu. Huikaza kwa misumari na nyundo ili isitikisike.

יְנָשֻׁוא	נָשׁוּא	יְדַבֵּרוּ	וְלֹא	הֵמָּה	מְקֻשָּׁה	כְּתֹמֶר	5
wanabebwa	kubebwa	sema	na–hawa	wao	uliochongwa	kama–mti–wa–mtende	
H5375	H5375	H1696	H3808	H1992	H4749	H8560	

וְגַם־	יָרֵעוּ	לֹא	כִּי־	מֵהֶם	תִּירְאוּ	אַל־	יִצְעֲדוּ	לֹא	כִּי
na–hata	kudhuru	hawawezi	kwa–sababu	wao	waogope	msi	enda	hawa	kwa–sababu
H1571		H3808		H1992	H3372	H0408	H6805	H3808	

ס	אוֹתָם׃	אֵין	הֵיטֵיב
—	ndani–yao	hakuna	kufanya–mazuri
	H0853	H0369	H3190

Sanamu hizi ni mfano wa sanamu za kutishia ndege katika shamba la matango, kwa kuwa haziwezi kusema chochote. Hubebwa, kwa kuwa haziwezi hata kusogea hatua moja. Usiwaogope, Kwani hawawezi kutenda maovu wala mema.”

בִּגְבוּרָה׃	שִׁמְךָ	וְגָדוֹל	אַתָּה	גָּדוֹל	יְהוָה	כָּמוֹךָ	מֵאֵין	6
kwa–uweza	jina–lako	na–kuu	wewe	mkubwa	Yahwe	kama–wewe	hakuna	
H1369	H8034				H3068	H3644	H0369	

Hakuna aliye kama wewe, BWANA. Wewe ni mkuu, na jina lako lina nguvu.

כִּי	יָאֲתָה	לְךָ	כִּי	הַגּוֹיִם	מֶלֶךְ	יִרָאֲךָ	לֹא	מִי	7
kwa–sababu	inastahili	kwako	kwa–sababu	wa–mataifa	mfalme	kuogope	asi	nani	
	H2969				H4428	H3372	H3808	H4310	

מֵאֵין	מַלְכוּתָם	וּבְכָל־	הַגּוֹיִם	חַכְמֵי	בְּכָל־	
hakuna	falme–zao	na–katika–falme–zote	wa–mataifa	wenye–hekima–wote	miongoni–mwa	
H0369	H4438	H3605		H2450	H3605	

כָּמוֹךָ׃
kama–wewe
H3644

Ni nani asiyekuwa na hofu juu yako, wafalme wa mataifa? Kwa kuwa hiki ndicho unachostahili, kwa kuwa hakuna wa kuwa kama wewe kati ya wote wenye hekima katika mataifa yote au katika hali yao ya enzi.

הוּא׃	עֵץ	הֲבָלִים	מוּסַר	וְיִכְסָלוּ	יִבְעֲרוּ	וּבְאַחַת	8
ni	mti	sanamu–bure	mafundisho–ya	na–wajinga	ni–wapumbavu	lakini–kwa–pamoja	
H1931	H6086	H1892	H4148	H3688		H0259	

Wote wako sawa, ni kama wanyama na wapumbavu, wanafunzi wa samamu ambazo si chochote isipokuwa miti tu.

חָרָשׁ	מַעֲשֵׂה	מֵאוּפָז	וְזָהָב	יוּבָא	מִתַּרְשִׁישׁ	מְרֻקָּע	כֶּסֶף	9
ya–fundi	kazi	kutoka–Ufazi	na–dhahabu	inaletwa	kutoka–Tarshishi	iliyofuliwa	fedha	
H2796	H4639	H0210	H2091	H0935	H8659	H7554	H3701	

כֻּלָּם׃	חֲכָמִים	מַעֲשֵׂה	לִבּוּשָׁם	וְאַרְגָּמָן	תְּכֶלֶת	צוֹרֵף	יְדֵי
wote	ya–wenye–hekima	kazi	nguo–zao	na–zambarau	bluu	mfua–dhahabu	na–mikono–ya
H3605	H2450	H4639	H3830	H0713	H8504	H6884	H3027

Wanaleta fedha iliyofuliwa kutoka Tarshishi, na dhahabu kutoka Ufazi iliyotengenezwa na sonara, ni kazi ya ustadi. Mavazi yao ni ya rangi ya samawi na urujuani. Watu wao stadi waliyafanya haya yote.

עוֹלָם	וּמֶלֶךְ	חַיִּים	אֱלֹהִים	הוּא־	אֱמֶת	אֱלֹהִים	וַיהוָה	10
wa–milele	na–mfalme	aliye–hai	Mungu	yeye	wa–kweli	Mungu	lakini–Yahwe	
H5769	H4428		H0430	H1931	H0571	H0430	H3068	

ס	זַעְמוֹ׃	גּוֹיִם	יָכְלוּ	וְלֹא־	הָאָרֶץ	תִּרְעַשׁ	מִקְצְפּוֹ׃
—	ghadhabu–yake	mataifa	weza	na–hayata	nchi	inatetemeka	kwa–hasira–yake
	H2195		H3557	H3808	H0776	H7493	

Lakini BWANA ni Mungu wa kweli. Yeye ni Mungu aliye hai na mfalme wa milele. Matetemeko yako katika hasira yake, na mataifa hayawezi kuvumilia hasira yake.

עֲבָדוּ	לָא	וְאַרְקָא	שְׁמַיָּא	דִּי־	אֱלָהַיָּא	לְהֹום	תֵּאמְרוּן	כְּדְנָה׃	11
tengeneza	haiku	na–nchi	mbingu	ambayo	miungu–hii	wao	mtawaambia	hivi	
H5648	H3809	H0778	H8065	H1768	H0426		H0560	H1836	

ס	אֱלָהּ׃	שְׁמַיָּא	תְּחוֹת	וּמִן־	מֵאַרְעָא	יֵאבָדוּ	
—	hizi	mbingu–hizi	chini–ya	na–kutoka–chini	kutoka–nchi	itaangamia	
	H0429	H8065	H8460	H4481	H0772	H0007	

Utawaambia hivi, “Miungu ambayo haikuumba mbingu na nchi itaangamia katika dunia hii na chini ya mbingu.”

בְּחָכְמָתֵהּ	תֵּבֵל	מְכִין	בְּכֻחֹו	אֲרָ֫ע	עֹשֶׂה	12
kwa–hekima–yake	dunia	aliyeisimamisha	kwa–nguvu–zake	nchi	aliyeumba	
H2451	H8398			H0776		

שָׁמַיִם׃	נָטָה	וּבִתְבוּנָתֵהּ
mbingu	alizitandaza	na–kwa–ufahamu–wake
H8064	H5186	H8394

Aliyeiumba dunia kwa nguvu zake aliumba nchi kavu kwa hekima zake na kuzitandaza mbingu kwa fahamu zake.

נְשָׂאִים	וַיַּעֲלֶה	בַּשָּׁמַיִם	מַיִם֙	הֲמֹון	תְּתֹּו	לְקֹול		13
mawingu	na–anapandisha	mbinguni	wa–maji	wingi	anapoitoa	kwa–sauti–yake		
	H5927	H8064	H4325		H5414			

רוּחַ	וַיֹּוצֵא	עָשָׂה	לַמָּטָר	בְּרָקִים	(הָאָרֶץ	[ארץ]	מִקְצֵה
upepo	na–anatoa	anatengeneza	kwa–mvua	umeme	nchi	—	kutoka–miisho–ya
H7307	H3318		H4306		H0776	H0776	

מֵאֹצְרֹתָיו׃
kutoka–hazina–zake
H0214

Sauti yake ndiyo itengenezayo muungurumo wa maji mbinguni, naye huzileta mbingu katika mwisho wa dunia. Hutengeneza radi kwa ajili ya mvua na kutuma upepo kutoka katika hazina yake.

צוֹרֵף	כָּל־	הֹבִישׁ	מִדַּעַת	אָדָם֙	כָּל־	נִבְעַר		14
mfua–dhahabu	kila	ameaibishwa	bila–maarifa	mtu	kila	amekuwa–mpumbavu		
H6884	H3605	H3001	H1847	H0120	H3605			

בָּם׃	רוּחַ	וְלֹא־	נִסְכֹּו	שֶׁקֶר	כִּי	מִפָּסֶל
ndani–yao	pumzi	na–hakuna	sanamu–yake	uongo	kwa–sababu	kwa–sanamu–zake
	H7307	H3808	H5262	H8267		H6459

Kila mtu amekuwa mjinga, hawana maarifa. Kila mfua chuma ameaibishwa kwa sanamu zake. Maana sanamu yake ya kuyeyushwa ni uongo; hakuna pumzi ndani yake.

יֹאבֵדוּ׃	פְּקֻדָּתָם	בְּעֵת	תַּעְתֻּעִים	מַעֲשֵׂה	הֵמָּה	הֶבֶל		15
wataangamia	wa–kutembelewa–kwao	wakati	ya–udanganyifu	kazi	wao	ubatili		
H0006	H6486	H6256	H8595	H4639	H1992	H1892		

Ni ubatili tu, ni kazi ya udanganyifu; zitapotea wakati wa hukumu.

וְיִשְׂרָאֵל	הִוא	הַכֹּל	יוֹצֵר	כִּי־	יַעֲקֹב	חֵלֶק	כְּאֵלֶּה	לֹא־	16
na–Israeli	yeye	wa–vyote	muumba	kwa–sababu	Yakobo	sehemu–ya	kama–hizi	si	
H3478	H1931	H3605	H3335		H3290		H0428	H3808	

ס	שְׁמוֹ׃	צְבָאוֹת	יְהוָה	נַחֲלָתוֹ	שֵׁבֶט	
—	jina–lake	Jeshi–la–Mbinguni	Yahwe	la–urithi–wake	kabila	
	H8034		H3068	H5159	H7626	

Lakini Mungu ni fungu la Yakobo, si kama hawa, kwa kuwa yeye ndiye aliyeviumba vitu vyote. Israeli ni kabila ya urithi wake; BWANA wa majeshi ndiye jina lake.

ס	בַּמָּצוֹר׃	)יֹשֶׁבֶת(	]ישבתי[	כִּנְעָתֵךְ	מֵאֶרֶץ	אִסְפִּי	17
—	katika–kuzingirwa	mnaokaa	—	mzigo–wenu	kutoka–nchi	kusanyeni	
	H4692	H3427	H3427	H3666	H0776	H0622	

Kusanya vitu vyako na uiache nchi, wewe ambaye umekuwa ukiishi katika mazingiwa haya.

הָאָרֶץ	יוֹשְׁבֵי	אֶת־	קוֹלֵעַ	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי־	18
nchi–hiyo	wakaao	—	nitawatupa	tazama–mimi	Yahwe	asema	hivi	kwa–sababu	
H0776	H3427	H0853		H2009	H3068	H0559	H3541		

ס	יִמְצָאוּ׃	לְמַעַן	לָהֶם	וַהֲצֵרוֹתִי	הַזֹּאת	בַּפָּעַם	
—	wapate	ili	wao	nami–nitawaletea–dhiki	huu	wakati–huu	
	H4672	H4616	H1992		H2063	H6471	

Kwa kuwa BWANA asema hivi, “Tazama, Ni tayari kuwatupa wakazi wa nchi nje wakati huu. Nitawasababishia huzuni, na itakuwa hivyo.”

אָךְ	אָמַרְתִּי	וַאֲנִי	מַכָּתִי	נַחֲלָה	שִׁבְרִי	עַל־	לִי	אוֹי	19
kwa–kweli	nimesema	nami	pigo–langu	chungu	jeraha–langu	kwa–sababu–ya	wangu	ole	
H0389	H0559	H0589	H4347		H7667			H0188	

וְאֶשָּׂאֻנִהוּ׃	חֳלִי	זֶה
nami–nitaubeba	ugonjwa–wangu	hii
H5375	H2483	H2088

Ole wangu! Kwa sababu ya mifupa yangu iliyovunjika, Jeraha zangu zimeumia. Kwa hiyo nilisema. “Hakika haya ni maumivu, lakini lazima nivumilie.”

בָּנַי	נִתָּקוּ	מֵיתָרִי	וְכָל־	שֻׁדַּד	אָהֳלִי		20
watoto–wangu	zimekatika	kamba–zangu	na–kamba–zangu–zote	limeharibiwa	hema–langu		
	H5423	H4340	H3605	H7703	H0168		

וּמֵקִים	אָהֳלִי	עוֹד	נְטֵה	אֵין־	וְאֵינָם	יְצָאֻנִי
wala–anayeinua	hema–langu	tena	anayesimika	hakuna	na–hawako	wameniondokea
	H0168	H5750	H5186	H0369	H0369	H3318

יְרִיעוֹתָי׃
mapazia–yangu
H3407

Hema yangu imeharibiwa, na kamba za hema yangu zote zimekatwa. Wamewachukua watoto wangu wote, Kwa hiyo hawaishi tena. Hakuna tena mtu wa kuitandaza hema yangu au wa kuziinua pazia za hema yangu.

דָּרָשׁוּ	לֹא	יְהוָה	וְאֶת־	הָרֹעִים	נִבְעֲרוּ	כִּי	21
tafuti	hawam	Yahwe	na–Yahwe	wachungaji–hao	wamekuwa–wapumbavu	kwa–sababu	
H1875	H3808	H3068	H0853				

ס	נָפוֹצָה׃	מִרְעִיתָם	וְכָל־	הִשְׂכִּילוּ	לֹא	כֵן	עַל־
—	imetawanyika	mifugo–yao	na–mifugo–yao–yote	fanikiwa	hawaja	hivyo	kwa–hivyo
		H4830	H3605		H3808		

Kwa kuwa wachungaji wamekuwa wapumbavu. Hawamtafuti BWANA. Kwa hiyo hawana mafanikio; Kondoo wao wote wamesambaa.

לְשַׁוֹּם	צָפוֹן	מֵאֶרֶץ	נְדֻלוֹ	וְרֵעַשׁ	בָּאָה	הִנֵּה	שְׁמוּעָה	קוֹל		22
kufanya	kaskazini	kutoka–nchi–ya	kubwa	na–tetemeko	inakuja	tazama	ya–habari	sauti		
	H6828	H0776		H7494	H0935	H2009	H8052			

ס	תַּנִּים׃	מְעוֹן	שְׁמָמָה	יְהוּדָה	עָרֵי	אֶת־	
—	ya–mbweha	makao	ukiwa	Yuda	miji–ya	—	
		H4583		H3063		H0853	

Taarifa imewadia, “Tazama! inakuja, tetemeko kubwa linakuja kutoka katika nchi ya kaskazini kuifanya miji ya Yuda kuwa ukiwa, na maficho ya mbweha.

וְהָכִין	הֹלֵךְ	לְאִישׁ	לֹא־	דַּרְכּוֹ	לָאָדָם	לֹא	כִּי	יְהוָה	יָדַעְתִּי	23
kuelekeza	anayetembea	ya–mtu	si	njia–yake	ya–mtu	si	kwamba	Yahwe	ninajua	
	H1980	H0376	H3808	H1870	H0120	H3808		H3068	H3045	

צַעֲדוֹ׃	אֶת־	
hatua–zake	—	
H6806	H0853	

Ninajua, BWANA, kwamba njia ya mtu haiji kutoka kwake. Wala hakuna mtu atembeaye anayeongoza hatua zake mwenyewe.

תַּמְעִטֵנִי׃	פֶּן־	בְּאַפֶּךָ	אַל־	בְּמִשְׁפָּט	אַךְ־	יְהוָה	יַסְּרֵנִי		24
nipunguze	isi	kwa–hasira–yako	si	kwa–haki	lakini	Yahwe	nirudie		
H4591	H6435	H0639	H0408	H4941	H0389	H3068	H3256		

Ee BWANA, unirudi, kwa hukumu za haki, si kwa hasira zako vinginevyo utaniangamiza.

מִשְׁפָּחוֹת	וְעַל	יְדָעוּךָ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	עַל־	חֲמָתְךָ	שְׁפָךְ		25
jamaa–hizo	na–juu–ya	kujui	haya	ambayo	mataifa–hayo	juu–ya	ghadhabu–yako	mwaga		
H4940		H3045	H3808				H2534	H8210		

וַאֲכָלֻהוּ	יַעֲקֹב	אֶת־	אָכְלוּ	כִּי־	קָרָאוּ	לֹא	בְּשִׁמְךָ	אֲשֶׁר
na–wamemmaliza	Yakobo	—	wamemla	kwa–sababu	ita	hawali	jina–lako	ambazo
H0398	H3290	H0853	H0398		H7121	H3808	H8034	

פ	הֵשַׁמּוּ׃	נָוֵהוּ	וְאֶת־	וַיְכַלֻּהוּ	
—	wameyaharibu	makao–yake	na	na–wamemteketeza	
	H8074		H0853	H3615	

Mwaga hasira zako kwa mataifa ambao hawakujui na katika familia ambazo hawakuiti kwa jina lako. Kwa kuwa wamemla Yakobo na kumwangamiza kabisa na kuyafanya makao yake kuwa ukiwa.

Chapter 11

לֵאמֹר׃	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר		1
akisema	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa	lilikuja	ambalo	neno–hili		
H0559	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697		

Hili ndilo neno lililojia Yeremia kutoka kwa Bwana, akasema,

וְעַל־	יְהוּדָה	אִישׁ	אֶל־	וְדִבַּרְתָּם	הַזֹּאת	הַבְּרִית	דִּבְרֵי	אֶת־	שִׁמְעוּ	2
na–kwa	Yuda	watu–wa	kwa	na–myaseme	hili	agano–hili	maneno–ya	—	sikieni	
	H3063	H0376	H0413	H1696	H2063	H1285	H1697	H0853	H8085	

יְרוּשָׁלִָם׃	יֹשְׁבֵי
Yerusalemu	wakaao
H3389	H3427

“Sikiliza maneno ya agano hili, uwaambie kila mtu wa Yuda na wenyeji wa Jerusalemu.

3

הָאִישׁ	אָרוּר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ
mtu–yule	amelaaniwa	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	asema	hivi	wao	na–uwaambie
H0376	H0779	H3478	H0430	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559

הַזֹּאת׃	הַבְּרִית	דִּבְרֵי	אֶת־	יִשְׁמַע	לֹא	אֲשֶׁר
hili	agano–hili	maneno–ya	—	kilize	hasi	ambaye
H2063	H1285	H1697	H0853	H8085	H3808	

Uwaambie, 'Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi: na alaaniwe yeyote asiyesikiliza maneno ya agano hili.

4

מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ־	אוֹתָם	הוֹצִיאִי־	בְיוֹם	אֲבוֹתֵיכֶם	אֶת־	צִוִּיתִי	אֲשֶׁר
Misri	kutoka–nchi–ya	wao	niliyowatoa	siku–ile	baba–zenu	—	niliwaamuru	ambayo
H4714	H0776	H0853	H3318	H3117	H0001	H0853	H6680	

אוֹתָם	וַעֲשִׂיתֶם	בְּקוֹלִי	שִׁמְעוּ	לֵאמֹר	הַבַּרְזֶל	מִכּוּר
hayo	na–myafanye	sauti–yangu	sikilizeni	nikisema	ya–chuma	kutoka–tanuru
H0853			H8085	H0559	H1270	H3564

אֶהְיֶה	וְאָנֹכִי	לְעָם	לִי	וְהָיִיתֶם	אֶתְכֶם	אֶצַוֶּה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל
nitakuwa	nami	watu	kwangu	nanyi–mtakuwa	ninyi	nitakuamuru	nini	kulingana–na–yote
H1961	H0595			H1961	H0853	H6680		H3605

לֵאלֹהִים׃	לָכֶם
Mungu	kwenu
H0430	

Hili ndilo agano nililowaamuru baba zenu walishike siku nilipowatoa kutoka katika nchi ya Misri, kutoka tanuru ya chuma. Nikawaambia, “Sikilizeni sauti yangu na mfanye mambo yote kama nilivyowaamuru, kwa kuwa mtakuwa watu wangu nami nitakuwa Mungu wenu.”

5

אֶרֶץ	לָהֶם	לָתֵת	לַאֲבוֹתֵיכֶם	נִשְׁבַּעְתִּי	אֲשֶׁר־	הַשְּׁבוּעָה	אֶת־	הָקִים	לְמַעַן
nchi	wao	kuwapa	kwa–baba–zenu	niliapa	ambacho	kiapo–hicho	—	nitimize	ili
H0776	H1992	H5414	H0001	H7650		H7621	H0853		H4616

ס	יְהוָה׃	וְאֶמֶן	וָאֹמַר	וָאֵעָן	הַזֶּה	כַּיּוֹם	וּדְבַשׁ	חָלָב	זָבַת
—	Yahwe	amina	nikasema	nami–nikajibu	hii	kama–leo–hii	na–asali	maziwa	itiririkayo
	H3068	H0543	H0559		H2088	H3117	H1706	H2461	H2100

Nisikilizeni ili nipate kukitimiza kiapo nilichoapa kwa baba zenu, kiapo kwamba nitawapa nchi iliyojaa maziwa na asali kama ilivyo leo.'” Kisha mimi Yeremia nikajibu na kusema, “Ndio, Bwana!”

6

הָאֵלֶּה	הַדִּבְרִים	כָּל־	אֶת־	קְרָא	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
hayo	maneno–hayo	maneno–haya–yote	—	tangaza	kwangu	Yahwe	na–Yahwe–akasema	
H0428	H1697	H3605	H0853	H7121	H0413	H3068	H0559	

דִּבְרֵי	אֶת־	שִׁמְעוּ	לֵאמֹר	יְרוּשָׁלִַם	וּבְחֻצוֹת	יְהוּדָה	בְּעָרֵי	
maneno–ya	—	sikilizeni	ukisema	Yerusalemu	na–katika–mitaa–ya	Yuda	katika–miji–ya	
H1697	H0853	H8085	H0559	H3389	H2351	H3063		

אוֹתָם׃	וַעֲשִׂיתֶם	הַזֹּאת	הַבְּרִית
hayo	na–myafanye	hili	agano–hili
H0853		H2063	H1285

Bwana akaniambia, “Hubiri habari hizi yote katika miji ya Yuda, na katika njia za Yerusalemu. Sema, “Sikilizeni maneno ya agano hili na mkayafanye.

אוֹתָם	הַעֲלוֹתִי	בְיוֹם	בַאֲבוֹתֵיכֶם	הַעִדֹתִי	הָעֵד	כִי	7
wao	niliyowapandisha	siku–ile	baba–zenu	niliwaonya	kuwaonya	kwa–sababu	
H0853	H5927	H3117	H0001				

שִׁמְעוּ	לֵאמֹר	וְהָעֵד	הַשְׁכֵּם	הַזֶּה	הַיּוֹם	וְעַד־	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ
sikilizeni	nikisema	nikionya	mapema	hii	leo–hii	hadi	Misri	kutoka–nchi–ya
H8085	H0559		H7925	H2088	H3117	H5704	H4714	H0776

בְקוֹלִי׃
sauti–yangu

Kwa maana nimewaagiza wazee wenu tangu siku ile niliyowaleta kutoka nchi ya Misri hadi wakati huu wa sasa, nimewaonya mara kwa mara na kusema, “Sikilizeni sauti yangu.'”

אִישׁ	וַיֵלְכוּ	אָזְנָם	אֶת־	הִטּוּ	וְלֹא־	שָׁמְעוּ	וְלֹא	8
kila–mtu	bali–wakaenda	sikio–lao	—	inamisha	wala–hawaku	sikia	lakini–hawaku	
H0376	H3212	H0241	H0853	H5186	H3808	H8085	H3808	

דִּבְּרֵי	כָּל־	אֶת־	עֲלֵיהֶם	וָאָבִיא	הָרָע	לָבָם	בִּשְׁרִירוּת
maneno–ya	maneno–yote	—	juu–yao	nami–nikaleta	mbaya	wa–moyo–wake	katika–ukaidi
H1697	H3605	H0853		H0935			H8307

ס	עָשׂוּ׃	וְלֹא	לַעֲשׂוֹת	צִוִּיתִי	אֲשֶׁר־	הַזֹּאת	הַבְּרִית־
—	yafanya	lakini–hawaku	kuyafanya	niliwaamuru	ambayo	hili	agano–hili
		H3808		H6680		H2063	H1285

Lakini hawakusikiliza au wala kutega masikio yao. Kila mtu amekuwa akitembea katika ukaidi wa moyo wake mbaya. Kwa hiyo nilileta laana zote katika agano hili nililoamuru kuja juu yao. Lakini watu bado hawakuitii.”

יְהוּדָה	בְּאֵישׁ	קֶשֶׁר	נִמְצָא־	אֵלָי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	9
Yuda	miongoni–mwa–watu–wa	njama	imepatikana	kwangu	Yahwe	na–Yahwe–akasema	
H3063	H0376	H7195	H4672	H0413	H3068	H0559	

יְרוּשָׁלִָם׃	וּבְיֹשְׁבֵי
Yerusalemu	na–wakaao
H3389	H3427

Kisha Bwana akaniambia, “Njama imeonekana kati ya watu wa Yuda na wenyeji wa Yerusalemu.

אֶת־	לִשְׁמוֹעַ	מֵאֲנוּ	אֲשֶׁר	הָרִאשֹׁנִים	אֲבוֹתָם	עֲוֹנֹת	עַל־	שָׁבוּ
—	kusikia	walikataa	ambao	wa–kwanza	baba–zao	uovu–wa	kwa	wamerudi
H0853	H8085	H3985		H7223	H0001	H5771		H7725

הֵפֵרוּ	לְעָבְדָם	אֶחֵרִים	אֱלֹהִים	אַחֲרֵי	הָלְכוּ	וְתֵמָּה	דִּבְּרֵי	
wamevunja	kuitumikia	mingine	miungu	nyuma–ya	wameenda	nao	maneno–yangu	
	H5647	H0312	H0430		H1980	H1992	H1697	

אֶת־	כָּרַתִּי	אֲשֶׁר	בְּרִיתִי	אֶת־	יְהוּדָה	וּבֵית	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	
na	nilifanya	ambalo	agano–langu	—	Yuda	na–nyumba–ya	Israeli	nyumba–ya	
H0854	H3772		H1285	H0853	H3063		H3478		

ס	אֲבוֹתָם׃	
—	baba–zao	
	H0001	

Wameugeukia uovu wa mababu zao wa mwanzo, ambao walikataa kusikiliza neno langu, ambao badala yake walifuata miungu mingine ili kuabudu. Waisraeli na nyumba ya Yuda walivunja agano langu nililoweka na baba zao.

11 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא־
kwa–hivyo hivi asema Yahwe tazama–mimi ninaleta juu–yao maafa ambayo hawata
H3541 H0559 H3068 H2009 H0935 H0413 H6996 H0834 H3808

יוּכְלוּ מִמֶּנָּה לָצֵאת וְזָעֲקוּ אֵלַי וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם׃ ס
weza kutoroka kutoka–kwayo na–watakapolia kwangu sita wasikiliza wao
H3201 H3318 H4480 H2199 H0413 H3808 H8085 H0413

Kwa hiyo Bwana asema hivi, 'Tazameni, nitawaletea majanga juu yao, majanga ambayo hawataweza kuyaepuka. Ndipo wataniita, lakini sitawasikiliza.

12 וְהָלְכוּ וְזָעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם
na–wataenda na–watalia kwa miungu–hiyo ambayo wao wanaifukizia–uvumba hiyo
H1980 H2199 H0413 H0430 H0834 H1992 H6999 H3651

וְהוֹשֵׁעַ לָא יוֹשִׁיעוּ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם׃
lakini–kuokoa haita waokoa wao wakati wa–msiba–wao
H3467 H3808 H3467 H3651 H6256 H7451

Miji ya Yuda na wenyeji wa Yerusalemu watakwenda na kuiita miungu ambayo walitoa sadaka, lakini hakika hawatawaokoa wakati wa majanga yao.

13 כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה וּמִסְפַּר
kwa–sababu miji–yako ndivyo–ilivyo miungu–yako Yuda na–kama–idadi–ya
H3588 H5892 H1961 H0430 H3063 H4557

חֻצוֹת יְרוּשָׁלַם שַׂמְתֶּם מִזְבְּחוֹת מִזְבְּחוֹת לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת לְקַטֵּר
mitaa–ya Yerusalemu mmeweka madhabahu kwa–aibu–hiyo madhabahu kufukizia–uvumba
H2351 H3389 H7760 H4196 H1322 H4196 H6999

ס לַבָּעַל׃
— kwa–Baali

Kwa kuwa idadi ya miungu yako ewe Yuda imeongezeka sawa na idadi ya miji yako. Na umefanya idadi ya madhabahu ya aibu huko Yerusalemu, madhabahu ya kufukiza uvumba kwa Baali, sawa na idadi ya njia zake.

14 וְאַתָּה אַל־תִּתְפַּלֵּל בְּעַד־הָעָם הַזֶּה וְאַל־תִּשָּׂא בַּעֲדָם רִנָּה
nawe usi waombee kwa–ajili–ya watu–hawa hawa na–usi inue kwa–ajili–yao kilio
H0859 H0408 H6419 H1157 H5971 H2088 H0408 H5375 H1157 H7440

וּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ בְּעֵת רָעָתָם לָהֶם׃ ס
na–maombi kwa–sababu si nasikiliza wakati wanaponililia kwangu kwa–sababu–ya
H8605 H3588 H0369 H8085 H6256 H7121 H0413 H1157

ס רָעָתָם׃
— msiba–wao

Kwa hiyo wewe mwenyewe, Yeremia, usiwaombee watu hawa. Lazima usiomboleze au kuomba kwa niaba yao. Kwa maana siwezi kusikiliza wakati wananiita katika majanga yao.

15 מָה לִּידִידִי בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמִּזְמָתָהּ הָרַבִּים וּבְשַׂר־
nini mpendwa–wangu nyumbani–mwangu anafanya mipango–ya wengi na–nyama–takatifu
H4100 H3039 H1004 H6213 H4209 H7227 H1320

קֹדֶשׁ תַּעֲלֹזִי׃ אָז כִּי רָעָתֵךְ מֵעָלָיִךְ יַעַבְרוּ וְעָבְרָה כִּי
takatifu waweze–kuondoa kutoka–kwako wakati uovu–wako ndipo utakapofurahi
H6944 H5674 H4480 H5949 H0227 H7451 H5937

Mpendwa wangu anafanya nini nyumbani kwangu, ikiwa amekuwa na nia mbaya? Nyama za sadaka yako hazitakusaidia. Unafurahi kwa sababu ya matendo yako mabaya.

16

וּלְקוֹל	שְׁמֶךָ	יְהוָה	קָרָא	תְּאֵר	פְּרִי־	יְפֵה	רַעֲנָן	זַיִת
kwa–sauti	jina–lako	Yahwe	aliita	mazuri	wenye–matunda	mzuri	wenye–majani	mzeituni
	H8034	H3068	H7121	H8389	H6529	H3303		H2132

דָּלֻיּוֹתָיו׃	וְרָעוּ	עָלֶיהָ	אֵשׁ	הִצִּית	גְּדֹלָה	הֲמוּלַּת
matawi–yake	na–yamevunjika	juu–yake	moto	amewasha	kikubwa	ya–kishindo
H1808			H0784	H3341		H1999

Katika siku za nyuma Bwana alikuita mti wa mzeituni wenye majani, mzuri wenye matunda mazuri. Lakini atawasha moto juu yake ambayo itaonekana kama sauti ya dhoruba; matawi yake yatavunjika.

17

בְּגֹלַל	רָעָה	עֲלֵיכֶם	דִּבֶּר	אוֹתְךָ	הַנּוֹטֵעַ	צְבָאוֹת	וַיהוָה
kwa–sababu–ya	maafa	juu–yako	amesema	wewe	aliyekupanda	Jeshi–la–Mbinguni	na–Yahwe
H1558			H1696	H0853	H5193		H3068

לְהַכְעִסֵנִי	לָהֶם	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	יְהוּדָה	וּבֵית	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	רָעַת
kunikasirisha	kwao	wamefanya	ambao	Yuda	na–nyumba–ya	Israeli	wa–nyumba–ya	uovu
H3707	H1992			H3063		H3478		

ס	לַבָּעַל׃	לְקַטֵּר
—	kwa–Baali	kwa–kufukizia–uvumba

Kwa maana Bwana wa majeshi, aliyekua amekusudia maafa juu yako, kwa sababu ya matendo mabaya ambayo nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda wamefanya-wamenikasirisha kwa kumtolea Baali sadaka.'"

18

מַעַלְלֵיהֶם׃	הֵרְאִיתָנִי	אָז	וָאֵדָעָה	הוֹדִיעֵנִי	וַיהוָה
matendo–yao	ulinionyesha	ndipo	nami–nikajua	alinionyesha	na–Yahwe
H4611	H7200		H3045	H3045	H3068

Bwana alinijulisha mambo haya, kwa hiyo nakayajua. Wewe, Bwana, umenifanya nione matendo yao.

19

כִּי־	יָדַעְתִּי	וְלֹא־	לִטְבוֹחַ	יוּבַל	אַלּוּף	כְּכֶבֶשׂ	וַאֲנִי
kwamba	nikujua	na–sikujua	kuchinjwa	anayeongozwa	mpole	kama–mwana–kondoo	nami
	H3045	H3808	H2873	H2986		H3532	H0589

וְנַכְרִתֶנּוּ	בְּלַחְמוֹ	עֵץ	נַשְׁחִיתָה	מַחֲשָׁבוֹת	חָשְׁבוּ	וְעָלַי
na–tumkatilie–mbali	na–matunda–yake	mti–huo	tuuharibu	mipango	walipanga	dhidi–yangu
H3772	H3899	H6086	H7843	H4284	H2803	

עוֹד׃	יִזָּכֵר	לֹא־	וּשְׁמוֹ	חַיִּים	מֵאֶרֶץ
tena	kumbukwe	lisi	na–jina–lake	walio–hai	kutoka–nchi–ya
H5750	H2142	H3808	H8034		H0776

Nilikuwa kama kondoo mpole unayeongozwa na mchinjaji. Sikujua kwamba walikuwa wameunda mipango dhidi yangu, “Hebu tuangamize mti na matunda yake! Hebu tumkatilie mbali na nchi ya walio hai ili jina lake lisikumbukwe tena.

20

אֶרְאֶה	וָלֵב	כִּלְיוֹת	בֹּחֵן	צֶדֶק	שֹׁפֵט	צְבָאוֹת	וַיהוָה
niione	na–moyo	figo	anayepima	wa–haki	mhukumu	Jeshi–la–Mbinguni	lakini–Yahwe
H7200		H3629	H0974	H6664	H8199		H3068

ס	רִיבִי׃	אֶת־	גָּלִיתִי	אֵלֶיךָ	כִּי	מֵהֶם	נְקָמָתְךָ
—	shauri–langu	—	nimefunua	kwako	kwa–sababu	juu–yao	kisasi–chako
	H7379	H0853	H1540	H0413		H1992	H5360

Lakini Bwana wa majeshi ndiye mwamuzi mwenye haki ambaye huchunguza moyo na akili. Mimi nitashuhudia kisasi chako dhidi yao, kwa kuwa nimekuletea kesi yangu kwako.

	אֶת־	הַמְבַקְּשִׁים	עֲנָתוֹת	אַנְשֵׁי	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	21
	—	wanaotafuta	Anathothi	watu–wa	kuhusu	Yahwe	asema	hivi	kwa–hivyo	
	H0853	H1245	H6068	H0376		H3068	H0559	H3541		

ס	בְּיָדֵנוּ׃	תָּמוּת	וְלֹא	יְהוָה	בְּשֵׁם	תִּנָּבֵא	לֹא	לֵאמֹר	נַפְשֶׁךָ
—	kwa–mikono–yetu	fe	ili–usi	Yahwe	kwa–jina–la	tabiri	usi	wakisema	uhai–wako
	H3027	H4191	H3808	H3068	H8034	H5012	H3808	H0559	H5315

Kwa hiyo Bwana asema hivi juu ya watu wa Anathothi, wanaotafuta uhai wako, “wanasema, 'Usifanye unabii kwa jina la Bwana, usije utakufa kwa mkono wetu.'

עֲלֵיהֶם	פֹּקֵד	הִנְנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	22
wao	nitawaadhibu	tazama–mimi	Jeshi–la–Mbinguni	Yahwe	asema	hivi	kwa–hivyo	
		H2009		H3068	H0559	H3541		

בָּרָעָב׃	יָמֻתוּ	וּבְנוֹתֵיהֶם	בְּנֵיהֶם	בַּחֶרֶב	יָמֻתוּ	הַבְּחוּרִים
kwa–njaa	watakufa	na–binti–zao	wana–wao	kwa–upanga	watakufa	vijana–hao
H7458	H4191	H1323		H2719	H4191	H0970

Kwa hiyo Bwana wa majeshi asema hivi, 'Tazameni, nitawaadhibu. Vijana wao wenye nguvu watakufa kwa upanga. Wana wao na binti zao watakufa kwa njaa.

עֲנָתוֹת	אַנְשֵׁי	אֶל־	רָעָה	אָבִיא	כִּי־	לָהֶם	תִּהְיֶה	לֹא	וּשְׁאֵרִית	23
Anathothi	watu–wa	juu–ya	maafa	nitaleta	kwa–sababu	kwao	kuwa	hayata	na–mabaki	
H6068	H0376	H0413		H0935			H1961	H3808	H7611	

ס	פְּקֻדָּתָם׃		שְׁנַת
—	wa–kutembelewa–kwao		mwaka
	H6486		H8141

Hakuna hata mmoja atakayeachwa, kwa maana nitaleta maafa dhidi ya watu wa Anathothi, mwaka wa adhabu yao.'”

Chapter 12

אוֹתָךְ	אַדַּבֵּר	מִשְׁפָּטִים	אַךְ	אֵלֶיךָ	אָרִיב	כִּי	יְהוָה	אַתָּה	צַדִּיק	1
nawe	nitasema	hukumu	lakini	nawe	ninabishana	kwa–kuwa	Yahwe	wewe	mwenye–haki	
H0853	H1696	H4941	H0389	H0413	H7378		H3068		H6662	

הֲלָנֶד׃	בְּגִדֵי	כָּל־	שָׁלְוָ	צָלְחָה	רְשָׁעִים	דֶּרֶךְ	מַדּוּעַ
hila	watenda–hila	wote–	wanastawi	inafanikiwa	ya–waovu	njia	kwa–nini
	H0898	H3605	H7951		H7563	H1870	H4069

Wewe ni mwenye haki, Bwana, wakati wowote ninapoleta mashitaka kwako. Lazima nikuambie sababu yangu ya kulalamika: Kwa nini njia za waovu hufanikiwa? Watu wote wasiokuwa na imani wanafanikiwa.

אַתָּה	קָרַוְתָּ	פָּרִי	עָשׂוּ	גַּם־	יָלְכוּ	שָׁרְשׁוּ	גַּם־	נָטַעְתָּם		2
wewe	karibu	matunda	wanazaa	pia–	wanaendelea	wamejikita	pia–	umewapanda		
	H7138	H6529		H1571	H3212	H8327	H1571	H5193		

מִכְלְיוֹתֵיהֶם׃	וְרָחוֹק	בְּפִיהֶם	
kutoka–figo–zao	na–mbali	kinywani–mwao	
H3629	H7350	H6310	

Wewe uliwapanda nao wakawa na mizizi. Wanaendelea kuzaa matunda. Wewe upo karibu nao katika vinywa vyao, lakini mbali na mioyo yao.

הַתִּקְּמֹ֣ו	אִתָּ֔ךְ	לִבִּ֖י	וּבָחַנְתָּ֣	תִּרְאֵ֑נִי	יְדַעְתָּ֥נִי	יְהוָ֛ה	וְאַתָּ֖ה	3
wawatenge	nawe	moyo–wangu	na–umejaribu	unaniona	unanijua	Yahwe	na–wewe	
H5423	H0854		H0974	H7200	H3045	H3068		

ס	הַרֵּגָ֖ה׃	לְי֥וֹם	וְהַקְדִּישֵֽׁם׃	לְטִבְחָֽה׃	כְּצֹ֥אן	
—	ya–kuuawa	kwa–siku	na–uwatakase	kwa–kuchinjwa	kama–kondoo	
	H2028	H3117	H6942	H2878	H6629	

Lakini wewe mwenyewe unanijua, Bwana. Umeona mimi na kuchunguza moyo wangu. Waondoe kama kondoo wa kuchinjwa. Ukakaweke tayari kwa siku ya kuchinjwa.

מֵרָעַ֣ת	יִיבָ֔שׁ	הַשָּׂדֶ֖ה	כָּל־	וְעֵ֣שֶׂב	הָאָ֑רֶץ	תֶּאֱבַ֤ל	מָתַי֙	עַד־	4
kwa–uovu	yatakauka	shamba	ya–kila–	na–majani	nchi	itaomboleza	lini	hadi–	
	H3001		H3605	H6212	H0776	H0056	H4970	H5704	

לֹ֣א	אָמְר֔וּ	כִּ֖י	וָע֥וֹף	בְּהֵמ֖וֹת	סָפְתָ֑ה	בָּ֣ה	יֹשְׁבֵי־	
hatajua	walisema	kwa–kuwa	na–ndege	wanyama	wameangamizwa	ndani–yake	wa–wakaaji–	
H3808	H0559		H5775	H0929	H5595		H3427	

אַחֲרִיתֵ֖נוּ׃	אֶת־	יִרְאֶ֥ה	
mwisho–wetu	—	ataiona	
H0319	H0853	H7200	

Je! Nchi itakauka kwa muda gani, na mimea katika kila shamba itaota kwa sababu ya uovu wa wenyeji wake? Wanyama na ndege wameondolewa. Hakika, watu wanasema, “Mungu hajui nini kitatokea kwetu.”

									5
אֶת־	תְּתַחֲרֶ֔ה	וְאֵ֖יךְ	וַיַּלְאֻ֑וךָ	רַ֣צְתָּה	וְרַגְלִ֔ים	אֶת־	כִּ֖י	
na–	utashindana	na–jinsi–gani	na–wamekuchosha	umekimbia	miguu	na–	kwa–kuwa	
H0854	H8474		H3811	H7323	H7273	H0854		

בִּנְאֹ֣ון	תַּעֲשֶׂ֔ה	וְאֵ֖יךְ	בּוֹטֵ֑חַ	אַתָּ֣ה	שָׁלֹ֔ום	וּבְאֶ֥רֶץ	הַסּוּסִ֖ים	
katika–kiburi	utafanya	na–jinsi–gani	unaamini	wewe	ya–amani	na–katika–nchi	farasi	
H1347			H0982		H7965	H0776		

הַיַּרְדֵּֽן׃
cha–Yordani
H3383

Bwana akasema, “Kweli, wewe, Yeremia, umetembea na askari wa miguu na wamechoka, unawezaje kushindana dhidi ya farasi? Ikiwa unashuka chini ya nchi iliyo salama, utafanyaje katika misitu karibu na Yordani?

									6
בָּ֣ךְ	בָּגְד֔וּ	הֵ֣מָּה	גַּם־	אָבִ֖יךָ	וּבֵית־	אַחֶ֑יךָ	גַּם־	כִּֽי־	
wewe	wamekusaliti	wao	pia–	ya–baba–yako	na–nyumba–	ndugu–zako	pia–	kwa–kuwa	
	H0898	H1992	H1571	H0001		H0251	H1571		

כִּי־	בָּ֥ם	תַּאֲמֵ֛ן	אֵל־	מָלֵ֖א	אַחֲרֶ֑יךָ	קָרְא֣וּ	הֵמָּ֔ה	גַּם־	
ingawa–	kwao	kuamini	usiwe–	kwa–sauti–kubwa	nyuma–yako	wamepiga–kelele	wao	pia–	
	H0539		H0408	H4392		H7121	H1992	H1571	

ס	טוֹבֹ֖ות׃	אֵלֶ֥יךָ	יְדַבְּר֛וּ	
—	mazuri	kwako	wanasema	
		H0413	H1696	

Kwa maana hata ndugu zako na familia ya baba yako wamekudharau na kukukemea kwa sauti kubwa. Usiwaamini, hata kama wanasema mambo mazuri kwako.

אֶת־	נָתַתִּי	נַחֲלָתִי	אֶת־	נָטַשְׁתִּי	בִּיתִי	אֶת־	עָזַבְתִּי	7
—	nimetoa	urithi–wangu	—	nimeitelekeza	nyumba–yangu	—	nimeiacha	
H0853	H5414	H5159	H0853	H5203		H0853		

אֹיְבֶיהָ׃	בְּכַף	נַפְשִׁי	יְדִדוּת
wa–adui–zake	katika–mkono	wa–nafsi–yangu	mpendwa
H0341	H3709	H5315	H3033

Nimeiacha nyumba yangu; Nimeacha urithi wangu. Nimewatia watu wangu wapendwa mikononi mwa adui zake.

עַל־	בְּקוֹלָהּ	עָלַי	נָתְנָה	בַּיַּעַר	כְּאַרְיֵה	נַחֲלָתִי	לִי	הָיְתָה־	8
kwa–	sauti–yake	juu–yangu	imetoa	msituni	kama–simba	urithi–wangu	kwangu	imekuwa–	
			H5414			H5159		H1961	

שְׂנֵאתִיהָ׃	כֵּן
nimeichukia	hivyo
H8130	

Urithi wangu umekuwa kwangu kama simba katika tundu; yeye hujiweka juu yangu kwa sauti yake mwenyewe, hivyo nimemchukia.

סָבִיב	הַעַיִט	לִי	נַחֲלָתִי	צָבוּעַ	הַעַיִט			9
pande–zote	ndege–wa–mawindo	kwangu	urithi–wangu	mwenye–rangi	ndege–wa–mawindo			
H5439	H5861		H5159	H6641	H5861			

לֶאֱכֹלָה׃	הֵנָּיוּ	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	כָּל־	אִסְפּוּ	לְכוּ	עָלֶיהָ
kula	njooni	wa–mashamba	wanyama	nyote–	kusanyikeni	njooni	juu–yake
H0402	H0857			H3605	H0622	H3212	

Malipo yangu ya thamani ni fisi, na ndege wenye madoadoa karibu na kichwa chake. Nenda, ukakusanye viumbe vyote vilivyomo katika mashamba, na uwalete ili wale.

אֶת־	בִּסְּרוּ	כַּרְמַי	שִׁחֲתוּ	רַבִּים	רֹעִים	10
—	wameikanyaga	shamba–langu–la–mizabibu	wameiharibu	wengi	wachungaji	
H0853	H0947	H3754	H7843			

שְׁמָמָה׃	לְמִדְבָּר	חֶמְדָּתִי	חֶלְקַת	אֶת־	נָתְנוּ	חֶלְקָתִי
tupu	kuwa–jangwa	yangu–tamu	sehemu	—	wamefanya	sehemu–yangu
				H0853	H5414	

Wachungaji wengi wameharibu shamba langu la mizabibu. Wameipoteza sehemu yangu yote ya ardhi; Waligeuza sehemu yangu nzuri kuwa jangwa, ukiwa.

הָאָרֶץ	כָּל־	נָשַׁמָּה	שְׁמֵמָה	עָלַי	אָבְלָה	לִשְׁמָמָה	שָׂמָה׀	11
nchi	yote–	imeharibiwa	ukiwa	juu–yangu	inaomboleza	kuwa–ukiwa	wameifanya	
H0776	H3605	H8074	H8076		H0056			

לֵב׃	עַל־	שָׂם	אִישׁ	אַיִן	כִּי
moyo	katika–	anayeweka	mtu	hakuna	kwa–kuwa
			H0376	H0369	

Wamemfanya kuwa ukiwa. Ninaomboleza kwa ajili yake; yeye ni ukiwa. Nchi yote imefanywa kuwa ukiwa, kwa maana hakuna mtu aliyeweka haya moyoni mwake.

לַיהוָה׀	חֲרֵב	כִּי	שֹׁדְדִים	בָּאוּ	בַּמִּדְבָּר	שְׁפָיִם	כָּל־	עַל־	12
wa–Yahwe	upanga	kwa–kuwa	waharibifu	wamekuja	jangwani	vilima–vitupu	yote–	juu–ya–	
H3068	H2719		H7703	H0935		H8205	H3605		

בָּשָׂר׃	לְכָל־	שָׁלוֹם	אֵין	הָאָרֶץ	קְצֵה	וְעַד־	אֶרֶץ	מִקְצֵה־	אֹכְלָה
mwili	kwa–yote–	amani	hakuna	wa–nchi	mwisho	hadi–	wa–nchi	kutoka–mwisho–	unakula
H1320	H3605	H7965	H0369	H0776		H5704	H0776		H0398

ס
—

Waangamizi wamekuja juu ya maeneo yote yaliyo wazi jangwani, kwa maana upanga wa Bwana unakula kutoka upande mmoja wa nchi hadi mwingine. Hakuna usalama katika nchi kwa kiumbe chochote kilicho hai.

וּבֹשׁוּ	יוֹעֲלוּ	לֹא	נָחֲלוּ	קָצְרוּ	וְקֹצִים	חִטִּים׀	זָרְעוּ	13
na–aibu	kufaidika	bila	wamechoka	wamevuna	na–miiba	ngano	wamepanda	
H0954	H3276	H3808			H6975	H2406	H2232	

ס	יְהוָה׃	אַף־	מֵחֲרוֹן	מִתְּבוּאֹתֵיכֶם
—	ya–Yahwe	kali–	kwa–hasira	kwa–mavuno–yenu
	H3068	H0639	H2740	H8393

Walipanda ngano lakini mavuno ya miiba. Wao wamechoka kutokana na kazi lakini hawajapata chochote. Basi muaibike kwa faida yenu kwa sababu ya ghadhabu ya Bwana.”

אֲשֶׁר־	בָּנַחֲלָה	הַנֹּגְעִים׀	הָרָעִים	שְׁכֵנַי	כָּל־	עַל־	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	14
ambao–	urithi	wanaogusa	waovu	jirani–zangu	wote–	kuhusu–	Yahwe	amesema	hivyo	
	H5159	H5060		H7934	H3605		H3068	H0559	H3541	

אַדְמָתָם	מֵעַל	נְתָשָׁם	הִנֵּנִי	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	עַמִּי	אֶת־	הִנְחַלְתִּי
ya–ardhi–yao	kutoka–juu	ninawang'oa	tazama	Israeli	—	watu–wangu	—	niliwarithi
H0127		H5428	H2009	H3478	H0853		H0853	H5157

מִתּוֹכָם׃	אֶתּוֹשׁ	יְהוּדָה	בֵּית	וְאֶת־
kutoka–miongoni–mwao	nitaing'oa	ya–Yuda	nyumba	na–
H8432	H5428	H3063		H0853

Bwana asema hivi dhidi ya majirani zangu wote, waovu wanaopiga milki niliyowarithisha watu wangu Israeli, “Tazama, mimi ndimi ambaye nitawafukuza kutoka nchi yao wenyewe, nami nitaifuta nyumba ya Yuda kutoka kati yao.

וַהֲשִׁבֹתִים	וְרִחַמְתִּים	אָשׁוּב	אוֹתָם	נָתַשְׁתִּי	אַחֲרֵי׀	וְהָיָה	15
na–kuwarudisha	na–kuwarehemu	nitarudi	wao	kuwang'oa–kwangu	baada–ya	na–itakuwa	
H7725	H7355	H7725	H0853	H5428		H1961	

לְאַרְצוֹ׃	וְאִישׁ	לְנַחֲלָתוֹ	אִישׁ
kwa–nchi–yake	na–kila–mtu	kwa–urithi–wake	kila–mtu
H0776	H0376	H5159	H0376

Ndipo baada ya kuangamiza mataifa hayo, itatokea kwamba nitakuwa na huruma juu yao na kuwaleta tena; Nitawarudi-kila mtu kwa urithi wake na nchi yake.

16 וְהָיָה אִם־ לָמֹד יִלְמְדוּ watajifunza njia za-watu-wangu לְהִשָּׁבֵעַ kuapa H7650
כַּאֲשֶׁר kama-vile לִמְּדוּ walivyowafundisha אֶת־ — H0853 H3925 בְּשִׁמְי kwa-jina-langu חַי־ aishivyo- יְהוָה Yahwe H3068 H8034 לְהִשָּׁבֵעַ kuapa H7650 עַמִּי watu-wangu
וְנִבְנוּ ndipo-watajengwa בְּתוֹךְ katikati עַמִּי׃ ya-watu-wangu H8432 H1129 בַּבָּעַל kwa-Baali

Kisha itakuwa ikiwa mataifa hayo yatajifunza kwa makini njia za watu wangu, kuapa kwa jina langu 'Kama Bwana anaishivyo!' vile vile kama walivyowafundishwa watu wangu kuapa kwa Baali, basi watajengwa katikati ya watu wangu.

17 וְאִם na-kama לֹא hawata יִשְׁמָעוּ kusikia וְנָתַשְׁתִּי ndipo-nitaung'oa אֶת־ — H0853 H5428 הַגּוֹי taifa הַהוּא lile H1931 נָתוֹשׁ kung'oa H5428 וְאָבֵד na-kuangamiza H0006
נְאֻם־ asema- יְהוָה׃ Yahwe H3068 H5002 ס —

Lakini kama hakuna yeyote anayesikiliza, basi nitaling'oa taifa hilo. Kwa hakika litang'olewa na kuharibiwa-hili ndilo tamko la Bwana.”

Chapter 13

1 כֹּה־ hivyo- אָמַר amesema יְהוָה Yahwe אֵלַי kwangu הָלוֹךְ nenda וְקָנִיתָ na-ujinunulie פִּשְׁתִּים wa-kitani H6593 אֵזוֹר mshipi H0232 לְךָ wewe-mwenyewe H7069 H1980 H0413 H3068 H0559 H3541
וְשַׂמְתּוֹ na-uuweke עַל־ juu-ya- מָתְנֶיךָ viuno-vyako וּבַמַּיִם na-katika-maji לֹא usiwe תְּבִאֵהוּ׃ kuuweka H4975 H4325 H3808 H0935

Bwana aliniambia hivi, “Nenda ukape nguo ya kitani na kuiweka karibu na kiuno chako, lakini usiiweke kwenye maji kwanza.”

2 וָאֶקְנֶה na-nilinunua אֶת־ — H0853 H7069 הָאֵזוֹר mshipi H0232 כִּדְבַר kama-neno יְהוָה la-Yahwe H3068 וָאָשֶׂם na-nikauweka עַל־ juu-ya- מָתְנָי׃ viuno-vyangu H4975
ס —

Kwa hiyo nilinunua vazi kama vile Bwana alivyoagiza, na nikafunga karibu na kiuno changu.

3 וַיְהִי na-likawa דְבַר־ neno- יְהוָה la-Yahwe H1697 H3068 אֵלַי kwangu H0413 שֵׁנִית mara-ya-pili לֵאמֹר׃ kusema H8145 H0559

Ndipo neno la Bwana likanijia mara ya pili, kusema,

4 וְקוּמִי | מָחְנֶיךָ | עַל־ | אֲשֶׁר | קָנִיתָ | אֲשֶׁר | הָאֲזוֹר | אֶת־ | קָח
na–simama | viuno–vyako | uko–juu–ya– | ambao | ulinunua | ambao | mshipi | — | chukua
H4975 | | | | H7069 | | H0232 | H0853 | H3947

הַסָּלַע׃ | בִּנְקִיק | שָׁם | וְטָמְנֵהוּ | פְּרָתָה | לֵךְ
wa–mwamba | katika–ufa | huko | na–uufiche | Frati | nenda
H5553 | H5357 | H8033 | H2934 | H6578 | H3212

“Twaa vazi lako ulilolinunua lililo karibu na kiuno chako, uinuke, ukasafiri mpaka Frati. Ukaifiche huko katika mwamba wa jabali.

5 אוֹתִי׃ | יְהוָה | צִוָּה | כַּאֲשֶׁר | בִּפְרָת | וָאֶטְמְנֵהוּ | וָאֵלֵךְ
mimi | Yahwe | aliamuru | kama–vile | kwa–Frati | na–nikaficha | na–nikaenda
H0853 | H3068 | H6680 | | H6578 | H2934 | H3212

Basi nikaenda na kuificha katika Frati kama vile Bwana alivyoniamuru.

6 לֵךְ | קוּם | אֵלַי | יְהוָה | וַיֹּאמֶר | רַבִּים | יָמִים | מִקֵּץ | וַיְהִי
nenda | simama | kwangu | Yahwe | na–akasema | nyingi | siku | mwishoni–mwa | na–ikawa
H3212 | | H0413 | H3068 | H0559 | | H3117 | H7093 | H1961

שָׁם׃ | לְטָמְנוֹ־ | צִוִּיתִיךָ | אֲשֶׁר | הָאֲזוֹר | אֶת־ | מִשָּׁם | וְקַח | פְּרָתָה
huko | kuuficha– | nilikuamuru | ambao | mshipi | — | kutoka–huko | na–uchukue | Frati
H8033 | H2934 | H6680 | | H0232 | H0853 | H8033 | H3947 | H6578

Baada ya siku nyingi, Bwana akaniambia, “Simama, urudi Frati. Ukaichukue nguo ambayo nilikuambia ufiche.”

7 הַמָּקוֹם | מִן־ | הָאֲזוֹר | אֶת־ | וָאֶקַּח | וָאֶחְפֹּר | פְּרָתָה | וָאֵלֵךְ
mahali | kutoka– | mshipi | — | na–nikauchukua | na–nikachimba | Frati | na–nikaenda
H4725 | | H0232 | H0853 | H3947 | H2658 | H6578 | H3212

לַכֹּל׃ | יִצְלַח | לֹא | הָאֲזוֹר | נִשְׁחֲתָה | וְהִנֵּה | שָׁמָּה | טְמַנְתִּיו | אֲשֶׁר־
kwa–kitu–chochote | faa | hauku | mshipi | umeharibika | na–tazama | huko | niliuficha | ambapo–
H3605 | | H3808 | H0232 | H7843 | H2009 | H8033 | H2934 |

פ
—

Kwa hiyo nikarudi Frati na kuchimba na kuchukua nguo mahali pale nilipoificha. Lakini tazama! Nguo hiyo ilikuwa imeharibika; haikuwa nzuri kabisa.

8 לֵאמֹר׃ | אֵלַי | יְהוָה | דְּבַר־ | וַיְהִי
kusema | kwangu | la–Yahwe | neno– | na–likawa
H0559 | H0413 | H3068 | H1697 | H1961

Ndipo neno la Bwana likanijia tena, kusema,

9 גְּאוֹן | וְאֶת־ | יְהוּדָה | גְּאוֹן | אֶת־ | אַשְּׁחִית | כָּכָה | יְהוָה | אָמַר | כֹּה
kiburi | na– | cha–Yuda | kiburi | — | nitauharibu | hivyo–hivyo | Yahwe | amesema | hivyo
H1347 | H0853 | H3063 | H1347 | H0853 | H7843 | H3602 | H3068 | H0559 | H3541

הָרֵב׃ | יְרוּשָׁלִַם
kikubwa | cha–Yerusalemu
| H3389

“Bwana asema hivi, Nitakiangamiza kiburi cha Yuda na Yerusalemu.

10 הָעָם֮ הַזֶּה֒ הָרָע֙ וְהַמְאֻנִ֔ים לִשְׁמֹ֖עַ אֶת־ דְּבָרַ֑י הַהֹלְכִ֣ים בִּשְׁרִר֔וּת
watu hawa waovu wanaokataa kusikiliza — maneno-yangu wanaotembea kwa-ukaidi
H8307 H1980 H1697 H0853 H8085 H3987 H2088

וַיֵּלְכ֣וּ אַחֲרֵי֮ אֱלֹהִים֒ אֲחֵרִ֔ים לְעָבְדָ֖ם וְלִֽהִשְׁתַּחֲוֹ֣ת לָהֶ֑ם
na-wanaenda kufuata miungu mingine kuwaabidu na-kuwasujudia wao
H3212 H0430 H0312 H5647 H7812 H1992

לַכֵּֽל׃ יִצְלָ֔ח לֹא־ אֲשֶׁ֖ר הַזֶּ֑ה כָּאֵזֹ֣ור וִיהִי֙
kwa-kitu-chochote fai hau- ambao huu kama-mshipi na-wawe
H3605 H3808 H2088 H0232 H1961

Watu hawa waovu wanaokataa kusikia neno langu, ambao huenda katika ugumu wa mioyo yao, ambao hufuata miungu mingine ili kuabudu na kuinama-watakuwa kama hii nguo isiyofaa kwa lolote.

11 כֵּ֚ן אִ֣ישׁ מָתְנֵי־ אֶל־ הָאֵזֹ֔ור יִדְבַּ֖ק כַּאֲשֶׁ֑ר כִּ֣י
hivyo vya-mtu viuno- kwa- mshipi unashikamana kama-vile kwa-kuwa
H0376 H4975 H0413 H0232 H1692

בֵּ֚ית כָּל־ וְאֶת־ יִשְׂרָאֵ֔ל בֵּ֖ית כָּל־ אֶת־ אֵלַ֑י הִדְבַּקְתִּי֙
ya- nyumba-yote- na- Israeli ya- nyumba-yote- — kwangu niliwashikamanisha
H3605 H0853 H3478 H3605 H0853 H0413 H1692

וְלִתְפֶּאֶ֣רֶת וְלִתְהִלָּ֔ה וּלְשֵׁ֖ם לְעָ֑ם לִ֣י לִֽהְיֹ֤ות יְהוָה֙ נְאֻם־ יְהוּדָ֔ה
na-kwa-utukufu na-kwa-sifa na-kwa-jina watu kwangu kuwa Yahwe asema- Yuda
H8597 H8416 H8034 H1961 H3068 H5002 H3063

וְלֹ֥א שָׁמֵֽעוּ׃
sikia lakini-hawaku
H8085 H3808

Kwa maana kama vile vazi lililofungwa kwenye viuno vya mtu, ndivyo nimefainya nyumba yote ya Israeli na nyumba yote ya Yuda zimefungwa kwangu- hili ndilo tamko la Bwana-wawe watu wangu, ili kunifanya jina, sifa, na heshima. Lakini hawakunisikiliza.

12 וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵיהֶ֗ם אֵת־ הַדָּבָר֙ הַזֶּ֔ה ס כֹּה־ אָמַ֞ר יְהוָ֤ה אֱלֹהֵי֙
na-utawaambia wao — neno hili hivyo- amesema Yahwe Mungu
H0559 H0413 H0853 H1697 H2088 — H3541 H0559 H3068 H0430

יִשְׂרָאֵ֔ל וְאָמְר֥וּ אֵלַ֖יךָ הַיָּדֹ֣עַ לֹ֑א נֵדַ֣ע
wa-Israeli na-watasema kwako je-kujua hatujui tunajua
H3478 H0559 H0413 H3045 H3808 H3045

כִּֽי׃ כָּל־ גֶּ֖בֶל יִמָּלֵ֥א יָ֛יִן׃
kwamba kila- chupa itajazwa divai
H3605 H4390 H3196

Basi uwaambie neno hili, 'Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi Kila chupa itajazwa divai.' Watakuambia, 'Je, hatujui kwamba kila chupa itajazwa divai?'

13 וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵיהֶ֗ם כֹּה־ אָמַ֞ר יְהוָ֤ה הִנְנִי֙ מְמַלֵּ֣א אֶת־ כָּל־ יֹשְׁבֵ֔י
na-utawaambia wao hivyo- amesema Yahwe tazama ninawajaza — wote- wakaaji
H0559 H0413 H0541 H0559 H3068 H2009 H4390 H0853 H3605 H3427

וְאֶת־ הַיֹּשְׁבִים֮ הַמְּלָכִים֒ לְדָוִ֣ד עַל־ כִּסְאֹ֗ו וְאֶת־ הָעָ֣ם הַזֶּ֔את הָאָ֖רֶץ
na- wanaoketi wafalme kwa-Daudi juu-ya- kiti-chake-cha-enzi na- hii wa-nchi
H0853 H3427 H4428 H1732 H5921 H3678 H0853 H2063 H0776

שִׁכָּרֽוֹן׃ יְרוּשָׁלִַ֔ם יֹשְׁבֵ֣י כָּל־ וְאֶת֙ הַנְּבִיאִ֔ים וְאֶת־ הַכֹּהֲנִ֖ים
ulevi wa-Yerusalemu wakaaji wote- na- manabii na- makuhani
H7943 H3389 H3427 H3605 H0853 H5030 H0853 H3548

Basi uwaambie,' Bwana asema hivi: Tazama, nitawajaza kila mkaaji wa nchi hii ulevi, na wafalme wanaokaa kiti cha Daudi, na makuhani, na manabii, na wenyeji wote wa Yerusalemu.

14

יְהוָה	נְאֻם־	יַחְדָּו׀	וְהַבָּנִים	וְהָאָבוֹת	אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וְנִפַּצְתִּים
Yahwe	asema–	pamoja	na–wana	na–baba	ndugu–yake	dhidi–ya–	kila–mtu	na–nitawavunja
H3068	H5002			H0001	H0251	H0413	H0376	

ס	מֵהַשְׁחִיתָם׃	אֲרַחֵם	וְלֹא	אָחוּס	וְלֹא־	אֶחְמָוֹל	לֹא־
—	kuwaangamiza	rehemu	na–sita	hifadhi	na–sita–	hurumia	sita–
	H7843	H7355	H3808	H2347	H3808	H2550	H3808

Ndipo nitawagonganisha kila mtu na mwenzake baba na watoto wao pamoja; hili ndilo tamko la Bwana- sitawahurumia au kuwa na huruma, wala sitawarehemu kutoka kwenye uharibifu.

15

דִּבֶּר׃	יְהוָה	כִּי	תְּגֻבָּהוּ	אֶל־	וְהַאֲזִינוּ	שִׁמְעוּ
amesema	Yahwe	kwa–kuwa	wenye–kiburi	msiwe–	na–tegeni–sikio	sikilizeni
H1696	H3068		H1361	H0408	H0238	H8085

Sikilizeni na makini. Msiwe na kiburi, kwa kuwa Bwana amesema.

16

יִתְּנוּ	לַיהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	כָּבוֹד֙	בְּטֶרֶם	יַחְשִׁךְ	וּבְטֶרֶם	יִתְנַגְּפוּ
mpeni	Yahwe	Mungu–wenu	utukufu	kabla–ya	kutiwa–giza	na–kabla–ya	kujikwaa
H5414	H3068	H0430	H3519	H2962	H2821	H2962	H5062

]ישית	לְצַלְמָוֶת	וְשָׂמָהּ	לְאוֹר֙	וְקֹוִיתֶם	נָּשֶׁף	הָרֵי	עַל־	רַגְלֵיכֶם
—	kivuli–cha–mauti	na–ataifanya	nuru	na–mngoje	ya–giza	milima	juu–ya–	miguu–yenu
H7896	H6757		H0216		H5399	H2022		H7272

לַעֲרָפֶל׃	)וְשִׁית	
giza–kuu	na–kuiweka	
H6205	H7896	

Mtukuze Bwana, Mungu wako, kabla ya hajaleta giza, na kabla ya kuifanya miguu yako kuwa na mashaka juu ya milima wakati wa jioni. Kwa maana unatarajia mwanga, lakini ataugeuza kuwa mahali pa giza, na kuwa giza nene.

17

גֹּדֶל	מִפְּנֵי	נַפְשִׁי	תִּבְכֶּה־	בְּמִסְתָּרִים	תִּשְׁמַעְנָה	לֹא	וְאִם֙
kiburi	kwa–sababu–ya	nafsi–yangu	italia–	kwa–siri	sikiliza	hamta	na–kama
H1466	H6440	H5315	H1058	H4565	H8085	H3808	

נִשְׁבָּה	כִּי	דִמְעָה	עֵינִי֙	וְתֵרַד	תִּדְמַע	וְדָמֹעַ
umetekwa	kwa–kuwa	machozi	jicho–langu	na–itashuka	itatokwa–machozi	na–kutokwa–machozi
H7617		H1832		H3381	H1830	H1830

ס	יְהוָה׃	עֵדֶר	
—	la–Yahwe	kundi	
	H3068	H5739	

Kwa hiyo ikiwa husikilizi, nitaomboleza peke yangu kwa sababu ya kiburi chako. Hakika macho yangu yatalia na kutoa machozi, kwa sababu kundi la Bwana limechukuliwa mateka.

18

יָרֹד֙	כִּי	שָׁבוּ	הַשְׁפִּילוּ	וְלִגְבִירָה	לַמֶּלֶךְ	אֱמֹ֗ר
imeshuka	kwa–kuwa	ketini	jinyenyekezeni	na–malkia–mama	mfalme	mwambie
H3381		H3427	H8213	H1377	H4428	H0559

תִּפְאַרְתְּכֶם׃	עֲטֶרֶת	מֵרְאֲשֹׁתֵיכֶם	
ya–utukufu–wenu	taji	kutoka–vichwa–vyenu	
H8597	H5850	H4761	

“Mwambieni mfalme na mama wa malkia, 'Jinyenyekezeni, na kukaa chini, kwa maana taji juu ya kichwa chako, kiburi chako na utukufu wako, umeanguka.'

כֹּלָה	יְהוּדָה	הָגְלָת	פֹּתֵחַ	וְאֵין	סְגִירוּ	הַנֶּגֶב	עָרֵי	19
yote	Yuda	imehamishwa	anayefungua	na–hakuna	imefungwa	ya–Negebu	miji	
H3605	H3063	H1540		H0369	H5462	H5045		

ס	שְׁלֹמִים׃	הָגְלָת
—	kabisa	imehamishwa
	H7965	H1540

Miji ya Negebu itafungwa, bila mtu wa kufungua. Yuda watachukuliwa mateka, wote uhamishoni.

הָעֹדֵר	אַיֵּה	מִצָּפוֹן	הַבָּאִים	(וּרְאוּ)	[וראין]	עֵינֵיכֶם	(שְׂאוּ)	[שאין]	20
kundi	wapi	kutoka–kaskazini	wanaokuja	na–muone	—	macho–yenu	inueni	—
H5739	H0346	H6828	H0935	H7200	H7200		H5375	H5375

תִּפְאַרְתָּךְ׃	צֹאן	לָךְ	נִתַּן־
za–utukufu–wako	kondoo	kwako	lililopewa–
H8597	H6629		H5414

Inua macho yako na angalia wale wanaokuja kutoka kaskazini. Je, ni kundi gani alilokupa, kundi ambalo lilikuwa zuri sana kwako?

עָלֶיךָ	אֹתָם	לִמַּדְתְּ	וְאַתְּ	עָלַיִךְ	יִפְקֹד	כִּי־	תֹּאמְרִי	מַה־	21
juu–yako	wao	uliwafundisha	na–wewe	juu–yako	weka	atakapo–	utasema	nini–	
	H0853	H3925					H0559	H4100	

לֵדָה׃	אֶשֶׁת	כְּמוֹ	יֹאחֲזוּךְ	חֲבָלִים	הֲלֹוא	לְרֹאשׁ	אַלֻּפִים
anayejifungua	mwanamke	kama	zitakushika	uchungu	je–hazi	kuwa–kichwa	marafiki
H3205	H0802	H3644	H0270		H3808		

Je, unasema nini wakati Mungu anawaweka wale ambao uliwafundisha kuwa marafiki? Je, huu si mwanzo wa maumivu ya utungu ambayo yatakuchukua kama mwanamke aliye katika kuzaa?

עֲוֹנֵךְ	בְּרֹב	אֵלֶּה	קֹרָאֵנִי	מַדּוּעַ	בִּלְבָבֵךְ	תֹּאמְרִי	וְכִי		22
wa–uovu–wako	kwa–wingi	hizi	zimenipata	kwa–nini	moyoni–mwako	utasema	na–ukisema		
H5771	H7230	H0428	H7122	H4069	H3824	H0559			

עֲקֵבָיִךְ׃	נֶחְמְסוּ	שׁוֹלַיִךְ	נִגְלוּ
visigino–vyako	zimetukanwa	nguo–zako	zimefunuliwa
H6119	H2554	H7757	H1540

Kisha unaweza kusema moyoni mwako, 'Kwa nini mambo haya yanatokea kwangu?' Itakuwa kwa uovu wa maovu yako ambapo marinda yako yamefunuliwa na umeumizwa.

תּוּכְלִי	אַתָּם	נַם־	חֲבַרְבְּרֹתָיו	וְנָמֵר	עוֹרוֹ	כּוּשִׁי	הֲיַהֲפֹךְ	23
mnaweza	ninyi	pia–	madoa–yake	au–chui	ngozi–yake	Mkushi	je–atabadilika	
H3201		H1571	H2272	H5246	H5785	H3569	H2015	

הָרֵעַ׃	לִמְּדֵי	לְהֵיטִיב	
kutenda–mabaya	mliozoezwa	kutenda–mema	
	H3928	H3190	

Je, watu wa Kushi hubadilisha rangi yao ya ngozi, au chui hubadilisha madoa yake? Ikiwa ndivyo, basi wewe mwenyewe, ingawa unazoea uovu, utaweza kufanya mema.

מִדְבָּר׃	לְרוּחַ	עֹבֵר	כְּקַשׁ־	וַאֲפִיצֵם	24
wa–jangwani	kwa–upepo	yanayopita	kama–makapi–	na–nitawatawanya	
	H7307		H7179		

Kwa hiyo nitawaangamiza kama makapi ambayo yanaangamia katika upepo wa jangwa.

אֲשֶׁר׀	יְהוָה	נְאֻם־	מֵאֵתִי	מִדָּיִךְ	מְנָת־	גּוֹרָלֵךְ	זֶה	25
kwa–sababu	Yahwe	asema–	kutoka–kwangu	lako–la–kipimo	fungu–	ni–kura–yako	hii	
	H3068	H5002	H0854	H4055	H4490	H1486	H2088	

בַּשָּׁקֶר׃	וַתִּבְטְחִי	אוֹתִי	שָׁכַחַתְּ
uongo	na–ukaamini	mimi	umenisahau
H8267	H0982	H0853	H7911

Hii ndiyo niliyokupa, sehemu ambayo nimekuagiza kwako-hili ndilo tamko la Bwana - kwa sababu umenisahau na kuamini katika udanganyifu.

קְלוֹנֵךְ׃	וְנִרְאָה	פָּנַיִךְ	עַל־	שׁוּלַיִךְ	חָשַׂפְתִּי	אֲנִי	וְגַם־	26
aibu–yako	na–ionekane	uso–wako	juu–ya–	nguo–zako	nimefunua	mimi	na–pia–	
H7036	H7200	H6440		H7757	H2834	H0589	H1571	

Kwa hiyo mimi mwenyewe nitaondoa nguo zako, na sehemu zako za siri zitaonekana.

בַּשָּׂדֶה	גְּבָעוֹת׀	עַל־	זְנוּתֵךְ	זִמָּת	וּמִצְהֲלוֹתַיִךְ	נְאֻפַיִךְ		27
mashambani	vilima	juu–ya–	wa–ukahaba–wako	uasherati	na–kulia–kwako	uzinzi–wako		
	H1389		H2184	H2154	H4684	H5004		

עֹד׃	מָתַי	אַחֲרֵי	תִּטְהָרִי	לֹא	יְרוּשָׁלִַם	לָךְ׀	אִוֹי	שִׁקּוּצַיִךְ	רָאִיתִי
tena	lini	baada–ya	takasika	huta	Yerusalemu	wako	ole	machukizo–yako	nimeona
H5750	H4970		H2891	H3808	H3389		H0188	H8251	H7200

פ
—

Uzinzi na ubembe wako, aibu ya tabia yako ya uasherati kwenye milima na katika mashamba! Nitayafanya yaonekane, mambo haya ya machukizo! Ole wako, Yerusalemu! Hutaki kuwa safi. Je! Hili litaendelea kwa muda gani?”

Chapter 14

הַבַּצָּרוֹת׃	דִּבְרֵי	עַל־	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	אֲשֶׁר	1
ukame	mambo–ya	kuhusu–	Yeremia	kwa–	Yahwe	neno–la	lilikuwa	Ambalo	
H1226	H1697		H3414	H0413	H3068	H1697	H1961		

Neno la Bwana lilimjia Yeremia kuhusu ukame,

וְצוּחַת	לָאָרֶץ	קָדְרוּ	אָמְלְלוּ	וּשְׁעָרֶיהָ	יְהוּדָה	אָבְלָה	2
na–kilio–cha	kwa–nchi	yameota–giza	yamedhoofika	na–malango–yake	Yuda	Imeomboleza	
H6682	H0776	H6937	H0535	H8179	H3063	H0056	

עָלָתָה׃	יְרוּשָׁלִַם
kimepanda	Yerusalemu
H5927	H3389

“Wayahudi waomboleze; basi milango yake ianguke. Wao wanaomboleza kwa ajili ya ardhi; Kilio chao kwa Yerusalemu kimepaa juu.

עַל־	בָּאוּ	לַמָּיִם	צְעִירֵיהֶם)	[צעוריהם]	שָׁלְחוּ	וְאַדִּירֵיהֶם		3
kwenye–	Walikuja	kwa–maji	wadogo–wao	[watumishi–wao]	wamewatuma	Na–wakuu–wake		
	H0935	H4325	H6810	H6810	H7971	H0117		

וְהָכְלְמוּ	בֹּשׁוּ	רֵיקָם	כְּלֵיהֶם׀	שָׁבוּ	מַיִם	מָצְאוּ	לֹא־	גֵּבִּים	
na–kufedheheshwa	Waliaibishwa	vitupu	vyombo–vyao	Walirudi	maji	pata	hawaku–	visima	
H3637	H0954	H7387	H3627	H7725	H4325	H4672	H3808		

רֹאשָׁם׃	וְחָפְּוּ
vichwa–vyao	na–kufunika
	H2645

Wenye nguvu huwatuma watumishi wao kwa ajili ya maji. Wanapoingia kwenye visima, hawawezi kupata maji. Wote wanarudi hawajafanikiwa; Wao hufunika vichwa vyao na aibu.

בָּאָרֶץ	נֶּשֶׁם	הָיָה	לֹא־	כִּי	חַתָּה	הָאֲדָמָה׀	בַּעֲבוּר	4
katika–nchi	mvua	mvua	hakukuwa–na–	kwa–kuwa	iliyovunjika	ardhi	Kwa–sababu–ya	
H0776	H1653	H1961	H3808		H2865	H0127	H5668	

רֹאשָׁם׃	חָפְרוּ	אִכָּרִים	בֹּשׁוּ
vichwa–vyao	wakifunika	wakulima	Waliaibishwa
	H2645	H0406	H0954

Kwa sababu hii ardhi imepasuka, kwa maana hakuna mvua katika nchi. Wakulima huwa na aibu na kufunika vichwa vyao.

הָיָה	לֹא־	כִּי	וְעָזֹב	יָלְדָה	בַּשָּׂדֶה	אַיֶּלֶת׀	גַּם־	כִּי	5
majani	hakukuwa–na–	kwa–kuwa	na–kuacha	alizaa	shambani	kulungu	hata–	Kwa–kuwa	
H1961	H3808			H3205		H0365	H1571		

דֶּשֶׁא׃
majani
H1877

Kwa maana hata kunguru huwaacha wanawe katika mashamba, kwa maana hakuna nyasi.

כַּתַּנִּים	רוּחַ	שָׁאֲפוּ	שְׁפָיִם	עַל־	עָמְדוּ	וּפְרָאִים׀		6
kama–mbweha	upepo	wakihema	vilima–vitupu	juu–ya–	walisimama	Na–punda–mwitu		
	H7307		H8205		H5975	H6501		

עֵשֶׂב׃	אֵין	כִּי־	עֵינֵיהֶם	כָּלוּ
majani	hakuna	kwa–sababu–	macho–yao	Yalishindwa
H6212	H0369			H3615

Punda mwitu husimama kwenye mabonde yaliyo wazi na hupiga upepo kama mbweha. Macho yao yanashindwa kufanya kazi, kwa maana hakuna mimea.

שְׁמֶךָ	לְמַעַן	עֲשֵׂה	יְהוָה	בָּנוּ	עָנוּ	עֲוֹנֵינוּ׀	אִם־	7
jina–lako	kwa–ajili–ya	fanya	Yahwe	dhidi–yetu	zinashuhudia	dhambi–zetu	Ijapokuwa–	
H8034	H4616		H3068			H5771		

חָטָאנוּ׃	לְךָ	מְשׁוּבֹתֵינוּ	רַבּוּ	כִּי־
tumetenda–dhambi	Kwako	uasi–wetu	zimeongezeka	kwa–sababu–
H2398		H4878	H7231	

Hata ingawa maovu yetu yanatushuhudia, Bwana, tenda kwa ajili ya jina lako. Kwa sababu matendo yetu yasiyo na imani yamezidi; tumekutenda dhambi.

כְּגֵר	תִּהְיֶה׀	לָּמָּה	צָרָה	בְּעֵת	מוֹשִׁיעוֹ	יִשְׂרָאֵל	מִקְוֵה׀	8
kama–mgeni	wewe–ni	Kwa–nini	dhiki	wakati–wa	Mwokozi–wake	Israeli	Tumaini–la	
H1616	H1961	H4100		H6256	H3467	H3478		

לָלוּן׃	נָטָה	וּכְאֹרַח	בָּאָרֶץ
kulala	aliyegeuka	na–kama–msafiri	katika–nchi
	H5186	H0732	H0776

Matumaini ya Israeli, yule anayemwokoa wakati wa dhiki, kwa nini utakuwa kama mgeni katika nchi, kama mtu akaaye nchi ya kigeni ambaye hujinyoosha na kutumia hutumia usiku mmoja tu?

9 לָמָּה כְּנִבְּוֹר כְּאִישׁ תֶּהְיֶה׀ לְהוֹשִׁיעַ׃
Kwa–nini Kama–mtu wewe–ni kama–shujaa aliyeshangaa kuokoa
H4100 H0376 H1961 H1368 H1724 H3467

וְאַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ יְהוָה וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל־ תַּנִּיחֵנוּ׃ ס
Lakini–wewe kati–yetu Yahwe na–jina–lako juu–yetu limeitwa usi– tuache Sela
H0408 H3240

Kwa nini utakuwa kama mtu aliyechanganyikiwa, kama shujaa ambaye hawezi kuokoa mtu yeyote? Kwa maana wewe u katikati yetu, Bwana! Jina lako limetangazwa juu yetu. Usiondoke

10 כֹּה־ אָמַר יְהוָה לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ נָעוֹעַ לִנְוֹעֵם רַגְלֵיהֶם
Hivyo– asema Yahwe kwa–watu hawa Hivyo wamependa kutangatanga miguu–yao
H3541 H0559 H3068 H2088 H0157 H5128 H7272

לָא חָשָׂכוּ יְהוָה וַיהוָה לָא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד
ha– izuia na–Yahwe wapendeli Sasa atakumbuka uovu–wao na–kuadhibu
H3808 H2820 H3068 H7521 H6258 H2142 H5771

חַטֹּאתָם׃ ס
dhambi–zao Sela

Bwana awaambia hivi watu hawa “Kwa kuwa wanapenda kutanga tanga, hawakuzuia miguu yao kufanya hivyo.” Bwana hafurahi nao. Sasa anawakumbusha uovu wao na ameadhibu dhambi zao.

11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל־ אֵלֶּה תִתְפַּלֵּל בְּעַד־ הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה׃
Na–akasema Yahwe kwangu Usi– ombe kwa–ajili–ya– watu hawa kwa–wema
H0559 H3068 H0413 H0408 H6419 H1157 H2088

Bwana akaniambia, Usiombe kwa ajili ya watu hawa.

12 כִּי אֶעֱשׂוּ בְּצוֹמָם אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל־ רִנָּתָם וְכִי יַעֲלוּ
Kwa–kuwa wakifunga mimi–si– sikia kwa– kilio–chao na–kwa–kuwa wanatoa
H6684 H0369 H8085 H0413 H7440 H5927

עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצֶם כִּי כְּי בַּהֲרֵב
sadaka–ya–kuteketezwa na–sadaka–ya–nafaka mimi–si– wapendeli kwa–sababu kwa–upanga
H4503 H0369 H7521 H2719

אָנֹכִי מִכְלֶה אוֹתָם׃ ס
mimi ninawamaliza wao Sela
H0595 H3615 H0853

Maana ikiwa wanafunga, sitasikiliza kulia kwao; na wanapotoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za unga, sitawafurahia. Kwa maana nitawaangamiza kwa upanga, njaa, na tauni.

13 וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה הַנְּבִאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא־ תִרְאוּ
Na–nikasema Lo Bwana Yahwe Tazama manabii wanawaambia wao Hamta– ona
H0559 H0162 H0136 H3069 H2009 H5030 H0559 H3808 H7200

חֶרֶב וְרָעָב לֹא־ יִהְיֶה לָכֶם כִּי־ שְׁלוֹם אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם
upanga na–njaa haitatokea– kwenu kwa–sababu– amani ya–kweli nitawapa ninyi
H2719 H7458 H3808 H1961 H7965 H0571 H5414

בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ ס
katika–mahali hapa Sela
H4725 H2088

Ndipo nikasema, “Ee Bwana, Bwana! Angalia! mabii wanawaambia watu, 'Huwezi kuona upanga; hakutakuwa na njaa kwako, kwa kuwa nitakupa usalama wa kweli mahali hapa.'”

14

שְׁלַחְתִּים	לֹא	בִּשְׁמִי	נִבְּאִים	הַנְּבִאִים	שֶׁקֶר	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
wakatuma	si–	kwa–jina–langu	wanatabiri	manabii	Uongo	kwangu	Yahwe	Na–akasema	
H7971	H3808	H8034	H5012	H5030	H8267	H0413	H3068	H0559	

[ואלול]	וְקֶסֶם	שֶׁקֶר	חָזוֹן	אֲלֵיהֶם	דִּבַּרְתִּי	וְלֹא	צִוִּיתִים	וְלֹא
[na–ubatili]	na–uaguzi	ya–uongo	Maono	kwao	sema	wala–si–	waamuru	wala–si–
H0434	H7081	H8267	H2377	H0413	H1696	H3808	H6680	H3808

ס	לָכֶם׃	מִתְנַבְּאִים	הֵמָּה	לִכְזָב	(ותרמית)	[ותרמות]	(ואלול)
Sela	kwenu	wanatabiri	wao	mioyo–yao	na–udanganyifu–wa	[na–udanganyifu]	na–ubatili
		H5012	H1992		H8649		H0457

Bwana akaniambia, 'manabii wanatabiri uongo kwa jina langu. Sikuwafukuza, wala sikuwapa amri au kusema nao. Lakini maono ya udanganyifu na ya maana, uchawi wa udanganyifu unaotokana na akili zao ndicho wanachowahubiria.”

15

וַאֲנִי	בִּשְׁמִי	הַנִּבְּאִים	הַנִּבְּאִים	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	
na–mimi	kwa–jina–langu	wanaotabiri	manabii	kuhusu–	Yahwe	asema	Hivyo–	Kwa–hiyo	
H0589	H8034	H5012	H5030		H3068	H0559	H3541		

הַזֹּאת	בָּאָרֶץ	יִהְיֶה	לֹא	וְרָעָב	חֶרֶב	אֹמְרִים	וְהֵמָּה	שְׁלַחְתִּים	לֹא־
hii	katika–nchi	kuwa	haitakuwa	na–njaa	Upanga	wanasema	na–wao	wakatuma	si–
H2063	H0776	H1961	H3808	H7458	H2719	H0559	H1992	H7971	H3808

הָהֵמָּה׃	הַנִּבְאִים	יִתַּמּוּ	וּבָרָעָב	בַּחֶרֶב	
hao	manabii	wataangamia	na–kwa–njaa	Kwa–upanga	
H1992	H5030	H8552	H7458	H2719	

Kwa hiyo Bwana asema hivi, “Kwa habari ya manabii wakihubiri kwa jina langu, ambao mimi siwakutuma; wale wanaosema kuwa hakutakuwa na upanga wala njaa katika nchi hii mabii hawa wataangamia kwa upanga na njaa.

16

בְּחֻצוֹת	מְשֻׁלָּכִים	יִהְיוּ	לָהֶם	נִבְּאִים	הֵמָּה	אֲשֶׁר־	וְהָעָם	
katika–mitaa–ya	wametupwa	watakuwa	kwao	wanatabiriwa	wao	ambao–	Na–watu	
H2351	H7993	H1961	H1992	H5012	H1992			

נְשֵׁיהֶם	הֵמָּה	לָהֶמָּה	מְקֻבָּר	וְאֵין	וְהַחֶרֶב	הָרָעָב	ומפני	יְרוּשָׁלַ͏ִם
wake–zao	wao	kwao	mzishi	na–hakuna	na–upanga	njaa	kutokana–na	Yerusalemu
H0802	H1992	H1992	H6912	H0369	H2719	H7458	H6440	H3389

רָעָתָם׃	אֶת־	עֲלֵיהֶם	וְשָׁפַכְתִּי	וּבְנֹתֵיהֶם	וּבְנֵיהֶם
uovu–wao	na–	juu–yao	na–nitamwaga	na–binti–zao	na–wana–wao
	H0853		H8210	H1323	

Na watu waliopewa utabiri watafukuzwa nje ya barabara za Yerusalemu kwa sababu ya njaa na upanga; kwa kuwa hakuna mtu wa kuwazikas-wao, na wake zao, na wana wao, wala binti zao; kwa maana nitamwaga uovu wao wenyewe juu yao.

17

לַיְלָה	דִּמְעָה	עֵינַי	תֵּרַדְנָה	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	
usiku	machozi	macho–yangu	Yatadondoka	hili	neno	na–	wao	Na–utawaambia	
H3915	H1832		H3381	H2088	H1697	H0853	H0413	H0559	

בְּתוּלַת	נִשְׁבָּרָה	גָּדוֹל	שֶׁבֶר	כִּי	תְּדֻמֶּינָה	וְאַל־	וְיוֹמָם	
bikira	amevunjwa	mkubwa	kwa–uvunjaji	kwa–kuwa	kuisha	wala–yasiache–	na–mchana	
H1330	H7665		H7667		H1820	H0408	H3119	

מְאֹד׃	נַחְלָה	מַכָּה	עַמִּי	בַּת־
sana	chungu	jeraha	watu–wangu	binti–ya
H3966		H4347		H1323

Sema neno hili kwao 'Acha macho yangu yatokwe machozi, usiku na mchana. wala yasikome, kwa kuwa kutakuwa na kuanguka kwa bikira, binti ya watu wangu - jeraha kubwa lisilotibika.

18 אִם־ Ikiwa- H0413 יָצָאתִי nitatoka H3318 הַשָּׂדֶה shambani H7704 וְהִנֵּה na-tazama H2009 חַלְלֵי־ waliouawa-kwa- H2491 חָרֶב upanga H2719 וְאִם־ na-ikiwa H0518 בָּאתִי nitaingia H0935 הָעִיר mjini H5892
וְהִנֵּה na-tazama H2009 מַגְוֵי magonjwa-ya H4064 רָעָב njaa H7458 כִּי־ kwa-sababu- H3588 נַם־ hata- H1571 נָבִיא nabii H5030 נַם־ hata- H1571 כֹּהֵן kuhani H3548 סָחֲרוּ wametangatanga H5503
סֶלָה Sela H5542 יָדָעוּ jua H3045 וְלֹא na-hawaku- H3808 אֶרֶץ nchi H0776 אֶל־ katika- H0413

Ikiwa nitatoka kwenye shamba basi angalia! kuna wale waliouawa kwa upanga. Na kama nitakuja mjini, basi, tazama! kuna wale walio na ugonjwa wa njaa. Hata nabii na kuhani wote wanatembea juu ya nchi bila maarifa.'"

19 הֲמָאֹס Je-kabisa- H3988 מָאַסְתָּ umekataa H3988 אֶת־ na- H0853 יְהוּדָה Yuda H3063 אִם־ Au- H0518 בְּצִיּוֹן kwa-Sayuni H6726 גָּעֲלָה imechukia H1602 נַפְשֶׁךָ nafsi-yako H5315 מִדַּוְעַ Kwa-nini H4069
הִכִּיתָנוּ umetupiga H5221 וְאֵין na-hakuna H0369 רִפְאָה uponyaji H4832 לָנוּ kwetu H0518 וְאֵין na-hakuna H0369 לְשָׁלוֹם amani H7965 קִוֵּינוּ Tulitarajia H6960 טוֹב wema H2896 וְלְעֵת na-wakati-wa H6256
וְהִנֵּה na-tazama H2009 בְעָתָה׃ hofu H1205 מַרְפֵּא uponyaji H4832

Je! Umemkataa kabisa Yuda? Je, unaichukia Sayuni? Kwa nini umetupiga wakati hakuna uponyaji kwetu? Tulitumaini amani, lakini hapakuwa na kitu kizuri-na kwa wakati wa uponyaji, lakini tazama, kuna hofu tu.

20 יָדַעְנוּ Tunakubali H3045 יְהוָה Yahwe H3068 רִשְׁעֵנוּ uovu-wetu H7562 עֲוֹן hatia-ya H5771 אֲבוֹתֵינוּ baba-zetu H0001 כִּי kwa-kuwa H3588 חָטָאנוּ tumetenda-dhambi H2398 לָךְ׃ kwako H0000

Tunakubali, Bwana, makosa yetu, uovu wa babu zetu, kwa kuwa tumekukosea.

21 אַל־ Usikatae- H0408 תִּנְאַץ kuchukia H5006 לְמַעַן kwa-ajili-ya H4616 שִׁמְךָ jina-lako H8034 תְּנַבֵּל dhihakishe H5034 כִּסֵּא kiti-cha-enzi-cha H3678 כְּבוֹדֶךָ utukufu-wako H3519
זְכֹר Kumbuka H2142 אַל־ usi- H0408 תָּפֵר vunje H6565 בְּרִיתְךָ agano-lako H1285 אִתָּנוּ׃ nasi H0854

Usitukatae! Kwa ajili ya jina lako, usikifedheheshe kiti chako cha enzi cha utukufu. Kumbuka na usivunje agano lako na sisi.

22 הֲיֵשׁ Je-kuna H3426 בְּהַבְלֵי kati-ya-sanamu-zisizo-na-maana-za H1892 הַגּוֹיִם mataifa H1471 מַגְשִׁמִּים zinazoleta-mvua H1653 וְאִם־ Au- H0518 הַשָּׁמַיִם mbingu H8064
אַתָּה־ wewe- H0859 הוּא yeye H1931 יְהוָה Yahwe H3068 אֱלֹהֵינוּ Mungu-wetu H0430 וְנִקְוֶה־ na-tunatumaini- H6960 לָךְ kwako H0000
כִּי־ kwa-sababu- H3588 אַתָּה־ wewe H0859 עָשִׂיתָ umefanya H6213 אֶת־ na- H0853 כָּל־ yote- H3605 אֵלֶּה׃ haya H0428 פ Peh

Je, kuna miongoni mwa sanamu za mataifa yeyote zinazoweza kuifanya mbingu kutoa mvua? Je, si wewe, Bwana Mungu wetu, ambaye hufanya jambo hili? Tunatumaini kwako, kwa kuwa umefanya mambo haya yote.

Chapter 15

לְפָנַי	וּשְׁמוּאֵל	מֹשֶׁה	יַעֲמֹד	אִם־	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		1
mbele–yangu	na–Samweli	Musa	atasimama	Hata–kama–	kwangu	Yahwe	Na–akasema		
H6440	H8050	H4872	H5975		H0413	H3068	H0559		

וְיֵצְאוּ׃	פָּנַי	מֵעַל־	שַׁלַּח	הַזֶּה	הָעָם	אֶל־	נַפְשִׁי	אֵין
na–waende	uso–wangu	mbele–ya–	Waondoe	hawa	watu	kwa–	nafsi–yangu	si–
H3318	H6440		H7971	H2088		H0413	H5315	H0369

Kisha Bwana akaniambia, “Hata kama Musa au Samweli walisimama mbele yangu, bado sitawafikiria watu hawa. Watoe mbele yangu, ili waweze kuondoka.

כֹּה־	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	נֵצְאוּ	אָנָה	אֵלֶיךָ	יֹאמְרוּ	כִּי־	וְהָיָה	2
Hivyo–	wao	Na–utawaambia	tutaenda	Wapi	kwako	watakaposema	wakati–	Na–itakuwa	
H3541	H0413	H0559	H3318	H0575	H0413	H0559		H1961	

וַאֲשֶׁר	לַחֶרֶב	לַחֶרֶב	וַאֲשֶׁר	לַמָּוֶת	לַמָּוֶת	אֲשֶׁר	יְהוָה	אָמַר
na–wale–wa	kwa–upanga	upanga	na–wale–wa	kwa–kifo	kifo	Wale–wa	Yahwe	asema
	H2719	H2719		H4194	H4194		H3068	H0559

לַשֶּׁבִי׃	לַשֶּׁבִי	וַאֲשֶׁר	לָרָעָב	לָרָעָב	
kwa–utumwa	utumwa	na–wale–wa	kwa–njaa	njaa	
			H7458	H7458	

Ikiwa watakuambia, 'Tunapaswa kwenda wapi?' Kisha uwaambie, 'Bwana asema hivi Wale wanaotakiwa kufa wanapaswa kufa; wale waliotayarishwa kwa upanga wanapaswa kwenda kwa upanga. Wale waliopelekwa kwa njaa wanapaswa kwenda kwa njaa; na wale waliopelekwa uhamisho wanapaswa kuhamishwa.'

וְאֶת־	לַהֲרֹג	הַחֶרֶב	אֶת־	יְהוָה	נֹאֲם־	מִשְׁפָּחוֹת	אַרְבַּע	עֲלֵיהֶם	וּפָקַדְתִּי	3
na–	kuua	upanga	na–	Yahwe	asema–	za–familia	aina–nne	juu–yao	Na–nitawaadhibu	
H0853	H2026	H2719	H0853	H3068	H5002	H4940	H0702			

לֶאֱכֹל	הָאָרֶץ	בְּהֶמַת	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם	עֹוף	וְאֶת־	לִסְחֹב	הַכְּלָבִים	
kula	nchi	wanyama–wa	na–	mbinguni	ndege–wa	na–	kuburuta	mbwa	
H0398	H0776	H0929	H0853	H8064	H5775	H0853	H5498	H3611	

וְלַהַשְׁחִית׃
na–kuharibu
H7843

Kwa kuwa nitawapa kwa makundi manne-hili ndilo tamko la Bwana-upanga wa kuua wengine, mbwa wararue, ndege wa angani na mnyama mkali wale na kuangamiza.

בְּגוּלַל	הָאָרֶץ	מַמְלְכוֹת	לְכָל	)לְזַעֲוָה(	]לזועה[	וּנְתַתִּים			4
kwa–sababu–ya	nchi	falme–zote–za	kwa–	kitu–cha–hofu	[kitu–cha–hofu]	Na–nitawafanya			
H1558	H0776	H4467	H3605	H2189	H2113	H5414			

עָשָׂה	אֲשֶׁר־	עַל	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יְחִזְקִיָּהוּ	בֶּן־	מְנַשֶּׁה	
aliyofanya	yaliyotendwa	kwa–sababu–ya	Yuda	mfalme–wa	Hezekia	mwana–wa	Manase	
			H3063	H4428	H2396		H4519	

בִּירוּשָׁלִָם׃
katika–Yerusalemu
H3389

Nitawafanyia jambo lenye kutisha kwa falme zote za dunia, kwa sababu Manase mwana wa Hezekia, mfalme wa Yuda, alifanya huko Yerusalemu.

לָךְ	יָנוּד	ומִי	יְרוּשָׁלַ͏ִם	עָלַ֫יִךְ	יַחְמֹל	מִי־	כִּי	5
wewe	atakuombolezea	na–nani	Yerusalemu	wewe	atakayekuhurumia	ni–nani–	Kwa–kuwa	
	H5110	H4310	H3389		H2550	H4310		

לָךְ׃	לִשְׁאָל	לִשְׁלֹ֫ם	יָסוּר	ומִי	
kwako	amani	kuuliza	atageuka	na–nani	
	H7965	H7592	H5493	H4310	

Kwa maana ni nani atakayewahurumia, Yerusalemu? Ni nani atakayeomboleza kwa ajili yako? Nani atakayegeuka kuuliza kuhusu ustawi wako?

אֶת־	וְאַט	תֵּלְכִי	אָחוֹר	יְהוָה	נְאֻם־	אֹתִי	נָטַשְׁתְּ	אַתְּ	6
na–	Kwa–hiyo–nikainyoosha	unaenda	nyuma	Yahwe	asema–	mimi	umeniacha	Wewe	
H0853	H5186	H3212	H0268	H3068	H5002	H0853	H5203		

הִנָּחֵם׃	נִלְאֵ֫יתִי	וָאַשְׁחִיתֵ֫ךְ	עָלַ֫יִךְ	יָדִי	
kuomboleza	nimechoka	na–kukuharibu	juu–yako	mkono–wangu	
H5162	H3811	H7843		H3027	

Umeniacha-hili ndilo tamko la Bwana-umerudi nyuma. Kwa hiyo nitawapiga kwa mkono wangu na kukuangamiza. Nimechoka kuwahurumia.

אִבַּדְתִּי	שִׁכַּלְתִּי	הָאָרֶץ	בְּשַׁעֲרֵי	בְּמִזֵּרֶה	וָאֲזָרֵם		7
nimewaharibu	Nimewafanya–kufiwa	nchi	katika–malango–ya	kwa–pepeto	Na–nikawapepeta		
H0006		H0776	H8179	H4214	H2219		

שָׁבוּ׃	לֹא־	מִדַּרְכֵיהֶם	עַמִּי	אֶת־	
rudi	hawaku–	kutoka–njia–zao	watu–wangu	na–	
H7725	H3808	H1870		H0853	

Kwa hiyo nitawapepea kwa kipepeo katika milango ya nchi. Nitawafukuza. Nitawaangamiza watu wangu kwani hawakurudi na kuziacha njia zao.

לָהֶם	הֵבֵאתִי	יַמִּים	מֵחוֹל	אַלְמְנֹתָו	לִי	עָצְמוּ־		8
juu–yao	Nimewaleta	bahari	kuliko–mchanga–wa	wajane–wake	kwangu	Zimeongezeka–		
H1992	H0935	H3220	H2344	H0490				

עִיר	פִּתְאֹם	עָלֶ֫יהָ	הִפָּלְתִּי	בְּצָהֳרָיִם	שֹׁדֵד	בָּחוּר	אֵם	עַל־
mji	ghafla	juu–yake	Nimemwangushia	adhuhuri	mharibifu	kijana	mama–wa	juu–ya–
	H6597		H5307		H7703	H0970	H0517	

וּבֶהָלוֹת׃
na–hofu
H0928

Nitawafanya wajane wao kuwa zaidi ya mchanga wa bahari. Dhidi ya mama wa vijana nitamtuma mwangamizi mchana. Nitafanya mshtuko na hofu ghafla kuanguka juu yao.

שִׁמְשָׁהּ	)בָּא(	]באה[	נַפְשָׁהּ	נָפְחָה	הַשִּׁבְעָה	יֹלֶדֶת	אֻמְלָלָה	9
jua–lake	limeingia	[limeingia]	nafsi–yake	Amepumua	wa–saba	mama–aliyezaa	Amedhoofika	
H8121	H0935	H0935	H5315	H5301	H7651	H3205	H0535	

אֶתֶן	לַחֲרֵב	וּשְׁאֵרִיתָם	וְחָפְרָה	בּוֹשָׁה	יוֹמָם	בְּעֹד
nitawatoa	kwa–upanga	na–waliosalia	na–kufedheheshwa	Ameaibishwa	mchana	wakati–wa
H5414	H2719	H7611	H2659	H0954	H3119	H5750

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	אֹיְבֵיהֶם	לִפְנֵי	
Sela	Yahwe	asema–	adui–zao	mbele–ya	
	H3068	H5002	H0341	H6440	

Mama aliyezaa watoto saba ataharibika. Atashuka. Jua lake limekuchwa wakati bado ni siku. Yeye atakuwa na aibu na kufedheheka, kwa kuwa nitawatoa wale waliosalia kwa upanga mbele ya maadui zao-hili ndilo tamko la Bwana.”

10

מָדֹון	וְאִישׁ	רִיב	אִישׁ	יִלְדְתִּנִי	כִּי	אִמִּי	לִי	אֹוי־
mabishano	na–mtu–wa	ugomvi	mtu–wa	umemzaa	kwamba	mama–yangu	kwangu	Ole–
H4066	H0376	H7379	H0376	H3205		H0517		H0188

מְקַלְלֹונִי׃	כֹּלֹּה	בִּי	נָשׁוּ־	וְלֹא־	נָשִׂיתִי	לֹא־	הָאָרֶץ	לְכָל־
wananilaani	wote	mimi	wamenikopesha–	wala–si–	nimekopesha	Si–	nchi–yote	kwa–
H7043	H3605		H5383	H3808	H5383	H3808	H0776	H3605

ס
Sela

Ole wangu, mama yangu! Kwa maana umenizaa, mimi ambaye ni mtu wa kushindana na hoja katika nchi yote. Sijakopesha, wala hakuna mtu aliyenikopesha, lakini wote wananilaani.

11

וְלֹוא	אִם־	לְטֹוב	)שְׁרִיתִיךָ(	]שרותך[	לֹא	אִם־	יְהוָה	אָמַר
si–	Ikiwa–si–	wema	nimekuletea	[nimekuletea]	si–	Ikiwa–si–	Yahwe	Asema
H3808			H8281	H8293	H3808		H3068	H0559

הָאֹיֵב׃	אֶת־	צָרָה	וּבְעֵת	רָעָה	בְּעֵת־	בְּךָ	הִפְגַּעְתִּי
adui	na–	dhiki	na–wakati–wa	msiba	wakati–wa–	kwako	nimekuombea
H0341	H0853		H6256		H6256		H6293

Bwana akasema “Je sitakuokoa kwa manufaa? Kwa hakika nitawafanya maadui wako waombe msaada wakati wa msiba na dhiki.

12

וּנְחֻשֶׁת׃	מִצָּפֹון	בַּרְזֶל	וּבַרְזֶל	הֲיֻרַּע
na–shaba	kutoka–kaskazini	chuma	chuma	Je–itavunjwa
	H6828	H1270	H1270	

Je, mtu anaweza kusaga chuma? Hasa chuma kutoka kaskazini iliyochanganywa na shaba?

13

חַטֹּאותֶיךָ	וּבְכָל־	בִּמְחִיר	לֹא	אֶתֵּן	לָבַז	וְאוֹצְרוֹתֶיךָ	חֵילֶךָ
dhambi–zako–zote	na–kwa–	kwa–bei	si	nitatoa	kwa–uporaji	na–hazina–zako	Utajiri–wako
	H3605	H4242	H3808	H5414	H0957	H0214	H2428

גְּבוּלֶיךָ׃	וּבְכָל־
mipaka–yako–yote	na–katika–
H1366	H3605

Nitawapa adui zako utajiri wako na hazina yako kama nyara za bure. Nitafanya hili kwa sababu ya dhambi zako zote zilizofanywa ndani ya mipaka yako yote.

14

קְדֻחָה	אֵשׁ	כִּי־	יְדֻעָתָּ	לֹא	בְּאֶרֶץ	אֹיְבֶיךָ	אֶת־	וְהַעֲבַרְתִּי
umewaka	moto	kwa–sababu–	ijua	usiyo–	katika–nchi	adui–zako	na–	Na–nitawapitisha
H6919	H0784		H3045	H3808	H0776	H0341	H0853	

ס	תּוּקַד׃	עֲלֵיכֶם	בְּאַפִּי
Sela	utawaka	juu–yenu	katika–hasira–yangu
	H3344		H0639

Ndipo nitakufanya utumikie adui zako katika nchi ambayo huijui, maana moto utawaka, ukawaka katika ghadhabu yangu juu yako.”

15

מֵרֹדְפַי	לִי	וְהַנָּקֵם	וּפַקְּדֵנִי	זָכְרֵנִי	יְהוָה	יָדַעְתָּ	אַתָּה
kutoka–kwa–wanaonifuatilia	mimi	na–unilipie	na–unijalie	Nikumbuke	Yahwe	unajua	Wewe
H7291		H5358		H2142	H3068	H3045	

עָלֶיךָ	שְׂאֵתִי	דַּ֫ע	תִּקָּחֵנִי	אַפְּךָ	לְאֶרֶךְ	אַל־	
kwa–ajili–yako	nimestahimili	Jua	unichukue	hasira–yako	katika–uvumilivu–wako	usi–	
	H5375	H3045	H3947	H0639	H0750	H0408	

חֶרְפָּה׃
fedheha
H2781

Wewe mwenyewe wajua, Bwana! Unikumbuke na kunisaidia. Ukanilipie kisasi kwa ajili ya wanaonifuata. Katika uvumilivu wako usiniondoe. Utambue kwamba nimekuwa na aibu kwa ajili yako. Maneno yako yamepatikana, na nikayala.

16

לִי	)דְּבָרְךָ(	]דבריך[	וַיְהִי	וָאֹכְלֵם	דְּבָרֶיךָ	נִמְצְאוּ	
kwangu	neno–lako	[maneno–yako]	Na–yakawa	na–nikayala	maneno–yako	Yalipatikana	
	H1697	H1697	H1961	H0398	H1697	H4672	

עָלַי	שִׁמְךָ	נִקְרָא	כִּי־	לְבָבִי	וּלְשִׂמַחַת	לְשָׂשׂוֹן	
juu–yangu	jina–lako	limeitwa	kwa–kuwa–	moyo–wangu	na–kwa–shangwe–ya	kwa–furaha	
	H8034	H7121		H3824	H8057	H8342	

ס	צְבָאוֹת׃	אֱלֹהֵי	יְהוָה	
Sela	majeshi	Mungu–wa	Yahwe	
		H0430	H3068	

Maneno yako yalikuwa furaha kwangu, furaha yangu kwa moyo wangu; kwa maana jina lako linatangazwa juu yangu, Bwana, Mungu wa majeshi.

17

יָדֶךָ	מִפְּנֵי	וָאֶעְלֹז	מְשַׂחֲקִים	בְּסוֹד־	יָשַׁבְתִּי	לֹא־	
mkono–wako	Kwa–sababu–ya	na–kufurahi	wachekeshaji	katika–mkutano–wa–	nimeketi	Si–	
H3027	H6440	H5937	H7832	H5475	H3427	H3808	

ס	מִלֵּאתָנִי׃	זַעַם	כִּי־	יָשַׁבְתִּי	בָּדָד	
Sela	umenijaza	hasira	kwa–sababu–	niliketi	peke–yangu	
	H4390	H2195		H3427	H0910	

Sikuketi katika mkutano wa wale waliosherehekea au waliofurahi. Nimeketi kwa faragha kwa sababu ya mkono wako wenye nguvu, kwa maana umenijaza na hasira.

18

מֵאֲנָה	אֲנוּשָׁה	וּמַכָּתִי	נֶצַח	כְּאֵבִי	הָיְתָה	לָמָּה	
Imekataa	haliwezi–kuponywa	na–jeraha–langu	ya–daima	maumivu–yangu	imekuwa	Kwa–nini	
H3985	H0605	H4347	H5331	H3511	H1961	H4100	

ס	נֶאֱמָנוּ׃	לֹא	מַיִם	אַכְזָב	כְּמוֹ	לִי	תִּהְיֶה	הָיוֹ	הֵרָפֵא
Sela	amini	yasiyo	maji	mdanganyifu	kama	kwangu	utakuwa	Kuwa	kuponywa
	H0539	H3808	H4325	H0391	H3644		H1961	H1961	H7495

Kwa nini maumivu yangu yanaendelea na jeraha langu halitibiki, linakataa kuponywa? Je, utakuwa kama maji ya udanganyifu kwangu, maji yanayokauka?

19 לָכֵן כֹּה־ אָמַר יְהוָה אִם־ תָּשׁוּב וַאֲשִׁיבְךָ לִפְנֵי
Kwa-hiyo Hivyo- asema Yahwe Ukitubu- utarudi na-nitakurudisha mbele-yangu
H3541 H0559 H3068 H7725 H7725 H6440

תַּעֲמֹד וְאִם־ תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כְּפִי תִּהְיֶה׃
utasimama na-ukitoa- utatoa cha-thamani kutoka-kwa-duni kama-kinywa-changu utakuwa
H5975 H3318 H3368 H6310 H1961

וְהֵמָּה יָשֻׁבוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא־ תָשׁוּב אֲלֵיהֶם׃
Watarudi wao kwako lakini-wewe usi- rudi kwao
H7725 H1992 H0413 H3808 H7725 H0413

Kwa hiyo Bwana asema hivi, “Yeremia, Ikiwa utatubu, nitakurejesha, nawe utasimama mbele yangu na kunitumikia. Kwa maana ukitenganisha mambo ya kipumbavu kwa vitu vya thamani, utakuwa kama kinywa changu. Watu watakuja kwako, lakini wewe mwenyewe usirudi kwao.

20 וְנָתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה לְחוֹמַת נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ
Na-nitakufanya kwa watu hawa ukuta-wa shaba wenye-nguvu Na-watapigana nawe
H5414 H2346 H2088 H5414 H1219 H0413

כִּי־ אֲנִי אִתְּךָ נְאֻם־ לְהוֹשִׁיעֲךָ וּלְהַצִּילֶךָ׃
kwa-kuwa- mimi nawe asema- kukuokoa na-kukukomboa
H0589 H0854 H5002 H3467 H5337

לָךְ וְלֹא־ יוּכְלוּ׃ יְהוָה
kukushinda lakini-hawata- weza Yahwe
H3201 H3808 H3068

Nitakufanya kama ukuta wa shaba usioweza kuingilika kwa watu hawa, nao watapigana vita dhidi yako. Lakini hawatakushinda, kwa kuwa mimi ni pamoja nawe ili kuokoa na kukuponya-hili ndilo tamko la Bwana-

21 פ וְהִצַּלְתִּיךָ מִכַּף רָעִים וּפְדִיתִיךָ מִכַּף עָרִיצִים׃
Na-nitakukomboa mkono-wa kutoka-mkono-wa waovu na-nitakuokoa kutoka-kiganja-cha wakatili Peh
H5337 H3027 H7451 H6299 H3709 H6184

kwa maana nitakuokoa mikononi mwa waovu na kukukomboa katika mkono wa mshindani.”

Chapter 16

1 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Na-ikawa neno-la Yahwe kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Ndipo neno la Bwana likanijia, kusema,

2 לֹא־ תִקַּח אִשָּׁה לְךָ וְלֹא־ יִהְיוּ בָנִים וּבָנוֹת לְךָ בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
Usi- chukue mke kwako wala-usiwe-na- watakuwa wana na-binti kwako mahali hapa
H3808 H3947 H0802 H0802 H3808 H1961 H1323 H0802 H4725 H2088

“Usiwe na mke, wala usiwe na wana au binti hapa.

3	כִּי־	כֹה	אָמַר	יְהוָה	עַל־	הַבָּנִים	וְעַל־	הַבָּנוֹת	הַיִּלּוֹדִים	
	Kwa-kuwa-	Hivyo	asema	Yahwe	kuhusu-	wana	na-kuhusu-	binti	wanaozaliwa	
		H3541	H0559	H3068				H1323	H3205	

הַמּוֹלִדִים	אֲבוֹתָם	וְעַל־	אוֹתָם	הַיִּלְדוֹת	אִמּוֹתָם	וְעַל־	הַזֶּה	בַּמָּקוֹם	
wanaowazaa	baba-zao	na-kuhusu-	wao	wanaowazaa	mama-zao	na-kuhusu-	hapa	mahali	
H3205	H0001		H0853	H3205	H0517		H2088	H4725	

הַזֹּאת׃	בָּאָרֶץ	אוֹתָם
hii	katika-nchi	wao
H2063	H0776	H0853

Kwa kuwa Bwana asema hivi kwa wana na binti ambao wamezaliwa hapa, kwa mama waliowabeba, na kwa baba waliowafanya wazaliwe katika nchi hii,

4	לְדֶבֶן	יִקָּבֵרוּ	וְלֹא	יִסָּפְדוּ	לֹא	יָמֻתוּ	תַּחֲלֻאִים	מְמוֹתֵי
	Kama-mbolea	zikwa	wala-hawata-	ombolezwa	Hawata-	watakufa	magonjwa	Kwa-vifo-vya
	H1828	H6912	H3808	H5594	H3808	H4191	H8463	H4463

וְהָיְתָה	יִכְּלוּ	וּבָרָעָב	וּבַחֶרֶב	יִהְיוּ	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	עַל־	
na-itakuwa	wataangamizwa	na-kwa-njaa	na-kwa-upanga	watakuwa	ardhi	uso-wa	juu-ya-	
H1961	H3615	H7458	H2719	H1961	H0127	H6440		

ס	הָאָרֶץ׃	וּלְבֶהֱמַת	הַשָּׁמַיִם	לְעוֹף	לְמַאֲכָל	נִבְלָתָם
Sela	nchi	na-kwa-wanyama-wa	mbinguni	kwa-ndege-wa	chakula	maiti-yao
	H0776	H0929	H8064	H5775	H3978	H5038

'Watakufa vifo vya magonjwa. Hawataliliwa wala kuzikwa. Watakuwa kama samadi juu ya nchi. Kwa maana wataangamizwa kwa upanga na njaa, na miili yao itakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa dunia.'

5	תֵּלֵךְ	וְאַל־	מַרְזֵחַ	בֵּית	תָּבוֹא	אַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי־
	ende	wala-usi-	maombolezo	nyumba-ya	ingie	Usi-	Yahwe	asema	Hivyo	Kwa-kuwa-
	H3212	H0408	H4798		H0935	H0408	H3068	H0559	H3541	

שְׁלוֹמִי	אֶת־	אָסַפְתִּי	כִּי־	לָהֶם	תָּנֻד	וְאַל־	לִסְפּוֹד	
amani-yangu	na-	nimeondoa	kwa-kuwa-	wao	wahurumie	wala-usi-	kuomboleza	
H7965	H0853	H0622			H5110	H0408	H5594	

הָרַחֲמִים׃	וְאֶת־	הַחֶסֶד	אֶת־	יְהוָה	נְאֻם־	הַזֶּה	הָעָם־	מֵאֵת
huruma	na-	upendo-thabiti	na-	Yahwe	asema-	hawa	watu-	kutoka-kwa
	H0853		H0853	H3068	H5002	H2088		H0854

Maana Bwana asema hivi, 'Usiingie nyumba yoyote yenye kuomboleza. Usiende kuwaombolezea, wala usihuzunike kwa ajili ya watu hawa. Kwa maana nimeondoa amani yangu, uaminifu wa agano, na huruma, kutoka kwa watu hawa! Ndivyo asemavyo Bwana;

6	וְלֹא־	יִקָּבֵרוּ	לֹא	הַזֹּאת	בָּאָרֶץ	וּקְטַנִּים	גְּדֹלִים	וּמֵתוּ
	wala-hawata-	zikwa	Hawata-	hii	katika-nchi	na-wadogo	wakubwa	Na-watakufa
	H3808	H6912	H3808	H2063	H0776			H4191

לָהֶם׃	יִקָּרֵחַ	וְלֹא	יִתְגֹּדַד	וְלֹא	לָהֶם	יִסָּפְדוּ	
kwa-ajili-yao	nyolewa	wala-hawata-	jikata	wala-hawata-	wao	ombolezwa	
H1992	H7139	H3808	H1413	H3808	H1992	H5594	

kwa hiyo wakuu na wadogo watakufa katika nchi hii. Wala hawatazikwa, wala hakuna yeyote atakayeomboleza kwa ajili yao. Hakuna mtu atakayejikata-kata au kunyoa vichwa vyao kwa ajili yao.

7

מֵת
aliyekufa
H4191
עַל־
kwa–ajili–ya–
לְנַחֲמוֹ
kuwafariji
H5162
אֵבֶל
maombolezo
H0060
עַל־
wakati–wa–
לָהֶם
wao
יִפְרְסוּ
wagawia
H6536
וְלֹא־
Wala–hawata–
H3808

אָבִיו
baba–yake
H0001
עַל־
kwa–ajili–ya–
תַּנְחוּמִים
faraja
H8575
כּוֹס
kikombe–cha
אוֹתָם
wao
H0853
יַשְׁקוּ
wanywesha
H8248
וְלֹא־
wala–hawata–
H3808

אִמּוֹ׃
mama–yake
H0517
וְעַל־
na–kwa–ajili–ya–

Hakuna mtu anayepaswa kugawa chakula chochote wakati wa kuomboleza ili kuwafariji kwa sababu ya vifo, na hawatawapa kikombe cha faraja kwa baba yake au mama yake ili kuwafariji.

8

ס
Sela
וְלִשְׁתּוֹת׃
na–kunywa
H8354
לֶאֱכֹל
kula
H0398
אוֹתָם
nao
H0853
לָשֶׁבֶת
kukaa
H3427
תָּבוֹא
ingie
H0935
לֹא־
usi–
H3808
מִשְׁתֶּה
karamu
H4960
וּבֵית־
Na–nyumba–ya–

Usiende kwenye nyumba ya karamu ili ukae pamoja nao ili kula au kunywa.

9

הִנְנִי
Tazama–mimi
H2009
יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478
אֱלֹהֵי
Mungu–wa
H0430
צְבָאוֹת
wa–majeshi
יְהוָה
Yahwe
H3068
אָמַר
asema
H0559
כֹּה
Hivyo
H3541
כִּי
Kwa–kuwa

שָׁשׂוֹן
furaha
H8342
קוֹל
sauti–ya
וּבְיִמֵיכֶם
na–siku–zenu
H3117
לְעֵינֵיכֶם
machoni–penu
הַזֶּה
hapa
H2088
הַמָּקוֹם
mahali
H4725
מִן־
kutoka–
מַשְׁבִּית
ninakomesha

כַּלָּה׃
bibi–arusi
H3618
וְקוֹל
na–sauti–ya
חָתָן
bwana–arusi
H2860
קוֹל
sauti–ya
שִׂמְחָה
shangwe
H8057
וְקוֹל
na–sauti–ya

Kwa maana Bwana wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, 'Tazama, mbele yako, siku zako na mahali hapa, nitakomesha sauti ya furaha na sherehe, sauti ya bwana na bibi arusi. '

10

הָאֵלֶּה
haya
H0428
הַדְּבָרִים
maneno
H1697
כָּל־
yote–
H3605
אֶת
na–
H0853
הַזֶּה
hawa
H2088
לָעָם
watu
תַּגִּיד
utawaambia
H5046
כִּי
utakapowaambia
וְהָיָה
Na–itakuwa
H1961

הָרָעָה
ubaya
כָּל־
yote–
H3605
אֵת
na–
H0853
עָלֵינוּ
juu–yetu
יְהוָה
Yahwe
H3068
דִּבֶּר
amesema
H1696
מָה
nini
H4100
עַל־
kwa–sababu–ya–
אֵלֶיךָ
kwako
H0413
וְאָמַרְתָּ
na–watasema
H0559

חָטָאנוּ
tumetenda–dhambi
H2398
אֲשֶׁר
ambayo
חַטָּאתֵנוּ
dhambi–yetu
וּמֶה
na–nini
H4100
עָוֹנֵנוּ
uovu–wetu
H5771
וּמֶה
na–nini
H4100
הַזֹּאת
huu
H2063
הַגְּדוֹלָה
mkubwa

אֱלֹהֵינוּ׃
Mungu–wetu
H0430
לַיהוָה
kwa–Yahwe
H3068

Kisha itatokea kwamba utawaambia watu hawa maneno haya yote, na watakuambia, 'Mbona Bwana amesema maafa yote haya juu yetu? Uovu wetu ni uovu gani na dhambi yetu tuliyomtendea Bwana, Mungu wetu?'

11 וְאָמַרְתָּ֣ אֵלֵיהֶ֗ם עַל־ אֲשֶׁר־ עָזְב֤וּ אֲבוֹתֵיכֶם֙ אוֹתִ֔י נְאֻם־
Na–utawaambia wao Kwa–sababu ya–kwamba– waliacha baba–zenu mimi asema–
H0559 H0413 H0680 H0853 H0001 H0853 H5002

יְהוָ֑ה וַיֵּלְכ֣וּ אַחֲרֵ֣י אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֗ים וַיַּעַבְדֻם֙ וַיִּשְׁתַּחֲו֣וּ לָהֶ֔ם
Yahwe na–wakaenda miungu kufuata mingine na–kuwatumikia na–kuwaabudu wao
H3068 H3212 H0430 H0310 H5647 H7812

וְאֹתִ֖י עָזָ֑בוּ וְאֶת־ תּוֹרָתִ֥י חֻקָּתִ֖י לֹ֥א שָׁמָֽרוּ׃
na–mimi waliniacha na– sheria–yangu hawaku– itunza
H0853 H5800 H0853 H3808 H8104

Basi uwaambie, 'hii ndiyo ahadi ya Bwana; Kwa sababu baba zenu waliniacha, nao wakafuata miungu mingine, wakaiabudu na kuisujudia. Waliniacha na hawakuishika sheria yangu.

12 וְאַתָּ֣ה הָרַ֣עְתֶּם לַעֲשׂ֔וֹת מִמֶּאֲבוֹתֵיכֶ֑ם וְהִנְּכֶ֗ם הֹלְכִ֛ים
Na–ninyi kufanya kuliko–baba–zenu na–tazama–ninyi mnaenda
H0859 H6213 H4480 H1 H2009 H1980

אִ֥ישׁ שְׁרִרוּת֙ לִבּ֣וֹ רָ֔ע לְבִלְתִּ֖י שָׁמְעַ֥ת אֵלָֽי׃
kila–mtu kufuata ukaidi–wa moyo–wake– mbaya bila–ku– sikiliza mimi
H0376 H0310 H8307 H3820 H7451 H1115 H8085 H0413

Lakini ninyi wenyewe mmeleta uovu zaidi kuliko baba zenu, kwa maana, kila mtu anaenda kwa ukaidi wa moyo wake mbaya; hakuna mtu anayenisikiliza.

13 לָכֵ֗ן הִנְנִ֤י יֹסִיף֙ אֶתְכֶ֔ם וְהֵטַלְתִּ֖י אֲשֶׁ֣ר לֹא־ הָאָ֑רֶץ הַזֹּ֣את עַל־ הָאָ֔רֶץ מֵעַ֖ל אֶתְכֶ֥ם
Na–nitawatupa ninyi kutoka–juu–ya nchi hii katika– nchi ambayo hamku–
H7993 H0853 H4480 H5921 H2063 H0776 H0834 H3808

וַאֲבוֹתֵיכֶ֔ם וַעֲבַדְתֶּ֣ם שָּׁ֔ם אֶת־ אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים יוֹמָ֖ם
na–baba–zenu na–mtawatumikia– huko na– miungu mingine mchana
H0001 H5647 H8033 H0853 H0430 H0312 H3119

וְלֹ֥א אֲשֶׁר֙ לָכֶ֣ם אֶתֵּ֔ן נְתִינָ֖ה׃ סֶ֑לָה אֹתָ֥ם יְדַעְתֶּ֖ם
na–usiku ambao si– nitawapa ninyi neema Sela ninyi
H3915 H0834 H3808 H5414 H0853 H2603 H5542 H0859

Kwa hiyo nitawafukuza kutoka nchi hii mpaka nchi msiyoijua, wewe wala baba zako, nanyi mtaiabudu miungu mingine huko mchana na usiku, kwa maana mimi sitawapa fadhili zangu.'

14 לָכֵן֙ הִנֵּה־ יָמִ֣ים בָּאִ֔ים זִנְאֻם־ יְהוָ֑ה וְלֹא־ יֵאָמֵ֥ר עוֹד֙ חַי־
Kwa–hiyo tazama– siku zinakuja kwa–ajili–ya– Yahwe na–haitasemwa– tena tena Aishivyo–
H3651 H2009 H3117 H0935 H5002 H3068 H3808 H0559 H5750 H2416

יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֣ר הֶעֱלָ֔ה אֶת־ בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל מֵאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃
Yahwe ambaye aliwaleta na– wana–wa Israeli kutoka–nchi–ya Misri
H3068 H0834 H5927 H0853 H1121 H3478 H0776 H4714

Kwa hiyo tazama! Siku zinakuja-hili ndilo tamko la Bwana-ambapo hawatasema tena, 'Kama Bwana aishivyo, yeye aliyewaleta wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri.'

15 כִּ֣י אִם־ חַי־ יְהוָ֗ה אֲשֶׁ֣ר הֶעֱלָה֮ אֶת־ בְּנֵי֒ יִשְׂרָאֵל֙
Bali Aishivyo– Aishivyo– Yahwe ambaye aliwaleta na– wana–wa Israeli
H3588 H2416 H3068 H0834 H5927 H0853 H1121 H3478

וּמִכֹּל֙ הָאֲרָצ֣וֹת אֲשֶׁ֣ר הִדִּיחָ֔ם שָׁ֖מָּה וְהֲשִׁבֹתִ֑ים
na–kutoka– nchi–zote ambazo aliwafukuza huko Na–nitawarudisha
H3605 H0776 H0834 H5080 H8033 H7725

מֵאֶ֥רֶץ צָפ֖וֹן כִּ֣י אִם־ אַדְמָתָ֔ם אֲשֶׁ֣ר נָתַ֔תִּי לַאֲבוֹתָ֑ם׃ סֶֽלָה
kutoka–nchi–ya kaskazini Bali ardhi–yao ambayo niliwapa baba–zao Sela
H0776 H6828 H3588 H0127 H0834 H5414 H0001 H5542

Kwa maana, kama Bwana aishivyo, yeye aliyewaleta wana wa Israeli kutoka nchi ya kaskazini, na kutoka nchi aliyowaangamiza, nitawarudisha katika nchi niliyowapa baba zao.

וְרִיגָּזוּם יְהוָה נְאֻם־ רַבִּים (לְדַיָּגִים) [לדוגים] שֹׁלֵחַ הִנְנִי 16
na–watawavua Yahwe asema– wengi wavuvi [wavuvi] ninatuma Tazama–mimi
H1770 H3068 H5002 H1771 H1728 H7971 H2009

כָּל־ מֵעַל וְצָדֻּם צַיָּדִים לְרַבִּים אֶשְׁלַח כֵּן וְאַחֲרֵי־
kila– kutoka–juu–ya na–watawainda wawindaji kwa–wengi nitatuma hiyo na–baada–ya–
H3605 H6719 H7971

הַסְּלָעִים׃ וּמִנִּקְיקֵי גִּבְעָה כָּל־ וּמֵעַל הַר
miamba na–kutoka–nyufa–za kilima kila– na–kutoka–juu–ya mlima
H5553 H5357 H1389 H3605 H2022

Angalia! hili ni tamko la Bwana-Nitatuma wavuvi wengi-kwa hiyo watawavua watu. Baada ya hayo nitatuma wawindaji wengi ili waweze kuwinda kati ya milima na vilima vyote, na katika miamba ya mwamba.

מִלְּפָנָי נִסְתְּרוּ לֹא דַּרְכֵיהֶם כָּל־ עַל־ עֵינַי כִּי 17
mbele–yangu fichwa Haziku– njia–zao njia–zao–zote juu–ya– macho–yangu Kwa–kuwa
H6440 H5641 H3808 H1870 H3605

עֵינָי׃ מִנֶּגֶד עָוֹנָם נִצְפָּן וְלֹא־
macho–yangu mbele–ya uovu–wao sitiriwa wala–haku–
H5048 H5771 H6845 H3808

Kwa kuwa macho yangu yapo juu ya njia zao zote; hawawezi kujificha mbele yangu. Uovu wao hauwezi kufichika mbele ya macho yangu.

חַלְלָם עַל וְחַטָּאתָם עֲוֹנָם מִשְׁנֶה רִאשׁוֹנָה וְשִׁלַּמְתִּי 18
kunajisi–kwao kwa–sababu–ya na–dhambi–yao uovu–wao mara–mbili kwanza Na–nitalipa
H5771 H4932 H7223

נַחֲלָתִי׃ אֶת־ מָלְאוּ וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם שִׁקּוּצֵיהֶם בְּנִבְלַת אַרְצִי אֶת־
urithi–wangu na– wameijaza na–machukizo–yao chukizo–zao kwa–maiti–za nchi–yangu na–
H5159 H0853 H4390 H8441 H8251 H5038 H0776 H0853

ס
Sela

Nami kwanza nitawalipa mara mbili uovu na dhambi zao kwa kuwa wameichafua nchi yangu sanamu za machukizo, na kwa kujaza urithi wangu na sanamu zao za machukizo.

גּוֹיִם אֵלֶיךָ צָרָה בְּיוֹם וּמְנוּסִי וּמָעֻזִּי עֻזִּי יְהוָה 19
mataifa Kwako dhiki siku–ya na–kimbilio–langu na–ngome–yangu nguvu–yangu Yahwe
H0413 H3117 H4498 H4581 H5797 H3068

אֲבוֹתֵינוּ נָחֲלוּ שֶׁקֶר אַךְ־ וְיֹאמְרוּ אָרֶץ מֵאַפְסֵי־ יָבֹאוּ
baba–zetu walirithishwa uongo Hakika– na–yatasema nchi kutoka–miisho–ya– yatakuja
H0001 H5157 H8267 H0389 H0559 H0776 H0935

מוֹעִיל׃ בָּם וְאֵין־ הֶבֶל
faida ndani–yao na–hakuna– ubatili
H3276 H0369 H1892

Ee Bwana, wewe ndiwe ngome yangu, na kimbilio langu, na mahali pa usalama wangu siku ya shida. Mataifa yatakujia kwako kutoka mwisho wa dunia na kusema, 'Hakika baba zetu walirithi udanganyifu. Ubatili mtupu; hakuna faida ndani yao. Je!

אֱלֹהִים׃ לֹא וְהֶמָּה אֱלֹהִים אָדָם לוֹ הֲיַעֲשֶׂה־ 20
miungu si na–wao miungu mwanadamu mwenyewe Je–atajitengenezea–
H0430 H3808 H1992 H0430 H0120

Watu hufanya miungu kwa ajili yao wenyewe? Lakini wao sio miungu.

יָדִי	אֶת־	אוֹדִיעֵם	הַזֹּאת	בַּפַּעַם	מוֹדִיעָם	הִנֵּנִי	לָכֵן	21
mkono–wangu	na–	nitawajulisha	huu	wakati–huu	ninawajulisha	tazama–mimi	Kwa–hiyo	
H3027	H0853	H3045	H2063	H6471	H3045	H2009		

ס	יְהוָה׃	שְׁמִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	גְּבוּרָתִי	וְאֶת־	
Sela	Yahwe	jina–langu	kwamba–	na–watajua	nguvu–yangu	na–	
	H3068	H8034		H3045	H1369	H0853	

Kwa hiyo tazama! Nitawafanya wajue wakati huu, nitawafanya watambue mkono wangu na nguvu zangu, kwa hiyo watajua kwamba Yahweh ni jina langu.”

Chapter 17

חַרוּשָׁה	שָׁמִיר	בְּצִפָּרֶן	בַּרְזֶל	בְּעֵט	כְּתוּבָה	יְהוּדָה	חַטַּאת	1
imechorwa	almasi	kwa–ncha–ya	chuma	kwa–kalamu–ya	imeandikwa	Yuda	Dhambi–ya	
	H8068	H6856	H1270	H5842	H3789	H3063		

מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃	וּלְקַרְנוֹת	לִבָּם	לַוּחַ	עַל־	
madhabahu–zenu	na–juu–ya–pembe–za	moyo–wao	bamba–la	juu–ya–	
H4196			H3871		

“Dhambi ya Yuda imeandikwa kwa kalamu ya chuma yenye ncha ya almasi. Imechongwa kwenye kibao cha mioyo yao na kwenye pembe za madhabahu zako.

עֵץ	עַל־	וַאֲשֵׁרֵיהֶם	מִזְבְּחוֹתָם	בְּנֵיהֶם	כְּזָכְר		2
mti	chini–ya–	na–nguzo–zao–za–Ashera	madhabahu–zao	watoto–wao	Kama–wanavyokumbuka		
H6086		H0842	H4196		H2142		

הַגְּבֹהוֹת׃	גְּבָעוֹת	עַל	רַעֲנָן
virefu	vilima	juu–ya	wenye–majani
H1364	H1389		

Watoto wao wanakumbuka madhabahu zao na miti yao ya Ashera kwa miti ya majani kwenye milima mirefu.

אֶתֵּן	לָבַז	אוֹצְרוֹתֶיךָ	כָּל־	חֵילְךָ	בַּשָּׂדֶה	הָרָרִי	3
nitatoa	kwa–uporaji	hazina–zako	hazina–zako–zote	Utajiri–wako	shambani	Mlima–wangu	
H5414	H0957	H0214	H3605	H2428		H2042	

גְּבוּלֶיךָ׃	בְּכָל־	בְּחַטָּאת	בָּמוֹתֶיךָ
mipaka–yako–yote	katika–	kwa–dhambi	mahali–pako–pa–juu
H1366	H3605		H1116

Mlima wangu katika nchi ya wazi na mali yako yote pamoja na hazina zako zote, nitakupa kama nyara kwa wengine. Hiyo ndiyo thamani ya maeneo yako ya juu na dhambi iliyo katika maeneo yako yote.

לָךְ	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	מִנַּחֲלָתְךָ	וּבְךָ		וְשָׁמַטְתָּה	4
wewe	nilikupa	ambao	urithi–wako	na–wewe–mwenyewe		Na–utaachia	
	H5414		H5159			H8058	

כִּי־	יָדַעְתָּ	לֹא־	אֲשֶׁר	בָּאָרֶץ	אֹיְבֶיךָ	אֶת־	וְהַעֲבַדְתִּיךָ	
kwa–sababu–	ijua	huku–	ambayo	katika–nchi	adui–zako	na–	Na–nitakufanya–utumike	
	H3045	H3808		H0776	H0341	H0853	H5647	

ס	תּוּקַד׃	עוֹלָם	עַד־	בְּאַפִּי	קְדַחְתֶּם	אֵשׁ	
Sela	utawaka	milele	hadi–	katika–hasira–yangu	mmewasha	moto	
	H3344	H5769	H5704	H0639	H6919	H0784	

Utapoteza urithi niliokupa. Nitakutumikisha kwa adui zako katika nchi ambayo hujui, kwa maana umewasha moto katika ghadhabu yangu, ambao utakawaka milele.”

וְשָׂם	בָּאָדָם	יִבְטַח	אֲשֶׁר	הַגֶּבֶר	אָרוּר	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה		5
na–kumfanya	mwanadamu	anatumaini	ambaye	mtu	Amelaaniwa	Yahwe	asema	Hivyo		
	H0120	H0982		H1397	H0779	H3068	H0559	H3541		
		לִבּוֹ׃	מִסּוּר	יְהוָה	וּמִן־		זְרֹעוֹ	בָּשָׂר		
		moyo–wake	anageuka	Yahwe	na–kutoka–kwa–		nguvu–yake	mwili		
			H5493	H3068			H2220	H1320		

Bwana asema, “Mtu anayemtegemea mwanadamu amelaaniwa; amfanyaye mwanadamu kuwa nguvu yake na kugeuza moyo wake mbali na Bwana.

טוֹב	יָבוֹא	כִּי־	יִרְאֶה	וְלֹא	בָּעֲרָבָה	כְּעַרְעָר	וְהָיָה			6
wema	unapokuja	wakati–	ona	wala–hata–	nyikani	kama–kichaka	Na–atakuwa			
	H0935		H7200	H3808	H6160	H6176	H1961			
ס	תֵּשֵׁב׃	וְלֹא	מְלֵחָה	אֶרֶץ	בַּמִּדְבָּר	חֲרֵרִים	וְשָׁכַן			
Sela	kalika	wala–haita–	ya–chumvi	nchi	jangwani	mahali–pakavu	Na–atakaa			
	H3427	H3808	H4420	H0776		H2788	H7931			

Kwa maana atakuwa kama msitu mdogo katika Araba na hawezi kuona kitu kizuri kikija. Atakaa katika maeneo ya mawe jangwani, nchi isiyokuwa na wakazi.

מִבְטַחוֹ׃	יְהוָה	וְהָיָה	בַּיהוָה	יִבְטַח	אֲשֶׁר	הַגֶּבֶר	בָּרוּךְ			7
tumaini–lake	Yahwe	na–atakuwa	Yahwe	anatumaini	ambaye	mtu	Amebarikiwa			
H4009	H3068	H1961	H3068	H0982		H1397	H1288			

Lakini mtu anayemtegemea Bwana amebarikiwa, kwa kuwa Bwana ndiye tumaini lake.

יִשַׁלַּח	יוּבַל	וְעַל־	מַיִם	עַל־	שָׁתוּל	וּכְעֵץ	וְהָיָה			8
unaotuma	mkondo	na–kando–ya–	maji	kando–ya–	uliopandwa	kama–mti	Na–atakuwa			
H7971	H3105		H4325		H8362	H6086	H1961			
וְהָיָה	חֹם	יָבֹא	כִּי־	(יִרְאֶה)	[יִרְאֹן]	וְלֹא	שָׁרָשָׁיו			
na–yatakuwa	joto	unapokuja	wakati–	ona	[ogopa]	wala–hauta–	mizizi–yake			
H1961	H2527	H0935		H7200	H3372	H3808	H8328			
מַעֲשׂוֹת	יָמִישׁ	וְלֹא	יִדְאָג	לֹא	בַּצֹּרֶת	וּבִשְׁנַת	רַעֲנָן	עָלֶהוּ		
kuzaa	acha	wala–hauta–	sumbuka	hauta–	ukame	na–mwaka–wa	mabichi	majani–yake		
	H4185	H3808	H1672	H3808	H1226	H8141		H5929		
								פָּרִי׃		
								matunda		
								H6529		

Kwa maana atakuwa kama mmea karibu na maji kando ya mto; mizizi yake itaenea. Hawezi kuona joto likija, kwa kuwa majani yake yatakuwa mabichi. Kisha mwaka wa ukame hawezi kuwa na wasiwasi, wala hataacha kuzalisha matunda.

יְדַעֶנּוּ׃	מִי	הוּא	וְאָנֻשׁ	מִכֹּל	הַלֵּב	עָקֹב		9
awezaye–kuuelewa	Ni–nani	yeye	na–umeharibika–sana	zaidi–ya–yote	moyo	Ni–mdanganyifu		
H3045	H4310	H1931	H0605	H3605				

Moyo ni mdanganyifu zaidi kuliko kitu kingine chochote. Una mgonjwa; ni nani anayeweza kuelewa?

10 אֲנִי יְהוָה חֹקֵר מוֹלֵב בֹּחֵן כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדרכו׀
Mimi Yahwe ninachunguza moyo ninajaribu figo na-kumpa mtu [kwa-njia-yake]
H0589 H3068 H2713 H3629 H0974 H5414 H0376 H1870

כִּפְרִי מַעֲלָלָיו׃ ס (כִּדְרָכָיו)
kwa-matunda-ya matendo-yake Sela kwa-njia-zake
H6529 H4611 H1870

Mimi ni Bwana, ninayechunguza akili, ambaye hujaribu viuno. Ninampa kila mtu kulingana na njia zake, kulingana na matunda ya matendo yake.

11 קֹרֵא דָגַר וְלֹא עֹשֶׁר עֹשֶׂה יָלָד וְלֹא בְּמִשְׁפָּט בַּחֲצִי
Kware anaangulia na-haku- zaa Anayepata utajiri na-si- kwa-haki katikati-ya
H7124 H1716 H3808 H3205 H6239 H3808 H4941 H2677

יְהֶיֶה׃ נָבָל מִקְּצִיתָיו וּבְאַחֲרִיתוֹ יַעַזְבֶנּוּ (יָמָיו) ימון׀
atakuwa mpumbavu na-mwishoni-mwake utamwacha siku-zake [siku-zake]
H1961 H5036 H0319 H3117 H3117

kama Kware akusanyaye mayai asiyotaga. Mtu anaweza kuwa tajiri kwa udhalimu, lakini wakati nusu ya siku zake ukipita, utajiri huo utamuacha, na mwishowe atakuwa mpumbavu.”

12 כִּסֵּא כְּבוֹד מְרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ׃
Kiti-cha-enzi-cha utukufu kilipo-juu tangu-mwanzo ni-mahali-pa patakatifu-petu
H3678 H3519 H4791 H7223 H4725 H4720

“Mahali pa hekalu letu ni kiti cha enzi cha utukufu, kilichoinuliwa tangu mwanzo.

13 מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל־ עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ ׀יסורין
Tumaini-la Israeli Yahwe Wote- wanaokuacha wataaibishwa [wanaonikimbia]
H4723 H3478 H3068 H3605 H0954 H3249

מַיִם־ מְקוֹר עֲזָבוּ כִּי יִכָּתְבוּ בָּאָרֶץ (וְסוּרַי)
maji- chemchemi-ya wamemwacha kwa-kuwa wataandikwa katika-nchi na-wanaonikimbia
H4325 H4726 H5800 H3588 H3789 H0776 H5493

ס יְהוָה׃ אֶת־ חַיִּים
Sela Yahwe ndiyo- ya-uzima
H3068 H0853

Bwana ni tumaini la Israeli. Wote ambao wanakuacha watakuwa na aibu. Wale walio katika nchi ambao wanageuka kutoka kwako watauliwa. Kwa maana wamwacha Bwana, chemchemi ya maji yaliyo hai.

14 רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה תְהִלָּתִי אָתָּה׃
Niponye Yahwe na-nitaponywa Niokoe na-nitaokoka sifa-yangu ni-wewe
H7495 H3068 H7495 H3467 H8416

Niponye, Bwana, na mimi nitaponywa! Niokoe mimi, nami nitaokolewa. Kwa maana wewe ndio wimbo wangu wa sifa.

15 הִנֵּה־ הַמָּה אֹמְרִים אַיֵּה דִבַּר־ יְהוָה יָבוֹא נָא׃
Tazama- wao wananiambia Liko-wapi neno-la Yahwe Litimie sasa
H2009 H1992 H0559 H0346 H1697 H3068 H0935 H4994

Tazama, wananiambia, 'Neno la Bwana liko wapi? Hebu lije!'

16 וַאֲנִי לֹא־ מִרֹּעָה אַחֲרֶיךָ אָנוּשׁ לֹא וְיוֹם
Na-mimi si- kuwa-mchungaji nyuma-yako ya-maafa si- na-siku
H0589 H3808 H4736 H0310 H3808 H3117

הָיָה׃ פָּנֶיךָ נְכַח שְׂפָתַי מוֹצָא יָדָעְתָּ אַתָּה הִתְאַוֵּיתִי
yalikuwa uso-wako mbele-ya midomo-yangu Yaliyotoka unajua Wewe nilitamani
H1961 H6440 H5227 H8193 H4161 H3045 H0183

Mimi sikuwahi kuacha kuwa mchungaji nyuma yako. Sikuitamani siku ya maafa. Unajua yaliyotoka mdomoni mwangu. Yalifanyika mbele ya uwepo wako.

17

אַל־	תְּהִיֶה־	לִי	לְמִחְתָּה	מַחֲסִי־	אַתָּה	בְּיוֹם	רָעָה׃
Usi–	we–	kwangu	hofu	Kimbilio–langu–	wewe	siku–ya	msiba
H0408	H1961		H4288	H4268		H3117	

Usiwe sababu ya hofu kwangu. Wewe ni kimbilio langu siku ya msiba.

18

וְאַל־	הֱמָה	יֵחַתּוּ	אָנִי	אֵבֹשָׁה	וְאַל־	רֹדְפַי	יֵבֹשׁוּ	
wala–mimi–nisi–	wao	Waogope	mimi	aibishwe	wala–mimi–nisi–	wanaonifuatilia	Waaibike	
H0408	H1992	H2865	H0589	H0954	H0408	H7291	H0954	

ס	שָׁבְרֵם׃	שְׁבָרוֹן	וּמִשֶּׁנֶה	רָעָה	יוֹם	עֲלֵיהֶם׀	הָבֵיא	אָנִי	אַחֲתָה
Sela	wavunje	uvunjaji	na–mara–mbili	msiba	siku–ya	juu–yao	Waletee	mimi	ogope
	H7665	H7670	H4932		H3117		H0935	H0589	H2865

Waaibike watu wanaoniudhi, lakini nisiaibike mimi. Wataogopa, lakini usiache nifadhaike. Tuma siku ya maafa dhidi yao na kuwaangamiza maradufu.”

19

]עם[	בְּנֵי־	בְּשַׁעַר	וְעָמַדְתָּ	הָלַךְ׀	אֵלַי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־
[watu]	lango–la–wana–wa–	langoni–	na–usimame	Nenda	kwangu	Yahwe	alisema	Hivyo–
		H8179	H5975	H1980	H0413	H3068	H0559	H3541

בּוֹ	יֵצְאוּ	וַאֲשֶׁר	יְהוּדָה	מַלְכֵי	בּוֹ	יָבְאוּ	אֲשֶׁר	)הָעָם(
ndani	wanatoka	na–ambalo	Yuda	wafalme–wa	ndani	wanaingia	ambalo	watu
	H3318		H3063	H4428		H0935		H5971

יְרוּשָׁלִָם׃	שַׁעֲרֵי	וּבְכֹל
Yerusalemu	malango–yote–ya	na–katika–
H3389	H8179	H3605

Bwana akaniambia hivi,: “Nenda ukasimame katika lango la watu ambako wafalme wa Yuda wanaingia na kutoka, basi katika malango mengine yote ya Yerusalemu.

20

יְהוּדָה	וְכָל־	יְהוּדָהּ	מַלְכֵי	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ
Yuda	na–Yuda–yote	Yuda	wafalme–wa	Yahwe	neno–la	Sikieni	wao	Na–utawaambia
H3063	H3605	H3063	H4428	H3068	H1697	H8085	H0413	H0559

ס	הָאֵלֶּה׃	בַּשְּׁעָרִים	הַבָּאִים	יְרוּשָׁלִָם	יֹשְׁבֵי	וְכֹל	
Sela	haya	malangoni	wanaoingia	Yerusalemu	wakaao	na–wote	
	H0428	H8179	H0935	H3389	H3427	H3605	

Uwaambie, 'Sikieni neno la Bwana, wafalme wa Yuda, na ninyi watu wote wa Yuda, na kila mtu wa Yerusalemu atakayeingia kwa njia ya malango haya.

21

בְּיוֹם	מַשָּׂא	תִּשְׂאוּ	וְאַל־	בְּנַפְשֹׁתֵיכֶם	הִשָּׁמְרוּ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה
siku–ya	mzigo	chukue	wala–msi–	kwa–nafsi–zenu	Jihadharini	Yahwe	asema	Hivyo
H3117		H5375	H0408	H5315	H8104	H3068	H0559	H3541

יְרוּשָׁלִָם׃	בְּשַׁעֲרֵי	וַהֲבֵאתֶם	הַשַּׁבָּת	
Yerusalemu	katika–malango–ya	na–kuuleta	Sabato	
H3389	H8179	H0935	H7676	

Bwana asema hivi: “Jihadharini kwa ajili ya maisha yenu na msichukue mzigo siku ya sabato ili muilete katika malango ya Yerusalemu.

22

מְלָאכָה וְכָל־ הַשַּׁבָּת בְּיוֹם מִבָּתֵּיכֶם מַשָּׂא תוֹצִיאוּ וְלֹא־
kazi wala-kazi-yoyote Sabato siku-ya kutoka-nyumba-zenu mzigo tose Wala-msi-
H4399 H3605 H7676 H3117 H3318 H3808

אֲבוֹתֵיכֶם׃ אֶת־ צִוִּיתִי כַּאֲשֶׁר הַשַּׁבָּת יוֹם אֶת־ וְקִדַּשְׁתֶּם תַּעֲשׂוּ לֹא
baba-zenu na- waamuru kama-nilivyo- Sabato siku-ya na- na-mtaitakasa fanya msi-
H0001 H0853 H6680 H7676 H3117 H0853 H6942 H3808

Wala msilete mzigo nje ya nyumba zenu siku ya sabato. Msifanye kazi yoyote, lakini muitenge siku ya Sabato, kama nilivyowaagiza wazee wako kufanya.'"

23

אָזְנָם אֶת־ הִטּוּ וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא
masikio-yao na- inamisha wala-hawaku- sikia Lakini-hawaku-
H0241 H0853 H5186 H3808 H8085 H3808

קֶחַת וּלְבִלְתִּי)שְׁמוֹעַ( ]שומע[לְבִלְתִּי עָרְפָּם אֶת־ וַיַּקְשׁוּ
pokea na-bila-ku- sikia [sikia] bila-ku- shingo-zao na- lakini-walifanya-shingo-ngumu
H3947 H1115 H8085 H8085 H1115 H6203 H0853 H7185

מוּסָר׃
maelekezo
H4148

Hawakusikiliza wala kutaega masikio yao, lakini walifanya shingo zao kuwa ngumu ili wasinisikilize wala kukubali maonyo.

24

מַשָּׂא הָבִיא וּלְבִלְתִּי יְהוָה נְאֻם־ אֵלַי תִּשְׁמְעוּן שָׁמֹעַ אִם־ וְהָיָה
mzigo leta bila-ku- Yahwe asema- mimi mtasikiliza kusikia ikiwa- Na-itakuwa
H0935 H1115 H3068 H5002 H0413 H8085 H8085 H1961

הַשַּׁבָּת יוֹם אֶת־ וּלְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַזֹּאת הָעִיר בְּשַׁעֲרֵי
Sabato siku-ya na- na-kuitakasa Sabato siku-ya huu mji katika-malango-ya
H7676 H3117 H0853 H6942 H7676 H3117 H2063 H8179

מְלָאכָה׃ כָּל־)בּוֹ( ]בהן[עֲשׂוֹת־ לְבִלְתִּי
kazi kazi-yoyote ndani [ndani] fanya- bila-ku-
H4399 H3605 H1115

Itatokea kwamba ikiwa mtanisikiliza kweli-hili ndilo tamko la Bwana-na msilete mzigo kwenye malango ya jiji hili siku ya sabato lakini badala yake mkatenga siku ya sabato kwa Bwana na msifanye kazi yoyote juu yake -

25

עַל־ יֹשְׁבִים וְשָׁרִים וּמְלָכִים הַזֹּאת הָעִיר בְּשַׁעֲרֵי וּבָאוּ
juu-ya- wanaoketi na-wakuu wafalme huu mji katika-malango-ya Na-wataingia
H3427 H8269 H4428 H2063 H8179 H0935

וְשָׂרֵיהֶם וְהֵמָּה וּבַסּוּסִים בָּרֶכֶב וְרֹכְבִים דָּוִד כְּסֵא
na-wakuu-wao wao na-kwa-farasi kwa-magari wakiendesha Daudi kiti-cha-enzi-cha
H8269 H1992 H7393 H7392 H1732 H3678

לְעוֹלָם׃ הַזֹּאת הָעִיר־ וְיָשְׁבָה יְרוּשָׁלַ͏ִם וְיוֹשְׁבֵי יְהוּדָה אִישׁ
milele huu mji- Na-utakaa Yerusalemu na-wakaao Yuda watu-wa
H5769 H2063 H3427 H3389 H3427 H3063 H0376

basi wafalme, wakuu, na wale wanaokaa kiti cha Daudi wataingia malango ya mji huu kwa magari na farasi, wao na viongozi wao, watu wa Yuda na wenyeji wa Yerusalemu. Na mji huu utakaa milele.

וּמֵאֶרֶץ	יְרוּשָׁלִַם	וּמִסְבִיבוֹת	יְהוּדָה	מֵעָרֵי־	וּבָאוּ		26
na–kutoka–nchi–ya	Yerusalemu	na–kutoka–mazingira–ya	Yuda	kutoka–miji–ya–	Na–watakuja		
H0776	H3389	H5439	H3063		H0935		
מְבִאִים	הַנֶּגֶב	וּמִן־	הָהָר	וּמִן־	הַשְּׁפֵלָה	וּמִן־	בִּנְיָמִן
wakileta	Negebu	na–kutoka–	milimani	na–kutoka–	nchi–tambarare	na–kutoka–	Benyamini
H0935	H5045		H2022		H8219		H1144
תּוֹדָה	וּמְבִאֵי	וּלְבוֹנָה	וּמִנְחָה	וְזֶבַח	עוֹלָה		
shukrani	na–wakileta	na–ubani	na–sadaka–za–nafaka	na–dhabihu	sadaka–za–kuteketezwa		
H8426	H0935	H3828	H4503	H2077			
יְהוָה׃	בֵּית						
Yahwe	nyumba–ya						
H3068							

Watakuja kutoka miji ya Yuda na kutoka pande zote za Yerusalemu, kutoka nchi ya Benyamini na visiwa vya chini, kutoka milimani na kutoka kaskazini, wakileta sadaka za kuteketezwa, dhabihu, sadaka za nafaka na ubani, sadaka za shukrani kwenye nyumba ya Bwana.

שְׁאֵת	וּוּלְבַלְתִּי	הַשַּׁבָּת	יוֹם	אֶת־	לְקַדֵּשׁ	אֵלַי	תִּשְׁמְעוּ	לֹא	וְאִם־	27
kubeba	na–bila–ku–	Sabato	siku–ya	na–	kuitakasa	mimi	mtasikiliza	si	Lakini–ikiwa–	
H5375	H1115	H7676	H3117	H0853	H6942	H0413	H8085	H3808		
אֵשׁ	וְהִצַּתִּי	הַשַּׁבָּת	בְּיוֹם	יְרוּשָׁלִַם	בְּשַׁעֲרֶי	וּבָא	מַשָּׂא		
moto	basi–nitawasha	Sabato	siku–ya	Yerusalemu	katika–malango–ya	na–kuingia	mzigo		
H0784	H3341	H7676	H3117	H3389	H8179	H0935			
פ	תִּכְבֶּה׃	וְלֹא	יְרוּשָׁלִַם	אַרְמְנוֹת	וְאָכְלָה	בְּשַׁעֲרֶיהָ			
Peh	zimwa	wala–hauta–	Yerusalemu	majumba–ya–kifalme–ya	na–utakula	katika–malango–yake			
	H3518	H3808	H3389	H0759	H0398	H8179			

Lakini ikiwa hamtasikiliza-kutakasa siku ya Sabato, kutochukua mizigo nzito, wala msiingie milango ya Yerusalemu siku ya sabato, nitawasha moto katika malango yake, nao utaangamiza majumba kuteketeza ngome za Yerusalemu, na hauwezi kuzimika.

Chapter 18

לֵאמֹר׃	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	1
kusema	Yahwe	kutoka–kwa	Yirmeyahu	kwa–	lilikuja	ambalo	Neno	
H0559	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697	

Neno la Bwana lilimjia Yeremia, kusema,

דְּבָרָי׃	אֶת־	אַשְׁמִיעֲךָ	וְשָׁמָּה	הַיּוֹצֵר	בֵּית	וְיָרַדְתָּ	קוּם	2
maneno–yangu	–	nitakusikizisha	na–huko	mfinyanzi	nyumba–ya	na–ushuke	Simama	
H1697	H0853	H8085	H8033	H3335		H3381		

“Simama, uende kwa nyumba ya mfinyanzi; kwa maana nitakusikilizisha neno langu huko.

מִלָּאכָה	עֹשֶׂה	)הוּא(	)וְהִנֵּה־(	]והנהו[	הַיּוֹצֵר	בֵּית	וָאֵרֵד	3
kazi	akifanya	(yeye)	(na–tazama–)	[na–tazama–yeye]	mfinyanzi	nyumba–ya	Nikashuka	
H4399		H1931	H2009	H2009	H3335		H3381	
עַל־	הָאָבְנָיִם׃							
juu–ya	mawe							
	H0070							

Basi, nikaenda nyumbani kwa mfinyanzi, na tazama! Mfinyanzi alikuwa akifanya kazi kwenye gurudumu la mfinyanzi.

4

הַיּוֹצֵר	בְּיַד	בַּחֹמֶר	עֹשֶׂה	הוּא	אֲשֶׁר	הַכְּלִי	וְנִשְׁחַת
mfinyanzi	katika–mkono–wa	kwa–udongo	akifanya	yeye	ambacho	chombo	Na–liliharibika
H3335	H3027			H1931		H3627	H7843

לַעֲשׂוֹת׃	הַיּוֹצֵר	בְּעֵינֵי	יָשָׁר	כַּאֲשֶׁר	אַחֵר	כְּלִי	וַיַּעֲשֵׂהוּ	וְשָׁב
kufanya	mfinyanzi	machoni–pa	sawa	kama–ilivyo	kingine	chombo	na–akakifanya	na–akarudi
	H3335		H3474		H0312	H3627		H7725

פ
¶

Lakini chombo cha udongo ambacho alikuwa akikifinyanga kiliharibika mkononi mwake, kwa hiyo alibadili mawazo yake na akafanya kitu kingine ambacho kilionekana kuwa kizuri machoni pake.

5

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la–	Na–likaja
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961

Ndipo neno la Bwana likanijia, kusema,

6

נְאֻם־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	לָכֶם	לַעֲשׂוֹת	אוּכַל	לֹא־	הַזֶּה	הַכַּיּוֹצֵר
asema–	Israeli	nyumba–ya	kwenu	kufanya	naweza	si–	huyu	Je–kama–mfinyanzi
H5002	H3478				H3201	H3808	H2088	H3335

בְּיָדִי	אַתֶּם	כֵּן־	הַיּוֹצֵר	בְּיַד	כַּחֹמֶר	הִנֵּה	יְהוָה
mkononi–mwangu	nyinyi	hivyo–	mfinyanzi	katika–mkono–wa	kama–udongo	Tazama	Yahwe
H3027			H3335	H3027		H2009	H3068

ס	יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית
§	Israeli	nyumba–ya
	H3478	

“Je, siwezi kuwa kama huyu mfinyanzi kwenu, nyumba ya Israeli? Angalia! Kama udongo katika mkono wa mfinyanzi-ndivyo ulivyo mkononi mwangu, nyumba ya Israeli.

7

וְלְהַאֲבִיד׃	וְלִנְתֹּץ	לְנָתֹשׁ	מַמְלָכָה	וְעַל־	גּוֹי	עַל־	אֲדַבֵּר	רֶגַע
na–kuangamiza	na–kubomoa	kung'oa	ufalme	na–juu–ya	taifa	juu–ya	nitasema	Wakati
H0006	H5422	H5428	H4467				H1696	H7281

Kwa wakati mmoja, ninaweza kutangaza jambo fulani juu ya taifa au ufalme, kwamba nitaufukuza, kuuvunja, au kuuharibu.

8

עַל־	וְנָחַמְתִּי	עָלָיו	דִּבַּרְתִּי	אֲשֶׁר	מֵרָעָתוֹ	הַהוּא	הַגּוֹי	וְשָׁב
juu–ya	na–nitajuta	juu–yake	nilisema	ambao	kutoka–ubaya–wake	hilo	taifa	Na–ikarudi
	H5162		H1696			H1931		H7725

ס	לוֹ׃	לַעֲשׂוֹת	חָשַׁבְתִּי	אֲשֶׁר	הָרָעָה
§	kwake	kufanya	nilifikiri	ambao	ubaya
			H2803		

Lakini kama taifa ambalo nimefanya tamko hilo linageuka na kuacha maovu yake, basi nitaghairi nisitende maafa niliyokuwa nimepanga.

9

וְלִנְטֹעַ׃	לִבְנֹת	מַמְלָכָה	וְעַל־	גּוֹי	עַל־	אֲדַבֵּר	וְרֶגַע
na–kupanda	kujenga	ufalme	na–juu–ya	taifa	juu–ya	nitasema	Na–wakati
H5193	H1129	H4467				H1696	H7281

Wakati mwingine, ninaweza kutangaza jambo fulani kuhusu taifa au ufalme, kwamba nitaujenga au kuupanda.

10 וְעָשָׂה הרעה] הָרַע(בְּעֵינַי לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹלִי
Na-yakafanya [ubaya] (uovu) machoni-pangu kwa-kutokusikiliza kusikia sauti-yangu
H7451 H1115 H8085

וְנִחַמְתִּי עַל־ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְהֵיטִיב אוֹתוֹ׃ ס
na-nitajuta juu-ya wema ambao nilisema kutenda-wema kwake §
H5162 H0559 H3190 H0853

Lakini ikiwa watafanya mabaya machoni pangu kwa kutosikiliza sauti yangu, basi nitaghairi mema ambayo nilikuwa nimewaambia nitawafanyia.

11 וְעַתָּה אֱמָר־ נָא אֶל־ אִישׁ־ יְהוּדָה וְעַל־ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
Na-sasa sema- tafadhali kwa- mtu-wa- Yuda na-kwa- wakaaji-wa Yerusalemu
H6258 H0559 H4994 H0413 H0376 H3063 H3427 H3389

לֵאמֹר כֹּה יְהוָה אָמַר הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵר עֲלֵיכֶם רָעָה וְחֹשֵׁב
kusema Hivyo Yahwe asema Tazama Mimi ninafinyanga juu-yenu ubaya na-ninafikiria
H0559 H3541 H3068 H0559 H2009 H0595 H3335 H5921 H7451 H2803

דַּרְכֵיכֶם וְהֵיטִיבוּ מַעַלְלֵיכֶם׃
njia-zenu na-tengenezeni matendo-yenu
H1870 H3190 H4611

עַתָּה שׁוּבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְאָיִשׁ נָא מַחֲשָׁבָתוֹ מַעַלְלֵיכֶם׃
juu-yenu mpango Rudini mtu tafadhali kutoka-njia-yake mbaya na-mtu juu-yenu
H4284 H7725 H0376 H4994 H1870 H1870 H0376 H4284

Basi sasa, waambie watu wa Yuda na wenyeji wa Yerusalemu, ukisema, 'Bwana asema hivi: Tazameni, nitawaangamiza. Mimi ni karibu kufinyanga mabaya dhidi yenu. Tubuni, kila mtu kutoka njia yake mbaya, hivyo njia zako na matendo yako yatakuletea mema.'

12 וְאָמְרוּ נוֹאָשׁ כִּי־ אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ וְאִישׁ
Na-wakasema Haiwezekani kwa-sababu- nyuma-ya tutaenda na-mtu
H0559 H2976 H3588 H310 H4284 H3212 H376

שְׁרִרוּת לִבּוֹ־ הָרָע נַעֲשֶׂה׃ ס
ukaidi-wa moyo-wake- mbaya tutafanya §
H8307 H3820 H7451 H6213

Lakini watasema, 'Hili halina maana. Tutafanya kulingana na mipango yetu wenyewe. Kila mmoja wetu atafanya mabaya kwa kuufuata uchupavu wa moyo wake.'

13 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁאֲלוּ־ נָא בַּגּוֹיִם מִי שָׁמַע
Kwa-hiyo Hivyo asema Yahwe Ulizeni- tafadhali miongoni-mwa-mataifa ni-nani amesikia
H3651 H3541 H559 H3068 H7592 H4994 H1471 H4310 H8085

כָּאֵלֶּה עָשְׂתָה מְאֹד בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל׃
kama-hizi amefanya sana bikira Israeli
H428 H6213 H3966 H1330 H3478

שַׁעֲרֻרִת jambo-la-kutisha

Kwa hiyo Bwana asema hivi, 'Uliza watu wa mataifa, ambao wamewahi kusikia habari kama hii? Bikira wa Israeli amefanya kitendo cha kutisha.

14 הֲיַעֲזֹב מִצּוּר שָׁדִי שֶׁלֶג לְבָנוֹן אִם־ יִנָּתְשׁוּ מָיִם
Je-itaacha kutoka-mwamba-wa shamba theluji Lebanoni au- yatang'olewa maji
H4325 H5428 H3844 H7950 H7704 H6697 H5800

זָרִים קָרִים נוֹזְלִים׃
ya-kigeni baridi yanayotiririka
H7119 H5140

Je, theluji ya Lebanoni imetoka milima yenye miamba juu ya pande zake? Je, mito ya mlima inayotoka mbali iliharibiwa, mito hiyo ya baridi?

15 כִּי־ Kwa–sababu– | שָׁכְחֻנִי wamenisahau H7911 | עַמִּי watu–wangu | לַשָּׁוְא kwa–ubatili H7723 | יְקַטְּרוּ wanafukiza–uvumba | וַיַּכְשְׁלוּם na–wakawajikwaza H3782

בְּדַרְכֵיהֶם katika–njia–zao H1870 | עוֹלָם vya–kale H5769 | שְׁבִילֵי vijia | נְתִיבוֹת njia–za–kando | דֶּרֶךְ njia H1870 | לֹא si H3808 | סְלוּלָה׃ iliyojengwa H5549

16 לָשׁוּם Kufanya | אַרְצָם nchi–yao H0776 | לְשַׁמָּה kuwa–ukiwa H8047 |]שרוקת[[mzulio] H8292 |)שְׁרִיקוֹת((mzulio) H8292 | עוֹלָם wa–milele H5769 | כָּל kila H3605 | עוֹבֵר anayepita | עָלֶיהָ juu–yake

בְּרֹאשׁוֹ׃ kichwa–chake | וְיָנֵיד na–atatikisa H5110 | יִשֹּׁם atashangaa H8074

Nchi yao itakuwa ya hofu, kitu cha kuzomewa milele. Kila mtu atakayepita karibu naye atashuhudia na kutingisha kichwa chake.

17 כְּרוּחַ־ Kama–upepo– | קָדִים wa–mashariki H6921 | אֶפִיצֵם nitawatawanya | לִפְנֵי mbele–ya H6440 | אוֹיֵב adui H0341 | עֹרֶף kisogo H6203 | וְלֹא־ na–si– H3808 | פָּנִים uso H6440

ס § | אֵידָם׃ msiba–wao H0343 | בְּיוֹם katika–siku–ya H3117 | אֶרְאֵם nitawaonyesha H7200

Nitawaangamiza mbele ya adui zao kama upepo wa mashariki. Nitawageuzia kisogo, wala sio uso wangu, siku ya msiba wao.'"

18 וַיֹּאמְרוּ Na–wakasema | לְכוּ Njooni | הַנַּחֲשָׁבָה na–tufanye–hila H2803 | עַל־ juu–ya– | יִרְמְיָהוּ Yirmeyahu H3414 | מַחֲשָׁבוֹת mipango H4284 | כִּי kwa–sababu | לֹא־ haitapotea H3808

וְנָבִיא kutoka–kwa–nabii H5030 | לְכוּ Njooni H3212 | וְנַכֶּהּוּ na–tumpige H5221 | בַלָּשׁוֹן kwa–ulimi H3956 | וְאַל־ na–tusisikilize– H0408 | נַקְשִׁיבָה tusikilize H7181 | אֶל־ kwa– H0413 | כָּל־ yote– H3605

דְּבָרָיו׃ maneno–yake H1697 | מִכֹּהֵן kutoka–kwa–kuhani H3548 | וְעֵצָה na–shauri H6098 | מֵחָכָם kutoka–kwa–mwenye–hekima H2450 | וְדָבָר na–neno H1697 | תּוֹרָה sheria H8451 | תֹּאבַד itapotea H0006

Basi watu wakasema, "Njoni, tufanye njama dhidi ya Yeremia, maana sheria haitapotea kabisa kwa makuhani, wala ushauri kutoka kwa wenye hekima, au maneno ya manabii. Njoo, mshambulie kwa maneno yetu na tusisikilize tena chochote anachosema."

19 הַקְשִׁיבָה Sikiliza H7181 | יְהוָה Yahwe H3068 | אֵלַי kwangu H0413 | וּשְׁמַע na–sikia H8085 | לְקוֹל kwa–sauti–ya | יְרִיבָי׃ wanaonishindana–nami H3401

Sikiliza, Ee Bwana! Na kusikiliza sauti ya adui yangu.

לְנַפְשִׁי	שִׁוחָה	כָּרוּ	כִּי־	רָעָה	טוֹבָה׀	תָּחַת־	הֲיְשֻׁלַּם		20
kwa–nafsi–yangu	shimo	wamechimba	kwa–sababu–	ubaya	wema	badala–ya–	Je–italipwa		
H5315	H7745					H8478			

אֶת־	לְהָשִׁיב	טוֹבָה	עֲלֵיהֶם׀	לְדַבֶּר	לְפָנֶיךָ	עָמְדִי	וְזָכֹר
–	kurudisha	wema	juu–yao	kusema	mbele–yako	kusimama–kwangu	Kumbuka
H0853	H7725			H1696	H6440	H5975	H2142

מֵהֶם׃	חֲמָתְךָ
kutoka–kwao	hasira–yako
H1992	H2534

Je, maafa kutoka kwao itakuwa malipo yangu kwa kuwa mema kwao? Kwa maana wamenichimbia shimo. Kumbuka jinsi nilivyosimama mbele yako ili niseme mema kwa ajili yao na kugeuza ghadhabu yako isiwapate.

חֶרֶב׀	יְדֵי־	עַל־	וְהַגֵּרֶם׀	לָרָעָב	בְּנֵיהֶם	אֶת־	תֵּן	לָכֵן׀	21
upanga	mikono–ya–	juu–ya	na–uwamwage	kwa–njaa	watoto–wao	–	toa	Kwa–hiyo	
H2719	H3027		H5064	H7458		H0853	H5414		

הַרֲגִי	יִהְיוּ	וְאַנְשֵׁיהֶם	וְאַלְמָנוֹת	שַׁכְּלוֹת׀	נְשֵׁיהֶם	וְתִהְיֶנָה	
waliouawa–na–	wawe	na–waume–zao	na–wajane	waliofiwa–na–watoto	wake–zao	na–wawe	
H2026	H1961	H0376	H0490	H7909	H0802	H1961	

בַּמִּלְחָמָה׃	חֶרֶב	מִכֵּי־	בַּחוּרֵיהֶם	מָוֶת	
katika–vita	upanga	waliochomwa–kwa–	vijana–wao	mauti	
H4421	H2719	H5221	H0970	H4194	

Basi uwape watoto wao njaa, na uwatie mikononi mwa wale wanaotumia upanga. Basi, waache wanawake wao wafiwe na kuwa wajane, na watu wao watauawa, na vijana wao wauawe kwa upanga wa vita.

גְּדֵד	עֲלֵיהֶם	תָּבִיא	כִּי־	מִבָּתֵּיהֶם	זְעָקָה׀	תִּשָּׁמַע		22
kundi–la–wavamizi	juu–yao	utaleta	kwa–sababu–	kutoka–nyumba–zao	kilio	Itasikiwa		
H1416		H0935			H2201	H8085		

טָמְנוּ	וּפַחִים	לְלָכְדֵנִי	(שׁוּחָה׀	[שׁיחה]	כָּרוּ	כִּי־	פְּתֹאם	
wameficha	na–mitego	kunishika	(shimo)	[shimo]	wamechimba	kwa–sababu–	ghafula	
H2934		H3920	H7745	H7882			H6597	

לְרַגְלָי׃
kwa–miguu–yangu
H7272

Kelele ya kusikitisha isikiwe kutoka katika nyumba zao, kama utakapoleta washambuliaji ghafla juu yao. Kwa kuwa wamechimba shimo kunikamata na wameficha mitego katika miguu yangu.

אֵל־	לַמָּוֶת	עָלַי׀	עֲצָתָם	כָּל־	אֶת־	יָדַעְתָּ	יְהוָה	וְאַתָּה	23
Usisamehe–	kwa–mauti	juu–yangu	shauri–lao	yote–	–	unajua	Yahwe	Na–Wewe	
H0408	H4194		H6098	H3605	H0853	H3045	H3068		

[והיו]	תֶּמְחִי	אַל־	מִלְפָנֶיךָ	וְחַטָּאתָם	עֲוֹנָם	עַל־	תְּכַפֵּר׀	
[na–wawe]	usifute	usiifute–	kutoka–mbele–yako	na–dhambi–yao	uovu–wao	juu–ya	usifunike	
H1961		H0408	H6440		H5771			

ס	בָּהֶם׃	עֲשֵׂה	אַפֶּךָ	בְּעֵת	לְפָנֶיךָ	מְכִשָּׁלִים׀	(וִיהִיוּ)
§	kwao	fanya	hasira–yako	wakati–wa	mbele–yako	waliojikwaa	(na–wawe)
			H0639	H6256	H6440	H3782	H1961

Lakini wewe, Bwana, unajua mipango yao yote dhidi yangu ya kuniua. Usisamehe uovu na dhambi zao. Usiondoe dhambi zao mbali nawe. Badala yake, waache waangamizwe mbele yako. Tenda juu yao wakati wa ghadhabu yako.

Chapter 19

חָרֵשׁ	יוֹצֵר	בַּקֻּבָק	וְקָנִיתָ	הָלוֹךְ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	1
ya–udongo	ya–mfinyanzi	chupa	na–ukununue	nenda	Yahwe	asema	Hivyo	
H2789	H3335	H1228	H7069	H1980	H3068	H0559	H3541	

הַכֹּהֲנִים׃	וּמִזִּקְנֵי	הָעָם	וּמִזִּקְנֵי
wa–makuhani	na–baadhi–ya–wazee	wa–watu	na–baadhi–ya–wazee
H3548	H2205		H2205

Bwana akasema hivi, “Nenda ukanunue chupa ya udongo wakati ukiwa na wazee wa watu na makuhani.

שַׁעַר	פֶּתַח	אֲשֶׁר	הִנֹּם	בֶּן־	גַּיְא	אֶל־	וְיָצָאתָ	2
wa–lango	penye–mlango	ambalo	Hinomu	la–mwana–wa–	bonde	kwa–	Na–utoke	
H8179	H6607		H2011		H1516	H0413	H3318	

אֵלֶיךָ׃	אֲדַבֶּר	אֲשֶׁר־	הַדְּבָרִים	אֶת־	שָׁם	וְקָרָאתָ	(הַחַרְסִית)	[החרסות]	
kwako	nitakuambia	ambayo–	maneno	maneno	huko	na–utangaze	la–vigae	la–vigae	
H0413	H1696		H1697	H0853	H8033	H7121	H2777	H2777	

Kisha uende mpaka bonde la Ben Hinomu wakati wa kuingia kwenye mlango uliovunjika wa mfinyanzi, na huko utangaza maneno nitakayokuambia.

כֹּה־	יְרוּשָׁלָ͏ִם	וְיֹשְׁבֵי	יְהוּדָה	מַלְכֵי	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	וְאָמַרְתָּ	3
hivyo–	wa–Yerusalemu	na–wakaaji	wa–Yuda	wafalme	Yahwe	neno–la	sikieni	Na–sema	
H3541	H3389	H3427	H3063	H4428	H3068	H1697	H8085	H0559	

הַמָּקוֹם	עַל־	רָעָה	מֵבִיא	הִנְנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׀
mahali	juu–ya	ubaya	ninaleta	tazama–mimi	wa–Israeli	Mungu	wa–majeshi	Yahwe	asema
H4725			H0935	H2009	H3478	H0430		H3068	H0559

אָזְנָיו׃	תִּצָּלֶנָה	שְׁמֻעָה	כָּל־	אֲשֶׁר	הַזֶּה
masikio–yake	masikio–yake–yatauma	anayesikia	kila–mtu–	ambao	hapa
H0241	H6750	H8085	H3605		H2088

Ukisema, 'Sikilizeni neno la Bwana, wafalme wa Yuda na wenyeji wa Yerusalemu! Bwana wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, “Tazameni, na nitaletea msiba juu ya mahali hapa, na masikio ya kila mtu anayesikia yatawaka.

הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶת־	וְנֵכְרוּ	עָזָבֻנִי	אֲשֶׁר	וַיַּעַן		4
hapa	mahali	mahali	na–wakainajisi	wameniacha	wameniacha	Kwa–sababu		
H2088	H4725	H0853				H3282		

הֵמָּה	יְדָעוּם	לֹא־	אֲשֶׁר	אֲחֵרִים	לֵאלֹהִים	בּוֹ	וַיְקַטְּרוּ־	
wao	waijua	hawaku–	ambayo	mingine	kwa–miungu	ndani–yake	na–wakafukiza–uvumba–	
H1992	H3045	H3808		H0312	H0430			

דָּם	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶת־	וַיְמַלְאוּ	יְהוּדָה	וּמַלְכֵי	וַאֲבוֹתֵיהֶם	
damu	hapa	mahali	mahali	na–wakajaza	wa–Yuda	na–wafalme	na–baba–zao	
H1818	H2088	H4725	H0853	H4390	H3063	H4428	H0001	

נְקִיִּם׃
ya–wasio–na–hatia

Nitafanya hivyo kwa sababu wameniacha na kudharau mahali hapa. Katika mahali hapa wanatoa sadaka kwa miungu mingine ambayo hawakuijua. Wao, baba zao, na wafalme wa Yuda pia wamejaza mahali damu isiyo na hatia.

									5
בָּאֵשׁ	בְּנֵיהֶם	אֶת־	לִשְׂרָף	הַבַּעַל	בָּמוֹת	אֶת־	וּבָנֹוּ		
kwa–moto	wao	watoto	kuchoma	pa–Baali	pa–juu	mahali	Na–wakajenga		
H0784		H0853	H8313		H1116	H0853	H1129		

עֹלָתָה	וְלֹא	דִבַּרְתִּי	וְלֹא	צִוִּיתִי	לֹא־	אֲשֶׁר	לַבָּעַל	עֹלוֹת
ikapanda	na–si	nilisema	na–si	niliamuru	siku–	ambayo	kwa–Baali	sadaka–za–kuteketezwa
H5927	H3808	H1696	H3808	H6680	H3808			

פ	לִבִּי׃	עַל־
P	moyo–wangu	juu–ya

Walimjengea Baali mahali pa juu na kuwachoma watoto wao kwa moto kama sadaka za kuteketezwa kwake- kitu ambacho sijawaamuru au kutaja, wala hakuingia ndani ya akili yangu.

									6
הַזֶּה	לַמָּקוֹם	יִקָּרֵא׀	וְלֹא־	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים׀	יָמִים	הִנֵּה־	לָכֵן	
hapa	mahali	haitaitwa	na–haitaitwa	Yahwe	asema–	zinakuja	siku	tazama–	Kwa–hiyo	
H2088	H4725	H7121	H3808	H3068	H5002	H0935	H3117	H2009		

הַהֲרֵגָה׃	גֵּיא	אִם־	כִּי	הִנֹּם	בֶּן־	וְגֵיא	הַתֹּפֶת	עֹוד
la–mauaji	bonde	isipokuwa–	bali	Hinomu	la–mwana–wa–	na–bonde	Tofethi	tena
H2028	H1516			H2011		H1516	H8612	H5750

Kwa hiyo, tazama, siku zinakuja-hili ndilo tamko la Bwana-ambapo mahali hapa hapataitwa tena Tofethi, bonde la Ben Hinomu, kwa kuwa litakuwa bonde la machinjo.

								7
וְהִפַּלְתִּים	הַזֶּה	בַּמָּקוֹם	וִירוּשָׁלִַם׀	יְהוּדָה	עֲצַת	אֶת־	וּבַקֹּתִי	
na–nitawapiga	hapa	mahali	na–Yerusalemu	la–Yuda	shauri	shauri	Na–nitaharibu	
H5307	H2088	H4725	H3389	H3063	H6098	H0853		

אֶת־	וְנָתַתִּי	נַפְשָׁם	מְבַקְּשֵׁי	וּבְיַד	אֹיְבֵיהֶם	לִפְנֵי	בַּחֶרֶב׀	
mizoga	na–nitatoa	nafsi–zao	wa–wanaotafuta	na–kwa–mkono	adui–zao	mbele–ya	kwa–upanga	
H0853	H5414	H5315	H1245	H3027	H0341	H6440	H2719	

הָאָרֶץ׃	וּלְבֶהֱמַת	הַשָּׁמַיִם	לְעֹוף	לְמַאֲכָל	נִבְלָתָם׀	
wa–nchi	na–kwa–wanyama	wa–mbinguni	kwa–ndege	kwa–chakula	mizoga	
H0776	H0929	H8064	H5775	H3978	H5038	

Katika mahali hapa nitatamgua mipango ya Yuda na Yerusalemu. Nitawafanya wapate kuuawa kwa upanga mbele ya adui zao na kwa mkono wa wale wanaotafuta maisha yao. Ndipo nitawapa miili yao kuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa dunia.

									8
עָלֶיהָ	עֹבֵר	כָּל	וְלִשְׁרֵקָה	לְשַׁמָּה	הַזֹּאת	הָעִיר	אֶת־	וְשַׂמְתִּי	
juu–yake	anayepita	kila–mtu	na–kitu–cha–mzomeo	ukiwa	huu	mji	mji	Na–nitafanya	
		H3605	H8322	H8047	H2063		H0853		

מַכֹּתֶהָ׃	כָּל־	עַל־	וְיִשְׁרֹק	יִשֹּׁם	
majeraha–yake	majeraha–yake–yote–	juu–ya–	na–atapigia–mluzi	atashangaa	
H4347	H3605		H8319	H8074	

Ndipo nitaifanya mji huu kuwa uharibifu na kitu cha kuzomewa, kila mtu anayepita atashangaa na kuzomea kwa sababu mateso yake yote.

וְאִישׁ בְּנֹתֵיהֶם בְּשָׂר וְאֵת בְּנֵיהֶם בְּשָׂר אֶת־ וְהָאֲכָלְתִּים 9
na–kila–mtu ya–binti–zao nyama na ya–wana–wao nyama nyama Na–nitawalisha
H0376 H1323 H1320 H0853 H1320 H0853 H0398

לָהֶם יָצָיקוּ אֲשֶׁר וּבְמָצוֹק בְּמָצוֹר יֹאכְלוּ רֵעֵהוּ בְּשַׂר־
wao watawabana ambayo na–katika–shida katika–kuzingirwa watakula jirani–yake nyama–ya–
H6693 H4689 H4692 H0398 H7453 H1320

נַפְשָׁם׃ וּמְבַקְשֵׁי אֹיְבֵיהֶם
nafsi–zao na–wanaotafuta adui–zao
H5315 H1245 H0341

Nitawafanya wale nyama ya wana wao na binti zao; kila mtu atakula mwili wa jirani yake katika dhiki na katika uchungu ambao umeletwa kwao na maadui zao na wale wanaotaka maisha yao.'"

אוֹתָךְ׃ הַהֹלְכִים הֲמוֹנִים לְעֵינֵי חֻבָּךְ וְשָׁבַרְתָּ 10
nawe wanaokwenda ya–watu mbele–ya–macho chupa Na–utavunja
H0853 H1980 H0376 H1228 H7665

Kisha utavunja chupa ya udongo mbele ya watu ambao walikwenda pamoja nawe.

הַזֶּה הָעָם אֶת־ אֶשְׁבֹּר כֵּכָה צְבָאוֹת יְהוָה וְאָמַר כֹּה־ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ 11
hawa watu watu nitavunja hivyo wa–majeshi Yahwe asema hivyo– kwao Na–sema
H2088 H0853 H7665 H3602 H3068 H0559 H3541 H0413 H0559

אֲשֶׁר הַיּוֹצֵר כְּלִי אֶת־ יִשְׁבֹּר מְתַקֵּן כַּאֲשֶׁר הַזֹּאת הָעִיר וְאֶת־
ambacho cha–mfinyanzi chombo chombo mtu–atakavyovunja kama huu mji na
H3335 H3627 H0853 H7665 H2063 H0853

לִקְבּוֹר׃ מָקוֹם מֵאֵין יִקְבְּרוּ וּבְתֹפֶת עוֹד לְהֵרָפֵה יוּכַל לֹא־
pa–kuzika mahali kwa–kukosa watazikwa na–Tofethi tena kurekebishwa kuweza hakiwezi
H6912 H4725 H0369 H6912 H8612 H5750 H7495 H3201 H3808

Uwaambie,'Bwana wa majeshi asema hivi: nitafanya jambo hili kwa watu hawa na mji huu- hii ndiyo ahadi ya Bwana, kama vile Yeremia alivyovunja chupa ya udongo ili isiweze kutengenezwa tena. Watu watazika wafu huko Tofethi hata hapatabaki mahali pa kuzika.

אֶת־ וְלָתֶת וּלְיוֹשְׁבֶיו יְהוָה נְאֻם־ הַזֶּה לַמָּקוֹם אֶעֱשֶׂה כֵּן־ 12
mji na–kufanya na–kwa–wakaaji–wake Yahwe asema– hapa mahali nitafanya Hivyo–
H0853 H5414 H3427 H3068 H5002 H2088 H4725

כְּתֹפֶת׃ הַזֹּאת הָעִיר
kama–Tofethi huu mji
H8612 H2063

Hivyo ndivyo nitakavyopafanya mahali hapa na wenyeji wake nitakapofanya jiji hili kama Tofethi, hili ndio tamko la Bwana;

כַּמָּקוֹם יְהוּדָה מַלְכֵי וּבָתֵּי יְרוּשָׁלַם בָּתֵּי וְהָיוּ 13
kama–mahali wa–Yuda za–wafalme na–nyumba za–Yerusalemu nyumba Na–itakuwa
H4725 H3063 H4428 H3389 H1961

עַל־ קִטְּרוּ אֲשֶׁר הַבָּתִּים לְכֹל הַטְּמֵאִים הַתֹּפֶת
juu–ya– walifukiza–uvumba ambazo nyumba–zote kwa–nyumba–zote zilizo–najisi pa–Tofethi
H3605 H2931 H8612

אֲחֵרִים׃ לֵאלֹהִים נְסָכִים וְהַסְּדִּ הַשָּׁמַיִם צְבָא לְכֹל גַּגֹּתֵיהֶם
mingine kwa–miungu sadaka–za–kinywaji na–kumimina la–mbinguni jeshi–lote kwa paa–zake
H0312 H0430 H5262 H8064 H3605 H1406

פ
P

kwa hiyo nyumba za Yerusalemu na wafalme wa Yuda watakuwa kama Tofethi, nyumba zote zilizo juu ya watu waovu wanaoabudu nyota zote za mbinguni na kumwaga sadaka za kinywaji kwa miungu mingine.'"

14

לְהִנָּבֵא	שָׁם	יְהוָה	שְׁלָחָוֹ	אֲשֶׁר	מֵהַתֹּפֶת	יִרְמְיָהוּ	וַיָּבֹא	
kutabiri	huko	Yahwe	alimtuma	ambako	kutoka-Tofethi	Yirmeyahu	Na-akarudi	
H5012	H8033	H3068	H7971		H8612	H3414	H0935	

ס	הָעָם׃	כָּל־	אֶל־	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	בֵּית־	בַּחֲצַר	וַיַּעֲמֹד
S	watu	watu-wote-	kwa-	na-akasema	Yahwe	wa-nyumba-ya-	ua	na-akasimama
		H3605	H0413	H0559	H3068			H5975

Ndipo Yeremia akatoka Tofethi, ambako Bwana amemtuma ahubiri. Akasimama katika ua wa nyumba ya Bwana, akawaambia watu wote,

15

)מֵבִיא(	]מבין[	הִנְנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־
ninaleta	ninaleta	tazama-mimi	wa-Israeli	Mungu	wa-majeshi	Yahwe	asema	Hivyo-
H0935	H0935	H2009	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541

הָרָעָה	כָּל־	אֶת	עָלֶיהָ	כָּל־	וְעַל־	הַזֹּאת	הָעִיר	אֶל־
ubaya	ubaya-wote-	ubaya-wote	miji-yake	miji-yake-yote-	na-juu-ya-	huu	mji	kwa-
	H3605	H0853		H3605		H2063		H0413

עָרְפָּם	אֶת־	הִקְשׁוּ	כִּי	עָלֶיהָ	הִרְבֵּיתִי	אֲשֶׁר
shingo-zao	shingo-zao	wameufanya-mgumu	kwa-sababu	juu-yake	niliusema	ambao
H6203	H0853	H7185			H1696	

דְּבָרָי׃	אֶת־	שְׁמוֹעַ	לְבִלְתִּי
maneno-yangu	maneno-yangu	kusikia	kwa-kutokusikiliza
H1697	H0853	H8085	H1115

"Bwana wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, Tazameni, nitawaletea mji huu na miji yake yote maafa yote niliyonena dhidi yake, kwa kuwa walifanya shingo zao kuwa ngumu na kukataa kusikiliza maneno yangu.'"

Chapter 20

1

בְּבֵית	נָגִיד	פָּקִיד	וְהוּא־	הַכֹּהֵן	אִמֵּר	בֶּן־	פַּשְׁחוּר	וַיִּשְׁמַע
katika-nyumba	mkuu	msimamizi	na-yeye-	kuhani	Imeri	mwana-wa-	Pashuri	Na-akasikia
	H5057	H6496	H1931	H3548	H0564		H6583	H8085

הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	אֶת־	נִבָּא	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	יְהוָה
haya	maneno	maneno	akitabiri	Yirmeyahu	Yirmeyahu	ya-Yahwe
H0428	H1697	H0853	H5012	H3414	H0853	H3068

Pashuri, mwana wa Imeri, kuhani, alikuwa msimamizi mkuu, akamsikia Yeremia akihubiri maneno haya mbele ya nyumba ya Bwana.

2

הַמַּהְפֶּכֶת	עַל־	אֹתוֹ	וַיִּתֵּן	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶת	פַּשְׁחוּר	וַיַּכֶּה
pingu	katika-	yeye	na-akamweka	nabii	Yirmeyahu	Yirmeyahu	Pashuri	Na-akampiga
H4115		H0853	H5414	H5030	H3414	H0853	H6583	H5221

יְהוָה׃	בְּבֵית	אֲשֶׁר	הָעֶלְיוֹן	בִּנְיָמִן	בְּשָׁעַר	אֲשֶׁר
ya-Yahwe	katika-nyumba	lililo	la-juu	la-Benyamini	kwenye-lango	zilizo
H3068				H1144	H8179	

Basi Pashuri akampiga nabii Yeremia, akamtia katika masanduku yaliyokuwa kwenye lango la juu la Benyamini ndani ya nyumba ya Bwana.

	הַמַּהְפֶּכֶת	מִן־	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	פַּשְׁחוּר	וַיֹּצֵא	מֶמָּחֳרָת	וַיְהִי	3
	pingu	kutoka–	Yirmeyahu	Yirmeyahu	Pashuri	na–akamtoa	kesho–yake	Na–ikawa	
	H4115		H3414	H0853	H6583	H3318	H4283	H1961	

אִם־	כִּי	שְׁמֶךָ	יְהוָה	קָרָא	פַּשְׁחוּר	לֹא	יִרְמְיָהוּ	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר
isipokuwa–	bali	jina–lako	Yahwe	amekuita	Pashuri	si	Yirmeyahu	kwake	na–akasema
	H8034		H3068	H7121	H6583	H3808	H3414	H0413	H0559

פ	מִסָּבִיב׃	מָגוֹר
P	kote–kote	hofu
	H4036	H4036

Ikawa siku ya pili Pashuri akamtoa Yeremia nje ya makabati. Yeremia akamwambia, “Bwana hakukuita Pashuri, lakini wewe ni Magor-Misabibu.

וּלְכָל־	לְךָ	לְמָגוֹר	נְתָנְךָ	הִנֵּנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי	4
na–kwa–	kwako	kuwa–hofu	ninakufanya	tazama–mimi	Yahwe	asema	hivyo	Kwa–sababu	
H3605		H4032	H5414	H2009	H3068	H0559	H3541		

רֹאוֹת	וְעֵינֶיךָ	אֹיְבֶיהָם	בְּחֶרֶב	וְנָפְלוּ	אֹהֲבֶיךָ	
yakiona	na–macho–yako	wa–adui–zao	kwa–upanga	na–wataanguka	marafiki–zako–wote	
H7200		H0341	H2719	H5307	H0157	

בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בְּיַד	אֶתֵּן	יְהוּדָה	כָּל־	וְאֶת־	
Babeli	mfalme–wa–	mkononi–mwa	nitatoa	Yuda	Yuda–yote–	na–Yuda–yote–	
H0894	H4428	H3027	H5414	H3063	H3605	H0853	

בְּחֶרֶב׃	וְהִכָּם	בָּבֶלָה	וְהִגְלֶם
kwa–upanga	na–atawapiga	Babeli	na–atawachukua–utumwani
H2719	H5221	H0894	H1540

Kwa maana Bwana asema hivi, 'Tazama, nitakufanya kuwa kitu cha kutisha, wewe na wapendwa wako wote; kwa maana wataanguka kwa upanga wa adui zao, na macho yako yataona. Nitawatia Yuda mkononi mwa mfalme wa Babeli. Atawafanya kuwa mateka huko Babeli au kuwaangamiza kwa upanga.

יְגִיעָה	כָּל־	וְאֶת־	הַזֹּאת	הָעִיר	חֹסֶן	כָּל־	אֶת־	וְנָתַתִּי	5
kazi–yake	kazi–yake–yote–	na	huu	ya–mji	mali	mali–zote–	mali–zote–	Na–nitatoa	
H3018	H3605	H0853	H2063		H2633	H3605	H0853	H5414	

אוֹצְרוֹת	כָּל־	וְאֵת	יְקָרָהּ	כָּל־	וְאֶת־	
hazina–zote	hazina–zote–	na	vitu–vyake–vya–thamani	vitu–vyake–vya–thamani–vyote–	na	
H0214	H3605	H0853	H3366	H3605	H0853	

וּלְקָחוּם	וּבְזָזוּם	אֹיְבֵיהֶם	בְּיַד	אֶתֵּן	יְהוּדָה	מַלְכֵי	
na–watawachukua	na–watawateka	adui–zao	mkononi–mwa	nitatoa	wa–Yuda	za–wafalme	
H3947	H0962	H0341	H3027	H5414	H3063	H4428	

בָּבֶלָה׃	וֶהֱבִיאוּם
Babeli	na–watawaleta
H0894	H0935

Nitampa mali zote za jiji hili na utajiri wake wote, vitu vyote vya thamani na hazina zote za wafalme wa Yuda. Nitaweka vitu hivi mikononi mwa adui zako, nao watawakamata. Nao watawachukua na kuwaleta Babeli.

וּבָבֶל בַּשֶּׁבִי תֵּלְכוּ בֵּיתֶךָ יֹשְׁבֵי וְכֹל פַּשְׁחוּר וְאַתָּה 6
na–Babeli utumwani mtakwenda wa–nyumba–yako wakaaji na–wote Pashuri Na–wewe
H0894 H3212 H3427 H3605 H6583

אֹהֲבֶיךָ מַרְפִּיקִי–זָקוֹ וְכָל־ אַתָּה תִּקָּבֵר וְשָׁם תָּמוּת וְשָׁם תָּבוֹא
marafiki–zako na–marafiki–zako–wote– wewe utazikwa na–huko utakufa na–huko utafika
H0157 H3605 H6912 H8033 H4191 H8033 H0935

ס בַּשֶּׁקֶר׃ לָהֶם נִבָּאתָ אֲשֶׁר־
S kwa–uongo kwao uliwatabiri ambao–
H8267 H1992 H5012

Lakini wewe Pashuri, na wenyeji wote wa nyumba yako watakwenda mateka. Utakwenda Babeli na kufa huko. Wewe na wapendwa wako wote ambao uliwatabiria maneno ya uongo mtazikwa huko.'"

לִשְׁחוֹק הָיֵיתִי נוּכָל וַתּוּכָל חֲזַקְתָנִי וָאֶפְתָּ יְהוָה פִּתִּיתַנִי 7
kichekesho nimekuwa na–ukashinda umenishinda na–nikadanganyika Yahwe Umenidanganya
H7814 H1961 H3201 H2388 H3068

לִי׃ מִמֵּי לְעֵג הָיִיתִי הַיּוֹם כָּל־
mimi anacheka kila–mtu siku–yote siku–yote–
H3932 H3605 H3117 H3605

"Umenidanganya, Bwana. Kwa hakika nimedanganyika. Wewe ulinikamata na kunishinda. Nimekuwa kitu cha kuchekesha. Watu wananidharau kila siku, siku zote.

אֶקְרָא נִנָּפִיגָה וָשֹׁד חָמָס אֶזְעָק נִנָּלִיא אֶדַבֵּר מִדַּי כִּי־ 8
ninapiga–kelele na–uharibifu udhalimu ninalia ninasema kila–ninaposema Kwa–sababu–
H7121 H7701 H2555 H2199 H1696 H1767

כָּל־ וּלְקֶלֶס לְחֶרְפָּה לִי יְהוָה דְּבַר־ הָיָה כִּי־
siku–yote– na–kwa–dhihaka kwa–aibu kwangu Yahwe neno–la limekuwa kwa–sababu–
H3605 H7047 H2781 H3068 H1697 H1961

הַיּוֹם׃
siku–yote
H3117

Kwa maana wakati wowote nimenena, nimeita na kutangaza, 'Vurugu na uharibifu.' Na neno la Bwana limefanywa shutumu na dhihaka kwangu kila siku.

וְהָיָה בְּשִׁמְוֹ עוֹד אֶדַבֶּר וְלֹא־ אֶזְכְּרֶנּוּ לֹא־ וְאָמַרְתִּי 9
na–likawa kwa–jina–lake tena sema na–sita– mkumbuka sita– Na–nikasema
H1961 H8034 H5750 H1696 H3808 H2142 H3808 H0559

כָּלְכֶל וְנִלְאֵיתִי בְּעַצְמֹתָי עָצֶר בִּלְבָבִי כְּאֵשׁ בְּעֶצֶּרֶת
kujizuia na–nimechoka mifupani–mwangu uliofungwa unaowaka kama–moto moyoni–mwangu
H3557 H3811 H6106 H6113 H0784

וְלֹא אוּכָל׃
na–si naweza
H3808 H3201

Nami nikisema, 'Sitafikiria juu ya Bwana tena. Sitatangaza tena jina lake.' Ni kama moto moyoni mwangu, uliofanyika ndani ya mifupa yangu. Kwa hiyo ninajitahidi kustahimili lakini siwezi.

10 כִּי שָׁמַעְתִּי דִּבַּת רַבִּים מָגוֹר הוֹפוּ מְסָבִיב הַגִּידוּ סֶמָא וְנַגִּידֶנּוּ כָּל
Kwa–sababu nimesikia masingizio ya–wengi hofu kote–kote sema na–tuseme kila–
H8085 H1681 H4032 H5439 H5046 H3605

אֱנוֹשׁ מְתֵי שְׁלוֹמִי עִם כָּל אוּלַי יְפַתֶּה וְנוּכְלָה
mtu wa–amani–yangu wanaoniangalia kujikwaa–kwangu labda atashawishika na–tutamshinda
H0582 H7965 H8104 H6761 H0194 H3201

נִקְמָתֵנוּ׃ נִקְחָה וְנִרְאֶה לוֹ
kutoka–kwake kisasi–chetu na–tutapata yeye
H5360 H3947

Nimesikia habari za ugaidi kutoka kwa watu wengi pande zote. 'Mshitaki! Lazima tumshitaki' Wale walio karibu nami kuangalia kama nitaanguka. 'Labda anaweza kudanganywa. Ikiwa ndivyo, tunaweza kumshinda na kujilipiza kisasi kwake.'

11 וַיהוָה אוֹתִי יָדַעְתָּ כִּי אָז עַל־ עָרִיץ כִּגְבוֹר רוֹדְפָי
Lakini–Yahwe yupo–nami kama–shujaa wa–kutisha kwa–hiyo– kwa–hiyo wanaonifuatia
H3068 H0853 H1368 H6184 H3651 H3651 H7291

תִּגְלֶה כִּי־ אֵלֶיךָ רִיבִי גָּלִיתִי כִּי־ עַל־ הַשְׁכִּילוּ כָּל
watajikwaa na–hawata weza wataaibishwa kwa–sababu– kwa–hawaku fanikiwa aibu
H3782 H3808 H3201 H0954 H3966 H3808 H3639

תִּשְׁכַּח׃ לֹא הַשְׁכִּילוּ לֹא עוֹלָם
haitasahaulika haitasahaulika ya–milele
H7911 H3808 H5769

Lakini Bwana yu pamoja nami kama mpiganaji mwenye nguvu, hivyo wale wanaonifuata watajikwaa. Hawatanishinda. Watakuwa na aibu sana, kwa sababu hawatafanikiwa. Watakuwa na aibu ya kudumu, haitasahauliwa kamwe.

12 וַיהוָה צְבָאוֹת בֹּחֵן צַדִּיק רֹאֵה כִּלְיוֹת וְלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ
Na–Yahwe wa–majeshi anayemjaribu mwenye–haki anayeona figo na–moyo nione
H3068 H0974 H6662 H7200 H3629 H7200

מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גָּלִיתִי אֶת־ רִיבִי׃ ס
juu–yao kwako kwa–sababu nimeonyesha shauri–langu shauri–langu S
H1992 H0413 H1540 H0853 H7379

Lakini wewe, Bwana wa majeshi, wewe unayemtazama wenye haki na ambaye huona akili na moyo. Hebu nipate kuona kisasi chako juu yao kwa maana nimekuletea shitaka langu kwako.

13 שִׁירוּ לַיהוָה הַלְלוּ אֶת־ יְהוָה כִּי הִצִּיל אֶת־ נֶפֶשׁ אֶבְיוֹן
Imbieni kwa–Yahwe msifuni Yahwe kwa–sababu ameokoa nafsi nafsi ya–maskini
H7891 H3068 H1984 H3068 H5337 H0853 H5315 H0034

מִיַּד מְרֵעִים׃ ס
kutoka–mkono wa–watenda–mabaya S
H3027

Mwimbieni Bwana! Msifuni Bwana! Kwa kuwa ameokoa maisha ya wale waliokandamizwa kutoka kwenye mikono ya waovu.

14 אָרוּר הַיּוֹם אֲשֶׁר יָלְדָתְנִי בְּנִי יוֹם אֲשֶׁר־ יָלְדַתְנִי אֲשֶׁר הַיּוֹם אָרוּר
Ilaaniwe siku ambayo nilizaliwa ndani–yake siku ambayo mama–yangu–alinizaa
H0779 H3117 H3205 H1121 H3117 H3205

אִמִּי׃ אַל־ יְהִי בָּרוּךְ
mama–yangu isiwe– iwe imebarikiwa
H0517 H0408 H1961 H1288

Na ilaaniwe siku niliyozaliwa. Usiruhusu siku ambayo mama yangu alinizaa ibarikiwe.

יֻלַּד־	לֵאמֹר	אָבִי	אֶת־	בִּשֶּׂר	אֲשֶׁר	הָאִישׁ	אָרוּר	15
amezaliwa–	kusema	baba–yangu	baba–yangu	alimletea–habari	ambaye	mtu	Alaaniwe	
H3205	H0559	H0001	H0853	H1319		H0376	H0779	

שִׂמֲחֻהוּ׃	שַׂמֹּחַ	זָכָר	בֵּן	לְךָ
kwa–furaha	akimfurahisha	wa–kiume	mwana	kwako
H8055	H8055	H2145		

Na alaaniwe mtu aliyemwambia baba yangu akisema, 'Amezaliwa mtoto wa kiume,' na kusababisha furaha kubwa.

וְשָׁמַע	נְתָם	וְלֹא	יְהוָה	הָפַךְ	אֲשֶׁר־	כֶּעָרִים	הַהֹוּא	הָאִישׁ	וְהָיָה	16
na–asikie	juta	na–haku	Yahwe	aliipindua	ambayo–	kama–miji	huyo	mtu	Na–awe	
H8085	H5162	H3808	H3068	H2015			H1931	H0376	H1961	

צָהֳרָיִם׃	בְּעֵת	וּתְרוּעָה	בַּבֹּקֶר	זְעָקָה
wa–adhuhuri	wakati	na–kelele–za–vita	asubuhi	kilio
	H6256	H8643	H1242	H2201

Mtu huyo atakuwa kama miji ambayo Bwana aliiangamiza bila huruma. Na asikie wito wa msaada asubuhi na sauti ya vita wakati wa mchana.

קִבְרִי	אִמִּי	לִי	וַתְּהִי־	מֶרֶחֶם	מוֹתָתַנִי	לֹא־	אֲשֶׁר	17
kaburi–langu	mama–yangu	kwangu	na–akawa–	tumboni	ua	hakuni–	Kwa–sababu	
H6913	H0517		H1961	H7358	H4191	H3808		

עוֹלָם׃	הֶרֶת	וְרַחְמָהּ
milele	mjamzito	na–tumbo–lake
H5769		H7358

Hiyo itatokea, kwa kuwa Bwana hakuniua tumboni au kumfanya mama yangu kaburi langu, tumbo la ujauzito milele.

בְּבִשֶּׁת	וַיִּכְלוּ	וְיָגֹן	עָמָל	לִרְאוֹת	יָצָאתִי	מֶרֶחֶם	זֶה	לָמָּה	18
kwa–aibu	na–ziishe	na–huzuni	taabu	kuona	nilitoka	kutoka–tumboni	hii	Kwa–nini	
H1322	H3615	H3015	H5999	H7200	H3318	H7358	H2088	H4100	

	פ	יָמָי׃
	P	siku–zangu
		H3117

Kwa nini nilitoka tumboni ili kuona matatizo na uchungu, ili siku zangu zijazwe na aibu?”

Chapter 21

אֵלָיו	בִּשְׁלֹחַ	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	1
kwake	wakati–alipomtuma	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa–	lilikuja	ambalo–	Neno	
H0413	H7971	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697	

מַעַשֵׂיָה	בֶּן־	צְפַנְיָה	וְאֶת־	מַלְכִּיָּה	בֶּן־	פַּשְׁחוּר	אֶת־	צִדְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ
Maaseya	mwana–wa	Sefania	na–	Malkia	mwana–wa	Pashuri	–	Sedekia	mfalme
H4641		H6846	H0853	H4441		H6583	H0853	H6667	H4428

לֵאמֹר׃	הַכֹּהֵן
kusema	kuhani
H0559	H3548

Hili ndilo neno lililotoka kwa Bwana kwa Yeremia wakati mfalme Sedekia alimtuma Pashuri mwana wa Malkiya na Sefania mwana wa Maaseya, kuhani. Wakamwambia,

מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	כִּי	יְהוָה	אֶת־	בַּעֲדֵנוּ	נָא	דְּרָשׁ־		2
mfalme–wa–	Nebukadneza	kwa–kuwa	Yahwe	–	kwa–ajili–yetu	tafadhali	Muulizie–		
H4428	H5019		H3068	H0853	H1157	H4994	H1875		
נִפְלְאֹתָיו	כְּכָל־	אוֹתָנוּ	יְהוָה	יַעֲשֶׂה	אוּלַי	עָלֵינוּ	נִלְחָם	בָּבֶל	
maajabu–yake	kama–yote–	kwetu	Yahwe	atafanya	labda	dhidi–yetu	anapigana	Babeli	
H6381	H3605	H0854	H3068		H0194			H0894	

וְיַעֲלֶה	מֵעָלֵינוּ׃	ס
na–atapanda	kutoka–kwetu	S
H5927		

“Pata ushauri kutoka kwa Bwana kwa ajili yetu, kwa kuwa Nebukadreza, mfalme wa Babeli, analeta vita. Labda Bwana atafanya miujiza kwetu, kama ilivyokuwa zamani, na kumfanya aondoke kwetu.”

צִדְקִיָּהוּ׃	אֶל־	תֹּאמְרֻן	כֹּה	אֲלֵיהֶם	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר	3
Sedekia	–	mtamwambia	hivyo	kwao	Yeremia	Na–akasema	
H6667	H0413	H0559	H3541	H0413	H3414	H0559	

Basi Yeremia akawaambia, “Hivi ndivyo mtakavyomwambia Sedekia

כְּלִי	אֶת־	מַסֵּב	הִנֵּנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	4
silaha–za	–	ninazigeuza	tazama–mimi	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	amesema	Hivyo–	
H3627	H0853	H5437	H2009	H3478	H0430	H3068	H0559	H3541	
מֶלֶךְ	אֶת־	בָּם	נִלְחָמִים	אֹתָם	אֲשֶׁר	בְּיֶדְכֶם	אֲשֶׁר	הַמִּלְחָמָה	
mfalme–wa	–	nazo	mnapigana	ninyi	ambazo	mikononi–mwenu	ambazo	vita	
H4428	H0854					H3027		H4421	

אוֹתָם	וְאָסַפְתִּי	לַחוֹמָה	מִחוּץ	עֲלֵיכֶם	הַצָּרִים	הַכַּשְׂדִּים	וְאֶת־	בָּבֶל	
wao	na–nitawakusanya	ukuta	nje–ya	ninyi	wanaowazingira	Wakaldayo	na–	Babeli	
H0853	H0622	H2346	H2351			H3778	H0854	H0894	

הַזֹּאת׃	הָעִיר	תּוֹךְ	אֶל־
huu	mji	katikati–ya	kwenye–
H2063		H8432	H0413

'Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi: Tazama, niageuza nyuma vyombo vya vita vilivyo mkononi mwenu, ambavyo mnapigana dhidi ya mfalme wa Babeli na Wakaldayo wanaokufunga kutoka nje ya kuta! Kwa maana nitawakusanya katikati ya jiji hili.

חֲזָקָה	וּבִזְרוֹעַ	נְטוּיָה	בְּיָד	אִתְּכֶם	אֲנִי	וְנִלְחַמְתִּי	5
wenye–nguvu	na–kwa–mkono	ulionyooshwa	kwa–mkono	dhidi–yenu	mimi	Na–nitapigana	
H2389	H2220	H5186	H3027	H0854	H0589		

גָּדוֹל׃	וּבְקֶצֶף	וּבְחֵמָה	וּבְאֶף
mkubwa	na–kwa–ukali	na–kwa–ghadhabu	na–kwa–hasira
		H2534	H0639

Nami nitapigana nanyi kwa mkono ulioinuka na mkono wenye nguvu, na ukali, ghadhabu, na hasira kubwa.

בְּדֶבֶר	הַמַּכֵּתָה	וְאֶת־	הָאָדָם	וְאֶת־	הַזֹּאת	הָעִיר	יוֹשְׁבֵי	אֶת־	וְהִכִּיתִי	6
kwa–tauni	mnyama	na–	mwanadamu	na–	huu	mji	wakaao	–	Na–nitawapiga	
H1698	H0929	H0853	H0120	H0853	H2063		H3427	H0853	H5221	

וָמֵתוּ׃	גָּדוֹל	
watakufa	kubwa	
H4191		

Kwa maana nitawaangamiza wenyeji wa mji huu, wanadamu na wanyama, watakufa kwa tauni kali.

7 וְאֶת־ יְהוּדָה מֶלֶךְ־ צִדְקִיָּהוּ אֶת־ אֶתֵּן יְהוָה נְאֻם־ כֵּן וְאַחֲרֵי־
na- Yuda mfalme-wa- Sedekia – nitatoa Yahwe asema- hivyo Na-baada-ya-
H0853 H3063 H4428 H6667 H0853 H5414 H3068 H5002

מִן־ וְהַדֶּבֶר מִן־ הַזֹּאת בָּעִיר הַנִּשְׁאָרִים֙ וְאֶת־ וְאֶת־ הָעָם וְעֶבְדָיו
kutoka- tauni kutoka- huu katika-mji waliosalia na- watu na- watumishi-wake
H1698 H2063 H7604 H0853 H0853 H5650

בָּבֶל מֶלֶךְ־ נְבוּכַדְרֶאצַּר בְּיַד־ הָרָעָב וּמִן־ הַחֶרֶב
Babeli mfalme-wa- Nebukadneza kwa-mkono-wa njaa na-kutoka- upanga
H0894 H4428 H5019 H3027 H7458 H2719

וְהִכָּם נַפְשָׁם מְבַקְּשֵׁי וּבְיַד אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד־
na-atawapiga uhai-wao wanaotafuta na-kwa-mkono-wa adui-zao na-kwa-mkono-wa
H5221 H5315 H1245 H3027 H0341 H3027

וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא עֲלֵיהֶם יָחוֹס לֹא־ חֶרֶב לְפִי־
na-hata- waachilie na-hata- wao waonea-huruma hata- upanga kwa-makali-ya-
H3808 H2550 H3808 H2347 H3808 H2719 H6310

יְרַחֵם׃
warehemu
H7355

Baada ya hayo- hii ndiyo ahadi ya Bwana-Sedekia mfalme wa Yuda, watumishi wake, watu, na kila mtu aishiye katika mji huu baada ya tauni, upanga na njaa, nitawatia wote mkononi mwa Nebukadreza mfalme wa Babeli, na mikononi mwa adui zao, na katika mkono wa wale wanaotaka uhai wao. Ndipo atawaua kwa makali ya upanga. Hatawahurumia, hatawaokoa, au kuwa na rehema.'

8 נֹתֵן הִנְנִי יְהוָה אָמַר כֹּה תֹּאמַר הַזֶּה הָעָם וְאֶל־
ninaweka tazama-mimi Yahwe amesema hivyo utasema hawa watu Na-kwa-
H5414 H2009 H3068 H0559 H3541 H0559 H2088 H0413

הַמָּוֶת׃ דֶּרֶךְ וְאֶת־ הַחַיִּים דֶּרֶךְ אֶת־ לִפְנֵיכֶם
mauti njia-ya na- uhai njia-ya – mbele-yenu
H4194 H1870 H0853 H1870 H0853 H6440

Basi uwaambie watu hawa, 'Bwana asema hivi Angalia, nitaweka mbele yako njia ya uzima na njia ya mauti.

9 וּבַדֶּבֶר וּבְרָעָב בַּחֶרֶב יָמוּת הַזֹּאת בָּעִיר הַיֹּשֵׁב
na-kwa-tauni na-kwa-njaa kwa-upanga atakufa huu katika-mji Anayekaa
H1698 H7458 H2719 H4191 H2063 H3427

וְחָיָה׃) [יחיה] עֲלֵיכֶם הַצָּרִים הַכַּשְׂדִּים עַל־ וְנָפַל וְהַיּוֹצֵא
ataishi [ataishi] ninyi wanaowazingira Wakaldayo kwa- na-kusalimu lakini-anayetoka
H2421 H2421 H3778 H5307 H3318

לְשָׁלָל׃ נַפְשׁוֹ לוֹ וְהָיְתָה־
kama-nyara nafsi-yake kwake na-itakuwa-
H7998 H5315 H1961

Mtu yeyote anayeishi katika mji huu atakufa kwa upanga, njaa, na tauni; lakini mtu yeyote atakayetoka na kuanguka kwa magoti mbele ya Wakaldayo ambao wamefungwa dhidi yako ataishi. Yeye ataokoka na maisha yake.

לְטוֹבָה	וְלֹא	לְרָעָה	הַזֹּאת	בָּעִיר	פְּנֵי	שָׁמְתִּי	כִּי		10
kwa–uzuri	na–si	kwa–ubaya	huu	dhidi–ya–mji	uso–wangu	nimeuweka	Kwa–kuwa		
	H3808		H2063		H6440				

בָּאֵשׁ׃	וּשְׂרָפָהּ	תִּנָּתֵן	בָּבֶל	מֶלֶךְ	בְּיַד־	יְהוָה	נְאֻם־	
kwa–moto	na–atauchoma	utatolewa	Babeli	mfalme–wa	kwa–mkono–wa–	Yahwe	asema–	
H0784	H8313	H5414	H0894	H4428	H3027	H3068	H5002	

ס
S

Kwa maana nimeweka uso wangu juu ya mji huu ili kuleta maafa na sio kuleta mema-hili ndilo tamko la Bwana. Utatiwa mkononi mwa mfalme wa Babeli naye atauteketeza.'

יְהוָה׃	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	וּלְבֵית	11
Yahwe	neno–la	sikilizeni	Yuda	mfalme–wa	Na–kwa–nyumba–ya	
H3068	H1697	H8085	H3063	H4428		

Kuhusu nyumba ya mfalme wa Yuda, sikiliza neno la Bwana.

וְהַצִּילוּ	מִשְׁפָּט	לַבֹּקֶר	דִּינוּ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	דָּוִד	בֵּית	12
na–mwokoe	haki	asubuhi	hukumuni	Yahwe	amesema	hivyo	Daudi	Nyumba–ya	
H5337	H4941	H1242	H1777	H3068	H0559	H3541	H1732		

חֲמָתִי	כְּאֵשׁ	תֵּצֵא	פֶּן־	עוֹשֵׁק	מִיַּד		נָּזוּל
ghadhabu–yangu	kama–moto	ikatoka	isije–	mdhalimu	kutoka–mkono–wa		aliyenyang’anywa
H2534	H0784	H3318	H6435	H6231	H3027		H1497

)׃מַעַלְלֵיכֶם(	]מעלליהם[	רֹעַ	מִפְּנֵי	מְכֻבֶּה	וְאֵין	וּבָעֵרָה׃
matendo–yenu	[matendo–yao]	uovu–wa	kwa–sababu–ya	anayezima	na–hakuna	na–ikawaka
H4611	H4611	H7455	H6440	H3518	H0369	

Nyumba ya Daudi, Bwana asema, “Hukumuni kwa haki asubuhi. Umuokoe yule aliyeibiwa kwa mkono wa mwenye kuonea, au ghadhabu yangu itatoka kama moto na kuchoma, na hakuna mtu anayeweza kuizima, kwa sababu ya matendo yako mabaya.

יְהוָה	נְאֻם־	הַמִּישֹׁר	צוּר	הָעֵמֶק	יֹשֶׁבֶת	אֵלַיִךְ	הִנְנִי		13
Yahwe	asema–	tambarare	mwamba–wa	bondeni	inayokaa	dhidi–yako	Tazama–mimi		
H3068	H5002	H4334	H6697	H6010	H3427	H0413	H2009		

בְּמָעוֹנוֹתֵינוּ׃	יָבוֹא	וּמִי	עָלֵינוּ	יֵחַת	מֶי־	הָאֹמְרִים	
katika–makao–yetu	ataingia	na–nani	juu–yetu	atashuka	nani–	mnaosema	
H4585	H0935	H4310		H5181	H4310	H0559	

Angalia, mwenyeji wa bonde na mwamba wa nchi ya wazi! Mimi niko juu yako, - hii ndiyo ahadi ya Bwana- Mimi ni juu ya mtu yeyote anayesema, 'Ni nani atashuka kutupiga?' au 'Ni nani atakayeingia kwenye nyumba zetu?'

וְהִצָּתִי	יְהוָה	נְאֻם־	מַעַלְלֵיכֶם	כְּפִרְיֵ	עֲלֵיכֶם	וּפָקַדְתִּי		14
na–nitawasha	Yahwe	asema–	matendo–yenu	kama–matunda–ya	ninyi	Na–nitawaadhibu		
H3341	H3068	H5002	H4611	H6529				

ס	סְבִיבֶיהָ׃	כָּל־	וְאָכְלָה	בְיַעְרָהּ		אֵשׁ
S	yanayomzunguka	yote–	na–utateketeza	katika–msitu–wake		moto
	H5439	H3605	H0398			H0784

Nitawaadhibu kutokana na matunda ya matendo yako-hili ndilo tamko la Bwana- na nitawasha moto katika misitu, na utateketeza kila kitu.'”

Chapter 22

שָׁם	וְדַבַּרְתָּ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	בֵּית־		רֵד	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	1
huko	na–utasema	Yuda	mfalme–wa	kwenye–nyumba–ya–		shuka	Yahwe	amesema	Hivyo	
H8033	H1696	H3063	H4428			H3381	H3068	H0559	H3541	

הַזֶּה׃	הַדָּבָר	אֶת־
hili	neno	–
H2088	H1697	H0853

Bwana asema hivi, “Nenda kwenye nyumba ya mfalme wa Yuda, utangaze neno hili huko.

כִּסֵּא		עַל־	הַיֹּשֵׁב	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יְהוָה	דְּבַר־	שְׁמַע	וְאָמַרְתָּ		2
kiti–cha–enzi–cha		juu–ya–	anayeketi	Yuda	mfalme–wa	Yahwe	neno–la	sikia	Na–utasema		
H3678			H3427	H3063	H4428	H3068	H1697	H8085	H0559		

ס	הָאֵלֶּה׃	בַּשְּׁעָרִים	הַבָּאִים	וְעַמּוֹ	וַעֲבָדָיו	אַתָּה	דָּוִד	
S	haya	katika–malango	mnaoingia	na–watu–wako	na–watumishi–wako	wewe	Daudi	
	H0428	H8179	H0935		H5650		H1732	

Ukaseme, 'Ewe Mfalme wa Yuda, wewe aliyeketi kiti cha Daudi, usikilize neno la Bwana. Nisikilizeni, enyi watumishi wake, na ninyi, watu wake mnaokuja kwa malango haya.

	עָזוֹל	וְהַצִּילוּ	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	עֲשׂוּ	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה			3
	aliyenyang’anywa	na–mwokoe	na–uadilifu	haki	tendeni	Yahwe	amesema	Hivyo			
	H1497	H5337	H6666	H4941		H3068	H0559	H3541			

אַל־	תַּנּוּ	אַל־	וְאַלְמָנָה	יָתוֹם	וְגֵר	עָשֹׁק	מְיַד		
msi–	wadanganye	msi–	na–mjane	yatima	na–mgeni	mdhalimu	kutoka–mkono–wa		
H0408	H3238	H0408	H0490	H3490	H1616	H6216	H3027		

הַזֶּה׃	בַּמָּקוֹם	תִּשְׁפְּכוּ	אֶל־	נָקִי	וְדָם	תַּחְמֹסוּ	
hapa	katika–mahali	mwage	msi–	isiyo–na–hatia	na–damu–ya	wanyang’anye	
H2088	H4725	H8210	H0408		H1818	H2554	

Bwana asema hivi, “Fanya haki na uadilifu, na mtu yeyote ambaye ameibiwa-muokoeni kutoka mkononi mwa mshindani. Usimtendee mabaya mgeni yeyote katika nchi yako, au yatima au mjane. Usifanye vurugu au kumwaga damu isiyo na hatia mahali hapa.

בְּשַׁעֲרֵי	וּבָאוּ	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	תָּעֲשׂוּ	עָשׂוֹ	אִם־	כִּי		4
katika–malango–ya	na–wataingia	hili	neno	–	mtafanya	kufanya	kama–	Kwa–kuwa		
H8179	H0935	H2088	H1697	H0853						

רֹכְבִים	כִּסְאוֹ	עַל־	לְדָוִד	יֹשְׁבִים	מְלָכִים	הַזֶּה	הַבַּיִת	
wanapanda	kiti–chake–cha–enzi	juu–ya–	kwa–Daudi	wanaoketi	wafalme	hii	nyumba	
H7392	H3678		H1732	H3427	H4428	H2088		

וְעַמּוֹ׃	)וְעַבָדָיו(	]ועבדו[	הִוּא	וּבַסּוּסִים	בָּרֶכֶב
na–watu–wake	na–watumishi–wake	[na–watumishi–wake]	yeye	na–kwa–farasi	kwa–magari
	H5650	H5650	H1931		H7393

Kwa kuwa mkifanya mambo hayo, basi wafalme wanaoketi kiti cha Daudi wataingia milango ya nyumba hii wakiendesha gari na farasi, yeye, watumishi wake, na watu wake!

יְהוָה	נְאֻם־	נִשְׁבַּעְתִּי	בִּי	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת־	תִּשְׁמְעוּ	לֹא	וְאִם		5
Yahwe	asema–	nimeapa	kwa–mimi	haya	maneno	–	sikia	hamta–	Lakini–kama		
H3068	H5002	H7650		H0428	H1697	H0853	H8085	H3808			

ס	הַזֶּה׃	הַבַּיִת	יִהְיֶה	לְחָרְבָּה	כִּי־	
S	hii	nyumba	itakuwa	ukiwa	kwamba–	
	H2088		H1961	H2723		

Lakini ikiwa hamsikilizi maneno haya kutoka kwangu ambayo nimeyasema-hili ndilo tamko la Bwana-basi nyumba hii ya kifalme itaharibiwa.'"

										6
גִּלְעָד	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	בֵּית	עַל־	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	כִּי־		
Gileadi	Yuda	mfalme–wa	nyumba–ya	kuhusu–	Yahwe	amesema	hivyo	Kwa–kuwa–		
H1568	H3063	H4428			H3068	H0559	H3541			

לֹא	עָרִים	מִדְבָּר	אַשִּׁיתְךָ	לֹא	אִם־	הַלְּבָנוֹן	רֹאשׁ	לִי	אַתָּה
isiyo–	miji	jangwa	nitakufanya	si–	kwa–kweli–	Lebanoni	kilele–cha	kwangu	ni–wewe
H3808			H7896	H3808		H3844			

נוֹשָׁבוּ׃)	]נושבה[
kaliwa	[kaliwa]
H3427	H3427

Kwa maana Bwana asema hivi juu ya nyumba ya mfalme wa Yuda, "Wewe uko kama Gileadi, au kama kilele cha Lebanoni kwangu. Hata hivyo nitakugeuza kuwa jangwa, katika miji isiyo na wenyeji.

							7
מִבְחַר	וְכָרְתוּ	וְכִלָּיו	אֵישׁ	מַשְׁחִתִים	עָלֶיךָ	וְקִדַּשְׁתִּי	
bora–ya	na–watakata	na–silaha–zake	kila–mtu	waharibifu	dhidi–yako	Na–nitawatakasa	
H4005	H3772	H3627	H0376	H7843		H6942	

הָאֵשׁ׃	עַל־	וְהִפְּילוּ	אֲרָזֶיךָ
moto	katika–	na–wataangusha	mierezi–yako
H0784		H5307	H0730

Kwa kuwa nimewaagiza waharibifu kuja juu yenu! Watu wenye silaha zao watakata mierezi yako iliyo bora na kuiacha kuanguka kwenye moto.

									8
אֶל־	אִישׁ	וְאָמְרוּ	הַזֹּאת	הָעִיר	עַל	רַבִּים	גּוֹיִם	וְעָבְרוּ	
kwa–	kila–mtu	na–watasema	huu	mji	karibu–na	mengi	mataifa	Na–watapita	
H0413	H0376	H0559	H2063						

הַזֹּאת׃	הַגְּדוֹלָה	לָעִיר	כָּכָה	יְהוָה	עָשָׂה	מֶה	עַל־	רֵעֵהוּ
huu	mkubwa	kwa–mji	hivyo	Yahwe	amefanya	nini	kwa–sababu–ya–	jirani–yake
H2063			H3602	H3068		H4100		H7453

Kisha mataifa mengi yatapita kwenye mji huu. Kila mtu atamwambia yule anayefuata, "Mbona Bwana amefanya hivi kwa jiji hili kuu?"

								9
אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	בְּרִית	אֶת־	עָזְבוּ	אֲשֶׁר	עַל	וְאָמְרוּ	
Mungu–wao	Yahwe	agano–la	–	waliacha	ambayo	kwa–sababu	Na–watasema	
H0430	H3068	H1285	H0853				H0559	

ס	וַיַּעַבְדוּם׃	אֲחֵרִים	לֵאלֹהִים	וַיִּשְׁתַּחֲווּ	
S	na–wakaitumikia	mingine	miungu	na–wakaisujudia	
	H5647	H0312	H0430	H7812	

Na mwingine atajibu, "Kwa sababu waliiacha agano la Bwana, Mungu wao, wakainama kwa miungu mingine, wakaiabudu."

										10
בָּכוֹ	בְּכוּ	לוֹ	תָּנֻדוּ	וְאַל־	לְמֵת	תִּבְכּוּ	אַל־			
kwa–kulia	lieni	yeye	mwombolezeee	na–msi–	kwa–marehemu	lia	Msi–			
H1058	H1058			H0408	H4191	H1058	H0408			

ס	מוֹלַדְתּוֹ׃	אֶרֶץ	אֶת־	וְרָאָה	עוֹד	יָשׁוּב	לֹא	כִּי	לַהֹלֵךְ	
S	kuzaliwa–kwake	nchi–ya	–	na–kuiona	tena	rudi	hata–	kwa–kuwa	kwa–anayeenda	
	H4138	H0776	H0853	H7200	H5750	H7725	H3808		H1980	

Usilie kwa ajili ya aliyekufa. Usiomboleze kwa ajili yake. Lakini mlilie mtu yeyote anayeingia kifungoni, kwa maana hatarudi tena kuiona nchi aliyozaliwa.'

11

מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	שַׁלֻּם	אֶל־	יְהוָה	אָמַר־	כֹּה	כִּי
mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	Shalumu	kuhusu–	Yahwe	amesema–	hivyo	Kwa–kuwa
H4428	H2977		H7967	H0413	H3068	H0559	H3541	

הַזֶּה	הַמָּקוֹם	מִן־	יָצָא	אֲשֶׁר	אָבִיו	יֹאשִׁיָּהוּ	תַּחַת	הַמֹּלֵךְ	יְהוּדָה
hapa	mahali	kutoka–	alitoka	ambaye	baba–yake	Yosia	badala–ya	aliyetawala	Yuda
H2088	H4725		H3318		H0001	H2977	H8478		H3063

עוֹד׃	שָׁם	יָשׁוּב	לֹא־
tena	huko	rudi	hata–
H5750	H8033	H7725	H3808

Maana Bwana asema hivi juu ya Yehoahazi, mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, aliyekuwa mfalme badala ya Yosia babaye, 'ametoka mahali hapa, wala hatarudi.

12

הָאָרֶץ	וְאֶת־	יָמוּת	שָׁם	אֹתוֹ	הִגְלוּ	אֲשֶׁר־	בִּמְקוֹם	כִּי
nchi	na–	atakufa	huko	yeye	waliomhamishia	ambapo–	katika–mahali	Kwa–kuwa
H0776	H0853	H4191	H8033	H0853	H1540		H4725	

ס	עוֹד׃	יִרְאֶה	לֹא־	הַזֹּאת
S	tena	iona	hata–	hii
	H5750	H7200	H3808	H2063

Atakufa huko mahali ambapo walimchukua mateka, na hataiona tena nchi hii.'

13

מִשְׁפָּט	בְּלֹא	וַעֲלִיּוֹתָיו	צֶדֶק	בְּלֹא־	בֵיתוֹ	בֹּנֶה	הוֹי
uadilifu	bila–	na–vyumba–vyake–vya–juu	haki	bila–	nyumba–yake	anayejenga	Ole
H4941	H3808	H5944	H6664	H3808		H1129	H1945

לוֹ׃	יִתֶּן־	לֹא	וּפִעֳלוֹ	חִנָּם	יַעֲבֹד	בְּרֵעֵהוּ
yeye	pi–	ham–	na–ujira–wake	bure	anamfanyisha–kazi	kwa–jirani–yake
	H5414	H3808	H6467	H2600	H5647	H7453

Ole mtu yeyote anayejenga nyumba yake kwa uovu na vyumba vyake vya juu katika udhalimu; ambao wengine hufanya kazi, lakini hawalipwi.

14

מְרֻוָחִים	וַעֲלִיּוֹת	מִדּוֹת	בַּיִת	לִי	אֶבְנֶה־	הָאֹמֵר
vipana	na–vyumba–vya–juu	kubwa	nyumba	mwenyewe	nitajijenga–	Anayesema
H7304	H5944				H1129	H0559

וּמְשׁוֹחַ	בָּאֲרֶז	וְסָפוּן	חַלּוֹנָי	לוֹ	וְקָרֹעַ
na–kupaka	kwa–mierezi	na–kufunika	madirisha–yangu	mwenyewe	na–kufungua
H4886	H0730	H5603	H2474		H7167

בַּשָּׁשַׁר׃
kwa–rangi–nyekundu
H8350

Ole mtu yeyote atakayesema, 'Nitajenga nyumba ndefu na vyumba vya juu vipana, na hujenga madirisha mapana, na kuta zenye mwerezi, na huipaka rangi nyekundu.'

15

אָכַל	הֲלוֹא	אָבִיךָ	בָּאֲרֶז	מִתַּחֲרָה	אַתָּה	כִּי	הֲתִמְלֹךְ
kula	je–haku–	Baba–yako	kwa–mierezi	unashindana	wewe	kwa–kuwa	Je–utamiliki
H0398	H3808	H0001	H0730	H8474			

לוֹ׃	טוֹב	אָז	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	וְעָשָׂה	וְשָׁתָה
ulikuwa–kwake	uzuri	ndipo	na–uadilifu	haki	na–akafanya	na–kunywa
			H6666	H4941		H8354

Je, hii ndiyo inakufanya uwe mfalme mzuri, kwamba unataka kuwa na mbao za mwerezi? Je baba yako hakula na kunywa, lakini lakini alifanya hukumu na haki? Kisha mambo yakawa mazuri kwa ajili yake.

16

אֹתִי	הַדַּעַת	הֵיא	הֲלוֹא־	טֹוב	אָז	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	דִּין־	דָּן
mimi	kujua	hiyo	je–si–	uzuri	ndipo	na–mhitaji	maskini	shauri–la–	Alihukumu
H0853	H1847	H1931	H3808			H0034	H6041	H1779	H1777

יְהוָה׃	נְאֻם־
Yahwe	asema–
H3068	H5002

Alihukumu maneno ya masikini na mhitaji. Ilikuwa vizuri. Je, huku siko kunijua mimi? - hili ni tamko la Bwana.

17

בְּצִעֶךָּ	עַל־	אִם־	כִּי	וְלִבְּךָ	עֵינֶיךָ	אֵין	כִּי	
faida–yako–isiyo–halali	juu–ya–	kama–	isipokuwa	na–moyo–wako	macho–yako	hakuna	Lakini	
H1215						H0369		

הַמְרוּצָה	וְעַל־	הָעֹשֶׁק	וְעַל־	לִשְׁפֹּוךְ	הַנָּקִי	דָּם־	וְעַל
ukandamizaji	na–juu–ya–	udhalimu	na–juu–ya–	kumwaga	asiye–na–hatia	damu–ya–	na–juu–ya
H4835		H6233		H8210		H1818	

לַעֲשֹׂות׃	ס
kufanya	S

Lakini hakuna kitu machoni na moyoni mwako isipokuwa wasiwasi kwa faida yako isiyo ya haki na kwa kumwaga damu isiyo na hatia, kwa ukandamizaji kuwatendea jeuri wengine.

18

מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	יְהוֹיָקִים	אֶל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	
mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	Yehoyakimu	kuhusu–	Yahwe	amesema	hivyo–	Kwa–hiyo	
H4428	H2977		H3079	H0413	H3068	H0559	H3541		

לֹא־	אָחוֹת	וְהוֹי	אָחִי	הוֹי	לֹו	יִסְפְּדוּ	לֹא־	יְהוּדָה
hawata–	dada	na–ole	ndugu–yangu	ole	yeye	mwombolezea	hawata–	Yuda
H3808	H0269	H1945	H0251	H1945		H5594	H3808	H3063

הֹדָה׃	וְהוֹי	אָדֹון	הוֹי	לֹו	יִסְפְּדוּ	
utukufu–wake	na–ole	bwana	ole	yeye	mwombolezea	
H1935	H1945	H0113	H1945		H5594	

Kwa hiyo Bwana asema hivi juu ya Yehoyakimu, mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda. Hawatamwomboleza wakisema 'ole, ndugu yangu! au 'Ole, dada yangu!' Hawataomboleza kwa kusema 'Ole, bwana! ' au 'ole, utukufu!'

19

לְשַׁעֲרֵי	מֻהֲלָאָה	וְהַשְׁלֵךְ	סָחוֹב	יִקָּבֵר	חֲמוֹר	קְבוּרַת
kutoka–malango–ya	mbali	na–akatupwa	akaburutwa	atazikwa	punda	Maziko–ya
H8179	H1973	H7993	H5498	H6912	H2543	H6900

יְרוּשָׁלָם׃	ס
Yerusalemu	S
H3389	

Atazikwa maziko ya punda, ataburuzwa mbali na kutupwa nje ya milango ya Yerusalemu.

20

וְצַעֲקִי	קוֹלֵךְ	תְּנִי	וּבַבָּשָׁן	וְצַעֲקִי	הַלְּבָנוֹן	עֲלִי		
na–upige–kelele	sauti–yako	utoe	na–katika–Bashani	na–upige–kelele	Lebanoni	Panda		
H6817		H5414	H1316	H6817	H3844	H5927		

מְאַהֲבָיִךְ׃	כָּל־	נִשְׁבְּרוּ	כִּי	מֵעֲבָרִים	
wapenzi–wako	wote–	wamevunjwa	kwa–kuwa	kutoka–Abarimu	
H0157	H3605	H7665		H5682	

Panda milima ya Lebanoni piga kelele. Paza sauti yako Bashani. Piga kelele kutoka kwenye milima ya Abarimu, kwa maana marafiki zako wote wataharibiwa.

21 דִּבַּרְתִּי אֵלַיִךְ בְּשַׁלְוֹתָיִךְ אָמַרְתְּ לֹא אֶשְׁמָע זֶה דַרְכֵּךְ מִנְּעוּרַיִךְ כִּי לֹא־שָׁמַעַתְּ בְּקוֹלִי׃

Nilisema kwako katika-ustawi-wako ulisema sita- sikia hii njia-yako
H1696 H0413 H7962 H0559 H8085 H2088 H1870

tangu-ujana-wako kwamba huku- sikia sauti-yangu
H3808 H8085

Nilinena nawe wakati ulioko salama, lakini ukasema, 'Sitasikia.' Hii ilikuwa desturi yako tangu ujana wako, kwani hukusikiliza sauti yangu.

22 יֶלֶכוּ בַשְּׁבִי וּמְאַהֲבַיִךְ רֹוּחַ תִּרְעֶה־ רֹעַיִךְ כֹּל־

Wote- wachungaji-wako watachunga- upepo na-wapenzi-wako utumwani wataenda
H3605 H7307 H0157 H3212

מִכֹּל רָעָתֵךְ׃ וְנִכְלַמְּתְּ וְתֵבֹשִׁי אָז כִּי

kwa-kuwa ndipo utaaibishwa na-kufedheheshwa kwa-sababu-ya-kila uovu-wako
H3605 H0954 H3637

Upepo utawalisha wachungaji wako wote, na marafiki zako watakwenda kufungwa. Hakika wewe utakuwa na aibu na kufadhaika kwa matendo yako yote mabaya.

23 (יֹשֶׁבְתִּי) [מקננתי] (מְקֻנָּנְתִּי) בַּלְּבָנוֹן כַּאֲנִיָּה כַּחֵיל חֲבָלִים לָךְ בְּבֹא־ נַחֲנָתְּ מַה־ בָּאֲרָזִים׃ כַּיֹּלֵדָה

[unayekaa] Unayekaa katika-Lebanoni [uliyejitengenezea-kiota] uliyejitengenezea-kiota)
H3427 H3427 H3844 H7077 H7077

kama-anayezaa uchungu maumivu kwako wakati-inakuja- utalia jinsi-gani- katika-mierezi
H3205 H0935 H4100 H0730

Wewe mfalme, wewe ambaye huishi katika Nyumba ya Msitu wa Lebanoni, wewe aliyefanya kiota kati ya mierezi, utakuwa na hali ya kuhurumiwa utakapopata utungu kama wakati wa kuzaa.”

24 בֶּן־ כָּנְיָהוּ יְהוֹיָקִים אֶתְקָנְךָ׃ מִשָּׁם

mwana-wa Konia angekuwa kama- hata-kama- Yahwe asema- mimi Kama-ninavyoishi-
H3659 H1961 H3068 H5002 H0589

כִּי יְמִינִי עַל־ חוֹתָם יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹיָקִים

bado- wangu-wa-kulia mkono juu-ya- pete-ya-muhuri Yuda mfalme-wa Yehoyakimu
H3225 H3027 H2368 H3063 H4428 H3079

nitakung’oa kutoka-hapo
H5423 H8033

“Kama mimi niishivyo-hili ndilo tamko la Bwana-hata kama wewe, Konia, mwana wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, ulikuwa alama ya mkono wangu wa kulia, ningekuangusha.

25 אַתָּה אֲשֶׁר־ וּבְיַד נַפְשֵׁךְ מְבַקְשֵׁי בְיַד וְנִתַּתִּיךְ

wewe ambao- na-kwa-mkono-wa uhai-wako wanaotafuta kwa-mkono-wa Na-nitakutoa
H3027 H5315 H1245 H3027 H5414

וּבְיַד בָּבֶל מֶלֶךְ־ נְבוּכַדְרֶאצַּר וּבְיַד מִפְּנֵיהֶם יָגֹור

na-kwa-mkono-wa Babeli mfalme-wa- Nebukadneza na-kwa-mkono-wa mbele-yao unaogopa
H3027 H0894 H4428 H5019 H3027 H6440 H3016

כַּשְׂדִּים׃

Wakaldayo
H3778

Kwa kuwa nimewatia mikono ya wale wanaotaka uhai wenu na kwenye mkono wa wale ambao mnawaogopa, hata mkononi mwa Nebukadreza, mfalme wa Babeli na Wakaldayo.

26 וְהֶטַלְתִּי אֹתְךָ וְאֶת־אִמְּךָ אֲשֶׁר יְלָדַתְךָ עַל אֶרֶץ אַחֶרֶת
Na–nitakutupa wewe na mama–yako ambaye alikuzaa kwenye– nchi nyingine
H2904 H0853 H0853 H0517 H3205 H0776 H0312

אֲשֶׁר לֹא־יְלִדֶתָם זָלִיוָה חָמְקוּ־לֹא אֲבוֹי׃ וְשָׁם שָׁם תָּמוּתוּ׃
ambayo hamku– zaliwa huko na–huko mtakufa
H3808 H3205 H8033 H8033 H4191

Nitawatupa wewe na mama yako aliyekuzaa katika nchi nyingine, nchi ambayo hujazaliwa, na huko utakufa.

27 וְעַל־אֶרֶץ הֵם וָאוֹ מְנַשְּׂאִים אֶת־ נַפְשָׁם לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה
Na–kwa– nchi ambayo– wao wanaitamani – nafsi–yao kurudi huko huko
H0776 H3808 H1992 H5375 H0853 H5315 H7725 H8033 H8033

לֹא׀ הָשׁוּבוּ׃ ס
hawata– rudi S
H3808 H7725

Na kuhusu eneo hili ambalo watataka kurudi, hawatarudi hapa.

28 הַעֶצֶב נִבְזֶה אִיליוֹבוּנְיָה נָפוּץ הָאִישׁ הַזֶּה כָּנְיָהוּ אִם־ כְּלִי אֵין חֶפֶץ
Je–sanamu iliyodharauliwa iliyovunjwa mtu huyu Konia au– chombo hakuna furaha
H0959 H0376 H2088 H3659 H0369 H3627 H0369 H2656

אֲשֶׁר הָאָרֶץ עַל־ וְהֻשְׁלְכוּ וְזָרְעוּ הֵוּא הָוּטָלוּ מַדּוּעַ בְּנוֹ
ambayo nchi kwenye– na–kutupwa na–uzao–wake yeye ametupwa kwa–nini ndani–yake
H0776 H7993 H2233 H1931 H2904 H4069

יָדֵעוּ׃ לֹא־
ijua hawaku–
H3045 H3808

Je! Hiki ni chombo kilichodharauliwa na kilichopasuka? Je, Konia ni chombo kilichodharauliwa? Kwa nini wamemtupa yeye na wazao wake, kumpeleka katika nchi wasiyoijua?

29 אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ שִׁמְעִי דְּבַר־ יְהוָה׃ ס
Nchi nchi nchi sikia neno–la Yahwe S
H0776 H0776 H0776 H8085 H1697 H3068

Ee Ardhi, Ardhi, Ardhi! Sikieni neno la Bwana!

30 וְכֹה חִוְיוֹ אָמַר יְהוָה אֶת־ הָאִישׁ הַזֶּה יְכָתְּבוּ עֲרִירִי לֹא־
Hivyo amesema Yahwe andikeni – mtu huyu asiye–na–mtoto asiye–
H3541 H0559 H3068 H3789 H0853 H0376 H2088 H1397 H6185 H3808

עַל־ יִצְלַח לֹא כִּי בְיָמָיו יִצְלַח אִישׁ יֹשֵׁב
juu–ya– fanikiwa hata– kwa–kuwa siku–zake fanikiwa mtu anayeketi
H3808 H3117 H3427 H0376

מִזַּרְעוֹ׃ בִּיהוּדָה׃ עוֹד וּמֹשֵׁל דָּוִד כִּסֵּא
kutoka–uzao–wake katika–Yuda tena na–kutawala Daudi kiti–cha–enzi–cha
H2233 H3063 H5750 H4910 H1732 H3678

Bwana asema hivi, 'Andika juu ya mtu huyu Konia Yeye hatakuwa na mtoto. Hatafanikiwa wakati wa siku zake, wala hakuna hata mmoja kati ya uzao wake atakayefanikiwa au kuketi tena kwenye kiti cha Daudi na kutawala juu ya Yuda.'"

Chapter 23

נְאֻם־	מַרְעִיתִי	צֹאן	אֶת־	וּמְפִצֵּים	מְאַבְּדִים	רֹעִים	הָוֹי	1
asema–	wa–malisho–yangu	kondoo	–	na–kutawanya	wanaoharibu	wachungaji	Ole	
H5002	H4830	H6629	H0853		H0006		H1945	

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

“Ole wao wachungaji ambao huangamiza na kuwatawanya kondoo wa malisho yangu-hii ndiyo ahadi ya Bwana.”

הָרֹעִים	הָרֹעִים	עַל־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	2
wanaochunga	wachungaji	kuhusu–	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	amesema	hivyo–	Kwa–hiyo	
			H3478	H0430	H3068	H0559	H3541		

וְלֹא	וַתַּדִּחוּם	צֹאנִי	אֶת־	הַפִּצֹתֶם	אֹתָם	עַמִּי	אֶת־
na–hamku–	na–mkawafukuza	kondoo–wangu	–	mmewatawanya	ninyi	watu–wangu	–
H3808	H5080	H6629	H0853				H0853

מַעַלְלֵיכֶם	רֹעַ	אֶת־	עֲלֵיכֶם	פֹּקֵד	הִנְנִי	אֹתָם	פְּקַדְתֶּם
matendo–yenu	uovu–wa	–	ninyi	ninawatembelea	tazama–mimi	wao	watembelea
H4611	H7455	H0853			H2009	H0853	

יְהוָה׃	נְאֻם־
Yahwe	asema–
H3068	H5002

Kwa hiyo, Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi juu ya wachungaji ambao wanawachunga watu wake, “Ninyi mnawatawanya kundi langu na kuwafukuza. Hamuwajali hata kidogo. Tambueni hili! Mimi nitawalipiza uovu wa matendo yenu-hili ni tamko la Bwana.

אֲשֶׁר־	הָאֲרָצוֹת	מִכֹּל	צֹאנִי	שְׁאֵרִית	אֶת־	אֲקַבֵּץ	וַאֲנִי		3
ambayo–	nchi	kutoka–kila	kondoo–wangu	mabaki–ya	–	nitawakusanya	Na–mimi		
	H0776	H3605	H6629	H7611	H0853	H6908	H0589		

וּפָרוּ	נְוֵהֶן	עַל־	אֹתָן	וְהֲשִׁבֹתִי	שָׁם	אֹתָם	הִדַּחְתִּי
na–watazaa	makao–yao	kwenye–	wao	na–nitawarudisha	huko	wao	niliwafukuzia
H6509			H0853	H7725	H8033	H0853	H5080

וְרָבוּ׃
na–kuongezeka

Mimi mwenyewe nitakusanya mabaki ya kondoo wangu kutoka nchi zote nilizowafukuza, nami nitawarejesha kwenye eneo la malisho, ambako watazaa na kuongezeka.

וְלֹא־	עוֹד	יִירְאוּ	וְלֹא־	וְרֻעוּם	רֹעִים	עֲלֵיהֶם	וַהֲקִמֹתִי		4
na–hawata–	tena	ogopa	na–hawata–	na–watawachunga	wachungaji	juu–yao	Na–nitawainua		
H3808	H5750	H3372	H3808						

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	יִפָּקְדוּ	וְלֹא	יֵחַתּוּ	
S	Yahwe	asema–	potea	na–hawata–	hofu	
	H3068	H5002		H3808	H2865	

Ndipo nitawainua wachungaji juu yao ambao watawachunga hivyo hawataogopa tena au kupotezwa. Hakuna hata mmoja atakayepotea-hili ni tamko la Bwana.

צַדִּיק	צֶמַח	לְדָוִד	וַהֲקִמֹתִי	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה	5
la–haki	chipukizi	kwa–Daudi	na–nitamwinua	Yahwe	asema–	zinakuja	siku	Tazama	
H6662	H6780	H1732		H3068	H5002	H0935	H3117	H2009	

בָּאָרֶץ׃	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	וְעָשָׂה	וְהִשְׂכִּיל	מֶלֶךְ	וּמָלַךְ	
katika–nchi	na–uadilifu	haki	na–atafanya	na–atafanikiwa	mfalme	na–atatawala	
H0776	H6666	H4941			H4428		

Angalia, siku zinakuja-hili ndilo tamko la Bwana-nitakapomuinulia Daudi tawi la haki. Atatawala kama mfalme; atatenda kwa busara na kusababisha hukumu na haki katika nchi.

אֲשֶׁר־	שְׁמוֹ	וְזֶה־	לָבֶטַח	יִשְׁכֹּן	וְיִשְׂרָאֵל	יְהוּדָה	תִּוָּשַׁע	בְּיָמָיו	6
ambalo–	jina–lake	na–hili–	salama	atakaa	na–Israeli	Yuda	ataokolewa	Katika–siku–zake	
	H8034	H2088	H0983	H7931	H3478	H3063	H3467	H3117	

ס	צִדְקֵנוּ׃	וְיהוָה	יִקָּרְאוֹ	
S	Haki–yetu	Yahwe	ataitwa	
	H6664	H3068	H7121	

Katika siku zake Yuda ataokolewa, na Israeli wataishi kwa usalama. Na jina lake atakayeitwa Bwana ni haki yetu.

חַי־	עוֹד	יֹאמְרוּ	וְלֹא־	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה־	לָכֵן	7
aishi–	tena	sema	na–hawata–	Yahwe	asema–	zinakuja	siku	tazama–	Kwa–hiyo	
	H5750	H0559	H3808	H3068	H5002	H0935	H3117	H2009		

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֶת־	הֶעֱלָה	אֲשֶׁר	יְהוָה
Misri	kutoka–nchi–ya	Israeli	wana–wa	–	aliwaleta	ambaye	Yahwe
H4714	H0776	H3478		H0853	H5927		H3068

Kwa hiyo, tazama, siku zinakuja-hili ndilo tamko la Bwana-hawatasema tena, 'Kama Bwana aishivyo, aliyewatoa wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri.'

זֶרַע	אֶת־	הֵבִיא	וַאֲשֶׁר	הֶעֱלָה	אֲשֶׁר	יְהוָה	חַי־	אִם־	כִּי	8
uzao–wa	–	aliwarudisha	na–ambaye	aliwaleta	ambaye	Yahwe	aishi–	kama–	Bali	
H2233	H0853	H0935		H5927		H3068				

הַדַּחְתִּים	אֲשֶׁר	הָאֲרָצוֹת	וּמִכֹּל	צָפוֹנָה	מֵאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית
niliwafukuzia	ambayo	nchi	na–kutoka–kila	kaskazini	kutoka–nchi–ya	Israeli	nyumba–ya
H5080		H0776	H3605	H6828	H0776	H3478	

ס	אַדְמָתָם׃	עַל־	וְיָשְׁבוּ	שָׁם
S	ardhi–yao	juu–ya–	na–watakaa	huko
	H0127		H3427	H8033

Badala yake watasema, 'Kama Bwana aishivyo, ambaye aliwaleta na ambaye aliwaongoza wana wa nyumba ya Israeli kutoka nchi ya kaskazini na nchi zote walizofukuzwa.' Nao watakaa katika nchi yao wenyewe.”

עַצְמוֹתַי	כָּל־	רָחֲפוּ	בְקִרְבִּי	לִבִּי	נִשְׁבָּר	לַנְּבִאִים	9
mifupa–yangu	yote–	zinatetemeka	ndani–yangu	moyo–wangu	umevunjika	Kuhusu–manabii	
H6106	H3605		H7130		H7665	H5030	

יְהוָה	מִפְּנֵי	יַיִן	עֲבָרוֹ	וּכְגֶבֶר	שִׁכּוֹר	כְּאִישׁ	הָיִיתִי
Yahwe	kwa–sababu–ya	divai	aliyeshindwa–na	na–kama–mtu	mlevi	kama–mtu	nimekuwa
H3068	H6440	H3196		H1397	H7910	H0376	H1961

קָדְשׁוֹ׃	דִּבְרֵי	וּמִפְּנֵי	
utakatifu–wake	maneno–ya	na–kwa–sababu–ya	
H6944	H1697	H6440	

Kuhusu manabii, moyo wangu umevunjika ndani yangu, na mifupa yangu yote imetetemeka. Nimekuwa kama mlevi, kama mtu ambaye ameshindwa na divai, kwa sababu ya Bwana na maneno yake matakatifu.

הָאָרֶץ	אָבְלָה	אָלָה׀	מִפְּנֵי	כִּי־	הָאָרֶץ	מָלְאָה	מְנָאֲפִים׀	כִּי		10
nchi	inaomboleza	laana	kwa-sababu-ya	kwa-kuwa-	nchi	imeijaa	wazinzi	Kwa-kuwa		
H0776	H0056	H0423	H6440		H0776	H4390	H5003			
כֵּן׃	לֹא־	וּגְבוּרָתָם	רָעָה	מְרוּצָתָם׀	וַתְּהִי	מִדְבָּר	נְאוֹת	יָבְשׁוּ		
sawa	si-	na-nguvu-yao	mbaya	njia-yao	na-imekuwa	jangwa	malisho-ya	zimekauka		
	H3808	H1369		H4794	H1961		H4999	H3001		

Kwa maana nchi imejaa wazinzi. Kwa sababu ya hayo nchi imeuka. Milima katika jangwa imekauka. Njia hizi za manabii ni mbaya; nguvu zao hazitumiwi kwa namna sahihi.

מָצָאתִי	בְּבֵיתִי	גַּם־	חָנֻפּוּ	כֹּהֵן	גַּם־	נָבִיא	גַּם־	כִּי־		11
nimeona	nyumbani-mwangu	hata-	wamenajisika	kuhani	hata-	nabii	hata-	Kwa-kuwa-		
H4672		H1571	H2610	H3548	H1571	H5030	H1571			
יְהוָה׃	נְאֻם־	רָעָתָם								
Yahwe	asema-	uovu-wao								
H3068	H5002									

Kwa maana manabii na makuhani wote wamekufuru. Nimeona uovu wao ndani ya nyumba yangu! - hili ndilo tamko la Bwana;

יָדְחוּ	בָאֲפֵלָה	כַּחֲלַקְלַקּוֹת	לָהֶם	דַּרְכָּם	יְהוָה	לָכֵן׀				12
watasukumwa	gizani	kama-mahali-penye-utelezi	kwao	njia-yao	itakuwa	Kwa-hiyo				
	H0653	H2519	H1992	H1870	H1961					
פְּקֻדָּתָם	שְׁנַת	רָעָה	עֲלֵיהֶם	אָבִיא	כִּי־	בָּהּ	וְנָפָלוּ			
kutembelewa-kwao	mwaka-wa	uovu	juu-yao	nitaleta	kwa-kuwa-	ndani-yake	na-wataanguka			
H6486	H8141			H0935			H5307			
יְהוָה׃	נְאֻם־									
Yahwe	asema-									
H3068	H5002									

kwa hiyo njia yao itakuwa kama mahali pa kupumzika katika giza. Watasukumwa chini. Wao wataanguka ndani yake. Kwa maana nitawatuma mabaya juu yao katika mwaka wa adhabu yao; hili ndilo tamko la Bwana.

בַּבַּעַל	הִנָּבְאוּ	תִּפְלָה	רָאִיתִי	שֹׁמְרוֹן	וּבִנְבִיאֵי	13
kwa-Baali	walitabiri	upumbavu	nimeona	Samaria	Na-miongoni-mwa-manabii-wa	
	H5012	H8604	H7200	H8111	H5030	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	אֶת־	עַמִּי	אֶת־	וַיַּתְעוּ	
S	Israeli	–	watu-wangu	–	na-wakawapoteza	
	H3478	H0853		H0853	H8582	

kwa maana nimeona uchungu kati ya manabii huko Samaria. Walitabiri kwa Baali na wakawaongoza watu wangu Israeli kwenye njia sahihi.

וְהָלְכוּ׃	נָאוֹף	שַׁעֲרוּרָה	רָאִיתִי	יְרוּשָׁלִַם	וּבִנְבִאֵי		14
na-kutembea	kuzini	jambo-la-kutisha	nimeona	Yerusalemu	Na-miongoni-mwa-manabii-wa		
H1980	H5003		H7200	H3389	H5030		

אִישׁ	שָׁבוּ	לְבִלְתִּי־	מְרֵעִים	יְדֵי	וְחִזְקוּ	בַּשֶּׁקֶר׀	
kila-mtu	wasirudi	ili-	watenda-mabaya	mikono-ya	na-wameitia-nguvu	katika-uongo	
H0376	H7725	H1115		H3027	H2388	H8267	

ס	כַּעֲמֹרָה׃	וְיֹשְׁבֶיהָ	כִּסְדֹּם	כֻּלָּם׀	לִי	הָיוּ־	מֵרָעָתָו	
S	kama-Gomora	na-wakaao	kama-Sodoma	wote	kwangu	wamekuwa-	kutoka-uovu-wake	
	H6017	H3427	H5467	H3605		H1961		

Na miongoni mwa manabii huko Yerusalemu nimeona mambo ya kutisha: wanafanya uzinzi na huenda kwa udanganyifu. Wanaimarisha mikono ya waovu; hakuna mtu anarejea na kuacha uovu wake. Wote wamekuwa kama Sodoma kwangu na wenyeji wake kama Gomora!”

15

הִנְנִי	הַנְּבִאִים	עַל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	
tazama–mimi	manabii	kuhusu–	wa–majeshi	Yahwe	amesema	hivyo–	Kwa–hiyo	
H2009	H5030			H3068	H0559	H3541		

מֵאֵת	כִּי	רֹאשׁ	מֵי־	וְהִשְׁקִתִים	לַעֲנָה	אוֹתָם	מַאֲכִיל	
kutoka–kwa	kwa–kuwa	sumu	maji–ya–	na–nitawanywesha	uchungu	wao	ninawalisha	
H0854		H7219	H4325	H8248	H3939	H0853	H0398	

פ	הָאָרֶץ׃	לְכָל־	חֲנֻפָּה	יָצְאָה	יְרוּשָׁלִַם	נְבִיאֵי	
P	nchi	kwa–kila–	unajisi	imetoka	Yerusalemu	manabii–wa	
	H0776	H3605	H2613	H3318	H3389	H5030	

Kwa hiyo, Bwana wa majeshi asema hivi juu ya manabii, “Tazameni, nitawafanya wale magugu na kunywa maji yenye sumu, kwa maana kufuru imetoka kwa manabii wa Yerusalemu na kuingia katika nchi yote.”

16

הַנְּבִאִים	דִּבְרֵי	עַל־	תִּשְׁמְעוּ	אֶל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	
manabii	maneno–ya	–	sikilize	msi–	wa–majeshi	Yahwe	amesema	Hivyo–	
H5030	H1697		H8085	H0408		H3068	H0559	H3541	

לֹא	יְדַבְּרוּ	לְבָם	חֲזוֹן	אֶתְכֶם	הֶמָּה	מַהְבִלִים	לָכֶם	הַנִּבְּאִים
si	wanasema	moyo–wao	maono–ya	ninyi	wao	wanawadanganya	ninyi	wanaowatabiria
H3808	H1696		H2377	H0853	H1992	H1891		H5012

יְהוָה׃	מִפִּי	
Yahwe	kutoka–kinywa–cha	
H3068	H6310	

Bwana wa majeshi asema hivi, “Usisikilize maneno ya manabii wanaokuhubiri. Wamekudanganya! Wanatangaza maono kutoka kwenye mawazo yao wenyewe, si kwa kinywa cha Bwana.

17

לָכֶם	יִהְיֶה	שָׁלוֹם	יְהוָה	דִּבֶּר	לְמְנַאֲצַי	אָמוֹר	אֹמְרִים	
kwenu	itakuwa	amani	Yahwe	amesema	kwa–wanaonidharau	kusema	Wanasema	
	H1961	H7965	H3068	H1696	H5006	H0559	H0559	

עֲלֵיכֶם	תָּבוֹא	לֹא־	אָמְרוּ	לְבוֹ	בִּשְׁרִרוּת	הֹלֵךְ	וְכֹל	
juu–yenu	kuja	haita–	wanasema	wa–moyo–wake	kwa–ukaidi	anayeenda	na–kwa–kila–mtu	
H0935		H3808	H0559		H8307	H1980	H3605	

רָעָה׃
uovu

Wanasema daima kwa wale wanaonidharau mimi, 'Bwana asema kutakuwa na amani kwako.' Na kila mtu anayetembea katika ukaidi wa moyo wake anasema, 'mabaya hayatakuja kwenu.'

18

אֶת־	וְיִשְׁמַע	וְיֵרֶא	יְהוָה	בְּסוֹד	עָמַד	מִי	כִּי	
–	na–akasikia	na–akaona	Yahwe	katika–baraza–la	amesimama	nani	Kwa–kuwa	
H0853	H8085	H7200	H3068	H5475	H5975	H4310		

ס	וַיִּשְׁמָע׃	(דְּבָרוֹ)	[דברין]	הִקְשִׁיב	מִי־	דְּבָרוֹ	
S	na–akasikia	neno–lake	[neno–lake]	amesikiza	nani–	neno–lake	
	H8085	H1697	H1697	H7181	H4310	H1697	

Lakini nani amesimama katika mkutano wa baraza la Bwana? Ni nani anayeona na kusikia neno lake? Ni nani anayezingatia maneno yake na kusikiliza?

19 והנֵּה֙ צַעֲקַ֣ת בַּת־עַמִּ֔י מֵאֶ֖רֶץ מַרְחֹקֹ֑ת
Tazama dhoruba-ya Yahwe ghadhabu imetoka na-kimbunga kinazunguka juu-ya-
H2009 H3068 H2534 H3318 H5042 H5921

הֲֽיְהוָ֣ה אֵֽין־בְּצִיּ֗וֹן אִם־מַלְכָּ֤הּ אֵֽין־בָּהּ֙ מַדּ֣וּעַ הִכְעִסֻ֔נִי בִּפְסִלֵיהֶ֖ם בְּהַבְלֵ֥י נֵכָֽר׃
vichwa-vya waovu H7563 itashuka :

Tazama, kuna dhoruba inayotoka kwa Bwana! Hasira yake inatoka, na dhoruba inazunguka. Inazunguka vichwa vya waovu.

20 עָבַ֥ר קָצִ֖יר כָּלָ֣ה קָ֑יִץ וַֽאֲנַ֖חְנוּ לֹ֥א נוֹשָֽׁעְנוּ׃
Haita- rudi hasira-ya- Yahwe hadi- kufanya-kwake na-hadi- kutimiza-kwake
H3808 H7725 H0639 H3068 H5704 H5704 H3808

עַל־שֶׁ֤בֶר בַּת־עַמִּי֙ הָשְׁבָּ֔רְתִּי קָדַ֖רְתִּי שַׁמָּ֣ה הֶחֱזִקָֽתְנִי׃
kwa-ufahamu H0998 hilo H0834 mtaelewa H0995 siku H3117 katika-mwisho-wa H0319 moyo-wake makusudio-ya H4209

Hasira za Bwana hazitarejea mpaka zitakapotimiza nia ya moyo wake. Katika siku za mwisho, utaelewa.

21 הֲבַל־צֹ֥רִי אֵין־בַּגִּלְעָ֖ד אִם־רֹפֵ֣א אֵֽין־שָׁ֑ם כִּ֣י מַדּ֗וּעַ לֹ֤א עָלְתָה֙ אֲרוּכַ֣ת בַּת־עַמִּֽי׃
Si- walikimbia lakini-wao manabii – mimi-niliwatuma si- kwao
H3808 H7323 H1992 H5030 H0853 H7971 H3808 H0413

וְהֵ֖ם walitabiri :
lakini-wao
H1992

Sikuwatuma manabii hawa. Wao tu walionekana. Sikuwahubiri jambo lolote kwao, lakini bado wanatabiri.

22 מִֽי־יִתֶּן־רֹ֤אשִׁי מַ֙יִם֙ וְעֵינִ֣י מְקוֹר־דִּמְעָ֔ה וְאֶבְכֶּ֥ה יוֹמָ֖ם וָלָ֑יְלָה אֵ֚ת חַלְלֵ֣י בַת־עַמִּֽי׃
Lakini-kama- wangesimama katika-baraza-langu na-wangewasikizisha maneno-yangu – H0853
H0413 H5975 H5475 H8085 H1697

מִי־יִתְּנֵ֤נִי בַמִּדְבָּר֙ מְלוֹן֙ אֹרְחִ֔ים וְאֶעֶזְבָ֥ה אֶת־עַמִּ֖י וְאֵלְכָ֣ה מֵֽאִתָּ֑ם כִּ֣י כֻלָּ֤ם מְנָאֲפִים֙ עֲצֶ֣רֶת בֹּגְדִֽים׃
watu-wangu H5971 na-wangewarudisha H7725 kutoka-njia-yao H1870 mbaya H7451 na-kutoka-uovu-wa H7455 matendo-yao H4611 :

ס
S

Kwa kuwa kama walisimama katika mkutano wangu wa baraza, wangeweza kuwasababisha watu wangu kusikia neno langu; wangewafanya wapate kuacha maneno yao mabaya na mazoea mabaya.

23 וְדָרְכָּם֙ קַלָּ֣ה יִֽהְיוּ־לָ֔מוֹ בַּמִּדְבָּ֖ר מַעְגְּלוֹת֑ וְלֹ֥א יָעֻ֖לוּ בָּאָ֣רֶץ כִּֽי־גָבְר֤וּ לַשֶּׁ֙קֶר֙ וְלֹ֣א לֶֽאֱמוּנָ֔ה כִּ֥י לֹ֖א יָדְע֥וּ אֹתִ֛י נְאֻם־יְהוָֽה׃
Je-ni-Mungu-wa Mungu-wa na-si Yahwe asema- mimi karibu mbali :
H0430 H0430 H3808 H3068 H5002 H0589 H7138 H7350

Mimi ni Mungu aliye karibu-hili ni tamko la Bwana-mimi sio Mungu aliye mbali?

24 הַֽחֹשְׁבִ֣ים לְבֵ֔ית מַחְשְׁבוֹת֙ רֵעֵ֔הוּ וְעַל־הַנְּבִיאִ֖ים לֹ֣א תִנָּבְא֑וּ כִּ֣י לֹ֤א יָדַ֙עְתִּי֙ נְאֻם־יְהוָֽה׃
Kama- mtu-anajificha mtu katika-maficho si- na-mimi asema-
H3808 H5641 H0376 H4565 H3808 H0589 H5002

וַיְהִ֣י הַשָּׁמַ֗יִם וְאֶת־הָאָ֙רֶץ֙ כָּל־צְבָאָ֔ם וָאֵרֶ֖א וְהִנֵּ֣ה אֵֽין־אָדָ֑ם וְכָל־עוֹף֙ הַשָּׁמַ֣יִם נָדָֽדוּ׃
Yahwe nchi mimi ninajaza asema- :
H3068 H0776 H0589 H4390 H5002

Yahwe je-si – mbingu na- nchi mimi
H3068 H3808 H0853 H8064 H0853 H0776 H0589

Je, kuna mtu yeyote anayejificha mahali penye siri ili nisiweze kumwona? -Hili ndilo tamko la Bwana-Je mbingu na nchi hazikujawa nami? -hili Ndilo tamko la Bwana.

לֵאמֹר	שֶׁקֶר	בִּשְׁמִי	הַנִּבְּאִים	הַנִּבְּאִים	אָמְרוּ	אֲשֶׁר־	אֶת	שָׁמַעְתִּי	25
kusema	uongo	kwa–jina–langu	wanaotabiri	manabii	walisema	yote–	–	Nimesikia	
H0559	H8267	H8034	H5012	H5030	H0559		H0853	H8085	

חָלַמְתִּי׃	חָלַמְתִּי
nimeota	nimeota

Nimesikia yale waliyosema manabii, wale waliokuwa wanatabiri uongo kwa jina langu. Wakisema, 'Nilikuwa na ndoto!

וּנְבִיאֵי	הַשֶּׁקֶר	נִבְּאֵי	הַנִּבְּאִים	בְּלֵב	הֱיֵשׁ	מָתַי	עַד־	26
na–manabii–wa	uongo	wanaotabiri	manabii	katika–moyo–wa	kutakuwa	lini	Hadi–	
H5030	H8267	H5012	H5030		H3426	H4970	H5704	

לִבָּם׃	תַּרְמֻת
moyo–wao	udanganyifu–wa

Nilikuwa na ndoto!' Je, hii itaendelea mpaka lini, manabii wanaotabiri uongo kutoka kwa akili zao, na wanasema nini kutokana na udanganyifu mioyoni mwao?

אֲשֶׁר	בַּחֲלוֹמֹתָם	שְׁמִי	עַמִּי	אֶת־	לְהַשְׁכִּיחַ	הַחֹשְׁבִים		27
ambazo	kwa–ndoto–zao	jina–langu	watu–wangu	–	kuwasahaulisha	Wanaokusudia		
	H2472	H8034		H0853	H7911	H2803		

בַּבָּעַל׃	שְׁמִי	אֶת־	אֲבוֹתָם	שָׁכְחוּ	כַּאֲשֶׁר	לְרֵעֵהוּ	אִישׁ	יְסַפְּרוּ
kwa–Baali	jina–langu	–	baba–zao	walisahau	kama	kwa–jirani–yake	kila–mtu	wanasimulia
	H8034	H0853	H0001	H7911		H7453	H0376	

Wana mpango wa kuwafanya watu wangu kusahau jina langu kwa ndoto ambazo wanazoripoti, kila mmoja kwa jirani yake, kama vile babu zao walivyosahau jina langu kwa ajili ya jina la Baali.

דְּבָרוֹ	וַאֲשֶׁר	חֲלוֹם	יְסַפֵּר	חֲלוֹם	אִתּוֹ	אֲשֶׁר־	הַנָּבִיא	28
neno–langu	na–ambaye	ndoto	na–asimulie	ndoto	pamoja–naye	ambaye–	Nabii	
H1697		H2472		H2472	H0854		H5030	

יְהוָה׃	נְאֻם־	הַבָּר	אֶת־	לַתֶּבֶן	מַה־	אֱמֶת	דְּבָרִי	יְדַבֵּר	אִתּוֹ
Yahwe	asema–	ngano	na–	kwa–majani	nini–	kweli	neno–langu	na–aseme	pamoja–naye
H3068	H5002		H0854	H8401	H4100	H0571	H1697	H1696	H0854

Nabii aliye na ndoto, aseme ndoto hiyo. Lakini yule ambaye nimemwambia kitu fulani, basi aseme neno langu kwa kweli. Je, majani yanahusiana na nafaka? - hili ni tamko la Bwana-

יִפְּצֶה	וּכְפַטִּישׁ	יְהוָה	נְאֻם־	כָּאֵשׁ	דְּבָרִי	כָּה	הֲלוֹא	29
inayovunja	na–kama–nyundo	Yahwe	asema–	kama–moto	neno–langu	hivyo	Je–si	
	H6360	H3068	H5002	H0784	H1697	H3541	H3808	

ס	סֶלַע׃	
S	mwamba	
	H5553	

Na neno langu si kama moto? -Hili ni tamko la Bwana-na kama mwamba wenye kupiga nyundo?

30 לָכֵן הִנְנִי Kwa-hiyo tazama-mimi H2009 עַל־ dhidi-ya- H7453 הַנְּבִאִים manabii H5030 נְאֻם־ asema- H5002 יְהוָה Yahwe H3068 מְנַנְּבֵי wanaoiba H1589 דְּבָרַי maneno-yangu H1697 אִישׁ kila-mtu H0376 מֵאֶת kutoka-kwa H0854 רֵעֵהוּ׃ jirani-yake H7453

Tazameni, ninapingana na nabii-hii ndiyo ahadi ya Bwana-yeyote anayeiba maneno kutoka kwa mtu mwingine na anasema yanatoka kwangu.

31 הִנְנִי Tazama-mimi H2009 עַל־ dhidi-ya- H7453 הַנְּבִיאִם manabii H5030 נְאֻם־ asema- H5002 יְהוָה Yahwe H3068 הַלֹּקְחִים wanaotumia H3947 לְשׁוֹנָם ulimi-wao H3956 וַיִּנְאֲמוּ na-kusema H5001 נְאֻם׃ neno H5002

Tazama, ninapingana na manabii-hili ndilo tamko la Bwana-ambao hutumia lugha zao kutabiri maneno.

32 הִנְנִי Tazama-mimi H2009 עַל־ dhidi-ya- H7453 נִבְּאֵי wanaotabiri H5012 חֲלֹמוֹת ndoto-za H2472 שֶׁקֶר uongo H8267 וַיְסַפְּרוּם na-wanasimulia H5608 יְהוָה Yahwe H3068 נְאֻם־ asema- H5002 לֹא־ si- H3808 וְאָנֹכִי na-mimi H0595 וּבְפַחֲזוּתָם na-kwa-upuuzi-wao H6350 בְּשִׁקְרֵיהֶם kwa-uongo-wao H8267 עַמִּי watu-wangu H5971 אֶת־ – H0853 וַיַּתְעוּ na-wanawapoteza H8582 הַזֶּה hawa H2088 לָעָם־ watu- H5971 יוֹעִילוּ wafaidisha H3276 לֹא־ hawata- H3808 וְהוֹעֵיל na-kufaidisha H3276 צִוִּיתִים mimi-niliwaagiza H6680 וְלֹא na-si- H3808 שְׁלַחְתִּים mimi-niliwatuma H7971 נְאֻם־ asema- H5002 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Tazameni, ninapingana na manabii wanaoota ndoto-hii ndiyo ahadi ya Bwana-na kisha kuwahubiri na kwa njia hii kuwadanganya watu wangu kwa udanganyifu wao na kujivunia. Mimi ni juu yao, kwa kuwa sikuwatuma wala kuwapa amri. Kwa hivyo hawatawasaidia watu hawa - hili ndilo tamko la Bwana.

33 וְכִי־ Na-wakati- יִשְׁאֲלְךָ wanakuuliza H7592 הָעָם watu H5971 הַזֶּה hawa H2088 אוֹ־ au- H0176 הַנָּבִיא nabii H5030 אוֹ־ au- H0176 כֹהֵן kuhani H3548 לֵאמֹר kusema H0559 מַה־ nini- H4100 נְאֻם־ asema- H5002 אֶתְכֶם ninyi H0853 וְנָטַשְׁתִּי nitawaacha H5203 מַשָּׂא mzigo H4853 מַה־ nini- H4100 אֶת־ – H0853 אֲלֵיהֶם wao H0413 וְאָמַרְתָּ na-utawaambia H0559 יְהוָה Yahwe H3068 מַשָּׂא mzigo-wa H4853 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Watu hawa au nabii au kuhani wakakuuliza, 'Je, ni nini tamko la Bwana?' basi lazima uwaambie, 'Ni tamko gani? Kwa maana nimekuacha wewe-hili ndilo tamko la Bwana.

34 וְהַנָּבִיא Na-nabii H5030 וְהַכֹּהֵן na-kuhani H3548 וְהָעָם na-watu H5971 אֲשֶׁר ambaye H0834 יֹאמַר atasema H0559 מַשָּׂא mzigo-wa H4853 יְהוָה Yahwe H3068 עַל־ – H0413 וּפָקַדְתִּי na-nitamtembelea H6485 בֵּיתוֹ׃ nyumba-yake H1004 וְעַל־ na- H0413 הָאִישׁ mtu H0376 הַהוּא huyo H1931

Kwa habari ya manabii, makuhani, na watu wanaosema, 'Hili ndilo tamko la Bwana,' nitamuadhibu mtu huyo na nyumba yake.

עָנָה	מֶה־	אָחִיו	אֶל־	וְאִישׁ	רֵעֵהוּ	עַל־	אִישׁ	תֹּאמַר	כֹּה	35
amejibu	nini–	ndugu–yake	kwa–	na–kila–mtu	jirani–yake	kwa–	kila–mtu	mtasema	Hivyo	
	H4100	H0251	H0413	H0376	H7453		H0376	H0559	H3541	

יְהוָה׃	דִּבֶּר	וּמַה־	יְהוָה
Yahwe	amesema	na–nini–	Yahwe
H3068	H1696	H4100	H3068

Endelea kusema, kila mtu kwa jirani yake na kila mtu kwa ndugu yake, 'Bwana alijibu nini?' na 'Bwana alitangaza nini?'

לְאִישׁ	יִהְיֶה	הַמַּשָּׂא	כִּי	עוֹד	תִּזְכְּרוּ־	לֹא	יְהוָה	וּמַשָּׂא	36
kwa–kila–mtu	utakuwa	mzigo	kwa–kuwa	tena	utaje–	msi–	Yahwe	Na–mzigo–wa	
H0376	H1961			H5750	H2142	H3808	H3068		

צְבָאוֹת	יְהוָה	חַיִּים	אֱלֹהִים	דִּבְרֵי	אֶת־	וַהֲפַכְתֶּם	דְּבָרוֹ	
wa–majeshi	Yahwe	aliye–hai	Mungu	maneno–ya	–	na–mmeyageuza	neno–lake	
	H3068		H0430	H1697	H0853	H2015	H1697	

אֱלֹהֵינוּ׃
Mungu–wetu
H0430

Lakini usizungumze tena juu ya tamko la Bwana, kwa kuwa kila tamko kutoka kwa kila mtu limekuwa ujumbe wake mwenyewe, na umepotosha maneno ya Mungu aliye hai, Bwana wa majeshi, Mungu wetu.

יְהוָה׃	דִּבַּר	וּמַה־	יְהוָה	עָנָךְ	מֶה־	הַנָּבִיא	אֶל־	תֹּאמַר	כֹּה	37
Yahwe	amesema	na–nini–	Yahwe	amekujibu	nini–	nabii	kwa–	utasema	Hivyo	
H3068	H1696	H4100	H3068		H4100	H5030	H0413	H0559	H3541	

Utamuuliza nabii hivi, 'Bwana alikujibu nini? Je, Bwana alisema nini? Kisha unasema tamko kutoka kwa Bwana;

יַעַן	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	תֹּאמְרוּ	יְהוָה	מַשָּׂא	וְאִם־		38
kwa–sababu	Yahwe	amesema	hivyo	kwa–hiyo	mtasema	Yahwe	mzigo–wa	Lakini–kama–		
H3282	H3068	H0559	H3541		H0559	H3068				

תֹּאמְרוּ	לֹא	לֵאמֹר	אֲלֵיכֶם	וָאֶשְׁלַח	יְהוָה	מַשָּׂא	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	אֲמַרְתֶּם
seme	msi–	kusema	kwenu	na–nilituma	Yahwe	mzigo–wa	hili	neno	–	mmasema
	H3808	H0559	H0413	H7971	H3068		H2088	H1697	H0853	H0559

יְהוָה׃	מַשָּׂא
Yahwe	mzigo–wa
H3068	

lakini Bwana asema hivi, Sema hivi, “Hili ni tamko la Bwana” ingawa nimekuagiza na kusema, “Usiseme: Hili ni tamko kutoka kwa Bwana.”

הָעִיר	וְאֶת־	אֶתְכֶם	וְנָטַשְׁתִּי	נָשָׂא	אֶתְכֶם	וְנָשִׁיתִי	הִנְנִי	לָכֵן		39
mji	na–	ninyi	na–nitawaacha	kabisa	ninyi	na–nitawasahau	tazama–mimi	Kwa–hiyo		
	H0853	H0853	H5203	H5377	H0853	H5382	H2009			

פָּנָי׃	מֵעַל	וְלַאֲבוֹתֵיכֶם	לָכֶם	נָתַתִּי	אֲשֶׁר
uso–wangu	mbali–na	na–baba–zenu	ninyi	niliwapa	ambao
H6440		H0001		H5414	

Kwa hiyo, angalia, nitawachukua na kukutupa mbali na mimi, pamoja na jiji ambalo nilikupa wewe na baba zako.

ס	תִּשָּׁכֵחַ׃	לֹא	אֲשֶׁר	עוֹלָם	וּכְלִמּוּת	עוֹלָם	חֶרְפַּת	עֲלֵיכֶם	וְנָתַתִּי	40
S	sahaulika	haita–	ambayo	milele	na–fedheha–ya	milele	aibu–ya	juu–yenu	Na–nitatia	
	H7911	H3808		H5769	H3640	H5769	H2781		H5414	

Ndipo nitaweka aibu ya milele na fedheha juu yenu ambayo haitasahauliwa.'"

Chapter 24

לִפְנֵי	מוּעָדִים	תְּאֵנִים	דּוּדָאֵי	שְׁנֵי	וְהִנֵּה	יְהוָה	הֶרְאַנִי	1
mbele-ya	vilivyowekwa	tini	vya-	vikapu-viwili	na-tazama	Yahwe	Alinionyesha	
H6440	H3259	H8384	H1736	H8147	H2009	H3068	H7200	

יְכָנְיָהוּ	אֶת־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	הַגֹּלוֹת	אַחֲרֵי	יְהוָה	הֵיכַל
Yekonia	–	Babeli	mfalme-wa-	Nebukadneza	kuhamishwa	baada-ya	Yahwe	hekalu-la
H3204	H0853	H0894	H4428	H5019	H1540		H3068	H1964

וְאֶת־	הֶחָרָשׁ	וְאֶת־	יְהוּדָה	שָׂרֵי	וְאֶת־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹיָקִים	בֶּן־
na-	mafundi	na-	Yuda	wakuu-wa	na-	Yuda	mfalme-wa-	Yehoyakimu	mwana-wa
H0853	H2796	H0853	H3063	H8269	H0853	H3063	H4428	H3079	

בָּבֶל׃	וַיְבִאֵם	מִירוּשָׁלִַם	הַמַסְגֵּר
Babeli	na-akawaleta	kutoka-Yerusalemu	wahunzi
H0894	H0935	H3389	H4525

Bwana alinionyeshea kitu. Tazama, vikapu viwili vya tini viliwekwa mbele ya hekalu la Bwana. (Maono haya yalitokea baada ya Nebukadreza, mfalme wa Babeli, kumchukua mateka Yekonia mwana wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, maofisa wa Yuda, mafundi na wafua vyuma kutoka Yerusalemu na kuwapeleka Babeli.)

תְּאֵנִים	אֶחָד	וְהַדּוּד	הַבִּכּוּרוֹת	כִּתְאֵנֵי	מְאֹד	טֹבוֹת	תְּאֵנִים	אֶחָד	הַדּוּד	2
tini	kingine	na-kikapu	kwanza-kuiva	kama-tini-za	sana	nzuri	tini	kimoja	Kikapu	
H8384	H0259	H1731	H1073	H8384	H3966		H8384	H0259	H1731	

ס	מֵרֹעַ׃	תֵּאָכַלְנָה	לֹא־	אֲשֶׁר	מְאֹד	רָעוֹת
S	kwa-ubaya	kuliwa	haziwezi-	ambazo	sana	mbaya
	H7455	H0398	H3808		H3966	

Kikapu kimoja cha tini kilikuwa nzuri sana, kama tini za kwanza zilizoiva, lakini kikapu kingine cha tini zilizokuwa mbaya sana zisizoweza kuliwa.

הַתְּאֵנִים	תְּאֵנִים	וָאֹמַר	יִרְמְיָהוּ	רֹאֶה	אַתָּה	מֶה־	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	3
tini	tini	na-nikasema	Yeremia	unaona	wewe	nini-	kwangu	Yahwe	Na-akasema	
H8384	H8384	H0559	H3414	H7200		H4100	H0413	H3068	H0559	

פ	מֵרֹעַ׃	תֵּאָכַלְנָה	לֹא־	אֲשֶׁר	מְאֹד	רָעוֹת	וְהָרָעוֹת	מְאֹד	טֹבוֹת	הַטֹּבוֹת
P	kwa-ubaya	kuliwa	haziwezi-	ambazo	sana	mbaya	na-mbaya	sana	nzuri	nzuri
	H7455	H0398	H3808		H3966			H3966		

Bwana akaniambia, “Unaona nini Yeremia?” Nikasema, “Tini. Tini ambazo ni nzuri sana na tini ambazo ni mbaya sana haziwezi kuliwa.”

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	4
kusema	kwangu	Yahwe	neno-la	Na-likaja	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Ndipo neno la Bwana likanijia, kusema,

כֹּ֣ה ׀ אָמַ֣ר יְהוָ֗ה אֱלֹהֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל הֵשִׁ֖יבוּ עַל־יְדֵ֣י מֶלֶךְ־יְהוּדָ֑ה וְעַל־עֲבָדָ֣יו וְעַל־הָעָ֗ם הַנִּשְׁאָרִים֙ בָּעִ֣יר הַזֹּ֔את אֲשֶׁ֣ר לֹא־יָצְא֔וּ בַּמֶּ֖לֶךְ בַּגָּלֽוּת׃ 5

כֹּ֣ה ׀	אָמַ֣ר	יְהוָ֗ה	אֱלֹהֵי֙	יִשְׂרָאֵ֔ל	הֵשִׁ֖יבוּ	עַל־יְדֵ֣י	מֶלֶךְ־	יְהוּדָ֑ה
Hivyo–	amesema	Yahwe	Mungu–wa	Israeli	hivyo–	hizi	nzuri	kama–tini
H3541	H0559	H3068	H0430	H3478	H7971	H0428	H2088	H4725

וְעַל־	עֲבָדָ֣יו	וְעַל־	הָעָ֗ם	הַנִּשְׁאָרִים֙	בָּעִ֣יר	הַזֹּ֔את	אֲשֶׁ֣ר	לֹא־
ambao	Yuda	wahamishwa–wa	–	nitawatambua				
H3063	H1546	H0853						

יָצְא֔וּ	בַּמֶּ֖לֶךְ	בַּגָּלֽוּת׃						
kutoka–	niliwatuma							
H7971	H4725	H2088						

Nitawafanya kuwa kitu cha kutisha, wapate maafa, mbele ya falme zote duniani, aibu na somo kwa mithali, matusi, na laana mahali pote nitakapowafukuza.

עַד־	הַדָּבָר	וְאֶת־	הָרָעָב	אֶת־	הַחֶרֶב	אֶת־	בָּם	וְשִׁלַּחְתִּי		10
hadi–	tauni	na–	njaa	–	upanga	–	miongoni–mwao	Na–nitatuma		
H5704	H1698	H0853	H7458	H0853	H2719	H0853		H7971		
פ	וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃	לָהֶם	נָתַתִּי	אֲשֶׁר־	הָאֲדָמָה	מֵעַל	תֶּמֶשׁ			
P	na–baba–zao	wao	niliwapa	ambayo–	ardhi	kutoka–juu–ya	kuisha–kwao			
	H0001	H1992	H5414		H0127		H8552			

Nitatuma upanga, njaa, na tauni dhidi yao watapotelea mbali kutoka kwenye nchi niliyowapa wao na baba zao.”

Chapter 25

בַּשָּׁנָה	יְהוּדָה	עַם	כָּל־	עַל־	יִרְמְיָהוּ	עַל־	הָיָה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	1
katika–mwaka	Yuda	watu–wa	wote–	kuhusu–	Yeremia	kwa–	lilikuja	ambalo–	Neno	
H8141	H3063		H3605		H3414		H1961		H1697	
הָרְבִעִית	הַשָּׁנָה	הִיא	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	לִיהוֹיָקִים			
wa–kwanza	mwaka	hiyo	Yuda	mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	wa–Yehoyakimu			
H7224	H8141	H1931	H3063	H4428	H2977		H3079			
						בָּבֶל׃	מֶלֶךְ	לִנְבוּכַדְרֶאצַּר		
						Babeli	mfalme–wa	wa–Nebukadneza		
						H0894	H4428	H5019		

Hili ndilo neno ambalo lilimjia Yeremia juu ya watu wote wa Yuda. Ikawa mwaka wa nne wa Yehoyakimu, mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda. Huo ndio mwaka wa kwanza wa Nebukadreza, mfalme wa Babeli.

יֹשְׁבֵי	כָּל־	וְאֶל	יְהוּדָה	עַם	כָּל־	עַל־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	דִּבֶּר	2
wakaao	wote–	na–kwa	Yuda	watu–wa	wote–	kwa–	nabii	Yeremia	alisema	
H3427	H3605	H0413	H3063		H3605		H5030	H3414	H1696	
								לֵאמֹר׃	יְרוּשָׁלִַם	
								kusema	Yerusalemu	
								H0559	H3389	

Yeremia nabii aliwahubiria watu wote wa Yuda na wenyeji wote wa Yerusalemu.

וְעַד	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	אָמוֹן	בֶּן־	לְיֹאשִׁיָּהוּ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשׁ	מִן־	3
na–hadi	Yuda	mfalme–wa	Amoni	mwana–wa	wa–Yosia	mwaka	na–kumi	tatu	Tangu–	
H5704	H3063	H4428	H0526		H2977	H8141	H6240	H7969		
אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	שָׁנָה	וְעֶשְׂרִים	שָׁלֹשׁ	זֶה	הַזֶּה	הַיּוֹם	
kwangu	Yahwe	neno–la	limekuwa	miaka	na–ishirini	tatu	hii	hii	siku	
H0413	H3068	H1697	H1961	H8141	H6242	H7969	H2088	H2088	H3117	
שִׁמַעְתֶּם׃	וְלֹא	וְדַבֵּר	אַשְׁכִּים				אֲלֵיכֶם	וָאֲדַבֵּר		
sikia	na–hamku–	na–kusema	mapema–asubuhi				kwenu	na–nimesema		
H8085	H3808	H1696	H7925				H0413	H1696		

Akasema, “Kwa miaka ishirini na mitatu, tangu mwaka wa kumi na tatu wa Yosia mwana wa Amoni, mfalme wa Yuda mpaka leo, maneno ya Bwana yamekuja kwangu. Nimewahubiria ninyi. Nilikuwa na nia ya kutangaza, lakini hamkunisikiliza.

4

הַשְׁכֵּם	הַנְּבִאִים	עֲבָדַיו	כָּל־	אֶת־	אֲלֵיכֶם	יְהוָה	וְשָׁלֹחַ	
mapema–asubuhi	manabii	watumishi–wake	wote–	–	kwenu	Yahwe	Na–alituma	
H7925	H5030	H5650	H3605	H0853	H0413	H3068	H7971	

לִשְׁמֹעַ׃	אָזְנֶכֶם	אֶת־	הִטִּיתֶם	וְלֹא־	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא	וְשָׁלֹחַ	
kusikia	masikio–yenu	–	inamisha	na–hamku–	sikia	na–hamku–	na–kutuma	
H8085	H0241	H0853	H5186	H3808	H8085	H3808	H7971	

Bwana akawapeleka watumishi wake wote manabii kwako. Walikuwa na nia ya kwenda, lakini hukusikiliza wala kutega masikio.

5

וּמֵרָעַ	הָרָעָה֙	מִדַּרְכּוֹ	אִישׁ	נָּא֙	שׁוּבוּ־	לֵאמֹר	
na–kutoka–uovu–wa	mbaya	kutoka–njia–yake	kila–mtu	tafadhali	rudini–	Kusema	
H7455		H1870	H0376	H4994	H7725	H0559	

וְלַאֲבוֹתֵיכֶם	לָכֶם	יְהוָה	נָתַן	אֲשֶׁר	הָאֲדָמָה	עַל־	וּשְׁבוּ	מַעַלְלֵיכֶם
na–baba–zenu	ninyi	Yahwe	aliwapa	ambayo	ardhi	juu–ya–	na–mkae	matendo–yenu
H0001		H3068	H5414		H0127		H3427	H4611

עוֹלָם׃	וְעַד־	עוֹלָם	לְמִן־
milele	na–hadi–	milele	tangu–
H5769	H5704	H5769	

Manabaii hawa walisema, 'Kila mtu auache uovu wake na udhalimu wa matendo yake na kurudi kwenye nchi ambayo Yahwe aliitoa wakati wa zamanai kwa ajili ya babu zenu na ninyi, kama zawadi ya kudumu.

6

וְלֹא־	לָהֶם	וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת	לְעָבְדָם	אֱלֹהִים	אֲחֵרִים	אַחֲרֵי	תֵּלְכוּ	וְאַל־
na–msi–	hiyo	na–kuisujudia	kuitumikia	mingine	miungu	kufuata–	ende	Na–msi–
H3808		H7812	H5647	H0312	H0430		H3212	H0408

לָכֶם׃	אָרַע	וְלֹא	יְדֵיכֶם	בְּמַעֲשֵׂה	אוֹתִי	תַכְעִיסוּ	
ninyi	wadhuru	na–sita–	mikono–yenu	kwa–kazi–ya	mimi	nikasrishe	
		H3808	H3027	H4639	H0853	H3707	

Kwa hiyo msiifuate miungu mingine ili kuiabudu au kuiinamia chini, na msimkasirishe kwa kazi ya mikono yenu ili kwamba awaumize.

7

)הַכְעִיסֵנִי(	]הכעסוני[	לְמַעַן	יְהוָה	נְאֻם־	אֵלַי	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא־	
mnikasrishe	[mnikasrishe]	ili–	Yahwe	asema–	mimi	nisikiliza	Lakini–hamku–	
H3707	H3707	H4616	H3068	H5002	H0413	H8085	H3808	

ס	לָכֶם׃	לְרַע	יְדֵיכֶם	בְּמַעֲשֵׂה
S	wenu	kwa–ubaya	mikono–yenu	kwa–kazi–ya
			H3027	H4639

Lakini hamkunisikiliza-hili ndilo tamko la Bwana-kwa hiyo umenikasirisha kwa kazi ya mikono yako ili kujidhuru nafsi zemu.

8

שְׁמַעְתֶּם	לֹא־	אֲשֶׁר	יַעַן֙	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן
sikia	hamku–	ambayo	kwa–sababu	wa–majeshi	Yahwe	amesema	hivyo	Kwa–hiyo
H8085	H3808		H3282		H3068	H0559	H3541	

דְּבָרָי׃	אֶת־	
maneno–yangu	–	
H1697	H0853	

Basi, Bwana wa majeshi asema hivi, 'Kwa kuwa hukusikiliza maneno yangu,

9 יְהוָה נְאֻם־ צָפוֹן מִשְׁפְּחוֹת כָּל־ אֶת־ וְלָקַחְתִּי שֹׁלֵחַ הִנְנִי
Yahwe asema– kaskazini jamaa–za yote– – na–nitachukua ninatuma Tazama–mimi
H3068 H5002 H6828 H4940 H3605 H0853 H3947 H7971 H2009

הָאָרֶץ עַל־ וַהֲבֹאתִים עַבְדִּי בָּבֶל מֶלֶךְ־ נְבוּכַדְרֶאצַּר וְאֶל־
nchi juu–ya– na–nitawaleta mtumishi–wangu Babeli mfalme–wa– Nebukadneza na–kwa–
H0776 H0935 H5650 H0894 H4428 H5019 H0413

סָבִיב הָאֵלֶּה הַגּוֹיִם כָּל־ וְעַל וְעַל־ הַזֹּאת
kuzunguka haya mataifa yote– na–juu–ya wakaao na–juu–ya– hii
H5439 H0428 H3605 H3427 H2063

עוֹלָם׃ וּלְחָרְבוֹת וְלִשְׁרֵקָה לְשַׁמָּה וְשַׁמֹּתִים וְהַחֲרַמְתִּים
ya–milele na–magofu na–kitu–cha–mzaha ukiwa na–nitawafanya na–nitawaharibu–kabisa
H5769 H2723 H8322 H8047

tazama, nitaagiza amri ya kukusanya watu wote wa kaskazini- asema Bwana- na Nebukadreza, mtumishi wangu, mfalme wa Babeli, na kuwaleta juu ya nchi hii na wenyeji wake, na juu ya mataifa yote yaliyo karibu nawe. Kwa maana nitawaangamiza. Nitawageuza kuwa na hofu, kuwa kitu cha kuzomewa na ukiwa wa daima.

10 חָתָן קוֹל שִׂמְחָה וְקוֹל שָׂשׂוֹן קוֹל מֵהֶם וְהַאֲבַדְתִּי
ya–bwana–arusi sauti ya–shangwe na–sauti ya–furaha sauti kutoka–kwao Na–nitaiondoa
H2860 H8057 H8342 H1992 H0006

נֵר׃ וְאוֹר רֵחַיִם קוֹל כַּלָּה וְקוֹל
taa na–mwanga–wa mawe–ya–kusagia sauti–ya ya–bibi–arusi na–sauti
H0216 H7347 H3618

Sauti ya furaha na sherehe-sauti ya bwana arusi na bibi arusi, sauti ya mawe ya kusagia na mwanga wa taa- nitafanya mambo yote haya kutoweka kutoka kwa mataifa haya.

11 אֶת־ הָאֵלֶּה הַגּוֹיִם וְעָבְדוּ לִשְׁמָּה לְחָרְבָּה הַזֹּאת הָאָרֶץ כָּל־ וְהָיְתָה
– haya mataifa na–yatatumika ukiwa magofu hii nchi yote– Na–itakuwa
H0853 H0428 H5647 H8047 H2723 H2063 H0776 H3605 H1961

שָׁנָה׃ שִׁבְעִים בָּבֶל מֶלֶךְ
miaka sabini Babeli mfalme–wa
H8141 H7657 H0894 H4428

Ndipo nchi hii yote itakuwa ukiwa na hofu, na mataifa haya watamtumikia mfalme wa Babeli kwa miaka sabini.

12 בָּבֶל מֶלֶךְ־ עַל־ אֶפְקֹד שָׁנָה שִׁבְעִים כִּמְלֹאות וְהָיָה
Babeli mfalme–wa– – nitamtembelea miaka sabini wakati–wa–kutimia Na–itakuwa
H0894 H4428 H8141 H7657 H4390 H1961

כַּשְׂדִּים אֶרֶץ וְעַל־ עֲוֹנָם אֶת־ יְהוָה נְאֻם־ הַהֻוא הַגּוֹי וְעַל־
Wakaldayo nchi–ya na– uovu–wao – Yahwe asema– hilo taifa na–
H3778 H0776 H5771 H0853 H3068 H5002 H1931

עוֹלָם׃ לְשִׁמְמוֹת אֹתוֹ וְשַׂמְתִּי
wa–milele ukiwa hiyo na–nitaifanya
H5769 H0853

Kisha miaka sabini itakapokamilika, nitamuadhibu mfalme wa Babeli na taifa hilo, nchi ya Wakaldayo-hili ndilo tamko la Bwana-kwa uovu wao na kuifanya kuwa ukiwa milele.

13 וְהֵבֵאתִי (וְהַבֵאתִי) עַל־ הָאָרֶץ הַהִוא אֶת־ כָּל־ דְּבָרַי אֲשֶׁר־
[na–nitaleta] na–nitaleta juu–ya– nchi hiyo – yote– maneno–yangu ambayo–
H0935 H0935 H0776 H1931 H0853 H3605 H1697

דִּבַּרְתִּי עָלֶיהָ juu–yake nimesema
אֲשֶׁר־ הַזֹּאת הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר כָּל־ אֵת – כָּל־ יְרְמְיָהוּ עַל־ הַגּוֹיִם׃
ambayo– hiki katika–kitabu yaliyoandikwa yote– – yote– juu–ya– mataifa
H5012 H2088 H3789 H3605 H0853 H3605 H3414

Nami nitaleta juu ya nchi hiyo maneno yote niliyosema, na kila kitu kilichoandikwa katika kitabu hiki ambacho Yeremia ametabiri juu ya mataifa yote.

14 כִּי Kwa–kuwa עֲבְדוּ־ watawatumikisha– בָם wao גַּם־ hata– הֵמָּה wao גּוֹיִם mataifa רַבִּים mengi וּמְלָכִים na–wafalme גְּדוֹלִים wakuu
H5647 H1992 H1571 H4428

S יְדֵיהֶם׃ mikono–yao וְכִמַעֲשֵׂה na–kama–matendo–ya כְּפָעָלָם kama–kazi–yao לָהֶם wao וְשִׁלַמְתִּי na–nitawalipa
H3027 H4639 H6467

Kwa maana pia mataifa mengi na wafalme wakuu watapata watumwa kutoka mataifa haya. Nitawalipa kwa matendo yao na kazi za mikono yao.'"

15 כִּי Kwa–kuwa אָמַר amesema יְהוָה Yahwe אֱלֹהֵי Mungu–wa יִשְׂרָאֵל Israeli אֵלַי kwangu קַח chukua אֶת־ – כֹּוס kikombe
H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H0413 H3947 H0853

כָּל־ yote– אֶת־ – אֹתוֹ hiyo וְהַשְׁקִיתָה na–uwanyweshe מִיָּדִי kutoka–mkono–wangu הַזֹּאת hii הַחֲמָה ghadhabu הַיָּיִן cha–divai–ya
H3605 H0853 H0853 H8248 H3027 H2063 H2534 H3196

אֲלֵיהֶם׃ kwao אוֹתָךְ wewe שֹׁלֵחַ ninakutuma אָנֹכִי mimi אֲשֶׁר ambayo הַגּוֹיִם mataifa
H0413 H0853 H7971 H0595

Kwa kuwa Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi, "Chukua kikombe hiki cha divai ya ghadhabu kutoka mkononi mwangu, ukawanyweshe mataifa yote niliyokutuma.

16 וְשָׁתּוּ Na–watakunywa וְהִתְנַעֲשׁוּ na–watayumba וְהִתְהַלָּלוּ na–kupagawa מִפְּנֵי kwa–sababu–ya הַחֶרֶב upanga אֲשֶׁר ambao אָנֹכִי mimi
H8354 H1607 H6440 H2719 H0595

בֵּינָתָם׃ miongoni–mwao שֹׁלֵחַ ninatuma
H0996 H7971

Kwa maana watakunywa na kisha watalewa na kufanya wazimu mbele ya upanga ambao nitaupeleka kati yao."

17 וָאֶקַּח Na–nikachukua אֶת־ – הַכּוֹס kikombe מִיַּד kutoka–mkono–wa יְהוָה Yahwe וָאַשְׁקֵהוּ na–nikawanywesha אֶת־ – כָּל־ yote–
H3947 H0853 H3027 H3068 H8248 H0853 H3605

אֲלֵיהֶם׃ kwao יְהוָה Yahwe שְׁלָחַנִי alinituma אֲשֶׁר־ ambayo– הַגּוֹיִם mataifa
H0413 H3068 H7971

Basi, nikakichukua kikombe mkononi mwa Bwana, nikawanywesha mataifa yote ambayo Bwana alinituma:

18

שָׁרֶיהָ	אֶת־	מַלְכֶיהָ	וְאֶת־	יְהוּדָה	עָרֵי	וְאֶת־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	אֶת־
wakuu–wake	–	wafalme–wake	na–	Yuda	miji–ya	na–	Yerusalemu	–
H8269	H0853	H4428	H0853	H3063		H0853	H3389	H0853

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	וְלִקְלָלָה	לְשִׁרְקָה	לְשַׁמָּה	לְחָרְבָּה	אֹתָם	לָתֵת
hii	kama–siku	na–laana	kitu–cha–mzaha	ukiwa	magofu	wao	kuwafanya
H2088	H3117	H7045	H8322	H8047	H2723	H0853	H5414

Yerusalemu, miji ya Yuda, na wafalme wake, na wakuu wake, na kuwafanya kuwa ukiwa na kitu cha kutisha, na kuwa kitu cha kuzomewa na laana, kama ilivyo hata leo..

19

כָּל־	וְאֶת־	שָׂרָיו	וְאֶת־	עֲבָדָיו	וְאֶת־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	אֶת־	
wote–	na–	wakuu–wake	na–	watumishi–wake	na–	Misri	mfalme–wa–	Farao	–	
H3605	H0853	H8269	H0853	H5650	H0853	H4714	H4428	H6547	H0853	

עַמּוֹ׃	
watu–wake	

Mataifa mengine pia walipaswa kunywa: Farao mfalme wa Misri na watumishi wake; maafisa wake na watu wake wote;

20

כָּל־	וְאֵת	הָעֲרֹב	אֶרֶץ	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	הָעֲרֵב	כָּל־	וְאֵת
wote–	na–	Usi	nchi–ya	wafalme–wa	wote–	na–	mchanganyiko	wote–	Na–
H3605	H0853	H5780	H0776	H4428	H3605	H0853		H3605	H0853

שְׁאֵרִית	וְאֵת	עֶקְרוֹן	וְאֶת־	עַזָּה	וְאֶת־	אַשְׁקְלוֹן	וְאֶת־	פְּלִשְׁתִּים	אֶרֶץ	מַלְכֵי
mabaki–ya	na–	Ekroni	na–	Gaza	na–	Ashkeloni	na–	Wafilisti	nchi–ya	wafalme–wa
H7611	H0853	H6138	H0853	H5804	H0853	H0831	H0853	H6430	H0776	H4428

אַשְׁדּוֹד׃	
Ashdodi	
H0795	

watu wote wa urithi wa mchanganyiko na wafalme wote wa nchi ya Uzi; na wafalme wote wa nchi ya Wafilisti, na Ashkeloni, na Gaza, na Ekroni, na mabaki ya Ashdodi;

21

עַמּוֹן׃	בְּנֵי	וְאֶת־	מוֹאָב	וְאֶת־	אֱדוֹם	אֶת־
Amoni	wana–wa	na–	Moabu	na–	Edomu	–
H5983		H0853	H4124	H0853	H0123	H0853

Edomu na Moabu na wana wa Amoni.

22

מַלְכֵי	וְאֵת	צִידוֹן	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	צֹר	מַלְכֵי־	כָּל־	וְאֵת
wafalme–wa	na–	Sidoni	wafalme–wa	wote–	na–	Tiro	wafalme–wa–	wote–	Na–
H4428	H0853	H6721	H4428	H3605	H0853	H6865	H4428	H3605	H0853

הַיָּם׃	בְּעֵבֶר	אֲשֶׁר	הָאֹי
bahari	ng’ambo–ya	ambavyo	visiwa
H3220	H5676		H0339

Wafalme wa Tiro na Sidoni, wafalme wa pwani ng'ambo ya pili ya bahari,

23

פֵּאָה׃	קְצוּצֵי	כָּל־	וְאֵת	בּוּז	וְאֶת־	תֵּימָא	וְאֶת־	דְּדָן	וְאֶת־
nywele	waliokatwa–pembe–za	wote–	na–	Buzi	na–	Tema	na–	Dedani	Na–
H6285	H7112	H3605	H0853	H0938	H0853	H8485	H0853		H0853

Dedani, Tema, na Busi pamoja na wale wanyoao nywele zao upande wa pili wa vichwa vyao, pia walipaswa kukinywa.

הַשֹּׁכְנִים	הָעֵרֶב	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	עֲרָב	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	24
wanaoishi	mchanganyiko	wafalme–wa	wote–	na–	Waarabu	wafalme–wa	wote–	Na–	
H7931		H4428	H3605	H0853		H4428	H3605	H0853	

בַּמִּדְבָּר׃
jangwani

Watu hawa pia walitakiwa kukinywa; wafalme wote wa Uarabuni na wafalme wote wa watu wa asili mchanganyiko wanaoishi nyikani;

כָּל־	וְאֵת	עֵילָם	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	זִמְרִי	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	25
wote–	na–	Elamu	wafalme–wa	wote–	na–	Zimri	wafalme–wa	wote–	Na–	
H3605	H0853		H4428	H3605	H0853		H4428	H3605	H0853	

מָדָי׃	מַלְכֵי
Wamedi	wafalme–wa
H4074	H4428

wafalme wote wa Zimri, wafalme wote wa Elamu, na wafalme wote wa Wamedi;

אָחִיו	אֶל־	אִישׁ	וְהָרְחֹקִים	הַקְּרֹבִים	הַצָּפוֹן	מַלְכֵי	כָּל־	וְאֵת	26
ndugu–yake	kwa–	kila–mtu	na–wa–mbali	wa–karibu	kaskazini	wafalme–wa	wote–	Na–	
H0251	H0413	H0376	H7350	H7138	H6828	H4428	H3605	H0853	

שֵׁשָׁךְ	וּמֶלֶךְ	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	הַמַּמְלָכוֹת	כָּל־	וְאֵת
Sheshaki	na–mfalme–wa	ardhi	uso–wa	juu–ya–	ambazo	nchi	falme–za	yote–	na–
H8347	H4428	H0127	H6440			H0776	H4467	H3605	H0853

אַחֲרֵיהֶם׃	יִשְׁתֶּה
baada–yao	atakunywa
	H8354

wafalme wote wa kaskazini, wale wa karibu na wale wa mbali—kila mmoja na ndugu zake na falme zote za ulimwengu ambazo ziko chini ya uso wa dunia. Hatimaye mfalme wa Babeli atakunywa baada yao wote.

יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׀	כֹּה־	ס	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	27
Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	amesema	Hivyo–	S	wao	Na–utawaambia	
H3478	H0430		H3068	H0559	H3541		H0413	H0559	

הַחֶרֶב	מִפְּנֵי	תָּקוּמוּ	וְלֹא	וְנִפְלוּ	וּנְפֹלוּ	וְשִׁכְרוּ	שְׁתוּ	
upanga	kwa–sababu–ya	inuke	na–msi–	na–mwanguke	na–mtapike	na–mlewe	kunyweni	
H2719	H6440		H3808	H5307	H7006	H7937	H8354	

בֵּינֵיכֶם׃	שֹׁלֵחַ	אָנֹכִי	אֲשֶׁר
miongoni–mwenu	ninatuma	mimi	ambao
H0996	H7971	H0595	

Bwana akaniambia, “Basi, uwaambie, 'Bwana wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi kunywa na kulewa, kisha tapika, uanguke, wala usisimame mbele ya upanga nitakaoutuma kati yenu.'

לִשְׁתּוֹת	מִיָּדְךָ	הַכּוֹס	לָקַחְתִּי־	יְמָאֲנוּ	כִּי	וְהָיָה		28
kunywa	kutoka–mkono–wako	kikombe	kuchukua–	watakataa	wakati	Na–itakuwa		
H8354	H3027		H3947	H3985		H1961		

תִּשְׁתּוּ׃	שְׁתוֹ	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ
mtakunywa	kunywa	wa–majeshi	Yahwe	amesema	hivyo	wao	na–utawaambia
H8354	H8354		H3068	H0559	H3541	H0413	H0559

Kisha itatokea kwamba ikiwa wanakataa kuchukua kikombe mkononi mwako ili kunywa, utawaambia, 'Bwana wa majeshi asema hii lazima mnywe.

29 כִּי־ הִנֵּה בָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא־ שִׁמִּי עָלֶיהָ אָנֹכִי מֵחֵל לְהָרֵעַ
Kwa-kuwa tazama katika-mji ambao limeitwa- jina-langu juu-yake mimi ninaanza
H2009 H7121 H8034 H5921 H0595

וְאַתֶּם הִנָּקֵה לֹא תִנָּקּוּ כִּי חֶרֶב אֲנִי מְבִיא עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃
na-ninyi kweli- hamta- mtakuwa-bila-adhabu kwa-kuwa upanga kudhuru
H5352 H3808 H5352 H3588 H2719

Kwa maana, tazama, nitaleta janga juu ya mji ulioitwa kwa jina langu, je ninyi mtaachiliwa msiadhibiwe? Hutakuwa huru, kwa maana nitaita upanga juu ya wenyeji wote wa nchi! - ndilo tamko la Bwana wa majeshi.'

30 וְאַתָּה הִנָּבֵא אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יְהוָה מִמָּרוֹם יִשְׁאָג
Na-wewe utatabiri kwao – yote- maneno haya na-utawaambia wao Yahwe kunguruma
H5012 H0413 H0853 H3605 H1697 H0428 H0559 H0413 H3068 H7580

וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ הֵידָד כְּדֹרְכִים עָנָה יִתֵּן
na-kutoka-makao-yake matakatifu sauti-yake atatoa atanguruma juu-ya- malisho-yake kelele kama-wakanyagaji atajibu
H4583 H6944 H6963 H7580 H5921 H5116 H1959 H1869 H6030 H5414

קוֹל לְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
sauti kwa- wote- wakaao duniani
H6963 H0413 H3605 H3427 H0776

Basi wewe mwenyewe, Yeremia, tabiri kwao maneno haya yote. Uwaambie, 'Bwana atanguruma kutoka juu, naye atapaza sauti yake toka makao yake matakatifu, na radi kutoka mahali pake patakatifu; naye atapiga kelele kama wale wakanyagao zabibu dhidi ya wote wanaoishi duniani.

31 כִּי־ רִיב לַיהוָה בַּגּוֹיִם נִשְׁפָּט הוּא לְכָל־ בָּשָׂר לָרָשָׁע נָתַן הַרְשָׁעִים הַחֶרֶב נְאֻם־ יְהוָה׃
Kwa-kuwa madai kwa-Yahwe dhidi-ya-mataifa anahukumu yeye wenye-mwili kwa-wote- waovu amewatoa kwa-upanga hadi- asema- Yahwe
H3588 H7379 H3068 H1931 H8199 H3605 H1320 H7563 H5414 H2719 H5002 H3068

ס
S

Kelele huja mpaka mwisho wa nchi, kwa sababu mgogoro kutoka kwa Bwana utaleta mashtaka dhidi ya mataifa. Ataleta haki kwa wote wenye mwili. Yeye atawatia waovu katika upanga-hili ndi'o tamko la Bwana.'

32 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנֵּה רָעָה יוֹצֵאת מִגּוֹי אֶל־ גּוֹי וְסַעַר גְּדוֹלָה תָּעוֹר מִיַּרְכְּתֵי־ אָרֶץ׃
Hivyo asema Yahwe wa-majeshi tazama uovu unatoka kutoka-taifa hadi- taifa na-kimbunga kikubwa kitaamshwa kutoka-miisho-ya- dunia
H3541 H0559 H3068 H6635 H2009 H7451 H3318 H1471 H0413 H1471 H5492 H3411 H0776

Bwana wa majeshi asema hivi, 'Tazameni, taabu itatokea toka kwa taifa hadi taifa, na dhoruba kubwa itatokea toka pande za mwisho za dunia.

וְעַד־	הָאָרֶץ	מִקְצֵה		הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	חֲלָלֵי	וְהָיוּ	33
na–hadi–	dunia	kutoka–mwisho–wa		hiyo	katika–siku	Yahwe	waliouawa–na	Na–watakuwa	
H5704	H0776			H1931	H3117	H3068		H1961	

יִקָּבְרוּ	וְלֹא	יֵאָסְפוּ	וְלֹא	יִסָּפְדוּ	לֹא	הָאָרֶץ	קְצֵה	
zikwa	na–hawata–	kusanywa	na–hawata–	ombolezwa	hawata–	dunia	mwisho–wa	
H6912	H3808	H0622	H3808	H5594	H3808	H0776		

יִהְיוּ׃	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	עַל־	לְדֹמֶן
watakuwa	ardhi	uso–wa	juu–ya–	kama–samadi
H1961	H0127	H6440		H1828

Kisha wale waliouawa na Bwana watakuja kutoka upande mmoja wa dunia hadi mwingine; hawataomboleza, kukusanyika, au kuzikwa. Watakuwa kama samadi chini.

כִּי־	הַצֹּאן	אַדִּירֵי	וְהֻתְפַּלְּשׁוּ	וְזַעֲקוּ	הָרֹעִים	הֵילִילוּ		34
kwa–kuwa–	kundi	wakuu–wa	na–mjiviringishe	na–piga–kelele	wachungaji	Ombolezeni		
	H6629	H0117	H6428	H2199		H3213		

כְּכָרִי	וּנְפַלְתֶּם	וּתְפוּצוֹתֵיכֶם	לִטְבֹּחַ	יְמֵיכֶם	מָלְאוּ	
kama–chombo–cha	na–mtaanguka	na–kutawanywa–kwenu	kuchinjwa	siku–zenu	zimejaa	
H3627	H5307	H8600	H2873	H3117	H4390	

חֶמְדָּה׃
thamani

Pigeni Yowe, wachungaji, na pigeni kelele ya kuomba msaada! Gaagaa katika ardhi, enyi mlio hodari katika kundi. Kwa kuwa siku yako ya kuuawa na kutawanywa imekuja. Utaanguka kama kondoo waliochaguliwa.

הַצֹּאן׃	מֵאַדִּירֵי	וּפָלְיטָה	הָרֹעִים	מִן־	מָנוֹס	וְאָבַד	35
kundi	kutoka–kwa–wakuu–wa	na–uokovu	wachungaji	kutoka–kwa–	kimbilio	Na–itapotea	
H6629	H0117	H6413			H4498	H0006	

Wachungaji hawatakuwa na pa kukimbilia. Hakuna kutoroka kwa watu walio hodari katika kundi.

שֹׁדֵד	כִּי־	הַצֹּאן	אַדִּירֵי	וְיִלֶּלֶת	הָרֹעִים	צַעֲקַת	קוֹל	36
anaharibu	kwa–kuwa–	kundi	wakuu–wa	na–maombolezo–ya	wachungaji	kilio–cha	Sauti–ya	
H7703		H6629	H0117	H3215		H6818		

מַרְעִיתָם׃	אֶת־	יְהוָה
malisho–yao	–	Yahwe
H4830	H0853	H3068

Kuna mlio wa wasiwasi wa wachungaji na milio ya kulalama kwa watu walio hodari katika kundi, kwa kuwa Yahweh anayaharibu malisho yao.

יְהוָה׃	אַף־	חֲרוֹן	מִפְּנֵי	הַשָּׁלוֹם	נְאוֹת	וְנִדְמוּ	37
Yahwe	hasira–ya–	ukali–wa	kwa–sababu–ya	amani	malisho–ya	Na–yameangamizwa	
H3068	H0639	H2740	H6440	H7965	H4999		

Kwa hiyo, malisho ya amani yataharibiwa kwa sababu ya hasira ya Bwana.

לְשַׂמָּה	אַרְצָם	הָיְתָה	כִּי־	סֻכּוֹ	כַּכְּפִיר	עָזַב	38
ukiwa	nchi–yao	imekuwa	kwa–kuwa–	pango–lake	kama–simba–mchanga	Ameiacha	
H8047	H0776	H1961		H5520			

פ	אַפּוֹ׃	חֲרוֹן	וּמִפְּנֵי	הַיּוֹנָה	חֲרוֹן	מִפְּנֵי
P	hasira–yake	ukali–wa	na–kwa–sababu–ya	mdhalimu	ukali–wa	kwa–sababu–ya
	H0639	H2740	H6440	H3238	H2740	H6440

Kama simba, ameacha shimo lake, kwa kuwa ardhi yao itakuwa kitu cha kushangaza kwa sababu ya hasira ya muonevu, kwa sababu ya ghadhabu yake kali'"

Chapter 26

בְּרֵאשִׁית	מַמְלְכוּת	יְהוֹיָקִים	בֶּן־	יֹאשִׁיָּהוּ	מֶלֶךְ	יְהוּדָה	הָיָה		1
Mwanzoni–mwa	ufalme–wa	Yehoyakimu	mwana–wa	Yosia	mfalme–wa	Yuda	lilikuja		
H7225	H4468	H3079		H2977	H4428	H3063	H1961		

הַדָּבָר־	הַזֶּה	מֵאֵת	יְהוָה	לֵאמֹר׃
neno	hili	kutoka–kwa	Yahwe	kusema
H1697	H2088	H0854	H3068	H0559

Mwanzoni mwa utawala wake Yehoyakimu mwana wa Yosia, neno likaja kutoka kwa Yeremia, likisema,

כֹּל־	עַל־	וְדַבַּרְתָּ	יְהוָה׀	בֵּית־	בַּחֲצַר	עֲמֹד׀	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	2
yote–ya	juu–ya	na–sema	Yahwe	nyumba–ya	katika–ua–wa	Simama	Yahwe	asema	Hivyo	
H3605		H1696	H3068			H5975	H3068	H0559	H3541	

אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֵת	יְהוָה	בֵּית־	לְהִשְׁתַּחֲוֹת	הַבָּאִים׀	יְהוּדָה	עָרֵי
ambayo	maneno	yote–ya	(kitu)	Yahwe	nyumba–ya	kuabudu	wanaokuja	Yuda	miji–ya
	H1697	H3605	H0853	H3068		H7812	H0935	H3063	

דָּבָר׃	תִּגְרַע	אַל־	אֲלֵיהֶם	לְדַבֵּר	צִוִּיתִיךָ
neno	kupunguza	usiwe–	kwao	kusema	nimekuamuru
H1697	H1639	H0408	H0413	H1696	H6680

“Yahwe anasema hivi: Simama katika uwanja wa nyumba yangu na sema kuhusu miji yote ya Yuda ambao huja kuabudu katika nyumba yangu. Tangaza maneno yote niliyokuamuru kuyasema kwao. Usipunguze neno lolote!

הָרָעָה	אֶל־	וְנִחַמְתִּי	הָרָעָה	מִדַּרְכּוֹ	אִישׁ	וְיָשֻׁבוּ	יִשְׁמְעוּ	אוּלַי		3
uovu	kuhusu	na–nitajuta	mbaya	kutoka–njia–yake	kila–mtu	na–geuka	watasikiliza	Labda		
	H0413	H5162		H1870	H0376	H7725	H8085	H0194		

מַעַלְלֵיהֶם׃	רַע	מִפְּנֵי	לָהֶם	לַעֲשׂוֹת	חֹשֵׂב	אָנֹכִי	אֲשֶׁר
matendo–yao	ubaya–wa	kwa–sababu–ya	kwao	kufanya	ninafikiria	mimi	ambao
H4611	H7455	H6440			H2803	H0595	

Labda watasikiliza, kwamba kila mtu ataziacha njia zake mbaya, ili nighairi majanga ninayokusudia kuyaleta juu yao kwa sababu ya uovu wa matendo yao.

לָלֶכֶת	אֵלַי	תִּשְׁמְעוּ	לֹא	אִם־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	4
kutembea	kwangu	sikiliza	hamta–	Ikiwa	Yahwe	asema	Hivyo	kwao	Na–sema	
H3212	H0413	H8085	H3808		H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	

לִפְנֵיכֶם׃	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	בְּתוֹרָתִי
mbele–yenu	nimeweka	ambayo	katika–sheria–yangu
H6440	H5414		H8451

Kwa hiyo lazima useme kwao, 'Yahwe anasema hivi: Kama hamtanisikiliza ili mtembee katika sheria yangu ambayo nimeiweka mbele yenu—

אֲלֵיכֶם	שִׁלַּחְתִּי	אֲנֹכִי	אֲשֶׁר	הַנְּבִאִים	עַבְדַי	דִּבְרֵי	עַל־	לִשְׁמֹעַ		5
kwenu	ninawatuma	mimi	ambao	manabii	watumishi–wangu	maneno–ya	kwa	kusikiliza		
H0413	H7971	H0595		H5030	H5650	H1697		H8085		

שְׁמַעְתֶּם׃	וְלֹא	וְשָׁלַחְתִּי	וְהַשְׁכֵּם
sikiliza	lakini–hamku–	na–kutuma	nikiamka–mapema
H8085	H3808	H7971	H7925

kama hamsikilizi maneno ya watumishi wangu manabii ambao naendelea kuwatuma kwenu—lakini hamjasikiliza! —

(הַזֹּאת)	[הזאתה]	הָעִיר	וְאֶת־	כְּשִׁלֹה	הַזֹּה	הַבַּיִת	אֶת־	וְנָתַתִּי	6
huu	[huu]	mji	na-(kitu)	kama-Shilo	hii	nyumba	(kitu)	na-nitaifanya	
H2063	H2063		H0853	H7887	H2088		H0853	H5414	

ס	הָאָרֶץ׃	גּוֹיֵי	לְכֹל	לִקְלָלָה	אֶתֵּן	
(sela)	dunia	mataifa-ya	kwa-yote-ya	laana	nitaufanya	
	H0776		H3605	H7045	H5414	

kisha nitaifanya nyumba hii kuwa kama Shilo; nitaifanya nyumba hii kuwa laana katika macho ya mataifa yote juu ya dunia.

אֶת־	מְדַבֵּר	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	הָעָם	וְכָל־	וְהַנְּבִאִים	הַכֹּהֲנִים	וַיִּשְׁמְעוּ	7
(kitu)	akisema	Yeremia	(kitu)	watu	na-wote-	na-manabii	makuhani	Na-wakasikia	
H0853	H1696	H3414	H0853		H3605	H5030	H3548	H8085	

יְהוָה׃	בְּבֵית	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	
Yahwe	katika-nyumba-ya	haya	maneno	
H3068		H0428	H1697	

Makuhani, manabii, na watu wote wakamsikia Yeremia akitangaza maneno haya katika nyumba ya Yahwe.

לְדַבֵּר	יְהוָה	צִוָּה	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֵת	לְדַבֵּר	יִרְמְיָהוּ	כְּכַלּוֹת	וַיְהִי	8
kusema	Yahwe	aliamuru	ambayo	yote	(kitu)	kusema	Yeremia	alipomaliza	Na-ikawa	
H1696	H3068	H6680		H3605	H0853	H1696	H3414	H3615	H1961	

לֵאמֹר	הָעָם	וְכָל־	וְהַנְּבִאִים	הַכֹּהֲנִים	אֹתוֹ	וַיִּתְפְּשׂוּ	הָעָם	כָּל־	אֶל־	
wakisema	watu	na-wote-	na-manabii	makuhani	yeye	wakamkamata	watu	wote-	kwa	
H0559		H3605	H5030	H3548	H0853	H8610		H3605	H0413	

תָּמוּת׃	מוֹת
utakufa	Hakika-utakufa
H4191	H4191

Kwa hiyo ikatokea kwamba Yeremia alipomaliza kutangaza aliyokuwa Yahwe alimwwamuru kuyasema kwa watu wote, makuhani, manabii, na watu wote wakamsimamisha na kusema, “Hakika utakufa!

הַזֶּה	הַבַּיִת	יִהְיֶה	כְּשִׁלוֹ	לֵאמֹר	יְהוָה	בְּשֵׁם־	נִבֵּיתָ	מַדּוּעַ	9
hii	nyumba	itakuwa	Kama-Shilo	ukisema	Yahwe	kwa-jina-la	umetabiri	Kwa-nini	
H2088		H1961	H7887	H0559	H3068	H8034	H5012	H4069	

יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָעָם	כָּל־	וַיִּקָּהֲלוּ	יוֹשֵׁב	מֵאַיִן	תֶּחֱרַב	הַזֹּאת	וְהָעִיר
Yeremia	kwa	watu	wote-	Na-wakakusanyika	mkaaji	bila	utaharibiwa	huu	na-mji
H3414	H0413		H3605	H6950	H3427	H0369		H2063	

יְהוָה׃	בְּבֵית
Yahwe	katika-nyumba-ya
H3068	

Kwa nini umetabiri katika jina la Yahwe na kusema kwamba nyumba hii itakuwa kama Shilo na mji huu utakuwa ukiwa, pasipo wakaaji?” Kwa maana watu wote wameunda kundi dhidi ya nyumba ya Yeremia.

מִבֵּית־	וַיַּעֲלוּ	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת	יְהוּדָה	שָׂרֵי	וַיִּשְׁמְעוּ		10
kutoka-nyumba-ya	na-wakapanda	haya	maneno	(kitu)	Yuda	wakuu-wa	Na-wakasikia		
	H5927	H0428	H1697	H0853	H3063	H8269	H8085		

ס	הֶחָדֵשׁ׃	יְהוָה	שַׁעַר־	בְּפֶתַח	וַיָּשְׁבוּ	יְהוָה	בֵּית	הַמֶּלֶךְ
(sela)	jipya	Yahwe	lango-la	katika-mlango-wa	na-wakaketi	Yahwe	nyumba-ya	mfalme
	H2319	H3068	H8179	H6607	H3427	H3068		H4428

Kisha wakuu wa Yuda wakasikia maneno haya na wakapanda kutoka nyumba ya mfalme kwenda kwenye nyumba ya Yahwe. Wakakaa katika njia ya lango katika Lango Jipya la nyumba ya Yahwe.

11 וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִאִים אֶל־הַשָּׂרִים וְאֶל־כָּל־הָעָם לֵאמֹר

Na-wakasema makuhani na manabii wakuu kwa wote-na-kwa watu wakisema

H0559 H3548 H5030 H0413 H8269 H0413 H3605 H0413 H8269 H0559

מִשְׁפַּט־מָוֶת הָאִישׁ הַזֶּה כִּי־נִבָּא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר

Hukumu-ya kifo kwa-mtu huyu kwa-sababu ametabiri dhidi-ya mji huu kama-vile

H4941 H4194 H0376 H2088 H5012 H0413 H3605 H2063 H3605

בְּאָזְנֵיכֶם׃ שְׁמַעְתֶּם

kwa-masikio-yenu mlivyosikia

H0241 H8085

Makuhani na manabii wakasema kwa wakuu wa Yuda na kwa watu wote. Wakasema, “Ni haki kwa mtu huyu kufa, kwa maana ametabiri juu ya mji huu, kama mlivyosikia kwa masikio yenu!”

12 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־כָּל־הַשָּׂרִים וְאֶל־כָּל־הָעָם לֵאמֹר יְהוָה

Na-akasema Yeremia kwa wakuu-wote wakuu na-kwa watu wote- akisema Yahwe

H0559 H3414 H0413 H3605 H8269 H0413 H3605 H0559 H3068

שָׁלְחַנִי לְהִנָּבֵא אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת אֵת כָּל־

amenituma kutabiri dhidi-ya nyumba hii na-dhidi-ya mji huu (kitu) yote-ya

H7971 H5012 H0413 H1697 H2088 H0413 H2063 H0853 H3605

שְׁמַעְתֶּם׃ אֲשֶׁר הַדְּבָרִים

mlivyosikia ambayo maneno

H8085 H1697

Kwa hiyo Yeremia akasema kwa wakuu wote na watu wote, “Yeremia amenituma kutabiri juu ya nyumb hii na mji wake, kusema maneno yote ambayo mmeyasikia.

13 וְעַתָּה הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה

Na-sasa fanyeni-vizuri njia-zenu na-matendo-yenu na-sikilizeni sauti-ya Yahwe

H6258 H3190 H1870 H4611 H8085 H0430 H5162 H0413 H6258 H3068

אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם׃

ambao amesema dhidi-yenu

H1696

וְיִנָּחֶם יְהוָה אֶל־הָרָעָה אֲשֶׁר

na-Yahwe-atajuta Yahwe kuhusu uovu ambao

H5162 H3068 H0413 H1696

אֱלֹהֵיכֶם

Mungu-wenu

H0430

Kwa hiyo sasa, imarisheni njia zenu na matendo yenu, na sikilizeni sauti ya Yahwe Mungu wenu kwamba ataghairi kuhusu janga ambalo ametangaza dhidi yenu.

14 וַאֲנִי הִנְנִי כְּדִבְרֵיכֶם עֲשׂוּ־לִי כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר

Na-mimi tazama-mimi mikononi-mwenu fanyeni- kwangu kilicho-jema na-kilicho-haki

H0589 H2009 H3027 H6213 H3477

בְּעֵינֵיכֶם׃

machoni-mwenu

Mimi mwenyewe—niangalieni! —niko mikononi mwenu. Nitendeeni yaliyo mema na sahihi katika macho yenu.

15

וְאַךְ לָכֵן יָדַעְתִּי תִּדְּעוּ כִּי אִם־כִּי מִמְּתִים אַתֶּם אֹתִי כִּי־כְּסַבָּבוּ דָּם
Lakini kwa hakika lazima mjue kwamba kama mtaniua mimi, basi mnaiweka damu isiyo na hatia juu yenu
H0389 H3045 H3045 H4191 H0853 H0853 H1818

נָקִי אַתֶּם נִתָּנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל־יוֹשְׁבֶיהָ
wenyewe na juu ya mji huu na wakaaji wake, kwa maana Yahwe amenituma kweli kwenu ili nitangaze maneno yote
H5414 H0413 H2063 H0413 H3427

כָּל־אֵת בְּאָזְנֵיכֶם לְדַבֵּר עֲלֵיכֶם יְהוָה שְׁלָחַנִי בֶּאֱמֶת כִּי
kwa ajili ya masikio yenu.”
H3605 H0853 H0241 H1696 H5921 H3068 H7971 H0571

סֶלָה׃ הָאֱלֹהִים הַדְּבָרִים
(sela) haya maneno
H0428 H1697

Lakini kwa hakika lazima mjue kwamba kama mtaniua mimi, basi mnaiweka damu isiyo na hatia juu yenu wenyewe na juu ya mji huu na wakaaji wake, kwa maana Yahwe amenituma kweli kwenu ili nitangaze maneno yote kwa ajili ya masikio yenu.”

16

וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם אֶל־הַכֹּהֲנִים וְאֶל־הַנְּבִיאִים אֵין־
Na-wakasema wakuu watu kwa makuhani na manabii Hakuna
H0559 H8269 H3605 H0413 H3548 H0413 H5030 H0369

מִשְׁפַּט־מָוֶת כִּי בְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר לָאִישׁ הַזֶּה
hukumu-ya kifo kwa-sababu kwa-jina-la Yahwe Mungu-wetu amesema huyu kwa-mtu
H4941 H4194 H3588 H8034 H3068 H0430 H1696 H2088 H0376

אֵלֵינוּ׃
kwetu
H0413

Kisha wakuu na watu wote wakasema kwa makuhani na manabii, “Si vyema kwa mtu huyu kufa, kwa maana ametangaza mambo haya kwetu katika jina la Yahwe Mungu wetu.”

17

כָּל־ אֶל־ וַיֹּאמְרוּ הָאָרֶץ מִזִּקְנֵי אֲנָשִׁים וַיָּקֻמוּ
mkutano-wote-wa kwa na-wakasema nchi kutoka-wazee-wa watu Na-wakasimama
H3605 H0413 H0559 H0776 H2205 H0376

לֵאמֹר׃ הָעָם קָהָל
wakisema watu kusanyiko-la
H0559 H6951

Kisha watu kutoka wazee wa nchi wakasimama na kusema kwa kusanyiko lote la watu.

18

מִיכָה] (מִיכָהּ יָהּוּדָה מֶלֶךְ־ חִזְקִיָּהוּ בִּימֵי נִבָּא הָיָה הַמּוֹרַשְׁתִּי
[Mika] Mika Yuda mfalme-wa Hezekia katika-siku-za anatabiri alikuwa Mmoresheti
H4320 H4320 H3063 H4428 H2396 H3117 H5012 H1961 H4183

צְבָאוֹת יְהוָה וָאָמַר כֹּה־ לֵאמֹר יְהוּדָה עַם כָּל־ אֶל־ וַיֹּאמֶר
wa-majeshi Yahwe asema Hivyo akisema Yuda watu-wa wote- kwa na-akasema
H3068 H0559 H3541 H0559 H3063 H3605 H0413 H0559

הַבִּית וְהַר תִּהְיֶה עִיִּים וִירוּשָׁלַ͏ִם תֵּחָרֵשׁ שָׂדֶה צִיּוֹן
nyumba na-mlima-wa itakuwa magofu na-Yerusalemu italimwa shamba Sayuni
H2022 H1961 H5856 H3389 H7726

לְבָמוֹת יַעַר׃
msitu mahali-pa-juu-pa
H1116

Wakasema, “Mikaya Mmorashi alikuwa akitabiri katika siku za Hezekia mfalme wa Yuda. Alinena kwa watu wote wa Yuda na kusema, 'Yahwe wa majeshi anasema hivi: Sayuni utalimwa kama shamba, Yerusalemu utakuwa lundo la magofu, na mlima wa hekalu utakuwa kilima kilichoota vichaka.' Hezekia mfalme wa Yuda na Yunda wote walimuua?

19

הֲלֹא֨	יְהוּדָ֜ה	וְכָל־	יְהוּדָ֗ה	מֶלֶךְ־	חִזְקִיָּ֤הוּ	הֱמִתֻהוּ֙	הֲמֵ֣ת
Je–hakumwogopa	Yuda	na–wote–wa	Yuda	mfalme–wa	Hezekia	Alimuua?	Je–alimuua?
H3808	H3063	H3605	H3063	H4428	H2396	H4191	H4191

יְהוָ֔ה	וַיְחַ֖ל	אֶת־	יְהוָ֑ה	פְּנֵ֣י	יְהוָ֗ה	וַיְחַ֨ן	אֶת־	יְהוָ֜ה
Yahwe	na–Yahwe–akajuta	(kitu)	Yahwe	uso–wa	Yahwe	na–akaomba	(kitu)	Yahwe
H3068	H5162	H0853	H3068	H6440	H3068	H0853	H3373	

עַל־	גְּדוֹלָ֖ה	רָעָ֥ה	עֹשִׂ֛ים	וַאֲנַ֥חְנוּ	עֲלֵיהֶ֑ם	דִּבֶּ֣ר	אֲשֶׁר־	הָרָעָ֥ה	אֶל־
dhidi–ya	mkubwa	uovu	tunafanya	na–sisi	juu–yao	alisema	ambao	uovu	kuhusu
				H0587		H1696			H0413

נַפְשׁוֹתֵֽינוּ׃
nafsi–zetu
H5315

Hakumwogopa Yahwe na kuutaka radhi uso wa Yahwe ili kwamba Yahwe angeghairi kuhusu janga ambalo alilitangaza kwao? Kwa hiyo tutafanya maovu makubwa zaidi juu ya maisha yetu sisi wenyewe?”

20

שְׁמַעְיָ֣הוּ	בֶן־	אוּרִיָּ֗הוּ	יְהוָה֙	בְּשֵׁ֣ם	מִתְנַבֵּ֔א	הָיָ֥ה	אִ֛ישׁ	וְגַם־
Shemaya	mwana–wa	Uriya	Yahwe	kwa–jina–la	akitabiri	alikuwa	mtu	Na–pia
H8098			H3068	H8034	H5012	H1961	H0376	H1571

הַזֹּאת֒	הָאָ֣רֶץ	וְעַל־	הַזֹּאת֮	הָעִיר֒	עַל־	וַיִּנָּבֵ֣א	הַיְעָרִ֣ים	מִקִּרְיַ֔ת
hii	nchi	na–dhidi–ya	huu	mji	dhidi–ya	na–alitabiri	kutoka–Kiriath–Yearimu	
H2063	H0776		H2063			H5012	H7157	

יִרְמְיָ֖הוּ׃	דִּבְרֵ֣י	כְּכֹ֑ל	
Yeremia	maneno–ya	kama–yote–ya	
H3414	H1697	H3605	

Wakati huo huo palikuwa na mtu mwingine ambaye alitabiri katika jina la Yahwe—Uria mwan wa Shemaya kutoka Kiriath Yearimu—pia alitabiri juu ya mji na nchi hii, akikubaliana na maneno yote ya Yeremia.

21

אֶת־	הַשָּׂרִים֙	וְכָל־	גִּבּוֹרָ֔יו	וְכָל־	יְהוֹיָקִ֖ים	הַמֶּ֣לֶךְ־	וַיִּשְׁמַ֤ע
(kitu)	wakuu	na–wote–	mashujaa–wake	na–wote–	Yehoyakimu	mfalme	Na–akasikia
H0853	H8269	H3605	H1368	H3605	H3079	H4428	H8085

וַיְבַקֵּ֣שׁ	הַמֶּ֣לֶךְ	הֲמִיתֻ֑הוּ	וַיִּשְׁמַ֣ע	אוּרִיָּ֗הוּ	וַיִּירָ֔א	וַיִּבְרַ֖ח	דְּבָרָ֥יו	מִצְרָֽיִם׃	וַיָּבֹ֥א
na–akatafuta	mfalme	kumuua	na–akasikia	Uriya	na–akaogopa	na–akakimbia	maneno–yake	Misri	na–akaenda
H1245	H4428	H4191	H8085		H3372	H1272	H1697	H4714	H0935

Lakini Mfalme Yohoyakimu na wanajeshi wake wote na watumishi wake wote waliposikia maneno yake, kisha mfalme alijaribu kumuua, lakini Uria alisikia na kuogopa, kwa hiyo alikimbia na akaenda Misiri

22

עַכְבּ֣וֹר	בֶּן־	אֶלְנָתָ֗ן	אֵת֙	מִצְרַ֔יִם	אֲנָשִׁ֖ים	יְהוֹיָקִ֑ים	הַמֶּ֣לֶךְ	וַיִּשְׁלַּ֤ח
Akbori	mwana–wa	Elnathani	(kitu)	Misri	watu	Yehoyakimu	mfalme	Na–akatuma
H5907		H0494	H0853	H4714	H0376	H3079	H4428	H7971

מִצְרָֽיִם׃	אֶל־	אִתּ֖וֹ	וַאֲנָשִׁ֥ים	
Misri	kwenda	pamoja–naye	na–watu	
H4714	H0413	H0854	H0376	

Kisha mfalme Yehoyakimu alituma watu kwenda Misiri—Elnathani mwana wa Achbori na watu kwenda Misiri kumfuata Uria.

									23
יְהוֹיָקִים	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיְבַאֲהוּ	מִמִּצְרַיִם	אוּרִיָּהוּ	אֶת־	וַיּוֹצִיאוּ		
Yehoyakimu	mfalme	kwa	na–wakamleta	kutoka–Misri	Uriya	(kitu)	Na–wakamtoa		
H3079	H4428	H0413	H0935	H4714		H0853	H3318		

בְּנֵי	קִבְרֵי	אֶל־	נִבְלָתוֹ	אֶת־	וַיַּשְׁלֵךְ	בֶּחָרֵב	וַיַּכֵּהוּ
watoto–wa	makaburi–ya	katika	mwili–wake	(kitu)	na–akatupa	kwa–upanga	na–akamuua
	H6913	H0413	H5038	H0853	H7993	H2719	H5221

הָעָם׃
watu–wa–kawaida

Wakamtoa Uria nje kutoka Misiri na kumleta kwa Mfalme Yehoyakimu. Kisha Yehoyakimu akamuua kwa upanga na kumpeleka nje kwenye makaburi ya watu wa kawaida.

									24
לְבִלְתִּי	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	הָיְתָה	שָׁפָן	בֶּן־	אֲחִיקָם	יַד־	אַךְ	
ili–asitolewe	Yeremia	pamoja–na	ulikuwa	Shafani	mwana–wa	Ahikamu	mkono–wa	Lakini	
H1115	H3414	H0854	H1961			H0296	H3027	H0389	

פ	לַהֲמִיתוֹ׃	הָעָם	בְּיַד־	אֹתוֹ	תֵּת־	
(petucha)	kumuua	watu	mikononi–mwa	yeye	kumtoa	
	H4191		H3027	H0853	H5414	

Lakini mkno wa Ahikamu mwana wa Shapni alikuwa pamoja na Yeremia, hivyo hakutiwa mikonono mwa watu ili auawe.

Chapter 27

								1
הָיָה	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	יְהוֹיָקִם	מַמְלֶכֶת	בְּרֵאשִׁית	
lilikuwa	Yuda	mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	Yehoyakimu	ufalme–wa	Mwanzoni–mwa	
H1961	H3063	H4428	H2977		H3079	H4467	H7225	

לֵאמֹר׃	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָה	אֶל־	הַזֶּה	הַדָּבָר	
kusema	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa	hili	neno	
H0559	H3068	H0854	H3414	H0413	H2088	H1697	

Katika mwanzo wa utawala wa Sedekia mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, neno hil lilimjia Yeremia kutoka kwa Yahwe. (Ingawa nakala nyingi za Kiebrania zinasema “Yehoyakimu, matoleo mengi ya kisasa yanasema “Sedekia”, kwa sababu tukio katika sura hii lilitokea katika kipindi cha utawala wake).

										2
עַל־	וּנְתַתָּם	וּמֹטֹת	מוֹסֵרוֹת	לְךָ	עֲשֵׂה	אֵלַי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	
juu–ya	na–uziweke	na–nira	kamba	wewe	jifanyie	kwangu	Yahwe	alisema	Hivyo	
	H5414	H4133	H4147			H0413	H3068	H0559	H3541	

צַוָּארֶךָ׃
shingo–yako

Hiki ndicho Yahwe alisema kwangu, “Tengeneza vifungo na nira kwa ajili yako mwenyewe. Ziweke shingoni mwako.

3 וְשִׁלַּחְתָּם֙ אֶל־ kwa na–uzipeleke H7971 אֱדֹ֔ום מֶ֣לֶךְ mfalme–wa Edomu H0123 וְאֶל־ na–kwa H0413 מֶ֣לֶךְ mfalme–wa H4428 מֹואָ֔ב Moabu H4124 וְאֶל־ na–kwa H0413 מֶ֣לֶךְ mfalme–wa H4428 בְּנֵ֖י wana–wa H3027 עַמֹּ֑ון Amoni H5983 וְאֶל־ na–kwa H0413 מֶ֣לֶךְ mfalme–wa H4428 צֹ֗ר Tiro H6865 וְאֶל־ na–kwa H0413 מֶ֣לֶךְ mfalme–wa H4428 צִידֹון֙ Sidoni H6721 בְּיַ֣ד kwa–mkono–wa H3027 מַלְאָכִ֔ים wajumbe H4397 הַבָּאִ֖ים wanaokuja H0935 יְרוּשָׁלַ֑ם Yerusalemu H3389 אֶל־ kwa H0413 צִדְקִיָּ֣הוּ Sedekia H6667 מֶ֣לֶךְ mfalme–wa H4428 יְהוּדָֽה׃ Yuda H3063

Kisha akawatuma kwenda kw mfalme wa Edomu, mfalme wa Moabu, mfalme wa watu wa amoni, mfalme wa Tiro, na kwa mfalme wa Sidoni. Watume kwa mkono wa wajumbe hao wa wafalme ambao walikuja Yerusalemu kwa Sedekia mfalme wa Yuda.

4 וְצִוִּיתָ֣ם na–uwaamuru H6680 אֹתָ֗ם wao H0853 אֶל־ kwa H0413 אֲדֹנֵיהֶם֙ mabwana–zao H0113 לֵאמֹ֔ר kusema H0559 כֹּה־ Hivyo H3541 אָמַ֖ר alisema H0559 יְהוָ֣ה Yahwe H3068 צְבָאֹ֑ות wa–majeshi H0430 אֱלֹהֵ֣י Mungu–wa H3478 יִשְׂרָאֵ֔ל Israeli H0559 תֹּאמְר֥וּ mtasema H0413 אֶל־ kwa H3541 כֹּ֖ה hivyo H0113 אֲדֹנֵיכֶֽם׃ mabwana–zenu

Toa amri kwao kwa ajili ya mabwana zao na sema, ' Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Hivyo ndivyo utakavyosema kwa mabwana zenu,

5 אָנֹכִ֞י Mimi H0595 עָשִׂ֣יתִי niliiumba H6213 אֶת־ – H0853 הָאָ֗רֶץ nchi H0776 אֶת־ – H0853 הָאָדָם֙ mwanadamu H0120 וְאֶת־ na– H0853 הַבְּהֵמָ֔ה wanyama H0929 אֲשֶׁ֥ר walio H0834 עַל־ juu–ya H5921 פְּנֵ֖י uso–wa H6440 בְּכֹחִ֤י kwa–nguvu–zangu H3581 הַגָּדֹול֙ kuu H1419 וּבִזְרֹועִ֣י na–kwa–mkono–wangu H2220 הַנְּטוּיָ֔ה ulionyooshwa H5186 וְנָתַתִּ֖יהָ na–nikaipa H5414 לַאֲשֶׁ֥ר kwa–yule H0834 בְּעֵינָֽי׃ machoni–pangu H5869 יָשָׁ֥ר alivyokuwa–sawa H3474

Mimi mwenyewe niliiumba dunia kwa nguvu zangu kuu na mkono wangu ulioinuka. Pia niliwaumba watu na wanyama juu ya dunia, na nikawatoa kwa yeyote aliyesahihi katika macho yangu.

6 וְעַתָּ֞ה Na–sasa H6258 אָנֹכִ֣י mimi H0595 נָתַ֗תִּי nimezipa H5414 כָּל־ zote H3605 אֶת־ – H0853 הָאֲרָצֹות֙ nchi H0776 הָאֵ֔לֶּה hizi H0428 בְּיַ֣ד mikononi–mwa H3027 נְבוּכַדְנֶאצַּ֔ר Nebukadneza H5019 עַבְדִּ֑י mtumishi–wangu H5650 וְגַם֙ na–pia H1571 אֶת־ – H0853 חַיַּ֣ת wanyama–wa H2416 הַשָּׂדֶ֔ה kondeni H7704 נָתַ֖תִּי nimempa H5414 לֹ֥ו yeye H0לְעָבְדֹֽו׃ kumtumikia H5647 מֶ֣לֶךְ־ mfalme–wa H4428 בָּבֶ֔ל Babeli H0894

Kwa hiyo sasa, Mimi mwenyewe naziweka nchi hizi zote kwenye mkono wa Nebukadreza, mfalme wa Babeli, mtumishi wangu. Pia, ninavikabidhi kwake viumbe hai vyote katika mashamba ili vimtumikie.

7

בְּנֹ֖ו וְאֶת־ הַגּוֹיִם כָּל־ אֹתֹו֙ וְעָבְד֔וּ
mwana–wa na– mwanawe na– mataifa mataifa–yote yeye Na–watamtumikia
H0853 H0853 H3605 H0853 H5647

גּוֹיִם בֹּ֣ו יְעָבְד֔וּ הֽוּא־ גַּם־ אַרְצֹ֖ו עֵ֣ת בֹּא־ עַד בְּנֹ֖ו
mataifa yeye na–watamtumikia yeye pia nchi–yake wakati kuja– hadi mwanawe
H5647 H1931 H1571 H0776 H6256 H0935 H5704

רַבִּ֑ים וּמְלָכִ֣ים גְּדֹלִ֔ים׃
mengi na–wafalme wakuu
H4428

Kwa maana mataifa yote watamtumikia yeye, wanaye, na wajukuu zake hadi muda wa nchi yake ufike. Kisha mataifa mengi na wafalme wengi watamtiisha.

8

נְבוּכַדְנֶאצַּר֙ אֶת־ אֹתֹ֔ו יַעַבְד֖וּ לֹא־ אֲשֶׁר֙ וַהֲמַמְלָכָ֔ה הַגֹּויִ֣ם וְהָיָ֑ה
Nebukadneza – yeye kumtumikia hawata– ambao na–ufalme taifa Na–itakuwa
H5019 H0853 H0853 H5647 H3808 H4467 H1961

בְּעֹ֣ל צַוָּארֹ֔ו אֶת־ יִתֵּ֗ן לֹא־ אֲשֶׁ֤ר וְאֶת־ בָּבֶל֙ מֶ֣לֶךְ־
chini–ya–nira–ya shingo–yake – weka asiye– yule na– Babeli mfalme–wa
H5923 H0853 H5414 H3808 H0853 H0894 H4428

הַגֹּויִ֣ם עַל־ אֶפְקֹ֞ד וּבַלֶּ֣בֶר וּבְרָעָ֗ב בַּחֶ֙רֶב֙ בָּבֶ֣ל מֶ֣לֶךְ־
taifa – nitaliangamiza na–kwa–tauni na–kwa–njaa kwa–upanga Babeli mfalme–wa
H1698 H7458 H2719 H0894 H4428

בְּיָדֹ֑ו׃ אֹתָ֖ם תְּמִ֥י עַד־ יְהוָ֛ה נְאֻם־ הַהוּא֥ לָֽיְלָה
kwa–mkono–wake wao nimewamalizia hadi Yahwe asema lile
H3027 H0853 H8552 H5704 H3068 H5002 H1931

Kwa hiyo taifa na ufalme ambo haumtumikii Nebukadreza, mfalme wa Babeli, na ule usioweka shingo yake chini ya nira ya Nebukadreza mfalme wa Babeli—nitaliadhibu taifa hilo kwa upanga, njaa, na pigo—hili ni tangazo la Yahwe—hadi nitakapokuwa nimewateketeza kwa mkono wake.

9

חֲלֹמֹֽתֵיכֶם֙ וְאֶל־ קֹסְמֵיכֶ֔ם וְאֶל־ נְבִיאֵיכֶ֖ם אֶל־ תִּשְׁמְעוּ֙ אַל־ וְאַתֶּ֗ם
ndoto–zenu na– wapigaji–ramli–wenu na– manabii–wenu – wasikilize msi– Nanyi
H2472 H0413 H7080 H0413 H5030 H0413 H8085 H0408

לֵאמֹ֑ר אֲלֵיכֶם֙ אֹמְרִ֣ים הֵ֔ם אֲשֶׁר־ כַּשְּׁפֵיכֶ֖ם וְאֶל־ עֹנְנֵיכֶ֥ם וְאֶל־
kusema kwenu wanasema wao ambao wachawi–wenu na– wabashiri–wenu na–
H0559 H0413 H0559 H1992 H3786 H0413 H0413

בָּבֶֽל׃ מֶ֣לֶךְ־ אֶת־ תַּעַבְד֖וּ לֹֽא
Babeli mfalme–wa – mtumikia hamta–
H0894 H4428 H0853 H5647 H3808

Kwa hiyo msiwasikilize manabii wenu, wabashiri wenu, waonaji wenu, ndoto zenu, watambuzi wenu, ambao wamekuw wakisema kwenu na kusema, ' Msimtumikie mfalme wa Babeli.'

10

מֵעַל֙ אֶתְכֶ֔ם הַרְחֵיק֙ לְמַ֣עַן לָכֶ֔ם נִבְּאִ֖ים הֵ֣ם שֶׁ֑קֶר כִּ֤י
kutoka ninyi kuwaweka–mbali ili kwenu wanatabiri wao uongo Kwa–sababu
H0853 H7368 H4616 H5012 H1992 H8267

וַאֲבַדְתֶּ֖ם אֶתְכֶ֥ם וְהִדַּחְתִּ֛י אַדְמַתְכֶ֑ם
na–mpotee ninyi na–niwafukuze nchi–yenu
H0006 H0853 H5080 H0127

Kwa maana wanatabiri uongo kwenu ili kuwapeleka mbali na nchi zenu, kwa maana nitawapeleka mbali, na mtakufa.

בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בְּעֹל	צַוָּארוֹ	אֶת־	יָבֵיא	אֲשֶׁר	וְהַגּוֹי	11
Babeli	mfalme–wa	chini–ya–nira–ya	shingo–yake	–	litaiweka	ambalo	Lakini–taifa	
H0894	H4428	H5923		H0853	H0935			

וְיָשַׁב	וַעֲבָדָהּ	יְהוָה	נְאֻם־	אַדְמָתוֹ	עַל־	וְהִנַּחְתִּיו	וַעֲבָדוֹ
na–wakae	na–wailime	Yahwe	asema	nchi–yake	katika	nitaliwacha	na–kumtumikia
H3427	H5647	H3068	H5002	H0127		H3240	H5647

בָּהּ׃
ndani–yake

Lakini taifa ambalo wataweka shingo zao chini ya nira ya mfalme wa Babeli na kumtumikia, nitawaruhusu kupumzika katika nchi yao—hili ni tangazo la Yahwe—na watailima na kufanya nyumba zao humo.”"

לֵאמֹר	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	כְּכָל־	הִרַּבְתִּי	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּה	וְאֶל־	12
kusema	haya	maneno	kwa–maneno	nilimwambia	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	Na–kwa	
H0559	H0428	H1697	H3605	H1696	H3063	H4428	H6667	H0413	

אֹתָו	וְעִבְדוּ	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בְּעֹל	צַוְּארֵיכֶם	אֶת־	הָבִיאוּ	
yeye	na–mtumikieni	Babeli	mfalme–wa	chini–ya–nira–ya	shingo–zenu	–	leteni	
H0853	H5647	H0894	H4428	H5923		H0853	H0935	

וְחָיוּ׃	וְעַמּוֹ
na–mkaishi	na–watu–wake
H2421	

Kwa hiyo nilisema kwa Sedekia mfalme wa Yuda na kumpa ujumbe huu, “Ziwekeni shingo zenu chini ya nira ya mfalme wa Babeli na mtumikieni yeye na watu wake, na mtaishi.

כָּאֵשׁ	וּבַדֶּבֶר	בָּרָעָב	בַּחֶרֶב	וְעַמֶּךָ	אַתָּה	תָּמוּתוּ	לָמָּה	13
kama	na–kwa–tauni	kwa–njaa	kwa–upanga	na–watu–wako	wewe	mtakufa	Kwa–nini	
	H1698	H7458	H2719			H4191	H4100	

בָּבֶל׃	מֶלֶךְ	אֶת־	יַעַבֹד	לֹא־	אֲשֶׁר	הַגּוֹי	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר
Babeli	mfalme–wa	–	mtumikia	halita–	ambalo	taifa	kwa	Yahwe	alivyosema
H0894	H4428	H0853	H5647	H3808			H0413	H3068	H1696

Kwa nini mfe—wewe na watu wako—kwa upanga, njaa, na pigo, kama vile nilivyotangaza kuhusu taifa ambalo watapuuza kumtumikia mfalme wa Babeli?

לֹא	לֵאמֹר	אֲלֵיכֶם	הָאֹמְרִים	הַנְּבִאִים	דִּבְרֵי	אֶל־	תִּשְׁמְעוּ	וְאֶל־	14
hamta–	kusema	kwenu	wanaosema	manabii	maneno–ya	–	wasikilize	Na–msi–	
H3808	H0559	H0413	H0559	H5030	H1697	H0413	H8085	H0408	

לָכֶם׃	נִבְּאִים	הֵם	שֶׁקֶר	כִּי	בָּבֶל	מֶלֶךְ	אֶת־	תַּעַבְדוּ
kwenu	wanatabiri	wao	uongo	kwa–sababu	Babeli	mfalme–wa	–	mtumikia
	H5012	H1992	H8267		H0894	H4428	H0853	H5647

Msisikilize maneno ya manabii wanaozungumza kwenu na kusema, 'Msimtumikie mfalme wa Babeli', kwa maana wanatabiri uongo kwenu.

בִּשְׁמִי	נִבְּאִים	וְהֵם	יְהוָה	נְאֻם־	שְׁלַחְתִּים	לֹא	כִּי	15
kwa–jina–langu	wanatabiri	na–wao	Yahwe	asema	mimi–kuwatuma	si–	Kwa–sababu	
H8034	H5012	H1992	H3068	H5002	H7971	H3808		

לָכֶם׃	הַנִּבְּאִים	וְהַנִּבְּאִים	אַתֶּם	וַאֲבַדְתֶּם	אֶתְכֶם	הַדִּיחֵי	לְמַעַן	לַשֶּׁקֶר
kwenu	wanaotabiri	na–manabii	ninyi	na–mpotee	ninyi	niwafukuze	ili	kwa–uongo
	H5012	H5030		H0006	H0853	H5080	H4616	H8267

'Kwa maana mimi sikuwatuma—hili ni tangazo la Yahwe—kwa maana wanatabiri uongo katika jina langu ili kwamba niwafukeze inje na muangamie, ninyi nyote na manabii wanaotabiri kwenu.'"

16

אָמַר	כֹּה׀	לֵאמֹר	דִּבַּרְתִּי	הַזֶּה	הָעָם	כָּל־	וְאֶל־	הַכֹּהֲנִים׀	וְאֶל־
alisema	Hivyo	kusema	nilisema	hawa	watu	watu–wote	na–kwa	makuhani	Na–kwa
H0559	H3541	H0559	H1696	H2088		H3605	H0413	H3548	H0413

לֵאמֹר	לָכֶם׀	הַנִּבְּאִים	נְבִיאֵיכֶם	דִּבְרֵי	אֶל־	תִּשְׁמְעוּ	אַל־	יְהוָה׀
kusema	kwenu	wanaotabiri	manabii–wenu	maneno–ya	–	wasikilize	Msi–	Yahwe
H0559		H5012	H5030	H1697	H0413	H8085	H0408	H3068

מְהֵרָה	עַתָּה	מִבָּבֶל	מוּשָׁבִים	יְהוָה	בֵּית־	כְּלֵי	הִנֵּה
haraka	sasa	kutoka–Babeli	vitarudishwa	Yahwe	nyumba–ya	vyombo–vya	Tazama
H4120	H6258	H0894	H7725	H3068		H3627	H2009

לָכֶם׃	נִבְּאִים	הֵמָּה	שֶׁקֶר	כִּי
kwenu	wanatabiri	wao	uongo	kwa–sababu
	H5012	H1992	H8267	

Nilitangaza hili kwa makuhani na watu wote na kusema, "Yahwe anasema hivi: Msisikilize maneno ya manabii wanaotabiri kwenu na kusema, 'Angalia! Vyombo vya nyumba ya Yahwe vinarudishwa kutoka Babeli sasa hivi!' Wanatabiri uongo kwenu.

17

לָמָּה	וְחָיוּ	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	אֶת־	עִבְדוּ	אֲלֵיהֶם	תִּשְׁמְעוּ	אַל־
kwa–nini	na–mkaishi	Babeli	mfalme–wa	–	mtumikieni	wao	wasikilize	Msi–
H4100	H2421	H0894	H4428	H0853	H5647	H0413	H8085	H0408

חָרְבָה׃	הַזֹּאת	הָעִיר	תִּהְיֶה
ukiwa	huu	mji	itakuwa
H2723	H2063		H1961

Msiwasikilize. Mtamtumikia mfalme wa Babeli na mtaishi. Kwa nini mji huu uangamizwe?

18

נָא	יִפְּגְעוּ־	אִתָּם	יְהוָה	דִּבַּר־	יֶשׁ־	וְאִם־	הֵם	נְבִאִים	וְאִם־
sasa	wamuombe	nao	Yahwe	neno–la	lipo	na–kama	wao	manabii	Na–kama
H4994	H6293	H0854	H3068	H1697	H3426		H1992	H5030	

יְהוָה	בְּבֵית־	הַנּוֹתָרִים	וְהַכֵּלִים	בֹּאוּ	לְבִלְתִּי־	צְבָאוֹת	בְּיהוָה
Yahwe	nyumbani–mwa	vilivyobaki	vyombo	viende	ili–visi–	wa–majeshi	kwa–Yahwe
H3068		H3498	H3627	H0935	H1115		H3068

פ	בָּבֶלָה׃	וּבִירוּשָׁלִַם	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	וּבֵית
¶	Babeli	na–Yerusalemu	Yuda	mfalme–wa	na–nyumba–ya
	H0894	H3389	H3063	H4428	

Kama ni manabii, na kama neno la Mungu limekuja kwao kweli, basi wamwombe Yahwe wa majeshi asivipeleke Babeli vyombo vilivyosalia katika nyumba, nyumba ya mfalme wa Yuda, na Yerusalemu.

19

הַיָּם	וְעַל־	הֶעָמֻדִים	אֶל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׀	כֹּה	כִּי
bahari	na–kuhusu	nguzo	kuhusu	wa–majeshi	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa–sababu
H3220		H5982	H0413		H3068	H0559	H3541	

הַזֹּאת׃	בָּעִיר	הַנּוֹתָרִים	הַכֵּלִים	יֶתֶר	וְעַל׀	הַמְּכֻנוֹת	וְעַל־
huu	katika–mji	vilivyobaki	vyombo	mabaki–ya	na–kuhusu	vitako	na–kuhusu
H2063		H3498	H3627			H4350	

Yahwe wa majeshi anasema hivi kuhusu zile nguzo, bahari, na kitako, na vyombo vyote vilivyosalia katika mji huu—

אֶת־ – H0853 בַּגְלוּתוֹ alipomchukua–uhamishoni H1540 בָּבֶל Babeli H0894 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 נְבוּכַדְנֶאצַּר Nebukadneza H5019 לְקָחָם vichukua H3947 לֹא־ haku– H3808 אֲשֶׁר ambavyo H3739 20

כָּל־ wote H3605 וְאֶת na– H0853 בָּבֶלָה Babeli H0894 מִירוּשָׁלַם kutoka–Yerusalemu H3389 יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יְהוֹיָקִים Yehoyakimu H3079 בֶּן־ mwana–wa H1121 יְכָנְיָה Yekonia H3204

ס § וִירוּשָׁלִָם׃ na–Yerusalemu H3389 יְהוּדָה Yuda H3063 חֹרֵי wakuu–wa H2715

vyombo ambavyo Nebukadreza mfalme wa Babeli hakuvichukua wakati alipomchukua Yekonia mwana wa Yehoyakimu, mfalme wa Yuda, katika utumwa kutoka Yerusalemu kwenda Babeli pamoja na wakuu wote wa Yuda na Yerusalemu.

הַכֵּלִים vyombo H3627 עַל־ kuhusu H5921 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֱלֹהֵי Mungu–wa H0430 צְבָאוֹת wa–majeshi H6635 יְהוָה Yahwe H3068 אָמַר alisema H0559 כֹּה hivyo H3541 כִּי Kwa–sababu 21

וִירוּשָׁלִָם׃ na–Yerusalemu H3389 יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 וּבֵית na–nyumba–ya H1004 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית nyumba–ya H1004 הַנּוֹתָרִים vilivyobaki H3498

Yahwe wa majeshsi, Mungu wa Israeli, anasema hivi kuhusu vyombo vilivyosalia katika nyumba ya Yahwe, nyumba ya mfalme wa Yuda, na Yerusalemu,

יְהוָה Yahwe H3068 נְאֻם־ asema H5002 אֹתָם wao H0853 פָּקְדִי nitakayowatazama H6485 יוֹם siku H3117 עַד hadi H5704 יִהְיוּ vitakuwa H1961 וְשַׁמָּה na–huko H8033 יוּבָאוּ vitapelekwa H0935 בָּבֶלָה Babeli H0894 22

פ ¶ הַזֶּה׃ hapa H2088 הַמָּקוֹם mahali H4725 אֶל־ kwa H0413 וַהֲשִׁיבֹתִים na–kuvirudisha H7725 וְהַעֲלִיתִים na–nitavileta–juu H5927

'Vitaletwa Babeli, na vitabaki huko hadi siku niyovipangia kutimia—hili ni tangazo la Yahwe—kisha nitavileta na kuvirudisha kataika sehemu hii.”

Chapter 28

יְהוּדָה Yuda H3063 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 צִדְקִיָּה Sedekia H6667 מַמְלֶכְתּ ufalme–wa H4467 בְּרֵאשִׁית mwanzoni–mwa H7225 הַהִוא ule H1931 בַּשָּׁנָה mwaka H8141 וַיְהִי Na–ikawa H1961 1

חֲנַנְיָהּ Hanania H2605 אֵלַי kwangu H0413 אָמַר alisema H0559 הַחֲמִישִׁי wa–tano H2549 בַּחֹדֶשׁ katika–mwezi H2320 הָרְבִעִית wa–nne H7243 (בַּשָּׁנָה) (katika–mwaka) H8141 [בשנת] [katika–mwaka] H8141

יְהוָה Yahwe H3068 בְּבֵית katika–nyumba–ya H1004 מִגִּבְעוֹן kutoka–Gibeoni H1391 אֲשֶׁר ambaye H834 הַנָּבִיא nabii H5030 עַזּוּר Azuru H5809 בֶּן־ mwana–wa H1121

לֵאמֹר׃ kusema H0559 הָעָם watu H5971 וְכָל־ na–wote H3605 הַכֹּהֲנִים makuhani H3548 לְעֵינָי mbele–ya–macho–ya H5869

Ilitokea katika mwaka ule, mwanzoni mwa utawala wa Sedekia mfalme wa Yuda, katika mwaka wa nne na mwezi wa tano, Hanania mwana wa Azuri nabii, alikuwa wa Gibeoni, alisema kwangu katika nyumba ya Yahwe mbele za makuhani na watu wote. Alisema,

2 כֹּה־ Hivyo H3541 אָמַר alisema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi אֱלֹהֵי Mungu–wa H0430 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לֵאמֹר kusema H0559 שִׁבַּרְתִּי Nimevunja H7665 אֶת־ – H0853 עֹל nira–ya H5923
מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 בָּבֶל׃ Babeli H0894

“Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Nimeivunja nira iliyowekwa na mfalme wa Babeli.

3 וּבְעוֹד Ndani–ya H5750 שְׁנָתַיִם miaka–miwili H8141 יָמִים siku H3117 אֲנִי mimi H0589 מֵשִׁיב ninarudisha H7725 אֶל־ kwa H0413 הַמָּקוֹם mahali H4725 הַזֶּה hapa H2088 אֶת־ – H0853 כָּל־ vyote H3605
כְּלֵי vyombo–vya H3627 בֵּית nyumba–ya H3068 יְהוָה ambavyo אֲשֶׁר alichukua H3947 לָקַח נְבוּכַדְנֶאצַּר Nebukadneza H5019 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 בָּבֶל Babeli H0894 מִן־ kutoka H0894
וַיְבִיאֵם na–akavileta H0935 הַזֶּה hapa H2088 הַמָּקוֹם mahali H4725 בָּבֶל׃ Babeli H0894

Ndani ya miaka miwili nitavirudisha katika sehemu hii vyombo vyote vya nyumba ya Yahwe ambavyo Nebukadreza mfalme wa Babeli livichukua kutoka sehemu hii na kuvisafirisha hadi Babeli.

4 וְאֶת־ Na– H0853 יְכָנְיָה Yekonia H3204 בֶן־ mwana–wa יְהוֹיָקִים Yehoyakimu H3079 מֶלֶךְ־ mfalme–wa H4428 יְהוּדָה Yuda H3063 וְאֶת־ na– H0853 כָּל־ wote H3605 גָּלוּת wafungwa–wa H1546
יְהוּדָה Yuda H3063 הַבָּאִים waliokuja H0935 בָּבֶלָה Babeli H0894 אֲנִי mimi H0589 מֵשִׁיב ninarudisha H7725 אֶל־ kwa H0413 הַמָּקוֹם mahali H4725 הַזֶּה hapa H2088 אָסַף־ asema H5002 יְהוָה Yahwe H3068 כִּי kwa–sababu
אֶשְׁבֹּר nitavunja H7665 אֶת־ – H0853 עֹל nira–ya H5923 מֶלֶךְ mfalme–wa H4428 בָּבֶל׃ Babeli H0894

Kisha nitawarudisha katika sehemu hii Yekonia mwana wa Yehotakimu, mfalme wa Yuda, na mateka wote wa Yuda ambao walipelekwa Babeli—hili ni tangazo la Yahwe—kwa maana nitaivunja nira ya mfalme wa Babeli.”

5 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 יִרְמְיָה Yeremia H3414 הַנָּבִיא nabii H5030 אֶל־ kwa H0413 חֲנַנְיָה Hanania H5030 הַנָּבִיא nabii H3414 לְעֵינֵי mbele–ya–macho–ya H3548 הַכֹּהֲנִים makuhani
וּלְעֵינֵי na–mbele–ya–macho–ya כָּל־ wote H3605 הָעָם watu H5975 הָעֹמְדִים waliosimama בְּבֵית katika–nyumba–ya יְהוָה׃ Yahwe H3068

Kwa hiyo Yeremia nabii akasema kwa Hanania nabii mbele ya makuhani na kwa watu wote waliosimama katika nyumba ya Yahwe.

6 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 יִרְמְיָה Yeremia H3414 הַנָּבִיא nabii H5030 אָמֵן Amina H0543 כֵּן hivyo יַעֲשֶׂה afanye H3068 יְהוָה Yahwe H3068 יָקֵם alisimamishe H3068 יְהוָה Yahwe H3068 אֶת־ – H0853
וְכָל־ na–wote H3605 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית־ nyumba–ya כְּלֵי vyombo–vya H3627 לְהָשִׁיב kuvirudisha H7725 נִבֵּאתָ umetabiri אֲשֶׁר ambayo דְּבָרֶיךָ maneno–yako H1697
הַגּוֹלָה wafungwa H1473 מִבָּבֶל kutoka–Babeli H0894 אֶל־ kwa H0413 הַמָּקוֹם mahali H4725 הַזֶּה׃ hapa H2088

Yeremia nabii akasema, “Yahwe afanye hivi! Yahwe ayathibitishe maneno ambayao ulitabiri na kuvirudisha katika sehemsu hii vyombo vya nyumb a ya Yahwe, na mateka wote kutoka Babeli.

7

בְּאָזְנֶיךָ	הִגֵּר	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	נָא	שְׁמַע־	אַךְ־	
masikioni–mwako	ninalisema	mimi	ambalo	hili	neno	sasa	sikiliza	Lakini
H0241	H1696	H0595		H2088	H1697	H4994	H8085	H0389

הָעָם׃	כָּל־	וּבְאָזְנֵי
watu	watu–wote	na–masikioni–mwa
	H3605	H0241

Vile vile, sikilizeni neno ambaloo ninalitangaza katika masikio yenu na katika masikio ya watu wote.

8

אֶל־	וַיִּנָּבְאוּ	הָעוֹלָם	מִן־	וּלְפָנֶיךָ	לִפְנֵי	הָיוּ	אֲשֶׁר	הַנְּבִיאִים	
kwa	na–walitabiri	zamani	tangu	na–kabla–yako	kabla–yangu	walikuwa	ambao	Manabii	
H0413	H5012	H5769		H6440	H6440	H1961		H5030	

וּלְדֶבֶר׃	וּלְרָעָה	לְמִלְחָמָה	גְּדֹלוֹת	מַמְלָכוֹת	וְעַל־	רַבּוֹת	אֲרָצוֹת	
na–kwa–tauni	na–kwa–uovu	kwa–vita	kuu	falme	na–kwa	nyingi	nchi	
H1698		H4421		H4467			H0776	

Manabii ambao walikuwepo mbele yangu na na mbele yenu muda mrefu uliopita pia walitabiri kuhusu mataifa mengi na juu ya falme kuu, kuhusu vita, njaa, na mapigo.

9

הַנָּבִיא	יְוַדַּע	הַנָּבִיא	דִּבֶּר	בְּבֹא	לְשָׁלוֹם	יִנָּבֵא	אֲשֶׁר	הַנָּבִיא
nabii	atajulikana	nabii	neno–la	linapokuja	kwa–amani	anatabiri	ambaye	Nabii
H5030	H3045	H5030	H1697	H0935	H7965	H5012		H5030

בֶּאֱמֶת׃	יְהוָה	שְׁלָחוֹ	אֲשֶׁר־
kwa–kweli	Yahwe	alimtuma	ambaye
H0571	H3068	H7971	

Kwa hiyo nabii anayetabiri kwamba kutakuwa na amani—kama neno lake litatimia, basi itajulikana kwamba yeye ni nabii kweli aliyetumwa na Yahwe.”

10

הַנָּבִיא	יִרְמְיָה	צַוָּאר	מֵעַל	הַמּוֹטָה	אֶת־	הַנָּבִיא	חֲנַנְיָה	וַיִּשְׁבֹּר	
nabii	Yeremia	shingo–ya	kutoka–juu–ya	nira	–	nabii	Hanania	Na–akachukua	
H5030	H3414			H4133	H0853	H5030		H3947	

וַיְשַׁבְּרֵהוּ׃
na–akaivunja
H7665

Lakini Hanania nabii akaichukua nira kutoka kwenye shingo ya Yeremia na kuivunja.

11

יְהוָה׀	אָמַר	כֹּה׀	לֵאמֹר	הָעָם	כָּל־	לְעֵינֵי	חֲנַנְיָה׀	וַיֹּאמֶר
Yahwe	alisema	Hivyo	kusema	watu	wote	mbele–ya–macho–ya	Hanania	Na–akasema
H3068	H0559	H3541	H0559		H3605			H0559

שְׁנָתַיִם	בְּעוֹד	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבֻכַדְנֶאצַּר	וְעַל	אֶת־	אֶשְׁבֹּר	כָּכָה
miaka–miwili	ndani–ya	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza	nira–ya	–	nitavunja	Vivyo–hivyo
H8141	H5750	H0894	H4428	H5019	H5923	H0853	H7665	H3602

לְדַרְכּוֹ׃	הַנָּבִיא	יִרְמְיָה	וַיֵּלֶךְ	הַגּוֹיִם	כָּל־	צַוָּאר	מֵעַל	יָמִים
njia–yake	nabii	Yeremia	Na–akaenda	mataifa	mataifa–yote	shingo–ya	kutoka–juu–ya	siku
H1870	H5030	H3414	H3212		H3605			H3117

פ
¶

Kisha Hanania akanena mbele ya watu wote na kusema, “Yahwe anasema hivi: Kama hivi tu, ndani ya miaka miwili nitaivunja nira iliyowekwa na Nebukadreza mfalme wa Babeli kutoka kwenye shingo ya kila taifa.” Kisha Yeremia nabii akaenda njia yake.

12

אֶת־	הַנָּבִיא	חֲנַנְיָה	שְׁבֻּור	אַחֲרֵי	יִרְמְיָה	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי
–	nabii	Hanania	kuvunjwa	baada–ya	Yeremia	kwa	Yahwe	neno–la	Na–ikawa
H0853	H5030		H7665		H3414	H0413	H3068	H1697	H1961

לֵאמֹר׃	הַנָּבִיא	יִרְמְיָה	צַוָּאר	מֵעַל	הַמּוֹטָה
kusema	nabii	Yeremia	shingo–ya	kutoka–juu–ya	nira
H0559	H5030	H3414			H4133

Baada ya Hanania nabii kuivunja nira kutoka kwenye shingo ya Yeremia nabii, neno la Yahwe likamjia Yeremia. likisema,

13

עֵץ	מוֹטֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֵאמֹר	חֲנַנְיָה	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	הָלוֹךְ
za–mti	nira	Yahwe	alisema	Hivyo	kusema	Hanania	–	na–umwambie	Nenda
H6086	H4133	H3068	H0559	H3541	H0559		H0413	H0559	H1980

בַּרְזֶל׃	מוֹטוֹת	תַּחְתֵּיהֶן	וְעָשִׂיתָ	שָׁבֶרְתָּ
za–chuma	nira	badala–yake	lakini–utafanya	umezivunja
H1270	H4133	H8478		H7665

Nenda na ukaseme kwa Hanania na useme, Yahwe anasema hivi: Uliivunja nira ya mbao, lakini badala yake nitafanya nira ya chuma.'

14

בַּרְזֶל	עַל	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	כִּי
ya–chuma	nira	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo	Kwa–sababu
H1270	H5923	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	

נְבֻכַדְנֶאצַּר	אֶת־	לַעֲבָד	הָאֵלֶּה	הַגּוֹיִם	כָּל־	וְצַוָּאר	עַל־	נָתַתִּי
Nebukadneza	–	kumtumikia	haya	mataifa	mataifa–yote	shingo–ya	juu–ya	nimeweka
H5019	H0853	H5647	H0428		H3605			H5414

לוֹ׃	נָתַתִּי	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	אֶת־	וְגַם	וַעֲבָדֻהוּ	בָּבֶל	מֶלֶךְ־
yeye	nimempa	kondeni	wanyama–wa	–	na–pia	na–watamtumikia	Babeli	mfalme–wa
	H5414			H0853	H1571	H5647	H0894	H4428

Kwa maana Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Nimeweka nira ya chuma shingoni mwa mataifa haya yote ili wamtumikea Nebukadreza mfalme wa Babeli, na watamtumikia. Pia nimempa wanyama wa mashambani awatawale.”

15

לֹא־	חֲנַנְיָה	נָא	שְׁמַע־	הַנָּבִיא	חֲנַנְיָה	אֶל־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָה	וַיֹּאמֶר
haku–	Hanania	sasa	Sikiliza	nabii	Hanania	kwa	nabii	Yeremia	Na–akasema
H3808		H4994	H8085	H5030		H0413	H5030	H3414	H0559

שָׁקֶר׃	עַל־	הַזֶּה	הָעָם	אֶת־	הִבְטַחְתָּ	וְאַתָּה	יְהוָה	שְׁלָחֶךָ
uongo	katika	hawa	watu	–	umewafanya–waamini	na–wewe	Yahwe	kutuma
H8267		H2088		H0853	H0982		H3068	H7971

Kisha nabii Yeremia akamwambia Hanania nabii, “Sikiliza Hanania! Yahwe hajakutuma, bali wewe mwenyewe umewasababisha watu hawa kuamini katika uongo.

16

פְּנֵי	מֵעַל	מְשַׁלֶּחֶךָּ	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	
uso–wa	kutoka–juu–ya	ninakutuma–mbali	Tazama–mimi	Yahwe	alisema	Hivyo	Kwa–hiyo	
H6440		H7971	H2009	H3068	H0559	H3541		

יְהוָה׃	אֶל־	דִּבַּרְתָּ	סָרָה	כִּי־	תָּמֻת	אַתָּה	הַשָּׁנָה	הָאָדָם
Yahwe	dhidi–ya	umesema	uasi	kwa–sababu	utakufa	wewe	mwaka–huu	nchi
H3068	H0413	H1696	H5627		H4191		H8141	H0127

Kwa hiyo Yahwe anasema hivi: Angalia, niko karibu kukutuma nje ya dunia. Mwaka huu utakufa.”

פ	:הַשְּׁבִיעִי	בַּחֹדֶשׁ	הַהִיא	בַּשָּׁנָה	הַנָּבִיא	חֲנַנְיָה	וַיָּמָת	17
¶	wa-saba	katika-mwezi	ule	mwaka	nabii	Hanania	Na-akafa	
	H7637	H2320	H1931	H8141	H5030		H4191	

Katika mwezi wa saba wa mwaka ule ule, Hanania nabii akafa.

Chapter 29

אֶל־	מִירוּשָׁלִַם	הַנָּבִיא	יִרְמְיָה	שָׁלַח	אֲשֶׁר	הַסֵּפֶר	דִּבְרֵי	וְאֵלֶּה	1
kwa	kutoka-Yerusalemu	nabii	Yeremia	alituma	ambayo	barua	maneno-ya	Na-haya	
H0413	H3389	H5030	H3414	H7971			H1697	H0428	

כָּל־	וְאֶל־	הַנְּבִיאִים	וְאֶל־	הַכֹּהֲנִים	וְאֶל־	הַגּוֹלָה	זִקְנֵי	מְתֻרְגְּמָן
watu-wote	na-kwa	manabii	na-kwa	makuhani	na-kwa	wafungwa	wazee-wa	mabaki-ya
H3605	H0413	H5030	H0413	H3548	H0413	H1473	H2205	

בָּבֶלָה׃	מִירוּשָׁלִַם	נְבוּכַדְנֶאצַּר	הֶגְלָה	אֲשֶׁר	הָעָם
Babeli	kutoka-Yerusalemu	Nebukadneza	aliwachukua-uhamishoni	ambao	watu
H0894	H3389	H5019	H1540		

Haya ni maneno katika waraka ambao Yeremia nabii alituma kutoka Yerusalemu kwa wazee waliosalia miongoni mwa mateka na makuhuni, manabii, na watu wote ambao Nebukadreza aliwapeleka utumwani kutoka Yerusalemu hadi Babeli.

יְהוּדָה	שָׂרֵי	וְהַסָּרִיסִים	וְהַגְּבִירָה	הַמֶּלֶךְ	יְכָנְיָה־	צֵאת	אַחֲרֵי	2
Yuda	wakuu-wa	na-maafisa	na-malkia-mama	mfalme	Yekonia	kuondoka	Baada-ya	
H3063	H8269	H5631	H1377	H4428	H3204	H3318		

מִירוּשָׁלִַם׃	וְהַמַּסְגֵּר	וְהֶחָרָשׁ	וִירוּשָׁלִָם
kutoka-Yerusalemu	na-wafua-chuma	na-mafundi	na-Yerusalemu
H3389	H4525	H2796	H3389

Hii ilikuwa baada ya Yekonia mfalme, mama yake mfalme, na watumishi wakuu, viongozi wa Yuda na Yerusalemu, na wahunzi walikuwa wamepelekwa mbali na Yerusalemu.

אֲשֶׁר	חִלְקִיָּה	בֶּן־	וּגְמַרְיָה	שָׁפָן	בֶּן־	אֶלְעָשָׂה	בְּיַד	3
ambao	Hilkia	mwana-wa	na-Gemaria	Shafani	mwana-wa	Elasa	Kwa-mkono-wa	
	H2518		H1587			H0501	H3027	

בָּבֶלָה	בָּבֶל	מֶלֶךְ	נְבוּכַדְנֶאצַּר	אֶל־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּה	שָׁלַח
Babeli	Babeli	mfalme-wa	Nebukadneza	kwa	Yuda	mfalme-wa	Sedekia	alimtuma
H0894	H0894	H4428	H5019	H0413	H3063	H4428	H6667	H7971

ס	לֵאמֹר׃	
§	kusema	
	H0559	

Aliutuma waraka huu kwa mkono wa Elasa mwana wa Shafani, Gemaria, mwana wa Hilkia, ambaye Sedekia, mfalme wa Yuda, alikuwa amemtuma kwa Nebukadreza mfalme wa Babeli

אֲשֶׁר־	הַגּוֹלָה	לְכָל־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	4
ambao	wafungwa	kwa-wote	Israeli	Mungu-wa	wa-majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo	
	H1473	H3605	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	

בָּבֶלָה׃	מִירוּשָׁלִַם	הִגְלֵיתִי	
Babeli	kutoka-Yerusalemu	niliwachukua-uhamishoni	
H0894	H3389	H1540	

Waraka ulisema, Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi kwa mateka ambao niliwasababisha kuwa mateka kutoka Yerusalemu hadi Babeli,

5	בְּנוּ	בָתִּים	וְשָׁבוּ	וְנִטְּעוּ	גַּנּוֹת	וְאִכְלוּ	אֶת־	פִּרְיָן׃
	Jengeni	nyumba	na–mkaeni	na–mpandeni	bustani	na–mle	–	matunda–yake
	H1129		H3427	H5193	H1593	H0398	H0853	H6529

'Jengeni nyumba na muishi ndani yake. Pandeni bustani na mle matunda yake.

6	קְחֻ֣ו	נָשִׁים	וְהוֹלִידוּ֙	בָּנִים	וּבְנוֹת֙	וּקְח֣וּ	לִבְנֵיכֶ֔ם	נָשִׁים	לִבְנֹתֵיכֶ֖ם
	Oeni	wake	na–mzae	wana	na–binti	na–mwoe	kwa–wana–wenu	wake	binti–zenu
	H3947	H0802	H3205		H1323	H3947		H0802	H1323

וְתִנְּו֖	לַאֲנָשִׁ֑ים	וְתֵלַדְנָה֙	בָּנִ֣ים	וּבְנ֔וֹת	וּרְבו־	שָׁ֣ם	וְאַל־	תִּמְעָֽטוּ׃
wapeni	kwa–waume	na–wazae	wana	na–binti	na–ongezekeni	huko	na–msi–	punguane
H5414	H0376	H3205		H1323		H8033	H0408	H4591

Chukueni wake na mzae wana na mabinti. Kisha Kisha chukueni wake kwa ajili ya wana wenu, na wapatieni waume binti zenu. Wazae wana na mabinti na waongezeke ili msiwe wachache sana.

7	וְדִרְשׁ֣וּ	אֶת־	שְׁלֹ֣ום	הָעִ֔יר	אֲשֶׁ֥ר	הִגְלֵ֖יתִי	אֶתְכֶ֑ם	שָׁ֣מָּה
	Na–tafuteni	–	amani–ya	mji	ambamo	nimewachukua–uhamishoni	ninyi	huko
	H1875	H0853	H7965			H1540	H0853	H8033

וְהִתְפַּלְל֥וּ	בַעֲדָ֖הּ	אֶל־	יְהוָ֑ה	כִּ֣י	בִשְׁלוֹמָ֖הּ	יִהְיֶ֥ה	לָכֶֽם׃
na–muombeni	kwa–ajili–yake	–	Yahwe	kwa–sababu	katika–amani–yake	itakuwa	kwenu
H6419		H0413	H3068		H7965	H1961	

פ	¶	שָׁלֹ֖ום׃
		amani
		H7965

Itafuteni amani ya mji ambako nimewafanya kuwa watumwa, na mkauombee kwangu kwa niaba yake kwa kuwa kutakuwa na amani kwenu kama mji uko katika amani.'

8	כִּ֚י	כֹּ֣ה	אָמַ֔ר	יְהוָ֖ה	צְבָא֑וֹת	אֱלֹהֵ֣י	יִשְׂרָאֵ֗ל	אֶל־	יַשִּׁ֙יאוּ֙
	Kwa–sababu	Hivyo	alisema	Yahwe	wa–majeshi	Mungu–wa	Israeli	Msi–	wadanganye
		H3541	H0559	H3068		H0430	H3478	H0408	H5377

לָכֶ֔ם	נְבִיאֵיכֶ֖ם	אֲשֶׁר־	בְּקִרְבְּכֶ֑ם	וְקֹסְמֵיכֶ֗ם	וְאֶל־	תִּשְׁמְע֣וּ	אֶל־
ninyi	manabii–wenu	walio	kati–yenu	na–wapigaji–ramli–wenu	na–msi–	sikilize	–
	H5030		H7130	H7080	H0408	H8085	H0413

חַלֹּמֹתֵיכֶ֖ם	אֲשֶׁ֥ר	אַתֶּ֛ם	מַחְלְמִ֥ים׃	
ndoto–zenu	ambazo	ninyi	mnaota	
H2472				

Kwa maana Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi, 'Msiwaache manabii ambao wako katikati yenu na wabashiri wenu kuwadanganya, na msizisikilize ndoto ambazo ninyi wenyewe mnaota.

9	כִּ֣י	בְשֶׁ֔קֶר	הֵ֖ם	נִבְאִ֣ים	לָכֶ֑ם	בִּשְׁמִ֣י	לֹ֣א	שִׁלַּחְתִּ֗ים
	Kwa–sababu	kwa–uongo	wao	wanatabiri	kwenu	kwa–jina–langu	si–	mimi–kuwatuma
		H8267	H1992	H5012		H8034	H3808	H7971

נְאֻם־	יְהוָ֖ה׃	ס	
asema	Yahwe	§	
H5002	H3068		

Kwa maana wanatabiri uongo kwenu katika jina langu. Mimi sikuwatuma—hili ni tangazo la Yahwe.'

10

לְבָבֶל	מְלֹאת	לְפִי	כִּי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי־
kwa–Babeli	kukamilika	kufikia	kwa–sababu	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa–sababu
H0894	H4390	H6310		H3068	H0559	H3541	

דְּבָרִי	אֶת־	עֲלֵיכֶם	וַהֲקִמֹתִי	אֶתְכֶם	אֶפְקֹד	שָׁנָה	שִׁבְעִים
neno–langu	–	juu–yenu	na–nitalisimamisha	ninyi	nitawatazama	mwaka	miaka–sabini
H1697	H0853			H0853		H8141	H7657

הַזֶּה׃	הַמָּקוֹם	אֶל־	אֶתְכֶם	לְהָשִׁיב	הַטּוֹב
hapa	mahali	kwa	ninyi	kuwarudisha	jema
H2088	H4725	H0413	H0853	H7725	

Kwa maana Yahwe anasema hivi, 'Babeli atakapokuwa amewatawala kwa muda wa mika sabini, nitawasaidia ninyi na kulitimiza neno langu jema kwa ajili yenu ili kuwarudisha ninyi katika sehemu hii.

11

נְאֻם־	עֲלֵיכֶם	חֹשֶׁב	אֲנֹכִי	אֲשֶׁר	הַמַּחֲשָׁבֹת	אֶת־	יָדַעְתִּי	אֲנֹכִי	כִּי	
asema	juu–yenu	ninapanga	mimi	ambayo	mipango	–	ninajua	mimi	Kwa–sababu	
H5002		H2803	H0595		H4284	H0853	H3045	H0595		

וְתִקְוָה׃	אַחֲרִית	לָכֶם	לָתֵת	לְרָעָה	וְלֹא	שָׁלוֹם	מַחְשְׁבוֹת	יְהוָה
na–tumaini	mwisho	ninyi	kuwapa	ya–uovu	na–si	ya–amani	mipango	Yahwe
	H0319		H5414		H3808	H7965	H4284	H3068

Kwa maana mimi mwenyewe naijua mipangao niliyonayo kwa ajili yenu—hili ni tangazo la Yahwe—mipango kwa ajili ya amani na siyo kwa ajili ya mabaya, ili kuwapa ninyi tumaini na siku zenu za mwisho.

12

אֲלֵיכֶם׃	וְשָׁמַעְתִּי	אֵלַי	וְהִתְפַּלַלְתֶּם	וַהֲלַכְתֶּם	אֹתִי	וּקְרָאתֶם
ninyi	na–nitawasikiliza	kwangu	na–mtaomba	na–mtaenda	mimi	Na–mtaniita
H0413	H8085	H0413	H6419	H1980	H0853	H7121

Kisha mtaniita, na kwenda na kuniomba mimi, na nitawasikiliza.

13

לְבַבְכֶם׃	בְּכָל־	תִּדְרְשֻׁנִי	כִּי	וּמְצָאתֶם	אֹתִי	וּבִקַּשְׁתֶּם
wenu–wote	kwa–moyo	mtanitafuta	kwa–sababu	na–mtanipata	mimi	Na–mtanitafuta
H3824	H3605	H1875		H4672	H0853	H1245

Kwa maana mtanitafuta na kunipata, kwa kuwa mtanitafuta kwa moyo wenu wote.

14

)שְׁבוּתְכֶם(	]שביתכם[	אֶת־	וְשַׁבְתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	לָכֶם	וְנִמְצֵאתִי
(mateka–yenu)	[mateka–yenu]	–	na–nitarudisha	Yahwe	asema	kwenu	Na–nitapatikana
H7622	H7622	H0853	H7725	H3068	H5002		H4672

הַמְּקוֹמוֹת	וּמִכָּל־	הַגּוֹיִם	מִכָּל־	אֶתְכֶם	וְקִבַּצְתִּי
mahali	na–kutoka–mahali–pote	mataifa	kutoka–mataifa–yote	ninyi	na–nitawakusanya
H4725	H3605		H3605	H0853	H6908

הַמָּקוֹם	אֶל־	אֶתְכֶם	וַהֲשִׁבֹתִי	יְהוָה	נְאֻם־	שָׁם	אֶתְכֶם	הִדַּחְתִּי	אֲשֶׁר
mahali	kwa	ninyi	na–nitawarudisha	Yahwe	asema	huko	ninyi	nimewafukuza	ambapo
H4725	H0413	H0853	H7725	H3068	H5002	H8033	H0853	H5080	

מִשָּׁם׃	אֶתְכֶם	הִגְלֵיתִי	אֲשֶׁר־
kutoka–huko	ninyi	niliwachukua–uhamishoni	ambapo
H8033	H0853	H1540	

Kisha nitapatikana kwenu—hili ni tangazo la Yahwe—na nitawarudisha watu wenu waliofungwa; nitawakusanya kutoka mataifa yote na sehehemu zote ambako nimewatawanya—hili ni tangazo la Yahwe—kwa maana nitawarudisha kutoka sehemu ambako niliwasababisha kuwa mateka.

15

ס	בָּבֶלָה׃	נְבִאִים	יְהוָה	לָנוּ	הֵקִים	אֲמַרְתֶּם	כִּי
§	Babeli	manabii	Yahwe	sisi	ametusimamishia	mlisema	Kwa–sababu
	H0894	H5030	H3068			H0559	

Tangu mliposema kwamba Yahwe ameinua manabii kwa ajili yetu katika Babeli,

16

דָּוִד	כִּסָּא	אֶל־	הַיּוֹשֵׁב	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	יְהוָה	אָמַר	וכֹה	כִּי־
Daudi	kiti–cha–enzi–cha	juu–ya	aketiye	mfalme	kwa	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa–sababu
H1732	H3678	H0413	H3427	H4428	H0413	H3068	H0559	H3541	

יָצְאוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	אֲחֵיכֶם	הַזֹּאת	בָּעִיר	הַיּוֹשֵׁב	הָעָם	כָּל־	וְאֶל־
toka	hawaku–	ambao	ndugu–zenu	huu	katika–mji	wakaaye	watu	watu–wote	na–kwa
H3318	H3808		H0251	H2063		H3427		H3605	H0413

בַּגּוֹלָה׃	אִתְּכֶם
uhamishoni	pamoja–nanyi
H1473	H0854

Yahwe anasema hivi kwa mfalme aliyeketi katika kiti cha enzi cha Daudi na watu wote wakaao katika mji huo, ndugu zenu ambao hawakwenda pamoja nanyi utumwani—

17

אֶת־	הַחֶרֶב	אֶת־	בָּם	מְשַׁלֵּחַ	הִנְנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה
–	upanga	–	juu–yao	ninatuma	Tazama–mimi	wa–majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo
H0853	H2719	H0853		H7971	H2009		H3068	H0559	H3541

תֵּאָכַלְנָה	לֹא־	אֲשֶׁר	הַשְּׁעֹרִים	כַּתְּאֵנִים	אוֹתָם	וְנָתַתִּי	הַדָּבֶר	וְאֶת־	הָרָעָב
kuliwa	haziwezi–	ambazo	mbovu	kama–tini	wao	na–nitawafanya	tauni	na–	njaa
H0398	H3808		H8182	H8384	H0853	H5414	H1698	H0853	H7458

מֵרֹעַ׃
kwa–ubovu
H7455

Yahwe wa majeshi anasema hivi, "Ona, niko karibu kutuma upanga, njaa, na ugonjwa juu yao. Kwa maana nitawafanya kuwa kama tini mbovu ambazo ni mbaya sana hazifai kuliwa.

18

[לְזוּעָה]	וּנְתַתִּים	וּבַדָּבֶר	בָּרָעָב	בַּחֶרֶב	אַחֲרֵיהֶם	וְרַדַּפְתִּי	
[tetemeko]	na–nitawafanya	na–kwa–tauni	kwa–njaa	kwa–upanga	nyuma–yao	Na–nitawafuatia	
H2113	H5414	H1698	H7458	H2719		H7291	

וּלְחֶרְפָּה	וְלִשְׁרֵקָה	וּלְשַׁמָּה	לְאָלָה	הָאָרֶץ	מַמְלְכוֹת	וּלְכֹל	(לְזַעֲוָה)	
na–shutumu	na–mzaha	na–ukiwa	laana	za–nchi	zote	kwa–falme	(tetemeko)	
H2781	H8322	H8047	H0423	H0776	H4467	H3605	H2189	

שָׁם׃	הַדַּחְתִּים	אֲשֶׁר־	הַגּוֹיִם	בְּכֹל־
huko	nimewafukuza	ambapo	mataifa	kati–ya–mataifa–yote
H8033	H5080			H3605

Kisha nitawafuata kwa upanga, njaa, na tauni na kuwafanya kuwa kitu cha kushangaza kwa falme zote juu ya dunia—kitu cha kuogofya, kitu cha kulaaniwa na kuzomewa, na kitu cha aibu miongoni mwa mataifa yote ambako nilimtawanya.

19

אֲשֶׁר־	יְהוָה	נְאֻם־	דִּבְרֵי	אֶל־	שָׁמְעוּ	לֹא־	אֲשֶׁר־	תָּחַת	
ambayo	Yahwe	asema	maneno–yangu	–	sikiliza	hawaku–	–	Kwa–sababu	
	H3068	H5002	H1697	H0413	H8085	H3808		H8478	

וְשָׁלַחְתִּי	הַשְׂכֵּם	הַנְּבִאִים	עֲבָדַי	אֶת־	אֲלֵיהֶם	שָׁלַחְתִּי		
na–kutuma	mapema–asubuhi	manabii	watumishi–wangu	–	kwao	niliwatuma		
H7971	H7925	H5030	H5650	H0853	H0413	H7971		

יְהוָה׃	נְאֻם־	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא	
Yahwe	asema	sikiliza	lakini–hamku–	
H3068	H5002	H8085	H3808	

Hii ni kwa sababu hawakulisikiliza neno langu—hili ni tangazo la Yahwe—ambalo nililituma kwao kupitia watumishi wangu manabii. Niliwatuma tena na tena, lakini hamkusikiliza—hili ni tangazo la Yahwe. '

20

שְׁלַחְתִּי	אֲשֶׁר־	הַגּוֹלָה	כָּל־	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	וְאַתֶּם	
niliwatuma	ambao	wafungwa	wafungwa–wote	Yahwe	neno–la	sikieni	Lakini–ninyi	
H7971		H1473	H3605	H3068	H1697	H8085		

ס	בָּבֶלָה׃	מִירוּשָׁלִַם	
§	Babeli	kutoka–Yerusalemu	
	H0894	H3389	

Kwa hiyo ninyi wenyewe sikilizeni neno la Yahwe, ninyi mateka wote ambao amewatuma kutoka Yerusalemu hadi Babeli,

21

קוֹלָיָה	בֶּן־	אַחְאָב	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־
Kolaya	mwana–wa	Ahabu	kwa	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo
H6964		H0256	H0413	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541

שָׁקֶר	בִּשְׁמִי	לָכֶם	הַנִּבְאִים	מַעֲשֵׂיָה	בֶּן־	צִדְקִיָּהוּ	וְאֶל־	
uongo	kwa–jina–langu	kwenu	wanaotabiri	Maaseya	mwana–wa	Sedekia	na–kwa	
H8267	H8034		H5012	H4641		H6667	H0413	

וְהִכָּם	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	בְּיַד	אֹתָם	נֹתֵן	וְהִנֵּנִי	
na–atawaaua	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza	mikononi–mwa	wao	ninawatoa	Tazama–mimi	
H5221	H0894	H4428	H5019	H3027	H0853	H5414	H2009	

לְעֵינֵיכֶם׃	
mbele–ya–macho–yenu	

'Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi kuhusu Ahabu mwana wa Kolaya na Sedekia mwana wa Maaseya, watabirio uongo kwenu katika jina langu: Ona, niko karibu kuwaweka katika mkono wa Nebukadreza mfalme wa Babeli. Atawaua mbele ya macho yenu.

22

בְּבָבֶל	אֲשֶׁר	יְהוּדָה	גָּלוּת	לְכֹל	קְלָלָה	מֵהֶם	וְלָקַח	
Babeli	walio	Yuda	wafungwa–wa	kwa–wote	laana	kutoka–kwao	Na–itachukuliwa	
H0894		H3063	H1546	H3605	H7045	H1992	H3947	

מֶלֶךְ־	קָלָם	אֲשֶׁר־	וּכְאָחָב	כִּצִדְקִיָּהוּ	יְהוָה	יְשִׂמְךָ	לֵאמֹר	
mfalme–wa	aliwaoka	ambao	na–kama–Ahabu	kama–Sedekia	Yahwe	akufanye	kusema	
H4428	H7033		H0256	H6667	H3068		H0559	

בָּאֵשׁ׃	בָּבֶל	
kwa–moto	Babeli	
H0784	H0894	

Kisha laana itatamkwa na wafungwa wote wa Yuda katika Babeli kuhusu watu hawa. Laana itasema: Yahwe awafanye kuwa kama Sedekia na Ahabu, ambao mfalme wa Babeli aliwaoka kwenye moto.

23

נְשֵׂה	אֶת־	וְנַאֲפוּ	בְיִשְׂרָאֵל	נְבָלָה	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	לַעַן	
wake–za	–	na–walifanya–uzinzi	katika–Israeli	upumbavu	walifanya	–	Kwa–sababu	
H0802	H0853	H5003	H3478	H5039			H3282	

צִוִּיתִם	לֹוא	אֲשֶׁר	שֶׁקֶר	בִּשְׁמִי	דָּבָר	וַיְדַבְּרוּ	רֵעֵיהֶם	
mimi–kuwaamuru	si–	ambalo	uongo	kwa–jina–langu	neno	na–walisema	jirani–zao	
H6680	H3808		H8267	H8034	H1697	H1696	H7453	

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	וָעֵד	הַיּוֹדֵעַ)	]הוידע[	וְאָנֹכִי	
§	Yahwe	asema	na–shahidi	(ninajua)	[ninajua]	na–mimi	
	H3068	H5002	H5707	H3045	H3045	H0595	

Hili litatokea kwa sababu ya mambo ya aibu waliyofanya katika Israeli walipofanya uzinzi na wake za majarani zao na kutangaza maneno ya uongo katika jina langu, mambo ambayo sikuwaamuru wayaseme. Kwa maana mimi ndiye nijuaye; mimi ni shahidi—hili ni tangazo la Yahwe.'"

24

וְאֶל־	שְׁמַעְיָהוּ	הַנֶּחֱלָמִי	תֹּאמַר	לֵאמֹר׃
Na–kwa	Shemaya	Mnehelami	utasema	kusema
H0413	H8098	H5161	H0559	H0559

Kuhusu Shemaya Mnehelami, sema hivi:

25

אַתָּה׀	אֲשֶׁר	יַעַן	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־
wewe	–	Kwa–sababu	kusema	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo
		H3282	H0559	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541

צְפַנְיָה	וְאֶל־	בִּירוּשָׁלַ͏ִם	אֲשֶׁר	הָעָם	כָּל־	אֶל־	סְפָרִים	בְּשִׁמְךָ	שָׁלַחְתָּ
Sefania	na–kwa	Yerusalemu	walio	watu	watu–wote	kwa	barua	kwa–jina–lako	ulituma
H6846	H0413	H3389			H3605	H0413		H8034	H7971

לֵאמֹר׃	הַכֹּהֲנִים	כָּל־	וְאֶל	הַכֹּהֵן	מַעֲשֵׂיָהוּ	בֶּן־
kusema	makuhani	makuhani–wote	na–kwa	kuhani	Maaseya	mwana–wa
H0559	H3548	H3605	H0413	H3548	H4641	

'Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Kwa sababu ulituma barua kwa jina lako kwa watu wote katika Yerusalemu, kwa Sefania mwana wa Maaseya kuhani, na kwa makuhani wote, na ulisema,

26

בֵּית	פְּקֻדִים	לִהְיוֹת	הַכֹּהֵן	יְהוֹיָדָע	תַּחַת	כֹּהֵן	נְתָנְךָ	יְהוָה
nyumba–ya	wasimamizi	kuwa	kuhani	Yehoyada	badala–ya	kuhani	amekuweka	Yahwe
	H6496	H1961	H3548	H3077	H8478	H3548	H5414	H3068

הַמַּהְפֶּכֶת	אֶל־	אֹתוֹ	וְנָתַתָּה	וּמִתְנַבֵּא	מְשֻׁגָּע	אִישׁ	לְכָל־	יְהוָה
minyororo	katika	yeye	na–umweke	na–anayetabiri	mwendawazimu	mtu	kwa–kila	Yahwe
H4115	H0413	H0853	H5414	H5012	H7696	H0376	H3605	H3068

הַצִּינֹק׃	וְאֶל־
pingu–za–shingo	na–katika
H6729	H0413

“Yahwe aliwafanya ninyi kuwa makuhani badala ya Yehoyada kuhani, ili muwe wasimamizi wa nyumba ya Yahwe. Ninyi ni viongozi wa watu wote wajitiao wazimu na kujifanya wenyewe manabii. Mtawaweka katika mkatale na minyororo.

27

לָכֶם׃	הַמִּתְנַבֵּא	הֶעֱנִיתִי	בִּירְמְיָהוּ	נָעַרְתָּ	לָא	לָמָּה	וְעַתָּה
kwenu	anayetabiri	Mwanathothi	Yeremia	mkemea	huku–	kwa–nini	Na–sasa
	H5012	H6069	H3414	H1605	H3808	H4100	H6258

Kwa hiyo sasa, kwa nini hamkumkemea Yeremia wa Anathothi, ambaye hujifanya mwenyewe nabii juu yenu?

28

בְּנוֹ	הֵיא	אֲרֻכָּה	לֵאמֹר	בָּבֶל	אֵלֵינוּ	שָׁלַח	כֵּן	עַל־	כִּי
jengeni	ni	ni–refu	kusema	Babeli	kwetu	alituma	ambapo	kwa–hiyo	Kwa–sababu
H1129	H1931	H0752	H0559	H0894	H0413	H7971			

פְּרִיהֶן׃	אֶת־	וְאִכְלוּ	גַּנּוֹת	וְנִטְעוּ	וְשֶׁבוּ	בָּתִּים
matunda–yake	–	na–mle	bustani	na–mpandeni	na–mkaeni	nyumba
H6529	H0853	H0398	H1593	H5193	H3427	

Kwa maana ametutumia sisi katika Babeli, 'Itakuwa muda mrefu. Jengeni nyumba na muishi ndani yake, na pandeni busitani na mule matunda yake.'"

29

פ	הַנָּבִיא׃	יִרְמְיָהוּ	בְּאָזְנֵי	הַזֶּה	הַסֵּפֶר	אֶת־	הַכֹּהֵן	צְפַנְיָה	וַיִּקְרָא
¶	nabii	Yeremia	masikioni–mwa	hii	barua	–	kuhani	Sefania	Na–aliisoma
	H5030	H3414	H0241	H2088		H0853	H3548	H6846	H7121

Sefania kuhani akaisoma barua hii mbele ya Yeremia nabii.

30 וַיְהִי֙ דְּבַר־יְהוָ֔ה אֶל־יִרְמְיָ֖הוּ לֵאמֹ֥ר׃
Na-ikawa neno-la Yahwe kwa Yeremia kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H3414 H0559

Kisha neno la Yahwe likaja kwa Yeremia, likisema,

31 כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֔ה אֶל־קֻהֻסִ֖י שְׁמַעְיָ֑ה לֵאמֹ֥ר הִנּ֨וֹלָ֜ה הַנּוֹלָ֗ה כָּל־עַל־כָּל שְׁלַ֣ח
Hivyo alisema Yahwe kuhusu Shemaya kusema wafungwa wafungwa-wote kwa Tuma
H3541 H0559 H3068 H0413 H8098 H0559 H1473 H3605 H7971

שִׁלַּחְתִּ֔יו מִמֶּ֖נִּי כִּ֣י לֹ֑א וַאֲנִי֙ בְּמִ֣י שְׁמַעְיָ֔ה לָכֶ֖ם נִבָּ֥א אֲשֶׁר־ לֹ֣א שְׁלָחָֽנִי׃ לָכֵ֕ן כֹּ֥ה
mimi-kumtuma si- na-mimi Shemaya kwenu alitabiri – Kwa-sababu Mnehelami
H7971 H3808 H0589 H8098 H5012 H3282 H5161

אָמַ֖ר יְהוָ֑ה הִנְנִ֣י פֹקֵ֔ד עַל־שְׁמַעְיָ֥ה הַנֶּחֱלָמִ֖י וְעַל־זַרְעֹ֑ו לֹא־יִהְיֶה־לֹּ֣ו אִ֔ישׁ יֹושֵׁ֥ב בְּתֹוךְ־הָעָ֖ם הַזֶּ֑ה וְלֹא־יִרְאֶ֥ה בַטּ֛וֹב אֲשֶׁר־אֲנִ֥י עֹשֶׂ֖ה לְעַמִּ֑י כִּי־סָרָ֣ה דִבֶּ֔ר עַל־יְהוָ֖ה׃ ס
Tazama-mimi ninaadhibu – Shemaya Mnehelami Kwa-hiyo Hivyo alisema Yahwe
H2009 H8267 H8098 H5161 H3541 H0559 H3068

“tuma neno kwa mateka wote na sema, 'Yahwe anasema hivi kuhusu Shemaya Mnehelami: Kwa sababu Shemaya amewatabiria ninyi wakati mimi sikumtuma, na amewaongoza kuamini uongo,

32 כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֔ה הִנְנִ֣י פֹקֵ֔ד עַל־שְׁמַעְיָ֥ה הַנֶּחֱלָמִ֖י וְעַל־זַרְעֹ֑ו לֹא־יִהְיֶה־לֹּ֣ו אִ֔ישׁ יֹושֵׁ֥ב בְּתֹוךְ־הָעָ֖ם הַזֶּ֑ה וְלֹא־יִרְאֶ֥ה בַטּ֛וֹב אֲשֶׁר־אֲנִ֥י עֹשֶׂ֖ה לְעַמִּ֑י כִּי־סָרָ֣ה דִבֶּ֔ר עַל־יְהוָ֖ה׃ ס
Kwa-hiyo Hivyo alisema Yahwe Tazama-mimi ninaadhibu – Shemaya Mnehelami
H3541 H0559 H3068 H2009 H8098 H5161

kwa hiyo Yahwe anasema hivi: Angalia, niko karibu kumwadhibu Shemaya Mnehelami na uzao wake. Hapatakuwa na mtu wa kukaa miongoni mwa watu hawa kwa ajili yake. Hataona mema nitakayofanya kwa ajili ya watu wangu—hili ni tangazo la Yahwe—kwa maana ametangaza uasi dhidi ya Yahwe.””

Chapter 30

1 הַדָּבָר֙ אֲשֶׁ֣ר הָיָ֣ה אֶל־יִרְמְיָ֔הוּ מֵאֵ֖ת יְהוָ֑ה לֵאמֹֽר׃
Neno ambalo lilikuja kwa Yeremia kutoka kwa Yahwe kusema
H1697 H0413 H1961 H3414 H0854 H3068 H0559

Neno lilokuja kwa Yeremia kutoka kwa Yahwe likisema,

2 כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֖ר כְּתָב־לְךָ֣ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִ֔ים
Hivyo alisema Yahwe Mungu-wa Israeli kusema Andika wewe – yote maneno
H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H0559 H3789 H0853 H3605 H1697

אֲשֶׁר־דִּבַּ֥רְתִּי אֵלֶ֖יךָ אֶל־סֵ֥פֶר׃
ambayo nimesema kwako katika kitabu
H1696 H0413 H0413

“Hivi ndivyo Yahwe, Mungu wa Israeli, anasema, 'Jiandikie mwenyewe katika baraua maneno yote niliyotangaza kwako katika barua.

3

כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־ יְהוָה וְשַׁבְתִּי אֶת־ שְׁבוּת
Kwa–sababu tazama siku zinakuja asema Yahwe na–nitarudisha – uhamisho–wa
H3588 H2009 H3117 H0935 H5002 H3068 H7725 H0853 H7622

עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיהוּדָה אָמַר יְהוָה וְהֵשִׁבֹתִים אֶל־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
watu–wangu Israeli na–Yuda alisema Yahwe na–nitawarudisha katika nchi ambayo
H5971 H3478 H3063 H0559 H3068 H7725 H0413 H0776 H0834

נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וְיָרֵשׁוּהָ׃ פ
niliwapa baba–zao na–wataimiliki ¶
H5414 H0001 H3423

Maana ona, siku zinakuja—hili ni tangazo la Yahwe—nitakapowarudisha mateka wa watu wangu Israeli na Yuda. Mimi, Yahwe, nimesema hili. Kwa maana nitawarudisha kwenye nchi ambayo niliwapa babu zao, na wataimiliki.”'

4

וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־ יְהוּדָה׃
Na–haya maneno ambayo alisema Yahwe kwa Israeli na–kwa Yuda
H1961 H1697 H0834 H1696 H3068 H0413 H3478 H0413 H3063

Haya ni maneno ambayo Yahwe anatangaza kuhusu Israeli na Yuda,

5

כִּי־ כֹה אָמַר יְהוָה קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פָּחַד וְאֵין שָׁלוֹם׃
Kwa–sababu hivyo alisema Yahwe sauti–ya hofu tumesikia woga na–hakuna amani
H3588 H3541 H0559 H3068 H7754 H2731 H8085 H6343 H0369 H7965

“Kwa maana Yahwe anasema hivi, 'Tumesikia sauti ya kutetemesha ya hofu na wala siyo ya amani.

6

שַׁאֲלוּ־ נָא וּרְאוּ מַדּוּעַ זָכָר יֹלֵד אִם־ כָּמָה גֶּבֶר כָּל־ רָאִיתִי
Ulizeni tafadhali na–mtazame kama anazaa mwanaume kwa–nini mtu kila nimeona
H7592 H4994 H7200 H3205 H2145 H4069 H7200 H3605 H1397

פָּנִים כָּל־ וְנֶהֶפְכוּ כַּיּוֹלֵדָה חֲלָצָיו עַל־ יָדָיו
nyuso yote na–zimegeuka kama–anayezaa viuno–vyake juu–ya mikono–yake
H6440 H3605 H2015 H3205 H2504 H3027

לְיֶרָקוֹן׃
kuwa–rangi–ya–njano
H3420

Ulizeni na muone kama mwanaume anamwogopa mtoto. Mbona ninamwona kila mwanaume kijana ameshika mikono yake juu ya kiuno chake kama mwanamke anayejifungua mtoto? Kwa nini nyuso zao wote zimegeuka rangi?

7

הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת־ צָרָה הִיא
Ole kwa–sababu kuu siku hakuna kama–hiyo na–wakati–wa dhiki ni
H1945 H3588 H1419 H3117 H1931 H3644 H6256 H6862 H1931

לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ׃
kwa–Yakobo lakini–kutoka–humo ataokolewa
H3290 H4480 H1931 H3467

Ole! Kwa maana siku hiyo itakuwa kuu, isiyofanana na yoyote. Utakuwa wakati wa huzuni kwa Yakobo, lakini ataokolewa.

8

וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר עֻלּוֹ מֵעַל
Na–itakuwa siku ile asema Yahwe wa–majeshi nitavunja nira–yake kutoka–juu–ya
H1961 H3117 H1931 H5002 H3068 H6635 H7665 H5923 H4480

וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנַתֵּק וְלֹא־ יַעַבְדוּ־ בוֹ עוֹד זָרִים׃
na–kamba–zako nitazikata na–hawata tena yeye wageni
H4147 H5423 H3808 H5647 H0000 H5750 H2114

שִׁנְגוֹ צַוָּארֶךָ
shingo–yako

Kwa maana itakuwa katika siku hiyo—hili ni tangazo la Yahwe wa majeshi—kwamba nitaivunja nira ya shingo zenu, na nitaisambaza minyororo yenu, kwa hiyo wageni hawatawafanya watumwa tena.

אֲשֶׁר	מַלְכָּם	דָּוִד	וְאֵת	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֶת	וְעָבְדוּ	9
ambaye	mfalme–wao	Daudi	na	Mungu–wao	Yahwe	–	Lakini–watamtumikia	
	H4428	H1732	H0853	H0430	H3068	H0853	H5647	

ס	לָהֶם׃	אָקִים
¶	kwao	nitamwinua
	H1992	

Bali watamwabudu Yahwe Mungu wao na kumtumikia Daudi mfalme wao, ambaye nitamfanya mfalme juu yao.

תִּתַּת	וְאַל־	יְהוָה	נְאֻם־	יַעֲקֹב	עַבְדִּי	תִּירָא׀	אַל־	וְאַתָּה	10
fanyike–na–hofu	na–usi	Yahwe	asema	Yakobo	mtumishi–wangu	ogope	usi	Na–wewe	
H2865	H0408	H3068	H5002	H3290	H5650	H3372	H0408		

מֵאֶרֶץ	זַרְעֶךָ	וְאֶת־	מֵרָחוֹק	מוֹשִׁיעֲךָ	הִנְנִי	כִּי	יִשְׂרָאֵל
kutoka–nchi–ya	uzao–wako	na	kutoka–mbali	nitakuokoa	tazama–mimi	kwa–sababu	Israeli
H0776	H2233	H0853	H7350	H3467	H2009		H3478

מַחֲרִיד׃	וְאֵין	וְשָׁאֲנַן	וְשָׁקַט	יַעֲקֹב	וְשָׁב	שִׁבְיָם
anayetisha	na–hakutakuwa	na–kutulia	na–atapumzika	Yakobo	na–atarudi	utumwa–wao
H2729	H0369	H7599	H8252	H3290	H7725	

Kwa hiyo wewe, mtumishi wangu Yakobo, usiogope—hili ni tangazo la Yahwe—na usikate tamaa, Israeli. Maana ona, niko karibu kukurudisha kutoka mbali, na uzao wako kutoka nchi ya utumwa,. Yakobo atarudi na kuwa katika amani; ataokolewa, na hapatakuwa na hofu zaidi.

כָּלָה	אֶעֱשֶׂה	כִּי	לְהוֹשִׁיעֲךָ	יְהוָה	נְאֻם־	אֲנִי	אִתְּךָ	כִּי־	11
mwisho	nitafanya	kwa–sababu	kukuokoa	Yahwe	asema	mimi	pamoja–nawe	Kwa–sababu	
H3617			H3467	H3068	H5002	H0589	H0854		

כָּלָה	אֶעֱשֶׂה	לֹא־	אִתְּךָ	אַךְ	שָׁם	הַפְצוֹתִיךָ	אֲשֶׁר	וְהַגּוֹיִם	בְּכָל־
mwisho	nitafanya	si	wewe	lakini	huko	nimekutawanya	ambako	mataifa	kwa–yote
H3617		H3808	H0853	H0389	H8033				H3605

פ	אֲנַקֶּךָּ׃	לֹא	וְנַקֵּה	לַמִּשְׁפָּט	וְיִסַּרְתִּיךָ	
¶	nitakuhesabia–huna–hatia	si	na–kuhesabiwa–huna–hatia	kwa–haki	lakini–nitakuadhibu	
	H5352	H3808	H5352	H4941	H3256	

Kwa maana niko pamoja nawe—hili ni tangazo la Yahwe—ili kukuokoa. Kisha nitaleta mwisho kamili kwa mataifa yote ambako nimewatawanya. Bali sitaweka mwisho kwako, ingawa ninakuadhibu kwa haki na kwa hakika sitakuacha bila kukuadhibu.'

מַכָּתֵךְ׃	נַחְלָה	לְשִׁבְרֵךְ	אָנוּשׁ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי	12
kidonda–chako	kuu	jeraha–lako	haiponyeki	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa–sababu	
H4347		H7667	H0605	H3068	H0559	H3541		

Kwa maana Yahwe anasema hivi, 'Jeraha lako si la kupona; kidonda chako kimeenea.

לָךְ׃	אֵין	תְּעָלָה	רְפֻאוֹת	לְמָזוֹר	דִּינֵךְ	דָּן	אֵין־	13
kwako	hakuna	uponyaji	dawa–za	kwa–uponyaji	kesi–yako	anayetetea	Hakuna	
	H0369		H7499	H4205	H1779	H1777	H0369	

Hakuna mtu wa kukutetea kesi yako; hakuna utetezi kwa ajili ya kidonda chako ili upone.

14 כָּל־ Wote H3605 מְאַהֲבַיִךְ wapenzi–wako H0157 שְׁכֵחוּךְ wamekusahau H7911 אוֹתָךְ wewe H0853 לֹא hawaku H3808 יִדְרְשׁוּ tafuta H1875 כִּי kwa–sababu אוֹיֵב adui H0341 מַכַּת pigo–la H4347

עָמְמוּ zimekuwa–nyingi עֹנֶךְ uovu–wako H5771 רַב wingi–wa H7230 עַל kwa–sababu–ya אַכְזָרִי katili H0394 מוּסָר adhabu–ya H4148 הִכִּיתִיךְ nimekupiga H5221

חַטֹּאתָיִךְ׃ dhambi–zako

Wapenzi wako wote wamekusahau. Hawatakuangalia, kwa maana nimekujeruhi kwa jeraha la adui na nidhimu ya bwana mkatili kwa sababu ya uovu wako mwingi na dhambi zako zisizohesabika.

15 מַה־ Kwa–nini H4100 תִּזְעַק unalia H2199 עַל־ kuhusu שִׁבְרֵךְ jeraha–lako H7667 אָנוּשׁ haiponyeki H0605 מַכְאֹבֵךְ maumivu–yako H4341 וְעַל kwa–sababu–ya רַב wingi–wa H7230

לָךְ׃ wewe אֵלֶּה hizi H0428 עָשִׂיתִי nimekufanyia חַטֹּאתַיִךְ dhambi–zako עָמְמוּ zimekuwa–nyingi עֹנֶךְ uovu–wako H5771

Kwa nini unaita msaada kwa ajili ya jeraha lako? Maumivu yako hayaponyeki. kwa sambabu ya uovu wako mwingi, dhambi zako zisizohesabika, nimefanya mambo haya kwako.

16 לָכֵן Kwa–hiyo כָּל־ wote H3605 אֹכְלַיִךְ wanaokula H0398 יֵאָכְלוּ wataliwa H0398 וְכָל־ na–wote H3605 צָרַיִךְ adui–zako כֻּלָּם wao–wote H3605 בַּשְּׁבִי utumwani יֵלֵכוּ wataenda H3212

לָבָז׃ uporaji אֶתֶּן nitawafanya בְּזָזֵךְ waporaji–wako וְכָל־ na–wote H3605 לִמְשִׁסָּה nyara H4933 שֹׁאסַיִךְ wanyanganyaji–wako וְהָיוּ na–watakuwa H1961

Kila mtu akulaye ataliwa, na adui zako wote wataenda utumwani. Kwa maana kila aliyekuteka nyara atatekwa, na nitawafanya wote wanaokuwinda kuwa mawindo.

17 כִּי Kwa–sababu אַעֲלֶה nitaleta H5927 אַרְכָה uponyaji H0724 לָךְ kwako וּמִמַּכּוֹתַיִךְ na–kutoka–kwa–majeraha–yako H4347 אַרְפָּאֵךְ nitakuponya H7495 נְאֻם־ asema H5002

יְהוָה׃ Yahwe H3068 כִּי kwa–sababu נִדָּחָה iliyofukuzwa H5080 קָרְאוּ wanakuita H7121 לָךְ wewe צִיּוֹן Sayuni H6726 הִיא yeye H1931 דֹּרֵשׁ anayetafuta H1875 אֵין hakuna H0369 יֶעֱלָה׃ yeye

ס
¶

Kwa maana nitaleta uponyaji juu yako; nitakuponya majeraha yako—hili ni tangazo la Yahwe—nitafanya hivyo kwa sababu walikuita: Mwenyekutupwa. Hakuna anayeujali Sayuni.”

18 כֹּה Hivyo H3541 אָמַר alisema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 הִנְנִי־ tazama–mimi שָׁב ninarudisha H7725 שְׁבוּת uhamisho–wa H7622 אָהֳלֵי mahema–ya H0168 יַעֲקֹב Yakobo H3290

וְאַרְמֹן na–jumba–la–kifalme H0759 תֵּלָּה kilima–chake H8510 עַל־ juu–ya עִיר mji וְנִבְנְתָה na–utajengwa H1129 אֲרַחֵם nitahurumia H7355 וּמִשְׁכְּנֹתָיו na–maskani–yake H4908

יֵשֵׁב׃ patakaa מִשְׁפָּטוֹ mahali–pake H4941 עַל־ juu–ya

Yahwe anasema hivi, “Ona, niko karibu kuwarudisha mateka wa hema za Yakobo na kuwa na huruma juu ya nyumba zake. Kisha mji utajengwa juu ya lundo la magofu, na jumba litakuwepo tena kama ilivyokuwa kawaida.

19

וְיָצָא	מֵהֶם	תּוֹדָה	וְקוֹל	מְשַׂחֲקִים	וְהִרְבֵּתִים	וְלֹא
Na–itatoka	kutoka–kwao	shukrani	na–sauti–ya	wanaocheza	na–nitawazidisha	na–hawata
H3318	H1992	H8426		H7832		H3808

יִמְעָטוּ	וְהִכְבַּדְתִּים	וְלֹא	יִצְעָרוּ׃
punguza	na–nitawatukuza	na–hawata	kuwa–wachache
H4591	H3513	H3808	H6819

Kisha wimbo wa kusifu na sauti ya ya shangwe itasikika kutoka kwao, kwa maana nitawaongeza na wala sitawapunguza; nitawaheshimu ili kwamba wasifanywe wanyonge.

20

וְהָיָה	בָּנָיו	כְּקֶדֶם	וַעֲדָתוֹ	לִפְנַי	תִּכּוֹן
Na–watakuwa	wanawe	kama–zamani	na–kusanyiko–lake	mbele–yangu	litaanzishwa
H1961			H5712	H6440	

וּפָקַדְתִּי	עַל	כָּל־	לֹחֲצָיו׃
na–nitaadhibu	juu–ya	wote	wanaomdhulumu
		H3605	H3905

Kisha watu watakuwa kama ilivyokuwa mwanzo, na kusanyiko lao litaanzishwa mbele yangu wakati nitakapowaadhibu wote wanaowatesa kwa sasa.

21

מִקְרְבּוֹ	וּמֹשְׁלוֹ	מִמֶּנּוּ	אַדִּירוֹ	וְהָיָה
kutoka–ndani–yake	na–mtawala–wake	kutoka–miongoni–mwake	kiongozi–wake	Na–atakuwa
H7130	H4910		H0117	H1961

זֶה	הוּא־	מִי	כִּי	אֵלַי	וְנִגַּשׁ	וְהִקְרַבְתָּיו	יֵצֵא
huyu	yeye	nani	kwa–sababu	kwangu	na–atakaribia	na–nitamkaribisha	atatoka
H2088	H1931	H4310		H0413	H5066	H7126	H3318

יְהוָה׃	נְאֻם־	אֵלַי	לָגֶשֶׁת	לִבּוֹ	אֶת־	עָרַב
Yahwe	asema	kwangu	kukaribia	moyo–wake	–	anayeweka–rehani
H3068	H5002	H0413	H5066		H0853	H6148

Kiongozi wao atatoka miongoni mwao. Atatokeza kutoka kati yao nitakapomleta karibu na atakapanikaribia mimi. kama sitafanya hivyo, ni nani atakayethubutu kunisogelea? —hili ni tangazo la Yahwe.

22

ס ¶	לֵאלֹהִים׃	לָכֶם	אֶהְיֶה	וְאָנֹכִי	לְעָם	לִי	וְהָיִיתֶם
	Mungu	kwenu	nitakuwa	na–mimi	watu	kwangu	Na–mtakuwa
	H0430		H1961	H0595			H1961

Kisha mtakuwa watu wangu, na nitakuwa Mungu wenu.

23

רֹאשׁ	עַל	מִתְגּוֹרֵר	סַעַר	יְצָאָה	חֲמָה	יְהוָה	סַעֲרַת	וְהִנֵּה
kichwa–cha	juu–ya	inayozunguka	dhoruba	imetoka	hasira	Yahwe	dhoruba–ya	Tazama
		H1641		H3318	H2534	H3068		H2009

רְשָׁעִים	יָחוּל׃
waovu	itaanguka
H7563	

Ona, tufani ya Yahwe, ghadhabu yake, imekwenda nje. Ni tufani isiyokoma. Itazunguka juu ya vichwa vya watu waovu.

24 לֹא שָׁוּב רוּדִי חָרוֹן אַף־הַסִּירָה יְהוָה עַד־הֲדִי וְעַד־ na–hadi kutimiza–kwake hadi Yahwe hasira–ya ukali–wa rudi Haita
H5704 H5704 H3068 H0639 H2740 H7725 H3808

עֲשׂתוֹ הַקִּימוֹ kusimamisha–kwake
H0995 H3117 H0319 H4209

תִּתְבּוֹנְנוּ הַיָּמִים בְּאַחֲרִית לִבּוֹ מְזִמּוֹת מִפְעָל־בּוֹ׃ הִלּוֹ mtaelewa siku katika–mwisho–wa moyo–wake mipango–ya hilo

Hasira ya Yahwe haitarudi mpaka itoke na kutimiza makusudi ya moyo wake. Katika siku za mwisho mtalielewa hili.”

Chapter 31

1 בָּעֵת הַהִיא נְאֻם־יְהוָה אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה na–wao Israeli koo–za kwa–yote Mungu nitakuwa Yahwe asema ule Wakati
H1992 H3478 H4940 H3605 H0430 H1961 H3068 H5002 H1931 H6256

יִהְיוּ־לִי לְעָם׃ ס ¶ watu kwangu watakuwa
H1961

“Katika wakati huo—hili ni tangazo la Yahwe—Nitakuwa Mungu wa familia zote za Israel, na watakuwa watu wangu.”

2 כֹּה אָמַר יְהוָה מָצָא בַמִּדְבָּר חֵן עַם שְׂרִידֵי בַּחֶרֶב upanga walionusurika–wa watu jangwani neema alipata Yahwe alisema Hivyo
H2719 H8300 H2580 H4672 H3068 H0559 H3541

הָלוֹךְ אֲלִיפוֹקוּוָה–אַקִיֶנְדָה לְהַרְגִּיעוֹ כּוּוָפַּטִיָה–פּוּמְזִיקוֹ יִשְׂרָאֵל׃ alipokuwa–akienda kuwapatia–pumziko Israeli
H1980 H3478

Yahwe anasema hivi, “Watu ambao wamenusurika na upanga wamepata kibali katika nyika; nitatoka nje kuwapa pumziko Israeli.”

3 מֵרָחֹק יְהוָה נִרְאָה אֵלַי כְּוַנְגוּ לְעוֹלָם מִילֶלֵה וְאַהֲבַת עוֹלָם אָהַבְתִּיךְ עַל־כֵּן Kutoka–mbali Yahwe alinijia kwangu na–upendo–wa milele nimekupenda kwa hiyo
H7350 H3068 H7200 H0160 H5769 H0157

חֶסֶד׃ מָשַׁכְתִּיךְ huruma nimekuvuta
H4900

Yahwe alionitokea zamani na kusema, “Nimekupenda wewe, Israeli, kwa upendo wa milele. Kwa hiyo nimekuvuta kwang kwa agano la uaminifu.

4 עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל תָּעְדִי עוֹד תָּפִּיךְ וְיָצָאת na–utajengwa nitakujenga Tena bikira Israeli utajipamba tena matari–yako na–utatoka
H1129 H1129 H5750 H1330 H3478 H5750 H8596 H3318

מְשַׂחֲקִים׃ בִּמְחוֹל kwa–densi–za wanaocheza
H4234 H7832

Nitakujenga tena kwa hiyo utakuwa umejengwa, bikra wa Israeli..... na kwenda nje michezo ya furaha.

5 עוֹד תִּטְּעִי כְּרָמִים מִזַּבִּיבוּ בְּהָרֵי כַּתִּימִילִמָּה שֹׁמְרוֹן נָטְעוּ נָטְעִים וְחִלָּלוּ׃ Tena utapanda mizabibu katika–milima–ya Samaria walipanda wapandaji na–walivuna
H5750 H5193 H3754 H2022 H8111 H5193 H5193

Utapanda mizabibu tena juu ya milima Samaria; wakulima watatapanda na kuweka matunda kwa ajili ya matumizi mazuri.

קוּמוּ	אֶפְרַיִם	בְּהַר	נֹצְרִים	קְרָאוּ	יוֹם	יֵשׁ־	כִּי	6
Inukeni	Efraimu	katika–mlima–wa	walinzi	watapiga–kelele	siku	kuna	Kwa–sababu	
	H0669	H2022	H5341	H7121	H3117	H3426		

פ	אֱלֹהֵינוּ׃	יְהוָה	אֶל־	צִיּוֹן	וְנַעֲלֶה	
¶	Mungu–wetu	Yahwe	kwa	Sayuni	na–tupande	
	H0430	H3068	H0413	H6726	H5927	

Kwa maana siku itakuja wakati walizi watakapotangaza katika milima ya Efraimu, 'Inuka, twndeni juu kwenye mlimaa wa Yahwe Mungu wetu.'

וְצַהֲלוּ	שִׂמְחָה	לְיַעֲקֹב	רָנּוּ	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	כִּי־	7
na–pigeni–kelele	furaha	kwa–Yakobo	Imbeni	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa–sababu	
	H8057	H3290		H3068	H0559	H3541		

אֶת	עַמְּךָ	אֶת־	יְהוָה	הוֹשַׁע	וְאִמְרוּ	הַלְלוּ	הַשְׁמִיעוּ	הַגּוֹיִם	בְּרֹאשׁ
–	watu–wako	–	Yahwe	Okoa	na–semeni	sifuni	tangazeni	mataifa	kichwani–mwa
H0853		H0853	H3068	H3467	H0559		H8085		

יִשְׂרָאֵל׃	שְׁאֵרִית
Israeli	mabaki–ya
H3478	H7611

Kwa maana Yahwe anasema hivi, Piga kelele za shangwe juu ya Yakobo! Pigeni za furaha kwa ajili ya watu wakuu wa mataifa! Sifa zisikike. Sema, ''Yahwe amewaokoa watu wake, masalia wa Israeli.'

								8
מִיַּרְכְתֵי־	וְקִבַּצְתִּים	צָפוֹן	מֵאֶרֶץ	אוֹתָם	מֵבִיא	הִנְנִי		
kutoka–miisho–ya	na–nitawakusanya	kaskazini	kutoka–nchi–ya	wao	ninaleta	Tazama–mimi		
H3411	H6908	H6828	H0776	H0853	H0935	H2009		

גְּדוֹל	קָהָל	יַחְדָּו	וְיֹלֶדֶת	הָרָה	וּפֹסֵחַ	עִוֵּר	בָּם	אָרֶץ
kubwa	kusanyiko	pamoja	na–anayezaa	mjamzito	na–kilema	kipofu	miongoni–mwao	nchi
			H3205		H6455	H5787		H0776

הֵנָּה׃	יָשׁוּבוּ
hapa	watarudi
H2008	H7725

Ona, niko karibu kuwaletaa kutoka nchi za kusini. Nitawakusanya kutoka sehemu zaa mbali za dunia. Vipofu na wenye ulemavu watakuwa kati kati yao; wanawake wajawazito na wale waliokaribu kujifungua wataakuwa pamoja nao. Kusanyiko kubwa litarudi hapa.

מַיִם	נַחֲלֵי	אֶל־	אוֹלִיכֵם	אוֹבִילֵם	וּבְתַחֲנוּנִים	יָבֹאוּ	בִּבְכִי	9
maji	vijito–vya	kwa	nitawapeleka	nitawaongoza	na–kwa–maombi	watakuja	Kwa–kilio	
H4325		H0413	H3212	H2986	H8469	H0935	H1065	

לְאָב	לְיִשְׂרָאֵל	הָיִיתִי	כִּי־	בָּהּ	יִכָּשְׁלוּ	לֹא	יָשָׁר	בְּדֶרֶךְ
baba	kwa–Israeli	nimekuwa	kwa–sababu	ndani–yake	jikwaa	hawata	nyofu	katika–njia
H0001	H3478	H1961			H3782	H3808	H3477	H1870

ס	הוּא׃	בְּכֹרִי		וְאֶפְרַיִם
¶	yeye	mzaliwa–wangu–wa–kwanza		na–Efraimu
	H1931	H1060		H0669

Watakuja kwa kuomboleza; nitawaongoza huku wakifanya maoambi yao. Nitawafanya wasafiri kataika mikondo ya maji katika bara bara ilinyoka. Hawatajikwaa juu yake, kwa maana nitakuwa baba kwa Israeli, na Afraimu atakuwa mzaliwa wanagau wwa kwanza

וְאִמְרוּ
na–semeni
H0559
מִמֶּזְרָחָה
mbali
H4801
בָּאִיִּים
visiwa–vya
H0339
וְהַגִּידוּ
na–tangazeni
H5046
גּוֹיִם
mataifa
H3068
יְהוָה
Yahwe
H1697
דְּבַר־
neno–la
H8085
שִׁמְעוּ
Sikilizeni
10

:עֶדְרוֹ
kundi–lake
H5739
כְּרֹעֵה
kama–mchungaji
H8104
וּשְׁמָרוֹ
na–atawalinda
H6908
יְקַבְּצֶנּוּ
atawakusanya
H3478
יִשְׂרָאֵל
Israeli
H2219
מְזָרֵהוּ
Aliyewatawanya

Sikia neno la Yahwe, mataifa. Litangazeni pembezoni mwa visiwa mbali. Enyi mataifa lazima museme, 'Yule aliyemtawanya Israeli anamkusanya tena na kuwalinda kama mchungaji alindavyo kondoo.'

מִיָּד
kutoka–mkononi–mwa
H3027
וּגְאָלּוֹ
na–kumfidia
H3290
יַעֲקֹב
Yakobo
H0853
אֶת־
–
H3068
יְהוָה
Yahwe
H6299
פָּדָה
amekomboa
H3588
כִּי־
Kwa–sababu
11

:מִמֶּנּוּ
kuliko–yeye
H2389
חָזָק
yule–aliye–na–nguvu

Kwa maana Yahwe amemfidia Yakobo na kumkomboa kutoka mkono ambao ulikuwa na nguvu sana kwake.

יְהוָה
Yahwe
H3068
טֶוַח
wema–wa
H2898
אֶל־
kwa
H0413
וְנָהֳרוּ
na–watatiririka
H6726
צִיּוֹן
Sayuni
H4791
בְּמְרוֹם־
juu–ya
וְרִנְנוּ
na–waimbe–kwa–furaha
וּבָאוּ
Na–watakuja
H0935
12

וּבָקָר
na–ng'ombe
H1241
צֹאן
kondoo
H6629
בְּנֵי־
wana–wa
וְעַל־
na–kwa
H3323
תְּיִרַשׁ
mafuta
וְעַל־
na–kwa
H8492
תִּירֹשׁ
divai
וְעַל־
na–kwa
H1715
דָּגָן
nafaka
עַל־
kwa

:עוֹד
tena
H5750
לְדַאֲבָה
kuhuzunika
H1669
יוֹסִיפוּ
ongeza
H3254
וְלֹא־
na–hawata
H3808
רָוֶה
yenye–maji
H7302
כְּגַן
kama–bustani
H1588
נַפְשָׁם
nafsi–yao
H5315
וְהָיְתָה
na–itakuwa
H1961

Kisha watakuja na kufurahia katika vilele vya Sayuni. Nyuso zao zitamelemeta kwa sababu ya wema wa Yahwe, juu ya nafaka na divai mpya, juu ya mafuta na malimbuko ya kwanza ya makundi na ng'ombe. Kwa maana maisha yao yatakuwa kama busitani iliyomwagiliwa, na hatatajisikia huzuni tena.

וְהָפַכְתִּי
na–nitageuza
H2015
יַחְדָּו
pamoja
וּזְקֵנִים
na–wazee
H2205
וּבַחוּרִים
na–vijana
H0970
בְּמָחוֹל
kwa–densi
H4234
בְּתוּלָה
bikira
H1330
תִּשְׂמַח
atafurahi
H8055
אָז
Ndipo
13

:מִיגוֹנָם
kutoka–huzuni–yao
H3015
וְשִׂמַּחְתִּים
na–nitawafurahisha
H8055
וְנִחַמְתִּים
na–nitawafariji
H5162
לְשָׂשׂוֹן
kuwa–furaha
H8342
מֵאֶבְלָם
maombolezo–yao
H0060

Kisha wanawali watafurahia kwa kucheza, na vijana na wanaume wazee watakuwa pamaoja. Kwa maana nitayageuza maombolezo yao kuwa sherehe. Nitakuwa na huruma juu yao na kuwafanya kufurahi badala ya kuhuzunika.

יִשְׂבְּעוּ
watashiba
H7646
טוּבִי
wema–wangu
H2898
אֶת־
–
H0853
וְעַמִּי
na–watu–wangu
דָּשֶׁן
unono
H1880
הַכֹּהֲנִים
makuhani
H3548
נֶפֶשׁ
nafsi–ya
H5315
וְרִוֵּיתִי
Na–nitajaza
H7301
14

נְאֻם־
asema
H5002
יְהוָה׃
Yahwe
H3068
ס
¶

Kisha nitayaloanaisha sana maisha ya makuhani. Watu wangu watajijaza wenyewe kwa wema—hili ni tangazo la Yahwe.”

15

רָחֵל	תַּמְרוּרִים	בְּכִי	נְהִי	נִשְׁמָע	בְּרָמָה	קוֹל	יְהוָה	אָמַר	וכֹה
Raheli	kichungu	kilio	maombolezo	imesikika	katika–Rama	Sauti	Yahwe	alisema	Hivyo
H7354	H8563	H1065	H5092	H8085	H7414		H3068	H0559	H3541

כִּי	בָּנֶיהָ	עַל־	לְהִנָּחֵם	מֵאֲנָה	בָּנֶיהָ	עַל־	מְבַכָּה
kwa–sababu	watoto–wake	kwa–ajili–ya	kufarijika	alikataa	watoto–wake	–	anawalia
			H5162	H3985			H1058

ס	אֵינֶנּוּ׃	
¶	hawako	
	H0369	

Yahwe anasema hivi: “Sauti imesikika katika Rama, kilio na maombolezo mengi. Ni Raheli akiomboleza kwa ajili watoto wake. Hataki kufarijiwa tena juu yao, kwa maana hawako hai tena.”

16

מִדְּמָעָה	וְעֵינַיִךְ	מִבֶּכִי	קוֹלֵךְ	מִנְּעִי	יְהוָה	אָמַר	וכֹה
kutoka–machozi	na–macho–yako	kutoka–kulia	sauti–yako	Zuia	Yahwe	alisema	Hivyo
H1832		H1065		H4513	H3068	H0559	H3541

אוֹיֵב׃	מֵאֶרֶץ	וְשָׁבוּ	יְהוָה	נְאֻם־	לְפָעֳלָתֵךְ	שָׂכָר	יֵשׁ	כִּי
adui	kutoka–nchi–ya	na–watarudi	Yahwe	asema	kwa–kazi–yako	ujira	kuna	kwa–sababu
H0341	H0776	H7725	H3068	H5002	H6468	H7939	H3426	

Yahwe anasema hivi, Zuia sauti yako usilie na macho yako yasitoe machizi; kwa maana kuna fidia kwa ajili ya mateso yako—hili ni tangazo la Yahwe—watoto wako watarudi kutoka nchi ya adui.

17

ס	לִגְבוּלָם׃	בָּנִים	וְשָׁבוּ	יְהוָה	נְאֻם־	לְאַחֲרִיתֵךְ	תִּקְוָה	וְיֵשׁ־
¶	mpaka–wao	watoto	na–watarudi	Yahwe	asema	kwa–mwisho–wako	tumaini	Na–kuna
	H1366		H7725	H3068	H5002	H0319		H3426

Kuna matumaini kwa ajili ya siku zenu za baadaye—hili ni tangazo la Yahwe—uzao wako watarudi ndani ya mipaka yao.”

18

לֹא	כְּעֻגָל	וָאִוָּסֵר	יִסַּרְתַּנִי	מִתְנוֹדֵד	אֶפְרַיִם	שָׁמַעְתִּי	שָׁמוֹעַ
ambaye–si	kama–ndama	na–nilirudiwa	Umeniadhibu	akiomboleza	Efraimu	nimesikia	Kusikia
H3808	H5695	H3256	H3256	H5110	H0669	H8085	H8085

אֱלֹהָי׃	יְהוָה	אַתָּה	כִּי	וְאָשׁוּבָה	הֲשִׁיבֵנִי	לְמֻּד
Mungu–wangu	Yahwe	Wewe	kwa–sababu	nami–nitarudi	Nirudishe	amefunzwa
H0430	H3068			H7725	H7725	H3925

Kwa hakika nimemsikia Efraimu akilia, 'Uliniadhibu, nami nieadhibika kama ndama assiye na mafunzo. Nirudisha na nitarudishwa, kwa maana wewe ni Yahwe Mungu wangu.

19

סָפַקְתִּי	הִוָּדְעִי	וְאַחֲרֵי	נִחַמְתִּי	שׁוּבִי	אַחֲרֵי	כִּי־
nilijipiga	kuelewa–kwangu	na–baada–ya	nilijuta	kurudi–kwangu	baada–ya	Kwa–sababu
	H3045		H5162	H7725		

נְעוּרָי׃	חֶרְפָּת	נָשָׂאתִי	כִּי	נִכְלַּמְתִּי	וְגַם־	בֹּשְׁתִּי	יָרֵךְ	עַל־
ujana–wangu	aibu–ya	nimebeba	kwa–sababu	nilifedheheshwa	na–pia	niliaibika	paja	juu–ya
	H2781	H5375		H3637	H1571	H0954	H3409	

Kwa maana baada ya kurudi kwako, nilikuwa na huzuni; baada ya kufundiswa, nilijipiga kofi sshavu langu. Niliaibika ana dharirika, kwa maana nilizaliwa na hataia ya ujana wangu.'

20

מִדֵּי	כִּי־	שַׁעֲשֻׁעִים	יֶלֶד	אִם	אֶפְרַיִם	לִי	יַקִּיר	הֲבֶן
kila–mara	kwa–sababu	furaha	mtoto–wa	au	Efraimu	kwangu	mpendwa	Je–mwana
H1767		H8191	H3206		H0669		H3357	

הָמְוּ	כֵּן	עַל־	עֹוד	אֶזְכְּרֶנּוּ	זָכֹר	בֹּו	דַּבְּרִי	
umeguswa	hivyo	kwa	tena	ninamkumbuka	kukumbuka	kuhusu–yeye	ninaposema	
H1993			H5750	H2142	H2142		H1696	

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	אֲרַחֲמֶנּוּ	רַחֵם	לֹו	מֵעַי	
¶	Yahwe	asema	nitamhurumia	huruma	kwake	matumbo–yangu	
	H3068	H5002	H7355	H7355		H4578	

Efraimu siyo mtoto wangu wa thamani? Yeye si mpendwa wangu, mwanangu anipendezaye? Kwa maana kila ninaponena juu yake, bado nina mwita kipenzi cha akili yangu. Kwa namna hii moyo wangu unamtamani. Kwa hakika nitaakuwa na huruma ajuu yake—hili ni tangazo la Yahwe.”

21

לִבֵּךְ	שִׂתִי	תַּמְרוּרִים	לָךְ	שְׂמִי	צִיֻּנִים	לָךְ	הַצִּיבִי	
moyo–wako	weka	nguzo–za–kuonyesha–njia	wewe	weka	alama–za–njia	wewe	Jisimamishe	
	H7896	H8564					H5324	

עָרַיִךְ	אֶל־	שְׁבִי	יִשְׂרָאֵל	בְּתוּלַת	שׁוּבִי	(הָלְכְתְּ)	[הלכתין]	דֶּרֶךְ	לַמְסִלָּה
miji–yako	kwa	rudi	Israeli	bikira	Rudi	(uliyoenda)	[uliyoenda]	njia	barabara–kuu
	H0413	H7725	H3478	H1330	H7725	H1980	H1980	H1870	H4546

אֵלֶּה׃
hii
H0428

Jiwekee alama za bara bara kwa ajili yako mwenyewe. Weka matangaazo ya maelekezo kwa ajili yako mwenyewe. Iweke akili yako juu ya njia sahihi, njia unayopaswa kufuata. Rudii, bikra Israeli! Rudi kwenye hii miji yako.

22

יְהוָה	בָּרְא	כִּי־	הַשּׁוֹבֵבָה	הַבַּת	תִּתְחַמָּקִין	מָתַי	עַד־
Yahwe	ameumba	kwa–sababu	mwenye–kurudi–nyuma	binti	utazunguka	lini	Hadi
H3068			H7728	H1323	H2559	H4970	H5704

ס	נְּבֶר׃	תְּסֹובֵב	נְקֵבָה	בָּאָרֶץ	חֲדָשָׁה
¶	mwanaume	atamzunguka	mwanamke	duniani	jambo–jipya
	H1397	H5437	H5347	H0776	H2319

Utatanga tanga hadi lini, binti usiye mwaminifu? Kwa maana Yahwe ameumba kitu fulani kipya juu ya dunia—mwanamke anamzunguka mwanaume.

23

הַדַּבֵּר	אֶת־	יֹאמְרוּ	עֹוד	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־
neno	–	watasema	tena	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo
H1697	H0853	H0559	H5750	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541

שְׁבוּתָם	אֶת־	בְּשׁוּבִי	וּבְעָרָיו	יְהוּדָה	בָּאָרֶץ	הַזֹּאת
uhamisho–wao	–	wakati–nitakaporejesha	na–katika–miji–yake	Yuda	katika–nchi–ya	hili
H7622	H0853	H7725		H3063	H0776	H2088

הַקֹּדֶשׁ׃	הַר	צֶדֶק	נְוֵה־	יְהוָה	יְבָרֶכְךָ
utakatifu	mlima–wa	haki	makazi–ya	Yahwe	Yahwe–akubariki
H6944	H2022	H6664		H3068	H1288

Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi, '“Nitakapowarudisha watu katika nchi yao, watasema hivi katika anchi ya Yuda na miji yake, “Yahwe akubariki, wewe sehemu takatifu ambapo anaishi, ewe mlima mtakatifu.'

24

בַּעֲדֵר׃	וְנָסְעוּ	אִכָּרִים	יַחְדָּו	עָרָיו	וְכָל־	יְהוּדָה	בָּהּ	וְיָשְׁבוּ
na–kundi	na–wataenda	wakulima	pamoja	miji–yake	na–yote	Yuda	ndani–yake	Na–atakaa
H5739	H5265	H0406			H3605	H3063		H3427

Kwa maana Yuda na miji yake yote wataishi pamoja humo, kama vile watakavyoishi wakulima na wachungaji pamaoja na makundi yao.

25 כִּי־ הִרְוֵיתִי נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה וְכָל־ נֶפֶשׁ דַּאֲבָה מִלֵּאתִי׃
Kwa–sababu nimejaza nafsi–ya yenye–kuchoka na–kila nafsi–ya yenye–huzuni nimejaza
H7301 H5315 H5889 H3605 H5315 H1669 H4390

Kwa maana nitawapa majai ya kunywa waliochoaka, na nitamjaza kila anayeteseka na kiu.”

26 עַל־ זֹאת הֵקִיצֹתִי וָאֶרְאֶה וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִי׃ ס
Kwa hili niliamka na–nikaona na–usingizi–wangu ulikuwa–mtamu kwangu ¶
H2063 H6974 H7200 H8142 H6149

Baada ya haya niliamka, na nikagundua kwamba usingizi wangu ulikuwa unaburudisha.

27 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־ יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת־ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־ בֵּית יְהוּדָה זֶרַע אָדָם וְזֶרַע בְּהֵמָה׃
Tazama siku zinakuja asema Yahwe na–nitapanda – nyumba–ya Israeli na nyumba–ya Yuda mbegu–ya mwanadamu na–mbegu–ya mnyama
H2009 H3117 H0935 H5002 H3068 H2232 H0853 H3478 H0853 H1004 H2233 H0929

Angalia, siku zinakuja—hili ni tangazo la Yaahwe—nitakapoipanda nyumba ua Israeli na Yuda pamoja na wazawa wa wanadamaau na wanyama.

28 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי עֲלֵיהֶם לִנְתוֹשׁ וְלִנְתֹּוץ וְלַהֲרֹס וּלְהַאֲבִיד כֵּן אֶשְׁקֹד עֲלֵיהֶם לִבְנוֹת וְלִנְטֹוַע נְאֻם־ יְהוָה׃
Na–itakuwa kama nilivyokesha juu–yao kung'oa na–kubomoa na–kuharibu na–kuangamiza hivyo nitakesha juu–yao kujenga na–kupanda asema Yahwe
H1961 H3644 H8245 H5428 H5422 H2040 H0006 H3651 H8245 H5193 H1129 H5193 H5002 H3068

Zamani, niliwaweka katika uangalizi ili kuwang'oa na kuwabomoa, kuwaangusha, kuwaharibu, na kuwaletea madhara. Lakini katika siku zijazo, nitawaangalia, ili niwajenge na kuwapanda—hili ji tangazo la Yahwe.

29 בַּיָּמִים הָהֵם זילה לֹא־ יֹאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אָכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶיָנָה׃
Siku zile hawata sema tena Baba walikula zabibu–mbichi na–meno–ya watoto yanazizimia
H1992 H3808 H0559 H5750 H0001 H0398 H1155 H8127 H1121 H6949

Katika siku hizo hakuna atakayesema tena, “Baba za watu wamekula zabibu kali, bali meno ya watoto ni butu.'

30 כִּי אִם־ כָּל־ אָדָם יָמוּת בַּעֲוֹנוֹ אִישׁ הָאֹכֵל בֹּסֶר תִּקְהֶיָנָה שִׁנָּיו׃ ס
Lakini kama mtu kila atakufa kwa–uovu–wake mtu anayekula zabibu–mbichi yatazizimia meno–yake ¶
H0376 H3605 H4191 H5771 H0120 H0398 H1155 H6949 H8127

Kwa maana kila mtu atakuwa katika uovu wake mwenyewe; kila alaye zabibu kalai, meno yake yataakuwa butu.

31 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־ יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת־ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־ בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה׃
Tazama siku zinakuja asema Yahwe na–nitafanya – nyumba–ya Israeli na nyumba–ya Yuda agano jipya
H2009 H3117 H0935 H5002 H3068 H3772 H0854 H3478 H0854 H1004 H1285 H2319

Angalia, siku zinakuja—hili ni tangazo la Yahwe—nitakapoanzisha aganao jipya pamaoja na nyumba aya Israeli na nyumba ya Yuda.

32 לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־ אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם
Si kama-agano ambalo nilifanya na baba-zao siku nilipowashika mkono-wao
H3808 H1285 H0001 H0854 H3772 H0853 H3117 H2388 H3027

לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר־ הֵפֵרוּ הֵמָּה וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם נְאֻם־ יְהוָה׃
kuwatoa kutoka-nchi-ya Misri ambalo walivunja wao – agano-langu ingawa-mimi nilikuwa-bwana-wao asema Yahwe
H3318 H0776 H4714 H0853 H1992 H1285 H0595 H1166 H5002 H3068

Halitakuwa kama agano ambalo nilianzisha na baba zao nilipowatoa kwa mkono wao nje ya nchi ya Missiri. Hizo zzilikuwa siku ambapo walilivunja aaganao lanaahu, ingawa nilikuwa mme kwao—hili ni tangazo la Yahwe.

33 כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אִכְרֹת אֶת־ בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם
Lakini hili ndilo agano nitakaloanzisha na nyumba ya Israeli baada ya siku zile
H3588 H2063 H1285 H0854 H3772 H1004 H3478 H0310 H3117 H1992

נְאֻם־ יְהוָה נָתַתִּי אֶת־ תּוֹרָתִי בְּקִרְבָּם וְעַל־ לִבָּם אֶכְתֲּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־ לִי לְעָם׃
asema Yahwe nitaweka sheria yangu ndani yao na nitaiandika juu ya mioyo yao, kwa maana nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu.
H5002 H3068 H5414 H0853 H8451 H7130 H3824 H3789 H1961 H1992 H0430 H3605 H5971

Lakaini hili ni agano nitakaloanzisha na nyumba ya Israeli baada ya siku hizi—hili ni tangazo la Yahwe: Nitaiweka sheria yangu ndani yao na nitaiandika juu ya mioyo yao, kwa maana nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watau wangu.

34 וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־ אָחִיו לֵאמֹר
Na-hawata fundisha tena mtu – ndugu-yake kusema
H3808 H3925 H5750 H0376 H0853 H0251 H0559

דְּעוּ אֶת־ יְהוָה כִּי־ כוּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד־ גְּדוֹלָם נְאֻם־ יְהוָה כִּי סָלַחְתִּי לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־ עוֹד׃ ס ¶
Mjue – Yahwe kwa-sababu wao-wote watanijua mimi kutoka-mdogo-wao hadi si na-dhambi-yao uovu-wao nitasamehe kwa-sababu Yahwe asema mkubwa-wao nitakumbuka tena
H3045 H0853 H3068 H3605 H3045 H0853 H4480 H5704 H3808 H2403 H5771 H5545 H3588 H3068 H5002 H1419 H5750 H2142

Kisha kila mtu hatamfundisha jiranai yake, wala mtu hatamfundisha ngugu yake akisema, 'Mjue Yahwe!' Kwa maana wao wote, kuanzia mdogo wao hata mkubwa, watanijua—hili ni tangazo la Yahwe—kwa maana nitawasamehe uovu wao na sitazikumbuka tena dhambi zao.”'

35 כֹּה אָמַר יְהוָה הַנֹּתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקֹּת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים
Hivyo alisema Yahwe anayetoa jua kwa-nuru-ya mchana sheria-za mwezi na-nyota
H3541 H0559 H3068 H5414 H8121 H0216 H3119 H2708 H3394 H3556

לְאוֹר לָיְלָה רֹגַע אֲנַיְחָפוּ בַּהֲמוֹ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת׃
kwa-nuru-ya usiku anayechafua bahari na-mawimbi-yake yanangururna Yahwe wa-majeshi
H0216 H3915 H7494 H3220 H1993 H1530 H3068

שְׁמוֹ׃
jina-lake
H8034

Yahwe anasema hivi—Yahwe, yeye afanyaye jua kuangaza mchana na kuzipanga mwezi na nyota kuangaza usiku. Yeye ndiye aiwekaye bahari katika mwendo ili mawimbi yake yaungurume. Yahwe wa majeshi katika ajina lake.

36 אִם־אֵלֶּה הַחֻקִּים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם־יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל
Ikiwa zitaondoka hizi sheria mbele-yangu asema Yahwe pia uzao-wa Israeli
H0428 H2706 H4185 H6440 H5002 H3068 H1571 H2233 H3478

מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים׃ ס
kuwa taifa mbele-yangu siku-zote za-siku ¶
H1961 H1471 H6440 H3605 H3117

יִשְׁבְּתוּ מֵעֲשׂוֹת
utakoma

Anasema hivi, ikiwa tu mambo haya ya akudumu yakitoweka machoni panaagu—hili ni agizo la Yahwe—uzao wa Israeli hawatasimama mbaalai nami wasiwe taiafa.”

37 כֹּה אָמַר יְהוָה אִם־יִמָּדְדוּ שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי־אָרֶץ
Hivyo alisema Yahwe Ikiwa yatapimwa mbingu juu na-kuchunguzwa misingi-ya nchi
H3541 H0559 H3068 H0428 H4058 H8064 H4605 H2713 H4146 H0776

גַּם אֶזְנַח כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם־יְהוָה׃ ס
pia mimi nitakataa wote uzao-wa Israeli kwa-sababu-ya yote ambayo Yahwe asema wamefanya ¶
H1571 H0589 H0853 H3605 H2233 H3478 H3605 H3068 H5002 H6213

Yahwe anasema hivi, “Kama tu urefu wa mbingu unaweza kupimwa, na kama tu misingi ya dunia chini inaweza kugunduliwa, nitawakataa uzao wote wa Israeli kwa sababu ya yote waliyofanya—hili ni tangazo la Yahwe.”

38 הִנֵּה יָמִים (בָּאִים) נְאֻם־יְהוָה וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל
Tazama siku (zinakuja) asema Yahwe na-utajengwa mji kwa-Yahwe kutoka-mnara-wa
H2009 H3117 H0935 H5002 H3068 H1129 H3389 H3068 H4026

חֲנַנְאֵל הַפִּנָּה׃ שַׁעַר
Hananeli pembe lango-la
H2606 H6438 H8179

“Angalia, siku zinakuja—hili ni tanagazo la Yahwe—ambapo mji utajengwa tena kwa ajili yanagu, kutoka Mnara wa Hananeli hadi kwenye Lango la Pembeni.

39 וְיָצָא עוֹד [קוֹ] (קָו) הַמִּדָּה נֶגְדּוֹ עַל גִּבְעַת גָּרֵב וְנָסַב
Na-itatoka tena [kamba] (kamba-ya) kupima mbele-yake juu-ya kilima-cha Garebu na-itazunguka
H3318 H5750 H6961 H6957 H4948 H5048 H5921 H1389 H1619 H5437

גֹּעָתָה׃
Goa
H1601

Kisha mistari ya kupimia itaenda nje hadi mbali, hadi kwenye kilima cha Garebu na kuzunguka Goa.

עַד־	(הַמַּשְׁמֵרוֹת)	[המשרמות]	וְכָל־	וְהַחֹשֶׁן	והַפְּנִרִים	הָעֵמֶק	וְכָל־	40
hadi	(mashamba)	[mashamba]	na–yote	na–majivu	maiti	bonde–la	Na–bonde–lote	
H5704	H7709	H8309	H3605	H1880	H6297	H6010	H3605	

לֹא־	לַיהוָה	קֹדֶשׁ	מִזְרָחָה	הַסּוּסִים	שַׁעַר	פְּנַת	עַד־	קִדְרוֹן	נַחַל
hali	kwa–Yahwe	takatifu	mashariki	farasi	lango–la	pembe–ya	hadi	Kidroni	kijito–cha
H3808	H3068	H6944	H4217		H8179	H6438	H5704	H6939	

ס	לְעוֹלָם׃	עוֹד	יֵהָרֵס	וְלֹא־	יִנָּתֵשׁ
¶	milele	tena	bomolewa	na–hali	tang'olewa
	H5769	H5750	H2040	H3808	H5428

Bonde lote la miili iliyokufa na majivu, na shamaba lenye matuta linalofika hadi Bonde la Kidroni mbali hadi kwenye kona ya Lango la Farasi upande wa mashariki, litateuliwa kwa ajili ya Yahwe. Mji hautang'olewa wala kupinduliwa tena, milele.”

Chapter 32

הָעֲשִׂרִית	(בַּשָּׁנָה)	[בשנת]	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	1
wa–kumi	(mwaka)	[mwaka]	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa	lilikuja	ambalo	Neno	
H6224	H8141	H8141	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697	

לִנְבוּכַדְרֶאצַּר׃	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	שְׁמֹנֶה־	הַשָּׁנָה	הֵיא	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	לְצִדְקִיָּהוּ
wa–Nebukadneza	mwaka	nane	kumi–na	mwaka	ambao	Yuda	mfalme–wa	wa–Sedekia
H5019	H8141	H6240	H8083	H8141	H1931	H3063	H4428	H6667

Neno likaja kwa Yeremia kutoka kwa Yahwe katika mwaka wa kumi wa Sedekia mfalme wa Yuda, katika mwaka wa kumi na nane wa Nebukadreza.

יְרוּשָׁלָם	עַל־	צָרִים	בָּבֶל	מֶלֶךְ	חֵיל	וְאָז	2
Yerusalemu	dhidi–ya	lilikuwa–likizingira	Babeli	mfalme–wa	jeshi–la	Na–wakati–huo	
H3389			H0894	H4428	H2428		

בֵּית־	אֲשֶׁר	הַמַּטָּרָה	בְּחֲצַר	כָּלוּא	הָיָה	הַנָּבִיא	וְיִרְמְיָהוּ
nyumbani–mwa	ambao	walinzi	katika–ua–wa	amefungwa	alikuwa	nabii	na–Yeremia
		H4307		H3607	H1961	H5030	H3414

יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ
Yuda	mfalme–wa
H3063	H4428

Katika wakati huo, jeshi la mfalme wa Babeli lilikuwa limeuzunguka Yerusalemu, na Nehemia nabii alikuwa amefungwa katika uwanja wa walinzi katika nyumba ya mfalme wa Yuda.

נִבָּא	אַתָּה	מַדּוּעַ	לֵאמֹר	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּהוּ	כְּלָאוֹ	אֲשֶׁר	3
unatabiri	wewe	Kwa–nini	kusema	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	alimfunga	Ambapo	
H5012		H4069	H0559	H3063	H4428	H6667	H3607		

בְּיַד	הַזֹּאת	הָעִיר	אֶת־	נֹתֵן	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֵאמֹר
mkononi–mwa	huu	mji	–	ninatoa	Tazama–mimi	Yahwe	alisema	Hivyo	kusema
H3027	H2063		H0853	H5414	H2009	H3068	H0559	H3541	H0559

וּלְכָדָהּ׃	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	
na–atauteka	Babeli	mfalme–wa	
H3920	H0894	H4428	

Sedekia mfalme wa Yuda alikuwa amemfunga na kusema, “Kwa nini unatabiri na kusema, 'Yahwe anasema hivi: Angalia, niko karibu kuweka mji huu katika mikono ya mfalme wa Babeli, na atauteka.

הַכַּשְׂדִּים	מִיַּד	יִמָּלֵט	לֹא	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	וְצִדְקִיָּהוּ		4
Wakaldayo	kutoka–mkononi–mwa	kuokoka	hata	Yuda	mfalme–wa	Na–Sedekia		
H3778	H3027	H4422	H3808	H3063	H4428	H6667		

פִּיו	וְדִבֶּר־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בְּיַד	נִתֵּן	הִנָּתֵן	כִּי
mdomo–wake	na–atasema	Babeli	mfalme–wa	mkononi–mwa	atatolewa	hakika	kwa–sababu
H6310	H1696	H0894	H4428	H3027	H5414	H5414	

תִּרְאֶינָה׃	עֵינָיו)	עינו]	אֶת־	וְעֵינָיו	פִּיו	עִם־
yataona	(macho–yake)	[macho–yake]	–	na–macho–yake	mdomo–wake	na
H7200	H5869		H0853		H6310	

Sedekia mfalme wa Yuda hatapona kutoka kwenye mikono ya Wakaldayo, kwa maana hakika atatiwa katika mkono wa mfalme wa Babeli. Mdomo wake utazumzia kwenye mdomo wa mfalme, na macho yake yatayaona macho ya mfalme.

אֹתוֹ	פָּקְדֵי	עַד־	יֶהְיֶה	וְשָׁם	צִדְקִיָּהוּ	אֶת־	יוֹלֵךְ	וּבָבֶל	5
yeye	nitakapomtembelea	hadi	atakuwa	na–huko	Sedekia	–	atampeleka	Na–Babeli	
H0853		H5704	H1961	H8033	H6667	H0853	H3212	H0894	

פ	תַּצְלִיחוּ׃	לֹא	הַכַּשְׂדִּים	אֶת־	תִּלָּחֲמוּ	כִּי	יְהוָה	נְאֻם־
¶	fanikiwa	hamta	Wakaldayo	na	mtapigana	kwa–sababu	Yahwe	asema
		H3808	H3778	H0854			H3068	H5002

Atampeleka Sedekia Babeli, na atabaki huko hadi nimuadhibu—hili ni tangazo la Yahwe. Ingawa unapigana dhidi ya Wakaldayo, hautafanikiwa.”

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר	6
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Lilikuja	Yeremia	Na–akasema	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	H3414	H0559	

Yeremia akasema, “Neno la Yahwe likaja kwangu, likisema, Angalia, Hanameli mwana wa Shalumu mjomba wako anakuja kwako na atasema,

קְנֵה	לֵאמֹר	אֵלֶיךָ	בָּא	דֹּדְךָ	שַׁלֻּם	בֶּן־	חֲנַמְאֵל	הִנֵּה	7
Nunua	kusema	kwako	anakuja	mjomba–wako	Shalumu	mwana–wa	Hanameli	Tazama	
H7069	H0559	H0413	H0935	H1730	H7967		H2601	H2009	

הַנְּאָלָה	מִשְׁפָּט	לְךָ	כִּי	בַּעֲנָתוֹת	אֲשֶׁר	שָׂדִי	אֶת־	לְךָ
ukombozi	haki–ya	kwako	kwa–sababu	katika–Anathothi	ambalo	shamba–langu	–	wewe
H1353	H4941			H6068			H0853	

לִקְנוֹת׃
kulinunua
H7069

“Linunue shamba langu ambalo liko katika Anathothi kwa ajili yako, kwa maana haki ya kununua ni yako.””

8 וַיָּבֹא אֵלַי חֲנַמְאֵל בֶּן־ דֹּדִי מִמְּשֻׁבַת כִּרְבַר יְהוָה
Na–akakuja kwangu Hanameli mwana–wa mjomba–wangu kulingana–na–neno–la Yahwe
H0935 H0413 H2601 H1730 H1697 H3068

וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה נָא אֶת־ שָׂדִי אֲשֶׁר־ בַּעֲנָתוֹת כִּי־ לְךָ מִשְׁפַּט הַיְרֻשָּׁה
na–akasema kwangu Nunua tafadhali – shamba–langu ambalo katika–Anathothi kwa–sababu kwako haki–ya urithi
H0559 H0413 H7069 H4994 H0853 H1144 H6068 H3425

וּלְךָ גְאֻלָּה הָרֵעֹתָ כִּי דְבַר־ יְהוָה הוּא׃
ukombozi wewe na–nikajua kwamba neno–la Yahwe lilikuwa
H1353 H3045 H1697 H3068 H1931

Kisha, kama Yahwe alivyotangaza, Hanameli, mwana wa mjomba wangu, akaja kwangu katika uwanja wa walinzi, na akasema kwangu, 'Linunue shamba langu kwa ajili yako ambalo liko Anathothi katika nchi ya Benyamini, kwa maana haki ya urithi ni ya kwako, na haki ya kulinunua ni yako. Linunue kwa ajili yako.' Kisha nilijua kuwa hili lilikuwa neno la Yahwe.

9 וָאֶקְנֶה אֶת־ הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְאֵל בֶּן־ דֹּדִי אֲשֶׁר
Na–nikanunua – shamba kutoka–kwa Hanameli mwana–wa mjomba–wangu ambalo
H7069 H0853 H8074 H0854 H2601 H1730

וָאֶשְׁקְלָה־ לּוֹ אֶת־ הַכֶּסֶף שִׁבְעָה שְׁקָלִים וַעֲשָׂרָה כָּסֶף׃
na–nikampimia yeye – fedha shekeli–saba shekeli kumi na–kumi fedha
H8254 H0853 H3701 H7651 H8255 H6235 H3701

בַּעֲנָתוֹת
katika–Anathothi
H6068

Kwa hiyo nililinua shamba katika Anathothi kutoka kwa Hanameli, mwana wa mjomba wangu, na nilipima fedha kwa ajili yake, shekeli kumi na saba katika uzito.

10 וָאֶכְתֹּב בַּסֵּפֶר וָאֶחְתֹּם וָאָעֵד עֵדִים וָאֶשְׁקֹל
Na–nikaandika katika–hati na–nikaitia–muhuri na–nikashuhudisha mashahidi na–nikapima
H3789 H2856 H5707 H8254

הַכֶּסֶף בְּמֹאזְנָיִם׃
fedha kwa–mizani
H3701 H3976

Kisha niliandika katika barua na kuitia muhuri, na kulikuwa na mashadi wakaishuhudia. Kisha nikampa fedha katika mizani.

11 וָאֶקַּח אֶת־ סֵפֶר הַמִּקְנָה אֵת־ הֶחָתוּם וְהַחֻקִּים וְאֶת־
Na–nikachukua – hati–ya ununuzi – iliyotiwa–muhuri sheria na
H3947 H0853 H5612 H4736 H0853 H2856 H2706 H0853

הַגָּלוּי׃ הַמִּצְוָה
wazi amri
H1540 H4687

Kisha nikaichukua hati ya manunuzi ambayo ilikuwa imepigwa muhuri, kwa kuifuata amri na taratibu, na kama ilivyo ada.

12 וָאֶתֵּן Na-nikaitoa H5414 אֶת־ – H0853 הַמִּקְנָה hati-ya ununuzi H4736 אֶל־ kwa H0413 בָּרוּךְ Baruku H1263 בֶּן־ mwana-wa נֵרִיָּהוּ Neria H5374 בֶּן־ mwana-wa מַחְסֵיָהוּ Mahseya H4271
הַכֹּתְבִים walioandika H3789 הָעֵדִים mashahidi H5707 וּלְעֵינֵי na-mbele-ya-macho-ya דּוֹדִי mjomba-wangu H1730 חֲנַמְאֵל Hanameli H2601 לְעֵינֵי mbele-ya-macho-ya
הַמַּטֶּרָה׃ walinzi H4307 בַּחֲצַר katika-ua-wa הַיֹּשְׁבִים waliokaa H3427 הַיְּהוּדִים Wayuda H3064 כָּל־ wote H3605 לְעֵינֵי mbele-ya-macho-ya הַמִּקְנֶה ununuzi H4736 בְּסֵפֶר katika-hati-ya

Ile barua nikampa Baruku mwana wa Neria wa Maaseya mbele ya Hanameli, mwana wa mjomba wangu, na mashahidi waliotia sahihi kwenye barua iliyopigwa muhuri, na mbele ya Wayahudi wote waliokaa katika uwanja wa walinzi.

13 וָאֲצַוֶּה Na-nikamwamuru H6680 אֶת – H0853 בָּרוּךְ Baruku H1263 לְעֵינֵיהֶם mbele-ya-macho-yao לֵאמֹר׃ kusema H0559

Kwa hiyo nikampa amri Baruku mbele yao. Nilisema,

14 כֹּה־ Hivyo H3541 אָמַר alisema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa-majeshi אֱלֹהֵי Mungu-wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 לָקוֹחַ Chukua H3947 אֶת־ – H0853 הַסְּפָרִים hati הָאֵלֶּה hizi H0428
אֶת – H0853 הַזֶּה hii H2088 הַמִּקְנָה ununuzi H4736 סֵפֶר hati-ya וְאֵת na H0853 וְאֶת na H0853 הַזֶּה hii H2088 הַנָּלוּי wazi H1540 סֵפֶר hati הַחֲתוּם iliyotiwa-muhuri H2856 וְנִתַּתָּם na-uziweke H5414
ס ¶ רַבִּים׃ nyingi יָמִים siku H3117 יַעַמְדוּ zidumu H5975 לְמַעַן ili H4616 חֶרֶשׁ udongo H2789 בִּכְלִי־ katika-chombo-cha H3627

Yahwe, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Chukua nyaraka hizi, vyote hati hii ya manunuzi iliyopigwa muhuri na nakala zisizopigwa muhuri za manunuzi, na uziweke katika chungu cha udongo ili vidumu kwa muda mrefu.

15 כִּי Kwa-sababu כֹּה hivyo H3541 אָמַר alisema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa-majeshi אֱלֹהֵי Mungu-wa יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 עוֹד Tena H5750 יִקָּנוּ zitanunuliwa H7069
פ ¶ הַזֹּאת׃ hii H2063 בָּאָרֶץ katika-nchi H0776 וּכְרָמִים na-mizabibu H3754 וְשָׂדוֹת na-mashamba בָּתִּים nyumba

Kwa maana Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Nyumba, mashamba, na mashamba ya mizabibu vitanunuliwa tena katika nchi hii.

16 וָאֶתְפַּלֵּל Na-nikasali H6419 אֶל־ kwa H0413 יְהוָה Yahwe H3068 אַחֲרֵי baada-ya תִּתִּי kutoa-kwangu H5414 אֶת־ – H0853 סֵפֶר hati-ya הַמִּקְנָה ununuzi H4736 אֶל־ kwa H0413 בָּרוּךְ Baruku H1263
לֵאמֹר׃ kusema H0559 נֵרִיָּה Neria H5374 בֶּן־ mwana-wa

Baada ya kumpa Baruki mwana wa Neria ile hati ya manunuzi, nikaomba kwa Yahwe nikasema,

17

הָאָרֶץ	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם	אֶת־	עָשִׂיתָ	אַתָּה	וְהִנֵּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אֲהָהּ
nchi	na	mbingu	–	umeumba	Wewe	Tazama	Yahwe	Bwana	Lo
H0776	H0853	H8064	H0853			H2009	H3069	H0136	H0162

מִמְּךָ	יִפָּלֵא	לֹא־	הַנְּטוּיָה	וּבִזְרֹעֶךָ	הַגָּדוֹל	בְּכֹחֲךָ
kwako	linaloshindikana	hakuna	ulionyoshwa	na-kwa-mkono-wako	kuu	kwa-nguvu-zako
	H6381	H3808	H5186	H2220		

דָּבָר׃	כָּל־
lolote	jambo
H1697	H3605

Ole, Bwana Yahwe! Angalia! Wewe peke yako umezitengeneza mbingu na dunia kwa nguvu zako kuu na kwa mkono wako ulioinuka. Hakuna kitu ambacho ukisema kwako ni kigumu sana kukifanya.

18

בְּנֵיהֶם	חֵיק	אֶל־	אָבוֹת	עֲוֹן	וּמְשַׁלֵּם	לָאֲלָפִים	חֶסֶד	עֹשֶׂה
watoto-wao	kifua-cha	katika	baba	uovu-wa	na-unalipa	kwa-maelfu	huruma	Unayefanya
	H2436	H0413	H0001	H5771		H0505		

שְׁמוֹ׃	צְבָאוֹת	יְהוָה	הַגִּבּוֹר	הַגָּדוֹל	הָאֵל	אַחֲרֵיהֶם
jina-lake	wa-majeshi	Yahwe	Mwenye-nguvu	Mkuu	Mungu	baada-yao
H8034		H3068	H1368		H0410	

Wewe huonesha agano la uaminifu kwa maelfu na kumimina makosa ya wanadamu katika mapaja ya watoto wao baada yao. Wewe ni Mungu mkuu na mwenye nguvu.

19

פְּקֻחוֹת	עֵינֶיךָ	אֲשֶׁר־	הָעֲלִילִיָּה	וְרַב	הָעֵצָה	גְּדֹל		
yamefunguliwa	macho-yako	ambaye	katika-matendo	na-wenye-nguvu	katika-shauri	Mkuu		
H6491			H5950		H6098			

כִּדְרָכָיו	לְאִישׁ	לָתֵת	אָדָם	בְּנֵי	דַּרְכֵי	כָּל־	עַל־	
kulingana-na-njia-zake	mtu	kumpa	mwanadamu	watoto-wa	njia-za	yote	juu-ya	
H1870	H0376	H5414	H0120		H1870	H3605		

מַעֲלָלָיו׃	וְכִפְרִי
matendo-yake	na-kulingana-na-matunda-ya
H4611	H6529

Wewe ni mkuu katika hekima na una nguvu katika matendo, kwa maana macho yako yanaona njia zote za watu, ili kumlipa kila mtu stahiki ya matendo yake.

20

הַזֶּה	הַיּוֹם	עַד־	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ־	וּמוֹפְתִים	אֹתוֹת	שַׂמְתָּ	אֲשֶׁר־	
hii	siku	hadi	Misri	katika-nchi-ya	na-miujiza	ishara	uliweka	Ambaye	
H2088	H3117	H5704	H4714	H0776	H4159	H0226			

הַזֶּה׃	כַּיּוֹם	שֵׁם	לְךָ	וַתַּעֲשֶׂה־	וּבָאָדָם	וּבְיִשְׂרָאֵל
hii	kama-siku	jina	wewe	na-umejifanyia	na-miongoni-mwa-wanadamu	na-katika-Israeli
H2088	H3117	H8034			H0120	H3478

Ulifanya ishara na maajabu katika nchi ya Misiri. Hata leo hapa Israeli na kati ya wanadamu wengine wote, umelifanya jina lako kuwa maarufu.

21

בְּאֹתוֹת	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	עַמְּךָ	אֶת־	וַתּוֹצֵא	
kwa-ishara	Misri	kutoka-nchi-ya	Israeli	–	watu-wako	–	Na-ukawatoa	
H0226	H4714	H0776	H3478	H0853		H0853	H3318	

גָּדוֹל׃	וּבְמוֹרָא	וּבְמוֹפְתִים	וּבְאֶזְרוֹעַ	חֲזָקָה	וּבְיָד	נְטוּיָה	
kuu	na-kwa-hofu	na-kwa-miujiza	na-kwa-mkono	wenye-nguvu	na-kwa-mkono	ulionyoshwa	
		H4159	H0248	H2389	H3027	H5186	

Kwa maana uliwanunua watu wako Israeli kwa ishira na maajabu, kwa mkono hodari, kwa mkono ulioinuka, na kwa hofu kuu.

22

לָהֶם	לָתֵת	לַאֲבוֹתָם	נִשְׁבָּעְתָּ	אֲשֶׁר־	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־	לָהֶם׀	וַתִּתֶּן
wao	kuwapa	kwa–baba–zao	uliapa	ambayo	hii	nchi	–	wao	Na–ukawapa
	H5414	H0001	H7650		H2063	H0776	H0853		H5414

וּדְבָשׁ׃	חָלָב	זָבַת	אֶרֶץ
na–asali	maziwa	itiririkayo	nchi
H1706	H2461	H2100	H0776

Kisha uliwapa nchi hii—ambayo uliapa kwa babu zao kwamba utawapa—nchi itiririkayo maziwa na asali.

23

]ובתרותך[	בְּקוֹלֶךָ׀	שָׁמְעוּ	וְלֹא־	אֹתָה	וַיִּרְשׁוּ	וַיָּבֹאוּ		
[na–sheria–yako]	sauti–yako	sikiliza	na–hawaku	hiyo	na–wakaimiliki	Na–wakaingia		
H8451		H8085	H3808	H0853	H3423	H0935		

לַעֲשׂוֹת	לָהֶם	צִוִּיתָה	אֲשֶׁר	כְּל־	אֵת	הָלַכוּ	לֹא־	)וּבְתוֹרָתְךָ(	
kufanya	wao	uliwaamuru	ambayo	yote	–	enda	hawaku	(na–katika–sheria–yako)	
		H6680		H3605	H0853	H1980	H3808	H8451	

הַזֹּאת׃	הָרָעָה	כָּל־	אֵת	אֹתָם	וַתַּקְרֵא	עָשׂוּ	לֹא	
haya	mabaya	yote	–	wao	na–ukawaletea	fanya	hawaku	
H2063		H3605	H0853	H0853	H7122		H3808	

Hivyo walingia na kuimiliki. Lakini hawakuitii sauti yako wala kuishi kwa kuitii sheria yako. Hawakufanya chochote ulichowaamuru kufanya, kwa hiyo umeleta juu yao majanga haya yote.

24

הַכַּשְׂדִּים׀	בְּיַד	נִתְּנָה	וְהָעִיר	לִלְכְדָהּ׃	הָעִיר֮	בָּאוּ	הַסֹּלְלוֹת	הִנֵּה	
Wakaldayo	mkononi–mwa	umatolewa	na–mji	kuuteka	mji	yamefika	maboma	Tazama	
H3778	H3027	H5414		H3920		H0935	H5550	H2009	

דִּבַּרְתָּ	וַאֲשֶׁר	וְהַדֶּבֶר	וְהָרָעָב	הַחֶרֶב	מִפְּנֵי	עָלֶיהָ	הַנִּלְחָמִים	
ulisema	na–ambayo	na–tauni	na–njaa	upanga	kwa–sababu–ya	dhidi–yake	wanaoupigana	
H1696		H1698	H7458	H2719	H6440			

רֹאֶה׃	וְהִנֵּךְ	הָיָה	
unaona	na–tazama–wewe	imetokea	
H7200	H2009	H1961	

Angalia! Urefu wa maboma haya umefika hadi kwenye mji ili kuuteka. Kwa sababu ya upanga, njaa, na tauni, mji umetiwa kwenye mikono ya Wakaldayo wanaopigana dhidi yake. Kwa maana ulichosema kitatokea sasa kinatokea, na ona, unatazama.

25

בַּכֶּסֶף	הַשָּׂדֶה	לְךָ	קְנֵה־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אֵלַי	אָמַרְתָּ	וְאַתָּה
kwa–fedha	shamba	wewe	Nunua	Yahwe	Bwana	kwangu	ulisema	Na–Wewe
H3701			H7069	H3069	H0136	H0413	H0559	

הַכַּשְׂדִּים׃	בְּיַד	נִתְּנָה	וְהָעִיר	עֵדִים	וְהָעֵד
Wakaldayo	mkononi–mwa	umatolewa	ingawa–mji	mashahidi	na–shuhudisha
H3778	H3027	H5414		H5707	

Kisha wewe mwenyewe uliniambia, “Nunua shamba kwa fedha kwa ajili yako na mashahidi wameshuhudia, ingawa mji huu unatiwa mikononi mwa Wakaldayo.””

26

לֵאמֹר׃	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
kusema	Yeremia	kwa	Yahwe	neno–la	Na–likaja	
H0559	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Mungu likaja kwa Yeremia, likisema,

27 כֹּל־ יִפָּלֵא הַמַּמְּנִי בָּשָׂר כֹּל־ אֱלֹהֵי יְהוָה אֲנִי הִנֵּה׃
jambo litashindikana Je-kutoka-kwangu mwili yote Mungu-wa Yahwe Mimi Tazama
H3605 H6381 H1320 H3605 H0430 H3068 H0589 H2009

דָּבָר׃
lolote
H1697

“Angalia! Mimi ni Yahwe, Mungu wa wanadamu wote. Kuna kitu cho chote kigumu sana kwangu kukifanya?

28 בְּיַד הַזֹּאת הָעִיר אֶת־ נֹתֵן הִנֵּנִי יְהוָה אָמַר כֹּה לָכֵן
mkononi-mwa huu mji – ninatoa Tazama-mimi Yahwe alisema hivyo Kwa-hiyo
H3027 H2063 H5414 H2009 H3068 H0559 H3541

וּלְכָדָהּ׃ בָּבֶל מֶלֶךְ־ נְבוּכַדְרֶאצַּר וּבְיַד הַכַּשְׂדִּים
na-atauteka Babeli mfalme-wa Nebukadneza na-mkononi-mwa Wakaldayo
H3920 H0894 H4428 H5019 H3027 H3778

Kwa hiyo Yahwe anasema hivi, 'Ona, niko karibu kuutia mji huu kwenye mikono ya Wakaldayo na Nebukadreza, mfalme wa Babeli. Atauteka.

29 אֶת־ וְהִצִּיתוּ הַזֹּאת הָעִיר עַל־ הַנִּלְחָמִים הַכַּשְׂדִּים וּבָאוּ
– na-watauwasha-moto huu mji dhidi-ya wanaoipigana Wakaldayo Na-watakuja
H0853 H3341 H2063 H3778 H0935

גַּגּוֹתֵיהֶם עַל־ קִטְּרוּ אֲשֶׁר־ הַבָּתִּים וְאֶת וּשְׁרָפוּהָ בָּאֵשׁ הַזֹּאת הָעִיר
paa-zao juu-ya walifukiza ambazo nyumba na na-kuuteketeza kwa-moto huu mji
H1406 H0853 H8313 H0784 H2063

הַכְעִסֵנִי׃ לְמַעַן אֲחֵרִים לֵאלֹהִים נְסָכִים וְהִסְכּוּ לַבַּעַל
kunikasirisha ili mingine kwa-miungu sadaka-za-kinywaji na-walimiminia kwa-Baali
H3707 H4616 H0312 H0430 H5262

Wakaldayo wanaopigana dhidi ya mji huu watakuja na kuwasha moto kwenye mji huu na kuunguza, pamoja na nyumba juu ya paa la watu waliomwabudu Baali na kumimina dhabihu kwa miungu wengine ili kunikasirisha.

30 הָרַע עֹשִׂים אַךְ יְהוּדָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ הָיוּ כִּי־
ubaya wakifanya tu Yuda na-watoto-wa Israeli watoto-wa wamekuwa Kwa-sababu
H0389 H3063 H3478 H1961

מַכְעִסִים אַךְ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־ כִּי מִנְעֻרֹתֵיהֶם בְּעֵינָי
wamenikasirisha tu Israeli watoto-wa kwa-sababu tangu-ujana-wao machoni-pangu
H3707 H0389 H3478

יְהוָה׃ נְאֻם־ יְדֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה אֹתִי
Yahwe asema mikono-yao kwa-kazi-ya mimi
H3068 H5002 H3027 H4639 H0853

Kwa maana watu wa Israeli na Yuda hakika wamekuwa watu wanaofanya maovu mbele ya macho yangu tangu ujana wao. Watu wa Israeli hakika wameniudhi kwa matendo ya mikono yao—hili ni tangazo la Yahwe.

31 הָעִיר לִי׀ הָיְתָה חֲמָתִי וְעַל־ אַפִּי עַל־ כִּי
mji kwangu umekuwa ghadhabu-yangu na-kwa hasira-yangu kwa Kwa-sababu
H1961 H2534 H0639

לְהַסִּירָהּ הַזֶּה הַיּוֹם וְעַד אוֹתָהּ בָּנוּ אֲשֶׁר הַיּוֹם לְמִן־ הַזֹּאת
kuuondoa hii siku na-hadi huo waliujenga waliyoujenga siku tangu huu
H5493 H2088 H3117 H5704 H0853 H1129 H3117 H2063

פָּנָי׃ מֵעַל
uso-wangu kutoka-mbele-ya
H6440

Yahwe anatangaza kwamba mji huu umekuwa sababu ya hasira yangu na ghadhabu yangu tangu siku walipoujenga. Umekuwa hivyo hata leo. Kwa hiyo nitaundoa mbele ya uso wangu

32 עַל֙ כָּל־ רָעַ֣ת בְּנֵי־ יִשְׂרָאֵ֣ל וּבְנֵי֮ יְהוּדָה֒ אֲשֶׁ֣ר
Kwa-sababu-ya yote uovu-wa watoto-wa Israeli na-watoto-wa Yuda ambao
H3605 H3478 H3063

עָשׂוּ֙ לְהַכְעִסֵ֔נִי וּבְמָ֣ה וַֽאֲבוֹתָ֔ם מַלְכֵיהֶ֖ם שָׂרֵיהֶ֑ם וְכֹהֲנֵיהֶ֖ם וּנְבִיאֵיהֶ֔ם
wamefanya kunikasirisha wao wafalme-wao wakuu-wao makuhani-wao na-manabii-wao
H1992 H3707 H4428 H8269 H3548 H5030

וְאַנְשֵׁ֥י יְהוּדָ֖ה וְיֹשְׁבֵ֣י יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃
na-watu-wa Yuda na-wakaaji-wa Yerusalemu
H0376 H3063 H3427 H3389

kwa sababu ya uovu wote wa watu wa Israeli na Yuda, mambo waliyofanya ili kunichukiza—wao, wafalme wao, wana wa wafalme, makuhani, manabii, na kila mtu katika Yuda na wakaaji wa Yerusalemu.

33 וַיִּפְנ֤וּ אֵלַי֙ עֹ֣רֶף וְלֹא־ פָנִ֔ים וְאֹתָ֖ם וְלַמֵּ֣ד הַשְׁכֵּ֑ם
Na-wamegeuka kwangu kisogo na-si uso wao na-kuwafundisha mapema
H6437 H0413 H6203 H3808 H6440 H0853 H3925 H7925

וְלֹ֥א שָׁמְע֖וּ לָקַ֥חַת מוּסָֽר׃
na-kufundisha na-hawaku sikiliza kupokea adhabu
H3925 H0369 H8085 H3947 H4148

Wamenigeuzia migongo yao badala ya nyuso zao, ingawa niliwafundisha kwa furaha. Nilijitahidi kuwafundisha, lakini hakuna hata mmoja wao aliyenisikiliza ili kupokea marekebisho.

34 וַיָּשִׂ֤ימוּ שִׁקּוּצֵיהֶם֙ בַּבַּ֣יִת אֲשֶׁר־ נִקְרָא־ שִׁמִּ֖י עָלָ֑יו
Na-waliweka machukizo-yao katika-nyumba ambayo jina-langu linaitwa juu-yake
H8251 H0369 H7121 H8034

לְטַמְּאֽוֹ׃
kuitia-unajisi

Walisimamisha sanamu zao za ajabu katika nyumba inayoitwa kwa jina langu, ili kunitia unajisi.

35 וַיִּבְנ֞וּ אֶת־ בָּמ֣וֹת הַבַּ֗עַל אֲשֶׁ֤ר בְּגֵי֙ בֶּן־ הִנֹּ֔ם
Na-walijenga – mahali-pa-juu-pa Baali ambayo katika-bonde-la mwana-wa Hinomu
H1129 H0853 H1116 H1516 H2011

לְהַעֲבִ֣יר אֶת־ בְּנֵיהֶ֗ם וְאֶת־ בְּנוֹתֵיהֶם֙ לַמֹּ֔לֶךְ אֲשֶׁ֥ר לֹֽא־ צִוִּ֖יתִים מִמֶּנִּ֑י
kupitisha – wana-wao na binti-zao kwa-Moleki ambayo si mimi-niliyaamuru
H5927 H0853 H1323 H4432 H3808 H6680

וְלֹ֥א עָלְתָ֖ה עַל־ לִבִּ֑י לַעֲשׂ֤וֹת הַתּוֹעֵבָה֙ הַזֹּ֣את לְמַ֔עַן
na-si iliingia juu-ya moyo-wangu kufanya chukizo hili ili
H3808 H5927 H8441 H2063 H4616

לְחַטֹּ֖את אֶת־ יְהוּדָֽה׃ ס ¶ (הַחַטִּיא) [החטין]
– Yuda ¶ ס (kuwafanya-watende-dhambi) [kuwafanya-watende-dhambi]
H0853 H3063 H2398 H2398

Wakazijenga sehemu za juu katika Bonde la Beni Hinomu ili kuwatia katika moto wana wao na binti zao kwa ajili ya Moleki. Mimi sikuwaagiza. Sikuweka akilini mwangu kamwe kwamba watafanya mambo maovu na kwa hiyo kuwasabisha Yuda watende dhambi.

36 וְעַתָּה כֹּה־ אָמַר יְהוָה יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִיר הַזֹּאת אֶל־
Na–sasa hivyo alisema Yahwe Israeli Mungu–wa mji huu kuhusu
H6258 H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H0413 H2063

וְאֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים מְנֻתָּנָה בְיַד מֶלֶךְ־ בָּבֶל בַּחֶרֶב
ambao ninyi mnasema umatolewa mkononi–mwa mfalme–wa Babeli kwa upanga
H0559 H5414 H3027 H4428 H0894 H2719

וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר׃
na–kwa–njaa na–kwa–tauni
H7458 H1698

Kwa hiyo sasa, Mimi, Yahwe, Mungu wa Israeli, kuhusu mji huu ninasema hivi, 'mji ambao mnasema, 'Umetiwa mikononi mwa mfalme wa Babeli kwa upanga, njaa, na pigo.'

37 הִנְנִי מְקַבְּצָם מִכֹּל־ אַרְצוֹת אֲשֶׁר הַדַּחְתִּים שָׁם
Tazama–mimi ninawakusanya kutoka–kwa–yote nchi ambako niliwafukuza huko
H2009 H6908 H3605 H0776 H0834 H5080 H8033

וְהַשֵּׁבֹתִים אֶל־ הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹשַׁבְתִּים לָבֶטַח׃
na–nitawarudisha katika mahali hapa na–nitawakisha kwa–usalama
H7725 H0413 H4725 H2088 H3427 H0983

וּבְחַמָּתִי וּבְאַפִּי גָּדוֹל וּבְקֶצֶף
na–kwa–ghadhabu–yangu kwa–hasira–yangu mkuu na–kwa–ukali
H2534 H0639 H1419 H7107

Ona, niko karibu kuwakusanya kutoka kila nchi nilikowapeleka katika hasira yangu, ghadhabu, hasira kuu. Niko karibu kuwarudisha kwenye sehemu hii na kuwawezesha kuishi katika usalama.

38 וְהָיוּ לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃
Na–watakuwa kwangu watu na–mimi nitakuwa kwao Mungu
H1961 H3605 H5971 H0589 H1961 H3605 H0430

Kisha watakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wao.

39 וְנָתַתִּי לָהֶם דֶּרֶךְ אֶחָד וְלֵב אֶחָד לְיִרְאָה כָּל־ הַיָּמִים
Na–nitawapa wao moyo mmoja na–njia moja kuniogopa siku–zote za–siku
H5414 H3605 H3117 H3372 H0259 H1870 H0259 H3820 H3605 H3117

אוֹתִי לְטוֹב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם׃
mimi kwa–wema–wa wao na–watoto–wao baada–yao
H0853 H2896 H3605 H1121 H0310

Nitawapa moyo mmjoa na na njia moja ya kuniheshimu kila siku ili kwamba yawepo mema kwa ajili yao na uzao wao baada yao.

40 וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא־ אָשׁוּב מֵאַחֲרֵיהֶם
Na–nitafanya nao agano–la milele ambalo sita rudi–nyuma kutoka–nyuma–yao
H3772 H3605 H1285 H5769 H0834 H3808 H7725

לְהֵיטִיבִי אוֹתָם וְאֶת־ יִרְאָתִי אֶתֵּן בְּלִבָּם מִבְלְתִּי סוּר
kuwatendea–mema wao na hofu–yangu nitaiweka mioyoni–mwao ili–wasi ondoke
H3190 H3605 H0853 H3374 H5414 H3824 H1115 H5493

מֵעָלָי׃
kutoka–kwangu

Kisha nitafanya pamoja nao agano la milele, ili nisiache kufanya mema kwa ajili yao. nitajiwekea heshima katika mioyo yao, ili kwamba wasiniache.

הַזֹּאת	בָּאָרֶץ	וּנְטַעְתִּים	אוֹתָם	לְהֵטִיב	עֲלֵיהֶם	וְשַׂשְׂתִי	41
hii	katika-nchi	na-nitawapanda	wao	kuwatendea-mema	juu-yao	Na-nitafurahi	
H2063	H0776	H5193	H0853	H2895		H7797	

ס	נַפְשִׁי׃	וּבְכָל־	לִבִּי	בְּכָל־	בֶּאֱמֶת
¶	yote	na-kwa-nafsi-yangu	wote	kwa-moyo-wangu	kwa-uaminifu
	H5315	H3605		H3605	H0571

Kisha nitajifurahisha katika kufanya mema kwao. Kwa uaminifu nitawapanda katika anchi hii kwa moyo wangu wote na maisha yangu yoye.

כָּל־	אֶת	הַזֶּה	הָעָם	אֶל־	הֵבֵאתִי	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי־	42
yote	–	hawa	watu	kwa	nimewaletea	Kama	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa-sababu	
H3605	H0853	H2088		H0413	H0935		H3068	H0559	H3541		

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַטּוֹבָה	כָּל־	אֶת־	עֲלֵיהֶם	מֵבִיא	אָנֹכִי	כֵּן	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	הָרָעָה
mimi	ambayo	mema	yote	–	juu-yao	ninaleta	mimi	hivyo	haya	makuu	mabaya
H0595			H3605	H0853		H0935	H0595		H2063		

עֲלֵיהֶם׃	דִּבֶּר
kuwahusu	ninasema
	H1696

Kwa amaana Yahwe anasema hivi, 'Kama tu nilivyoyaleta majanga haya makubwa yote juu ya watu hawa, hivyo hivyo nitaleta juu yao mambo mema niliyosema kwamba nitafanya kwa ajili yao.

הִיא	שְׁמָמָה	אֹמְרִים	אַתֶּם	וַאֲשֶׁר	הַזֹּאת	בָּאָרֶץ	הַשְּׁדֵמָה	וְנִקְנָה	43
ni	ukiwa	mnasema	ninyi	ambayo	hii	katika-nchi	mashamba	Na-yatanunuliwa	
H1931		H0559			H2063	H0776		H7069	

הַכַּשְׂדִּים׃	בְּיַד	נִתְּנָה	וּבְהֵמָה	אָדָם	מֵאֵין
Wakaldayo	mkononi-mwa	imatolewa	na-mnyama	mwanadamu	bila
H3778	H3027	H5414	H0929	H0120	H0369

Basi mashamba yatanunuliwa katika nchi hii, ambayo mnaisema, “Hii ni nchi iliyoharibiwa, isiyo na mwanadamu wala mnyama. Imetiwa mikononi mwa Wakaldayo”

וְחָתוֹם	וּבַסֵּפֶר	וְכָתוֹב	יִקְנוּ	בַּכֶּסֶף	שָׂדוֹת	44
na-kutia-muhuri	katika-hati	na-kuandika	yatanunuliwa	kwa-fedha	Mashamba	
H2856		H3789	H7069	H3701		

יְרוּשָׁלַ͏ִם	וּבִסְבִיבֵי	בִּנְיָמִן	בְּאֶרֶץ	עֳדִים	וְהָעֵד
Yerusalemu	na-pembezoni-mwa	Benyamini	katika-nchi-ya	mashahidi	na-kushuhudisha
H3389	H5439	H1144	H0776	H5707	

הַשְּׁפֵלָה	וּבְעָרֵי	הָהָר	וּבְעָרֵי	יְהוּדָה	וּבְעָרֵי
tambarare	na-katika-miji-ya	milima	na-katika-miji-ya	Yuda	na-katika-miji-ya
H8219		H2022		H3063	

פ	יְהוָה׃	נְאֻם־	שְׁבוּתָם	אֶת־	אָשִׁיב	כִּי־	הַנֶּגֶב	וּבְעָרֵי
¶	Yahwe	asema	uhamisho-wao	–	nitarudisha	kwa-sababu	Negebu	na-katika-miji-ya
	H3068	H5002	H7622	H0853	H7725		H5045	

Watanunua mashamba kwa fedha na kuandika katika barua zilizopigwa muhuri. Watawakusanya mashahidi katika nchi ya Benyamini, wote kuzunguka Yerusalemu na miji ya Yuda katika miji ya nchi yenye vilima, na katika nchi tambarare, na katika miji ya Negebu. Kwa maana nitawarejesha wafungwa wao—hili ni tangazo la Yahwe.”'

Chapter 33

עָצוּר	עוֹדֶנּוּ	וְהוּא	שֵׁנִית	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי		1
amefungwa	alikuwa-bado	na-yeye	mara-ya-pili	Yeremia	kwa	Yahwe	neno-la	Na-likaja		
H6113	H5750	H1931	H8145	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961		
						לֵאמֹר׃	הַמַּטָּרָה	בַּחֲצַר		
						kusema	walinzi	katika-ua-wa		
						H0559	H4307			

Kisha neno la Yahwe likaja kwa Yeremia mara ya pili, alipokuwa bado amefungwa ndani ya uwanja wa walinzi, likisema,

שְׁמוֹ׃	יְהוָה	לַהֲכִינָהּ	אוֹתָהּ	יוֹצֵר	יְהוָה	עֹשֶׂהָ	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	2
jina-lake	Yahwe	kuisimamisha	hiyo	aliiyeiumba	Yahwe	aliyeifanya	Yahwe	alisema	Hivyo	
H8034	H3068		H0853	H3335	H3068		H3068	H0559	H3541	

Yahwe muumbaji, anasema hivi—Yahwe, aumbaye ili athibitishishe—Yahwe ndilo jina lake,

וּבְצֻרוֹת	גְּדֹלוֹת	לְךָ	וְאַגֶּדָה	וְאֶעֱנֶךָּ	אֵלַי	קְרָא		3
na-yaliyofichwa	mambo-makuu	wewe	na-nitakuambia	na-nitakujibu	kwangu	Niite		
H1219			H5046		H0413	H7121		
					ס	יְדַעְתָּם׃	לֹא	
					¶	jua	ambayo-hukuya	
						H3045	H3808	

'Niite, na nitakuitika, nitakuelezea mambo makuu, siri ambazo huzielewi.'

הַזֹּאת	הָעִיר	בָּתֵּי	עַל־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי	4
huu	mji	nyumba-za	kuhusu	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa-sababu	
H2063				H3478	H0430	H3068	H0559	H3541		
הֶחָרֶב׃	וְאֶל־	הַסֹּלְלוֹת	אֶל־	הַנִּתָּצִים	יְהוּדָה	מַלְכֵי	בָּתֵּי	וְעַל־		
upanga	na-kwa	maboma	kwa	zilizobomolewa	Yuda	wafalme-wa	nyumba-za	na-kuhusu		
H2719	H0413	H5550	H0413	H5422	H3063	H4428				

Kwa maana Yahwe, Mungu wa Israel, anasema hivi kuhusu nyumba zilizo katika mji huu na nyumba za wafalme wa Yuda zilizobomolewa kwa sababu ya maboma na upanga,

אֲשֶׁר־	הָאָדָם	פְּגֹרֵי	אֶת־	וּלְמַלְאָם	הַכַּשְׂדִּים	אֶת־	לְהִלָּחֵם	בָּאִים		5
ambao	wanadamu	maiti-za	–	na-kuzijaza	Wakaldayo	na	kupigana	Wanakuja		
	H0120	H6297	H0854	H4390	H3778	H0853		H0935		
פָּנַי	הִסְתַּרְתִּי	וַאֲשֶׁר	וּבַחֲמָתִי		בְּאַפִּי		הִכֵּיתִי			
uso-wangu	nimeficha	na-ambao	na-kwa-ghadhabu-yangu		kwa-hasira-yangu		nimewapiga			
H6440	H5641		H2534		H0639		H5221			
				רָעָתָם׃	כָּל־	עַל	הַזֹּאת	מֵהָעִיר		
				uovu-wao	yote	kwa-sababu-ya	huu	kutoka-kwa-mji		
					H3605		H2063			

Wakaldayao wanakuja kupigana na kuzijaza nyumba kwa hizi kwa majeshi ya watu ambao wataua katika hasira yangu na ghadhabu yangu, nitakapouficha mji huu uso wangu kwa sababu ya uovu wao wote.

לָהֶם	וְגִלֵּיתִי	וּרְפָאתִים	וּמַרְפֵּא	אֲרֻכָה	לָהּ	מַעֲלֵה־	הִנְנִי			6
wao	na-nitawafunulia	na-nitawaponya	na-dawa	uponyaji	kwake	ninaleta	Tazama-mimi			
H1992	H1540	H7495		H0724		H5927	H2009			
						וֶאֱמֶת׃	שָׁלוֹם	עֲתֶרֶת		
						na-uaminifu	amani	wingi-wa		
						H0571	H7965	H6283		

Lakini ona, niko karibu kuleta uponyaji na tiba, kwa maana nitawaponya na nitawapa wingi wa, amani na uamainifu.

וּבְנִתִּים	יִשְׂרָאֵל	שְׁבוּת	וְאֶת	יְהוּדָה	שְׁבוּת	אֶת־	וַהֲשִׁבֹתִי	7
na-nitawajenga	Israeli	uhamisho-wa	na	Yuda	uhamisho-wa	–	Na-nitarudisha	
H1129	H3478	H7622	H0853	H3063	H7725	H0853	H7725	

כְּבָרִאשֹׁנָה׃
kama-mwanzoni
H7223

Kwa maana nitawarudhisha wafungwa wao wa Yuda na Israeli; nitawajenga tena kama ilivyokuw mwanzo.

לִי	חָטְאוּ־	אֲשֶׁר	עֲוֹנָם	מִכֹּל־	וְטִהַרְתִּים	8
dhidi-yangu	wameitenda-dhambi	ambao	uovu-wao	kutoka-kwa-yote	Na-nitawatakasa	
	H2398		H5771	H3605	H2891	

לִי	חָטְאוּ־	אֲשֶׁר	עֲוֹנֹתֵיהֶם	)לְכָל־(	]לכול־[	וְסָלַחְתִּי
dhidi-yangu	wameitenda-dhambi	ambao	uovu-wao	(kwa-yote)	[kwa-yote]	na-nitasamehe
	H2398		H5771	H3605	H3605	H5545

בִּי׃ פָּשְׁעוּ וַאֲשֶׁר
dhidi-yangu wameniasi na-ambao
H6586

Kisha nitawatakasa uovu wote walioufanya dhidi yangu. Nitasamehe makosa yote waliyonitenda, na na njia zote walizo asi dhidi yangu.

הָאָרֶץ	גּוֹיֵי	לְכֹל	וּלְתִפְאֶרֶת	לִתְהִלָּה	שָׁשׂוֹן	לְשֵׁם	לִי	וְהָיְתָה	9
nchi	mataifa-ya	kwa-yote	na-utukufu	sifa	furaha	jina-la	kwangu	Na-itakuwa	
H0776		H3605	H8597	H8416	H8342	H8034		H1961	

וּפָחֲדוּ	אֹתָם	עֹשֶׂה	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַטּוֹבָה	כָּל־	אֶת־	יִשְׁמְעוּ	אֲשֶׁר
na-wataogopa	wao	ninawatendea	mimi	ambayo	mema	yote	–	watasikia	ambao
H6342	H0853		H0595			H3605	H0853	H8085	

אֲשֶׁר	הַשָּׁלוֹם	כָּל־	וְעַל	הַטּוֹבָה	כָּל־	עַל	וְרָגְזוּ	
ambayo	amani	yote	na-kwa-sababu-ya	mema	yote	kwa-sababu-ya	na-watatetemeka	
	H7965	H3605			H3605		H7264	

ס	לָהּ׃	עֹשֶׂה	אָנֹכִי
¶	yeye	ninaitendea	mimi
			H0595

Kwa maana mji huu kwa ajili yangu utakuwa chombo cha furaha, nyimbo, sifa na heshima kwa mataiafa yote ya dunia ambao watasikia mambo yote mema ninayokwenda kufanya kwa ajili ya huu mji. Kisha wataogopa na kutetemeka kwa sababu ya mambo yote mema na amani nitayoupa mji huu.'

אֹמְרִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר	הַזֶּה	בַּמָּקוֹם־	יִשָּׁמַע	עוֹד	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	10
mnasema	ninyi	ambapo	hapa	katika-mahali	itasikika	Tena	Yahwe	alisema	Hivyo	
H0559			H2088	H4725	H8085	H5750	H3068	H0559	H3541	

וּבְחֻצוֹת	יְהוּדָה	בְּעָרֵי	בְּהֵמָה	וּמֵאֵין	אָדָם	מֵאֵין	הוּא	חָרֵב
na-katika-mitaa-ya	Yuda	katika-miji-ya	mnyama	na-bila	mwanadamu	bila	ni	ukiwa
H2351	H3063		H0929	H0369	H0120	H0369	H1931	

בְּהֵמָה׃	וּמֵאֵין	יוֹשֵׁב	וּמֵאֵין	אָדָם	מֵאֵין	הֲנִשְׁמוֹת	יְרוּשָׁלִַם
mnyama	na-bila	mkaaji	na-bila	mwanadamu	bila	iliyoachwa-ukiwa	Yerusalemu
H0929	H0369	H3427	H0369	H0120	H0369	H8074	H3389

Yahwe anasema hivi, 'Katika sehemu hii ambayo sasa mnaisema, “Imetengwa, sehemu isiyo na mwanadamu wala mnyama,” katika mji huu wa Yuda, na katika mitaa ya Yerusalemu ambayo imetengwa bila mwanadamu wala mnyama, zitasikika tena

11

כֹּלָה׃ וְקוֹל חָתָן קוֹל שִׂמְחָה וְקוֹל שָׂשׂוֹן קוֹל
bibi–arusi na–sauti–ya bwana–arusi sauti–ya shangwe na–sauti–ya furaha Sauti–ya
H3618 H2860 H8057 H8342

יְהוָה טוֹב כִּי־ צְבָאוֹת יְהוָה אֶת־ הוֹדוּ אִמְרִים קוֹל
Yahwe mwema kwa–sababu wa–majeshi Yahwe – Mshukuruni wanaosema sauti–ya
H3068 H3068 H0853 H3034 H0559

כִּי־ יְהוָה בֵּית תּוֹדָה מְבִאִים חַסְדּוֹ לְעוֹלָם כִּי־
kwa–sababu Yahwe nyumbani–mwa shukrani waletao huruma–yake milele kwa–sababu
H3068 H8426 H0935 H5769

ס יְהוָה׃ אָמַר כְּבִרְאשֹׁנָה הָאָרֶץ שְׁבוּת־ אֶת־ אָשִׁיב
¶ Yahwe alisema kama–mwanzoni nchi uhamisho–wa – nitarudisha
H3068 H0559 H7223 H0776 H7622 H0853 H7725

sauti za furaha na sauti za shangwe, sauti ya bwana arusi na sauti ya bibi arusi, sauti za wale wasemao, wanapoleta shukrani katika nyumba ya Yahwe, “Mshukuruni Yahwe wa majeshi, kwa maana Yahwe ni mwema, na upendo wake usioshindwa wadumu milele!” Kwa maana nitawafanaya tena wafungwa wa nchi kuwa walivyokuwa mwanzo,' asema Yahwe.

12

הֶחָרֵב הַזֶּה בַּמָּקוֹם וְיִהְיֶה עֹוד צְבָאוֹת יְהוָה אָמַר כֹּה־
palipoachwa–ukiwa hapa katika–mahali patakuwa Tena wa–majeshi Yahwe alisema Hivyo
H2088 H4725 H1961 H5750 H3068 H0559 H3541

רֹעִים נְוֵה עָרָיו וּבְכָל־ בְּהֶמָה וְעַד־ אָדָם מֵאֵין־
wachungaji makazi–ya miji–yake na–katika–yote mnyama na–bila mwanadamu bila
H3605 H0929 H5704 H0120 H0369

צֹאן׃ מַרְבְּצִים
kondoo wawalazao
H6629 H7257

Yahwe wa majeshi asema hivi: Katika sehemu hii ya ukiwa, ambamo sasa hakuna mwanadamu wala mnyama—katika miji yake yote kutakuwepo tena malisho ambapo wachungaji wataweza kupumzisha makundi yao.

13

וּבְאֶרֶץ הַנֶּגֶב וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה בְּעָרֵי הָהָר בְּעָרֵי
na–katika–nchi–ya Negebu na–katika–miji–ya tambarare katika–miji–ya milima Katika–miji–ya
H0776 H5045 H8219 H2022

הַצֹּאן תַּעֲבָרְנָה עַד יְהוּדָה וּבְעָרֵי יְרוּשָׁלַם וּבִסְבִיבֵי בִּנְיָמִן
kondoo watapita tena Yuda na–katika–miji–ya Yerusalemu na–pembezoni–mwa Benyamini
H6629 H5750 H3063 H3389 H5439 H1144

ס יְהוָה׃ אָמַר מוֹנֶה יְדֵי עַל־
¶ Yahwe alisema anayehesabu mikono–ya chini–ya
H3068 H0559 H4487 H3027

Katika miji hii katika nchi ya vilima, nchi tambarare, na Negevu katika nchi ya Benyamini na kuzunguka Yerusalemu yote, na katika miji ya Yuda, makundi yatapata njia chini ya mkono wa yule anayewahesabu,' asema Yahwe.

14

אֲשֶׁר הַטּוֹב הַדָּבָר אֶת־ וַהֲקִמֹתִי יְהוָה נְאֻם־ בָּאִים יָמִים הִנֵּה
ambalo jema neno – na–nitatimiza Yahwe asema zinakuja siku Tazama
H1697 H0853 H3068 H5002 H0935 H3117 H2009

יְהוּדָה׃ בֵּית וְעַל־ יִשְׂרָאֵל בֵּית אֶל־ הִבְרַתִּי
Yuda nyumba–ya na–kwa Israeli nyumba–ya kwa nilisema
H3063 H3478 H0413 H1696

Angalia! Siku zinakuja—hili ni tangazo la Yahwe—ambapo nitafanya niliyoahidi kwa nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda.

15 בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִוא אַצְמִיחַ לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעָשָׂה
Siku zile na-wakati ule nitamchipushia Daudi chipuko-la haki na-atafanya
H3117 H1992 H6256 H1931 H6779 H1732 H6780 H6666

מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃
haki na-haki katika-nchi
H4941 H6666 H0776

Katika siku hizo na katika wakati huo nitachipua shina la haki kwa ajili ya Daudi, na litafanaya hukumu na haki katika nchi.

16 בַּיָּמִים הָהֵמָּה תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִרוּשָׁלִַם תִּשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה אֲשֶׁר־
Siku zile itaokolewa Yuda na-Yerusalemu itakaa kwa-usalama na-hili ambalo
H3117 H1992 H3467 H3063 H3389 H7931 H0983 H2088

יִקְרָא־לָהּ יְהוָה צִדְקֵנוּ׃ ס ¶
itaitwa yeye Yahwe haki-yetu
H7121 H3068 H6664

Katika siku hizo Yuda wataokolewa, na Yurusalemu utaishi katika usalama, kwa maana hivi ndivyo atakavyoitwa, “Yahwe ni haki ni haki yetu.”

17 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לֹא־יִכָּרֵת לְדָוִד אִישׁ מֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא בֵּית־
Kwa-sababu hivyo alisema Yahwe Hata kukatiliwa-mbali kwa-Daudi mtu kuketi juu-ya nyumba-ya
H3541 H0559 H3068 H3808 H3772 H1732 H0376 H3427 H3478

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3678

Kwa maana Yahwe anasema hivi: 'Mwana kutoka ukoo wa Daudi hatakosa kuketi katika kiti cha nyumba ya Israeli,

18 וְלַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לֹא־יִכָּרֵת אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלֶה עֹלָה וּמַקְטִיר
Na-kwa-makuhani Walawi hata kukatiliwa-mbali mtu mbele-yangu kutoa sadaka-za-kuteketezwa na-kufukiza
H3548 H3881 H3808 H3772 H0376 H6440 H5927 H4503 H3605 H2077 H6213 H3117

מִנְחָה וְעֹשֶׂה־זֶּבַח כָּל־הַיָּמִים׃ ס ¶
sadaka-za-nafaka na-kutoa dhabihu siku-zote za-siku
H4503 H6213 H2077 H3605 H3117

wala mtu kutoka ukuhani wa Kilawi hatakosa kutoa sadaka za kuteketezwa mbele zangu, kutoa sadaka za chakula, na kutoa sadaka za nafaka wakati wote.”'

19 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
Na-likaja neno-la Yahwe kwa Yeremia kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H3414 H0559

Neno la Yahwe likaja kwa Yeremia, likisema,

20 כֹּה אָמַר יְהוָה אִם־תָּפֵרוּ אֶת־בְּרִיתִי אֶת־הַיּוֹם וְאֶת־בְּרִיתִי אֶת־הַלָּיְלָה לְבִלְתִּי
Hivyo alisema Yahwe Ikiwa mtavunja – agano-langu na la-mchana agano-langu na la-usiku ili kwamba siku
H3541 H0559 H3068 H0408 H0853 H1285 H0853 H3117 H1285 H0853 H3915 H1115

הֱיוֹת יוֹמָם וְלַיְלָה בְּעִתָּם׃
kuwepo mchana na-usiku wakati-wao
H1961 H3119 H3915 H6256

isikawie wala usiku usikawie kuja kwa wakati wake,

21 גַּם־בְּרִיתִי תֵּפַר אֶת־דָּוִד עַבְדִּי מִהְיוֹת־לוֹ בֵן
Pia agano-langu litavunjwa na Daudi mtumishi-wangu kuwa-na yeye mwana
H1571 H1285 H8054 H1732 H5650 H1961 H3808

מְשָׁרְתַי׃ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶת־כִּסְאוֹ עַל־מֹלַךְ
wanaonihudumia makuhani Walawi na kiti-chake-cha-enzi juu-ya anayetawala
H8334 H3548 H3881 H0854 H3678

basi mtaweza u kulivunja agano langu na Daudi mtumishi wangu, ili kwamba aspate mwana wa kuketi juu ya kiti chake cha enzi, na gano langu na makuhuni wa Kilawi, watumishsi wangu.

22 אֲשֶׁר כְּאִם־לֹא יִסָּפֵר צְבָא הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמַּד חוֹל הַיָּם
Kama haihesabiki hesabika jeshi-la mbingu na-haipimiki kupimwa mchanga-wa bahari
H3808 H3808 H5608 H6635 H8064 H3808 H4058 H2344 H3220

כֵּן אַרְבֶּה אֶת־זֶרַע דָּוִד עַבְדִּי וְאֶת־הַלְוִיִּם מְשָׁרְתַי׃
hivyo nitaongeza – uzao-wa Daudi mtumishi-wangu na Walawi wanaonihudumia
H3651 H5975 H0853 H2233 H1732 H5650 H0853 H3881 H8334

ס אִתִּי׃
¶ mimi
H0854

Kama vile majeshsi ya mbinguni yasivyoweza kuhesabika, na kama vile mchanga wa ufukwe wa bahari usivyoweza kupimwa, ndivyo nitakavyouongeza uzao wa Daudi mtumishi wangu na Walawi watumikao mbele zangu.”

23 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
Na-likaja neno-la Yahwe kwa Yeremia kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H3414 H0559

Neno la Mungu likaja kwa Yeremia, likisema,

24 הֲלוֹא רָאִיתָ מָה־הָעָם הַזֶּה דִּבְּרוּ לֵאמֹר שְׁתֵּי הַמִּשְׁפָּחוֹת
Je-hukuona umeona kile watu hawa wamesema Koo-mbili kusema koo
H3808 H7200 H4100 H5971 H2088 H1696 H8147 H0559 H4940

אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם וַיִּמְאָסֵם עַמִּי מֵהְיוֹת גּוֹי לְפָנָיו כְּיוֹם׃
ambazo alichagua Yahwe wao na-amewakataa watu-wangu wanawadharau kuwa taifa mbele-yao tena
H0834 H0977 H3068 H0853 H5971 H5006 H1961 H1471 H6440 H5750

ס
¶

Hamkuzingatia walichotangaza watu hawa waliposema, 'Zile Familia mbili ambazo Yahwe alizichagua, sasa amezikataa'? Kwa jinsi hii hii waliwapuuza watu wangu, wakisema kwamba si taifa tena katika macho yao.

שָׁמַיִם	חֻקּוֹת	וְלַיְלָה	יוֹמָם	בְּרִיתִי	לֹא	אִם־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	25
mbingu	sheria–za	na–usiku	mchana	agano–langu	si	Ikiwa	Yahwe	alisema	Hivyo	
H8064	H2708	H3915	H3119	H1285	H3808		H3068	H0559	H3541	

שָׂמְתִּי׃	לֹא־	וָאָרֶץ	
mimi–nimeweka	si	na–nchi	
	H3808	H0776	

Mimi, Yahwe, nasema hivi, 'Kama sijalithibitisha agano la mchana na usiku, na kama sijaziweka sheria za mbingu na dunia,

מִקָּחַת	אֶמְאַס	עַבְדִּי	וְדָוִד	יַעֲקֹוב	זֶרַע	גַּם־				26
kuchukua	nitakataa	mtumishi–wangu	na–Daudi	Yakobo	uzao–wa	Pia				
H3947		H5650	H1732	H3290	H2233	H1571				

כִּי־	וְיַעֲקֹב	יִשְׁחָק	אַבְרָהָם	זֶרַע	אֶל־	מְשִׁלֵּים	מִזַּרְעוֹ	
kwa–sababu	na–Yakobo	Isaka	Ibrahimu	uzao–wa	kwa	watawala	kutoka–kwa–uzao–wake	
	H3290	H3446	H0085	H2233	H0413	H4910	H2233	

ס	וְרִחַמְתִּים׃	שְׁבוּתָם	אֶת־	(אָשִׁיב)	[אשוב]
¶	na–nitawahurumia	uhamisho–wao	–	(nitarudisha)	[nitarudisha]
	H7355	H7622	H0853	H7725	H7725

basi nitawakataa uzao wa Yakobo na Daudi mtumishi wangu, na nisilete mtu kutoka kati yao wa kutawala juu ya uzao wa Abrahamu, Isaka, na Yakobo. Kwa maana nitawarudisha wafubgwa wao na kuonesha huruma kwao.'"

Chapter 34

מֶלֶךְ־	וּנְבוּכַדְרֶאצַּר	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר		1
mfalme–wa	wakati–Nebukadneza	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa	lilikuja	ambalo	Neno		
H4428	H5019	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697		

וְכָל־	יָדוֹ	מֶמְשֶׁלֶת	אֶרֶץ	מַמְלְכוֹת	וְכָל־	חֵילוֹ	וְכָל־	וּבָבֶל
na–yote	mkono–wake	utawala–wa	nchi	falme–za	na–yote	jeshi–lake	na–yote	Babeli
H3605	H3027	H4475	H0776	H4467	H3605	H2428	H3605	H0894

לֵאמֹר׃	עָרֶיהָ	כָּל־	וְעַל־	יְרוּשָׁלִַם	עַל־	נִלְחָמִים		הָעַמִּים
kusema	miji–yake	yote	na–dhidi–ya	Yerusalemu	dhidi–ya	walikuwa–wakipigana		mataifa
H0559		H3605		H3389				

Neno lililomjia Yeremia kutoka kwa Yahwe, wakati Nebukadreza mfalme wa Babeli, majeshi yake yote, pamoja na falme zote za dunia, maeneo yote yaliyo chini ya mamlaka yake, na watu wake wote walikuwa wanapigana vita dhidi ya Yerusalemu na miji yake yote, kusema:

צִדְקִיָּהוּ	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	הָלוֹךְ	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־		2
Sedekia	–	na–umwambie	Nenda	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	alisema	Hivyo		
H6667	H0413	H0559	H1980	H3478	H0430	H3068	H0559	H3541		

אֶת־	נֹתֵן	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֵלָיו	וְאָמַרְתָּ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ
–	ninatoa	Tazama–mimi	Yahwe	alisema	Hivyo	yeye	na–umwambie	Yuda	mfalme–wa
H0853	H5414	H2009	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	H3063	H4428

בָּאֵשׁ׃	וּשְׂרָפָהּ	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בְּיַד	הַזֹּאת	הָעִיר	
kwa–moto	na–atauteketeza	Babeli	mfalme–wa	mkononi–mwa	huu	mji	
H0784	H8313	H0894	H4428	H3027	H2063		

'Yahwe, Mungu wa Israeli, anasema hivi: Nenda na uzungumze kwa Sedekia mfalme wa Yuda na useme kwake, 'Yahwe asema hivi: Angalia, niko karibu kuutia mji huu mkononi mwa mfalme wa Babeli. Atauchoma moto.

3 וְאַתָּה לֹא תִטָּלֵט מִיָּדוֹ כִּי תָפֹשׂ תָּפַשׂ וְתִתְאַמָּצְתָּ
Na-wewe huta okoka kutoka-mkononi-mwake kwa-sababu hakika utakamatwa
H3808 H4422 H3027 H8610 H8610

וְעֵינֶיךָ עֵינֵי מֶלֶךְ-בָּבֶל תִּרְאֶינָה
na-macho-yako macho-ya mfalme-wa Babeli yataona
H5414 H0853 H4428 H0894 H7200

וּבְיָדוֹ תִנָּתֵן וְעִם-פִּיהוּ יְדַבֵּר וּבָבֶל תָּבוֹא׃
na-mkononi-mwake utatolewa na-mdomo-wako utasema na-Babeli utaenda
H3027 H5414 H6310 H1696 H0894 H0935

Hautapona kutoka mkono wake, kwa maana kwa hakika utakamatwa na kutiwa mkononi mwake. Macho yako yatayaangalia macho ya mfalme wa Babeli; atazungumza kwako moja kwa moja ukiwa unaenda Babeli.'

4 אַךְ שְׁמַע דְּבַר-יְהוָה צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה כֹּה-אָמַר יְהוָה עָלֶיךָ לֹא תָמוּת בְּחֶרֶב׃
Lakini sikia neno-la Yahwe Sedekia mfalme-wa Yuda Hivyo alisema Yahwe kukuhusu huta kufa kwa-upanga
H0389 H8085 H1697 H3068 H6667 H4428 H3063 H3541 H0559 H3068 H6440 H1961 H4191 H2719

Sedekia mfalme wa Yuda, sikiliza neno la Yahwe! Yahwe anasema hivi kuhusu wewe, 'Hautakufa kwa upanga.

5 בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּכְמִשְׂרְפוֹת אֲבוֹתֶיךָ הַמְּלָכִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר-לְפָנֶיךָ כֵּן יִסְפְּדוּ-לָךְ הוֹי אָדוֹן כִּי-אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם-יְהוָה׃ ס ¶
Kwa-amani utakufa na-kama-kuchomwa-kwa baba-zako wafalme wa-kwanza ambao watakulilia wewe na-ole bwana kwa-sababu nimesema asema Yahwe
H4191 H4955 H0001 H4428 H7223 H7965 H4191 H5594 H1961 H0113 H6440 H8313 H1697 H0589 H1696 H5002 H3068

Utakufa katika amani. Kama kwenye mafukizo ya babu zako, wafalme waliokuwepo kabla yako, watauchoma mwili wako. Watasema, 'Ole, bwana!” Watakuomboleza. Sasa nimesema—hili ni tangazo la Yahwe.”

6 וַיְדַבֵּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל-צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֵת כָּל-יוֹתֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּירוּשָׁלִָם׃
Na-akasema Yeremia nabii kwa Sedekia mfalme-wa Yuda – yote maneno haya katika Yerusalemu
H1696 H3414 H5030 H0413 H6667 H4428 H3063 H0853 H3605 H1697 H0428 H3389

Kwa hiyo Yeremia nabii akatangaza kwa Sedekia mfalme wa Yuda maneno haya yote katika Yerusalemu.

7 וְחֵיל מֶלֶךְ-בָּבֶל נִלְחָמִים עַל-יְרוּשָׁלִַם וְעַל כָּל-עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתָרוֹת אֵלֶיהָ אֶל-לָכִישׁ וְאֶל-עֲזֵקָה כִּי הֵנָּה נִשְׁאָרוּ בְּעָרֵי יְהוּדָה מִבְצָר׃ פ ¶
Na-jeshi-la mfalme-wa Babeli lilikuwa-likipigana dhidi-ya Yerusalemu na-dhidi-ya yote – miji-ya Yuda iliyobaki – Lakishi na Azeka hizi kwa-sababu zimebaki kati-ya-miji-ya Yuda yenye-ngome miji
H2428 H4428 H0894 H5921 H3389 H5921 H3605 H6904 H0413 H3923 H0413 H5825 H2007 H7604 H3063 H3498 H0413 H3063 H4013 H6904

Jeshi la mfalme wa Babeli likafanya dhidi ya Yerusalemu na miji yote ya Yuda iliyobaki: Lakishi, na Azeka. Miji hii ya yuda ilisalia kama miji yenye maboma.

8

כְּרֹ֑ת	אַחֲרֵי	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר
kufanya-agano-kwa	baada-ya	Yahwe	kutoka-kwa	Yeremia	kwa	lilikuja	ambalo	Neno
H3772		H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697

לָהֶם	לִקְרֹא	בִּירוּשָׁלִַם	אֲשֶׁר	הָעָם֙	כָּל־	אֶת־	בְּרִית	צִדְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ
kwao	kutangaza	katika-Yerusalemu	ambao	watu	wote	na	agano	Sedekia	mfalme
H1992	H7121	H3389			H3605	H0854	H1285	H6667	H4428

דְּרֹֽור׃
uhuru
H1865

Neno lilomjia Yeremia kutoka kwa Yahwe baada ya mfalme Sedekia kufanya agano na watu wote katika Yurusalemu, ili kuwatanagazia uhuru

9

הָעִבְרִי	שִׁפְחָתֹו֙	אֶת־	וְאִ֣ישׁ	עַבְדֹּ֔ו	אֶת־	אִ֣ישׁ	לְשַׁלַּ֔ח
Mwebrania	mjakazi-wake	–	na-kila-mtu	mtumwa-wake	–	kila-mtu	Kuwaachilia
H5680	H8198	H0853	H0376	H5650	H0853	H0376	H7971

אִ֑ישׁ	אָחִיהוּ֙	בִּיהוּדִ֣י	בָּהֶ֔ם	עֶבֶד־	לְבִלְתִּ֖י	חָפְשִׁ֥ים	וְהָעִבְרִיָּ֖ה
mtu	ndugu-yake	kwa-Myuda	wao	watumike	ili-isi	huru	na-Mwebrania
H0376	H0251	H3064		H5647	H1115	H2670	H5680

ya kwamba kila mtu lazima amwachie huru mtumwa wake wa Kiebrania, wote wa kiume na wa kike, kwa hiyo mtu alipaswa kutomtumikisha Myahudi, ambaye alikuwa ndugu yake.

10

לְשַׁלַּ֔ח	בַּבְּרִ֣ית	בָּא֔וּ	אֲשֶׁר־	הָעָ֗ם	וְכָל־	הַשָּׂרִ֞ים	כָּל־	וַיִּשְׁמְע֣וּ
kuachilia	katika-agano	waliingia	ambao	watu	na-wote	wakuu	wote	Na-wakasikia
H7971	H1285	H0935			H3605	H8269	H3605	H8085

עֶבֶד־	לְבִלְתִּ֥י	חָפְשִׁ֖ים	שִׁפְחָתֹ֑ו	אֶת־	וְאִ֣ישׁ	עַבְדֹּ֔ו	אֶת־	אִ֣ישׁ
watumike	ili-wasi	huru	mjakazi-wake	–	na-kila-mtu	mtumwa-wake	–	kila-mtu
H5647	H1115	H2670		H0853	H0376	H5650	H0853	H0376

וַיְשַׁלֵּֽחוּ׃	וַיִּשְׁמְעוּ֙	עֹ֔וד	בָּ֑ם
na-wakawaachilia	na-wakasikia	tena	wao
H7971	H8085	H5750	

Kwa hiyo watu wote na viongozi wakaingia katika agano kwamba kila mtu amwachie huru mtumwa wake wa kiume na waikke ili asiwe mtumwa tena. Walitii na kuwaweka huru.

11

הַשְּׁפָחֹ֔ות	וְאֶת־	הָעֲבָדִ֖ים	אֶת־	וַיָּשֻׁ֑בוּ	כֵּ֚ן	אַחֲרֵי־	וַיָּשׁוּבוּ֙
wajakazi	na	watumwa	–	na-wakawarudisha	hivyo	baada-ya	Na-wakarudi-nyuma
H8198	H0853	H5650	H0853	H7725			H7725

לַעֲבָדִ֖ים	וַיִּכְבְּשׁ֥וּם)(	ויכבישום]	חָפְשִׁ֖ים	שִׁלְּחִ֑וּ	אֲשֶׁ֣ר
kuwa-watumwa	(na-wakawalazimisha)	[na-wakawalazimisha]	huru	waliwaacha	ambao
H5650	H3533	H3533	H2670	H7971	

וְלִשְׁפָחֹֽות׃	ס ¶
na-wajakazi	
H8198	

Lakini baada ya hapo walibadili akili zao. Wakawarudisha watumwa ambao walikuwa wamewaachia huru. Wakawalazimisha kuwa wataumwa tena.

12

לֵאמֹֽר׃	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָ֗הוּ	אֶל־	יְהוָה֙	דְּבַר־	וַיְהִ֤י
kusema	Yahwe	kutoka-kwa	Yeremia	kwa	Yahwe	neno-la	Na-likaja
H0559	H3068	H0854	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961

Kwa hiyo neno la Yahwe likaja kwa Yeremia, likisema,

13

בְּיוֹם	אֲבוֹתֵיכֶם	אֶת־	בְּרִית	כָּרַתִּי	אָנֹכִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־
siku	baba-zenu	na	agano	nilifanya	Mimi	Israeli	Mungu-wa	Yahwe	alisema	Hivyo
H3117	H0001	H0854	H1285	H3772	H0595	H3478	H0430	H3068	H0559	H3541

לֵאמֹר׃	עֲבָדִים	מִבֵּית	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אוֹתָם	הוֹצִאִי
kusema	utumwa	kutoka-nyumba-ya	Misri	kutoka-nchi-ya	wao	nilipowatoa
H0559	H5650		H4714	H0776	H0853	H3318

“Yahwe, Mungu wa Israeli, anasema hivi, 'Mimi mwenyewe nilifanya agano na babu zenu katika siku ambayo niliwatoa nje ya nchi ya Misiri, nje ya nyumba ya utumwa. Hapo ndipo niliposema,

14

הָעִבְרִי	אָחִיו	אֶת־	אִישׁ	תְּשַׁלְּחוּ	שָׁנִים	שֶׁבַע	מִקֵּץ
Mwebrania	ndugu-yake	–	kila-mtu	mtamwachilia	miaka	miaka-saba	Mwishoni-mwa
H5680	H0251	H0853	H0376	H7971	H8141	H7651	H7093

חָפְשִׁי	וְשִׁלַּחְתּוֹ	שָׁנִים	שֵׁשׁ	וַעֲבָדְךָ	לְךָ	יִמְכַּר	אֲשֶׁר־
huru	na-utamwacha	miaka	miaka-sita	na-amekutumikia	kwako	amejiunza	ambaye
H2670	H7971	H8141	H8337	H5647		H4376	

אָזְנָם׃	אֶת־	הִטּוּ	וְלֹא	אֵלַי	אֲבוֹתֵיכֶם	שָׁמְעוּ	וְלֹא־	מֵעָלָיו
sikio-lao	–	ininamisha	na-hawaku	kwangu	baba-zenu	sikiliza	na-hawaku	kutoka-kwako
H0241	H0853	H5186	H3808	H0413	H0001	H8085	H3808	

Katika mwisho wa mwaka wa saba, kila mtu lazima amwachie ndugu yake, Mwebrania mwenzake aliyejiuza mwenyewe kwako ili kukutumikia kwa miaka sita. Mwagize aende kwa uhuru.” Lakini babu zenu hawakunisikiliza wala kutega masikio yao kwangu.

15

לִקְרֹא	בְעִינַי	הַיָּשָׁר	אֶת־	וַתַּעֲשׂוּ	הַיּוֹם	אַתֶּם	וַתָּשֻׁבוּ
kutangaza	machoni-pangu	lililo-sawa	–	na-mkafanya	leo	ninyi	Na-mkageuka
H7121		H3477	H0853		H3117		H7725

אֲשֶׁר־	בַּבַּיִת	לְפָנַי	בְּרִית	וַתִּכְרְתוּ	לְרֵעֵהוּ	אִישׁ	דְּרוֹר
ambayo	katika-nyumba	mbele-yangu	agano	na-mkafanya	kwa-jirani-yake	kila-mtu	uhuru
		H6440	H1285	H3772	H7453	H0376	H1865

עָלָיו׃	שְׁמִי	נִקְרָא
juu-yake	jina-langu	linaitwa
	H8034	H7121

Sasa ninyi wenyewe mlitubu na kuanza yaliyomema katika macho yangu. Mlitangaza uhuru, kila mtu kwa jirani yake, na mlifanya agano mbele zangu kwenye nyumba iitwayo kwa jina langu.

16

אֶת־	אִישׁ	וַתָּשֻׁבוּ	שְׁמִי	אֶת־	וַתַּחֲלְלוּ	וַתָּשֻׁבוּ
–	kila-mtu	na-mkawarudisha	jina-langu	–	na-mkalinajisi	Na-mkageuka-nyuma
H0853	H0376	H7725	H8034	H0853		H7725

לְנַפְשָׁם	חָפְשִׁים	שִׁלַּחְתֶּם	אֲשֶׁר־	שִׁפְחָתוֹ	אֶת־	וְאִישׁ	עַבְדּוֹ
kwa-mapenzi-yao	huru	mliwaacha	ambao	mjakazi-wake	–	na-kila-mtu	mtumwa-wake
H5315	H2670	H7971		H8198	H0853	H0376	H5650

ס ¶	וְלִשְׁפָחוֹת׃	לַעֲבָדִים	לָכֶם	לִהְיוֹת	אֹתָם	וַתִּכְבְּשׁוּ
	na-wajakazi	watumwa	kwenu	kuwa	wao	na-mkawalazimisha
	H8198	H5650		H1961	H0853	H3533

Lakini tena mmegeuka na kulichafua jina langu; mmemsababisha kila mtu kumleta tena mtumwa wake wa kiume na wa kike, wale mliowachie kwenda walikotaka. Mmewalazimisha kuwa watumwa tena.'

17

דְּרוֹר	לִקְרָא	אֵלַי	שִׁמַעְתֶּם	לֹא־	אַתֶּם֙	יְהוָ֔ה	אָמַ֕ר	כֹּה־	לָכֵן֙
uhuru	kutangaza	mimi	nisikiliza	hamku	Ninyi	Yahwe	alisema	Hivyo	Kwa-hiyo
H1865	H7121	H0413	H8085	H3808		H3068	H0559	H3541	

לָכֶם	קְרֹא֗	הִנֵּנִי	לְרֵעֵהוּ	וְאִישׁ	לְאָחִיו	אִישׁ
kwenu	ninatangaza	Tazama-mimi	kwa-jirani-yake	na-kila-mtu	kwa-ndugu-yake	kila-mtu
	H7121	H2009	H7453	H0376	H0251	H0376

אֶתְכֶם֙	וְנָתַתִּי	הָרָעָ֖ב	וְאֶל־	הַדֶּ֣בֶר	אֶל־	הַחֶ֤רֶב	אֶל־	יְהוָ֔ה	נְאֻם־	דְּרוֹר
ninyi	na-nitawafanya	njaa	na-kwa	tauni	kwa	upanga	kwa	Yahwe	asema	uhuru
H0853	H5414	H7458	H0413	H1698	H0413	H2719	H0413	H3068	H5002	H1865

הָאָֽרֶץ׃	מַמְלְכ֣וֹת	לְכֹ֗ל	לְזַעֲוָ֙ה֙(	]לזועה[
nchi	falme-za	kwa-yote	(kuwa-hofu)	[kuwa-hofu]
H0776	H4467	H3605	H2189	H2113

Kwa hiyo Yahwe asema hivi, 'Ninyi wenyewe hamkunisikiliza. Mlipaswa kuwa mmetangaza uhuru, kila mmoja wenu, kwa ndugu zenu na Waisraeli wenzenu. Kwa hiyo angalia! Niko karibu kutangaza uhuru kwenu—hili ni tangazo la Yahwe—uhuru wa upanga, tauni, na njaa, kwa maana naenda kuwafanya kitu cha ajabu katika macho aya kila ufalme juu ya dunia.

18

אֶת־	הֵקִימוּ֙	לֹא־	אֲשֶׁ֣ר	בְּרִתִּ֔י	אֶת־	הָעֹבְרִ֖ים	הָאֲנָשִׁ֑ים	אֶת־	וְנָתַתִּי
–	timiza	hawaku	ambao	agano-langu	–	waliovunja	watu	–	Na-nitawatoa
H0853		H3808		H1285	H0853		H0376	H0853	H5414

לִשְׁנַ֔יִם	כָּרְתוּ֙	אֲשֶׁ֣ר	הָעֵגֶל֙	לִפָּנַ֔י	כָּרְתוּ֙	אֲשֶׁר	הַבְּרִ֖ית	הִבְרֵ֣י
vipande-viwili	walikata	ambao	ndama	mbele-yangu	walifanya	ambalo	agano	maneno-ya
H8147	H3772		H5695	H6440	H3772		H1285	H1697

בְּתָרָֽיו׃	בֵּין	וַיַּעַבְרוּ֙
vipande-vyake	kati-ya	na-wakapita
H1335	H0996	

Kisha nitashughulika na watu waliolivuja agano langu, ambao hawakuyashika maneno ya agano ambalo walilithibitisha mbele zangu walipomkata ng'ombe dume katika vipande viwili na kutembea katika vipande vyake,

19

וְכֹ֣ל	וְהַכֹּהֲנִ֗ים	הַסָּרִיס֙	יְרוּשָׁלַ֔ם	וְשָׂרֵ֣י	יְהוּדָ֔ה	שָׂרֵ֣י
na-wote	na-makuhani	maofisa-wa-mahakama	Yerusalemu	na-wakuu-wa	Yuda	Wakuu-wa
H3605	H3548	H5631	H3389	H8269	H3063	H8269

הָעֵגֶל׃	בִּתְרֵ֖י	בֵּין	הָעֹבְרִ֥ים	הָאָֽרֶץ	עַם
ndama	vipande-vya	kati-ya	waliopita	nchi	watu-wa
H5695	H1335	H0996		H0776	

na kisha viongozi wa Yuda na Yerusalemu, matowashi na makuhani, na watu wote wa nchi wakatembea katika vipande vya yule ng'ombe dume.

20

נַפְשָׁם֙	מְבַקְשֵׁ֣י	וּבְיַד֮	אֹיְבֵיהֶם֒	בְּיַד֙	אוֹתָ֔ם	וְנָתַתִּי		
uhai-wao	wanaotafuta	na-mkononi-mwa	adui-zao	mkononi-mwa	wao	Na-nitawatoa		
H5315	H1245	H3027	H0341	H3027	H0853	H5414		

הָאָֽרֶץ׃	וּלְבֶהֱמַ֥ת	הַשָּׁמַ֖יִם	לְעֹ֣וף	לְמַאֲכָ֑ל	נִבְלָתָ֛ם	וְהָיְתָ֥ה
nchi	na-kwa-wanyama-wa	mbingu	kwa-ndege-za	chakula	maiti-zao	na-zitakuwa
H0776	H0929	H8064	H5775	H3978	H5038	H1961

Nitawatia katika mikono ya adui zao na katika mikono ya hao wanaoutafuta uhai wao. Miili yao itakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama juu ya dunia.

אֹיְבֵיהֶם	בְּיַד	אֶתֵּן	שָׂרָיו	וְאֶת־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּהוּ	וְאֶת־		21
adui–zao	mkononi–mwa	nitawatoa	wakuu–wake	na	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	Na		
H0341	H3027	H5414	H8269	H0853	H3063	H4428	H6667	H0853		
בָּבֶל	מֶלֶךְ	חֵיל	וּבְיַד	נַפְשָׁם	מְבַקְּשֵׁי	וּבְיַד				
Babeli	mfalme–wa	jeshi–la	na–mkononi–mwa	uhai–wao	wanaotafuta	na–mkononi–mwa				
H0894	H4428	H2428	H3027	H5315	H1245	H3027				
מֵעֲלֵיכֶם׃	הָעֹלִים									
kutoka–kwenu	walioondoka									
H5927										

Kwa hiyo nitawatia Sedekia mfalme wa Yuda na viongozi wake kwenye mikono ya adui zao na kwenye miko ya wale wanaoutafuta uhai wao na katika mikono ya majeshi ya mfalme wa Babeli ambayo yameinuka dhidi yenu.

הַזֹּאת	הָעִיר	אֶל־	וְהַשְּׁבֹתִים	יְהוָה	נְאֻם־	מְצַוֶּה	הִנְנִי			22
huu	mji	kwa	na–nitawarudisha	Yahwe	asema	ninaamuru	Tazama–mimi			
H2063		H0413	H7725	H3068	H5002	H6680	H2009			
יְהוּדָה	עָרֵי	וְאֶת־	בָּאֵשׁ	וּשְׂרָפָהּ	וּלְכָדוּהָ	עָלֶיהָ	וְנִלְחֲמוּ			
Yuda	miji–ya	na	kwa–moto	na–watauteketeza	na–watauteka	dhidi–yake	na–watapigana			
H3063		H0853	H0784	H8313	H3920					
פ	יֹשֵׁב׃	מֵאֵין	שְׁמָמָה	אֶתֵּן						
¶	mkaaji	bila	ukiwa	nitafanya						
	H3427	H0369		H5414						

Angalia, niko karibu kutoa amari—hili ni tangazo la Yahwe—na nitawaleta tena kwenye mji huu ili wapigane dhidi yake, na kuunguza kwa moto. Kwa maana nitaigeuza miji ya Yuda kuwa sehemu za ukiwa ambamo hapatakuwa na wakaaji.”

Chapter 35

בֶּן־	יְהוֹיָקִים	בִּימֵי	יְהוָה	מֵאֵת	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	1
mwana–wa	Yehoyakimu	siku–za	Yahwe	kutoka–kwa	Yeremia	kwa	lilikuja	ambalo	Neno	
	H3079	H3117	H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697	
יֹאשִׁיָּהוּ	מֶלֶךְ	יְהוּדָה	לֵאמֹר׃							
Yosia	mfalme–wa	Yuda	kusema							
H2977	H4428	H3063	H0559							

Neno kutoka kwa Yahwe likamjia Yeremia katika siku za Yehoyakimu mwana wa Yosia mfalme wa Yuda, kusema,

בֵּית	וְהָבֵאוֹתָם	אוֹתָם	וְדַבֵּרְתָּ	הָרֵכָבִים	בֵּית	אֶל־	הָלוֹךְ			2
nyumbani–mwa	na–uwalete	wao	na–uwaambie	Warekabi	nyumba–ya	kwa	Nenda			
	H0935	H0853	H1696			H0413	H1980			
יָיִן׃	אוֹתָם	וְהַשְׁקִיתָ	הַלִּשְׁכוֹת	אַחַת	אֶל־	יְהוָה				
divai	wao	na–uwanywesha	vyumba	mojawapo	katika	Yahwe				
H3196	H0853	H8248	H3957	H0259	H0413	H3068				

“Nenda kwenye familia ya Warekabi na zungumza nao. Kisha uwalete kwenye nyumba yangu, mle ndani ya moyawapo ya vyumba, na uwape divai wanywe.”

וְאֶת־ חֲבַצִּנְיָה בֶּן־ יִרְמְיָהוּ בֶּן־ יַאַזַנְיָה אֶת־ וָאֶקַּח 3
na Habazinia mwana-wa Yeremia mwana-wa Yaazania – Na-nikamchukua
H0853 H2262 H3414 H2970 H0853 H3947

הָרֵכָבִים׃ בֵּית כָּל־ וְאֵת בָּנָיו כָּל־ וְאֵת־ אֶחָיו
Warekabi nyumba-ya wote na wanawe wote na ndugu-zake
H3605 H0853 H3605 H0853 H0251

Hivyo nilimchukua Yaazania mwana wa Yeremia mwana wa Habasinia na ndugu zake, wanawe wote, na familia yote ya Warekabi.

חָנָן בְּנֵי לִשְׁכַּת אֵל־ יְהוָה בֵּית אֹתָם וָאָבֵא 4
Hanani wana-wa chumba-cha katika Yahwe nyumbani-mwa wao Na-nikawaleta
H2605 H3957 H0413 H3068 H0853 H0935

אֲשֶׁר הַשֹּׁמְרִים לִשְׁכַּת אֲצֶל אֲשֶׁר־ הָאֱלֹהִים אִישׁ יִגְדַּלְיָהוּ בֶּן־
ambacho wakuu chumba-cha karibu-na ambacho Mungu mtu-wa Yigdalia mwana-wa
H8269 H3957 H0681 H0430 H0376 H3012

הַסָּף׃ שֹׁמֵר שַׁלֻּם בֶּן־ מַעֲשֵׂיָהוּ לִלְשָׁכַת מִמַּעַל
mlango mlinda Shalumu mwana-wa Maaseya chumba-cha juu-ya
H8104 H7967 H4641 H3957 H4605

Nikawapeleka wote kwenye nyumba ya Yahwe, katika vyumba vya wana wa Hanani mwana wa Igdalia, mtu wa Mungu. Vyumba hivi vilikuwa karibu na chumba cha viongozi, ambacho kilikuwa juu ya chumba cha Maaseya mwana wa Shalumu, mtunza lango.

וְכִסֻּוֹת יַיִן מְלֵאִים גְּבִעִים הָרֵכָבִים בֵּית־ בְּנֵי וּלְפִנֵי וָאֶתֵּן 5
na-vikombe divai zilizojaa bakuli Warekabi nyumba-ya wana-wa mbele-ya Na-nikaweka
H3196 H4392 H1375 H6440 H5414

יָיִן׃ שְׁתוּ־ אֲלֵיהֶם וָאֹמַר
divai Nyweni wao na-nikawaambia
H3196 H8354 H0413 H0559

Kisha nikaleta mabakuli na vikombe vilivyojaa divai mbele ya Warekabi na kusema kwao, 'Kunyeni divai.”

רֵכָב בֶּן־ יוֹנָדָב כִּי יַיִן נִשְׁתֶּה־ לֹא וַיֹּאמְרוּ 6
Rekabu mwana-wa Yonadabu kwa-sababu divai kunywa Hatuta Na-wakasema
H7394 H3122 H3196 H8354 H3808 H0559

עַד־ וּבְנֵיכֶם אַתֶּם יַיִן תִּשְׁתּוּ־ לֹא לֵאמֹר עָלֵינוּ צִוָּה אָבִינוּ
hadi na-wana-wenu ninyi divai kunywa Hamta kusema sisi alituamuru baba-yetu
H5704 H3196 H8354 H3808 H0559 H6680 H0001

עוֹלָם׃
milele
H5769

Lakini walisema, “hatutakunywa divai yoyote, kwa maana babu yetu, Yonadabu mwana wa Rekabu, alituamuru, Msinywe divai yoyote, ninyi wala uzao wenu, milele.

תִּטָּעוּ panda H5193 לֹא־ hamta H3808 וְכֶרֶם na-mizabibu H3754 תִּזְרָעוּ panda H2232 לֹא־ hamta H3808 וְזֶרַע na-mbegu H2233 תִּבְנוּ jenga H1129 לֹא־ hamta H3808 וּבַיִת Na-nyumba 7

לְמַעַן ili H4616 יְמֵיכֶם za-siku-zenu H3117 כָּל־ siku-zote H3605 תֶּשְׁבוּ mtakaa H3427 בָּאֳהָלִים katika-mahema H0168 כִּי lakini וְלָכֶם kwenu יִהְיֶה kuwa H1961 וְלֹא na-haitakuwa H3808

שָׁם׃ חֻקֵּי huko H8033 גָּרִים mnakaa אַתֶּם ninyi אֲשֶׁר ambayo הָאֲדָמָה nchi H0127 פְּנֵי uso-wa H6440 עַל־ juu-ya רַבִּים nyingi יָמִים siku H3117 תְּחְיוּ mishi H2421

Pia, msijenge nyumba yoyote, kupanda mbegu zozote, wala kupanda shamba lolote la mizabibu; hivi siyo kwa ajili yenu. Kwa maana lazima muishi katika hema maisha yenu yote, ili kwamba muweze kuishsi siku nyingi katika nchi mnayoishi kama wageni.'

8

אֲשֶׁר	לְכָל	אֲבִינוּ	רֵכָב	בֶּן־	יְהוֹנָדָב	בְּקוֹל	וַנִּשְׁמַע	
ambayo	kwa–yote	baba–yetu	Rekabu	mwana–wa	Yonadabu	sauti–ya	Na–tumesikia	
	H3605	H0001	H7394		H3082		H8085	

בָּנֵינוּ	נָשֵׁינוּ	אַחֵנוּ	יָמֵינוּ	כָּל־	יַיִן	שְׁתוֹת־	לְבִלְתִּי	צִוָּנוּ
wana–wetu	wake–zetu	sisi	za–siku–zetu	siku–zote	divai	kunywa	kutonywasipo	alituamuru
	H0802	H0587	H3117	H3605	H3196	H8354	H1115	H6680

וּבְנֹתֵינוּ׃	
na–binti–zetu	
H1323	

Tumeitii sauti ya Yonadabu mwana wa Rekabu, babu yetu, katika yote aliyotuamuru, kutokunywa divai maisha yetu yote, sisi, wake zetu, wana wetu, na binti zetu.

9

וְזֶרַע	וְשָׂדֶה	וְכֶרֶם	לִשְׁבָתֵנוּ	בָּתִּים	בְּנוֹת	וְלִבְלְתִּי	
na–mbegu	na–shamba	na–mizabibu	kwa–kukaa–kwetu	nyumba	kujenga	Na–kutojengasipo	
H2233		H3754	H3427		H1129	H1115	

לָנוּ׃	יְהֶיֶה־	לֹא	
kwetu	kuwa	hata	
	H1961	H3808	

Hatutajenga nyumba kwa ajili ya kuishi ndani, na hatutakuwa na shamba la mizabu, konde, wala mbegu ya kumiliki sisi.

10

אֲשֶׁר־	כְּכָל	וַנַּעַשׂ	וַנִּשְׁמַע	בָּאֳהָלִים	וַנָּשֶׁב	
ambayo	kulingana–na–yote	na–tumefanya	na–tumesikia	katika–mahema	Na–tumekaa	
	H3605		H8085	H0168	H3427	

אֲבִינוּ׃	יוֹנָדָב	צִוָּנוּ	
baba–yetu	Yonadabu	alituamuru	
H0001	H3122	H6680	

Tumeishi katika hema na tumetii na kufanya yote aliyotuamuru Yonadabu babu yetu.

11

וַנֹּאמֶר	הָאָרֶץ	אֶל־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	בַּעֲלוֹת	וַיְהִי	
na–tukasema	nchi	katika	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza	wakati–wa–kuja–kwa	Na–ikawa	
H0559	H0776	H0413	H0894	H4428	H5019	H5927	H1961	

חֵיל	וּמִפְּנֵי	הַכַּשְׂדִּים	חֵיל	מִפְּנֵי	יְרוּשָׁלַם	וְנָבֹוא	בֹּאוּ
jeshi–la	na–kwa–sababu–ya	Wakaldayo	jeshi–la	kwa–sababu–ya	Yerusalemu	na–tuende	Njoni
H2428	H6440	H3778	H2428	H6440	H3389	H0935	H0935

פ ¶	בִּירוּשָׁלָם׃	וַנֵּשֶׁב	אֲרָם
	katika–Yerusalemu	na–tumekaa	Aramu
	H3389	H3427	H0758

Lakini Nebukadreza mfalme wa Babeli alipoivamia nchi, tulisema, 'Njoo, lazima twende Yerusalemu ili tupone na mkono wa Wakaldayo na majeshi ya Waaramu. 'Kwa hiyo tunaishi Yerusalemu.”

12

לֵאמֹר׃	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
kusema	Yeremia	kwa	Yahwe	neno–la	Na–likaja	
H0559	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likaja kwa Yeremia, likisema,

13 כֹּה־ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָלַךְ נָא וְאָמַרְתָּ אֶל־ אִישׁ
Hivyo alisema Yahwe wa-majeshi Mungu-wa Israeli Nenda na-uwaambie mtu-wa
H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H1980 H0559 H0376

יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם הֲלוֹא תֹקְחוּ מוּסָר לִשְׁמֹעַ אֶל־ דְּבָרַי
Yuda na-wakaaji-wa Yerusalemu Je-hamta pokea adhabu kusikiliza – maneno-yangu
H3063 H3427 H3389 H3808 H3947 H4148 H8085 H0413 H1697

נְאֻם־ יְהוָה׃
asema Yahwe
H5002 H3068

“Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, anasema hivi, 'Nenda na useme kwa wanaume wa Yuda na wakaaji wa Yeruslemu, 'Hamtapokea maelekezo na kulisikiliza neno langu? —hili ni tangazo la Yahwe.

14 אֶת־ צִוּוָה אֲשֶׁר־ רֵכָב בֶּן־ יְהוֹנָדָב דִּבְרֵי אֶת־ הוּקַם
– aliamuru ambayo Rekabu mwana-wa Yonadabu maneno-ya – Yametimizwa
H0853 H6680 H7394 H3082 H1697 H0853

כִּי הַזֶּה הַיּוֹם עַד־ שָׁתוּ וְלֹא יַיִן שְׁתוֹת־ לְבִלְתִּי בָּנָיו
kwa-sababu hii siku hadi kunywa na-hawaja divai kunywa kutonywasipo wanawe
H2088 H3117 H5704 H8354 H3808 H3196 H8354 H1115

וְדַבֵּר הַשְׁכֵּם אֲלֵיכֶם וְאֵלֹכִי דִּבַּרְתִּי אֲבִיהֶם מִצְוַת אֶת וְשָׁמְעוּ
na-kusema mapema kwenu nimesema lakini-mimi baba-yao amri-ya – wamesikia
H1696 H7925 H0413 H1696 H0595 H0001 H4687 H0853 H8085

אֵלָי׃ שְׁמַעְתֶּם וְלֹא
mimi nisikiliza na-hamku
H0413 H8085 H3808

Maneno ya Yonadabu mwana wa Rekabu aliyowapa wanawe kama amri. wasinywe divai yoyote, yameheshimiwa hadi leo. Wameitii amri ya babu yao. Lakini mimi, nimekuwa nikifanya matangazo kwenu bila kukoma, lakini hamnisikilizi.

15 וְאֶשְׁלַח אֲלֵיכֶם אֶל־ כָּל־ עַבְדַי הַנְּבִאִים וְהַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ
Na-nimewatuma kwenu – wote watumishi-wangu manabii mapema na-kutuma
H7971 H0413 H0853 H3605 H5650 H5030 H7925 H7971

לֵאמֹר שֻׁבוּ־ נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיטִיבוּ מַעַלְלֵיכֶם
kusema Geukeni tafadhali kila-mtu kutoka-njia-yake mbaya na-mtengeneze matendo-yenu
H0559 H7725 H4994 H0376 H1870 H7451 H3190 H4611

וְאַל־ תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים מִנְּגִינֹה אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּשְׁבוּ אֶל־ אֲשֶׁר־
na-msi fuate nyuma-ya miungu mingine kuwatumikia na-mkae katika nchi ambayo
H0408 H3212 H0310 H0430 H0310 H5647 H3427 H0413 H0127 H0834

נָתַתִּי לָכֶם וְלַאֲבֹתֵיכֶם וְלֹא הִטִּיתֶם אֶת־ אָזְנְכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם
nimewapa ninyi na-baba-zenu na-hamku ininamisha – sikio-lenu na-hamku nisikiliza
H5414 H3808 H5186 H0853 H0241 H3808 H8085

אֵלָי׃
mimi
H0413

Niliwatuma kwenu watumishi wangu wote, manabii, nilikuwa nawatuma bila kukom ili waseme, 'Kila mtu auache uovu wake na kutenda matendo mema; asiwepo mtu wa kuifuata miungu mingine tena na kuiabudu. Bdala yake, rudini kwenye nchi niliyowapa ninyi na babu zenu,' bado hamtanisikiliza wala kutega maskio yenu kwangu.

16

אֲבִיהֶם	מִצְוַת	אֶת־	רֵכָב	בֶּן־	יְהוֹנָדָב	בְּנֵי	הֵקִימוּ	כִּי
baba–yao	amri–ya	–	Rekabu	mwana–wa	Yonadabu	wana–wa	wametimiza	Kwa–sababu
H0001	H4687	H0853	H7394		H3082			

ס								
¶	אֵלָי׃	שָׁמְעוּ	לֹא	הַזֶּה	וְהָעָם	צִוָּם	אֲשֶׁר	
	mimi	nisikiliza	hawaku	hawa	na–watu	aliwaagiza	ambayo	
	H0413	H8085	H3808	H2088		H6680		

Kwa maana uzao wa Yonadabu mwana wa Rekabu wamezishika amri za babu yao alizowapa, lakini watu hawa hupuuza kunisikiliza.”

17

הִנְנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן
Tazama–mimi	Israeli	Mungu–wa	majeshi	Mungu–wa	Yahwe	alisema	Hivyo	Kwa–hiyo
H2009	H3478	H0430		H0430	H3068	H0559	H3541	

אֲשֶׁר	הָרָעָה	כָּל־	אֵת	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וְיוֹשְׁבֵי	כָּל־	וְאֶל	יְהוּדָה	אֶל־	מֵבִיא
ambayo	mabaya	yote	–	Yerusalemu	wakaaji–wa	wote	na–kwa	Yuda	kwa	ninaleta
		H3605	H0853	H3389	H3427	H3605	H0413	H3063	H0413	H0935

לָהֶם	וָאֲקֻרָא	שָׁמֹעוּ	וְלֹא	אֲלֵיהֶם	דִּבַּרְתִּי	יַעַן	עֲלֵיהֶם	דִּבַּרְתִּי
wao	na–nikawaita	sikia	na–hawaku	kwao	nimesema	kwa–sababu	kuwahusu	nimesema
	H7121	H8085	H3808	H0413	H1696	H3282		H1696

עָנוּ׃	וְלֹא	
jibu	na–hawaku	
	H3808	

Kwa hiyo Yahwe, Mungu wa majeshi na Mungu wa Israeli, asema hivi, 'Angalia, Ninaleta juu ya Yuda na juu ya kila mtu anayeishi Yerusalemu, majanga yote niyotamka dhidi yao kwa sababu niliwaambia, lakini hawakusikiliza; niliwaita, lakini hawakuitika.”

18

צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	יִרְמְיָהוּ	אָמַר	הָרֵכָבִים	וּלְבֵית
wa–majeshi	Yahwe	alisema	Hivyo	Yeremia	alisema	Warekabi	Na–kwa–nyumba–ya
	H3068	H0559	H3541	H3414	H0559		

אֲבִיכֶם	יְהוֹנָדָב	מִצְוַת	עַל־	שְׁמַעְתֶּם	אֲשֶׁר	יַעַן	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי
baba–yenu	Yonadabu	amri–ya	juu–ya	mmesikia	ya	Kwa–sababu	Israeli	Mungu–wa
H0001	H3082	H4687		H8085		H3282	H3478	H0430

צִוָּה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	וַתַּעֲשׂוּ	מִצְוֹתָיו	כָּל־	אֶת־	וַתִּשְׁמְרוּ
aliwaagiza	ambayo	kulingana–na–yote	na–mmefanya	amri–zake	yote	–	na–mmeshika
H6680		H3605			H3605	H0853	H8104

ס	אֶתְכֶם׃	
¶	ninyi	
	H0853	

Yeremia akasema kwa familia ya Warekabi, “Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli asema hivi: mmezisikiliza amri za Yonadabu babu yenu na kuzishika zote—mmeyatii yote aliyowaamuru kufanya—

19

יִכָּרֵת	לֹא־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן
kukatiliwa–mbali	Hata	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	alisema	hivyo	Kwa–hiyo
H3772	H3808	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	

פ								
¶	הַיָּמִים׃	כָּל־	לְפָנַי	עֹמֵד	רֵכָב	בֶּן־	לְיוֹנָדָב	אִישׁ
	za–siku	siku–zote	mbele–yangu	kusimama	Rekabu	mwana–wa	kwa–Yonadabu	mtu
	H3117	H3605	H6440	H5975	H7394		H3122	H0376

kwa hiyo Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, 'Siku zote kutakuwa na mtu kutoka uzao wa Yonadabu mwana wa Rekabu kwa ajili ya kunitumikia.'"

Chapter 36

1 וַיְהִי֙ בַּשָּׁנָ֣ה הָֽרְבִיעִ֔ת לִֽיהוֹיָקִ֖ים בֶּן־יֹאשִׁיָּ֣הוּ מֶֽלֶךְ־יְהוּדָ֑ה הַדָּבָ֨ר הַזֶּ֜ה הָיָ֤ה אֶל־יִרְמְיָ֙הוּ֙ מֵאֵ֣ת יְהוָ֔ה לֵאמֹֽר׃

Yuda mfalme-wa Yoshiya mwana-wa wa-Yehoyakimu wa-nne katika-mwaka na-ikawa
H3063 H4428 H2977 H3079 H7243 H8141 H1961

kusema Yahwe kutoka-kwa Yeremia kwa hili neno lilikuja
H0559 H3068 H0854 H3414 H0413 H2088 H1697 H1961

Ilikuja tokea katika mwaka wa nne wa Yehoyakimu mwana wa Yosiah mfalme wa Yuda, kwamba neno hili lilikuja kwa Yeremiah kutoka kwa Yahwe, na alisema,

2 קַח־לְךָ֣ מְגִלַּת־סֵ֗פֶר וְכָתַבְתָּ֤ עָלֶ֙יהָ֙ אֵ֣ת כָּל־הַדְּבָרִ֔ים אֲשֶׁ֨ר דִּבַּ֤רְתִּי אֵלֶ֙יךָ֙ עַל־יִשְׂרָאֵ֣ל וְעַל־יְהוּדָ֔ה וְעַל־כָּל־הַגּוֹיִ֑ם מִיּ֨וֹם דִּבַּ֤רְתִּי אֵלֶ֙יךָ֙ מִימֵ֣י יֹאשִׁיָּ֔הוּ וְעַד־הַיּ֖וֹם הַזֶּ֥ה׃

chukua kitabu gombo-la kwako na-uandike juu-yake [alama] maneno yote maneno
H3947 H4039 H0853 H3789 H0413 H3605 H1697

ambayo nimekuambia juu-yake kwako Israeli na-kuhusu Yuda na-kuhusu kuhusu mataifa-yote na-kuhusu
H1696 H0413 H3478 H3063 H0854 H3605

hii siku hata-mpaka Yoshiya tangu-siku-za wewe nilipokuambia tangu-siku mataifa
H2088 H3117 H5704 H2977 H3117 H0413 H1696 H3117 H1471

"Chukua kitabu kwa ajili yako na uandike juu yake maneno yote ambayo nimekwisha kukuambia kuhusiana na Israel na Yuda, na kila taifa. Fanya hivi kwa kila kitu nilichokuambia tokea siku za Yosia mpaka siku ile.

3 אוּלַ֤י יִשְׁמְעוּ֙ בֵּ֣ית יְהוּדָ֔ה אֵ֚ת כָּל־הָרָעָ֔ה אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י חֹשֵׁ֣ב לַעֲשׂ֑וֹת לְמַ֣עַן יָשׁ֣וּבוּ אִ֣ישׁ מִדַּרְכּ֣וֹ הָרָעָ֔ה וְסָלַחְתִּ֥י לַעֲוֹנָ֖ם וּלְחַטָּאתָֽם׃ ס

labda watasikia nyumba-ya Yuda [alama] uovu uovu-wote ninakusudia
H0194 H8085 H1004 H3063 H0853 H3605 H2803

mimi ambao kuwafanyia kwao ili-kwamba warudi kila-mtu kutoka-njia-yake mbaya na-niwasamehe
H0595 H0834 H6213 H4616 H7725 H0376 H1870 H7451 H5545

uovu-wao na-dhambi-zao [setuma]
H5771 H2403

Huenda watu wa Yuda watasikiliza majanga yote ambayo ninakusudia kuleta juu yao. Huenda kila mmoja ataacha njia zake mbaya, ili kwamba niweze kuwasamehe maovu yao na dhambi zao."

4 וַיִּקְרָ֣א יִרְמְיָ֔הוּ אֶת־בָּר֖וּךְ בֶּן־נֵרִיָּ֑ה וַיִּכְתֹּ֣ב בָּר֗וּךְ מִפִּ֛י יִרְמְיָ֥הוּ אֵ֖ת כָּל־דִּבְרֵ֣י יְהוָ֔ה אֲשֶׁר־דִּבֶּ֥ר אֵלָ֖יו עַל־מְגִלַּ֥ת סֵֽפֶר׃

na-akamwita Yeremia [alama] Baruki mwana-wa Neria na-akaandika Baruki
H7121 H3414 H0853 H1263 H1121 H5374 H3789 H1263

alisema ambayo Yahwe maneno-ya maneno-yote [alama] Yeremia kutoka-kinywani-mwa
H1696 H0834 H3068 H1697 H3605 H0853 H3414 H6310

kitabu gombo-la juu-ya kwake
H4039 H0413

Kisha Yeremia alimwita Baruku mwana wa Neria, na Baruku aliandika kwenye kitabu, kwa imla ya Yeremia, maneno yote ya Yahwe yalizunguzwa kwake.

אוּכַל	לֹא	עָצוּר	אֲנִי	לֵאמֹר	בָּרוּךְ	אֶת־	יִרְמְיָהוּ	וַיְצַוֶּה		5
kuweza	siwezi	nimezuiliwa	mimi	kusema	Baruki	[alama]	Yeremia	na-akamwamuru		
H3201	H3808	H6113	H0589	H0559	H1263	H0853	H3414	H6680		
						יְהוָה׃	בֵּית	לָבוֹא		
						Yahwe	nyumba-ya	kuingia		
						H3068		H0935		

Kisha Yeremia alitoa amri kwa Baruku. Alisema, “Niko gerezani na siwezi kwenda kwenye nyumba ya Yahwe.

מִפִּי		כָּתַבְתָּ־	אֲשֶׁר־	בַּמְּגִלָּה	וְקָרָאתָ	אַתָּה	וּבָאתָ			6
kutoka-kinywani-mwangu		umeandika	ambalo	katika-gombo	na-usome	wewe	na-utaingia			
H6310		H3789		H4039	H7121		H0935			
צוֹם	בְּיוֹם	יְהוָה	בֵּית	הָעָם	בְּאָזְנֵי	יְהוּדָה	דִּבְרֵי	אֶת־		
kufunga	siku-ya	Yahwe	nyumba-ya	watu	masikioni-mwa	Yahwe	maneno-ya	[alama]		
H6685	H3117	H3068			H0241	H3068	H1697	H0853		
						תִּקְרָאם׃	מִפִּיהֶם	הַבָּאִים	יְהוּדָה	כָּל־
						utawasome	kutoka-miji-yao	wanaokuja	Yuda	Yuda-yote
						H7121		H0935	H3063	H3605
						בְּאָזְנֵי	וְגַם			
						masikioni-mwa	na-pia			
						H0241	H1571			

Kwa hiyo unapaswa uende na kusoma kutoka kwenye kitabu ulichoandika kwa imla yangu. Kwa siku ya kufunga, unapaswa usome maneno ya Yahwe kwenye masikio ya watu katika nyumba yake, na pia kwenye masikio ya Yuda yote waliokuja kutoka katika miji yao. Tangaza maneno haya kwao.

הָרָעָה	מִדַּרְכּוֹ	אִישׁ	וְיָשֻׁבוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	תְּחִנָּתָם	תִּפֹּל	אוּלַי		7
mbaya	kutoka-njia-yake	kila-mtu	na-warudi	Yahwe	mbele-ya	dua-yao	itaanguka	labda		
	H1870	H0376	H7725	H3068	H6440	H8467	H5307	H0194		
הַזֶּה׃	הָעָם	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	וְהַחֵמָה	הָאַף	גְּדוֹל	כִּי־	
hawa	watu	kwa	Yahwe	amesema	ambayo	na-ghadhabu	hasira	kubwa	kwa-sababu	
H2088		H0413	H3068	H1696		H2534	H0639			

Huenda maombi yao ya rehema yatakuja mbele ya Yahwe. Huenda kila mtu ataacha njia mbaya, kwani gathabu na hasira ya Yahwe imetangazwa dhidi ya watu kwa ukali.”

הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	צִוָּהוּ	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	נֵרִיָּה	בֶּן־	בָּרוּךְ	וַיַּעַשׂ		8
nabii	Yeremia	alimwamuru	ambayo	kama-yote	Neria	mwana-wa	Baruki	na-akafanya		
H5030	H3414	H6680		H3605	H5374		H1263			
								ס	יְהוָה׃	בֵּית
								[setuma]	Yahwe	nyumba-ya
									H3068	
								יְהוָה	דִּבְרֵי	בַּסֵּפֶר
								Yahwe	maneno-ya	katika-kitabu
								H3068	H1697	
								לִקְרֹא		
								kusoma		
								H7121		

Kwa hiyo Baruku mwana wa Neria alifanya kila kitu ambacho Yeremia nabii alimwamuru yeye kufanya. Alisoma kwa sauti maneno ya Yahwe ndani mwa nyumba ya Yahwe.

יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	לִיהוֹיָקִים	הַחֲמִשִּׁית	בַּשָּׁנָה	וַיְהִי			9
Yuda	mfalme-wa	Yoshiya	mwana-wa	wa-Yehoyakimu	wa-tano	katika-mwaka	na-ikawa			
H3063	H4428	H2977		H3079	H2549	H8141	H1961			
								הָעָם	כָּל־	יְהוָה
								watu	watu-wote	Yahwe
									H3605	H3068
								לִפְנֵי	צוֹם	קָרְאוּ
								mbele-ya	kufunga	walitangaza
								H6440	H6685	H7121
								הַתִּשְׁעִי	בַּחֹדֶשׁ	
								wa-tisa	katika-mwezi	
								H8671	H2320	
								בִּירוּשָׁלִַם׃	יְהוּדָה	מֵעָרֵי
								Yerusalemu	Yuda	kutoka-miji-ya
								H3389	H3063	
								הַבָּאִים	הָעָם	וְכָל־
								waliokuja	watu	na-watu-wote
								H0935		H3605
								בִּירוּשָׁלִַם		
								katika-Yerusalemu		
								H3389		

Ilikuja tokea katika mwaka wa tano na mwezi wa tisa kwa Yehoyakimu mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, kwamba watu wote Yerusalemu na watu waliotoka Yerusalemu toka miji ya Yuda walitangaza kufunga kwa kumheshimu Yahwe.

10

יְהוָה	בֵּית	יִרְמְיָהוּ	דִּבְרֵי	אֶת־	בַּסֵּפֶר	בָּרוּךְ	וַיִּקְרָא	
Yahwe	nyumba–ya	Yeremia	maneno–ya	[alama]	katika–kitabu	Baruki	na–akasoma	
H3068		H3414	H1697	H0853		H1263	H7121	

פֶּתַח	הָעֶלְיוֹן	בֶּחָצֵר	הַסֹּפֵר	שָׁפָן	בֶּן־	גְּמַרְיָהוּ	בִּלְשַׁכַּת	
mlango–wa	wa–juu	katika–ua	mwandishi	Shafani	mwana–wa	Gemaria	katika–chumba–cha	
H6607						H1587	H3957	

הָעָם׃	כָּל־	בְּאָזְנֵי	הֶחָדָשׁ	יְהוָה	בֵּית־	שָׁעַר	
watu	watu–wote	masikioni–mwa	jipya	Yahwe	nyumba–ya	lango–la	
	H3605	H0241	H2319	H3068		H8179	

Baruku alisoma kwa sauti maneno ya Yeremia katika nyumba ya Yahwe, kutoka kwenye chumba cha Gamaria mwana wa Shafani mwandishi, katika ua wa juu, kwa mlango wa kuingilia wa nyumba ya Yahwe. Alifanya hivi kwa masikio ya watu wote.

11

כָּל־	אֶת־	שָׁפָן	בֶּן־	גְּמַרְיָהוּ	בֶּן־	מִכָיְהוּ	וַיִּשְׁמַע	
maneno–yote	[alama]	Shafani	mwana–wa	Gemaria	mwana–wa	Mikaya	na–akasikia	
H3605	H0853			H1587		H4321	H8085	

הַסֹּפֵר׃	מֵעַל	יְהוָה	דִּבְרֵי	
kitabu	kutoka–juu–ya	Yahwe	maneno–ya	
		H3068	H1697	

Basi Mikaya mwana wa Gemaria alisikia maneno yote ya Yahwe kwenye kitabu.

12

שָׁם	וְהַנֵּה־	הַסֹּפֵר	לִשְׁכַּת	עַל־	הַמֶּלֶךְ	בֵּית־	וַיֵּרֶד	
huko	na–tazama	mwandishi	chumba–cha	kwenye	mfalme	nyumba–ya	na–akashuka	
H8033	H2009		H3957		H4428		H3381	

שְׁמַעְיָהוּ	בֶּן־	וּדְלָיָהוּ	הַסֹּפֵר	אֱלִישָׁמָע	וְיוֹשְׁבִים	הַשָּׂרִים	כָּל־	
Shemaya	mwana–wa	na–Delaya	mwandishi	Elishama	walikuwa–wameketi	wakuu	wakuu–wote	
H8098		H1806		H0476	H3427	H8269	H3605	

בֶּן־	וְצִדְקִיָּהוּ	שָׁפָן	בֶּן־	וּגְמַרְיָהוּ	עַכְבּוֹר	בֶּן־	וְאֶלְנָתָן	
mwana–wa	na–Sedekia	Shafani	mwana–wa	na–Gemaria	Akbori	mwana–wa	na–Elnathani	
	H6667			H1587	H5907		H0494	

הַשָּׂרִים׃	וְכָל־	חֲנַנְיָהוּ		
wakuu	na–wakuu–wote	Hanania		
H8269	H3605			

Alienda chini kwenye nyumba ya mfalme, kwenye chumba cha katibu. Tazama, maafisa wote walikuwa wamekaa hapo: Elishama mwandishi, Delaiah mwana wa Shemaiah, Elnathan mwana wa Achbor, Gemaria mwana wa Shefani, na Sedekia mwana wa Hananiah, na maafisa wote.

13

בִּקְרֹא	שָׁמַע	אֲשֶׁר	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֶת	מִכָיְהוּ	לָהֶם׀	וַיַּגֶּד	
aliposoma	alisikia	ambayo	maneno	maneno–yote	[alama]	Mikaya	kwao	na–akawaambia	
H7121	H8085		H1697	H3605	H0853	H4321		H5046	

הָעָם׃	בְּאָזְנֵי	בַּסֵּפֶר	בָּרוּךְ	
watu	masikioni–mwa	katika–kitabu	Baruki	
	H0241		H1263	

Kisha Mikaya alitoa taarifa ya maneno yote kwao ambayo alikuwa amesikia ambayo Baruku alisoma kwa sauti kwenye masikio ya watu.

14 וַיִּשְׁלַ֣ח יְהוּדִי֩ בֶּן־נְתַנְיָ֨הוּ בֶן־שֶׁלֶמְיָ֜הוּ בֶּן־כּוּשִׁ֗י אֶל־בָּרוּךְ֙ לֵאמֹ֔ר אֶת־הַמְּגִלָּ֖ה אֲשֶׁר־קָרָ֣אתָ בְּהַ֑ג֣וֹת בְּאָזְנֵ֣י הָעָ֔ם קַ֖ח בְּיָדְךָ֥ וְלֵ֛ךְ וַיִּקַּ֥ח בָּרוּךְ֙ בֶּן־נֵרִיָּ֔הוּ אֶת־הַמְּגִלָּ֖ה בְּיָדֽוֹ׃ וַיָּבֹ֖א אֲלֵיהֶֽם׃

14 Nethania mwana-wa Yehudi [alama] Baruki kwa wakuu wakuu-wote na-wakatuma
H5418 H3065 H0853 H1263 H0413 H8269 H3605 H7971

kutoka-ndani-yake ulisoma ambalo gombo kusema Kushi mwana-wa Shelemia mwana-wa
H7121 H4039 H0559 H3570 H8018

mwana-wa Baruki na-akachukua na-uje mkononi-mwako lichukue watu masikioni-mwa
H1263 H3947 H3212 H3027 H3947 H0241

kwao na-akaja mkononi-mwake gombo [alama] Neria
H0413 H0935 H3027 H4039 H0853 H5374

Kwa hiyo maafisa wote walimtuma Jehudi mwana wa Nethania mwana wa Shelemiah mwana wa Kushi, kwa Baruku. Jehudi alisema kwa Baruku, “Chukua kitabu katika mkono wako, kitabu ambacho ulikuwa unakisoma kwa masikio ya watu and kuja.” Kwa hiyo Baruku mwana wa Neria alichukua kitabu katika mkono wake na alienda kwa maafisa.

15 וַיֹּאמְרוּ֩ אֵלָ֨יו שֵׁ֜ב נָ֣א תָפְדַּ֗לִי וּקְרָ֤אֶנּוּ בְאָזְנֵ֙ינוּ֙ וַיִּקְרָ֣א בָרֽוּךְ׃ בְּאָזְנֵיהֶֽם׃

15 Baruki na-akasoma masikioni-mwetu na-ulisome tafadhali keti kwake na-wakamwambia masikioni-mwao
H1263 H7121 H0241 H7121 H4994 H3427 H0413 H0559 H0241

Kisha walisema naye,”Kaa chini na usome haya katika masikio yetu.” Kwa hiyo Baruku akasoma kitabu.

16 וַיְהִ֗י כְּשָׁמְעָם֙ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִ֔ים אִ֥ישׁ אֶל־רֵעֵ֖הוּ פָּחֲדִ֣ו וְאָמְר֤וּ אֶל־בָּרוּךְ֙ נַגֵּ֣יד נַגִּ֔יד לַמֶּ֖לֶךְ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִ֥ים הָאֵ֖לֶּה׃

16 na-ikawa waliposikia [alama] maneno-yote maneno waliogopa kila-mtu mwenzake
H1961 H8085 H0853 H3605 H1697 H6342 H0376 H7453

na-wakamwambia Baruki kwa tutamwambia hakika-tutamwambia mfalme [alama]
H1961 H1263 H0413 H5046 H5046 H4428 H0853

haya maneno maneno-yote
H0428 H1697 H3605

Ilitokea wakati waliposikia haya maneno yote, kila mtu alipatwa na hofu kwa mtu aliye karibu naye na kusema kwa Baruku, “Kwa hakika tunapaswa kutoa taarifa ya maneno haya yote kwa mfalme.”

17 וְאֶת־בָּרוּךְ֙ שָׁאֲל֣וּ נָ֔א תַּגֶּד־לָ֖נוּ אֵ֣יךְ כָּתַ֤בְתָּ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים֙ הָאֵ֔לֶּה מִפִּֽיו׃

17 na [alama] Baruki walimuuliza tuambie tafadhali sisi jinsi-gani uliandika [alama]
H1961 H0853 H1263 H7592 H5046 H4994 H0559 H3789 H0853

maneno-yote haya maneno kutoka-kinywani-mwake
H3605 H0428 H1697 H6310

Kisha walimuuliza Baruku, “Tuambie, ulipataje kuandika maneno yote haya kwa imla ya Yeremia?”

18

אֵת	אֵלַי	יִקְרָא	מִפִּיהוּ	בָּרוּךְ	לָהֶם	וַיֹּאמֶר
[alama]	kwangu	alinisomea	kutoka-kinywani-mwake	Baruki	kwao	na-akawaambia
H0853	H0413	H7121	H6310	H1263		H0559

פ	בַּדְיוֹ׃	הַסֵּפֶר	עַל־	כֹּתֵב	וַאֲנִי	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	כָּל־
[pe]	kwa-wino	kitabu	juu-ya	nikaandika	na-mimi	haya	maneno	maneno-yote
	H1773			H3789	H0589	H0428	H1697	H3605

Baruku aliwaambia, “Alitoa imla ya maneno haya yote kwangu, na nikayaandika kwa wino kwenye kitabu hiki.”

19

וְאִישׁ	וְיִרְמְיָהוּ	אַתָּה	הִסָּתֵר	לֵךְ	בָּרוּךְ	אֶל־	הַשָּׂרִים	וַיֹּאמְרוּ
na-mtu-yeyote	na-Yeremia	wewe	jifiche	nenda	Baruki	kwa	wakuu	na-wakasema
H0376	H3414		H5641	H3212	H1263	H0413	H8269	H0559

אַתָּם׃	אֵיפֹה	יֵדַע	אַל־
mlipo	mahali	ajue	asijue
	H0375	H3045	H0408

Kisha maafisa walisema kwa Baruku, “Nenda, jifiche mwenyewe, na Yeremiah, pia. Usipatikane mtu yeyote kujua uko wapi.”

20

אֱלִישָׁמָע	בְּלִשְׁכַּת	הִפְקִדוּ	הַמְּגִלָּה	וְאֶת־	חָצֵרָה	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיָּבֹאוּ
Elishama	katika-chumba-cha	waliweka	gombo	na	uani	mfalme	kwa	na-wakaenda
H0476	H3957		H4039	H0853		H4428	H0413	H0935

הַדְּבָרִים׃	כָּל־	אֵת	הַמֶּלֶךְ	בְּאָזְנֵי	וַיַּגִּידוּ	הַסֹּפֵר
maneno	maneno-yote	[alama]	mfalme	masikioni-mwa	na-wakamwambia	mwandishi
H1697	H3605	H0853	H4428	H0241	H5046	

Kisha walienda kwa uwanja wa mfalme na wakatoa taarifa ya maneno haya kwake. Lakini kwanza walikihifadhi kitabu kwenye chumba cha katibu Elishama.

21

וַיִּקְחָהּ	הַמְּגִלָּה	אֶת־	לָקַחַת	יְהוּדִי	אֶת־	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח	
na-akalichukua	gombo	[alama]	kuchukua	Yehudi	[alama]	mfalme	na-akatuma	
H3947	H4039	H0853	H3947	H3065	H0853	H4428	H7971	

הַמֶּלֶךְ	בְּאָזְנֵי	יְהוּדִי	וַיִּקְרָאֶהָ	הַסֹּפֵר	אֱלִישָׁמָע	מִלִּשְׁכַּת	
mfalme	masikioni-mwa	Yehudi	na-akalisoma	mwandishi	Elishama	kutoka-chumba-cha	
H4428	H0241	H3065	H7121		H0476	H3957	

הַמֶּלֶךְ׃	מֵעַל	הָעֹמְדִים	הַשָּׂרִים	כָּל־	וּבְאָזְנֵי	
mfalme	mbele-ya	waliosimama	wakuu	wakuu-wote	na-masikioni-mwa	
H4428		H5975	H8269	H3605	H0241	

Basi mfalme alimtuma Yehudi kuchukua kitabu. Yehudi alikichukua toka chumba cha Elishama katibu. Kisha alikisoma kwa sauti kwa mfalme na wote maafisa walikuwa wamesimama karibu naye.

22

הָאָח	וְאֶת־	הַתְּשִׁעִי	בַּחֹדֶשׁ	הַחֹרֶף	בֵּית	יוֹשֵׁב	וְהַמֶּלֶךְ	
jiko	na	wa-tisa	katika-mwezi	baridi	nyumba-ya	alikuwa-ameketi	na-mfalme	
H0254	H0853	H8671	H2320	H2779		H3427	H4428	

מְבֹעָרֶת׃	לְפָנָיו
likiwaka	mbele-yake
	H6440

Sasa mfalme alikuwa amesimama kwenye nyumba ya majira ya baridi katika mwezi wa tisa, na mkaa ulikuwa unawaka mbele yake.

23 וַיְהִי כְקָרוֹא יְהוּדִי שְׁלֹשׁ דְּלָתוֹת וְאַרְבָּעָה יִקְרָעֶהָ בְּתַעַר הַסֹּפֵר
na-ikawa aliposoma Yehudi nguzo-tatu nguzo na-nne alikata kwa-kisu cha-mwandishi
H1961 H7121 H3065 H7969 H1755 H0702 H7167 H8593

וְהַשְׁלֵךְ בָּאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֶל־נְדָנִיָּא אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֶל־נְדָנִיָּא כָּל־גֹּמֶל כָּל־גֹּמֶל תֹּם כֻּמְלִזִיקָא עַד־הָתָּח הָתָּח אֶל־נְדָנִיָּא
na-kutupa moto ndani-ya uliokuwa moto ndani-ya ndani-ya jiko jiko hata kumalizika gombo gombo-lote gombo
H7993 H0784 H0413 H0784 H0413 H0254 H0254 H5704 H8552 H3605 H4039

הָתָּח׃ עַל־יַע אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ הָתָּח׃
jiko juu-ya uliokuwa juu-ya moto jiko
H0254 H0784 H0254

Ilitokea wakati Yehudi aliposoma kurusa tatu au nne, mfalme angeweza kuikata kwa kisu na kuitupa kwenye moto katika mkaa mpaka kitabu chote kiliteketea.

24 הַמֶּלֶךְ בִּגְדֵיהֶם אֶת־ קָרְעוּ וְלֹא וְלֹא פָּחֲדוּ וְלֹא
mfalme nguo-zao [alama] walirarua na-hawakurarua waliogopa na-hawakuogopa
H4428 H0853 H7167 H3808 H6342 H3808

הָאֵלֶּה׃ הַדְּבָרִים כָּל־ אֵת הַשֹּׁמְעִים עֲבָדָיו וְכָל־
haya maneno maneno-yote [alama] waliosikia watumishi-wake na-watumishi-wake-wote
H0428 H1697 H3605 H0853 H8085 H5650 H3605

Lakini wala mfalme wala yeyote wa mjakazi wake aliyesikia haya maneno yote aliogopa, wala hawakuchana nguo zao.

25 וְגַם אֶת־ שְׁרָף לְבִלְתִּי בַּמֶּלֶךְ הִפְגִּעוּ וּגְמַרְיָהוּ וּדְלָיָהוּ אֶלְנָתָן
na-hata [alama] kuchoma asilichome mfalme walimsihi na-Gemaria na-Delaya Elnathani
H1571 H0853 H8313 H1115 H4428 H6293 H1587 H1806 H0494

אֲלֵיהֶם׃ שָׁמַע וְלֹא הַמְּגִלָּה
kwao hakusikia lakini-hakusikia gombo
H0413 H8085 H3808 H4039

Elnathani, Delaya, na Gemaria walikuwa wamemuomba mfalme asikichome kitabu, lakini hakuwasikiliza.

26 בֶּן־ שְׂרָיָהוּ וְאֶת־ הַמֶּלֶךְ בֶּן־ יְרַחְמְאֵל אֶת־ הַמֶּלֶךְ וַיְצַוֶּה
mwana-wa Seraya na mfalme mwana-wa Yerahmeeli [alama] mfalme na-akaamuru
H8304 H0853 H4429 H3396 H0853 H4428 H6680

וְאֶת־ הַסֹּפֵר בָּרוּךְ אֶת־ לָקַחַת עַבְדְּאֵל בֶּן־ שֶׁלֶמְיָהוּ וְאֶת־ עַזְרִיאֵל
na mwandishi Baruki [alama] kuwakamata Abdeeli mwana-wa Shelemia na Azrieli
H0853 H1263 H0853 H3947 H5655 H8018 H0853 H5837

ס יְהוָה׃ וַיַּסְתִּרֵם הַנָּבִיא יִרְמְיָהוּ
[setuma] Yahwe lakini-aliwaficha nabii Yeremia
H3068 H5641 H5030 H3414

Basi mfalme alimwamuru Yerameeli, ndugu, Seraya mwana wa Azrieli, na Shelemia mwana wa Abdeeli kumfunga Baruku mwandishi na Yeremia nabii, lakini Yahwe alikuwa amewaficha.

27 וַיְהִי דְּבַר־ יְהוָה אֶל־ יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף הַמֶּלֶךְ אֶת־ הַמְּגִלָּה
na-likaja neno-la Yahwe kwa Yeremia baada-ya kuchoma mfalme [alama] gombo
H1961 H1697 H3068 H0413 H3414 H0310 H8313 H4428 H0853 H4039

לֵאמֹר׃ יִרְמְיָהוּ מִפִּי כָּתֹב בָּרוּךְ אֲשֶׁר הַדְּבָרִים וְאֶת־
kusema Yeremia kutoka-kinywani-mwa aliandika Baruki ambayo maneno na
H0559 H3414 H6310 H3789 H1263 H1697 H0853

Kisha neno la Yahwe lilikuja kwa Yeremia baada ya mfalme kuwa amechoma kitabu na maneno ya Baruku yaliyokuwa yameandikwa kwa imla ya Yeremia, na alisema,

28

כָּל־	אֶת	עָלֶיהָ	וּכְתֹב	אַחֶרֶת	מְגִלָּה	לְךָ	קַח־	שׁוּב
maneno–yote	[alama]	juu–yake	na–uandike	jingine	gombo	kwako	chukua	rudi
H3605	H0853		H3789	H0312	H4039		H3947	H7725

שָׂרַף	אֲשֶׁר	הָרִאשֹׁנָה	הַמְּגִלָּה	עַל־	הָיוּ	אֲשֶׁר	הָרִאשֹׁנִים	הַדְּבָרִים
alichoma	ambalo	la–kwanza	gombo	juu–ya	yalikuwa	ambayo	ya–kwanza	maneno
H8313		H7223	H4039		H1961		H7223	H1697

יְהוֹיָקִים	מֶלֶךְ־	יְהוּדָה׃
Yehoyakimu	mfalme–wa	Yuda
H3079	H4428	H3063

“Rudi, chukua kitabu kingine kwa ajili yako, na uandike maneno haya yote ambayo yalikuwa kwenye kitabu cha kwanza, ambacho Yehoyakimu mfalme wa Yuda alikichoma.

29

אַתָּה	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	תֹּאמַר	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹיָקִים	וְעַל־
wewe	Yahwe	asema	hivyo	utasema	Yuda	mfalme–wa	Yehoyakimu	na–kuhusu
	H3068	H0559	H3541	H0559	H3063	H4428	H3079	

לֵאמֹר	עָלֶיהָ	כָּתַבְתָּ	מַדּוּעַ	לֵאמֹר	הַזֹּאת	הַמְּגִלָּה	אֶת־	שָׂרַפְתָּ
kusema	juu–yake	uliandika	kwa–nini	kusema	hili	gombo	[alama]	ulichoma
H0559		H3789	H4069	H0559	H2063	H4039	H0853	H8313

וְהִשְׁבִּית	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־	וְהִשְׁחִית	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	יָבוֹא	בֹּא־
na–ataondoa	hii	nchi	[alama]	na–ataiharibu	Babeli	mfalme–wa	atakuja	hakika–atakuja
	H2063	H0776	H0853	H7843	H0894	H4428	H0935	H0935

ס	וּבְהֵמָה׃	אָדָם	מִמֶּנָּה
[setuma]	na–mnyama	mwanadamu	kutoka–ndani–yake
	H0929	H0120	

Kisha unapaswa kusema hivi kwa mfalme Yehoyakimu mfalme wa Yuda: 'Ulichoma hicho kitabu! Na ulisema: Kwanini umeandika juu yake, “ Mfalme wa Babeli hakika atakuja na kuharibu nchi hii, kwa kuwa atawaangamiza wanaume wote na wanyama ndani yake?”

30

לֹא־	יְהוּדָה	מֶלֶךְ	יְהוֹיָקִים	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן
hatakuwa–na	Yuda	mfalme–wa	Yehoyakimu	kuhusu	Yahwe	asema	hivyo	kwa–hiyo
H3808	H3063	H4428	H3079		H3068	H0559	H3541	

תִּהְיֶה	וְנִבְלָתוֹ	דָּוִד	כִּסֵּא	עַל־	יוֹשֵׁב	לוֹ	יִהְיֶה־	
utakuwa	na–mwili–wake	Daudi	kiti–cha–enzi–cha	juu–ya	akae	kwake	hatakuwa–na	
H1961	H5038	H1732	H3678		H3427		H1961	

בַּלָּיְלָה׃	וְלַקֶּרַח	בַּיּוֹם	לַחֹרֶב	מֻשְׁלֶכֶת
usiku	na–kwenye–baridi	mchana	kwenye–joto	umetupwa
H3915	H7140	H3117		H7993

Kwa hiyo Yahwe anasema hivi kuhusu wewe, Yehoyakimu mfalme wa Yuda: “Hakuna mzao wako atawahi kukaa kwenye kiti cha Daudi. Kama wewe, maiti yako itatupwa kwenye siku ya joto na usiku wa baridi.

אֶת־ עֲבָדָיו וְעַל־ זַרְעוֹ וְעַל־ עָלָיו וּפָקַדְתִּי 31
[alama] watumishi–wake na–juu–ya uzao–wake na–juu–ya juu–yake na–nitaadhibu
H0853 H5650 H2233

אֲשׁ וְאֶל־ יְרוּשָׁלַם יֹשְׁבֵי וְעַל־ עֲלֵיהֶם וְהֵבֵאתִי עֲוֹנָם
kila–mtu–wa na–juu–ya Yerusalemu wakazi–wa na–juu–ya juu–yao na–nitaleta uovu–wao
H0376 H0413 H3389 H3427 H0935 H5771

שְׁמֵעוּ׃ וְלֹא אֲלֵיהֶם דִּבַּרְתִּי אֲשֶׁר־ הָרָעָה כָּל־ אֵת יְהוּדָה
hawakusikia lakini–hawakusikia kwao niliwaambia ambao uovu uovu–wote [alama] Yuda
H8085 H3808 H0413 H1696 H3605 H0853 H3063

ס
[setuma]

Kwa kuwa nitakuadhibu, wazao wako, na wajakazi wako kwa maovu yenu yote. Nitaleta kwenu, kwa wakazi wote wa Yerusalemu, na kwa kila mtu Yuda majanga ambayo nimewatishia ninyi, lakini kwa hamkuwa makini.”

נֵרִיָּהוּ בֶּן־ בָּרוּךְ אֶל־ וַיִּתֵּנָהּ אַחֶרֶת מְגִלָּה וְלָקַח וְיִרְמְיָהוּ 32
Neria mwana–wa Baruki kwa na–akalitoa jingine gombo akachukua na–Yeremia
H5374 H1263 H0413 H5414 H0312 H4039 H3947 H3414

כָּל־ אֵת יִרְמְיָהוּ מִפִּי עָלֶיהָ וַיִּכְתֹּב הַסֹּפֵר׃
maneno–yote [alama] Yeremia kutoka–kinywani–mwa juu–yake na–akaandika mwandishi
H3605 H0853 H3414 H6310 H3789

וְעוֹד בָּאֵשׁ יְהוּדָה מֶלֶךְ־ יְהוֹיָקִים שָׂרַף אֲשֶׁר הַסֵּפֶר דִּבְרֵי
na–bado kwa–moto Yuda mfalme–wa Yehoyakimu alichoma ambacho kitabu maneno–ya
H5750 H0784 H3063 H4428 H3079 H8313 H1697

ס כָּהֵמָּה׃ רַבִּים דְּבָרִים עָלֶיהָ נוֹסַף
[setuma] kama–hayo mengi maneno juu–yake iliongezwa
H1992 H3254

Kwa hiyo Yeremia alichukua kitabu kingine na akampa Baruku mwana wa Neria mwandishi. Baruku aliandika juu yake kwa imla ya Yeremia maneno yote ambayo yalikuwa katika kitabu kilichochomwa moto na mfalme Yehoyakimu mfalme wa Yuda. Zaidi, maneno mengi ya kufanana yaliongezwa kwenye kitabu hiki.

Chapter 37

בֶּן־ כָּנְיָהוּ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ בֶּן־ צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ וַיִּמְלֹךְ־ 1
mwana–wa Konia badala–ya Yosia mwana–wa Sedekia mfalme Na–akatawala
H3659 H8478 H2977 H6667 H4428

בְּאֶרֶץ בָּבֶל מֶלֶךְ־ נְבוּכַדְרֶאצַּר הִמְלִיךְ אֲשֶׁר יְהוֹיָקִים
katika–nchi–ya Babeli mfalme–wa Nebukadneza alimfanya–mfalme ambaye Yehoyakimu
H0776 H0894 H4428 H5019 H3079

יְהוּדָה׃
Yuda
H3063

Sasa Sedekia mwana wa Yosia alitawala kama mfalme badala ya Yehoyachin mwana wa Yehoyakimu. Nebukadreza mfalme wa Babeli alikuwa amemfanya Sedekia mfalme juu ya nchi ya Yuda.

דִּבְרֵי	אֶל־	הָאָרֶץ	וְעַם	וַעֲבָדָיו	הִוא	שָׁמַע	וְלֹא		2
maneno–ya	kwa	nchi	na–watu–wa	na–watumishi–wake	yeye	kusikia	Na–hakusikia		
H1697	H0413	H0776		H5650	H1931	H8085	H3808		

הַנָּבִיא׃	יִרְמְיָהוּ	בְּיַד	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	יְהוָה	
nabii	Yeremia	kwa–mkono–wa	alisema	ambayo	Yahwe	
H5030	H3414	H3027	H1696		H3068	

Lakini Sedekia, wajakazi wake, na watu wa nchi hawakusikiliza maneno ya Yahwe ambayo alitangaza kwa mkono wa Yeremia nabii.

צְפַנְיָהוּ	וְאֶת־	שֶׁלֶמְיָה	בֶּן־	יְהוּכַל	אֶת־	צִדְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשְׁלַח׀	3
Sefania	na–[sifa]	Shelemia	mwana–wa	Yehukali	[sifa]	Sedekia	mfalme	Na–akatuma	
H6846	H0853	H8018		H3081	H0853	H6667	H4428	H7971	

נָא	הִתְפַּלֵּל־	לֵאמֹר	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הַכֹּהֵן	מַעַשֵׂיָהוּ	בֶּן־
tafadhali	omba	kusema	nabii	Yeremia	kwa	kuhani	Maaseya	mwana–wa
H4994	H6419	H0559	H5030	H3414	H0413	H3548	H4641	

אֱלֹהֵינוּ׃	יְהוָה	אֶל־	בַּעֲדֵנוּ	
Mungu–wetu	Yahwe	kwa	kwa–ajili–yetu	
H0430	H3068	H0413	H1157	

Kwa hiyo Mfalme Sedekia, Yehukali mwana wa Shelemia, na Zefania mwana wa Maaseia kuhani alituma ujumbe kwa Yeremia nabii. Walisema, “Omba kwa niaba kwa Yahwe Mungu wetu.”

אֹתוֹ	נָתְנוּ	וְלֹא־	הָעָם	בְּתוֹךְ	וַיֵּצֵא	בָּא	וְיִרְמְיָהוּ	4
yeye	wakamweka	na–hawakumweka	watu	katikati–ya	na–kutoka	akaingia	Na–Yeremia	
H0853	H5414	H3808		H8432	H3318	H0935	H3414	

הַכֶּלְוּא׃)	[הכליא]	בֵּית
gereza	[kifungo]	nyumba–ya
H3628	H3628	

Sasa Yeremia alikuwa anakuja na kwenda miongoni mwa watu, kwa kuwa alikuwa bado hajawekwa ndani ya gereza.

עַל־	הַצָּרִים	הַכַּשְׂדִּים	וַיִּשְׁמְעוּ	מִמִּצְרָיִם	יָצָא	פַּרְעֹה	וְחֵיל	5
juu–ya	waliozingira	Wakaldayo	na–wakasikia	kutoka–Misri	likatoka	Farao	Na–jeshi–la	
		H3778	H8085	H4714	H3318	H6547	H2428	

פ	יְרוּשָׁלָם׃	מֵעַל	וַיַּעֲלוּ	שִׁמְעָם	אֶת־	יְרוּשָׁלַ͏ִם
[piska]	Yerusalemu	kutoka–juu–ya	na–wakapanda	habari–zao	[sifa]	Yerusalemu
	H3389		H5927		H0853	H3389

Jeshi la Farao lilitoka Misri, na Wakaldayo waliozingira Yerusalem walisikia habari kuhusu wao na kuondoka Yerusalem.

לֵאמֹר׃	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	6
kusema	nabii	Yeremia	kwa	Yahwe	neno–la	Na–likawa	
H0559	H5030	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe lilikuja kwa Yeremia nabii na kusema,

7

יְהוּדָה מֶלֶךְ־ אֶל־ תֹּאמְרוּ כֹּה יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי יְהוָה אָמַר כֹּה־
Yuda mfalme–wa kwa mtasema hivyo Israeli Mungu–wa Yahwe asema Hivyo
H3063 H4428 H0413 H0559 H3541 H3478 H0430 H3068 H0559 H3541

לְעָזְרָה לָכֶם֙ הַיֹּצֵ֣א פַּרְעֹ֔ה חֵ֖יל תֶּבֶן֙ וְהִנָּ֣ה לְדַרְשָׁנִ֑י אֵלַי֙ אֶתְכֶ֔ם הַשֹּׁלֵחַ֙
kwa–msaada kwenu linalotoka Farao jeshi–la tazama kuniuliza kwangu ninyi aliyetuma
H5833 H3318 H6547 H2428 H2009 H1875 H0413 H0853 H7971

מִצְרָ֖יִם׃ לְאַרְצוֹ֔ שָׁ֥ב
Misri nchi–yake litarudi
H4714 H0776 H7725

“Yahwe, Mungu wa Israel, asema hivi: Hiki ndivyo utakavyosema kwa mfalme wa Yuda, kwa sababu amekutuma wewe kutafuta ushauri toka kwangu, 'Ona, jeshi la Farao, ambalo lilikuja kukusaidia, liko tayari kurudi Misri, kwenye nchi yao.

8

וּשְׂרָפָ֖הּ וּלְכָדָ֑הּ הַזֹּ֣את הָעִ֗יר עַל־ וְנִלְחֲמ֣וּ הַכַּשְׂדִּ֔ים וְשָׁבוּ֙
na–kuuchoma na–kuuteka huu mji juu–ya na–watapigana Wakaldayo Na–watarudi
H8313 H3920 H2063 H5921 H3778 H7725

בָּאֵֽשׁ׃ ס
kwa–moto [piska]
H0784

Wakaldayo watarudi. Watapigana dhidi ya mji huu, kuuteka, na kuuchoma.'

9

יַלְכּ֑וּ הָלֹךְ֙ לֵאמֹ֤ר נַפְשֹׁתֵיכֶם֙ תַּשְׁאוּ֙ אַל־ יְהוָ֗ה אָמַר֙ כֹּה֙
wataondoka kwenda kusema nafsi–zenu msidanganye msijidanganye Yahwe asema Hivyo
H3212 H1980 H0559 H5315 H5377 H0408 H3068 H0559 H3541

יַלְכּ֑וּ לֹ֣א כִּי־ הַכַּשְׂדִּ֔ים מֵעָלֵ֖ינוּ
wataondoka hawataondoka kwa–sababu Wakaldayo kutoka–kwetu
H3212 H3808 H3778

Yahwe asema hivi: Msidaganyane kwa kusema, “Hakika Wakaldayo wanatuacha sisi,' kwa kuwa hawatatuacha.

10

אִתְּכֶם֙ הַנִּלְחָמִ֣ים כַּשְׂדִּ֔ים חֵ֖יל כָּל־ הִכִּיתֶ֤ם אִם־ כִּ֣י
nanyi wanaopigana Wakaldayo jeshi–la jeshi–lote–la mngewapiga hata–kama Kwa–sababu
H0854 H3778 H2428 H3605 H5221

יָקֻ֑ומוּ בְּאָהֳלֹ֣ו אִ֚ישׁ מְדֻקָּרִ֣ים אֲנָשִׁ֔ים בָּ֖ם וְנִשְׂאֲרוּ֙
wangesimama katika–hema–lake kila–mtu waliojeruhiwa watu miongoni–mwao na–wangebaki
H0168 H0376 H1856 H0376 H7604

בָּאֵֽשׁ׃ הַזֹּ֣את הָעִ֗יר אֶת־ וְשָׂרְפ֥וּ
kwa–moto huu mji [sifa] na–wangeuchoma
H0784 H2063 H0853 H8313

Hata kama mmelishinda jeshi la Wakaldayo lote ambalo linapigana nanyi ili kwamba wanaume waliojeruhiwa walibakizwa katika mahema yao, wangeweza kunyanyuka na kuchoma mji huu.”

11

מִפְּנֵ֣י יְרוּשָׁלִָ֗ם מֵעַל֙ הַכַּשְׂדִּ֔ים חֵ֖יל בְּהֵעָלוֹת֙ וְהָיָ֣ה
kwa–sababu–ya Yerusalemu kutoka–juu–ya Wakaldayo jeshi–la wakati–wa–kupanda Na–ikawa
H6440 H3389 H3778 H2428 H5927 H1961

פַּרְעֹֽה׃ ס חֵֽיל
Farao [piska] jeshi–la
H6547 H2428

Basi ilikuwa wakati jeshi la Wakaldayo lilipoondoka Yerusalem wakati jeshi la Farao lilikuwa linakuja,

לַחֲלֹק	בִּנְיָמִן	אֶרֶץ	לָלֶכֶת	מִירוּשָׁלִַם	יִרְמְיָהוּ	וַיֵּצֵא	12
kupokea–sehemu	Benyamini	nchi–ya	kwenda	kutoka–Yerusalemu	Yeremia	Na–akatoka	
	H1144	H0776	H3212	H3389	H3414	H3318	

הָעָם׃	בְּתוֹךְ	מִשָּׁם
watu	miongoni–mwa	kutoka–huko
	H8432	H8033

kisha Yeremia alienda toka Yerusalem kwenda nchi ya Benjamini. Alitaka kumiliki njia ya nchi huko miongoni mwa watu wake.

וּשְׁמוֹ	פְּקֻדֹּת	בַּעַל	וְשָׁם	בִּנְיָמִן	בְּשַׁעַר	הֹוּא	וַיְהִי־	13
na–jina–lake	walinzi	mkuu–wa	na–hapo	Benyamini	katika–lango–la	yeye	Na–akawa	
H8034	H6488	H1167	H8033	H1144	H8179	H1931	H1961	

הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	וַיִּתְפֹּשׂ	חֲנַנְיָה	בֶּן־	שֶׁלֶמְיָה	בֶּן־	יִרְאִיָּה
nabii	Yeremia	[sifa]	na–akamkamata	Hanania	mwana–wa	Shelemia	mwana–wa	Yiriya
H5030	H3414	H0853	H8610			H8018		H3376

נִפֶּל׃	אַתָּה	הַכַּשְׂדִּים	אֶל־	לֵאמֹר
unaenda	wewe	Wakaldayo	kwa	kusema
H5307		H3778	H0413	H0559

Kama alivyokuwa katika mlango wa Benjamini, mlinzi mkuu aliyekuwa hapo. Jina lake lilikuwa Yeria mwana wa Shelemia mwana wa Hanania. Alimshika kwa kumnyakua Yeremia nabii na kusema, “ Mnatoka jangwani kwa Wakaldayo.”

שָׁמַע	וְלֹא	הַכַּשְׂדִּים	עַל־	נִפֶּל	אֵינֶנִּי	שֶׁקֶר	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר	14
kusikia	na–hakusikia	Wakaldayo	kwa	kuenda	siendi	uongo	Yeremia	Na–akasema	
H8085	H3808	H3778		H5307	H0369	H8267	H3414	H0559	

הַשָּׂרִים׃	אֶל־	וַיְבִאֻהוּ	בְּיִרְמְיָהוּ	יִרְאִיָּה	וַיִּתְפֹּשׂ	אֵלָיו	
wakuu	kwa	na–akamleta	Yeremia	Yiriya	na–akamkamata	kwake	
H8269	H0413	H0935	H3414	H3376	H8610	H0413	

Lakini Yeremia alisema, “Hiyo si kweli. Siendi jangwani kwa Wakaldayo.” Lakini Yeria hakumsikiliza. Alimchukua Yeremia na kumleta kwa maafisa.

אוֹתוֹ	וַיְנַתְּנוּ	אֹתוֹ	וַיַּכּוּ	יִרְמְיָהוּ	עַל־	הַשָּׂרִים	וַיַּקְצְפוּ	15
yeye	na–wakamweka	yeye	na–wakampiga	Yeremia	juu–ya	wakuu	Na–wakakasirika	
H0853	H5414	H0853	H5221	H3414		H8269	H7107	

עָשׂוּ	אֹתוֹ	כִּי־	הַסֹּפֵר	יְהוֹנָתָן	בֵּית	הָאֲסוּר	בֵּית	
walifanya	yeye	kwa–sababu	mwandishi	Yonatani	nyumba–ya	gereza	nyumba–ya	
	H0853			H3083		H0612		

הַכֶּלֶא׃	לְבֵית
kifungo	kuwa–nyumba–ya
H3608	

Maafisa walikuwa wamemkasirikia Yeremia. Walimpiga na kumweka gerezani, ambayo ilikuwa nyumba ya Yonathani mwandishi, kwa kuwa waligeuza kuwa gereza.

וַיָּשֶׁב־	הַחַיָּות	וְאֶל־	הַבּוֹר	בֵּית	אֶל־	יִרְמְיָהוּ	בָּא	כִּי	16
na–akakaa	vyumba	na–katika	shimo	nyumba–ya	katika	Yeremia	akaingia	Kwa–sababu	
H3427	H2588	H0413			H0413	H3414	H0935		

פ	רַבִּים׃	יָמִים	יִרְמְיָהוּ	שָׁם
[piska]	nyingi	siku	Yeremia	hapo
		H3117	H3414	H8033

Kwa hiyo Yeremia alikuwa amewekwa kwenye kifungo cha chini, ambako alikuwa huko kwa siku nyingi.

17 וַיִּשְׁלַ֣ח ׀ הַמֶּ֣לֶךְ צִדְקִיָּ֗הוּ וַיִּקָּחֵ֙הוּ֙ וַיִּשְׁאָלֵ֣הוּ הַמֶּ֔לֶךְ בְּבֵיתוֹ֙

Na-akatuma mfalme Sedekia na-akamchukua na-akamwuliza mfalme nyumbani-mwake
H7971 H4428 H6667 H3947 H7592 H4428

וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֗יו דָּבָ֥ר הֲיֵ֛שׁ מֵאֵ֥ת יְהוָ֖ה וַיֹּ֣אמֶר יִרְמְיָ֑הוּ יֵ֣שׁ

kwa-siri na-akasema neno kuna kutoka-kwa Yahwe na-akasema Yeremia kuna
H0559 H1697 H3426 H3068 H0854 H0559 H3414 H3426

וַיֹּ֣אמֶר בְּיַד־מֶ֥לֶךְ בָּבֶ֖ל תִּנָּתֵֽן׃ ס

na-akasema mikononi-mwa mfalme-wa Babeli utatiwa [piska]
H0559 H3027 H4428 H0894 H5414

Kisha mfalme Sedekia alimtuma mtu mmoja aliyemleta kwenye ikulu. Kwenye nyumba yake, mfalme alimuuliza binafsi, “Kuna neno: Utatiwa kwenye mkono wa mfalme wa Babeli.”

18 וַיֹּ֣אמֶר יִרְמְיָ֗הוּ אֶל־מָה֙ חָטָ֣אתִי לְךָ֔

kwako nimetenda-dhambi nini Sedekia mfalme kwa Yeremia Na-akasema
H2398 H4100 H6667 H4428 H0413 H3414 H0559

וְלַעֲבָדֶ֖יךָ וְלָעָ֣ם הַזֶּ֑ה כִּ֣י נְתַתֶּ֔ם אֹתִ֖י אֶל־כָּלְאֵ֥י בֵֽית׃

na-kwa-watumishi-wako na-kwa-watu hawa kwa-sababu mmeniweka mimi katika kifungo nyumba-ya
H5650 H2088 H5414 H0853 H0413 H3608

Kisha Yeremia alisema kwa mfalme Sedekia, “Kwa namna gani nimekutenda dhambi, mjakazi wako, au watu hawa kwamba umeniweke mimi kwenye gereza?

19 אַיֵּ֣ה ׀ נְבִיאֵיכֶ֗ם אֲשֶׁ֤ר נִבְּאוּ֙ לָכֶ֔ם לֵאמֹ֖ר לֹא־יָבֹ֣א מֶ֔לֶךְ בָּבֶ֖ל

kuja mfalme-wa Babeli juu-yenu na-juu-ya nchi hii
H0935 H4428 H0894 H5921 H0776 H2063

וְאַיֵּ֣ה ׀ נְבִיאֵיכֶ֗ם (ואיו) [ואיו]

[na-wako-wapi] na-wako-wapi manabii-wenu ambao walitabiri kwenu kusema hatakuja
H0335 H0346 H5030 H0834 H5012 H0559 H3808

Wako wapi nabii wako, wale waliotabiri kwa ajili yako na kusema mfalme wa Babeli hatakuja dhidi yako au dhidi ya nchi hii?

20 וְעַתָּ֣ה שְׁמַע־נָ֣א אֲדֹנִ֣י הַמֶּ֔לֶךְ תִּפָּל־נָ֣א תְחִנָּתִ֔י לְפָנֶ֖יךָ

Na-sasa sikia tafadhali bwana-wangu mfalme ianguke tafadhali dua-yangu mbele-yako
H6258 H8085 H4994 H0113 H4428 H5307 H4994 H8467 H6440

וְאַל־תְּשִׁבֵּ֣נִי בֵית֮ יְהוֹנָתָן֒ הַסֹּפֵ֔ר וְלֹ֥א אָמ֖וּת שָֽׁם׃

na-usininirudishe nyumba-ya Yonatani mwandishi na-nisife kufa huko
H0408 H7725 H3083 H0408 H3808 H4191 H8033

Lakini sasa sikiliza, bwana wangu mfalme! Acha ombi langu liwe mbele yako. Usinirudie mimi kwenye nyumba ya Yonathani mwandishi, au nitakufa huko.”

21 וַיְצַוֶּה֩ הַמֶּ֨לֶךְ֙ צִדְקִיָּ֜הוּ וַיַּפְקְד֣וּ אֶת־ יִרְמְיָ֗הוּ בַּחֲצַר֙ הַמַּטָּרָ֔ה

Na-akaamuru mfalme Sedekia na-wakamweka [sifa] Yeremia katika-ua-wa walinzi
H6680 H4428 H6667 na-wakamweka H0853 H3414 katika-ua-wa H4307

וְנָת֨ן ל֜וֹ יום֩ כְּכַר־ לֶ֨חֶם֙ מִן־ חוּצ֣וֹת הָאֹפִ֔ים עַד־ תֹּ֖ם כָּל־ לַ֣חֶם מִן־ הָעִ֑יר

na-kumpa yeye mkate mkate kwa-siku kutoka-nje-ya waokaji mpaka kuisha mkate wote
H5414 H3603 H3899 H3117 kutoka-nje-ya H2351 H0644 H5704 H8552 H3605

וַיֵּ֥שֶׁב יִרְמְיָ֖הוּ בַּחֲצַ֣ר הַמַּטָּרָ֑ה׃

na-akakaa Yeremia katika-ua-wa walinzi
H3427 H3414 H4307

Kwa hiyo mfalme Sedekia alitoa amri. Wajakazi wake walimwekea mipaka Yeremia katika uwanja wa walinzi. Alipewa mkate kila siku kutoka mtaa wa waokaji mkate, mpaka mkate wote mjini uliisha. Basi Yeremia alibaki kwenye uwanja walinzi.

Chapter 38

1 וְיוּכַ֣ל יְהוּכַ֣ל בֶּן־ שֶׁלֶמְיָ֗הוּ וּפַשְׁחוּר֙ בֶּן־ מַלְכִּיָּ֔הוּ שָׁמְע֗וּ אֶת־ הַדְּבָרִ֛ים אֲשֶׁ֥ר יִרְמְיָ֖הוּ דֹּבֵ֥ר אֶל־ כָּל־ הָעָ֑ם לֵאמֹֽר׃ ס

Na-akasikia Shefatia mwana-wa Matani na-Gedalia mwana-wa Pashuri na-Yukali
H8085 H8203 mwana-wa H4977 na-Gedalia H6583 mwana-wa H3116

Yeremia ambayo maneno [sifa] Malkiya mwana-wa na-Pashuri Shelemia mwana-wa
H3414 H0853 H4441 H6583 H8018

[piska] kusema watu watu-wote kwa alikuwa-akisema
H0559 H3605 H0413 H1696

Shefatia mwana wa Matani, Gedalia mwana wa Pashuri, na Pashuri mwana wa Malkiya alisikia maneno ambayo Yeremia alikuwa akitanganza kwa wato wote. Alikuwa akisema,

2 כֹּ֤ה ׀ אָמַ֣ר יְהוָה֮ הַיֹּשֵׁב֒ בָּעִ֣יר הַזֹּ֣את יָמ֗וּת בַּחֶ֙רֶב֙ וּבָרָעָ֔ב וְהַיֹּצֵ֥א אֶל־ הַכַּשְׂדִּ֖ים יִחְיֶ֑ה וְהָיְתָה־ לּ֥וֹ)וְחָיָה֖(נַפְשׁ֥וֹ לְשָׁלָ֛ל וְחָֽיָה׃ ס

Hivyo asema Yahwe akaaye katika-mji huu huu atakufa kwa-upanga kwa-njaa
H3541 H0559 H3068 H3427 katika-mji H2063 H4191 kwa-upanga H2719 H7458

kwake na-itakuwa ataishi [ataishi] Wakaldayo kwa lakini-atakayetoka na-kwa-tauni
H1961 H2421 H2421 H3778 H0413 H3318 H1698

[piska] na-kuishi kama-nyara nafsi-yake
H2421 H7998 H5315

“Yahwe asema hivi: Yeyote anayeishi kwenye mji huu atauwawa kwa upanga, njaa, na pigo. Lakini yeyote ambaye aendae kwa Wakaldayo ataishi. Atatoroka pamoja na maisha yake mwenyewe, na kuishi.

3 כֹּ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֔ה נָת֣וֹן תִּנָּתֵ֔ן הָעִ֥יר הַזֹּ֖את בְּיַ֣ד מֶֽלֶךְ־ בָּבֶ֑ל וְלָכָדָ֖הּ׃

Hivyo asema Yahwe kutolewa utatolewa mji huu huu mikononi-mwa jeshi-la
H3541 H0559 H3068 H5414 utatolewa H5414 H2063 H3027 H2428

mfalme-wa Babeli ataukamata
H4428 H0894 H3920

Yahwe asema hivi: Huu mji huu utapewa kwa mkono wa jeshi la mfalme wa Babeli, na ataukamata.”

4 וַיֹּאמְרוּ֙ הַשָּׂרִ֜ים אֶל־ הַמֶּ֣לֶךְ֮ יוּמַ֣ת נָא֒ הָאִ֤ישׁ הַזֶּה֙ כִּי־ כְ֠ן הוּא֙ מְרַפֵּ֣א אֶת־ יְדֵ֧י אַנְשֵׁי־ הַמִּלְחָמָ֛ה הַנִּשְׁאָרִ֥ים בָּעִ֖יר וְאֶת־ יְדֵ֣י כָל־ הָעָ֑ם לְדַבֵּ֥ר אֲלֵיהֶ֖ם כַּדְּבָרִ֥ים הָאֵ֛לֶּה כִּ֣י הָאִ֥ישׁ הַזֶּ֛ה אֵינֶ֥נּוּ דֹרֵ֖שׁ לְשָׁל֣וֹם לָעָ֑ם כִּ֥י אִם־ לְרָעָ֖ה׃

Na-wakasema huyu mtu [sifa] tafadhali auawe mfalme kwa wakuu waliobaki vita watu-wa mikono-ya [sifa] anadhoofisha yeye hivi juu-ya maneno kwao kwa-kusema watu watu-wote mikono-ya na-[sifa] huu katika-mji huu bali hawa kwa-watu amani kutafuta hatafuti huyu mtu kwa-sababu haya ubaya isipokuwa

Kwa hiyo maafisa walisema kwa mfalme, “Acha mtu huu afe, kwa kuwa kwa njia hii anadhofisha mikono ya wanaume wapiganaji waliobaki kwenye mji huu, na mikono ya watu wote. Anatanganza maneno haya, kwa kuwa huyu mtu hafanyi kwa usalama wa watu hawa, lakini kwa majanga.”

5 וַיֹּ֣אמֶר צִדְקִיָּ֗הוּ הִנֵּה־ הוּא֙ בְּיֶדְכֶ֔ם כִּי־ אֵ֥ין הַמֶּ֖לֶךְ דָּבָ֥ר אֶתְכֶ֖ם יוּכַֽל׃

Na-akasema Sedekia mfalme tazama yeye mikononi-mwenu kwa-sababu hakuna jambo nanyi awezaye mfalme

Basi mfalme Sedekia alisema, “Tazama, yuko mkononi mwako kwa kuwa hakuna mfalme awezae kumpinga.”

6 וַיִּקְח֣וּ אֶת־ יִרְמְיָ֗הוּ וַיַּשְׁלִכוּ֙ אֹת֣וֹ אֶל־ בּ֣וֹר מַלְכִּיָּ֔הוּ בֶּן־ הַמֶּ֖לֶךְ אֲשֶׁ֣ר בַּחֲצַ֣ר הַמַּטָּרָ֑ה וַיִּשְׁלְח֣וּ אֶת־ יִרְמְיָ֗הוּ בַּחֲבָלִים֙ וּבַבּ֣וֹר אֵין־ מַ֔יִם כִּ֥י אִם־ טִ֖יט וַיִּטְבַּ֥ע יִרְמְיָ֖הוּ בַּטִּֽיט׃ ס

Na-wakamchukua Yeremia [sifa] na-wakamshusha walinzi katika-ua-wa ambalo mfalme mwana-wa Yeremia [sifa] na-wakamtupa Malkiya shimo-la katika yeye na-wakamtupa Yeremia [sifa] na-akazama matope isipokuwa bali maji hakukuwa-na na-katika-shimo kwa-kamba katika-matope Yeremia

Kisha walimchukua Yeremia na kumtupa kwenye kisima cha Malkiya, mwana wa mfalme. Kisima kilikuwa kwenye uwanja wa mlinzi. Walimshusha Yeremia chini kwa kamba. Hapakuwa na maji kwenye kisima, lakini kulikuwa na matope, na alizama chini ya matope.

7

הַמֶּלֶךְ	בְּבֵית	וְהוּא	סָרִיס	אִישׁ	הַכּוּשִׁי	מֶלֶךְ־	עֶבֶד־	וַיִּשְׁמַע
mfalme	katika–nyumba–ya	na–yeye	towashi	mtu	Mkushi	Meleki	Ebed	Na–akasikia
H4428		H1931	H5631	H0376	H3569	H5663	H5663	H8085

בְּשָׁעַר	יוֹשֵׁב	וְהַמֶּלֶךְ	הַבַּיִת	אֶל־	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	נָתְנוּ	כִּי־
katika–lango–la	akikaa	na–mfalme	shimo	katika	Yeremia	[sifa]	walimweka	kwamba
H8179	H3427	H4428		H0413	H3414	H0853	H5414	

בִּנְיָמִן׃
Benyamini
H1144

Sasa Ebed Meleki Mkushi alikuwa mmoja wa watowashi katika nyumba ya mfalme. Alisikia kwamba walikuwa wamemuweka Yeremia kwenye kisima. Sasa mfalme alikuwa ameketi kwa mlango wa Benjamini.

8

לֵאמֹר׃	הַמֶּלֶךְ	אֶל־	וַיְדַבֵּר	הַמֶּלֶךְ	מִבֵּית	מֶלֶךְ	עֶבֶד־	וַיֵּצֵא
kusema	mfalme	kwa	na–akasema	mfalme	kutoka–nyumba–ya	Meleki	Ebed	Na–akatoka
H0559	H4428	H0413	H1696	H4428		H5663	H5663	H3318

Basi Ebed Meleki alienda toka nyumba ya mfalme na kuzungumza na mfalme.

9

עָשׂוּ	אֲשֶׁר	כֹּל־	אֵת	הָאֵלֶּה	הָאֲנָשִׁים	הֵרֵעוּ	הַמֶּלֶךְ	אֲדֹנִי
wamefanya	ambayo	yote	[sifa]	hawa	watu	wametenda–uovu	mfalme	Bwana–wangu
	H3605	H0853	H0428	H0376		H4428	H0113	

תַּחְתָּיו	וַיָּמֹת	הַבּוֹר	אֶל־	הִשְׁלִיכוּ	אֲשֶׁר־	אֵת	הַנָּבִיא	לְיִרְמְיָהוּ
mahali–pake	na–atakufa	shimo	katika	walimtupa	ambayo	[sifa]	nabii	kwa–Yeremia
H8478	H4191		H0413	H7993		H0853	H5030	H3414

בָּעִיר׃	עוֹד	הַלֶּחֶם	אֵין	כִּי	הָרָעָב	מִפְּנֵי	
katika–mji	tena	mkate	hakuna	kwa–sababu	njaa	kwa–sababu–ya	
	H5750	H3899	H0369		H7458	H6440	

Alisema, “Bwana wangu mfalme, hawa wanaume wamefanya uovu kwa namna walivyomtendea Yeremia nabii. Walimtupa kwenye kisima kwa ajili ya kufa kutokana na njaa, tangu hakuna chakula zaidi katika mji.”

10

בְּיָדְךָ	קַח	לֵאמֹר	הַכּוּשִׁי	מֶלֶךְ	עֶבֶד־	אֶת	הַמֶּלֶךְ	וַיְצַו
mikononi–mwako	chukua	kusema	Mkushi	Meleki	Ebed	[sifa]	mfalme	Na–akaamuru
H3027	H3947	H0559	H3569	H5663	H5663	H0853	H4428	H6680

בְּטֶרֶם	הַבּוֹר	מִן־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	וְהַעֲלִיתָ	אֲנָשִׁים	שְׁלֹשִׁים	מִזֶּה
kabla	shimo	kutoka	nabii	Yeremia	[sifa]	na–umpandishe	watu	thelathini	kutoka–hapa
H2962			H5030	H3414	H0853	H5927	H0376	H7970	H2088

יָמוּת׃
hajafa
H4191

Kisha mfalme alitoa amri kwa Ebed Meleki Mkushi. Alisema, “Chukua amri ya watu thelasini kutoka hapa na mtoe Yeremia nabii nje ya kisima kabla hajafa.”

11 וַיִּקַּח עֶבֶד־מֶלֶךְ הָאֲנָשִׁים אֶת־בֵּיתָה וַיָּבֹא בְּיָדוֹ מִכֹּנֹנִי־מְוַכֵּה
Na-akachukua Ebed Meleki watu [sifa] nyumba-ya na-akaingia mikononi-mwake
H3947 H5663 H5663 H0376 H0853 H0935 H3027

הַמֶּלֶךְ הַתַּחַת־יָה הָאוֹצָר וַיִּקַּח מִשָּׁם כְּלוֹא־חָכָם [הַסחבות]
mfalme chini-ya chini-ya hazina na-akachukua kutoka-hapo nguo-chakavu [matambara]
H4428 H0413 H8478 H0214 H3947 H8033 H1094 H5499

הַבּוֹר אֶל־כָּתִקָא יִרְמְיָהוּ אֶל־כְּוַא וַיְשַׁלְּחֵם מִלָּחִים וּבְלוֹא־חָכָם (סְחָבוֹת
shimo katika Yeremia kwa na-akaviteremsha vitambaa na-nguo-chakavu matambara
H0413 H3414 H0413 H7971 H4418 H1094 H5499

בַּחֲבָלִים׃
kwa-kamba

Basi Ebed Meleki alichukua amri ya watu hao na akaenda nyumba ya mfalme, kwenye ghala la nguo chini ya nyumba. Toka hapo alichukua vitambaa na nguo zilizochanika na kuyashusha chini kwa kamba kwa Yeremia ndani ya kisima.

12 וַיֹּאמֶר עֶבֶד־מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אֶל־כְּוַא יִרְמְיָהוּ שָׂם תַּפַדְחָלִי נָא בִּלוֹאֵי
Na-akasema Ebed Meleki Mkushi kwa Yeremia weka tafadhali nguo-chakavu
H0559 H5663 H5663 H3569 H0413 H3414 H4994 H1094

וְהַמִּלָּחִים הַסְּחָבוֹת תַּחַת־יָה מִכֹּנֹנִי־יָקֹ מַקְוַפְתָּה־יָה תַּחַת־יָה מִתַּחַת לַחֲבָלִים וַיַּעַשׂ
na-vitambaa matambara chini-ya mikono-yako makwapa-ya chini-ya kutoka kamba na-akafanya
H4418 H5499 H8478 H3027 H0679 H8478 H4428 H0413

כֵּן׃ יִרְמְיָהוּ
hivyo Yeremia
H3414

Ebed Meleki Mkushi alisema kwa Yeremia, “Weka matambara na nguo zilizoraruka chini ya mikono yako na juu ya kamba.” Basi Yeremia alifanya hivyo.

13 וַיִּמְשְׁכוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ בְּחַבְלִים כְּוַא־כָמְבָא וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ מִן־כְּוַא־יָקֹ הַבּוֹר
Na-wakamvuta [sifa] Yeremia kwa-kamba na-wakampandisha yeye kutoka shimo
H4900 H0853 H3414 H5927 H0853

וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר כַּתִקָא־וַא־וָא הַמַּטָּרָה׃ ס
na-akakaa Yeremia katika-ua-wa walinzi [piska]
H3427 H3414 H4307

Kisha walimvuta Yeremia kwa kamba. Kwa njia hii walimtoa kutoka kisimani. Basi Yeremia alibaki kwenye uwanja wa mlinzi.

14 וַיִּשְׁלַח צִדְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת־יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֵלָיו אֶל־כְּוַא־יָקֹ מָבוֹא
Na-akatuma mfalme Sedekia na-akamchukua [sifa] Yeremia nabii kwake kwa mlango
H7971 H4428 H6667 H3947 H0853 H3414 H5030 H0413 H0413 H3996

הַשְּׁלִישִׁי אֲשֶׁר בְּבֵית־כַּתִקָא־נְיוּמְבָא־יָה יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־כְּוַא יִרְמְיָהוּ שְׁאַל
wa-tatu ambao katika-nyumba-ya Yahwe na-akasema mfalme kwa Yeremia ninakuuliza
H7992 H0559 H4428 H0413 H3414 H7592

דָּבָר׃ מִמֶּנִּי תְּכַחֵד אַל־כְּוַא־וִסִנִפִכֶה דָּבָר אֹתְךָ אֲנִי
jambo kutoka-kwangu kufisha usinifiche jambo wewe mimi
H1697 H3582 H0408 H1697 H0853 H0589

Kisha Mfalme Sedekia alituma neno na kumleta Yeremia nabii kwake, kwenye lango la tatu la nyumba ya Yahwe. Mfalme alisema kwa Yeremia, “Nataka nikuulize kitu. Usinizuilie jibu mimi.”

15

תְּמִיתֵנִי	הָמֵת	הֲלוֹא	לְךָ	אַגִּיד	כִּי	צִדְקִיָּהוּ	אֶל־	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
hutaniua	kuua	je	wewe	nitakuambia	kama	Sedekia	kwa	Yeremia	Na–akasema
H4191	H4191	H3808		H5046		H6667	H0413	H3414	H0559

אֵלָי׃	תִּשְׁמַע	לֹא	אִיעָצְךָ	וְכִי
kwangu	kusikia	hutasikia	nitakushauri	na–kama
H0413	H8085	H3808	H3289	

Yeremia alisema kwa Sedekia, “Kama nakujibu, hautaniuawa kwa hakika? Na kama nakupa ushauri, hautanisikiliza mimi.”

16

[אֵת]	יְהוָה	חַי־	לֵאמֹר	בַּסֵּתֶר	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	צִדְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיִּשָּׁבַע
[sifa]	Yahwe	aishivyo	kusema	kwa–siri	Yeremia	kwa	Sedekia	mfalme	Na–akaapa
H0853	H3068		H0559		H3414	H0413	H6667	H4428	H7650

אֶת־	וְאִם־	אַמִּיתֶךָּ	אִם־	הַזֹּאת	הַנֶּפֶשׁ	אֶת־	לָנוּ	עָשָׂה־	אֲשֶׁר־
kukutia	na–sitakutia	kukuua	sitakuua	hii	nafsi	[sifa]	sisi	alitufanyia	ambaye
H5414		H4191		H2063	H5315	H0853			

ס	נַפְשֶׁךָ׃	אֶת־	מְבַקְּשִׁים	אֲשֶׁר	הָאֵלֶּה	הָאֲנָשִׁים	בְּיַד
[piska]	nafsi–yako	[sifa]	wanatafuta	ambao	hawa	watu	mikononi–mwa
	H5315	H0853	H1245		H0428	H0376	H3027

Lakini Mfalme Sedekia aliapa kwa Yeremia kwa siri na kusema, “Kama Yahwe aishivyo, yeye aliyetufanya sisi, Sitakuuwa au kukuweka kwenye mkono wa watu wale wanaotafuta maisha yako.”

17

אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	צִדְקִיָּהוּ	אֶל־	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
Mungu–wa	majeshi	Mungu–wa	Yahwe	asema	Hivyo	Sedekia	kwa	Yeremia	Na–akasema
H0430		H0430	H3068	H0559	H3541	H6667	H0413	H3414	H0559

נַפְשֶׁךָ	וְחָיְתָה	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	שָׂרֵי	אֶל־	תֵּצֵא	יָצֹא	אִם־	יִשְׂרָאֵל
nafsi–yako	na–utaishi	Babeli	mfalme–wa	wakuu–wa	kwa	utatoka	utatoka	kama	Israeli
H5315	H2421	H0894	H4428	H8269	H0413	H3318	H3318		H3478

וּבֵיתֶךָ׃	אַתָּה	וְחָיְתָה	בָּאֵשׁ	תִּשָּׂרֵף	לֹא	הַזֹּאת	וְהָעִיר
na–nyumba–yako	wewe	na–utaishi	kwa–moto	kuchomwa	hautachomwa	huu	na–mji
		H2421	H0784	H8313	H3808	H2063	

Kwa hiyo Yeremia alisema kwa Sedekia, “Yahwe, Mungu wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi: Kama kwa kweli utatoka kwenda kwa maafisa wa mfalme wa Babeli basi utaishi, and mji huu hautachomwa. Wewe na familia yako mtaishi.

18

הָעִיר	וְנִתְּנָה	בָּבֶל	מֶלֶךְ	שָׂרֵי	אֶל־	תֵּצֵא	לֹא־	וְאִם
mji	na–utatolewa	Babeli	mfalme–wa	wakuu–wa	kwa	kutoka	hutatoka	Lakini–kama
	H5414	H0894	H4428	H8269	H0413	H3318	H3808	

תִּמָּלֵט	לֹא־	וְאַתָּה	בָּאֵשׁ	וּשְׂרָפוּהָ	הַכַּשְׂדִּים	בְּיַד	הַזֹּאת
kuokoka	hutaokoka	na–wewe	kwa–moto	na–watauteketeza	Wakaldayo	mikononi–mwa	huu
H4422	H3808		H0784	H8313	H3778	H3027	H2063

ס	מִיָּדָם׃
[piska]	mikononi–mwao
	H3027

Lakini kama hautaenda kwa maafisa wa mfalme wa Babeli, basi mji huu utachukuliwa kwa mkono wa Wakaldayo. Watauchoma, na hautakwepa kutoka mkono wao.”

19

אֲשֶׁר	הַיְּהוּדִים	אֶת־	דֹּאֵג	אֲנִי	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	צִדְקִיָּהוּ	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר
ambao	Wayahudi	[sifa]	ninaogopa	mimi	Yeremia	kwa	Sedekia	mfalme	Na-akasema
	H3064	H0853	H1672	H0589	H3414	H0413	H6667	H4428	H0559

וְהִתְעַלְּלוּ־	בְיָדָם	אֹתִי	יִתְּנוּ	פֶּן־	הַכַּשְׂדִּים	אֶל־	נָפְלוּ	
na-wakanidhalilisha	mikononi-mwao	mimi	wakanitia	wasije	Wakaldayo	kwa	wamekwenda	
	H3027	H0853	H5414	H6435	H3778	H0413	H5307	

פ	בִּי׃
[piska]	mimi

Mfalme Sedekia alisema kwa Yeremia, “Lakini ninaogopa watu wa Yuda waliotoka jangwani kwenda kwa Wakaldayo, kwa sababu nitapewa katika mkono wao, kwa kunifanyia vibaya.”

20

יְהוָה	בְּקוֹל	נָא	שְׁמַע־	יִתָּנוּ	לֹא	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר	
Yahwe	sauti-ya	tafadhali	sikia	kukutia	hawatakutia	Yeremia	Na-akasema	
H3068		H4994	H8085	H5414	H3808	H3414	H0559	

נַפְשֶׁךָ׃	וּתְחִי	לְךָ	וְיִיטַב	אֵלֶיךָ	הִנֵּבְר	אֲנִי	לַאֲשֶׁר
nafsi-yako	na-utaishi	kwako	na-itakuwa-vizuri	kwako	ninasema	mimi	kuhusu-ambayo
H5315	H2421		H3190	H0413	H1696	H0589	

Yeremia alisema, “Hawatakutoa kwao. Tii ujumbe toka kwa Yahwe ambao ninakuambia, ili kusudi mambo yataenda vizuri kwako, na ili kusudi utaishi.

21

יְהוָה׃	הִרְאַנִי	אֲשֶׁר	הַדָּבָר	זֶה	לָצֵאת	אַתָּה	מָאֵן	וְאִם־
Yahwe	alinionyesha	ambalo	neno	hili	kutoka	wewe	utakataa	Lakini-kama
H3068	H7200		H1697	H2088	H3318		H3986	

Lakini kama unakataa kutoka, hivi ndivyo Yahwe amenionesha mimi.

22

מֶלֶךְ־	בְּבֵית	נִשְׁאֲרוּ	אֲשֶׁר	הַנָּשִׁים	כָּל־	וְהִנֵּה		
mfalme-wa	katika-nyumba-ya	wamebaki	ambao	wanawake	wanawake-wote	Na-tazama		
H4428		H7604		H0802	H3605	H2009		

הִסְיתוּךָ	אָמְרוֹת	וְהֵנָּה	בָּבֶל	מֶלֶךְ	שָׂרֵי	אֶל־	מוּצָאוֹת	יְהוּדָה
walikupoteza	wanasema	na-wao	Babeli	mfalme-wa	wakuu-wa	kwa	wataletwa	Yuda
H5496	H0559	H2007	H0894	H4428	H8269	H0413	H3318	H3063

רַגְלֶךָ	בַּבֹּץ	הָטְבְּעוּ	שְׁלֹמֶךָ	אַנְשֵׁי	לְךָ	וְיָכְלוּ
miguu-yako	katika-matope	walizamisha	amani-yako	watu-wa	wewe	na-wakakushinda
H7272	H1206	H2883	H7965	H0376		H3201

אָחוֹר׃	נָסֹגוּ
nyuma	wakarudi
H0268	H5472

Tazama! Wanawake wote walioachwa kwenye nyumba yako, mfalme wa Yuda, ataletwa kwa maafisa wa mfalme wa Babeli. Hawa wanawake watasema kwako, “Umedaganywa na rafiki zako; wamekuharibu. Miguu yako sasa imezama kwenye matope, na rafiki zako watakimbia.'

23

הַכַּשְׂדִּים	אֶל־	מוּצָאִים	בָּנֶיךָ	וְאֶת־	נָשֶׁיךָ	כָּל־	וְאֶת־	
Wakaldayo	kwa	wataletwa	watoto-wako	na-[sifa]	wake-zako	wake-wako-wote	Na-[sifa]	
H3778	H0413	H3318		H0853	H0802	H3605	H0853	

בָּבֶל	מֶלֶךְ־	בְיַד	כִּי	מִנְּדָם	תִּמָּלֵט	לֹא־	וְאַתָּה
Babeli	mfalme-wa	mikononi-mwa	kwa-sababu	mikononi-mwao	kuokoka	hutaokoka	na-wewe
H0894	H4428	H3027		H3027	H4422	H3808	

פ	בָּאֵשׁ׃	תִּשָּׂרֵף	הַזֹּאת	הָעִיר	וְאֶת־	תִּתְפַּשׂ	
[piska]	kwa-moto	utachomwa	huu	mji	na-[sifa]	utakamatwa	
	H0784	H8313	H2063		H0853	H8610	

Kwa kuwa wake zenu wote na watoto wataletwa kwa Wakaldayo, na wewe mwenyewe hautatoroka nchi yao. Utashikwa na mkono wa mfalme wa Babeli, na mji huu utachomwa.”

24 וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ אִישׁ אַל־יֵדַע בַּדְּבָרִים־הָאֵלֶּה וְלֹא־תָמוּת׃
Na–akasema Sedekia kwa Yeremia mtu asijue maneno haya na–hutakufa kufa
H0559 H6667 H0413 H3414 H0408 H3045 H1697 H0428 H3808 H4191

Kisha Sedekia alisema kwa Yeremia, “Usimjulishe yeyote kuhusu maneno haya, ili kwamba usije kufa.

25 וְכִי־יִשְׁמְעוּ הַשָּׂרִים כִּי־דִבַּרְתִּי אֶתְכֶם וּבָאוּ אֵלֶיךָ
Na–kama watasikia wakuu kwamba nilikuongelesha nawe na–watakuja kwako
H8085 H8269 H3854 H1696 H0935 H0413

וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ הַגֶּד־לָנוּ מַה־דִּבַּרְתָּ אֶל־הַמֶּלֶךְ אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנּוּ וְלֹא־נְתִיתֶךָּ וּמַה־דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ אֵלֶיךָ׃
Na–watasema kwako tafadhali sisi nini kulionge usitufiche mfalme
H0559 H0413 H4994 H5046 H4100 H1696 H0408 H4428

נָא מַה־נִּתֶּנְךָ כִּי־לֹא תָמוּת׃
tuambie kwako na–tatutakuua kutoka–kwetu kufisha
H5046 H0413 H3808 H4191 H1696 H4100 H4428

Kama maafisa wanasikia kwamba nimeongea na wewe- kama wanakuja na kusema kwako, 'Tuambia umezungumza nini pamoja na mfalme. Usitufiche, au tutakuuwa. Na tuambie nini mfalme amesema kwako'-

26 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם מִנִּיחֲנִי אֲנִי מִפִּיל־נִינַאֲנגוסה לְבֵלְתִּי הַמֶּלֶךְ לְפִנֵי תְחִנָּתִי אֲנִי לְבֵלְתִּי הַמֶּלֶךְ לְפִנֵי תְחִנָּתִי אֲנִי מִפִּיל־נִינַאֲנגוסה אֲלֵיהֶם
Na–utasema kwao ninaaangusha mimi dua–yangu mbele–ya mfalme ili–asinirudishe kwao ninaaangusha mimi dua–yangu mbele–ya mfalme ili–asinirudishe
H0559 H0413 H5307 H0589 H8467 H6440 H4428 H1115 H0413 H5307 H0589 H8467 H6440 H4428 H1115

פ׃ שָׁם׃ לָמוּת יְהוֹנָתָן בֵּית הַשִּׁיבֵנִי
[piska] huko kufa Yonatani nyumba–ya kunirejesha
H8033 H4191 H3083 H7725

kisha unapaswa kusema nao, “Nilishawishiana pamoja na mfalme asirudi kwangu kwa nyumba ya Yonathan nitakufa humo.”

27 וַיָּבֹאוּ כָּל־הַשָּׂרִים אֶל־יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתוֹ וַיַּגֶּד
Na–wakaja wakuu–wote wakuu kwa Yeremia na–wakamwuliza yeye na–akawaambia
H0935 H3605 H8269 H0413 H3414 H7592 H0853 H5046

וַיְחַרְשׁוּ הַמֶּלֶךְ צִוָּה אֲשֶׁר הָאֵלֶּה הַדְּבָרִים כְּכָל־לָהֶם׃
na–wakanyamaza mfalme aliamuru ambayo haya maneno kulingana–na–maneno–yote wao
H1992 H3605 H1697 H0428 H0834 H6680 H4428

פ׃ הַדָּבָר׃ נִשְׁמַע לֹא־כִי מִמֶּנּוּ
[piska] jambo kusikiwa haikusikiwa kwa–sababu kutoka–kwake
H1697 H8085 H3808

Kisha maafisa wote walikuja kwa Yeremia na kumuuliza, basi aliwajibu kama mfalme alivyomuelekeza. Basi waliacha kuongea pamoja naye, kwa sababu hawakusikia mazungumzo kati ya Yeremia na mfalme.

28 וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה עַד־יוֹם אֲשֶׁר־יְרוּשָׁלַ͏ִם נִלְכְּדָה
Na–akakaa Yeremia katika–ua–wa walinzi hadi siku ambayo Yerusalemu ulitekwa
H3427 H3414 H4307 H5704 H3117 H0834 H3389 H3920

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ ס
na–ikawa wakati ulitekwa Yerusalemu [piska]
H1961 H3920 H3389

Basi Yeremia alibaki kwenye uwanja wa mlinzi mpaka siku ile Yerusalem ilipotekwa.

Chapter 39

בָּא	הָעַשְׂרִי	בַּחֹדֶשׁ	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	לְצִדְקִיָּהוּ	הַתְּשִׁעִית	בַּשָּׁנָה	1
alikuja	wa–kumi	katika–mwezi	Yuda	mfalme–wa	wa–Sedekia	wa–tisa	Katika–mwaka	
H0935	H6224	H2320	H3063	H4428	H6667	H8671	H8141	

וַיְצָרוּ	יְרוּשָׁלִַם	אֶל־	חֵילוֹ	וְכָל־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר
na–wakauzingira	Yerusalemu	kwa	jeshi–lake	na–jeshi–lote	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza
	H3389	H0413	H2428	H3605	H0894	H4428	H5019

ס	עָלֶיהָ׃
[piska]	juu–yake

Katika mwaka wa tisa na mwezi wa kumi wa Sedekia mfalme wa Yuda, Nebukadreza mfalme wa Babeli alikuja pamoja na jeshi lake lote dhidi ya Yerusalem na kuizingira.

בְּתִשְׁעָה	הָרְבִיעִי	בַּחֹדֶשׁ	לְצִדְקִיָּהוּ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בְּעַשְׁתֵּי־	2
siku–ya–tisa	wa–nne	katika–mwezi	wa–Sedekia	mwaka	na–moja	Katika–mwaka–wa–kumi	
H8672	H7243	H2320	H6667	H8141	H6240	H6249	

הָעִיר׃	הָבְקְעָה	לַחֹדֶשׁ
mji	ulivunjwa	ya–mwezi
	H1234	H2320

Katika mwaka wa kumi na moja na mwezi wa nne wa Sekeia, siku ya tisa ya mwezi, mji uliharibiwa.

בְּשָׁעַר	וַיֵּשְׁבוּ	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	שָׂרֵי	כֹּל	וַיָּבֹאוּ	3
katika–lango–la	na–wakakaa	Babeli	mfalme–wa	wakuu–wa	wakuu–wote	Na–wakaingia	
H8179	H3427	H0894	H4428	H8269	H3605	H0935	

סַרְסִכִים	רַב־	סְכִים	שַׂר־	נְבוֹ	סַמְגַּר־	אֶצֶר	שַׂר־	נֵרְגַל	הַתָּוֶךְ
matowashi	mkuu–wa	Sekimu	mkuu–wa	Nebo	Samgari	Saretseri	mkuu–wa	Nergali	katikati
H7249	H7249	H8310	H8310	H5562	H5562	H5371	H5371	H5371	H8432

שָׂרֵי	שְׁאֵרִית	וְכָל־	מָג	רַב־	אֶצֶר	שַׂר־	נֵרְגַל	
wakuu–wa	waliobaki	na–wengine–wote	waganga	mkuu–wa	Saretseri	mkuu–wa	Nergali	
H8269	H7611	H3605	H7248	H7248	H5371	H5371	H5371	

בָּבֶל׃	מֶלֶךְ
Babeli	mfalme–wa
H0894	H4428

Kisha maafisa wote wa mfalme wa Babeli walikuja na kukaa kwenye lango la katikati: Nergali Sharezeri, Samgari Nebo, na Sarsechimu, afisa muhimu. Nerga Sharezeri alikuwa afisa mkuu na wote waliobaki maafisa wa mfalme wa Babeli.

אֲנָשָׁי	וְכֹל	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּהוּ	רָאָם	כַּאֲשֶׁר	וַיְהִי	4
watu–wa	na–watu–wote–wa	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	alipowaona	wakati	Na–ikawa	
H0376	H3605	H3063	H4428	H6667	H7200		H1961	

הַמֶּלֶךְ	גַּן	דֶּרֶךְ	הָעִיר	מִן־	לַיְלָה	וַיֵּצְאוּ	וַיִּבְרְחוּ	הַמִּלְחָמָה
mfalme	bustani–ya	njia–ya	mji	kutoka	usiku	na–wakatoka	na–wakakimbia	vita
H4428	H1588	H1870			H3915	H3318	H1272	H4421

הָעֲרָבָה׃	דֶּרֶךְ	וַיֵּצְא	הַחֹמֹתַיִם	בֵּין	בְּשָׁעַר
Araba	njia–ya	na–akatoka	kuta–mbili	kati–ya	kwa–lango–la
H6160	H1870	H3318	H2346	H0996	H8179

Ilitokea kwamba wakati Sedekia, mfalme wa Yuda, na wanaume wapiganaji wake wote walipowaona, walikimbia. Walitoka nje usiku toka kwenye mji kwa njia ya bustani ya mfalme, kupitia lango la kati la kuta mbili. Mfalme alitoka nje katika mwelekeo wa Arabah.

5

וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־ כַּשְׂדִּים אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂגוּ אֶת־ צִדְקִיָּהוּ
Na–wakawafuatia jeshi–la Wakaldayo nyuma–yao na–wakamfikia [sifa] Sedekia
H7291 H2428 H3778 H0853 H5381 H6667

בְּעַרְבוֹת נִכְּחֵי־ טַמְבָּרָה־ זָּא יְרֵחוֹ וַיִּקְחוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלֻהוּ אֶל־ נְבוּכַדְרֶאצַּר
katika–nchi–tambarare–za Yeriko na–wakamchukua yeye na–wakampeleka kwa Nebukadneza
H6160 H3405 H3947 H0853 H5927 H0413 H5019

מִשְׁפָּטִים׃ אִתּוֹ וַיְדַבֶּר חֲמָת בְּאֶרֶץ רִבְלָתָה בָּבֶל מֶלֶךְ־
hukumu naye na–akasema Hamathi katika–nchi–ya Ribla Babeli mfalme–wa
H4941 H0854 H1696 H2574 H0776 H7247 H0894 H4428

Lakini jeshi la Wakaldayo walimfatilia na kumpata Sedekia kwenye tambarare za mto Yordani karibu na Yeriko. Kisha walimshika na kumleta kwa Nebukadreza, mfalme wa Babeli, Riblah kwenye nchi ya Hamath, ambapo Nebukadreza alipitisha sentensi juu yake.

6

בְּרִבְלָה צִדְקִיָּהוּ בְּנֵי אֶת־ בָּבֶל מֶלֶךְ וַיִּשְׁחַט
katika–Ribla Sedekia wana–wa [sifa] Babeli mfalme–wa Na–akawachinja
H7247 H6667 H0853 H0894 H4428

מֶלֶךְ שָׁחַט יְהוּדָה חֹרֵי כָּל־ וְאֶת לְעֵינָיו
mfalme–wa aliwachinja Yuda wakuu–wa wakuu–wote–wa na–[sifa] mbele–ya–macho–yake
H4428 H3063 H2715 H3605 H0853

בָּבֶל׃
Babeli
H0894

Mfalme wa Babeli alimchinja binti wa Sedekia mbele ya macho yake huko Ribla. Pia aliwachinja wanaume wote wa heshima wa Yuda.

7

בְּנָחְשְׁתַּיִם וַיַּאַסְרֵהוּ עִוֵּר צִדְקִיָּהוּ עֵינֵי וְאֶת־
kwa–minyororo–ya–shaba na–akamfunga akayapofusha Sedekia macho–ya Na–[sifa]
H0631 H5786 H6667 H0853

בָּבֶלָה׃ אֹתוֹ לָבִיא
Babeli yeye kumpeleka
H0894 H0853 H0935

Kisha alingoa macho ya Sedekia na kumfunga mnyororo wa shaba ili kusudi kumpeleka Babeli.

8

הַכַּשְׂדִּים שָׂרְפוּ הָעָם בֵּית וְאֶת־ הַמֶּלֶךְ בֵּית וְאֶת־
Wakaldayo wakachoma watu nyumba–za na–[sifa] mfalme nyumba–ya Na–[sifa]
H3778 H8313 H0853 H4428 H0853

נָתָצוּ׃ יְרוּשָׁלִַם חֹמוֹת וְאֶת־ בָּאֵשׁ
wakavunja Yerusalemu kuta–za na–[sifa] kwa–moto
H5422 H3389 H2346 H0853 H0784

Kisha Wakaldayo walichoma nyumba ya mfalme na nyumba za watu. Pia walivunja kuta za Yerusalem.

9

נָפְלָו	אֲשֶׁר	הַנֹּפְלִים	וְאֶת־	בָּעִיר	הַנִּשְׁאָרִים	הָעָם	יֶתֶר	וְאֵת
walienda	ambao	waliojitolea	na–[sifa]	katika–mji	waliobaki	watu	watu–wengine	Na–[sifa]
H5307		H5307	H0853		H7604			H0853

נְבוּזַרְדָּן	הֶגְלָה	הַנִּשְׁאָרִים	הָעָם	יֶתֶר	וְאֶת	עָלָיו	
Nebuzaradani	aliwachukua–uhamisho	waliobaki	watu	watu–wengine	na–[sifa]	kwake	
H5018	H1540	H7604			H0853		

בָּבֶל׃	טַבָּחִים	רַב־	אֲדָן
Babeli	walinzi	mkuu–wa	mkuu–wa
H0894	H2876		H5018

Nebukadreza, nahodha wa walinzi wa mfalme, waliwachukua katika mateka watu wengine waliobaki katika mji. Hii ilijumuisha watu waliotoka jangwa kwenda Wakaldayo na watu wengine walioachwa katika mji.

10

מְאוּמָה	לָהֶם	אֵין־	אֲשֶׁר	הַדַּלִּים	הָעָם	וּמִן־
chochote	kwao	hawakuwa–na	ambao	maskini	watu	Lakini–kutoka–miongoni–mwa
H3972		H0369		H1800		

לָהֶם	וַיִּתֵּן	יְהוּדָה	בְּאֶרֶץ	טַבָּחִים	רַב־	נְבוּזַרְאֲדָן	הִשְׁאִיר
wao	na–akawapa	Yuda	katika–nchi–ya	walinzi	mkuu–wa	Nebuzaradani	aliwacha
	H5414	H3063	H0776	H2876		H5018	H7604

הַהוּא׃	בַּיּוֹם	וַיְגֹּבֶם	כְּרָמִים
ile	siku	na–mashamba	mashamba–ya–mizabibu
H1931	H3117	H3010	H3754

Lakini Nebukadreza nahodha wa walinzi wa mfalme aliwaruhusu watu maskini ambayo hawakuwa na chochote wao kubaki katika chi ya Yuda. Aliwapa mashamba ya mizabibu na maeneo katika siku ile.

11

בְּיַד	יִרְמְיָהוּ	עַל־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	וַיְצַו	
kwa–mkono–wa	Yeremia	kuhusu	Babeli	mfalme–wa	Nebukadneza	Na–akaamuru	
H3027	H3414		H0894	H4428	H5019	H6680	

לֵאמֹר׃	טַבָּחִים	רַב־	נְבוּזַרְאֲדָן	
kusema	walinzi	mkuu–wa	Nebuzaradani	
H0559	H2876		H5018	

Nebukadreza mfalme wa Babeli alikuwa ametoa amri kuhusu Yeremia kwa Nebuzaradani nahodha wa walinzi wa mfalme. Alikuwa amesema,

12

רַע	מְאוּמָה	לוֹ	תַּעֲשׂ	וְאַל־	עָלָיו	שִׂים	וְעֵינְךָ	קָחֵנוּ	
kibaya	chochote	yeye	kufanya	na–usimfanyie	juu–yake	yaweke	na–macho–yako	mchukue	
	H3972			H0408				H3947	

עִמּוֹ׃	עֲשֵׂה	כֵּן	אֵלֶיךָ	יְדַבֵּר	כַּאֲשֶׁר	[אם]	כִּי	
naye	fanya	hivyo	kwako	atasema	kama	[kama]	bali	
			H0413	H1696				

“Mchukue na umjali. Usimdhuru. Fanya kwa ajili yake chochote anachokuambia.”

13

סָרִיס	רַב־	וּנְבוּשַׁזְבָן	טַבָּחִים	רַב־	נְבוּזַרְאֲדָן	וַיִּשְׁלַח	
matowashi	mkuu–wa	na–Nebushazibani	walinzi	mkuu–wa	Nebuzaradani	Na–akatuma	
H7249	H7249	H5021	H2876		H5018	H7971	

בָּבֶל׃	מֶלֶךְ־	רַבִּי	וְכֹל	רַב־מָג	שַׂר־אֶצֶר־נְרֶגַל
Babeli	mfalme–wa	wakuu–wa	na–wakuu–wote	mkuu–wa–waganga	na–Nergali–Saretseri
H0894	H4428		H3605	H7248	H5371

Basi Nebuzaradani nahodha wa walinzi wa mfalme, Nebushazbani mkuu wa matoashi, Nergali Sharezeri afisa mkuu, na wote maafisa wa muhimu wa mfalme wa Babeli walituma watu nje.

14

אֹתוֹ	וַיִּתְּנוּ	הַמַּטָּרָה	מֵחֲצַר	יִרְמְיָהוּ	אֶת־	וַיִּקְּחוּ		וַיִּשְׁלְחוּ	
yeye	na-wakamtia	walinzi	kutoka-ua-wa	Yeremia	[sifa]	na-wakamchukua		Na-wakatuma	
H0853	H5414	H4307		H3414	H0853	H3947		H7971	
הַבָּיִת	אֶל־	לְהוֹצִאֵהוּ	שָׁפָן	בֶּן־	אֲחִיקָם	בֶּן־	גְּדַלְיָהוּ	אֶל־	
nyumba	kwa	kumpeleka	Shafani	mwana-wa	Ahikamu	mwana-wa	Gedalia	kwa	
	H0413	H3318			H0296			H0413	
				ס	הָעָם׃	בְּתוֹךְ		וַיֵּשֶׁב	
				[piska]	watu	miongoni-mwa		na-akakaa	
						H8432		H3427	

Watu wao walimchukua Yeremia kutoka uwanja wa mlinzi na kumkabidhi kwa Gedalia mwana wa Ahikami mwana wa Shafani, kumchua nyumbani, basi Yeremia alibaki miongoni mwa watu.

15

הַמַּטָּרָה	בַּחֲצַר	עָצוּר	בִּהְיוֹתוֹ	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	יִרְמְיָהוּ	וְאֶל־	
walinzi	katika-ua-wa	amefungwa	alipokuwa	Yahwe	neno-la	lilikuja	Yeremia	Na-kwa	
H4307		H6113	H1961	H3068	H1697	H1961	H3414	H0413	
								לֵאמֹר׃	
								kusema	
								H0559	

Sasa neno la Yahwe lilikuwa limekuja kwa Yeremia wakati alipokuwa chini ya kifungo kwenye uwanja wa mlinzi, na alisema,

16

צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לֵאמֹר	הַכּוּשִׁי	לְעֶבֶד־מֶלֶךְ	וְאָמַרְתָּ	הָלוֹךְ	
wa-majeshi	Yahwe	asema	Hivyo	kusema	Mkushi	Ebed-Meleki	na-umwambie	nenda	
	H3068	H0559	H3541	H0559	H3569	H5663	H0559	H1980	
הָעִיר	אֶל־	דְּבָרַי	אֶת־	)מֵבִיא(	]מבין[	הִנְנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	
mji	juu-ya	maneno-yangu	[sifa]	ninaleta	[ninaleta]	tazama-mimi	Israeli	Mungu-wa	
	H0413	H1697	H0853	H0935	H0935	H2009	H3478	H0430	
							הַהוּא׃	בַּיּוֹם	לְפֶגֶיךָ
							ile	siku	mbele-yako
							H1931	H3117	H6440
						וְהָיוּ	לְטוֹבָה	וְלֹא	לְרָעָה	הַזֹּאת
						na-yatatimia	kwa-wema	na-si	kwa-ubaya	huu
						H1961		H3808		H2063

“Zungumza kwa Ebedi Meleki Mkushi na sema, 'Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi: Ona, Nimekaribia kubeba maneno yangu dhidi ya mji huu kwa ajili ya janga na si kwa uzuri. Kwa kuwa yatakuwa kweli mbele yako katika siku hiyo.

17

הָאֲנָשִׁים	בְּיַד	תִּנָּתֵן	וְלֹא	יְהוָה	נְאֻם־	הַהוּא	בַּיּוֹם־	וְהִצַּלְתִּיךָ	
watu	mikononi-mwa	kutiwa	na-hutatiwa	Yahwe	asema	ile	siku	Na-nitakuokoa	
H0376	H3027	H5414	H3808	H3068	H5002	H1931	H3117	H5337	
					מִפְּנֵיהֶם׃	יָנוֹר	אַתָּה	אֲשֶׁר־	
					kutoka-mbele-yao	unaogopa	wewe	ambao	
					H6440	H3016			

Lakini nitakuokoa katika siku hiyo - hili ni tamko la Yahwe - na hautatiwa katika mkono wa wanaume ambayo unawaogopa.

18

לְךָ	וְהָיְתָה	תִּפָּל	לֹא	וּבַחֶרֶב	אֲמַלֶּטְךָּ	מַלֵּט	כִּי	
kwako	na-itakuwa	kuanguka	hutaanguka	na-kwa-upanga	nitakuokoa	kuokoa	Kwa-sababu	
	H1961	H5307	H3808	H2719	H4422	H4422		
	ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	בִּי	בָּטַחְתָּ	כִּי־	לְשָׁלָל	נַפְשְׁךָ
	[piska]	Yahwe	asema	kwangu	ulitumaini	kwa-sababu	kama-nyara	nafsi-yako
		H3068	H5002		H0982		H7998	H5315

Kwa kuwa nitakuokoa hakika. Hautaanguka kwa upanga. Utatoroka pamoja na maisha yako, kwani unanitumaini - hili lilikuwa tamko la Yahwe.”

Chapter 40

אֹתוֹ	שַׁלַּח	וּבָרָ֣ה	יְהוָ֔ה	מֵאֵ֖ת	יִרְמְיָ֑הוּ	אֲ֠שֶׁר	הָיָ֨ה	אֵלָ֜יו	הַדָּבָ֗ר	1
yeye	kumtuma	baada–ya	Yahwe	kutoka–kwa	Yirmeyahu	kwa–	lilikuwa	ambalo–	neno	
H0853	H7971		H3068	H0854	H3414	H0413	H1961		H1697	

וְהוּא־	אֹתוֹ	בְּקַחְתּוֹ	הָרָמָה	מִן־	טַבָּחִים	רַב־	נְבוּזַרְאֲדָן	
na–yeye–	yeye	alipomchukua–	Rama	kutoka–	walinzi	mkuu–wa–	Nebuzaradani	
H1931	H0853	H3947	H7414		H2876		H5018	

וְיהוּדָ֔ה	יְרוּשָׁלַ֖͏ִם	גָּלֻ֣ות	כָּל־	בְּתוֹךְ	בָּאזִקִ֑ים	אָסִ֖ור	
na–Yuda	wa–Yerusalemu	wa–uhamisho	wote–	katikati–ya	kwa–minyororo	alikuwa–amefungwa	
H3063	H3389	H1546	H3605	H8432	H0246	H0631	

בָּבֶֽלָה׃	הַמֻּגְלִ֥ים
Babeli	waliokuwa–wanapelekwa–uhamisho
H0894	H1540

Hili lilikuwa neno ambalo lilikuja kwa Yeremia toka kwa Yahwe baada ya Nebuzaradni, amri wa walinzi wa mfalme, amemtuma mbali kutoka Ramah. Huko ndiko Yeremia alikuwa amechukuliwa, na huko alikuwa amefungwa kwa minyororo. Alikuwa miongoni mwa mateka wote ya Yerusalem na Yuda ambayo walipaswa kuwa matekani Babeli.

אֱלֹהֶ֖יךָ	יְהוָ֑ה	אֱלֹהָ֔יו	וַיֹּאמֶר	לְיִרְמְיָ֣הוּ	טַבָּחִ֗ים	רַב־	וַיִּקַּ֞ח		2
Mungu–wako	Yahwe	kwake	na–akamwambia	Yirmeyahu	walinzi	mkuu–wa–	na–akamchukua		
H0430	H3068	H0413	H0559	H3414	H2876		H3947		

הַזֹּֽאת׃	הָרָעָ֥ה	אֶת־	דִּבֶּ֖ר	אֶל־	הַמָּקֹ֥ום	הַזֶּֽה׃
haya	maafa	juu–ya–	alisema	juu–ya–	mahali	hapa
H2063		H0853	H1696	H0413	H4725	H2088

Mlinzi mkuu alimchukua Yeremia na kusema kwake, “Yahwe Mungu wako aliamrisha maafa haya dhidi ya eneo hili.

								3
חֲטָאתֶם	כִּי־	דִּבַּ֔ר	כַּאֲשֶׁ֖ר	יְהוָ֑ה	וַיַּעַשׂ	וַיָּבֵ֣א		
mlitenda–dhambi	kwa–sababu–	sema	kama–alivyo	Yahwe	na–akafanya	na–akaleta		
H2398		H1696		H3068		H0935		

הַזֹּֽאת׃	(הַדָּבָ֥ר)	[דברן]	לָכֶ֖ם	וְהָיָ֑ה	בְּקוֹלֹ֔ו	שְׁמַעְתֶּ֖ם	וְלֹא־	לַיהוָ֥ה
hili	jambo	jambo	kwenu	na–ikawa	sauti–yake	sikiliza	na–hamku	kwa–Yahwe
H2088	H1697	H1697		H1961		H8085	H3808	H3068

Basi Yahwe alileta. Alifanya kama alivyoamrisha, kwani ninyi watu mmefanya dhambi dhidi yake na hamkutii sauti yake. Hii ni sababu ya jambo hili limetokea kwenu. Lakini sasa tazama!

וְעַתָּה 4
הַנֵּה
tazama
H2009
פְּתַחְתִּיךָ
nimekufungua
leo
H3117
הַיּוֹם
kutoka–
H4480
מִן־
minyororo
H0246
הָאזִקִים
ambayo
H0834
אֲשֶׁר־
juu–ya–
H5921
עַל־
mikono–yako
H3027
יָדֶךָ
na–sasa
H6258
עֵינִי
langu
H5869
אֶת־
jicho–
H0853
וְאָשִׁים
na–nitaweka
H7760
בָּא
njoo
H0935
בָּבֶל
Babeli
H0894
אִתִּי
nami
H0854
לָבוֹא
kuja
H0935
בְּעֵינֶיךָ
machoni–mwako
טוֹב
ni–vyema
אִם־
ikiwa–
רְאֹה
tazama
H7200
חֲדָל
acha
H2308
בָּבֶל
Babeli
H0894
אִתִּי
nami
H0854
לָבוֹא־
kuja–
H0935
בְּעֵינֶיךָ
machoni–mwako
רַע
ni–vibaya
וְאִם־
na–ikiwa–
עָלֶיךָ
juu–yako
בְּעֵינֶיךָ
machoni–mwako
הַיָּשָׁר
sawa
H3477
וְאֶל־
na–ambapo–ni–
H0413
טוֹב
vyema
אֶל־
ambapo–ni–
H0413
לְפָנֶיךָ
—
H6440
הָאָרֶץ
mbele–yako
H0776
כָּל־
nchi–yote–
H3605
לָלֶכֶת׃
nenda
H3212
שָׁמָּה
huko
H8033
לָלֶכֶת
kwenda
H3212

Nimekuacha huru leo toka kwenye minyororo iliyokuwa kwenye mikono yako. Kama ni vizuri katika macho yako kuja nami Babeli, njoo, na nitakujali. Lakini kama si vizuri katika macho yako kuja pamoja nami, basi usifanye hivyo. Tazama nchi yote mbele yako. Nenda ambapo ni pazuri na sawa katika macho yako kwenda.”

וְעוֹדֶנּוּ 5
וְאֵינֶנּוּ
na–wakati–bado
H5750
שָׁבוּ
haja
H3808
יָשׁוּב
rudi
H7725
וְשָׁבָה
basi–rudi
H7725
אֶל־
kwa–
H0413
גְּדַלְיָה
Gedaliya
בֶּן־
mwana–wa–
אֲחִיקָם
Ahikamu
H0296
בֶּן־
mwana–wa–
אִתּוֹ
naye
H0854
וְשָׁב
na–ukae
H3427
יְהוּדָה
Yuda
H3063
בְּעָרֵי
katika–miji–ya
בָּבֶל
Babeli
H0894
מֶלֶךְ־
mfalme–wa–
H4428
הִפְקִיד
amemweka
אֲשֶׁר
ambaye
שָׁפָן
Shafani
לָלֶכֶת
nenda
H3212
לָלֶכֶת
kwenda
H3212
בְּעֵינֶיךָ
machoni–mwako
הַיָּשָׁר
ni–sawa
H3477
כָּל־
popote–
H3605
אֶל־
ambapo–
H0413
אוֹ
au
הָעָם
watu
בְּתוֹךְ
katikati–ya
H8432
וְיִשַׁלְּחֵהוּ׃
na–akamwacha–aende
H7971
וּמַשְׂאֵת
na–zawadi
H4864
אֲרֻחָה
posho
H0737
וַיִּתֶּן־
na–akampa–
H5414
לָוֹ
yeye
רַב־
mkuu–wa–
מַתָּנוֹת
walinzi
H2876

Wakati Yeremia hakujibu, Nebuzaradani alisema, “Nenda kwa Gedalia mwana wa Ahikam mwana wa Shafani, ambaye mfalme wa Babeli amemweka msimamizi wa miji ya Yuda. Baki pamoja naye miongoni mwa watu au nenda popote ni pazuri katika macho yako kwenda.” Amri wa walinzi wa mfalme alimpa chakula na zawadi, na kisha akamtuma mbali.

וַיָּבֹא 6
יִרְמְיָהוּ
na–akaja
H0935
Yirmeyahu
H3414
אֶל־
kwa–
H0413
גְּדַלְיָה
Gedaliya
בֶּן־
mwana–wa–
אֲחִיקָם
Ahikamu
H0296
בֶּן־
mwana–wa–
נְתַנְיָה
Mispa
H4708
הַמִּצְפָּתָה
na–akakaa
H3427
וַיֵּשֶׁב
naye
H0854
אִתּוֹ
בְּתוֹךְ
katikati–ya
H8432
הָעָם
watu
הַנִּשְׁאָרִים
waliobaki
H7604
בָּאָרֶץ׃
katika–nchi
H0776
ס
—

Basi Yeremia alienda kwa Gedalia mwana wa Ahikam, huko Mizpah. Alibaki pamoja naye miongoni mwa watu ambao walibaki nyuma katika nchi.

7 וַיִּשְׁמְעוּ֙ כָּל־ שָׂרֵ֣י הַחֲיָלִ֔ים אֲשֶׁ֖ר בַּשָּׂדֶ֑ה הֵ֣מָּה וְאַנְשֵׁיהֶ֗ם כִּֽי־ שָׁמַ֤ע מֶֽלֶךְ־ בָּבֶל֙ אֶת־ גְּדַלְיָ֣הוּ בֶן־ אֲחִיקָ֔ם אֶת־ הַפְקֵ֥ד עַל־ הָאָ֖רֶץ וַיַּפְקֵ֣ד אֵלָ֑יו אִ֚ישׁ וְנָשִׁ֔ים וְטַ֖ף וּמִדַּלַּ֣ת הָאָ֑רֶץ מִמַּשְׂאַ֣ת בָּבֶ֔ל לֹ֥א הִגְלָ֖ה מֵהֶֽם׃

wao walikuwa-mashambani ambao majeshi wa- wakuu-wote- na-wakasikia
H1992 H2428 H8269 H3605 H8085

mwana-wa- — Gedaliya Babeli mfalme-wa- amemweka kwamba- na-watu-wao
H0853 H0894 H4428 H0376

na-wanawake wanaume pamoja-naye amemweka na-kwamba katika-nchi Ahikamu
H0802 H0376 H0854 H0776 H0296

ambao-hawakupelekwa-uhamisho kutoka-miongoni-mwa-wale nchi na-maskini-wa- na-watoto
H3808 H0776

Babeli —
H0894 H1540

Sasa baadhi ya amri wa wanawajeshi wa Yuda ambao walikuwa bado katika uwanja- wao na watu wao - walisikia kuwa mfalme wa Babeli alimfanya Gedalia mwana wa Ahikam, liwali juu ya nchi. Pia walisikia kuwa amemweka kusimamia wanaume, wanawake, na watoto ambao walikuwa watu maskini katika nchi, wale ambao hawakuwa wamechukuliwa mateka Babeli.

8 וַיָּבֹ֣אוּ אֶל־ גְּדַלְיָ֗הוּ הַמִּצְפָּתָה֮ וְיִשְׁמָעֵ֣אל בֶּן־ נְתַנְיָ֣הוּ וְיוֹחָנָ֣ן וְיוֹנָתָ֣ן בְּנֵי־ קָ֠רֵחַ וּשְׂרָיָ֨ה בֶן־ תַּנְחֻמֶ֜ת וּבְנֵ֣י [עופי] הַנְּטֹפָתִ֗י וְיֶזַנְיָ֤הוּ בֶן־ הַמַּעֲכָתִי֙ הֵ֣מָּה וְאַנְשֵׁיהֶ֔ם׃

na-Yohanani Nethaniya mwana-wa- na-Ishmaeli Mispa Gedaliya kwa- na-wakaja
H3110 H5418 H3458 H4708 H0413 H0935

Efai na-wana-wa- Tanhume mwana-wa- na-Seraya Karea wana-wa- na-Yonathani
H5778 H8576 H8304 H7143 H3129

na-watu-wao wao Mmaakathi mwana-wa- na-Yezaniya Mnetofathi Efai
H0376 H1992 H4602 H3153 H5200 H5778

Basi walienda kwa Gedalia huko Mizpa. Hawa watu walikuwa Ishmaeli mwana Nethania; Yonathan na Yonathani, wana wa Kareaa; Seraya mwana wa Tanhumethi; wana wa Efai Netophathite; na Yezania mwana wa Mmaaka-wao na watu wao.

9 וַיִּשָּׁבַ֣ע לָהֶ֗ם גְּדַלְיָ֤הוּ בֶן־ אֲחִיקָם֙ בֶּן־ שָׁפָ֣ן וּלְאַנְשֵׁיהֶ֔ם לֵאמֹ֖ר אַל־ תִּירְאוּ֙ מֵעֲבֹ֣ד הַכַּשְׂדִּ֔ים שְׁבוּ֙ בָּאָ֣רֶץ וְעִבְד֖וּ אֶת־ מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֑ל וְיִיטַ֥ב לָכֶֽם׃

na-kwa-watu-wao Shafani mwana-wa- Ahikamu mwana-wa- Gedaliya kwao na-akawaapa
H0376 H0296 H7650

mfalme-wa- na-mtumikieni katika-nchi kaeni Wakaldayo kuwatumikia ogope msi akisema
H0853 H5647 H0776 H3427 H3778 H5647 H3372 H0408 H0559

kwenu na-itakuwa-vyema Babeli —
H3190 H0894 H4428

Gedalia mwana wa Ahikam mwana wa Shafan, alichukua kiapo kwao na kwa watu wao, na kusema kwao, “Usiogope kuwatumikia maafisa wa Wakaldayo. Ishi katika nchi na kumtumkia mfalme wa Babeli, na itakuwa vizuri kwenu.

10 וַאֲנִי הִנְנִי מִצְפָּה לָעֲמֹד לִפְנֵי הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר יָבֹאוּ
na–mimi tazama–mimi ninakaa Mispa kusimama mbele–ya Wakaldayo ambao watakuja
H0589 H2009 H3427 H4709 H5975 H6440 H3778 H0834 H0935

וְאַתֶּם אֶסְפוּ יַיִן וְקַיִץ וְשָׁמֶן וְשִׂמוּ בִּכְלֵיכֶם וְיִשְׁבוּ בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר־
kwetu na–ninyi kusanyeni divai na–matunda–ya–kiangazi na–mafuta na–mweke katika–vyombo–vyenu katika–miji–yenu ambayo–
H0413 H0589 H0622 H3196 H7019 H8081 H3627 H3427 H5892 H8610

תְּפַשְׂתֶּם׃

H8610

Na tazama, Ninaishi Mizpa kukutana pamoja na Wakaldayo waliokuja kwetu. Basi vuna mvinyo, matunda ya kiangazi, na mafuta na viweke kwenye vyombo vyako. Uishi katika miji ambayo umechukua.”

11 וְגַם כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־בְּכָל־הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר בְּמוֹאָב וּבִבְנֵי־
na–pia Wayahudi–wote– — ambao–walikuwa– Moabu na–miongoni–mwa–wana–wa–
H1571 H3605 H3064 H0834 H4124

עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם וַאֲשֶׁר בְּכָל־הָאֲרָצוֹת שָׁמְעוּ כִּי־
Amoni na–Edomu na–ambao–walikuwa katika–nchi–zote– — walisikia kwamba–
H5983 H0123 H0834 H3605 H0776 H8085 H3588

פָקַד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־שְׁאֵרִית לִיהוּדָה וְכִי־נָתַן עֲלֵיהֶם אֶת־
amemweka mfalme–wa– Babeli mabaki kwa–Yuda na–kwamba juu–yao Gedaliya
H6485 H4428 H0894 H7611 H3063 H3588 H5921 H0853

גְּדַלְיָהוּ בֶּן־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן׃

— mwana–wa– Ahikamu mwana–wa– Shafani
H0296

Kisha Wayahudi wote katika Moabu, miongoni mwa watu wa Ammoni, na katika Edomu, na katika kila nchi ilisikiwa kwamba mfalme wa Babalei ameruhusu mabaki ya Yuda kubaki, kwamba alimteua Gedalia mwana wa Ahikam mwana wa Shafani juu yao.

12 וַיָּשֻׁבוּ כָּל־הַיְּהוּדִים מִכָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר
na–wakarudi Wayahudi–wote– — kutoka–mahali–pote– ambapo
H7725 H3605 H3064 H4725 H0834

נִדְּחוּ־שָׁם וַיָּבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ־יְהוּדָה אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה וַיַּאַסְפוּ
walikuwa–wametawanywa– huko na–wakaja nchi–ya– Yuda kwa– Gedaliya Mispa na–wakakusanya
H5080 H8033 H0935 H0776 H3063 H0413 H1436 H4708 H0622

יַיִן וְקַיִץ הַרְבֵּה מְאֹד׃ פ

divai na–matunda–ya–kiangazi mengi sana —
H3196 H7019 H7235 H3966

Basi Wayahudi wote walirudi toka kila eneo ambako walikuwa wametawanyika. Walirudi kwenye nchi ya Yuda, kwa Gedalia huko Mizpa. Walivuna mvinyo na matunda ya kiangazi kwa wingi.

13 וְיוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ וְכָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר
na–Yohanani mwana–wa– Karea na–wakuu–wote– majeshi ambao–walikuwa
H3110 H7143 H1121 H8269 H3605 H2428 H0834

אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה׃

pamoja–na– wakaja kwa– Gedaliya Mispa
H0854 H0935 H0413 H4708

Yonathan mwana wa Karea na amri wote wa jeshi katika uwanja walikuja kwa Gedalia huko Mizpa.

14

בְּנֵי־	מֶלֶךְ	וּבַעֲלִיס	כִּי	תֵדַע	הֲיָדָעַ	אֵלָיו	וַיֹּאמְרוּ	
wana–wa–	mfalme–wa	Baalisi	kwamba	unajua	je–unajua	kwake	na–wakamwambia	
	H4428	H1185		H3045	H3045	H0413	H0559	

וְלֹא־	נֶפֶשׁ	לְהַכֹּתְךָ	נְתַנְיָה	בֶּן־	יִשְׁמָעֵאל	אֶת־	שָׁלַח	עַמּוֹן
na–hakuamini	nafsi	kukuua	Nethaniya	mwana–wa–	—	Ishmaeli	amemtuma	Amoni
H3808	H5315	H5221	H5418		H3458	H0853	H7971	H5983

אֲחִיקָם׃	בֶּן־	גְּדַלְיָהוּ	לָהֶם	הָאֱמִין
Ahikamu	mwana–wa–	Gedaliya	kwao	—
H0296				H0539

Walisema kwake, “Haujui kuwa Baalis mfalme wa watu wa Ammoni amemtuma Ishmael mwana wa Nethania kukuua?” Lakini Gedalia mwana wa Ahikim hakuwaamini.

15

לֵאמֹר	בַּמִּצְפָּה	בַּסֵּתֶר	גְּדַלְיָהוּ	אֶל־	אָמַר	קָרֵחַ	בֶּן־	וְיוֹחָנָן
akisema	Mispa	kwa–siri	Gedaliya	kwa–	akamwambia	Karea	mwana–wa–	na–Yohanani
H0559	H4709			H0413	H0559	H7143		H3110

לֹא	וְאִישׁ	נְתַנְיָה	בֶּן־	יִשְׁמָעֵאל	אֶת־	וְאַכֵּהוּ	נָא	אֶלְכָה
hata	na–mtu	Nethaniya	mwana–wa–	—	Ishmaeli	na–nimuue	—	niende–tafadhali
H3808	H0376	H5418		H3458	H0853	H5221	H4994	H3212

אֵלֶיךָ	הַנִּקְבָּצִים	יְהוּדָה	כָּל־	וְנָפְצוּ	נֶפֶשׁ	יַכֶּכָּה	לָמָּה	יֵדַע
kwako	waliokusanyika	Yuda	wote–wa–	na–watatawanyika	nafsi	akuue	kwa–nini	atajua
H0413	H6908	H3063	H3605		H5315	H5221	H4100	H3045

יְהוּדָה׃	שְׁאֵרִית	וְאָבְדָה	
Yuda	mabaki–ya	na–wataangamia	
H3063	H7611	H0006	

Basi Yonathan mwana wa Karea alizungumza kwa siri kwa Gedalia huko Mizpa na kusema, “Niruhusu niende kumuua Ishmael mwana wa Nethania. Hakuna atakaye nituhumu. Kwanini asikuue wewe? Kwanini kuruhusu Yuda yote ambayo imekusanywa kwako kutawanyishwa na mabaki ya Yuda kuharibiwa?”

16

אֵל־	קָרֵחַ	בֶּן־	יוֹחָנָן	אֶל־	אֲחִיקָם	בֶּן־	גְּדַלְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
usi	Karea	mwana–wa–	Yohanani	kwa–	Ahikamu	mwana–wa–	Gedaliya	na–akasema
H0408	H7143		H3110	H0413	H0296			H0559

אֵל־	דֹּבֵר	אַתָּה	שֶׁקֶר	כִּי־	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	(תַּעֲשֶׂה)
kuhusu–	unasema	wewe	uongo	kwa–sababu–	hili	—	jambo	fanya
H0413	H1696		H8267		H2088	H1697	H0853	H6213

[תעש]	ס	יִשְׁמָעֵאל׃
fanya	—	Ishmaeli
		H3458

Lakini Gedalia mwana wa Ahikam alisema kwa Yonathan mwana wa Karea, “Usifanye jambo hili, kwa kuwa unasema uongo kuhusu Ishmael.”

Chapter 41

1 וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה בֶּן־אֶלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ בֶּן־אֲחִיקָם בַּמִּצְפָּה וַיֹּאכְלוּ שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִּצְפָּה׃

wa-saba katika-mwezi na-ikawa mwana-wa- Nethaniya mwana-wa- Ishmaeli akaja pamoja-naye — na-watu-kumi mfalme na-wakuu-wa kifalme kutoka-uzao-wa Elishama mwana-wa- Gedaliya kwa- Ahikamu Mispa pamoja mkate huko na-wakala Mispa

Lakini ilitokea kwamba katika mwezi wa saba Ishmael mwana wa Nethania mwana wa Elishama, toka familia ya kifalme, na maafisa baadhi wa mfalme, walikuja - wanaume kumi walikuwa pamoja naye - kwa Gedalia mwana wa Ahikam, huko Mizpa. Walikula chakula pamoja hukp Mizpa.

2 וַיָּקָם יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ בַגְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֶת־אֲשֶׁר הִפְקִיד בָּבֶל בְּאָרֶץ׃

na-akasimama Ishmaeli mwana-wa- Nethaniya na-watu-kumi — ambao- walikuwa pamoja-naye na-wakampiga Gedaliya mwana-wa- — mwana-wa- Ahikamu mwana-wa- Shafani na-akamua kwa-upanga pamoja-naye ambaye- yeye mfalme-wa- Babeli katika-nchi amemweka

Lakini Ishmael mwana wa Nethania, na wanaume kumi ambao walikuwa pamoja naye waliinuka na kumvamia Gedalia mwana wa Ahikam mwana wa Shafan, kwa upanga. Ishmael alimuua Gedalia, ambaye mfalme wa Babeli alimweka kuwa msimamizi wa nchi.

3 וְאֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ אֶת־גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ־שָׁם אֶת־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיַּכֵּם בַּמִּצְפָּה׃

na-pia Wayahudi-wote- — ambao- walikuwa pamoja-naye pamoja-na- Gedaliya vita wanaume-wa yaani huko walikuwepo- ambao Wakaldayo na- Mispa

הִכָּה יִשְׁמָעֵאל׃

akawapiga Ishmaeli

Kisha Ishmael aliwauwa Wayahudi wote ambao walikuwa pamoja na Gedalia huko Mizpa na Wakaldayo wanaume wa kupigana kukutwa huko.

4 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי לְהָמִית אֶת־גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ לֹא יָדָע׃

na-ikawa siku-ya pili baada-ya-kumuua Gedaliya — na-mtu hakuna aliyejua

Kisha ilikuwa siku ya pili baada ya kumuua Gedila, lakini hakuna moja aliyejua.

אִישׁ	שְׁמֹנִים	וּמִשֹּׁמְרוֹן	מִשִּׁלוֹ	מִשְּׁכֶם	אֲנָשִׁים	וַיָּבֹאוּ	5
—	watu–themanini	na–kutoka–Samaria	kutoka–Shilo	kutoka–Shekemu	watu	na–wakaja	
H0376	H8084	H8111	H7887	H7927	H0376	H0935	

וּמִתְגֹּדְדִים	בְּנָדִים	וּקְרֻעִי	נְקֵן	מְגֻלְּחִי	
na–wakiwa–wamejikata	nguo	na–wakiwa–wamerarua	ndevu	wakiwa–wamenyoa	
H1413		H7167	H2206	H1548	

יְהוָה׃	בֵּית	לְהָבִיא	בְּיָדָם	וּלְבוֹנָה	וּמִנְחָה	
Yahwe	nyumba–ya	kuleta	mikononi–mwao	na–ubani	na–sadaka–ya–nafaka	
H3068		H0935	H3027	H3828	H4503	

Wanaume baadhi walikuja toka Shechem, toka Shiloh, na toka Samaria-wanaume semanini ambayo walikuwa wamenyoa ndevu zao, walirarua nguo zao, na kujikata wenyewe- pamoja na chakula cha sadaka na ubani katika mikono yao kwenda kwa nyumba ya Yahwe.

הָלֹךְ	הַמִּצְפָּה	מִן־	לִקְרָאתָם	נְתַנְיָה	בֶּן־	יִשְׁמָעֵאל	וַיֵּצֵא	6
akitembea	Mispa	kutoka–	kuwakuta	Nethaniya	mwana–wa–	Ishmaeli	na–akatoka	
H1980	H4709		H7125	H5418		H3458	H3318	

אֶל־	בֹּאוּ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	אֹתָם	כִּפְנֹשׁ	וַיְהִי	וּבְכֶה	הָלֹךְ
kwa–	njooni	kwao	na–akawaambia	—	alipokutana–nao	na–ikawa	na–kulia	kutembea
H0413	H0935	H0413	H0559	H0853	H6298	H1961	H1058	H1980

ס	אֲחִיקָם׃	בֶּן־	גְּדַלְיָהוּ
—	Ahikamu	mwana–wa–	Gedaliya
	H0296		

Basi Ishmael mwana wa Nethania alienda toka Mizpa kukutana nao kama walivyoenda, wakitembea na kulia. Kisha ilitokea kwamba kama alivyokutana nao, alisema nao, “Njoo kwa Gedalia mwana wa Ahikam!”

בֶּן־	יִשְׁמָעֵאל	וַיִּשְׁחָטֵם	הָעִיר	תָּוֹךְ	אֶל־	כְּבוֹאָם	וַיְהִי	7
mwana–wa–	Ishmaeli	na–akawachinja	mji	—	katikati–ya–	walipoingia	na–ikawa	
	H3458			H8432	H0413	H0935	H1961	

אֹתוֹ׃	אֲשֶׁר־	וְהָאֲנָשִׁים	הוּא	הַבּוֹר	תָּוֹךְ	אֶל־	נְתַנְיָהוּ
walikuwa–naye	ambao–	na–watu	yeye	shimo	—	katikati–ya–	Nethaniya
H0854		H0376	H1931		H8432	H0413	H5418

Ilikuja kuwa kwamba wakati walipokuja katika mji, Ishmaeil mwana wa Nethania aliwauwa na kuwatupa kwenye shimo, yeye na wanaume ambao walikuwa pamoja naye.

אַל־	יִשְׁמָעֵאל	אֶל־	וַיִּאמְרוּ	בָּם	נִמְצְאוּ־	אֲנָשִׁים	וַעֲשָׂרָה	8
usi	Ishmaeli	kwa–	na–wakamwambia	miongoni–mwao	walikuwepo–	—	na–watu–kumi	
H0408	H3458	H0413	H0559		H4672	H0376	H6235	

וּשְׁעֹרִים	חִטִּים	בַּשָּׂדֶה	מַטְמֹנִים	לָנוּ	יֶשׁ־	כִּי־	תְּמִתֵנוּ	
na–shayiri	ngano	mashambani	hazina–zilizofichwa	kwetu	tuna–	kwa–sababu–	tuue	
H8184	H2406		H4301		H3426		H4191	

אַחֵיהֶם׃	בְּתוֹךְ	הֶמִיתָם	וְלֹא	וַיֶּחְדַּל	וּדְבָשׁ	וְשָׂמֶן	
ndugu–zao	miongoni–mwa	—	na–hakuwaua	na–akaacha	na–asali	na–mafuta	
H0251	H8432	H4191	H3808	H2308	H1706	H8081	

Lakini palikuwa na wanaume kumi miongoni mwao ambao walisema kwa Ishmael, “ Usituue, kwa kuwa kuna riziki zetu kwenye shamba: ngano na shayiri, mafuta na asili” Kwa hiyo hakuwauwa pamoja na rafiki zao wengine.

9 וְהַבּוֹר אֲשֶׁר־ אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ שָׁם יִשְׁמָעֵאל אֵת וְאֶת־ כָּל־ פִּגְרֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
na-shimo ambamo alitupa huko Ishmaeli miili-yote-ya- — maiti-ya watu ambao
H7993 H8033 H3458 H0853 H3605 H6440 H0376

הִכָּה אֲשֶׁר עַל־ יְדֵי גְּדַלְיָהוּ אֲשֶׁר בָּנָה הוּא אֲשֶׁר עָשָׂה אֲלִילֵי מִפְנֵי אָסָא הַמֶּלֶךְ
aliwapiga kwa-mkono-wa- Gedaliya ambalo hilo alilichimba mfalme Asa kwa-sababu-ya
H5221 H3027 H1931 H4428 H0609

בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־ יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ הִכָּה אֲשֶׁר מִלְּאָה בֶּן־ יִשְׁמָעֵאל נְתַנְיָהוּ חַלָּלִים׃
Baasha mfalme-wa- Israeli hilo akalijaza mwana-wa- Ishmaeli Nethaniya waliouawa
H1201 H4428 H3478 H0853 H4390 H3458 H5418

Kisima ambacho Ishmael alitupa miili yote ya waliokufa ambaye yeye na Gedalia waliwapiga, kilikuwa ni kilekile ambacho mfalme Asa alichimba wakati alipokuwa akivamiwa na mfalme Baasha wa Israel. Ishmael mwana wa Nethania alilijaza wale ambao walikuwa wameuawa.

10 וַיִּשְׁבְּ יִשְׁמָעֵאל אֶת־ כָּל־ אֶת־ בִּנְתֵי־ זַ
na-akawateka Ishmaeli mabaki-yote-ya- — — binti-za-
H7617 H3458 H0853 H3605 H7611 H0853

הָעָם אֲשֶׁר בַּמִּצְפָּה הַנִּשְׁאָרִים הָעָם כָּל־ וְאֶת־ הַמֶּלֶךְ בְּנוֹת
watu waliokuwa Mispa waliobaki — watu-wote- na- mfalme —
H7604 H3605 H0853 H4428 H1323

הִפְקִיד אֲשֶׁר בַּמִּצְפָּה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־ טַבָּחִים אֵת־ גְּדַלְיָהוּ בֶּן־ אֲחִיקָם וַיִּשְׁבֵּם
amemweka ambao Mispa Nebuzaradani mkuu-wa- walinzi kwa- Gedaliya mwana-wa- Ahikamu na-akawateka
H5018 H7604 H4709 H2876 H0853 H0296 H7617

סׄ עַמּוֹן׃ בְּנֵי אֶל־ לַעֲבֹר וַיֵּלֶךְ נְתַנְיָה בֶּן־ יִשְׁמָעֵאל
— Amoni wana-wa kwa- kuvuka na-akaenda Nethaniya mwana-wa- Ishmaeli
H5983 H0413 H3212 H5418 H3458

Badae Ishmael aliwashika watu wengine wote ambao walikuwa huko Mizpa, mabinti wa mfalme na watu wote ambao walikuwa wameachwa huko Mizpa ambayo Nebuzaradani mlinzi mkuu alikuwa amewakabidhi kwa Gedalia mwana wa Ahikam. Basi Ishmael mwana wa Nethania aliwashika na kuvuka kwa watu wa Ammon.

11 וַיִּשְׁמַע יוֹחָנָן בֶּן־ קָרֵחַ וְכָל־ שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר
na-akasikia Yohanani mwana-wa- Karea na-wakuu-wote- wa- majeshi ambao-walikuwa
H8085 H3110 H7143 H3605 H8269 H2428

עִמּוֹ׃ נְתַנְיָה בֶּן־ יִשְׁמָעֵאל עָשָׂה אֲשֶׁר הָרָעָה כָּל־ אֵת אֹתוֹ
pamoja-naye Nethaniya mwana-wa- Ishmaeli alitenda ambao — — uovu-wote- pamoja-naye
H0854 H5418 H3458 H3605 H0853

Lakini Yonathani mwana wa Karea na amri wote wa jeshi pamoja naye walisikia madhara yote ambayo Ishmael mwana wa Nethania alikuwa amefanya.

12 וַיִּקְחוּ נַיֵּלְכוּ הָאֲנָשִׁים כָּל־ אֶת־ עִם־ לְהִלָּחֵם יִשְׁמָעֵאל
na-wakawachukua na-wakaenda — — watu-wote- na- kupigana Ishmaeli
H3947 H3212 H0376 H3605 H0853 H3458

בְּגִבְעוֹן׃ אֲשֶׁר רַבִּים מַיִם אֶל־ אֹתוֹ וַיִּמְצָאוּ נְתַנְיָה בֶּן־
Gibeoni ambayo-yako mengi maji kwenye- yeye na-wakamkuta Nethaniya mwana-wa-
H1391 H4325 H0413 H0853 H4672 H5418

Basi waliwachukua wanaume wao na kwenda kupigana dhidi ya Ishmanel mwana wa Nethania. Walipigana naye huko kwenye kisima kuu cha Gibeoni.

13 וַיְהִי כִּרְאוֹת כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־יִשְׁמָעֵאל
na-ikawa walipowaona watu-wote- — ambao-walikuwa-pamoja-na Ishmaeli —
H1961 H7200 H3605 H0854 H3458

אֲשֶׁר הַחֲיָלִים שָׂרֵי כָּל־וְאֶת קָרֵחַ בֶּן־יוֹחָנָן וְאֶת־
ambao-walikuwa majeshi wa- wakuu-wote- na- Karea mwana-wa- — Yohanani
H2428 H8269 H3605 H0853 H7143 H3110 H0853

וַיִּשְׂמָחוּ׃ אִתּוֹ
na-wakafurahi pamoja-naye
H8055 H0854

Kisha ilitokea kwamba wakati watu wote ambao walikuwa na Ishmael kuona Yonathani mwana wa Karea na amri wote wa jeshi ambao walikuwa pamoja naye, walikuwa na furaha.

14 הַמִּצְפָּה מִן־יִשְׁמָעֵאל שָׁבָה אֲשֶׁר־הָעָם כָּל־וַיָּסֹבּוּ
Mispa kutoka- Ishmaeli aliwateka ambao- — watu-wote- na-wakageuka
H4709 H3458 H7617 H3605 H5437

קָרֵחַ׃ בֶּן־יוֹחָנָן אֶל־וַיֵּלְכוּ וַיָּשֻׁבוּ
Karea mwana-wa- Yohanani kwa- na-wakaenda na-wakarudi
H7143 H3110 H0413 H3212 H7725

Basi watu wote ambao Ishmael alikuwa amewashika huko Mizpa waligeuka na kwenda kwa Yonathani mwana wa Karea.

15 מִפְּנֵי בִּשְׁמֹנָה אֲנָשִׁים נִמְלַט וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה
kutoka-mbele-ya na-watu-wanane — akatoroka Ishmaeli mwana-wa- Nethaniya
H6440 H8083 H0376 H4422 H3458 H5418

סּ עַמּוֹן׃ בְּנֵי אֶל־וַיֵּלֶךְ יוֹחָנָן
— Amoni wana-wa kwa- na-akaenda Yohanani
H5983 H0413 H3212 H3110

Lakini Ishmael mwana wa Nethania alitoroka na wanaume wanane toka kwa Yonathani. Alienda kwa watu wa Ammon.

16 הַחֲיָלִים שָׂרֵי וְכָל־בֶּן־קָרֵחַ יוֹחָנָן וַיִּקַּח
majeshi wa- na-wakuu-wote- Karea mwana-wa- Yohanani na-akawachukua
H2428 H8269 H3605 H7143 H3110 H3947

הֵשִׁיב אֲשֶׁר הָעָם שְׁאֵרִית כָּל־אֵת אִתּוֹ אֲשֶׁר־
aliwaokoa ambao watu — — mabaki-yote-ya- pamoja-naye ambao-walikuwa-
H7725 H7611 H3605 H0853 H0854

אֶת־ הִכָּה אַחַר הַמִּצְפָּה מִן־נְתַנְיָה בֶּן־יִשְׁמָעֵאל מֵאֵת
Gedaliya kumpiga baada-ya Mispa kutoka- Nethaniya mwana-wa- Ishmaeli kutoka-kwa
H0853 H5221 H4709 H5418 H3458 H0854

וְטַף וְנָשִׁים הַמִּלְחָמָה אַנְשֵׁי גִּבֹּרִים אֲחִיקָם בֶּן־גְּדַלְיָה
na-watoto na-wanawake vita watu-wa wanaume Ahikamu mwana-wa- —
H2945 H0802 H4421 H0376 H1397 H0296

מִגִּבְעוֹן׃ הֵשִׁיב אֲשֶׁר וְסָרְסִים
kutoka-Gibeoni aliwaokoa ambao na-maofisa-wa-jumba
H1391 H7725 H5631

Yonathani mwana wa Karea na amri jeshi pamoja naye walichukua toka Mizpa watu wote ambao walikuwa wameokolewa kutoka kwa Ishmael mwana wa Nethania. Hii ilikuwa baada ya Ishmael kuwa amemuuwa Gedalia mwana wa Ahikam. Yonathan na rafiki zake walichukua wanaume shujaa, wanaume wapiganaji, wanawake na watoto, na mtoashi ambaye alikuwa ameokolewa huko Gibeoni.

17 וַיֵּלְכוּ וַיָּשְׁבוּ בְּגֵרוּת כמוהם [כִּמְהָם] אֲשֶׁר־
na–wakaenda na–wakakaa katika–makazi–ya Kimhamu Kimhamu ambayo–yalikuwa–
H3212 H3427 H1628 H3643 H3643

מִצְרָיִם׃ לָבוֹא לָלֶכֶת בֵּית לֶחֶם אֶצֶל
Misri kuingia kwenda Bethlehemu karibu–na
H4714 H0935 H3212 H1035 H0681

Kisha walienda na kubaki kwa muda huko Geruthi Chimham, ambayo iko karibu Bethelemu. Walikuwa wakienda Misri

18 כִּי־ מִפְּנֵיהֶם יָרְאוּ כִּי הַכַּשְׂדִּים מִפְּנֵי
kwa–sababu– kwa–sababu–yao waliwaogopa kwa–sababu Wakaldayo kwa–sababu–ya
H6440 H3372 H3778 H6440

אֲשֶׁר־ אֲחִיקָם בֶּן־ גְּדַלְיָהוּ אֶת־ נְתַנְיָה בֶּן־ יִשְׁמָעֵאל הִכָּה
ambaye– Ahikamu mwana–wa– — Gedaliya Nethaniya mwana–wa– Ishmaeli alimpiga
H0296 H0853 H5418 H3458 H5221

ס בָּאָרֶץ׃ כָּבֶל מֶלֶךְ־ הִפְקִיד
— katika–nchi Babeli mfalme–wa– amemweka
H0776 H0894 H4428

kwa sababu ya Wakaldayo. Walikuwa wakiwaogopa kwani Ishmael mwana wa Nethania alikuwa amemua Gedalia mwana wa Ahikam, ambaye mfamle wa Babeli amewekwa kwenye usimamizi wa nchi.

Chapter 42

1 וַיִּגְּשׁוּ כָּל־ שָׂרֵי הַחֲיָלִים יוֹחָנָן בֶּן־ קָרֵחַ יִזַנְיָה
na–wakakaribia wakuu–wote– wa– majeshi na–Yohanani mwana–wa– Karea na–Yezaniya
H5066 H3605 H8269 H2428 H3110 H7143 H3153

וְעַד־ מִקָּטֹן כָּל־ וְעַם׃ גָּדוֹל
hadi– kutoka–mdogo na–watu–wote– — mkubwa
H5704 H3605 H1955

הוֹשַׁעְיָה בֶּן־
Hoshaya mwana–wa–
H1955

Kisha amri wote wa jeshi na Yonathan mwana wa Karea, Jezania mwana wa Hoshaia, na watu wote kutoka mdogo kwa mkubwa walimkaribia Yeremia nabii.

2 וַיֹּאמְרוּ אֶל־ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תִּפָּל־ נָא תְּחִנָּתֵנוּ לְפָנֶיךָ
na–wakamwambia kwa– Yirmeyahu nabii lianguke–tafadhali — ombi–letu mbele–yako
H0559 H0413 H3414 H5030 H5307 H4994 H8467 H6440

וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ אֶל־ יְהוָה בְּעַד אֱלֹהֶיךָ מִן־ כָּל־ הַשְּׁאֵרִית
na–utuombee kwa–ajili–yetu kwa– Yahwe kwa–ajili–ya Mungu–wako mabaki–yote– —
H6419 H5704 H0413 H3068 H1157 H0430 H3605 H7611

כִּי־ נִשְׁאַרְנוּ מְעַט כַּאֲשֶׁר מֵהַרְבֵּה עֵינֶיךָ מַכּוֹ רְאֹות יָנִיבוֹן
kwa–sababu– tumebaki wachache kama kutoka–wengi macho–yako yanavyoona
H7604 H4592 H3605 H7200

הַזֹּאת אֹתָנוּ׃
haya sisi
H2063 H0853

Walisema naye, “Acha maombi yetu yaje mbele yako. Omba kwa ajili yetu kwa Yahwe Mungu wako kwa ajili ya watu hawa ambao wanabaki kwani tuko wachache katika idadi, kama unavyoona.

3

בָּהּ נְדַנְדְּ־ אֲשֶׁר הַדֶּרֶךְ אֶת־ אֱלֹהֶיךָ יְהוָה לָנוּ וַיַּגֶּד־
ndani–yake tuende– ambayo — njia Mungu–wako Yahwe sisi na–atuambie–
H3212 H1870 H0853 H0430 H3068 H5046

נַעֲשֶׂה׃ אֲשֶׁר הַדָּבָר וְאֶת־
tutende ambalo — na–jambo
H1697 H0853

Muulize Yahwe Mungu wako atuambia sisi njia yakuendea na nini tufanye.”

4

יְהוָה אֶל־ מִתְפַּלֶּל הִנְנִי שָׁמַעְתִּי הַנָּבִיא יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר
Yahwe kwa– ninaomba tazama–mimi nimesikia nabii Yirmeyahu kwao na–akawaambia
H3068 H0413 H6419 H2009 H8085 H5030 H3414 H0413 H0559

יַעֲנֶה אֲשֶׁר־ הַדָּבָר כָּל־ וְהָיָה כִּדְבָרֵיכֶם אֱלֹהֵיכֶם
atajibu ambalo– — jambo–lote– na–itakuwa kulingana–na–maneno–yenu Mungu–wenu
H1697 H3605 H1961 H1697 H0430

דָּבָר׃ מִכֶּם אֶמְנַע לֹא־ לָכֶם אַגִּיד אֶתְכֶם יְהוָה
jambo kutoka–kwenu zuia sita ninyi nitawaambia ninyi Yahwe
H1697 H4513 H3808 H5046 H0853 H3068

Basi Yeremia nabii alisema nao, “Nimewasikia, Tazama, Nitaomba kwa Yahwe Mungu wenu kama mlivyoomba. Vyovyote Yahwe ananijibu, Nitawambia. Sitawaficha chochote ninyi.”

5

אֱמֶת לְעֵד בָּנוּ יְהוָה יְהִי יִרְמְיָהוּ אֶל־ אָמְרוּ וְהֵמָּה
wa–kweli kwa–shahidi kwetu Yahwe awe Yirmeyahu kwa– wakamwambia na–wao
H0571 H5707 H3068 H1961 H3414 H0413 H0559 H1992

יְהוָה יִשְׁלָחֵךְ אֲשֶׁר הַדָּבָר כְּכָל־ לֹא אִם־ וְנֶאֱמָן
Yahwe atakutuma ambalo — kulingana–na–jambo–lote– si ikiwa– na–mwaminifu
H3068 H7971 H1697 H3605 H3808 H0539

נַעֲשֶׂה׃ כֵּן אֱלֵינוּ אֱלֹהֶיךָ
tutafanya hivyo kwetu Mungu–wako
H0413 H0430

Walisema na Yeremia, “Na Yawhe awe shahidi mkweli na mwaminifu dhidi yenu, kama hatutafanya kila kitu ambacho Yahwe Mungu wenu anatuambia kufanya.

6

(אֲנַחְנוּ) [אנו] אֲשֶׁר אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וּבְקוֹל רָע וְאִם־ טוֹב אִם־
sisi sisi ambaye Mungu–wetu Yahwe sauti–ya mbaya au–iwe– njema iwe–
H0587 H0580 H0430 H3068

כִּי לָּנוּ יִיטַב־ אֲשֶׁר לְמַעַן נִשְׁמַע אֵלָיו אֹתְךָ שֹׁלְחִים
kwa–sababu kwetu iwe–vyema– kwamba ili tutaisikiliza kwake wewe tunakutuma
H3190 H4616 H8085 H0413 H0853 H7971

ס אֱלֹהֵינוּ׃ יְהוָה בְּקוֹל נִשְׁמַע
— Mungu–wetu Yahwe sauti–ya tutaisikiliza
H0430 H3068 H8085

Hata kama ni vizuri au vibaya, tutatii sauti ya Yahwe Mungu wetu, ambaye tunawatuma ninyi, ili kwamba iwe vizuri pamoja nasi wakati tunatii sauti ya Yahwe Mungu wetu.”

7

יִרְמְיָהוּ׃ אֶל־ יְהוָה דְּבַר־ וַיְהִי יָמִים עֶשֶׂרֶת מִקֵּץ וַיְהִי
Yirmeyahu kwa– Yahwe neno–la– na–likawa — siku–kumi mwishoni–mwa na–ikawa
H3414 H0413 H3068 H1697 H1961 H3117 H6235 H7093 H1961

Basi ilitokea kwamba baada ya siku kumi, neno la Yahwe lilikuja kwa Yeremia.

8

הַחֲיָלִים	שָׂרֵי	כָּל־	וְאֶל	קָרֵחַ	בֶּן־	יוֹחָנָן	אֶל־	וַיִּקְרָא
majeshi	wa–	wakuu–wote–	na–kwa	Karea	mwana–wa–	Yohanani	kwa–	na–akawaita
H2428	H8269	H3605	H0413	H7143		H3110	H0413	H7121

גָּדוֹל׃	וְעַד־	לְמִקְטָן	הָעָם	וּלְכָל־	אִתּוֹ	אֲשֶׁר	
mkubwa	hadi–	kutoka–mdogo	—	na–kwa–watu–wote–	pamoja–naye	ambao–walikuwa	
	H5704			H3605	H0854		

Kwa hiyo Yeremia alimwita Yonathan mwana wa Karea na amri wote jeshi pamoja naye, na watu wote kutoka mdogo kwa mkubwa.

9

שְׁלַחְתָּם	אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר
mlinituma	ambaye	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	amesema	hivi–	kwao	na–akawaambia
H7971		H3478	H0430	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559

לְפָנָיו׃	תְּחִנַּתְכֶם	לְהַפִּיל	אֵלָיו	אֹתִי	
mbele–yake	ombi–lenu	kuangusha	kwake	mimi	
H6440	H8467	H5307	H0413	H0853	

Na alisema nao, “Yahwe, Mungu wa Israel, ambaye umenituma mimi ili niweze kuweka maombi yako mbele zake. Yahwe asema hivi,

10

אֶהֱלֹס	וְלֹא	אֶתְכֶם	וּבָנִיתִי	הַזֹּאת	בָּאָרֶץ	תָּשְׁבוּ	שׁוֹב	אִם־	
bomoa	na–sita	ninyi	na–nitawajenga	hii	katika–nchi	mtakaa	kweli	ikiwa–	
H2040	H3808	H0853	H1129	H2063	H0776	H3427	H7725		

אֲשֶׁר	הָרָעָה	אֶל־	נִחַמְתִּי	כִּי	אֶתּוֹשׁ	וְלֹא	אֶתְכֶם	וְנָטַעְתִּי
ambayo	maafa	kuhusu–	nimetubu	kwa–sababu	ngoa	na–sita	ninyi	na–nitawapanda
	H0413		H5162		H5428	H3808	H0853	H5193

לָכֶם׃	עָשִׂיתִי
ninyi	niliwaletea

Kama mtarudi na kuishi katika nchi hii, basi nitawajenga na sitawararua chini; Nitapanda na sitawangoa, kwa kuwa nitageuza maafa ambayo nimeleta juu yako.

11

יְרֵאִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר־	בָּבֶל	מֶלֶךְ	מִפְּנֵי	תִּירְאוּ	אַל־	
mnamwogopa	ninyi	ambaye–	Babeli	mfalme–wa	kwa–sababu–ya	ogope	msi	
H3373			H0894	H4428	H6440	H3372	H0408	

אֲנִי	אִתְּכֶם	כִּי־	יְהוָה	נְאֻם־	מִמֶּנּוּ	תִּירְאוּ	אַל־	מִפָּנָיו
mimi	pamoja–nanyi	kwa–sababu–	Yahwe	asema–	yeye	ogope	msi	kwa–sababu–yake
H0589	H0854		H3068	H5002		H3372	H0408	H6440

מִיָּדוֹ׃	אֶתְכֶם	וּלְהַצִּיל	אֶתְכֶם	לְהוֹשִׁיעַ
kutoka–mkononi–mwake	ninyi	na–kuwakomboa	ninyi	kuwaokoa
H3027	H0853	H5337	H0853	H3467

Msimugope mfalme wa Babeli, ambaye mnamuogopa. Msimuogope-hili ni tamko la Yahwe kwani niko pamoja nanyi kuwahifadhi na kuwaokoa toka mkono wake.

12

אֶל־	אֶתְכֶם	וְהֵשִׁיב	אֶתְכֶם	וְרִחַם	רַחֲמִים	לָכֶם	וְאֶתֵּן	
katika–	ninyi	na–atawarudisha	ninyi	na–atawahurumia	huruma	ninyi	na–nitawapa	
H0413	H0853	H7725	H0853	H7355			H5414	

אַדְמַתְכֶם׃	
nchi–yenu	
H0127	

Kwa kuwa nitawapa rehema. Nitakuwa na huruma juu yenu, na nitawarudisha kwenye nchi yenu.

13 וְאִם־ אִמְרִים אַתֶּם לֹא נֵשֶׁב הַזֹּאת בָּאָרֶץ לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ
na-ikiwa- mnasema ninyi hatuta kaa hii katika-nchi ili-kwamba-msi sikie
H0559 H0853 H3808 H3427 H2063 H0776 H1115 H8085

בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
sauti-ya Yahwe Mungu-wenu
H0430 H3068

Lakini tudhani kusema kwamba, “Hatutakaa katika nchi hii”- kama hamtasikiliza sauti yangu, sauti ya Yahwe Mungu wenu.

14 לֵאמֹר לֹא כִּי בָלִי הַפָּנָה מִכְסֹמָה
mkisema hatuta bali hapana vita
H3808 H3588 H1115 H3808 H4421

לֹא נִרְאֶה מִלְחָמָה וְקוֹל שׁוֹפָר תִּקְעֵנוּ וְלַלֶּחֶם נִשְׁמָע לֹא אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם נָבוֹא אֲשֶׁר נֵשֶׁב׃
ona vita na-sauti-ya tarumbeta hatuta sikia na-kwa-mkate hatuta ambapo Misri tutaingia ambayo tutakaa
H7200 H4421 H7782 H3808 H8085 H3899 H3808 H0834 H4714 H0935 H3427

וְשָׁם נִרְעָב לֹא־ וְרַעֲבוֹן
na-huko ona-njaa hatuta na-kwa-mkate
H8033 H7456 H3808 H3899

Tudhani kwamba mnasema, “Hapana! Tutaenda kwenye nchi ya Misri, ambayo hatutaona vita yoyote, ambayo hatutasikia sauti ya tarumbeta, na hatutaona njaa ya chakula. Tutaishi huko.”

15 וְעַתָּה לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר־ יְהוָה עָלֵינוּ בָּבֶל
na-sasa kwa-hivyo sikilizeni neno-la- Yahwe mabaki-ya Yuda hivi- amesema Yahwe
H6258 H3651 H8085 H1697 H3068 H7611 H3063 H3541 H0559 H3068

בֵּית יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כֹּה־ אָמַר יְהוָה שְׁאֵרִית יְהוּדָה כֹּה־ אָמַר יְהוָה
nyumba-ya Israeli Mungu-wa Tsebao hivi- amesema Yahwe mabaki-ya Yuda hivi- amesema Yahwe
H1004 H3478 H0430 H6635 H3541 H0559 H3068 H7611 H3063 H3541 H0559 H3068

אִם־ אַתֶּם שָׂם תְּשִׂמוּן מַעֲלֵיכֶם פְּנֵיכֶם לָבוֹא מִצְרַיִם
ikiwa- ninyi kweli mtaelekeza nyuso-zenu kuingia Misri
H0518 H0859 H7760 H8033 H6440 H0935 H4714

שָׁם׃ לָגוּר כְּמוֹ־ אֲשֶׁר בָּאתֶם וּבָאתֶם
huko kukaa-kama-wageni ambayo na-mtaingia
H8033 H1481 H0834 H0935

Sasa sikiliza neno hili la Yahwe, wewe mabaki ya Yuda. Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi, 'Kama kweli mtatoka kwenda Misri, kwenda na kuishi huko,

16 וְהָיְתָה הַחֶרֶב אֲשֶׁר אַתֶּם יִרְאִים מְגֻנָּה שָׁם תַּשִּׂיגֻ אֶתְכֶם
na-itakuwa upanga ambao ninyi mnauogopa huo huko utawapata ninyi
H1961 H2719 H0834 H0859 H3372 H1931 H8033 H5381 H0853

וְדָבֵק הָרָעָב אֲשֶׁר־ אַתֶּם שָׁם תִּדְבְּקוּ מִמֶּנּוּ הֵמָּה
na-njaa ambayo- ninyi huko itawafuata hiyo mnaihangaikia
H7458 H0834 H0859 H8033 H1692 H1931 H1672

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְשָׁם תָּמֻתוּ׃ אַחֲרֵיכֶם מִצְרַיִם
katika-nchi-ya Misri na-huko mtakufa ninyi Misri
H0776 H4714 H8033 H4191 H0859 H4714

basi upanga ambao mnauogopa utawapita huko kwenye nchi ya Misri. Njaa ambayo mnawasiwasi nayo itawafatilia huko Misri. Na mtakufa huko.

17 וְיֵהְיוּ֙ כָּל־ הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁר־ שָׂ֥מוּ אֶת־ פְּנֵיהֶ֖ם לָבֹ֣וא מִצְרַ֑יִם
na–itakuwa watu–wote– ambao– wameelekeza nyuso–zao kuingia Misri
H1961 H3605 H0376 H0853 H0935 H4714

יְהֶ֔יה וְלֹא־ נִבְדָּ֖בֶר בָּרָ֣עָב בַּחֶ֑רֶב וָמֵ֥תוּ שָׁ֛ם לָגֽוּר׃
kuwa na–hauta na–kwa–tauni kwa–njaa kwa–upanga watakufa huko kukaa–kama–wageni
H1961 H3808 H1698 H7458 H2719 H4191 H8033

ס עֲלֵיהֶ֖ם׃ מֵבִ֥יא אֲנִ֛י אֲשֶׁ֥ר אַמְרָ֖ה מִפְנֵ֣י שִׁלַּ֑יִט וּפָלִ֣יט שָׂרִ֔יד לָהֶֽם׃
— juu–yao ninaleta mimi ambayo maafa kwa–sababu–ya na–aliyepona aliyesalia kwao
H0935 H0589 H6440 H8300

Basi itatokea kwamba wanaume wote waliondoka kwenda Misri kuishi huko watakufa kwa upanga, njaa, au pigo. Hapatakuwa na mwathirika wao, hakuna atakayetoroka maafa ambayo nitaleta juu yao.

18 כִּ֣י כֹ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל כַּאֲשֶׁ֨ר נִתַּ֜ךְ
kwa–sababu hivi amesema Yahwe Tsebao Mungu–wa Israeli kama ilivyomwagwa
H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H5413

כֵּ֣ן נִתַּ֗ךְ חֲמָתִי֙ וְאַפִּ֔י בְּעָרֵ֖י יְרוּשָׁלִָ֑ם וְהָיִ֣יתֶם לְאָלָ֗ה לְשַׁמָּה֙
hivyo itamwagwa hasira–yangu na–ghadhabu–yangu juu–ya– wakaaji–wa Yerusalemu kwa–laana na–mtakuwa na–kwa–utisho
H2534 H0639 H3427 H3389 H5413 H1961 H0423 H8047

וְלִקְלָלָ֔ה וְלִֽחֳרְפָּ֖ה וְלֹא־ תִרְא֥וּ עֽוֹד׃ אֶת־ הַמָּקֹ֥ום הַזֶּֽה׃
na–kwa–shutuma na–kwa–aibu na–hamta liona tena mahali–hapa — —
H7045 H2781 H3808 H7200 H5750 H0853 H4725 H2088

Kwa kuwa Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi: Kama gadhabu yangu na hasira yangu imemwanga juu ya wakazi wa Yerusalem, kwa njia hiyo hasira yangu itamwangwa juu yenu kama mtaenda Misri. Mtakuwa sababu ya hasira na hofu, sababu la kuzungumza laana, na kitu kisichokuwa na heshima. Na hamtaona eneo hili tena.”

19 כִּ֣י יְהוָ֤ה דִּבֶּר֙ עֲלֵיכֶ֣ם שְׁאֵרִ֔ית יְהוּדָ֖ה אַל־ תָּבֹ֣אוּ מִצְרָ֑יִם יָדֹ֤עַ תֵּֽדְעוּ֙
kwa–sababu amesema Yahwe juu–yenu mabaki–ya Yuda msi ende Misri kujua jueni
H1696 H1696 H3068 H3063 H0408 H0935 H4714 H3045 H3045

כִּֽי־ הַעִידֹ֥תִי בָכֶ֖ם הַיֹּֽום׃
kwamba– nimewaonya ninyi leo
H3117

Basi Yeremia alisema, “Yahwe amezungumza kuhusu ninyi - mabaki ya Yuda. Msiende Misri! Unajua kwa hakika kwamba nimekuwa shahidi dhidi yenu leo.

20 כִּ֣י הִתְעֵיתֶ֗ם בְּנַפְשֹׁתֵיכֶם֙ אַתֶּ֣ם שְׁלַחְתֶּ֔ם
kwa–sababu– nafsi–zenu mmejidanganya mmejidanganya ninyi mlinituma
H8582 H8582 H5315 H7971

יְהוָ֣ה אֶל־ בַּעֲדֵ֑נוּ הִתְפַּלֵּ֤ל לֵאמֹר֙ אֱלֹהֵיכֶ֣ם יְהוָ֔ה אֶל־ אֹתִ֖י
Yahwe kwa– kwa–ajili–yetu tuombee mkisema Mungu–wenu Yahwe kwa– mimi
H3068 H0413 H5704 H6419 H0559 H0430 H3068 H0413 H0853

הַגֶּד־ כֵּ֣ן אֱלֹהֵ֔ינוּ יְהוָ֖ה יֹאמַ֑ר אֲשֶׁ֥ר וּכְכֹ֛ל אֱלֹהֵ֥ינוּ
tuambie– hivyo Mungu–wetu Yahwe atasema ambayo na–kulingana–na–yote Mungu–wetu
H5046 H0430 H3068 H0559 H3605 H0430

וְעָשִׂ֖ינוּ׃ לָֽנוּ׃
na–tutafanya sisi

Kwa kuwa mmejidanganya vibaya wenyewe wakati mliponituma mimi kwenda kwa Yahwe Mungu wenu na kusema, 'Omba kwa Yahwe Mungu wetu kwa ajili yetu. Kila kitu ambacho Yahwe Mungu wetu asema, tuambie, na tutaibeba.'

אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	בְּקוֹל	שִׁמַעְתֶּם	וְלֹא	הַיּוֹם	לָכֶם	וָאַגִּד		21
Mungu–wenu	Yahwe	sauti–ya	—	na–hamkuisikiliza	leo	ninyi	na–nimewaambia		
H0430	H3068		H8085	H3808	H3117		H5046		
					אֲלֵיכֶם׃	שְׁלָחַנִי	אֲשֶׁר־	וּלְכֹל	
					kwenu	alinituma	ambayo–	na–kwa–yote	
					H0413	H7971		H3605	

Kwa kuwa nimekwisha toa taarifa kwako leo, lakini hajusikiliza sauti ya Yahwe Mungu wenu au kwa chochote kuhusu ambacho alinituma mimi kwako.

בַּמָּקוֹם	תָּמוּתוּ	וּבַדֶּבֶר	בָּרָעָב	בַּחֶרֶב	כִּי	תֵּדְעוּ	יָדֹעַ	וְעַתָּה	22
mahali	mtakufa	na–kwa–tauni	kwa–njaa	kwa–upanga	kwamba	jueni	kujua	na–sasa	
H4725	H4191	H1698	H7458	H2719		H3045	H3045	H6258	
ס	שָׁם׃	לָגוּר			לָבוֹא	חֵפַצְתֶּם	אֲשֶׁר		
—	huko	kukaa–kama–wageni			kwenda	mnapenda	ambapo		
	H8033				H0935				

Basi sasa, utajua kwa hakika kwamba utakufa kwa upanga, njaa, na pigo katika eneo ambalo ulitamani kwenda kuishi.”

Chapter 43

כָּל־	אֶת־	הָעָם	כָּל־	אֶל־	לְדַבֵּר	יִרְמְיָהוּ	כְּכַלּוֹת	וַיְהִי	1
—	maneno–yote–ya–	—	watu–wote–	kwa–	kusema	Yirmeyahu	alipomaliza	na–ikawa	
H3605	H0853		H3605	H0413	H1696	H3414	H3615	H1961	
אֵת	אֲלֵיהֶם	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	שְׁלָחוֹ	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	דִּבְרֵי	
maneno–yote–	kwao	Mungu–wao	Yahwe	alimtuma	ambayo	Mungu–wao	Yahwe	—	
H0853	H0413	H0430	H3068	H7971		H0430	H3068	H1697	
					ס	הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	כָּל־	
					—	haya	—	—	
						H0428	H1697	H3605	

Ilitokea kwamba Yeremia alimaliza kuhubiri kwa watu wote maneno yote ya Yahwe Mungu wao kwamba Yahwe Mungu wao alimwambia kusema.

וְכָל־	קָרֵחַ	בֶּן־	וְיוֹחָנָן	הוֹשַׁעְיָה	בֶּן־	עֲזַרְיָה	וַיֹּאמֶר		2
na–watu–wote–	Karea	mwana–wa–	na–Yohanani	Hoshaya	mwana–wa–	Azariya	na–akasema		
H3605	H7143		H3110	H1955		H5838	H0559		
שְׁלָחָךְ׀	לֹא	מְדַבֵּר	אַתָּה	שֶׁקֶר	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	אֹמְרִים	הַזֵּדִים	הָאֲנָשִׁים
kutuma	haku	unasema	wewe	uongo	Yirmeyahu	kwa–	wakisema	wenye–kiburi	—
H7971	H3808	H1696		H8267	H3414	H0413	H0559	H2086	H0376
			שָׁם׃	לָגוּר	מִצְרַיִם	תָּבֹאוּ	לֵאמֹר־	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה
			huko	kukaa–kama–wageni	Misri	ende	msi	kusema	Mungu–wetu	Yahwe
			H8033		H4714	H0935	H3808	H0559	H0430	H3068

Azaria mwana wa Hoshaia, Yonathani mwana wa Karea, na watu wenye kiburi walisema kwa Yeremia, “Unasema uongo. Yahwe Mungu wetu hajakutuma wewe kusema, 'Usiende Misri kuishi huko.'

אֹתָנוּ	תֹּת	לְמַעַן	בָּנוּ	אֹתְךָ	מַסִּית	נֵרִיָּה	בֶּן־	בָּרוּךְ	כִּי	3
sisi	kutoa	ili	dhidi-yetu	wewe	anakuchochea	Neriya	mwana-wa-	Baruku	bali	
H0853	H5414	H4616		H0853	H5496	H5374		H1263		

בָּבֶל׃	אֹתָנוּ	וּלְהַגְלוֹת	אֹתָנוּ	לְתָמֻת	הַכַּשְׂדִּים	בְּיַד־	
Babeli	sisi	na-kutupeleka-uhamisho	sisi	kutuua	Wakaldayo	mkononi-mwa-	
H0894	H0853	H1540	H0853	H4191	H3778	H3027	

Kwa kuwa Baruku mwana wa Neria anakuchochea dhidi yetu kututoa sisi kwenye mkono wa Wakaldayo, kwa kuwa wewe umesababisha kifo chetu na kutufanya sisi mateka huko Babeli.”

הַחֲיָלִים	שָׁרֵי	וְכָל־	קָרֵחַ	בֶּן־	יוֹחָנָן	שָׁמַע׀	וְלֹא־	4
majeshi	wa-	na-wakuu-wote-	Karea	mwana-wa-	Yohanani	—	na-hakusikiliza	
H2428	H8269	H3605	H7143		H3110	H8085	H3808	

יְהוּדָה׃	בְּאֶרֶץ	לָשֶׁבֶת	יְהוָה	בְּקוֹל	הָעָם	וְכָל־
Yuda	katika-nchi-ya	kukaa	Yahwe	sauti-ya	—	na-watu-wote-
H3063	H0776	H3427	H3068			H3605

Basi Yonathani mwana wa Karea, wakuu wa jeshi, na watu wote walikataa kusikiliza sauti ya Yahwe kuishi kwenye nchi ya Yuda.

הַחֲיָלִים	שָׂרֵי	וְכָל־	קָרֵחַ	בֶּן־	יוֹחָנָן	וַיִּקַּח	5
majeshi	wa-	na-wakuu-wote-	Karea	mwana-wa-	Yohanani	na-akawachukua	
H2428	H8269	H3605	H7143		H3110	H3947	

אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם׀	מִכָּל־	שָׁבוּ	אֲשֶׁר־	יְהוּדָה	שְׁאֵרִית	כָּל־	אֶת	
ambapo	—	kutoka-mataifa-yote-	walirudi	ambao-	Yuda	—	—	mabaki-yote-ya-	
		H3605	H7725		H3063	H7611	H3605	H0853	

יְהוּדָה׃	בְּאֶרֶץ	לָגוּר	שָׁם	נִדְּחוּ־	
Yuda	katika-nchi-ya	kukaa-kama-wageni	huko	walikuwa-wametawanywa-	
H3063	H0776		H8033	H5080	

Yonathani mwana wa Karea na amri jeshi wote waliwachukua mabaki wa Yuda ambao walikuwa wamerudi kutoka mataifa yote ambapo walikuwa wametawanyika kuishi katika nchi ya Yuda.

הַמֶּלֶךְ׀	בְּנוֹת	וְאֶת־	הַטַּף׀	וְאֶת־	הַנָּשִׁים	וְאֶת־	הַגְּבָרִים	אֶת־	6
mfalme	—	na-binti-za-	—	na-watoto-	—	na-wanawake-	—	wanaume-	
H4428	H1323	H0853	H2945	H0853	H0802	H0853	H1397	H0853	

אֶת־	טַבָּחִים	רַב־	נְבוּזַרְאֲדָן	הִנִּיחַ	אֲשֶׁר	הַנָּפֶשׁ	כָּל־	וְאֵת
pamoja-na-	walinzi	mkuu-wa-	Nebuzaradani	alimwacha	ambao	—	—	na-watu-wote-
H0854	H2876		H5018	H3240		H5315	H3605	H0853

וְאֶת־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	וְאֵת	שָׁפָן	בֶּן־	אֲחִיקָם	בֶּן־	גְּדַלְיָהוּ
na-	nabii	Yirmeyahu	na-pia	Shafani	mwana-wa-	Ahikamu	mwana-wa-	Gedaliya
H0853	H5030	H3414	H0853			H0296		

נֵרִיָּהוּ׃	בֶּן־	בָּרוּךְ
Neriya	mwana-wa-	Baruku
H5374		H1263

Waliwachukua wanaume na wanawake, watoto na mabinti wa mfalme, na kila mtu ambaye Nebuzaradani, nahodha wa walinzi wa mfalme, waliruhusu kubaki pamoja na Gedali mwana wa Ahikam mwana wa Shafan. Pia walimchukua Yeremia nabii na Baruku mwana wa Neria.

וַיָּבֹאוּ	יְהוָה	בְּקוֹל	שָׁמְעוּ	לֹא	כִּי	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	וַיָּבֹאוּ	7
na–wakafika	Yahwe	sauti–ya	isikiliza	hawaku	kwa–sababu	Misri	nchi–ya	na–wakaingia	
H0935	H3068		H8085	H3808		H4714	H0776	H0935	

ס	תַּחְפַּנְחֵס׃	עַד־	
—	Tahpanesi	hadi–	
	H8471	H5704	

Walienda nchi ya Misri, kwa Tahpanhesi, kwa sababu hawakusikiliza sauti ya Yahwe.

לֵאמֹר׃	בְּתַחְפַּנְחֵס	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	8
likisema	Tahpanesi	Yirmeyahu	kwa–	Yahwe	neno–la–	na–likawa	
H0559	H8471	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961	

Basi neno la Yahwe lilikuja kwa Yeremia huko Tahpanhesi na kusema,

בַּמֶּלֶט	וּטְמַנְתָּם	גְּדֹלוֹת	אֲבָנִים	בְּיָדֶךָ	קַח		9
katika–chokaa	na–uyazike	makubwa	mawe	mkononi–mwako	chukua		
H4423	H2934		H0068	H3027	H3947		

בְּתַחְפַּנְחֵס	פַּרְעֹה	בֵּית־	בְּפֶתַח	אֲשֶׁר	בַּמַּלְבֵּן
Tahpanesi	Farao	nyumba–ya–	penye–mlango–wa	ambao–uko	kwenye–uwanja–wa–matofali
H8471	H6547		H6607		H4404

יְהוּדִים׃	אֲנָשִׁים	לְעֵינֵי
Wayahudi	watu	mbele–ya–macho–ya
H3064	H0376	

“Chukua mawe makubwa mkononi mwako, na, kwenye macho ya watu wa Yuda, yafiche kwenye chokaa kwenye njia ya kuingia katika nyumba ya Farao huko Tahpanhesi.

הִנֵּנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	10
tazama–mimi	Israeli	Mungu–wa	Tsebao	Yahwe	amesema	hivi–	kwao	na–uwaambie	
H2009	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	

עַבְדִּי	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	אֶת־	וְלָקַחְתִּי	שִׁלַּחַ
mtumishi–wangu	Babeli	mfalme–wa–	—	Nebukadnetsari	na–nitamchukua	ninatuma
H5650	H0894	H4428	H5019	H0853	H3947	H7971

וְנָטָה	טָמַנְתִּי	אֲשֶׁר	הָאֶלֶּה	לָאֲבָנִים	מִמָּעַל	כִּסְאוֹ	וְשַׂמְתִּי
na–atatandaza	nimeyazika	ambayo	haya	mawe	juu–ya	kiti–chake–cha–enzi	na–nitaweka
H5186	H2934		H0428	H0068	H4605	H3678	

עֲלֵיהֶם׃	שַׁפְרִירוֹ)	]שפרורו[	אֶת־
juu–yake	hema–yake–ya–kifalme	—	hema–yake–ya–kifalme
	H8237	H8237	H0853

Kisha wakasema nao, “Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi, 'Ona, nimekaribia kutuma wajumbe kumchukua Nebukadreza mfalme wa Babeli kama mtumwa wangu. Nitaweka kiti cha enzi juu ya mawe haya ambayo wewe, Yeremia, umeyazika. Nebukadreza ataweka banda lake juu yao.

לַמָּוֶת	אֲשֶׁר	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	אֶת־	וְהִכָּה	וּבָא)	]ובאה[		11
kwa–mauti	waliokusudiwa	Misri	—	nchi–ya–	na–ataipiga	na–atakuja	na–atakuja		
H4194		H4714	H0776	H0853	H5221	H0935	H0935		

לַחֶרֶב	וַאֲשֶׁר	לַשֶּׁבִי	לַשְּׁבִי	וַאֲשֶׁר	לַמָּוֶת	
kwa–upanga	na–waliokusudiwa	kwa–utumwa	kwa–utumwa	na–waliokusudiwa	kwa–mauti	
H2719					H4194	

לֶחֶרֶב׃
kwa–upanga
H2719

Kwa kuwa atakuja na kuvamia nchi ya Misri. Yeyote aliyeandikiwa kufa atakufa. Yeyote aliyeandikiwa mateka atachukuliwa mateka. Na yeyote aliyeandikiwa kwa upanga atakufa kwa upanga.

וְהִצַּתִּי	אֵשׁ	בְּבָתֵּי	אֱלֹהֵי	מִצְרַיִם	וּשְׂרָפָם						12
na–nitawasha	moto	katika–nyumba–za	miungu–ya	Misri	na–ataiteketeza						
H3341	H0784		H0430	H4714	H8313						
וְשָׁבָם		וְעָטָה	אֶת־	אֶרֶץ	מִצְרַיִם	כַּאֲשֶׁר־	יַעְטֶה	הָרֹעֶה			
na–atawachukua–mateka		na–ataifunika	nchi–ya–	—	Misri	kama–	aifunikavyo	mchungaji			
H7617			H0853	H0776	H4714						
וְיָצָא	מִשָּׁם	בְּשָׁלוֹם׃									
na–ataondoka	kutoka–huko	kwa–amani									
H3318	H8033	H7965									

Kisha nitawasha moto katika mahekalu ya miungu ya Misri. Nebukadreza atawachoma na kuwashika. Atasafisha nchi ya Misri kama wachungaji wanavyosafisha wanyama waharibio nguo zao. Ataenda nje kutoka eneo hilo kwa ushindi.

וְשִׁבַּר	אֶת־	מַצְּבוֹת	שֶׁמֶשׁ	בֵּית	אֲשֶׁר	בְּאֶרֶץ	מִצְרָיִם				13
na–atazivunja	nguzo–za–	—	Beth–Shemeshi		zilizoko	katika–nchi–ya	Misri				
H7665	H0853	H4676	H1053			H0776	H4714				
וְאֶת־	בָּתֵּי	אֱלֹהֵי־	מִצְרַיִם	יִשְׂרֹף	בָּאֵשׁ׃	ס					
na–nyumba–za–	—	miungu–ya–	Misri	ataziteketeza	kwa–moto	—					
H0853		H0430	H4714	H8313	H0784						

Atavunja nguzo za mawe huko Heliopolisi kwenye nchi ya Misri. Atachoma mahekalu ya miungu ya Misri.”

Chapter 44

הַנִּשְׁבִים	הַיְּהוּדִים	כָּל־	אֶל	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	הַדָּבָר			1
wanaokaa	wote	Wayahudi–	kuhusu	Yeremia	kwa–	lilikuja	ambalo	Neno			
H3427	H3064	H3605	H0413	H3414	H0413	H1961		H1697			
פַּתְרוֹס	וּבְאֶרֶץ	וּבְנֹף	וּבְתַחְפַּנְחֵס	בְּמִגְדֹּל	הַיֹּשְׁבִים	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ				
Pathrosi	na–katika–nchi–ya	na–Nofu	na–Tahpanhesi	Migdoli	wanaokaa	Misri	katika–nchi–ya				
H6624	H0776	H5297	H8471		H3427	H4714	H0776				
לֵאמֹר׃	ס	¶									
kusema											
H0559											

Hili lilikuwa neno ambalo lilikuja kwa Yeremia kuhusu Wayahudi wote walioishi katika nchi ya Misri, wale wanaoishi Migdoli, Tahpanhesi, Memphis, na katika nchi ya Patrosi.

כֹּה־	אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	יִשְׂרָאֵל	אַתֶּם	רְאִיתֶם	אֵת	כָּל־		2
Hivyo–	amesema	Yahwe	wa–majeshi	Mungu–wa	Israeli	ninyi	mliona	–	maafa–		
H3541	H0559	H3068		H0430	H3478		H7200	H0853	H3605		
הֲנָתָם	וְהִנָּם	יְהוּדָה	עָרֵי	כָּל־	וְעַל	יְרוּשָׁלַ͏ִם	עַל־	הֵבֵאתִי	אֲשֶׁר	הָרָעָה	
na–tazama–wao	na–tazama–wao	Yuda	yote–ya	miji–	na–juu–ya	Yerusalemu	juu–ya	nilileta	ambayo	yote	
H2009		H3063		H3605		H3389		H0935			
יוֹשֵׁב׃	בָּהֶם	וְאֵין	הַזֶּה	הַיּוֹם	חָרְבָּה						
mkaaji	ndani–yake	na–hakuna	hii	leo	magofu						
H3427		H0369	H2088	H3117	H2723						

“Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi: Wewe mwenyewe umeyaona maafa yote niliyoleta juu ya Yerusalemu na miji yote ya Yuda. Ona, ni ukiwa leo. Hakuna yeyote anaishi mwao.

לַעֲבֹד	לְקַטֵּר	לָלֶכֶת	לְהַכְעִסֵנִי	עָשׂוּ	אֲשֶׁר	רָעָתָם	מִפְּנֵי	3
kutumikia	kufukiza–ubani	kwenda	kunichukiza	walifanya	ambao	uovu–wao	kwa–sababu–ya	
H5647		H3212	H3707				H6440	

וַאֲבֹתֵיכֶם׃	אַתֶּם	הֵמָּה	יְדָעוּם	לֹא	אֲשֶׁר׀	אֲחֵרִים	לֵאלֹהִים
na–baba–zenu	ninyi	wao	ijua	hawaku	ambayo	mingine	miungu
H0001		H1992	H3045	H3808		H0312	H0430

Hii ni kwa sababu ya mambo maovu waliyofanya kunikosea mimi kwa kwenda kuchoma ubani na kuabudu miungu mengine. Hawa walikuwa miungu ambao wala wao wenyewe, wala ninyi, wala mababu zenu walijua.

הַשְׁכֵּים		הַנְּבִיאִים	עַבְדַי	כָּל־	אֶת־	אֲלֵיכֶם׀	וָאֶשְׁלַח	4
asubuhi–na–mapema		manabii	wangu–wote	watumishi–	–	kwenu	Na–niliwatuma	
H7925		H5030	H5650	H3605	H0853	H0413	H7971	

אֲשֶׁר	הַזֹּאת	הַתּוֹעֵבָה	דְּבַר־	אֶת	תַּעֲשׂוּ	נָא	אַל־	לֵאמֹר	וְשָׁלֹחַ
ambalo	hili	la–chukizo	jambo–	–	fanyeni	tafadhali	msi	kusema	na–kutuma
	H2063	H8441	H1697	H0853		H4994	H0408	H0559	H7971

שִׁגַּאתִי׃
ninachukia
H8130

Basi nirudie kuwatuma watumwa wangu wote manabii kwao. Niliwatuma wao kusema, 'Acha kufanya vitu hivi machukizo ambayo nachukia.

מֵרָעָתָם	לָשׁוּב	אָזְנָם	אֶת־	הִטּוּ	וְלֹא־	שָׁמְעוּ׀	וְלֹא	5
kutoka–uovu–wao	kurudi	masikio–yao	–	inamisha	na–hawaku	sikiliza	Na–hawaku	
	H7725	H0241	H0853	H5186	H3808	H8085	H3808	

אֲחֵרִים׃	לֵאלֹהִים	קַטֵּר	לְבִלְתִּי
mingine	kwa–miungu	fukiza–ubani	kwa–kuto
H0312	H0430		H1115

Lakini hawakunisikiliza. Walikataa kuwa makini au kuyaacha maovu kwa kuchoma ubani kwa miungu mingine.

יְהוּדָה	בְּעָרֵי	וּבְחֻצוֹת	יְרוּשָׁלִָם	וַתִּתֵּינָה	לְחָרְבָּה	מָגוֹפוּ	לִשְׁמָמָה	6
Yuda	katika–miji–ya	na–katika–mitaa–ya	Yerusalemu	na–ikawa	magofu	ukiwa	kama–leo	
H3063		H2351	H3389	H1961	H2723		H3117	

ס	הַזֶּה׃	וַתִּבְעַר׀	וְאַפִּי	חֲמָתִי׀	וַתִּתָּךְ
¶	hii	na–ikawaka	na–hasira–yangu	ghadhabu–yangu	Na–ikamwagika
	H2088		H0639	H2534	H5413

Basi hasira yangu na gadhabu yangu zilimwanga na kuwasha moto kwenye miji ya Yuda na mitaa ya Yerusalemu. Basi waliharibiwa na kuteketezwa, kama katika siku ya leo.”

7 וְעַתָּה֙ כֹּה־ אָמַ֣ר יְהוָ֔ה אֱלֹהֵ֥י צְבָאוֹת֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לָמָּה֙
Na–sasa Hivyo– amesema Yahwe Mungu–wa majeshi Mungu–wa Israeli kwa–nini
H6258 H3541 H0559 H3068 H0430 H0430 H3478 H4100

אַתֶּ֗ם עֹשִׂ֤ים מְנַפְּנִיָּה֙ אִ֣ישׁ־ אֶל־ גְּדוֹלָ֔ה רָעָ֖ה עָשׂ֣וּ לְנַפְשֹׁתֵיכֶ֑ם לְהַכְרִ֤ית לָכֶם֙ אִישׁ־
ninyi mnafanya uovu mkubwa dhidi–ya nafsi–zenu kujikatilia ninyi mwanaume–
H0853 H6213 H7451 H1419 H0413 H5315 H3772 H3605 H0376

וְאִשָּׁה֙ עוֹלֵ֔ל מִתּ֖וֹךְ יְהוּדָ֑ה לְבִלְתִּ֤י הוֹתִיר֙ לָכֶ֣ם שְׁאֵרִ֔ית׃
na–mwanamke mtoto kutoka–katikati–ya Yuda kwa–kuto kuacha kwenu mabaki
H0802 H5768 H8432 H3063 H1115 H3498 H7611

Basi sasa Yahwe, Mungu wa majeshi na Mungu wa Israel, asema hivi, “Kwanini unafanya maovu makubwa dhidi yenu? Kwanini mnasababisha ninyi wenyewe kujitenga kutoka miongoni mwa Yuda - wanaume na wanawake, watoto na wanyonyao? Hakuna mabaki yenu yatabaki.

8 לְהַכְעִסֵ֨נִי֙ בְּמַעֲשֵׂ֣י יְדֵיכֶ֔ם לְקַטֵּ֖ר לֵאלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֑ים בְּאֶ֣רֶץ
kunichukiza kwa–kazi–za mikono–yenu kufukiza–ubani kwa–miungu mingine katika–nchi–ya
H3707 H4639 H3027 H7054 H0430 H0312 H0776

מִצְרַ֣יִם מְגוּרֵיכֶ֣ם אַתֶּ֣ם בָּאִ֔ים לָגֻ֖ר שָׁ֑ם לְמַ֤עַן הַכְרִ֙ית֙ לָכֶ֣ם וּלְמַעַן֙ הֱיוֹתְכֶ֔ם
Misri ambako– ninyi mnakuja kukaa huko ili– kujikatilia ninyi na–ili– mkuwe
H4714 H0834 H0853 H0935 H3427 H8033 H4616 H3772 H0853 H1961

לִקְלָלָ֖ה וּלְחֶרְפָּ֑ה בְּכֹ֖ל מַמְלְכ֥וֹת הָאָֽרֶץ׃ גּוֹיֵ֣י
laana na–aibu miongoni–mwa mataifa–yote–ya dunia
H7045 H2781 H3605 H1471 H0776

Kwa maovu yenu mmenikosea pamoja na matendo ya mikono yenu, kwa kuchoma ubani kwa miungu mingine kwenye nchi ya Misri, ambapo mmekwenda kuishi. Mmeenda huko ili kwamba mtaangamizwa, ili kwamba mtalaaniwa na mashutumu miongoni mwa mataifa yote ya duniani.

9 הֲשָׁכַחְתֶּ֞ם אֶת־ רָעוֹת֙ אֲבוֹתֵיכֶ֣ם וְאֶת־ רָעוֹת֙ מַלְכֵ֣י יְהוּדָ֔ה וְאֵ֖ת
Je–mmesahau – uovu–wa baba–zenu na– uovu–wa wafalme–wa Yuda na–
H7911 H0853 H7451 H1 H0853 H7451 H4428 H3063 H0853

וְאֵת֙ רָעֹתָ֣ם אֲשֶׁ֣ר עָשׂ֔וּ וְאֵת֙ נְשֵׁיהֶ֔ם רָעָתָ֖ם אֲשֶׁ֣ר עָשׂ֑וּ בְּאֶ֣רֶץ יְהוּדָ֔ה וּבְחֻצ֖וֹת
uovu–wenu na– wake–zao uovu–wa ambao walifanya katika–nchi–ya Yuda na–katika–mitaa–ya
H7451 H0853 H0802 H7451 H0834 H6213 H0776 H3063 H2351

יְרוּשָׁלִָֽם׃
Yerusalemu
H3389

Mmesahau maovu yaliyofanywa na mababu zenu na maouvu yaliyofanywa na wafalme wa Yuda na wake zao? Mmesahau uovu uliofanywa na ninyi na wake zenu katika nchi ya Yuda na mitaa ya Yerusalemu?

10 לֹ֣א דֻכְּא֔וּ עַד־ הַיּ֥וֹם הַזֶּ֖ה וְלֹא־ יָרְא֑וּ וְלֹא֙ הָלְכ֣וּ וְלֹא־
Hawaja nyenyekea hadi leo hii na–hawaku ogopa na–hawaku enda
H3808 H1792 H5704 H3117 H2088 H3808 H3372 H3808 H1980

בְתוֹרָתִ֣י וּבְחֻקָּתַ֔י אֲשֶׁר־ נָתַ֥תִּי לִפְנֵיכֶ֖ם וְלִפְנֵ֥י אֲבוֹתֵיכֶֽם׃ ס ¶
katika–sheria–yangu na–katika–amri–zangu ambazo– niliweka mbele–yenu na–mbele–ya baba–zenu
H8451 H2708 H0834 H5414 H6440 H6440 H1

Kwa siku hii, hawajanyenyekea bado. Hawashimu sheria yangu au maagizo niliyoweka mbele yao na mababu zao, wala hawatembei nazo.”

11

שָׂם	הִנְנִי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן
ninaweka	Tazama–mimi	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	amesema	Hivyo–	Kwa–hiyo
	H2009	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	

יְהוּדָה׃	כָּל־	אֶת־	וּלְהַכְרִית	לְרָעָה	בְּכֶם	פְּנֵי	
yote	Yuda–	–	na–kuikatilia–mbali	kwa–maafa	dhidi–yenu	uso–wangu	
H3063	H3605	H0853	H3772			H6440	

Kwa hiyo sasa Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi, “Ona, Nimekaribia kuweka uso wangu dhidi yenu kuleta maafa kwenu na kuiharibu Yuda yote.

12

אֶרֶץ־	לָבוֹא	פְּנֵיהֶם	שָׂמוּ	אֲשֶׁר־	יְהוּדָה	שְׁאֵרִית	אֶת־	וְלָקַחְתִּי
nchi–ya	kuingia	nyuso–zao	waliweka	ambao–	Yuda	mabaki–ya	–	Na–nitawachukua
H0776	H0935	H6440			H3063	H7611	H0853	H3947

בַּחֶרֶב	יִפְּלוּ	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	כֹּל	וְתַמּוּ	שָׁם	לָגוּר	מִצְרַיִם
kwa–upanga	wataanguka	Misri	katika–nchi–ya	wote	na–wataisha	huko	kukaa	Misri
H2719	H5307	H4714	H0776	H3605	H8552	H8033		H4714

יָמֻתוּ	וּבָרָעָב	בַּחֶרֶב	גָּדוֹל	וְעַד־	מִקָּטֹן	יִתַּמּוּ	בָּרָעָב	
watakufa	na–kwa–njaa	kwa–upanga	mkubwa	hadi–	kutoka–mdogo	wataisha	kwa–njaa	
H4191	H7458	H2719		H5704		H8552	H7458	

וּלְחֶרְפָּה׃	וְלִקְלָלָה	לְשַׁמָּה	לְאָלָה	וְהָיוּ	
na–aibu	na–shutuma	uharibifu	laana	na–watakuwa	
H2781	H7045	H8047	H0423	H1961	

Kwa kuwa nitachukua mabaki wa Yuda ambaye ameanza safari kwenda nchi ya Misri kuishi huko. Nitafanya hivi ili kwamba wataangamia wote katika nchi ya Misri. Wataanguka kwa upanga na njaa. Kutoka wadogo kwa wakubwa wataangamia kwa upanga na njaa. Watakufa na watakuwa sababu ya kuaapa, kulaani, mashutumu, na kitu kibaya.

13

עַל־	פָּקַדְתִּי	כַּאֲשֶׁר	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	הַיּוֹשְׁבִים	עַל	וּפָקַדְתִּי	
–	waadhibu	kama–nilivyo	Misri	katika–nchi–ya	wakaaji–wa	–	Na–nitawaadhibu	
			H4714	H0776	H3427			

וּבַדָּבֶר׃	בָּרָעָב	בַּחֶרֶב	יְרוּשָׁלָם	
na–kwa–tauni	kwa–njaa	kwa–upanga	Yerusalemu	
H1698	H7458	H2719	H3389	

Kwa kuwa nitawaadhibu watu wakazi wa nchi ya Misri kama nilivyoadhibu Yerusalem kwa upanga, njaa, na pigo.

14

יְהוּדָה	לִשְׁאֵרִית	וְשָׁרִיד	פָּלִיט	יִהְיֶה	וְלֹא	
Yuda	kwa–mabaki–ya	au–aliyesalimika	mwenye–kutoroka	atakayekuwa	Na–hatakuwa	
H3063	H7611	H8300		H1961	H3808	

הַמָּה	אֲשֶׁר־	יְהוּדָה	אֶרֶץ	וְלָשׁוּב	מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	שָׁם	לָגוּר־	הַבָּאִים
wao	ambako–	Yuda	nchi–ya	na–kurudi	Misri	katika–nchi–ya	huko	kukaa–	wanaokuja
H1992		H3063	H0776	H7725	H4714	H0776	H8033		H0935

כִּי	יָשׁוּבוּ	לֹא־	כִּי	שָׁם	לָשֶׁבֶת	לָשׁוּב	נַפְשָׁם	אֶת־	מְנַשְּׂאִים
isipokuwa	rudi	hawata	kwa–sababu	huko	kukaa	kurudi	nafsi–zao	–	wanatarajia
	H7725	H3808		H8033	H3427	H7725	H5315	H0853	H5375

ס	פְּלֵטִים׃	אִם־	
¶	waliotoroka	tu–	

Hakuna mkimbizi au mwathirika wa mabaki ya Yuda ambaye wataenda kuishi huko kwenye nchi ya Misri watarudi kwenye nchi ya Yuda, hata kama wanataka kurudi na kuishi huko. Hakuna kati yao atarudi, ijapokuwa wachache ambayo watatoroka kutoka huko.”

15 וַיַּעֲנוּ Na–wakamjibu H6030 אֶת־ – H0853 יִרְמְיָהוּ Yeremia H3414 כָּל־ wanaume– H3605 הָאֲנָשִׁים wote H0376 הַיֹּדְעִים wanaojua H3045 כִּי־ kwamba–

מְקַטְּרוֹת walikuwa–wakifukiza–ubani H6999 נְשֵׁיהֶם wake–zao H0802 לֵאלֹהִים kwa–miungu H0430 אֲחֵרִים mingine H0312 וְכָל־ na–wanawake– H3605 הַנָּשִׁים wote H0802 הָעֹמְדוֹת waliosimama H5975

לֵאמֹר׃ wakisema H0559 בְּפַתְרוֹס Pathrosi H6624 מִצְרַיִם Misri H4714 בְּאֶרֶץ־ katika–nchi–ya H0776 הַיֹּשְׁבִים wanaokaa H3427 הָעָם wote H0776 וְכָל־ na–watu– H3605 גָּדוֹל kubwa H1419 קָהָל kusanyiko H6951

Kisha watu wote ambao walijua kwamba wake zao walikuwa wakichoma ubani kwa miungu mingine, na wanawake wote waliokuwa katika kusanyiko kuu, na watu wote ambao walikuwa wakiishi kwenye nchi ya Misri katika Pathrosi walimjibu Yeremia.

16 הַדָּבָר Neno H1697 אֲשֶׁר־ ambalo– H0834 דִּבַּרְתָּ umesema H1696 אֵלֵינוּ kwetu H0413 בְּשֵׁם kwa–jina–la H8034 יְהוָה Yahwe H3068 אֵינֶנּוּ hatuwa H0369 שֹׁמְעִים sikiliza H8085 אֵלֶיךָ׃ wewe H0413

Walisema, “Kuhusu neno ambalo mmetuambia sisi kwa jina la Yahwe: Hatutakusikiliza.

17 כִּי Kwa–sababu H3588 עָשֹׂה kufanya H6213 נַעֲשֶׂה tutafanya H6213 אֶת־ – H0853 כָּל־ kila– H3605 הַדָּבָר neno H1697 אֲשֶׁר־ ambalo– H0834 יָצָא lilitoka H3318 מִפִּינוּ vinywani–mwetu H6310

לְקַטֵּר kufukiza–ubani H6999 לִמְלֶכֶת kwa–malkia–wa H4446 הַשָּׁמַיִם mbingu H8064 וְהַסֵּךְ־ na–kumiminia– H5258 לָהּ yeye H0 נְסָכִים sadaka–za–kinywaji H5262 כַּאֲשֶׁר kama–tulivyo H834

עָשִׂינוּ fanya H6213 אֲנַחְנוּ sisi H0587 וַאֲבֹתֵינוּ na–baba–zetu H0001 מְלָכֵינוּ wafalme–wetu H4428 וְשָׂרֵינוּ na–wakuu–wetu H8269 בְּעָרֵי katika–miji–ya H5892 יְהוּדָה Yuda H3063

לֹא hatuku H3808 וְרָעָה na–uovu H7451 טוֹבִים wazuri H2896 וַנִּהְיֶה na–tulikuwa H1961 לֶחֶם mkate H3899 וַנִּשְׂבַּע־ na–tulishiba– H7646 יְרוּשָׁלִָם Yerusalemu H3389 וּבְחֻצוֹת na–katika–mitaa–ya H2351

רָאֵינוּ׃ ona H7200

Kwa hakika tutafanya mambo yote ambayo tulisema tungefanya: kuchoma ubani kwa malkia wa Mbingu na kumwaga kinywaji cha sadaka kwake kama sisi, mababu zetu, wafalme wetu, na viongozi wetu walivyofanya kwenye miji ya Yuda na mitaa ya Yerusalemu. Kisha tutajazwa pamoja na chakula na tutafanikiwa, pasipo kupata maafa yoyote.

18 וּמִן־ Na–tangu– H4480 אָז wakati–huo H227 חָדַלְנוּ tuliposimamisha H2308 לְקַטֵּר kufukiza–ubani H6999 לִמְלֶכֶת kwa–malkia–wa H4446 הַשָּׁמַיִם mbingu H8064

וּבְרָעָב na–kwa–njaa H7458 וּבַחֶרֶב na–kwa–upanga H2719 כָּלְ kila–kitu H3605 חָסַרְנוּ tulipungukiwa H2637 נְסָכִים sadaka–za–kinywaji H5262 לָהּ yeye H0 וְהַסֵּךְ־ na–kumiminia– H5258

תָּמְנוּ׃ tuliisha H8552

Wakati tunajiepusha kutofanya mambo haya, si kutoa sadaka ya ubani kwa Malkia wa Mbinguni na si kumwanga kinywaji cha sadaka kwake, tulikuwa wote tunaumwa umaskini na tulikuwa tunakufa kwa upanga na njaa.”

19 וְכִי־ אֲנַחְנוּ מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וּלְהַסֵּךְ לָהּ
Na–wakati– sisi tulifukiza–ubani kwa–malkia–wa mbingu na–kumiminia yeye
H0587 H4446 H8064

נְסָכִים הֲמִבַּלְעֲדֵי אֲנָשֵׁינוּ עָשִׂינוּ לָהּ כַּוָּנִים לְהַעֲצִבָּהּ וּלְהַסֵּךְ
sadaka–za–kinywaji je–bila waume–zetu tulifanya kwake mikate kumwabudu na–kumiminia
H5262 H1107 H0376 H3561

נְסָכִים׃ לָהּ׃ פ
sadaka–za–kinywaji yeye ¶
H5262

Wanawake walisema, “Wakati tulipokuwa tunatengeneza ubani wa sadaka mbele ya Malkia wa Mbinguni na kumwaga kinywaji cha sadaka kwake, tulifanya hivi vitu pasipo waume wetu kujua.”

20 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־ כָּל־ הָעָם עַל־ הַגְּבָרִים וְעַל־ הַנָּשִׁים וְעַל־
Na–akasema Yeremia kwa– wote watu– kwa– wanaume kwa– wanawake na–kwa–
H0559 H3414 H0413 H3605 H1397 H0802

כָּל־ הָעָם הָעֹנִים אֹתוֹ יֵה דָּבָר לֵאמֹר׃
watu– wote waliomjibu yeye neno kusema
H3605 H0853 H1697 H0559

Kisha Yeremia alisema kwa watu wote - kwa wanaume na wanawake, na watu wote waliomjibu yeye - alihubiri na kusema,

21 הֲלֹוא אֶת־ יֵה כֵּן עֲשָׂה אֲשֶׁר מְקַטֵּר קְטַרְתֶּם בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
Je–si – ambao uvukizo mlifukiza katika–miji–ya Yuda na–katika–mitaa–ya
H3808 H0853 H7002 H4846 H3063 H2351

אֹתָם הָאָרֶץ וְעַם שְׁרֵיכֶם וְשָׁרֵיכֶם מַלְכֵיכֶם וַאֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם יְרוּשָׁלִַם
hao nchi na–watu–wa na–wakuu–wenu wafalme–wenu na–baba–zenu ninyi Yerusalemu
H0853 H0776 H8269 H4428 H0001 H3389

לִבְעוֹ׃ עַל־ וַתַּעֲלֶה יְהוָה זָכַר
moyo–wake juu–ya na–ikaingia Yahwe alikumbuka
H5927 H3068 H2142

“Je Yahwe hakukumbuka ubani ambao mliuchoma kwenye miji ya Yuda na mitaa ya Yerusalem - wewe na mababu zenu, wafalme wenu na viongozi, na watu wa nchi? Kwa kuwa Yahwe anakumbuka hili kwenye akili; inakuja kwenye mawazo yake.

22 וְלֹא־ יוּכַל יְהוָה עוֹד תְּנָה לָשֵׂאת מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם
Na–hakuweza kustahimili Yahwe tena kuvumilia kwa–sababu–ya ubaya–wa matendo–yenu
H3808 H3201 H3068 H5750 H5375 H6440 H7455 H4611

וּלְשַׁמָּה לְחָרְבָּה אַרְצְכֶם נְתָהִי עֲשִׂיתֶם אֲשֶׁר מִפְּנֵי
na–ukiwa magofu nchi–yenu na–ikawa mlifanya ambayo machukizo kwa–sababu–ya
H8047 H2723 H0776 H1961 H8441 H6440

הַזֶּה׃ כְּהַיּוֹם יוֹשֵׁב מֵאֵין וְלִקְלָלָה
hii kama–leo mkaaji bila na–laana
H2088 H3117 H3427 H0369 H7045

Basi hawakuweza tena kuvumilia kwa sababu ya matendo yenu maovu, kwa sababu machukizo ambayo mlifanya. Basi nchi yenu imekuwa ukiwa, kutisha, na laana basi hapakuwa na mkazi tena kwa siku hii.

23

לַיהוָה	חֲטָאתֶם	וַאֲשֶׁר	קְטַרְתֶּם	אֲשֶׁר	מִפְּנֵי
kwa–Yahwe	mlitenda–dhambi	na–kwamba	mlifukiza–ubani	kwamba	Kwa–sababu–ya
H3068	H2398				H6440

וּבְחֻקָּתָיו	וּבְתֹרָתוֹ	יְהוָה	בְּקוֹל	שְׁמַעְתֶּם	וְלֹא	
na–katika–amri–zake	na–katika–sheria–yake	Yahwe	sauti–ya	sikiliza	na–hamku	
H2708	H8451	H3068		H8085	H3808	

הַזֹּאת	הָרָעָה	אֶתְכֶם	קָרָאת	כֵּן	עַל־	הַלַכְתֶּם	לֹא	וּבְעֵדוֹתָיו
haya	maafa	ninyi	yamekupata	hiyo	kwa–	enda	hamku	na–katika–ushahidi–wake
H2063		H0853	H7122			H1980	H3808	H5715

	ס	הַזֶּה׃	כַּיּוֹם
	¶	hii	kama–leo
		H2088	H3117

Kwa sababu mlichoma ubani na kufanya dhambi dhidi ya Yahwe, na kwa sababu msingesikiliza sauti yake, sheria yake, amri zake, au maagizo ya agano lake, maafa haya dhidi yenu yemetokea kama kwa siku hii. “

24

דִּבַּר־	שִׁמְעוּ	הַנָּשִׁים	כָּל־	וְאֶל	הָעָם	כָּל־	אֶל־	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
neno–la	sikieni	wote	wanawake–	na–kwa	wote	watu–	kwa–	Yeremia	Na–akasema
H1697	H8085	H0802	H3605	H0413		H3605	H0413	H3414	H0559

ס	מִצְרָיִם׃	בְּאֶרֶץ	אֲשֶׁר	יְהוּדָה	כָּל־	יְהוָה
¶	Misri	katika–nchi–ya	ambao	yote	Yuda–	Yahwe
	H4714	H0776		H3063	H3605	H3068

Kisha Yeremia alisema kwa watu wote na wanawake wote, “ Sikia neno la Yahwe, Yuda yote ambao wamo katika nchi ya Misri.

25

וּנְשֵׁיכֶם	אַתֶּם	לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה־	אָמַר	כֹּה־
na–wake–zenu	ninyi	kusema	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe–	amesema	Hivyo–
H0802		H0559	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541

נַעֲשֶׂה	עָשֹׂה	לֵאמֹר	וּמִלֵּאתֶם	וּבִידֵיכֶם	בְּפִיכֶם	וַתְּדַבֵּרְנָה	
tutafanya	kufanya	kusema	mlitimiza	na–kwa–mikono–yenu	kwa–vinywa–vyenu	na–mlisema	
		H0559	H4390	H3027	H6310	H1696	

וּלְהַסֵּךְ	הַשָּׁמַיִם	לִמְלֶכֶת	לְקַטֵּר	נָדַרְנוּ	אֲשֶׁר	נָדֹר־	אֶת־
na–kumiminia	mbingu	kwa–malkia–wa	kufukiza–ubani	tuliweka	ambazo	nadhiri–zetu	–
	H8064	H4446		H5087		H5088	H0853

אֶת־	תַּעֲשֶׂינָה	וְעָשֹׂה	נִדְרֵיכֶם	אֶת־	תָּקִימְנָה	הָקֵם	נְסָכִים	לָהּ
–	mtafanya	na–kufanya	nadhiri–zenu	–	mtatimiza	kutimiza	sadaka–za–kinywaji	yeye
H0853			H5088	H0853			H5262	

	פ	נִדְרֵיכֶם׃	
	¶	nadhiri–zenu	
		H5088	

Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israel, asema hivi, Wewe na wake zako wote mmesema kwa vinywa vyenu na kubeba kwa mikono yenu kile mlichosema, “ Hakika tutabeba viapo ambavyo tulifanya kumwabudu Malkia wa Mbinguni, kwanga kinywaji cha sadaka kwake.” Sasa timiza viapo vyenu, vibebe.”

26 לָכֵן֙ שִׁמְעוּ֙ דְּבַר־ יְהוָ֔ה כָּל־ יְהוּדָ֖ה הַיֹּשְׁבִ֣ים בְּאֶֽרֶץ מִצְרָ֑יִם

Kwa-hiyo sikieni neno-la Yahwe Yuda- yote wanaokaa katika-nchi-ya Misri
H3651 H8085 H1697 H3068 H3605 H3063 H3427 H0776 H4714

הִנְנִ֤י נִשְׁבַּעְתִּי֙ בִּשְׁמִ֣י הַגָּד֔וֹל kuu asema Yahwe kwa-jina-langu nimeapa Tazama-mimi
H2009 H7650 H8034 H0559 H3068

אִם־ kwamba- יְהִיֶ֥ה litakuwa עוֹד tena
H1961 H5750

אָמַ֥ר יְהוָ֖ה חַי־ Kama-anavyoishi-
asema Yahwe
H0559 H3068

אֲדֹנָ֥י יְהוִ֖ה כָּל־ אִ֣ישׁ יְהוּדָ֑ה אֹמֵֽר׃ akisema Yuda yeyote-wa mtu- kinywani-mwa likitajwa jina-langu
H0136 H3069 H0376 H3605 H6310 H7121 H8034
H0559 H3063

בְּכָל־ אֶ֥רֶץ יוֹצֵ֖א מִצְרָֽיִם׃ Bwana Yahwe katika-nchi- yote-ya nchi ya Misri
H0136 H3069 H3605 H0776 H4714

Basi, sikiliza neno la Yahwe, Yuda yote ambao mnaishi katika nchi ya Misri, 'Ona, Nimeapa kwa jina langu kuu- asema Yahwe. Jina langu halitaitwa kwa vinywa vya wanaume wowote wa Yuda kwenye nchi ya Misri, wewe ambaye sasa unasema, “Kama Bwana Yahwe aishivyo.”

27 הִנְנִ֤י שֹׁקֵד֙ עֲלֵיהֶ֔ם לְרָעָ֖ה וְלֹ֣א לְטוֹבָ֑ה וְתַמּ֣וּ כָל־

Tazama-mimi ninawaangalia wao kwa-maafa na-si kwa-mema na-wataisha watu-
H2009 H8245 H3808 H8552 H3605

כָּל־ אִ֣ישׁ יְהוּדָ֗ה אֲשֶׁ֤ר בְּאֶֽרֶץ־ מִצְרַ֙יִם֙ בָּ֣אִים לָג֔וּר וּבָרָעָ֖ב עַד־

ambao katika-nchi-ya Misri kwa-upanga na-kwa-njaa hadi-
H0776 H4714 H2719 H7458 H5704

יִכְל֥וּ כֻלָּ֖ם׃

kumalizika-kwao
H3615

Ona, Ninakutazama juu yako kwa ajili ya maafa na si kwa uzuri. Kila mtu wa Yuda katika nchi ya Misri ataangamia kwa upanga na njaa mpaka wote wameishia.

28 וּפְלִיטֵ֣י חֶ֔רֶב יְשֻׁ֥בוּ מִן־ אֶ֖רֶץ מִצְרַ֑יִם אֶ֣רֶץ יְהוּדָ֗ה מְעָ֙ט֙

Na-waliotoroka-upanga watarudi kutoka- nchi-ya Misri nchi-ya Yuda
H2719 H7725 H4714 H0776 H0776 H3063

מִסְפָּ֔ר וְיָדְע֣וּ כָל־ שְׁאֵרִ֣ית יְהוּדָ֗ה הַבָּאִים֙ לָגֽוּר׃ מִתֵּי watu-wa hesabu na-watajua mabaki- yote-ya nchi-ya wanaokuja kukaa
H4962 H4557 H3045 H3605 H7611 H0776 H0935

מִמֶּ֖נִּי וּמֵהֶֽם׃ שָׁ֥ם יָקֽוּמוּ֙ דְּבַר־ מִ֣י huko litasimama neno-la nani kutoka-kwangu au-kutoka-kwao
H8033 H1697 H4310 H4725 H1992

Kisha waathirika wa upanga watarudi kutoka nchi ya Misri kwa nchi ya Yuda, peke idadi ndogo yao. Basi mabaki yote ya Yuda walioenda kwenye nchi ya Misri kuishi huko watajua ambao neno litakuwa kweli: yangu au yao.

29 וְזֹ֣את־ לָכֶ֗ם הָא֚וֹת כִּֽי־ פֹקֵ֣ד אֲנִ֔י עֲלֵיכֶ֖ם בַּמָּקֽוֹם׃

Na-hii- ishara kwenu asema- Yahwe kwamba- ninawaadhibu mimi ninyi mahali
H2063 H0226 H5002 H3068 H0589 H4725

ס ¶ הַזֶּ֣ה לְמַעַ֔ן תֵּֽדְע֗וּ כִּ֚י קוֹם֙ יָקֻ֣מוּ דְבָרַ֔י עֲלֵיכֶ֖ם לְרָעָֽה׃

hapa ili- mjue kwamba hakika yatasimama maneno-yangu juu-yenu kwa-maafa
H2088 H4616 H3045 H3588 H6965 H1697

Hii itakuwa ishara kwa ajili yako - hili ni tamko la Yahwe - kwamba ninaweka dhidi yenu katika eneo hili, ili kwamba mtajua kwamba maneno yangu hakika yatawavamia pamoja na maafa.

מִצְרַ֑יִם	מֶ֣לֶךְ־	חָפְרַ֗ע	פַּרְעֹה֙	אֶת־	נֹתֵ֣ן	הִנֵּ֔נִי	יְהוָ֖ה	אָמַ֥ר	וְכֹ֛ה	30
Misri	mfalme–wa	Hofra	Farao	–	ninamtoa	Tazama–mimi	Yahwe	amesema	Hivyo	
H4714	H4428	H6548	H6548	H0853	H5414	H2009	H3068	H0559	H3541	

אֶת־	נָתַ֤תִּי	כַּאֲשֶׁר֙	נַפְשׁ֔וֹ	מְבַקְשֵׁ֖י	וּבְיַ֣ד	אֹיְבָ֑יו	בְּיַד֙		
–	mtoa	kama–nilivyo	nafsi–yake	wanaotafuta	na–mkononi–mwa	adui–zake	mkononi–mwa		
H0853	H5414		H5315	H1245	H3027	H0341	H3027		

אֹיְבֹ֔ו	בָּבֶ֖ל	מֶ֣לֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּ֑ר	בְּיַ֖ד	יְהוּדָ֥ה	מֶ֛לֶךְ־	צִדְקִיָּ֥הוּ	
adui–yake	Babeli	mfalme–wa	Nebukadreza	mkononi–mwa	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	
H0341	H0894	H4428	H5019	H3027	H3063	H4428	H6667	

ס	נַפְשׁ֖וֹ׃	וּמְבַקֵּ֥שׁ	
¶	nafsi–yake	na–anayetafuta	
	H5315	H1245	

Yahwe asema hivi, 'Tazama, ninakaribia kumtoa Farao Hofra mfalme wa Misri kwenye mkono wa adui zake na kwenye mkono wa wale wanaotafuta kumuua. Itakuwa sawa kama wakati nilimpa Sedekia mfalme wa Yuda kwenye mkono wa Nebukadreza mfalme wa Babeli, adui wake aliyetafuta maisha yake.

Chapter 45

בְּכָתְבֹ֛ו	נֵרִיָּ֖ה	בֶּן־	בָּרֻ֑וךְ	אֶל־	הַנָּבִ֔יא	יִרְמְיָ֣הוּ	דִּבֶּ֗ר	אֲשֶׁ֤ר	הַדָּבָר֙	1
alipoandika	Neria	mwana–wa	Baruku	kwa–	nabii	Yeremia	alisema	ambalo	Neno	
H3789	H5374		H1263	H0413	H5030	H3414	H1696		H1697	

הָרְבִעִ֑ית	בַּשָּׁנָה֙	יִרְמְיָ֣הוּ	מִפִּ֔י	סֵ֖פֶר	עַל־	הָאֵ֣לֶּה	הַדְּבָרִ֗ים	אֶת־
wa–nne	katika–mwaka	Yeremia	kutoka–kinywani–mwa	kitabu	juu–ya	haya	maneno	–
H7243	H8141	H3414	H6310			H0428	H1697	H0853

ס	׃	לֵאמֹֽר	יְהוּדָ֔ה	מֶ֣לֶךְ	יֹאשִׁיָּ֖הוּ	בֶּן־	לִיהוֹיָקִ֥ים
¶		kusema	Yuda	mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	wa–Yehoyakimu
		H0559	H3063	H4428	H2977		H3079

Hili ni neno ambalo Yeremia nabii alimwambia Baruku mwana wa Neria. Hii ilitokea wakati alipoandika kwenye kitabu maneno haya kwa imla ya Yeremia - hii ilikuwa katika mwaka wa nne wa Yehoyakimu mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda, na alisema,

׃	בָּרֽוּךְ	עָלֶ֔יךָ	יִשְׂרָאֵ֣ל	אֱלֹהֵ֤י	יְהוָה֙	אָמַ֣ר	כֹּֽה־	2
	Baruku	kuhusu–wewe	Israeli	Mungu–wa	Yahwe	amesema	Hivyo–	
	H1263		H3478	H0430	H3068	H0559	H3541	

“Yahwe, Mungu wa Israel, asema hivi kwako, Baruku:

עַל־	יָגֹ֣ון	יְהוָ֗ה	יָסַ֤ף	כִּי־	לִ֙י֙	נָ֣א	אֹוי־	אָמַ֖רְתָּ		3
juu–ya	huzuni	Yahwe	ameongeza	kwa–sababu–	wangu	tafadhali	Ole–	Ulisema		
	H3015	H3068	H3254			H4994	H0188	H0559		

ס	׃	מָצָ֑אתִי	לֹ֣א	וּמְנוּחָ֔ה	בְּאַנְחָתִ֖י	יָגַ֥עְתִּי	מַכְאֹבִֽי
¶		nimepata	si	na–pumziko	kwa–kuugua–kwangu	nimechoka	maumivu–yangu
		H4672	H3808	H4496	H0585	H3021	H4341

Umesema, Ole mimi, kwa kuwa Yahwe ameongeza uchungu wa maumivu. Kuugua kwangu kumenichosha; sipati pumziko.'

4

בָּנִיתִי׃	אֲשֶׁר־	הִנֵּה	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	אֱלָיו	תֹּאמַר	וְכֹה
kilichojengwa	nilichokijenga–	Tazama	Yahwe	amesema	Hivyo	yeye	utamwambia	Hivyo
H1129		H2009	H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	H3541

כָּל־	וְאֶת־	נֹתֵשׁ	אֲנִי	נָטַעְתִּי	אֲשֶׁר־	וְאֶת	הֹרֵס	אֲנִי
nchi–	na–	ninakiung'oa	mimi	kilichopandwa	nilichokipanda–	na–	ninakibomoa	mimi
H3605	H0853	H5428	H0589	H5193		H0853	H2040	H0589

הֵיא׃	הָאָרֶץ
hii	yote
H1931	H0776

Hivi ndivyo unapaswa kusema kwake: "Yahwe asema hivi: Ona, nilichojenga, sasa ninararua chini. Nilichopanda, sasa ninangoa. Hii ni kweli juu ya dunia.

5

הִנְנִי	כִּי	תְבַקֶּשׁ	אַל־	גְּדֹלוֹת	לְךָ	תְבַקֶּשׁ־	וְאַתָּה
Tazama–mimi	kwa–sababu	tafute	usi	mambo–makubwa	kwako	unatafuta–	Na–wewe
H2009		H1245	H0408			H1245	

נַפְשֶׁךָ	אֶת־	לְךָ	וְנָתַתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	בָּשָׂר	כָּל־	עַל־	רָעָה	מֵבִיא
nafsi–yako	–	wewe	na–nitakupa	Yahwe	asema–	wote	mwili–	juu–ya	maafa	ninaleta
H5315	H0853		H5414	H3068	H5002	H1320	H3605			H0935

ס	שָׁם׃	תֵּלֵךְ־	אֲשֶׁר	הַמְּקֹמוֹת	כָּל־	עַל	לְשָׁלָל	
¶	huko	utaenda–	ambapo	pote	mahali–	katika–	kama–nyara	
	H8033	H3212		H4725	H3605		H7998	

Lakini unategema mambo makubwa kwa ajili yako? Usitegemee hayo. Uone, maafa yanakuja kwa binadamu wote - hii ni tamko la Yahwe - lakini ninakupa maisha yangu kama nyara popote utakakoenda."

Chapter 46

1

הַגּוֹיִם׃	עַל־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	אֲשֶׁר
mataifa	kuhusu–	nabii	Yeremia	kwa–	Yahwe	neno–la	lilikuja	Ambalo
	H5030	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961		

Hili ni neno la Yahwe lililomjia Yeremia nabii juu ya mataifa.

2

הָיָה	אֲשֶׁר־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ	נְכוֹ	פַּרְעֹה	חֵיל	עַל־	לְמִצְרַיִם
lilikuwa	ambalo–	Misri	mfalme–wa	Neko	Farao	jeshi–la	kuhusu–	Kuhusu–Misri
H1961		H4714	H4428	H6549	H6549	H2428		H4714

בָּבֶל	מֶלֶךְ	נְבוּכַדְרֶאצַּר	הִכָּה	אֲשֶׁר	בְּכַרְכְּמִשׁ	פְּרָת	נְהַר־	עַל־
Babeli	mfalme–wa	Nebukadreza	alilishinda	ambalo	Karkemishi	Frati	mto–	kando–ya
H0894	H4428	H5019	H5221		H3751	H6578	H5104	

יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ	יֹאשִׁיָּהוּ	בֶּן־	לִיהוֹיָקִים	הָרְבִיעִית	בִּשְׁנַת	
Yuda	mfalme–wa	Yosia	mwana–wa	wa–Yehoyakimu	wa–nne	katika–mwaka	
H3063	H4428	H2977		H3079	H7243	H8141	

Juu ya Misri; "Hili ni juu ya jeshi la Farao Neko, mfalme wa Misri aliyekuwako Karkemishi kando ya mto Frati. Hili ni jeshi alilolishinda Nebukadneza mfalme wa Babeli likishindwa katika mwaka wa nne wa Yehoyakimu mwana wa Yosia, mfalme wa Yuda:

3

לַמִּלְחָמָה׃	וּגְשׁוּ	וְצִנָּה	מָגֵן	עִרְכוּ
vitani	na–songeni	na–kigao	ngao	Andaeni
H4421	H5066		H4043	

Wekeni tayari ngao ndogo na kubwa, na msonge vitani.

4 אִסְרָ֥ו מָגִ֖נִּים וְצִנָּ֑ה הַפָּ֣רָשִׁ֔ים וְהִתְיַצְּב֖ו עִלְּו֣ו בְּכֹובָ֔עִים
Fungeni farasi na-pandeni wapanda-farasi na-simameni mkiwa-na-kofia-za-chuma
H0631 H5927 H3320 H3553

מָרְק֣ו הָרְמָחִ֔ים לִבְשִׁ֖ו תַּשְׁרִיֹ֥ת הַסְרִיֹֽנֹת׃
sugueni mikuki vaeni mavazi-ya-vita
H4838 H7420 H3847 H5630

Watieni farasi lijamu na hatamu, na mpande juu yao, ninyi wapanda farasi. Jiwekeni mahali penu, mkiwa mmevaa helmeti vichwani mwenu. Inoweni mishale yenu na kuvaa silaha zenu.

5 מַדּ֣וּעַ רָאִ֗יתִי הֵ֚מָּה חַתִּ֣ים נְסֹגִ֔ים גִּבֹּורֵיהֶ֖ם הֻכַּ֣תּ֑ו אָחֹ֣ור לֹ֤א פָנָה֙ וּמָגֹ֣ור מִסָּ֔בִיב נְאֻם־ יְהוָֽה׃
Kwa-nini nimeona wao wameogopa wanarudi na-mashujaa-wao wamevunjwa
H4069 H1992 H7200 H2729 H5472 H1368 H3807

וְלֹ֣א הִפְנֶ֔ה וְגַ֥ם נָס֖ו לֹ֣א מָלָ֑ט כִּ֥י יֹ֛ום אֵ֥יד עָלָ֖ימֹו עֵ֥ת פְּקֻדָּתָֽם׃
na-hawaku geuka hofu wamekimbia na-kukimbia asema- Yahwe
H3808 H6437 H4032 H5127 H4498 H5002 H3068

Ninaona nini hapa? Wana woga na wanakimbia, maana askari wao wameshindwa. Wanakimbia kwa usalama na hawaangalii nyuma. Kitisho kipo mahali pote - hili ni tamko la Yahwe -

6 אַל־ תָּנֹ֣וס יָנֻ֔וס וְאַל־ יִמָּלֵ֖ט הַקַּ֑ל צָפֹ֣ונָה עַל־ יַ֣ד נְהַר־ פְּרָֽת׃
asi kimbie mwepesi na-asi ponyoke shujaa kaskazini kando-ya mkono-wa mto-
H0408 H5127 H7031 H0408 H4422 H1368 H6828 H3027 H5104

וְנָפֶ֖לּו כָּשְׁלֹ֥ו וְנָפָֽלּו׃
na-wameanguka wamejikwaa Frati
H5307 H3782 H6578

wepesi hawawezi kukimbia, na askari hawezi kukwepa. Wana jikwaa kaskazini na kuanguaka kando ya mto Frati.

7 מִי־ זֶ֥ה כַיְאֹ֖ר יַעֲלֶ֑ה כַּנְּהָר֥ות מֵימָ֖יו יִתְנַעֲשֹׁ֥ו מֵימָֽיו׃
Nani- huyu kama-Naili anayepanda kama-mito yanayochafuka maji-yake
H4310 H2088 H2975 H5927 H5104 H1607 H4325

Ni nani hawa wainukao kama Nile, ambao maji yao yanaruka juu na chini kama mito?

8 מִצְרַ֣יִם כַּיְאֹ֔ר יַעֲלֶ֖ה כַּנְּהָר֥ות וְיִתְנַעֲשֹׁ֣ו מַ֔יִם וַיֹּ֣אמֶר אַעֲלֶ֔ה אְכַסֶּ֖ה־ אֶ֣רֶץ עִ֑יר וְיֹ֥שְׁבֵי בָֽהּ׃
Misri kama-Naili inapanda kama-mito na-yanayochafuka maji na-inasema nitapanda nitaifunika- nchi mji na-wakaaji-wake ndani-yake
H4714 H2975 H5927 H5104 H1607 H4325 H0559 H5927 H3680 H0776 H0006 H3427

Misri huinuka kama mto Nile, na maji yake yanaumuka juu na chini kama mito. Anasema, 'nitapanda juu; nitaifunika nchi. Nitaiharibu miji na watu wake.

9 עֲלֹ֣ו וְהִתְהֹלְל֣ו הַסֹּוסִ֗ים וְרִגְּז֤ו הָרֶ֙כֶב֙ וְיֵצְא֣ו הַגִּבֹּורִ֔ים כֻּ֥וש וּפ֖וט תֹּפְשֵׁ֣י מָגֵ֑ן דֹּרְכֵ֥י קֶ֖שֶׁת אֻפְּדֵֽי׃
Pandeni farasi na-wendeni-kwa-kasi magari-ya-vita na-watoke mashujaa Kushi na-Putu wanaoshika ngao wanapinda upinde
H5927 H5483 H7393 H3318 H1368 H3568 H6316 H8610 H4043 H1869 H7198

וְלוּדִ֖ים תֹּפְשֵׁ֥י מָגֵֽן׃
na-Waludi wanaoshika
H3866 H8610

Inukeni, farasi. Mwe na hasira, ninyi vibandawazi. Askari na waende, Kushi na Putu, watu walio na ujuzi wa ngao, na Ludimu, watu wenye ujuzi wa kupiga pinde zao.

מִצָּרָיו	לְהִנָּקֵם	נְקָמָה׀	יֹום	צְבָאוֹת	יְהוָה	לַאדֹנָי	הַהוּא	וְהַיּוֹם		10
adui–zake	kulipiza–kisasi	ya–kisasi	siku	wa–majeshi	Yahwe	ni–ya–Bwana	hiyo	Na–siku		
H5358		H5360	H3117		H3069	H0136	H1931	H3117		
לַאדֹנָי	זֶבַח	כִּי	מִדְמָם	וְרָוְתָה	וְשָׂבְעָה	חֶרֶב	וְאָכְלָה			
kwa–Bwana	dhabihu	kwa–sababu	damu–yao	na–utakunywa	na–utashiba	upanga	na–utakula			
H0136	H2077		H1818	H7301	H7646	H2719	H0398			
פְּרָת׃	נְהַר־	אֶל־	צָפוֹן	בְּאֶרֶץ	צְבָאוֹת	יְהוָה				
Frati	mto–	kando–ya	kaskazini	katika–nchi–ya	wa–majeshi	Yahwe				
H6578	H5104	H0413	H6828	H0776		H3069				

Siku hiyo itakuwa siku ya kisasi kwa Bwana Yahwe wa majeshi, naye atajilipizia kisasa juu ya adui zake. Upanga utararua na kujirishisha. Utakula na kujishibisha kwa damu yao. Kwa maana kutakuwa na sadaka kwa Bwana Yahwe wa majeshi katika nchi ya kaskazini kando ya mto Frati.

)הִרְבָּית(	]הרביתי[	לְשֹׁוְאִ	מִצְרַיִם	בַּת־	בְּתוּלַת	צְרִי	וּקְחִי	גִּלְעָד׀	עֲלִי	11
umeongeza	[umeongeza]	bure	Misri	binti–ya	bikira	zeri	na–uchukue	Gileadi	Panda	
H7235		H7723	H4714	H1323	H1330	H6875	H3947	H1568	H5927	
לָךְ׃	אֵין	תְּעָלָה	רְפֻאוֹת							
kwako	hakuna	uponyaji	dawa							
	H0369		H7499							

Panda Gileadi ujipatie dawa, binti wa Misri uliyebikra. Haifai kwamba unaweka dawa nyingi juu yako. Hakuna uponyaji kwako.

גְּבָר	כִּי־	הָאָרֶץ	מָלְאָה	וְצוּחָתֵךְ	קְלוֹנֵךְ	גּוֹיִם׀	שָׁמְעוּ			12
shujaa	kwa–sababu–	nchi	kimejaa	na–kilio–chako	aibu–yako	mataifa	Yamesikia			
H1368		H0776	H4390	H6682	H7036		H8085			
פ	שְׁנֵיהֶם׃	נָפְלוּ	יַחְדָּיו	כָּשְׁלוּ	בִּגְבוֹר׀					
¶	wote–wawili	wameanguka	pamoja	wamejikwaa	dhidi–ya–shujaa					
	H8147	H5307		H3782	H1368					

Mataifa wamesikia kuaibika kwako. Nchi imejawa na maombolezo yako, maana askari anajikwaa juu ya askari; na wote wawili uanguka pamoja.”

נְבוּכַדְרֶאצַּר׀	לָבֹוא	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַדָּבָר׀		13
Nebukadreza	kuhusu–kuja–kwa	nabii	Yeremia	kwa–	Yahwe	alisema	ambalo	Neno		
H5019	H0935	H5030	H3414	H0413	H3068	H1696		H1697		
מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ	אֶת־	לְהַכֹּות	בָּבֶל	מֶלֶךְ					
Misri	nchi–ya	–	kuipiga	Babeli	mfalme–wa					
H4714	H0776	H0853	H5221	H0894	H4428					

Hili ndilo neno Yahwe alilomwambia nabii Yeremia wakati Nebukadneza mfalme wa Babeli alipokuja na kushambulia nchi ya Misri:

אִמְרוּ	וּבְתַחְפַּנְחֵס	נֹף	וְהַשְׁמִיעוּ	בְּמִגְדֹּול	וְהַשְׁמִיעוּ	בְּמִצְרַיִם׀	הַגִּידוּ			14
semeni	na–Tahpanhesi	Nofu	na–lisikizeni	Migdoli	na–lisikizeni	Misri	Tangazeni			
H0559	H8471	H5297	H8085		H8085	H4714	H5046			
סְבִיבֵיךְ׃	חֶרֶב	אָכְלָה	כִּי־	לָךְ	וְהָכֵן	הִתְיַצֵּב				
mazingira–yako	upanga	umekula	kwa–sababu–	ninyi	na–jiandaeni	simameni				
H5439	H2719	H0398				H3320				

Toa taarifa kwa Misri na isikiwe katika Migdoli na Memfisi. Wamesema katika Tapenesi, wekeni kituo na mwe imara, kwa maana upanga unakula wote kati yenu.

15

הֻדְּפוֹ׃	יְהוָה	כִּי	עָמַד	לֹא	אֲבִירֶיךָ	נִסְחָף	מַדּוּעַ	
aliwasukuma	Yahwe	kwa–sababu	simama	hawaku	mashujaa–wako	wamefagiliwa	Kwa–nini	
H1920	H3068		H5975	H3808	H0047	H5502	H4069	

Kwa nini Apisi mungu wenu amekimbia? Kwa nini ng'ombe dume mungu wenu hakuweza kusimama? Yahwe amemwangusha chini.

16

וַיֹּאמְרוּ	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	נָפַל	גַּם־	כּוֹשֵׁל	הִרְבָּה
na–wakasema	jirani–yake	juu–ya	mtu	ameanguka	pia–	wanaojikwaa	Ameongeza
H0559	H7453	H0413	H0376	H5307	H1571	H3782	

מִפְּנֵי	מוֹלַדְתֵּנוּ	אֶרֶץ	וְאֶל־	עַמֵּנוּ	אֶל־	וְנָשֻׁבָה	וְקוּמָה
kwa–sababu–ya	kuzaliwa–kwetu	nchi–ya	na–kwa–	watu–wetu	kwa–	na–turudi	Simameni
H6440	H4138	H0776	H0413		H0413	H7725	

הַיּוֹנָה׃	חֶרֶב
unaoonea	upanga
H3238	H2719

Ameongeza idadi ya waliojikwaa. Kila askari anaanguka kinyume cha anayefuata. Wanasema, “Inuka. Haya twende nyumbani. Haya na turudi kwa watu wetu, katika nchi yetu ya asili. Na tuuache upanga huu unaotuuwa.”

17

הַמּוֹעֵד׃	הֶעֱבִיר	שְׁאוֹן	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	שָׁם	קָרְאוּ
wakati	amekosa	kelele	Misri	mfalme–wa	Farao	huko	Waliita
H4150		H7588	H4714	H4428	H6547	H8033	H7121

Walitangaza pale, “Farao mfalme wa Misri ni kelele tu, ameuacha wasaa wake mbali.”

18

כְּי	שְׁמוֹ	צְבָאוֹת	יְהוָה	הַמֶּלֶךְ	נְאֻם־	אֲנִי	חַי־
hakika	jina–lake	wa–majeshi	Yahwe	Mfalme	asema–	mimi	Kama–ninavyoishi–
	H8034		H3068	H4428	H5002	H0589	

יָבוֹא׃	בַּיִם	וּכְכַרְמֶל	בָּהָרִים	כְּתָבוֹר
atakuja	kando–ya–bahari	na–kama–Karmeli	miongoni–mwa–milima	kama–Tabori
H0935	H3220	H3760	H2022	H8396

Kama niishivyo - hili ni tamko la mfalme - Yahwe wa majeshi kwa jina, kuna mtu atakuja aliye kama Mlima Tabori na Mlima Karmeli kando ya bahari.

19

לְשַׁמָּה	נֹף	כִּי־	מִצְרַיִם	בַּת־	יוֹשֶׁבֶת	לָךְ	עֲשֵׂי	גּוֹלָהּ	כְּלִי
ukiwa	Nofu	kwa–sababu–	Misri	binti–ya	ukaaye	wewe	jifanyie	uhamisho	Vyombo–vya
H8047	H5297		H4714	H1323	H3427			H1473	H3627

ס	יוֹשֵׁב׃	מֵאֵין	וְנִצְּתָה	תִּהְיֶה
¶	mkaaji	bila	na–itachomwa	itakuwa
	H3427	H0369	H3341	H1961

Wekeni masanduku yenu kuyachukua uhamishoni, binti mwishio Misri. Kwani Memfisi haitafaa, magofu. Hakuna atakayeishi huko.

20

בָּא׃	בָּא	מִצָּפוֹן	קֶרֶץ	מִצְרַיִם	פִּיָּה	יְפֵה־	עֶגְלָה
anakuja	anakuja	kutoka–kaskazini	mbawao	Misri	sana	mzuri–	Ng’ombe–mke
H0935	H0935	H6828	H7171	H4714	H3304	H3304	

Misri ni mtamba mzuri sana, lakini mdudu aumaye anakuja kutoka kaskazini. Anakuja.

21 גַּם־ נִסְוּ֙ וָאֵ֔לְכָה מִלִּפְנֵ֖י אֹיֵ֑ב וַיֹּ֣אמֶר עֲלֵיהֶ֗ם בָּ֚א
Pia- wamekimbia wamegeuka ya-msiba-wao siku kwa-sababu simama hawaku pamoja wakati juu-yao imekuja
H1571 H5127 H6437 H0343 H3117 H3808 H5975 H3808 H6256 H0935

פָּקֻדָּתָ֖ם׃
wa-adhabu-yao
H6486

Askari wake wakukodiwa ni kama dume la ng'ombe lililonona kati yake. lakini wao pia watageuka na kukimbia. Hawatasimama pamoja, kwani siku yao ya madhara inakuja kunyume chao, wakatik wa kuadhibiwa kwao.

22 קוֹלָ֣הּ כַּנָּחָ֔שׁ כִּֽי־ יֵלֵ֖כוּ בְּחַ֑יִל וּבְקַרְדֻּמּ֥וֹת לָ֖הֶם יֵלֵֽכוּ׃
Sauti-yake kama-nyoka kwa-sababu- itaenda kwa-jeshi wanakuja na-kwa-mashoka wamekuja
H7134 H5175 H3212 H2428 H3212

כְּחֹטְבֵ֥י עֵצִ֖ים עָלֶ֥יהָ סָבִֽיב׃
kama-wakataji-wa miti dhidi-yake
H2404 H6086

Misri anatoa sauti kama ya nyoka na kuondoka kwa kutambaa. maana adui yake anajiandaa kinyume chake. Wanamkabili kama mkata miti aliye na shoka.

23 כִּ֣י יַעְרָ֤הּ נְאֻם־ יְהוָה֙ כִּֽי־ לֹ֣א יֵחָקֵ֔ר כִּֽי־ הֵ֥ם רַבּ֖וּ מֵאַרְבֶּ֑ה וְאֵ֖ין מִסְפָּֽר׃
Watakata asema- Yahwe ingawa hauwezi kuchunguzwa kwa-sababu wamekuja wamezidi kuliko-nzige na-hakuna kwao hesabu
H3772 H5002 H3068 H3808 H2713 H3068 H1323 H7231 H0697 H0369 H1992 H4557

Wataangusha misitu - japokuwa ni mingi sana - hili ni tamko la Yahwe. Kwa maana adui watakuwa wengi kuliko nzige, wasiohesabika.

24 הֹבִ֣ישָׁ֔ה בַּת־ מִצְרַ֖יִם נִתְּנָ֣ה בְיַד־ עַם־ צָפ֥וֹן׃
Imeaibishwa binti-ya Misri imetolewa mikononi-mwa watu-wa kaskazini
H3001 H1323 H4714 H5414 H3027 H6828

Binti Misri ataaibishwa. Atawekwa mkononi mwa watu kutoka kaskazini.”

25 אָמַ֞ר יְהוָ֣ה צְבָאוֹת֮ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵל֒ הִנְנִ֣י פֹקֵ֗ד אֶל־ אָמ֤וֹן מִנֹּא֙ וְעַל־ פַּרְעֹ֔ה וְעַל־ מִצְרַ֖יִם וְעַל־ אֱלֹהֶ֣יהָ וְעַל־ מְלָכֶ֑יהָ וְעַל־ הַבֹּטְחִ֖ים בּֽוֹ׃
Amesema Yahwe wa-majeshi Mungu-wa Israeli Tazama-mimi ninaadhibu – Amoni wa-No Farao na- Misri na- miungu-yake na- wafalme-wake na- wanaomtumaini yeye
H0559 H3068 H0430 H3478 H6485 H0413 H4996 H6547 H0982

וְעַל־ פַּרְעֹ֖ה
na- Farao
H6547

Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema, “Tazama, niko karibu kumwadhibu Amoni wa Thebesi, Farao, Misri na miungu yake, Farao mfalme wake, na wote wanaomtumaini.

נְבוּכַדְרֶאצַּר וּבְיַד נַפְשָׁם מְבַקְשֵׁי בְיַד וּנְתַתִּים 26
Nebukadreza na-mikononi-mwa nafsi-zao wanaotafuta mikononi-mwa Na-nitawatoa
H5019 H3027 H5315 H1245 H3027 H5414

תִּשְׁכֹּן כֵּן וְאַחֲרֵי־ עֲבָדֶיו וּבְיַד־ בָּבֶל מֶלֶךְ־
itakaliwa hiyo na-baadaye- watumishi-wake na-mikononi-mwa Babeli mfalme-wa
H7931 H5650 H3027 H0894 H4428

ס יְהוָה׃ נְאֻם־ קֶדֶם כִּימֵי־
¶ Yahwe asema- zamani kama-siku-za
H3068 H5002 H3117

Nitawaweka katika mkono wa wanaoyaona maisha yao, na katika mkono wa Nebukadneza mfalme wa Babeli na watumishi wake. Kisha baada ya haya Misri itakaliwa kama mwanzo - asema Yahwe.”

כִּי וְאַתָּה אַל־ תִּירָא עַבְדִּי מְתֻמֵּי־ יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל 27
kwa-sababu Na-wewe usi ogope mtumishi-wangu Yakobo tishike Israeli
H3478 H2865 H0408 H3290 H5650 H3372 H0408

שְׁבִיָם וּמֵאֶרֶץ זַרְעֲךָ וְאֶת־ מֵרָחוֹק מוֹשִׁעֲךָ הִנְנִי
utumwa-wao kutoka-nchi-ya uzao-wako na- kutoka-mbali ninakuokoa Tazama-mimi
H0776 H2233 H0853 H7350 H3467 H2009

ס מַחֲרִיד׃ וְאֵין וְשַׁאֲנַן וְשָׁקַט וְשָׁב וְשָׁב
¶ anayeogofya na-hakuna na-atatulia na-atapumzika Yakobo na-atarudi
H2729 H0369 H7599 H8252 H3290 H7725

Lakini, wewe Yakobo mtumishi wangu, usihofu. Usifadhaike, Israeli, maana tazama, nitakurudisha kutoka mbali, na uzao wako kutoka nchi ya mateka. Kisha Yakobo atarudi, tafuta amani, na kuwa salama, na hapatakuwa na wa kumwogofya.

אִתְּךָ כִּי יְהוָה נְאֻם־ יַעֲקֹב עַבְדִּי תִּירָא אַל־ אַתָּה 28
pamoja-nawe kwa-sababu Yahwe asema- Yakobo mtumishi-wangu ogope usi Wewe
H0854 H3068 H5002 H3290 H5650 H3372 H0408

הִדַּחְתִּיךָ אֲשֶׁר וְהַגּוֹיִם בְּכָל־ כָּלָה אֶעֱשֶׂה כִּי אֲנִי
nimekutawanya ambako yote kwa-mataifa- mwisho-kamili nitafanya kwa-sababu mimi
H5080 H3605 H3617 H0589

לַמִּשְׁפָּט וְיִסַּרְתִּיךָ כָּלָה אֶעֱשֶׂה לֹא־ וְאֹתְךָ שָׁמָּה
kwa-haki na-nitakuadhibu mwisho-kamili sitafanya sitakufanya na-wewe huko
H4941 H3256 H3617 H3808 H0853 H8033

ס אֲנַקֶּךָּ׃ לֹא וְנַקֵּה
¶ kukuacha-bila-adhabu sita na-kukuacha-bila-adhabu
H5352 H3808 H5352

Wewe, mtumishi wangu Yakobo, usiogope - asema Yahwe - kwa maana nipo nawe, hivyo nitaleta maangamizi makamilifu dhidi ya mataifa yote nilikokupeleka. Lakini sitakuharibu kabisa. Hata hivyo nitakuadhibu kwa haki na hakika sitakuacha bila adhabu.”

Chapter 47

בְּטֶרֶם פְּלִשְׁתִּים אֶל־ הַנָּבִיא יִרְמְיָהוּ אֶל־ יְהוָה דְּבַר־ הָיָה אֲשֶׁר 1
kabla-ya Wafilisti kuhusu- nabii Yeremia kwa- Yahwe neno-la lilikuja Ambalo
H2962 H6430 H0413 H5030 H3414 H0413 H3068 H1697 H1961

ס עַזָּה׃ אֶת־ פַּרְעֹה כָּהּ
¶ Gaza – Farao kuipiga
H5804 H0853 H6547 H5221

Hili ni neno la Yahwe lililokuja kwa Yeremia nabi juu ya Wafilisiti. Neno hili lilimjia kabla Farao hajaishambulia Gaza.

לְנַחַל	וְהָיוּ	מְצָפוֹן	עֹלִים	מַיִם	הִנֵּה־	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	2
mto	na–yatakuwa	kutoka–kaskazini	yanapanda	maji	Tazama–	Yahwe	amesema	Hivyo	
	H1961	H6828	H5927	H4325	H2009	H3068	H0559	H3541	

בָּהּ	וְיֹשְׁבֵי	עִיר	וּמְלוֹאָהּ	אֶרֶץ	וְיִשְׁתְּפוּ	שׁוֹטֵף	
ndani–yake	na–wakaaji–wake	mji	na–vilivyomo–ndani–yake	nchi	na–yatafurika	unaofurika	
	H3427		H4393	H0776	H7857	H7857	

הָאָרֶץ׃	יוֹשֵׁב	כֹּל	וְהֵילֵל	הָאָדָם	וְזָעֲקוּ	
nchi	wote–wa	wakaaji–	na–wataomboleza	watu	na–watalia	
H0776	H3427	H3605	H3213	H0120	H2199	

“Yahwe asema hivi: Tazama, mafuriko ya maji yanainuka huko kaskazini. Yatakuwa kama mto uliofurika! Kisha yataigharikisha nchi na kila kitu ndani yake, miji yake na watu wakaao ndani yake! Kila mtu atapiga kelele ya kuomba msaada, na wakaaji wote wa nchi wataomboleza.

אֲבִירָיו	פַּרְסוֹת	שַׁעֲטַת	מִקּוֹל		3
farasi–wake–wenye–nguvu	kwato–za	kupiga–miguu–kwa	Kwa–sababu–ya–sauti–ya		
H0047	H6541	H8161			

הִפְנוּ	לֹא־	גַלְגִּלָּיו	הֲמוֹן	לִרְכְּבוֹ	מֵרַעַשׁ	
geuka	hawaku	magurudumu–yake	kelele–ya	magari–yake–ya–vita	kwa–sababu–ya–kishindo–cha	
H6437	H3808	H1534		H7393	H7494	

יָדָיִם׃	מֵרְפִיוֹן	בָּנִים	אֶל־	אָבוֹת
mikono	kwa–sababu–ya–udhaifu–wa	watoto	kwa–	baba
H3027	H7510		H0413	H0001

Kwa sauti ya kukanyaga kwa kwato za farasi wao wenye nguvu, kwa mwungurumo wa vibandawazi vyao na kelele za magurudumu yao, wazazi hawatawasaidia watoto wao kwa sababu ya udhaifu wao.

לְצֹר	לְהַכְרִית	פְּלִשְׁתִּים	כָּל־	אֶת־	לְשָׁדוֹד	הַבָּא	הַיּוֹם	עַל־	4
Tiro	kuwakatilia–mbali	wote	Wafilisti–	–	kuharibu	inayokuja	siku	kwa–sababu–ya	
H6865	H3772	H6430	H3605	H0853	H7703	H0935	H3117		

פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	יְהוָה	שֹׁדֵד	כִּי־	עֹזֵר	שָׂרִיד	כָּל	וּלְצִידוֹן
Wafilisti	–	Yahwe	anaharibu	kwa–sababu–	aliyesalia	msaidizi	kila–	na–Sidoni
H6430	H0853	H3068	H7703		H5826	H8300	H3605	H6721

כַּפְתּוֹר׃	אִי	שְׁאֵרִית
Kaftori	kisiwa–cha	mabaki–ya
H3731	H0339	H7611

Kwa maana siku inakuja itakayowaacha ukiwa Wafilisiti wote, kumwondoa kila mtu aliyesalia anayetaka kuwasaidia. Kwa maana Yahwe anawaangamiza Wafilisiti, waliosalia katika kisiwa cha Kaftori.

מָתַי	עַד־	עִמְקָם	שְׁאֵרִית	אַשְׁקְלוֹן	נִדְמְתָה	עַזָּה	אֶל־	קָרְחָה	בָּאָה	5
lini	hadi–	bonde–lao	mabaki–ya	Ashkeloni	imekatiliwa	Gaza	juu–ya	upara	Imekuja	
H4970	H5704	H6010	H7611	H0831	H1820	H5804	H0413	H7144	H0935	

ס	תִּתְגּוֹדָדִי׃
¶	utajikata
	H1413

Maombolezo yatakuja juu ya Gaza. Hata kwa Ashikeloni, watu waliosalia bondeni watakuwa kimya. Ni kwa muda gani mtajiondoa katika maombolezo?

הֲרָנְעִי	תַּעֲלֶךָ	אַל־	הֲאָסְפִי	תִּשְׁקְטִי	לֹא	אָנָה	עַד־	לַיהוָה	חֶרֶב	הוֹי	6
tulia	ala–yako	ndani–ya	jirudishe	pumzika	huta	lini	hadi–	wa–Yahwe	upanga	Ole	
	H8593	H0413	H0622	H8252	H3808	H0575	H5704	H3068	H2719	H1945	

וְדֹמִי׃
na–kimya

Ole, upanga wa Yahwe! itachukua muda gani hata unyamaze? Rudini alani mwenu! Acha na unyamaze.

וְאֶל־	אַשְׁקְלוֹן	אֶל־	לָהּ	צִוָּה־	וַיהוָה	תִּשְׁקְטִי	אֵיךְ	7
na–dhidi–ya	Ashkeloni	dhidi–ya	yeye	ameuamuru–	wakati–Yahwe	utapumzika	Jinsi–gani	
H0413	H0831	H0413		H6680	H3068	H8252		

ס	יְעָדָהּ׃	שָׁם	הַיָּם	חוֹף
¶	ameuagiza	huko	bahari	pwani–ya
	H3259	H8033	H3220	H2348

Wawezaje kuwa kimya, maana Yahwe amekuagiza. Amekuamuru kumpiga Ashikeloni na dhidi ya nchi ya pwani ya bahari.

Chapter 48

אֶל־	הוֹי	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׀	כֹּה־	לְמוֹאָב	1
juu–ya	Ole	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	amesema	Hivyo–	Kuhusu–Moabu	
H0413	H1945	H3478	H0430		H3068	H0559	H3541	H4124	

הַמִּשְׂגָּב	הֹבִישָׁה	קִרְיָתָיִם	נִלְכְּדָה	הֹבִישָׁה	שְׂדֵדָה	כִּי	נְבוֹ
ngome	imeaibishwa	Kiriathaimu	imeshindwa	imeaibishwa	imeharibika	kwa–sababu	Nebo
	H3001	H7156	H3920	H3001	H7703		

וָחֻתָּה׃
na–imevunjwa
H2865

Juu ya Moabu, Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, “Ole kwa Nebo, kwani umekuwa ukiwa. Kiriathaimu umetekwa na kuaibishwa. Ngome zake zimeangushwa na kuaibishwa.

לְכִי	רָעָה	עָלֶיהָ	חָשְׁבוּ	בְּחֶשְׁבּוֹן	מוֹאָב׀	תְּהִלַּת	עוֹד׀	אֵין	2
njooni	maafa	dhidi–yake	wamefikiria	Heshboni	Moabu	sifa–ya	tena	Hakuna	
H3212			H2803	H2809	H4124	H8416	H5750	H0369	

תָּלֵךְ	אַחֲרַיִךְ	תְּדֹמְמִי	מַדְמֵן	גַּם־	מִגְוֹי	וְנִכְרִיתֶנָּה	
utaenda	nyuma–yako	utanyamazishwa	Madmeni	pia–	kutoka–taifa	na–tuikatilie–mbali	
H3212			H4086	H1571		H3772	

חָרֶב׃
upanga
H2719

Heshima ya Moabu haipo tena. Adui zake katika Heshboni walipanga njama za kumwangamiza. Walisema, 'Njoni tumwangamize kama taifa. Madmena pia itaangamizwa - upanga utakutangulia.'

נָדוֹל׃	וָשֶׁבֶר	שֹׁד	מֵחֹרוֹנָיִם	צְעָקָה	קוֹל	3
mkubwa	na–msiba	uharibifu	kutoka–Horonaimu	kilio	Sauti–ya	
	H7667	H7701	H2773	H6818		

Sikilizeni! Sauti ya mvumo inakuja kutoka Horonaimu.

4	נִשְׁבְּרָה	מוֹאָב	הִשְׁמִיעוּ	זְעָקָה	[צעורית]	(צְעִירֶיהָ׃
	Imevunjwa	Moabu	wamesikiza	kilio	[watoto–wake]	wadogo–wake)
	H7665	H4124	H8085	H2201	H6810	H6810

Moabu ameangamizwa. Vilio vya watoto wake vinasikika.

5	כִּי	מַעֲלֵה	בְּכִי	(הַלּוּחִית	[הלחות]	בִּבְכִי־	יַעֲלֶה־	בָּכֹה
	Kwa–sababu	kupanda–kwa	kwa–kulia	Luhithi)	[Luhithi]	kwa–kulia	watapanda–	kulia
	H1065	H4608	H1065	H3872	H3872	H1065	H5927	H1065

כְּמוֹרַד	חוֹרֹנַיִם	צָרֵי	שֶׁבֶר	צָעֲקַת־	שָׁמְעוּ׃
katika–kushuka–kwa	Horonaimu	adui	msiba	kilio–cha	wamesikia
H4174	H2773		H7667	H6818	H8085

Wanapanda kilima cha Luhithi wakilia, njia yote kuelekea Horonaimu, vilio vinasikika kutokana na maangamizi.

6	נָסוּ	מַלְטוּ	נַפְשְׁכֶם	וְתִהְיֶינָה	כַּעֲרוֹעֵר	בַּמִּדְבָּר׃
	Kimbieni	okoeni	nafsi–zenu	na–mwe	kama–mti–wa–jangwani	jangwani
	H5127	H4422	H5315	H1961	H6176	

Kimbieni! okeeni maisha yenu kama kichaka cha mreteni katika nyika.

7	כִּי	יַעַן	בְּטַחֲךָ	בְּמַעֲשַׂיִךְ	וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ	גַּם־	אַתְּ
	Kwa–sababu	kwa–sababu–ya	kutumaini–kwako	kazi–zako	na–hazina–zako	pia–	wewe
		H3282	H0982	H4639	H0214	H1571	

תִּלָּכֵדִי	וְיָצָא	[כמיש]	(כְּמוֹשׁ	בַּגּוֹלָה	כֹּהֲנָיו	וְשָׂרָיו
utashindwa	na–ataondoka	[Kemoshi]	Kemoshi	utumwani	makuhani–wake	na–wakuu–wake
H3920	H3318	H3645	H3645	H1473	H3548	H8269

[יחד]	יַחְדָּיו׃)
[pamoja]	pamoja)
	H3162

Maana kwa sababu ya tumaini lenu katika matendo na utajiri wenu, ninyi pia mtatekwa. Kisha Kemoshi atachukuliwa matekani, pamoja na makuhani na viongozi wake.

8	וְיָבֹא	שֹׁדֵד	כָּל־	עִיר	וְעִיר	לֹא	תִמָּלֵט	וְאָבַד	הָעֵמֶק
	Na–atakuja	mharabu	mji–	kila	na–mji	hauta	ponyoka	na–litaangamia	bonde
	H0935	H7703	H3605			H3808	H4422	H0006	H6010

וְנִשְׁמַד	הַמִישָׁר	אֲשֶׁר	אָמַר	יְהוָה׃
na–litaharibiwa	uwanda	kama–alivyo	sema	Yahwe
H8045	H4334		H0559	H3068

Maana mwaribu atafika kila mji; hakuna mji utakaookoka. Hivyo bonde litaangamia na tambarare itateketezwa, kama alivyosema Yahwe.

9	תְּנוּ־	צִיץ	לְמוֹאָב	כִּי	נָצָא	תֵּצֵא	וְעָרֶיהָ	לְשַׁמָּה	תִּהְיֶינָה	מֵאֵין
	Ipeni–	mabawa	Moabu	kwa–sababu	kuruka	itaruka	na–miji–yake	ukiwa	itakuwa	bila
	H5414		H4124		H5323	H3318		H8047	H1961	H0369

יוֹשֵׁב	בָּהֶן׃
mkaaji	ndani–yake
H3427	H2004

Mpeni Moabu mabawa, maana ni lazima aruke mbali bila shaka. Miji yake itakuwa magofu, pasipo na mtu wa kuishi humo.

10

מְנַעֲ	וְאָרֹור	רְמִיָּה	יְהוָה	מְלֵאכְתָ	עָשָׂה	אָרֹור
anayezuia	na–amelaaniwa	kwa–uzembe	Yahwe	kazi–ya	anayefanya	Amelaaniwa
H4513	H0779		H3068	H4399		H0779

מִדָּם׃	חַרְבֹּו
kutoka–damu	upanga–wake
H1818	H2719

Na alaaniwe kila aliye mvivu katika kufanya kazi ya Yahwe! Na alaaniwe kila auzuiaye upanga wake usimwage damu!

11

וְלֹא־	שִׁמְרָיו	אֶל־	הוּא	וְשֹׁקֵט	מִנְעוּרָיו	מֹואָב	שַׁאֲנַן	
na–haku	masimbi–yake	juu–ya	yeye	na–amepumzika	tangu–ujana–wake	Moabu	Ametulia	
H3808	H8105	H0413	H1931	H8252		H4124	H7599	

כֵּן	עַל־	הָלָךְ	לֹא	וּבְנוֹלָה	כֶּלִי	אֶל־	מִכְלִי	הוּרַק
hiyo	kwa–	enda	haku	na–utumwani	chombo	kwenda–	kutoka–chombo	mwagwa
		H1980	H3808	H1473	H3627	H0413	H3627	H7324

ס	נָמָר׃	לֹא	וְרֵיחֹו	בֹּו	טַעְמֹו	עָמַד
¶	badilika	haja	na–harufu–yake	ndani–yake	ladha–yake	imebaki
	H4171	H3808	H7381		H2940	H5975

Moabu amekuwa akijisikia salama tangu alipokuwa kijana. Yeye ni kama mvinyo wake ambao haujamiminwa kutoka mtungi kwenda mtungi mwingine. Hajaenda matekani. Hivyo radha yake ni njema kama mwanzo; radha yake haibadiliki.

12

צֹעֲים	לֹו	וְשִׁלַּחְתִי־	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה־	לָכֵן	
wanaomiminika	kwake	na–nitatuma–	Yahwe	asema–	zinakuja	siku	Tazama–	Kwa–hiyo	
H6808		H7971	H3068	H5002	H0935	H3117	H2009		

יְנַפְּצוּ׃	וְנִבְלֵיהֶם	יָרִיקוּ	וְכֵלָיו	וְצֵעֲהוּ
wataivunja	na–mitungi–yake	watavitupu	na–vyombo–vyake	na–watammiminika
		H7324	H3627	H6808

Hivyo tazama, siku zinakuja - asema Yahwe - nitakapompelekea watakao mchovya na kumwaga mitungi yake yote na kupasua mitungi yake.

13

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	בֹּשׁ	כַּאֲשֶׁר־	מִכְמֹוש	מֹואָב	וּבֹש	
Israeli	nyumba–ya	aibishwa	kama–walivyo	kwa–sababu–ya–Kemoshi	Moabu	Na–ataaibishwa	
H3478		H0954		H3645	H4124	H0954	

מִבְטֶחָם׃	אֵלְמַבֵּית
tumaini–lao	kwa–sababu–ya–Betheli
H4009	H1008

Kisha Moabu atamwaibikia Kemoshi kama ambavyo nyumba ya Israeli ilivyoiabikia Betheli, tumaini lao.

14

לַמִּלְחָמָה׃	חַיִל	וְאַנְשֵׁי־	אֲנַחְנוּ	גִּבּוֹרִים	תְּאַמְּרוּ	אֵיךְ	
kwa–vita	nguvu	na–wanaume–wa	sisi	mashujaa	mtasema	Jinsi–gani	
H4421	H2428	H0376	H0587	H1368	H0559		

Utawezaje kusema, 'Tu askari, wapiganaji wenye nguvu'?

15

שֹׁדֵד	מֹואָב	וְעָרֶיהָ	עָלָה	וּמִבְחַר	בָּחוּרָיו	יָרְדוּ	
Umeharibika	Moabu	na–miji–yake	imepanda	na–bora–wa	vijana–wake	wameshuka	
H7703	H4124		H5927	H4005	H0970	H3381	

שְׁמֹו׃	צְבָאֹות	יְהוָה	הַמֶּלֶךְ	נְאֻם־	לַטָּבַח
jina–lake	wa–majeshi	Yahwe	Mfalme	asema–	kuchinjwa
H8034		H3068	H4428	H5002	H2874

Moabu itaangamizwa na miji yake kushambuliwa. Kwa maana vijana wake wazuri wameshuka katika eneo la machinjo. Hili ni tamko la mfalme! Yahwe wa majeshi ndilo jina lake.

16

מְאֹֽד׃	מְהֵרָה	וְרָעָתוֹ	לָבֹוא	מוֹאָב	אֵיד־	קָרוֹב
sana	yanaharakisha	na-maafa-yake	kuja	Moabu	msiba-wa	Iko-karibu
H3966			H0935	H4124	H0343	H7138

Maangazizo ya Moabu yanakaribia; maafa yanaharakisha.

17

אֵיכָה	אִמְרוּ	שְׁמֻוֹ	יִדְעֵי	וְכֹל	סְבִיבָיו	כָּל־	לוֹ	נֻדוּ	
Jinsi-gani	semeni	jina-lake	wanaojua	na-wote	mnaomzunguka	ninyi-	yeye	Waombolezeni	
	H0559	H8034	H3045	H3605	H5439	H3605		H5110	

תִּפְאָרָה׃	מַקֵּל	עֹז	מַטֵּה־	נִשְׁבַּר
wa-utukufu	mkongojo	nguvu	fimbo-ya	umevunjika
H8597	H4731	H5797	H4294	H7665

Ninyi nyote mlio karibu na Moabu, ombolezeni. Nanyi mjuao fahari yake, pigeni kelele hivi, 'Ole, fimbo yenye nguvu, fimbo yenye heshima, imevunjwa.'

18

כִּי־	דִיבֹון	בַּת־	יֹּשֶׁבֶת	בַּצָּמָא	(וּשְׁבִי)	[ישבי]	מִכְבּוֹד	רְדִי
kwa-sababu-	Diboni	binti-ya	unayekaa	kwa-kiu	na-ukae	[kaa]	kutoka-utukufu	Shuka
	H1769	H1323	H3427	H6772	H3427	H3427	H3519	H3381

מִבְצָרֶיךְ׃	שֹׁחֵת	בָּךְ	עָלָה	מוֹאָב	שֹׁדֵד
ngome-zako	ameharibu	dhidi-yako	amepanda	Moabu	mharabu-wa
H4013	H7843		H5927	H4124	H7703

Shukeni kutoka mahali penu pa heshima na kuketi katika nchi kavu, ewe binti uishie Diboni. Maana aiangamizaye Moabu anakushambulia, atakayeziharibu ngome zako.

19

נָס	שַׁאֲלִי־	עֲרוֹעֵר	יוֹשֶׁבֶת	וְצַפִּי	עִמְדִי	דֶּרֶךְ	אֶל־	
anayekimbia	muulize-	Aroeri	unayekaa	na-utazame	simama	njia	Kando-ya	
H5127	H7592	H6177	H3427	H6822	H5975	H1870	H0413	

נֶהֱיָתָה׃	מַה־	אִמְרִי	וְנִמְלָטָה	
imetokea	nini-	sema	na-anayeponyoka	
H1961	H4100	H0559	H4422	

Simameni njiani na kuangalia, enyi mwishio katika Aroeri. Waulizeni wanaokimbia na kutoroka. Sema, 'Nini kimetokea?'

20

(וְזַעֲקוּ)	[וזעקי]	(וְהֵילִילוּ)	[הילילי]	חָתָה	כִּי־	מוֹאָב	הֹבִישׁ	
na-lieni	[na-lieni]	ombolezeni	[ombolezeni]	imevunjwa	kwa-sababu-	Moabu	Imeaibishwa	
H2199	H2199	H3213	H3213	H2865		H4124	H3001	

מוֹאָב׃	שֻׁדַּד	כִּי	בְּאַרְנֹון	הַגִּידוּ
Moabu	imeharibika	kwamba	Arnoni	tangazeni
H4124	H7703		H0769	H5046

Moabu ameaibika, maana amevujwa. Lieni kwa sauti na uchungu; pigeni yowe kuomba msaada. Wambieni watu waliokando ya Mto Arinoni kwamba Moabu ameangamizwa.

21

וְעַל־	יַהְצָה	וְאֶל־	חֹלֹון	אֶל־	הַמִּישֹׁר	אֶרֶץ	אֶל־	בָּא	וּמִשְׁפָּט
na-juu-ya	Yahsa	na-juu-ya	Holoni	juu-ya	uwanda	nchi-ya	juu-ya	imekuja	Na-hukumu
	H3096	H0413	H2473	H0413	H4334	H0776	H0413	H0935	H4941

מֵיפָעַת׃)	[מופעת]	
Mefaathi	[Mefaathi]	
H4158	H4158	

Basi maangamizi yamefika katika nchi ya kilima, huko Holoni, Yakza, na Mefathi,

וְעַל־	דִּיבֹן	וְעַל־	נְבוֹ	וְעַל־	בֵּית דִּבְלָתָיִם:	22
na–juu–ya	Diboni	na–juu–ya	Nebo	na–juu–ya	Beth–Diblathaimu	
	H1769				H1015	

huko Diboni, Nebo, na Bethi Diblathaimu,

וְעַל	קִרְיָתָיִם	וְעַל־	בֵּית גָּמוּל	וְעַל־	בֵּית מְעוֹן:	23
na–juu–ya	Kiriathaimu	na–juu–ya	Beth–Gamuli	na–juu–ya	Beth–Meoni	
	H7156		H1014		H1010	

huko Kiriatahaimu, Beth Gamul, na Bethi Meoni,

וְעַל־	קְרִיּוֹת	וְעַל־	בָּצְרָה	וְעַל	כָּל־	עָרֵי	אֶרֶץ	מוֹאָב	הָרְחֹקוֹת
na–juu–ya	Keriothi	na–juu–ya	Bosra	na–juu–ya	miji–	yote–ya	nchi–ya	Moabu	iliyo–mbali
	H7152		H1224		H3605		H0776	H4124	H7350

24

וְהַקְּרֹבוֹת:
na–iliyo–karibu
H7138

huko Keriothi na Bozra, na katika miji yote iliyomo katika nchi ya Moabu - miji iliyoko mbali na karibu.

נִגְדְּעָה	פֶּרֶן	מוֹאָב	וּזְרֹעוֹ	נִשְׁבָּרָה	נְאֻם	יְהוָה:	25
Imekatwa	pembe–ya	Moabu	na–mkono–wake	umevunjwa	asema	Yahwe	
H1438		H4124	H2220	H7665	H5002	H3068	

Nguvu za Moabu zimekwisha; mkono wake umevunjwa - asema Yahwe.

הַשְׁכִּירֻהוּ	כִּי	עַל־	יְהוָה	הִגְדִּיל	וְסָפֵק	מוֹאָב	26
Mlevyeni	kwa–sababu	dhidi–ya	Yahwe	amejivuna	na–atagaagaa	Moabu	
H7937			H3068	H1431		H4124	

בְּקִיאוֹ	וְהָיָה	לִשְׂחֹק	גַּם־	הוּא:	
katika–matapiko–yake	na–atakuwa	kichekesho	pia–	yeye	
	H1961	H7814	H1571	H1931	

Mnywesheni, maana alitenda kwa kiburi kinyume changu, Yahwe. Basi Moabu anapiga makofi kwa machukizo kwa matapiko yake mwenyewe, hivyo amekuwa pia kitu cha kuchekesha.

[נמצאה]	בְּנַגָּבִים	אִם־	יִשְׂרָאֵל	לְךָ	הָיָה	הַשְׂחֹק	לֹוא	וְאִם	27
[alipatikana]	miongoni–mwa–wezi	je–	Israeli	wewe	kwako	kichekesho	hakuwa	Na–je	
H4672	H1590		H3478		H1961	H7814	H3808		

תִּתְנוֹדָד:	בּוֹ	דְּבָרֶיךָ	מִדֵּי	כִּי־	(נִמְצָא)
unatikisika	kuhusu–yeye	maneno–yako	kila–wakati	kwa–sababu–	alipatikana
H5110		H1697	H1767		H4672

Maana Israeli hakuwa kitu cha kuchekesha kwako? Alionekana miongoni mwa wezi, kwamba ulitikisa kichwa chako kwake mara ulipoongea juu yake?

כְּיוֹנָה	וְהָיוּ	מוֹאָב	יֹשְׁבֵי	בַּסֶּלַע	וְשִׁכְנוּ	עָרִים	עִזְבוּ	28
kama–njiwa	na–mwe	Moabu	wakaaji–wa	mwambani	na–mkaeni	miji	Acheni	
H3123	H1961	H4124	H3427	H5553	H7931			

פִּי־	בְּעֶבְרֵי	תְקַנֵּן	פֶּחַת:	
mdomo–wa	pande–za	anayetengeneza–kiota	shimo	
H6310	H5676	H7077	H6354	

Jitengeni na miji na kuweka kambi katika minuko, enyi watu wa Moabu. Kuwa kama njiwa anayeatamia juu ya mlango wa tundu katika miamba.

29 שָׁמַעְנוּ Tumesikia H8085 | גְאוֹן־ kiburi–cha H1347 | מוֹאָב Moabu H4124 | גְּאֵה mjivunaji H1343 | מְאֹד sana H3966 | גְּבְהָהּ majivuno–yake H1363 | וְגַאֲוָתוֹ na–kiburi–chake H1347 | וְרֻם na–kujivuna–kwa H7312 | וְגַאֲוָתוֹ na–kujigamba–kwake H1346 | לִבּוֹ׃ moyo–wake

Tumesikia juu ya kiburi cha Moabu - majivuno yake, maringo, kiburi, utukufu binafsi na kujiinua moyoni.

30 אֲנִי Mimi H0589 | יָדַעְתִּי najua H3045 | נְאֻם־ asema– H5002 | יְהוָה Yahwe H3068 | עֶבְרָתוֹ hasira–yake H5678 | וְלֹא־ na–si H3808 | כֵן hivyo | בַּדָּיו majivuno–yake H0907 | לֹא־ si H3808 | כֵן hivyo | עָשׂוּ׃ yalifanya

Hili ni tamko la Yahwe - mimi mwenyewe najua maneno yake ya ukaidi, yasiyosaidia chochote, kama matendo yake.

31 עַל־ Kwa– | כֵּן hiyo | עַל־ kuhusu– | מוֹאָב Moabu H4124 | אֵילִיל nitaomboleza H3213 | וּלְמוֹאָב na–kwa–Moabu H4124 | כֻּלֹּה yote H3605 | אֶזְעָק nitalia H2199 | אֶל־ kwa– H0413 | אֲנַשֵּׁי watu–wa H0376 | יֶהְגֶּה׃ itasononeka H1897 | חֶרֶשׂ Heresi H7025 | קִיר־ Kir– H7025

Hivyo nitavumisha maombolezo kwa ajili ya Moabu, na nitapiga kelele katika uzuni kwa ajili ya Moabu. Nitaomboleza kwa ajili ya watu wa Kir Hereshi.

32 מִבְּכִי Kwa–kilio–cha H1065 | יַעְזֵר Yazeri H3270 | אֶבְכֶּה־ nitakuombolezea– H1058 | לָךְ wewe | הַגֶּפֶן mzabibu–wa H1612 | שִׂבְמָה Sibma H7643 | נְטִישֹׁתַיִךְ matawi–yako H5189 | עָבְרוּ yalienda | בְּצִירֶךְ zabibu–zako H1210 | וְעַל־ na–juu–ya | קִיצֵךְ mavuno–yako H7019 | עַל־ juu–ya | נָגָעוּ yalifikia H5060 | יַעְזֵר Yazeri H3270 | יָם bahari–ya H3220 | עַד hadi H5704 | יָם bahari H3220 | נָבָל׃ ameanguka H5307 | שֹׁדֵד mharabu H7703

Nitalia zaidi kwa ajili yenu kuliko nilivyofanya kwa Yazeri, mzabibu wa Sibma! Matawi yako yalipita katika Bahari ya Chumvi na kufika hata Yazeri. Mwaribu ameshambulia matunda yenu ya kiangazi na mzabibu wenu.

33 וְנֶאֱסְפָה Na–imeondolewa H0622 | שִׂמְחָה furaha H8057 | וָגִיל na–shangwe | מִכַּרְמֶל kutoka–bustani H3759 | וּמֵאֶרֶץ na–kutoka–nchi–ya H0776 | מוֹאָב Moabu H4124 | וְיַיִן na–divai H3196 | הַיֵּדֵד׃ kelele H1959 | לֹא si H3808 | הַיֵּדָד kelele H1959 | הַיְדֹד kelele H1959 | יְדָרֵךְ atakanyaga H1869 | לֹא־ hata H3808 | הִשְׁבַּתִּי nimeisimamisha | מִקֻּבִים kutoka–shinikizo–la–divai H3342

Hivyo sherehe na furaha vimeondolewa kutoka miti ya matunda na nchi ya Moabu. Nimekomesha mvinyo kutoka mashinikizo yao. Hawatakanyaga kwa kelele za furaha. Kelele yoyote haitakuwa kelele ya furaha.

34

מִצֹּעַר קוֹלָם נָתְנוּ יַהַץ עַד־ אֶלְעָלֵה עַד־ חֶשְׁבּוֹן מִזַּעֲקַת
kutoka–Soari sauti–yao wametoa Yahasi hadi– Eleale hadi– Heshboni Kutoka–kilio–cha
H6820 H5414 H3096 H5704 H0500 H5704 H2809 H2201

לְמִשַּׁמּוֹת נִמְרִים מֵי גַּם־ כִּי שְׁלִשִׁיָּה עֶגְלַת חֹרֹנַיִם עַד־
maangamizi Nimrimu maji–ya pia– kwa–sababu miaka–mitatu ndama–ya Horonaimu hadi–
H4923 H5249 H4325 H1571 H7992 H2773 H5704

יִהְיוּ׃
yatakuwa
H1961

Kutoka kelele huko Heshiboni hata kufika Eleale, sauti yao inasikika hata Yahazi, kutoka Soari hata Horonaimu na Eglathi Shelishiya, hata maji ya Nimrimu yamekauka.

35

בָּמָה מַעֲלֶה יְהוָה נְאֻם־ לְמוֹאָב וְהִשְׁבַּתִּי
mahali–pa–juu anayependa Yahwe asema– Moabu Na–nitamfanya–akome
H1116 H5927 H3068 H5002 H4124

לֵאלֹהָיו׃ וּמַקְטִיר
kwa–miungu–yake na–anayefukiza–ubani
H0430

Maana nitamkomesha kila mtu katika Moabu atoaye sadaka mahali pa juu na kuteketeza uvumba kwa miungu yake - asema Yahwe.

36

אֶל־ וְלִבִּי יֶהֱמֶה כַּחֲלִלִים לְמוֹאָב לִבִּי כֵּן עַל־
kwa– na–moyo–wangu inaomboleza kama–filimbi kwa–Moabu moyo–wangu hiyo Kwa–
H0413 H1993 H2485 H4124

עָשָׂה יִתְרַת כֵּן עַל־ יֶהֱמֶה כַּחֲלִילִים חֶרֶשׁ קִיר־ אַנְשֵׁי
alioufanya utajiri hiyo kwa– unaomboleza kama–filimbi Heresi Kir– watu–wa
H3502 H1993 H2485 H7025 H7025 H0376

אָבָדוּ׃
umeangamia
H0006

Hivyo moyo wangu unamwombolezea Moabu kama zomari. Moyo wangu unaomboleza kama zomari kwa ajili ya watu wa Kir Heresi. Utajiri walioupata umekwisha.

37

יָדַיִם כָּל־ עַל גְּרֵעָה זֶקֶן וְכָל־ קָרְחָה רֹאשׁ כָּל־ כִּי
mikono kila– juu–ya zimekatwa ndevu na–kila– ni–kipara kichwa kila– Kwa–sababu
H3027 H3605 H1639 H2206 H3605 H7144 H3605

שָׂק׃ מָתְנַיִם וְעַל־ גְּדֻדֹּת
gunia viuno na–juu–ya mikato
H8242 H4975 H1417

Maana kila kichwa kina upaa na kila kidevu kimenyolewa. Chale zipo katika kila mkono, na nguo za magunia katika viuno vyao.

38

כִּי־ מִסְפֵּד כֻּלֹּה וּבְרְחֹבֹתֶיהָ מוֹאָב גַּגּוֹת כָּל־ עַל
kwa–sababu– maombolezo kote na–katika–viwanja–vyake Moabu paa–ya kila– Juu–ya
H4553 H3605 H7339 H4124 H1406 H3605

יְהוָה׃ נְאֻם־ בְּוֹ חֵפֶץ אֵין־ כִּכְלִי מוֹאָב אֶת־ שְׁבַרְתִּי
Yahwe asema– ndani–yake thamani kisicho–na kama–chombo Moabu – nimemvunja
H3068 H5002 H2656 H0369 H3627 H4124 H0853 H7665

Maombolezo yapo kila mahali, juu ya kila paa la nyumba ya Moabu na katika masoko ya Moabu. Kwa maana nimeivunja Moabu kama chungu kisichotakiwa tena - asema Yahwe.

בֻּוֹשׁ	מוֹאָב	עֹרֶף	הִפָּנָה־	אֵיךְ	הֵילִילוּ	חַתָּה	אֵיךְ	39
kwa–aibu	Moabu	kisogo	imegeuza–	jinsi–gani	ombolezeni	imevunjwa	Jinsi–gani	
H0954	H4124	H6203	H6437		H3213	H2865		

ס	:סְבִיבָיו	לְכֹל־	וְלִמְחִתָּה	לִשְׂחֹק	מוֹאָב	וְהָיָה
¶	wanaomzunguka	kwa–wote–	na–hofu	kichekesho	Moabu	na–imekuwa
	H5439	H3605	H4288	H7814	H4124	H1961

Jinsi gani imeharibiwa! Jinsi wanavyopiga kelele katika maombolezo yao! Moabu ameigeuza kwa aibu! Hivyo Moabu atakuwa kitu cha kuchekwa na kitisho kwa wote wanaomzunguka.”

וּפָרַשׂ	יְדֵאֶה	כַּנֶּשֶׁר	הִנֵּה	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי־	40
na–atatandaza	atashuka	kama–tai	Tazama	Yahwe	amesema	Hivyo	Kwa–sababu–	
H6566	H1675	H5404	H2009	H3068	H0559	H3541		

מוֹאָב׃	אֶל־	כְּנָפָיו	
Moabu	juu–ya	mabawa–yake	
H4124	H0413	H3671	

Maana Yahwe asema hivi, “Tazama, adui atakuja akiruka kama tai, akieneza mabawa yake juu ya Moabu.

מוֹאָב	גִּבּוֹרֵי	לֵב	וֶהָיָה	נִתְפָּשָׂה	וְהַמְּצָדוֹת	הַקְּרִיּוֹת	נִלְכְּדָה	41
Moabu	mashujaa–wa	moyo–wa	na–utakuwa	zimechukuliwa	na–ngome	miji	Imeshindwa	
H4124	H1368		H1961	H8610	H4679	H7152	H3920	

מְצֵרָה׃	אִשָּׁה	כְּלֵב	הַהוּא	בַּיּוֹם
anayezaa	mwanamke	kama–moyo–wa	hiyo	siku
	H0802		H1931	H3117

Keriothi umetekwa, na ngome zake zimekamatwa. Maana siku hiyo myoyo ya askari wa Moabu itakuwa kama mioyo ya wanawake katika uchungu wa kujifungua.

הִגְדִּיל׃	יְהוָה	עַל־	כִּי	מֵעָם	מוֹאָב	וְנִשְׁמַד	42
amejivuna	Yahwe	dhidi–ya	kwa–sababu	kutoka–taifa	Moabu	Na–itaangamizwa	
H1431	H3068				H4124	H8045	

Hivyo Moabu utaharibiwa kama watu, kwa kuwa walijivuna kinyume changu, Yahwe.

יְהוָה׃	נְאֻם־	מוֹאָב	יוֹשֵׁב	עָלַיִךְ	וָפָח	וָפַחַת	פַּחַד	43
Yahwe	asema–	Moabu	mkaaji–wa	juu–yako	na–mtego	na–shimo	Hofu	
H3068	H5002	H4124	H3427			H6354	H6343	

Hofu na shimo, na mtego vinakujia, watu wa Moabu - asema Yahwe.

הַפַּחַת	אֶל־	יִפָּל	הַפַּחַד	מִפְּנֵי	)הַנָּס(	]הניס[		44
shimo	katika–	ataanguka	hofu	kwa–sababu–ya	Anayekimbia	[Anayekimbia]		
H6354	H0413	H5307	H6343	H6440	H5127	H5211		

אֵלֶיהָ	אַבִיא	כִּי־	בַּפָּח	יִלְכֹּד	הַפַּחַת	מִן־	וְהָעֹלֶה	
juu–yake	nitaleta	kwa–sababu–	katika–mtego	atanaswa	shimo	kutoka–	na–anayepanda	
H0413	H0935			H3920	H6354		H5927	

יְהוָה׃	נְאֻם־	פְּקֻדָּתָם	שְׁנַת	מוֹאָב	אֶל־	
Yahwe	asema–	adhabu–yao	mwaka–wa	Moabu	juu–ya	
H3068	H5002	H6486	H8141	H4124	H0413	

Kila akimbiaye kwa sababu ya hofu ataanguka shimoni, na kila atokaye shimoni atanaswa na mtego, maana nitayaleta haya juu yao katika mwaka wa kisasi changu dhidi yao - asema Yahwe.

אֵשׁ	כִּי־	נָסִים	מִכֹּחַ	עָמְדוּ	חֶשְׁבּוֹן	בְּצֵל		45
moto	kwa–sababu–	wakimbizi	bila–nguvu	wamesimama	Heshboni	Katika–kivuli–cha		
H0784		H5127		H5975	H2809	H6738		
מוֹאָב	פְּאַת	וַֽתֹּאכַל	סִיחֹון	מִבֵּין	וְלֶהָבָה	מֵחֶשְׁבּוֹן	יָצָא	
Moabu	paji–ya	na–umekula	Sihoni	kutoka–katikati–ya	na–mwali	Heshboni	umetoka	
H4124	H6285	H0398	H5511	H0996	H3852	H2809	H3318	
					שָׁאוֹן׃	בְּנֵי	וְקָדְקֹד	
					ghasia	wana–wa	na–fuvu–la	
					H7588		H6936	

Wakimbiao watasimama katika kivuli cha Heshboni bila nguvu, maana moto utatoka Heshboni, miale kutoka katikati ya Sihoni. Utateketeza paji la uso wa Moabu na juu ya vichwa vya watu wenye majivuno.

לְקֶחוּ	כִּי־	כְּמֹוש	עַם־	אָבַד	מוֹאָב	לָךְ	אוֹי־	46
wamechukuliwa	kwa–sababu–	Kemoshi	watu–wa	wameangamia	Moabu	wako	Ole–	
H3947		H3645		H0006	H4124		H0188	
			בַּשִּׁבְיָה׃	וּבְנֹתֶיךָ	בַּשֶּׁבִי	בָּנֶיךָ		
			utumwani	na–binti–zako	utumwani	wana–wako		
			H7633	H1323				

Ole wako, Moabu! watu wa Kemoshi wameangamizwa, Kwa maana wana wako wamechukuliwa kama mateka na binti zako matekani.

הֵנָּה	עַד־	יְהוָה	נְאֻם־	הַיָּמִים	בְּאַחֲרִית	מוֹאָב	שְׁבוּת־	וְשַׁבְתָּי	47
hapa	hadi–	Yahwe	asema–	siku	mwishoni–mwa	Moabu	mateka–ya	Na–nitarudisha	
H2008	H5704	H3068	H5002	H3117	H0319	H4124	H7622	H7725	
						ס	מוֹאָב׃	מִשְׁפָּט	
						¶	Moabu	hukumu–ya	
							H4124	H4941	

Lakini nitazirejesha siku njema za Moabu katika siku zijazo - asema Yahwe.” Hukumu ya Moabu inaishia hapa.

Chapter 49

אִם־	לְיִשְׂרָאֵל	אֵין	הַבָּנִים	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	עַמּוֹן	לִבְנֵי	1
au–	kwa–Israeli	hakuna	Je–wana	Yahwe	amesema	Hivyo	Amoni	Kuhusu–wana–wa	
	H3478	H0369		H3068	H0559	H3541	H5983		
וְעַמּוֹ	גָּד	אֶת־	מַלְכָּם	יָרַשׁ	מַדּוּעַ	לוֹ	אֵין	יוֹרֵשׁ	
na–watu–wake	Gadi	–	mfalme–wao	ameirithi	kwa–nini	kwake	hakuna	mrithi	
	H1410	H0853	H4428	H3423	H4069		H0369	H3423	
					יָשַׁב׃	בְּעָרָיו			
					wanakaa	katika–miji–yake			
					H3427				

Juu ya watu wa Amoni, Yahwe asema hivi, “Je Israeli hana watoto? Je hakuna mtu wa kurithi chochote katika Israeli? Kwa nini Moleki aikalie Gadi, na watu wake kukaa katika miji yake?

רַבַּת	אֶל־	וְהִשְׁמַעְתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה־	לָכֵן	2
Raba	kwa-	na-nitafanya-isikiwe	Yahwe	asema-	zinakuja	siku	Tazama	Kwa-hiyo	
H7237	H0413	H8085	H3068	H5002	H0935	H3117	H2009		

וּבְנֹתֶיהָ	שְׁמָמָה	לְתֵל	וְהָיְתָה֙	מִלְחָמָה	תְּרוּעַת	עַמּוֹן	בְּנֵי־	
na-vijiji-vyake	ukiwa	kilima-cha	na-itakuwa	vita	kelele-ya	Amoni	ya-wana-wa	
H1323		H8510	H1961	H4421	H8643	H5983		

יְהוָה׃	אָמַר	יֹרְשָׁיו	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וְיָרַשׁ	תִּצְּתְנָה	בָּאֵשׁ	
Yahwe	asema	warithi-wake	–	Israeli	na-atarithi	vitachomwa	kwa-moto	
H3068	H0559	H3423	H0853	H3478	H3423	H3341	H0784	

Hivyo angalia, siku zinakuja - asema Yahwe - nitakapo sikizisha ishara ya vita juu ya Raba miongoni mwa watu wa Amoni, hivyo itakuwa rundo lililoachwa na binti zake watawasha moto. Maana Israeli atawamiliki wanaommiliki," asema Yahwe.

חֲגֹרְנָה	רַבָּה֙	בְּנ֣וֹת	צְעַקְנָה֙	עַי	שֻׁדְּדָה־	כִּי	חֶשְׁבּ֔וֹן	הֵילִילִי	3
jivikeni	Raba	binti-za	lieni	Ai	imeharibika-	kwa-sababu	Heshboni	Omboleza	
H2296	H7237	H1323	H6817	H5857	H7703		H2809	H3213	

יֵלֵ֣ךְ	בַּגּוֹלָ֔ה	מַלְכָּ֖ם	כִּי	בַּגְּדֵרוֹת֙	וְהִתְשׁוֹטַטְנָה	סְפֻדָ֔נָה	שַׂקִּ֖ים
ataenda	utumwani	mfalme-wao	kwa-sababu	katika-uzio	na-kimbieni	ombolezeni	magunia
H3212	H1473	H4428		H1448		H5594	H8242

יַחְדָּיו׃	וְשָׂרָ֖יו	כֹּהֲנָ֥יו	
pamoja	na-wakuu-wake	makuhani-wake	
	H8269	H3548	

Piga kelele kwa maombolezo, Heshboni, maana Ai utaangamizwa! Piga kelele, Binti za Raba! Vaeni nguo za magunia. Ombolezeni na kukimbia kwa kuchanganyikiwa, maana Moleki anakwenda matekani, pamoja na makuhani na viongozi wake.

הַבְּטֻחָה֙	הַשּׁוֹבֵבָ֔ה	הַבַּת֙	עִמְקֵ֣ךְ	זָ֔ב	בָּעֲמָקִ֖ים	תִּתְהַלָּלִ֑י	מַה־	4
unayetumaini	mwenye-uasi	binti	bonde-lako	linatiririka	mabondeni	unajisifu	Kwa-nini-	
H0982	H7728	H1323	H6010	H2100	H6010		H4100	

אֵלָ֑י׃	יָבֹ֣וא	מִי	בְּאֹצְרֹתֶ֖יהָ	
kwangu	atakuja	nani	hazina-zako	
H0413	H0935	H4310	H0214	

Kwa nini mnajivunia nguvu zenu? Nguvu zenu zitakwisha, binti wasioamini, ninyi mnaotumaini utajiri wenu. Mwasema, "Nani atakayekuja kinyume changu?'

מִכָּל־	צְבָאוֹת֙	יְהוִ֣ה	אֲדֹנָ֔י	נְאֻם־	פַּ֖חַד	עָלַ֣יִךְ	מֵבִ֑יא	הִנְנִ֤י	5
kutoka-	wa-majeshi	Yahwe	Bwana	asema-	hofu	juu-yako	ninaleta	Tazama-mimi	
H3605		H3069	H0136	H5002	H6343		H0935	H2009	

מְקֻבָּ֔ץ	וְאֵ֖ין	לְפָנָ֑יו	אִ֣ישׁ	וְנִדַּחְתֶּ֖ם	סְבִיבֶ֥יךָ	
anayekusanya	na-hakuna	mbele-yake	kila-mtu	na-mtatawanywa	wanaokuzunguka-wote	
H6908	H0369	H6440	H0376	H5080	H5439	

לַנֹּדֵד׃
mkimbizi
H5074

Tazama, nitaleta kitisho juu yenu - hili ni tamko la Yahwe, Bwana wa majeshi - kitisho hiki kitatoka kwao wote wanaowazunguka. Kila mmoja wenu atatawanyika mbele yake. Hakutakuwa na wa kuwakusanya wanaotawanyika.

ס	יְהוָֽה׃	נְאֻם־	עַמּ֔וֹן	בְּנֵי־	שְׁבוּת֙	אֶת־	אָשִׁ֣יב	כֵּ֚ן	וְאַחֲרֵי־	6
¶	Yahwe	asema-	Amoni	wana-wa	mateka-ya	–	nitarudisha	hiyo	Na-baadaye-	
	H3068	H5002	H5983		H7622	H0853	H7725			

Lakini baada ya haya nitarejesha mema ya watu wa Amoni - hili ni tamko la Yahwe.”

בְּתֵימָן	חָכְמָה	עוֹד	הַאֵין	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֶאֱדוֹם	7
Temani	hekima	tena	Je–hakuna	wa–majeshi	Yahwe	amesema	Hivyo	Kuhusu–Edomu	
H8487	H2451	H5750	H0369		H3068	H0559	H3541	H0123	

חָכְמָתָם׃	נִסְרְחָה	מִבָּנִים	עֵצָה	אָבְדָה	
hekima–yao	imeharibika	kutoka–kwa–wenye–akili	shauri	imeangamia	
H2451	H5628	H0995	H6098	H0006	

Juu ya Edomu, Yahwe wa majeshi asema hivi, Je hakuna tena hekima katika Temani? Je ushauri mwema umepotea kutoka kwa wenye ufahamu? Je hekima yao imeharibika?

עֵשָׂו	אֵיד	כִּי	דְּדָן	יֹשְׁבֵי	לְשִׁבֶּת	הֶעְמִיקוּ	הָפְנוּ	גֶּסוּ	8
Esau	msiba–wa	kwa–sababu	Dedani	wakaaji–wa	kukaa	jiingizeni–ndani	geukeni	Kimbieni	
H6215	H0343			H3427	H3427	H6009	H6437	H5127	

פְּקַדְתִּיו׃	עֵת	עָלָיו	הֵבֵאתִי
nitakapomuadhibu	wakati	juu–yake	nitaleta
	H6256		H0935

Kimbieni! Rudini nyuma! Bakini katika mashimo katika ardhi, wenyeji wa Dedani. Maana naleta maafa ya Esau juu yake wakati ninaomwadhibu.

אִם־	עוֹלְלוֹת	יַשְׁאִרוּ	לֹא	לָךְ	בָּאוּ	בְּצִרִים	אִם־	9
ikiwa–	masalio	wangeacha	wasingepuzia	kwako	wangekuja	wavunaji–wa–zabibu	Ikiwa–	
	H5955	H7604	H3808		H0935	H1219		

דַּיִּם׃	הִשְׁחִיתוּ	בַלַּיְלָה	גַּנָּבִים
walitosheka	wangeharibu	usiku	wezi
H1767	H7843	H3915	H1590

Ikiwa wavunaji wa zabibu walikuja kwako, je wasinge acha kidogo? Ikiwa wezi walikuja usiku, je wasingeiba kiasi walichotaka?

וְנֶחְבָּה	מִסְתָּרָיו	אֶת־	גִּלֵּיתִי	עֵשָׂו	אֶת־	חָשַׂפְתִּי	אֲנִי	כִּי־	10
na–kujificha	maficho–yake	–	nimeyafunua	Esau	–	nimemfunua	mimi	Kwa–sababu–	
H2247	H4565	H0853	H1540	H6215	H0853	H2834	H0589		

וְאֵינֶנּוּ׃	וּשְׁכֵנָיו	וְאָחָיו	זַרְעוֹ	שָׁדַד	יוּכַל	לֹא
na–hayupo	na–jirani–zake	na–ndugu–zake	uzao–wake	imeharibika	wezi	hata
H0369	H7934	H0251	H2233	H7703	H3201	H3808

Lakini nimempiga Esau kwa ukiwa. Nimefunua maficho yao. Hivyo hataweza kujificha mwenyewe. Watoto wake, ndugu zake, na jirani zake wameharibiwa, wamepotea.

ס	תִּבְטָחוּ׃	עָלַי	וְאַלְמְנֹתֶיךָ	אַחַיָּה	אֲנִי	יְתֹמֶיךָ	עָזְבָה	11
¶	wataniamini	kwangu	na–wajane–wako	nitawahifadhi	mimi	yatima–wako	Waache	
	H0982		H0490	H2421	H0589	H3490		

Acha nyuma yatima wako. Nitachukua uhai wao, na wajane wako wanaweza kuniamini.”

לִשְׁתָּוֹת	מִשְׁפָּטָם	אֵין	אֲשֶׁר־	הִנֵּה	יְהוָה	אָמַר	וְכֹה	כִּי־	12
kunywa	hukumu–yao	hakuna	wale–ambao–	Tazama	Yahwe	amesema	Hivyo	Kwa–sababu–	
H8354	H4941	H0369		H2009	H3068	H0559	H3541		

תִּנָּקֶה	נָקֹה	הֽוּא	וְאַתָּה	יִשְׁתּוּ	שָׁתָו	הַכּוֹס
utaachwa–bila–adhabu	kuachwa–bila–adhabu	yeye	na–wewe	watanywa	kunywa	kikombe
H5352	H5352	H1931		H8354	H8354	

תִּשְׁתָּה׃	שָׁתֹה	כִּי	תִּנָּקֶה	אַתָּה	לֹא
utanywa	kunywa	kwa–sababu	achwa–bila–adhabu	huta	
H8354	H8354		H5352		H3808

Maana Yahwe asema hivi, “Tazama, wasiostahili ni lazima wanywe sehemu ya kikombe. Je mnadhani mtaachwa bila kuhadhibiwa? Hapana, maana hakika mtakunywa.

13

לְחָרֵב	לְחֶרְפָּה	לְשַׁמָּה	כִּי־	יְהוָה	נֹאֶם־	נִשְׁבַּעְתִּי	בִּי	כִּי
uharibifu	aibu	ukiwa	kwamba–	Yahwe	asema–	nimeapa	kwa–mimi	Kwa–sababu
	H2781	H8047		H3068	H5002	H7650		

עוֹלָם׃	לְחָרְבוֹת	תִּהְיֶינָה	עָרֶיהָ	וְכָל־	בָּצְרָה	תִּהְיֶה	וְלִקְלָלָה
ya–milele	magofu	itakuwa	yake–yote	na–miji–	Bosra	itakuwa	na–laana
H5769	H2723	H1961		H3605	H1224	H1961	H7045

Maana nimekwisha apa kwangu mimi mwenyewe - asema Yahwe - Hiyo Bozra itakuwa hofu, aibu, magofu, na kitu cha laana. Miji yake yote itakuwa magofu daima.

14

הֻתְקַבְּצוּ	שָׁלֻחַ	בַּגּוֹיִם	וְצִיר	יְהוָה	מֵאֵת	שָׁמַעְתִּי	שְׁמוּעָה
kusanyikeni	ametumwa	kwa–mataifa	na–mjumbe	Yahwe	kutoka–kwa	nimesikia	Habari
H6908	H7971			H3068	H0854	H8085	H8052

לַמִּלְחָמָה׃	וְקוּמוּ	עָלֶיהָ	וּבָאוּ
kwa–vita	na–simameni	dhidi–yake	na–njooni
H4421			H0935

Nimesikia habari kutoka kwa Yahwe, na mjumbe ametumwa katika mataifa, 'Kusanyikeni na kumpiga. Jiandaeni kwa vita.'

15

בָּזוּי	בַּגּוֹיִם	נְתַתִּיךָ	קָטֹן	הִנֵּה	כִּי־
umedharauliwa	miongoni–mwa–mataifa	nimekufanya	mdogo	Tazama	Kwa–sababu–
H0959		H5414		H2009	

בָאָדָם׃
miongoni–mwa–wanadamu
H0120

“Maana tazama, nimekufanya kuwa mdogo kulinganisha na mataifa mengine, yenye kudharauliwa na watu.

16

בְּחַנֵּנִי	שִׁכְנִי	לִבֶּךָ	זְדוֹן	אֹתָךְ	הִשִּׁיא	תְּפִלַּצְתְּךָ
katika–nyufa–za	unayekaa	moyo–wako	kiburi–cha	wewe	imekudanganya	Hofu–yako
H2288	H7931		H2087	H0853	H5377	H8606

קִנֶּךָ	כַּנֶּשֶׁר	תַּגְבִּיהַ	כִּי־	גִּבְעָה	מְרוֹם	תִּפְשֹׂי	הַמֶּלַע
kiota–chako	kama–tai	unakipandisha	ingawa–	kilima	kilele–cha	unayeshika	mwamba
H7064	H5404	H1361		H1389	H4791	H8610	H5553

יְהוָה׃	נְאֻם־	אוֹרִידְךָ	מִשָּׁם
Yahwe	asema–	nitakushusha	kutoka–huko
H3068	H5002	H3381	H8033

Na kwa hofu yenu, kiburi cha moyo wako kimekudanganya, wakaaji wa maeneo ya mwinuko, ninyi mliomiliki vilele vya vilima ili mfanye viota vyenu kama tai. Nitawashusha kutoka huko - asema Yahwe.

17

וְיִשָּׂרֵק	יִשֹּׁם	עָלֶיהָ	עֹבֵר	כֹּל	לְשַׁמָּה	אֱדוֹם	וְהָיְתָה
na–atapigia–miluzi	atashangaa	juu–yake	anayepita	kila–mtu	ukiwa	Edomu	Na–itakuwa
H8319	H8074			H3605	H8047	H0123	H1961

מַכּוֹתֶהָ׃	כָּל־	עַל־
yake–yote	majeraha–	kwa–sababu–ya
H4347	H3605	

Edomu atakuwa kitisho kwa kila aipitaye. Kila mtu atatetemeka na kutoa sauti kwa sababu ya maafa yake.

18

יֶשֶׁב לֹא־ יְהוָה אָמַר וּשְׁכֶנֶיהָ וַעֲמֹרָה סְדֹם כְּמַהְפֵּכַת
atakaa hata Yahwe asema na–jirani–zake na–Gomora Sodoma Kama–kupinduliwa–kwa
H3427 H3808 H3068 H0559 H7934 H6017 H5467 H4114

אָדָם׃ בֶּן־ בָּהּ יָגוּר וְלֹא־ אִישׁ שָׁם׃
mtu mwana–wa ndani–yake atakaa na–hata mtu huko
H0120 H3808 H0376 H8033

Kama maangamizi ya Sodoma na Gomora na jirani zake," asema Yahwe, "hakuna atakayeishi pale; hakuna mtu atakayekaa huko.

19

אֵיתָן׃ נָוֵה אֶל־ הַיַּרְדֵּן׃ מִנְאוֹן יַעֲלֶה כְּאַרְיֵה הִנֵּה
nguvu makao–ya dhidi–ya Yordani kutoka–vichaka–vya atapanda kama–simba Tazama
H0386 H0413 H3383 H1347 H5927 H2009

אֵלֶיהָ בָּחוּר מִי וּמִי מֶעָלֶיהָ אֲרִיצֵנּוּ אַרְגִּיעָה כִּי־
juu–yake aliyechaguliwa na–nani kutoka–juu–yake nitamkimbiza ghafla kwa–sababu–
H0413 H0977 H4310 H7323

זֶה וּמִי־ יְעִידֵנִי עִתָּי וּמִי כָּמוֹנִי מִי כִּי אֶפְקֹד
huyu na–nani– ataniita–mahakamani na–nani ni–kama–mimi nani kwa–sababu nitamweka
H2088 H4310 H3259 H4310 H3644 H4310

¶ לִפְנֵי׃ יַעֲמֹד אֲשֶׁר רֹעֶה
mbele–yangu atasimama ambaye mchungaji
H6440 H5975

Tazama, nitapanda kama simba kutoka katika misitu ya Yordani hata eneo la malisho mabichi. Maana nitaharakisha kumfanya Edomu kumkimbia, nami nitamweka mwingine atakayekuwa amechaguliwa kwa usimamizi huo. Maana ni nani aliyekama mimi, ni nani atakayeniagiza kuja? Mchungaji gani awezaye kunizuia?

20

אֱדוֹם אֶל־ יָעַץ אֲשֶׁר יְהוָה עֲצַת־ שִׁמְעוּ לָכֵן
Edomu dhidi–ya amepanga ambao Yahwe mpango–wa sikieni Kwa–hiyo
H0123 H0413 H3289 H3068 H6098 H8085

לֹא אִם־ תֵּימָן יֹשְׁבֵי אֶל־ חָשַׁב אֲשֶׁר וּמַחְשְׁבוֹתָיו
si hakika– Temani wakaaji–wa dhidi–ya amekusudia ambayo na–makusudi–yake
H3808 H8487 H3427 H0413 H2803 H4284

נוֵהֶם׃ עֲלֵיהֶם יַשְׁפִּים לֹא אִם־ הַצֹּאן קְטַנֵּי יִסְחָבוּם
makao–yao juu–yao atafanya–kuwa–ukiwa si hakika– kondoo wadogo–wa watawaburuta
H8074 H3808 H6629 H6810 H5498

Hivyo sikiliza mipango ambayo Yahwe ameamua dhidi ya Edom, mipango aliyoifanya kinyume cha wakaao Temani. Bila shaka wataondolewa, hata kundi dogo kuliko yote. Nchi yao yenye malisho yao mabichi itageuzwa kuwa sehemu zenye magofu.

21

סוּף בְּיַם־ קִצְעָקָה הָאָרֶץ רָעְשָׁה נִפְלָם מִקּוֹל
ya–Shamu katika–Bahari– kilio nchi imetetemeka kuanguka–kwao Kwa–sauti–ya
H5488 H3220 H6818 H0776 H7493 H5307

קוֹלָהּ׃ נִשְׁמַע
sauti–yake imesikiwa
H8085

Kwa kishindo cha kuanguka kwao nchi hutikisika. Sauti ya milio ya kukata tamaa inasikika katika Bahari ya Shamu.

22	בָּצְרָה	עַל־	כְּנָפָיו	וְיִפְרֹשׂ	וְיִדְאֶה	יַעֲלֶה	כַּנֶּשֶׁר	הִנֵּה	
	Bosra	juu–ya	mabawa–yake	na–atatandaza	na–atashuka	atapanda	kama–tai	Tazama	
	H1224		H3671	H6566	H1675	H5927	H5404	H2009	
	אִשָּׁה	כְּלֵב	הַהוּא	בַּיּוֹם	אֱדוֹם	גִּבּוֹרֵי	לֵב	וְהָיָה	
	mwanamke	kama–moyo–wa	hiyo	siku	Edomu	mashujaa–wa	moyo–wa	na–utakuwa	
	H0802		H1931	H3117	H0123	H1368		H1961	
							ס	מְצֵרָה׃	
							¶	anayezaa	

Tazama, mtu fulani atapiga kama tai, na kushuka chini kwa kasi na kueneza mabawa yake juu ya Bozra. Kisha katika siku hiyo, mioyo ya askari wa Edomu itakuwa kama moyo wa mwanamke katika kuzaa.”

23	שָׁמְעוּ	רָעָה	שְׁמָעָה	כִּי־	וְאַרְפָּד	חֲמָת	בּוֹשָׁה	לְדַמָּשֶׂק	
	wamesikia	mbaya	habari	kwa–sababu–	na–Arpadi	Hamathi	Imeaibishwa	Kuhusu–Dameski	
	H8085		H8052		H0774	H2574	H0954	H1834	
	יוּכָל׃	לְאָ	הַשְׁקֵט	דְּאָגָה	בַּיָּם	נָמֹגוּ			
	kuweza	haiwezi	kutulia	wasiwasi	katika–bahari	wameyeyuka			
	H3201	H3808	H8252	H1674	H3220	H4127			

Juu ya Dameski: “Hamathi na Arpadi zitaaibika, maana wamesikia habari ya madhara. Wanayeyuka! Wamesumbuka kama bahari, isiyotulia.

24	וַחֲבָלִים	צָרָה	הֶחֱזִיקָה	וְרָטֵט	לָנוּס	הִפְנְתָה	דַּמֶּשֶׂק	רָפְתָה
	na–maumivu	dhiki	imeishika	na–hofu	kukimbia	imegeuka	Dameski	Imedhoofika
			H2388	H7374	H5127	H6437	H1834	H7503
	כַּיּוֹלֵדָה׃	אֲחָזַתָּה						
	kama–mwenye–kuzaa	yameishika						
	H3205	H0270						

Dameski umekuwa dhaifu sana. Unageuka kukimbia; hofu imeushika, Maangaiko na maumivu yameupata, kama uchungu wa mwanamke ajifunguaye.

25	אֵיךְ	לֹא־	עִיר	תְּהִלָּת(	]תהלהן	קִרְיַת	מְשׂוֹשִׂי׃
	Jinsi–gani	haja	mji–wa	sifa	[sifa]	mji–wa	furaha–yangu
		H3808		H8416	H8416	H7151	H4885

Watu wake wanasema, “Umekuwaje mji maarufu, mji ambao nimeufurahia, kabla haujaachwa?

26	הַמִּלְחָמָה	אַנְשֵׁי	וְכָל־	בִּרְחֹבֹתֶיהָ	בַּחוּרֶיהָ	יִפְּלוּ	לָכֵן
	vita	wote–wa	na–wanaume–	katika–viwanja–vyake	vijana–wake	wataanguka	Kwa–hiyo
	H4421	H0376	H3605	H7339	H0970	H5307	
	צְבָאוֹת׃	יְהוָה	נְאֻם	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְדַמּוּ	
	wa–majeshi	Yahwe	asema	hiyo	siku	watanyamazishwa	
		H3068	H5002	H1931	H3117		

Kwa hiyo vijana wake wataanguka katika mitaa yake na askari wake wote watateketea siku hiyo - hili ni tamko la Yahwe wa majeshi.”

27	ס	בֶּן־הֲדָד׃	אַרְמְנוֹת	וְאָכְלָה	דַּמָּשֶׂק	בְּחוֹמַת	אֵשׁ	וְהִצַּתִּי
	¶	Ben–Hadadi	majumba–ya	na–utakula	Dameski	katika–ukuta–wa	moto	Na–nitawasha
		H1130	H0759	H0398	H1834	H2346	H0784	H3341

“Maana nitawasha moto katika kuta za Dameski, nami nitazivunja ngome za Beni Hadadi.”

28 וּלְקֻדָר וְלִמַמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה נבוכדראצור [נְבוּכַדְרֶאצַּר(
Kuhusu-Kedari na-falme-za Hasori ambazo alishinda [Nebukadreza] Nebukadreza
H6938 H4467 H2674 H3068 H5019 H5020

קֵדָר אֵל־ עֲלוּ קוּמוּ יְהוָה אָמַר כֹּה בָּבֶל מֶלֶךְ־
Kedari dhidi-ya pandeni Simameni Yahwe amesema Hivyo Babeli mfalme-wa
H6938 H0413 H5927 H3068 H0559 H3541 H0894 H4428

קֶדֶם׃ בְּנֵי־ אֶת־ וְשָׁדְדוּ
Mashariki wana-wa – na-waharibu
H0853 H7703

Juu ya Kedari na falme za Hazori, Yahwe amwambia hivi Nebukadneza (Basi Nebukadneza mfalme wa Babeli alikuwa akienda kuyashambulia maeneo haya): “Inuka na uipige Kedari na kuwaharibu wale watu wa mashariki.

29 אָהֳלֵיהֶם הֵמָה־זַאו וְצֹאנָם יִקָּחוּ מַפְעֲזַיהֶם יִרְיעוֹתֵיהֶם וְכָל־ כְּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם
Hema-zao na-kondoo-zao watachukua mapazia-yao na-vyombo- vyote-vyote na-ngamia-zao
H0168 H6629 H3947 H3407 H3605 H3627 H1581

מִסָּבִיב׃ מָגוֹר עֲלֵיהֶם וְקִרְאוּ לָהֶם יִשְׁאוּ
kuzunguka hofu juu-yao na-watawaitia kwao watawachukua
H5439 H4032 H7121 H1992 H5375

Jeshi lake litachukua hema zao na makundi yao, nguzo za hema yao, na vitu vyao vyote. Watachukua ngamia wao kutoka kwa watu wa Kedari na kuwambia, 'Hofu ipo pande zote!”

30 יְהוָה נְאֻם־ חָצוֹר יוֹשֶׁבֶת לָשֶׁבֶת הֶעְמֵיקוּ מְאֹד נָדְדוּ נָסוּ
Yahwe asema- Hasori wakaaji-wa kukaa jiingizeni-ndani sana hameni Kimbieni
H3068 H5002 H2674 H3427 H3427 H6009 H3966 H5110 H5127

וְחָשַׁב עֵצָה בָּבֶל מֶלֶךְ־ נְבוּכַדְרֶאצַּר עֲלֵיכֶם יָעַץ כִּי־
na-amekusudia mpango Babeli mfalme-wa Nebukadreza dhidi-yenu amepanga kwa-sababu-
H2803 H6098 H0894 H4428 H5019 H3289

מַחֲשֶׁבֶת׃ עֲלֵיכֶם([עליהם]
kusudi dhidi-yenu [dhidi-yao]
H4284 H5921

Kimbia, Tangatanga mbali! Kaa katika maandaki ardhini, mkaao Hazori - asema Yahwe - maana Nebukadneza mfalme wa Babeli amepanga mpango kinyume chenu. Kimbieni! Geukeni!

31 יְהוָה נְאֻם־ לָבֶטַח יוֹשֵׁב שְׁלֵיו גּוֹי אֶל־ עֲלוּ קוּמוּ
Yahwe asema- kwa-usalama linakaa lenye-amani taifa dhidi-ya pandeni Simameni
H3068 H5002 H0983 H3427 H7961 H0413 H5927

יִשְׁכֻּנוּ׃ בָּדָד לוֹ בְּרִיחַ וְלֹא־ דְלָתָיִם לֹא־
wanakaa peke-yao kwao makomeo na-hawana- malango hawana-
H7931 H0910 H1280 H3808

Simama! lishambulie taifa lililokatika amani, waishio salama,” asema Yahwe. Hawana malango wala nguzo ndani yao, na watu wake wanakaa wenyewe.

32 וְזֹרִתִים לְשָׁלָל מִקְנֵיהֶם וַהֲמוֹנָם לָבַז גְּמַלֵּיהֶם וְהָיוּ
na-nitawatawanya mateka mifugo-yao na-wingi-wa nyara ngamia-zao Na-watakuwa
H2219 H7998 H4735 H1581 H1961

אֶת־ אָבִיא נִטְלָיְתָה עֶבְרָיו וּמִכָּל־ פֵּאָה קְצוּצֵי רוּחַ לְכָל־
– nitaleta upande na-kutoka-kila- pembe-za-nywele waliokata upepo kwa-kila-
H0853 H0935 H5676 H3605 H6285 H7112 H7307 H3605

יְהוָה׃ נְאֻם־ אֵידָם
Yahwe asema- msiba-wao
H3068 H5002 H0343

Maana farasi wao watakuwa mateka, na wingi wa mali zao utakuwa mateka wa vita. Kisha nitawatawanya katika kila upepo wanaonyoa pembe za nywele zao, nami nitaleta madhara juu yao kutoka kila upande - hili ni tamko ya Yahwe.

33

שָׁם	יֵשֵׁב	לֹא־	עוֹלָם	עַד־	שְׁמָמָה	תַּנִּים	לִמְעוֹן	חָצוֹר	וְהָיְתָה	
huko	atakaa	hata	milele	hadi–	ukiwa	mbwa–mwitu	makao–ya	Hasori	Na–itakuwa	
H8033	H3427	H3808	H5769	H5704			H4583	H2674	H1961	

ס	:אָדָם	בֶּן־	בָּהּ	יָגוּר	וְלֹא־	אִישׁ	
¶	mtu	mwana–wa	ndani–yake	atakaa	na–hata	mtu	
	H0120				H3808	H0376	

Hazori utakuwa makao ya mbwea, nchi isiyofaa daima. Hakuna atakayeishi huko; hakuna mwanadamu atakayekaa huko.”

34

בִּרְאשִׁית	עֵילָם	אֶל־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	אֲשֶׁר	
mwanzoni–mwa	Elamu	kuhusu–	nabii	Yeremia	kwa–	Yahwe	neno–la	lilikuja	Ambalo	
H7225		H0413	H5030	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961		

לֵאמֹר׃	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּה	מַלְכוּת
kusema	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	ufalme–wa
H0559	H3063	H4428	H6667	H4438

Hili ni neno la Yahwe lililomwijia Yeremia nabii kuhusu Elamu. Ilikuwa wakati wa mwanzo wa kutawala kwake Sedekia mfalme wa Yuda, naye akasema,

35

עֵילָם	קֶשֶׁת	אֶת־	שִׁבְרִי	הִנְנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	
Elamu	upinde–wa	–	ninakivunja	Tazama–mimi	wa–majeshi	Yahwe	amesema	Hivyo	
	H7198	H0853	H7665	H2009		H3068	H0559	H3541	

גְּבוּרָתָם׃	רֵאשִׁית	
nguvu–zao	mwanzo–wa	
H1369	H7225	

“Yahwe wa majeshi asema hivi: Tazama, ninakaribia kumvunja mpiga upinde wa Elamu, sehemu kuu ya nguvu zao.

36

הַשָּׁמַיִם	קְצוֹת	מֵאַרְבַּע	רוּחוֹת	אַרְבַּע	עֵילָם	אֶל־	וְהֵבֵאתִי	
mbingu	za–mwisho–za	kutoka–pande–nne	za–upepo	pepo–nne	Elamu	juu–ya	Na–nitaleta	
H8064	H7098	H0702	H7307	H0702		H0413	H0935	

אֲשֶׁר	הַגּוֹי	יִהְיֶה	וְלֹא־	הָאֵלֶּה	הָרֻחוֹת	לְכָל	וְזֵרִתִּים	
ambalo	taifa	kutakuwa	na–hapatakuwa	hizi	zote	kwa–pepo–	na–nitawatawanya	
		H1961	H3808	H0428	H7307	H3605	H2219	

)׃עֵילָם(	]עולם[	נִדִּחֵי	שָׁם	יָבוֹא	לֹא־
Elamu	[milele]	waliotawanywa–wa	huko	kuja	hawata
H5867		H5080	H8033	H0935	H3808

Maana nitaleta pepo nne kutoka katika pande nne za mbingu, nami nitawatawanya watu wa Elamu katika pepo hizo zote. Hakuta kuwa na taifa ambalo waliotawanywa kutoka Elamu hawatakwenda.

37

נַפְשָׁם	מְבַקְּשֵׁי	וְלִפְנֵי	אֹיְבֵיהֶם	לִפְנֵי	עֵילָם	אֶת־	וְהַחִתַּתִּי	
nafsi–zao	wanaotafuta	na–mbele–ya	adui–zao	mbele–ya	Elamu	–	Na–nitawafadhaisha	
H5315	H1245	H6440	H0341	H6440		H0853	H2865	

וְשִׁלַּחְתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	אַפִּי	חֲרוֹן	אֶת־	רָעָה	וְעֲלֵיהֶם	וְהֵבֵאתִי
na–nitatuma	Yahwe	asema–	hasira–yangu	ukali–wa	–	maafa	juu–yao	na–nitaleta
H7971	H3068	H5002	H0639	H2740	H0853			H0935

אוֹתָם׃	כִּלּוֹתִי	עַד	הַחֶרֶב	אֶת־	אֹיְבֵיהֶם	
wao	kuwamaliza	hadi	upanga	–	nyuma–yao	
H0853	H3615	H5704	H2719	H0853		

Hivyo nitawavunjavunja Elamu mbele ya adui zao na mbele ya watafutao uhai wao. Maana nitaleta maangamizo dhidi yao, hasira ya gadhabu yangu - hili ni tamko la Yahwe - nami nitapeleka upanga nyuma yao hata nitakapowafuta wote.

38

וְשַׂמְתִּי	מִשָּׁם	וְהַאֲבַדְתִּי	בְּעֵילָם	כִּסְאִי	מִמֶּלֶךְ	וְשָׂרִים
Na–nitaweka	kutoka–huko	na–nitaangamiza	Elamu	kiti–changu–cha–enzi	mfalme	na–wakuu
H8269	H4428	H8033	H0006	H3678	H4428	H8269

נְאֻם־	יְהוָה׃
asema–	Yahwe
H5002	H3068

Kisha nitaweka kiti changu cha enzi huko Elamu na kumwangamiza mfalme na viongozi wao kutoka huko - asema Yahwe -

39

וְהָיָה	בְּאַחֲרִית	הַיָּמִים	]אשוב[	)אָשִׁיב(	אֶת־	]שבית[	)שְׁבוּת(
Na–itakuwa	mwishoni–mwa	siku	[nitarudisha]	nitarudisha	–	[mateka–ya]	mateka–ya
H1961	H0319	H3117	H7725	H7725	H0853	H7622	H7622

עֵילָם	נְאֻם־	יְהוָה׃	ס ¶
Elamu	asema–	Yahwe	
	H5002	H3068	

na itakuwa siku zijazo kwamba nitarejesha mema ya Elamu - asema Yahwe.”

Chapter 50

1

הַדָּבָר	אֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	אֶל־	קוּשׁוּ–	בָּבֶל	אֶל־	אֶרֶץ	כַּשְׂדִּים
Neno	ambalo	alisema	Yahwe	kuhusu–	kuhusu–	Babeli	kuhusu–	nchi–ya	Wakaldayo
H1697		H1696	H3068	H0413	H0413	H0894	H0413	H0776	H3778

בְּיַד	יִרְמְיָהוּ	הַנָּבִיא׃
kwa–mkono–wa	Yeremia	nabii
H3027	H3414	H5030

Hili ni neno alilolisema Yahwe juu ya Babeli, nchi ya Wakalidayo, kwa mkono wa Yeremia nabii,

2

תְּכַחֵדוּ	אַל־	הַשְׁמִיעוּ	נֵס	וְשָׂאוּ־	וְהַשְׁמִיעוּ	בַּגּוֹיִם	הַגִּידוּ
fiche	msi	lisikizeni	bendera	na–inueni–	na–lisikizeni	miongoni–mwa–mataifa	Tangazeni
H3582	H0408	H8085	H5251	H5375	H8085		H5046

הֹבִישׁוּ	מְרֹדָךְ	חֻתַּת	בֵּל	הֹבִישׁ	בָּבֶל	נִלְכְּדָה	אִמְרוּ
zimeaibishwa	Merodaki	amevunjwa	Beli	ameaibishwa	Babeli	imeshindwa	semeni
H3001	H4781	H2865	H1078	H3001	H0894	H3920	H0559

גִּלּוּלֶיהָ׃	חֻתּוּ	עֻצַּבֶּיהָ
vinyago–vyake	zimevunjwa	sanamu–zake
H1544	H2865	H6091

“Wajulishe mataifa ili wasikie. Toa ishara ili wasikie. Usiiache. Sema, 'Babeli imetwaliwa. Beli ameaibika. Merodaki amefadhaika. Sanamu zake zimeaibishwa; vinyago vyake vimefadhaika

3 כִּי Kwa–sababu H5927 עָלָה limepanda H0853 אֵת־ – H7896 עֲשָׂיִת ataifanya H1931 הוּא־ yeye– H6828 מְצַפּוֹן kutoka–kaskazini H1961 גּוֹי taifa H1961 עָלֶיהָ dhidi–yake H0776 אַרְצָהּ nchi–yake H8047 לְשַׁמָּה ukiwa H3808 וְלֹא־ na–hatakuwa H1961 יִהְיֶה atakayekuwa H3427 יוֹשֵׁב mkaaji H0120 מֵאָדָם kutoka–mtu H0929 בְּהֵמָה mnyama H5704 וְעַד־ hadi– H1980 הָלָכוּ׃ wameondoka H5110 נָדוּ wamehama

Taifa kutoka kaskazini litainuka kinyume chake, ili kuifanya nchi yake ukiwa. Hakuna hata mmoja, awe mtu au mnyama, atakayeishi ndani yake. Wataondoka.

4 בַּיָּמִים Katika–siku H3117 הַהֵמָּה hizo H1992 וּבָעֵת na–wakati H6256 הַהִיא huo H1931 נְאֻם־ asema– H5002 יְהוָה Yahwe H3068 בָּאוּ watakuja H0935 בְנֵי־ wana–wa H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H1992 הֵמָּה wao

אֱלֹהֵיהֶם Mungu–wao H0430 יְהוָה Yahwe H3068 וְאֶת־ na– H0853 יְבַקֵּשׁוּ׃ watamtafuta H1245 בְּכוֹ na–kulia H1058 וְלַיהוָה wataenda H3212 יַחְדָּו pamoja H1980 הָלוֹךְ kwenda H3063 יְהוּדָה Yuda H1980 וּבְנֵי־ na–wana–wa

Katika siku hizo na wakati huo - hili ni tamko la Yahwe - watu wa Israeli na watu wa Yuda watakusanyika ili kwenda kwa kulia na kumtafuta Yahwe Mungu wao.

5 צִיּוֹן Sayuni H6726 שְׁאֲלוּ watauliza H7592 דֶּרֶךְ njia H2008 הֵנָּה huku H6440 פְּנֵיהֶם nyuso–zao H0935 בָּאוּ njooni H3212 נִלְוָוּ na–jiungeni H0413 אֶל־ na– H3068 יְהוָה Yahwe H1285 בְּרִית agano–la

עוֹלָם milele H5769 לֹא halita H3808 תִּשָּׁכֵחַ׃ sahaulika H7911 ס ¶

Watauliza njia ya kwenda Sayuni nao watakwenda huko, wakisema, tutakwenda wenyewe ili kuungana na Yahwe katika agano la milele lisilosahaulikal

6 צֹאן Kondoo H6629 אָבְדוֹת waliopotea H0006]הית[[walikuwa] H1961)הָיוּ(walikuwa H1961 עַמִּי watu–wangu H5971 רֹעֵיהֶם wachungaji–wao H8582 הִתְעוּם waliwapoteza

הָרִים milima H2022]שובבים[[waliwapotosha] H7726)שׁוֹבְבוּם(waliwapotosha H7725 מֵהַר kutoka–mlima H2022 אֶל־ kwenda– H0413 גִּבְעָה kilima H1389 הָלָכוּ walienda H1980 שָׁכְחוּ walisahau H7911

רִבְצָם׃ mahali–pao–pa–kulala H7258

Watu wangu wamekuwa kondoo waliopotea. Wachungaji wao wamewapoteza milimani; wamewageuza kutoka mlima hata mlima. Walikwenda, wakasahau mahali walipokuwa wanaishi.

7 כָּל־ Wote– H3605 מוֹצְאֵיהֶם waliowakuta H4672 אֲכָלוֹם waliwala H0398 וְצָרֵיהֶם na–adui–zao H0559 אָמְרוּ walisema H3808 לֹא hatuna H0816 נֶאְשָׁם hatia H8478 תַּחַת kwa–sababu H0834 אֲשֶׁר kwamba

יְהוָה׃ Yahwe H3068 אֲבוֹתֵיהֶם baba–zao H0001 וּמִקְוֵה na–tumaini–la H6664 צֶדֶק haki H4725 מְקוֵה־ makao–ya H3068 לַיהוָה kwa–Yahwe H2398 חָטָאוּ walitenda–dhambi ס ¶

Kila awaendeaye anawararua. Washitaki wao walisema, 'Hatuna hatia, kwa sababu walimtenda dhambi Yahwe, nyumbani kwao halisi - Yahwe, tumaini la mababu zao.'

וְהִיא֗	(צֵאוּ֙	[יצאון]	כַּשְׂדִּ֔ים	וּמֵאֶ֖רֶץ	בָּבֶ֑ל	מְתֹ֣וךְ	נֻ֔דוּ			8
na–mwe	tokeni	[tokeni]	Wakaldayo	na–kutoka–nchi–ya	Babeli	kutoka–katikati–ya	Hameni			
H1961	H3318	H3318	H3778	H0776	H0894	H8432	H5110			
					צֹ֔אן׃	לִפְנֵי־	כְּעַתּוּדֵֽים			
					kondoo	mbele–ya	kama–mbuzi–dume			
					H6629	H6440	H6260			

Tokeni kati ya Babeli; tokeni katika nchi ya Wakalidayo; iweni kama wafanyavyo mabeberu mbele ya kundi lote.

קְהַל־	בָּבֶ֛ל	עַל־	וּמַעֲלֶ֥ה	מֵעִ֖יר	אָנֹכִ֑י	הִנֵּה	כִּ֣י			9
kusanyiko–la	Babeli	dhidi–ya	na–kupandisha	ninaamsha	mimi	Tazama	Kwa–sababu			
H6951	H0894		H5927	H5782	H0595	H2009				
מִשָּׁ֔ם	לָּ֖הּ	וְעָרְכ֥וּ	צָפ֛וֹן	מֵאֶ֥רֶץ	גְּדֹלִ֖ים	גּוֹיִ֑ם				
kutoka–huko	dhidi–yake	na–watajiandaa	kaskazini	kutoka–nchi–ya	makubwa	mataifa				
H8033			H6828	H0776						
					רִיקָֽם׃	יָשׁ֥וּב	לֹ֣א	מַשְׂכִּ֔יל	כְּגִבּ֖וֹר	חִצָּ֑יו	תְּשַׁכֵּֽל׃
					mikono–mitupu	rudi	hata	hodari	kama–shujaa	mishale–yake	itashindwa
					H7387	H7725	H3808		H1368	H2671	H3920

Maana tazama, ninaelekea kupeleka na kuinua kinyume cha Babeli kundi la mataifa makubwa kutoka kaskazini. Yatajipanga yenyewe kinyume chake. Kutoka hapo Babeli utatekwa. Mishale yao ni kama shujaa mzoefu asiyerudi mikono tupu.

יְהוָֽה׃	נְאֻם־	יִשְׁבָּעוּ֙	שׁוֹלְלִיָּ֔ה	כֹּל־	לְשָׁלָ֖ל	כַּשְׂדִּ֑ים	וְהָיְתָ֥ה		10
Yahwe	asema–	watashiba	wanaomnyang’anya	wote–	nyara	Ukaldayo	Na–itakuwa		
H3068	H5002	H7646		H3605	H7998	H3778	H1961		

Ukaldayo itakuwa mateka. Wate waitekao wataridhika - asema Yahwe.

שֹׁסֵי֙	(תַּעֲלֹ֣זוּ֔	[תעלזי]	כִּ֣י	(תִשְׂמְח֔וּ	[תשמחי]	כִּ֣י				11
wanaopora	mnashangilia	[mnashangilia]	kwa–sababu	mnafurahi	[mnafurahi]	Kwa–sababu				
H8154	H5937	H5937		H8055	H8055					
							דָּשָׁ֖ה	כְּעֶגְלָ֑ה	(תָּפֹ֣שׁוּ֔	[תפושי]	כִּ֣י	נַחֲלָתִֽי׃
							iliyolishwa	kama–ndama–ya	mnajilisha	[mnajilisha]	kwa–sababu	urithi–wangu
							H1877		H6335			H5159
								כָּאֲבִרִֽים׃	(וְתִצְהֲלִ֔וּ	[ותצהלין]		
								kama–farasi–wenye–nguvu	na–mnapiga–kelele	[na–mnapiga–kelele]		
								H0047	H6670			

Mnafurahi, mnasherehekea kuteka urithi wangu; mnarukaruka kama ndama anayekanyaga katika malisho yake; mnalia kama farasi mwenye nguvu.

גּוֹיִ֔ם	אַחֲרִ֖ית	הִנֵּה֙	יוֹלַדְתְּכֶ֣ם	חָפְרָ֔ה	מְאֹ֖ד	אִמְּכֶ֑ם	בֹּ֣שָׁה			12
mataifa	mwisho–wa	Tazama	aliyewazaa	amefedheheshwa	sana	mama–yenu	Ameaibishwa			
	H0319	H2009	H3205	H2659	H3966	H0517	H0954			
							וַעֲרָבָ֔ה	צִיָּ֖ה	מִדְבָּ֑ר	
							na–ukiwa	nchi–kavu	jangwa	
							H6160	H6723		

Hivyo mama yenu ataaibika sana; aliyewazaa atafadhaika. Tazama, atakuwa wa mwisho katika mataifa, nyika, nchi kame, na jangwa.

13

כֹּל	כְּלָיָה	שְׁמָעָה	וְהָיְתָה	תֵּשֵׁב	לֹא	יְהוָה	מִקֶּצֶף
kila–mtu	yote	ukiwa	na–itakuwa	ikaliwe	hata	Yahwe	Kwa–sababu–ya–ghadhabu–ya
H3605	H3605		H1961	H3427	H3808	H3068	

כָּל־	עַל־		וְיִשְׁרֹק	יִשֹּׁם	בָּבֶל	עַל־	עֹבֵר	
majeraha–	kwa–sababu–ya		na–atapigia–miluzi	atashangaa	Babeli	karibu–na	anayepita	
H3605			H8319	H8074	H0894			

מַכּוֹתֶיהָ׃
yake–yote
H4347

Kwa sababu ya hasira ya Yahwe, Babeli haitakaliwa, lakini itakuwa ukiwa mtupu. Kila apitaye kando ataogopa kwa sababu ya Babeli na atatoa sauti kwa sababu ya majeraha yake.

14

יְדוּ	קֶשֶׁת	דַּרְכִּי	כָּל־	סָבִיב	וּבָבֶל	עַל־	עִרְכוּ	
pigeni–mishale	upinde	wanaopinda	wote–	kuzunguka	Babeli	dhidi–ya	Jiandaeni	
H3034	H7198	H1869	H3605	H5439	H0894			

חָטָאָה׃	לַיהוָה	כִּי	חֵץ	אֶל־	תַּחְמְלוּ	אַל־	אֵלֶיהָ
ametenda–dhambi	kwa–Yahwe	kwa–sababu	mishale	–	hurumie	msi	dhidi–yake
H2398	H3068		H2671	H0413	H2550	H0408	H0413

Jipangeni wenyewe kumzunguka Babeli kinyume chake. Kila apindaye upinde na ampige. Msizuie mshale wenu wowote, maana amemtenda dhambi Yahwe.

15

]אשׁוּתיהּ[	נָפְלוּ	יָדָהּ	נָתְנָה	סָבִיב	עָלֶיהָ	הָרִיעוּ	
[nguzo–zake]	zimeanguka	mkono–wake	ametoa	kuzunguka	dhidi–yake	Pigeni–kelele	
H0803	H5307	H3027	H5414	H5439		H7321	

הִנַּקְמוּ	הִיא	יְהוָה	נִקְמַת	כִּי	חוֹמוֹתֶיהָ	נָהֲרְסוּ	(אָשְׁיוֹתֶיהָ
lipizeni–kisasi	ni–hiki	Yahwe	kisasi–cha	kwa–sababu	kuta–zake	zimebomolewa	nguzo–zake)
H5358	H1931	H3068	H5360		H2346	H2040	H0803

לָהּ׃	עֲשׂוּ־	עָשְׂתָה	כַּאֲשֶׁר	בָּהּ
kwake	fanyeni–	fanya	kama–alivyo	yeye

Pigeni kelele za ushindi kinyume chake ninyi nyote mmzungukao. Amesalimu mamlaka yake; minara yake imeanguka. Kuta zake zimebomolewa, maana hiki ni kisasi cha Yahwe. Jilipizeni kisasi juu yake! Mtendeeni kama alivyoyatenda mataifa mengine.

16

קָצִיר	בְּעֵת	מַגָּל	וְתִפֶּשׂ	מִבָּבֶל	זוֹרֵעַ	כִּרְתוּ	
mavuno	wakati–wa	mundu	na–mshikaji–wa	kutoka–Babeli	mpanzi	Katilieni–mbali	
	H6256	H4038	H8610	H0894	H2232	H3772	

וְאִישׁ	יִפְנוּ	עַמּוֹ	אֶל־	אִישׁ	הַיּוֹנָה	חֶרֶב	מִפְּנֵי
na–kila–mtu	atageuka	watu–wake	kwa–	kila–mtu	unaoonea	upanga	kwa–sababu–ya
H0376	H6437		H0413	H0376	H3238	H2719	H6440

ס	יֵנָסוּ׃	לְאַרְצוֹ	
¶	watakimbia	kwenda–nchi–yake	
	H5127	H0776	

Waaribuni wote mkulima apandaye mbegu naye atumiaye mundu wakati wa mavuno katika Babeli. Haya kila mtu na arudi kwa watu wake kutoka upanga wa mtesaji; na wakimbilie katika nchi yao wenyewe.

17 שֶׂה קוֹנְדוֹ H7716 פְּזוּרָה אליֶתָוַנְיקָה H6340 יִשְׂרָאֵל ישראלי H3478 אֲרָיוֹת סימבה H0738 הִרְעִיחוּ וָמֶמְסוּקוּמָה H5080 הָרִאשׁוֹן וָ־קְוַנְזָה H7223 אֲכָלוֹ אלימלה H0398 מַלֵּךְ מְפַלְמֶה־וָ H4428

בָּבֶל׃ Babeli H0894 ס ¶ מֶלֶךְ מְפַלְמֶה־וָ H4428 נְבוּכַדְרֶאצַּר נבוכדרצר H5019 עִצְּמוֹ אֲמֶמְבוּנְיָה־מִפּוּפָה H0314 הָאַחֲרוֹן וָ־מְוִישׁוֹ H2088 וְזֶה נָ־הוּיוּ H0804 אַשּׁוּר

Israeli ni kondoo aliyetawanywa na kupelekwa na simba mbali. Kwanza mfalme wa Ashuru alimrarua; kisha baadaye, Nebukadneza mfalme wa Babeli akavunja mifupa yake.

18 לָכֵן Kwa־hiyo H3541 כֹּה־ Hivyo־ H0559 אָמַר amesema H3068 יְהוָה Yahwe H6635 צְבָאוֹת wa־majeshi H0430 אֱלֹהֵי Mungu־wa H3478 יִשְׂרָאֵל Israeli H2009 הִנְנִי Tazama־mimi

אֶל־ – H0413 פָּקַדְתִּי adhibu כַּאֲשֶׁר kama־nilivyo אַרְצוֹ nchi־yake H0776 וְאֶל־ na־ H0413 בָּבֶל Babeli H0894 מֶלֶךְ מְפַלְמֶה־וָ H4428 אֶל־ – H0413 פָּקֵד ninaadhibu

אַשּׁוּר׃ Ashuru H0804 מֶלֶךְ מְפַלְמֶה־וָ H4428

Kwa hiyo Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi: Tazama, nitamwadhibu mfalme wa Babeli na nchi yake, kama nilivyomwadhibu mfalme wa Ashuru.

19 וְשִׁבַּבְתִּי Na־nitamrudisha H7725 אֶת־ – H0853 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 אֶל־ katika־ H0413 נָוֵהוּ makao־yake וְרָעָה na־atalisha H7462 הַכַּרְמֶל Karmeli H3760 וְהַבָּשָׁן na־Bashani H1316

וּבְהַר na־katika־mlima־wa H2022 אֶפְרַיִם Efraimu H0669 וְהַגִּלְעָד na־Gileadi H1568 תִּשְׂבָּע itashiba H7646 נַפְשׁוֹ׃ nafsi־yake H5315

Nitamrudisha Israeli katika nchi yake; atajilisha katika Karmeli na Bashani. Kisha atajishibisha katika nchi ya kilima ya Efraimu na Gileadi.

20 בַּיָּמִים Katika־siku H3117 הָהֵם hizo H1992 וּבָעֵת na־wakati H6256 הַהִיא huo H1931 נְאֻם־ asema־ H5002 יְהוָה Yahwe H3068 יְבַקֶּשׁ itatafutwa H1245 אֶת־ – H0853 עֲוֹן hatia־ya H5771 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478

וְאֵינֶנּוּ na־haipo H0369 וְאֶת־ na־ H0853 חַטַּאת dhambi־za יְהוּדָה Yuda H3063 וְלֹא na־hazita H3808 תִמָּצֶאינָה patikana H4672 כִּי kwa־sababu אֶסְלַח nitawasamehe H5545

אַשְׁאִיר׃ nitawaacha H7604 לַאֲשֶׁר wale־ambao

Siku hizo na wakati huo, asema Yahwe, uovu utatafutwa katika Israeli, lakini hautaonekana. Nitauliza kuhusu dhambi za Yuda, lakini hazitaonekana, maana nitawasamehe mabaki niliowaacha.”

21 עַל־ Juu־ya הָאָרֶץ nchi־ya H0776 מְרָתַיִם Merataimu H4850 עֲלֵה panda H5927 עָלֶיהָ dhidi־yake וְאֶל־ na־dhidi־ya H0413 יוֹשְׁבֵי wakaaji־wa H3427 פְּקוֹד Pekodi H6489 חֲרֹב uua

וְהַחֲרֵם na־uangamize אַחֲרֵיהֶם nyuma־yao H0310 נְאֻם־ asema־ H5002 יְהוָה Yahwe H3068 וַעֲשֵׂה na־ufanye כְּכֹל kulingana־na־yote H3605 אֲשֶׁר ambayo

צִוִּיתִיךָ׃ ס ¶ nimekuamuru H6680

Inuka dhidi ya nchi ya Merathaimu, kinyume chake nao waishio Pekodi. Wapigeni kwa makali ya upanga na mwatenge kwa ajili ya maangamizo - asema Yahwe - fanyeni kila ninachowaamru.

22

קוֹל	מִלְחָמָה	בָּאָרֶץ	וְשֶׁבֶר	גָּדוֹל׃
Sauti–ya	vita	katika–nchi	na–msiba	mkubwa
	H4421	H0776	H7667	

Sauti ya vita na maangamizi ya kustaajabisha yamo katika nchi.

23

אֵיךְ	נִגְדַּע	אֵיךְ	יְשֻׁבַּר	פַּטִּישׁ	כָּל־	הָאָרֶץ	הָיְתָה	לְשַׁמָּה
Jinsi–gani	imekatwa	Jinsi–gani	na–imevunjwa	nyundo	ya–dunia–	yote	imekuwa	ukiwa
	H1438		H7665	H6360	H3605	H0776	H1961	H8047

בָּבֶל	בַּגּוֹיִם׃
Babeli	miongoni–mwa–mataifa
H0894	

Jinsi gani nyundo ya mataifa yote imekatiliwa mbali na kuharibiwa. Jinsi Babeli amekuwa kitu cha kushangaza kati ya mataifa.

24

נִמְצֵאת	יָדָעַתְּ	לֹא	וְאַתְּ	בָּבֶל	נִלְכַּדְתְּ	וְגַם־	לָךְ	יָקֹשְׁתִי
ulipatikana	jua	huku	na–wewe	Babeli	umekamatwa	na–pia–	wewe	Nimekutegea–mtego
H4672	H3045	H3808		H0894	H3920	H1571		H3369

הִתְגָּרִית׃	בַּיהוָה	כִּי	נִתְפַּשְׁתְּ	וְגַם־
ulijishughulisha	na–Yahwe	kwa–sababu	ulishikwa	na–pia–
H1624	H3068		H8610	H1571

Nimetega mtego dhidi yako. Umenaswa, Babeli, nawe haukutambua! Ulionekana na kukamatwa, tangu uliponidhihaki, Yahwe.

25

זַעְמוֹ	כְּלֵי	אֶת־	וַיּוֹצֵא	אוֹצָרוֹ	אֶת־	יְהוָה	פָּתַח	
ghadhabu–yake	silaha–za	–	na–ametoa	hazina–yake	–	Yahwe	Amefungua	
H2195	H3627	H0853	H3318	H0214	H0853	H3068		

כַּשְׂדִּים׃	בְּאֶרֶץ	צְבָאוֹת	יְהוָה	לַאדֹנָי	הִיא	מְלָאכָה	כִּי־
Wakaldayo	katika–nchi–ya	wa–majeshi	Yahwe	kwa–Bwana	ni–hii	kazi	kwa–sababu–
H3778	H0776		H3069	H0136	H1931	H4399	

Yahwe amefungua ghala lake la silaha na anachukua silaha kwa ajili ya kutekekeleza hasira yake. Kuna kazi kwa ajili ya Yahwe wa majeshi katika nchi ya Wakaldayo.

26

עֲרֵמִים	כְּמוֹ־	סָלְוּהָ	מַאֲבֻסֶיהָ	פִּתְחוּ	מִקֵּץ	לָהּ	בְּאוּ־
marundo	kama–	mrundikeni	ghala–zake	fungueni	kutoka–mwisho	kwake	Njooni–
H6194	H3644	H5549	H3965		H7093		H0935

וְהַחֲרִימוּהָ	אַל־	תְּהִי־	לָהּ	שְׁאֵרִית׃
na–mwangamizeni	msi	kuwe–	kwake	mabaki
	H0408	H1961		H7611

Mshambulie kutokea mbali. Fungua maghala yake ya chakula na kumrundika kama marundo ya nafaka. Mtenge mbali na maangamizi. Usimbakizie masalia.

27

בָּא	כִּי־	עֲלֵיהֶם	הַוֹּי	לַטֶּבַח	יֻרְדוּ	פָּרֶיהָ	כָּל־	חִרְבוּ
imekuja	kwa–sababu–	wao	ole	kuchinjwa	washuke	wote–wake	ng’ombe–	Ueni
H0935			H1945	H2874	H3381	H6499	H3605	

ס ¶	פְּקֻדָּתָם׃	עֵת	יוֹמָם	
	wa–adhabu–yao	wakati	siku–yao	
	H6486	H6256	H3117	

Ua madume wake wote wa ng'ombe. Washushe sehemu ya machinjio. Ole wao, maana siku yao imefika - wakati wa kuadhibiwa kwao.

אֶת־	בְּצִיּוֹן	לְהַגִּיד	בָּבֶל	מֵאֶרֶץ	וּפְלֵטֵים	נָסִים	קוֹל	28
–	Sayuni	kutangaza	Babeli	kutoka–nchi–ya	na–waliotoroka	wakimbizi	Sauti–ya	
H0853	H6726	H5046	H0894	H0776		H5127		

הֵיכָלוֹ׃	נִקְמַת	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	נִקְמַת
hekalu–lake	kisasi–cha	Mungu–wetu	Yahwe	kisasi–cha
H1964	H5360	H0430	H3068	H5360

Kuna sauti ya wale wanaokimbia, walionusurika, katika nchi ya Babeli. Hawa watatoa taarifa ya kisasi cha Yahwe Mungu wetu kwa Sayuni, kisasi kwa hekalu lake.”

עָלֶיהָ	חֲנוּ	קֶשֶׁת	דֹּרְכֵי	כָּל־	רַבִּים	וּבָבֶל	אֶל־	הַשְׁמִיעוּ	29
dhidi–yake	pungeni	upinde	wanaopinda	wote–	wengi	Babeli	dhidi–ya	Waiteni	
	H2583	H7198	H1869	H3605	H7228	H0894	H0413	H8085	

כְּפָעֳלָהּ	לָהּ	שַׁלְּמוּ־	פְּלֵטָה	)לָהּ(	יְהִי־	אַל־	סָבִיב	
kulingana–na–kazi–yake	yeye	mlipeni–	mwenye–kutoroka	kwake	kuwe–	msi	kuzunguka	
H6467			H6413		H1961	H0408	H5439	

זָדָה	יְהוָה	אֶל־	כִּי	לָהּ	עֲשׂוּ־	עָשְׂתָה	אֲשֶׁר	כְּכֹל
amejivuna	Yahwe	dhidi–ya	kwa–sababu	kwake	fanyeni–	alifanya	ambayo	kulingana–na–yote
H2102	H3068	H0413						H3605

יִשְׂרָאֵל׃	קְדוֹשׁ	אֶל־
Israeli	Mtakatifu–wa	dhidi–ya
H3478	H6918	H0413

Ita wapiga pinde dhidi ya Babeli - wale wote wapindao pinde zao. Piga kambi kinyume chake, na msimwache yeyote kutoroka. Mlipeni kwa kile alichofanya. Mfanyieni kwa kipimo alichotumia. Maana amemdharau Yahwe, Mtakatifu wa Israeli.

מִלְחַמְתָּהּ	אַנְשֵׁי	וְכָל־	בִּרְחֹבֹתֶיהָ	בַּחוּרֶיהָ	יִפְּלוּ	לָכֵן	30
vita–yake	wote–wa	na–wanaume–	katika–viwanja–vyake	vijana–wake	wataanguka	Kwa–hiyo	
H4421	H0376	H3605	H7339	H0970	H5307		

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	הַהוּא	בַּיּוֹם	יִדְמוּ
¶	Yahwe	asema–	hiyo	siku	watanyamazishwa
	H3068	H5002	H1931	H3117	

Hivyo vijana wake wataanguka katika viwanja vya mji, na wapiganaji wake wote wataangamizwa siku hiyo - hili ni tamko la Yahwe.”

כִּי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם־	זָדוֹן	אֵלַיִךְ	הִנֵּנִי		31
kwa–sababu	wa–majeshi	Yahwe	Bwana	asema–	mwenye–kiburi	dhidi–yako	Tazama–mimi		
	H3069		H0136	H5002	H2087	H0413	H2009		

פְּקַדְתִּיךְ׃	עֵת	יוֹמֵךְ	בָּא
nitakaokuadhibu	wakati	siku–yako	imekuja
	H6256	H3117	H0935

Tazama, mimi ni kunyume chako, mwenye majivuno - hili ni tamko la Bwana Yahwe wa majeshi - maana siku yako imefika, mwenye kiburi, wakati nitakapokuadhibu.

וְהִצָּתִי	מֵקִים	לוֹ	וְאֵין	וְנָפַל	זָדוֹן	וְכָשַׁל		32
na–nitawasha	anayeinua	kwake	na–hakuna	na–ataanguka	mwenye–kiburi	Na–atajikwaa		
H3341			H0369	H5307	H2087	H3782		

ס	סְבִיבֹתָיו׃	כָּל־	וְאָכְלָה	בְּעָרָיו	אֵשׁ	
¶	yote–yanayomzunguka	maeneo–	na–utakula	katika–miji–yake	moto	
	H5439	H3605	H0398		H0784	

Hivyo wenye kiburi watajikwaa na kuanguka. Hakuna atakaye wainua. Nitawasha moto katika miji yao; utateketeza kila kitu kati yake.

33 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עֲשׁוּקִים בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי־יְהוּדָה
Hivyo amesema Yahwe wa majeshi wameonewa wana-wa Israeli na-wana-wa Yuda
H3541 H0559 H3068 H6231 H1121 H3478 H1121 H3063

וְכָל־ יַחְדָּו׃ בְּשִׁבְיָם וְהֶחֱזִיקוּ מֵאֲנוּ שַׁלְּחָם׃
na-wote- pamoja wao wamewashika waliowachukua-mateka wamekataa kuwaacha
H3605 H1121 H2388 H7617 H3985 H7971

Yahwe wa majeshi asema hivi: watu wa Israeli wamenyanyaswa, pamoja na watu wa Yuda. Wate waliowateka bado wanawashikilia; wanakataa kuwaacha waondoke.

34 גֹּאֲלָם יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ רִיב רִיב יָרִיב אֶת־
Mkombozi-wao ni-mwenye-nguvu Yahwe wa-majeshi jina-lake kutetea atatetea –
H1350 H2389 H3068 H6635 H8034 H7378 H7378 H0853

בָּבֶל׃ לְיוֹשְׁבֵי וְהִרְגִּיז הָאָרֶץ אֶת־ הִרְגִּיעַ לְמַעַן רִיבָם
Babeli wakaaji-wa na-kufadhaisha nchi – kupumzisha ili- shauri-lao
H0894 H3427 H7264 H0776 H0853 H4616 H7379

Yeye awaokoaye ni mwenye nguvu. Yahwe wa majeshi ni jina lake. Kwa hakika atalitetea shitaka lao, ili kuleta pumziko katika nchi, na kuwapiga wakaao Babeli.

35 חֶרֶב עַל־ יוֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים נְאֻם־ יְהוָה וְאֶל־ יוֹשְׁבֵי בָבֶל וְאֶל־
Upanga juu-ya wakaaji-wa Wakaldayo asema- Yahwe na-juu-ya wakaaji-wa Babeli na-juu-ya
H2719 H5921 H3778 H5002 H3068 H0413 H3427 H0894 H0413

חֲכָמֶיהָ׃ וְאֶל־ שָׁרֶיהָ
wenye-hekima-wake na-juu-ya wakuu-wake
H2450 H0413 H8269

Upanga u juu ya Wakalidayo - asema Yahwe - na juu ya wakaao Babeli, viongozi wake, na wenye hekima wake.

36 חֶרֶב אֶל־ הַבַּדִּים וְנֹאָלוּ חֶרֶב אֶל־
Upanga juu-ya wasemaji-wa-uongo na-wataendelea-kuwa-wapumbavu upanga juu-ya
H2719 H5921 H0907 H2973 H2719 H5921

גִּבּוֹרֶיהָ חַתּוּ׃ וְנֶחָתוּ
mashujaa-wake na-watavunjwa
H1368 H2865

Upanga unakuja juu ya waganga, ili wajione kuwa wajinga. Upanga utakuwa juu ya askari wake, hivyo watajaa hofu.

37 חֶרֶב אֶל־ סוּסָיו וְאֶל־ רִכְבּוֹ מִכָּל־
Upanga juu-ya farasi-wake na-juu-ya magari-yake-ya-vita mchanganyiko-
H2719 H5921 H5483 H0413 H7393 H3605

אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ וְהָיוּ לְנָשִׁים אֶל־ חֶרֶב
ambao katikati-yake na-watakuwa kama-wanawake juu-ya upanga
H0834 H8432 H1961 H0802 H0413 H2719

אוֹצְרֹתֶיהָ׃ וּבֻזָּזוּ
hazina-zake na-zitaporwa
H0214 H0962

Upanga utakuwa juu ya farasi wake, vibandawazi vyao na na watu wote waliomo Babeli, hivyo watakuwa kama wanawake. Upanga utakuwa juu ya ghala zake, nazo zitatekwa.

38 חֹרֶב אֶל־ יוּ־יַא מַיִמֶיהָ מַיְ־יַאקֵ וְיָבֵשׁוּ נַ־יַתַקַוקַ כִּי קְוַ־סַבַבּוּ אֶרֶץ נִ־נְچִ־יַא פְּסִלִים סַנַמוּ הִיא הִי
H0413 H4325 H3001 H0776 H6456 H1931

יִתְהֹלָלוּ׃ וּבָאֵימִים נַ־קְוַ־וִנְיַגוֹ
וַנַזִמוּ H0367

Ukame unakuja juu ya maji yake, hivyo yatakauka. Maana ni nchi ya miungu wasiofaa, na wanafanya kama watu waliofanywa punguani kwa miungu yao isiyosaidia.

39 לָכֵן קְוַ־הִיyo בָּהּ נְدַنِ־יַקֵ וְיָשְׁבוּ נַ־وَتَكَا אֵיִים מְبְוַ־מְוִتُ אֶת־ פַמוجَ־نَا צִיִים وَنْيَمَ־وَ־جَنْجْوَنِ יֵשְׁבוּ وَتَكَا
Kwa–hiyo H1931 H3427 H0338 H0854 H6728 H3427

בְּנוֹת בִנְتِ־زَا יַעֲנָה مْبُنِ־ נַ־هَيْتَا וְלֹא־ תֵשֶׁב كَلِوَ עוֹד תֵנَ־ לָנֶצַח مِلِلِ חָדוֹר עַד־ هَدِ־ דוֹר كِزَ־ זָדוֹר׃ נַ־كِزَ־
H1323 H3284 H3808 H3427 H5750 H3808 H5331 H7931 H5704 H1755 H1755 H1755

Hivyo wanyama wa jangwani wakaishi na mbwea wataishi huko, na watoto wa mbuni wataishi ndani yake. Kwa muda wote, hatakaliwa tena. Kutoka kizazi hata kizazi, hatakaliwa tena na watu.

40 כְמַהְפֵכַת אֱלֹהִים Mungu אֶת־ – סְדֹם Sodoma וְאֶת־ na– עֲמֹרָה Gomora וְאֶת־ na– שְׁכֵנֶיהָ jirani–zake נְאֻם־ asema–
Kama–kupinduliwa–kwa H4114 H0430 H0853 H5467 H0853 H6017 H0853 H7934 H5002

אָדָם׃ בֶן־ مْوَنَا–وَ בָּהּ ndani–yake יָגוּר atakaa וְלֹא־ na–hata אִישׁ mtu שָׁם huko יֵשֵׁב atakaa לֹא־ hata יְהוָה Yahwe
mtu H0120 mwana–wa H1323 H3068 H3808 H3427 H8033 H0376 H3808 H3427

Kama vile Mungu alivyoziangamiza Sodoma na Gomora na majirani zake - asema Yahwe - hakuna atakayeishi huko; hakuna mtu atakayekaa ndani yake.”

41 הִנֵה Tazama עַם watu בָא wanakuja מִצַפוֹן kutoka–kaskazini גָדוֹל kubwa וְגוֹי na–taifa וּמְלָכִים na–wafalme רַבִּים wengi
H2009 H5971 H0935 H6828 H1419 H1471 H4428 H7227

יֵעֹרוּ׃ מִיַרְכְתֵי־ kutoka–miisho–ya אָרֶץ dunia
wataamshwa H5782 H3411 H0776

“Tazama, watu wanakuja kutoka kaskazini, maana taifa kubwa na wafalme wengi wamemtikisa kutokea mbali.

42 קֶשֶׁת Upinde וְכִידֹן na–mkuki יַחֲזִיקוּ watashika אַכְזָרִי wakatili הֵמָּה wao לֹא na–hawata יְרַחֵמוּ hurumia קוֹלָם sauti–yao כַיָם kama–bahari
H7198 H3591 H2388 H0394 H1992 H3808 H7355 H6963 H3220

עָלַיִךְ dhidi–yako לַמִלְחָמָה kwa–vita כְאִישׁ kama–mtu עָרוּךְ wamejiandaa יִרְכָבוּ watapanda סוּסִים farasi וְעַל־ na–juu–ya יֶהֱמָה inavuma
H4421 H0376 H7392 H1993

בַת־ binti–ya בָבֶל׃ Babeli
H1323 H0894

Watachukua pinde na mishale. Ni wakatili na hawana huruma. Sauti yao ni kama mngurumo wa bahari, na wamepanda farasi katika mpangilio kama watu wapiganao, dhidi yako, bindi Babeli.

43

שָׁמַע	מֶלֶךְ־	בָּבֶל	אֶת־	שִׁמְעָם	וְרָפוּ	יָדָיו	צָרָה
Amesikia	mfalme–wa	Babeli	–	habari–zao	na–zimedhoofika	mikono–yake	dhiki
		H0894	H0853		H7503	H3027	

הֶחֱזִיקַתְהוּ	חִיל	כַּיּוֹלֵדָה׃
imemshika	maumivu	kama–mwenye–kuzaa
H2388		H3205

Mfalme wa Babeli amesikia habari yao na mikono yake imelegea kwa huzuni. Mashaka yamemshika kama mwanamke katika utungu.

44

אֵיתָן׀	גֵּוָה	אֶל־	הַיַּרְדֵּן׀	מִנְאוֹן	יַעֲלֶה	כְּאַרְיֵה	הִנֵּה	
nguvu	makao–ya	dhidi–ya	Yordani	kutoka–vichaka–vya	atapanda	kama–simba	Tazama	
H0386		H0413	H3383	H1347	H5927		H2009	

בָּחוּר	וּמִי	מֶעֳלֶיהָ	(אֲרִיצֵם׀	[ארוצם]	אַרְגִּעָה	כִּי־
aliyechaguliwa	na–nani	kutoka–juu–yake	nitawakimbiza	[nitawakimbiza]	ghafla	kwa–sababu–
H0970	H4310		H7323	H7323		

וּמִי־	יוֹעִדֶנִּי	וּמִי	כָּמוֹנִי׀	מִי	כִּי	אֶפְקָד	אֵלֶיהָ	
na–nani–	ataniita–mahakamani	na–nani	ni–kama–mimi	nani	kwa–sababu	nitamweka	juu–yake	
H4310	H3259	H4310	H3644	H4310			H0413	

לִפָּנָי׃	יַעֲמֹד	אֲשֶׁר	רֹעֶה	זֶה
mbele–yangu	atasimama	ambaye	mchungaji	huyu
H6440	H5975			H2088

Tazama! Anakwenda juu kama simba atokaye katika miinuko ya Yordani kuelekea katika eneo la malisho ya uvumilivu. Maana kwa haraka nitawafanya wakimbie kutoka humo, nami nitamweka mtu aliyechaguliwa kwa uangalizi wake. Maana ni nani aliye kama mimi, na ni nani atakayeniagiza? Mchungaji gani awezaye kunizuia?

45

בָּבֶל	אֶל־	יָעַץ	אֲשֶׁר	יְהוָה	עֲצַת־	שִׁמְעוּ	לָכֵן	
Babeli	dhidi–ya	amepanga	ambao	Yahwe	mpango–wa	sikieni	Kwa–hiyo	
H0894	H0413	H3289		H3068	H6098	H8085		

לֹא	אִם־	כַּשְׂדִּים	אֶרֶץ	אֶל־	חָשַׁב	אֲשֶׁר	וּמַחְשְׁבוֹתָיו
si	hakika–	Wakaldayo	nchi–ya	dhidi–ya	amekusudia	ambayo	na–makusudi–yake
H3808		H3778	H0776	H0413	H2803		H4284

נָוֵה׃	עֲלֵיהֶם	יַשִּׁים	לֹא	אִם־	הַצֹּאן	צְעִירֵי	יִסְחָבוּם׀
makao–yao	juu–yao	atafanya–kuwa–ukiwa	si	hakika–	kondoo	wadogo–wa	watawaburuta
		H8074	H3808		H6629	H6810	H5498

Sikilizeni mipango ambayo Yahwe ameamua juu ya Babeli, mipango aliyonayo dhidi ya nchi ya Wakaldayo. Kwa hakika wataondolewa, hata kundi dogo zaidi. Eneo lao la malisho litageuzwa kuwa sehemu zenye magofu.

46

בַּגּוֹיִם	וּבְעָקָה	הָאָרֶץ	נִרְעֲשָׁה	בָּבֶל	נִתְפְּשָׂה	מִקּוֹל׀	
miongoni–mwa–mataifa	na–kilio	nchi	imetetemeka	Babeli	kushindwa–kwa	Kwa–sauti–ya	
	H2201	H0776	H7493	H0894	H8610		

נִשְׁמַע׃	ס	
kimesikiwa	¶	
H8085		

Kwa sauti ya kuangushwa kwa Babeli nchi inatikisika, na sauti ya mateso yao inasikiwa kati ya mataifa.”

Chapter 51

יֹשְׁבֵי	וְאֶל־	בָּבֶל	עַל־	מֵעִיר	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	1
wakaao	na–juu–ya	Babeli	juu–ya	ninaamsha	Tazama–mimi	Yahwe	asema	Hivyo	
H3427	H0413	H0894		H5782	H2009	H3068	H0559	H3541	

מַשְׁחֵית׃	רוּחַ	קָמַי־לִבִּי
ya–uharibifu	roho	moyo–wa–wapinzani–wangu
H7843	H7307	

Yahwe asema hivi: Tazama, ninakwenda kuleta upepo wa maangamizi dhidi ya Babeli na dhidi yao waishio ndani ya Leb Kamei.

אַרְצָהּ	אֶת־	וּבִקְקוּ	וְזֵרוּהָ	זָרִים	וְלִבָּבֶל	וְשִׁלַּחְתִּי		2
nchi–yake	–	na–wataifanya–tupu	na–watampepeta	wageni	Babeli	Na–nitatuma		
H0776	H0853		H2219		H0894	H7971		

רָעָה׃	בְּיוֹם	מָסָבִיב	עָלֶיהָ	הָיוּ	כִּי־	
ya–ubaya	katika–siku	pande–zote	juu–yake	walikuwa	kwa–sababu	
	H3117	H5439		H1961		

Nitawatuma Babeli wageni. Watamtawanya na wataifanya ukiwa nchi yake, maana watakuja kinyume chake kutoka pote siku ya madhara.

וְאֶל־	קַשְׁתּוֹ	הַדֹּרֵךְ	]ידרך[	יִדְרָךְ	אֶל־	3
na–juu–ya	upinde–wake	yule–anayepiga–mshale	[asipige–mshale]	asipige–mshale	Juu–ya	
H0408	H7198	H1869	H1869	H1869	H0413	

הַחֲרִימוּ	בַּחֻרְיָהּ	אֶל־	תַּחְמְלוּ	וְאַל־	בְּסִרְיוֹנָהּ	יִתְעַל	
angamizeni–kabisa	vijana–wake	–	wahurumie	na–wala–msi	katika–dira–yake	asijinyanyue	
	H0970	H0413	H2550	H0413	H5630	H5927	

צְבָאָה׃	כָּל־	
jeshi–lake	wote	
	H3605	

Msiwaache wapiga mishale wakapinda pinde zao; msiwache wakavaa silaha zao. Msiwahifadhi vijana wake wa kiume; litengeni jeshi lake lote kwa maangamizi.

בְּחוּצוֹתֶיהָ׃	וּמְדֻקָּרִים	כַּשְׂדִּים	בְּאַרְצָהּ	חֲלָלִים	וְנָפְלוּ	4
katika–barabara–zake	na–waliochomwa	ya–Wakaldayo	katika–nchi	waliouawa	Na–wataanguka	
H2351	H1856	H3778	H0776		H5307	

Maana watu waliojeruhiwa wataanguka katika nchi ya Wakaldayo; waliouawa wataanguka katika mitaa yake.

יְהוָה	מֵאֱלֹהָיו	וְיִהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	אַלְמָן	לֹא־	כִּי־		5
kutoka–kwa–Yahwe	kutoka–kwa–Mungu–wake	na–Yuda	Israeli	mjane	si	Kwa–sababu		
H3068	H0430	H3063	H3478	H0488	H3808			

יִשְׂרָאֵל׃	מִקְדָּשׁ	אָשָׁם	מָלְאָה	אַרְצָם	כִּי	צְבָאוֹת	
wa–Israeli	kutoka–kwa–Mtakatifu	hatia	imejaa	nchi–yao	kwa–sababu	wa–majeshi	
H3478	H6918	H0817	H4390	H0776			

Maana Israeli na Yuda hawajaachwa na Mungu wao, na Yahwe wa majeshi, japokuwa nchi yao imejaa na maasi yaliyotendwa kinyume cha Mmoja aliye Mtakatifu wa Israeli.

תִּדָּמּוּ	אַל־	נַפְשׁוֹ	אִישׁ	וּמַלְטוּ	בָּבֶל	מִתּוֹךְ	וְנָסוּ	6
angamizwe	msi	nafsi–yake	kila–mtu	na–okoeni	ya–Babeli	kutoka–katikati	Kimbieni	
	H0408	H5315	H0376	H4422	H0894	H8432	H5127	

מְשַׁלֵּם	הִוא	גְּמוּל	לַיהוָה	הִיא	נְקָמָה	עֵת	כִּי	בַּעֲוֹנָהּ
analipa	yeye	malipo	kwa–Yahwe	ni–huu	wa–kisasi	wakati	kwa–sababu	katika–uovu–wake
	H1931	H1576	H3068	H1931	H5360	H6256		H5771

לָהּ׃	
kwake	

Kimbieni kutoka Babeli; kila mtu na ajiokoe mwenyewe. Msiangamie katika maasi yake. Maana ni wakati wa kisasi cha Yahwe. Atamlipa kwa yote.

הָאָרֶץ	כָּל־	מְשַׁכֶּרֶת	יְהוָה	בְּיַד־	בָּבֶל	זָהָב	כּוֹס־	7
dunia	yote	kinacholewesha	Yahwe	katika–mkono–wa	Babeli	dhahabu	Kikombe–cha	
H0776	H3605	H7937	H3068	H3027	H0894	H2091		

גּוֹיִם׃	יִתְהֹלְלוּ	כֵּן	עַל־	גּוֹיִם	שָׁתוּ	מְיֵינָהּ	
mataifa	wanazuzu	–	kwa–hiyo	mataifa	walikunywa	kutoka–divai–yake	
					H8354	H3196	

Babeli alikuwa kikombe cha dhahabu mkononi mwa Yahwe kilichoinywesha nchi yote; mataifa walikunywa mvinyo wake wakawa wendawazimu.

צֵרִי	קְחֻנִי	עָלֶיהָ	הֵילִילוּ	וְתִשְׁבֶּר	בָּבֶל	נְפְלָה	פִּתְאֹם	8
zeri	chukueni	juu–yake	ombolezeni	na–imevunjika	Babeli	imeanguka	Ghafla	
H6875	H3947		H3213	H7665	H0894	H5307	H6597	

תֵּרָפֵא׃	אוּלַי	לְמַכְאוֹבָהּ
atapona	labda	kwa–maumivu–yake
H7495	H0194	H4341

Babeli utaanguka ghafla na kuangamizwa. Mwombolezeeni! mpeni dawa kwa maumivu yake; pengine aweza kupona.

אִישׁ	וְנֵלֵךְ	עִזְּבוּהָ	נִרְפָּתָה	וְלֹא	בָּבֶל	אֶת־	)רְפָּינוּ(	]רפאנו[	9
kila–mtu	na–tuende	mwacheni	amepona	lakini–si	Babeli	–	Tulimtibu	[Tulimtibu]	
H0376	H3212		H7495	H3808	H0894	H0853	H7495	H7495	

שְׁחָקִים׃	עַד־	וְנִשָּׂא	מִשְׁפָּטָהּ	הַשָּׁמַיִם	אֶל־	נָגַע	כִּי־	לְאַרְצוֹ
mawingu	hadi	na–imeinuliwa	hukumu–yake	mbingu	–	imefika	kwa–sababu	nchi–yake
H7834	H5704	H5375	H4941	H8064	H0413	H5060		H0776

Tulinuia kumponya Babeli, lakini hajaponywa, haya na tumwache twende, katika nchi yetu. Maana hatia yake imefika juu mbinguni; imerundikwa kufika mawinguni.

יְהוָה	מַעֲשֵׂה	אֶת־	בְּצִיּוֹן	וּנְסַפְּרָה	בֹּאוּ	צִדְקֹתֵינוּ	אֶת־	יְהוָה	הוֹצִיא	10
ya–Yahwe	kazi	–	katika–Sayuni	na–tusimulie	njooni	haki–yetu	–	Yahwe	Ametoa	
H3068	H4639	H0853	H6726		H0935	H6666	H0853	H3068	H3318	

אֱלֹהֵינוּ׃	
Mungu–wetu	
H0430	

Yahwe ametamka kwamba sisi hatuna hatia. Njooni, teseme katika Sayuni matendo ya Yahwe Mungu wetu.'

מַלְכֵי	רוּחַ	אֶת־	יְהוָה	הֵעִיר	הַשָּׁלָטִים	מְלָאנִי	הַחִצִּים	הָבֵרוּ		11
ya–wafalme	roho	–	Yahwe	ameamsha	ngao	jalizeni	mishale	Inueni–mshale		
H4428	H7307	H0853	H3068	H5782	H7982	H4390	H2671	H1305		
נְקָמַת	כִּי־	לְהַשְׁחִיתָהּ	מִזְמָתוֹ	בָּבֶל	עַל־	כִּי־	מָדַי			
kisasi	kwa–sababu	kuiharibu	mpango–wake	Babeli	juu–ya	kwa–sababu	wa–Wamedi			
H5360		H7843	H4209	H0894			H4074			
הֵיכָלוֹ׃	נְקֻמַת	הִיא	יְהוָה							
cha–hekalu–lake	kisasi	ni–hicho	cha–Yahwe							
H1964	H5360	H1931	H3068							

Noweni mishale na kuchukua ngao. Yahwe anaiimiza roho ya mfalme wa Umedi katika mpango wa kuiangamiza Babeli. Hii ni kwa kisasi cha Yahwe, kisasi kwa maangamizi ya hekalu lake.

שִׂמְרִים	הָקִימוּ	הַמִּשְׁמָר	הַחֲזִיקוּ	גַּם	שְׁאוּ־	בְּבֶל	חוֹמֹת	אֶל־		12
walinzi	simamisheni	ulinzi	imarisheni	bendera	inueni	za–Babeli	kuta	Juu–ya		
H8104		H4929	H2388	H5251	H5375	H0894	H2346	H0413		
אֲשֶׁר־	אֵת	עָשָׂה	גַּם־	יְהוָה	זָמַם	גַּם־	כִּי	הָאֹרְבִים	הָכִינוּ	
ambacho	kile	amefanya	pia	Yahwe	amekusudia	pia	kwa–sababu	waviziaji	tayarisheni	
	H0853		H1571	H3068	H2161	H1571		H0693		
בָּבֶל׃	יֹשְׁבֵי	אֶל־	דְּבָר							
wa–Babeli	wakaao	juu–ya	alisema							
H0894	H3427	H0413	H1696							

Inueni bendela juu ya kuta za Babeli; wekeni walinzi. Wekeni waangalizi; wekeni askari waviziao ili kumkamata kila akimbiliaye mjini, maana Yahwe atafanya kile alichokipanga. Atafanya alichokisema juu ya wakaao Babeli.

אַמַּת	קִצֵּךְ	בָּא	אוֹצָרֹת	רַבַּת	רַבִּים	מַיִם	עַל־	)שכנתי(	]שכנתי[	13
kipimo	mwisho–wako	umefika	hazina	mwingi–wa	mengi	maji	juu–ya	Ukaaye	[Ukaaye]	
	H7093	H0935	H0214			H4325		H7931	H7931	
בִּצְעֵךְ׃										
cha–tamaa–yako										
H1215										

Enyi mwishio kati ya chemchemi nyingi za maji, ninyi mlio na wingi wa hazina, mwisho wenu umefika. upindo wa maisha yenu umepunguzwa.

כַּלֵּךְ	אָדָם	מִלֵּאתֵיךְ	אִם־	כִּי	בְּנַפְשׁוֹ	צְבָאוֹת	יְהוָה	נִשְׁבָּע	14
kama–nzige	watu	nitakujaza	–	hakika	kwa–nafsi–yake	wa–majeshi	Yahwe	Ameapa	
H3218	H0120	H4390			H5315		H3068	H7650	
ס	הֵידֵד׃	עָלַיִךְ	וְעָנוּ						
ס	shangwe	juu–yako	na–watapiga–kelele						
	H1959								

Yahwe wa majeshi ameapa kwa maisha yake, 'nitakujaza na adui zako, kama pigo la nzige; watainua kelele za vita juu yako.'

בְּחָכְמָתוֹ	תֵּבֵל	מֵכִין	בְּכֹחוֹ	אֶרֶץ	עֹשֶׂה	15
kwa–hekima–yake	ulimwengu	anayeimarisha	kwa–nguvu–zake	dunia	Afanyaye	
H2451	H8398			H0776		
שָׁמָיִם׃	נָטָה	וּבִתְבוּנָתוֹ				
mbingu	ameinyoosha	na–kwa–ufahamu–wake				
H8064	H5186	H8394				

Ameifanya dunia kwa nguvu zake; akaiweka dunia mahali kwa hekima yake. Kwa ufahamu wake alizitanda mbingu.

16

נְשֹׂאִים	וַיַּעַל	בַּשָּׁמַיִם	מַ֫יִם	הֶמּוֹן	תִּתּוֹ	לְקוֹל
mawingu	na–anapandisha	mbinguni	wa–maji	wingi	yake–anapotoa	Kwa–sauti
	H5927	H8064	H4325		H5414	

מֵאֹצְרֹתָיו׃	רוּחַ	וַיֹּצֵא	עָשָׂה	לַמָּטָר	בְּרָקִים	אֶרֶץ	מִקְצֵה־
kutoka–ghala–zake	upepo	na–anatoa	anafanya	kwa–mvua	umeme	dunia	kutoka–mwisho–wa
H0214	H7307	H3318		H4306		H0776	

Anapovuma, kunakuwa na mvumo wa maji mbinguni, maana huleta umande kutoka miisho ya dunia. Hufanya radi kwa ajili ya mvua na kuituma na kuutuma upepo kutoka katika maghala ya nyumba zake.

17

צוֹרֵף	כֹּל־	הוֹבִישׁ	מִדַּעַת	אָדָם	כֹּל־	נִבְעַר	
mfua–dhahabu	kila	ameaibishwa	bila–maarifa	mtu	kila	Amekuwa–mjinga	
H6884	H3605	H3001	H1847	H0120	H3605		

בָּם׃	רוּחַ	וְלֹא־	נִסְכּוֹ	שֶׁקֶר	כִּי	מִפָּסֶל
ndani–yake	pumzi	na–hakuna	kinyago–chake	uongo	kwa–sababu	kutokana–na–sanamu
	H7307	H3808	H5262	H8267		H6459

Kila mtu anakuwa kama mnyama asiye na akili; kila mfua chuma ameaibishwa na sanamu zake. Maana mwonekano wake unadanganya; maana hakuna uzima ndani yake.

18

יֹאבֵדוּ׃	פִּקְדָּתָם	בְּעֵת	תַּעְתֻּעִים	מַעֲשֶׂה	הֵמָּה	הֶבֶל
wataangamia	adhabu–yao	wakati–wa	ya–udanganyifu	kazi	wao	Ubatili
H0006	H6486	H6256	H8595	H4639	H1992	H1892

Hazifai, kazi ya wafanya mzaa; wataangamizwa wakati wa kuadhibiwa kwao.

19

וְשֶׁבֶט	הוּא	הַכֹּל	יוֹצֵר	כִּי־	יַעֲקֹב	חֵלֶק	כְּאֵלֶּה	לֹא־
na–fimbo	ni–yeye	wa–vyote	muumba	kwa–sababu	ya–Yakobo	sehemu	kama–hizi	Si
H7626	H1931	H3605	H3335		H3290		H0428	H3808

ס	שְׁמוֹ׃	צְבָאוֹת	יְהוָה	נַחֲלָתוֹ	
ס	jina–lake	wa–majeshi	Yahwe	ya–urithi–wake	
	H8034		H3068	H5159	

Lakini Mungu, urithi wa Yakobo, siyo kama hawa, maana yeye ndiye afanyaye vitu vyote. Israeli ni kabila ya urithi wake; Yahwe wa majeshi ni jina lake.

20

גּוֹיִם	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	מִלְחָמָה	כְּלֵי	לִי	אַתָּה	מַפֵּץ־
mataifa	kwa–wewe	na–nitawaponda	ya–vita	silaha	kwangu	wewe	Nyundo–ya–vita
			H4421	H3627			H4661

מַמְלָכוֹת׃	בְּךָ	וְהִשְׁחַתִּי	
falme	kwa–wewe	na–nitawaangamiza	
H4467		H7843	

Wewe ni nyundo ya vita yao, silaha ya vita yangu. Kwa wewe nitawaponda mataifa na kuharibu falme.

21

בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	וְרָכְבוֹ	סוּס	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	
kwa–wewe	na–nitaponda	na–mpanda–farasi–wake	farasi	kwa–wewe	Na–nitamponda	
		H7392				

וְרֹכְבוֹ׃	רֶכֶב	
na–mwendeshaji–wake	gari–la–vita	
H7392	H7393	

Kwa wewe nitaponda farasi na wawapandao; kwa wewe nitaponda vibandawazi na madereva wake.

זָקֵן	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	וְאִשָּׁה	אִישׁ	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	22
mzee	kwa-wewe	na-nitawaponda	na-mwanamke	mwanaume	kwa-wewe	Na-nitawaponda	
H2205			H0802	H0376			

וּבְתוּלָה׃	בָּחוּר	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	נָעַר	
na-bikira	kijana	kwa-wewe	na-nitawaponda	na-kijana	
H1330	H0970			H5288	

Kwa wewe nitawafutilia mbali mme na mke; kwa wewe nitafutilia mbali mzee na kijana. Kwa wewe nitafutilia mbali kijana wa kiume na wasichana bikra.

אִכָּר	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	וְעִדְרוֹ	רֹעֶה	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	23
mkulima	kwa-wewe	na-nitamponda	na-kundi-lake	mchungaji	kwa-wewe	Na-nitamponda	
H0406			H5739				

וְסִגְנֶיהָ׃	פַּחוֹת	בְּךָ	וְנִפַּצְתִּי	וְצִמְדּוֹ	
na-wakuu	magavana	kwa-wewe	na-nitawaponda	na-jozi-yake	
H5461	H6346			H6776	

Kwa wewe nitafutilia mbali wachungaji na makundi yao; kwa wewe nitawafutilia mbali wakulima na jozi zao za kulimia. kwa wewe nitawafutilia mbali watawala na maafsa.

אֲשֶׁר־	רָעָתָם	כָּל־	אֶת	כַּשְׂדִּים	יוֹשְׁבֵי	וּלְכֹל	לְבָבֶל	וְשִׁלַּמְתִּי	24
ambao	wao	uovu-wote	kwa	wa-Ukaldayo	wakaao	na-kwa-wote	Babeli	Na-nitalipa	
		H3605	H0853	H3778	H3427	H3605	H0894		

ס	יְהוָה׃	נְאֻם	לְעֵינֵיכֶם	בְּצִיּוֹן	עָשׂוּ	
ס	Yahwe	asema	mbele-ya-macho-yenu	katika-Sayuni	walifanya	
	H3068	H5002		H6726		

Maana mbele yako nitamlipa Babeli na wote wakaao Ukaldayo kwa maovu yote waliyoyafanya huko Sayuni - hili ni tamko la Yahwe.

כָּל־	אֶת־	הַמַּשְׁחִית	יְהוָה	נְאֻם־	הַמַּשְׁחִית׀	הַר	אֵלֶיךָ	הִנְנִי	25
yote	–	unaoharibu	Yahwe	asema	wa-uharibifu	mlima	dhidi-yako	Tazama-mimi	
H3605	H0853	H7843	H3068	H5002	H4889	H2022	H0413	H2009	

הַסֶּלַע	מִן־	וְגִלַּלְתִּיךָ	עָלֶיךָ	יָדִי	אֶת־	וְנָטִיתִי	הָאָרֶץ
miamba	kutoka	na-nitakuviringisha	juu-yako	mkono-wangu	–	na-nitaunyoosha	dunia
H5553		H1556			H0853	H5186	H0776

שְׂרֵפָה׃	לְהַר	וּנְתַתִּיךָ	
wa-moto	mlima	na-nitakufanya	
H8316	H2022	H5414	

Tazama, mimi ni kinyume chako, ewe mlima, wewe unayewaharibu watu wengine - hili ni tamko la Yahwe - kuiharibu dunia yote. Nitakupiga na mikono yangu na kuvingirisha chini kutoka ukingo wa kilima. Kisha nitakufanya mlima ulioteketezwa kabisa kwa moto.

כִּי־	לְמוֹסָדוֹת	וְאֶבֶן	לְפִנָּה	אֶבֶן	מִמְּךָ	יִקָּחוּ	וְלֹא־	26
kwa-sababu	la-msingi	wala-jiwe	la-pembe	jiwe	kutoka-kwako	chukua	Na-hawata	
	H4146	H0068	H6438	H0068		H3947	H3808	

יְהוָה׃	נְאֻם־	תִּהְיֶה	עוֹלָם	שְׁמָמוֹת	
Yahwe	asema	utakuwa	wa-milele	ukiwa	
H3068	H5002	H1961	H5769		

Hivyo hawatachukua kwako jiwe lolote ili kujengea pembe ya nyumba au msingi; kwani utakuwa ukiwa wa milele - hili ni tamko la Yahwe.

27 שְׂאוּ־ Inueni H5375 נֵס bendera H5251 בָּאָרֶץ katika–nchi H0776 תִּקְעוּ pigeni H8628 שׁוֹפָר tarumbeta H7782 בַּגּוֹיִם miongoni–mwa–mataifa קַדְּשׁוּ takaseni H6942 עָלֶיהָ juu–yake
גּוֹיִם mataifa הַשְׁמֵיעוּ tangazeni H8085 עָלֶיהָ juu–yake מַמְלְכוֹת falme H4467 אֲרָרָט za–Ararati H0780 מִנִּי Mini H4508 וְאַשְׁכְּנָז na–Ashkenazi H0813 פְּקֻדוּ wekeni עָלֶיהָ juu–yake
טִפְּסָר kamanda H2951 הַעֲלוּ־ leteni H5927 סוּס farasi כְּיֶלֶק kama–nzige H3218 סָמַר׃ wenye–manyoya H5569

Inua bendela ya vita juu ya nchi. Piga tarumbeta katika mataifa. Yaite mataifa yamshambuliye: Ararati, Mini na Ashkenazi. Teua majemedari wa kumshambulia; leta farasi kama nzige warukao.

28 קַדְּשׁוּ Takaseni H6942 עָלֶיהָ juu–yake גּוֹיִם mataifa אֶת־ – H0853 מַלְכֵי wafalme H4428 מָדַי wa–Wamedi H4074 אֶת־ – H0853 פַּחוֹתֶיהָ magavana–wake H6346 וְאֶת־ na H0853
כָּל־ wakuu–wote H3605 יָדֵי wa–mikono H3027 וְאֶת na H0853 סְגָנֶיהָ wake H5461 כָּל־ nchi–yote H3605 אֶרֶץ ya H0776 מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ utawala–wake H4475

Waandae mataifa kumshambulia: wafalme wa Umedi na magavana wao, maafsa wake wote na nchi yake yete.

29 וַתִּרְעַשׁ Na–imetetemeka H7493 הָאָרֶץ dunia H0776 וַתָּחֹל na–inagaagaa H2342 כִּי kwa–sababu H3588 קָמָה imesimama H6965 עַל־ juu–ya H5921 בָּבֶל Babeli H0894 מַחְשְׁבוֹת mipango H4284
יוֹשֵׁב׃ mkazi H3427 מֵאֵין bila H0369 לְשַׁמָּה ukiwa H8047 בָּבֶל ya–Babeli H0894 אֶרֶץ nchi H0776 אֶת־ – H0853 לָשׂוּם kufanya H7760 יְהוָה ya–Yahwe H3068

Maana nchi itatikisika na kudhoofika, kwa kuwa mipango ya Yahwe inaendelea juu ya Babeli, kuifanya nchi ya Babeli kuwa nchi isiyofaa mahali pasipo na mtu.

30 חָדְלוּ Wameacha H2308 גִּבּוֹרֵי mashujaa H1368 בָּבֶל wa–Babeli H0894 לְהִלָּחֵם kupigana H3898 יָשְׁבוּ wanakaa H3427 בַּמְּצָדוֹת katika–ngome H4679 נָשְׁתָּה imekauka H5405 גְּבוּרָתָם nguvu–yao H1369
בְּרִיחֶיהָ׃ makomeo–yake H1280 נִשְׁבְּרוּ zimevunjika H7665 מִשְׁכְּנוֹתֶיהָ makao–yake H4908 הִצִּיתוּ wamewasha–moto H3341 לְנָשִׁים kama–wanawake H0802 הָיוּ wamekuwa H1961

Maaskari wameacha kupigana huko Babeli; wamekaa katika ngome zao. Nguvu zao zimeshindwa; wamekuwa wanawake - nyumba zake zipo motoni, makomeo ya malango yake yamevunjika.

31 מַגִּיד mjumbe H5046 לִקְרַאת kukutana–na H7125 וּמַגִּיד na–mjumbe H5046 יָרוּץ anakimbia H7323 רָץ mkimbiaji H7323 לִקְרַאת־ kukutana–na H7125 רָץ Mkimbiaji H7323
מִקָּצֶה׃ kila–upande H7097 עִירוֹ mji–wake נִלְכְּדָה imetekwa H3920 כִּי־ kwamba בָּבֶל wa–Babeli H0894 לְמֶלֶךְ mfalme H4428 לְהַגִּיד kumwambia H5046

Mjumbe hukimbia ili amwambie mjumbe mwingine, na mtoa habari humwambia mtoa habari mwingine ili amwambie mfalme wa Babeli kwamba mji wake umetwaliwa kutoka mwisho hata mwisho.

32 וְהַמַּעְבָּרוֹת נִתְפָּשׂוּ וְאֶת־הָאֲגַמִּים שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְאַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
Na–vivuko vimetekwa na mabwawa yamechomwa kwa–moto na–wanaume wa–vita
H8610 H0853 H0098 H8313 H0784 H0376 H4421

נִבְהָלוּ׃ ס
wameshtushwa ס
H0926

Hivyo vivuko katika mito vimekamatwa; adui anaunguza mafunjo ya bwawa, na wapiganaji wa Babeli wamechanganyikiwa.

33 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת־בָּבֶל כְּגֹרֶן
Kwa–sababu hivyo asema Yahwe wa–majeshi Mungu wa–Israeli binti ya–Babeli
H3541 H0559 H3068 H0430 H3478 H1323 H0894

הַקָּצִיר עֵת־וָאָה עוֹד מְעַט כִּדְרִיכָהּ עֵת בָּהּ׃
mavuno wakati–wa na–utakuja kidogo bado wa–kupura wakati kwake
H6256 H0935 H4592 H5750 H1869 H6256 H1637

Maana Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi: Binti Babeli ni kama sakafu ya kupuria. Ni muda wa kumkanyaga. Ni kitambo kidogo wakati wa mavuno utakuja juu yake.

34 אֲכָלַנִי (הֲמָמַנִי) נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
[Amenila] (Amenila) [amenifadhaisha] (amenifadhaisha) Nebukadneza mfalme wa–Babeli
H0398 H0398 H2000 H2000 H5019 H4428 H0894

הִצִּיגָנִי (בִּלְעָנִי) כַּתַּנִּין מִלָּא
[ameniweka] (ameniweka) [amenimeza] (amenimeza) kama–joka amejaza
H3322 H3322 H1104 H1104 H3627 H7385 H4390

הֱדִיחָנִי׃ (הֲדִיחָנוּ) מֵעֲדָנָי כְּרִשּׁוֹ
[amenifukuza] (amenifukuza) kwa–vyakula–vyangu–vitamu tumbo–lake
H1740 H1740 H3770

Yerusalemu husema, 'Nebukadneza mfalme wa Babeli amenirarua. Amenikausha na amenifanya kuwa mtungi mtupu. Amenimeza kama joka. Alijishibisha kwa chakula changu chema. Amenitupa mbali.'

35 וְדָמִי עַל־יֹשְׁבֵי בָּבֶל תֹּאמַר יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ ס
na–damu–yangu wa–Sayuni mkaaji asema Babeli juu–ya na–mwili–wangu Udhalimu–wangu
H1818 H6726 H3427 H0559 H0894 H0413 H7607 H2555

כַּשְׂדִּים תֹּאמַר יֹשְׁבֵי אֶל־
Yerusalemu asema wa–Ukaldayo wakaao juu–ya ס
H3389 H0559 H3778 H3427 H0413

Wenyeji wa Sayuni watasema, 'Gasia nilizofanyiwa na mwili wangu na ziwe kwa Babeli.' Yerusalem atasema, Damu yangu na iwe juu ya wakaao Ukaldayo.'

36 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי־רָב אֶת־רִיבֵךְ
Kwa–hiyo hivyo asema Yahwe Tazama–mimi ninashughulikia – kesi–yako
H3541 H0559 H3068 H2009 H7378 H0853 H7379

וְנָקַמְתִּי נִקְמָתֵךְ וְהַחֲרַבְתִּי אֶת־יַמָּהּ וְהוֹבַשְׁתִּי אֶת־
na–nitakulipiza kisasi–chako na–nitaikausha bahari–yake na–nitaikausha –
H5358 H5360 H2717 H3220 H3001 H0853

מְקוֹרָהּ׃
chemchemi–yake
H4726

Kwa hiyo Yahwe asema hivi: Tazama, nikotayari kulitetea shitaka lako na kuleta kisasi kwa ajili yako. Maana nitayakausha maji ya Babeli na kufanya vyanzo vyake kukauka.

37	וְהָיְתָה֙	בָּבֶ֔ל	וְלִגַלִּ֖ים	מְעוֹן־	תַּנִּ֑ים	שַׁמָּ֣ה	וּשְׁרֵקָ֔ה	מֵאֵ֥ין	יוֹשֵֽׁב׃
	Na–itakuwa	Babeli	marundo	makao–ya	mbwehwa	ukiwa	na–mzaha	bila	mkazi
	H1961	H0894	H1530	H4583		H8047	H8322	H0369	H3427

Babeli utakuwa rundo la magofu, pango la mbwea, sehemu itishayo, kitu cha kutoa sauti ya nyoka, pasipo na watu.

38	יַחְדָּ֖ו	כַּכְּפִרִ֑ים	יִשְׁאֲג֣וּ	נָעֲרֹ֔ו	כִּגּוֹרֵ֖י	אֲרָיֹֽות׃
	Pamoja	kama–simba–vijana	watanguruma	wananguruma	kama–watoto	wa–simba
			H7580	H5286	H1484	

Wababeli wataunguruma kwa pamoja kama wanasimba. Watanguruma kama watoto wa simba.

39	בְּחֻמָּ֗ם	אָשִׁ֤ית	אֶת־	מִשְׁתֵּיהֶם֙	וְהִשְׁכַּרְתִּ֔ים	לְמַ֖עַן	יַעֲלֹ֑זוּ	וְיָשְׁנ֣וּ
	Katika–joto–lao	nitaweka	–	karamu–yao	na–nitawalewa	ili	wafurahi	na–walale
	H2527	H7896	H0853	H4960	H7937	H4616	H5937	H3462

יְהוָֽה׃	נְאֻם	וְקַיְצוּ֙	וְלֹ֣א	עוֹלָ֔ם	שְׁנַ֥ת־
Yahwe	asema	amke	na–wasi	milele	usingizi–wa
H3068	H5002	H6974	H3808	H5769	H8142

wanapopashwa moto kwa hasira, nitawafanyia sherehe; nitawalewesha hata wafurahi, na kisha kulala usingizi usio na mwisho hata wasiamke - hili ni tamko la Yahwe -

40	אֹורִידֵ֖ם	כְּכָרִ֑ים	כְּאֵילִ֖ים	לִטְבֹ֥וחַ	כְּכָרִ֔ים	עַתּוּדִֽים׃	עִם־
	Nitawashusha	kama–wana–kondoo	kama–kondoo–dume	kuchinjwa	kama–kondoo–dume	mbuzi–dume	pamoja–na
	H3381			H2873		H6260	

nitawapeleka chini kama wanakondoo kwa mchinjaji, kama kondoo dume pamoja na mbuzi majike.

41	אֵיךְ	נִלְכְּדָ֣ה	שֵׁשַׁ֔ךְ	וַתִּתָּפֵ֖שׂ	תְּהִלַּ֣ת	כֹּל־	הָאָ֑רֶץ	אֵיךְ֙	הָיְתָ֣ה
	Jinsi–gani	imetekwa	Sheshaki	na–kukamatwa	sifa	ya–yote	dunia	jinsi–gani	imekuwa
		H3920	H8347	H8610	H8416	H3605	H0776		H1961

בַּגֹּויִֽם׃	בָּבֶ֖ל	לְשַׁמָּ֥ה	
miongoni–mwa–mataifa	Babeli	ukiwa	
	H0894	H8047	

Jinsi Babeli ulivyotekwa! Hivyo fahari ya dunia yote imekamatwa. Jinsi Babeli ulivyofanyika sehemu yenye magofu kati ya mataifa.

42	עָלָ֥ה	עַל־	בָּבֶ֖ל	הַיָּ֑ם	בַּהֲמֹ֣ון	גַּלָּ֔יו	נִכְסָתָֽה׃
	Imepanda	juu–ya	Babeli	bahari	kwa–wingi	wa–mawimbi–yake	imefunikwa
	H5927		H0894	H3220		H1530	H3680

Bahari imekuja juu ya Babeli! Amefunikwa na mawimbi yavumayo.

43	הָיָ֣ו	עָרֶ֔יהָ	לְשַׁמָּ֖ה	אֶ֑רֶץ	צִיָּ֣ה	וַעֲרָבָ֔ה	אֶ֖רֶץ	לֹא־	יֵשֵׁ֥ב
	Zimekuwa	miji–yake	ukiwa	nchi	kavu	na–jangwa	nchi	isi	kaaye
	H1961		H8047	H0776	H6723	H6160	H0776	H3808	H3427

אָדָ֖ם	בֶּן־	בָּהֵ֥ן	יַעֲבֹ֛ר	וְלֹא־	אִ֥ישׁ	כָּל־
adamu	mwana–wa	ndani–yake	pite	wala–isi	–	mtu–yeyote
H0120		H2004		H3808	H0376	H3605

Miji yake imekuwa ukiwa, sehemu kame na nyika, nchi isiyo na watu, na hakuna mtu apitaye hapo.

בִּלְעוֹ	אֶת־	וְהוֹצֵאתִי	בְּבָבֶל	בֵּל	עַל־	וּפָקַדְתִּי		44
aliyomeza	–	na–nitatoa	katika–Babeli	Beli	–	Na–nitaadhibu		
H1105	H0853	H3318	H0894	H1078				
בָּבֶל	חוֹמַת	גַּם־	גּוֹיִם	עוֹד	אֵלָיו	יִנְהֲרוּ	וְלֹא־	מִפִּיו
wa–Babeli	ukuta	pia	mataifa	tena	kwake	miminika	na–hawata	kutoka–kinywani–mwake
H0894	H2346	H1571		H5750	H0413		H3808	H6310

נָפָלָה׃
umeanguka
H5307

Hivyo nitamwadhibu Beli huko Babeli; nitakitoa kinywani mwake alichokimeza, na mataifa hawatamminikia tena pamoja na wazao wao. Kuta za Babeli zitaanguka.

נַפְשׁוֹ	אֶת־	אֲנָשׁ	וּמַלְטוּ	עַמִּי	מִתּוֹכָהּ	צְאוּ	45
nafsi–yake	–	kila–mtu	na–okoeni	watu–wangu	kutoka–katikati–yake	Tokeni	
H5315	H0853	H0376	H4422		H8432	H3318	

יְהוָה׃	אַף־	מֵחֲרוֹן
Yahwe	kali–ya	kutoka–hasira
H3068	H0639	H2740

Tokeni kati yake, enyi watu wangu. Kila mmoja wenu aokowe maisha yake kutoka katika hasira ya gadhabu yangu.

וּבָא	בָּאָרֶץ	הַנִּשְׁמַעַת	בַּשְּׁמוּעָה	וְתֵירֹאוּ	לְבַבְכֶם	יֵרַךְ	וּפֶן־	46
na–itakuja	katika–nchi	inayosikika	kwa–taarifa	na–mkaogope	mioyo–yenu	legee	Na–msi	
H0935	H0776	H8085	H8052	H3372	H3824	H7401	H6435	

בָּאָרֶץ	וְחָמָס	הַשְּׁמוּעָה	בַּשָּׁנָה	וְאַחֲרָיו	הַשְּׁמוּעָה	בַּשָּׁנָה
katika–nchi	na–udhalimu	taarifa	katika–mwaka	na–baada–yake	taarifa	katika–mwaka
H0776	H2555	H8052	H8141		H8052	H8141

מֹשֵׁל׃	עַל־	וּמֹשֵׁל
mtawala	juu–ya	na–mtawala
H4910		H4910

Msiache mioyo yenu ikaogopa au kuhofu habari iliyosikiwa nchini, maana habari itakuja siku moja. Baada yake mwaka unaofuata kutakuwa na habari, na ghasia zitakuwa nchini. Mtawala atakuwa kinyume cha mtawala.

בָּבֶל	פְּסִילֵי	עַל־	וּפָקַדְתִּי	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה	לָכֵן	47
za–Babeli	sanamu	–	na–nitaadhibu	zinakuja	siku	tazama	Kwa–hiyo	
H0894	H6456			H0935	H3117	H2009		

בְּתוֹכָהּ׃	יִפְּלוּ	חֲלָלֶיהָ	וְכָל־	תֵּבוֹשׁ	אַרְצָהּ	וְכָל־	
katikati–yake	wataanguka	wake	na–waliouawa–wote	itaaibishwa	–	na–nchi–yake–yote	
H8432	H5307		H3605	H0954	H0776	H3605	

Kwa hiyo, tazama, siku zinakuja nitakapoadhibu sanamu za Babeli. Nchi yake yote itaaibika, na wote waliochinjwa wataanguka ndani yake.

כִּי	בְּקִרְבָּהּ	אֲשֶׁר	וְכֹל	וָאָרֶץ	שָׁמַיִם	בָּבֶל	עַל־	וְרִנְּנוּ	48
kwa–sababu	ndani–yake	vilivyo	na–vyote	na–dunia	mbingu	Babeli	juu–ya	Na–wataimba	
			H3605	H0776	H8064	H0894			

יְהוָה׃	נְאֻם־	הַשּׁוֹדְדִים	לָהּ	יָבוֹא־	מִצָּפוֹן
Yahwe	asema	waharibifu	kwake	watakuja	kutoka–kaskazini
H3068	H5002	H7703		H0935	H6828

Kisha mbingu na nchi, na vyote vilivyomo ndani yake vitafurahi juu ya Babeli. Maana mwalibifu atamwijia kutoka kaskazini - hili ni tamko la Yahwe.

חֲלִלֵי	נָפְלוּ	לְבָבֶל	גַּם־	יִשְׂרָאֵל	חֲלִלֵי	לִנְפֹּל	בָּבֶל	גַּם־		49
waliouawa	walianguka	kwa–Babeli	pia	wa–Israeli	waliouawa	kuanguka	Babeli	Pia		
	H5307	H0894	H1571	H3478		H5307	H0894	H1571		

הָאָרֶץ׃	כָּל־
dunia	wa–yote
H0776	H3605

“Kama Babeli alivyowafanya waliouawa wa Israeli kuanguka, hivyo waliouawa katika nchi yake wataanguka katika Babeli.

יְהוָה	אֶת־	מֵרָחוֹק	זִכְרוּ	תַּעֲמֹדוּ	אֶל־	הִלְכוּ	מְחֻרֶב	פְּלֵטִים		50
Yahwe	–	kutoka–mbali	kumbukeni	simame	msi	nendeni	kutoka–upanga	Waliopona		
H3068	H0853	H7350	H2142	H5975	H0408	H1980	H2719			

לְבַבְכֶם׃	עַל־	תַּעֲלֶה	וִירוּשָׁלִַם
mioyo–yenu	juu–ya	ipande	na–Yerusalemu
H3824		H5927	H3389

Ondokeni!, manusura wa vita, Msikawiye. Mkumbukeni Yahwe tokea mbali; Yerusalemu na ikumbukwe.

כִּי	פָּנֵינוּ	כְלִמָּה	כִסְתָה	חֶרְפָּה	שָׁמַעְנוּ	כִּי־	בֹּשְׁנוּ			51
kwa–sababu	nyuso–zetu	fedheha	imefunika	aibu	tumesikia	kwa–sababu	Tumeaibishwa			
	H6440	H3639	H3680	H2781	H8085		H0954			

ס	יְהוָה׃	בֵּית	מִקְדְּשֵׁי	עַל־	זָרִים	בָּאוּ
ס	ya–Yahwe	pa–nyumba	patakatifu	juu–ya	wageni	wamekuja
	H3068		H4720			H0935

Tumeaibika, maana tumesikia matusi; dhihaka imefunika nyuso zetu, maana wageni wameingia mahali patakatifu pa nyumba ya Yahwe.

פְּסִילֶיהָ	עַל־	וּפְקַדְתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה־	לָכֵן		52
sanamu–zake	–	na–nitaadhibu	Yahwe	asema	zinakuja	siku	tazama	Kwa–hiyo		
H6456			H3068	H5002	H0935	H3117	H2009			

חָלָל׃	יֶאֱנַק	אַרְצָהּ	וּבְכָל־
aliyejeruhiwa	atalia	–	na–katika–nchi–yake–yote
	H0602	H0776	H3605

Kwa hiyo, tazama, siku zinakuja - hivi ndivyo asemavyo Yahwe - nitakapoziadhibu sanamu zake, na waliojeruhiwa watanung'unika kwa maumivu katika nchi yake yote.

עֻזָּהּ	מְרוֹם	תְּבַצֵּר	וְכִי	הַשְּׂגַּבִּים	בָּבֶל	תַּעֲלֶה	כִּי־			53
ngome–yake	juu	itaimarisha	na–hata–kama	mbinguni	Babeli	itapanda	Hata–kama			
H5797	H4791	H1219		H8064	H0894	H5927				

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	לָהּ	שׁדְדִים	יָבֹאוּ	מֵאִתִּי
ס	Yahwe	asema	kwake	waharibifu	watakuja	kutoka–kwangu
	H3068	H5002		H7703	H0935	H0854

Maana hata kama Babeli angepanda mbinguni au kujenga ngome zake ndefu, aharibuye kutoka kwangu angemwendea - hili ni tamko la Yahwe.

כַּשְׂדִּים׃	מֵאֶרֶץ	גָּדוֹל	וְשֶׁבֶר	מִבָּבֶל	זְעָקָה	קוֹל	54
ya–Wakaldayo	kutoka–nchi	mkubwa	na–uharibifu	kutoka–Babeli	ya–kilio	Sauti	
H3778	H0776		H7667	H0894	H2201		

Kelele ya maangamizi ilitoka Babeli, anguko kubwa kutoka nchi ya Wakaldayo.

55 כִּי־ שֹׁדֵד יְהוָה אֶת־ בָּבֶל וְאִבֶּד מִמֶּנָּה קוֹל גָּדוֹל
Kwa–sababu anaharibu Yahwe – Babeli na–ameangamiza kutoka–kwake sauti kubwa
H3068 H7703 H0853 H0894 H0006

כִּי־ גָלְיֵהֶם כְּמַיִם רַבִּים נִתַּן שְׁאוֹן קוֹלָם׃
Kwa–sababu mawimbi–yake kama–maji mengi imetolewa kishindo cha–sauti–yao
H1530 H4325 H5414 H7588

וְהָמָיוּ na–yananguruma H1993

Maana Yahwe anaiharibu Babeli. Anaifanya kelele ya sauti yake kuisha. Adui zake wanaunguruma kama mawimbi ya maji mengi; kelele yao imekuwa na nguvu.

56 כִּי־ בָּא אֶל־ עָלֶיהָ עַל־ בָּבֶל שׁוֹדֵד מִשְׁעִיבָיו וְנִלְכְּדוּ גִּבּוֹרֶיהָ
Kwa–sababu amekuja juu–yake juu–ya Babeli mharibifu na–wametekwa mashujaa–wake
H0935 H0894 H7703 H3920 H1368

כִּי אֵל גְּמֻלוֹת יְהוָה שַׁלֵּם יְשַׁלָּם׃
Kwa–sababu Mungu wa–malipo Yahwe hakika atalipa
H0410 H1578 H3068

קַשְׁתָּם חִתָּתָה זimevunjika pinde–zao H2865 H7198

Maana aharibuye amekuja kinyume chake - kinyume cha Babeli! - na shujaa wake wametekwa. Pinde zao zimevunjwa, maana Yahwe ni Mungu wa kisasi; atatekeleza kisasi hiki.

57 וְהִשְׁכַּרְתִּי Na–nitawalewa H7937
שָׂרֶיהָ וַחֲכָמֶיהָ פַּחוֹתֶיהָ וְסִגְנֶיהָ
wakuu–wake na–wenye–hekima–wake magavana–wake na–wakuu–wake
H8269 H2450 H6346 H5461

וְגִבּוֹרֶיהָ וְיָשְׁנוּ עוֹלָם שְׁנַת־ וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם־ הַמֶּלֶךְ יְהוָה
na–mashujaa–wake na–watalala milele usingizi–wa na–hawata amka asema Mfalme Yahwe
H1368 H3462 H5769 H8142 H3808 H6974 H5002 H4428 H3068

צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ ס ס
wa–majeshi jina–lake
H8034

Maana nitawafanya wana wafalme wake, wenye hekima wake, maofsa wake, na maaskari wake kulewa, nao watalala usingizi kwa usingizi usioisha na bila kuamka - hili ni tamko la mfalme: Yahwe wa majeshi ndilo jina lake.

58 כֹּה־ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת חֹמוֹת בָּבֶל הָרְחָבָה תִּתְעַרְעָר
Hivyo asema Yahwe wa–majeshi kuta za–Babeli pana kabisa zitabomolewa
H3541 H0559 H3068 H2346 H7342 H6209 H6209

וּשְׁעָרֶיהָ הַגְּבֹהִים מָרֵפוּ בָּאֵשׁ יִצָּתּוּ וְיִגְעוּ עַמִּים בְּדֵי־ רִיק
na–malango–yake marefu kwa–moto yatawashwa na–wanajitaabisha watu kwa ubatili
H8179 H1364 H0784 H3341 H3021 H1767 H7385

וּלְאֻמִּים בְּדֵי־ אֵשׁ וְיֵעָפוּ׃ ס ס
na–mataifa kwa moto na–wamechoka
H3816 H1767 H0784 H3286

Yahwe wa majeshi asema hivi: Ukuta mnene wa Babeli utaangushwa kabisa, na malango marefu yataunguzwa. Kisha watu wanaokuja kumsaidia watafanya kazi isiyofaa; kila mataifa wanachojaribu kikifanya kwa ajili yake kitateketezwa kwa moto.”

59

בֶּן־	נֵרִיָּהוּ	בֶּן־	שְׂרָיָה	אֶת־	הַנָּבִיא	יִרְמְיָהוּ	וְצִוָּה	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר
mwana–wa	Neria	mwana–wa	Seraya	–	nabii	Yeremia	aliamuru	ambalo	Neno
	H5374		H8304	H0853	H5030	H3414	H6680		H1697

הָרִבְעִית	בִּשְׁנַת	בָּבֶל	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	צִדְקִיָּהוּ	אֶת־	בִּלְכֹּתּוֹ	מַחְסֵיָהּ
wa–nne	katika–mwaka	Babeli	Yuda	mfalme–wa	Sedekia	pamoja–na	alipoenda	Mahseya
H7243	H8141	H0894	H3063	H4428	H6667	H0854	H3212	H4271

מְנוּחָה׃	שָׂר	וּשְׂרָיָה	לְמָלְכוֹ
wa–kambi	mkuu	na–Seraya	wa–utawala–wake
H4496	H8269	H8304	

Hili ndilo neno Yeremia nabii alilomwamru Seraya mwana wa Neria mwana wa Makseya alipokwenda na Sedekia mfalme wa Yuda huko Babeli katika mwaka wa nne wa kutawala kwake. Basi Seraya alikuwa afsa mwandamizi.

60

אֶל־	בָּבֶל	אֶל־	תָּבוֹא	אֲשֶׁר־	הָרָעָה	כָּל־	אֵת	יִרְמְיָהוּ	וַיִּכְתֹּב
katika	Babeli	juu–ya	ungekuja	ambao	–	ubaya–wote	–	Yeremia	Na–aliandika
H0413	H0894	H0413	H0935			H3605	H0853	H3414	H3789

בָּבֶל׃	אֶל־	הַכְּתֻבִים	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	כָּל־	אֵת	אֶחָד	סֵפֶר
Babeli	juu–ya	yaliyoandikwa	haya	–	maneno–yote	–	kimoja	kitabu
H0894	H0413	H3789	H0428	H1697	H3605	H0853	H0259	

Maana Yeremia alikuwa ameandika katika gombo kuhusu madhara yote yeliyokuwa yakienda kutendeka juu ya Babeli - maneno haya yote yaliyokuwa yameandikwa juu ya Babeli

61

אֵת	וְקָרָאתָ	וְרָאִיתָ	בָּבֶל	כִּבֹאֲךָ	שְׂרָיָה	אֶל־	יִרְמְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
–	na–utasoma	na–utaona	Babeli	utakapofika	Seraya	kwa	Yeremia	Na–akasema
H0853	H7121	H7200	H0894	H0935	H8304	H0413	H3414	H0559

הָאֵלֶּה׃	הַדְּבָרִים	כָּל־
haya	–	maneno–yote
H0428	H1697	H3605

Yeremia akamwambia Seraya, “Unapokwenda Babeli, hakikisha unayasoma maneno haya yote.

62

לִבְלֹתִי	לְהַכְרִיתוֹ	הַזֶּה	הַמָּקוֹם	אֶל־	דִּבַּרְתָּ	אַתָּה	יְהוָה	וְאָמַרְתָּ	
ili–kusiwe	kupakatilia–mbali	hapa	mahali	juu–ya	umesema	wewe	Yahwe	Na–utasema	
H1115	H3772	H2088	H4725	H0413	H1696		H3068	H0559	

עוֹלָם	שִׁמְמוֹת	כִּי־	בְּהֵמָה	וְעַד־	לְמֵאָדָם	יוֹשֵׁב	בּוֹ	הָיוֹת־
wa–milele	ukiwa	kwa–sababu	mnyama	hadi	kutoka–mtu	mkazi	ndani–yake	na
H5769			H0929	H5704	H0120	H3427		H1961

תִּהְיֶה׃
utakuwa
H1961

Nawe utasema, 'Yahwe, wewe! - wewe mwenyewe umesema kwamba utapaharibu mahali hapa. Hapatakuwa na wa kukaa, kwamba ni watu au wanyama. Patakuwa nchi isiyofaa daima.'

63

וְהִשְׁלַכְתּוֹ	אֶבֶן	עָלָיו	תִּקְשֹׁר	הַזֶּה	הַסֵּפֶר	אֶת־	לִקְרֹא	כְּכַלֹּתְךָ	וְהָיָה
na–kitupe	jiwe	juu–yake	funga	hiki	kitabu	–	kusoma	utakapomaliza	Na–itakuwa
H7993	H0068		H7194	H2088		H0853	H7121	H3615	H1961

פְּרָת׃	תּוֹךְ	אֶל־	
Frati	–	katikati–ya	
H6578	H8432	H0413	

Kisha mtakapomaliza kusoma gombo hili, funga jiwe kubwa juu yake na ulitupe katikati ya Frati.

אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הָרָעָה	מִפְּנֵי	תָקוּם	וְלֹא־	בָבֶל	תִּשְׁקַע	כָּכָה	וְאָמַרְתָּ	64
mimi	ambao	ubaya	kwa-sababu-ya	inuka	na-haita	Babeli	itazama	hivyo	Na-utasema	
H0595			H6440		H3808	H0894	H8257	H3602	H0559	

ס	יִרְמְיָהוּ׃	דִּבְרֵי	הֲנָה	עַד־	וְיָעֲפוּ	עָלֶיהָ	מֵבִיא	
ס	ya-Yeremia	maneno	hapa	hadi	na-watachoka	juu-yake	ninaleta	
	H3414	H1697	H2008	H5704	H3286		H0935	

Sema, 'Babeli utazama kama hivi. Hautainuka kwa sababu ya mabaya ninayoyapeleka juu yake, nao wataanguka.” Maneno ya Yeremia yanaishia hapa.

Chapter 52

וְאַחַת	בְּמָלְכוֹ	צִדְקִיָּהוּ	שָׁנָה	וְאַחַת	עֶשְׂרִים	בֶּן־			1
na-miaka-kumi	alipoanza-kutawala	Sedekia	miaka	na-moja	miaka-ishirini	Mwana-wa			
H0259		H6667	H8141	H0259	H6242				

(חֲמוּטַל	חמיטל]	אִמּוֹ	וְשֵׁם	בִּירוּשָׁלָם	מָלַךְ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	
Hamutali	[Hamitali]	la-mama-yake	na-jina	katika-Yerusalemu	alitawala	miaka	na-moja	
H2537	H2537	H0517	H8034	H3389		H8141	H6240	

מִלִּבְנָה׃	יִרְמְיָהוּ	בַּת־	
kutoka-Libna	Yeremia	binti-ya	
H3841	H3414	H1323	

Sedekia alikuwa na umri wa miaka ishirini na mmoja alipoanza kutawala; akatawala miaka kumi na mmoja huko Yerusalemu. Jina la mamaye lilikuwa Hamutali; alikuwa binti Yeremia wa Libna.

יְהוֹיָקִים׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	כְּכֹל	יְהוָה	בְּעֵינָיו	הָרַע	וַיַּעַשׂ	2
Yehoyakimu	alifanya	ambavyo	kama-vyote	Yahwe	machoni-pa	uovu	Na-alifanya	
H3079			H3605	H3068				

Akafanya maovu machoni pa Yahwe; akafanya kila alichokifanya Yehoyakimu.

הִשְׁלִיכוֹ	עַד־	וְיהוּדָה	בִּירוּשָׁלַם	הָיְתָה	יְהוָה	אַף	עַל־	כִּי	3
aliwatupa	hadi	na-Yuda	katika-Yerusalemu	ilikuwa	ya-Yahwe	hasira	juu-ya	Kwa-sababu	
H7993	H5704	H3063	H3389	H1961	H3068	H0639			

בָּבֶל׃	בְּמֶלֶךְ	צִדְקִיָּהוּ	וַיִּמְרֹד	פָּנָיו	מֵעַל	אוֹתָם	
wa-Babeli	dhidi-ya-mfalme	Sedekia	na-aliasi	ya-uso-wake	kutoka-mbele	wao	
H0894	H4428	H6667	H4775	H6440		H0853	

Kwa hasira ya Yahwe, matukio haya yote yalitukia Yerusalemu na Yuda, hata alipowatoa mbele yake mwenyewe. Kisha Sedekia akaasi dhidi ya mfalme wa Babeli.

בֶּעָשׂוֹר	הָעֲשִׂירִי	בַּחֲדֶשׁ	לְמָלְכוֹ	הַתְּשִׁעִית	בַּשָּׁנָה	וַיְהִי			4
siku-ya-kumi	wa-kumi	katika-mwezi	wa-utawala-wake	wa-tisa	katika-mwaka	Na-ikawa			
H6218	H6224	H2320		H8671	H8141	H1961			

עַל־	חֵילוֹ	וְכָל־	הוּא	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	בָּא	לַחֹדֶשׁ	
juu-ya	lake	na-jeshi-lote	yeye	Babeli	mfalme-wa	Nebukadneza	alikuja	ya-mwezi	
	H2428	H3605	H1931	H0894	H4428	H5019	H0935	H2320	

סָבִיב׃	דָּיֵק	עָלֶיהָ	וַיִּבְנוּ	עָלֶיהָ	וַיַּחֲנוּ	יְרוּשָׁלַם	
pande-zote	ngome	dhidi-yake	na-wakajenga	dhidi-yake	na-wakapiga-kambi	Yerusalemu	
H5439	H1785		H1129		H2583	H3389	

Ikawa katika mwaka wa tisa wa utawala wa mfalme Sedeki, katika mwezi wa kumi, na siku ya kumi ya mwezi huo, Nebukadneza, mfalme wa Babeli, alikuja na jeshi lake lote dhidi ya Yerusalem. Wakapiga kambi kuukabili, nao wakajenga ukuta wa kuusuria kuuzunguka.

לַמֶּלֶךְ	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	עַשְׁתֵּי	עַד	בַּמָּצוֹר	הָעִיר	וַתָּבֹא	5
wa–mfalme	–	wa–kumi–na–moja	mwaka	hadi	katika–mzingiro	mji	Na–ulikuwa	
H4428	H8141	H6240	H6249	H5704	H4692		H0935	

צִדְקִיָּהוּ׃	
Sedekia	
H6667	

Hivyo mji ukausuriwa mpaka mwaka wa kumi na moja wa utawala wa mfalme Sedekia.

וְלֹא־	בָעִיר	הָרָעָב	וַיֶּחֱזַק	לַחֹדֶשׁ	בְּתִשְׁעָה	הֶרְבִיעִי֙	בַּחֹדֶשׁ	6
na–hakukuwa	katika–mji	njaa	na–ilikuwa–kali	ya–mwezi	siku–ya–tisa	wa–nne	Katika–mwezi	
H3808		H7458	H2388	H2320	H8672	H7243	H2320	

הָאָרֶץ׃	לְעַם	לֶחֶם	הָיָה
wa–nchi	kwa–watu	mkate	na
H0776		H3899	H1961

Katika mwezi wa nne, siku ya tisa ya mwaka huo, njaa ikawa kali sana mjini hata hakukuwa na chakula kwa watu wa nchi.

וַיֵּצְאוּ	יִבְּרֵחוּ֙	הַמִּלְחָמָה	אַנְשֵׁי	וְכָל־	הָעִיר	וַתִּבָּקַע		7
na–wakatoka	walikimbia	wa–vita	–	na–wanaume–wote	mji	Na–ulivunjwa		
H3318	H1272	H4421	H0376	H3605		H1234		

הַמֶּלֶךְ	גַּן	עַל־	אֲשֶׁר֙	הַכַּשְׂדִּים֙	בֵּין־	שָׁעַר	דֶּרֶךְ	לַיְלָה	מֵהָעִיר
ya–mfalme	bustani	juu–ya	ambayo	kuta–mbili	kati–ya	ya–lango	njia	usiku	kutoka–mjini
H4428	H1588			H2346	H0996	H8179	H1870	H3915	

הָעֲרָבָה׃	דֶּרֶךְ	וַיֵּלְכוּ	סָבִיב	הָעִיר	עַל־	וְכַשְׂדִּים	
ya–Araba	njia	na–wakaenda	pande–zote	mji	juu–ya	na–Wakaldayo	
H6160	H1870	H3212	H5439			H3778	

Kisha mji ukatobolewa, na wapiganaji wote wakakimbia nje ya mji wakati wa usiku kwa njia ya lango lililokuwa kati ya kuta mbili, kwa bustani ya mfalme, japokuwa Wakaldayo walikuwa wameuzunguka mji. Hivyo wakaenda kwa njia ya Araba.

צִדְקִיָּהוּ	אֶת־	וַיַּשִּׂיגוּ	הַמֶּלֶךְ	אַחֲרֵי	כַּשְׂדִּים֙	חֵיל־	וַיִּרְדְּפוּ	8
Sedekia	–	na–wakamfikia	mfalme	nyuma–ya	Wakaldayo	jeshi–la	Na–waliwafuatia	
H6667	H0853	H5381	H4428		H3778	H2428	H7291	

מֵעָלָיו׃	נָפְצוּ	חֵילוֹ֙	וְכָל־	יְרֵחוֹ	בְּעַרְבֹ֥ת
kutoka–kwake	lilitawanyika	lake	na–jeshi–lote	Yeriko	katika–nyanda–za
		H2428	H3605	H3405	H6160

Lakini jeshi la Wakaldayo likamfuatia mfalme na kumpata Sedekia katika tambarare za bonde la Mto Yordani karibu na Yeriko. Jeshi lote lilikuwa limetawanyika mbali naye.

רִבְלָתָה	בָּבֶל	מֶלֶךְ	אֶל־	אֹתוֹ	וַיַּעֲלוּ	הַמֶּלֶךְ	אֶת־	וַיִּתְפְּשׂוּ	9
Ribla	wa–Babeli	mfalme	kwa	yeye	na–wakamleta	mfalme	–	Na–wakamkamata	
H7247	H0894	H4428	H0413	H0853	H5927	H4428	H0853	H8610	

מִשְׁפָּטִים׃	אִתּוֹ	וַיְדַבֵּר	חֲמָת	בְּאֶרֶץ	
hukumu	yeye	na–akamhukumu	ya–Hamathi	katika–nchi	
H4941	H0854	H1696	H2574	H0776	

Wakamkamata mfalme na kumleta hadi kwa mfalme wa Babeli huko Ribla katika nchi ya Hamathi, alipotoa hukumu juu yake.

וְגַם לְעֵינָיו mbele-ya-macho-yake H1571 צִדְקִיָּהוּ wa-Sedekia H6667 בְּנֵי wana H8141 אֶת־ – H0853 בָּבֶל Babeli H0894 מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428 וַיִּשְׁחָט Na-akawachinja H7206 10

בְּרִבְלָתָה׃ katika-Ribla H7247 שָׁחַט aliwachinja H7206 יְהוּדָה wa-Yuda H3063 שָׁרֵי – H8269 כָּל־ wakuu-wote H3605 אֶת־ – H0853

Mfalme wa Babeli akawachinja wana wa Sedekia mbele ya macho yake, na huko Ribla akawachinja viongozi wote wa Yuda.

וַיְבַאֲהוּ na-akamleta H0935 בְּנְחֻשְׁתַּיִם kwa-minyororo-ya-shaba וַיַּאַסְרֵהוּ na-akamfunga H0631 עִוֵּר aliyapofusha H5786 צִדְקִיָּהוּ ya-Sedekia H6667 עֵינֵי macho H5869 וְאֶת־ Na H0853 11

יוֹם siku H3117 עַד־ hadi H5704 הַפְּקֻדֹת kifungo H6486)בֵּית־(nyumba-ya H1004]בבית־[[katika-nyumba-ya] וַיִּתְּנֵהוּ na-akamweka H5414 בָּבֶלָה Babeli H0894 בָּבֶל Babeli H0894 מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428

מוֹתוֹ׃ ya-kifo-chake H4194

Kisha akayaondoa macho ya Sedekia, akamfunga katika vifungo vya shaba, na kumleta Babeli. Mfalme wa Babeli akamweka kifungoni hata siku ya kufa kwake.

וּבַחֹדֶשׁ Na-katika-mwezi H2320 הַחֲמִישִׁי wa-tano H2549 בְּעָשׂוֹר siku-ya-kumi H6218 לַחֹדֶשׁ ya-mwezi H2320 הִיא hii H1931 שְׁנַת mwaka H8141 תְּשַׁע־ wa-kumi-na-tisa H8672 עֶשְׂרֵה – H6240 12

טַבָּחִים walinzi H2876 רַב־ mkuu-wa נְבוּזַרְאֲדָן Nebuzaradani H5018 בָּא alikuja H0935 בָּבֶל Babeli H0894 מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428 נְבוּכַדְרֶאצַּר Nebukadneza H5019 לְמֶלֶךְ wa-mfalme H4428 שָׁנָה – H8141

יְרוּשָׁלִָם׃ katika-Yerusalemu H3389 בָּבֶל Babeli H0894 מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428 לִפְנֵי mbele-ya H6440 עָמַד alisimama H5975

Basi mwezi wa tano, siku ya kumi ya mwezi, ambao ulikuwa mwaka wa kumi na tisa wa utawala wa mfalme Nebukadneza, mfalme wa Babeli, Nebuzaradani akaja Yerusalemu. Alikuwa jemedari wa walinzi wa mfalme na mtumishi wa mfalme wa Babeli.

כָּל־ nyumba-zote H3605 וְאֵת na H0853 הַמֶּלֶךְ ya-mfalme H4428 בֵּית nyumba H1004 וְאֶת־ na H0853 יְהוָה Yahwe H3068 בֵּית־ nyumba-ya H1004 אֶת־ – H0853 וַיִּשְׂרֹף Na-alichoma-moto H8313 13

בָּאֵשׁ׃ kwa-moto H0784 שָׂרַף alichoma-moto H8313 הַגָּדוֹל kubwa H1419 בֵּית – H1004 כָּל־ nyumba-zote H3605 וְאֶת־ na H0853 יְרוּשָׁלִַם za-Yerusalemu H3389 בָּתֵּי – H1004

Akaiteketeza nyumba ya Yahwe, kasiri, na nyumba zote za Yerusalemu; pia kila jengo mhimu mjini alilichoma.

חֵיל – H2428 כָּל־ jeshi-lote H3605 נָתְצוּ walibomoa H5422 סָבִיב pande-zote H5439 יְרוּשָׁלִַם za-Yerusalemu H3389 חֹמוֹת – H2346 כָּל־ kuta-zote H3605 וְאֶת־ Na H0853 14

טַבָּחִים׃ walinzi H2876 רַב־ mkuu-wa אֶת־ pamoja-na H0854 אֲשֶׁר waliokuwa כַּשְׂדִּים la-Wakaldayo H3778

Kama kwa kuta za kuuzunguka Yerusalemu, jeshi lote la Wababeli lililokuwa pamoja na jemedari wa mlinzi wakaviaribu.

15 וּמִדַּלּ֖וֹת הָעָ֑ם וְאֶת־ יֶ֙תֶר֙ הָעָ֣ם הַנִּשְׁאָרִ֔ים בָּעִ֖יר וְאֶת־
Na–kutoka–kwa–maskini wa–watu na mabaki ya–watu waliobaki katika–mji na
H0853 H7604 H0853 H0776 H0853

הָאָמ֗וֹן יֶ֙תֶר֙ וְאֶת־ בָּבֶ֔ל מֶ֖לֶךְ אֶל־ נָפְל֣וּ אֲשֶׁ֔ר הַנֹּפְלִ֖ים
ya–mafundi mabaki na wa–Babeli mfalme kwa walijisalimisha ambao waliojisalimisha
H0527 H0853 H0894 H4428 H0413 H5307 H5307

טַבָּחִֽים׃ רַב־ נְבוּזַרְאֲדָ֥ן הֶגְלָֽה
walinzi mkuu–wa Nebuzaradani aliwapeleka–uhamishoni
H2876 H5018 H1540

Kama kwa watu maskini sana, watu waliosalia walioachwa katika mji, waliokuwa wamemwendea mfalme wa Babeli, na baadhi ya watu wenye ujuzi - Nebuzaradan, jemedari wa askari walinzi, akawachukua baadhi yao uhamishoni.

16 וּמִדַּלּ֖וֹת הָאָ֑רֶץ הִשְׁאִ֣יר נְבוּזַרְאֲדָ֥ן רַב־ טַבָּחִ֛ים
Na–kutoka–kwa–maskini wa–nchi aliwacha Nebuzaradani mkuu–wa walinzi
H0776 H7604 H5018 H0776 H2876

וּלְיֹגְבִֽים׃ לְכֹרְמִ֖ים
na–wakulima kuwa–wakulima–wa–mizabibu
H3009 H3755

Lakini Nebuzaradani, jemedari wa mlinzi, akawaacha baadhi ya maskini sana wa nchi kuitunza mizabibu na mashamba.

17 וְאֶת־ עַמּוּדֵ֣י נְחֹשֶׁת֮ הַנְּחֻשָּׁה֒ אֲשֶׁ֣ר לְבֵית־ יְהוָ֗ה וְאֶת־ הַמְכֹנ֔וֹת וְאֶת־ יָ֙מָּ֙
Na nguzo za–shaba ambazo za–nyumba–ya Yahwe na vitako na bahari
H0853 H5982 H0853 H3068 H0853 H4350 H0853 H3220

אֶת־ וַיִּשְׁאוּ֩ כַּשְׂדִּ֨ים שִׁבְּר֜וּ יְהוָ֗ה בְּבֵית־ אֲשֶׁ֣ר הַנְּחֹשֶׁת֮
– na–wakachukua Wakaldayo walivunja Yahwe katika–nyumba–ya ambayo ya–shaba
H0853 H5375 H3778 H7665 H3068 H0894 H0834 H5178

בָּבֶֽלָה׃ נְחֹשְׁתָּ֖ם כָּל־
Babeli – shaba–yote
H0894 H3605

Lakini kwa nguzo za shaba lilizokuwa katika nyumba ya Yahwe, mishikio na bahari ya shaba iliyokuwa katika nyumba ya Yahwe, Wakaldayo wakaivunja vipande wakaondoka navyo kurudi Babeli.

18 וְאֶת־ הַסִּרוֹת֙ וְאֶת־ הַיָּעִ֔ים וְאֶת־ הַמְזַמְּר֣וֹת וְאֶת־ הַמִּזְרָקֹ֗ת וְאֶת־ הַכַּפּ֔וֹת וְאֵ֣ת
Na sufuria na koleo na mikasi na mabakuli na vikombe na
H0853 H0853 H3257 H0853 H4212 H0853 H4219 H0853 H3709 H0853

כָּל־ כְּלֵ֣י נְחֹשֶׁת֮ הַנְּחֻשָּׁה֒ אֲשֶׁ֣ר יִשְׁרְתוּ־ בָּהֶ֔ם נְס֖וֹךְ לָקָֽחוּ׃
vyombo–vyote – vya–shaba ambavyo walitumikia navyo walichukua
H3605 H3627 H8334 H0834 H3947

Vyungu, makoleo, kinara cha taa, mabakuri, na vitu vyote vya shaba ambavyo makuhani walikuwa wakivitumia hekaluni - Wakaldayo wakavichukua vyote.

וְאֶת־	הַסִּירוֹת	וְאֶת־	הַמִּזְרָקוֹת	וְאֶת־	הַמַּחְתּוֹת	וְאֶת־	הַכַּפֹּים	וְאֶת־	19
na	sufuria	na	mabakuli	na	vyetezo	na	mabakuli–madogo	Na	
H0853		H0853	H4219	H0853	H4289	H0853		H0853	

זָהָב	זָהָב	אֲשֶׁר	הַמְּנַקִּיּוֹת	וְאֶת־	הַכַּפּוֹת	וְאֶת־	הַמְּנֹרוֹת	
dhahabu	dhahabu	ambavyo	mabakuli–ya–kinywaji	na	vikombe	na	vinara–vya–taa	
H2091	H2091		H4518	H0853	H3709	H0853	H4501	

טַבָּחִים׃	רַב־	לָקַח	כֶּסֶף	כֶּסֶף	וַאֲשֶׁר־
walinzi	mkuu–wa	alichukua	fedha	fedha	na–ambavyo
H2876		H3947	H3701	H3701	

Makalai na chetezo cha uvumba, mabakuri, vyungu, kinara cha taa, vikaango, makalai zilizotengenezwa kwa dhahabu, na zilizotengenezwa kwa dhahabu - kapteni wa mlinzi wa mfalme akazichukua pia.

תַּחַת	אֲשֶׁר־	נְחֹשֶׁת	עָשָׂר	שְׁנַיִם־	וְהַבָּקָר	אֶחָד	הַיָּם	שְׁנַיִם	וְהָעַמּוּדִים	20
chini–ya	ambao	za–shaba	mbili	kumi–na	na–ng’ombe	moja	bahari	mbili	Nguzo	
H8478			H6240	H8147	H1241	H0259	H3220	H8147	H5982	

הָיָה	לֹא־	יְהוָה	לְבֵית	שְׁלֹמֹה	הַמֶּלֶךְ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	הַמְכֹנוֹת
na	hakukuwa	ya–Yahwe	kwa–nyumba	Sulemani	mfalme	alifanya	ambavyo	vitako
H1961	H3808	H3068		H8010	H4428			H4350

הָאֵלֶּה׃	הַכֵּלִים	כָּל־	לְנִחֻשְׁתָּם	מִשְׁקָל
hivi	–	vyombo–vyote	kwa–shaba–yake	uzito
H0428	H3627	H3605		H4948

Nguzo mbili, bahari, na ng'ombe kumi na wawili wa shaba waliokuwa chini yake, vitu Selemani alivyokuwa amevifanya kwa ajili ya nyumba ya Yahwe, vikiwa na shaba nyingi sana isiyoweza kupimwa.

וְחֻוט	הָאֶחָד	הָעַמּוּד	(קוֹמַת	[קומה]	אַמָּה	עֶשְׂרֵה	שְׁמֹנֶה	וְהָעַמּוּדִים	21
na–uzi	moja	wa–nguzo	urefu	[urefu]	dhiraa	–	kumi–na–nane	Na–nguzo	
H2339	H0259	H5982	H6967	H6967		H6240	H8083	H5982	

נָבוּב׃	אַצְבָּעוֹת	אַרְבַּע	וְעָבְיוֹ	יְסֻבֻּנוּ	אַמָּה	עֶשְׂרֵה	שְׁתֵּים־
tupu	–	vidole–vinne	na–unene–wake	ulizunguka	–	mbili	dhiraa–kumi–na
H5014	H0676	H0702	H5672	H5437		H6240	H8147

Nguzo zilikuwa na urefu wa dhiraha kumi na nane kila moja, na mstari kuzunguka kila moja wenye urefu wa dhiraha kumi na mbili. Kila moja ilikuwa na unene wa vidole vinne na tundu.

וּשְׁבָכָה	אַמּוֹת	חֲמֵשׁ	הָאַחַת	הַכֹּתֶרֶת	וְקוֹמַת	נְחֹשֶׁת	עָלָיו	וְכֹתֶרֶת	22
na–wavu	–	dhiraa–tano	moja	wa–taji	na–urefu	ya–shaba	juu–yake	Na–taji	
H7639		H2568	H0259	H3805	H6967			H3805	

לַעֲמוּד	וְכָאֵלֶּה	נְחֹשֶׁת	הַכֹּל	סָבִיב	הַכּוֹתֶרֶת	עַל־	וְרִמֹּנִים	
kwa–nguzo	na–kama–hizi	ya–shaba	yote	pande–zote	taji	juu–ya	na–makomamanga	
H5982	H0428		H3605	H5439	H3805		H7416	

וְרִמֹּנִים׃	הַשֵּׁנִי	
na–makomamanga	ya–pili	
H7416	H8145	

Kichwa cha shaba kilikuwa juu yake. Kichwa kilikuwa dhiraha tano urefu wake, kazi ya waya zinazokingamana na makomamanga kukizunguka. Chote kilitengenezwa kwa shaba. Na nguzo nyingine ilikuwa na makomamanga yake vilikuwa kama ya kwanza.

23

מֵאָה	הָרִמּוֹנִים	כָּל־	רִוחָה	וְשִׁשָּׁה	תִּשְׁעִים	הָרִמּוֹנִים	וַיְהִיוּ	
mia	–	makomamanga–yote	kando	na–sita	tisini	makomamanga	Na–yalikuwa	
H3967	H7416	H3605	H7307	H8337	H8673	H7416	H1961	

סָבִיב׃	הַשְּׁבָכָה	עַל־
pande–zote	wavu	juu–ya
H5439	H7639	

Hivyo kulikuwa na makomamanga tisini na sita ubavuni mwa kila kichwa, na makomamanga mia moja juu ya nyaya zilizokingamana kukizunguka.

24

כֹּהֵן	צְפַנְיָה	וְאֶת־	הָרֹאשׁ	כֹּהֵן	שְׂרָיָה	אֶת־	טַבָּחִים	רַב־
kuhani	Sefania	na	mkuu	kuhani	Seraya	–	walinzi	mkuu–wa
H3548	H6846	H0853		H3548	H8304	H0853	H2876	

וַיִּקַּח	הַמִּשְׁנֶה	וְאֶת־	שִׁלְשֶׁת	שֹׁמְרֵי
Na–alichukua	wa–pili	na	walinzi–watatu	–
H3947	H4932	H0853	H7969	H8104

הַסָּף׃
wa–kizingiti

Jemedari wa mlinzi akamchukua Seraya mfungwa, kuhani mkuu, pamoja na Sefania, kuhani wa pili, na wale mabawaba watatu.

25

עַל־	וּפֹקֵיד	הָיָה	אֲשֶׁר־	אֶחָד	סָרִיס	לָקַח	הָעִיר	וּמִן־
wa	msimamizi	alikuwa	ambaye	mmoja	towashi	alichukua	mjini	Na–kutoka
	H6496	H1961		H0259	H5631	H3947		

אֲשֶׁר	הַמֶּלֶךְ	פְּנֵי־	מְרֹאֵי	אֲנָשִׁים	וְשִׁבְעָה	הַמִּלְחָמָה	אַנְשֵׁי	
ambao	mfalme	uso–wa	waliomwona	–	na–wanaume–saba	wa–vita	wanaume	
H4428		H6440	H7200	H0376	H7651	H4421	H0376	

עַם	אֶת־	הַמַּצְבֵּא	הַצָּבָא	שַׂר	סֹפֵר	וְאֶת	בָּעִיר	נִמְצְאוּ
watu	–	aliyewaandikisha	jeshi	mkuu–wa	mwandishi	na	katika–mji	walipatikana
	H0853	H6633		H8269		H0853		H4672

הָעִיר׃	בְּתוֹךְ	הַנִּמְצְאִים	הָאָרֶץ	מֵעַם	אִישׁ	וְשִׁשִּׁים	הָאָרֶץ	
mji	katikati–ya	waliopatikana	wa–nchi	kutoka–watu	–	na–watu–sitini	wa–nchi	
	H8432	H4672	H0776		H0376	H8346	H0776	

Kutoka mjini akamchukua mfungwa afsa aliyekuwa juu ya askari, na watu saba wa wale waliomshauri mfalme, waliokuwa wamesalia mjini. Akamchukua mfungwa afsa wa jeshi la mfalme aliyekuwa na wajibu wa kuwaingiza watu katika jeshi, pamoja na watu mashuhuri sitini kutoka katika nchi waliokuwamo mjini.

26

מֶלֶךְ	אֶל־	אוֹתָם	וַיַּלֶּךְ	טַבָּחִים	רַב־	נְבוּזַרְאֲדָן	אוֹתָם	וַיִּקַּח
mfalme	kwa	wao	na–akawaleta	walinzi	mkuu–wa	Nebuzaradani	wao	Na–akawachukua
H4428	H0413	H0853	H3212	H2876		H5018	H0853	H3947

רִבְלָתָה׃	בָּבֶל
Ribla	wa–Babeli
H7247	H0894

Kisha Nebuzaradani, jemedari wa mlinzi, akawachukuwa na kuwaleta kwa mfalme wa Babeli huko Ribla.

27

חֲמָת	בְּאֶרֶץ	בְּרִבְלָה	וַיִּמְּתֵם	בָּבֶל	מֶלֶךְ	אוֹתָם	וַיַּכֵּהוּ	
ya–Hamathi	katika–nchi	katika–Ribla	na–akawaua	wa–Babeli	mfalme	wao	Na–akawapiga	
H2574	H0776	H7247	H4191	H0894	H4428	H0853	H5221	

אַדְמָתוֹ׃	מֵעַל	יְהוּדָה	וַיְגֶל	
nchi–yake	kutoka	Yuda	na–akapelekwa–uhamishoni	
H0127		H3063	H1540	

Mfalme wa Babeli akawaua huko Ribla katika nchi ya Hamathi. Kwa njia hii, Yuda akaondoka katika nchi yake na kwenda uhamishoni.

שֶׁבַע	בִּשְׁנַת־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	הֶגְלָה	אֲשֶׁר	הָעָם	זֶה	28
saba	katika–mwaka–wa	Nebukadneza	alipeleka–uhamishoni	ambao	ni–watu	Hii	
H7651	H8141	H5019	H1540			H2088	

וּשְׁלֹשָׁה׃	וְעֶשְׂרִים	אַלְפַּיִם	שְׁלֹשֶׁת	יְהוּדִים
na–tatu	na–ishirini	–	elfu–tatu	Wayahudi
H7969	H6242	H0505	H7969	H3064

Hawa walikuwa watu Nebukadneza aliwaamisha: katika mwaka wa saba, Wayudea 3, 023.

נֶּפֶשׁ	מִירוּשָׁלִַם	לִנְבוּכַדְרֶאצַּר	עֶשְׂרֵה	שְׁמוֹנֶה	בִּשְׁנַת	29
watu	kutoka–Yerusalemu	wa–Nebukadneza	–	wa–kumi–na–nane	Katika–mwaka	
H5315	H3389	H5019	H6240	H8083	H8141	

וּשְׁנָיִם׃	שְׁלֹשִׁים	מֵאוֹת	שְׁמֹנֶה
na–wawili	na–thelathini	–	mia–nane
H8147	H7970	H3967	H8083

Katika mwaka wa kumi na nane wa Nebukadneza alichukuwa 832 kutoka Yerusalemu.

נְבוּזַרְאֲדָן	הֶגְלָה	לִנְבוּכַדְרֶאצַּר׃	וְעֶשְׂרִים׃	שָׁלֹשׁ	בִּשְׁנַת		30
Nebuzaradani	alipeleka–uhamishoni	wa–Nebukadneza	na–tatu	wa–ishirini	Katika–mwaka		
H5018	H1540	H5019	H6242	H7969	H8141		

נֶּפֶשׁ	כָּל־	וַחֲמִשָּׁה	אַרְבָּעִים	מֵאוֹת	שִׁבַע	נֶּפֶשׁ	יְהוּדִים	טַבָּחִים	רַב־
watu	jumla–ya	na–watano	na–arobaini	–	mia–saba	watu	Wayahudi	walinzi	mkuu–wa
H5315	H3605	H2568	H0705	H3967	H7651	H5315	H3064	H2876	

פ	מֵאוֹת׃	וְשֵׁשׁ	אַלְפַּיִם	אַרְבַּעַת
¶	–	na–mia–sita	–	elfu–nne
	H3967	H8337	H0505	H0702

Katika mwaka wa ishirini na tatu wa Nebukadneza, Nebuzaradani, jemedari wa walinzi wa mfalme, aliwahamisha Wayudea 745. Jumla ya watu walioamishwa walikuwa 4, 600.

יְהוֹיָכִן	לְגָלוּת	שָׁנָה	וְשִׁבַע	בִּשְׁלֹשִׁים	וַיְהִי	31
wa–Yehoyakini	wa–uhamisho	–	na–saba	katika–mwaka–wa–thelathini	Na–ikawa	
H3078	H1546	H8141	H7651	H7970	H1961	

לַחֹדֶשׁ	וַחֲמִשָּׁה	בְּעֶשְׂרִים	חֹדֶשׁ	עָשָׂר	בִּשְׁנֵים	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־
ya–mwezi	na–tano	siku–ya–ishirini	–	na–mbili	katika–mwezi–wa–kumi	Yuda	mfalme–wa
H2320	H2568	H6242	H2320	H6240	H8147	H3063	H4428

רֹאשׁ	אֶת־	מַלְכוּתוֹ	בִּשְׁנַת	בָּבֶל	מֶלֶךְ	מְרֹדַךְ־בְּלְאֶוִיל	נָשָׂא
kichwa	–	wa–utawala–wake	katika–mwaka	wa–Babeli	mfalme	Evil–Merodaki	aliinua
	H0853	H4438	H8141	H0894	H4428	H0192	H5375

(הַכְלוּא׃	[הכליא]	מִבֵּית	אוֹתוֹ	וַיּוֹצֵא	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹיָכִין
ya–kifungo	[ya–kifungo]	kutoka–nyumba	yeye	na–akamtoa	Yuda	mfalme–wa	cha–Yehoyakini
H3628	H3628		H0853	H3318	H3063	H4428	H3078

Ikawa baadaye katika mwaka wa thelathini na saba wa kufungwa kwake Yohoyakini, mfalme wa Yuda, katika mwezi wa kumi na mbili, siku ya ishirini na tano ya mwezi, Evili Merodaki, mfalme wa Babeli akamfungua Yehoyakini mfalme wa Yuda kutoka kifungoni. Ilikuwa mwaka ambao Evili Merodaki alianza kutawala.

לְכִסָּא	מִמַּעַל	כִּסְאוֹ	אֶת־	וַיִּתֵּן	טֹבוֹת	אִתּוֹ	וַיְדַבֵּר		32
viti–vya–enzi–vya	juu–ya	kiti–chake–cha–enzi	–	na–akaweka	mema	naye	Na–akasema		
H3678	H4605	H3678	H0853	H5414		H0854	H1696		

בְּבָבֶל׃	אִתּוֹ	אֲשֶׁר	(הַמְּלָכִים)	[מלכים]
katika–Babeli	walikuwa–pamoja–naye	ambao	wafalme	[wafalme]
H0894	H0854		H4428	H4428

Akaongea naye kwa upole na akampa kiti cha heshima kuliko cha wafalme wengine aliokuwa pamoja nao huko Babeli.

תָּמִיד	לְפָנָיו	לֶחֶם	וְאָכַל	כִּלְאֹו	בִּגְדֵי	אֶת	וְשַׁנֶּה		33
daima	mbele–yake	mkate	na–akala	ya–kifungo–chake	mavazi	–	Na–alibadilisha		
H8548	H6440	H3899	H0398	H3608		H0853			

חַיָּיו׃	יְמֵי	כָּל־
za–maisha–yake	–	siku–zote
	H3117	H3605

Evili Merodaki akaondoa mavazi ya gerezani ya Yehoyakini, na Yehoyakini akala chakula cha daima katika meza ya mfalme siku zote zilizosalia za maisha yake.

דְּבַר־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	מֵאֵת	לוֹ	נִתְּנָה־	תָּמִיד	אֲרֻחָתוֹ	וַאֲרֻחָתוֹ	34
kila–siku	Babeli	mfalme–wa	kutoka–kwa	kwake	ilipewa	ya–daima	posho	Na–posho–yake	
H1697	H0894	H4428	H0854		H5414	H8548	H0737	H0737	

חַיָּיו׃	יְמֵי	כָּל	מוֹתָהּ	יוֹם	עַד־	בְּיוֹמוֹ	יוֹם	
za–maisha–yake	–	siku–zote	ya–kifo–chake	siku	hadi	kwa–siku–yake	–	
	H3117	H3605	H4194	H3117	H5704	H3117	H3117	

Na alipewa posho ya chakula cha kila siku kwa maisha yake yote yaliyosalia mpaka siku ya kufa kwake.

Lamentations

Chapter 1

כְּאַלְמָנָה	הָיְתָה	עָם	רַבָּתִי	הָעִיר	בָּדָד	יָשְׁבָה	וְאֵיכָה	1
kama–mjane	imekuwa	wa–watu	uliokuwa–mkubwa	mji	peke–yake	imekaa	Jinsi–gani	
H0490	H1961				H0910	H3427		

ס	:לָמַס	הָיְתָה	בַּמְּדִינוֹת	שָׂרָתִי	בַּגּוֹיִם	רַבָּתִי
¶	chini–ya–kazi–ngumu	imekuwa	katika–majimbo	mkuu	katika–mataifa	uliokuwa–mkubwa
	H4522	H1961	H4082	H8282		

Mji ambao mwanzo ulikuwa na watu wengi sasa umekaa peke yake. Amekuwa kama mjane, japo alikuwa taifa kubwa. Alikuwa mtoto wa mfalme miongoni mwa mataifa, lakini sasa amelazimishwa utumwani.

מְנַחֵם	לָהּ	אֵין־	לֶחֱיָהּ	עַל	וְרֹמְמָתָהּ	בַּלַּיְלָה	תִּבְכֶּה	בָכוֹ	2
mfariji	kwake	hakuna	mashavu–yake	juu–ya	na–machozi–yake	usiku	inalia	Kulia	
H5162		H0369	H3895		H1832	H3915	H1058	H1058	

לָהּ	הָיוּ	בָּהּ	בָּגְדוּ	רֵעֶיהָ	כָּל־	אֹהֲבֶיהָ	מִכָּל־
kwake	wamekuwa	kwake	wamesaliti	rafiki–zake	wote	wapendwa–wake	miongoni–mwa–wote
	H1961		H0898	H7453	H3605	H0157	H3605

ס	:לְאֹיְבִים	
¶	maadui	
	H0341	

Analia na kuomboleza usiku, na machozi yake yanafunika mashavu yake. Hamna ata mpenzi wake anaye mliwaza. Marafiki wake wote wamemsaliti. wamekuwa maadui wake.

יָשְׁבָה	הָיא	עֳנִי	וּמֵרֹב	מָעֲנִי	יְהוּדָה	גָּלְתָה	3
anakaa	yeye	utumwa	na–kutoka–wingi–wa	kutoka–mateso	Yuda	Imekwenda–uhamishoni	
H3427	H1931	H5656	H7230	H6040	H3063	H1540	

בֵּין	הִשִּׂיגָהּ	רֹדְפֶיהָ	כָּל־	מָצוֹק	מָצְאָה	לֹא	בַּגּוֹיִם
kati–ya	wamemfikia	wanaomfuatia	wote	pumziko	kupata	hapati	miongoni–mwa–mataifa
H0996	H5381	H7291	H3605	H4494	H4672	H3808	

ס	:הַמְּצָרֶיהָ	
¶	matatizo	
	H4712	

Baada ya umaskini na mateso, Yuda ameenda matekani. Anaishi miongoni mwa mataifa na hapati pumziko lolote. Wanao wakimbiza wamewapata katika upweke wake.

שְׁעָרֶיהָ	כָּל־	מוֹעֵד	בָּאֵי	מִבְּלִי	אֲבֵלוֹת	צִיּוֹן	דַּרְכֵי	4
yake	milango–yote	sikukuu	wanaokuja	kwa–sababu–hakuna	zinaomboleza	Sayuni	Njia–za	
H8179	H3605	H4150	H0935	H1097	H0057	H6726	H1870	

מַר־	וְהִיא	נוּגוֹת	בְּתוּלֹתֶיהָ	נֶאֱנָחִים	כֹּהֲנֶיהָ	שְׁומֵמִין
uchungu	na–yeye	wamehuzunika	mabikira–wake	wanaugua	makuhani–wake	imekuwa–ukiwa
H4751	H1931	H3013	H1330	H0584	H3548	H8074

	ס	לָהּ׃
	¶	kwake

Barabara za Sayuni zinaomboleza kwasababu hakuna anaye kuja kwenye sherehe iliyo andaliwa. Malango yake yote ni ukiwa. Makuhani wake wote wana sononeka. Mabikra wake wana uzuni na yeye mwenyewe yupo katika ugumu.

יְהוָה	כִּי־	שָׁלַּו	אֹיְבֶיהָ	לְרֹאשׁ	צָרֶיהָ	הָיוּ	5
Yahwe	kwa–sababu	wanafanikiwa	maadui–wake	wakuu	adui–zake	Wamekuwa	
H3068		H7951	H0341			H1961	

שְׁבִי	הָלְכוּ	עוֹלְלֶיהָ	פְּשָׁעֶיהָ	רַב־	עַל	הוֹגָהּ
utumwani	wameenda	watoto–wake	makosa–yake	wingi–wa	kwa–sababu–ya	amemhuzunisha
	H1980	H5768	H6588	H7230		H3013

	ס	צָר׃	לִפְנֵי־	
	¶	adui	mbele–ya	
			H6440	

Maadui wake wamekuwa bwana zake; maadui wake wana fanikiwa. Yahweh amemuadhibu kwa dhambi zake nyingi. Watoto wake wadogo wanaenda matekani kwa maadui zake.

הָיְוּ	הַדָּרָהּ	כָּל־	צִיּוֹן	)מִבַּת־(	]בַּת־[	]מִן־[	וַיֵּצֵא	6
Wamekuwa	wake	utukufu–wote	Sayuni	kutoka–kwa–binti	binti	kutoka	Na–imeondoka	
H1961	H1926	H3605	H6726	H1323	H1323		H3318	

לִפְנֵי	כֹחַ	בְּלֹא־	וַיֵּלְכוּ	מִרְעֶה	מָצְאוּ	לֹא־	כְּאַיָּלִים	שָׂרֶיהָ
mbele–ya	nguvu	bila	na–wameenda	malisho	kupata	hawapati	kama–paa	wakuu–wake
H6440		H3808	H3212	H4829	H4672	H3808	H0354	H8269

	ס	רוֹדֵף׃
	¶	mfuatiliaji
		H7291

Uzuri umemwacha binti wa Sayuni. Watoto wa mfalme wamekuwa kama ayala ambaye haoni malisho, na wanaenda bila uwezo kwa wanao wakimbiza.

כֹּל	וּמִרוּדֶיהָ	עָנְיָהּ	יְמֵי	יְרוּשָׁלַם	זָכְרָה		7
hazina–zote	na–kutangatanga–kwake	mateso–yake	siku–za	Yerusalemu	Inakumbuka		
H3605	H4788	H6040	H3117	H3389	H2142		

עַמָּהּ	בְּנָפֹל	קֶדֶם	מֵימֵי	הָיְוּ	אֲשֶׁר	מַחֲמַדֶּיהָ
watu–wake	wakati–walipoanguka	za–kale	tangu–siku	zilikuwa	ambazo	za–thamani–zake
	H5307		H3117	H1961		H4262

עַל	שָׂחֲקוּ	צָרִים	רָאוּהָ	לָהּ	עוֹזֵר	וְאֵין	צָר	בְּיַד־
juu–ya	wakacheka	adui	walimwona	kwake	msaidizi	na–hakuna	adui	mkononi–mwa
	H7832		H7200		H5826	H0369		H3027

	ס	מִשְׁבַּתָּהּ׃
	¶	kuanguka–kwake
		H4868

Katika siku za mateso yake na kutokuwa na nyumba, Yerusalemu itakumbuka hazina zake za dhamani alizo kuwa nazo awali. Wakati watu wake walipo angukia mikononi mwa adui, hakuna aliye msaidia. Maadui waliwaona na kucheka maangamizo yake.

כָּל־	הָיְתָה	לִנְדָּה	כֵּן	עַל־	יְרוּשָׁלִַם	חָטְאָהּ	חֵטְא	8
wote	imekuwa	kitu–cha–kuchukiza	hivyo	kwa–hiyo	Yerusalemu	imetenda–dhambi	Dhambi	
H3605	H1961	H5206			H3389	H2398	H2399	

נֶאֱנָחָה	הֵיא	גַּם־	עֶרְוָתָהּ	רָאוּ	כִּי־	הִזִּילוּהָ	מְכַבְּדֶיהָ
analia	yeye	hata	aibu–yake	wameona	kwa–sababu	wanamtweza	waliomheshimu
H0584	H1931	H1571	H6172	H7200		H2107	H3513

ס			
¶	אָחוֹר׃	וַתָּשָׁב	
	nyuma	na–anageuka	
	H0268	H7725	

Yerusalemu ili tenda dhambi sana, hivyo basi, amedhalillika kama kitu kichafu. Wote walio mheshimu sasa wana mdharau kwa kuwa wameona uchi wake. Anasononeka na kujaribu kugeuka pembeni.

וַתַּרְ	אַחֲרִיתָהּ	זָכְרָה	לֹא	בְּשׁוּלֶיהָ	טֻמְאָתָהּ		9
na–ameanguka	mwisho–wake	kukumbuka	hakukumbuka	katika–nguo–zake	Uchafu–wake		
H3381	H0319	H2142	H3808	H7757	H2932		

כִּי	עָנֹיִ֔	אֶת־	יְהוָה	רֵאֶה	לָהּ	מְנַחֵם	אֵין	פְּלָאִֽים
kwa–sababu	mateso–yangu	–	Yahwe	Tazama	kwake	mfariji	hakuna	kwa–kushangaza
	H6040	H0853	H3068	H7200		H5162	H0369	H6382

ס			
¶	אוֹיֵ֖ב׃	הִגְדִּיל	
	adui	amejitukuza	
	H0341	H1431	

Amekuwa mchafu chini ya sketi yake. Hakuwaza hatima yake. Anguko lake lilikuwa baya. Hakukuwa na wakumliwaza. Alilia, “Angalia mateso yangu, Yahweh, kwa kuwa adui amekuwa mkuu sana.”

יָדוֹ֙	פָּרַ֣שׂ	צָ֔ר	עַל֙	כָּל־	מַחֲמַדֶּ֖יהָ	כִּי־	רָאֲתָ֣ה	10
Mkono–wake	ametandaza	adui	juu–ya	hazina–zote	za–thamani–zake	kwa–sababu	aliona	
H3027	H6566			H3605	H4261		H7200	

גּוֹיִם֙	בָּ֣אוּ	אֲשֶׁ֤ר	מִקְדָּשֶׁ֔הָ	צִוִּיתָ֖ה	לֹא־	יָבֹ֑אוּ	בַּקָּהָ֖ל	לָֽךְ׃
mataifa	yakiingia	ambao	patakatifu–pake	uliamuru	wasiingie	waingie	kusanyiko–lako	kwako
	H0935		H4720	H6680	H3808	H0935	H6951	

ס	
¶	

Adui ameeka mkono wake kwenye hazina zetu za dhamani. Ameona mataifa yakiingia sehemu yake takatifu, japo uliamuru wasiingie katika sehemu yako ya kukusanyikia.

								11
(מַחֲמַדֵּיהֶם)	]מחמודיהם[	נָתְנ֣וּ	לֶ֔חֶם	מְבַקְּשִׁ֖ים	נֶאֱנָחִ֑ים	עַמָּ֖הּ	כָּל־	
za–thamani–zao	hazina–zao	wametoa	mkate	wakitafuta	wanalia	wake	Watu–wote	
H4261	H4262	H5414	H3899	H1245	H0584		H3605	

זוֹלֵלָֽה׃	הָיֵ֥יתִי	כִּ֛י	וְהַבִּ֥יטָה	יְהוָ֖ה	רְאֵ֑ה	נָפֶ֣שׁ	לְהָשִׁ֔יב	בְּאֹכֶל
duni	nimekuwa	kwa–sababu	na–uangalie	Yahwe	Tazama	uhai	kurudisha	kwa–chakula
	H1961		H5027	H3068	H7200	H5315	H7725	H0400

ס	
¶	

Watu wote wana sononeka wanapo tafuta mkate. Wametoa hazina zao za dhamani kwa ajili ya chakula cha kurejesha uhai wao. Tazama, Yahweh, ni kumbuke mimi, kwa kuwa nimekuwa sina faida.

מַכְאוֹב	יֵשׁ	אִם־	וּרְאוּ	הַבֵּיטוּ	דֶּרֶךְ	עֹבְרֵי	כָּל־	אֲלֵיכֶם	לֹוא	12
maumivu	kuna	kama–kuna	na–muone	Tazameni	njia	wapitaji	ninyi–nyote	kwenu	Je–si	
H4341	H3426		H7200	H5027	H1870		H3605	H0413	H3808	

יְהוָה	הוֹגָה	אֲשֶׁר	לִי	עוֹלַל	אֲשֶׁר	כְּמַכְאֹבִי
Yahwe	amehuzunisha	ambayo	mimi	yamenitendea	ambayo	kama–maumivu–yangu
H3068	H3013					H4341

ס	אַפּוֹ׃	חֲרוֹן	בְּיוֹם
¶	yake–kali	ya–hasira	katika–siku
	H0639	H2740	H3117

Sio kitu kwako, wote mnao pita? Angalia na uone kama kuna mtu mwenye uzuni kama uzuni ninao teswa nao, tangu Yahweh amenitesa mimi katika siku ya hasira yake kali.

רֶשֶׁת	פָּרַשׂ	וַיִּרְדֵּנָּה	בְּעַצְמֹתָי	אֵשׁ	שָׁלַח־	מִמָּרוֹם	13
wavu	ametandaza	na–unashuka	katika–mifupa–yangu	moto	ametuma	Kutoka–juu	
H7568	H6566		H6106	H0784	H7971	H4791	

ס	דָּוָה׃	הַיּוֹם	כָּל־	שִׂמָּה	נָתָנַנִי	אָחוֹר	הֱשִׁיבַנִי	לְרַגְלָי
¶	mgonjwa	siku	siku–yote	ukiwa	amenifanya	nyuma	amenirudisha	kwa–miguu–yangu
	H1739	H3117	H3605	H8076	H5414	H0268	H7725	H7272

Ni kutoka juu ndipo alipo tuma moto kwenye mifupa yangu na umenishinda. Ametanda nyavu kwa miguu yangu na kunigeuza. Amenifanya ukiwa na dhahifu.

עַל־	עָלָו	יִשְׁתָּרְגוּ	בְּיָדוֹ	פִּשְׁעַי	עֹל	נִשְׂקַד		14
juu–ya	yamepanda	yamesokotwa	kwa–mkono–wake	ya–makosa–yangu	nira	Imefungwa		
	H5927	H8276	H3027	H6588	H5923	H8244		

אוּכַל	לֹא־	בִידֵי	אֲדֹנָי	נְתָנַנִי	כֹּחִי	הִכְשִׁיל	צְוָאֵרִי
kuweza	siwezi	mikononi–mwa	Bwana	amenitia	nguvu–zangu	amedhofisha	shingo–yangu
H3201	H3808	H3027	H0136	H5414		H3782	

ס	קוּם׃	
¶	kusimama	

Nira ya makosa yangu imefungwa na mikono yake. Zimesokotwa na kuekwa shingoni mwangu. Amefanya uweza wangu kushindwa. Bwana amenikabidhi mikononi mwa, na siwezi kusimama.

עָלַי	קָרָא	בְּקִרְבִּי	אֲדֹנָי	וּמַבִּירַי	כָּל־	סִלָּה	15
juu–yangu	ameita	ndani–yangu	Bwana	mashujaa–wangu	mashujaa–wangu–wote	Amewakataa	
	H7121	H7130	H0136	H0047	H3605		

בַּת־	לִבְתוּלַת	אֲדֹנָי	דָּרַךְ	גַּת	בַּחוּרָי	לִשְׁבֹּר	מוֹעֵד
binti–ya	bikira	Bwana	amekanyaga	shinikizo–la–divai	vijana–wangu	kuvunja	mkutano
H1323	H1330	H0136	H1869	H1660	H0970	H7665	H4150

ס	יְהוּדָה׃	
¶	Yuda	
	H3063	

Bwana ametupa pembeni wanaume wangu hodari walio niokoa. Ameitisha kusanyiko dhidi yangu kuponda wanaume wangu imara. Bwana amewakanyaga binti bikra wa Yuda kwenye chombo cha kusagia mvinyo.

16

מַ֔יִם	וֹרְדָ֖ה	עֵינִ֣י	וְעֵינִ֑י	בּוֹכִיָּ֔ה	אֲנִ֣י	וְאֵלֶ֔ה	עַל־
maji	linashuka	jicho–langu	jicho–langu	ninalia	mimi	mambo–haya	Kwa–sababu–ya
H4325	H3381			H1058	H0589	H0428	

הָיָ֥ו	נַפְשִׁ֛י	מֵשִׁ֥יב	מְנַחֵ֖ם	מִמֶּ֥נִּי	רָחַ֛ק	כִּי־
Wamekuwa	nafsi–yangu	anayerudisha	mfariji	kutoka–kwangu	yuko–mbali	kwa–sababu
H1961	H5315	H7725	H5162		H7368	

ס	אוֹיֵ֑ב׃	נָבֵ֥ר	כִּ֛י	שׁוֹמְמִ֖ים	בָּנַ֥י
¶	adui	ameshinda	kwa–sababu	wakiwa	watoto–wangu
	H0341	H1396		H8074	

Kwa vitu hivi ninalia. Macho yangu, maji yanashuka chini ya macho yangu tangu mfariji aliye paswa kurejesha maisha yangu yuko mbali na mimi. Watoto wangu wamekuwa ukiwa kwasababu adui yangu ameshinda.

17

לְיַעֲקֹ֔ב	יְהוָ֖ה	צִוָּ֣ה	לֹ֑ה	מְנַחֵ֣ם	אֵ֔ין	בְּיָדֶ֔יהָ	צִיּ֔וֹן	פָּרְשָׂ֖ה
kuhusu–Yakobo	Yahwe	ameamuru	kwake	mfariji	hakuna	mikono–yake	Sayuni	Imetandaza
H3290	H3068	H6680		H5162	H0369	H3027	H6726	H6566

ס	בֵּינֹתֶ֖יהָ׃	לְנִדָּ֑ה	יְרוּשָׁלַ֔͏ִם	הָיְתָ֣ה	צָרֶ֔יו	סְבִיבָ֖יו
¶	miongoni–mwao	kitu–cha–kuchukiza	Yerusalemu	Imekuwa	adui–zake	jirani–zake
	H0996	H5079	H3389	H1961		H5439

Sayuni ametandaza mikono yake; hakuna wakuwa mliwaza. Yahweh ameamuru hao karibu na Yakobo wawemaadui wake. Yerusalemu ni kitu kichafu kwao.

18

כָּל־	נָ֣א	שִׁמְעוּ־	מָרְיָתִי֮	פִּיהוּ֒	כִּ֣י	יְהוָה֮	הִוא֒	צַדִּ֣יק
watu–wote	tafadhali	Sikieni	nimeasi	amri–yake	kwa–sababu	Yahwe	yeye	Mwenye–haki
H3605	H4994	H8085	H4784	H6310		H3068	H1931	H6662

הָלְכ֖וּ	וּבְחוּרָ֑י	בְּתוּלֹתַ֔י	מַכְאֹבִ֣י	וּרְא֔וּ	]עמים(הָֽעַמִּ֗ים	]עמים
wameenda	na–vijana–wangu	mabikira–wangu	maumivu–yangu	na–muone	mataifa	mataifa
H1980	H0970	H1330	H4341	H7200		

ס	בַּשָּׁבִֽי׃	
¶	utumwani	

Yahweh ni mwenye haki, kwa kuwa nimeasi dhidi ya amri zake. Sikia, ninyi watu, na muone uzuni wangu. Mabikra wangu na wanaume imara wameenda matekani.

19

בָּעִ֔יר	וּזְקֵנַ֑י	כֹּהֲנַ֔י	רְמ֣וּנִי	הֵמָּ֔ה	לַמְאַהֲבַ֖י	קָרָ֥אתִי
mjini	na–wazee–wangu	makuhani–wangu	wamenidanganya	wao	wapenzi–wangu	Nimewaita
	H2205	H3548		H1992	H0157	H7121

ס	נַפְשָׁ֔ם׃	אֶת־	וְיָשִׁ֖יבוּ	לָ֑מוֹ	אֹ֣כֶל	בִּקְשׁ֔וּ	כִּי־	נָֽוְע֖וּ
¶	nafsi–zao	–	kurudisha	kwao	chakula	wakitafuta	walipokuwa–wakitafuta	wamefariki
	H5315	H0853	H7725		H0400	H1245		H1478

Niliita marafiki zangu, lakini walikuwa na hila kwangu. Makuhani wangu na wazee waliangamia kwenye mji, walipo kuwa wanatafuta chakula cha kurejesha uhai wao.

20

נֶהְפָּ֤ךְ	חֳמַרְמָרוּ֙	מֵעַ֔י	לִ֑י	צַר־	כִּי־	יְהוָה֙	רְאֵ֣ה
Umegeuka	yanachemka	matumbo–yangu	kwangu	dhiki	kwa–sababu	Yahwe	Tazama
H2015		H4578		H6887		H3068	H7200

בַּבַּ֖יִת	חֶ֣רֶב	שִׁכְלָ֔ה־	מִח֑וּץ	מָ֣רְיתִי֔	מָ֖וֶת	כִּ֥י	בְּקִרְבִּ֖י	לִבִּ֑י
ndani	upanga	unaua	nje	nimeasi	kuasi	kwa–sababu	ndani–yangu	moyo–wangu
	H2719		H2351	H4784	H4784		H7130	

ס	כַּמָּֽוֶת׃	
¶	kama–mauti	
	H4194	

Tazama, Yahweh, kwa kuwa nipo kwenye ugumu; tumbo langu lina nguruma, moyo wangu umetibuka ndani yangu, kwa kuwa nimekuwa muasi sana. Nje, upanga umemliza mama, ndani ya nyumba kuna mauti tu.

כָּל־	לִי	מְנַחֵם	אֵין	אֹנִי	נֶאֶנָחָה	כִּי	שָׁמְעוּ		21
maadui–wangu–wote	kwangu	mfariji	hakuna	mimi	ninaugua	kwamba	Wamesikia		
H3605		H5162	H0369	H0589	H0584		H8085		

הֵבֵאתָ	עָשִׂיתָ	אַתָּה	כִּי	שָׁשׂוּ	רָעָתִי	שָׁמְעוּ	אֹיְבַי
Umeleta	umefanya	wewe	kwa–sababu	wanafurahi	msiba–wangu	wamesikia	maadui–wangu
H0935				H7797		H8085	H0341

ס	כָּמוֹנִי׃	וַיְהִי	קָרָאתָ	יוֹם־
¶	kama–mimi	na–wawe	uliyoitangaza	siku
	H3644	H1961	H7121	H3117

Wamesikia sononeko langu, lakini hakuna wakuni liwaza. Maadui zangu wote wamesikia shida zangu na wamefurahi umenifanyia hivi. Umeleta siku uliyo ahidi; sasa acha wawe kama mimi.

כַּאֲשֶׁר	לָמוֹ	וְעוֹלֵל	לְפָנָיְךָ	רָעָתָם	כָּל־	תָּבֵא		22
kama–ulivyo	wao	na–uwatendee	mbele–zako	wao	uovu–wote	Uovu–wao–wote–uje		
			H6440		H3605	H0935		

רַבּוֹת	כִּי־	פְּשָׁעָי	כָּל־	עַל	לִי	עוֹלַלְתָּ	
mengi	kwa–sababu	makosa–yangu	makosa–yangu–yote	kwa–sababu–ya	mimi	umenitendea	
		H6588	H3605				

פ	דָּוַי׃	וְלִבִּי	אַנְחֹתָי	
¶	mgonjwa	na–moyo–wangu	kilio–changu	
	H1742		H0585	

Acha uovu wote uje mbele zako. Shughulika nao kama ulivyo shughulika na mimi kwasababu ya makosa yangu yote. Masononeko yangu ni mengi na moyo umezimia.

Chapter 2

הַשְׁלִיךְ	צִיּוֹן	בַּת־	אֶת־	אֲדֹנָי	בְּאַפּוֹ	יָעִיב	אֵיכָה׀	1
Ametupa	Sayuni	binti–ya	–	Bwana	katika–hasira–yake	amefunika–kwa–wingu	Jinsi–gani	
H7993	H6726	H1323	H0853	H0136	H0639	H5743		

זָכַר	וְלֹא־	יִשְׂרָאֵל	תִּפְאֶרֶת	אֶרֶץ	מִשְׁמַיִם׀	
kukumbuka	na–hakukumbuka	wa–Israeli	utukufu	ardhini	kutoka–mbinguni	
H2142	H3808	H3478	H8597	H0776	H8064	

ס	אַפּוֹ׃	בְּיוֹם	רַגְלָיו	הֲדֹם־	
¶	ya–hasira–yake	katika–siku	yake	mahali–pa–kuwekea–miguu	
	H0639	H3117	H7272	H1916	

Bwana amemfunika binti wa Sayuni chini ya wingu la hasira yake. Ametupa utukufu wa Israeli chini kutoka mbinguni hadi duniani. Hajakumba stuli yake ya miguu siku ya hasira yake.

כָּל־	אֶת	חָמַל	)וְלֹא(	]לֹא[	אֲדֹנָי	בָּלַע		2
makazi–yote	–	hakuonea–huruma	wala–hakuonea–huruma	wala	Bwana	Amemeza		
H3605	H0853	H2550	H3808	H3808	H0136	H1104		

הִגְיַע	יְהוּדָה	בַּת־	מִבְצְרֵי	בְּעֶבְרָתוֹ	הָרָס	יַעֲקֹב	נָאוֹת
Ameangusha	Yuda	binti–ya	ngome–za	katika–ghadhabu–yake	Amebomoa	ya–Yakobo	makazi
H5060	H3063	H1323	H4013	H5678	H2040	H3290	H4999

ס	וְשָׁרֶיהָ׃	מַמְלָכָה	חִלֵּל	לָאָרֶץ	
¶	na–wakuu–wake	ufalme	Amechafua	ardhini	
	H8269	H4467		H0776	

Bwana amemeza na hajawa na huruma kwa miji yote ya Yakobo. Siku za hasira zake ameangusha miji imara ya binti wa Yuda; kwa aibu ameshusha chini ufalme na watala wake.

אָחֹור	הֵשִׁיב	יִשְׂרָאֵל	קֶרֶן	כָּל	אַף	בָּחֳרִי	גָּדַע	3
nyuma	Amerudisha	za-Israeli	pembe	pembe-zote	kali	katika-hasira	Amekata	
H0268	H7725	H3478		H3605	H0639	H2750	H1438	

כְּאֵשׁ	בְּיַעֲקֹב	וַיִּבְעַר	אוֹיֵב	מִפְּנֵי	יְמִינוֹ	
kama-moto	dhidi-ya-Yakobo	Na-amewaka	adui	kutoka-mbele-ya	mkono-wake-wa-kuume	
H0784	H3290		H0341	H6440	H3225	

ס	סָבִיב׃	אָכְלָה	לֶהָבָה	
¶	pande-zote	unaoteketeza	wa-miali	
	H5439	H0398	H3852	

Kwa hasira kali amekata kila pembe ya Israeli. Ameurudisha mkono wake kutoka kwa adui. Amechoma Yakobo kama moto mkali unao teketeza kila kitu karibu yake.

כְּצָר	יְמִינוֹ	נִצָּב	כְּאוֹיֵב	קִשְׁתּוֹ	דָּרַךְ	4
kama-mpinzani	mkono-wake-wa-kuume	amesimama	kama-adui	upinde-wake	Amepinda	
	H3225	H5324	H0341	H7198	H1869	

שָׁפַךְ	צִיּוֹן	בַּת־	בְּאֹהֶל	עֵין	מַחֲמַדֵּי־	כֹּל	וַיַּהַרֹג	
amemwaga	Sayuni	la-binti-ya	katika-hema	jicho	wa-thamani-wa	wote	na-amewaua	
H8210	H6726	H1323	H0168		H4261	H3605	H2026	

ס	חֲמָתוֹ׃	כָּאֵשׁ	
¶	ghadhabu-yake	kama-moto	
	H2534	H0784	

Kama adui amepindisha upinde wake kuelekea kwetu, na wakulia wake yupo tayari kushambulia. Amewachinja wote walio kuwa wanampendeza katika hema la binti wa Sayuni; Amemwaga gadhabu yake kama moto

אֲדֹנָי	הָיָה	אַרְמְנוֹתֶיהָ	כְּלִ־	בִּלַּע	יִשְׂרָאֵל	בִּלַּע	כְּאוֹיֵב	5
Bwana	Amekuwa	ya-kifalme	majumba-yote	amemeza	Israeli	amemeza	kama-adui	
H0136	H1961	H0759	H3605	H1104	H3478	H1104	H0341	

וַיַּאֲנַיָּה׃	תַּאֲנִיָּה	יְהוּדָה	בְּבַת־	וַיֶּרֶב	מִבְצָרָיו	שִׁחֵת
na-maombolezo	kuomboleza	Yuda	kwa-binti-ya	na-ameongeza	ngome-zake	ameharibu
H0592	H8386	H3063	H1323		H4013	H7843

ס	
¶	

Bwana amekuwa kama adui. Amemeza Israeli. Amemeza majumba yake yote. Ameharibu ngome zake. Ameongeza kilio na maombolezo kati ya mabinti wa Yuda.

מוֹעֲדֹו	שִׁחֵת	שֻׂכֹּו	כַּגָּן	וַיַּחְמֹס		6
mahali-pake-pa-mkutano	ameharibu	kibanda-chake	kama-bustani	Na-amebomoa		
H4150	H7843	H7900	H1588	H2554		

בְּזַעַם־	וַיִּנְאַץ	וְשַׁבָּת	מוֹעֵד	בְּצִיּוֹן	וְיהוָה	שִׁכַּח
katika-hasira	na-amekataa	na-sabato	sikukuu	katika-Sayuni	Yahwe	Amefanya-kusahau
H2195	H5006	H7676	H4150	H6726	H3068	H7911

ס	וְכֹהֵן׃	מֶלֶךְ	אַפּוֹ	
¶	na-kuhani	mfalme	yake-kali	
	H3548	H4428	H0639	

Ameshambulia hema lake la kukutania kama kajumba cha bustani. Ameharibu sehemu ya kukusanyikia. Yahweh amesababisha kukusanyika na Sabato kusahaulika Sayuni, kwa kuwa amemdharau mfalme na kuhani katika ukali wa hasira yake.

7

בְּיַד־	הִסְגִּיר	מִקְדָּשׁוֹ	נֹאֲרֵי	מִזְבְּחוֹ	וַאדֹנָי	זָנַח
mkononi–mwa	Ametia	patakatifu–pake	amechukia	madhabahu–yake	Bwana	Amekataa
H3027	H5462	H4720	H5010	H4196	H0136	

כְּיוֹם	יְהוָה	בְּבֵית־	נָתְנוּ	קוֹל	אַרְמְנוֹתֶיהָ	חוֹמֹת	אוֹיֵב
kama–siku	Yahwe	katika–nyumba–ya	walitoa	sauti	majumba–yake–ya–kifalme	kuta–za	adui
H3117	H3068		H5414		H0759	H2346	H0341

ס	מוֹעֵד׃	
¶	ya–sikukuu	
	H4150	

Bwana amekataa madhabahu yake na kukana sehemu yake takatifu. Ametoa kuta za majumba mikononi mwa adui. Wamepaza sauti nyumbani mwa Yahweh, kama siku ya sherehe.

8

קָוָּן	נָטָה	צִיּוֹן	בַּת־	חוֹמַת	לְהַשְׁחִית	וַיהוָה	חָשַׁב
kamba	ametandaza	Sayuni	binti–ya	ukuta–wa	kuangamiza	Yahwe	Amekusudia
	H5186	H6726	H1323	H2346	H7843	H3068	H2803

חֵל	וַיָּאֲבֶל־	מְבַלִּיעַ	יָדוֹ	הֵשִׁיב	לֹא־	
ukuta–wa–nje	na–amefanya–kuomboleza	kutoka–kumeza	mkono–wake	kurudisha	hakurudisha	
H2426	H0056	H1104	H3027	H7725	H3808	

ס	אֶמְלֵלוּ׃	יַחְדָּו	וְחוֹמָה	
¶	zimelegea	pamoja	na–ukuta	
	H0535		H2346	

Yahweh aliamua kuharibu ukuta wa mji wa binti wa Sayuni. Amenyoosha kamba ya kipimo na hajauzuia mkono wake kutoharibu ukuta. Amefanya minara na ukuta kuomboleza; pamoja vilipotea.

9

מַלְכָּהּ	בְּרִיחֶיהָ	וְשִׁבַּר	אִבַּד	שִׁעָרֶיהָ	בָּאָרֶץ	טָבְעוּ	
Mfalme–wake	makomeo–yake	na–kuvunja	ameharibu	milango–yake	ardhini	Zimezama	
H4428	H1280	H7665	H0006	H8179	H0776	H2883	

מָצְאוּ	לֹא־	נְבִיאֶיהָ	גַּם־	תּוֹרָה	אֵין	בַּגּוֹיִם	וְשָׁרֶיהָ	
kupata	hawapati	manabii–wake	hata	sheria	hakuna	miongoni–mwa–mataifa	na–wakuu–wake	
H4672	H3808	H5030	H1571	H8451	H0369		H8269	

ס	מֵיְהוָה׃	חָזוֹן	
¶	kutoka–kwa–Yahwe	maono	
	H3068	H2377	

Malango yake yameanguka chini, ameharibu na kuvunja chuma za ukuta. Mfalme wake na watoto wa mfalme wapo miongoni mwa mataifa, sheria haipo tena na manabii wake hawapati maono kutoka kwa Yahweh.

10

עַל־	עָפָר	הֶעֱלוּ	צִיּוֹן	בַּת־	זִקְנֵי	יִדְמוּ	לָאָרֶץ	יָשְׁבוּ
juu–ya	mavumbi	Wametia	Sayuni	binti–ya	wazee–wa	kimya	ardhini	Wanakaa
	H6083	H5927	H6726	H1323	H2205		H0776	H3427

בְּתוּלֹת	רֹאשָׁן	לָאָרֶץ	הוֹרִידוּ	שַׂקִּים	חָגְרוּ	רֹאשָׁם
mabikira–wa	vichwa–vyao	ardhini	Wameshusha	nguo–za–gunia	wamevaa	vichwa–vyao
H1330		H0776	H3381	H8242	H2296	

ס	יְרוּשָׁלִָם׃	
¶	Yerusalemu	
	H3389	

Wazee wa binti wa Sayuni wameketi chini na ukimya. Wamerusha vumbi kichwani mwao na kuvaa magunia. Mabikra wa Yerusalemu wameinamisha vichwa vyao chini.

מֵעַי	חֳמַרְמָרוּ	עֵינַי	בַּדְּמָעוֹת	כָּלּוּ	11
tumbo–langu	matumbo–yangu–yanachemka	macho–yangu	kwa–machozi	Zimemalizika	
H4578			H1832	H3615	

עַמִּי	בַּת־	שֶׁבֶר	עַל־	כְּבֵדִי	לָאָרֶץ	נִשְׁפָּךְ
watu–wangu	binti–ya	uharibifu–wa	kwa–sababu–ya	ini–langu	ardhini	Umemwagika
	H1323	H7667		H3516	H0776	H8210

ס	קְרִיָּה׃	בִּרְחֹבוֹת	וְיוֹנֵק	עוֹלֵל	בָּעֲטֵף
¶	mji	katika–viwanja–vya	na–mnyonyeshwa	mtoto	wanapozimia
	H7151	H7339	H3243	H5768	

Macho yangu yamekaukiwa machozi yake; tumbo langu la nguruma; sehemu zangu za ndani zimemwagika chini kwasababu ya uharibifu wa binti wa watu wangu, watoto na wachanga wamezimia mitaani mwa mji.

כָּחָלָל	בִּהְתַעַטְּפָם	וְנֵיהֶן	דָּגָן	אַיֵּה	יֹאמְרוּ	לְאִמּוֹתָם	12
kama–waliojeruhiwa	wanapozimia	na–divai	nafaka	Kuko–wapi	wanasema	Kwa–mama–zao	
		H3196	H1715	H0346	H0559	H0517	

אִמּוֹתָם׃	חֵיק	אֶל־	נַפְשָׁם	בְּהִשְׁתַּפֵּךְ	עִיר	בִּרְחֹבוֹת	
mama–zao	kifua–cha	katika	roho–zao	nafsi–zao–zinapomwagika	mji	katika–viwanja–vya	
H0517	H2436	H0413	H5315	H8210		H7339	

ס
¶

Wanasema kwa mama zao, “Mbegu ziko wapi na mvinyo?” kama wanavyo zimia kama mtu aliye jeruhiwa mitaani mwa mji, maisha yao yamemwaga kwenye kifua cha mama zao.

הַבַּת	לָךְ	אַדַּמֶּה־	מָה	אֲעִידֵךְ	מָה־		13
Ee–binti	wewe	kukufananisha–na	nikufananishe–na–nini	kukushuhudia	Nikushuhudie–nini		
H1323		H1819	H4100		H4100		

צִיּוֹן	בַּת־	בְּתוּלַת	וַאֲנַחֲמֵךְ	לָךְ	אַשְׁוֶה־	מָה	יְרוּשָׁלִָם
Sayuni	binti–ya	bikira	kukufariji	wewe	kukufananisha–na	nikufananishe–na–nini	Yerusalemu
H6726	H1323	H1330	H5162			H4100	H3389

ס	לָךְ׃	יִרְפָּא־	מִי	שִׁבְרֵךְ	כַּיָּם	גָּדוֹל	כִּי־	
¶	wewe	atakayekuponya	ni–nani	uharibifu–wako	kama–bahari	kubwa	kwa–sababu	
		H7495	H4310	H7667	H3220			

Nini naeza kusema kwako, binti wa Yerusalemu? Naweza kufananisha na nini, ili ni kufariji, binti bikra wa Sayuni? Jera lako ni kubwa kama bahari. Nani anaweza kukuponya?

עַל־	גְּלוֹ	וְלֹא־	וְתָפֵל	שָׁוְא	לָךְ	חָזוּ	נְבִיאַיִךְ	14
juu–ya	kufunua	na–hawakufunua	na–upuuzi	uongo	kwako	wameona	Manabii–wako	
	H1540	H3808		H7723		H2372	H5030	

שָׁוְא	מַשְׂאוֹת	לָךְ	וַיַּחֲזוּ	)שִׁבּוּתֵךְ(	]שביתך[	לְהָשִׁיב	עֲוֹנֵךְ
wa–uongo	ujumbe	kwako	na–wameona	uhamisho–wako	utumwa–wako	kurudisha	uovu–wako
H7723	H4864		H2372	H7622	H7622	H7725	H5771

ס	וּמַדּוּחִים׃	
¶	na–wa–kupotosha	
	H4065	

Manabii wako wameona uongo na maono batili kwa ajili yako. Hawaja weka wazi dhambi zako kurejesha mali zako, lakini kwako wametoa matamko ya uongo na ya kupotosha.

15

שָׂרְקוּ	דֶּרֶךְ	עֹבְרֵי	כָּל־	כַּפַּיִם	עָלַיִךְ	סָפְקוּ
Wamepiga–mluzi	njia	wapitaji	wapitaji–wote	viganja	juu–yako	Wamepiga–makofi
H8319	H1870		H3605	H3709		

כְּלִילַת	שִׂאֲמְרוּ	הָעִיר	הַזֹּאת	יְרוּשָׁלָ͏ִם	בַּת	עַל־	רֹאשָׁם	וַיָּנִעוּ
ukamilifu–wa	waliyosema	mji	Hii–ndiyo	Yerusalemu	binti	juu–ya	vichwa–vyao	na–kutikisa
H3632	H0559		H2063	H3389	H1323			H5128

ס	הָאָרֶץ׃	לְכָל־	מָשׂוֹשׂ	פִּי	
¶	nchi	kwa–dunia–yote	furaha	uzuri	
	H0776	H3605	H4885	H3308	

Wote wanao pita pembeni mwa barabara wana piga makofi kwako. Wanaguna na kutikisa vichwa vyao dhidi ya binti wa Yerusalemu na kusema, “Huu ndio mji walio uita 'Ukamilifu wa uzuri,' 'Furaha ya Dunia Yote'?”

16

שָׂרְקוּ	אוֹיְבַיִךְ	כָּל־	פִּיהֶם	עָלַיִךְ	פָּצוּ	
wamepiga–mluzi	maadui–wako	maadui–wako–wote	vinywa–vyao	juu–yako	Wamefungua	
H8319	H0341	H3605	H6310		H6475	

שָׁקְוִינֶהָ	הַיּוֹם	זֶה	אַךְ	בָּלַעְנוּ	אָמְרוּ	שֵׁן	וַיַּחֲרְקוּ־
tuliyoingojea	siku	hii–ndiyo	Hakika	Tumemeza	Wanasema	meno	na–kusaga–meno
	H3117	H2088	H0389	H1104	H0559	H8127	H2786

ס	רָאִינוּ׃	מָצָאנוּ	
¶	tumeiona	tumeipata	
	H7200	H4672	

Maadui zako wote walifungua vinywa vyao na kukudhihaki. Walizomea na kusaga meno na kusema, “Tumemmeza yeye! Hii ni siku tulio subiri! Tumeishi kuweza kuiona!”

17

צִוָּה	אֲשֶׁר	אִמְרָתוֹ	בִּצַּע	זָמָם	אֲשֶׁר	יְהוָה	עָשָׂה
aliloamuru	aliloamuru	neno–lake	Ametimiza	alichopanga	alilokusudia	Yahwe	Amefanya
H6680			H1214	H2161		H3068	

חָמָל	וְלֹא	הָרַס	קֶדֶם	מִימֵי־	
hakuonea–huruma	na–hakuonea–huruma	Amebomoa	kale	tangu–siku–za	
H2550	H3808	H2040		H3117	

ס	צָרֶיךְ׃	קֶרֶן	הֵרִים	אוֹיֵב	עָלַיִךְ	וַיְשַׂמַּח	
¶	ya–adui–zako	pembe	ameinua	adui	juu–yako	na–amemfanya–kufurahi	
				H0341		H8055	

Yahweh amefanya alivyo panga kufanya. Ametimiza neno lake. Amekupindua bila huruma, kwa kuwa amemruhusu adui kukusherehekea; amenyanyua pembe za maadui zako.

18

הוֹרִידִי	צִיּוֹן	בַּת־	חוֹמַת	אֲדֹנָי	אֶל־	לִבָּם	צָעַק
Mimina	Sayuni	binti–ya	Ee–ukuta–wa	Bwana	kwa	moyo–wao	Moyo–wao–umeita
H3381	H6726	H1323	H2346	H0136	H0413		H6817

אַל־	לָךְ	פּוּגַת	תִּתְּנִי	אַל־	וָלַיְלָה	יוֹמָם	דִּמְעָה	כַּנַּחַל
usiache	wewe	kupumzika	kujiruhusu	usijiruhusu	na–usiku	mchana	machozi	kama–mto
H0408		H6314	H5414	H0408	H3915	H3119	H1832	

ס	עֵינֵךְ׃	בַּת־	תִּדֹּם	
¶	jicho–lako	mboni–ya	kuacha	
		H1323		

Mioyo yao ikamlilia Bwana, kuta za binti wa Sayuni! Fanya machozi yako kutiririka chini kama mto usiku na mchana. Usijipatie hauweni, macho yako bila hauweni.

לִבֵּךְ	כַּמַּיִם	שִׁפְכִי	אַשְׁמֻרוֹת	לְרֹאשׁ	(בַּלַּיְלָה)	[בלילן]	רָנִּי	וְקוּמִי	19
moyo–wako	kama–maji	Mimina	zamu	mwanzoni–mwa	usiku	usiku	Lia	Amka	
	H4325	H8210	H0821		H3915	H3915			

עֹולָלַיִךְ	נֶפֶשׁ	עַל־	כַּפַּיִךְ	אֵלָיו	שְׁאִי	אֲדֹנָי	פְּנֵי	נְכַח
watoto–wako	uhai–wa	kwa–ajili–ya	mikono–yako	kwake	Inua	Bwana	uso–wa	mbele–ya
H5768	H5315		H3709	H0413	H5375	H0136	H6440	H5227

ס	חוּצוֹת׃	כָּל־	בְּרֹאשׁ	בְּרָעָב	הָעֲטוּפִים
¶	barabara	kila	mwanzoni–mwa	kwa–njaa	wanaozimia
	H2351	H3605		H7458	

Nyanyuka, lia usiku, mwanzo usiku wa manane! Mwaga moyo wako kama maji mbele za uso wa Bwana. Nyoosha juu mikono yako kwa ajili ya uzima wa watoto wako wanao zimia kwa njaa kwenye njia ya kila mtaa.

נָשִׁים	תֹּאכַלְנָה	אִם־	כֹּה	עוֹלָלֶךָ	לְמִי	וְהַבֵּיטָה	יְהוָה	רְאֵה	20
wanawake	wanawake–wale	Je	hivyo	umetendea	ni–nani	na–uangalie	Yahwe	Tazama	
H0802	H0398		H3541		H4310	H5027	H3068	H7200	

כֹּהֵן	אֲדֹנָי	בְּמִקְדָּשׁ	יֵהָרֵג	אִם־	טִפֻּחִים	עֹלְלֵי	פִּרְיָם	
kuhani	Bwana	katika–patakatifu–pa	auawe	Je	wanaowatunza	watoto	matunda–yao	
H3548	H0136	H4720	H2026		H2949	H5768	H6529	

ס	וְנָבִיא׃	
¶	na–nabii	
	H5030	

Ona, Yahweh, na ukumbuke hao ulio watende haya. Wanawake wale tunda la uzazi wao, watoto walio wajali? Makuhani na manabii wa chinjwe sehemu takatifu ya Bwana?

וּבַחוּרַי	בְּתוּלֹתַי	וְזָקֵן	נַעַר	חוּצוֹת	לָאָרֶץ	שָׁכְבוּ	21
na–vijana–wangu	mabikira–wangu	na–mzee	kijana	barabarani	ardhini	Wamelala	
H0970	H1330	H2205	H5288	H2351	H0776	H7901	

חָמָלְתָּ׃	לֹא	טָבַחְתָּ	אַפֶּךָ	בְּיוֹם	הָרַגְתָּ	בֶּחָרֶב	נָפָלוּ
huruma	bila	umechinja	ya–hasira–yako	katika–siku	Umewaua	kwa–upanga	wameanguka
H2550	H3808	H2873	H0639	H3117	H2026	H2719	H5307

ס	
¶	

Wote wadogo kwa wakubwa wana keti kwenye udongo wa mitaa. Wanawake wangu wadogo na wanaume wangu wadogo wameanguaka kwa upanga; umewachinja pasipo kuwa hurumia.

תִּקְרָא	כְּיוֹם	מוֹעֵד	מְגוּרַי	סָבִיב	וְלֹא	הָיָה	22
Umeita	kama–siku	ya–sikukuu	hofu–zangu	kutoka–pande–zote	na–hakuna	mtu–aliyekuwa	
H7121	H3117	H4150	H4032	H5439	H3808	H1961	

בְּיוֹם	אַף־	יְהוָה	פָּלִיט	וְשָׂרִיד	אֲשֶׁר־	טִפָּחְתִּי
katika–siku	ya–hasira–ya	Yahwe	aliyeokoka	au–aliyebaki	wale–niliowatunza	niliowatunza
H3117	H0639	H3068		H8300		H2946

פ	כִלָּם׃	אֹיְבִי	וְרִבִּיתִי	
¶	amewamaliza	adui–wangu	na–kuwalea	
	H3615	H0341		

Umeitisha, kama ungewaita watu katika siku ya maakuli, hofu yangu kila sehemu, katika siku ya hasira ya Yahweh hakuna aliye toroka; hao niliyo wajali na kuwakuza, adui wangu amewaharibu.

Chapter 3

1	אֲנִי	הַגֶּבֶר	רָאָה	עֳנִי	בְּשֵׁבֶט	עֶבְרָתוֹ׃	
	Mimi–ndiye	mtu	aliyeona	mateso	kwa–fimbo	ya–ghadhabu–yake	
	H0589	H1397	H7200	H6040	H7626	H5678	

Mimi ni mwanaume nilyeona maangaiko chini ya gongo la hasira ya Yahweh.

2	אוֹתִי	נָהַג	וַיֹּלַךְ	חֹשֶׁךְ	וְלֹא־	אוֹר׃	
	Amenipeleka	amenisukuma	na–kunifanya–kutembea	giza	na–si	nuru	
	H0853		H3212	H2822	H3808	H0216	

Amenifukuza na kunisababisha kutembea kwenye giza kuliko kwenye nuru.

3	אַךְ	בִּי	יָשֻׁב	יַהֲפֹךְ	יָדוֹ	כָּל־	הַיּוֹם׃	ס
	Hakika	dhidi–yangu	anageuka	anageuza	mkono–wake	mchana–kutwa	siku	¶
	H0389		H7725	H2015	H3027	H3605	H3117	

Hakika amenigeuzia mkono wake dhidi yangu tena na tena, siku yote.

4	בָּלָה	בְשָׂרִי	וְעוֹרִי	שִׁבַּר	עַצְמוֹתָי׃
	Ameondoa	ngozi–yangu	na–mwili–wangu	amevunja	mifupa–yangu
	H1086	H1320	H5785	H7665	H6106

Amefanya mwili wangu na ngozi yangu kufifia; amevunja mifupa yangu.

5	בָּנָה	עָלָי	וַיַּקַּף	רֹאשׁ	וּתְלָאָה׃
	Amejenga	dhidi–yangu	na–kunizunguka	uchungu	na–taabu
	H1129			H7219	H8513

Amejenga vifusi vya udogo dhidi yangu, na kunizingira na uchungu na ugumu.

6	בְּמַחֲשַׁכִּים	הוֹשִׁיבַנִי	כְּמֵתֵי	עוֹלָם׃	ס
	Katika–giza	ameniweka	kama–wafu	wa–zamani	¶
	H4285	H3427	H4191	H5769	

Amefanya ni ishi sehemu za giza, kama hao walio kufa zamani.

7	נָדַר	אֲגֻרַנִי	וְלֹא	אֵצֵא	הִכְבִּיד	נְחָשְׁתִּי׃
	Amenijengea–ukuta	kunizuia	na–siwezi	kutoka	ameifanya–nzito	minyororo–yangu
	H1443	H1157	H3808	H3318	H3513	

Amejenga ukuta kunizunguka na siwezi kutoroka. Amefanya minyororo yangu mizito

8	גַּם	אֲנִינַתִי	כִּי	אֶזְעַק	וַאֲשַׁוֵּעַ	שָׂתַם	תְּפִלָּתִי׃
	Hata	ninapolia		ninaita	na–kuomba–msaada	anazuia	maombi–yangu
	H1571			H2199	H7768		H8605

na japo nina ita na kulilia msaada, anazima maombi yangu.

9	גָּדַר	דְּרָכַי	בְּגָזִית	נְתִיבֹתַי	עִוָּה׃	ס	
	Amezuia	njia–zangu	kwa–mawe	mapito–yangu	ameyapotosha	¶	
	H1443	H1870	H1496				

Ameziba njia yangu kwa ukuta wa mawe ya kuchonga; amefanya njia yangu mbaya.

10	דֹּב	אֹרֵב	הוּא	לִי	]אריהן[	)אֲרִי(	בְּמִסְתָּרִים׃
	Dubu	anayevizia	yeye	kwangu	simba	simba	mafichoni
	H1677	H0693	H1931				H4565

Yeye ni kama dubu anasubiri kunishambulia, simba katika maficho;

	שֹׂמֵם׃	שָׂמַנִי	וַיְפַשְּׁחֵנִי	סוֹרֵר	דְּרָכַי	11
	ukiwa	amenifanya	na-kunirarua	amezipotosha	Njia-zangu	
	H8076		H6582	H5493	H1870	

amegeuza pembeni njia zangu, amenifanya ukiwa.

ס	לַחֵץ׃	כַּמַּטָּרָא	וַיַּצִּיבֵנִי	קַשְׁתּוֹ	דָּרַךְ	12
¶	kwa-mshale	kama-shababaha	na-kuniweka	upinde-wake	Amepinda	
	H2671	H4307	H5324	H7198	H1869	

Amepindisha upinde wake na kunifanya mimi kama lengo la mshale wake.

אַשְׁפָּתוֹ׃	בְּנֵי	בְּכִלְיוֹתָי	הֵבִיא	13
ya-podo-lake	mishale	katika-figo-zangu	Ameingiza	
H0827		H3629	H0935	

Ametoboa maini yangu kwa mishale ya mfuko wake.

נְגִינָתָם	עַמַּי	לְכָל־	שְׂחֹק	הָיֵיתִי	14
wimbo-wao-wa-dhihaka	watu-wangu	kwa-watu-wangu-wote	kichekesho	Nimekuwa	
H5058		H3605	H7814	H1961	

הַיּוֹם׃	כָּל־
siku	mchana-kutwa
H3117	H3605

Nilikuwa kichekesho kwa watu wangu wote, kielelezo cha dhihaka yao siku nzima.

ס	לַעֲנָה׃	הִרְוַנִי	בַּמְּרוֹרִים	הִשְׂבִּיעֵנִי	15
¶	mchungu	ameninywesha	kwa-uchungu	Amenishibisha	
	H3939	H7301	H4844	H7646	

Amenijaza kwa uchungu na kunilazimisha kunywa maji machungu.

בָּאֵפֶר׃	הִכְפִּישַׁנִי	שִׁנַּי	בֶּחָצָץ	וַיַּגְרֵס	16
kwa-majivu	amenifunika	meno-yangu	kwa-changarawe	Na-amevunja	
H0665	H3728	H8127	H2687	H1638	

Alivunja meno yangu na kokoto; amenisukuma chini kwenye fumbi.

טוֹבָה׃	נָשִׁיתִי	נַפְשִׁי	מִשְׁלוֹם	וַתִּזְנַח	17
mema	nimesahau	nafsi-yangu	kutoka-kwa-amani	Na-ameondoa	
	H5382	H5315	H7965		

Nafsi yangu imenyimwa amani; nimesahau furaha ni nini.

ס	מֵיְהוָה׃	וְתוֹחַלְתִּי	נִצְחִי	אָבַד	וָאֹמַר	18
¶	kutoka-kwa-Yahwe	na-tumaini-langu	nguvu-yangu	Imepotea	Na-nikasema	
	H3068	H8431	H5331	H0006	H0559	

Hivyo na sema, “Ustahimilivu wangu umeangamia na pia tumaini langu kwa Yahweh.”

וְרֹאשׁ׃	לַעֲנָה	וּמְרוֹדִי	עָנְיִי	זְכָר־	19
na-sumu	mchungu	na-kutangatanga-kwangu	mateso-yangu	Kumbuka	
H7219	H3939	H4788	H6040	H2142	

Kumbuka mateso yangu na kuangaika kwangu, maji machungu na uchungu.

נַפְשִׁי׃	עָלַי	(וְתָשׁוֹחַ)	]ותשיח[	תִּזְכּוֹר	זָכוֹר	20
nafsi-yangu	juu-yangu	na-kushuka	na-kushuka	utakumbuka	Kukumbuka	
H5315		H7743	H7743	H2142	H2142	

Ninaendelea kukumbuka na nimeinama ndani yangu.

ס	אוֹחִיל׃	כֵּן	עַל־	לִבִּי	אֵל־	אָשִׁיב	זֹאת	21
¶	ninatumaini	hivyo	kwa–hiyo	moyo–wangu	katika	nitairudisha	Hii	
	H3176				H0413	H7725	H2063	

Lakini ni vuta hili akilini mwangu na hivyo nina matumaini:

לֹא־	כִי	תָּמְנוּ	לֹא־	כִי	יְהוָה	חַסְדֵי	22
hazikupungua	kwa–sababu	hazikwisha	hazikwisha	kwa–sababu	Yahwe	Fadhili–za	
H3808		H8552	H3808		H3068		

רַחֲמָיו׃	כָּלוּ
huruma–zake	hazikupungua
	H3615

Upendo dhabiti wa Yahweh haukomi na huruma zake haziishi,

אֱמוּנָתֶךָ׃	רַבָּה	לַבְּקָרִים	חֲדָשִׁים	23
uaminifu–wako	kubwa	kila–asubuhi	Mpya	
H0530		H1242	H2319	

ni mpya kila asubui; uaminifu wako ni mkubwa.

ס	לוֹ׃	אוֹחִיל	כֵּן	עַל־	נַפְשִׁי	אָמְרָה	יְהוָה	חֶלְקִי	24
¶	yeye	ninamtumaini	hivyo	kwa–hiyo	nafsi–yangu	inasema	Yahwe	Sehemu–yangu	
		H3176			H5315	H0559	H3068		

“Yahweh ni urithi wangu,” Nilisema, hivyo nitamtumainia.

תִּדְרְשֶׁנּוּ׃	לְנֶפֶשׁ	לְקֹוֵּו	יְהוָה	טֹוב	25
inayomtafuta	kwa–nafsi	kwa–wanaomngojea	Yahwe	Mwema	
H1875	H5315		H3068		

Yahweh ni mwema kwao wanao msubiri, kwa anaye mtafuta.

יְהוָה׃	לִתְשׁוּעַת	וְדוּמָם	וְיָחִיל֙	טֹוב	26
Yahwe	kwa–wokovu–wa	na–kukaa–kimya	na–kungojea	Ni–vyema	
H3068	H8668	H1748	H3175		

Ni vizuri kusubiri taratibu kwa uwokovu wa Yahweh.

ס	בְּנְעוּרָיו׃	עֹל	יִשָּׂא	כִּי־	לַגֶּבֶר	טֹוב	27
¶	katika–ujana–wake	nira	abebe	kwamba	kwa–mtu	Ni–vyema	
		H5923	H5375		H1397		

Ni vizuri kwa mtu kubeba nira katika ujana.

עָלָיו׃	נָטַל	כִּי	וְיִדֹּם	בָּדָד֙	יֵשֵׁב	28
juu–yake	ameweka	kwa–sababu	na–akae–kimya	peke–yake	Akae	
	H5190			H0910	H3427	

Acha aketi peke yake katika utulivu, inapo kuwa imewekwa juu yake.

תִּקְוָה׃	יֵ֫שׁ	אוּלַי	פִּיהוּ	בֶּעָפָר֙	יִתֵּן	29
tumaini	kuna	labda	mdomo–wake	katika–mavumbi	Aweke	
	H3426	H0194	H6310	H6083	H5414	

Acha aeke mdomo wake kwenye vumbi - kunaweza bado kuwa na matumaini.

ס	בְּחֶרְפָּה׃	יִשְׂבַּע	לֶחִי	לְמַכֵּהוּ	יִתֵּן	30
¶	kwa–aibu	ashibishwe	shavu	anayempiga	Amgeuzie	
	H2781	H7646	H3895	H5221	H5414	

Acha atoa shavu lake kwa yeye anaye mpiga, na ajazwe tele kwa aibu.

כִּי	לֹא	יִזְנַח	לְעוֹלָם	אֲדֹנָי׃	31
Kwa–sababu	hatakataa	hatakataa	milele	Bwana	
	H3808		H5769	H0136	

Kwa kuwa Bwana hatatukataa milele,

כִּי	אִם־	הוֹגָה	וְרִחַם	כְּרֹב	]חסדו[	32
Kwa–sababu	ingawa	amehuzunisha	ataonea–huruma	kulingana–na–wingi	wa–fadhili–zake	
		H3013	H7355	H7230		

)חֲסָדָיו׃(
wa–fadhili–zake

lakini japo anatia uzuni, ata kuwa na huruma kwa kadiri ya mwingi wa upendo wake dhabiti.

כִּי	לֹא	עִנָּה	מִלִּבּוֹ	וַיַּגֶּה	בְּנֵי־	אִישׁ׃	ס ¶ 33
Kwa–sababu	hateseshi	kutesa	kwa–hiari	na–hahuzunishi	wana–wa	mwanadamu	
	H3808			H3013		H0376	

Kwa kuwa haadhibu kutoka moyoni mwake au kutesa watoto wa mwanadamu.

לְדַכֵּא	תַּחַת	רַגְלָיו	כָּל	אֲסִירֵי	אָרֶץ׃	34
Kuponda	chini–ya	miguu–yake	wafungwa–wote	wafungwa	wa–nchi	
H1792	H8478	H7272	H3605	H0615	H0776	

Kukanyaga chini ya mguu wafungwa wote wa dunia,

לְהַטּוֹת	מִשְׁפַּט־	גֶּבֶר	נֶגֶד	פְּנֵי	עֶלְיוֹן׃	35
Kupotosha	haki–ya	mtu	mbele–ya	uso–wa	Aliye–Juu	
H5186	H4941	H1397	H5048	H6440		

kumnyima haki mtu mbele ya uwepo wa Aliye Juu,

לְעַוֵּת	אָדָם	בְּרִיבוֹ	אֲדֹנָי	לֹא	רָאָה׃	ס ¶ 36
Kudanganya	mwanadamu	katika–kesi–yake	Bwana	haoni	haoni	
H5791	H0120	H7379	H0136	H3808	H7200	

mkunyima haki mtu - Bwana hataidhinisha vitu kama hivyo!

מִי	זֶה	אָמַר	וַתְּהִי	אֲדֹנָי	לֹא	צִוָּה׃	37
Ni–nani	huyu	anayesema	na–ikatokea	Bwana	ikiwa–hakuamuru	hakuamuru	
H4310	H2088	H0559	H1961	H0136	H3808	H6680	

Ni nani aliye zungumza na ikatimia, kama sio Bwana kutamka?

מִפִּי	עֶלְיוֹן	לֹא	תֵּצֵא	הָרָעוֹת	וְהַטּוֹב׃	38
Kutoka–kinywani–mwa	Aliye–Juu	hazitoki	hazitoki	mabaya	na–mazuri	
H6310		H3808	H3318			

Sio kutoka mdomoni mwa Aliye Juu majanga na mazuri yanakuja?

מַה־	יִּתְאוֹנֵן	אָדָם	חָי	גֶּבֶר	עַל־	]חטאו[	)חֲטָאָיו׃(	39
Kwa–nini	alalamike	mwanadamu	aliye–hai	mtu	kwa–sababu–ya	dhambi–zake	dhambi–zake	
H4100	H0596	H0120		H1397		H2399	H2399	

ס
¶

Mtu aliye hai anawezaje kulalamika? Mtu anawezaje kulalamika kwa adhabu ya dhambi zake?

	נַחְפְּשָׂה	דְּרָכֵינוּ	וְנַחְקֹרָה	וְנָשׁוּבָה	עַד־	יְהוָה׃	40
	Tuchunguze	njia–zetu	na–kuchunguza	na–turudi	kwa	Yahwe	
	H2664	H1870	H2713	H7725	H5704	H3068	

Natujichunguze njia zetu na kuzijaribu, na tumrudie Yahweh.

	נִשָּׂא	לְבָבֵנוּ	אֶל־	כַּפָּיִם	אֶל־	אֵל	41
	Tuinue	mioyo–yetu	pamoja–na	mikono–yetu	kwa	Mungu	
	H5375	H3824	H0413	H3709	H0413	H0410	
						בַּשָּׁמָיִם׃	
						mbinguni	
						H8064	

Na tunyanyue mioyo yetu na mikono yetu kwa Yahweh mbinguni:

ס		סָלָחְתָּ׃	לֹא	אַתָּה	וּמָרִינוּ	פָּשַׁעְנוּ	נָחְנוּ	42
¶		hukusamehe	hukusamehe	Wewe	na–kuasi	tumeasi	Sisi	
		H5545	H3808		H4784	H6586	H5168	

“Tumekosea na kuasi, na haujasamehe.

	חָמָלְתָּ׃	לֹא	הָרַגְתָּ	וַתִּרְדְּפֵנוּ	בְאַף	סַכְתָּה	43
	huruma	bila	umewaua	na–kutufuatia	kwa–hasira	Umejifunika	
	H2550	H3808	H2026	H7291	H0639		

Umejifunika na hasira na kutukimbiza, umeua na haujanusuru.

	תִּפְלָה׃	מֵעֲבוֹר	לָךְ	בֶּעָנָן	סַכּוֹתָה		44
	maombi	ili–maombi–yasipite	wewe	kwa–wingu	Umejifunika		
	H8605			H6051			

Umejifunika na wingu ili kwamba kusiwe na ombi linaloweza kupita.

ס		הָעַמִּים׃	בְּקֶרֶב	תְּשִׂימֵנוּ	וּמָאוֹס	סְחִי	45
¶		mataifa	katikati–ya	umetufanya	na–kitu–cha–kukataliwa	Takataka	
			H7130		H3973	H5501	

Umetufanya kama uchafu na taka miongoni mwa mataifa.

	פָּצוּ	עָלֵינוּ	פִיהֶם	כָּל־	אוֹיְבֵינוּ׃		46
	Wamefungua	juu–yetu	vinywa–vyao	maadui–wetu–wote	maadui–wetu		
	H6475		H6310	H3605	H0341		

Maadui wetu wote wametulaani,

	פָּחַד	וָפַחַת	הָיָה	לָנוּ	הַשֵּׁאת	וְהַשָּׁבֶר׃	47
	Hofu	na–shimo	vimetujia	sisi	uharibifu	na–maangamizi	
	H6343	H6354	H1961		H7612	H7667	

wasiwasi na shimo limetujia, maafa na uharibifu.

	פַּלְגֵי־	מַיִם	תֵּרַד	עֵינִי	עַל־	שֶׁבֶר	בַּת־	עַמִּי׃	48
	Mito–ya	maji	yanashuka	jicho–langu	kwa–sababu–ya	uharibifu–wa	binti–ya	watu–wangu	
	H6388	H4325	H3381			H7667	H1323		

ס
¶

Macho yangu yanatiririka na miferiji ya machozi kwasababu ya watu wangu.

	עֵינִי	נִגְּרָה	וְלֹא	תִדְמֶה	מֵאֵין	הַפְּגוֹת׃	49
	Jicho–langu	linamwaga–machozi	na–halitaacha	kuacha	bila	kupumzika	
		H5064	H3808	H1820	H0369	H2014	

Macho yangu yatatoa machozi pasipo kikomo; pasipo hauweni,

מִשָּׁמָֽיִם׃	יְהוָה	וְיֵרֶא	יַשְׁקִיף	עַד־	50
kutoka–mbinguni	Yahwe	na–kuona	atakapoangalia	Mpaka	
H8064	H3068	H7200	H8259	H5704	

mpaka atakapo tazama chini na Yahweh ataona kutoka mbinguni.

עִירִֽי׃	בְּנוֹת	מִכֹּל	לְנַפְשִׁי	עוֹלְלָה	עֵינִי	51
wa–mji–wangu	mabinti–wote	kwa–sababu–ya	nafsi–yangu	linasababisha–maumivu	Jicho–langu	
	H1323	H3605	H5315			

ס
¶

Macho yangu yana ni sababishia uzuni kwasababu ya mabinti wa mji wangu.

חִנָּֽם׃	אֹיְבַי	כַּצִּפּוֹר	צָדֻנִי	צוֹד	52
bila–sababu	maadui–wangu	kama–ndege	wameniwinda	Kuwinda
H2600	H0341	H6833		

Nimewindwa kama ndege hao walio kuwa maadui zangu; wameniwinda pasipo sababu.

בִּֽי׃	אֶבֶן	וַיַּדּוּ־	חַיָּי	בַּבּוֹר׀	צָמְתוּ	53
juu–yangu	jiwe	na–kutupa	maisha–yangu	shimoni	Wameukata	
	H0068	H3034			H6789	

Wamenitupa kwenye shimo na wakanitupia jiwe,

ס	נִגְזָֽרְתִּי׃	אָמַֽרְתִּי	רֹאשִׁי	עַל־	מַ֔יִם	צָפוּ־	54
¶	Nimekatiliwa–mbali	nilisema	kichwa–changu	yamefunika	maji	Maji	
	H1504	H0559			H4325	H6687	

na maji yaka mwagika juu ya kichwa changu. Nilisema, “Nimekatwa mbali!”

תַּחְתִּיּוֹת׃	מִבּוֹר	יְהוָ֔ה	שִׁמְךָ֖	קָרָ֣אתִי	55
la–chini–kabisa	kutoka–shimoni	Yahwe	jina–lako	Niliita	
H8482		H3068	H8034	H7121	

Nililiita jna lako, Yahweh, kutoka kina cha shimo.

לְרַוְחָתִ֑י	לְאַוְנְךָ֖	תַּעְלֵ֥ם	אַל־	שָׁמַ֣עְתָּ	קוֹלִ֔י	56
kwa–kilio–changu	sikio–lako	kufunga	usifiche	umesikia	Sauti–yangu	
H7309	H0241	H5956	H0408	H8085		

לְשַׁוְעָתִֽי׃
kwa–kilio–changu–cha–msaada
H7775

Ulisikia sauti yangu. Ulisikia sauti yangu nilipo sema, “Usifunge sikio lako kwa kilio changu cha msaada.”

ס	תִּירָ֑א׃	אַל־	אָמַ֣רְתָּ	אֵקְרָאֶ֔ךָּ	בְּיוֹם	קָרַ֣בְתָּ	57
¶	usiogope	Usiogope	ulisema	nilipokuita	siku	Ulikaribia	
	H3372	H0408	H0559	H7121	H3117	H7126	

Ulikuja karibu siku niliyo kuiita; ulisema, “Usiogope”

חַיָּי׃	נָאַ֖לְתָּ	נַפְשִׁ֑י	רִיבֵ֣י	אֲדֹנָ֔י	רַ֥בְתָּ	58
maisha–yangu	umekomboa	nafsi–yangu	kesi–za	Bwana	Umetetea	
		H5315	H7379	H0136	H7378	

Bwana, ulitetea kesi yangu, uliokoa maisha yangu!

	רָאִיתָה	יְהוָה	עַוָּתָתִי	שָׁפְטָה	מִשְׁפָּטִי׃	59
	Umeona	Yahwe	dhuluma–yangu	hukumu	haki–yangu	
	H7200	H3068	H5792	H8199	H4941	

Yahweh, umeona mabaya waliyo ni fanyia, hukumu kesi yangu.

	רָאִיתָה	כָּל־	נִקְמָתָם	כָּל־	מַחְשְׁבֹתָם	60
ס ¶	Umeona	mipango–yao–yote	kisasi–chao	mipango–yao–yote	dhidi–yangu	
	H7200	H3605	H5360	H3605	H4284	

Umeona matusi yao, mipango yao yote dhidi yangu -

	שָׁמַעְתָּ	חֶרְפָּתָם	כָּל־	יְהוָה	מַחְשְׁבֹתָם	61
	Umesikia	matukano–yao	mipango–yao–yote	Yahwe	mipango–yao	
	H8085	H2781	H3605	H3068	H4284	

	עָלָי׃				עָלַי	
	dhidi–yangu				dhidi–yangu	
					H4284	

Umesikia dhihaka yao, Yahweh, na mipango yao kunihusu.

	הַיּוֹם׃	כָּל־	עָלַי	וְהֶגְיוֹנָם	קָמַי	שִׂפְתֵי	62
	siku	mchana–kutwa	dhidi–yangu	na–kunong'ona–kwao	wanaonipinga	Midomo–ya	
	H3117	H3605		H1902		H8193	

Midomo ya hao wanao inuka kinyume changu, na mashtaka yao, inakuja dhidi yangu siku nzima.

	מַנְגִּינָתָם׃	אֲנִי	הַבִּיטָה	וְקִימָתָם	שִׁבְתָּם	63
ס ¶	wimbo–wao–wa–dhihaka	mimi	Angalia	na–kusimama–kwao	Kukaa–kwao	
	H4485	H0589	H5027	H7012	H3427	

Ngalia jinsi wanavyo keti na kuinuka; wana nidhihaki na nyimbo zao.

	יְדֵיהֶם׃	כְּמַעֲשֵׂה	יְהוָה	גְּמוֹל	לָהֶם	תָּשִׁיב	64
	ya–mikono–yao	kulingana–na–matendo	Yahwe	malipo	wao	Uwalipe	
	H3027	H4639	H3068	H1576		H7725	

Walipize, Yahweh, kwa kadiri ya waliyo fanya.

	לָהֶם׃	תַּאֲלָתְךָ	לֵּב	מְגִנַּת־	לָהֶם	תִּתֶּן	65
	kwao	laana–yako	moyo	ugumu–wa	wao	Uwape	
	H1992	H8381		H4044	H1992	H5414	

Utaacha mioyo yao bila lawama! Hukumu yako iwe juu yao!

	יְהוָה׃	שִׁמֵּי	מִתַּחַת	וְתַשְׁמִידֵם	בְּאַף	תִּרְדֹּף	66
פ ¶	Yahwe	mbingu–za	kutoka–chini–ya	na–uwaangamize	kwa–hasira	Wafuatie	
	H3068	H8064	H8478	H8045	H0639	H7291	

Una wakimbiza kwa hasira na kuwaharibu nchini ya mbingu, Yahweh!

Chapter 4

	אֲבֵנֵי־	תִשְׁתַּפַּכְנָה	הַטָּהוֹב	הַכֶּתֶם	יִשְׁנָא	זָהָב	יועַם	אֵיכָה׃	1
	mawe	Zimemwagika	bora	dhahabu–safi	imebadilika	dhahabu	imefifia	Jinsi–gani	
	H0068	H8210		H3800	H8132	H2091	H6004		

	חוּצוֹת׃	כָּל־	בְּרֹאשׁ	קֳדֶשׁ	
ס ¶	barabara	kila	mwanzoni–mwa	matakatifu	
	H2351	H3605		H6944	

Dhahabu imechakaa; jinsi gani dhahabu safi imebadilika! Mawe matakatifu yamezagaa katika kila njia ya mtaa.

נֶחְשְׁבוּ	אֵיכָה	בַּפָּז	הַמְסֻלָּאִים	הַיְקָרִים	צִיּוֹן	בְּנֵי	2
wamehesabiwa	Jinsi-gani	na-dhahabu-safi	wanaofananishwa	wa-thamani	Sayuni	Wana-wa	
H2803		H6337	H5537	H3368	H6726		

ס	יוֹצֵר׃	יְדֵי	מַעֲשֵׂה	חֹרֶשׁ	לִנְבְלֵי־	
¶	mfinyanzi	mikono-ya	kazi-ya	udongo	kama-vyungu-vya	
	H3335	H3027	H4639	H2789		

Wana wa dhamani wa Sayuni walikuwa na dhamani ya uzito wa dhahabu safi, lakini sasa hawana dhamani zaidi ya majagi ya udogo, kazi ya mikono ya mfinyazi!

עַתָּה	בַּת־	גּוּרֵיהֶן	הֵינִיקוּ	שַׁד	חָלְצוּ	(תַּנִּים)	]תנין[	גַּם־	3
watu-wangu	binti-ya	watoto-wao	hunyonyesha	matiti	hutoa	mbweha	mbweha	Hata	
	H1323	H1482	H3243			H8568	H8568	H1571	

ס	בַּמִּדְבָּר׃	(כַּיְעֵנִים)	]ענים[	]כין[	לְאַכְזָר	
¶	jangwani	mbuni	mbuni	kama	ni-katili	
		H3283	H3283		H0393	

Ata mbwa wa mitaani wanatoa maziwa yao kuwanyonyesha watoto wao, lakini binti wa watu wangu amekuwa katili, kama mbuni katika jangwa.

שָׁאֲלוּ	עוֹלְלִים	בַּצָּמָא	חִכּוֹ	אֶל־	יוֹנֵק	לְשׁוֹן	דָּבַק	4
wanaomba	Watoto	kwa-kiu	kaakaa-lake	na	wa-mnyonyeshwa	ulimi	Kinagandamana	
H7592	H5768	H6772	H2441	H0413	H3243	H3956	H1692	

ס	לָהֶם׃	אֵין	פֹּרֵשׂ	לֶחֶם
¶	kwao	hakuna	hakuna-anayewagawia	mkate
	H1992	H0369	H6566	H3899

Ulimi wa mtoto mchanga anaye nyonya unagota juu mdomo wake kwa kiu; watoto wanaomba chakula, lakini hakuna kwa ajili yao.

תּוֹלַע	עֲלֵי	הָאֱמֻנִים	בַּחוּצוֹת	נָשַׁמּוּ	לְמַעֲדַנִּים	הָאֹכְלִים	5
zambarau	juu-ya	Wale-waliolelewa	barabarani	wameharibika	vyakula-vitamu	Wale-waliokula	
		H0539	H2351	H8074	H4574	H0398	

ס	אַשְׁפַּתּוֹת׃	חִבְּקוּ	
¶	jalala	wanakumbatia	
	H0830	H2263	

Wao walizoea kula chakula cha gharama sasa wana shinda njaa mitaani; wao walio lelewa kwa kuvaa nguo za zambarau, sasa wamelala katika majalala.

הַהֲפוּכָה	סְדֹם	מֶחַטָּאת	עַמִּי	בַּת־	עֲוֹן	וַיִּגְדַּל	6
iliyoangamizwa	Sodoma	kuliko-dhambi-ya	watu-wangu	wa-binti-ya	uovu	Na-ukubwa-wa	
H2015	H5467			H1323	H5771	H1431	

ס	יָדֵים׃	בָּהּ	חָלוּ	וְלֹא־	רָגַע	כְּמוֹ־
¶	mikono	ndani-yake	haikugusa	na-mikono	kwa-sekunde	kama
	H3027			H3808	H7281	H3644

Hukumu ya binti wa watu wangu ni kubwa kuliko hiyo ya Sodoma, na ilipinduliwa kwa dakika na hakuna aliye yanyua mkono kumsaidia.

מֵחָלָב	צַחוּ	מִשֶּׁלֶג	נְזִירֶיהָ	זַכּוּ		7
kuliko–maziwa	walikuwa–weupe	kuliko–theluji	Wanazirite–wake	Walikuwa–safi		
H2461	H6705	H7950	H5139	H2141		
ס	גִּוָּרָתָם׃	סַפִּיר	מִפְּנִינִים	עֶצֶם	אָדְמוּ	
¶	mwonekano–wao	yakuti	kuliko–marijani	miili–yao	walikuwa–wekundu	
	H1508	H5601	H6443	H6106	H0119	

Viongozi wake walikuwa wasafi kuliko theluji, weupe kuliko maziwa; miili yao ilikuwa imara kuliko jiwe, mwili wao ulikuwa kama yakuti samawi.

בַּחוּצוֹת	נִכְּרוּ	לֹא	תָאֳמָם	מִשְׁחוֹר	חָשַׂךְ	8
barabarani	hawatambuliwi	hawatambuliwi	sura–yao	kuliko–masizi	Sasa–ni–nyeusi	
H2351		H3808	H8389	H7815	H2821	
ס	כָּעֵץ׃	הָיָה	יָבֵשׁ	עַצְמָם	עַל־	עוֹרָם	צָפַד
¶	kama–kuni	imekuwa	imekauka	mifupa–yao	na	ngozi–yao	Imeshikamana
	H6086	H1961	H3001	H6106		H5785	H6821

Muonekano wao umekuwa mweusi kama giza; hawatambuliki mitaani. Ngozi zao zimesinya kwenye mifupa yao; imekuwa kavu kama kuni.

שֶׁהֻמָּם	רָעָב	מֻחַלָלֵי	חֶרֶב	חֲלָלֵי־	הָיוּ	טוֹבִים	9
ambao–wao	njaa	kuliko–waliouawa–kwa	upanga	waliouawa–kwa	walikuwa	Bora	
H1992	H7458		H2719		H1961		
ס	שָׂדָי׃	מִתְנוּבַת	מְדֻקָּרִים	יָזוּבוּ			
¶	ya–shamba	kwa–ukosefu–wa–mazao	wakichomwa	wanadhoofika			
		H8570	H1856	H2100			

Hao walio uawa kwa upanga walikuwa na furaha zaidi kuliko hao walio kufa kwa njaa, walio potea, wakatobolewa kwa ukosefu wa mavuno shambani.

הָיוּ	יַלְדֵיהֶן	בִּשְׁלוּ	רַחֲמָנִיּוֹת	נָשִׁים	יְדֵי		10
walikuwa	watoto–wao–wenyewe	imewapika	wenye–huruma	wanawake	Mikono–ya		
H1961	H3206	H1310	H7362	H0802	H3027		
ס	עַמִּי׃	בַּת־	בְּשֶׁבֶר	לְמוֹ	לְבָרוֹת		
¶	watu–wangu	binti–ya	katika–uharibifu–wa	kwao	chakula–chao		
		H1323	H7667		H1262		

Mikono ya wanawake wenye huruma imewachemsha watoto wao; wamekuwa chakula chao wakati ambapo binti wa watu wangu alipo kuwa akiharibiwa.

אֵשׁ	וַיַּצֶת־	אַפּוֹ	חָרוֹן	שָׁפַךְ	חֲמָתוֹ	אֶת־	יְהוָה	כִּלָּה		11
moto	na–amewasha	yake–kali	hasira	amemwaga	ghadhabu–yake	–	Yahwe	Amemaliza		
H0784	H3341	H0639	H2740	H8210	H2534	H0853	H3068	H3615		
				ס	יְסוֹדֹתֶיהָ׃	וַתֹּאכַל	בְּצִיּוֹן			
				¶	misingi–yake	na–umeteketeza	katika–Sayuni			
					H3247	H0398	H6726			

Yahweh alionyesha gadhabu yake yote; alimwaga hasira yake kali. Aliwasha moto Sayuni uliteketeza misingi yake.

יֹשְׁבֵי	)כֹּל(	]וכל[	אֶרֶץ	מַלְכֵי־	הֶאֱמִינוּ	לֹא				12
wakazi	wala–wakazi–wote	wala	nchi	wafalme–wa	hawakuamini	Hawakuamini				
H3427	H3605	H3605	H0776	H4428	H0539	H3808				
ס	יְרוּשָׁלִָם׃	בִּשַׁעֲרֵי	וְאוֹיֵב	צַר	יָבֹא	כִּי	תֵּבֵל			
¶	Yerusalemu	malangoni–mwa	na–mpinzani	adui	angeingia	kwamba	wa–ulimwengu			
	H3389	H8179	H0341		H0935		H8398			

Wafalme wa dunia hawaku amini, wala wakazi wa dunia, kwamba maadui au wapinzani waliweza kuingia malangoni ya Yerusalemu.

בְּקִרְבָּהּ	הַשֹּׁפְכִים	כֹּהֲנֶיהָ	עֲוֹנוֹת	נְבִיאֶיהָ	מֵחַטַּאת	13
ndani–yake	wanaomwaga	makuhani–wake	uovu–wa	manabii–wake	Kwa–sababu–ya–dhambi–za	
H7130	H8210	H3548	H5771	H5030		

ס	צַדִּיקִים׃	דָּם
¶	ya–wenye–haki	damu
	H6662	H1818

Haya yalitokea kwasababu ya dhambi za manabii na na maasi ya makuhani walio mwaga damu ya wenye haki mbele zake.

יִגְּעוּ	יוּכְלוּ	בְלֹא	בַּדָּם	נְגֹאֲלוּ	בָּחוּצוֹת	עִוְרִים	נָעוּ	14
kugusa	kuweza	bila	kwa–damu	wakiwa–wamechafuliwa	barabarani	vipofu	Walitangatanga	
H5060	H3201	H3808	H1818	H1351	H2351	H5787	H5128	

ס	בִּלְבֻשֵׁיהֶם׃	
¶	mavazi–yao	
	H3830	

Walitanga, kwa upofu, mitaani. Walikuwa wamejitia unajisi kwa damu hiyo ambapo hakuna aliye ruhusiwa kushika nguo zao.

כִּי	תִּגְּעוּ	אַל־	סוּרוּ	סוּרוּ	לָמוֹ	קָרְאוּ	טָמֵא	סוּרוּ	15
kwa–sababu	msiguse	msiguse	ondokeni	Ondokeni	wao	wanawaita	Mchafu	Ondokeni	
	H5060	H0408	H5493	H5493		H7121	H2931	H5493	

לֹא	בַּגּוֹיִם	אָמְרוּ	נָעוּ	גַּם־	נָצוּ	
Hawataendelea	miongoni–mwa–mataifa	Wanasema	wametangatanga	hata	wamekimbia	
H3808		H0559	H5128	H1571		

ס	לָגוּר׃	יוֹסִיפוּ	
¶	kukaa	hawataendelea	
		H3254	

“Kaa mbali! Wewe mnajisi!” Watu waliwapazia sauti. “Kaa mbali! Kaa mbali! Usiguse!” Hivyo wakatanga; watu walisema miongoni mwa mataifa, “Hawawezi kukaa hapa tena.”

כֹּהֲנִים	פְּנֵי	לְהַבִּיטָם	יוֹסִיף	לֹא	חִלְּקָם	יְהוָה	פְּנֵי	16
makuhani	Uso–wa	tena	hatawaangalia	hatawaangalia	umewatawanya	Yahwe	Uso–wa	
H3548	H6440	H5027	H3254	H3808		H3068	H6440	

ס	חָנָנוּ׃	לֹא	(וְזִקֵנִים)	[זקנים]	נָשָׂאוּ	לֹא	
¶	fadhili	hawakuonyesha	wazee	na–wazee	hawakuheshimu	hawakuheshimu	
		H3808	H2205	H2205	H5375	H3808	

Yahweh mwenyewe akawatawanyisha; hawatazami tena. Hawa waheshimu makuhani, na hawaonyeshi upendeleo kwa wazee.

							17
עוֹדֵינוּ)	תִּכְלֶינָה	עֵינֵינוּ	אֶל־	עָזְרָתֵנוּ	הָבֶל	[עודינה]	
bado	yanachoka	macho–yetu	yakitafuta	msaada–wetu	bure	Bado	
H5750	H3615		H0413	H5833	H1892	H5750	

ס	יוֹשִׁעַ׃	לֹא	גּוֹי	אֶל־	צִפִּינוּ	בְּצִפִּיָּתֵנוּ	
¶	kuokoa	lisiloweza	taifa	taifa	tulisubiri	Katika–kungojea–kwetu	
	H3467	H3808		H0413	H6822	H6836	

Macho yetu yalikwama, yakitazama bure kwa msaada; kutoka minara yetu ya ulinzi tulitazama taifa lisilo weza tuokoa.

קִצֵּינוּ	קָרֵב	בִּרְחֹבֹתֵינוּ	מִלֶּכֶת	צְעָדֵינוּ	צָדּוּ	18
mwisho–wetu	Umekaribia	katika–viwanja–vyetu	kutoka–kwenda	hatua–zetu	Walifuatilia	
H7093	H7126	H7339	H3212	H6806		

ס	קִצֵּינוּ׃	בָּא	כִּי־	יָמֵינוּ	מָלְאוּ	
¶	mwisho–wetu	umefika	kwa–sababu	siku–zetu	zimejaa	
	H7093	H0935		H3117	H4390	

Walifuata hatua zetu, hatukuweza kutembea mitaani mwetu. Mwisho wetu ulikuwa karibu na siku zetu zilihesabiwa, mwisho wetu ulifika.

דָּלְקֻנוּ	הָהָרִים	עַל־	שָׁמָיִם	מִנְּשָׁרֵי	רְדָפֻינוּ	הָיוּ	קַלִּים	19
walitufuatia	milima	juu–ya	za–mbinguni	kuliko–tai	wanaotufuatia	walikuwa	Wepesi	
H1814	H2022		H8064	H5404	H7291	H1961	H7031	

ס	לָנוּ׃	אָרְבוּ	בַּמִּדְבָּר	
¶	sisi	walituvizia	jangwani	
		H0693		

Walio tukimbiza walikuwa wepesi kuliko tai wa aangani. Walitukimbiza kwenye milima na kutuwinda nyikani.

אֲשֶׁר	בִּשְׁחִיתוֹתָם	נִלְכָּד	יְהוָה	מְשִׁיחַ	אַפֵּינוּ	רוּחַ	20
ambaye	katika–mashimo–yao	alikamatwa	Yahwe	mpakwa–mafuta–wa	pua–zetu	Pumzi–ya	
	H7825	H3920	H3068	H4899	H0639	H7307	

ס	בַּגּוֹיִם׃	נָחְיֶה	בְּצִלּוֹ	אָמַרְנוּ	
¶	miongoni–mwa–mataifa	tutaishi	chini–ya–kivuli–chake	tulisema	
		H2421	H6738	H0559	

Pumzi katika pua zetu - mpakwa mafuta wa Yahweh - ndiye aliye kamatwa katika shimo; ambaye ndiye aliye semewa, “Chini ya kivuli chake tutaishi miongoni mwa mataifa.”

גַּם־	עוּץ	בְּאֶרֶץ	)יוֹשֶׁבֶת	]יושבתי	אֱדוֹם	בַּת־	וְשִׂמְחִי	שִׂישִׂי	21
hata	ya–Usi	katika–nchi	unayekaa	unayekaa	Edomu	binti–ya	na–ushangilie	Furahi	
H1571	H5780	H0776	H3427	H3427	H0123	H1323	H8055	H7797	

ס	וְתִתְעָרִי׃	תִּשְׁכְּרִי	כּוֹס	תַּעֲבָר־	עָלַיִךְ	
¶	na–kujivua–nguo	utalewa	kikombe	itapita	juu–yako	
	H6168	H7937				

Shangilia na ufurahi, binti wa Edomu, wewe unaye ishi nchi ya Uzi. Lakini kwako pia kikombe kitapitishwa; utalewa na kuvua nguo.

לְהַגְלוֹתֵךְ	יוֹסִיף	לֹא	צִיּוֹן	בַּת־	עֲוֹנֵךְ	תַּם־	22
kukupeleka–uhamishoni	hataendelea	hataendelea	Sayuni	binti–ya	adhabu–yako	Umekwisha	
H1540	H3254	H3808	H6726	H1323	H5771	H8552	

פ	חַטַּאתֵךְ׃	עַל־	גָּלָה	אֱדוֹם	בַּת־	עֲוֹנֵךְ	פָּקַד
¶	dhambi–zako	juu–ya	atafunua	Edomu	binti–ya	uovu–wako	Ataadhibu
			H1540	H0123	H1323	H5771	

Binti wa Sayuni, hukumu yako itafika mwisho, hataongeza mateka yako lakini binti wa Edomu, ata muhadhibu; ata funua dhambi zako.

Chapter 5

אֶת־	וּרְאֵה	)הַבִּיטָה(	]הביטו[	לָּנוּ	הָיָה	מֶּה־	יְהוָה	זְכָר	1
–	na–uone	angalia	Angalia	sisi	yaliyotupata	yaliyotupata	Yahwe	Kumbuka	
H0853	H7200	H5027	H5027		H1961	H4100	H3068	H2142	

חֶרְפָּתֵנוּ׃
aibu–yetu
H2781

Kumbuka, Yahweh, yaliyo tutokea na uone aibu yetu.

לְנָכְרִים׃	בָּתֵּינוּ	לְזָרִים	נֶהֶפְכָה	נַחֲלָתֵנוּ	2
kwa–watu–wa–nje	nyumba–zetu	kwa–wageni	umebadilishwa	Urithi–wetu	
H5237			H2015	H5159	

Urithi wetu umegeuziwa kwa wageni; nyumba zetu kwa wageni.

כְּאַלְמָנוֹת׃	אִמּוֹתֵינוּ	אָב	)וְאֵין(	]אין[	הָיִינוּ	יְתוֹמִים	3
kama–wajane	mama–zetu	baba	bila	bila	tumekuwa	Yatima	
H0490	H0517	H0001	H0369	H0369	H1961	H3490	

Tumekuwa yatima, bila baba, na mama zetu ni kama wajane.

יָבֹאוּ׃	בִּמְחִיר	עֵצֵינוּ	שָׁתִינוּ	בְּכֶסֶף	מֵימֵינוּ	4
zinakuja	kwa–bei	kuni–zetu	tunakunywa	kwa–fedha	Maji–yetu	
H0935	H4242	H6086	H8354	H3701	H4325	

Lazima tulipe fedha kwa maji tunayo kunywa, na tulipe fedha kupata mbao zetu.

לָנוּ׃	הוּנַח	)וְלֹא(	]לא[	יָגֵעְנוּ	נִרְדָּפְנוּ	צַוָּארֵנוּ	עַל	5
kwetu	kupumzika	na–hatuna	na–hatuna	tumechoka	tunafuatiliwa	shingo–zetu	Juu–ya	
	H5117	H3808	H3808	H3021	H7291			

Hao wanakuja kwetu wamekaribia nyuma yetu; tumechoka na hatuwezi pata mapumziko.

לָחֶם׃	לִשְׂבֹּעַ	אַשּׁוּר	יָד	נָתַנּוּ	מִצְרַיִם	6
mkate	kushiba	Ashuru	mkono	tumetoa	Misri	
H3899	H7646	H0804	H3027	H5414	H4714	

Tumejitoa kwa Misri na kwa Assiria tupate chakula cha kutosha.

עֲוֹנֹתֵיהֶם	)וַאֲנַחְנוּ(	]אנחנו[	)וְאֵינָם(	]אינם[	חָטְאוּ	אֲבֹתֵינוּ	7
uovu–wao	na–sisi	na–sisi	na–hawako	na–hawako	walitenda–dhambi	Baba–zetu	
H5771	H0587	H0587	H0369	H0369	H2398	H0001	

סָבָלְנוּ׃
tunaubeba
H5445

Baba zetu walifanya dhambi, na hawapo tena, na tumebeba dhambi zao.

מְזֻדָּם׃	אֵין	פֹּרֵק	בָּנוּ	מָשְׁלוּ	עֲבָדִים	8
kutoka–mikononi–mwao	hakuna	hakuna–anayetuokoa	sisi	wanatutawala	Watumwa	
H3027	H0369	H6561		H4910	H5650	

Watumwa walitutawala, na hakuna wa kutuokoa na mikono yao.

הַמִּדְבָּר׃	חֶרֶב	מִפְּנֵי	לַחְמֵנוּ	נָבִיא	בְּנַפְשֵׁנוּ	9
wa–jangwani	upanga	kwa–sababu–ya	mkate–wetu	tunapata	Kwa–hatari–ya–maisha–yetu	
	H2719	H6440	H3899	H0935	H5315	

Tunapata mkate wetu pale tunapo hatarisha maisha, kwasababu ya upanga wa nyikani.

רָעָֽב׃	זַלְעֲפ֥וֹת	מִפְּנֵי	נִכְמְר֖וּ	כְּתַנּ֑וּר	עוֹרֵ֣נוּ	10
njaa	joto–kali–la	kwa–sababu–ya	inawaka	kama–tanuru	Ngozi–yetu	
H7458	H2152	H6440	H3648	H8574	H5785	

Ngozi zetu zimekuwa na moto kama jiko kwasababu ya joto la njaa.

יְהוּדָֽה׃	בְּעָרֵ֥י	בְּתֻלֹ֖ת	עִנּ֑וּ	בְּצִיּ֣וֹן	נָשִׁ֔ים	11
Yuda	katika–miji–ya	mabikira	waliteswa	katika–Sayuni	Wanawake	
H3063		H1330		H6726	H0802	

Wanawake wanabakwa Sayuni, na mabikra katika mji wa Yuda.

נֶהְדָּֽרוּ׃	לֹ֥א	זְקֵנִ֖ים	פְּנֵ֣י	נִתְל֑וּ	בְּיָדָ֣ם	שָׂרִ֔ים	12
haukuheshimiwa	haukuheshimiwa	wazee	uso–wa	walitundikwa	kwa–mikono–yao	Wakuu	
H1921	H3808	H2205	H6440	H8518	H3027	H8269	

Watoto wa mfalme wamenyongwa na mikono yao, na hakuna heshima inayoonyeshwa kwa wazee.

כָּשָֽׁלוּ׃	בָּעֹ֥ץ	וּנְעָרִ֖ים	נָשְׂא֑וּ	טְחֹ֣ן	בַּחוּרִ֔ים	13
walijikwaa	chini–ya–kuni	na–wavulana	walibeba	jiwe–la–kusaga	Vijana	
H3782	H6086	H5288	H5375	H2911	H0970	

Wanaume vijana wanalizimishwa kusaga mbegu kwa jiwe la kusagia, na wavulana wanajikwa chini ya vifurushi vya kuni.

מִנְגִּינָתָֽם׃	בַּחוּרִ֥ים	שָׁבָ֖תוּ	מִשַּׁ֣עַר	זְקֵנִ֔ים	14
kutoka–muziki–wao	vijana	wameacha	kutoka–langoni	Wazee	
H5058	H0970		H8179	H2205	

Wazee wameacha lango la mji, na vijana wameacha miziki.

מִנְּגִינָתָֽם׃	לְאֵ֖בֶל	נֶהְפָּ֣ךְ	לִבֵּ֑נוּ	מָשׂ֣וֹשׂ	שָׁבַ֔תָה	15
ngoma–yetu	kuwa–maombolezo	imebadilishwa	ya–mioyo–yetu	furaha	Imekoma	
H4234	H0060	H2015		H4885		

Furaha ya moyo imekoma na kucheza kwetu kumegeuka kilio.

חָטָֽאנוּ׃	כִּ֥י	לָ֛נוּ	נָ֖א	אֽוֹי־	רֹאשֵׁ֑נוּ	עֲטֶ֣רֶת	נָפְלָ֔ה	16
tumetenda–dhambi	kwa–sababu	sisi	tafadhali	Ole	ya–vichwa–vyetu	taji	Imeanguka	
H2398			H4994	H0188		H5850	H5307	

Taji limeanguka kichwani mwetu; ole wetu, kwa kuwa tumetenda dhambi!

חָשְׁכ֥וּ	אֵ֖לֶּה	עַל־	לִבֵּ֑נוּ	דָּוֶ֣ה	הָיָ֔ה	זֶ֔ה	עַל־	17
yamepofuka	haya	Kwa–sababu–ya	moyo–wetu	mgonjwa	imekuwa	hili	Kwa–sababu–ya	
H2821	H0428			H1739	H1961	H2088		

עֵינֵֽינוּ׃
macho–yetu

Kwa kuwa moyo wetu umekuwa unaumwa, na machozi yetu ya fifia, kwa vitu hivi macho yetu yanafifia

בּֽוֹ׃	הִלְכ֥וּ־	שׁוֹעֲלִ֖ים	שֶׁשָּׁמֵ֑ם	צִיּ֣וֹן	הַר־	עַל	18
juu–yake	wanatembea	mbweha	ambao–umeachwa–ukiwa	Sayuni	mlima–wa	Kwa–sababu–ya	
	H1980	H7776	H8074	H6726	H2022		

פ
¶

maana Mlima Sayuni umelala ukiwa, mbwa wa mitaani wacheza juu yake.

וָדֹור׃	לְדֹר	כִּסְאֶךָ	תֵּשֵׁב	לְעוֹלָם	יְהוָה	אַתָּה	19
kizazi	kizazi–hadi	kiti–chako–cha–enzi	utatawala	milele	Yahwe	Wewe	
H1755	H1755	H3678	H3427	H5769	H3068		

Lakini wewe, Yahweh, unatawala milele, na utaketi katika kiti chako cha enzi vizazi na vizazi. Kwanini unatusahau milele?

יָמִים׃	לְאֹרֶךְ	תַּעַזְבֵנוּ	תִּשְׁכָּחֵנוּ	לָנֶצַח	לָמָּה	20
wa–siku	kwa–muda–mrefu	unatuacha	unatusahau	milele	Kwa–nini	
H3117	H0753		H7911	H5331	H4100	

Kwanini unatutelekeza kwa siku nyingi?

כְּקֶדֶם׃	יָמֵינוּ	חַדֵּשׁ	)וְנָשׁוּבָה(	]ונשוב[	אֵלֶיךָ	וְיהוָה	הֲשִׁיבֵנוּ	21
kama–zamani	siku–zetu	Fanya–upya	na–tutarudi	na–tutarudi	kwako	Yahwe	Turudishe	
	H3117	H2318	H7725	H7725	H0413	H3068	H7725	

Turejeshe kwako, Yahweh, na sisi tutarejea. Fanya upya siku zetu kama zilivyo kuwa hapo zamani -

מְאֹד׃	עַד־	עָלֵינוּ	קָצַפְתָּ	מְאַסְתָּנוּ	מָאָס	אִם־	כִּי	22
sana	sana	sisi	umetukasirikia	umetukataa	kukataa	isipokuwa	Isipokuwa	
H3966	H5704		H7107					

vinginevyo labda uwe umetukataa na una hasira kwetu kupita kiasi.

Ezekiel

Chapter 1

בְּתוֹךְ־	וַאֲנִי	לַחֹדֶשׁ	בַּחֲמִשָּׁה	בָּרְבִיעִי	שָׁנָה	בִּשְׁלֹשִׁים	וַיְהִי	1
katikati–ya	na–mimi	la–mwezi	katika–tano	katika–wa–nne	mwaka	katika–thelathini	na–ikawa	
H8432	H0589	H2320	H2568	H7243	H8141	H7970	H1961	

אֱלֹהִים׃	מַרְאוֹת	וָאֶרְאֶה	הַשָּׁמַיִם	נִפְתְּחוּ	כְּבָר	נְהַר־	עַל־	הַגּוֹלָה
Mungu	maono–ya	na–nikaona	mbingu	zilifunguliwa	Kebari	mto–wa	kwa	uhamisho
H0430		H7200	H8064		H3529	H5104		H1473

Katika mwaka wa thelathini, mwezi wa nne, na siku ya tano ya mwezi, ikawa kuhusu kwamba nilikuwa nikiishi miongoni mwa wafungwa karibu na Kebari Kanali. Mbingu zilifunguka, na kuona maono ya Mungu.

יוֹיָכִין׃	הַמֶּלֶךְ	לְגָלוּת	הַחֲמִישִׁית	הַשָּׁנָה	הִיא	לַחֹדֶשׁ	בַּחֲמִשָּׁה	2
Yoyakini	mfalme	kwa–uhamisho–wa	wa–tano	mwaka	hiyo	la–mwezi	katika–tano	
H3112	H4428	H1546	H2549	H8141	H1931	H2320	H2568	

Katika siku ya tano katika mwezi huo-ilikuwa mwaka wa tano wa utumwani wa Mfalme Yehoyakini-

בְּאֶרֶץ	הַכֹּהֵן	בּוּזִי	בֶּן־	יְחֶזְקֵאל	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	הָיָה	3
katika–nchi–ya	kuhani	Buzi	mwana–wa	Ezekieli	kwa	Yahwe	neno–la	ilikuwa	kuwa	
H0776	H3548	H0941		H3168	H0413	H3068	H1697	H1961	H1961	

יְהוָה׃	יַד־	שָׁם	עָלָיו	וַתְּהִי	כְּבָר	נְהַר־	עַל־	כַּשְׂדִּים
Yahwe	mkono–wa	huko	juu–yake	na–ikawa	Kebari	mto–wa	kwa	Wakaldayo
H3068	H3027	H8033		H1961	H3529	H5104		H3778

Neno la Yahwe likamjia Ezekieli mwana wa Buzi kuhani, katika nchi ya Wakaldayo karibu na Keberi Kanali, na mkono wa Yahwe ulikuwa juu yake hapo.

גָּדוֹל	עָנָן	הַצָּפוֹן	מִן־	בָּאָה	סְעָרָה	רוּחַ	וְהִנֵּה	וָאֵרֶא	4
kubwa	wingu	kaskazini	kutoka	ukija	wa–dhoruba	upepo	na–tazama	na–nikaona	
	H6051	H6828		H0935		H7307	H2009	H7200	

וּמִתּוֹכָהּ	סָבִיב	לוֹ	וְנֹגַהּ	מִתְלַקַּחַת	וְאֵשׁ	
na–kutoka–ndani–yake	kuzunguka	kwake	na–mwanga	unaojishika	na–moto	
H8432	H5439		H5051	H3947	H0784	

הָאֵשׁ׃	מִתּוֹךְ	הַחַשְׁמַל	כְּעֵין
moto	kutoka–katikati–ya	chuma–cha–umeme	kama–mwonekano–wa
H0784	H8432	H2830	

Kisha nikaona, kulikuwa na upepo wa dhoruba unakuja kutoka kaskazini; wingu kubwa pamoja na moto wa nuru ndani yake na kung'aa ukizunguka ndani yake, na moto ulikuwa na rangi ya kaharabu ndani ya hilo wingu.

דְּמוּת	מַרְאֵיהֶן	וְזֶה	חַיּוֹת	אַרְבַּע	דְּמוּת	וּמְתוֹכָה	5
mfano–wa	mwonekano–wao	na–hii	viumbe–hai	nne	mfano–wa	na–kutoka–ndani–yake	
H1823	H4758	H2088		H0702	H1823	H8432	

לָהֶנָּה׃	אָדָם
kwao	mwanadamu
H2007	H0120

Katikati kulikuwa na viumbe vinne vinavyofanana. Mwonekano wao ulikuwa hivi: walikuwa wanamfanano wa mtu,

לָהֶם׃	לְאַחַת	כְּנָפַיִם	וְאַרְבַּע	לְאֶחָת	פָּנִים	וְאַרְבָּעָה	6
kwao	kwa–kila–moja	mabawa	na–nne	kwa–kila–moja	nyuso	na–nne	
	H0259	H3671	H0702	H0259	H6440	H0702	

lakini walikuwa na sura nne kila mmoja, na kila mmoja alikuwa na mabawa manne.

כְּכַף	רַגְלֵיהֶם	וְכַף	יְשָׁרָה	רֶגֶל	וְרַגְלֵיהֶם	7
kama–unyayo	wa–miguu–yao	na–unyayo	wa–moja–kwa–moja	mguu	na–miguu–yao	
H3709	H7272	H3709	H3477	H7272	H7272	

קָלָל׃	נְחֹשֶׁת	כְּעֵין	וְנֹצְצִים	עֵגֶל	רֶגֶל
iliyosuguliwa	shaba	kama–mwonekano–wa	na–wakimetameta	ndama	wa–mguu–wa
H7044			H5340	H5695	H7272

Miguu yao ilikuwa imenyooka, lakini nyayo za miguu yao zilikuwa kama kwato za ndama zilizokuwa zinang'aa kama shaba iliyosuguliwa.

אַרְבָּעַת	עַל	כַּנְפֵיהֶם	מִתַּחַת	אָדָם	וידי)(	וידו]	8
pande–nne	juu–ya	mabawa–yao	kutoka–chini–ya	mwanadamu	na–mikono–ya	[na–mikono]	
H0702		H3671	H8478	H0120	H3027	H3027	

לְאַרְבַּעְתָּם׃	וְכַנְפֵיהֶם	וּפְנֵיהֶם	רִבְעֵיהֶם
kwa–wanne–wao	na–mabawa–yao	na–nyuso–zao	zao
H0702	H3671	H6440	H7253

Bado walikuwa na mikono ya binadamu chini ya mabawa yao chini kwenye pande zote nne. Kwa wote wanne, nyuso zao na mabawa vilikuwa hivi:

אִישׁ	בְּלֶכְתָּן	יִסַּבּוּ	לֹא־	כַנְפֵיהֶם	אֲחוֹתָהּ	אֶל־	אִשָּׁה	חִבְרֹת	9
kila–moja	wakienda	geuka	hawaku	mabawa–yao	dada–yake	kwa	kila–moja	yakigusana	
H0376	H3212	H5437	H3808	H3671	H0269	H0413	H0802	H2266	

יֵלֵכוּ׃	פָּנָיו	עֵבֶר	אֶל־
walienda	uso–wake	upande–wa	kuelekea
H3212	H6440	H5676	H0413

mabawa yao yalikuwa yameungana na kiumbe kingine, na hawakurudi walipokuwa wameenda; badala yake, kila mmoja alienda mbele.

הַיָּמִין	אֶל־	אַרְיֵה	וּפְנֵי	אָדָם	פְּנֵי	פְּנֵיהֶם	וּדְמוּת		10
kulia	kuelekea	simba	na–uso–wa	mwanadamu	uso–wa	nyuso–zao	na–mfano–wa		
H3225	H0413		H6440	H0120	H6440	H6440	H1823		

וּפְנֵי־	לְאַרְבַּעְתָּן	מֵהַשְׁמֹאול	שׁוֹר	וּפְנֵי־	לְאַרְבַּעְתָּם	נֶשֶׁר
na–uso–wa	kwa–wanne–wao	kutoka–kushoto	ng'ombe	na–uso–wa	kwa–wanne–wao	tai
H6440	H0702	H8040	H7794	H6440	H0702	H5404

לְאַרְבַּעְתָּן׃
kwa–wanne–wao
H0702

Mfanano wa nyuso zao ulikuwa kama uso wa mwanadamu. Wanne hao walikuwa na uso wa simba kwa upande wa kuume. Hao wanne pia walikuwa na uso wa tai.

11

חֹבְרוֹת	שְׁתַּיִם	לְאִישׁ	מִלְמָעְלָה	פְּרֻדוֹת	וְכַנְפֵיהֶם	וּפְנֵיהֶם
yakigusana	mbili	kwa–kila–moja	kutoka–juu	yaliyotengana	na–mabawa–yao	na–nyuso–zao
H2266	H8147	H0376	H4605	H6504	H3671	H6440

גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה׃	אֶת	מְכַסּוֹת	וּשְׁתַּיִם	אִישׁ
miili–yao	[alama–ya–moja–kwa–moja]	yakifunika	na–mbili	kila–moja
H1472	H0853	H3680	H8147	H0376

Nyuso zao zilikuwa hivyo, na mabawa yao yalikuwa yametawanyika juu, hivyo basi kila kiumbe kilikuwa na jozi ya za mabawa yaliyokuwa yameshikamana na bawa la kiumbe kingine, na pia jozi za mabawa yaliyokuwa yamefunika miili yao.

12

יִהְיֶה־	אֲשֶׁר	אֶל	יֵלֵכוּ	פָּנָיו	עֵבֶר	אֶל־	וְאִישׁ
ingekuwa	pale–ambapo	kwenye	walienda	uso–wake	upande–wa	kuelekea	na–kila–moja
H1961		H0413	H3212	H6440	H5676	H0413	H0376

בְּלֶכְתָּן׃	יִסָּבּוּ	לֹא	יֵלֵכוּ	לָלֶכֶת	הָרוּחַ	שָׁמָּה
wakienda	geuka	hawaku	walienda	kwenda	roho	huko
H3212	H5437	H3808	H3212	H3212	H7307	H8033

Kila mmoja alienda mbele, hivyo basi popote Roho alipowaelekeza kwanda, walienda bila kurudi.

13

בְּעֵרוֹת	אֵשׁ	כְּנַחֲלֵי־	מַרְאֵיהֶם	הַחַיּוֹת	וּדְמוּת
yanayowaka	moto	kama–makaa–ya	mwonekano–wao	viumbe–hai	na–mfano–wa
	H0784	H1513	H4758		H1823

לָאֵשׁ	וְנֹגַהּ	הַחַיּוֹת	בֵּין	מִתְהַלֶּכֶת	הִיא	הַלַּפִּדִים	כְּמַרְאֵה
kwa–moto	na–mwanga	viumbe–hai	kati–ya	ikitembea	hiyo	mienge	kama–mwonekano–wa
H0784	H5051		H0996	H1980	H1931	H3940	H4758

בָּרָק׃	יוֹצֵא	הָאֵשׁ	וּמִן־
umeme	ukitoka	moto	na–kutoka
	H3318	H0784	

Kama kwa mfanano wa hao viumbe hai, mwonekano wao ulikuwa ni kama kuchoma kaa la moto, kama mwonekano wa nuru; mng'ao wa moto pia ulihama karibu na miongoni mwa viumbe, na kulikuwa na nuru za radi.

14

הַבָּזָק׃	כְּמַרְאֵה	וָשׁוֹב	רָצוֹא	וְהַחַיּוֹת
umeme–wa–radi	kama–mwonekano–wa	na–kurudi	wakikimbia	na–viumbe–hai
H0965	H4758	H7725	H7519	

Hao viumbe hai vilikuwa vikihama mbio mbele na nyuma, na walikuwa na mwonekano wa radi!

15

הַחַיּוֹת	אֶצֶל	בָּאָרֶץ	אֶחָד	אוֹפַן	וְהִנֵּה	הַחַיּוֹת	וָאֵרֶא
viumbe–hai	karibu–na	katika–nchi	moja	gurudumu	na–tazama	viumbe–hai	na–nikaona
	H0681	H0776	H0259	H0212	H2009		H7200

פָּנָיו׃	לְאַרְבַּעַת	
zake	kwa–nyuso–nne	
H6440	H0702	

Kisha nikawatazama wale viumbe hai; kulikuwa na gurudumu moja juu ya aridhi kando ya vile viumbe hai.

16 מַרְאֵ֣ה מְעֹנְקָנוֹ־וָ֗ כְּעֵין֙ תַּרְשִׁישׁ֙ וּדְמ֣וּת
mwonekano-wa mwonekano–wa kama–mwonekano–wa krisolitho na-mfano
H4758 H4758 H8658 H1823

הָאוֹפַנִּ֔ים וּמַעֲשֵׂיהֶ֖ם כַּאֲשֶׁ֣ר יִהְיֶ֑ה גֻּרְדֻּמ֣וּ
magurudumu na–kazi–yao kama–vile ingekuwa gurudumu
H0212 H4639 H4639 H1961 H0212

וּמַרְאֵיהֶ֖ם כְּמַרְאֵיהֶ֥ם אֶחָ֛ד לְאַרְבַּעְתָּ֑ן
na–mwonekano–wao na–mwonekano–wao mmoja kwa–manne–yao
H4758 H4758 H259 H0702

בְּתוֹךְ֙ הָאוֹפָֽן׃
ndani–ya gurudumu
H8432 H0212

Huu ndio ulikuwa mwonekano na umbo wa hizo gurudumu: kila gurudumu lilikuwa kama zabarajadi, na manne hayo yalikuwa na mfano mmoja; mwonekano wao na umbo vilikuwa kama gurudumu lililoungana na jingine.

17 עַל־ אַרְבָּעַ֣ת פָּנֵיהֶ֔ן רִבְעֵיהֶ֖ן זַ֑ו בְּלֶכְתָּ֣ם לֹא־ יִסַּ֔בּוּ וֵ֖לֵכוּ בְּלֶכְתָּֽן׃
katika pande–nne zao walienda wakienda hawaku geuka wakienda
H0702 H7253 H3212 H3808 H5437 H3212

Wakati yale magurudumu yalipokuwa yakitembea, yalienda bila kurudi kwenye mwelekeo wowote viumbe vilipokuwa vimeelekea.

18 וְגַבֵּיהֶ֣ן וְגֻבָּ֔ה וְיִרְאָ֖ה לָהֶ֑ם מְלֵאֹ֤ת עֵינַ֙יִם֙ סָבִ֔יב
na–mikia–yao na–urefu kwao na–hofu kwao imejaa macho kuzunguka
H1354 H1363 H1992 H3374 H1992 H4392 H5439

לְאַרְבַּעְתָּֽן׃
kwa–manne–yao
H0702

Kama kwa upande kingo, walikuwa warefu na wakutisha, kwa upande kingo kulikuwa na macho yamezunguka kote.

19 וּבְלֶכְתָּ֣ן וֵ֔לֵכוּ יַלְכ֖וּ הַחַיּ֑וֹת הַחַיּ֣וֹת וּבְהִנָּשְׂא֤וֹ
na–wakienda yalienda viumbe–hai na–wakiinuka
H3212 H3212 H2416 H5375

מֵעַ֣ל הָאָ֔רֶץ יִנָּשְׂא֖וּ הָאוֹפַנִּ֑ים מֵעַ֣ל הָאֲלָפֵ֔ם
kutoka–juu–ya nchi yaliinuka magurudumu pamoja–nao
H5921 H0776 H5375 H0212 H0681

Popote vile viumbe hai vilipokuwa vikielekea, yale magurudumu yalielekea karibu nao. Wakati vile viumbe hai vilipoinuka kutoka kwenye nchi, na yale magurudumu yaliinuka pia.

20 עַל֙ אֲשֶׁ֣ר יְהִיֶ֔ה־ שָׁ֖ם הָר֣וּחַ הָר֑וּחַ לָלֶ֣כֶת וֵ֔לֵכוּ שָׁ֣מָּה הָר֣וּחַ לָלֶ֔כֶת
kwenye pale–ambapo ingekuwa huko roho huko walienda roho kwenda
H5921 H834 H1961 H8033 H7307 H8033 H3212 H7307 H3212

בָּאוֹפַנִּֽים׃ הַחַיָּ֖ה רוּחַ֣ כִּ֑י לְעֻמָּתָ֣ם יִנָּשְׂא֤וּ וְהָאוֹפַנִּים֙
katika–magurudumu kiumbe–hai roho–ya kwa–sababu pamoja–nao yaliinuka na–magurudumu
H0212 H2416 H7307 H3588 H5980 H5375 H0212

Popote Roho alipokwenda, walikwenda, na yale magurudumu yaliinuka karibu nao, roho wa kiumbe hai ilikuwa magurudumu.

21 הָאָ֔רֶץ מֵעַ֣ל וּבְהִנָּשְׂאָ֖ם יַעֲמֹ֑דוּ וּבְעָמְדָ֣ם וֵ֔לֵכוּ בְּלֶכְתָּ֣ם
nchi kutoka–juu–ya na–wakiinuka walisimama na–wakisimama walienda wakienda
H0776 H5921 H5375 H5975 H5975 H3212 H3212

בָּאוֹפַנִּֽים׃ הַחַיָּ֖ה רוּחַ֣ כִּ֑י לְעֻמָּתָ֣ם הָאוֹפַנִּ֔ים יִנָּשְׂא֖וּ
katika–magurudumu kiumbe–hai roho–ya kwa–sababu pamoja–nao magurudumu yaliinuka
H0212 H2416 H7307 H3588 H5980 H0212 H5375

Popote vile viumbe vilipoelekea, magurudumu pia yalielekea huko; na wakati wale viumbe viliposimama hata hivyo, magurudumu yalisimama bado; wakati viumbe viliposimama kutoka kwenye nchi, magurudumu yalisimama karibu nao, kwa sababu yule roho wa wale viumbe alikuwa kwenye magurudumu.

הַנּוֹרָא	הַקֶּרַח	כְּעֵין	רָקִיעַ	הַחַיָּה	רָאשֵׁי	עַל־	וּדְמוּת	22
la–kutisha	barafu	kama–mwonekano–wa	anga	kiumbe–hai	vichwa–vya	juu–ya	na–mfano–wa	
H3372	H7140		H7549				H1823	

מִלְמָעְלָה׃	רָאשֵׁיהֶם	עַל־	נָטוּי
kutoka–juu	vichwa–vyao	juu–ya	lililotandazwa
H4605			H5186

Juu ya vichwa vya wale viumbe hai kulikuwa na mfanano wa anga la kutanuka; ilikuwa inang'aa kama mfano wa barafu juu ya vichwa vyao.

לְאִישׁ	אֲחוֹתָהּ	אֶל־	אִשָּׁה	יְשָׁרוֹת	כַּנְפֵיהֶם	הָרָקִיעַ	וְתַחַת	23
kwa–kila–moja	dada–yake	kwa	kila–moja	yaliyonyooka	mabawa–yao	anga	na–chini–ya	
H0376	H0269	H0413	H0802	H3477	H3671	H7549	H8478	

אֵת	לָהֶנָּה	מְכַסּוֹת	שְׁתַּיִם	וּלְאִישׁ	לָהֶנָּה	מְכַסּוֹת	שְׁתַּיִם	
[alama–ya–moja–kwa–moja]	kwao	yakifunika	mbili	na–kwa–kila–moja	kwao	yakifunika	mbili	
H0853	H2007	H3680	H8147	H0376	H2007	H3680	H8147	

גְּוִיֹּתֵיהֶם׃	
miili–yao	
H1472	

Chini ya anga, kila mabawa ya kiumbe kimoja yalinyooshwa mbele na kugusana kila mabawa na kiumbe kimoja. Pia kila kiumbe hai kilikuwa na jozi moja kwa ajili ya kujifunika vyenyewe; kila kimoja kilikuwa na jozi moja kwa ajili ya kujifunika mwili wake mwenyewe.

רַבִּים	מַיִם	כְּקוֹל	כַּנְפֵיהֶם	קוֹל	אֶת־	וָאֶשְׁמַע	24
mengi	maji	kama–sauti–ya	mabawa–yao	sauti–ya	[alama–ya–moja–kwa–moja]	na–nikasikia	
	H4325		H3671		H0853	H8085	

בְּעָמְדָם	מַחֲנֶה	כְּקוֹל	הַמֻּלָּה	קוֹל	בְּלֶכְתָּם	שַׁדַּי	כְּקוֹל־
wakisimama	jeshi	kama–sauti–ya	makelele	sauti–ya	wakienda	Mwenyezi	kama–sauti–ya
H5975	H4264		H1999		H3212	H7706	

כַּנְפֵיהֶן׃	תְּרַפֶּינָה
mabawa–yao	walipunguza
H3671	H7503

Kisha nikasikia sauti ya mabawa yao. Kama mlio wa maji mengi. Kama sauti ya mwenye enzi popote walipoelekea. Kama sauti ya jeshi. Popote pale waliposimama, walishusha mabawa yao.

בְּעָמְדָם	רֹאשָׁם	עַל־	אֲשֶׁר	לָרָקִיעַ	מֵעַל	קוֹל	וַיְהִי־	25
wakisimama	vichwa–vyao	juu–ya	ambalo	kwa–anga	kutoka–juu–ya	sauti	na–ikawa	
H5975				H7549			H1961	

כַּנְפֵיהֶן׃	תְּרַפֶּינָה
mabawa–yao	walipunguza
H3671	H7503

Sauti ikaja kutoka juu ya anga juu ya vichwa vyao popote waliposimama na kushusha mabawa yao.

אֶבֶן־	כְּמַרְאֵה	רֹאשָׁם	עַל־	אֲשֶׁר	לָרָקִיעַ	וּמִמַּעַל	26
jiwe–la	kama–mwonekano–wa	vichwa–vyao	juu–ya	ambalo	kwa–anga	na–juu–ya	
H0068	H4758				H7549	H4605	

דְּמוּת	הַכִּסֵּא	דְּמוּת	וְעַל	כִּסֵּא	דְּמוּת	סַפִּיר
mfano	kiti–cha–enzi	mfano–wa	na–juu–ya	kiti–cha–enzi	mfano–wa	yakuti–samawi
H1823	H3678	H1823		H3678	H1823	H5601

מִלְמָעְלָה׃	עָלָיו	אָדָם	כְּמַרְאֵה
kutoka–juu	juu–yake	mwanadamu	kama–mwonekano–wa
H4605		H0120	H4758

Juu ya anga juu ya vichwa vyao kulikuwa na mfanao wa kiti cha enzi ambacho kilikuwa na mwonekano wa jiwe la samawati, na juu mfano wa kiti cha enzi kilifanana kama mwonekano wa mwanadamu.

בָּית־	אֵשׁ	כְּמַרְאֵה־	חַשְׁמַל	כְּעֵין	וְאֶרְאֶ	27
ndani–ya	moto	kama–mwonekano–wa	chuma–cha–umeme	kama–mwonekano–wa	na–nikaona	
	H0784	H4758	H2830		H7200	

וּמִמַּרְאֵה	וּלְמָעְלָה	מָתְנָיו	מִמַּרְאֵה	סָבִיב	לָהּ׀	
na–kutoka–mwonekano–wa	na–juu	kiuno–chake	kutoka–mwonekano–wa	kuzunguka	yake	
H4758	H4605	H4975	H4758	H5439		

סָבִיב׃	לוֹ	וְנֹגַהּ	אֵשׁ	כְּמַרְאֵה־	רָאִיתִי׀	וּלְמַטָּה	מָתְנָיו׀
kuzunguka	kwake	na–mwanga	moto	kama–mwonekano–wa	niliona	na–chini	kiuno–chake
H5439		H5051	H0784	H4758	H7200	H4295	H4975

Nikaona umbo lenye mwonekano wa chuma chenye kung'aa pamoja na moto ndani yake kutoka kwenye mwonekano wa juu ya nyonga zake juu; Nikaona kutoka kwenye mwonekano wa nyonga zake upande wa chini mwonekano wa moto na mng'ao umezunguka kote.

הַגֶּשֶׁם	בְּיוֹם	בֶּעָנָן	יִהְיֶה	אֲשֶׁר׀	הַקֶּשֶׁת	כְּמַרְאֵה	28
mvua	katika–siku–ya	katika–wingu	unakuwa	ambao	upinde–wa–mvua	kama–mwonekano–wa	
H1653	H3117	H6051	H1961		H7198	H4758	

כְּבוֹד־	דְּמוּת	מַרְאֵה	הוּא	סָבִיב	הַנֹּגַהּ	מַרְאֵה	כֵּן
utukufu–wa	mfano–wa	mwonekano–wa	huo	kuzunguka	mwanga	mwonekano–wa	hivyo
H3519	H1823	H4758	H1931	H5439	H5051	H4758	

ס	מְדַבֵּר׃	קוֹל	וָאֶשְׁמַע	פָּנַי	עַל־	וָאֶפֹּל	וָאֵרְאֶה׀	יְהוָה
S	ikisema	sauti	na–nikasikia	uso–wangu	juu–ya	na–nikaanguka	na–niliona	Yahwe
	H1696		H8085	H6440		H5307	H7200	H3068

Kama mwonekano wa upinde wa mvua kwenye mawingu katika siku ya mvua ulikuwa na mwonekano wa taa iliyowaka imeizunguka. ulikuwa na mwonekano unaofanana na utukufu wa Yahwe. Wakati nilipouona, nilihisi kwenye uso wangu, na nikasikia sauti ikiongea.

Chapter 2

וַאֲדַבֵּר	רַגְלֶיךָ	עַל־	עֲמֹד	אָדָם׀	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	1
na–nitasema	miguu–yako	juu–ya	simama	mwanadamu	mwana–wa	kwangu	na–akaniambia	
H1696	H7272			H0120		H0413	H0559	

אֹתָךְ׃
nawe
H0853

Akanambia, “Mwana wa adamu, simama kwa miguu yako; kisha nitaongea na wewe.”

עַל־	וַתַּעֲמִדֵנִי	אֵלַי	דִּבֶּר	כָּאֲשֶׁר	רוּחַ	בִּי	וַתָּבֹא	2
juu–ya	na–ikaknisimamisha	kwangu	alisema	kama–vile	roho	ndani–yangu	na–ikaingia	
	H5975	H0413	H1696		H7307		H0935	

פ	:אֵלָי	מִדַּבֵּר	אֵת	וָאֶשְׁמַע	רַגְלָי	
P	kwangu	yule–anayesema	[alama–ya–moja–kwa–moja]	na–nikasikia	miguu–yangu	
	H0413	H1696	H0853	H8085	H7272	

Kisha, alipokuwa akiongea na mimi, Roho akaingia ndani yangu na ikaniweka kwenye miguu yangu, na nikamsikia akiongea na mimi.

בְּנֵי	אֶל־	אוֹתְךָ	אֲנִי	שֹׁלֵחַ	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	3
wana–wa	kwa	wewe	mimi	nikituma	mwanadamu	mwana–wa	kwangu	na–akaniambia	
	H0413	H0853	H0589	H7971	H0120		H0413	H0559	

וַאֲבוֹתָם	הַזֶּה	בִּי	מָרְדוּ־	אֲשֶׁר	הַמּוֹרְדִים	גּוֹיִם	אֶל־	יִשְׂרָאֵל
na–baba–zao	wao	dhidi–yangu	yameasi	ambayo	yanayoasi	mataifa	kwa	Israeli
H0001	H1992		H4775		H4775		H0413	H3478

הַזֶּה׃	הַיּוֹם	עֶצֶם	עַד־	בִּי	פָּשְׁעוּ
hii	siku	siku–hii	hadi	dhidi–yangu	wamekosa
H2088	H3117	H6106	H5704		H6586

Akanambia, “Mwana wa adamu, nakutuma kwa watu wa Israeli, kwa mataifa yanayoasi ambayo yameasi dhidi yangu-wote wao na babu zao wameasi juu yangu hata hivi leo!

אֲלֵיהֶם	אוֹתְךָ	שֹׁלֵחַ	אֲנִי	לֵב	וְחִזְקֵי־	פָּנִים	קְשֵׁי	וְהַבָּנִים	4
kwao	wewe	ninakutuma	mimi	moyo	na–wagumu–wa	nyuso	wagumu–wa	na–wana	
H0413	H0853	H7971	H0589		H2389	H6440	H7186		

יְהוָה׃	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	
Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	kwao	na–utawaaambia	
H3069	H0136	H0559	H3541	H0413	H0559	

Vizazi vyao vina sura za kikaidi na mioyo migumu. Nakutuma wewe kwenda kwao, na utawaambia, 'Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'

הֵמָּה	מְרִי	בֵּית	כִּי	יֶחֱדָלוּ	וְאִם־	יִשְׁמְעוּ	אִם־	וְהֵמָּה	5
wao	uasi	nyumba–ya	kwa–sababu	watakataa	na–kama	watasikiliza	kama	na–wao	
H1992	H4805			H2308		H8085		H1992	

פ	בְּתוֹכָם׃	הָיָה	נָבִיא	כִּי	וְיָדְעוּ	
P	katikati–yao	alikuwa	nabii	kwamba	na–watajua	
	H8432	H1961	H5030		H3045	

Labda watasikia au hawatasikia. Ni nyumba za uasi, lakini angalau watajua kwamba nabii alikuwa miongoni mwao.

6 וְאַתָּה בֶּן־אָדָם אֶל־תִּירָא אֶל־מֵהֶם מִדִּבְרֵיהֶם וְאַל־מִפְּנֵיהֶם תִּירָא כִּי סָרָבִים הֵמָּה: אֶל־תִּירָא אֶל־דִּבְרֵיהֶם וְאַל־מִפְּנֵיהֶם כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה:

6 na-wewe mwana-wa mwanadamu usi ogope kutoka-kwao na-kutoka-maneno-yao usi
H1961 H0120 H0408 H3372 H1992 H1697 H0408

ogope kwa-sababu michongoma na-miiba wewe na-kati-ya nge wewe unakaa
H3372 H5621 H5544 H0853 H0413 H6137 H0853 H3427

usi kutoka-maneno-yao ogope kwa-sababu usi na-kutoka-nyuso-zao vunje-moyo kwa-sababu
H0408 H1697 H3372 H0408 H6440 H2865

nyumba-ya uasi wao
H1004 H4805 H1992

Wewe, mwanadamu, usiwaogope au maneno yao. Usiogope, ingawa utakuwa pamoja na mitemba na miiba na ijapokuwa unaishi na nge. Usiogope maneno yao au kuvunjika moyo kwa nyuso zao, kwa kuwa ni nyumba zenye kuasi..

7 וְדִבַּרְתָּ אֶת־דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם־יִשְׁמְעוּ וְאִם־יֶחְדָּלוּ כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה: פ

7 na-utasema [alama-ya-moja-kwa-moja] maneno-yangu kwao kama watasikiliza na-kama
H1696 H0853 H1697 H0413 kama H8085 na-kama

watakataa kwa-sababu uasi wao P
H2308 kwa-sababu H4805 wao H1992

Lakini utawaambia maneno yangu, labda watasikia au hapana, kwa sababu ni waasi mno.

8 וְאַתָּה בֶּן־אָדָם שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר־אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל־תְּהִי מֶרִי כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה־פִיךָ וְאֶכֹל אֵת אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ:

8 na-wewe mwana-wa mwanadamu sikia [alama-ya-moja-kwa-moja] lile-ambalo mimi
H1961 H0120 H8085 H0853 H0834 H0589

ninasema kwako usi kuwe mwasi kama-nyumba-ya uasi fungua kinywa-chako
H1696 H0413 H0408 H1961 H4805 H4805 H6475 H6310

na-kula [alama-ya-moja-kwa-moja] lile-ambalo mimi ninakupa kwako
H0398 H0853 H0834 H0589 H5414 H0413

Lakini wewe, mwanadamu, silikiliza kile nisemacho kwako. Usiwe muasi kama nyumba za uasi. Fungua mdomo wako na ule kile ninachotaka kukupa!”

9 וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה־אֵלַי יָד שְׁלוּחָה וְהִנֵּה־בָהּ מְגִלַּת־סֵפֶר:

9 na-nikaona na-tazama mkono ulionyoshwa kwangu na-tazama gombo-la kitabu
H7200 H2009 H3027 H7971 H0413 H2009 H4039 H5612

Kisha nikaona, na mkono ulikuwa umenyooshwa kwangu; ndani yake kulikuwa na hati ya kukunja.

10 וַיִּפְרֹשׂ אוֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא כְתוּבָה פָּנִים וְאָחוֹר וְהָיוּ כְתוּבִים קִנִּים וְהֶגֶה וְהִי: ס

10 na-akalifungua lile mbele-yangu na-lilikuwa limeandikwa mbele na-nyuma
H6566 H0853 H6440 H1931 H3789 H6440 H0268

na-imeandikwa juu-yake maombolezo na-huzuni na-ole S
H3789 H0413 H7015 H1899 H1958

Akaikinjua mbele yangu; ilikuwa imeandikwa pande zote mbele na nyuma, na yalikuwa yameandikwa maombolezo kwenye hiyo hati ya kukunja, na huzuni, na ole.

Chapter 3

אֱכוֹל׃	אֱכֹל	תִּמְצָא	אֲשֶׁר־	אֵת	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר		1
kula	kula	utapata	kile–ambacho–	(–)	wa–mwanadamu	mwana–	kwangu	na–akasema		
H0398	H0398	H4672		H0853	H0120		H0413	H0559		

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	אֶל־	דַּבֵּר	וְלֵךְ	הַזֹּאת	הַמְּגִלָּה	אֶת־	
ya–Israeli	nyumba	kwa–	sema	na–nenda	hiki	kitabu–hiki	(–)	
H3478		H0413	H1696	H3212	H2063	H4039	H0853	

Akanambia, “Mwanadamu, kile ulichokikuta, kula. Kula hili gombo, kisha nenda kaongee na nyumba ya Israeli.”

הַזֹּאת׃	הַמְּגִלָּה	אֵת	וַיַּאֲכִלֵנִי	פִּי	אֶת־	וָאֶפְתָּח	2
hiki	kitabu–hiki	(–)	na–akanilisha	kinywa–changu	(–)	na–nikafungua	
H2063	H4039	H0853	H0398	H6310	H0853		

Basi nikafungua kinywa changu, na akanilisha hilo gombo.

מֵעֶיךָ	תַּאֲכֵל	בִּטְנְךָ	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר		3
na–matumbo–yako	litakula	tumbo–lako	wa–mwanadamu	mwana–	kwangu	na–akasema		
H4578	H0398	H0990	H0120		H0413	H0559		

וַתְּהִי	וָאֹכְלָה	אֵלֶיךָ	נֹתֵן	אֲנִי	אֲשֶׁר	הַזֹּאת	הַמְּגִלָּה	אֶת	תְּמַלֵּא
na–ikawa	na–nikakila	kwako	ninakupa	mimi	ambacho	hiki	kitabu–hiki	(–)	yatajaza
H1961	H0398	H0413	H5414	H0589		H2063	H4039	H0854	H4390

פ	לְמָתוֹק׃	כִּדְבַשׁ	בְּפִי
(P)	kwa–utamu	kama–asali	kinywani–mwangu
	H4966	H1706	H6310

Akanambia, “Mwana wa adamu, lisha tumbo lako na jaza tumbo lako kwa hili gombo ambalo nimekupa!” Basi nikalila, na lilikuwa tamu kama asali kwenye mdomo wangu.

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶל־	בֹּא	לֵךְ־	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	4
ya–Israeli	nyumba	kwa–	njoo	nenda–	wa–mwanadamu	mwana–	kwangu	na–akasema	
H3478		H0413	H0935	H3212	H0120		H0413	H0559	

אֲלֵיהֶם׃	בִּדְבָרַי	וְדִבַּרְתָּ
kwao	kwa–maneno–yangu	na–utasema
H0413	H1697	H1696

Kisha akanambia, “Mwana wa adamu, nenda kwenye nyumba ya Israeli na ongea maneno yangu kwao.

אַתָּה	לָשׁוֹן	וְכִבְדֵי	שָׂפָה	עִמְקֵי	עַם	אֶל־	לֹא	כִּי	5
wewe	ulimi	na–uzito–wa	midomo	wa–kina–cha	watu	kwa–	si	kwa–sababu	
	H3956	H3515	H8193	H6012		H0413	H3808		

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	אֶל־	שָׁלוּחַ
ya–Israeli	nyumba	kwa–	umetumwa
H3478		H0413	H7971

Kwa kuwa hujatumwa kwa watu wenye maneno ya kushangaza au lugha ngumu, lakini kwa nyumba ya Israeli-

6 וְלֹא־ אֶל־ עַמִּים מַטַּעֲפֵי שָׂפָה כְּבֵדֵי לָשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא־ הָוזִי

si kwa- mataifa mengi ya-kina-cha midomo na-uzito-wa ulimi ambao huwezi

H3808 H0413 H6012 H8193 H3515 H3956 H3808

אֵלֶיךָ׃ יִשְׁמְעוּ הֲמָּה שְׁלַחְתִּיךָ נִמְקוּטוּמָא אֲלֵיהֶם לֹא אִם־ דִּבְרֵיהֶם תִּשְׁמַע

kwako watasikiliza wao nimekutuma kwao si kama- maneno-yao sikia

H0413 H8085 H1992 H7971 H0413 H3808 H1697 H8085

sio kwa taifa lenye nguvu ya maneno ya ajabu au lugha ngumu ambao maneno yao hutaweza kuyaelewa! Kama nikikutuma kwao, watakusikiliza.

7 וּבֵית אֹבִים תַּיָרִי אֵינָם הָוָאכוֹ כִּי־ כְּוָא-סַבַּבוּ- אֵלֶיךָ לִשְׁמַע כְּוֻבָלִי לֹא הָוָתָא יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵלִי נָא-נְיוּמְבָא

na-nyumba tayari hawako kwa-sababu- kwako kusikiliza kubali hawata ya-Israeli ya-Israeli

H0014 H0369 H0413 H8085 H0014 H3808 H3478 H3478

וּקְשֵׁי־ מֻצַּח חֲזֵקֵי־ יִשְׂרָאֵל בֵּית כָּל־ כִּי לְשָׁמַע אֵלַי לִשְׁמַע

na-wagumu- wa-paji-la-uso imara- ya-Israeli nyumba yote- kwa-sababu kwangu kusikiliza

H7186 H4696 H2389 H3478 H3605 H0413 H8085

לֵב הֲמָּה׃

wa-moyo wao

H1992

Lakini nyumba ya Israeli haitakuwa tayari kukusikiliza, kwa kuwa hawako tayari kunisikiliza mimi. Hivyo nyumba yote ya Israeli ni paji gumu na moyo mgumu.

8 מִצְחֵךְ וְאֶת־ פְּנֵיהֶם לְעֻמַּת חֲזָקִים פָּנֶיךָ אֶת־ נָתַתִּי הִנֵּה

paji-lako-la-uso na-(-) nyuso-zao kinyume-na imara uso-wako (-) nimefanya tazama

H4696 H0853 H6440 H5980 H2389 H6440 H0853 H5414 H2009

מִצְחָם׃ לְעֻמָּת חָזָק

paji-lao-la-uso kinyume-na imara

H4696 H5980 H2389

Kumbe nimeufanya uso wako kama kaidi kama nyuso zao na paji lako kuwa gumu kama mapaji yao.

9 אוֹתָם תִּירָא לֹא־ מִצְחֲךָ נָתַתִּי מִצֹּר חָזָק כְּשָׁמִיר

wao waogope usi paji-lako-la-uso nimefanya kuliko-jiwe-gumu imara kama-almasi

H0853 H3372 H3808 H4696 H5414 H6864 H2389 H8068

פ הֵמָּה׃ מְרִי בֵּית־ כִּי מִפְּנֵיהֶם תֵּחַת וְלֹא־ נָא-סִי

(P) wao ya-uasi nyumba- kwa-sababu mbele-yao tishike na-usi

H1992 H4805 H3808

Nimekufanya paji lako kama almasi, gumu kuliko jiwe la kiberiti! Usiwaogope wala kufadhaika kwa nyuso zao, kwa kuwa ni nyumba ya uasi.”

10 אֲשֶׁר דִּבְרַי כָּל־ אֶת־ אָדָם בֶּן־ אֵלַי וַיֹּאמֶר

ambayo maneno-yangu yote- (-) wa-mwanadamu mwana- kwangu na-akasema

H1697 H3605 H0853 H0120 H0413 H0559

שְׁמָע׃ וּבְאָזְנֶיךָ בְּלִבְבְךָ קַח אֵלֶיךָ אֲדַבֵּר

sikia na-masikioni-mwako moyoni-mwako pokea kwako nitasema

H8085 H0241 H3824 H3947 H0413 H1696

Kisha akanambia, “Mwana wa adamu, maneno yote niliyokutangazia-yachukue kwenye moyo wako na wasikize kwa sikio lako!

11 וְלֵךְ בָּא־אֶל־הַגּוֹלָה אֶל־בְּנֵי עַמֶּךָ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם
na-nenda njoo kwa- wahamishwa kwa- wana- wa-watu-wako na-utasema kwao
H3212 H0935 H0413 H1473 H0413 H0413 H1696 H0413

וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִם־יִשְׁמְעוּ וְאִם־
na-utawaambia kwao hivyo asema Bwana Yahwe kama- watasikiliza na-kama-
H0559 H0413 H3541 H0559 H0136 H3069 H0413 H8085

יֶחְדָּלוּ׃
watakataa
H2308

Kisha nenda kwa watumwa, kwa watu wako, na uzungumze nao. Waambie, 'Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo; iwapo watasikia au hapana.”

12 וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ
na-akanibeba roho na-nikasikia nyuma-yangu sauti ya-tetemeko kubwa ahimidiwe
H5375 H7307 H8085 H0269 H7494 H1288

כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ׃
utukufu- wa-Yahwe kutoka-mahali-pake
H3519 H3068 H4725

Kisha Roho akaniinua juu, na nikasikia nyuma yangu sauti yenye tetemeko la aridhi: “Ubarikiwe utukufu wa Yahwe kutoka mahali pake!”

13 וְקוֹל אַחוֹתָהּ אֶל־אֶשָּׁה מַשִּׁיקוֹת הַחַיּוֹת כַּנְפֵי וְקוֹל
na-sauti mwenzake na- kila-moja yakigusana ya-viumbe-hai ya-mabawa na-sauti
H0269 H0413 H0802 H3671

גָּדוֹל׃ רַעַשׁ וְקוֹל לְעֻמָּתָם הָאוֹפַנִּים
kubwa ya-tetemeko na-sauti karibu-nao ya-magurudumu
H7494 H5980 H0212

Ilikuwa sauti ya mabawa ya viumbe hai vilipokuwa vikigusana kila kimoja, na sauti ya magurudumu ambayo yalikuwa pamoja na hivyo viumbe, na sauti ya tetemeko kubwa arithi.

14 וְרוּחַ נְשָׂאַתְנִי וַתִּקָּחֵנִי וָאֵלֵךְ מַר בַּחֲמַת רוּחִי
na-roho ilinibeba na-ikaichukua na-nikaenda kwa-uchungu katika-hasira ya-roho-yangu
H7307 H5375 H3947 H3212 H4751 H2534 H7307

וְיַד־יְהוָה עָלַי חָזָקָה׃
na-mkono- wa-Yahwe juu-yangu ulikuwa-imara
H3027 H3068 H2388

Roho akaniinua juu na kunichukua, Nikaenda kwa uchungu katika hasira kali rohoni mwangu, kwa kuwa mkono wa Yahwe ulikuwa na nguvu ukigandamiza juu yangu!

15 וָאָבוֹא אֶל־כְּבָרִ֗ואשר֖] נְהַר־אֶל־הַיֹּשְׁבִים אָבִיב תֵּל הַגּוֹלָה אֶל־
na-nikaja kwa- Abibu Tel wahamishwa kwa- kando-ya waliokaa Kebari mto- ketiv
H0935 H0413 H8512 H8512 H1473 H0413 H0413 H3427 H3529 H5104

וָאֵשֵׁב(וָאֵשֵׁב שָׁם יוֹשְׁבִים שָׁם שִׁבְעַת יָמִים מַשְׁמִים
na-nikakaa) na-nikakaa huko waliokaa huko siku-saba siku nimeshangaa
H3427 H3427 H8033 H1992 H8033 H7651 H3117 H8074

בְּתוֹכָם׃
miongoni-mwao
H8432

Hivyo nikaenda kwa watumwa huko Tel Abibu waliokuwa wakiishi karibu na Kebari Kanali, na niliishi miongoni mwao huko kwa mda wa miaka saba, kushinda kabisa katika mshangao.

16

אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	פ	יָמִים	שִׁבְעַת	מִקְצֵה	וַיְהִי
kwangu	la–Yahwe	neno–	na–ikawa	(P)	siku	siku–saba	mwishoni–mwa	na–ikawa
H0413	H3068	H1697	H1961		H3117	H7651		H1961

לֵאמֹר׃
kusema
H0559

Kisha ikatokea baada ya siku saba kwamba neno la Yahwe likanijia, likisema,

17

וְשָׁמַעְתָּ	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית	נְתַתִּיךָ	צֹפֶה	אָדָם	בֶּן־
na–utasikia	ya–Israeli	kwa–nyumba	nimekufanya	mlinzi	wa–mwanadamu	mwana–
H8085	H3478		H5414	H6822	H0120	

מִמָּנִי׃	אוֹתָם	וְהִזְהַרְתָּ	דָּבָר	מִפִּי
kutoka–kwangu	wao	na–utawaonya	neno	kutoka–kinywani–mwangu
	H0853		H1697	H6310

“Mwana wa adamu, nimekufanya uwe mwangalizi kwa ajili ya nyumba ya Israeli, hivyo sikiliza neno kutoka kinywani mwangu, na uwapatie onyo langu.

18

דְּבָרָה	וְלֹא	הִזְהַרְתּוֹ	וְלֹא	תָמוּת	מָוֹת	לָרָשָׁע	בְּאָמְרִי	
kusema	na–huku	kumwonya	na–huku	utakufa	kufa	kwa–mwovu	wakati–ninasema	
H1696	H3808		H3808	H4191	H4191	H7563	H0559	

בַּעֲוֹנוֹ	רָשָׁע	הוּא	לְחַיּוֹתוֹ	הָרְשָׁעָה	מִדַּרְכּוֹ	רָשָׁע	לְהַזְהִיר	
katika–uovu–wake	mwovu	yeye	ili–kumhifadhi	mbaya	kutoka–njia–yake	mwovu	kumwonya	
H5771	H7563	H1931	H2421	H7563	H1870	H7563		

אֲבַקֵּשׁ׃	מִיָּדְךָ	וְדָמוֹ	תָמוּת
nitaidai	kutoka–mkononi–mwako	na–damu–yake	atakufa
H1245	H3027	H1818	H4191

Nitakaposema kwa waovu, 'Utakufa hakika' na usimuonye au kuzungumza onyo kwa waovu kuhusu matendo yao maovu hivyo anaweza kuishi-yule muovu atakufa kwa ajili ya dhambi yake, lakini nitaitaka damu yake kutoka kwenye mkono wako.

19

מֵרִשְׁעוֹ	שָׁב	וְלֹא־	רָשָׁע	הִזְהַרְתָּ	כִּי־	וְאַתָּה		
kutoka–uovu–wake	kurudi	na–hakurudi	mwovu	umemwonya	kama–	na–wewe		
H7562	H7725	H3808	H7563					

נַפְשְׁךָ	אֶת־	וְאַתָּה	תָמוּת	בַּעֲוֹנוֹ	הוּא	הָרְשָׁעָה	וּמִדַּרְכּוֹ	
nafsi–yako	(–)	na–wewe	atakufa	katika–uovu–wake	yeye	mbaya	na–kutoka–njia–yake	
H5315	H0853		H4191	H5771	H1931	H7563	H1870	

ס	הִצָּלְתָּ׃	
(S)	umeiokoa	
	H5337	

Lakini kama ukimuonya muovo, na asiuache uovu wake au kutoka matendo yake maovu, kisha atakufa kwa dhambi yake, lakini utaokoa maisha yako mwenyewe.

20

מִכְשׁוֹל	וְנָתַתִּי	עָוֶל	וְעָשָׂה	מִצְּדְקוֹ	צַדִּיק	וּבְשׁוּב
kikwazo	na–nitaweka	uovu	na–akafanya	kutoka–haki–yake	mwenye–haki	na–wakati–anarudi
H4383	H5414			H6664	H6662	H7725

יָמוּת	בְּחַטָּאתָו	הִזְהַרְתּוֹ	לֹא	כִּי	יָמוּת	הוּא	לְפָנָיו
atakufa	katika–dhambi–yake	kumwonya	huku	kwa–sababu	atakufa	yeye	mbele–yake
H4191			H3808		H4191	H1931	H6440

וְדָמוֹ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	צִדְקָתוֹ	תִּזָּכַרְנָה	וְלֹא
na–damu–yake	alifanya	ambayo	matendo–yake–ya–haki	kumbukwa	na–havita
H1818			H6666	H2142	H3808

אֲבַקֵּשׁ׃	מִיָּדְךָ
nitaidai	kutoka–mkononi–mwako
H1245	H3027

Kama mwenye haki ataicha haki yake na kutenda yasiyohaki, na nikaweka kizuizi mbele yake, atakufa. Kwasababu hukumuonya, atakufa katika dhambi yake, na sintokumbuka matendo ya haki aliyoyafanya, lakini nitaitaka damu yake kutoka kwenye mkono wako.

21

צַדִּיק	חֶטְאָ	לְבִלְתִּי	צַדִּיק	הִזְהַרְתּוֹ	כִּי	וְאַתָּה
mwenye–haki	akafanya–dhambi	ili–asije	mwenye–haki	umemwonya	kama	na–wewe
H6662	H2398	H1115	H6662			

אֶת־	וְאַתָּה	נִזְהָר	כִּי	יֶחְיֶה	חָיוֹ	חָטָא	לֹא־	וְהוּא
(–)	na–wewe	alionywa	kwa–sababu	ataishi	kuishi	fanya–dhambi	haku	na–yeye
H0853				H2421	H2421	H2398	H3808	H1931

ס	הִצָּלְתָּ׃	נַפְשְׁךָ
(S)	umeiokoa	nafsi–yako
	H5337	H5315

Lakini kama ukimuonya mwenye mtu mwenye haki kuacha kufanya dhambi halafu akaacha kutenda dhambi, ataishi hakika tangu alipo unywa; na utakuwa umeokoa maisha yako mwenyewe.”

22

אֶל־	צֵא	קוּם	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	יַד־	שָׁם	עָלַי	וַתְּהִי
kwa–	toka	simama	kwangu	na–akasema	wa–Yahwe	mkono–	huko	juu–yangu	na–ikawa
H0413	H3318		H0413	H0559	H3068	H3027	H8033		H1961

אוֹתָךְ׃	אֵדַבֵּר	וְשָׁם	הַבִּקְעָה
nawe	nitasema	na–huko	bonde
H0853	H1696	H8033	H1237

Hivyo mkono wa Yahwe ulikuwa juu yangu huko, akanambia, “Inuka! nenda uwandani, na nitaongea na wewe huko!”

23

יְהוָה	כְּבוֹד־	שָׁם	וְהִנֵּה־	הַבִּקְעָה	אֶל־	וָאֵצֵא	וָאָקוּם
wa–Yahwe	utukufu–	huko	na–tazama–	bonde	kwa–	na–nikatoka	na–nikasimama
H3068	H3519	H8033	H2009	H1237	H0413	H3318	

עַל־	וָאֶפֹּל	כְּבָר	נְהַר־	עַל־	רָאִיתִי	אֲשֶׁר	כַּכָּבוֹד	עֹמֶד
juu–ya	na–nikaanguka	Kebari	mto–	kando–ya	niliuona	ambao	kama–utukufu	uliosimama
	H5307	H3529	H5104		H7200		H3519	H5975

פָּנָי׃
uso–wangu
H6440

Nikainuka na kwenda uwandani, na huko utukufu wa Yahwe ulisimama, kama utukufu ambao niliokuwa nimeuona karibu na Kebari Kanali; hivyo nikaanguka kifudifudi.

וַיְדַבֵּר	רַגְלָי	עַל־	וַתַּעֲמִדֵנִי	רוּחַ	בִּי	וַתָּבֹא־	24
na–akasema	miguu–yangu	juu–ya	na–akanisimamisha	roho	ndani–yangu	na–akaingia–	
H1696	H7272		H5975	H7307		H0935	

בֵּיתֶךָ׃	בְּתוֹךְ	הַסָּגֵר	בֹּא	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	אֹתִי
nyumba–yako	ndani–ya	jifungie	njoo	kwangu	na–akasema	nami
	H8432	H5462	H0935	H0413	H0559	H0853

Roho akaja kwangu na kusimama juu ya miguu yangu; akaongea na mimi, na kunambia, “Nenda na jifungie mwenyewe kwenye nyumba yako,

וַאֲסָרוּךָ	עֲבוֹתִים	עָלֶיךָ	נָתְנוּ	הִנֵּה	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	25
na–watakufunga	kamba	juu–yako	wataweka	tazama	wa–mwanadamu	mwana–	na–wewe	
H0631	H5688		H5414	H2009	H0120			

בְּתוֹכָם׃	תֵּצֵא	וְלֹא	בָהֶם
miongoni–mwao	toka	na–huwezi	nazo
H8432	H3318	H3808	

kwa sasa, mwana wa adamu, wataweka kamba juu yako na kukufunga ili usiweze kutoka nje miongoni mwao.

תִּהְיֶה	וְלֹא־	וְנָאֲלַמְתָּ	חֶכְיְךָ	אֶל־	אֲדַבֵּיק	וּלְשׁוֹנְךָ	26
kuwa	na–huwezi–	na–utakuwa–bubu	kaakaa–lako	na–	nitaushikamanisha	na–ulimi–wako	
H1961	H3808	H0481	H2441	H0413	H1692	H3956	

הֵמָּה׃	מְרִי	בָּיִת	כִּי	מוֹכִיחַ	לְאִישׁ	לָהֶם
wao	ya–uasi	nyumba	kwa–sababu	wa–kukemea	mtu	kwao
H1992	H4805			H3198	H0376	

Nitaufanya ulimi wako ugandamane na paa ya mdomo wako, ili kwamba uwe kimya, na hutaweza kuwakemea, kwa kuwa ni nyumba ya waasi.

כֹּה	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	פִּיךָ	אֶת־	אֶפְתַּח	אוֹתְךָ	וּבְדַבְּרִי	27
hivyo	kwao	na–utasema	kinywa–chako	(–)	nitafungua	nawe	na–wakati–ninasema	
H3541	H0413	H0559	H6310	H0853		H0853	H1696	

בָּיִת	כִּי	יֶחְדָּל	וְהֶחָדֵל	יִשְׁמָע	וְהַשֹּׁמֵעַ	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר
nyumba	kwa–sababu	akatae	na–anayekataa	asikilize	anayesikiliza	Yahwe	Bwana	asema
		H2308	H2310	H8085	H8085	H3069	H0136	H0559

ס	הֵמָּה׃	מְרִי
(S)	wao	ya–uasi
	H1992	H4805

Lakini nitakapozungumza na wewe, nitafungua mdomo wako hivyo utawaambia, 'Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.' Yeye asikiaye na asikie; yeye asiyesikia na asisikie, kwa kuwa wao ni nyumba ya kuasi!”

Chapter 4

לְפָנֶיךָ	אוֹתָהּ	וְנָתַתָּה	לְבֵנָה	לְךָ	קַח־	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	1
mbele–yako	hilo	na–uliweke	tofali	kwako	chukua	mwanadamu	mwana–wa	na–wewe	
H6440	H0853	H5414	H3843		H3947	H0120			

יְרוּשָׁלָ͏ִם׃	אֶת־	עִיר	עָלֶיהָ	וְחַקּוֹתָ
Yerusalemu	yaani	mji	juu–yake	na–uchore
H3389	H0853			H2710

“Lakini wewe, mwana wa adamu, chukua tofali wewe mwenyewe na uliweke mbele yako. Kisha chonga mji wa Yerusalemu juu yake.

סְלְלָה	עָלֶיהָ	וְשָׁפַכְתָּ	דָּיֵק	עָלֶיהָ	וּבָנִית	מָצוֹר	עָלֶיהָ	וְנָתַתָּה	2
boma	juu-yake	na-umwage	ngome	juu-yake	na-ujenge	mzingiro	juu-yake	na-uweke	
H5550		H8210	H1785		H1129	H4692		H5414	

סָבִיב׃	כָּרִים	עָלֶיהָ	וְשִׂים־	מַחֲנוֹת	עָלֶיהָ	וְנָתַתָּה
pande-zote	kondoo-dume	juu-yake	na-weka	kambi	juu-yake	na-uweke
H5439				H4264		H5414

Kisha laza kuizunguka, ngome juu yake. Anza kushambulia juu yake na weka makambi kuizunguka. Weka shambulio la ghasia kuizunguka.

בַּרְזֶל	קְיר	אוֹתָהּ	וְנָתַתָּה	בַּרְזֶל	מַחֲבַת	לְךָ	קַח־	וְאַתָּה	3
wa-chuma	ukuta	hicho	na-ukiweke	cha-chuma	kikaango	kwako	chukua	na-wewe	
H1270	H7023	H0853	H5414	H1270	H4227		H3947		

וְהָיְתָה	אֵלֶיהָ	פָּנֶיךָ	אֶת־	וַהֲכִינֹתָה	הָעִיר	וּבֵין	בֵּינְךָ	
na-utakuwa	kuelekea-huo	uso-wako	uso-wako	na-uelekeze	mji	na-kati-ya	kati-yako	
H1961	H0413	H6440	H0853			H0996	H0996	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	לְבֵית	הִיא	אוֹת	עָלֶיהָ	וְצַרְתָּ	בְּמָצוֹר
S	ya-Israeli	kwa-nyumba	hii	ishara	juu-yake	na-utauzingira	katika-mzingiro
	H3478		H1931	H0226			H4692

Kisha chukua kwa ajili yako mwenyewe sufuria ya chuma na itumie kama ukuta wa chuma kati yako mwenyewe na mji na weka uso wako dhidi yake. Kwa kuwa utazingirwa, na utaweka ukombozi juu yake. Hii itakuwa alama kwa nyumba ya Israeli.

בֵּית־	עֲוֹן	אֶת־	וְשָׂמְתָּ	הַשְּׂמְאלִי	צִדְּךָ	עַל־	שְׁכַב	וְאַתָּה	4
wa-nyumba-ya	uovu	uovu	na-uweke	wa-kushoto	ubavu-wako	kwa	lala	na-wewe	
	H5771	H0853		H8042	H6654		H7901		

עֲוֹנָם׃	אֶת־	תִּשָּׂא	עָלָיו	תִּשְׁכַּב	אֲשֶׁר	הַיָּמִם	מִסְפַּר	עָלָיו	יִשְׂרָאֵל
wao	uovu	utabeba	juu-yake	utalala	ambazo	ya-siku	hesabu	juu-yake	Israeli
H5771	H0853	H5375		H7901		H3117	H4557		H3478

Kisha, lala juu upande wako wa kushoto na weka dhambi ya nyumba ya Israeli juu yake; utazibeba dhambi zao kwa hesabu za siku ambazo ulizolala juu ya nyumba ya Israeli.

שְׁלֹשׁ־	יָמִים	לְמִסְפָּר	עֲוֹנָם	שְׁנֵי	אֶת־	לְךָ	נָתַתִּי	וַאֲנִי	5
mia-tatu	ya-siku	kwa-hesabu	ya-uovu-wao	miaka	miaka	kwako	nimekupa	na-mimi	
H7969	H3117	H4557	H5771	H8141	H0853		H5414	H0589	

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית־	עֲוֹן	וְנָשָׂאתָ	יוֹם	וְתִשְׁעִים	מֵאוֹת
Israeli	wa-nyumba-ya	uovu	na-utabeba	siku	na-tisini	mia
H3478		H5771	H5375	H3117	H8673	H3967

Mimi mwenyewe nakuagiza kwako siku moja kuwakilisha kila mwaka wa adhabu yao: siku 390! Katika njia hii, utachukua dhambi ya nyumba ya Israeli.

[הימינ]	צִדְּךָ	עַל־	וְשָׁכַבְתָּ	אֵלֶּה	אֶת־	וְכִלִּיתָ	6
[wa-kulia]	ubavu-wako	kwa	na-utalala	hayo	hayo	na-utakapokuwa-umekamilisha	
	H6654		H7901	H0428	H0853	H3615	

יוֹם	יוֹם	אַרְבָּעִים	יְהוּדָה	בֵּית־	עֲוֹן	אֶת־	וְנָשָׂאתָ	שְׁנִית	(הַיְמָנִי)
siku	siku	arobaini	Yuda	wa-nyumba-ya	uovu	uovu	na-utabeba	mara-ya-pili	(wa-kulia)
H3117	H3117	H0705	H3063		H5771	H0853	H5375	H8145	H3233

לָךְ׃	נְתַתִּיו	לַשָּׁנָה	יוֹם	לַשָּׁנָה
kwako	nimekupa	kwa-mwaka	siku	kwa-mwaka
	H5414	H8141	H3117	H8141

Wakati utakapomaliza hizi siku, kisha lala chini kwa mara ya pili kwa upande wako wa kulia, kwa kuwa utabeba dhambi ya nyumba ya Yuda kwa siku arobaini. Nakuteua wewe siku moja kwa kila mwaka.

חֲשׂוּפָה	וּזְרֹעֲךָ	פָּנֶיךָ	תָּכִין	יְרוּשָׁלִַם	מְצוֹר	וְאֶל־	7
ukiwa–wazi	na–mkono–wako	uso–wako	uelekeze	wa–Yerusalemu	mzingiro	na–kuelekea	
H2834	H2220	H6440		H3389	H4692	H0413	

עָלֶיהָ׃	וְנִבֵּאתָ
dhidi–yake	na–utatabiri
	H5012

Weka uso wako chini kuelekea Yerusalemu ambayo ni chini ya ngome, na kwa mkono wako funua unabii dhidi

מְצוּרֵךְ׃	יְמֵי	כַּלּוֹתְךָ	עַד־	צִדְּךָ	אֶל־	מִצְּדֶךָ	תְּהַפֵּךְ	וְלֹא־	8
za–mzingiro–wako	siku	utakapokuwa–umekamilisha	mpaka	ubavu–wako	kwenda	kutoka–ubavu–wako	hutageuka	na–hutageuka	
H4692	H3117	H3615	H5704	H6654	H0413	H6654	H2015	H3808	

עֲבוֹתֶיךָ	עָלֶיךָ	נָתַתִּי	וְהִנָּה					
kamba	juu–yako	nimeweka	na–tazama					
H5688		H5414	H2009					

yake. Tazama! naweka vifungo juu yako hivyo hutarudi kutoka upande mmoja kwenda upande mwingine hadi utakapoliza siku zako za kuzingirwa kwako.

וְדַחַן	וַעֲדָשִׁים	וּפוֹל	וְשְׂעֹרִים	חִטִּין	לְךָ	קַח־	וְאַתָּה	9
na–mtama	na–dengu	na–maharage	na–shayiri	ngano	kwako	chukua	na–wewe	
H1764	H5742	H6321	H8184	H2406		H3947		

לְךָ	אוֹתָם	וְעָשִׂיתָ	אֶחָד	בִּכְלִי	אוֹתָם	וְנָתַתָּה	וְכֻסְּמִים	
kwako	hizo	na–utatengeneza	kimoja	katika–chombo	hizo	na–uweke	na–ngano–nyeusi	
	H0853		H0259	H3627	H0853	H5414	H3698	

מֵאָה	שְׁלֹשׁ־	צִדְּךָ	עַל־	שׁוֹכֵב	וְאַתָּה	אֲשֶׁר־	הַיָּמִים	מִסְפַּר	לְלָחֶם
mia	mia–tatu	ubavu–wako	kwa	umelala	wewe	ambazo	ya–siku	hesabu	kwa–mkate
H3967	H7969	H6654		H7901			H3117	H4557	H3899

תֹּאכֵלֶנּוּ׃	יוֹם	וְתִשְׁעִים
utaula	siku	na–tisini
H0398	H3117	H8673

Chukua ngano kwa ajili yako, shayiri, dengu, mtama, kusemethi; viweke kwenye chombo kimoja na tengeneza mkate kwa ajili yako kulingana na hesabu ya siku ambazo utakazo lala katika ya upande wako. Kwa siku 390 utaula.

לַיּוֹם	שֶׁקֶל	עֶשְׂרִים	בְּמִשְׁקָל	תֹּאכְלֶנּוּ	אֲשֶׁר	וּמַאֲכָלְךָ	10
kwa–siku	shekeli	shekeli–ishirini	kwa–uzito	utakula	ambacho	na–chakula–chako	
H3117	H8255	H6242	H4946	H0398		H3978	

תֹּאכְלֶנּוּ׃	עֵת	עַד־	מֵעֵת	
utakula	wakati	hadi	kutoka–wakati	
H0398	H6256	H5704	H6256	

Chakula utakachokula kitapimwa, shekeli ishirini kwa siku, na utakila kwa mda uliopangwa kila siku.

עֵת	עַד־	מֵעֵת	הַהֵן	שִׁשִּׁית	תִּשְׁתֶּה	בְּמִשׁוּרָה	וּמַיִם	11
wakati	hadi	kutoka–wakati	ya–hini	sehemu–ya–sita	utanywa	kwa–kipimo	na–maji	
H6256	H5704	H6256	H1969	H8345	H8354	H4884	H4325	

תִּשְׁתֶּה׃
utanywa
H8354

Kisha utakunywa maji, kwa kuyapima sehemu ya sita ya hini, na utayanywa kwa mda uliopangwa.

תְּעֻגֶנָּה	הָאָדָם	צֵאַת	בְּגֶלְלֵי	וְהִיא	תֹּאכְלֶנָּה	שְׂעֹרִים	וְעֻגַת	12
utauoka	cha–mwanadamu	kinyesi	kwa–mavi–ya	na–huo	utakula	wa–shayiri	na–mkate	
H5746	H0120	H6627	H1561	H1931	H0398	H8184	H5692	

ס	לְעֵינֵיהֶם׃
S	machoni–pao

Utakila kama keki za shayiri, lakini utaioka kwenye kinyesi kikavu cha mwanadamu mbele ya macho yao!”

טָמֵא	לַחְמָם	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	יֹאכְלוּ	כָּכָה	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	13
najisi	mkate–wao	mkate–wao	Israeli	wana–wa	watakula	hivyo	Yahwe	na–akasema	
H2931	H3899	H0853	H3478		H0398	H3602	H3068	H0559	

שָׁם׃	אַדִּיחֵם	אֲשֶׁר	בַּגּוֹיִם
huko	nitawafukuza	ambako	miongoni–mwa–mataifa
H8033	H5080		

Kwa kuwa Yahwe asema, “Hii inamaana kwamba ule mkate ambao watu wa Israeli watakula kitakuwa kinajisi, huko miongoni mwa mataifa ambapo nitakaowafukuza.”

וּנְבֵלָה	מְטֻמְאָה	לֹא	נַפְשִׁי	הִנֵּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אֲהָהּ	וָאֹמַר	14
na–mzoga	unajisi	haijatiwa	nafsi–yangu	tazama	Yahwe	Bwana	ole	na–nikasema	
H5038		H3808	H5315	H2009	H3069	H0136	H0162	H0559	

וְלֹא־	עַתָּה	וְעַד־	מִנְּעוּרַי	אָכַלְתִּי	לֹא־	וּטְרֵפָה	
na–haijaingia	sasa	na–mpaka	tangu–ujana–wangu	sijala	sijala	na–kitu–kilichoraruliwa	
H3808	H6258	H5704		H0398	H3808	H2966	

ס	פִּגּוּל׃	בִּשְׁרִי	בְּפִי	בָּא
S	haramu	nyama	kinywani–mwangu	haijaingia
	H6292	H1320	H6310	H0935

Lakini nikasema, “Ee, Bwana Yahwe! Sijawahi kuwa najisi! sijawahi kula kitu chochote ambacho kimekufa au kitu chochote kilichouawa na wanyama, kutoka mdomoni mwangu hadi sasa, wala nyama ya kunuka haijawahi kuingia kinywani mwangu!”

)צְפִיעִי(	]צפוע[	אֶת־	לְךָ	נָתַתִּי	רְאֵה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	15
(ya–ng'ombe)	[ya–ng'ombe]	mavi	kwako	nimekupa	tazama	kwangu	na–akasema	
H6832	H6832	H0853		H5414	H7200	H0413	H0559	

לַחְמְךָ	אֶת־	וְעָשִׂיתָ	הָאָדָם	גְּלֵלֵי	תַּחַת	הַבָּקָר
mkate–wako	mkate–wako	na–utatengeneza	ya–mwanadamu	mavi	badala–ya	ya–ng'ombe
H3899	H0853		H0120	H1561	H8478	H1241

ס	עָלֶיהָ׃
S	juu–yake

Ndivyo alivvyo niambia, “Tazama! Nimekupa mbolea ya ng'ombe badala ya kinyesi cha mwanadamu ili uweze kuandaa mkate wako juu ya hayo.”

16 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם מַטֵּה־לֶחֶם בְּמִשְׁוֹרָה וּבְדָאָגָה וּמַיִם בְּמִשְׁקָל תִּנְנִי וְאָכְלוּ־לֶחֶם וּבְשִׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ׃

na-akasema kwangu mwana-wa mwanadamu tazama-mimi ninavunja fimbo-ya mkate kwa-kipimo na-maji na-kwa-wasiwasi kwa-uzito mkate na-watakula katika-Yerusalemu na-kwa-mshangao watanywa

Pia akanambia, “Mwana wa adamu! Tazama! Nalivunja gongo la mkate katika Yerusalemu, na watakula mkate ukiwa umepimwa katika wasiwasi na kunywa maji kwa kuyapima katika hofu.

17 לְמַעַן יֶחְסְרוּ לֶחֶם וָמַיִם וְאִישׁ אֶת־אָחִיו וְנָמַקּוּ בַּעֲוֹנָם׃ פ

ili mkate na-maji wapungukiwe na-wataangamia kila-mtu na-ndugu-yake katika-uovu-wao P na-watadhoofu

Kwa sabau watapungukiwa na mkate na maji, kila mtu atafadhaishwa na ndugu yake na kumpoteza kwa sababu ya udhalimu wao.”

Chapter 5

1 וְאַתָּה בֶּן־אָדָם קַח־לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר מַגְלַבִּים וְהַנִּלְבִּים׃

na-wewe mwana-wa mwanadamu chukua-kwako upanga mkali wembe wa-kinyozi

וְלָקַחְתָּ לְךָ וְהַעֲבַרְתָּ עַל־רֹאשְׁךָ וְעַל־זְקָנֶךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל וְחִלַּקְתָּם׃

na-upitishe kwako juu-ya kichwa-chako na-juu-ya ndevu-zako na-uchukue kwako mizani ya-kupimia na-ugawanye

“Kisha wewe mwana wa adamu, chukua upanga mkali kama wembe wa kinyozi kwa ajili yako mwenyewe, na pitisha hayo makali juu ya kichwa chako na ndevu zako, kisha chukua mizani za kupimia uzito na uzigawanye nywele zako.

2 בִּימֵי מְלֹאת הָעִיר בְּתוֹכָהּ תַּבְעִיר וְלָקַחְתָּ שְׁלִשִׁית וְהִכִּיתָ בַּחֶרֶב סְבִיבוֹתֶיהָ וְאֶת־שְׁלִשִׁית תְּפִיצֶה לָרוּחַ וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃

siku wakati-zitakapokwisha mji katikati-ya utaichoma kwa-moto sehemu-ya-tatu pande-zote-zake kwa-upanga utaikata sehemu-ya-tatu na-utachukua za-mzingiro nitautoa na-upanga kwa-upepo na-sehemu-ya-tatu utaitawanya nyuma-yao

Choma theluthi ya tatu ya hiyo kwa moto katikati ya mji wakati siku za kuzingirwa zitakapokamilika, na chukua theluthi ya nywele na uipige kwa panga na kuuzunguka mji. Kisha tawanya theluthi yake kwenye upepo, na nitasogeza panga karibu ili kufukuza watu.

אוֹתָם	וְצַרְתָּ	בְּמִסְפָּר	מְעַט	מִשָּׁם	וְלָקַחְתָּ	3
hizo	na–utawafunga	kwa–hesabu	kidogo	kutoka–huko	na–utachukua	
H0853		H4557	H4592	H8033	H3947	

בְּכְנָפֶיךָ׃
katika–pindo–la–vazi–lako
H3671

Lakini chukua kiasi kidogo cha nywele na zifunge kwenye pindo za nguo yako.

הָאֵשׁ	תּוֹךְ	אֶל־	אוֹתָם	וְהִשְׁלַכְתָּ	תֻּקַּח	עוֹד	וּמֵהֶם	4
moto	katikati–ya	katika	hizo	na–utazitupa	utachukua	tena	na–kutoka–hizo	
H0784	H8432	H0413	H0853	H7993	H3947	H5750	H1992	

בֵּית	כָּל־	אֶל־	אֵשׁ	תֵּצֵא־	מִמֶּנּוּ	בָּאֵשׁ	אֹתָם	וְשָׂרַפְתָּ
ya	nyumba–yote	kuelekea	moto	utatoka	kutoka–huko	kwa–moto	hizo	na–utazichoma
	H3605	H0413	H0784	H3318		H0784	H0853	H8313

פ	יִשְׂרָאֵל׃
P	Israeli
	H3478

Kisha chukua tena zile nyewele na zitupe katikati ya moto; na zichome kwenye moto; kutoka hapo utatoka nje kwenda nyumba zote za Israeli.”

שַׂמְתִּיהָ	הַגּוֹיִם	בְּתוֹךְ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	זֹאת	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	5
nimeiweka	mataifa	katikati–ya	Yerusalemu	hii	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	
		H8432	H3389	H2063	H3069	H0136	H0559	H3541	

וּסְבִיבוֹתֶיהָ	אֲרָצוֹת׃
na–pande–zote–zake	nchi
H5439	H0776

Bwana Yahwe asema hivi, “Hii ndio Yerusalemu katikati ya mataifa, nilipomuweka, na ambapo nilipomzunguka kwa nchi zingine.

וְאֶת־	הַגּוֹיִם	מִן־	לְרִשְׁעָה	מִשְׁפָּטַי	אֶת־	וַתֶּמֶר	6
na–sheria–zangu	mataifa	kuliko	kwa–uovu	hukumu–zangu	hukumu–zangu	na–imeasi	
H0853			H7564	H4941	H0853	H4784	

בְּמִשְׁפָּטַי	כִּי	סְבִיבוֹתֶיהָ	אֲשֶׁר	הָאֲרָצוֹת	מִן־	חֻקּוֹתַי
hukumu–zangu	kwa–sababu	pande–zote–zake	zilizo	nchi	kuliko	sheria–zangu
H4941		H5439		H0776		H2708

ס	בָּהֶם׃	הָלְכוּ	לֹא־	וְחֻקּוֹתַי	מָאֲסוּ
S	ndani–yake	hawakuzitembea	hawakuzitembea	na–sheria–zangu	wamezikataa
		H1980	H3808	H2708	

Lakini anaudhaifu wa kukataa amri zangu zaidi kuliko mataifa yalivyo, na sheria yangu zaidi kuliko mataifa ambayo yanayomzunguka. Watu wamezikataa humuku zangu na kuacha kutembea katika sheria zangu.”

אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	מִן־	הֲמֻנְכֶם	יַעַן	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	לָכֵן	7
ambayo	mataifa	kuliko	mmeasi	kwa–sababu	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	kwa–hivyo	
				H3282	H3069	H0136	H0559	H3541		

וְאֶת־	הַלַכְתֶּם	לֹא	בְּחֻקּוֹתַי	סְבִיבוֹתֵיכֶם	
na–hukumu–zangu	hamkuzitembea	hamkuzitembea	sheria–zangu	yanayowazunguka	
H0853	H1980	H3808	H2708	H5439	

אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	וְכִמִשְׁפְּטֵי	עֲשִׂיתֶם	לֹא	מִשְׁפָּטַי
ambayo	za–mataifa	na–kama–hukumu	hamkuzifanya	hamkuzifanya	hukumu–zangu
		H4941		H3808	H4941

ס	עֲשִׂיתֶם׃	לֹא	סְבִיבוֹתֵיכֶם	
S	hamkuzifanya	hamkuzifanya	yanayowazunguka	
		H3808	H5439	

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi, “Kwa sababu mmekuwa kikwazo kuliko mataifa ambayo yanayowazunguka na kuacha kutembea kwenye amri zangu wala kutenda kulingana na amri zangu, wala hata kutenda kulingana na amri za mataifa yanayowazunguka,”

אֲנִי	גַּם־	עָלַיִךְ	הִנְנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	8
mimi	hata	dhidi–yako	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	kwa–hivyo	
H0589	H1571		H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		

הַגּוֹיִם׃	לְעֵינֵי	מִשְׁפָּטִים	בְּתוֹכֵךְ	וְעָשִׂיתִי
mataifa	machoni–pa	hukumu	katikati–yako	na–nitafanya
		H4941	H8432	

kwa hiyo Bwana asema hivi, “Tazama! Mimi mwenyewe nitatenda juu yenu. Nitato hukumu kati yenu ili mataifa waone.

לֹא־	אֲשֶׁר־	וְאֶת	עָשִׂיתִי	לֹא־	אֲשֶׁר	אֵת	בָּךְ	וְעָשִׂיתִי	9
sitafanya	ambayo	na–yale	sijayafanya	sijayafanya	ambayo	yale	kwako	na–nitafanya	
H3808		H0853		H3808		H0853			

ס	תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃	כָּל־	יַעַן	עוֹד	כָּמֹהוּ	אֶעֱשֶׂה
S	machukizo–yako	machukizo–yako–yote	kwa–sababu–ya	tena	kama–hayo	sitafanya
	H8441	H3605	H3282	H5750	H3644	

Nitawafanyia yale ambayo sijawahi kuyafanya na kile ambacho sintokifanya tena, kwa sababu ya matendo yenu ya kuchukiza.

אֲבוֹתָם	יֹאכְלוּ	וּבָנִים	בְּתוֹכֵךְ	בָּנִים	יֹאכְלוּ	אָבוֹת	לָכֵן	10
baba–zao	watawala	na–watoto	katikati–yako	watoto	watawala	baba	kwa–hivyo	
H0001	H0398		H8432		H0398	H0001		

כָּל־	אֶת־	וְזֵרִיתִי	שְׁפָטִים	בָּךְ	וְעָשִׂיתִי
mabaki–yako–yote	mabaki–yako–yote	na–nitawatawanya	hukumu	kwako	na–nitafanya
H3605	H0853	H2219	H8201		

פ	רוּחַ׃	לְכָל־	שְׁאֵרִיתֵךְ	
P	upepo	kwa–kila	mabaki–yako	
	H7307	H3605	H7611	

Kwa hiyo baba watawala watoto kati yenu, na watoto watawala baba zao, kwa kuwa nitafanya hukumu juu yenu na kuwatawanya kila mahali wote ninyi mliobaki.

11

לָכֵן חַי־ אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־ לֹא יַעַן
kwa–hivyo kwa–uhai–wangu mimi asema Bwana Yahwe kwa–sababu hakika kwa–sababu
H3282 H3808 H3069 H0136 H5002 H0589

שִׁקּוּצַיִךְ בְּכָל־ וּמִפַּנַּאתֵךְ מִקְדָּשַׁי אֶת־
chukizo kwa–sanamu–zako–zote umepanajisi mahali–pangu–patakatifu mahali–pangu–patakatifu
H8251 H3605 H4720 H0853

אֶגְרַע אֲנִי וְגַם־ תּוֹעֲבֹתָיִךְ וּבְכָל־
nitapunguza mimi na–hata machukizo–yako na–kwa–machukizo–yako–yote
H1639 H0589 H1571 H8441 H3605

אֶחְמוֹל׃ לֹא אֲנִי וְגַם־ עֵינִי תָּחוֹס וְלֹא־
huruma sitaona mimi na–hata jicho–langu halitahurumia na–jicho–langu–halitahurumia
H2550 H3808 H0589 H1571 H2347 H3808

Kwa hiyo, kama niishivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-bila shaka hii ilikuwa kwa sababu umapanajisi patakatifu pangu kwa mambo ya machukizo yako yote na kwa matendo yako yote niyachukiayo, kwamba mimi mwenyewe nitakupunguza katika hesabu; jicho langu halitakuhurumia, na sintoacha kukuharibu.

12

בְּתוֹכֵךְ יִכְלוּ וּבָרָעָב בַּדֶּבֶר שְׁלִשִׁתֵּיךְ
katikati–yako wataangamia na–kwa–njaa watakufa kwa–tauni sehemu–yako–ya–tatu
H8432 H3615 H7458 H4191 H1698 H7992

לְכָל־ וְהַשְּׁלִשִׁית סְבִיבוֹתָיִךְ יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וְהַשְּׁלִשִׁית
kwa–kila na–sehemu–ya–tatu pande–zote–zako wataanguka kwa–upanga na–sehemu–ya–tatu
H3605 H7992 H5439 H5307 H2719 H7992

אַחֲרֵיהֶם׃ אָרִיק נִתְאָם וְחֶרֶב אֶזְרֶה רוּחַ
nyuma–yao nitautoa na–upanga nitawatawanya upepo
H7324 H2719 H2219 H7307

Theluthi yenu mtakufa kwa tauni, na wataliwa na njaa katikati yenu. Theluthi wataanguka kwa upanga likiwazunguka. Kisha nitawatawanya theluthi katika mahali pote, na nitafuatisha upanga kuwafukuza pia.

13

וְהִנָּחֲמְתִּי בָם חֲמָתִי וַהֲנִחוֹתִי אַפִּי וְכָלָה
na–nitajiridhisha juu–yao ghadhabu–yangu na–nitashusha hasira–yangu na–itakwisha
H5162 H2534 H5117 H0639 H3615

בְּכַלּוֹתִי בְּקִנְאָתִי דִּבַּרְתִּי יְהוָה אֲנִי כִּי־ וְיָדְעוּ
katika–kumaliza–kwangu katika–wivu–wangu nimesema Yahwe mimi kwamba na–watajua
H3615 H7068 H1696 H3068 H0589 H3045

בָם׃ חֲמָתִי
juu–yao ghadhabu–yangu
H2534

Hivi ndivyo ghadhabu yangu itavyokamilika, na nitasababisha ghadhabu yangu juu yao hata kulala. Nitajiridhisha, na watajua kwamba, mimi Yahwe, nimenena kwa ghadhabu yangu wakati nitakapo kamilisha ghadhabu yangu dhidi yao.

14

סְבִיבוֹתָיִךְ אֲשֶׁר בַּגּוֹיִם וּלְחֶרְפָּה לְחָרְבָּה וְאֶתְּנֵךְ
yanayokuzunguka ambayo miongoni–mwa–mataifa na–lawama ukiwa na–nitakufanya
H5439 H2781 H2723 H5414

עוֹבֵר׃ כָּל־ לְעֵינֵי
apitaye kila–apitaye machoni–pa
H3605

Nitakufanya mkiwa kwa mataifa yanayokuzunguka kwenye uso wa kila mtu apitaye karibu.

15 וְהָיִתָה חֶרְפָּה וּגְדוּפָה מוּסָר וּמְשַׁמָּה לַגּוֹיִם אֲשֶׁר
na-utakuwa lawama na-dharau onyo na-mshangao kwa-mataifa ambayo
H1961 H2781 H1422 H4148 H4923

סְבִיבוֹתָיִךְ יָעִשִׂוֹתִי בָּךְ שְׁפָטִים בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְתוֹכְחוֹת
yanayokuzunguka nitakapofanya kwako hukumu kwa-hasira na-kwa-ghadhabu na-kwa-adhabu
H5439 H8201 H0639 H2534

חֲמָה זַ֣עַמְתִּי יְהוָה אֲנִי מִמִּי נִמַּסְתִּי׃
za-ghadhabu Yahwe mimi nimesema
H2534 H3068 H0589 H1696

Hivyo Yerusalemu itakuwa jambo kwa watu wengine kushutumu na kufanya mzaha, na chukizo kwa mataifa ambayo yanayowazunguka. Nitafanya hukumu dhidi yenu kwa ghadhabu na hasira, na kwa kukemea kwa hasira-Mimi, Yahwe nimesema hivi!

16 לְמַשְׁחִית קְחֻיוּ אֲשֶׁר בָּהֶם הָרָעִים מִבַּיָּע הָרָעָב חִצֵּי מִשְׁלַח אֶת־ בְּשַׁלְּחִי
kwa-uharibifu itakuwa ambayo dhidi-yao mibaya ya-njaa mishale mishale nitakapotuma
H4889 H1961 H0853 H7971

לָכֶם וְשִׁבַּרְתִּי עֲלֵיכֶם אוֹסִיף וְרָעָב לְשַׁחֶתְכֶם אוֹתָם אֲשַׁלַּח אֲשֶׁר־
kwenu na-nitavunja juu-yenu nitaongeza na-njaa kuwaangamiza hiyo nitatuma ambayo
H7665 H3254 H7458 H7843 H0853 H7971

לֶחֶם׃ מַטֵּה־
mkate fimbo-ya
H3899 H4294

Nitatuma mishale mikali ya njaa juu yenu ambayo itakuwa na maana ya kwamba nitawaharibu. Kwa kuwa nitaongeza njaa juu yenu na kuvunja tegemeo lenu la mkate.

17 וְדָם וְדֶבֶר וְשִׁכְּלֵךְ רָעָה וְחַיָּה רָעָב עֲלֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי
na-damu na-tauni na-watakufiisha wakali na-wanyama njaa juu-yenu na-nitatuma
H1818 H1698 H7971

פ דִּבַּרְתִּי׃ יְהוָה אֲנִי עָלַיִךְ אָבִיא וְחָרַבְתִּי בָּךְ יַעֲבָר־
P nimesema Yahwe mimi juu-yako nitaleta na-upanga katikati-yako zitapita
H1696 H3068 H0589 H0935 H2719

Nitaleta njaa na majanga dhidi yenu hivyo mtakuwa wagumba. Tauni na damu zitapita kati yako, na nitaleta upanga dhidi yenu-Mimi Yahwe, nimesema hivi.”

Chapter 6

1 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
na-likaja neno-la Yahwe kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Neno la Yahwe likanijia, likisema,

2 בֶּן־ אָדָם שִׂים אֶל־ פָּנֶיךָ עַל־ הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְהִנָּבֵא
mwana-wa mwanadamu elekeza kuelekea uso-wako milima ya-Israeli na-utabiri
H0120 H6440 H0413 H2022 H3478 H5012

עֲלֵיהֶם׃
dhidi-yake
H0413

“Mwana wa adamu, weka uso wako dhidi ya milima ya Israeli na uwatabirie.

3

אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	יְהוָה	אֲדֹנָי	דִּבֶּר־	שִׁמְעוּ	יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	וְאָמַרְתָּ
Bwana	amesema	hivyo	Yahwe	Bwana	neno–la	sikieni	ya–Israeli	milima	na–utasema
H0136	H0559	H3541	H3069	H0136	H1697	H8085	H3478	H2022	H0559

הִנְנִי	)וְלַגְּאָוֹת(	]ולגאית[	לָאֲפִיקִים	וְלַגְּבָעוֹת	לֶהָרִים	יְהוִה
tazama–mimi	(na–mabonde)	[na–mabonde]	kwa–mabonde	na–kwa–vilima	kwa–milima	Yahwe
H2009	H1516	H1516	H0650	H1389	H2022	H3069

בָּמוֹתֵיכֶם׃	וְאֹבִדְתִּי	חֶרֶב	עֲלֵיכֶם	מֵבִיא	אֲנִי
mahali–penu–pa–juu	na–nitaangamiza	upanga	juu–yenu	ninaleta	mimi
H1116	H0006	H2719		H0935	H0589

Sema, 'Milima ya Israeli, silikilizeni neno la Bwana Yahwe! Bwana Yahwe asema hivi kwenye milima kwenye vilele, kwenye vijito na kwenye mabonde: Tazama! Naleta upanga dhidi yenu, na nitapaharibu pahali penu pa juu.

4

וְהִפַּלְתִּי	חַמָּנֵיכֶם	וְנִשְׁבְּרוּ	מִזְבְּחוֹתֵיכֶם	וְנָשַׁמּוּ
na–nitawaangusha	sanamu–zenu–za–jua	na–zitavunjwa	madhabahu–zenu	na–yataachwa
H5307	H2553	H7665	H4196	H8074

גִּלּוּלֵיכֶם׃	לִפְנֵי	חַלְלֵיכֶם
sanamu–zenu	mbele–ya	waliouawa–wenu
H1544	H6440	

Kisha madhabahu zenu zitakuwa ukiwa na nguzo zenu zitaharibiwa, na nitatupa chini wafu wenu mbele ya sanamu zao.

5

וְזֵרִיתִי	גִּלּוּלֵיהֶם	לִפְנֵי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	פִּגְרֵי	אֶת־	וְנָתַתִּי
na–nitatawanya	sanamu–zao	mbele–ya	Israeli	ya–wana–wa	mizoga	mizoga	na–nitaweka
H2219	H1544	H6440	H3478		H6297	H0853	H5414

מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃	סְבִיבוֹת	עַצְמוֹתֵיכֶם	אֶת־
madhabahu–zenu	pande–zote–za	mifupa–yenu	mifupa–yenu
H4196	H5439	H6106	H0853

Nitalaza miili iliyokufa kwa watu wa Israeli mbele ya sanamu zao, na kuitawanya mifupa yenu kuzizunguka madhabahu zenu.

6

לְמַעַן	תִּישָׁמְנָה	וְהַבָּמוֹת	תֶּחֱרַבְנָה	הֶעָרִים	מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם	בְּכֹל
ili	pataachwa	na–mahali–pa–juu	itaharibiwa	miji	makao–yenu	katika–makao–yenu–yote
H4616	H3456	H1116			H4186	H3605

גִּלּוּלֵיכֶם	וְנִשְׁבְּתוּ	וְנִשְׁבְּרוּ	מִזְבְּחוֹתֵיכֶם	וְיֶאְשְׁמוּ	יֶחֱרְבוּ
sanamu–zenu	na–ziondolewe	na–zivunjwe	madhabahu–zenu	na–ziwe–hatiani	ziharibiwe
H1544		H7665	H4196	H0816	

מַעֲשֵׂיכֶם׃	וְנִמְחוּ	חַמָּנֵיכֶם	וְנִגְדְּעוּ
kazi–zenu	na–yafutwe	sanamu–zenu–za–jua	na–zikatwe
H4639		H2553	H1438

Kila mahali utaishi, miji itaharibiwa na mahali pa juu kuangamia, hivyo basi madhabahu zenu zitaharibiwa na kufanywa ukiwa. Kisha zitavunjwa na kupotea, nguzo zenu zitaangushwa chini na kazi zenu zitafutwa mbali.

7

יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיִדַעְתֶּם	בְּתוֹכְכֶם	חָלָל	וְנָפַל
Yahwe	mimi	kwamba	na–mtajua	katikati–yenu	waliouawa	na–wataanguka
H3068	H0589		H3045	H8432		H5307

Waliokufa wataanguka chini kati yenu nanyi mtajua kwamba mimi ni Yahwe.

8 וְהוֹתַרְתִּי בְּהִיוֹת לָכֶם פְּלִיטִי בַּגּוֹיִם
na-nitaacha-mabaki mtakapokuwa nanyi walioponea miongoni-mwa-mataifa
H3498 H1961 H2719

בְּהִזָּרוֹתֵיכֶם בָּאֲרָצוֹת׃
mtakapotawanywa katika-nchi
H2219 H0776

Lakini nitahifadhi mabaki kwenu, na kutakuwa na wale watakao toroka upanga miongoni mwa mataifa,

9 וְזָכְרוּ פְלִיטֵיכֶם אוֹתִי בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר
na-watakumbuka walioponea-wenu mimi miongoni-mwa-mataifa ambamo
H2142 H0853 H1961

נִשְׁבּוּ־שָׁם אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתִּי אֶת־לִבָּם הַזּוֹנָה אֲשֶׁר־
wamechukuliwa-mateka huko jinsi nilivyovunjika moyo-wao moyo-wao uliozini ambao
H7617 H8033 H7665 H0853 H2181

וְאֶת־עֵינֵיהֶם הַזֹּנוֹת עַל־גִּלּוּלֵיהֶם
na-macho-yao macho-yao yaliyozini kutoka-kwangu sanamu-zao
H0853 H2181 H6440 H1544

וְנָקְטוּ בִּפְנֵיהֶם הָרָעוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ
na-watajikirihisha nyuso-zao maovu ambayo walifanya
H6962 H6440 H7451 H6213

לְכֹל תּוֹעֲבֹתֵיהֶם׃
kwa-machukizo-yao-yote machukizo-yao
H3605 H8441

Kisha wale watakao toroka watanikumbuka miongoni mwa mataifa amabapo watakapochukuliwa mateka, ndivyo nitakavoyowaponda mioyo yao ya kikahaba ambayo imeniacha, na kwa macho yao ya kikahaba kufuata sanamu zao. Kisha wataonyesha chuki kwenye nyuso zao kwa udhaifu walioufanya kwa machukizo yao yote.

10 וְיָדְעוּ כִּי־לֹא יְהוָה אֲנִי לְחֶנָּם דִּבַּרְתִּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם הָרָעָה׃
na-watajua kwamba si Yahwe mimi bure nilisema kufanya kwao ubaya
H3045 H3588 H3808 H3068 H0589 H2600 H1696 H6213 H1931

פ
P

Hivyo watajua kwamba mimi ni Yahwe. Kulikuwa na sababu kwamba nimesema nitaleta huu uovu kwao.

11 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַכֵּה בְכַפְּךָ וּרְקַע בְּרַגְלְךָ
hivyo amesema Bwana Yahwe piga kwa-kiganja-chako na-ukanyage kwa-mguu-wako
H3541 H0559 H0136 H3069 H5221 H3709 H7554 H7272

וֶאֱמָר־אֲהָהּ עַל־כָּל־תּוֹעֲבוֹת רָעוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל
na-useme ole kwa-sababu-ya machukizo-yote machukizo mabaya ya-nyumba-ya Israeli
H0559 H0253 H0413 H3605 H8441 H7451 H1004 H3478

אֲשֶׁר בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר יִפֹּלוּ׃
ambayo kwa-upanga kwa-njaa na-kwa-tauni wataanguka
H2719 H7458 H1698 H5307

Bwana Yahwe asema hivi: Piga makofi na kanyaga kwa mguu wako! Sema! 'Ole!' kwa sababu ya uovu wote wa chukizo wa nyumba ya Israeli! Wataanguka kwa upanga, njaa, na tauni.

12

וְהַנִּשְׁאָר׀	יִפֹּ֣ול	בַּחֶ֗רֶב	וְהַקָּרֹוב֙	יָמ֣וּת	בַּדֶּ֔בֶר	הָרָחֹ֖וק
na–aliyebaki	ataanguka	kwa–upanga	na–aliye–karibu	atakufa	kwa–tauni	aliye–mbali
H7604	H5307	H2719	H7138	H4191	H1698	H7350

בָּ֑ם׃	חָמָתִ֣י	וְכִלֵּיתִ֤י	יָמ֙וּת֙	בָּרָעָ֔ב	וְהַנָּצֹ֖ור
juu–yao	ghadhabu–yangu	na–nitamaliza	atakufa	kwa–njaa	na–aliyelindwa
	H2534	H3615	H4191	H7458	H5341

Yule aliye mbali sana atakufa kwa tauni, na yule aliyekaribu ataanguka kwa upanga. Wale watakaobaki na kuishi watakufa kwa upanga. Kwa njia hii ndivyo nitakavyo kamilisha madhabahu yangu dhidi yao.

13

בְּתֹוךְ֙	חַלְלֵיהֶ֔ם	בְּהָיֹ֖ות	יְהוָ֑ה	אֲנִ֣י	כִּי־	וְיָדְעָ֖תֶם
katikati–ya	waliouawa–wao	waliouawa–wao–watakapokuwa	Yahwe	mimi	kwamba	na–mtajua
H8432		H1961	H3068	H0589		H3045

וּבְכָל	רָמָה	גִּבְעָה	כָּל־	אֶל	מִזְבְּחֹותֵיהֶ֔ם	סְבִיבֹ֖ות
juu–ya	kirefu	kilima	kila–kilima	juu–ya	madhabahu–zao	pande–zote–za
H3605		H1389	H3605	H0413	H4196	H5439

גִּלּוּלֵיהֶ֔ם	כָּל־	וְתַחַת֙	רַעֲנָ֣ן	עֵ֔ץ	כָּל־	וְתַחַת֙	רָאשֵׁ֣י
sanamu–zao	kila–mwaloni	na–chini–ya	wenye–majani–mabichi	mti	kila–mti	na–chini–ya	vilele–vya
	H3605	H8478		H6086	H3605	H8478	

הֲרָמִ֑ים	מִלִּמָּ֣ה	נִיחֹ֣חַ	רֵ֔יחַ	שָׁ֖ם	נָתְנ֥וּ־	אֲשֶׁ֛ר	מְקֹ֥ום	עֲבֹתָ֖ה
milima	vilele–vya	nzuri	harufu	huko	walitoa	ambapo	mahali	wenye–majani–mengi
		H5207	H7381	H8033	H5414		H4725	H5687

אֵלָ֔ה	גִּלּוּלֵיהֶ֖ם׃	לְכֹ֣ל
mwaloni	sanamu–zao	kwa–sanamu–zao–zote
H0424	H1544	H3605

Kisha mtajua kwamba mimi ni Yahwe, wakati waliokufa watakapolala kati ya sanamu zao, kuzizunguka madhabahu, kwa kila mlima mrefu-juu ya vilele vya mlima, na chini ya mti wenye majani mabichi na mwalo mnene-sehemu wanapochomea ubani kwa sanamu zao zote.

14

שְׁמָמָ֔ה	הָאָ֖רֶץ	אֶת־	וְנָתַתִּי	עֲלֵיהֶ֑ם	יָדִ֣י	אֶת־	וְנָטִ֤יתִי
ukiwa	nchi	nchi	na–nitaifanya	dhidi–yao	mkono–wangu	mkono–wangu	na–nitanyoosha
	H0776	H0853	H5414		H3027	H0853	H5186

וְיָדְע֣וּ	מֹושְׁבֹותֵיהֶ֔ם	בְּכֹ֖ל	דִּבְלָ֥תָה	מִמִּדְבָּ֖ר	וּמְשַׁמָּ֑ה
na–watajua	makao–yao	katika–makao–yao–yote	mpaka–Dibla	kutoka–jangwa	na–uharibifu
H3045	H4186	H3605	H1689		H4923

פ	יְהוָ֖ה׃	אֲנִ֥י	כִּֽי־	
P	Yahwe	mimi	kwamba	
	H3068	H0589		

Nitapiga kwa mkono wangu na kuifanya nchi ukiwa na isiyofaa, kutoka jangwa hata Dibla, kupita sehemu zote wanapoishi. Kisha watajua kwamba mimi ni Yahwe.”

Chapter 7

1

וַיְהִ֥י	דְבַר־	יְהוָ֖ה	אֵלַ֥י	לֵאמֹ֑ר׃	
na–likaja	neno–la	Yahwe	kwangu	kusema	
H1961	H1697	H3068	H0413	H0559	

Neno la Yahwe likanijia, likisema,

2 וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ קֵץ בָּא עַל־אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃

wewe mwana-wa mwanadamu hivyo amesema Bwana Yahwe kwa-nchi ya-Israeli mwisho umekuja juu-ya [pembe-nne] (pembe-nne) pembe za-nchi mwisho umekuja

Wewe, mwanadamu-Bwana Yahwe asema hivi kwa nchi ya Israeli.”'Mwisho! Mwisho umekuja kwenye mipaka minne ya nchi.

3 עַתָּה קֵצִי עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָּךְ וְשָׁפַטְתִּיךְ כִּדְרָכַיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת־כָּל־תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃

sasa mwisho juu-yako na-nitatuma hasira-yangu dhidi-yako na-nitakuhukumu machukizo-yako-yote machukizo-yako-yote kulingana-na-njia-zako na-nitaleta juu-yako machukizo-yako

Sasa mwisho uko juu yako, kwa kuwa natuma ghadhabu yangu juu yako, nitakuhukumu kulingana na njia zako; nitaleta machukizo yako yote juu yako.

4 וְלֹא־תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ וְלֹא אֶחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ אֶתֵּן עָלַיִךְ וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ פ

na-jicho-langu-halitakuhurumia jicho-langu juu-yako na-sitaona huruma nitazileta njia-zako juu-yako katikati-yako yatakuwa kwa-sababu mimi Yahwe P na-mtajua kwamba

Kwa kuwa macho yangu hayatakuhurumia, na sitakuharibu. Badala yake, nitaleta njia zako zote juu yako, na machukizo yako yote yatakuwa katikati yako, hivyo utajua kwamba mimi ni Yahwe.

5 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רָעָה רָעָה אַחַת הִנֵּה בָּאָה׃

hivyo amesema Bwana Yahwe msiba msiba mmoja tazama unakuja

Bwana Yahwe asema hivi: Msiba! Msiba wa pekee! Tazama, unakuja.

6 בָּא הַקֵּץ בָּא הַקֵּץ הֵקִיץ עָלַיִךְ הִנֵּה בָּאָה׃

mwisho umekuja umekuja umeamka dhidi-yako tazama unakuja

Mwisho unakuja hakika. Mwisho umeamsha dhidi yenu. Tazama! unakuja!

7 הַצָּפִירָה בָּאָה אֵלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ בָּא עֵת קָרוֹב הַיּוֹם׃

maangamizi imekuja kwako mkaaji wa-nchi umekuja wakati iko-karibu siku

הֹמִיָּה וְלֹא־הֵד הָרִים׃

ya-machafuko na-si furaha juu-ya-milima

Kifo chako kinakuja kwako ukaaye kwenye nchi. Mda umefika; siku ya uharibifu iko karibu, na milima haitakuwa na shangwe tena.

אַפִּי	וְכִלֵּיתִי	עָלַיִךְ	חֲמָתִי	אִשְׁפּוֹךְ	מִקָּרוֹב	עָתָּה	8
hasira–yangu	na–nitamaliza	juu–yako	ghadhabu–yangu	nitamwaga	karibuni	sasa	
H0639	H3615		H2534	H8210	H7138	H6258	

אֶת	עָלַיִךְ	וְנָתַתִּי	כִּדְרָכַיִךְ	וּשְׂפַטְתִּיךְ	בָּךְ	
machukizo–yako–yote	juu–yako	na–nitaleta	kulingana–na–njia–zako	na–nitakuhukumu	dhidi–yako	
H0853		H5414	H1870	H8199		

תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃	כָּל־	
machukizo–yako	machukizo–yako–yote	
H8441	H3605	

Sasa baada ya mda mfupi nitamwaga dhahabu yangu juu yako na kujaza hasira yangu juu yako wakati nitakapokuhukumu kulingana na njia zako na kuleta machukizo yako yote juu yako.

אֶחְמֹל	וְלֹא	עֵינִי	תָחוֹס	וְלֹא־	9
huruma	na–sitaona	jicho–langu	halitakuhurumia	na–jicho–langu–halitakuhurumia	
H2550	H3808		H2347	H3808	

תְּהִיֶּיךָ	בְּתוֹכֵךְ	וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ	אֶתֵּן	עָלַיִךְ	כִּדְרָכַיִךְ	
yatakuwa	katikati–yako	na–machukizo–yako	nitazileta	juu–yako	kulingana–na–njia–zako	
H1961	H8432	H8441	H5414		H1870	

מַכֶּה׃	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	וִידַעְתֶּם	
napiga	Yahwe	mimi	kwamba	na–mtajua	
H5221	H3068	H0589		H3045	

Kwa kuwa jicho langu halitaona kwa huruma, sitakuharibu, kama ulivyofanya, nitafanya kwako; na machukizo yako yatakuwa katikati yako hivyo utajua kwamba ni mimi Yahwe, anayekuadhibu.

פָּרַח	הַמַּטֶּה	צָץ	הַצְּפָרָה	יָצְאָה	בָּאָה	הִנֵּה	הַיּוֹם	הִנֵּה	10
imechanua	fimbo	imechipuka	maangamizi	yametoka	imekuja	tazama	siku	tazama	
	H4294		H6843	H3318	H0935	H2009	H3117	H2009	

הַזָּדוֹן׃
kiburi
H2087

Tazama, siku! Tazama, inakuja! Kifo kimetoka! fimbo ya kuadhibia imechanua, kiburi kimechipua!

וְלָא	מֵהֶם	לֹא־	רֶשַׁע	לְמַטֵּה־	קָם	וְהֶחָמָס	11
na–hakuna–kitu–kutoka	kwao	hakuna–kitu–kutoka	uovu	kuwa–fimbo–ya	umeinuka	udhalimu	
H3808	H1992	H3808	H7562	H4294		H2555	

בָּהֶם׃	נֹהַ	וְלֹא־	מֶהֱמֹנָם	וְלֹא	מֵהֲמוֹנָם
juu–yao	maombolezo	na–hakuna	kwa–kelele–zao	na–hakuna–kitu–kutoka	kwa–wingi–wao
	H5089	H3808	H1991	H3808	

Udhalimu umekua kwenye fimbo ya udhaifu-hakuna kati yao, na hakuna katika ya kundi lao, hakuna katika utajiri wao, na hakuna wa muhimu wao atakaye baki!

אַל־	וְהַמּוֹכֵר	יִשְׂמַח	אַל־	הַקּוֹנֶה	הַיּוֹם	הִגִּיעַ	הָעֵת	בָּא	12
asiomboleze	na–anayeuza	asifurahi	asifurahi	anayenunua	siku	imefika	wakati	umekuja	
H0408	H4376	H8055	H0408	H7069	H3117	H5060	H6256	H0935	

הֲמוֹנָהּ׃	כָּל־	אֶל־	חָרוֹן	כִּי	יִתְאַבָּל	
wake	umati–wote	juu–ya	hasira	kwa–sababu	asiomboleze	
	H3605	H0413	H2740		H0056	

Muda unakuja; siku imekaribia. Usimuache anayenunua shangwe, wala asihuzunike auzaye, kwa kuwa hasira yangu iko juu ya kikundi kizima!

13

וְעוֹד wakati–bado H5750 יָשׁוּב hatarudi H7725 לֹא hatarudi H3808 הַמִּמְכָּר kilichouzwa H4465 אֶל־ kwa–kilichouzwa H0413 הַמּוֹכֵר anayeuza H4376 כִּי kwa–sababu

לֹא hayatarudi H3808 הֶמּוֹנָהּ wake כָּל־ umati–wote H3605 אֶל־ kuhusu H0413 חָזוֹן maono H2377 כִּי־ kwa–sababu חַיָּתָם maisha–yao בַּחַיִּים wakiwa–hai

יִתְחַזָּקוּ׃ hataimarisha H2388 לֹא hataimarisha H3808 חַיָּתוֹ maisha–yake בַּעֲוֹנוֹ katika–uovu–wake H5771 וְאָישׁ na–mtu H0376 יָשׁוּב hayatarudi H7725

Kwa kuwa muuzaji hatarudia kile kilichouzwa, kadiri wanapoendelea kuishi, kwa kuwa maono yako juu yako kikundi kizima. Hawatarudi, kwa kuwa hakuna mtu anayeishi kwenye dhambi atakayejitia nguvu!

14

כִּי kwa–sababu לַמִּלְחָמָה vitani H4421 הֹלֵךְ aendaye H1980 וְאֵין lakini–hakuna H0369 הַכֹּל kila–kitu H3605 וְהָכִין na–kuandaa בַּתָּקְעוּ tarumbeta H8619 תָּקְעוּ wamepiga H8628

הֶמּוֹנָהּ׃ wake כָּל־ umati–wote H3605 אֶל־ iko–juu–ya H0413 חֲרוֹנִי hasira–yangu H2740

Wamepiga tarumbeta na kufanya kila kitu tayari, lakini hakuna mtu anayeenda kupigana; kwa kuwa hasira yangu iko juu ya kundi zima.

15

חֶרֶב upanga H2719 בַּחוּץ nje H2351 וְהַדֶּבֶר na–tauni H1698 וְהָרָעָב na–njaa H7458 מִבַּיִת ndani בַּשָּׂדֶה mashambani אֲשֶׁר aliye בַּחֶרֶב kwa–upanga H2719 יָמוּת atakufa H4191

יֹאכְלֵנּוּ׃ itamla וְדֶבֶר na–tauni H1698 רָעָב njaa H7458 בָּעִיר mjini וַאֲשֶׁר na–aliye

Upanga uko nje, na tauni na njaa viko nje kwenye jengo. Wale walioko shambani watakufa kwa upanga, wakati njaa na tauni zitakapowala wale waliopo kwenye mji.

16

הַגְּאָיוֹת wa–mabondeni H1516 כְּיוֹנֵי kama–njiwa H3123 הָהָרִים milima H2022 אֶל־ juu–ya H0413 וְהָיוּ na–watakuwa H1961 פְּלֵיטֵיהֶם walioponea–wao וּפָלְטוּ na–wataponea H6403

בַּעֲוֹנוֹ׃ katika–uovu–wake H5771 אִישׁ kila–mtu H0376 הֹמּוֹת wakiomboleza H1993 כֻּלָּם wote H3605

Lakini watakao salia watatoroka kutoka miongoni mwao, na watakwenda kwenye milima. Kama hua wa mabondeni, wote watalia-kila mtu kwa ajili ya uovu wake.

17

מָיִם׃ maji H4325 תֵּלַכְנָה yatatoka H3212 בִּרְכַּיִם magoti H1290 וְכָל־ na–magoti–yote H3605 תִּרְפֶּינָה italegea H7503 הַיָּדַיִם mikono H3027 כָּל־ mikono–yote H3605

Kila mkono utasita na kila goti litakuwa dhaifu kama maji, na watavaa nguo za magunia, na hofu kuu itawafunika,

18

בּוּשָׁה	פָּנִים	כָּל־	וְאֶל	פַּלָּצוּת	אוֹתָם	וְכִסִּתָה	שַׂקִּים	וְחָגְרוּ
aibu	nyuso	nyuso–zote	na–juu–ya	hofu	wao	na–itawafunika	magunia	na–watavaa
H0955	H6440	H3605	H0413	H6427	H0853	H3680	H8242	H2296

קָרְחָה׃	רָאשֵׁיהֶם	וּבְכָל־
upara	vichwa–vyao–vyote	na–juu–ya
H7144		H3605

na aibu itakuwa juu ya kila uso, na upara juu ya vichwa vyao vyote.

19

כַּסְפָּם	יִהְיֶה	לִנְדָּה	וּזְהָבָם	יִשְׁלִיכוּ	בַּחוּצוֹת	כַּסְפָּם	
fedha–yao	itakuwa	kama–uchafu	na–dhahabu–yao	wataitupa	mitaani	fedha–yao	
H3701	H1961	H5079	H2091	H7993	H2351	H3701	

יְהוָה	עֶבְרַת	בְּיוֹם	לְהַצִּילָם	יוּכָל	לֹא־	וּזְהָבָם
Yahwe	ya–ghadhabu–ya	katika–siku	kuwaokoa	hazitaweza	hazitaweza	na–dhahabu–yao
H3068	H5678	H3117	H5337	H3201	H3808	H2091

מִכְשׁוֹל	כִּי־	יְמַלְאוּ	לֹא	וּמֵעֵיהֶם	יְשַׂבְּעוּ	לֹא	נַפְשָׁם
kikwazo	kwa–sababu	hayatajaa	hayatajaa	na–matumbo–yao	hazitashiba	hazitashiba	nafsi–zao
H4383		H4390	H3808	H4578	H7646	H3808	H5315

הָיָה׃	עַוֹנָם
kilikuwa	cha–uovu–wao
H1961	H5771

Watatupa fedha yao kwenye mitaa na dhahabu yao itakuwa kama jalala. Fedha yao na dhahabu yao haitaweza kuwaokoa katika siku ya ghadhabu ya Yahwe. Maisha yao hayataokolewa, na njaa yao haitashiba, kwa sababu uovu wao umekuwa kizuizi.

20

תּוֹעֲבָתָם	וְצַלְמֵי	שִׁמָּהוּ	לִגְאוֹן	עֶדְיוֹ	וּצְבִי
za–machukizo–yao	na–sanamu	waliuweka	kwa–kiburi	wa–mapambo–yake	na–uzuri
H8441	H6754		H1347	H5716	

לִנְדָּה׃	לָהֶם	נְתַתִּיו	כֵּן	עַל־	בּוֹ	עָשׂוּ	שִׁקּוּצֵיהֶם
uchafu	kwao	nimewafanyia	kwa–hiyo	kwa–hiyo	ndani–yake	walifanya	vitu–vyao–vya–chukizo
H5079		H5414					H8251

Kwenye fahari yao walichukua kito yake nzuri za mapambo, pamoja nao wakatengeza sanamu zao za vinyago, na vitu vyao vichukizavyo. Kwa hiyo, nayabadilisha haya kuwa kitu najisi kwao.

21

לְשָׁלָל	הָאָרֶץ	וּלְרִשְׁעֵי	לָבַז	הַזָּרִים	בְּיַד־	וְנִתַּתִּיו	
kama–mateka	wa–nchi	na–kwa–waovu	kama–nyara	wageni	katika–mkono–wa	na–nitawapatia	
H7998	H0776	H7563	H0957		H3027	H5414	

וְחִלְּלוּהוּ׃)	]וחללהן[
(na–watalinajisi)	[na–watalinajisi]
H2490	

Kisha nitawapatia hivyo vitu kwenye mikono ya wageni kama mateka na kwa waovu wa dunia kama mateka, na watapanajisi.

22

אֶת־	וְחִלְּלוּ	מֵהֶם	פָּנַי	וַהֲסִבּוֹתִי	
mahali–pangu–pa–thamani	na–watalinajisi	kutoka–kwao	uso–wangu	na–nitageuza	
H0853		H1992	H6440	H5437	

פ	וְחִלְּלוּהָ׃	פָּרִיצִים	בָּהּ	וּבָאוּ־	צְפוּנִי
P	na–watalinajisi	wanyang'anyi	ndani–yake	na–wataingia	mahali–pangu–pa–thamani
		H6530		H0935	H6845

Kisha nitaugeuza uso wangu mbali kutoka kwao watakapo najisi mahali pangu pa siri; maharamia wataingia humo na kupanajisi.

חָמָס׃	מָלְאָה	וְהָעִיר	דָּמִּים	מִשְׁפָּט	מָלְאָהּ	הָאָרֶץ	כִּי	הֲרַתּוֹק	עֲשֵׂה	23
udhalimu	umejaa	na–mji	ya–damu	hukumu	imejaa	nchi	kwa–sababu	minyororo	fanya	
H2555	H4390		H1818	H4941	H4390	H0776		H7569		

Tengeneza mnyororo, kwa sababu nchi imejaa hukumu ya damu, na mji umejaa udhalimu.

וְהִשְׁבַּתִּי	בָתֵּיהֶם	אֶת־	וְיָרְשׁוּ	גּוֹיִם	רָעֵי	וְהֶבֵאתִי		24
na–nitakomesha	nyumba–zao	nyumba–zao	na–watamiliki	wa–mataifa	waovu	na–nitaleta		
		H0853	H3423			H0935		

מִקְדְּשֵׁיהֶם׃	וְנֶחֱלוּ	עַזִּים	גְּאוֹן
mahali–pao–patakatifu	na–patanajisiwa	cha–wenye–nguvu	kiburi
H6942		H5794	H1347

Hivyo nitaleta waovu wengi wa mataifa, na watamilki nyumba zao, na nitaleta mwisho kwenye fahari ya uweza, kwenda mahali pao patakatifu patanajisiwa!

וָאָיִן׃	שָׁלוֹם	וּבִקְשׁוּ	בָּא	קֵץ־	25
lakini–hakuna	amani	na–watatafuta	unakuja	msiba	
H0369	H7965	H1245	H0935	H7089	

Hofu itakuja! Wataitafuta amani, lakini haitakuwepo.

חָזוֹן	וּבִקְשׁוּ	תְּהִיֶּה	שְׁמוּעָה	אֶל־	וּשְׁמֻעָה	תָּבוֹא	הוֹגָה	עַל־	הוֹגָה	26
maono	na–watatafuta	zitakuwa	habari	juu–ya	na–habari	yatakuja	maafa	juu–ya	maafa	
H2377	H1245	H1961	H8052	H0413	H8052	H0935	H1943		H1943	

מִזְקֵנִים׃	וְעֵצָה	מִכֹּהֵן	תֹּאבַד	וְתוֹרָה	מִנָּבִיא
kutoka–kwa–wazee	na–shauri	kutoka–kwa–kuhani	itapotea	na–sheria	kutoka–kwa–nabii
H2205	H6098	H3548	H0006	H8451	H5030

Majanga juu ya majanga yatakuja juu yangu, na kutakuwa na tetesi juu ya tetesi. Kisha watatafuta ono moja kutoka kwa nabii, lakini sheria itawaangamiza kutoka kwa kuhani na shauri kutoka kwa wazee.

תִּבָּהֲלָנָה	הָאָרֶץ	עַם־	וִידֵי	שְׁמָמָה	יִלְבָּשׁ	וְנָשִׂיא	יִתְאַבָּל	הַמֶּלֶךְ	27
itatetemeka	nchi	ya–watu–wa	na–mikono	ukiwa	atavaa	na–mkuu	ataomboleza	mfalme	
H0926	H0776		H3027		H3847		H0056	H4428	

וְיָדְעוּ	אֶשְׁפְּטֵם	וּבְמִשְׁפְּטֵיהֶם	אוֹתָם	אֶעֱשֶׂה	מִדַּרְכָּם	
na–watajua	nitawahukumu	na–kwa–hukumu–zao	wao	nitawafanyia	kulingana–na–njia–zao	
H3045	H8199	H4941	H0853		H1870	

פ	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־
P	Yahwe	mimi	kwamba
	H3068	H0589	

Mfalme ataomboleza na mwana wa mfalme atakata tamaa, wakati mikono ya watu wa nchi itatetemeka kwa hofu. Kulingana na njia zao wenyewe nitafanya hivi kwao! Nitawahukumu sawa sawa na wanavyostahili hadi watakapojua yakwamba mimi ni Yahwe.'"

Chapter 8

1 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית בַּשִּׁשִּׁי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ אֲנִי
na-ikawa katika-mwaka wa-sita katika-mwezi-wa-sita katika-tano la-mwezi mimi
H1961 H8141 H8345 H8345 H2568 H2320 H0589

בְּבֵיתִי נִזְקְנֵי וְזִקְנֵי יְהוּדָה וַיְהוָה יוֹשְׁבִים לְפָנָי
nyumbani-mwangu na-wazee na-Yuda wa-Yahwe walikuwa-wamekaa mbele-yangu
H1004 H2205 H3063 H3068 H3427 H6440

וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם יַד אֲדֹנָי יְהוִה׃
na-ikaanguka juu-yangu huko mkono wa-Bwana Yahwe
H5307 H5921 H8033 H3027 H0136 H3068

Hivyo ikawa kuhusu katika mwaka wa sita na mwezi wa sita, katika siku ya tano ya mwezi, nilipokuwa nimeketi kwenye nyumba yangu na wazee wa Yuda waliketi mbele yangu, kwamba mkono wa Bwana Yahwe ukanijaza juu yangu huko.

2 וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה דְמוּת כְּמַרְאֵה־אֵשׁ מִמַּרְאֵה
na-nikaona na-tazama mfano wa-mkono kama-mwonekano-wa moto kutoka-mwonekano
H7200 H2009 H1823 H3027 H4758 H0784 H4758

חָלָמָה וּלְמַטָּה אֵשׁ מָתְנָיו וּמִמָּתְנָיו וּלְמַעְלָה כְּמַרְאֵה־זֹהַר
wa-kiuno-chake na-kutoka-kiuno-chake na-juu kama-mwonekano-wa mng'ao
H4975 H4975 H4605 H4758 H2096

כְּעֵין הַחַשְׁמַלָה׃
kama-mwonekano-wa umeme-wa-dhahabu
H2830 H2830

Hivyo nikaona, na tazama, kulikuwa na mfano kama mwonekano wa mwanadamu. Kutoka kwenye mwonekano wake wa nyonga kwenda chini kulikuwa na moto. Na kutoka kwenye nyonga kwenda juu kulikuwa na mwonekano wa kitu kinachong'aa, kama mng'ao wa chuma.

3 וַיִּשְׁלַח תַּבְנִית כַּף וַיִּקָּחֵנִי בְּצִיצִת רֹאשִׁי וַתִּשָּׂא
na-akatuma mfano wa-mkono na-akanishika kwa-nywele za-kichwa-changu na-ilinibeba
H7971 H8403 H3027 H3947 H6734 H7218 H5375

אֹתִי בֵּין־הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמָיִם וַתָּבֵא אֹתִי יְרוּשָׁלַמָה בְּמַרְאוֹת
roho kati-ya ardhi na-kati-ya mbingu na-ikanileta mimi Yerusalemu katika-maono
H7307 H0996 H0776 H0996 H8064 H0935 H0853 H3389 H4759

אֶל־פֶּתַח שַׁעַר הַפְּנִימִית לַנִּדְנִי אֲשֶׁר־שָׁם הַצָּפוֹנָה דֶּרֶךְ הַמַּסָּךְ אֲשֶׁר־שָׁם מוֹשַׁב
kwa mlango wa-langoni la-ndani ya-Mungu kaskazini linaloelekea huko ambapo kiti
H0413 H8179 H6442 H0430 H6828 H6437 H8033 H0834 H4186

הַקִּנְאָה סֶמֶל הַמַּקְנֶה׃
ya-wivu cha-sanamu inayochochea-wivu
H7068 H5566 H7069

Kisha akanyoosha kutoka kwenye mkono na kunichukua kwa nywele za kichwa changu; Roho akaniacha juu kati ya dunia na mbingu, na katika maono kutoka kwa Mungu, akaniletea hata Yerusalemu, kwenye mlango wa kuingia ndani ya lango la kaskazini, ambako sanamu ile iletayo wivu mkubwa ilipokuwa imesiamama.

4 וְהִנֵּה־שָׁם כְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי
na-tazama huko utukufu wa-Mungu-wa Israeli kama-mwonekano ambao niliona
H2009 H8033 H3519 H0430 H3478 H4758 H0834 H7200

בַּבִּקְעָה׃
bondeni
H1237

Kisha tazama, utukufu wa Mungu wa Israeli ulikuwa huko, kulingana na ono nililokuwa nimeliona kwenye uwanda.

דַּרְכֵּךְ	עֵינֵיךְ	נָא	שָׂא־	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	5
kuelekea	macho–yako	tafadhali	inua	mwanadamu	mwana–wa	kwangu	na–akasema	
H1870		H4994	H5375	H0120		H0413	H0559	

לְשַׁעַר	מִצָּפוֹן	וְהִנָּה	צָפוֹנָה	דֶּרֶךְ	עֵינַי	וָאֶשָּׂא	צָפוֹנָה
ya–lango	kaskazini	na–tazama	kaskazini	kuelekea	macho–yangu	na–nikainua	kaskazini
H8179	H6828	H2009	H6828	H1870		H5375	H6828

בַּבָּאָה׃	הַזֶּה	הַקִּנְאָה	סֵמֶל	הַמִּזְבֵּחַ
kwenye–mlango	hii	ya–wivu	sanamu	la–madhabahu
H0872	H2088	H7068	H5566	H4196

Kisha akanambia, “Mwanadamu, inua juu macho yako kwenda upande wa kaskazini.” Hivyo nikainua macho yangu kuelekea kaskazini, na kwenye lango la kaskazini kulekea kwenye madhabahu, huko kwenye lango la kuingilia, kulikuwa na sanamu ya wivu.

(מָה)	[מהם]	אַתָּה	הֲרֹאֶה	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	6
(nini)	[wanachofanya]	wewe	unaona	mwanadamu	mwana–wa	kwangu	na–akasema	
H4100	H4480		H7200	H0120		H0413	H0559	

פֹּה	עֹשִׂים	וְיִשְׂרָאֵל	בֵּית־	אֲשֶׁר	גְּדֹלוֹת	תּוֹעֵבוֹת	עֹשִׂים	(הֵם)
hapa	wanafanya	Israeli	nyumba–ya	ambayo	makubwa	machukizo	wanafanya	(wanafanya)
H6311		H3478				H8441		H1992

תּוֹעֵבוֹת	תִּרְאֶה	תָּשׁוּב	וְעוֹד	מִקְדָּשִׁי	מֵעַל	לְרָחֳקָה
machukizo	utaona	utarudi	na–bado	mahali–pangu–patakatifu	kutoka	kunifukuza–mbali
H8441	H7200	H7725	H5750	H4720		H7368

ס	גְּדֹלוֹת׃	
S	makubwa	

Hivyo akanambia, “Mwanadamu, unaona wanayoyafanya? Haya ni machukizo makubwa ambayo nyumba ya Israeli wanayoyafanya hapa kunifanya niende mbali kutoka patakatifu pangu. Lakini utageuka na kuona machukizo makubwa zaidi.”

אֶחָד	חֹר־	וְהִנָּה	וָאֶרְאֶה	הֶחָצֵר	פֶּתַח	אֶל־	אֹתִי	וַיָּבֵא	7
moja	shimo–moja	na–tazama	na–nikaona	wa–ua	mlango	kwenye	mimi	na–akanileta	
H0259	H2356	H2009	H7200		H6607	H0413	H0853	H0935	

בַּקִּיר׃
ukutani
H7023

Kisha akanileta hata kwenye mlango wa uzio, na nikatazama, kulikuwa na shimo kwenye ukuta.”

בַּקִּיר	וָאֶחְתֹּר	בַּקִּיר	נָא	חְתָר־	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	8
ukuta	na–nikatoboa	ukuta	tafadhali	toboa	mwanadamu	mwana–wa	kwangu	na–akasema	
H7023	H2864	H7023	H4994	H2864	H0120		H0413	H0559	

אֶחָד׃	פֶּתַח	וְהִנֵּה
moja	mlango	na–tazama
H0259	H6607	H2009

Akanambia, “Mwanadamu, chimba kwenye huu ukuta.” Basi nikachimba kwenye huo ukuta, na kulikuwa na mlango.

9 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲתִחְיֶינָה עַצְמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה יָדָעְתָּ׃

וַיֹּאמֶר	אֵלַי	בֶּן־	אָדָם	הֲתִחְיֶינָה	עַצְמוֹת	הָאֵלֶּה	וָאֹמַר	אֲדֹנָי
na–akasema	kwangu	mwana–wa	mwanadamu	machukizo	machukizo	wao	na–uone	ingia
H0559	H0413		H0120	H8441	H0853	H1992	H7200	H0935

יְהוִה	אַתָּה
Yahwe	hapa
H3068	H6311

יָדָעְתָּ׃	עֹשִׂים
	wanafanya

Kisha akanambia, “Nenda na ukaone machukizo ya uovu ambayo wanayoyafanya hapa.”

10 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־עֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם עַצְמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃

וַיֹּאמֶר	אֵלַי	הִנָּבֵא	עַל־	עֲצָמוֹת	הָאֵלֶּה	וְאָמַרְתָּ	אֲלֵהֶם	עַצְמוֹת	הַיְבֵשׁוֹת	שִׁמְעוּ	דְּבַר־	יְהוָה׃
na–akasema	kwangu	wa–nyama–watambaao	juu–ya	mfano	kila–mfano	na–tazama	na–nikaona	na–nikaingia	ukuta	pande–zote	pande–zote	Yahwe
H0559	H0413	H7431		H8403	H3605	H2009	H7200	H0935	H7023	H5439	H5439	H3068

כֹּה	אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	לָעֲצָמוֹת	הָאֵלֶּה	הִנֵּה	אֲנִי	מֵבִיא	בָכֶם	רוּחַ	וִחְיִיתֶם׃	
hapa	na–akasema	Yahwe	Israeli	za–nyumba–ya	sanamu	na–sanamu–zote	wa–chukizo	na–wanyama				
H6311	H0559	H3068	H3478		H1544	H3605	H8263	H0929				

וְנָתַתִּי	עֲלֵיכֶם	גִּידִים	וְהַעֲלֵיתִי	עֲלֵיכֶם	בָּשָׂר	וְקָרַמְתִּי	עֲלֵיכֶם	עוֹר	וְנָתַתִּי	בָכֶם	רוּחַ	וִחְיִיתֶם

Basi nilipokuwa nikienda ndani na nikaona, na tazama! Kulikuwa na kila umbo la vitu vikitembea polepole na mnyama achukizaye sana! Kila sanamu wa nyumba ya Israeli ilikuwa imechongwa kwenye ukuta pande zote.

11 וְשִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי בֵית־יִשְׂרָאֵל וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶן־שָׁפָן עֹמֵד בְּתוֹכָם וְאִישׁ מִקְטַרְתּוֹ בְיָדוֹ וְעֲנַן־קְטֹרֶת הַסַּמִּים עֹלֶה׃

וְשִׁבְעִים	אִישׁ	מִזִּקְנֵי	בֵית־	יִשְׂרָאֵל	וְיַאֲזַנְיָהוּ	בֶן־	שָׁפָן	עֹמֵד	בְּתוֹכָם	וְאִישׁ	מִקְטַרְתּוֹ	בְיָדוֹ	וְעֲנַן־	קְטֹרֶת	הַסַּמִּים	עֹלֶה׃
na–sabini	watu	kutoka–wazee–wa	nyumba–ya	Israeli	na–Yaazania	mwana–wa	Shafani	wamesimama	miongoni–mwao	na–kila–mtu	chetezo–chake	mkononi–mwake	wa–wingu–la	moshi–mzito	na–amesimama	ulipanda
H7657	H0376	H2205		H3478	H2970			H5975	H8432	H0376	H4730	H3027	H6051		H5975	H5927

Wazee sabini wa wa nyumba ya Israeli walikuwa huko, na Yaazania mwana wa Shafani alikuwa amesimama katikati yao. Walikuwa wamesimama mbele ya picha, na kila mtu alikuwa na chetezo kwenye mkono wake ili kwamba harufu ya ubani ingeweza kupanda juu.

12 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲרָאִיתָ אֲשֶׁר זִקְנֵי בֵית־יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים אִישׁ בַּחֹשֶׁךְ אִישׁ בְּחַדְרֵי מַשְׂכִּיתוֹ כִּי אָמְרִים אֵין יְהוָה רֹאֶה אוֹתָנוּ עָזַב יְהוָה אֶת־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר	אֵלַי	בֶּן־	אָדָם	הֲרָאִיתָ	אֲשֶׁר	זִקְנֵי	בֵית־	יִשְׂרָאֵל	עֹשִׂים	אִישׁ	בַּחֹשֶׁךְ	אִישׁ	בְּחַדְרֵי	מַשְׂכִּיתוֹ	כִּי	אָמְרִים	אֵין	יְהוָה	רֹאֶה	אוֹתָנוּ	עָזַב	יְהוָה	אֶת־	הָאָרֶץ׃
na–akasema	kwangu	mwana–wa	mwanadamu	umeona	kile	wazee–wa	nyumba–ya	Israeli	wanafanya	kila–mtu	gizani	kila–mtu	katika–vyumba–vya	sanamu–zake	kwa–sababu	wanasema	hakuna	Yahwe	anayetuona	anayetuona	ameiacha	Yahwe	nchi	nchi
H0559	H0413		H0120	H7200		H2205		H3478		H0376	H2822	H0376	H2315	H4906		H0559	H0369	H3068	H7200	H0853	H3068	H3068	H0853	H0776

Akanambia, “mwanadamu, unaona kile ambacho wazee wa nyumba ya Israeli wanachokifanya kwenye giza? Kila mmoja hufanya hivi kwenye chumba cha sanamu yake, kwa kuwa husema, 'Yahwe hatuone! Yahwe ameitelekeza hii nchi.”'

13 וַיֹּאמֶר אֵלַי עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֶה תוֹעֲבוֹת גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים׃
na-akasema kwangu bado utarudi utaona machukizo makubwa ambayo wao wanafanya
H0559 H0413 H5750 H7725 H7200 H8441 H1992

Kisha akanambia, “Geuka tena na tazama machukizo makubwa ambayo wanayoyafanya.”

14 וַיָּבֵא אֹתִי אֶל־פֶּתַח שַׁעַר בֵּית־יְהוָה אֲשֶׁר אֶל־צָפוֹנָה וְהִנֵּה־שָׁם הַנָּשִׁים מְבַכּוֹת אֶת־תַּמּוּז׃ ס
na-akanileta mimi kwenye mlango wa-langoni wa nyumba ya-Yahwe liko ambalo wakimlia wamekaa wanawake huko na-tazama kaskazini Tamuzi Tamuzi
H0935 H0853 H0413 H6607 H8179 H3068 H0413 H1058 H3427 H0802 H8033 H2009 H6828 H8542 H0853

Tena akanileta kwenye lango la kuingia la nyumba ya Yahwe lililokuwa upande waa kaskazini, na tazama! Wanawake walikuwa wameketi huko wakimlilia Tamuzi.

15 וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִית בֶּן־אָדָם מֵאֵלֶּה גְּדֹלוֹת תוֹעֵבוֹת תִּרְאֶה עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֶה־עוֹד׃
na-akasema kwangu umeona mwana-wa mwanadamu kuliko-haya makubwa machukizo utaona utarudi bado
H0559 H0413 H7200 H0120 H0428 H8441 H7200 H7725 H5750

Hivyo akanambia, “Umeiona hii, mwanadamu? Geuka tena na uone machukizo makubwana zaidi kuliko hayo.”

16 וַיָּבֵא אֹתִי אֶל־חֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית וְהִנֵּה־פֶתַח מלעיל הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים אִישׁ אַחֹרֵיהֶם מִקְדַּם וּפְנֵיהֶם מִקְדָּמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתֶם לַשָּׁמֶשׁ׃
na-akanileta mimi kwenye ua wa-nyumba-ya wa-ndani Yahwe mlango na-tazama
H0935 H0853 H0413 H2568 H6442 H3068 H6607 H2009

watu na-tano kama-ishirini madhabahu na-kati-ya baraza kati-ya la-Yahwe wa-hekalu
H0376 H2568 H6242 H4196 H0996 H0197 H0996 H3068 H1964

migongo-yao kuelekea hekalu la-Yahwe na nyuso-zao na-wao mashariki wanaabudu jua
H0268 H0413 H1964 H3068 H6440 H1992 H7812 H8121

Akanileta hata kwenye uzio wa ndani wa nyumba ya Yahwe, na tazama! huko kwenye lango la kuingia kwenye madhabahu, kulikuwa na takribani watu ishirini na tano waliokuwa wamelipa mgongo hekalu la Yahwe na nyuso zao kuelekea mashariki, na walikuwa wakiabudu jua.

17 וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן־ אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית
na–akasema kwangu umeona mwana–wa mwanadamu ni–jambo–dogo kwa–nyumba–ya
H0559 H0413 H7200 H0120 H7043

יְהוּדָה מֵעֲשֹׂות הַתּוֹעֵבֹות אֲשֶׁר עָשׂוּ־ פֹּה כִּי־ מָלְאוּ אֶת־
Yuda kufanya machukizo ambayo wamefanya hapa kwamba wameijaza nchi
H3063 H8441 H0853 H6311 H4390 H0853

הָאָרֶץ חָמָס וַיָּשֻׁבוּ לְהַכְעִיסֵנִי וְהִנָּם שִׁלְחִים אֶת־ הַזְּמוֹרָה
nchi udhalimu na–wamerudi kunikasirisha na–tazama–wao wanashika tawi tawi
H0776 H2555 H7725 H3707 H2009 H7971 H0853 H2156

אֶל־ אַפָּם׃
kwenye pua–zao
H0413 H0639

Akanambia, “Unaona hii, mwanadamu? Je ni kitu kidigo kwa ajili ya nyumba ya Yuda kufanya haya machukizo wanayoyafanya? Kwa kuwa wameijaza nchi kwa uovu na wamerudi tena ili kuniletea hasira, kuweka tawi kwenye pua zao.

18 וְגַם־ אֲנִי אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא־ תָחוֹס עֵינִי
na–hata mimi nitafanya kwa–ghadhabu jicho–langu–halitahurumia jicho–langu
H1571 H0589 H2534 H3808 H2347 H5869

וְלֹא אֶחְמֹל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל לֹא אֶשְׁמַע
na–sitaona huruma na–wataita masikioni–mwangu kwa–sauti kubwa sitasikia
H3808 H2550 H7121 H0241 H6963 H1419 H8085

אוֹתָם׃
wao
H0853

Hivyo nitatenda miongoni mwao pia; jicho langu halitakuwa na huruma, sitaacha kuwaharibu. hata watalia kwenye masikio yangu kwa sauti kubwa, sitawasikia.”

Chapter 9

1 וַיִּקְרָא בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר קָרְבוּ פְּקֻדוֹת
na–akaita masikioni–mwangu kwa–sauti kubwa kusema wakaribieni watekelezaji–wa–adhabu
H7121 H0241 H6963 H1419 H0559 H7126 H6486

אִישׁ כְּלִי מַשְׁחֵתוֹ בְיָדוֹ׃
na–kila–mtu silaha–yake ya–maangamizi mkononi–mwake
H0376 H3627 H4892 H3027

Kisha akalia kwa sauti kubwa nikasikia kwenye masikio yangu, huku akisema, “Waache walinzi waje kwenye mji, kila mmoja na silaha yake ya uharibifu kwenye mkono wake.”

2 וְהִנֵּה שִׁשָּׁה אֲנָשִׁים וּבָאִים מִדֶּרֶךְ־שַׁעַר הָעֶלְיוֹן וַאֲשֶׁר כְּלֵי מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ־אֶחָד בְּתוֹכָם מְעִיל הַבַּדִּים וְקֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמֹדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת׃

linaelekea ambalo la-juu lango kutoka-upande-wa walikuja watu sita na-tazama
H6437 H8179 H1870 H0935 H0376 H8337 H2009

mmoja na-mtu-mmoja mkononi-mwake ya-kuvunja silaha-yake na-kila-mtu kaskazini
H0259 H0376 H3027 H4660 H3627 H0376 H6828

kiunoni-mwake cha-mwandishi na-kidau-cha-wino kitani amevaa miongoni-mwao
H4975 H7083 H0906 H3847 H8432

ya-shaba madhabahu kando-ya na-wakasimama na-wakaingia
H4196 H0681 H5975 H0935

Kisha tazama! watu wanne watakuja kutokea njia ya lango la juu linaloelekea kaskazini, kila mmoja na silaha yake ya kuchinjia kwenye mkono wake. Kulikuwa na mtu mmoja miongoni mwao alikuwa amevaa nguo ya kitani pamoja na kifaa cha uandishi ubavuni mwake. Hivyo waliingia na kusimama karibu na madhabahu ya shaba.

3 וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו לְמִפְתַּן הַבָּיִת וַיִּקְרָא אֶל־הָאִישׁ הַלָּבֶשׁ אֲשֶׁר מָתְנָיו בְּקֶסֶת הַסֹּפֵר׃ ס

na-utukufu wa-Mungu-wa Israeli ulipanda kutoka-juu ya-kerubi alikuwa ambaye
H3519 H0430 H3478 H5927 H4480 H3742 H1961 H0834

juu-ya kwenda kizingiti cha-nyumba na-akaita kwa-mtu aliyevaa kitani ambaye
H5921 H0413 H4670 H6593 H0376 H3847 H0906 H0834

S kidau-cha-wino cha-mwandishi kiunoni-mwake
H7083 H5466 H4975

Kisha utukufu wa Mungu wa Israeli ukapanda juu kutoka kwa kerubi ambapo ilikuwa kwenye kisingiti cha nyumba. Akamwita yule mtu aliyekuwa amevaa nguo ya kitani na kifaa cha uandishi ubavuni mwake.

4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו (kwake) [אלו] בְּתוֹךְ עֲבֹר בְּתוֹךְ הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם וְהִתְוִיתָ תָּו עַל־כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃

na-akasema Yahwe [kwake] (kwake) pita katikati-ya mji katikati-ya Yerusalemu
H0559 H3068 H0413 H0413 H5674 H8432 H5892 H8432 H3389

na-uweke-alama alama juu-ya mapaji-ya-uso wanaolia ya-watu na-kuhuzunika
H8427 H8420 H5921 H4696 H3605 H0584 H0376 H0602

kwa-sababu-ya machukizo machukizo-yote yanayofanywa katikati-yake
H5921 H8441 H3605 H5953 H8432

Yahwe akamwambia, “Pita kati ya mji-kati ya Yerusalemu-na weka alama katika vipaji vya uso vya wale waliolemewa na kuona kuhusu machukizo yote yanafanyika kati ya mji.”

5 וְלְאֹזְנַי אָמַר עִבְרוּ בָעִיר אַחֲרָיו הַכּוּ וְאַל־תָּחֹס עֵינְכֶם (jicho-lenu) [עיניכם] וְחֶמְלוּ׃ תַּחְמֹלוּ

na-kwa-hawa akasema masikioni-mwangu piteni mjini nyuma-yake na-muwaue
H0428 H0559 H0241 H6567 H5892 H0310 H5221

na-msiwe-na (usiache) jicho-lenu-lihurumie [jicho-lenu] (jicho-lenu) huruma
H0408 H0408 H2347 [H5869] H2550

Kisha akaongea na wengine kupitia kusikia kwangu, “Pita kwenye mji baada ya yeye na kuua. Msiache macho yenu yawe na huruma, na msiogope kuharibu

כָּל־	וְעַל־	לְמַשְׁחִית	תַּהַרְגוּ	וְנָשִׁים	וְטַף	וּבְתוּלָה׀	בָּחוּר	זָקֵן		6
kila–mtu	lakini–juu–ya	kabisa	waueni	na–wanawake	na–watoto	na–bikira	kijana	mzee		
H3605		H4889	H2026	H0802	H2945	H1330	H0970	H2205		
וּמִמִּקְדָּשִׁי			תְּנַשּׂוּ	אַל־	הַתָּו	עָלָיו	אֲשֶׁר־	אִישׁ		
na–kutoka–mahali–pangu–patakatifu			msimkaribie	msimkaribie	alama	juu–yake	ambaye	mtu		
H4720			H5066	H0408	H8420			H0376		
הַבָּיִת׃	לִפְנֵי	אֲשֶׁר	הַזְּקֵנִים	בָּאֲנָשִׁים	וַיָּחֵלּוּ	תָּחֵלּוּ				
nyumba	mbele–ya	ambao	wazee	na–watu	na–wakaanza	anzeni				
	H6440		H2205	H0376						

iwe mzee, kijana, msichana, mtoto mdogo au wanawake. Waueni watu wote! Lakini msimkaribie mtu yeyote ambaye mwenye alama kwenye kichwa chake. Anzeni katika patakatifu pangu!” Hivyo wakaanza na wazee waliokuwa mbele ya nyumba.

חֲלָלִים	הַחֲצֵרוֹת	אֶת־	וּמַלְאוּ	הַבַּיִת	אֶת־	טַמְּאוּ	אֲלֵיהֶם	וַיֹּאמֶר	7
waliouawa	nyua	nyua	na–jazeni	nyumba	nyumba	inajisini	wao	na–akawaambia	
	H0853	H4390			H0853		H0413	H0559	
בָּעִיר׃	וְהַכּוּ	וַיֵּצְאוּ	צֵאוּ						
mjini	na–wakapiga	na–wakatoka	tokeni						
	H5221	H3318	H3318						

Akawaambia, “Najisi nyumba, na kujaza zio zake kwa waliokufa. Endeleeni!” Hivyo wakaenda na kuushambulia mji.

								8
פָּנַי	עַל־	וָאֶפְּלָה	אֲנִי	וָאֵשֶׁאַר	כְּהַכּוֹתָם	וַיְהִי׀		
uso–wangu	juu–ya	na–nikaanguka	mimi	na–nikabaki	walipokuwa–wakipiga	na–ikawa		
H6440		H5307	H0589	H7604	H5221	H1961		
כָּל־	אֶת	אַתָּה	הַמַּשְׁחִית	יְהוִה	אֲדֹנָי	אֱהָהּ׀	וָאֹמַר	וָאֶזְעַק	
mabaki–yote	mabaki–yote	wewe	unaangamiza	Yahwe	Bwana	ole	na–nikasema	na–nikalia	
H3605	H0853		H7843	H3069	H0136	H0162	H0559	H2199	
יְרוּשָׁלִָם׃	עַל־	חֲמָתְךָ	אֶת־	בְּשָׁפְכֶךָ	יִשְׂרָאֵל	שְׁאֵרִית			
Yerusalemu	juu–ya	ghadhabu–yako	ghadhabu–yako	katika–kumwaga–kwako	ya–Israeli	mabaki			
H3389		H2534	H0853	H8210	H3478	H7611			

Walipokuwa wakiushambulia, nikajikuta mwenyewe na nikaangukia kwenye uso wangu na kulia kwa sauti na kusema, “Ee, Bwana Yahwe, utayaharibu mabaki yote ya Israeli wakati wa kumwaga ghadhabu yao juu ya Yerusalemu?”

									9
מְאֹד	בִּמְאֹד	גָּדוֹל	וְיהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	עָוֹן	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	
sana	sana	ni–mkubwa	na–Yuda	Israeli	wa–nyumba–ya	uovu	kwangu	na–akasema	
H3966	H3966		H3063	H3478		H5771	H0413	H0559	
יְהוָה	עֲזֹב	אָמְרוֹ	כִּי	מֻטֶּה	מָלְאָה	וְהָעִיר	דָּמִים	הָאָרֶץ	וַתִּמָּלֵא
Yahwe	ameiacha	wanasema	kwa–sababu	udhalimu	umejaa	na–mji	damu	nchi	na–imejaa
H3068		H0559		H4297	H4390		H1818	H0776	H4390
רֹאֶה׃	יְהוָה	וְאֵין	הָאָרֶץ	אֶת־					
anayeona	Yahwe	na–hakuna	nchi	nchi					
	H3068	H0369	H0776	H0853					

Akanambia, “Uovu wa nyumba ya Israeli na Yuda unaongezeka sana. Nchi imejaa damu na mji umejaa upotovu, tangu waliposema, 'Yahwe ameisahau nchi; na Yahwe haoni!'

אֶחְמֹל	וְלֹא	עֵינִי	תָחוֹס	לֹא־		אֲנִי	וְגַם־	10
huruma	na–sitaona	jicho–langu	halitahurumia	jicho–langu–halitahurumia		mimi	na–hata	
H2550	H3808		H2347	H3808		H0589	H1571	

נָתָתִי׃	בְּרֹאשָׁם	דַּרְכָּם
nitaleta	juu–ya–vichwa–vyao	njia–zao
H5414		H1870

Hivyo kisha, macho yangu hataangalia kwa huruma, na sintoacha kuwaharibu. Badala yake nitaileta juu ya vichwa vyao.”

מֵשִׁיב	בְּמָתְנָיו	הַקֶּסֶת	אֲשֶׁר	הַבַּדִּים	לְבֶשׁ	וְהָאִישׁ	וְהִנֵּה	11
alirudisha	kiunoni–mwake	kidau–cha–wino	ambaye	kitani	aliyevaa	mtu	na–tazama	
H7725	H4975	H7083		H0906	H3830	H0376	H2009	

ס	צִוִּיתָנִי׃	)אֲשֶׁר(	)כְּכֹל(	[כאשר]	עָשִׂיתִי	לֵאמֹר	דָּבָר
S	uliniamuru	(ambayo)	(kama–yote)	[kama]	nimefanya	kusema	neno
	H6680	H0834	H3605			H0559	H1697

Tazama! yule mtu aliyekuwa amevaa nguo ya kitani aliyekuwa na kifaa cha uandishi kwa upende wa ubavuni mwake. Alitoa taarifa na kusema, “Nimemaliza yale yote uliyoniamuru.”

Chapter 10

כְּאֶבֶן	הַכְּרֻבִים	רֹאשׁ	עַל־	אֲשֶׁר	הָרָקִיעַ	אֶל־	וְהִנֵּה	וָאֶרְאֶה	1
kama–jiwe	vya–makerubi	vichwa	juu–ya	lililokuwa	anga	juu–ya	na–tazama	na–nikaona	
H0068	H3742				H7549	H0413	H2009	H7200	

עֲלֵיהֶם׃	נִרְאָה	כְּסָא	דְּמוּת	כְּמַרְאֵה	סַפִּיר
juu–yao	ulionekana	wa–kiti–cha–enzi	wa–mfano	kama–mwonekano	la–yakuti–samawi
	H7200	H3678	H1823	H4758	H5601

Nilipokuwa nikingalia mbele ya anga ambalo liliyokuwa juu ya vichwa vya kerubi; kitu kikawatokea juu yao kama rangi ya samawati mwonekano wake ulikuwa kama kiti cha enzi.

בֵּינוֹת	אֶל־	בֹּא	וַיֹּאמֶר	הַבַּדִּים	לְבֶשׁ	וְהָאִישׁ	אֶל־	וַיֹּאמֶר	2
kati–ya	ndani–ya	ingia	na–akasema	kitani	aliyevaa	mtu	kwa	na–akasema	
H0996	H0413	H0935	H0559	H0906	H3847	H0376	H0413	H0559	

מִבֵּינוֹת	אֵשׁ	גַּחֲלֵי־	חָפְנֶיךָ	וּמַלֵּא	לַכְּרוּב	תַּחַת	אֶל־	לַגַּלְגַּל
kutoka–kati–ya	moto	makaa–ya	viganja–vyako	na–ujaze	kerubi	chini–ya	hadi	magurudumu
H0996	H0784	H1513	H2651	H4390	H3742	H8478	H0413	H1534

לְעֵינָי׃	וַיָּבֹא	הָעִיר	עַל־	וְזֹרֶק	לַכְּרֻבִים
machoni–pangu	na–akaingia	mji	juu–ya	na–umwage	makerubi
	H0935			H2236	H3742

Kisha Yahwe akaongea na yule mtu alikuwa maevaa nguo za kitani na kusema, “Nenda kati ya magurudumu chini ya kerubi, na jaza mikono yako yote na watawanye juu ya mji.” Kisha yule mtu akaenda ndani nikiwa natazama.

הָאִישׁ	בְּבֹאוֹ	לַבַּיִת	מִימִין	עֹמְדִים	וְהַכְּרֻבִים			3
mtu	alipoingia	wa–nyumba	upande–wa–kulia	walikuwa–wamesimama	na–makerubi			
H0376	H0935		H3225	H5975	H3742			

הַפְּנִימִית׃	הֶחָצֵר	אֶת־	מָלֵא	וְהֶעָנָן	
wa–ndani	ua	ua	lilijaza	na–wingu	
H6442		H0853	H4390	H6051	

Kerubi likasimama juu ya upande wa kulia wa nyumba wakati yule mtu alipoingia, na wingu likaja a ndani ya uzio.

4

הַבַּיִת	מִפְתַּן	עַל	הַכְּרוּב	מֵעַל	יְהוָה	כְּבוֹד־	וַיָּרָם	
cha–nyumba	kizingiti	kwenda	ya–kerubi	kutoka–juu	Yahwe	utukufu–wa	na–ulipanda	
	H4670		H3742		H3068	H3519		

כְּבוֹד	נְגַהּ	אֶת־	מָלְאָה	וְהֶחָצֵר	הֶעָנָן	אֶת־	הַבַּיִת	וַיִּמָּלֵא
wa–utukufu–wa	mwangaza	mwangaza	ulijaa	na–ua	wingu	wingu	nyumba	na–ikajaa
H3519	H5051	H0853	H4390		H6051	H0853		H4390

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Utukufu wa Yahwe ukainuka kutoka kwenye kerubi na kusimama kwenye kizingiti cha nyumba. Ukaijaza nyumaba kwa wingu, na uzio ulikuwa umejaa nuru ya utukufu wa Yahwe.

5

אֵל־	כְּקוֹל	הַחִיצֹנָה	הֶחָצֵר	עַד־	נִשְׁמַע	הַכְּרוּבִים	כַּנְפֵי	וְקוֹל
ya–Mungu	kama–sauti	wa–nje	ua	hadi	ilisikika	ya–makerubi	ya–mabawa	na–sauti
H0410		H2435		H5704	H8085	H3742	H3671	

בְּדַבְּרוֹ׃	שַׁדַּי
akizungumza	Mwenyezi
H1696	H7706

Sauti ya mabawa ya kerubi ikasikika kwa mbali nje ya uzio, kama sauti ya Mungu mwenyezi wakati akiwa anaongea.

6

מִבֵּינוֹת	אֵשׁ	קַח	לֵאמֹר	הַבַּדִּים	לְבֶשׁ־	הָאִישׁ	אֶת־	בְּצוֹתוֹ	וַיְהִי
kutoka–kati–ya	moto	chukua	kusema	kitani	aliyevaa	mtu	mtu	alipoamuru	na–ikawa
H0996	H0784	H3947	H0559	H0906	H3847	H0376	H0853	H6680	H1961

הָאוֹפָן׃	אֶצֶל	וַיַּעֲמֹד	וַיָּבֹא	לַכְּרוּבִים	מִבֵּינוֹת	לַגַּלְגַּל
gurudumu	kando–ya	na–akasimama	na–akaingia	makerubi	kutoka–kati–ya	magurudumu
H0212	H0681	H5975	H0935	H3742	H0996	H1534

Ikawa kuhusu, Mungu alipoamwamuru yule mtu aliyekuwa amevaa nguo za kitani na kusema, “Chukua moto kutoka kwenye ya kerubi,” yule mtu akaenda na kusimama karibu na gurudumu.

7

הָאֵשׁ	אֶל־	לַכְּרוּבִים	מִבֵּינוֹת	יָדוֹ	אֶת־	הַכְּרוּב	וַיִּשְׁלַחְ	
moto	kwenda	makerubi	kutoka–kati–ya	mkono–wake	mkono–wake	kerubi	na–akanyoosha	
H0784	H0413	H3742	H0996	H3027	H0853	H3742	H7971	

הַבַּדִּים	לְבֶשׁ	חָפְנֵי	אֶל־	וַיִּתֵּן	וַיִּשָּׂא	הַכְּרֻבִים	בֵּינוֹת	אֲשֶׁר
kitani	vya–aliyevaa	viganja	katika	na–akaweka	na–akachukua	makerubi	kati–ya	uliokuwa
H0906	H3847	H2651	H0413	H5414	H5375	H3742	H0996	

וַיֵּצֵא׃	וַיִּקַּח
na–akatoka	na–akachukua
H3318	H3947

Kerubi akaunyoosha mkono wake kwenye kerubi kwenye moto uliokuwa miongoni mwa kerubi, na kuiacha juu na kuiweka kwenye mikono ya yule mtu aliyekuwa amevaa vazi la kitani. Yule mtu akaichukua na kurudi.

8

כַּנְפֵיהֶם׃	תָּחַת	אָדָם	יַד־	תַּבְנִית	לַכְּרֻבִים	וַיֵּרָא
mabawa–yao	chini–ya	mwanadamu	wa–mkono–wa	mfano	kwa–makerubi	na–ilionekana
H3671	H8478	H0120	H3027	H8403	H3742	H7200

Nikaona juu ya kerubi kitu kama mkono wa mtu juu ya mabawa yao.

9

אֶחָד	אוֹפַן	הַכְּרוּבִים	אֵצֶל	אוֹפַנִּים	אַרְבָּעָה	וְהִנֵּה	וָאֶרְאֶה
moja	gurudumu	makerubi	kando-ya	magurudumu	manne	na-tazama	na-nikaona
H0259	H0212	H3742	H0681	H0212	H0702	H2009	H7200

וּמַרְאֵה	אֶחָד	הַכְּרוּב	אֵצֶל	אֶחָד	וְאוֹפָן	אֶחָד	הַכְּרוּב	אֵצֶל
na-mwonekano	mmoja	kerubi	kando-ya	moja	na-gurudumu	mmoja	kerubi	kando-ya
H4758	H0259	H3742	H0681	H0259	H0212	H0259	H3742	H0681

תַּרְשִׁישׁ׃	אֶבֶן	כְּעֵין	הָאוֹפַנִּים
la-zabarijadi	jiwe	kama-mwonekano-wa	wa-magurudumu
H8658	H0068		H0212

Hivyo nikaona, na tazama! Magurudumu manne yalikuwa karibu na kerubi-gurudumu moja karibu na kila kerubi-na mwonekano wa hayo magurudumu ulikuwa kama jiwe la zabarajadi.

10

בְּתוֹךְ	הָאוֹפָן	יִהְיֶה	כַּאֲשֶׁר	לְאַרְבַּעְתָּם	אֶחָד	דְּמוּת	וּמַרְאֵיהֶם
ndani-ya	gurudumu	ingekuwa	kama	kwa-wanne	mmoja	mfano	na-mwonekano-wao
H8432	H0212	H1961		H0702	H0259	H1823	H4758

הָאוֹפָן׃
gurudumu
H0212

Mwonekano wake ulikuwa unaofanana kama wa wote wanne, kama gurudumu lililokuwa kwenye gurudumu lingine.

11

יִסָּבּוּ	לֹא	יֵלֵכוּ	רִבְעֵיהֶם	אַרְבַּעַת	אֶל־	בְּלֶכְתָּם	
hawakugeuka	hawakugeuka	walienda	zao	pande-nne	kuelekea	walipokwenda	
H5437	H3808	H3212	H7253	H0702	H0413	H3212	

יֵלֵכוּ	אַחֲרָיו	הָרֹאשׁ	יִפְנֶה	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	כִּי	בְּלֶכְתָּם	
walienda	nyuma-yake	kichwa	kinaelekea	ambapo	mahali	kwa-sababu	walipokwenda	
H3212			H6437		H4725		H3212	

בְּלֶכְתָּם׃	יִסָּבּוּ	לֹא
walipokwenda	hawakugeuka	hawakugeuka
H3212	H5437	H3808

wakati walipokuwa wakitembea, walienda katika pande zote nne bila kugeuka katika kwenye njia nyingine. Badala yake, popote kichwa kilipoelekea, walilifuata. Hawakugeuka kwenye njia yeyote nyingine walipokuwa wakienda.

12

וְכַנְפֵיהֶם	וִידֵיהֶם	וְגַבֵּיהֶם	בְּשָׂרָם	וְכָל־	
na-mabawa-yao	na-mikono-yao	na-migongo-yao	mwili-wao	na-mwili-wao-wote	
H3671	H3027	H1354	H1320	H3605	

אוֹפַנֵּיהֶם׃	לְאַרְבַּעְתָּם	סָבִיב	עֵינַיִם	מְלֵאִים	וְהָאוֹפַנִּים
magurudumu-yao	kwa-wanne-wao	pande-zote	macho	yalijaa	na-magurudumu
H0212	H0702	H5439		H4392	H0212

Mwili wao wote-pamoja na migongo yao, mikono yao, na mabawa yao-vilikuwa vimefunikwa kwa macho, na macho kufunika magurudumu manne kuzunguka pote pia.

13

בְּאָזְנָי׃	הַגַּלְגַּל	קוֹרָא	לָהֶם	לָאוֹפַנִּים
masikioni-mwangu	magurudumu-yanayozunguka	iliitwa	kwao	magurudumu
H0241	H1534	H7121		H0212

Nilikuwa nasikia, magurudumu yalikuwa yakiita, “Kuzunguka.”

פְּנֵי	הַשֵּׁנִי	וּפְנֵי	הַכְּרוּב	פְּנֵי	הָאֶחָד	פְּנֵי	לְאֶחָד	פָּנִים	וְאַרְבָּעָה	14
uso	wa–pili	na–uso	wa–kerubi	uso	wa–kwanza	uso	kwa–kila–mmoja	nyuso	na–nne	
H6440	H8145	H6440	H3742	H6440	H0259	H6440	H0259	H6440	H0702	

נָּשֶׂר׃	פְּנֵי־	וְהָרְבִיעִי	אַרְיֵה	פְּנֵי	וְהַשְּׁלִישִׁי	אָדָם
tai	uso–wa	na–wa–nne	wa–simba	uso	na–wa–tatu	wa–mwanadamu
H5404	H6440	H7243		H6440	H7992	H0120

Walikuwa na nyuso nne kila moja; uso wa kwanza ulikuwa uso wa kerubi, uso wa pili ulikuwa uso wa mtu, uso wa tatu ulikuwa uso wa simba, na uso wa nne ulikuwa uso wa malaika.

כְּבָר׃	בְּנַהַר־	רָאִיתִי	אֲשֶׁר	הַחַיָּה	הֵיא	הַכְּרוּבִים	וַיֵּרֹמּוּ	15
Kebari	kando–ya–mto	niliona	ambacho	kiumbe–hai	hiki	makerubi	na–wakainuka	
H3529	H5104	H7200			H1931	H3742	H7426	

Kisha makerubi-hawa walikuwa viumbe hai nilivyokuwa nimeviona karibu na Keberi Kanali-wakainuka juu.

אֶצְלָם	הָאוֹפַנִּים	יֵלְכוּ	הַכְּרוּבִים	וּבִלֶּכֶת	16
kando–yao	magurudumu	yalienda	makerubi	na–makerubi–walipokwenda	
H0681	H0212	H3212	H3742	H3212	

הָאָרֶץ	מֵעַל	לָרוּם	כַּנְפֵיהֶם	אֶת־	הַכְּרוּבִים	וּבְשָׂאֵת
ya–ardhi	kutoka–juu	kuinuka	mabawa–yao	mabawa–yao	makerubi	na–makerubi–walipoinua
H0776			H3671	H0853	H3742	H5375

מֵאֶצְלָם׃	הֵם	גַּם־	הָאוֹפַנִּים	יָסֻבּוּ	לֹא־
kutoka–kando–yao	hayo	pia	magurudumu	hayakugeuka	hayakugeuka
H0681	H1992	H1571	H0212	H5437	H3808

Popote makerubi walipoenda, magurudumu yalienda karibu nao, na popote makerubi walipoinua juu mabawa yao kupaa juu kutoka kwenye nchi, magurudumu hayakugeuka. Yaliendelea kuwa karibu nao.

רוּחַ	כִּי	אוֹתָם	יָרֹמּוּ	וּבְרוֹמָם	יַעֲמֹדוּ	בְּעָמְדָם	17
roho	kwa–sababu	pamoja–nao	yaliinuka	na–walipoinuka	yalisimama	waliposimama	
H7307		H0853	H7426		H5975	H5975	

בָּהֶם׃	הַחַיָּה
ilikuwa–ndani–yao	ya–kiumbe–hai

Wakati makerubi waliposimama, magurudumu yalisimama pia, na wakati walipoinuka juu, magurudumu yaliinuka juu pamoja nao, kwa kuwa roho wa vile viumbe hai walikuwa kwenye magurudumu.

עַל־	וַיַּעֲמֹד	הַבָּיִת	מִפֶּתַן	מֵעַל	יְהוָה	כְּבוֹד	וַיֵּצֵא	18
juu–ya	na–ukasimama	cha–nyumba	ya–kizingiti	kutoka–juu	Yahwe	utukufu–wa	na–ukatoka	
	H5975		H4670		H3068	H3519	H3318	

הַכְּרוּבִים׃
makerubi
H3742

Kisha utukufu wa Yahwe ukaja kutoka juu ya kizingiti cha nyumba na kusimama juu ya kerubi.

19 וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים כְּנִפֵיהֶם אֶת־מַבָּוַ֣י יָ֔ם וַיֵּרֹ֣מּוּ מִן־הָאָ֔רֶץ

na-wakainua makerubi mabawa-yao mabawa-yao kutoka ardhi

H5375 H3742 H3671 H0853 H7426 H0776

לְעֵינַ֑י וְהָאוֹפַנִּ֖ים בְּצֵאתָ֣ם וַיַּעֲמֹ֔דוּ פֶּ֥תַח שָׁעַ֖ר

machoni-pangu walipotoka na-magurudumu kando-yao na-wakasimama mlango wa-lango

H3318 H0212 H5980 H5975 H6607 H8179

מִלְמָ֥עְלָה׃ עֲלֵיהֶ֔ם יִשְׂרָאֵ֖ל אֱלֹהֵי־ וּכְבוֹד֙ הַקַּדְמוֹנִ֔י יְהוָה֙ בֵּית־

juu juu-yao Israeli wa-Mungu-wa na-utukufu la-mashariki Yahwe la-nyumba-ya

H4605 H3478 H0430 H3519 H6931 H3068

Lile kerubi likaacha juu mabawa na kuinuka kutoka kwenye jicho langu wakati walipotoka nje, na yale magurudumu yakafanya vivyo hivyo karibu yao. Wakasimama upande wa mashariki kuingia kwenye nyumba ya Yahwe, na utukufu wa Mungu wa Israeli ukaja juu yao kutoka juu.

20 כְּבָר בְּנַהַר־ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־ תָּחַת רָאִיתִי אֲשֶׁר הַחַיָּה הִיא

Kebari kando-ya-mto Israeli Mungu-wa chini-ya niliona ambacho kiumbe-hai hiki

H3529 H5104 H3478 H0430 H8478 H7200 H1931

הֵֽמָּה׃ כְּרוּבִים כִּי וָאֵדָּֽע

walikuwa makerubi kwamba na-nikajua

H1992 H3742 H3045

Hawa walikuwa viumbe hai ambao niliokuwa nimewaona chini ya Mungu wa Israeli karibu na Kebari Kanali, hivyo nilijua kwamba walikuwa makerubi!

21 וּדְמוּת֙ לְאֶחָ֔ד כְּנָפַ֖יִם וְאַרְבָּ֣ע לְאֶחָ֑ד פָּנִ֣ים אַרְבָּעָ֔ה אַרְבָּעָ֖ה

na-mfano kwa-kila-mmoja mabawa na-manne kwa-kila-mmoja nyuso nne nne

H1823 H0259 H3671 H0702 H0259 H6440 H0702 H0702

כַּנְפֵיהֶ֖ם׃ תָּחַת אָדָ֥ם יְדֵ֖י

mabawa-yao chini-ya ya-mwanadamu wa-mikono

H3671 H8478 H0120 H3027

Walikuwa na macho manne kila mmoja na mabawa manne, na mfanano wa nyuso zao zilikuwa na mfanano wa mikono ya mwanadamu chini ya mabawa yao,

22 כִּבְּר֣ נְהַר־ עַל־ רָאִ֣יתִי אֲשֶׁר֮ הַפָּנִים֒ הֵ֣מָּה פְּנֵיהֶם֮ וּדְמוּת֒

Kebari mto kando-ya niliona ambazo nyuso hizo wa-nyuso-zao na-mfano

H3529 H5104 H7200 H6440 H1992 H6440 H1823

יֵלֵֽכוּ׃ פָּנָיו֮ עֶבְרָ֒ה אֶל־ אִ֣ישׁ וְאוֹתָ֔ם מַרְאֵיהֶ֖ם

alienda wa-uso-wake upande kuelekea kila-mmoja na-wao-wenyewe mwonekano-wao

H3212 H6440 H5676 H0413 H0376 H0853 H4758

na mfanano wa nyuso zao ulikuwa kama nyuso nilizokuwa nimeziona kwa maono huko Keberi Kanali, na kila mmoja wao alienda mbele.

Chapter 11

1 וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ׃
na-ilinibeba mimi roho na-ikanileta mimi kwenye lango la-nyumba-ya Yahwe
H5375 H0853 H7307 H0935 H0853 H0413 H8179 H0413 H3068

וְקוֹל כַּנְפֵי הַחַיּוֹת הַנֹּשְׂקוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ וְקוֹל הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל׃
na-kwenye mwanamke kwa dada yake na-sauti ya magurudumu kando yao sauti ya kelele kubwa
H0413 H0802 H0413 H0269 H0853 H0802 H0241 H0413 H0241 H1419

2 וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ וַתְּבִיאֵנִי אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית וְהִנֵּה מָלְאָה כְבוֹד יְהוָה אֶת הַבָּיִת׃
Na-roho ilinichukua mimi na-kuleta mimi kwenye ua wa ndani na-tazama utukufu wa Yahwe ulijaza nyumba
H5375 H0853 H7307 H0935 H0853 H0413 H2691 H0413 H2009 H3519 H3519 H3068 H0853 H1004

3 וְהָאִישׁ עֹמֵד עַל יַד הַשַּׁעַר הַפְּנִימִי אֲשֶׁר פָּנָה צָפוֹנָה וְכֵלָיו מַפָּצֵי הַמַּהֲרֵגָה בְּיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם לָבוּשׁ בַּדִּים וְקַסְבֵּי שֵׁשׁ בְּמָתְנָיו׃
Na-mtu amesimama kando ya lango la ndani linalotazama kaskazini na-silaha zake za kuua mkononi mwake na-mtu mmoja miongoni mwao amevaa kitani na-kalamu ya mwandishi kiunoni mwake
H0376 H5975 H0413 H3027 H0834 H6437 H6828 H0413 H3027 H0834 H3627 H0413 H3027 H0376 H0259 H0413 H8432 H0376 H0948 H0413 H3027 H0834 H4975 H0413 H4975

4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתָּוִיתָ תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃
Na-Yahwe akamwambia pita katikati ya mji katikati ya Yerusalemu na-weka alama kwenye vipaji vya nyuso za watu wanaoomboleza na-kulia juu ya machukizo yote yanayofanywa ndani yake
H0559 H0413 H5674 H0413 H8432 H0413 H3389 H0413 H8432 H3389 H8432 H8441 H0413 H0376 H0584 H0584 H5921 H3605 H0834 H6213 H8432 H0413

5 וְאֶל שִׁשָּׁה הָאֲנָשִׁים אָמַר בְּאָזְנַי הָעֹבְרוּ בָעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ אַל תָּח�ס עֵינְכֶם וְאַל תָּחֹסּוּ׃
Na-kwa watu sita akasema masikioni mwangu pitia mji nyuma yake na-piga usiache macho yako na-usihurumie
H0413 H8337 H0376 H0559 H0241 H5674 H0310 H0310 H0408 H2347 H5869 H0408 H2550

6 זִקֵן בָּחוּר וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו הַתָּו אַל תִּגָּשׁוּ וּבְמִקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר לִפְנֵי הַבָּיִת׃
Wazee vijana na-wanawali na-watoto wadogo na-wanawake waueni hadi kuharibu lakini usiende karibu na mtu yeyote ambaye alama iko juu yake anza katika patakatifu pangu wakaanza na wanaume wazee waliokuwa mbele ya nyumba
H2205 H0970 H1330 H0376 H0834 H5921 H0259 H0408 H5066 H0413 H4720 H0408 H2490 H0408 H2490 H0413 H0376 H2205 H0834 H6440 H0259

7 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם טַמְּאוּ אֶת הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת חֲלָלִים צְאוּ וְהַכּוּ וַיֵּצְאוּ וְהִכּוּ בָּעִיר׃
Na-akawaambia najisi nyumba na-jaza nyua maiti toka na-piga wakatoka na-kupiga katika mji
H0559 H0413 H2930 H0853 H1004 H4390 H0853 H2691 H2491 H3318 H5221 H3318 H5221 H0413 H5892

8 וַיְהִי כְהַכּוֹתָם וְנִשְׁאַרְתִּי אֲנִי וָאֶפֹּל עַל פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הַמַשְׁחִית אַתָּה אֶת כָּל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת חֲמָתְךָ עַל יְרוּשָׁלִָם׃
Na-ikawa walipokuwa wakipiga na-mimi nikabaki na-nikaanguka kifudifudi na-nikalia na-nikasema ole wangu Bwana Yahwe je wewe utaangamiza mabaki yote ya Israeli kwa kumwaga ghadhabu yako juu ya Yerusalemu
H0559 H0413 H5221 H0413 H7604 H0853 H0589 H5307 H0413 H6440 H0259 H5892 H0413 H0559 H0413 H0559 H0337 H0136 H0430 H0559 H0413 H0859 H0853 H3605 H0853 H7107 H0853 H3478 H0413 H8210 H0853 H2534 H0413 H3390

9 וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה עִוָּת כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת הָאָרֶץ וַיהוָה לֹא יִרְאֶה׃
Na-akaniambia uovu wa nyumba ya Israeli na Yuda ni mkubwa sana sana na-nchi imejaa damu na-mji umejaa upotovu kwa sababu wanasema Yahwe ameiacha nchi na-Yahwe hawezi kuona
H0559 H0413 H5771 H1004 H3478 H3063 H1419 H3966 H3966 H4390 H0776 H1818 H0413 H5892 H3966 H4390 H5766 H3588 H0559 H5800 H3068 H0853 H0776 H3068 H3808 H7200

10 וְגַם אֲנִי לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמוֹל דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתָתִי׃
Na-mimi pia sitaacha macho yangu na-sitahurumia njia yao juu ya vichwa vyao nitaleta
H0589 H0637 H5869 H0408 H2347 H0408 H2550 H1870 H0413 H7218 H0589 H5414

11 וְהִנֵּה הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר הַקַּסְבֶּת בְּמָתְנָיו הַשִּׁיב דָּבָר לֵאמֹר עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי׃
Na-tazama mtu amevaa kitani na-kalamu ya mwandishi kiunoni mwake akarudi na-neno akisema nimefanya kama ulivyoniamuru
H2009 H0376 H0259 H0413 H4975 H0834 H4975 H0413 H3027 H0834 H7725 H1697 H0559 H6213 H0834 H6680 H0413

Kisha Roho akaniacha juu na kunileta kwenye lango la mashariki la nyumba ya Yahwe, kuelekea mashariki, na tazama, kwenye njia ya mlango wa lango kulikuwa na watu ishirini na tano. Nikamwona Yaazania mwana wa Azuri na Pelatia mwana wa Benaya, viongozi wa watu, miongoni mwao.

2 וַיֹּאמֶר אֵלָי בֶּן אָדָם אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים הַחֹשְׁבִים אָוֶן וְהַיֹּעֲצִים עֲצַת רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃
Na-akasema mwana wa adamu hawa ndio wale watu walioshauri udhalimu, na kuamua mipango miovu kwenye huu mji.
na-akasema mwana-wa mwanadamu hawa watu wanaopanga uovu na-wanaoshauri shauri-baya katika-mji huu
H0559 H0413 H1121 H0120 H0428 H0376 H2803 H0205 H3289 H6098 H7451 H0259 H2063

3 הַלֹּא אֹמְרִים לֹא קָרוֹב בָּתִּים לִבְנוֹת הִיא הַסִּיר וְאַתֶּם הַבָּשָׂר׃
Wakisema, 'Mda wa kujenga nyumba sio sasa; huu mji ni sufuria, na sisi ni nyama.'
si karibuni nyumba kujenga hii sufuria na-sisi nyama
H3808 H7138 H1004 H1129 H1931 H5518 H0587 H1320

4 לָכֵן הִנָּבֵא עֲלֵיהֶם הִנָּבֵא בֶּן אָדָם׃
Kwa hiyo tabiri juu yao. Tabiri, mwana wa adamu."'
kwa-hivyo tabiri dhidi-yao tabiri mwana-wa mwanadamu
H3651 H5012 H5921 H5012 H1121 H0120

5 וְנָפַל עָלַי רוּחַ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי אֱמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה כֵּן אֲמַרְתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲלוֹת רוּחֲכֶם אֲנִי יָדַעְתִּי נְאֻם יְהוָה׃
Na-roho ya Yahwe akaanguka juu-yangu na-akasema kwangu sema hivyo Yahwe asemavyo: kama usemavyo, nyumba ya Israeli; kwa kuwa najua kinachoendelea kwenye fikra zenu.
na-ikaanguka juu-yangu roho ya-Yahwe na-akasema kwangu sema hivyo Yahwe asemavyo nyumba ya-Israeli mmesema hivyo mimi mimi ninayajua Yahwe
H5307 H5921 H7307 H3068 H0559 H0413 H0559 H3541 H3068 H3651 H1004 H3478 H4608 H3541 H0589 H0589 H3045 H3068

6 הִרְבִּיתֶם חֲלָלֵיכֶם בָּעִיר הַזֹּאת וּמִלֵּאתֶם חוּצֹתֶיהָ חֲלָלִים פ׃
Mmewazidisha watu mliowaua kwenye huu mji na kuijaza mitaa kwa hao.
mmeongeza waliouawa-wenu katika-mji huu na-kuijaza mitaa-yake waliouawa P
H7235 H2491 H5892 H2063 H4390 H2351 H2491 H6

7 לָכֵן כֹּה־ אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה חַלְלֵיכֶ֖ם אֲשֶׁ֣ר שַׂמְתֶּ֑ם

kwa–hivyo	hivyo	amesema	Bwana	Yahwe	walioua–wenu	ambao	mmewaweka
	H3541	H0559	H0136	H3069			

בְּתוֹכָ֔הּ הֵמָּה֙ רַ֣ע בָּשָׂ֔ר וְתַיִּא֖ סַסִּ֣יר וְאֶתְכֶ֑ם הוֹצִ֣יא מִתּוֹכָֽהּ׃

katikati–yake	wao	nyama	na–hiyo	sufuria	lakini–ninyi	nitawatoa	kutoka–katikati–yake
H8432	H1992	H1320	H1931		H0853	H3318	H8432

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Wale watu milowaua, ambao mmeilaza miili yao kati ya Yerusalemu, ni nyama, na huu mji ni sufuria. Lakini mnaenda kutolewa nje kutoka kati ya huu mji.

8 חֶרֶב֙ אֲנִ֣י אָבִ֔יא עֲלֵיכֶ֖ם נְאֻ֣ם אֲדֹנָ֑י יְהוִֽה׃

upanga	na–upanga	nitaleta	juu–yenu	asema	Bwana	Yahwe	
H2719	H2719	H0935		H5002	H0136	H3069	

Mmeuogopa upanga, kwa hiyo nauleta huo upanga juu yenu-huu ndio usemi wa Bwana Yahwe.

9 וְהוֹצֵאתִי֙ אֶתְכֶ֔ם מִתּוֹכָ֖הּ וְנָתַתִּ֣י אֶתְכֶ֑ם בְּיַד־ זָרִ֔ים

na–nitawatoa	ninyi	kutoka–katikati–yake	na–nitawakabidhi	ninyi	katika–mkono–wa	wageni	
H3318	H0853	H8432	H5414	H0853	H3027		

וְעָשִׂ֥יתִי בָכֶ֖ם שְׁפָטִֽים׃

na–nitafanya	kwenu	hukumu
		H8201

Nitawatoa nje kutoka kati ya mji, na kuwaweka kwenye mikono ya wageni, kwa kuwa nitaleta hukumu dhidi yenu.

10 בַּחֶרֶב֙ תִּפֹּ֣לוּ עַל־ גְּבוּל֙ יִשְׂרָאֵ֔ל אֶשְׁפֹּ֖ט אֶתְכֶ֑ם וְיָדַעְתֶּ֖ם

kwa–upanga	mtaanguka	kwenye	mpaka	wa–Israeli	nitawahukumu	ninyi	na–mtajua
H2719	H5307		H1366	H3478	H8199	H0853	H3045

כִּי־ אֲנִ֥י יְהוָֽה׃

kwamba	mimi	Yahwe
	H0589	H3068

Mtaanguka kwa upanga. Nitawahukumu kati ya mipaka ya Israeli hivyo mtajua yakwamba mimi ni Yahwe.

11 הִ֣יא לְאֹ־ תִהְיֶ֣ה לָכֶם֮ לְסִיר֒ וְאַתֶּם֙ בְּתוֹכָ֣הּ תִּהְי֔וּ לִבְשָׂ֖ר

hiyo	haitakuwa	haitakuwa	kwenu	sufuria	na–ninyi	hamtakuwa	katikati–yake	nyama
H1931	H1961	H3808				H1961	H8432	H1320

אֶתְכֶ֑ם אֶשְׁפֹּ֣ט אֶל־ גְּבוּל֙ יִשְׂרָאֵ֔ל

kwenye	mpaka	wa–Israeli	nitawahukumu	ninyi
H0413	H1366	H3478	H8199	H0853

Huu mji hautakua sufuria yenu ya kupikia, wala hamtakuwa nyama ndani yake. Nitawahukumu kati ya mipaka ya Israeli.

12 וְיָדַעְתֶּם֙ כִּי־ אֲנִ֣י יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר בְּחֻקַּ֖י לֹ֣א הַלַכְתֶּ֑ם

na–mtajua	kwamba	mimi	Yahwe	ambaye	sheria–zangu	hamkuzitembea	hamkuzitembea	
H3045		H0589	H3068		H2706	H3808	H1980	

וּמִשְׁפָּטַ֖י לֹ֣א עֲשִׂיתֶ֑ם כְּמִשְׁפְּטֵ֣י הַגּוֹיִ֔ם אֲשֶׁ֥ר סְבִיבוֹתֵיכֶֽם׃

na–hukumu–zangu	hamkuzifanya	hamkuzifanya	lakini–kama–hukumu	za–mataifa	ambayo	mmefanya	yanayowazunguka	
H4941	H3808		H4941				H5439	

Kisha mtajua yakwamba mimi ni Yahwe, yule ambaye hamuishe kwenye amri zake na ambaye hamkuzishika sheria zake. Badala yake, mmebeba hukumu za mataifa wanayowazunguka.”

13 וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי פְּלַטְיָהוּ בֶן־ בְּנָיָה מֵת וְאָפֹל עַל־
na–ikawa nilipotabiri na–Pelatia mwana–wa Benaya akafa na–nikaanguka juu–ya
H1961 H5012 H6410 H1141 H4191 H5307

אֲדֹנָי אֲהָהּ וָאֹמַר גְּדוֹל קוֹל־ וָאֶזְעַק פָּנַי כָּלָה׃
Bwana ole na–nikasema kubwa kwa–sauti na–nikalia uso–wangu unamaliza
H0136 H0162 H0559 H1419 H6963 H2199 H6440 H3617

פ יִשְׂרָאֵל׃ שְׁאֵרִית אֶת עֹשֶׂה אַתָּה
P ya–Israeli mabaki mabaki unafanya wewe
H3478 H7611 H0853

Ikawa kwamba nilipokuwa natabiri, Pelatia mwana wa Benaya, akafa. Hivyo nikaanguka kwenye uso wangu na kulia kwa sauti na kusema, “Ee, Bwana Yahwe, Je utayaharibu kabisa mabaki ya Israeli?”

14 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
na–likaja neno–la Yahwe kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Neno la Yahwe likanijia, likisema,

15 בֶּן־ אָדָם אַחֶיךָ אַחֶיךָ אַנְשֵׁי וּגְאֻלָּתֶךָ
mwana–wa mwanadamu ndugu–zako ndugu–zako watu wa–ukombozi–wako
H1121 H0120 H0251 H0251 H0376 H1353

וְכָל־ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּהּ אֲשֶׁר אָמְרוּ לָהֶם יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
na–nyumba–yote ya Israeli yote ambao wamesema kwao wakazi wa–Yerusalemu
H3605 H1004 H3478 H3605 H0834 H0559 H3427 H3389

ס לְמוֹרָשָׁה׃ הָאָרֶץ נִתְּנָה הֵיא לָנוּ לְמֵעַל יְהוָה רָחֲקוּ
S kama–urithi nchi imetolewa hiyo kwetu kutoka–kwa Yahwe ondokeni–mbali
H4181 H0776 H5414 H1931 H4480 H3068 H7368

“Mwana wa adamu, ndugu zako! Ndugu zako! Watu wa ukoo wako na nyumba yote ya Israeli! Wote hao ndio hao ambao inasemekana wale wanaoishi Yerusalemu, 'Wako mbali sana kutoka kwa Yahwe! Hii nchi tulipewa sisi kama milki yetu.'

16 הִרְחַקְתִּים כִּי יְהוִה אֲדֹנָי אָמַר כֹּה־ אֱמֹר לָכֵן
nimewafukuza–mbali ingawa Yahwe Bwana amesema hivyo sema kwa–hivyo
H7368 H3069 H0136 H0559 H3541 H0559

לְמִקְדָּשׁ לָהֶם וָאֱהִי בָּאֲרָצוֹת הֲפִיצוֹתִים וְכִי בַּגּוֹיִם
patakatifu kwao nimekuwa katika–nchi nimewatawanya na–ingawa miongoni–mwa–mataifa
H4720 H1961 H0776

ס שָׁם׃ בָּאוּ אֲשֶׁר־ בָּאֲרָצוֹת מְעַט
S huko wamekwenda ambako katika–nchi kidogo
H8033 H0935 H0834 H0776 H4592

Kwa hiyo sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: kote nimewapitisha mbali kati ya mataifa, na kote nimewasambaza kati ya nchi, bado nimekuwa patakatifu kwa ajili yao kwa mda kidogo kwenye nchi ambazo walizoenda.'

17 לָכֵן אֱמֹר כֹּה־ hivyo sema kwa-hivyo
H3541 H0559

אָמַר אֲדֹנָי Bwana amesema
H0136 H0559

יְהוָה Yahwe
H3069

וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם ninyi na-nitawakusanya
H0853 H6908

מִן־ kutoka
אֲשֶׁר ambamo
H0776

הָאֲרָצוֹת nchi
H0127

מִן־ kutoka
אַתְּכֶם ninyi
H0853

וְאָסַפְתִּי na-nitawakusanya
H0622

בָּהֶם humo
נְפֻצוֹתֶם mlitawanywa
H6908

הָעַמִּים mataifa

וְנָתַתִּי na-nitawapa
H5414

לָכֶם ninyi
אֶת־ nchi
H0853

אַדְמַת nchi
H0127

יִשְׂרָאֵל׃ ya-Israeli
H3478

Kwa hiyo sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Nitawakusanya kutoka kwa watu, na kuwakutanisha kutoka kwenye nchi mlizokuwa mmetawanyika, na nitawapatia nchi ya Israeli.'

18 וּבָאוּ־ na-watarudi
H0935

שָׁמָּה huko
H8033

וְהֵסִירוּ na-wataondoa
H5493

אֶת־ sanamu-zake-zote
H0853

כָּל־ sanamu-zake-zote
H3605

שִׁקּוּצֶיהָ za-chukizo
H8251

וְאֶת־ na-machukizo-yake-yote
H0853

כָּל־ machukizo-yake-yote
H3605

תּוֹעֲבוֹתֶיהָ machukizo-yake
H8441

מִמֶּנָּה׃ kutoka-humo

Kisha wataenda huko na kuondoa kila kitu chenye karaha na kila chukizo kutoka hiyo sehemu.

19 וְנָתַתִּי na-nitawapa
H5414

לָהֶם wao
אֶחָד mmoja
H0259

וְרוּחַ na-roho
H7307

חֲדָשָׁה mpya
H2319

אֶתֵּן nitaweka
H5414

בְּקִרְבְּכֶם ndani-yenu
H7130

וְהַסְרֹתִי na-nitaondoa
H5493

לֵב moyo
לֵב moyo
H3820

בְּשָׂר׃ wa-nyama
H1320

וְנָתַתִּי na-nitawapa
H5414

לָהֶם wao
מִבְשָׂרָם kutoka-mwili-wao
H1320

הָאֶבֶן wa-jiwe
H0068

Nitawapatia moyo mmoja, na nitaweka roho mpya kati yao. Nitaondoa moyo wa jiwe kutoka kwenye miili wao na kuwapatia moyo wa nyama,

20 לְמַעַן ili
H4616

בְּחֻקָּתַי sheria-zangu
H2708

יֵלֵכוּ wazitembee
H3212

וְאֶת־ na-hukumu-zangu
H0853

מִשְׁפָּטַי hukumu-zangu
H4941

יִשְׁמְרוּ wazishike
H8104

וְעָשׂוּ na-wazifanye

וְהָיוּ־ na-watakuwa
H1961

לִי kwangu
לְעָם watu
H5971

וַאֲנִי na-mimi
H0589

אֶהְיֶה nitakuwa
H1961

לָהֶם kwao
לֵאלֹהִים׃ Mungu
H0430

אַתֶּם hizo
H0853

ili kwamba waweze kutembea kwenye amri zangu, watayachukua maagizo yangu na kuyatenda. Kisha watakuwa watu wangu, na nitakuwa Mungu wao.

21 וְאֶל־ lakini-kwa-wale
H0413

לֵב moyo-ambao
שִׁקּוּצֵיהֶם sanamu-zao-za-chukizo
H8251

וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם na-machukizo-yao
H8441

לִבָּם moyo-wao
הֹלֵךְ unafuata
H1980

בְּרֹאשָׁם juu-ya-vichwa-vyao
נָתַתִּי nitaleta
H5414

נְאֻם asema
H5002

אֲדֹנָי Bwana
H0136

יְהוִה׃ Yahwe
H3069

דַּרְכָּם njia-yao
H1870

Lakini kwa wale watembeao kwa kujifanya kuendeleza mambo yao ya karaha na machukizo yao, nitaleta tabia yao kwenye vichwa vyao-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

22 וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וּכְבוֹד
wakainua makerubi mabawa-yao mabawa-yao magurudumu kando-yao utukufu
H5375 H3742 H0853 H3671 H0212 H5980 H3519

אֱלֹהֵי־ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃
Mungu-wa Israeli juu-yao juu
H0430 H3478 H4605

Makerubi wakainua mabawa yao na magurudumu yaliyokuwa karibu nao, na utukufu wa Mungu wa Israeli ulikuwa juu yao.

23 וַיַּעַל כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲמֹד עַל־
ukapanda utukufu-wa Yahwe kutoka-juu katikati ya-mji ukasimama juu-ya
H5927 H3519 H3068 H8432 H5975

הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר׃
mlima ulio mashariki ya-mji
H2022

Kisha utukufu wa Yahwe ukaenda juu kutoka katikati ya mji na kusimama kwenye mlima hata mashariki mwa mji.

24 וְרוּחַ נְשָׂאַתְנִי וַתְּבִיאֵנִי כַשְׂדִּימָה אֶל־ הַגּוֹלָה בְּרוּחַ
na-roho ilinibeba na-ikaninileta Ukaldayo kwa wafungwa katika-roho
H7307 H5375 H0935 H3778 H0413 H1473 H7307

בַּמַּרְאֶה כְּרוּחַ אֱלֹהִים אֲשֶׁר רָאִיתִי׃ מֵעָלַי וַיַּעַל
katika-maono katika-roho ya-Mungu ambayo niliona kutoka-kwangu na-yakapanda
H4758 H7307 H0430 H4758 H7200 H5927

Roho akanichukua juu na kunileta hata Ukaldayo, hata uhamishoni, katika maono kutoka kwa Roho wa Mungu, na maono niliyokuwa nimeyaona yakaenda juu yakaniacha.

25 וְאַתָּה בֶּן־ אָדָם כִּי־ נָתוֹן יִתְּנוּ עָלַי אֶת־ כָּל־ דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
na-nikazungumza na wafungwa maneno-yote maneno-yote maneno ya-Yahwe ambayo
H1696 H0413 H1473 H0853 H3605 H1697 H3068 H0834

אֲנִי מַרְאֶה אֹתָם׃ פ
alinionyesha P
H7200

Kisha nikawaambia wale watumwa mambo yote ya Yahwe niliyokuwa nimeyaona.

Chapter 12

1 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
na-likaja neno-la Yahwe kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Neno la Yahwe likanijia, kusema,

2 בֶּן־ אָדָם בְּתוֹךְ בֵּית־ הַמְּרִי אֲשֶׁר עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא
mwana-wa mwanadamu katikati-ya nyumba-ya uasi wewe unaishi ambao macho wanayo kuona lakini-hawaoni
H0120 H8432 H1004 H4805 H0559 H3427 H0834 H5869 H7200 H3808

רָאוּ אָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמֵעוּ כִּי בֵית מְרִי הֵם׃
hawaoni masikio wanayo kusikia lakini-hawasikii kwa-sababu nyumba ya-uasi wao
H7200 H0241 H5869 H8085 H3808 H8085 H1004 H4805 H1992

“Mwana wa adamu, unaishi kwenye nyumba ya uasi, wana macho ya kuona lakini hawaoni; na wana masikio ya kusikia lakini hawasikii, kwa sababu wao ni nyumba iliyoasi.

וּגְלֵה
na–uhame
H1540
גוֹלָה
vya–uhamisho
H1473
כְּלֵי
vifaa
H3627
לְךָ֨
kwako
עֲשֵׂה
jitayarishe
אָדָם
mwanadamu
H0120
בֶּן־
mwana–wa
וְאַתָּה
na–wewe
3

אַחֵר֙
pengine
H0312
מָקוֹם
mahali
H4725
אֶל־
kwenda
H0413
מִמְקוֹמְךָ֣
kutoka–mahali–pako
H4725
וְגָלִיתָ֔
na–utahama
H1540
לְעֵינֵיהֶ֖ם
machoni–pao
יוֹמָ֑ם
mchana
H3119

הֵ֣מָּה׃
wao
H1992
מְרִי
ya–uasi
H4805
בֵּ֤ית
nyumba
כִּי
kwa–sababu
יִרְאוּ֙
wataona
H7200
אוּלַ֔י
labda
H0194
לְעֵינֵיהֶ֖ם
machoni–pao

Kwa hiyo wewe mwanadamu, andaa mambo yako kwa ajili ya uhamisho, na anza kuondoka mchana usoni kwao, kwa kuwa nitakuhamisha kwenye uso wao kutoka sehemu yao kwenda sehemu nyingine. Labda wataanza kuona, kuwa wao ni nyumba ya uasi.

וְהוֹצֵאתָ֙
utatoka
H3318
וְאַתָּ֔ה
na–wewe
לְעֵינֵיהֶ֖ם
machoni–pao
יוֹמָ֑ם
mchana
H3119
גוֹלָ֣ה
vya–uhamisho
H1473
כִּכְלֵי֙
kama–vifaa
H3627
כֵּלֶ֣יךָ
vifaa–vyako
H3627
וְהוֹצֵאתָ֙
na–utavitoa
H3318
4

גוֹלָֽה׃
wahamishwao
H1473
כְּמוֹצָאֵ֖י
kama–waondokavyo
H4161
לְעֵינֵיהֶ֑ם
machoni–pao
בָּעֶ֖רֶב
jioni
H6153

Utatoa vitu vyako kwa ajili ya kuhamisha mchana katika macho yao; toka jioni kwenye macho yao kama ambavyo uendavyo kwenye uhamisho.

בּוֹ׃
kwake
וְהוֹצֵאתָ֙
na–utavitoa
H3318
בַּקִּ֔יר
ukuta
H7023
לְךָ֣
kwako
חֲתָר־
toboa
H2864
לְעֵינֵיהֶ֖ם
machoni–pao
5

Chimba shimo ukutani kwenye uso wa macho yao, na ingia ndani yake.

וְלֹ֣א
na–hutaiona
H3808
תְכַסֶּ֔ה
utaufunika
H3680
פָּנֶ֖יךָ
uso–wako
H6440
תוֹצִ֑יא
utavitoa
H3318
בָּעֲלָטָ֣ה
gizani
H5939
תִּשָּׂ֔א
utabeba
H5375
כָּתֵ֖ף
bega
H3802
עַל־
juu–ya
לְעֵינֵיהֶ֖ם
machoni–pao
6

יִשְׂרָאֵֽל׃
ya–Israeli
H3478
לְבֵ֣ית
kwa–nyumba
נְתַתִּ֔יךָ
nimekufanya
H5414
מוֹפֵ֖ת
ishara
H4159
כִּי־
kwa–sababu
הָאָ֑רֶץ
nchi
H0776
אֶת־
nchi
H0853
תִּרְאֶ֥ה
hutaiona
H7200

Kwenye macho yao, chukua vitu vyako kwenye mabega yako, na uwalete kwenye giza. Funika uso wako kama ishara kwenye nyumba ya Israeli.”

גוֹלָ֑ה
vya–uhamisho
H1473
כִּכְלֵי֙
kama–vifaa
H3627
הוֹצֵאתִ֣י
nilivitoa
H3318
כֵּלַ֔י
vifaa–vyangu
H3627
צֻוֵּ֖יתִי
nilivyoamriwa
H6680
כַּאֲשֶׁ֣ר
kama
כֵּ֔ן
hivyo
וָאֶעֱשֶׂ֖ה
na–nikafanya
7

כָּתֵ֖ף
bega
H3802
עַל־
juu–ya
הוֹצֵאתִ֣י
nilivitoa
H3318
בָּעֲלָטָ֣ה
gizani
H5939
בְּיָדִ֔
kwa–mkono
H3027
בַּקִּ֔יר
ukuta
H7023
לִ֖י
kwangu
חָתַרְתִּי־
nilitoboa
H2864
וּבָעֶ֑רֶב
na–jioni
H6153
יוֹמָ֑ם
mchana
H3119

פ
P
לְעֵינֵיהֶ֖ם׃
machoni–pao
נָשָׂ֥אתִי
nilibeba
H5375

Hivyo nikafanya hivyo, kama nilivyokuwa nimeamriwa. Nikatoa vitu vya uhamisho wakati wa mchana, na katika jioni nikachimba shimo hata kwenye ukuta kwa mkono. Nikachukua vitu vyangu kwenye giza, na kuviweka juu kwenye bega langu katika macho yao.

8 וַיְהִי | דְבַר־ | יְהוָה | אֵלַי | בַּבֹּקֶר | לֵאמֹר׃
na–likaja | neno–la | Yahwe | kwangu | asubuhi | kusema
H1961 | H1697 | H3068 | H0413 | H1242 | H0559

Kisha neno la Yahwe likanijia asubuhi, likisema,

9 בֶּן־ | אָדָם | הֲלֹא | אֵלֶיךָ | אָמְרוּ | בֵּית | יִשְׂרָאֵל | בֵּית | הַמֹּרִי
mwana–wa | mwanadamu | je | kwako | wamesema | nyumba | ya–Israeli | nyumba | ya uasi
H0120 | H3808 | H0413 | H0559 | H4805

עֹשֶׂה׃ | אַתָּה | מָּה
unafanya | wewe | unafanya–nini
H4100

Mwanadamu, je nyumba ya Israeli, ile ni nyumba ya uasi, hawakukwambia, 'Unafanya nini?'

10 אֱמֹר | אֲלֵיהֶם | כֹּה | אָמַר | אֲדֹנָי | יְהוִה | הַמַּשָּׂא | הַזֶּה | בִּירוּשָׁלַ͏ִם
sema | kwao | hivyo | amesema | Bwana | Yahwe | ujumbe | huu | katika–Yerusalemu
H0559 | H0413 | H3541 | H0559 | H0136 | H3069 | H4853 | H2088 | H3389

וְכָל־ | בֵּית | יִשְׂרָאֵל | אֲשֶׁר־ | הֵמָּה | בְתוֹכָם׃
na–nyumba–yote | ya | Israeli | ambao | wao | miongoni–mwao
H3605 | H1004 | H3478 | H0834 | H1992 | H8432

Waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: hili tendo la kinabii linamhusu mwana wa mfalme wa Yerusalemu, na nyumba yote ya Israeli walio kati yao.'

11 אֱמֹר | אֲנִי | מֽוֹפֶתְכֶם | כַּאֲשֶׁר | עָשִׂיתִי | כֵּן | יֵעָשֶׂה | לָהֶם | בַּגּוֹלָה
sema | mimi | ishara–yenu | kama | nilivyofanya | hivyo | itafanywa | kwao | katika–uhamisho
H0559 | H0589 | H4159 | H0834 | H6213 | H3651 | H6213 | H1992 | H1473

יֵלֵכוּ׃ | בַּשִּׁבְיָ
wataenda | katika–utumwa
H3212

Sema, 'Mimi ni ishara kwenu. Kama nilivyofanya, itafanyika kwao; watakwenda uhamishoni na kuwa wafungwa.

12 וְהַנָּשִׂיא | אֲשֶׁר־ | בְּתוֹכָם | אֶל־ | כָּתֵף | יִשָּׂא | בָּעֲלָטָה | וְיֵצֵא | בַּקִּיר
na–mkuu | aliye | miongoni–mwao | juu–ya | bega | atabeba | gizani | na–atatoka | ukuta
H5387 | H0834 | H8432 | H0413 | H3802 | H5375 | H5939 | H3318 | H7023

לְהַוְצִיא | יַחְתְּרוּ | בּוֹ | פָּנָיו | יְכַסֶּה | אֲשֶׁר | יַעַן | לֹא־ | יִרְאֶה
kumtoa | watautoboa | kwake | uso–wake | ataficha | yeye | kwa–sababu | hataiona | hataiona
H3318 | H2864 | H1004 | H6440 | H3680 | H0834 | H3282 | H3808 | H7200

לַעֵין | הִוא | אֶת־ | הָאָרֶץ׃
kwa–jicho | yeye | nchi | nchi
H1931 | H0853 | H0776

Yule mwana wa mfalme aliye miongoni mwao atavibeba vitu vyake kwenye bega lake katika giza, na ataenda zake kupitia kwenye ukuta. Watachimba kwenye ukuta na kutoa vitu vyao nje. Atafunika uso wake, hivyo hataona nchi kwa macho yake.

13 וּפָרַשְׂתִּי | עָלָיו | רִשְׁתִּי | אֶת־ | וְנִתְפָּשׂ | בִּמְצוּדָתִי
na-nitautandaza | wavu-wangu | wavu-wangu | juu-yake | na-atakamatwa | katika-mtego-wangu
H6566 | H0853 | H7568 | H8610

וְהֵבֵאתִי | אֹתוֹ | בָּבֶלָה | אֶרֶץ | כַּשְׂדִּים | וְאוֹתָהּ | לֹא־ | יִרְאֶה | וְשָׁם
na-nitamleta | yeye | Babeli | nchi | ya-Wakaldayo | na-hiyo | hataiona | hataiona | na-huko
H0935 | H0853 | H0894 | H0776 | H3778 | H0853 | H3808 | H7200 | H8033

יָמוּת׃
atakufa
H4191

Nitausambaza wavu wangu juu yake naye atanaswa kwenye mtego wangu; kisha nitamleta Babeli, ncha ya Wakaldayo, lakini hataiona. Atafia huko.

14 וְכָל֣ | אֲשֶׁר | סְבִיבֹתָיו |]עזרה[| (עֻזְרוֹ) | וְכָל־ | אֲפַפָיו
na-wote | walio | pande-zote-zake | [wasaidizi] | (wasaidizi) | na-vikosi-vyake-vyote | vikosi-vyake
H3605 | H5439 | H5828 | H5828 | H3605 | H0102

אַחֲרֵיהֶם׃ | אָרִיק | וְחֶרֶב | רוּחַ | לְכָל־ | אֲזָרֵה
nyuma-yao | nitautoa | na-upanga | upepo | kwa-kila | nitawatawanya
H7324 | H2719 | H7307 | H3605 | H2219

Pia nitatawatawanya katika kila mwelekeo wale wote waliomzunguka wanaomsaidia na jeshi lake lote, na nitaufuata upanga nyuma yao.

15 וְיָדְעוּ | כִּי־ | אֲנִי | יְהוָה | בַּהֲפִיצִי | אוֹתָם | בַּגּוֹיִם
na-watajua | kwamba | mimi | Yahwe | nitakapowatawanya | wao | miongoni-mwa-mataifa
H3045 | H3068 | H0589 | H0853

וְזֵרִיתִי | אוֹתָם | בָּאֲרָצוֹת׃
na-kuwatawanya | wao | katika-nchi
H2219 | H0853 | H0776

Kisha watajua kwamba mimi ni Yahwe, wakati nitakapo watawanya kwenye nchi zote.

16 וְהוֹתַרְתִּי | מֵהֶם | מְסִפָּר | אַנְשֵׁי | מֵחֶרֶב | מֵרָעָב
na-nitaacha-mabaki | kutoka-kwao | wachache | watu | kutoka-upanga | kutoka-njaa
H3498 | H1992 | H4557 | H0376 | H2719 | H7458

וּמִדֶּבֶר | לְמַעַן | יִסַּפְּרוּ | אֶת־ | כָּל־ | תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם
na-kutoka-tauni | ili | waeleze | machukizo-yao-yote | machukizo-yao-yote | machukizo-yao
H1698 | H4616 | H0853 | H3605 | H8441

פ | יְהוָה׃ | אֲנִי | כִּי־ | וְיָדְעוּ | שָׁם | בָּאוּ | אֲשֶׁר־ | בַּגּוֹיִם
P | Yahwe | mimi | kwamba | na-watajua | huko | wamekwenda | ambako | miongoni-mwa-mataifa
H3068 | H0589 | H3045 | H8033 | H0935

Lakini nitaacha kuwaangamiza watu wachache kutoka miongoni mwao kutoka kwenye upanga, njaa, na tauni, hivyo wanaweza kukumbuka maovu yao yote katika nchi zao nilipowachukulia, hivyo watajua kwamba mimi ni Yahwe.”'

17 וַיְהִי | דְבַר־ | יְהוָה | אֵלַי | לֵאמֹר׃
na-likaja | neno-la | Yahwe | kwangu | kusema
H1961 | H1697 | H3068 | H0413 | H0559

Neno la Yahwe likanijia, likisema,

18 בֶּן־ מִשְׁפַּחְתְּךָ אָדָם מַכְאוֹבֵי בְּרַעַשׁ תֹּאכֵל וּמֵימֶיךָ בִּרְגָזָה תִּשְׁתֶּה׃ וּבְדָאֲגָה

mwana-wa mwanadamu mkate-wako kwa-kutetemeka utaula na-maji-yako kwa-wasiwasi

H1121 H0120 H3899 H7494 H0398 H4325 H7269

utayanywa na-kwa-hofu

H8354 H1674

“Mwanadamu, kula mkate wako kwa kutetemeka, na kunywa maji yako kwa mtetemo na hofu.

19 וְאָמַרְתָּ אֶל־ עַם הָאָרֶץ כֹּה־ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְיוֹשְׁבֵי

na-utasema kwa watu wa-nchi hivyo amesema Bwana Yahwe kwa-wakazi

H0559 H0413 H5971 H0776 H3541 H0559 H0136 H3069 H3427

יְרוּשָׁלַ͏ִם אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לַחְמָם בִּרְאָגָה יֹאכֵלוּ וּמֵימֵיהֶם

wa-Yerusalemu kuhusu nchi ya-Israeli mkate-wao kwa-wasiwasi watakula na-maji-yao

H3389 H0413 H0127 H3478 H3899 H1674 H0398 H4325

בְּשִׁמָּמוֹן מִכֹּל אֲשֶׁר תִּשָּׁם אַרְצָהּ מִמְּלֹאָהּ

kwa-mshangao watanywa ili ibaki-ukiwa nchi-yake kutoka-utimilifu-wake

H8078 H8354 H4616 H3456 H0776 H4393

בָּהּ׃ חֲמַס כָּל־ יֹשְׁבֵי וְנֶחֱרְבוּ עָרִים

ndani-yake kwa-sababu-ya-udhalimu wa-wakazi-wote wakazi na-miji

H2555 H3605 H3427 H2719 H5892

Kisha waambie watu wa nchi, 'Bwana Yahwe asema hivi kuhusiana na wale wakaao Yerusalemu, na nchi ya Israeli: Watakula mikate yao kwa kutetemeka na kunywa maji yao wakiwa wanatetemeka, kwa kuwa nchi itaporwa vitu vyote viijazavyo kwa sababu ya kuwa kinyume na waishio huko.

20 וְהֶעָרִים הַנּוֹשָׁבוֹת תֶּחֱרַב תִּהְיֶה שְׁמָמָה וְאַתֶּם וִידַעְתֶּם כִּי־ אֲנִי

na-miji inayokaliwa itaharibiwa ukiwa na-nchi itakuwa kwamba mimi

H5892 H3427 H2719 H1961 H8077 H0776 H3045 H3588 H0589

יְהוָה׃ פ

Yahwe P

H3068

Hivyo ile miji iliyokuwa wenyeji itachukuliwa, na nchi itakuwa ukiwa; hivyo mtajua kwamba mimi ni Yahwe.”'

21 וַיְהִי דְּבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

na-likaja neno-la Yahwe kwangu kusema

H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Tena neno la Yahwe likanijia, likisema,

22 בֶּן־ אָדָם מָה־ מָּשָׁל הַזֶּה לָכֶם עַל־ אַדְמַת יִשְׂרָאֵל

mwana-wa mwanadamu mithali-hii mithali kwenu kuhusu nchi ya-Israeli

H1121 H0120 H4100 H4912 H2088 H3605 H0127 H3478

לֵאמֹר מַה־ הַיָּמִים וְאָבַד כָּל־ חָזוֹן׃

kusema siku na-yanakwisha maono-yote maono

H0559 H3117 H0006 H3605 H2377

“Mwanadamu, je ni mithali gani hii mlio nayo katika nchi ya Israeli mliyoisema, 'Siku zimerefushwa, na kila ono linaanguka'?

23 לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה־ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִשְׁבַּתִּי מִתָּלַי אֶת־ מִתָּלַי

kwa-hivyo sema kwao hivyo amesema Bwana Yahwe nimeikomesha mithali mithali

H4912 H0853 H3069 H0136 H0559 H3541 H0413 H0559 H0853 H4912

וְלֹא־ יִמְשְׁלוּ אֹתָם עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אִם־ דַּבֵּר הַזֹּה

na-hawataendelea kuisema tena katika-Israeli bali lakini sema hii

H3808 H0853 H5750 H3478 H3808 H0559 H2088

חָזוֹן: כָּל־ דְּבָרִי וְדָבֵר הַיָּמִים קָרְבוּ אֲלֵיהֶם

ono la-kila na-neno siku zimekaribia kwao

H2377 H3605 H1697 H3117 H7126 H0413

Kwa hiyo, waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Nitaweka mwisho wa hii mithali, na watu wa Israeli hawataitumia tena.' Waambie, 'Siku zi karibu wakati kila ono litatimizwa.

24 וּמִקְסַם שָׁוְא חָזוֹן כָּל־ עוֹד יִהְיֶה לָא כִּי

wala-ubashiri ya-uongo maono maono-yoyote tena hayatakuwa hayatakuwa kwa-sababu

H4738 H7723 H2377 H3605 H5750 H1961 H3808

יִשְׂרָאֵל: בֵּית בְּתוֹךְ חָלָק

ya-Israeli nyumba katikati-ya wa-kusifu

H3478 H8432 H2509

Kwa kuwa hakutakuwa na maono ya uongo yoyote wala upendeleo wa mgawanyiko kati ya nyumba ya Israeli.

25 וְכִי אֲנִי יְהוָה אֲדַבֵּר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֶת דָּבָר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְיֵעָשֶׂה

kwa-sababu mimi Yahwe nitasema ambalo neno nitasema neno na-litafanyika

H0589 H3068 H1696 H0853 H1697 H1696 H6213

הַמֶּרִי בֵּית כִּי עוֹד תִּמָּשֵׁךְ לֹא

ya-uasi nyumba kwa-sababu tena halitacheleweshwa halitacheleweshwa

H4805 H3117 H3808 H4900

פ יְהוִה: אֲדֹנָי נְאֻם וַעֲשִׂיתִיו דָּבָר אֲדַבֵּר

P Yahwe Bwana asema na-nitalifanya neno nitasema

H3069 H0136 H5002 H6213 H1697 H1696

Kwa kuwa mimi Yahwe! Nimesema, na nitayatiza yale maneno nilyoyasema. Hakuna kitu kitakacho chelewesha. Kwa kuwa nitaongea hili neno katika siku zenu, nyumba ya uasi, na nitalitimiza! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”"

26 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי כְּוַאמֹר:

na-likaja neno-la Yahwe kwangu kusema

H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Tena neno la Yahwe likanijia, likisema,

27 בֶּן־ אָדָם הִנֵּה תָּזַמָּה בֵּית־ יִשְׂרָאֵל אֲמֹרִים מַחֲזֵה הַזֶּה אֲשֶׁר־ הוּא

mwana-wa mwanadamu tazama nyumba-ya Israeli wanasema maono hayo ambayo yeye

H0120 H2009 H3478 H0559 H2377 H1931

נִבָּא: אֲנָתְבִרִי רְחוֹקוֹת זְבַלִי וּלְעִתִּים נַקְוָא רַבִּים לְיָמִים חֹזֶה

anatabiri za-mbali na-kwa-nyakati nyingi ni-kwa-siku anayaona

H5012 H1931 H7350 H6256 H7227 H3117 H2372

“Mwanadamu! Tazama, nyumba ya Israeli imesema, 'Lile ono alionalo ni kwa siku nyingi kutoka sasa, na ametabiri kipindi kilicho mbali sana.'

28

לֹא־	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר׀	כֹּה	אֲלֵיהֶם	אֱמֹר	לָכֵן	
halitacheleweshwa	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	kwao	sema	kwa-hivyo	
H3808	H3069	H0136	H0559	H3541	H0413	H0559		

דָּבָר׀	אֲדַבֵּר	אֲשֶׁר	דִּבְרֵי	כָּל־	עוֹד	תִמָּשֵׁךְ	
neno	nitalisema	ambalo	maneno-yangu	maneno-yangu-yote	tena	halitacheleweshwa	
H1697	H1696		H1697	H3605	H5750	H4900	

ס	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	וַיַּעֲשֶׂה
S	Yahwe	Bwana	asema	na-litafanyika
	H3069	H0136	H5002	

Kwa hiyo waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Neno langu halitacheleweshwa sana, lakini lile neno nililoliongea litatimizwa-hivi ndivyo Yahwe asemavyo.'"

Chapter 13

1

לֵאמֹר׃	אֲלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
kusema	kwangu	BWANA	neno-la	na-ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Tena, neno la Yahwe likanijia, kusema,

2

לִנְבִיאֵי	וְאָמַרְתָּ	הַנִּבָּאִים	יִשְׂרָאֵל	נִבְיאֵי	אֶל־	הִנָּבֵא	אָדָם	בֶּן־
kwa-manabii-wa	na-sema	wanaotabiri	Israeli	manabii-wa	juu-ya	tabiri	mtu	Mwana-wa
H5030	H0559	H5012	H3478	H5030	H0413	H5012	H0120	

יְהוָה׃	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	מִלִּבָּם	
BWANA	neno-la	sikieni	mioyo-yao	
H3068	H1697	H8085		

"Mwanadamu, tabiri dhidi ya manabii wanaotabiri katika Israeli, na uwaambie wale wanotabiri nje ya fikra zao wenyewe, 'Lisikilizeni neno la Yahwe.

3

הוֹלְכִים	אֲשֶׁר	הַנְּבָלִים	הַנִּבְיאִים	עַל־	הוֹי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר׀	כֹּה	
wanafuata	ambao	wapumbavu	manabii	juu-ya	Ole	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	
H1980		H5036	H5030		H1945	H3069	H0136	H0559	H3541	

רָאוּ׃	וּלְבִלְתִּי	רוּחָם	אַחַר
kuona	na-bila	roho-yao	baada-ya
H7200	H1115	H7307	

Bwana Yahwe asema hivi: Ole wao manbii wajinga ambao wafwatao roho zao wenyewe, lakini wale wasioona kitu!

4

הָיוּ׃	יִשְׂרָאֵל	נְבִיאֶיךָ	בֶּחָרָבוֹת	כִּשְׁעָלִים	
wamekuwa	Israeli	manabii-yako	katika-magofu	kama-mbweha	
H1961	H3478	H5030	H2723	H7776	

Israeli, manabii zako wamekuwa kama mbeha kwenye aridhi iliyoharibiwa na vita.

5

לַעֲמֹד	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	עַל־	גָּדֵר	וַתְּגֻדְּרוּ	בַּפְּרָצוֹת	עֲלִיתֶם׀	לֹא	
kusimama	Israeli	nyumba-ya	juu-ya	ukuta	na-kujenga	katika-nafasi	panda	Hamja	
H5975	H3478			H1447	H1443	H6556	H5927	H3808	

יְהוָה׃	בְּיוֹם	בַּמִּלְחָמָה	
BWANA	katika-siku-ya	katika-vita	
H3068	H3117	H4421	

Hamkwenda kwenye nyufa katika ukuta uliozunguka nyumba ya Israeli kwa ajili ya kuukarabati, ili kupigana katika vita katika siku ya Yahwe.

לָ֑א	וַיהוָה	יְהוִה	נְאֻם־	הָאֹמְרִים	כָּזָב	וְקֶסֶם	שָׁוְא	חָזוּ	6
hakuwa	na–BWANA	BWANA	asema	wakisema	wa–uongo	na–uaguzi	ubatili	Wameona	
H3808	H3068	H3068	H5002	H0559	H3577	H7081	H7723	H2372	

דָּבָֽר׃	לְקַיֵּם	וְיִחֲלוּ	שִׁלָּחָם
neno	kuthibitisha	na–wanatarajia	amewatuma
H1697		H3176	H7971

Watu wameona uongo na kufanya utabiri wa uongo, wale wasemao, “Hivi na hivi ndvyo Yahwe asemavyo.” Yahwe hajawatuma, lakini hata hivyo wamewafanya watu kutumaini kwamba ujumbe wao utakuwa kweli.

וְאֹמְרִים	אֲמַרְתֶּם	כָּזָב	וּמִקְסָם	חֲזִיתֶם	שָׁוְא	מֵחֲזֵה־	הֲלוֹא	7
na–mnasema	mmesema	wa–uongo	na–uaguzi	mumeona	ya–ubatili	ona–maono	Je–hamja	
H0559	H0559	H3577	H4738	H2372	H7723	H4236	H3808	

ס	דִּבַּרְתִּי׃	לֹא	וַאֲנִי	יְהוָה	נְאֻם־	
—	nimesema	sikuwa	na–mimi	BWANA	asema	
	H1696	H3808	H0589	H3068	H5002	

Je hamkusikia maono ya uongo na kufanya utabiri wa uongo, ninyi msemao, “Hivi na hivi ndivyo Yahwe asemavyo” Wakati mimi mwenyewe sikuongea?'

וַחֲזִיתֶם	שָׁוְא	דַּבֶּרְכֶם	יַעַן֙	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר֙	כֹּה	לָכֵן	8
na–mumeona	ubatili	mmesema	kwa–sababu	BWANA	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
H2372	H7723	H1696	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541		

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	אֲלֵיכֶם	הִנְנִי	לָכֵן֙	כָּזָב
BWANA	Bwana	asema	dhidi–yenu	tazama–mimi	kwa–hiyo	uongo
H3069	H0136	H5002	H0413	H2009		H3577

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi, 'Kwa sababu mmesikia maono ya uongo na kuwaambia uongo-kwa hiyo hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo dhidi yenu:

כָּזָב֙	וְהַקֹּסְמִים	שָׁוְא֔	הַחֹזִים	הַנְּבִיאִ֖ים	אֶל־	יָדִ֣י	וְהָיְתָ֤ה		9
uongo	na–wanaotabiri	ubatili	wanaoonea	manabii	juu–ya	mkono–wangu	Na–itakuwa		
H3577	H7080	H7723	H2374	H5030	H0413	H3027	H1961		

לָ֑א	יִשְׂרָאֵל֙	בֵּית־	וּבִכְתָ֣ב	יְהוִ֔ה	לֹא־	עַמִּ֖י	בְּסֹ֥וד
hawata	Israeli	ya–nyumba–ya	na–katika–orodha	kuwa	hawata	la–watu–wangu	katika–baraza
H3808	H3478		H3791	H1961	H3808		H5475

אֲדֹנָ֖י	אֲנִ֣י	כִּ֤י	וְיֹדְעֹתָ֔ם	יָבֹ֑אוּ	לֹ֣א	יִשְׂרָאֵל֙	אַדְמַ֣ת	וְאֶל־	יִכְתְּב֥וּ
ni–Bwana	mimi	kwamba	na–mtajua	ingia	hawata	Israeli	nchi–ya	na–katika	andikwa
H0136	H0589		H3045	H0935	H3808	H3478	H0127	H0413	H3789

יְהוִה׃
BWANA
H3069

Mkono wangu utakuwa juu yenu ninyi manabii mliodanganya maono na wale waliofanya unabii wa uongo. Hawatakuwepo kwenye kusanyiko la watu wangu, au kuandikishwa katika kumbukumbu ya nyumba ya Israeli; hawataenda kwenye nchi ya Israeli. Kwa kuwa mtajua yakwamba mimi ni Bwana Yahwe!

וְאֵין	שָׁלוֹם	לֵאמֹר	עַמִּי	אֶת־	הִטְעוּ	וּבְיַעַן	יַעַן		10
na–hakuna	amani	wakisema	wangu	watu	wamewapoteza	na–kwa–sababu	Kwa–sababu		
H0369	H7965	H0559		H0853	H2937	H3282	H3282		

תָּפֵֽל׃	אֹתוֹ	טָחִים	וְהִנָּם	חַיִץ	בַּנֶּה	וְהוּא	שָׁלוֹם
chokaa	ule	wanapaka	na–tazama–wao	ukuta	anajenga	na–yeye	amani
	H0853		H2009	H2434	H1129	H1931	H7965

Kwa sababu hiyo, na kwa sababu wamewaongoza watu wangu kuwapotosha na kusema, “Amani!” wakati hakuna amani, wanajenga ukuta ambao wataupaka rangi ya chokaa.'

אַבְנֵי	וְאַתֶּנָּה	שׁוֹטֵף	גֶּשֶׁם	וְהָיָה	וְיִפָּל	תָּפֵל	טָחִי	אֶל־	אֱמֹר	11
mawe	na–ninyi	kubwa	mvua	itakuwepo	na–itaanguka	chokaa	wanaopaka	kwa	Sema	
H0068		H7857	H1653	H1961	H5307			H0413	H0559	

תְּבַקֵּעַ׃	סְעָרוֹת	וְרוּחַ	תִּפָּלַעְנָה	אֶלְגָּבִישׁ
utavunja	wa–dhoruba	na–upepo	yataanguka	ya–mvua–ya–mawe
H1234		H7307	H5307	H0417

Waambie wale wanaopaka chokaa ukuta, 'Utaanguka chini; kutakuwa na mvua ya kufurika, na nitaleta mvua ya mawe kuufanya uanguke chini, na upepo wa dhoruba kupuliza hata kuuvunja chini.

טַחְתָּם׃	אֲשֶׁר	הַטִּיחַ	אַיֵּה	אֲלֵיכֶם	יֵאָמֵר	הֲלוֹא	הַקִּיר	נָפַל	וְהִנָּה	12
mlipaka	ambayo	chokaa	iko–wapi	kwenu	semwa	je–haita	ukuta	umeanguka	Na–tazama	
		H2915	H0346	H0413	H0559	H3808	H7023	H5307	H2009	

ס

Tazama, ukuta utaanguka chini. Je wengine hawakuwaambia, “Iko wapi chokaa mliyoipaka juu yake?”

סְעָרוֹת	רוּחַ־	וּבְקַעְתִּי	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כָּה	לָכֵן	13
wa–dhoruba	upepo	na–nitavunja	BWANA	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
	H7307	H1234	H3069	H0136	H0559	H3541		

וְאַבְנֵי	יְהִיֶה	בְּאַפִּי	שׁוֹטֵף	וְגֶשֶׁם	בְּחֲמָתִי	
na–mawe	itakuwa	katika–ghadhabu–yangu	kubwa	na–mvua	katika–hasira–yangu	
H0068	H1961	H0639	H7857	H1653	H2534	

לְכָלֵה׃	בְּחֵמָה	אֶלְגָּבִישׁ
kuangamiza	katika–hasira	ya–mvua–ya–mawe
H3617	H2534	H0417

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Nitaleta upepo wa dhoruba katika ghadhabu yangu, na kutakuwa na mafuriko ya mvua kwenye ghadhabu yangu! Mvua ya mawe katika ghadhabu yangu itauharibu kabisa.

הָאָרֶץ	אֶל־	וְהִנַּעְתִּיהוּ	תָּפֵל	טַחְתָּם	אֲשֶׁר־	הַקִּיר	אֶת־	וְהָרַסְתִּי	14
ardhi	kwa	na–nitaugusa	chokaa	mlipaka	ambao	ule	ukuta	Na–nitabomoa	
H0776	H0413	H5060				H7023	H0853	H2040	

כִּי־	וְיִדַּעְתֶּם	בְּתוֹכָהּ	וּכְלִיתֶם	וְנָפְלָה	יְסֹדוֹ	וְנִגְלָה	
kwamba	na–mtajua	katikati–yake	na–mtaangamia	na–itaanguka	msingi–wake	na–itafunuliwa	
	H3045	H8432	H3615	H5307	H3247	H1540	

יְהוָה׃	אֲנִי
ni–BWANA	mimi
H3068	H0589

Kwa kuwa nitaurarua chini ukuta ambao mlioufunika kwa chokaa, na nitaubomoa hata kwenye nchi na kuifunua misingi yake. Hivyo utaanguka, nanyi nyote mtaangamizwa katikati ya huo.

תָּפֵל	אֹתוֹ	וּבַטָּחִים	בַּקִּיר	חֲמָתִי	אֶת־	וְכִלֵּיתִי	15
chokaa	ule	na–juu–ya–wanaoupaka	juu–ya–ukuta	yangu	hasira	Na–nitamaliza	
	H0853		H7023	H2534	H0853	H3615	

אֹתוֹ׃	הַטָּחִים	וְאֵין	הַקִּיר	אֵין	לָכֶם	וְאֹמַר
ule	wanaoupaka	na–hawapo	ukuta	haupo	nyinyi	na–nitawaambia
H0853		H0369	H7023	H0369		H0559

Ndivyo nitakavouangamiza kwa ghadhabu yangu ukuta na wale walioupaka chokaa. Nitawaambia, “Ukuta hautaonekana tena, wala watu wanaoupaka chokaa-

16

חֲזוֹן	לָהּ	וְהַחֹזִים	יְרוּשָׁלִַם	אֶל־	הַנִּבְּאִים	יִשְׂרָאֵל	נְבִיאֵי
maono	kwa–ule	na–wanaoonea	Yerusalemu	kuhusu	wanaotabiri	Israeli	manabii–wa
H2377		H2374	H3389	H0413	H5012	H3478	H5030

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	שָׁלֹם	וְאֵין	שָׁלֹם
—	BWANA	Bwana	asema	amani	na–hakuna	ya–amani
	H3069	H0136	H5002	H7965	H0369	H7965

manabii wa Israeli wale waliotabiri kuhusu Yerusalemu na wale waliokuwa wameona amani kwa ajili yake. Lakini hakuna amani! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

17

הַמִּתְנַבְּאוֹת	עַמְּךָ	בְּנוֹת	אֶל־	פָּנֶיךָ	שָׂם	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה
wanaotabiri	watu–wako	binti–wa	kwa	uso–wako	elekeza	mtu	mwana–wa	Na–wewe
H5012		H1323	H0413	H6440		H0120		

עֲלֵיהֶן׃	וְהִנָּבֵא	מִלִּבְּהֶן
dhidi–yao	na–tabiri	kutoka–mioyo–yao
	H5012	

Hivyo wewe, mwanadamu, weka uso wako dhidi ya binti za watu wako wale wanaotabiri kwa akili zao wenyewe, na kutabiri dhidi yao.

18

כָּל־	וְעַל	כְּסָתוֹת	לִמְתַפְּרוֹת	הוֹי֙	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	וְאָמַרְתָּ
kila	juu–ya	mito	kwa–wanaoshona	Ole	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Na–sema
H3605		H3704	H8609	H1945	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559

קוֹמָה	כָּל־	רֹאשׁ	עַל־	הַמִּסְפָּחוֹת	וְעֹשׂוֹת	יָדַי	אֲצִילֵי
urefu	kila	kichwa–cha	juu–ya	vitambaa	na–wanaotengeneza	mikono–yangu	kiwiko–cha
H6967	H3605			H4555		H3027	H0679

תְּחַיֶּינָה׃	לָכֶנָה	וּנְפָשׁוֹת	לְעַמִּי	תְּצוֹדֵדְנָה	הַנְּפָשׁוֹת	נְפָשׁוֹת	לְצוֹדֵד
mtaziokoa	zenu	na–nafsi	kwa–watu–wangu	mtaziwinda	nafsi	nafsi	kuwinda
H2421	H2421	H5315			H5315	H5315	

Sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Ole kwa wanawake washonao hiziri kwenye kila sehemu ya mkono wao na kutengeza vitambaa vya shela kwa ajili ya vichwa vyao kwa kila kipimo, ili kuwinda watu. Je mtawawinda watu wangu ila kuokoa maisha yenu wenyewe?

19

וּבְפִתֻּתֵי	שְׂעֹרִים	בְּשַׁעֲלֵי	עַמִּי	אֶל־	אֹתִי	וַתְּחַלְּלֻנָה
na–kwa–vipande–vya	shayiri	kwa–vipimo–vya	watu–wangu	kwa	mimi	Na–mmenidharau
	H8184	H8168		H0413	H0853	

לֹא־	אֲשֶׁר	נְפָשׁוֹת	וּלְחַיּוֹת	תְּמוּתֶנָּה	לֹא־	אֲשֶׁר	נְפָשׁוֹת	לְהָמֵית	לֶחֶם
hazi	ambazo	nafsi	na–kuokoa	paswi–kufa	hazi	ambazo	nafsi	kuua	mkate
H3808		H5315	H2421	H4191	H3808		H5315	H4191	H3899

ס	כָּזָב׃	שֹׁמְעֵי	לְעַמִּי	בְּכֻזַּבְכֶם	תְּחַיֶּינָה
—	uongo	wanaosikia	kwa–watu–wangu	kwa–uongo–wenu	paswi–kuishi
	H3577	H8085		H3576	H2421

Ninyi mmenikufuru mbele ya watu wangu kwa ajili ya makonzi ya shayiri na vipande vya mkate, kuwaua watu ambao hawakutakiwa kufa, na kuyalinda maisha ya wale ambao hawatakiwi kuendelea kuishi, kwa sababu ya uongo wenu kwa watu wangu walio wasikiliza.

20 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל־דְּחִי־יָצְמָי כִּתּוֹתֵיכֶנָּה אֲשֶׁר
Kwa-hiyo Hivyo asema Bwana BWANA tazama-mimi dhidi-ya mito-yenu ambayo
H3541 H3559 H0136 H3069 H0413 H2009 H3704

אַתֶּנָּה נִינְיָי מִנְּדוֹדוֹת נַפְשִׁי אֹתָם הִזּוֹ שָׁם הוּכוֹ נַפְשִׁי מִכֹּנְעֵנֵיכֶם זְרוֹעֹתֵיכֶם מִקָּטוֹ
ninyi mnawinda zile nafsi huko zile hizo na-nitazichana kuruka mikono-yenu kutoka
H8033 H5315 H0853 H8033 H5315 H0853 H7167 H6440 H2220 H4480

לְפָרְחוֹת׃ נְפָשִׁים אֶת־נַפְשִׁי מִנְּדוֹדוֹת אֲתֶם אֲשֶׁר אַמְבָזוֹ נַפְשִׁי אֶת־נַפְשִׁי וְשִׁלַּחְתִּי
kuruka zile nafsi mnaziwinda ninyi ambazo zile nafsi na-nitaziachilia
H5315 H0853 H5315 H0853 H7971

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Niko kinyume dhidi ya hirizi ambazo mlizozitumia kuyakamata kwa hila maisha ya watu kana kwamba wamekuwa ndege. Naam, nitazichana kutoka kwenye mikono yenu; na wale watu mlio watega kama ndege-nitawaacha waende huru.

21 מִיֶּדְכֶן מִכְּנוֹנֵי מְוֶנוּ עַמִּי אֶת־וְהִצַּלְתִּי מִסְפְּחֹתֵיכֶם אֶת־וְקָרַעְתִּי
kutoka-mikononi-mwenu wangu watu na-nitawaokoa vyenu vitambaa Na-nitachana
H3027 H5971 H0853 H5337 H4555 H0853 H7167

כִּי־אֲנִי מִיָּדְכֶן וְיָדַעְתֶּן לִמְצוּדָה בְּיֶדְכֶן עוֹד יְהִיוּ וְלֹא־הַוָתָ
mimi kwamba na-mtajua kuwa-mawindo mikononi-mwenu tena kuwa na-hawata
H0589 H3045 H3027 H5750 H1961 H3808

יְהוָה׃
ni-BWANA
H3068

Nitavichana mbali vitambaa vya shela na kuwaokoa watu wangu kutoka kwenye mikono yangu, kwa hiyo hawatategwa tena kwenye mikono yenu. Mtajua kwamba mimi ni Yahwe.

22 יַעַן הַכְאַוֹת לֵב־מוֹיו צַדִּיק מְוֶנוּ־חַקִּי שֶׁקֶר וַאֲנִי לֹא הִכְאַבְתִּיו
Kwa-sababu mmeuumiza moyo-wa mwenye-haki kwa-uongo na-mimi sikuwa nimeuumiza
H3282 H0376 H3820 H6662 H8267 H0589 H3808 H3510

לְהַחֲיוֹתוֹ׃ הָרָע מִדַּרְכּוֹ קוּטוֹ־נְיָא־יָקֵא שׁוּב עָשָׁע לְבִלְתִּי־אָסִיל רָשָׁע יְדֵי מִכְּנוֹ־יָא וּלְחַזֵּק
kumuokoa mbaya kutoka-njia-yake akarudi ili-asije mwovu mikono-ya na-kuimarisha
H2421 H1870 H7725 H1115 H7563 H3027 H2388

Kwa sababu mmeuvunja moyo wa mtu mwenye haki kwa uongo, ingawa hata mimi sikutamani kuvunjwa kwake moyo, na kwa sababu mmemtia moyo badala yake matendo ya mtu mwovu ili kwamba asitaweze kurudi kutoka kwenye njia yake kuokoa maisha yake-

23 לָכֵן לֹא־תֶחֱזֶינָה עוֹד תִּקְסֳמָנָה לֹא־וְהִצַּלְתִּי אֶת־וְקִסַּמְתִּי
Kwa-hiyo ubatili hamta ona tena tabiri hamta na-nitawaokoa watu
H3541 H7723 H3808 H2372 H5750 H7080 H3808 H5337 H0853

יְהוָה׃ כִּי־אֲנִי מִיָּדְכֶן וְיָדַעְתֶּן עַמִּי
ni-BWANA kwamba mimi na-mtajua kutoka-mikononi-mwenu wangu
H3068 H3045 H0589 H3027 H5971

kwa hiyo hamtayaona tena maono ya uongo au kuendelea kufanya utabiri, kwa kuwa nitawaokoa watu wangu kutoka kwenye mkono wako. Nanyi mtajua kwamba mimi ni Yahwe.'"

Chapter 14

1 פ וַיָּבֹוא אֵלַי אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי׃
— Na-wakaja kwangu watu kutoka-wazee-wa Israeli na-wakaketi mbele-yangu
H0935 H0413 H0376 H2205 H3478 H3427 H6440

Baadhi ya viongozi wa Israeli wakaja kwangu na kuketi mbele yangu.

לֵאמֹֽר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	2
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Ndipo neno la Yahwe likanijia, likisema,

וּמִכְשׁ֥וֹל	לִבָּ֖ם	עַל־	גִּלּוּלֵיהֶ֑ם	הֶעֱל֣וּ	הָאֵ֔לֶּה	הָאֲנָשִׁ֗ים	אָדָ֛ם	בֶּן־	3
na–kikwazo	mioyo–yao	juu–ya	sanamu–zao	wameinua	hawa	watu	mtu	Mwana–wa	
H4383			H1544	H5927	H0428	H0376	H0120		

ס	לָהֶ֖ם׃	אִדָּרֵ֥שׁ	הַאִדָּרֵ֖שׁ	פְּנֵיהֶ֑ם	נָכַ֣ח	נָתְנ֔וּ	עֲוֹנָ֖ם
—	nao	niulizwe	je–niulizwe	nyuso–zao	mbele–ya	wameweka	cha–uovu–wao
		H1875	H1875	H6440	H5227	H5414	H5771

“Mwanadamu, hawa watu wamchukua sanamu zao kwenye mioyo yao na kuweka pingamizi la uovu wao mbele ya nyuso zao wenyewe. Je naweza kuulizwa yote na wao?

אִ֣ישׁ	אִ֣ישׁ	יְהוָ֔ה	אֲדֹנָ֖י	וְאָמַ֥ר	כֹּה־	אֲלֵיהֶ֑ם	וְאָמַרְתָּ֣	אֹתָ֗ם	דַּבֵּר־	לָכֵן	4
mtu	Mtu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	kwao	na–sema	wao	sema–na	Kwa–hiyo	
H0376	H0376	H3069	H0136	H0559	H3541	H0413	H0559	H0853	H1696		

וּמִכְשׁ֥וֹל	לִבּ֖וֹ	אֶל־	גִּלּוּלָ֑יו	אֶת־	יַעֲלֶ֣ה	אֲשֶׁר֩	יִשְׂרָאֵ֨ל	מִבֵּ֜ית
na–kikwazo	moyo–wake	juu–ya	zake	sanamu	anainua	ambaye	Israeli	kutoka–nyumba–ya
H4383		H0413	H1544	H0853	H5927		H3478	

יְהוָ֔ה	אֲנִ֣י	הַנָּבִ֔יא	אֶל־	וּבָ֣א	פָּנָ֑יו	נָכַ֣ח	יָשִׁ֖יבוּ	עֲוֹנֽוֹ׃
BWANA	mimi	nabii	kwa	na–anakuja	uso–wake	mbele–ya	anaweka	cha–uovu–wake
H3068	H0589	H5030	H0413	H0935	H6440	H5227		H5771

גִּלּוּלָֽיו׃	בְּרֹ֣ב	)בָּֽא(	]בה[	לוֹ	נֵעָנֵ֥יתִי	
sanamu–zake	kwa–wingi–wa	akija	kwa–hilo	yeye	nitamjibu	
H1544	H7230	H0935				

Kwa hiyo watangazie hivi na waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Kila mtu wa nyumba ya Israeli achukuaye sanamu moyoni mwake, au awekeye pingamizi la uovu mbele ya uso wake, na kisha yule ajaye kwa nabii-Mimi, Yahwe, nitamjibu kulingana na sanamu zake.

נָזְר֥וּ	אֲשֶׁ֛ר	בִּלְבָבָ֖ם	יִשְׂרָאֵ֑ל	בֵּית־	אֶת־	תִּפְּשׂ֣	לְמַ֔עַן	5
wamejitenga	ambao	katika–moyo–wao	Israeli	ya	nyumba	nikammate	ili	
			H3478		H0853	H8610	H4616	

ס	כֻּלָּ֖ם׃	בְּגִלּוּלֵיהֶ֑ם	מֵעָלַ֔י	
—	wote	kwa–sanamu–zao	kutoka–kwangu	
	H3605	H1544		

Nitafanya hivi ili kwamba niweze kuirudisha nyumba ya Israeli katika mioyo yao ambayo ilikuwa mbali nami kwa ajili ya sanamu zao.'

שׁ֚וּבוּ	יְהוָ֔ה	אֲדֹנָ֖י	אָמַ֣ר	כֹּ֤ה	יִשְׂרָאֵל֙	בֵּ֣ית	אֶל־	וְאֵמַ֖ר	לָכֵ֑ן	6
tubuni	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Israeli	nyumba–ya	kwa	sema	Kwa–hiyo	
H7725	H3069	H0136	H0559	H3541	H3478		H0413	H0559		

פְּנֵיכֶֽם׃	הָשִׁ֖יבוּ	תּוֹעֲבֹתֵיכֶ֑ם	כָּל־	וּמֵעַל֙	גִּלּוּלֵיכֶ֔ם	מֵעַ֣ל	וְהָשִׁ֖יבוּ
nyuso–zenu	geuzeni	yenu–yote	machukizo	na–kutoka	sanamu–zenu	kutoka	na–geukeni
H6440	H7725	H8441	H3605		H1544		H7725

Kwa hiyo sema kwa nyumba ya Israeli, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tubuni na rudini kutoka kwenye sanamu zenu! Rudisheni nyuma nyuso zenu kutoka kwenye kachukizo yenu yote.

יָנוּר	אֲשֶׁר־	וּמִגֵּר	יִשְׂרָאֵל	מִבֵּית	אִישׁ	אִישׁ	כִּי	7
wanaishi	ambao	na–kutoka–wageni	Israeli	kutoka–nyumba–ya	mtu	mtu	Kwa–maana	
		H1616	H3478		H0376	H0376		

לִבּוֹ	אֶל־	גִּלּוּלָיו	וְיַעַל	מֵאַחֲרַי	וְיִנָּזֵר	בְּיִשְׂרָאֵל	
moyo–wake	juu–ya	sanamu–zake	na–anainua	kutoka–kuninifuata	na–anajitenga	katika–Israeli	
	H0413	H1544	H5927			H3478	

לְדָרְשׁ־	הַנָּבִיא	אֶל־	וּבָא	פָּנָיו	נָכַח	יָשִׂים	עֲוֹנוֹ	וּמִכְשׁוֹל
kuniuliza	nabii	kwa	na–anakuja	uso–wake	mbele–ya	anaweka	cha–uovu–wake	na–kikwazo
H1875	H5030	H0413	H0935	H6440	H5227		H5771	H4383

בִּי׃	לוֹ	נַעֲנָה־	יְהוָה	אֲנִי	בִּי	לוֹ	
mwenyewe	yeye	nitamjibu	BWANA	mimi	kupitia–kwangu	yeye	
			H3068	H0589			

Kwa kuwa kila mmoja kutoka kwenye nyumba ya Israeli na kila mmoja wa wageni wanaoishi katika Israeli ajitengaye nami, achukuaye sanamu zake kwenye moyo wake na kuweka kwazo la uovu wake mbele ya uso wake mwenyewe, na kisha yule ajaye kwa nabii kunitafuta-mimi, Yahwe, nitamjibu mimi mwenyewe.

וְלִמְשָׁלִים	לְאוֹת	וְהַשְׁמֹתִידֻהוּ	הָהוּא	בָּאִישׁ	פָּנַי	וְנָתַתִּי	8
na–mithali	ishara	na–nitamfanya	huyo	dhidi–ya–mtu	uso–wangu	Na–nitauelekeza	
H4912	H0226	H8074	H1931	H0376	H6440	H5414	

יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעְתֶּם	עַמִּי	מִתּוֹךְ	וְהִכְרַתִּיו
ni–BWANA	mimi	kwamba	na–mtajua	watu–wangu	kutoka–katikati–ya	na–nitamkatilia–mbali
H3068	H0589		H3045		H8432	H3772

ס
—

Hivyo nitauweka uso wangu juu ya huyo mtu na kumfanya ishara na mithali, kwa kuwa nitamkata kutoka kati ya watu wangu, na mtajua kuwa mimi ni Yahwe.

אֶת	פִּתֵּיתִי	יְהוָה	אֲנִי	דָּבָר	וְדִבֶּר	יְפִתֶּה	כִּי־	וְהַנָּבִיא	9
nabii	nimemdanganya	BWANA	mimi	neno	na–akasema	amedanganywa	ikiwa	Na–nabii	
H0853		H3068	H0589	H1697	H1696			H5030	

וְהִשְׁמַדְתִּיו	עָלָיו	יָדִי	אֶת־	וְנָטִיתִי	הַהוּא	הַנָּבִיא	
na–nitamwangamiza	juu–yake	wangu	mkono	na–nitaunyoosha	huyo	yule	
H8045		H3027	H0853	H5186	H1931	H5030	

יִשְׂרָאֵל׃	עַמִּי	מִתּוֹךְ	
Israeli	watu–wangu	kutoka–katikati–ya	
H3478		H8432	

Kama nabii atadanganywa na kuongea ujumbe, kisha Mimi Yahwe, nitamdanganya huyo nabii; Nitanyoosha mkono wangu na kumwangamizaku toka kati watu wangu Israeli.

יְהִיֶה׃	הַנָּבִיא	כַּעֲוֹן	הַדֹּרֵשׁ	כָּעֲוֹן	עֲוֹנָם	וְנָשְׂאוּ	10
utakuwa	wa–nabii	kama–uovu	wa–anayeuliza	kama–uovu	uovu–wao	Na–watabeba	
H1961	H5030	H5771	H1875	H5771	H5771	H5375	

Watabeba uovu wao wenyewe; uwovu wa nabii utakua uleule kama uovu wa yule aulizaye kutoka kwake.

11 לָמַעַן לֹא־ יִתְּעוּ potee H8582 עוֹד tena H5750 בֵּית־ nyumba–ya יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 מֵאַחֲרַי kutoka–kuninifuata וְלֹא־ na–wasi H3808 יִטַּמְּאוּ jitiie–unajisi

עוֹד tena בְּכָל־ kwa–makosa פִּשְׁעֵיהֶם yao–yote וְהָיוּ na–watakuwa H1961 לִי kwangu לְעָם watu וַאֲנִי na–mimi H0589 אֶהְיֶה nitakuwa H1961 לָהֶם kwao

פ — יְהוִה׃ BWANA H3069 אֲדֹנָי Bwana H0136 נְאֻם asema H5002 אֱלֹהִים Mungu H0430

Kwa sababu hiyo basi, nyumba ya Israeli haitaenda mbali kutoka kunifuata mimi wala kujinajisi wenyewe kupitia dhambi zao zote. Watakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wao-hivi ndivyo Yahwe asemavyo.”'

12 וַיְהִי Na–ikawa H1961 דְּבַר־ neno–la H1697 יְהוָה BWANA H3068 אֵלַי kwangu H0413 לֵאמֹר׃ kusema H0559

Kisha neno la Yahwe likanijia, likisema,

13 בֶּן־ Mwana–wa אָדָם mtu H0120 אֶרֶץ nchi H0776 כִּי ikiwa תֶּחֱטָא־ inatenda–dhambi H2398 לִי dhidi–yangu לְמָעַל־ kwa–kufanya–uasi H4603 מַעַל uasi H4604

וְהִשְׁלַחְתִּי־ na–nitatuma H7971 לֶחֶם mkate H3899 מַטֵּה־ fimbo–ya H4294 לָהּ kwake וְשָׁבַרְתִּי na–nitavunja H7665 עָלֶיהָ juu–yake יָדִי׀ mkono–wangu וְנָטַיתִי na–nitaunyoosha H5186

וּבְהֵמָה׃ na–mnyama H0929 אָדָם mtu H0120 מִמֶּנָּה kutoka–kwake וְהִכְרַתִּי na–nitakatilia–mbali H3772 רָעָב njaa H7458 בָּהּ juu–yake

“Mwanadamu, wakati nchi itakapo asi dhidi yangu kwa kufanya dhambi ili kwamba ninyooshe mkono wangu dhidi yake na kuvunja tegemea la mkate wake, na kuleta njaa juu yake na kukata mnyama kutoka kwenye nchi;

14 וְהָיוּ Na–wakiwa H1961 הָאֲנָשִׁים watu H0376 הָאֵלֶּה hawa H0428 בְּתוֹכָהּ katikati–yake H8432 נֹחַ Nuhu H5146]דנאל[Danieli H1840)דָּנִיֵּאל(na H1840 וְאִיּוֹב Ayubu H0347 הֵמָּה wao H1992

בְּצִדְקָתָם׀ kwa–haki–yao H6666 יְנַצְּלוּ wangeokoa H5337 נַפְשָׁם nafsi–zao H5315 נְאֻם asema H5002 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה׃ BWANA H3069

kisha hata kama hawa watu watatu-Nuhu, Danieli, na Ayubu-walikuwa katikati ya nchi, wangeweza kuokoa maisha yao wenyewe kwa haki-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

15 לוֹ־ Ikiwa H3863 חַיָּה wanyama רָעָה wakali אַעֲבִיר nitawapitisha בָּאָרֶץ katika–nchi H0776 וְשִׁכְלָתָה na–wakaifanya–isizae וְהָיְתָה na–itakuwa H1961 שְׁמָמָה ukiwa

מִבְּלִי bila H1097 עֹבֵר mpita–njia מִפְּנֵי kwa–sababu–ya H6440 הַחַיָּה׃ wanyama

Kama nikileta wanyama waovu kwenye nchi na kuwafanya wasizae hivyo basi itakuwa hakuna mtu asiweze kupita kwa sababu ya hao wanyama,

16

יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם	אֲנִי	חַי־		בְּתוֹכָהּ	הָאֵלֶּה׀	הָאֲנָשִׁים	שִׁלֹּשֶׁת
BWANA	Bwana	asema	mimi	kwa–uhai–wangu		katikati–yake	hawa	watu	watatu
H3069	H0136	H5002	H0589			H8432	H0428	H0376	H7969

תִּהְיֶה	וְהָאָרֶץ	יִנָּצְלוּ	לְבַדָּם	הֵמָּה	יֵצְאוּ	בָּנוֹת	וְאִם־	בָּנִים	אִם־
itakuwa	na–nchi	wangeokoka	peke–yao	wao	wangeokoa	binti	au–kama	wana	kama
H1961	H0776	H5337	H0905	H1992	H5337	H1323			

שְׁמָמָה׃
ukiwa

kisha hata kama watu hawa hawa watatu ndani yake-kama niishivyo, asema Bwana Yahwe-wasingeweza kuwaokoa hata watoto wao wala binti; isipokuwa maisha yao yataokoka, lakini nchi itakuwa ukiwa.

17

בָּאָרֶץ	תַּעֲבֹר	חֶרֶב	וְאָמַרְתִּי	הַהֵיא	הָאָרֶץ	עַל־	אָבִיא	חֶרֶב	אוֹ
katika–nchi	utapita	upanga	na–nitasema	ile	nchi	juu–ya	nitaleta	upanga	Au
H0776		H2719	H0559	H1931	H0776		H0935	H2719	

וּבְהֵמָה׃	אָדָם	מִמֶּנָּה	וְהִכְרַתִּי
na–mnyama	mtu	kutoka–kwake	na–nitakatilia–mbali
H0929	H0120		H3772

Au nikileta upanga juu ya hiyo nchi na kusema, 'Upanga, nenda kwenye nchi na wakate wote mtu na mnyama kutoka huo',

18

יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם	אֲנִי	חַי־		בְּתוֹכָהּ	הָאֵלֶּה׀	הָאֲנָשִׁים	וּשְׁלֹשֶׁת
BWANA	Bwana	asema	mimi	kwa–uhai–wangu		katikati–yake	hawa	watu	na–watatu
H3069	H0136	H5002	H0589			H8432	H0428	H0376	H7969

יִנָּצֵלוּ׃	לְבַדָּם	הֵם	כִּי	וּבָנוֹת	בָּנִים	יֵצְאוּ	לֹא
wangeokoka	peke–yao	wao	bali	na–binti	wana	okoa	hawange
H5337	H0905	H1992		H1323		H5337	H3808

kisha hata kama hawa watu watatu watakuwa katikatai ya nchi-kama niishivyo, asema Bwana Yahwe-wasingeweza kuwaokoa japo watoto wao wala binti; ila tu maisha yao wenyewe yangeokolewa.

19

עָלֶיהָ	חֲמָתִי	וְשָׁפַכְתִּי	הַהֵיא	הָאָרֶץ	אֶל־	אֶשְׁלַח	דֶּבֶר	אוֹ
juu–yake	hasira–yangu	na–nitamwaga	ile	nchi	juu–ya	nitatuma	tauni	Au
	H2534	H8210	H1931	H0776	H0413	H7971	H1698	

וּבְהֵמָה׃	אָדָם	מִמֶּנָּה	לְהַכְרִית	בְּדָם
na–mnyama	mtu	kutoka–kwake	kukatilia–mbali	kwa–damu
H0929	H0120		H3772	H1818

Au kama nikipeleka tauni juu ya nchi na kumwaga dhahabu yangu juu yake kwa damu, ili kuwakata mtu na mnyama,

20

אֲדֹנָי	נְאֻם	אֲנִי	חַי־		בְּתוֹכָהּ	וְאִיּוֹב	)דָּנִיֵּאל(	]דנאל[	וְנֹחַ
Bwana	asema	mimi	kwa–uhai–wangu		katikati–yake	Ayubu	na	Danieli	na–Nuhu
H0136	H5002	H0589			H8432	H0347	H1840	H1840	H5146

יֵצְאוּ	בִּצְדָקָתָם	הֵמָּה	יֵצְאוּ	בַּת	אִם־	בֵּן	אִם־	יְהוָה
wangeokoa	kwa–haki–yao	wao	wangeokoa	binti	au–kama	mwana	kama	BWANA
H5337	H6666	H1992	H5337	H1323				H3069

פ	נַפְשָׁם׃
—	nafsi–zao
	H5315

kisha hata kama Nuhu, Danieli, na Ayubu wangekuwa kwenye hiyo nchi-kama niishivyo, asema Bwana Yahwe- wasingeweza kuokoa hata watoto wao au binti; maisha yao pekee yangeokoka kwa haki.

וְשִׁפְטַי	אַרְבָּעַת	כִּי־	אַף	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי	21
kali	hukumu–zangu–nne	ingawa	naam	BWANA	Bwana	asema	hivyo	Kwa–maana	
H8201	H0702		H0637	H3069	H0136	H0559	H3541		

יְרוּשָׁלִָם	אֶל־	שִׁלַּחְתִּי	וָדֶבֶר	רָעָה	וְחַיָּה	וְרָעָב	חֶרֶב	הָרָעִים
Yerusalemu	juu–ya	nimetuma	na–tauni	wakali	na–wanyama	na–njaa	upanga	mbaya
H3389	H0413	H7971	H1698			H7458	H2719	

וּבְהֵמָה׃	אָדָם	מִמֶּנָּה	לְהַכְרִית
na–mnyama	mtu	kutoka–kwake	kukatilia–mbali
H0929	H0120		H3772

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: hakika nitafanya mambo makali sana kwa kuleta adhabu zangu nne-njaa, upanga, wanyama wa porini, na tauni-juu ya Yerusalemu kuwakata wote mtu na mnyama kutoka kwake.

הִנֵּם	וּבָנוֹתֶיהָ	בָּנִים	הַמּוּצְאִים	פְּלֵטָה	בָּהּ	נוֹתֶרֶת־	וְהִנֵּה		22
tazama–wao	na–binti	wana	wanaotolewa	mabaki	ndani–yake	imesalia	Na–tazama		
H2009	H1323		H3318	H6413		H3498	H2009		

עַל־	וְנִחַמְתֶּם	עֲלִילוֹתָם	וְאֶת־	דַּרְכָּם	אֶת־	וּרְאִיתֶם	אֲלֵיכֶם	יוֹצְאִים
kuhusu	na–mtafarijiwa	yao	na–matendo	zao	njia	na–mtaona	kwenu	wanatoka
	H5162	H5949	H0853	H1870	H0853	H7200	H0413	H3318

עָלֶיהָ׃	הֲבֵאתִי	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	יְרוּשָׁלִַם	עַל־	הֲבֵאתִי	אֲשֶׁר	הָרָעָה
juu–yake	nimeleta	nilileta	ambayo	yote	Yerusalemu	juu–ya	nilileta	ambao	uovu
	H0935		H3605	H0853	H3389		H0935		

Kisha, tazama! mabaki yatasalia kwake, watakaokoka wataenda pamoja na wana na binti. Tazama! Watawatokea, na mtaona njia zao na matendo yao yakiwafariji kuhusu adhabu niliyoipeleka Yerusalemu, na kuhusu kila kitu kingine ambacho nilichopeleka juu ya nchi.

וְיִדַּעְתֶּם	עֲלִילוֹתָם	וְאֶת־	דַּרְכָּם	אֶת־	תִּרְאוּ	כִּי־	אֶתְכֶם	וְנִחַמְתִּי	23
na–mtajua	yao	na–matendo	zao	njia	mtakapoona	wakati	ninyi	Na–watawafariji	
H3045	H5949	H0853	H1870	H0853	H7200		H0853	H5162	

נְאֻם	בָּהּ	עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֵת	עָשִׂיתִי	חִנָּם	לֹא	כִּי	
asema	ndani–yake	niliyofanya	nilifanya	ambayo	yote	nilifanya	bure	si	kwamba	
H5002				H3605	H0853		H2600	H3808		

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	
—	BWANA	Bwana	
	H3069	H0136	

Waliokoka watawafariji ninyi mtakapoona njia zao na matendo yao, hivyo mtayajua haya mambo niliyoyafanya juu yake, kwamba sijayafanya bure! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

Chapter 15

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, liksema,

אֲשֶׁר	הַזְּמוֹרָה	עֵץ	מִכֹּל־	הַגֶּפֶן	עֵץ־	יִהְיֶה	מַה־	אָדָם	בֶּן־	2
ambalo	tawi	mti–wowote	kuliko	mzabibu	mti–wa	itakuwa	ni–nini	mtu	Mwana–wa	
	H2156	H6086	H3605	H1612	H6086	H1961	H4100	H0120		

הַיָּעַר׃	בַּעֲצֵי	הָיָה
msitu	kati–ya–miti–ya	lilikuwa
	H6086	H1961

“Mwanadamu, je ni jisni gani mzabibu ulivo bora kuliko mti na matawi yaliyomo kwenye miti katika msitu?

מִמֶּנּוּ	יִקָּחוּ	אִם־	לִמְלָאכָה	לַעֲשׂוֹת	עֵץ	מִמֶּנּוּ	הֵיקָח		3
kutoka–kwake	wanachukua	au–je	kazi	kufanya	mti	kutoka–kwake	Je–inachukuliwa		
	H3947		H4399		H6086		H3947		

כָּלִי׃	כָּל־	עָלָיו	לִתְלוֹת	יָתֵד	
chochote	chombo	juu–yake	kutundika	kigingi	
H3627	H3605		H8518	H3489	

Je watu huwa wanachukua mbao kutoka kwenye mzabbibu kufanyia chochote? au huwa wanatengenezea vitu kutokana na huo kuning'iniza chochote juu ya huo?

אָכְלָה	קְצוֹתָיו	שְׁנֵי	אֵת	לְאָכְלָה	נִתַּן	לָאֵשׁ	הִנֵּה		4
imeteketezwa	zimeteketezwa	zake–mbili	ncha	kuliwa	umetolewa	kwa–moto	Tazama		
H0398	H7098	H8147	H0853	H0402	H5414	H0784	H2009		

לִמְלָאכָה׃	הֲיִצְלָח	נָחָר	וְתוֹכוֹ	הָאֵשׁ	
kwa–kazi	je–itafaa	imechomeka	na–katikati–yake	moto	
H4399		H2787	H8432	H0784	

Tazama! Kama umetupwa kwenye moto kama kuni, na kama moto umezichoma ncha zake zote na katikati pia, je unafaa kwa chochote?

אֻכַלְתְּהוּ	אֵשׁ	כִּי־	אַף	לִמְלָאכָה	יֵעָשֶׂה	לֹא	תָּמִים	בִּהְיוֹתוֹ	הִנֵּה	5
umeula	moto	wakati	naam	kazi	ukifanywa	haukuwa	mzima	ulipokuwa	Tazama	
H0398	H0784		H0637	H4399		H3808	H8549	H1961	H2009	

ס	לִמְלָאכָה׃	עוֹד	וְנַעֲשָׂה	וַיֵּחָר
—	kazi	tena	na–utafanywa	na–umechomeka
	H4399	H5750		H2787

Tazama! Wakati ulipokuwa umekamilika, haukuweza kufanya chochote; kisha hakika, wakati moto ulipouchoma, lakini bado haukuweza kutengeneza kitu chochote kwa ajili ya matumizi yoyote.

בְּעֵץ	הַגֶּפֶן	עֵץ־	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	6
kati–ya–miti–ya	mzabibu	mti–wa	kama–vile	BWANA	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
H6086	H1612	H6086		H3069	H0136	H0559	H3541		

יְרוּשָׁלִָם׃	יֹשְׁבֵי	אֶת־	נָתַתִּי	כֵּן	לְאָכְלָה	לָאֵשׁ	נִתַּתִּיו	אֲשֶׁר־	הַיַּעַר
Yerusalemu	wa	wakazi	nimewapa	vivyo–hivyo	kuliwa	kwa–moto	nimeupa	ambao	msitu
H3389	H3427	H0853	H5414		H0402	H0784	H5414		

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: haufanani na miti katika misitu, niliyoitoa mzabibu kama kuni kwa moto; nitatenda vivyo hivyo mbele ya wakaao Yerusalemu.

תְּאכְלֵם	וְהָאֵשׁ	יָצְאוּ	מֵהָאֵשׁ	בָּהֶם	פְּנֵי	אֶת־	וְנָתַתִּי		7
utawateketeza	na–moto	wametoka	kutoka–moto	dhidi–yao	wangu	uso	Na–nitauelekeza		
H0398	H0784	H3318	H0784		H6440	H0853	H5414		

בָּהֶם׃	פָּנַי	אֶת־	בְּשׂוּמִי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעְתֶּם
dhidi–yao	wangu	uso	ninapouelekezea	ni–BWANA	mimi	kwamba	na–mtajua
	H6440	H0853		H3068	H0589		H3045

Kwa kuwa nitauweka uso wangu juu yao. Ingawa watatoka kutoka kwenye moto, bado moto utawala; hivyo mtajua kwamba mimi ni Yahwe, wakati nitakapoona uso wangu juu yenu.

אֲדֹנָי	נְאֻם	מַּעַל	מָעֲלוּ	יַעַן	שִׁמָּמָה	הָאָרֶץ	אֶת־	וְנָתַתִּי	8
Bwana	asema	uasi	wamefanya–uasi	kwa–sababu	ukiwa	ile	nchi	Na–nitaifanya	
H0136	H5002	H4604	H4603	H3282		H0776	H0853	H5414	

יְהוָה׃	פ
BWANA	—
H3069	

Kisha nitaifanya nchi kuwa ukiwa kwa sababu wamefanya dhambi-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

Chapter 16

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

תּוֹעֵבֹתֶיהָ׃	אֶת־	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	הוֹדַע	אָדָם	בֶּן־	2
yake	yake	machukizo	Yerusalemu	mjulishe	mtu	Mwana–wa	
H8441	H0853	H3389	H0853	H3045	H0120		

“Mwanadamu, mwambie Yerusalemu kuhusu machukizo yake,

וּמֹלְדֹתַיִךְ	מְכֹרֹתַיִךְ	לִירוּשָׁלִַם	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	וְאָמַרְתָּ	3
na–kuzaliwa–kwako	asili–yako	kwa–Yerusalemu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Na–sema	
H4138	H4351	H3389	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	

חִתִּית׃	וְאִמֵּךְ	הָאֱמֹרִי	אָבִיךְ	הַכְּנַעֲנִי	מֵאֶרֶץ
Mhiti	na–mama–yako	Mwamori	baba–yako	Wakanaani	kutoka–nchi–ya
H2850	H0517	H0567	H0001		H0776

na useme, 'Bwana Yahwe asema hivi kwa Yerusalemu: Mwanzo wako na kuzaliwa kwako kulichukua nafasi katika nchi ya Kanaani; baba yako alikuwa Mwamori, na mama yako alikuwa Mhiti.

וּבְמַיִם	שָׁרֵךְ	כָּרַת	לֹא־	אֹתָךְ	הוּלֶּדֶת	בְּיוֹם	וּמוֹלְדוֹתַיִךְ	4
na–kwa–maji	kitovu–chako	katwa	haku	wewe	ulipozaliwa	katika–siku	Na–kuzaliwa–kwako	
H4325	H8270	H3772	H3808	H0853	H3205	H3117	H4138	

וְהָחְתֵּל	הֻמְלַּחַתְּ	לָא	וְהָמְלֵחַ	לְמִשְׁעִי	רֻחַצְתְּ	לְא־	
na–kufungwa–vitambaa	pakwa–chumvi	haku	na–kupakwa–chumvi	kusafishwa	oshwa	haku	
H2853		H3808		H4935	H7364	H3808	

חֻתָּלְתְּ׃	לְא
fungwa–vitambaa	haku
H2853	H3808

Katika siku ya kuzaliwa kwako, mama yako hakukata kitovu chako, wala hakukuosha kwenye maji usafishwe au kukuchua kwa chumvi, wala kukusitiri nguo.

לְחַמְלָה מֵאֵלָה אַחַת לָךְ לַעֲשׂוֹת עַיִן עָלַיִךְ חָסָה לֹא־ 5
kukuhurumia la-haya jambo-moja wewe kukufanyia jicho juu-yako hurumia Haku
H2550 H0428 H0259 H2347 H3808

בְּיוֹם נַפְשֵׁךְ בִּנְעַל הַשָּׂדֶה פְּנֵי אֶל־ וַתֻּשְׁלְכִי עָלָיִךְ
katika-siku nafsi-yako kwa-kuchukiwa shamba uso-wa juu-ya na-ukatupwa wewe
H3117 H5315 H1604 H7993

הֻלָּדֶת׃ אֹתָךְ
ulipozaliwa wewe
H3205 H0853

Hakuna jicho lililokuhurumia kufanya haya mambo kwa ajili yako, kukuhurumia wewe. Katika siku uliyozaliwa, kwa kuchukiwa uhai wako, ulitupwa nje uwandani.

לָךְ וָאֹמַר בְּדָמַיִךְ מִתְבּוֹסֶסֶת וָאֹרְאֵךְ עָלַיִךְ וָאֶעֱבֹר 6
wewe na-nikakuambia katika-damu-yako ukigaagaa na-nikakuona juu-yako Na-nikapita
H0559 H1818 H0947 H7200

חָיִי׃ בְּדָמַיִךְ לָךְ וָאֹמַר חָיִי בְּדָמַיִךְ
ishi katika-damu-yako wewe na-nikakuambia ishi katika-damu-yako
H2421 H1818 H0559 H2421 H1818

Lakini nilipita karibu nawe, nalikuona ukijinyonga kwa damu yako mwenyewe, “kubaki hai!”

וַתָּבֹאִי וַתִּגְדְּלִי וַתִּרְבִּי נְתַתִּיךְ הַשָּׂדֶה כְּצֶמַח רְבָבָה 7
na-ukafika na-ukakua na-ukaongezeka nimekufanya wa-shamba kama-mmea kumi-elfu
H0935 H1431 H5414 H6780 H7233

עֹרֶם וְאַתְּ צִמֻּחַ וּשְׂעָרֵךְ נָכֹנוּ שָׂדַיִם עֲדָיִים בַּעֲדִי
ulikuwa-uchi na-wewe zilikua na-nywele-zako yalitokea matiti mazuri kwa-mapambo
H5903 H6779 H8181 H5716 H5716

וְעֶרְיָה׃
na-bila-nguo
H6181

Nimekufanya ukue kama mmea katika shamba. Umeongezeka na kuwa mkubwa, na umekuwa mzuri wa wazuri. Maziwa yako yakawa thabiti, na nywele zako zikawa nyingi, ingawa ulikuwa uchi huna nguo.

דּוֹדִים עֵת עִתֵּךְ וְהָנָה וָאֹרְאֵךְ עָלַיִךְ וָאֶעֱבֹר 8
wa-upendo wakati wakati-wako na-tazama na-nikakuona juu-yako Na-nikapita
H1730 H6256 H6256 H2009 H7200

לָךְ כְּנָפַי וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ וָאֶשָּׁבַע וָאָפֵר
kwako bawa-langu na-nikafunika uchi-wako na-nikaapa na-nikakutandazia
H3671 H3680 H7650 H6566

לִי׃ וַתִּהְיִי אֲדֹנָי יְהוִה נְאֻם אֹתָךְ בִּבְרִית וָאָבוֹא
wangu na-ukawa Bwana BWANA asema nawe katika-agano na-nikaingia
H1961 H0136 H3069 H5002 H0853 H1285 H0935

Nilipita karibu nawe tena, na nalikuona. Tazama! wakati wa upendo umefika kwako, hivyo nikatandika joho langu juu yako na kufunika uchi wako. Kisha nikaapa kwako na kukuleta kwenye agano-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-na ukawa wangu.

בַּשָּׁמֶן׃ וָאֲסֻכֵּךְ מֵעָלַיִךְ דָּמַיִךְ וָאֶשְׁטֹף בַּמַּיִם וָאֶרְחָצֵךְ 9
mafuta na-nikakupaka kutoka-kwako damu-yako na-nikaisafisha kwa-maji Na-nikakuosha
H8081 H5480 H1818 H7857 H4325 H7364

Basi nilikuosha kwa maji na kukufuta damu yako, na kukupaka mafuta.

בַּשֶּׁשׁ	וָאֶחְבָּשֵׁךְ	תָּחַשׁ	וָאֲנַעֲלֵךְ	רִקְמָה	וָאַלְבִּישֵׁךְ	10
kitani–safi	na–nikakufunga	vya–ngozi	na–nikakuvisha–viatu	nguo–za–rangi	Na–nikakuvika	
	H2280	H8476		H7553	H3847	

מֶשִׁי׃	וָאַכַסֵּךְ
hariri	na–nikakufunika
H4897	H3680

Nilikuvalisha nguo ya taraza na kukuwekea makuzi ya ngozi kwenye miguu yako. Nilikufungia kwa kitani kizuri na kukufunika kwa hariri.

עַל־	וְרָבִיד	יָדַיִךְ	עַל־	צְמִידִים	וָאֶתְּנָה	עֶדְיִ	וָאֶעְדֵּךְ	11
juu–ya	na–mkufu	mikono–yako	juu–ya	bangili	na–nikakupa	mapambo	Na–nikakupamba	
	H7242	H3027			H5414	H5716		

גְּרוֹנֵךְ׃
shingo–yako
H1627

Kisha nalikupamba kwa vito, na kukuvalisha vikuku kwenye mikono yako, na mkufu kwenye shingo yako.

תִּפְאֶרֶת	וַעֲטֶרֶת	אָזְנֶיךְ	עַל־	וַעֲגִילִים	אַפֵּךְ	עַל־	נֶזֶם	וָאֶתֵּן	12
ya–uzuri	na–taji	masikio–yako	juu–ya	na–herini	pua–yako	juu–ya	pete	Na–nikakupa	
H8597	H5850	H0241		H5694	H0639		H5141	H5414	

בְּרֹאשֵׁךְ׃
juu–ya–kichwa–chako

Nalitia hazama katika pua yako na hereni katika masikio yako, na taji nzuri juu ya kichwa chako.

וָמֶשִׁי	(שֵׁשׁ	[ששי]	וּמַלְבּוּשֵׁךְ	וָכֶסֶף	זָהָב	וַתַּעְדִּי		13
hariri	ya	kitani–safi	na–mavazi–yako	na–fedha	dhahabu	Na–ukapambwa		
H4897	H8336		H4403	H3701	H2091			

בִּמְאֹד	וַתִּיפִי	(אָכְלְתְּ	[אכלתי]	וָשֶׁמֶן	וּדְבַשׁ	סֹלֶת	וְרִקְמָה	
sana	na–ukapendeza	ulikula	ulikula	na–mafuta	na–asali	unga–laini	na–nguo–za–rangi	
H3966	H3302	H0398	H0398	H8081	H1706	H5560	H7553	

לִמְלוּכָה׃	וַתִּצְלְחִי	מְאֹד
kuwa–malkia	na–ukafanikiwa	sana
H4410		H3966

Hivyo ulipambwa kwa dhahabu na fedha, na ulivaa kitani safi, hariri, na ngu za taraza; ulikula unga mzuri, asali, na mafuta, na ulikuwa mzuri sana, na ukawa malkia.

הוּא	כְּלִיל	וְכִי	בְיָפְיֵךְ	בַּגּוֹיִם	שֵׁם	לָךְ	וַיֵּצֵא	14
huo	ulikuwa–kamili	kwa–maana	kwa–uzuri–wako	kati–ya–mataifa	sifa	kwako	Na–ikaenea	
H1931	H3632		H3308		H8034		H3318	

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	עָלַיִךְ	שַׂמְתִּי	אֲשֶׁר־	בָּהֲדְרִי
BWANA	Bwana	asema	juu–yako	niliweka	ambao	kwa–utukufu–wangu
H3069	H0136	H5002				H1926

Umaarufu wako ukaenda miongoni mwa mataifa kwa sababu ya uzuri wako, kwa kuwa ulikuwa mkamili katika ukuu niliokuwa nimekupa-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

15

אֶת־	וַתִּשְׁפְּכִי	שִׁמֵּךְ	עַל־	וַתִּזְנִי	בְּיָפְיֵךְ	וַתִּבְטְחִי
ukahaba	na–ukamwaga	jina–lako	kwa–sababu–ya	na–ukazini	uzuri–wako	Na–ukategemea
H0853	H8210	H8034		H2181	H3308	H0982

תַּזְנוּתָיִךְ׃	עַל־	כָּל־	עוֹבֵר	לוֹ־	יֶהִי׃	
wako	juu–ya	kila	mpita–njia	kwake	ukawa	
H8457		H3605			H1961	

Lakini ulitumaini uzuri wako, na ukafanya kama kahaba kwa sababu ya umaarufu wako; umeyamwaga matendo yako ya kikahaba kwa kila aliyepita karibu, ili kwamba uzuri wako uwe wake.

16

וַתִּזְנִי	טְלָאוֹת	בָּמוֹת	לָךְ	וַתַּעֲשִׂי־	מִבִּגְדֵיךְ	וַתִּקְחִי
na–ukazini	pa–rangi	mahali–pa–juu	kwako	na–ukafanya	kutoka–nguo–zako	Na–ukachukua
H2181	H2921	H1116				H3947

יִהְיֶה׃	וְלֹא	בָּאוֹת	לֹא	עֲלֵיהֶם
kuwa	na–haita	kuwa	hayaja	juu–yake
H1961	H3808	H0935	H3808	

Kisha ulichukua nguo zako na pamoja nao umepatengeneza mahali pa juu kwa ajili yako palipambwa kwa rangi tofauti tofauti, na hapo ulifanya kama kahaba. Hii haitatokea. Wala haitatokea.

17

וּמִכַּסְפִּי	מִזְּהָבִי	תִּפְאַרְתֵּךְ	כְּלֵי	וַתִּקְחִי
na–kutoka–fedha–yangu	kutoka–dhahabu–yangu	vya–uzuri–wako	vyombo	Na–ukachukua
H3701	H2091	H8597	H3627	H3947

בָּם׃	וַתִּזְנִי־	זָכָר	צַלְמֵי	לָךְ	וַתַּעֲשִׂי־	לָךְ	נָתַתִּי	אֲשֶׁר
nazo	na–ukazini	za–kiume	sanamu	kwako	na–ukafanya	wewe	nilikupa	ambayo
	H2181	H2145	H6754				H5414	

Umevichukua vito vizuri vya dhahabu na fedha nilizowapatia, na umejitengenezea sanamu za wanaume, na umefanya pamoja nao ukahaba afanyao.

18

וּקְטָרְתִּי	וְשַׁמְנִי	וַתְּכַסִּים	רִקְמָתֵךְ	בִּגְדֵי	אֶת־	וַתִּקְחִי
na–uvumba–wangu	na–mafuta–yangu	na–ukazifunika	za–rangi	zako	nguo	Na–ukachukua
H7004	H8081	H3680	H7553		H0853	H3947

לִפְנֵיהֶם׃	נָתַתְּ)‎	]נתתי‎
mbele–yao	uliweka	uliweka
H6440	H5414	H5414

Ulichukua nguo zako za tarizi na kuwafunika, na kuwawekea mafuta yangu na manukato mbele yao.

19

הֶאֱכַלְתִּיךְ	וְדַבַשׁ	וָשֶׁמֶן	סֹלֶת	לָךְ	נָתַתִּי	אֲשֶׁר־	וְלַחְמִי	
nilikupa	na–asali	na–mafuta	unga–laini	wewe	nilikupa	ambao	Na–mkate–wangu	
H0398	H1706	H8081	H5560		H5414		H3899	

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	וַיְהִי	נִיחֹחַ	לְרֵיחַ	לִפְנֵיהֶם	וּנְתַתָּיהוּ
BWANA	Bwana	asema	na–ikawa	nzuri	kama–harufu	mbele–yao	na–uliuweka
H3069	H0136	H5002	H1961	H5207	H7381	H6440	H5414

Mkate wangu niliokupatia-ulitengenezwa kwa unga mzuri, mafuta, na asali-umeviweka mbele yao kwa ajili ya kunukia harufu nzuri, kwa kuwa hivi ndivyo ilivyotokea-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

20

לִי	יָלַדְתְּ	אֲשֶׁר	בְּנוֹתַיִךְ	וְאֶת־	בָּנַיִךְ	אֶת־	וַתִּקְחִי
mimi	ulinizalia	ambao	zako	na–binti	wako	wana	Na–ukawachukua
	H3205		H1323	H0853		H0853	H3947

מִתַּזְנוּתָיִךְ׃)‎	]מתזנתך‎	הַמְעַט	לֶאֱכֹל	לָהֶם	וַתִּזְבְּחִים
ukahaba–wako	ukahaba–wako	je–ni–kidogo	kuliwa	kwao	na–ukawatoa–dhabihu
H8457	H8457	H4592	H0398		H2076

Kisha uliwachukua watoto wako ulionizalia, na kuwatoa sadaka kwa picha ili waliwe kama chakula. Je! matendo yako ya kikahaba ni kitu kidogo?

21

לָהֶם׃	אוֹתָם	בְּהַעֲבִיר	וַתִּתְּנִים	בָּנַי	אֶת־	וַתִּשְׁחֲטִי
kwao	wao	kwa–kupitisha	na–ukawatoa	wangu	wana	Na–ukawachinja
	H0853		H5414		H0853	

Umewachinja watoto wangu na kuwatupia kwenye moto.

22

(זָכַרְתְּ	]זכרתי[	לֹא	וְתַזְנֻתַיִךְ	תּוֹעֲבֹתַיִךְ	כָּל־	וְאֶת	
kumbuka	haku	kumbuka	haku	na–ukahaba–wako	machukizo–yako–yote	Na–katika	
H2142	H2142	H3808	H8457	H8441	H3605	H0854	

הָיִית׃	בִּדָמַיִךְ	מִתְבּוֹסֶסֶת	וְעֶרְיָה	עֵרֹם	בְּהְיוֹתֵךְ	נְעוּרָיִךְ	יְמֵי	אֶת־
ulikuwa	katika–damu–yako	ukigaagaa	na–bila–nguo	uchi	ulipokuwa	ujana–wako	za	siku
H1961	H1818	H0947	H6181	H5903	H1961		H3117	H0853

Katika machukizo yako yote na matendo yako ya kikahaba hukutafakari kuhusu siku za ujana wako, wakati ulipokuwa uchi na bila nguo kama kama umepigwa katika damu.

23

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	לָךְ	אוֹי	אוֹי	רָעָתֵךְ	כָּל־	אַחֲרֵי	וַיְהִי
BWANA	Bwana	asema	kwako	ole	ole	wote	uovu–wako	baada–ya	Na–ikawa
H3069	H0136	H5002		H0188	H0188		H3605		H1961

Ole! Ole wako! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-kwahiyo, zaidi ya hapo kwa haya maovu yote,

24

רְחוֹב׃	בְּכָל־	רָמָה	לָךְ	וַתַּעֲשִׂי־	גֹּב	לָךְ	וַתִּבְנִי־
uwanja	katika–kila	mahali–pa–juu	kwako	na–ukafanya	jukwaa	kwako	Na–ukajijenga
H7339	H3605	H7413			H1354		H1129

umejijengea chumba cha chini kwa chini katika kila sehemu ya watu wengi.

25

יָפְיֵךְ	אֶת־	וַתְּתָעֵבִי	רַחֲתֵךְ	בָּנִית	דַּרְכֵּךְ	רֹאשׁ	כָּל־	אֶל־
wako	uzuri	na–ukauchukiza	mahali–pako–pa–juu	ulijenga	njia	mwanzo–wa	kila	Katika
H3308	H0853	H8581	H7413	H1129	H1870		H3605	H0413

]תזנתך[	אֶת־	וַתַּרְבִּי	עוֹבֵר	לְכָל־	רַגְלַיִךְ	אֶת־	וַתְּפַשְׁקִי
wako	ukahaba	na–ukaongeza	mpita–njia	kwa–kila	yako	miguu	na–ukafungua
H8457	H0853			H3605	H7272	H0853	H6589

(תַּזְנוּתָיִךְ׃)
wako
H8457

Umepajenga mahali pako palipoinuka kwenye kichwa cha kila njia na kuunajisi uzuri wako, kwa kuwa umeutoa mwili wako kwa kila mtu apitaye karibu na umefanya matendo mengi zaidi ya ukahaba.

26

אֶת־	וַתַּרְבִּי	בָּשָׂר	גְּדֹלֵי	שְׁכֵנַיִךְ	מִצְרַיִם	בְּנֵי־	אֶל־	וַתַּזְנִי	
ukahaba	na–ukaongeza	wa–mwili	wakubwa	jirani–zako	Misri	wana–wa	na	Na–ukazini	
H0853		H1320	H1432	H7934	H4714		H0413	H2181	

לְהַכְעִיסֵנִי׃	תַּזְנֻתֵךְ	
kunikasirisha	wako	
H3707	H8457	

Umetenda kama kahaba pamoja na Wamisri, tamaa ya jirani zako, na umetenda matendo mengi zaidi ya kikahaba, ili kuchochea hasira yangu.

27 וְהִנֵּה נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ וְאֶגְרַע חֻקֵּךְ
Na–tazama niliwanyoosha mkono–wangu juu–yako na–nikapunguza sehemu–yako
H2009 H5186 H3027 H6485 H2706

וְאֶתֵּנֵךְ לְנֶפֶשׁ שנאותיך בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַנִּכְלָמוֹת מִדַּרְכֵּךְ׃
na–nikakutoa kwa–hamu–ya wanaokuchukia binti–za Wafilisti wanaofedhehesha kwa–njia–yako
H5414 H5315 H8130 H1323 H6430 H3637 H1870

זִמָּה׃
ya–aibu
H2154

Tazama! Nitakunyooshea mkono wangu na kupunguza chakula chako. Nitauchukua uhai wako juu ya adui zako, binti za Wafilisti, ambao walikuwa na haya ya tabia yako ya uchafu.

28 וְגַם אֶל־אַשּׁוּר בְּנֵי מִבְלְתִּי שָׂבְעָתֵךְ וַתִּזְנִי וַתִּזְנִים אַף־לֹא שָׂבָעַתְּ׃
na–bado na–ukazini Na–ukazini na Ashuru wana–wa kwa–sababu–hukuwa umeshiba na–ukazini–nao
H1571 H2181 H0413 H0804 H1115 H7654 H2181

huku shiba
H3808 H7646

Umetenda kama kahaba pamoja na Waashuru kwa sababu hukuweza kuridhika. Umetenda kama kahaba na bado hukuridhika.

29 וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנוּתֵךְ אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה וְגַם־זֹאת לֹא שָׂבָעַתְּ׃
Na–ukaongeza ukahaba wako hadi nchi–ya Kanaani Ukaldayo na–bado kwa–hili huku shiba
H0853 H8457 H0413 H0776 H3778 H1571 H2063 H3808 H7646

Umefanya matendo mengi zaidi ya kikahaba katika nchi ya jamii ya wana maji wa Ukaldayo, na wala hukuridhika kwa hayo.

30 מָה אֲמֶלָּה לִבָּתֵךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה בַּעֲשׂוֹתֵךְ אֶת־כָּל־אֵלֶּה מַעֲשֵׂה אִשָּׁה זוֹנָה קָלָה׃
Jinsi ulivyokuwa–dhaifu moyo–wako asema Bwana BWANA kwa–kufanya–kwako haya
H4100 H0535 H3826 H5002 H0136 H3069 H0853

mwenye–nguvu kahaba mwanamke ya kazi yote
H7986 H2181 H0802 H4639 H0428 H3605

Jinsi moyo wako ulivyo dhaifu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-kwamba utaweza kuyafanya haya mambo yote, matendo ya aibu ya kikahaba?

31 בְּבִנוֹתֵיךְ בְּרֹאשׁ כָּל־דֶּרֶךְ וְרָמָתֵךְ בְּחוּצוֹת בָּנִית אֲתָנָן וְלֹא הָיִית כְּזוֹנָה בְּבוּזָהּ׃
Kwa–kujenga–kwako mwanzoni–mwa kila njia na–mahali–pako–pa–juu jukwaa–lako katika–kila uwanja na–hukuwa kama kahaba ulifanya
H1129 H1354 H3605 H1870 H7413 H6213 H7339 H3808 H1961 H2181 H7046 H0868

ulifanya kama kahaba kudharau ujira
H6213 H1961 H2181 H7046 H0868

Mmepajenga mahali penu pa juu kwenye kichwa cha kila mtaa na kufanya chumba cha chini kwa chini katika kila sehemu ya watu wengi. Bado hukuwa kama kahaba kwa sababu ulikataa kulipwa ujira.

32 הָאִשָּׁה מַמְנָאֲפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת־נֵכָר׃
Mwanamke mzinzi badala–ya mume–wake anachukua wageni wengine
H0802 H5003 H8478 H0376 H3947 H0853 H5237

Wewe mwanamke mzinifu, wewe upokeaye wageni badala ya mume wako.

לְכָל־	נְדָנַיִךְ֙	אֶת־	נָתַתְּ	וְאַתְּ	נֵדֶה	יִתְּנוּ־	זוֹנוֹת	לְכָל־	33
kwa	zako	zawadi	ulitoa	lakini–wewe	zawadi	wanapewa	wote	Kwa–makahaba	
H3605	H5083	H0853	H5414		H5078	H5414	H2181	H3605	

מִסָּבִיב	אֵלַיִךְ֒	לָבוֹא	אוֹתָם	וַתְּשַׁחֲדִי	מְאַהֲבַיִךְ	
kutoka–pande–zote	kwako	kuja	wao	na–ukawahonga	wapenzi–wako–wote	
H5439	H0413	H0935	H0853	H7809	H0157	

בְּתַזְנוּתָיִךְ׃	
kwa–ukahaba–wako	
H8457	

Watu hulipa kwa kila kahaba, lakini wewe huwapa mshara wako wapenzi wako wote na kuwapa rushwa ili waje kwako pande zote kwa matendo yako ya kikahaba.

לֹא	וְאַחֲרַיִךְ֙	בְּתַזְנוּתַיִךְ	הַנָּשִׁים֙	מִן־	הֶפֶךְ֙	בָּךְ	וַיְהִי־		34
hapana	na–baada–yako	katika–ukahaba–wako	wanawake	na	kinyume	kwako	Na–ikawa		
H3808		H8457	H0802		H2016		H1961		

לְהֶפֶךְ׃	וַתְּהִי	לָךְ֙	נִתַּן־	לֹא	וְאֶתְּנָן	אֶתְּנָן֙	וּבְתִתָּךְ֙	זוֹנָה
kinyume	na–ukawa	wewe	ukipewa	haukuwa	na–ujira	ujira	na–kwa–kutoa–kwako	mzinzi
H2016	H1961		H5414	H3808	H0868	H0868	H5414	H2181

Hivyo kuna tofauti kati yako na hao wanawake wengine, kwa kuwa hakuna hata mmoja ajaye kwako kukuuliza kulala pamoja nao. Badala yake, unawalipa. Hakuna akulipaye.

פ	יְהוָה׃	דְּבַר־	שִׁמְעִי֙	זוֹנָה֙	לָכֵן֙	35
—	BWANA	neno–la	sikia	kahaba	Kwa–hiyo	
	H3068	H1697	H8085	H2181		

Kwa hiyo, wewe kahaba, lisikilize neno la Yahwe.

וַתִּגָּלֶה	נְחֻשְׁתֵּךְ֙	הִשָּׁפֵךְ	יַעַן־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	36
na–ukafunuliwa	tamaa–yako	ilimwagwa	kwa–sababu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	
H1540		H8210	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	

גִּלּוּלַיִךְ	כָּל־	וְעַל֙	מְאַהֲבָיִךְ	עַל־	בְּתַזְנוּתַיִךְ	עֶרְוָתֵךְ֙
za	sanamu–zote	na–juu–ya	wapenzi–wako	juu–ya	katika–ukahaba–wako	uchi–wako
H1544	H3605		H0157		H8457	H6172

לָהֶם׃	נָתַתְּ	אֲשֶׁר	בָּנַיִךְ	וְכִדְמֵי	תּוֹעֲבוֹתַיִךְ	
wao	uliwapa	ambao	wana–wako	na–kwa–damu–ya	machukizo–yako	
	H5414			H1818	H8441	

Bwana Yahwe asema hivi: Kwa sababu umemwaga tamaa yako na kuonyesha sehemu zako za siri kupitia matendo yako ya ukahaba pamoja na wapenzi wako wote pamoja na sanamu zako za chukizo, na kwa sababu ya damu ya watoto wako uliyowapatia sanamu zako,

37 לָכֵן֙ הִנְנִי֙ מְקַצָּ֣ן אֶת־ כָּל־ מְאַהֲבַ֔יִךְ אֲשֶׁ֥ר עָרַ֖בְתְּ עֲלֵיהֶ֑ם

kwa–hiyo tazama–mimi ninakusanya wapenzi wako wote ambao uliowapenda na wote
H2009 H6908 H0853 H3605 H0157 H6149

וְקִבַּצְתִּי֙ אֶת־ כָּל־ שְׂנֵאֵ֔ת אֲשֶׁ֥ר אֲהַבְתָּ֖ עַל־ כָּל־ אֲשֶׁ֣ר שָׂנֵ֑את

na–nitawakusanya wote uliwachukia ambao wote pamoja–na uliwapenda ambao wote
H6908 H8130 H3605 H0157 H0853

וְגִלִּיתִ֤י אֶת־ עֶרְוָתֵךְ֙ אֲלֵהֶ֔ם וְרָא֥וּ אֶת־ כָּל־ עֶרְוָתֵ֖ךְ׃

uchi na–nitaufunua kutoka–pande–zote dhidi–yako wao kwao uchi–wako na–wataona wote ambao
H0853 H1540 H5439 H6172 H0413 H7200 H6172 H3605

kwa hiyo, tazama! Nitawakusanya wapenzi wako wote uliokutana nao, wote ambao uliowapenda na wote uliowachukia, na nitawakusanya juu yako kila upande. Nitawaonyesha wazi sehemu zako za siri hivyo wanaweza kuona uchi wako wote.

38 וְשָׁפַטְתִּיךְ֙ מִשְׁפְּטֵ֣י נֹאֲפ֔וֹת וְשֹׁפְכֹ֥ת דָּ֖ם דָּ֣ם וְנָתַתִּ֥יךְ דַּם־ חֵמָ֖ה וְקִנְאָֽה׃

Na–nitakuhukumu hukumu–ya wazinzi na–wanaomwaga damu damu na–nitakupa damu
H8199 H4941 H5003 H8210 H1818 H5414 H1818

ya–hasira na–wivu
H2534 H7068

Kwa kuwa nitakuadhibu kwa uasherati na kumwaga damu, na nitaleta juu yako damu ya hasira yangu na hasira kali.

39 וְנָתַתִּ֤י אוֹתָךְ֙ בְּיָדָ֔ם וְהָרְס֥וּ גַבֵּךְ֙ וְנִתְּצ֣וּ שַׁדְּתֹתַ֔יִךְ וְהִפְשִׁ֥יטוּ אוֹתָ֖ךְ בְּגָדַ֑יִךְ וְלָקְח֣וּ כְלֵי֔ תִּפְאַרְתֵּ֖ךְ וְהִנִּיח֥וּ אֹתָ֛ךְ עֵירֹ֖ם וְעֶרְיָֽה׃

Na–nitakutoa mikononi–mwao wewe na–watabomoa jukwaa–lako na–wataangusha
H5414 H0853 H3027 H2040 H1354 H5422

na–watakuvua mahali–pako–pa–juu na–watachukua vyombo vya–uzuri–wako nguo–zako wewe na–watakuacha uchi na–bila–nguo
H6584 H7413 H3947 H3627 H8597 H1732 H0853 H6181 H5903 H3240

Nitakutia kwenye mikono yao hivyo watakutupa chini kwenye chumba cha chini kwa chini na kupavunja mahali pako pa juu na watakuvua nguo zako na kuchukua vito vyako vyote. watakuacha uchi bila nguo.

40 וְהֶעֱלוּ֙ עָלַ֣יִךְ קָהָ֔ל וְרָגְמ֥וּ אוֹתָ֖ךְ אֶ֑בֶן וּבְתָקוּ֖ךְ בְּחַרְבוֹתָֽם׃

Na–nitaleta juu–yako umati na–watakupiga wewe kwa–mawe na–watakukata kwa–panga–zao
H5927 H6951 H7275 H0853 H0068 H1333 H2719

Kisha wataleta kundi la watu juu yako na kukupiga kwa mawe, na kukukata kwa panga zao.

41

שְׁפָטִים	בָּךְ	וְעָשׂוּ־	בָּאֵשׁ	בָּתַּיִךְ	וְשָׂרְפוּ
hukumu	kwako	na–watatekeleza	kwa–moto	nyumba–zako	Na–watachoma
H8201			H0784		H8313

לְעֵינֵי	נָשִׁים	רַבּוֹת	וְהִשְׁבַּתִּיךְ	מִזּוֹנָה	וְגַם־	אֶתְנַן	לֹא	
mbele–ya–macho–ya	wanawake	wengi	na–nitakukomesha	kuwa–kahaba	na–pia	ujira	huta	
	H0802			H2181	H1571	H0868	H3808	

תִּתְּנִי־	עוֹד׃
toa	tena
H5414	H5750

Watachoma nyumba zako na kufanya matendo mengi ya adhabu juu yako kwenye uso wa wanawake wengi, kwa kuwa nitakusimamisha ukahaba wako, na hutawalipa tena wapenzi wako.

42

וְשָׁקַטְתִּי	מִמֵּךְ	קִנְאָתִי	וְסָרָה	בֵּךְ	חֲמָתִי	וַהֲנִחֹתִי
na–nitatulia	kutoka–kwako	wivu–wangu	na–utaondoka	dhidi–yako	hasira–yangu	Na–nitaituliza
H8252		H7068	H5493		H2534	H5117

וְלֹא	אֶכְעַס	עוֹד׃
na–sita	kasirika	tena
H3808	H3707	H5750

Kisha nitatuliza ghadhabu yangu juu yako; hasira yangu itakuacha, kwa kuwa nitaridhika, na sitakuwa na hasira tena.

43

נְעוּרַיִךְ	יְמֵי	אֶת־	זָכַרְתְּ)	זכרתי]	לֹא־	אֲשֶׁר	יַעַן	
ujana–wako	za	siku	kumbuka	huku	kumbuka	huku	Kwa–sababu	
	H3117	H0853	H2142	H2142	H3808		H3282	

בְּרֹאשׁ	וַתִּרְגְּזִי־	לִי	בְּכָל־	הָיָה	אֱלֹהַּ	וְגַם־	אֲנִי	הֵא	
juu–ya–kichwa	na–ukanitetemeshea	mimi	kwa–haya	yote		na–pia	mimi	tazama	
	H7264		H3605	H0428		H1571	H0589	H1887	

עַל	הַזִּמָּה	אֶת־	עָשִׂית)	עשיתי]	וְלֹא	יְהוִה	אֲדֹנָי	נְאֻם	נָתַתִּי
juu–ya	ile	aibu	ukifanya	ukifanya	na–hukuwa	BWANA	Bwana	asema	nimeweka
	H2154	H0853	H6213		H3808	H3069	H0136	H5002	H5414

תּוֹעֵבֹתַיִךְ׃	כָּל־
yote	machukizo–yako
H8441	H3605

Kwa sababu hukuzikumbuka siku za ujana wako na kunifanya nitetemeke kwa hasira kwa sababu ya haya mambo yote, kwa hiyo, tazama! Mimi mwenyewe nitashusha kwa kichwa chako mwenyewe adhabu kwa kile ulichokifanya-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo. Hutaongeza ukahaba kwa matendo yako yote ya machukizo?

44

לֵאמֹר	יִמְשֹׁל	עָלַיִךְ	הַמֹּשֵׁל	כָּל־	הִנֵּה	
kusema	ataendelea–kutumia–mithali	juu–yako	anayetumia–mithali	kila	Tazama	
H0559				H3605	H2009	

בִּתָּהּ׃	כְּאִמָּהּ
ndivyo–binti–yake	kama–mama–yake
H1323	H0517

Tazama! Kila mtu azungumzaye Mithali kuhusu wewe atasema, “Kama alivyo, hivyo pia ni binti yake.”

45

וַאֲחוֹת	וּבְנֶיהָ	אִישָׁהּ	גֹּעֶלֶת	אַתְּ	אִמֵּךְ	בַּת־
na–dada	na–watoto–wake	mume–wake	anayemchukia	wewe	mama–yako	Binti–ya
H0269		H0376	H1602		H0517	H1323

חִתִּית	אִמְּכֶן	וּבְנֵיהֶן	אַנְשֵׁיהֶן	גָּעֲלוּ	אֲשֶׁר	אַתְּ	אֲחוֹתֵךְ
Mhiti	mama–yenu	na–watoto–wao	waume–wao	waliwachukia	ambao	wewe	ya–dada–yako
H2850	H0517		H0376	H1602			H0269

אֱמֹרִי׃	וַאֲבִיכֶן
Mwamori	na–baba–yenu
H0567	H0001

Wewe ni binti wa mama yako, amchukiaye mume wake na mtoto wake, na wewe ni dada wa dada zako aliyewachukia waume zao na watoto wao. Mama yako alikuwa Mhiti, na baba yako alikuwa Mwamori.

46

שְׁמֹאולֶךְ	עַל־	הַיּוֹשֶׁבֶת	וּבְנוֹתֶיהָ	הֵיא	שֹׁמְרוֹן	הַגְּדוֹלָה	וַאֲחוֹתֵךְ
kushoto–kwako	upande–wa	anayekaa	na–binti–zake	yeye	Samaria	mkubwa	Na–dada–yako
H8040		H3427	H1323	H1931	H8111		H0269

וּבְנוֹתֶיהָ׃	סְדֹם	מִימִינֵךְ	הַיּוֹשֶׁבֶת	מִמֵּךְ	הַקְּטַנָּה	וַאֲחוֹתֵךְ
na–binti–zake	Sodoma	upande–wa–kulia–kwako	anayekaa	kuliko–wewe	mdogo	na–dada–yako
H1323	H5467	H3225	H3427			H0269

Dada yako mkubwa alikuwa Samaria na binti zake walikuwa wale waliokuwa wakiishi kaskazini, wakati dada yako mdogo alikuwa ni yule aliyekuwa akiishi kusini mwako, ambaye ni, Sodoma na binti zake.

47

כִּמְעַט	)עָשֹׂית(	]עשיתי[	וּבְתוֹעֲבֹתֵיהֶן	הָלַכְתְּ	בִּדְרָכֵיהֶן	וְלֹא	
kwa–muda–mfupi	ulifanya	ulifanya	na–katika–machukizo–yao	ulitembea	katika–njia–zao	Na–si	
H4592	H6213		H8441	H1980	H1870	H3808	

דְּרָכַיִךְ׃	בְּכָל־	מֵהֶן	וַתַּשְׁחֵתִי	קָט	
zako–zote	katika–njia	kuliko–wao	na–ukaharibika	tu	
H1870	H3605	H2004	H7843	H6985	

Hukuenenda katika njia zao na kuchukua tabia zao na matendo yao, lakini katika njia zako zote ulikuwa mbaya zaidi kuliko walivyokuwa wao.

48

הֵיא	אֲחוֹתֵךְ	סְדֹם	עָשְׂתָה	אִם־	יְהוִה	אֲדֹנָי	נְאֻם	אָנִי	חַי־
yeye	dada–yako	Sodoma	alifanya	kama	BWANA	Bwana	asema	mimi	Kwa–uhai–wangu
H1931	H0269	H5467			H3069	H0136	H5002	H0589	

וּבְנוֹתֶיהָ׃	אַתְּ	עָשִׂית	כַּאֲשֶׁר	וּבְנוֹתָיִךְ׃
na–binti–zake	wewe	ulifanya	kama–ulivyofanya	na–binti–zako
H1323				H1323

Kama niishivyo- hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-dada yako Sodoma na binti zake, hawajafanya uovu mwingi kama wewe ulivyofanya na binti zako walivyofanya.

49

וְשַׂלְוַת	לֶחֶם	שִׁבְעַת־	גָּאוֹן	אֲחוֹתֵךְ	סְדֹם	עָוֹן	הָיְתָה	זֶה	הִנֵּה־
na–raha	chakula	wingi–wa	kiburi	dada–yako	Sodoma	uovu–wa	ilikuwa	hii	Tazama
H7962	H3899	H7653	H1347	H0269	H5467	H5771	H1961	H2088	H2009

לֹא	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	וְיַד־	וְלִבְנוֹתֶיהָ	לָהּ	הָיָה	הַשְׁקֵט
hawaku	na–mhitaji	maskini	na–mkono–wa	na–kwa–binti–zake	kwake	ilikuwa	ya–utulivu
H3808	H0034	H6041	H3027	H1323		H1961	H8252

הֶחֱזִיקָה׃
saidia
H2388

Tazama! Hii ilikuwa dhambi ya dada yako Sodoma: Alikuwa na kiburi katika mafanikio yake, uzembe na kutojali kuhusu chochote. Hakuitia nguvu mikono ya maskini na watu wahitaji.

כַּאֲשֶׁר	אֹתָהּ	וָאָסִיר	לְפָנַי	תּוֹעֵבָה	וַתַּעֲשֶׂינָה	וַתְּגַבֵּהּ־ינָה	50
kama–nilivyoona	wao	na–nikawaondoa	mbele–yangu	chukizo	na–wakafanya	Na–wakajivuna	
	H0853	H5493	H6440	H8441		H1361	

ס	רָאִיתִי׃	
—	vizuri	
	H7200	

Alikuwa na kiburi na kufanya machukizo mbele yangu, hivyo niliwatoa kama nilivyoona.

תּוֹעֲבוֹתָיִךְ	אֶת־	וַתַּרְבִּי	חֲטָאָה	לֹא	חַטֹּאתַיִךְ	כְּחֲצִי	וְשֹׁמְרוֹן	51
yako	machukizo	na–ukaongeza	fanya	haku	dhambi–zako	nusu–ya	Na–Samaria	
H8441	H0853		H2398	H3808		H2677	H8111	

בְּכָל־	)אַחוֹתַיִךְ(	]אחותך[	אֶת־	וַתְּצַדְּקִי		מֵהֵנָּה
kwa–machukizo	zako	zako	dada	na–ukawafanya–waonekane–wenye–haki		kuliko–wao
H3605	H0269	H0269	H0853	H6663		H2007

)עָשִׂית׃(	]עשיתי[	אֲשֶׁר	תּוֹעֲבוֹתַיִךְ
ulifanya	ulifanya	ambayo	yako–yote
H6213			H8441

Samaria hakufanya hata nusu ya dhambi zako; badala yake, umefanya machukizo mengi kuliko walivyofanya, na umewonyesha hayo dada zako walikuwa bora kuliko wewe kwa sababu ya machukizo yako uyafanyayo!

בְּחַטֹּאתַיִךְ	לַאֲחוֹתֵךְ	פִּלַּלְתְּ	אֲשֶׁר	כְּלִמָּתֵךְ	שְׁאִי	וְאַתְּ	גַּם־	52
kwa–dhambi–zako	kwa–dada–zako	ulihukumu	ambayo	aibu–yako	beba	wewe	Pia	
	H0269	H6419		H3639	H5375		H1571	

אַתְּ	וְגַם־	מִמֵּךְ	תִּצְדַּקְנָה	מֵהֵן	הִתְעַבְתְּ	אֲשֶׁר־	
wewe	na–pia	kuliko–wewe	wanaonekana–wenye–haki	kuliko–wao	ulifanya–machukizo	ambazo	
	H1571		H6663	H2004	H8581		

אַחְיוֹתֵךְ׃	בְּצִדְקָתֵךְ	כְּלִמָּתֵךְ	וּשְׁאִי	בּוֹשִׁי	
dada–zako	kwa–kuwafanya–waonekane–wenye–haki	aibu–yako	na–beba	aibiwe	
H0269	H6663	H3639	H5375	H0954	

Hasa wewe, umeonyesha aibu yako mwenyewe; kwa njia hii umewaonyesha dada zako walikuwa bora kuliko wewe, kwa sababu ya dhambi ulizozifanya katika hayo machukizo yako yote. Dada zako sasa wanaonekana bora kuliko wewe. Hasa wewe, umeonyesha aibu yako mwenyewe, kwa njia hii umewaonyesha kwamba dada zako walikuwa bora kuliko wewe.

סְדֹם	)שְׁבוּת(	]שבית[	אֶת־	שְׁבִיתֵהֶן	אֶת־	וְשַׁבְתִּי		53
Sodoma	Sodoma	wa	utumwa	wao	kutoka–utumwani	Na–nitawarudisha		
H5467	H7622	H7622	H0853	H7622	H0853	H7725		

)וּשְׁבוּת(	]ושבית[	וּבְנוֹתֶיהָ	שֹׁמְרוֹן	)שְׁבוּת(	]שבית[	וְאֶת־	וּבְנוֹתֶיהָ
wako	na–utumwa	na–binti–zake	Samaria	Samaria	wa	na–utumwa	na–binti–zake
H7622	H7622	H1323	H8111	H7622	H7622	H0853	H1323

בְּתוֹכָהֵנָה׃	שְׁבִיתַיִךְ
katikati–yao	wako
H8432	

Kwa kuwa nitarudisha masalia wao-masalia ya Sodoma na binti zake, na masalia ya Samaria na binti zake; lakini masalia yako yatakuwa miongoni mwao.

אֹתָן׃	בְּנַחֲמֵךְ	עָשִׂית	אֲשֶׁר	מִכֹּל	וְנִכְלַמְּתְּ	כְּלִמָּתֵךְ	תִּשְׁאִי	לְמַעַן	54
wao	kwa–kuwafariji	ambayo	uliyofanya	kwa–yote	na–uaibishwe	aibu–yako	ubebe	ili	
H0853	H5162			H3605	H3637	H3639	H5375	H4616	

Kwa kufikiria haya mambo utaonyesha aibu yako; utakuwa mnyenyekevu kwa sababu ya kila kitu ulichokifanya, na kwa njia hii utakuwa faraja kwao.

וְשֹׁמְרוֹן — na-Samaria — H8111
לְקַדְמָתָן — katika-hali-yao-ya-kwanza — H6927
תָּשֹׁבְנָה — watarudishwa — H7725
וּבְנוֹתֶיהָ — na-binti-zake — H1323
סְדֹם — Sodoma — H5467
וַאֲחוֹתַיִךְ — Na-dada-zako — H0269
55

תִּשֶּׁבְנָה — mtarudishwa — H7725
וּבְנוֹתַיִךְ — na-binti-zako — H1323
וְאַתְּ — na-wewe
לְקַדְמָתָן — katika-hali-yao-ya-kwanza — H6927
תָּשֹׁבְנָ — watarudishwa — H7725
וּבְנוֹתֶיהָ — na-binti-zake — H1323

לְקַדְמַתֵּכֶן׃ — katika-hali-yenu-ya-kwanza — H6927

Hivyo dada yako Sodoma na binti zake watarudishwa kwenye hali yao ya zamani, na Samaria na binti zake watarudishwa kwenye mashamba yao ya zamani. Kisha wewe na binti zako watarudishwa kwenye hali yako ya kawaida.

בְּיוֹם — katika-siku — H3117
בְּפִיךְ — kinywani-mwako — H6310
לִשְׁמוּעָה — katika-sifa — H8052
אֲחוֹתֵךְ — dada-yako — H0269
סְדֹם — Sodoma — H5467
הָיְתָה — ikitajwa — H1961
וְלֹוא — Na-hakuwa — H3808
56

גְאוֹנֵךְ׃ — ya-kiburi-chako — H1347

Sodoma dada yako hakutajwa hata kwa kinywa chako katika siku ulipojiinua,

וְכָל־ — na-wote — H3605
אֲרָם — Aramu — H0758
בְּנוֹת־ — binti-za — H1323
חֶרְפַּת — wa-aibu-ya — H2781
עֵת — wakati — H6256
כְּמוֹ — kama — H3644
רָעָתֵךְ — uovu-wako
תְּגֳלֶה — kufunuliwa — H1540
בְּטֶרֶם — Kabla-ya — H2962
57

מְסָבִיב׃ — kutoka-pande-zote — H5439
אוֹתָךְ — wewe — H0853
הַשָּׁאטוֹת — wanaokudharau — H7590
פְּלִשְׁתִּים — Wafilisti — H6430
בְּנוֹת — binti-za — H1323
סְבִיבוֹתֶיהָ — wanaowazunguka — H5439

kabla uovu wako haujafunuliwa. Lakini sasa wewe ni kitu cha dharau kwa binti za Edomu na binti wote wa Wafilisti waliomzunguka. Watu wote wanakudharau wewe.

ס — —
יְהוָה׃ — BWANA — H3068
נְאֻם — asema — H5002
נְשָׂאתִים — yote — H5375
אַתְּ — umeyabeba
תּוֹעֲבוֹתַיִךְ — wewe — H8441
וְאֶת־ — machukizo-yako — H0853
זִמָּתֵךְ — na — H2154
אֶת־ — Aibu-yako — H0853
58

Utaonyesha aibu yako na matendo yako ya machukizo! -hivi ndivyo Yahwe asemavyo!

אוֹתָךְ — wewe — H0853
)וְעָשִׂיתִי(— nitakufanyia — H6213
]ועשית[— na-nitakufanyia
יְהוִה — BWANA — H3069
אֲדֹנָי — Bwana — H0136
אָמַר — asema — H0559
כֹּה — hivyo — H3541
כִּי — Kwa-maana
59

בְּרִית׃ — agano
לְהָפֵר — kuvunja — H1285
אָלָה — kiapo — H0423
בָּזָה — ulidharau — H0959
אֲשֶׁר־ — ambaye
עָשִׂית — wewe
כַּאֲשֶׁר — kama-ulivyofanya

Bwana Yahwe asema hivi: Nitashughulika na wewe kama unavyostahili, wewe uliyedharau kiapo chako kwa kulivunja agano.

וַהֲקִמוֹתִי — na-nitasimamisha
נְעוּרָיִךְ — ujana-wako
בִּימֵי — katika-siku-za — H3117
אוֹתָךְ — nawe — H0853
בְּרִיתִי — langu — H1285
אֶת־ — agano — H0853
אֲנִי — mimi — H0589
וְזָכַרְתִּי — Na-nitakumbuka — H2142
60

עוֹלָם׃ — la-milele — H5769
בְּרִית — agano — H1285
לָךְ — kwako

Lakini mimi mwenyewe nitalikumbuka agano langu nililolifanya pamoja nawe katika siku za ujana wako, nitaliimarisha agano la milele pamoja na wewe.

אֲחוֹתַיִךְ	אֶת־	בְּקַחְתֵּךְ	וְנִכְלַמְתְּ	דְּרָכַיִךְ	אֶת־	וְזָכַרְתְּ	61
zako	dada	wakati–utakapochukua	na–utaaibishwa	zako	njia	Na–utakumbuka	
H0269	H0853	H3947	H3637	H1870	H0853	H2142	

לָךְ	אֶתֶּן	וְנָתַתִּי	מִמֵּךְ	הַקְּטַנּוֹת	אֶל־	מִמֵּךְ	הַגְּדֹלוֹת	
wewe	kwako	na–nitawapa	kuliko–wewe	wadogo	pamoja–na	kuliko–wewe	wakubwa	
	H0853	H5414			H0413			

מִבְּרִיתֵךְ׃	וְלֹא	לִבְנוֹת	
kwa–sababu–ya–agano–lako	lakini–si	kama–binti	
H1285	H3808	H1323	

Kisha utazikumbuka njia zako na kuona aibu utakapo wapokea dada zako wakubwa na dada zako wadogo. Nitakupatia wao kama binti zako, lakini kwa sababu ya agano lako.

יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעַתְּ	אִתָּךְ	בְּרִיתִי	אֶת־	אֲנִי	וַהֲקִימוֹתִי	62
ni–BWANA	mimi	kwamba	na–utajua	nawe	langu	agano	mimi	Na–nitasimamisha	
H3068	H0589		H3045	H0854	H1285	H0853	H0589		

Mimi nitaweka imara agano langu pamoja nawe, nawe utajua yakwamba mimi ni Yahwe.

פֶּה	פִּתָּחוֹן	עוֹד	לָךְ	יְהוִה־	וְלֹא	וָבֹשְׁתְּ	תִּזְכְּרִי	לְמַעַן	63
kinywa	kufungua	tena	kwako	kuwe	na–usi	na–uaibishwe	ukumbuke	ili	
H6310	H6610	H5750		H1961	H3808	H0954	H2142	H4616	

עָשִׂית	אֲשֶׁר	לְכָל־	לָךְ	בְּכַפְּרִי־	כְּלִמָּתֵךְ	מִפְּנֵי	
uliyofanya	uliyofanya	kwa–yote	wewe	wakati–nitakapokusamehe	aibu–yako	kwa–sababu–ya	
	H3605				H3639	H6440	

ס	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם
—	BWANA	Bwana	asema
	H3069	H0136	H5002

Kwa sababu ya haya mambo, utakumbuka kila kitu na kuona aibu, hutafungua mdomo wako tena kuongea kwa sababu ya aibu yako, wakati nitakapokusamehe kwa yale yote uliyoyafanya-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”'

Chapter 17

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Yahwe likanijia, kusema,

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	אֶל־	מָשָׁל	וּמְשָׁל	חִידָה	חוּד	אָדָם	בֶּן־	2
Israeli	nyumba–ya	kwa	mfano	na–sema	kitendawili	toa	mtu	Mwana–wa	
H3478		H0413	H4912		H2420	H2330	H0120		

“Mwanadamu, tega kitendawili na sema fumbo kwa nyumba ya Israeli.

וְאָמַרְתָּ	כֹּה־	אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	הַנָּשֶׁר	הַגָּדוֹל	גְּדוֹל	הַכְּנָפַיִם		3
Na–sema	Hivyo	asema	Bwana	BWANA	tai	mkubwa	mwenye	mabawa–makubwa		
H0559	H3541	H0559	H0136	H3069	H5404	H0000	H0000	H3671		
הַלְּבָנוֹן	אֶל־	בָּא	הָרִקְמָה	לוֹ	אֲשֶׁר־	הַנּוֹצָה	מָלֵא	הָאֵבֶר	אֶרֶךְ	
Lebanoni	katika	akaja	rangi–mbalimbali	ina	ambayo	manyoya	imejaa	mbawa–zake	ndefu	
H3844	H0413	H0935	H7553			H5133	H4392	H0083	H0750	

Lakini kulikuwa na tai mwingine mkubwa wenye mabawa makubwa na manyoya mengi. Tazama! Huu mzabibu ukabadilisha mizizi yake kumwelekea tai, na ukasamabaza matawi yake kumwelekea tai kutoka mahali ulipokuwa umepandwa basi upate kumwagiliwa.

עָנָף֙	לַעֲשׂ֣וֹת	שְׁתוּלָ֔ה	הָיא֙	רַבִּ֔ים	מַ֖יִם	אֶל־	טֹ֑וב	שָׂדֶ֣ה	אֶל־	8
matawi	kutoa	ulipandwa	huo	mengi	maji	kando–ya	zuri	shamba	Katika	
H6057		H8362	H1931		H4325	H0413			H0413	

ס	אַדֶּ֥רֶת׃	לְגֶ֖פֶן	לִֽהְיֹ֥ות	פֹּ֛רִי	וְלָשֵׂ֥את
—	mzuri	mzabibu	kuwa	matunda	na–kuzaa
	H0155	H1612	H1961	H6529	H5375

Ulikuwa umepandwa kwenye udongo mzuri kando ya maji mengi hivyo ungezaa matawi na kuanza kutoa matunda, ili kuwa mzabibu mzuri kabisa.'

יִנֹּ֑תֵק	שָׁרָשֶׁ֖יהָ	אֶת־	הֲלֹוא֙	תִּצְלָ֔ח	יְהוָ֗ה	אֲדֹנָי֙	אָמַ֣ר	כֹּ֤ה	אֱמֹר֙	9
kung’olewa	yake	mizizi	Je–haita	Je–utafanikiwa	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Sema	
H5423	H8328	H0853	H3808		H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	

וְלֹא־	תִּיבָ֔שׁ	צִמְחָ֖הּ	טַרְפֵּ֣י	כָּל־	וְיָבֵ֗שׁ	יִקֹּוסֵ֙ס֙	וּפְרִיָ֣הּ	וְאֶת־	
na–si	yatakauka	machipukizi–yake	yote–ya	majani	na–kukauka	kukatwa	yake	na–matunda	
H3808	H3001	H6780	H2964	H3605	H3001	H7082	H6529	H0853	

מִשָּׁרָשֶׁ֖יהָ׃	אֹתָ֑הּ	לְמַשְׂאֹ֣ת	רָ֔ב	וּבְעַם־	גְּדוֹלָ֔ה	בִּזְרֹ֥עַ
kutoka–mizizi–yake	huo	kuung’oa	wengi	na–kwa–watu	mkubwa	kwa–mkono
H8328	H0853	H5375				H2220

Waambie watu, 'Bwana Yahwe asema hivi: Je! huo utafanikiwa? Je! Haitaing'oa mizizi yake na kuyakata matunda yake ili kwamba unyauke, na majani yake yote mabichi yanyauke? Hakuna jeshi imara au watu wengi watahitajika kuivuta kwa mizizi yake.

הַקָּדִ֔ים	רֽוּחַ	בָּ֣הּ	כְּנַעַ֔ת	הֲלֹוא֙	הַתִּצְלָ֔ח	שְׁתוּלָ֖ה	וְהִנֵּ֑ה		10
wa–mashariki	upepo	na	ukiguswa	je–haita	je–utafanikiwa	umepandwa	Na–tazama		
H6921	H7307		H5060	H3808		H8362	H2009		

פ	תִּיבָֽשׁ׃	צִמְחָ֖הּ	עֲרֻ֣ת	עַל־	יָבֵ֗שׁ	תִּיבַ֔שׁ
—	utakauka	machipukizi–yake	matuta–ya	juu–ya	kabisa	utakauka
	H3001	H6780	H6170		H3001	H3001

Basi tazama! Baada ya kuwa umepandwa, je utakuwa? Je hautanyauka wakati upepo wa mashariki utakapoupiga? Utanyauka kabisa katika kiwanja chake.”'

לֵאמֹֽר׃	אֵלַ֖י	יְהוָ֥ה	דְּבַר־	וַיְהִ֥י	11
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

בָּא	הִנֵּה־	אֱמֹר֙	אֵלֶ֔יהָ	מָה־	יְדַעְתָּ֖ם	הֲלֹ֑א	הַמֹּרִ֣י	לְבֵ֔ית	נָ֗א	אֱמֹר־	12
alikuja	Tazama	Sema	hizi	ni–nini	hamjui	Je–hamjui	ya–uasi	kwa–nyumba	sasa	Sema	
H0935	H2009	H0559	H0428	H4100	H3045	H3808	H4805		H4994	H0559	

שָׂ֣ים	וְאֶת־	מַלְכָּ֔הּ	אֶת־	נִיקַ֖ח	יְרוּשָׁלַ֑͏ִם	בָּבֶ֣ל	מֶֽלֶךְ־	
wake	na–wakuu	wake	mfalme	na–akamchukua	Yerusalemu	Babeli	mfalme–wa	
H8269	H0853	H4428	H0853	H3947	H3389	H0894	H4428	

בָּבֶֽלָה׃	אֵלָ֖יו	אֹתָ֥ם	וַיָּבֵֽא	
Babeli	kwake	wao	na–akawaleta	
H0894	H0413	H0853	H0935	

“Waambie nyumba ya uasi, 'Je! hamjui haya mambo yana gana gani? Tazama! Mfalme wa Babeli amekuja Yerusalemu na kumchukua mfalme wake na wakuu wake na kuwaleta kwake mpaka Babebli.

13

אֹתוֹ	וַיָּבֵא	בְּרִית	אִתּוֹ	וַיִּכְרֹת	הַמְּלוּכָה	מִזֶּרַע	וַיִּקַּח
yeye	na–akamleta	agano	naye	na–akafanya	ufalme	kutoka–uzao–wa	Na–akachukua
H0853	H0935	H1285	H0854	H3772	H4410	H2233	H3947

לָקָח׃	הָאָרֶץ	אֵילֵי	וְאֶת־	בְּאָלָה
akawachukua	nchi	wa	na–wakuu	kwa–kiapo
H3947	H0776		H0853	H0423

Kisha akauchukua ukoo wa kifalme, akafanya agano pamoja naye, na kumleta chini ya kiapo. Akawachukua watu wa nchi wenye nguvu,

14

לְהִיוֹת	מַמְלָכָה	שְׁפָלָה	לִבְלְתִּי	הִתְנַשֵּׂא	לִשְׁמֹר	אֶת־	בְּרִיתוֹ	לְעָמְדָה׃
kuwa	ufalme	duni	ili–usi	jiinue	kushika	agano	lake	kusimama
H1961	H4467	H8217	H1115	H5375	H8104	H0853	H1285	H5975

basi ufalme uwe duni na usijiinue wenyewe. Kwa kulitunza agano lake nchi itaokoka.

15

וְעַם־	סוּסִים	לוֹ	לָתֶת־	מִצְרַיִם	מַלְאָכָיו	לִשְׁלֹחַ	בּוֹ	וַיִּמְרָד־
na–watu	farasi	yeye	kuwapa	Misri	wajumbe–wake	kutuma	dhidi–yake	Na–akaasi
			H5414	H4714	H4397	H7971		H4775

וְנִמְלָט׃	בְּרִית	וְהֵפֵר	אֲלֵה	הָעֹשֶׂה	הֲיִמָּלֵט	הֲיִפָּלֵט	רָב
na–akaokoka	agano	na–akavunja	hivi	anayefanya	je–ataokoka	Je–atafanikiwa	wengi
H4422	H1285		H0428		H4422		

Lakini mfalme wa Yerusalemu ameasi juu yake kwa kupeleka mabalozi kwenda Misri ili kujipatia farasi na jeshi. Je! Atafanikiwa? Je! yeye anayeyafanya haya mambo ataokoka?

16

הַמֶּלֶךְ	בִּמְקוֹם	לֹא	אִם־	יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם	אֲנִי	חַי־
mfalme	mahali–pa	katika	hakika	BWANA	Bwana	asema	mimi	Kwa–uhai–wangu
H4428	H4725	H3808		H3069	H0136	H5002	H0589	

אֶת־	הֵפֵר	וַאֲשֶׁר	אֶלְתֹּו	אֶת־	בָּזָה	אֲשֶׁר	אֹתוֹ	הַמַּמְלִיךְ
agano	alivunja	na–ambaye	chake	kiapo	alidharau	ambaye	yeye	aliyemfanya–mfalme
H0853			H0423	H0853	H0959		H0853	

יָמוּת׃	בָּבֶל	בְּתוֹךְ־	אִתּוֹ	בְּרִיתוֹ
atakufa	Babeli	katikati–ya	pamoja–naye	lake
H4191	H0894	H8432	H0854	H1285

Kama niishivyo! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-atakufa hakika katika nchi ya mfalme aliyemfanya mfalme, yule mfalme ambaye aliyekidharau kiapo chake, na ambaye aliyevunja agano lake. atakufa kati ya Babeli.

17

בַּמִּלְחָמָה	פַּרְעֹה	אוֹתוֹ	יַעֲשֶׂה	רָב	וּבְקֶהָל	גְּדוֹל	בְּחַיִל	וְלֹא	
katika–vita	Farao	yeye	atamfanyia	mkubwa	na–kwa–umati	kubwa	kwa–jeshi	Na–si	
H4421	H6547	H0853			H6951		H2428	H3808	

רַבּוֹת׃	נְפָשׁוֹת	לְהַכְרִית	דָּיֵק	וּבִבְנוֹת	סֹלְלָה	בִּשְׁפֹּךְ
nyingi	nafsi	kuangamiza	ngome	na–kujenga	boma	wakati–wa–kujenga
	H5315	H3772	H1785	H1129	H5550	H8210

Farao na jeshi lake lenye nguvu na kusanyiko la watu wengi kwa ajili ya vita hawatamlinda katika vita, wakati jeshi la Wababeli watakapojenga tuta la ngome na kuta za ngome ili kuyaharibu maisha ya wengi.

18

אֵלֶּה	וְכָל־	יָדוֹ	נָתַן	וְהִנֵּה	בְּרִית	לְהָפֵר	אָלָה	וּבָזָה
yote	na–haya	mkono–wake	alitoa	na–tazama	agano	kuvunja	kiapo	Na–alidharau
H0428	H3605	H3027	H5414	H2009	H1285		H0423	H0959

ס	יִמָּלֵט׃	לֹא	עָשָׂה
—	okoke	hata	alifanya
	H4422	H3808	

Kwa kuwa mfalme amedharau kiapo chake kwa kulivunja agano. Tazama, ameunyoosha kwa mkono wake ili kufanya ahadi na bado ameyafanya haya mambo yote. Hataokoka.

19

אֶלְתִּי֙	לֹ֣א	אִם־	אָנִ֔י	חַי־	יְהוִ֖ה	אֲדֹנָ֑י	אָמַ֕ר	כֹּה־	לָכֵ֗ן
changu	kiapo	hakika	mimi	kwa–uhai–wangu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Kwa–hiyo
H0423	H3808		H0589		H3069	H0136	H0559	H3541	

בְּרֹאשׁ֖וֹ׃	וּנְתַתָּ֔יו	הֵפִ֣יר	אֲשֶׁ֔ר	וּבְרִיתִ֖י	הֵפֵ֑ר	אֲשֶׁ֥ר
juu–ya–kichwa–chake	na–nitamwekea	alivunja	ambalo	na–agano–langu	alidharau	ambacho
	H5414	H6331		H1285	H0959	

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Kama niishivyo, Je! hiki hakikuwa kiapo changu kwamba alidharau agano langu alilo livunja? Basi nitaleta nitamwadhibu juu ya kichwa chake!

20

וַהֲבִיאוֹתִ֥יהוּ	בִּמְצוּדָתִ֖י	וְנִתְפָּ֣שׂ	רִשְׁתִּ֑י	עָלָ֔יו	וּפָרַשְׂתִּ֥י	
na–nitamleta	katika–mtego–wangu	na–atanaswa	wavu–wangu	juu–yake	Na–nitamtandazia	
H0935		H8610	H7568		H6566	

בִּ֔י׃	מָעַל־	אֲשֶׁ֥ר	מָעֲלוֹ֙	שָׁ֣ם	אֹת֔וֹ	וְנִשְׁפַּטְתִּ֥י	בָּבֶ֖לָה
dhidi–yangu	aliasi	ambao	uasi–wake	huko	yeye	na–nitamhukumu	Babeli
	H4603		H4604	H8033	H0854	H8199	H0894

Nitausambaza wavu wangu juu yake, na atanaswa katika wavu wangu wa kutegea. Kisha nitamleta hata Babeli na kuzitekeleza hukumu juu yake huko kwa ajili ya uhaini wake alioufanya amenisaliti!

21

בַּחֶ֣רֶב	אֲנָפָ֗יו	בְּכָל־	מִבְרָחָ֔יו)	[מברחו	כָּל־	וְאֶת	
kwa–upanga	yake–yote	katika–majeshi	wakimbizi–wake	yeye	wanaomkimbia	Na–wote	
H2719	H0102	H3605	H4015	H4015	H3605	H0853	

יְהוָ֖ה	אֲנִ֑י	כִּ֣י	וְיֹדְעֻ֖ם	יִפְרְשׁ֥וּ	רֽוּחַ	לְכָל־	וְהַנִּשְׁאָרִ֔ים	יִפֹּ֥לוּ
BWANA	mimi	kwamba	na–mtajua	watatawanywa	upepo	kwa–kila	na–waliobaki	wataanguka
H3068	H0589		H3045	H6566	H7307	H3605	H7604	H5307

ס	דִּבַּ֥רְתִּי׃	
—	nimesema	
	H1696	

Wakimbizi wake wote katika majeshi yake yataanguka kwa upanga, na wale watakaobakia watatawanyika kila mahali. Kisha utajua yakwamba mimi ni Yahwe; nimesema hili litatokea.”

22

הָרָמָה֙	הָאֶ֣רֶז	מִצַּמֶּ֔רֶת	אָנִ֕י	וְלָקַחְתִּי֙	יְהוִ֔ה	אֲדֹנָ֖י	אָמַ֑ר	כֹּ֣ה
mrefu	mwerezi	kutoka–kilele–cha	mimi	na–nitachukua	BWANA	Bwana	asema	Hivyo
	H0730	H6788	H0589	H3947	H3069	H0136	H0559	H3541

אָנִי֙	וְשָׁתַלְתִּ֔י	אֶקְטֹ֖ף	רַ֣ךְ	יִנְקוֹתָ֑יו	מֵרֹ֣אשׁ	וְנָתָתִי֙	
mimi	na–nitapanda	nitakata	laini	machipukizi–yake	kutoka–ncha–ya–juu–ya	na–nitaweka	
H0589	H8362	H6998	H7390	H3127		H5414	

וְתָלוּל׃	גָּבֹהַ֖	הַר־	עַל	
na–unaoinuka	mrefu	mlima	juu–ya	
H8524	H1364	H2022		

Bwana Yahwe asema hivi, 'Basi mimi mwenyewe nitaichukua sehemu ya juu ya mti wa mkangazi, na nitaupanda mbali na matawi yake laini. Nitaukata, na mimi mwenyewe nitaupanda juu ya mlima mrefu.

23 בְּהַר רְמֶרוֹם יִשְׂרָאֵל אֶשְׁתָּלֵנּוּ וְנָשָׂא עָנָף וְעָשָׂה פֶּרִי
Juu-ya-mlima mrefu-wa Israeli nitaupanda na-utazaa matawi na-utazaa matunda
H2022 H4791 H3478 H8362 H6057 H5375 H6529

וְהָיָה לְאֶרֶז מְרֻכְפוּ אַדִּיר וְשָׁכְנוּ צִפּוֹר כָּל־כָּנָף תַּחְתָּיו כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף
na-utakuwa mwerezi mtukufu na-watakaa ndege wa-kila bawa chini-yake kila ndege wa-kila bawa
H1961 H0730 H0117 H7931 H6833 H3605 H3671 H8478 H3605 H6833 H3605 H3671

בְּצֵל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָה׃ katika-kivuli-cha matawi-yake watakaa
H6738 H1808 H7931

Nitaupanda juu ya milima ya Israeli hivyo utazaa matawi na kuzaa matunda, na utakuwa mkangazi wa fahari ili kwamba kila ndege arukaye ataishi chini ya huo. Watajenga viota chini ya kivuli cha matawi yake.

24 וְיָדְעוּ כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה הִשְׁפַּלְתִּי עֵץ גָּבֹהַ הַגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל
Na-watajua miti yote-ya shamba kwamba mimi BWANA nimeshusha mti mrefu nimeinua mti mfupi
H3045 H3605 H6086 H7704 H6086 H3541 H3068 H0589 H3588 H6086 H8213 H6086 H1364 H8217

הוֹבַשְׁתִּי עֵץ לֵח וְהִפְרַחְתִּי עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ פ
nimekausha mti mbichi na-nimechipusha mti mkavu mimi BWANA nimesema na-nitafanya —
H3001 H6086 H3892 H6086 H3001 H6086 H3002 H0589 H3068 H1696 H6213

Kisha miti yote ya shambani itajua kwamba mimi ni Yahwe. Nimeishusha miti mirefu na nimeiinua juu miti mifupi. Naunyausha mti mbichi na kuufanya mti mkavu kuchanua. Mimi Yahwe, nimesema hivyo hii itatokea; nami nimelifanya hili.'"

Chapter 18

1 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Na-ikawa neno-la BWANA kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Neno la Yahwe likanijia tena, kusema,

2 מַה־לָּכֶם אַתֶּם מְשֹׁלְלִים אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
Ni-nini kwenu ninyi mnatumia-mithali mithali hii juu-ya nchi-ya Israeli
H4100 H3478 H0127 H2088 H4912 H0853 H0859 H0834 H3478

לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי הַבָּנִים תִּקְהֶיָנָה׃
kusema baba wanakula zabibu-mbichi na-meno-ya watoto yanachezacheza
H0559 H0001 H0398 H1155 H8127 H1121 H6949

"Je mnamaana gani, ninyi mliotumia hii mithali kuhusiana na nchi ya Israeli na kusema, 'Wababa wamekula zabibu mbichi, na meno ya watoto imetiwa ganzi'?

3 חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־יִהְיֶה עוֹד לָכֶם
Kwa-uhai-wangu mimi asema Bwana BWANA kama itakuwa tena kwenu
H2416 H0589 H5002 H0136 H3069 H0518 H1961 H5750 H3588

מְשֹׁל הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃
kutumia-mithali mithali hii katika-Israeli
H4911 H4912 H2088 H3478

Kama nishivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-bila shaka hakutakuwa na fursa yoyote tena kwa ajili yenu kuitumia hii mithali katika Israeli.

									4
הַבֵּן	וּכְנֶפֶשׁ	הָאָב	כְּנֶפֶשׁ	הֶנָּה	לִי	הַנְּפָשׁוֹת	כָּל־	תֶּן	
mwana	na–kama–nafsi–ya	baba	kama–nafsi–ya	hizo	ni–zangu	zote	nafsi	Tazama	
	H5315	H0001	H5315	H2007		H5315	H3605	H2005	

ס	תָּמוּת׃	הִיא	הַחֹטֵאת	הַנֶּפֶשׁ	הֶנָּה	לִי־
—	itakufa	hiyo	inayotenda–dhambi	nafsi	hizo	ni–zangu
	H4191	H1931	H2398	H5315	H2007	

Tazama! Kila uhai ni mali yangu-uhai wa baba na uhai wa mwana pia, ni mali yangu! roho itendayo dhambi ndiyo itakayokufa!

							5
וְאִישׁ	כִּי־	יִהְיֶה	צַדִּיק	וְעָשָׂה	מִשְׁפָּט	וּצְדָקָה׃	
Na–mtu	akiwa	ni	mwenye–haki	na–anafanya	hukumu	na–haki	
H0376		H1961	H6662		H4941	H6666	

Itasemwaje kuhusu mtu mwenye haki na achukuaye yaliyo halali na haki-

										6
אֶל־	הֶהָרִים	לֹא	אָכָל	וְעֵינָיו	לֹא	נָשָׂא	אֶל־	גִּלּוּלֵי	בֵּית	
Juu–ya	milima	haku	la	na–macho–yake	haku	inua	kwa	sanamu–za	nyumba–ya	
H0413	H2022	H3808	H0398		H3808	H5375	H0413	H1544		

לֹא	נָדַה	אִשָּׁה	וְאֶל־	טִמֵּא	לֹא	רֵעֵהוּ	אֶשֶׁת	וְאֶת־	יִשְׂרָאֵל
haku	wa–hedhi	mwanamke	na–kwa	mtia–unajisi	haku	yake	jirani	na–mke–wa	Israeli
H3808	H5079	H0802	H0413		H3808	H7453	H0802	H0853	H3478

יִקְרָב׃
mkaribia
H7126

kama asipokula juu ya milima au kuinua macho yake kwa sananmu za nyumba ya Israeli, na hakumnajisi mke wa jirani yake, wala kumsemesha mwanamke katika kipindi chake cha mwezi, je! Yu mwenye haki?

									7
לַחְמוֹ	יִגְזָל	לֹא	גָּזֵלָה	יָשִׁיב	חוֹב	חֲבֹלָתוֹ	יוֹנֶה	לֹא	וְאִישׁ
mkate–wake	iba	haku	wizi	anarudisha	ya–deni	rehani–yake	mdhulumu	haku	Na–mtu
H3899	H1497	H3808	H1500	H7725	H2326		H3238	H3808	H0376

בָּגֶד׃	יְכַסֶּה־	וְעֵירֹם	יִתֵּן	לְרָעֵב
nguo	anamfunika	na–mtu–uchi	anapa	kwa–mwenye–njaa
	H3680	H5903	H5414	H7457

Je! Itasemwaje kuhusu mtu ambaye hakumkandamiza yeyote, na kumrudisha mdeni wake kwa kile kilichokuwa kimewekwa kwa ajili ya rehani, na hakuiba lakini kuwapatia chakula wenye njaa na kuwafunika uchi kwa nguo, je yu mwenye haki?

									8
יָדוֹ	יָשִׁיב	מֵעָוֶל	יִקַּח	לֹא	וְתַרְבִּית	יִתֵּן	לֹא־	בַּנֶּשֶׁךְ	
mkono–wake	anarudisha	kutoka–uovu	chukua	haku	na–faida	toa	haku	Kwa–riba	
H3027	H7725		H3947	H3808	H8636	H5414	H3808	H5392	

לְאִישׁ׃	אִישׁ	בֵּין	יַעֲשֶׂה	אֱמֶת	מִשְׁפָּט
na–mtu	mtu	kati–ya	anafanya	ya–kweli	hukumu
H0376	H0376	H0996		H0571	H4941

Je! Itasemwaje kuhusu mtu ambaye hakuchukua faida kubwa kwa ile pesa aliyokopa, na hakuchukua faida kubwa kwa kile alichokiuza?

9

צַדִּיק	אֱמֶת	לַעֲשׂוֹת	שָׁמַר	וּמִשְׁפָּטַי	יְהַלֶּךְ	בְּחֻקּוֹתַי
mwenye-haki	kweli	kufanya	ameshika	na-sheria-zangu	anatembea	Katika-amri-zangu
H6662	H0571		H8104	H4941	H1980	H2708

יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	יֶחְיֶה	חָנָה	הוּא
BWANA	Bwana	asema	ataishi	hakika	huyu
H3069	H0136	H5002	H2421	H2421	H1931

Amesemwa kwamba amechukua yaliyo halali na kuimarisha uaminifu kati ya watu. Kama huyo mtu akitembea katika sheria zangu na kuzishika hukumu zangu kufanya kwa uaminifu, kisha ahadi kwa ajili ya mtu mwenye haki ni hii: Ataishi hakika! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

10

מֵאֵלֶּה׃	מֵאַחֵר	אָח	וְעָשָׂה	דָּם	שֹׁפֵךְ	פָּרִיץ	בֵּן־	וְהוֹלִיד
ya-hizi	mojawapo	kaka	na-akafanya	damu	anayemwaga	jeuri	mwana	Na-akazaa
H0428	H0259	H0251		H1818	H8210	H6530		H3205

Lakini akizaa mwana mnyang'anyi mmwaga damu na kufanya mengi katika haya mambo kama yalivyotajwa hapa,

11

אָכֹל	הֶהָרִים	אֶל־	גַּם	כִּי	עָשָׂה	לֹא	אֱלֹה	כָּל־	אֶת־	וְהוּא
amekula	milima	juu-ya	pia	bali	fanya	haku	haku	zote	hizi	Na-yeye
H0398	H2022	H0413	H1571			H3808	H0428	H3605	H0853	H1931

טִמְּאוּ׃	רֵעֵהוּ	אֵשֶׁת	וְאֶת־	
amemtia-unajisi	yake	jirani	na-mke-wa	
	H7453	H0802	H0853	

hata kama baba yake hakufanya mojawapo katika haya mambo, lakini akala juu ya milima na akamnajisi mke wa jirani yake, Je! itasemwaje juu yake?

12

וְאֶל־	יָשִׁיב	לֹא	חֲבֹל	גָּזֶל	גְּזֵלוֹת	הוֹנָה	וְאֶבְיוֹן	עָנִי	
na-kwa	rudisha	haku	rehani	ameiba	wizi	amewadhulumu	na-mhitaji	maskini	
H0413	H7725	H3808		H1497	H1500	H3238	H0034	H6041	

עָשָׂה׃	תּוֹעֵבָה	עֵינָיו	נָשָׂא	הַגִּלּוּלִים
amefanya	chukizo	macho-yake	ameinua	sanamu
	H8441		H5375	H1544

Huyu mtu huwakandamiza maskini na wahitaji, na huwakamata na kuwanyang'anya, na hawarudishii dhamana, na huyanua macho yake kwa sanamu na kufanya matendo maovu,

13

כָּל־	אֵת	יְחָיֶה	לֹא	וָחָי	לָקַח	וְתַרְבִּית	נָתַן	בַּנֶּשֶׁךְ
haya-yote	machukizo	ishi	hata	na-ataishi	amechukua	na-faida	ametoa	Kwa-riba
H3605	H0853	H2421	H3808	H2425	H3947	H8636	H5414	H5392

יִהְיֶה׃	בּוֹ	דָּמָיו	יוּמָת	מָוֹת	עָשָׂה	הָאֵלֶּה	הַתּוֹעֵבוֹת
itakuwa	juu-yake	damu-yake	atakufa	hakika	amefanya	amefanya	yote
H1961		H1818	H4191	H4191		H0428	H8441

na hukopesha pesa kwa faida ya juu sana na kufanya faida kubwa juu ya anachokiuza, Je! huyo mtu ataishi? Hakika hataishi! Atakufa hakika na damu yake itakuwa juu yake kwa sababu amefanya haya mambo ya chuki.

14

עָשָׂה	אֲשֶׁר	אָבִיו	חַטָּאת	כָּל־	אֶת־	וַיַּרְא	בֵּן	הוֹלִיד	וְהִנֵּה
alifanya	ambazo	baba-yake	za	zote	dhambi	na-akaona	mwana	akazaa	Na-tazama
		H0001		H3605	H0853	H7200		H3205	H2009

כֵּן׃	יַעֲשֶׂה	וְלֹא	וַיִּרְאֶה	
vivyo-hivyo	fanya	na-haku	na-akaona	
H2004		H3808	H7200	

Lakini Tazama! tuseme kuna mtu aliyezaa mwana, na mwana wake huona dhambi zote za baba yake alizozifanya, na kupitia kuziona, hakuyafanya hayo mambo.

15

בֵּית	גְּלוּלֵי	אֶל־	נָשָׂא	לֹא	וְעֵינָיו	אָכָל	לֹא	הֶהָרִים	עַל־
nyumba–ya	sanamu–za	kwa	inua	haku	na–macho–yake	la	haku	milima	Juu–ya
	H1544	H0413	H5375	H3808		H0398	H3808	H2022	

טִמְּא׃	לֹא	רֵעֵהוּ	אֵשֶׁת	אֶת־	יִשְׂרָאֵל
mtia–unajisi	haku	yake	jirani	na–mke–wa	Israeli
	H3808	H7453	H0802	H0853	H3478

Huyo mwana hakula juu ya milima, na hakuinua macho yake kwa sanamu za nyumba ya Israeli, na hakumtia unajisi mke wa jirani yake, Je! itasemwaje juu yake?

16

לַחֲמוֹ	נָזַל	לֹא	וּגְזֵלָה	חָבָל	לֹא	חָבַל	הוֹנָה	לֹא	וְאִישׁ
mkate–wake	iba	haku	na–wizi	chukua	haku	rehani	mdhulumu	haku	Na–mtu
H3899	H1497	H3808	H1500		H3808		H3238	H3808	H0376

בָּגֶד׃	כִּסֶּה־	וְעֵרֹם	נָתָן	לְרָעֵב	
nguo	alimfunika	na–mtu–uchi	alitoa	kwa–mwenye–njaa	
	H3680	H5903	H5414	H7457	

Yule mwana hakumkandamiza yeyote, au kutwaa dhamana, au kupoteza vitu, lakini badala yake kutoa chakula chake kwa wenye njaa na kuwafunika wenye uchi kwa nguo.

17

מִשְׁפָּטַי	לָקַח	לֹא	וְתַרְבִּית	נֶשֶׁךְ	יָדוֹ	הֵשִׁיב	מֵעָנִי		
sheria–zangu	chukua	haku	na–faida	riba	mkono–wake	alirudisha	Kutoka–kwa–maskini		
H4941	H3947	H3808	H8636	H5392	H3027	H7725	H6041		

חָיָה	אָבִיו	בַּעֲוֹן	יָמוּת	לֹא	הוּא	הָלַךְ	בְּחֻקּוֹתַי	עָשָׂה
hakika	baba–yake	kwa–uovu–wa	kufa	hata	yeye	alitembea	katika–amri–zangu	amefanya
H2421	H0001	H5771	H4191	H3808	H1931	H1980	H2708	

יִחְיֶה׃
ataishi
H2421

Huyo mwana hakumkandamiza yeyote au au kuchukua faida ambayo ni ya juu sana au kufanya manufaa kwa ajili ya mkopo, lakini ameyashika maagizo yangu na kuenenda sawa sawa na sheria zangu; huyo mwana hatakufa kwa ajili ya dhambi za baba yake: Ataishi hakika!

18

לֹא־	וַאֲשֶׁר	אָח	גָּזֵל	גָּזַל	עָשַׁק	עָשַׁק	כִּי־	אָבִיו	
haikuwa	na–ambayo	ndugu	wizi	aliiba	udhalimu	alidhulumu	kwa–sababu	Baba–yake	
H3808		H0251	H1499	H1497	H6233	H6231		H0001	

בַּעֲוֹנוֹ׃	מֵת	וְהִנֵּה־	עַמָּיו	בְּתוֹךְ	עָשָׂה	טוֹב
kwa–uovu–wake	amekufa	na–tazama	watu–wake	katikati–ya	alifanya	nzuri
H5771	H4191	H2009		H8432		

Baba yake, kwa kuwa aliwakandamiza wengine kwa nguvu nyingi na kumnyang'anya ndugu yake, na kufanya yasiyo mema miongoni mwa watu wake-tazama, atakufa katika uovu wake.

19

וּרְאָה	מִשְׁפָּט	וְהַבֵּן	הָאָב	בַּעֲוֹן	הַבֵּן	נָשָׂא	לֹא־	מַדַּע	וַאֲמַרְתֶּם
na–haki	hukumu	Na–mwana	baba	uovu–wa	mwana	beba	haku	kwa–nini	Na–mwasema
H6666	H4941		H0001	H5771		H5375	H3808	H4069	H0559

יִחְיֶה׃	חָיֹה	אֹתָם	וַיַּעֲשָׂה	שָׁמַר	חֻקּוֹתַי	כָּל־	אֶת	עָשָׂה
ataishi	hakika	hizo	na–akafanya	ameshika	zote	zangu–zote	amri	amefanya
H2421	H2421	H0853		H8104	H2708	H3605	H0853	

Lakini ninyi husema, 'Kwa nini mwana asibebe uovu wa baba yake?' Kwa sababu mwana hubeba yaliyo halali na haki na kuzitunza amri zangu; huzifanya. Ataishi hakika!

וְאָבְ֗	הָאָב֙	בַּעֲוֹן֙	וּבְנָ֣א	לֹא־	בֵּ֔ן	תָּמ֖וּת	הֵ֣יא	הַחֹטֵ֑את	הַנֶּ֥פֶשׁ	20
na–baba	baba	uovu–wa	beba	hata	mwana	itakufa	hiyo	inayotenda–dhambi	Nafsi	
H0001	H0001	H5771	H5375	H3808		H4191	H1931	H2398	H5315	

רשע]	וְרִשְׁעַ֤ת	תִּהְיֶ֙ה֙	עָלָ֔יו	הַצַּדִּ֖יק	צְדָקַ֣ת	הַבֵּ֑ן	בַּעֲוֹן֙	וּבְנָ֣א	לֹא
mwovu	na–uovu–wa	itakuwa	juu–yake	mwenye–haki	haki–ya	mwana	uovu–wa	beba	hata
H7563	H7564	H1961		H6662	H6666		H5771	H5375	H3808

ס	תִּהְיֶֽה׃	עָלָ֔יו	הָרָשָׁע)(
—	itakuwa	juu–yake	mwovu
	H1961		H7563

Yule atendaye dhambi, ndiye ambaye atakufa. Mwana hatabeba uovu wa baba yake, na baba hatabeba uovu wa mwana wake. Haki ya yule atendaye haki itakuwa juu yakwe mwenyewe, na uovu wa mwenye uovu utakuwa juu yake mwenyewe.

עָשָׂ֣ה	אֲשֶׁר֩	חַטֹּאתָ֨יו)(	חטאתו]	מִכָּל־	יָשׁ֜וּב	כִּ֣י	וְהָרָשָׁ֗ע		21
alifanya	ambazo	zake–zote	zake–zote	kutoka–dhambi	akirudi	akigeuka	Na–mwovu		
		H2403		H3605	H7725		H7563		

יָמֽוּת׃	לֹ֥א	יִחְיֶ֖ה	חָיָ֑ה	וּצְדָקָ֥ה	מִשְׁפָּ֛ט	וְעָשָׂ֥ה	חֻקּוֹתַ֖י	כָּל־	וְשָׁמַ֣ר
kufa	hata	ataishi	hakika	na–haki	hukumu	na–akafanya	zote	zangu	amri	na–akashika
H4191	H3808	H2421	H2421	H6666	H4941		H2708	H3605	H0853	H8104

Lakini kama mwovu ageukapo kutoka dhambi zake zote alizofanya, na kuzitunza sheria zangu zote na kufanya yaliyo halali na haki, kisha hakika ataishi na hatakufa.

אֲשֶׁר־	בְּצִדְקָתוֹ֙	לוֹ֙	יִזָּכְר֔וּ	לֹ֣א	עָשָׂ֑ה	אֲשֶׁ֣ר	פְּשָׁעָ֗יו	כָּל־	22
ambayo	kwa–haki–yake	kwake	kumbukwa	haita	alifanya	ambayo	yake–yote	makosa	
	H6666		H2142	H3808			H6588	H3605	

יִֽחְיֶֽה׃	עָשָׂ֖ה
ataishi	alifanya
H2421	

Makosa yote aliyoyafanya hayatakumbukwa juu yake. Ataishi kwa hiyo haki aliyoitenda.

בְּשׁוּבְ֖וֹ	הֲל֣וֹא	יְהוִ֔ה	אֲדֹנָ֑י	נְאֻ֣ם	רָשָׁ֗ע	מ֤וֹת	אֶחְפַּץ֙	הֶחָפֵ֔ץ	23
wakati–anageuka	je–si	BWANA	Bwana	asema	mwovu	kifo–cha	ninafurahia	Je–ninafurahia	
H7725	H3808	H3069	H0136	H5002	H7563	H4194			

ס	וְחָיָֽה׃	מִדְּרָכָ֖יו
—	na–akaishi	kutoka–njia–zake
	H2421	H1870

Je! Nitafurahia juu ya kifo cha mwovu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-na sio katika kugeuka kwake kutoka njia yake ili kwamba aweze kuishi?

24

כְּכֹל	עָוֶל	וְעָשָׂה	מִצִּדְקָתוֹ	צַדִּיק	וּבְשׁוּב
kama	uovu	na-akafanya	kutoka-haki-yake	mwenye-haki	Na-wakati-anageuka
H3605			H6666	H6662	H7725

(צִּדְקֹתָיו)	[צדקתון]	כָּל־	וָחָי	יַעֲשֶׂה	הָרָשָׁע	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	הַתּוֹעֵבוֹת
yake-yote	yake-yote	haki	na-akaishi	anafanya	mwovu	alifanya	ambayo	machukizo-yote
H6666	H6666	H3605	H2425		H7563			H8441

וּבְחַטָּאתוֹ		מָעַל	אֲשֶׁר־	בְּמַעֲלוֹ	תִּזְכַּרְנָה	לֹא	עָשָׂה	אֲשֶׁר־
na-kwa-dhambi-yake		aliasi	ambao	kwa-uasi-wake	kumbukwa	haita	alifanya	ambayo
		H4603		H4604	H2142	H3808		

				יָמוּת׃	בָּם	חָטָא	אֲשֶׁר־
				atakufa	ndani-yake	alitenda-dhambi	ambayo
				H4191		H2398	

Lakini kama mtu mwenye haki ageukapo kutoka kwenye haki yake na kufanya maovu na kutenda machukizo kama machukizo yote ambayo mtu mwovu afanyayo, basi ataishi? Haki yake yote aliyoifanya haitakumbukwa wakati atakaponisaliti katika uhaini wake. Hivyo atakufa katika dhambi alizofanya.

25

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	נָא	שִׁמְעוּ־	אֲדֹנָי	דֶּרֶךְ	יִתָּכֵן	לֹא	וַאֲמַרְתֶּם
Israeli	nyumba-ya	sasa	Sikilizeni	Bwana	njia-ya	sawa	si	Na-mwasema
H3478		H4994	H8085	H0136	H1870	H8505	H3808	H0559

						יִתָּכֵנוּ׃	לֹא	דַרְכֵיכֶם	הֲלֹא	יִתָּכֵן	לֹא	הַדַּרְכִי
						sawa	si	njia-zenu	Je-si	sawa	si	Je-njia-yangu
						H8505	H3808	H1870	H3808	H8505	H3808	H1870

Lakini ninyi husema, 'Njia ya Bwana si sawa!' sikilizeni, nyumba ya Israeli! Je njia zangu haziko sawa? Je si njia ambazo haziko sawa?

26

עֲלֵיהֶם	וּמֵת	עָוֶל	וְעָשָׂה	מִצִּדְקָתוֹ	צַדִּיק	בְּשׁוּב־
juu-yake	na-akafa	uovu	na-akafanya	kutoka-haki-yake	mwenye-haki	Wakati-anageuka
	H4191			H6666	H6662	H7725

ס		יָמוּת׃	עָשָׂה	אֲשֶׁר־	בְּעַוְלוֹ
—		atakufa	alifanya	ambao	kwa-uovu-wake
		H4191			

Wakati mtu mwenye haki ageukapo kutoka kwenye makosa yake, na kufanya maovu na kufa kwa sababu ya hayo, kisha atakufa katika uovu ambao alioufanya.

27

מִשְׁפָּט	וַיַּעַשׂ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	מֵרִשְׁעָתוֹ	רָשָׁע	וּבְשׁוּב
hukumu	na-akafanya	alifanya	ambao	kutoka-uovu-wake	mwovu	Na-wakati-anageuka
H4941				H7564	H7563	H7725

				יִחְיֶה׃	נַפְשׁוֹ	אֶת־	הִוא	וּצְדָקָה
				ataihifadhi	yake	nafsi	yeye	na-haki
				H2421	H5315	H0853	H1931	H6666

Lakini wakati mtu mwovu ageukapo kutoka uovu wake alioufanya na kufanya yaliyo halali na haki, kisha ataulinda uhai wake.

28

חָיוֹ	עָשָׂה	אֲשֶׁר	פִּשְׁעָיו	מִכָּל־	(וַיָּשָׁב)	[וישוב]	וַיִּרְאֶה
hakika	alifanya	ambayo	yake-yote	kutoka-makosa	na-akageuka	na-akageuka	Na-akaona
H2421			H6588	H3605	H7725	H7725	H7200

			יָמוּת׃	לֹא	יִחְיֶה
			kufa	hata	ataishi
			H4191	H3808	H2421

Kwa kuwa ameona na kugeuka kutokana na makosa yake yote ambayo aliyoyafanya. Hakika ataishi, na hatakufa.

29 וְאָמְרוּ֙ נַ֣חֲנָ֔ה יִשְׂרָאֵ֖ל בֵּ֣ית לֹ֑א יִתָּכֵ֣ן דַּרְכֵּ֔י אֲדֹנָ֖י לֹ֑א יִתָּכֵ֣ן דַּרְכֵּיכֶ֖ם הַלֹּ֥א יִשְׂרָאֵ֛ל בֵּ֥ית׃

Na-wanasema nyumba-ya Israeli si njia zangu Bwana si sawa, si sawa njia zenu ndizo si sawa.

Lakini nyumba ya Israeli husema, 'Njia ya Bwana haiko sawa!' Ni namna gani njia zangu si sawa, nyumba ya Israeli? Ni njia zenu ndizo si sawa.

30 לָכֵ֗ן אִ֚ישׁ כִּדְרָכָ֣יו אֶשְׁפֹּ֔ט אֶתְכֶ֖ם בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֑ל נְאֻ֖ם אֲדֹנָ֥י

Kwa-hiyo mtu kwa-njia-zake nitahukumu ninyi nyumba-ya Israeli asema Bwana

יְהוָ֔ה וְהָשִׁ֖יבוּ מִכָּל־ פִּשְׁעֵיכֶ֑ם וְלֹא־ תִהְיֶ֥ה לָכֶ֛ם לְמִכְשׁ֖וֹל עָוֹֽן׃

BWANA tubuni na-geukeni kutoka-makosa yenu-yote na-haitakuwa kwenu kikwazo uovu

Kwa hiyo nitamuhukumu kila mtu miongoni mwenu kulingana na njia zake, nyumba ya Israeli! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo. Tubuni na rudini kutoka kwenye makosa yenu yote ili kwamba wasiwe kikwazo cha uovu dhidi yenu.

31 הַשְׁלִ֣יכוּ מֵעֲלֵיכֶ֗ם אֶת־ כָּל־ פִּשְׁעֵיכֶם֙ אֲשֶׁ֣ר פְּשַׁעְתֶּ֣ם בָּ֔ם וַעֲשׂ֥וּ לָכֶ֖ם לֵ֣ב חָדָ֑שׁ וְר֣וּחַ חֲדָשָׁ֔ה וְלָמָּה֙ תָּמֻ֣תוּ בֵּ֥ית יִשְׂרָאֵֽל׃

Tupeni makosa yenu yote mliyoyafanya; jifanyieni moyo mpya na roho mpya. Kwa nini mfe, nyumba ya Israeli?

32 כִּ֣י לֹ֤א אֶחְפֹּץ֙ בְּמ֣וֹת הַמֵּ֔ת נְאֻ֖ם אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה וְהָשִׁ֖יבוּ וִחְיֽוּ׃ פ

Kwa-maana si ninafurahia kifo-cha anayekufa asema Bwana BWANA na-mkaishi kwa-hivyo-geukeni —

Kwa kuwa sifurahii kifo cha yule afaye-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-hivyo tubuni na muishi!”

Chapter 19

1 וְאַתָּ֥ה שָׂ֛א קִינָ֖ה עַל־ נְשִׂיאֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃

Na-wewe paza maombolezo kwa wakuu-wa Israeli

“Tena wewe, chukua maombolezo juu ya viongozi wa Israeli

2 וְאָמַרְתָּ֙ מָ֣ה אִמְּךָ֔ לְבִיָּ֖א בֵּ֣ין אֲרָיֹ֑ות בְּתֹ֥וךְ כְּפִירִ֖ים רִבְּתָ֣ה גּוּרֶ֔יהָ׃

וְאָמַרְתָּ֙	מָ֣ה	אִמְּךָ֔	לְבִיָּ֖א	בֵּ֣ין	אֲרָיֹ֑ות	בְּתֹ֥וךְ	
Na–sema	ni–nini	mama–yako	simba–jike	kati–ya	simba	katikati–ya	
H0559	H4100	H0517		H0996		H8432	
כְּפִירִ֖ים	רִבְּתָ֣ה	גּוּרֶ֔יהָ׃					
simba–wachanga	aliwalea	watoto–wake					
		H1482					

na sema, 'Mama yako alikuwa nani? Simba jike mmoja, aliishi na mtoto wa simba dume; katikati ya simba wadogo, aliwalisha watoto wake.

3 וַתַּ֣עַל אֶחָ֔ד מִגּוּרֶ֖יהָ כְּפִ֣יר הָיָ֑ה וַיִּלְמַ֥ד לִטְרָ֖ף אָכָ֥ל אָדָ֖ם טָֽרַף׃

וַתַּ֣עַל	אֶחָ֔ד	מִגּוּרֶ֖יהָ	כְּפִ֣יר	הָיָ֑ה	וַיִּלְמַ֥ד	לִטְרָ֖ף		
Na–akamwinua	mmoja	wa–watoto–wake	simba–kijana	akawa	na–akajifunza	kutafuna		
H5927	H0259	H1482		H1961	H3925	H2963		
אָכָ֥ל	אָדָ֖ם	טָֽרַף׃						
alikula	mtu	mawindo						
H0398	H0120	H2964						

Alimlea mmoja wa wale watoto kurarua wanyama wengine, na kisha alijifunza jinsi ya kuwinda watu na kuwala.

4 וַיִּשְׁמְעוּ֙ אֵלָ֣יו גֹּויִ֔ם בְּשַׁחְתָּ֖ם נִתְפָּ֣שׂ בְּחַחִ֑ים וַיְבִאֻ֥הוּ בְּחַחִ֖ים אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃

וַיִּשְׁמְעוּ֙	אֵלָ֣יו	גֹּויִ֔ם	בְּשַׁחְתָּ֖ם	נִתְפָּ֣שׂ	בְּחַחִ֑ים	וַיְבִאֻ֥הוּ	בְּחַחִ֖ים		
Na–wakasikia	habari–zake	mataifa	katika–shimo–lao	alinaswa	kwa–kulabu	na–wakamleta	kwa–kulabu		
H8085	H0413		H7845	H8610	H2397	H0935	H2397		
אֶ֥רֶץ	מִצְרָֽיִם׃								
nchi–ya	Misri								
H0776	H4714								

Kisha mataifa wakasikia kuhusu yeye. Akakamatwa kwenye mtego wao, na wakamleta kwa kulabu hata nchi ya Misri.

5 וַתֵּ֣רֶא כִּ֤י נֹוחֲלָה֙ אָבְדָ֣ה תִקְוָתָ֔הּ וַתִּקַּ֖ח אֶחָ֣ד מִגּוּרֶ֑יהָ כְּפִירִ֖ים שָׂמָֽתְהוּ׃

וַתֵּ֣רֶא	כִּ֤י	נֹוחֲלָה֙	אָבְדָ֣ה	תִקְוָתָ֔הּ	וַתִּקַּ֖ח	אֶחָ֣ד	מִגּוּרֶ֑יהָ	כְּפִירִ֖ים	שָׂמָֽתְהוּ׃
Na–akaona	kwamba	alisubiri	ilipotea	tumaini–lake	na–akachukua	mwingine	wa–watoto–wake	simba–kijana	akamfanya
H7200		H3176	H0006		H3947	H0259	H1482		

Kisha alipoona kwamba ingawa alikuwa akimsubiri arudi, matumaini yake sasa yalienda, hivyo alimchukua mtoto wake wengine katika watoto wake na kumlea hata kuwa mwana simba.

6 וַיִּתְהַלֶּךְ֙ בְּתֹ֣וךְ אֲרָיֹ֔ות כְּפִ֣יר הָיָ֑ה וַיִּלְמַ֥ד לִטְרָ֖ף טָֽרַף׃ אָכָ֥ל אָדָ֖ם׃

וַיִּתְהַלֶּךְ֙	בְּתֹ֣וךְ	אֲרָיֹ֔ות	כְּפִ֣יר	הָיָ֑ה	וַיִּלְמַ֥ד	לִטְרָ֖ף	טָֽרַף׃	אָכָ֥ל	אָדָ֖ם׃
Na–akatembea	katikati–ya	simba	simba–kijana	akawa	na–akajifunza	kutafuna	mawindo	alikula	mtu
H1980	H8432			H1961	H3925	H2963	H2964	H0398	H0120

Huyu mwana simba alitembea huku na huku katikati ya simba. Akawa mwana simba na kujifunza kuwinda mawindo; akala watu.

7 וַיֵּ֣דַע אַלְמְנֹותָ֔יו וְעָרֵיהֶ֖ם הֶחֱרִ֑יב וַתֵּשַׁם֙ אֶ֣רֶץ וּמְלֹאָ֔הּ מִקֹּ֖ול שַׁאֲנָתֹֽו׃

וַיֵּ֣דַע	אַלְמְנֹותָ֔יו	וְעָרֵיהֶ֖ם	הֶחֱרִ֑יב	וַתֵּשַׁם֙	אֶ֣רֶץ	וּמְלֹאָ֔הּ			
Na–akajua	wajane–wao	na–miji–yao	aliiharibu	na–ikawa–ukiwa	nchi	na–vyote–vilivyomo			
H3045	H0490			H3456	H0776	H4393			
מִקֹּ֖ול	שַׁאֲנָתֹֽו׃								
kwa–sababu–ya–sauti–ya	kunguruma–kwake								
	H7581								

Akawakamata wajane na kuiharibu miji. Nchi na viijazavyo vilitelekezwa kwa sababu ya sauti ya kunguruma kwake.

וַיִּפְרְשׂוּ	מִמְּדִינוֹת	סָבִיב	גּוֹיִם	עָלָיו	וַיִּתְּנוּ	8
na–wakatandaza	kutoka–majimbo	kutoka–pande–zote	mataifa	juu–yake	Na–wakamzingira	
H6566	H4082	H5439			H5414	

נִתְפָּשׂ׃	בְּשַׁחֲתָם	רִשְׁתָּם	עָלָיו
alinaswa	katika–shimo–lao	wavu–wao	juu–yake
H8610	H7845	H7568	

Lakini mataifa yakaja juu yake kutoka mikoa yote; wakatengeneza nyavu juu yake. Akakamatwa kwenye mtego wao.

בָּבֶל	מֶלֶךְ	אֶל־	וַיְבִאֻהוּ	בְּחַחִים	בַּסּוּגַר	וַיִּתְּנֻהוּ	9
Babeli	mfalme–wa	kwa	na–wakamleta	kwa–kulabu	katika–tundu	Na–wakamweka	
H0894	H4428	H0413	H0935	H2397	H5474	H5414	

יִשְׂרָאֵל׃	הָרֵי	אֶל־	עוֹד	קוֹלוֹ	יִשָּׁמַע	לֹא־	לְמַעַן	בַּמְּצֻדּוֹת	יְבִאֻהוּ
Israeli	milima–ya	juu–ya	tena	sauti–yake	sikike	isi	ili	katika–ngome	wakamleta
H3478	H2022	H0413	H5750		H8085	H3808	H4616		H0935

פ
—

Kwa kulabu wakamuweka kwenye tundu na kisha wakamleta hata kwa mfalme wa Babeli. Wakamleta hata kwenye ngome imara ili kwamba sauti yake isiweze kusikika juu ya milima ya Israeli.

פְּרִיָהּ	שְׁתוּלָה	מַיִם	עַל־	בְּדָמְךָ	כַּגֶּפֶן	אִמְּךָ	10
wenye–matunda	uliopandwa	maji	kando–ya	katika–damu–yako	kama–mzabibu	Mama–yako	
H6509	H8362	H4325		H1818	H1612	H0517	

רַבִּים׃	מִמָּיִם	הָיְתָה	וַעֲנֻפָּה	
mengi	kwa–sababu–ya–maji	ulikuwa	na–matawi	
	H4325	H1961	H6058	

Mama yako alikuwa kama mzabibu uliopandwa kwenye damu yako karibu na maji. ulizaa matunda na kujaa matawi kwa sababu ya wingi wa maji.

קוֹמָתוֹ	וַתִּגְבַּהּ	מִשְׁלֵי	שִׁבְטֵי	אֶל־	עֹז	מַטּוֹת	לָהּ	וַיְהִי־	11
kimo–chake	na–ukainuka	watawala	fimbo–za	kwa	yenye–nguvu	matawi	naye	Na–ulikuwa	
H6967	H1361	H4910	H7626	H0413	H5797	H4294		H1961	

דָּלִיֹּתָיו׃	בְּרֹב	בְּנָבְהוֹ	וַיֵּרָא	עֲבֹתִים	בֵּין	עַל־
matawi–yake	kwa–wingi–wa	kwa–urefu–wake	na–ukaonekana	matawi–mazito	kati–ya	juu–ya
H1808	H7230	H1363	H7200	H5688	H0996	

Ulikuwa na matawi imara yaliyokuwa yakitumika kwa ajili ya fimbo ya utawala, na kipimo chake kiliinuka juu ya matawi, na kina wake ulionekana kwa ukubwa wa majani yake.

הוֹבִישׁ	הַקָּדִים	וְרוּחַ	הְשֻׁלָּכָה	לָאָרֶץ	בְּחֵמָה	וַתָּשָׁת	12
uliukausha	wa–mashariki	na–upepo	ukatupwa	ardhini	kwa–hasira	Na–ukang'olewa	
H3001	H6921	H7307	H7993	H0776	H2534	H5428	

אֲכָלָתְהוּ׃	אֵשׁ	עֵזָה	מַטֵּה	וַיִּבָּשׁוּ	הִתְפָּרְקוּ	פִּרְיָהּ	
umeliteketeza	moto	lake–lenye–nguvu	tawi	na–kukauka	yalivunjika	matunda–yake	
H0398	H0784	H5797	H4294	H3001	H6561	H6529	

Lakini mzabibu uling'olewa kwa ghadhabu na kutupwa chini hata aridhini, na upepo wa mashariki uliuvunja na kunyauka na moto ukavila.

וְצָמָ֑א	צִיָּה	בְּאֶ֖רֶץ	בַּמִּדְבָּֽר	שְׁתוּלָ֔ה	וְעַתָּ֕ה	13
na–yenye–kiu	kame	katika–nchi	jangwani	umepandwa	Na–sasa	
H6772	H6723	H0776		H8362	H6258	

Hivyo sasa, umepandwa jangwani, kwenye nchi ya ukame na kavu.

הָיָה	וְלֹא־	אָכְלָה	פְּרִיָ֖הּ	בַּדֶּ֣יהָ	מִמַּטֵּה	אֵ֤שׁ	וַתֵּצֵ֙א֙	14
kuwa	na–hakuna	umeyateketeza	matunda–yake	lake	kutoka–tawi	moto	Na–umetoka	
H1961	H3808	H0398	H6529	H0905	H4294	H0784	H3318	

וַתְּהִי	הֵ֔יא	קִינָ֖ה	לְמָשׁ֑וֹל	שֵׁ֣בֶט	עֹ֔ז	מַטֵּה־	בָּ֥הּ
na–yakawa	haya	maombolezo	ya–kutawala	fimbo	lenye–nguvu	tawi	ndani–yake
H1961	H1931	H7015	H4910	H7626	H5797	H4294	

פ	לְקִינָ֖ה׃	
—	maombolezo	
	H7015	

Kwa kuwa moto ulitoka kwenye matawi makubwa na kuyala matunda yake. Hakuna tawi imara juu yake, hakuna fimbo ya kifalme kutawala.' Haya ni maombolezo na yataimbwa kama maombolezo.”

Chapter 20

בָּא֣וּ	לַחֹ֔דֶשׁ	בֶּעָשׂ֖וֹר	בַּחֲמִשִּׁ֑י	הַשִּׁבִיעִ֣ית	בַּשָּׁנָ֔ה	וַיְהִי	1
wakaja	ya–mwezi	siku–ya–kumi	katika–mwezi–wa–tano	wa–saba	katika–mwaka	Na–ikawa	
H0935	H2320	H6218	H2549	H7637	H8141	H1961	

ס	לְפָנָ֖י׃	וַיִּשְׁבְּ֣ו	יְהוָ֔ה	אֶת־	לִדְרֹ֣שׁ	יִשְׂרָאֵ֑ל	מִזְקְנֵ֣י	אֲנָשִׁ֔ים
—	mbele–yangu	na–wakaketi	BWANA	BWANA	kumuuliza	Israeli	kutoka–wazee–wa	watu
	H6440	H3427	H3068	H0853	H1875	H3478	H2205	H0376

Ikawa ikaja katika mwaka wa saba, siku ya kumi ya mwezi wa tano, wazee wa Israeli wakaja kumuuliza Yahwe na kuketi mbele yangu.

לֵאמֹֽר׃	אֵלַ֖י	יְהוָ֥ה	דְּבַר־	וַיְהִי	2
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

אֱמֹ֣ר	כֹּ֔ה	אֲלֵהֶ֖ם	וְאָמַרְתָּ֣	יִשְׂרָאֵ֑ל	זִקְנֵ֣י	אֶת־	דַּבֵּ֔ר	אָדָ֖ם	בֶּן־	3
asema	Hivyo	wao	na–waambie	Israeli	wazee–wa	na	sema	mtu	Mwana–wa	
H0559	H3541	H0413	H0559	H3478	H2205	H0854	H1696	H0120		

אִדָּרֵ֖שׁ	אִם־	אָ֣נִי	חַי־	בָּאִ֔ים	אַתֶּ֣ם	אֹתִ֑י	הֲלִדְרֹ֣שׁ	יְהוִ֔ה	אֲדֹנָ֖י
nitaulizwa	kama	mimi	Kwa–uhai–wangu	mnakuja	ninyi	mimi	Je–kuniuliza	BWANA	Bwana
H1875		H0589		H0935		H0853	H1875	H3069	H0136

יְהוִ֔ה׃	אֲדֹנָ֖י	נְאֻ֣ם	לָכֶ֑ם
BWANA	Bwana	asema	nanyi
H3069	H0136	H5002	

“mwanadamu, tangaza kwa wazee wa Israeli na uwaambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Je! Mmekuja kuniuliza swali? Kama niishivyo, sitaulizwa swali na ninyi! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'

4

אֲבוֹתָם	תּוֹעֲבֹת	אֶת־	אָדָם	בֶּן־	הֲתִשְׁפּוֹט	אֹתָם	הֲתִשְׁפֹּט
baba–zao	ya	machukizo	mtu	mwana–wa	je–utawahukumu	wao	Je–utawahukumu
H0001	H8441	H0853	H0120		H8199	H0853	H8199

הוֹדִיעֵם׃
wajulishe
H3045

Je! Utawahukumu? Utamuhukumu, mwanadamu? Wajulishe kuhusu machukizo ya baba zao.

5

בְּיִשְׂרָאֵל	בָּחָרִי	בְּיוֹם	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ
Israeli	nilipowachagua	katika–siku	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	wao	Na–waambie
H3478	H0977	H3117	H3069	H0136	H0559	H3541	H0413	H0559

לָהֶם	וָאִוָּדַע	בֵּית	יַעֲקֹב	לְזֶרַע	יָדִי	וָאֶשָּׂא
kwao	na–nikajijulisha	nyumba–ya	Yakobo	kwa–uzao–wa	mkono–wangu	na–nikainua
	H3045		H3290	H2233	H3027	H5375

יְהוָה	אֲנִי	לֵאמֹר	לָהֶם	יָדִי	וָאֶשָּׂא	מִצְרָיִם	בְּאֶרֶץ
ni–BWANA	Mimi	kusema	kwao	mkono–wangu	na–nikainua	Misri	katika–nchi–ya
H3068	H0589	H0559		H3027	H5375	H4714	H0776

אֱלֹהֵיכֶם׃
Mungu–wenu
H0430

Waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Katika siku niliyoichagua Israeli na kuinua mkono wangu kuapa kiapo kwa uzao wa nyumba ya Yakobo, na kufanya kujulikana mimi mwenyewe kwao katika nchi ya Misri, wakati nilipoinua mkono wangu kuapa kiapo kwao. Nalisema, “Mimi ni Yahwe Mungu wenu”-

6

אֶל־	מִצְרָיִם	מֵאֶרֶץ	לְהוֹצִיאָם	לָהֶם	יָדִי	נָשָׂאתִי	הַהוּא	בַּיּוֹם
katika	Misri	kutoka–nchi–ya	kuwatoa	kwao	mkono–wangu	nilliinua	ile	Katika–siku
H0413	H4714	H0776	H3318		H3027	H5375	H1931	H3117

לְכָל־	הִיא	צְבִי	וּדְבַשׁ	חָלָב	זָבַת	לָהֶם	תַּרְתִּי	אֲשֶׁר־	אֶרֶץ
kwa	hiyo	utukufu	na–asali	maziwa	itiririkayo	kwao	niliichunguza	ambayo	nchi
H3605	H1931		H1706	H2461	H2100		H8446		H0776

הָאֲרָצוֹת׃
nchi–zote
H0776

siku hiyo niliinua mkono wangu kuapa kiapo kwa ajili yao kwamba nitawatoa kutoka nchi ya Misri kwenye nchi ambayo niliyokuwa nimeichagua kwa umakini kwa ajili yao. Ilikuwa ikitiririka maziwa na asali; ilikuwa nzuri sana utukufu miongoni mwa nchi mbali mbali.

7

הַשְׁלִיכוּ	עֵינָיו	שִׁקּוּצֵי	אִישׁ	אֲלֵהֶם	וָאֹמַר
atupe	vya–macho–yake	vitu–vya–kuchukiza	kila–mtu	wao	Na–nikawaambia
H7993		H8251	H0376	H0413	H0559

אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	תִּטַּמָּאוּ	אַל־	מִצְרַיִם	וּבְגִלּוּלֵי
Mungu–wenu	ni–BWANA	Mimi	jitiie–unajisi	msi	Misri	na–kwa–sanamu–za
H0430	H3068	H0589		H0408	H4714	H1544

Nikawaambia, “Kila mtu atupilie mabli mambo ya machukizo kutoka mbele ya macho yake na sanamu za Misri. Msijitie unajisi; mimi ni Yahwe Mungu wenu.”

8

אֶת־	אִישׁ	אֵלַי	לִשְׁמַע	אָבוּ	וְלֹא	בִּי	וַיַּמְרוּ־	
vitu–vya–kuchukiza	kila–mtu	mimi	kunisikia	kubali	na–hawaku	dhidi–yangu	Na–wakaasi	
H0853	H0376	H0413	H8085	H0014	H3808		H4784	

עָזָבוּ	לֹא	מִצְרַיִם	גִּלּוּלֵי	וְאֶת־	הִשְׁלִיכוּ	לֹא	עֵינֵיהֶם	שִׁקּוּצֵי
acha	hawaku	Misri	sanamu	na–sanamu–za	tupa	hawaku	macho–yao	vya
	H3808	H4714	H1544	H0853	H7993	H3808		H8251

בְּתוֹךְ	בָּהֶם	אַפִּי	לְכַלּוֹת	עֲלֵיהֶם	חֲמָתִי	לִשְׁפֹּךְ	וְאֹמַר
katikati–ya	juu–yao	ghadhabu–yangu	kumaliza	juu–yao	hasira–yangu	kumwaga	na–nikasema
H8432		H0639	H3615		H2534	H8210	H0559

מִצְרָיִם׃	אֶרֶץ
Misri	nchi–ya
H4714	H0776

Lakini wameasi juu yangu hawakuwa tayari kunisikiliza. Kila mtu hakutupilia mbali mambo ya machukizo kutoka mbele ya macho yake wala kwa ajili ya sanamu za Misri, hivyo nikaona nimwage ghadhabu yangu juu yao kukamilisha hasira yangu miongoni mwao katikati ya nchi ya Misri.

9

אֲשֶׁר־	הַגּוֹיִם	לְעֵינֵי	הֶחֱלֵ	לִבְלְתִּי	שְׁמִי	לְמַעַן	וָאַעַשׂ	
ambayo	mataifa	mbele–ya–macho–ya	najisiwe	ili–lisi	jina–langu	kwa–ajili–ya	Na–nikafanya	
				H1115	H8034	H4616		

לְהוֹצִיאָם	לְעֵינֵיהֶם	אֲלֵיהֶם	נוֹדַעְתִּי	אֲשֶׁר	בְּתוֹכָם	הֱיָה	
kuwatoa	mbele–ya–macho–yao	kwao	nilijijulisha	ambayo	katikati–yao	walikuwa	
H3318		H0413	H3045		H8432	H1992	

מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ
Misri	kutoka–nchi–ya
H4714	H0776

Nilifanya kwa ajili ya jina langu ili lisinajisiwe katika macho ya mataifa ambao walikaa pamoja nao. Nilijifanya mwenyewe kujulikana kwao, katika macho yao, kwa kuwatoa katika nchi ya Misri.

10

הַמִּדְבָּר׃	אֶל־	וָאֲבִאֵם	מִצְרָיִם	מֵאֶרֶץ	וָאוֹצִיאֵם	
jangwa	katika	na–nikawaleta	Misri	kutoka–nchi–ya	Na–nikawatoa	
	H0413	H0935	H4714	H0776	H3318	

Basi nikawatoa katika nchi ya Misri na kuwaleta kwenye jangwa.

11

יַעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	אוֹתָם	הוֹדַעְתִּי	מִשְׁפָּטַי	וְאֶת־	חֻקּוֹתַי	אֶת־	לָהֶם	וָאֶתֵּן
akifanya	ambazo	wao	niliwajulisha	zangu	na–sheria	zangu	amri	wao	Na–nikawapa
		H0853	H3045	H4941	H0853	H2708	H0853		H5414

בָּהֶם׃	וָחַי	הָאָדָם	אוֹתָם
kwazo	na–ataishi	mtu	hizo
	H2425	H0120	H0853

Kisha nikawapa amri zangu na kufanya maagizo yangu kujulikana kwao, kwa kila mwanadamu atakayezishika ataishi.

12

לָדַעַת	וּבֵינֵיהֶם	בֵּינִי	לְאוֹת	לִהְיוֹת	לָהֶם	נָתַתִּי	שַׁבְּתוֹתַי	אֶת־	וְגַם
kujua	na–kati–yao	kati–yangu	ishara	kuwa	wao	niliwapa	zangu	Sabato	Na–pia
H3045	H0996	H0996	H0226	H1961		H5414	H7676	H0853	H1571

מְקַדְּשָׁם׃	יְהוָה	אֲנִי	כִּי
ninayewatakasa	ni–BWANA	mimi	kwamba
H6942	H3068	H0589	

Pia nikawapatia Sabato zangu kama ishara kati yangu na wao, ili wajue kwamba mimi ni Yahwe niwafanyao wawe watakatifu.

13 וַיַּמְרוּ־ Na–wakaasi H4784 בִּי dhidi–yangu בֵּית־ nyumba–ya יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בַּמִּדְבָּר jangwani בְּחֻקּוֹתַי katika–amri–zangu H2708 לֹא־ hawaku H3808 הָלָכוּ tembea H1980

וְאֶת־ na–Sabato H0853 בָּהֶם kwazo וָחַי na–ataishi H2425 הָאָדָם mtu H0120 אֹתָם hizo H0853 יַעֲשֶׂה akifanya אֲשֶׁר ambazo H0834 מָאָסוּ walizikataa מִשְׁפָּטַי zangu H4941 וְאֶת־ na–sheria H0853

בַּמִּדְבָּר jangwani עָלֵיהֶם juu–yao חִלְּלוּ walizinajisi שַׁבְּתֹתַי zangu H7676 חֻמַּת hasira–yangu H2534 לִשְׁפֹּךְ kumwaga H8210 וָאֹמַר na–nikasema H0559 מְאַד sana H3966

לְכַלּוֹתָם׃ kuwaangamiza H3615

Lakini nyumba ya Israeli imeasi dhidi yangu jangwani. Hawakuenenda katika amri zangu; badala yake, wameyakataa maagizo yangu, ambayo mwanadamu ataishi kama akiyatii. Wamezinajisi Sabato zangu sana, basi nikasema nitamwaga hasira yangu juu yao jangwani ili kuwamalliza.

14 וָאֶעֱשֶׂה Na–nikafanya לְמַעַן kwa–ajili–ya H4616 שְׁמִי jina–langu H8034 לִבְלְתִּי ili–lisi H1115 הֵחֵל najisiwe מַּגּוֹיִם mataifa אֲשֶׁר ambayo

הוֹצֵאתִים niliwatoa H3318 לְעֵינֵיהֶם׃ mbele–ya–macho–yao לְעֵינֵי mbele–ya–macho–ya

Lakini nilifanya kwa ajili ya jina langu hivyo lisinajisiwe katika macho ya mataifa, ambao niliwatoa mbele ya macho yao kutoka Misri.

15 וְגַם־ Na–pia H1571 אֲנִי mimi H0589 נָשָׂאתִי niliinua מִדְבָּר jangwani בַּ לָהֶם kwao יָדִי mkono–wangu H3027 אֶל־ katika H0413 אוֹתָם wao H0853 הָבִיא walete H0935 לִבְלְתִּי nisi H1115 הָאָרֶץ nchi H0776

הָאֲרָצוֹת׃ nchi–zote H0776 לְכָל־ kwa H3605 הִיא hiyo H1931 צְבִי utukufu וּדְבַשׁ na–asali H1706 חָלָב maziwa H2461 זָבַת itiririkayo H2100 נָתַתִּי nilitoa H5414 אֲשֶׁר־ ambayo

Basi mimi mwenyewe pia nimeinua mkono wangu kuapa kiapo kwao jangwani sitawarudisha kwenye nchi ile niliyokuwa naenda kuwapatia, nchi inayotiririkayo maziwa na asali, ambayo ilikuwa nzuri sana ambayo ni nzuri kati ya nchi zote.

16 יַעַן Kwa–sababu H3282 בְּמִשְׁפָּטַי sheria–zangu H4941 מָאָסוּ walizikataa וְאֶת־ na–amri H0853 חֻקּוֹתַי zangu H2708 לֹא־ hawaku H3808 הָלְכוּ tembea H1980 בָּהֶם nazo וְאֶת־ na–Sabato H0853

הֹלֵךְ׃ ilifuata H1980 לִבָּם mioyo–yao גִּלּוּלֵיהֶם sanamu–zao H1544 אַחֲרֵי baada–ya כִּי kwa–maana חִלְּלוּ walizinajisi שַׁבְּתוֹתַי zangu H7676

17 וַתָּחָס עֵינִי עַלֵיהֶם מְשַׁחֲתָם וְלֹא־עָשִׂיתִי אוֹתָם כְּלָה
Na–liliwahurumia jicho–langu wao kuwaangamiza na–sikuwa kuwafanya wao mwisho
H2347 H3617 H0853 H7843 H3808 H0853 H3617

בַּמִּדְבָּר׃
jangwani

Lakini jicho langu likawahurumia kutokana na uharibifu na sikuwaangamiza jangwani.

18 וָאֹמַר אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחוּקֵי אֲבוֹתֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ
Na–nikawaambia kwa watoto–wao jangwani katika–amri–za baba–zenu msi tembee
H0559 H0413 H1121 H4057 H2706 H0001 H0408 H3212

וְאֶת־מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל־תִּשְׁמְרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל־תִּטַּמָּאוּ׃
na–sheria zao msi zishike na–kwa–sanamu–zao msi jitiie–unajisi
H0853 H4941 H0408 H8104 H1544 H0408 H2930

Nikawaambia watoto wao jangwani, “Msitembee kutokana na amri za wazazi wenu; msiweke maagizo yao au kujinajisi wenyewe kwa sanamu.

19 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקּוֹתַי לֵכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ
Mimi ni–BWANA Mungu–wenu katika–amri–zangu tembeeni na–sheria zangu zishikeni
H0589 H3068 H0430 H2708 H3212 H0853 H4941 H8104

וְאֹתָם תַּעֲשׂוּ׃
na–zifanyeni hizo
H0853

Mimi ni Yahwe Mungu wenu, tembeeni katika amri zangu; tunzeni maagizo yangu na kuyatii.

20 וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהָיוּ לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָדַעַת
Na–Sabato zangu zitakaseni na–zitakuwa ishara kati–yangu na–kati–yenu kujua
H0853 H7676 H6942 H1961 H0226 H0996 H0996 H3045

כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
kwamba mimi ni–BWANA Mungu–wenu
H3588 H0589 H3068 H0430

Zitunzeni Sabato zangu takatifu ili kwamba zitakuwa ishara kati yangu na ninyi, hivyo basi mtajua yakwamba mimi ni Yahwe Mungu wenu.”

21 וַיַּמְרוּ־בִי הַבָּנִים בְּחֻקּוֹתַי לֹא־הָלָכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי
Na–wakaasi dhidi–yangu watoto katika–amri–zangu hawaku tembea na–sheria zangu
H4784 H0853 H1121 H4057 H2706 H3808 H1980 H0853 H4941

לֹא־שָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם
hawaku shika kufanya hizo ambazo akifanya hizo mtu na–ataishi kwazo
H3808 H8104 H6213 H0853 H0834 H6213 H0853 H0120 H2425 H0853

אֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי
Sabato zangu walizinajisi na–nikasema kumwaga hasira–yangu juu–yao kumaliza ghadhabu–yangu
H0853 H7676 H2490 H0559 H8210 H2534 H5921 H3615 H0639

בָּם׃ בַּמִּדְבָּר׃
juu–yao jangwani

Lakini watoto wao waliniasi. Hawakutembea kwenye sheria zangu au kushika maagizo yangu, ambazo mwanadamu ataishi kama akizitii. Wamezinajisi Sabato zangu, hivyo nimeamua kumwaga ghadhabu yangu juu yao kutimiza ghadhabu yangu dhidi yao katika jangwa.

הַחֵל׀	לְבִלְתִּי	שְׁמִי	לְמַעַן	וָאֲעַשׂ	יָדִי	אֶת־	וַהֲשִׁבֹתִי	22
najisiwe	ili–lisi	jina–langu	kwa–ajili–ya	na–nikafanya	wangu	mkono	Na–nikarudisha	
	H1115	H8034	H4616		H3027	H0853	H7725	

לְעֵינֵיהֶם׃	אוֹתָם	הוֹצֵאתִי	אֲשֶׁר־	הַגּוֹיִם	לְעֵינֵי
mbele–ya–macho–yao	wao	niliwatoa	ambayo	mataifa	mbele–ya–macho–ya
	H0853	H3318			

Lakini niliurudisha mkono wangu na kutenda kwa ajili ya jina langu, hivyo lisitiwe unajisi katika macho ya mataifa ambao mbele ya macho yao niliwatoa Waisraeli.

בַּגּוֹיִם	אֹתָם׀	לְהָפֵיץ	בַּמִּדְבָּר	לָהֶם	יָדִי	אֶת־	נָשָׂאתִי	אֲנִי	גַּם־	23
kati–ya–mataifa	wao	kuwatawanya	jangwani	kwao	wangu	mkono	niliinua	mimi	Pia	
	H0853				H3027	H0853	H5375	H0589	H1571	

בָּאֲרָצוֹת׃	אוֹתָם	וּלְזָרוֹת	
katika–nchi	wao	na–kuwasambaza	
H0776	H0853	H2219	

Mimi mwenyewe pia nimeuinua mkono wangu kuapa juu yao jangwani, kwamba nitawatawanya kati ya maifa na kuwatawanya miongoni mwa nchi mabali mbali.

שַׁבְּתוֹתַי	וְאֶת־	מָאָסוּ	וְחֻקּוֹתַי	עָשׂוּ	לֹא־	מִשְׁפָּטַי	יַעַן		24
zangu	na–Sabato	walizikataa	na–amri–zangu	fanya	hawaku	sheria–zangu	Kwa–sababu		
H7676	H0853		H2708		H3808	H4941	H3282		

עֵינֵיהֶם׃	הָיוּ	אֲבוֹתָם	גִּלּוּלֵי	וְאַחֲרֵי	חִלֲלוּ
macho–yao	zilikuwa	baba–zao	sanamu–za	na–baada–ya	walizinajisi
	H1961	H0001	H1544		

Nimeamua kufanya hivi kwa kuwa hawakuzitii amri zangu, na tangu walipo zikataa sheria zangu na kuzinajisi Sabato zangu. Macho yao yalizitamani sanamu za baba zao.

לֹא	וּמִשְׁפָּטִים	טוֹבִים	לָא	חֻקִּים	לָהֶם	נָתַתִּי	אֲנִי	וְגַם־	25
ambazo–hawange	na–sheria	nzuri	ambazo–hazikuwa	amri	wao	niliwapa	mimi	Na–pia	
H3808	H4941		H3808	H2706		H5414	H0589	H1571	

בָּהֶם׃	יְחִיוּ	
kwazo	ishi	
	H2421	

Kisha niliwapa amri ambazo hazikuwa nzuri, na maagizo ambayo hawakuweza kuishi kwayo.

פֶּטֶר	כָּל־	בְּהַעֲבִיר	בְּמַתְּנוֹתָם	אוֹתָם׀	וָאֲטַמֵּא	26
mzaliwa–wa–kwanza	kila	kwa–kupitisha	kwa–zawadi–zao	wao	Na–nikawatia–unajisi	
	H3605		H4979	H0853		

ס	יְהוָה׃	אֲנִי	אֲשֶׁר	יֵדְעוּ	אֲשֶׁר	לְמַעַן׀	אַשְׁמֵּם	לְמַעַן	רֶחֶם
—	ni–BWANA	mimi	kwamba	kujua	wapate	ili	niwafanye–wakose	ili	wa–tumbo
	H3068	H0589		H3045		H4616	H8074	H4616	

Nikawafanya unajisi kwa zawadi zao wakati walipofanya dhabihu za kila limbuko la tumbo la uzazi na kutupa kwenye moto. Nalifanya hivi ili kuwaogofya hivyo wangeweza kujua kwamba mimi ni Yahwe!'

27

לָכֵן	אֱל־	בֵּית	יִשְׂרָאֵל	בֶּן־	אָדָם	וְאָמַרְתָּ	אֲלֵיהֶם	כֹּה
Kwa–hiyo	kwa	nyumba–ya	Israeli	mwana–wa	mtu	na–waambie	wao	Hivyo
	H0413		H3478		H0120	H0559	H0413	H3541
H1696								

אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוָה	עוֹד	זֹאת	גִּדְּפוּ	אוֹתִי	אֲבוֹתֵיכֶם	בְּמַעֲלָם
asema	Bwana	BWANA	tena	hivi	walinikufuru	mimi	baba–zenu	kwa–uasi–wao
H0559	H0136	H3069	H5750	H2063	H1442	H0853	H0001	H4603

בִּי	מָעֲלוּ׃
dhidi–yangu	waliasi
	H4604

Kwa hiyo, mwanadamu, waambie nyumba ya Israeli na waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Katika hili pia baba zenu walinikufuru wakati walipokuwa sio waaminifu kwangu.

28

וַאֲבִיאֵם	אֶל־	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	אֶת־	מִכֹּנוֹ	נָשָׂאתִי	יָדִי	לָתֵת	אוֹתָהּ	לָהֶם
Na–nikawaleta	katika	nchi	ambayo	mkono	niliinua	wangu	kuwapa	hiyo	wao
H0935	H0413	H0776			H5375	H3027	H5414	H0853	

וַיִּרְאוּ	כָל־	גִּבְעָה	רָמָה	וְכָל־	עֵץ	עָבֹת	וַיִּזְבְּחוּ־
na–wakaona	kila	kilima	kirefu	na–kila	mti	wenye–majani–mengi	na–wakatoa–dhabihu
H7200	H3605	H1389		H3605	H6086	H5687	H2076

שָׁם	וַיָּשִׂימוּ	קָרְבָּנָם	כַּעַס	שָׁם	וַיִּתְּנוּ־	זִבְחֵיהֶם	אֶת־	שָׁם
huko	na–wakaweka	sadaka–zao	uchokozi–wa	huko	na–wakatoa	zao	dhabihu	huko
H8033				H8033	H5414	H2077	H0853	H8033

נִיחוֹחֵיהֶם׃	אֶת־	שָׁם	וַיַּסִּיכוּ	נִיתוֹחֵיהֶם	רֵיחַ
zao	sadaka–za–kinywaji	huko	na–wakamimina	nzuri–zao	harufu
H5262	H0853	H8033		H5207	H7381

Wakati nilipowaleta kwenye nchi ambayo niliyokuwa nimewaapia kuwapatia, na kisha popote walipoona jiwe lolote refu na mti wenye majani, walitoa sadaka zao, walinikasirisha kwa sadaka zao, na huko pia walichoma ubani wao wa kunukia na kumwaga sadaka zao za kinywaji.

29

וַיִּקְרֶא	שָׁם	הַבָּאִים	אַתֶּם	אֲשֶׁר־	הַבָּמָה	מָה	אֲלֵהֶם	וָאֹמַר
na–ikaitwa	huko	mnaenda	ninyi	ambapo	mahali–pa–juu	ni–nini	wao	Na–nikawaambia
H7121	H8033	H0935			H1116	H4100	H0413	H0559

שְׁמָהּ	בָּמָה	עַד	הַיּוֹם	הַזֶּה׃
jina–lake	Bama	hadi	siku	hii
H8034	H1117	H5704	H3117	H2088

Kisha nikawaambia, “Nini maana ya mahali palipoinuka ambapo mmeleta sadaka huko?” Hivyo jina lake linaitwa Bana hata leo.'

30

הַבְּדֶרֶךְ	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶל־	וְאָמַר	לָכֵן
Je–katika–njia–ya	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Israeli	nyumba–ya	kwa	sema	Kwa–hiyo
H1870	H3069	H0136	H0559	H3541	H3478		H0413	H0559	

זֹנִים׃	אַתֶּם	שִׁקּוּצֵיהֶם	וְאַחֲרֵי	נִטְמְאִים	אַתֶּם	אֲבוֹתֵיכֶם
mnazini	ninyi	vitu–vyao–vya–kuchukiza	na–baada–ya	mnajitiia–unajisi	ninyi	baba–zenu
H2181		H8251				H0001

Kwa hiyo waambie nyumba ya Israeli, 'Bwana Yahwe asema hivi: Je! Kwa nini unajinajisi mwenyewe kwa njia za baba zako? Kwahiyo kwa nini unatenda kama makahaba, kutafuta kwa ajili ya mambo ya machukizo?

31 וּבְשִׁאֵת מַחֲנֻתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר כְּבִנֵיכֶם בְּאַשׁ אַתֶּם נִטְמְאִים
Na-kwa-kutoa zawadi-zenu kwa-kupitisha watoto-wenu katika-moto ninyi mnajitiia-unajisi
H5375 H4979 H0784

לְכָל־ גִּלּוּלֵיכֶם זְנוּ-זֹתֶה עַד־ הַיּוֹם לִי־ הֵמָּה וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ נִיולizwe בֵּית יִשְׂרָאֵל
kwa-sanamu zenu-zote hadi leo na-mimi niulizwe nyumba-ya Israeli
H3605 H1544 H5704 H3117 H0589 H1875 H3478

לָכֶם׃ אִדָּרֵשׁ אִם־ יְהוִה נְאֻם אֲדֹנָי חַי־ אָנִי Kwa-uhai-wangu mimi asema Bwana BWANA kama nitaulizwa nanyi
H0589 H5002 H0136 H3069 H0854 H1875

Kwa kuwa wakati mtoapo zawadi zenu na kuwaweka watoto wenu kwenye moto, siku hii mnajitia unajisi pamoja na sanamu zenu zote. Kwa hiyo kwa nini niwaache mniulize mimi, nyumba ya Israeli? Kama niishivyo-Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-Sitawaacha mniulize swali.

32 וְהָעֹלָה עַל־ רוּחֲכֶם רָהוֹ הָיוֹ לָא תְּהְיֶה וַאֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים
Na-kinachokuja juu-ya roho-zenu hakika haita kuwa ambacho ninyi mnasema
H5927 H7307 H1961 H3808 H1961 H0854 H0559

נָהְיֶה כַּגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת nchi kutumikia mti ועץ וָאָבֶן׃
tutakuwa kama-mataifa kama-jamaa-za nchi kutumikia mti na-jiwe
H1961 H0854 H4940 H0776 H8334 H6086 H0068

Mawazo yanayoumbika kwenye moyo wako hayatatokea kamwe. Mmesema, “Ngoja tuwe kama mataifa mengine, kama koo za nchi nyingine waabuduo mti na jiwe.”

33 חַי־ אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־ לֹא בְיָד חְזָקָה
Kwa-uhai-wangu mimi Bwana asema BWANA hakika kwa mkono wenye-nguvu
H0589 H5002 H0136 H3069 H0854 H3027 H2389

עֲלֵיכֶם׃ אֶמְלוֹךְ נטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אִם־ אֶמְלוֹךְ
juu-yenu nitatawala iliyomwagwa na-kwa-hasira ulionyooshwa na-kwa-mkono
H8210 H2534 H5186 H2220

Kama niishivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-Nitatawala hakika juu yenu kwa mkono wenye nguvu, mkono ulionyooshwa, na ghadhabu itakayomwagwa juu yenu.

34 וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן־ הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן־ הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
Na-nitawatoa ninyi kutoka mataifa na-nitawakusanya ninyi kutoka nchi ambazo
H3318 H0854 H5186 H6908 H0854 H5186 H0776 H0834

בְּיָד חְזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃
kwa-mkono wenye-nguvu na-kwa-mkono ulionyooshwa na-kwa-hasira iliyomwagwa
H3027 H2389 H2220 H5186 H2534 H8210

Nitawatoa kutoka kwa watu wengine na kuwakusanya kutoka kwenye nchi mlizotawanyika ndani mwao. Nitafanya hivi kwa mkono hodari na kwa ghadhabu iliyomwagika.

35 וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם הָעַמִּים מִדְבַּר אֶל־ אֶתְכֶם וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְכֶם שָׁם פָּנִים
Na-nitawaleta ninyi mataifa jangwa-la katika ninyi na-nitawahukumu huko uso
H0935 H0854 H0413 H0854 H0854 H8199 H8033 H6440

אֶל־ פָּנִים׃
kwa uso
H0413 H6440

Kisha nitawaleta kwenye jangwa la watu, na huko nitawahukumu uso kwa uso.

מִצְרָיִם	אֶרֶץ	בְּמִדְבַּר	אֲבוֹתֵיכֶם	אֶת־	נִשְׁפַּטְתִּי	כַּאֲשֶׁר	36
Misri	nchi–ya	katika–jangwa–la	zenu	baba	nilivyowahukumu	Kama–nilivyowahukumu	
H4714	H0776		H0001	H0854	H8199		

יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	אִתְּכֶם	אִשָּׁפֵט	כֵּן
BWANA	Bwana	asema	ninyi	nitawahukumu	vivyo–hivyo
H3069	H0136	H5002	H0854	H8199	

Kama nilivyo wahukumu baba zenu katika jangwa la nchi ya Misri, hivyo pia nitawahukumu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

הַבְּרִית׃	בְּמָסֹרֶת	אֶתְכֶם	וְהֵבֵאתִי	הַשֵּׁבֶט	תַּחַת	אֶתְכֶם	וְהַעֲבַרְתִּי	37
agano	katika–kifungo–cha	ninyi	na–nitawaleta	fimbo	chini–ya	ninyi	Na–nitawapitisha	
H1285	H4562	H0853	H0935	H7626	H8478	H0853		

Nitawafanya mpite chini ya fimbo yangu, na nitawafanya kutii maagizo yangu ya agano.

מֵאֶרֶץ	בְּי	וְהַפּוֹשְׁעִים	הַמֹּרְדִים	מִכֶּם	וּבָרוֹתִי		38
kutoka–nchi	dhidi–yangu	na–wanaokosea	waasi	kutoka–kwenu	Na–nitawachuja		
H0776		H6586	H4775		H1305		

וְיִדַעְתֶּם	יָבוֹא	לֹא	יִשְׂרָאֵל	אַדְמַת	וְאֶל־	אוֹתָם	אוֹצִיא	מְגוּרֵיהֶם׃
na–mtajua	ingia	hawata	Israeli	nchi–ya	na–katika	wao	nitawatoa	ya–makazi–yao
H3045	H0935	H3808	H3478	H0127	H0413	H0853	H3318	H4033

יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־
ni–BWANA	mimi	kwamba
H3068	H0589	

Nitawasafisha kutoka miongoni mwenu maasi na wale ambao walionichukiza. Nitawatoa kutoka nchi ambayo wanayoishi kama wageni, lakini hawataingia kwenye nchi ya Israeli. Kisha mtajua yakwamba mimi ni Yahwe.

גִּלּוּלָיו׃	אִישׁ	יְהוָה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	וְאַתֶּם	39
sanamu–zake	kila–mtu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Israeli	nyumba–ya	Na–ninyi	
H1544	H0376	H3069	H0136	H0559	H3541	H3478			

קָדְשִׁי׃	שֵׁם	וְאֶת־	אֵלָּי	שִׁמְעִים	אֵינְכֶם	אִם־	וְאַחַר	עֲבֹדוּ	לְכוּ
takatifu	langu	na–jina	mimi	nisikiliza	hamku	kama	na–baadaye	mkatumike	nendeni
H6944	H8034	H0853	H0413	H8085	H0369			H5647	H3212

וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃	בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם	עוֹד	תְּחַלְּלוּ־	לֹא	
na–kwa–sanamu–zenu	kwa–zawadi–zenu	tena	linajisi	msi	
H1544	H4979	H5750		H3808	

Basi kwenu, nyumba ya Israeli, Bwana Yahwe asema hivi: Kila mmoja wenu ataenda kwa sanamu zake mwenyewe. Muwaabudu kama mtakataa kunisikiliza, lakini hamtalikufuru tena jina langu takatifu kwa zawadi zenu na sanamu zenu.

40

אֲדֹנָי	נְאֻם	יִשְׂרָאֵל	מְרֻמ	וּבְהַר	קָדְשִׁי	בְּהַר־	כִּי
Bwana	asema	Israeli	mrefu–wa	juu–ya–mlima	wangu–mtakatifu	juu–ya–mlima	Kwa–maana
H0136	H5002	H3478	H4791	H2022	H6944	H2022	

אֶרְצֵם	שָׁם	בָּאָרֶץ	כֻּלֹּה	יִשְׂרָאֵל	בָּיִת	כָּל־	יַעַבְדֻנִי	שָׁם	יְהוָה
nitawakubali	huko	katika–nchi	wote	Israeli	yote–ya	nyumba	watanitumikia	huko	BWANA
H7521	H8033	H0776	H3605	H3478		H3605	H5647	H8033	H3069

בְּכָל־	מַשְׂאוֹתֵיכֶם	רֵאשִׁית	וְאֶת־	תְּרוּמֹתֵיכֶם	אֶת־	אֶדְרֹשׁ	וְשָׁם
katika–vitu	matoleo–yenu	ya	na–malimbuko	zenu	sadaka	nitadai	na–huko
H3605	H4864	H7225	H0853	H8641	H0853	H1875	H8033

קָדְשֵׁיכֶם׃
vyenu–vitakatifu–vyote
H6944

Kwa kuwa juu ya mlima wangu mtakatifu, juu ya kilele cha mlima wa Israeli-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-wote wa nyumba ya Israeli mtaniabudu huko katika nchi. Nitabarikiwa kwa kutaka sadaka zenu huko, na pia malimbuko yenu ya shukrani pamoja na vitu vyenu vyote vitakatifu.

41

הָעַמִּים	מִן־	אֶתְכֶם	בְּהוֹצִיאִי	אֶתְכֶם	אֶרְצֹת	נִיחֹחַ	בְּרֵיחַ
mataifa	kutoka	ninyi	wakati–nitakapowatoa	ninyi	nitawakubali	nzuri	Kwa–harufu
		H0853	H3318	H0853	H7521	H5207	H7381

וְנִקְדַּשְׁתִּי	בָּם	נִפְצֹתֶם	אֲשֶׁר	הָאֲרָצוֹת	מִן־	אֶתְכֶם	וְקִבַּצְתִּי
na–nitatakaswa	ndani–yake	mlitawanyika	ambazo	nchi	kutoka	ninyi	na–nitawakusanya
H6942				H0776		H0853	H6908

הַגּוֹיִם׃	לְעֵינֵי	בָּכֶם
mataifa	mbele–ya–macho–ya	kwenu

Nitawapokea kama harufu nzuri ya ubani wakati nitakapowatoa kutoka wale watu na kuwakusanya toka nchi ambazo mlizotawanyika. Nitajifunua mimi mwenyewe kama mtakatifu ndani yenu kwa ajili ya mataifa waone.

42

יִשְׂרָאֵל	אַדְמַת	אֶל־	אֶתְכֶם	בַּהֲבִיאִי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעְתֶּם
Israeli	nchi–ya	katika	ninyi	wakati–nitakapowaleta	ni–BWANA	mimi	kwamba	Na–mtajua
H3478	H0127	H0413	H0853	H0935	H3068	H0589		H3045

אֲבוֹתֵיכֶם׃	לַ	אֹתָהּ	לָתֵת	יָדִי	אֶת־	נָשָׂאתִי	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	אֶל־
baba–zenu		hiyo	kuwapa	wangu	mkono	niliinua	ambayo	nchi	katika
H0001		H0853	H5414	H3027	H0853	H5375		H0776	H0413

Kisha, wakati nitakapowaleta katika nchi ya Israeli, kwenye nchi ambayo niliuinulia mkono wangu kuapa kuwapatia baba zenu, mtajua yakwamba mimi ni Yahwe.

43

אֲשֶׁר	עֲלִילוֹתֵיכֶם	כָּל־	וְאֵת	דַּרְכֵיכֶם	אֶת־	שָׁם	וּזְכַרְתֶּם־
ambayo	yote	yenu–yote	na–matendo	zenu	njia	huko	Na–mtakumbuka
	H5949	H3605	H0853	H1870	H0853	H8033	H2142

עֲשִׂיתֶם׃	אֲשֶׁר	רָעוֹתֵיכֶם	בְּכָל־	בִּפְנֵיכֶם	וּנְקֹטֹתֶם	בָּם	נִטְמֵאתֶם
mlifanya	ambayo	yenu–yote	kwa–maovu	nyuso–zenu	na–mtajichukia	nayo	mlijitiia–unajisi
			H3605	H6440	H6962		

Kisha mtazikumbuka njia zenu mbaya huko, na matendo yenu yote machafu mliyoyafanya wenyewe, na mtajichukia wenyewe katika macho yenu kwa matendo yenu yote maovu mliyoyafanya.

וְיָדַעְתֶּם 44
Na–mtajua
H3045

כִּי־ kwamba
אֲנִי mimi
H0589

יְהוָה ni–BWANA
H3068

בַּעֲשׂוֹתִי wakati–nitakapowafanyia

אִתְּכֶם ninyi
H0854

לְמַעַן kwa–ajili–ya
H4616

שְׁמִי jina–langu
H8034

לֹא si
H3808

כְּדַרְכֵּיכֶם kwa–njia–zenu
H1870

הָרָעִים mbaya

וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם na–kwa–matendo–yenu
H5949

הַנִּשְׁחָתוֹת mabovu
H7843

בֵּית nyumba–ya

יִשְׂרָאֵל Israeli
H3478

נְאֻם asema
H5002

אֲדֹנָי Bwana
H0136

יְהוִה׃ BWANA
H3069

פ —

Hivyo mtajua kwamba mimi ni Yahwe nifanyapo haya kwenu kwa ajili ya jina langu, sio kwa njia zenu mbaya au matendo yenu mabovu, nyumba ya Israeli-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'"

וַיְהִי 45
Na–ikawa
H1961

דְּבַר־ neno–la
H1697

יְהוָה BWANA
H3068

אֵלַי kwangu
H0413

לֵאמֹר׃ kusema
H0559

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

בֶּן־ Mwana–wa 46
אָדָם mtu
H0120

שִׂים elekeza

פָּנֶיךָ uso–wako
H6440

דֶּרֶךְ upande–wa
H1870

תֵּימָנָה kusini
H8486

וְהַטֵּף na–hubiri
H5197

אֶל־ kwa
H0413

דָּרוֹם kusini
H1864

וְהִנָּבֵא na–tabiri
H5012

אֶל־ kwa

מְצִי־ msitu–wa
H3341

יַעַר
H3293

הַשָּׂדֶה shamba

נֶגֶב׃ kusini
H5045

Mwanadamu, weka uso wako kuelekea nchi za kusini, na kuongea juu ya kusini; tabiri juu ya msitu wa Negebu.

וְאָמַרְתָּ Na–sema 47
H0559

שְׁמַע Sikia
H8085

לַיַּעַר kwa–msitu–wa

הַנֶּגֶב kusini
H5045

דְּבַר־ neno–la
H1697

יְהוָה BWANA
H3068

כֹּה־ Hivyo
H3541

אֲדֹנָי Bwana
H0136

יְהוִה׃ BWANA
H3069

אָמַר asema
H0559

הִנְנִי Tazama–mimi

מַצִּית־ ninawasha
H3341

בְּךָ ndani–yako

אֵשׁ moto
H0784

וּבְךָ ndani–yako

וְאָכְלָה na–utateketeza
H0398

כָּל־ kila
H3605

עֵץ־ mti
H6086

לַח mbichi
H3892

כָּל־ nyuso
H3605

פָּנִים zote
H6440

מִנֶּגֶב kutoka–kusini
H5045

צָפוֹנָה׃ hadi–kaskazini
H6828

וְכָל־ na–kila
H3605

עֵץ mti
H6086

יָבֵשׁ mkavu
H3002

לֹא־ hauta
H3808

תִכְבֶּה zimwa
H3518

לַהֶבֶת mwali–wa
H3852

שַׁלְהֶבֶת moto
H7957

וְנִצְרְבוּ־ na–zitaunguzwa
H6866

בָהּ kwa–huo

כָּל־ nyuso
H3605

Uuambie msitu wa Negebu, 'Hivi ndivyo Yahwe asemavyo-Bwana Yahwe asema hivi: Tazama, nitaweka moto ndani yako. Utakula kila mti mbichi na kila mti mkavu ndani yako. Miali ya moto haitazimika; na kila uso utokao kusini hata kaskazini utateketezwa kwa moto.

וְרָאוּ Na–wataona 48
H7200

כָּל־ wote
H3605

בָּשָׂר wenye–mwili
H1320

כִּי kwamba

אֲנִי mimi
H0589

יְהוָה BWANA
H3068

בְּעַרְתִּיהָ nimeuwasha

לֹא hauta
H3808

תִכְבֶּה׃ zimwa
H3518

Kisha watu wote wenye mwili watajua yakwamba mimi ni Yahwe nimeuwasha moto, na hautazimika.'"

מְמַשֵּׁל	הֲלֹא	לִי	אֹמְרִים	הֵמָּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אֲהָהּ	וָאֹמַר	49
anayetumia–mithali	Je–si	kwangu	wanasema	wao	BWANA	Bwana	Aa	Na–nikasema	
	H3808		H0559	H1992	H3069	H0136	H0162	H0559	

פ	הֲוֹא׃	מְשָׁלִים
—	yeye	mithali
	H1931	H4912

Kisha nimesema, Ee! Bwana Yahwe, Wananisema mimi, 'Je! yeye sio mwenye kusema mafumbo?"'

Chapter 21

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

מְקַדְּשִׁים	אֶל־	וְהַטֵּף	יְרוּשָׁלַ͏ִם	אֶל־	פָּנֶיךָ	שִׁים	אָדָם	בֶּן־	2
mahali–patakatifu	kwa	na–hubiri	Yerusalemu	kwa	uso–wako	elekeza	mtu	Mwana–wa	
H4720	H0413	H5197	H3389	H0413	H6440		H0120		

יִשְׂרָאֵל׃	אַדְמַת	אֶל־	וְהִנָּבֵא	
Israeli	nchi–ya	kwa	na–tabiri	
H3478	H0127	H0413	H5012	

“Mwanadamu, weka uso wako kuelekea Yerusalemu, na neno juu ya patakatifu; tabiri juu ya nchi ya Israeli.

וְהוֹצֵאתִי	אֵלַיִךְ	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	יִשְׂרָאֵל	לְאַדְמַת	וְאָמַרְתָּ	3
na–nitautoa	dhidi–yako	Tazama–mimi	BWANA	asema	Hivyo	Israeli	kwa–nchi–ya	Na–sema	
H3318	H0413	H2009	H3068	H0559	H3541	H3478	H0127	H0559	

וְרָשָׁע׃	צַדִּיק	מִמֵּךְ	וְהִכְרַתִּי	מִתַּעֲרָה	חַרְבִּי
na–mwovu	mwenye–haki	kutoka–kwako	na–nitakatilia–mbali	kutoka–ala–yake	upanga–wangu
H7563	H6662		H3772	H8593	H2719

Sema juu ya nchi ya Israeli, 'Yahwe asema hivi: Tazama! Ni juu yako! Nitautoa upanga wangu kutoka kwenye ala yake na kuwakatilia mbali wote yaani mtu mwenye haki na mtu mwovu kutoka kwako!

לָכֵן	וְרָשָׁע	צַדִּיק	מִמֵּךְ	הִכְרַתִּי	אֲשֶׁר־	יַעַן	4
kwa–hiyo	na–mwovu	mwenye–haki	kutoka–kwako	nimekatilia–mbali	ambayo	Kwa–sababu	
	H7563	H6662		H3772		H3282	

מִנֶּגֶב	בָּשָׂר	כָּל־	אֶל־	מִתַּעֲרָה	חַרְבִּי	תֵּצֵא	
kutoka–kusini	wenye–mwili	wote	dhidi–ya	kutoka–ala–yake	upanga–wangu	utatoka	
H5045	H1320	H3605	H0413	H8593	H2719	H3318	

צָפוֹן׃
hadi–kaskazini
H6828

Ili niwakatilie mbali wote, mwenye haki na mwovu kutoka kwako, upanga wangu utatoka kwenye ala yake juu ya wote wenye mwili kutoka kusini hata kaskazini.

חַרְבִּי	הוֹצֵאתִי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	בָּשָׂר	כָּל־	וְיֵדְעוּ	5
upanga–wangu	nimetoa	BWANA	mimi	kwamba	wenye–mwili	wote	Na–watajua	
H2719	H3318	H3068	H0589		H1320	H3605	H3045	

ס	עוֹד׃	תָּשׁוּב	לֹא	מִתַּעֲרָה
—	tena	rudi	hauta	kutoka–ala–yake
	H5750	H7725	H3808	H8593

Kisha wote wenye mwili watajua yakwamba mimi, Yahwe, nimeutoa upanga wangu kutoka kwenye ala yake. Hautarudi tena!'

תָּאַנָּח	וּבִמְרִירוּת	מָתְנַיִם׃	בִּשְׁבָרוֹן	הֵאָנַח	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	6
lia	na–kwa–uchungu	kwa–kiuno	kwa–kuvunjika	lia	mtu	mwana–wa	Na–wewe	
H0584	H4814	H4975	H7670	H0584	H0120			

לְעֵינֵיהֶם׃
mbele–ya–macho–yao

Kwa hiyo, mwanadamu, gumia kama kuvunjika kwa viuno vyako! Katika uchungu gumia mbele ya macho yao!

וְאָמַרְתָּ	נֶאֱנָח	אַתָּה	מָּה	עַל־	אֵלַיִךְ	יֹאמְרוּ	כִּי־	וְהָיָה	7
Na–utasema	unalia	wewe	nini	kwa	wewe	watakuambia	wakati	Na–itakuwa	
H0559	H0584		H4100		H0413	H0559		H1961	

כָּל־	וְרָפוּ	לֵבָב	כָּל־	וְנָמֵס	בָּאָה	כִּי־	שְׁמוּעָה	אֶל־
mikono	na–zitalegea	moyo	kila	na–utayeyuka	inakuja	kwamba	habari	kwa–sababu–ya
H3605	H7503		H3605	H4549	H0935		H8052	H0413

בָּאָה׃	הִנֵּה	מַיִם	תֵּלַכְנָה	בִּרְכַּיִם׃	וְכָל־	רוּחַ	כָּל־	וְכֹהֲתָה	יָדַיִם
inakuja	Tazama	maji	yatatirika	yote	na–magoti	roho	kila	na–itadhoofika	yote
H0935	H2009	H4325	H3212	H1290	H3605	H7307	H3605		H3027

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	וְנִהְיָתָה
—	BWANA	Bwana	asema	na–itakuwa
	H3069	H0136	H5002	H1961

Kisha itatokea kwamba watakuuliza, 'Kwa sababu gani unalia?' Kisha utasema, 'Kwa sababu ya habari inayokuja, kwa kuwa kila moyo utakuwa dhaifu, na kila mkono utasita! Kila roho itazimia, na kila goti litatiririrka kama maji. Tazama! Inakuja na itakuwa kama hivi! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”'

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	8
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

חֶרֶב	חֶרֶב	אֱמֹר	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	וְאָמַרְתָּ	הִנְּבֵא	אָדָם	בֶּן־	9
upanga	Upanga	Sema	Bwana	asema	Hivyo	na–sema	tabiri	mtu	Mwana–wa	
H2719	H2719	H0559	H0136	H0559	H3541	H0559	H5012	H0120		

מְרוּטָה׃	וְנַם־	הוּחַדָּה
umesuguliwa	na–pia	umenoeshwa
H4803	H1571	

“Mwanadamu, tabiri na sema, 'Bwana asema hivi: sema: Upanga! Upanga! Utachongwa na kusuguliwa!

בָּרָק	לָהּ	הֱיֵה־	לְמַעַן־	הוּחַדָּה	טֶבַח	טִבְחָה	לְמַעַן	10
mwanga–wa–umeme	na	uwe	ili	umenoeshwa	machinjo	kuchinja	ili	
	H1961		H4616		H2874	H2873	H4616	

עֵץ׃	כָּל־	מֹאֶסֶת	בְּנִי	שֵׁבֶט	נָשִׁישׁ	אוֹ	מֹרָטָה
mti	kila	inayokataa	ya–mwanangu	fimbo	tufurahi	au	umesuguliwa
H6086	H3605			H7626	H7797		H4803

Utanolewa ili kushiriki katika machinjio makubwa! Utasuguliwa ili uwe kama mng'ao wa radi! Je! Tufanye furaha katika fimbo ya mwana wa mfalme? Upanga ujao huchukia kila hiyo fimbo!

11

וְהָיָא	חֶרֶב	הוּחַדָּה	הֵיא־	בַכָּף	לְתִפָּשׁ	לְמָרְטָה	אֹתָהּ	וַיִּתֵּן
na–huo	upanga	umenoeshwa	huo	kwa–mkono	kushikwa	kusuguliwa	huo	Na–akautoa
H1931	H2719		H1931	H3709	H8610	H4803	H0853	H5414

הוֹרֵג׃	בְּיַד־	אוֹתָהּ	לָתֵת	מֹרָטָה
muuaji	mkononi–mwa	huo	kutoa	umesuguliwa
H2026	H3027	H0853	H5414	H4803

Hivyo upanga utatolewa kwa ajili ya kusuguliwa, na kisha kushikika kwa mkono! Upanga umechongwa na umesuguliwa na utatolewa kwenye mkono wa yule auaye!'

12

הָיְתָה	הִיא֩	כִּי־	אָדָם	בֶּן־	וְהֵילֵל֙	זְעַק
utakuwa	huo	kwa–maana	mtu	mwana–wa	na–omboleza	Piga–kelele
H1961	H1931		H0120		H3213	H2199

הָיָו	חֶרֶב	אֶל־	מְגוּרֵי	יִשְׂרָאֵל	נְשִׂיאַי	בְּכָל־	הֵיא	בְעַמִּי
itakuwa	upanga	kwa	hofu	Israeli	wakuu–wote–wa	dhidi–ya	huo	dhidi–ya–watu–wangu
H1961	H2719	H0413	H4048	H3478		H3605	H1931	

פָּרֵךְ׃	אֶל־	סְפֹק	לָכֵן	עַמִּי	אֶת־
paja	juu–ya	piga	kwa–hiyo	watu–wangu	na
H3409	H0413				H0854

Ita msaada na omboleza, mwanadamu! Kwa kuwa upanga umekuja juu ya watu wangu! Uko juu ya wakuu wote wa Israeli. Wametolewa dhidi ya upanga pamoja na watu wangu. Kwa hiyo, piga paja lako!

13

אֲדֹנָי	נְאֻם	יְהֻיֶה	לֹא	מֹאֶסֶת	שֵׁבֶט	גַּם־	אִם־	וּמָה	בֹּחַן	כִּי
Bwana	asema	kuwa	haita	inayokataa	fimbo	hata	kama	na–nini	ni–jaribu	Kwa–maana
H0136	H5002	H1961	H3808		H7626	H1571		H4100	H0974	

יְהוִה׃	פ
BWANA	—
H3069	

Kwa kuwa kuna kujaribiwa, lakini itakuwaje kama fimbo ya kifalme haitakuwepo tena? -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

14

חֶרֶב	וְתִכָּפֵל	כָּף	אֶל־	כָּף	וְהַךְ	הַנְּבֵא	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה
upanga	na–uongezeke	mkono	juu–ya	mkono	na–piga	tabiri	mtu	mwana–wa	Na–wewe
H2719	H3717	H3709	H0413	H3709	H5221	H5012	H0120		

לָהֶם׃	הַחֲדֶרֶת	הַגְּדוֹל	חָלָל	חֶרֶב	הִיא	חֲלָלִים	חֶרֶב	שְׁלִישִׁתָהּ
kwao	unaoingia	mkubwa	wa–muuawa	upanga	huo	wa–waliouawa	upanga	mara–tatu
	H2314			H2719	H1931		H2719	H7992

Basi wewe, mwanadamu, tabiri, na piga makofi, kwa kuwa upanga utakushambulia hata mara tatu! Upanga kwa wale watakaochinjwa! Utakuwa upanga kwa ajili ya kuchinjia, ukiwatoboa pande zote!

15

נָתֻתִי	שַׁעֲרֵיהֶם	כָּל־	עַל	הַמִּכְשֹׁלִים	וְהַרְבֵּהּ	לֵב	לָמוּג	וְלִמַּעַן
nimeweka	yao–yote	malango	juu–ya	vikwazo	na–kuongezeka	moyo	uyeyuke	ili
H5414	H8179	H3605		H4383			H4127	H4616

לְטָבַח׃	מְעֻטָה	לְבָרָק	עֲשׂוּיָה	אָח	חֶרֶב	אִבְחַת־
kwa–kuchinja	umefunikwa	kwa–umeme	umefanywa	Aa	upanga	machinjo–ya
H2874	H4593			H0253	H2719	H0019

Ili kuyeyusha mioyo yao na kuongeza kuanguka kwao, nimeweka machinjio ya upanga juu ya malango! Ole! Umeundwa kama mng'ao wa radi, umetengwa kwa ajili ya kuua!

16

מֵעֻדוֹת׃	פָּנֶיךָ	אָנָּה	הַשְׁמֵילִי	הָשַׁי	הֵימָנִי	הִתְאַחֲדִי
umeelekezwa	uso–wako	popote	kushoto	elekeza	kulia	Jiunge
H3259	H6440	H0575	H8041		H3231	H0258

Wewe, upanga! Nyooka upande wa kuume! Nyooka upande wa kushoto! Nenda popote ulipoelekeza uso wako.

17

חַמָתִי	וַהֲנִחֹתִי	כַּפִּי	אֶל־	כַּפִּי	אַכָּה	אֲנִי	וְגַם־	
hasira–yangu	na–nitatuliza	mkono–wangu	juu–ya	mkono–wangu	nitapiga	mimi	Na–pia	
H2534	H5117	H3709	H0413	H3709	H5221	H0589	H1571	

פ	דִּבַּרְתִּי׃	יְהוָה	אֲנִי
—	nimesema	BWANA	mimi
	H1696	H3068	H0589

Kwa kuwa pia nitapiga mikono yangu miwili kwa pamoja (makofi), na kisha nitaleta ghadhabu yangu kwa waliobakia! Mimi, Yahwe, nimesema hivi!”

18

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961

Neno la Yahwe likanijia tena, kusema,

19

מֶלֶךְ־	חֶרֶב	לָבוֹא	דְּרָכִים	שְׁנַיִם	וּלְךָ	שִׂים־	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה
mfalme–wa	upanga–wa	kuja	njia	mbili	kwako	weka	mtu	mwana–wa	Na–wewe
H4428	H2719	H0935	H1870	H8147			H0120		

דֶּרֶךְ־	בְּרֹאשׁ	בָּרֵא	וְיָד	שְׁנֵיהֶם	יֵצְאוּ	אֶחָד	מֵאֶרֶץ	בָּבֶל
njia–ya	mwanzoni–mwa	tengeneza	na–alama	zote–mbili	zitatoka	moja	kutoka–nchi	Babeli
H1870			H3027	H8147	H3318	H0259	H0776	H0894

בָּרֵא׃	עִיר
tengeneza	mji

“Sasa wewe, mwanadamu, teua njia mbili kwa ajili ya upanga wa mfalme wa Babeli upate kuja. Njia hizo mbili zitaanza katika nchi moja, na kibao cha barabarani kitamwonyesha mmoja wao kama kuuelekea mji.

20

יְהוּדָה	וְאֶת־	עַמּוֹן	בְּנֵי־	רַבַּת	אֶת	חֶרֶב	לָבוֹא	תָּשִׂים	דֶּרֶךְ
Yuda	na–kwa	Amoni	ya–wana–wa	Raba	kwa	upanga	kuja	weka	Njia
H3063	H0853	H5983		H7237	H0853	H2719	H0935		H1870

בְּצוּרָה׃	בִּירוּשָׁלִַם
yenye–ngome	katika–Yerusalemu
H1219	H3389

Onyesha njia moja kwa ajili ya jeshi la Wababeli kuja Raba, mji wa Waamoni. Onyesha nyingine kuelekea jeshi la Yuda na mji wa Yerusalemu, ambayo imeimarishwa.

21

בְּרֹאשׁ	הַדֶּרֶךְ	אֵם	אֶל־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	עָמַד	כִּי־	
mwanzoni–mwa	njia	mama–wa	katika	Babeli	mfalme–wa	amesimama	Kwa–maana	
	H1870	H0517	H0413	H0894	H4428	H5975		

רָאָה	בַּתְּרָפִים	שָׁאַל	בָּחִצִּים	קִלְקֵל	קֶסֶם	לִקְסָם־	הַדְּרָכִים	שְׁנֵי
ameangalia	terafimu	ameulizia	mishale	ametikisa	uaguzi	kutabiri	mbili	njia–mbili
H7200	H8655	H7592	H2671	H7043	H7081	H7080	H1870	H8147

בַּכָּבֵד׃
ini
H3516

Kwa kuwa mfalme wa Babeli atasimama kwenye makutano ya barabara, kwenye njia panda, ili kufanya uganga. Alitingisha mishale na kuuliza mwelekeo kutoka kwa sanamu na atalichunguza ini.

22

פִּיהָ	לִפְתֹּחַ	כָּרִיס	לָשׂוּם	יְרוּשָׁלִַם	הַקֶּסֶם	וְהָיָה	בִּימִינוֹ
kinywa	kufungua	nguzo–za–vita	kuweka	Yerusalemu	uaguzi	ilikuwa	Mkono–wake–wa–kulia
H6310				H3389	H7081	H1961	H3225

שְׁעָרִים	עַל־	כָּרִיס	לָשׂוּם	בִּתְרוּעָה	קוֹל	לְהָרִים	בְּפֶצַח
malango	dhidi–ya	nguzo–za–vita	kuweka	kwa–kelele–ya–vita	sauti	kuinua	kwa–uuaji
H8179				H8643			H7524

דָּיֵק׃	לִבְנוֹת	סֹלְלָה	לִשְׁפֹּךְ
ngome	kujenga	boma	kumwaga
H1785	H1129	H5550	H8210

Katika mkono wake wa kuume kutakuwa na dalili kuhusu Yerusalemu, kuweka mitambo ya kubomolea juu ya hiyo, kufungua kinywa chake kupanga kuchinja, kutoa sauti ya vita, kuweka mitambo ya kubomolea juu ya malango, kujenga ngazi, na kusimamisha wima minara ya boma.

23

לָהֶם	שְׁבֻעוֹת	שְׁבֵעֵי	בְּעֵינֵיהֶם	שָׁוְא	)כְּקֶסֶם־	]כקסום־	לָהֶם	וְהָיָה
kwao	viapo	wanaoapa	machoni–mwao	wa–ubatili	uaguzi	kama	kwao	Na–itakuwa
	H7621	H7650		H7723	H7080	H7080		H1961

פ	לְהַתָּפֵשׂ׃	עָוֹן	מַזְכִּיר	וְהוּא־
—	kukamatwa	uovu	atakumbusha	lakini–yeye
	H8610	H5771	H2142	H1931

Itaonekana kuwa ishara isiyofaa katika macho ya wale walio katika Yerusalemu, wale walioapa kiapo kwa Wababeli! Lakini mfalme atawashtaki kwa kuvunja sheria ya mkataba ili kuwabariki!

24

עֲוֹנְכֶם	הַזְכַּרְכֶם	יַעַן	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן
uovu–wenu	mmekumbusha	Kwa–sababu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Kwa–hiyo
H5771	H2142	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	

יַעַן	עֲלִילוֹתֵיכֶם	בְּכָל	חַטַּאותֵיכֶם	לְהֵרָאוֹת	פִּשְׁעֵיכֶם	בְּהִגָּלוֹת
kwa–sababu	matendo–yenu–yote	katika	dhambi–zenu	kuonekana	makosa–yenu	kwa–kufunuliwa
H3282	H5949	H3605		H7200	H6588	H1540

פ	תִּתָּפְשׁוּ׃	בַּכַּף	הִזָּכְרֻכֶם	
—	mtakamatwa	kwa–mkono	mmekumbukwa	
	H8610	H3709	H2142	

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Kwa sababu umeuleta uovu wako kwenye kumbukumbu zangu, makosa yenu yatafunuliwa! Dhambi zenu zitaonekana katika matendo yenu yote! Kwa sababu hii utamkumbusha kila mtu mtakamatwa kwa mkono wa adui yenu!

25

בְּעֵת	יוֹמוֹ	בָּא	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	נְשִׂיא	רָשָׁע	חָלָל	וְאַתָּה
wakati–wa	siku–yake	imekuja	ambaye	Israeli	mkuu–wa	mwovu	muuawa	Na–wewe
H6256	H3117	H0935		H3478		H7563		

ס	קֵץ׃	עֲוֹן
—	mwisho	uovu
	H7093	H5771

Kama wewe, mchafu na mtawala mwovu wa Israeli, ambaye siku ya hukumu imekuja, na ambaye mda wa kufanya uovu umekoma,

26

זֹאת	לֹא־	זֹאת	הֲעֲטָרָה	וְהָרִים	הַמִּצְנֶפֶת	הָסֵר	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה
hii	si	hii	taji	na–ondoa	kilemba	Ondoa	BWANA	Bwana	asema	Hivyo
H2063	H3808	H2063	H5850		H4701	H5493	H3069	H0136	H0559	H3541

הַשְׁפָּלָה	הַגְבֵּהַ	וְהַגָּבְהַ	הַשְׁפֵּיל׃	
aliye–chini	inua	na–aliye–juu	shusha	
H8217	H1361	H1364	H8213	

Bwana Yahwe asema hivi kwako: Toa kilemba na vua taji! Mambo hayatakuwa tena kama yalivyokuwa! Kiinue kilicho chini na kiinue kilichoinuka!

27

בָּא	עַד־	הָיָה	לֹא	זֹאת	גַּם־	אֲשִׁימֶנָּה	עַוָּה	עַוָּה	עַוָּה
atakapokuja	hadi	kuwa	haita	hii	hata	nitaufanya	maanguko	maanguko	Maanguko
H0935	H5704	H1961	H3808	H2063	H1571		H5754	H5754	H5754

פ	וּנְתַתִּיו׃	הַמִּשְׁפָּט	לוֹ	אֲשֶׁר־
—	na–nitampa	hukumu	kwake	ambaye
	H5414	H4941		

Uharibifu! Uharibifu! Nitaiharibu! Haitakuwa tena hadi atakapokuja yeye ambaye ameteuliwa kutekeleza hukumu.

28

אֶל־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	וְאָמַרְתָּ	הִנָּבֵא	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה
kuhusu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	na–sema	tabiri	mtu	mwana–wa	Na–wewe
H0413	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	H5012	H0120		

לְעַמּוֹן	פְּתוּחָה	חֶרֶב	חֶרֶב	וְאָמַרְתָּ	חֶרְפָּתָם	וְאֶל־	עַמּוֹן	בְּנֵי
kwa–kuchinja	umefutwa	upanga	Upanga	Na–sema	matusi–yao	na–kuhusu	Amoni	wana–wa
H2874		H2719	H2719	H0559	H2781	H0413	H5983	

בָּרָק׃	לְמַעַן	לְהָכִיל	מְרוּטָה	
umeme	kwa–ajili–ya	kuteketeza	umesuguliwa	
	H4616	H0398	H4803	

Basi wewe, mwanadamu, tabiri na sema, 'Bwana Yahwe asema hivi hawa ni watu wa Amoni kuhusiana na ujio wa aibu yao: Upanga, upanga umechirwa! Umenolewa kwa ajili ya kuchinja, hivyo utakuwa kama kimuli muli cha radi!

29

אֶל־	אוֹתָךְ	לְתֵת	כָּזָב	לָךְ	בְּקֶסֶם־	שָׁוְא	לָךְ	בַּחֲזוֹת
juu–ya	wewe	kuweka	uongo	kwako	kwa–kutabiri	ubatili	kwako	Wakati–wanaona
H0413	H0853	H5414	H3577		H7080	H7723		H2372

קֵץ׃	עֲוֹן	בְּעֵת	יוֹמָם	בָּא	אֲשֶׁר־	רְשָׁעִים	חֲלָלֵי	צַוָּארֵי
mwisho	uovu	wakati–wa	siku–yao	imekuja	ambao	waovu	waliouawa	shingo–za
H7093	H5771	H6256	H3117	H0935		H7563		

Wakati manabii wameona maono ya uongo juu yako, wakati watakapofanya matambiko kuuijia kwa uongo juu yako, huu upanga utaanguka chini juu ya shingo za mwovu ambao wako karibu kuuawa, ambao siku ya ghadhabu imekuja na ambao mda wa uovu unakaribia kuisha.

30

מְכֹרוֹתֶיךָ	בְּאֶרֶץ	נִבְרֵאת	אֲשֶׁר־	בִּמְקוֹם	תַּעֲרָה	אֶל־	הָשֵׁב	
asili–yako	katika–nchi–ya	uliumbwa	ambapo	katika–mahali	ala–yake	katika	Rudisha	
H4351	H0776			H4725	H8593	H0413	H7725	

אֹתָךְ׃	אֶשְׁפֹּט	
wewe	nitakuhukumu	
H0853	H8199	

Rudisha upanga kwenye gala yake. Katika mahali ulipoumbwa, katika nchi ya chimbuko lako, nitakuhukumu!

31

עָלֶיךָ	אָפִיחַ	עֶבְרָתִי	בָּאֵשׁ	זַעְמִי	עָלַיִךְ	וְשָׁפַכְתִּי	
juu–yako	nitapuliza	ghadhabu–yangu	kwa–moto–wa	hasira–yangu	juu–yako	Na–nitamwaga	
	H6315	H5678	H0784	H2195		H8210	

מַשְׁחִית׃	חָרָשֵׁי	בְּעֵרִים	אֲנָשִׁים	בְּיַד	וּנְתַתִּיךְ	
uharibifu	wanaofanya	wakatili	watu	mikononi–mwa	na–nitakutoa	
H4889	H2796		H0376	H3027	H5414	

Nitamwaga hasira yangu juu yako! Nitapuliza upepo wa moto wa ghadhabu juu yako na kukuweka kwenye mkono wa watu wakatili, watu wajuao kuangamiza!

תִּזָּכֵרִי	לֹא	הָאָרֶץ	בְּתוֹךְ	יִהְיֶה	דָּמֵךְ	לְאָכְלָה	תִּהְיֶה	לָאֵשׁ		32
kumbukwa	huta	nchi	katikati-ya	itakuwa	damu-yako	kuliwa	utakuwa	Kwa-moto		
H2142	H3808	H0776	H8432	H1961	H1818	H0402	H1961	H0784		
						פ	דִּבַּרְתִּי׃	יְהוָה	אֲנִי	כִּי
						—	nimesema	BWANA	mimi	kwa-maana
							H1696	H3068	H0589	

Utakuwa kuni kwa ajili ya moto! Damu yako itakuwa kati ya nchi. Hutakumbukwa tena, kwa kuwa mimi, Yahwe nimesema hivi!'"

Chapter 22

וַיְהִי	דְּבַר־	יְהוָה	אֵלַי	לֵאמֹר׃	1
Na-ikawa	neno-la	BWANA	kwangu	kusema	
H1961	H1697	H3068	H0413	H0559	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

וְאַתָּה	בֶּן־	אָדָם	הֲתִשְׁפֹּט	הֲתִשְׁפֹּט	אֶת־	עִיר	הַדָּמִים	2
Na-wewe	mwana-wa	mtu	je-utahukumu	je-utahukumu	mji	wa	damu	
		H0120	H8199	H8199	H0853		H1818	
וְהוֹדַעְתָּהּ	אֶת	כָּל־	תּוֹעֲבוֹתֶיהָ׃					
na-umjulishe	machukizo	yake	yote					
H3045	H0853	H3605	H8441					

“Sasa wewe, mwanadamu, Je! Utanihukumu? Utauhukumu mji kwa damu? Mfanye ajue machukizo yake yote.

לָבוֹא	בְּתוֹכָהּ	דָּם	שֹׁפֶכֶת	עִיר	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	וְאָמַרְתָּ	3
kuja	katikati-yake	damu	unaomwaga	Mji	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Na-sema	
H0935	H8432	H1818	H8210		H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	
								לְטַמְּאָה׃	עָלֶיהָ	גִּלּוּלִים
								kujitiia-unajisi	juu-yake	sanamu
										H1544
								וְעָשְׂתָה	עִתָּהּ	
								na-umefanya	wakati-wake	
									H6256	

Utasema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Huu ndiyo mji umbao umwagao damu kati yake ili kwamba mda wake ufike; mji ufanyao sanamu ili ujitie unajisi.

אֲשֶׁר־	וּבְגִלּוּלַיִךְ	אָשַׂמְתְּ	שָׁפַכְתְּ	אֲשֶׁר־	בְּדָמֵךְ	4
ambazo	na-kwa-sanamu-zako	umekuwa-na-hatia	ulimwaga	ambayo	Kwa-damu-yako	
	H1544	H0816	H8210		H1818	
עַל־	שְׁנוֹתָיִךְ	עַד־	וַתָּבוֹא	יָמַיִךְ	וַתַּקְרִיבִי	טָמֵאת	עָשִׂית
kwa	miaka-yako	hadi	na-umefika	siku-zako	na-umezikaribia	umejitiia-unajisi	ulifanya
	H8141	H5704	H0935	H3117	H7126		
						הָאֲרָצוֹת׃	לְכָל־	וְקַלָּסָה	לַגּוֹיִם	חֵרְפָּה	נְתַתִּיךְ	כֵּן
						nchi-zote	kwa	na-mzaha	kwa-mataifa	aibu	nimekufanya	hivyo
						H0776	H3605	H7048		H2781	H5414	

Umekuwa na hatia kwa damu uliyoimwaga, na kufanya unajisi kwa sanamu ulizozitengeneza. Kwa kuwa umezileta karibu siku zako na kuzikaribia siku zako za mwisho. Kwa hiyo nitakufanya lawama kwa mataifa na kejeli katika uso wa kila nchi.

הַמְּהוּמָה׃	רַבַּת	הַשֵּׁם	טְמֵאַת	בָּךְ	יִתְקַלְסוּ־	מִמֵּךְ	וְהָרְחֹקוֹת	הַקְרֹבוֹת		5
wa-fujo	mwingi	wa-jina	uchafu	wewe	watakudhihaki	nawe	na-mbali	Karibu		
H4103		H8034	H2931		H7046		H7350	H7138		

Wote walio karibu na wale walio mbali nawe watakudhihaki, wewe mji mchafu, ujulikanao kila mahali kwa sifa mbaya kama kujaa machafuko.

לְמַעַן	בָּךְ	הָיוּ	לִזְרֹעַ֣	אִישׁ	יִשְׂרָאֵל֮	נְשִׂיאֵי	הִנֵּה֒	6
ili	ndani–yako	wamekuwa	kwa–nguvu–zake	kila–mtu	Israeli	wakuu–wa	Tazama	
H4616		H1961	H2220	H0376	H3478		H2009	

דָּם׃	שְׁפָךְ־
damu	kumwaga
H1818	H8210

Tazama! Wakuu wa Israeli, kila mmoja kwa nguvu yake, wamekuja kwako kumwaga damu.

בְּתוֹכֵךְ	בַּעֲשֶׁק	עָשׂוּ	לַגֵּר	בָּךְ	הֵקַלּוּ֙	וָאֵם֙	אָב	7
katikati–yako	udhalimu	amefanyiwa	mgeni	ndani–yako	wamedharauliwa	na–mama	Baba	
H8432	H6233		H1616		H7043	H0517	H0001	

בָּךְ׃	הוֹנוּ	וְאַלְמָנָה֙	יָתוֹם
ndani–yako	wameonewa	na–mjane	yatima
	H3238	H0490	H3490

Wamefanya udanganyifu kwa baba na mama ndani yako, na wametenda yaliyo kinyume juu ya wageni kati yako. Wamewatenda vibaya yatima na wajane ndani mwako.

חִלַּלְתְּ׃	שַׁבְּתֹתַ֔י	וְאֶת־	בָּזִ֣ית	קָדָשָׁ֑י	8
umezinajisi	zangu	na–Sabato	umevidharau	Vitu–vyangu–vitakatifu	
	H7676	H0853	H0959	H6944	

Umevidharau vitu vyangu vitakatifu na kuinajisi Sabato yangu.

הֶהָרִים֙	וְאֶל־	דָּם	שְׁפָךְ־	לְמַעַן	בָּךְ	הָיוּ	רָכִיל	אַנְשֵׁי	9
milima	na–juu–ya	damu	kumwaga	ili	ndani–yako	wamekuwa	masengenyo	Watu–wa	
H2022	H0413	H1818	H8210	H4616		H1961	H7400	H0376	

בְּתוֹכֵךְ׃	עָשׂוּ	זִמָּה֙	בָּ֣ךְ	אָכְל֔וּ
katikati–yako	wamefanya	aibu	ndani–yako	wamekula
H8432		H2154		H0398

Watu wasingiziaji wamekuja kati yako ili kumwaga damu, na hula juu ya milima. Hufanya uovu kati yako.

בָּךְ׃	עִנּוּ־	הַנִּדָּה֙	טְמֵאַ֣ת	בָּ֔ךְ	גִּלָּה־	אָב֙	עֶרְוַת־	10
ndani–yako	wamemdhalilisha	hedhi	uchafu–wa	ndani–yako	wamefunua	baba	Uchi–wa	
	H5079		H2931		H1540	H0001	H6172	

Uchi wa baba umefunuliwa ndani yako. Wamemtukana mwanamke mchafu ndani yako wakati wa uchafu wake.

כַּלָּתוֹ֙	אֶת־	וְאִ֣ישׁ	תּוֹעֵבָ֔ה	עָשָׂ֖ה	רֵעֵ֑הוּ	אֶ֣שֶׁת	אֶת־	וְאִ֣ישׁ	11
wake	na–mkwe–wake	na–mtu	chukizo	amefanya	yake	jirani	na–mke–wa	Na–mtu	
H3618	H0853	H0376	H8441		H7453	H0802	H0854	H0376	

עִנָּה־	אָבִ֣יו	בַּת־	אֲחֹתֹ֔ו	אֶת־	וְאִ֣ישׁ	בְּזִמָּ֔ה	טִמֵּ֖א	
amemdhalilisha	baba–yake	binti–ya	yake	na–dada–yake	na–mtu	kwa–aibu	amemtia–unajisi	
	H0001	H1323	H0269	H0853	H0376	H2154		

בָּךְ׃
ndani–yako

Watu waliofanya machukizo pamoja na wake za majirani zao, na watu wafanyao uchafu wa aibu kwa mke wa mwanao mwenyewe; watu wawatukanao dada zao wenyewe-binti za baba zao wenyewe-haya yote yapo miongoni mwanu.

12 שֹׁחַד רushwa H7810 מָקֻחוּ wamechukua H3947 בָּךְ ndani-yako לְמַעַן ili H4616 שְׁפָךְ־ kumwaga H8210 דָּם damu H1818 נֶשֶׁךְ riba H5392 וְתַרְבִּית na-faida H8636 לָקָחְתָּ umechukua H3947

יְהוִה׃ BWANA H3069 אֲדֹנָי Bwana H0136 נְאֻם asema H5002 שָׂכַחְתָּ umenisahau H7911 וְאֹתִי na-mimi H0853 בַּעֹשֶׁק kwa-udhalimu H6233 רֵעַיִךְ jirani-zako H7453 וַתִּבְצָעִי na-umewadhulumu H1214

Hawa watu huchukua rushwa kati yenu ili kumwaga damu. Umechukua faida na kuongeza riba nyingi sana, na umenisahau-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

13 עָשִׂית ulifanya בְּצָעֶךָ faida-yako H1215 אֶל־ kwa-sababu-ya כַּפִּי mkono-wangu H3709 הִכֵּיתִי nimepiga H5221 וְהִנֵּה Na-tazama H2009

בְּתוֹכֵךְ׃ katikati-yako H8432 הָיוּ ilikuwa H1961 אֲשֶׁר ambayo דָּמֶיךָ damu-yako H1818 וְעַל־ na-kwa-sababu-ya

Tazama! Kwa mkono wangu nimeipiga faida ambayo uliyoitengeneza kwa njia isiyo halali, na damu iliyo kati yako.

14 לַיָּמִים katika-siku H3117 יָדַיִךְ mikono-yako H3027 תֶּחֱזַקְנָה zitakuwa-imara H2388 אִם־ au-je-zitakuwa-imara לִבֵּךְ moyo-wako הֶיַעֲמֹד Je-utasimama H5975

וְעָשִׂיתִי׃ na-nitafanya דִּבַּרְתִּי nimesema H1696 יְהוָה BWANA H3068 אֲנִי Mimi H0589 אוֹתָךְ nawe H0853 עֹשָׂה ninafanya אֲנִי mimi H0589 אֲשֶׁר ambazo

Je! Moyo wako utasimama, mikono yako itakuwa hodari katika siku wakati mimi mwenyewe nitakapo kushughulikia? Mimi, Yahwe, nasema hivi, na nitalifanya.

15 וַהֲתִמֹּתִי na-nitaondoa H8552 בָּאֲרָצוֹת katika-nchi H0776 וְזֵרִיתִיךְ na-nitakusambaza H2219 בַּגּוֹיִם kati-ya-mataifa אוֹתָךְ wewe H0853 וַהֲפִיצוֹתִי Na-nitakutawanya

מִמָּךְ׃ kutoka-kwako טֻמְאָתֵךְ uchafu-wako H2932

Hivyo nitakutawanya kati ya mataifa na kukutawanya kati ya nchi mbali mbali. Katika njia hii, nitausafisha uchafu kutoka kwako.

16 אֲנִי mimi H0589 כִּי־ kwamba וְנָחַלְתְּ na-utajua H3045 גּוֹיִם mataifa לְעֵינֵי mbele-ya-macho-ya בָּךְ ndani-yako וְנִחַלְתְּ Na-utanajisiwa

יְהוָה׃ ni-BWANA H3068 פ —

Hivyo utakuwa mchafu machoni mwa mataifa. Kisha utajua kwamba mimi ni Yahwe.”'

17 לֵאמֹר׃ kusema H0559 אֵלַי kwangu H0413 יְהוָה BWANA H3068 דְּבַר־ neno-la H1697 וַיְהִי Na-ikawa H1961

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

18

נְחֹשֶׁת	כֻּלָּם	)לְסֵיג(	]לסוג[	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	לִי	הָיוּ־	בֶן־
shaba	wote	takataka	takataka	Israeli	nyumba–ya	kwangu	wamekuwa	Mwana–wa
H3605	H5509	H5509	H3478			H1961	H0120	

ס	:הָיוּ	כֶּסֶף	סִגִּים	כּוּר	בְּתוֹךְ	וְעוֹפֶרֶת	וּבַרְזֶל	וּבְדִיל
—	wamekuwa	ya–fedha	takataka	tanuru	katikati–ya	na–risasi	na–chuma	na–bati
	H1961	H3701	H5509	H3564	H8432	H5777	H1270	H0913

“Mwanadamu, nyumba ya Israeli imekuwa takataka kwangu. Wote wamekuwa masazo ya shaba na bati, na chuma na risasi kati yenu. Watakuwa kama takataka ya fedha katika tanuu.

19

לְסִגִּים	כֻּלְּכֶם	הֱיוֹת	יַעַן	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן
takataka	nyote	mmekuwa	Kwa–sababu	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	Kwa–hiyo
H5509	H3605	H1961	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	

:יְרוּשָׁלָ‍ִם	תּוֹךְ	אֶל־	אֶתְכֶם	קִבֵּץ	הִנְנִי	לָכֵן
Yerusalemu	ya	katikati	ninyi	ninakusanya	tazama–mimi	kwa–hiyo
H3389	H8432	H0413	H0853	H6908	H2009	

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi, 'Kwa sababu mmekuwa kama takataka, kwa hiyo, tazama! Nataka kuwakusanya katikakati ya mji wa Yerusalemu.

20

כּוּר	תּוֹךְ	אֶל־	וּבְדִיל	וְעוֹפֶרֶת	וּבַרְזֶל	נְחֹשֶׁת	כֶּסֶף	קְבָצַת
tanuru	ya	katikati	na–bati	na–risasi	na–chuma	na–shaba	fedha	Mkusanyiko–wa
H3564	H8432	H0413	H0913	H5777	H1270		H3701	H6910

בְּאַפִּי	אֶקְבֹּץ	כֵּן	לְהַנְתִּיךְ	אֵשׁ	עָלָיו	לְפַחַת־	
kwa–hasira–yangu	nitakusanya	vivyo–hivyo	kuyeyusha	moto	juu–yake	kupuliza	
H0639	H6908		H5413	H0784		H5301	

:אֶתְכֶם	וְהִתַּכְתִּי	וְהִנַּחְתִּי	וּבַחֲמָתִי
ninyi	na–nitawayeyusha	na–nitawaweka	na–kwa–ghadhabu–yangu
H0853	H5413	H3240	H2534

Kama kukusanya fedha na shaba, chuma, risasi na chuma kati ya tanuu ili kuvifukutia moto na kuviyeyusha juu yake, nitawayeyusha. Hivyo nitawakusanya katika hasira yangu na ghadhabu. Nitawaweka hapo na kufukutisha moto juu yake ili kuiyeyusha; hivyo nitawakusanya katika hasira yangu na ghadhabu yangu, na nitawaweka hapo na kuwayeyusha.

21

עֶבְרָתִי	בְּאֵשׁ	עֲלֵיכֶם	וְנָפַחְתִּי	אֶתְכֶם	וְכִנַּסְתִּי	
ghadhabu–yangu	kwa–moto–wa	juu–yenu	na–nitapuliza	ninyi	Na–nitawakusanya	
H5678	H0784		H5301	H0853	H3664	

בְּתוֹכָהּ:	וְנִתַּכְתֶּם
katikati–yake	na–mtayeyushwa
H8432	H5413

Basi nitawakusanya na kuwafukutia kwa moto wa hasira yangu juu yenu hivyo basi mtamwagwa kati yake.

22

בְּתוֹכָהּ	תִּתְכּוּ	כֵּן	כּוּר	בְּתוֹךְ	כֶּסֶף	כְּהִתּוּךְ	
katikati–yake	mtayeyushwa	vivyo–hivyo	tanuru	katikati–ya	fedha	Kama–kuyeyushwa	
H8432	H5413		H3564	H8432	H3701	H2046	

פ	:עֲלֵיכֶם	חֲמָתִי	שָׁפַכְתִּי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וִידַעְתֶּם
—	juu–yenu	hasira–yangu	nimemwaga	BWANA	mimi	kwamba	na–mtajua
		H2534	H8210	H3068	H0589		H3045

Kama kuyeyusha fedha kati ya tanuu, mtayeyushwa chini kati yake, na mtajua yakwamba mimi, Yahwe, nimemwaga ghdhabu yangu juu yenu!”'

23

לֵאמֹר:	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Yahwe likanijia, kusema,

24

גְּשִׁמָה	לֹא	הֵיא	מְטֹהָרָה	לֹא	אֶרֶץ	אַתְּ	הָּ֫	אֱמָר־	אָדָם	בֶּן־
nyeshewa	haija	hiyo	safishwa	isiyo	nchi	wewe	yeye	mwambie	mtu	Mwana–wa
H1656	H3808	H1931	H2891	H3808	H0776			H0559	H0120	

זָעַם׃	בְּיוֹם
ghadhabu	katika–siku–ya
H2195	H3117

“Mwanadamu, mwambie, 'Wewe ni nchi ambayo haijasafishwa. Hakuna mvua siku ya hasira!

25

נֶפֶשׁ	טָרֶף	טֹרֵף	שׁוֹאֵג	כַּאֲרִי	בְּתוֹכָהּ	נְבִיאֶיהָ	קֶשֶׁר	
nafsi	mawindo	anayerarua	angurumaye	kama–simba	katikati–yake	ya–manabii–wake	Njama	
H5315	H2964	H2963	H7580		H8432	H5030	H7195	

בְּתוֹכָהּ׃	הִרְבּוּ	אַלְמְנוֹתֶיהָ	יִקָּחוּ	וְיקָר	חָסֶן	אָכָלוּ	
katikati–yake	wamezidisha	wajane–wake	wamechukua	na–vitu–vya–thamani	hazina	wamekula	
H8432		H0490	H3947	H3366	H2633	H0398	

Kuna njama ya manabii wake kati yake, kama simba angurumaye akirarua mawindo. Wamekula uhai na kuchukua utajiri wa thamani; wamewafanya wajane wengi ndani yake!

26

בֵּין־	קֹדֶשׁ֫	וַיְחַלְּלוּ	תּוֹרָתִי	חָמְסוּ	כֹּהֲנֶיהָ	
kati–ya	vitu–vyangu–vitakatifu	na–wamenajisi	sheria–yangu	wamevunja	Makuhani–wake	
H0996	H6944		H8451	H2554	H3548	

הוֹדִיעוּ	לֹא	לְטַהוֹר	הַטָּמֵא	וּבֵין־	הִבְדִּילוּ	לֹא	לְחֹל֫	קֹדֶשׁ
julisha	hawaku	na–safi	kitu–kichafu	na–kati–ya	tofautisha	hawaku	na–kawaida	kitakatifu
H3045	H3808	H2889	H2931	H0996	H0914	H3808	H2455	H6944

בְּתוֹכָם׃	וָאֶחֱל	עֵינֵיהֶם	הֶעְלִימוּ	וּמְשַׁבְּתוֹתַי
katikati–yao	na–nimenajisiwa	macho–yao	wamefumba	na–Sabato–zangu
H8432			H5956	H7676

Makuhani wake hufanya kinyume na sheria yangu, na wamevinajisi vitu vyangu vitakatifu. Hawawezi kutofautisha kati ya vitu vitakatifu na vitu vya najisi. Wanaficha macho yao kutoka Sabato zangu hivyo basi nimetiwa unajisi kati yao.

27

דָּם֫	לִשְׁפָּךְ־	טָרֶף	טֹרְפֵי	כְּזְאֵבִים	בְּקִרְבָּהּ	שָׂרֶיהָ
damu	kumwaga	mawindo	wanaotafuna	kama–mbwa–mwitu	katikati–yake	Wakuu–wake
H1818	H8210	H2964	H2963	H2061	H7130	H8269

בָּצַע׃	בְּצַע	לְמַעַן	נְפָשׁוֹת	לְאַבֵּד
faida	kupata	ili	nafsi	kuangamiza
H1215	H1214	H4616	H5315	H0006

Wakuu wake ndani mwake wamekuwa kama mbwa mwitu wakirarua mawindo yao. Wamemwaga damu na kuharibu maisha, ili kupata faida kwa njia ya udanganyifu.

28

כָּזָב	לָהֶם	וְקֹסְמִים	שָׁוְא	חֹזִים	תָּפֵל	לָהֶם֫	טָחַו	וּנְבִיאֶיהָ
uongo	kwao	na–wakitabiri	ubatili	wakiona	chokaa	wao	wamewapaka	Na–manabii–wake
H3577		H7080	H7723	H2374				H5030

דִּבֶּר׃	לֹא	וַיהוָה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר֫	כֹּה	אֹמְרִים
kusema	hajasema	na–BWANA	BWANA	Bwana	asema	Hivyo	wakisema
H1696	H3808	H3068	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559

Manabii wake wamepakwa chokaa; wanaona maono ya uongo na kutabiri uongo kwao. Wanasema “Bwana Yahwe asema hivi”' wakati Yahwe hajanena.

וְאֶבְיוֹן	וְעָנִי	נָזֵל	וְגָזְלוּ	עֹשֶׁק	עָשְׁקוּ	הָאָרֶץ	עַם	29
na–mhitaji	na–maskini	wizi	na–wameiba	udhalimu	wamedhulumu	nchi	Watu–wa	
H0034	H6041	H1498	H1497	H6233	H6231	H0776		

מִשְׁפָּט׃	בְּלֹא	עָשְׁקוּ	הַגֵּר	וְאֶת־	הוֹנֹו	
hukumu	bila	wamedhulumu	mgeni	na–mgeni	wameonea	
H4941	H3808	H6231	H1616	H0853	H3238	

Watu wa nchi wamewakandamiza kwa kutaka kwa nguvu na kuwanyang'anya kwa nguvu, na wamewatesa maskini na wahitaji, na kuwakandamiza wageni bila haki.

בַּפָּרֶץ	וְעֹמֵד	נָדַר־	גְּדֵרֶ	אִישׁ	מֵהֶם	וָאֲבַקֵּשׁ		30
katika–nafasi	na–anayesimama	ukuta	anayejenga	mtu	miongoni–mwao	Na–nilitafuta		
H6556	H5975	H1447	H1443	H0376	H1992	H1245		

מָצָאתִי׃	וְלֹא	שִׁחַתָּהּ	לִבְלְתִּי	הָאָרֶץ	בְּעַד	לְפָנַי	
kupata	na–sikuwa	iharibu	ili–nisi	nchi	kwa–ajili–ya	mbele–yangu	
H4672	H3808	H7843	H1115	H0776	H1157	H6440	

Hivyo nimetafuta mtu kutoka kwao ambaye ataweza kujenga ukuta na ambaye atakayeweza kusimama mbele yangu katika uvunjaji wake kwa ajili ya nchi basi sitaweza kuiharibu, lakini sikuona mtu.

דַּרְכָּם	כִּלִּיתִים	עֶבְרָתִי	בְּאֵשׁ	זַעְמִי	עֲלֵיהֶם	וָאֶשְׁפֹּךְ		31
njia–yao	nimewamaliza	ghadhabu–yangu	kwa–moto–wa	hasira–yangu	juu–yao	Na–nikamwaga		
H1870	H3615	H5678	H0784	H2195		H8210		

פ	יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	נָתַתִּי	בְּרֹאשָׁם
—	BWANA	Bwana	asema	nimeweka	juu–ya–vichwa–vyao
	H3069	H0136	H5002	H5414	

Hivyo nitaimwaga ghadhabu yangu juu yao. Nitawamaliza kwa moto wa ghadhabu yangu na kuweka njia yao juu ya vichwa vyao wenyewe-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'"

Chapter 23

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	BWANA	neno–la	na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Yahwe likanijia, kusema,

הָיוּ׃	אַחַת	אֵם־	בְּנוֹת	נָשִׁים	שְׁתַּיִם	אָדָם	בֶּן־	2
walikuwa	mmoja	mama–	binti–za	wanawake	wawili	Adamu	mwana–wa	
H1961	H0259	H0517	H1323	H0802	H8147	H0120		

“Mwanadamu, Kulikuwa na wanawake wawili, binti za mama mmoja.

מֹעֲכוּ	שָׁמָּה	זָנוּ	בִּנְעוּרֵיהֶן	בְּמִצְרַיִם	וַתִּזֹּנָנָה	3
zilipapaswa	huko	wakafanya–ukahaba	katika–ujana–wao	katika–Misri	na–wakafanya–ukahaba	
H4600	H8033	H2181		H4714	H2181	

בְּתוּלֵיהֶן׃	דַּדֵּי	עִשּׂוּ	וְשָׁם	שְׁדֵיהֶן	
ubikira–wao	chuchu–za	zilishikwa	na–huko	matiti–yao	
H1331	H1717		H8033		

Walifanya ukahaba katika Misri katika kipindi cha ujana wao. Walitenda kama makahaba huko. Maziwa yao yalikuwa yamebana na ubikira wa chuchu zao zilipapaswa huko.

4 וּשְׁמוֹתָן נַעֲמִינָה אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ וַתְּהִיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת וְשֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלַם אָהֳלִיבָה׃

na-majina-yao Ohola mkubwa na-Oholiba dada-yake wangu na-wakawa na-wakazaa wana na-binti Samaria Ohola na-Yerusalemu Oholiba

H8034 H0170 H0172 H0269 H1961 H3205 H1323 H8111 H0170 H3389 H0172

Majina yao yalikuwa Ohola-dada mkubwa-na Oholiba-dada yake mdogo. Kisha wakawa wangu na kuzaa wana na binti. Majina yao yalikuwa yakimaanasha hivi: Ohola maana yake Samaria, na Oholiba maana yake Yerusalemu.

5 וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי וַתַּעְגַּב עַל־ מְאַהֲבֶיהָ אַשּׁוּר אֶל־

na-akafanya-ukahaba Ohola chini-yangu na-akatamani juu-ya wapenzi-wake Ashuru kwa-

H2181 H0170 H8478 H5689 H0157 H0804 H0413

קְרוֹבִים׃

jirani

H7138

Lakini Ohola alifanya kama kahaba hata alipokuwa wangu; aliwatamani wapenzi wake, kwa kuwa Waashuri na nguvu,

6 לְבֻשֵׁי תְּכֵלֶת פַּחוֹת מַגָוָנָה וּסְגָנִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם פָּרָשִׁים

waliovaa bluu magavana na-maafisa vijana-wa kupendeza wote wapanda-farasi

H3847 H8504 H6346 H5461 H0970 H2531 H3605

רֹכְבֵי סוּסִים׃

wapandao farasi

H7392

liwali aliyekuwa amevaa urijuana, na kwa ajili ya maafisa wake, waliokuwa hodari na wanaume wa kuvutia, wote walikuwa waendesha farasi.

7 וַתִּתֵּן זְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי־ אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכָל

na-akatoa ukahaba-wake juu-yao wateule-wa wana-wa Ashuru wote na-kwa-kila

na-akatoa ukahaba-wake juu-yao wateule-wa wana-wa Ashuru wote na-kwa-kila

H5414 H8457 H4005 H0804 H3605 H3605

גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה׃ בְּכָל־ עָגְבָה אֲשֶׁר־

sanamu-zao alijinajisi kwa-kila- alitamani ambao-

H1544 H3605 H5689

Hivyo akajitoa yeye mwenyewe kama kahaba kwao, kwa watu bora wa Ashuru, na alijitia mwenyewe uchafu pamoja na kila mmoja aliyekuwa amemtamani-pamoja na sanamu zake zote.

8 וְאֶת־ תַּזְנוּתֶיהָ מִמִּצְרַיִם לֹא עָזְבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ

na- ukahaba-wake kutoka-Misri hakuacha hakuacha kwa-kuwa yeye walilala

H0853 H8457 H4714 H3808 H3808 H0853 H7901

בִּתוּלֵיהָ דַּדֵּי תַזְנוּתָם וַיִּשְׁפְּכוּ עִשּׁוּ וְהֵמָּה בִּנְעוּרֶיהָ

ubikira-wake chuchu-za ukahaba-wao na-wakamwaga walishika na-wao katika-ujana-wake

H1331 H1717 H8457 H8210 H1992

עָלֶיהָ׃

juu-yake

Kwa kuwa hakuacha tabia zake za kihaba nyuma katika Misri, wakati walipolala naye wakati alipokuwa msichana mdogo, wakati walipoanza kwanza kupapasa ubikira wa maziwa yake, wakati walipoanza kummwagia tabia ya uzinzi wao juu yake.

9 לָכֵן נִתַּתִּיהָ מִכְיַד־מִכְיַד־מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד־בְּנֵי־אַשּׁוּר אֲשֶׁר עָגְבָה עֲלֵיהֶם׃ alitamani juu-yao — mikononi-mwa wapenzi-wake — mikononi-mwa wana-wa Ashuru ambao — nilimtoa kwa-hiyo

Kwa hiyo nilimtia kwenye mkono wa wapenzi wake, kwenye mkono wa Waashuru kwa kuwa aliwatamani.

10 הֵמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב הָרָגוּ וַתְּהִי־לָנָשִׁים שֵׁם וַיַּעֲשׂוּ בָהּ שְׁפוּטִים׃ ס — wao — walifunua — uchi-wake — wana-wake — na-binti-zake — walichukua — na-yeye — kwa-upanga — walimuua — na-akawa- — jina — kwa-wanawake — na-hukumu — walitoa — juu-yake

Wakamfunua uchi wake. Wakawachukua wana wake na binti, na wakamuua kwa upanga, na akawa aibu kwa wanawake wengine, hivyo wakapitisha hukumu juu yake.

11 וַתֵּרֶא אָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִתַּזְנוּתֶיהָ אֲחוֹתָהּ׃ na-akaona — Oholiba — na-akaharibu — tamaa-yake — kuliko-yeye — na- — ukahaba-wake — dada-yake — kuliko-ukahaba-wa

Dada yake Oholiba akaliona hili, lakini aliyatamani zaidi na kufanya kama kahaba hata zaidi kuliko dada yake.

12 בְּנֵי אַשּׁוּר קְרֹבִים וּסְגָנִים פַּחוֹת מִכְלוֹל לְבֻשֵׁי קְרֹבִים וּפָרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים חֶמֶד כֻּלָּם׃ wote — kupendeza — vijana-wa — farasi — wapandao — wapanda-farasi — jirani — waliovaa — ukamilifu — kwa- — wana-wa — Ashuru — alitamani — magavana — na-maafisa — jirani — waliovaa — ukamilifu

Aliwatamanai Waashuru, mabosi na watawala waliokuwa wamevaa ngua za ushawishi, walikuwa watu waendesha farasi. Wote walikuwa hodari, wote vijana wa kuvutia.

13 וָאֵרֶא נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן׃ na-nikaona — kwamba — amejinajisi — njia — moja — kwa-wote-wawili

Nikaona kwamba alikuwa amefanya uchafu mwenyewe. Ilikuwa kama kwa wadada wote.

14 וַתֹּסֶף עַל־תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אֲנָשִׁי מְחֻקָּה עַל־הַקִּיר צַלְמֵי כשדיים[ )כַּשְׂדִּים(חֲקֻקִים בַּשָּׁשַׁר׃ na-akaongeza — kwa- — ukahaba-wake — na-akaona — watu — waliochongwa — juu-ya — ukuta — sanamu-za — — — Wakaldayo — walichongwa — kwa-rangi-nyekundu

Kisha akaongeza ukahaba wake tena zaidi. Aliona watu waume waliokuwa wamechorwa juu ya kuta, michoro ya Wakaldayo iliyochorwa kwa rangi nyekundu,

15 חֲגוֹרֵי֙ בְּמָתְנֵיהֶ֔ם סְרוּחֵ֖י טְבוּלִ֑ים בְּרָאשֵׁיהֶ֣ם מְצְנֶ֔פֶת מַרְאֵ֖ה כֻּלָּ֥ם שָׁלִ֛שִׁים כִּדְמ֥וּת בְּנֵי־בָבֶ֖ל אֶ֣רֶץ כַּשְׂדִּ֑ים מוֹלַדְתָּ֖ם׃

waliofunga mkanda kiunoni-mwao walioenea vilemba vichwani-mwao vilemba vichwani-mwao mwonekano-wa wote mashujaa mfano-wa wana-wa Babeli nchi Wakaldayo kuzaliwa-kwao

H2289 H0232 H4975 H5628 H2871 H4758 H0776 H3778 H0894 H1823 H3605 H4138

waliovaa mikanda kuzunguka viuno vyao, na vilemba virefu juu ya vichwa vyao. Wote walikuwa na mwonekano wa maafisa wa jeshi la waendesha farasi, mfano wa wana wa Wababeli, ambao asili ya nchi ni Ukaldayo.

16 וּתְעַנְּבֵ֣ם (וַתַּעְגֻבָ֗ה) עֵינֶ֙יהָ֙ לְמַרְאֵ֣ה עֲלֵיהֶ֔ם וַתִּשְׁלַ֥ח מַלְאָכִ֖ים אֲלֵיהֶ֑ם כַּשְׂדִּימָה׃

[ותענב] — na-akawatamani macho-yake kwa-kuona juu-yao na-akatuma wajumbe kwao Ukaldayo

H5689 H5689 H4758 H5869 H7971 H4397 H0413 H3778

Na mara macho yake yalipowaona, aliwatamani, hivyo akawatuma wajumbe wake kwao katika Ukaldayo.

17 וַיָּבֹ֨אוּ֙ אֵלֶ֣יהָ בְּנֵי־בָבֶ֔ל לְמִשְׁכַּ֖ב דֹּדִ֑ים וַיְטַמְּא֣וּ אוֹתָ֗הּ בְּתַזְנוּתָ֔ם וַתִּטְמָ֖א אֹתָ֑ם נַפְשָׁ֖הּ מֵהֶֽם׃

na-wakaja kwake Babeli wana-wa upendo kwa-kitanda-cha na-wakajisi yeye na-akajitenga nao na-akahaba-wao nafsi-yake nao

H0935 H0413 H0894 H1730 H4904 H0853 H3363 H1992 H8457 H5315

Kisha Wababeli wakaja katika kitanda chake cha tamaa, na walimfanya unajisi kwa uzinzi wao. Kwa kile alichokuwa amekifanya alifanya unajisi, basi akageuka mwenyewe kutoka kwao katika karaha.

18 וַתְּגַל֙ אֶת־עֶרְוָתָ֔הּ וַתְּגַל֙ אֶת־תַּזְנוּתֶ֔יהָ וַתִּגַּ֖ל אֶת־עֶרְוָתָ֑הּ נַפְשִׁ֖י מֵעַ֥ל אֲחוֹתָֽהּ׃

na-akafunua ukahaba-wake na-akafunua — uchi-wake na-ikajitenga nafsi-yangu kutoka-juu-ya dada-yake

H1540 H8457 H1540 H0853 H6172 H3363 H5315 H0269

Alionyesha matendo yake ya ukahaba na alionyesha uchi wake, hivyo roho yangu ikagauka kutoka kwake, kama roho yangu ilivyogeuka kutoka kwa dada yake.

19 וַתַּרְבֶּ֣ה אֶת־תַּזְנוּתֶ֗יהָ לִזְכֹּ֙ר֙ אֶת־יְמֵ֣י נְעוּרֶ֔יהָ אֲשֶׁ֥ר זָנְתָ֖ה בְּאֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם׃

na-akaongeza — ukahaba-wake kukumbuka siku-za ujana-wake ambapo alifanya-ukahaba katika-nchi-ya Misri

H0853 H8457 H2142 H0853 H3117 H0853 H2181 H0776 H4714

Kisha alifanya matendo mengi zaidi ya ukahaba, akakumbuka na kutafakari siku za ujana wake, wakati alipotenda kama kahaba katika nchi ya Misri.

20 וַתַּעְגֻּבָ֣ה עַל־פִּלַגְשֵׁיהֶ֗ם אֲשֶׁ֤ר בְּשַׂר־חֲמוֹרִים֙ בְּשָׂרָ֔ם וְזִרְמַ֖ת סוּסִ֑ים זִרְמָתָֽם׃

na-akawatamani juu-ya masuria-wao ambao nyama-ya punda nyama-yao farasi na-shahawa-ya shahawa-yao

H5689 H6370 H0834 H1320 H2543 H1320 H5068 H2231

Basi akawatamani wapenzi wake, ambao sehemu zao za siri zilikuwa kama zile za punda, na kile kizaliwacho hutoka kilikuwa kama wale farasi.

21

דַּדַּיִךְ	מִמִּצְרַיִם	בַּעֲשׂוֹת	נְעוּרָיִךְ	זִמַּת	אֵת	וַתִּפְקְדִי	
matiti–yako	kutoka–Misri	kwa–kushikwa	ujana–wako	uasherati–wa	—	na–ukakumbuka	
H1717	H4714			H2154	H0853		

ס	נְעוּרָיִךְ׃	שָׁדַיִ	לְמַעַן	
—	ujana–wako	chuchu–za	kwa–sababu–ya	
			H4616	

Hivi ndivyo ulivyofanya matendo ya aibu ya ujana wako, wakati Wamisri walipopapasa chuchu zako kuyaminya maziwa ya ujana wako.

22

אֶת־	מֵעִיר	הִנְנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	אָהֳלִיבָה	לָכֵן
—	ninawaamsha	tazama–mimi	BWANA	Bwana	asema	hivyo–	Oholiba	kwa–hiyo
H0853	H5782	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	H0172	

עָלַיִךְ	וַהֲבִאֹתִים	מֵהֶם	נַפְשֵׁךְ	נָקְעָה	אֲשֶׁר־	אֶת	עָלַיִךְ	מְאַהֲבַיִךְ
juu–yako	na–nitawaleta	nao	nafsi–yako	ilijitenga	ambao–	—	juu–yako	wapenzi–wako
	H0935	H1992	H5315	H5361		H0853		H0157

מִסָּבִיב׃
kutoka–pande–zote
H5439

Kwa hiyo, Oholiba, Bwana Yahwe asema hivi, 'Tazama! Nitawarudisha wapenzi wako dhidi yako. Wale ambao uliowarudisha, nitawaleta juu yako kutoka kila upande.

23

בְּנֵי	כָל־	וְקוֹעַ	וְשׁוֹעַ	פְּקוֹד	כַּשְׂדִּים	וְכָל־	בָּבֶל	בְּנֵי
wana–wa	wote–wa	na–Koa	na–Shoa	Pekodi	Wakaldayo	na–wote–wa	Babeli	wana–wa
	H3605	H6970	H7772	H6489	H3778	H3605	H0894	

שֶׁלְשִׁים	כֻּלָּם	וּסְגָנִים	פַּחֲוֹת	חֶמֶד	בַּחוּרֵי	אוֹתָם	אַשּׁוּר	
mashujaa	wote	na–maafisa	magavana	kupendeza	vijana–wa	pamoja–nao	Ashuru	
	H3605	H5461	H6346	H2531	H0970	H0853	H0804	

כֻּלָּם׃	סוּסִים	רֹכְבֵי	וּקְרוּאִים	
wote	farasi	wapandao	na–walioheshimiwa	
H3605		H7392	H7121	

Wababeli na Wakaldayo wote, Pekodi, Shoa, na Koa, na Waashuru wote pamoja nao, hodari, vijana wa kutamanika, magavana na maamiri jeshi, wote ni maafisa na watu wote wenye sifa, wote wenye kuendesha farasi.

24

עַמִּים	וּבְקַהֲל	וְגַלְגַּל	רֶכֶב	הֹצֶן	עָלַיִךְ	וּבָאוּ	
mataifa	na–kwa–mkusanyiko–wa	na–magurudumu	magari	silaha	juu–yako	na–watakuja	
	H6951	H1534	H7393	H2021		H0935	

לִפְנֵיהֶם	וְנָתַתִּי	סָבִיב	עָלַיִךְ	יָשִׂימוּ	וְקוֹבַע	וּמָגֵן	צִנָּה	
mbele–yao	na–nitatoa	pande–zote	juu–yako	wataweka	na–kofia–za–chuma	na–vigao	ngao	
H6440	H5414	H5439			H6959	H4043		

בְּמִשְׁפָּטֵיהֶם׃	וּשְׁפָטוּךְ	מִשְׁפָּט	
kwa–hukumu–zao	na–watakuhukumu	hukumu	
H4941	H8199	H4941	

Watakuja juu yako kwa silaha, na kwa magari ya farasi na mikokoteni, na kundi kubwa la watu. Watapanga ngao kubwa, ngao ndogo, na kofia za chuma juu yako pande zote. Nitawapatia nafasi kukuadhibu, na watakuadhibu kwa matendo yao.

אַפָּךְ	בִּחֻמָּה	אוֹתָךְ	וְעָשׂוּ	בָּךְ	קְנָאֹתַי	וְנָתַתִּי		25
pua–yako	kwa–ghadhabu	wewe	na–watakufanyia	juu–yako	wivu–wangu	na–nitatia		
H0639	H2534	H0853			H7068	H5414		
בָּנַיִךְ	הֵמָּה	תִּפּוֹל	בַּחֶרֶב	וְאַחֲרֵיתֵךְ	יָסִירוּ	וְאָזְנֶיךָ		
wana–wako	wao	wataanguka	kwa–upanga	na–mabaki–yako	wataondoa	na–masikio–yako		
	H1992	H5307	H2719	H0319	H5493	H0241		
בָּאֵשׁ׃	תֵּאָכֵל	וְאַחֲרֵיתֵךְ	יִלָּחֵמוּ	וּבְנוֹתַיִךְ				
kwa–moto	yataliwa	na–mabaki–yako	watachukua	na–binti–zako				
H0784	H0398	H0319	H3947	H1323				

Kwa kuwa nitaweka hasira yangu ya wivu juu yako, na watashughulika na wewe kwa hasira. Watakukatilia mbali pua zako na masikio yako, na masalia yako wataanguka kwa upanga. Watawachukua wana wako na binti zako, na masalia yako watateketea kwa moto.

תִּפְאַרְתָּךְ׃	כְּלֵי	וְלָקְחוּ	בְּנָוֶיךָ	אֶת־	וְהִפְשִׁיטוּךְ			26
uzuri–wako	vito–vya	na–watachukua	mavazi–yako	—	na–watakuvua			
H8597	H3627	H3947		H0853	H6584			

Watakuvua nguo zako na kuchukua mapambo yako ya vito.

מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	זְנוּתֵךְ	וְאֶת־	מִמֵּךְ	זִמָּתֵךְ	וְהִשְׁבַּתִּי		27
Misri	kutoka–nchi–ya	ukahaba–wako	na–	kutoka–kwako	uasherati–wako	na–nitakomesha		
H4714	H0776	H2184	H0853		H2154			
ס	עוֹד׃	תִּזְכְּרִי־	לֹא	וּמִצְרַיִם	אֲלֵיהֶם	עֵינַיִךְ	תִּשְׂאִי	וְלֹא־
—	tena	kumbuka–	huta	na–Misri	kwao	macho–yako	inua	na–huta
	H5750	H2142	H3808	H4714	H0413		H5375	H3808

Hivyo nitaiondoa tabia yako ya aibu kutoka kwako na matendo yako ya kikahaba kutoka nchi ya Misri. Hutainua macho yako kuwaelekea kwa sahauku, na hutaikumbuka Misri tena.'

אֲשֶׁר	בְּיַד	נָתְנָךְ	הִנְנִי	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי	28
ambao	mikononi–mwa	ninakutoa	tazama–mimi	BWANA	Bwana	asema	hivyo	kwa–kuwa	
	H3027	H5414	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		
מֵהֶם׃	נַפְשֵׁךְ	נָקְעָה	אֲשֶׁר־	בְּיַד	שָׂנֵאת				
nao	nafsi–yako	ilijitenga	ambao–	mikononi–mwa	unawachukia				
H1992	H5315	H5361		H3027	H8130				

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi, 'Tazama! Nitakutia katika mkono wa wale uwachukiao, kukurudisha kwenye mkono wa wale ambao uliokuwa umewarudisha.

עִרֹּם	וַעֲזָבוּךְ	יְגִיעֵךְ	כָּל־	וְלָקְחוּ	בְּשִׂנְאָה	אוֹתָךְ	וְעָשׂוּ		29
uchi	na–watakuacha	kazi–yako	kila–	na–watachukua	kwa–chuki	wewe	na–watakufanyia		
H5903		H3018	H3605	H3947	H8135	H0853			
וְתַזְנוּתָיִךְ׃	וְזִמָּתֵךְ	זְנוּנַיִךְ	עֶרְוַת	וְנִגְלָה	וְעֶרְיָה				
na–ukahaba–wako	na–uasherati–wako	ukahaba–wako	uchi–wa	na–utafunuliwa	na–tupu				
H8457	H2154	H2183	H6172	H1540	H6181				

Watashughulika pamoja nawe kwa chuki; watachukua milki zako zote na kukutelekeza uchi na kukuweka wazi. Uchi wa aibu ya ukahaba wako utafunuliwa, tabia yako ya aibu na uzinzi wako.

נִטְמֵאת	אֲשֶׁר־	עַל	גּוֹיִם	אַחֲרֵי	בְּזִנּוּתַיִךְ	לָךְ	אֶלֶּה	עָשָׂה	30
ulijinajisi	ambao–	juu–ya	mataifa	nyuma–ya	kwa–ukahaba–wako	kwako	hivi	kufanywa	
					H2181		H0428		
בְּגִלּוּלֵיהֶם׃									
kwa–sanamu–zao									
H1544									

Haya mambo yatafanyika kwako kwa kuwa umetenda kama kahaba, tamaa za mataifa kwazo umetiwa unajisi kwa sanamu zao.

31	בִּדַּרְכֵּךְ	בְּכָל־	אֲחוֹתֵךְ	הָלְכְתְּ	וְנָתַתִּי	כּוֹסָהּ	בְיָדֵךְ׃	ס
	katika–njia–ya	dada–yako	ulitembea	na–nitatia	kikombe–chake	mkononi–mwako	—
	H1870	H0269	H1980	H5414		H3027	

Umetembea katika njia za dada yako, hivyo nitaweka kikombe chake cha adhabu kwenye mkono wako.'

32	כֹּה	אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	כּוֹס	אֲחוֹתֵךְ	תִּשְׁתִּי	הָעֲמֻקָּה	וְהָרְחָבָה
	hivyo	asema	Bwana	BWANA	kikombe–cha	dada–yako	utakunywa	kirefu	na–kipana
	H3541	H0559	H0136	H3069		H0269	H8354	H6013	H7342

תִּהְיֶה	לִצְחֹק	וּלְלַעַג	מִרְבָּה	לְהָכִיל׃	
utakuwa	kwa–kicheko	na–kwa–dhihaka	kingi	kushikilia	
H1961	H6712	H3933	H4767	H3557	

Bwana Yahwe asema hivi, 'Utakinywea kikombe cha dada yako ambacho ni kirefu na kikubwa. Utakuwa dhihaka na kutawaliwa na dharau-hiki kikombe kimejaa kiasi kikubwa.

33	שִׁכָּרוֹן	וְיָגוֹן	תִּמָּלְאִי	כּוֹס	שַׁמָּה	וּשְׁמָמָה	כּוֹס	אֲחוֹתֵךְ
	ulevi	na–huzuni	utajazwa	kikombe–cha	ukiwa	na–uharibifu	kikombe–cha	dada–yako
	H7943	H3015	H4390		H8047			H0269

שֹׁמְרוֹן׃
Samaria
H8111

Utajazwa kwa ulevi na huzuni, kikombe cha ushangao na uharibifu; kikombe cha dada yako Samaria.

34	וְשָׁתִית	אוֹתָהּ	וּמָצִית	וְאֶת־	חֲרָשֶׂיהָ	תְּגָרְמִי	וְשָׁדַיִךְ	תְּנַתָּקִי
	na–utakunywa	hicho	na–utamaliza	na–	vigae–vyake	utavunja	na–matiti–yako	utararua
	H8354	H0853	H4680	H0853	H2789			H5423

כִּי	אֲנִי	דִּבַּרְתִּי	נְאֻם	אֲדֹנָי	יְהוִה׃	ס
kwa–kuwa	mimi	nimesema	asema	Bwana	BWANA	—
	H0589	H1696	H5002	H0136	H3069	

Utakinywea na kubakia kitupu; kisha utakivunja vunja na kuyararua maziwa yako kuwa vipande vipande. Kwa kuwa nimesema hivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'

35	לָכֵן	כֹּה	אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	יַעַן	שָׁכַחַתְּ	אוֹתִי	וַתַּשְׁלִיכִי
	kwa–hiyo	hivyo	asema	Bwana	BWANA	kwa–sababu	umenisahau	mimi	na–ukanirusha
		H3541	H0559	H0136	H3069	H3282	H7911	H0853	H7993

אוֹתִי	מִמֵּעָלַי	גַּוֵּךְ	וְגַם־	אַתְּ	שְׁאִי	זִמָּתֵךְ	וְאֶת־	תַּזְנוּתַיִךְ׃
mimi	nyuma–ya	mgongo–wako	na–pia–	wewe	beba	uasherati–wako	na–	ukahaba–wako
H0853		H1458	H1571		H5375	H2154	H0853	H8457

ס
—

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi, 'Kwa sababu umenisahau na kunitupa mbali nyumba ya mgongo wako, basi pia utachukua matokeo ya tabia zako za aibu na matendo ya uasherati.'"

36	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֵלַי	בֶּן־	אָדָם	הֲתִשְׁפּוֹט	אֶת־	אָהֳלָה	וְאֶת־
	na–akasema	BWANA	kwangu	mwana–wa	Adamu	je–utawahukumu	—	Ohola	na–
	H0559	H3068	H0413		H0120	H8199	H0853	H0170	H0853

אָהֳלִיבָה	וְהַגֵּד	לָהֶן	אֵת	תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃		
Oholiba	na–watangazie	wao	—	machukizo–yao		
H0172	H5046		H0853	H8441		

Yahwe akanambia, “Mwanadamu, Je! utamhukumu Ohola na Oholiba? Basi waambie matendo yao ya machukizo,

37

וְגַם נִאֲפוּ גִּלּוּלֵיהֶן וְאֶת־ בִּידֵיהֶן וְדָם נִאֲפוּ כִּי
na–pia wamezini sanamu–zao na–kwa– mikononi–mwao na–damu wamezini kwa–kuwa
H1571 H5003 H1544 H0854 H3027 H1818 H5003

לְאָכְלָה׃ לָהֶם הֶעֱבִירוּ לִי יָלְדוּ־ אֲשֶׁר בְּנֵיהֶן אֶת־
kuliwa kwao walipitisha kwangu walizaa– ambao wana–wao —
H0402 H3205 H0853

kwa kuwa wamefanya uzinzi, na kwa kuwa kuna damu juu ya vichwa vyao. Wamefanya uzinzi na sanamu zao, na wamewaweka hata wana wao kwenye moto, kama chakula cha sanamu zao.

38

הַהוּא עוֹד זֹאת עָשׂוּ לִי טִמְּאוּ אֶת־ מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם
ile zaidi–ya hivi walifanya kwangu walinajisi — patakatifu–pangu katika–siku
H1931 H5750 H2063 H5750 H0853 H4720 H3117

וְאֶת־ שַׁבְּתוֹתַי חִלָּלוּ׃
na– Sabato–zangu walinajisi
H0853 H7676

Kisha waliendelea kufanya hivi kwa ajili yangu: Wamepafanya patakatifu pangu unajisi, na katika siku hiyo hiyo wakainajisi Sabato zangu.

39

מִקְדָּשִׁי אֶל־ וַיָּבֹאוּ לְגִלּוּלֵיהֶם בְּנֵיהֶם אֶת־ וּבְשַׁחֲטָם
patakatifu–pangu katika– na–wakaingia kwa–sanamu–zao wana–wao — na–walipowachinja
H4720 H0413 H0935 H1544 H0853

בֵּיתִי׃ בְּתוֹךְ עָשׂוּ כֹה וְהִנֵּה־ לְחַלְּלוֹ הַהוּא בַּיּוֹם
nyumba–yangu katikati–ya walifanya hivyo na–tazama– kunajisi ile katika–siku
H8432 H3541 H2009 H1931 H3117

Kwa kuwa walipokuwa wamewachinjia watoto wao kwa ajili ya sanamu zao, kisha wakaja hata patakatifu pangu siku hiyo hiyo kupanajisi! Hivyo tazama! Hivi ndivyo walivyofanya kati ya nyumba yangu.

40

שָׁלְוּחַ מַלְאָךְ אֲשֶׁר מִמֶּרְחָק בָּאִים לָאֲנָשִׁים תִּשְׁלַחְנָה כִּי וְאַף
alitumwa mjumbe ambao kutoka–mbali waliokuja kwa–watu mlituma kwamba na–zaidi
H7971 H4397 H4801 H0935 H0376 H7971 H0637

וְעָדִית עֵינַיִךְ כָּחַלְתְּ רָחַצְתְּ לַאֲשֶׁר בָּאוּ וְהִנֵּה־ אֲלֵיהֶם
na–ukajipamba macho–yako ulipaka–rangi ulioga ambao walikuja na–tazama– kwao
H3583 H7364 H0935 H2009 H0413

עֲדִי׃
mapambo
H5716

Mmewatuma watu kutoka mbali, ambao wajumbe waliwatuma-sasa tazama. Wakaja kweli, ambao uliojiosha kwa ajili yao, uliweka rangi macho yako, na kujipamba kwa mapambo ya vito.

41

וּקְטָרְתְּ עָרוּךְ וְשֻׁלְחָן כְּבוּדָּה מִטָּה עַל־ וְיָשַׁבְתְּ
na–uvumba–wangu mbele–yake iliyoandaliwa na–meza cha–enzi kitanda juu–ya na–ukakaa
H7004 H6440 H7979 H4296 H3427

עָלֶיהָ׃ שָׂמְתְּ וְשַׁמְנִי
juu–yake uliweka na–mafuta–yangu
H8081

Huko ulikaa kwenye kitanda kizuri na kwenye meza iliyokuwa imepangwa mbele yake ulikuwa umeweka ubani na mafuta yangu.

אָדָם	מֵרֹב	אֲנָשִׁים	וְאֶל־	בָּהּ	שָׁלֻו	הָמוֹן	וְקוֹל		42
wanadamu	kutoka–wingi–wa	watu	na–kwa–	ndani–yake	tulivu	umati	na–sauti–ya		
H0120	H7230	H0376	H0413		H7961				
יְדֵיהֶן	אֶל־	צְמִידִים	וַיִּתְּנוּ	מִמִּדְבָּר	סָבָאִים)	[סובאים]	מוּבָאִים		
mikono–yao	juu–ya	vikufu	na–waliweka	kutoka–jangwani	Wasabayo	—	walioletwa		
H3027	H0413		H5414		H5433		H0935		
רָאשֵׁיהֶן׃	עַל־	תִּפְאֶרֶת	וַעֲטֶרֶת						
vichwa–vyao	juu–ya	uzuri	na–taji–la						
		H8597	H5850						

Hivyo sauti za watu zilikuwa zimemzunguka; pamoja na watu wa kila aina, hata walevi waliletwa kutoka jangwani, na wakawavalisha vikuku mikononi mwao na mataji mazuri juu ya vichwa vyao.

יִזְנוּ)	[יזנה]	עַתָּה)	[עת]	נְאוּפִים	לַבָּלָה	וְאֹמַר			43
watafanya–ukahaba	—	sasa	—	uzinzi	kwa–aliyechakaa	na–nikasema			
H2181	H2181	H6258	H6258	H5004	H1087	H0559			
וְהִיא׃	תַּזְנוּתֶיהָ								
na–yeye	ukahaba–wake								
H1931	H8457								

Kisha nikasema juu yake aliyekuwa ameonywa kwa uzinzi, 'Sasa watazini pamoja naye, na yeye pamoja nao.'

אָהֳלָה	אֶל־	בָּאוּ	כֵּן	זוֹנָה	אִשָּׁה	אֶל־	כְּבוֹא	אֵלֶיהָ	וַיָּבוֹא	44
Ohola	kwa–	waliingia	hivyo	kahaba	mwanamke	kwa–	kama–kuingia	kwake	na–akaingia	
H0170	H0413	H0935		H2181	H0802	H0413	H0935	H0413	H0935	
הַזְּמָה׃	אִשַּׁת	אָהֳלִיבָה	וְאֶל־							
uasherati	wanawake–wa	Oholiba	na–kwa–							
H2154	H0802	H0172	H0413							

Wakamwingilia na kulala naye kama watu wamwingiliavyo kahaba. Katika njia hii walilala Ohola na Oholiba, waliokuwa wanawake wazinzi.

וּמִשְׁפָּט	נְאֻפוֹת	מִשְׁפַּט	אוֹתָהֶם	יִשְׁפְּטוּ	הֵמָּה	צַדִּיקִם	וַאֲנָשִׁים		45
na–hukumu–ya	wazinzi	hukumu–ya	wao	watawahukumu	wao	waadilifu	na–watu		
H4941	H5003	H4941	H0853	H8199	H1992	H6662	H0376		
ס	בִּידֵיהֶן׃	וְדָם	הֵנָּה	נֹאֲפֹת	כִּי	דָּם	שִׁפְכוֹת		
—	mikononi–mwao	na–damu	wao	wazinzi	kwa–kuwa	damu	wamwagao		
	H3027	H1818	H2007	H5003		H1818	H8210		

Lakini watu wenye haki watapitisha hukumu na kuwaadhibu kama wazinzi, na watawaadhibu kwa hukumu kwa wale wamwagao damu, kwa sababu wao ni wazinzi na damu iko mikononi mwao.

אֹתָהֶן	וְנָתַן	קָהָל	עֲלֵיהֶם	הַעֲלֵה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי	46
wao	na–watoe	mkusanyiko	juu–yao	leta	BWANA	Bwana	asema	hivyo	kwa–kuwa	
H0853	H5414	H6951		H5927	H3069	H0136	H0559	H3541		
וְלָבֵז׃	לְזַעֲוָה									
na–kwa–uporaji	kwa–hofu									
H0957	H2189									

Hivyo Bwana Yahwe asema hivi: Nitainua kundi la watu juu yao na kuwatoa kuwa kitisho na kuteka nyara.

47 וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן jiwe juu-yao H0068 H7275 na-watawapiga-mawe
מְקוּסַנְיִיקוֹ mkusanyiko H6951
וּבָרֵא na-watawakata
אוֹתָהֶן wao H0853
בְּחַרְבוֹתָם kwa-panga-zao H2719
בְּנֵיהֶם wana-wao
וּבְנוֹתֵיהֶם na-binti-zao H1323
יַהֲרֹגוּ watawaua H2026
בָּאֵשׁ kwa-moto H0784
וּבָתֵּיהֶן na-nyumba-zao
יִשְׂרְפוּ׃ watachoma H8313

Kisha hilo kundi la watu litawapiga kwa mawe na kuwakatilia chini kwa panga zao. Watawaua wana wao na binti na kuzichoma nyumba zao.

48 וְהִשְׁבַּתִּי uasherati H2154 na-nitakomesha
זִמָּה
מִן־ kutoka-
הָאָרֶץ nchi H0776
כָּל־ wote-wa H3605
וְנִוַּסְרוּ na-wataonywa H3256
הַנָּשִׁים wanawake H0802
וְלֹא na-hawata H3808
כִּזְמַּתְכֶנָּה׃ kama-uasherati-wenu H2154
תַּעֲשֶׂינָה fanya

Kwa kuwa nitaondoa tabia ya aibu kutoka kwenye nchi na nidhamu wanawake wote hivyo hawatatenda kama makahaba.

49 וְנָתְנוּ na-wataweka H5414
זִמַּתְכֶנָּה uasherati-wenu H2154
עֲלֵיכֶן juu-yenu
וַחֲטָאֵי na-dhambi-za H2399
גִּלּוּלֵיכֶן sanamu-zenu H1544
תִּשָּׂאוּנָה mtabeba H5375
וִידַעְתֶּם na-mtajua H3045
פ —
יְהוִה׃ BWANA H3069
אֲדֹנָי Bwana H0136
אֲנִי mimi-ni H0589
כִּי kwamba

Hivyo wataweka tabia yenu ya aibu juu yenu. Mtachukua hatia ya dhambi zenu pamoja na sanamu zenu, na kwa njia hii mtajua yakuwa mimi ni Bwana Yahwe.”

Chapter 24

1 וַיְהִי na-ikawa H1961
דְבַר־ neno-la H1697
יְהוָה BWANA H3068
אֵלַי kwangu H0413
בַּשָּׁנָה katika-mwaka H8141
הַתְּשִׁיעִית wa-tisa H8671
בַּחֹדֶשׁ katika-mwezi H2320
הָעֲשִׂירִי wa-kumi H6224
בֶּעָשׂוֹר katika-siku-ya-kumi H6218
לַחֹדֶשׁ ya-mwezi H2320
לֵאמֹר׃ kusema H0559

Neno la Yahwe likanijia katika mwaka wa nane mwezi wa kumi na siku ya kumi ya mwezi, kusema,

2 בֶּן־ mwana-wa
אָדָם Adamu H0120
כְּתֹב־[כתוב־] — H3789
)כְּתֹב־(andika- H3789
לְךָ kwako
אֶת־ — H0853
שֵׁם jina H8034
הַיּוֹם la-siku H3117
אֶת־ — H0853
עֶצֶם hasa H6106
הַיּוֹם siku H3117
הַזֶּה׃ hii H2088
יְרוּשָׁלַ͏ִם Yerusalemu H3389
בְּעֶצֶם katika-hasa H6106
הַיּוֹם siku H3117
הַזֶּה hii H2088
סָמַךְ amekaa H5564
מֶלֶךְ־ mfalme-wa H4428
בָּבֶל Babeli H0894
אֶל־ dhidi-ya H0413

“Mwanadamu, andika kwa ajili yako jina la hii siku, siku hii sahihi mfalme wa Babeli ameizingira Yerusalimu.

3 וּמְשָׁל na-nena-mfano
אֶל־ kwa- H0413
בֵּית־ nyumba-ya
הַמֶּרִי uasi H4805
מָשָׁל mfano H4912
וְאָמַרְתָּ na-uwaambie H0559
אֲלֵיהֶם wao H0413
כֹּה hivyo H3541
אָמַר asema H0559
בּוֹ ndani-yake
מָיִם׃ maji H4325
יְצַק mimina H3332
וְגַם־ na-pia- H1571
שְׁפֹת weka H8239
הַסִּיר sufuria
שְׁפֹת weka H8239
יְהוָה BWANA H3069
אֲדֹנָי Bwana H0136

Basi nena mithali juu ya hii nyumba ya kuasi, fumbo moja. Waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: weka sufuria ya kupikia. Iweke na weka maji kwenye hiyo.

מִבְחַר	וְכָתֵף	יָרֵךְ	טוֹב	נְתַח	כָּל־	אֵלֶיהָ	נְתָחֶיהָ	אֶסֶף	4
wateule–wa	na–bega	paja	kizuri	kipande	kila–	ndani–yake	vipande–vyake	kusanya	
H4005	H3802	H3409		H5409	H3605	H0413	H5409	H0622	

עַצְמִים׃	מַלֵּא
mifupa	jaza
H6106	H4390

Vikusanye vipande vya chakula ndani yake, kila kipande kizuri-paja na bega-na ijaze kwa mifupa bora.

רַתָּח	תַּחְתֶּיהָ	הָעֲצָמִים	דְּוֹר	וְגַם	לָקוּחַ	הַצֹּאן	מִבְחַר	5
chemsha	chini–yake	mifupa	chungu–cha	na–pia	chukua	kundi	wateule–wa	
H7570	H8478	H6106		H1571	H3947	H6629	H4005	

ס	בְּתוֹכָהּ׃	עֲצָמֶיהָ	בָּשְׁלוּ	גַּם־	רְתָחֶיהָ
—	ndani–yake	mifupa–yake	pika	pia–	kuchemka–kwake
	H8432	H6106	H1310	H1571	H7571

Chukua kundi bora na jaza mifupa chini yake. Ilete kuchemsha na ipike mifupa ndani yake.

אֲשֶׁר	סִיר	הַדָּמִים	עִיר	אוֹי	יְהוָה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	לָכֵן	6
ambayo	sufuria	wa–damu	mji	ole	BWANA	Bwana	asema	hivyo–	kwa–hiyo	
		H1818		H0188	H3069	H0136	H0559	H3541		

לִנְתָחֶיהָ	מִמֶּנָּה	יָצְאָה	לֹא	וְחֶלְאָתָהּ	בָּהּ	חֶלְאָתָהּ	
kipande–kimoja–kimoja	kutoka–kwake	toka	haiku	na–kutu–yake	ndani–yake	kutu–yake	
H5409		H3318	H3808	H2457		H2457	

גּוֹרָל׃	עָלֶיהָ	נָפַל	לֹא־	הוֹצִיאָה	לִנְתָחֶיהָ
kura	juu–yake	kuanguka	hakuanguka	itoe	kipande–kimoja–kimoja
H1486		H5307	H3808	H3318	H5409

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Ole kwa mji wa damu. Nitakiongeza chungu cha mbao. Weka kuni nyingi na washa moto. Pika nyama vizuri na changanya katika viungo na iacha mifupa iteketee.

לֹא	שָׁמָתְהוּ	סֻלַּע	צְחִיחַ	עַל־	הָיָה	בְּתוֹכָהּ	דָּמָהּ	כִּי	7
hakui	aliiweka	mwamba	safi–ya	juu–ya	ilikuwa	ndani–yake	damu–yake	kwa–kuwa	
H3808		H5553	H6706		H1961	H8432	H1818		

עָפָר׃	עָלָיו	לְכַסּוֹת	הָאָרֶץ	עַל־	שְׁפָכַתְהוּ
mavumbi	juu–yake	kuifunika	ardhi	juu–ya	mwaga
H6083		H3680	H0776		H8210

Kwa kuwa damu iko kati yake. Ameiweka juu ya jiwe laini; hakuimwaga juu ya nchi kuifunika kwa mavumbi,

סֶלַע	צְחִיחַ	עַל־	דָּמָהּ	אֶת־	נָתַתִּי	נָקֹם	לִנְקֹם	חֵמָה	לְהַעֲלוֹת	8
mwamba	safi–ya	juu–ya	damu–yake	—	niliweka	kisasi	kulipiza	ghadhabu	kupandisha	
H5553	H6706		H1818	H0853	H5414	H5359	H5358	H2534	H5927	

פ	הִכָּסוֹת׃	לְבִלְתִּי	
—	kufunikwa	kwa–kutofunikwa	
	H3680	H1115	

hivyo inaleta hasira ya kulipa kisasi. Nimeweka damu yake juu ya jiwe laini ili isifunikwe.

9

אֲנִי	נַם־	הַדָּמִים	עִיר	אִוֹי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר׀	כֹּה	לָכֵן
mimi	pia–	wa–damu	mji	ole	BWANA	Bwana	asema	hivyo	kwa–hiyo
H0589	H1571	H1818		H0188	H3069	H0136	H0559	H3541	

הַמְּדוּרָה׃	אַגְדִּיל
chungu–cha–moto	nitafanya–kuwa–kubwa
H4071	H1431

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Ole kwa mji wa damu. Nitakiongeza chungu cha mbao.

10

וְהָעֲצֻמוֹת	הַמֻּרְקָחָה	וְהֵרֵקַח׀	הַבָּשָׂר	הָתֵם	הָאֵשׁ	הִדְלֵק	הָעֲצִים׀	הַרְבֵּה	
na–mifupa	mchanganyiko	na–changanya	nyama	maliza	moto	washa	kuni	ongeza	
H6106	H4841	H7543	H1320	H8552	H0784	H1814	H6086		

יֵחָרוּ׃
itachomeka
H2787

Weka kuni nyingi na washa moto. Pika nyama vizuri na changanya katika viungo na acha mifupa iteketee.

11

וְנִתְּכָה	נְחֻשְׁתָּהּ	וְחָרָה	תֹּחַם	לְמַעַן	רֶקָּה	גְּחָלֶיהָ	עַל־	וְהַעֲמִידָהּ	
na–iyeyuke	shaba–yake	na–ichomeke	ipate–joto	ili	tupu	makaa–yake	juu–ya	na–iweke	
H5413		H2787	H3179	H4616	H7386	H1513		H5975	

חֳלְאָתָהּ׃	תִּתָּם	טֻמְאָתָהּ	בְּתוֹכָהּ
kutu–yake	uteketee	uchafu–wake	ndani–yake
H2457	H8552	H2932	H8432

Kisha weka chungu kitupu juu ya mkaa, ili kuchemsha na kuchoma shaba yake, hivyo uchafu wake ndani yake itayeyushwa, kutu yake imekula.'

12

בְּאֵשׁ	חֳלְאָתָהּ	רַבַּת	מִמֶּנָּה	תֵּצֵא	וְלֹא־	הֶלְאֵת	תְּאֻנִים	
katika–moto	kutu–yake	wingi–wa	kutoka–kwake	toka	na–haita	imechosha	kuchoka	
H0784	H2457			H3318	H3808	H3811	H8383	

חֳלְאָתָהּ׃
kutu–yake
H2457

Amechoka kwa sababu ya kazi ya taabu, lakini kutu yake haitoki kweke kwa moto.

13

טָהַרְתִּיךְ	וְלֹא	טָהֳרַתְיִךְ	יַעַן	זִמָּה	בְּטֻמְאָתֵךְ
takaswa	na–huku	nilikutakasa	kwa–sababu	uasherati	katika–uchafu–wako
H2891	H3808	H2891	H3282	H2154	H2932

בָּךְ׃	חָמָתִי	אֶת־	הֲנִיחִי	עַד־	עוֹד	תִּטָּהֲרִי־	לֹא	טֻמְאָתֵךְ
juu–yako	ghadhabu–yangu	—	niache	hadi–	tena	takaswa–	huta	kutoka–uchafu–wako
	H2534	H0853	H5117	H5704	H5750	H2891	H3808	H2932

Tabia yako ya aibu iko ndani ya uchafu wako, kwa sababu nimekusafisha, lakini bado hutaweza kuwa msafi. Bado hutakuwa huru kutoka uchafu wako hadi hasira yako itakapotulia kutoka kwako.

14

וְלֹא	אָחוּס	וְלֹא־	אֶפְרַע	לֹא־	וְעָשִׂיתִי	בָּאָה	דִּבַּרְתִּי	יְהוָה	אֲנִי
na–sita	hurumia	na–sita	jiondoa	sita	na–nitafanya	inakuja	nimesema	BWANA	mimi
H3808	H2347	H3808		H3808		H0935	H1696	H3068	H0589

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	שְׁפָטוּךְ	וְכַעֲלִילוֹתַיִךְ	כִּדְרָכַיִךְ	אָנְחֵם
—	BWANA	Bwana	asema	watakuhukumu	na–kama–matendo–yako	kama–njia–zako	juta
	H3069	H0136	H5002	H8199	H5949	H1870	H5162

Mimi, Yahwe, nimesema hili, na nitalifanya. Sintotulia wala kupumzika kwa ajili ya hili. Kama njia zako zilivyokuwa, na kama matendo yako, yatakuhukumu! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

15

וַיְהִי	דְבַר־	יְהוָה	אֵלַי	לֵאמֹר׃
na-ikawa	neno-la	BWANA	kwangu	kusema
H1961	H1697	H3068	H0413	H0559

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

16

בֶּן־	אָדָם	הִנְנִי	לְקֻחַ	מִמְּךָ	אֶת־	מַחְמַד	עֵינֶיךָ
mwana-wa	Adamu	tazama-mimi	ninachukua	kutoka-kwako	—	furaha-ya	macho-yako
	H0120	H2009	H3947		H0853	H4261	

בְּמַגֵּפָה	וְלֹא	בְּכִי	תִבְכֶּה	וְלֹא	תִסְפֹּד	וְלֹא	תָבוֹא	דִּמְעָתֶךָ׃
kwa-pigo	na-usi	kwa	lia	na-usi	omboleza	na-usi	ja	machozi-yako
H4046	H3808		H1058	H3808	H5594	H3808	H0935	H1832

“mwanadamu! Tazama, ninachukua tamaa ya macho yako kutoka kwako pamoja na tauni, lakini hutaomboleza wala kulia, na machozi yako hayatatoka.

17

עָלֶיךָ	חֲבוֹשׁ	פְּאֵרְךָ	תָּעֶשֶׂה	לֹא־	אֵבֶל	מֵתִים	דָּם	וְהֶאָנֵק
juu-yako	funga	kilemba-chako	fanya	usi	maombolezo	wafu	kimya	lia-kimya
	H2280	H6287		H3808	H0060	H4191		H0602

אֲנָשִׁים	וְלֶחֶם	שָׂפָם	עַל־	תַּעְטֶה	וְלֹא	בִרְגְלֶיךָ	תָּשִׂים	וּנְעָלֶיךָ
watu	na-mkate-wa	midomo	juu-ya	funika	na-usi	miguuni-mwako	weka	na-viatu-vyako
H0376	H3899	H8222			H3808	H7272		H5275

לֹא	תֹאכֵל׃
la	
usi	
H3808	H0398

Utagugumia bila kusikika. Usiendeshe mazishi kwa ajili ya aliyekufa. Funga kilemba chako juu yako na vaa makubazi miguuni pako, lakini usivalishe shela nywele zako au kula mkate wa watu waombolezao kwa ajili ya kuwapoteza wake zao.”

18

בַּבֹּקֶר	וָאֲעַשׂ	בָּעֶרֶב	אִשְׁתִי	וַתָּמָת	בַּבֹּקֶר	הָעָם	אֶל־	וָאֲדַבֵּר
asubuhi	na-nikafanya	jioni	mke-wangu	na-akafa	asubuhi	watu	kwa-	na-nikasema
H1242		H6153	H0802	H4191	H1242		H0413	H1696

כַּאֲשֶׁר	צֻוֵּיתִי׃
kama-ilivyo	niliamriwa
	H6680

Hivyo nimeongea na watu asubuhi, na mke wangu amekufa asubuhi. Asubuhi nimefanya kile nilichokuwa nimeambiwa kukifanya.

19

אֹתָה	כִּי	לָנוּ	אֵלֶה	מָה־	לָנוּ	תַּגִּיד	הֲלֹא־	הָעָם	אֵלַי	וַיֹּאמְרוּ
wewe	kwamba	kwetu	hivi	nini-	sisi	tuambia	je-huta	watu	kwangu	na-wakasema
			H0428	H4100		H5046	H3808		H0413	H0559

עֹשֶׂה׃
unafanya

Watu wameniuliza, “Ji! hautatuambia haya mambo yanamaana gani, mambo ambayo unayoyafanya?”

20

לֵאמֹר׃	אֵלַי	הָיָה	יְהוָה	דְבַר־	אֲלֵיהֶם	וָאֹמַר	
kusema	kwangu	lilikuwa	BWANA	neno-la	kwao	na-nikasema	
H0559	H0413	H1961	H3068	H1697	H0413	H0559	

Hivyo nimewaambia, “Neno la Yahwe likanijia, kusema,

וְאֱמַ֖ר 21
sema
H0559

לְבֵ֣ית יִשְׂרָאֵ֑ל כֹּה־ אָמַ֞ר אֲדֹנָ֣י יְהוִ֗ה הִנְנִי֙ מְחַלֵּ֣ל
kwa–nyumba–ya Israeli hivyo– asema Bwana BWANA tazama–mimi ninanajisi
H3478 H3541 H0559 H0136 H3069 H2009

וּמַחְמַ֛ל עֵינֵיכֶ֖ם מַחְמַ֣ד נַפְשְׁכֶ֑ם וְעֻזְּכֶ֗ם מִקְדָּשִׁי֙ גְּא֣וֹן בְּנֵיכֶ֔ם וּבְנֹתֵיכֶ֖ם אֲשֶׁ֥ר עִזְבְתֶּ֛ם בַּחֶ֥רֶב יִפֹּ֖לוּ׃
na–huruma–ya macho–yenu furaha–ya nguvu–zenu kiburi–cha patakatifu–pangu — ambao mliwaacha kwa upanga wataanguka
H4263 H5315 H4261 H5797 H1347 H4720 H0853 H0834 H5800 H2719 H5307

na–binti–zenu na–wana–wenu nafsi–zenu
H1323 H1121 H5315

'Waambie nyumba ya Israeli, Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Nitapanajisi patakatifu pangu-fahari ya nguvu yenu, mahali panapopendeza macho yenu, na panapotamaniwa na roho zenu, na wana wenu na binti zenu ambao mliowaacha nyuma wataanguka kwa upanga.

וַעֲשִׂיתֶ֖ם 22
na–mtafanya
H6213

כַּאֲשֶׁ֥ר עָשִׂ֛יתִי לְעֵינֵיכֶ֖ם וְלֹ֣א תַעֲשׂ֑וּ וְלֹ֣א תֹאכֵ֔לוּ׃
kama–nilivyo fanya juu–ya macho–yenu na–mtafanya funika msi le
H3651 H6213 H5869 H6440 H3808 H6213 H3808 H0398

וְלֶ֥חֶם אֲנָשִׁ֖ים מִדֹּ֣מֶם שָׂ֑פָתֹ֔ם
na–mkate–wa watu midomo
H3899 H0376 H8222

Kisha mtafanya hasa kama nilivyofanya: hutafunika nywele za sehemu ya chini za uso, wala kula mkate wa watu wanaoomboleza!

וּפְאֵרְכֶ֖ם 23
na–vilemba–vyenu
H6287

עַל־ רָאשֵׁיכֶ֣ם וְנַעֲלֵיכֶ֣ם בְּרַגְלֵיכֶ֑ם לֹ֣א תִסְפְּדוּ֙ וְלֹ֣א תִבְכּ֔וּ
juu–ya vichwa–vyenu na–viatu–vyenu miguuni–mwenu msi omboleze na–lie
H5921 H7218 H5275 H7272 H3808 H5594 H3808 H1058

וְנִמַּקְּכֶ֖ם בַּעֲוֹנֹתֵיכֶ֑ם וְנִהַמְתֶּ֣ם אִ֤ישׁ אֶל־ אָחִ֔יו׃
na–mtadhoofika katika–dhambi–zenu na–mtaugua mtu kwa– ndugu–yake
H4743 H5771 H5098 H0376 H0413 H0251

Badala yake, vilemba vyenu vitakuwa juu ya vichwa, na makubadhi yenu miguuni mwenu; hutaomboleza wala kulia, kwa kuwa mtayeyuka katika maovu yenu, na kila mtu atagugumia kwa ya ajili ya ndugu yake.

וְהָיָ֥ה 24
na–atakuwa
H1961

יְחֶזְקֵ֖אל לָכֶ֣ם לְמוֹפֵ֑ת כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־ עָשָׂ֣ה תַעֲשׂ֔וּ
Ezekieli kwenu kwa–ishara kama–yote–ambayo– alifanya mtafanya
H3168 H3605 H4159 H3605 H0834 H6213 H6213

בְּבֹאָ֖הּ וְיָדַעְתֶּ֥ם כִּ֛י אֲנִ֥י אֲדֹנָ֖י יְהוִֽה׃ ס
inapokuja na–mtajua kwamba mimi–ni Bwana BWANA —
H0935 H3045 H3588 H0589 H0136 H3069

Hivyo Ezekieli atakuwa ishara kwenu, kama kila kitu ambacho alichokifanya mtafanya wakati hili litakapokuja. Kisha mtajua yakwamba mimi ni Bwana Yahwe!”'

וְאַתָּ֖ה 25
na–wewe
H0859

בֶּן־ אָדָ֑ם הֲלוֹא֙ בְּיוֹם֙ קַחְתִּ֣י מֵהֶ֔ם אֶת־
mwana–wa Adamu je–si katika–siku ninapochukua kutoka–kwao —
H1121 H0120 H3808 H3117 H3947 H1992 H0853

נַפְשָׁ֖ם מַשָּׂ֣א וְאֶת־ עֵינֵיהֶ֑ם מַחְמַ֣ד אֶת־ תִּפְאַרְתָּ֖ם מְשׂ֣וֹשׂ מָעוֹזָּ֔ם
nafsi–zao mzigo–wa na– macho–yao furaha–ya — utukufu–wao furaha–ya ngome–yao
H5315 H4853 H4261 H0853 H8597 H4885 H4581

וּבְנֹתֵיהֶ֖ם בְּנֵיהֶ֥ם׃
na–binti–zao wana–wao
H1323 H1121

“Lakini wewe, mwanadamu, siku ambayo nitachukua hekalu lao, ambalo ni furaha yao, kiburi chao, na kile waonacho na kutamani-na wakati nikiwachukua wana wao na binti-

26	בַּיּוֹם	הַהוּא	יָבוֹא	אֵלֶיךָ	לְהַשְׁמָעוֹת	אָזְנַיִם׃	
	katika–siku	ile	atakuja	kwako	kusikiza	masikio	
	H3117	H1931	H0935	H0413	H2045	H0241	

siku hiyo, mgeni atakuja kwako kukupatia habari!

27	בַּיּוֹם	הַהוּא	יִפָּתַח	פִּיךָ	אֶת־	הַפָּלִיט	וְתִדַּבֵּר	וְלֹא
	katika–siku	ile	utafunguliwa	kinywa–chako	kwa–	aliyeokoka	na–utasema	na–huta
	H3117	H1931		H6310	H0853		H1696	H3808

תֵּאָלֵם	עוֹד	וְהָיִיתָ	לָהֶם	לְמוֹפֵת	וְיָדְעוּ	כִּי־	אֲנִי	יְהוָה׃
kuwa–bubu	tena	na–utakuwa	kwao	kwa–ishara	na–watajua	kwamba–	mimi–ni	BWANA
H0481	H5750	H1961		H4159	H3045		H0589	H3068

ס
—

Siku hiyo kinywa chako kitafunguliwa kwa huyo mgeni na utaongea-hutakuwa bubu tena. Utakuwa ishara kwao hivyo basi watajua kwamba mimi ni Yahwe.

Chapter 25

1	וַיְהִי	דְבַר־	יְהוָה	אֵלַי	לֵאמֹר׃
	na–ikawa	neno–la	Yahwe	kwangu	kusema
	H1961	H1697	H3068	H0413	H0559

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

2	בֶּן־	אָדָם	שִׂים	פָּנֶיךָ	אֶל־	בְּנֵי	עַמּוֹן	וְהִנָּבֵא	עֲלֵיהֶם׃
	mwana–wa	adamu	elekeza	uso–wako	kwa	wana–wa	Amoni	na–tabiri	juu–yao
		H0120		H6440	H0413		H5983	H5012	

“Mwanadamu, weka uso wako juu ya watu wa Amoni na tabiri juu yao.

3	וְאָמַרְתָּ	לִבְנֵי	עַמּוֹן	שִׁמְעוּ	דְּבַר־	אֲדֹנָי	יְהוִה	כֹּה־	אָמַר	אֲדֹנָי
	na–sema	kwa–wana–wa	Amoni	sikieni	neno–la	Bwana	Yahwe	hivyo	amesema	Bwana
	H0559		H5983	H8085	H1697	H0136	H3069	H3541	H0559	H0136

יְהוִה	יַעַן	כִּי־	אָמַרְךָ	הֶאָח	אֶל־	מִקְדָּשִׁי	כִּי־	נֶחָל
Yahwe	kwa–sababu	kwa–kuwa	ulisema	Aha	juu–ya	patakatifu–pangu	kwa–kuwa	pamenajisiwa
H3069	H3282		H0559	H1889	H0413	H4720		

וְאֶל־	אַדְמַת	יִשְׂרָאֵל	כִּי	נָשַׁמָּה	וְאֶל־	בֵּית	יְהוּדָה	כִּי
na–juu–ya	ardhi–ya	Israeli	kwa–kuwa	imeharibika	na–juu–ya	nyumba–ya	Yuda	kwa–kuwa
H0413	H0127	H3478		H8074	H0413		H3063	

הָלְכוּ	בַּגּוֹלָה׃	
wameenda	utumwani	
H1980	H1473	

Waambie watu wa Amoni, 'Sikiliza neno la Bwana Yahwe. Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo: Kwa sababu umesema, “Aha!” juu ya patakatifu pangu wakati palipotiwa unajisi, na juu ya nchi ya Israeli wakati ilipokuwa ukiwa, na juu ya nyumba ya Yuda wakati walipoenda utumwani,

וְיִשְׁבָּ֣ו לְמוֹרָשָׁ֔ה קֶ֖דֶם לִבְנֵי־ נְתַנָ֣ךְ הִנְנִ֑י לָכֵ֣ן 4
na–watajenga kuwa–urithi mashariki kwa–wana–wa ninakutoa tazama–mimi kwa–hiyo
H3427 H4181 H5414 H2009

פִּרְיֵ֔ךְ יֹאכְל֖ו מִשְׁכְּנֵיהֶ֣ם בָּ֑ךְ וְנָתְנ֣ו בָּ֔ךְ טִירֹותֵיהֶ֖ם׃
matunda–yako watakula wao makazi–yao ndani–yako na–wataweka ndani–yako kambi–zao
H6529 H0398 H1992 H4908 H5414 H2918

חֲלָלֶֽיךְ׃ יִשְׁתּ֖ו וְהֵמָ֥ה
maziwa–yako watakunywa na–wao
H2461 H8354 H1992

kwa hiyo, tazama, nitakupatia kwa watu katika mashariki kama milki yao. Watafanya kambi juu yako na kuweka mahema miongoni mwako. Watakula matunda yako na watakunywa maziwa yako.

עַמּ֔וֹן בְּנֵ֣י וְאֶת־ גְּמַלִּ֖ים לְנָוֶ֑ה רַבָּ֣ה אֶת־ וְנָתַתִּ֤י 5
Amoni wana–wa na– ngamia kuwa–malisho–ya Raba – na–nitafanya
H5983 H0853 H1581 H7237 H0853 H5414

ס יְהוָֽה׃ אֲנִ֖י כִּי־ וְיָדַעְתֶּ֥ם צֹ֔אן לְמִרְבַּ֣ץ־
§ Yahwe mimi ya–kwamba na–mtajua kondoo kuwa–mahali–pa–kulala–kwa
H3068 H0589 H3045 H6629 H4769

Nitamfanya Raba malisho ya ngamia na watu wa Amoni shamba la mifugo. Kisha utajua yakwamba mimi ni Yahwe.

יָ֗ד מַחְאֲךְ֙ יַ֣עַן יְהוִ֔ה אֲדֹנָ֖י אָמַ֣ר כֹּ֤ה כִּי֙ 6
mkono ulipiga–makofi kwa–sababu Yahwe Bwana amesema hivyo kwa–kuwa
H3027 H4222 H3282 H3069 H0136 H0559 H3541

אַדְמַ֣ת אֶל־ בְּנֶ֣פֶשׁ שָׁאטָ֗תְּ בְּכָל־ וַתִּשְׂמַ֤ח בְּרֶ֙גֶל֙ וְרַקְּדָ֣ךְ
ardhi–ya juu–ya katika–nafsi dharau–yako kwa–kila na–ukafurahi kwa–mguu na–ukakanyaga
H0127 H0413 H5315 H7589 H3605 H8055 H7272 H7554

יִשְׂרָאֵֽל׃
Israeli
H3478

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: Umepigia makofi mikono yako na kupiga chapa miguu yako, na kufurahi pamoja na dharau ndani yako dhidi ya nchi ya Israeli.

וּנְתַתִּ֣יךָ־ עָלֶ֗יךָ יָדִ֙י֙ אֶת־ נָטִ֣יתִי הִנְנִ֑י לָכֵ֣ן 7
na–nitakutoa juu–yako mkono–wangu – nimeunyoosha tazama–mimi kwa–hiyo
H5414 H3027 H0853 H5186 H2009

מִן־ הָעַמִּ֔ים מָתָ֖יִךְ וְהִכְרַתִּ֣יךָ לַגֹּויִ֑ם)לְבַזָּ֣( ]לבנ[
kutoka mataifa na–nitakukatilia–mbali kwa–mataifa kama–nyara [kama–nyara]
H3772 H0957 H0897

ס יְהוָֽה׃ אֲנִ֖י כִּי־ וְיָדַעְתָּ֥ אַשְׁמִ֣ידֶךָ֔ הָאָרְצֹ֑ות מִן־ וְהַאֲבַדְתִּ֣יךָ
§ Yahwe mimi ya–kwamba na–utajua nitakuharibu nchi kutoka na–nitakuangamiza
H3068 H0589 H3045 H8045 H0776 H0006

Kwa hiyo, tazama! Nitanyoosha mkono wangu na kukupatia kama mateka kwa mataifa. Nitakukatilia mbali kutoka watu na kukuangamiza kutoka miongoni mwa nchi! Nitakuharibu, na utajua yakwamba mimi ni Yahwe.'

הִנֵּ֣ה וְשֵׂעִ֔יר מֹואָ֖ב אָמַ֣ר יַ֑עַן יְהוִ֣ה אֲדֹנָ֖י אָמַ֥ר כֹּ֛ה 8
tazama na–Seiri Moabu walisema kwa–sababu Yahwe Bwana amesema hivyo
H2009 H4124 H0559 H3282 H3069 H0136 H0559 H3541

יְהוּדָֽה׃ בֵּ֣ית הַגֹּויִ֔ם כְּכָל־
Yuda nyumba–ya mataifa kama–yote
H3063 H3605

Bwana Yahwe asema hivi, 'Kwa sababu Moabu na Seiri husema “Tazama! Nyumba ya Yuda ni kama kila taifa jingine.”

מֵעָרָיו	מֵהֲעָרִים	מוֹאָב	כָּתֵף	אֶת־	פִּתֵּחַ	הִנְנִי	לָכֵן	9
miji–yake	kutoka–miji	Moabu	bega–la	–	ninafungua	tazama–mimi	kwa–hiyo	
		H4124	H3802	H0853		H2009		

וְקִרְיָתָיְמָה׃)	[וקריתמה]	מְעוֹן־בָּעַל	הַיְשִׁמֹתָה־בֵית	אֶרֶץ	צְבִי	מִקְצֵהוּ
na–Kiriathaimu	[na–Kiriathaimu]	Baali–Meoni	Bethi–Yeshimothi	nchi	fahari–ya	kutoka–mpakani
H7156	H7156	H1186	H1020	H0776		

Kwa hiyo, tazama! ntafungua miteremko ya Moabu, kuanzia kwenye miji yake juu ya mpaka-uzuri wa Beth Yeshimothi, Baal Meoni, na Kiriathaimu-

לְמַעַן	לְמוֹרָשָׁה	וּנְתַתִּיהָ	עַמּוֹן	בְּנֵי	עַל־	כֻּלָּם	לִבְנֵי־	10
ili–kwamba	kuwa–urithi	na–nitaitoa	Amoni	wana–wa	pamoja–na	mashariki	kwa–wana–wa	
H4616	H4181	H5414	H5983					

בַּגּוֹיִם׃	עַמּוֹן	בְּנֵי־	תִּזָּכֵר	לֹא־
miongoni–mwa–mataifa	Amoni	wana–wa	kumbukwe	isi
	H5983		H2142	H3808

kwa watu wa mashariki waliokuwa juu ya watu wa Amoni. Nitawapatia kama milki ili kwamba watu wa Amoni hawatakumbukwa miongoni mwa mataifa.

ס	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	שְׁפָטִים	אֶעֱשֶׂה	וּבְמוֹאָב	11
§	Yahwe	mimi	ya–kwamba	na–watajua	hukumu	nitatekeleza	na–juu–ya–Moabu	
	H3068	H0589		H3045	H8201		H4124	

Hivyo nitafanya hukumu juu ya Moabu, na watajua yakwamba mimi ni Yahwe.'

נָקֹם	בִּנְקֹם	אֱדוֹם	עֲשׂוֹת	יַעַן	יְהוֹה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	12
kisasi	kwa–kulipiza	Edomu	walifanya	kwa–sababu	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	
H5359	H5358	H0123		H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	

בָּהֶם׃	וְנִקְמוּ	אָשׁוֹם	וַיֶּאְשְׁמוּ	יְהוּדָה	לְבֵית
juu–yao	na–wakalipiza–kisasi	kosa–kubwa	na–wakakosa	Yuda	juu–ya–nyumba–ya
	H5358	H0816	H0816	H3063	

Bwana Yahwe asema hivi, Edomu amelipiza kisasi juu ya nyumba ya Yuda na amefanya makosa katika kufanya hivyo.

אֱדוֹם	עַל־	יָדִי	וְנָטַתִּי	יְהוֹה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	13
Edomu	juu–ya	mkono–wangu	na–nitaunyoosha	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	kwa–hiyo	
H0123		H3027	H5186	H3069	H0136	H0559	H3541		

מִתֵּימָן	חָרְבָה	וּנְתַתִּיהָ	וּבְהֵמָה	אָדָם	מִמֶּנָּה	וְהִכְרַתִּי
kutoka–Temani	ukiwa	na–nitaifanya	na–mnyama	mtu	kutoka–kwake	na–nitakatilia–mbali
H8487	H2723	H5414	H0929	H0120		H3772

יִפְּלוּ׃	בַּחֶרֶב	וּדְדָנָה
wataanguka	kwa–upanga	na–Dedani
H5307	H2719	

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Nitaunyoosha mkono wangu juu ya Edomu na kumharibu kila mtu na wanyama huko. Nitawaharibu, sehemu ya ukiwa, kutoka Temani hata Dedani. Wataanguka kwa upanga.

יִשְׂרָאֵל	עַמִּי	בְּיַד	בֶּאֱדֹום	נְקָמָתִי	אֶת־	וְנָתַתִּי		14
Israeli	watu–wangu	kwa–mkono–wa	juu–ya–Edomu	kisasi–changu	–	na–nitatoa		
H3478		H3027	H0123	H5360	H0853	H5414		
אֶת־	וְיָדְעוּ	וְכַחֲמָתִי	כְּאַפִּי	בֶּאֱדֹום	וְעָשׂוּ			
–	na–watajua	na–kwa–ghadhabu–yangu	kwa–hasira–yangu	katika–Edomu	na–watafanya			
H0853	H3045	H2534	H0639	H0123				
פ	יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	נְקָמָתִי				
¶	Yahwe	Bwana	asema	kisasi–changu				
	H3069	H0136	H5002	H5360				

Nitaweka kisasi changu juu ya Edomu kwa mkono wa watu wangu Israeli, na watafanya kwa Edomu kulingana na hasira yangu na ghadhabu yangu, na wakitajua kisasi changu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'

וַיִּנָּקְמוּ	בִּנְקָמָה	פְּלִשְׁתִּים	עֲשׂוֹת	יַעַן	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	15
na–wakalipiza	kwa–kisasi	Wafilisti	walifanya	kwa–sababu	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	
H5358	H5360	H6430		H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	
עוֹלָם׃	אֵיבָת	לְמַשְׁחֵית	בְּנֶפֶשׁ	בִּשְׁאָט	נָקָם				
milele	uadui–wa	kwa–kuharibu	katika–nafsi	kwa–dharau	kisasi				
H5769	H0342	H4889	H5315	H7589	H5359				

Bwana Yahwe asema hivi, 'Wafilisti wamelipiza kisasi pamoja na uovu na kutoka ndani yao wamejaribu kuiharibu Yuda tena na tena.

יָדִי	נוֹטָה	הִנְנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן		16
mkono–wangu	ninaunyoosha	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	amesema	hivyo	kwa–hiyo		
H3027	H5186	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541			
שְׁאֵרִית	אֶת־	וְהַאֲבַדְתִּי	כְּרֵתִים	אֶת־	וְהִכְרַתִּי	פְּלִשְׁתִּים	עַל־		
mabaki–ya	–	na–nitaangamiza	Wakerethi	–	na–nitawakatilia–mbali	Wafilisti	juu–ya		
H7611	H0853	H0006	H3774	H0853	H3772	H6430			
הַיָּם׃	חֹוף								
bahari	pwani–ya								
H3220	H2348								

Basi hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo: Tazam! Nitanyoosha mkono wangu dhidi ya Wafilisti, na nitakalia mbali Wakerethi na kuwaharibu mabaki yaliyobaki karibu na pwani.

כִּי־	וְיָדְעוּ	חֵמָה	בְּתוֹכְחוֹת	גְּדֹלוֹת	נְקָמוֹת	בָּם׃	וְעָשִׂיתִי		17
ya–kwamba	na–watajua	ghadhabu	kwa–maonyo–ya	vikubwa	visasi	juu–yao	na–nitafanya		
	H3045	H2534			H5360				
ס	בָּם׃	נְקָמָתִי	אֶת־	בְּתִתִּי	יְהוָה	אֲנִי			
§	juu–yao	kisasi–changu	–	nitakapotoa	Yahwe	mimi			
		H5360	H0853	H5414	H3068	H0589			

Kwa kuwa nitalipiza kisasi kikubwa dhidi yao pamoja na matendo ya ghadhabu kubwa ya adhabu, hivyo watajua yakwamba mimi ni Yahwe, nitakapolipiza kisasi juu yao.”'

Chapter 26

יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בְּעַשְׁתֵּי־	וַיְהִי	1
Yahwe	neno–la	lilikuja	wa–mwezi	katika–moja	mwaka	moja	katika–kumi–na	Na–ikawa	
H3068	H1697	H1961	H2320	H0259	H8141	H6240	H6249	H1961	
לֵאמֹר׃	אֵלַי								
kusema	kwangu								
H0559	H0413								

Hivyo ilikuwa katika mwaka wa kumi na moja, siku ya kwanza ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema,

2

הֶאָח	יְרוּשָׁלַ֔͏ִם	עַל־	צֹ֖ר	אָמְרָה	אֲשֶׁר־	יַ֣ען	אָדָ֑ם	בֶּן־
Aha	Yerusalemu	juu–ya	Tiro	amesema	ambayo	Kwa–sababu	mtu	Mwana–wa
H1889	H3389		H6865	H0559		H3282	H0120	

הָחֳרָבָ֔ה׃	אִמָּלְאָ֣ה	אֵלֵ֔י	נָסַ֖בָּה	הָעַמִּ֥ים	דַּלְתוֹת֙	נִשְׁבְּרָ֣ה
magofu	nitajazwa	kwangu	imegeuka	mataifa	malango–ya	imevunjwa
	H4390	H0413	H5437			H7665

“Mwanadamu, kwa sababu Tiro amesema juu ya Yerusalemuu, 'Aha! Malango ya watu waliovunjika! Amenigeukia; Nitajazwa kwa sababu ameharibika.'

3

עָלָ֑יִךְ	וְהַעֲלֵיתִי֙	צֹ֔ר	עָלַ֖יִךְ	הִנְנִ֥י	יְהוִ֛ה	אֲדֹנָ֖י	אָמַ֣ר	כֹּ֤ה	לָכֵ֔ן
juu–yako	na–nitaleta	Tiro	juu–yako	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo
	H5927	H6865		H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	

לְגַלָּיו׃	הַיָּ֔ם	כְּהַעֲלֹ֥ות	רַבִּ֖ים	גּוֹיִ֑ם
mawimbi–yake	bahari	kama–kupanda–kwa	mengi	mataifa
H1530	H3220	H5927		

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi, 'Tazama! Niko juu yako, Tiro, na nitayainua mataifa mengi juu yako kama bahari iiunuavyo mawimbi yake.

4

עֲפָרָ֔הּ	וְסָחֵיתִי֙	מִנְדָּלֶ֔יהָ	וְהָרְס֖וּ	צֹ֑ר	חֹמֹ֣ות	וְשִׁחֲת֖וּ	
mavumbi–yake	na–nitafagia	minara–yake	na–watabomoa	Tiro	kuta–za	Na–wataangamiza	
H6083	H5500	H4026	H2040	H6865	H2346	H7843	

סֶּלַע׃	לְצִחִיַּ֔ת	אוֹתָ֖הּ	וְנָתַ֣תִּי	מִמֶּ֔נָּה
tupu	kuwa–mwamba	yeye	na–nitaifanya	kutoka–kwake
H5553	H6706	H0853	H5414	

Wataziharibu kuta za Tiro na kuiangusha chini minara yao. Nitafagia mavumbi yake mbali na kumfanya kama jiwe tupu.

5

דִּבַּ֔רְתִּי	אֲנִ֖י	כִּ֣י	הַיָּ֑ם	בְּתֹוךְ֙	תִּהְיֶ֣ה	חֲרָמִ֔ים	מִשְׁטַ֖ח	
nimesema	mimi	kwa–sababu	bahari	katikati–ya	itakuwa	nyavu	mahali–pa–kuanika	
H1696	H0589		H3220	H8432	H1961			

לַגּוֹיִ֔ם׃	לְבַ֣ז	וְהָיְתָ֖ה	יְהוִ֑ה	אֲדֹנָ֖י	נְאֻ֥ם
kwa–mataifa	nyara	na–itakuwa	Yahwe	Bwana	asema
	H0957	H1961	H3069	H0136	H5002

Atakuwa sehemu ya kuwekea nyavu kati ya bahari, kwa kuwa nimesema hilo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-na atakuwa mateka kwa ajili ya mataifa.

6

כִּי־	וְיָדְע֣וּ	תֶּהֱרָגָ֔נָּה	בַּחֶ֖רֶב	בַּשָּׂדֶ֑ה	אֲשֶׁ֣ר	וּבְנוֹתֶ֖יהָ
kwamba	nao–watajua	watauawa	kwa–upanga	katika–mashamba	ambayo	Na–miji–yake
	H3045	H2026	H2719			H1323

פ	יְהוָֽה׃	אֲנִֽי
[p]	Yahwe	mimi
	H3068	H0589

Binti zake walioko mashambani watachinjwa kwa panga, na watajua kwamba mimi ni Yahwe.'

צֹר	אֶל־	מֵבִיא	הִנֵּנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר׀	כָּה	כִּי	7
Tiro	juu–ya	ninaleta	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–sababu	
H6865	H0413	H0935	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		

בְּסוּס	מְלָכִים	מֶלֶךְ	מִצָּפוֹן	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	
kwa–farasi	wafalme	mfalme–wa	kutoka–kaskazini	Babeli	mfalme–wa	Nebukadreza	
	H4428	H4428	H6828	H0894	H4428	H5019	

רָב׃	וְעַם־	וְקָהָל	וּבְפָרָשִׁים	וּבְרֶכֶב
wengi	na–watu	na–kusanyiko	na–kwa–wapanda–farasi	na–kwa–magari
		H6951		H7393

Kwa kuwa hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo: Tazama, kutoka kaskazini namleta Nebukadreza mfalme wa Babeli, mfalme wa wafalme, dhidi ya Tiro, pamoja na farasi na magari ya farasi, na pamoja na waendesha farasi na watu wengi.

וְשָׁפַךְ	דָּיֵק	עָלַיִךְ	וְנָתַן	יַהֲרֹג	בַּחֲרֶב	בַּשָּׂדֶה	בְּנוֹתַיִךְ	8
na–atamimina	ngome	juu–yako	na–ataweka	ataua	kwa–upanga	katika–mashamba	Miji–yako	
H8210	H1785		H5414	H2026	H2719		H1323	

צִנָּה׃	עָלַיִךְ	וְהֵקִים	סְלֻלָּה	עָלַיִךְ׀	
ngao	juu–yako	na–atasimamisha	tuta	juu–yako	
			H5550		

Atawaua binti zako katika shamba. Ataweka kazi ya boma na kujenga ulaghai dhidi ya kuta zako na kuziinua ngao dhidi yao.

יִתֵּן	וּמִגְדַּלְתַּיִךְ	בְּחֻמוֹתָיִךְ	יִתֵּן	מָגְנֵי	וּמְתֵי	9
atabomoa	na–minara–yako	katika–kuta–zako	ataweka	nguzo–yake	na–pigo–la	
H5422	H4026	H2346	H5414	H6904	H4239	

בְּחַרְבוֹתָיו׃
kwa–mapanga–yake
H2719

Ataweka vyombo vya kubomolea dhidi ya kuta zako, na vyombo vyake vitaanguka chini ya minara yako.

						10
פָּרָשׁ	מִקּוֹל	אֲבָקָם	יְכַסֶּךָּ	סוּסָיו	מִשְׁפַּעַת	
mpanda–farasi	kutoka–sauti–ya	vumbi–lao	itakufunika	farasi–zake	Kutoka–wingi–wa	
		H0080	H3680		H8229	

כִּמְבוֹאֵי	בְּשַׁעֲרַיִךְ	בְּבֹאוֹ	חוֹמוֹתַיִךְ	תִּרְעַשְׁנָה	וָרֶכֶב	וְגַלְגַּל
kama–kuingia–kwa	malango–yako	atakapoingia	kuta–zako	zitatetemeka	na–gari	na–gurudumu
H3996	H8179	H0935	H2346	H7493	H7393	H1534

מְבֻקָּעָה׃	עִיר
uliovunjwa	mji
H1234	

Farasi zake zitakuwa nyingi kwamba mavumbi yao yatawafunika. Kuta zako zitatikisika kwa mlio wa waendesha farasi, magurudumu, na magari ya farasi. Wakati atakapoingia malango yako, ataingia kama watu waingiavyo kwenye mji ambao kuta zimebomolewa.

								11
בַּחֲרֶב	עַמֶּךָ	חֹוצוֹתַיִךְ	כָּל־	אֶת־	יִרְמֹס	סוּסָיו	בְּפִרְסוֹת	
kwa–upanga	watu–wako	barabara–zako	kila	[obj]	atakanyaga	farasi–zake	Kwa–kwato–za	
H2719		H2351	H3605	H0853	H7429		H6541	

תֵּרֵד׃	לָאָרֶץ	עֻזֵּךְ	וּמַצֵּבוֹת	יַהֲרֹג	
zitashuka	ardhini	nguvu–yako	na–nguzo–za	ataua	
H3381	H0776	H5797	H4676	H2026	

Kwato za farasi zake zitaikanyaga mitaa yako yote. Atawaua watu wako kwa upanga na nguzo za uweza wako zitaanguka chini.

12

חוֹמוֹתַיִךְ	וְהָרְסוּ	רְכֻלָּתֵךְ	וּבָזְזוּ	חֵילֵךְ	וְשָׁלָלוּ
kuta–zako	na–watabomoa	bidhaa–zako	na–watanyang’anya	utajiri–wako	Na–watateka
H2346	H2040	H7404	H0962	H2428	

וְעִצֵּיךְ	וַאֲבָנַיִךְ	יִתָּצוּ	חֶמְדָּתֵךְ	וּבָתַּי
na–mbao–zako	na–mawe–yako	wataziangamiza	kupendeza–kwako	na–nyumba–za
H6086	H0068	H5422		

יָשִׂימוּ׃	מַיִם	בְּתוֹךְ	וַעֲפָרֵךְ
wataweka	maji	katikati–ya	na–mavumbi–yako
	H4325	H8432	H6083

Watauteka nyara utajiri wako na bidhaa iliyoporwa. Watabomoa kuta zako na kuziharibu nyumba zako za kifahari. Mawe yako, mbao zako, na kokoto watazitupa kwenye maji.

13

עוֹד׃	יִשָּׁמַע	לֹא	כִנּוֹרָיִךְ	וְקוֹל	שִׁירָיִךְ	הֲמוֹן	וְהִשְׁבַּתִּי
tena	kusikika	haita	vinubi–vyako	na–sauti–ya	nyimbo–zako	kelele–ya	Na–nitakomesha
H5750	H8085	H3808	H3658				

Nitaikomesha sauti ya nyimbo zako. Sauti ya vinubi haitasikika tena.

14

תִּבָּנֶה	לֹא	תִהְיֶה	חֲרָמִים	מִשְׁטַח	סֶלַע	לִצְחִיַּת	וְנָתַתִּיךְ	
kujengwa	hauta	utakuwa	nyavu	mahali–pa–kuanika	tupu	kuwa–mwamba	Na–nitakufanya	
H1129	H3808	H1961			H5553	H6706	H5414	

ס	יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	דִּבַּרְתִּי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	עוֹד
[s]	Yahwe	Bwana	asema	nimesema	Yahwe	mimi	kwa–sababu	tena
	H3069	H0136	H5002	H1696	H3068	H0589		H5750

Nitakufanya jiwe tupu, utakuwa mahali ambapo nyavu zitasambazwa kuzikausha. Hutajengwa tena, kwa kuwa mimi, Bwana Yahwe nimesema-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

15

בְּאֻנֵּךְ	מִמַּעֲלוֹתַיִךְ	מִקּוֹל	וְהַלְּאֹ	לְצֹר	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה
wanapolia	kuanguka–kwako	kutoka–sauti–ya	Je	kwa–Tiro	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo
H0602	H4658		H3808	H6865	H3069	H0136	H0559	H3541

הָאִיִּים׃	יִרְעֲשׁוּ	בְּתוֹכֵךְ	הֲרֹג	בְּהָרֵג	חָלָל
visiwa	zitatetemeka	katikati–yako	mauaji	wanapouawa	waliojeruhiwa
H0339	H7493	H8432	H2027	H2026	

Bwana Yahwe amwambia hivi Tiro, 'Je visiwa havitatetemeka kwa mlio wa kuanguka kwako, na pamoja na watakaogumia kwa jeraha wakati machinjio mabaya yatakapokuwa kati yako?

16

וְהֵסִירוּ	הַיָּם	נְשִׂיאֵי	כֹּל	כִּסְאוֹתָם	מֵעָל	וְיָרְדוּ		
na–wataondoa	bahari	wakuu–wa	wote	viti–vyao–vya–enzi	kutoka–juu–ya	Na–watashuka		
H5493	H3220		H3605	H3678		H3381		

עַל־	יִלְבָּשׁוּ	וְחֲרָדוֹת	יִפְשְׁטוּ	רִקְמָתָם	בִּגְדֵי	וְאֶת־	מְעִילֵיהֶם	אֶת־
juu–ya	watavaa	hofu	watavua	mapambo–yao	nguo–za	na–[obj]	mavazi–yao	[obj]
	H3847	H2731	H6584	H7553		H0853	H4598	H0853

עָלָיִךְ׃	וְשָׁמְמוּ	לִרְגָעִים	וְחָרְדוּ	יֵשְׁבוּ	הָאָרֶץ	
juu–yako	na–watashangazwa	kila–wakati	na–watatetemeka	watakaa	ardhi	
	H8074	H7281	H2729	H3427	H0776	

Kisha wakuu wote wa bahari watakaposhuka kutoka kwenye viti vyao vya enzi na kuvua mavazi yao rasmi na kutupa mavazi yaliyonakshiwa. Watavaa wenyewe kwa kutetemeka, wataketi chini na kutetemeka kila wakati, na wataogopa kwa sababu yako.

17

אָבַדְתָּ	אַיֵּךְ	לָּךְ	וְאָמְרוּ	קִינָהּ	עָלַיִךְ	וְנָשְׂאוּ	
umeangamia	Jinsi	kwako	na–watasema	maombolezo	juu–yako	Na–wataanzisha	
H0006			H0559	H7015		H5375	

הֵיא	בַּיָּם	חֲזָקָה	הָיְתָה	אֲשֶׁר	הַהֲלָלָה	הָעִיר	מִיַּמִּים	נוֹשֶׁבֶת
yeye	baharini	wenye–nguvu	ulikuwa	ambao	uliosifiwa	mji	kutoka–bahari	uliyekaliwa
H1931	H3220	H2389	H1961				H3220	H3427

יוֹשְׁבֶיהָ׃	לְכָל־	חִתִּיתָם	נָתְנוּ	אֲשֶׁר־	וְיוֹשְׁבֶיהָ	
wakazi–wake	juu–ya–kila	hofu–yao	waliweka	ambao	na–wakazi–wake	
H3427	H3605	H2851	H5414		H3427	

Watainua maombolezo juu yako na kukwambia, umekuwaje, uliyekuwa umekaliwa na manahodha wa meli, umeharibika. Mji mashuhuri ulikuwa imara sana-sasa umetoka kwenye bahari. Wale wanaoishi ndani yake wanaotia hofu kuhusu wenyewe juu ya kila mmoja aliyeishi karibu nao.

18

אֲשֶׁר־	הָאִיִּים	וְנִבְהֲלוּ	מִמַּפַלְתֶּךָ	יוֹם	הָאִיִּן	יֶחֶרְדוּ	עַתָּה
ambavyo	visiwa	na–vitashangaa	kuanguka–kwako	siku–ya	visiwa	watatetemeka	Sasa
	H0339	H0926	H4658	H3117	H0339	H2729	H6258

ס	מִמְּצָאתֶךָ׃	בַּיָּם	
[s]	kutoka–kwako	baharini	
	H3318	H3220	

Sasa fukwe zitatetemeka katika siku ya kuanguka kwako. Visiwa katika bahari vimeogofya, kwa sababu umekufa.'

19

נֶחֱלֶבֶת	עִיר	אֹתָךְ	בְּתִתִּי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי
ulioharibika	mji	wewe	ninapokufanya	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–sababu
		H0853	H5414	H3069	H0136	H0559	H3541	

הַמָּיִם	וְכִסּוּךְ	תְּהוֹם	אֶת־	עָלַיִךְ	בְּהַעֲלוֹת	נוֹשָׁבוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	כְּעָרִים
maji	na–kukufunika	kilindi	[obj]	juu–yako	ninapoleta	liwa	haika	ambayo	kama–miji
H4325	H3680	H8415	H0853		H5927	H3427	H3808		

הָרַבִּים׃
mengi

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: wakati nitakapokufanya wewe mji kuwa ukiwa, kama miji mingine ambayo haikaliwi, wakati nitakapoviinua vilindi dhidi yako, na wakati maji makuu yatakapokufunika,

20

וְהוֹרַדְתִּיךְ	עוֹלָם	עַם	אֶל־	בּוֹר	יוֹרְדֵי	אֶת־	וְהוֹשַׁבְתִּיךְ	
Na–nitakushusha	kale	watu–wa	kwa	shimoni	washukao	pamoja–na	na–nitakukalisha	
H3381	H5769		H0413		H3381	H0854	H3427	

לֹא	לְמַעַן	בּוֹר	יוֹרְדֵי	אֶת־	מֵעוֹלָם	כֶּחֳרָבוֹת	תַּחְתִּיּוֹת	בְּאֶרֶץ
usiwe	ili	shimoni	washukao	pamoja–na	ya–zamani	kama–magofu	ya–chini	katika–nchi
H3808	H4616		H3381	H0854	H5769	H2723	H8482	H0776

חַיִּים׃	בְּאֶרֶץ	צְבִי	וְנָתַתִּי	תִּשָּׁבִי
walio–hai	katika–nchi–ya	utukufu	na–nitaweka	unakaa
	H0776		H5414	H3427

kisha nitakushusha chini kwenda kwa watu wa nyakati za zamani, kama wengingine walioenda chini kwenye shimo; kwa kuwa nitakufanya uishi katika falme za chini za dunia kama uharibifu wa nyakati za zamani. Kwa sababu hii hutarudi na kusimama katika nchi ya walio hai.

לְעוֹלָֽם׃	עוֹד֙	תִּמָּצְאִ֔י	וְלֹא־	וְתִבָּקְשִׁ֖י	וְאֵינֵ֣ךְ	אֶתְּנֵ֑ךְ	בַּלָּהֽוֹת	21
milele	tena	patikana	na–huta	na–utafutwa	na–hutakuwepo	nitakufanya	Maangamizi	
H5769	H5750	H4672	H3808	H1245	H0369	H5414	H1091	

ס	יְהוִ֔ה׃	אֲדֹנָ֖י	נְאֻ֥ם
[s]	Yahwe	Bwana	asema
	H3069	H0136	H5002

Nitaweka janga juu yako, na hutakuwepo tena milele. Kisha utatafutwa, lakini hutapatikana milele tena-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

Chapter 27

לֵאמֹֽר׃	אֵלַ֖י	יְהוָ֥ה	דְּבַר־	וַיְהִ֛י		1
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Na–ikawa		
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961		

Tena neno la Yahwe likanijia, kusema,

קִינָֽה׃	צֹ֔ר	עַל־	שָׁא֙	אָדָ֔ם	בֶּן־	וְאַתָּ֖ה	2
maombolezo	Tiro	juu–ya	inua	mtu	mwana–wa	Na–wewe	
H7015	H6865		H5375	H0120			

“Sasa wewe, mwanadamu, anza kuomboleza kuhusiana na Tiro,

| | | | | | | | |

שֵׁן	עֲשׂוּ־	קְרָשָׁךְ	מְשׁוֹטֵיִךְ	עָשׂוּ	מִבָּשָׁן	אַלוֹנִים	6
pembe–za–ndovu	walifanya	staha–yako	makasia–yako	walifanya	kutoka–Bashani	Mialoni	
H8127		H7175			H1316	H0437	

כִּתִּיִּם׃)	]כתים[	מֵאִיֵּי	אֲשֻׁרִים	בַּת־
Kitimu	[ketiv]	kutoka–visiwa–vya	Waashuri	binti–ya
H3794	H3794	H0339	H0839	H1323

Wametengeneza makasia yako kutoka kwenye mialo ya Bashani; wametengeza sitaha zako kwa mbao za mvinje kutoka Kitimu, na wametengeneza kwa pembe.

תְּכֵלֶת	לְבֻנָס	לָךְ	לִהְיוֹת	מִפְרָשֵׂךְ	הָיָה	מִמִּצְרַיִם	בִּרְקָמָה	שֵׁשׁ־	7
buluu	bendera	kwako	kuwa	tanga–lako	ilikuwa	kutoka–Misri	kwa–mapambo	Kitani–safi	
H8504	H5251		H1961	H4666	H1961	H4714	H7553		

מְכַסֵּךְ׃	הָיָה	אֱלִישָׁה	מֵאִיֵּי	וְאַרְנָמֶן
kifuniko–chako	ilikuwa	Elisha	kutoka–visiwa–vya	na–zambarau
H4374	H1961	H0473	H0339	H0713

Tanga zako zilikuwa za rangi za kitani kutoka Misri ambazo zilikuwa kama beramu!

								8
צוֹר	חַכְמָיִךְ	לָךְ	שָׁטִים	הָיוּ	וְאַרְוַד	צִידוֹן	יֹשְׁבֵי	
Tiro	wenye–hekima–wako	kwako	wapiga–makasia	walikuwa	na–Arvadi	Sidoni	Wakazi–wa	
H6865	H2450			H1961	H0719	H6721	H3427	

חֹבְלָיִךְ׃	הֵמָּה	בָּךְ	הָיוּ
manahodha–wako	wao	ndani–yako	walikuwa
H2259	H1992		H1961

Wale waliokuwa wakiishi Sidoni na Arvadi walikuwa wavuta makasia wako; wenye busara wa Tire walikuwa ndani yenu; walikuwa marubani wako.

							9
בִּרְקֻחֵךְ	מַחֲזִיקֵי	בָּךְ	הָיוּ	וַחֲכָמֶיהָ	גְּבָל	זְקֵנֶי	
nyufa–zako	wakarabati–wa	ndani–yako	walikuwa	na–wenye–hekima–wake	Gebali	Wazee–wa	
H0919	H2388		H1961	H2450	H1380	H2205	

מַעֲרָבֵךְ׃	לַעֲרֹב	בָּךְ	הָיוּ	וּמַלָּחֶיהָם	הַיָּם	אֳנִיּוֹת	כָּל־
bidhaa–zako	kufanya–biashara	ndani–yako	walikuwa	na–mabaharia–wake	bahari	meli–za	kila
H4627	H6148		H1961	H4419	H3220	H0591	H3605

Mafundistadi wenye uzoefu wa hali ya juu kutoka Gabeli walijaza mishono; meli zote za bahari na mabaharia wao miongoni mwenu walikuwa wakiwabeba manahodha kwaajili ya biashara.

								10
מָגֵן	מִלְחַמְתֶּךָ	אַנְשֵׁי	בְּחֵילֵךְ	הָיוּ	וּפוּט	וְלוּד	פָּרַס	
ngao	vita–vyako	watu–wa	katika–jeshi–lako	walikuwa	na–Putu	na–Ludi	Uajemi	
H4043	H4421	H0376	H2428	H1961	H6316	H3865	H6539	

הֲדָרֵךְ׃	נָתְנוּ	הֵמָּה	בָּךְ	תִּלּוּ־	וְכוֹבַע
uzuri–wako	walitoa	wao	ndani–yako	walitundika	na–kofia–ya–chuma
H1926	H5414	H1992		H8518	H3553

Uajemi, Ludi, na Putu walikuwa katika jeshi lako, watu wako wa vita. Walining'iniza ngao na chapeo ndani yako; walionyesha uzuri wako.

11 בְּנֵי אַרְוַד וְחֵילֵךְ עַל־ חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב וְגַמָּדִים
Wana-wa Arvadi na-jeshi-lako juu-ya kuta-zako pande-zote na-Wagamadi
H0719 H2428 H5921 H2346 H5439 H1575

בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם עַל־ חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה
katika-minara-yako walikuwa ngao-zao juu-ya kuta-zako pande-zote wao
H4026 H1961 H7982 H5921 H2346 H5439 H1992

תִּלְּוּ יָפְיֵךְ׃ כָּלְלוּ
walitundika uzuri-wako walikamilisha
H8518 H3308 H3634

Watu wa Arvadi na Heleki katika jeshi lako walikuwa juu ya kuta zako wamekuzunguka, na watu wa Gamadi walikuwa kwenye minara yako. Walinin'giniza juu ngao zao juu ya kuta zako zote zilizokuzunguka! Wakaukamilisha uzuri wako.

12 תַּרְשִׁישׁ סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב כָּל־ הוֹן בְּכֶסֶף בַּרְזֶל
Tarshishi mfanyabiashara-wako kwa-sababu-ya-wingi-wa kila utajiri kwa-fedha chuma
H8659 H5503 H7230 H3605 H1952 H3701 H1270

עִזְבוֹנֵיִךְ׃ נָתְנוּ וְעוֹפֶרֶת בְּדִיל
bidhaa-zako walitoa na-risasi bati
H5801 H5414 H5777 H0913

Tarshishi alikuwa mdau wa biashara pamoja nawe kwa sababu ya wingi wa utajiri wako wa kuuza mizigo: fedha, chuma, bati, na risasi. Walinunua na kuuza bidhaa za biashara!

13 יָוָן תֻּבַל וּמֶשֶׁךְ הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי
Yavani Tubali na-Mesheki wao wachuuzi-wako kwa-nafsi-za wanadamu na-vyombo-vya
H3120 H8422 H4902 H1992 H7402 H5315 H0120 H3627

מַעֲרָבֵךְ׃ נָתְנוּ נְחֹשֶׁת
bidhaa-zako walitoa shaba
H4627 H5414

Yavani, Tubali, na Mesheki-waliwauza watumwa na katika vitu kutengeneza shaba. Walibeba bidhaa zako.

14 מִבֵּית תּוֹגַרְמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ עִזְבוֹנֵיִךְ׃
Kutoka-nyumba-ya Togarma farasi na-wapanda-farasi na-nyumbu walitoa bidhaa-zako
H8425 H5483 H6571 H6505 H5414 H5801

Beth Togarma waliandaa farasi, farasi dume, na nyumbu kama kama bidhaa zako.

15 בְּנֵי דְדָן רֹכְלַיִךְ אִיִּים רַבִּים סְחֹרֶת בִּיָדֵךְ קַרְנוֹת
Wana-wa Dedani wachuuzi-wako visiwa vingi biashara-ya mkono-wako pembe-za
H1719 H7402 H0339 H7227 H5506 H3027 H7161

שֵׁן וְהוֹבְנִים[ ](וְהָבְנִים) הֵשִׁיבוּ אֶשְׁכָּרֵךְ׃
ndovu [ketiv] na-mbao-za-eboni walirudisha malipo-yako
H8127 H1894 H1894 H7725 H0814

Watu wa Dedani walikuwa wafanya biashara wako kwenye pwani nyingi. Bidhaa zilikuwa mkononi mwako; walikutumia pembe, pembe za ndovu, na mpingo kama ushuru!

16 אֲרָם סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשָׂיִךְ בְּנֹפֶךְ אַרְגָּמָן
Aramu mfanyabiashara-wako kwa-sababu-ya-wingi-wa kazi-zako kwa-zumaridi zambarau
H0758 H5503 H7230 H4639 H5306 H0713

בְּעִזְבוֹנֵיִךְ׃ נָתְנוּ וְכַדְכֹּד וְרָאמֹת וּבוּץ וְרִקְמָה
katika-bidhaa-zako walitoa na-yakuti na-marijani na-kitani-safi na-mapambo
H5801 H5414 H3539 H7215 H0948 H7553

Shamu alikuwa mchuuzi katika bidhaa zako nyingi; waliandaa zumaridi, zambarau, nguo zenye rangi mbali mbali, kitambaa kizuri, lulu, na kito chekundu cha thamani kama bidhaa zako.

וּדְבַשׁ	וּפַנַּג	מִנִּית	בְּחִטֵּי	רֹכְלֵיִךְ	הֵמָּה	יִשְׂרָאֵל	וְאֶרֶץ	יְהוּדָה	17
na–asali	na–mikate	Minithi	kwa–ngano–ya	wachuuzi–wako	wao	Israeli	na–nchi–ya	Yuda	
H1706	H6436	H4511	H2406	H7402	H1992	H3478	H0776	H3063	

מַעֲרָבֵךְ׃	נָתְנוּ	וָצֳרִי	וָשֶׁמֶן
bidhaa–zako	walitoa	na–zeri	na–mafuta
H4627	H5414	H6875	H8081

Yuda na nchi ya Israeli walikuwa wafanyabiashara pamoja nawe. Waliandaa ngano kutoka Minithi, keki, asali, mafuta, na lihamu kama bidhaa zako.

כְּל־	מֵרֹב	מַעֲשַׂיִךְ	בְּרֹב	סְחֹרָתֵךְ	דַּמֶּשֶׂק	18
kila	kwa–sababu–ya–wingi–wa	kazi–zako	kwa–wingi–wa	mfanyabiashara–wako	Dameski	
H3605	H7230	H4639	H7230	H5503	H1834	

צָחַר׃	וְצֶמֶר	חֶלְבּוֹן	בְּיֵין	חָזוֹן	
nyeupe	na–sufu	Helboni	kwa–mvinyo–ya	utajiri	
H6713	H6785	H2463	H3196	H1952	

Dameski alikuwa mfanya biashara wa bidhaa zako zote, za utajiri mkubwa mno, na ya divai ya Helboni na sufu ya Zahari.

קְדָה	עָשׂוֹת	בַּרְזֶל	נָתְנוּ	בְּעִזְבוֹנַיִךְ	מְאוּזָּל	וְיָוָן	וְדָן		19
mdalasini	kilichofanywa	chuma	walitoa	katika–bidhaa–zako	kutoka–Uzali	na–Yavani	Na–Dani		
H6916	H6219	H1270	H5414	H5801	H0187	H3120	H2051		

הָיָה׃	בְּמַעֲרָבֵךְ	וְקִנָּה
ilikuwa	katika–bidhaa–zako	na–mianzi
H1961	H4627	H7070

Dani na Yavani kutoka Uzali walikwandalia bidhaa ya chuma kilichofuliwa, na mdalasini, na mchai. Hivi vikawa bidhaa yako.

לִרְכֻבָה׃	חָפֶשׂ	בִּבְגָדֵי־	רֹכַלְתֵּךְ	דְּדָן	20
kwa–kupanda	kukaa	kwa–nguo–za	mchuuzi–wako	Dedani	
H7396	H2667		H7402		

Dedani alikuwa mchuuzi katika nguo nzuri za kutandika.

יָדֵךְ	סֹחֲרַי	הֵמָּה	קֵדָר	נְשִׂיאֵי	וְכָל־	עֲרַב	21
mkono–wako	wafanyabiashara–wa	wao	Kedari	wakuu–wa	na–kila	Arabia	
H3027	H5503	H1992	H6938		H3605		

סֹחֲרֶיךְ׃	בָּם	וְעַתּוּדִים	וְאֵילִים	בִּכָּרִים
wafanyabiashara–wako	kwa–hao	na–mbuzi	na–kondoo	kwa–kondoo–dume
H5503		H6260		

Arabuni na wakuu wote wa Kedari walikuwa wafanyabiashara pamoja nawe; walikuandalia wanakondoo, kondoo dume na mbuzi.

בֹּשֶׂם	כְּל־	בְּרֹאשׁ	רֹכְלָיִךְ	הֵמָּה	וְרַעְמָה	שְׁבָא	רֹכְלֵי		22
manukato	kila	kwa–bora–ya	wachuuzi–wako	wao	na–Raama	Sheba	Wachuuzi–wa		
H1314	H3605		H7402	H1992	H7484	H7614	H7402		

עִזְבוֹנָיִךְ׃	נָתְנוּ	וְזָהָב	יִקָּרָה	אֶבֶן	וּבְכָל־
bidhaa–zako	walitoa	na–dhahabu	la–thamani	jiwe	na–kwa–kila
H5801	H5414	H2091	H3368	H0068	H3605

Wafanya biashara wa Sheba na Raama walikuja kukuuzia kila aina ya viungo vizuri katika vito vyote vya thamani; waliuza dhahabu kwa ajili ya bidhaa.

23 חָרָן וְכַנֵּה וְעֶדֶן רֹכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר כִּלְמַד רֹכְלָתָךְ׃
Harani na-Kane na-Edeni wachuuzi-wa Sheba Ashuru Kilmadi mchuuzi-wako
H2773 H3656 H5729 H7402 H7614 H0804 H3638 H7402

Harani, Kane, na Adina walikuwa wafanya biashara pamoja nawe, karibu na Sheba, Ashuru, na Kilmadi.

24 הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בִּמְכֻלָלִים בִּגְלוֹמֵי תְּכֵלֶת וּרְקָמָה וּבְגִנְזֵי
Wao wachuuzi-wako kwa-vitu-bora kwa-mavazi-ya buluu na-mapambo na-sanduku-za
H1992 H7402 H4360 H1545 H8504 H7553 H1595

בְּרֹמִים נגוֹ-נְזוּרִי זִלִזוֹפוּנגְוָה בַּחֲבָלִים בְּמַרְכֻלְתָּךְ׃
nguo-nzuri zilizofungwa kwa-kamba katika-biashara-yako
H1264 H2280 H0729 H4819

Hawa walikuwa wachuuzi wako mapambo ya joho ya nguo za urujuani pamoja na rangi zilibuniwa, na nguo zilizo sanifiwa vizuri katika sehemu zako za soko.

25 אֶנְיוֹת תַּרְשִׁישׁ מֵאֹד וַתִּכְבְּדִי וַתִּמָּלְאִי מַעֲרָבֵךְ שָׂרוֹתַיִךְ
Meli-za Tarshishi sana na-ulikuwa-mzito na-ulijazwa bidhaa-zako wasafirishaji-wako
H0591 H8659 H3966 H3513 H4390 H4627 H7788

בְּלֶב־ יַמִּים׃
katika-moyo-wa bahari
H3220

Merikebu za Tarshishi zilikuwa misafara ya bidhaa yako! Hivyo ulijaa, shehena nzito katika moyo wa bahari!

26 בְּמַיִם רַבִּים הֱבִיאוּךְ הַשָּׁטִים אוֹתָךְ רוּחַ הַקָּדִים מִשְׁבָּרֵךְ
Katika-maji mengi walikupeleka wapiga-makasia wewe upepo-wa mashariki umekuvunja
H4325 H7227 H0935 H7751 H0853 H7307 H6921 H7665

בְּלֶב יַמִּים׃
katika-moyo-wa bahari
H3220

Wapiga makasia wako walikuleta kwenye bahari kuu mno; upepo wa mashariki umekuvunja kati yao.

27 הוֹנֵךְ וְעִזְבוֹנַיִךְ מַעֲרָבֵּךְ מַלָּחַיִךְ וְחֹבְלָיִךְ
Utajiri-wako na-bidhaa-zako biashara-yako mabaharia-wako na-manahodha-wako
H1952 H5801 H4627 H4419 H2259

מִלְחַמְתֵּךְ אַנְשֵׁי וְכָל־ מַעֲרָבֵךְ וְעֵרְבֵי בִּדְקֵךְ מַחֲזִיקֵי
vita-vyako watu-wa na-kila bidhaa-zako na-wafanyabiashara-wa nyufa-zako wakarabati-wa
H4421 H0376 H3605 H4627 H6148 H0919 H2388

יִפְלוּ׃ בְּתוֹכֵךְ אֲשֶׁר קְהָלֵךְ וּבְכָל־ בָּךְ אֲשֶׁר־
wataanguka katikati-yako ambalo kusanyiko-lako na-katika-kila ndani-yako ambao
H5307 H8432 H0834 H6951 H3605 H0996 H0834

מַפַּלְתָּךְ׃ בְּיוֹם בְּלֶב יַמִּים
kuanguka-kwako katika-siku-ya bahari katika-moyo-wa
H4658 H3117 H3220

Utajiri wako, bidhaa, na mizigo ya biashara; wapiga makasia wako na marubani, na waunzi wa meli; wafanya biashara wako wa bidhaa na watu wote wa vita walio ndani yako, na jeshi lako-watazama kwenye kina cha bahari siku ya kuangamia kwako.

28 מִגְרָשׁוֹת׃ יִרְעֲשׁוּ חֹבְלָיִךְ זַעֲקַת לְקוֹל
maeneo-ya-nje vitatetemeka manahodha-wako kilio-cha Kwa-sauti-ya
H4054 H7493 H2259 H2201

Miji iliyopo kwenye bahari sauti itatetemeka kulia kwa rubani zako;

29

הֹבְלֵי	כָל	מַלָּחִים	מָשׁוֹט	תִפְשֵׁי	כָל	מֵאָנִיּוֹתֵיהֶם	וְיָרְדוּ	
manahodha-wa	wote	mabaharia	kasia	washikao	wote	kutoka-meli-zao	Na-watashuka	
H2259	H3605	H4419		H8610	H3605	H0591	H3381	

יַעֲמֹדוּ׃	הָאָרֶץ	אֶל־	הַיָּם	
watasimama	ardhi	kwa	bahari	
H5975	H0776	H0413	H3220	

Wote wavutao kasia watashuka chini kutoka meli katika zao; wanamaji na marubani wote juu ya bahari watasimama juu ya nchi.

30

עָפָר	וְיַעֲלוּ	מָרָה	וְיִזְעֲקוּ	בְקוֹלָם	עָלַיִךְ	וְהִשְׁמִיעוּ	
mavumbi	na-watatupa	kwa-uchungu	na-watalia	kwa-sauti-zao	juu-yako	Na-watasikizisha	
H6083	H5927	H4751	H2199			H8085	

יִתְפַּלָּשׁוּ׃	בָאֵפֶר	רֹאשֵׁיהֶם	עַל־
watajivingirishia	katika-majivu	vichwa-vyao	juu-ya
H6428	H0665		

Kisha watakufanya kusikiliza sauti yao na kulia kwa uchungu; watarusha vumbi juu ya vichwa vyao. Watabingirika katika majivu.

31

וּבָכוּ	שַׂקִּים	וְחָגְרוּ	קָרְחָה	אֵלַיִךְ	וְהִקְרִיחוּ	
na-watalia	nguo-za-magunia	na-watajifunga	upara	kwa-ajili-yako	Na-watanyoa	
H1058	H8242	H2296	H7144	H0413	H7139	

מָר׃	מִסְפֵּד	נֶפֶשׁ	בְּמַר־	אֵלָיִךְ
machungu	maombolezo	nafsi	kwa-uchungu-wa	kwa-ajili-yako
H4751	H4553	H5315	H4751	H0413

Watanyo vichwa vyao upara kwa ajili yako na kujifunga wenyewe kwa nguo za magunia, na watalia kwa sauti.

32

עָלָיִךְ	וְקוֹנְנוּ	קִינָה	בְּנִיהֶם	אֵלָיִךְ	וְנָשְׂאוּ	
juu-yako	na-wataomboleza	maombolezo	katika-kilio-chao	kwa-ajili-yako	Na-wataanzisha	
	H6969	H7015	H5204	H0413	H5375	

הַיָּם׃	בְּתוֹךְ	כְּדֶמָה	כְּצוֹר	מִי	
bahari	katikati-ya	kama-aliyenyamazishwa	kama-Tiro	Ni-nani	
H3220	H8432	H1822	H6865	H4310	

Watakuinulia maombolezo ya kuomboleza kwa ajili yako na kuimba nyimbo za maombolezo juu yako, ni nani aliye kama Tiro, ambaye sasa ameletwa kunyamazishwa kati ya bahari?

33

בְּרֶכֶב	רַבִּים	עַמִּים	הִשְׂבַּעְתָּ	מִיַּמִּים	עִזְבוֹנַיִךְ	בְּצֵאת	
kwa-wingi-wa	mengi	mataifa	uliridhisha	kutoka-bahari	bidhaa-zako	Walipotoka	
H7230			H7646	H3220	H5801	H3318	

אָרֶץ׃	מַלְכֵי־	הֶעֱשַׁרְתְּ	וּמַעֲרָבַיִךְ	הוֹנַיִךְ
nchi	wafalme-wa	uliwatajirisha	na-biashara-yako	utajiri-wako
H0776	H4428	H6238	H4627	H1952

Wakati bidhaa yako ilipoenda ufukweni kutoka kwenye bahari, imewarithisha watu wengi; uliwatajirisha wafalme wa dunia kwa wingi wa utajiri wako mkubwa na bidhaa!

34

קְהָלֵךְ	וְכָל־	מַעֲרָבֵךְ	מַיִם	בְּמַעֲמַקֵּי־	מִיַּמִּים	נִשְׁבָּרֶת	עֵת	
kusanyiko-lako	na-kila	biashara-yako	maji	katika-kina-cha	kutoka-bahari	ulivunjwa	Wakati	
H6951	H3605	H4627	H4325	H4615	H3220	H7665	H6256	

נָפָלוּ׃	בְּתוֹכֵךְ	
walianguka	katikati-yako	
H5307	H8432	

Lakini wakati ulipo vunjwavunjwa kwa bahari, kwa vilindi vya maji, bidhaa yako na wafanya kazi wako wote kuzama!

שָׁעֲרוּ	וּמַלְכֵיהֶם	עָלַיִךְ	שָׁמְמוּ	הָאִיִּים	יֹשְׁבֵי	כֹּל	35
wametetemeka	na–wafalme–wao	juu–yako	wameshangazwa	visiwa	wakazi–wa	Kila	
	H4428		H8074	H0339	H3427	H3605	

פָּנִים׃	רָעֲמוּ	שַׂעַר
nyuso	wamepauka	kutetemeka
H6440	H7481	

Wote wakaao pwani walikuogopa, na wafalme wao kuvunjwa vunjwa katika kitisho! Nyuso zao zimetetemeka!

הָיִית	בַּלָּהוֹת	עָלַיִךְ	שָׁרְקוּ	בָּעַמִּים	סֹחֲרִים	36
umekuwa	maangamizi	juu–yako	wamepigia–miluzi	miongoni–mwa–mataifa	Wafanyabiashara	
H1961	H1091		H8319		H5503	

ס	עוֹלָם׃	עַד־	וְאֵינֵךְ	
[s]	milele	hadi	na–hutakuwepo	
	H5769	H5704	H0369	

Wafanya biashara wa meli wa watu wakuzomea; umekuwa tishio, na hutakuwepo tena milele.”

Chapter 28

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Na–ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

יַעַן	יְהוֹה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	צֹר	לִנְגִיד	אֱמֹר׀	אָדָם	בֶּן־	2
Kwa–sababu	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	Tiro	kwa–mkuu–wa	sema	mtu	Mwana–wa	
H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	H6865	H5057	H0559	H0120		

יָשָׁבְתִּי	אֱלֹהִים	מוֹשַׁב	אָנִי	אֵל	וַתֹּאמֶר	לִבְּךָ	גָּבַהּ
nimeketi	mungu	kiti–cha–enzi–cha	mimi	mungu	na–umesema	moyo–wako	umejikweza
H3427	H0430	H4186	H0589	H0410	H0559		H1361

לִבְּךָ	וַתִּתֵּן	אֵל	וְלֹא־	אָדָם	וְאַתָּה	יַמִּים	בְּלֵב
moyo–wako	na–umeweka	mungu	na–si	mtu	lakini–wewe	bahari	katika–moyo–wa
	H5414	H0410	H3808	H0120		H3220	

אֱלֹהִים׃	כְּלֵב
mungu	kama–moyo–wa
H0430	

“Mwanadamu, waambie watawala wa Tiro, 'Bwana Yahwe asema hivi: Moyo wako unakiburi! Umesema, “mimi ni mungu! Nitakaa kwenye kiti cha miungu katika moyo wa bahari!” Ingawa wewe ni mtu na sio mungu, unaufanya moyo wako kama moyo wa mungu,

עִמָּמוּךָ׃	לֹא	סָתוּם	כָּל־	(מִדָּנִיֵּאל)	[מדנאל]	אַתָּה	חָכָם	הִנֵּה	3
fichwa–kwako	haiku	siri	kila	kuliko–Danieli	[ketiv]	wewe	mwenye–hekima	Tazama	
H6004	H3808		H3605	H1840	H1840		H2450	H2009	

unafikiri kwamba unahekima kuliko Danieli, na kwamba hakuna siri ikushangazayo!

4

זָהָב	וַתַּעַשׂ	חַיִל	לְךָ	עָשִׂיתָ	וּבִתְבוּנָתְךָ	בְּחָכְמָתְךָ
dhahabu	na–umekusanya	utajiri	kwako	umepata	na–kwa–ufahamu–wako	Kwa–hekima–yako
H2091		H2428			H8394	H2451

בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ׃	וָכֶסֶף
katika–hazina–zako	na–fedha
H0214	H3701

Umejitajirisha mwenyewe pamoja na hekima na ujuzi, na kujipatia dhahabu na fedha katika hazina yako!

5

וַיִּגְבָּהּ	חֵילֵךְ	הִרְבֵּיתָ	בִּרְכֻלָּתְךָ	חָכְמָתְךָ	בְּרֹב
na–umejikweza	utajiri–wako	umeongeza	kwa–biashara–yako	hekima–yako	Kwa–wingi–wa
H1361	H2428		H7404	H2451	H7230

ס	בְּחֵילֶךָ׃	לִבָּךְ
[s]	kwa–utajiri–wako	moyo–wako
	H2428	H3824

Kwa hekima kubwa na kwa biashara yako, umeongeza utajiri wako, hivyo moyo wako una kiburi kwa sababu ya utajiri yako.

6

לִבָּךְ	אֶת־	תִּתֵּךְ	יַעַן	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן
moyo–wako	[obj]	umeweka	Kwa–sababu	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo
H3824	H0853	H5414	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	

אֱלֹהִים׃	כְּלֵב
mungu	kama–moyo–wa
H0430	

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Kwa sababu umetengeza moyo wako kama moyo wa mungu,

7

וְהֵרֵיקוּ	גּוֹיִם	עָרִיצֵי	זָרִים	עָלֶיךָ	מֵבִיא	הִנְנִי	לָכֵן
na–watachomoa	mataifa	wakatili–wa	wageni	juu–yako	ninaleta	tazama–mimi	Kwa–hiyo
H7324		H6184			H0935	H2009	

יְפִעָתֶךָ׃	וְחִלְלוּ	חָכְמָתֶךָ	יְפִי	עַל־	חַרְבוֹתָם
mng’ao–wako	na–watanajisi	hekima–yako	uzuri–wa	juu–ya	panga–zao
H3314		H2451	H3308		H2719

kwa hiyo nitaleta wageni juu yako, watu wa kuogofya kutoka mataifa mengine. Wataleta panga zao juu hekima ya uzuri wako, na watauchafua uzuri wako.

8

יַמִּים׃	בְּלֵב	חָלָל	מְמוֹתֵי	וָמָתָה	יוֹרְדוּךְ	לַשָּׁחַת
bahari	katika–moyo–wa	waliouawa	kifo–cha	na–utakufa	watakushusha	shimoni
H3220			H4463	H4191	H3381	H7845

Watakupeleka chini hata kwenye shimo, na utakufa kifo cha waliokufa katika Bahari.

9

אֵל	וְלֹא־	אָדָם	וְאַתָּה	הֹרְגֶךָ	לִפְנֵי	אֲנִי	אֱלֹהִים	תֹּאמַר	הֲאָמֹר
mungu	na–si	mtu	lakini–wewe	anayekuua	mbele–ya	mimi	mungu	utasema	Je–kusema
H0410	H3808	H0120		H2026	H6440	H0589	H0430	H0559	H0559

מְחַלְלֶיךָ׃	בְּיַד
wanaokuua	katika–mkono–wa
	H3027

Je! kweli utasema, “Mimi ni mungu” mbele ya uso wa yule akuuaye? Wewe ni mwanadamu na sio Mungu, na utakuwa kwenye mkono wa yule akujeruaye.

10 מוֹתָ֣י Kifo-cha H4194 עֲרֵלִ֔ים wasiotahiriwa H6189 תָּמ֖וּת utakufa H4191 בְּיַד־ katika-mkono-wa H3027 זָרִ֑ים wageni כִּ֣י kwa-sababu אֲנִ֗י mimi H0589 דִּבַּ֙רְתִּי nimesema H1696 נְאֻ֥ם asema H5002 אֲדֹנָ֖י Bwana H0136 יְהוִ֥ה׃ Yahwe H3069 ס [s]

Utakufa kifo cha asiyetahiriwa kwa mkono wa wageni kwa kuwa nimesema hili-asema Bwana Yahwe.

11 וַיְהִ֥י Na-ikawa H1961 דְבַר־ neno-la H1697 יְהוָ֖ה Yahwe H3068 אֵלַ֥י kwangu H0413 לֵאמֹֽר׃ kusema H0559

Neno la Yahwe likanijia, kusema,

12 בֶּן־ Mwana-wa H0120 אָדָ֗ם mtu H0120 שָׂ֚א anzisha H5375 קִינָ֣ה maombolezo H7015 עַל־ juu-ya מֶ֣לֶךְ mfalme-wa H4428 צ֔וֹר Tiro H6865 וְאָמַרְתָּ֖ na-sema H0559 לֹ֣ו kwake כֹּ֑ה Hivyo H3541 וְכִלִּֽיל na-mkamilifu-katika H3632 חָכְמָ֖ה hekima H2451 מָלֵ֥א umejaa H4392 תָּכְנִֽית׃ ukamilifu H8508 חוֹתֵ֣ם muhuri-wa H2856 אַתָּ֔ה Wewe יְהוִ֥ה Yahwe H3069 אֲדֹנָ֖י Bwana H0136 אָמַ֑ר asema H0559 יְפִֽי׃ uzuri H3308

“Mwanadamu, inua maombolezo kwa ajili ya mfalme wa Tiro na umwambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Uliumbwa mkamilifu, umejaa hekima na ukamilifu wa hekima.

13 בְּעֵ֣דֶן Katika-Edeni H5731 גַּן־ bustani-ya H1588 אֱלֹהִ֔ים Mungu H0430 הָיִ֖יתָ ulikuwa H1961 כָּל־ kila H3605 אֶ֣בֶן jiwe H0068 יְקָרָ֑ה la-thamani H3368 מְסֻכָתֵ֗ךְ lilikufunika H4540 אַ֚דֶם akiki H0124 פִּטְדָ֣ה topazi H6357 וְזָהָ֔ב na-dhahabu H2091 וּבָרֶ֖קֶת na-berilo H1304 נֹ֣פֶךְ zumaridi H5306 סַפִּ֑יר yakuti-samawi H5601 וְיַשְׁפֵּ֖ה na-yaspi H3471 שֹׁ֥הַם shohamu H7718 תַּרְשִׁ֛ישׁ krisolitho H8658 וְיָהֲלֹ֖ם na-almasi H3095 מְלֹ֣אכֶת ufundi-wa H4399 תֻּפֶּ֔יךָ matari-yako H8596 וּנְקָבֶ֖יךָ na-filimbi-zako H5345 בְּיֹ֣ום katika-siku-ya H3117 בָּרְאָ֑ךְ kuumbwa-kwako נְכֹנָֽנוּ׃ vilitayarishwa

Ulikuwa katika Edeni, bustani ya Mungu. Kila jiwe la thamani lilikufunika: akiki, yakuti manjano, almasi, zabarajadi, shohamu, yaspi, yakuti samawi, zumaridi, baharamani, na dhahabu. Ilikuwa siku uliyokuwa umeiumba ambayo walikuwa wameiandaa.

14 אַתְּ־ Wewe H0859 כְּרוּב֙ kerubi H3742 מִמְשָׁ֔ח aliyetiwa-mafuta H4473 הַסּוֹכֵ֖ךְ anayefunika H5526 וּנְתַתִּ֑יךָ na-nilikuweka H5414 בְּהַ֣ר juu-ya-mlima H2022 קֹ֔דֶשׁ mtakatifu-wa H6944 הָיִ֖יתָ ulikuwa H1961 בְּתֹ֣וךְ katikati-ya H8432 אַבְנֵי־ mawe-ya H0068 אֵ֔שׁ moto H0784 הִתְהַלָּֽכְתָּ׃ ulitembea H1980 אֱלֹהִ֔ים Mungu H0430

Nimekuweka juu ya mlima mtakatifu wa Mungu kama kerubi nimekutia mafuta kwa ajili ya kumlinda mwanadamu. Ulikuwa kati ya mawe ya moto ulipozunguka.

15

עוֹלָתָה	נִמְצָא	עַד־	הִכָּרְאֲךָ	מִיּוֹם	בִּרְכֻיִּיךָ	אַתָּה֙	תָּמִ֔ים
uovu	ilipatikana	hadi	kuumbwa-kwako	tangu-siku-ya	katika-njia-zako	wewe	Mkamilifu
	H4672	H5704		H3117	H1870		H8549

בָּךְ׃
ndani-yako

Ulikuwa mwadilifu kwenye njia zako kutoka siku ulipoumbwa hadi uovu ulipoonekana ndani yako.

16

וָאֲחַלֶּלְךָ֙	וַתֶּחֱטָ֔א	חָמָס	תּוֹכֵךְ	מָלְא֥וּ	רְכֻלָּתֵךְ֙	בְּרֹ֣ב	
na-nikakutoa	na-ukatenda-dhambi	ukatili	ndani-yako	ulijazwa	biashara-yako	Kwa-wingi-wa	
	H2398	H2555	H8432	H4390	H7404	H7230	

אַבְנֵי־	מִתּ֣וֹךְ	הַסַּכֵּ֔ךְ	כְּרוּב	וָאַבֶּדְךָ֙	אֱלֹהִ֔ים	מֵהַ֖ר
mawe-ya	kutoka-katikati-ya	anayefunika	kerubi	na-nikakuangamiza	Mungu	kutoka-mlima-wa
H0068	H8432		H3742	H0006	H0430	H2022

אֵֽשׁ׃
moto
H0784

Kupitia biashara yako kubwa uliyokuwa umeijaza kwa udhalimu, hivyo umetenda dhambi. Hivyo nimekutupilia mbali ya mlima wa Mungu, kama mmoja wao wa aliyekuwa ameninajisi, na nimekuharibu, kerubi mlinzi, na kukutoa miongono mwa mawe ya moto.

17

עַל־	חָכְמָתֵךְ֙	שִׁחַתָּ֔	בִּיפְיֻ֖יךָ	לִבְּךָ֑	גָּבַ֣הּ	
kwa-sababu-ya	hekima-yako	umeharibu	kwa-uzuri-wako	moyo-wako	Umejikweza	
	H2451	H7843	H3308		H1361	

לְרַאֲוָה֙	נְתַתִּ֔יךָ	מְלָכִ֖ים	לִפְנֵ֣י	הִשְׁלַכְתִּ֑יךָ	אֶ֣רֶץ	עַל־	יִפְעָתֶ֔ךָ
kuwa-tamasha	nimekuweka	wafalme	mbele-ya	nimekutupa	ardhi	juu-ya	mng'ao-wako
H7200	H5414	H4428	H6440	H7993	H0776		H3314

בָּךְ׃
kwako

Moyo wako ulikuwa na kiburi kwa uzuri wako; umeiharibu hekima yako kwa sababu ya fahari yako. Nimekupeleka chini kwenye dunia. Nimekuweka mbele ya wafalme ili waweze kukuona.

18

חִלַּלְתָּ	רְכֻלָּתֵךְ֙	בְּעֲוֹ֣ל	עֲוֹנֶ֔יךָ	מֵרֹ֖ב	
umenajisi	biashara-yako	kwa-udhalimu-wa	maovu-yako	Kwa-sababu-ya-wingi-wa	
	H7404		H5771	H7230	

וָאֶתֶּנְךָ֙	אֲכַלֶּ֣תְךָ	הֲיִא	מִתּ֣וֹכְךָ֔	אֵ֖שׁ	וָאוֹצִא־	מִקֶּ֣דֶשֶׁ֑יךָ
na-nimekufanya	umekuteketeza	huo	kutoka-ndani-yako	moto	na-nilitoa	patakatifu-pako
H5414	H0398	H1931	H8432	H0784	H3318	H4720

רֹאֶ֔יךָ	כָּל־	לְעֵינֵי֙	הָאָ֣רֶץ	עַל־	לְאֵ֣פֶר	
wanaokuona	kila	machoni-pa	ardhi	juu-ya	kuwa-majivu	
H7200	H3605		H0776		H0665	

Kwa sababu ya wingi wa dhambi zako na biashara za udanganyifu, umepanajisi mahali pako patakatifu. Basi nimetengeneza moto kutoka ndani yako; utakula wewe. Nitakugeuza kwenye majivu juu ya dunia katika macho ya wote wakutazamao.

19 כָּל־ Kila H3605 יוֹדְעֶיךָ wanaokujua H3045 בָעַמִּים miongoni-mwa-mataifa שָׁמְמוּ wameshangazwa H8074 עָלֶיךָ juu-yako בַּלָּהוֹת maangamizi H1091 הָיִיתָ umekuwa H1961

וְאֵינְךָ na-hutakuwepo H0369 עַד־ hadi H5704 עוֹלָם׃ milele H5769 פ [p]

Wale wote waliokujua miongoni mwa watu watakao kutetemekewa; watakuwa watu wa kutisha, na hutakuwepo tena milele.”'

20 וַיְהִי Na-ikawa H1961 דְבַר־ neno-la H1697 יְהוָה Yahwe H3068 אֵלַי kwangu H0413 לֵאמֹר׃ kusema H0559

Kisha neno la Bwana Yahwe likanijia, kusema,

21 בֶּן־ Mwana-wa אָדָם mtu H0120 שִׂים elekeza H7760 פָּנֶיךָ uso-wako H6440 אֶל־ kuelekea H0413 צִידוֹן Sidoni H6721 וְהִנָּבֵא na-tabiri H5012 עָלֶיהָ׃ juu-yake

“Mwanadamu, elekeza uso wako Sidoni na toa utabiri juu yake.

22 וְאָמַרְתָּ Na-sema H0559 כֹּה Hivyo H3541 אָמַר asema H0559 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה Yahwe H3069 הִנְנִי tazama-mimi H2009 עָלַיִךְ juu-yako צִידוֹן Sidoni H6721 וְנִכְבַּדְתִּי na-nitatukuzwa H3513

בְּתוֹכֵךְ katikati-yako H8432 וְיָדְעוּ na-watajua H3045 כִּי־ kwamba אֲנִי mimi H0589 יְהוָה Yahwe H3068 בַּעֲשׂוֹתִי ninapotekeleza בָהּ ndani-yake שְׁפָטִים hukumu H8201

וְנִקְדַּשְׁתִּי na-nitatakaswa H6942 בָהּ׃ ndani-yake

Sema, Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Niko juu yako, Sidoni! Kwa kuwa nitatukuzwa kati yako hivyo watu wako watajua kwamba mimi ni Yahwe wakati nitakapokuwa nimezitekeleza hukumu ndani yako. Nitaonyesha utakatifu ndani yako.

23 וְשִׁלַּחְתִּי־ Na-nitatuma בָהּ ndani-yake דֶּבֶר tauni H1698 וָדָם na-damu H1818 בְּחוּצוֹתֶיהָ katika-barabara-zake H2351 וְנִפְלָל na-wataanguka H5307 חָלָל waliouawa

יְהוָה׃ Yahwe H3068 אֲנִי mimi H0589 כִּי־ kwamba H0589 וְיָדְעוּ nao-watajua H3045 מְסָבֶיהָ pande-zote H5439 עָלֶיהָ juu-yake בְּחֶרֶב kwa-upanga H2719 בְּתוֹכָהּ katikati-yake H8432

Nitapeleka tauni juu yako na tazama mitaa yako, na walioua wataanguka kati yako. Wakati upanga utakapokuja juu yao kutoka pande zote, kisha mtajua kwamba mimi ni Yahwe.

24 וְלֹא־ Na-hakutakuwa H3808 יִהְיֶה tena H1961 עוֹד tena H5750 לְבֵית kwa-nyumba-ya יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 סִלּוֹן mwiba H5544 מַמְאִיר unaochoma H3992 וְקוֹץ wala-miiba H6975

אֲנִי mimi H0589 כִּי kwamba וְיָדְעוּ nao-watajua H3045 אוֹתָם wao H0853 הַשָּׁאטִים wanaowadharau H7590 סְבִיבֹתָם jirani-zao H5439 מִכֹּל kutoka-kwa-kila H3605 מַכְאִיב inayoumiza H3510

אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה׃ Yahwe H3069 ס [s]

Kisha hakutakuwa na mtemba uchomao na maumivu ya miba kwa ajili ya nyumba ya Israeli kutoka wale wote waliomzunguka wanaowadharau watu wake, hivyo watajua kwamba mimi ni Bwana Yahwe!'

הָעַמִּים	מִן־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶת־	וּבְקַבְּצִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	25
mataifa	kutoka	Israeli	nyumba–ya	[obj]	Ninapokusanya	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
		H3478		H0853	H6908	H3069	H0136	H0559	H3541	

הַגּוֹיִם	לְעֵינֵי	בָם	וְנִקְדַּשְׁתִּי	בָּם	נָפֹצוּ	אֲשֶׁר
mataifa	machoni–pa	kupitia–wao	na–nitatakaswa	miongoni–mwao	wametawanyika	ambako
			H6942			

לְיַעֲקֹב׃	לְעַבְדִּי	נָתַתִּי	אֲשֶׁר	אַדְמָתָם	עַל־	וְיָשְׁבוּ
Yakobo	kwa–mtumishi–wangu	nilitoa	ambayo	nchi–yao	juu–ya	na–watakaa
H3290	H5650	H5414		H0127		H3427

Bwana Yahwe asema hivi, Nitakapowakusanya nyumba ya Israeli kutoka miongni mwa watu waliokuwa wamekusanyika, na wakati nilipokuwa nimewatenga miongoni mwao, hivyo mataifa aanaweza kuona, kisha watafanya nyumba zao katika nchi nitakayo mpatia mtumishi wangu Yakobo.

וְנָטְעוּ	בָתִּים	וּבָנוּ	לָבֶטַח	עָלֶיהָ	וְיָשְׁבוּ		26
na–watapanda	nyumba	na–watajenga	kwa–usalama	juu–yake	Na–watakaa		
H5193		H1129	H0983		H3427		

בְּכֹל	שְׁפָטִים	בַּעֲשׂוֹתִי	לָבֶטַח	וְיָשְׁבוּ	כְּרָמִים
juu–ya–kila	hukumu	ninapotekeleza	kwa–usalama	na–watakaa	mashamba–ya–mizabibu
H3605	H8201		H0983	H3427	H3754

ס	אֱלֹהֵיהֶם׃	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	וְיָדְעוּ	מְסִבִּיבוֹתָם	אֹתָם	הַשָּׂאטִים
[s]	Mungu–wao	Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	pande–zote–zao	wao	wanaowadharau
	H0430	H3068	H0589		H3045	H5439	H0853	H7590

Kisha wataishi salama ndani yake na kujenga nyumba, kulima mizabibu, na kuishi salama wakati nitakapo zitekeleza hukumu juu ya wote wale ambao sasa wanawadharau kutoka sehemu zote; basi watajua yakwamba mimi ni Yahwe Mungu wao!"'

Chapter 29

דְּבַר־	הָיָה	לַחֹדֶשׁ	עָשָׂר	בִּשְׁנֵים	בָּעֲשִׂרִי	הָעֲשִׂירִית	בַּשָּׁנָה		1
neno–la	lilikuja	ya–mwezi	mbili	siku–ya–kumi–na	katika–kumi	wa–kumi	Katika–mwaka		
H1697	H1961	H2320	H6240	H8147	H6224	H6224	H8141		

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה
kusema	kwangu	Yahwe
H0559	H0413	H3068

Katika siku ya kumi, katika mwezi wa kumi siku ya kumi na moja ya mwezi, neno la Yahwe likanijia, kusema,

עָלָיו	וְהִנָּבֵא	מִצְרָיִם	מֶלֶךְ	פַּרְעֹה	עַל־	פָּנֶיךָ	שִׂים	אָדָם	בֶּן־	2
juu–yake	na–tabiri	Misri	mfalme–wa	Farao	juu–ya	uso–wako	elekeza	mtu	Mwana–wa	
	H5012	H4714	H4428	H6547		H6440		H0120		

כֻּלָּהּ׃	מִצְרַיִם	וְעַל־	
yote	Misri	na–juu–ya	
H3605	H4714		

“Mwanadamu, weka uso wako juu ya Farao, mfalme wa Misri; toa unabii juu yake na juu ya Israeli yote.

3

מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	עָלֶיךָ	הִנְנִי	יְהוָה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	וְאָמַרְתָּ	דַּבֵּר
mfalme–wa	Farao	juu–yako	Tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	na–sema	Sema
H4428	H6547		H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	H1696

לִי	אָמֵר	אֲשֶׁר	יְאֹרֶיו	בְּתוֹךְ	הָרֹבֵץ	הַגָּדוֹל	הַתַּנִּים	מִצְרַיִם
kwangu	amesema	ambaye	mito–yake	katikati–ya	anayelala	mkubwa	joka–kubwa	Misri
	H0559		H2975	H8432	H7257			H4714

עֲשִׂיתָנִי׃	וַאֲנִי	יְאֹרִי
nimejifanyia	na–mimi	mto–wangu
	H0589	H2975

Nena na sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Ni juu yako, Farao, mfalme wa Misri. Wewe joka kubwa ambaye ujifichaye kati ya mto, husema, “Mto wangu ni wangu mwenyewe. Nimeufanya kwa ajili yangu mwenyewe.”

4

יְאֹרֶיךָ	דְּגַת־	וְהִדְבַּקְתִּי	בְּלְחָיֶיךָ	חַחִים)׀	]חחיים[	וְנָתַתִּי	
mito–yako	samaki–wa	na–nitabandika	katika–mataya–yako	ndoano	[ketiv]	Na–nitaweka	
H2975	H1710	H1692	H3895	H2397	H2397	H5414	

דְּגַת	כָּל־	וְאֶת	יְאֹרֶיךָ	מִתּוֹךְ	וְהַעֲלִיתִיךָ	בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ	
samaki–wa	kila	na–[obj]	mito–yako	kutoka–katikati–ya	na–nitakuinua	kwenye–magamba–yako	
H1710	H3605	H0853	H2975	H8432	H5927	H7193	

תִּדְבָּק׃	בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ	יְאֹרֶיךָ	
utabandika	kwenye–magamba–yako	mito–yako	
H1692	H7193	H2975	

Kwa kuwa nitaweka kalabu katika taya zako, nasamaki za mto wako zitashikamana na magamba yako; nitakuinua juu kutoka kati ya mto wako karibu na samaki zote za mto walioshikamana na maganda yako.

5

פְּנֵי	עַל־	יְאֹרֶיךָ	דְּגַת	כָּל־	וְאֶת	אוֹתְךָ	הַמִּדְבָּרָה	וְנָטַשְׁתִּיךָ
uso–wa	juu–ya	mito–yako	samaki–wa	kila	na–[obj]	wewe	jangwani	Na–nitakutupa
H6440		H2975	H1710	H3605	H0853	H0853		H5203

הָאָרֶץ	לְחַיַּת	תִּקָּבֵץ	וְלֹא	תֵאָסֵף	לֹא	תִּפּוֹל	הַשָּׂדֶה	
nchi	kwa–wanyama–wa	okotwa	na–huta	kusanywa	huta	utaanguka	mashamba	
H0776		H6908	H3808	H0622	H3808	H5307		

לְאָכְלָה׃	נְתַתִּיךָ	הַשָּׁמַיִם	וּלְעוֹף	
kuwa–chakula	nimekutoa	mbingu	na–kwa–ndege–wa	
H0402	H5414	H8064	H5775	

Nitakutupa chini kwenye jangwa, wewe pamoja na samaki wako wote kutoka kwenye mto wako. Utaanguka kwenye shamba la wazi; hutakusanya wala kuinua. Nitakupatia kama chakula kwa viumbe hai vya dunia na kwenye ndege wa angani.

6

הֱיוֹתָם	יַעַן־	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	מִצְרַיִם	יֹשְׁבֵי	כָּל־	וְיָדְעוּ	
kuwa–kwao	Kwa–sababu	Yahwe	mimi	kwamba	Misri	wakazi–wa	kila	Nao–watajua	
H1961	H3282	H3068	H0589		H4714	H3427	H3605	H3045	

יִשְׂרָאֵל׃	לְבֵית	קָנֶה	מִשְׁעֶנֶת
Israeli	kwa–nyumba–ya	mwanzi	fimbo–ya–kutegemea–ya
H3478		H7070	

Kisha wote wakaao Misri watajua kwamba mimi Yahwe, kwa sababu wamekuwa mwanzi wa kutegemewa hata kwenye nyumba ya Israeli.

כָּתֵף	כָּל־	לָהֶם	וּבָקַעְתָּ	תְּרוּץ	)בַּכַּיִד(	]בכפך[	בְּךָ	בְּתָפְשָׂם	7
bega	kila	kwao	na–ukawararua	ulivunjika	kwa–kiganja	[ketiv]	wewe	Walipokushika	
H3802	H3605		H1234	H7533	H3709	H3709		H8610	

ס	מָתְנָיִם׃	כָּל־	לָהֶם	וְהַעֲמַדְתָּ	תִּשָּׁבֵר	עָלֶיךָ	וּבְהִשָּׁעֲנָם
[s]	viuno	kila	kwao	na–ukawafanya–kusimama	ulivunjika	juu–yako	na–walipokuegemea
	H4975	H3605		H5976	H7665		H8172

Wakati watakapokushika kwa mkono wao, ulivunjika na kurarua wazi mabega yao; na watakapojifunza juu yako, ulivunjika, na kusababisha miguu yao kutokuwa imara.

חָרֶב	עָלַיִךְ	מֵבִיא	הִנְנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	8
upanga	juu–yako	ninaleta	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
H2719		H0935	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		

וּבְהֵמָה׃	אָדָם	מִמֵּךְ	וְהִכְרַתִּי	
na–mnyama	mtu	kutoka–kwako	na–nitakatilia–mbali	
H0929	H0120		H3772	

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! nitaleta upanga juu yako. Nitawakatilia mbali wote mwanadamu na mnyama mbali nawe.

יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	וְחָרְבָּה	לִשְׁמָמָה	מִצְרַיִם	אֶרֶץ־	וְהָיְתָה	9
Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	na–magofu	ukiwa	Misri	nchi–ya	Na–itakuwa	
H3068	H0589		H3045	H2723		H4714	H0776	H1961	

עָשִׂיתִי׃	וַאֲנִי	לִי	יְאֹר	אָמַר	יַעַן
nimeufanya	na–mimi	wangu	Mto	amesema	Kwa–sababu
	H0589		H2975	H0559	H3282

Hivyo nchi ya Misri itakuwa ukiwa na jangwa. Ndipo watakapojua kwamba mimi ni Yahwe, kwa sababu jitu la kutisha liliseama, “Huu mto ni wangu, kwa kuwa nimeufanya mimi.”

מִצְרַיִם	אֶרֶץ	אֶת־	וְנָתַתִּי	יְאֹרֶיךָ	וְאֶל־	אֵלֶיךָ	הִנְנִי	לָכֵן	10
Misri	nchi–ya	[obj]	na–nitaifanya	mito–yako	na–juu–ya	juu–yako	tazama–mimi	Kwa–hiyo	
H4714	H0776	H0853	H5414	H2975	H0413	H0413	H2009		

כּוּשׁ׃	גְּבוּל	וְעַד־	סְוֵנֵה	מִמִּגְדֹּל	שְׁמָמָה	חָרֶב	לְחָרְבוֹת
Kushi	mpaka–wa	hadi	Siene	kutoka–Migdoli	ukiwa	ukavu	magofu
	H1366	H5704	H5482				H2723

Kwa hiyo, tazama! Ni juu yako na juu ya mto wako, hivyo nitaitoa nchi ya Misri juu ya ukiwa na jangwa, na utakuwa nchi yenye jangwa kutoka Migdoli hata Sewene na mipaka ya Kushi.

לֹא	בְּהֵמָה	וְרֶגֶל	אָדָם	רֶגֶל	בָּהּ	תַּעֲבָר־		לֹא	11
hauta	mnyama	na–mguu–wa	mtu	mguu–wa	humo	kupitia–ndani–yake		Haita	
H3808	H0929	H7272	H0120	H7272				H3808	

שָׁנָה׃	אַרְבָּעִים	תֵּשֶׁב	וְלֹא	בָּהּ	תַּעֲבָר־	
miaka	miaka–arobaini	kukaliwa	na–haita	humo	kupitia–ndani–yake	
H8141	H0705	H3427	H3808			

Hakutakuwa na mguu wa mtu kupitia, na hakuna mguu wa wanyama pori watakao upitia. Haitakuwa makao kwa miaka arobaini.

12 וְעָרֵיהָ נְשַׁמּוֹת אֲרָצוֹת וּבְתוֹךְ שְׁמָמָה מִצְרַיִם אֶרֶץ־ אֵת־ וְנָתַתִּי
na–miji–yake zilizoachwa nchi katikati–ya ukiwa Misri nchi–ya [obj] Na–nitaifanya
H8074 H0776 H8432 H4714 H0776 H0853 H5414

וַהֲפִצֹתִי שָׁנָה אַרְבָּעִים שְׁמָמָה תְּהִיֶינָ מָחֳרָבוֹת עָרִים בְּתוֹךְ
na–nitawatawanya miaka miaka–arobaini ukiwa itakuwa iliyoharibiwa miji katikati–ya
H8141 H0705 H1961 H8432

פ בָּאֲרָצוֹת׃ וְזֵרִיתִים בַּגּוֹיִם מִצְרַיִם אֶת־
[p] katika–nchi na–nitawasambaza miongoni–mwa–mataifa Wamisri [obj]
H0776 H2219 H4714 H0853

Kwa kuwa nitaifanya nchi ya Misri kuwa ukiwa kati ya nchi zilizoharibiwa, na miji yake kati ya miji isiyotumika itakuwa ukiwa kwa miaka arobaini; kisha nitaitawanya Misri miongoni mwa mataifa, nitawatapanya kati ya nchi mbali mbali.

13 שָׁנָה אַרְבָּעִים מִקֵּץ יְהוָה אֲדֹנָי אָמַר כֹּה כִּי
miaka miaka–arobaini Mwishoni–mwa Yahwe Bwana asema hivyo Kwa–sababu
H8141 H0705 H7093 H3069 H0136 H0559 H3541

׃שָׁמָּה וָפָצוּ אֲשֶׁר־ הָעַמִּים מִן־ מִצְרַיִם אֶת־ אֲקַבֵּץ
huko walikuwa–wametawanyika ambako mataifa kutoka Wamisri [obj] nitawakusanya
H8033 H0853 H6908

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: Mwisho wa miaka arobaini nitaikusanya Misri kutoka kwa watu miongoni mwao wale waliokuwa wametawanyika.

14 עַל־ פַּתְרוֹס אֶרֶץ אֹתָם וַהֲשִׁבֹתִי מִצְרַיִם שְׁבוּת אֶת־ וְשַׁבְתִּי
katika Pathrosi nchi–ya wao na–nitawarudisha Misri utumwa–wa [obj] Na–nitarejesha
H6624 H0776 H0853 H7725 H4714 H7622 H0853 H7725

׃שְׁפָלָה מַמְלָכָה שָׁם וְהָיוּ מְכוּרָתָם אֶרֶץ
mdogo ufalme huko na–watakuwa asili–yao nchi–ya
H8217 H4467 H8033 H1961 H4351 H0776

Nitawarudisha wageni wa Misri na kuwarudisha hata mkoa wa Pathrosi, hata kwenye nchi ya asili yao. Kisha huko watakuwa ufalme wa chini.

15 הַגּוֹיִם עַל־ עוֹד תִּתְנַשֵּׂא וְלֹא־ שְׁפָלָה תִּהְיֶה הַמַּמְלָכוֹת מִן־
mataifa juu–ya tena jikweza na–haita ndogo itakuwa falme Kutoka
H5750 H5375 H3808 H8217 H1961 H4467

׃בַּגּוֹיִם רְדוֹת לְבִלְתִּי וְהִמְעַטְתִּים
mataifa kutawala wasije na–nitawapunguza
H1115 H4591

Utakuwa chini ya falme, na hautajiinua tena juu ya mataifa. Nitawapunguza hivyo hawatatawala tena juu ya mataifa.

16 עֹוֹן מַזְכִּיר לִמְבְטָח יִשְׂרָאֵל לְבֵית עוֹד־ יְהְיֶה־ וְלֹא
dhambi kukumbusha kuwa–tumaini Israeli kwa–nyumba–ya tena tena Na–haitakuwa
H5771 H2142 H4009 H3478 H5750 H1961 H3808

פ יְהוָה׃ אֲדֹנָי אֲנִי כִּי וְיָדְעוּ אַחֲרֵיהֶם בִּפְנוֹתָם
[p] Yahwe Bwana mimi kwamba nao–watajua nyuma–yao wanapogeukia
H3069 H0136 H0589 H3045 H6437

Wamisri hawatakuwa sababu kwa ajili ya imani kwa ajili ya nyumba ya Israeli. Badala yake, watakuwa kumbusho la uovu ambao Israeli umeufanya walipogeukia Misri kwa ajili ya msaada. Kisha watajua kwamba mimi ni Bwana Yahwe.”'

17

הָיָה	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	בָּרִאשׁוֹן	שָׁנָה	וָשֶׁבַע	בְּעֶשְׂרִים	וַיְהִי	
lilikuja	ya–mwezi	katika–moja	katika–ya–kwanza	mwaka	saba	katika–ishirini–na	Na–ikawa	
H1961	H2320	H0259	H7223	H8141	H7651	H6242	H1961	

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la
H0559	H0413	H3068	H1697

Kisha ikawa katika mwaka wa ishirini na saba siku ya kwanza ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema,

18

חֵילוֹ	אֶת־	הֶעֱבִיד	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	נְבוּכַדְרֶאצַּר	אָדָם	בֶּן־
jeshi–lake	[obj]	amefanya–kufanya–kazi	Babeli	mfalme–wa	Nebukadreza	mtu	Mwana–wa
H2428	H0853	H5647	H0894	H4428	H5019	H0120	

מְרוּטָה	כָּתֵף	וְכָל־	מְקֻרָּח	רֹאשׁ	כָּל־	צֹר	אֶל־	גְּדֹלָה׀	עֲבָדָה
limechubuliwa	bega	na–kila	kimenyolewa	kichwa	kila	Tiro	juu–ya	ngumu	kazi
H4803	H3802	H3605	H7139		H3605	H6865	H0413		H5656

אֲשֶׁר־	הָעֲבֹדָה	עַל־	מִצֹּר	וּלְחֵילוֹ׀	לָוּ	הָיָה	לֹא־	וְשָׂכָר
ambayo	kazi	kwa	kutoka–Tiro	wala–kwa–jeshi–lake	kwake	kuwa	hauku	lakini–ujira
	H5656		H6865	H2428		H1961	H3808	H7939

ס	עָלֶיהָ׃	עָבַד	
[s]	juu–yake	alifanya	
		H5647	

“Mwanadamu, Nebukadreza mfalme wa Babeli amelinda jeshi lake kufanya kazi ngumu juu ya Tiro. Kila kichwa kilitiwa upara, na kila bega lilifanywa mali ghafi. Kisha yeye na jeshi lake hawakupokea malipo kutoka Tiro kwa kazi ngumu aliyokuwa ameimaliza dhidi yake.

19

לְנְבוּכַדְרֶאצַּר	נֹתֵן	הִנְנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר׀	כֹּה	לָכֵן	
kwa–Nebukadreza	ninatoa	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
H5019	H5414	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541		

שְׁלָלָהּ	וְשָׁלַל	הֲמֹנָהּ	וְנָשָׂא	מִצְרַיִם	אֶרֶץ	אֶת־	בָּבֶל	מֶלֶךְ־
nyara–zake	na–atateka	wingi–wake	na–atachukua	Misri	nchi–ya	[obj]	Babeli	mfalme–wa
H7998			H5375	H4714	H0776	H0853	H0894	H4428

לְחֵילוֹ׃	שָׂכָר	וְהָיְתָה	בְּזָהּ	וּבָזַז
kwa–jeshi–lake	ujira	na–itakuwa	mali–yake	na–atanyang’anya
H2428	H7939	H1961	H0957	H0962

Kwa hiyo Bwana Mungu asema hivi, 'Tazama! ninawapatia Nebukadreza nchi ya Misri mfalme wa Babeli, na atachukua utajiri wake, kuziteka nyara milki zake, na kuchukua yote atakayoyakuta huko; nayo yatakuwa mshahara wa jeshi lake.

20

מִצְרַיִם	אֶרֶץ	אֶת־	לוֹ	נָתַתִּי	בָּהּ	עָבַד	אֲשֶׁר־	פְּעֻלָּתוֹ׀
Misri	nchi–ya	[obj]	kwake	nimetoa	ndani–yake	alifanya–kazi	ambayo	Malipo–yake
H4714	H0776	H0853		H5414		H5647		H6468

ס	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	לִי	עֲשׂוֹ	אֲשֶׁר׀
[s]	Yahwe	Bwana	asema	kwangu	walifanya	kwa–sababu
	H3069	H0136	H5002			

Nimempatia nchi ya Misri kama mshahara kwa ajili ya kazi waliyonifanyia-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

21

אֶתֵּן	וּלְךָ	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית	קֶרֶן	אַצְמִיחַ	הַהוּא	בַּיּוֹם	
nitatoa	na–kwako	Israeli	kwa–nyumba–ya	pembe	nitaotesha	hiyo	Katika–siku	
H5414		H3478			H6779	H1931	H3117	

פ	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	בְּתוֹכָם	פֶּה	פְּתִחוֹן־	
[p]	Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	katikati–yao	kinywa	kufungua–kwa	
	H3068	H0589		H3045	H8432	H6310	H6610	

siku hiyo nitachipusha pembe kwa ajili ya nyumba ya Israeli, na nitakufanya uzungumze kati yao, ili kwamba wajue yakwamba mimi ni Yahwe.'"

Chapter 30

1 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Na–ikawa neno–la Yahwe kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Neno la Yahwe likanijia, kusema,

2 בֶּן־ אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֵילִילוּ הָהּ לַיּוֹם׃
Mwana–wa mtu tabiri na–sema Hivyo asema Bwana Yahwe Ombolezeni Ole kwa–siku
H0120 H5012 H0559 H3541 H0136 H3069 H3213 H1929 H3117

"Mwanadamu, toa unabii na sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Maombolezo. "Ole unakuja siku hiyo."

3 כִּי־ קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם לַיהוָה יוֹם עָנָן עֶת גּוֹיִם יִהְיֶה׃
Kwa–sababu imekaribia siku na–imekaribia siku kwa–Yahwe siku ya–mawingu wakati–wa mataifa itakuwa
H7138 H3117 H7138 H3117 H3068 H3117 H6051 H6256 H1961

siku ikaribu. Siku ikaribu kwa ajili ya Yahwe. Itakuwa siku ya mawingu, mda wa hukumu kwa ajili ya mataifa.

4 וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חַלְחָלָה בְּכוּשׁ בִּנְפֹל חֲלָלִים בְּמִצְרָיִם וְלָקְחוּ הֲמוֹנָהּ וְנֶהֶרְסוּ יְסוֹדֹתֶיהָ׃
Na–utakuja upanga katika–Misri na–kutakuwa maumivu–makali katika–Kushi watakapoanguka waliouawa katika–Misri na–watachukua wingi–wake na–zitabomolewa misingi–yake
H0935 H2719 H4714 H1961 H2479 H3947 H2040 H3247

Kisha upanga utakuja dhidi ya Misri, na huko kutakuwa na maumivu makali katika Kushi wakati wauaji wa watu watakapoanguka katika Misri-wakati watakapochukua utajiri, na wakati misingi yake itakapoharibiwa.

5 כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד וְכָל־ עֲרַב וּכְוּב וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בְּחֶרֶב יִפְּלוּ׃ פ
Kushi na–Putu na–Ludi na–kila mchanganyiko–wa–watu na–Kubu na–wana–wa nchi–ya agano pamoja–nao kwa–upanga wataanguka [p]
H6316 H3865 H3605 H3552 H1285 H0854 H2719 H5307

Kushi, Putu, na Ludi, na wageni wote, pamoja na watu wa nyumba ya agano-wote wataanguka chini kwa upanga.

כֹּה 6
Hivyo
H3541

אָמַר
asema
H0559

יְהוָה
Yahwe
H3068

וְנָפְלוּ
Na–wataanguka
H5307

סְמְכֵי
wanaotegemeza
H5564

מִצְרַיִם
Misri
H4714

וְיָרַד
na–utashuka
H3381

גְּאוֹן
kiburi–cha
H1347

סְוֵנֵה
Siene
H5482

מִמִּגְדֹּל
kutoka–Migdoli

בַּחֶרֶב
kwa–upanga
H2719

יִפְלוּ־
wataanguka
H5307

בָּהּ
ndani–yake

נְאֻם
asema
H5002

אֲדֹנָי
Bwana
H0136

עֻזָּהּ
nguvu–yake
H5797

יְהוָה׃
Yahwe
H3069

Yahwe asema hivi: Basi wale wanaoisaidia Misri wataanguka, na kiburi cha uweza wake kitashuka chini. Kutoka Migdoli hata Sewene maaskari wao wataanguka kwa upanga-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

וְנָשַׁמּוּ 7
Na–wataachwa
H8074

בְּתוֹךְ
katikati–ya
H8432

אַרְצוֹת
nchi
H0776

נְשַׁמּוֹת
zilizoachwa
H8074

בְּתוֹךְ־
katikati–ya
H8432

עָרֵים
miji

וְעָרֶיהָ
na–miji–yake

תִּהְיֶינָה׃
itakuwa
H1961

Wataogofya kati ya nchi zilizotupwa, na miji yao itakuwa miongoni mwa miji yote iliharibika.

וְיָדְעוּ 8
Nao–watajua
H3045

כִּי־
kwamba

אֲנִי
mimi
H0589

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּתִתִּי־
ninapoweka
H5414

אֵשׁ
moto
H0784

בְּמִצְרַיִם
katika–Misri
H4714

וְנִשְׁבְּרוּ
na–watakapovunjwa
H7665

כָּל־
kila
H3605

עֹזְרֶיהָ׃
wasaidizi–wake
H5826

Kisha watajua kwamba mimi ni Yahwe, nitakapouweka moto katika Misri, na wakati wasaidizi wake wote watakapoharibiwa.

בַּיּוֹם 9
Katika–siku
H3117

הַהוּא
hiyo
H1931

יֵצְאוּ
watatoka
H3318

מַלְאָכִים
wajumbe
H4397

מִלְּפָנַי
kutoka–mbele–yangu
H6440

בַּצִּים
kwa–meli
H6716

לְהַחֲרִיד
kuwatisha
H2729

אֶת־
[obj]
H0853

כּוּשׁ
Kushi

בְּטַח
salama
H0983

וְהָיְתָה
na–kutakuwa
H1961

חַלְחָלָה
maumivu–makali
H2479

בָּהֶם
miongoni–mwao

בְּיוֹם
katika–siku–ya
H3117

מִצְרַיִם
Misri
H4714

כִּי
kwa–sababu

הִנֵּה
tazama
H2009

בָּאָה׃
inakuja
H0935

ס
[s]

Katika siku hiyo wajumbe watatoka mbele yangu katika meli ili kuitia hofu Kushi iliyo salama, na kutakuwa na maumivu makali miongoni mwao katika siku ya kuangamizwa Misri. Kwa kuwa tazama! inakuja.

כֹּה 10
Hivyo
H3541

אָמַר
asema
H0559

אֲדֹנָי
Bwana
H0136

יְהוִה
Yahwe
H3069

וְהִשְׁבַּתִּי
Na–nitakomesha

אֶת־
[obj]
H0853

הֲמוֹן
wingi–wa

מִצְרַיִם
Misri
H4714

בְּיַד
kwa–mkono–wa
H3027

נְבוּכַדְרֶאצַּר
Nebukadreza
H5019

מֶלֶךְ־
mfalme–wa
H4428

בָּבֶל׃
Babeli
H0894

Bwana Yahwe asema hivi: Nitaufanya mwisho wa watu wa Misri kwa mkono wa Nebukadreza, mfalme wa Babeli.

הָאָרֶץ	לְשַׁחֵת	מְוּבָאִים	גּוֹיִם	עָרִיצֵי	אִתּוֹ	וְעַמּוֹ	הֽוּא	11
nchi	kuiharibu	wanaletwa	mataifa	wakatili–wa	pamoja–naye	na–watu–wake	Yeye	
H0776	H7843	H0935		H6184	H0854		H1931	

חָלָל׃	הָאָרֶץ	אֶת־	וּמָלְאוּ	מִצְרַיִם	עַל־	חַרְבוֹתָם	וְהֵרֵיקוּ
waliouawa	nchi	[obj]	na–wataijaza	Misri	juu–ya	panga–zao	na–watachomoa
	H0776	H0853	H4390	H4714		H2719	H7324

Yeye na jeshi lake pamoja naye, hofu ya mataifa, italetwa kuiharibu nchi; watafuta panga zao juu ya Misri na kuijaza nchi pamoja na watu waliokufa.

רָעִים	בְּיַד־	הָאָרֶץ	אֶת־	וּמָכַרְתִּי	חָרָבָה	יְאֹרִים	וְנָתַתִּי	12
waovu	katika–mkono–wa	nchi	[obj]	na–nitaiuza	kuwa–kavu	mito	Na–nitafanya	
	H3027	H0776	H0853	H4376	H2724	H2975	H5414	

יְהוָה	אֲנִי	זָרִים	בְּיַד־	וּמִלְאָהּ	אֶרֶץ	וַהֲשִׁמּוֹתִי	
Yahwe	mimi	wageni	kwa–mkono–wa	na–vyote–vilivyomo–ndani–yake	nchi	na–nitaiangamiza	
H3068	H0589		H3027	H4393	H0776	H8074	

ס	דִּבַּרְתִּי׃
[s]	nimesema
	H1696

Nitaifanya mito kuwa nchi kavu, na nitaiuza nchi kwenye mkono wa watu waovu. Nitaifanya nchi na viijazavyo ukiwa kwa mkono wa wageni-mimi, Yahwe, nimesema.

אֱלִילִים	וְהִשְׁבַּתִּי	גִלּוּלִים	וְהַאֲבַדְתִּי	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	13
vinyago	na–nitakomesha	sanamu	Na–nitaangamiza	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
H0457		H1544	H0006	H3069	H0136	H0559	H3541	

יִרְאָה	וְנָתַתִּי	עוֹד	יִהְיֶה־	לֹא	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ־	וְנָשִׂיא	מִנֹּף
hofu	na–nitaweka	tena	kuwa	haita	Misri	kutoka–nchi–ya	na–mkuu	kutoka–Nofu
H3374	H5414	H5750	H1961	H3808	H4714	H0776		H5297

מִצְרָיִם׃	בְּאֶרֶץ
Misri	katika–nchi–ya
H4714	H0776

Bwana Yahwe asema hivi: Nitaziharibu sanamu, na nitaleta mwisho wa sanamu za ubatili za Nofu. Hakutakuwa na mkuu katika Misri, na nitaweka hofu katika nchi ya Misri.

שְׁפָטִים	וְעָשִׂיתִי	בְּצֹעַן	אֵשׁ	וְנָתַתִּי	פַּתְרוֹס	אֶת־	וַהֲשִׁמּוֹתִי	14
hukumu	na–nitatekeleza	katika–Soani	moto	na–nitaweka	Pathrosi	[obj]	Na–nitaiangamiza	
H8201		H6814	H0784	H5414	H6624	H0853	H8074	

בְּנֹא׃
katika–No
H4996

Kisha nitaifanya Pathrosi ukiwa na kuweka moto katika Soani, nitatekeleza matendo ya hukumu katika No.

אֶת־	וְהִכְרַתִּי	מִצְרַיִם	מָעוֹז	סִין	עַל־	חֲמָתִי	וְשָׁפַכְתִּי	15
[obj]	na–nitakatilia–mbali	Misri	ngome–ya	Sini	juu–ya	ghadhabu–yangu	Na–nitamimina	
H0853	H3772	H4714	H4581				H8210	

נֹא׃	הֲמוֹן
No	wingi–wa
H4996	

Kwa kuwa nitamwaga ghadhabu yangu juu Sini, ngome ya Misri, na kuwakatilia mbali watu wa mataifa.

16

תִּהְיֶה	וְנֹא	סִין	(תָּחוּל)	[תחיל]	חָוּל	בְּמִצְרַיִם	אֵשׁ	וְנָתַתִּי
itakuwa	na–No	Sini	itatetemeka	[ketiv]	itatetemeka	katika–Misri	moto	Na–nitaweka
H1961	H4996		H2342			H4714	H0784	H5414

יוֹמָם׃	צָרֵי	וְנֹף	לְהִבָּקֵעַ
kila–siku	adui	na–Nofu	kuvunjwa
H3119		H5297	H1234

Kisha nitaweka moto katika Misri; Sini itakuwa katika dhiki kuu, No itavunjika, na Nofu itakabiliana na maadui kila siku.

17

בַּשְּׁבִי	וְהֵנָּה	יִפָּלוּ	בַּחֶרֶב	וּפִי־בֶסֶת	אָוֶן	בַּחוּרֵי	
utumwani	na–wao	wataanguka	kwa–upanga	na–Pi-besethi	Oni	Vijana–wa–kiume–wa	
	H2007	H5307	H2719	H6364	H0206	H0970	

תֵּלַכְנָה׃	
wataenda	
H3212	

Vijana katika Oni na Pi-besethi wataanguka kwa upanga, na miji yao itaenda utumwani.

18

מִצְרַיִם	מֹטוֹת	אֶת־	שָׁם	בְּשִׁבְרִי־	הַיּוֹם	חָשָׂךְ	וּבְתַחְפַּנְחֵס
Misri	nira–za	[obj]	huko	ninapovunja–huko	siku	itatiwa–giza	Na–katika–Tehafnehesi
H4714	H4133	H0853	H8033	H7665	H3117	H2821	H8471

וּבְנוֹתֶיהָ	יְכַסֶּנָּה	עָנָן	הָיא	עֻזָּהּ	גְּאוֹן	בָּהּ	וְנִשְׁבַּת־
na–binti–zake	litamfunika	wingu	yeye	nguvu–yake	kiburi–cha	ndani–yake	na–kitakomeshwa
H1323	H3680	H6051	H1931	H5797	H1347		

תֵּלַכְנָה׃	בַּשְּׁבִי
wataenda	utumwani
H3212	

Huko Tapanesi, siku itabadilika kuwa usiku nitakapo ivunja nira ya Misri huko, na kiburi cha uwezo wake kitaisha. Kutakuwa na wingu likimfunika, na binti zake wataenda utumwani.

19

פ	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	בְּמִצְרָיִם	שְׁפָטִים	וְעָשִׂיתִי	
[p]	Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	katika–Misri	hukumu	Na–nitatekeleza	
	H3068	H0589		H3045	H4714	H8201		

Nitatekeleza matendo ya hukumu katika Misri, hivyo watajua kwamba mimi ni Yahwe.”'

20

הָיָה	לַחֹדֶשׁ	בְּשִׁבְעָה	בָּרִאשׁוֹן	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בְּאַחַת	וַיְהִי	
lilikuja	ya–mwezi	katika–saba	katika–ya–kwanza	mwaka	moja	katika–kumi–na	Na–ikawa	
H1961	H2320	H7651	H7223	H8141	H6240	H0259	H1961	

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	
H0559	H0413	H3068	H1697	

Kisha ikawa katika mwaka wa kumi na moja, katika mwezi wa kwanza, katika siku ya saba ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema,

21

וְהִנָּה שָׁבָרְתִּי מִצְרַיִם מֶלֶךְ־ פַּרְעֹה זְרֹעַ אֶת־ אָדָם בֶּן־
na-tazama nimeuvunja Misri mfalme-wa Farao mkono-wa [obj] mtu Mwana-wa
H2009 H7665 H4714 H4428 H6547 H2220 H0853 H0120

בֶּחֱרֶב׃ לְתִפֹּשׂ לְחָזְקָהּ לְחָבְשָׁהּ חִתּוּל לָשׂוּם רְפָאוֹת לָתֶת חֶבְשָׁה לֹא־
upanga kushika kuuimarisha kuufunga bandage kuweka dawa kutoa fungwa hauja
H2719 H8610 H2388 H2280 H2848 H7499 H5414 H2280 H3808

ס
[s]

“Mwanadamu, nimeuvunja mkono wa Farao, mfalme wa Misri. Tazama! Haukufungwa, au kufungwa kwa kitambaa cha bendeji ili upone, hivyo basi uweze kuwa imara kushika upanga.

22

מִצְרַיִם מֶלֶךְ־ פַּרְעֹה אֶל־ הִנְנִי יְהוִה אֲדֹנָי וְאָמַר כֹּה־ לָכֵן
Misri mfalme-wa Farao juu-ya tazama-mimi Yahwe Bwana asema hivyo Kwa-hiyo
H4714 H4428 H6547 H0413 H2009 H3069 H0136 H0559 H3541

וְהַפַּלְתִּי הַנִּשְׁבֶּרֶת וְאֶת־ הַחֲזָקָה אֶת־ זְרֹעֹתָיו אֶת־ וְשָׁבַרְתִּי
na-nitauangusha uliovunjwa na-[obj] wenye-nguvu [obj] mikono-yake [obj] na-nitavunja
H5307 H7665 H0853 H2389 H0853 H2220 H0853 H7665

מִידוֹ׃ הַחֶרֶב אֶת־
kutoka-mkono-wake upanga [obj]
H3027 H2719 H0853

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi, 'Tazama, mimi niko juu ya Farao, mfalme wa Misri. Kwa kuwa nitauvunja mkono wake, wote yule aliye hodari na yule aliyevunjika, nitaufanya upanga wangu kuanguka kutoka kwenye mkono wake.

23

בָּאֲרָצוֹת׃ וְזֵרִיתִם בַּגּוֹיִם מִצְרַיִם אֶת־ וַהֲפִצוֹתִי
katika-nchi na-nitawasambaza miongoni-mwa-mataifa Wamisri [obj] Na-nitawatawanya
H0776 H2219 H4714 H0853

Kisha nitaitawanya Misri miongoni mwa mataifa na kuwatawanya katika nchi mbali mbali.

24

חַרְבִּי אֶת־ וְנָתַתִּי בָּבֶל מֶלֶךְ זְרֹעוֹת אֶת־ וְחִזַּקְתִּי
upanga-wangu [obj] na-nitaweka Babeli mfalme-wa mikono-ya [obj] Na-nitaimarisha
H2719 H0853 H5414 H0894 H4428 H2220 H0853 H2388

חָלָל נַאֲקוֹת וְנָאַק פַּרְעֹה זְרֹעוֹת אֶת־ וְשָׁבַרְתִּי בִּידוֹ
aliyejeruhiwa kilio-cha na-atalia Farao mikono-ya [obj] na-nitavunja katika-mkono-wake
H5009 H5008 H6547 H2220 H0853 H7665 H3027

לְפָנָיו׃
mbele-yake
H6440

Nitaunyoosha mikono kwa mfalme wa Babeli na kuweka upanga wangu katika mkono wake ili kwamba niweze kuiharibu mikono ya Farao. Atagugumia mbele ya mfalme wa Babeli kwa mgumio wa mtu anayekufa.

25

תִּפֹּלְנָה פַּרְעֹה וּזְרֹעוֹת בָּבֶל מֶלֶךְ זְרֹעוֹת אֶת־ וְהַחֲזַקְתִּי
itaanguka Farao na-mikono-ya Babeli mfalme-wa mikono-ya [obj] Na-nitaimarisha
H5307 H6547 H2220 H0894 H4428 H2220 H0853 H2388

מֶלֶךְ־ בְּיַד חַרְבִּי בְּתִתִּי יְהוָה אֲנִי כִּי־ וְיָדְעוּ
mfalme-wa katika-mkono-wa upanga-wangu ninapoweka Yahwe mimi kwamba nao-watajua
H4428 H3027 H2719 H5414 H3068 H0589 H3045

מִצְרַיִם׃ אֶרֶץ אֶל־ אוֹתָהּ וְנָטָה בָּבֶל
Misri nchi-ya juu-ya hiyo na-atainyoosha Babeli
H4714 H0776 H0413 H0853 H5186 H0894

Kwa kuwa nitainyoosha mikono ya mfalme wa Babeli, wakati mkono wa Farao utakapoanguka. Kisha watajua yakwamba mimi ni Yahwe, nitakapoweka upanga wangu kwenye mkono wa mfalme wa Babeli; kwa kuwa ataishambulia nchi ya Misri kwa huo.

							26
אוֹתָם	וְזֵרִיתִי	בַּגּוֹיִם		מִצְרַיִם	אֶת־	וְהַפְצוֹתִי	
wao	na–nitawasambaza	miongoni–mwa–mataifa		Wamisri	[obj]	Na–nitawatawanya	
H0853	H2219			H4714	H0853		

ס	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	בָּאֲרָצוֹת	
[s]	Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	katika–nchi	
	H3068	H0589		H3045	H0776	

Hivyo nitaitawanya miongoni mwa mataifa na kuyatawanya kwenye nchi tofauti tofauti. Kisha watajua yakwamba mimi ni Yahwe.”'

Chapter 31

								1
הָיָה	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	בַּשְּׁלִישִׁי	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בְּאַחַת	וַיְהִי	
lilikuja	ya–mwezi	katika–moja	katika–ya–tatu	mwaka	moja	katika–kumi–na	Na–ikawa	
H1961	H2320	H0259	H7992	H8141	H6240	H0259	H1961	

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la
H0559	H0413	H3068	H1697

Kisha ikawa katika mwaka wa kumi na moja, katika mwezi wa tatu, siku ya kwanza ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema,

										2
אֶל־	הֲמוֹנוֹ	וְאֶל־	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	אֶל־	אֱמֹר	אָדָם	בֶּן־	
kwa	wingi–wake	na–kwa	Misri	mfalme–wa	Farao	kwa	sema	mtu	Mwana–wa	
H0413		H0413	H4714	H4428	H6547	H0413	H0559	H0120		

בְּגָדְלֶךָ׃	דָּמִיתָ	מִי
katika–ukubwa–wako	umefanana	nani
H1433	H1819	H4310

“Mwanadamu, mwambie Farao, mfalme wa Misri, na watu wake wanaomzunguka, 'Katika ukuu wako, je! wewe ni kama nani?

								3
מֹצַל	וְחֹרֶשׁ	עָנָף	יְפֵה	בַּלְּבָנוֹן	אֶרֶז	אַשּׁוּר	הִנֵּה	
wenye–kivuli	na–msitu	matawi	mzuri–wa	katika–Lebanoni	mwerezi	Ashuru	Tazama	
H6751	H2793	H6057	H3303	H3844	H0730	H0804	H2009	

צַמֵּרְתּוֹ׃	הָיְתָה	עֲבֹתִים	וּבֵין	קוֹמָה	וּגְבַהּ
kilele–chake	ilikuwa	matawi–manene	na–katikati–ya	kimo	na–mrefu
H6788	H1961	H5688	H0996	H6967	H1362

Tazama! Ashuru ilikuwa mwerezi katika Lebanoni pamoja na matawi mazuri, yakitoa kivuli kwenye msitu, na mirefu katika kimo, na matawi yalitengeneza kilele cha mti wake.

									4
סְבִיבוֹת	הֹלְכֶיהָ	נַהֲרוֹתֶיהָ	אֶת־	רִמְמָתְהוּ	תְּהוֹם	גִּדְּלוּהוּ	מַיִם	
pande–zote–za	ikitiririka	mito–yake	[obj]	kilimwinua	kilindi	yalimkuza	Maji	
H5439	H1980	H5104	H0854		H8415	H1431	H4325	

הַשָּׂדֶה׃	עֲצֵי	כָּל־	אֶל	שִׁלְחָה	תְּעָלֹתֶיהָ	וְאֶת־	מַטָּעָהּ
mashamba	miti–ya	kila	kwa	ilituma	mifereji–yake	na–[obj]	mahali–pa–kupanda–kwake
	H6086	H3605	H0413	H7971		H0853	H4302

Maji mengi yaliufanya kuwa mrefu; maji ya chini yaliufanya kuwa mkuba. Mito ilitiririka sehemu zake zote, kwa kuwa mifereji yake ilitoa kuelekea kwenye miti yote katika shamba.

וַתְּרֻבֶּינָה	הַשָּׂדֶה	עֲצֵי	מִכֹּל	קִמְתּוֹ	גָּבְהָא	כֵּן	עַל־	5
na–vikaongezeka	mashamba	miti–ya	kuliko–kila	kimo–chake	ulikuwa–mrefu	hivyo	Kwa–hiyo	
		H6086	H3605	H6967	H1361			

בְּשַׁלְחוֹ׃	רַבִּים	מִמַּיִם	(פארתיו)	[פארתו]	וַתֶּאֱרַכְנָה	סַרְעַפֹּתָיו
yalipotumwa	mengi	kutoka–maji	matawi–yake	[ketiv]	na–vikarefuka	matawi–yake
H7971		H4325	H6288	H6288	H0748	H5634

Kimo chake kikubwa kilikuwa zaidi kuliko miti mingine yote katika shamba, na matawi yake yakawa mengi; matawi yake yalikuwa marefu kwa sababu ya maji mengi yalipokuwa yakikua.

פְּאֹרָתְיוֹ	וְתַחַת	הַשָּׁמַיִם	עֹוף	כָּל־	קִנְנוּ	בְּסַעֲפֹתָיו		6
matawi–yake	na–chini–ya	mbingu	ndege–wa	kila	waliota–viota	Katika–matawi–yake		
	H8478	H8064	H5775	H3605	H7077	H5589		

רַבִּים׃	גּוֹיִם	כָּל	יָשְׁבוּ	וּבְצִלּוֹ	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	כָּל	יָלְדוּ
mengi	mataifa	kila	walikaa	na–katika–kivuli–chake	mashamba	mnyama–wa	kila	walizaa
		H3605	H3427	H6738			H3605	H3205

Kila ndege wa mbinguni alitengeza kiota kwenye matawi yake, wakati kila kiumbe hai cha shamba kilizaa mtoto chini ya tawi. Mataifa mengi yote yaliishi chini ya kivuli chake.

הָיָה	כִּי־	דָּלִיּוֹתָיו	בְּאֹרֶךְ	בְּגָדְלוֹ	וַיֵּיף		7
zilikuwa	kwa–sababu	matawi–yake	katika–urefu–wa	katika–ukubwa–wake	Na–ulikuwa–mzuri		
H1961		H1808	H0753	H1433	H3302		

רַבִּים׃	מַיִם	אֶל־	שָׁרְשׁוֹ	
mengi	maji	kwenye	mizizi–yake	
	H4325	H0413	H8328	

Kwa kuwa ulikuwa uzuri katika ukuu wake na kimo cha matawi yake, kwa kuwa mizizi yake ilikuwa katika maji mengi.

אֶל־	דָּמוּ	לֹא	בְּרוֹשִׁים	אֱלֹהִים	בְּגַן־	עַמָּמְהוּ	לֹא־	אֲרָזִים	8
na	fanya–sawa	haiku	miberoshi	Mungu	katika–bustani–ya	mfanya–sawa	haiku	Mierezi	
H0413	H1819	H3808	H1265	H0430	H1588	H6004	H3808	H0730	

בְּגַן־	עֵץ	כָּל־	כְּפָאֳרָתָיו	הָיוּ	לֹא־	וְעַרְמֹנִים	סַעֲפֹתָיו	
katika–bustani–ya	mti	kila	kama–matawi–yake	kuwa	haiku	na–miplatani	matawi–yake	
H1588	H6086	H3605		H1961	H3808	H6196	H5589	

בְיָפְיוֹ׃	אֵלָיו	דָּמָה	לֹא־	אֱלֹהִים	
katika–uzuri–wake	nao	fanya–sawa	hauku	Mungu	
H3308	H0413	H1819	H3808	H0430	

Mierezi katika bustani ya Mungu haikuweza kuwa sawa nayo. Hakuna miongoni mwa miti ya mivinje iliyofanana matawi yake, na miti ya miamori haikuweza kuwa sawa na majani yake. Hapakuwa na mti mwingine katika bustani ya Mungu ulikuwa kama huo katika uzuri wake.

עֵדֶן	עֲצֵי־	כָּל־	וַיְקַנְאֻהוּ	דָּלִיּוֹתָיו	בְּרֹב	עֶשְׂתֹּתָיו	יָפֶה	9
Edeni	miti–ya	kila	na–ilionewa–wivu	matawi–yake	kwa–wingi–wa	niliufanya	Mzuri	
	H6086	H3605	H7065	H1808	H7230		H3303	

ס	הָאֱלֹהִים׃	בְּגַן	אֲשֶׁר	
[s]	Mungu	katika–bustani–ya	ambayo	
	H0430	H1588		

Nimeufanya kuwa mzuri pamoja na matawi yake mengi na miti yote ya Edeni iliyokuwa katika bustani ya Mungu ilimwonea wivu.

10

בְּקוֹמָה	וָּגְבַהַּת	אֲשֶׁר	יַ֖עַן	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר֙	כָּ֔ה	לָכֵ֕ן
katika–kimo	umejikweza	ambayo	Kwa–sababu	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo
H6967	H1361		H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	

לְבָבֹ֑ו	וְרָ֣ם	עֲבוֹתִ֗ים	בֵּין	אֶל־	צַמַּרְתֹּו֙	וַיִּתֵּ֣ן
moyo–wake	na–umejikweza	matawi–manene	katikati–ya	katika	kilele–chake	na–umeweka
H3824		H5688	H0996	H0413	H6788	H5414

בְּגָבְהֹֽו׃
kwa–urefu–wake
H1363

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Kwa sababu ilikuwa mirefu kwa kina, na imekiweka kilele chake kati ya matawi yake, moyo wake umeinua kwa sababu ya urefu wake.

11

לֹ֑ו	יַעֲשֵׂ֣הוּ	עָשׂ֔וּ	גּוֹיִם֙	אֵ֣יל	בְּיַד	וְאֶתְּנֵ֖הוּ
kwake	atafanya	kufanya	mataifa	mwenye–nguvu–wa	katika–mkono–wa	Na–nitamtoa
					H3027	H5414

גֵּרַשְׁתֹּֽו׃	כְּרִשְׁעֹ֖ו
nimemsukuma	kwa–uovu–wake
H1644	H7562

Nimeuweka kwenye mikono ya yeye mwenye uweza wa mataifa, kuishughulikia kulingana na yale maovu anayostahili. Nimeufukuza.

12

וּבְכָל־	הֳמֻרִים	אֶל־	וַיִּטְּשֻׁהוּ	גּוֹיִם֙	עָרִיצֵ֣י	זָרִ֔ים	וַיִּכְרְתֻ֖הוּ
na–katika–kila	milima	juu–ya	na–wakaupoteza	mataifa	wakatili–wa	wageni	Na–waliukata
H3605	H2022	H0413	H5203		H6184		H3772

הָאָ֑רֶץ	אַפִּיקֵ֣י	בְּכָל֙	פְּאָרְתֹּ֔ו	וַתִּשְׁבֹּ֣רְנָה	דָּלִיּוֹתָ֔יו	נָפְל֖וּ	גֵּאָיֹ֥ות
nchi	mifereji–ya	katika–kila	matawi–yake	na–vikavunjwa	matawi–yake	yalianguka	mabonde
H0776	H0650	H3605		H7665	H1808	H5307	H1516

וַיִּטְּשֻׁ֣הוּ׃	הָאָ֔רֶץ	עַמֵּ֣י	כָּל־	מִצִּל�ֹּ֑ו	וַיִּרְּדֻ֖וּ
na–wakauacha	nchi	watu–wa	kila	kutoka–kivuli–chake	na–wakashuka
H5203	H0776		H3605	H6738	H3381

Wageni waliokuwa wakiogofya wa mataifa yote wameikatilia mbali kuiacha ife. Matawi yake yameanguka kwenye milima na mabonde yote, na matawi yake yameanguka katika mito yote ya nchi. Kisha mataifa yote juu ya nchi wakatoka nje kutoka chini ya kivuli na kwenda zao wakamwacha.

13

פְּאָרְתָּ֑יו	וְאֶל־	הַשָּׁמַ֣יִם	עֹ֔וף	כָּל־	יִשְׁכְּנ֖וּ	מַפַּלְתֹּ֥ו	עַל־
matawi–yake	na–kwenye	mbingu	ndege–wa	kila	wanakaa	kuanguka–kwake	Juu–ya
	H0413	H8064	H5775	H3605	H7931	H4658	

הַשָּׂדֶ֖ה׃	חַיַּ֣ת	כָּל֙	הָי֔וּ
mashamba	mnyama–wa	kila	walikuwa
		H3605	H1961

Ndege wa agani watapumzika kwenye shina la mti ulioanguka, na kila mnyama wa shambani atakuja kwenye matawi yake.

14

אֶת־	יִתְּנוּ	וְלֹא־	מַיִם	עֲצֵי־	כָּל־	בְּקוֹמָתָם	יִגְבְּהוּ	לֹא־	אֲשֶׁר	לְמַעַן
[obj]	weka	na–isi	maji	miti–ya	kila	katika–kimo–chao	jikweza	isi	kwamba	Ili
H0853	H5414	H3808	H4325	H6086	H3605	H6967	H1361	H3808		H4616

בְּגָבְהָם	אֵלֵיהֶם	יַעַמְדוּ	וְלֹא־	עֲבֹתִים	בֵּין	אֶל־	צַמְרָתָם
katika–urefu–wao	juu–yao	simama	na–isi	matawi–manene	katikati–ya	katika	vilele–vyao
H1363		H5975	H3808	H5688	H0996	H0413	H6788

תַּחְתִּית	אֶרֶץ	אֶל־	לַמָּוֶת	נִתְּנוּ	כֻלָּם	כִּי־	מָיִם	שֹׁתֵי	כָּל־
ya–chini	nchi	kwa	kwa–mauti	wametolewa	wote	kwa–sababu	maji	wanywao	kila
H8482	H0776	H0413	H4194	H5414	H3605		H4325	H8354	H3605

ס	בּוֹר׃	יוֹרְדֵי	אֶל־	אָדָם	בְּנֵי	בְּתוֹךְ
[s]	shimoni	washukao	kwa	mtu	wana–wa	katikati–ya
		H3381	H0413	H0120		H8432

Hii litokea ili kwamba pasiwe na miti mingine itakayopandwa karibu na maji yatang'oa majani yake hata kwenye kina cha miti mirefu, na kwamba hakuna miti mingine itakayomea karibu na maji itakayofikia kwenye hicho kina. Wote wametolewa kufa, chini ya nchi, miongoni mwa watoto wa binadamu, pamoja na wale washukao chini.

15

כִּסֵּתִי	הֶאֱבַלְתִּי	שְׁאוֹלָה	רִדְתּוֹ	בְּיוֹם	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־
nilifunika	niliomboleza	kuzimu	kushuka–kwake	katika–siku–ya	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo
H3680	H0056	H7585	H3381	H3117	H3069	H0136	H0559	H3541

רַבִּים	מַיִם	וַיִּכְלְאוּ	נַהֲרוֹתֶיהָ	וָאֶמְנַע	תְּהוֹם	אֶת־	עָלָיו
mengi	maji	na–yakazuiliwa	mito–yake	na–nilizuia	kilindi	[obj]	juu–yake
	H4325	H3607	H5104	H4513	H8415	H0853	

עֶלְפָּה׃	עָלָיו	הַשָּׁדֶה	עֲצֵי	וְכָל־	לְבָנוֹן	עָלָיו	וַאֲקַדֵּר
ililegea	juu–yake	mashamba	miti–ya	na–kila	Lebanoni	juu–yake	na–nilifanya–maombolezo
H5969			H6086	H3605	H3844		H6937

Bwana Yahwe asema hivi: Katika siku wakati mkangazi uliposhuka chini nilileta maombolezo kwenye dunia. Niliyafunika maji ya chini juu yake, nikayarudisha maji ya bahari. Nilizuia maji makuu, nikaleta maombolezo hata Lebanoni kwa ajili yake. Hivyo miti yote ya shambani ikaomboleza kwa sababu yake.

16

אֹתָו	בְּהוֹרְדִי	גּוֹיִם	הִרְעַשְׁתִּי	מַפֵּלְתּוֹ	מִקּוֹל
yeye	nilipomshusha	mataifa	niliyafanya–kutetemeka	kuanguka–kwake	Kutoka–sauti–ya
H0853	H3381		H7493	H4658	

עֲצֵי־	כָּל־	תַּחְתִּית	בְּאֶרֶץ	וַיְנַחֲמוּ	בּוֹר	יוֹרְדֵי	אֶת־	שְׁאוֹלָה
miti–ya	kila	ya–chini	katika–nchi	na–wakafarijika	shimoni	washukao	pamoja–na	kuzimu
H6086	H3605	H8482	H0776	H5162		H3381	H0854	H7585

מָיִם׃	שֹׁתֵי	כָּל־	לְבָנוֹן	וְטוֹב־	מִבְחַר	עֵדֶן
maji	wanywao	kila	Lebanoni	na–nzuri–ya	bora–ya	Edeni
H4325	H8354	H3605	H3844		H4005	

Nimeleta tetemeko kwa mataifa wa sauti ya kuanguka kwake, wakati nitakapomtupa chini mpaka kuzimu pamoja na wale walioenda chini kwenye shimo. Hivyo niliitia moyo miti ya Edeni yote katika pande zote za nchi. Hii ilikuwa imechaguliwa na miti iliyokuwa bora ya Lenanoni; miti iliyokunywa maji.

17

חָרֶב	חַלְלֵי־	אֶל־	שְׁאוֹלָה	יָרְדוּ	אִתּוֹ	הֵם	גַּם־
upanga	waliouawa–kwa	kwa	kuzimu	walishuka	pamoja–naye	wao	Pia
H2719		H0413	H7585	H3381	H0854	H1992	H1571

גּוֹיִם׃	בְּתוֹךְ	בְּצִלּוֹ	יָשְׁבוּ	וּזְרֹעוֹ
mataifa	katikati–ya	katika–kivuli–chake	walikaa	na–mkono–wake
	H8432	H6738	H3427	H2220

Kwa kuwa walikwenda chini pia pamoja nayo hata kuzimu, kwa wale waliokuwa wameuawa kwa upanga. Kulikuwa na jeshi lake imara, yale mataifa yalikuwa yakiishi kati kivuli chake.

בַּעֲצֵי־	וּבְגֹרָל	בְּכָבוֹד	כָּכָה	דָּמִיתָ	מִי	אֶל־		18
miongoni–mwa–miti–ya	na–katika–ukubwa	katika–utukufu	hivyo	umefanana	nani	Kwa		
H6086	H1433	H3519	H3602	H1819	H4310	H0413		

בְּתוֹךְ	תַּחְתִּית	אֶרֶץ	אֶל־	עֵדֶן	עֲצֵי־	אֶת־	וְהוּרַדְתָּ	עֵדֶן
katikati–ya	ya–chini	nchi	kwa	Edeni	miti–ya	pamoja–na	na–utashushwa	Edeni
H8432	H8482	H0776	H0413		H6086	H0854	H3381	

הַמּוֹנָהּ	וְכָל־	פַּרְעֹה	הָוּא	חֶרֶב	חַלְלֵי־	אֶת־	תִּשְׁכַּב	עֲרֵלִים
wingi–wake	na–kila	Farao	huyu	upanga	waliouawa–kwa	pamoja–na	utakaa	wasiotahiriwa
	H3605	H6547	H1931	H2719		H0854	H7901	H6189

ס	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם
[s]	Yahwe	Bwana	asema
	H3069	H0136	H5002

Umefanana na nani hivi katika utukufu na ukuu kati ya mti wa Edeni? Kwa kuwa utashushwa chini pamoja na miti ya Edeni hata pande zote nne za dunia miongoni mwa wasiotahiriwa; utaishi pamoja na watu wake wote-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavy.”

Chapter 32

בְּאֶחָד	חֹדֶשׁ	עָשָׂר	בִּשְׁנֵי־	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בִּשְׁתֵּי	וַיְהִי	1
katika–moja	mwezi	mbili	katika–kumi–na	mwaka	mbili	katika–kumi–na	Na–ikawa	
H0259	H2320	H6240	H8147	H8141	H6240	H8147	H1961	

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	לַחֹדֶשׁ	
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	lilikuja	ya–mwezi	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	H2320	

Kisha ikawa katika mwezi wa kumi na mbili wa mwaka wa kumi na mbili, siku ya kwanza ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema,

וְאָמַרְתָּ	מִצְרַיִם	מֶלֶךְ־	פַּרְעֹה	עַל־	קִינָהּ	שָׂא	אָדָם	בֶּן־	2
na–sema	Misri	mfalme–wa	Farao	juu–ya	maombolezo	anzisha	mtu	Mwana–wa	
H0559	H4714	H4428	H6547		H7015	H5375	H0120		

כַּתַּנִּים	וְאַתָּה	נִדְמֵיתָ	גּוֹיִם	כְּפִיר	אֶלְיוֹ	
kama–joka–kubwa	lakini–wewe	umefananishwa	mataifa	simba–mchanga–wa	kwake	
H8565		H1819			H0413	

בְּרַגְלֶיךָ	מַיִם	וַתִּדְלַח־	בְּנַהֲרוֹתֶיךָ	וַתָּגָר	בַּיַּמִּים
kwa–miguu–yako	maji	na–unachafua	katika–mito–yako	na–unachuruzika	katika–bahari
H7272	H4325	H1804	H5104	H1518	H3220

נַהֲרוֹתָם׃	וַתִּרְפְּסוּ	
mito–yao	na–unakanyaga	
H5104	H7515	

“Mwanadamu, inua maombolezo kuhusu Farao mfalme wa Misri; mwambie, 'Wewe ni kama simba mdogo juu ya mataifa, lakini kama jitu la kutisha, unatoka kwenye maji, unayachafua maji kwa miguu yako na kuyachafua maji yao.

כֹּה	אָמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	וּפְרַשְׂתִּי	עָלֶיךָ	אֶת־	רִשְׁתִּי	3
Hivyo	asema	Bwana	Yahwe	Na-nitatandaza	juu-yako	[obj]	wavu-wangu	
H3541	H0559	H0136	H3069	H6566	juu-yako	H0853	H7568	

בְּקַהַל	עַמִּים	רַבִּים	וְהֶעֱלוּךָ	בְּחֶרְמֵי׃	
kwa-kusanyiko-la	watu	wengi	na-watakuvuta	kwa-wavu-wangu	
H6951			H5927		

Bwana Yahwe asema hivi: Basi nitautandaza wavu wangu juu yako katika kusanyiko la watu wengi, na watawainua juu katika wavu wangu.

וְהִשְׁכַּנְתִּי	אֲטִילֶךָ	הַשְּׁדֵמָה	פְּנֵי	עַל־	בָּאָרֶץ	וּנְטַשְׁתִּיךָ		4
na-nitawafanya-kukaa	nitakutupa	mashamba	uso-wa	juu-ya	ardhini	Na-nitakutupa		
H7931	H2904		H6440		H0776	H5203		

כָּל־	חַיַּת	מִמְּךָ	וְהִשְׂבַּעְתִּי	הַשָּׁמַיִם	עוֹף	כָּל־	עָלֶיךָ
kila	wanyama-wa	kutoka-kwako	na-nitawashibisha	mbingu	ndege-wa	kila	juu-yako
H3605			H7646	H8064	H5775	H3605	

הָאָרֶץ׃
nchi
H0776

Nitakuacha katika nchi. Nitakutupa kwenye shamba na kufanya ndege wote wa angani watue juu yako; njaa ya wanyama wote waishio juu ya nchi watashibishwa na wewe.

רָמוּתֶךָ׃	הַגְּאָיוֹת	וּמִלֵּאתִי	הֶהָרִים	עַל־	בְּשָׂרְךָ	אֶת־	וְנָתַתִּי	5
mabaki-yako	mabonde	na-nitajaza	milima	juu-ya	nyama-yako	[obj]	Na-nitaweka	
H7419	H1516	H4390	H2022		H1320	H0853	H5414	

Kwa kuwa nitaiweka nyama yako juu ya milima, na nitayajaza mabonde kwa funza wako waliokufa.

וַאֲפִקִים	הֶהָרִים	אֶל־	מִדָּמֵךְ	צָפְתֵּךְ	אֶרֶץ	וְהִשְׁקֵיתִי		6
na-mifereji	milima	hadi	kutoka-damu-yako	ya-kutiririka-kwako	nchi	Na-nitailowesha		
H0650	H2022	H0413	H1818	H6824	H0776	H8248		

מִמֶּךָּ׃	יִמָּלְאוּן
kutoka-kwako	itajazwa
	H4390

Kisha nitamwaga damu yako juu ya milima, na vitanda vya kijito vitajazwa kwa damu yako.

שֶׁמֶשׁ	כְּכִבְיֵהֶם	אֶת־	וְהִקְדַּרְתִּי	שָׁמַיִם	בְּכַבּוֹתְךָ	וְכִסִּיתִי		7
jua	nyota-zake	[obj]	na-nitazifanya-kuwa-giza	mbingu	ninapokuzima	Na-nitafunika		
H8121	H3556	H0853	H6937	H8064	H3518	H3680		

אוֹרוֹ׃	יָאִיר	לֹא־	וְיָרֵחַ	אֲכַסֶּנּוּ	בֶּעָנָן	
nuru-yake	angaza	hauta	na-mwezi	nitalifunika	kwa-wingu	
H0216	H0215	H3808	H3394	H3680	H6051	

Kisha wakati nitakapokuzimisha, nitazifunika mbingu na kuzitia giza nyota zake; nitalifunika jua kwa mawingu, na mwezi hautatoa nuru yake usiku.

עַל־	חֹשֶׁךְ	וְנָתַתִּי	עָלֶיךָ	אַקְדִּירֵם	בַּשָּׁמַיִם	אוֹר	מְאוֹרֵי	כָּל־	8
juu-ya	giza	na-nitaweka	juu-yako	nitavifanya-giza	mbinguni	nuru	vyanzo-vya	Kila	
	H2822	H5414		H6937	H8064	H0216	H3974	H3605	

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	אַרְצְךָ
Yahwe	Bwana	asema	nchi-yako
H3069	H0136	H5002	H0776

Mianga ya mbinguni nitaiweka giza juu yako, na nitaweka giza juu ya nchi-hivi ndivyo asemavyo Bwana Yahwe.

בַּגּוֹיִם	שִׁבְרְךָ	בַּהֲבִיאִי	רַבִּים	עַמִּים	לֵב	וְהִכְעַסְתִּי	9
miongoni–mwa–mataifa	uharibifu–wako	ninapoleta	wengi	watu	moyo–wa	Na–nitakasirisha	
	H7667	H0935				H3707	

יְדַעְתָּם׃	לֹא־	אֲשֶׁר	אֲרָצוֹת	עַל־
zijua	huku	ambazo	nchi	kwa
H3045	H3808		H0776	

Hivyo nitaitisha mioyo ya watu wengi katika nchi ambao huwajui, wakati nitakapoleta kuhusu uvunjifu miongoni mwa mataifa, miongoni mwa nchi ambazo hukuzijua.

עָלֶיךָ	יִשְׁעֲרוּ	וּמַלְכֵיהֶם	רַבִּים	עַמִּים	עָלֶיךָ	וְהַשְׁמוֹתִי	10
juu–yako	watatetemeka	na–wafalme–wao	wengi	watu	juu–yako	Na–nitawafanya–kushangaa	
		H4428				H8074	

לִרְגָעִים	וְחָרְדוּ	פְּנֵיהֶם	עַל־	חַרְבִּי	בְּעוֹפְפִי	שַׁעַר
kila–wakati	na–watatetemeka	nyuso–zao	juu–ya	upanga–wangu	ninapoipepea	kutetemeka
H7281	H2729	H6440		H2719		

ס	מַפַּלְתָּךְ׃	בְּיוֹם	לְנַפְשׁוֹ	אִישׁ
[s]	kuanguka–kwako	katika–siku–ya	kwa–maisha–yake	mtu
	H4658	H3117	H5315	H0376

Nitawashangaza watu wengi kuhusiana na wewe; wafalme wao watatetemeka kwa hofu kuhusiana na wewe nitakapoutikisa upanga wangu mbele yao. Kila wakati kila mmoja atatetemeka kwa sababu yako, katika siku ya kuanguka kwako.

תְּבוֹאֶךָ׃	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	חֶרֶב	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי	11
utakujia	Babeli	mfalme–wa	upanga–wa	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–sababu	
H0935	H0894	H4428	H2719	H3069	H0136	H0559	H3541		

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: Upanga wa mfalme wa Babeli utakuja juu yako.

כֻּלָּם	גּוֹיִם	עָרִיצֵי	הֲמוֹנֶךָ	אַפִּיל	גִּבּוֹרִים	בְּחַרְבוֹת	12
wote	mataifa	wakatili–wa	wingi–wako	nitauangusha	mashujaa	Kwa–panga–za	
H3605		H6184		H5307	H1368	H2719	

הֲמוֹנָהּ׃	כֹּל־	וְנִשְׁמַד	מִצְרַיִם	גְּאוֹן	אֶת־	וְשָׁדְדוּ
wingi–wake	kila	na–utaangamizwa	Misri	kiburi–cha	[obj]	na–wataharibu
	H3605	H8045	H4714	H1347	H0853	H7703

Nitawafanya watu wako kuanguka kwa panga za mashujaa-kila shujaa ni tishio la mataifa. Hawa mashujaa watateketeza kiburi cha Misri na kuangamiza watu wake wote.

וְלֹא	רַבִּים	מַיִם	מֵעַל	בְּהֶמְתָּהּ	כָּל־	אֶת־	וְהַאֲבַדְתִּי	13
na–haita	mengi	maji	kutoka–kando–ya	wanyama–wake	kila	[obj]	Na–nitaangamiza	
H3808		H4325		H0929	H3605	H0853	H0006	

תִּדְלָחֵם׃	לֹא	בְּהֵמָה	וּפַרְסוֹת	עוֹד	אָדָם	רֶגֶל־	תִּדְלָחֵם
yachafua	haita	mnyama	wala–kwato–za	tena	mtu	mguu–wa	yachafua
H1804	H3808	H0929	H6541	H5750	H0120	H7272	H1804

Kwa kuwa nitaiharibu mifugo yote kutoka karibu na maji mengi; na mguu wa mtu hautayatibua tena, wala kwato za wanyama hazitayatibua.

14 אָז Ndipo H0227 נִפְיָה Ninapoifanya H5414 אֶת־ [obj] H0853 אַשְׁקִיעַ nitayatulia H8257 מֵימֵיהֶם maji–yao H4325 וְנַהֲרוֹתָם na–mito–yao H5104 כַּשֶּׁמֶן kama–mafuta H8081 אוֹלִיךְ nitaifanya–kutiririka H3212 נְאֻם asema H5002 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוָה׃ Yahwe H3069

Kisha nitayafanya maji yao kuwa matulivu na kufanya mito yao kukimbia kama mafuta-hivi ndivyo asemavyo Bwana Yahwe.

15 בְּהַתִּיִּי Ninapoifanya H5414 אֶת־ [obj] H0853 אֶרֶץ nchi–ya H0776 מִצְרַיִם Misri H4714 שְׁמָמָה ukiwa H8074 וּנְשַׁמָּה na–maangamizi H8074 אֶרֶץ nchi H0776 מְמֻלְאָהּ kutoka–vilivyoijaza H4393 בְּהַכּוֹתִי ninapopiga H5221 אֶת־ [obj] H0853 כָּל־ kila H3605 יֹשְׁבֵי wakazi H3427 בָּהּ ndani–yake H1931 וְיָדְעוּ nao–watajua H3045 כִּי־ kwamba H3588 אֲנִי mimi H0589 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Wakati nitakapoifanya nchi ya Misri sehemu iliyojitenga, wakati nchi iliyopungukiwa na vitu viijazavyo, wakati nitakapo washambulia wakaao ndani yake, watajua yakwamba mimi ni Yahwe.

16 קִינָה Maombolezo H7015 הִיא haya H1931 וְקוֹנְנוּהָ na–watayaimba H6969 בְּנוֹת binti–za H1323 הַגּוֹיִם mataifa H1471 תְּקוֹנֵנָּה watayaimba H6969 אוֹתָהּ hayo H0853 עַל־ juu–ya H5921 מִצְרַיִם Misri H4714

פ [p]
כָּל־ kila H3605 וְעַל־ na–juu–ya H5921 הֲמוֹנָהּ wingi–wake H1995 תְּקוֹנֵנָּה watayaimba H6969 אוֹתָהּ hayo H0853 נְאֻם asema H5002 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה׃ Yahwe H3069

Kutakuwa na maombolezo; binti za mataifa wataomboleza juu yake; wataomboleza juu ya Misri, juu ya watu wake wote wataomboleza-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”'

17 וַיְהִי Na–ikawa H1961 בִּשְׁתֵּי katika–kumi–na H8147 עֶשְׂרֵה mbili H6240 שָׁנָה mwaka H8141 בַּחֲמִשָּׁה katika–kumi–na H2568 לַחֹדֶשׁ ya–mwezi H2320 בְּאֶחָד tano H6240 דְּבַר־ neno–la H1697 הָיָה lilikuja H1961 יְהוָה׃ Yahwe H3068 אֵלַי kwangu H0413 לֵאמֹר׃ kusema H0559

Kisha ikawa katika mwaka wa kumi na mbili, siku ya kumi na tano ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema,

18 בֶּן־ Mwana–wa H1121 אָדָם mtu H0120 נְהֵה omboleza H5091 עַל־ juu–ya H5921 הֲמוֹן wingi–wa H1995 מִצְרַיִם Misri H4714 וְהוֹרִדֵהוּ na–umshusha H3381 אוֹתָהּ yeye H0853 וּבְנוֹת na–binti–za H1323 גּוֹיִם mataifa H1471 אַדִּרֵם yenye–nguvu H0117 אֶל־ kwa H0413 אֶרֶץ nchi H0776 תַּחְתִּיּוֹת ya–chini H8482 אֶת־ pamoja–na H0854 יוֹרְדֵי washukao H3381 בּוֹר׃ shimoni

“Mwanadamu, omboleza kwa ajili watu wa misri na walete chini-yeye na binti za mataifa mashuhuri-hata chini ya dunia pamoja na wale walioshuka chini kwenye shimo.

19 מִמִּי Kuliko–nani H4310 נָעַמְתְּ wewe–mzuri H5276 רְדֵה shuka H3381 וְהָשְׁכְּבָה na–lala H7901 אֶת־ pamoja–na H0854 עֲרֵלִים׃ wasiotahiriwa H6189

'Je! wewe ni mzuri zaidi kuliko mtu mwingine yeyote? Nenda chini na lala chini pamoja na wasiotahiriwa.'

אוֹתָהּ	מָשְׁכוּ	נִתָּנָה	חֶרֶב	יִפָּלוּ	חֶרֶב	חַלְלֵי־	בְּתוֹךְ	20
yeye	mvuteni	umetolewa	upanga	wataanguka	upanga	waliouawa–kwa	Katikati–ya	
H0853	H4900	H5414	H2719	H5307	H2719		H8432	

הֲמוֹנֶיהָ׃	וְכָל־
wingi–wake	na–kila
	H3605

Wataanguka miongoni mwao waliokuwa wameuawa kwa upanga. Upanga ulikuwa umewekwa! Alikuwa amepatiwa upanga; watamkamata na watu wake.

אֶת־	שְׁאוֹל	מִתּוֹךְ	גִּבּוֹרִים	אֵלָיו	לֵּוֹ	יְדַבְּרוּ־	21
pamoja–na	kuzimu	kutoka–katikati–ya	mashujaa	wenye–nguvu	kwake	Watasema	
H0854	H7585	H8432	H1368	H0410		H1696	

חָרֶב׃	חַלְלֵי־	הָעֲרֵלִים	שָׁכְבוּ	יָרְדוּ	עָזְרָיו
upanga	waliouawa–kwa	wasiotahiriwa	wamelala	wameshuka	wasaidizi–wake
H2719		H6189	H7901	H3381	H5826

Hodari wa wapiganaji katika Sheoli atasema kuhusu Misri na rafiki zake, 'Wameshuka chini hapa! Watalala pamoja na wasiotahiriwa, pamoja na wale waliokuwa wameuawa kwa upanga.'

חַלְלִים	כֻּלָּם	קִבְרֹתֶיהָ	סְבִיבוֹתָיו	קְהָלָהּ	וְכָל־	אַשּׁוּר	שָׁם	22
waliouawa	wote	makaburi–yake	pande–zake–zote	kusanyiko–lake	na–kila	Ashuru	Huko	
	H3605	H6913	H5439	H6951	H3605	H0804	H8033	

בֶּחָרֶב׃	הַנֹּפְלִים
kwa–upanga	walioanguka
H2719	H5307

Ashuru yupo huko pamoja na kusanyiko lake. Makaburi yake yamemzunguka; wote waliuawa kwa upanga.

וַיִּתְּנוּ	בּוֹר	בְּיַרְכְּתֵי־	קִבְרֹתֶיהָ	נִתְּנוּ	אֲשֶׁר	23
na–ikawa	shimo	katika–sehemu–za–ndani–za	makaburi–yake	yamewekwa	Ambao	
H1961		H3411	H6913	H5414		

אֲשֶׁר־	בַּחֶרֶב	נֹפְלִים	חַלְלִים	כֻּלָּם	קִבְרָתָהּ	סְבִיבוֹת	קְהָלָהּ	
ambao	kwa–upanga	walioanguka	waliouawa	wote	kaburi–lake	pande–zote–za	kusanyiko–lake	
	H2719	H5307		H3605	H6900	H5439	H6951	

חַיִּים׃	בְּאֶרֶץ	חִתִּית	נָתְנוּ
walio–hai	katika–nchi–ya	hofu–yao	waliweka
	H0776	H2851	H5414

Wale ambao makaburi yao yamewekwa katika maficho ya mashimo yaliyo huko, pamoja na kusanyiko lake. Makaburi yake yakiwazunguka wote waliokuwa wameuawa, walioanguka kwa upanga, wale walioleta hofu juu ya nchi ya walio hai.

הַנֹּפְלִים	חֲלָלִים	כֻּלָּם	קִבְרָתָהּ	סְבִיבוֹת	הֲמוֹנָהּ	וְכָל־	עֵילָם	שָׁם	24
walioanguka	waliouawa	wote	kaburi–lake	pande–zote–za	wingi–wake	na–kila	Elamu	Huko	
H5307		H3605	H6900	H5439		H3605		H8033	

נָתְנוּ	אֲשֶׁר	תַּחְתִּיּוֹת	אֶרֶץ	אֶל־	וְעֲרֵלִים	יָרְדוּ	אֲשֶׁר־	בַּחֶרֶב
waliweka	ambao	ya–chini	nchi	kwa	wasiotahiriwa	walishuka	ambao	kwa–upanga
H5414		H8482	H0776	H0413	H6189	H3381		H2719

בּוֹר׃	יוֹרְדֵי	אֶת־	כִּלְמָתָם	וַיִּשְׁאוּ	חַיִּים	בְּאֶרֶץ	חִתִּיתָם
shimoni	washukao	pamoja–na	aibu–yao	na–wakachukua	walio–hai	katika–nchi–ya	hofu–yao
	H3381	H0854	H3639	H5375		H0776	H2851

Elamu yupo huko pamoja na watu wake wote. Makaburi yake yamemzunguka; wote walikuwa wameuawa. Wale walioawa kwa upanga, walioshuka chini wasiotahiriwa hata sehemu ya chini kabisa ya dunia, waliowatia hofu juu ya nchi ya walio hai na wale waliobeba aibu yao wenyewe, pamoja na wale washukao chini kwenye shimo.

25

הֲמוֹנָהּ	בְּכָל־	לָהּ	מִשְׁכָּב	נָתְנוּ	חֲלָלִים	בְּתוֹךְ
wingi–wake	pamoja–na–kila	kwake	kitanda	wamemwekea	waliouawa	Katikati–ya
	H3605		H4904	H5414		H8432

כִּי־	חֶרֶב	חַלְלֵי־	עֲרֵלִים	כֻּלָּם	קִבְרֹתֶיהָ	סְבִיבוֹתָיו
kwa–sababu	upanga	waliouawa–kwa	wasiotahiriwa	wote	makaburi–yake	pande–zake–zote
	H2719		H6189	H3605	H6913	H5439

אֶת־	כְּלִמָּתָם	וַיִּשְׂאוּ	חַיִּים	בְּאֶרֶץ	חִתִּיתָם	נִתַּן
pamoja–na	aibu–yao	na–wamechukua	walio–hai	katika–nchi–ya	hofu–yao	imewekwa
H0854	H3639	H5375		H0776	H2851	H5414

נִתָּן׃	חֲלָלִים	בְּתוֹךְ	בֹּור	יוֹרְדֵי
amewekwa	waliouawa	katikati–ya	shimoni	washukao
H5414		H8432		H3381

Wamemuwekea kitanda kwa ajili ya Elamu na watu wake wote kati ya wachinjaji; kaburi lake limemzunguka. Wote hawajatahiriwa, kukatwa vipande kwa upanga, kwa sababu waliwaleta mashujaa wao juu ya nchi ya walio hai. Hivyo wamechukua aibu yao wenyewe, pamoja na wale washukao kwenye shimo miongoni mwa wote waliouawa, wale washukao kwenda shimoni. Elamu yu miongoni mwa wale waliokuwa wameuawa.

26

כֻּלָּם	קִבְרוֹתֶיהָ	סְבִיבוֹתָיו	הֲמוֹנָהּ	וְכָל־	תֻּבַל	מֶשֶׁךְ	שָׁם	
wote	makaburi–yake	pande–zake–zote	wingi–wake	na–kila	Tubali	Mesheki	Huko	
H3605	H6913	H5439		H3605	H8422	H4902	H8033	

בְּאֶרֶץ	חִתִּיתָם	נָתְנוּ	כִּי־	חֶרֶב	מְחֻלְלֵי	עֲרֵלִים
katika–nchi–ya	hofu–yao	waliweka	kwa–sababu	upanga	waliochomwa–kwa	wasiotahiriwa
H0776	H2851	H5414		H2719		H6189

חַיִּים׃
walio–hai

Mesheki, Tubali, na watu wake wote wako huko! Makaburi yao yamewazunguka. Wote hawajatahiriwa, wameuawa kwa upanga, kwa sababu walileta utiisho wao juu ya nchi ya walio hai.

27

אֲשֶׁר	מֵעֲרֵלִים	נֹפְלִים	גִּבּוֹרִים	אֶת־	יִשְׁכְּבוּ	וְלֹא
ambao	kutoka–wasiotahiriwa	walioanguka	mashujaa	pamoja–na	lala	Na–hawata
	H6189	H5307	H1368	H0854	H7901	H3808

תַּחַת	חַרְבוֹתָם	אֶת־	וַיִּתְּנוּ	מְחֻמָּתָם	בִכְלֵי־	שְׁאוֹל	יָרְדוּ־
chini–ya	panga–zao	[obj]	na–wakaweka	vita–vyao	na–silaha–za	kuzimu	walishuka
H8478	H2719	H0853	H5414	H4421	H3627	H7585	H3381

גִּבּוֹרִים	חִתִּית	כִּי־	עַצְמוֹתָם	עַל־	עֲוֹנָתָם	וַתְּהִי	רָאשֵׁיהֶם
mashujaa	hofu–ya	kwa–sababu	mifupa–yao	juu–ya	maovu–yao	na–ikawa	vichwa–vyao
H1368	H2851		H6106		H5771	H1961	

חַיִּים׃	בְּאֶרֶץ
walio–hai	katika–nchi–ya
	H0776

Wasilale pamoja mashujaa walioanguka wa wasiotahiriwa walioshuka chini kwa Sheoli pamoja na silaha zao zote za vita, na pamoja na panga zao zote walizoziweka chini ya vichwa vyao na maovu yao juu ya mifupa yao. Kwa kuwa walikuwa tishio kwa mashujaa katika nchi ya walio hai.

חַלְלֵי־	אֶת־	וְתִשְׁכַּב	תִּשָּׁבֵר	עֲרֵלִים	בְּתוֹךְ	וְאַתָּה	28
waliouawa–kwa	pamoja–na	na–utalala	utavunjwa	wasiotahiriwa	katikati–ya	Na–wewe	
	H0854	H7901	H7665	H6189	H8432		

חָרֶב׃
upanga
H2719

Basi wewe, Misri, utavunjika kati yao wasiotahiriwa! Utalala karibu nao waliokuwa wamekatwa vipande vipande kwa upanga.

בִּגְבוּרָתָם	נִתְּנוּ	אֲשֶׁר־	נְשִׂיאֶיהָ	וְכָל־	מְלָכֶיהָ	אֱדוֹם	שָׁמָּה	29
kwa–nguvu–zao	wamewekwa	ambao	wakuu–wake	na–kila	wafalme–wake	Edomu	Huko	
H1369	H5414			H3605	H4428	H0123	H8033	

וְאֶת־	יִשְׁכְּבוּ	עֲרֵלִים	אֶת־	הֵמָּה	חֲרֶב	חַלְלֵי־	אֶת־
na–pamoja–na	watalala	wasiotahiriwa	pamoja–na	wao	upanga	waliouawa–kwa	pamoja–na
H0854	H7901	H6189	H0854	H1992	H2719		H0854

בּוֹר׃	יָרְדֵי
shimoni	washukao
	H3381

Edomu yuko huko na wafalme na viongozi wake wote. Walikuwa wamehifadhiwa katika uwezo wao pamoja na wale walioawa kwa upanga. Pamoja na wasiotahiriwa wamelala, pamoja na wale walioshuka kwenye shimo.

אֶת־	יָרְדוּ	אֲשֶׁר־	צִדֹנִי	וְכָל־	כֻּלָּם	צָפוֹן	נְסִיכֵי	שָׁמָּה	30
pamoja–na	walishuka	ambao	Msidoni	na–kila	wote	kaskazini	wakuu–wa	Huko	
H0854	H3381		H6722	H3605	H3605	H6828		H8033	

עֲרֵלִים	וַיִּשְׁכְּבוּ	בּוֹשִׁים	מִגְבוּרָתָם	בְּחִתִּיתָם	חֲלָלִים
wasiotahiriwa	na–wamelala	wameaibishwa	kutoka–nguvu–zao	kwa–hofu–yao	waliouawa
H6189	H7901	H0954	H1369	H2851	

בּוֹר׃	יוֹרְדֵי	אֶת־	כָּלְמָתָם	וַיִּשְׂאוּ	חֶרֶב	חַלְלֵי־	אֶת־
shimoni	washukao	pamoja–na	aibu–yao	na–wamechukua	upanga	waliouawa–kwa	pamoja–na
	H3381	H0854	H3639	H5375	H2719		H0854

Wakuu wa kaskazini wako huko-wote na Wasidoni wote walioshuka chini pamoja na hao waliokuwa wamekatwa vipande vipande. Walikuwa na nguvu na kuwafanya wengine kuogopa, lakini sasa wako huko kwa aibu, wasiotahiriwa pamoja na wale waliokatwa vipande vipande kwa upanga. Wamebeba aibu yao wenyewe, pamoja nao waendao kwenye shimo.

חַלְלֵי־	)הֲמוֹנָו(	]המונה[	כָּל־	עַל־	וְנִחַם	פַּרְעֹה	יִרְאֵם	אוֹתָם׃	31
waliouawa–kwa	wingi–wake	[ketiv]	kila	juu–ya	na–atafarijika	Farao	atawaona	Wao	
			H3605		H5162	H6547	H7200	H0853	

יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	חֻיְּלוּ	וְכָל־	פַּרְעֹה	חֶרֶב׃
Yahwe	Bwana	asema	jeshi–lake	na–kila	Farao	upanga
H3069	H0136	H5002	H2428	H3605	H6547	H2719

Farao ataona na kupata faraja kuhusu kundi lake waliokatwa vipande vipande kwa upanga -Farao na jeshi lake lote-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

32

וְהֶשְׁכַּבְ	חַגִּים	בְּאֶרֶץ	)חִתִּיתִי(	]חתיתו[	אֶת־	נָתַתִּי	כִּי־
na–atakalazwa	walio–hai	katika–nchi–ya	hofu–yangu	[ketiv]	[obj]	nimeweka	Kwa–sababu
H7901		H0776	H2851	H2851	H0853	H5414	

הַמּוּנָּה	וְכָל־	פַּרְעֹה	חֶרֶב	חַלְלֵי־	אֶת־	עֲרֵלִים	בְּתוֹךְ
wingi–wake	na–kila	Farao	upanga	waliouawa–kwa	pamoja–na	wasiotahiriwa	katikati–ya
	H3605	H6547	H2719		H0854	H6189	H8432

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם
[p]	Yahwe	Bwana	asema
	H3069	H0136	H5002

Natamuweka kama utiisho wangu katika nchi ya walio hai, lakini atakuwa amelazwa chini katikati yao wasiotahiriwa, miongoni mwa wale walio katwa vipande kwa upanga, Farao na makundi yake yote-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

Chapter 33

1

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Na–ikawa
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

2

כִּי־	אֶרֶץ	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	עַמְּךָ	בְּנֵי־	אֶל־	דַּבֵּר	אָדָם	בֶּן־
wakati	nchi	kwao	na–sema	watu–wako	wana–wa	kwa	sema	mtu	Mwana–wa
	H0776	H0413	H0559			H0413	H1696	H0120	

אֶחָד	אִישׁ	הָאָרֶץ	עַם־	וְלָקְחוּ	חֶרֶב	עָלֶיהָ	אָבִיא
mmoja	mtu	nchi	watu–wa	na–wakichukua	upanga	juu–yake	ninaleta
H0259	H0376	H0776		H3947	H2719		H0935

לְצֹפֶה׃	לָהֶם	אֹתוֹ	וְנָתְנוּ	מִקְצֵיהֶם
kuwa–mlinzi	kwao	yeye	na–wakamweka	kutoka–miongoni–mwao
H6822		H0853	H5414	

“Mwanadamu, sema hivi kwa watu wako; waambie, 'Nitakapoleta upanga juu ya nchi, kisha watu wa hiyo nchi wakamchukua mtu mmoja kutoka mingoni mwao na kumfanya awe mlinzi wao.

3

וְהִזְהִיר	בַּשּׁוֹפָר	וְתָקַע	הָאָרֶץ	עַל־	בָּאָה	הַחֶרֶב	אֶת־	וְרָאָה
na–akaonya	baragumu	na–akapiga	nchi	juu–ya	unakuja	upanga	[obj]	Na–akaona
	H7782	H8628	H0776		H0935	H2719	H0853	H7200

הָעָם׃	אֶת־
watu	[obj]
	H0853

Atazamapo kwa upanga kama unakuja juu ya nchi, na apige tarumbeta kuwaonya watu!

4

חֶרֶב	וַתָּבוֹא	נִזְהָר	וְלֹא	הַשּׁוֹפָר	קוֹל	אֶת־	הַשֹּׁמֵעַ	וְשָׁמַע
upanga	na–ukaja	jihadhari	na–haku	baragumu	sauti–ya	[obj]	anayesikia	Na–akisikia
H2719	H0935		H3808	H7782		H0853	H8085	H8085

יִהְיֶה׃	בְּרֹאשׁוֹ	דָּמוֹ	וַתִּקָּחֵהוּ
itakuwa	juu–ya–kichwa–chake	damu–yake	na–ukamchukua
H1961		H1818	H3947

Kama watu wakisikia sauti ya tarumbeta lakini bila kusikia, na kama upanga ukija na kuwaua, kisha damu ya kila mmoja iko juu ya kichwa chake mwenyewe.

יִהְיֶה	בּוֹ	דָּמוֹ	נִזְהָר	וְלֹא	שָׁמַע	הַשּׁוֹפָר	קוֹל	אֵת	5
itakuwa	juu-yake	damu-yake	jihadhari	na-haku	alisikia	baragumu	sauti-ya	[obj]	
H1961		H1818		H3808	H8085	H7782		H0853	

מִלָּט׃	נַפְשׁוֹ	נִזְהָר	וְהוּא
aliokoa	nafsi-yake	alijihadhari	lakini-yeye
H4422	H5315		H1931

Kama mtu akisikia sauti ya tarumbeta na hakusikiliza, damu yake iko juu yake; lakini kama akisikia, ataokoa maisha yake mwenyewe.

וְהָעָם	בַּשּׁוֹפָר	תִּקַּע	וְלֹא־	בָּאָה	הַחֶרֶב	אֶת־	יִרְאֶה	כִּי־	וְהַצֹּפֶה	6
na-watu	baragumu	piga	na-haku	unakuja	upanga	[obj]	anaona	wakati	Na-mlinzi	
	H7782	H8628	H3808	H0935	H2719	H0853	H7200		H6822	

בַּעֲוֹנוֹ	הוּא	נַפְשׁ	מֵהֶם	וַתִּקַּח	חֶרֶב	וַתָּבוֹא	נִזְהָר	לֹא־
kwa-uovu-wake	yeye	nafsi	kutoka-kwao	na-ukachukua	upanga	na-ukaja	onywa	hawaku
H5771	H1931	H5315	H1992	H3947	H2719	H0935		H3808

ס	אֶדְרֹשׁ׃	הַצֹּפֶה	מִיַּד־	וְדָמוֹ	נִלְקָח	
[s]	nitaitaka	mlinzi	kutoka-mkono-wa	lakini-damu-yake	alichukuliwa	
	H1875	H6822	H3027	H1818	H3947	

Bali, kama mlinzi akiona upanga unakuja, lakini kama asipopiga tarumbeta, pamoja na matokeo kwamba watu hawajaonywa, na kama upanga ukija na kuchukua uhai wa mtu yeyote, kisha yule mtu akafa kwenye dhambi yake mwenyewe, lakini nitaitaka damu yake kutoka mlinzi.'

וְשָׁמַעְתָּ	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית	נְתַתִּיךָ	צֹפֶה	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	7
na-utasikia	Israeli	kwa-nyumba-ya	nimekuweka	mlinzi	mtu	mwana-wa	Na-wewe	
H8085	H3478		H5414	H6822	H0120			

מִמֶּנִּי׃	אֹתָם	וְהִזְהַרְתָּ	דָּבָר	מִפִּי	
kutoka-kwangu	wao	na-utawaonya	neno	kutoka-kinywa-changu	
	H0853		H1697	H6310	

Sasa wewe mwenyewe, mwanadamu! Nimekufanya kuwa mlinzi kwa ajili ya nyumba ya Israeli; utasikia maneno kutoka kinywani mwangu na uwaonye badala yangu.

רָשָׁע	לְהַזְהִיר	דַּבֵּרְתָּ	וְלֹא	תָּמוּת	מָוֹת	רָשָׁע	לָרָשָׁע	בְּאָמְרִי	8
mwovu	kumwonya	sema	na-hukusema	utakufa	mauti	Mwovu	kwa-mwovu	Ninaposema	
H7563		H1696	H3808	H4191	H4191	H7563	H7563	H0559	

מִיָּדְךָ	וְדָמוֹ	יָמוּת	בַּעֲוֹנוֹ	רָשָׁע	הוּא	מִדַּרְכּוֹ	
kutoka-mkono-wako	lakini-damu-yake	atakufa	kwa-uovu-wake	mwovu	yeye	kutoka-njia-yake	
H3027	H1818	H4191	H5771	H7563	H1931	H1870	

אַבַקֵּשׁ׃
nitaitaka
H1245

Kama nikimwambia mtu mwovu, 'Mwovu, hakika utakufa!' lakini kama hutangazi hivi ili kwa ajili ya kumuonya mtu mwovu kuhusu hii njia, kisha huyo mtu mwovu atakufa katika dhambi yake, lakini nitaitaka damu yake kutoka kwenye mkono wako!

מִמְּנָּה	לָשׁוּב	מִדַּרְכּוֹ	רָשָׁע	הִזְהַרְתָּ	כִּי־	וְאַתָּה		9
kutoka–kwake	kugeuka	kutoka–njia–yake	mwovu	umemwonya	ukimwonya	Lakini–wewe		
	H7725	H1870	H7563					

נַפְשְׁךָ	וְאַתָּה	יָמוּת	בַּעֲוֹנוֹ	הוּא֙	מִדַּרְכּוֹ	שָׁב	וְלֹא־	
nafsi–yako	lakini–wewe	atakufa	kwa–uovu–wake	yeye	kutoka–njia–yake	geuka	na–haku	
H5315		H4191	H5771	H1931	H1870	H7725	H3808	

ס	הִצַּלְתָּ׃
[s]	umeokoa
	H5337

Lakini wewe, kama ukimwonya mwovu kuhusu hii njia, hivyo basi anaweza kurudi kutoka hiyo, na kama kama asipogeuka kutoka njia yake, kisha atakufa katika dhambi yake, lakini wewe mwenyewe utakuwa umeokoa maisha yako.

לֵאמֹר	אֱמָרְתֶּם	כֵּן	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶל־	אֱמֹר	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	10
kusema	mmesema	Hivyo	Israeli	nyumba–ya	kwa	sema	mtu	mwana–wa	Na–wewe	
H0559	H0559		H3478		H0413	H0559	H0120			

נְמַקִּים	אֲנַחְנוּ	וּבָם	עָלֵינוּ	וְחַטֹּאתֵינוּ	פְּשָׁעֵינוּ	כִּי־	
tunaoza	sisi	na–ndani–yake	juu–yetu	na–dhambi–zetu	makosa–yetu	kwa–sababu	
H4743	H0587				H6588		

נָחְיֶה׃	וְאֵיךְ
tutaishi	na–jinsi–gani
H2421	

Basi wewe, mwanadamu, sema kwa nyumba ya Israeli, 'Mnasema hivi, Makosa yetu na dhambi zetu zi juu yetu, na tunadhoofika kwa ajili yao! Je! tutaishije?'"

אֶחְפַּץ֙	אִם־	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְנֶאֱם	וַאֲנִי	חַי־	אֶלֵיהֶם	אֱמֹר	11
nifurahi	si	Yahwe	Bwana	asema	mimi	kwa–uzima–wangu	kwao	Sema	
		H3069	H0136	H5002	H0589		H0413	H0559	

וְחָיָה	מִדַּרְכּוֹ	רָשָׁע	בְּשׁוּב	אִם־	כִּי	הָרָשָׁע	בְּמָוֹת	
na–akaishi	kutoka–njia–yake	mwovu	kugeuka–kwa	katika	bali	mwovu	katika–kifo–cha	
H2421	H1870	H7563	H7725			H7563	H4194	

פ	יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	תָּמוּתוּ	וְלָמָּה	הָרָעִים	מִדַּרְכֵיכֶם	שׁוּבוּ	שׁוּבוּ	
[p]	Israeli	nyumba–ya	mtakufa	na–kwa–nini	mbaya	kutoka–njia–zenu	geukeni	geukeni	
	H3478		H4191	H4100		H1870	H7725	H7725	

Waambie, 'Kama niishivyo-asema Bwana Yahwe-sifurahii kifo cha mwovu, kwa kuwa kama mwovu akitubu kutoka njia yake, kisha ataishi! Tubu! Tubu kutoka njia zako mbaya! Kwa nini mnataka kufa, nyumba ya Israeli?'

הַצַּדִּיק	צְדָקָת	עַמְּךָ	בְּנֵי־	אֶל־	אֱמֹר	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	12
mwenye–haki	haki–ya	watu–wako	wana–wa	kwa	sema	mtu	mwana–wa	Na–wewe	
H6662	H6666			H0413	H0559	H0120			

בְּהּ	יִכָּשֵׁל	לֹא־	הָרָשָׁע	וּרְשִׁעַת	פִּשְׁעוֹ	בְּיוֹם	תַצִּילֶנּוּ	לֹא
ndani–yake	anguka	hata	mwovu	na–uovu–wa	kosa–lake	katika–siku–ya	mwokoa	haita
	H3782	H3808	H7563	H7564	H6588	H3117	H5337	H3808

לָחְיוֹת	יוּכַל	לֹא	וְצַדִּיק	מֵרִשְׁעוֹ	שׁוּבוֹ	בְּיוֹם	
kuishi	kuweza	hawezi	na–mwenye–haki	kutoka–uovu–wake	ya–kugeuka–kwake	katika–siku	
H2421	H3201	H3808	H6662	H7562	H7725	H3117	

חֲטֹאתוֹ׃	בְּיוֹם	בְּהּ
dhambi–yake	katika–siku–ya	ndani–yake
H2398	H3117	

Hivyo basi wewe, mwanadamu, waambe watu wako, 'Haki ya mwenye haki haitamwokoa kama akikosa! Uovu wa mtu mwovu hautamfanya kuangamia kama akitubu dhambi zake! Kwa kuwa mtu mwenye haki hataweza kuishi kwa sababu ya haki yake kama akikosa.

13 בְּאָמְרִי לַצַּדִּיק חָיֹה יִחְיֶה וְהוּא־לָבַטַח עַל־צִדְקָתוֹ וְעָשָׂה כָּל־תּוֹעֲבוֹת רָשָׁע יַעֲשֶׂה הֲיִחְיֶה כָּל־צִדְקֹתָיו (צדקתיו) [צדקתו] לֹא תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר־מָעַל וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא בָּהֶם הֵמָּה יָמוּת׃

Ninaposema haki-yake ataishi kwa-sababu-ya akitumaini-yeye kuishi kwa-mwenye-haki haki-yake juu-ya kila uovu na-akafanya [ketiv] haki-yake haita kumbukwa ambao na-katika-uovu-wake atakufa ndani-yake amefanya

Kama nikisema kwa mwenye haki, “Hakika ataisha!” na kama akiamini katika haki yake na kisha akafanya udhalimu, sitokumbuka haki yake yoyote. Atakufa kwa ajili ya uovu alioufanya.

14 וּבְאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת וְשָׁב מֵחַטָּאתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃

Na-ninaposema kwa-mwovu mauti utakufa na-akageuka kutoka-dhambi-yake na-akafanya haki na-uadilifu

Hivyo kama nikisema kwa mwovu, “Utakufa hakika,” lakini kama akitubu kutoka kwenye dhambi zake na kufanya yaliyo halali na haki-

15 חֲבֹל רָשָׁע יָשִׁיב גְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל בְּחֻקּוֹת הַחַיִּים יְשַׁלֵּם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עָוֶל חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃

Rehani akirudisha iliyoporwa kwa-mwovu akirudisha katika-amri-za uzima akatembea bila kufanya uovu kuishi ataishi hawezi kufa

kama akirudisha dhamana ambayo aliyomnyang'anya, au kama akirudisha alichokipoteza, na kama akitembea katika amri zitoazo uhai na bila kufanya dhambi-kisha ataishi hakika. Hatakufa.

16 כָּל־חַטֹּאתָיו (חַטֹּאתָיו) [חטאתו] אֲשֶׁר חָטָא לֹא תִזָּכַרְנָה לוֹ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה׃

Kila dhambi-zake [ketiv] ambazo amefanya haita kumbukwa kwake haki na-uadilifu amefanya kuishi ataishi

Dhambi alizozifanya hazitakumbukwa kwa ajili yake. Ametenda halali na haki, na hivyo, ataishi hakika!

17 וְאָמְרוּ בְּנֵי עַמְּךָ לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי הֵמָּה דַרְכָּם לֹא־הוּא יִתָּכֵן דַּרְכָּם׃

Na-wanasema wana-wa watu-wako haiku nyooka njia-ya Bwana haiku nyooka lakini-wao njia-yao

Lakini watu wako husema, “Njia ya Bwana haiko sawa!” lakini ni njia zako ndizo haziko sawa!

וּמֵת	עָוֶל	וְעָשָׂה	מִצִּדְקָתוֹ	צַדִּיק	בְּשׁוּב־	18
na–akafa	uovu	na–akafanya	kutoka–haki–yake	mwenye–haki	Wakati–wa–kugeuka–kwa	
H4191			H6666	H6662	H7725	

בָּהֶם׃	
ndani–yake	

Wakati mtu mwenye haki ageukapo kutoka kwenye haki na kufanya dhambi, kisha atakufa katika hiyo!

וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	וְעָשָׂה	מֵרִשְׁעָתוֹ	רָשָׁע	וּבְשׁוּב	19
na–uadilifu	haki	na–akafanya	kutoka–uovu–wake	mwovu	Na–wakati–wa–kugeuka–kwa	
H6666	H4941		H7564	H7563	H7725	

יִחְיֶה׃	הוּא	עֲלֵיהֶם
ataishi	yeye	kwa–ajili–yake
H2421	H1931	

Wakati mtu mbaya ageukapo kutoka kwenye ubaya wake na kufanya iliyo halali na haki, ataishi kwa sababu ya hayo mambo!

אֶתְכֶם	אֶשְׁפּוֹט	כִּדְרָכָיו	אִישׁ	אֲדֹנָי	דֶּרֶךְ	יִתָּכֵן	לֹא	וַאֲמַרְתֶּם	20
ninyi	nitahukumu	kwa–njia–zake	mtu	Bwana	njia–ya	nyooka	haiku	Na–mnasema	
H0853	H8199		H0376	H0136	H1870	H8505	H3808	H0559	

פ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית
[p]	Israeli	nyumba–ya
	H3478	

Lakini ninyi watu husema, “Njia ya Bwana haiko sawa!” Nitawahukumu kila mmoja wenu kulingana na njia yake, nyumba ya Israeli!”'

לַחֹדֶשׁ	בַּחֲמִשָּׁה	בָּעֲשִׂרִי	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה	בְּשִׁתֵּי	וַיְהִי	21
ya–mwezi	katika–tano	katika–kumi	mwaka	mbili	katika–kumi–na	Na–ikawa	
H2320	H2568	H6224	H8141	H6240	H8147	H1961	

הָעִיר׃	הֻכְּתָה	לֵאמֹר	מִירוּשָׁלָם	הַפָּלֵיט	אֵלַי	בָּא־	לְגָלוּתֵנוּ
mji	Umepigwa	kusema	kutoka–Yerusalemu	aliyeokoka	kwangu	alikuja	wa–uhamisho–wetu
	H5221	H0559	H3389		H0413	H0935	H1546

Ikawa katika mwaka wa kumi na mbili, siku ya tano ya mwezi wa kumi ya uhamisho wetu, mtu mmoja akatoroka kutoka Yerusalemuna kusema, “Mji umetekwa!”

הַפָּלִיט	בָּא	לִפְנֵי	בָּעֶרֶב	אֵלַי	הָיְתָה	יְהוָה	וַיַּד־	22
aliyeokoka	kuja–kwa	kabla–ya	jioni	juu–yangu	ulikuwa	Yahwe	Na–mkono–wa	
	H0935	H6440	H6153	H0413	H1961	H3068	H3027	

וַיִּפְתַּח	בַּבֹּקֶר	אֵלַי	בְּא	עַד־	פִּי	אֶת־	וַיִּפְתַּח
na–kifunguliwa	asubuhi	kwangu	kuja–kwake	hadi	kinywa–changu	[obj]	na–alifungua
	H1242	H0413	H0935	H5704	H6310	H0853	

פ	עוֹד׃	נֶאֱלַמְתִּי	וְלֹא	פִּי	
[p]	tena	bubu	na–sikuwa	kinywa–changu	
	H5750	H0481	H3808	H6310	

Mkono wa Yahwe ulikuwa juu yangu jioni kabla yule mtoro hajaja, na mdomo wangu ulikuwa wazi mda huo alikuja kwangu wakati wa mapambazuko. Hivyo mdomo wangu ulikuwa wazi; sikuwa bubu tena!

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי		23
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Na–ikawa		
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961		

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

24

לֵאמֹֽר׃	אָמְרִים	יִשְׂרָאֵל֙	אַדְמַ֣ת	עַל־	הָאֵלֶּ֔ה	הֶחָרְבֹ֖ות	שְׁבִ֣י	אָדָ֑ם	בֶּן־
kusema	wanasema	Israeli	nchi-ya	juu-ya	haya	magofu	wakazi-wa	mtu	Mwana-wa
H0559	H0559	H3478	H0127		H0428	H2723	H3427	H0120	

נִתְּנָ֥ה	לָ֛נוּ	רַבִּ֖ים	וַאֲנַחְנוּ֙	הָאָ֔רֶץ	אֶת־	וַיִּירַ֣שׁ	אַבְרָהָ֗ם	הָיָ֤ה	אֶחָד֙
imetolewa	kwetu	wengi	lakini-sisi	nchi	[obj]	na-aliimiliki	Abrahamu	alikuwa	mmoja
H5414			H0587	H0776	H0853	H3423	H0085	H1961	H0259

ס	לְמֽוֹרָשָׁ֖ה׃	הָאָ֥רֶץ
[s]	kuwa-urithi	nchi
	H4181	H0776

“Mwanadamu, wale waishio mahali palipoharibika katika nchi ya Israeli huongea na kusema, 'Ibrahimu alikuwa mtu pekee, na alirithi nchi, lakini sisi tukowengi! Tumepewa nchi kama wamiliki.”

25

לָכֵן֙	אֱמֹ֤ר	אֲלֵיהֶם֙	כֹּה־	אָמַ֣ר	אֲדֹנָ֣י	יְהוִ֔ה	עַל־	וְהַדָּ֖ם	תֹּאכֵ֑לוּ
Kwa-hiyo	sema	kwao	Hivyo	asema	Bwana	Yahwe	juu-ya	damu	mnakula
	H0559	H0413	H3541	H0559	H0136	H3069		H1818	H0398

תִּירָֽשׁוּ׃	וְהָאָ֥רֶץ	תִּשָּׂאֽוּ׃	וְדָם֙	גִּלּוּלֵיכֶ֔ם	אֶל־	תִּשְׂאוּ֙	וְעֵינֵכֶ֖ם
mtairithi	na-nchi	mnamwaga	na-damu	sanamu-zenu	kwa	mnainua	na-macho-yenu
H3423	H0776	H8210	H1818	H1544	H0413	H5375	

Kwa hiyo waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Mnakula damu, na mmeziinulia macho yenu sanamu, kisha mnazimwagia damu za watu. Je! mna uhakika wa kuimiliki hii nchi?

26

רֵעֵ֑הוּ	אֵ֖שֶׁת	אֶת־	וְאִ֥ישׁ	תּוֹעֵבָ֔ה	עֲשִׂיתֶ֣ן	חַרְבְּכֶ֙ם֙	עַל־	עָמַדְתֶּ֔ם
jirani-yake	mke-wa	[obj]	na-mtu	machukizo	mnafanya	panga-zenu	juu-ya	Mnasimama
H7453	H0802	H0853	H0376	H8441		H2719		H5975

ס	תִּירָֽשׁוּ׃	וְהָאָ֥רֶץ	טִמֵּאתֶֽם׃
[s]	mtairithi	na-nchi	mmenajisi
	H3423	H0776	

Mnategemea upanga wenu na mmetenda mambo maovu; kila mtu amemnajisi mke wa jirani yake. Je! kweli mtaimiliki nchi?'

27

אִם־	אָנִ֔י	חַי־	יְהוִה֙	אֲדֹנָ֣י	אָמַ֔ר	כֹּה־	אֲלֵהֶ֖ם	תֹּאמַ֑ר	כֹּה־
hakika	mimi	kwa-uzima-wangu	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	kwao	utasema	Hivyo
	H0589		H3069	H0136	H0559	H3541	H0413	H0559	H3541

הַשָּׁדֶּ֔ה	פְּנֵי	עַל־	וַאֲשֶׁ֣ר	יִפֹּ֔לוּ	בַּחֶ֣רֶב	בָּחֳרָב֖וֹת	אֲשֶׁ֥ר	לֹֽא׃
mashamba	uso-wa	juu-ya	na-yule	wataanguka	kwa-upanga	katika-magofu	ambao	wale
	H6440			H5307	H2719	H2723		H3808

וּבַמְּצָד֖וֹת	בַּמְּצָד֑וֹת	וַאֲשֶׁ֣ר	לְאָכְלָ֔ו	נְתַתִּ֖יו	לַחַיָּ֥ה
na-katika-mapango	katika-ngome	na-wale	kuwa-chakula	nimemtoa	kwa-mnyama-wa-mwitu
H4631			H0398	H5414	

יָמֽוּתוּ׃	בַּדֶּ֖בֶר
watakufa	kwa-tauni
H4191	H1698

Utawaambia hivi, 'Bwana Yahwe asema hivi: Kama niishivyo, hakika wale walio katika uharibifu wataanguka kwa upanga, na nitawapatia wale walio katika mashamba viumbe hai kama chakula, na wale walio katika ngome na mapango watakufa kwa tauni.

עֻזָּה	גְּאוֹן	וְנִשְׁבָּת	וּמְשַׁמָּה	שְׁמָמָה	הָאָרֶץ	אֶת־	וְנָתַתִּי	28
nguvu–yake	kiburi–cha	na–kitakomeshwa	na–maangamizi	ukiwa	nchi	[obj]	Na–nitaifanya	
H5797	H1347		H4923		H0776	H0853	H5414	

עוֹבֵר׃	מֵאֵין	יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	וְשָׁמְמוּ	
kupita	bila	Israeli	milima–ya	na–yataachwa	
	H0369	H3478	H2022	H8074	

Kisha nitairudisha nchi kwenye ukiwa na tishio, na kiburi cha uwezo wake kitakoma, kwa kuwa milima ya Israeli itakuwa jangwa, na hakutakuwa na mtu yeyote atakayewapitia.'

וּמְשַׁמָּה	שְׁמָמָה	הָאָרֶץ	אֶת־	בִּתְתִּי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	29
na–maangamizi	ukiwa	nchi	[obj]	ninapoifanya	Yahwe	mimi	kwamba	Nao–watajua	
H4923		H0776	H0853	H5414	H3068	H0589		H3045	

ס	עָשׂוּ׃	אֲשֶׁר	תּוֹעֵבֹתָם	כָּל־	עַל
[s]	wamefanya	ambayo	machukizo–yao	kila	kwa–sababu–ya
			H8441	H3605	

Hivyo watajua kwamba mimi ni Yahwe, nitakapoifanya nchi ukiwa na tishio kwa sababu ya machukizo yote waliyoyafanya.

הַקְּרֹבוֹת	אֵצֶל	בְּךָ	הַגִּדְבָּרִים	עַמְּךָ	בְּנֵי	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	30
kuta	kando–ya	juu–yako	wanaosema	watu–wako	wana–wa	mtu	mwana–wa	Na–wewe	
H7023	H0681		H1696			H0120			

אֶת־	אִישׁ	אַחַד	אֶת־	חַד	וְדִבֶּר־	הַבָּתִּים	וּבְפִתְחֵי	
kwa	mtu	mwingine	kwa	mmoja	na–wanasema	nyumba	na–katika–milango–ya	
H0854	H0376	H0259	H0854	H2297	H1696		H6607	

מֵאֵת	הַיּוֹצֵא	הַדָּבָר	מָה	וְשִׁמְעוּ	נָא	בְּאוּ־	לֵאמֹר	אָחִיו׀
kutoka–kwa	linalotoka	neno	nini	na–sikilizeni	tafadhali	Njooni	kusema	ndugu–yake
H0854	H3318	H1697	H4100	H8085	H4994	H0935	H0559	H0251

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Hivyo basi wewe, mwanadamu-watu wako wanasema mambo yako karibu na kuta na malango ya nyumba, na kila mmoja anaambizana na mwenzake-kila mtu na ndugu yake, 'Twende na tukasikilize neno la nabii lililotoka kwa Yahwe!

								31
עַמִּי	לְפָנֶיךָ	וְיֹשְׁבוּ	עָם	כִּמְבוֹא־	אֵלֶיךָ	וְיָבֹאוּ		
watu–wangu	mbele–yako	na–wanaketi	watu	kama–watu–wanavyokuja	kwako	Na–wanakuja		
	H6440	H3427		H3996	H0413	H0935		

עֲנָבִים	כִּי־	יַעֲשׂוּ	לֹא	וְאוֹתָם	דִּבְרֶיךָ	אֶת־	וְשָׁמְעוּ	
tamaa	kwa–sababu	fanya	hawata	lakini–hayo	maneno–yako	[obj]	na–wanasikia	
H5690			H3808	H0853	H1697	H0853	H8085	

הֹלְכִים׃	לִבָּם	בִּצְעָם	אַחֲרֵי	עֹשִׂים	הֵמָּה	בְּפִיהֶם׀	
unafuata	moyo–wao	faida–yao	baada–ya	wanafanya	wao	kinywani–mwao	
H1980		H1215			H1992	H6310	

Hivyo watu wangu watakuja kwako, kama wafanyavyo mara nyingi, na nitaketi mbele yako na kusikiliza maneno yako, lakini mioyo yao inafuata udhalimu kwa faida yao.

וּמֵטַב
na–mzuri–wa
H2895

קוֹל
sauti

יְפֵה
mzuri–wa
H3303

עֲנָבִים
mapenzi
H5690

כְּשִׁיר
kama–wimbo–wa

לָהֶם
kwao

וְהִנְךָ
Na–tazama–wewe
H2009

32

אוֹתָם׃
nyi
H0853

אֵינָם
hawafa
H0369

וְעֹשִׂים
lakini–kufanya

דִּבְרֶיךָ
maneno–yako
H1697

אֶת־
[obj]
H0853

וְשָׁמְעוּ
na–wanasikia
H8085

נָגֵן
kupiga–ala
H5059

Kwa kuwa umekuwa kama wimbo mzuri kwao, sauti nzuri awezaye kucheza kinanda vizuri, hivyo watasikia maneno yako, lakini hakuna atakaye yatii.

ס
[s]

בְּתוֹכָם׃
miongoni–mwao
H8432

הָיָה
alikuwa
H1961

נָבִיא
nabii
H5030

כִּי
kwamba

וְיָדְעוּ
nao–watajua
H3045

בָּאָה
inakuja
H0935

הִנֵּה
tazama
H2009

וּבְאָה
Na–itakapokuja
H0935

33

Hivyo wakati haya yote yatakapotokea-tazama! itatokea! -watajua yakwamba nabii alikuwa miongoni mwao.”

Chapter 34

לֵאמֹר׃
kusema
H0559

אֵלַי
kwangu
H0413

יְהוָה
Yahwe
H3068

דְּבַר־
neno–la
H1697

וַיְהִי
Na–ikawa
H1961

1

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

אֲלֵיהֶם
kwao
H0413

וְאָמַרְתָּ
na–sema
H0559

הִנָּבֵא
tabiri
H5012

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

רוֹעֵי
wachungaji–wa

עַל־
juu–ya

הִנָּבֵא
tabiri
H5012

אָדָם
mtu
H0120

בֶּן־
Mwana–wa

2

אֲשֶׁר
ambao

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

רֹעֵי־
wachungaji–wa

הוֹי
Ole
H1945

יְהוִה
Yahwe
H3069

אֲדֹנָי
Bwana
H0136

וְאָמַר
asema
H0559

כֹּה
Hivyo
H3541

לָרֹעִים
kwa–wachungaji

הָרֹעִים׃
wachungaji

יִרְעוּ
wanawachunga

הֲצֹאן
kondoo
H6629

הֲלוֹא
Je–si
H3808

אוֹתָם
wenyewe
H0853

רֹעִים
wakijichunga

הָיוּ
wamekuwa
H1961

“Mwanadamu, tabiri dhidi ya wachungaji wa Israeli. Toa unabii na waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi kwa wachungaji: Ole kwa wachungaji wa Israeli wanaojilisha wenyewe. Je! wachungaji hawapaswi kulilinda kundi?

לֹא
hamwa
H3808

הַצֹּאן
kondoo
H6629

תְּזִבָּחוּ
mnachinja
H2076

הַבְּרִיאָה
wanono
H1277

תִלְבָּשׁוּ
mnavaa
H3847

הַצֶּמֶר
sufu
H6785

וְאֶת־
na–[obj]
H0853

תֹּאכֵלוּ
mnakula
H0398

הַחֵלֶב
mafuta
H2459

אֶת־
[obj]
H0853

3

תִּרְעוּ׃
chungi

Mnakula mafungu yaliyonona na mnavaa sufu. Mnawachinja walionona. Hamkuwalisha siku zote.

וְלַנְשֻׁבֶרֶת
na–waliovunjika
H7665

רְפֵאתֶם
waponya
H7495

לֹא־
hamku
H3808

הַחוֹלָה
wagonjwa

וְאֶת־
na–[obj]
H0853

חִזַּקְתֶּם
waimarisha
H2388

לֹא
hamku
H3808

הַנַּחְלוֹת
wanyonge

אֶת־
[obj]
H0853

4

לֹא
hamku
H3808

הָאֻבֶּדֶת
waliopotea
H0006

וְאֶת־
na–[obj]
H0853

הֲשֵׁבֹתֶם
warudisha
H7725

לֹא
hamku
H3808

הַנִּדַּחַת
waliopotoshwa
H5080

וְאֶת־
na–[obj]
H0853

חֲבַשְׁתֶּם
wafunga
H2280

לֹא
hamku
H3808

וּבְפָרֶךְ׃
na–kwa–ukatili
H6531

אֹתָם
wao
H0853

רְדִיתֶם
mmewatawala

וּבְחָזְקָה
lakini–kwa–nguvu
H2394

בְּקַשְׁתֶּם
watafuta
H1245

Hamkuwatia nguvu wagonjwa, wala hamkuwaponya wenye maradhi. Hamkuwafungua wale waliovunjika, hamkuwarudisha waliofukuzwa au kuwatafuta waliopotea. Badala yake, mmetawala juu yao kwa nguvu na vurugu.

5	וַתְּפוּצֶינָה	מִבְּלִי	רֹעֶה	וַתִּהְיֶינָה	לְאָכְלָה	לְכָל־	חַיַּת
	Na–wakatawanyika	kwa–kukosa	mchungaji	na–wakawa	chakula	kwa–kila	mnyama–wa
		H1097		H1961	H0402	H3605	

וַתְּפוּצֶינָה׃	הַשָּׂדֶה
na–wakatawanyika	mashamba

Kisha walikuwa wametawanyika bila mchungaji, na wakawa chakula kwa wanyama wote waishio katika mashamba, walipokuwa wametawanyika.

6	וְעַל	רָמָה	גִּבְעָה	כָּל־	וְעַל	הֶהָרִים	בְּכָל־	צֹאנִי	יִשְׁגּוּ
	na–juu–ya	kirefu	kilima	kila	na–juu–ya	milima	katika–kila	kondoo–wangu	Wanazurura
			H1389	H3605		H2022	H3605	H6629	H7686

וְאֵין	דּוֹרֵשׁ	וְאֵין	צֹאנִי	נָפֹצוּ	הָאָרֶץ	פְּנֵי	כָּל־	
na–hakuna	anayetafuta	na–hakuna	kondoo–wangu	wametawanyika	nchi	uso–wa	kila	
H0369	H1875	H0369	H6629		H0776	H6440	H3605	

מְבַקֵּשׁ׃
anayeuliza
H1245

Kundi langu limetawanyika juu ya milima yote na juu ya kilima kirefu, na limetawanyika juu ya uso wote wa dunia. Wala hakuna anayewatafua.

7	לָכֵן	רֹעִים	שִׁמְעוּ	אֶת־	דְּבַר	יְהוָה׃
	Kwa–hiyo	wachungaji	sikieni	[obj]	neno–la	Yahwe
			H8085	H0853	H1697	H3068

Kwa hiyo, wachungaji, sikilizeni neno la Yahwe:

8	חַי־	אָנִי	נְאֻם	אֲדֹנָי	יְהוִה	אִם־	לֹא	יַעַן
	Kwa–uzima–wangu	mimi	asema	Bwana	Yahwe	hakika	kwa–sababu	kwa–sababu
		H0589	H5002	H0136	H3069		H3808	H3282

הֱיוֹת־	לָבַז	וְצֹאנִי	וַתִּהְיֶינָה	צֹאנִי	לְאָכְלָה	לְכָל־		
kuwa–kwa	kuwa–nyara	kondoo–wangu	na–wakawa	kondoo–wangu	chakula	kwa–kila		
H1961	H0957	H6629	H1961	H6629	H0402	H3605		

רֹעִי	דָּרְשׁוּ	וְלֹא־	רֹעֶה	מִצֹּאנִי	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	
wachungaji–wangu	watafuta	na–hawaku	mchungaji	kwa–kukosa	mashamba	mnyama–wa	
	H1875	H3808		H0369			

לֹא	צֹאנִי	וְאֶת־	אוֹתָם	הָרֹעִים	וַיִּרְעוּ	צֹאנִי	אֶת־	
hawaku	kondoo–wangu	na–[obj]	wenyewe	wachungaji	na–walichunga	kondoo–wangu	[obj]	
H3808	H6629	H0853	H0853			H6629	H0853	

ס	רָעוּ׃
[s]	chunga

Kama niishivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-kwa sababu kundi langu limekuwa mateka na chakula kwa ajili ya wanyama katika mashamba, kwa sababu hapakuwa na mchungaji yeyote, lakini wachungaji walijilisha wenyewe na hawakulisha kundi langu.

9	לָכֵן	הָרֹעִים	שִׁמְעוּ	דְּבַר־	יְהוָה׃
	Kwa–hiyo	wachungaji	sikieni	neno–la	Yahwe
			H8085	H1697	H3068

Kwa hiyo, wachungaji, lisikilizeni neno la Yahwe:

10 כֹּה־ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי tazama–mimi juu–ya wachungaji וְדָרַשְׁתִּי אֶת־ na–nitawadai [obj] וְלֹא־ na–hawata הִשְׁבַּתִּים וְהִצַּלְתִּי na–nitawaokoa מִפִּיהֶם kutoka–vinywa–vyao לְאָכְלָה׃ chakula ס [s]

Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Niko juu ya wachungaji, na nitalitaka kundi langu kutoka mkononi mwake. Kisha nitawaachisha kutoka kulichunga kundi; wala wachungaji hawatajilisha wenyewe tena kwa kuwa nitaliondoa kundi langu kutoka midomoni mwao, ili kwamba kundi langu lisiwe chakula kwa ajili yao tena.

11 כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי tazama–mimi juu–ya kondoo וּבִקַּרְתִּי na–nitawachunguza

Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! mimi mwenyewe nitawatafuta kondoo wangu na kuwaulizia,

12 כְּבַקֵּר רֹעֶה mchungaji עֶדְרוֹ kundi–lake בְּיוֹם katika–siku הֱיוֹתָו ya–kuwa–kwake בְּתוֹךְ־ katikati–ya צֹאנוֹ kondoo–wake נִפְרָשׁוֹת waliotawanyika כֵּן hivyo אֲבַקֵּר nitachunguza אֶת־ [obj] צֹאנִי kondoo–wangu וְהִצַּלְתִּי na–nitawaokoa אֶתֵּהֶם wao מִכָּל־ kutoka–kila הַמְּקוֹמֹת mahali אֲשֶׁר ambapo נָפֹצוּ walitawanyika שָׁם huko בְּיוֹם katika–siku–ya עָנָן mawingu וַעֲרָפֶל׃ na–giza–nene

kama mchungaji atafutaye kundi lake juu ya siku hiyo yupo ndani ya kundi lake lililotawanyika. Hivyo nitalitafuta kundi langu, na nitalichunga kutoka sehemu lilipokuwa limetawanyika siku ya mawingu na giza.

13 וְהוֹצֵאתִים Na–nitawatoa מִן־ kutoka הָאֲרָצוֹת nchi וְקִבַּצְתִּים na–nitawakusanya מִן־ kutoka הָעַמִּים mataifa וְהֵבִיאתִים na–nitawaleta אֶל־ kwa אַדְמָתָם nchi–yao וְרָעִיתִים na–nitawachunga אֶל־ juu–ya הָרֵי milima–ya יִשְׂרָאֵל Israeli בָּאֲפִיקִּים katika–mifereji וּבְכָל na–katika–kila מוֹשְׁבֵי makao–ya הָאָרֶץ׃ nchi

Kisha nitalileta kutoka miongoni mwa watu; nitalikusanya kutoka nchi mbali mbali na kulileta kwenye nchi yao. Nitaliweka kwenye malisho juu ya pande za milima ya Israeli, karibu na vijito, na katika kila makazi katika nchi.

14

יִשְׂרָאֵל	מְרוֹם־	וּבְהָרֵי	אֹתָם	אֶרְעֶה	טוֹב	בְּמִרְעֶה־
Israeli	juu-ya	na-katika-milima-ya	wao	nitawachunga	mazuri	Katika-malisho-mazuri
H3478	H4791	H2022	H0853			H4829

שָׁמֶן	וּמִרְעֶה	טוֹב	בְּנָוֶה	תִּרְבַּצְנָה	שָׁם	נְוֵהֶם	יִהְיֶה
yenye-rutuba	na-malisho	mazuri	katika-makazi	watalala	huko	malisho-yao	itakuwa
H8082	H4829			H7257	H8033		H1961

יִשְׂרָאֵל׃	הָרֵי	אֶל־	תִּרְעֶינָה
Israeli	milima-ya	juu-ya	watakula
H3478	H2022	H0413	

Nitawaweka kwenye malisho mema; juu ya milima ya Israeli itakuwa sehemu za malisho yao. Watalala chini huko katika sehemu nzuri kwa ajili ya malisho, katika malisho mengi, na watalisha juu ya milima ya Israeli.

15

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	אַרְבִּיצֵם	וַאֲנִי	צֹאנִי	אֶרְעֶה	אֲנִי
Yahwe	Bwana	asema	nitawalaza	na-mimi	kondoo-wangu	nitawachunga	Mimi
H3069	H0136	H5002	H7257	H0589	H6629		H0589

Mimi mwenyewe nitachunga kondoo wangu, na mimi mwenyewe nitawalaza chini-hivi ndivyo Bwana Yahwe

16

אֶחֱבֹשׁ	וְלַנִּשְׁבֶּרֶת	אָשִׁיב	הַנִּדַּחַת	וְאֶת־	אֲבַקֵּשׁ	הָאֹבֶדֶת	אֶת־
nitafunga	na-aliyevunjika	nitarudisha	aliyepotoshwa	na-[obj]	nitatafuta	aliyepotea	[obj]
H2280	H7665	H7725	H5080	H0853	H1245	H0006	H0853

אַשְׁמִיד	הַחֲזָקָה	וְאֶת־	הַשְּׁמֵנָה	וְאֶת־	אֶחַזֵּק	הַחוֹלָה	וְאֶת־
nitaangamiza	mwenye-nguvu	na-[obj]	mnono	lakini-[obj]	nitaimarisha	mgonjwa	na-[obj]
H8045	H2389	H0853	H8082	H0853	H2388		H0853

בְּמִשְׁפָּט׃	אֶרְעֶנָּה
kwa-haki	nitawachunga
H4941	

asemavyo-Nitawatafuta waliopotea nitawarudisha waliofukuzwa. Nitawafunga waliovunjika na kuwaponya kondoo waliougua lakini wanene na wenye nguvu nitawaharibu. Nitawalisha kwa haki.

17

בֵּין־	שֶׂה	הִנְנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	צֹאנִי	וְאַתֶּנָּה	
kati-ya	ninahukumu	tazama-mimi	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	kondoo-wangu	Na-ninyi	
H0996	H8199	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	H6629		

וְלָעַתּוּדִים׃	לָאֵילִים	לָשֶׂה	שֶׂה
na-kwa-mbuzi	kwa-kondoo-dume	na-kondoo	kondoo
H6260		H7716	H7716

Hivyo sasa ninyi, kundi langu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-tazama, nitakuwa hakimu kati ya kondoo na kondoo na kati ya kondoo dume na mbuzi dume.

18

מִרְעֵיכֶם	וְיֶתֶר	תִּרְעוּ	הַטּוֹב	הַמִּרְעֶה	מִכֶּם	הַמְעַט	
malisho-yenu	lakini-yaliyobaki-ya	mnakula	mazuri	malisho	kwenu	Je-ni-kidogo	
H4829				H4829		H4592	

הַנּוֹתָרִים	וְאֶת	תִּשְׁתּוּ	מַיִם	וּמִשְׁקַע־	בְּרַגְלֵיכֶם	תִּרְמְסוּ
yaliyobaki	lakini-[obj]	mnakunywa	maji	na-maji-yaliyotulia	kwa-miguu-yenu	mnakanyaga
H3498	H0853	H8354	H4325	H4950	H7272	H7429

תִּרְפְּשׁוּן׃	בְּרַגְלֵיכֶם
mnayachafua	kwa-miguu-yenu
H7515	H7272

Je! haitoshi kulisha juu ya malisho mazuri, ambayo mtayakanyaga chini kwa miguu yenu kile kilichobakia kwenye malisho; na kunywa kutoka maji masafi, ambayo hakuna budi kuikanyaga mito kwa miguu yenu?

וּמִרְפָּשׁ	תִּרְעֶינָה	רַגְלֵיכֶם׃	מִרְמַס	וְצֹאנִי	19
na–yaliyochafiliwa–kwa	wanakula	miguu–yenu	yaliyokanyagwa–kwa	Na–kondoo–wangu	
H4833		H7272	H4823	H6629	

ס	תִּשְׁתֶּינָה׃	רַגְלֵיכֶם
[s]	wanakunywa	miguu–yenu
	H8354	H7272

Kondoo zangu zitakula kile mlichokanyagwa kwa miguu yenu, na kunywa maji yale mliyoyakanyaga kwa miguu yenu?

וְשָׁפַטְתִּי׀	אֲנִי	הִנְנִי־	אֲלֵיהֶם	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	20
na–nitahukumu	mimi	tazama–mimi	kwao	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
H8199	H0589	H2009	H0413	H3069	H0136	H0559	H3541		

רָזָה׃	שֶׂה	וּבֵין	בְּרִיָּה	שֶׂה	בֵּין־
mwembamba	kondoo	na–kati–ya	mnono	kondoo	kati–ya
H7330	H7716	H0996	H1274	H7716	H0996

Kwa hiyo Bwana Yahwe anawaambia hivi; Tazama! Mimi mwenyewe nitahukumu kati ya wanene na waliokonda,

כָּל־	תְּנַגְּחוּ	וּבְקַרְנֵיכֶם	תֶּהֱדֹּפוּ	וּבְכָתֵף׀	בְּצַד	יַעַן	21
kila	mnapiga	na–kwa–pembe–zenu	mnasukuma	na–kwa–bega	kwa–ubavu	Kwa–sababu	
H3605	H5055		H1920	H3802	H6654	H3282	

הַחְוֹצָה׃	אֶל־	אוֹתָנָה	הֲפִיצוֹתֶם	אֲשֶׁר	עַד	הַנַּחֲלוֹת
nje	hadi	wao	mmewatawanya	ambao	hadi	wanyonge
H2351	H0413	H0853			H5704	

Kwa kuwa mmewasukuma kwa ubavu wenu na mabega, na kuwapiga kwa pembe wadhaifu wote kwa pembe zenu hadi mtakapowatawanya mbali kutoka kwenye nchi.

בְּיָן	וְשָׁפַטְתִּי	לְבַז	עוֹד	תִּהְיֶינָה	וְלֹא־	לְצֹאנִי	וְהוֹשַׁעְתִּי	22
kati–ya	na–nitahukumu	nyara	tena	kuwa	na–hawata	kondoo–wangu	Na–nitawaokoa	
H0996	H8199	H0957	H5750	H1961	H3808	H6629	H3467	

לָשֶׁה׃	שֶׂה
na–kondoo	kondoo
H7716	H7716

Nitaliokoa kundi langu na hawatakuwa mateka tena, na nitahukumu kati ya kondoo mmoja na mwingine!

אֵת	אֶתְּכֶן	וְרָעָה	אֶחָד׀	רֹעֶה	עֲלֵיהֶם	וַהֲקִמֹתִי	23
[obj]	wao	na–atawachunga	mmoja	mchungaji	juu–yao	Na–nitasimamisha	
H0853	H0853		H0259				

לְרֹעֵה׃	לָהֶן	יִהְיֶה	וְהוּא־	אֹתָם	יִרְעֶה	הוּא	דָּוִיד	עַבְדִּי
mchungaji	kwao	atakuwa	na–yeye	wao	atawachunga	yeye	Daudi	mtumishi–wangu
		H1961	H1931	H0853		H1931	H1732	H5650

Nitaweka juu yao mchungaji mmoja, mtumishi wangu Daudi. Atawachunga, atawalisha, na atakuwa mchungaji wao.

24

בְּתוֹכָם	נָשָׂיא	דָּוִד	וְעַבְדִּי	לֵאלֹהִים	לָהֶם׀	אֶהְיֶה	יְהוָה	וַאֲנִי
katikati–yao	mkuu	Daudi	na–mtumishi–wangu	Mungu	kwao	nitakuwa	Yahwe	Na–mimi
H8432		H1732	H5650	H0430		H1961	H3068	H0589

דִּבַּרְתִּי׃	יְהוָה	אֲנִי
nimesema	Yahwe	mimi
H1696	H3068	H0589

Kwa kuwa mimi, Yahwe, nitakuwa Mungu wao, na mtumishi wangu Daudi atakuwa mkuu kati yao-mimi, Yahwe, nimesema hivi.

25

רָעָה	חַיַּה־	וְהִשְׁבַּתִּי	שָׁלוֹם	בְּרִית	לָהֶם׀	וְכָרַתִּי	
waovu	wanyama–wa–mwitu	na–nitakomesha	amani	agano–la	kwao	Na–nitafanya–nao	
			H7965	H1285		H3772	

בַּיְּעָרִים׃	וְיָשְׁנוּ	לָבֶטַח	בַּמִּדְבָּר׀	וְיָשְׁבוּ	הָאָרֶץ	מִן־
misituni	na–watalala	kwa–usalama	jangwani	na–watakaa	nchi	kutoka
	H3462	H0983		H3427	H0776	

Kisha nitafanya agano la amani pamoja nao na kuwaondoa wanyama waovu kutoka kwenye nchi, ili kwamba waishi salama katika jangwa na walale salama katika misitu.

26

הַגֶּשֶׁם׀	וְהוֹרַדְתִּי	בְּרָכָה	גִּבְעָתִי	וּסְבִיבוֹת	אוֹתָם	וְנָתַתִּי	
mvua	na–nitateremsha	baraka	kilima–changu	na–pande–zote–za	wao	Na–nitawafanya	
H1653	H3381	H1293	H1389	H5439	H0853	H5414	

יִהְיוּ׃	בְּרָכָה	גִּשְׁמֵי	בְּעִתּוֹ	
zitakuwa	za–baraka	mvua	kwa–wakati–wake	
H1961	H1293	H1653	H6256	

Pia nitaleta baraka juu yao na juu ya maeneo yazungukao kilima changu, kwa kuwa nitaleta manyunyu kwa wakati wake. Haya yatakuwa manyunyu ya baraka.

27

יְבוּלָהּ	תִּתֵּן	וְהָאָרֶץ	פִּרְיוֹ	אֶת־	הַשָּׁדֶה	עֵץ	וְנָתַן׀	
mazao–yake	itatoa	na–nchi	matunda–yake	[obj]	mashamba	mti–wa	Na–utazaa	
H2981	H5414	H0776	H6529	H0853		H6086	H5414	

בִּשְׁבִרִי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	לָבֶטַח	אַדְמָתָם	עַל־	וְהָיוּ	
ninapovunja	Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	kwa–usalama	nchi–yao	juu–ya	na–watakuwa	
H7665	H3068	H0589		H3045	H0983	H0127		H1961	

בָּהֶם׃	הָעֹבְדִים	מִיַּד	וְהִצַּלְתִּים	עֻלָּם	מֹטוֹת	אֶת־
wao	wanaowatumikisha	kutoka–mkono–wa	na–nitawaokoa	utumwa–wao	nira–za	[obj]
	H5647	H3027	H5337	H5923	H4133	H0853

Kisha miti ya shambani itazaa matunda yake, na dunia itashindwa kuzaa matunda yake. Kondoo wangu watakuwa salama katika nchi yao; kisha watajua ya kwamba mimi ni Yahwe, wakati nitakazipovunja fito za kongwa zao, na wakati nitakapowalinda kutoka kwenye mkono wa wale walio watumikisha.

28

תֹּאכְלֵם	לֹא	הָאָרֶץ	וְחַיַּת	לַגּוֹיִם	בַּז׀	עוֹד	יִהְיוּ	וְלֹא־
wala	hawata	nchi	na–wanyama–wa	kwa–mataifa	nyara	tena	kuwa	Na–hawata
H0398	H3808	H0776			H0957	H5750	H1961	H3808

מַחֲרִיד׃	וְאֵין	לָבֶטַח	וְיָשְׁבוּ	
anayeshtua	na–hakuna	kwa–usalama	na–watakaa	
H2729	H0369	H0983	H3427	

Hawatakuwa mateka tena kwa mataifa, na wanyama pori juu ya dunia hawatawameza tena. Kwa kuwa wataishi salama na wala hakuna mtu atakayewatia hofu.

29 וַהֲקִמֹתִי לָהֶם מַטָּע לִשֵּׁם וְלֹא־ יִהְיוּ עוֹד תְּנָה וְאֶסֵּפִי לְרָעָב׃
Na–nitasimamisha kwao miti kwa–sifa na–hawata kuwa tena waliokusanywa–na njaa
H7458 H0622 H5750 H1961 H3808 H8034 H4302

בָּאָרֶץ כַּטִּי־ נָא וְלֹא־ יִשְׂאוּ עוֹד תְּנָה כְּלִמַּת אִבּוּ־ יָא הַגּוֹיִם׃
katika–nchi na–hawata chukua tena aibu–ya mataifa
H0776 H3808 H5375 H5750 H3639

Kwa kuwa nitatengeneza sehemu ya kulimia nzuri kwa ajili yao hivyo hawataangamia kwa njaa katika nchi, na mataifa hayataleta matukano juu ya yao.

30 וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אִתָּם וְהֵמָּה עַמִּי׃
Nao–watajua kwamba mimi Yahwe Mungu–wao pamoja–nao na–wao watu–wangu
H3045 H3069 H0589 H3068 H0430 H0854 H1992

יְהוִה׃ אֲדֹנָי נְאֻם יִשְׂרָאֵל בֵּית אַתֶּם
Yahwe Bwana asema Israeli nyumba–ya ninyi
H3069 H0136 H5002 H3478

Kisha watajua kwamba mimi, Yahwe Mungu wao, niko pamoja nao. Ni watu wangu, nyumba ya Israeli-hivi ndivyo Bwana Mungu asemavyo.

31 וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאנִי מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי׃
Na–ninyi kondoo–wangu kondoo–wa malisho–yangu wanadamu ninyi mimi Mungu–wenu
H6629 H6629 H4830 H0120 H0589 H0430

פ יְהוִה׃ אֲדֹנָי נְאֻם
[p] Yahwe Bwana asema
H3069 H0136 H5002

Kwa kuwa ninyi ni kondoo wangu, kundi la malisho yangu, na watu wangu, na mimi ni Mungu wenu-hivi ndivyo Bwana Mungu asemavyo.”

Chapter 35

1 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Na–ikawa neno–la Yahwe kwangu kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H0559

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

2 בֶּן־ אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל־ הַר שֵׂעִיר וְהִנָּבֵא עָלָיו׃
Mwana–wa mtu elekeza uso–wako juu–ya mlima Seiri na–tabiri juu–yake
H0120 H7760 H6440 H5921 H2022 H8163 H5012 H5921

“Mwanadamu, weka uso wako juu ya Mlima Seiri na tabiri dhidi yake.

3 וְאָמַרְתָּ לּוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי תְזָמֶה־ בְּךָ הַר־ שֵׂעִיר וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךָ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה׃
Na–sema Hivyo kwake Bwana Yahwe tazama–mimi mlima juu–yako Seiri na–nitanyoosha mkono–wangu juu–yako na–nitakufanya ukiwa na–maangamizi
H0559 H3541 H3068 H2009 H2022 H0413 H8163 H5186 H3027 H5921 H5414 H8047 H4923

Uiambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! ni juu yako, Mlima Seiri, nitakupiga kwa mkono wangu na kukufanya ukiwa na tishio.

4 עֲרֵיכְךָ֙ מִגְפָה֙ וְאַתָּה֙ שְׁמָמָ֣ה תִֽהְיֶ֔ה וְיָדַעְתָּ֖ אֲנִ֣י כִֽי־

Miji–yako magofu na–wewe ukiwa utakuwa nawe–utajua mimi kwamba
H0589 H2723 H0853 H3045

יְהוָֹֽה׃

Yahwe
H3068

Nitaiharibu miji yenu, na wewe mwenyewe utakuwa ukiwa; kisha utajua kuwa mimi ni Yahwe.

5 כֹּ֚ה אָמַ֣ר אֲדֹנָ֔י יְהוִ֖ה יַ֣עַן אֲשֶׁ֤ר לְךָ֙ עוֹלָ֣ם אֵיבָ֔ה וַתַּגֵּ֥ר אֶת־

Kwa–sababu kuwa–kwako uadui–wa milele na–ukawatoa [obj]
H3282 H1961 H0342 H5769 H5064 H0853

בְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל

wana–wa Israeli
H3478

עַל־ יְדֵי־ חֶ֣רֶב בְּעֵ֤ת אֵידָם֙ בְּעֵ֣ת עָוֹ֔ן וְקֵ֥ץ׃

kwa mikono–ya upanga wakati–wa msiba–wao wakati–wa uovu wa–mwisho
H7093 H5771 H6256 H0343 H6256 H2719 H3027

Kwa sababu umekuwa adui kwa watu wangu Israeli siku zote, na kwa sababu umewatoa kwenye mikono ya upanga wakati wa mateso yao, wakati adhabu yao itakapokuwa katika ukubwa wake.

6 לָכֵ֗ן חַי־ אֲנִי֙ נְאֻ֣ם אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה כִּ֥י לְדָ֖ם אֶעֱשֶׂ֑ךָ

Kwa–hiyo kwa–uzima–wangu mimi asema Bwana Yahwe hakika kwa–damu nitakufanya
H0589 H5002 H0136 H3069 H1818

וְדָ֣ם יִרְדָּפֶ֔ךָ אִם־ לֹ֥א דָ֖ם שָׂנֵ֣את חֹ֑קִיא וְדָ֣ם יִרְדָּפֶֽךָ׃

na–damu itakufuatia kwa–sababu hauku damu chukia damu na–damu itakufuatia
H1818 H7291 H3808 H1818 H8130 H1818 H7291

Kwa hiyo, kama niishivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-nitaandaa kwa ajili ya damu, na damu na kukufutilia! Kwa kuwa hukuchukia damu, damu itakufuatilia.

7 וְנָתַתִּי֙ אֶת־ שֵׂעִ֣יר הַ֔ר מִלְּשָׁמְמָ֖ה וּמְעַבְרִ֑י וְהִכְרַתִּ֥י

Na–nitaufanya [obj] Seiri mlima ukiwa na–maangamizi na–nitakatilia–mbali
H5414 H0853 H2022 H7725 H3772

וְשָׁ֖ב עֹבֵ֥ר מִמֶּֽנּוּ׃

na–anayerudi anayepita kutoka–kwake
H7725

Nitaufanya Mlima Seiri mkamilifu na ukiwa wakati nitakapoukatilia mbali kutoka huo yeyote apitaye na arudiye tena.

8 וּמִלֵּאתִי֙ אֶת־ חַלָּלָ֔יו וְגִבְעוֹתֶ֖יךָ וְכָל־ וְגֵאוֹתֶ֣יךָ

Na–nitaijaza [obj] milima–yake waliouawa–wake vilima–vyako na–kila na–mabonde–yako
H4390 H0853 H2022 H2491 H1389 H3605 H1516

בָּהֶ֑ם יִפְּל֣וּ חֲרָבֹתֶ֔יךָ חַלְלֵי־ אֲפִיקֶ֖יךָ

ndani–yake wataanguka upanga waliouawa–kwa mifereji–yako
H5307 H2719 H0650

Kisha nitaijaza milima kwa watu wao waliokufa. Milima yako na mabonde na mifereji-wale walioawa kwa upanga wataanguka kati yao.

9 וְיָדְעוּ֙ נִתְּשָׁבְנָה֙]תישבנה[לֹ֣א וְעָרֶ֔יךָ אֶתֵּנָ֖ךְ עוֹלָ֑ם שְׁמָמ֣וֹת

nanyi–mtajua kukaliwa [ketiv] haita na–miji–yako nitakufanya wa–milele Ukiwa
H3045 H7725 H3427 H3808 H5414 H5769

כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָֹֽה׃

kwamba mimi Yahwe
H3068 H0589

Nitakufanya mkiwa daima. Miji yako haitakaliwa na watu, lakini mtajua kwamba mimi ni Yahwe.

10

הָאֲרָצוֹת	שְׁתֵּי	וְאֶת־	הַגּוֹיִם	שְׁנֵי	אֶת־	אֶמְרָךְ	יַעַן	
hizi	nchi–mbili	na–[obj]	haya	mataifa–mawili	[obj]	kusema–kwako	Kwa–sababu	
H0776	H8147	H0853		H8147	H0853	H0559	H3282	

הָיָה׃	שָׁם	וַיהוָה	וְיִרַשְׁנוּהָ	תִּהְיֶינָה	לִי	
alikuwa	huko	lakini–Yahwe	na–tutazirithi	zitakuwa	kwangu	
H1961	H8033	H3068	H3423	H1961		

Umesema, “Haya mataifa mawili na hizi nchi mbili zitakuwa zangu, na tutazimiliki,” hata wakati Yahwe alipokuwa pamoja nao.

11

כְּאַפְּךָ	וְעָשִׂיתִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	נָאֻם	אָנִי	חַי־	לָכֵן	
kama–hasira–yako	na–nitafanya	Yahwe	Bwana	asema	mimi	kwa–uzima–wangu	Kwa–hiyo	
H0639		H3069	H0136	H5002	H0589			

וְנוֹדַעְתִּי	בָּם	מִשְׁנְאָתֶיךָ	עָשִׂיתָה	אֲשֶׁר	וּכְקִנְאָתְךָ	
na–nitajulikana	kwao	kutoka–chuki–yako	umefanya	ambayo	na–kama–wivu–wako	
H3045		H8135			H7068	

אֶשְׁפְּטֵךְ׃	כַּאֲשֶׁר	בָּם	
ninakuhukumu	wakati	miongoni–mwao	
H8199			

Kwa hiyo, kama niishivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-hivyo nitafanya kulingana na hasira yako na kulingana na wivu wako ambao uliousikia katika chuki yako ya Israeli, na nitajidhihirisha kwao nitakapokuhukumu.

12

אֲשֶׁר	נָאֲצוֹתֶיךָ	כָּל־	אֶת־	שָׁמַעְתִּי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעְתָּ	
ambayo	matukano–yako	kila	[obj]	nimesikia	Yahwe	mimi	kwamba	Nawe–utajua	
		H3605	H0853	H8085	H3068	H0589		H3045	

נִתְּנוּ	לָנוּ	)שָׁמֵמוּ(	]שממה[	וְלֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	עַל־	אָמַרְתָּ
wametolewa	kwetu	wameachwa–ukiwa	[ketiv]	kusema	Israeli	milima–ya	juu–ya	umesema
H5414		H8074	H8074	H0559	H3478	H2022		H0559

לְאָכְלָה׃
kuwa–chakula
H0402

Hivyo utajua kwamba mimi ni Yahwe. Nimeyasikia matukano yako yote uliyasema dhidi ya milima ya Israeli, uliposema, “Wameharibiwa; wametolewa kwetu tuwale.

13

מִנְּדִילוּ	עָלַי	בְּפִיכֶם	וְהַעְתַּרְתֶּם	עָלַי	מִנְּיכֶם	
Na–mmejigamba	juu–yangu	kwa–vinywa–vyenu	na–mmeongeza	juu–yangu	maneno–yenu	
H1431		H6310	H6280		H1697	

אֲנִי	שָׁמָעְתִּי׃	ס	
mimi	nimesikia	[s]	
H0589	H8085		

“Nanyi mmejitukuza juu yangu kwa kile mlichokisema, na mmeongeza maneno juu yangu; na kuyasikia yote.

14

אֶעֱשֶׂה־	שְׁמָמָה	הָאָרֶץ	כָּל־	כִּשְׂמֹחַ	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה
nitafanya	ukiwa	nchi	kila	Wakati–wa–kufurahi–kwa	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo
		H0776	H3605	H8055	H3069	H0136	H0559	H3541

לָךְ׃
kwako

Bwana Yahwe asema hivi: Nitakufanya ukiwa, wakati dunia nzima itakapofurahi.

15

אֲשֶׁר־	עַל	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	לְנַחֲלָת	כִּשְׂמְחָתְךָ
ambao	kwa-sababu	Israeli	nyumba-ya	juu-ya-urithi-wa	Kama-kufurahi-kwako
		H3478		H5159	H8057

אֱדוֹם	וְכָל־	שֵׂעִיר	הַר־	תִּהְיֶה	שְׁמָמָה	לְךָ	אֶעֱשֶׂה־	כֵּן	שְׁמֵמָה
Edomu	na-kila	Seiri	mlima	utakuwa	ukiwa	kwako	nitafanya	hivyo	wameachwa-ukiwa
H0123	H3605		H2022	H1961					H8074

פ	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	כֻּלָּהּ
[p]	Yahwe	mimi	kwamba	nao-watajua	yote
	H3068	H0589		H3045	H3605

Kama vile unavyofurahi juu ya urithi wa watu wa Israeli kwa sababu ukiwa ya wake, ndivyo nitakavyokutenda wewe. Utakuwa ukiwa, Mlima Seiri, na Edomu yote! Kisha watajua kwamba mimi ni Yahwe.'"

Chapter 36

1

יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	וְאַתָּה	יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	אֶל־	הִנָּבֵא	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה
Israeli	milima-ya	na-sema	Israeli	milima-ya	juu-ya	tabiri	mtu	mwana-wa	Na-wewe
H3478	H2022	H0559	H3478	H2022	H0413	H5012	H0120		

יְהוָה׃	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	
Yahwe	neno-la	sikieni	
H3068	H1697	H8085	

“Na wewe, mwanadamu, itabirie milima ya Israeli na useme, 'Milima ya Israeli, lisikilizeni neno la Yahwe.

2

הֶאָח	עֲלֵיכֶם	הָאוֹיֵב	אָמַר	יַעַן	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה
Aha	juu-yenu	adui	amesema	Kwa-sababu	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo
H1889		H0341	H0559	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541

לָנוּ׃	הָיְתָה	לְמוֹרָשָׁה	עוֹלָם	וּבָמוֹת	
kwetu	imekuwa	kuwa-urithi	pa-kale	na-mahali-pa-juu	
	H1961	H4181	H5769	H1116	

Bwana Yahwe asema hivi: Adui amesema kuhusu ninyi, “Aha!” na “Mahala pa juu pa zamani pamekuwa milki yetu.'"

3

בְּלַעַן	יַעַן	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	וְאָמַרְתָּ	הִנָּבֵא	לָכֵן
kwa-sababu	Kwa-sababu	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	na-sema	tabiri	Kwa-hiyo
H3282	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	H5012	

הַגּוֹיִם	לִשְׁאֵרִית	מְוֹרָשָׁה	לֶהְיוֹתְכֶם	מִסָּבִיב	אֶתְכֶם	וְשָׁאֹף	שַׁמּוֹת	
mataifa	kwa-mabaki-ya	urithi	kuwa-kwenu	pande-zote	ninyi	na-kumezwa	kuharibiwa	
	H7611	H4181	H1961	H5439	H0853		H8074	

עָם׃	וְדִבַּת־	לָשׁוֹן	שִׂפַת	עַל־	וַתַּעֲלוּ	
watu	na-kashfa-ya	ndimi	midomo-ya	juu-ya	na-mmepandishwa	
	H1681	H3956	H8193		H5927	

Kwa hiyo tabiri na sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Kwa sababu ya ukiwa wenu na kwa sababu mashambulizi yaliyokuja juu yenu kutoka pande zote, mmekuwa milki ya mataifa mengine; mmeambiwa kwa midomo yao waongeao, na kwa masingizio ya watu.

4

יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	יְהוָה	אֲדֹנָי	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	לָכֵן
Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	Yahwe	Bwana	neno–la	sikieni	Israeli	milima–ya	Kwa–hiyo
H3069	H0136	H0559	H3541	H3069	H0136	H1697	H8085	H3478	H2022	

הַשְּׁמְמוֹת	וְלֶחָרָבוֹת	וְלַגְּאָיוֹת	לָאֲפִיקִים	וְלַגְּבָעוֹת	לֶהָרִים
yaliyoachwa	na–kwa–magofu	na–kwa–mabonde	kwa–mifereji	na–kwa–vilima	kwa–milima
H8076	H2723	H1516	H0650	H1389	H2022

אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	לִשְׁאֵרִית	וּלְלַעַג	לְבַז	הָיְוּ	אֲשֶׁר	הַנֶּעֱזָבוֹת	וְלֶעָרִים
ambao	mataifa	kwa–mabaki–ya	na–dhihaka	nyara	imekuwa	ambayo	iliyoachwa	na–kwa–miji
		H7611	H3933	H0957	H1961			

ס	מִסָּבִיב׃	
[s]	pande–zote	
	H5439	

Kwa hiyo, milima ya Israeli, sikilizeni neno la Bwana Yahwe: Bwana Yahwe asema hivi kwa milima na vilima, mifereji ya maji na mabonde, mahali palipoharibika kuwa ukiwa na miji iliyoachwa ambayo imetekwa nyara na kutokuwa huru kwa kutaniwa na mataifa yaliyowazunguka-

5

קִנְאָתִי	בְּאֵשׁ	לֹא	אִם־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	הִיכֵן	לָכֵן
wivu–wangu	katika–moto–wa	kwa–sababu	hakika	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–hiyo	
H7068	H0784	H3808		H3069	H0136	H0559	H3541		

אֶת־	נָתְנוּ־	אֲשֶׁר	כָּלָא	אֱדוֹם	וְעַל־	הַגּוֹיִם	שְׁאֵרִית	עַל־	דִּבַּרְתִּי
[obj]	wametwaa	ambao	yote	Edomu	na–juu–ya	mataifa	mabaki–ya	juu–ya	nimesema
H0853	H5414		H3605	H0123			H7611		H1696

לְמַעַן	נַפְשִׁי	בְּשִׂאָט	לֵבָב	כָּל־	בְּשִׂמְחַת	לְמוֹרָשָׁה	לָהֶם	וּבְזִי
ili	nafsi	kwa–dharau–ya	moyo	kila	kwa–furaha–ya	kuwa–urithi	kwao	nchi–yangu
H4616	H5315	H7589	H3824	H3605	H8057	H4181	H1992	H0776

לָבֵז׃	מִגָּרְשָׁהּ
kuwa–nyara	malisho–yake
H0957	H4054

kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Hakika nimeongea katika moto wa hasira yangu juu ya mataifa meningine, juu ya Edemu na wote waliochukua nchi yangu kwa ajili yao wenyewe kama milki, dhidi ya wale walikuwa na furaha yote katika mioyo yao na dharau katika roho zao, kama walivyoitwaa nchi yangu kwamba wangeweza kudai nchi za malisho kwa ajili yao.

6

לָאֲפִיקִים	וְלַגְּבָעוֹת	לֶהָרִים	וְאָמַרְתָּ	יִשְׂרָאֵל	אַדְמַת	עַל־	הִנָּבֵא	לָכֵן
kwa–mifereji	na–kwa–vilima	kwa–milima	na–sema	Israeli	nchi–ya	juu–ya	tabiri	Kwa–hiyo
H0650	H1389	H2022	H0559	H3478	H0127		H5012	

בְּקִנְאָתִי	הִנֵּנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	וְלַגְּאָיוֹת	
katika–wivu–wangu	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	na–kwa–mabonde	
H7068	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	H1516	

נְשָׂאתֶם׃	גּוֹיִם	כְּלִמַּת	יַעַן	דִּבַּרְתִּי	וּבַחֲמָתִי
mmebeba	mataifa	aibu–ya	kwa–sababu	nimesema	na–katika–ghadhabu–yangu
H5375		H3639	H3282	H1696	H2534

Kwa hiyo, tabiri kwa nchi ya Israeli na sema kwa milima na vilima, hata kwenye mifereji na mabonde, Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Katika ghadhabu yangu na hasira yangu nasema hivi kwa sababu mmechukua fedheha za mataifa.

7 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֲנִי מִמֵּי נְשָׂאתִי אֶת־יָדִי אִם־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לָכֶם סְבִיב הֵמָּה כְּלִמָּתָם יִשָּׂאוּ׃

hivyo Kwa-hiyo asema Bwana Yahwe mimi nimeinua [obj] mkono-wangu hakika mataifa ambayo kwenu pande-zote wao aibu-yao watachukua

Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Mimi mwenyewe nitainua mkono wangu kuapa kwamba mataifa yanayowazunguka yamkini yatawabebea aibu yao wenyewe.

8 וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עַנְפְּכֶם תִּתֵּנוּ וּפִרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל כִּי קָרְבוּ לָבוֹא׃

Lakini-ninyi milima-ya Israeli matawi-yenu mtatoa na-matunda-yenu mtazaa kwa-watu-wangu Israeli kwa-sababu wamekaribia kuja

Lakini ninyi, milima ya Israeli, mtachipuza matawi na kuzaa matunda kwa ajili ya watu wangu Israeli, kwa kuwa watarudi kwenu.

9 כִּי הִנְנִי אֲלֵיכֶם וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם׃

Kwa-sababu tazama-mimi kwenu na-nitageuka kwenu na-mtalimwa na-mtapandwa

Maana tazama, nipo kwa ajili yenu, na kuwachukulia kwa fadhili; mtalimwa na kupandwa mbegu.

10 וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה וְנוֹשְׁבוּ הֶעָרִים וְהֶחֳרָבוֹת תִּבָּנֶינָה׃

Na-nitaongeza juu-yenu watu kila nyumba-ya Israeli yote na-itakaliwa miji na-magofu yatajengwa

Hivyo nitawaongeza juu ya milima yenu watu katika nyumba ya Israeli, yote. Miji itakaa na palipoharibiwa kujengwa.

11 וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם וּבְהֵמָה וְרָבוּ וּפָרוּ וְהוֹשַׁבְתִּי אֶתְכֶם כְּקַדְמֹתֵיכֶם וְהֵטַבְתִּי מֵרֹאשֹׁתֵיכֶם וְיִדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

Na-nitaongeza juu-yenu watu na-wanyama na-wataongezeka na-watazaa na-nitawakalia ninyi kama-zamani-zenu na-nitafanya-vizuri kuliko-mwanzo-wenu nanyi-mtajua kwamba mimi Yahwe

Nitaongeza mtu na wanyama juu yenu milima ili kwamba itaongezeka na kuzaa. Kisha nitawafanya kuishi kama mlivyokuwa, na nitawafanya kustawi zaidi kuliko mlivyokuwa zamani, kwa kuwa mtajua yakwamba mimi ni Yahwe.

12 וְהוֹלַכְתִּי אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיָרְשׁוּךָ וְהָיִיתָ לָהֶם וְלֹא־תוֹסֵף עוֹד לְשַׁכְּלָם׃ ס

Na-nitawaendesha watu [obj] watu-wangu Israeli na-watawariti na-mtakuwa urithi kwao na-huta endelea tena kuwafifilisha [s]

Nitawaleta watu, watu wangu Israeli, kutembea juu yenu. Watakumiliki, na utakuwa urithi wao, na hutasababisha tena watoto wao kufa.

13

[ketiv]	watu	inayokula	kwenu	wanasema	Kwa-sababu	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo
	H0120	H0398		H0559	H3282	H3069	H0136	H0559	H3541

umekuwa	taifa-lako	[ketiv]	na-inayofifilisha	wewe
H1961				

Bwana Yahwe asema hivi: Kwa sababu wanakwambia, “Wewe unakula watu, na watoto wa nchi yako wamekufa,”

14

tena	fifilisha	[ketiv]	huta	taifa-lako	[ketiv]	tena	kula	huta	watu	Kwa-hiyo
H5750	H7921	H3782	H3808			H5750	H0398	H3808	H0120	

Yahwe	Bwana	asema
H3069	H0136	H5002

kwa hiyo hautawala watu wangu tena, na hutalifanya tena taifa lako kuomboleza vifo vyao. Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

15

chukua	huta	watu	na-kashfa-ya	mataifa	aibu-ya	tena	kwako	kusikizisha	Na-haita	
H5375	H3808		H2781		H3639	H5750	H0413	H8085	H3808	

[s]	Yahwe	Bwana	asema	tena	fifilisha	huta	taifa-lako	[ketiv]	tena
	H3069	H0136	H5002	H5750	H3782	H3808			H5750

Wala sintokuruhusu kusikiliza fedhiha za mataifa tena; hautachukua tena aibu ya watu au kufanya taifa lako kuanguka-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”'

16

kusema	kwangu	Yahwe	neno-la	Na-ikawa
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961

Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema,

17

hiyo	na-waliitiia-unajisi	nchi-yao	juu-ya	wakikaa	Israeli	nyumba-ya	mtu	Mwana-wa	
H0853		H0127		H3427	H3478		H0120		

mbele-yangu	njia-yao	ilikuwa	hedhi	kama-unajisi-wa	na-kwa-matendo-yao	kwa-njia-yao	
H6440	H1870	H1961	H5079	H2932	H5949	H1870	

“Mwanadamu, wakati nyumba ya Israeli walipoikalia nchi yao, waliinajisi kwa njia zao na matendo yao. Njia zao zilikuwa kama uchafu wa hedhi ya mwanamke mbele yangu.

18

juu-ya	walimwaga	ambayo	damu	kwa-sababu-ya	juu-yao	ghadhabu-yangu	Na-nilimwaga	
	H8210		H1818			H2534	H8210	

waliinajisi	na-kwa-sanamu-zao	nchi
	H1544	H0776

Hivyo nilimwaga ghadhabu yangu juu yao kwa ajili ya damu ambayo waliyoimwaga juu ya nchi na kwa ajili ya uchafu wa hiyo kwa sanamu zao.

19

כְּדַרְכָּם	בָּאֲרָצוֹת	וַיִּזְרוּ	בַּגּוֹיִם	אֹתָם	וָאֶפֵּיץ
kwa–njia–yao	katika–nchi	na–wakasambazwa	miongoni–mwa–mataifa	wao	Na–niliwatawanya
H1870	H0776	H2219		H0853	

שְׁפַטְתִּים׃	וְכַעֲלִילוֹתָם
niliwahukumu	na–kwa–matendo–yao
H8199	H5949

Nimewatawanya miongoni mwa mataifa; walitawanyika katika nchi nyingi. Nimewahukumu kulingana na njia zao na matendo yao.

20

שָׁם	אֶת־	וַיְחַלְלוּ	שָׁם	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	הַגּוֹיִם	אֶל־	וַיָּבֹוא
jina	[obj]	na–wakalinajisi	huko	walienda	ambako	mataifa	kwa	Na–wakafika
H8034	H0853		H8033	H0935			H0413	H0935

יָצָאוּ׃	וּמֵאַרְצוֹ	אֵלֶּה	יְהוָה	עַם־	לָהֶם	בֶּאֱמֹר	קָדְשִׁי
wametoka	na–kutoka–nchi–yake	hawa	Yahwe	watu–wa	kwao	wakisemwa	langu–takatifu
H3318	H0776	H0428	H3068			H0559	H6944

Kisha wakaenda kati ya mataifa, na popote walipoenda, walilitukana jina langu takatifu wakati watu waliwasema, 'Je! hawa kweli ni watu wa Yahwe? Kwa kuwa wamefukuzwa nje ya nchi yake.

21

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	חִלְּלוּהוּ	אֲשֶׁר	קָדְשִׁי	שֵׁם	עַל־	וָאֶחְמֹל
Israeli	nyumba–ya	wamelilnajisi	ambalo	langu–takatifu	jina	kwa–ajili–ya	Na–niliihurumia
H3478				H6944	H8034		H2550

ס	שָׁמָּה׃	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	בַּגּוֹיִם
[s]	huko	walienda	ambako	miongoni–mwa–mataifa
	H8033	H0935		

Lakini nilikuwa na huruma kwa ajili ya jina langu takatifu ambalo nyumba ya Israeli walilinajisi miongoni mwa mataifa, walipoenda huko.

22

לָא	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית־	אֱמֹר	לָכֵן
Si	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	Israeli	kwa–nyumba–ya	sema	Kwa–hiyo
H3808	H3069	H0136	H0559	H3541	H3478		H0559	

קָדְשִׁי	לְשֵׁם־	אִם־	כִּי	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	עֹשֶׂה	אֲנִי	לְמַעַנְכֶם
langu–takatifu	jina	kwa–ajili–ya	bali	Israeli	nyumba–ya	ninafanya	mimi	kwa–ajili–yenu
H6944	H8034			H3478			H0589	H4616

שָׁם׃	בָּאתֶם	אֲשֶׁר־	בַּגּוֹיִם	חִלַּלְתֶּם	אֲשֶׁר
huko	mlienda	ambako	miongoni–mwa–mataifa	mmelinajisi	ambalo
H8033	H0935				

Kwa hiyo waambie nyumba ya Israeli, 'Bwana Yahwe asema hivi: Sifanyi haya kwa ajili yenu, nyumba ya Israeli, lakini jina langu, mlilolitukana miongoni mwa mataifa kila sehemu mlipoenda.

23

אֲשֶׁר	בַּגּוֹיִם	הַמְחֻלָּל	הַגָּדוֹל	שְׁמִי	אֶת־	וְקִדַּשְׁתִּי
ambalo	miongoni–mwa–mataifa	lililonajisiwa	kuu	jina–langu	[obj]	Na–nitalitakasa
				H8034	H0853	H6942

יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	הַגּוֹיִם	וְיָדְעוּ	בְּתוֹכָם	חִלַּלְתֶּם
Yahwe	Bwana	asema	Yahwe	mimi	kwamba	mataifa	nayo–yatajua	katikati–yao	mmelinajisi
H3069	H0136	H5002	H3068	H0589			H3045	H8432	

לְעֵינֵיהֶם׃	בָּכֶם	בְּהִקָּדְשִׁי
machoni–pao	kupitia–ninyi	ninapotakaswa
		H6942

Kwa kuwa nitalifanya jina langu kuu kuwa takatifu, mlilolitukana miongoni mwa mataifa-katikati ya mataifa, mmelitukana. Kisha mataifa watajua kwamba mimi ni Yahwe-hivi ndivyo asemavyo Bwana Yahwe-asemavyo-wakati mtakapoona kwamba mimi ni mtakatifu.

24 וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן־הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל־הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַתְכֶם׃

Na-nitawachukua kutoka mataifa na kuwakusanya kutoka kila nchi, na nitawaleta hata nchi yenu.

25 וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃

Na-nitawanyunyizia maji safi juu yenu na nitawasafisha kutoka kila kutoka kwenye uchafu wote, na kutoka kwenye sanamu zenu zenu.

26 וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי אֶת־לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר׃

Nitawapatia moyo mpya na roho mpya sehemu zenu za ndani, na nitautoa moyo wa jiwe kutoka kwenye nyama zenu. Kwa kuwa nitawapatia moyo wa nyama.

27 וְאֶת־רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר־בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם׃

Nitaiweka Roho yangu ndani yenu na kuwawezesha kutembea katika sheria zangu na kuziweka hukumu zangu, hivyo mtazitenda.

28 וִישַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃

Kisha mtakaa katika nchi niliyowapa babu zenu; mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu.

29 וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל־הַדָּגָן וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם רָעָב׃

וְנָתַתִּי	לָכֶם	לֵב	חָדָשׁ	וְרוּחַ	חֲדָשָׁה	אֶתֵּן	בְּקִרְבְּכֶם	וַהֲסִרֹתִי
Na–nitawapa	ninyi	moyo	mpya	na–roho	mpya	nitaweka	ndani–yenu	na–nitaondoa
H5414								

אֶת־לֵב	הָאֶבֶן	מִבְּשַׂרְכֶם	וְנָתַתִּי	לָכֶם	לֵב	בָּשָׂר׃		
[obj]	wa–jiwe	kutoka–mwili–wenu	na–nitawapa	ninyi	moyo	wa–nyama		
H0853	H0068	H1320	H5414			H1320		

וְאֶת־רוּחִי	אֶתֵּן	בְּקִרְבְּכֶם	וְעָשִׂיתִי	אֶת	אֲשֶׁר־	בְּחֻקַּי		
Na–[obj]	nitaweka	ndani–yenu	na–nitafanya	[obj]	ambayo	katika–amri–zangu		
H0853	H5414	H7130		H0853		H2706		

תֵּלֵכוּ	וּמִשְׁפָּטַי	תִּשְׁמְרוּ	וַעֲשִׂיתֶם׃					
mtatembea	na–hukumu–zangu	mtashika	na–kufanya					
H3212	H4941	H8104						

וְיָשַׁבְתֶּם	בָּאָרֶץ	אֲשֶׁר	נָתַתִּי	לַאֲבֹתֵיכֶם	וִהְיִיתֶם	לִי	לְעָם	
Na–mtakaa	katika–nchi	ambayo	nilitoa	kwa–baba–zenu	na–mtakuwa	kwangu	watu	
H3427	H0776		H5414	H0001	H1961			

וְאָנֹכִי	אֶהְיֶה	לָכֶם	לֵאלֹהִים׃					
na–mimi	nitakuwa	kwenu	Mungu					
H0595	H1961		H0430					

וְהִרְבֵּיתִי	הַדָּגָן	אֶל־	וְקָרָאתִי	טֻמְאוֹתֵיכֶם	מִכֹּל	אֶתְכֶם	וְהוֹשַׁעְתִּי	
na–nitaiongeza	nafaka	[obj]	na–nitaiita	unajisi–wenu	kutoka–kila	ninyi	Na–nitawaokoa	
H1715		H0413	H7121	H2932	H3605	H0853	H3467	

רָעָב׃	עֲלֵיכֶם	אֶתֵּן	וְלֹא־	אֹתוֹ				
njaa	juu–yenu	kutoa	na–sita	hiyo				
H7458		H5414	H3808	H0853				

Kwa kuwa nitawaokoa kutokana na uchafu wenu wote. Nitaita ngano kuiongeza. Sitaweka tena njaa juu yenu.

לֹא	אֲשֶׁר	לְמַעַן	הַשָּׁדֶה	וּתְנוּבַת	הָעֵץ	פְּרִי	אֶת־	וְהִרְבֵּיתִי	30
msije	kwamba	ili	mashamba	na–mazao–ya	mti	matunda–ya	[obj]	Na–nitaongeza	
H3808		H4616		H8570	H6086	H6529	H0853		

בַּגּוֹיִם׃	רָעָב	חֶרְפַּת	עוֹד	תִּקְחוּ
miongoni–mwa–mataifa	njaa	aibu–ya	tena	kupokea
	H7458	H2781	H5750	H3947

Nitaongeza tunda la mti na kuzalisha kwenye mashamba ili kwamba msichukue tena aibu ya njaa juu ya mataifa.

טוֹבִים	לֹא־	אֲשֶׁר	וּמַעַלְלֵיכֶם	הָרָעִים	דַּרְכֵיכֶם	אֶת־	וְזָכַרְתֶּם		31
kuwa–mazuri	hayaku	ambayo	na–matendo–yenu	mbaya	njia–zenu	[obj]	Na–mtakumbuka		
	H3808		H4611		H1870	H0853	H2142		

וְעַל	עֲוֹנֹתֵיכֶם	עַל	בְּפְנֵיכֶם	וּנְקֹטֹתֶם	
na–kwa–sababu–ya	maovu–yenu	kwa–sababu–ya	machoni–mwenu	na–mtajichukia	
	H5771		H6440	H6962	

תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם׃
machukizo–yenu
H8441

Kisha mtazikumbuka njia zenu mbaya na matendo yenu ambayo hayakuwa mazuri, na mtaonyesha chuki kwenye nyuso zenu kwa sababu ya dhambi zenu na matendo yenu maovu.

בָּוֹשׁוּ	לָכֶם	יְוֵדַע	יְהוָה	אֲדֹנָי	נְאֻם	עֹשֶׂה	אֲנִי־	לְמַעַנְכֶם	לֹא	32
aibisheni	kwenu	na–ijulikane	Yahwe	Bwana	asema	ninafanya	mimi	kwa–ajili–yenu	Si	
H0954		H3045	H3069	H0136	H5002		H0589	H4616	H3808	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	מִדַּרְכֵיכֶם	וְהִכָּלְמוּ	
[s]	Israeli	nyumba–ya	kutoka–njia–zenu	na–tahanikeni	
	H3478		H1870	H3637	

Sifanyi hili kwa ajili yenu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-ijulikane kwenu. Hivyo tahayarikeni na kufadhaika kwa sababu ya njia zenu, nyumba ya Israeli.

עֲוֹנֹתֵיכֶם	מִכֹּל	אֶתְכֶם	טַהֲרִי	בְּיוֹם	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה		33
maovu–yenu	kutoka–kila	ninyi	ya–kuwasafisha	Katika–siku	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo		
H5771	H3605	H0853	H2891	H3117	H3069	H0136	H0559	H3541		

הֶחֳרָבוֹת׃	וְנִבְנוּ	הֶעָרִים	אֶת־	וְהוֹשַׁבְתִּי
magofu	na–itajengwa	miji	[obj]	na–nitaifanya–kukaliwa
H2723	H1129		H0853	H3427

Bwana Yahwe asema hivi: Katika siku niliyowatakasa kutoka kwenye uovu wenu wote, nitawafanya miji ikaliwe na kuzijenga sehemu zilizoharibiwa.

כָּל־	לְעֵינֵי	שְׁמָמָה	הָיְתָה	אֲשֶׁר	בַּתַּחַת	תָּעֳבֵד	הַנְּשַׁמָּה	וְהָאָרֶץ	34
kila	machoni–pa	ukiwa	ilikuwa	ambayo	badala–ya	italimwa	iliyoachwa	Na–nchi	
H3605			H1961		H8478	H5647	H8074	H0776	

עֹבֵר׃
anayepita

Kwa kuwa mtailima nchi iliyoharibiwa hadi itakapoonekana haijaaharibika mbele za macho ya wote wapitao karibu.

וְהָעֲרִים	עֵדֶן	כְּגַן־	הָיְתָה	הַנְּשַׁמָּה	הַלָּזוּ	הָאָרֶץ	וְאָמְרוּ	35
na–miji	Edeni	kama–bustani–ya	imekuwa	iliyoachwa	hii	nchi	Na–watasema	
		H1588	H1961	H8074	H1977	H0776	H0559	

יָשָׁבוּ׃	בְּצוּרוֹת	וְהַנֶּהֱרָסוֹת	וְהַנְּשַׁמּוֹת	הֶחֳרֵבוֹת
imekaliwa	imejengwa–ngome	na–iliyobomolewa	na–iliyoachwa	iliyoharibiwa
H3427	H1219	H2040	H8074	

Kisha watasema, “Hii nchi ilikuwa ukiwa, lakini imekuwa kama bustani ya Edeni; miji ya ukiwa na isiyo na wakaaji iliyo magofu ambayo ilibomolewa sasa inakaliwa.

יְהוָה	אֲנִי	וְכִי	סְבִיבוֹתֵיכֶם	יִשְׁאֲרוּ	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	וְיָדְעוּ	36
Yahwe	mimi	kwamba	pande–zenu–zote	yatakayobaki	ambayo	mataifa	Nayo–yatajua	
H3068	H0589		H5439	H7604			H3045	

ס	וְעָשִׂיתִי׃	דִּבַּרְתִּי	יְהוָה	אֲנִי	הַנְּשַׁמָּה	נָטַעְתִּי	הַנֶּהֱרָסוֹת	בָּנִיתִי
[s]	na–nitafanya	nimesema	Yahwe	mimi	iliyoachwa	nimepanda	iliyoharibiwa	nimeijenga
		H1696	H3068	H0589	H8074	H5193	H2040	H1129

Kisha mataifa mengine waliowazunguka watajua yakwamba mimi ni Yahwe, kwamba nimejenga palipokuwa pameharibiwa na kuipanda mbegu sehemu iliyokuwa ukiwa.

לַעֲשׂוֹת	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית־	אִדָּרֵשׁ	זֹאת	עוֹד	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	37
kufanya	Israeli	na–nyumba–ya	nitadaiwa	hii	Tena	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
	H3478		H1875	H2063	H5750	H3069	H0136	H0559	H3541	

אָדָם׃	כַּצֹּאן	אֹתָם	אַרְבֶּה	לָהֶם
watu	kama–kondoo	wao	nitawaongeza	kwao
H0120	H6629	H0853		

Bwana Yahwe asema hivi: Tena nitaulizwa na nyumba ya Israeli kufanya hivi kwa ajili yao, kuwaongeza kama kundi la watu.

תִּהְיֶינָה	כֵּן	בְּמוֹעֲדֶיהָ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	כְּצֹאן	קְדֻשִׁים	כְּצֹאן		38
itakuwa	hivyo	katika–sikukuu–zake	Yerusalemu	kama–kondoo–wa	watakatifu	Kama–kondoo		
H1961		H4150	H3389	H6629	H6944	H6629		

ס	יְהוָה׃	אֲנִי	כִּי־	וְיָדְעוּ	אָדָם	צֹאן	מְלֵאוֹת	הֶחֳרֵבוֹת	הָעָרִים
[s]	Yahwe	mimi	kwamba	nao–watajua	watu	makundi–ya	imejaa	iliyoharibiwa	miji
	H3068	H0589		H3045	H0120	H6629	H4392		

Kama kundi lililotengwa kwa ajili ya sadaka, kama kundi katika Yerusalimu katika sikukuu yake iliyoteuliwa, hivyo miji itaharibiwa kwa kujazwa na makundi ya watu na watajua kwamba mimi ni Yahwe.”'

Chapter 37

בְּתוֹךְ	וַיַּנִּיחֵנִי	יְהוָה	בְּרוּחַ	וַיּוֹצִאֵנִי	יְהוָה	יַד־	עָלַי	הָיְתָה	1
katikati–ya	akaniweka	Yahwe	kwa–Roho–wa	akanitoa	Yahwe	mkono–wa	juu–yangu	Ilikuwa	
H8432	H5117	H3068	H7307	H3318	H3068	H3027		H1961	

עֲצָמוֹת׃	מְלֵאָה	וְהִיא	הַבִּקְעָה
mifupa	lilikuwa–limejaa	nalo	bonde
H6106	H4392	H1931	H1237

Mkono wa Yahwe ulikuwa juu yangu, na akanitoa kwa Roho wa Bwana Yahwe na kuniweka chini katikati ya bonde; lilikuwa limejaa mifupa.

2 וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב פְּנֵי עַל־ מְאֹד רַבּוֹת וְהִנֵּה סָבִיב :מְאֹד יְבֵשׁוֹת וְהִנֵּה הַבִּקְעָה

Akanipitisha juu–yake pande–zote pande–zote uso–wa juu–ya sana mingi na–tazama pande–zote sana ilikuwa–mikavu na–tazama bonde

H5439 H5439 H6440 H5921 H3966 H7227 H2009 H5439 H3966 H3002 H2009 H1237

Kisha akanifanya kupita kati yao kuizunguka pande zote. Tazama! Mingi yao mikubwa ilikuwa katika bonde! Ilikuwa mikavu sana.

3 וַיֹּאמֶר אֵלַי מִמִּי אַקְנִיָּה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה יָדָעְתָּ :אֵלֶּה הָעֲצָמוֹת הַתִּחְיֶינָה אָדָם בֶּן־ מִמִּי אַקְנִיָּה

Hivyo nimetoa unabii kama nilivyokuwa nimeamriwa: nimetabiri, tazama, sauti ikaja, iliyokuwa ya mtetememo. Kisha mifupa ikasogeleana pamoja-mfupa juu ya mfupa.

8

עֹור	עֲלֵיהֶם	וַיִּקְרָם	עָלָה	וּבָשָׂר	גִּדִּים	עֲלֵיהֶם	וְתִּגְדָּה־	וְרָאִיתִי
ngozi	juu–yake	ikafunikwa	ilipanda	na–nyama	mishipa	juu–yake	na–tazama	Nikatazama
H5785		H7159	H5927	H1320	H1517		H2009	H7200

בָּהֶם׃	אֵין	וְרוּחַ	מִלְמָעְלָה
ndani–yake	hakukuwa	lakini–roho	kutoka–juu
	H0369	H7307	H4605

Nikatazama na, kumbe, mishipa ilikuwa juu sasa, na nyama ikatoka juu na ngozi ikazifunika. Lakini hapakuwa na pumzi juu yao.

9

הָרוּחַ	אֶל־	וְאָמַרְתָּ	אָדָם	בֶּן־	הִנָּבֵא	הָרוּחַ	אֶל־	הִנָּבֵא	אֵלַי	וַיֹּאמֶר
roho	kwa	useme	Adamu	mwana–wa	tabiri	roho	kwa	tabiri	mimi	Akaniambia
H7307	H0413	H0559	H0120		H5012	H7307	H0413	H5012	H0413	H0559

וּפְחֵי	הָרֻוחַ	בְּאִי	רוּחוֹת	מֵאַרְבָּע	יְהוִה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־
uvumie	roho	njoo	za–pepo	kutoka–pande–nne	Yahwe	Bwana	asema	hivyo
H5301	H7307	H0935	H7307	H0702	H3069	H0136	H0559	H3541

וְיִחְיוּ׃	הָאֵלֶּה	בַּהֲרוּגִים
waishi	hawa	juu–ya–waliouawa
H2421	H0428	H2026

Kisha Yahwe akanambia, “Itabirie pumzi, tabiri, mwanadamu, na iambie pumzi, 'Bwana Yahwe asema hivi: Pumzi, hutoka pepo nne, na pumzi juu ya hawa walioawa, hivyo wanaweza kuishi.'”

10

עַל־	וַיַּעַמְדוּ	וַיְחִיוּ	הָרוּחַ	בָּהֶם	וַתָּבוֹא	צִוָּנִי	כַּאֲשֶׁר	וְהִנַּבֵּאתִי	
juu–ya	wakasimama	wakaishi	roho	ndani–yao	ikaingia	nilivyoamriwa	kama	Nikatabiri	
	H5975	H2421	H7307		H0935	H6680		H5012	

ס	מְאֹד׃	מְאֹד־	גְּדוֹל	חַיִל	רַגְלֵיהֶם
—	sana	sana	kubwa	jeshi	miguu–yao
	H3966	H3966		H2428	H7272

Hivyo nimetabiri kama nilivyokuwa nimeamriwa; pumzi ikawajilia na wakaishi. Kisha wakasimama kwa miguu yao, jeshi moja kubwa sana.

11

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	כֹּל־	הָאֵלֶּה	הָעֲצָמוֹת	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	
Israeli	nyumba–ya	nyumba–yote–ya	hii	mifupa	Adamu	mwana–wa	mimi	Akaniambia	
H3478		H3605	H0428	H6106	H0120		H0413	H0559	

נִגְזַרְנוּ	תִקְוָתֵנוּ	וְאָבְדָה	עַצְמוֹתֵינוּ	יָבְשׁוּ	אֹמְרִים	הִנֵּה	הֵמָּה
tumekatiliwa–mbali	tumaini–letu	imetoweka	mifupa–yetu	yamekauka	wanasema	tazama	wao
H1504		H0006	H6106	H3001	H0559	H2009	H1992

לָנוּ׃
kwetu

Kisha Yahwe akanambia, “Mwanadamu, mifupa hii yote ni ya nyumba ya Israeli. Tazama! Wanasema, 'Mifupa yetu imekauka, na tumaini letu limepotea. Tumekatwa.'

אֲנִי	הִנֵּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	אֲלֵיהֶם	וְאָמַרְתָּ	הִנָּבֵא	לָכֵן	12
mimi	tazama	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	wao	uwaambie	tabiri	Kwa-hiyo	
H0589	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	H0413	H0559	H5012		

עַמִּי	מִקִּבְרוֹתֵיכֶם	אֶתְכֶם	וְהַעֲלֵיתִי	קִבְרוֹתֵיכֶם	אֶת־	פִּתַּחַ
watu-wangu	kutoka-makaburi-yenu	ninyi	nitawainua	makaburi-yenu	[kitu]	ninafungua
	H6913	H0853	H5927	H6913	H0853	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	אַדְמַת	אֶל־	אֶתְכֶם	וְהֵבֵאתִי
—	Israeli	nchi-ya	katika	ninyi	nitawaleta
	H3478	H0127	H0413	H0853	H0935

Kwa hiyo tabiri na waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Nitayafunua makabiri yenu na kuwapandisha kutoka kwayo, watu wangu. Nitakurudisha hata katika nchi ya Israeli.

קִבְרוֹתֵיכֶם	אֶת־	בְּפִתְחֵי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וְיָדַעְתֶּם	13
makaburi-yenu	[kitu]	nitakapofungua	Yahwe	mimi	kwamba	Nanyi-mtajua	
H6913	H0853		H3068	H0589		H3045	

עַמִּי׃	מִקִּבְרוֹתֵיכֶם	אֶתְכֶם	וּבְהַעֲלוֹתִי	
watu-wangu	kutoka-makaburi-yenu	ninyi	na-nitakapowainua	
	H6913	H0853	H5927	

Kisha mtajua kwamba mimi ni Yahwe, nitakapo yafunua makaburi yenu na kuwatoa kutoka kwao, watu wangu.

אַדְמַתְכֶם	עַל־	אֶתְכֶם	וְהִנַּחְתִּי	וְחַיִּיתֶם	בָּכֶם׀	רוּחִי	וְנָתַתִּי	14
nchi-yenu	katika	ninyi	nitawaweka	nanyi-mtaishi	ndani-yenu	Roho-wangu	Nitaweka	
H0127		H0853	H3240	H2421		H7307	H5414	

פ	יְהוָה׃	נְאֻם־	וְעָשִׂיתִי	דִּבַּרְתִּי	יְהוָה	אֲנִי	כִּי־	וִידַעְתֶּם
—	Yahwe	asema	nami-nimetenda	nimesema	Yahwe	mimi	kwamba	nanyi-mtajua
	H3068	H5002		H1696	H3068	H0589		H3045

Nitaweka Roho wangu ndani yenu hivyo mtaishi, na nitawafanya kupumzika katika nchi yenu mtakapojua yakwamba mimi ni Yahwe. Nasema na nitayafanya hayo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”'

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	15
kusema	kwangu	Yahwe	neno-la	Ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Kisha neno la Yahwe likanijia, likisema,

לִיהוּדָה	עָלָיו	וּכְתָב	אֶחָד	עֵץ	לְךָ֣	קַח־	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	16
kwa-Yuda	juu-yake	andika	moja	fimbo	kwako	chukua	Adamu	mwana-wa	Nawe	
H3063		H3789	H0259	H6086		H3947	H0120			

עָלָיו	וּכְתֹב	אֶחָד	עֵץ	וּלְקַח	)חֲבֵרָיו(	]חברון[	יִשְׂרָאֵל	וְלִבְנֵי
juu-yake	andika	moja	fimbo	kisha-chukua	wenzake	[wenzake]	Israeli	na-kwa-wana-wa
	H3789	H0259	H6086	H3947	H2270	H2270	H3478	

)חֲבֵרָיו׃(	]חברון[	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וְכָל־	אֶפְרַיִם	עֵץ	לְיוֹסֵף
wenzake	[wenzake]	Israeli	nyumba-ya	na-nyumba-yote-ya	Efraimu	fimbo-ya	kwa-Yosefu
H2270	H2270	H3478		H3605	H0669	H6086	H3130

“Sasa wewe, mwanadamu, chukua fimbo moja kwa ajili yako na andika juu yake, 'Kwa ajili Yuda na kwa ajili ya watu wa Israeli, wenzake,' Kisha fimbo nyingine andika juu yake, 'Kwa kuwa Yusufu, tawi la Efraimu, na kwa ajili ya watu wa Israeli, wenzake.

17 וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד מֵהֶם לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ׃
Zikaribishe hizo moja kwa moja nyingine kwako kuwa-fimbo moja moja zitakuwa moja
H0853 H0259 H0413 H0259 H0259 H0853 H7126 H0259 H1961 H0259 H6086 H0259
mkononi-mwako
H3027

Walete wote pamoja kwenye fimbo moja, ili wawe kitu kimoja katika mkono wako.

18 וְכַאֲשֶׁר יאמְרוּ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא־ תַגִּיד לָנוּ מָה־ אֵלֶּה לָךְ׃
Na-watakaposema wana-wa watu-wako kusema je-hutatuambia utuambie sisi nini hizi kwako
H0413 H0559 H3808 H5046 H4100 H0428 H0559

Wakati watu wako watakapokwambia na kusema, 'Je! hutatuambia haya mambo yako yana maana gani?'

19 דַּבֵּר אֲלֵהֶם כֹּה־ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־ עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד־ אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חבריו[ ]חַבְרָיו(וְנָתַתִּי אֹתָם עָלָיו אֶת־ עֵץ יְהוּדָה וַעֲשִׂיתִם אֹתָם לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃
Waambie wao Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Nalichukua fimbo-ya [kitu] ninachukua mimi tazama Yahwe Bwana asema hivyo wao Waambie
H1696 H0413 H0559 H0136 H3069 H2009 H0589 H3947 H0853 H6086
Yosefu iliyo mkononi-mwa Efraimu Israeli [wenzake] wenzake nitaweka
H3130 H0834 H3027 H0669 H3478 H2270 H2270 H5414
juu-yake [kitu] fimbo-ya Yuda nitazifanya kuwa-fimbo moja zitakuwa moja
H5921 H0853 H6086 H3063 H6213 H6086 H0259 H1961 H0259
mkononi-mwangu
H3027

kisha waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Nalichukua tawi la Yusufu ambalo lipo kwenye mkono wa Efraimu na kabila za Israeli wenzake na kuungana nalo hata kwenye tawi la Yuda, ili kwamba wawe tawi moja, na watakuwa kitu kimoja katika mikono yangu.'

20 וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר־ תִּכְתָּב עֲלֵיהֶם בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם׃
Zitakuwa fimbo ambazo utaandika juu-yake mkononi-mwako mbele-ya-macho-yao
H1961 H6086 H0834 H3789 H5921 H3027

Shika kwenye mkono wako na matawi uliyoandika mbele ya macho yao.

21 וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה־ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ־ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב וְהֵבֵאתִי אֹתָם אֶל־ אַדְמָתָם׃
Uwaambie wao Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! nakaribia kuchukua [kitu] ninachukua wana-wa Israeli kutoka-kati-ya mataifa ambako walienda huko nitawakusanya wao kutoka-pande-zote nitawaleta wao katika nchi-yao
H1696 H0413 H0559 H0136 H3069 H2009 H0589 H3947 H0853 H0996 H1471 H3478 H1121 H0834 H1980 H8033 H6908 H0853 H5439 H0935 H0853 H0413 H0127

Waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! nakaribia kuwachukua watu wa Israeli kutoka miongoni mwa mataifa walipoenda. Nitawakusanya kutoka nchi zilizozunguka na nitawaleta kwenye nchi yao.

22 וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ
Nitawafanya kuwa taifa moja katika nchi, juu ya milima ya Israeli, na mfalme
H6213 H0853 H1471 H0259 H0776 H2022 H3478 H4428

אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיוּ־(עוֹד) [יִהְיֶה־] עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת
mmoja atakuwa kwao-wote mfalme wala-hawatakuwa [watakuwa] tena falme-mbili falme
H0259 H1961 H3605 H4428 H3808 H1961 H1961 H8147 H4467

וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי גוֹיִם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד׃
wala-hawatajigatanua watagawanywa tena mataifa-mawili mataifa wala-hawatagawanyika kwenye falme mbili tena
H3808 H2673 H5750 H8147 H1471 H3808 H2673 H5750

kuwa taifa moja katika nchi, juu ya milima ya Israeli, na kutakuwa na mfalme mmoja kama mfalme juu yao wote, na hawatakuwa mataifa mawili tena. Hawatagawanyika kwenye falme mbili tena.

23 וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכֹל
Wala-hawatajitia-unajisi tena kwa-sanamu-zao na-vitu-vyao-vya-machukizo na-kwa-makosa
H3808 H2930 H5750 H1544 H8251 H3605

מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם וְטִהַרְתִּי וְהָיוּ־לִי לְעָם וַאֲנִי
kutoka-katika-makazi yao-yote ambamo dhambi walitenda-dhambi ndani-yake nitawatakasa wao nitawaokoa yao-yote watu kwangu nami
H3605 H4186 H2398 H2891 H0853 H3467 H6588 H5971 H3605 H0589

אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃
nitakuwa kwao Mungu
H1961 H0430

Kisha hawatajitia unajisi tena kwa sanamu zao, mambo yao yachukizao, au dhambi zao nyingine. Kwa kuwa nitawaokoa kutoka matendo yao ya uongo ambayo wamefanya dhambi, na nitawatakasa, hivyo watakuwa watu wangu nami nitakuwa Mungu wao.

24 וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם
Na-mtumishi-wangu Daudi mfalme juu-yao na-mchungaji mmoja atakuwa kwao-wote
H5650 H1732 H4428 H5921 H7462 H0259 H1961 H3605

וְעָשׂוּ אוֹתָם׃ וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ וְחֻקֹּתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ
na-kuzitenda hizo na-katika-hukumu-zangu watakwenda na-amri-zangu watazishika na-kuzitenda
H6213 H0853 H4941 H3212 H2708 H8104 H6213

Daudi mtumishi wangu atakuwa mfalme juu yao. Hivyo kutakuwa na mchungaji mmoja juu yao wote, na wataishi kulingana na sheria zangu na watazitunza amri zangu na kuzitii.

25 וְיָשְׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי אֲשֶׁר יָשְׁבוּ־
Wataishi katika nchi ambayo nilimpa mtumishi-wangu Yakobo ambayo waliishi
H3427 H5921 H0776 H5414 H5650 H3290 H3427

בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
ndani-yake baba-zenu wataishi juu-yake wao na-watoto-wao na-watoto-wao
H3427 H0001 H3427 H5921 H1992 H1121 H1121 H1121

עַד־עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם׃
hata milele na-Daudi mtumishi-wangu mkuu kwao milele
H5704 H5769 H1732 H5650 H5387 H5769 H5769

Wataishi katika nchi niliwapatia watumishi wangu Yakobo, ambapo baba zenu walipoishi. Wataishi humo milele-wao, watoto wao, na wajukuu zao, kwa Daudi mtumishi wangu atakuwa mkuu wao milele.

וּנְתַתִּים	אוֹתָם	יִהְיֶה	עוֹלָם	בְּרִית	שָׁלוֹם	בְּרִית	לָהֶם	וְכָרַתִי	26
nitawaweka	nao	litakuwa	milele	agano–la	amani	agano–la	nao	Nitafanya–agano	
H5414	H0853	H1961	H5769	H1285	H7965	H1285		H3772	

לְעוֹלָם׃	בְּתוֹכָם	מִקְדָּשִׁי	אֶת־	וְנָתַתִּי	אוֹתָם	וְהִרְבֵּיתִי
milele	katikati–yao	patakatifu–pangu	[kitu]	nitaweka	wao	nitawaongeza
H5769	H8432	H4720	H0853	H5414	H0853	

Nitaweka agano la amani pamoja nao. Litakuwa agano la milele pamoja nao. Nitawaweka na kuwazidisha na kupaweka mahali patakatifu pangu katikati yao milele.

לִי	יִהְיוּ־	וְהָמָּה	לֵאלֹהִים	לָהֶם	וְהָיִיתִי	עֲלֵיהֶם	מִשְׁכָּנִי	וְהָיָה	27
kwangu	watakuwa	nao	Mungu	kwao	nitakuwa	juu–yao	maskani–yangu	Itakuwa	
	H1961	H1992	H0430		H1961		H4908	H1961	

לְעָם׃
watu

Maskani yangu yatakuwa pamoja nao; Nitakuwa Mungu wao, na watakuwa watu wangu.

יִשְׂרָאֵל	אֶת־	מְקַדֵּשׁ	יְהוָה	אֲנִי	כְּי	הַגּוֹיִם	וְיָדְעוּ	28
Israeli	[kitu]	ninayetakasa	Yahwe	mimi	kwamba	mataifa	Mataifa–yatajua	
H3478	H0853	H6942	H3068	H0589			H3045	

ס	לְעוֹלָם׃	בְּתוֹכָם	מִקְדָּשִׁי	בְּהָיוֹת
—	milele	katikati–yao	patakatifu–pangu	patakatifu–pangu–patakapokuwa
	H5769	H8432	H4720	H1961

Kisha mataifa watajua yakwamba mimi ni Yahwe niliyewatenga Israeli, wakati mahali pangu patakatifu patakapokuwa katikati yao milele.”

Chapter 38

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	Ikawa	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Yahwe likanijia, likisema,

נְשִׂיא	הַמָּגוֹג	אֶרֶץ	גּוֹג	אֶל־	פָּנֶיךָ	שִׂים	אָדָם	בֶּן־	2
mkuu–wa	Magogu	nchi–ya	Gogu	kwa	uso–wako	elekeza	Adamu	mwana–wa	
	H4031	H0776	H1463	H0413	H6440		H0120		

עָלָיו׃	וְהִנָּבֵא	וְתֻבָל	מֶשֶׁךְ	רֹאשׁ
juu–yake	tabiri	na–Tubali	Mesheki	kiongozi–wa
	H5012	H8422	H4902	

“Mwanadamu, weka uso wako kumwelekea Gogu, nchi ya Magogu, kiongozi mkuu wa Mesheki na Tubali; na kutabiri dhidi yake.

נְשִׂיא	גּוֹג	אֵלֶיךָ	הִנְנִי	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	וְאָמַרְתָּ	3
mkuu–wa	Gogu	dhidi–yako	tazama–mimi	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Useme	
	H1463	H0413	H2009	H3069	H0136	H0559	H3541	H0559	

וְתֻבָל׃	מֶשֶׁךְ	רֹאשׁ	
na–Tubali	Mesheki	kiongozi–wa	
H8422	H4902		

Sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Ni juu yako, Gogu, kiongozi mkuu wa Mesheki na Tubali.

4 וְשִׁוֹבַבְתִּיךָ וְנָתַתִּי חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְהוֹצֵאתִי אוֹתְךָ וְאֶת־כָּל־
Nitakugeuza nitaweka ndoano matayani-mwako nitakutoa wewe na jeshi-lako-lote
H7725 H5414 H2397 H3895 H3318 H0853 H0853 H3605

חֵילֶךָ סוּסִים וּפָרָשִׁים לְבֻשֵׁי מְכֻלוֹל כֻּלָּם קָהָל רָב
jeshi-lako farasi na-wapanda-farasi wavaa silaha-kamili wote kusanyiko kubwa
H2428 H6951 H3847 H4358 H3605 H6951

צִנָּה וּמָגֵן תֹּפְשֵׂי חֲרָבוֹת כֻּלָּם׃
ngao-ndogo na-ngao-kubwa washikao panga wote
H4043 H8610 H2719 H3605

Hivyo nitakugeuza na kuweka kulabu kwenye taya yako; nitakupeleka nje pamoja na jeshi lako lote, farasi, na waendesha farasi, wote wakiwa wamevaa silaha, kusanyiko kubwa pamoja na ngao ndogo na ngao kubwa, wote wakishikilia panga!

5 פָּרַס כּוּשׁ וּפוּט אִתָּם כֻּלָּם מָגֵן וְכוֹבָע׃
Uajemi Kushi na-Putu pamoja-nao wote ngao na-kofia-za-chuma
H6539 H3553 H6316 H0854 H3605 H4043 H3553

Persia, Kushi, Uajemi wapo pamoja nao, wote pamoja na ngao na chapeo!

6 גֹּמֶר וְאֶת־כָּל־ אֲגַפֶּיהָ בֵּית תּוֹגַרְמָה יַרְכְתֵי צָפוֹן וְאֶת־
Gomeri na-vikosi-vyake-vyote na-vikosi-vyake nyumba-ya Togarma miisho-ya kaskazini na
H1586 H3605 H0102 H8425 H3411 H6828 H0853

אֲגַפֶּיהָ עַמִּים רַבִּים אִתָּךְ׃
vikosi-vyake watu wengi pamoja-nawe
H0102 H0854

vikosi-vyake-vyote
H3605

Gomeri na jeshi lake lote, na Beth-Togarma, kutoka sehemu za mbali ya kaskazini, na jeshi lake lote! Watu wengi wako pamoja nawe!

7 הִכֹּן וְהָכֵן לְךָ אַתָּה וְכָל־ קְהָלֶךָ הַנִּקְהָלִים
Jiandae uandae kwako wewe na-kusanyiko-lako-lote kusanyiko-lako walioungana
H3559 H3559 H0000 H0859 H3605 H6951 H6950

עָלֶיךָ וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמָר׃
pamoja-nawe uwe kwao mlinzi
H0854 H1961 H0000 H4929

Kuwa tayari! Ndio, jiandae na jeshi lako waliokusanyika pamoja na wewe, na amiri wao mkuu.

8 מִיָּמִים רַבִּים֙ תִּפָּקֵד֙ בְּאַחֲרִית הַשָּׁנִים֙ תָּבוֹא֙ אֶל־ אֶרֶץ֙
Baada-ya-siku nyingi utaitwa katika-mwisho-wa miaka utakuja katika nchi
H3117 H0000 H6485 H0319 H8141 H0935 H0413 H0776

מְשׁוֹבֶבֶת מֵחֶרֶב מְקֻבֶּצֶת מֵעַמִּים רַבִּים עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
iliyorudishwa kutoka-upanga iliyokusanywa kutoka-mataifa mengi juu-ya milima-ya Israeli
H7725 H2719 H6908 H4480 H5971 H5921 H2022 H3478

אֲשֶׁר־ הָיְוּ לְחָרְבָּה תָּמִיד וְהִיא֙ לָקִינִי־ סָסָא֙ מֵעַמִּים הוּצָאָה֙ וְיָשְׁבוּ
ambayo yalikuwa magofu daima lakini-sasa kutoka-mataifa imetolewa nao-wataishi
H1961 H2723 H8548 H1931 H5971 H3318 H3427

לָבֶטַח כֻּלָּם׃
kwa-usalama wote
H0983 H3605

Utaitwa baada ya siku nyingi, na baada ya miaka michache utaenda kwenye nchi iliyofunikwa kutoka upanga na ambayo iliyokusanywa kutoka watu wengi, iliyowkusanya kuwarudisha milima ya Israeli ambayo imeendelea kuangamizwa. Lakini watu wa nchi watatolewa na kabila za watu, na wataishi salama, wote!

אַתָּה	תִּהְיֶה	הָאָרֶץ	לְכַסּוֹת	כֶּעָנָן	תָּבוֹא	כַּשֹּׁאָה	וְעָלִיתָ	9
wewe	utakuwa	nchi	kuifunika	kama–wingu	utakuja	kama–dhoruba	Utapanda	
	H1961	H0776	H3680	H6051	H0935		H5927	

ס	אוֹתָךְ׃	רַבִּים	וְעַמִּים	אֲנַפֵּיךְ	וְכָל־
—	pamoja–nawe	wengi	na–watu	vikosi–vyako	na–vikosi–vyako–vyote
	H0853			H0102	H3605

Hivyo utapanda juu kama tufani iendavyo; utakuwa kama wingu lililofunika nchi, wewe na jeshi lako lote, maaskari wako wote pamoja na wewe.

עַל־	דְּבָרִים	יַעֲלוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	10
juu–ya	mambo	yatapanda	hiyo	katika–siku	itakuwa	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
	H1697	H5927	H1931	H3117	H1961	H3069	H0136	H0559	H3541	

רָעָה׃	מַחֲשֶׁבֶת	וְחָשַׁבְתָּ	לְבָבֶךָ
mbaya	mpango	utafikiria	moyo–wako
	H4284	H2803	H3824

Bwana Yahwe asema hivi: Itakuwa siku hiyo hayo mawazo yataingia moyoni mwako, na utatunga njama mbaya.'

הַשַּׁקְטִים	אָבוֹא	פְּרָזוֹת	אֶרֶץ	עַל־	אֶעֱלֶה	וְאָמַרְתָּ	11
walio–kimya	nitakuja–juu–ya	vijiji–visivyo–na–kuta	nchi–ya	dhidi–ya	nitapanda	Utasema	
H8252	H0935	H6519	H0776		H5927	H0559	

אֵין	וּדְלָתַיִם	וּבְרִיחַ	חוֹמָה	בְּאֵין	יֹשְׁבִים	כֻּלָּם	לָבֶטַח	יֹשְׁבֵי
bila	na–milango	na–bila–makomeo	kuta	bila	wanaoishi	wote	kwa–usalama	wakaao
H0369		H1280	H2346	H0369	H3427	H3605	H0983	H3427

לָהֶם׃
kwao

Kisha utasema, 'nitapanda hata nchi iliyowazi; nitaenda hata kwa watu wapole waishio salama, wote wakiishi mahali ambapo hakuna kuta wala makomeo, na mahali ambapo hakuna malango ya mji.

נוֹשָׁבֹת	חֳרָבוֹת	עַל־	יָדְךָ	לְהָשִׁיב	בָּז	וְלָבַז	שָׁלָל	לִשְׁלֹל	12
yanayokaliwa	magofu	dhidi–ya	mkono–wako	kugeuza	mateka	na–kupoka	nyara	kuteka	
H3427	H2723		H3027	H7725	H0957	H0962	H7998		

עַל־	יֹשְׁבֵי	וְקִנְיָן	מִקְנֶה	עֹשֶׂה	מְגוֹיִם	מְאֻסָּף	עַם	וְאֶל־
juu–ya	wakaao	na–mali	mifugo	wapata	kutoka–mataifa	waliokusanywa	watu	na–dhidi–ya
	H3427	H7075	H4735			H0622		H0413

הָאָרֶץ׃	טַבּוּר
nchi	kitovu–cha
H0776	H2872

Nitanyakua mateka na kuiba mateka, ili nilete mkono wangu juu kuwaangamiza wale wakazi wapya, na juu ya watu waliokusanyika kutoka mataifa, watu wale waongezao wanyama na mali, na wale waishio katikatika ya dunia.'

13

כְּפִרְיָהּ	וְכָל־	תַּרְשִׁישׁ	וְסֹחֲרֶי	וְדָדָן	שְׁבָא	
vijiji–vyake	na–vijiji–vyake–vyote	Tarshishi	na–wafanyabiashara–wa	na–Dedani	Sheba	
	H3605	H8659	H5503		H7614	

הִקְדָּלְתָּ	בָּז	הֲלָכְז	בָּא	אַתָּה	שָׁלָל	הֲלִשְׁלָל	לְךָ	יֹאמְרוּ
umekusanya	mateka	je–kupoka	umekuja	wewe	nyara	je–kuteka	kwako	watasema
H6950	H0957	H0962	H0935		H7998			H0559

שָׁלָל	לִשְׁלֹל	וְקִנְיָן	מִקְנֶה	לָקַחַת	וְזָהָב	כֶּסֶף	וְלָשֵׂאת	קְהָלֶךָ
nyara	kuteka	na–mali	mifugo	kuchukua	na–dhahabu	fedha	kuchukua	kusanyiko–lako
H7998		H7075	H4735	H3947	H2091	H3701	H5375	H6951

ס	גָּדֹול׃	
—	nyingi	

Sheba na Denani, na wafanya biashara wa Tarshishi pamoja na mahodari wake wote watakwambia, 'Je, umekuja kuteka nyara? Je, umewakusanya majeshi yako kuchukua mateka wengi, kuchukua fedha na dhahabu, kuchukua mifugo yao na mali na kuwakokota mateka wengi sana?'

14

יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לְגוֹג	וְאָמַרְתָּ	אָדָם	בֶּן־	הִנָּבֵא	לָכֵן
Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Gogu	umwambie	Adamu	mwana–wa	tabiri	Kwa–hiyo
H3069	H0136	H0559	H3541	H1463	H0559	H0120		H5012	

תֵּדָע׃	לָבֶטַח	יִשְׂרָאֵל	עַמִּי	בְּשֶׁבֶת	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָלָוְא
utajua	kwa–usalama	Israeli	watu–wangu	watu–wangu–watakapoishi	hiyo	siku	je–katika
H3045	H0983	H3478		H3427	H1931	H3117	H3808

Kwa hiyo tabiri, mwanadamu, na mwambie Gogu, 'Bwana Yahwe asema hivi: Katika siku hiyo, wakati watu wangu Israeli watakapoishi salama, je, hutajifunza kuhusu wao?

15

רַבִּים	וְעַמִּים	אַתָּה	צָפוֹן	מִיַּרְכְתֶּיךָ	מִמְּקוֹמְךָ	וּבָאתָ
wengi	na–watu	wewe	kaskazini	kutoka–miisho–ya	kutoka–mahali–pako	Utakuja
			H6828	H3411	H4725	H0935

רָב׃	וְחַיִל	גָּדוֹל	קָהָל	כֻּלָּם	סוּסִים	רֹכְבֵי	אִתָּךְ
kubwa	na–jeshi	kubwa	kusanyiko	wote	farasi	wapanda	pamoja–nawe
	H2428		H6951	H3605		H7392	H0854

Utakuja kutoka mahali pangu mbali katika kaskazini pamoja na jeshi kubwa, wote wakiendesha farasi, kusanyiko kubwa, jeshi kubwa.

16

בְּאַחֲרִית	הָאָרֶץ	לְכַסּוֹת	כָּעָנָן	יִשְׂרָאֵל	עַמִּי	עַל־	וְעָלִיתָ
katika–mwisho–wa	nchi	kuifunika	kama–wingu	Israeli	watu–wangu	dhidi–ya	Utapanda
H0319	H0776	H3680	H6051	H3478			H5927

אֹתִי	הַגּוֹיִם	דַּעַת	לְמַעַנִי	אַרְצִי	עַל־	וַהֲבִאוֹתִיךָ	תִּהְיֶה	הַיָּמִים
mimi	mataifa	wayajue	ili	nchi–yangu	dhidi–ya	nitakuleta	itakuwa	siku
H0853		H3045	H4616	H0776		H0935	H1961	H3117

ס	גּוֹג׃	לְעֵינֵיהֶם	בְּךָ	בְּהִקָּדְשִׁי
—	Gogu	mbele–ya–macho–yao	kupitia–wewe	nitakapojitakasa
	H1463			H6942

Utawashambulia watu wangu Israeli kama wingu lifunikavyo nchi. Katika siku za baadaye nitakuleta juu ya nchi yangu, ili mataifa wanijue nitakapojifunua mwenyewe kupitia wewe, Gogu, kuwa mtakatifu mbele ya macho yao.

17

קַדְמוֹנִים	בִּימֵי	דִּבַּרְתִּי	אֲשֶׁר־	הוּא	הַאַתָּה־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־
za–kale	katika–siku	nilisema	ambaye	yeye	je–wewe	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo
H6931	H3117	H1696		H1931		H3069	H0136	H0559	H3541

שָׁנִים	הָהֵם	בַּיָּמִים	הַנִּבְּאִים	יִשְׂרָאֵל	נְבִיאֵי	עֲבָדַי	בְּיַד	
miaka	zile	katika–siku	waliotabiri	Israeli	manabii–wa	watumishi–wangu	kwa–mkono–wa	
H8141	H1992	H3117	H5012	H3478	H5030	H5650	H3027	

ס	עֲלֵיהֶם׃	אֹתְךָ	לְהָבִיא
—	dhidi–yao	wewe	kukuleta
		H0853	H0935

Bwana Yahwe asema hivi: Je, wewe siye yule ambaye niliyeongea naye katika siku za zamani kwa mkono wa watumishi wangu, manabii wa Israeli, waliotabiri katika mda wao wenyewe kwa miaka niliyowaleta juu yao?

18

יִשְׂרָאֵל	אַדְמַת	עַל־	גּוֹג	בּוֹא	בְּיוֹם	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	
Israeli	nchi–ya	dhidi–ya	Gogu	atakapokuja	katika–siku	hiyo	katika–siku	Itakuwa	
H3478	H0127		H1463	H0935	H3117	H1931	H3117	H1961	

בְּאַפִּי׃	חֲמָתִי	תַּעֲלֶה	יְהוִה	אֲדֹנָי	נְאֻם
puani–mwangu	hasira–yangu	itapanda	Yahwe	Bwana	asema
H0639	H2534	H5927	H3069	H0136	H5002

Basi itakuwa katika siku hiyo wakati Gogu atakapo ishambulia nchi ya Israeli-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-ghadhabu yangu itapanda katika hasira yangu.

19

בַּיּוֹם	וְלֹא	אִם־	דִּבַּרְתִּי	עֶבְרָתִי	בְּאֵשׁ־	וּבְקִנְאָתִי	
siku	katika	hakika	nimesema	ghadhabu–yangu	katika–moto–wa	Na–katika–wivu–wangu	
H3117	H3808		H1696	H5678	H0784	H7068	

יִשְׂרָאֵל׃	אַדְמַת	עַל	גָּדוֹל	רַעַשׁ	יִהְיֶה	הַהוּא
Israeli	nchi–ya	juu–ya	kubwa	tetemeko	kutakuwa	hiyo
H3478	H0127			H7494	H1961	H1931

Katika wivu wangu katika hasira ya moto wangu, ninasema kwamba katika siku hiyo kutakuwa na tetemeko kubwa la nchi katika nchi ya Israeli.

20

וְחַיַּת	הַשָּׁמַיִם	וְעוֹף	הַיָּם	דְּגֵי	מִפָּנַי	וְרָעֲשׁוּ	
na–wanyama–wa	mbingu	na–ndege–wa	bahari	samaki–wa	mbele–yangu	Watatetemeka	
	H8064	H5775	H3220	H1709	H6440	H7493	

וְכֹל	הָאֲדָמָה	עַל־	הָרֹמֵשׂ	הָרֹמֵשׂ	וְכָל־	הַשָּׂדֶה
na–wanadamu–wote	ardhi	juu–ya	vitambavyo	vitambaavyo	na–viumbe–vyote	kondeni
H3605	H0127		H7430	H7431	H3605	

הַמַּדְרֵגוֹת	וְנָפְלוּ	הֶהָרִים	וְנֶהֶרְסוּ	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	עַל־	אֲשֶׁר	הָאָדָם
miamba	yataanguka	milima	yataanguka	ardhi	uso–wa	juu–ya	walio	wanadamu
H4095	H5307	H2022	H2040	H0127	H6440			H0120

תִּפּוֹל׃	לָאָרֶץ	חוֹמָה	וְכָל־
zitaanguka	ardhini	kuta	na–kuta–zote
H5307	H0776	H2346	H3605

Watatetemeka mbele yangu-samaki wa baharini na ndege wa angani, wanyama wa mashambani, na viumbe watambaao juu ya nchi, na kila mtu aliyeko juu ya uso wa nchi. Milima itaangushwa chini majabali yataanguka, hadi kila ukuta utaanguka kwenye nchi.

21 וְקָרָ֤אתִי עָלָיו֙ לְכָל־ הָרֵ֣י מִלְמָ֔ה יְהוָ֖ה אֲדֹנָ֑י נְאֻ֣ם חָ֔רֶב
Nitaita dhidi yake katika-milima-yangu-yote juu ya milima yangu yote-hivi ndivyo Bwana Yahwe asema upanga
Nitaita H7121 dhidi-yake katika-milima-yangu-yote H3605 milima-yangu H2022 upanga H2719 asema H5002 Bwana H0136 Yahwe H3069

בְּאָחִיו׃ תְּהִיֶה֙ אִ֣ish אִ֔ישׁ חֶ֖רֶב
dhidi-ya-ndugu-yake utakuwa mtu upanga-wa
dhidi-ya-ndugu-yake H0251 utakuwa H1961 mtu H0376 upanga H2719

Nitaita upanga dhidi yake juu ya milima yangu yote-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-upanga wa kila mtu utakuwa kinyume na ndugu yake.

22 וְנִשְׁפַּטְתִּי֙ אִתּ֣וֹ יֶ֔יפ בְּדֶ֥בֶר וּבְדָ֖ם אֲשׁ֣וֹטֵף וְגֶ֤שֶׁם שׁוֹטֵף֙ וְאַבְנֵ֔י
Nitamhukumu yeye kwa-tauni na-kwa-damu kubwa na-mvua na-mawe
Nitamhukumu H8199 yeye H0854 kwa-tauni H1698 na-kwa-damu H1818 kubwa H7857 na-mvua H1653 na-mawe H0068

וְעַל־ אֲגַפָּ֖יו וְעַל־ עָלָ֑יו אַמְטִ֣יר וְגָפְרִ֔ית אֵ֥שׁ וְאֶלְגָּבִ֖ישׁ
na-juu-ya vikosi-vyake na-juu-ya juu-yake nitanyesha na-kiberiti moto ya-mvua-ya-mawe
vikosi-vyake H0102 nitanyesha H4305 na-kiberiti H1614 moto H0784 ya-mvua-ya-mawe H0417

אִתּ֔וֹ׃ אֲשֶׁ֥ר רַבִּ֖ים עַמִּ֑ים
pamoja-naye walio wengi watu
pamoja-naye H0854 walio wengi watu

Kisha nitamuhukumu kwa tauni na damu; nakufurika mvua na mvua ya mawe na kuchoma asidi nitainyeshea chini juu yake na jeshi lake na mataifa mengi yaliyo pamoja naye.

23 וְהִתְגַּדַּלְתִּי֙ וְהִתְקַדַּשְׁתִּ֔י וְנוֹדַעְתִּ֖י לְעֵינֵ֣י גּוֹיִ֑ם רַבִּ֔ים וְיָדְע֖וּ
Nitajidhihirisha-mkuu nitajitakasa nitajijulisha mbele-ya-macho-ya mataifa mengi watajua
Nitajidhihirisha-mkuu H1431 nitajitakasa H6942 nitajijulisha H3045 mbele-ya-macho-ya mataifa H1471 mengi watajua H3045

כִּי־ אֲנִ֥י יְהוָ֛ה׃ ס
kwamba mimi Yahwe —
kwamba H3588 mimi H0589 Yahwe H3068

Kwa kuwa nitaonyesha ukuu wangu na utakatifu wangu na nitafanya kujulikana mimi mwenyewe katiaka macho ya mataifa mengi, na watajua kwamba mimi ni Yahwe.”

Chapter 39

1 וְאַתָּ֣ה בֶן־ אָדָ֗ם הִנָּבֵ֤א עַל־ גּוֹג֙ וְאָמַרְתָּ֣ כֹּ֔ה אָמַ֖ר אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה
Nawe mwana-wa Adamu tabiri dhidi-ya Gogu useme hivyo asema Bwana Yahwe
Nawe H0859 mwana-wa H1121 Adamu H0120 tabiri H5012 dhidi-ya H5921 Gogu H1463 useme H0559 hivyo H3541 asema H0559 Bwana H0136 Yahwe H3069

וְתֻבָֽל׃ מֶ֣שֶׁךְ רֹ֔אשׁ קִיּ֖וֹנְזִי נְשִׂ֣יא גּ֔וֹג אֵלֶ֑יךָ הִנְנִֽי
na-Tubali Mesheki kiongozi-wa mkuu-wa Gogu dhidi-yako tazama-mimi
na-Tubali H8422 Mesheki H4902 kiongozi-wa H7218 mkuu-wa H5387 Gogu H1463 dhidi-yako H0413 tazama-mimi H2009

“Kisha wewe, mwanadamu, tabiri dhidi ya Gogu na sema, 'Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! ni kinyume nawe, Gogu, mkuu wa Mesheki na Tubali.

2 וְשִׁשְׁבַּתִּ֑יךָ וְהַעֲלִיתִ֣יךָ וְשִׁשְׁאתִ֔יךָ וְהַבְאוֹתִ֖יךָ וְהִסַּעְתִּ֣יךָ עַל־
Nitakugeuza nitakupandisha nitakuongoza nitakuleta kutoka-miisho-ya juu-ya
Nitakugeuza H7725 nitakupandisha H5927 nitakuongoza H8338 nitakuleta H0935 kutoka-miisho-ya H3411 kaskazini H6828 juu-ya H5921

יִשְׂרָאֵֽל׃ הָרֵ֥י
Israeli milima-ya
Israeli H3478 milima-ya H2022

Nitakugeuza na kukuongoza; nitakupandisha juu kutoka mbali kaskazini na kukuleta hata milima ya Israeli.

3 וְהִכֵּיתִי קַשְׁתְּךָ upinde-wako H7198 מִיַּד kutoka-mkono-wako H3027 שְׁמֹאולֶךָ wa-kushoto H8040 וְחִצֶּיךָ na-mishale-yako H2671
אַפִּיל׃ nitadondosha H5307 יְמִינְךָ wa-kulia H3225 מִיַּד kutoka-mkono-wako H3027

Kisha nitaufunga upinde wako utoke katika mkono wako wa kushoto na kuifanya mishale kuanguka kutoka kwenye mkono wako wa kuume.

4 עַל- Juu-ya הָרֵי milima-ya H2022 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 תִּפֹּול utaanguka H5307 אַתָּה wewe וְכָל- na-vikosi-vyako-vyote H3605 אֲנַפֶּיךָ vikosi-vyako H0102 וְעַמִּים na-watu
אֲשֶׁר walio אִתָּךְ pamoja-nawe H0854 לְעֵיט kwa-ndege-wa H5861 צִפֹּור ndege-wala-nyama H6833 כָּל- wenye-mabawa-yote H3605 כָּנָף mabawa H3671
לְאָכְלָה׃ kuwa-chakula H0402 נְתַתִּיךָ nitakutoa H5414 הַשָּׂדֶה kondeni וְחַיַּת na-wanyama-wa

Utaanguka juu ya milima ya Israeli-wewe na jeshi lako late na maaskari walio pamoja nawe. Nitawapatia ndege mbua na wanyama pori wa mashambani kwa ajili ya chakula.

5 עַל- Juu-ya פְּנֵי uso-wa H6440 הַשָּׂדֶה kondeni תִּפֹּול utaanguka H5307 כִּי kwa-sababu אֲנִי mimi H0589 דִּבַּרְתִּי nimesema H1696 נְאֻם asema H5002 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה׃ Yahwe H3069

Utaanguka juu ya uso wa shamba, kwa kuwa mimi mwenyewe nimesema hivyo-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

6 וְשִׁלַּחְתִּי- Nitatuma H7971 אֵשׁ moto H0784 בְּמָגֹוג juu-ya-Magogu H4031 וּבְיֹשְׁבֵי na-juu-ya-wakaao H3427 הָאִיִּים pwani H0339 כִּי- kwamba וְיָדְעוּ watajua H3045 לָבֶטַח kwa-usalama H0983
יְהוָה׃ Yahwe H3068 אֲנִי mimi H0589

Kisha nitapeleka moto juu ya Magogu na kwa wale waishio salama juu ya pwani, na watajua yakwamba mimi ni Yahwe.

7 וְאֶת- Na-jina H0853 שֵׁם jina H8034 קָדְשִׁי langu-takatifu H6944 אוֹדִיעַ nitalijulisha H3045 בְּתוֹךְ katikati-ya H8432 עַמִּי watu-wangu וְלֹא- wala-sitaacha H3808 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478
אֶת- [kitu] H0853 שֵׁם- jina H8034 קָדְשִׁי langu-takatifu H6944 עֹוד tena H5750 וְיָדְעוּ watajua H3045 הַגֹּויִם mataifa כִּי- kwamba אֲנִי mimi H0589 יְהוָה Yahwe H3068
אַחֵל linajisiwe
בְּיִשְׂרָאֵל׃ katika-Israeli H3478 קָדוֹשׁ Mtakatifu H6918

Kwa kuwa nitalifanya jina langu takatifu lijulikane kati ya watu wangu Israeli, na sitaruhusu tena jina langu takatifu litukanwe; mataifa watajua kwamba mimi ni Yahwe, Mtakatifu katika Israeli.

8 הִנֵּה Tazama H2009 בָּאָה inakuja H0935 וְנִהְיָתָה itatokea H1961 נְאֻם asema H5002 אֲדֹנָי Bwana H0136 יְהוִה Yahwe H3069 הוּא hii H1931 הַיֹּום siku H3117 אֲשֶׁר ambayo דִּבַּרְתִּי׃ nilisema H1696

Tazama! Siku inakuja, na itachukua nafasi-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

וּמָגֵן	בְּנֶשֶׁק	וְהִשְׁיקוּ	וּבְעֵרוּ	יִשְׂרָאֵל	עָרֵי	וְיֹשְׁבֵי	וְיָצְאוּ		9
na–ngao–kubwa	silaha	watateketeza	watawasha	Israeli	miji–ya	wakaao	Watatoka		
H4043	H5402	H5400		H3478		H3427	H3318		

בָּהֶם	וּבְעֵרוּ	וּבְרֹמַח	יָד	וּבְמַקֵּל	וּבְחִצִּים	בְּקֶשֶׁת	וְצִנָּה	
kwa–hizo	watawasha	na–mkuki	ya–mkono	na–fimbo	na–mishale	upinde	na–ngao–ndogo	
		H7420	H3027	H4731	H2671	H7198		

שָׁנִים׃	שֶׁבַע	אֵשׁ
miaka	miaka–saba	moto
H8141	H7651	H0784

Hao wakaao katika miji ya Israeli watatoka nje na watatumia silaha kuwasha moto na kutengeneza moto na kuwachoma-ngao ndogo, ngao kubwa, pinde, mishale, rungu, na mikuki; watatengeneza mioto pamoja nao kwa muda wa siku saba.

מִן־	יַחְטְבוּ	וְלֹא	הַשָּׂדֶה	מִן־	עֵצִים	יִשְׂאוּ	וְלֹא־		10
kutoka	watakata	wala–hawatakata	kondeni	kutoka	kuni	watachukua	Wala–hawatachukua		
	H2404	H3808			H6086	H5375	H3808		

שֹׁלְלֵיהֶם	אֶת־	וְשָׁלְלוּ	אֵשׁ	יְבַעֲרוּ־	בַּנֶּשֶׁק	כִּי	הַיֹּעֲרִים	
waliowapora	[kitu]	watateka–nyara	moto	watawasha	kwa–silaha	kwa–sababu	misitu	
	H0853		H0784		H5402			

ס	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	בַּזֵּזֵיהֶם	אֶת־	וּבָזְזוּ	
—	Yahwe	Bwana	asema	waliowapoka	[kitu]	watapoka	
	H3069	H0136	H5002	H0962	H0853	H0962	

Hawatakusanya kuni kutoka mashambani wala kukata miti kutoka kwenye misitu, kwa kuwa watazichoma hizo silaha; watawateka nyara wale watakaotaka kuwateka nyara-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

בַּיּוֹם	בְּיִשְׂרָאֵל	קֶבֶר	שָׁם	מִקֹּום־	וְלְגוֹג	אֶתֵּן	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	11
katika–siku	katika–Israeli	kaburi	huko	mahali–pa	Gogu	nitampa	hiyo	katika–siku	Itakuwa	
H3117	H3478	H6913	H8033	H4725	H1463	H5414	H1931	H3117	H1961	

אֶת־	שָׁם	וְקָבְרוּ	הָעֹבְרִים	אֶת־	הִיא	וְחֹסֶמֶת	הַיָּם	קִדְמַת
[kitu]	huko	watamzika	wapitao	[kitu]	hilo	litawazuia	bahari	mashariki–mwa
H0853	H8033	H6912		H0853	H1931	H2629	H3220	H6926

הָעֹבְרִים	וְאֶת־	גּוֹג	גּוֹג׃	הֲמוֹן	גֵּיא	וְקָבְרוּ	הֲמוֹנָה
wapitao	na	Gogu	Gogu	umati–wa	bonde–la	wataliita	umati–wake
	H0853	H1463	H1996	H1996	H1516	H7121	

כָּל־		
umati–wake–wote		
H3605		

Kisha itakuwa katika hiyo siku ambayo nitaifanya sehemu huko kwa ajili ya Gogu-kaburi la Israeli, bonde kwa ajili ya wale wanaosafiri hata mashariki ya bahari. Litawazuia wale wanaotegemea kupita. Huko watamzika Gogu pamoja na kundi lake lote. Watapaita bonde la Hamon-Gogu.

חֳדָשִׁים׃	שִׁבְעָה	הָאָרֶץ	אֶת־	טַהֵר	לְמַעַן	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וּקְבָרוּם	12
miezi	miezi–saba	nchi	[kitu]	kuitakasa	ili	Israeli	nyumba–ya	Watawazika	
H2320	H7651	H0776	H0853	H2891	H4616	H3478		H6912	

Kwa muda wa siku saba nyumba ya Israeli itawazika ili kuitakasa nchi.

הִכָּבְדִי	יוֹם	לְשֵׁם	לָהֶם	וְהָיָה	הָאָרֶץ	עַם	כָּל־	וְקָבְרוּ	13
nitakapojitukuza	siku	sifa	kwao	itakuwa	nchi	watu–wa	watu–wote–wa	Watazika	
H3513	H3117	H8034		H1961	H0776		H3605	H6912	

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם
Yahwe	Bwana	asema
H3069	H0136	H5002

Kwa kuwa watu wa nchi watawazika; itakuwa siku ya kukumbukwa kwao wakati nitakapotukuzwa-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

אֶת־	הָעִבְרִים	אֶת־	מְקַבְּרִים	בָּאָרֶץ	עִבְרִים	יַבְדִּילוּ	תָּמִיד	וְאַנְשֵׁי	14
[kitu]	wapitao	[kitu]	watakaozika	katika–nchi	wapitao	watatenga	daima	Na–watu	
H0853		H0853	H6912	H0776		H0914	H8548	H0376	

יַחְקֹרוּ׃	חֳדָשִׁים	שִׁבְעָה־	מִקְצֵה	לְטַהֲרָהּ	הָאָרֶץ	פְּנֵי	עַל־	הַנּוֹתָרִים
watatafuta	miezi	miezi–saba	mwishoni–mwa	kuitakasa	nchi	uso–wa	juu–ya	waliobaki
H2713	H2320	H7651		H2891	H0776	H6440		H3498

Kisha watawateua watu kuendelea kwenda kwenye nchi, kuwatafuta wale waliokuwa wakisafiri, lakini waliokufa na miili yao kubaki juu ya uso wa nchi, ili kwamba waweze kuwazika, kwa ajili ya kusafisha nchi. Katika siku ya mwisho ya mwezi wa saba wataanza kutafuta.

צִיּוּן	אֶצְלוֹ	וּבָנָה	אָדָם	עֶצֶם	וְרָאָה	בָּאָרֶץ	הָעֹבְרִים	וְעָבְרוּ	15
alama	kando–yake	atajenga	mtu	mfupa–wa	atakapoona	katika–nchi	wapitao	Watapita	
H6725	H0681	H1129	H0120	H6106	H7200	H0776			

גּוֹג׃	הֲמוֹן	גֵּיא	אֶל־	הַמְקַבְּרִים	אֹתוֹ	קָבְרוּ	עַד	
Gogu	umati–wa	bonde–la	katika	wazikaji	huo	watakapomzika	hadi	
H1996	H1996	H1516	H0413	H6912	H0853	H6912	H5704	

Kama hawa watu wapitao kwenye nchi, watakapoona mfupa wowote wa binadamu, wataweka alama kwa huo, hadi wachimba kaburi watakapokuja na kuizika katika bonde la Hamoni Gogu.

ס	הָאָרֶץ׃	וְטִהֲרוּ	הֲמוֹנָה	עִיר	שֵׁם־	וְגַם		16
—	nchi	nao–wataitakasa	Hamona	mji	jina–la	Na–pia		
	H0776	H2891	H1997		H8034	H1571		

Kutakuwa na mji huko unaitwa Hamona. Wataitakasa nchi kwa njia hii.

לְצִפּוֹר	אֱמֹר	יְהוָה	אֲדֹנָי	וְאָמַר	כֹּה־	אָדָם	בֶּן־	וְאַתָּה	17
ndege–wote	waambie	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Adamu	mwana–wa	Nawe	
H6833	H0559	H3069	H0136	H0559	H3541	H0120			

וָבֹאוּ	הִקָּבְצוּ	הַשָּׂדֶה	חַיַּת	וּלְכָל	כָּנָף	כָּל־	
mje	kusanyikeni	kondeni	wanyama–wa	na–wanyama–wote–wa	mabawa	wenye–mabawa–yote	
H0935	H6908			H3605	H3671	H3605	

לָכֶם	זֹבֵחַ	אֲנִי	אֲשֶׁר	זִבְחִי	עַל־	מִסָּבִיב	הֵאָסְפוּ
kwenu	ninachinja	mimi	ambayo	dhabihu–yangu	juu–ya	kutoka–pande–zote	jikusanyeni
	H2076	H0589		H2077		H5439	H0622

דָּם׃	וּשְׁתִיתֶם	בָּשָׂר	וַאֲכַלְתֶּם	יִשְׂרָאֵל	הָרֵי	עַל	גְּדוֹל	זֶבַח
damu	mtakunywa	nyama	mtakula	Israeli	milima–ya	juu–ya	kubwa	dhabihu
H1818	H8354	H1320	H0398	H3478	H2022			H2077

Kwako wewe, mwanadamu, Bwana Yahwe asema hivi: Waambie ndege wote wenye mabawa na wanyama wote wa porini katika mashamba, 'Kusanyikeni pamoja na mje. Kusanyikeni kutoka pande zote kwenda kwenye dhabihu yote ambayo mimi mwenyewe ninayoifanya kwa ajili yako, dhabihu kubwa juu ya milima ya Israeli, ili kwamba mle nyama na kunywa damu.

אֵילִים	תִּשְׁתְּיוּ	הָאָרֶץ	נְשִׂיאֵי	וְדַם־	תֹּאכְלוּ	גִּבּוֹרִים	בָּשָׂר		18
kondoo–dume	mtakunywa	nchi	wakuu–wa	na–damu–ya	mtakula	mashujaa	Nyama–ya		
	H8354	H0776		H1818	H0398	H1368	H1320		

כֻּלָּם׃	בָּשָׁן	מְרִיאֵי	פָּרִים	וְעַתּוּדִים	כָּרִים	
wote	Bashani	walionona–wa	mafahali	na–mbuzi–dume	wana–kondoo	
H3605	H1316	H4806	H6499	H6260		

Mtakula nyama ya walio hodari na kunywa damu ya wakuu wa dunia; watakuwa kondoo waume, wana kondoo, mbuzi, na ng'ombe, wote walikuwa wanene katika Basheni.

19

מִזִּבְחֵי	לִשְׁכָּרוֹן	דָּם	וּשְׁתִיתֶם	לִשָּׂבְעָה	חֵלֶב	וַאֲכַלְתֶּם־	
kutoka–dhabihu–yangu	hadi–kulewa	damu	mtakunywa	hadi–kushiba	mafuta	Mtakula	
H2077	H7943	H1818	H8354	H7654	H2459	H0398	

לָכֶם׃	זָבַחְתִּי	אֲשֶׁר־
kwenu	nimechinja	ambayo
	H2076	

Kisha mtakula mafuta hata kuridhika kwenu; mtakunywa damu hadi kulewa; hii itakuwa dhabihu nitakayoichinja kwa ajili yenu.

20

אִישׁ	וְכָל־	גִּבּוֹר	וָרֶכֶב	סוּס	שֻׁלְחָנִי	עַל־	וּשְׂבַעְתֶּם	
watu–wa	na–watu–wote–wa	mashujaa	na–magari	farasi	meza–yangu	juu–ya	Mtashiba	
H0376	H3605	H1368	H7393		H7979		H7646	

יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	מִלְחָמָה
Yahwe	Bwana	asema	vita
H3069	H0136	H5002	H4421

Mtatosheka kwenye meza yangu pamoja na farasi, magari ya farasi, shujaa, na kila mtu wa vita-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.'

21

הַגּוֹיִם	כָּל־	וְרָאוּ	בַּגּוֹיִם	כִּבּוֹדִי	אֶת־	וְנָתַתִּי	
mataifa	mataifa–yote	wataona	miongoni–mwa–mataifa	utukufu–wangu	[kitu]	Nitaweka	
	H3605	H7200		H3519	H0853	H5414	

בָּהֶם׃	שָׁמְתִּי	אֲשֶׁר־	יָדִי	וְאֶת־	עָשִׂיתִי	אֲשֶׁר	מִשְׁפָּטִי	אֶת־
juu–yao	nimeweka	ambao	mkono–wangu	na	nimetenda	ambayo	hukumu–yangu	[kitu]
			H3027	H0853			H4941	H0853

Nitauweka utukufu wangu kati ya mataifa, na mataifa yote yataona hukumu yangu ninayoionyesha na mkono wangu nimeuweka juu yao.

22

הַהוּא	הַיּוֹם	מִן־	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וְיָדְעוּ
hiyo	siku	tangu	Mungu–wao	Yahwe	mimi	kwamba	Israeli	nyumba–ya	Watajua
H1931	H3117		H0430	H3068	H0589		H3478		H3045

וָהָלְאָה׃
na–kuendelea
H1973

Nyumba ya Israeli itajua yakwamba mimi ni Yahwe Mungu wao kutoka hiyo siku na kuendelea.

23

יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	גָּלוֹ	בַּעֲוֹנָם	כִּי	הַגּוֹיִם	וְיָדְעוּ	
Israeli	nyumba–ya	walihamishwa	kwa–sababu–ya–uovu–wao	kwamba	mataifa	Watajua	
H3478		H1540	H5771			H3045	

מֵהֶם	פָּנַי	וָאַסְתִּר	בִּי	מָעֲלוּ־	אֲשֶׁר	עַל		
kutoka–kwao	uso–wangu	nikaficha	kwangu	walikosa–uaminifu	ya–kwamba	kwa–sababu		
H1992	H6440	H5641		H4603				

כֻּלָּם׃	בַּחֶרֶב	וַיִּפְּלוּ	צָרֵיהֶם	בְּיַד	וָאֶתֵּנֵם	
wote	kwa–upanga	wakaanguka	adui–zao	mikononi–mwa	nikawatoa	
H3605	H2719	H5307		H3027	H5414	

Mataifa yatajua kwamba nyumba ya Israeli wameenda uhamishoni kwa sababu ya udhalimu wao kwa kunisaliti, hivyo naficha uso wangu kwao na kuwaweka kwenye mkono wa maadui zao ili kwamba wote waanguke kwa upanga.

פָּנַי	וָאַסְתִּר	אֹתָם	עָשִׂיתִי	וּכְפִשְׁעֵיהֶם	כְּטֻמְאָתָם	24
uso-wangu	nikaficha	wao	niliwatendea	na-makosa-yao	Kulingana-na-unajisi-wao	
H6440	H5641	H0853		H6588	H2932	

מִדֹּתָם׃	ס
kutoka-kwao	—
H1992	

Nimewafanyia kutokana na uchafu wao na dhambi zao, nitakapokuwa nimeuficha uso wangu kwao.

									25
)שְׁבוּת(	]שבית[	אֶת־	אָשִׁיב	עַתָּה	יְהוָה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	
utumwa-wa	[utumwa]	[kitu]	nitarudisha	sasa	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa-hiyo	
H7622	H7622	H0853	H7725	H6258	H3069	H0136	H0559	H3541		

לְשֵׁם	וְקִנֵּאתִי	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	כָּל־	וְרִחַמְתִּי	יַעֲקֹב
kwa-jina	nitakuwa-na-wivu	Israeli	nyumba-ya	nyumba-yote-ya	nitawarehemu	Yakobo
H8034	H7065	H3478		H3605	H7355	H3290

קָדְשִׁי׃
langu-takatifu
H6944

Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Sasa nitawarudisha watu wa Yakobo, na kuwa na huruma juu ya nyumba yote ya Israeli, wakati nitakapoona wivu kwa ajili ya jina langu.

									26
מַעֲלָם	כָּל־	וְאֶת־	כְּלִמָּתָם	אֶת־	וְנָשׂוֹ				
ukosefu-wao-wa-uaminifu	ukosefu-wote-wao-wa-uaminifu	na	aibu-yao	[kitu]	Watasahau				
H4604	H3605	H0853	H3639	H0853	H5375				

וְאֵין	לָבֶטַח	אַדְמָתָם	עַל־	בְּשִׁבְתָּם	בִּי	מָעֲלוּ־	אֲשֶׁר
bila	kwa-usalama	nchi-yao	katika	watakapoishi	kwangu	walikosa-uaminifu	ambao
H0369	H0983	H0127		H3427		H4603	

מַחֲרִיד׃
mwogofyaji
H2729

Kisha watabeba aibu yao na uhaini mkubwa walio nihaini. Watayasahau haya yote watakapopumzika katika nchi yao katika usalama, wala hakuna mtu atakaye waogofya.

									27
אֹיְבֵיהֶם	מֵאַרְצוֹת	אֹתָם	וְקִבַּצְתִּי	הָעַמִּים	מִן־	אוֹתָם	בְּשׁוּבִי		
adui-zao	kutoka-nchi-za	wao	nitawakusanya	mataifa	kutoka	wao	Nitakapowarudisha		
H0341	H0776	H0853	H6908			H0853	H7725		

רַבִּים׃	הַגּוֹיִם	לְעֵינֵי	בָּם	וְנִקְדַּשְׁתִּי	
mengi	mataifa	mbele-ya-macho-ya	kupitia-wao	nitajitakasa	
				H6942	

Wakati nitakapokuwa nimewarudisha kutoka kwa watu na kuwakusanya kutoka kwenye nchi za maadui zao, nitajionyesha mimi mwenyewe kuwa mtakatifu kwenye uso wa mataifa mengi.

									28
אֵל־	אֹתָם	בְּהַגְלוֹתִי	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	וְיָדְעוּ		
miongoni-mwa	wao	nilipowahamisha	Mungu-wao	Yahwe	mimi	kwamba	Watajua		
H0413	H0853	H1540	H0430	H3068	H0589		H3045		

מְהֵם	עוֹד	אוֹתִיר	וְלֹא־	אַדְמָתָם	עַל־	וְכִנַּסְתִּים	הַגּוֹיִם	
yeyote-wao	tena	nitamwacha	wala-sitamwacha	nchi-yao	katika	nikawakusanya	mataifa	
H1992	H5750	H3498	H3808	H0127		H3664		

שָׁם׃
huko
H8033

Kisha watajua kwamba mimi ni Yahwe Mungu wao, kwa kuwa nimewapeleka utumwani kati ya mataifa, lakini kisha nitawakusanya kuwarudisha hata nchi yao. Sitamuacha hata mmoja wao kati ya mataifa.

אֶת־	שִׁפַּכְתִּי	אֲשֶׁר	מֵהֶם	פָּנַי	עוֹד	אַסְתִּיר	וְלֹא־		29
[kitu]	nimemwaga	kwa–sababu	kutoka–kwao	uso–wangu	tena	nitaficha	Wala–sitaficha		
H0853	H8210		H1992	H6440	H5750	H5641	H3808		

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	עַל־	רוּחִי
—	Yahwe	Bwana	asema	Israeli	nyumba–ya	juu–ya	Roho–wangu
	H3069	H0136	H5002	H3478			H7307

Sitawaficha uso wangu kwao wakati nitakapomwaga Roho wangu katika nyumba ya Israeli-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

Chapter 40

הַשָּׁנָה	בְּרֹאשׁ	לְגָלוּתֵנוּ	שָׁנָה	וְחָמֵשׁ	בְּעֶשְׂרִים			1
mwaka	mwanzoni–mwa	wa–uhamisho–wetu	mwaka	na–tano	Katika–mwaka–wa–ishirini			
H8141		H1546	H8141	H2568	H6242			

אֲשֶׁר	אַחַר	שָׁנָה	עֶשְׂרֵה׀	בְּאַרְבַּע	לַחֹדֶשׁ	בֶּעָשׂוֹר	
ambayo	baada–ya	mwaka	na–nne	katika–mwaka–wa–kumi	ya–mwezi	siku–ya–kumi	
		H8141	H6240	H0702	H2320	H6218	

וַיָּבֵא	יְהוָה	יַד־	עָלַי	הָיְתָה	הַזֶּה	הַיּוֹם	וּבְעֶצֶם	הָעִיר	הֻכְּתָה
akanileta	Yahwe	mkono–wa	juu–yangu	ilikuwa	hiyo	siku	siku–ile–ile	mji	mji–ulipigwa
H0935	H3068	H3027		H1961	H2088	H3117	H6106		H5221

שָׁמָּה׃	אֹתִי
huko	mimi
H8033	H0853

Katika mwaka wa ishirini na tano wa kuhamishwa kwetu mwanzoni mwa mwaka siku ya kumi ya mwezi, katika mwaka wa kumi na nne baada ya mji kuchukuliwa-katika siku hiyo hiyo, mkono wa Yahwe ulikuwa juu yangu na alinichukua huko.

הָר	אֶל־	וַיְנִיחֵנִי	יִשְׂרָאֵל	אֶרֶץ	אֶל־	הֱבִיאַנִי	אֱלֹהִים	בְּמַרְאוֹת	2
mlima	juu–ya	akaniweka	Israeli	nchi–ya	katika	akanileta	ya–Mungu	Katika–maono	
H2022	H0413	H5117	H3478	H0776	H0413	H0935	H0430		

מְנֻגָּב׃	עִיר	כְּמִבְנֵה־	וְעָלָיו	מְאֹד	גְּבֹהַ
upande–wa–kusini	mji	kama–jengo–la	na–juu–yake	sana	mrefu
H5045		H4011		H3966	H1364

Katika maono ya Mungu akanileta hata nchi ya Israeli. Akanileta kupumzika juu ya kila mlima mrefu sana; upande wa kusini kulikuwa na monekano kana kwamba majengo ya mji.

וּפְתִיל־	נְחֹשֶׁת	כְּמַרְאֵה	מַרְאֵהוּ	אִישׁ	וְהִנֵּה־	שָׁמָּה	אוֹתִי	וַיָּבֵיא	3
na–kamba–ya	shaba	kama–sura–ya	sura–yake	mtu	na–tazama	huko	mimi	Akanileta	
H6616		H4758	H4758	H0376	H2009	H8033	H0853	H0935	

בַּשָּׁעַר׃	עֹמֵד	וְהוּא	הַמִּדָּה	וּקְנֵה	בְּיָדוֹ	פִּשְׁתִּים
mlangoni	alisimama	naye	kupimia	na–mwanzi–wa	mkononi–mwake	kitani
H8179	H5975	H1931		H7070	H3027	H6593

Kisha akanileta huko. Tazama, kulikuwa na mtu! Mwonekano wake ulikuwa kama mwonekano wa shaba. Alikuwa na uzi wa kitani na mwanzi wa kupimia mkononi mwake, na alisimama katika lango la mji.

4

בְּעֵינֶיךָ׃	רְאֵה	אָדָם	בֶּן־	הָאִישׁ	אֵלַי	וַיְדַבֵּר	
kwa–macho–yako	tazama	Adamu	mwana–wa	mtu–yule	kwangu	Akasema	
	H7200	H0120		H0376	H0413	H1696	

מַרְאֶה	אֲנִי׀	אֲשֶׁר־	לְכָל	לִבְּךָ	וְשָׂם	שְׁמַע	וּבְאָזְנֶיךָ	
ninakuonyesha	mimi	ambayo	kwa–yote	moyo–wako	weka	sikia	na–kwa–masikio–yako	
H7200	H0589		H3605			H8085	H0241	

אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶת־	הַנָּד	הֲנָה	הֶבֵאתָה	הַרְאוֹתְכָה	לְמַעַן	כִּי	אוֹתָךְ
ambayo	yote	[kitu]	tangaza	hapa	umelertwa	kukuonyesha	ili	kwa–sababu	wewe
	H3605	H0853	H5046	H2008	H0935	H7200	H4616		H0853

יִשְׂרָאֵל׃	לְבֵית	רֹאֶה	אַתָּה
Israeli	kwa–nyumba–ya	unaona	wewe
H3478		H7200	

Huyo mtu akanambia, “Mwanadamu, tazama kwa macho yako na sikiliza kwa masikio yako, na elekeza moyo wako juu ya yote ninayokufunulia, kwa kuwa ulinileta hapa ili niweze kukufunulia haya wewe. Toa taarifa ya kila kitu utakachokiona kwa nyumba ya Israeli.

5

הָאִישׁ	וּבְיַד	סָבִיב	וְסָבִיב	לַבַּיִת	מִחוּץ	חוֹמָה	וְהִנֵּה
mtu–yule	na–mkononi–mwa	pande–zote	pande–zote	nyumba	nje–ya	ukuta	Na–tazama
H0376	H3027	H5439	H5439		H2351	H2346	H2009

רֹחַב	אֶת־	וַיָּמָד	וְטֹפַח	בָּאַמָּה׀	אַמּוֹת	שֵׁשׁ־	הַמִּדָּה	קָנֶה
upana–wa	[kitu]	akapima	na–kiganja	kwa–dhiraa	dhiraa	dhiraa–sita	kupimia	mwanzi–wa
H7341	H0853	H4058	H2948			H8337		H7070

אֶחָד׃	קָנֶה	וְקוֹמָה	אֶחָד	קָנֶה	הַבִּנְיָן׀
mmoja	mwanzi	na–urefu	mmoja	mwanzi	jengo
H0259	H7070	H6967	H0259	H7070	H1146

Kulikuwa ukuta uliokuwa umezunguka eneo la hekalu. Urefu wa kipimo cha mwanzi katika mkono wa mtu ulikuwa dhiraa sita urefu, kila urefu wa dhiraa ulikuwa dhiraa moja na kipimo cha kiganja cha mkono urefu. Aliupima ukuta; ulikuwa kipimo cha mwanzi mmoja na ufito mmoja urefu.

6

[במעלותון]	וַיַּעַל	הַקָּדִימָה	דַּרְכּוֹ־	פָּנָיו׀	אֲשֶׁר	שַׁעַר׀	אֶל־	וַיָּבוֹא	
[ngazi]	akapanda	mashariki	upande–wa	uso–wake	ambalo	lango	kwenye	Akaja	
	H5927	H6921	H1870	H6440		H8179	H0413	H0935	

סַף	וְאֵת׀	רֹחַב	אֶחָד׀	קָנֶה	הַשַּׁעַר	סַף	אֶת־	וַיָּמָד	(בְּמַעֲלוֹתָיו׃)	
kizingiti	na	upana	mmoja	mwanzi	lango	kizingiti–cha	[kitu]	akapima	ngazi–zake	
	H0853	H7341	H0259	H7070	H8179		H0853	H4058		

רֹחַב׃	אֶחָד	קָנֶה	אֶחָד	
upana	mmoja	mwanzi	kingine	
H7341	H0259	H7070	H0259	

Kisha akaenda hata kwenye lango la hekalu lililokuwa limeelekea mashariki. Akapanda ngazi na kuipima kizingiti cha lango-mwanzi mmoja upana.

7

וּבֵין	רֹחַב	אֶחָד׀	וְקָנֶה	אֹרֶךְ׀	אֶחָד	קָנֶה	וְהַחֻצָה	
na–kati–ya	upana	mmoja	na–mwanzi	urefu	mmoja	mwanzi	Na–chumba–cha–ulinzi	
H0996	H7341	H0259	H7070	H0753	H0259	H7070	H8372	

הַשָּׁעַר	אוּלָם	מֵאֵצֶל	הַשַּׁעַר	וְסַף	אַמּוֹת	חָמֵשׁ	הַתָּאִים	
lango	ukumbi–wa	karibu–na	lango	na–kizingiti–cha	dhiraa	dhiraa–tano	vyumba–vya–ulinzi	
H8179	H0197	H0681	H8179			H2568	H8372	

אֶחָד׃	קָנֶה	מִזַּהֲבִית	
mmoja	mwanzi	upande–wa–nyumba	
H0259	H7070		

Vyumba vya ulinzi vilikuwa kila mwanzi mmoja urefu na mwanzi mmoja upana; kulikuwa na dhiraa tano katika kila vyumba viwili, na kizingiti cha lango la hekalu karibu na tawa la hekalu kilikuwa mwanzi mmoja urefu.

וַיָּמָד	אֶת־	אֻלָּם	הַשָּׁעַר	מֵהַבָּיִת׃	קָנֶה	אֶחָד׃	8
Akapima	[kitu]	ukumbi-wa	lango	upande-wa-nyumba	mwanzi	mmoja	
H4058	H0853	H0197	H8179		H7070	H0259	

Akapima tawa la lango; ulikuwa mwanzi mmoja urefu.

וַיָּמָד	אֶת־	אֻלָּם	הַשַּׁעַר׀	שְׁמֹנֶה	אַמּוֹת	[ואילון]	(וְאֵילָיו	שְׁתַּיִם	9
Akapima	[kitu]	ukumbi-wa	lango	dhiraa-nane	dhiraa	[nguzo]	nguzo-zake)	dhiraa-mbili	
H4058	H0853	H0197	H8179	H8083				H8147	

אַמּוֹת	וְאֻלָּם	הַשָּׁעַר	מֵהַבָּיִת׃	
dhiraa	na-ukumbi-wa	lango	upande-wa-nyumba	
	H0197	H8179		

Akapima tawa la lango. Ilikuwa mwanzi mmoja kwenda chini. Mihimili ilikuwa dhiraa mbili upana. Hili lilikuwa tawa la lango kuelekea hekalu.

וּשְׁלֹשָׁה	מִפֹּה׀	שְׁלֹשָׁה	הַקְּדִים	דֶּרֶךְ	הַשַּׁעַר	וְתָאֵי	10
na-vitatu	upande-huu	vitatu	mashariki	upande-wa	lango	Na-vyumba-vya-ulinzi-vya	
H7969	H6311	H7969	H6921	H1870	H8179	H8372	

מִפֹּה	לָאֵילֶם	אַחַת	וּמִדָּה	לִשְׁלָשְׁתָּם	אַחַת	מִדָּה	מִפֹּה
upande-huu	kwa-nguzo	kimoja	na-kipimo	kwa-vyote-vitatu	kimoja	kipimo	upande-huu
H6311		H0259		H7969	H0259		H6311

וּמִפֹּו׃
na-upande-huu
H6311

Kulikuwa na vyumba vitatu vya ulinzi pande zote za lango la mashariki, na yote yalikuwa na kipimo kile kile, na kuta zilizokuwa zimezigawanya zilikuwa na kipimo kile kile.

הַשַּׁעַר	אֹרֶךְ	אַמּוֹת	עֶשֶׂר	הַשַּׁעַר	פֶּתַח־	רֹחַב	אֶת־	וַיָּמָד	11
lango	urefu-wa	dhiraa	dhiraa-kumi	lango	mlango-wa	upana-wa	[kitu]	Akapima	
H8179	H0753		H6235	H8179	H6607	H7341	H0853	H4058	

אַמּוֹת׃	עֶשְׂרֵה	שְׁלֹשׁ
dhiraa	na-tatu	dhiraa-kumi
	H6240	H7969

Kisha yule mtu akapima upana wa njia ya lango la kuingia-dhiraa kumi; na akapima urefu wa njia ya lango la kuingia-dhiraa kumi na tatu.

מִפֹּה	גְּבוּל	אַחַת	וְאַמָּה־	אֶחָת	אַמָּה	הַתָּאוֹת	לִפְנֵי	וּגְבוּל	12
upande-huu	ukingo	moja	na-dhiraa	moja	dhiraa	vyumba-vya-ulinzi	mbele-ya	Na-ukingo	
H6311	H1366	H0259		H0259		H8372	H6440	H1366	

מִפֹּו׃	אַמּוֹת	וְשֵׁשׁ	מִפֹּו	אַמּוֹת	שֵׁשׁ־	וְהַתָּא	
upande-huu	dhiraa	na-dhiraa-sita	upande-huu	dhiraa	dhiraa-sita	na-chumba-cha-ulinzi	
H6311		H8337	H6311		H8337	H8372	

Akaupima ukuta uliokuwa mpaka mbele ya vyumba-dhiraa moja urefu. Vyumba vilipimwa dhiraa sita kila upande.

13 וַיָּמָד אֶת־ הַשַּׁעַר מִנֶּגֶד חֻמַּת הָאָחוֹר וְהָיָה עֶשְׂרִים דִּרְעִי־אִשִׁרִינִי רֹחַב לְנַגֹּה הַדֶּלֶת הַמֻּבָאָה׃

Akapima lango [kitu] kutoka kwenye paa ya chumba kimoja kuelekea chumba kingine-dhiraa ishirini na tano, kutoka langa la kuingia chumba cha kwanza kuelekea kile cha pili.

14 וַיַּעַשׂ אֶת־ אֵילִים שִׁשִּׁים דִּרְעִי־סִתִנִי אַמָּה וְאֶל־ אֵיל הֶחָצֵר יָעוּא סָבִיב׃

Akafanya [kitu] nguzo dhiraa sitini, kutoka nguzo kwenye paa ya chumba kimoja kuelekea chumba kingine-dhiraa ishirini na tano, kutoka langa la kuingia chumba cha kwanza kuelekea kile cha pili.

15 וְעַל פְּנֵי הַשַּׁעַר הֵיאתוֹן]מִלַּנגֹּה[עַל־ פְּנֵי אֻלָם הַשַּׁעַר לִפְנִים (מִלַּנגֹּה) חֲמִשִּׁים דִּרְעִי אַמָּה׃

Na-kutoka mbele-ya langa [mlango] [mlango] mbele-ya ukumbi-wa langa la kuingia kutoka langa la mbele kuelekea langa jingine la tawa la mwisho lilikuwa dhiraa hamsini.

16 וְחַלֹּנוֹת אֲטֻמוֹת אֶל־ וְאֶל־ אֵילֵיהֶמָּה מִבַּיִת לְמִבַּיִת וְכֵן וְחַלֹּנוֹת לְאֻלַמּוֹת סָבִיב סָבִיב וְאֵלִים עָשׂוּ לְחַלֹּנוֹת׃

Na-madirisha yaliyofungwa kuelekea kuelekea nguzo zake kati ya vyumba vya ulinzi-dhiraa sitini kutoka nguzo kuelekea vyumba vya ulinzi-dhiraa sitini na tano, kutoka langa la kuingia chumba cha kwanza kuelekea kile cha pili. Na-madirisha kwa mabaraza. Kulikuwa na madirisha pande zote za ndani, na kila mhimili ulikuwa umepambwa kwa mitende.

17 וַיְבִיאֵנִי אֶל־ הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְהִנֵּה לְשָׁכוֹת וְרִצְפָּה עָשׂוּי לֶחָצֵר סָבִיב שְׁלֹשִׁים לְשָׁכוֹת אֶל־ הָרִצְפָּה׃

Kisha huyo mtu akanileta hata ua wa nje mwa hekalu. Tazama, kulikuwa na vyumba, na kulikuwa na kibamba katika ua, pamoja na vyumba thelathini baada ya kibamba.

18 וְהָרְצָפָה אֶל־כֻּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת הַשְּׁעָרִים אֲרֻכַּת הָרְצָפָה׃ הַתַּחְתּוֹנָה׃

Na-sakafu kando-ya ubavu-wa malango sambamba-na malango urefu-wa malango sakafu ya-chini
H8481 H8179 H0753 H5980 H8179 H3802 H0413 H8481

Kibamba kilienda juu hata upande wa malango, na upana wake ulikuwa sawsawa na urefu wa malango. Hiki kilikuwa kibamba cha chini.

19 וַיַּמָּד מִלִּפְנֵי חֵצֵר לִפְנֵי חֵצֵר הַפְּנִימִי מִחוּץ׃ הַשַּׁעַר מִלִּפְנֵי הַתַּחְתּוֹנָה לִפְנֵי שַׁעַר הַפְּנִימִי מֵאָה אַמָּה מִזְרָחָה וְצָפוֹן׃

Akapima upana wa hadi-mbele-ya ua wa ndani wa nje
H7341 H4058 H6440 H6440 H8179 H6440 H2351 H6442

dhiraa dhiraa-mia mashariki na-kaskazini
H3967 H6921 H6828

Kisha huyo mtu akapima umbali kutoka mebele ya lango la chini hata mbele ya lango la ndani; ilikuwa dhiraa mia moja upande wa mashariki, na sawasawa na upande wa kaskazini.

20 וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לְחֵצֵר הַחִיצוֹנָה מָדַד אֹרְכּוֹ רָחְבּוֹ׃

Na-lango ambalo uso-wake upande-wa kaskazini kwa-ua wa-nje akapima urefu-wake na-upana-wake
H8179 H0834 H6440 H1870 H6828 H2435 H4058 H0753 H7341

Kisha akapima urefu na upana wa lango lililokuwa upande wa kaskazini mwa ua wa nje.

21 וְתָאֳיו (vyumba-vyake-vya-ulinzi) שְׁלוֹשָׁה vitatu מִפֹּה upande-huu וּשְׁלֹשָׁה na-vitatu מִפֹּה upande-huu וְאֵילָן [nguzo] וְתָאֳיו [vyumba]
H8372 H7969 H6311 H7969 H6311 H8372

וְאֵילָיו (nguzo-zake) וְאֻלָמָיו (ukumbi-wake) הָיָה ulikuwa כְּמִדַּת kulingana-na-kipimo-cha הַשַּׁעַר lango הָרִאשׁוֹן la-kwanza אֻלָמוֹ [ukumbi]
H0361 H1961 H0361 H8179 H7223 H0361

וְעֶשְׂרִים na-tano בָּאַמָּה׃ kwa-dhiraa חֲמֵשׁ dhiraa-hamsini וְרָחְבּוֹ na-upana חֲמִשִּׁים dhiraa-ishirini אַמָּה dhiraa אֹרְכּוֹ urefu-wake
H6242 H2568 H7341 H0753

Kulikuwa na vyumba vitatu pande zote za lango, na lango na matawa yake yalipimwa sawa na lango kubwa-dhiraa hamsini upana wote na dhiraa ishirini na tano upana.

22 וְחַלּוֹנָיו (madirisha-yake) וְאֻלָמָיו (ukumbi-wake) וְתָמְרֻיו (mitende-yake) וְחַלּוֹנָיו [madirisha] אֻלָמוֹ [ukumbi] וְתָמָר [mitende]
H2474 H0361 H8561 H2474 H0361 H8561

כְּמִדַּת kulingana-na-kipimo-cha הַשַּׁעַר lango אֲשֶׁר ambalo פָּנָיו uso-wake דֶּרֶךְ upande-wa הַקָּדִים mashariki וּבְמַעֲלוֹת na-kwa-ngazi שֶׁבַע saba
H8179 H0834 H6440 H1870 H6921 H4609 H7651

לִפְנֵיהֶם׃ mbele-yake וְאֻלָמָיו (ukumbi-wake) אֻלָמוֹ [ukumbi] בּוֹ kwake יַעֲלוּ־ walipanda
H6440 H0361 H0361 H5927

Madirisha yake, tawa, vyumba, na mitende yake vilikabiliana na lango ambalo linaloelekea mashariki. Ngazi saba kuupandia juu hata kwenye tawa lake.

וַיָּמָד	וְלַקָּדִים	לַצְּפוֹן	הַשַּׁעַר	נֶגֶד	הַפְּנִימִי	לֶחָצֵר	וְשַׁעַר	23
akapima	na–mashariki	kaskazini	lango	moja–kwa–moja–na	wa–ndani	la–ua	Na–lango	
H4058	H6921	H6828	H8179	H5048	H6442		H8179	

אַמָּה׃	מֵאָה	שַׁעַר	אֶל־	מִשַּׁעַר
dhiraa	dhiraa–mia	lango	hadi	kutoka–lango
	H3967	H8179	H0413	H8179

Kulikuwa na lango kwenye ua wa ndani mbele kuelekea mashariki; huyo mtu alipima kutoka lango moja hadi lango jingine-dhiraa mia moja umbali.

[אילו]	וּמָדַד	הַדָּרוֹם	דֶּרֶךְ	שַׁעַר	וְהִנֵּה־	הַדָּרוֹם	דֶּרֶךְ	וַיּוֹלִכֵנִי	24
[nguzo]	akapima	kusini	upande–wa	lango	na–tazama	kusini	upande–wa	Akanichukua	
	H4058	H1864	H1870	H8179	H2009	H1864	H1870	H3212	

הָאֵלֶּה׃	כַּמִּדּוֹת	(וְאֵילַמָּיו)	[ואילמו]	(אֵילָיו)
hivi	kulingana–na–vipimo	ukumbi–wake	[ukumbi]	nguzo–zake
H0428		H0361	H0361	

Kisha huyo mtu akanileta hata kwenye lango la kuingia la kusini, na kuta zake na tawa vilipimwa sawa kama malango mengine ya nje.

סָבִיב	וְסָבִיב	(וּלְאֵילַמָּיו)	[ולאילמו]	לוֹ	וְחַלּוֹנִים		25
pande–zote	pande–zote	na–kwa–ukumbi–wake	[ukumbi]	kwake	Na–madirisha		
H5439	H5439	H0361	H0361		H2474		

וְעֶשְׂרִים	חָמֵשׁ	וְרֹחַב	אֹרֶךְ	אַמָּה	חֲמִשִּׁים	הָאֵלֶּה	כְּהַחֲלֹנוֹת	
na–tano	dhiraa–ishirini	na–upana	urefu	dhiraa	dhiraa–hamsini	hayo	kama–madirisha	
H6242	H2568	H7341	H0753		H2572	H0428	H2474	

אַמָּה׃
dhiraa

Kulikuwa na madirisha yaliyofungwa katika lango la njia na tawa lake kama lile lango. Lango la kusini na tawa lake vilipimwa dhiraa hamsini urefu na dhiraa ishirini na tano upana.

וְתִמֹרִים	לִפְנֵיהֶם	(וְאֵלָמָיו)	[ואלמו]	(עִלּוֹתָיו)	[עלותו]	שִׁבְעָה	וּמַעֲלוֹת	26
na–mitende	mbele–yake	ukumbi–wake	[ukumbi]	za–kupanda	[kupanda]	saba	Na–ngazi	
H8561	H6440	H0361	H0361			H7651		

(אֵילָיו׃)	[אילו]	אֶל־	מִפְּנֵי	וְאֶחָד	מִפֶּנּוּ	אֶחָד	לוֹ
nguzo–zake	[nguzo]	juu–ya	upande–huu	na–mmoja	upande–huu	mmoja	kwake
		H0413	H6311	H0259	H6311	H0259	

Kulikuwa na ngazi saba hadi kwenye lango na matawa yake, na kulikuwa na mitende iliyochongoka juu ya kuta pande zote.

הַשַּׁעַר	אֶל־	מִשַּׁעַר	וַיָּמָד	הַדָּרוֹם	דֶּרֶךְ	הַפְּנִימִי	לֶחָצֵר	וְשַׁעַר	27
lango	hadi	kutoka–lango	akapima	kusini	upande–wa	wa–ndani	la–ua	Na–lango	
H8179	H0413	H8179	H4058	H1864	H1870	H6442		H8179	

אַמּוֹת׃	מֵאָה	הַדָּרוֹם	דֶּרֶךְ
dhiraa	dhiraa–mia	kusini	upande–wa
	H3967	H1864	H1870

Kulikuwa na lango la ua wa ndani upande wa kusini, na yule mtu akapima kutoka hilo lango hata lango la kuingia upande wa kusini-dhiraa mia moja umbali.

הַדָּרֹום	הַשַּׁעַר	אֶת־	וַיָּמָד	הַדָּרֹום	בְּשַׁעַר	הַפְּנִימִי	חָצֵר	אֶל־	וַיְבִיאֵנִי	28
la–kusini	lango	[kitu]	akapima	la–kusini	kupitia–lango	wa–ndani	ua	katika	Akanileta	
H1864	H8179	H0853	H4058	H1864	H8179	H6442		H0413	H0935	

:הָאֱלֹה	כַּמִּדֹּות
hivi	kulingana–na–vipimo
H0428	

Kishi huyo mtu akanileta hata ua wa ndani karibu na lango lake la kusini, ambalo lilikuwa na vipimo vile vile kama malango mengine.

(וְאֵלַמָּיו	ואלמון]	(וְאֵילָיו	ואילון]	(וְתָאָיו		ותאון]	29
ukumbi–wake	[ukumbi]	nguzo–zake	[nguzo]	vyumba–vyake–vya–ulinzi		[vyumba]	
H0361	H0361			H8372		H8372	

וְסָבִיב	(וּלְאֵלַמָּיו	ולאלמון]	לְוֹ	וְחַלּוֹנֹות	הָאֱלֹה	כַּמִּדֹּות	
pande–zote	na–kwa–ukumbi–wake	[ukumbi]	kwake	na–madirisha	hivi	kulingana–na–vipimo	
H5439	H0361	H0361		H2474	H0428		

אַמֹּות׃	וְחָמֵשׁ	עֶשְׂרִים	וְלַחַב	אֹרֶךְ	אַמָּה	חֲמִשִּׁים	סָבִיב	
dhiraa	na–tano	dhiraa–ishirini	na–upana	urefu	dhiraa	dhiraa–hamsini	pande–zote	
	H2568	H6242	H7341	H0753		H2572	H5439	

Vyumba vyake, kuta, na matao vilipimwa sawa kama malango mengine; kulikuwa na madirisha kuzunguka matao yote. Lango la ndani na matao yake yalipimwa dhiraa hamsini urefu na dhiraa ishirini na tano upana.

וְרֹחַב	אַמָּה	וְעֶשְׂרִים	חָמֵשׁ	אֹרֶךְ	סָבִיב	וְסָבִיב	וְאֵלַמֹּות	30
na–upana	dhiraa	na–tano	dhiraa–ishirini	urefu	pande–zote	pande–zote	Na–ukumbi	
H7341		H6242	H2568	H0753	H5439	H5439	H0361	

:אַמֹּות	חָמֵשׁ
dhiraa	dhiraa–tano
	H2568

Pia kulikuwa na matao pande zote za kuta za ndani; haya yalikuwa dhiraa ishirini na tano urefu na dhiraa tano upana.

וּמַעֲלֹות	(אֵילָיו	אילון]	אֶל־	וְתִמֹּרִים	הַחֲצֹנָה	חָצֵר	אֶל־	וְאֵלַמָּו	31
na–ngazi	nguzo–zake	[nguzo]	juu–ya	na–mitende	wa–nje	ua	kuelekea	Ukumbi–wake	
			H0413	H8561	H2435		H0413	H0361	

(מַעֲלָיו׃	מעלון]	שְׁמֹנֶה
za–kupanda–kwake	[kupanda]	nane
H4608	H4608	H8083

Hili tawa lilielekea ua wa nje pamoja na mitende iliyochongwa juu ya kuta zake na ngazi nane kuupandia.

הַשַּׁעַר	אֶת־	וַיָּמָד	הַקָּדִים	דֶּרֶךְ	הַפְּנִימִי	הֶחָצֵר	אֶל־	וַיְבִיאֵנִי	32
lango	[kitu]	akapima	mashariki	upande–wa	wa–ndani	ua	katika	Akanileta	
H8179	H0853	H4058	H6921	H1870	H6442		H0413	H0935	

:הָאֱלֹה	כַּמִּדֹּות
hivi	kulingana–na–vipimo
H0428	

Kisha yule mtu akanileta hata kwenye ua wa ndani karibu na njia ya kaskazini na kulipima lango, ambalo lilikuwa na vipimo sawa kama malango mengine.

33	)וְאַלַמָּיו(	ואלמו[	)וְאֶלָיו(	ואלו[	)וְתָאָיו(	ותאו[	
	ukumbi–wake	[ukumbi]	nguzo–zake	[nguzo]	vyumba–vyake–vya–ulinzi	[vyumba]	
	H0361	H0361			H8372	H8372	

וסָבִיב	)וּלְאַלַמָּיו(	ולאלמו[	לָוְ	וְחַלּוֹנוֹת	הָאֵלֶּה	כַּמִּדּוֹת	
pande–zote	na–kwa–ukumbi–wake	[ukumbi]	kwake	na–madirisha	hivi	kulingana–na–vipimo	
H5439	H0361	H0361		H2474	H0428		

אַמָּה׃	וְעֶשְׂרִים	חָמֵשׁ	וְרֹחַב	אַמָּה	חֲמִשִּׁים	אָרְכּוֹ	סָבִיב	
dhiraa	na–tano	dhiraa–ishirini	na–upana	dhiraa	dhiraa–hamsini	urefu	pande–zote	
	H6242	H2568	H7341		H2572	H0753	H5439	

Vyumba vyake, kuta, na matawa yalikuwa na kipima sawa kama cha malango, na kulikuwa na madirisha pande zote. Laango la ndani na matawa yake yalikuwa dhiraa hamsini urefu na dhiraa ishirini na tano upana.

34	)אֵלָיו(	אלו[	אֶל־	וְתִמֹרִים	הַחֲיצוֹנָה	לֶחָצֵר	)וְאַלַמָּיו(	ואלמו[
	nguzo–zake	[nguzo]	juu–ya	na–mitende	wa–nje	kuelekea–ua	ukumbi–wake	[ukumbi]
			H0413	H8561	H2435		H0361	H0361

)מַעֲלָיו׃(	מעלו[	מַעֲלוֹת	וּשְׁמֹנֶה	וּמִפּוֹ	מִפּוֹ	
za–kupanda–kwake	[kupanda]	ngazi	na–ngazi–nane	na–upande–huu	upande–huu	
H4608	H4608		H8083	H6311	H6311	

Matawa yake yalielekea nje ya ua; ilikuwa na mitende pande zote za hiyo na ngazi nane za kuupandia.

35	הָאֵלֶּה׃	כַּמִּדּוֹת	וּמָדַד	הַצָּפוֹן	שַׁעַר	אֶל־	וַיְבִיאֵנִי
	hivi	kulingana–na–vipimo	akapima	la–kaskazini	lango	katika	Akanileta
	H0428		H4058	H6828	H8179	H0413	H0935

Kisha huyo mtu akanileta hata lango la kaskazini na kulipima; likapimwa vivyo hivyo kama malango mengine.

36	וְחַלּוֹנוֹת	)וְאַלַמָּיו(	ואלמו[	)אֵלָיו(	אלו[	)תָאָיו(	תאו[	
	na–madirisha	ukumbi–wake	[ukumbi]	nguzo–zake	[nguzo]	vyumba–vyake–vya–ulinzi	[vyumba]	
	H2474	H0361	H0361			H8372	H8372	

חָמֵשׁ	וְרֹחַב	אַמָּה	חֲמִשִּׁים	אָרְכּוֹ	סָבִיב	וסָבִיב	לָוְ	
dhiraa–ishirini	na–upana	dhiraa	dhiraa–hamsini	urefu	pande–zote	pande–zote	kwake	
H2568	H7341		H2572	H0753	H5439	H5439		

אַמָּה׃	וְעֶשְׂרִים
dhiraa	na–tano
	H6242

Vyumba vyake, kuta, na ukumbi vilipimwa sawa na malango mengine, na kulikuwa na madirisha pande zote. Njia ya lango na matao yake yalipimwa dhiraa hamsini urefu na upana dhiraa ishirini na tano.

37	)אֵילָיו(	אילו[	אֶל־	וְתִמֹרִים	הַחֲיצוֹנָה	לֶחָצֵר	)וְאֵילָיו(	ואילו[
	nguzo–zake	[nguzo]	juu–ya	na–mitende	wa–nje	kuelekea–ua	nguzo–zake	[nguzo]
			H0413	H8561	H2435			

)מַעֲלָיו׃(	מעלו[	מַעֲלוֹת	וּשְׁמֹנֶה	וּמִפּוֹ	מִפּוֹ	
za–kupanda–kwake	[kupanda]	ngazi	na–ngazi–nane	na–upande–huu	upande–huu	
H4608	H4608		H8083	H6311	H6311	

Tatawa lake lilielekea ua wa nje; ilikuwa na mitende pande zote za huo na ngazi nane kuupandia.

38	אֶת־	יָדֵיחוּ	שָׁם	הַשְּׁעָרִים	בְּאֵילֵי	וּפִתְחָה	וְלִשְׁכָּה
	[kitu]	walisafisha	huko	malango	katika–nguzo–za	na–mlango–wake	Na–chumba
	H0853	H1740	H8033	H8179		H6607	H3957

הָעֹלָה׃
sadaka–ya–kuteketezwa

Kulikuwa na chumba pamoja na mlango karibu na kila lango la ndani. Hapa ndipo ambako walipooshea sadaka za kutekezwa.

שְׁלְחָנוֹת	וּשְׁנֵים	מִפֹּה	שְׁלְחָנוֹת	שְׁנֵים	הַשַּׁעַר	וּבְאֻלָם	39
meza	na–meza–mbili	upande–huu	meza	meza–mbili	lango	Na–katika–ukumbi–wa	
H7979	H8147	H6311	H7979	H8147	H8179	H0197	

וְהַחַטָּאת	הָעוֹלָה	אֲלֵיהֶם	לִשְׁחֹוט	מִפֹּה	
na–sadaka–ya–dhambi	sadaka–ya–kuteketezwa	juu–yake	kuchinjia	upande–huu	
		H0413		H6311	

וְהָאָשָׁם׃
na–sadaka–ya–hatia
H0817

Kulikuwa na meza mbili kila upande wa kila ukumbi, ambako sadaka ya kuteketezwa ilipochinjiwa, na pia sadaka ya dhambi na sadaka ya hatia.

שְׁנֵים	הַצָּפוֹנָה	הַשַּׁעַר	לְפֶתַח	לָעוֹלֶה	מְחוּצָה	הַכְּתֵף	וְאֶל־	40
meza–mbili	la–kaskazini	lango	mlangoni–mwa	kwa–anayepanda	nje	ubavu	Na–kwa	
H8147	H6828	H8179	H6607	H5927	H2351	H3802	H0413	

שְׁלְחָנוֹת׃	שְׁנֵים	הַשַּׁעַר	לְאֻלָם	אֲשֶׁר	הָאַחֶרֶת	הַכְּתֵף	וְאֶל־	שְׁלְחָנוֹת
meza	meza–mbili	lango	kwa–ukumbi–wa	ambao	mwingine	ubavu	na–kwa	meza
H7979	H8147	H8179	H0197		H0312	H3802	H0413	H7979

Karibu na ukuta wa ua, kuelekea juu kwenye lango kuelekea kaskazini, kulikuwa na meza mbili. Pia kwa upande mwingine kulikuwa na meza mbili kwenye lango la ukumbi.

הַשַּׁעַר	לְכֶתֶף	מִפֹּה	שְׁלְחָנוֹת	וְאַרְבָּעָה	מִפֹּה	שְׁלְחָנוֹת	אַרְבָּעָה	41
lango	kwa–ubavu–wa	upande–huu	meza	na–meza–nne	upande–huu	meza	Meza–nne	
H8179	H3802	H6311	H7979	H0702	H6311	H7979	H0702	

יִשְׁחֲטוּ׃	אֲלֵיהֶם	שְׁלְחָנוֹת	שְׁמֹנָה	
walichinja	juu–yake	meza	meza–nane	
	H0413	H7979	H8083	

Kulikuwa na meza nne pande zote karibu na lango; wakachinja wanyama juu ya meza nane.

אַמָּה	אֹרֶךְ	גָּזִית	אַבְנֵי	לָעוֹלָה	שְׁלְחָנוֹת	וְאַרְבָּעָה		42
dhiraa	urefu	yaliyochongwa	za–mawe	kwa–sadaka–ya–kuteketezwa	meza	Na–meza–nne		
	H0753	H1496	H0068		H7979	H0702		

וְיַנִּיחוּ	אֲלֵיהֶם	אֶחָת	אַמָּה	וְגֹבַהּ	וָחֵצִי	אַחַת	אַמָּה	וְרֹחַב	וָחֵצִי	אַחַת
waliweka	juu–yake	moja	dhiraa	na–urefu	na–nusu	moja	dhiraa	na–upana	na–nusu	moja
H3240	H0413	H0259		H1363	H2677	H0259		H7341	H2677	H0259

וְהַזָּבַח׃	בָּם	הָעוֹלָה	אֶת־	יִשְׁחֲטוּ	אֲשֶׁר	הַכֵּלִים	אֶת־
na–dhabihu	kwa–hizo	sadaka–ya–kuteketezwa	[kitu]	walichinjia	ambavyo	vyombo	[kitu]
H2077			H0853			H3627	H0853

Kulikuwa na meza nne za mawe yaliyochongwa kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, dhiraa moja na nusu urefu, dhiraa moja na nusu upana, na kimo dhiraa moja. Juu yake waliweka vyombo pamoja ambavyo walivichinjia sadaka za kuteketezwa kwa ajili ya sadaka.

סָבִיב	וְסָבִיב	בַּבַּיִת	מוּכָנִים	אֶחָד	טֶפַח	וְהַשְׁפַּתַיִם	43
pande–zote	pande–zote	katika–nyumba	zilizowekwa	kimoja	kiganja	Na–ndoano–mbili	
H5439	H5439			H0259	H2948		

הַקָּרְבָּן׃	בְּשַׂר	הַשֻּׁלְחָנוֹת	וְאֶל־
sadaka	nyama–ya	meza	na–juu–ya
	H1320	H7979	H0413

Kulabu mbili ujazo wa kiganja urefu uliokuwa umeunganishwa katika ua pande zote, na nyama ya matoleo ilikuwa imewekwa juu ya meza.

44 וּמְחוּצָה֙ לַשַּׁ֣עַר הַפְּנִימִ֔י פְּנֵ֖י לְשָׁכ֣וֹת שָׁרִ֑ים בְּחֵצֶר֙ הַפְּנִימִ֔י אֲשֶׁ֥ר אֶל־
Na-nje-ya lango la-ndani vyumba-vya waimbaji katika-ua wa-ndani ambavyo kando-ya
H2351 H8179 H6442 H3957 H7891 H6442 H0413

כֶּ֥תֶף אֶל־ קִדְמַ֖ת הַצָּפ֑וֹן אֶחָ֣ד כִּמְזָ֔ח דָּר֥וֹם דֶּ֖רֶךְ פְּנֵיהֶ֥ם מִזְרָ֖ח הַצָּפ֑וֹן שַׁ֣עַר כֶּ֥תֶף
ubavu-wa kando-ya kimoja kusini upande-wa na-uso-wake la-kaskazini lango ubavu-wa
H3802 H0413 H0259 H1864 H1870 H6440 H6828 H8179 H3802

הַצָּפ֖וֹן׃ דֶּ֣רֶךְ פְּנֵ֔י קֶ֖דֶם הַקָּדִ֑ים שַׁ֣עַר
kaskazini upande-wa uso-wake la-mashariki lango
H6828 H1870 H6440 H6921 H8179

Karibu na lango la ndani, katika ua wa ndani, kulikuwa na vyumba vya waimbaji. Moja ya hivi vyumba kilikuwa upande wa kaskazini, na kingine kusini.

45 הַדָּר֖וֹם דֶּ֣רֶךְ פָּנֶ֑יהָ אֲשֶׁ֥ר הַלִּשְׁכָּ֛ה זֶ֥ה אֵלַ֖י כִּמְזָ֔ח וַיְדַבֵּ֖ר
kusini upande-wa uso-wake ambacho chumba hiki mimi Akaniambia
H1864 H1870 H6440 H3957 H2090 H0413 H1696

הַבָּֽיִת׃ מִשְׁמֶ֣רֶת שֹׁמְרֵ֔י לַכֹּהֲנִ֖ים
nyumba wajibu-wa walindao ni-kwa-makuhani
H4931 H8104 H3548

Kisha yule mtu akanambia, “Hiki chumba kinachoelekea kusini ni kwa ajili ya makuhani walio zamu katika hekalu.

46 שֹׁמְרֵ֣י לַכֹּהֲנִ֗ים הַצָּפ֑וֹן דֶּ֣רֶךְ פָּנֶ֑יהָ אֲשֶׁ֥ר וְהַלִּשְׁכָּ֖ה
walindao ni-kwa-makuhani kaskazini upande-wa uso-wake ambacho Na-chumba
H8104 H3548 H6828 H1870 H6440 H3957

אֶל־ לֵוִ֔י מִבְּנֵי־ הַקְּרֵבִ֣ים צָד֔וֹק בְּנֵי־ הֵ֣מָּה הַמִּזְבֵּ֑חַ מִשְׁמֶ֣רֶת
kwa Lawi kutoka-wana-wa wanaokaribia Sadoki wana-wa hao madhabahu wajibu-wa
H0413 H3878 H7131 H6659 H1992 H4196 H4931

לְשָׁרְתֽוֹ׃ יְהוָ֖ה
kumtumikia Yahwe
H8334 H3068

Chumba kilichoelekea kaskazini kilikuwa kwa ajili ya makuhani waliokuwa zamu kwenye madhabahu. Hawa ni wana wa Sadoki ambaye huja humkaribia Yahwe kumtumikia; ambao ni miongoni mwa wana wa Lawi.”

47 מְרֻבָּעַ֖ת אַמָּ֣ה מֵאָ֑ה וְרֹ֣חַב אַמָּ֔ה מֵאָ֖ה אֹ֥רֶךְ הֶחָצֵ֛ר אֶת־ וַיָּ֥מָד
mraba dhiraa dhiraa-mia na-upana dhiraa dhiraa-mia urefu ua [kitu] Akapima
H7251 H3967 H7341 H3967 H0753 H0853 H4058

הַבָּֽיִת׃ לִפְנֵ֖י וְהַמִּזְבֵּֽחַ
nyumba mbele-ya na-madhabahu
H6440 H4196

Kisha akaupima ule ua-dhiraa mia moja urefu na dhiraa mia moja upana mraba, pamoja na madhabahu mbele ya nyumba.

48 וַיְבִאֵנִי אֶל־כָּתֵף הַבַּיִת אֻכְמִי־וָא אַכְפִּימָא אַמּוֹת דְּהִירָא אֻכְמִי־וָא הֵיכָלָא אֶל־כָּתֵף וַיְבִאֵנִי Akanileta katika ukumbi-wa akapima dhiraa ukumbi nyumba akapima dhiraa nguzo-ya ukumbi katika Akanileta
H0935 H0413 H0197 H4058 H0853 H0197 H2568 H0107 H4058 H0853 H0197 H0413 H0935

אַמּוֹת דְּהִירָא שְׁלֹשׁ דְּהִירָא תַּתְּשַׁעַר לַנְגוֹ וְרֻחַב נָא־אֻפָּנָא־וָא מִפֶּה אֻפָּנְדֵּה־הוּ אַמּוֹת דְּהִירָא וְחָמֵשׁ נָא־דְּהִירָא־תָנוֹ מִפֶּה אֻפָּנְדֵּה־הוּ
dhiraa dhiraa–tatu lango na–upana–wa upande–huu dhiraa na–dhiraa–tano upande–huu
H7969 H8179 H7341 H6311 H2568 H6311

מִפֶּה׃ אַמּוֹת וְשָׁלֹשׁ מִפֶּה
upande–huu dhiraa na–dhiraa–tatu upande–huu
H6311 H7969 H6311

Kisha yule mtu akanileta hata kwenye varanda ya nyumba na kupima mwimo wa milango yake-ilikuwa dhiraa tano unene upande huu. Njia ya kuingilia yenyewe ilikuwa dhiraa kumi na nne, na kuta pande zote za huo zilikuwa dhraa tatu upana.

49 אַמָּה דְּהִירָא עֶשְׂרֵה נָא־מוֹחָא עַשְׂתֵּי דְּהִירָא־קُמִי וְרֻחַב נָא־אֻפָּנָא אַמָּה דְּהִירָא עֶשְׂרִים דְּהִירָא־אִשִׁרִינִי הָאֻכְמִי אֹרֶךְ אֻרֻפּוּ־וָא
dhiraa na–moja dhiraa–kumi na–upana dhiraa dhiraa–ishirini ukumbi Urefu–wa
H6240 H6249 H7341 H6242 H0197 H0753

מִפֶּה אֶחָד מוֹחָא הָאֻלִּים נגוזו אֶל־כָּתֵף וְעַמְדִים נָא־נגוזו אֵלָיו כְּוָאקֶה יַעֲלוּ אֲשֶׁר אַמְבָזוֹ וּבְמַעֲלוֹת נָא־כְוָא־נגזי
upande–huu moja nguzo kando–ya na–nguzo kwake walipanda ambazo na–kwa–ngazi
H6311 H0259 H5982 H0413 H5927

מִפֶּה׃ וְאֶחָד נָא־מוֹחָא
upande–huu na–moja
H6311 H0259

Urefu wa ukumbi ulikuwa dhiraa ishirini, na upana wake ulikuwa dhiraa kumi na moja. Kulikuwa na ngazi zilizokuwa zimepanda juu na nguzo zilizokuwa zimesimama pande zote za huo.

Chapter 41

1 וַיְבִיאֵנִי אֶל־כָּתֵף הַהֵיכָל אַכְפִּימָא [kitu]־אֶת נגוזו שֵׁשׁ־דְּהִירָא־סִיתָא אַמּוֹת דְּהִירָא וְרֻחַב־כָּתֵף מִפֶּה־הוּ
Akanileta katika hekalu akapima [kitu] nguzo dhiraa–sita dhiraa upana upande–huu
H0935 H0413 H1964 H4058 H0853 H8337 H0107 H7341 H6311

הָאֹהֶל׃ רֻחַב מִפֶּה־הוּ רֻחַב אַמּוֹת־כָּתֵף וְשֵׁשׁ־דְּהִירָא־סִיתָא
hema upana–wa upande–huu upana dhiraa na–dhiraa–sita
H0168 H7341 H6311 H7341 H8337

Kisha yule mtu akanileta mahali patakatifu pa hekalu na mihimili-dhiraa sita upana pande zote.

2 וְרֻחַב אַמּוֹת דְּהִירָא חָמֵשׁ דְּהִירָא־תָנוֹ הַפֶּתַח מלנגו וְכִתְפוֹת נָא־קוּתָא־זָא אַמּוֹת דְּהִירָא עֶשֶׂר דְּהִירָא־קُמִי הַפֶּתַח מלנגו וְרֻחַב Na–upana–wa
H7341 H6607 H3802 H6235 H6607 H2568 H0107

אַמָּה דְּהִירָא אַרְבָּעִים דְּהִירָא־אַרוֹבָאִינִי אָרְכּוֹ אֻרֻפּוּ־וָקֶה וַיָּמָד אַכְפִּימָא מִפֶּה־הוּ אַמּוֹת דְּהִירָא וְחָמֵשׁ נָא־דְּהִירָא־תָנוֹ מִפֶּה־הוּ
dhiraa dhiraa–arobaini urefu–wake akapima upande–huu dhiraa na–dhiraa–tano upande–huu
H0705 H0753 H4058 H6311 H2568 H6311

אַמָּה׃ עֶשְׂרִים דְּהִירָא־אִשִׁרִינִי וְרֻחַב
dhiraa dhiraa–ishirini na–upana
H6242 H7341

Upana wa maingilio ulikuwa dhiraa kumi; ukuta kila upande dhiraa tano urefu kila upande. Kisha yule mtu akapima ukubwa wa mahali patakatifu-dhiraa arobaini upana urefu na dhiraa ishirini upana.

3

שֵׁשׁ	וְהַפֶּתַח	אַמּוֹת	שְׁתַּיִם	הַפֶּתַח	אֶיל־	וַיָּמָד	לִפְנִימָה	וּבָא
dhiraa–sita	na–mlango	dhiraa	dhiraa–mbili	mlango	nguzo–ya	akapima	ndani	Akaingia
H8337	H6607		H8147	H6607		H4058	H6441	H0935

אַמּוֹת׃	שֵׁבַע	הַפֶּתַח	וְרֹחַב	אַמּוֹת
dhiraa	dhiraa–saba	mlango	na–upana–wa	dhiraa
	H7651	H6607	H7341	

Kisha yule mtu akaenda hata mahali patakatifu sana na kuipima miimili ya matokeo-dhiraa mbili-kuta pande zote zilikuwa dhiraa saba upana.

4

אַמָּה	עֶשְׂרִים	וְרֹחַב	אַמָּה	עֶשְׂרִים	אָרְכּוֹ	אֶת־	וַיָּמָד	
dhiraa	dhiraa–ishirini	na–upana	dhiraa	dhiraa–ishirini	urefu–wake	[kitu]	Akapima	
	H6242	H7341		H6242	H0753	H0853	H4058	

הַקֳּדָשִׁים׃	קֹדֶשׁ	זֶה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	הַהֵיכָל	פְּנֵי	אֶל־	
pa–Patakatifu	Patakatifu	hapa	mimi	akaniambia	hekalu	uso–wa	mbele–ya	
H6944	H6944	H2088	H0413	H0559	H1964	H6440	H0413	

Kisha akapima urefu wa vyumba-dhiraa ishirini. Upana wake-dhiraa ishirini hata mbele kwenye ukumbi wa hekalu. Kisha akanambia, “Hapa ndipo mahali patakatifu sana.”

5

הַצֵּלָע	וְרֹחַב	אַמּוֹת	שֵׁשׁ	הַבַּיִת	קִיר־	וַיָּמָד	
chumba–cha–pembeni	na–upana–wa	dhiraa	dhiraa–sita	nyumba	ukuta–wa	Akapima	
H6763	H7341		H8337		H7023	H4058	

סָבִיב׃	לַבַּיִת	סָבִיב	וְסָבִיב	אַמּוֹת	אַרְבַּע	
pande–zote	kwa–nyumba	pande–zote	pande–zote	dhiraa	dhiraa–nne	
H5439		H5439	H5439		H0702	

Kisha yule akapima kuta za nyumba-zilikuwa dhiraa sita unene. Upana wa kila upande wa chumba kuzunguka nyumba dhiraa nne upana.

6

וּבָאוֹת	פְּעָמִים	וּשְׁלֹשִׁים	שָׁלוֹשׁ	צֵלָע	אֶל־	צֵלָע	וְהַצְּלָעוֹת
vilivyoingia	mara	na–thelathini	vitatu	chumba	kwa	chumba	Na–vyumba–vya–pembeni
H0935	H6471	H7970	H7969	H6763	H0413	H6763	H6763

לִהְיוֹת	סָבִיב	וְסָבִיב	לַצְּלָעוֹת	לַבַּיִת	אֲשֶׁר־	בַּקִּיר	
kuwa	pande–zote	pande–zote	kwa–vyumba–vya–pembeni	wa–nyumba	ambao	katika–ukuta	
H1961	H5439	H5439	H6763			H7023	

הַבָּיִת׃	בְּקִיר	אֲחוּזִים	יְהִיוּ	וְלֹא־	אֲחוּזִים
nyumba	katika–ukuta–wa	vimeungwa	vikuunganishwe	lakini–havikuunganishwa	vimeungwa
	H7023	H0270	H1961	H3808	H0270

Kulikuwa na pande tatu za vyumba, chumba kimoja juu ya kingine, vyumba thelathini, kulikuwa na kibao kitokezacho ukutani kuzunguka ukuta wa nyumba, kusaidia pande zote za vyumba, kwa kuwa hapakuwa na msaada uliokuwa umewekwa kwenye ukuta wa nyumba.

7

כִּי	לַצְּלָעוֹת	לְמַעְלָה	לְמַעְלָה	וְנָסְבָה	וְרָחֲבָה	
kwa–sababu	kwa–vyumba–vya–pembeni	zaidi	juu	na–kuzunguka	Na–kilipanuka	
	H6763	H4605	H4605	H5437	H7337	

עַל־	לַבַּיִת	סָבִיב	וְסָבִיב	לְמַעְלָה	לְמַעְלָה	הַבַּיִת	מְוּסַב־
kwa–hiyo	kwa–nyumba	pande–zote	pande–zote	zaidi	juu	nyumba	kuzunguka–kwa
		H5439	H5439	H4605	H4605		H4141

לַתִּיכוֹנָה׃	הָעֶלְיוֹנָה	עַל־	יַעֲלֶה	הַתַּחְתוֹנָה	וְכֵן	לְמַעְלָה	לַבַּיִת	רְחַב־	כֵּן
kupitia–kati	juu	hadi	ilipanda	chini	na–hivyo	juu	nyumba	upana–wa	hivyo
H8484			H5927	H8481		H4605		H7341	

Hivyo mbavu za nyumba zilipanuka na kuzunguka kwenda juu, kwa kuwa nyumba ilizunguka kwenda juu, na ngazi kuelekea juu hata sehemu ya juu, kupitia sehemu ya katikati.

8	וְרָאֳיתִי	Nikaona	לַבַּיִת	kwa–nyumba	גֹּבַהּ	urefu	וְסָבִיב	pande–zote	[מיסדות]	[misingi]	(מוּסָדוֹת	misingi–ya
		H7200			H1363		H5439		H3245		H4143	

הַצְּלָעוֹת	vyumba–vya–pembeni	מִלָּוֹ	mwanzi–mzima	הַקָּנֶה	mwanzi	שֵׁשׁ	dhiraa–sita	אַמּוֹת	dhiraa	אַצִּילָה׃	mpaka–kiwiko
H6763		H4393		H7070		H8337		H0679			

Kisha nikaona sehemu iliyoinuka kuzunguka nyumba, msingi kwa ajili ya pande za vyumba; ikapimwa fimbo nzima urefu-dhiraa sita.

9	רָחַב	Upana–wa	הַקִּיר	ukuta	אֲשֶׁר־	ambao	לַצֶּלַע	kwa–chumba–cha–pembeni	אֶל־	kuelekea	הַחוּץ	nje	חֲמֵשׁ	dhiraa–tano	אַמּוֹת	dhiraa
	H7341		H7023				H6763		H0413		H2351		H2568			

וַאֲשֶׁר	na–ambalo	מֵנֵּחַ	liliachwa–wazi	בֵּית	nyumba–ya	צְלָעוֹת	vyumba–vya–pembeni	אֲשֶׁר	ambayo	לַבַּיִת׃	kwa–nyumba
		H3240				H6763					

Upana wa ukuta wa vyumba vya pembeni kwa upande wa nje ulikuwa dhiraa tano. Kulikuwa na sehemu ya wazi kwa upande wa nje wa hivi vyumba katika patakatifu.

10	וּבֵין	Na–kati–ya	הַלִּשְׁכוֹת	vyumba	רָחַב	upana	עֶשְׂרִים	dhiraa–ishirini	אַמָּה	dhiraa	סָבִיב	pande–zote	לַבַּיִת	kwa–nyumba	וְסָבִיב	pande–zote
	H0996		H3957		H7341		H6242		H0259		H5439		H5439		H5439	

סָבִיב׃	pande–zote
H5439	

Kwa upande mwingine wa hii sehemu ya wazi kulikuwa na vyumba vya makuhani upande wa nje; hii sehemu ilikuwa na dhiraa ishirini upana kupazunguka patakatifu.

11	וּפֶתַח	Na–mlango–wa	הַצֶּלַע	chumba–cha–pembeni	לַמְּנֻחָה	kuelekea–sehemu–wazi	פֶּתַח	mlango	אֶחָד	mmoja	דֶּרֶךְ	upande–wa
	H6607		H6763		H3240		H6607		H0259		H1870	

הַצָּפוֹן	kaskazini	וּפֶתַח	na–mlango	אֶחָד	mmoja	לַדָּרוֹם	kusini	וְרָחַב	na–upana–wa	מְקוֹם	mahali–pa	הַמְּנֻחָה	sehemu–wazi	חֲמֵשׁ	dhiraa–tano
H6828		H6607		H0259		H1864		H7341		H4725		H3240		H2568	

אַמּוֹת	dhiraa	וְסָבִיב	pande–zote	סָבִיב׃	pande–zote
		H5439		H5439	

Kulikuwa na milango kwenye vyumba vya pembeni kutoka sehemu ya wazi nyingine-njia ya mlango moja uliokuwa upande wa kaskazini, na mwingine upande wa kusini. Upana wa hili eneo la wazi ulikuwa na dhiraa tano kupazunguka.

12	וְהַבִּנְיָן	Na–jengo	אֲשֶׁר	ambalo	אֶל־	mbele–ya	פְּנֵי	uso–wa	הַגְּזֵרָה	eneo–lililotengwa	פְּאַת	upande–wa	דֶּרֶךְ־	upande–wa	הַיָּם	magharibi
	H1146						H6440		H1508		H6285		H1870		H3220	

רָחָב	upana	שִׁבְעִים	dhiraa–sabini	אַמָּה	dhiraa	וְקִיר	na–ukuta–wa	הַבִּנְיָן	jengo	חֲמֵשׁ־	dhiraa–tano	אַמּוֹת	dhiraa	רָחַב	upana	וְסָבִיב	pande–zote
H7341		H7657				H7023		H1146		H2568				H7341		H5439	

סָבִיב	pande–zote	וְאָרְכּוֹ	na–urefu–wake	תִּשְׁעִים	dhiraa–tisini	אַמָּה׃	dhiraa
H5439		H0753		H8673			

Lile jengo lililokuwa limeelekea kwenye ua upande wa magaribi dhiraa sabini upana. Ukuta wake ulipimwa dhiraa tano pande zote, na ilikuwa dhiraa tisini urefu.

13

וְהַבִּנְיָה	וְהַגְּזֵרָה	אַמָּה	מֵאָה	אֹרֶךְ	הַבַּיִת	אֶת־	וּמָדַד
na–jengo	na–eneo–lililotengwa	dhiraa	dhiraa–mia	urefu	nyumba	[kitu]	Akapima
H1140	H1508		H3967	H0753		H0853	H4058

אַמָּה׃	מֵאָה	אֹרֶךְ	וְקִירוֹתֶיהָ
dhiraa	dhiraa–mia	urefu	na–kuta–zake
	H3967	H0753	H7023

Kisha yule mtu akapapima patakatifu-dhiraa mia moja urefu. jengo lililokuwa limetengeka, kuta zake, na kwenye ua pia palipimwa dhiraa mia moja urefu.

14

אַמָּה׃	מֵאָה	לַקָּדִים	וְהַגְּזֵרָה	הַבָּיִת	פְּנֵי	וְרֹחַב
dhiraa	dhiraa–mia	mashariki	na–eneo–lililotengwa	nyumba	uso–wa	Na–upana–wa
	H3967	H6921	H1508		H6440	H7341

Upana wa mbele kwenye ua mbele ya patakatifu pia kulikuwa dhiraa mia moja.

15

עַל־	אֲשֶׁר	הַגְּזֵרָה	פְּנֵי	אֶל־	הַבִּנְיָן	אֹרֶךְ־	וּמָדַד
nyuma–yake	ambalo	eneo–lililotengwa	uso–wa	mbele–ya	jengo	urefu–wa	Akapima
		H1508	H6440	H0413	H1146	H0753	H4058

אַמָּה	מֵאָה	וּמִפְּהוּ	מִפְּהוּ	(וְאַתֵּיקֶיהָא)	[ואתוקיהא]	אַחֲרֶיהָ
dhiraa	dhiraa–mia	na–upande–huu	upande–huu	matao–yake	[matao]	nyuma–yake
	H3967	H6311	H6311			

הֶחָצֵר׃	וְאֻלַמֵּי	הַפְּנִימִי	וְהַהֵיכָל
ua	na–ukumbi–wa	la–ndani	na–hekalu
	H0197	H6442	H1964

Kisha yule mtu akapima urefu wa jengo karibu na patakatifu, kwa upande wake wa magharibi, na juu ya baraza pande zote-dhiraa mia moja. Mahali patakatifu na varanda,

16

לִשְׁלָשְׁתָּם	סָבִיב	וְהָאֲתִיקִים	הָאֲטֻמוֹת	וְהַחַלּוֹנִים	הַסִּפִּים
kwa–vyote–vitatu	pande–zote	na–matao	yaliyofungwa	na–madirisha	Vizingiti
H7969	H5439		H0331	H2474	

וְהָאָרֹב	סָבִיב	וְסָבִיב	עֵץ	שְׁחִיף	הַסַּף	גֶּגֶד
na–kutoka–sakafu	pande–zote	pande–zote	mbao	vilifunikwa–na	kizingiti	moja–kwa–moja–na
H0776	H5439	H5439	H6086	H7824		H5048

מְכֻסּוֹת׃	וְהַחַלֹּנוֹת	הַחַלֹּנוֹת	עַד־
yalifunikwa	na–madirisha	madirisha	hadi
H3680	H2474	H2474	H5704

kuta za ndani na madirisha, pamoja na madirisha madogo, na baraza za pande zote kwenye pande tatu, zilikuwa zimefungwa kwa mbao.

17

הַכִּיר	כָּל־	וְאֶל־	וְלַחוּץ	הַפְּנִימִי	הַבַּיִת	וְעַד־	הַפֶּתַח	מֵעַל	עַל־
ukuta	ukuta–wote	na–juu–ya	na–nje	ya–ndani	nyumba	na–hadi	mlango	juu–ya	Kutoka
H7023	H3605	H0413	H2351	H6442		H5704	H6607		

מִדּוֹת׃	וּבַחִיצוֹן	בַּפְּנִימִי	סָבִיב	וְסָבִיב
kwa–vipimo	na–nje	ndani	pande–zote	pande–zote
	H2435	H6442	H5439	H5439

Juu ya langa la kuingilia hata patakatifu pa ndani na kuwekwa karibu na kuta kulikuwa na pazia lililokuwa limepimwa.

18 וְעָשׂוּי כְּרוּבִים מקרובי Ilifanywa
וְתִמֹרָה מתמרי na–mtende H8561
וְתִמֹרִים na–mitende H8561
כְּרוּב kerubi H3742
בֵּין־ kati–ya H0996
לְכְרוּב na–kerubi H3742
וּשְׁנֵי פָנִים na–nyuso–mbili H8147
לַכְּרוּב׃ kwa–kerubi H3742
פָּנִים nyuso H6440

Palikuwa pamepambwa na makerubi mitende; pamoja na mitende kati ya kerubi na kerubi, na kila kerubi lilikuwa na nyuso mbili:

19 וּפְנֵי Na–uso–wa
אָדָם mtu H0120
אֶל־ kuelekea H0413
הַתְּמֹרָה mtende H8561
מִפֹּה upande–huu H6311
וּפְנֵי־ na–uso–wa H6440
כְּפִיר simba–mchanga
אֶל־ kuelekea H0413
סָבִיב׃ pande–zote H5439
וְסָבִיב pande–zote H5439
הַבַּיִת nyumba
כָּל־ nyumba–yote H3605
אֶל־ juu–ya H0413
עָשׂוּי vilifanywa
מִפֹּה upande–huu H6311
הַתְּמֹרָה mtende H8561

uso wa mtu aliyekuwa ameelekea mtende mmoja, na uso wa mwana simba ulitazama kuelekea mtende kwa upande mwingine. Vilifunikwa kuzunguka malango ya kuingia yote ya nyumba.

20 מֵהָאָרֶץ Kutoka–sakafu
עַד־ hadi H5704
מֵעַל juu–ya
הַפֶּתַח mlango H6607
הַכְּרוּבִים makerubi H3742
וְהַתְּמֹרִים na–mitende H8561
עֲשׂוּיִם vilifanywa
וְקִיר na–ukuta–wa H7023
הַהֵיכָל׃ hekalu H1964

Kutoka chini hata juu kwenye njia ya mlango, makerubi na mtende vilifunikwa na ukuta wa nje ya nyumba.

21 הַהֵיכָל Hekalu H1964
מְזוּזַת miimo–ya–mlango H4201
רְבֵעָה mraba H7251
וּפְנֵי na–uso–wa H6440
הַקֹּדֶשׁ patakatifu H6944
הַמַּרְאֶה sura H4758
כַּמַּרְאֵה׃ kama–sura H4758

Mihimili ya lango la mahali patakatifu lilikuwa mraba. Umbo lao lilikuwa kama umbo la

22 הַמִּזְבַּח Madhabahu H4196
עֵץ ya–mbao H6086
שָׁלוֹשׁ dhiraa–tatu H7969
אַמּוֹת dhiraa
גָּבַהּ urefu H1364
וְאָרְכּוֹ na–urefu–wake H0753
שְׁתָּיִם־ dhiraa–mbili H8147
אַמּוֹת dhiraa
וּמִקְצֹעוֹתָיו na–pembe–zake H4740
לוֹ kwake
וְאָרְכּוֹ na–urefu–wake H0753
וְקִירֹתָיו na–kuta–zake H7023
עֵץ mbao H6086
וַיְדַבֵּר akaniambia H1696
אֵלַי mimi H0413
זֶה hii H2088
הַשֻּׁלְחָן meza H7979
יְהוָה׃ Yahwe H3068
לִפְנֵי mbele–ya H6440
אֲשֶׁר ambayo

kwanza madhabahu ya mbao mbele ya mahali patakatifu, ambapo kulikuwa na dhiraa tatu kwenda juu na dhiraa urefu kwa kila upande. Pembe zake mihimili, kitako, na kiunzi kilitengenezwa kwa mbao. Kisha yule mtu akanambia, “Hii ni meza ambayo itakuwa kwa ajili ya Yahwe.”

23 וּשְׁתָּיִם Na–milango–miwili H8147
דְּלָתוֹת milango
לַהֵיכָל kwa–hekalu H1964
וְלַקֹּדֶשׁ׃ na–kwa–patakatifu H6944

Kulikuwa na milango miwili kwa ajili ya mahali patakatifu na mahali patakatifu sana.

לְדֶלֶת	שְׁתַּיִם	דְּלָתוֹת	מוּסַבּוֹת	שְׁתַּיִם	לַדְּלָתוֹת	דְּלָתוֹת	וּשְׁתָּיִם	24
kwa–mlango	miwili	milango	inayogeuka	miwili	kwa–milango	milango	Na–milango–miwili	
	H8147		H4142	H8147			H8147	

לָאַחֵרֶת׃	דְּלָתוֹת	וּשְׁתֵּי	אֶחָת	
kwa–mwingine	milango	na–miwili	mmoja	
H0312		H8147	H0259	

Hii milango ilikuwa na bawaba mbili kila mlango paneli, paneli mbili kwa ajili ya mlango mmoja na paneli mbili kwa ajili ya mwingine.

כַּאֲשֶׁר	וְתִמֹרִים	כְּרוּבִים	הַהֵיכָל׀	דַּלְתוֹת	אֶל־	אֵלֵיהֶן	וַעֲשׂוּיָה	25
kama–ilivyofanywa	na–mitende	makerubi	hekalu	milango–ya	juu–ya	juu–yake	Na–vilifanywa	
	H8561	H3742	H1964		H0413	H0413		

מֵהַחוּץ׃	הָאוּלָם	פְּנֵי	אֶל־	עֵץ	וְעָב	לַקִּירוֹת	עֲשׂוּיִם
nje	ukumbi	uso–wa	juu–ya	ya–mbao	na–nguzo	kwa–kuta	vilivyofanywa
H2351	H0197	H6440	H0413	H6086	H5646	H7023	

Ilifunikwa-juu ya milango ya mahali patakatifu ambapo makerubi na mti wa mtende kama kuta ilipambwa, kulikuwa na paa ya mbao juu ya varanda kwa mbele.

כְּתֹפוֹת	אֶל־	וּמִפְּנֵי	מִפְּנֵי	וְתִמֹרִים׀	אֲטֻמוֹת	וְחַלּוֹנִים	26
kuta–za	juu–ya	na–upande–huu	upande–huu	na–mitende	yaliyofungwa	Na–madirisha	
H3802	H0413	H6311	H6311	H8561	H0331	H2474	

וְהָעֳבִים׃	הַבַּיִת	וְצַלְעוֹת		הָאוּלָם
na–nguzo	nyumba	na–vyumba–vya–pembeni–vya		ukumbi
H5646		H6763		H0197

Kulikuwa na madidsha madogo miti ya mitende kwenye varanda pande zote. Hivyo vilikuwa vyumba vya pembeni ya nyumba, na pia ilizielekea dari.

Chapter 42

הַלִּשְׁכָּה	אֶל־	וַיּוֹבִאֵנִי	הַצָּפוֹן	דֶּרֶךְ׀	הַדֶּרֶךְ	הַחֲיצוֹנָה	הֶחָצֵר׀	אֶל־	וַיּוֹצִאֵנִי	1
chumba	katika	akanileta	kaskazini	upande–wa	njia	wa–nje	ua	katika	Akanitoa	
H3957	H0413	H0935	H6828	H1870	H1870	H2435		H0413	H3318	

הַבִּנְיָן	גֶּגֶד	וַאֲשֶׁר־	הַגְּזֵרָה	גֶּגֶד	אֲשֶׁר
jengo	moja–kwa–moja–na	na–ambacho	eneo–lililotengwa	moja–kwa–moja–na	ambacho
H1146	H5048		H1508	H5048	

הַצָּפוֹן׃	אֶל־	
kaskazini	upande–wa	
H6828	H0413	

Kisha yule mtu akanituma kwenda ua wa nje upande wa kaskazini, akanileta kwenye vyumba mbele ya ua wa nje na ukuta wa nje kaskazini.

חֲמִשִּׁים	וְהָרֹחַב	הַצָּפוֹן	פֶּתַח	הַמֵּאָה	אַמּוֹת	אֹרֶךְ׀	פְּנֵי־	אֶל־	2
dhiraa–hamsini	na–upana	wa–kaskazini	mlango	mia	dhiraa	urefu	uso–wa	Mbele–ya	
H2572	H7341	H6828	H6607	H3967		H0753	H6440	H0413	

אַמּוֹת׃
dhiraa

Hivyo vyumba vilikuwa dhiraa mia moja karibu na mbele yake na dhiraa hamsini upana.

רֻחְבָּהּ	וְגֹבַהּ	הַפְּנִימִי	לֶחָצֵר	אֲשֶׁר	הָעֶשְׂרִים	גֹּבַהּ	3
sakafu	na–moja–kwa–moja–na	wa–ndani	kwa–ua	ambayo	ishirini	Moja–kwa–moja–na	
	H5048	H6442			H6242	H5048	

בַּשְּׁלֹשִׁים׃	אַתִּיק	פְּנֵי־	אֶל־	אַתִּיק	הַחִיצוֹנָה	לֶחָצֵר	אֲשֶׁר
katika–orofa–ya–tatu	tao	uso–wa	moja–kwa–moja–na	tao	wa–nje	kwa–ua	ambayo
H7992		H6440	H0413		H2435		

Baadhi ya hivyo vyumba vilielekea ua wa ndani na vilikuwa na dhiraa ishirini kutoka patakatifu. Kulikuwa na vyumba vitatu vinavyolingana, na kingine juu kilichokuwa kimetazama chini kuelekea kingine vilikuwa vimefunguliwa, vilikuwa na pakutokea. Baadhi ya vyumba vilielekea nje kwenye ua wa nje.

אַמָּה	דֶּרֶךְ	הַפְּנִימִית	אֶל־	רֹחַב	אַמּוֹת	עֶשֶׂר	מַהֲלַךְ	הַלִּשְׁכוֹת	וְלִפְנֵי	4
dhiraa	njia	ndani	kuelekea	upana	dhiraa	dhiraa–kumi	njia	vyumba	Na–mbele–ya	
	H1870	H6442	H0413	H7341		H6235	H4109	H3957	H6440	

לַצָּפוֹן׃	וּפִתְחֵיהֶם	אֶחָת	
kaskazini	na–milango–yake	moja	
H6828	H6607	H0259	

Njia dhiraa kumi upana dhiraa mia moja urefu kueleikea mbele ya vyumba. Milango ya vyumba ilikuwa mbele kaskazini.

מֵהֶנָּה	אֲתִיקִים	יוֹכְלוּ	כִּי־	קְצָרוֹת	הָעֶלְיוֹנֹת	וְהַלִּשְׁכוֹת	5
kutoka–kwao	matao	vilichukua	kwa–sababu	vilifupishwa	vya–juu	Na–vyumba	
H2007		H0398				H3957	

בִּנְיָן׃	וּמֵהַתְּכֹנוֹת	מֵהַתַּחְתֹּנוֹת	
ya–jengo	na–vya–kati	kuliko–vya–chini	
H1146	H8484	H8481	

Lakini kumbi za juu zilikuwa ndogo, kwa ajili ya njia za kutembea zilichukua kutoka kwazo sehemu kubwa kulikuwa walivyofanya kwenye vyumba vya chini na katikati usawa wa jengo.

עַמּוּדִים	לָהֶן	וְאֵין	הֻבְנָה	מִשְּׁלֻשׁוֹת	כִּי		6
nguzo	kwavyo	na–havikuwa–na	vilikuwa	vilikuwa–vya–orofa–tatu	Kwa–sababu		
H5982		H0369	H2007	H8027			

וּמֵהַתִּיכֹנוֹת	מֵהַתַּחְתּוֹנוֹת	נֶאֱצָל	כֵּן	עַל־	הַחֲצֵרוֹת	כְּעַמּוּדֵי	
na–vya–kati	kuliko–vya–chini	vilipunguzwa	hivyo	kwa–hiyo	nyua	kama–nguzo–za	
H8484	H8481	H0680				H5982	

מֵהָאָרֶץ׃
kutoka–ardhini
H0776

Kwa kuwa orofa tatu hapakuwa na mihimili, kama zile nyua, ambazo zilikuwa na mihimili. Hivyo usawa wa vyumba vya juu vilikuwa sawa sawa katika kipimo cha kulinganisha na vyumba vya chini na usawa wa katikakati.

אֶל־	הַחִצוֹנָה	הֶחָצֵר	דֶּרֶךְ	הַלִּשְׁכוֹת	לִפְנֵת	לַחוּץ	אֲשֶׁר־	וְגֶדֶר	7
mbele–ya	wa–nje	ua	upande–wa	vyumba	sambamba–na	nje	ambao	Na–ukuta	
H0413	H2435		H1870	H3957	H5980	H2351		H1447	

אַמָּה׃	חֲמִשִּׁים	אָרְכּוֹ	הַלִּשְׁכוֹת	פְּנֵי
dhiraa	dhiraa–hamsini	urefu–wake	vyumba	uso–wa
	H2572	H0753	H3957	H6440

Ukuta wa nje karibu na vyumba mbele ya ua wa nje, ua uliokuwa mbele ya vyumba. Huo ukuta ulikuwa dhiraa hamsini urefu.

אַמָּה	חֲמִשִּׁים	הַחִצוֹנָה	לֶחָצֵר	אֲשֶׁר	הַלִּשְׁכוֹת	אֹרֶךְ	כִּי־	8
dhiraa	dhiraa-hamsini	wa-nje	kwa-ua	ambavyo	vyumba	urefu-wa	Kwa-sababu	
	H2572	H2435			H3957	H0753		

אַמָּה׃	מֵאָה	הַהֵיכָל	פְּנֵי	עַל־	וְהִנָּה
dhiraa	dhiraa-mia	hekalu	uso-wa	mbele-ya	na-tazama
	H3967	H1964	H6440		H2009

Urefu wa vyumba vya ua wa nje ulikuwa dhiraa hamsini, na vyumba vilivyokuwa vimeelekea patakatifu vilikuwa dhiraa mia moja urefu.

מֵהַקָּדִים	(הַמַּבִיא)	[המבוא]	הָאֵלֶּה	(הַלִּשְׁכוֹת)	(וּמִתָּחַת)	[לשכות]	[ומתחתה]	9
kutoka-mashariki	mlango	[mlango]	hivi	vyumba	na-chini-ya	[vyumba]	[chini]	
H6921	H0935	H3996	H0428	H3957	H8478	H3957	H8478	

הַחִצֹנָה׃	מֵהֶחָצֵר	לָהֶנָּה	בְּבֹאוֹ
wa-nje	kutoka-ua	kwao	mtu-alipoviingia
H2435		H2007	H0935

Kulikuwa na mahali pa kuingilia kwenye vyumba vidogo zaidi kutoka upande mashariki, kuingia kutoka ua wa nje.

פְּנֵי	אֶל־	הַקָּדִים	דֶּרֶךְ	הֶחָצֵר	גֶּדֶר	וּבְרֹחַב	10
uso-wa	mbele-ya	mashariki	upande-wa	ua	ukuta-wa	Katika-upana-wa	
H6440	H0413	H6921	H1870		H1444	H7341	

לִשְׁכוֹת׃	הַבִּנְיָן	פְּנֵי	וְאֶל־	הַגְּזֵרָה
vyumba	jengo	uso-wa	na-mbele-ya	eneo-lililotengwa
H3957	H1146	H6440	H0413	H1508

Karibu na ukuta wa ua wa nje juu ya upande wa mgaribi pa ua wa ndani, mbele ya patakatifu pa ua wa nje, pia kulikuwa na vyumba na njia ya mbele yao.

הַצָּפוֹן	דֶּרֶךְ	אֲשֶׁר	הַלִּשְׁכוֹת	כְּמַרְאֵה	לִפְנֵיהֶם	וְדֶרֶךְ	11
kaskazini	upande-wa	ambavyo	vyumba	kama-sura-ya	mbele-yake	Na-njia	
H6828	H1870		H3957	H4758	H6440	H1870	

וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן	מוֹצָאֵיהֶן	וְכֹל	רָחְבָּן	כֵּן	כְּאֹרְכָן	
na-mpangilio-wake	matokeo-yake	na-matokeo-yake-yote	upana-wake	hivyo	kama-urefu-wake	
H4941	H4161	H3605	H7341		H0753	

וּכְפִתְחֵיהֶן׃
na-milango-yake
H6607

zilikuwa kama umbo la vyumba kwa upande wa kaskazini. Zilikuwa urefu ule ule na upana na matokeo yale yale na mipangilio na madirisha.

דֶּרֶךְ	בְּרֹאשׁ	פֶּתַח	הַדָּרוֹם	דֶּרֶךְ	אֲשֶׁר	הַלִּשְׁכוֹת	וּכְפִתְחֵי	12
njia	mwanzoni-mwa	mlango	kusini	upande-wa	ambavyo	vyumba	Na-kama-milango-ya	
H1870		H6607	H1864	H1870		H3957	H6607	

בְּבוֹאָן׃	הַקָּדִים	דֶּרֶךְ	הַנִּיצָּה	הַנְּדֶרֶת	בִּפְנֵי	דֶּרֶךְ
mtu-alipoviingia	mashariki	upande-wa	wa-kinga	ukuta	mbele-ya	njia
H0935	H6921	H1870	H1903	H1448	H6440	H1870

Kwa upande wa kusini kulikuwa na madirisha kwenye vyumba ambavyo vilikuwa kama yale yaliyokuwa upande wa kaskazini. Aya iliyokuwa ndani ilikuwa na mlango kwenye kichwa chake, na njia ilifunguliwa kwenye vyumba tafauti. Upande mashariki kulikuwa na malango wa njia kwenye njia mwishoni.

13 וַיֹּאמֶר אֵלַי מִמִּי־זֶה אֲכַנְיָה הַצָּפוֹן לִשְׁכוֹת הַקָּדֶשׁ אֲשֶׁר הַכֹּהֲנִים מְבִלֵי־אֵל אֲשֶׁר לִשְׁכוֹת הַדָּרוֹם לִשְׁכוֹת הַבַּיִת אֲשֶׁר־הֵמָּה

Akaniambia mimi vyumba–vya kaskazini vyumba–vya ambavyo kusini vyumba–vya ambavyo mbele–ya ambao makuhani

שָׁם יֹאכְלוּ־שָׁם הַקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר הַמְּנָחָה וְהַנָּה הַגִּזְרָה הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר־הֵמָּה

huko watakula huko patakatifu ambavyo hivyo eneo–lililotengwa vyumba–vya ambavyo

קָדְשֵׁי וְנִיחוּ שָׁם הַקֳּדָשִׁים קָדְשֵׁי לַיהוָה קְרֹבִים קָדְשֵׁי

vitu–vitakatifu–sana wataweka huko vya–patakatifu vitu–vitakatifu–sana Yahwe wamekaribia vitu–vitakatifu–sana

כִּי וְהָאָשָׁם וְהַחַטָּאת וְהַמִּנְחָה הַקֳּדָשִׁים

kwa–sababu na–sadaka–ya–hatia na–sadaka–ya–dhambi na–sadaka–ya–nafaka vya–patakatifu

קֹדֶשׁ׃ הַמָּקוֹם

patakatifu mahali

Kisha yule mtu akanambia, “Vyumba vya kaskazini na vyumba vya kusini vilivyokuwa mbele ya ua wa nje ni vyumba vitakatifu amabapo makuhani wafanyao kazi karibu sana na Yahwe waweze kula chakula kitakatifu sana. Wataweka vitu vitakatifu sana-sadaka ya chakula, sadaka ya dhambi, na sadaka ya hatia-kwa kuwa hapa ni mahali patakatifu.

14 בְּבֹאָם הַכֹּהֲנִים וְלֹא־יֵצְאוּ מִהַקֹּדֶשׁ אֶל־הֶחָצֵר

Makuhani–watakapoingia makuhani hawatatoka watatoka kutoka–patakatifu katika ua

כִּי־שָׁם בָּהֶן יִשְׁרְתוּ אֲשֶׁר־בִּגְדֵיהֶם יְנִיחוּ וְשָׁם הַחִיצוֹנָה

kwa–sababu kwa–hayo wanahudumu ambayo mavazi–yao wataweka na–huko wa–nje

אֲשֶׁר אֶל־וְקָרְבוּ אֲחֵרִים בְּגָדִים (וְלָבְשׁוּ) [ילבשן] הֵנָּה קֹדֶשׁ

ambayo kuelekea watakaribia mengine mavazi (watavaa) [watavaa] hayo ni–matakatifu

לָעָם׃

ni–ya–watu

Wakati makuhani watakapoingia hapo, wasitoke nje ya mahali patakatifu kwa ua wa nje, bila kuweka mavazi karibu mahali wahudumupo, kwa kuwa hapa ni patakatifu. Hivyo watavalia mahali pengine nguo kabla ya kwenda karibu na watu.”

15 וְכִלָּה אֶת־מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְנִימִי וְהוֹצִיאַנִי דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר

Alipomaliza [kitu] vipimo–vya nyumba ya–ndani akanitoa kupitia lango ambalo

סָבִיב׃ וְסָבִיב וּמָדָדוֹ הַקָּדִים מַשַּׁרְקִי דֶּרֶךְ פָּנָיו

pande–zote pande–zote akapima mashariki upande–wa uso–wake

16 מָדַד Akapima H4058 רוּחַ upande-wa H7307 הַקָּדִים mashariki H6921 בְּקָנֶה kwa-mwanzi-wa H7070 הַמִּדָּה kupimia חֲמֵשׁ־ mia-tano H2568 [אמות] [dhiraa] מֵאוֹת) mia H3967

קָנִים mwanzi H7070 בְּקָנֶה kwa-mwanzi-wa H7070 הַמִּדָּה kupimia סָבִיב׃ pande-zote H5439

Akaupima upande wa mashariki na fimbo ya kupimia-dhiraa mia tano kwa fimbo ya kupimia.

17 מָדַד Akapima H4058 רוּחַ upande-wa H7307 הַצָּפוֹן kaskazini H6828 חֲמֵשׁ־ mia-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 קָנִים mwanzi H7070 בְּקָנֶה kwa-mwanzi-wa H7070 הַמִּדָּה kupimia

סָבִיב׃ pande-zote H5439

akaupima upande wa kaskazini-dhiraa mia tano na fimbo ya kupimia.

18 אֶת [kitu] H0853 רוּחַ upande-wa H7307 הַדָּרוֹם kusini H1864 מָדַד akapima H4058 חֲמֵשׁ־ mia-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 קָנִים mwanzi H7070 בְּקָנֶה kwa-mwanzi-wa H7070 הַמִּדָּה׃ kupimia

Pia akaupima upande wa kusini dhraa mia tano na fimbo ya kupimia.

19 סָבַב Akageuka H5437 אֶל־ kuelekea H0413 רוּחַ upande-wa H7307 הַיָּם magharibi H3220 מָדַד akapima H4058 חֲמֵשׁ־ mia-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 קָנִים mwanzi H7070

בְּקָנֶה kwa-mwanzi-wa H7070 הַמִּדָּה׃ kupimia

Pia akageuka na kuupima upande wa magharibi dhiraa mia tano kwa fimbo ya kupimia,

20 לְאַרְבַּע Pande-nne H0702 רוּחוֹת za-upepo H7307 מְדָדוֹ alipima H4058 חֹומָה ukuta H2346 לוֹ kwake וְסָבִיב pande-zote H5439 סָבִיב pande-zote H5439 אֹרֶךְ urefu H0753 חֲמֵשׁ mia-tano H2568

לְחֹל׃ na-kawaida H2455 הַקֹּדֶשׁ takatifu H6944 בֵּין kati-ya H0996 לְהַבְדִּיל kutenganisha H0914 מֵאוֹת mia H3967 חֲמֵשׁ mia-tano H2568 וְרֹחַב na-upana H7341 מֵאוֹת mia H3967

Akaipima pande nne. Ilikuwa na ukuta umeizunguka ilikuwa dhiraa mia tano urefu, na dhiraa mia tano upana, kulitenganisha umbo takatifu kutoka ambapo ni pa kawada.

Chapter 43

1 וַיּוֹלִכֵנִי Akanichukua H3212 אֶל־ katika H0413 הַשַּׁעַר lango H8179 שַׁעַר lango H8179 אֲשֶׁר ambalo פְּנֵה lilielekea H6437 דֶּרֶךְ upande-wa H1870 הַקָּדִים׃ mashariki H6921

Yule mtu kisha akanileta hata kwenye lango lililokuwa linaelekea mashariki.

2 וְהִנֵּה Na-tazama H2009 כְּבוֹד utukufu-wa H3519 אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בָּא ulikuja H0935 מִדֶּרֶךְ kutoka-upande-wa H1870 הַקָּדִים mashariki H6921

וְקוֹלוֹ na-sauti-yake כְּקוֹל kama-sauti-ya מַיִם maji H4325 רַבִּים mengi וְהָאָרֶץ na-nchi H0776 הֵאִירָה iliangaza H0215 מִכְבֹדוֹ׃ kutokana-na-utukufu-wake H3519

Tazama! Utukufu wa Mungu wa Israeli ukaja kutoka mashariki; sauti yake ilikuwa kama sauti ya maji mengi, na nchi iling'aa kwa utukufu wake.

בְּבֹאִי	רָאִיתִי	אֲשֶׁר־	כַּמַּרְאֶה	רָאִיתִי	אֲשֶׁר	הַמַּרְאֶה	וּכְמַרְאֶה	3
nilipokuja	niliona	ambayo	kama-maono	niliona	ambayo	maono	Na-kama-maono	
H0935	H7200		H4758	H7200		H4758	H4758	

כְּבָר	נְהַר־	אֶל־	רָאִיתִי	אֲשֶׁר	כַּמַּרְאֶה	וּמַרְאוֹת	הָעִיר	אֶת־	לְשַׁחֵת
Kebari	mto-wa	kando-ya	niliona	ambayo	kama-maono	na-maono	mji	[kitu]	kuuharibu
H3529	H5104	H0413	H7200		H4758	H4758		H0853	H7843

פָּנָי׃	אֶל־	וָאֶפֹּל
uso-wangu	juu-ya	nikaanguka
H6440	H0413	H5307

Yalikuwa yanalingana na sura ya ono nililolona, kulingana na ono nililokuwa nimeliona wakati alipokuja kuuteketeza mji, na maono yalikuwa kama maono ambayo niliyokuwa nimeyaona Keberi Kanali nikaanguka kifudi fudi.

פָּנָיו	אֲשֶׁר	שַׁעַר	דֶּרֶךְ	הַבַּיִת	אֶל־	בָּא	יְהוָה	וּכְבוֹד	4
uso-wake	ambalo	lango	kupitia	nyumba	katika	uliingia	Yahwe	Na-utukufu-wa	
H6440		H8179	H1870		H0413	H0935	H3068	H3519	

הַקָּדִים׃	דֶּרֶךְ
mashariki	upande-wa
H6921	H1870

Hivyo utukufu wa Yahwe ukaja kwenye nyumba ya karibu na njia ya lango lililokuwa wazi kwa upande wa magharibi.

כְּבוֹד־	מָלְאָה	וְהִנֵּה	הַפְּנִימִי	הֶחָצֵר	אֶל־	וַתְּבִיאֵנִי	רוּחַ	וַתִּשָּׂאֵנִי	5
utukufu-wa	umejaa	na-tazama	wa-ndani	ua	katika	ikanileta	roho	Roho-ikaninua	
H3519	H4390	H2009	H6442		H0413	H0935	H7307	H5375	

הַבָּיִת׃	יְהוָה
nyumba	Yahwe
	H3068

Kisha Roho akanichukua na kunileta kwenye ua wa ndanni. Tazama! Utukufu wa Yahwe ulikuwa umeijaza nyumba.

אֵלָי׃	עֹמֵד	הָיָה	וְאִישׁ	מֵהַבַּיִת	אֵלַי	מְדַבֵּר	וָאֶשְׁמַע	6
kando-yangu	amesimama	alikuwa	na-mtu	kutoka-nyumbani	kwangu	akisema	Nikasikia	
H0681	H5975	H1961	H0376		H0413	H1696	H8085	

Mtu alisimama karibu na mimi, na nikamsikia mtu mwingine akizungumza na mimi kutoka kwenye nyumba.

וְאֶת־	כִּסְאִי	מְקוֹם	אֶת־	אָדָם	בֶּן־	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	7
na	kiti-changu-cha-enzi	mahali-pa	[kitu]	Adamu	mwana-wa	mimi	Akaniambia	
H0853	H3678	H4725	H0853	H0120		H0413	H0559	

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי־	בְּתוֹךְ	שָׁם	אֶשְׁכֹּן־	אֲשֶׁר	רַגְלַי	כַּפּוֹת	מְקוֹם
Israeli	wana-wa	katikati-ya	huko	nitakaa	ambapo	miguu-yangu	nyayo-za	mahali-pa
H3478		H8432	H8033	H7931		H7272	H3709	H4725

הַמָּה	קָדְשִׁי	שֵׁם	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	עוֹד	יְטַמְּאוּ	וְלֹא	לְעוֹלָם
wao	langu-takatifu	jina	Israeli	nyumba-ya	tena	watanajisi	wala-hawatanajisi	milele
H1992	H6944	H8034	H3478		H5750		H3808	H5769

בְּמוֹתָם׃	מַלְכֵיהֶם	וּבְפִגְרֵי	בִּזְנוּתָם	וּמַלְכֵיהֶם
mahali-pa-juu-pao	wafalme-wao	na-kwa-maiti-ya	kwa-uzinzi-wao	na-wafalme-wao
H1116	H4428	H6297	H2184	H4428

Akanambia, “Mwanadamu, hapa ndipo mahali pangu pa enzi na mahali kwa ajili ya ya miguu yangu, ambapo nitaishi kati ya watu wa Israeli milele. Nyumba ya Israeli haitalikufuru tena jina langu takatifu-wao au wafalme wao katika mahali patakatifu pao.

מְזוּזָתִי	אֶצֶל	וּמְזוּזָתָם	סִפִּי	אֶת־	סִפָּם	בְּתִתָּם	8
miimo–yangu	kando–ya	na–miimo–yao	kizingiti–changu	kando–ya	kizingiti–chao	Walioweka	
H4201	H0681	H4201		H0854		H5414	

בְּתוֹעֲבוֹתָם	קָדְשִׁי	שֵׁם	אֶת־	וְטִמְּאוּ	וּבִינֵיהֶם	בֵּינִי	וְאַכֵּיר	
kwa–machukizo–yao	langu–takatifu	jina	[kitu]	walinajisi	na–kati–yao	kati–yangu	na–ukuta	
H8441	H6944	H8034	H0853		H0996	H0996	H7023	

בְּאַפָּי׃	אֹתָם	וָאֲכַל	עָשׂוּ	אֲשֶׁר
katika–hasira–yangu	wao	nikawaangamiza	walitenda	ambayo
H0639	H0853	H0398		

Hawatalikufuru tena jina langu takatifu kwa kuweka kizingiti chao karibu na kizingiti changu, na nguzo yao ya lango karibu na nguzo yangu ya lango, bila kitu lakini ukuta kati yangu na wao. Wamelikufuru jina langu kwa matendo yao machafu, hivyo nimewala kwa hasira yangu.

וְשָׁכַנְתִּי	מִמֶּנִּי	מַלְכֵיהֶם	וּפִגְרֵי	זְנוּתָם	אֶת־	יִרְחֲקוּ	עַתָּה	9
nami–nitakaa	kutoka–kwangu	wafalme–wao	na–maiti–ya	uzinzi–wao	[kitu]	waondoe	Sasa	
H7931		H4428	H6297	H2184	H0853	H7368	H6258	

ס	לְעוֹלָם׃	בְּתוֹכָם	
—	milele	katikati–yao	
	H5769	H8432	

Sasa waache waondoe udanganyifu wao na maiti za wafalme wao kutoka kwangu, na nitaishi katikati yao milele.

וְיִכָּלְמוּ	הַבַּיִת	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית־	אֶת־	הַגֵּד	אָדָם	בֶּן־	אַתָּה	10
waaibikie	nyumba	[kitu]	Israeli	nyumba–ya	[kitu]	tangaza	Adamu	mwana–wa	Wewe	
H3637		H0853	H3478		H0853	H5046	H0120			

תָּכְנִית׃	אֶת־	וּמָדְדוּ	מַעֲנוֹתֵיהֶם	
mpangilio	[kitu]	wapime	makosa–yao	
H8508	H0853	H4058	H5771	

Mwanadamu, wewe mwenyewe utaiambia nyumba ya Israeli kuhusu nyumba hii hivyo watajiskia aibu ya uovu wao. Wanaweza kutafakari kuhusu haya maelezo.

11 וְאִם־ Na–ikiwa
נִכְלְמוּ wataaibiwa H3637
מִכֹּל kutokana–na–yote H3605
אֲשֶׁר־ ambayo
עָשׂוּ walitenda
צוּרַת muundo–wa H6699
הַבַּיִת׃ nyumba

וְכָל־ na–miundo–yake–yote H3605
צוּרָתָו miundo–yake H6699
וּמוֹבָאָיו na–maingilio–yake H4126
וּמוֹצָאָיו na–matokeo–yake H4161
וּתְכוּנָתוֹ na–mpangilio–wake H8498

וְאֵת na H0853
כָּל־ amri–zake–zote H3605
חֻקֹּתָיו׀ amri–zake H2708
וְכָל־ na–miundo–yake–yote H3605
]צורתי[[miundo] H6699
)צוּרָתָיו(miundo–yake H6699

וְכָל־ na–sheria–zake–zote H3605
]תורתו[[sheria] H8451
)תּוֹרָתָיו׀(sheria–zake H8451
אוֹתָם wao H0853
הוֹדַע wajulishe H3045
וּכְתָב uandike H3789
לְעֵינֵיהֶם mbele–ya–macho–yao

וְיִשְׁמְרוּ ili–washike H8104
אֶת־ [kitu] H0853
כָּל־ muundo–wake–wote H3605
צוּרָתִי muundo–wake H6699
וְאֶת־ na H0853
כָּל־ amri–zake–zote H3605
חֻקֹּתָי amri–zake H2708

וְעָשׂוּ wazitende
אוֹתָם׃ hizo H0853

Kwa kuwa wameaibika kwa yote waliyoyafanya, kisha waonyeshe mchoro wa nyumba, maelezo yake, matokeo yake, maingio yake, na mchoro wake, sheria zake zote na kanuni. Kisha andika hivi chini mbele ya macho yao ili waweze kutunza michoro yote na kanuni zake zote, hivyo kama wazitiivo.

12 זֹאת Hii H2063
תּוֹרַת sheria–ya H8451
הַבָּיִת nyumba
עַל־ juu–ya
רֹאשׁ kilele–cha
הָהָר mlima H2022
כָּל־ mpaka–wake–wote H3605
גְּבֻלּוֹ mpaka–wake H1366

וְסָבִיב pande–zote H5439
סָבִיב׀ pande–zote H5439
קֹדֶשׁ patakatifu H6944
קָדָשִׁים pa–patakatifu H6944
הִנֵּה־ tazama H2009
זֹאת hii H2063
תּוֹרַת sheria–ya H8451
הַבָּיִת׃ nyumba

Hii ndiyo sheria kwa ajili ya nyumba: Kutoka kwenye kilele cha mlima hata mpaka wote unaoizunguka, patakuwa patakatifu sana. Tazama! Hii ndiyo sheria kwa ajili ya nyumba.

13 וְאֵלֶּה Na–hizi H0428
מִדּוֹת vipimo–vya
בָּאַמּוֹת kwa–dhiraa
הַמִּזְבֵּחַ madhabahu H4196
אַמָּה dhiraa
אַמָּה dhiraa
וְטֹפַח na–kiganja H2948
וְחֵיק na–mtaro H2436

הָאַחַד moja H0259
זֶרֶת shubiri H2239
סָבִיב׀ pande–zote H5439
שְׂפָתָהּ ukingo–wake H8193
אֶל־ kwa H0413
וּגְבוּלָהּ na–ukingo–wake H1366
רֹחַב upana H7341
וְאַמָּה־ na–dhiraa
הָאַמָּה wa–dhiraa

וְזֶה na–hii H2088
גֵּב msingi–wa H1354
הַמִּזְבֵּחַ׃ madhabahu H4196

Hivi vitakuwa vipimo vya madhabahu katika dhiraa-hiyo dhiraa kuwa dhiraa ya kawaida na urefu wa kiganja. Hivyo mfereji ulio uzunguka madhabahu utakuwa dhiraa moja chini, na upana wake pia utakuwa dhiraa moja. Mpaka wa karibu uizungukayo machinjio shubiri moja. Hii itakuwa kitako cha madhabahu.

14

אַמָּות שְׁתַּיִם הַתַּחְתּוֹנָה הָעֲזָרָה עַד־ הָאָרֶץ וּמִחֵיק
dhiraa dhiraa–mbili ya–chini sehemu–ya–chini hadi ardhini Na–kutoka–mtaro–wa
H8147 H8481 H5835 H5704 H0776 H2436

אַרְבָּע הַגְּדוֹלָה הָעֲזָרָה עַד־ הַקְּטַנָּה וּמֵהָעֲזָרָה אֶחָת אַמָּה וְרֹחַב
dhiraa–nne kubwa sehemu hadi ndogo na–kutoka–sehemu moja dhiraa na–upana
H0702 H5835 H5704 H5835 H0259 H7341

הָאַמָּה׃ וְרֹחַב אַמָּות
dhiraa na–upana dhiraa
H7341

Usawa wa kutoka kwenye mferji hadi kwenye machinijo ya chini ya madhabahu itakuwa dhiraa mbili, na hiyo machinjio yenyewe itakuwa dhiraa moja upana. Kisha kutoka machinjio madogo hadi kwenye machinjio makubwa ya madhabahu, itakuwa dhiraa nne, na machinjio makubwa yatakuwa dhraa moja upana.

15

הַקִּרְנוֹת וּלְמַעְלָה וּמֵהָאֲרִאֵיל אַמָּות אַרְבַּע אַרְבָּע וְהָהָרְאֵל
pembe na–juu na–kutoka–jiko–la–madhabahu dhiraa dhiraa–nne Na–jiko–la–madhabahu
H4605 H0741 H0741 H0702 H2025

אַרְבָּע׃
nne
H0702

Meko juu ya madhabahu kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa ni dhiraa nne juu, na kuna pembe nne zilizoelekea juu kwenye meku.

16

עֶשְׂרֵה בִּשְׁתַּיִם אֹרֶךְ עֶשְׂרֵה שְׁתַּיִם (וְהָאֲרִיאֵל) [והאריאל]
na–mbili kwa–dhiraa–kumi urefu na–mbili dhiraa–kumi jiko–la–madhabahu [jiko]
H6240 H8147 H0753 H6240 H8147 H0741 H0741

רִבָּעָיו׃ אַרְבַּעַת אֶל רָבּוּעַ רֹחַב
zake pande–nne kwa mraba upana
H7253 H0702 H0413 H7251 H7341

Meku ina dhiraa kumi na moja urefu na dhiraa kumi na mbili upana, za mraba.

17

אַרְבַּעַת אֶל רֹחַב עֶשְׂרֵה בְּאַרְבָּע אֹרֶךְ עֶשְׂרֵה אַרְבָּע וְהָעֲזָרָה
pande–nne kwa upana na–nne kwa–dhiraa–kumi urefu na–nne dhiraa–kumi Na–sehemu
H0702 H0413 H7341 H6240 H0702 H0753 H6240 H0702 H5835

סָבִיב אַמָּה לָהּ וְהַחֵיק־ הָאַמָּה חֲצִי אוֹתָהּ סָבִיב וְהַגְּבוּל רִבָּעֶיהָ
pande–zote dhiraa kwake na–mtaro dhiraa nusu wake pande–zote na–ukingo zake
H5439 H0853 H5439 H1366 H7253

קֳדֶם׃ פְּנוֹת וּמַעֲלֹתֶיהָ
mashariki zilielekea na–ngazi–zake
H6921 H6437

Mpaka wake ni dhiraa kumi na nne urefu na dhiraa kumi na nne upana pande zake zote nne, na ukingo wake ni nusu dhiraa upana. Mfereji ni dhiraa moja upana kuzuka kote pamoja na ngazi zielekeazo mashariki.”

18

חֲקוֹת אֲלֵיהֶ יְהוֹה אֲדֹנָי אָמַר כֹּה אָדָם בֶּן־ וַיֹּאמֶר
amri–za hizi Yahwe Bwana asema hivyo Adamu mwana–wa mimi Akaniambia
H2708 H0428 H3069 H0136 H0559 H3541 H0120 H0559

וּלְזָרְקָ עוֹלָה עָלָיו לְהַעֲלוֹת הֵעָשׂוֹתָו בְּיוֹם הַמִּזְבֵּחַ
na–kunyunyiza sadaka–ya–kuteketezwa juu–yake kutoa itakapotengenezwa siku madhabahu
H2236 H5927 H3117 H4196

דָּם׃ עָלָיו
damu juu–yake
H1818

Kisha akanambia, “Mwanadamu, Bwana Yahwe asema hivi: Hizi ndizo sheria kwa ajili ya madhabahu katika siku watakayoitengeza, kwa ajili kutoa sadaka ya kuteketezwa kwenye hiyo, na kwa jili ya kunyunyiza damu juu yake.

19

הַקְּרֹבִים	צָדוֹק	מִזֶּרַע	הֵם׀	אֲשֶׁר	הַלְוִיִּם	הַכֹּהֲנִים	אֶל־	וְנָתַתָּה
wanaokaribia	Sadoki	kutoka–uzao–wa	wao	ambao	Walawi	makuhani	kwa	Utawapa
H7138	H6659	H2233	H1992		H3881	H3548	H0413	H5414

בָּקָר	בֶּן־	פָּר	לְשָׁרְתֵנִי	יְהוִה	אֲדֹנָי	נְאֻם	אֵלַי
ng’ombe	mwana–wa	fahali	kunihudumia	Yahwe	Bwana	asema	kwangu
H1241		H6499	H8334	H3069	H0136	H5002	H0413

לְחַטָּאת׃
kwa–sadaka–ya–dhambi

Utatoa ng'ombe kutoka kwenye kundi kama sadaka ya dhambi kwa ajili ya Walawi makuhani ambao ni uzao wa Zadoki, wale wajao karibu nami kunitumikia-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

20

וְאֶל־	קַרְנֹתָיו	אַרְבַּע	עַל־	וְנָתַתָּה	מִדָּמוֹ	וְלָקַחְתָּ
na–juu–ya	pembe–zake	pembe–nne	juu–ya	utaweka	kutoka–damu–yake	Utachukua
H0413		H0702		H5414	H1818	H3947

אוֹתוֹ	וְחִטֵּאתָ	סָבִיב	הַגְּבוּל	וְאֶל־	הָעֲזָרָה	פִּנּוֹת	אַרְבַּע
hiyo	utaitakasa	pande–zote	ukingo	na–juu–ya	ya–madhabahu	za–sehemu	pembe–nne
H0853	H2398	H5439	H1366	H0413	H5835	H6438	H0702

וְכִפַּרְתָּהוּ׃
utaifanyia–upatanisho

Kisha utachukua baadhi ya damu yake na kuiweka juu pembe nne za madhabahu na pande nne za machinjio na kuuzunguka ukingo; utaitakasa na kufanya upatanisho kwa ajili yake.

21

הַבַּיִת	בִּמְפֻקָּד	וּשְׂרָפוֹ	הַחַטָּאת	הַפָּר	אֵת	וְלָקַחְתָּ
nyumba	mahali–palipoteuliwa–pa	umteketeze	sadaka–ya–dhambi	fahali–wa	[kitu]	Utachukua
	H4662	H8313		H6499	H0853	H3947

לַמִּקְדָּשׁ׃	מִחוּץ
patakatifu	nje–ya
H4720	H2351

Kisha chukua ng'ombe kama sadaka ya dhambi na iteketezwe katika eneneo lililotengwa la nje ya patakatifu.

22

לְחַטָּאת	תָּמִים	עִזִּים	שְׂעִיר־	תַּקְרֵיב	הַשֵּׁנִי	וּבַיּוֹם
kwa–sadaka–ya–dhambi	asiye–na–kasoro	mbuzi	beberu–wa	utatoa	ya–pili	Na–siku
	H8549	H5795		H7126	H8145	H3117

בַּפָּר׃	חִטְּאוּ	כַּאֲשֶׁר	הַמִּזְבֵּחַ	אֶת־	וְחִטְּאוּ
kwa–fahali	walitakasa	kama–walivyoitakasa	madhabahu	[kitu]	wataitakasa
H6499	H2398		H4196	H0853	H2398

Kisha katika siku ya pili utatoa mbuzi dume asiyekuwa na dosari kutoka kundini kama sadaka ya dhambi; makuhani wataisafisha madhabahu kama walivyoisafisha kwa ng'ombe.

23

תָּמִים	בָּקָר	בֶּן־	פָּר	תַּקְרִיב	מֻחַטָּא	בְּכַלּוֹתְךָ
asiye–na–kasoro	ng’ombe	mwana–wa	fahali	utatoa	kutakasa	Utakapomaliza
H8549	H1241		H6499	H7126	H2398	H3615

תָּמִים׃	הַצֹּאן	מִן־	וְאַיִל
asiye–na–kasoro	kundi	kutoka	na–kondoo–dume
H8549	H6629		

Utakapomaliza kusafisha, toa ng'ombe asiyekuwa na dosari kutoka kwenye mifugo na kondoo dume asiyekuwa na dosari kutoka kundini.

וְהֶעֱלוּ	מִנְחָה	עֲלֵיהֶם	הַכֹּהֲנִים	וְהִשְׁלִיכוּ	יְהוָה	לִפְנֵי	וְהִקְרִבְתָּם		24
watawatoa	chumvi	juu–yao	makuhani	makuhani–watatupa	Yahwe	mbele–ya	Utawatoa		
H5927	H4417		H3548	H7993	H3068	H6440	H7126		

לַיהוָה׃	עֹלָה		אוֹתָם
kwa–Yahwe	sadaka–ya–kuteketezwa		wao
H3068			H0853

Watoe mbele ya Yahwe; makuhani watanyunyiza chumvi juu yao na kuwainua juu kama sadaka ya kutekezwa kwa Yahwe.

בֶּן־	וּפָר	לַיּוֹם	חַטָּאת	שְׂעִיר־	תַּעֲשֶׂה	יָמִים	שִׁבְעַת	25
mwana–wa	na–fahali	kwa–siku	sadaka–ya–dhambi	beberu–wa	utatoa	siku	Siku–saba	
	H6499	H3117				H3117	H7651	

יַעֲשֶׂה׃	תְּמִימִם	הַצֹּאן	מִן־	וְאַיִל	בָּקָר	
watatoa	wasio–na–kasoro	kundi	kutoka	na–kondoo–dume	ng’ombe	
	H8549	H6629			H1241	

Utaandaa mbuzi dume kama sadaka ya dhambi kila siku kwa mda wa siku saba, na makuhani pia wataandaa ng'ombe asiye na dosari kutoka kwenye kundi na kondoo dume kutoka kwenye kundi.

וּמִלְּאוּ	אֹתוֹ	וְטִהֲרוּ	הַמִּזְבֵּחַ	אֶת־	יְכַפְּרוּ׃		יָמִים	שִׁבְעַת	26
wataijaza	hiyo	wataitakasa	madhabahu	[kitu]	watafanya–upatanisho–kwa		siku	Siku–saba	
H4390	H0853	H2891	H4196	H0853			H3117	H7651	

(יָדָיו׃)	[ידו]
mikono–yake	[mkono]
H3027	H3027

Wataipatanisha madhabahu kwa siku saba na kuitakasa, wataitakasa kwa njia hii.

	וְהָלְאָה	הַשְּׁמִינִי	בַּיּוֹם	וְהָיָה׀	ס	הַיָּמִים	אֶת־	וְיכַלּוּ	27
	na–kuendelea	ya–nane	siku	itakuwa	—	siku	[kitu]	Watakapomaliza	
	H1973	H8066	H3117	H1961		H3117	H0853	H3615	

וְאֶת־	עוֹלֹתֵיכֶם		אֶת־	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	הַכֹּהֲנִים	יַעֲשׂוּ
na	sadaka–zenu–za–kuteketezwa		[kitu]	madhabahu	juu–ya	makuhani	makuhani–watatoa
H0853			H0853	H4196		H3548	

	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	אֶתְכֶם	וְרָצִאתִי	שַׁלְמֵיכֶם		
ס	Yahwe	Bwana	asema	ninyi	nitawakubali	sadaka–zenu–za–amani		
—	H3069	H0136	H5002	H0853	H7521	H8002		

Watamaliza hizi siku saba, na katika siku ya nane na kuendelea itakuwa kwamba makuhani wataandaa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani kwenye madhabahu, ndipo nitakapowakubali-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

Chapter 44

וְהוּא	קָדִים	הַפֶּתַח	הַחִיצוֹן	הַמִּקְדָּשׁ	שַׁעַר	דֶּרֶךְ	אֹתִי	וַיָּשֶׁב	1
nalo	mashariki	lililolekea	la–nje	la–patakatifu	lango	kupitia	mimi	Akanirudisha	
H1931	H6921	H6437	H2435	H4720	H8179	H1870	H0853	H7725	

סָגוּר׃
lilikuwa–limefungwa
H5462

Kisha yule mtu akanirudisha hata lango la nje la patakatifu linaloelekea mashariki; lilikuwa limefungwa kwa kukazwa.

לֹא	יִהְיֶה	סָגוּר	הַזֶּה	הַשַּׁעַר	יְהוָה	אֱלֹהֵי	וַיֹּאמֶר	2
wala–halitafunguliwa	litakuwa	limefungwa	hili	lango	Yahwe	mimi	Yahwe–akaniambia	
H3808	H1961	H5462	H2088	H8179	H3068	H0413	H0559	

אֱלֹהֵי־	יְהוָה	כִּי	בּוֹ	יָבֹא	לֹא־	וְאִישׁ	יִפָּתֵחַ	
Mungu–wa	Yahwe	kwa–sababu	kwake	ataingia	wala–hataingia	na–mtu–yeyote	litafunguliwa	
H0430	H3068			H0935	H3808	H0376		

סָגוּר׃	וְהָיָה	בּוֹ	בָּא	יִשְׂרָאֵל
limefungwa	litakuwa	kwake	ameingia	Israeli
H5462	H1961		H0935	H3478

Yahwe akanambia, “Hili lango litakuwa limefungwa; halitafunguliwa. Hakuna mtu atakaye pitia hapo, kwa kuwa Yahwe, Mungu wa Israeli ameingia kwa hilo, hivyo lilikuwa limefungwa kwa kukazwa.

יְהוָה	לִפְנֵי	לֶחֶם	לֶאֱכֹול־	בּוֹ	יֵשֵׁב־	הוּא	נָשִׂיא	הַנָּשִׂיא	אֶת־	3
Yahwe	mbele–ya	mkate	kula	kwake	atakaa	yeye	mkuu	mkuu	Isipokuwa	
H3068	H6440	H3899	H0398		H3427	H1931			H0853	

יֵצֵא׃	וּמִדַּרְכּוֹ	יָבֹוא	הַשַּׁעַר	אֻלָם	מְדֶרֶךְ	
atatoka	na–kwa–njia–yake	ataingia	lango	ukumbi–wa	kutoka–njia–ya	
H3318	H1870	H0935	H8179	H0197	H1870	

Mtawala wa Israeli atakaa katika hilo kula chakula mbele ya Yahwe. Ataingia kwa njia ya varanda na kutoka kwa njia hiyo hiyo.”

וְהִנָּה	וְאָכַל	הַבַּיִת	פְּנֵי	אֶל־	הַצָּפוֹן	שַׁעַר	דֶּרֶךְ־	וַיֵּבִיאֵנִי	4
na–tazama	nikaona	nyumba	uso–wa	mbele–ya	la–kaskazini	lango	kupitia	Akanileta	
H2009	H7200		H6440	H0413	H6828	H8179	H1870	H0935	

פָּנָיו׃	אֶל־	וָאֶפֹּל	יְהוָה	בֵּית	אֶת־	יְהוָה	כְּבוֹד־	מָלֵא
uso–wangu	juu–ya	nikaanguka	Yahwe	nyumba–ya	[kitu]	Yahwe	utukufu–wa	umejaa
H6440	H0413	H5307	H3068		H0853	H3068	H3519	H4390

Kisha akaniletea kwa njia ya lango la kaskazini linaloelekea kwenye nyumba. Hivyo nikaona na kutazama, utukufu wa Yahwe umejaa kwenye nyumba ya Yahwe, nikaanguka kifudifudi.

וּרְאֵה	לִבְּךָ	שָׂם	אָדָם	בֶּן־	יְהוָה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	5
utazame	moyo–wako	weka	Adamu	mwana–wa	Yahwe	mimi	Yahwe–akaniambia	
H7200			H0120		H3068	H0413	H0559	

אֹתָךְ	מְדַבֵּר	אֲנִי	אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	שְׁמַע	וּבְאָזְנֶיךָ	בְּעֵינֶיךָ
wewe	ninakuambia	mimi	ambayo	yote	[kitu]	sikia	na–kwa–masikio–yako	kwa–macho–yako
H0853	H1696	H0589		H3605	H0853	H8085	H0241	

(תּוֹרָתָיו)	]תורתו[	וּלְכָל־	יְהוָה	בֵּית־	חֻקּוֹת	לְכָל־	
sheria–zake	[sheria]	na–sheria–zake–zote	Yahwe	nyumba–ya	amri–za	kuhusu–amri–zote–za	
H8451	H8451	H3605	H3068		H2708	H3605	

הַמִּקְדָּשׁ׃	מוֹצָאֵי	בְּכָל	הַבַּיִת	לְמָבוֹא	לִבְּךָ	וְשַׂמְתָּ
patakatifu	matokeo–ya	na–kwa–matokeo–yote–ya	nyumba	kwa–kuingia–kwa	moyo–wako	weka
H4720	H4161	H3605		H3996		

Kisha Yahwe akanambia, “Mwanadamu, andaa moyo wako na tazama kwa macho yako na sikiliza kwa masikio yako kwa yote yale nikuambiayo, kwa amri zote za nyumba ya Yahwe na maagizo yote. Fikiri kuhusu malango ya nyumba na na matokeo ya malango.

6

רַב־ יְהוָה אֲדֹנָי אָמַר כֹּה יִשְׂרָאֵל בֵּית kwa- אֶל־ waasi מֵרִי kwa אֶל־ Uwaambie וְאָמַרְתָּ
imetosha Yahwe Bwana asema hivyo Israeli nyumba-ya H0413 H4805 H0413 H0559
H3069 H0136 H0559 H3541 H3478

יִשְׂרָאֵל׃ בֵּית תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם מִכֹּל־ לָכֶם
Israeli nyumba-ya machukizo-yenu kutokana-na-machukizo-yenu-yote kwenu
H3478 H8441 H3605

Kisha waambie wale walioasi, nyumba ya Israeli, 'Bwana Yahwe asema hivi: Acheni matendo yenu maovu kwenu, nyumba ya Israeli-

7

לִהְיוֹת בָּשָׂר וְעֲרֵלֵי לֵב עֲרֵלֵי־ נֵכָר בְּנֵי־ בַּהֲבִיאֲכֶם
kuwa mwili na-wasiotahiriwa moyo wasiotahiriwa-moyo wageni wana-wa Mlipowaleta
H1961 H1320 H6189 H6189 H5236 H0935

לַחְמִי אֶת־ בְּהַקְרִיבְכֶם בֵּיתִי אֶת־ לְחַלְּלוֹ בְּמִקְדָּשִׁי
chakula-changu [kitu] mlipotoa nyumba-yangu [kitu] kulinajisi katika-patakatifu-pangu
H3899 H0853 H7126 H0853 H4720

כָּל־ אֶל בְּרִיתִי אֶת־ וַיָּפֵרוּ וָדָם חֵלֶב
machukizo-yenu-yote pamoja-na agano-langu [kitu] walivunja na-damu mafuta
H3605 H0413 H1285 H0853 H1818 H2459

תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם׃
machukizo-yenu
H8441

ambayo mmewaleta wageni pamoja na wasiotahiriwa mioyo na wasiotahiriwa mwili kuwa katika patakatifu pangu, kuikufuru nyumba yangu, wakati mlipokuwa mnanitolea chakula, mafuta na damu-mmevunja agano langu kwa matendo yenu maovu.

8

לִשְׁמֹרֵי וַתִּשְׁמֹרוּ קָדָשַׁי מִשְׁמֶרֶת שְׁמַרְתֶּם וְלֹא
walindao mkaweka vitu-vyangu-vitakatifu wajibu-wa mlishika Wala-hamkushika
H8104 H6944 H4931 H8104 H3808

לָכֶם׃ בְּמִקְדָּשִׁי מִשְׁמַרְתִּי
kwenu katika-patakatifu-pangu wajibu-wangu
H4720 H4931

Hamkumaliza kazi zenu zinazohusiana na vitu vitakatifu, lakini mmewateua wengine kuchukua kazi zenu, na mmewatuma kupaangalia mahali patakatifu pangu.

9

לֵב עֶרֶל נֵכָר בֶּן־ כָּל־ יְהוִה אֲדֹנָי אָמַר כֹּה־
moyo asiyetahiriwa mgeni mwana-wa kila Yahwe Bwana asema Hivyo
H6189 H5236 H3605 H3069 H0136 H0559 H3541

בֶּן־ לְכָל־ מִקְדָּשִׁי אֶל־ יָבוֹא לֹא בָּשָׂר וְעֶרֶל
mwana-wa kwa-kila patakatifu-pangu katika ataingia wala-hataingia mwili na-asiyetahiriwa
H3605 H4720 H0413 H0935 H3808 H1320 H6189

יִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי בְּתוֹךְ אֲשֶׁר נֵכָר
Israeli wana-wa katikati-ya aliye mgeni
H3478 H8432 H5236

Bwana Yahe asema hivi: hakuna mgeni, ambaye hajatahiriwa kwenye moyo wake na mwili, kutoka yeyote wa hao waishio miongoni mwa watu wa Israeli, awezaye kuingia patakatifu pangu.

10

אֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל֙	בִּתְעָוֹת	מֵעָלַ֔י	רָחֲקוּ֙	אֲשֶׁר	הַלְוִיִּ֔ם	אִם־	כִּי
ambao	Israeli	Israeli–ilipopotea	kutoka–kwangu	walitenga	ambao	Walawi	hata	Bali
	H3478	H8582		H7368		H3881		

עֲוֹנָֽם׃	וְנָשְׂא֖וּ	גִּלּוּלֵיהֶ֑ם	אַחֲרַ֣י	מֵעָלַ֔י	תָּעֽוּ
uovu–wao	watachukua	sanamu–zao	wakifuata	kutoka–kwangu	walipotea
H5771	H5375	H1544			H8582

Kisha Walawi wakaenda mbali nami-wakapotea mbali nami, kwenda kwenye sanamu zao-lakini watalipa kwa ajili ya dhambi yao.

11

הַבַּ֣יִת	שַׁעֲרֵ֤י	אֶל־	פְּקֻדּוֹת֙	מְשָׁרְתִ֣ים	בְּמִקְדָּשִׁ֔י	וְהָיִ֥וּ
nyumba	malango–ya	juu–ya	mamlaka	wahudumu	katika–patakatifu–pangu	Watakuwa
	H8179	H0413	H6486	H8334	H4720	H1961

וְאֶת־	הָעֹלָ֖ה	אֶת־	יִשְׁחֲט֣וּ	הֵ֔מָּה	הַבַּ֣יִת	אֶת־	וּמְשָׁרְתִ֣ים
na	sadaka–ya–kuteketezwa	[kitu]	watachinja	wao	nyumba	[kitu]	na–wahudumu–wa
H0853		H0853		H1992		H0853	H8334

לְשָׁרְתָֽם׃	לִפְנֵיהֶ֖ם	יַעַמְד֥וּ	וְהֵ֛מָּה	לָעָ֑ם	הַגֹּבַ֖ח
kuwahudumia	mbele–yao	watasimama	nao	kwa–watu	dhabihu
H8334	H6440	H5975	H1992		H2077

Wao ni watumishi katika patakatifu pangu, waangalizi wa malango ya nyumba na kutumika kwenye nyumba na kuchinja sadaka za kuteketezwa na dhabihu za watu, na watasimama mbele za watu na kuwatumikia.

12

וְהָיָ֗ו	גִּלּוּלֵיהֶם֙	לִפְנֵ֣י	אוֹתָ֔ם	יִשְׂרָ֥אֵל	אֲשֶׁר	יַ֣עַן
wakawa	sanamu–zao	mbele–ya	wao	walihudumu	ya–kwamba	Kwa–sababu
H1961	H1544	H6440	H0853	H8334		H3282

יָדִ֑י	נָשָׂ֥אתִי	כֵּן֙	עַל־	עָוֹ֔ן	לְמִכְשׁ֖וֹל	יִשְׂרָאֵל֙	לְבֵית־
mkono–wangu	niliinua	hivyo	kwa–hiyo	uovu	kikwazo–cha	Israeli	kwa–nyumba–ya
H3027	H5375			H5771	H4383	H3478	

עֲוֹנָֽם׃	וְנָשְׂא֖וּ	יְהוִ֑ה	אֲדֹנָ֣י	נְאֻ֔ם	עֲלֵיהֶֽם
uovu–wao	watachukua	Yahwe	Bwana	asema	dhidi–yao
H5771	H5375	H3069	H0136	H5002	

Lakini kwa sababu wamefanya dhabihu mbele ya sanamu zao, wamekuwa kikwazo kwa dhambi ya nyumba ya Israeli. Kwa hiyo nitainua mkono wangu kuapa kiapo dhidi yao-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo-watabeba adhabu yao.

13

עַל־	וְלָגֶ֥שֶׁת	לִּ֛י	לְכַהֵ֑ן	אֵלַ֖י	יִגְּשׁ֥וּ	וְלֹא־
kwa	wala–kukaribia	kwangu	kuhudumu–ukuhani	kwangu	watakaribia	Wala–hawatakaribia
	H5066		H3547	H0413	H5066	H3808

כְּלִמָּתָ֔ם	וְנָשְׂא֖וּ	הַקֳּדָשִׁ֑ים	קָדְשִׁ֣י	אֶל־	קָדָשַׁ֗י	כָּל־
aibu–yao	watachukua	vya–patakatifu	vitu–vitakatifu–sana	kwa	vitakatifu	vitu–vyangu–vyote
H3639	H5375	H6944	H6944	H0413	H6944	H3605

עָשׂ֖וּ׃	אֲשֶׁ֥ר	וְתוֹעֲבוֹתָ֛ם
walitenda	ambayo	na–machukizo–yao
		H8441

Hawatakuja karibu nami kufanya kama makuhani au kukaribiakila vitu vyangu vitakatifu, vitu vitakatifu sana. Badala yake, watabeba lawama zao na hatia zao kwa ajili ya matendo yao ya karaha waliyoyafanya.

14 וְנָתַתִּי אוֹתָם שִׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַבָּיִת לְכֹל עֲבֹדָתוֹ
Nitawafanya wao walindao wajibu–wa nyumba kwa–huduma–yake–yote
H5414 H0853 H8104 H4931 H3605 H5656

וּלְכָל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה יָדֶיהָ בְּתוֹכוֹ׃ פ
na–kwa–yote ambayo yatafanyika ndani–yake —
H3605

Lakini nitawaweka kama watunzaji wa kazi katika nyumba, kwa kazi zote na kila kitu kitakachofanyika ndani yake.

15 וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי־צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת
Lakini–makuhani Walawi wana–wa Sadoki ambao walishika [kitu] wajibu–wa
H3548 H3881 H6659 H0853 H8104 H4931

מִקְדָּשִׁי בִּתְעוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵעָלַי הֵמָּה יִקְרְבוּ
patakatifu–pangu wana–wa–Israeli–walipopotea wana–wa Israeli kutoka–kwangu wao watakaribia
H4720 H8582 H3478 H1992

לְשָׁרְתֵנִי וְעָמְדוּ לִפְנֵי לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
kunihudumia watasimama mbele–yangu kutoa kwangu mafuta na–damu asema Bwana Yahwe
H8334 H5975 H6440 H7126 H0413 H2459 H1818 H0136 H3069

Kisha makuhani walawi, hao wana wa Zadoki ambao waliokamilisha kazi ya patakatifu pangu wakati wana wa Israeli walipotea mbali nami-watakuja karibu nami kuniambudu. Watasimama mbele yangu kunitolea mafuta na damu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

16 הֵמָּה יָבֹאוּ אֶל־קָדְשִׁי וְהֵמָּה יִקְרְבוּ אֶל־שֻׁלְחָנִי
Wao wataingia katika patakatifu–pangu nao watakaribia kwa meza–yangu
H1992 H0935 H0413 H4720 H1992 H7126 H0413 H7979

לְשָׁרְתֵנִי וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּי׃
kunihudumia watashika [kitu] wajibu–wangu
H8334 H8104 H0853 H4931

Watakuja hata patakatifu pangu; wataikaribia meza yangu kuniabudu na kukamilisha kazi zao kwangu.

17 וְהָיָה בְּבוֹאָם שַׁעֲרֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִית מִבְנְדֵי פִשְׁתִּים יִלְבָּשׁוּ
Itakuwa watakapoingia malango–ya ua wa–ndani mavazi–ya kitani watavaa
H1961 H0935 H8179 H0413 H6442 H6593 H3847

וְלֹא־יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם צֶמֶר סְתֹם בְּשָׁרְתָם בְּשַׁעֲרֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִית
wala–hawatavaa itakuja juu–yao sufu wanapohudumu katika–malango–ya ua wa–ndani
H3808 H5927 H6785 H8334 H8179 H2691 H6442

בְּבֵיתָה׃
na–nyumbani

Hivyo itakuwa kwamba watakapokuja kwenye malango ya ua wa ndani, watatakiwa kuvaa mavazi ya kitani, kwa kuwa hawatakuja na sufu ndani ya lango la ua wa ndani na nyumba yake.

18 פַּאֲרֵי פִשְׁתִּים יִהְיוּ עַל־רֹאשָׁם וּמִכְנְסֵי פִשְׁתִּים יִהְיוּ עַל־חֲלָצָיִם
Vilemba–vya kitani vitakuwa juu–ya vichwa–vyao na–suruali–za kitani zitakuwa juu–ya
H6287 H6593 H1961 H4370 H7218 H6593 H1961 H5921

לֹא יַחְגְּרוּ בַּיָּזַע׃ מָתְנֵיהֶם
wala–hawatajifunga kwa–kitu–kinachotosha–jasho viuno–vyao
H3808 H2296 H3154 H4975

Kutakuwa na vilemba juu ya vichwa vyao na kitani ndani ya viuno vyao. Ndani wasivae nguo ambayo itawafanya watoke jasho.

19

וּבְצֵאתָם
Watakapotoka
H3318

אֶל־
katika
H0413

הֶחָצֵר
ua

הַחִיצוֹנָה
wa–nje
H2435

אֶל־
katika
H0413

הַחִיצוֹנָה
wa–nje
H2435

הֶחָצֵר
ua

אֶל־
katika
H0413

הָעָם
watu

יִפְשְׁטוּ
watavua
H6584

אֶת־
[kitu]
H0853

בִּגְדֵיהֶם
mavazi–yao

אֲשֶׁר־
ambayo

הֵמָּה
wao
H1992

מְשָׁרְתִים
wanahudumu
H8334

בָּם
kwa–hayo

וְהִנִּיחוּ
watayaweka
H3240

אוֹתָם
hayo
H0853

אֶת־
[kitu]
H0853

בְּקָדְשָׁם
katika–vyumba–vya

יִלְבְּשׁוּ
watavaa
H3847

וְלֹא־
wala–hawatatakasa

יְקַדְּשׁוּ
watatakasa
H6942

אֶת־
[kitu]
H0853

אֲחֵרִים
mengine

בְּגָדִים
mavazi

יִלְבָּשׁוּ
watavaa
H3847

וְלֹא־
wala–hawatatakasa
H3808

יְקַדְּשׁוּ
watatakasa
H6942

אֶת־
[kitu]
H0853

הָעָם
watu

בִּבְגָדֵיהֶם׃
kwa–mavazi–yao

Wakati watakapotoka nje ya ua wa nje, hata kwenye ua wa ndani ili kwenda kwa watu, watavua nguo zao walizokuwa wamezivaa kisha wakatumika; watazivua na kuziweka chini katika chumba kitakatifu, hivyo wasiwafanye wengine watakatifu kwa kugusana na nguo zao maalumu.

20

וְרֹאשָׁם
Na–vichwa–vyao

לֹא
wala–hawataachia
H3808

יְגַלֵּחוּ
watanyoa
H1548

וּפֶרַע
wala–nywele–zao

לֹא
wala–hawataachia
H3808

יְשַׁלֵּחוּ
wataachia
H7971

רָאשֵׁיהֶם׃
vichwa–vyao

אֶת־
[kitu]
H0853

יִכְסְמוּ
watakata–vizuri
H3697

כָּסוֹם
kukata–vizuri
H3697

Hawatanyoa vichwa vyao wala kuruhusu nywele zao kuwa ndefu, watapunguza nywele za vichwa vyao.

21

וְיַיִן
Na–mvinyo
H3196

לֹא־
wala–hawatakunywa
H3808

יִשְׁתּוּ
watakunywa
H8354

כָּל־
kuhani–yeyote
H3605

כֹּהֵן
kuhani
H3548

בְּבוֹאָם
watakapoingia
H0935

אֶל־
katika
H0413

הֶחָצֵר
ua

הַפְּנִימִית׃
wa–ndani
H6442

Hakuna kuhani atakaye ruhusiwa kunywa mvinyo wakati atakapoingia kwenye uwa wa ndani,

22

וְאַלְמָנָה
Na–mjane
H0490

וּגְרוּשָׁה
au–mwanamke–aliyeachwa
H1644

לֹא
wala–hawataoa
H3808

יִקְחוּ
wataoa
H3947

לָהֶם
kwao

לְנָשִׁים
kuwa–wake
H0802

כִּי
bali

אִם־
wataoa

בְּתוּלֹת
bikira
H1330

מִזֶּרַע
kutoka–uzao–wa

בֵּית
nyumba–ya

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

וְהָאַלְמָנָה
au–mjane
H0490

אֲשֶׁר
ambaye

תִּהְיֶה
atakuwa
H1961

אַלְמָנָה
mjane
H0490

מִכֹּהֵן׃
wa–kuhani
H3548

יִקָּחוּ׃
wataoa
H3947

hakuna kuchukua mjane au mwanamke aliyetalikiwa kama mke kwa ajili yake, lakini mwali kutoka safu ya nyumba ya Israeli au mjane aliyekuwa ameolewa na kuhani aliyepita.

23

טָמֵא	וּבֵין־	לְחֹל	קֹדֶשׁ	בֵּין	יוֹרוּ	עַמִּי	וְאֶת־	
najisi	na–kati–ya	na–kawaida	takatifu	kati–ya	watafundisha	watu–wangu	Na–watu–wangu	
H2931	H0996	H2455	H6944	H0996			H0853	

יוֹדְעֻם׃	לְטָהוֹר	
watawaeleza	na–safi	
H3045	H2889	

Kwa kuwa watawafundisha watu wangu tofauti kati ya utakatifu na kukufuru; watawafanya kujua uchafu kutoka usafi.

24

בְּמִשְׁפָּטַי	)לְמִשְׁפָּט(	]לשפט[	יַעַמְדוּ	הֶמָּה	רִיב	וְעַל־	
kwa–hukumu–zangu	kuhukumu	[kuhukumu]	watasimama	wao	ugomvi	Na–katika	
H4941	H4941	H8199	H5975	H1992	H7379		

חֻקֹּתַי	וְאֶת־	תּוֹרֹתַי	וְאֶת־	יִשְׁפְּטוּהוּ(	]ושפטהו[	
amri–zangu	na–amri–zangu	sheria–zangu	na–sheria–zangu	watahukumu	[watahukumu]	
H2708	H0853	H8451	H0853	H8199	H8199	

יְקַדֵּשׁוּ׃	שַׁבְּתוֹתַי	וְאֶת־	יִשְׁמְרוּ	מוֹעֲדַי	בְּכָל־
wataitakasa	Sabato–zangu	na–Sabato–zangu	watashika	sikukuu–zangu	katika–sikukuu–zangu–zote
H6942	H7676	H0853	H8104	H4150	H3605

Katika kubishana watasimama kwenye hukumu pamoja na amri yangu; watakuwa waadilifu. Watashika sheria yangu na amri zangu katika sikukuu, na watasherekea siku yangu ya Sabato.

25

לְאָב	אִם־	כִּי	לְטַמְּאָה	יָבוֹא	לֹא	אָדָם	מֵת	וְאֶל־
baba	kwa	bali	kujitia–unajisi	atakaribia	wala–hatakaribia	mtu	maiti–ya	Na–kwa
H0001				H0935	H3808	H0120	H4191	H0413

לֹא־	אֲשֶׁר־	וּלְאָחוֹת	לְאָח	וּלְבַת	וּלְבֵן	וּלְאֵם
wala–hajawa	ambaye	na–kwa–dada	kwa–kaka	na–kwa–binti	na–kwa–mwana	na–kwa–mama
H3808		H0269	H0251	H1323		H0517

יִטַּמָּאוּ׃	לְאִישׁ	הָיְתָה
atajitia–unajisi	wa–mume	alikuwa
	H0376	H1961

Hawataenda kwa mtu aliyekufa ili wasiwe najisi, vinginevyo awe ni baba au mama yao, mwana wa kiume au binti, kaka au dada ambaye hajawahi kulala na mtu; vinginevyo, watakuwa najisi.

26

לוֹ׃	יִסְפְּרוּ־	יָמִים	שִׁבְעַת	טָהֳרָתוֹ	וְאַחֲרֵי	
yeye	watamhesabia	siku	siku–saba	kutakaswa–kwake	Na–baada–ya	
		H3117	H7651	H2893		

Baada ya kuhani kuwa najisi, watahesabu mda wa siku saba kwa ajili yake.

27

לְשָׁרֵת	הַפְּנִימִית	הֶחָצֵר	אֶל־	הַקֹּדֶשׁ	אֶל־	בֹּאוֹ	וּבְיוֹם	
kuhudumu	wa–ndani	ua	katika	patakatifu	katika	atakayoingia	Na–siku	
H8334	H6442		H0413	H6944	H0413	H0935	H3117	

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	חַטָּאתוֹ	יַקְרִיב	בַּקֹּדֶשׁ	
Yahwe	Bwana	asema	sadaka–yake–ya–dhambi	atatoa	katika–patakatifu	
H3069	H0136	H5002		H7126	H6944	

Katika siku atakayoingia mahali patakatifu, ndani kwenye uzio kutumika katika mahali patakatifu, ataleta sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

28 וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם וַאֲחֻזָּה לֹא־תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל אֲנִי אֲחֻזָּתָם׃

וְהָיְתָה	לָהֶם	לְנַחֲלָה	אֲנִי	נַחֲלָתָם	וַאֲחֻזָּה	לֹא־	תִתְּנוּ	לָהֶם
Itakuwa	kwao	urithi	mimi	urithi–wao	na–mali	wala–hamtawapa	mtawapa	wao
H1961		H5159	H0589	H5159	H0272	H3808	H5414	

בְּיִשְׂרָאֵל	אֲנִי	אֲחֻזָּתָם׃
katika–Israeli	mimi	mali–yao
H3478	H0589	H0272

Hapa patakuwa urithi wao: Mimi ndiyo urithi wao, na usiwapatie mali katika Israeli; nitakuwa mali yao!

29 וְכָל־ הַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם וְהַנְּדָבָה כָּל־ תְּרוּמוֹת כָּל־ קָדְשֵׁיהֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית עֲרִסוֹתֵיכֶם לַכֹּהֵן תִּתְּנוּ לְהָנִיחַ בְּרָכָה אֶל־ בֵּיתֶךָ׃

וְכָל־	הַמִּנְחָה	וְהַחַטָּאת	וְהָאָשָׁם	וְהַנְּדָבָה	כָּל־	תְּרוּמוֹת	כָּל־	קָדְשֵׁיהֶם	לַכֹּהֲנִים	יִהְיֶה
na–kila–kitu	Sadaka–ya–nafaka	na–sadaka–ya–dhambi	na–sadaka–ya–hatia	wao	watakula					
H3605	H4503		H0817	H1992	H0398					

וְרֵאשִׁית	כָּל־	מִכֹּל	תְּרוּמַת	כָּל	זִיתֵיכֶם	לַכֹּהֵן	תִּתְּנוּ	לְהָנִיחַ	בְּרָכָה	אֶל־
Na–malimbuko–ya–kwanza–ya	malimbuko–yote–ya	kutoka–sadaka–zenu–zote	sadaka–za	zote	sadaka–zenu	kwa–makuhani	zitakuwa	kuleta	baraka	juu–ya
H7225	H3605	H3605	H8641	H3605	H8641	H3548	H1961	H5117	H1293	H0413

בֵּיתֶךָ׃						
nyumba–yako						

יִהְיֶה	כִּי	בְּכוֹרֵי	כָּל־	וְרֵאשִׁית	כָּל	יוֹתֵי	מִכֹּל	כָּל־	תְּרוּמַת	כָּל־
Na–malimbuko–ya–kwanza–ya	malimbuko–yote–ya	malimbuko–ya	yote	Na–malimbuko–ya–kwanza–ya	na–sadaka–zote–za					
H7225	H3605	H1061	H3605	H7225	H3605					

Malimbuko ya kwanza ya vitu na kila sadaka, kila kitu kitokanacho na sadaka zenu vitakuwa mali ya makuhani, mtatoa sadaka ya chakula kizuri kwa makuhani ili kwamba baraka iweze kukaa katika nyumba zenu.

31 הַבְּהֵמָה וּמִן־ הָעוֹף וּמִן־ וּטְרֵפָה נְבֵלָה כָּל־ פ הַכֹּהֲנִים׃ יֹאכְלוּ לֹא

הַבְּהֵמָה	וּמִן־	הָעוֹף	וּמִן־	וּטְרֵפָה	נְבֵלָה	כָּל־	—	הַכֹּהֲנִים׃	יֹאכְלוּ	לֹא
mnyama	au–kutoka	ndege	kutoka	au–kilicho–raruliwa	kilichokufa	Kitu–chochote–kilichokufa		makuhani	watakula	wala–hawatakula
H0929		H5775		H2966	H5038	H3605		H3548	H0398	H3808

Makuhani hawatakula mzoga au mnyama aliyeraruliwa, iwe ni ndege au mnyama.

Chapter 45

מִן־	קֹדֶשׁ	וְלַיהוָה	תְּרוּמָה	תָּרִימוּ	בְּנַחֲלָה	הָאָרֶץ	אֶת־	וּבְהַפִּילְכֶם	1
kutoka	takatifu	kwa–Yahwe	sehemu	mtatoa	kwa–urithi	nchi	[kitu]	Mtakapogawa	
	H6944	H3068	H8641		H5159	H0776	H0853	H5307	

הִוא	קֹדֶשׁ־	אֶלֶף	עֲשָׂרָה	וְרֹחַב	אֹרֶךְ	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	חֲמִשָּׁה	אֹרֶךְ	הָאָרֶץ
hiyo	takatifu	elfu	elfu–kumi	na–upana	urefu	elfu	na–tano	elfu–ishirini	urefu	nchi
H1931	H6944	H0505	H6235	H7341	H0753	H0505	H6242	H2568	H0753	H0776

סָבִיב׃	גְּבוּלָהּ	בְּכָל־
pande–zote	mpaka–wake	katika–mpaka–wake–wote
H5439	H1366	H3605

Wakati mtakapogawanya nchi kama urithi, mtafanya sadakwa kwa Yahwe; sadaka hiyo itakuwa sehemu takatifu ya nchi, dhiraa elfu ishirini na tano urefu, na dhiraa elfu kumi upana. Patakuwa patakatifu, ndani ya mipaka yake yote.

מְרֻבָּע	מֵאוֹת	בַּחֲמֵשׁ	מֵאוֹת	חָמֵשׁ	הַקֹּדֶשׁ	אֶל־	מִזֶּה	יִהְיֶה	2
mraba	mia	kwa–mia–tano	mia	mia–tano	patakatifu	kwa	kutoka–hii	Kutakuwa	
H7251	H3967	H2568	H3967	H2568	H6944	H0413	H2088	H1961	

סָבִיב׃	לוֹ	מִגְרָשׁ	אַמָּה	וַחֲמִשִּׁים	סָבִיב
pande–zote	kwake	sehemu–wazi	dhiraa	na–dhiraa–hamsini	pande–zote
H5439		H4054		H2572	H5439

Kutoka hapa kutakuwa na dhiraa mia tano kwa dhiraa mia tano za mraba kuzunguka mahali patakatifu, kwa kuuzunguka mpaka dhiraa hamsini upana.

וְרֹחַב	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	(חֲמִשָּׁה	[חמש]	אֹרֶךְ	תָּמוֹד	הַזֹּאת	הַמִּדָּה	וּמִן־	3
na–upana	elfu	na–tano	elfu–ishirini	[elfu]	urefu	utapima	hiki	kipimo	Na–kutoka	
H7341	H0505	H6242	H2568	H2568	H0753	H4058	H2063			

קָדָשִׁים׃	קֹדֶשׁ	הַמִּקְדָּשׁ	יִהְיֶה	וּבְו־	אַלְפַּיִם	עֲשֶׂרֶת	
pa–patakatifu	patakatifu	patakatifu	itakuwa	na–ndani–yake	elfu	elfu–kumi	
H6944	H6944	H4720	H1961		H0505	H6235	

Kutoka hili eneo utapima fungu ambalo ni dhiraa elfu ishirini na tano urefu na elfu kumi upana; patakuwa patakatifu; mahali patakatifu palipo tukuka.

יִהְיֶה	הַמִּקְדָּשׁ	מְשָׁרְתֵי	לַכֹּהֲנִים	הִוא	הָאָרֶץ	מִן־	קֹדֶשׁ		4
itakuwa	patakatifu	wahudumu–wa	kwa–makuhani	hiyo	nchi	kutoka	Sehemu–takatifu		
H1961	H4720	H8334	H3548	H1931	H0776		H6944		

לְבָתִּים	מָקוֹם	לָהֶם	וְהָיָה	יְהוָה	אֶת־	לְשָׁרֵת	הַקְּרֵבִים	
kwa–nyumba	mahali	kwao	itakuwa	Yahwe	[kitu]	kuhudumu	wanaokaribia	
	H4725		H1961	H3068	H0853	H8334	H7131	

לַמִּקְדָּשׁ׃	וּמִקְדָּשׁ
kwa–patakatifu	na–mahali–patakatifu
H4720	H4720

Patakuwa patakatifu katika nchi kwa ajili ya makuhani wanaomtumikia Yahwe, ajaye kwa Yahwe kumtumikia. Patakuwa mahali kwa ajili ya nyumba na eneo takatifu kwa ajili mahali patakatifu.

(וְהָיָה	[יהיה]	רֹחַב	אַלְפַּיִם	וַעֲשָׂרֶת	אֹרֶךְ	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	וַחֲמִשָּׁה		5
itakuwa	[itakuwa]	upana	elfu	na–elfu–kumi	urefu	elfu	na–tano	Na–elfu–ishirini		
H1961	H1961	H7341	H0505	H6235	H0753	H0505	H6242	H2568		

לִשְׁכֹת׃	עֶשְׂרִים	לָאַחֻזָּה	לָהֶם	הַבַּיִת	מְשָׁרְתֵי	לַלְוִיִּם
vyumba	vyumba–ishirini	kwa–mali	kwao	nyumba	wahudumu–wa	kwa–Walawi
H3957	H6242	H0272	H1992		H8334	H3881

Hivyo itakuwa dhiraa elfu ishirini na tano urefu na elfu kumi upana, patakuwa kwa ajili ya miji ya Walawi wanaotumika kwenye nyumba.

אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	חֲמִשָּׁה	וְאֹרֶךְ	רֹחַב	אֲלָפִים	חֲמֵשֶׁת	תִּתְּנוּ	הָעִיר	וַאֲחֻזַּת	6
elfu	na-tano	elfu-ishirini	na-urefu	upana	elfu	elfu-tano	mtatoa	mji	Na-mali-ya	
H0505	H6242	H2568	H0753	H7341	H0505	H2568	H5414		H0272	

יִהְיֶה׃	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	לְכָל־	הַקֹּדֶשׁ	תְּרוּמַת	לְעֻמַּת
itakuwa	Israeli	nyumba-ya	kwa-nyumba-yote-ya	patakatifu	sehemu-ya	sambamba-na
H1961	H3478		H3605	H6944	H8641	H5980

Mtadhihirisha eneo moja kwa ajili ya mji, dhiraa elfu tano na urefu ishirini na tano, hapo patakuwa kando kando ya eneo lililohifadhiwa kwa ajili ya mahali patakatifu; huu mji utakuwa wa mali ya nyumba yote ya Israeli.

							7
וְלַאֲחֻזַּת	הַקֹּדֶשׁ	לִתְרוּמַת	וּמִזְּהוֹ	מִזֶּה	וְלַנָּשִׂיא		
na-kwa-mali-ya	patakatifu	kwa-sehemu-ya	na-upande-huu	upande-huu	Na-kwa-mkuu		
H0272	H6944	H8641	H2088	H2088			

הָעִיר	אֲחֻזַּת	פְּנֵי	וְאֶל־	הַקֹּדֶשׁ	תְּרוּמַת־	פְּנֵי	אֶל־	הָעִיר
mji	mali-ya	uso-wa	na-mbele-ya	patakatifu	sehemu-ya	uso-wa	mbele-ya	mji
	H0272	H6440	H0413	H6944	H8641	H6440	H0413	

וְאֹרֶךְ	קָדִימָה	קֶדְמָה	וּמִפְאַת־	יָמָּה	יָם	מִפְאַת־		
na-urefu	mashariki	mashariki	na-kutoka-upande-wa	magharibi	magharibi	kutoka-upande-wa		
H0753	H6921		H6285	H3220	H3220	H6285		

קָדִימָה׃	גְּבוּל	אֶל־	יָם	מִגְּבוּל	הַחֲלָקִים	אַחַד	לְעֻמּוֹת	
mashariki	mpaka-wa	hadi	magharibi	kutoka-mpaka-wa	sehemu	moja-ya	sambamba-na	
H6921	H1366	H0413	H3220	H1366		H0259	H5980	

Nchi ya mwana mfalme itakuwa kwa pande zote za eneo lililohifadhiwa kwa ajili ya mahali patakatifu na mji. Patakuwa kwa upande wao wa magaharibi na upande wa mashariki. Urefu utalingana na urefu wa moja ya hayo mafungu, kutoka magaribi hata mashariki.

									8
עוֹד	יוֹנוּ	וְלֹא־	בְּיִשְׂרָאֵל	לַאֲחֻזָּה	לוֹ	יִהְיֶה־	לָאָרֶץ		
tena	watakandamiza	wala-hawatakandamiza	katika-Israeli	mali	kwake	itakuwa	Nchi		
H5750	H3238	H3808	H3478	H0272		H1961	H0776		

יִשְׂרָאֵל	לְבֵית־	יִתְּנוּ	וְהָאָרֶץ	עַמִּי	אֶת־	נְשִׂיאַי	
Israeli	nyumba-ya	watawapa	na-nchi	watu-wangu	[kitu]	wakuu-wangu	
H3478		H5414	H0776		H0853		

ס	לְשִׁבְטֵיהֶם׃	
—	kulingana-na-makabila-yao	
	H7626	

Hii nchi itakuwa mali ya mwana mfalme katika Isaraeli. Wana wafalme hawatawakandamiza watu wangu; badala yake, watawapatia nchi kwa nyumba ya Israeli, kwa ajili ya makabila yao.

										9
וָשֹׁד	חָמָס	יִשְׂרָאֵל	נְשִׂיאַי	לָכֶם	רַב־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	
na-uporaji	udhalimu	Israeli	wakuu-wa	kwenu	imetosha	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
H7701	H2555	H3478				H3069	H0136	H0559	H3541	

מֵעַל	גָּרְשֹׁתֵיכֶם	הָרֵימוּ	עֲשׂוּ	וּצְדָקָה	וּמִשְׁפָּט	הָסִירוּ
kutoka-kwa	kuwafukuza-watu-wangu	acheni	fanyeni	na-uadilifu	na-haki	ondoeni
	H1646			H6666	H4941	H5493

יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	עַמִּי
Yahwe	Bwana	asema	watu-wangu
H3069	H0136	H5002	

Bwana Yahwe asema hivi: Inatosha kwa ajili yenu, mwana mfalme wa Israeli! Ondoa dhuluma na mgogoro; fanya hukumu na haki! Usiwafukuze wapangaji wa watu wangu! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

10 מֹאזְנֵי־ Mizani-ya H3976 צֶדֶק haki H6664 וְאֵיפַת־ na-efa-ya H0374 צֶדֶק haki H6664 וּבַת־ na-bathi-ya H1324 צֶדֶק haki H6664 יִהְיוּ itakuwa H1961 לָכֶם׃ kwenu

Mtakuwa na mzani sahihi, efa sahihi, na bathi sahihi!

11 הָאֵיפָה Efa H0374 וְהַבַּת na-bathi H1324 תָּכֶן kipimo H8506 אֶחָד kimoja H0259 יִהְיֶה kitakuwa H1961 לְשֻׁאת kuchukua H5375 מַעְשָׂר sehemu-ya-kumi-ya H4643 הַחֹמֶר homeri H2568 הַבַּת bathi H1324

וְעֲשִׂירִת na-sehemu-ya-kumi-ya H6224 הַחֹמֶר homeri H0374 הָאֵיפָה efa H0413 אֶל־ kulingana-na H1961 יִהְיֶה itakuwa H4971 מַתְכֻּנְתּוֹ׃ kipimo-chake

Efa na bathi zitakuwa kiasi kile kile, ili kwamba bathi iwe zaka ya homeri; efa itakuwa zaka ya hamori moja. Vipimo vyao vitakuwa vinafanana na homeri.

12 וְהַשֶּׁקֶל Na-shekeli H8255 עֶשְׂרִים gera-ishirini H6242 גֵּרָה gera H1626 עֶשְׂרִים shekeli-ishirini H6242 שְׁקָלִים shekeli H8255 חֲמִשָּׁה shekeli-ishirini H2568 וְעֶשְׂרִים na-tano H6242 שְׁקָלִים shekeli H8255

עֲשָׂרָה shekeli-kumi H6235 וַחֲמִשָּׁה na-tano H2568 שֶׁקֶל shekeli H8255 הַמָּנֶה mina H4488 יִהְיֶה itakuwa H1961 לָכֶם׃ kwenu

Shekeli zitakuwa gera ishirini, shekeli sita zitakuwa mane yenu.

13 זֹאת Hii H2063 הַתְּרוּמָה sadaka H8641 אֲשֶׁר ambayo מֵחֲצִי mtatoa H8345 שְׁשִׁית sehemu-ya-sita-ya H0374 הָאֵיפָה efa H8345 מֵחֹמֶר kutoka-homeri-ya H2406 הַחִטִּים ngano

וְשִׁשִּׁיתֶם na-sehemu-ya-sita-ya H8341 הָאֵיפָה efa H0374 מֵחֹמֶר kutoka-homeri-ya H8184 הַשְּׂעֹרִים׃ shayiri

Hili ndilo toleo mtakalotoa: efa sita kwa kila homeri ya ngano, na mtatoa efa sita kwa kila homeri ya shayiri.

14 וְחֹק Na-amri-ya H2706 הַשֶּׁמֶן mafuta H8081 הַבַּת bathi-ya H1324 הַשֶּׁמֶן mafuta H8081 מַעְשָׂר sehemu-ya-kumi-ya H4643 הַבַּת bathi H1324 מִן־ kutoka הַכֹּר kori עֲשֶׂרֶת bathi-kumi H6235

חֹמֶר homeri H2568 הַבַּתִּים bathi H1324 עֲשֶׂרֶת bathi-kumi H6235 כִּי־ kwa-sababu חֹמֶר homeri H1324 הַבַּתִּים bathi H1324

Sadaka ya kawaida ya mafuta itakuwa zaka ya bathi kwa kila kori (ambazo ni bathi), au kwa kila hamori, kwa kuwa hamori moja ni bathi kumi pia.

15 וְשֵׂה־ Na-kondoo H7716 אַחַת mmoja H0259 מִן־ kutoka הַצֹּאן kundi H6629 מִן־ kutoka מֵהַמְּאתַיִם mia-mbili H3967 מִמַּשְׁקֵה kutoka-malisho-ya יִשְׂרָאֵל Israeli H3478

לְמִנְחָה kwa-sadaka-ya-nafaka H4503 וּלְעוֹלָה na-kwa-sadaka-ya-kuteketezwa וּלְשַׁלָּמִים na-kwa-sadaka-ya-amani H8002

יְהוִה׃ Yahwe H3069 אֲדֹנָי Bwana H0136 נְאֻם asema H5002 עֲלֵיהֶם kwa-ajili-yao לְכַפֵּר kufanya-upatanisho

Kondoo mmoja au mbuzi kutoka mifugo kwa kila wanyama mia mbili kutoka malisho ya maji ya mikoa ya Israeli yatatumika kwa sadaka ya kuteketezwa yoyote au sadaka ya amani kufanya upatanisho kwa ajili ya watu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.

16

בְּיִשְׂרָאֵל׃	לַנָּשִׂיא	הַזֹּאת	הַתְּרוּמָה	אֶל־	יִהְיוּ	הָאָרֶץ	הָעָם	כָּל
katika–Israeli	kwa–mkuu	hii	sadaka	kwa	watakuwa	nchi	watu–wa	Watu–wote–wa
H3478		H2063	H8641	H0413	H1961	H0776		H3605

Watu wote wa nchi watatoa hii sadaka kwa mwana mfalme wa Israeli.

17

וְהַנֶּסֶךְ׃	וְהַמִּנְחָה	הָעוֹלֹת	יִהְיֶה	הַנָּשִׂיא	וְעַל־		
na–sadaka–ya–kinywaji	na–sadaka–ya–nafaka	sadaka–za–kuteketezwa	itakuwa	mkuu	Na–juu–ya		
H5262	H4503		H1961				

בַּיִת	מוֹעֲדֵי	בְּכָל־	וּבַשַּׁבָּתוֹת	וּבֶחֳדָשִׁים	בַּחַגִּים	
nyumba–ya	sikukuu–za	katika–sikukuu–zote–za	na–Sabato	na–mwezi–mpya	katika–sikukuu	
	H4150	H3605	H7676	H2320	H2282	

וְאֶת־	הַמִּנְחָה	וְאֶת־	הַחַטָּאת	אֶת־	יַעֲשֶׂה	הִוא־	יִשְׂרָאֵל
na	sadaka–ya–nafaka	na	sadaka–ya–dhambi	[kitu]	atatoa	yeye	Israeli
H0853	H4503	H0853		H0853		H1931	H3478

בָּיִת־	בְּעַד	לְכַפֵּר	הַשְּׁלָמִים	וְאֶת־	הָעוֹלָה׃
nyumba–ya	kwa–ajili–ya	kufanya–upatanisho	sadaka–ya–amani	na	sadaka–ya–kuteketezwa
	H1157		H8002	H0853	

ס	יִשְׂרָאֵל׃
—	Israeli
	H3478

Utakuwa wajibu wa mwana mfalme kutoa wanyama kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa, sadaka ya unga, sadaka ya kinywaji, katika siku za sikukuu na sherehe za mwezi mpya, na katika siku za Sabato-sikukuu zote za kudumu za nyumba ya Israeli. Ataandaa kwa ajili ya sadaka za dhambi, sadaka za unga, sadaka za kuteketezwa, na sadaka za amani kwa ajili ya upatanisho badala ya nyumba ya Israeli.

18

תִּקַּח	לַחֹדֶשׁ	בְּאֶחָד	בָּרִאשׁוֹן	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	
utachukua	ya–mwezi	siku–ya–kwanza	katika–mwezi–wa–kwanza	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
H3947	H2320	H0259	H7223	H3069	H0136	H0559	H3541	

הַמִּקְדָּשׁ׃	אֶת־	וְחִטֵּאת	תְּמִמִים	בָּקָר	בֶּן־	פַּר־	
patakatifu	[kitu]	utatakasa	asiye–na–kasoro	ng’ombe	mwana–wa	fahali	
H4720	H0853	H2398	H8549	H1241		H6499	

Bwana Yahwe asema hivi: Katika mwezi wa kwanza, siku ya kwanza ya mwezi, utachukua ng'ombe mmoja asiyekuwa na dosari kutoka kwenye kundi na kufanya sadaka ya dhambi kwa ajili ya patakatifu.

19

מְזוּזַת	אֶל־	וְנָתַן	הַחַטָּאת	מִדַּם	הַכֹּהֵן	וְלָקַח	
miimo–ya	juu–ya	ataweka	sadaka–ya–dhambi	kutoka–damu–ya	kuhani	Kuhani–atachukua	
H4201	H0413	H5414		H1818	H3548	H3947	

וְעַל־	לַמְזֻבֵּחַ	הָעֲזָרָה	פִּנּוֹת	אַרְבַּע	וְאֶל־	הַבַּיִת	
na–juu–ya	kwa–madhabahu	ya–madhabahu	za–sehemu	pembe–nne	na–juu–ya	nyumba	
	H4196	H5835	H6438	H0702	H0413		

הַפְּנִימִית׃	הֶחָצֵר	שַׁעַר	מְזוּזַת	
wa–ndani	la–ua	lango	miimo–ya	
H6442		H8179	H4201	

Kuhani atachukua baadhi ya damu ya sadaka ya dhambi na kuiweka juu ya miimo ya mlango na kwenye pembe nne za mpaka wa madhabahu, na miimo ya lango la uzio wa ndani.

20 וְכֵן תָּעֲשֶׂה בְּשִׁבְעָה בַּחֹדֶשׁ מֵאִישׁ שֹׁגֶה וּמִפֶּתִי וְכִפַּרְתֶּם אֶת־הַבָּיִת׃
Na-vivyo-hivyo utafanya siku-ya-saba ya-mwezi kwa-mtu-yeyote aliyekosea au-asiyejua utafanya-upatanisho-kwa [kitu] nyumba
H7651 H2320 H0376 H7686 H0853

Utafanya hivyo siku ya saba ya mwezi kwa dhambi ya kila mtu kwa ajali au ujinga; katika njia hii mtaipatanisha hekalu.

21 בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם הַפָּסַח חַג שִׁבְעוֹת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל׃
Katika-mwezi-wa-kwanza siku-ya-kumi na-nne siku ya-mwezi itakuwa kwenu Pasaka sikukuu ya-wiki-moja siku mikate-isiyotiwa-chachu italiwa
H7223 H0702 H6240 H3117 H2320 H1961 H6453 H2282 H7620 H3117 H4682 H0398

Katika siku ya mwezi siku ya kumi na nne ya mwezi, mtakuwa na sikukuu, sikukuu ya siku saba. Matakula makate usiotiwa chachu.

22 וְעָשָׂה הַנָּשִׂיא בַּיּוֹם הַהוּא עַד־כָּל־עַם וּבְעַד בְּעַדּוֹ פַּר חַטָּאת׃
Mkuu-atatoa mkuu siku hiyo kwa-ajili-yake na-kwa-ajili-ya watu-wote-wa watu-wa wa-sadaka-ya-dhambi
H6499 H0776 H1931 H3117 H1157 H1157 H3605

Siku hiyo, mwana mfalme ataandaa ng'ombe kwa ajili yake na kwa ajili ya watu wote wa nchi kama sadaka ya dhambi.

23 וְשִׁבְעַת יְמֵי־חַג שִׁבְעַת יַעֲשֶׂה עוֹלָה לַיהוָה שִׁבְעַת־יָמִים וְחַטָּאת עֵז לַיּוֹם׃
Na-siku-saba-za sikukuu siku-za atatoa sadaka-ya-kuteketezwa kwa-Yahwe mafahali-saba siku-saba kwa-siku wa-mbuzi
H7651 H3117 H2282 H6213 H3068 H7651 H3117 H3117 H5795

וְשִׁבְעַת יָמִים תְּמִימִם יַעֲשֶׂה לָעוֹלָה לַיהוָה שִׁבְעַת־יָמִים וְאַיִל יוֹם׃
Na-kondoo-dume-saba na-kondoo-dume kwa-siku wasio-na-kasoro kondoo-dume mafahali siku-saba kwa-siku beberu
H7651 H6499 H3117 H8549 H352 H7651 H3117 H8163

Kwa siku saba za sikukuu, mwana wa mfalme ataandaa sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya Yahwe: ng'ombe saba na kondoo dume saba zisizokuwa na dosari kila siku kwa mda wa siku saba, na mbuzi dume kila siku kama sadaka ya dhambi.

24 וּמִנְחָה אֵיפָה לַפָּר תַּעֲשֶׂה וְאֵיפָה לָאַיִל תַּעֲשֶׂה וְשֶׁמֶן הִין׃
Na-sadaka-ya-nafaka efa kwa-fahali atatoa na-efa kwa-kondoo-dume na-mafuta hini
H4503 H0374 H6499 H6213 H0374 H352 H8081 H1969

Kisha mwana mfalme atatengeneza sadaka ya chakula ya efa moja kwa kila ng'ombe na efa moja kwa kila kondoo dume pamoja na hini ya mafuta kwa kila efa.

יַעֲשֶׂה	בֶּחָג	לַחֹדֶשׁ	יוֹם	עָשָׂר	בַּחֲמִשָּׁה	בַּשְּׁבִיעִי		25
atafanya	katika–sikukuu	ya–mwezi	siku	na–tano	siku–ya–kumi	Katika–mwezi–wa–saba		
	H2282	H2320	H3117	H6240	H2568	H7637		

כָּעֹלָה	כְּחַטָּאת	הַיָּמִים	שִׁבְעַת	כָּאֵלֶּה	
kama–sadaka–ya–kuteketezwa	kama–sadaka–ya–dhambi	siku	siku–saba	kama–hizi	
		H3117	H7651	H0428	

ס	וְכַשָּׂמֶן׃	וְכַמִּנְחָה
—	na–kama–mafuta	na–kama–sadaka–ya–nafaka
	H8081	H4503

Katika siku ya saba ya mwezi siku ya kumi na tano ya mwezi, katika sikukuu, mwana wa mfalme atafanya matoleo katika siku hizi saba: sadaka za dhambi, sadaka za kuteketezwa, sadaka za chakula, na sadaka za mafuta.

Chapter 46

יִהְיֶה	קָדִים	הַפְּנֶה	הַפְּנִימִית	הֶחָצֵר	שַׁעַר	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	1
litakuwa	mashariki	linaloelekea	wa–ndani	la–ua	lango	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
H1961	H6921	H6437	H6442		H8179	H3069	H0136	H0559	H3541	

וּבְיוֹם	יִפָּתֵחַ	הַשַּׁבָּת	וּבְיוֹם	הַמַּעֲשֶׂה	יְמֵי	שֵׁשֶׁת	סָגוּר	
na–siku	litafunguliwa	ya–Sabato	lakini–siku	kazi	siku–za	siku–sita	limefungwa	
H3117		H7676	H3117	H4639	H3117	H8337	H5462	

יִפָּתֵחַ׃	הַחֹדֶשׁ
litafunguliwa	ya–mwezi–mpya
	H2320

Bwana Yahwe asema hivi: Lango la uzio wa ndani, linaloelekea mashariki, litafungwa kwa mda wa siku sita za kazi, lakini katika siku za Sabato litakuwa wazi, na katika siku ya mwezi mpya litafunguliwa.

								2
עַל־	וְעָמַד	מִחוּץ	הַשַּׁעַר	אוּלָם	דֶּרֶךְ	הַנָּשִׁיא	וּבָא	
kando–ya	atasimama	kutoka–nje	lango	ukumbi–wa	kupitia	mkuu	Mkuu–ataingia	
	H5975	H2351	H8179	H0197	H1870		H0935	

וְאֶת־	עֹלָתוֹ	אֶת־	הַכֹּהֲנִים	וְעָשׂוּ	הַשַּׁעַר	מְזוּזַת
na	sadaka–yake–ya–kuteketezwa	[kitu]	makuhani	makuhani–watatoa	lango	mwimo–wa
H0853		H0853	H3548		H8179	H4201

וְהַשַּׁעַר	וְיָצָא	הַשַּׁעַר	מִפְתָּן	עַל־	וְהִשְׁתַּחֲוָה	שְׁלָמָיו
lakini–lango	atatoka	lango	kizingiti–cha	juu–ya	ataabudu	sadaka–zake–za–amani
H8179	H3318	H8179	H4670		H7812	H8002

הָעֶרֶב׃	עַד־	יִסָּגֵר	לֹא־	
jioni	hadi	litafungwa	wala–halitafungwa	
H6153	H5704	H5462	H3808	

Mwana wa mfalme ataingia kwa kutumia lango la njia ya nyuma ya varanda upande wa nje, na atasimama mbele ya muhimili wa mwimo wa lango la ndani wakati makuhani wakiwa wakitengeza sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya amani. Kisha ataabudu kwenye kizingiti cha lango la ndani na kutoka nje, lakini lango halitakuwa linafungwa hadi jioni.

							3
בַּשַּׁבָּתוֹת	הַהוּא	הַשַּׁעַר	פֶּתַח	הָאָרֶץ	עַם־	וְהִשְׁתַּחֲוּוּ	
siku–za–Sabato	hilo	lango	mlangoni–mwa	nchi	watu–wa	Watu–wa–nchi–wataabudu	
H7676	H1931	H8179	H6607	H0776		H7812	

יְהוָה׃	לִפְנֵי	וּבֶחֳדָשִׁים
Yahwe	mbele–ya	na–mwezi–mpya
H3068	H6440	H2320

Watu wa nchi pia wataabudu mbele ya Yahwe kwenye hili lango la kuingilia katika siku ya Sabato na siku mpya za mwezi.

4

הַשַּׁבָּת	בְּיוֹם	לַיהוָה	הַנָּשִׂיא	יַקְרֵב־	אֲשֶׁר־	וְהָעֹלָה
ya–Sabato	siku	kwa–Yahwe	mkuu	mkuu–atatoa	ambayo	Na–sadaka–ya–kuteketezwa
H7676	H3117	H3068		H7126		

תְּמִימִם׃	וְאַיִל	תְּמִימִם	כְּבָשִׂים	שִׁשָּׁה
asiye–na–kasoro	na–kondoo–dume	wasio–na–kasoro	wana–kondoo	wana–kondoo–sita
H8549		H8549	H3532	H8337

Sadaka ya kuteketezwa ambayo mwana wa mfalme aitoayo kwa Yahwe katika siku ya Sabato itakuwa wanakondoo sita wasiokuwa na dosari na kondoo dume asiyekuwa na dosari.

5

מִנְחָה	וְלַכְּבָשִׂים	לָאַיִל	אֵיפָה	וּמִנְחָה
sadaka–ya–nafaka	na–kwa–wana–kondoo	kwa–kondoo–dume	efa	Na–sadaka–ya–nafaka
H4503	H3532		H0374	H4503

לָאֵיפָה׃	הִין	וְשֶׁמֶן	יָדוֹ	מַתַּת
kwa–efa	hini	na–mafuta	mkono–wake	zawadi–ya
H0374	H1969	H8081	H3027	H4991

Sadaka ya unga pamoja na kondoo dume itakuwa efa moja, na sadaka ya unga pamoja na wanakondoo kiasi awezacho kutoa, na hini moja ya mafuta pamoja na kila efa ya unga.

6

וְשֶׁשֶׁת	תְּמִימִם	בָּקָר	בֶּן־	פָּר	הַחֹדֶשׁ	וּבְיוֹם	
na–wana–kondoo–sita	asiye–na–kasoro	ng’ombe	mwana–wa	fahali	ya–mwezi–mpya	Na–siku	
H8337	H8549	H1241		H6499	H2320	H3117	

יִהְיוּ׃	תְּמִימִם	וָאַיִל	כְּבָשִׂם
watakuwa	wasio–na–kasoro	na–kondoo–dume	wana–kondoo
H1961	H8549		H3532

Katika siku ya mwezi mpya atatoa ng'ombe mchanga asiyekuwa na dosari kutoka kuchungwa, wanakondoo sita, na kondoo asyekuwa na dosari.

7

וְלַכְּבָשִׂים	מִנְחָה	יַעֲשֶׂה	לָאַיִל	וְאֵיפָה	לַפָּר	וְאֵיפָה	
na–kwa–wana–kondoo	sadaka–ya–nafaka	atatoa	kwa–kondoo–dume	na–efa	kwa–fahali	Na–efa	
H3532	H4503			H0374	H6499	H0374	

לָאֵיפָה׃	הִין	וְשֶׁמֶן	יָדוֹ	תַּשִּׂיג		כַּאֲשֶׁר
kwa–efa	hini	na–mafuta	mkono–wake	mkono–wake–unavyoweza		kulingana–na
H0374	H1969	H8081	H3027	H5381		

Atatengeneza sadaka ya unga ya efa moja kwa ajili ya ng'ombe na efa moja kwa ajili ya kondoo, na kwa kiasi awezacho kukitoa kwa ajili ya wanakondoo, na hini ya mafuta kwa kila efa ya unga.

8

יֵצֵא׃	וּבְדַרְכּוֹ	יָבוֹא	הַשַּׁעַר	אוּלָם	דֶּרֶךְ	הַנָּשִׂיא	וּבְבוֹא	
atatoka	na–kwa–njia–yake	ataingia	lango	ukumbi–wa	kupitia	mkuu	Mkuu–atakapoingia	
H3318	H1870	H0935	H8179	H0197	H1870		H0935	

Wakati mwana wa mfalme atakapokuwa anaingia kwa njia ya lango lenye varanda, ataondoka kwa njia hiyo hiyo.

9 וּבְבֹוא Watu-wa-nchi-watakapokuja H0935 עַם־ watu-wa הָאָרֶץ nchi H0776 לִפְנֵי mbele-ya יְהוָה Yahwe H3068 בַּמּוֹעֲדִים katika-sikukuu H4150 הַבָּא anayeingia H0935

דֶּרֶךְ־ kupitia H1870 וְהַבָּא na-anayeingia H0935 גְּגֶב la-kusini H5045 שָׁעַר lango H8179 דֶּרֶךְ־ kupitia H1870 יֵצֵא atatoka H3318 לְהִשְׁתַּחֲוֹת kuabudu H7812 צָפוֹן la-kaskazini H6828 שַׁעַר lango H8179 דֶּרֶךְ־ kupitia H1870

הַשַּׁעַר lango H8179 דֶּרֶךְ kupitia H1870 יָשׁוּב atarudi H7725 לֹא wala-hatarudi H3808 צָפוֹנָה la-kaskazini H6828 שָׁעַר lango H8179 דֶּרֶךְ־ kupitia H1870 יֵצֵא atatoka H3318 גְּגֶב la-kusini H5045 שָׁעַר lango H8179

יֵצֵא׃) [יצאו] atatoka [atatoka] H3318 H3318 נִכְחוֹ moja-kwa-moja-na-hilo H5226 כִּי bali בֹּוֹ kwake בָּא aliingia H0935 אֲשֶׁר־ ambalo

Lakini wakati watu wa nchi watakakuja kwa Yahwe katika sikukuu zilizoteuliwa, kila mmoja kuingia kupitia kwenye lango la kaskazini kuabudu ataondoka kupitia lango la kusini; na kila atakayeingillia kupitia lango la kusini atatoka kupitia lango la kaskazini. Hakuna atakayerudia kwa lile lango aliloingilia, kwa kuwa atatoka nje moja kwa moja.

10 וְהַנָּשִׂיא Na-mkuu בְּתוֹכָם katikati-yao H8432 בְּבוֹאָם watakapoingia H0935 יָבֹוא ataingia H0935 וּבְצֵאתָם na-watakapotoka H3318 יֵצֵאוּ׃ watatoka H3318

Mwana wa mfalme atakuwa kati yao; watakapoingia, ataingia ndani, na watakapoondoka, atatoka nao.

11 וּבַחַגִּים Na-katika-sikukuu H2282 וּבַמּוֹעֲדִים na-katika-mikutano H4150 תִּהְיֶה itakuwa H1961 הַמִּנְחָה sadaka-ya-nafaka H4503 אֵיפָה efa H0374 לַפָּר kwa-fahali H6499 וְאֵיפָה na-efa H0374

לָאֵיפָה׃ kwa-efa H0374 הִין hini H1969 וְשֶׁמֶן na-mafuta H8081 יָדֹו mkono-wake H3027 מַתַּת zawadi-ya H4991 וְלַכְּבָשִׂים na-kwa-wana-kondoo H3532 לָאַיִל kwa-kondoo-dume

ס

Kwenye sikukuu hizo, sadaka ya unga itakuwa efa moja ya unga kwa ng'ombe mmoja na efa moja kwa kondoo dume, na chochote atakacho kitoa pamoja na wanakondoo, na hini moja ya mafuta kwa kila efa.

12 וְכִי־ Na-atakapotoa יַעֲשֶׂה mkuu-atatoa הַנָּשִׂיא mkuu נְדָבָה sadaka-ya-hiari H5071 עֹולָה sadaka-ya-kuteketezwa אֹו־ au

הַפֶּתַח linaloelekea H6437 הַשַּׁעַר lango H8179 אֶת [kitu] H0853 לֹו kwake וּפָתַח atafunguliwa H3068 לַיהוָה kwa-Yahwe נְדָבָה sadaka-ya-hiari H5071 שְׁלָמִים sadaka-za-amani H8002

כַּאֲשֶׁר kama שְׁלָמָיו sadaka-zake-za-amani H8002 וְאֶת־ na H0853 עֹלָתֹו sadaka-yake-ya-kuteketezwa אֶת־ [kitu] H0853 וְעָשָׂה atatoa קָדִים mashariki H6921

צֹאנֹו׃ kutoka-kwake H3318 אַחֲרֵי baada-ya הַשַּׁעַר lango H8179 אֶת־ [kitu] H0853 וְסָגַר atalifunga H5462 וְיָצָא atatoka H3318 הַשַּׁבָּת ya-Sabato H7676 בְּיֹום siku H3117 יַעֲשֶׂה anavyotoa

Wakati mwana wa mfalme atakapotoa sadaka atakayojisikia kutoa, labda sadaka ya kuteketezwa au sadaka ya amani kwa Yahwe, lango la kuelekea mashariki litafunguliwa kwa ajili yake. Atatoa sadaka yake ya kuteketezwa au sadaka ya amani kama afanyavyo siku ya Sabato. Kisha atatoka nje, na baada ya kutoka lango litafungwa.

עוֹלָה	תַּעֲשֶׂה	תְּמִים	שְׁנָתוֹ	בֶּן־	וְלֶבֶשׂ	13
sadaka–ya–kuteketezwa	utatoa	asiye–na–kasoro	wake	wa–mwaka	Na–mwana–kondoo	
		H8549	H8141		H3532	

אֹתוֹ׃	תַּעֲשֶׂה	בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	לַיהוָה	לַיּוֹם
huyo	utatoa	kila–asubuhi	asubuhi	kwa–Yahwe	kwa–siku
H0853		H1242	H1242	H3068	H3117

Kwa kuongeza, utatoa mwanakondoo asiyekuwa na dosari mwenye umri wa mwaka mmoja kama sadaka ya kuteketezwa kwa Yahwe kila siku; utafanya hivi kila asubuhi.

הָאֵיפָה	שִׁשִּׁית	בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	עָלָיו	תַּעֲשֶׂה	וּמִנְחָה	14
efa	sehemu–ya–sita–ya	kila–asubuhi	asubuhi	pamoja–naye	utatoa	Na–sadaka–ya–nafaka	
H0374	H8345	H1242	H1242			H4503	

מִנְחָה	הַסֹּלֶת	אֶת־	לָרָס	הַהִין	שְׁלִישִׁית	וְשֶׁמֶן	
sadaka–ya–nafaka	unga–laini	[kitu]	kulainisha	hini	sehemu–ya–tatu–ya	na–mafuta	
H4503	H5560	H0853	H7450	H1969	H7992	H8081	

תָּמִיד׃	עוֹלָם	חֻקּוֹת	לַיהוָה
daima	za–milele	amri	kwa–Yahwe
H8548	H5769	H2708	H3068

Utatoa sadaka ya unga pamoja nayo kila asubuhi, efa sita na sehemu ya tatu ya hini ya mafuta kuchanganya na sadaka ya unga kwa ajili ya Yahwe, kulingana na sheria ilivyo.

בַּבֹּקֶר	הַשֶּׁמֶן	וְאֶת־	הַמִּנְחָה	וְאֶת־	הַכֶּבֶשׂ	אֶת־	(וַיַּעֲשׂוּ)	[ועשו]	15
asubuhi	mafuta	na	sadaka–ya–nafaka	na	mwana–kondoo	[kitu]	watatoa	[watatoa]	
H1242	H8081	H0853	H4503	H0853	H3532	H0853			

פ	תָּמִיד׃	עוֹלַת		בַּבֹּקֶר
—	ya–daima	sadaka–ya–kuteketezwa		kila–asubuhi
	H8548			H1242

Watandaa mwanakondoo, sadaka ya kuteketezwa, na mafuta kila asubuhi, sadaka ya kuteketezwa ya kudumu.

מִבְנָיו	לְאִישׁ	מַתָּנָה	הַנָּשִׂיא	יִתֵּן	כִּי־	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה־	16
kutoka–wana–wake	kwa–mtu	zawadi	mkuu	atampa	akimpa	Yahwe	Bwana	asema	Hivyo	
	H0376	H4979		H5414		H3069	H0136	H0559	H3541	

בְּנַחֲלָה׃	הִיא	אֲחֻזָּתָם	תִּהְיֶה	לִבָנָיו	הִיא	נַחֲלָתוֹ
kwa–urithi	hiyo	mali–yao	itakuwa	kwa–wana–wake	hiyo	urithi–wake
H5159	H1931	H0272	H1961		H1931	H5159

Bwana Yahwe asema hivi: Kama mwana wa mfalme akitoa zawadi kwa mmoja wa watoto wake, imekuwa urithi wake. Itakuwa mali ya mtoto wake, imekuwa urithi.

וְהָיְתָה	מֵעֲבָדָיו	לְאַחַד	מִנַּחֲלָתוֹ	מַתָּנָה	יִתֵּן	וְכִי־				17
itakuwa	wa–watumishi–wake	kwa–mmoja	kutoka–urithi–wake	zawadi	atampa	Lakini–akimpa				
H1961	H5650	H0259	H5159	H4979	H5414					

לָהֶם	בָּנָיו	נַחֲלָתוֹ	אַךְ	לַנָּשִׂיא	וְשָׁבַת	הַדְרוֹר	שְׁנַת	עַד־	לוֹ
kwao	wana–wake	urithi–wake	bali	kwa–mkuu	itarudi	uhuru	mwaka–wa	hadi	kwake
H1992		H5159	H0389		H7725	H1865	H8141	H5704	

תִּהְיֶה׃
utakuwa
H1961

Lakini kama akimpatia zawadi kutoka urithi wake kwa mmoja wa watumishi wake, kisha itakuwa ya huyo mtumishi mpaka mwaka wa uhuru, na kisha itarudi kwa mwana wa mfalme. Urithi wake yamkini ukawa kwa ajili ya watoto wake.

18

לְהוֹנַתָם	הָעָם	מִנַּחֲלַת	הַנָּשִׂיא	יִקַּח	וְלֹא־
kuwakandamiza	watu	kutoka–urithi–wa	mkuu	atachukua	Wala–mkuu–hatachukua
H3238		H5159		H3947	H3808

אֲשֶׁר	לְמַעַן	בָּנָיו	אֶת־	יְנַחֵל	מֵאֲחֻזָּתוֹ	מֵאֲחֻזָּתָם
kwamba	ili	wana–wake	[kitu]	atawarithisha	kutoka–mali–yake	kutoka–mali–yao
	H4616		H0853	H5157	H0272	H0272

מֵאֲחֻזָּתוֹ׃	אִישׁ	עַמִּי	יָפֻצוּ	לֹא־
kutoka–mali–yake	mtu	watu–wangu	watawanyike	watu–wangu–wasitawanyike
H0272	H0376			H3808

Mwana wa mfalme hatawaondolea urithi wa watu kutoka kwenye mali zao wenyewe; ataandaa kwa ajili ya watoto wake mali ili kwamba watu wangu wasitawanyike, kila mtu kutoka mali kwenye yake mwenyewe.”

19

הַלִּשְׁכוֹת	אֶל־	הַשַּׁעַר	כֶּתֶף	עַל־	אֲשֶׁר	בַּמָּבוֹא	וַיְבִיאֵנִי
vyumba–vya	katika	lango	ubavu–wa	kando–ya	ambao	kupitia–mlango	Akanileta
H3957	H0413	H8179	H3802			H3996	H0935

]בירכתם	מָקוֹם	שָׁם	וְהִנֵּה־	צָפוֹנָה	הַפְּנוֹת	הַכֹּהֲנִים	אֶל־	הַקֹּדֶשׁ
[nyuma]	mahali	huko	na–tazama	kaskazini	vinavyoelekea	makuhani	kwa	patakatifu
H3411	H4725	H8033	H2009	H6828	H6437	H3548	H0413	H6944

ס	יָמָּה׃	(בַּיַּרְכָתַיִם)
—	magharibi	nyuma
	H3220	H3411

Kisha yule mtu akaniletea kwenye lango la kutokea hata kwenye vyumba vitakatifu kwa ajili ya makuhani, vilivyokuwa vimeelekea kaskazini na tazama! Kulikuwa na sehemu mbele magharibi.

20

אֶת־	הַכֹּהֲנִים	שָׁם	יְבַשְּׁלוּ־	אֲשֶׁר	הַמָּקוֹם	זֶה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר
[kitu]	makuhani	huko	makuhani–watapika	ambapo	mahali	hapa	mimi	Akaniambia
H0853	H3548	H8033	H1310		H4725	H2088	H0413	H0559

הַמִּנְחָה	אֶת־	יֹאפוּ	אֲשֶׁר	הַחַטָּאת	וְאֶת־	הָאָשָׁם
sadaka–ya–nafaka	[kitu]	wataoka	ambapo	sadaka–ya–dhambi	na	sadaka–ya–hatia
H4503	H0853	H0644			H0853	H0817

הָעָם׃	אֶת־	לְקַדֵּשׁ	הַחִיצוֹנָה	הֶחָצֵר	אֶל־	הוֹצִיא	לְבִלְתִּי
watu	[kitu]	kutakasa	wa–nje	ua	katika	kutoa	ili–wasitoe
	H0853	H6942	H2435		H0413	H3318	H1115

Akanambia, “Hii ndio sehemu ambayo makuhani watakapo chemshia sadaka ya hatia na sadaka ya dhambi na walipookea sadaka ya unga. Wasilete sadaka nje ya uzio, kwa kuwa watu watatakaswa.”

21

וְהִנֵּה	הֶחָצֵר	מִקְצוֹעֵי	אַרְבַּעַת	אֶל־	וַיַּעֲבִירֵנִי	הַחִיצֹנָה	הֶחָצֵר	אֶל־	וַיּוֹצִיאֵנִי
na–tazama	ua	za–ua	pembe–nne	kwa	akanipitisha	wa–nje	ua	katika	Akanitoa
H2009		H4740	H0702	H0413		H2435		H0413	H3318

חָצֵר	הֶחָצֵר	בְּמִקְצַע	חָצֵר	הֶחָצֵר׃
ua	ua	katika–pembe–ya	ua	ua
		H4740		

Kisha akanileta kwenye uzio wa nje akaniongoza kuzunguka pembe nne za uzio, nikaona kwamba katika kila pembe ya uzio kulikuwa na uwanja.

וּשְׁלֹשִׁים	אֹרֶךְ	אַרְבָּעִים	קְטֻרֹות	חֲצֵרוֹת	הֶחָצֵר	מִקְצֹעוֹת	בְּאַרְבַּעַת	22
na-thelathini	urefu	arobaini	zilizofungwa	nyua-ndogo	ua	za-ua	Katika-pembe-nne	
H7970	H0753	H0705	H7000			H4740	H0702	

מְהֻקְצָעוֹת׃	לְאַרְבַּעְתָּם	אַחַת	מִדָּה	רֹחַב
zilizokuwa-pembe	kwa-zote-nne	kimoja	kipimo	upana
	H0702	H0259		H7341

Katika hizo pembe nne za nje ya uzio kulikuwa na nzio nne ndogo, dhiraa arobaini urefu na thelathini upana. Ukubwa ule ule kwa nzio zote nne.

עָשׂוּי	וּמְבַשְּׁלוֹת	לְאַרְבַּעְתָּם	סָבִיב	בָּהֶם	סָבִיב	וְטוּר	23
vilifanywa	na-mahali-pa-kupikia	kwa-zote-nne	pande-zote	ndani-yake	pande-zote	Na-safu	
	H4018	H0702	H5439		H5439	H2905	

סָבִיב׃	הַטִּירוֹת	מִתָּחַת
pande-zote	safu	chini-ya
H5439	H2918	H8478

Kulikuwa na safu zilizokuwa zimetengenezwa kwa mawe kuzizunguka zote nne, na meko ya kupikia ilikuwa chini ya safu ya jiwe.

מְשָׁרְתֵי	שָׁם	יְבַשְּׁלוּ־	אֲשֶׁר	הַמְבַשְּׁלִים	בֵּית	אֵלֶּה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	24
wahudumu-wa	huko	watapika	ambapo	wapishi	nyumba-za	hizi	mimi	Akaniambia	
H8334	H8033	H1310		H1310		H0428	H0413	H0559	

הָעָם׃	זֶבַח	אֶת־	הַבַּיִת
watu	dhabihu-ya	[kitu]	nyumba
	H2077	H0853	

Yule mtu akanambia, “Hizi ndizo sehemu ambazo watumishi watachemshia dhabihu za watu.”

Chapter 47

מִתַּחַת	יֹצְאִים	מַיִם	וְהִנֵּה־	הַבַּיִת	פֶּתַח	אֶל־	וַיְשִׁבֵנִי	1
kutoka-chini-ya	yakitoka	maji	na-tazama-	nyumba	mlango-wa	kwa-	Naye-akanirudisha	
H8478	H3318	H4325	H2009		H6607	H0413	H7725	

יֹרְדִים	וְהַמַּיִם	קָדִים	הַבָּיְתָה	פְּנֵי	כִּי־	קָדִימָה	הַבַּיִת	מִפְתָּן	
yakishuka	na-maji	mashariki	nyumba	uso-wa	kwa-sababu-	mashariki	nyumba	kizingiti-cha	
H3381	H4325	H6921		H6440		H6921		H4670	

לַמִּזְבֵּחַ׃	מִנֶּגֶב	הַיְמָנִית	הַבַּיִת	מִכָּתֵף	מִתַּחַת
madhabahu	kusini-mwa	la-kulia	nyumba	bega-la	kutoka-chini-ya
H4196	H5045	H3233		H3802	H8478

Kisha yule mtu akanirudisha nyuma kwenye lango la kuingia la hekalu, na kulikuwa na maji yakitiririka nje kutoka chini ya hekalu kizingiti cha nyumba kuelekea masharikii-kwa mbele ya hekalu kulekea mashariki-na maji yalikuwa yakitiririka chini upande wa kusini mwa hekalu, kuelekea upande wa kuume wa madhabahu.

אֶל־	חוּץ	דֶּרֶךְ	וַיְסִבֵּנִי	צָפוֹנָה	שַׁעַר	דֶּרֶךְ־	וַיּוֹצִאֵנִי	2
kwa-	nje	kwa-njia-ya	na-akanizungushia	la-kaskazini	lango	kwa-njia-ya-	Naye-akanitoa	
H0413	H2351	H1870	H5437	H6828	H8179	H1870	H3318	

מִן־	מְפַכִּים	מַיִם	וְהִנֵּה־	קָדִים	הַפּוֹנָה	דֶּרֶךְ	הַחוּץ	שַׁעַר	
kutoka-	yakibubujika	maji	na-tazama-	mashariki	linalotazama	kwa-njia-ya	la-nje	lango	
	H6379	H4325	H2009	H6921	H6437	H1870	H2351	H8179	

הַיְמָנִית׃	הַכָּתֵף
la-kulia	bega
H3233	H3802

Hivyo akanileta kwenye lango la kaskazini na kuniongoza kuzunguka lango kuelekea mashariki, na hapo maji yalikuwa yakitiririka kutoka lango hili kwa upande wa kusini yake.

אֶ֫לֶף	וַיָּמָד	בִּידֹו	וְקָו	קָדֵים	הָאִישׁ	בְּצֵאת־		3
dhiraa–elfu	naye–akapima	mkononi–mwake	na–kamba	mashariki	mtu	Alipoenda–		
H0505	H4058	H3027		H6921	H0376	H3318		
			אַפְסֵים׃	מַיִם	בַּמָּיִם	וַיַּעֲבִרֵנִי	בָּאַמָּה	
			ya–vifundo–vya–miguu	maji	katika–maji	naye–akanivusha	kwa–kipimo	
				H4325	H4325			

Yule mtu alipokuwa akienda mashariki, kulikuwa na kamba ya kupimia kwenye mkono wake; akapima dhiraa elfu moja akanivusha kwenye maji hata maji yakafika kwenye magoti.

אֶ֫לֶף	וַיָּמָד	בִּרְכָּיִם	מַיִם	בַּמָּיִם	וַיַּעֲבִרֵנִי	אֶ֫לֶף	וַיָּמָד	4
elfu	naye–akapima	ya–magoti	maji	katika–maji	naye–akanivusha	elfu	Naye–akapima	
H0505	H4058	H1290	H4325	H4325		H0505	H4058	
						מָתְנָיִם׃	מַיִם	וַיַּעֲבִרֵנִי
						ya–viuno	maji	naye–akanivusha
						H4975	H4325	

Kisha akapima dhiraa elfu moja ten akanivusha kwenye yale maji yaliyofika kwenye magoti; akapima dhiraa elfu kumi nyingine na kunivusha maji yakafika hata kwenye nyonga.

כִּי־	לַעֲבֹר	אוּכַל	לֹא־	אֲשֶׁר	נַּחַל	אֶ֫לֶף	וַיָּמָד	5
kwa–sababu–	kuvuka	nilioweza	si–	ambao	mto	elfu	Naye–akapima	
		H3201	H3808			H0505	H4058	
יַעֲבֹר׃	לֹא־	אֲשֶׁר	נַּחַל	שָׁחוּ	מַיִם	מַיִם	נְאָזוּ	
vukwa	hauku–	ambao	mto	ya–kuogelea	maji	maji	yalikuwa–yamefurika	
	H3808			H7813	H4325	H4325	H1342	

Tena akapima dhiraa elfu moja nyingine, lakini ulikuwa mto ambao sikuweza kuuvuka kwa sababu maji yalizidi na yalijaa maji ya kuogelea ndani-yalikuwa mto usiovukika

							6
וַיּוֹלִכֵנִי	אָדָם	בֶּן־	הֲרָאִיתָ	אֵלַי	וַיֹּאמֶר		
naye–akanichukua	Adamu	mwana–wa–	je–umeona	kwangu	Naye–akaniambia		
H3212	H0120		H7200	H0413	H0559		
				הַנָּחַל׃	שְׂפַת	וַיְשִׁבֵנִי	
				mto	ukingo–wa	na–akanirudisha	
					H8193	H7725	

Yule mtu akanambia, “Mwanadamu, unaona hii?” akanipeleka na kunirudisha karibu na ukingo wa mto.

מִזֶּה	מְאֹד	רַב	עֵץ	הַנַּחַל	שְׂפַת	אֶל־	וְהִנֵּה	בְּשׁוּבִּי	7
upande–huu	sana	mingi	mti	mto	ukingo–wa	kwenye–	na–tazama	Niliporudi	
H2088	H3966		H6086		H8193	H0413	H2009	H7725	
								וּמִזֶּה׃	
								na–upande–huu	
								H2088	

Nilipokuwa nikirudi, hapo kwenye ukingo wa mto kulikuwa na miti mingi katika huu upande na upande mwingine pia.

8

הַקְּדְמוֹנָה	הַגְּלִילָה׀	אֶל־	יוֹצְאִים	הָאֵלֶּה׀	הַמַּיִם	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	
la–mashariki	eneo	kwa–	yanatoka	haya	maji	kwangu	Naye–akaniambia	
H6930	H1552	H0413	H3318	H0428	H4325	H0413	H0559	

ונרפאו]	הַמּוּצָאִים	הַיָּמָּה	אֶל־	הַיָּמָּה	וּבָאוּ	הָעֲרָבָה	עַל־	וְיָרְדוּ
[na–kuponywa]	yaliyoletwa	bahari	kwa–	baharini	na–yanaenda	Araba	kwa–	na–yanashuka
H7495	H3318	H3220	H0413	H3220	H0935	H6160		H3381

הַמָּיִם׃	)וְנִרְפְּאוּ(	
maji	na–yataponywa	
H4325	H7495	

Yule mtu akanambia, “Haya maji yanatoka kwenda pande za nchi ya mashariki na chini hata Araba; haya maji hutiririka kwenye Bahari ya Chumvi itaifanya kuwa mpya.

9

יָבוֹא	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶל	יִשְׁרֹץ	אֲשֶׁר־	וחַיָּה	נֶפֶשׁ	כָּל־	וְהָיָה
yataenda	ambapo	kila–	kwa	inazunguka	ambayo–	hai	nafsi	kila–	Na–itakuwa
H0935		H3605	H0413	H8317			H5315	H3605	H1961

שָׁמָּה	בָּאוּ	כִּי־	מְאֹד	רַבָּה	הַדָּגָה	וְהָיָה	יִחְיֶה	נַחֲלִים׀	שָׁם
huko	yamekuja	kwa–sababu	sana	wengi	samaki	na–kutakuwa	itaishi	mito–miwili	huko
H8033	H0935		H3966		H1710	H1961	H2421		H8033

הַנֶּחָל׃	שָׁמָּה	יָבוֹא	אֲשֶׁר־	כֹּל	וָחָי	וְיִרְפְּאוּ	הָאֵלֶּה	הַמַּיִם
mto	huko	yataenda	ambapo–	yote	na–kuishi	na–yataponywa	haya	maji
	H8033	H0935		H3605	H2425	H7495	H0428	H4325

Itakuwa kwamba kila kiumbe hai kisongamanacho kitaishi mahali maji yanapoelekea; kutakuwa na samaki wengi, kwenye hayo maji yatiririkayo huko. Itafanya maji ya chumvi kuwa mapya. Kila kitu kitaishi popote mto utakapoelekea.

10

וְעַד־	גֶּדִי־מַעְיִן	דַּיָּגִים	עָלָיו	)עָמְדוּ(	יעמדו]	וְהָיָה	
na–mpaka–	kutoka–Eni–Gedi	wavuvi	karibu–nayo	watasimama	[watasimama]	Na–itakuwa	
H5704	H5872	H1728		H5975	H5975	H1961	

דְּגָתָם	תִּהְיֶה	לְמִינָהּ	יִהְיוּ	לַחֲרָמִים	מִשְׁטוֹחַ	עֶנְגַּלִּים עֵין
samaki–wao	watakuwa	kwa–aina–zao	watakuwa	nyavu	mahali–pa–kuanika	Eni–Eglaimu
H1710	H1961	H4327	H1961			H5882

מְאֹד׃	רַבָּה	הַגָּדוֹל	הַיָּם	כִּדְגַת	
sana	wengi	kubwa	bahari	kama–samaki–wa	
H3966			H3220	H1710	

Kisha itatokea kwamba wavuvi wa En Gedi watasimama karibu na maji, na kutakuwa na sehemu ya kutandazia nyavu za samaki karibu na En Eglaimu. Kutakuwa na samaki nyingi za aina tofauti tofauti katika Bahari ya Chumvi, kama samaki kwenye Bahari Kuu kwa wingi wao.

11

לְמֶלַח	יֵרָפְאוּ	וְלֹא	וּגְבָאֶיו	בִּצְאֹתָיו)	בצאתו]	
kwa–chumvi	ponywa	na–havita–	na–vinamasi–vyake	mabwawa–yake	[Mabwawa–yake]	
H4417	H7495	H3808	H1360	H1207	H1207	

נִתָּנוּ׃
yametolewa
H5414

Lakini Bahari ya Chumvi ikajaa maji na matope hayataachwa mapya; yataachwa yawe kwa ajili ya kutengeneza chumvi.

12 וְעַל־ הַנַּחַל יַעֲלֶה utamea mto Na-kando-ya-
H5927
עַל־ שְׂפָתוֹ ukingo-wake kando-ya-
H8193
מִזֶּה upande-huu
H2088
וּמִזֶּה na-upande-huu
H2088
כָּל־ kila-
H3605
עֵץ־ mti-wa-
H6086
מַאֲכָל chakula
H3978
לֹא־ haita-
H3808
יִבּוֹל nyauka
H3808
וְלֹא־ na-hauta-
H3808
עָלֵהוּ jani-lake
H5929
יִתֹּם isha
H8552
פִּרְיוֹ tunda-lake
H6529
לְחָדָשָׁיו kwa-miezi-yake
H2320
מִן־ kutoka-
H4480
מֵימָיו maji-yake
H4325
כִּי kwa-sababu
H3588
יְבַכֵּר utazaa-kwanza
H1069
הַמְקֻדָּשׁ patakatifu
H4720
הֵמָּה hayo
H1992
יֹוצְאִים yanatoka
H3318
]והיו[[na-kutakuwa]
H1961
לְתִרוּפָה׃ kwa-dawa
H8644
וְעָלֵהוּ na-jani-lake
H5929
לְמַאֲכָל kwa-chakula
H3978
פִּרְיוֹ tunda-lake
H6529
)וְהָיָה(na-kutakuwa
H1961
ס —

Karibu na huo mto juu ya ukingo wake, pande zote, aina zote za miti utazaa chakula. Majani yake hayatanyauka na matunda yake hayataacha kukua. Kila mwezi miti itazaa matunda, kwa sababu maji kutoka patakatifu yatatirirka kwenda kwenye hiyo miti. Matunda yake yatakuwa kwa ajili ya chakula, na majani yake yatakuwa kwa ajili ya dawa.

13 כֹּה Hivyo
H3541
אָמַר amesema
H0559
אֲדֹנָי Bwana
H0136
יְהוִה Yahwe
H3069
גָּה hii
H1454
גְּבוּל mpaka
H1366
אֲשֶׁר ambao
H0834
תִּתְנַחֲלוּ mtarithi
H5157
אֶת־ —
H0853
הָאָרֶץ nchi
H0776
חֲבָלִים׃ sehemu-mbili
H2256
יוֹסֵף Yosefu
H3130
יִשְׂרָאֵל Israeli
H3478
שִׁבְטֵי makabila-ya
H7626
עָשָׂר kumi-na-mbili
H6240
לִשְׁנֵי kwa-makabila-
H8147

Bwana Yahwe asema hivi: Hii itakuwa njia ambayo mtaigawanya nchi kwa ajili ya kabila kumi na mbili za Israeli: Yusufu atakuwa na mafungu mawili.

14 וְנַחַלְתֶּם Nanyi-mtairithi
H5157
אֹתָהּ hiyo
H0853
אִישׁ mtu
H0376
כְּאָחִיו kama-ndugu-yake
H0251
נָשָׂאתִי niliinua
H5375
אֲשֶׁר ambayo
H0834
אֶת־ —
H0853
יָדִי mkono-wangu
H3027
בְּנַחֲלָה׃ kwa-urithi
H5159
לָכֶם kwenu
H0853
הַזֹּאת hii
H2063
הָאָרֶץ nchi
H0776
וְנָפְלָה na-itaanguka
H5307
לַאֲבֹתֵיכֶם baba-zenu
H0001
לִתְתָּהּ kuwapatia
H5414

Mtaigawa kila mtu sawa sawa ambayo niliinua mkono wangu na kuapa kuwapa baba zenu. Hii nchi itakuja kuwa urithi kwenu.

15 וְזֶה Na-huu
H2088
גְּבוּל mpaka-wa
H1366
הָאָרֶץ nchi
H0776
לִפְאַת kwa-upande-wa
H6285
צָפוֹנָה kaskazini
H6828
מִן־ kutoka-
H4480
הַיָּם bahari
H3220
הַדֶּרֶךְ njia
H1870
חֶתְלֹן Hethloni
H2855
לְבוֹא kuja
H0935
צְדָדָה׃ Sedadi
H6657
הַנָּדֹול kubwa
H1419

Huu utakuwa mpaka wa nchi upande wa kaskazini kutoka Bahari Kubwa kwa njia ya Hethloni, na kisha kuelekea Zedada.

16 וְחֲמָת Hamathi
H2574
בֵּרֹתָה Berota
H1268
סִבְרַיִם Sibraimu
H5453
אֲשֶׁר ambayo
H0834
בֵּין־ baina-ya-
H0996
גְּבוּל mpaka-wa
H1366
דַּמֶּשֶׂק Dameski
H1834
וּבֵין na-baina-ya
H0996
גְּבוּל mpaka-wa
H1366
חֲמָת Hamathi
H2574
חָצֵר Haseri
H2691
הַתִּיכֹון ya-kati
H8484
אֲשֶׁר ambayo
H0834
אֶל־ kwenye-
H0413
גְּבוּל mpaka-wa
H1366
חַוְרָן׃ Haurani
H2362

Kisha mpaka utaenda hata Berotha, hadi Sibraimu, iliyopo kati ya Damaskasi na Hamathi, na kisha hata Hazer-hatikoni, iliyopo karibu na mpaka wa Haurani.

17

וְצָפוֹן	דַּמֶּשֶׂק	גְּבוּל	עֵינוֹן	חֲצַר	הַיָּם	מִן־	גְּבוּל	וְהָיָה
na–kaskazini	Dameski	mpaka–wa	Enoni	Hasari	bahari	kutoka–	mpaka	Na–utakuwa
H6828	H1834	H1366	H2703	H2703	H3220		H1366	H1961

צָפוֹן׃	פְּאַת	וְאֶת	חֲמָת	וּגְבוּל	צָפוֹנָה
kaskazini	upande–wa	na–	Hamathi	na–mpaka–wa	kaskazini
H6828	H6285	H0853	H2574	H1366	H6828

Hivyo mpaka utaenda kutoka kwenye bahari hadi Hazar-enoni kwenye mpaka wa Damaskasi na Hamathi hata kaskazini. Huu utakuwa upande wa kaskazini.

18

הַגִּלְעָד	וּמִבֵּין	דַּמֶּשֶׂק	וּמִבֵּין־	חַוְרָן	מִבֵּין	קְדֹמִים	וּפְאַת
Gileadi	na–baina–ya	Dameski	na–baina–ya–	Haurani	baina–ya	mashariki	Na–upande–wa
H1568	H0996	H1834	H0996	H2362	H0996	H6921	H6285

תָּמֹדוּ	הַקְּדְמוֹנִי	הַיָּם	עַל־	מִגְּבוּל	הַיַּרְדֵּן	יִשְׂרָאֵל	אֶרֶץ	וּמִבֵּין
mtapima	ya–mashariki	bahari	hadi–	kutoka–mpaka	Yordani	Israeli	nchi–ya	na–baina–ya
H4058	H6931	H3220		H1366	H3383	H3478	H0776	H0996

קְדִימָה׃	פְּאַת	וְאֶת
mashariki	upande–wa	na–
H6921	H6285	H0853

Kwa upande wa mashariki, kati ya Haurani na Damaskasi na kati ya Geliadi na nchi ya Israeli kutakuwa na mto Yordani. Mtapima kutoka kwenye mpaka hata kwenye bahari ya mashariki; huo wote utakuwa mpaka wa mashariki.

19

נַחַלָה	קָדֵשׁ	מְרִיבוֹת	מֵי	עַד־	מִתָּמָר	תֵּימָנָה	נֶגֶב	וּפְאַת
kijito	Kadeshi	Meriba	maji–ya	hadi–	kutoka–Tamari	kusini	Negebu	Na–upande–wa
	H6946	H4808	H4325	H5704	H8559	H8486	H5045	H6285

נֶגְבָּה׃	תֵּימָנָה	פְּאַת־	וְאֶת	הַגָּדוֹל	הַיָּם	אֶל־
Negebu	kusini	upande–wa–	na–	kubwa	bahari	hadi–
H5045	H8486	H6285	H0853		H3220	H0413

Kisha upande wa kusini: kusini mwa Tamari hadi kwenye maji ya Meriba Kadeshi, kijito cha Misri hata Bahari Kuu, na upande wa kusini kuelekea kusini.

20

לְבוֹא	נֹכַח	עַד־	מִגְּבוּל	הַגָּדוֹל	הַיָּם	יָמָּ	וּפְאַת־
kuja	mkabala–wa	hadi–	kutoka–mpaka	kubwa	bahari	magharibi	Na–upande–wa–
H0935	H5227	H5704	H1366		H3220	H3220	H6285

יָם׃	פְּאַת־	זֹאת	חֲמָת
magharibi	upande–wa–	huu	Hamathi
H3220	H6285	H2063	H2574

Kisha mpaka wa magharibi utakuwa Bahari Kuu utaelekea hata nyuma ya Hamathi. Huu utakuwa upande wa mgharibi.

21

יִשְׂרָאֵל׃	לְשִׁבְטֵי	לָכֶם	הַזֹּאת	הָאָרֶץ	אֶת־	וְחִלַּקְתֶּם
Israeli	kwa–makabila–ya	kwenu	hii	nchi	—	Nanyi–mtagawanya
H3478	H7626		H2063	H0776	H0853	

Kwa njia hii mtaigawanya hii nchi kwa ajili yenu wenyewe, kwa kabila za Israeli.

הַגָּרִים	וּלְתוֹשָׁבִים	לָכֶם	בְּנַחֲלָה	אוֹתָהּ	תַּפִּלוּ		וְהָיָה	22
wanaokaa	na–kwa–wageni	kwenu	kwa–urithi	hiyo	mtairusha–kwa–kura		Na–itakuwa	
	H1616		H5159	H0853	H5307		H1961	

לָכֶם	וְהָיוּ	בְּתוֹכְכֶם	בָּנִים	הוֹלִדוּ	אֲשֶׁר־	בְּתוֹכְכֶם	
kwenu	na–watakuwa	miongoni–mwenu	watoto	wamezaa	ambao–	miongoni–mwenu	
	H1961	H8432		H3205		H8432	

בְּתוֹךְ	בְּנַחֲלָה	יִפְּלוּ	אִתְּכֶם	יִשְׂרָאֵל	בִּבְנֵי	כְּאֶזְרָח
katikati–ya	kwa–urithi	watarithi	pamoja–nanyi	Israeli	miongoni–mwa–wana–wa	kama–mzaliwa
H8432	H5159	H5307	H0854	H3478		H0249

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי
Israeli	makabila–ya
H3478	H7626

Hivyo mtagawana urithi kwa ajili yenu wenyewe na kwa ajili ya wageni walio kati yenu, wale watakaozaa watoto kati yenu na waliokuwa, kati yenu, kama wazaliwa wa watu wa Israeli. Mtapewa urithi miongoni mwa makabila ya Israeli.

תִּתְּנוּ	שָׁם	אִתּוֹ	הַגֵּר	גָּר	אֲשֶׁר־	בַּשֵּׁבֶט	וְהָיָה	23
mtampatia	huko	pamoja–nalo	mgeni	anakaa	ambalo–	katika–kabila	Na–itakuwa	
H5414	H8033	H0854	H1616			H7626	H1961	

ס	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	נַחֲלָתוֹ
—	Yahwe	Bwana	asema	urithi–wake
	H3069	H0136	H5002	H5159

Kisha itatokea kwamba wageni watakuwa pamoja na kabila miongoni mwa yule anayeishi. Mtapatia urithi-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo.”

Chapter 48

דָּרְךְּ־	יַד	אֶל־	צָפוֹנָה	מִקְצֵה	הַשְּׁבָטִים	שְׁמוֹת	וְאֵלֶּה	1
njia–ya–	upande–wa	kando–ya–	kaskazini	kutoka–mwisho–wa	makabila	majina–ya	Na–haya	
H1870	H3027	H0413	H6828		H7626	H8034	H0428	

אֶל־	צָפוֹנָה	דַּמֶּשֶׂק	גְּבוּל	עֵינָן	חֲצַר	חֲמָת	לְבוֹא־	וְחֶתְלֹן
kando–ya–	kaskazini	Dameski	mpaka–wa	Enani	Hasari	Hamathi	kuingia–	Hethloni
H0413	H6828	H1834	H1366	H2704	H2704	H2574	H0935	H2855

אֶחָד׃	דָּן	הַיָּם	קָדֵם	פְּאַת־	לְוֹ	וְהָיוּ־	חֲמָת	יַד
moja	Dani	bahari	mashariki	upande–wa–	kwake	na–zitakuwa–	Hamathi	upande–wa
H0259	H1835	H3220	H6921	H6285		H1961	H2574	H3027

Haya ndiyo majina ya makabila. Kabila la Dani litapokea sehemu moja ya nchi; mipaka yake itakuwa karibu na upande wa mashariki mpaka wa Israeli karibu na njia ya Hethloni na Lebo Hamathi. Mpaka wake utaenda hata karibu na Hazari Enani na karibu na mpaka wa Damaskasi hata upande wa kaskazini na kisha karibu na Hamathi. Mpaka wa Dani utaenda kutoka mashariki moja kwa moja hata Bahari Kubwa.

יָמָּה	פְּאַת־	עַד־	קָדֵם	מִפְאַת	דָּן	גְּבוּל	וְעַל	2
magharibi	upande–wa–	hadi–	mashariki	kutoka–upande–wa	Dani	mpaka–wa	Na–kando–ya	
H3220	H6285	H5704	H6921	H6285	H1835	H1366		

אֶחָד׃	אָשֵׁר
moja	Asheri
H0259	H0836

Kupakana na mpaka wa Dani, kutoka upande wa mashariki hata upande wa magharibi, Asheri itakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	וְעַד־	קָדְמָה	מִפְאַת	אָשֵׁר	גְּבוּל	וְעַל	3
upande-wa-	na-hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Asheri	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H0836	H1366		

אֶחָד׃	נַפְתָּלִי	יָמָּה
moja	Naftali	magharibi
H0259	H5321	H3220

Kupakana na mpaka wa Asheri kutoka upande wa mashariki hata magharibi, Naftali atakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	עַד־	קָדְמָה	מִפְאַת	נַפְתָּלִי	גְּבוּל	וְעַל	4
upande-wa-	hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Naftali	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H5321	H1366		

אֶחָד׃	מְנַשֶּׁה	יָמָּה
moja	Manase	magharibi
H0259	H4519	H3220

Kupakana na mpaka wa Naftali kutoka upande wa mashariki hata magharibi, Manase atakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	עַד־	קָדְמָה	מִפְאַת	מְנַשֶּׁה	גְּבוּל	וְעַל	5
upande-wa-	hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Manase	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H4519	H1366		

אֶחָד׃	אֶפְרַיִם	יָמָּה
moja	Efraimu	magharibi
H0259	H0669	H3220

Kupakana na mpaka wa Manase kutoka upande wa mashariki hata magharibi, Efraimu atakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	וְעַד־	קָדִים	מִפְאַת	אֶפְרַיִם	גְּבוּל	וְעַל	6
upande-wa-	na-hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Efraimu	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H0669	H1366		

אֶחָד׃	רְאוּבֵן	יָמָּה
moja	Reubeni	magharibi
H0259	H7205	H3220

Kupakana na mapaka wa Efraimu kutoka mashariki hata magharibi, Rubeni atakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	עַד־	קָדִים	מִפְאַת	רְאוּבֵן	גְּבוּל	וְעַל	7
upande-wa-	hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Reubeni	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H7205	H1366		

אֶחָד׃	יְהוּדָה	יָמָּה
moja	Yuda	magharibi
H0259	H3063	H3220

Kupakana na mpaka wa Rubeni kutoka mashariki hata magharibi, Yuda atakuwa na fungu moja.

8 וְעַל֙ נְבוּל֙ יְהוּדָ֔ה מִפְאַ֥ת קָדִ֖ים עַד־ פְּאַ֣ת יָמָ֑ה

Na-kando-ya mpaka-wa Yuda kutoka-upande-wa mashariki hadi- upande-wa- magharibi
H3220 H6285 H5704 H6921 H6285 H3063 H1366

תִּהְיֶ֣ה הַתְּרוּמָ֗ה אֲשֶׁר־ תָּרִ֙ימוּ֙ חֲמֵ֣שֶׁת אֶ֣לֶף רֹ֔חַב וְאֹ֖רֶךְ

itakuwa sadaka ambayo- mtatoa dhiraa-elfu-ishirini na-tano upana elfu na-urefu
H1961 H8641 H2568 H6242 H7341 H0505 H0753

כְּאַחַ֣ד מִפְאַ֤ת קָדִימָה֙ עַד־ פְּאַ֣ת יָמָ֔ה הַֽחֲלָקִ֖ים

kama-moja-ya kutoka-upande-wa mashariki hadi- upande-wa- magharibi sehemu
H0259 H6285 H6921 H5704 H6285 H3220

וְהָיָ֥ה הַמִּקְדָּ֖שׁ בְּתוֹכֹֽו׃

na-patakatifu patakatifu katikati-yake
H1961 H4720 H8432

Sadaka ya nchi ambayo mtaifanya itakuwa karibu na mpaka wa Yuda na hapohapo kutoka upande wa mashariki hata upande wa magharibi; itakuwa ridhaa elfu ishirini na tano upana. Urefu unakaribiana na fungu la kabila moja kutoka upande wa mashariki hata upande wa magharibi, na hekalu litakuwa katikati yake.

9 תְּרוּמַ֣ת יְהוָ֗ה אֲשֶׁ֤ר תָּרִימוּ֙ אֹ֣רֶךְ חֲמֵ֣שֶׁת אֶ֣לֶף וְרֹ֣חַב עֲשֶׂ֣רֶת

Sadaka kwa-Yahwe mtatoa ambayo urefu ishirini na-tano elfu na-upana kumi
H8641 H3068 H0753 H2568 H6242 H0505 H7341 H6235

אֲלָפִֽים׃

elfu
H0505

Huu mji mtakao utoa sadaka kwa ajili ya Yahwe utakuwa na ridhaa elfu ishirini na tano urefu wake na ridhaa elfu kumi upana.

10 וְלִֽאֵלֶּה֙ תִּהְיֶ֣ה תְּרוּמַת־ קֹ֣דֶשׁ֮ הַכֹּהֲנִים֒ לַצָּפוֹנָ֣ה חֲמֵ֣שֶׁת

Na-kwa-hawa itakuwa sadaka-ya- utakatifu kwa-makuhani kaskazini ishirini na-tano
H0428 H1961 H8641 H6944 H3548 H6828 H2568 H6242

אֲלָפִ֣ים בָּר֔וֹם וְרֹ֣חַב עֲשֶׂ֣רֶת אֲלָפִ֔ים וְקָדִימָ֕ה רֹ֣חַב עֲשֶׂ֣רֶת אֲלָפִ֔ים

elfu kusini na-kusini elfu kumi upana na-mashariki elfu kumi upana na-magharibi elfu
H0505 H5045 H0505 H6235 H7341 H6921 H0505 H6235 H7341 H3220 H0505

וְאֹ֣רֶךְ חֲמֵ֣שֶׁת אֲלָפִ֗ים מִקְדַּ֤שׁ יְהוָה֙ בְּתוֹכֹֽו׃

urefu ishirini elfu na-patakatifu-pa- Yahwe patakatifu- katikati-yake
H0753 H2568 H0505 H1961 H4720 H3068 H8432

Haya yatakuwa matoleo ya hili fungu takatifu la nchi: makuhani watakuwa na nchi watakayopewa kipimo chake ridhaa elfu ishirini na tano urefu kwa upande kaskazini; ridhaa elfu kumi upana upande wa magharibi; urefu wa ridhaa elfu kumi upande wa magharibi; na urefu rithaa elfu ishirini na tano upande wa kusini, pamoja na mahali patakatifu pa Yahwe katikati yake.

11 לַכֹּהֲנִ֗ים מִבְּנֵי֙ צָד֣וֹק הַמְקֻדָּ֔שׁ אֲשֶׁ֥ר שָׁמְר֖וּ מִשְׁמַרְתִּ֑י

Kwa-makuhani kutoka-wana-wa waliotakaswa Sadoki ambao walishika wajibu-wangu
H3548 H6942 H6659 H8104 H4931

אֲשֶׁ֤ר כַּאֲשֶׁר֙ תָּע֣וּ בְנֵֽי־ יִשְׂרָאֵ֔ל בִּתְעוֹת֖ בְּנֵ֣י הַלְוִיִּ֑ם׃

ambao hawaku- potea katika-kupotea-kwa wana-wa Israeli kama-walivyo- potea Walawi
H3808 H8582 H8582 H3478 H3881

ס
—

Hii itakuwa wakfu na makuhani wa safu ya Zadoki, aliyenitumikia kwa uaminifu na ambaye hakwenda nje ya mstari wakati watu wa Israeli walipoeenda nje ya mstari, kama Walawi walivyofanya.

								12
אֶל־	קָדָשִׁים	קֹדֶשׁ	הָאָרֶץ	מִתְרוּמַת	תְּרוּמָה	לָהֶם	וְהָיְתָה	
karibu-na-	takatifu-sana	takatifu	nchi	kutoka-sadaka-ya	sadaka	kwao	Na-itakuwa	
H0413	H6944	H6944	H0776	H8641	H8642		H1961	
						הַלְוִיִּם׃	גְּבוּל	
						Walawi	mpaka-wa	
						H3881	H1366	

Sadaka yao itakuwa fungu la hiyo nchi takatifu sana, karibu na mpaka wa Walawi.

									13
וְרֹחַב	אֹרֶךְ	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	חֲמִשָּׁה	הַכֹּהֲנִים	גְּבוּל	לְעֻמַּת	וְהַלְוִיִּם	
na-upana	urefu	elfu	na-tano	ishirini	makuhani	mpaka-wa	sambamba-na	Na-Walawi	
H7341	H0753	H0505	H6242	H2568	H3548	H1366	H5980	H3881	
	אַלְפַּיִם׃	עֶשֶׂרֶת	וְרֹחַב	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	חֲמִשָּׁה	אֹרֶךְ	כָּל־	אַלְפֵּים	עֶשֶׂרֶת
	elfu	kumi	na-upana	elfu	na-tano	ishirini	urefu	yote-	elfu	kumi
	H0505	H6235	H7341	H0505	H6242	H2568	H0753	H3605	H0505	H6235

Nchi ya Walawi karibu na mpaka wa nchi ya makuhani itakuwa ridhaa elfu ishirini na tano urefu na ridhaa elfu kumi upana. Urefu wote wa eneo la nchi utakuwa ridhaa elfu ishirini na tano urefu na ridhaa elfu ishirini upana.

								14
(יַעֲבִיר	[יעבור]	וְלֹא	יָמֵר	וְלֹא	מִמֶּנּוּ	יִמְכְּרוּ	וְלֹא־	
pitisha	[kupitisha]	na-hawata-	badilisha	na-hawata-	kutoka-kwake	uza	Na-hawata-	
		H3808	H4171	H3808		H4376	H3808	
					לַיהוָה׃	קֹדֶשׁ	כִּי־	הָאָרֶץ	רֵאשִׁית
					kwa-Yahwe	takatifu	kwa-sababu-	nchi	malimbuko-ya
					H3068	H6944		H0776	H7225

Hawataiuza au kuibadilisha; hakuna malimbuko ya hiyo nchi ya Israeli itakayogawanywa kutoka haya maeneo, kwa kuwa yote ni matakatifu kwa ajili ya Yahwe.

									15
אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	חֲמִשָּׁה	פְּנֵי	עַל־	בָּרֹחַב	הַנּוֹתָר	אַלְפַּיִם	וַחֲמֵשֶׁת	
elfu	na-tano	ishirini	uso-wa	mbele-ya-	katika-upana	iliyobaki	elfu	Na-elfu-tano	
H0505	H6242	H2568	H6440		H7341	H3498	H0505	H2568	
[בתוכה]	הָעִיר	וְהָיְתָה	וּלְמוֹשָׁב	לְמוֹשָׁב	לָעִיר	הוּא	חֹל־		
[katikati-yake]	mji	na-utakuwa	na-kwa-malisho	kwa-makazi	kwa-mji	hiyo	ya-kawaida-		
H8432		H1961	H4054	H4186		H1931	H2455		
							(בְּתוֹכוֹ׃		
							katikati-yake		
							H8432		

Nchi iliyobaki, ridhaa elfu kumi na tano upana na ridhaa elfu ishirini na tano urefu, itakuwa kwa wote wanayoitumia hiyo nchi, nyumba, na sehemu ya malisho; huo mji utakuwa katikati yake.

אֲלָפִים	וְאַרְבַּעַת	מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	צָפוֹן	פְּאַת	מִדּוֹתֶיהָ	וְאֵלֶּה	16
elfu	na–elfu–nne	mia	mia–tano	kaskazini	upande–wa	vipimo–vyake	Na–hivi	
H0505	H0702	H3967	H2568	H6828	H6285		H0428	

וּמִפְאַת	אֲלָפִים	וְאַרְבַּעַת	מֵאוֹת	[חמש]	חֲמֵשׁ	נֶגֶב	וּפְאַת־	
na–kutoka–upande–wa	elfu	na–elfu–nne	mia	[mia–tano]	mia–tano	kusini	na–upande–wa–	
H6285	H0505	H0702	H3967	H2568	H2568	H5045	H6285	

מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	מָּה	וּפְאַת־	אֲלָפִים	וְאַרְבַּעַת	מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	קָדִים	
mia	mia–tano	magharibi	na–upande–wa–	elfu	na–elfu–nne	mia	mia–tano	mashariki	
H3967	H2568	H3220	H6285	H0505	H0702	H3967	H2568	H6921	

וְאַרְבַּעַת	אֲלָפִים׃
na–elfu–nne	elfu
H0702	H0505

Hivi ndivyo vitakuwa vipimo vya mji: upande wa kaskazini utakuwa ridhaa 4, 500 urefu; upande wa kusini utakuwa ridhaa 4, 500 urefu; upande wa magharibi utakuwa ridhaa 4, 500 urefu; na magharibi itakuwa ridhaa 4, 500 urefu.

חֲמֵשׁ	וְנֶגְבָּה	וּמְאַתַּיִם	חֲמֵשׁ	צָפוֹנָה	לָעִיר	מִגְרָשׁ	וְהָיָה	17
mia–mbili	na–kusini	na–hamsini	mia–mbili	kaskazini	ya–mji	malisho	Na–itakuwa	
H2572	H5045	H3967	H2572	H6828		H4054	H1961	

וּמְאַתַּיִם׃	חֲמֵשׁ	וְיָמָּה	וּמְאַתַּיִם	חֲמֵשׁ	וְקָדִימָה	וּמְאַתַּיִם
na–hamsini	mia–mbili	na–magharibi	na–hamsini	mia–mbili	na–mashariki	na–hamsini
H3967	H2572	H3220	H3967	H2572	H6921	H3967

Kutakuwa na malisho ya mji kuelekea kaskazini, ridhaa 250 kwenda chini; hata kusini, ridhaa 250 kwenda chini; kuelekea mashariki, ridhaa 250 kwenda chini, na kuelekea magharibi ridhaa 250 kwenda chini.

קָדִימָה	אֲלָפִים	עֲשֶׂרֶת	הַקֹּדֶשׁ	תְּרוּמַת	וְלִעְמַת	בָּאֹרֶךְ	וְהַנּוֹתָר	18
mashariki	elfu	kumi	utakatifu	sadaka–ya	sambamba–na	katika–urefu	Na–iliyobaki	
H6921	H0505	H6235	H6944	H8641	H5980	H0753	H3498	

וְהָיְתָה	הַקֹּדֶשׁ	תְּרוּמַת	לְעֻמַת	וְהָיָה	יָמָּה	אַלְפִים	וַעֲשֶׂרֶת	
na–itakuwa	utakatifu	sadaka–ya	sambamba–na	na–itakuwa	magharibi	elfu	na–kumi	
H1961	H6944	H8641	H5980	H1961	H3220	H0505	H6235	

הָעִיר׃	לְעָבְדֵי	לְלֶחֶם	(תְּבוּאָתוֹ)	[תבואתה]
mji	kwa–watumishi–wa	kwa–chakula	mazao–yake	[mazao–yake]
	H5647	H3899	H8393	H8393

Eneo lililobaki la matoleo matakatifu litanyooshwa ridhaa elfu kumi hata mashariki na ridhaa elfu kumi kuelekea magharibi. Litanyooshwa karibu na mpaka wa matoleo matakatifu, na mazao yake yatakuwa chakula kwa ajili ya wale wanaofanya kazi katika nchi.

יִשְׂרָאֵל׃	שִׁבְטֵי	מִכֹּל	יַעַבְדוּהוּ	הָעִיר	וְהָעֹבֵד	19
Israeli	makabila–ya	kutoka–yote–ya	watautumikia	mji	Na–watumishi–wa	
H3478	H7626	H3605	H5647		H5647	

Wale wafanyao kazi katika mji, watu wote wa kabila za Israeli, watailima hiyo nchi.

אֶת־	תָּרִימוּ	רְבִיעִית	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	בַּחֲמִשָּׁה	אֶלֶף	וְעֶשְׂרִים	חֲמִשָּׁה	הַתְּרוּמָה	כָּל־	20
—	mtatoa	mraba	elfu	na–tano	kwa–ishirini	elfu	na–tano	ishirini	sadaka	Yote–	
H0853		H7243	H0505	H6242	H2568	H0505	H6242	H2568	H8641	H3605	

הָעִיר׃	אֲחֻזַּת	אֶל־	הַקֹּדֶשׁ	תְּרוּמַת
mji	miliki–ya	pamoja–na–	utakatifu	sadaka–ya
	H0272	H0413	H6944	H8641

Matoleo yote ya nchi yatapimwa ridhaa elfu ishirini na moja kwa ridhaa elfu ishirini na tano. Kwa njia hii mtatengeneza matoleo matakatifu ya nchi, pamoja na nchi kwa ajili mji.

21

וְלַאֲחֻזַּת הַקֹּדֶשׁ לִתְרוּמַת־ וּמִזָּה וּמִזָּה לַנָּשִׂיא וְהַנּוֹתָר
na–miliki–ya utakatifu ya–sadaka–ya– na–upande–huu upande–huu kwa–mkuu Na–iliyobaki
H0272 H6944 H8641 H2088 H2088

קָדְימָה׃ גְּבוּל עַד־ תְּרוּמָה׃ וְאֶלֶף חֲמֵשׁ־ וְעֶשְׂרִים פְּנֵי אֶל־ הָעִיר
mashariki mpaka–wa hadi– sadaka elfu na–tano ishirini mbele–ya kuelekea– mji
H6921 H1366 H5704 H8641 H0505 H6242 H2568 H6440 H0413

מַעֲרָבָה גְּבוּל עַל־ אֶלֶף וְעֶשְׂרִים חֲמֵשׁ־ פְּנֵי עַל־ וְנֶגְדָּה
magharibi mpaka–wa kuelekea– elfu na–tano ishirini mbele–ya mbele–ya– na–magharibi
H3220 H1366 H0505 H6242 H2568 H6440 H3220

הַבַּיִת וּמִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ תְּרוּמַת וְהָיְתָה לַנָּשִׂיא חֲלָקִים לְעֻמַּת
nyumba na–patakatifu–pa utakatifu sadaka–ya na–itakuwa kwa–mkuu sehemu sambamba–na
H4720 H6944 H8641 H1961 H5980

(בְּתוֹכוֹ׃) [בתוכה]
katikati–yake [katikati–yake]
H8432 H8432

Mabaki ya nchi mojawapo upande wa matoleo matakatifu na eneo la mji litakuwa kwa ajili ya mwana wa mfalme. Eneo la nchi ya mwana wa mfalme kuelekea mashariki litanyooshwa kwa ridhaa elfu ishirini na tano kutoka kwenye mpaka wa matoleo matakatifu hata mpaka wa mashariki-na eneo lake kuelekea mpaka wa magharibi. Katikati kutakuwa matolea matakatifu, na mahali patakatifu pa hekalu patakuwa katikati yake.

22

לַנָּשִׂיא אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָעִיר וּמֵאֲחֻזַּת הַלְוִיִּם וּמֵאֲחֻזַּת
ya–mkuu ambayo katikati–ya mji na–kutoka–miliki–ya Walawi Na–kutoka–miliki–ya
H8432 H0272 H3881 H0272

יִהְיֶה׃ לַנָּשִׂיא בִּנְיָמִן גְּבוּל וּבֵין יְהוּדָה גְּבוּל וּבֵין יִהְיֶה
itakuwa kwa–mkuu Benyamini mpaka–wa na–baina–ya Yuda mpaka–wa baina–ya itakuwa
H1961 H1144 H1366 H0996 H3063 H1366 H0996 H1961

Nchi imenyooka kutoka mali ya Walawi na eneo la mji katikati yake litakuwa kwa ajili ya mwana wa mfalme; itakuwa kati ya mpaka wa Yuda na mpaka wa Benjamini-hiyo nchi itakuwa kwa ajili ya mwana wa mfame.

23

מַעֲרָבָה פְּאַת־ עַד־ קָדְימָה מִפְּאַת הַשְּׁבָטִים וְיֶתֶר
magharibi upande–wa– hadi– mashariki kutoka–upande–wa makabila Na–baki–ya
H3220 H6285 H5704 H6921 H6285 H7626

אֶחָד׃ בִּנְיָמִן
moja Benyamini
H0259 H1144

Kwa kabila zitakazobaki, mafungu yao yataunganishwa kutoka upande wa mashariki. Benjamini atapokea fungu moja.

24

פְּאַת־ עַד־ קָדְימָה מִפְּאַת בִּנְיָמִן גְּבוּל וְעַל
upande–wa– hadi– mashariki kutoka–upande–wa Benyamini mpaka–wa Na–kando–ya
H6285 H5704 H6921 H6285 H1144 H1366

אֶחָד׃ שִׁמְעוֹן מַעֲרָבָה
moja Simeoni magharibi
H0259 H8095 H3220

Kupakana na mpaka wa Benjamini kutoka upande wa mashariki hata magharibi, Simioni atakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	עַד־	קָדֵמָה	מִפְּאַת	שִׁמְעוֹן	גְּבוּל	וְעַל	25
upande-wa-	hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Simeoni	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H8095	H1366		

אֶחָד׃	יִשָּׂשכָר	יָמָּה
moja	Isakari	magharibi
H0259	H3485	H3220

Kupakana na mpaka wa Isakari kutakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	עַד־	קָדֵמָה	מִפְּאַת	יִשָּׂשכָר	גְּבוּל	וְעַל	26
upande-wa-	hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Isakari	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H3485	H1366		

אֶחָד׃	זְבוּלֻן	יָמָּה
moja	Zebuluni	magharibi
H0259	H2074	H3220

Kupakana na mpaka wa Isakari kutoka mashariki hata magharibi, Zebuloni atakuwa na fungu moja.

פְּאַת־	עַד־	קָדֵמָה	מִפְּאַת	זְבוּלֻן	גְּבוּל	וְעַל	27
upande-wa-	hadi-	mashariki	kutoka-upande-wa	Zebuluni	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H6285	H5704	H6921	H6285	H2074	H1366		

אֶחָד׃	גָּד	יָמָּה
moja	Gadi	magharibi
H0259	H1410	H3220

Hata kusini mwa mpaka wa Zebuloni, kutoka upande wa mashariki hata upande wa magahribi, kutakuwa na nchi ya Gadi-fungu moja.

גְּבוּל	וְהָיָה	תֵּימָנָה	נֶגֶב	פְּאַת	אֶל־	גָּד	גְּבוּל	וְעַל	28
mpaka	na-utakuwa	kusini	Negebu	upande-wa	kuelekea-	Gadi	mpaka-wa	Na-kando-ya	
H1366	H1961	H8486	H5045	H6285	H0413	H1410	H1366		

הַנֶּגְדּוֹל׃	הַיָּם	עַל־	נַחֲלָה	קָדֵשׁ	מְרִיבַת	מֵי	מִתָּמָר
kubwa	bahari	kuelekea-	kijito	Kadeshi	Meriba	maji-ya	kutoka-Tamari
	H3220			H6946	H4808	H4325	H8559

Mpaka wa kusini mwa Gadi kutanyooshwa kutoka Tamari hata kwenye maji ya Meriba Kadeshi, mbele hadi kijito cha Misri, na kisha hata Bahari kuu.

								29
וְאֵלֶּה	יִשְׂרָאֵל	לְשִׁבְטֵי	מְנַחֲלָה	תַּפִּילוּ	אֲשֶׁר־	הָאָרֶץ	זֹאת	
na-hizi	Israeli	kwa-makabila-ya	kwa-urithi	mtaigawanya-kwa-kura	ambayo-	nchi	Hii	
H0428	H3478	H7626	H5159	H5307		H0776	H2063	

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	מַחְלְקוֹתָם
—	Yahwe	Bwana	asema	sehemu-zao
	H3069	H0136	H5002	H4256

Hii ndiyo nchi ambayo mtakazo gawana; kutakuwa na urithi wa makabila ya Israeli. Haya yatakuwa mafungu yao. Hivi ndivy Bwana Yahwe asemavyo.

								30
וְאַרְבַּעַת	מֵאוֹת	חֲמֵשׁ	צָפוֹן	מִפְּאַת	הָעִיר	תּוֹצְאֹת	וְאֵלֶּה	
na-elfu-nne	mia	mia-tano	kaskazini	kutoka-upande-wa	mji	viingilio-vya	Na-hizi	
H0702	H3967	H2568	H6828	H6285		H8444	H0428	

מִדָּה׃	אֲלָפִים
kipimo	elfu
	H0505

Hawa ndio watakaoishi kutoka kwenye nchi: upande wa kaskazini, ambapo patapimwa ridhaa 4, 500 kwa urefu,

31 וְשַׁעֲרֵי־ Na-malango-ya H8179 עַל־ kwa- הָעִיר mji שְׁמוֹנָה majina-ya H8034 שִׁבְטֵי makabila-ya H7626 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 שְׁעָרִים malango H8179 שְׁלוֹשָׁה matatu H7969 צָפוֹנָה kaskazini H6828

שַׁעַר lango-la H8179 רְאוּבֵן Reubeni H7205 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 יְהוּדָה Yuda H3063 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 לֵוִי Lawi H3878 אֶחָד׃ moja H0259

kutakuwa na malango matatu, yaitwayo kwa ajili ya Israeli: lango moja kwa ajili ya Rubeni, lango moja kwa ajili ya Yuda, na lango moja kwa ajili ya Walawi.

32 וְאֶל־ Na-kuelekea- H0413 פְּאַת upande-wa H6285 קָדִימָה mashariki H6921 חֲמֵשׁ mia-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 וְאַרְבַּעַת na-elfu-nne H0702 אֲלָפִים elfu H0505 וּשְׁעָרִים na-malango H8179

שְׁלֹשָׁה matatu H7969 וְשַׁעַר na-lango-la H8179 יוֹסֵף Yosefu H3130 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 בִּנְיָמִן Benyamini H1144 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 דָּן Dani H1835 אֶחָד׃ moja H0259

Kwa upande wa mashariki, ambapo patapimwa ridhaa 4, 500 kwa urefu, kutakuwa na malango matatu: lango moja kwa ajili ya Yusufu, lango moja kwa ajili ya Benjamini, na lango moja kwa ajili ya Dani.

33 וּפְאַת־ Na-upande-wa- H6285 נֶגְבָּה kusini H5045 חֲמֵשׁ mia-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 וְאַרְבַּעַת na-elfu-nne H0702 אֲלָפִים elfu H0505 מִדָּה kipimo שְׁעָרִים na-malango H8179 שְׁלֹשָׁה matatu H7969

שַׁעַר lango-la H8179 שִׁמְעוֹן Simeoni H8095 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 יִשָּׂשכָר Isakari H3485 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 זְבוּלֻן Zebuluni H2074 אֶחָד׃ moja H0259

Kwa upande wa mashariki, kutakuwa na kipimo cha ridhaa 4, 500 urefu, kutakuwa na malango matatu: lango moja kwa ajili ya Simioni, lango moja kwa ajili ya Isakari, na moja kwa ajili ya Zebuloni.

34 פְּאַת־ Upande-wa- H6285 תֵּימָנָה magharibi H3220 חֲמֵשׁ mia-tano H2568 מֵאוֹת mia H3967 וְאַרְבַּעַת na-elfu-nne H0702 אֲלָפִים elfu H0505 שְׁעָרֵיהֶם malango-yake H8179 שְׁלֹשָׁה matatu H7969

שַׁעַר lango-la H8179 גָּד Gadi H1410 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 אָשֵׁר Asheri H0836 אֶחָד moja H0259 שַׁעַר lango-la H8179 נַפְתָּלִי Naftali H5321 אֶחָד׃ moja H0259

Kwa upande wa magharibi, ambao kipimo chake kitakuwa ridhaa 4, 500, kutakuwa ba malango matatu: lango moja kwa ajili ya Gadi, lango moja kwa ajili ya Asheri, na lango moja kwa ajili ya Naftali.

35 סָבִיב Pande-zote H5439 הָעִיר mji מִיּוֹם tangu-siku-hiyo H3117 וְיְהוָה Yahwe H3068 וְשֵׁם־ na-jina-la- H8034 אֶלֶף elfu H0505 עָשָׂר kumi-na-nane H6240 שְׁמֹנֶה kumi-na-nane H8083

שָׁמָּה׃ Yupo-Hapa H8033

Umbali kuuzunguka mji utakuwa ridhaa elfu kumi na nane; kutoka hiyo siku, jina la huo mji litakuwa “Yahwe yupo hapo.”

Daniel

Chapter 1

נְבוּכַדְנֶאצַּר	בָּא	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹיָקִים	לְמַלְכוּת	שָׁלוֹשׁ	בִּשְׁנַת	1
Nebukadneza	alikuja	wa–Yuda	mfalme–	wa–Yehoyakimu	wa–utawala	wa–tatu	Katika–mwaka	
H5019	H0935	H3063	H4428	H3079	H4438	H7969	H8141	

עָלֶיהָ׃	וַיָּצַר	יְרוּשָׁלִַם	בָּבֶל	מֶלֶךְ־	
juu–yake	na–akaizingira	Yerusalemu	wa–Babeli	mfalme–	
		H3389	H0894	H4428	

Katika mwaka wa tatu wa utawala wa Yehoyakimu mfalme wa Yuda, Nebukadneza mfalme wa Babeli alikuja Yerusalemu na kuuzunguka mji ili kuzuia mahitaji yake yote.

וּמִקְצָת	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	יְהוֹיָקִים	אֶת־	בְּיָדוֹ	אֲדֹנָי	וַיִּתֵּן	2
na–sehemu–ya	wa–Yuda	mfalme–	Yehoyakimu	–	mkononi–mwake	Bwana	Na–akatoa	
H7117	H3063	H4428	H3079	H0853	H3027	H0136	H5414	

אֱלֹהָיו	בֵּית	שִׁנְעָר	אֶרֶץ־	וַיְבִיאֵם	הָאֱלֹהִים	בֵּית־	כְּלֵי	
mungu–wake	nyumba–ya	Shinari	nchi–ya	na–akavipeleka	–Mungu	nyumba–ya	vyombo–vya	
H0430		H8152	H0776	H0935	H0430		H3627	

אֱלֹהָיו׃	אוֹצַר	בֵּית	הֵבִיא	הַכֵּלִים	וְאֶת־	
mungu–wake	hazina–ya	nyumba–ya	akavileta	–vyombo	na–	
H0430	H0214		H0935	H3627	H0853	

Bwana alimpa Nebukadneza ushindi dhidi ya Yehoyakimu mfalme wa Yuda, na alimpatia vitu vitakatifu kutoka nyumba ya Mungu. Alivipeleka vitu hivyo mpaka katika nchi ya Babeli, kwa nyumba ya mungu wake, na aliviweka vitu vitakatifu katika hazina ya mungu wake.

מִבְּנֵי	לְהָבִיא	סָרִיסָיו	רַב	לְאַשְׁפְּנַז	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר		3
kutoka–kwa–wana	kuleta	matowashi–wake	mkuu–wa	kwa–Ashpenazi	mfalme	Na–akasema		
	H0935	H5631		H0828	H4428	H0559		

הַפַּרְתְּמִים׃	וּמִן־	הַמְלוּכָה	וּמְזֶרַע	יִשְׂרָאֵל	
–wakuu	na–kutoka–	wa–kifalme	na–kutoka–uzao	wa–Israeli	
H6579		H4410	H2233	H3478	

Mfalme akamwambia Ashipenazi, afisa wake mkuu, awalete baadhi ya watu wa Israeli, wa familia ya kifalme na za kiungwana -

מַרְאֶה	וְטוֹבֵי	)מוּם(	]מאום[	כָּל־	בָּהֶם	אֵין־	אֲשֶׁר	יְלָדִים	4
sura	na–wazuri–wa	(kilema)	[kasoro]	yoyote–	kwao	hakuna–	ambao	vijana	
H4758		H3971		H3605		H0369		H3206	

כֹּחַ	וַאֲשֶׁר	מַדָּע	וּמְבִינֵי	דַּעַת	וְיֹדְעֵי	חָכְמָה	בְּכָל־	וּמַשְׂכִּילִים
nguvu	na–ambao	elimu	na–waelewa	maarifa	na–wajuao	hekima	katika–kila–	na–wenye–akili
		H4093	H0995	H1847	H3045	H2451	H3605	

כַּשְׂדִּים׃	וּלְשׁוֹן	סֵפֶר	וְלִלַמְּדָם	הַמֶּלֶךְ	בְּהֵיכַל	לַעֲמֹד	בָּהֶם
ya–Wakaldayo	na–lugha	maandiko	na–kuwafundisha	la–mfalme	katika–jumba	kusimama	kwao
H3778	H3956		H3925	H4428	H1964	H5975	

vijana wasio na hila, wenye mwonekano wa kuvutia, wenye ujuzi katika hekima yote, wenye kujawa na ufahamu na weledi, na wenye sifa za kutumika katika ikulu ya mfalme. Alitakiwa kuwafundisha maandiko na lugha ya Babeli.

מִפַּת־בָּג	בְיוֹמוֹ	יוֹם	דִּבַּר־	הַמֶּלֶךְ	לָהֶם	וַיְמַן		5
kutoka–chakula–cha–mfalme	kwa–siku–yake	siku	sehemu–ya	mfalme	kwao	Na–akaamuru		
H6598	H3117	H3117	H1697	H4428		H4487		

וּמִקְצָתָם	שָׁלֹוש	שָׁנִים	וְלִגַּדְלָם	מִשְׁתָּיו	וּמִיַּיִן	הַמֶּלֶךְ׃	
na–mwishoni–mwao	mitatu	miaka	na–kuwalea	ya–kinywaji–chake	na–kutoka–divai	mfalme	
H7117	H7969	H8141	H1431	H4960	H3196	H4428	

לִפְנֵי	הַמֶּלֶךְ׃	יַעַמְדוּ
mbele–ya	mfalme	watasimama
H6440	H4428	H5975

Mfalme aliwatengea kwa ajili yao fungu kutoka katika chakula chake kizuri kwa kila siku na katika divai aliyokunywa. Vijana hawa walitakiwa kufunzwa kwa miaka mitatu, na baada ya hapo, wangeweza kumtumikia mfalme.

וַעֲזַרְיָה׃	מִישָׁאֵל	חֲנַנְיָה	דָּנִיֵּאל	יְהוּדָה	מִבְּנֵי	בָּהֶם	וַיְהִי	6
na–Azaria	Mishaeli	Hanania	Danieli	wa–Yuda	kutoka–wana	miongoni–mwao	Na–walikuwa	
H5838	H4332		H1840	H3063			H1961	

Miongoni mwao walikuwa ni Danieli, Hanania, Mishaeli, na Azaria, baadhi ya watu wa Yuda.

בֶּלְטְשַׁאצַּר	לְדָנִיֵּאל	וַיָּשֶׂם	שֵׁמוֹת	הַסָּרִיסִים	שַׂר	לָהֶם	וַיָּשֶׂם	7
Belteshaza	Danieli	na–akamwekea	majina	matowashi	mkuu–wa	kwao	Na–akawawekea	
H1095	H1840		H8034	H5631	H8269	H1992		

נְגוֹ׃	עֲבֵד	וְלַעֲזַרְיָה	מֵישַׁךְ	וּלְמִישָׁאֵל	שַׁדְרַךְ	וְלַחֲנַנְיָה
Nego	Abednego	na–Azaria	Meshaki	na–Mishaeli	Shadraki	na–Hanania
H5664	H5664	H5838	H4335	H4332	H7714	

Afisa mkuu aliwapa majina: Danieli alimwita Belteshaza, Hanania alimwita Shadraka, Mishaeli alimwita Meshaki, na Azaria alimwita Abedinego.

יִתְנָאַל	לְאֹ־	אֲשֶׁר	לִבֹּו	עַל־	דָּנִיֵּאל	וַיָּשֶׂם		8
asijitie–unajisi	hata–	kwamba	moyo–wake	juu–ya	Danieli	Na–akaweka		
H1351	H3808				H1840			

וַיְבַקֵּשׁ	מִשְׁתָּיו	וּבְיֵין	הַמֶּלֶךְ	בְּפִתְבָּג	
na–akaomba	ya–kinywaji–chake	na–kwa–divai	mfalme	kwa–chakula–cha–mfalme	
H1245	H4960	H3196	H4428	H6598	

יִתְנָאַל׃	לְאֹ	אֲשֶׁר	הַסָּרִיסִים	מִשַּׂר
asijitie–unajisi	hata	kwamba	wa–matowashi	kutoka–kwa–mkuu
H1351	H3808		H5631	H8269

Lakini Danieli alinuia katika akili yake kuwa asingejitia ujanisi mwenyewe kwa chakula kizuri cha mfalme wala kwa divai ambayo alikunywa.

הַסָּרִיסִים׃	שַׂר	לִפְנֵי	וּלְרַחֲמִים	לְחֶסֶד	דָּנִיֵּאל	אֶת־	הָאֱלֹהִים	וַיִּתֵּן	9
matowashi	mkuu–wa	mbele–ya	na–huruma	kwa–fadhili	Danieli	–	Mungu	Na–akatoa	
H5631	H8269	H6440			H1840	H0853	H0430	H5414	

Basi, aliomba ruhusa kutoka kwa afisa mkuu ili kwamba asije akajitia uchafu yeye mwenyewe. Hivyo, Mungu alimpa Danieli kibali na huruma kupitia katika heshima ambayo afisa mkuu alikuwa nayo kwake.

10 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 שָׂר mkuu–wa H8269 הַסָּרִיסִים matowashi H5631 לְדָנִיֵּאל kwa–Danieli H1840 יָרֵא ninaogopa H3373 אֲנִי mimi H0589 אֶת־ – H0853 אֲדֹנִי bwana–wangu H0113
לָמָּה kwa–nini H4100 אֲשֶׁר ambaye מִשְׁתִּיכֶם kinywaji–chenu H4960 וְאֶת־ na– H0853 מַאֲכַלְכֶם chakula–chenu H3978 אֶת־ – H0853 מְנָה aliamuru H4487 אֲשֶׁר ambaye הַמֶּלֶךְ mfalme H4428
אֶת־ – H0853 וְחַיבְתָּם na–mtahatarisha H2325 כִּכְּרֵיכֶם rika–lenu אֲשֶׁר ambao הַיְלָדִים vijana H3206 מִן־ kuliko– זְעֻפִים dhaifu H2196 פְּנֵיכֶם nyuso–zenu H6440 אֶת־ – H0853 יִרְאֶה ataona H7200
לַמֶּלֶךְ׃ kwa–mfalme H4428 רְאִשְׁי kichwa–changu

Afisa mkuu alimwambia Danieli, “Ninamwogopa bwana wangu mfalme. Ameagiza aina ya chakula na vinywaji mnavyotakiwa kutumia. Kwa nini awaone ninyi mkiwa mnaonekana vibaya kuliko vijana wengine wa umri wenu? Mfalme aweza kukitwaa kichwa changu kwa sababu yenu.

11 וַיֹּאמֶר Na–akasema H0559 דָּנִיֵּאל Danieli H1840 אֶל־ kwa– H0413 הַמֶּלְצַר msimamizi H4453 אֲשֶׁר ambaye מִנָּה aliamuru H4487 שַׂר mkuu–wa H8269 הַסָּרִיסִים matowashi H5631 עַל־ juu–ya
חֲנַנְיָה׃ Hanania H5838 מִישָׁאֵל Mishaeli H4332 עֲזַרְיָה׃ na–Azaria H1840 דָּנִיֵּאל Danieli

Kisha Daniel akamwambia msimamizi ambaye afisa mkuu alikuwa amemweka juu ya Danieli, Hanania, Mishaeli, na Azaria.

12 נַסֹּ־ Tujaribu– H5254 נָא tafadhali H4994 אֶת־ – H0853 עַבְדֶיךָ watumishi–wako H5650 יָמִים siku H3117 עֲשָׂרָה kumi H6235 וְיִתְּנוּ־ na–wape– H5414 לָנוּ sisi מִן־ kutoka– הַזֵּרֹעִים mboga
וְנִשְׁתֶּה׃ na–tunywe H8354 וּמַיִם na–maji H4325 וְנֹאכְלָה na–tule H0398

Alisema, “Tafadhari tujaribuni, sisi watumishi wako kwa siku kumi. Tupatieni tu mboga mboga za kula na maji ya kunywa.

13 וְיֵרָאוּ Na–ionekane H7200 לְפָנֶיךָ mbele–yako H6440 מַרְאֵינוּ sura–yetu H4758 וּמַרְאֵה na–sura–ya H4758 הַיְלָדִים vijana H3206 הָאֹכְלִים wanaokula H0398 אֶת – H0853
עַבְדֶיךָ׃ watumishi–wako H5650 עִם־ pamoja–na עֲשֵׂה fanya תִּרְאֶה utaona H7200 וְכַאֲשֶׁר na–kama–utakavyoona הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 פַּתְבֵּג chakula–cha–mfalme H6598

Kisha ulinganishe mwonekano wetu na mwonekano wa vijana wanaokula vyakula vya mfalme, na mtutendee, sisi watu wako kulingana na kile unachokiona.”'

14 וַיִּשְׁמַע Na–akawasikiliza H8085 לָהֶם kwao הַזֶּה hili H2088 לַדָּבָר kuhusu–jambo H1697 וַיְנַסֵּם na–akawajaribu H5254 יָמִים siku H3117 עֲשָׂרָה׃ kumi H6235

Hivyo msimamizi alikubaliana naye kufanya hivi, na aliwajaribu kwa siku kumi.

15 וּמִקְצָתְ֣ מְנָ֔יִם עֲשָׂרָ֖ה נִרְאָ֑ה מַרְאֵיהֶם֙ טֽוֹב שְׁבִרְיֵ֣י בָשָׂ֔ר מִן־ כָּל־ הַיְלָדִ֗ים הָאֹכְלִ֛ים אֶת־ פַּתְבַּ֥ג הַמֶּלֶךְ׃

Na-mwishoni-mwa siku kumi ilionekana sura-yao nzuri na-wanene-wa mwili kuliko- wote- vijana waliokula – chakula-cha-mfalme mfalme

Katika mwisho wa siku kumi mwonekano wao ulikuwa ni wenye afya nzuri kuliko wa wale vijana waliokula vyakula vya kifalme.

16 וַיְהִי֙ נְתַ֣ן מִשְׁתִּיהֶ֔ם וְיֵ֣ין שֹׁתֵ֑א מַשְׂאֵ֣ת־ פַּתְבָּגָ֖ם וְזֵרְעֹנִֽים׃

Na-akawa ya-kinywaji-chao na-divai – chakula-chao akiondoa msimamizi kwao mboga

Basi, msimamizi aliliondoa fungu lao la chakula na vivywaji vyao na walipewa mboga mboga tu.

17 וְהַיְלָדִ֗ים הָאֱלֹהִ֛ים נָתַ֥ן לָהֶ֖ם אַרְבַּעְתָּ֣ם הָאֵ֑לֶּה וְהַשְׂכֵּ֣ל מַדָּ֔ע בְּכָל־ וְחָכְמָ֖ה וְדָנִיֵּ֥אל בִּ֛ין וְחָזׂ֥וֹן בְּכָל־ וַחֲלֹמֽוֹת׃

Na-vijana hawa wanne-wao Mungu kwao aliwapa na-akili maarifa katika-kila- na-hekima na-Danieli alielewa maono katika-kila- na-ndoto

Na kuhusu vijana hawa nne Mungu aliwapa uelewa na ufahamu katika maandiko yote na hekima, na Danieli aliweza kupambanua aina zote za maono na ndoto.

18 וּלְמִקְצָ֣תְ הַיָּמִ֗ים אֲשֶׁר־ אָמַ֤ר הַמֶּלֶךְ֙ לְהָבִיאָ֔ם וַיְבִיאֵ֣ם שָׂ֑ר לִפְנֵ֖י נְבֻכַדְנֶֽצַּר׃

Na-mwishoni-mwa siku ambazo- alisema mfalme kuwaleta na-akawaleta mkuu-wa mbele-ya Nebukadneza

Katika mwisho wa muda uliokuwa umepangwa na mfalme kuwaleta ndani, afisa mkuu aliwaleta mbele ya Nebukadneza.

19 וַיְדַבֵּ֤ר אִתָּם֙ הַמֶּ֔לֶךְ וְלֹ֥א נִמְצָ֖א מִכֻּלָּ֑ם כְּדָנִיֵּ֣אל חֲנַנְיָ֥ה מִישָׁאֵ֖ל וַעֲזַרְיָ֑ה וַיַּעֲמְד֖וּ לִפְנֵ֥י הַמֶּֽלֶךְ׃

Na-akasema nao mfalme na-hakupatikana alipatikana miongoni-mwao-wote kama-Danieli Hanania Mishaeli na-Azaria na-wakasimama mbele-ya mfalme

Mfalme aliongea nao, na miongoni mwa kundi lote hapo hapakuwa na wa kuwalinganisha na akina Danieli, Hanania, Mishaeli, na Azaria. Walisimama mbele ya mfalme, wakiwa tayari kumtumikia.

20 וְכֹ֣ל דְּבַר־ חָכְמַ֣ת בִּינָ֗ה אֲשֶׁר־ בִּקֵּ֤שׁ מֵהֶם֙ הַמֶּ֔לֶךְ וַיִּמְצָאֵ֑ם עֲשֶׂ֣ר יָדוֹת֙ עַ֣ל כָּל־ אֲשֶׁ֤ר בְּכָל־ מַלְכוּתֽוֹ׃

Na-kila jambo-la hekima-ya ufahamu aliuliza kwao mfalme na-akawakuta zaidi juu-ya wote- waganga wachawi ambao katika-yote- ufalme-wake

Mfalme alipowauliza kuhusu kila jambo la hekima na ufahamu, aliwapata kuwa wanazidi mara kumi wale wote wachawi na waganga wote waliokuwa katika ufalme wake.

Katika kila swali la hekima na ufahamu ambalo mfalme aliwauliza, aliwakuta wakiwa na uwezo mara kumi kuliko waganga wote na wale waliojidai kusema na wafu, waliokuwa katika ufalme wake wote.

פ	הַמֶּלֶךְ׃	לְכוֹרֶשׁ	אַחַת	שְׁנַת	עַד־	דָּנִיֵּאל	וַיְהִי	21
.	mfalme	wa–Koreshi	wa–kwanza	mwaka	hadi–	Danieli	Na–akawa	
	H4428	H3566	H0259	H8141	H5704	H1840	H1961	

Danieli alikuwa hapo mpaka mwaka wa kwanza wa Mfalme Koreshi.

Chapter 2

חֲלֹמוֹת	נְבֻכַדְנֶצַּר	חָלַם	נְבֻכַדְנֶצַּר	לְמַלְכוּתֹו	שְׁתַּיִם	וּבִשְׁנַת	1
ndoto	Nebukadneza	aliota	Nebukadneza	wa–utawala–wa	wa–pili	Na–katika–mwaka	
H2472	H5019		H5019	H4438	H8147	H8141	

עָלָיו׃	נִהְיְתָה	וּשְׁנָתוֹ	רוּחוֹ	וַתִּתְפָּעֶם
juu–yake	ukawa	na–usingizi–wake	roho–yake	na–ikasumbuka
	H1961	H8142	H7307	H6470

Katika mwaka wa pili wa utawala wa Nebukadneza, alikuwa na ndoto. Akili yake ilisumbuka, na hakuweza kulala.

וְלַכַּשְׂדִּים	וְלַמְכַשְּׁפִים	וְלָאַשָּׁפִים	לַחַרְטֻמִּים	לִקְרֹא	הַמֶּלֶךְ	וַיֹּאמֶר	2
na–Wakaldayo	na–wapiga–ramli	na–wasihiri	wachawi	kuwaita	mfalme	Na–akasema	
H3778	H3784	H0825	H2748	H7121	H4428	H0559	

הַמֶּלֶךְ׃	לִפְנֵי	וַיַּעַמְדוּ	וַיָּבֹאוּ	חֲלֹמֹתָיו	לַמֶּלֶךְ	לְהַגִּיד
mfalme	mbele–ya	na–wakasimama	na–wakaja	ndoto–zake	mfalme	kumwambia
H4428	H6440	H5975	H0935	H2472	H4428	H5046

Ndipo mfalme alipowaita waganga na wale wenye kuongea na wafu. Lakini pia aliwaita wachawi na watu wenye hekima. Aliwataka wamwambie juu ya ndoto zake. Basi walikuja na kusimama mbele za mfalme.

אֶת־	לָדַעַת	רוּחִי	וַתִּתְפָּעֶם	חָלַמְתִּי	חֲלוֹם	הַמֶּלֶךְ	לָהֶם	וַיֹּאמֶר	3
–	kujua	roho–yangu	na–ikasumbuka	nimeota	ndoto	mfalme	kwao	Na–akawaambia	
H0853	H3045	H7307	H6470		H2472	H4428	H1992	H0559	

הַחֲלוֹם׃
ndoto
H2472

Mfalme akawambia, “Nilikuwa na ndoto, na akili yangu ina mashaka nataka kujua ndoto hiyo nini maana yake.”

אֱמַר	חֵיִּי	לְעָלְמִין	מַלְכָּא	אֲרָמִית	לְמַלְכָּא	הַכַשְׂדִּים	וְיַדְבְּרוּ	4
sema	uishi	milele	Ee–mfalme	kwa–Kiaramu	kwa–mfalme	Wakaldayo	Na–wakasema	
H0560	H2418	H5957	H4430	H0762	H4428	H3778	H1696	

נְחַוָּא׃	וּפִשְׁרָא	(לְעַבְדָךְ	]לעבדיך[	חֶלְמָא
tutaionyesha	na–tafsiri	kwa–mtumishi–wako	kwa–watumishi–wako	ndoto
H2324	H6591	H5649	H5649	H2493

Kisha watu wenye hekima wakamwambia mfalme katika Kiaramaiki, “ Mfalme, aishi milele! Twambie sisi ndoto, watumishi wako, nasi tutaifunua maana yake.”

מִנִּי	מִלְּתָא	לְכַשְׁדָּאֵי׃)	[לְכַשְׂדָּאֵי	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנֵה	5
kutoka–kwangu	neno	kwa–Wakaldayo	kwa–Wakaldayo	na–akasema	mfalme	Akajibu	
H4481	H4406	H3779	H3779	H0560	H4430	H6032	

תִּתְעַבְדוּן	הַדָּמִין	וּפִשְׁרֵהּ	חֶלְמָא	תְּהוֹדְעוּנַנִי	לָא	הֵן	אַזְדָּא	
mtafanywa	vipande–vipande	na–tafsiri–yake	ndoto	kunijulisha	hamta	kama	limeamuliwa	
H5648	H1917	H6591	H2493	H3046	H3809		H0230	

יִתְשָׁמוּן׃	נְוָלִי	וּבָתֵיכוֹן
zitafanywa	lundo–la–takataka	na–nyumba–zenu
H7761	H5122	H1005

Mfalme akawajibu watu wenye hekima, “ Jambo hili limeshamalizika. Kama hamtaweza kuiweka wazi ndoto kwangu na kuitafsiri, miili yenu itakatwa vipande vipande na nyumba zenu zitafanywa kuwa vichuguu vya uchafu.

שַׂגִּיא	וְיֵקָר	וּנְבִזְבָּהּ	מַתְּנָן	תְּהַחָוֹן	וּפִשְׁרֵהּ	חֶלְמָא	וְהֵן	6
kubwa	na–heshima	na–tuzo	zawadi	mtaonyesha	na–tafsiri–yake	ndoto	Na–kama	
H7690	H3367	H5023	H4978	H2324	H6591	H2493		

הַחֲוֹנִי׃	וּפִשְׁרֵהּ	חֶלְמָא	לָהֵן	קֳדָמַי	מִן־	תְּקַבְּלוּן	
nionyesheni	na–tafsiri–yake	ndoto	kwa–hivyo	mbele–yangu	kutoka	mtapokea	
H2324	H6591	H2493		H6925	H4481	H6902	

Lakini kama mtaniambia ndoto na maana yake, mtapokea zawadi kutoka kwangu, thawabu, na heshima kubwa. Basi niambie ndoto na maana yake.”

לְעַבְדְוֹהִי	יֵאמַר	חֶלְמָא	מַלְכָּא	וְאָמְרִין	תִּנְיָנוּת	עָנֵו	7
kwa–watumishi–wake	aseme	ndoto	mfalme	na–wakasema	mara–ya–pili	wakajibu	
H5649	H0560	H2493	H4430	H0560	H8579	H6032	

נְהַחֲוֵה׃	וּפִשְׁרֵהּ
tutaionyesha	na–tafsiri–yake
H2324	H6591

Wakamjibu tena na kusema, “Mfalme na atuambie, watumishi wake, ndoto nasi tukwambia maana yake.”

אַנְתְּוּן	עִדָּנָא	דִּי	אֲנָה	יָדַע	יַצִּיבְ	מִן־	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנֵה	8
nyinyi	wakati	kwamba	mimi	ninajua	hakika	kutoka	na–akasema	mfalme	Akajibu	
H0608	H5732	H1768		H3046	H3330	H4481	H0560	H4430	H6032	

מִנִּי	אַזְדָּא	דִּי	חַזְיְתוּן	דִּי	קֳבֵל	כָּל־	זְבִנִין
kutoka–kwangu	limeamuliwa	kwamba	mmeona	kwamba	mmeona	kwa–sababu	mnanunua
H4481	H0230	H1768	H2370	H1768	H6903	H3606	H2084

מִלְּתָא׃
neno
H4406

Mfalme akawajibu, “ Ninajua kwa hakika mnahitaji muda zaidi kwasababu mmeona maamuzi yangu ni magumu kuhusu jambo hili.

וּמִלָּה	דָתְכוֹן	הֵיא	חֲדָה־	תְּהוֹדְעַנַנִי	לָא	חֶלְמָא	הֵן־	דִּי	9
na–neno	hukumu–yenu	ndiyo	moja–tu	kunijulisha	hamta	ndoto	kama	kwamba	
H4406	H1882	H1932	H2298	H3046	H3809	H2493		H1768	

עִדָּנָא	דִּי	עַד	קֳדָמַי	לְמֵאמַר	הִזְדְּמִנְתּוּן)	[הזמנתון	וּשְׁחִיתָה	כְּרְבָּה	
wakati	wakati	hadi	mbele–yangu	kusema	mmejiandaa)	mmejiandaa	na–ovu	la–uongo	
H5732	H1768	H5705	H6925	H0560	H2164	H2164	H7844	H3538	

תְּהַחֲוָנַנִי׃	פִּשְׁרֵהּ	דִּי	וְאִנְדַּע	לִי	אֱמַרוּ	חֶלְמָא	לָהֵן	יְשִׁתַּנָּא
mtanionyesha	tafsiri–yake	kwamba	na–nitajua	mimi	niambieni	ndoto	kwa–hivyo	utabadilika
H2324	H6591	H1768	H3046		H0560	H2493		H8133

Lakini kama hamtaweza kuniambia ndoto, kuna sentensi moja tu kwa ajili yenu. Mmeamua kuandaa uongo na maneno ya kudanganya ambayo mmekubaliana kwa pamoja kuniambia mpaka pale nitakapobadili akili zangu. Basi, niambieni ndoto, na kisha nitajua kuwa mnaweza kuitafsiri kwa ajili yangu.”

10

אֲנָשׁ	אִיתַי	לָא־	וְאָמְרִין	מַלְכָּא	קֳדָם־	)כַּשְׂדָּאֵי(	]כשדיא[	עֲנוֹ
mtu	yupo	hakuna	na–wakasema	mfalme	mbele–ya	Wakaldayo	Wakaldayo	wakajibu
H0606	H0383	H3809	H0560	H4430	H6925	H3779	H3779	H6032

קֳבֵל	כָּל־	לְהַחֲוָיָה	יוּכַל	מַלְכָּא	מִלַּת	דִּי	יַבֵּשְׁתָּא	עַל־
kwa–hiyo	kwa–sababu	kulionyesha	anaweza	mfalme	neno–la	ambaye	nchi–kavu	juu–ya
H6903	H3606	H2324	H3202	H4430	H4406	H1768	H3007	H5922

לְכָל־	שְׁאֵל	לָא	כְּדְנָה	מִלָּה	וְשַׁלִּיט	רַב	מֶלֶךְ	כָּל־	דִּי
kwa–yeyote	kuuliza	haja	kama–hili	neno	na–mtawala	mkubwa	mfalme	hakuna	kwamba
H3606	H7593	H3809	H1836	H4406	H7990	H7229	H4430	H3606	H1768

וְכַשְׂדָּי׃	וְאָשָׁף	חַרְטֹם
na–Mkaldayo	na–msihiri	mchawi
H3779	H0826	H2749

Watu wenye hekima wakamjibu mfalme, “ Hakuna mtu katika dunia anayeweza kutimiza matakwa ya mfalme. Hakuna mfalme yoyote mkuu na mwenye nguvu ambaye alishataka jambo kama hilo kutoka kwa wachawi, wala wenye kuongea na wafu, wala mwenye hekima.

11

דִּי	אִיתַי	לָא	וְאָחֳרָן	יַקִּירָה	שְׁאֵל	מַלְכָּה	דִּי־	וּמִלְּתָא
ambaye	yupo	hakuna	na–mwingine	gumu	anauliza	mfalme	ambalo	Na–neno
H1768	H0383	H3809	H0321	H3358	H7593	H4430	H1768	H4406

עִם־	מְדָרְהוֹן	דִּי	אֱלָהִין	לָהֵן	מַלְכָּא	קֳדָם	יְחַוְנַהּ
pamoja–na	makao–yao	ambao	miungu	isipokuwa	mfalme	mbele–ya	anaweza–kulionyesha
H5974		H1768	H0426	H3861	H4430	H6925	H2324

אִיתוֹהִי׃	לָא	בִּשְׂרָא
wamo	si	mwili
H0383	H3809	H1321

Kile anachokitaka mfalme ni kigumu, na hakuna yeyote awezaye kumwambia mfalme isipokuwa miungu, ambayo haishi miongoni mwa watu.”

12

וַאֲמַר	שַׂגִּיא	וּקְצַף	בְּנַס	מַלְכָּא	דְּנָה	קֳבֵל	כָּל־
na–akaamuru	sana	na–akaghadhibika	alikasirika	mfalme	hili	hili	Kwa–sababu–ya
H0560	H7690	H7108	H1149	H4430	H1836	H6903	H3606

בָּבֶל׃	חַכִּימֵי	לְכֹל	לְהוֹבָדָה
Babeli	wenye–hekima–wa	wote	kuwaangamiza
H0895	H2445	H3606	H0007

Jambo hili lilimfanya mfalme akasirike na kughadhabika sana, na alitoa amri kuwaangamiza wale wote waliojulikana kuwa ni wenye hekima zao katika Babeli.

13

וְחַבְרוֹהִי	דָּנִיֵּאל	וּבְעוֹ	מִתְקַטְּלִין	וְחַכִּימַיָּא	נְפִקַת	וְדָתָא
na–wenzake	Danieli	na–wakamtafuta	walikuwa–wakiuawa	na–wenye–hekima	ilitoka	Na–amri
H2269	H1841	H1156	H6992	H2445	H5312	H1882

פ	לְהִתְקַטָּלָה׃
—	kuuawa
	H6992

Hivyo, amri ilitoka kwamba wale wote waliojulikana kwa hekima yao ni lazima wauawe. Na kwa sababu ya amri hii, walimtafuta Daniel na rafiki zake ili kwamba wauawe.

14 בֵּאדַיִן דָּנִיֵּאל הַתִיבְ עֵטָא kwa–busara וּטְעֵם na–akili לְאַרְיוֹךְ kwa–Arioki רַב־ mkuu–wa טַבָּחַיָּא walinzi דִּי wa מַלְכָּא mfalme
H0116 Ndipo H1841 Danieli H8421 akajibu H5843 H2942 H7229 H1768 H2877 H4430

בָּבֶל׃ לְחַכִּימֵי wenye–hekima–wa לְקַטָּלָה kuua נְפַק alitoka דִּי ambaye
H0895 Babeli H2445 H6992 H5312 H1768

Ndipo Daniel alipomjibu kwa busara na umakini, Arioki, kamanda wa walinzi wa mfalme, ambaye alikuwa amekuja kuwaua wale wote waliojulikana kuwa na hekima katika Babeli.

15 עָנֵה Akajibu וְאָמַר na–akasema לְאַרְיוֹךְ kwa–Arioki שַׁלִּיטָא mkuu דִּי־ wa מַלְכָּא mfalme עַל־ kwa–nini מָה nini דָּתָא amri מְהַחְצָפָה haraka
H6032 H0560 H7990 H1768 H4430 H5922 H4101 H1882 H2685

לְדָנִיֵּאל׃ Danieli אַרְיוֹךְ Arioki הוֹדַע akamjulisha מִלְּתָא jambo אֱדַיִן ndipo מַלְכָּא mfalme קֳדָם mbele–ya מִן־ kutoka
H1841 H3046 H4406 H0116 H4430 H6925 H4481

Danieli alimwuliza kamanda wa mfalme, “ Kwanini amri ya mfalme ni ya haraka hivyo?” Hivyo, Arioki akamwambia Danieli kile kilichotokea.

16 וְדָנִיֵּאל Na–Danieli עַל akaingia וּבְעָה na–akaomba מִן־ kutoka–kwa מַלְכָּא mfalme דִּי kwamba זְמָן wakati יְתֶן־ apewe לֶהּ yeye
H1841 H5954 H1156 H4481 H4430 H1768 H2166 H5415

פ — לְמַלְכָּא׃ kwa–mfalme לְהַחֲוָיָה kuionyesha וּפִשְׁרָא na–tafsiri
H4430 H2324 H6591

Ndipo Danieli aliingia ndani na akaomba ahadi ya muda wa kuonana na mfalme ili kwamba aweze kuwasilisha tafsiri kwa mfalme.

17 אֱדַיִן Ndipo דָּנִיֵּאל Danieli לְבֵיתֵהּ nyumbani–kwake אֲזַל akaenda וּלְחַנַנְיָה na–kwa–Hanania מִישָׁאֵל Mishaeli וַעֲזַרְיָה na–Azaria חַבְרוֹהִי wenzake
H0116 H1841 H1005 H0236 H4333 H5839 H2269

הוֹדַע׃ akawajulisha מִלְּתָא jambo
H3046 H4406

Kisha Danieli aliingia ndani ya nyumba na aliwaelezea Hanania, Mishaeli, na Azaria, kile kilichotokea.

18 וְרַחֲמִין Na–rehema לְמִבְעֵא kuomba מִן־ kutoka קֳדָם mbele–ya שְׁמַיָּא mbingu עַל־ kuhusu רָזָה siri דְּנָה hii דִּי ili
H7359 H1156 H4481 H6925 H8065 H5922 H7328 H1836 H1768

בָּבֶל׃ Babeli חַכִּימֵי wenye–hekima–wa שְׁאָר wengine–wa עִם־ pamoja–na וְחַבְרוֹהִי na–wenzake דָּנִיֵּאל Danieli יְהֹבְדוּן waangamizwe לָא wasi
H0895 H2445 H7606 H5974 H2269 H1841 H0007 H3809

Aliwasihi kutafuta rehema kutoka kwa Mungu wa mbinguni kuhusiana na siri hii ili kwamba yeye na wao wasije wakauawa pamoja na watu wengine waliosalia waliojulikana kuwa na hekima katika Babeli.

19 אֱדַיִן Ndipo לְדָנִיֵּאל kwa–Danieli בְּחֶזְוָא katika–maono–ya דִּי־ ya לֵילְיָא usiku רָזָה siri גְּלֵי ilifunuliwa אֱדַיִן ndipo דָּנִיֵּאל Danieli
H0116 H1841 H1289 H3916 H7328 H1541 H0116 H1841

שְׁמַיָּא׃ mbingu לֶאֱלָהּ Mungu–wa בָּרֵךְ akambariki
H8065 H0426 H1289

Usiku ule siri ilifunuliwa kwa Danieli katika maono. Kisha Danieli akamtukuza Mungu wa mbinguni

20 עָלְמָא מִן־ מְבָרַךְ אֱלָהָא דִּי־ שְׁמֵהּ לֶהֱוֵא וְאָמַר דָּנִיֵּאל עָנֵה
milele tangu limebarikiwa Mungu la jina-lake liwe na-akasema Danieli Akajibu
H5957 H4481 H1289 H0426 H1768 H8036 H1934 H0560 H1841 H6032

הֵיא׃ לֵהּ־ דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי דָּי עָלְמָא וְעַד־
Yeye yake ni na-nguvu hekima kwa-maana milele na-hadi
H1932 H1768 H1370 H2452 H1768 H5957 H5705

na kusema, “Litukuzwa jina la Mungu milele na milele; kwa kuwa hekima na nguvu ni zake.

21 מַלְכִּין מְהַעֲדֵּה מַלְכִין וְזִמְנַיָּא עִדָּנַיָּא מְהַשְׁנֵא וְהוּא
wafalme anawaondoa wafalme na-majira nyakati anabadilisha Na-Yeye
H4430 H5709 H4430 H2166 H5732 H8133 H1932

בִינָה׃ לְיָדְעֵי מַנְדְּעָא לְחַכִימִין חָכְמְתָא יָהֵב
ufahamu kwa-wanaojua na-maarifa kwa-wenye-hekima hekima anatoa
H0999 H3046 H4486 H2445 H2452 H3052

Anabadili wakati na majira; anaondoa wafalme na kuweka wafalme katika viti vyao vya enzi. Anawapa hekima wenye hekima na ufahamu kwa wenye weledi.

22 (וּנְהוֹרָא) [ונהירא] בַּחֲשׁוֹכָא מָה יָדַע וּמְסַתְּרָתָא עַמִּיקָתָא גְּלָא הוּא
na-nuru na-nuru gizani nini anajua na-yaliyofichwa mambo-ya-kina anafunua Yeye
H5094 H2816 H4101 H3046 H5994 H1541 H1932

שְׁרֵא׃ עִמֵּהּ
inakaa pamoja-naye
H8271 H5974

Hufunua vitu vya chini na vilifichika kwa sababu anajua kile kilicho gizani, naye anaishi pamoja na mwanga.

23 חָכְמְתָא דִּי אֲנָה וּמְשַׁבַּח מְהוֹדֵא אֲבָהָתִי אֱלָהּ וְלָךְ
hekima kwa-kuwa mimi na-kukusifu ninakushukuru baba-zangu Mungu-wa Kwako
H2452 H1768 H7624 H3029 H0002 H0426

דִּי־ מִנָּךְ בְּעִנָּא דִּי־ הוֹדַעְתַּנִי וּכְעַן לִי יְהַבְתְּ וּגְבוּרְתָא
kwa-maana kutoka-kwako tuliomba tulilo umenijulisha na-sasa mimi umenipa na-nguvu
H1768 H4481 H1156 H1768 H3046 H3705 H3052 H1370

הוֹדַעְתָּנָא׃ מַלְכָּא מִלְּת
umetujulisha mfalme jambo-la
H3046 H4430 H4406

Mungu wa baba zetu, ninakushukuru na kukutukuza wewe kwa ajili ya hekima na nguvu uliyonipa. Sasa umeyafanya yawe wazi kwetu yale tuliyokuomba; umetujulisha mambo yamhusuyo mfalme.”

24 מַלְכָּא מַנִי אֲרְיוֹךְ עַל־ עַל דָּנִיֵּאל דְּנָה קֳבֵל כָּל־
mfalme alimteua Arioki kwa akaingia Danieli hili hili Kwa-sababu-ya
H4430 H4483 H1768 H0007 H5922 H5954 H1841 H1836 H6903 H3606

לֵהּ אֲמַר־ וְכֵן וְאֵזֵל בָּבֶל לְחַכִימֵי לְהוֹבָדָה
yeye akamwambia na-hivi akaenda Babeli wenye-hekima-wa kuwaangamiza
H0560 H3652 H0236 H0895 H2445 H0007

וּפִשְׁרָא מַלְכָּא קֳדָם הַעְלְנִי תְּהוֹבֵד אַל־ בָּבֶל לְחַכִימֵי
na-tafsiri mfalme mbele-ya nipeleke waangamize usi Babeli wenye-hekima-wa
H6591 H4430 H6925 H5954 H0007 H0409 H0895 H2445

ס אֲחֲוֵא׃ לְמַלְכָּא
— nitaionyesha kwa-mfalme
H2324 H4430

Ndipo Danieli alienda kumwona Arioki (yule ambaye mfalme alimchagua kuua kila mtu aliyekuwa na hekima katika Babeli). Alimwendea na kumwambia, “Usiwauwe watu wenye hekima katika Babeli. Nipeleke kwa mfalme na nitamwonesha mfalme tafsiri ya ndoto yake.”

25

אֲמַר־	וְכֵן	מַלְכָּא	קֳדָם	לְדָנִיֵּאל	הַנְעֵל	בְּהִתְבְּהָלָה	אַרְיוֹךְ	אֱדַיִן
akamwambia	na–hivi	mfalme	mbele–ya	Danieli	akampeleka	kwa–haraka	Arioki	Ndipo
H0560	H3652	H4430	H6925	H1841	H5954	H0927		H0116

יְהוּד	דִּי	גָּלוּתָא	בְּנֵי	מִן־	גְּבַר	הַשְׁכַּחַת	דִּי־	לֵהּ
Yuda	wa	uhamisho–wa	wana–wa	kutoka–miongoni–mwa	mtu	nimepata	kwamba	yeye
H3061	H1768	H1547	H1123	H4481	H1400	H7912	H1768	

יְהוֹדְּעַ׃	לְמַלְכָּא	פִּשְׁרָא	דִּי
atamjulisha	kwa–mfalme	tafsiri	ambaye
H3046	H4430	H6591	H1768

Kisha Arioki kwa haraka alimleta Danieli mbele za mfalme na kusema, “ Nimempata miongoni wa watu wa mateka wa Yuda mtu ambaye atafunua maana ya ndoto ya mfalme.”

26

]הַאיתִיךְ[	בֶּלְטְשַׁאצַּר	שְׁמֵהּ	דִּי	לְדָנִיֵּאל	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנֵה
unaweza	Belteshaza	jina–lake	ambaye	kwa–Danieli	na–akasema	mfalme	Akajibu
H0383	H1096	H8036	H1768	H1841	H0560	H4430	H6032

וּפִשְׁרֵהּ׃	חֶזְיַת	דִּי־	חֶלְמָא	לְהוֹדְעֻתָנִי	כְּהֵל	)הַאיתָךְ(
na–tafsiri–yake	niliona	ambayo	ndoto	kunijulisha	kweli	unaweza
H6591	H2370	H1768	H2493	H3046	H3546	H0383

Mfalme akamwambia Danieli (ambaye alikuwa akiitwa Beliteshaza), “Je unaweza kunimbia ndoto niliyoiona na maana yake?”

27

שְׁאֵל	מַלְכָּא	דִּי־	רָזָה	וְאָמַר	מַלְכָּא	קֳדָם	דָּנִיֵּאל	עָנֵה
anauliza	mfalme	ambayo	siri	na–akasema	mfalme	mbele–ya	Danieli	Akajibu
H7593	H4430	H1768	H7328	H0560	H4430	H6925	H1841	H6032

לְמַלְכָּא׃	לְהַחֲוָיָה	יָכְלִין	גָּזְרִין	חַרְטֻמִּין	אָשָׁפִין	חַכִימִין	לָא
kwa–mfalme	kuionyesha	kuweza	watabiri	wachawi	wasihiri	wenye–hekima	hawawezi
H4430	H2324	H3202	H1505	H2749	H0826	H2445	H3809

Danieli alimjibu mfalme na kusema, “Siri ambayo mfalme ameiomba haiwezi kufunuliwa na watu wenye hekima, wala wale wenye kuongea na wafu, wala wachawi, na wala wataalamu wa nyota.

28

נְבוּכַדְנֶצַּר	לְמַלְכָּא	וְהוֹדַע	רָזִין	גְּלָא	בִּשְׁמַיָּא	אֱלָהּ	אִיתַי	בְּרַם
Nebukadneza	mfalme	na–amemjulisha	siri	anayefunua	mbinguni	Mungu	yuko	Lakini
H5020	H4430	H3046	H7328	H1541	H8065	H0426	H0383	H1297

עַל־	רֵאשָׁךְ	וְחֶזְוֵי	חֶלְמָךְ	יוֹמַיָּא	בְּאַחֲרִית	לֶהֱוָא	דִּי	מָה
juu–ya	kichwa–chako	na–maono–ya	ndoto–yako	siku	mwisho–wa	litakuwa	amba	nini
H5922	H7217	H2376	H2493	H3118	H0320	H1934	H1768	H4101

פ	הָוֹא׃	דְּנָה	מִשְׁכְּבָךְ
—	ndiyo	hii	kitanda–chako
	H1932	H1836	H4903

Isipokuwa kuna Mungu ambaye anaishi mbinguni, ambaye hufunua siri, na amekwisha kukujulisha wewe, mfalme Nebukadneza, kile kitakachotokea katika siku zijazo. Hizi ndizo Ndoto na maono ya akili zako uliyoyaona wakati ulipokuwa umelala kitandani mwako.

לֶהֱוֵא	דִּי	מָה	סְלִקוּ	מִשְׁכְּבָךְ	עַל־	רַעְיוֹנָךְ	מַלְכָּא	אַנְתָּה	29
litakuwa	amba	nini	yalipanda	kitanda–chako	juu–ya	mawazo–yako	mfalme	Wewe	
H1934	H1768	H4101	H5559	H4903	H5922	H7476	H4430	H0607	

לֶהֱוֵא׃	דִּי	מָה־	הוֹדְעָךְ	רָזָא	וְנָלָא	דְנָה	אַחֲרֵי	
litakuwa	amba	nini	amekujulisha	siri	na–anayefunua	hii	baada–ya	
H1934	H1768	H4101	H3046	H7328	H1541	H1836	H0311	

Na kwako Wewe, mfalme, mawazo yako kitandani mwako yalikuwa ni juu ya mambo yajayo, na yule afichuaye siri ameifanya ijulikane kwako kuhusu kile kilicho karibu kutokea.

רָזָא	חַיְּיָא	כָּל־	מִן־	בִּי	אִיתַי	דִּי־	בְּחָכְמָה	לָא	וַאֲנָה	30
siri	aliye–hai	yeyote	kuliko	ndani–yangu	iko	ambayo	kwa–hekima	si–kwa	Na–mimi	
H7328	H2417	H3606	H4481		H0383	H1768	H2452	H3809		

לְמַלְכָּא	פִּשְׁרָא	דִּי	דִּבְרַת	עַל־	לְהֵן	לִי	גְּלֵי	דְנָה
kwa–mfalme	tafsiri	kwamba	kusudi	kwa–sababu–ya	bali	kwangu	imefunuliwa	hii
H4430	H6591	H1768	H1701	H5922	H3861		H1541	H1836

תִּנְדַּע׃	לִבְבָךְ	וְרַעְיוֹנֵי	יְהוֹדְעוּן
ujue	moyo–wako	na–mawazo–ya	ijulishwe
H3046	H3825	H7476	H3046

Na kuhusu mimi, siri hii haikufunuliwa kwangu kwa sababu ya hekima yoyote niliyo nayo zaidi ya mtu yoyote anayeishi. Siri hii imefunliwa kwangu ili kwamba wewe, mfalme, uweze kufahamu maana, na ili kwamba ujuwe mawazo yaliyo ndani mwako.

צַלְמָא	שַׂגִּיא	חַד	צְלֶם	וַאֲלוּ	הֲנִיתָ	חָזֵה	מַלְכָּא	אַנְתָּה	31
sanamu–hiyo	kubwa	moja	sanamu	na–tazama	ulikuwa–unaona	uliona	mfalme	Wewe	
H6755	H7690	H2298	H6755	H0431	H1934	H2370	H4430	H0607	

וְרֵוָה	לְקָבְלָךְ	קָאֵם	יַתִּיר	וְזִיוֵהּ	רַב	דְּכֵן
na–sura–yake	mbele–yako	ilisimama	kupita–kiasi	na–kung'aa–kwake	kubwa	ile
H7299	H6903	H6966	H3493	H2122	H7229	H1797

דְּחִיל׃
ilikuwa–ya–kutisha
H1763

Mfalme, uliangalia juu na ukaona sanamu kubwa. Sanamu hii ambayo ilikuwa yenye nguvu na yenye kung'aa, ilisimama mbele yako. Mng'ao wake ulikuwa unatisha.

וּדְרָעוֹהִי	חֲדוֹהִי	טָב	דַּהֲב	דִּי־	רֵאשֵׁהּ	צַלְמָא	הוּא	32
na–mikono–yake	kifua–chake	safi	dhahabu	kilikuwa–cha	kichwa–chake	sanamu	Hiyo	
H1872	H2306	H2869	H1722	H1768	H7217	H6755	H1932	

נְחָשׁ׃	דִּי	וְיַרְכָתֵהּ	מְעוֹהִי	כְּסַף	דִּי
shaba	za	na–paja–zake	tumbo–lake	fedha	ya
H5174	H1768	H3410	H4577	H3702	H1768

Kichwa cha sanamu kilikuwa kimetengenezwa kwa dhahabu safi. Matiti yake na mikono ilikuwa ya fedha. Sehemu ya katikati na mapaja yake yalikuwa yametengenezwa kwa shaba,

פַּרְזֶל	דִּי	(מִנְהֵין)	[מנהון]	רַגְלוֹהִי	פַּרְזֶל	דִּי	שָׁקוֹהִי		33
chuma	za	baadhi–yake	baadhi–yake	nyayo–zake	chuma	ya	miguu–yake		
H6523	H1768	H4481	H4481	H7271	H6523	H1768	H8243		

חֲסַף׃	דִּי	(וּמִנְהֵין)	[ומנהון]
udongo	za	na–baadhi–yake	na–baadhi–yake
H2635	H1768	H4481	H4481

na miguu yake ilikuwa imetengenezwa kwa chuma. Miguu yake ilikuwa ilitengenezwa kwa sehemu chuma na sehemu kwa udongo.

34

בִּידַיִן	לָא	דִּי־	אֶבֶן	הִתְגְּזֶרֶת	דִּי	עַד	הֲוַיְתָ	חָזֵה
mikono	si–kwa	bila	jiwe	ilikatwa	wakati	hadi	ulikuwa–unaona	ulikuwa–ukitazama
H3028	H3809	H1768	H0069	H1505	H1768	H5705	H1934	H2370

וְהַדֶּקֶת	וְחַסְפָּא	פַּרְזְלָא	דִּי	רַגְלוֹהִי	עַל־	לְצַלְמָא	וּמְחָת
na–likazivunja	na–udongo	chuma	za	nyayo–zake	kwenye	sanamu	na–likapiga
H1855	H2635	H6523	H1768	H7271	H5922	H6755	H4223

הַמְוֹן׃
vipande–vipande
H1994

Ulitazama juu, na jiwe lilikuwa limechongwa, ingawa si kwa mikono ya wanadamu, na liliipiga sanamu katika miguu yake ya chuma na udongo, na ponda ponda.

35

וַהֲוֹוֹ	וְדַהֲבָא	כַסְפָּא	נְחָשָׁא	חַסְפָּא	פַּרְזְלָא	כַּחֲדָה	דֶּקוּ	בֵּאדַיִן
na–vikawa	na–dhahabu	fedha	shaba	udongo	chuma	pamoja	zilivunjwa	Ndipo
H1934	H1722	H3702	H5174	H2635	H6523	H2298	H1855	H0116

וְכָל־	רוּחָא	הִמְוֹן	וּנְשָׁא	קִיט	אִדְרֵי־	מִן־	כְּעוּר	
na–yeyote	upepo	ukaviondoa	na–upepo	kiangazi	sakafu–za–kupuria–za	kutoka	kama–makapi	
H3606	H7308	H1994	H5376	H7007	H0147	H4481	H5784	

רַב	לְטוּר	הֲוָת	לְצַלְמָא	מְחָת	דִּי־	וְאַבְנָא	לְהֵוֹן	הִשְׁתַּכַּח	לָא־	אֲתַר
mkubwa	mlima	likawa	sanamu	lilipiga	ambalo	na–jiwe	kwao	hakupatikana	hapa	mahali
H7229	H2906	H1934	H6755	H4223	H1768	H0069		H7912	H3809	H0870

אַרְעָא׃	כָּל־	וּמְלָת
dunia	yote	na–likaijaza
H0772	H3606	H4391

Kisha chuma, udongo, fedha, na dhahabu zilivunjwa katika vipande vipande kwa wakati mmoja na yakawa kama makapi yaliyo katika sakafu za kupuria kipindi cha kiangazi. Upepo huyapeperushia mbali na hakuna alama inayoachwa. Lakini jiwe lililoipiga sanammu likawa mlima mkubwa na kuijaza dunia yote.

36

מַלְכָּא׃	קֳדָם־	נֵאמַר	וּפִשְׁרֵהּ	חֶלְמָא	דְנָה
mfalme	mbele–ya	tutaisema	na–tafsiri–yake	ndoto	Hii
H4430	H6925	H0560	H6591	H2493	H1836

Hii ndiyo ilikuwa ndotoyako. Na sasa tutamwambia mfalme maana yake.

37

חִסְנָא	מַלְכוּתָא	שְׁמַיָּא	אֱלָהּ	דִּי	מַלְכַיָּא	מֶלֶךְ	מַלְכָּא	אַנְתְּה	
nguvu	ufalme	mbingu	Mungu–wa	ambaye	wafalme	mfalme–wa	mfalme	Wewe	
H2632	H4437	H8065	H0426	H1768	H4430	H4430	H4430	H0607	

לָךְ׃	יְהַב־	וְיָקָרָא	וְתָקְפָּא
wewe	amekupa	na–utukufu	na–uwezo
	H3052	H3367	

Wewe, mfalme, ni mfalme wa wafalme kwa wale ambao Mungu wa mbinguni amekupa ufalme, nguvu, uweza na heshima.

38 וּבְכָל־ Na–popote H3606 דִּי ambapo H1768 דְאַרִין] wanakaa H1753 דָיְרִין(wanakaa H1753 בְּנֵי־ wana–wa H1123 אֱנָשָׁא wanadamu H0606 חֵיוַת wanyama–wa H2423 כְּנָדֵי kondeni H1251

אַנְתָּה־ wewe H0607 בְּכָלְהֹון juu–ya–wote H3606 וְהַשְׁלְטָךְ na–amekufanya–mtawala H7981 בִּידָךְ mkononi–mwako H3028 יְהַב ameweka H3052 שְׁמַיָּא angani H8065 וְעוֹף־ na–ndege–wa H5776

דַּהֲבָא׃ dhahabu H1722 דִּי cha H1768 רֵאשָׁה kichwa H7217 הִוּא ndiye H1932

Amevitia mkononi mwako sehemu ambazo binadamu huishi. Amekupa wanyama wa mwituni na ndege wa angani katika mkono wako, na amekufanya wewe utawale juu yao wote. Wewe u kichwa cha dhahabu cha sanamu.

39 תְּתִיתְיָא] wa–tatu מַלְכוּ na–ufalme H4437 מִנָּךְ kuliko–wewe H4481 אַרְעָא duni H0772 אָחֳרִי mwingine H0317 מַלְכוּ ufalme H4437 תְּקוֹם itainuka H6966 וּבָתָּרָךְ Na–baada–yako H0870

אַרְעָא׃ dunia H0772 בְּכָל־ juu–ya–yote H3606 תִּשְׁלַט utatawala H7981 דִּי ambao H1768 נְחָשָׁא shaba H5174 דִּי wa H1768 אָחֳרִי mwingine H0317 תְּלִיתָאָה)(wa–tatu H8523

Baada yako, ufalme mwingine utainuka ambao ni mdogo kwako, na hata ufalme wa tatu wa shaba utatawala juu ya dunia yote.

40 כָּל־ kwa–sababu H3606 כְּפַרְזְלָא kama–chuma H6523 תַּקִּיפָה wenye–nguvu H8624 תֶּהֱוֵא utakuwa H1934 רְבִיעָאָה)(wa–nne H7244 רְבִיעָיְתָה] wa–nne H7244 וּמַלְכוּ Na–ufalme H4437

מָרָעַ kinavunja H7490 דִּי־ ambacho H1768 וְכִפַרְזְלָא na–kama–chuma H6523 כֻּלָּא vyote H3606 וְתָשֵׁל na–kuponda H2827 מְהַדַּק kinavunja H1855 פַּרְזְלָא chuma H6523 דִּי chuma H1768 קֶבֶל kwa–hiyo H6903

וְתֵרַע׃ na–kuponda H7490 תַּדֵּק utavunja H1855 אִלֵּין hivi H0459 כָּל־ hivi–vyote H3606

Kutakuwa na ufalme wa tatu, wenye nguvu kama chuma, kwa kuwa chuma huvunja vipande vipande vitu vingine na kuponda ponda kila kitu. Itaviharibu vitu hivi vyote na kuvisaga.

41 וְדִי־ Na–kwa–kuwa H1768 חֲזַיְתָה uliona H2370 רַגְלַיָּא nyayo H7271 וְאִצְבְּעָתָא na–vidole H0677 מִנַּהֲדֵן] baadhi–yake H4481 מִנַּהֲדֵן)(baadhi–yake H4481 דִּי־ wa H1768 פֶּחָר mfinyanzi H6353

וּמִן־ na–baadhi–ya H4481 נְצְבְתָא nguvu H5326 תֶּהֱוֵה utakuwa H1934 פְּלִיגָה uliogawanyika H6386 מַלְכוּ ufalme H4437 פַּרְזֶל chuma H6523 וּמִנְּהֵין)(na–baadhi–yake H4480 וּמִנַּהֲדֵן] na–baadhi–yake H4481

פַּרְזְלָא chuma H6523 חֲזַיְתָה ulivyoona H2370 דִּי kama H1768 קֶבֶל kwa–hiyo H6903 כָּל־ kwa–sababu H3606 בָּהּ ndani–yake לֶהֱוֵא־ itakuwa H1934 פַּרְזְלָא chuma H6523 דִּי ya H1768

טִינָא׃ wa–tope H2917 בַּחֲסַף na–udongo H2635 מְעָרַב kimechanganywa H6151

Kama vile ulivyoona, miguu na vidole vilikuwa kwa sehemu vimetengenezwa kwa udongo na kwa sehemu vimefanywa kwa chuma, hivyo utakuwa ni ufalme uliogawanyika; baadhi ya nguvu za chuma zitakuwa ndani yake, kama tu ulivyoona kuwa chuma kimechanganyikana na udongo laini.

42

)וּמִנְּדֵיִן(	]ומנהון[	פַּרְזֶל	)מִנְּדֵיִן(	]מנהון[	רַגְלַיָּא	וְאֶצְבְּעָת	
na–baadhi–yake	na–baadhi–yake	chuma	baadhi–yake	baadhi–yake	nyayo	Na–vidole–vya	
H4480	H4481	H6523	H4481	H4481	H7271	H0677	

תֶּהֱוֵה	וּמִנָּהּ	תַּקִּיפָה	תֶּהֱוֵה	מַלְכוּתָא	קְצָת	מִן־	חֲסַף	
utakuwa	na–kwa–upande	wenye–nguvu	utakuwa	ufalme	mmoja–wa	kwa–upande	udongo	
H1934	H4481	H8624	H1934	H4437	H7118	H4481	H2635	

תְּבִירָה׃
dhaifu
H8406

Kama vile vidole vya miguuni vilivyokuwa kwa sehemu vimetengenezwa kwa chuma na kwa sehemu vimetengenezwa kwa udongo, ndivyo ufalme utakuwa kwa sehemu una nguvu na kwa sehemu utakuwa dhaifu.

43

טִינָא	בַּחֲסַף	מְעָרַב	פַּרְזְלָא	חֲזַיְתָ	)וְדֵי(	]דין
wa–tope	na–udongo	kimechanganywa	chuma	uliona	na–kwa–kuwa	Na–kwa–kuwa
H2917	H2635	H6151	H6523	H2370	H1768	H1768

דְּנָה	דְּבִקִין	לֶהֱוֹן	וְלָא־	אֱנָשָׁא	בִּזְרַע	לֶהֱוֹן	מִתְעָרְבִין
hii	kushikamana	wao	lakini–hawata	binadamu	kwa–uzao–wa	wao	watachanganyika
H1836	H1693	H1934	H3809	H0606	H2234	H1934	H6151

חַסְפָּא׃	עִם־	מִתְעָרַב	לָא	פַּרְזְלָא	כְּדֵי	הֵא־	דְּנָה	עִם־
udongo	na	kuchanganyika	hakicha	chuma	kama–vile	kama–vile	hii	na
H2635	H5974	H6151	H3809	H6523	H1768		H1836	H5974

Kama ulivyoona chuma kimechanganywa na udongo laini, na hivyo na watu watakuwa wamechanganyikana; hawakaa kwa pamoja, kama vile chuma kisivyoweza kushikamana na udongo

44

דִּי	מַלְכוּ	שְׁמַיָּא	אֱלָהּ	יְקִים	אִנּוּן	מַלְכַיָּא	דִּי	וּבְיוֹמֵיהֹון
ambao	ufalme	mbingu	Mungu–wa	atainua	hao	wafalme	za	Na–katika–siku–za
H1768	H4437	H8065	H0426	H6966		H4430	H1768	H3118

תַּדַּק	תִּשְׁתְּבֵק	לָא	אָחֳרָן	לְעַם	וּמַלְכוּתָה	תִּתְחַבַּל	לָא	לְעָלְמִין
utavunja	kuachwa	hauta	wengine	kwa–watu	na–ufalme–huo	kuangamizwa	hauta	milele
H1855	H7662	H3809	H0321	H5972	H4437	H2255	H3809	H5957

לְעָלְמַיָּא׃	תְּקוֹם	וְהִיא	מַלְכְוָתָא	אִלֵּין	כֹּל־	וְתָסֵיף
milele	utasimama	na–wenyewe	falme	hizi	hizi–zote	na–kumaliza
H5957	H6966	H1932	H4437	H0459	H3606	H5487

Katika siku za wafalme hao, Mungu wa mbinguni ataanzisha ufalme ambao hautaweza kuangushwa, wala kushindwa na watu wengine. Utazivunja falme zingine vipande vipande na kuzikomesha zote, nao utadumu milele.

45

דִּי־	אֶבֶן	אִתְגְּזֶרַת	מִטּוּרָא	דִּי	חֲזַיְתָ	דִּי־	קֻבֵּל	כָּל־
bila	jiwe	lilikatwa	kutoka–mlimani	kwamba	ulivyoona	kwamba	kwa–hiyo	Kama–vile
H1768	H0069	H1505	H2906	H1768	H2370	H1768	H6903	H3606

רַבָּ	אֱלָהּ	וְדַהֲבָא	כַּסְפָּא	חַסְפָּא	נְחָשָׁא	פַּרְזְלָא	וְהַדֵּקַת	בִּידַיִן	לָא
mkuu	Mungu	na–dhahabu	fedha	udongo	shaba	chuma	na–likavunja	mikono	si–kwa
H7229	H0426	H1722	H3702	H2635	H5174	H6523	H1855	H3028	H3809

חֶלְמָא	וְיַצִּיב	דְּנָה	אַחֲרֵי	לֶהֱוָא	דִּי	מָה	לְמַלְכָּא	הוֹדַע
ndoto	na–ya–kweli	hii	baada–ya	litakuwa	amba	nini	mfalme	amemjulisha
H2493	H3330	H1836	H0311	H1934	H1768	H4101	H4430	H3046

פ	פִּשְׁרֵהּ׃	וּמְהֵימַן	
—	tafsiri–yake	na–ya–kuaminika	
	H6591	H0540	

Kama tu ulivyoona, jiwe lilichongwa kutoka katika mlima, lakini si kwa mikono ya wanadamu. Lilivunja vunja chuma, shaba, udongo, fedha, na dhahabu katika vipande vipande. Mungu mkuu amekujulisha wewe, mfalme, kile kitakachotokea baada ya haya. Ndoto ni ya kweli na tafsiri yake ni ya kuaminika.

סְגֻד	וּלְדָנִיֵּאל	אַנְפּוֹהִי	עַל־	נְפַל	נְבוּכַדְנֶצַּר	מַלְכָּא	בֵּאדַיִן	46
akasujudu	na–kwa–Danieli	uso–wake	juu–ya	akaanguka	Nebukadneza	mfalme	Ndipo	
H5457	H1841	H0600	H5922	H5308	H5020	H4430	H0116	

לֵהּ׃	לְנַסָּכָה	אֲמַר	וְנִיחֹחִין	וּמְנָחָה׃
yeye	kumtolea	akaamuru	na–uvumba	na–sadaka
	H5260	H0560	H5208	H4504

Mfalme Nebukadneza alianguka kifudifudi mbele ya Daniel na alimweshimu; aliamuru kwamba sadaka zitolewe na manukato yatolewe kwake.

הֲוֹא	אֱלָהֲכוֹן	דִּי	קְשֹׁט	מִן־	וְאָמַר	לְדָנִיֵּאל	מַלְכָּא	עָנֵה׃	47
ndiye	Mungu–wenu	kwamba	kweli	kwa	na–akasema	kwa–Danieli	mfalme	Akajibu	
H1932	H0426	H1768	H7187	H4481	H0560	H1841	H4430	H6032	

יְכֵלְתָּ	דִּי	רָזִין	וְנָלֵה	מַלְכִין	וּמָרֵא	אֱלָהִין	אֱלָהּ
umeweza	kwa–sababu	siri	na–mfunuaji–wa	wafalme	na–Bwana–wa	miungu	Mungu–wa
H3202	H1768	H7328	H1541	H4430	H4756	H0426	H0426

דְּנָה׃	רָזָה	לְמִגְלֵא
hii	siri	kufunua
H1836	H7328	H1541

Mfalme alimwambia Danieli, “ Hakika Mungu wako ni Mungu wa miungu, Bwana wa wafalme, na ambaye hufunua mafumbo, kwa kuwa umekuwa ukiweza kufumbua mafumbo haya.”

לֵהּ	יְהַב־	שַׁגִיאָן	רַבְרְבָן	וּמַתְנָן	רַבִּי	לְדָנִיֵּאל	מַלְכָּא	אֱדַיִן	48
yeye	akampa	kubwa	nyingi	na–zawadi	akamkuza	kwa–Danieli	mfalme	Ndipo	
	H3052	H7690	H7260	H4978	H7236	H1841	H4430	H0116	

כָּל־	עַל	סַגְנִין	וְרַב־	בָּבֶל	מְדִינַת	כָּל־	עַל	וְהַשְׁלְטֵהּ
wote	juu–ya	magavana	na–mkuu–wa	Babeli	jimbo–la	yote	juu–ya	na–akamfanya–mtawala
H3606	H5922	H5460	H7229	H0895	H4083	H3606	H5922	H7981

בָּבֶל׃	חַכִּימֵי
Babeli	wenye–hekima–wa
H0895	H2445

Ndipo mfalme alimfanya Danieli kuwa wa kuheshiwa sana na alimpa zawadi nyingi nzuri. Alimfanya kuwa mtawala juu ya jimbo lote la Babeli. Danieli akawa liwali mkuu juu watu wenye hekima wa Babeli.

מְדִינַת	דִּי	עֲבִידְתָּא	עַל	וּמַנִּי	מַלְכָּא	מִן־	בְּעָא	וְדָנִיֵּאל	49
jimbo–la	za	kazi–za	juu–ya	na–akawateua	mfalme	kutoka–kwa	akaomba	Na–Danieli	
H4083	H1768	H5673	H5922	H4483	H4430	H4481	H1156	H1841	

פ	מַלְכָּא׃	בִּתְרַע	וְדָנִיֵּאל	נְגוֹעַבֵּד	מֵישַׁךְ	לְשַׁדְרַךְ	בָּבֶל
—	mfalme	langoni–mwa	na–Danieli	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	Babeli
	H4430	H8651	H1841	H5665	H4336	H7715	H0895

Danieli alipeleka ombi kwa mfalme, na mfalme aliwateua Shadraka, Meshaki na Abedinego kuwa watawala juu ya jimbo la Babeli. Lakini Danieli alisalia katika ikulu ya mfalme.

Chapter 3

שְׁתִּין	אַמָּין	רוּמֵהּ	דְּהַב	דִּי־	צְלֵם	עֲבַדּ	מַלְכָּא	נְבוּכַדְנֶצַּר	1
sitini	dhiraa	urefu–wake	dhahabu	ya–	sanamu	alitengeneza	mfalme	Nebukadneza	
H8361	H0521	H7314	H1722	H1768	H6755	H5648	H4430	H5020	

בָּבֶל׃	בִּמְדִינַת	דּוּרָא	בִּבְקָעַת	אֲקִימֵהּ	שֵׁת	אַמָּין	פְּתֵיהּ	
Babeli	katika–mkoa–wa	Dura	katika–bonde–la	aliisimamisha	sita	dhiraa	upana–wake	
H0895	H4083	H1757	H1236	H6966	H8353	H0521	H6613	

Mfalme Nebukadneza alitengeneza sanamu ya dhahabu ambayo ilikuwa na urefu wa dhiraa sitini na upana dhiraa sita. Aliiweka katika uwanda wa Dura katika jimbo la Babeli.

אֲדַרְגָּזְרַיָּא׀	וּפַחֲוָתָא	סְגָנַיָּא	לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	וּלְמִכְנַשׁ	שְׁלַח	מַלְכָּא	וּנְבוּכַדְנֶצַּר		2
washauri	na–wakuu	magavana	maliwali	kukusanya	alituma	mfalme	Na–Nebukadneza		
H0148	H6347	H5460	H0324	H3673	H7972	H4430	H5020		

צַלְמָא	לַחֲנָכַת	לְמֵתֵא	מְדִינָתָא	שִׁלְטֹנֵי	וְכֹל	תִּפְתָּיֵא	דְּתָבְרַיָּא	גְּדָבְרַיָּא	
sanamu	kwa–wakfu–wa	kuja	mikoa	watawala–wa	na–wote	majaji	waamuzi	wahazini	
H6755	H2597	H0858	H4083	H7984	H3606	H8614	H1884	H1411	

מַלְכָּא׃	נְבוּכַדְנֶצַּר	הֲקִים	דִּי
mfalme	Nebukadneza	alisimamisha	ambayo
H4430	H5020	H6966	H1768

Kisha Nebukadneza alituma ujumbe wa kuwaita pamoja magavana wote wa majimbo, magavana wa mikoa, na magavana wa vijiji, pamoja na na washauiri, wahazini, waamuzi, mahakimu, na maafisa wengine wakuu wa majimbo ili waje kwa ajili ya uzinduzi wa sanamu aliyokuwa ameiweka.

דְּתָבְרַיָּא	גְּדָבְרַיָּא׀	אֲדַרְגָּזְרַיָּא	וּפַחֲוָתָא	סְגָנַיָּא	אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	מְתְכַּנְּשִׁין	בֵּאדַיִן		3
waamuzi	wahazini	washauri	na–wakuu	magavana	maliwali	walikusanyika	Ndipo		
H1884	H1411	H0148	H6347	H5460	H0324	H3673	H0116		

הֲקִים	דִּי	צַלְמָא	לַחֲנָכַת	מְדִינָתָא	שִׁלְטֹנֵי	וְכֹל	תִּפְתָּיֵא		
alisimamisha	ambayo	sanamu	kwa–wakfu–wa	mikoa	watawala–wa	na–wote	majaji		
H6966	H1768	H6755	H2597	H4083	H7984	H3606	H8614		

דִּי	צַלְמָא	לְקֳבֵל	)וְקֵימִין(	]וקאמין[	מַלְכָּא	נְבוּכַדְנֶצַּר		
ambayo	sanamu	mbele–ya	(na–wakasimama)	[na–wakasimama]	mfalme	Nebukadneza		
H1768	H6755	H6903	H6966	H6966	H4430	H5020		

נְבוּכַדְנֶצַּר׃	הֲקִים	
Nebukadneza	alisimamisha	
H5020	H6966	

Ndipo magavana wa majimbo, magavana wa mikoa, na magavana wa vijiji, pamoja na washauri, wahasibu, waamuzi, mahakimu, na maafisa wa juu wa majimbo walikusanyika kwa pamoja katika uzinduzi wa sanamu ambayo Nebukadneza aliyokuwa ameiweka. Walisimama mbele yake.

וְלִשָׁנָא׃	אֻמַיָּא	עַמְמַיָּא	אֱמְרִין	לְכֹון	בְּחֵיל	קָרֵא	וְכָרוֹזָא	4
na–lugha	makabila	mataifa	inasemwa	kwenu	kwa–nguvu	alipiga–kelele	Na–mpiga–mbiu	
H3961	H0524	H5972	H0560		H2429	H7123	H3744	

Kisha mtangazaji alipiga kelele, “Enyi watu, mataifa, na lugha mmeamriwa

בְּעִדָּנָא	דִּי־	תִשְׁמְעוּן	קָל	קַרְנָא	מַשְׁרוֹקִיתָא	]קיתרוס[	)קִתְרוֹס(	סַבְּכָא	5
Wakati	ambapo–	mtasikia	sauti–ya	pembe	filimbi	[kinubi]	(kinubi)	santuri	
H5732	H1768	H8086	H7032	H7162	H4953	H7030	H7030	H5443	

דַּהֲבָא	לְצֶלֶם	וְתִסְגְּדוּן	תִּפְלָוֹן	זְמָרָא	זְנֵי	וְכֹל	סוּמְפֹנְיָה	פְּסַנְתֵּרִין
dhahabu	kwa–sanamu–ya	na–kusujudu	mtaanguka	muziki	aina–ya	na–kila	zeze	kinanda
H1722	H6755	H5457	H5308	H2170	H2178	H3606	H5481	H6460

מַלְכָּא׃	נְבוּכַדְנֶצַּר	הֲקִים	דִּי
mfalme	Nebukadneza	alisimamisha	ambayo
H4430	H5020	H6966	H1768

kwamba mtakaposikia sauti za pembe, filimbi, ala za muziki, zeze, vinubi na zumari na aina zote za muziki, ni sharti kuanguka na kuisujudia ninyi wenyewe sanamu ya dhahabu ambayo Mfalme Nebukadneza alikuwa ameiweka.

יִתְרְמֵא	שַׁעֲתָא	בַּהּ־	וְיִסְגֵּד	יִפֹּל	לָא	דִּי־	וּמַן־	6
atatupwa	ile	katika–saa–	na–kusujudu	ataanguka	hata–	ambaye–	Na–yeyote–	
H7412	H8160		H5457	H5308	H3809	H1768	H4479	

יְקֻדְתָּא׃	נוּרָא	אַתּוּן	לְגוֹא־	
uwakao	ya–moto	tanuru	ndani–ya–	
H3345	H5135	H0861	H1459	

Na yeyote asiyeanguka na kuiabuda, kwa wakati huo huo atatupwa katika tanuru la moto.”

קָל	עַמְמַיָּא	כָּל־	שָׁמְעִין	כְּדֵי	זִמְנָא	בַּהּ־	דְּנָה	כָּל־	7
sauti–ya	mataifa	wote–	walisikia	wakati	wakati–ule	katika–	hilo	ya–	Kwa–sababu–
H7032	H5972	H3606	H8086	H1768	H2166		H1836	H6903	H3606

נָפְלִין	זְמָרָא	זְנֵי	וְכֹל	פְּסַנְטֵרִין	שַׁבְּכָא	)קִתְרוֹס(	]קיתרס[	מַשְׁרוֹקִיתָא	קַרְנָא
waliianguka	muziki	aina–ya	na–kila	kinanda	santuri	(kinubi)	[kinubi]	filimbi	pembe
H5308	H2170	H2178	H3606	H6460	H5443	H7030	H7030	H4953	H7162

דִּי	דַּהֲבָא	לְצֶלֶם	סָגְדִין	וּלְשַׁנְיָא	אֻמַיָּא	עַמְמַיָּא	כָּל־	
ambayo	dhahabu	kwa–sanamu–ya	wakisujudu	na–lugha	makabila	mataifa	wote–	
H1768	H1722	H6755	H5457	H3961	H0524	H5972	H3606	

מַלְכָּא׃	נְבוּכַדְנֶצַּר	הֲקִים	
mfalme	Nebukadneza	alisimamisha	
H4430	H5020	H6966	

Basi watu walilposikia sauti za pembe, filimbi, ala za muziki, zeze, vinubi na zumari na aina zote za muziki, watu wote, mataifa na lugha walianguka na kuisujudia wao wenyewe sanamu ya dhahabu ambayo Nebukadneza mfalme alikuwa ameiweka.

כַּשְׂדָּאִין	גֻּבְרִין	קְרִבוּ	זִמְנָא	בַּהּ־	דְּנָה	כָּל־	8
Wakaldayo	watu	walikaribia	wakati–ule	katika–	hilo	ya–	Kwa–sababu–
H3779	H1400	H7127	H2166		H1836	H6903	H3606

יְהוּדָיֵא׃	דִּי	קַרְצֵיהוֹן	וַאֲכָלוּ	
Wayahudi	ya	mashtaka–yao	na–wakawashtaki	
H3062	H1768	H7170	H0399	

Wakati huu baadhi ya Walkadayo walikuja na kuleta mashitaka kinyume na Wayahudi.

חֱיֵי׃	לְעָלְמִין	מַלְכָּא	מַלְכָּא	לְנְבוּכַדְנֶצַּר	וְאָמְרִין	עֲנוֹ	9
uishi	milele	Ee–mfalme	mfalme	kwa–Nebukadneza	na–wakasema	wakajibu	
H2418	H5957	H4430	H4430	H5020	H0560	H6032	

Walimwambia mfalme Nebukadneza, “mfalme aishi milele!

10

קָל	יִשְׁמַע	דִּי־	אֱנָשׁ	כָּל־	דִּי	טְעֵם	שֶׁמְתָּ	מַלְכָּא	)אַנְתְּ(	]אנתה[
sauti–ya	atasikia	ambaye–	mtu	kila–	kwamba	amri	ulitoa	mfalme	(Wewe)	[Wewe]
H7032	H8086	H1768	H0606	H3606	H1768	H2942	H7761	H4430	H0607	H0607

זְנֵי	וְכָל	)וְסוּפַנְיָה(	]וסיפניה[	פְּסַנְתֵּרִין	שַׂבְּכָא	)קִתְרוֹס(	]קיתרס[	מֻשְׁרְקִיתָא	קַרְנָא
aina–ya	na–kila	(na–zeze)	[na–zeze]	kinanda	santuri	(kinubi)	[kinubi]	filimbi	pembe
H2178	H3606	H5481	H5481	H6460	H5443	H7030	H7030	H4953	H7162

דַּהֲבָא׃	לְצֶלֶם	וְיִסְגְּד	יִפַּל	זְמָרָא
dhahabu	kwa–sanamu–ya	na–kusujudu	ataanguka	muziki
H1722	H6755	H5457	H5308	H2170

Ewe mfalme, umeweka amri kwamba kila mtu aisikiye sauti ya pembe, filimbi, ala za muziki, zeze, vinubi na zumari, na aina zote za muziki, lazima kuanguka na kuisujudia sanamu ya dhahabu.

11

נוּרָא	אַתּוּן	לְנָוֹא־	יִתְרַמֵּא	וְיִסְגֵּד	יִפַּל	לָא	דִּי־	וּמַן־
ya–moto	tanuru	ndani–ya–	atatupwa	na–kusujudu	ataanguka	hata–	ambaye–	Na–yeyote–
H5135	H0861	H1459	H7412	H5457	H5308	H3809	H1768	H4479

יְקֻדְתָּא׃
uwakao
H3345

Mtu yeyote asiyeanguka na kuiabudu sharti atupwe katika tanuru linalowaka moto.

12

בָּבֶל	מְדִינַת	עֲבִידַת	עַל־	יְתָהוֹן	מַנְיְתָ	דִּי־	יְהוּדָאִין	גְּבְרִין	אִיתַי
Babeli	mkoa–wa	kazi–ya	juu–ya–	wao	uliwateua	ambao–	Wayahudi	watu	Wako
H0895	H4083	H5673	H5922	H3487	H4483	H1768	H3062	H1400	H0383

מַלְכָּא	)עֲלָךְ(	]עלין[	שָׂמוּ	לָא־	אִלֵּךְ	גְּבְרַיָּא	נְגוֹעַבֶד	מֵישָׁךְ	שַׁדְרָךְ
mfalme	(juu–yako)	[juu–yako]	weka	hawaku–	hawa	watu	na–Abednego	Meshaki	Shadraki
H4430	H5921	H5922	H7761	H3809	H0479	H1400	H5665	H4336	H7715

דִּי	דַּהֲבָא	וּלְצֶלֶם	פָּלְחִין	לָא	)לֶאלָהָךְ(	]לאלהיך[	טְעֵם
ambayo	dhahabu	na–sanamu–ya	abudu	hawa–	(mungu–wako)	[miungu–yako]	uangalifu
H1768	H1722	H6755	H6399	H3809	H0426	H0426	H2942

ס	סָגְדִין׃	לָא	הֲקִימְתָּ
.	sujudu	hawa–	ulisimamisha
	H5457	H3809	H6966

Sasa kuna baadhi ya Wayahudi ambao umewaweka juu masuala ya jimbo la Babeli; majina yao ni Shadraka, Meshaki, na Abednego. Mfalme, hawa watu hawakutii wewe. Hawataiabudu, kuitumikia wala kuisujudia wenyewe sanamu ya dhahabu ambayo umeiweka.”

13

מֵישָׁךְ	לְשַׁדְרַךְ	לְהֵיתָיָה	אֲמַר	וַחֲמָה	בִּרְגַז	נְבוּכַדְנֶצַּר	בֵּאדַיִן
Meshaki	Shadraki	kuwaleta	akaamuru	na–ghadhabu	kwa–hasira	Nebukadneza	Ndipo
H4336	H7715	H0858	H0560	H2528	H7266	H5020	H0116

מַלְכָּא׃	קֳדָם	הֵיתָיוּ	אִלֵּךְ	גְּבְרַיָּא	בֵּאדַיִן	נְגוֹעַבֶד
mfalme	mbele–ya	waliletwa	hawa	watu	ndipo	na–Abednego
H4430	H6925	H0858	H0479	H1400	H0116	H5665

Ndipo Nebukadneza alijawa na hasira na ghadhabu, aliagiza kwamba Shadraka, Meshaki na Abednego waletwe kwake. Hivyo, waliwalete hawa watu mbele ya mfalme.

14

נְגוֹעַבֵד	מֵישָׁךְ	שַׁדְרַךְ	הַצְדָּא	לְהֹון	וְאָמַר	נְבֻכַדְנֶצַּר	עָנֵה
na–Abednego	Meshaki	Shadraki	ni–kweli	kwao	na–akasema	Nebukadneza	akajibu
H5665	H4336	H7715	H6656		H0560	H5020	H6032

הֲקִימְתָּ	דִּי	דַּהֲבָא	וּלְצֶלֶם	פָּלְחִין	אִיתֵיכוֹן	לָא	לֶאלָהַי
nilisimamisha	ambayo	dhahabu	na–sanamu–ya	abudu	ninyi	hamwi–	miungu–yangu
H6966	H1768	H1722	H6755	H6399	H0383	H3809	H0426

סָגְדִין׃	לָא
sujudu	hamwi–
H5457	H3809

Nebukadneza aliwaambia, “Je mmejipanga katika akili zenu, enyi Shadraka, Meshaki na Abedinego, kwamba hamtaiabudu miungu yangu wala kuisujudia wenyewe sanamu ile ya dhahabu ambayo nimeiweka?

15

קַרְנָא	קָל	תִּשְׁמְעוּן	דִּי־	בְּעִדָּנָא	דִּי	עֲתִידִין	אִיתֵיכוֹן	דֶּן	כְּעַן
pembe	sauti–ya	mtasikia	wakati–	ambapo	wakati	mko–tayari	ninyi	kama	Sasa
H7162	H7032	H8086	H1768	H5732	H1768	H6263	H0383		H3705

זְמָרָא	זְנֵי	וְכָל	וְסוּמְפֹנְיָה	פְּסַנְתֵּרִין	שַׂבְּכָא	קתרוס)(	[קיתרס]	מַשְׁרוֹקִיתָא
muziki	aina–ya	na–kila	na–zeze	kinanda	santuri	(kinubi)	[kinubi]	filimbi
H2170	H2178	H3606	H5481	H6460	H5443	H7030	H7030	H4953

תִּסְגְּדוּן	לָא	וְהֵן	עִבְדַת	דִּי־	לְצַלְמָא	וְתִסְגְּדוּן	תִּפְלַוּן
sujudu	hamta–	na–kama	nilitengeneza	ambayo–	kwa–sanamu	na–kusujudu	mtaanguka
H5457	H3809		H5648	H1768	H6755	H5457	H5308

הַוֹא	וּמַן־	יְקִדְתָּא	נוּרָא	אַתּוּן	לְגוֹא־	תִּתְרְמוֹן	שַׁעֲתָה	בַּהּ־
huyo	na–ni–nani–	uwakao	ya–moto	tanuru	ndani–ya–	mtatupwa	ile	katika–saa–
H1932	H4479	H3345	H5135	H0861	H1459	H7412	H8160	

יְדֵי׃	מִן־	יְשֵׁיזְבִנְכוֹן	דִּי	אֱלָהּ
mikononi–mwangu	kutoka–	atawaokoa	ambaye	mungu
H3028	H4481	H7804	H1768	H0426

Basi sasa kama mko tayari - mtakaposikia sauti pembe, filimbi, ala za muziki, zeze, vinumbi na zumari, aina zote za muziki - kuanguka chini na kuisujudia wenyewe sanamu ile ambayo nimeitengeneza, mambo yote yatakuwa mazuri. Lakini kama hamtaiabudu, mtatupwa mara katika tanuru la moto. Ni mungu gani atakayeweza kuwaokoa katika mikono yangu?”

16

נְבוּכַדְנֶצַּר	לְמַלְכָּא	וְאָמְרִין	נְגוֹעַבֵד	מֵישַׁךְ	שַׁדְרַךְ	עֲנוֹ
Nebukadneza	kwa–mfalme	na–wakasema	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	wakajibu
H5020	H4430	H0560	H5665	H4336	H7715	H6032

קֻבְלָתָךְ׃	פִּתְגָם	דְּנָה	עַל־	אֲנַחְנָה	חַשְׁחִין	לָא־
kukujibu	jibu	jambo–hili	kuhusu–	sisi	kuihitaji	hatuhitaji–
H8421	H6600	H1836	H5922	H0586		H3809

Shadraka, Meshaki, na Abednego wakamjibu mfalme, “Nebukadneza, hatuhitaji kukujibu wewe katika jambo hili.

17

לְשֵׁיזָבוּתָנָא	יָכֵל	פָּלְחִין	אֲנַחְנָא	דִּי־	אֱלָהֲנָא	אִיתַי	דֶּן
kutuokoa	anaweza	tunamwabudu	sisi	ambaye–	Mungu–wetu	yuko	Kama
H7804	H3202	H6399	H0586	H1768	H0426	H0383	

יְשֵׁיזֵב׃	מַלְכָּא	יְדָךְ	וּמִן־	יְקִדְתָּא	נוּרָא	אַתּוּן	מִן־
atatuokoa	mfalme	mkono–wako	na–kutoka–kwa–	uwakao	ya–moto	tanuru	kutoka–kwa–
H7804	H4430	H3028	H4481	H3345	H5135	H0861	H4481

Kama kuna jibu, ni kwamba Mungu wetu ambaye tunamtumikia anaweza kutuhifadhi sisi salama katika katika tanuru la moto, na atatuokoa sisi katika mkono wako, mfalme.

18

לָא־	לאלהיך	דִּי	מַלְכָּא	לָךְ	לֶהֱוֵא־	יְדִיעַ	לָא	וְכֵן	
hatuta–	miungu–yako	kwamba	mfalme	kwako	iwe–	ijulikane	hapana	Na–kama	
H3809	H0426	H1768	H4430		H1934	H3046	H3809		

נִסְגְּדָ׃	לָא	הֲקִימְתָּ	דִּי	דַּהֲבָא	וּלְצֶלֶם	פֻּלְחָנ	(אִיתַנָא)	[אִיתִינא]
sujudu	hatuta–	ulisimamisha	ambayo	dhahabu	na–sanamu–ya	abudu	(sisi)	[sisi]
H5457	H3809	H6966	H1768	H1722	H6755	H6399	H0383	H0383

ס

.

Kama sivyo, na ijulikane kwako, wewe mfalme, kwamba hatutaiabudu miungu yako, na wala hatutaisujudia wenyewe sanamu ya dhahabu uliyoiweka.

19

(אֶשְׁתַּנִּי)	[אשתנו]	אַנְפּוֹהִי	וּצְלֶם	חֱמָא	הִתְמְלִי	נְבוּכַדְנֶצַּר	בֵּאדַיִן	
(ilibadilika)	[ilibadilika]	uso–wake	na–sura–ya	ghadhabu	alijazwa	Nebukadneza	Ndipo	
H8133	H8133	H0600	H6755	H2528	H4391	H5020	H0116	

חַד־	לְאַתּוּנָא	לְמֵזֵא	וְאָמַר	עֲנֵה	נְגֹוֹעֲבֵד	מֵישָׁךְ	שַׁדְרַךְ	עַל־	
mara–	tanuru	kuwasha	na–akasema	akajibu	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	dhidi–ya–	
H2298	H0861	H0228	H0560	H6032	H5665	H4336	H7715	H5922	

לְמֵזֵהּ׃	חֲזֵה	דִּי	עַל	שִׁבְעָה
kuiwasha	iliyoonekana	ile	zaidi–ya	saba
H0228	H2370	H1768	H5922	H7655

Ndipo Nebukadneza alijawa na ghadhabu; mwonekano wa uso wake ulibadilika kinyume na Shadraka, Meshaki na Abedinego. Aliagiza kuwa tanuru lichochewe ukali mara saba zaidi kuliko lilivyokuwa kawaida.

20

לְכַפָּתָה	אֲמַר	בְּחַיְלֵהּ	דִּי	חַיִל	גִּבְרֵי־	וּלְגִבְרַיִן	
kuwafunga	akaamuru	katika–jeshi–lake	ambao	nguvu	mashujaa–wa–	Na–kwa–watu	
H3729	H0560	H2429	H1768	H2429	H1401	H1400	

יְקֻדְתָּא׃	נוּרָא	לְאַתּוּן	לְמִרְמֵא	נְגֹוֹעֲבֵד	מֵישָׁךְ	לְשַׁדְרַךְ	
uwakao	ya–moto	katika–tanuru	kuwatupa	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	
H3345	H5135	H0861	H7412	H5665	H4336	H7715	

Kisha aliwaamuru baadhi ya watu wenye nguvu katika jeshi lake kuwafunga Shadraka, Meshaki na Abednego na kuwatupa katika tanuru liwakalo moto.

21

וְכַרְבְּלָתְהֹון	(פַּטְשֵׁיהֹון)	[פטישיהון]	בְּסַרְבָּלֵיהֹון	כְּפִתּוּ	אִלֵּךְ	גִּבְרַיָּא	בֵּאדַיִן	
na–kofia–zao	(suruali–zao)	[suruali–zao]	katika–kanzu–zao	walifungwa	hawa	watu	Ndipo	
H3737	H6361	H6361	H5622	H3729	H0479	H1400	H0116	

יְקֻדְתָּא׃	נוּרָא	אַתּוּן	לְגוֹא־	וּרְמִיו	וּלְבֻשֵׁיהֹון	
uwakao	ya–moto	tanuru	ndani–ya–	na–wakatupwa	na–mavazi–yao	
H3345	H5135	H0861	H1459	H7412	H3831	

Walifungwa akali wakiwa wamevaa nguo zao, kanzu, kilemba, na mavazi mengine, na walitupa katika tanuru liwakalo moto.

22

וְאַתּוּנָא	מַחְצְפָּה	מַלְכָּא	מִלָּת	דִּי	מִן־	דְּנָה	קֳבֵל	כָּל־	
na–tanuru	lilikuwa–kali	mfalme	neno–la	kuwa	kutoka–kwa–	hilo	ya–	Kwa–sababu–	
H0861	H2685	H4430	H4406	H1768	H4481	H1836	H6903	H3606	

נְגוֹעַבֵד	מֵישַׁךְ	לְשַׁדְרַךְ	הַסַּקוּ	דִּי	אִלֵּךְ	גְּבַרַיָּא	יַתִּירָא	אִזֵּה
na–Abednego	Meshaki	Shadraki	walipandisha	ambao	hao	watu	kupita–kiasi	iliwashwa
H5665	H4336	H7715	H5267	H1768	H0479	H1400	H3493	H0228

נוּרָא׃	דִּי	שְׁבִיבָא	הִמּוֹן	קְטֵל
moto	wa	mwali–wa	wao	waliuawa
H5135	H1768	H7631	H1994	H6992

Kwasababu ya agizo la mfalme lilifuatwa na tanuru lilikuwa na joto sana, miali ya moto iliwaua watu waliowatupa Shadraka, Meshaki, na Abedinego.

23

אִתּוּן־	לְגוֹא־	נְפַלוּ	נְגוֹעַבֵד	מֵישַׁךְ	שַׁדְרַךְ	תְּלָתְהוֹן	אִלֵּךְ	וְגַבְרַיָּא
tanuru–	ndani–ya–	walianguka	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	watatu	hawa	Na–watu
H0861	H1459	H5308	H5665	H4336	H7715	H8532	H0479	H1400

פ	מְכַפְּתִין׃	יָקִדְתָּא	נוּרָא	
.	wakiwa–wamefungwa	uwakao	ya–moto	
	H3729	H3345	H5135	

Hawa wanaume watatu, Shadraka, Meshaki, na Abednego, waliangukia katika tanuru liwakalo moto wakali wamefungwa.

24

וְאָמַר	עָנֵה	בְּהִתְבְּהָלָה	וְקָם	תְּוֵה	מַלְכָּא	נְבוּכַדְנֶצַּר	אֱדַיִן	
na–akasema	akajibu	kwa–haraka	na–akasimama	akashangaa	mfalme	Nebukadneza	Ndipo	
H0560	H6032	H0927	H6966	H8429	H4430	H5020	H0116	

מְכַפְּתִין	נוּרָא	לְגוֹא־	רְמָיָא	תְּלָתָא	גְּבְרִין	הֲלָא	לְהַדְּבְרוֹהִי
wakiwa–wamefungwa	moto	ndani–ya–	tulitupa	watatu	watu	je	kwa–washauri–wake
H3729	H5135	H1459	H7412	H8532	H1400	H3809	H1907

מַלְכָּא׃	יַצִּיבָא	לְמַלְכָּא	וְאָמְרִין	עָנִין
mfalme	kweli	kwa–mfalme	na–wakasema	wakajibu
H4430	H3330	H4430	H0560	H6032

Kisha Nebukadneza mfalme alishangazwa na alisimam haraka. Aliwauliza washauri wake, “Je hatukutupa watu watatu wakiwa wamefungwa katika moto?” Nao walimjibu mfalme, “Hakika mfalme.”

25

מַהְלְכִין	שְׁרַיִן	אַרְבְּעָה	גְּבְרִין	חָזֵה	אֲנָה	הָא־	וְאָמַר	עָנֵה
wanatembea	wamefunguliwa	wanne	watu	ninaona	mimi	tazama–	na–akasema	akajibu
H1981	H8271	H0703	H1400	H2370			H0560	H6032

(רְבִיעָאָה)	[רביעיא]	דִּי	וְרֵוֵהּ	בְּהֹון	אִיתַי	לָא־	וַחֲבָל	נוּרָא	בְּגוֹא־
(wa–nne)	[wa–nne]	ya	na–sura–ya	kwao	yako	hakuna–	na–madhara	moto	ndani–ya–
H7244	H7244	H1768	H7299		H0383	H3809	H2257	H5135	H1459

ס	אֱלָהִין׃	לְבַר־	דְּמֵה	
.	miungu	na–mwana–wa–	anafanana	
	H0426	H1247	H1821	

Alisema, “Lakini ninaona watu wanne ambao hawajafungwa wakizunguka katika moto, na hawajaumizwa. Mng'ao wa mtu wa nne ni kama mwana wa miungu.”

וְאָמַר	עָנָה	יָקְדָתָאּ	נוּרָא	אַתּוּן	לְתַרַע	נְבוּכַדְנֶצַּר	קְרֵב	בֵּאדַיִן	26
na–akasema	akajibu	uwakao	ya–moto	tanuru	mlango–wa	Nebukadneza	akakaribia	Ndipo	
H0560	H6032	H3345	H5135	H0861	H8651	H5020	H7127	H0116	

פָּקוּ	)עִלָּאָה(	]עליא[	אֱלָהָא	דִּי־	עַבְדָוֹהִי	נְגוֹעַבֵד־	מֵישָׁךְ	שַׁדְרַךְ
tokeni	(Aliye–Juu)	[Aliye–Juu]	Mungu	–	watumishi–wa	na–Abednego	Meshaki	Shadraki
H5312	H5943	H5943	H0426	H1768	H5649	H5665	H4336	H7715

:נוּרָא	גּוֹא	מִן־	נְגוֹעַבֵד	מֵישָׁךְ	שַׁדְרַךְ	נָפְקִין	בֵּאדַיִן	וְאִתָּוֹ
moto	ndani–ya	kutoka–	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	wakatoka	ndipo	na–njooni
H5135	H1459	H4481	H5665	H4336	H7715	H5312	H0116	H0858

Ndipo Nebukadneza aliposogea karibu na mlango wa tanuru liwakalo moto na akaaita, “Shadraka, Meshaki na Abednego, watumishi wa Mungu Aliye Juu, tokeni nje! Njooni hapa! Ndipo Shadraka, Meshaki na Abednego walitoka nje ya moto.

חָזַיִן	מַלְכָּאּ	וְהַדְּבְרֵי	וּפַחֲוָתָאּ	סְגָנַיָּא	אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	וּמְתְכַּנְּשִׁין		27
wakawaona	mfalme	na–washauri–wa	na–wakuu	magavana	maliwali	Na–walikusanyika		
H2370	H4430	H1907	H6347	H5460	H0324	H3673		

לָא	רֵאשְׁהוֹן	וּשְׁעַר	בְּגֶשְׁמְהוֹן	נוּרָא	שְׁלֵט	לָא־	דִּי	אִלֵּךְ	לְגֶבְרַיָּא
haziku–	vichwa–vyao	na–nywele–za	miili–yao	moto	tawala	haku–	kwamba	hawa	watu
H3809	H7217	H8177	H1655	H5135	H7981	H3809	H1768	H0479	H1400

:בְּהוֹן	עֲדָת	לָא	נוּר	וְרַיַּח	שְׁנָוּ	לָא	וְסָרְבָלַיְהוֹן	הִתְחָלַךְ
kwao	pita	haikuwa–	moto	na–harufu–ya	badilika	haziku–	na–kanzu–zao	ungua
	H5709	H3809	H5135	H7382	H8133	H3809	H5622	H2761

Magavana wa majimbo, magavana wengine, na washauri wa mfalme waliokuwa wamekusanyika kwa pamoja waliwaona watu hawa. Moto haukuunguza miili yao; nywele katika vichwa vyao hazikuungua; mavazi yao yalikuwa hayajaharibiwa; na hawakuwa na harufu ya moto.

מֵישַׁךְ	שַׁדְרַךְ	דִּי־	אֱלָהֲהוֹן	בְּרִיךְ	וְאָמַר	נְבוּכַדְנֶצַּר	עָנָה	28
Meshaki	Shadraki	wa–	Mungu–wao	amebarikiwa	na–akasema	Nebukadneza	akajibu	
H4336	H7715	H1768	H0426	H1289	H0560	H5020	H6032	

דִּי	לְעַבְדֹּוהִי	וְשֵׁיזַב	מַלְאֲכֵהּ	שְׁלַח	דִּי־	וַעֲבֵדְנְגוֹ
ambao	watumishi–wake	na–akawaokoa	malaika–wake	alituma	ambaye–	na–Abednego
H1768	H5649	H7804	H4398	H7972	H1768	H5665

)גֶּשְׁמְהוֹן(	]גשמיהון[	וִיהַבוּ	שַׁנְיוּ	מַלְכָּאּ	וּמִלַּת	עֲלֹוהִי	הִתְרְחֲצוּ	
(miili–yao)	[miili–yao]	na–wakatoa	walibadilisha	mfalme	na–neno–la	Yeye	walimtumaini	
H1655	H1655	H3052	H8133	H4430	H4406	H5922	H7365	

:לֵאלָהֲהוֹן	לָהֵן	אֱלָהּ	לְכָל־	יִסְגְּדוּן	וְלָא־	יִפְלְחוּן	לָא־	דִּי	
Mungu–wao	isipokuwa	mungu	kwa–yeyote–	sujudu	na–wasi–	abudu	wasi–	ili–	
H0426	H3861	H0426	H3606	H5457	H3809	H6399	H3809	H1768	

Nebukadneza alisema, “Na tumsifu Mungu wa Shadraka, Meshaki na Abedinego, ambaye amemtuma mjumbe wake na amewapa ujumbe watumishi wake. Walimtumaini yeye wakati walipoikana amri yangu, na waliitoa miili yao badala ya kuabudu au kusujudia mungu mwingine isipokuwa Mungu wao.

29

דִּי־	וְלִשָּׁן	אֻמָּה	עַם	כָּל־	דִּי	טְעֵם	שָׂם	וּמִנִּי
ambayo–	na–lugha	kabila	taifa	kila–	kwamba	amri	imetolewa	Na–kutoka–kwangu
H1768	H3961	H0524	H5972	H3606	H1768	H2942	H7761	H4481

נְגוֹאוַעֲבֵד	מֵישַׁךְ	שַׁדְרַךְ	דִּי־	אֱלָהֲהוֹן	עַל	(שְׁלוּ)	[שלהן]	יֵאמַר
na–Abednego	Meshaki	Shadraki	wa–	Mungu–wao	dhidi–ya	(kosa)	[kosa]	itasema
H5665	H4336	H7715	H1768	H0426	H5922	H7955	H7955	H0560

לָא	דִּי	קֳבֵל	כָּל־	יִשְׁתַּוְּיָה	נְוָלֵי	וּבַיְתֵהּ	יִתְעֲבֵד	הַדְמִין
hakuna	kwamba	ya–	kwa–sababu–	zitafanywa	jalala	na–nyumba–zao	watafanywa	vipande
H3809	H1768	H6903	H3606		H5122	H1005	H5648	H1917

כְּדָנָה׃	לְהַצָּלָה	יְכָל	דִּי־	אָחֳרָן	אֱלָה	אִיתַי
kama–hivi	kuokoa	anaweza	ambaye–	mwingine	mungu	yuko
H1836	H5338	H3202	H1768	H0321	H0426	H0383

Hivyo basi ninaagiza kwamba watu wote, taifa au lugha ambayo itazungumza kitu chochote kinyume na Mungu wa Shadraka, Meshaki na Abedinego lazima wakatwe vipande, na ya kwamba nyumba zao lazima zifanywe kuwa vichuguu vya uchafu kwasababu hakuna mungu mwingine anayeweza kuokoa kama hivi.”

30

פ	בָּבֶל׃	בִּמְדִינַת	נְגוֹוַעֲבֵד	מֵישַׁךְ	לְשַׁדְרַךְ	הַצְלַח	מַלְכָּא	בֵּאדַיִן
.	Babeli	katika–mkoa–wa	na–Abednego	Meshaki	Shadraki	akawakuza	mfalme	Ndipo
	H0895	H4083	H5665	H4336	H7715	H6744	H4430	H0116

Ndipo mfalme aliwapandisha cheo Shadraka, Meshaki na Abednego katika jimbo la Babeli.

Chapter 4

1

[דארין]	דִּי־	וְלִשָׁנַיָּא	אֲמַיָּא	עַמְמַיָּא	לְכָל־	מַלְכָּא	נְבוּכַדְנֶצַּר
[wanaishi]	ambao–	na–lugha	makabila	mataifa	kwa–wote–	mfalme	Nebukadneza
H1753	H1768	H3961	H0524	H5972	H3606	H4430	H5020

יִשְׁגֶּא׃	שְׁלָמְכוֹן	אַרְעָא	בְּכָל־	(דָּיְרִין)
iongezeke	amani–yenu	dunia	katika–yote–	(wanaishi)
H7680	H8001	H0772	H3606	H1753

Mfalme Nebukadneza aliituma amri hii kwa watu wote, mataifa, na lugha walioishi katika nchi: “Na amani yenu na iongezeke.

2

שְׁפַר	(עִלָּאָה)	[עליא]	אֱלָהָא	עִמּוֹ	עֲבַד	דִּי	וְתִמְהַיָּא	אָתַיָא
inapendeza	(Aliye–Juu)	[Aliye–Juu]	Mungu	kwangu	amefanya	ambazo	na–maajabu	Ishara
H8232	H5943	H5943	H0426	H5974	H5648	H1768	H8540	H0852

לְהַחֲוָיָה׃	קֳדָמַי
kuzitangaza	mbele–yangu
H2324	H6925

Imeonekana vizuri kwangu kuwaambia juu ya ishara na maajabu ambayo Mungu Mkuu Aliye juu amenifanyia.

3

מַלְכוּתֵהּ	תַּקִּיפִין	כְּמָה	וְתִמְהוֹהִי	רַבְרְבִין	כְּמָה	אָתוֹהִי
ufalme–Wake	ni–yenye–nguvu	jinsi–gani	na–maajabu–Yake	ni–kuu	jinsi–gani	Ishara–Zake
H4437	H8624	H4101	H8540	H7260	H4101	H0852

וְדַר׃	דַּר	עִם־	וְשָׁלְטָנֵהּ	עָלַם	מַלְכוּת
na–kizazi	kizazi	pamoja–na–	na–utawala–Wake	milele	ni–ufalme–wa
H1859	H1859	H5974	H7985	H5957	H4437

Ni kwa namna gani Ishara zake ni kubwa, na ni kwa namna gani maajabu yake yana nguvu! Ufalme wake ni ufalme unaodumu milele, na utawala wake hudumu kizazi hadi kizazi.”

4

בְּהֵיכְלִי׃	וְרַעְנַן	בְּבֵיתִי	הֲוֵית	שְׁלֵה	נְבוּכַדְנֶצַּר	אֲנָה
katika–jumba–langu	na–mstawi	katika–nyumba–yangu	nilikuwa	tulivu	Nebukadneza	Mimi
H1965	H7487	H1005	H1934	H7954	H5020	

Mimi, Nebukadneza, nilikuwa ninaishi kwa furaha katika nyumba yangu, na nilikuwa nikifurahia mafanikio katika ikulu yangu.

5

וְחֶזְוֵי	מִשְׁכְּבִי	עַל־	וְהַרְהֹרִין	וִידַהֲלָנֵנִי	חֶזְיַת	חֶלֶם
na–maono–ya	kitanda–changu	juu–ya–	na–mawazo	na–ikanitia–hofu	niliona	Ndoto
H2376	H4903	H5922	H2031	H1763	H2370	H2493

יְבַהֲלָנֵנִי׃	רֵאשִׁי
yalinisumbua	kichwa–changu
H0927	H7217

Lakini ndoto niliyoiota ilifanya niogope. Nilipokuwa nimejilaza pale, taswira niliyoiona na maono katika akili yangu yalinitaabisha.

6

בָּבֶל	חַכִּימֵי	לְכֹל	קֳדָמַי	לְהַנְעָלָה	טְעֵם	שִׂים	וּמִנִּי
Babeli	wenye–hekima–wa	wote	mbele–yangu	kuwalete	amri	ilitolewa	Na–kutoka–kwangu
H0895	H2445	H3606	H6925	H5954	H2942	H7761	H4481

יְהוֹדְעֻנַּנִי׃	חֶלְמָא	פִּשְׁרָ	דִּי־
wanijulishe	ndoto	tafsiri–ya	ili–
H3046	H2493	H6591	H1768

Basi nilitoa agizo la kuwaleta mbele yangu watu wote wa Babeli waliokuwa na hekima ili kwamba waweze kunitafsiria ndoto.

7

וְנָזַרְיָא	)כַּשְׂדָּאֵי(	]כשדיא[	אָשְׁפַּיָּא	חַרְטֻמַּיָּא	)עִלַּיִן(	]עלליו[	בְּאַדַּיִן
na–watabiri	(Wakaldayo)	[Wakaldayo]	wachawi	waganga	(waliingia)	[waliingia]	Ndipo
H1505	H3779	H3779	H0826	H2749	H5954	H5954	H0116

לִי׃	מְהוֹדְעִין	לָא־	וּפִשְׁרֵהּ	קֳדָמֵיהֹון	אֲנָה	אֲמַר	וְחֶלְמָא
mimi	nijulisha	hawaku–	na–tafsiri–yake	mbele–yao	mimi	nilisema	na–ndoto
	H3046	H3809	H6591	H6925		H0560	H2493

Kisha walikuja wachawi, wale ambao hudai kuzungumza na wafu, watu wenye hekima, na wasoma nyota. Niliwaambia juu ya ndoto, lakini hawakuweza kunitafsiria.

8

בֶּלְטְשַׁאצַּר	שְׁמֵהּ	דִּי־	דָנִיֵּאל	קֳדָמַי	עַל	אָחֳרִין	וְעַד
Belteshaza	jina–lake	ambaye–	Danieli	mbele–yangu	aliingia	mwingine	Na–mwishowe
H1096	H8036	H1768	H1841	H6925	H5954	H0318	H5705

בֵּהּ	קַדִּישִׁין	אֱלָהִין	רוּחַ־	וְדִי	אֱלָהִי	כְּשֻׁם
imo–ndani–yake	watakatifu	miungu	roho–ya–	na–ambaye	mungu–wangu	kwa–jina–la
	H6922	H0426	H7308	H1768	H0426	H8036

אַמְרַת׃	קֳדָמְוֹהִי	וְחֶלְמָא
nilisema	mbele–yake	na–ndoto
H0560	H6925	H2493

Bali mwishoni Danieli aliingia ndani - yeye ambaye huitwa Belteshaza jina la mungu wangu, na ambaye ndani yake kuna roho ya miungu mitakatifu - na nilimwambia juu ya ndoto.

9 בֵּלְטְשַׁאצַּר֙ רַב־חַרְטֻמִּ֣ים אֲנִ֗י כִּ֣י יְדַעְתִּ֞י רוּחַ־אֱלָהִ֤ין קַדִּישִׁין֙ אַתְּ֔ וְכָל־סְתִים֙ לָ֣א אָנֵ֔ס חֶזְוֵ֥י חֶלְמִ֖י דִּ֣י חֲזֵ֑ית וּפִשְׁרֵ֖ה אֱמַֽר׃

בֵּלְטְשַׁאצַּר֙	רַב־	חַרְטֻמִּ֣ים	אֲנִ֗י	כִּ֣י	יְדַעְתִּ֞י	רוּחַ־	אֱלָהִ֤ין	
Belteshaza	mkuu–wa	waganga	mimi	kwa–kuwa	najua	roho–ya	miungu	
H1096	H7229	H2749	H3046	H1768	H3606	H7308	H0426	
קַדִּישִׁין֙	אַתְּ֔	וְכָל־	סְתִים֙	לָ֣א	אָנֵ֔ס	חֶזְוֵ֥י	חֶלְמִ֖י	
watakatifu	imo–ndani–yako	na–hakuna–	siri	inayo–	kushinda	maono–ya	wewe	
H6922		H3606	H7328	H3809	H0598	H2376		
דִּ֣י	חֲזֵ֑ית	וּפִשְׁרֵ֖ה	אֱמַֽר׃					
ambayo–	niliona	na–tafsiri–yake	sema					
H1768	H2370	H6591	H0560					

“Belteshaza, mkuu wa wachawi, ninajua kuwa roho ya miungu watakatifu iko ndani yako na ya kwamba hakuna siri iliyo ngumu kwako. Niambie kile nilichokiona katika ndoto yangu na nini maana yake.

10 וַאֲלוּ֙ הַוַּ֣ית חָזֵ֔ה מִשְׁכְּבִ֖י עַל־ רֵאשִׁ֑י חֶזְוֵ֥י וְחֶזְוֵ֖י רֵאשִׁ֥י עַל־ מִשְׁכְּבִ֛י חָזֵ֥ה הֲוָ֖ית וְאִלּ֥וּ׃

וַאֲלוּ֙	הַוַּ֣ית	חָזֵ֔ה	מִשְׁכְּבִ֖י	עַל־	רֵאשִׁ֑י	חֶזְוֵ֥י	וְחֶזְוֵ֖י	
na–tazama	nilikuwa	nilikuwa–ninaona	kitanda–changu	juu–ya–	kichwa–changu	Na–maono–ya		
H0431	H1934	H2370	H4903	H5922	H7217	H2376		
רֵאשִׁ֥י	עַל־	מִשְׁכְּבִ֛י	חָזֵ֥ה	הֲוָ֖ית	וְאִלּ֥וּ׃			
kichwa–changu	juu–ya–	kitanda–changu	nilikuwa–ninaona	nilikuwa				
H7217	H5922	H4903	H2370	H1934				

אִילָ֣ן בְּגָוֹא֮ אַרְעָא֒ וְרוּמֵ֣הּ שַׂגִּ֔יא׃

אִילָ֣ן	בְּגָוֹא֮	אַרְעָא֒	וְרוּמֵ֣הּ	שַׂגִּ֔יא׃
mti	katikati–ya	dunia	na–urefu–wake	mkubwa
H0363	H1459	H0772	H7314	H7690

Haya ndiyo niliyoyaona katika akili zangu nilipokuwa nimejilaza katika kitanda changu: Nilitazama, na kulikuwa na mti katikati ya dunia, na urefu wake ulikuwa ni mkubwa sana.

11 רְבָ֣ה אִילָנָ֗א וְתַקִּ֤ף וְרוּמֵהּ֙ יְמָטֵ֣א לִשְׁמַ֔יָּא וַחֲזוֹתָ֖הּ לְסֹ֥וף כָּל־ אַרְעָֽא׃

רְבָ֣ה	אִילָנָ֗א	וְתַקִּ֤ף	וְרוּמֵהּ֙	יְמָטֵ֣א	לִשְׁמַ֔יָּא	וַחֲזוֹתָ֖הּ		
uliendelea–kukua	mti	na–ukawa–na–nguvu	na–urefu–wake	ulifikia	mbingu	na–kuonekana–kwake		
H7236	H0363	H8631	H7314	H4291	H8065	H2379		
לְסֹ֥וף	כָּל־	אַרְעָֽא׃						
hadi–mwisho–wa	yote–	dunia						
H5491	H3606	H0772						

Mti ulikua na ukawa wenye nguvu. Na sehemu ya juu yake ilifika mbinguni, uliweza kuonekana kutoka miisho ya dunia yote.

12 עָפְיֵ֣הּ שַׂפִּ֔יר וּמָזוֹנ֖וֹהִי בֵּ֑הּ תְּחוֹתֹוהִ֣י לְכֹלָ֔א וְאִנְבֵּ֥הּ שַׂגִּ֖יא בְּעַנְפֹוהִ֣י צִפְּרֵ֣י)יְדוּרָן([וידרון] וּבְעִנְפֹוהִ֣י בָּרָ֔א חֵיוַ֥ת וְתַטְלֵ֖ל בְּשָׂרָֽא׃

עָפְיֵ֣הּ	שַׂפִּ֔יר	וּמָזוֹנ֖וֹהִי	בֵּ֑הּ	תְּחוֹתֹוהִ֣י	לְכֹלָ֔א	וְאִנְבֵּ֥הּ	שַׂגִּ֖יא	
Majani–yake	mazuri	na–matunda–yake	ndani–yake	chini–yake	kwa–wote–	na–kuwa	mengi	
H6074	H8209	H0004		H8460	H3606	H1768	H7690	
בְּעַנְפֹוהִ֣י	צִפְּרֵ֣י	)יְדוּרָן(	[וידרון]	בָּרָ֔א	חֵיוַ֥ת	וְתַטְלֵ֖ל	בְּשָׂרָֽא׃	
na–katika–matawi–yake	ndege–wa	(waliishi)	[waliishi]	kondeni	wanyama–wa	walikaa–kivulini	wenye–mwili	
H6056	H6853	H1753	H1753	H1251	H2423	H2927	H1321	
כָּל־	בְּשָׂרָ֔א	יִתְזִ֖ין	וּמִנָּ֑הּ	שְׁמַ֔יָּא				
wote–		walilishwa	na–kutoka–kwake	mbingu				
H3606		H2110	H4481	H8065				

Majani yake yalikuwa mazuri, matunda yake yalikuwa ni mengi, na juu yake kulikuwa na chakula kwa ajili ya wote. Wanyama wa mwituni walipata kivuli chini yake, na ndege wa angani waliisha katika matawi yake. Viumbe vyote hai vililishwa katika mti huo.

13 מִשְׁכְּבִ֣י עַל־ רֵאשִׁ֗י בְּחֶזְוֵ֤י הַוַּ֣ית חָזֵה֙ וְאִלּ֣וּ עִ֔יר וְקַדִּ֖ישׁ מִן־ שְׁמַ֣יָּא נָחֵ֑ת׃

מִשְׁכְּבִ֣י	עַל־	רֵאשִׁ֗י	בְּחֶזְוֵ֤י	הַוַּ֣ית	חָזֵה֙	וְאִלּ֣וּ	עִ֔יר	
kitanda–changu	juu–ya–	kichwa–changu	katika–maono–ya	nilikuwa	nilikuwa–ninaona		mlinzi	
H4903	H5922	H7217	H2376	H1934	H2370		H5894	
וְקַדִּ֖ישׁ	מִן־	שְׁמַ֣יָּא	נָחֵ֑ת׃					
na–mtakatifu	kutoka–	mbingu	alishuka					
H6922	H4481	H8065	H5182					

Nilipokuwa nimelala kitandani kwangu, niliona katika akili zangu, mjumbe mtakatifu alishuka kutoka mbinguni.

14

עַנְפּוֹתֵי	וְקַצָּצוּ	אִילָנָא׀	גֻּדּוּ	אָמַר	וְכֵן	בְּחַזִיל	קָלֵא	
matawi–yake	na–yakateni	mti	ukateni	akasema	na–hivyo	kwa–nguvu	akalia	
H6056	H7113	H0363	H1414	H0560	H3652	H2429	H7123	

מִן־	חֱיוָתָא׀	תְּנֵד	אִנְבֵהּ	וּבַדְּרוּ	עָפְיֵהּ	אַתָּרוּ	
kutoka–	wanyama	wakimbie	matunda–yake	na–yatawanyeni	majani–yake	yapukutisheni	
H4481	H2423	H5111	H0004	H0921	H6074	H5426	

עַנְפּוֹתֵי׃	מִן־	וְצִפְרַיָּא	תַּחְתּוֹהִי
matawi–yake	kutoka–	na–ndege	chini–yake
H6056	H4481	H6853	H8479

Alipiga kelele na kusema, 'Ukateni mti na yafyekeni matawi yake, yapukutisheni majani yake, na kuyasambaza matunda yake. Wanyama na wakimbie kutoka chini yake na ndege wapae mbali kutoka katika matawi yake.

15

וּנְחָשׁ	פַּרְזֶל	דִּי־	וּבֶאֱסוּר׀	שְׁבֻקוּ	בְּאַרְעָא	שֵׁרְשׁוֹהִי׀	עִקַּר	בְּרַם
na–shaba	chuma	cha–	na–kwa–kifungo	kiacheni	ardhini	mizizi–yake	kisiki–cha	Lakini
H5174	H6523	H1768	H0613	H7662	H0772	H8330	H6136	H1297

וְעִם־	יְצִטַבַּע	שְׁמַיָּא׀	וּטְלַל	בָּרָא	דִּי	בִּדְתָאָא	
na–pamoja–na–	aloweshwe	mbingu	na–kwa–umande–wa	kondeni	ya	katika–majani	
H5974	H6647	H8065	H2920	H1251	H1768	H1883	

אַרְעָא׃	בַּעֲשָׂב	חֲלָקֵהּ	חֱיוָתָא
ardhi	katika–majani–ya	sehemu–yake	wanyama
H0772		H2508	H2423

Mkiache kisiki cha mizizi yake katika nchi, mkifunge na fungu la chuma na shaba, katikati ya mche mororo wa shambani. Na kilowanishwe na umande wa kutoka mbinguni. Kiacheni kiishi na wanyama kati ya mimea ya ardhini.

16

חֱיָוָה	וּלְבַב	יְשַׁנּוֹן	(אֲנָשָׁא)	[אנושא]	מִן־	לִבְבֵהּ
mnyama	na–moyo–wa	utabadilishwa	(binadamu)	[binadamu]	kutoka–kwa–	Moyo–wake
H2423	H3825	H8133	H0606	H0606	H4481	H3825

עֲלוֹהִי׃	יַחְלְפִון	עִדָּנִין	וְשִׁבְעָה	לֵהּ	יִתְיְהַב	
juu–yake	zitapita	nyakati	na–saba	kwake	utapewa	
H5922	H2499	H5732	H7655		H3052	

Akili yake na ibadilishwe kutoka akili ya kibinadamu, na apewe akili ya mnyama mpaka ipite miaka saba.

17

דִּבְרַת	עַד־	שְׁאֵלְתָא	קַדִּישִׁין	וּמֵאמַר	פִּתְגָמָא	עִירִין׀	בִּגְזֵרַת	
kwa–sababu	ili–	ombi–hili	watakatifu	na–kwa–neno–la	jambo–hili	walinzi	Kwa–amri–ya	
H1701	H5705	H7595	H6922	H3983	H6600	H5894	H1510	

בְּמַלְכוּת	(עִלָּאָה)	[עליא]	שַׁלִּיט	דִּי־	חַיְוָא	יִנְדְּעוּן	דִּי	
katika–ufalme–wa	(Aliye–Juu)	[Aliye–Juu]	anatawala	kwamba–	walio–hai	wajue	ya	
H4437	H5943	H5943	H7990	H1768	H2417	H3046	H1768	

אֲנָשִׁים	וּשְׁפַל	יְתְנַהּ	יְצִבֵּא׀	דִּי	וּלְמַן־	(אֲנָשָׁא)	[אנושא]
watu	na–mnyonge–wa	atampa	anapenda	ambaye	na–kwa–yeyote–	(binadamu)	[binadamu]
H0606	H8215	H5415	H6634	H1768	H4479	H0606	H0606

(עֲלָהּ׃)	[עליהן]	יְקִים	
(juu–yake)	[juu–yake]	atasimamisha	
H5921	H5922	H6966	

Uamuzi huu ni kutokana na amri iliyotolewa na mjumbe. Ni uamuzi uliofanya na yeye aliye mtakatifu ili kwamba hao walio hai wajue kwamba Mungu aliye juu sana anatawala juu ya falme za watu na huwapa kwa kila mmoja apendaye kumweka juu yao, hata kwa watu wale wanyenyekevu sana.'

18

בֵּלְטְשַׁאצַּר	)וְאַנְתְּ(	]ואנתה[	נְבוּכַדְנֶצַּר	מַלְכָּא	אֱנָה	חֲזֵית	חֶלְמָא	דְנָה
Belteshaza	(na-wewe)	[na-wewe]	Nebukadneza	mfalme	mimi	niliona	ndoto	Hii
H1096	H0607	H0607	H5020	H4430		H2370	H2493	H1836

מַלְכוּתִי	חַכִּימֵי	כָּל־	וְדִי	קֳבֵל	כָּל־	אֱמַר	וּפִשְׁרָא
ufalme-wangu	wenye-hekima-wa	wote-	kwamba	ya-	kwa-sababu-	sema	tafsiri
H4437	H2445	H3606	H1768	H6903	H3606	H0560	H6591

רוּחַ־	דִי	כְּהֵל	)וְאַנְתְּ(	]ואנתה[	לְהוֹדָעֻתַנִי	פִּשְׁרָא	יְכִלִין	לָא־
roho-ya-	kwa-sababu	unaweza	(na-wewe)	[na-wewe]	kunijulisha	tafsiri	uwezo	hawana-
H7308	H1768	H3546	H0607	H0607	H3046	H6591	H3202	H3809

בְּהּ׃	קַדִּישִׁין	אֱלָהִין
imo-ndani-yako	watakatifu	miungu
	H6922	H0426

Mimi, Mfalme Nebukadneza nilipata ndoto hii. Sasa, wewe Belteshaza, niambie tafsiri yake, kwasababu hakuna mtu mwenye hekima katika ufalme wangu anayeweza kunitafsiria. Lakini wewe unaweza kufanya hivyo, kwa kuwa roho ya miungu watakatifu iko ndani yako.”

19

חַדָּה	כְּשָׁעָה	אֶשְׁתּוֹמַם	בֵּלְטְשַׁאצַּר	שְׁמֵהּ	דִי־	דָנִיֵּאל	אֱדַיִן	
saa-moja	kwa-muda-wa	alishangazwa	Belteshaza	jina-lake	ambaye-	Danieli	Ndipo	
H2298	H8160	H8075	H1096	H8036	H1768	H1841	H0116	

חֶלְמָא	בֵּלְטְשַׁאצַּר	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנֵה	יְבַהֲלֵנֵּהּ	וְרַעְיֹנֹהִי
ndoto	Belteshaza	na-akasema	mfalme	akajibu	yalimtia-wasiwasi	na-mawazo-yake
H2493	H1096	H0560	H4430	H6032	H0927	H7476

]מראין[	וְאָמַר	בֵּלְטְשַׁאצַּר	עָנֵה	יְבַהֲלָךְ	אַל־	וּפִשְׁרָא
[bwana-wangu]	na-akasema	Belteshaza	akajibu	kutia-wasiwasi	isi-	na-tafsiri-yake
H4756	H0560	H1096	H6032	H0927	H0409	H6591

וּפִשְׁרֵהּ	)לְשָׁנָאךְ(	]לשנאיך[	חֶלְמָא	)מָרֵי(	
na-tafsiri-yake	(kwa-wanaokuchukia)	[kwa-wanaokuchukia]	ndoto	(bwana-wangu)	
H6591	H8131	H8131	H2493	H4756	

)לְעָרֶךְ׃(	]לעריך[	
(kwa-adui-zako)	[kwa-adui-zako]	
H6146	H6146	

Ndipo Danieli aliyeitwa pia Belteshaza, alihuzunishwa kwa muda, na mawazo yake yalimshitua. Mfalme akasema, “ Belteshaza, usifadhaishwe na ndoto au tafsiri yake.” Belteshaza akajibu, “ Bwana wangu, ndoto hii na iwe kwa ajili ya watu wanaokuchukia, na tafsiri yake na iwe kwa ajili ya adui zako.

20

לִשְׁמַיָּא	יְמִטֵא	וְרוּמֵהּ	וּתְקֶף	רְבָה	דִי	חַזְיְתָ	דִי	אִילָנָא
mbingu	ulifikia	na-urefu-wake	na-ukawa-na-nguvu	ulikua	ambao	uliona	ambao	Mti
H8065	H4291	H7314	H8631	H7236	H1768	H2370	H1768	H0363

אַרְעָא׃	לְכָל־	וַחֲזוֹתֵהּ
dunia	kwa-yote-	na-kuonekana-kwake
H0772	H3606	H2379

Mti ule uliouona - uliokua na ukawa na wenye nguvu, na ambao sehemu yake ya juu ilifika hata mbinguni, na ambao waweza kuonekana kutoka miisho ya dunia yote -

21

בֵּהּ	לְכֹלָּא־	וּמָזוֹן	שַׂגִּיא	וְאִנְבֵּהּ	שַׁפִּיר	וְעָפְיֵהּ	
ndani-yake	kwa-wote-	na-chakula	mengi	na-matunda-yake	mazuri	Na-majani-yake	
	H3606	H4203	H7690	H0004	H8209	H6074	

שְׁמַיָּא׃	צִפְּרֵי	יִשְׁכְּנָן	וּבְעַנְפּוֹהִי	בָּרְיָא	חֵיוַת	תְּדוּר	תְּחוֹתוֹהִי
mbingu	ndege-wa	walikaa	na-katika-matawi-yake	kondeni	wanyama-wa	waliishi	chini-yake
H8065	H6853	H7932	H6056	H1251	H2423	H1753	H8460

ambao majani yake ni mazuri, na matunda yake yalikuwa ni mengi, ili kwamba ndani yake kulikuwa na chakula cha wote, na chini yake wanyama wa mwituni walipata kivuli, na ndani yake ndege wa angani waliishi -

22

וּרְבוּתָךְ	וּתְקֻפְתָּךְ	רְבָית	דִּי	מַלְכָּא	הֲוֵא	)אַנְתְּ־(	]אנתה־[
na–ukuu–wako	na–ukawa–na–nguvu	umekua	ambaye	mfalme	ndiwe	(Wewe)	[Wewe]
H7238	H8631	H7236	H1768	H4430	H1932	H0607	H0607

אַרְעָא׃	לְסוֹף	וְשָׁלְטָנָךְ	לִשְׁמַיָּא	וּמְטָת	רְבָת
dunia	hadi–mwisho–wa	na–utawala–wako	mbingu	na–umefikia	umekua
H0772	H5491	H7985	H8065	H4291	H7236

huu mti ni wewe, mfalme, wewe uliyekua na kuwa na nguvu. Ukuu wako umeongezeka na kufika mbinguni, na mamlaka yako yamefika hata miisho ya dunia.

23

וְאָמַר׃	שְׁמַיָּא	מִן־	וְנָחַת	וְקַדִּישׁ	עִיר	מַלְכָּא	חֲזָה	וְדִי
na–akasema	mbingu	kutoka–	akishuka	na–mtakatifu	mlinzi	mfalme	aliona	Na–kwa–kuwa
H0560	H8065	H4481	H5182	H6922	H5894	H4430	H2370	H1768

שְׁבָקוּ	בְּאַרְעָא	שָׁרְשׁוֹהִי	עִקָּר	בְּרַם	וְחַבְלוֹהִי	אִילָנָא	גַּדּוּ
kiacheni	ardhini	mizizi–yake	kisiki–cha	lakini	na–muuangamize	mti	ukateni
H7662	H0772	H8330	H6136	H1297	H2255	H0363	H1414

וּבְטַל	בָּרֵא	דִּי	בְּדִתָאָא	וּנְחָשׁ	פַּרְזֶל	דִּי־	וּבְאֵסוּר	
na–kwa–umande–wa	kondeni	ya	katika–majani	na–shaba	chuma	cha–	na–kwa–kifungo	
H2920	H1251	H1768	H1883	H5174	H6523	H1768	H0613	

דִּי־	עַד	חֲלָקֵהּ	בָּרָא	חֵיוַת	וְעִם־	יְצִטַבַּע	שְׁמַיָּא
wakati–	hadi	sehemu–yake	kondeni	wanyama–wa	na–pamoja–na–	aloweshwe	mbingu
H1768	H5705	H2508	H1251	H2423	H5974	H6647	H8065

עֲלוֹהִי׃	יַחְלְפוּן	עִדָנִין	שִׁבְעָה
juu–yake	zitapita	nyakati	saba
H5922	H2499	H5732	H7655

Ewe mfalme, ulimwona mjumbe akishuka kutoka mbinguni na akisema, “Ukateni mti na uteketezeni, lakni kiacheni kisiki cha mizizi yake katika nchi, kifungeni kwa ukanda wa chuma na shaba, katikati ya mche mororo katika shamba. Na kilowanishwe na umande kutoka mbinguni. Kiache kiishi katika wanyama wa mwituni katika mashamba mpaka ipite miaka saba.'

24

מְטָת	דִּי	הִיא	)עִלָּאָה(	]עליא[	וּגְזֵרַת	מַלְכָּא	פְּשַׁרָא	דְּנָה
imekuja	ambayo	ndiyo	(Aliye–Juu)	[Aliye–Juu]	na–amri–ya	mfalme	ndiyo–tafsiri	Hii
H4291	H1768	H1932	H5943	H5943	H1510	H4430	H6591	H1836

מַלְכָּא׃	)מָרֵי(	]מראי[	עַל־
mfalme	(bwana–wangu)	[bwana–wangu]	juu–ya–
H4430	H4756	H4756	H5922

Mfalme, hii ni tafsiri yake. Ni agizo la Yeye Aliye Juu ambalo limekufikia, bwana wangu mfalme.

25 וְלָךְ טָרְדִין מִן־ אֱנָשָׁא וְעִם־ חֵיוַת בָּרָא׃ כondeni wanyama–wa na–pamoja–na– wanadamu kutoka–kwa– utafukuzwa Na–wewe H1251 H2423 H5974 H0606 H4481 H2957

מְדָרָךְ עִשְׂבָּא וְכִתּוֹרִין יְטַעֲמוּן לָךְ שְׁמַיָּא וּמִטַּל litakuwa makao–yako na–majani kama–ng'ombe utalishwa wewe mbingu na–kwa–umande–wa H1934 H8065 H2920 H2939 H8450 H2920

מְצַבְּעִין שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה עִדָּנִין זִחְלְפִון עֲלָיִךְ עַד דִּי־ תִּנְדַּע דִּי־ שַׁלִּיט wewe utaloweshwa na–saba nyakati zitapita juu–yako hadi wakati– utajua kwamba– H6647 H7655 H5732 H2499 H5922 H5705 H1768 H3046 H1768

אֲנָשָׁא בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן־ יְהַב דִּי אֲפֵנְדַא יְצִבָּא׃ anatawala Aliye–Juu katika–ufalme–wa wanadamu na–kwa–yeyote– ambaye anapenda atampa H7990 H5943 H4437 H0606 H4479 H1768 H6634 H5415

Utafukuzwa utoke miongoni mwa watu, na utaishi pamoja na wanyama wa mwituni huko mashambani. Utafanywa uwe unakula majani kama ng'ombe, na utalowanishwa na umande wa kutoka mbinguni, miaka saba itapita mpaka pale utakapokiri kwamba Mungu Aliye Juu anatawala juu ya falme zote za watu na ya kwamba yeye humpa falme hizo mtu yeyote amtakaye.

26 וְדִי אֱמַרוּ לְמִשְׁבַּק עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי מִזִּי אִילָנָא דִּי מַלְכוּתָךְ לָךְ Na–kwa–kuwa walisema kuacha kisiki–cha mizizi–yake mti ya ufalme–wako kwako H1768 H0560 H7662 H6136 H8330 H0363 H1768 H4437

מִן־ קַדְמָה אֲדֻמוּ דִּי תִּנְדַּע דִּי זִנְטַן שָׁמַיָּא׃ kutoka– utadumu wakati utajua kwamba zinatawala mbingu H4481 H7011 H1768 H3046 H1768 H7990 H8065

Kama ilivyoamriwa kwamba kukiacha kisiki cha mizizi ya mti, kwa njia hii ufalme wako utarudishiwa katika kipindi ambacho utajifunza kwamba mbingu inatawala.

27 לָהֵן מַלְכָּא מִלְכִּי יִשְׁפַּר עֲלַיִךְ [עלידן] (עֲלָּךְ) [וחטידן] Kwa–hiyo mfalme shauri–langu likubalike [kwako] (kwako) [na–dhambi–zako] H3861 H4430 H4431 H8232 H5922 H5921 H2408

וַחֲטָאָךְ) (בְּצִדְקָה פְּרֻק עֲנִיָּיָךְ בְּמִחַן הֵן (na–dhambi–zako) kwa–haki ziondoe na–uovu–wako kwa–kuwahurumia maskini labda H2408 H6665 H6562 H5758 H2604 H6033

לִשְׁלְוָתָךְ׃ אַרְכָה תֶּהֱוֵא kwa–amani–yako urefushaji utakuwa H7963 H0754 H1934

Hivyo basi, mfalme, ushauri wangu na ukubalike kwako. Acha kutenda dhambi na utende haki. Geuka uache uovu wako wa kuonesha huruma kwa walionewa, na itakuwa kwamba mafanikio yako yataongezwa.”

28 כֻּלָּא מְטָא עַל־ נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ פ Yote yalikuja juu–ya– Nebukadneza mfalme . H3606 H4291 H5922 H5020 H4430

Vitu hivi vyote vilitokea kwa mfalme Nebukadneza.

29 לְקֵצָת יַרְחִין מִזִּי עֲשַׂר עַל־ הֵיכָל מַלְכוּתָא דִּי לָא בָבֶל מְהַלַּךְ Mwishoni–mwa miezi mbili juu–ya– jumba–la ufalme la Babeli akitembea H7118 H3393 H6236 H5922 H1965 H4437 H1768 H0895 H1981

הֲוָה׃ alikuwa H1934

Baada ya miezi wa kumi na miwili alipokuwa akitembea juu ya dari la ikulu ya kifalme katika Babeli,

30

בְּנִיתַהּ	אֲנָה	דִּי־	רַבְּתָא	בָּבֶל	הִיא	דָּא־	הַלָּא	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנֵה
nilijenga	mimi	ambayo–	kubwa	Babeli	ndiyo	hii–	je	na–akasema	mfalme	akajibu
H1124		H1768	H7229	H0895	H1932	H1668	H3809	H0560	H4430	H6032

׃הַדְרֵי	וְלִיקָר	חִסְנִי	בְּתֻקֶף	מַלְכוּ	לְבֵית	
fahari–yangu	na–kwa–utukufu–wa	uweza–wangu	kwa–nguvu–ya	ufalme	kuwa–nyumba–ya	
H1923	H3367	H2632		H4437	H1005	

na alisema, “ Je hii si Babeli kuu, ambayo nimeijenga kwa ajili ya makao yangu ya kifalme, kwa ajili ya utukufu wa enzi yangu?”

31

לָךְ	נְפַל	שְׁמַיָּא	מִן־	קָל	מַלְכָּא	בְּפֻם	מִלְתָא	עוֹד	
kwako	ilianguka	mbingu	kutoka–	sauti	mfalme	katika–kinywa–cha	neno	Bado	
	H5308	H8065	H4481	H7032	H4430	H6433	H4406	H5751	

׃מִנָּךְ	עֲדָת	מַלְכוּתָה	מַלְכָּא	נְבוּכַדְנֶצַּר	אָמְרִין	
kutoka–kwako	umepita	ufalme	mfalme	Nebukadneza	inasemwa	
H4481	H5709	H4437	H4430	H5020	H0560	

Wakati maneno yakali katika midomo ya mfalme, sauti ilisikika kutoka mbinguni: “Mfalme Nebukadneza, imetangazwa kwako kwamba ufalme huu umeondolewa kutoka kwako.

32

בָּרָא	חֵיוַת	וְעִם־	טָרְדִין	לָךְ	אֲנָשָׁא	וּמִן־		
kondeni	wanyama–wa	na–pamoja–na–	utafukuzwa	wewe	wanadamu	Na–kutoka–kwa–		
H1251	H2423	H5974	H2957		H0606	H4481		

[עלידְ]	יַחְלְפוּן	עִדָּנִין	וְשִׁבְעָה	יִטַּעֲמוּן	לָךְ	כְּתוֹרִין	עִשְׁבָא	מְדָרָךְ
[juu–yako]	zitapita	nyakati	na–saba	utalishwa	wewe	kama–ng'ombe	majani	makao–yako
H5922	H2499	H5732	H7655	H2939		H8450		

אֲנָשָׁא	בְּמַלְכוּת	עִלָּיָא	שַׁלִּיט	דִּי־	תִנַּדַּע	דִּי־	עַד	)עֲלָךְ(
wanadamu	katika–ufalme–wa	Aliye–Juu	anatawala	kwamba–	utajua	wakati–	hadi	(juu–yako)
H0606	H4437	H5943	H7990	H1768	H3046	H1768	H5705	H5921

׃יְתְנִנַּהּ	יְצָבָא	דִּי	וּלְמַן־
atampa	anapenda	ambaye	na–kwa–yeyote–
H5415	H6634	H1768	H4479

Utafukuziwa mbali kutoka miongoni mwa watu, na makao yao yatakuwa pamoja na wanyama wa mwitu katika mashamba. Utafanywa kulamajani kama ng'ombe. Miaka saba itapita mpaka pale utakapokiri kwamba Mungu Aliye Juu anatawala juu ya falme za watu na humpa falme mtu yeyote amtakaye.”

33

אֲנָשָׁא	וּמִן־	נְבוּכַדְנֶצַּר	עַל־	סָפַת	מִלְתָא	שַׁעֲתָא	בַּהּ־	
wanadamu	na–kutoka–kwa–	Nebukadneza	juu–ya–	lilitimizwa	neno	ile	Katika–saa–	
H0606	H4481	H5020	H5922	H5487	H4406	H8160		

גְּשְׁמֵהּ	שְׁמַיָּא	וּמִטַּל	יֵאכֻל	כְּתוֹרִין	וְעִשְׂבָא	טָרִיד	
mwili–wake	mbingu	na–kwa–umande–wa	alikula	kama–ng'ombe	na–majani	alifukuzwa	
H1655	H8065	H2920	H0399	H8450		H2957	

׃כְּצִפְּרִין	וְטִפְרוֹהִי	רְבָה	כְּנִשְׁרִין	שַׂעְרֵהּ	דִּי	עַד	יְצִטַּבָּע	
kama–za–ndege	na–kucha–zake	zilikua	kama–za–tai	nywele–zake	wakati	hadi	ulililoweshwa	
H6853	H2953	H7236	H5403	H8177	H1768	H5705	H6647	

Agizo hili kinyume na Nebukadneza lilitekelezwa ghafla. Aliondolewa miongoni mwa watu. Alikula majani kama ng'ombe, na mwili wake ulilowa kwa umande wa kutoka mbinguni. Nywele zake zilirefuka kama manyoa ya tai, na makucha yake yalikuwa kama makucha ya ndege.

34

נִטְלֵת	לִשְׁמַיָּא	וְעֵינַי	נְבוּכַדְנֶצַּר	אֲנָה	יוֹמַיָּה	וְלִקְצָת	
niliinua	kwa-mbingu	macho-yangu	Nebukadneza	mimi	siku	Na-mwishoni-mwa	
H5191	H8065	H5870	H5020		H3118	H7118	

וּלְחַי	בָּרְכֵת	(וּלְעִלָּאָה)	[וּלעליא]	יְתוּב	עֲלַי	וּמַנְדְעִי	
na-anayeishi	nilimbariki	(na-Aliye-Juu)	[na-Aliye-Juu]	ukarudi	kwangu	na-ufahamu-wangu	
H2417	H1289	H5943	H5943	H8421	H5922	H4486	

עָלֵם	שָׁלְטָן	שָׁלְטָנֵהּ	דִי	וְהַדְרַת	שַׁבְחֵת	עָלְמָא
milele	ni-utawala-wa	utawala-Wake	kwa-kuwa	na-kumtukuza	nilimsibiu	milele
H5957	H7985	H7985	H1768	H1922	H7624	H5957

וְדַר׃	דִּר	עִם־	וּמַלְכוּתֵהּ
na-kizazi	kizazi	pamoja-na-	na-ufalme-Wake
H1859	H1859	H5974	H4437

Na katika mwisho wa siku, mimi, Nebukadneza niliinua macho yangu kuelekea mbinguni, utimamu wa akili nilirudishiwa. “Nilimsifu Mungu Aliye Juu sana, na nilimheshimu na kumtukuza yeye aishiye milele. Kwa kuwa utawala wake ni wa milele, na ufalme wake unadumu katoka katika vizazi vyote hadi vizazi vyote.

35

חֲשִׁיבִין	כְּלָה	אַרְעָא	(דָיְרֵי)	[דארין]	וְכָל־	
wanahesabiwa	kama-ubatili	duniani	(wanaoishi)	[wanaoishi]	Na-wote-	
H2804	H3809	H0772	H1753	H1753	H3606	

אַרְעָא	(וְדָיְרֵי)	[ודארין]	שְׁמַיָּא	בְּחֵיל	עָבֵד	וְכְמִצְבְיֵהּ
duniani	(na-wanaoishi)	[na-wanaoishi]	mbingu	katika-jeshi-la	anafanya	na-kama-mapenzi-Yake
H0772	H1753	H1753	H8065	H2429	H5648	H6634

עֲבַדְתְּ׃	מָה	לֵהּ	וְיֵאמַר	בִּידֵהּ	יְמַחֵא	דִי־	אִיתַי	וְלָא
umefanya	nini	Kwake	na-kusema	mkono-Wake	atazuia	ambaye-	yuko	na-hakuna
H5648	H4101		H0560	H3028	H4223	H1768	H0383	H3809

Wenyeji wote wa duniani huhesabiwa na yeye kuwa bure; hufanya lolote limpendezalo miongoni mwa jeshi la mbinguni na wakazi wa dunia. Hakuna hata mmoja awezaye kumzuia au kumpa changamoto. Hakuna hata mmoja awezaye kumwambia, “Mbona umefanya hivi?”

36

מַלְכוּתִי	וְלִיקַר	עֲלַי	יְתוּב	וּמַנְדְעִי	זִמְנָא	בְּהּ־	
ufalme-wangu	na-kwa-utukufu-wa	kwangu	ulirudi	ufahamu-wangu	ule	Katika-wakati-	
H4437	H3367	H5922	H8421	H4486	H2166		

וְרַבְרְבָנַי	הַדְּבְרַי	וְלִי	עֲלַי	יְתוּב	וְזִוִי	הַדְרֵי	
na-wakuu-wangu	washauri-wangu	na-kwangu	kwangu	ulirudi	na-uzuri-wangu	fahari-yangu	
H7261	H1907		H5922	H8421	H2122	H1923	

לִי׃	הְוֹסְפַת	יַתִּירָה	וּרְבוּ	הָתְקְנַת	מַלְכוּתִי	וְעַל־	יְבַעוֹן
kwangu	uliongezwa	wa-ziada	na-ukuu	nilirudishwa	ufalme-wangu	na-juu-ya-	walinitafuta
	H3255	H3493	H7238	H8627	H4437	H5922	H1156

Kwa wakati ule ule utimamu wa akili zangu uliponirudia, utukufu wangu na fahari yangu ilinirudia kwa ajili ya utukufu wa ufalme wangu. Washauri wangu na watu wenye heshima walitafuta msaada wangu. Nilirudishwa kwenye kiti changu cha enzi, na nilipewa ukuu zaidi.

37

שְׁמַיָּא	לְמֶלֶךְ	וּמְהַדַּר	וּמְרוֹמֵם	מְשַׁבַּח	נְבוּכַדְנֶצַּר	אֲנָה	כְּעַן
mbingu	Mfalme-wa	na-kumheshimu	na-kumtukuza	ninamsifa	Nebukadneza	mimi	Sasa
H8065	H4430	H1922	H7313	H7624	H5020		H3705

מַהְלְכִין	וְדִי	דִין	וְאָרְחָתֵהּ	קְשֹׁט	מַעֲבָדוֹהִי	כָּל־	דִי
wanaotembea	na-wale	ni-haki	na-njia-Zake	ni-kweli	matendo-Yake	yote-	ambaye
H1981	H1768	H1780	H0735	H7187	H4567	H3606	H1768

פ	לְהַשְׁפָּלָה׃	יָכֵל	בְּגֵוָה
.	kuwashusha	anaweza	kwa-kiburi
	H8214	H3202	H1467

Sasa basi, mimi Nebukadneza, ninamsifu, ninamtukuza na kumheshimu mfalme wa mbinguni, kwa kuwa matendo yake yote ni ya haki, na njia zake ni za adili. Anaweza kuwashusha wale wanaotembea katika kiburi chao wenyewe.

Chapter 5

אַלְפָּא	וְלָקֶבֶל	אֶלֶף	לְרַבְרְבָנוֹהִי	רַב	לְחֶם	עֲבַד	מַלְכָּא	בֶּלְשַׁאצַּר	1
elfu	na–mbele–ya	elfu	kwa–wakuu–wake	kubwa	karamu	alifanya	mfalme	Belshaza	
H0506	H6903	H0506	H7261	H7229	H3900	H5648	H4430	H1113	

שָׁתֵה׃	חַמְרָא
akinywa	divai
H8355	H2562

Mfalme Belshaza alifanya sherehe kubwa kwa kwa ajili ya wakuu wake wa kuheshimiwa wapatao elfu moja, na alikunywa divai mbele yao wote watu elfu moja.

וְכַסְפָּא	דִּי־הֲבָא	לְמָאנֵי	לְהֵיתָיָה	חַמְרָא	בְּטַעֲם	וְאֲמַר	בֶּלְשַׁאצַּר	2
na–fedha	dhahabu	vyombo–vya	kuletwa	divai	katika–ladha–ya	aliamuru	Belshaza	
H3702	H1722	H3984	H0858	H2562	H2939	H0560	H1113	

וְיִשְׁתַּוֹן	בִּירוּשְׁלֶם	דִּי	הֵיכְלָא	מִן־	אֲבוּהִי	נְבוּכַדְנֶצַּר	הַנְפֵּק	דִּי
na–wanywe	Yerusalemu	lililoko	hekalu–la	kutoka–	baba–yake	Nebukadneza	alitoa	ambavyo
H8355	H3390	H1768	H1965	H4481	H0002	H5020	H5312	H1768

וּלְחֵנָתֵהּ׃	שֵׁגְלָתֵהּ	וְרַבְרְבָנוֹהִי	מַלְכָּא	בְּהוֹן
na–masuria–wake	wake–zake	na–wakuu–wake	mfalme	ndani–yake
H3904	H7695	H7261	H4430	

Wakati Belshaza alipokuwa akionja divai, alitoa agizo la kuleta vyombo vilivyotengenezwa kwa dhahabu au kwa fedha ambavyo Nebukadneza baba yake alikuwa amevichukua kutoka katika hekalu huko Yerusalemu, ambavyo yeye, na wakuu wake, na wake zake, na masuria waliweza kuvinywea.

דִּי־	הֵיכְלָא	מִן־	הַנְפִּקוּ	דִּי	דַהֲבָא	מָאנֵי	הַיְתִיוּ	בֵּאדַיִן	3
la–	hekalu–la	kutoka–	walitoa	ambavyo	dhahabu	vyombo–vya	waliletwa	Ndipo	
H1768	H1965	H4481	H5312	H1768	H1722	H3984	H0858	H0116	

וְרַבְרְבָנוֹהִי	מַלְכָּא	בְּהוֹן	וְאִשְׁתְּיוּ	בִּירוּשְׁלֶם	דִּי	אֱלָהָא	בֵּית	
na–wakuu–wake	mfalme	ndani–yake	na–wakanywa	Yerusalemu	lililoko	Mungu	nyumba–ya	
H7261	H4430		H8355	H3390	H1768	H0426	H1005	

וּלְחֵנָתֵהּ׃	שֵׁגְלָתֵהּ
na–masuria–wake	wake–zake
H3904	H7695

Watumishi walivileta vyombo ya dhahabu vilivyokuwa vimechukulia katika hekalu, nyumba ya Mungu huko Yerusalemu. Mfalme na wakuu wake, na wake zake na masuria walivinywea.

אָעָא	פַּרְזְלָא	נְחָשָׁא	וְכַסְפָּא	דַּהֲבָא	לֵאלָהֵי	וְשַׁבַּחוּ	חַמְרָא	אִשְׁתְּיוּ	4
mbao	chuma	shaba	na–fedha	dhahabu	miungu–ya	na–wakasifu	divai	Walikunywa	
H0636	H6523	H5174	H3702	H1722	H0426	H7624	H2562	H8355	

וְאַבְנָא׃
na–mawe
H0069

Walikunywa divai na kuzisifu sanamu zao zilizotengenezwa kwa dhahabu na fedha, shaba, chuma, mbao na mawe.

5

וְכֻתְבָן	אֱנָשׁ	יַד־	דִּי	אִצְבְּעָן	(נְפַקָה)	[נפקו]	שַׁעֲתָה	בַּהּ־
na–zikaandika	binadamu	mkono–wa–	vya	vidole	(zilitoka)	[zilitoka]	ile	Katika–saa–
H3790	H0606	H3028	H1768	H0677	H5312	H5312	H8160	

מַלְכָּא	דִּי	הֵיכְלָא	כְּתַל	דִּי־	גִּירָא	עַל־	נֶגְּרַשְׁתָּא	לְקֳבֵל
mfalme	la	jumba–la	ukuta–wa	ya–	chokaa–ya	juu–ya–	kinara–cha–taa	mbele–ya
H4430	H1768	H1965	H3797	H1768	H1528	H5922	H5043	H6903

כָּתְבָה׃	דִּי	יְדָה	פָּס	חָזֵה	וּמַלְכָּא
iliandika	ambayo	mkono	sehemu–ya	alikuwa–akiona	na–mfalme
H3790	H1768	H3028	H6447	H2370	H4430

Kwa wakati huo huo vidole vya mkono wa mtu vilionekana mbele ya kinara cha taa na kuandika katika ukuta uliopigwa lipu katika ikulu ya mfalme. Mfalme aliweza kuona sehemu ya mkono ulipokuwa unaandika.

6

וְקִטְרֵי	יְבַהֲלוּנֵהּ	וְרַעְיֹנֹהִי	שְׁנֹוֹהִי	זִיוֹהִי	מַלְכָּא	אֱדַיִן
na–vifundo–vya	yalimtia–wasiwasi	na–mawazo–yake	ilibadilika	rangi–yake	mfalme	Ndipo
H7001	H0927	H7476	H8133	H2122	H4430	H0116

יַלְגֻּנְגָּן׃	לְדָא	דָּא	וְאַרְכְּבָתֵהּ	מִשְׁתָּרְיִן	חַרְצֵהּ
yaligongana	na–jingine	moja	na–magoti–yake	vilifunguka	viuno–vyake
H5368	H1668	H1668	H0755	H8271	H2783

Ndipo uso wa mfalme ulibadilika na mawazo yake yalimwogopesha; miguu yake haikuweza kumfanya asimame, na magoti yake yalikuwa yakigongana kwa pamoja.

7

וְנָזְרַיָּא	(כַּשְׁדָּאֵי)	[כשדיא]	לְאָשָׁפַיָּא	לְהֲעָלָה	בְּחַיִל	מַלְכָּא	קָרֵא
na–watabiri	(Wakaldayo)	[Wakaldayo]	wachawi	kuwalete	kwa–nguvu	mfalme	akapiga–kelele
H1505	H3779	H3779	H0826	H5954	H2429	H4430	H7123

דִּי־	אֱנָשׁ	כָּל־	דִּי	בָבֶל	לְחַכִּימֵי	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנָה
ambaye–	mtu	yeyote–	kwamba	Babeli	kwa–wenye–hekima–wa	na–akasema	mfalme	akajibu
H1768	H0606	H3606	H1768	H0895	H2445	H0560	H4430	H6032

[וחמונכא]	יִלְבַּשׁ	אַרְגְּוָנָא	יְחַוְּנֵנִי	וּפִשְׁרֵהּ	דְּנָה	כְּתָבָה	יִקְרֵהּ
[na–mkufu]	atavaa	nguo–za–zambarau	atanionyesha	na–tafsiri–yake	haya	maandishi	atasoma
H2002	H3848	H0711	H2324	H6591	H1836	H3792	H7123

ס	יִשְׁלַט׃	בְּמַלְכוּתָא	וְתַלְתִּי	צַוְּאַרֵהּ	עַל־	דַּהֲבָא	דִּי־	(וְהַמְנִיכָא)
.	atatawala	katika–ufalme	na–wa–tatu	shingo–yake	juu–ya–	dhahabu	wa–	(na–mkufu)
	H7981	H4437		H6676	H5922	H1722	H1768	H2002

Mfalme alitoa agizo kwa kupiga kelele, waletwe ndani wale ambao hudai wanaweza kuzungumza na wafu, watu wenye hekima, na wataalamu wa nyota. Mfalme akawaambia wale waliojulikana kwa hekima katika Babeli, “Yeyote atakayeyaeleza maandishi haya na maana yake atavikwa nguo za zambarau na atavikwa na mkufu wa dhahabu shingoni mwake. Naye atakuwa mtawala wa tatu wa juu kwa mamlaka katika ufalme.”

8

כָּהֲלִין	וְלָא־	מַלְכָּא	חַכִּימֵי	כֹּל	(עֲלִיִן)	[עלין]	אֱדַיִן
weza	na–hawaku–	mfalme	wenye–hekima–wa	wote	(waliingia)	[waliingia]	Ndipo
H3546	H3809	H4430	H2445	H3606	H5954	H5954	H0116

לְמַלְכָּא׃	לְהוֹדָעָה	(וּפִשְׁרֵהּ)	[ופשרא]	לְמִקְרֵא	כְּתָבָא
mfalme	kumjulisha	(na–tafsiri–yake)	[na–tafsiri–yake]	kuyasoma	maandishi
H4430	H3046	H6591	H6591	H7123	H3792

Ndipo watu wote wa mfalme walikuwa wakijulikana kwa hekima yao waliingia ndani, lakini hawakuweza kuyasoma maandishi wala kueleza maana yake kwa mfalme.

9

עֲלֹוהִי	שְׁנֵין	וְזִיוֹהִי	מִתְבַּהֲל	שַׁנְיָא	בֶּלְשַׁאצַּר	מַלְכָּא	אֱדַיִן
juu–yake	ilibadilika	na–rangi–yake	alitia–wasiwasi	sana	Belshaza	mfalme	Ndipo
H5922	H8133	H2122	H0927	H7690	H1113	H4430	H0116

מְשְׁתַּבְּשִׁין׃	וְרַבְרְבָנוֹהִי
walichanganyikiwa	na–wakuu–wake
H7672	H7261

Kisha mfalme Belshaza alishitushwa sana na mwonekano wa uso wake ulibadilika. Wakuu wake nao walishangazwa sana.

10

מִשְׁתְּיָא	לְבֵית	וְרַבְרְבָנוֹהִי	מַלְכָּא	מִלֵּי	לְקָבֵל	מַלְכְּתָּא
karamu	ndani–ya–nyumba–ya	na–wakuu–wake	mfalme	maneno–ya	kwa–sababu–ya	Malkia
H4961	H1005	H7261	H4430	H4406	H6903	H4433

יְבַהֲלוּהִי	אַל־	חֵיׁי	לְעָלְמִין	מַלְכָּא	וַאֲמַרַת	מַלְכְּתָא	עֲנַת	(עלית)
kutia–wasiwasi	yasi–	uishi	milele	mfalme	na–akasema	malkia	akajibu	(aliingia)
H0927	H0409	H2418	H5957	H4430	H0560	H4433	H6032	H5954

[עללת]	רַעְיוֹנָךְ	וְזִיוָךְ	אַל־	יְשַׁתְּנוּ׃
[aliingia]	mawazo–yako	na–rangi–yako	isi–	badilika
H5954	H7476	H2122	H0409	H8133

Ndipo sasa malkia alikuja katika nyumba ya sherehe kwasababu ya kile ambacho mfalme na wakuu wake walikuwa wamekisema. Malkia akasema, “Mfalme na aishi milele! Usiache mawazo yako yakakusumbua. Usiruhusu mwonekano wa uso wako ubadilike.

11

בֵּהּ	קַדִּישִׁין	אֱלָהִין	רוּחַ	דִּי	בְּמַלְכוּתָךְ	גְּבַר	אִיתַי
imo–ndani–yake	watakatifu	miungu	roho–ya	ambaye	katika–ufalme–wako	mtu	Yuko
H6922	H0426	H7308	H1768	H4437	H1400	H0383	

אֱלָהִין	כְּחָכְמַת־	וְחָכְמָה	וְשָׁכְלְתָנוּ	נַהִירָו	אֲבוּךְ	וּבְיוֹמֵי
miungu	kama–hekima–ya–	na–hekima	na–ufahamu	mwanga	baba–yako	na–katika–siku–za
H0426	H2452	H2452	H7924		H0002	H3118

אֶשְׁפִּין	חַרְטֻמִּין	רַב	אֲבוּךְ	נְבֻכַדְנֶצַּר	וּמַלְכָּא	בֵּהּ	הִשְׁתְּכַחַת
wachawi	waganga	mkuu–wa	baba–yako	Nebukadneza	na–mfalme	ndani–yake	ilipatikana
H0826	H2749	H7229	H0002	H5020	H4430		H7912

מַלְכָּא׃	אֲבוּךְ	הַקִימֵהּ	גְּזִרִין	כַּשְׁדָּאִין
mfalme	baba–yako	alimteua	watabiri	Wakaldayo
H4430	H0002	H6966	H1505	H3779

Kuna mtu katika ufalme wako ambaye ana roho ya miungu watakatifu dani yake. Katika siku za baba yako, mwanga na weledi na hekima ya miungu ilipatikana ndani yake. Mfalme Nebukadneza, baba yako mfalme, alimfanya kuwa mkuu wa waganga, pamoja na mkuu wa wale wanazungumza na wafu, na wa wenye hekima, na wa wataalamu wa nyota.

12

חֶלְמִין	מְפַשַׁר	וְשָׁכְלְתָנוּ	וּמַנְדַּע	יַתִּירָה	וְרוּחַ	דִּי	קֳבֵל	כָּל־
ndoto	kufasiri	na–ufahamu	na–maarifa	bora	roho	kwamba	ya–	Kwa–sababu–
H2493	H6590	H7924	H4486	H3493	H7308	H1768	H6903	H3606

דִּי־	בְּדָנִיֵּאל	בֵּהּ	הִשְׁתְּכַחַת	קְטָרִין	וּמְשָׁרֵא	אֲחִידָן	וַאֲחָוַיָת
ambaye–	katika–Danieli	ndani–yake	yalipatikana	matatizo	na–kutatua	mafumbo	na–kuonyesha
H1768	H1841		H7912	H7001	H8271	H0280	H0263

פ	יְהַחֲוֵה׃	וּפִשְׁרָה	יִתְקְרֵי	דָּנִיֵּאל	כְּעַן	בֶּלְטְשַׁאצַּר	שְׁמֵהּ	שֻׁם־	מַלְכָּא
.	ataonyesha	na–tafsiri	aitwe	Danieli	sasa	Belteshaza	jina–lake	alimwita–	mfalme
	H2324	H6591	H7123	H1841	H3705	H1096	H8036	H7761	H4430

Roho bora, ufahamu, weledi, kutafsiri ndoto, kufafanua mafumbo na kutatua matatizo - hizi ni sifa zilizopatikana kwa mtu huyu Danieli, ambaye mfalme alimwita Belteshaza. Sasa mwiteni Danieli naye atawaambia maana ya kile kilichoandikwa.”

13

לְדָנִיֵּאל	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנֵה	מַלְכָּא	קֳדָם	הֵעָל	דָּנִיֵּאל	בֵּאדַיִן
kwa–Danieli	na–akasema	mfalme	akajibu	mfalme	mbele–ya	aliletwa	Danieli	Ndipo
H1841	H0560	H4430	H6032	H4430	H6925	H5954	H1841	H0116

דִּי	גְלוּתָא	בְּנֵי		מִן־	דִּי־	דָּנִיֵּאל	הוּא	(אַנְתְּ־)
wa	uhamisho	miongoni–mwa–wana–wa		kutoka–	ambaye–	Danieli	ndiwe	(wewe)
H1768	H1547	H1123		H4481	H1768	H1841	H1932	H0607

[אנתה־]	יְהוּד׃	מִן־	אֲבִי	מַלְכָּא	הַיְתֵי	דִּי	יְהוּד
[wewe]	Yuda	kutoka–	baba–yangu	mfalme	alimleta	ambaye	Yuda
H0607	H3061	H4481	H0002	H4430	H0858	H1768	H3061

Ndipo Danieli alipoletwa mbele ya mfalme. Mfalme akamwambia, “Wewe ni yule Danieli, mmoja kati ya watu wa mateka wa Yuda, ambao baba yangu mfalme aliwaleta kutoka Yuda.

14

בָּךְ	אֱלָהִין	רוּחַ	דִּי	(עֲלָךְ)	[עלין]	וְשִׁמְעֵת	
imo–ndani–yako	miungu	roho–ya	kwamba	(kukuhusu)	[kukuhusu]	Na–nimesikia	
	H0426	H7308	H1768	H5921	H5922	H8086	

בָּךְ׃	הִשְׁתְּכַחַת	יַתִּירָה	וְחָכְמָה	וְשָׂכְלְתָנוּ	וְנַהִירָו	
ndani–yako	imepatikana	bora	na–hekima	na–ufahamu	na–mwanga	
	H7912	H3493	H2452	H7924		

Nimesikia habari kukuhusu wewe, kwamba roho ya miungu iko ndani yako, na ya kwamba mwanga na ufahamu na hekima bora inapatikana ndani yako.

15

דְּנָה	כְתָבָה	דִּי־	אָשְׁפַּיָּא	חַכִּימַיָּא	קֳדָמַי	הֶעֱלוּ	וּכְעַן	
haya	maandishi	ili–	wachawi	wenye–hekima	mbele–yangu	waliletwa	Na–sasa	
H1836	H3792	H1768	H0826	H2445	H6925	H5954	H3705	

לְהַחֲוָיָה׃	מִלְתָא	פְּשַׁר־	כָּהֲלִין	וְלָא־	לְהוֹדָעֲתַנִי	וּפִשְׁרֵהּ	יְקִרוֹן	
kuionyesha	jambo	tafsiri–ya–	weza	na–hawaku–	wanijulishe	na–tafsiri–yake	wayasome	
H2324	H4406	H6591	H3546	H3809	H3046	H6591	H7123	

Na sasa watu wanaojulikana kwa hekima na wale wanaozungumza na wafu, wamekwisha kuletwa mbele yangu, ili kusoma maandishi haya na kunijulisha maana ya tafsiri yake, lakini hawakuweza kunijulisha tafsiri yake.

16

לְמִפְשָׁר	פְּשַׁרִין	(תִּיכּוֹל)	[תוכל]	דִּי־	(עֲלָךְ)	[עלין]	שְׁמִעֵת	וַאֲנָה
kutafsiri	tafsiri	(unaweza)	[unaweza]	kwamba–	(kukuhusu)	[kukuhusu]	nimesikia	Na–mimi
H6590	H6591	H3202	H3202	H1768	H5921	H5922	H8086	

וּפִשְׁרֵהּ	לְמִקְרֵא	כְתָבָא	(תִּכּוֹל)	[תוכל]	הֵן	כְּעַן	לְמִשְׁרֵא	וְקִטְרִין
na–tafsiri–yake	kuyasoma	maandishi	(unaweza)	[unaweza]	kama	sasa	kutatua	na–matatizo
H6591	H7123	H3792	H3202	H3202		H3705	H8271	H7001

עַל־	דַּהֲבָא	דִּי־	(וְהַמְנִיכָא)	[והמונכא]	תִּלְבַּשׁ	אַרְגְּוָנָא		לְהוֹדָעֲתַנִי
juu–ya–	dhahabu	wa–	(na–mkufu)	[na–mkufu]	utavaa	nguo–za–zambarau		kunijulisha
H5922	H1722	H1768	H2002	H2002	H3848	H0711		H3046

פ	תִּשְׁלַט׃	בְּמַלְכוּתָא	וְתַלְתָּא	צַוְּאָךְ		
.	utatawala	katika–ufalme	na–wa–tatu	shingo–yako		
	H7981	H4437	H8531	H6676		

Nimesikia kwamba unaweza kutoa tafsiri na kutatua matatizo. Sasa kama utaweza kusoma maandishi na kuniambia maana yake, utavikwa nguo za zambarau na kuwa na kuvalishwa mkufu wa dhahabu shingoni mwako, na utakuwa mtawala wa tatu mwenye mamlaka katika ufalme.”

17 בֵּאדַיִן דָּנִיֵּאל עֲנָה akajibu Ndipo H6032 H0116
וְאָמַר na–akasema H0560
מַלְכָּא mfalme H4430
קֳדָם mbele–ya H6925
מַתְנָתָךְ zawadi–zako H4978
לָךְ kwako
לֶהֱוֵיָן ziwe H1934
וּפִשְׁרָא na–tafsiri H6591
לְמַלְכָּא kwa–mfalme H4430
אֶקְרֵא nitayasoma H7123
כְּתָבָא maandishi H3792
בְּרַם lakini H1297
דְּנָה toa H3052
לְאָחֳרָן kwa–mwingine H0321
וּנְבָזְבִיתָךְ na–malipo–yako H5023
אֲהוֹדְעִנָּה׃ nitamjulisha H3046

Kisha Danieli akajibu mbele ya mfalme, “Zawadi yako na iwe kwa ajili yako mwenyewe, na thawabu yako na umpe mtu mwingine. Hata hivyo, mfalme, nitakusomea maandishi na nitakwaambia maana.

18 אַנְתְּ(Wewe) H0607
מַלְכָּא mfalme H4430
אֱלָהָא Mungu H0426
עִלַּי[Aliye–Juu] H5943
עִלָּאָה(Aliye–Juu) H5943
מַלְכוּתָא ufalme H4437
וּרְבוּתָא na–ukuu H7238
וִיקָרָא na–utukufu H3367
אֲבוּךְ׃ baba–yako H0002
לְנְבֻכַדְנֶצַּר kwa–Nebukadneza H5020
יְהַב alitoa H3052
וְהַדְרָה na–fahari H1923

Na juu yako, Ewe mfalme, Mungu Aliye juu sana alimpa Nebukadneza baba yako ufalme, ukuu, heshima na enzi.

19 וּמִן־ Na–kwa–sababu–ya– H4481
רְבוּתָא ukuu H7238
דִּי ambao H1768
יְהַב־ alimpa– H3052
לֶהּ yeye
כָּל wote H3606
עַמְמַיָּא mataifa H5972
אֻמַיָּא makabila H0524
וְלִשָּׁנַיָּא na–lugha H3961
דִּי־ yeyote– H1768
מִן־ kutoka– H4481
קֳדָמוֹהִי mbele–yake H6925
וְדָחֲלִין na–wakiogopa H1763
זָיְעִין(wakitetemeka) H2112
וְאַעִין[wakitetemeka] H2112
הֲוָוֹ walikuwa H1934
מַּחֵא akimpiga H2418
הֲוָה alikuwa H1934
צָבֵא alipenda H6634
הֲוָה aliyemtaka H1934
וְדִי־ na–yeyote– H1768
קָטֵל akiua H6992
הֲוָא alikuwa H1934
צָבֵא alipenda H6634
הֲוָה aliyemtaka H1934
הֲוָה alikuwa H1934
צָבֵא alipenda H6634
הֲוָה aliyemtaka H1934
וְדִי־ na–yeyote– H1768
מָרִים akimkuza H7313
הֲוָה alikuwa H1934
צָבֵא alipenda H6634
הֲוָה aliyemtaka H1934
וְדִי־ na–yeyote– H1768
מַשְׁפִּיל׃ akimshusha H8214

Na kwasababu ya ukuu huo, Mungu alimpa watu wote, mataifa, na lugha walimtetemekea na kumwogopa. Aliwauwa wale aliotaka wafe na aliwaacha hai wale aliotaka waishi. Aliwainua wale aliowataka, na aliwashusha wale aliowataka.

20 וּכְדִי Na–wakati H1768
רָם uliinuka H7313
לִבֵּהּ moyo–wake H3825
וְרוּחֵהּ na–roho–yake H7308
תְּקִפַת ilikuwa–na–nguvu H8631
לַהֲזָדָה kwa–kiburi H2103
הָנְחַת alishushwa H5182
מִן־ kutoka– H4481
כָּרְסֵא kiti–cha–enzi–cha H3764
מַלְכוּתֵהּ ufalme–wake H4437
וִיקָרָה na–utukufu–wake H3367
הֶעְדִּיו uliondolewa H5709
מִנֵּהּ׃ kutoka–kwake H4481

Lakini wakati moyo ulipokuwa na kiburi na roho yake ilifanywa kuwa mgumu na kwasababu hiyo alitenda kwa kiburi, alishushwa kutoka kiti chake cha enzi cha kifalme, na waliiondoa enzi yake.

								21
חֱיוָתָא	עִם־	וְלִבְבֵהּ	טְרִיד	אֲנָשָׁא	בְּנֵי	וּמִן־		
wanyama	pamoja–na–	na–moyo–wake	alifukuzwa	wanadamu	wana–wa	Na–kutoka–kwa–		
H2423	H5974	H3825	H2957	H0606	H1123	H4481		

עִשְׂבָא	מְדוֹרֵהּ	עֲרָדַיָּא	וְעִם־	)שַׁוִּיו(	]שוין[	
majani	makao–yake	punda–mwitu	na–pamoja–na–	(ulifanywa–sawa)	[ulifanywa–sawa]	
		H6167	H5974	H7739		

עַד	יִצְטַבַּע	גִּשְׁמֵהּ	שְׁמַיָּא	וּמִטַּל	יְתַעֲמוּנֵּהּ	כְּתוֹרִין
hadi	ulililoweshwa	mwili–wake	mbingu	na–kwa–umande–wa	walimulisha	kama–ng'ombe
H5705	H6647	H1655	H8065	H2920	H2939	H8450

בְּמַלְכוּת	)עִלָּאָה(	]עליא[	אֱלָהָא	שַׁלִּיט	דִּי־	יְדַע	דִּי־
katika–ufalme–wa	(Aliye–Juu)	[Aliye–Juu]	Mungu	anatawala	kwamba–	alijua	wakati–
H4437	H5943	H5943	H0426	H7990	H1768	H3046	H1768

):עֲלַהּ(	]עליה[	יְהָקֵים	יְצִבֶּה	דִּי	וּלְמַן־	אֲנָשָׁא
(juu–yake)	[juu–yake]	atasimamisha	anapenda	ambaye	na–yeyote–	wanadamu
H5921	H5922	H6966	H6634	H1768	H4479	H0606

Aliondolewa katika ubinadamu, alikuwa na akili za mnyama, na aliishi na punda wa mwituni. Alikula majani kama ng'ombe. Mwili wake ulilowanishwa kwa umande wa kutoka mbinguni mpaka pale alipojifunza kwamba Mungu Aliye Juu anatawala juu ya falme za watu na ya kwamba humweka mtu yeyote amtakaye juu yake.

								22
כָּל־	לִבְבָךְ	הַשְׁפִּלְתְּ	לָא	בֶּלְשַׁאצַּר	בְּרֵהּ	)וְאַנְתְּ(	]ואנתה[	
ingawa–	moyo–wako	shusha	hukuwa–	Belshaza	mwana–wake	(Na–wewe)	[Na–wewe]	
H3606	H3825	H8214	H3809	H1113	H1247	H0607	H0607	

:יְדַעְתָּ	דְּנָה	כָּל־	דִּי	קֳבֵל	
ulijua	haya	haya–yote–	ya	kwa–sababu–	
H3046	H1836	H3606	H1768	H6903	

Wewe mwana wake, Belshaza, haujaunyenyekeza moyo wako, ingawa aliyajua haya yote.

								23
הַיְתְיו	בַיְתֵהּ	דִּי־	וּלְמָאנַיָּא	הִתְרוֹמַמְתָּ	שְׁמַיָּא	מָרֵא־	וְעַל	
wamevileta	nyumba–yake	vya–	na–vyombo–vya	ulijiinua	mbingu	Bwana–wa–	Na–dhidi–ya	
H0858	H1005	H1768	H3984	H7313	H8065	H4756	H5922	

)וְרַבְרְבָנָךְ(	]ורברבניך[	)וְאַנְתְּ(	]ואנתה[	)קֳדָמָךְ(	]קדמיך[	
(na–wakuu–wako)	[na–wakuu–wako]	(na–wewe)	[na–wewe]	(mbele–yako)	[mbele–yako]	
H7261	H7261	H0607	H0607	H6925	H6925	

כַּסְפָּא־	וְלֵאלָהֵי	בְּהוֹן	שָׁתַיִן	חַמְרָא	וּלְחֵנָתָךְ	שֵׁגְלָתָךְ
fedha–	na–miungu–ya	ndani–yake	mlikunywa	divai	na–masuria–wako	wake–zako
H3702	H0426		H8355	H2562	H3904	H7695

וְלָא	שָׁמְעִין	וְלָא־	חָזַיִן	לָא־	דִּי	וְאַבְנָא	אָעָא	פַּרְזְלָא	נְחָשָׁא	וְדַהֲבָא
na–hai–	sikii	na–hai–	oni	hai–	ambayo	na–mawe	mbao	chuma	shaba	na–dhahabu
H3809	H8086	H3809	H2370	H3809	H1768	H0069	H0636	H6523	H5174	H1722

אָרְחָתָךְ	וְכָל־	בִּידֵהּ	נְשְׁמָתָךְ	דִּי־	וְלֵאלָהָּא	שַׁבַּחְתָּ	יָדְעִין
zako	na–njia–zako–zote–	mkononi–mwake	pumzi–yako	ambaye–	na–Mungu	ulisifu	jui
H0735	H3606	H3028	H5396	H1768	H0426	H7624	H3046

הַדַּרְתָּ:	לָא	לֵהּ
heshimu	hukuwa–	Kwake
H1922	H3809	

Umejiinua mwenyewe kinyume cha Bwana wa mbinguni. Katika nyumba yake walikuletea vyombo ambavyo wewe, wakuu wako, wake zako na masuria wako walivinywea, na kisha ukaisifia sana sanamu zilitengenezwa kwa fedha na dhahabu, shaba, chuma, mbao, na mawe - sanamu ambazo haziwezi kuona, kusikia wa kujua kitu chochote. Haujamheshimu Mungu ambaye anaishikilia pumzi yako katika mkono wake na ambaye anazijua njia zako zote.

דְּנָה	וּכְתָבָא	יְדָא	דִּי־	פַּסָּא	שְׁלִיַח	קֳדָמוֹהִי	מִן־	בֵּאדַיִן	24
haya	na–maandishi	mkono	ya–	sehemu–ya	ilitumwa	mbele–yake	kutoka–	Ndipo	
H1836	H3792	H3028	H1768	H6447	H7972	H6925	H4481	H0116	

רְשִׁים׃
yaliandikwa
H7560

Ndipo Mungu aliutuma mkono kutoka katika makao yake na maandishi haya yaliandikwa.

וּפַרְסִין׃	תְּקֵל	מְנֵא	מְנֵא	רְשִׁים	דִּי	כְתָבָא	וּדְנָה	25
UFARISINI	TEKELI	MENE	MENE	yaliandikwa	ambayo	ndiyo–maandishi	Na–haya	
		H4484	H4484	H7560	H1768	H3792	H1836	

Haya ndiyo maandishi ambayo yaliandikwa: 'Mene, Mene, Tekeli na Peresin.'

וְהַשְׁלְמַהּ׃	מַלְכוּתָךְ	אֱלָהָא	מְנָה־	מְנָא	מִלְּתָא	פְּשַׁר־	דְּנָה	26
na–kuumaliza	ufalme–wako	Mungu	amehesabu–	MENE	jambo	ndiyo–tafsiri–ya–	Hii	
H8000	H4437	H0426	H4483	H4484	H4406	H6591	H1836	

Maana yake ni: 'Mene,' 'Mungu ameuhesabu ufalme wako na ameukomesha.'

חַסִיר׃	וְהִשְׁתְכַחַת	בְּמֹאזְנַיָּא	תְּקִילְתָּה	תְּקֵל	27
umepunguka	na–umepatikana	katika–mizani	umepimwa	TEKELI	
H2627	H7912	H3977			

'Tekeli' 'umepimwa katika mizani na umeonekana umepungua.'

וּפָרֵס׃	לְמָדָי	וִיהִיבַת	מַלְכוּתָךְ	פְּרִיסַת	פְּרֶס	28
na–Waajemi	kwa–Wamedi	na–umepewa	ufalme–wako	umegawanywa	PERESI	
H6540	H4076	H3052	H4437			

'Peresi' 'ufalme wako umegawanyika na wamepewa Wamedi na Waajemi.'"

[והמונכא]	אַרְגְּוָנָא	לְדָנִיֵּאל	וְהַלְבָּישׁוּ	בֵּלְשַׁאצַּר	אֲמַר	וּבֵאדַיִן	29
[na–mkufu]	nguo–za–zambarau	Danieli	na–wakamvika	Belshaza	aliamuru	Ndipo	
H2002	H0711	H1841	H3848	H1113	H0560	H0116	

דִּי־	עֲלוֹהִי	וְהַכְרָזוּ	צַוְּארֵהּ	עַל־	דַּהֲבָא	דִּי־	וְהַמְנִיכָא(	
kwamba–	kumhusu	na–wakatangaza	shingo–yake	juu–ya–	dhahabu	wa–	(na–mkufu)	
H1768	H5922	H3745	H6676	H5922	H1722	H1768	H2002	

בְּמַלְכוּתָא׃	תַּלְתָּא	שַׁלִּיט	לֶהֱוֵא	
katika–ufalme	wa–tatu	mtawala	atakuwa	
H4437	H8531	H7990	H1934	

Ndipo Belshaza alitoa agizo, na walimvalisha Danieli mavazi ya zambarau. Mkufu wa dhahabu walimvisha shingoni, na mfalme alitoa tamko juu ya Danieli kuwa atakuwa mtawala mwenye mamlaka ya nafasi ya tatu katika ufalme.

פ	כַּשְׂדָּאֵה׃)(	[כשדיא]	מַלְכָּא	בֵּלְאשַׁצַּר	קְטִיל	בְּלֵילְיָא	בֵּהּ	30
.	(Mkaldayo)	[Mkaldayo]	mfalme	Belshaza	aliuawa	usiku–ule	Katika–	
	H3779	H3779	H4430	H1113	H6992	H3916		

Usiku ule Belshaza, mfalme wa Babeli aliuawa,

וְדָרְיָוֶשׁ	מָדָיָא	קַבֵּל	מַלְכוּתָא	כְּבַר	שְׁנִין	שִׁתִּין	וְתַרְתֵּין׃	31
Na-Dario	Mmedi	alipokea	ufalme	akiwa-na	miaka	sitini	na-miwili	
H1868	H4077	H6902	H4437	H1247	H8140	H8361	H8648	

na Dario Mwajemi aliuchukua ufalme alipokuwa na miaka ipatayo sitini na miwili.

Chapter 6

מְאָה	לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	מַלְכוּתָא	עַל־	וַהֲקִים	דָּרְיָוֶשׁ	קֳדָם	שְׁפַר	1
mia	maliwali	ufalme	juu-ya-	na-akaweka	Dario	mbele-ya	Ilimpendeza	
H3969	H0324	H4437	H5922	H6966	H1868	H6925	H8232	

מַלְכוּתָא׃	בְּכָל־	לֶהֱוֵן	דִּי	וְעֶשְׂרִין
ufalme	katika-wote-	watakuwa	ambao	na-ishirini
H4437	H3606	H1934	H1768	H6243

Ilimpendeza Dario kuchagua juu ya ufalme magavana wa majimbo 120 ambao wangetawala juu ya ufalme wote.

לֶהֱוֹן	דִּי־	מִנְהֲוֹן	חַד־	דָּנִיֵּאל	דִּי	תְּלָתָא	סָרְכִין	מִנְהוֹן	וְעֶלָּא	2
wawe	ili-	wao	mmoja-	Danieli	ambao	watatu	wakuu	kutoka-kwao	Na-juu-yao	
H1934	H1768	H4481	H2298	H1841	H1768	H8532	H5632	H4481	H5924	

נָזָק׃	לֶהֱוֵא	לָא־	וּמַלְכָּא	טַעְמָא	לְהוֹן	יָהֲבִין	אִלֵּין	אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא
akidhurka	kuwa	asi-	na-mfalme	taarifa	kwao	wakitoa	hawa	maliwali
H5142	H1934	H3809	H4430	H2941		H3052	H0459	H0324

Juu yao kulikuwa na watawala wakuu watatu, na Daniel alikuwa mmoja wao. Hawa watawala waliwekwa ili waweze kuwasimamia magavana wa majimbo, ili kwamba mfalme asipate hasara.

קֳבֵל	כָּל־	וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	סָרְכַיָּא	עַל־	מִתְנַצַּח	הֲוָא	דָּנִיֵּאל	דְּנָה	אֱדַיִן	3
ya-	kwa-sababu-	na-maliwali	wakuu	juu-ya-	akizidi	alikuwa	Danieli	huyu	Ndipo	
H6903	H3606	H0324	H5632	H5922	H5330	H1934	H1841	H1836	H0116	

כָּל־	עַל־	לְהָקָמוּתֵהּ	עֲשִׁית	וּמַלְכָּא	בְּהּ	יַתִּירָא	רוּחַ	דִּי	
wote-	juu-ya-	kumsimamisha	alikuwa-akifikiri	na-mfalme	ndani-yake	bora	roho	kwamba	
H3606	H5922	H6966	H6246	H4430		H3493	H7308	H1768	

מַלְכוּתָא׃
ufalme
H4437

Danieli alipambanuliwa juu ya watawala wakuu na juu ya magavana wa majimbo kwasababu alikuwa na roho isiyo ya kawaida. Mfalme alikuwa akipanga kumweka juu ya ufalme wote.

לְדָנִיֵּאל	לְהַשְׁכָּחָה	עִלָּה	בָּעַיִן	הֲוֹוֹ	וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	סָרְכַיָּא	אֱדַיִן	4
dhidi-ya-Danieli	kupata	sababu	wakitafuta	walikuwa	na-maliwali	wakuu	Ndipo	
H1841	H7912	H5931	H1156	H1934	H0324	H5632	H0116	

קֳבֵל	כָּל־	לְהַשְׁכָּחָה	יְכִלִין	לָא־	וּשְׁחִיתָה	עִלָּה	וְכָל־	מַלְכוּתָא	מְצַד
ya-	kwa-sababu-	kupata	weza	hawaku-	na-kosa	sababu	na-kila-	ufalme	kuhusu
H6903	H3606	H7912	H3202	H3809	H7844	H5931	H3606	H4437	H6655

עַלְוֹהִי׃	הִשְׁתְּכַחַת	לָא	וּשְׁחִיתָה	שָׁלוּ	וְכָל־	הוּא	מְהֵימַן	דִּי־
juu-yake	patikana	haku-	na-uharibifu	kosa	na-kila-	yeye	mwaminifu	kuwa-
H5922	H7912	H3809	H7844	H7960	H3606	H1932	H0540	H1768

Basi watawala wakuu wengine na magavana wa majimbo walitafuta makosa katika kazi ambazo Danieli alizifanya kwa ufalme, lakini hawakuweza kuona ufisadi au kushindwa katika majukumu yake kwasababu alikuwa mwaminifu. Hakuna kosa au uzembe uliopatikana ndani yake.

כָּל־	דְּנָה	לְדָנִיֵּאל	נְהַשְׁכָּח	עֲלָ	דִּי	אֶמְרִין	אֱלָהּ	גְּבַרְיָא	אֱדַיִן	5
yoyote–	huyu	dhidi–ya–Danieli	pata	hatuta–	kwamba	wakasema	hawa	watu	Ndipo	
H3606	H1836	H1841	H7912	H3809	H1768	H0560	H0479	H1400	H0116	

ס	:אֱלָהֵהּ	בְּדָת	עֲלוֹהִי	הַשְׁכְּחָנָה	לָהֵן	עִלָּא	
.	Mungu–wake	katika–sheria–ya	juu–yake	tupate	isipokuwa	sababu	
	H0426	H1882	H5922	H7912	H3861	H5931	

Kisha watu hawa wakasema, “Hatukuweza kupata sababu yoyote ya kumshitaki huyu Danieli isipokuwa tukitafuta kitu fulani dhidi yake kuhusiana na sheria za Mungu wake.’”

אָמְרִין	וְכֵן	מַלְכָּא	עַל־	הַרְגָּשׁוּ	אִלֵּין	וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	סָרְכַיָּא	אֱדַיִן	6
wakamwambia	na–hivyo	mfalme	kwa–	walikurupuka	hawa	na–maliwali	wakuu	Ndipo	
H0560	H3652	H4430	H5922	H7284	H0459	H0324	H5632	H0116	

:חֵיֵי	לְעָלְמִין	מַלְכָּא	דָּרְיָוֶשׁ	לֶהֵ	
uishi	milele	mfalme	Dario	yeye	
H2418	H5957	H4430	H1868		

Ndipo watawala hawa na magavana walileta mpango mbele ya mfalme. Walimwambia, “Mfalme Dario, uishi milele!

וּפַחֲוָתָא	הַדָּבְרַיָּא	וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	סְגָנַיָּא	מַלְכוּתָא	סָרְכֵי	וְכָל	אִתְיָעֲטוּ	7
na–watawala	washauri	na–maliwali	magavana	ufalme	wakuu–wa	wote	Wameshauriana	
H6347	H1907	H0324	H5460	H4437	H5632	H3606		

בָּעוּ	יִבְעֵה	דִי־	כָּל־	דִּי	אֱסָר	וּלְתַקָּפָה	מַלְכָּא	קְיָם	לְקַיָּמָה
ombi	ataomba	ambaye–	yeyote–	kwamba	zuio	na–kuthibitisha	mfalme	amri–ya	kuweka
H1159	H1156	H1768	H3606	H1768	H0633	H8631	H4430	H7010	H6966

מִנָּךְ	לָהֵן	תְּלָתִין	יוֹמִין	עַד־	וֶאֱנָשׁ	אֱלָהּ	כָּל־	מִן־	
kutoka–kwako	isipokuwa	thelathini	siku	hadi–	au–binadamu	mungu	yeyote–	kutoka–kwa–	
H4481	H3861	H8533	H3118	H5705	H0606	H0426	H3606	H4481	

אַרְיָוָתָא:	לְגֻב	יִתְרְמֵא	מַלְכָּא	
simba	ndani–ya–tundu–la	atatupwa	mfalme	
H0744	H1358	H7412	H4430	

Watawala wote wakuu wa ufalme, magavana wa mikoa, na magavana wa majimbo, washauri, na magavana wameshauriana kwa pamoja na kuamua kuwa wewe, mfalme, unapaswa kupitisha amri na kuitekeleza, ili kwamba mtu yeyote anayefanya dua kwa mungu yeyote au mtu kwa siku thelathini, isipokuwa wewe mfalme, mtu huyo lazima atupwe katika tundu la simba.

לְהַשְׁנָיָה	לָא	דִי	כְתָבָא	וְתִרְשֻׁם	אֱסָרָא	תְּקִים	מַלְכָּא	כְּעַן	8
badilishwe	hali–	ambalo	andiko	na–tia–sahihi	zuio	weka	mfalme	Sasa	
H8133	H3809	H1768	H3792	H7560	H0633	H6966	H4430	H3705	

תֶּעְדֵּא:	לָא	דִי־	וּפָרַס	מָדַי	כְּדָת־	
batilishwe	hai–	ambayo–	na–Waajemi	Wamedi	kama–sheria–ya–	
H5709	H3809	H1768	H6540	H4076	H1882	

Sasa mfalme, litoe agizo na utie saini nyaraka ili kwamba isije ikabadilika, kama ilivyoelekezwa katika sheria za Wamedi na Waajemi, hivyo haiweze ikabatilishwa.

וֶאֱסָרָא:	כְתָבָא	רְשֻׁם	דָּרְיָוֶשׁ	מַלְכָּא	הֵדָנָה	קֳבֵל	כָּל־	9
na–zuio	andiko	alitia–sahihi	Dario	mfalme	hili	ya–	Kwa–sababu–	
H0633	H3792	H7560	H1868	H4430	H1836	H6903	H3606	

Basi, mfalme Dario alitia saini nyaraka kwa kuifanya amri kuwa sheria.

10

לְבֵיתֵהּ	עַל	כְּתָבָא	רְשִׁים	דִּי־	יְדַע	כְּדִי	וְדָנִיֵּאל	
nyumba–yake	aliingia	andiko	limetolewa–sahihi	kwamba–	alijua	wakati	Na–Danieli	
H1005	H5954	H3792	H7560	H1768	H3046	H1768	H1841	

וְזִמְנִין	יְרוּשְׁלֶם	גְּגֵד	בְּעִלְיְתֵהּ	לֵהּ	פְּתִיחָן	וְכַוִּין	
na–mara	Yerusalemu	kuelekea	katika–chumba–chake–cha–juu	kwake	wazi	na–madirisha	
H2166	H3390	H5049	H5952		H6606	H3551	

וּמוֹדֵא	וּמְצַלֵּא	בִּרְכוֹהִי	עַל־	בָּרֵךְ	וְהוּא	בְיוֹמָא	תְּלָתָה	
na–akishukuru	na–akiomba	magoti–yake	juu–ya–	akipiga–magoti	yeye	kwa–siku	tatu	
H3029	H6739	H1291	H5922	H1289	H1932	H3118	H8532	

מִן־	עֲבֵד	הֲוָא	דִּי־	קֳבֵל	כָּל־	אֱלָהֵהּ	קֳדָם	
kutoka–	akifanya	alikuwa	ya–kuwa–	kwa–sababu–	kama–vile–	Mungu–wake	mbele–ya	
H4481	H5648	H1934	H1768	H6903	H3606	H0426	H6925	

ס	דָּנֵה׃	קַדְמַת	
.	hili	kabla–ya	
	H1836	H6928	

Danieli alipojua kuwa nyaraka imekwisha kusainiwa kuwa sheria, alienda ndani ya nyumba yake (madirisha yake katika chumba cha juu yalikuwa wazi kuelekea Yerusalemu), na alipiga magoti yake, kama alivyokuwa akifanya mara tatu kwa siku, na aliomba na kushukuru mbele ya Mungu wake, kama alivyofanya hapo kabla.

11

קֳדָם	וּמִתְחַנַּן	בָּעֵא	לְדָנִיֵּאל	וְהַשְׁכְּחוּ	הַרְגִּשׁוּ	אֱלַהּ	גְּבְרַיָּא	אֱדַיִן
mbele–ya	na–akisihi	akiomba	Danieli	na–wakamkuta	walikurupuka	hawa	watu	Ndipo
H6925	H2604	H1156	H1841	H7912	H7284	H0479	H1400	H0116

אֱלָהֵהּ׃
Mungu–wake
H0426

Kisha watu hawa walikuwa wameunda hila kwa pamoja walimwona Danieli akiomba na kutafuta msaada kutoka kwa Mungu.

12

אֱסָר	הַלָּא	מַלְכָּא	אֱסָר	עַל־	מַלְכָּא	קֳדָם־	וְאָמְרִין	קְרִיבוּ	בֱּאדַיִן
zuio	je	mfalme	zuio–la	kuhusu–	mfalme	mbele–ya–	na–wakasema	walikaribia	Ndipo
H0633	H3809	H4430	H0633	H5922	H4430	H6925	H0560	H7127	H0116

אֱלָהּ	כָּל־	מִן־	יִבְעֵה	דִּי־	אֱנָשׁ	כָּל־	דִּי	רְשַׁמְתָּ
mungu	yeyote–	kutoka–kwa–	ataomba	ambaye–	mtu	yeyote–	kwamba	ulitia–sahihi
H0426	H3606	H4481	H1156	H1768	H0606	H3606	H1768	H7560

יִתְרְמֵא	מַלְכָּא	מִנָּךְ	לָהֵן	תְּלָתִין	יוֹמִין	עַד־	וֱאֱנָשׁ
atatupwa	mfalme	kutoka–kwako	isipokuwa	thelathini	siku	hadi–	au–binadamu
H7412	H4430	H4481	H3861	H8533	H3118	H5705	H0606

כְּדָת־	מִלְּתָא	יַצִּיבָא	וְאָמַר	מַלְכָּא	עָנָה	אַרְיְוָתָא	לְנוֹב
kama–sheria–ya–	jambo	ni–kweli	na–akasema	mfalme	akajibu	simba	ndani–ya–tundu–la
H1882	H4406	H3330	H0560	H4430	H6032	H0744	H1358

תֶּעְדָּא׃	לָא	דִּי־	וּפָרַס	מָדַי	
batilishwe	hai–	ambayo–	na–Waajemi	Wamedi	
H5709	H3809	H1768	H6540	H4076	

Ndipo walipomwendea mfalme na kuongea naye kuhusiana na amri yake: “Je haukuweka amri kwamba mtu yeyote akayefanya maombi kwa mungu mwingine au kwa binadamu ndani ya siku thelathini zijazo, isipokuwa kwako wewe, mfalme, lazima mtu huyo atupwe katika tundu la simba? Mfalme akajibu, “Jambo hili ni la hakika, kama ilivyoelekezwa katika sheria za Wamedi na Waajemi; ambazo haziwezi zikabatilishwa.”

13 בֵּאדַיִן Ndipo H0116 עֲנָו wakajibu H6032 וְאָמְרִין na-wakasema H0560 קֳדָם mbele-ya H6925 מַלְכָּא mfalme H4430 דְּנִיֵּאל Danieli H1841 דִּי kwamba H1768 דִּי ambaye H1768 מִן- kutoka- H4481

בְּנֵי miongoni-mwa-wana-wa גְּלוּתָא uhamisho H1547 דִּי wa H1768 יְהוּד Yuda H3061 לָא- haku- H3809 שָׁם weka H7761 [עלין juu-yako] H5922 (עֲלָךְ juu-yako) H5922 מַלְכָּא mfalme H4430

טְעֵם uangalifu H2942 וְעַל- na-juu-ya- H5922 אֱסָרָא zuio H0633 דִּי ambalo H1768 רְשֻׁמְתָּ ulitia-sahihi H7560 וְזִמְנִין na-mara H2166 תְּלָתָה tatu H8532 בְּיוֹמָא kwa-siku H3118 בָּעֵא anaomba H1156

בָּעוּתֵהּ׃ ombi-lake H1159

Kisha wakamjibu mfalme, “ Mtu yule Daniel, ambaye ni mmoja wa watu wa mateka kutoka Yuda, hakutii wewe, mfalme wala maagizo yako uliyoyasaini. Yeye humwomba Mungu wake mara tatu kwa siku.”

14 אֱדַיִן Ndipo H0116 מַלְכָּא mfalme H4430 כְּדִי wakati H1768 מִלְּתָא jambo H4406 שְׁמַע alisikia H8086 שַׁגִּיא sana H7690 בְּאַשׁ alihuzunika H0888 עֲלֽוֹהִי juu-yake H5922 וְעַל na-juu-ya H5922 דָּנִיֵּאל Danieli H1841

לְהַצָּלוּתֵהּ׃ kumwokoa H5338 מְשַׁתַּדַּר akijitahidi H7712 הֲוָא alikuwa H1934 שְׁמִשָּׁא jua H8122 מָעֲלֵי jua-kutua H4606 וְעַד na-hadi H5705 לְשֵׁזָבוּתֵהּ kumwokoa H7804 בְּל moyo H1079 שָׂם akaweka H7761

Mfalme aliposikia haya, alisikitishwa sana, alitumia akili jinsi ya kumwokoa kutoka katika utawala huu. Alisumbuka sana mpaka wakati wa kuzama kwa jua akijaribu kumwokoa Danieli.

15 בֵּאדַיִן Ndipo H0116 גֻּבְרַיָּא watu H1400 אִלֵּךְ hawa H0479 הַרְגְּשׁוּ walikurupuka H7284 עַל- kwa- H5922 מַלְכָּא mfalme H4430 וְאָמְרִין na-wakasema H0560 לְמַלְכָּא kwa-mfalme H4430 דַּע jua H3046

מַלְכָּא mfalme H4430 דְּתִ- kwamba- H1768 דִּי sheria H1882 וּפַרְסָ na-Waajemi H6540 לְמָדַי ya-Wamedi H4076 דָּת sheria H1882 דִּי- kwamba- H1768 אֱסָר zuio H0633 כָּל- yoyote- H3606 וּקְיָם na-amri H7010

מַלְכָּא mfalme H4430 דִּי- ambayo- H1768 יְהָקִים anasimamisha H6966 לָא hai- H3809 בְּדִלְשַׁנֵּהּ׃ badilishwe H8133

Kisha watu hawa waliokuwa wamepanga njama walikusanyika kwa pamoja na mfalme, na wakamwambia, “Ujue mfalme kwamba ni sheria ya Wamedi na Waajemi kwamba hakuna amri au sanamu ambayo mfalme anaipitisha yaweza kubadilishwa.”

16 בֵּאדַיִן Ndipo H0116 מַלְכָּא mfalme H4430 אֲמַר akaamuru H0560 וְהַיְתִיו na-wakamleta H0858 לְדָנִיֵּאל Danieli H1841 וּרְמוֹ na-wakamtupa H7412 לְגֻבָּא ndani-ya-tundu-la H1358 דִּי la H1768

אַרְיְוָתָא simba H0744 עֲנֵה akajibu H6032 מַלְכָּא mfalme H4430 וְאָמַר na-akasema H0560 לְדָנִיֵּאל kwa-Danieli H1841 דִּי ambaye H1768 אֱלָהָךְ Mungu-wako H0426 [אנתה wewe H0607 (אֲנַתְ wewe H0607

יְשֵׁזְבִנָּךְ׃ atakuokoa H7804 הוּא Yeye H1932 בְּתְדִירָא daima H8411 לֶהֵ Yeye H0000 פָּלַח- unamwabudu- H6399

Ndipo mfalme alitoa agizo, na walimleta ndani Danieli, na kisha wakamtupa katika tundu la simba. Mfalme akamwambia Danieli, “Mungu wako, ambaye unamtumikia daima, na akuokoe.''

17

וְחַתְמַה	גֻּבָּא	פֻּם	עַל־	וְשִׂמַת	חֲדָה	אֱבֶן	וְהֵיתָיִת	
na–akatia–muhuri	tundu	mdomo–wa	juu–ya–	na–likawekwa	moja	jiwe	Na–likaletwa	
H2857	H1358	H6433	H5922	H7761	H2298	H0069	H0858	

צְבוּ	תְּשֵׁנֵא	לָא־	דִי	רַבְרְבָנוֹהִי	וּבְעִזְקָתֵהּ	בְּעִזְקָתֵהּ	מַלְכָּא
kusudi	badilishwe	isi–	ili–	wakuu–wake	na–kwa–pete–za	kwa–pete–yake	mfalme
H6640	H8133	H3809	H1768	H7261	H5824	H5824	H4430

בְּדָנִיֵּאל׃
kuhusu–Danieli
H1841

Jiwe lililetwa katika mlango wa tundu, na mfalme alilitia muhuri wa pete yake mwenyewe na pamoja na muhuri wa wakuu wake ili kwamba chochote kisiweze kubadilishwa kuhusiana na Danieli.

18

הַנְעֵל	לָא־	וְדַחֲנָן	טְוָת	וּבָת	לְהֵיכְלֵהּ	מַלְכָּא	אֱדַיִן	אֱדַיִן
letwa	haku–	na–burudani	kufunga	na–akalala	jumba–lake	mfalme	akaenda	Ndipo
H5954	H3809	H1761	H2908	H0956	H1965	H4430	H0236	H0116

עֲלוֹהִי׃	נָדַת	וְשִׁנְתֵהּ	קֳדָמֹוהִי
juu–yake	ulimkimbia	na–usingizi–wake	mbele–yake
H5922	H5075	H8139	H6925

Basi mfalme alienda kwenye ikulu yake na usiku ule alikuwa na mfungo. Hakuna starehe yoyote iliyoletwa mbele yake, nao usingizi ulimkimbia.

19

דִּי־	לְגֻבָּא	וּבְהִתְבְּהָלָה	בְּנָגְהָא	יְקוּם	בִּשְׁפַרְפָּרָא	מַלְכָּא	בֶּאדַיִן	
la–	tundu–la	na–kwa–haraka	asubuhi–na–mapema	akaamka	alfajiri	mfalme	Ndipo	
H1768	H1358	H0927	H5053	H6966	H8238	H4430	H0116	

אֱזַל׃	אַרְיָוָתָא
akaenda	simba
H0236	H0744

Kisha katika mapambazuko mfalme aliamka na kwa haraka alienda kwenye tundu la simba.

20

מַלְכָּא	עָנֵה	זְעֵק	עֲצִיב	בְּקַל	לְדָנִיֵּאל	לְגֻבָּא	וּכְמִקְרְבֵהּ	
mfalme	akajibu	alilia	ya–huzuni	kwa–sauti	kwa–Danieli	tundu	Na–alipokaribia	
H4430	H6032	H2200	H6088	H7032	H1841	H1358	H7127	

דִּי	אֱלָהָךְ	חַיָּא	אֱלָהָא	עֲבֵד	דָּנִיֵּאל	לְדָנִיֵּאל	וְאָמַר
ambaye	Mungu–wako	aliye–hai	Mungu	mtumishi–wa	Danieli	kwa–Danieli	na–akasema
H1768	H0426	H2417	H0426	H5649	H1841	H1841	H0560

אַרְיָוָתָא׃	מִן־	לְשֵׁיזָבוּתָךְ	הַיְכֵל	בִּתְדִירָא	לֵהּ	פָּלַח־	)אַנְתְּ(	[אנתה]
simba	kutoka–kwa–	kukuokoa	ameweza	daima	Yeye	unamwabudu–	(wewe)	[wewe]
H0744	H4481	H7804	H3202	H8411		H6399	H0607	H0607

Na alipokaribia kwenye tundu, alimwita Danieli kwa sauti ya huzuni, akimwambia Danieli, “Danieli, mtumishi wa Mungu aliye hai, je Mungu wako ambaye anamtumkia daima ameweza kukuokoa kutoka katika simba?

21

חֱיִי׃	לְעָלְמִין	מַלְכָּא	מַלֵּל	מַלְכָּא	עִם־	דָּנִיֵּאל	אֱדַיִן	
uishi	milele	mfalme	aliongea	mfalme	na–	Danieli	Ndipo	
H2418	H5957	H4430	H4449	H4430	H5974	H1841	H0116	

Ndipo Danieli akamwambia mfalme, “Mfalme, uishi milele!

22 וְלָא אַרְיָוָתָא פֻּם וְסָגֶר מַלְאֲכֵהּ שְׁלַח אֱלָהֲי
na–hawaku– simba vinywa–vya na–akafunga malaika–wake alituma Mungu–wangu
H3809 H0744 H6433 H5463 H4398 H7972 H0426

וְאַף לִי הִשְׁתְּכַחַת זְכוּ קֳדָמוֹהִי דִּי קֳבֶל כָּל־ חַבְלִוני׃
na–pia kwangu ulipatikana usafi mbele–yake kuwa ya– kwa–sababu– nidhuru
H0638 H7912 H2136 H6925 H1768 H6903 H3606 H2255

עַבְדֵת׃ לָא חֲבוּלָה מַלְכָּא)קֳדָמָךְ( ]קדמיך[
nilichofanya si–kitu– ubaya mfalme (mbele–yako) [mbele–yako]
H5648 H3809 H2248 H4430 H6925 H6925

Mungu wangu amemtuma mjumbe na amevifunga vinywa vya simba, na hazijaweza kunidhuru. Kwa kuwa sikuwa na hatia yoyote mbele yake na pia mbele yako, ewe mfalme, na sijakufanyia jambo lolote la kukudhuru.”

23 מִן־ לְהַנְסָקָה אֲמַר וּלְדָנִיֵּאל עֲלוֹהִי טְאֲב שַׁנְיָא מַלְכָּא בְּאֵדַיִן
kutoka– kutolewa akaamuru na–kwa–Danieli juu–yake alifurahi sana mfalme Ndipo
H4481 H5267 H0560 H1841 H5922 H2868 H7690 H4430 H0116

בֵּהּ הִשְׁתְּכַח לָא־ חֲבָל וְכָל־ גֻּבָּא מִן־ דָּנִיֵּאל וְהֶסַק גֻּבָּא
kwake kupatikana hali– jeraha na–hakuna– tundu kutoka– Danieli na–akatolewa tundu
H7912 H3809 H2257 H3606 H1358 H4481 H1841 H5267 H1358

בֵּאלָהֵהּ׃ הֵימִן דִּי
Mungu–wake aliamini kwa–sababu
H0426 H0540 H1768

Basi mfalme alikuwa na furaha sana. Alitoa agizo kwamba wanatakiwa wamtoe Danieli nje ya tundu. Hivyo Danieli aliondolewa kutoka katika tundu. Hakuna dhara lolote lililoonekana kwake, kwa kuwa alikuwa ameamtumainia Mungu wake.

24 דִּי קְרִצוֹהִי אֱכָלוּ דִּי־ אִלֵּךְ גֻּבְרַיָּא וְהַיְתָיו מַלְכָּא וַאֲמַר
ya mashtaka–yake walishtaki ambao– hao watu na–waliletwa mfalme Na–akaamuru
H1768 H7170 H0399 H1768 H0479 H1400 H0858 H4430 H0560

וּנְשֵׁיזָבוּן בְּנֵיהֲוֹן אִנּוּן רְמוֹ אַרְיָוָתָא וּלְגֻב דָּנִיֵּאל
na–wake–zao watoto–wao wao walitupwa simba na–ndani–ya–tundu–la Danieli
H5389 H1123 H7412 H0744 H1358 H1841

אַרְיָוָתָא בְּהוֹן שְׁלִטוּ דִּי־ עַד גֻּבָּא לְאַרְעִית מְטוֹ וְלָא־
simba juu–yao walipanda wakati– hadi tundu chini–ya fika na–hawaku–
H0744 H7981 H1768 H5705 H1358 H0773 H4291 H3809

הַדְקוּ׃ נַרְמֵיהוֹן וְכָל־
walivunja yao na–mifupa–yao–yote–
H1855 H1635 H3606

Mfalme alitoa agizo, waletwe wale watu waliomshitaki Danieli na kisha akawatupa wao katika tundu la simba - wao, na watoto wao, na wake zao. Kabla hawajafika sakafuni, simba waliwararua na kuvunjavunja mifupa yao vipande vipande.

25 דִּי־ וְלִשָׁנָיָא אֲמַיָּא עַמְמַיָּא לְכָל־ כְּתַב מַלְכָּא דָּרְיָוֶשׁ בְּאֵדַיִן
ambao– na–lugha makabila mataifa kwa–wote– aliandika mfalme Dario Ndipo
H1768 H3961 H0524 H5972 H3606 H3790 H4430 H1868 H0116

יִשְׁגְּא׃ שְׁלָמְכוֹן אַרְעָא בְּכָל־)דָּיְרִין( ]דאירין[
iongezeke amani–yenu dunia katika–yote– (wanaishi) [wanaishi]
H7680 H8001 H0772 H3606 H1753 H1753

Kisha mfalme Dario aliandika ujumbe kwa watu wote, mataifa na lugha ambazo ziliishi katika dunia yote: “Amani na iongezeke kwenu.

26

מַלְכוּתִי	שָׁלְטָן	בְּכָל־	וְדִי	טְעֵם֙	שָׂם	מֶֽדָמַ֔	מִן־	
ufalme–wangu	utawala–wa	katika–kila–	kwamba	amri	imetolewa	mbele–yangu	Kutoka–	
H4437	H7985	H3606	H1768	H2942	H7761	H6925	H4481	

דִּי־	אֱלָהֵהּ	קֳדָם	מִן־	וְדָחַלִּין	)זְיִעִין(	]זאעין[	לֶהֱוֵן
–	Mungu–wa	mbele–ya	kutoka–	na–wakiogopa	(wakitetemeka)	[wakitetemeka]	wawe
H1768	H0426	H6925	H4481	H1763	H2112	H2112	H1934

דִּי־	וּמַלְכוּתֵהּ	לְעָלְמִין	וְקִ֖ם	חַיָּא	אֱלָהָא	וְהוּא	דִּי־	דָּנִיֵּאל
ambao–	na–ufalme–Wake	milele	na–kudumu	aliye–hai	ni–Mungu	Yeye	kwa–kuwa–	Danieli
H1768	H4437	H5957	H7011	H2417	H0426	H1932	H1768	H1841

סוֹפָא׃	עַד־	וְשָׁלְטָנֵהּ	תִּתְחַבַּל	לָא
mwisho	hadi–	na–utawala–Wake	haribika	hauta–
H5491	H5705	H7985	H2255	H3809

Ninaagiza kwamba katika utawala wote wa ufalme wangu watu watetemeka na kumcha mbele ya Mungu wa Danieli, kwa kuwa ni Mungu aliye hai na huishi milele, na ufalme wake hauwezi kuharibiwa; utawala wake utakuwepo hadi mwisho.

27

מְשֵׁיזֵב	וּמַצִּיל	וְעָבֵד	אָתַיִן	וְתִמְהִין	בִּשְׁמַיָּא	וּבְאַרְעָא	דִּי
Anayeokoa	na–kuponya	na–kufanya	ishara	na–maajabu	mbinguni	na–duniani	ambaye
H7804	H5338	H5648	H0852	H8065	H8540	H0772	H1768

שֵׁיזִיב	לְדָנִיֵּאל	מִן־	יַד	אַרְיְוָתָא׃	
alimuokoa	Danieli	kutoka–kwa–	mkono–wa	simba	
H7804	H1841	H4481	H3028	H0744	

Yeye anatuhifadhi salama na kutuokoa, na anafanya ishara na maajabu mbinguni na duniani; amemhifadhi Danieli salama dhidi ya uwezo wa simba.”

28

כּוֹרֶשׁ	וּבְמַלְכוּת	דָּרְיָוֶשׁ	בְּמַלְכוּת	הַצְלַח	דְּנָה	וְדָנִיֵּאל	
Koreshi	na–katika–ufalme–wa	Dario	katika–ufalme–wa	alifanikiwa	huyu	Na–Danieli	
H3567	H4437	H1868	H4437	H6744	H1836	H1841	

פ	)פָּרְסָאָה׃(	]פרסיא[
.	(Mwajemi)	[Mwajemi]
	H6543	H6543

Na hivyo basi, Danieli alifanikiwa katika utawala wa Dario na katika utawala wa Koreshi Mwajemi.

Chapter 7

1

חֲזָה	חֶלֶם	דָּנִיֵּאל	בָּבֶל	מֶלֶךְ	לְבֵלְאשַׁצַּר	חַדָּה	בִּשְׁנַת
aliona	ndoto	Danieli	Babeli	mfalme–wa	wa–Belshaza	wa–kwanza	Katika–mwaka
H2370	H2493	H1841	H0895	H4430	H1113	H2298	H8140

רֵאשׁ	כְּתַב	חֶלְמָא	בֵּאדַיִן	מִשְׁכְּבֵהּ	עַל־	רֵאשֵׁהּ	וְחֶזְוֵי
muhtasari–wa	aliandika	ndoto	ndipo	kitanda–chake	juu–ya–	kichwa–chake	na–maono–ya
H7217	H3790	H2493	H0116	H4903	H5922	H7217	H2376

אֲמַר׃	מִלִּין
akasema	mambo
H0560	H4406

Katika mwaka wa kwanza wa Belshaza mfalme wa Babelli, Danieli alikuwa na ndoto na maono katika akili zake wakati alipokuwa amelala kitandani kwake. Kisha akayaandika yale aliyoyaona katika ndoto. Aliandika matukio ya muhimu sana:

2

עִם־	בְּחֶזְוֵי	הֲוֵית	חָזֵה	וְאָמַר	דָּנִיֵּאל	עָנֵה
pamoja–na–	katika–maono–yangu	nilikuwa	nilikuwa–ninaona	na–akasema	Danieli	akajibu
H5974	H2376	H1934	H2370	H0560	H1841	H6032

רַבָּא׃	לְיַמָּא	מְגִיחָן	שְׁמַיָּא	רוּחֵי	אַרְבַּע	וַאֲרוּ	לֵילְיָא
kubwa	kwa–bahari	zikisukuma	mbingu	pepo–za	nne	na–tazama	usiku
H7229	H3221	H1519	H8065	H7308	H0703	H0718	H3916

Danieli alieleza, “Usiku katika ndoto zangu niliona pepo nne za mbinguni zilikuwa zinaitikisa bahari kuu.

3

מִן־	דָּא	שְׁנָיִן	יַמָּא	מִן־	סָלְקָן	רַבְרְבָן	חֵינָוֹ	וְאַרְבָּע
na–	huyu	walikuwa–tofauti	bahari	kutoka–	walipanda	wakubwa	wanne	Na–wanyama
H4481	H1668	H8133	H3221	H4481	H5559	H7260	H2423	H0703

דָּא׃
huyu
H1668

Wanyama wakubwa wanne, kila mmoja alikuwa tofauti na mwenzake, walitoka katika bahari.

4

עַד	הֲוֵית	חָזֵה	לָהּ	נְשָׁר	דִּי־	וְנַפִּין	כְּאַרְיֵה	קַדְמָיְתָא
hadi	nilikuwa	nilikuwa–ninaona	kwake	tai	ya–	na–mabawa	kama–simba	Wa–kwanza
H5705	H1934	H2370		H5403	H1768	H1611	H0744	H6933

רַגְלַיִן	וְעַל־	אַרְעָא	מִן־	וּנְטִילַת	גַּפַּיהּ	מְרִיטוּ	דִּי־	
miguu	na–juu–ya–	ardhi	kutoka–	na–akainuliwa	mabawa–yake	yalichomolewa	wakati–	
H7271	H5922	H0772	H4481	H5191	H1611	H4804	H1768	

לָהּ׃	יְהִיב	אֱנָשׁ	וּלְבַב	הֳקִימַת	כֶּאֱנָשׁ	
yeye	alipewa	binadamu	na–moyo–wa	akasimamishwa	kama–binadamu	
	H3052	H0606	H3825	H6966	H0606	

Mnyama wa kwanza alikuwa kama simba, lakini alikuwa na mabawa ya tai. Nilipokuwa natazama, mabawa yake yalikuwa yamepasuka na alikuwa ameinuliwa katika ardhi na alikuwa amesimama kwa miguu miwili kama mtu. Na alipewa akili za kibinadamu.

5

הֳקִמַת	חַד	וְלִשְׁטַר־	לְדֻב	דְּמְיָה	תִנְיָנָה	אָחֳרִי	חֵיוָה	וַאֲרוּ
aliinuliwa	mmoja	na–upande–	na–dubu	alifanana	wa–pili	mwingine	mnyama	Na–tazama
H6966	H2298	H7859	H1678	H1821	H8578	H0317	H2423	H0718

אָמְרִין	וְכֵן	)שְׁנֵהּ(	]שניה[	בֵּין	בְּפֻמָּהּ	עִלְעִין	וּתְלָת
walisema	na–hivyo	(meno–yake)	[meno–yake]	kati–ya	kinywani–mwake	tatu	na–mbavu
H0560	H3652	H8128	H8128	H0997	H6433	H5967	H8532

שַׂגִּיא׃	בְּשַׂר	אֱכֻלִי	קוּמִי	לָהּ
nyingi	nyama	ula	simama	kwake
H7690	H1321	H0399	H6966	

Na kulikuwa na mnyama wa pili, alikuwa kama dubu, na alikuwa ameinama, alikuwa na mbavu tatu katikati ya meno yake katika mdomo wake. Aliambiwa, 'Inuka na umeze watu wangi.'

6

וְלַהּ	כִּנְמַר	אָחֳרִי	וַאֲרִו	הֲוַית	חֲזֵה	דְּנָה	בָּאתַר
na–kwake	kama–chui	mwingine	na–tazama	nilikuwa	nilikuwa–ninaona	hilo	Baada–ya
	H5245	H0317	H0718	H1934	H2370	H1836	H0870

רֵאשִׁין	וְאַרְבְּעָה	(גַּבָּה)	[גביה]	עַל־	עוֹף	דִּי־	אַרְבָּע	גַּפִּין
vinne	na–vichwa	(mgongo–wake)	[mgongo–wake]	juu–ya–	ndege	ya–	manne	mabawa
H7217	H0703	H1355	H1355	H5922	H5776	H1768	H0703	H1611

לַהּ׃	יְהִיב	וְשָׁלְטָן	לְחַיְוָתָא
yeye	ulipewa	na–utawala	kwa–mnyama
	H3052	H7985	H2423

Baada ya hili, niliangalia tena. Kulikuwa na mnyama mwingine ambaye alionekana kama chui. Mgongoni mwake alikuwa na mabawa manne kama mabawa ya ndege, na alikuwa na vichwa vinne. Alipewa mamlaka ya kutawala.

7

חֵיוָה	וַאֲרִו	לֵילְיָא	בְּחֶזְוֵי	הֲוַית	חָזֵה	דְּנָה	בָּאתַר
mnyama	na–tazama	usiku	katika–maono–ya	nilikuwa	nilikuwa–ninaona	hilo	Baada–ya
H2423	H0718	H3916	H2376	H1934	H2370	H1836	H0870

דִּי־	וְשִׁנַּיִן	יַתִּירָא	וְתַקִּיפָא	וְאֵימְתָנִי	דְּחִילָה	(רְבִיעָאָה)	[רביעיה]
ya–	na–meno	sana	na–mwenye–nguvu	na–wa–hofu	wa–kutisha	(wa–nne)	[wa–nne]
H1768	H8128	H3493	H8624	H0574	H1763	H7244	H7244

[ברגליה]	וּשְׁאָרָא	וּמַדֵּיקָה	אָכְלָה	רַבְרְבָן	לַהּ	פַּרְזֶל	
[kwa–miguu–yake]	na–kilichobaki	na–akavunja–vipande	alikula	makubwa	yake	chuma	
H7271	H7606	H1855	H0399	H7260		H6523	

דֵּי	חֵיוָתָא	כָּל־	מִן־	מְשַׁנְיָה	וְהֵיא	רָפְסָה	(בְּרַגְלַהּ)	
ambao	wanyama	wote–	na–	alikuwa–tofauti	na–yeye	alikanyaga	(kwa–miguu–yake)	
H1768	H2423	H3606	H4481	H8133	H1932	H7512	H7271	

זַכְּה׃	עֲשַׂר	וְקַרְנִין	קֳדָמַיָּה
zake	kumi	na–pembe	kabla–yake
	H6236	H7162	H6925

Baada haya, niliona usiku katika ndoto yangu mnyama wa nne, mwenye kuogofya, na kutisha na mwenye nguvu. Alikuwa na meno makubwa ya chuma; aliteketeza, na kuvunja vunja katika vipande, na kusaga saga katika miguuni pake kile kilichosalia. Alikuwa ni wa tofauti na wanyama wengine, na alikuwa na pembe kumi.

8

סִלְקַת	זְעִירָה	אָחֳרִי	קֶרֶן	וַאֲלוּ	בְּקַרְנָיָא	הֲוַית	מִשְׁתַּכַּל
ilipanda	ndogo	nyingine	pembe	na–tazama	pembe	nilikuwa	Nilikuwa–nikitazama
H5559	H2192	H0317	H7162	H0431	H7162	H1934	H7920

מִן־	(אֶתְעֲקַרָה)	[אתעקרו]	קַרְנָתָא	קַרְנָיָא	מִן־	וּתְלָת	(בָּנֵיהֶן)	[ביניהון]
kutoka–	(zilingolewa)	[zilingolewa]	za–kwanza	pembe	kutoka–	na–tatu	(kati–yao)	[kati–yao]
H4481	H6132	H6132	H6933	H7162	H4481	H8532	H0997	H0997

בְּקַרְנָא־	אֱנָשָׁא	כְּעֵינֵי	עֵינִין	וַאֲלוּ	(קֳדָמַהּ)	[קדמיה]	
katika–pembe–	binadamu	kama–macho–ya	macho	na–tazama	(mbele–yake)	[mbele–yake]	
H7162	H0606	H5870	H5870	H0431	H6925	H6925	

רַבְרְבָן׃	מְמַלֵּל	וּפֻם	דָּא	
mambo–makubwa	kinachosema	na–kinywa	hii	
H7260	H4449	H6433	H1668	

Na wakati nilipokuwa natafakari juu ya pembe, nilitazama na niliona pembe nyingine ndogo ilichipuka katikati ya pembe zingine. Mizizi ya pembe tatu kati ya pembe za mwanzo iling'olewa. Niliona katika pembe hii macho kama macho ya mtu na mdomo ambao ulikuwa ukijivuna kwa mambo makubwa.

9

יְתֵב	יוֹמִין	וְעַתִּיק	רְמָיוּ	כָּרְסָוָן	דִי	עַד	הֲוַית	חֲזֵה
aliketi	Siku	na–Mzee–wa	viliwekwa	viti–vya–enzi	wakati	hadi	nilikuwa	Nilikuwa–ninaona
H3488	H3118	H6268	H7412	H3764	H1768	H5705	H1934	H2370

גְּלֵא	כַּעֲמַר	רֵאשֵׁהּ	וּשְׂעַר	חִוָּר	כְּתַלַג	וּלְבוּשֵׁהּ
safi	kama–sufu	kichwa–Chake	na–nywele–za	meupe	kama–theluji	mavazi–Yake
H5343	H6015	H7217	H8177	H2358	H8517	H3831

דְּלֵק׃	נוּר	גַּלְגְּלוֹהִי	נוּר	דִי־	שְׁבִיבִין	כָּרְסְיֵהּ
uwakao	moto	magurudumu–Yake	moto	ya–	mianga–ya	kiti–Chake–cha–enzi
H1815	H5135	H1535	H5135	H1768	H7631	H3764

Na nilipotazama, viti vya enzi vilikuwa vimewekwa, na Mtu wa siku za kale alikaa sehemu yake. Mavazi yake yalikuwa meupe kama theruji, na nywele zake katika kichwa chake zilikuwa safi kama sufu. Kiti chake cha enzi kilikuwa na miali ya moto, na magurudumu yake yalikuwa yanawaka moto.

10

(אַלְפִין)	[אלפים]	אֶלֶף	קֳדָמוֹהִי	מִן־	וְנָפֵק	נָגֵד	נוּר	דִי־	נְהַר
(elfu)	[elfu]	elfu	mbele–Yake	kutoka–	na–kutoka	ulitiririka	moto	wa–	Mto
H0506	H0506	H0506	H6925	H4481	H5312	H5047	H5135	H1768	H5103

הֵינָא	יְקוּמוּן	קֳדָמוֹהִי	(רִבְבָן)	[רבון]	וְרִבּוֹ	יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ
hukumu	walisimama	mbele–Yake	(elfu–kumi)	[elfu–kumi]	na–mara–elfu–kumi	walimhudumia
H1780	H6966	H6925	H7240	H7240	H7240	H8120

פְּתִיחוּ׃	וְסִפְרִין	יְתֵב
vilifunguliwa	na–vitabu	iliketi
H6606	H5609	H3488

Mto wa moto ulitiririka kutoka mbele yake, na mamilioni ya watu walimtumikia, na wengine mia moja milioni walikuwa wamesimama mbele yake. Na mahakama iliitishwa, na vitabu vilifunguliwa.

11

דִי	רַבְרְבָתָא	מִלַּיָּא	קָל	מִן־	בֵּאדַיִן	הֲוַית	חֲזֵה
ambayo	makubwa	maneno	sauti–ya	kwa–sababu–ya–	ndipo	nilikuwa	Nilikuwa–ninaona
H1768	H7260	H4406	H7032	H4481	H0116	H1934	H2370

חֱיוָתָא	קְטִילַת	דִּי	עַד־	הֲוַית	חֲזֵה	מְמַלֶּלָה	קַרְנָא
mnyama	aliuawa	wakati	hadi	nilikuwa	nilikuwa–ninaona	iliyokuwa–ikisema	pembe
H2423	H6992	H1768	H5705	H1934	H2370	H4449	H7162

אֱשָׁא׃	לִיקֵדַת	וִיהִיבַת	גְּשְׁמַהּ	וְהוּבַד
moto	kwa–kuchomwa–kwa	na–ulitolewa	mwili–wake	na–uliharibiwa
H0785	H3346	H3052	H1655	H0007

Niliendelea kuangalia kwasababu ya maneno ya kiburi yaliyosemwa na pembe. Nilitazama wakati mnyama anauliwa, na mwili wake uliharibiwa, na ulitolewa kwa ajili ya kuchomwa moto.

12

בְּחַיָּין	וְאַרְכָה	שָׁלְטָנְהוֹן	הֶעְדִּיו	חֱיוָתָא	וּשְׁאָר
katika–uhai	na–urefu–wa	utawala–wao	uliondolewa	wanyama	Na–wanyama–wengine
H2417	H0754	H7985	H5709	H2423	H7606

וְעִדָּן׃	זְמַן	עַד־	לְהוֹן	יְהִיבַת
na–majira	wakati	hadi–	kwao	ulitolewa
H5732	H2166	H5705		H3052

Na kwa wale wanyama wanne waliosalia, mamlaka yao yalitwaliwa mbali, lakini maisha yao yaliendelezea kwa kipindi fulani cha muda.

13 חָזֵה הֲוֵית נilikuwa Nilikuwa-ninaona
H2370 H1934

בְּחֶזְוֵי לֵילְיָא usiku katika-maono-ya
H3916 H2376

וַאֲרוּ na-tazama
H0718

עִם־ pamoja-na-
H5974

כְּבַר kama
H1247

אֱנָשׁ mwana-wa-binadamu
H0606

אָתֵה akija
H0858

הֲוָה alikuwa
H1934

וְעַד־ na-hadi-kwa-
H5705

עַתִּיק Mzee-wa
H6268

יוֹמַיָּא Siku
H3118

מְטָה alifika
H4291

שְׁמַיָּא mbingu
H8065

וּקְדָמוֹהִי na-mbele-Yake
H6925

הַקְרְבוּהִי׃ walimkaribisha
H7127

Katika maono yangu usiku ule, nilimwona mtu mmoja anakuja katika mawingu ya mbinguni alikuwa kama mwana wa mtu; alikuja kwa Mzee wa Siku na aliletwa mbele zake.

14 וְלֵהּ Na-Kwake
H3052

יְהֵיב alitolewa
H7985

שָׁלְטָן utawala
H7985

וְיֵקָר na-utukufu
H3367

וּמַלְכוּ na-ufalme
H4437

וְכָל na-wote
H3606

עַמְמַיָּא mataifa
H5972

אִמַּיָא makabila
H0524

וְלִשָּׁנַיָּא na-lugha
H3961

יְעִבְּדֻה pita
H5709

לָא hauta-
H3809

דִּי־ ambao-
H1768

עָלַם milele
H5957

שָׁלְטָנֵּהּ ni-utawala-wa
H7985

שָׁלְטָנֵּהּ utawala-Wake
H7985

יִפְלְחוּן watamwabudu
H6399

לֵהּ Yeye

פ .

תִּתְחַבָּל׃ haribika
H2255

לָא hauta-
H3809

דִּי־ ambao-
H1768

וּמַלְכוּתֵהּ na-ufalme-Wake
H4437

Naye alipewa mamlaka ya kiutawala na utukufu na mamlaka ya kifalme ili kwamba watu wote, na mataifa na lugha ziweze kumtumikia yeye. Mamlaka yake ya kutawala ni mamlaka ya milele ambayo hayatapita, na ufalme wake ni ule ambao hautaangamizwa.

15 אֶתְכְּרִיַת Ilisumbuka
H3735

אֲנָה mimi
H0589

רוּחִי roho-yangu
H7308

דָּנִיֵּאל Danieli
H1841

בְּגוֹא ndani-ya
H1459

נִדְנֵה mwili
H5085

וְחֶזְוֵי na-maono-ya
H2376

רֵאשִׁי kichwa-changu
H7217

יְבַהֲלֻנַּנִי׃ yalinitia-wasiwasi
H0927

Na kwangu mimi, Danieli, roho yangu ilihuzunishwa ndani yangu, na maono niliyoyaona katika akili zangu yalinisumbua.

16 קְרֵבַת Nilikaribia
H7127

עַל־ kwa-
H5922

חַד mmoja
H2298

מִן־ kutoka-kwa-
H4481

קָאֲמַיָּא waliosimama
H6966

וְיַצִּיבָא na-ukweli
H3330

אֶבְעֵא־ nikaomba-
H1156

מִנֵּהּ kutoka-kwake
H4481

יְהוֹדְעִנַּנִי׃ alinijulisha
H3046

מִלַּיָּא mambo
H4406

וּפְשַׁר na-tafsiri-ya
H6591

לִי mimi

וַאֲמַר־ na-akaniambia-
H0560

דְּנָה haya
H1836

כָּל־ haya-yote-
H3606

עַל־ kuhusu-
H5922

Nilimsogelea mmoja wa hawa walikuwa wamesimama hapo na nikamwomba anioneshe maana ya mambo haya.

17 אִלֵּין Hawa
H0459

חֵיוָתָא wanyama
H2423

רַבְרְבָתָא wakubwa
H7260

דִּי ambao
H1768

אִנִּין wao

אַרְבַּע wanne
H0703

אַרְבְּעָה wafalme
H0703

מַלְכִין wanne
H4430

יְקוּמוּן watasimama
H6966

מִן־ kutoka-
H4481

אַרְעָא׃ duniani
H0772

Hawa wanyama nne wakubwa ni wafalme wanne ambao watatoa katika nchi.

18

וְיִקַּבְּלוּ֙ מַלְכוּתָ֣א עֶלְיוֹנִ֔ין קַדִּישֵׁ֖י וְיַחְסְנ֣וּן מַלְכוּתָ֑א עַד־ עָלְמָ֖א
Na–watapokea ufalme watakatifu–wa Aliye–Juu na–watamiliki ufalme hadi– milele
H6902 H4437 H6922 H5946 H2631 H4437 H5705 H5957

וְעַד עָלַם עָלְמַיָּֽא׃
na–hadi milele ya–milele
H5705 H5957 H5957

Lakini watu watakatifu wa Mungu aliyejuu wataupokea ufalme na wataumiliki milele na milele.'

19

אֱדַ֗יִן מִן־ שְׁנִיָּה֙ הֲוָ֣ת דִּי־ רְבִיעָיְתָ֔א חֵיוְתָ֖א עַל־ לִיצְבָּ֑א צְבִ֣ית֙ אֱדַ֗יִן
Ndipo na– tofauti alikuwa ambaye– wa–nne mnyama kuhusu– kujua–hakika nilitaka Ndipo
H0116 H4481 H8133 H1934 H1768 H7244 H2423 H5922 H3321 H6634 H0116

דִּ֣י מִנַּ֔הּ)שְׁנָ֖ה( ]שניה[יַתִּירָ֑ה דְּחִילָ֣ה)כָּלְהֵ֔ין( ]כלהון[
ya– chuma (meno–yake) [meno–yake] kupita–kiasi wa–kutisha (wote) [wote]
H1768 H6523 H8128 H8128 H3493 H1763 H3605 H3605

בִּרְגְלֵ֖יהּ דִּי־ אָכְלָ֥ה מְדַקְּקָ֛ה וּשְׁאָרָ֥א בִּרְגְלֵ֖יהּ
kwa–miguu–yake na–kilichobaki akivunja–vipande alikula shaba za– na–kucha–zake
H7271 H7606 H1855 H0399 H5174 H1768 H2953

רָפְסָֽהּ׃
alikanyaga
H7512

Ndipo nilipotaka kujua zaidi juu ya mnyama wa nne, ambaye alikuwa tofauti sana na wengine na alikuwa wa kutisha pamoja na meno yake ya chuma na makucha ya shaba; alimeza, na alivunja vipande vipande, na alisaga saga kwa miguu yake kile kilichokuwa kimesalia.

20

וְעַל־ קַרְנַיָּ֣א עֲשַׂר֮ דִּ֣י בְרֵאשַׁהּ֒ וְאָחֳרִ֣י דִּ֣י סְלֵקַ֗ת
Na–kuhusu– pembe kumi ambazo kichwani–mwake na–nyingine ambayo ilipanda
H5922 H7162 H6236 H1768 H7217 H0317 H1768 H5559

וּנפלון]]נְפַלָ֔ה( ]קדמיה[ )קֶדָמַ֖ה תְּלָ֣ת וְקַרְנָ֑א דִּכֵּ֥ן
[na–zikaanguka] (na–ikaanguka) [mbele–yake] (mbele–yake) tatu na–pembe ile
H5308 H5308 H6925 H6925 H8532 H7162 H1797

וְעֵינִ֣ין לַ֔הּ וְפֻ֖ם מְמַלֶּ֑לֶת רַבְרְבָ֣ן וְחֶזְוַ֖הּ מִן־ רַ֥ב
na–macho yake na–kinywa kinachosema mambo–makubwa na–sura–yake kuliko– kubwa
H5870 H6433 H4449 H7260 H2376 H4481 H7229

חַבְרָתַֽהּ׃
wenzake
H2273

Nilitaka kujua juu ya pembe kumi katika kichwa chake, na kuhusu pembe nyingine iliyochomoza, na ambayo mbele yake pembe zingine tatu zilianguka chini. Nilitaka kujua kuhusu pembe yenye macho na kuhusu mdomo uliokuwa unajisifu kwa mambo makubwa na ambayo ilionekana kuwa ni kubwa kuliko zingine.

21

קַדִּישִׁ֣ין עִם־ קְרֶ֗ב עָבְדָ֛ה דִּכֵּ֥ן וְקַרְנָ֖א הַֽוַית֙ חָזֵ֔ה
watakatifu na– vita ilikuwa–ikifanya ile na–pembe nilikuwa Nilikuwa–ninaona
H6922 H5974 H7129 H5648 H1797 H7162 H1934 H2370

וְיָכְלָ֥ה לְהֽוֹן׃
na–ikawashinda wao
H3202

Na nilipotazama, pembe hii iliinua vita dhidi ya watu watakatifu na ilikuwa inawashinda mpaka pale

עֶלְיוֹנִין לְקַדִּישֵׁי יְהִב וְדִינָא יְמַּיָּא עַתִּיק אֲתָה דִּי־ עַד 22
Aliye–Juu kwa–watakatifu–wa ilitolewa na–hukumu Siku Mzee–wa alikuja wakati– Hadi
H5946 H6922 H3052 H1780 H3118 H6268 H0858 H1768 H5705

׃קַדִּישִׁין הֶחֱסֶנוּ וּמַלְכוּתָא מְטָה וְזִמְנָא
watakatifu walimiliki na–ufalme ulifika na–wakati
H6922 H2631 H4437 H4291 H2166

Mzee wa Siku alipokuja, na watu watakatifu wa Mungu Aliye Juu Sana. Ndipo wakati ulipowadia ambapo watu watakatifu waliupokea ufalme.

דִּי בְאַרְעָא תֶּהֱוֵא)רְבִיעָאָה([רְבִיעִיאִן] מַלְכָו רְבִיעָיְתָא חֵיוְתָא אֲמַר כֵּן 23
ambao duniani utakuwa (wa–nne) [wa–nne] ufalme wa–nne mnyama akasema Hivyo
H1768 H0772 H1934 H7244 H7244 H4437 H7244 H2423 H0560 H3652

וְתִדְוֹשִׁנַּהּ אַרְעָא כָּל־ וְתֵאכֻל מַלְכְוָתָא כָּל־ מִן־ תִּשְׁנֵא
na–utaikanyaga dunia yote– na–utaila falme yote– na– utakuwa–tofauti
H1759 H0772 H3606 H0399 H4437 H3606 H4481 H8133

׃וְתַדְקִנַּהּ
na–utaivunja–vipande
H1855

Hiki ndicho mtu yule alichokisema, 'Kwa habari ya mnyama wanne, utakuwa ni ufalme wa nne juu ya dunia ambao utakuwa tofauti na falme zingine zote. Utaimeza dunia yote, na utaikanyaga yote chini na kuivunja vunja vipande vipande.

וְאָחֳרָן יְקוֹמוּן מַלְכִין עַשְׂרָה מַלְכוּתָה מִנַּהּ עֲשַׂר וְקֶרְנָא 24
na–mwingine watasimama kumi wafalme ufalme–huo kutoka–kwake kumi Na–pembe
H0321 H6966 H4430 H6236 H4437 H4481 H6236 H7162

מַלְכִין וּתְלָתָה קֳדָמָיְא מִן־ יִשְׁנֵא וְהוּא אַחֲרִיהוֹן יְקוֹם
watatu na–wafalme wa–kwanza na– atakuwa–tofauti na–yeye baada–yao atasimama
H4430 H8532 H6933 H4481 H8133 H1932 H0311 H6966

׃יְהַשְׁפֵּל
atawashusha
H8214

Na kuhusu pembe kumi, kutoka katika ufalme huu, wafalme kumi watainuka, na mwingine atainuka baada yao. Atakuwa wa tofauti na wale waliomtangulia, na atawashinda wale wafalme watatu.

עֶלְיוֹנִין וּלְקַדִּישֵׁי יְמַלֵּל)עִלָּאָה([עִלָּיא] לְצַד וּמִלִּין 25
Aliye–Juu na–watakatifu–wa atasema (Aliye–Juu) [Aliye–Juu] dhidi–ya Na–maneno
H5946 H6922 H4449 H5943 H5943 H6655 H4406

בִּידֵהּ זְמָנִין וְדָת וְיִתְיַהֲבוּן וְיִסְכַּר לְהַשְׁנָיָה וְיִבְלֵא
mkononi–mwake nyakati na–sheria na–watatolewa na–atakusudia kubadilisha atawadhoofisha
H3028 H2166 H1882 H3052 H5452 H8133 H1080

׃עִדָּן וּפְלַג וְעִדָּנִין עִדָּן עַד־
wakati na–nusu–ya na–nyakati wakati hadi–
H5732 H6387 H5732 H5732 H5705

Atazungumza maneno kinyume cha Yeye Aliye Juu sana na atawatesa watu watakatifu wa Mungu Aliye Juu. Atajaribu kuzibadili sikukuu na sheria. Mambo haya atapewa mikononi mwake kwa mwaka mmoja, miaka miwili na nusu mwaka.

סוֹפָא׃ עַד־ וּלְהוֹבָדָה לְהַשְׁמָדָה יְהַעְדּוֹן וְשָׁלְטָנֵהּ יִתֵּב וְדִינָא 26
mwisho hadi– na–kuuharibu kuuangamiza wataondoa na–utawala–wake itaketi Na–hukumu
H5491 H5705 H0007 H8046 H5709 H7985 H3488 H1780

Lakini kikao cha mahakama kitaitishwa, na watazichukua nguvu zake za kifalme ili mwisho aweza kuharibiwa na kuteketezwa.

יְהִיבַּת	שְׁמַיָּא	כָּל־	תְּחוֹת	מַלְכְוָת	דִּי	וּרְבוּתָא	וְשָׁלְטָנָא	וּמַלְכוּתָה		27
utatolewa	mbingu	yote-	chini-ya	falme	wa	na-ukuu	na-utawala	Na-ufalme		
H3052	H8065	H3606	H8460	H4437	H1768	H7985	H4437			
שָׁלְטָנַיָּא	וְכֹל	עַלַּם	מַלְכוּת	מַלְכוּתֵהּ	עֶלְיוֹנִין	קַדִּישֵׁי	לְעַם			
watawala	na-wote	milele	ni-ufalme-wa	ufalme-Wake	Aliye-Juu	watakatifu-wa	kwa-watu			
H7985	H3606	H5957	H4437	H4437	H5946	H6922	H5972			
						וְיִשְׁתַּמְּעוּן׃	יִפְלְחוּן	לֶהֱ		
						na-kumtii	watamwabudu	Yeye		
						H8086	H6399			

Ufalme na utawala, ukubwa wa falme chini ya mbingu yote, watapewa watu walio wa watu watakatifu wa Yeye Aliye juu Sana. Ufalme wake ni ufalme wa milele, na falme zingine zote zitamtumikia na kumtii yeye.'

רַעְיוֹנַי	וְשַׁנָּיָא	דָּנִיֵּאל	אֲנָה	מִלְּתָא	דִּי־	סוֹפָא	כָּה	עַד־		28
mawazo-yangu	sana	Danieli	mimi	jambo	–	mwisho-wa	hapa	Hadi-		
H7476	H7690	H1841		H4406	H1768	H5491	H3542	H5705		
נְטַרַת׃	בִּלְבָבִי	וּמִלְּתָא	עֲלַי	יְשַׁתְּנוֹן	וְזִיוַי	יְבַהֲלֻנַּנִי				
nililihifadhi	moyoni-mwangu	na-jambo	juu-yangu	ilibadilika	na-rangi-yangu	yalinitia-wasiwasi				
H5202	H3821	H4406	H5922	H8133	H2122	H0927				
									פ	
									.	

Na huu ndio mwisho wa mambo. Na kuhusu mimi, Danieli, mawazo yangu yanihuzunisha sana mimi na mwonekano wa uso wangu ulibadilika. Lakini mambo haya niliyahifadhi mimi mwenyewe.”

Chapter 8

אֵלַי׀	נִרְאָה	חָזוֹן	הַמֶּלֶךְ	בֵּלְאשַׁצַּר	לְמַלְכוּת	שָׁלוֹשׁ	בִּשְׁנַת			1
kwangu	yalinionekana	maono	mfalme	Belshaza	wa-ufalme-wa	wa-tatu	Katika-mwaka			
H0413	H7200	H2377	H4428	H1112	H4438	H7969	H8141			
					בַּתְּחִלָּה׃	אֵלַי׀	הַנִּרְאָה	אַחֲרֵי־	דָּנִיֵּאל	אֲנִי
					hapo-kwanza	kwangu	yaliyonionekana	baada-ya	Danieli	mimi
					H8462	H0413	H7200		H1840	H0589

Katika mwaka wa tatu wa utawala wa mfalme Belshaza, mimi Danieli niliona maono (baada ya maono ya awali yaliyonipata).

אֲשֶׁר	הַבִּירָה	בְּשׁוּשַׁן	וַאֲנִי	בְּרֹאתִי	וַיְהִי׀	בֶּחָזוֹן	וָאֶרְאֶה			2
ambayo	ngome	katika-Shushani	na-mimi	nilipoona	na-ikawa	katika-maono	Na-nikaona			
	H1002	H7800	H0589	H7200	H1961	H2377	H7200			
אוּבָל	עַל־	הָיִיתִי	וַאֲנִי	בֶּחָזוֹן	וָאֶרְאֶה	הַמְּדִינָה	בְּעֵילָם			
mfereji-wa	kando-ya-	nilikuwa	na-mimi	katika-maono	na-nikaona	mkoa	katika-Elamu			
H0180		H1961	H0589	H2377	H7200	H4082				
							אוּלָי׃			
							Ulai			
							H0195			

Nilipokuwa nikiangalia katika ndoto, niliona kwamba nilikuwa katika mji wa Shushani wenye ngome katika jimbo la Elamu. Niliona katika ndoto kuwa nilikuwa karibu na mfereji wa Ulai.

3

עִמְּמָ֔ה	אֶחָ֖ד	אַ֣יִל	וְהִנֵּ֑ה	וָאֶרְאֶ֗ה	עֵינַי֙	וָאֶשָּׂ֣א
amesimama	mmoja	kondoo–dume	na–tazama	na–nikaona	macho–yangu	Na–nikaiauka
H5975	H0259		H2009	H7200		H5375

הַשֵּׁנִ֑ית	מִן־	גִּבְהָ֣ה	וְהָאַחַ֗ת	גִּבְהֹוּת֙	וְהַקְּרָנַ֔יִם	קְרָנַ֖יִם	וְלֹ֥ו	הָאֶבֶל֙	לִפְנֵ֣י
nyingine	kuliko–	ndefu	na–moja	ndefu	na–pembe	pembe	na–kwake	mfereji	mbele–ya
H8145		H1364	H0259	H1364				H0180	H6440

בָּאַחֲרֹנָֽה׃	עֹלָ֔ה	וַהֲגִבֹּהָ֖ה
mwishowe	ilikuja–juu	na–ya–juu
H0314	H5927	H1364

Nilitazama juu na nikaona mbele yangu kondoo dume lenye mapembe mawili, limesimama pembeni mwa mfereji. Pembe moja lilikuwa refu kuliko jingine, lakini pembe ndefu ilikuwa inakua pole pole kuliko ile fupi na pembe fupi ilirefuka na kuizidi nyingine.

4

וֶֽנֱגְבָּה֙	וְצָפֹ֣ונָה	וְיָמָ֔ה	מְנַגֵּ֖חַ	הָאַ֑יִל	אֶת־	רָאִ֣יתִי	
na–kusini	na–kaskazini	magharibi	akipiga	kondoo–dume	–	Nilimwona	
H5045	H6828	H3220	H5055		H0853	H7200	

מַצִּ֣יל	וְאֵ֔ין	לְפָנָ֖יו	יַעֲמֹ֑דוּ	לֹא־	חַיּ֣וֹת	וְכָל־
anayeokoa	na–hakukuwa	mbele–yake	simama	hawaku–	wanyama	na–wanyama–wote–
H5337	H0369	H6440	H5975	H3808		H3605

וְהִגְדִּֽיל׃	כִּרְצֹנֹ֖ו	וְעָשָׂ֑ה	מִיָּדֹ֖ו
na–akajikuza	kama–mapenzi–yake	na–akafanya	mkononi–mwake
H1431	H7522		H3027

Niliona kondoo mme akiishambulia magharibi, kisha kaskazini, na baadaye kusini; hakuna mnyama mwingine aliyeweza kusimama mbele yake. Hakuna yeyote aliyeweza kumwokoa yeyote katika mkono wake. Alifanya chochote kile alichokitaka, na alikuwa mtu mkubwa sana.

5

הַמַּעֲרָ֗ב	מִן־	בָּא	הָעִזִּים֙	צְפִיר־	וְהִנֵּ֔ה	מֵֽבִין	הָיִ֣יתִי	וַאֲנִ֔י	
magharibi	kutoka–	alikuja	mbuzi	beberu–	na–tazama	nikielewa	nilikuwa	Na–mimi	
H4628		H0935	H5795	H6842	H2009	H0995	H1961	H0589	

חָזֻ֣ות	קֶ֔רֶן	וְהַצָּפִ֖יר	בָּאֶ֑רֶץ	נֹגֵ֣עַ	וְאֵ֔ין	הָאָ֖רֶץ	כָּל־	פְּנֵ֣י	עַל־
ya–kuonekana	pembe	na–beberu	ardhi	akigusa	na–hakuwa–	ardhi	yote–	uso–wa	juu–ya–
H2380		H6842	H0776	H5060	H0369	H0776	H3605	H6440	

עֵינָֽיו׃	בֵּ֖ין	
macho–yake	kati–ya	
	H0996	

Na nilipokuwa natafakari juu ya haya, niliona beberu akitoka magharibi, na kuvuka katika uso wa dunia yote, akikimbia kwa kasi kana kwamba hakuonekana kama aligusa ardhini. Mbuzi huyo alikuwa na pembe kubwa katikati ya macho yake.

6

עִמְּמָ֔ה	רָאִ֣יתִי	אֲשֶׁ֔ר	הַקְּרָנַ֖יִם	בָּעַ֑ל	הָאַ֣יִל	עַד־	וַיָּבֹ֕א	
amesimama	nilimwona	ambaye	pembe	mwenye	kondoo–dume	hadi–kwa–	Na–akaja	
H5975	H7200			H1167		H5704	H0935	

כֹּחֹֽו׃	בַּחֲמַ֥ת	אֵלָ֖יו	וַיָּ֥רָץ	הָאֶבֶל֙	לִפְנֵ֣י	
nguvu–yake	kwa–ghadhabu–ya	kwake	na–akakimbia	mfereji	mbele–ya	
	H2534	H0413	H7323	H0180	H6440	

Alienda mpaka kwa kondoo aliyekuwa na pembe mbili, nilikuwa nimemwona kondoo dume amesimama katika ukingo wa mfereji na mbuzi alikimbia kumwelekea kondoo dume kwa hasira kali.

אֶת־	נַגָּד	אֵלָיו׀	וַיִּתְמַרְמַר	הָאַיִל	אֲצֶל	וּמַגִּיעַ	וְרָאִיתִיו	7
–	na–akampiga	yeye	na–akamkasirikia	kondoo–dume	karibu–na	akifika	Na–nikamwona	
H0853	H5221	H0413	H4843		H0681	H5060	H7200	

כֹּחַ	הָיָה	וְלֹא־	קְרָנָיו	שְׁתֵּי	אֶת־	וַיְשַׁבֵּר	הָאַיִל
nguvu	ikawa	na–haikuwepo–	pembe–zake	zote–mbili	–	na–akavunja	kondoo–dume
	H1961	H3808		H8147	H0853	H7665	

וַיְרַמְּסֵהוּ	אַרְצָה	וַיַּשְׁלִיכֵהוּ	לְפָנָיו	לַעֲמֹד	בָּאַיִל	
na–akamkanyaga	ardhini	na–akamtupa	mbele–yake	kusimama	kwa–kondoo–dume	
H7429	H0776	H7993	H6440	H5975		

מִיָּדוֹ׃	לָאַיִל	מַצִּיל	הָיָה	וְלֹא־	
mkononi–mwake	kwa–kondoo–dume	anayeokoa	akuwe	na–hakukuwa–	
H3027		H5337	H1961	H3808	

Niliiona mbuzi ikija karibu na kondoo. Mbuzi alikuwa na hasira na kondoo, alimpiga kondoo na alizivunja pembe zake mbili. Kondoo hakuwa na nguvu za kusimama mbele zake. Mbuzi alimgonga kondoo akaanguka chini na akamkanyaga. Hapakuwa na yeyote wa kumwokoa kutoka katika nguvu zake.

הַגְּדוֹלָה	הַקֶּרֶן	נִשְׁבְּרָה׀	וּכְעָצְמוֹ	מְאֹד	עַד־	הִתְגַּדֵּל	הָעִזִּים	וּצְפִיר	8
kubwa	pembe	ilivunjika	na–alipokuwa–na–nguvu	sana	hadi–	alijikuza	mbuzi	Na–beberu	
		H7665		H3966	H5704	H1431	H5795	H6842	

הַשָּׁמָיִם׃	רוּחוֹת	לְאַרְבַּע	תַּחְתֶּיהָ	אַרְבַּע	חָזוּת	וַתַּעֲלֶנָה
mbingu	pepo–nne–za	kuelekea	badala–yake	nne	zinazoonekana	na–zikachipuka
H8064	H7307	H0702	H8478	H0702	H2380	H5927

Ndipo mbuzi alikua akawa mkubwa, lakini alipokuwa na nguvu, pembe kubwa ilivunjwa, na katika sehemu yake zilichipuka na kukua pembe nne kubwa zilizochomoza kuelekea pepo nne za mbingu.

אֶל־	יֵתֶר	וַתִּגְדַּל־	מִצְּעִירָה	אַחַת	קֶרֶן־	יָצָא	מֵהֶם	הָאַחַת	וּמִן־	9
kuelekea–	sana	na–ikakua–	ndogo	moja	pembe–	ilitoka	yake	moja	Na–kutoka–kwa–	
H0413		H1431	H4704	H0259		H3318	H1992	H0259		

הַצָּבִי׃	וְאֶל־	הַמִּזְרָח	וְאֶל־	הַנֶּגֶב	
Nchi–Tukufu	na–kuelekea–	mashariki	na–kuelekea–	kusini	
	H0413	H4217	H0413	H5045	

Kutoka katika pembe moja ilichipuka pembe nyingine, ilikuwa ndogo hapo awali, lakini baadaye ilikuwa pembe kubwa upande wa kusini, na mashariki, na katika nchi ya uzuri.

הַצָּבָא	מִן־	אַרְצָה	וַתַּפֶּל	הַשָּׁמָיִם	צְבָא	עַד־	וַתִּגְדָּל		10
jeshi	baadhi–ya–	ardhini	na–ikatupa	mbingu	jeshi–la	hadi–kwa–	Na–ikakua		
		H0776	H5307	H8064		H5704	H1431		

וַתִּרְמֶס׃	הַכּוֹכָבִים	וּמִן־	
na–ikazikanyaga	nyota	na–baadhi–ya–	
H7429	H3556		

Pembe ilikuwa kubwa na matokeo yake iliinua vita dhidi ya jeshi la mbinguni. Baadhi ya jeshi na nyota kadhaa zilitupwa chini duniani, na zilikanyagwa.

הוּרַם)	הרים]	וּמִמֶּנּוּ	הִגְדִּיל	הַצָּבָא	שַׂר־	וְעַד			11
(iliondolewa)	[iliondolewa]	na–kutoka–kwake	ilijikuza	jeshi	mkuu–wa–	Na–hadi–kwa–			
H7311			H1431		H8269	H5704			

מִקְדָּשׁוֹ׃	מְכוֹן	וְהֻשְׁלַךְ	הַתָּמִיד
patakatifu–pake	mahali–pa	na–ilitupwa	sadaka–ya–daima
H4720	H4349	H7993	H8548

Alizidi kuwa mkubwa, mkubwa kama kamanda wa jeshi la kimungu. Sadaka za kuteketezwa za kila siku ziliondolewa mbali na yeye, na sehemu yake takatifu zilitiwa unajisi.

12

אַרְצָה	אֱמֶת֙	וְתַשְׁלֵךְ֙	בְּפֶ֣שַׁע	הַתָּמִ֔יד	עַל־	תִּנָּתֵ֖ן	וְצָבָ֑א
ardhini	ukweli	na–utaitupa	kwa–uasi	sadaka–ya–daima	dhidi–ya–	litatolewa	Na–jeshi
H0776	H0571	H7993	H6588	H8548		H5414	

וְהִצְלִ֥יחָה׃	וְעָשְׂתָ֖ה
na–itafanikiwa	na–itafanya

Kwasababu ya uasi, pembe ya mbuzi ilipewa jeshi, na sadaka za kuteketezwa zitasitishwa. Pembe itautupa ukweli chini ardhini, na itafanikiwa katika kila jambo ilifanyalo.

13

לַפָּלְמוֹנִ֔י	קָד֖וֹשׁ	אֶחָ֑ד	וַיֹּ֣אמֶר֮	מְדַבֵּר֒	קָד֣וֹשׁ	אֶחָד־	וָאֶשְׁמְעָ֕ה
kwa–fulani	mtakatifu	mmoja	na–akasema	akisema	mtakatifu	mmoja–	Na–nikasikia
H6422	H6918	H0259	H0559	H1696	H6918	H0259	H8085

וְקָד֔וֹשׁ	תֹּ֚את	שֹׁמֵ֣ם	וְהַפָּ֔שַׁע	הַתָּמִ֖יד	הֶחָזֹ֑ון	מָתַ֣י	עַד־	הַמְדַבֵּ֔ר
na–patakatifu	kutoa	uharibifu	na–uasi	ya–sadaka–ya–daima	maono	lini	hadi–	aliyesema
H6944	H5414	H8074	H6588	H8548	H2377	H4970	H5704	H1696

מִרְמָֽס׃	וְצָבָ֖א
kukanyagwa	na–jeshi
H4823	

Kisha nilimsikia mtakatifu mmoja akiongea na mtakatifu mwingine akamjibu, “ Mambo haya yatadumu kwa muda gani, maono haya ya sadaka ya kuteketezwa, dhambi ile iletayo uharibifu, ukabidhiajia wa sehemu takatifu, na jeshi la mbinguni kukanyagwa?

14

וְנִצְדָּ֔ק	מֵא֖וֹת	וּשְׁלֹ֣שׁ	אַלְפַ֑יִם	בֹּ֚קֶר	עֶ֣רֶב	עַד	אֵלַ֔י	וַיֹּ֣אמֶר
na–itakuwa–sawa	tatu	na–mia	elfu–mbili	na–asubuhi	jioni	hadi	kwangu	Na–akaniambia
H6663	H3967	H7969	H0505	H1242	H6153	H5704	H0413	H0559

קֹֽדֶשׁ׃
patakatifu
H6944

Aliniambia, “ Itadumu kwa jioni na asubuhi zipatazo 2, 300. Baada ya hapo, mahali patakatifu patawekwa sawa.”

15

וְהִנֵּ֔ה	בִּינָ֖ה	וָאֲבַקְשָׁ֑ה	הֶחָזֹ֚ון	אֶת־	דָּנִיֵּ֣אל	אֲנִ֔י	בְּרֹאתִ֖י	וַיְהִ֕י
na–tazama	ufahamu	na–nikatafuta	maono	–	Danieli	mimi	nilipoona	Na–ikawa
H2009	H0998	H1245	H2377	H0853	H1840	H0589	H7200	H1961

גָּֽבֶר׃	כְּמַרְאֵה־	לְנֶגְדִּ֖י	עֹמֵ֥ד
mwanamume	kama–sura–ya–	mbele–yangu	amesimama
H1397	H4758	H5048	H5975

Wakati mimi Danieli, nilipoona maono, nilijaribu kuyaelewa. na hapo mbele yangu alisimama yule aliyeoneakana kama mtu.

16

גַּבְרִיאֵ֔ל	וַיֹּאמַ֖ר	וַיִּקְרָ֣א	אוּלָ֑י	בֵּין	אָדָ֔ם	קֹול־	וָאֶשְׁמַ֕ע
Gabrieli	na–akasema	na–akaita	Ulai	kati–ya	binadamu	sauti–ya–	Na–nikasikia
H1403	H0559	H7121	H0195	H0996	H0120		H8085

הַמַּרְאֶֽה׃	אֶת־	לְהָבִ֥ין	הָבֵ֖ן
maono	–	huyu	mfanye–aelewe
H4758	H0853	H1975	H0995

Niliisikia sauti ya mtu ikiita katikati ya kingo za mfereji wa Ulai. Alisema, “Gabrieli, msaidie mtu huyu kuelewa maono.”

עַל־	וָאֶפְלָה	נִבְעַתִּי	וּבְבֹאוֹ	עָמְדִי	אֱצֶל	וַיָּבֹא	17
juu–ya–	na–nikaanguka	nilitishika	na–alipokuja	kusimama–kwangu	karibu–na	Na–akaja	
H5307		H1204	H0935	H5975	H0681	H0935	

כִּי	אָדָם	בֶּן־	הָבֵן	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	פָּנָיו	
kwa–sababu	binadamu	mwana–wa–	elewa	kwangu	na–akaniambia	uso–wangu	
	H0120		H0995	H0413	H0559	H6440	

הֶחָזוֹן׃	קֵץ	לְעֶת־
maono	mwisho	kwa–wakati–wa–
H2377	H7093	H6256

Basi alikuja karibu na mahali niliposimama. Na alipokuja, niliogopa na nilisujudia hadi chini. Aliniambia,”Fahamu, mwana wa mtu, kwamba maono ni kwa ajili ya wakati wa mwisho.”

בִּי	וַיִּנַּע־	אָרְצָה	פָּנַי	עַל־	נִרְדָּמְתִּי	עִמִּי	וּבְדַבְּרוֹ	18
mimi	na–akanigusa–	ardhini	uso–wangu	juu–ya–	nilizimia	nami	Na–alipoongea	
	H5060	H0776	H6440		H7290		H1696	

עָמְדִי׃	עַל־	וַיַּעֲמִידֵנִי
kusimama–kwangu	juu–ya–	na–akanisimamisha
H5975		H5975

Alipokuwa anaongea na mimi, nilipata usiingizi mzito nikiwa nimelala kifudifudi. Kisha alinishika na kunisimamisha.

הַזָּעַם	בְּאַחֲרִית	יִהְיֶה	אֲשֶׁר־	אֵת	מוֹדִיעֲךָ	הִנֵּנִי	וַיֹּאמֶר	19
ghadhabu	mwishoni–mwa	kitakuwa	kile–ambacho–	–	nitakujulisha	tazama	Na–akasema	
H2195	H0319	H1961		H0853	H3045	H2009	H0559	

קֵץ׃	לְמוֹעֵד	כִּי
mwisho	kwa–wakati–wa	kwa–sababu
H7093	H4150	

Akaniambia, “Tazama, nitakuonyesha kile kitachotokea baadaye katika kipindi cha ghadhabu, kwasababu maono haya yanahusu wakati wa mwisho uliopangwa.

וּפָרָס׃	מָדַי	מַלְכֵי	הַקְּרֻנַיִם	בַּעַל	רָאִיתָ	אֲשֶׁר־	הָאֵיל	20
na–Ujemi	Umedi	ni–wafalme–wa	pembe	mwenye	uliona	ambaye–	Kondoo–dume	
H6539	H4074	H4428		H1167	H7200			

Na kuhusu kondoo mme uliyemwona, yule mwenye pembe mbili - ni wafalme wawili wa Umedi na Uajemi.

אֲשֶׁר	הַנִּדְוֹלָה	וְהַקֶּרֶן	יָוָן	מֶלֶךְ	הַשָּׂעִיר	וְהַצָּפִיר		21
ambayo	kubwa	na–pembe	Uyunani	ni–mfalme–wa	mwenye–nywele–ndefu	Na–beberu		
			H3120	H4428		H6842		

הָרִאשׁוֹן׃	הַמֶּלֶךְ	הוּא	עֵינָיו	בֵּין־	
wa–kwanza	ni–mfalme	yeye	macho–yake	kati–ya–	
H7223	H4428	H1931		H0996	

Mbuzi dume ni mfalme wa Ugiriki. Pembe kubwa katikati ya macho yake ni mfalme wa kwanza.

מִגּוֹי	מַלְכֻיּוֹת	אַרְבַּע	תַּחְתֶּיהָ	אַרְבַּע	וַתַּעֲמֹדְנָה	וְהַנִּשְׁבֶּרֶת		22
kutoka–kwa–taifa	nne	falme	badala–yake	nne	na–zikasimama	Na–iliyovunjika		
	H4438	H0702	H8478	H0702	H5975	H7665		

בְּכֹחוֹ׃	וְלֹא	יַעֲמֹדְנָה	
kwa–nguvu–yake	na–si	zitasimama	
	H3808	H5975	

Na kuhusu pembe iliyovunjika, ambayo katika nafasi yake pembe zingine nne zilichipuka - hizi ni falme nne zitakazoinuka kutoka katika taifa lake, lakini hazitakuwa na nguvu kubwa.

23

מֶלֶךְ	יַעֲמֹד	הַפֹּשְׁעִים	כְּהָתֵם	מַלְכוּתָם	וְבְאַחֲרִית	
mfalme	atasimama	waasi	wakati–watakapomaliza	ufalme–wao	Na–mwishoni–mwa	
H4428	H5975	H6586	H8552	H4438	H0319	

חִידוֹת׃	וּמֵבִין	פָּנִים	עַז־	
mafumbo	na–anayeelewa	uso	mkali–wa–	
H2420	H0995	H6440	H5794	

Katika siku zijazo za falme hizo, wakati ambapo wahalifu watakuwa wamefikia kikomo chao, mfalme mwenye uso katili, na yeye mwenye akili sana, atainuka.

24

יַשְׁחִית	וְנִפְלָאוֹת	בְּכֹחוֹ	וְלֹא	כֹחוֹ	וְעָצַם	
ataharibu	na–mambo–ya–ajabu	kwa–nguvu–yake	na–si	nguvu–yake	Na–itakuwa–na–nguvu	
H7843	H6381		H3808			

קְדֹשִׁים׃	וְעַם־	עֲצוּמִים	וְהִשְׁחִית	וְעָשָׂה	וְהִצְלִיחַ	
watakatifu	na–watu–	wenye–nguvu	na–atawaharibu	na–atafanya	na–atafanikiwa	
H6918		H6099	H7843			

Nguvu zake zitakuwa kubwa, lakini si kwa nguvu zake mwenyewe. Atakuwa wa kustaajabisha kwa kile atakachokuwa anakiharibu; atafanya na kufanikiwa. Atawaangamiza watu wenye nguvu, watu miongoni wa watakatifu.

25

וּבִלְבָבוֹ	בְּיָדוֹ	מִרְמָה	וְהִצְלִיחַ	שְׂכְלוֹ	וְעַל־	
na–moyoni–mwake	mkononi–mwake	udanganyifu	na–atafanikisha	ujanja–wake	Na–kwa–	
H3824	H3027	H4820		H7922		

יַעֲמֹד	שָׂרִים	שַׂר־	וְעַל־	רַבִּים	יַשְׁחִית	וּבְשַׁלְוָה	יַגְדִּיל	
atasimama	wakuu	mkuu–wa–	na–dhidi–ya–	wengi	atawaharibu	na–kwa–amani	atajikuza	
H5975	H8269	H8269			H7843	H7962	H1431	

יִשָּׁבֵר׃	יָד	וּבְאֶפֶס
atavunjwa	mkono	na–bila–
H7665	H3027	

Ataufanya udanganyifu usitawi chini ya mkono wake kwasababu ya ujanja wake. Atawaangamiza watu wengi bila kutegemea. Atainuka pia hata kinyume cha Mfalme wa wafalme, na atavunjwa, lakini si kwa mkono wowote wa binadamu.

26

סְתָם	וְאַתָּה	הוּא	אֱמֶת	נֶאֱמַר	אֲשֶׁר	וְהַבֹּקֶר	הָעֶרֶב	וּמַרְאֵה
yafunge	na–wewe	ni	ni–kweli	yalisemwa	ambayo	na–asubuhi	jioni	Na–maono–ya
		H1931	H0571	H0559		H1242	H6153	H4758

רַבִּים׃	לְיָמִים	כִּי	הֶחָזוֹן
nyingi	ni–kwa–siku	kwa–sababu	maono
	H3117		H2377

Maono kuhusu jioni na asubuhi ulizoambiwa ni ya kweli. Lakini uyafunge maono haya, kwa kuwa yanahusu siku nyingi za wakati ujao.

27

מְלַאכְתּ	אֶת־	וָאֶעֱשֶׂה	וָאָקוּם	יָמִים	וְנֶחֱלֵיתִי	נִהְיֵיתִי	דָּנִיֵּאל	וַאֲנִי
kazi–ya	–	na–nikafanya	na–nikaamka	siku	na–nikaugua	nilidhoofika	Danieli	Na–mimi
H4399	H0853			H3117		H1961	H1840	H0589

פ	מֵבִין׃	וְאֵין	הַמַּרְאֶה	עַל־	וְאֶשְׁתּוֹמֵם	הַמֶּלֶךְ
.	anayeelewa	na–hakukuwa	maono	kuhusu–	na–nikashangaa	mfalme
	H0995	H0369	H4758		H8074	H4428

Ndipo mimi, Danieli nilichoka sana na nikalala nikiwa dhaifu kwa siku kadhaa. Kisha nikainuka na nikaenda kufanya kazi za mfalme. Lakini nilikuwa nimetishwa sana na maono, na hapakuwa na mtu yeyote aliyeweza kuyaelewa.

Chapter 9

מָדָי	מִזֶּרַע	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ	בֶּן־	לְדָרְיָוֶשׁ	אַחַת	בִּשְׁנַת	1
wa–Wamedi	kutoka–uzao	Ahasuero	mwana–wa–	wa–Dario	wa–kwanza	katika–mwaka	
H4074	H2233	H0325		H1867	H0259	H8141	

כַּשְׂדִּים׃	מַלְכוּת	עַל	הָמְלַךְ	אֲשֶׁר
wa–Wakaldayo	ufalme	juu–ya	alifanywa–mfalme	ambaye
H3778	H4438			

Dario mwana wa Ahasuero, wa uzao wa Wamedi. Alikuwa na Ahasuero ambaye alifanywa mfalme juu ya ufalme wa watu wa Babeli.

מִסְפַּר	בַּסְּפָרִים	בִּינֹתִי	דָּנִיֵּאל	אֲנִי	לְמָלְכוֹ	אַחַת	בִּשְׁנַת	2
idadi	katika–vitabu	nilifahamu	Danieli	mimi	wa–utawala–wake	wa–kwanza	katika–mwaka	
H4557		H0995	H1840	H0589		H0259	H8141	

לְחָרְבוֹת	לְמַלֹּאות	הַנָּבִיא	יִרְמְיָה	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	אֲשֶׁר	הַשָּׁנִים
kwa–ukiwa	kutimiza	nabii	Yeremia	kwa–	Yahwe	neno–la–	ilikuwa	ambayo	ya–miaka
H2723	H4390	H5030	H3414	H0413	H3068	H1697	H1961		H8141

שָׁנָה׃	שִׁבְעִים	יְרוּשָׁלִַם
miaka	sabini	wa–Yerusalemu
H8141	H7657	H3389

Sasa katika mwaka wa kwanza wa utawala wa Dario, mimi Danieli, nilikuwa najisomea vitabu vilivyo na neno la Yahweh, neno ambalo lilikuwa limemjia Yeremia nabii. Niligundua kwamba kungekuwa na miaka sabini hadi mwisho wa kuachwa kwa Yerusalemu ungefika.

וְתַחֲנוּנִים	תְּפִלָּה	לְבַקֵּשׁ	הָאֱלֹהִים	אֲדֹנָי	אֶל־	פָּנַי	אֶת־	וָאֶתְּנָה	3
na–maombi	sala	kutafuta	Mungu	Bwana	kwa–	uso–wangu	–	na–nikageuza	
H8469	H8605	H1245	H0430	H0136	H0413	H6440	H0853	H5414	

וָאֶפֶר׃	וְשָׂק	בְּצוֹם
na–majivu	na–gunia	kwa–kufunga
H0665	H8242	H6685

Niliugeuza uso wangu kumwelekea Bwana Mungu, ili kumtafuta yeye kwa sala na maombi, kwa kufunga, na kuvaa nguo za magunia na kukaa katika majivu.

אֲדֹנָי	אָנָּא	וָאֶתְוַדֶּה	וָאֶתְפַּלְלָה	אֱלֹהָי	לַיהוָה	וָאֶתְפַּלְלָה	4
Bwana	tafadhali	na–nikasema	na–nikaungama	Mungu–wangu	kwa–Yahwe	na–nikaomba	
H0136	H0577	H0559	H3034	H0430	H3068	H6419	

לְאֹהֲבָיו	וְהַחֶסֶד	הַבְּרִית	שֹׁמֵר	וְהַנּוֹרָא	הַגָּדוֹל	הָאֵל	
kwa–wampendao	na–upendo	agano	mlinzi–wa	na–wa–kutisha	mkuu	Mungu	
H0157		H1285	H8104	H3372		H0410	

מִצְוֹתָיו׃	וּלְשֹׁמְרֵי
amri–zake	na–kwa–wanaoshika
H4687	H8104

Nilimwomba Yahweh Mungu wangu, na niliungama dhambi zetu. Nilisema, “Tafadhali, Bwana, wewe ni Mungu mkuu na mwenye kuheshimiwa, wewe hutunza maagano na uliye mwaminifu katika kuwapenda wale wanaokupenda wewe na kuzishika amri zako.

5

חָטָאנוּ	וְעָוִינוּ	[והרשענו]	(הִרְשַׁעְנוּ)
tumetenda–dhambi	na–tumefanya–uovu	[na–tumetenda–udhalimu]	(tumetenda–udhalimu)
H2398		H7561	H7561

וּמָרָדְנוּ	וְסוֹר	מִמִּצְוֹתֶיךָ	וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ׃
na–tumeasi	na–kugeuka	kutoka–amri–zako	na–kutoka–hukumu–zako
H4775	H5493	H4687	H4941

Tumetenda dhambi na tumefanya yaliyo mabaya. Tumeenenda kwa uovu na tumeasi, tumegeuka upande kinyume na amri na maagizo yako.

6

בְּשִׁמְךָ	דִּבְּרוּ	אֲשֶׁר	הַנְּבִיאִים	עַבָדֶיךָ	אֶל־	שָׁמַעְנוּ	וְלֹא
kwa–jina–lako	walisema	ambao	manabii	watumishi–wako	kwa–	tulisikiliza	na–hatukusikiliza
H8034	H1696		H5030	H5650	H0413	H8085	H3808

הָאָרֶץ׃	עַם	כָּל־	וְאֶל	וַאֲבֹתֵינוּ	שָׂרֵינוּ	מְלָכֵינוּ	אֶל־
wa–nchi	watu	wote–wa–	na–kwa	na–baba–zetu	wakuu–wetu	wafalme–wetu	kwa–
H0776		H3605	H0413	H0001	H8269	H4428	H0413

Hatujawasikiliza watumishi wako manabii walizungumza na wafalme wetu, viongozi wetu, baba zetu, na kwa watu wote wa nchi kwa jina lako.

7

יְהוּדָה	לְאִישׁ	הַזֶּה	כַּיּוֹם	הַפָּנִים	בֹּשֶׁת	וְלָנוּ	הַצְּדָקָה	אֲדֹנָי	לְךָ
wa–Yuda	kwa–mtu	hii	kama–siku	ya–uso	aibu	na–kwetu	haki	Bwana	kwako
H3063	H0376	H2088	H3117	H6440	H1322		H6666	H0136	

וְהָרְחֹקִים	הַקְּרֹבִים	יִשְׂרָאֵל	וּלְכָל־	יְרוּשָׁלִַם	וּלְיוֹשְׁבֵי
na–walio–mbali	walio–karibu	Israeli	na–kwa–wote–wa–	wa–Yerusalemu	na–kwa–wakazi
H7350	H7138	H3478	H3605	H3389	H3427

מָעֲלוּ־	אֲשֶׁר	בְּמַעַלָם	שָׁם	הִדַּחְתָּם	אֲשֶׁר	הָאָרְצוֹת	בְּכָל־
walikosea–	ambao	kwa–ukosefu–wao	huko	uliwatawanya	ambazo	za–nchi	katika–nchi–zote
H4603		H4604	H8033	H5080		H0776	H3605

בָּךְ׃
kwako

Kwako Bwana, kuna uadilifu. Hata hivyo, kwetu kuna aibu katika nyuso zetu, kwa watu wa Yuda na wale wanaoishi Yerusalem, na kwa Israeli yote. Hii ni pamoja na wale walio karibu na wale walio mbali katika nchi zote ambazo kwazo uliwatawanya. Hii ni kwasababu ya udanganyifu mkubwa tulioufanya kinyume chako.

8

אֲשֶׁר	וְלַאֲבֹתֵינוּ	לְשָׂרֵינוּ	לִמְלָכֵינוּ	הַפָּנִים	בֹּשֶׁת	לָנוּ	יְהוָה
ambao	na–kwa–baba–zetu	kwa–wakuu–wetu	kwa–wafalme–wetu	ya–uso	aibu	kwetu	Yahwe
	H0001	H8269	H4428	H6440	H1322		H3068

לָךְ׃	חָטָאנוּ
kwako	tumetenda–dhambi
	H2398

Kwetu sisi, Yahweh, kuna fedheha katika nyuso, na kwa wafalme wetu, na kwa viongozi wetu, na kwa baba zetu, kwasababu tumekutenda dhambi wewe.

9

בּוֹ׃	מָרַדְנוּ	כִּי	וְהַסְלִחוֹת	הָרַחֲמִים	אֱלֹהֵינוּ	לַאדֹנָי
dhidi–yake	tuliasi	kwa–sababu	na–msamaha	huruma	Mungu–wetu	kwa–Bwana
	H4775		H5547		H0430	H0136

Kwa Bwana Mungu wetu kuna huruma na msamaha, kwa kuwa tumemwasi yeye.

10

בְּתוֹרָתָיו	לָלֶכֶת	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	בְּקוֹל	שָׁמַעְנוּ	וְלֹא
katika–sheria–zake	kutembea	Mungu–wetu	Yahwe	sauti–ya	tulisikiliza	na–hatukusikiliza
H8451	H3212	H0430	H3068		H8085	H3808

הַנְּבִיאִים׃	עַבָדָיו	בְיִד	לְפָנֵינוּ	נָתַן	אֲשֶׁר
manabii	wa–watumishi–wake	kwa–mkono	mbele–yetu	alitoa	ambazo
H5030	H5650	H3027	H6440	H5414	

Hatujaitii sauti ya Yahweh Mungu wetu kwa kutembea katika sheria zake alizotupatia kupitia watumishi wake manabii.

11

בְּקֹלֶךָ	שְׁמוֹעַ	לְבִלְתִּי	וְסוֹר	תּוֹרָתֶךָ	אֶת־	עָבְרוּ	יִשְׂרָאֵל	וְכָל־
sauti–yako	kusikia	bila–	na–kugeuka	sheria–yako	–	walivuka	Israeli	na–Israeli–wote
	H8085	H1115	H5493	H8451	H0853		H3478	H3605

מֹשֶׁה	בְּתוֹרַת	כְּתוּבָה	אֲשֶׁר	וְהַשְּׁבֻעָה	הָאָלָה	עָלֵינוּ	וַתִּתַּךְ
ya–Musa	katika–sheria	kimeandikwa	ambacho	na–kiapo	laana	juu–yetu	na–ukamimina
H4872	H8451	H3789		H7621	H0423		H5413

לוֹ׃	חָטָאנוּ	כִּי	הָאֱלֹהִים	עֶבֶד־
dhidi–yake	tumetenda–dhambi	kwa–sababu	Mungu	mtumishi–wa–
	H2398		H0430	H5650

Israeli wote wameiasi sheria yako na kugeukia upande, kwa kukataa kuitii sauti yako. Laana na viapo vilivyoandikwa katika sheria ya Musa, mtumishi wa Mungu, zimemwagwa juu yetu kwa kuwa tummetenda dhambi.

12

וְעַל	עָלֵינוּ	דִּבֶּר	אֲשֶׁר־	דִּבְּרוֹ()	]דברו[	אֶת־	וַיָּקֶם	
na–juu–ya	juu–yetu	alisema	ambalo–	(neno–lake)	[maneno–yake]	–	na–alithibitisha	
		H1696		H1697	H1697	H0853		

לֹא־	אַשֶּׁר	גְּדֹלָה	רָעָה	עָלֵינוּ	לְהָבִיא	שְׁפָטוּנוּ	אֲשֶׁר	שִׁפְטֵינוּ	
haukufanyika	ambao	mkubwa	msiba	juu–yetu	kuleta	walituamua	ambao	waamuzi–wetu	
H3808					H0935	H8199		H8199	

בִּירוּשָׁלָם׃	נֶעֱשְׂתָה	כַּאֲשֶׁר	הַשָּׁמַיִם	כָּל־	תַּחַת	נֶעֱשְׂתָה
katika–Yerusalemu	ulifanyika	kama–vile	mbingu	mbingu–zote	chini–ya	ulifanyika
H3389			H8064	H3605	H8478	

Yahweh ameyathibitisha maneno ambayo aliyasema kinyume na sisi na kinyume na viongozi wetu juu yetu, kwa kuleta juu yetu janga kubwa. Kwa kuwa chini ya mbingu yote haijawahi kufanyika kitu chochote ambacho kinaweza kulinganishwa na kile kilichofanyika huko Yerusalemu.

13

בָּאָה	הַזֹּאת	הָרָעָה	כָּל־	אֶת	מֹשֶׁה	בְּתוֹרַת	כָּתוּב	כַּאֲשֶׁר	
ulikuja	huu	uovu	msiba–wote	–	ya–Musa	katika–sheria	imeandikwa	kama–vile	
H0935	H2063		H3605	H0853	H4872	H8451	H3789		

לָשׁוּב	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	וּפְנֵי	אֶת־	חִלִּינוּ	וְלֹא־	עָלֵינוּ
kurudi	Mungu–wetu	Yahwe	uso–wa	–	tuliomba	na–hatukuomba	juu–yetu
H7725	H0430	H3068	H6440	H0853		H3808	

בַּאֲמִתֶּךָ׃	וּלְהַשְׂכִּיל	מֵעֲוֹנֹתֵנוּ	
ukweli–wako	na–kuelewa	kutoka–uovu–wetu	
H0571		H5771	

Kama ilivyoandikwa kwenye sheria ya Musa, baa hili lote limetupata, ingawa bado hatujaomba rehema kutoka kwa Yahweh Mungu wetu kwa kugeuka na kuacha maovu yetu na kuufuata ukweli wako.

14

כִּי־ עָלֵינוּ וַיָּבִיאָה הָרָעָה עַל־ יְהוָה וַיִּשְׁקֹד
kwa–sababu– juu–yetu na–akaleta uovu juu–ya Yahwe na–Yahwe–alikuwa–macho
H0935 H3068 H8245

עָשָׂה אֲשֶׁר מַעֲשָׂיו כָּל־ עַל־ אֱלֹהֵינוּ יְהוָה צַדִּיק
alifanya ambayo matendo–yake matendo–yake–yote juu–ya Mungu–wetu Yahwe mwenye–haki
H4639 H3605 H0430 H3068 H6662

בְּקֹלוֹ׃ שָׁמַעְנוּ וְלֹא
sauti–yake tulisikiliza na–hatukusikiliza
H8085 H3808

Hivyo basi, Yahweh ameyaweka tayari maafa na ameyaleta juu yetu, kwa kuwa Yahweh Mungu wetu ni mwenye haki katika matendo yote anayoyafanya, ingawa bado hatujaitii sauti yake.

15

מִצְרַיִם מֵאֶרֶץ עַמְּךָ אֶת־ הוֹצֵאתָ אֲשֶׁר אֱלֹהֵינוּ אֲדֹנָי וְעַתָּה
ya–Misri kutoka–nchi watu–wako – ulitoa ambaye Mungu–wetu Bwana na–sasa
H4714 H0776 H0853 H3318 H0430 H0136 H6258

חָטָאנוּ הַזֶּה כַּיּוֹם שֵׁם לְךָ וַתַּעַשׂ־ חֲזָקָה בְּיָד
tumetenda–dhambi hii kama–siku jina kwako na–ukajifanyia– wenye–nguvu kwa–mkono
H2398 H2088 H3117 H8034 H2389 H3027

רָשָׁעְנוּ׃
tumefanya–uovu
H7561

Basi sasa, Bwana Mungu wetu, uliwatoa watu wako katika nchi ya Misri kwa mkono wenye nguvu, na umejifanyia jina maarufu kwa ajli yako mwenyewe, hata siku hii ya leo. Lakini bado tumekutenda dhambi; tumefanya mambo ya hila. Kwasababu ya matendo yako yote ya haki,

16

וַחֲמָתְךָ אַפְּךָ נָא יָשָׁב־ צִדְקֹתֶךָ כְּכָל־ אֲדֹנָי
na–ghadhabu–yako hasira–yako tafadhali irudishe– haki–yako kwa–haki–zako–zote Bwana
H2534 H0639 H4994 H7725 H6666 H3605 H0136

בַּחֲטָאֵינוּ כִּי קָדְשֶׁךָ הַר־ יְרוּשָׁלַם מֵעִירְךָ
kwa–dhambi–zetu kwa–sababu utakatifu–wako mlima–wa– Yerusalemu kutoka–mji–wako
H2399 H6944 H2022 H3389

לְכָל־ לְחֶרְפָּה וְעַמְּךָ יְרוּשָׁלַם אֲבֹתֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת
kwa–wote–wa– kwa–aibu na–watu–wako Yerusalemu wa–baba–zetu na–kwa–uovu
H3605 H2781 H0001 H5771

סְבִיבֹתֵינוּ׃
wanaotuzunguka
H5439

Bwana, iache hasira na ghadhabu yako iwe mbali na mji wako Yerusalemu, mlima wako mtakatifu. Hii ni kwasababu ya dhambi zetu, na kwasababu ya uovu wa baba zetu, Yerusalemu na watu wako wamekuwa kitu cha kudharauliwa na wote wanaotuzunguka.

17

תַּחֲנוּנָיו וְאֶל־ עַבְדְּךָ תְּפִלַּת אֶל־ אֱלֹהֵינוּ שְׁמַע וְעַתָּה
maombi–yake na–kwa– ya–mtumishi–wako sala kwa– Mungu–wetu sikiliza na–sasa
H8469 H0413 H5650 H8605 H0413 H0430 H8085 H6258

אֲדֹנָי׃ לְמַעַן הַשְּׁמֵם מִקְדָּשְׁךָ עַל־ פָּנֶיךָ וְהָאֵר
Bwana kwa–ajili–ya palipo–ukiwa patakatifu–pako juu–ya uso–wako na–uangaze
H0136 H4616 H8076 H4720 H6440 H0215

Basi sasa, Mungu wetu, sikiliza sala za mtumishi wako na maombi yake kwa ajili ya rehema; kwa ajili yako, Bwana ufanye uso wako ung'ae katika sehemu yako takatifu iliyoachwa ukiwa.

18

וּרְאֵה עֵינֶיךָ)פְּקַח([פקחה] וּשְׁמָעֹ אָזְנֶךָ וֵאלֹהַי הַטֵּה
na–uone macho–yako (fungua) [fungua] na–sikia sikio–lako Mungu–wangu usikie
H7200 H6491 H6491 H8085 H0241 H0430 H5186

עַל־ לָא כִּי וְכִי עָלֶיהָ שִׁמְךָ נִקְרָא אֲשֶׁר־ וְהָעִיר שָׁמְמֹתֵינוּ
kwa– si kwa–sababu juu–yake jina–lako umeitwa ambao– na–mji ukiwa–wetu
H3808 H8034 H7121

הָרַבִּים׃ רַחֲמֶיךָ עַל־ כִּי לְפָנֶיךָ תַּחֲנוּנֵינוּ מַפִּילִים אֲנַחְנוּ צִדְקֹתֵינוּ
nyingi huruma–zako kwa– bali mbele–yako maombi–yetu tunatoa sisi haki–zetu
H6440 H8469 H5307 H0587 H6666

Mungu wangu, fungua masikio yako na usikie; fumbua macho yako na uone. Tumeharibiwa; utazame mji unaoitwa kwa jina lako. Hatukuombi msaada wako kwasababu ya haki yetu, ila kwasababu ya rehema zako kuu.

19

תְּאַחֵר אַל־ וַעֲשֵׂה הַקְשִׁיבָה אֲדֹנָי סְלָחָה וְאֲדֹנָי שְׁמָעָה וַאֲדֹנָי
kuchelewa usikawie– na–fanya sikiliza Bwana samehe Bwana sikia Bwana
H0309 H0408 H7181 H0136 H5545 H0136 H8085 H0136

וְעַל־ עִירְךָ עַל־ נִקְרָא שִׁמְךָ כִּי־ אֱלֹהַי לְמַעַנְךָ
na–juu–ya mji–wako juu–ya limeitwa jina–lako kwa–sababu– Mungu–wangu kwa–ajili–yako
H7121 H8034 H0430 H4616

עַמֶּךָ׃
watu–wako

Bwana, sikiliza! Bwana, samehe! Bwana, tuangalie na ufanye jambo! Kwa ajili yako mwenyewe, usichelewe, Mungu wangu, kwa kuwa mji wako na watu wako wanaitwa kwa jina lako.”

20

וְחַטָּאת חַטָּאתִי וּמִתְוַדֶּה וּמִתְפַּלֵּל מְדַבֵּר אֲנִי וְעוֹד
na–dhambi dhambi–yangu na–kuungama na–kuomba ninasema mimi na–bado
H3034 H6419 H1696 H0589 H5750

עַל אֱלֹהַי יְהוָה לִפְנֵי תְּחִנָּתִי וּמַפִּיל יִשְׂרָאֵל עַמִּי
juu–ya Mungu–wangu Yahwe mbele–ya ombi–langu na–kutoa Israeli ya–watu–wangu
H0430 H3068 H6440 H8467 H5307 H3478

אֱלֹהָי׃ קֹדֶשׁ הַר־
wa–Mungu–wangu utakatifu mlima–wa–
H0430 H6944 H2022

Nilipokuwa ninaongea kwa kuomba na kuungama dhambi yangu na dhambi ya watu wangu Israeli, na kuwasilisha maombi yangu mbele ya Yahweh Mungu wangu kwa niaba ya mlima mtakatifu wa Mungu.

21

בֶּחָזוֹן רָאִיתִי אֲשֶׁר גַּבְרִיאֵל וְהָאִישׁ בַּתְּפִלָּה מְדַבֵּר אֲנִי וְעוֹד
katika–maono nilimwona ambaye Gabrieli na–mtu katika–sala ninasema mimi na–bado
H2377 H7200 H1403 H0376 H8605 H1696 H0589 H5750

יוֹנִי׃ מִנְחַת־ כְּעֵת אֵלַי נִגַּע בְּיָעֵף מֶעָף בַּתְּחִלָּה
jioni sadaka–ya– wakati–wa mimi alinigusa kwa–kuruka akiruka mwanzoni
H6153 H4503 H6256 H0413 H5060 H3288 H3286 H8462

Nilipokuwa ninaomba, mtu Gabrieli, ambaye nilikuwa nimemwona katika ndoto hapo awali, alipaa kwa kasi kushuka kuja nilipo, ilikuwa ni wakati wa sadaka ya jioni.

22

לְהַשְׂכִּילְךָ׃	יָצָאתִי	עַתָּה	דָּנִיֵּאל	וַיֹּאמֶר	עִמִּי	וַיְדַבֵּר	וַיָּבֶן
kukupa-ufahamu	nimetoka	sasa	Danieli	na-akasema	nami	na-akasema	na-alifafanua
	H3318	H6258	H1840	H0559		H1696	H0995

בִּינָה׃
akili
H0998

Alinipa ufahamu na aliniambia, “Danieli, nimekuja sasa ili nikupe utambuzi na ufahamu.

23

כִּי	לְהַגִּיד	בָּאתִי	וַאֲנִי	דָּבָר	יָצָא	תַּחֲנוּנֶיךָ	בִּתְחִלַּת
kwa-sababu	kukuambia	nimekuja	na-mimi	neno	lilitoka	wa-maombi-yako	mwanzoni
	H5046	H0935	H0589	H1697	H3318	H8469	H8462

מָעוֹנִי׃	וְהָבֵן	בַּדָּבָר	וּבִין	אָתָּה	חֲמוּדוֹת
maono	na-fahamu	neno	na-elewa	wewe	mpendwa
H4758	H0995	H1697	H0995		

Ulipoanza kuomba rehema, amri ilitolewa na nimekuja kukueleza jibu, kwa kuwa unapendwa sana. Hivyo basi, tafakari neno hili na uufahamu ufunuo.

24

קָדְשֶׁךָ	עִיר	וְעַל־	וְעַמְּךָ	עַל־	נֶחְתַּךְ	שִׁבְעִים	שָׁבֻעִים
wa-utakatifu-wako	mji	na-juu-ya	watu-wako	juu-ya-	yamepangwa	sabini	majuma
H6944					H2852	H7657	H7620

עָוֹן	וּלְכַפֵּר	חַטָּאת)	[חטאות]	וּלְהָתֵם)	[ולחתם]	הַפֶּשַׁע	לְכַלֵּא
uovu	na-kufunika	(dhambi)	[dhambi]	(na-kumaliza)	[na-kuhitimisha]	kosa	kukomesha
H5771		H2403		H8552	H2856	H6588	H3607

קֹדֶשׁ	וְלִמְשֹׁחַ	וְנָבִיא	חָזוֹן	וְלַחְתֹּם	עִלְּמִים	צֶדֶק	וּלְהָבִיא
patakatifu	na-kupaka-mafuta	na-nabii	maono	na-kutia-muhuri	ya-milele	haki	na-kuleta
H6944	H4886	H5030	H2377	H2856	H5769	H6664	H0935

קָדָשִׁים׃
pa-patakatifu
H6944

Miaka sabini na saba zimeamriwa kwa ajili ya watu wako na mji wako mtakatifu kukomesha hatia na kumaliza dhambi, na kuleta haki ya milele, na kutimiza maono na unabii, na kupaweka wakfu mahali patakatifu sana.

25

עַד־	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וְלִבְנוֹת	לְהָשִׁיב	דָּבָר	מֹצָא	מִן־	וְתִשְׂכֵּל	וְתֵדַע
mpaka-	Yerusalemu	na-kujenga	kurudisha	neno	kutoka	tangu-	na-uelewe	na-ujue
H5704	H3389	H1129	H7725	H1697	H4161			H3045

וְנִבְנְתָה	תָּשׁוּב	וּשְׁנַיִם	שִׁשִּׁים	וְשָׁבֻעִּים	שִׁבְעָה	שָׁבֻעִים	נָגִיד	מָשִׁיחַ
na-kujengwa	itarudishwa	na-mawili	sitini	na-majuma	saba	majuma	mkuu	Masihi
H1129	H7725	H8147	H8346	H7620	H7651	H7620	H5057	H4899

הָעִתִּים׃	וּבְצוֹק	וְחָרוּץ	רְחוֹב
wa-taabu	katika-wakati	na-handaki	uwanja
H6256			H7339

Ujue na kufahamu kuwa tangu kupitishwa kwa amri ya kurudi na kuijenga upya Yerusalemu mpaka ujio wa mpakwa mafuta (atakayekuwa kiongozi), kutakuwa na majuma saba na majuma sitini na mbili. Yerusalemu itajengwa pamoja na mitaa yake na handaki, licha ya kuwepo kwa nyakati za shida

וְאַחֲרֵי	הַשָּׁבֻעִים	שִׁשִּׁים	וּשְׁנַיִם	יִכָּרֵת	מָשִׁיחַ	וְאֵין	לוֹ	וְהָעִיר	26
na–baada–ya	majuma	sitini	na–mawili	atakatiliwa–mbali	Masihi	na–hakuna	kwake	na–mji	
						H0369			

וְעַד	בַּשֶּׁטֶף	וְקִצּוֹ	הַבָּא	נָגִיד	עַם	יַשְׁחִית	וְהַקֹּדֶשׁ	
na–mpaka	kwa–gharika	na–mwisho–wake	ajaye	wa–mkuu	watu	ataharibu	na–patakatifu	
H5704	H7858	H7093	H0935	H5057		H7843	H6944	

שֹׁמֵמוֹת׃	נֶחֱרֶצֶת	מִלְחָמָה	קֵץ
ukiwa	imeamuliwa	vita	mwisho
H8074	H2782	H4421	H7093

Baada ya miaka ya majuma sitini na mbili, mtiwa mafuta ataharibiwa na atakuwa hana kitu chochote. Jeshi la kiongozi ajaye litauangamiza mji na mahali patakatifu. Mwisho wake utatatokea kwa gharika, na kutakuwa na vita hata mwisho. Uharibifu umekwisha amriwa.

וְהִגְבִּיר	בְּרִית	לָרַבִּים	שָׁבוּעַ	אֶחָד	וַחֲצִי	הַשָּׁבוּעַ	וַיַּשְׁבִּית	זֶבַח	27
na–atathibitisha	agano	kwa–wengi	juma	moja	na–nusu	ya–juma	atakomesha	dhabihu	
H1396	H1285		H7620	H0259	H2677	H7620		H2077	

כָּלָה	וְעַד־	מְשֹׁמֵם	שִׁקּוּצִים	כְּנַף	וְעַל	וּמִנְחָה	
mwisho	na–mpaka–	mwenye–kuharibu	la–machukizo	bawa	na–juu–ya	na–sadaka	
H3617	H5704	H8074	H8251	H3671		H4503	

פ	שֹׁמֵם׃	עַל־	תִּתָּךְ	וְנֶחֱרָצָה
P	mwenye–kuharibu	juu–ya	itamwagwa	na–imeamuliwa
	H8074		H5413	H2782

Atalithibitisha agano pamoja na watu wengi kwa miaka saba. Katikati ya miaka saba atakomesha dhabihu na sadaka. Baada ya chukizo la uharibifu atatokea mtu atakayeleta ukiwa. Mwisho kamili na uharibifu umeamriwa kutokea kwa yeye aliyesababisha ukiwa.”

Chapter 10

לְדָנִיֵּאל	נִגְלָה	דָּבָר	פָּרַס	מֶלֶךְ	לְכוֹרֶשׁ	שָׁלוֹשׁ	בִּשְׁנַת		1
kwa–Danieli	lilifunuliwa	neno	wa–Ujemi	mfalme	wa–Koreshi	wa–tatu	katika–mwaka		
H1840	H1540	H1697	H6539	H4428	H3566	H7969	H8141		

אֶת־	וּבִין	גָּדוֹל	וְצָבָא	הַדָּבָר	וְאֶמֶת	בֶּלְטְשַׁאצַּר	שְׁמוֹ	נִקְרָא	אֲשֶׁר־
–	na–alielewa	kubwa	na–jeshi	neno	na–kweli	Belteshaza	jina–lake	aliitwa	ambaye–
H0853	H0995			H1697	H0571	H1095	H8034	H7121	

בַּמַּרְאֶה׃	לוֹ	וּבִינָה	הַדָּבָר
katika–maono	kwake	na–ufahamu	neno
H4758		H0998	H1697

Katika mwaka wa tatu wa Koreshi mfalme wa Uajemi, ujumbe ulifunuliwa kwa Danieli, aliyeitwa pia Belteshaza. Ujumbe huu ulikuwa ni wa kwelil. Ulihusu vita kuu. Danieli aliufahamu ujumbe alipopata ufumbuzi kutoka katika maono.

יָמִים׃	שָׁבֻעִים	שְׁלֹשָׁה	מִתְאַבֵּל	הָיִיתִי	דָּנִיֵּאל	אֲנִי	הָהֵם	בַּיָּמִים	2
ya–siku	majuma	tatu	ninaomboleza	nilikuwa	Danieli	mimi	hizo	katika–siku	
H3117	H7620	H7969	H0056	H1961	H1840	H0589	H1992	H3117	

Katika siku hizo, mimi Danieli, nilikuwa katika maombolezo kwa wiki tatu.

3

אֶל־	בָּא	לֹא־	יַיִן	וּבָשָׂר	אָכַלְתִּי	לֶא	חֲמֻדּוֹת	לֶחֶם
kwenye–	ilikuingia	havikuingia	na–mvinyo	na–nyama	nilikula	sikula	wa–thamani	mkate
H0413	H0935	H3808	H3196	H1320	H0398	H3808		H3899

שָׁבֻעִים	שְׁלֹשֶׁת	מְלֹאת	עַד־	סָכְתִּי	לֹא־	וְסָוֹךְ	פִּי	
majuma	majuma–matatu	kutimia	mpaka–	nilijipaka	sikujipaka	na–mafuta	kinywa–changu	
H7620	H7969	H4390	H5704	H5480	H3808	H5480	H6310	

פ	יָמִים׃
P	ya–siku
	H3117

Sikula chakula kizuri, sikula nyama, sikunywa divai, na sikujipaka mafuta mwenyewe mpaka ukamilifu wa wiki tatu nzima.

4

יַד	עַל	הָיִיתִי	וַאֲנִי	הָרִאשׁוֹן	לַחֹדֶשׁ	וְאַרְבָּעָה	עֶשְׂרִים	וּבְיוֹם
mkono	kando–ya	nilikuwa	na–mimi	wa–kwanza	ya–mwezi	na–nne	ya–ishirini	na–siku
H3027		H1961	H0589	H7223	H2320	H0702	H6242	H3117

חִדֶּקֶל׃	הִוא	הַגָּדֹל	הַנָּהָר
Hidekeli	huo	mkubwa	wa–mto
H2313	H1931		H5104

Katika siku ya ishirini na nne ya mwezi wa kwanza, nilipokuwa niko karibu na mto mkubwa (ambao ni Tigrisi),

5

בַּדִּים	לָבוּשׁ	אֶחָד	אִישׁ־	וְחִגְּה	וָאֶרֶא	עֵינִי	אֶת־	וָאֶשָּׂא
kitani	amevaa	mmoja	mtu–	na–tazama	na–nikaona	macho–yangu	–	na–nikainua
H0906	H3847	H0259	H0376	H2009	H7200		H0853	H5375

אוּפָז׃	בְּכֶתֶם	חֲגֻרִים	וּמָתְנָיו
ya–Ufazi	kwa–dhahabu	vimefungwa	na–viuno–vyake
H0210	H3800	H2296	H4975

Nilitazama juu na nikamwona mtu aliyevaa kitani, akiwa na mkanda kiunoni mwake uliotengenezwa kwa dhahabu safi kutoka Ufazi.

6

וְעֵינָיו	בָּרָק	כְּמַרְאֵה	וּפָנָיו	כְּתַרְשִׁישׁ	וּגְוִיָּתוֹ	
na–macho–yake	wa–umeme	kama–mwonekano	na–uso–wake	kama–shohamu	na–mwili–wake	
		H4758	H6440	H8658	H1472	

נְחֹשֶׁת	כְּעֵין	וּמַרְגְּלֹתָיו	וּזְרֹעֹתָיו	אֵשׁ	כְּלַפִּידֵי		
wa–shaba	kama–mwonekano	na–miguu–yake	na–mikono–yake	ya–moto	kama–mienge		
		H4772	H2220	H0784	H3940		

הָמוֹן׃	כְּקוֹל	דְּבָרָיו	וְקוֹל	קָלָל
ya–umati	kama–sauti	ya–maneno–yake	na–sauti	iliyong'aa
		H1697		H7044

Mwili wake ulikuwa kama kito, na sura yake ilikuwa kama radi. Macho yake yalikuwa kama miali ya tochi, na mikono yake na miguu yake ilikuwa kama shaba iliyosafishwa. Sauti ya maneno yake ilikuwa kama sauti ya umati mkubwa wa watu.

7

הָיוּ	אֲשֶׁר	וְהָאֲנָשִׁים	הַמַּרְאָה	אֶת־	לְבַדִּי	דָּנִיֵּאל	אֲנִי	וְרָאִיתִי
walikuwa	ambao	na–watu	maono	–	peke–yangu	Danieli	mimi	na–nikamwona
H1961		H0376		H0853	H0905	H1840	H0589	H7200

עֲלֵיהֶם	נִפְלָה	גְדֹלָה	חֲרָדָה	אֲבָל	הַמַּרְאָה	אֶת־	רָאוּ	לֹא
juu–yao	iliwaangukia	kubwa	hofu	lakini	maono	–	waliona	hawakuona
	H5307		H2731	H0061		H0853	H7200	H3808

עִמִּי	וַיִּבְרְחוּ	בְּהֶחָבֵא׃
pamoja–nami	na–wakakimbia	kujificha
	H1272	H2244

Mimi, Danieli peke yangu niliyaona maono, na watu niliokuwa na pamoja hawakuyaona maono. Lakini, jambo kuu la kuogofya liliwaijia juu yao, na walikimbia na kujificha wao wenyewe.

8

וְלֹא הַזֹּאת הַגְּדֹלָה הַמַּרְאָה אֶת־ וָאֶרְאֶה לְבַדִּי נִשְׁאַרְתִּי וַאֲנִי
na-nguvu haya makubwa maono – na-nikaona peke-yangu nilibaki na-mimi
H3808 H2063 H0853 H7200 H0905 H7604 H0589

לְמַשְׁחִית עָלַי נֶהְפָּךְ וְהוֹדִי כֹּחַ בִּי נִשְׁאַר־
kuwa-uharibifu juu-yangu ilikuwa-imebadilika na-fahari-yangu nguvu ndani-yangu hazikubaki-
H4889 H2015 H1935 H7604

כֹּחַ׃ עָצַרְתִּי וְלֹא
nguvu kushika na-sikuweza-
H6113 H3808

Hivyo niliachwa peke yangu na niliyaona maono haya ajabu. Hakuna nguvu iliyobakia ndani yangu; mwonekano wangu wa kung'aa ulibadilika na kuwa mwonekano wa uharibifu, na hazikubakia nguvu ndani yangu.

9

דְּבָרָיו כְּקוֹל אֶת־ וּכְשָׁמְעִי דְּבָרָיו כְּקוֹל אֶת־ וָאֶשְׁמַע
ya-maneno-yake sauti – na-nilipoisikia ya-maneno-yake sauti – na-nikasikia
H1697 H0853 H8085 H1697 H0853 H8085

אָרְצָה׃ וּפָנַי פָּנַי עַל־ נִרְדָּם הָיִיתִי וַאֲנִי
chini na-uso-wangu uso-wangu kwa- nimelala-usingizi nilikuwa na-mimi
H0776 H6440 H6440 H7290 H1961 H0589

Kisha nikasikia maneno yake, na nilipoyasikia, nilianguka kifudifudi na kupata usingizi mzito.

10

וְכַפּוֹת בִּרְכָּי עַל־ וַתְּנִיעֵנִי בִּי נָגְעָה יָד וְהִנֵּה־
na-viganja magoti-yangu juu-ya- na-ukanisogeza mimi ulinigusa mkono na-tazama-
H3709 H1290 H5128 H5060 H3027 H2009

יָדָיו׃
vya-mikono-yangu
H3027

Mkono ulinigusa, na ilinifanya nitetemeke katika magoti yangu na viganja vya mikono yangu.

11

אָנֹכִי אֲשֶׁר־ בַּדְּבָרִים הָבֵן חֻמְּדוֹת אִישׁ־ דָּנִיֵּאל אֵלַי וַיֹּאמֶר
mimi ambayo maneno elewa mpendwa mtu- Danieli kwangu na-akasema
H0595 H1697 H0995 H0376 H1840 H0413 H0559

אֵלֶיךָ שֻׁלַּחְתִּי עַתָּה כִּי עָמְדֶךָ עַל־ וַעֲמֹד אֵלֶיךָ דֹּבֶר
kwako nimetumwa sasa kwa-sababu mahali-pako juu-ya- na-simama kwako ninakuambia
H0413 H7971 H6258 H5975 H5975 H0413 H1696

מַרְעִיד׃ עָמַדְתִּי הַזֶּה הַדָּבָר אֶת־ עִמִּי וּבְדַבְּרוֹ
nikitetemeka nilisimama hili neno – nami na-aliposema
H7460 H5975 H2088 H1697 H0853 H1696

Malaika aliniambia, “Danieli, mtu aliyetunzwa sana, yafahamu maneno ninayokwambia wewe. Simama wima, kwa kuwa nimeshakutuma.” Na alipomaliza kuniambia ujumbe huu, nilisimama nikiwa natetemeka.

12

הָרִאשׁוֹן הַיּוֹם מִן־ וּכְי דָּנִיֵּאל תִּירָא אַל־ אֵלַי וַיֹּאמֶר
ya-kwanza siku tangu- kwa-sababu Danieli kuogopa usiogope- kwangu na-akasema
H7223 H3117 H0408 H0413 H0559

אֵלֶיךָ לִפְנֵי וּלְהִתְעַנּוֹת לְהָבִין לִבְּךָ אֶת־ נָתַתָּ אֲשֶׁר
Mungu-wako mbele-ya na-kujinyenyekeza kuelewa moyo-wako – ulielekeza ambayo
H0430 H6440 H0995 H0853 H5414

בִּדְבָרֶיךָ׃ בָּאתִי וַאֲנִי־ דְבָרֶיךָ נִשְׁמְעוּ
kwa-maneno-yako nimekuja na-mimi- maneno-yako yalisikiwa
H1697 H0935 H0589 H1697 H8085

Kisha aliniambia, “Usiogope, Danieli. Tangu siku ya kwanza ulipoiweka akili yako kutaka kufahamu na kujinyenyekeza mwenyewe mbele ya Mungu, maneno yako yalisikiwa, na nimekuja kwasababu ya maneno yako.

13

יוֹם וְאֶחָד עֶשְׂרִים לְנֶגְדִּי עֲמֶד פָּרַס מַלְכוּת וְשָׂר
siku na–moja siku–ishirini dhidi–yangu alisimama wa–Uajemi ufalme na–mkuu–wa
H3117 H0259 H6242 H5048 H5975 H6539 H4438 H8269

שָׁם נוֹתַרְתִּי וַאֲנִי לְעָזְרֵנִי בָּא הָרִאשֹׁנִים הַשָּׂרִים אַחַד מִיכָאֵל וְהִנֵּה
huko nilibaki na–mimi kunisaidia alikuja wa–kwanza wa–wakuu mmoja Mikaeli na–tazama
H8033 H3498 H0589 H5826 H0935 H7223 H8269 H0259 H4317 H2009

פָּרָס׃ מַלְכֵי אֶצֶל
wa–Uajemi wafalme karibu–na
H6539 H4428 H0681

Mwana wa mfalme wa ufalme wa Uajemi alinizuia, na niliwekwa huko na mfalme wa Uajemi kwa siku ishirini na moja. Lakini Mikaeli, mmoja kati ya wakuu alikuja kunisaidia.

14

לְעַמְּךָ יִקְרֶה אֲשֶׁר־ אֶת לַהֲבִינְךָ וּבָאתִי
watu–wako yatakayompata yatakayompata– – kukufanya–uelewe na–nimekuja
H5971 H7122 H0834 H0853 H0995 H0935

לַיָּמִים׃ חָזוֹן עוֹד כִּי־ הַיָּמִים בְּאַחֲרִית
kwa–siku maono bado–kuna kwa–sababu– mwisho katika–siku–za
H3117 H2377 H5750 H3117 H0319

Sasa nimekuja kukusaidia ili ufahamu kile kitakachotokea kwa watu wako katika siku za mwisho. Kwa kuwa maono ni kwa ajili siku ambazo hazijatokea bado.

15

וְנֶאֱלָמְתִּי׃ אַרְצָה פָּנַי נָתַתִּי הָאֵלֶּה כַּדְּבָרִים עִמִּי וּבְדַבְּרוֹ
na–nikanyamaza chini uso–wangu nilielekeza haya maneno nami na–aliposema
H0481 H0776 H6440 H5414 H0428 H1697 H1696

Na alipokuwa akali akiniambia maneno haya, niligeuza uso wangu na kuuelekeza chini na sikuwa na uwezo wa kuzungumza.

16

שִׂפְתָי עַל־ נֹגֵעַ אָדָם בְּנֵי כִּדְמוּת וְהִנֵּה
midomo–yangu juu–ya– aligusa binadamu wa–mwana–wa kama–mfano na–tazama
H8193 H5060 H0120 H1823 H2009

לְנֶגְדִּי הָעֹמֵד אֶל־ וָאֹמְרָה וָאֲדַבְּרָה פִּי וָאֶפְתַּח־
mbele–yangu aliyesimama kwa– na–nikamwambia na–nikasema kinywa–changu na–nikafungua–
H5048 H5975 H0413 H0559 H1696 H6310

עָצַרְתִּי וְלֹא עָלַי צִירַי נֶהֶפְכוּ בַּמַּרְאָה אֲדֹנִי
kushika na–sikuweza– juu–yangu maumivu–yangu ziligeuka katika–maono bwana–wangu
H6113 H3808 H2015 H0113

כֹּחַ׃
nguvu

Yeye aliyekuwa kama wana wa mtu alinigusa mdomo wangu na nifumbua kinywa changu na nilimwambia huyo aliyekuwa amesimam mbele yangu: “Bwana wangu, niko katika masumbuko makali kwasababu ya maono; sina nguvu ndani yangu iliyosalia.

17

זֶה	אֲדֹנִי	עִם־	לְדַבֵּר	זֶה	אֲדֹנִי	עֶבֶד	יוּכַל	וְתֵיךְ	
huyu	bwana–wangu	na–	kusema	huyu	wa–bwana–wangu	mtumishi	aweza	na–jinsi–gani	
H2088	H0113		H1696	H2088	H0113	H5650	H3201	H1963	

לֹא	וּנְשָׁמָה	כֹּחַ	בִּי	יַעֲמָד־	לֹא־	מֵעַתָּה	וַאֲנִי	
haijabaki	na–pumzi	nguvu	ndani–yangu	itasimama–	haitasimama–	tangu–sasa	na–mimi	
H3808	H5397			H5975	H3808	H6258	H0589	

בִּי׃	נִשְׁאֲרָה־
ndani–yangu	imebaki–
	H7604

Mimi ni mtumishi wako. Je ninawezaje kuongea na Bwana wangu? Kwa kuwa sasa sina nguvu, na hakuna pumzi iliyosalia ndani yangu.”

18

וַיְחַזֵּקְנִי׃	אָדָם	כְּמַרְאֵה	בִּי	וַיִּגַּע־	וַיְּסֶף	
na–akanitia–nguvu	wa–binadamu	kama–mfano	mimi	na–akanigusa–	na–akaendelea	
H2388	H0120	H4758		H5060	H3254	

Tena yule mwenye mwonekano wa mtu alinigusa na kunitia nguvu.

19

חֲזַק	לָךְ	שָׁלוֹם	חֲמֻדוֹת	אִישׁ־	תִּירָא	אַל־	וַיֹּאמֶר	
kuwa–na–nguvu	kwako	amani	mpendwa	mtu–	kuogopa	usiogope–	na–akasema	
H2388		H7965		H0376	H3372	H0408	H0559	

אֲדֹנִי	יְדַבֵּר	וָאֹמְרָה	הִתְחַזַּקְתִּי	עִמִּי	וּבְדַבְּרוֹ	וַתְּחַזֵּק	
bwana–wangu	aseme	na–nikasema	nilitiwa–nguvu	nami	na–aliposema	na–kuimarika	
H0113	H1696	H0559	H2388		H1696	H2388	

חִזַּקְתָּנִי׃	כִּי
umenitia–nguvu	kwa–sababu
H2388	

Alisema, “Usiogope, mtu ulithaminiwa sana. Amani na iwe kwako! Uwe mwenye nguvu, uwe na nguvu!” Na alipokuwa anaongea na mimi, nilipata nguvu. Nilimwambia, “Bwana wangu na aseme, kwa kuwa umenitia nguvu.”

20

שַׂר	עִם־	לְהִלָּחֶם	אָשׁוּב	וְעַתָּה	אֵלֶיךָ	בָּאתִי	לָמָּה־	הֲיָדַעְתָּ	וַיֹּאמֶר
mkuu	na–	kupigana	nitarudi	na–sasa	kwako	nimekuja	kwa–nini–	unajua	na–akasema
H8269			H7725	H6258	H0413	H0935	H4100	H3045	H0559

בָּא׃	יָוָן	שַׂר־	וְהִנֵּה	יוֹצֵא	וַאֲנִי	פָּרָס
anakuja	Uyunani	mkuu–wa–	na–tazama	ninatoka	na–mimi	wa–Ujemi
H0935	H3120	H8269	H2009	H3318	H0589	H6539

Aliniambia, “Je unajua ni kwanini nimekuja kwako? Nitarudi hivi karibuni kupigana na mkuu wa Ujemi. Na nitakapoenda, mkuu wa Ugiriki atakuja.

21

וְאֵין	אֱמֶת	בִּכְתָב	הָרָשׁוּם	אֶת־	לְךָ	אַגִּיד	אֲבָל	
na–hakuna	ya–kweli	katika–maandiko	yaliyoandikwa	–	wewe	nitakuambia	lakini	
H0369	H0571	H3791	H7559	H0853		H5046	H0061	

מִיכָאֵל	אִם־	כִּי	אֵלֶּה	עַל־	עִמִּי	מִתְחַזֵּק	אֶחָד
Mikaeli	isipokuwa–	ila	mambo–haya	juu–ya	nami	anayeshirikiana	mwingine
H4317			H0428			H2388	H0259

פ	שַׂרְכֶם׃
P	mkuu–wenu
	H8269

Lakini nitakwambia kile kilichoandikwa katika Kitabu cha Ukweli. Hakuna yeyote anayejionesha kuwa na nguvu pamoja nami dhidi yao, isipokuwa Mikaeli mkuu wenu.”

Chapter 11

לְמַחֲזִיק	עָמְדִי	הַמָּדִי	לְדָרְיָוֶשׁ	אַחַת	בִּשְׁנַת	וַאֲנִי	1
kumtia–nguvu	nilisimama	Mmedi	wa–Dario	wa–kwanza	katika–mwaka	na–mimi	
H2388	H5975	H4075	H1867	H0259	H8141	H0589	

לוֹ׃	וּלְמָעֻזּוֹ
yeye	na–kumlinda
	H4581

Katika mwaka wa kwanza wa Dario Mmedi, mimi mwenyewe nilikuja kumwezesha na kumlinda Mikaeli.

עִמְּדִים	מְלָכִים	שְׁלֹשָׁה	עוֹד	הִנֵּה־	לָךְ	אַגִּיד	אֱמֶת	וְעַתָּה	2
watasimama	wafalme	watatu	bado	tazama–	wewe	nitakuambia	ukweli	na–sasa	
H5975	H4428	H7969	H5750	H2009		H5046	H0571	H6258	

וּכְחֶזְקָתוֹ	מִכֹּל	גָּדוֹל	עָשֶׁר־	יַעֲשִׁיר	וְהֶרְבִיעִי	לְפָרַס	
na–kwa–nguvu–yake	kuliko–wote	mkubwa	utajiri–	atajilimbikizia	na–wa–nne	katika–Uajemi	
H2393	H3605		H6239	H6238	H7243	H6539	

יָוָן׃	מַלְכוּת	אֵת	הַכֹּל	יָעִיר	בְּעָשְׁרוֹ	
wa–Uyunani	ufalme	–	wote	ataamsha	katika–utajiri–wake	
H3120	H4438	H0853	H3605	H5782	H6239	

Na sasa nitakufunulia ukweli. Wafalme watatu watainuka katika Uajemi, na mfalme wa nne atakuwa tajiri sana kuliko wengine wote. Na wakati atakapopata nguvu kupitia utajiri wake, atamwamsha kila mtu kinyume na ufalme wa Ugiriki.

							3
וְעָשָׂה	רַב	מִמְשָׁל	וּמָשַׁל	גִּבּוֹר	מֶלֶךְ	וְעָמַד	
na–atafanya	mkubwa	utawala	na–atatawala	shujaa	mfalme	na–atasimama	
		H4474	H4910	H1368	H4428	H5975	

כִּרְצוֹנוֹ׃
kama–apendavyo
H7522

Mfalme wenye nguvu atainuka ambaye atatawala ufalme mkubwa, na ataenenda kufuatana na matakwa yake mwenyewe.

							4
הַשָּׁמָיִם	רוּחוֹת	לְאַרְבַּע	וְתֵחָץ	מַלְכוּתוֹ	תִּשָּׁבֵר	וּכְעָמְדוֹ	
za–mbingu	pepo	kwa–nne	na–utagawanyika	ufalme–wake	utavunjika	na–atakaposimama	
H8064	H7307	H0702	H2673	H4438	H7665	H5975	

תִּנָּתֵשׁ	כִּי	מָשָׁל	אֲשֶׁר	כְּמָשְׁלוֹ	וְלֹא	לְאַחֲרִיתוֹ	וְלֹא	
utang'olewa	kwa–sababu	alitawala	ambao	kama–utawala–wake	na–si	kwa–wazao–wake	na–si	
H5428		H4910			H3808	H0319	H3808	

אֵלֶּה׃	מִלְבַד־	וְלַאֲחֵרִים	מַלְכוּתוֹ	
hawa	zaidi–ya–	na–kwa–wengine	ufalme–wake	
H0428	H0905	H0312	H4438	

Na atakapokuwa ameinuka, ufalme wake utavunjika na utagawanyika katika pepo nne za mbinguni, lakini hawatakuwa wazao wake mwenyewe, na si kwa nguvu zake kwa wakati alipokuwa akitawala. Kwa kuwa ufalme wake utang'olewa kwa ajili ya wengine tofauti na wazawa wake.

5

וְיֶחֱזַק
na-atakuwa-na-nguvu
H2388

שָׂרָיו
wakuu-wake
H8269

וּמִן־
na-mmoja-wa-

הַנֶּגֶב
Kusini
H5045

מֶלֶךְ־
mfalme-wa-
H4428

וְיֶחֱזַק
na-atakuwa-na-nguvu
H2388

מֵמְשַׁלְתּוֹ׃
utawala-wake
H4475

רַב
mkubwa

מִמְשָׁל
utawala
H4474

וּמָשָׁל
na-atatawala
H4910

עָלָיו׀
juu-yake

Mfalme wa Kusini atakuwa na nguvu, lakini mmoja kati ya maamiri jeshi wake atakuwa mwenye nguvu kuliko yeye na atautawala ufalme wake kwa nguvu kubwa.

6

אֶל־
kwa-
H0413

תָּבוֹא
atakuja
H0935

הַנֶּגֶב
Kusini
H5045

מֶלֶךְ־
wa-mfalme-wa-
H4428

וּבַת
na-binti
H1323

יִתְחַבָּרוּ
wataungana
H2266

שָׁנִים׀
miaka
H8141

וּלְקֵץ
na-mwishoni-mwa
H7093

הַזְּרֹועַ
ya-mkono
H2220

כֹּוחַ
nguvu

תַּעְצֹר
atashika
H6113

וְלֹא־
na-hatashika
H3808

מֵישָׁרִים
makubaliano
H4339

לַעֲשׂוֹת
kufanya

הַצָּפוֹן
wa-Kaskazini
H6828

מֶלֶךְ
mfalme
H4428

וְהַיַּלְדָּהּ
na-aliyemzaa
H3205

וּמְבִיאֶיהָ
na-waliomleta
H0935

הָיא
yeye
H1931

וְתִנָּתֵן
na-atatolewa
H5414

וּזְרֹעֹו
na-mkono-wake
H2220

יַעֲמֹד
atasimama
H5975

וְלֹא
na-hatasimama
H3808

בָּעִתִּים׃
katika-nyakati
H6256

וּמַחֲזִקָהּ
na-aliyemsaidia
H2388

Baada ya miaka michache, wakati muda utakapokuwa sawa, watafanya mwungano. Binti wa mfalme wa Kusini atakuja kwa mfalme wa Kaskazini kuyathibitisha makubaliano yao. Lakini hataweza kuzitunza nguvu za mkono wake, wala mfalme hatasimama wala mkono wake. Ataachwa na wale waliomleta, na baba yake, na yeye aliyemwunga mkono katika nyakati hizo.

7

הַחַיִל
jeshi
H2428

אֶל־
kwa-
H0413

וְיָבֹא
na-atakuja
H0935

כַּגֵּו
mahali-pake
H3653

שָׁרְשֶׁיהָ
la-mizizi-yake

מִנֶּצֶר
kutoka-chipukizi
H5342

וְעָמֵד
na-atasimama
H5975

וְהֶחֱזִיק׃
na-atashinda
H2388

בָּהֶם
wao

וְעָשָׂה
na-atawashinda

הַצָּפוֹן
wa-Kaskazini
H6828

מֶלֶךְ
ya-mfalme
H4428

בְּמָעוֹז
katika-ngome
H4581

וְיָבֹא
na-ataingia
H0935

Lakini tawi kutoka katika mizizi yake litachipuka katika nafasi yake. Atalishambulia jeshi na kuingia ngome ya mfalme wa Kaskazini. Atapigana nao, na atawashinda.

8

כָּסֶף
fedha
H3701

חֶמְדַּת
vya-thamani-vyao

כְּלֵי
vyombo
H3627

עִם־
pamoja-na-

נְסָכֵיהֶם׀
sanamu-zao

עִם־
pamoja-na-

אֱלֹהֵיהֶם
miungu-yao
H0430

וְגַם
na-pia
H1571

מִמֶּלֶךְ
kuliko-mfalme
H4428

יַעֲמֹד
atasimama
H5975

שָׁנִים
miaka
H8141

וְהוּא
na-yeye
H1931

מִצְרָיִם
Misri
H4714

יָבֹא
atavipeleka
H0935

בְּשִׁבְי
utumwani

וְזָהָב
na-dhahabu
H2091

הַצָּפוֹן׃
wa-Kaskazini
H6828

Ataichukua miungu yao mpaka Misri pamoa na sanamu zao za chuma na vyombo vyao vya fedha na vya dhahabu vyenye thamani. Kwa miaka mingi atakaa mbali na mfalme wa Kaskazini.

9

אַדְמָתוֹ׃
nchi-yake
H0127

אֶל־
kwa-
H0413

וְשָׁב
na-atarudi
H7725

הַנֶּגֶב
wa-Kusini
H5045

מֶלֶךְ
wa-mfalme
H4428

בְּמַלְכוּת
katika-ufalme
H4438

וּבָא
na-ataingia
H0935

Kisha mfalme wa Kaskazini atauvamia ufalme wa mfalme wa Kusini, lakini atajitoa na kwenda katika nchi yake mwenyewe.

רַבִּים	חַיָלִים	הֲמוֹן	וְאָסְפוּ	יִתְגָּרוּ	)וּבָנָיו(	]ובנו[	10
mengi	wa–majeshi	umati	na–watakusanya	wataandaa–vita	(na–wana–wake)	[na–wana–wake]	
	H2428		H0622	H1624	H1121		

)וְיִתְגָּרֶה(	]ויתגרו[	וְיָשֹׁב	וְעָבָר	וְשָׁטַף	בּוֹא	וּבָא	
(na–ataandaa–vita)	[na–wataandaa–vita]	na–atarudi	na–kupita	na–kufurika	kuja	na–atakuja	
H1624	H1624	H7725		H7857	H0935	H0935	

):מָעֻזּוֹ(	]מעזה[	עַד־	
(ngome–yake)	[ngome–yake]	mpaka–	
H4581	H4581	H5704	

Wana wake watajiweka tayari na kuunganisha jeshi kubwa. Litaendelea kukua na litagharikisha kila kitu, litapita katikati hadi kwenye ngome yake.

מֶלֶךְ	עִם־	עִמּוֹ	וְנִלְחַם	וְיָצָא	הַנֶּגֶב	מֶלֶךְ	וְיִתְמַרְמַר	11
mfalme	na–	naye	na–kupigana	na–atatoka	wa–Kusini	mfalme	na–atakasirka	
H4428				H3318	H5045	H4428	H4843	

:בְּיָדוֹ	הֲהָמוֹן	וְנִתַּן	רָב	הָמוֹן	וְהֶעֱמִיד	הַצָּפוֹן
mikononi–mwake	umati	na–utatolewa	mkubwa	umati	na–atasimamisha	wa–Kaskazini
H3027		H5414			H5975	H6828

Ndipo mfalme wa Kusini atakasirika, na ataenda na kupigana naye, mfalme wa Kaskazini. Mfalme wa Kaskazini atainua jeshi kubwa, bali jeshi litatiwa katika mkono wake.

לְבָבוֹ	)וְרָם(	]ירום[	הֲהָמוֹן	וְנִשָּׂא	12
moyo–wake	(na–moyo–wake–utainuka)	[moyo–wake–utajivuna]	umati	na–utakapoinuliwa	
H3824	H7311			H5375	

:יָעוּז	וְלֹא	רִבְאוֹת	וְהִפִּיל
atakuwa–na–nguvu	lakini–hatakuwa–na–nguvu	makumi–elfu	na–ataangusha
H5810	H3808	H7239	H5307

Jeshi litachukuliwa, na moyo wa mfalme wa Kusini utainuliwa juu, na atawafanya makumi maelfu kuanguka, lakini hataweza kuwa mshindi.

הָרִאשׁוֹן	מִן־	רַב	הָמוֹן	וְהֶעֱמִיד	הַצָּפוֹן	מֶלֶךְ	וְשָׁב		13
wa–kwanza	kuliko–	mkubwa	umati	na–atasimamisha	wa–Kaskazini	mfalme	na–atarudi		
H7223				H5975	H6828	H4428	H7725		

רָב:	וּבִרְכוּשׁ	גָּדוֹל	בְּחַיִל	בּוֹא	יָבוֹא	שָׁנִים	הָעִתִּים	וּלְקֵץ
nyingi	na–kwa–mali	kubwa	kwa–jeshi	kuja	atakuja	miaka	nyakati	na–mwishoni–mwa
	H7399		H2428	H0935	H0935	H8141	H6256	H7093

Kisha mfalme wa Kaskazini atainua jeshi jingine, kubwa kuliko la kwanza. Baada ya miaka kadhaa, mfalme wa Kaskazini atakuja na jeshi kubwa likiwa na vifaa vingi.

								14
וּבְנֵי	הַנֶּגֶב	מֶלֶךְ	עַל־	יִתְעַמְּדוּ	רַבִּים	הָהֵם	וּבָעִתִּים	
na–wana–wa	wa–Kusini	mfalme	dhidi–ya	watasimama	wengi	hizo	na–katika–nyakati	
	H5045	H4428		H5975		H1992	H6256	

וְנִכְשָׁלוּ:	חָזוֹן	לְהַעֲמִיד	יִנַּשְּׂאוּ	עַמְּךָ	פָּרִיצֵי
lakini–wataanguka	maono	kutimiza	watajinyanyua	wa–watu–wako	waasi
H3782	H2377	H5975	H5375		H6530

Katika siku hizo wengi watainuka kinyume na mfalmea wa Kusini. Wana wa vurugu miongoni mwa watu wake watasimama wao wenyewe ili kuyatimiliza maono, lakini watajikwaa.

15

מִבְצָרוֹת	עִיר	וְלָכַד	סֹולֵלָה	וְיִשְׁפֹּךְ	הַצָּפוֹן	מֶלֶךְ	וְיָבֹא
wenye–ngome	mji	na–atachukua	chungu	na–atamwaga	wa–Kaskazini	mfalme	na–atakuja
H4013		H3920	H5550	H8210	H6828	H4428	H0935

כֹּחַ	וְאֵין	מִבְחָרָיו	וְעַם	יַעֲמֹדוּ	לֹא	הַנֶּגֶב	וּזְרֹעוֹת	
nguvu	na–hakuna	wake–teule	na–watu	itasimama	haitasimama	ya–Kusini	na–mikono	
	H0369	H4005		H5975	H3808	H5045	H2220	

לַעֲמֹד׃
ya–kusimama
H5975

Mfalme wa Kaskazini atakuja, kuizingira nchi kwa kuweka vilima, na kuuteka mji wenye ngome. Majeshi ya Kusini hayataweza kusimama, hata wanajeshi wake bora. Hawatakuwa na nguvu za kusimama.

16

לְפָנָיו	עוֹמֵד	וְאֵין	כִּרְצוֹנוֹ	אֵלָיו	הַבָּא	וְיַעַשׂ
mbele–yake	asimamaye	na–hakuna	kama–apendavyo	dhidi–yake	ajaye	na–atafanya
H6440	H5975	H0369	H7522	H0413	H0935	

בְּיָדוֹ׃	וְכָלָה	הַצְּבִי	בְּאֶרֶץ־	וְעָמַד		
mkononi–mwake	na–uharibifu	Uzuri	katika–nchi–ya–	na–atasimama		
H3027	H3615		H0776	H5975		

Badala yake, yeye ajaye ataenenda kwa kufuata tamaa zake kinyume chake; hakuna yeyote atakayesimama katika njia yake. Atasimama katika nchi ya uzuri, na uharibifu utakuwa mkononi wake.

17

מַלְכוּתוֹ	כָּל־	בְּתֹקֶף	לָבֹוא	פָּנָיו	וְיָשָׂם	
ufalme–wake	ya–ufalme–wake–wote	kwa–nguvu	kuja	uso–wake	na–ataelekeza	
H4438	H3605	H8633	H0935	H6440		

לְהַשְׁחִיתָהּ	לֹו	יְתֶן־	הַנָּשִׁים	וּבַת	וְעָשָׂה	עִמֹּו	וְיִשָּׁרִים	
kumharibu	yeye	atampa–	wa–wanawake	na–binti	na–atafanya	pamoja–naye	na–makubaliano	
H7843		H5414	H0802	H1323			H3477	

תִּהְיֶה׃	לֹו	וְלֹא־	תַעֲמֹד	וְלֹא	
itakuwa	yake	na–si–	atasimama	lakini–hatasimama	
H1961		H3808	H5975	H3808	

Mfalme wa Kaskazini atauelekeza uso wake ili kuja kwa nguvu za ufalme wake wote, na kutakuwa na makubaliano atakayoyafanya na mfalme wa Kusini. Atampatia katika ndoa binti wa wanawake ili kuuharibu ufalme wa Kusini. Lakini mpango huo hautafanikiwa wala kumsaidia.

18

וְהִשְׁבִּית	רַבִּים	וְלָכַד	לְאִיִּים	פָּנָיו	וְיָשָׂם()	וישבן[
na–atakomesha	vingi	na–atachukua	kwa–visiwa	uso–wake	(na–ataelekeza)	[na–atageuza]
		H3920	H0339	H6440	H7725	H7725

לֹו׃	יָשִׁיב	חֶרְפָּתֹו	בִּלְתִּי	לֹו	חֶרְפָּתֹו	קָצִין	
kwake	atarudisha	aibu–yake	bila–	kwake	aibu–yake	kamanda	
	H7725	H2781	H1115		H2781	H7101	

Baada ya hayo, mfalme atafuatilia nchi za pwani na ataziteka nchi nyingi. Lakini amiri jeshi atakikomesha kiburi chake na atakisababisha kiburi chake kiishe.

19

וְלֹא	וְנָפַל	וְנִכְשַׁל	אַרְצֹו	לְמָעוּזֵי	פָּנָיו	וְיָשָׁב	
na–hatapatikana	na–kuanguka	na–atajikwaa	za–nchi–yake	kwa–ngome	uso–wake	na–atageuza	
H3808	H5307	H3782	H0776	H4581	H6440	H7725	

יִמָּצֵא׃
atapatikana
H4672

Kisha atafuatilia miji yenye ngome katika nchi yake mwenyewe, lakini atajikwaa na kuanguka; na hatapatikana tena.

מַלְכ֣וּת	הֲדֶ֑ר	נוֹגֵ֥שׂ	מַעֲבִ֖יר	כִּנְוֹ֥	עַל־	וְעָמָ֛ד	20
wa–ufalme	kupitia–utukufu	mtoza–ushuru	atumaye	mahali–pake	mahali–pake	na–atasimama	
H4438	H1925	H5065		H3653		H5975	

בִּמְלֹ֥חֶמֶת׃	וְלֹ֣א	בְאַפִּ֔ים	וְלֹ֣א	יִשָּׁבֵ֑ר	אֲחָדִ֖ים	וּבְיָמִ֥ים
kwa–vita	na–si	kwa–hasira	lakini–si	atavunjwa	chache	na–katika–siku
H4421	H3808	H0639	H3808	H7665	H0259	H3117

Kisha mtu mwingine atainuka katika nafasi ambaye atamfanya mtoza ushuru apite kwa ajili ya ufahari wa ufalme. Lakini katika siku zijazo atakatiliwa mbali, lakini si kwa hasira wala si katika vita.

עָלָ֖יו	נָתְנ֥וּ	וְלֹא־	נִבְזֶ֔ה	כִּנְוֹ֥	עַל־	וְעָמָ֛ד	21
juu–yake	walimpa	na–hawatampa	mdharau	mahali–pake	mahali–pake	na–atasimama	
	H5414	H3808	H0959	H3653		H5975	

בַּחֲלַקְלַקּ֖וֹת׃	מַלְכ֣וּת	וְהֶחֱזִ֔יק	בְּשַׁלְוָ֖ה	וּבָ֣א	מַלְכ֣וּת	הָד֑וֹר
kwa–udanganyifu	ufalme	na–atachukua	kwa–amani	na–atakuja	ya–ufalme	heshima
H2519	H4438	H2388	H7962	H0935	H4438	H1935

Katika nafasi atainuka mtu wa kudharauliwa ambaye watu hawatampa heshima ya nguvu ya kifalme; atakuja bila kukusudiwa na atautwaa ufalme kwa ulaghai.

בְּרִֽית׃	נְגִ֣יד	וְגַם	וְיִשָּׁבְר֖וּ	מִלְפָנָ֑יו	יִשְׁטְפ֥וּ	הַשֶּׁ֛טֶף	וּזְרֹעֹ֥ות	22
wa–agano	mkuu	na–pia	na–zitavunjwa	kutoka–mbele–yake	zitafurika	za–mafuriko	na–nguvu	
H1285	H5057	H1571	H7665	H6440	H7857	H7858	H2220	

Mbele yake, kila jeshi litafutiliwa mbali kama gharika. Jeshi na kiongozi wa agano wataangamizwa wote kwa pamoja.

וְעָצָ֑ם	וְעָלָ֖ה	מִרְמָ֥ה	יַעֲשֶׂ֛ה	אֵלָ֥יו	הֶחְבְּרֹ֖ות	וּמִן־	23
na–kuwa–na–nguvu	na–atapanda	udanganyifu	atafanya	naye	kuungana	na–kutoka–	
	H5927	H4820		H0413	H2266		

גֽוֹי׃	בִּמְעַט־
taifa	na–watu–wachache–
	H4592

Tangu katika kipindi kile ambacho makubaliano yalifanywa pamoja naye, ataenenda kwa kwa hila; atakuwa mwenye nguvu akiwa na watu wachache tu.

לֹא־	אֲשֶׁ֥ר	וְעָשָׂ֖ה	יָבֹ֣וא	מְדִינָ֑ה	וּבְמִשְׁמַנֵּ֣י	בְּשַׁלְוָ֔ה	24
hawakufanya	ambayo	na–atafanya	atakuja	za–mkoa	na–katika–sehemu–nono	kwa–amani	
H3808			H0935	H4082		H7962	

יִבְזֹ֔ור	לָהֶ֖ם	וּרְכ֣וּשׁ	וְשָׁלָ֑ל	בִּזָּ֣ה	אֲבֹתָ֗יו	וַאֲבֹ֤ות	אֲבֹתָיו֙	עָשָׂ֣ו
atagawanya	kwao	na–mali	na–mateka	nyara	za–baba–zake	na–baba	baba–zake	wakafanya
H0967	H1992	H7399	H7998	H0961	H0001	H0001	H0001	

עֵ֥ת׃	וְעַד־	מַחְשְׁבֹתָ֖יו	יְחַשֵּׁ֥ב	מִבְצָרִ֑ים	וְעַל	
wakati	mpaka–	mipango–yake	atapanga	ngome	na–dhidi–ya	
H6256	H5704	H4284	H2803	H4013		

Kwa ghafla ataingia katika sehemu tajiri sana za jimbo, na atafanya kile ambacho si baba yake wala baba wa baba yake alishakifanya. Atagawanya mateka, nyara, na mali zake miongoni mwa wafuasi wake. Atapanga mpango wa kuiangusha ngome, lakini ni kwa muda tu.

25 וְיָעֵר֙ עָזּ֣וֹ וְלִבּ֔וֹ עַל־מֶ֥לֶךְ הַנֶּ֖גֶב בְּחַ֣יִל כָּבֵ֑ד וְהַמֶּ֣לֶךְ הַנֶּ֗גֶב יִתְגָּרֶ֥ה לַמִּלְחָמָ֛ה בְּחַ֥יִל גָּד֖וֹל עַד־מְאֹ֑ד וְלֹ֣א יַעֲמֹ֔ד כִּֽי־יַחְשְׁב֥וּ עָלָ֖יו מַחֲשָׁבֽוֹת׃

na–ataamsha nguvu–zake nguvu–zake na moyo–wake dhidi–ya mfalme wa–Kusini kwa–jeshi kubwa sana– kwa–vita ataandaa–vita wa–Kusini na–mfalme na–lenye–nguvu kubwa kwa–jeshi– kwa–sababu– lakini–hatasimama sana mipango dhidi–yake watapanga

Ataamsha nguvu zake na moyo wake kinyume na mfalme wa Kusini kwa jeshi kubwa. Mfalme wa Kusini atapigana vita akiwa na jeshi kubwa lenye nguvu, lakini hataweza kusimama kwa kuwa wengine watafanya njama dhidi yake.

26 וְאֹכְלֵ֣י פַּת־בָּג֗וֹ יִשְׁבְּרֻ֫הוּ֥ וְחֵילוֹ֮ יִשְׁטֹ֪ף וְנָפְל֫וּ חֲלָלִ֥ים רַבִּֽים׃

na–walao chakula–chake kitamu watamvunja na–jeshi–lake litafurika na–wataanguka wengi waliouawa

Hata wale wanaokula chakula chake kizuri watajaribu kumwangamiza. Jeshi lake litakatiliwa mbali kama gharika, na wengi wao watauawa.

27 וּשְׁנֵיהֶ֣ם הַמְּלָכִ֗ים לְבָבָם֙ לְמֶרָ֣ע יְדַבְּר֔וּ כָּזָ֖ב אֶחָ֣ד וְעַל־שֻׁלְחָ֑ן וְלֹ֣א תִצְלָ֔ח כִּֽי־עֹ֥ד קֵ֖ץ לַמּוֹעֵֽד׃

na–wote–wawili wafalme mioyo–yao kwa–uovu watasema uongo moja meza na–kwenye mwisho bado kwa–sababu– itafanikiwa lakini–haitafanikiwa kwa–wakati–ulioamriwa

Wafalme wote hawa wawili, wakiwa na mioyo yao imejawa na uovu kinyume na mwenzake, watakaa katika meza moja na kudanganyana, lakini haitakuwa na maana yoyote. Kwa kuwa mwisho utatokea katika kipindi ambacho kimeshapangwa.

28 וְיָשַׁ֤ב אַרְצוֹ֙ בִּרְכ֣וּשׁ גָּד֔וֹל וְלִבּ֖וֹ עַל־בְּרִ֣ית קֹ֑דֶשׁ וְעָשָׂ֖ה פִּתְאֹ֥ם וְיָשָׁ֖ב לְאַרְצֽוֹ׃

na–atarudi nchi–yake nyingi kwa–mali nchi–yake na–moyo–wake agano takatifu na–atafanya na–atarudi nchi–yake

Kisha mfalme wa Kaskazini atarudi katika nchi yake akiwa na utajiri mkubwa, na moyo wake ukipinga vikali agano takatifu. Atatenda na kisha atarudi katika nchi yake mwenyewe.

29 לַמּוֹעֵ֖ד יָשׁ֣וּב וּבָ֑א בַּנֶּ֖גֶב תִּהְיֶ֥ה וְלֹֽא־כָרִאשֹׁנָ֖ה וְכָאַחֲרֹנָֽה׃

kwa–wakati–ulioamriwa atarudi na–kuja kwa–Kusini itakuwa lakini–haitakuwa kama–ya–kwanza na–kama–ya–mwisho

Katika muda uloamriwa atarudi na kuushambulia ufalme wa Kusini. Lakini katika kipindi hiki hakitakuwa kama awali.

30 וּבָאוּ na–watakuja H0935 בּוֹ dhidi–yake צִיִּים meli H6716 כִּתִּים za–Kitimu H3794 וְנִכְאָה na–atakuwa–na–uchungu וְשָׁב na–atarudi H7725 וְזָעַם na–atakasirika H2194

וְעַל־ juu–ya עַזְבֵי waachao בְּרִית agano H1285 וְיָבֵן na–ataelewa H0995 וְשָׁב na–atarudi H7725 וְעָשָׂה na–atafanya קֹדֶשׁ takatifu H6944 בְּרִית־ agano– H1285 עַל־ dhidi–ya

קֹדֶשׁ׃ takatifu H6944

Kwa kuwa meli kutoka Kitimu zitamshambulia, naye ataogopa na kurudi nyuma. Atakuwa mwenye hasira dhidi ya agano takatifu, na atawaonyesha mema wale watakaoliacha agano takatifu.

31 וּזְרֹעִים na–nguvu H2220 מִמֶּנּוּ kutoka–kwake יַעֲמֹדוּ zitasimama H5975 וְחִלְּלוּ na–watanajisi הַמִּקְדָּשׁ patakatifu H4720 הַמָּעוֹז ngome H4581 וְהֵסִירוּ na–wataondoa H5493

מְשׁוֹמֵם׃ la–uharibifu H8074 הַשִּׁקּוּץ chukizo H8251 וְנָתְנוּ na–wataweka H5414 הַתָּמִיד sadaka–ya–kila–siku H8548

Majeshi yake yatainuka na kukufuru sehemu takatifu katika ngome. Wataziondoa sadaka za kawaida za kuteketezwa, na watasimamisha chukizo la uharibifu litakalosababisha ukiwa.

32 וּמַרְשִׁיעֵי na–watendao–uovu H7561 בְּרִית wa–agano H1285 יַחֲנִיף atawapoteza H2610 בַּחֲלַקּוֹת kwa–maneno–laini H2514 וְעַם lakini–watu יֹדְעֵי wanaomjua H3045

וְעָשׂוּ׃ na–watafanya יַחֲזִקוּ watakuwa–na–nguvu H2388 אֱלֹהָיו Mungu–wao H0430

Na kwa wale walioenenda kwa ouvu kinyume na agano, atawadanganya na kuwatia uovu. Bali watu wale wanaomjua Mungu wao watakuwa jasiri na watachukua hatua.

33 וּמַשְׂכִּילֵי na–wenye–hekima עָם wa–watu יָבִינוּ watafundisha H0995 לָרַבִּים wengi וְנִכְשְׁלוּ lakini–wataanguka H3782 בְּחֶרֶב kwa–upanga H2719

יָמִים׃ siku H3117 וּבְבִזָּה na–kwa–uporaji H0961 בְּשִׁבְיָ kwa–utumwa וּבְלֶהָבָה na–kwa–moto H3852

Watu wenye hekima miongobi mwa watu watawafanya watu waelewe. Lakini watajikwaa kwa upanga na kwa miali ya moto; watatiwa mateka na kunyang'anywa kwa siku.

34 וּבְהִכָּשְׁלָם na–watakapoanguka H3782 יֵעָזְרוּ watasaidiwa H5826 עֵזֶר msaada H5828 מְעָט kidogo H4592 וְנִלְוָו na–wengi–wataungana עֲלֵיהֶם nao רַבִּים wengi

בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃ kwa–unafiki H2519

Katika siku za kujikwaa kwao, watasaidiwa kwa msaada kidogo. Watu wengi watajiunga nao wenyewe katika unafiki.

וּמִן־	הַמַּשְׂכִּילִים	יִכָּשְׁלוּ	לִצְרוֹף	בָּהֶם	וּלְבָרֵר	וְלַלְבֵּן	35
na–baadhi–ya	wenye–hekima	wataanguka	kusafisha	wao	na–kutakasa	na–kung'arisha	
		H3782	H6884		H1305		

עַד־	מְּעַת	קֵץ	כִּי־	עוֹד	לַמּוֹעֵד׃	
mpaka–	wakati	wa–mwisho	kwa–sababu–	bado	kwa–wakati–ulioamriwa	
H5704	H6256	H7093		H5750	H4150	

Baadhi ya watu wenye hekima watajikwaa ili kujisafisha kutokee kwao, na kujiosha, na kujitakasa, mpaka wakati wa mwisho. Kwa kuwa wakati ulioamriwa haujaja bado.

כָּל־	עַל־	וְיִתְנַדֵּל	וְיִתְרוֹמֵם	הַמֶּלֶךְ	כִּרְצוֹנוֹ	וְעָשָׂה	36
mungu–yeyote	juu–ya	na–atajikuza	na–atajinyanyua	mfalme	kama–apendavyo	na–atafanya	
H3605		H1431		H4428	H7522		

עַד־	וְהִצְלִיחַ	נִפְלָאוֹת	יְדַבֵּר	אֱלֹהִים	אֵל	וְעַל־	אֵל	
mpaka–	na–atafanikiwa	mambo–ya–ajabu	atasema	wa–miungu	Mungu	na–dhidi–ya	mungu	
H5704		H6381	H1696	H0410	H0410		H0410	

נֶעֱשָׂתָה׃	נֶחֱרָצָה	כִּי	זַּעַם	כָּלָה
itafanywa	imeamuliwa	kwa–sababu	kwa–ghadhabu	kutimia
	H2782		H2195	H3615

Mfalme atafanya kutokana na matakwa yake. Atajiinua mwenyewe na kujifanya mkubwa kuliko kila mungu. Kinyume cha Mungu wa miungu, atasema vitu vibaya, kwa kuwa atafanikiwa mpaka pale ghadhabu itakapokuwa imekamilika. Kwa ajili kile kilichoamriwa kitakapokuwa kimefanyika.

נָשִׁים	חֶמְדַּת	וְעַל־	יָבִין	לֹא	אֲבֹתָיו	אֱלֹהֵי	וְעַל־	37
ya–wanawake	tamaa	na–juu–ya	atajali	hatajali	wa–baba–zake	Mungu	na–juu–ya	
H0802			H0995	H3808	H0001	H0430		

יִתְנַדָּל׃	כֹּל	עַל־	כִּי	יָבִין	לֹא	אֱלוֹהַּ	כָּל־	וְעַל־
atajikuza	wote	juu–ya	kwa–sababu	atajali	hatajali	mungu	mungu–yeyote	na–juu–ya–
H1431	H3605			H0995	H3808	H0433	H3605	

Hatazijali miungu ya baba zake wala mungu anayependwa na wanawake. Wala hatamjali mungu mwingine yeyote. Kwa kuwa zaidi ya mtu yeyote atajifanya mwenyewe kuwa mkuu.

אֲשֶׁר	וְלֵאלֹהַּ	יְכַבֵּד	כַּנּוֹ	עַל־	מָעֻזִּים	וְלֵאלֹהַּ	38
ambaye	na–mungu	ataheshimu	mahali–pake	mahali–pake	wa–ngome	na–mungu	
	H0433	H3513	H3653		H4581	H0433	

וּבְאֶבֶן	וּבְכֶסֶף	בְּזָהָב	יְכַבֵּד	אֲבֹתָיו	יְדָעֻהוּ	לֹא־
na–kwa–vito	na–kwa–fedha	kwa–dhahabu	ataheshimu	baba–zake	wakamjua	hawakumjua
H0068	H3701	H2091	H3513	H0001	H3045	H3808

וּבַחֲמֻדוֹת׃	יִקָּרֶה
na–kwa–vitu–vya–thamani	vya–thamani
	H3368

Atamheshimu mungu wa ngome badala ya haya. Ni mungu ambaye baba zake hawakumkubali ambaye atamheshimu kwa dhahabu na fedha, kwa mawe ya thamani na zawadi zenye kuthaminiwa.

39

וְעָשָׂה	לְמִבְצְרֵי	מָעֻזִּים	עִם־	אֱלֹוהַ	נֵכָר	אֲשֶׁר	]הכיר[
na–atafanya	kwa–ngome	za–ngome	pamoja–na–	mungu	mgeni	ambaye	[atamtambua]
	H4013	H4581		H0433	H5236		

)יַכִּיר(	יִרְבֶּה	כָּבוֹד	וְהִמְשִׁילָם	בָּרַבִּים	וַאֲדָמָה	יְחַלֵּק
(atamtambua)	ataongeza	utukufu	na–atawafanya–watawale	wengi	na–nchi	atagawanya
H5234		H3519	H4910		H0127	

בִּמְחִיר׃
kwa–bei
H4242

Atazishambulia ngome imara sana kwa msaada wa mungu mgeni. Atampa heshima kubwa yeyote anayemkubali. Atawafanya kuwa watawala juu ya watu wengi, na ataigawanya nchi kama thawabu.

40

וּבְעֵת	קֵץ	יִתְנַגַּח	עִמּוֹ	מֶלֶךְ	הַנֶּגֶב	וְיִשְׁתָּעֵר	עָלָיו
na–wakati	wa–mwisho	atapigana–naye	naye	mfalme	wa–Kusini	na–atashambulia	juu–yake
H6256	H7093	H5055		H4428	H5045		

מֶלֶךְ	הַצָּפוֹן	בְּרֶכֶב	וּבְפָרָשִׁים	וּבְאֳנִיּוֹת	רַבּוֹת	
mfalme	wa–Kaskazini	kwa–magari–ya–vita	na–kwa–wapanda–farasi	na–kwa–meli	nyingi	
H4428	H6828	H7393		H0591		

וּבָא	בָּאֲרָצוֹת	וְשָׁטַף	וְעָבָר׃	
na–ataingia	katika–nchi	na–kufurika	na–kupita	
H0935	H0776	H7857		

Kwa wakati wa mwisho mfalme wa Kusini atamshambulia. Mfalme wa Kaskazini atamvamia kwa ukali wa magari na wapanda farasi, na meli nyingi. Naye ataenda kinyume cha nchi, kuwagharikisha, na kupita katikati.

41

וּבָא	בְּאֶרֶץ	הַצְּבִי	וְרַבּוֹת	יִכָּשְׁלוּ	וְאֵלֶּה	יִמָּלְטוּ
na–ataingia	katika–nchi	ya–Uzuri	na–wengi	wataanguka	lakini–hawa	wataokolewa
H0935	H0776			H3782	H0428	H4422

מִיָּדוֹ	אֱדוֹם	וּמוֹאָב	וְרֵאשִׁית	בְּנֵי	עַמּוֹן׃
kutoka–mkononi–mwake	Edomu	na–Moabu	na–wakuu	wa–wana	wa–Amoni
H3027	H0123	H4124	H7225		H5983

Naye ataingia katika nchi ya uzuri, makumi elfu ya Waisraeli wataanguka. Lakini watu hawa watatoroka kutoka katika mkono wake: Waedomu, Wamoabu, na mabaki ya watu wa Amoni.

42

וְיִשְׁלַח	יָדוֹ	בָּאֲרָצוֹת	וְאֶרֶץ	מִצְרַיִם	לֹא	תִּהְיֶה
na–atanyoosha	mkono–wake	katika–nchi	na–nchi	ya–Misri	haitaokolewa	itaokolewa
H7971	H3027	H0776	H0776	H4714	H3808	H1961

לִפְלֵיטָה׃
kwa–kutoroka
H6413

Naye ataunyosha mkono katika nchi; nchi ya Misri haitaokolewa.

43

וּמָשַׁל	בְּמִכְמַנֵּי	הַזָּהָב	וְהַכֶּסֶף	וּבְכֹל	חֲמֻדוֹת	מִצְרָיִם	
na–atatawala	hazina–za	dhahabu	na–fedha	na–vitu–vyote	vya–thamani	vya–Misri	
H4910	H4362	H2091	H3701	H3605		H4714	

וְלוּבִים	וְכֻשִׁים	בְּמִצְעָדָיו׃	
na–Walibya	na–Wakushi	katika–hatua–zake	
H3864	H3569	H4703	

Atakuwa na mamlaka juu ya hazina za dhahabu na za fedha, na juu ya utajiri wote wa Misri; watu wa Libya na Ethiopia watakuwa chini katika nyayo za miguu yake.

וּשְׁמֻעוֹת	יְבַהֲלֻהוּ	מִמִּזְרָח	וּמִצָּפוֹן	וְיָצָא	בְּחֵמָא	גְדֹלָה	44
na-habari	zitamshtua	kutoka-mashariki	na-kutoka-kaskazini	na-atatoka	kwa-hasira	kuu	
H8052	H0926	H4217	H6828	H3318	H2534		

לְהַשְׁמִיד	וּלְהַחֲרִים	רַבִּים׃	
kuangamiza	na-kuharibu	wengi	
H8045			

Lakini taarifa kutoka mashariki na kaskazini zitamwogopesha, naye atatoka akiwa mwenye hasira nyingi kuwa ili kuwaharibu kabisa na kuwahifadhi kwa ajili ya uharibifu.

וְיִטַּע	אָהֳלֵי	אַפַּדְנוֹ	בֵּין	יַמִּים	לְהַר־	צְבִי־	קֹדֶשׁ	45
na-atapiga	mahema	ya-jumba-lake	kati-ya	bahari	na-mlima-wa-	Uzuri-wa-	utakatifu	
H5193	H0168	H0643	H0996	H3220	H2022		H6944	

וּבָא	עַד־	קִצּוֹ	וְאֵין	עֹזֵר	לוֹ׃
na-atafikia	mpaka-	mwisho-wake	na-hakuna	msaidizi	kwake
H0935	H5704	H7093	H0369	H5826	

Naye ataisimamisha hema ya makao yake ya kifalme kati ya bahari na milima ya uzuri wa utakatifu. Ataufikia mwisho wake, na hapatakuwa na msaidizi wa kumsadia.

Chapter 12

וּבָעֵת	הַהִיא	יַעֲמֹד	מִיכָאֵל	הַשַּׂר	הַגָּדוֹל	הָעֹמֵד	עַל־	בְּנֵי	1
na-wakati	huo	atasimama	Mikaeli	mkuu	mkubwa	asimamaye	juu-ya	wana	
H6256	H1931	H5975	H4317	H8269		H5975			

עַמֶּךָ	וְהָיְתָה	עֵת	צָרָה	אֲשֶׁר	לֹא־	נִהְיְתָה	מִהְיוֹת
wa-watu-wako	na-utakuwa	wakati	wa-dhiki	ambao	haujawahi-	kuwepo	tangu-kuwepo
	H1961	H6256			H3808	H1961	H1961

גּוֹי	עַד	הָעֵת	הַהִיא	וְהָהִיא	וּבָעֵת	הַהִיא	יִמָּלֵט	עַמֶּךָ	כָּל־	הַנִּמְצָא
taifa	mpaka	wakati	huo	huo	na-wakati	huo	wataokolewa	watu-wako	wote-	walioandikwa
	H5704	H6256		H1931	H6256	H1931	H4422		H3605	H4672

כָּתוּב	בַּסֵּפֶר׃
katika-kuandikwa	katika-kitabu
H3789	

Katika kipindi hicho, Mikaeli, jemedari mkuu ambaye huwalinda watu wako, atainuka. Kutakuwa na wakati wa mateso ambao haujawahi kutokea tangu mwanzo wa taifa lolote mpaka kipindi hicho. Katika muda huo watu wako wataokolewa, yeyote ambaye jina lake litapatikana katika kitabu.

וְרַבִּים	מִיְּשֵׁנֵי	אַדְמַת־	עָפָר	יָקִיצוּ	אֵלֶּה	לְחַיֵּי	עוֹלָם	2
na-wengi	wa-walala	ardhi-ya-	mavumbi	wataamka	wengine	kwa-uzima	wa-milele	
	H3463	H0127	H6083	H6974	H0428		H5769	

וְאֵלֶּה	לַחֲרָפוֹת	לִדְרָאוֹן	עוֹלָם׃		ס
na-wengine	kwa-aibu	kwa-chukizo	la-milele		S
H0428	H2781	H1860	H5769		

כַּכּוֹכָבִים	הָרַבִּים	וּמַצְדִּיקֵי	הָרָקִיעַ	כְּזֹהַר	יַזְהִרוּ	וְהַמַּשְׂכִּילִים	3
kama–nyota	wengi	na–wanaowageuza	wa–anga	kama–mng'ao	watang'aa	na–wenye–hekima	
H3556		H6663	H7549	H2096			

פ	וָעֶד׃	לְעוֹלָם
P	na–milele	milele
	H5703	H5769

Wale wenye hekima watang'ara kama mng'ao wa anga la juu, na wale wenye kuwaelekeza wengine katika haki, watakuwa kama nyota milele na milele.

קֵץ	עֵת	עַד־	הַסֵּפֶר	וַחֲתֹם	הַדְּבָרִים	סְתֹם	דָּנִיֵּאל	וְאַתָּה	4
wa–mwisho	wakati	mpaka–	kitabu	na–tia–muhuri	maneno	funga	Danieli	na–wewe	
H7093	H6256	H5704		H2856	H1697		H1840		

הַדָּעַת׃	וְתִרְבֶּה	רַבִּים	יְשׁוֹטְטוּ
elimu	na–itaongezeka	wengi	wengi–watatafuta
H1847			

Lakini wewe, Danieli, yafunge maneno haya; kihifadhi kitabu kikiwa kimetiwa chapa mpaka nyakati za mwisho. Watu wengi watakimbia huku na kule, na maarifa yataongezeka.

הֵנָּה	אֶחָד	עֹמְדִים	אֲחֵרִים	שְׁנַיִם	וְהִנֵּה	דָּנִיֵּאל	אֲנִי	וָאֶרְאֶה	5
hapa	mmoja	wamesimama	wengine	wawili	na–tazama	Danieli	mimi	na–nikaona	
H2008	H0259	H5975	H0312	H8147	H2009	H1840	H0589	H7200	

הַיְאֹר׃	לִשְׂפַת	הֵנָּה	וְאֶחָד	הַיְאֹר	לִשְׂפַת
wa–mto	kwenye–ukingo	hapa	na–mmoja	wa–mto	kwenye–ukingo
H2975	H8193	H2008	H0259	H2975	H8193

Kisha mimi, Danieli, nilitazama, na kulikuwa na malaika wengine wawili wamesimama. Mmoja alisimama katika upande huu wa ukingo wa mto, na mwingine alisimama katika ukingo wa upande mwingine wa mto.

מָתַי	עַד־	הַיְאֹר	לְמֵימֵי	מִמַּעַל	אֲשֶׁר	הַבַּדִּים	לִבְוּשׁ	לָאִישׁ	וַיֹּאמֶר	6
lini	mpaka–	ya–mto	maji	juu–ya	ambaye	kitani	aliyevaa	kwa–mtu	na–akasema	
H4970	H5704	H2975	H4325	H4605		H0906	H3847	H0376	H0559	

הַפְּלָאוֹת׃	קֵץ
wa–maajabu	mwisho
H6382	H7093

Mmoja wao alimwambia mtu aliyevaa nguo za kitani, yeye aliyekuwa juu ya mkondo wa mto, “Je itachukua muda gani mpaka mwisho wa matukio haya ya kushangaza?”

וַיֹּרֶם	הַיְאֹר	לְמֵימֵי	מִמַּעַל	אֲשֶׁר	הַבַּדִּים	לִבְוּשׁ	וְהָאִישׁ	אֶת־	וָאֶשְׁמַע	7
na–akainua	ya–mto	maji	juu–ya	ambaye	kitani	aliyevaa	mtu	–	na–nikamsikia	
	H2975	H4325	H4605		H0906	H3847	H0376	H0853	H8085	

בְּחֵי	וַיִּשָּׁבַע	הַשָּׁמַיִם	אֵל־	וּשְׂמֹאלוֹ	יְמִינוֹ	
kwa–yeye–aishiye	na–akaapa	mbingu	kwa–	na–mkono–wake–wa–kushoto	mkono–wake–wa–kulia	
	H7650	H8064	H0413	H8040	H3225	

נַפָּץ	וּכְכַלּוֹת	וָחֵצִי	מְוֹעֲדִים	לְמוֹעֵד	כִּי	הָעוֹלָם	
kuvunja	na–itakapomalizika	na–nusu	mawili–ya–majira	kwa–majira	kwamba	milele	
	H3615	H2677	H4150	H4150		H5769	

אֵלֶּה׃	כָּל־	תִּכְלֶינָה	קֹדֶשׁ	עַם־	יַד־	
haya	haya–yote	yatamalizika	utakatifu	watu–wa–	mkono–wa–	
H0428	H3605	H3615	H6944		H3027	

Nilimsikia mtu yule aliyevaa nguo za kitani, aliyekuwa juu katika mkondo wa mto, aliinua mkono wake wa kuume na mkono wake wa kushoto kuelekea mbinguni na kuapa kwa yeye aishiye milele kwamba itakuwa kwa wakati, nyakati, na nusu wakati. Na wakati nguvu za watu watakatifu zitakapokuwa zimeshaharibiwa, mambo haya yote yatakuwa yamemalizika.

אַחֲרִית	מָה	אֲדֹנִי	וָאֹמְרָה	אָבִין	וְלֹא	שָׁמַעְתִּי	וַאֲנִי	8
mwisho	nini	bwana–wangu	na–nikasema	nikaelewa	lakini–sikuelewa	nilisikia	na–mimi	
H0319	H4100	H0113	H0559	H0995	H3808	H8085	H0589	

פ	אֱלֹהַּ׃
P	wa–haya
	H0428

Nilisikia, lakini sikufahamu. Basi nikamwuliza, “Bwana wangu, mambo haya yote yatakuwa na matokeo gani?”

עַד־	הַדִּבְרִים	וַחֲתֻמִים	סְתֻמִים	כִּי־	דָּנִיֵּאל	לֵךְ	וַיֹּאמֶר	9
mpaka–	maneno	na–kutiwa–muhuri	yamefungwa	kwa–sababu–	Danieli	nenda	na–akasema	
H5704	H1697	H2856			H1840	H3212	H0559	

קֵץ׃	עֵת
wa–mwisho	wakati
H7093	H6256

Alisema, “Nenda zako Danieli, kwa kuwa maneno yamefungwa na kutiwa chapa mpaka wakati wa mwisho.

וְהִרְשָׁיעוּ	רַבִּים	וְיִצָּרְפוּ	וְיִתְלַבְּנוּ	יִתְבָּרְרוּ				10
na–waovu–watafanya–uovu	wengi	na–watasafishwa	na–watafanywa–weupe	wengi–watajisafisha				
H7561		H6884		H1305				

יָבִינוּ׃	וְהַמַּשְׂכִּלִים	רְשָׁעִים	כָּל־	יָבִינוּ	וְלֹא	רְשָׁעִים	
wataelewa	lakini–wenye–hekima	waovu	waovu–wote	waovu–wataelewa	na–hakuna	waovu	
H0995		H7563	H3605	H0995	H3808	H7563	

Watu wengi watakuwa wametakaswa, wameoshwa, na kusafishwa, lakini waovu wataenenda katika uovu.

יָמִים	שִׁמֶּם	שִׁקּוּץ	וְלָתֶת	הַתָּמִיד	הוּסַר	וּמֵעֵת		11
siku	la–uharibifu	chukizo	na–kuwekwa	sadaka–ya–kila–siku	wa–kuondolewa	na–tangu–wakati		
H3117	H8074	H8251	H5414	H8548	H5493	H6256		

וְתִשְׁעִים׃	מָאתַיִם	אֶלֶף
na–tisini	mia–mbili	elfu
H8673	H3967	H0505

Katika muda ule ambapo sadaka ya kawaida ya kuteketezwa itakapokuwa imeondolewa na chukizo la uharibifu liliosababisha ukiwa limesimamishwa, kutakuwa na siku zipatazo 1, 290.

וַחֲמִשָּׁה׃	שְׁלֹשִׁים	מֵאוֹת	שְׁלֹשׁ	אֶלֶף	לְיָמִים	וְנִגַּע	הֶמְחַכֶּה	אַשְׁרֵי	12
na–tano	thelathini	mia	mia–tatu	elfu	siku	na–afikie	amsubirie	heri	
H2568	H7970	H3967	H7969	H0505	H3117	H5060	H2442	H0835	

Ana heri mtu yule anayengojea mpaka mwisho wa siku 1, 335.

לְקֵץ	לְגֹרָלְךָ	וְתַעֲמֹד	וְתָנוּחַ	לַקֵּץ	לֵךְ	וְאַתָּה	13
mwishoni–mwa	kwa–fungu–lako	na–utasimama	na–utapumzika	kwa–mwisho	nenda	na–wewe	
H7093	H1486	H5975	H5117	H7093	H3212		

הַיָּמִין׃
siku
H3117

Unapaswa uondoke uende njia yako hata mwisho, na kisha utapumzika. Utainuka katika sehemu uliyopewa, mwishoni mwa siku.”

Hosea

Chapter 1

1

עֻזִּיָּה	בִּימֵי	בְּאֵרִי	בֶּן־	הוֹשֵׁעַ	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	וְיהוָה	דְּבַר־
Uzia	katika–siku–za	Beeri	mwana–wa	Hosea	kwa–	lilikuja	ambalo	Yahwe	neno–la
H5818	H3117	H0882		H1954	H0413	H1961		H3068	H1697

בֶּן־	יָרָבְעָם	וּבִימֵי	יְהוּדָה	מַלְכֵי	יְחִזְקִיָּה	אָחָז	יוֹתָם
mwana–wa	Yeroboamu	na–katika–siku–za	Yuda	wafalme–wa	Hezekia	Ahazi	Yothamu
	H3379	H3117	H3063	H4428	H2396	H0271	H3147

יִשְׂרָאֵל׃	מֶלֶךְ	יוֹאָשׁ
Israeli	mfalme–wa	Yoashi
H3478	H4428	H3101

Hili ni neno la Bwana lililofika kwa Hosea mwana wa Beeri siku za Uzia, Yothamu, Ahazi na Hezekia, wafalme wa Yuda, na katika siku za Yeroboamu mwana wa Yoashi, mfalme wa Israeli.

2

הוֹשֵׁעַ	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	פ	בְּהוֹשֵׁעַ	יְהוָה	דִּבֶּר־	תְּחִלַּת
Hosea	kwa–	Yahwe	na–akasema	¶	kupitia–Hosea	Yahwe	kusema–kwa	mwanzo–wa
H1954	H0413	H3068	H0559		H1954	H3068	H1696	H8462

תִּזְנֶה	זָנֹה	כִּי־	זְנוּנִים	וְיַלְדֵי	זְנוּנִים	אֵשֶׁת	לְךָ֔	קַח־	לֶךְ
inazini	kuzini	kwa–sababu–	uzinzi	na–watoto–wa	uzinzi	mke–wa	kwako	chukua–	nenda
H2181	H2181		H2183	H3206	H2183	H0802		H3947	H3212

יְהוָה׃	מֵאַחֲרֵי	הָאָרֶץ
Yahwe	kutoka–nyuma–ya	nchi
H3068		H0776

Wakati Bwana alipozungumza kwanza kupitia Hosea, akamwambia, “Nenda ukajitwalie mke ambaye ni kahaba. Atakuwa na watoto ambao ni matokeo ya ukahaba wake. Kwa maana nchi inafanya uzinzi mkubwa kwa kumwacha Bwana.”

3

וַתַּהַר	דִּבְלָיִם	בַּת־	גֹּמֶר	אֶת־	וַיִּקַּח	וַיֵּלֶךְ	
na–akapata–mimba	Diblaimu	binti–ya	Gomeri	–	na–akachukua	na–akaenda	
H2029	H1691	H1323	H1586	H0853	H3947	H3212	

בֵּן׃	לוֹ	וַתֵּלֶד־
mwana	kwake	na–akamzaa–
		H3205

Basi Hosea akaenda akamwoa Gomeri binti Diblaimu, naye akachukua mimba, akazaa mtoti mwanamume.

4

מְעַט	עוֹד	כִּי־	יִזְרְעֶאל	שְׁמוֹ	קְרָא	אֵלָיו	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	
kidogo	bado	kwa–sababu–	Yizreeli	jina–lake	mwite	kwake	Yahwe	na–akasema	
H4592	H5750		H3157	H8034	H7121	H0413	H3068	H0559	

מַמְלְכוּת	וְהִשְׁבַּתִּי	יֵהוּא	בֵּית	עַל־	יִזְרְעֶאל	דְּמֵי	אֶת־	וּפָקַדְתִּי
ufalme–wa	na–nitakomesha	Yehu	nyumba–ya	juu–ya	Yizreeli	damu–za	–	na–nitaadhibu
H4468		H3058			H3157	H1818	H0853	

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית
Israeli	nyumba–ya
H3478	

Bwana akamwambia Hosea, Mwite jina lake Yezreeli. Kwa maana kwa muda mfupi nitaiadhibu nyumba ya Yehu kwa sababu ya kumwaga damu huko Yezreeli; nami nitamaliza ufalme wa nyumba ya Israeli.

5

בְּעֵמֶק	יִשְׂרָאֵל	קֶשֶׁת	אֶת־	וְשָׁבַרְתִּי	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה
katika–bonde–la	Israeli	upinde–wa	–	na–nitavunja	hiyo	katika–siku	na–itakuwa
H6010	H3478	H7198	H0853	H7665	H1931	H3117	H1961

יִזְרְעֶאל׃
Yizreeli
H3157

Itatokea siku ile nitakapovunja upinde wa Israeli katika bonde la Yezreeli.

6

שְׁמָהּ	קְרָא	לוֹ	וַיֹּאמֶר	בַּת	וַתַּלְד	עוֹד	וַתָּהַר	
jina–lake	mwite	kwake	na–akasema	binti	na–akazaa	tena	na–akapata–mimba	
H8034	H7121		H0559	H1323	H3205	H5750	H2029	

יִשְׂרָאֵל	בֵּית	אֶת־	אֲרַחֵם	עוֹד	אוֹסִיף	לֹא	כִּי	רֻחָמָה לֹא
Israeli	nyumba–ya	–	kuihurumia	tena	nitaendelea	si	kwa–sababu	Lo–Ruhama
H3478		H0853	H7355	H5750	H3254	H3808		H3819

לָהֶם׃	אֶשָּׂא	נָשֹׂא	כִּי־
kwao	nitawaondoa	kabisa	kwa–sababu–
	H5375	H5375	

Gomeri akachukua mimba tena akamzaa binti. Ndipo Bwana akamwambia Hosea, “Mwite jina lake Lo Ruhama; kwa maana sitawahurumia tena nyumba ya Israeli, nisije nikawasamehe kwa njia yoyote.

7

וְלֹא	אֱלֹהֵיהֶם	בַּיהוָה	וְהוֹשַׁעְתִּים	אֲרַחֵם	יְהוּדָה	בֵּית	וְאֶת־	
na–si	Mungu–wao	kwa–Yahwe	na–nitawaokoa	nitaihurumia	Yuda	nyumba–ya	lakini–	
H3808	H0430	H3068	H3467	H7355	H3063		H0853	

וּבְפָרָשִׁים׃	בְּסוּסִים	וּבְמִלְחָמָה	וּבְחֶרֶב	בְּקֶשֶׁת	אוֹשִׁיעֵם	
na–kwa–wapanda–farasi	kwa–farasi	na–kwa–vita	na–kwa–upanga	kwa–upinde	nitawaokoa	
		H4421	H2719	H7198	H3467	

Hata hivyo nitawahurumia nyumba ya Yuda, nami nitawaokoa mwenyewe, Bwana, Mungu wao. Sitawaokoa kwa upinde, upanga, vita, farasi, au wapanda farasi. '

8

בֵּן׃	וַתַּלְד	וַתָּהַר	רֻחָמָה לֹא	אֶת־	וַתִּגְמֹל
mwana	na–akazaa	na–akapata–mimba	Lo–Ruhama	–	na–alipomwachisha–kunyonya
	H3205	H2029	H3819	H0853	H1580

Baada ya Gomeri kumwachisha Lo Ruhama, alipata mimba na kuzaa mtoto mwingine mwanamume.

9 וַיֹּ֣אמֶר קְרָ֣א שְׁמ֔וֹ לֹ֥א עַמִּ֖י אַתֶּ֑ם וְאָנֹכִ֖י לֹ֥א אֶהְיֶה־לָּכֶֽם׃ ס

na-akasema mwite jina-lake Lo-Ami kwa-sababu ninyi si watu-wangu na-mimi si nitakuwa kwenu §

H0559 H7121 H8034 H3818 H3808 H0595 H1961

Ndipo Bwana akasema, “Mwite jina la Lo Ami; kwa kuwa ninyi si watu wangu, wala mimi si Mungu wenu.”

10 וְהָיָ֗ה מִסְפַּ֤ר בְּנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ כְּח֣וֹל הַיָּ֔ם אֲשֶׁ֥ר לֹא־יִמַּ֖ד וְלֹ֣א יִסָּפֵ֑ר וְהָיָה֩ בִּמְק֨וֹם אֲשֶׁר־יֵאָמֵ֤ר לָהֶם֙ לֹא־עַמִּ֣י אַתֶּ֔ם יֵאָמֵ֥ר לָהֶ֖ם בְּנֵ֥י אֵ֥ל חָֽי׃

na-itakuwa hesabu-ya wana-wa- Israeli kama-mchanga-wa bahari ambao hawezi-

H1961 H4557 H3478 H2344 H3220 H0834 H3808

si- kupimwa na-hauwezi kuhesabika ambapo- katika-mahali na-itakuwa ilisemwa kwao

H3808 H4058 H3808 H3808 H4725 H1961 H0559 H1992

aliye-hai Mungu- wana-wa kwao itasemwa ninyi watu-wangu

H0410 H1992 H0559 H0834

Hata hivyo idadi ya watu wa Israeli itakuwa kama mchanga wa bahari, ambayo haiwezi kupimwa au kuhesabiwa. Itakuwa pale ambapo waliambiwa, “Ninyi si watu wangu,” wataambiwa, “Ninyi ni watu wa Mungu aliye hai.”

11 וְנִקְבְּצ֤וּ בְנֵֽי־יְהוּדָה֙ וּבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל יַחְדָּ֖ו וְשָׂ֣מוּ לָהֶ֣ם רֹ֣אשׁ אֶחָ֑ד וְעָל֣וּ מִן־הָאָ֔רֶץ כִּ֥י גָד֖וֹל יוֹם־יִזְרְעֶֽאל׃

na-watakusanywa wana-wa- Yuda wana-wa- Israeli pamoja na-watajiwekea kwao

H6908 H3063 H0834 H3478 H2296 H7760 H3605

kiongozi mmoja wao wenyewe, na watatoka kutoka nchi, kwa maana itakuwa siku ya Yezreeli kuu.

na-watapanda kutoka- nchi kwa-sababu kubwa siku-ya Yizreeli

H5927 H4480 H0776 H3588 H1419 H3117 H3157

Watu wa Yuda na watu wa Israeli watakusanyika pamoja. Wao wataweka

mmoja kiongozi

H0259 H7218

Chapter 2

1 אִמְר֣וּ אֲחֵיכֶ֗ם עַמִּי֙ וַאֲחוֹתֵיכֶ֔ם רֻחָמָ֖ה׃

Semeni kwa-ndugu-zenu Watu-wangu na-kwa-dada-zenu Mrehemiwa

H0559 H0251 H5971 H0269 H7355

Waambie ndugu zenu wanaume, 'Watu wangu!' na kwa dada zako, 'umeonyeshwa huruma.'”

2 רִ֣יבוּ בְאִמְּכֶ֣ם רִ֔יבוּ כִּ֥י הִ֖יא לֹ֣א אִשְׁתִּ֑י וְאָנֹכִ֖י לֹ֣א אִישָׁ֔הּ וְתָסֵ֤ר זְנוּנֶ֙יהָ֙ מִפָּנֶ֔יהָ וְנַאֲפוּפֶ֖יהָ מִבֵּ֥ין שָׁדֶֽיהָ׃

Mshindaneni na-mama-yenu mshindaneni kwa-sababu yeye si mke-wangu na-mimi

H7378 H0517 H7378 H3588 H1931 H3808 H0802 H0595

si mume-wake na-aondoe uzinzi-wake kutoka-usoni-pake na-uzinzi-wake kutoka-kati-ya

H3808 H0376 H5493 H2183 H6440 H5005 H0996

matiti-yake

Leteni mashtaka dhidi ya mama yenu, leteni mashtaka, kwa kuwa yeye si mke wangu, wala mimi si mumewe. Na auondoe uzinzi wake mbele yake, na matendo yake ya uzinzi kati ya matiti yake.

3

וְשַׁמְתִּיהָ	הַוְלָדָהּ	כְּיוֹם	וְהִצַּגְתִּיהָ	עֶרְמָה	אַפְשִׁיטֶנָּה	פֶּן־
na–nikamfanya	kuzaliwa–kwake	kama–siku–ya	na–nikamweka	uchi	nikamvua	isije
	H3205	H3117	H3322	H6174	H6584	H6435

:בַּצָּמָא	וַהֲמִתִּיהָ	צִיָּה	כְּאֶרֶץ	וְשַׂתִּהָ	כַּמִּדְבָּר
kwa–kiu	na–nikamuua	ukame	kama–nchi–ya	na–nikamweka	kama–jangwa
H6772	H4191	H6723	H0776	H7896	

Ikiwa sio, nitamvua nguo na kumuonyesha uchi wake kama siku aliyozaliwa. Nami nitamfanya kama jangwa, kama nchi iliyoharibika, nami nitamfanya afe kutokana na kiu.

4

:הֵמָּה	זְנוּנִים	בְּנֵי	כִּי־	אֲרַחֵם	לֹא	בָּנֶיהָ	וְאֶת־
wao	uzinzi	watoto–wa	kwa–sababu	nitawahurumia	si	watoto–wake	Na
H1992	H2183			H7355	H3808		H0853

Sitakuwa na rehema kwa watoto wake, kwa maana wao ni watoto wa ukahaba.

5

אֵלְכָּה	אָמְרָה	כִּי	הוֹרָתָם	הֹבִישָׁה	אִמָּם	זָנְתָה	כִּי
Nitawafuata	alisema	kwa–sababu	aliyewazaa	ameaibika	mama–yao	amezini	Kwa–sababu
H3212	H0559		H2029	H3001	H0517	H2181	

צַמְרִי	וּמֵימַי	לַחְמִי	נֹתְנֵי	מְאַהֲבַי	אַחֲרֵי
sufu–yangu	na–maji–yangu	mkate–wangu	wanaonipa	wapenzi–wangu	wapenzi–wangu
H6785	H4325	H3899	H5414	H0157	

:וְשִׁקּוּיָי	שַׁמְנִי	וּפִשְׁתִּי
na–vinywaji–vyangu	mafuta–yangu	na–kitani–changu
H8250	H8081	H6593

Maana mama yao amekuwa kahaba, na yeye aliye mimba amefanya mambo ya aibu. Alisema, “Nitawafuata wapenzi wangu, kwa maana wananipa mkate wangu na maji, sufu yangu na kitani, mafuta yangu na kinyweji.”

6

אֶת־	וְגָדַרְתִּי	בַּסִּירִים	דַּרְכֵּךְ	אֶת־	שָׂךְ	הִנְנִי־	לָכֵן
—	na–nitajenga	kwa–miiba	njia–yako	—	nitazuia	tazama–mimi	Kwa–hiyo
H0853	H1443		H1870	H0853	H7753	H2009	

:תִּמְצָא	לֹא	וּנְתִיבוֹתֶיהָ	גְּדֵרָה
kuzipata	hatapata	na–njia–zake	ukuta–wake
H4672	H3808		H1448

Kwa hiyo nitajenga ua wa kuzuia njia yake kwa miiba. Nitajenga ukuta dhidi yake ili asiweze kupata njia. Yeye atawafuatilia wapenzi wake, lakini yeye hatawafikia.

7

וְלֹא	וּבִקְשָׁתַם	אֹתָם	תַּשִּׂיג	וְלֹא־	מְאַהֲבֶיהָ	אֶת־	וְרִדְפָה
na–hatawapata	na–atawatafuta	wao	kuwafikia	na–hata	wapenzi–wake	—	Na–atawafuata
H3808	H1245	H0853	H5381	H3808	H0157	H0853	H7291

כִּי	הָרִאשׁוֹן	אִישִׁי	אֶל־	וְאָשׁוּבָה	אֵלְכָה	וְאָמְרָה	תִּמְצָא
kwa–sababu	wa–kwanza	mume–wangu	kwa	na–nitarudi	Nitakwenda	na–atasema	kupata
	H7223	H0376	H0413	H7725	H3212	H0559	H4672

:מֵעָתָה	אָז	לִי	טוֹב
kuliko–sasa	wakati–ule	kwangu	ilikuwa–vizuri
H6258			

Yeye atawatafuta, lakini hatawapata. Kisha atasema, “Nitarejea kwa mume wangu wa kwanza, kwa maana ilikuwa ni bora kwangu zamani kuliko sasa.”

8

וְהַיְצָהָר	וְהַתִּירוֹשׁ	הַדָּגָן	לָהּ	נָתַתִּי	אָנֹכִי	כִּי	יָדְעָה	לֹא	וְהִיא
na–mafuta	na–divai–mpya	nafaka	yeye	nilimpa	mimi	kwamba	kujua	hakujua	Na–yeye
H3323	H8492	H1715		H5414	H0595		H3045	H3808	H1931

לַבָּעַל׃	עָשׂוּ	וְזָהָב	לָהּ	הִרְבֵּיתִי	וְכֶסֶף
kwa–Baali	walitumia	na–dhahabu	yeye	nilimpa–kwa–wingi	na–fedha
		H2091			H3701

Kwa maana hakujua kwamba mimi ndimi niliyempa nafaka, divai mpya na mafuta, na ambaye nilimwongezea fedha na dhahabu, ambazo walizitumia kwa Baali.

9

וְתִירוֹשִׁי	בְּעִתּוֹ	דְגָנִי	וְלָקַחְתִּי	אָשׁוּב	לָכֵן
na–divai–yangu–mpya	wakati–wake	nafaka–yangu	na–nitaichukua	nitarudi	Kwa–hiyo
H8492	H6256	H1715	H3947	H7725	

עֶרְוָתָהּ׃	אֶת־	לְכַסּוֹת	וּפִשְׁתִּי	צַמְרִי	וְהִצַּלְתִּי	בְּמוֹעֲדוֹ
uchi–wake	—	kwa–kufunika	na–kitani–changu	sufu–yangu	na–nitaiondoa	wakati–wake
H6172	H0853	H3680	H6593	H6785	H5337	H4150

Kwa hiyo nitachukua nafaka yake wakati wa mavuno, na divai yangu mpya katika msimu wake. Nitachukua sufu yangu na kitambaa kilichotumiwa kufunika uchi wake.

10

וְאִישׁ	מִאַהֲבֶיהָ	לְעֵינֵי	נַבְלָהּ	אֶת־	אֲנַלֶּנָּה	וְעַתָּה
na–mtu	wapenzi–wake	mbele–ya–macho–ya	aibu–yake	—	nitaonyesha	Na–sasa
H0376	H0157		H5040	H0853	H1540	H6258

מִיָּדִי׃	יַצִּילֶנָּה	לֹא־
kutoka–mkono–wangu	kuokoa	hatamwokoa
H3027	H5337	H3808

Ndipo nitamvua nguo machoni pa wapenzi wake, wala hakuna mtu atakayemwokoa mkononi mwangu.

11

חָדְשָׁהּ	חַגָּהּ	מְשׂוֹשָׂהּ	כָּל־	וְהִשְׁבַּתִּי
mwezi–mpya–zake	sikukuu–zake	sherehe–zake	furaha–yake–yote	Na–nitakomesha
H2320	H2282	H4885	H3605	

מוֹעֲדָהּ׃	וְכֹל	וְשַׁבַּתָּהּ
mikutano–yake	na–yote	na–Sabato–zake
H4150	H3605	H7676

Nitasitisha furaha yake yote- sikukuu zake, mwandamo wa mwezi, sabato zake na sikukuu zake zote zilizowekwa.

12

לִי	הֵמָּה	אֶתְנָה	אָמְרָה	אֲשֶׁר	וּתְאֵנָתָהּ	גַּפְנָהּ	וְהַשַּׁמֹּתִי
kwangu	hizi	ujira	alisema	ambayo	na–mitini–yake	mizabibu–yake	Na–nitaharibu
	H1992	H0866	H0559		H8384	H1612	H8074

חַיַּת	וַאֲכָלָתַם	לְיַעַר	וְשַׂמְתִּים	מְאַהֲבַי	לִי	נָתְנוּ־	אֲשֶׁר
wanyama–wa	na–wanyama	msitu	na–nitazifanya	wapenzi–wangu	mimi	walinipa	ambayo
	H0398			H0157		H5414	

הַשָּׂדֶה׃
kondeni

Nitaharibu mizabibu yake na mtini wake, ambayo alisema, 'Hii ni mishahara ambayo wapenzi wangu walinipa.' Nitawafanya kuwa msitu, na wanyama wa shambani watakula.

13

לָהֶם	תַּקְטִיר	אֲשֶׁר	הַבְּעָלִים	יְמֵי	אֶת־	עָלֶיהָ	וּפָקַדְתִּי
kwao	aliwafukizia	ambayo	Mabaali	siku–za	—	juu–yake	Na–nitamwadhibu
H1992				H3117	H0853		

מְאַהֲבֶיהָ	אַחֲרֵי	וַתֵּלֶךְ	וְחֶלְיָתָהּ	נִזְמָהּ	וַתַּעַד	
wapenzi–wake	nyuma–ya	na–akawafuata	na–mapambo–yake	hereni–zake	na–alijipamba	
H0157		H3212	H2484	H5141		

פ	יְהוָה׃	נְאֻם־	שָׁכְחָה	וְאֹתִי
—	Yahwe	asema	alinisahau	na–mimi
	H3068	H5002	H7911	H0853

Nami nitamuadhibu kwa ajili ya Sikukuu ya Baali, alipowafukizia uvumba, akijipamba kwa pete zake na mavazi yake, naye akafuata wapenzi wake, akanisahau.” Hili ndilo tamko la Bwana.

14

עַל	וְדִבַּרְתִּי	הַמִּדְבָּר	וְהִלַּכְתִּיהָ	מְפַתֶּיהָ	אָנֹכִי	הִנֵּה	לָכֵן
kwa	na–nitasema	jangwani	na–nitampeleka	nitamshawishi	mimi	tazama	Kwa–hiyo
	H1696		H3212		H0595	H2009	

לִבָּהּ׃
moyo–wake

Kwa hiyo nitaenda kumshawishi. Nitamleta jangwani na kumwambia kwa huruma.

15

עָכוֹר	עֵמֶק	וְאֶת־	מִשָּׁם	כְּרָמֶיהָ	אֶת־	לָהּ	וְנָתַתִּי	
Akori	bonde–la	na	kutoka–hapo	mashamba–yake–ya–mizabibu	—	yeye	Na–nitampa	
H5911	H6010	H0853	H8033	H3754	H0853		H5414	

וּכְיוֹם	נְעוּרֶיהָ	כִּימֵי	שָׁמָּה׀	וְעָנְתָה	תִקְוָה	לְפֶתַח
na–kama–siku–ya	ujana–wake	kama–siku–za	hapo	na–atajibu	tumaini	kama–mlango–wa
H3117		H3117	H8033			H6607

ס	מִצְרָיִם׃	מֵאֶרֶץ־	עֲלֹתָהּ	
—	Misri	kutoka–nchi–ya	kupanda–kwake	
	H4714	H0776	H5927	

Nami nitamrudishia mizabibu yake, na bonde la Akori kama mlango wa tumaini. Yeye atanijibu huko kama alivyofanya katika siku za ujana wake, kama katika siku ambazo alitoka katika nchi ya Misri.

16

תִּקְרְאִי־	וְלֹא־	אִישִׁי	תִּקְרְאִי	יְהוָה	נְאֻם־	הַהוּא	בַּיּוֹם־	וְהָיָה	
kuniita	na–huta	Mume–wangu	utaniita	Yahwe	asema	hiyo	katika–siku	Na–itakuwa	
H7121	H3808	H0376	H7121	H3068	H5002	H1931	H3117	H1961	

בַּעְלִי׃	עוֹד	לִי
Baali–wangu	tena	mimi
H1180	H5750	

“Itakuwa katika siku hiyo”-hili ndilo tamko la Bwana-”kwamba utaniita, 'Mume wangu,' na hutaniita tena mimi, 'Baal wangu.'

17

יִזָּכְרוּ	וְלֹא־	מִפִּיהָ	הַבְּעָלִים	שְׁמוֹת	אֶת־	וְהֵסַרְתִּי	
kukumbukwa	na–hawata	kutoka–kinywani–mwake	Mabaali	majina–ya	—	Na–nitaondoa	
H2142	H3808	H6310		H8034	H0853	H5493	

בִּשְׁמָם׃	עוֹד
kwa–majina–yao	tena
H8034	H5750

Kwa maana nitaondoa majina ya Baali kinywani mwake; majina yao hayatakumbukwa tena.”

18

וְעִם־ na–pamoja–na
הַשָּׂדֶה kondeni
חַיַּת wanyama–wa
עִם־ pamoja–na
הַהוּא hiyo H1931
בַּיּוֹם siku H3117
בְּרִית agano H1285
לָהֶם kwao
וְכָרַתִּי Na–nitafanya H3772

אֶשְׁבּוֹר nitavunja H7665
וּמִלְחָמָה na–vita H4421
וְחֶרֶב na–upanga H2719
וְקֶשֶׁת na–upinde H7198
הָאֲדָמָה ardhini H0127
וְרֶמֶשׂ na–vitu–vitambaavyo H7431
הַשָּׁמַיִם angani H8064
עוֹף ndege–wa H5775

לָבֶטַח׃ kwa–usalama H0983
וְהִשְׁכַּבְתִּים na–nitawalaza H7901
הָאָרֶץ nchi H0776
מִן־ kutoka

“Siku hiyo nitafanya agano pamoja na wanyama katika mashamba kwa ajili yao, na ndege wa angani, na vitu vya kutambaa chini. Nitaondoa upinde, upanga, na vita katika nchi, nami nitakufanya ulale kwa usalama.

19

וּבְמִשְׁפָּט na–kwa–hukumu H4941
בְּצֶדֶק kwa–haki H6664
לִי kwangu
וְאֵרַשְׂתִּיךְ na–nitakuposa H0781
לְעוֹלָם milele H5769
לִי kwangu
וְאֵרַשְׂתִּיךְ Na–nitakuposa H0781

וּבְרַחֲמִים׃ na–kwa–huruma
וּבְחֶסֶד na–kwa–upendo

Nitakuwa mume wako milele. Nitakuwa mume wako katika haki, hukumu, uaminifu wa agano, na huruma.

20

ס —
יְהוָה׃ Yahwe H3068
אֶת־ — H0853
וְיָדַעַתְּ na–utamjua H3045
בֶּאֱמוּנָה kwa–uaminifu H0530
לִי kwangu
וְאֵרַשְׂתִּיךְ Na–nitakuposa H0781

Nitakuwa mume wako kwa uaminifu. Nawe utanijua mimi, Bwana.

21

יַעֲנוּ zitajibu
וְהֵם na–zao H1992
הַשָּׁמַיִם mbingu H8064
אֶת־ — H0853
אֶעֱנֶה nitajibu
יְהוָה Yahwe H3068
נְאֻם־ asema H5002
אֶעֱנֶה nitajibu
הַהוּא hiyo H1931
בַּיּוֹם siku H3117
וְהָיָה Na–itakuwa H1961

הָאָרֶץ׃ nchi H0776
אֶת־ — H0853

Na siku ile, nitajibu”-hili ndilo tamko la Bwana. “Nitazijibu mbingu, nao watajibu dunia.

22

אֶת־ — H0853
יַעֲנוּ zitajibu
וְהֵם na–hizi H1992
הַיִּצְהָר mafuta H3323
וְאֶת־ na H0853
הַתִּירוֹשׁ divai–mpya H8492
וְאֶת־ na H0853
הַדָּגָן nafaka H1715
אֶת־ — H0853
תַּעֲנֶה itajibu
וְהָאָרֶץ Na–nchi H0776

יִזְרְעֶאל׃ Yezreeli H3157

Dunia itashughulikia nafaka, divai mpya na mafuta, na watajibu Yezreeli.

23

רֻחָמָה Lo–Ruhama H7355
לֹא yeye–ambaye H3808
אֶת־ — H0853
וְרִחַמְתִּי na–nitamhurumia H7355
בָּאָרֶץ katika–nchi H0776
לִי kwangu
וְזָרַעְתִּיהָ Na–nitampanda H2232

אֱלֹהָי׃ Mungu–wangu H0430
יֹאמַר atasema H0559
וְהוּא na–yeye H1931
אַתָּה wewe
עַמִּי־ Watu–wangu
עַמִּי Lo–Ami
לְלֹא־ kwa–yeye–ambaye H3808
וְאָמַרְתָּ na–nitasema H0559

פ —

Nitatampanda mwenyewe katika nchi kwa ajili yangu, na nitamhurumia Lo Ruhama. Nami nitamwambia Lo Ami, 'Wewe ni Ami Ata,' nao wataniambia, 'Wewe ni Mungu wangu.'"

Chapter 3

רֵ֣עַ	אֲהֻבַת	אִשָּׁה	אֲהַב־	לֵ֖ךְ	עֽוֹד	אֱלֹ֑י	יְהוָ֔ה	וַיֹּ֣אמֶר	1
rafiki	anayependwa–na	mwanamke	mpende	Nenda	tena	kwangu	Yahwe	Akasema	
H7453	H0157	H0802	H0157	H3212	H5750	H0413	H3068	H0559	

אֶל־	פְּנֵ֣ים	וְהֵ֔ם	יִשְׂרָאֵ֖ל	בְּנֵ֣י	אֶת־	יְהוָ֑ה	כְּאַהֲבַ֤ת	וּמְנָאֲפֶ֙ת׀
kwa	wanageukia	na–wao	Israeli	wana–wa	kwa	Yahwe	kama–upendo–wa	na–mzinzi
H0413	H6437	H1992	H3478		H0853	H3068	H0160	H5003

עֲנָבִֽים׃	אֲשִׁישֵׁ֥י	וְאֹהֲבֵ֖י	אֲחֵרִ֔ים	אֱלֹהִ֣ים
zabibu	mikate–ya–zabibu	na–wanapenda	mingine	miungu
H6025	H0809	H0157	H0312	H0430

Bwana akaniambia, "Nenda tena, mpendeni mwanamke, aliyependwa na mumewe; lakini ni mzinzi. Mpende kama mimi, Bwana, ninavyowapenda watu wa Israeli, ingawa wanaigeukia miungu mingine na kupenda mikate ya zabibu."

וְחֹ֥מֶר	כֶּ֛סֶף	עֹ֥מֶר	בַּחֲמִשָּׁ֖ה	לִּ֑י	וָאֶכְרֶ֣הָ	2
na–homeri–ya	vya–fedha	kumi–na–vitano	kwa–vipande–kumi–na–vitano	kwangu	Nikamnunua	
	H3701	H6240	H2568			

שְׂעֹרִֽים׃	וְלֶתֶךְ	שְׂעֹרִֽים
shayiri	na–letheki–ya	shayiri
H8184	H3963	H8184

Kwa hiyo nimemnunulia mwenyewe kwa vipande kumi na tano vya fedha na homeri na letheki ya shayiri.

									3
תִּהְיִ֥י	וְלֹ֣א	תִזְנִ֔י	לֹ֣א	לִ֑י	תֵּשְׁבִ֣י	רַבִּ֔ים	יָמִ֖ים	אֵלַ֥יִךְ	וָאֹמַ֣ר
kuwa	na–huta	kuzini	hutazini	kwangu	utakaa	nyingi	Siku	yeye	Nikamwambia
H1961	H3808	H2181	H3808		H3427		H3117	H0413	H0559

אֵלָֽיִךְ׃	אֲנִי֙	וְגַם־	לְאִ֔ישׁ
kwako	mimi	na–pia	wa–mwanaume
H0413	H0589	H1571	H0376

Nilimwambia, "Lazima uishi pamoja nami siku nyingi. Huwezi kuwa kahaba au kuwa na mtu mwingine yeyote. Kwa njia hiyo hiyo, nitakuwa pamoja nanyi."

									4
שָׂ֣ר	וְאֵין	מֶ֔לֶךְ	אֵ֣ין	יִשְׂרָאֵ֖ל	בְּנֵ֣י	יֵֽשְׁבוּ֙	רַבִּ֔ים	יָמִ֖ים	כִּ֤י
mkuu	na–bila	mfalme	bila	Israeli	wana–wa	watakaa	nyingi	siku	Kwa–sababu
H8269	H0369	H4428	H0369	H3478		H3427		H3117	

וּתְרָפִֽים׃	אֵפ֥וֹד	וְאֵ֖ין	מַצֵּבָ֑ה	וְאֵ֣ין	זֶ֔בַח	וְאֵ֥ין
na–terafimu	efodi	na–bila	nguzo	na–bila	dhabihu	na–bila
H8655	H0646	H0369	H4676	H0369	H2077	H0369

Kwa maana wana wa Israeli wataishi kwa siku nyingi bila mfalme, mtu mkuu, dhabihu, nguzo ya mawe, efodi au sanamu za nyumbani.

וְאֵת	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֶת־	וּבקשׁוּ	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יָשֻׁבוּ	אַחַר	5
na	Mungu–wao	Yahwe	—	na–watamtafuta	Israeli	wana–wa	watarudi	Baadaye	
H0853	H0430	H3068	H0853	H1245	H3478		H7725		

טוּבוֹ	וְאֶל־	יְהוָה	אֶל־	וּפָחֲדוּ	מַלְכָּם	דָּוִד	
wema–wake	na–kwa	Yahwe	kwa	na–watamjia–kwa–hofu	mfalme–wao	Daudi	
H2898	H0413	H3068	H0413	H6342	H4428	H1732	

פ	הַיָּמִים׃	בְּאַחֲרִית	
—	siku	katika–siku–za–mwisho	
	H3117	H0319	

Baadaye watu wa Israeli watarudi na kumtafuta Bwana Mungu wao na Daudi mfalme wao. Na katika siku za mwisho, watakuja wakitetemeka mbele za Bwana na wema wake.

Chapter 4

עִם־	לַיהוָה	רִיב	כִּי	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	יְהוָה	דְּבַר־	שִׁמְעוּ	1
dhidi–ya	kwa–Yahwe	mashtaka	kwa–sababu	Israeli	wana–wa	Yahwe	neno–la	Sikieni	
	H3068	H7379		H3478		H3068	H1697	H8085	

דַּעַת	וְאֵין־	חֶסֶד	וְאֵין־	אֱמֶת	אֵין־	כִּי	הָאָרֶץ	יוֹשְׁבֵי
kumjua	na–hakuna	upendo	na–hakuna	ukweli	hakuna	kwa–sababu	nchi	wakaaji–wa
H1847	H0369		H0369	H0571	H0369		H0776	H3427

אֱלֹהִים׃	בָּאָרֶץ׃
Mungu	nchini
H0430	H0776

Sikilizeni neno la Bwana, enyi watu wa Israeli. Bwana ana mashtaka dhidi ya wenyeji wa nchi, kwa sababu hakuna ukweli au uaminifu wa agano, hakuna ujuzi wa Mungu katika nchi.

בְּדָמִים	וְדָמִים	פָּרָצוּ	וְנָגַף	וְנָגְב	וְרָצַח	וְכַחֵשׁ	אָלָה	2
juu–ya–damu	na–damu	wamevunja	na–kuzini	na–kuiba	na–kuua	na–kusema–uongo	Kulaani	
H1818	H1818	H6555	H5003	H1589	H7523	H3584	H0422	

נָגְעוּ׃
wagusa
H5060

Kuna laana, uongo, mauaji, wizi na uzinzi. Watu wamevunja mipaka yote, na damu inakuja baada ya damu.

בָּזֶה	יוֹשֵׁב	כָּל־	וְאָמְלַל	הָאָרֶץ	תֶּאֱבַל	וְכֵן	עַל־		3
ndani–yake	akaaye	kila	na–atadhoofika	nchi	itaomboleza	kwa–hivyo	Kwa–hiyo		
	H3427	H3605	H0535	H0776	H0056				

הַיָּם	דְּגֵי	וְגַם־	הַשָּׁמָיִם	וּבְעוֹף	הַשָּׂדֶה	בְּחַיַּת
bahari	samaki–wa	na–hata	angani	na–pamoja–na–ndege–wa	kondeni	pamoja–na–wanyama–wa
H3220	H1709	H1571	H8064	H5775		

יֵאָסֵפוּ׃
watachukuliwa
H0622

Kwa hiyo nchi inakauka, na kila mtu aliyeishi ndani yake anaangamia; wanyama katika mashamba na ndege angani, hata samaki katika bahari, wanaondolewa.

4

וְעַמְּךָ	אִישׁ	יוֹכֵחַ	וְאַל־	יָרֵב	אַל־	אִישׁ	אַךְ
na–watu–wako	mtu	akemee	wala–asikemee	ashindane	asishindane	mtu	Lakini
	H0376	H3198	H0408	H7378	H0408	H0376	H0389

כֹּהֵן׃	כְּמְרִיבֵי
kuhani	kama–wanaoshindana–na
H3548	H7378

Lakini usiruhusu mtu yeyote kuleta mashtaka; msiruhusu mtu yeyote ahukumu mtu mwingine. Kwa maana ninyi ndio makuhani, ninaowashtaki.

5

וְדָמִיתִי	לָיְלָה	עִמְּךָ	נָבִיא	גַּם־	וְכָשַׁלְתָּ	הַיּוֹם	וְכָשַׁלְתָּ
na–nitamwangamiza	usiku	pamoja–nawe	nabii	pia	na–atajikwaa	mchana	Na–utajikwaa
H1820	H3915		H5030	H1571	H3782	H3117	H3782

אִמָּךְ׃
mama–yako
H0517

Ninyi makuhani mtajikwaa wakati wa mchana; manabii pia watajikwaa pamoja nanyi usiku, nami nitamwangamiza mama yako.

6

מָאַסְתָּ	הַדַּעַת	אַתָּה	כִּי־	הַדַּעַת	מִבְּלִי	עַמִּי	נִדְמוּ
umekataa	maarifa	wewe	kwa–sababu	maarifa	kwa–kukosa	watu–wangu	Wameangamizwa
	H1847			H1847	H1097		H1820

אֶשְׁכָּח	אֱלֹהֶיךָ	תּוֹרַת	וַתִּשְׁכַּח	לִי	מְכַהֵן	וְאָמְאָסְךָ
nitawasahau	Mungu–wako	sheria–ya	na–umesahau	kwangu	kuwa–kuhani	na–nitakukataa
H7911	H0430	H8451	H7911		H3547	

אָנִי׃	גַּם־	בָּנֶיךָ
mimi	pia	watoto–wako
H0589	H1571	

Watu wangu wanaharibiwa kwa sababu ya ukosefu wa maarifa. Kwa sababu makuhani wamekataa maarifa, nami nitawakataa msiwe makuhani kwangu. Kwa sababu umesahau sheria yangu, ingawa mimi ni Mungu wako, nami pia nitasahau watoto wako.

7

בְּקָלוֹן	כְּבוֹדָם	לִי	חָטְאוּ־	כֵּן	כְּרֻבָם	
kwa–aibu	utukufu–wao	dhidi–yangu	walitenda–dhambi	hivyo	Kadiri–walivyoongezeka	
H7036	H3519		H2398			

אָמִיר׃
nitaubadilisha
H4171

Makuhani wengi waliongezeka, zaidi walifanya dhambi dhidi yangu. Walibadilisha heshima zao kwa aibu.

8

נַפְשָׁו׃	יִשְׂאוּ	עֲוֹנָם	וְאֶל־	יֹאכְלוּ	עַמִּי	חַטָּאת	
nafsi–yao	wanainua	uovu–wao	na–kwa	wanakula	watu–wangu	Dhambi–ya	
H5315	H5375	H5771	H0413	H0398			

Wanajilisha dhambi ya watu wangu; wao ni wenye tamaa zaidi ya uovu wao.

9

וּמַעֲלָלָיו	דְּרָכָיו	עָלָיו׀	וּפָקַדְתִּי	כַּכֹּהֵן	כָּעָם	וְהָיָה
na–matendo–yake	njia–zake	juu–yake	na–nitamwadhibu	kama–kuhani	kama–watu	Na–itakuwa
H4611	H1870			H3548		H1961

לוֹ׃	אָשִׁיב
kwake	nitamlipa
	H7725

Itakuwa sawa kwa watu kama kwa makuhani: nitawaadhibu wote kwa matendo yao; Nitawalipa kwa matendo yao.

יִפְרֹצוּ	וְלֹא	הִזְנוּ	יִשְׁבָּעוּ	וְלֹא	וְאָכְלוּ	10
kuongezeka	na-hawataongezeka	wamezini	kushiba	na-hawatashiba	Na-watakula	
H6555	H3808	H2181	H7646	H3808	H0398	

לִשְׁמֹר׃	עָזְבוּ	יְהוָה	אֶת־	כִּי־
kumheshimu	wameacha	Yahwe	—	kwa-sababu
H8104		H3068	H0853	

Watakula lakini hawatashiba; watafanya uzinzi lakini hawataongezeka, kwa sababu wamekwenda mbali na Bwana.

לֵֽב׃	יְקַח־	וְתִירוֹשׁ	וְיַיִן	זְנוּת	11
moyo	huchukua	na-divai-mpya	na-divai	Uzinzi	
	H3947	H8492	H3196	H2184	

Wanapenda uasherati, divai, na divai mpya, ambayo imechukua uelewa wao.

כִּי	לוֹ	יַגִּיד	וּמַקְלוֹ	יִשְׁאָל	בְּעֵצוֹ	עַמִּי	12
kwa-sababu	wao	inawaambia	na-fimbo-yake	wanauliza	kwa-fimbo-yake	Watu-wangu	
		H5046	H4731	H7592	H6086		

אֱלֹהֵיהֶם׃	מִתָּחַת	וַיִּזְנוּ	הִתְעָה	זְנוּנִים	רוּחַ
Mungu-wao	kutoka-chini-ya	na-wamezini	imewapoteza	uzinzi	roho-ya
H0430	H8478	H2181	H8582	H2183	H7307

Watu wangu hutaka shauri kwa sanamu zao za mbao, na fimbo zao za kutembelea huwapa unabii. Kwa maana mawazo ya uasherati yamewadanganya, na wamefanya kama makahaba badala ya kuwa mwaminifu kwa Mungu wao.

תַּחַת	יִקְטֵרוּ	הַגְּבָעוֹת	וְעַל־	יִזְבְּחוּ	הֶהָרִים	רָאשֵׁי	עַל־	13
chini-ya	wanafukiza	vilima	na-juu-ya	wanatoa-dhabihu	milima	vilele-vya	Juu-ya	
H8478		H1389		H2076	H2022			

עַל־	צִלָּהּ	טוֹב	כִּי	וְאֵלָה	וְלִבְנֶה	אַלּוֹן
kwa-hiyo	kivuli-chake	mzuri	kwa-sababu	na-mterebintho	na-mti-mweupe	mwaloni
	H6738			H0424	H3839	H0437

תְּנָאַפְנָה׃	וְכַלּוֹתֵיכֶם	בְּנוֹתֵיכֶם	תִּזְנֶינָה	כֵּן
wanazini	na-walinzi-wenu	binti-zenu	wanazini	kwa-hivyo
H5003	H3618	H1323	H2181	

Wanatoa sadaka juu ya milima na kuteketeza uvumba kwenye milima, chini ya mialoni, milibua na miela, kwa sababu kivuli ni nzuri. Basi binti zenu hufanya uasherati, na binti zenu wanazini.

וְעַל־	תִּזְנֶינָה	כִּי	בְּנוֹתֵיכֶם	עַל־	אֶפְקֹוד	לֹא־	14
wala-kwa-sababu-ya	kuzini	wanapo	binti-zenu	kwa-sababu-ya	nitawaadhibu	Si	
	H2181		H1323			H3808	

יִפָּרֵדוּ	הַזֹּנוֹת	עִם־	הֵם	כִּי־	תְנָאַפְנָה	כִּי	כַלּוֹתֵיכֶם
wanajitenga	makahaba	pamoja-na	wao	kwa-sababu	kuzini	wanapo	walinzi-wenu
H6504	H2181		H1992		H5003		H3618

יִלָּבֵט׃	יָבִין	לֹא־	וְעָם	יִזְבְּחוּ	הַקְּדֵשׁוֹת	וְעִם־
wataangamia	kuelewa	wasio	na-watu	wanatoa-dhabihu	makahaba-wa-hekalu	na-pamoja-na
H3832	H0995	H3808		H2076	H6948	

Mimi siwaadhibu binti zako wakati wanachagua kutenda uasherati, wala binti zako wakati wazini. Kwa maana wanaume pia wanajitoa kwa makahaba, na hutoa dhabihu ili waweze kufanya vitendo vya uasherati na makahaba. Hivyo watu wasiofahamu wataangamizwa.

15

הַגִּלְגָּל	תָּבֹאוּ	וְאַל־	יְהוּדָה	יֶאְשַׁם	אַל־	יִשְׂרָאֵל	אַתָּה	זֹנָה	אִם־
Gilgali	ingie	wala–msi	Yuda	awe–na–hatia	usiache	Israeli	wewe	unazini	Ikiwa
H1537	H0935	H0408	H3063	H0816	H0408	H3478		H2181	

יְהוָה׃	חַי־	תִּשָּׁבְעוּ	וְאַל־	אָוֶן־בֵּית	תַּעֲלוּ	וְאַל־	
Yahwe	Aishivyo	ape	wala–msi	Bethi-Aveni	pande	wala–msi	
H3068		H7650	H0408	H1007	H5927	H0408	

Ingawa wewe, Israeli, umefanya uzinzi, lakini Yuda asiwe na hatia. Ninyi msiende Gilgali; msiende hadi Beth Aven. Wala msiape, “Aishivyo Bwana.”

16

יְהוָה	יִרְעֵם	עַתָּה	יִשְׂרָאֵל	סָרַר	סֹרֵרָה	כְּפָרָה	כִּי
Yahwe	atawalisha	sasa	Israeli	amekaidi	mkaidi	kama–mtamba	Kwa–sababu
H3068		H6258	H3478	H5637	H5637	H6510	

בַּמֶּרְחָב׃	כְּכֶבֶשׂ
mahali–pana	kama–mwana–kondoo
H4800	H3532

Kwa maana Israeli amefanya ukaidi, kama ndama mkaidi. Je! Bwana anaweza kuwaleta kwenye malisho kama kondoo mahali penye nafasi?

17

לוֹ׃	הֻנַּח־	אֶפְרַיִם	עֲצַבִּים	חֲבוּר	
yeye	mwache	Efraimu	sanamu	Ameshikamana	
	H3240	H0669	H6091	H2266	

Efraimu alijiunga na sanamu; mwache peke yake.

18

מָגִנֵּיהָ׃	קָלוֹן	הֵבוּ	אָהֲבוּ	הִזְנּוּ	הַזֵּנָה	סָבְאָם	סָר
walinzi–wake	aibu	wanasema	wanapenda	wamezini	kuzini	ulevi–wao	Imegeuka
H4043	H7036	H0157	H0157	H2181	H2181	H5435	H5493

Hata wakati kileo chao kimeondoka wakaendelea kufanya uzinzi; watawala wake hupenda sana aibu yao.

19

ס	מִזִּבְחוֹתָם	וְיֵבֹשׁוּ	בִּכְנָפֶיהָ	אֹתָהּ	רֽוּחַ	צָרַר	
—	kwa–madhabahu–zao	na–wataaibishwa	katika–mabawa–yake	yeye	upepo	Imemfunga	
	H2077	H0954	H3671	H0853	H7307		

Upepo utamfunga kwa mabawa yake; nao wataona aibu kwa sababu ya dhabihu zao.

Chapter 5

1

הַמֶּלֶךְ	וּבֵית	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וְהַקְשִׁיבוּ	הַכֹּהֲנִים	זֹאת	שִׁמְעוּ־
mfalme	na–nyumba–ya	Israeli	nyumba–ya	na–sikilizeni	makuhani	hili	Sikieni
H4428		H3478		H7181	H3548	H2063	H8085

לְמִצְפָּה	הֱיִיתֶם	פַּח	כִּי־	הַמִּשְׁפָּט	לָכֶם	כִּי	הַאֲזִינוּ
kwa–Mispa	mmekuwa	mtego	kwa–sababu	hukumu	kwenu	kwa–sababu	tegeni–sikio
H4709	H1961			H4941			H0238

תָּבוֹר׃	עַל־	פְּרוּשָׁה	וְרֶשֶׁת
Tabori	juu–ya	uliotandazwa	na–wavu
H8396		H6566	H7568

Sikilizeni haya, makuhani! kuweni makini, nyumba ya Israeli! Sikilizeni, nyumba ya mfalme! Kwa maana hukumu itakuja juu yenu nyote. Mmekuwa mtego huko Mizpa na wavu uliosambazwa juu ya Tabori.

2

וְשַׁחַטָּה	שִׁטִּים	הֶעְמִיקוּ	וַאֲנִי	מוּסָר	לְכֻלָּם׃
Na–kuchinja	waasi	wameenda–sana	na–mimi	adhabu	kwa–wote
	H7846	H6009	H0589	H4148	H3605

Waasi husimama sana katika mauaji, lakini nitawaadhibu wote.

3

אָנִי	יָדַעְתִּי	אֶפְרַיִם	וְיִשְׂרָאֵל	לֹא־	נִכְחַד	מִמֶּנִּי	כִּי	עַתָּה
Mimi	nimemjua	Efraimu	na–Israeli	haijafichika	hafichiki	kwangu	kwa–sababu	sasa
H0589	H3045	H0669	H3478	H3808	H3582			H6258

הִזְנֵית	אֶפְרַיִם	נִטְמָא	יִשְׂרָאֵל׃
umezini	Efraimu	amenajisika	Israeli
H2181	H0669		H3478

Najua Efraimu, na Israeli hajajificha kwangu. Efraimu, sasa umekuwa kama kahaba; Israeli ni unajisi.

4

לֹא	יִתְּנוּ	מַעַלְלֵיהֶם	לָשׁוּב	אֶל־	אֱלֹהֵיהֶם	כִּי	רוּחַ	זְנוּנִים
Hawata	ruhusu	matendo–yao	kurudi	kwa	Mungu–wao	kwa–sababu	roho–ya	uzinzi
H3808	H5414	H4611	H7725	H0413	H0430		H7307	H2183

בְּקִרְבָּם	וְאֶת־	יְהוָה	לֹא	יָדָעוּ׃
ndani–yao	na	Yahwe	hawa	mjua
H7130	H0853	H3068	H3808	H3045

Matendo yao hayawataruhusu kumgeukia Mungu, maana mawazo ya uzinzi yako ndani yao, na hawatamjua Bwana.

5

וְעָנָה	גְאוֹן־	יִשְׂרָאֵל	בְּפָנָיו	וְיִשְׂרָאֵל	וְאֶפְרַיִם	יִכָּשְׁלוּ
Na–utajibu	kiburi–cha	Israeli	usoni–pake	na–Israeli	na–Efraimu	watajikwaa
	H1347	H3478	H6440	H3478	H0669	H3782

בַּעֲוֹנָם	כָּשַׁל	גַּם־	יְהוּדָה	עִמָּם׃
katika–uovu–wao	atajikwaa	pia	Yuda	pamoja–nao
H5771	H3782	H1571	H3063	

Kiburi cha Israeli kinawashuhudia; Kwa hiyo Israeli na Efraimu watajikwaa kwa hatia zao; na Yuda pia wataanguka pamoja nao.

6

בְּצֹאנָם	וּבִבְקָרָם	יֵלְכוּ	לְבַקֵּשׁ	אֶת־	יְהוָה	וְלֹא	יִמְצָאוּ
Kwa–kondoo–zao	na–ng'ombe–zao	wataenda	kumtafuta	—	Yahwe	na–hawata	mpata
H6629	H1241	H3212	H1245	H0853	H3068	H3808	H4672

חָלָץ	מֵהֶם׃	
amejiondoa	kutoka–kwao	
	H1992	

Watakwenda pamoja na kondoo zao na ng'ombe zao kumtafuta Bwana, lakini hawatamuona, kwa kuwa amejiondoa kutoka kwao.

7

בַּיהוָה	בָּגָדוּ	כִּי־	בָנִים	זָרִים	יָלָדוּ	עַתָּה	יֹאכְלֵם
Kwa–Yahwe	wamesaliti	kwa–sababu	watoto	wa–kigeni	wamezaa	sasa	itawala
H3068	H0898				H3205	H6258	H0398

חֹדֶשׁ	אֶת־	חֶלְקֵיהֶם׃	ס	
mwezi–mpya	—	sehemu–zao	—	
H2320	H0854			

Walikuwa wasio waaminifu kwa Bwana, kwa kuwa wamezaa watoto haramu. Sasa sherehe mpya za mwezi zitawaangamiza na mashamba yao.

8	תִּקְעוּ	שׁוֹפָר	בַּגִּבְעָה	חֲצֹצְרָה	בָּרָמָה	הָרִיעוּ	אָוֶן בֵּית
	Pigeni	tarumbeta	katika–Gibea	baragumu	katika–Rama	pazia–kelele	Bethi-Aveni
	H8628	H7782	H1390	H2689	H7414	H7321	H1007

אַחֲרֶיךָ	בִּנְיָמִין׃
nyuma–yako	Benyamini
	H1144

Piga tarumbeta huko Gibea, na tarumbeta huko Rama. Sauti ya kilio cha vita huko Beth Aveni 'Tutakufuata, Benyamini!'

9	אֶפְרַיִם	לְשַׁמָּה	תִּהְיֶה	בְּיוֹם	תּוֹכָחָה	בִּשְׁבָטַי	יִשְׂרָאֵל
	Efraimu	ukiwa	itakuwa	katika–siku–ya	karipio	miongoni–mwa–kabila–za	Israeli
	H0669	H8047	H1961	H3117		H7626	H3478

הוֹדַעְתִּי	נֶאֱמָנָה׃
nimetangaza	kile–kilicho–kweli
H3045	H0539

Efraimu itakuwa ukiwa siku ya adhabu. Miongoni mwa makabila ya Israeli nimetangaza habari itakayotokea.

10	הָיוּ	שָׂרֵי	יְהוּדָה	כִּמַסִּיגֵי	גְּבוּל	עֲלֵיהֶם	אֶשְׁפּוֹךְ	כַּמָּיִם
	Wamekuwa	wakuu–wa	Yuda	kama–wanaohamisha	mpaka	juu–yao	nitamwaga	kama–maji
	H1961	H8269	H3063	H5253	H1366		H8210	H4325

עֶבְרָתִי׃
ghadhabu–yangu
H5678

Viongozi wa Yuda ni kama wale wanaondoao jiwe la mipaka. Nami nitamwaga ghadhabu yangu juu yao kama maji.

11	עָשׁוּק	אֶפְרַיִם	רְצוּץ	מִשְׁפָּט	כִּי	הוֹאִיל	הָלַךְ	אַחֲרֵי־	צָו׃
	Ameonewa	Efraimu	amevunjwa	hukumu	kwa–sababu	alikubali	kutembea	nyuma–ya	amri
	H6231	H0669	H7533	H4941		H2974	H1980		H6673

Efraimu ameangamizwa; ameangamizwa kwa hukumu, kwa sababu ametembea kwa hiari kufuata sanamu.

12	וַאֲנִי	כָּעָשׁ	לְאֶפְרַיִם	וְכָרָקָב	לְבֵית	יְהוּדָה׃
	Na–mimi	kama–nondo	kwa–Efraimu	na–kama–uozo	kwa–nyumba–ya	Yuda
	H0589		H0669	H7538		H3063

Kwa hiyo nitakuwa kama nondo kwa Efraimu, na kama uozo kwa nyumba ya Yuda.

13	וַיַּרְא	אֶפְרַיִם	אֶת־	חָלְיוֹ	וִיהוּדָה	אֶת־	מְזֹרוֹ	וַיֵּלֶךְ	אֶפְרַיִם
	Na–alipoona	Efraimu	—	ugonjwa–wake	na–Yuda	—	jeraha–lake	akaenda	Efraimu
	H7200	H0669	H0853		H3063	H0853	H4205	H3212	H0669

אֶל־	אַשּׁוּר	וַיִּשְׁלַח	אֶל־	מֶלֶךְ	יָרֵב	וְהוּא	לֹא	יוּכַל	לִרְפָּא
kwa	Ashuru	akatuma	kwa	mfalme	Yarebu	na–yeye	hawezi	kuweza	kuponya
H0413	H0804	H7971	H0413	H4428	H3377	H1931	H3808	H3201	H7495

וְלֹא־	יִגְהֶה	מִכֶּם	מָזוֹר׃
wala–hata	kuondoa	kutoka–kwenu	jeraha
H3808	H1455		H4205

Efraimu alipoona ugonjwa wake, Yuda akaona jeraha lake; Efraimu akaenda Ashuru; Yuda akatuma wajumbe kwa mfalme mkuu. Lakini hakuweza kuwaponya watu au kuponya jeraha lako.

לְבֵ֣ית	וְכַכְּפִ֔יר	לְאֶפְרַ֖יִם	כַּשַּׁ֣חַל	אָנֹכִ֑י	כִּ֚י		14
kwa–nyumba–ya	na–kama–simba–mchanga	kwa–Efraimu	kama–simba	mimi	Kwa–sababu		
		H0669	H7826	H0595			

מַצִּֽיל׃	וְאֵ֥ין	אֶשָּׂ֖א	וְאֵלֵ֥ךְ	אֶטְרֹ֛ף	אֲנִ֥י	אֲנִ֖י	יְהוּדָֽה
mwokozi	na–hakuna	nitachukua	na–nitaondoka	nitararua	mimi	mimi	Yuda
H5337	H0369	H5375	H3212	H2963	H0589	H0589	H3063

Kwa hiyo nitakuwa kama simba kwa Efraimu, na kama simba kwa nyumba ya Yuda. Mimi, naam mimi, nitapotea na kwenda mbali; Nitawachukua, na hakutakuwa na mtu wa kuwaokoa.

וּבְקֹשׁ֖וּ	יֶאְשְׁמ֑וּ	אֲשֶׁר־	עַד	מְקוֹמִ֔י	אֶל־	אֶשּׂ֣וּבָה	אֵלֵ֔ךְ	15
na–watanitafuta	na–hatia	watakapokuwa	hadi	mahali–pangu	kwa	nitarudi	Nitaondoka	
H1245	H0816		H5704	H4725	H0413	H7725	H3212	

יְשַׁחֲרֻ֥נְנִי׃	לָהֶ֖ם	בַּצָּ֣ר	פָּנָ֑י
watanitafuta–mapema	yao	katika–dhiki	uso–wangu
H7836	H1992		H6440

Nitakwenda na kurudi mahali pangu, mpaka watambue hatia yao na kutafuta uso wangu, hata wakanitafute kwa bidii katika dhiki yao.

Chapter 6

יַגֵּ֑ף	וְיִרְפָּאֵ֖נוּ	טָרָ֥ף	הֽוּא	כִּ֛י	יְהוָ֖ה	אֶל־	וְנָשׁ֥וּבָה	לְכ֣וּ	1
amepiga	na–atatuponya	amerarua	yeye	kwa–sababu	Yahwe	kwa	na–turudi	Njooni	
H5221	H7495	H2963	H1931		H3068	H0413	H7725	H3212	

וְיַחְבְּשֵֽׁנוּ׃
na–atatufunga
H2280

“Njoo, turudi kwa Bwana. Kwa maana ametuvunja vipande vipande, lakini atatuponya; ametujeruhi, lakini atatufunga majeraha yetu.

לְפָנָֽיו׃	וְנִחְיֶ֔ה	יְקִמֵ֑נוּ	הַשְּׁלִישִׁ֖י	בַּיּ֥וֹם	מִיֹּמָ֛יִם	יְחַיֵּ֥נוּ	2
mbele–zake	na–tutaishi	atatusimamisha	tatu	siku–ya	baada–ya–siku–mbili	Atatufanya–hai	
H6440	H2421		H7992	H3117	H3117	H2421	

Baada ya siku mbili atatufufua; siku ya tatu atatuinua, na tutaishi mbele yake.

מוֹצָאֽוֹ	נָכ֣וֹן	כְּשַׁ֔חַר	יְהוָ֖ה	אֶת־	לָדַ֣עַת	נִרְדְּפָ֑ה	וְנֵדְעָ֣ה	3
kutoka–kwake	hakika	kama–mapambazuko	Yahwe	—	kumjua	tufuatilie	Na–tumjue	
H4161		H7837	H3068	H0853	H3045	H7291	H3045	

אָ֔רֶץ׃	יוֹרֶ֖ה	כְּמַלְקֹ֥וש	לָ֛נוּ	כַּגֶּ֥שֶׁם	וְיָבֹ֖וא	
nchi	inayonyesha	kama–mvua–ya–masika	kwetu	kama–mvua	na–atakuja	
H0776		H4456		H1653	H0935	

Nasi tumjue Bwana; tukaendelee kumjua Bwana. Kuja kwake ni hakika kama asubuhi; atakuja kwetu kama mvua, kama mvua ya vuli ambayo huinyeshea ardhi.”

וְחַסְדְּכֶ֖ם	יְהוּדָ֑ה	לְךָ֣	אֶעֱשֶׂה־	מָּ֔ה	אֶפְרַ֖יִם	לְךָ֣	אֶעֱשֶׂה־	מָּ֔ה	4
na–upendo–wenu	Yuda	kwako	nifanye	Nini	Efraimu	kwako	nifanye	Nini	
	H3063			H4100	H0669			H4100	

הֹלֵ֥ךְ׃	מַשְׁכִּ֖ים	וְכַטַּ֣ל	בֹּ֔קֶר	כָּעָנָ֖ן־	
unaoondoka	wa–mapema	na–kama–umande	asubuhi	kama–wingu–la	
H1980	H7925	H2919	H1242	H6051	

Efuraimu, nikufanyie nini? Yuda, nikufanyie nini? Uaminifu wako ni kama wingu la asubuhi, kama umande unaoondoka mapema.

5	פִּי	בְּאִמְרֵי־	הֲרַנְתָּים	בַּנְּבִיאִים	חָצַבְתִּי	כֵּן	עַל־
	kinywa–changu	kwa–maneno–ya	nimewaua	kwa–manabii	nimewachonga	kwa–hivyo	Kwa–hiyo
	H6310	H0561	H2026	H5030	H2672		

וּמִשְׁפָּטֶיךָ	אוֹר	יֵצֵא׃
na–hukumu–zako	mwanga	utatoka
H4941	H0216	H3318

Kwa hiyo nimewavunja vipande vipande kwa vinywa vya manabii, nimewaua kwa maneno ya kinywa changu. Maagizo yako ni kama nuru inayoangaza.

6	אֱלֹהִים	וְדַעַת	זָבַח	וְלֹא־	חָפַצְתִּי	חֶסֶד	כִּי
	Mungu	na–kumjua	dhabihu	na–si	ninataka	upendo	Kwa–sababu
	H0430	H1847	H2077	H3808			

מֵעֹלוֹת׃
zaidi–ya–sadaka–za–kuteketezwa

Kwa maana natamani uaminifu wala si dhabihu, na kumjua Mungu kuliko sadaka za kuteketezwa.

7	בִּי׃	בָּגְדוּ	שָׁם	בְּרִית	עָבְרוּ	כְּאָדָם	וְהֵמָּה
	mimi	wamenisaliti	hapo	agano	wamevunja	kama–Adamu	Lakini–wao
		H0898	H8033	H1285		H0121	H1992

Kama Adamu wamevunja agano; hawakuwa waaminifu kwangu.

8	מִדָּם׃	עֲקֻבָּה	אָוֶן	פֹּעֲלֵי	קִרְיַת	גִּלְעָד
	damu	umefunikwa–na	uovu	watendao	mji–wa	Gileadi
	H1818		H0205	H6466	H7151	H1568

Gileadi ni jiji la wahalifu wenye miguu ya damu.

9	שְׁכֶמָה	יִרְצְחוּ־	דֶּרֶךְ	כְּחַנִּים	חֶבֶר	גְּדוּדִים	אִישׁ	וּכְחַכֵּי
	Shekemu	wanaua	njiani	makuhani	kundi–la	majambazi	mtu	Na–kama–wanaovizia
	H7927	H7523	H1870	H3548	H2267	H1416	H0376	H2442

כִּי	זִמָּה	עָשׂוּ׃
kwa–sababu	uovu	wamefanya
	H2154	

Kama makundi ya wanyang'anyi wanaomngojea mtu, hivyo makuhani hujiunga pamoja kufanya mauaji kwa njia ya Shekemu; wamefanya uhalifu wa aibu.

10	בְּבֵית	יִשְׂרָאֵל	רָאִיתִי	]שעריריהן[	)שַׁעֲרוּרִיָּה(	שָׁם	זְנוּת
	Katika–nyumba–ya	Israeli	nimeona	[jambo–la–kutisha]	jambo–la–kutisha	hapo	uzinzi
		H3478	H7200			H8033	H2184

לְאֶפְרַיִם	נִטְמָא	יִשְׂרָאֵל׃
kwa–Efraimu	amenajisika	Israeli
H0669		H3478

Katika nyumba ya Israeli nimeona jambo baya; Uzinzi wa Efraimu ukopale, na Israeli ametiwa unajisi.

11	פ	עַמִּי׃	שִׁבְוַת	בְּשׁוּבִי	לָךְ	קָצִיר	שָׂת	יְהוּדָה	גַּם־
	—	watu–wangu	utumwa–wa	nitakaporudisha	kwako	mavuno	ameweka	Yuda	Pia
			H7622	H7725			H7896	H3063	H1571

Kwa maana wewe, Yuda, mavuno yameteuliwa, nitakaporudisha urithi wa watu wangu.

Chapter 7

שֹׁמְרוֹן	וְרָעוֹת	אֶפְרַיִם׀	עֲוֹן	וְנִגְלָה	לְיִשְׂרָאֵל	כְּרָפְאִי	1
Samaria	na-maovu-ya	Efraimu	uovu-wa	na-ukafunuliwa	Israeli	nilipowaponya	
H8111		H0669	H5771	H1540	H3478	H7495	

בַּחוּץ׃	גְּדוּד	פָּשָׁט	יָבוֹא	וְגַנָּב	שָׁקֶר	פָּעֲלוּ	כִּי
nje	majambazi	wanyang'anyi	anaingia	na-mwizi	uongo	wamefanya	kwa-sababu
H2351	H1416	H6584	H0935	H1590	H8267	H6466	

Wakati wowote ninapotaka kuponya Israeli, dhambi ya Efraimu inafunuliwa, pamoja na matendo maovu ya Samaria, kwa sababu wanafanya udanganyifu; mwizi huingia, na kundi la wanyang'anyi hushambulia mitaani.

עַתָּה	זָכְרֶתִי	רָעָתָם	כָּל־	לִלְבָּבָם	וְיֹאמְרוּ	וּבַל־	2
sasa	ninakumbuka	uovu-wao	yote-	kwa-mioyo-yao	wanasema	na-hawasemi-	
H6258	H2142		H3605	H3824	H0559	H1077	

הָיוּ׃	פָּנַי	נָגֶד	מַעַלְלֵיהֶם	סְבָבוּם	
yamekuwa	uso-wangu	mbele-ya	matendo-yao	yanawazunguka	
H1961	H6440	H5048	H4611	H5437	

Hawatambui mioyoni mwao kwamba ninakumbuka matendo yao mabaya. Sasa matendo yao huwazunguka; yapo mbele ya uso wangu.

שָׂרִים׃	וּבְכַחֲשֵׁיהֶם	מֶלֶךְ	יְשַׂמְּחוּ־	בְּרָעָתָם	3
wakuu	na-kwa-uongo-wao	mfalme	wanamfurahisha-	kwa-uovu-wao	
H8269	H3585	H4428	H8055		

Kwa sababu ya uovu wao wamemfanya mfalme awe na furaha, na maofisa wao kwa uongo wao.

מֵעִיר	יִשְׁבּוֹת	מֵאֹפֶה	בְּעֵרָה	תַּנּוּר	כְּמוֹ	מְנָאֲפִים	כֻּלָּם	4
kuchochea	anaacha	kutoka-kwa-mwokaji	inayowaka	tanuru	kama	wazinzi	wote	
H5782		H0644		H8574	H3644	H5003	H3605	

חֲמָצָתוֹ׃	עַד־	בָּצַק	מִלּוּשׁ	
umeumuka	hadi-	unga	kutoka-kukanda	
	H5704	H1217	H3888	

Wote ni wazinzi, kama tanuru iliyochomwa na mwokaji, ambaye huacha kuuchochea moto tangu kukanda unga mpaka kuwa chachu.

אֶת־	יָדוֹ	מָשַׁךְ	מְיֵין	חֲמַת	שָׂרִים	הֶחֱלִלוּ	מַלְכֵּנוּ	יוֹם	5
–	mkono-wake	alinyoosha	divai	joto-la	wakuu	wameanza	mfalme-wetu	siku-ya	
H0854	H3027	H4900	H3196	H2534	H8269		H4428	H3117	

לְצֵצִים׃	
wadhihaki	
H3945	

Siku ya mfalme wetu, viongozi walijifanya wagonjwa na ukali wa divai. Alinyoosha mkono wake kwa wale waliokuwa wakidhihaki.

יָשַׁן	הַלַּיְלָה	כָּל־	בְּאָרְבָּם	לִבָּם	כַּתַּנּוּר	קָרְבוּ	כִּי־	6
analala	wote	usiku-	katika-hila-yao	mioyo-yao	kama-tanuru	wamekaribia	kwa-sababu-	
H3463	H3915	H3605	H0693		H8574	H7126		

לָהָבָה׃	כְּאֵשׁ	בֹּעֵר	הוּא	בֹּקֶר	אֹפֵיהֶם
mwali	kama-moto-wa	inawaka	inawaka	asubuhi	mwokaji-wao
H3852	H0784		H1931	H1242	H0644

kwa mioyo kama tanuri, wao hupanga mipango yao ya udanganyifu. Hasira zao hulala usiku wote; asubuhi huwaka juu kama moto.

מַלְכֵיהֶם	כָּל־	שְׁפְטֵיהֶם	אֶת־	וְאָכְלוּ	כַּתַּנּוּר	יֶחֱמוּ	כֻלָּם	7
wafalme–wao	wote–	waamuzi–wao	–	na–wanawala	kama–tanuru	wanawaka–moto	wote	
H4428	H3605	H8199	H0853	H0398	H8574	H2552	H3605	

אֵלָי׃	בָּהֶם	קֹרֵא	אֵין־	נָפָלוּ
kwangu	kati–yao	anayeniita	hakuna–	wameanguka
H0413		H7121	H0369	H5307

Wote wamepata moto kama tanuru, na huwaangamiza wale wanaowatawala. Wafalme wao wote wameanguka; hakuna hata mmoja wao ananiita.

הַפּוֹכָה׃	בְּלִי	עֻגָה	הָיָה	אֶפְרַיִם	יִתְבּוֹלָל	הוּא	בָּעַמִּים	אֶפְרַיִם	8
geuliwa	usio	mkate	amekuwa	Efraimu	anajichanganya	yeye	kati–ya–mataifa	Efraimu	
H2015	H1097	H5692	H1961	H0669		H1931		H0669	

Efraimu anajichanganya mwenyewe kati ya watu. Efraimu ni mkate ambayo haujawahi kugeuzwa.

בּוֹ	זָרָקָה	שֵׂיבָה	גַּם־	יָדָע	לֹא	וְהוּא	כֹּחוֹ	זָרִים	אָכְלוּ	9
yeye	zimemea	mvi	pia–	hajui	hajui	na–yeye	nguvu–zake	wageni	wamekula	
	H2236	H7872	H1571	H3045	H3808	H1931			H0398	

יָדָע׃	לֹא	וְהוּא
hajui	hajui	na–yeye
H3045	H3808	H1931

Wageni wamekula nguvu zake, lakini hajui. Nywele za mvi hunyunyiza juu yake, lakini hajui.

יְהוָה	אֶל־	שָׁבוּ	וְלֹא־	בְּפָנָיו	יִשְׂרָאֵל	גְּאוֹן־	וְעָנָה	10
Yahwe	kwa–	rudi	na–hawaku–	usoni–mwake	Israeli	kiburi–cha–	na–umeshuhudia	
H3068	H0413	H7725	H3808	H6440	H3478	H1347		

זֹאת׃	בְּכָל־	בִּקְשֻׁהוּ	וְלֹא	אֱלֹהֵיהֶם
haya	katika–yote–	mtafuta	na–hawaku	Mungu–wao
H2063	H3605	H1245	H3808	H0430

Kiburi cha Israeli kinawashuhudia; hata hivyo, hawajarudi kwa Bwana, Mungu wao, wala hawakumtafuta licha ya hayo yote.

אַשּׁוּר	קָרָאוּ	מִצְרַיִם	לֵב	אֵין	פּוֹתָה	כְּיוֹנָה	אֶפְרַיִם	וַיְהִי	11
Ashuru	waliita	Misri	akili	hana	aliyedanganywa	kama–njiwa	Efraimu	na–akawa	
H0804	H7121	H4714		H0369		H3123	H0669	H1961	

הָלָכוּ׃
wakaenda
H1980

Efraimu ni kama njiwa, baradhuli na asiye na busara, humwita kwenda Misri, kisha huruka kwenda Ashuru.

הַשָּׁמַיִם	כְּעוֹף	רִשְׁתִּי	עֲלֵיהֶם	אֶפְרֹשׂ	יֵלֵכוּ	כַּאֲשֶׁר		12
mbinguni	kama–ndege–wa	wavu–wangu	juu–yao	nitatandaza	watakapoenda	wakati		
H8064	H5775	H7568		H6566	H3212			

ס	לַעֲדָתָם׃	כְּשֶׁמַע	אֲיַסְּרֵם	אוֹרִידֵם
—	kwa–kusanyiko–lao	kama–nilivyosikia	nitawafunga	nitawashusha
	H5712		H3256	H3381

Wakienda, nitasambaza wavu wangu juu yao, nami nitawaangusha kama ndege wa angani. Nitawaadhibu katika kusonga kwao pamoja.

כִּי־	לָהֶם	שֹׁד	מִנְּדֵי	נָדְדוּ	כִּי־	לָהֶם֙	אֽוֹי		13
kwa–sababu–	kwao	maangamizo	kutoka–kwangu	wametoroka	kwa–sababu–	wao	ole		
	H1992	H7701		H5074		H1992	H0188		

כָּזָבִים׃	עָלַי	דִּבְּרוּ	וְהֻמָּה	אֶפְדֵּים	וְאָנֹכִי	בִּי	פָּשְׁעוּ
uongo	dhidi–yangu	walisema	na–wao	ningewakomboa	na–mimi	dhidi–yangu	wameasi
H3577		H1696	H1992	H6299	H0595		H6586

Ole wao! Kwa maana wamepotea kutoka kwangu. Uharibifu unawajia! Wao wameasi dhidi yangu! Napenda kuwaokoa, lakini waliongea uongo dhidi yangu.

								14
מִשְׁכְּבוֹתָם	עַל־	יְיֵלִילוּ	כִּי	בְלִבָּם	אֵלַי֙	זָעֲקוּ	וְלֹא־	
vitanda–vyao	juu–ya	wanaomboleza	bali	kwa–mioyo–yao	kwangu	lia	na–hawaku–	
H4904		H3213			H0413	H2199	H3808	

בִּי׃	יָסُורוּ	יִתְגּוֹרָרוּ	וְתִירֹושׁ	דָּגָן	עַל־	
kwangu	wanaondoka	wanajikata	na–divai–mpya	nafaka	kwa–ajili–ya	
	H5493		H8492	H1715		

Wala hawakunililia kwa moyo wao wote, lakini wanaomboleza kwenye vitanda vyao. Wanakusanyika kwa ajili ya nafaka na divai mpya, nao wananiasi mimi.

							15
רָע׃	יִתְכַּשְּׂרוּ־	וְאֵלַי	זְרוֹעֹתָם	חִזַּקְתִּי	יִסַּרְתִּי	וַאֲנִי	
uovu	wanafikiria–	na–dhidi–yangu	mikono–yao	nilizimarisha	niliwafundisha	na–mimi	
	H2803	H0413	H2220	H2388	H3256	H0589	

Ingawa niliwafundisha na kuimarisha mikono yao, sasa wanapanga mabaya dhidi yangu.

									16
בַּחֲרֵב	יִפְּלוּ	רִמְּיָה	כְּקֶשֶׁת	הָיוּ	עָל	לֹא	וְשָׁובוּ		
kwa–upanga	wataanguka	wa–uongo	kama–upinde	wamekuwa	juu	si	wanarudi		
H2719	H5307		H7198	H1961	H5920	H3808	H7725		

מִצְרָיִם׃	בְּאֶרֶץ	לַעְגָם	זֹו	לְשׁוֹנָם	מִזַּעַם	שָׂרֵיהֶם	
Misri	katika–nchi–ya	dhihaka–yao	hii	ndimi–zao	kwa–sababu–ya–hasira–ya	wakuu–wao	
H4714	H0776	H3933	H2097	H3956	H2195	H8269	

Wanarudi, lakini harudi kwangu, Niliye Juu. Wao ni kama upinde usiotumainika. Maofisa wao wataanguka kwa upanga kwa sababu ya udhalimu wa vinywa. Hii itakuwa ni aibu yao katika nchi ya Misri.

Chapter 8

								1
יַעַן֙	יְהוָה	בֵּית	עַל־	כַּנֶּשֶׁר	שֹׁפָר	חִכְּךָ	אֶל־	
kwa–sababu	Yahwe	nyumba–ya	juu–ya	kama–tai	tarumbeta	kinywa–chako	kwa–	
H3282	H3068			H5404	H7782	H2441	H0413	

פָּשְׁעוּ׃	תּוֹרָתִי	וְעַל־	בְּרִיתִי	עָבְרוּ	
wameasi	sheria–yangu	na–dhidi–ya	agano–langu	wamevunja	
H6586	H8451		H1285		

“Weka tarumbeta katika midomo yako! Tai anakuja juu ya nyumba ya Bwana kwa sababu watu wamevunja agano langu na waliasi dhidi ya sheria yangu.

					2
יִשְׂרָאֵל׃	יֵדָעֲנוּךָ	אֱלֹהַי	יִזְעָקוּ	לִי	
Israeli	tunakujua	Mungu–wangu	wanaita	kwangu	
H3478	H3045	H0430	H2199		

Wananililia,'Mungu wangu, sisi katika Israeli tunakujua.'

3	זָנַח	יִשְׂרָאֵל	טֹוב	אֹויֵב	יִרְדְּפוֹ׃
	amekataa	Israeli	wema	adui	atamfuatilia
	H3478			H0341	H7291

Lakini Israeli amekataa mema, na adui atamfuata.

4	הֵם	הִמְלִיכוּ	וְלֹא	מִמֶּנִּי	הֵשָׂרוּ	וְלֹא	יָדָעְתִּי	כַּסְפָּם
	wao	waliweka–wafalme	na–si	kutoka–kwangu	waliweka–wakuu	na–siku	jua	fedha–yao
	H1992		H3808		H8323	H3808	H3045	H3701

וּזְהָבָם	עָשׂוּ	לָהֶם	עֲצַבִּים	לְמַעַן	יִכָּרֵת׃
na–dhahabu–yao	walifanya	kwao	sanamu	ili	wakatiliwe–mbali
H2091			H6091	H4616	H3772

Wameweka wafalme, lakini sio kwa shauri langu. Wamewafanya wakuu, lakini sikuwa na habari. Kwa fedha zao na dhahabu wamejifanyia sanamu wenyewe, ili wakatiliwe mbali.”

5	זָנַח	עֶגְלֵךְ	שֹׁמְרֹון	חָרָה	אַפִּי	בָּם	עַד־	מָתַי	לֹא
	amekataa	ndama–yako	Samaria	imewaka	hasira–yangu	dhidi–yao	hadi–	lini	hawata
	H5695		H8111	H2734	H0639		H5704	H4970	H3808

יוּכְלוּ	נְקִיֹּון׃	
weza	usafi	
H3201		

“Ndama yako imekataliwa, Samaria. Hasira yangu inawaka juu ya watu hawa. Kwa muda gani watakuwa na hatia?

6	כִּי־	הֲוּא	אֱלֹהִים	וְלֹא	עָשָׂהוּ	חָרָשׁ	וְהוּא	מִיִּשְׂרָאֵל	כִּי
	kwa–sababu–	yeye	Mungu	na–si	aliifanya	fundi	na–yeye	kutoka–Israeli	kwa–sababu
		H1931	H0430	H3808		H2796	H1931	H3478	

שֹׁמְרֹון׃	עֶגֶל	יִהְיֶה	שְׁבָבִים	
Samaria	ndama–ya	itakuwa	vipande	
H8111	H5695	H1961	H7616	

Kwa maana sanamu hii ilitoka Israeli; fundi aliifanya; si Mungu! Ndama ya Samaria itavunjwa vipande vipande.

7	צֶמַח	לֹו	אֵין־	קָמָה	יִקְצֹרוּ	וְסוּפָתָה	יִזְרָעוּ	רוּחַ	כִּי
	kichipukizi	kwake	haina–	bua	watavuna	na–dhoruba	wanapanda	upepo	kwa–sababu
	H6780		H0369	H7054			H2232	H7307	

יִבְלָעֻהוּ׃	זָרִים	יַעֲשֶׂה	אוּלַי	קֶמַח	יַעֲשֶׂה־	בְלִי
wataimeza	wageni	itazaa	labda	unga	zaa–	haita
H1104			H0194	H7058		H1097

Kwa maana watu hupanda upepo na kuvuna kimbunga. Mbegu zilizosimama hazina vichwa; haitoi unga. Ikiwa itakomaa, wageni watakula.

8	אֵין־	כְּכֹלִי	בַּגֹּויִם	הָיָו	עַתָּה	יִשְׂרָאֵל	נִבְלָע
	kisichokuwa–na–	kama–chombo	miongoni–mwa–mataifa	wamekuwa	sasa	Israeli	imemezwa
	H0369	H3627		H1961	H6258	H3478	H1104

בּוֹ׃	חֵפֶץ
ndani–yake	thamani
	H2656

Israeli imemezwa; sasa wanalala kati ya mataifa kama kitu kisicho na maana.

הִתְנוּ	אֶפְרַיִם	לוֹ	בּוֹדֵד	פֶּרֶא	אַשּׁוּר	עָלוּ	הֵמָּה	כִּי־	9
ameajiri	Efraimu	kwake	peke–yake	punda–mwitu	Ashuru	wamepanda	wao	kwa–sababu–	
H8566	H0669		H0909	H6501	H0804	H5927	H1992		

אֲהָבִים
wapenzi
H0158

Kwa maana walikwenda Ashuru kama punda wa mwitu pekee. Efraimu ameajiri wapenzi kwa ajili yake mwenyewe.

מְעָט	וַיָּחֵלּוּ	אֶקַבְּצֵם	עַתָּה	בַּגּוֹיִם	יִתְּנוּ	כִּי־	גַּם	10
kidogo	na–wataanza	nitawakusanya	sasa	miongoni–mwa–mataifa	wanaajiri	ingawa–	hata	
H4592		H6908	H6258		H8566		H1571	

שָׂרִים׃	מֶלֶךְ	מִמַּשָּׂא
wakuu	mfalme–wa	kupungua–kutokana–na–mzigo–wa
H8269	H4428	

Hata ingawa wameajiri wapenzi kati ya mataifa, sasa nitawakusanya pamoja. Wao wataanza kupotea kwa sababu ya unyanyasaji wa mfalme wa wakuu.

לוֹ	הָיוּ־	לַחֲטֹא	מִזְבְּחוֹת	אֶפְרַיִם	הִרְבָּה	כִּי־	11
kwake	zimekuwa–	kwa–kutenda–dhambi	madhabahu	Efraimu	amezidisha	kwa–sababu–	
	H1961	H2398	H4196	H0669			

לַחֲטֹא׃	מִזְבְּחוֹת
kwa–kutenda–dhambi	madhabahu
H2398	H4196

Kwa maana Efraimu imeongeza madhabahu kwa sadaka za dhambi, lakini zimekuwa madhabahu kwa kufanya dhambi.

זָר	כְּמוֹ־	תּוֹרָתִי	(רְבָבָה)	[רבו]	לוֹ	(אֶכְתָּב־)	[אכתוב־]	12
kigeni	kama–	sheria–yangu	maelfu–ya	—	yeye	ningemwandikia–	—	
	H3644	H8451	H7239	H7239	H3789	H3789	H3789	

נֶחְשָׁבוּ׃
zingehesabiwa
H2803

Niliweza kuandika sheria yangu kwao mara elfu kumi, lakini wangeiona kama kitu cha ajabu kwao.

רָצָם	לֹא	יְהוָה	וַיֹּאכְלוּ	בָּשָׂר	יִזְבְּחוּ	הַבְהָבַי	זִבְחֵי	13
kuwakubali	hakuweza	Yahwe	na–wanakula	nyama	wanadhabihu	zawadi–zangu	dhabihu–za	
H7521	H3808	H3068	H0398	H1320	H2076	H1890	H2077	

יָשׁוּבוּ׃	מִצְרַיִם	הֵמָּה	חַטֹּאותָם	וְיִפְקֹד	עֲוֹנָם	יִזְכֹּר	עַתָּה
watarudi	Misri	wao	dhambi–zao	na–ataadhibu	uovu–wao	atakumbuka	sasa
H7725	H4714	H1992			H5771	H2142	H6258

Kwa ajili ya dhabihu za sadaka zangu, hutoa nyama na kuila, lakini mimi, Bwana, siwakubali. Sasa nitafikiri juu ya uovu wao na kuadhibu dhambi zao. Watarudi Misri.

הִרְבָּה	וִיהוּדָה	הֵיכָלוֹת	וַיִּבֶן	עֹשֵׂהוּ	אֶת־	יִשְׂרָאֵל	וַיִּשְׁכַּח		14
amezidisha	na–Yuda	mahekalu	na–akajenga	Muumbaji–wake	–	Israeli	na–akamsahau		
H3063	H1964	H1129		H0853	H3478	H7911			
וְאָכְלָה	בְּעָרָיו	אֵשׁ	וְשִׁלַּחְתִּי־	בְּצָרוֹת	עָרִים				
na–utateketeza	katika–miji–yake	moto	na–nitatuma–	yenye–ngome	miji				
H0398		H0784	H7971	H1219					
				ס	אַרְמְנוֹתֶיהָ׃				
				—	majumba–yake–ya–kifalme				
					H0759				

Israeli amenisahau mimi, Muumba wake, na amejenga majumba. Yuda ameimarisha miji mingi, lakini nitatuma moto juu ya miji yake; itaharibu ngome zake.

Chapter 9

זָנִיתָ	כִּי	כָעַמִּים	גִּיל׀	אֶל־	וְיִשְׂרָאֵל	תִּשְׂמַח	אַל־		1
umefanya–uasherati	kwa–sababu	kama–mataifa	shangwe	kwa–	Israeli	kufurahi	usiende–		
H2181				H0413	H3478	H8055	H0408		
גֹּרֶן	כָּל־	עַל	אֶתְנָן	אָהַבְתָּ	אֱלֹהֶיךָ	מֵעַל			
sakafu–za–kupuria	kila–	juu–ya	malipo–ya–ukahaba	umependa	Mungu–wako	kutoka–kwa			
H1637	H3605		H0868	H0157	H0430				
						נָּפֶן׃			
						nafaka			
						H1715			

Usifurahi, Israeli, kwa furaha kama watu wengine. Kwa maana haukuwa mwaminifu, umemuacha Mungu wako. Unapenda kulipa mshahara kwa kahaba kwenye sakafu zote za nafaka.

בָּהּ׃	יִכָּחֵשׁ	וְתִירוֹשׁ	יִרְעֵם	לֹא	וָיֶקֶב	גֹּרֶן	2
yeye	itamkosea	na–divai–mpya	walisha	hawata	na–shinikizo–la–divai	sakafu–ya–kupuria	
	H3584	H8492		H3808	H3342	H1637	

Lakini sakafu na divai hazitawalisha; divai mpya itampungukia.

טָמֵא	וּבְאַשּׁוּר	מִצְרַיִם	אֶפְרַיִם׀	וְשָׁב	יְהוָה	בְּאֶרֶץ	יֵשְׁבוּ	לֹא	3
najisi	na–katika–Ashuru	Misri	Efraimu	na–atarudi	Yahwe	katika–nchi–ya	kaa	hawata	
H2931	H0804	H4714	H0669	H7725	H3068	H0776	H3427	H3808	
							יֹאכְלוּ׃		
							watakula		
							H0398		

Hawawezi kuendelea kuishi katika nchi ya Bwana; badala yake, Efraimu atarudi Misri, na siku moja watakula chakula kichafu katika Ashuru.

זִבְחֵיהֶם	לוֹ׀	יֶעֱרְבוּ־	וְלֹא	יַיִן	וְלַיהוָה	יִסְכוּ	לֹא־		4
dhabihu–zao	kwake	za–kupendeza–	na–hazitakuwa–	divai	kwa–Yahwe	mimina	hawata–		
H2077		H6148	H3808	H3196	H3068		H3808		
לַחְמָם	כִּי־	יִטַּמָּאוּ	אֹכְלָיו	כָּל־	לָהֶם	אוֹנִים׀	כְּלֶחֶם		
mkate–wao	kwa–sababu–	watanajisiwa	wanaokula	wote–	kwao	maombolezo	kama–mkate–wa		
H3899			H0398	H3605		H0205	H3899		
					יְהוָה׃	בֵּית	לֹא	לְנַפְשָׁם	
					Yahwe	nyumba–ya	ingia	kwa–nafsi–zao	
					H3068		H0935 H3808	H5315	

Hawatamtolea Bwana sadaka za divai, wala hawatamfurahisha. Dhabihu zao zitakuwa kwao kama chakula cha matanga wote wanaolila watakuwa wamejisikia. Maana chakula chao kitakuwa chao pekee; hautakuingia nyumbani mwa Bwana.

5	מָה־	תַּעֲשׂוּ	לְיוֹם	מוֹעֵד	וּלְיוֹם	חַג־	יְהוָֽה׃
	nini–	mtafanya	katika–siku–ya	sikukuu	na–katika–siku–ya	sherehe–ya–	Yahwe
	H4100		H3117	H4150	H3117	H2282	H3068

Utafanya nini siku ya sikukuu iliyowekwa rasmi, siku ya sikukuu ya Yahweh?

6	כִּי־	הִנָּה	מִשֹּׁד	מִצְרַ֔יִם	תְּקַבְּצֵ֖ם	מֹ֣ף	תְּקַבְּרֵ֑ם
	kwa–sababu–	tazama	kutoka–uharibifu	Misri	itawakusanya	Memfisi	itawazika
	H3588	H2009	H7701	H4714	H6908	H4644	H6912

חֲמוּדֹ֣ת	כַּסְפָּ֔ם	קִמּ֖וֹשׁ	יִירָשֵׁ֑ם	חוֹחַ	בְּאָהֳלֵיהֶֽם׃	
hazina–ya	fedha–yao	miiba	itairithi	michongoma	katika–mahema–yao	
H4261	H3701	H7057	H3423	H2336	H0168	

Kwa maana, angalia, wamekimbia uharibifu, Misri itawakusanya, na Nofu itawazika. Maana hazina zao za pesa za fedha zitakuwa nao, na miiba itajaza hema zao.

7	הַנָּבִ֣יא	אֱוִ֔יל	יִשְׂרָאֵ֖ל	יֵֽדְעוּ֙	הַשִּׁלֻּ֔ם	יְמֵי	בָּ֣אוּ	הַפְּקֻדָּ֑ה	יְמֵי	וּבָ֣אוּ
	nabii	mpumbavu	Israeli	wataijua	malipo	siku–za	zimekuja	adhabu	siku–za	zimekuja
	H5030	H0191	H3478	H3045	H7966	H3117	H0935	H6486	H3117	H0935

מְשֻׁגָּ֥ע	אִ֖ישׁ	הָרֽוּחַ׃	עַל־	רֹ֣ב	עֲוֹנְךָ֔	וְרַבָּ֖ה	מַשְׂטֵמָֽה׃
mwenye–wazimu	mtu–wa	roho	kwa–sababu–ya	wingi–wa	uovu–wako	na–kubwa	uadui
H7696	H0376	H7307		H7230	H5771		H4895

Siku za adhabu zinakuja; siku za kulipiza kisasi zinakuja. Waisraeli wote wajue mambo haya. Nabii ni mpumbavu, na mtu aliyevuviwa ni mwendawazimu, kwa sababu ya uovu wako mkubwa na uadui mkubwa.

8	כָּל־	עַל־	יָקוֹשׁ	פָּ֖ח	נָבִ֣יא	אֱלֹהַ֑י	עִם־	אֶפְרַ֔יִם	צֹפֶ֖ה
	kila–	juu–ya	mwindaji	mtego–wa	nabii	Mungu–wangu	pamoja–na–	Efraimu	mlinzi–wa
	H3605		H3352		H5030	H0430		H0669	H6822

אֱלֹהָ֖יו׃	בְּבֵ֣ית	מַשְׂטֵמָ֔ה	דְּרָכָ֖יו	
Mungu–wake	katika–nyumba–ya	uadui	njia–zake	
H0430		H4895	H1870	

Nabii ndiye mlinzi wa Mungu wangu juu ya Efraimu. Lakini mtego wa ndege ni juu ya njia zake zote, na uadui umo katika nyumba ya Mungu wake.

9	הֶעְמִ֥יקוּ־	שִׁחֲתוּ֙	כִּימֵ֣י	הַגִּבְעָ֔ה	יִזְכֹּ֖ר	עֲוֹנָ֑ם	יִפְקֹ֖וד
	wamezama–sana–	katika–uharibifu	kama–siku–za	Gibea	atakumbuka	uovu–wao	ataadhibu
	H6009	H7843	H3117	H1390	H2142	H5771	

חַטֹּאותָֽם׃	ס	
dhambi–zao	—	

Wamejiharibu wenyewe kama siku za Gibea. Mungu atawakumbusha uovu wao, naye atawaadhibu dhambi zao.

10 כַּעֲנָבִים בַּמִּדְבָּר מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כִּבכּוּרָה כְּבִכּוּרָהּ בִּתְאֵנָה׃
kama-zabibu jangwani nilimpata Israeli kama-tini-za-kwanza kwenye-mtini
H6025 H4672 H3478 H1063 H8384

בָּעַל־פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים כְּאָהֲבָם׃ בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי אֲבוֹתֵיכֶם בָּאוּ הֵמָּה וְעָזְבוּ
Baali-Peori na-wakajiweka-wakfu kwa-aibu na-wakawa machukizo kama-walivyopenda mwanzoni-mwake niliwaona baba-zenu walikuja wao na-kujitoa
H1187 H1322 H1961 H8251 H0157 H7225 H7200 H0001 H0935 H1992 H5414

Bwana asema, “Nilipoikuta Israeli, ilikuwa kama kutafuta zabibu jangwani. Kama matunda ya kwanza ya msimu kwenye mtini, nimewaona baba zenu. Lakini wakaenda Baal Peori, nao wakajitoa kwenye sanamu ya aibu. Walikuwa chukizo kama sanamu waliyoipenda.

11 אֶפְרַיִם כָּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם מִלֵּדָה וּמִבֶּטֶן׃
Efraimu kama-ndege utaruka utukufu-wao kutoka-kuzaa na-kutoka-tumboni
H0669 H5775 H3519 H1205 H0990

מִמַּהֲרָיוֹן׃
na-kutoka-kushika-mimba
H2032

Na kwa ajili ya Efraimu, utukufu wao utatoka kama ndege. Hakutakuwa na kuzaa, hakuna mimba, wala achukuaye mimba.

12 כִּי־ אֵת־ וְשִׁכַּלְתִּים מֵאָדָם׃ בְּנֵיהֶם יְנַדֵּלוּ אִם־ מִמֶּהֶם׃ בְּשׁוּרִי לָהֶם אוֹי גַּם־ כִּי־
kwa-sababu hata- – nitawanyima kutoka-kwa-binadamu wakiwalea watoto-wao kutoka-kwao nitakapoondoka wao ole pia- kwa-sababu-
H1571 H0188 H1992 H5493 H0853 H1431 H0120

Ingawa wameleta watoto, nitawachukua ili asibaki hata mmoja. Ole wao nikiwaacha!

13 אֶפְרַיִם כַּאֲשֶׁר־ רָאִיתִי לְצֹר שְׁתוּלָה בְּנָוֶה וְאֶפְרַיִם לְהוֹצִיא׃
Efraimu kama-nilivyo- mwona kwa-Tiro iliyopandwa katika-kijani na-Efraimu kuleta
H0669 H7200 H6865 H8362 H1121 H0669 H3318

אֶל־ הֹרֵג מוּצִיא בָּנָיו׃
kwa- muuaji watoto-wake
H0413 H2026

Nimeiona Efraimu, kama vile Tiro, alipandwa katika mlima, lakini Efraimu atatoa watoto wake kwa mtu atakayewaua.

14 תֵּן־ לָהֶם יְהוָה מַה־ נִּתֶּן תְּנָה־ לָהֶם רֶחֶם וְשָׁדַיִם׃ מַשְׁכִּיל
wape- wao Yahwe nini- utawapa wape- wao tumbo na-matiti linaloharibu-mimba
H5414 H3068 H4100 H5414 H5414 H7358

צֹמְקִים׃
yaliyokauka
H6784

Wape, Bwana-utawapa nini? Wape tumbo lenye kuharibu mimba na matiti ambayo haitoi maziwa.

15 רָעַ֔ת עַ֖ל שִׁנֵּאתִ֑ים שָׁ֚ם כִּי־ בַּגִּלְגָּ֣ל רָעָתָ֔ם כָּל־
ubaya–wa kwa–sababu–ya niliwachukia huko kwa–sababu– katika–Gilgali uovu–wao yote–
H7455 H8130 H8033 H1537 H3605

אַהֲבָתָ֔ם אוֹסֵ֖ף לֹ֣א אֲנָרְשֵׁ֑ם מִבֵּיתִ֣י מַעַלְלֵיהֶ֔ם
upendo–wao endelea–kuwapenda sita nitawafukuza kutoka–nyumba–yangu matendo–yao
H0160 H3254 H3808 H1644 H4611

כָּל־ שָׂרֵיהֶ֖ם סֹרְרִ֥ים׃
wote– wakuu–wao waasi
H3605 H8269 H5637

'Kwa sababu ya uovu wao wote huko Gilgali, ndivyo nilipowachukia. Kwa sababu ya matendo yao ya dhambi, nitawafukuza nje ya nyumba yangu. Sitawapenda tena; maofisa wao wote ni waasi.

16 כַּ֣י גַּ֤ם יַעֲשׂ֙וּן]בלי־[(בָּל־) פְּרִ֣י יָבֵ֔שׁ שָׁרְשָׁ֖ם אֶפְרַ֑יִם הֻכָּ֣ה
ingawa hata zaa — hawata matunda imekauka mizizi–yao Efraimu amepigwa
H1571 H1077 H1097 H6529 H3001 H8328 H0669 H5221

ס בִּטְנָ֖ם׃ מַחֲמַדֵּ֥י וְהֵמַתִּ֛י יֻלְּדֽוּן׃
— matumbo–yao wapendwa–wa nitawaua wazae
H0990 H4261 H4191 H3205

Efraimu ni mgonjwa, na mizizi yao imekauka; hawazai matunda. Hata ikiwa wana watoto, nitawaua watoto wao wapendwa.

17 נִדְּדִ֣ים וְיִהְיוּ֙ לֹ֔ו שָׁמְע֖וּ לֹ֣א כִּ֑י אֱלֹהַ֣י יִמְאָ֔סֵם
wazururaji na–watakuwa yeye msikiliza hawaku kwa–sababu Mungu–wangu atawakataa
H5074 H1961 H8085 H3808 H0430

ס בַּגּוֹיִֽם׃
— miongoni–mwa–mataifa

Mungu wangu atawakataa kwa sababu hawakumtii. Watakuwa watu wa kutangatanga kati ya mataifa.

Chapter 10

1 לְפִרְיֹ֔ו כְּרֹ֣ב לֹ֔ו יְשַׁוֶּה־ פְּרִ֑י יִשְׂרָאֵ֣ל בּוֹקֵ֔ק גֶּ֖פֶן
matunda–yake kadiri–ya–wingi–wa kwake anazaa– matunda Israeli unaoharibiwa mzabibu
H6529 H7230 H6529 H3478 H1612

מַצֵּבֹ֑ות הֵיטִ֣יבוּ לְאַרְצֹ֔ו כְּטֹ֖וב מִזְבְּחֹ֥ות הֵרֵ֖בָּה
nguzo wameboresha nchi–yake kadiri–ilivyo–nzuri madhabahu ameongeza
H4676 H3190 H0776 H4196

Israeli ni mzabibu mzuri ambao huzaa matunda yake. kwa kadiri matunda yake yanavyoongezeka vivyo hivyo anajenga madhabahu nyingi. Kwa kuwa nchi yake ilizalishwa zaidi, aliboresha nguzo zake.

2 מִזְבְּחֹותָ֔ם יַעֲרֹ֖ף הֽוּא יְאַשָּׁ֑מוּ עַתָּ֣ה לִבָּ֔ם חָלָ֖ק
madhabahu–yao atavunja yeye watakuwa–na–hatia sasa mioyo–yao imegawanyika
H4196 H6202 H1931 H0816 H6258

מַצֵּבֹותָ֖ם יְשֹׁדָֽד׃
nguzo–zao ataangamiza
H4676 H7703

Moyo wao ni udanganyifu; sasa wanapaswa kubeba hatia yao. Bwana ataharibu madhabahu zao; ataharibu nguzo zao.

יָרֵ֣אנוּ	לֹ֣א	כִּ֔י	לָ֖נוּ	מֶ֣לֶךְ	אֵ֑ין	יֹאמְר֣וּ	עַתָּה֙	כִּ֔י	3
mwogopa	hatuku	kwa–sababu	kwetu	mfalme	hatuna	wanasema	sasa	kwa–sababu	
H3372	H3808			H4428	H0369	H0559	H6258		

לָ֔נוּ׃	יְעַשֶּׂה־	מַּה־	וְלַמֶּ֣לֶךְ	יְהוָ֔ה	אֶת־	
kwetu	angeweza–kufanya–	nini–	na–mfalme	Yahwe	–	
		H4100	H4428	H3068	H0853	

Kwa maana watasema, “Hatuna mfalme, kwa maana hatukumcha Bwana. Na mfalme-angeweza kutufanyia nini?”

מִשְׁפָּ֥ט	כָּרֹאשׁ֙	וּפְרָ֣ח	בְּרֵ֣ית	כָּר֔וֹת	שָׁוְא֙	אָל֔וֹת	דְּבָרִ֖ים	דִּבְּר֑וּ	4
hukumu	kama–sumu	na–inachipuka	agano	kufanya	uongo	viapo–vya	maneno	wamesema	
H4941	H7219		H1285	H3772	H7723	H0422	H1697	H1696	

שָׁדֵ֖י׃	תַּלְמֵ֣י	עַ֔ל
shamba	mifereji–ya	juu–ya
	H8525	

Wanasema maneno tupu na kufanya maagano kwa kuapa uongo. Kwa hivyo haki inakuja kama magugu yenye sumu katika mito ya shamba.

אָבַ֔ל	כִּי־	שֹׁמְרֹ֑ון	שָׁכֵ֣ן	יָג֔וּרוּ	אָ֖וֶן בֵּ֣ית	לְעֶגְלֹ֥ות	5
wataomboleza	kwa–sababu–	Samaria	wakaaji–wa	wataogopa	Beth-Aveni	kwa–ndama–za	
H0056		H8111	H7934		H1007		

כְּבוֹדֹ֔ו	עַל־	יָגִ֖ילוּ	עָלָ֑יו	וּכְמָרָ֣יו	עַמֹּ֔ו	עָלָ֖יו
utukufu–wake	kwa–sababu–ya	watalia	juu–yake	na–makuhani–wake	watu–wake	juu–yake
H3519		H1523		H3649		

מִמֶּ֖נּוּ׃	גָּלָ֣ה	כִּי־
kutoka–kwake	umeondoka	kwa–sababu–
	H1540	

Wakazi wa Samaria wataogopa kwa sababu ya ndama za Beth Aveni. Watu wake waliomboleza juu yao, kama walivyofanya wale makuhani wa sanamu ambao walikuwa wamefurahi juu yao na utukufu wao, lakini hawako tena.

אֶפְרַ֔יִם	בָּשְׁנָ֖ה	יָרֵ֑ב	לְמֶ֣לֶךְ	מִנְחָ֔ה	יוּבָ֖ל	לְאַשּׁ֑וּר	אֹותֹ֛ו	גַּם־	6
Efraimu	aibu	mkubwa	kwa–mfalme	zawadi	atapelekwa	kwa–Ashuru	yeye	pia–	
H0669	H1317	H3377	H4428	H4503	H2986	H0804	H0853	H1571	

מֵעֲצָתֹֽו׃	יִשְׂרָאֵ֖ל	וְיֵבֹ֣ושׁ	יִקַּ֔ח
kwa–sababu–ya–shauri–lake	Israeli	na–ataaibishwa	atapata
H6098	H3478	H0954	H3947

Wao watachukuliwa kwenda Ashuru kama sadaka kwa mfalme mkuu. Efraimu atakuwa na aibu, na Israeli atakuwa na aibu kwa sanamu yake.

מָֽיִם׃	פְּנֵי־	עַל־	כְּקֶ֣צֶף	מַלְכָּ֔הּ	שֹׁמְרֹ֑ון	נִדְמָ֣ה	7
maji	uso–wa–	juu–ya	kama–chipsi	mfalme–wake	Samaria	imekatiliwa–mbali	
H4325	H6440			H4428	H8111	H1820	

Mfalme wa Samaria ataangamizwa, kama chipu cha kuni juu ya uso wa maji.

8

יַעֲלֶה	וְדַרְדַּר	קוֹץ	יִשְׂרָאֵל	חַטַּאת	אָוֶן	בָּמוֹת	וְנִשְׁמְדוּ
itaota	na–michongoma	miiba	Israeli	dhambi–ya	uovu	mahali–pa–juu–pa	na–zitaangamizwa
H5927	H1863	H6975	H3478		H0205	H1116	H8045

נִפְלוּ	וְלַגְּבָעוֹת	כַּסּוּנוּ	לֶהָרִים	וְאָמְרוּ	מִזְבְּחוֹתָם	עַל־	
angukeni	na–kwa–vilima	tufunikeni	kwa–milima	na–watasema	madhabahu–yao	juu–ya	
H5307	H1389	H3680	H2022	H0559	H4196		

ס	עָלֵינוּ׃
—	juu–yetu

Sehemu za juu za uovu zitaharibiwa. Hii ndiyo dhambi ya Israeli! Miti na vichaka vitakua juu ya madhabahu zao. Watu wataiambia milima, “Tufunike sisi!” na kwa vilima, “Tuangukieni!”

9

תַּשִּׂיגָם	לֹא־	עָמָדוּ	שָׁם	יִשְׂרָאֵל	חָטָאתָ	הַגִּבְעָה	מִימֵי	
fikawafikia	haikuwa–	walisimama	huko	Israeli	umetenda–dhambi	Gibea	tangu–siku–za	
H5381	H3808	H5975	H8033	H3478	H2398	H1390	H3117	

עַוְלָה׃	בְּנֵי	עַל־	מִלְחָמָה	בַּגִּבְעָה
uovu	wana–wa	dhidi–ya	vita	katika–Gibea
H5932			H4421	H1390

Ee Israeli, umetenda dhambi tangu siku za Gibea; huko umebaki. Je, vita vitawapata wana wa uovu huko Gibea?

10

בְּאַוָּתִי	וְאֵסָרֵם	וְאֻסְּפוּ	עֲלֵיהֶם	עַמִּים	בְּאָסְרָם	
katika–hamu–yangu	na–nitawaadhibu	na–watakusanywa	dhidi–yao	mataifa	watakapofungwa	
H0185	H3256	H0622			H0631	

לִשְׁתֵּי	]עינתם[	)עוֹנָתָם׃(
kwa–maovu–yao–	—	mawili
H8147		H5771

Nitakapotaka, nitawaadhibu. Mataifa wataungana pamoja nao na kuwaweka katika vifungo kwa uovu wao mara mbili.

11

טוֹב	עַל־	עָבַרְתִּי	וַאֲנִי	לָדוּשׁ	אֹהַבְתִּי	מְלֻמָּדָה	עֶגְלָה	וְאֶפְרַיִם
mzuri	juu–ya	nilipita	na–mimi	kupura	anayependa	aliyefunzwa	ng'ombe–jike	na–Efraimu
H2898			H0589	H1758	H0157	H3925		H0669

יַעֲקֹב׃	לוֹ	יְשַׁדֵּד־	יְהוּדָה	יַחֲרוֹשׁ	אֶפְרַיִם	אַרְכִּיב	צַוָּארָהּ
Yakobo	kwake	atavunja–mabonge–	Yuda	atalima	Efraimu	nitampandisha	shingo–yake
H3290		H7702	H3063		H0669	H7392	H6676

Efraimu ni ndama mwenye mafunzo ambayo anapenda kupura nafaka, hivyo nitaweka jozi juu ya shingo yake nzuri. Efraimu nitauweka jozi; Yuda ataimea; Yakobo atauvuta pigo kwa nafsi yake.

12

נִיר	לָכֶם	נִירוּ	חֶסֶד	לְפִי־	קִצְרוּ	לִצְדָקָה	לָכֶם	זִרְעוּ	
shamba	kwenu	limeni	upendo	kulingana–na–	vuneni	kwa–haki	kwenu	pandeni	
H5215		H5214		H6310		H6666		H2232	

לָכֶם׃	צֶדֶק	וְיֹרֶה	בָּוֹא	עַד־	יְהוָה	אֶת־	לִדְרוֹשׁ	וְעֵת
juu–yenu	haki	na–atanyesha	atakuja	hadi–	Yahwe	–	wa–kumtafuta	na–ni–wakati
	H6664		H0935	H5704	H3068	H0853	H1875	H6256

Jifanyieni haki, vuneni matunda ya uaminifu wa agano. Chimbueni ardhi yenu isiyopandwa, kwa maana ni wakati wa kumtafuta Bwana, mpaka atakapokuja na kuinua haki juu yenu.

13 חֲרַשְׁתֶּם־ רֶשַׁע עַוְלָתָה קְצַרְתֶּם אֲכַלְתֶּם פְּרִי־ כָזָב
mmelima– uovu dhuluma mmevuna mmekula matunda–ya– uongo kwa–sababu–
H7562 H0398 H6529 H3585

בְּרֹב בְּדַרְכֶּךָ גִּבּוֹרֶיךָ׃
katika–wingi–wa katika–njia–yako mashujaa–wako
H7230 H1870 H1368

בָּטַחְתָּ
umetumaini
H0982

Mmelima uovu; mmevuna udhalimu. Mmekula matunda ya udanganyifu kwa sababu uliamini katika mipango yako na katika askari wako wengi.

14 וְקָם יוּשַׁד מִבְצָרֶיךָ וְכָל־ בְּעַמֶּךָ שָׁאוֹן
na–itainuka zitaangamizwa ngome–zako na–zote– dhidi–ya–watu–wako kelele–ya–vita
H7588 H7703 H4013 H3605

בָּנַיִם עַל־ אֵם מִלְחָמָה בְּיוֹם אַרְבְאלבית שַׁלְמַן כְּשֹׁד
watoto pamoja–na mama vita katika–siku–ya Beth-Arbeli Shalmani kama–uharibifu–wa
H0517 H4421 H3117 H1009 H8020 H7701

רֶטָשָׁה׃
alipigwa–chini
H7376

Kwa hiyo mlipuko wa vita utafufuka kati ya watu wako, na miji yako yote yenye ngome itaharibiwa. Itakuwa kama Shalmani aliharibu Beth Arbeli siku ya vita, wakati mama alivunjika vipande vipande na watoto wake.

15 רָעַתְכֶם רָעַת מִפְּנֵי בֵּית־אֵל לָכֶם עָשָׂה כָּכָה
uovu–wenu ubaya–wa kwa–sababu–ya Betheli kwenu atafanya hivyo
H6440 H1008 H3602

יִשְׂרָאֵל׃ מֶלֶךְ נִדְמָה נִדְמֹה בַּשַּׁחַר
Israeli mfalme–wa atakatiliwa–mbali kabisa wakati–wa–mapambazuko
H3478 H4428 H1820 H1820 H7837

Kwa hiyo itakuwa kwako, Betheli, kwa sababu ya uovu wako mkubwa. Wakati wa mchana mfalme wa Israeli atakatwa kabisa.

Chapter 11

1 כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם קָרָאתִי לִבְנִי׃
wakati mtoto Israeli na–nilimpenda na–kutoka–Misri nilimwita mwana–wangu
H5288 H3478 H0157 H4714 H7121

“Wakati Israeli alikuwa kijana nilimpenda, na nikamwita mtoto wangu kutoka Misri.

2 לָהֶם קָרְאוּ כֵּן הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם לַבְּעָלִים יְזַבֵּחוּ
waliwaita wao hivyo waliondoka kutoka–kwao kwa–Mabaali walidhabihu
H7121 H1980 H6440 H2076

וְלַפְּסִלִים יְקַטֵּרוּן׃
na–kwa–sanamu–za–kuchonga walifukiza
H6456

Kwa kadiri waliyoitwa, ndivyo walivyoondoka kwangu. Wakawafanyia dhabihu Baali, wakatafuta uvumba kwa sanamu.

וְלֹא זְרוֹעֹתָיו עַל־ קָחָם אֶפְרַיִם תִּרְגַּלְתִּי וְאָנֹכִי 3
na–hawaku mikono–yao juu–ya niliwachukua Efraimu niliwafundisha–kutembea na–mimi
H3808 H2220 H3947 H0669 H8637 H0595

רְפָאתִים׃ כִּי יָדְעוּ
niliwaponya kwamba jua
H7495 H3045

Lakini mimi ndio niliyemfundisha Efraimu kutembea. Ndiye niliyewainua kwa silaha zao, lakini hawakujua kwamba niliwajali.

לָהֶם וָאֶהְיֶה אַהֲבָה בַּעֲבֹתוֹת אֶמְשְׁכֵם אָדָם בְּחַבְלֵי 4
kwao na–nilikuwa upendo kwa–vifungo–vya niliwavuta binadamu kwa–kamba–za
H1961 H0160 H5688 H4900 H0120

אוֹכִיל׃ אֵלָיו וְאֶט לְחֵיהֶם עַל עֹל כְּמֹרִימֵי
niliwalisha kwake na–kwa–upole shingo–zao kutoka nira kama–wanaoondoa
H0398 H0413 H5186 H3895 H5923

Niliwaongoza kwa kamba za ubinadamu, na mafungo ya upendo. Mimi nilikuwa kama mtu aliyepunguza jozi juu ya taya zao, na nikainama na kuwalisha.

מֵאֲנוּ כִּי מַלְכּוֹ הוּא וַאֲשׁוּר מִצְרַיִם אֶרֶץ אֶל־ יָשׁוּב לֹא 5
walikataa kwa–sababu mfalme–wake yeye na–Ashuru Misri nchi–ya kwa– rudi hata
H3985 H4428 H1931 H0804 H4714 H0776 H0413 H7725 H3808

לָשׁוּב׃
kurudi
H7725

Je, hawatarudi nchi ya Misri? Je, Ashuru haitatawala juu yao kwa sababu wanakataa kurudi kwangu?

וְאָכְלָה בַדָּיו וְכִלְתָה בְּעָרָיו חֶרֶב וְחָלָה 6
na–utakula makomeo–yake na–utamaliza katika–miji–yake upanga na–utazunguka
H0398 H0905 H3615 H2719

מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם׃
kwa–sababu–ya–mipango–yao
H4156

Upanga utaanguka juu ya miji yao na kuharibu makomeo ya milango yao; itawaangamiza kwa sababu ya mipango yao wenyewe.

יַחַד יִקְרָאֻהוּ עַל וְאֶל־ לִמְשׁוּבָתִי תְלוּאִים וְעַמִּי 7
pamoja wananiita juu na–kwa– kwa–kurudi–nyuma–kwangu wamening'inia na–watu–wangu
H7121 H5920 H0413 H4878 H8511

יְרוֹמֵם׃ לֹא
mwinua hawata
H3808

Watu wangu wameamua kuniacha. Ingawa wanaita kwa Aliye Juu, hakuna mtu atawasaidia.

8

כְּאַדְמָה	אֲתֶּנְךָ	אֵיךְ	יִשְׂרָאֵל	אֲמַגֶּנְךָ	אֶפְרַיִם	אֲתֶּנְךָ	אֵיךְ
kama–Adma	kukufanya	nitawezaje	Israeli	kukusalimisha	Efraimu	kukuacha	nitawezaje
H0126	H5414		H3478	H4042	H0669	H5414	

נִכְמְרוּ	יַחַד	לִבִּי	עָלַי	נֶהְפַּךְ	כְּצְבאִים	אֲשִׂימְךָ
zinawaka	pamoja	moyo–wangu	ndani–yangu	umegeuka	kama–Seboimu	kukuweka
H3648				H2015	H6636	

נִחוּמָי׃
huruma–zangu
H5150

Ninawezaje kukuacha, Efraimu? Ninawezaje kukupeleka, Israeli? Ninawezaje kukufanya kama Adma? Ninawezaje kukufanya kama Seboimu? Moyo wangu umebadilika ndani yangu; huruma zangu zote zimeongezeka.

9

כִּי	אֶפְרַיִם	לְשַׂחֵת	אָשׁוּב	לֹא	אַפִּי	חָרוֹן	אֶעֱשֶׂה	לֹא
kwa–sababu	Efraimu	kumwangamiza	rudi	sita	hasira–yangu	ukali–wa	tekeleza	sita
	H0669	H7843	H7725	H3808	H0639	H2740		H3808

בְּעִיר׃	אָבוֹא	וְלֹא	קָדוֹשׁ	בְּקִרְבְּךָ	אִישׁ	וְלֹא־	אָנֹכִי	אֵל
kwa–ghadhabu	kuja	na–sita	Mtakatifu	katikati–yako	mtu	na–si–	mimi	Mungu
	H0935	H3808	H6918	H7130	H0376	H3808	H0595	H0410

Sitafanya hasira yangu kali; Mimi sitawaangamiza Efraimu tena. Kwa maana mimi ni Mungu, wala si mtu; Mimi ni Mtakatifu kati yenu, nami sitakuja katika ghadhabu.

10

יִשְׁאֲגוּ	הֵמָּה	כִּי־	יִשְׁאָג	כְּאַרְיֵה	יְלֵכוּ	יְהוָה	אַחֲרֵי	
atanguruma	yeye	kwa–sababu–	atanguruma	kama–simba	watatembea	Yahwe	nyuma–ya	
H7580	H1931		H7580		H3212	H3068		

מִיָּם׃	בָּנִים	וְיֶחֶרְדוּ
kutoka–magharibi	watoto	na–watatetemeka
H3220		H2729

Watanifuata, Bwana. Nitanguruma kama simba. Nami nitaomboleza, na watu watakuja wakitetemeka kutoka magharibi.

11

אַשּׁוּר	מֵאֶרֶץ	וּכְיוֹנָה	מִמִּצְרַיִם	כִּצְפוֹר	יֶחֶרְדוּ	
Ashuru	kutoka–nchi–ya	na–kama–njiwa	kutoka–Misri	kama–ndege	watatetemeka	
H0804	H0776	H3123	H4714	H6833	H2729	

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	בָּתֵּיהֶם	עַל־	וְהוֹשַׁבְתִּים
—	Yahwe	asema–	nyumba–zao	katika–	na–nitawarudisha
	H3068	H5002			H3427

Watakuja wakitetemeka kama ndege kutoka Misri, kama njiwa kutoka nchi ya Ashuru. Nitawafanya wapate kuishi katika nyumba zao.” Hii ndiyo tamko la Bwana.

12

וְיהוּדָה	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וּבְמִרְמָה	אֶפְרַיִם	בְּכַחַשׁ	סְבָבֻנִי	
na–Yuda	Israeli	nyumba–ya	na–kwa–udanganyifu	Efraimu	kwa–uongo	wamenizunguka	
H3063	H3478		H4820	H0669	H3585	H5437	

נֶאֱמָן׃	קְדוֹשִׁים	וְעִם־	אֵל	עִם־	רָד	עֹד
aminifu	watakatifu	na–na–	Mungu	na–	anatembea	bado
H0539	H6918		H0410		H7300	H5750

Efraimu ananizunguka kwa maneno ya uongo, na nyumba ya Israeli kwa udanganyifu. Lakini Yuda bado anaendelea nami, Mungu, na ni mwaminifu kwangu, Mtakatifu.

Chapter 12

אֶפְרַ֨יִם רֹעֶ֤ה רוּחַ֙ וְרֹדֵ֣ף קָדִ֔ים כָּזָ֖ב וְשֹׁ֣ד הַיּ֑וֹם וּבְרִ֣ית אַשּׁ֗וּר וְיִצְהָ֥ר לְמִצְרַ֖יִם יוּבָֽל׃ 1

Efraimu analishe upepo na kufuata upepo wa mashariki. Yeye daima huzidisha uongo na unyanyasaji. Wanafanya agano na Ashuru na huchukua mafuta ya Misri.

יַעֲקֹ֔ב כִּדְרָכָ֖יו עָלָ֣יו וְלִפְקֹ֑ד יְהוּדָה֙ וְרִ֣יב לַיהוָ֔ה עִם־ יִשְׂרָאֵ֖ל כְּמַעֲלָלָ֥יו לוֹ׃ יָשִׁ֥יב 2

Bwana pia ana mashtaka dhidi ya Yuda na ataadhibu Yakobo kwa yale aliyoyatenda; atamlipa kwa matendo yake.

בַּבֶּ֣טֶן עָקַ֤ב אֶת־ אָחִיו֙ וּבְאוֹנ֣וֹ שָׂרָ֔ה אֶת־ אֱלֹהִ֖ים׃ 3

Katika tumbo Yakobo akamshika ndugu yake kisigino, na katika ubinadamu wake alijitahidi kwa Mungu.

וַיִּשַׂ֤ר אֶל־ מַלְאָךְ֙ וַיּ֣וּכָל בָּכָ֔ה וַיִּתְחַנֶּן־ לֹ֑ו בֵּית־אֵ֖ל וְשָׁ֥ם יְדַבֵּ֖ר עִמָּֽנוּ׃ יִמְצָאֶ֔נּוּ 4

Alishindana na malaika akashinda. Alilia na kuomba kwa neema yake. Alikutana na Mungu huko Betheli; huko Mungu aliongea naye.

וַיהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י הַצְּבָאֹ֑ות יְהוָ֖ה זִכְרֹֽו׃ 5

Huyu ndiye Bwana, Mungu wa majeshi; “Yahweh” ndilo jina lake.

וְאַתָּ֗ה בֵּאלֹהֶ֙יךָ֙ תָּשׁ֣וּב חֶ֤סֶד וּמִשְׁפָּט֙ שְׁמֹ֔ר וְקַוֵּ֥ה אֶל־ אֱלֹהֶ֖יךָ תָּמִֽיד׃ 6

Basi tembea kwa Mungu wako. Shika uaminifu na uhuru wa agano, na umsubiri Mungu wako daima.

אָהֵב׃	לַעֲשֹׁק	מִרְמָה	מֹאזְנֵי	בְּיָדוֹ	כְּנַעַן	7
anapenda	kudhulumu	udanganyifu	mizani–ya	katika–mkono–wake	mfanyabiashara	
H0157	H6231	H4820	H3976	H3027		

Wafanyabiashara wana mizani ya uongo mikononi mwao; wanapenda kudanganya.

יְגִיעַי	כָּל־	לִי	אָוֹן	מָצָאתִי	עָשַׁרְתִּי	אַךְ	אֶפְרַיִם	וַיֹּאמֶר	8
yangu–yote	katika–kazi–	kwangu	utajiri	nimepata	nimetajirika	hakika	Efraimu	na–akasema	
H3018	H3605		H0202	H4672	H6238	H0389	H0669	H0559	

חֵטְא׃	אֲשֶׁר־	עָוֹן	לִי	יִמְצְאוּ־	לֹא
dhambi	ambao–ni–	uovu	kwangu	pata–	hawata
H2399		H5771		H4672	H3808

Efraimu akasema, “Kwa hakika mimi ni tajiri sana; Nimepata utajiri kwa nafsi yangu. Katika kazi yangu yote hawataona uovu wowote ndani yangu, chochote ambacho kitakuwa dhambi.”

בָּאֳהָלִים	אוֹשִׁיבְךָ	עֹד	מִצְרָיִם	מֵאֶרֶץ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְאָנֹכִי	9
katika–mahema	nitakurudisha	tena	Misri	kutoka–nchi–ya	Mungu–wako	Yahwe	na–mimi	
H0168	H3427	H5750	H4714	H0776	H0430	H3068	H0595	

מוֹעֵד׃	כִּימֵי
sikukuu	kama–siku–za
H4150	H3117

Mimi ndimi Bwana, Mungu wako, tangu ulipotoka nchi ya Misri. Nitakufanya uishi tena katika hema, kama siku za karamu iliyowekwa.

הַנְּבִיאִים	וּבְיַד	הִרְבֵּיתִי	חָזוֹן	וְאָנֹכִי	הַנְּבִיאִים	עַל־	וְדִבַּרְתִּי	10
manabii	na–kupitia–	niliongeza	maono	na–mimi	manabii	kupitia–	na–niliwasemesha	
H5030	H3027		H2377	H0595	H5030		H1696	

אֲדַמֶּה׃
nilitoa–mifano
H1819

Niliwaambia manabii, na nimewapa maono mengi kwa ajili yenu. Kwa mkono wa manabii nilitoa mifano.

זִבְחוּ	שְׁוָרִים	בַּגִּלְגָּל	הָיוּ	שָׁוְא	אַךְ־	אָוֶן	גִּלְעָד	אִם־	11
wamedhabihu	mafahali	katika–Gilgali	wamekuwa	ubatili	hakika–	uovu	Gileadi	ikiwa–	
H2076	H7794	H1537	H1961	H7723	H0389	H0205	H1568		

שָׁדֵי׃	תַּלְמֵי	עַל	כְּגַלִּים	מִזְבְּחוֹתָם	גַּם	
shamba	mifereji–ya	juu–ya	kama–marundo	madhabahu–yao	pia	
	H8525		H1530	H4196	H1571	

Ikiwa kuna uovu huko Gileadi, hakika watu hawafai. Gilgali wanachinja ng'ombe; madhabahu zao zitakuwa kama miundo ya jiwe katika miamba ya mashamba.

וּבְאִשָּׁה	בְּאִשָּׁה	יִשְׂרָאֵל	וַיַּעֲבֹד	אֲרָם	שָׂדֵה	יַעֲקֹב	וַיִּבְרַח	12
na–kwa–mke	kwa–mke	Israeli	na–akafanya–kazi	Aramu	nchi–ya	Yakobo	na–alikimbia	
H0802	H0802	H3478	H5647	H0758		H3290	H1272	

שָׁמָר׃
alilinda
H8104

Yakobo akakimbia mpaka nchi ya Aramu; Israeli alifanya kazi ili kupata mke; naye akachunga kundi la kondoo ili kupata mke.

נִשְׁמָֽר׃	וּבְנָבִיא	מִמִּצְרַיִם	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	יְהוָה	הֶעֱלָה	וּבְנָבִיא	13
alilindwa	na–kupitia–nabii	kutoka–Misri	Israeli	–	Yahwe	alileta	na–kupitia–nabii	
H8104	H5030	H4714	H3478	H0853	H3068	H5927	H5030	

Bwana akawaleta Israeli kutoka Misri kwa kutumia nabii, naye akawatunza kwa nabii.

וְחֶרְפָּתוֹ	יִטֹּושׁ	עָלָיו	וְדָמָיו	תַּמְרוּרִים	אֶפְרַיִם	הִכְעִיס	14
na–aibu–yake	itabaki	juu–yake	na–damu–yake	kwa–uchungu	Efraimu	alichochea–hasira	
H2781	H5203		H1818	H8563	H0669	H3707	

אֲדֹנָיו׃	לוֹ	יָשִׁיב
Bwana–wake	kwake	atarudisha
H0136		H7725

Efraimu amemkasirisha sana Bwana. Basi Bwana wake ataachia damu yake, naye atamrudishia aibu yake.

Chapter 13

בַּבַּעַל	וַיֶּאְשָׁם	בְּיִשְׂרָאֵל	הוּא	נָשָׂא	רְתֵּת	אֶפְרַיִם	כִּדֶּבֶר	1
kwa–Baali	na–akawa–na–hatia	katika–Israeli	yeye	alijitukuza	kutetemeka	Efraimu	aliposema	
	H0816	H3478	H1931	H5375	H7578	H0669	H1696	

וַיָּמֹת׃
na–akafa
H4191

Efraimu alipozungumza, kulikuwa na tetemeko. Alijikuza katika Israeli, lakini akawa na hatia kwa sababu ya ibada ya Baali, naye akafa.

מַסֵּכָה	לָהֶם	וַיַּעֲשׂוּ	לַחֲטֹא	יוֹסִפוּ	וְעַתָּה	2
sanamu–za–kuyeyuka	kwao	na–wamejitengenezea	kutenda–dhambi	wanaendelea	na–sasa	
			H2398	H3254	H6258	

אֹמְרִים	הֵם	לָהֶם	כֻּלֹּה	חָרָשִׁים	מַעֲשֵׂה	עֲצַבִּים	כְּתִבוּנָם	מִכַּסְפָּם
wanasema	wao	kwao	yote	mafundi	kazi–ya	sanamu	kwa–ujuzi–wao	kutoka–fedha–yao
H0559	H1992		H3605	H2796	H4639	H6091	H8394	H3701

יִשָּׁקוּן׃	עֲגָלִים	אָדָם	זֹבְחֵי
wanabusu	ndama	binadamu	wanaodhabihu–
	H5695	H0120	H2076

Sasa wanafanya dhambi zaidi na zaidi. Wanatengeneza sanamu za chuma kutoka kwenye fedha zao, sanamu kwa kadiri ya ufanisi wao, zote ni kazi ya mafundi. Watu wanasema juu yao, 'Watu hawa watoao dhabihu na kumbusu ndama.'

מַשְׁכֵּים	וְכַטַּל	בֹּקֶר	כַּעֲנַן־	יִהְיוּ	לָכֵן		3
wa–asubuhi–na–mapema	na–kama–umande	asubuhi	kama–wingu–la–	watakuwa	kwa–hiyo		
H7925	H2919	H1242	H6051	H1961			

וּכְעָשָׁן	מִגֹּרֶן	יִסָּעֵר	כְּמֹץ	הֹלֵךְ	
na–kama–moshi	kutoka–sakafu–ya–kupuria	yanayopeperushwa	kama–makapi	unaondoka	
H6227	H1637	H5590	H4671	H1980	

מֵאֲרֻבָּה׃
kutoka–dirisha
H0699

Kwa hiyo watakuwa kama mawingu ya asubuhi, kama umande unaoondoka mapema, kama makapi yanayotokana na upepo kutoka kwenye sakafu, na kama moshi utokao kwenye bomba.

זוּלָתִי	וֵאלֹהִים	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	וְאָנֹכִי	4
mwingine–zaidi–yangu	na–Mungu	Misri	kutoka–nchi–ya	Mungu–wako	Yahwe	na–mimi	
H2108	H0430	H4714	H0776	H0430	H3068	H0595	

בִּלְתִּי׃	אַיִן	וּמוֹשִׁיעַ	תֵּדָע	לֹא	
isipokuwa–mimi	hakuna	na–mwokozi	mjua	huta	
H1115	H0369	H3467	H3045	H3808	

Lakini mimi ndimi Bwana, Mungu weko, tangu nchi ya Misri. Hutamjua Mungu mwingine bali mimi; wala zaidi yangu, hakuna mkombozi mwingine.

תַּלְאֻבוֹת׃	בְּאֶרֶץ	בַּמִּדְבָּר	יְדַעְתִּיךָ	אֲנִי	5
ukame	katika–nchi–ya	jangwani	nilikujua	mimi	
H8514	H0776		H3045	H0589	

Nilikujua jangwani, katika nchi yenye kame.

כֵּן	עַל־	לִבָּם	וַיָּרָם	שָׂבְעוּ	וַיִּשְׂבְּעוּ	כְּמַרְעִיתָם	6
hiyo	kwa–	moyo–wao	na–ukajivuna	walishiba	na–wakashiba	kulingana–na–malisho–yao	
				H7646	H7646	H4830	

שְׁכֵחוּנִי׃
walinisahau
H7911

Wakati ulipokuwa na malisho, ulishiba; na wakati uliposhiba, moyo wako ukainuliwa. Kwa sababu hiyo umenisahau.

אָשׁוּר׃	דֶּרֶךְ	עַל־	כְּנָמֵר	שָׁחַל	כְּמוֹ־	לָהֶם	וָאֱהִי	7
ninawavizia	njia	kando–ya	kama–chui	simba	kama–	kwao	na–nikawa	
H7789	H1870		H5246	H7826	H3644		H1961	

Nitakuwa kama simba; kama chui nitaangalia kando ya njia.

לִבָּם	סְנוֹר	וְאֶקְרַע	שַׁכּוּל	כְּדֹב	אֶפְגְּשֵׁם	8
moyo–wao	kifuniko–cha	na–nitararua	aliyenyimwa–watoto	kama–dubu	nitawakutana	
	H5458	H7167	H7909	H1677	H6298	

תְּבַקַּעַם׃	הַשָּׁדֶה	חַיַּת	כְּלָבִיא	שָׁם	וְאֹכְלֵם
atawaparua	kondeni	mnyama–wa	kama–simba–jike	huko	na–nitawala
H1234				H8033	H0398

Nitawaangamiza kama dubu aliyenyang'anywa watoto wake. Nami nitararua vifua vyao, na huko nitawaangamiza kama simba, kama vile mnyama wa mwitu atakayerarua vipande vipande.

בְּעֶזְרֶךָ׃	בִּי	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	שִׁחֲתְךָ	9
msaada–wako	kwangu	kwa–sababu–	Israeli	umejiangamiza	
H5828			H3478	H7843	

Nitawaangamiza, Israeli; nani atakayekusaidia?

וְשַׁפְּטֵיךָ	עָרֶיךָ	בְּכָל־	וְיוֹשִׁיעֲךָ	אֵפוֹא	מַלְכְּךָ	אֱהִי	10
na–waamuzi–wako	miji–yako	katika–yote–	na–akuokoe	basi	mfalme–wako	niko–wapi	
H8199		H3605	H3467	H0645	H4428	H0165	

וְשָׂרִים׃	מֶלֶךְ	לִי	תְּנָה־	אָמַרְתָּ	אֲשֶׁר	
na–wakuu	mfalme	mimi	nipe–	ulisema	ambao	
H8269	H4428		H5414	H0559		

Mfalme wako yuko wapi, ili akuokoe katika miji yako yote? Wako wapi wakuu, ambao kwao umeniambia hivi, 'Nipe mfalme na wakuu'?

11

ס	בְּעָרָתִי׃	וְאֶקַּח	בְּאַפִּי	מֶלֶךְ	לְךָ	אֶתֶּן־
—	katika–ghadhabu–yangu	na–nitamchukua	katika–hasira–yangu	mfalme	wewe	nitakupa–
	H5678	H3947	H0639	H4428		H5414

Nimekupa mfalme kwa hasira yangu, nikamchukua kwa ghadhabu yangu.

12

חֲטָאתוֹ׃	צְפוּנָה	אֶפְרָיִם	עֲוֹן	צָרוּר
dhambi–yake	imehifadhiwa	Efraimu	uovu–wa	umefungwa
	H6845	H0669	H5771	

Uovu wa Efraimu umehifadhiwa; hatia yake imehifadhiwa.

13

לֹא	בֵן	הוּא־	לוֹ	יָבֹא	יוֹלֵדָה	חֶבְלֵי
si	mwana	yeye–	kwake	yatakuja	mwanamke–anayejifungua	maumivu–ya
H3808		H1931		H0935	H3205	

בָּנִים׃	בְּמִשְׁבָּר	יַעֲמֹד	לֹא־	עֵת	כִּי־	חָכָם
watoto	katika–kuzaliwa–kwa	kusimama	haendi–	wakati	kwa–sababu–	mwenye–hekima
	H4866	H5975	H3808	H6256		H2450

Atakuwa na uchungu wa kujifungua, lakini ni mwana mjinga, kwa maana wakati wa kuzaliwa, hatatoka tumboni.

14

דְּבָרֶיךָ	אֵהִי	אֶגְאָלֵם	מִמָּוֶת	אֶפְדֵּם	שְׁאוֹל	מִיַּד	
tauni–zako	iko–wapi	nitawaokoa	kutoka–kifo	nitawakomboa	kuzimu	kutoka–mkono–wa	
H1698	H0165		H4194	H6299	H7585	H3027	

מֵעֵינָי׃	יִסָּתֵר	נִחַם	שְׁאוֹל	קָטָבְךָ	אֵהִי	מָוֶת	
kutoka–macho–yangu	itafichwa	huruma	kuzimu	maangamizo–yako	iko–wapi	kifo	
	H5641	H5164	H7585	H6987	H0165	H4194	

Je, nitawaokoa na mkono wa kaburi? Je, nitawaokoa na kifo? Ewe Mauti yako wapi mapigo yako? Ewe kaburi kuko wapi kuharibu kwako? Huruma itafichwa na macho yangu.

15

רוּחַ	קָדִים	יָבוֹא	יַפְרִיא	אַחִים	בֵּן	הוּא	כִּי
upepo–wa	upepo–wa–mashariki	utakuja	anastawi	ndugu	miongoni–mwa	yeye	ingawa
H7307	H6921	H0935	H6500	H0251	H0996	H1931	

מַעְיָנוֹ	וְיֶחֱרַב	מְקוֹרוֹ	וְיֵבוֹשׁ	עֹלָה	מִמִּדְבָּר	יְהוָה
kisima–chake	na–utakaushwa	chemchemi–yake	na–utakauka	unapanda	kutoka–jangwani	Yahwe
H4599		H4726	H0954	H5927		H3068

חֲמָדָה׃	כְּלִי	כָּל־	אוֹצַר	יִשְׁסֶּה	הוּא
thamani	chombo–cha	kila–	hazina–ya	ataporwa	yeye
	H3627	H3605	H0214	H8154	H1931

Ingawa Efraimu anafanikiwa kati ya ndugu zake, upepo wa mashariki utakuja; upepo wa Bwana utapiga kutoka jangwani. Kijito cha maji cha Efraimu kitauka, na kisima chake hakitakuwa na maji. Adui yake atapora ghala lake la kila kitu cha thamani.

בַּחֲרֵב	בָּאלֹהֶיהָ	מָרְתָה	כִּי	שֹׁמְרוֹן	תֶּאְשַׁם		16
kwa–upanga	dhidi–ya–Mungu–wake	imeasi	kwa–sababu	Samaria	itakuwa–na–hatia		
H2719	H0430	H4784		H8111	H0816		

יְבֻקָּעוּ׃	וְהָרְיוֹתֶיו	יְרֻטָּשׁוּ	עֹלְלֵיהֶם	יִפָּלוּ
watapasuliwa	na–wanawake–wao–wajawazito	watapigwa–chini	watoto–wao–wachanga	wataanguka
H1234		H7376	H5768	H5307

פ
—

Samaria itakuwa na hatia, kwa sababu amemuasi dhidi ya Mungu wake. Wataanguka kwa upanga; watoto wao wadogo watavunjwa, na wanawake wao wajawazito watatambuliwa wazi.

Chapter 14

בַּעֲוֹנֶךָ׃	כָּשַׁלְתָּ	כִּי	אֱלֹהֶיךָ	יְהוָה	עַד	יִשְׂרָאֵל	שׁוּבָה	1
katika–uovu–wako	umejikwaa	kwa–sababu	Mungu–wako	Yahwe	kwa	Israeli	rudi	
H5771	H3782		H0430	H3068	H5704	H3478	H7725	

Israeli, rudi kwa Bwana, Mungu wako, kwa kuwa umeanguka kwa sababu ya uovu wako.

תִּשָּׂא	כָּל־	אֵלָיו	אִמְרוּ	יְהוָה	אֶל־	וְשׁוּבוּ	דְּבָרִים	עִמָּכֶם	קְחוּ	2
ondoa	yote–	kwake	semeni	Yahwe	kwa–	na–rudini	maneno	pamoja–nanyi	chukueni	
H5375	H3605	H0413	H0559	H3068	H0413	H7725	H1697		H3947	

שְׂפָתֵינוּ׃	פָּרִים	וְנִשַּׁלְמָה	טּוֹב	וְקַח־	עָוֹן
midomo–yetu	mafahali	na–tutatoa	wema	na–upokee–	uovu
H8193	H6499			H3947	H5771

Chukueni maneno pamoja nanyi na mrudieni Yahweh. Mwambieni, “Ondoa uovu wetu wote, uyakubali mema, ili tuweze kukupa matunda ya midomo yetu.

עוֹד	נֹאמַר	וְלֹא־	נִרְכָּב	לֹא	סוּס	עַל־	יוֹשִׁיעֵנוּ	לֹא	וַאֲשׁוּר	3
tena	tena	na–hatutasema–	panda	hatuta	farasi	juu–ya	tuokoe	hata	Ashuru	
H5750	H0559	H3808	H7392	H3808			H3467	H3808	H0804	

יָתוֹם׃	יְרֻחַם	בְּךָ	אֲשֶׁר־	יָדֵינוּ	לְמַעֲשֵׂה	אֱלֹהֵינוּ
yatima	anapata–huruma	ndani–yako	ambaye–	mikono–yetu	kwa–kazi–ya	Mungu–wetu
H3490	H7355			H3027	H4639	H0430

Ashuru haitatuokoa; hatutapanda farasi kwenda vitani. Hatuwezi tena kuiambia kazi ya mikono yetu, 'ninyi ni miungu yetu,' kwa maana kwako mtu asiye na baba hupata huruma.”

אַפְּי	שָׁב	כִּי	נְדָבָה	אֹהֲבֵם	מְשׁוּבָתָם	אֶרְפָּא	4
hasira–yangu	imegeuka	kwa–sababu	kwa–hiari	nitawapenda	kurudi–nyuma–kwao	nitaponya	
H0639	H7725		H5071	H0157	H4878	H7495	

מִמֶּנּוּ׃
kutoka–kwake

'Nitawaponya kugeuka kwao; Nami nitawapenda kwa moyo, kwa maana hasira yangu itaondoka kwake.

שָׁרָשָׁיו	וְיַךְ	כַּשּׁוֹשַׁנָּה	יִפְרַח	לְיִשְׂרָאֵל	כַּטַּל	אֶהְיֶה	5
mizizi–yake	na–atapiga	kama–ua	atachanua	kwa–Israeli	kama–umande	nitakuwa	
H8328	H5221	H7799		H3478	H2919	H1961	

כַּלְּבָנוֹן׃
kama–Lebanoni
H3844

Nitakuwa kama umande kwa Israeli; atachanua kama maua na kuchukua mizizi kama mwerezi nchini Lebanoni.

וְרֵיחַ	הוֹדֹו	כַּזַּיִת	וִיהִי	יִנְקוֹתָיו	יֵלֵכוּ	6
na–harufu–yake	utukufu–wake	kama–mzeituni	na–utakuwa	machipukizi–yake	wataenea	
H7381	H1935	H2132	H1961	H3127	H3212	

כַּלְּבָנוֹן׃	לוֹ
kama–Lebanoni	kwake
H3844	

Matawi yake yataenea; Uzuri wake utakuwa kama mizeituni, na harufu yake kama mierezi ya Lebanoni.

כַּגָּפֶן	וְיִפְרְחוּ	דָּגָן	יְחַיּוּ	בְּצִלּוֹ	יֹשְׁבֵי	יָשֻׁבוּ	7
kama–mzabibu	na–watachanua	nafaka	watafufua	katika–kivuli–chake	wakaaji	watarudi	
H1612		H1715	H2421	H6738	H3427	H7725	

ס	לְבָנוֹן׃	כְּיֵין	זִכְרוֹ
—	Lebanoni	kama–divai–ya	sifa–yake
	H3844	H3196	H2143

Watu wanaoishi katika kivuli chake watarejea; watafufuliwa kama nafaka na maua kama mizabibu. Utukufu wake utakuwa kama divai ya Lebanoni.

אֲנִי	וַאֲשׁוּרֶנּוּ	עָנִיתִי	אֲנִי	לָעֲצַבִּים	עוֹד	לִי	מַה־	אֶפְרַיִם	8
mimi	na–nitamwangalia	nimejibu	mimi	na–sanamu	tena	mimi	nina–nini–	Efraimu	
H0589	H7789		H0589	H6091	H5750		H4100	H0669	

נִמְצָא׃	פִּרְיְךָ	מִמֶּנִּי	רַעֲנָן	כִּבְרוֹשׁ
yanapatikana	matunda–yako	kutoka–kwangu	mbichi	kama–mberoshi
H4672	H6529			H1265

Efraimu, nifanye nini tena na sanamu? Mimi nitamjibu na kumtunza. Mimi ni kama mberoshi majani yake ni ya kijani daima; kutoka kwangu huja matunda yako.”

כִּי־	וְיֵדָעֵם	נָבוֹן	אֱלֶה	וְיָבֵן	חָכָם	מִי		9
kwa–sababu–	na–atayajua	mwenye–akili	mambo–haya	na–ataelewa	mwenye–hekima	ni–nani		
	H3045	H0995	H0428	H0995	H2450	H4310		

יִכָּשְׁלוּ	וּפֹשְׁעִים	בָּם	יֵלְכוּ	וְצַדִּקִים	יְהוָה	דַּרְכֵי	יְשָׁרִים
watajikwaa	na–waasi	ndani–yake	watatembea	na–wenye–haki	Yahwe	njia–za	nyofu
H3782	H6586		H3212	H6662	H3068	H1870	H3477

בָּם׃
ndani–yake

Nani mwenye busara ili aelewe mambo haya? Nani anaelewa mambo haya ili awatambue? Kwa kuwa njia za Bwana ni sawa, na wenye haki watatembea ndani yao, lakini waasi wataanguka ndani yake.

Joel

Chapter 1

1 דְּבַר־ יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל־ יוֹאֵל בֶּן־ פְּתוּאֵל׃
Neno–la Yahwe ambalo lilikuja kwa– Yoeli mwana–wa Pethueli:
H1697 H3068 H0413 H1961 H3100 H6602

Hili ni neno la Bwana lililomjia Yoeli mwana wa Pethueli.

2 שִׁמְעוּ־ זֹאת הַזְּקֵנִים וְהַאֲזִינוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֲזֹאת הָיְתָה בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם׃ וְאִם בִּימֵי
Sikilizeni– hili wazee na–tegeni–sikio wote wakaao nchi–hii Je–kulikuwa hili baba–zenu katika–siku–za au katika–siku–zenu
H8085 H2063 H2205 H0238 H3605 H3427 H0776 H1961 H2063 H0001 H3117 H0176 H3117

Sikieni haya, ninyi wazee, na sikieni, ninyi wenyeji wa nchi. Je! Hii imewahi kuwa kabla ya siku zenu au katika siku za baba zenu?

3 עֲלֵיהָ לִבְנֵיכֶם וּבְנֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃
juu–yake kwa–watoto–wenu waambieni na–watoto–wenu watoto–wao na–watoto–wao kwa–kizazi kingine
H3117 H1755 H5608 H1121 H1121 H1755 H0312

Waambie watoto wako kuhusu hilo, na waache watoto wako kuwaambie watoto wao, na watoto wao kizazi kijacho.

4 יֶתֶר הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה אָכַל הַיֶּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל הֶחָסִיל׃
Mabaki–ya nzige–wakatao yamekula nzige–waondoao na–mabaki–ya nzige–waondoao yamekula nzige–wateketezao
H3499 H1501 H0398 H0697 H3499 H0697 H0398 H2625

Yale yaliyosazwa na tunutu yameliwa na nzige wakubwa; yale yaliyosazwa na nzige panzi wameyala; na yaliyosazwa na panzi yameliwa na madumadu

5 עָלֵי־ הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִלוּ כָּל־ יֵיִן עֲסִיס כִּי נִכְרַת מִפִּיכֶם׃
kwa–sababu–ya Amkeni walevi na–lieni na–ombolezeni nyote– divai wanywao kwa–kuwa imekatwa kutoka–vinywani–mwenu
H5921 H6974 H7910 H1058 H3213 H3605 H3196 H8354 H3588 H3772 H6310

5 הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִלוּ כָּל־ יֵיִן עֲסִיס כִּי נִכְרַת מִפִּיכֶם׃
Amkeni walevi na–lieni na–ombolezeni nyote– divai wanywao kwa–kuwa imekatwa kutoka–vinywani–mwenu
H6974 H7910 H1058 H3213 H3605 H3196 H8354 H3588 H3772 H6310

Amkeni, enyi walevi, lieni! Omboleza, ninyi nyote mnywao divai, kwa sababu divai nzuri imekatwa kutoka kwenu.

שְׁנִיּוֹ	מִסְפָּר	וְאֵין	עָצוּם	אַרְצִי	עַל־	עָלָה	גּוֹי	כִּי־		6
meno–yake	hesabu	na–bila	lenye–nguvu	nchi–yangu	juu–ya	limepanda	taifa	Kwa–kuwa–		
H8127	H4557	H0369	H6099	H0776		H5927				
לוֹ׃	לָבִיא	וּמְתַלְעוֹת	אַרְיֵה	שִׁנָּי						
kwake	simba–jike	na–meno–makubwa–ya	simba	meno–ya						
		H4973		H8127						

Kwa maana taifa limekuja juu ya nchi yangu, imara na bila idadi. Meno yake ni meno ya simba, neye ana meno ya simba.

חַשָּׂפָה	חָשָׂף	לִקְצָפָה	וּתְאֵנָתִי	לְשַׁמָּה	נַפְנִי	שָׂם	7
kabisa	Imeuvua	kwa–uharibifu	na–mtini–wangu	ukiwa	mzabibu–wangu	Imeweka	
H2834	H2834	H7111	H8384	H8047	H1612		
שָׁרִיגֶיהָ׃	הִלְבִּינוּ	וְהִשְׁלֵיךְ					
matawi–yake	yamekuwa–meupe	na–kutupa					
H8299		H7993					

Amelifanya shamba langu la mizabibu kuwa mahali pa kutisha, amechukua mtini wangu. Amechukua gome lake na kulitupa mbali; matawi yake yamekuwa meupe.

נְעוּרֶיהָ׃	בָּעַל	עַל־	שָׂק	חֲגֹרַת־	כִּבְתוּלָה	אֵלִי	8
ujana–wake	bwana–arusi–wa	kwa–ajili–ya	gunia	aliyevaa–	kama–bikira	Omboleza	
	H1167		H8242	H2296	H1330	H0421	

Omboleza kama bikira aliyevaa magunia kwa kifo cha mumewe mdogo.

אֶבְלוּ	יְהוָה	מִבֵּית	וְנֶסֶךְ	מִנְחָה	הָכְרַת	9
wanaomboleza	Yahwe	kutoka–nyumba–ya	na–sadaka–ya–kinywaji	sadaka–ya–nafaka	Imekatwa	
H0056	H3068		H5262	H4503	H3772	
יְהוָה׃	מְשָׁרְתֵי	הַכֹּהֲנִים				
Yahwe	wahudumu–wa	makuhani				
H3068	H8334	H3548				

Sadaka ya unga na sadaka ya kinywaji zimekatiliwa mbali na nyumba ya Bwana. Makuhani, watumishi wa Bwana, huomboleza.

דָּגָן	שֻׁדַּד	כִּי	אֲדָמָה	אָבְלָה	שָׁדֶּה	שֻׁדַּד	10
ngano	umeharibiwa	kwa–kuwa	ardhi	inaomboleza	shamba	Shamba–limeharibiwa	
H1715	H7703		H0127	H0056		H7703	
יִצְהָר׃	אֻמְלַל	תִּירוֹשׁ	הוֹבִישׁ				
mafuta	imedhoofika	divai–mpya	imekauka				
H3323	H0535	H8492	H3001				

Mashamba yameharibiwa, na nchi imekuwa dhaifu. Kwa maana nafaka imeharibiwa, divai mpya imekauka, na mafuta yameharibiwa.

וְעַל־	חִטָּה	עַל־	כְּרָמִים	הֵילִילוּ	אִכָּרִים	הֹבִישׁוּ	11
na–kwa–sababu–ya	ngano	kwa–sababu–ya	walima–mizabibu	ombolezeni	wakulima	Aibisheni	
	H2406		H3755	H3213	H0406	H0954	
שָׁדֶּה׃	קָצִיר	אָבַד	כִּי	שָׂעֹרָה			
shamba	mavuno–ya	imepotea	kwa–kuwa	shayiri			
		H0006		H8184			

Oneni aibu, enyi wakulima, lieni, wakulima wa mzabibu, kwa ngano na shayiri. Kwa mavuno ya mashamba yameharibika.

וְתַפּוּחַ	תָּמַר	גַּם־	רִמּוֹן	אֻמְלָלָה	וְהַתְּאֵנָה	הוֹבִישָׁה	הַגֶּפֶן	12
na–tofaa	mtende	pia–	mkomamanga	umedhoofika	na–mtini	umekauka	Mzabibu	
H8598	H8558	H1571	H7416	H0535	H8384	H3001	H1612	

בְּנֵי	מִן־	שָׁשׂוֹן	הֹבִישׁ	כִּי־	יָבֵשׁוּ	הַשָּׂדֶה	עֲצֵי	כָּל־
wana–wa	kutoka–kwa	furaha	imekauka	kwa–kuwa–	imekauka	shamba	miti–ya	miti–yote–
	H8342	H3001		H3001		H6086	H3605	

ס	אָדָם׃
S	wanadamu
	H0120

Mizabibu imeharibika na miti ya mtini imekauka, miti ya mkomamanga, pia mitende, na miti ya epo - miti yote ya shambani imeharibika. Kwa furaha imeharibika kutoka kwa wana wa wanadamu.

לָינוּ	בָּאוּ	מִזְבְּחַ	מְשָׁרְתֵי	הֵילִילוּ	הַכֹּהֲנִים	וְסִפְדוּ	חִגְרוּ	13
laleni	njoni	madhabahu	wahudumu–wa	ombolezeni	makuhani	na–ombolezeni	Jivikeni	
	H0935	H4196	H8334	H3213	H3548	H5594	H2296	

מִבְּית	נִמְנַע	כִּי	אֱלֹהָי	מְשָׁרְתֵי	בַּשַּׂקִּים	
kutoka–nyumba–ya	imezuiliwa	kwa–kuwa	Mungu–wangu	wahudumu–wa	katika–magunia	
	H4513		H0430	H8334	H8242	

נָסֶךְ׃	מִנְחָה	אֱלֹהֵיכֶם
na–sadaka–ya–kinywaji	sadaka–ya–nafaka	Mungu–wenu
H5262	H4503	H0430

Panda magunia na omboleza, enyi makuhani! Mwalia, enyi watumishi wa madhabahu. Njoo, ulala usiku wote kwenye magunia, enyi watumishi wa Mungu wangu. Maana sadaka ya unga na sadaka ya kinywaji zimezuiliwa nyumbani mwa Mungu wenu.

הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	כֹּל	זִקְנֵים	אִסְפוּ	עֲצָרָה	קִרְאוּ	צוֹם	קַדְּשׁוּ־	14
nchi–hii	wakaao	wote	wazee	kusanyeni	kusanyiko–takatifu	iteni	saumu	Tengeni–wakfu–	
H0776	H3427	H3605	H2205	H0622	H6116	H7121	H6685	H6942	

יְהוָה׃	אֶל־	וְזַעֲקוּ	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	בְּית	
Yahwe	kwa–	na–mlieni	Mungu–wenu	Yahwe	nyumba–ya	
H3068	H0413	H2199	H0430	H3068		

Iteni kwa funga takatifu, na iteni kusanyiko takatifu. Mkusanyieni wazee na wenyeji wote wa nchi wafike nyumbani kwa Bwana Mungu wenu, na kumlilia Bwana.

וּכְשֹׁד	יְהוָה	יוֹם	קָרוֹב	כִּי	לַיּוֹם	אַהָהּ	15
na–kama–uharibifu	Yahwe	siku–ya	imekaribia	kwa–kuwa	kwa–siku–hiyo	Ole	
H7701	H3068	H3117	H7138		H3117	H0162	

יָבוֹא׃	מִשַּׁדַּי
itakuja	kutoka–kwa–Mwenye–Nguvu–Zote
H0935	H7706

Ole kwa siku! Kwa maana siku ya Bwana imekaribia. Nayo itakuja uharibifu kutoka kwa Mwenyezi.

שִׂמְחָה	אֱלֹהֵינוּ	מִבְּית	נִכְרָת	אֹכֶל	עֵינֵינוּ	נֶגֶד	הֲלֹוא	16
furaha	Mungu–wetu	kutoka–nyumba–ya	kimekatwa	chakula	macho–yetu	mbele–ya	Je–si	
H8057	H0430		H3772	H0400		H5048	H3808	

וָגִיל׃
na–shangwe

Je, chakula hakikukatiliwa mbali mbele ya macho yetu, na furaha na kicheko kutoka nyumbani mwa Mungu wetu?

מַמְגֵּרוֹת	נֶהֱרְסוּ	אֲצֻרוֹת	נָשַׁמּוּ	מֶגְרְפֹתֵיהֶם	חַת	פְּרֻדוֹת	עָבְשׁוּ	17
maghala	zimeangushwa	ghala	zimeachwa	mabonge–yake	chini–ya	mbegu	Zimeoza	
H4460	H2040	H0214	H8074	H4053	H8478	H6507	H5685	

דָּגָן׃	הֹבִישׁ	כִּי
ngano	imekauka	kwa–kuwa
H1715	H3001	

Mbegu zinaozea chini ya udongo wake, ghala zimekuwa ukiwa, na mabanda yamevunjika, kwa maana nafaka imeharibika.

אֵין	כִּי	בָקָר	עֶדְרֵי	נֶאֶנְחָה	בְּהֵמָה	נָבֻכוּ	מַה־	18
hakuna	kwa–kuwa	ng'ombe	makundi–ya	yanavyougua	mifugo	yametangatanga	Jinsi–	
H0369		H1241	H5739	H0584	H0929	H0943	H4100	

נֶאְשָׁמוּ׃	הַצֹּאן	עֶדְרֵי	גַּם־	לָהֶם	מִרְעֶה	
yanateseka	kondoo	makundi–ya	pia–	kwao	malisho	
H0816	H6629	H5739	H1571	H1992	H4829	

Jinsi wanyama hulia! Ng'ombe wa ngome wanateseka kwa sababu hawana malisho. Pia, makundi ya kondoo yanateseka.

מִדְבָּר	נְאוֹת	אָכְלָה	אֵשׁ	כִּי	אֶקְרָא	יְהוָה	אֵלֶיךָ	19
jangwa	malisho–ya	umeteketeza	moto	kwa–kuwa	naomba	Yahwe	Kwako	
	H4999	H0398	H0784		H7121	H3068	H0413	

הַשָּׂדֶה׃	עֲצֵי	כָּל־	לִהֲטָה	וְלֶהָבָה	
shamba	miti–ya	miti–yote–ya	umewaka	na–mwali–wa–moto	
	H6086	H3605	H3857	H3852	

Bwana, nakulilia wewe. Kwa maana moto umekula malisho ya jangwani, na moto umeteketeza miti yote ya mashamba.

מָיִם	אֲפִיקֵי	יָבְשׁוּ	כִּי	אֵלֶיךָ	תַּעֲרֹג	שְׂדֵה	בַּהֲמוֹת	גַּם־	20
maji	mito–ya	zimekauka	kwa–kuwa	wewe	wanakutamani	shamba	wanyama–wa	Pia–	
H4325	H0650	H3001		H0413	H6165		H0929	H1571	

פ	הַמִּדְבָּר׃	נְאוֹת	אָכְלָה	וְאֵשׁ
P	jangwa	malisho–ya	umeteketeza	na–moto
		H4999	H0398	H0784

Hata wanyama wa mashambani wanapanda kwa ajili yako, kwa maana mito ya maji imekauka, na moto umekula malisho ya jangwani.

Chapter 2

יִרְגְּזוּ	קָדְשִׁי	בְּהַר	וְהָרִיעוּ	בְּצִיּוֹן	שׁוֹפָר	תִּקְעוּ	1
watetemeke	mtakatifu	katika–mlima–wangu	na–pige–kelele	katika–Sayuni	tarumbeta	Pigeni	
H7264	H6944	H2022	H7321	H6726	H7782	H8628	

קָרוֹב׃	כִּי	יְהוָה	יוֹם־	בָּא	כִּי־	הָאָרֶץ	יֹשְׁבֵי	כָּל
imekaribia	kwa–kuwa	Yahwe	siku–ya	inakuja	kwa–kuwa–	nchi	wakaao	wakaao–wote
H7138		H3068	H3117	H0935		H0776	H3427	H3605

Piga tarumbeta katika Sayuni, na piga kelele juu ya mlima wangu mtakatifu! Wakazi wote wa nchi watetemeke kwa hofu; maana siku ya Bwana inakuja; Hakika iko karibu.

פָּרֵשׁ	כְּשַׁחַר	וַעֲרָפֶל	עָנָן	יְוֹם	וַאֲפֵלָה	חֹשֶׁךְ	יְוֹם	2
yamesambaa	kama-mapambazuko	na-giza-nene	mawingu	siku-ya	na-weusi	giza	Siku-ya	
H6566	H7837	H6205	H6051	H3117	H0653	H2822	H3117	

מִן־	נָהְיָה׀	לֹא	כָמֹהוּ	וְעָצוּם	רַב	עָם	הֶהָרִים	עַל־
tangu-	wakiwepo	hakukuwa	kama-wao	na-wenye-nguvu	wengi	watu	milima	juu-ya
	H1961	H3808	H3644	H6099			H2022	

:וְדוֹר	דּוֹר	שְׁנֵי	עַד־	יוֹסֵף	לֹא	וְאַחֲרָיו׀	הֶעוֹלָם
na-kizazi	kizazi	miaka-ya	hadi-	kuongezeka	hakutakuwa	na-baada-yao	milele
H1755	H1755	H8141	H5704	H3254	H3808		H5769

Ni siku ya giza na weusi, siku ya mawingu na giza nene. Kama asubuhi inayoenea kwenye milima, jeshi kubwa na la nguvu linakaribia. Hakujawahi kuwako jeshi kama hilo, na hakutakuwa tena, hata baada ya vizazi vingi.

כְּגַן־	לֶהָבָה	תְּלַהֵט	וְאַחֲרָיו	אֵשׁ	אָכְלָה	לְפָנָיו׀	3
kama-bustani-ya	mwali-wa-moto	inawaka	na-nyuma-yao	moto	imeteketeza	Mbele-yao	
H1588	H3852	H3857		H0784	H0398	H6440	

לֹא־	פְלֵיטָה	וְגַם־	שְׁמָמָה	מִדְבָּר	וְאַחֲרָיו׀	לְפָנָיו	הָאָרֶץ	עֵדֶן
hakuna-	mwokozi	na-pia-	ukiwa	jangwa	na-nyuma-yao	mbele-yao	nchi	Edeni
H3808	H6413	H1571				H6440	H0776	

לוֹ׃	הָיְתָה
kwake	hakukuwa
	H1961

Moto unatumia kila kitu mbele yake, na nyuma yake moto unawaka. Nchi hiyo ni kama bustani ya Edeni mbele yake, lakini nyuma yake kuna jangwa lililoharibika. Hakika hakuna chochote kitakayotoroka.

:יְרוּצוּן	כֵּן	וּכְפָרָשִׁים	מַרְאֵהוּ	סוּסִים	כְּמַרְאֵה	4
wanakimbia	hivyo	na-kama-wapanda-farasi	sura-yao	farasi	Kama-sura-ya	
H7323			H4758		H4758	

Muonekano wa jeshi ni kama farasi, na wanakimbia kama wapanda farasi.

לַהַב	כְּקוֹל	יְרַקֵּדוּן	הֶהָרִים׀	רָאשֵׁי	עַל־	מַרְכָּבוֹת	כְּקוֹל	5
mwali-wa	kama-sauti-ya	wanaruka	milima	vilele-vya	juu-ya	magari-ya-vita	Kama-sauti-ya	
H3851		H7540	H2022			H4818		

:מִלְחָמָה	עֶרוּךְ	עָצוּם	כְּעַם	קַשׁ	אֹכְלָה	אֵשׁ
vita	wamepangwa	wenye-nguvu	kama-watu	majani-makavu	unaoteketeza	moto
H4421		H6099		H7179	H0398	H0784

Wanaruka kwa kelele kama ile ya magari juu ya vilele vya milima, kama kelele za muale wa moto ambao huangamiza majani, kama jeshi la nguvu lililo tayari kwa vita.

:פָּאֳרוּר	קִבְצוּ	פָּנִים	כָּל־	עַמִּים	יָחִילוּ	מִפָּנָיו	6
wekundu	zimekusanya	nyuso	nyuso-zote	mataifa	wanatetemeka	Mbele-yao	
H6289	H6908	H6440	H3605			H6440	

Mbele yao watu wako katika maumivu na nyuso zao zote zinakuwa za rangi.

וְאִישׁ	חוֹמָה	יַעֲלוּ	מִלְחָמָה	כְּאַנְשֵׁי	יְרוּצוּן	כְּגִבּוֹרִים	7
na-kila-mtu	ukuta	wanapanda	vita	kama-wanaume-wa	wanakimbia	Kama-mashujaa	
H0376	H2346	H5927	H4421	H0376	H7323	H1368	

:אֹרְחוֹתָם	יְעַבְטוּן	וְלֹא	יְלַכֵּון	בִּדְרָכָיו׀
njia-zao	kando	na-hawageuki	wanaenda	katika-njia-zake
H0734	H5670	H3808	H3212	H1870

Wanakimbia kama wapiganaji wenye nguvu; wanapanda kuta kama askari; wanasonga, kila mmoja kwa hatua, na hawavunji safu zao.

בְּמִסְלָתוֹ	גֶּבֶר	יִדְחָקוּן	לֹא	אָחִיו	וְאִישׁ	8
katika–barabara–yake	kila–mtu	hawasukumani	hawasukunii	ndugu–yake	Na–kila–mtu	
H4546	H1397	H1766	H3808	H0251	H0376	

יִבְצָעוּ׃	לֹא	יִפֹּלוּ	הַשֶּׁלַח	וּבְעַד	יֵלֵכוּן
hawakatiki	hawakatizwi	wanaanguka	silaha	na–kupitia	anaenda
H1214	H3808	H5307	H7973	H1157	H3212

Wala hakuna mmoja anayemsukuma mwingine kando; wanasonga, kila mmoja katika njia yake; wao huvunja kwa njia ya ulinzi na si kuanguka nje ya mstari.

בְּעַד	יַעֲלוּ	בַּבָּתִּים	יִרְצוּן	בָּחוֹמָה	יָשֹׁקּוּ	בָּעִיר	9
kupitia	wanapanda	katika–nyumba	wanakimbia	juu–ya–ukuta	wanakimbia	Katika–mji	
H1157	H5927		H7323	H2346	H8264		

כַּגַּנָּב׃	יָבֹאוּ	הַחַלּוֹנִים
kama–wezi	wanaingia	madirisha
H1590	H0935	H2474

Wanakimbilia jiji, wanakimbia kwenye ukuta, wanapanda ndani ya nyumba, na hupita kupitia madirisha kama wezi.

קָדְרוּ	וְיָרֵחַ	שָׁמֶשׁ	שָׁמַיִם	רָעֲשׁוּ	אֶרֶץ	רָגְזָה	לִפָּנָיו	10
vimekuwa–giza	na–mwezi	jua	mbingu	yametetemeka	dunia	imetetemeka	Mbele–yao	
H6937	H3394	H8121	H8064	H7493	H0776	H7264	H6440	

נָגְהָם׃	אָסְפוּ	וְכוֹכָבִים
mwanga–wao	zimekusanya	na–nyota
H5051	H0622	H3556

Nchi hutikisika mbele yao, mbingu hutetemeka, jua na mwezi ni giza, na nyota zinaacha kuangaza.

מַחֲנֵהוּ	מְאֹד	רַב	כִּי	חֵילוֹ	לִפְנֵי	קוֹלוֹ	נָתַן	וַיהוָה	11
kambi–yake	sana	kubwa	kwa–kuwa	jeshi–lake	mbele–ya	sauti–yake	ametoa	Na–Yahwe	
H4264	H3966			H2426	H6440		H5414	H3068	

יְהוָה	יוֹם־	גָּדוֹל	כִּי־	דְּבָרוֹ	עֹשֵׂה	עָצוּם	כִּי	
Yahwe	siku–ya	kuu	kwa–kuwa–	neno–lake	anayetenda	wenye–nguvu	kwa–kuwa	
H3068	H3117			H1697		H6099		

יְכִילֶנּוּ׃	וּמִי	מְאֹד	וְנוֹרָא
anayeiweza	na–nani	sana	na–ya–kutisha
H3557	H4310	H3966	H3372

Bwana huinua sauti yake mbele ya jeshi lake; maana wapiganaji wake ni wengi sana; kwa maana wao ni wenye nguvu, wale wanaofanya amri zake. Kwa maana siku ya Bwana ni kubwa na ya kutisha sana. Nani anayeweza kuishi?

וּבְצוֹם	לְבַבְכֶם	בְּכָל־	עָדַי	שֻׁבוּ	יְהוָה	נְאֻם־	עַתָּה	וְגַם־	12
na–kwa–saumu	wote	kwa–moyo–wenu–	kwangu	rudini	Yahwe	asema–	sasa	Na–hata–	
H6685	H3824	H3605	H5704	H7725	H3068	H5002	H6258	H1571	

וּבְמִסְפֵּד׃	וּבִבְכִי
na–kwa–maombolezo	na–kwa–kulia
H4553	H1065

“Lakini hata sasa,” asema Bwana, “Nirudieni mimi kwa mioyo yenu yote. Haraka, lia na omboleza.”

13 וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל־בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
Na–rarueni mioyo–yenu na–si– mavazi–yenu na–rudini kwa– Yahwe Mungu–wenu
H7167 H3824 H0408 H7725 H0413 H3068 H0430

כִּי־ חַנּוּן מְנֻחָם אַפַּיִם וְרַב־ אֶרֶךְ וְרַחוּם הוּא יְחֹנֶה
kwa–kuwa– mwenye–huruma mwenye–rehema na–mwingi–wa hasira mwenye–subira na–mwenye–rehema yeye
H2587 H7349 H0639 H0750 H1931

עַל־ וְנִחָם הָרָעָה׃ פֶּן־
kuhusu– na–anayejuta maovu fadhili
H5162

Rarueni miyoyo yenu, si mavazi yenu tu, na kurudi kwa Bwana Mungu wenu. Kwa maana ni mwenye neema na mwenye huruma, si mwepesi wa hasira na wingi katika uaminifu wa agano, na angependa kugeuka kutokana na adhabu.

14 מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה
Nani anayejua atarudi na–kujuta na–kuacha nyuma–yake baraka sadaka–ya–nafaka
H4310 H3045 H7725 H5162 H7604 H1293 H4503

וָנֶסֶךְ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ פ
na–sadaka–ya–kinywaji kwa–Yahwe Mungu–wenu P
H5262 H3068 H0430

Nani anajua? Labda angegeuka na kuwa na huruma, na kuacha baraka nyuma yake, sadaka ya unga na sadaka ya kinywaji kwa Bwana, Mungu wenu?

15 תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן קַדְּשׁוּ־ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה׃
Pigeni tarumbeta katika–Sayuni tengeni–wakfu– saumu iteni kusanyiko–takatifu
H8628 H7782 H6726 H6942 H6685 H7121 H6116

Piga tarumbeta huko Sayuni, itisha kwa ajili ya funga takatifu, na itisheni kusanyiko takatifu.

16 אִסְפוּ־ קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְּצוּ זְקֵנִים אִסְפוּ עוֹלָלִים
Kusanyeni– tengeni–wakfu kusanyiko kusanyeni wazee kusanyeni watoto
H0622 H6942 H6951 H6908 H2205 H0622 H5768

וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא חָתָן מֵחֶדְרוֹ כַּלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃
na–wanaonyonya matiti atoke bwana–arusi chumba–chake na–bibi–arusi chumba–chake
H3243 H3318 H2860 H2315 H3618 H2646

Kusanyeni watu, wito kwa kusanyiko takatifu. Kusanya wazee, kukusanya watoto na watoto wachanga. Bwana arusi waweze kutoka nje ya vyumba vyao, na bibi arusi kutoka kwenye vyumba vyao.

17 בֵּין הָאוּלָם וְיִבְכּוּ מִזְבַּח וְלַמְּזִבֵּחַ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ
Kati–ya ukumbi walie na–madhabahu makuhani wahudumu–wa Yahwe na–waseme
H0996 H0197 H1058 H4196 H3548 H8334 H3068 H0559

אַל־ תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־ בָּהֶם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם׃
usitoe urithi–wako kwa–aibu watu–wako watu–wako Wahurumie Yahwe Yuko–wapi kati–ya–mataifa waseme Kwa–nini mataifa juu–yao kwa–kutawala– Mungu–wao
H5414 H5159 H2781 H0408 H4910 H2347 H3068 H0346 H0430

Basi makuhani, watumishi wa Bwana, waliao kati ya patakatifu na madhabahu. Wawaambie, Waitie watu wako, Ee Bwana, wala usitoe urithi wako kwa aibu, ili mataifa watawawale juu yao. Kwa nini wanapaswa kusema kati ya mataifa, “Yuko wapi Mungu wao?”

18 וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ וַיַּחְמֹל עַל־ עַמּוֹ׃
Na–aliwiwa–wivu Yahwe kwa–nchi–yake na–akawahurumia watu–wake watu–wake
H7065 H3068 H0776 H2550

Ndipo Bwana alikuwa mwenye bidii kwa nchi yake na kuwahurumia watu wake.

19 וַיַּ֤עַן יְהוָה֙ וַיֹּ֣אמֶר לְעַמּ֔וֹ הִנְנִ֥י שֹׁלֵ֛חַ לָכֶ֖ם אֶת־
Na–akajibu Yahwe na–akasema kwa–watu–wake Tazama–mimi ninawatumia kwenu –
H3068 H0559 H2009 H7971 H0853

הַדָּגָ֑ן וְתִֽירוֹשׁ֙ וְיִצְהָ֔ר וְשִׂבַּעְתֶּ֥ם אֹתָ֖ם וְלֹא־אֶתֵּ֥ן אֶתְכֶ֛ם
ngano na–divai–mpya na–mafuta na–mtashiba nayo na–sitawafanya– kuwafanya ninyi
H1715 H8492 H3323 H7646 H0853 H3808 H5414 H0853

עֽוֹד׃ חֶרְפָּ֖ה בַּגּוֹיִֽם׃
tena aibu kati–ya–mataifa
H5750 H2781

Bwana akawajibu watu wake, Tazama, nitawaletea nafaka, divai mpya, na mafuta. Utaridhishwa nao, wala sitawafanya kuwa aibu kati ya mataifa.

20 וְאֶת־ הִצְפּוֹנִ֣י הַצְּפוּנִ֔י אַרְחִ֖יק מֵעֲלֵיכֶ֑ם וְהִדַּחְתִּ֥יהוּ אֶל־ אֶ֣רֶץ צִיָּ֔ה
Na– jeshi–la–kaskazini nitalipeleka–mbali kutoka–kwenu na–nitalifukuza katika– nchi kame
H6830 H7368 H4480 H5080 H0413 H0776 H6723

וְשַׁמְּמָ֖ה אֶת־ פָּנָ֥יו אֶל־ הַיָּ֛ם הַקַּדְמֹנִ֥י וְסֹפ֖וֹ אֶל־ הַיָּ֣ם הָאַחֲר֑וֹן וְעָלָ֤ה
na–ukiwa – mbele–yake kwa– bahari ya–mashariki na–nyuma–yake kwa– bahari
H8074 H0854 H6440 H0413 H3220 H6931 H5490 H0413 H3220

בְאְשׁ֔וֹ וְתַעַל֙ צַחֲנָת֔וֹ כִּ֥י הִגְדִּ֖יל לַעֲשׂ֑וֹת׃
uvundo–wake na–itapanda harufu–mbaya–yake kwa–kuwa amefanya–makuu katika–kutenda
H0889 H5927 H6709 H3588 H1431

Nitawaondoa washambuliaji wa kaskazini mbali nanyi, na nitawapitisha katika nchi kavu na iliyoachwa. Sehemu ya mbele ya jeshi lao itaingia bahari ya mashariki, na sehemuya nyuma itaingia bahari ya magharibi. Uvundo wake utainuka juu, na harufu yake mbaya itainuka juu. Hakika, amefanya mambo makuu.

21 אַל־ תִּירְאִ֣י אֲדָמָ֔ה גִּילִ֖י וְשִׂמְחִ֑י כִּֽי־ הִגְדִּ֥יל יְהוָ֖ה לַעֲשֽׂוֹת׃
Usiogope– ardhi furahia na–shangilia kwa–kuwa– amefanya–makuu Yahwe katika–kutenda
H0408 H0127 H1523 H8055 H3588 H1431 H3068

Msiogope, nchi, shangilieni na kufurahi, kwa kuwa Bwana atafanya mambo makuu.

22 אַל־ תִּירְאוּ֙ בַּהֲמ֣וֹת שָׂדָ֔י כִּֽי־ דָשְׁא֥וּ נְא֖וֹת מִדְבָּ֑ר כִּֽי־ עֵ֤ץ נָשָׂא֙
Msiogope– wanyama–wa shamba kwa–kuwa– yamechipua malisho–ya jangwa kwa– mti unazaa
H0408 H0929 H7704 H3588 H1876 H4999 H3588 H6086 H5375

פִּרְי֔וֹ תְּאֵנָ֥ה וָגֶ֖פֶן נָתְנ֣וּ חֵילָֽם׃
matunda–yake mtini na–mzabibu vinatoa nguvu–zao
H6529 H8384 H1612 H5414 H2428

Usiogope, wanyama wa kondeni, kwa kuwa malisho ya jangwa yatakua, miti itazaa matunda yake, na miti ya mizabibu na mizabibu itazaa mavuno yao yote.

23 וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־
Na-wana-wa Sayuni furahini na-shangilieni katika-Yahwe Mungu-wenu kwa-kuwa-
H6726 H1523 H8055 H3068 H0430

נָתַן לָכֶם אֶת־ הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה
amewapa ninyi – mvua-ya-vuli kwa-haki na-amewaletea ninyi mvua mvua-ya-vuli
H5414 H0853 H6666 H3381 H1653 H4175

וּמַלְקוֹשׁ׃ כָּרִאשׁוֹן בָּרִאשׁוֹן
na-mvua-ya-masika kama-mwanzoni
H4456 H7223

Furahini, enyi watu wa Sayuni, na kufurahi katika Bwana, Mungu wenu. Kwa maana atakupa mvua ya vuli kwa kiasi na kuleta mvua kwa ajili yenu, mvua ya vuli na mvua ya masika kama hapo awali.

24 וּמָלְאוּ גְרָנוֹת בָּר וְהֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ
Na-zitajaa sakafu-za-kupuria ngano na-vitafurika mashinikizo-ya-divai divai-mpya
H4390 H1637 H7783 H3342 H8492

וְיִצְהָר׃ וְיִצְהָר
na-mafuta
H3323

Sakafu ya kupepetea zitajaa ngano, na vyombo vitafurika kwa divai mpya na mafuta.

25 וְשִׁלַּמְתִּי לָכֶם אֶת־ הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה
Na-nitawarudishia ninyi – miaka ambayo waliyokula nzige-waondoao
H0853 H8141 H0398 H0697

אֲשֶׁר הַגָּדוֹל חֵילִי וְהַגָּזָם וְהֶחָסִיל הַיֶּלֶק
ambalo kubwa jeshi-langu na-nzige-wakatao na-nzige-wateketezao nzige-watambaao
H2428 H1501 H2625 H3218

בָּכֶם׃ שִׁלָּחְתִּי
kati-yenu nililipeleka
H7971

“Nitawawezesha miaka ya mazao ambayo nzige walikula, Palale, nzige, na nzige wakuteketeza - jeshi langu lenye nguvu ambalo nimelituma kati yenu.

26 וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־
Na-mtakula kula na-kushiba na-mtamsifu jina-la Yahwe Mungu-wenu ambaye-
H0398 H0398 H7646 H0853 H8034 H3068 H0430

עִמִּי׃ לְעוֹלָם וְלֹא־ יֵבֹשׁוּ עַמִּי הִפְלִיא לָעֲשׂוֹת אִתָּכֶם
watu-wangu milele na-hawataaibika- wataaibika kwa-ajabu nanyi amewatendea
H5769 H3808 H0954 H6381

Mutakula chakula tele na kushiba, na kulitukuza jina la Bwana, Mungu wenu, aliyefanya miujiza kati yenu, wala sitawaletea tena watu wangu.

27 וְיָדַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין
Na-mtajua kwamba kati-ya Israeli mimi Yahwe Mungu-wenu na-hakuna
H3045 H7130 H3478 H0589 H3068 H0430 H0369

עוֹד׃ וְלֹא־ יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ ס
mwingine na-hawataaibika- wataaibika watu-wangu milele S
H5750 H3808 H0954 H5769

Utajua ya kwamba mimi niko kati ya Israeli, na kwamba mimi ni Bwana, Mungu wako, wala hakuna mwingine, wala sitawaletea aibu watu wangu.

28 וְהָיָה Na-itakuwa H1961 אַחֲרֵי־ baada-ya- H0310 כֵּן hayo H3651 אֶשְׁפֹּךְ nitamimina H8210 אֶת־ – H0853 רוּחִי Roho-yangu H7307 עַל־ juu-ya H5921 כָּל־ wote- H3605 בָּשָׂר wenye-mwili H1320

וְנִבְּאוּ na-watatabiri H5012 בְּנֵיכֶם wana-wenu H1121 וּבְנֹתֵיכֶם na-binti-zenu H1323 זִקְנֵיכֶם wazee-wenu H2205 חֲלֹמוֹת ndoto H2472 יַחֲלֹמוּן wataota H2492 בַּחוּרֵיכֶם vijana-wenu H0970 חֶזְיֹנוֹת maono H2384

יִרְאוּ׃ wataona H7200

Itakuwa baada ya hayo nitamimina Roho yangu juu ya wenye mwili yote, na wana wenu na binti zenu watatabiri. Wazee wenu wataota ndoto, vijana wenu wataona maono.

29 וְגַם Na-pia H1571 עַל־ juu-ya H5921 הָעֲבָדִים watumishi-wanaume H5650 וְעַל־ na-juu-ya H5921 הַשְּׁפָחוֹת watumishi-wanawake H8198 בַּיָּמִים katika-siku H3117 הָהֵמָּה hizo H1992

אֶשְׁפֹּךְ nitamimina H8210 אֶת־ – H0853 רוּחִי׃ Roho-yangu H7307

Pia juu ya watumishi na watumishi wa kike, siku hizo nitaimimina Roho wangu.

30 וְנָתַתִּי Na-nitatoa H5414 מֹפְתִים ishara H4159 בַּשָּׁמַיִם mbinguni H8064 וּבָאָרֶץ na-duniani H0776 דָּם damu H1818 וָאֵשׁ na-moto H0784 וְתִימְרוֹת na-nguzo-za H8490 עָשָׁן׃ moshi H6227

Nitaonyesha maajabu mbinguni na duniani, damu, moto na nguzo za moshi.

31 הַשֶּׁמֶשׁ Jua H8121 יֵהָפֵךְ litageuzwa H2015 לְחֹשֶׁךְ kuwa-giza H2822 וְהַיָּרֵחַ na-mwezi H3394 לְדָם kuwa-damu H1818 לִפְנֵי kabla-ya H6440 בּוֹא kuja H0935 יוֹם siku-ya H3117 יְהוָה Yahwe H3068

הַגָּדוֹל kuu וְהַנּוֹרָא׃ na-ya-kutisha H3372

Jua litakuwa giza na mwezi kuwa damu, kabla ya siku kuu na ya kutisha ya Bwana itakapokuja.

32 וְהָיָה Na-itakuwa H1961 כֹּל kila H3605 אֲשֶׁר־ ambaye- H0834 יִקְרָא ataita H7121 בְּשֵׁם jina-la H8034 יְהוָה Yahwe H3068 יִמָּלֵט ataokolewa H4422 כִּי kwa-kuwa H3588 בְּהַר־ katika-Mlima- H2022 צִיּוֹן Sayuni H6726 וּבִירוּשָׁלַם na-katika-Yerusalemu H3389 תִּהְיֶה itakuwa H1961 פְלֵיטָה wokovu H6413 כַּאֲשֶׁר kama H3588 אָמַר alivyosema H0559 יְהוָה Yahwe H3068 וּבַשְּׂרִידִים na-kati-ya-waliosalia H8300

קֹרֵא׃ anawaita H7121 יְהוָה Yahwe H3068 אֲשֶׁר ambao

Itakuwa kwamba kila mtu anayeita jina la Yahweh ataokolewa. Kwa maana juu ya Mlima Sayuni na Yerusalemu watakuwa na wale waliokoka, kama Bwana alivyosema, na kati ya wale walisalia, wale ambao Bwana anawaita.

Chapter 3

אֶת־	)אָשִׁיב(	]אשוב[	אֲשֶׁר	הַהֵיא	וּבָעֵת	הָהֵמָּה	בַּיָּמִים	הִנֵּה	כִּי
–	nitarudisha	K	ambapo	huo	na–wakati	hizo	katika–siku	tazama	Kwa–kuwa
H0853	H7725	H7725		H1931	H6256	H1992	H3117	H2009	

וִירוּשָׁלִָם׃	יְהוּדָה	שְׁבוּת
na–Yerusalemu	Yuda	mateka–ya
H3389	H3063	H7622

1 Tazama, katika siku hizo na wakati huo, nitakaporudi mateka wa Yuda na Yerusalemu,

עֵמֶק	אֶל־	וְהַוֹרַדְתִּים	הַגּוֹיִם	כָּל־	אֶת־	וְקִבַּצְתִּי	
Bonde–la	katika–	na–nitawashusha	mataifa	mataifa–yote	–	Na–nitawakusanya	
H6010	H0413	H3381		H3605	H0853	H6908	

יִשְׂרָאֵל	וְנַחֲלָתִי	עַמִּי	עַל־	שָׁם	עִמָּם	וְנִשְׁפַּטְתִּי	יְהוֹשָׁפָט	
Israeli	na–urithi–wangu	watu–wangu	kwa–ajili–ya	huko	nao	na–nitahukumu	Yehoshafati	
H3478	H5159			H8033		H8199	H3092	

חִלָּקוּ׃	אַרְצִי	וְאֶת־	בַּגּוֹיִם	פִּזְרוּ	אֲשֶׁר
waliigawanya	nchi–yangu	na–	kati–ya–mataifa	waliwatawanya	ambao
	H0776	H0853		H6340	

2 Nami nitakusanya mataifa yote, na kuwaleta mpaka bonde la Yehoshafati. Nitawahukumu huko, kwa sababu ya watu wangu na warithi wangu Israeli, ambao waliwatawanya kati ya mataifa, na kwa sababu waligawanya nchi yangu.

וְהַיַלְדָה	בַּזוֹנָה	הַיֶלֶד	וַיִתְּנוּ	גּוֹרָל	יַדּוּ	עַמִּי	וְאֶל־	
na–msichana	kwa–kahaba	mvulana	na–walitoa	kura	walipiga	watu–wangu	Na–kwa–	
H3207	H2181	H3206	H5414	H1486	H3032		H0413	

וַיִּשְׁתּוּ׃	בַּיָּיִן	מָכְרוּ
na–wakanywa	kwa–divai	walimuuza
H8354	H3196	H4376

3 Wamepiga kura kwa ajili ya watu wangu, walinunua kijana kwa ajili ya kahaba, kuuza msichana kwa divai ili waweze kunywa.

פְּלֶשֶׁת	גְּלִילוֹת	וְכֹל	וְצִידוֹן	צֹר	לִי	אַתֶּם	מָה־	וְגַם	
Ufilisti	maeneo–ya	na–maeneo–yote	na–Sidoni	Tiro	nami	ninyi	mna–nini–	Na–pia	
H6429	H1552	H3605	H6721	H6865			H4100	H1571	

מְהֵרָה	קַל	עָלַי	אַתֶּם	גְּמֻלִים	וְאִם־	עָלָי	מְשַׁלְּמִים	אַתֶּם	הַגְּמוּל
kwa–haraka	haraka	mimi	ninyi	mnanilipa	na–kama–	mimi	mnanilipa	ninyi	Je–malipo
H4120	H7031			H1580					H1576

בְּרֹאשְׁכֶם׃	גְּמֻלְכֶם	אָשִׁיב
juu–ya–vichwa–vyenu	malipo–yenu	nitarudisha
	H1576	H7725

4 Sasa, kwa nini unanikasirikia, Tiro, Sidoni na mikoa yote ya Wafilisti? Je! mutanirudishia malipo? Hata kama mutanilipa, mara moja nitawarudishia malipo yenu juu ya vichwa vyenu wenyewe.

וּמַחֲמַדַי	לְקַחְתֶּם	וְזָהָבִי	כַּסְפִּי	אֲשֶׁר־
na–vitu–vyangu–vya–thamani	mmechukua	na–dhahabu–yangu	fedha–yangu	Kwa–sababu–
H4261	H3947	H2091	H3701	

לְהֵיכְלֵיכֶם׃	הֲבֵאתֶם	הַטּוֹבִים
mahekalu–yenu	mmevipeleka	vizuri
H1964	H0935	

5

Kwa maana mumechukua fedha zangu na dhahabu zangu, nanyi mukachukua hazina zangu za thamani na kuzileta katika hekalu zenu.

לְמַעַן	הַיְוָנִים	לִבְנֵי	מְכַרְתֶּם	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וּבְנֵי	יְהוּדָה	וּבְנֵי	6
ili	Wayunani	kwa–wana–wa	mmewauza	Yerusalemu	na–wana–wa	Yuda	Na–wana–wa	
H4616	H3125		H4376	H3389		H3063		

גְּבוּלָם׃	מֵעַל	הַרְחִיקָם
mpaka–wao	kutoka–	kuwapeleka–mbali
H1366		H7368

Mumewauza watu wa Yuda na Yerusalemu kwa Wayunani, ili kuwaondoa mbali na maeneo yao.

שָׁמָּה	אֹתָם	מְכַרְתֶּם	אֲשֶׁר־	הַמָּקוֹם	מִן־	מְעִילָם	הִנְנִי	7
huko	wao	mmewauza	ambapo–	mahali	kutoka–	ninawaamsha	Tazama–mimi	
H8033	H0853	H4376		H4725		H5782	H2009	

בְּרֹאשְׁכֶם׃	גְּמֻלְכֶם	וַהֲשִׁבֹתִי
juu–ya–vichwa–vyenu	malipo–yenu	na–nitarudisha
	H1576	H7725

Tazama, nitawaamsha, watoke mahali ambako muliwauza, na nitawarudishia malipo juu ya vichwa vyenu wenyewe.

יְהוּדָה	בְּנֵי	בְיַד־	בְּנוֹתֵיכֶם	וְאֶת־	בְּנֵיכֶם	אֶת־	וּמָכַרְתִּי	8
Yuda	wana–wa	mikononi–mwa	binti–zenu	na–	wana–wenu	–	Na–nitawauza	
H3063		H3027	H1323	H0853		H0853	H4376	

ס	דִּבֶּר׃	יְהוָה	כִּי	רָחוֹק	גּוֹי	אֶל־	לִשְׁבָאִים	וּמְכָרוּם	
S	amesema	Yahwe	kwa–kuwa	la–mbali	taifa	kwa–	kwa–Waseba	na–watawauza	
	H1696	H3068		H7350		H0413	H7615	H4376	

Nitawauza wana wako na binti zako, kwa mkono wa watu wa Yuda. Wao watawauza Sheba, kwa taifa mbali. Kwa maana Bwana amesema.

יִנְּשׂוּ	הַגִּבּוֹרִים	הָעִירוּ	מִלְחָמָה	קַדְּשׁוּ	בַּגּוֹיִם	זֹאת	קִרְאוּ־	9
waje	mashujaa	amsheni	vita	tengeni–wakfu	kati–ya–mataifa	hili	Tangaza–	
H5066	H1368	H5782	H4421	H6942		H2063	H7121	

הַמִּלְחָמָה׃	אַנְשֵׁי	כֹּל	יַעֲלוּ
vita	wanaume–wa	wanaume–wote	na–wapande
H4421	H0376	H3605	H5927

Tangaza hii kati ya mataifa, 'Jitayarisheni wenyewe kwa ajili ya vita, waamsheni mashujaa, waacheni wakaribie, mashujaa wote wa vita wapande juu.

יֹאמַר	הַחַלָּשׁ	לְרָמָחֵים	וּמַזְמֵרֹתֵיכֶם	לַחֲרָבוֹת	אִתֵּיכֶם	כֻּתוּ		10
aseme	aliye–dhaifu	kuwa–mikuki	na–miundu–yenu	kuwa–panga	majembe–yenu	Fueni		
H0559	H2523	H7420	H4211	H2719	H0855	H3807		

גִּבּוֹר׃	אֲנִי	
shujaa	mimi	
H1368	H0589	

Yafueni majembe yenu kuwa panga na visu vyenu vya kuchongea kuwa mikuki. Basi wadhaifu waseme, 'Nina nguvu.'

11 עוּשׁוּ Haraka H5789 וְבָאוּ na–kuja H0935 כָּל־ mataifa–yote– H3605 הַגּוֹיִם mataifa H0539 מִסָּבִיב pande–zote H5439 וְנִקָּבְצוּ na–mkusanyike H6908 שָׁמָּה huko H8033 הַנְחַת teremsha H5181 יְהוָה Yahwe H3068

גִּבּוֹרֶיךָ׃ mashujaa–wako H1368

Haraka na mje, mataifa yote ya karibu, jikusanyeni pamoja huko. Ee Bwana, washushe mashujaa wako.

12 יֵעוֹרְרוּ Waamke H5782 וְיַעֲלוּ na–wapande H5927 הַגּוֹיִם mataifa H0413 אֶל־ kwenye– H0413 עֵמֶק Bonde–la H6010 יְהוֹשָׁפָט Yehoshafati H3092 כִּי kwa–kuwa אֵשֵׁב nitaketi H3427 שָׁם huko H8033

לִשְׁפֹּט kuhukumu H8199 אֶת־ – H0853 כָּל־ mataifa–yote H3605 הַגּוֹיִם mataifa מִסָּבִיב׃ pande–zote H5439

Naam, mataifa yajihimize yenyewe kuja hadi bonde la Yehoshafati. Kwa maana nitakaa huko kuhukumu mataifa yote ya jirani.

13 שִׁלְחוּ Pelekeni H7971 מַגָּל mundu H4038 כִּי kwa–kuwa בָּשֶׁל imeiva H1310 קָצִיר mavuno H7105 בֹּאוּ njoni H0935 רְדוּ shukeni H3381 כִּי־ kwa–kuwa– H3588 מָלְאָה imejaa H4390

רָעָתָם׃ maovu–yao כִּי kwa–kuwa רַבָּה mengi הַיְקָבִים mashinikizo–ya–divai H3342 הִשְׁקוּ vinafurika H7783 גַּת shinikizo–la–divai H1660

Wekeni katiki mundu, kwa maana mavuno yameiva. Njoo, muponde zabibu, kwa ajiri pipa la divai limejaa. Vipuri vilivyofurika, kwa sababu uovu wao ni mkubwa sana.

14 הֲמוֹנִים Umati H1995 הֲמוֹנִים umati בְּעֵמֶק katika–Bonde H6010 כִּי kwa–kuwa הֶחָרוּץ la–Uamuzi קְרוֹב imekaribia H7138 יוֹם siku–ya H3117 יְהוָה Yahwe H3068

בְּעֵמֶק katika–Bonde H6010 הֶחָרוּץ׃ la–Uamuzi

Kuna mshtuko, mshtuko katika bonde la Hukumu. Kwa maana siku ya Bwana i karibu katika bonde la hukumu.

15 שֶׁמֶשׁ Jua H8121 וְיָרֵחַ na–mwezi H3394 קָדְרוּ vimekuwa–giza H6937 וְכוֹכָבִים na–nyota H3556 אָסְפוּ zimekusanya H0622 נָגְהָם׃ mwanga–wao H5051

16 וַיהוָה Na–Yahwe H3068 מִצִּיּוֹן kutoka–Sayuni H6726 יִשְׁאָג ataguruma H7580 וּמִירוּשָׁלַ͏ִם na–kutoka–Yerusalemu H3389 יִתֵּן atatoa H5414 קוֹלוֹ sauti–yake

וּמָעוֹז na–ngome H4581 לְעַמּוֹ kwa–watu–wake מַחֲסֶה kimbilio H4268 וַיהוָה Na–Yahwe H3068 וָאָרֶץ na–dunia H0776 שָׁמַיִם mbingu וְרָעֲשׁוּ na–zitatetemeka H7493

יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 לִבְנֵי kwa–wana–wa

Bwana ataunguruma kutoka Sayuni, na kuinua sauti yake kutoka Yerusalemu. Mbingu na nchi zitatikisika, lakini Bwana atakuwa makao kwa ajili ya watu wake, na ngome kwa wana wa Israeli.

17

הַר־	בְּצִיּוֹן	שֹׁכֵן	אֱלֹהֵיכֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	וִידַעְתֶּם
Mlima–	katika–Sayuni	ninaishi	Mungu–wenu	Yahwe	mimi	kwamba	Na–mtajua
H2022	H6726	H7931	H0430	H3068	H0589		H3045

יַעֲבְרוּ־	לֹא־	וְזָרִים	קֹדֶשׁ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וְהָיְתָה	קָדְשִׁי
watapita	hawatapita–	na–wageni	takatifu	Yerusalemu	na–itakuwa	wangu–mtakatifu
	H3808		H6944	H3389	H1961	H6944

ס	עֽוֹד׃	בָּהּ
S	tena	ndani–yake
	H5750	

Kwa hiyo mtajua ya kuwa mimi ndimi Bwana, Mungu wenu, anayeishi Sayuni, mlima wangu mtakatifu. Kisha Yerusalemu itakuwa takatifu, na hakuna jeshi litaklozunguka tena.

18

חָלָב	תֵּלַכְנָה	וְהַגְּבָעוֹת	עָסִיס	הֶהָרִים	יִטְּפוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה֙
maziwa	vitatiririka	na–vilima	divai–tamu	milima	zitadondosha	ile	siku–ile	Na–itakuwa
H2461	H3212	H1389	H6071	H2022	H5197	H1931	H3117	H1961

יְהוָה	מִבֵּית	וּמַעְיָן	מַיִם	יֵלְכוּ֙	יְהוּדָה	אֲפִיקֵי֙	וְכָל־
Yahwe	kutoka–nyumba–ya	na–chemchemi	maji	itatiririka	Yuda	mito–ya	na–mito–yote–ya
H3068		H4599	H4325	H3212	H3063	H0650	H3605

הַשִּׁטִּים׃	נַחַל	אֶת־	וְהִשְׁקָה	יֵצֵא
Miti–ya–Mshita	Bonde–la	–	na–itanywesha	itatoka
H7851		H0853	H8248	H3318

Katika siku hiyo, milima itatayarisha divai nzuri, milima itatiririsha maziwa, miito yote ya Yuda itapita katikati ya maji, na chemchemi zitakuja kutoka nyumba ya Bwana na maji ya bonde la Shitimu.

19

תִּהְיֶה	שְׁמָמָה	לְמִדְבָּר	וֶאֱדוֹם֙	תִּהְיֶה	לִשְׁמָמָה	מִצְרַ֔יִם
itakuwa	la–ukiwa	kuwa–jangwa	na–Edomu	itakuwa	kwa–ukiwa	Misri
H1961			H0123	H1961		H4714

נָקִיא	דָּם־	שָׁפְכוּ	אֲשֶׁר־	יְהוּדָה֙	בְּנֵי	מֵחֲמַ֣ס
isiyo–na–hatia	damu–	walimwaga	ambao–	Yuda	kwa–wana–wa	kwa–sababu–ya–udhalimu
	H1818	H8210		H3063		H2555

בְּאַרְצָֽם׃
katika–nchi–yao
H0776

Misri itakuwa ukiwa, na Edomu itakuwa jangwa tupu, kwa sababu ya vurugu iliyofanyika kwa watu wa Yuda, kwa sababu walimwaga damu isiyo na hatia katika nchi yao.

20

וָדוֹר׃	לְדֹר֙	וִירוּשָׁלַ͏ִם	תֵּשֵׁב	לְעוֹלָ֔ם	וִיהוּדָ֖ה
na–kizazi	kwa–kizazi	na–Yerusalemu	itakaa	milele	Na–Yuda
H1755	H1755	H3389	H3427	H5769	H3063

Lakini Yuda utakua mwenyeji milele, na Yerusalemu itakuwa kizazi hata kizazi.

21

בְּצִיּוֹן׃	שֹׁכֵן	וַיהוָה	נִקֵּיתִי	לֹא־	דָמָם֙	וְנִקֵּיתִי֙
katika–Sayuni	anaishi	Na–Yahwe	kusanya	ambayo–sijaikusanya–	damu–yao	Na–nitaitakasa
H6726	H7931	H3068	H5352	H3808	H1818	H5352

Nitawalipizia damu yao, ambayo sijajilipizia kisasi, kwa maana Bwana anaishi Sayuni.

Amos

Chapter 1

אֲשֶׁר׀	מִתְּקוֹעַ	בַּנֹּקְדִים	הָיָה	אֲשֶׁר־	עָמוֹס	דִּבְרֵי	1
ambayo	kutoka–Tekoa	miongoni–mwa–wachungaji	yalikuwa	ambayo–	Amosi	Maneno–ya	
	H8620	H5349	H1961		H5986	H1697	

וּבִימֵי	יְהוּדָה	מֶלֶךְ־	עֻזִּיָּה	וּבִימֵי	יִשְׂרָאֵל	עַל־	חָזָה
na–katika–siku–za	Yuda	mfalme–wa	Uziya	katika–siku–za	Israeli	kuhusu–	aliona
H3117	H3063	H4428	H5818	H3117	H3478		H2372

הָרָעַשׁ׃	לִפְנֵי	שְׁנָתַיִם	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	יוֹאָשׁ	בֶּן־	יָרָבְעָם
tetemeko	kabla–ya	miaka–miwili	Israeli	mfalme–wa	Yoashi	mwana–wa	Yeroboamu
H7494	H6440	H8141	H3478	H4428	H3101		H3379

Haya ni mambo yanayoihusu Israeli ambayo Amosi, mmoja wa wachungaji katika Tekoa, aliyapokea katika ufunuo. Alipokea haya mambo katika siku za Uzia mfalme wa Yuda, na pia katika siku za Yeroboamu mwana wa Yoashi mfalme wa Israeli, miaka miwili kabla ya tetemeko la aridhi.

קוֹלוֹ	יִתֵּן	וּמִירוּשָׁלִַם	יִשְׁאָג	מִצִּיּוֹן	יְהוָה	וַיֹּאמַר	2
sauti–yake	atatoa	na–kutoka–Yerusalemu	ataguruma	kutoka–Sayuni	Yahwe	Na–akasema	
	H5414	H3389	H7580	H6726	H3068	H0559	

פ	הַכַּרְמֶל׃	רֹאשׁ	וְיָבֵשׁ	הָרֹעִים	נְאוֹת	וְאָבְלוּ	
P	Karmeli	kilele–cha	na–itakauka	wachungaji	malisho–ya	na–yataomboleza	
	H3760		H3001		H4999	H0056	

Alisema, “Yahwe atanguruma kutoka Sayuni; atainua sauti yake kutoka Yerusalemu. Malisho ya wachungaji yatanyamaza kimya; kilele cha Karmeli kitanyauka.”

דַּמֶּשֶׂק	פִּשְׁעֵי	שְׁלֹשָׁה	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	3
Dameski	makosa–ya	makosa–matatu	Kwa–sababu–ya	Yahwe	asema	Hivyo	
H1834	H6588	H7969		H3068	H0559	H3541	

הוּשָׁם	עַל־	אֲשִׁיבֶנּוּ	לֹא	אַרְבָּעָה	וְעַל־	
kupura–kwao	kwa–sababu–ya	sitaurudisha	sitatoa	manne	na–kwa–sababu–ya	
H1758		H7725	H3808	H0702		

הַגִּלְעָד׃	אֶת־	הַבַּרְזֶל	בַּחֲרִצוֹת	
Gileadi	–	vya–chuma	kwa–vyombo–vya–kupuria	
H1568	H0853	H1270		

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: “Kwa dhambi tatu za Damaskasi, hata kwa nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu wameipura Gileadi kwa vyombo vya chuma.

בֶּן־הֲדַד׃	אַרְמְנוֹת	וְאָכְלָה	חֲזָאֵל	בְּבֵית	אֵשׁ	וְשִׁלַּחְתִּי	4
Ben–Hadadi	ngome–za	na–utateketeza	Hazaeli	katika–nyumba–ya	moto	Na–nitatuma	
H1130	H0759	H0398	H2371		H0784	H7971	

Nitapeleka moto kwenye nyumba ya Hazaeli, na utaiteketeza ngome za Ben Hadadi.

אָוֶן	מִבְקַעַת־	יוֹשֵׁב	וְהִכְרַתִּי	דַּמֶּשֶׂק	בְּרִיחַ	וְשָׁבַרְתִּי	5
Aveni	kutoka–Bonde–la	mkazi	na–nitamkatilia–mbali	Dameski	makomeo–ya	Na–nitavunja	
H0206	H1237	H3427	H3772	H1834	H1280	H7665	

אֲרָם	עַם־	וְגָלָו	עֵדֶן	מִבֵּית	שִׁבְט	וְתוֹמֵךְ	
Aramu	watu–wa	na–watakwenda–uhamishoni	Edeni	kutoka–Bethi–	fimbo–ya–enzi	na–ashikaye	
H0758		H1540			H7626	H8551	

פ	יְהוָה׃	אָמַר	קִירָה
P	Yahwe	asema	Kiri
	H3068	H0559	

Nitazivunja komeo za Damaskasi na kumkatilia mbali mtu ambaye aishiye katika Biqati Aveni, na pia yule mtu ashikaye fimbo ya kifalme katika Beth Edeni. Na watu wa shamu watakwenda utumwani hata Kiri," asema Yahwe.

וְעַל־	עַזָּה	פִּשְׁעֵי	שְׁלֹשָׁה	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	6
na–kwa–sababu–ya	Gaza	makosa–ya	makosa–matatu	Kwa–sababu–ya	Yahwe	asema	Hivyo	
	H5804	H6588	H7969		H3068	H0559	H3541	

לְהַסְגִּיר	שְׁלֵמָה	גָּלוּת	הַגְלוֹתָם	עַל־	אֲשִׁיבֶנּוּ	לֹא	אַרְבָּעָה
kuwatoa	yote	mateka	kuwapeleka–uhamishoni	kwa–sababu–ya	sitaurudisha	sitatoa	manne
H5462	H8003	H1546	H1540		H7725	H3808	H0702

לֶאֱדוֹם׃
kwa–Edomu
H0123

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: "Kwa dhambi tatu za Gaza, hata nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu waliwachukua mateka watu wote, kuwaweka juu ya mkono wa Edomu.

אַרְמְנוֹתֶיהָ׃	וְאָכְלָה	עַזָּה	בְּחוֹמַת	אֵשׁ	וְשִׁלַּחְתִּי	7
ngome–zake	na–utateketeza	Gaza	katika–ukuta–wa	moto	Na–nitatuma	
H0759	H0398	H5804	H2346	H0784	H7971	

Nitatuma moto kwenye kuta za Gaza, na kuziteketeza ngome zake.

מֵאַשְׁקְלוֹן	שֶׁבֶט	וְתוֹמֵךְ	מֵאַשְׁדּוֹד	יוֹשֵׁב	וְהִכְרַתִּי		8
kutoka–Ashkeloni	fimbo–ya–enzi	na–ashikaye	kutoka–Ashdodi	mkazi	Na–nitamkatilia–mbali		
H0831	H7626	H8551	H0795	H3427	H3772		

אָמַר	פְּלִשְׁתִּים	שְׁאֵרִית	וְאָבְדוּ	עֶקְרוֹן	עַל־	יָדִי	וַהֲשִׁיבוֹתִי
asema	Wafilisti	mabaki–ya	na–wataangamia	Ekroni	juu–ya	mkono–wangu	na–nitageuza
H0559	H6430	H7611	H0006	H6138		H3027	H7725

פ	יְהוִה׃	אֲדֹנָי	
P	Yahwe	Bwana	
	H3069	H0136	

Nitamkatilia mbali yule mtu aishiye katika Ashdodi na mtu ashikaye fimbo ya kifalme kutoka Ashkeloni. Nitaugeuza mkono wangu dhidi ya Ekroni, na mabaki ya Wafilisti wataangamia," asema Bwana Yahwe.

9

וְעַל־ צֹר פִּשְׁעֵי־ שְׁלֹשָׁה עַל־ יְהוָה אָמַר כֹּה
na-kwa-sababu-ya Tiro makosa-ya makosa-matatu Kwa-sababu-ya Yahwe asema Hivyo
H6865 H6588 H7969 H3068 H0559 H3541

לֶאֱדוֹם שְׁלֵמָה גָלוּת הַסְגִירָם עַל־ אַשִׁיבֶנּוּ לֹא אַרְבָּעָה
kwa-Edomu yote mateka kuwatoa kwa-sababu-ya sitaurudisha sitatoa manne
H0123 H8003 H1546 H5462 H7725 H3808 H0702

אַחָיו׃ בְּרִית זָכְרוּ וְלֹא
ndugu agano-la kukumbuka na-hawakukumbuka
H0251 H1285 H2142 H3808

Hivi ndivyo Yhawe asemavyo: “Kwa dhambi tatu za Tiro, hata kwa nne, sintobadili adhabu, kwa sababu waliwapelekea watu wote wa Edomu, na wamevunja agano lao la undugu.

10

פ אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ וְאָכְלָה צֹר בְּחֻמַת אֵשׁ וְשִׁלַּחְתִּי
P ngome-zake na-utateketeza Tiro katika-ukuta-wa moto Na-nitatuma
H0759 H0398 H6865 H2346 H0784 H7971

Nitapeleka moto kwenye kuta za Tiro, nao utaziteketeza ngome zake.”

11

וְעַל־ אֱדוֹם פִּשְׁעֵי שְׁלֹשָׁה עַל־ יְהוָה אָמַר כֹּה
na-kwa-sababu-ya Edomu makosa-ya makosa-matatu Kwa-sababu-ya Yahwe asema Hivyo
H0123 H6588 H7969 H3068 H0559 H3541

אָחִיו בַּחֶרֶב רָדְפוֹ עַל־ אַשִׁיבֶנּוּ לֹא אַרְבָּעָה
ndugu-yake kwa-upanga kumfuatia kwa-sababu-ya sitaurudisha sitatoa manne
H0251 H2719 H7291 H7725 H3808 H0702

שְׁמָרָה וְעֶבְרָתוֹ אַפּוֹ לָעַד וַיִּטְרָף רַחֲמָיו וְשִׁחֵת
aliilinda na-ghadhabu-yake hasira-yake milele na-akararua huruma-yake na-akaharibu
H8104 H5678 H0639 H5703 H2963 H7843

נֶצַח׃
daima
H5331

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo, “Kwa dhambi tatu za Edomu, hata kwa nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu alimfuatilia ndugu yake kwa upanga na kutupilia mbali huruma zote. Hasira yake ikaendelea kuwa kali, na ghadhabu yake ikabaki milele.

12

פ בָּצְרָה׃ אַרְמְנוֹת וְאָכְלָה בְּתֵימָן אֵשׁ וְשִׁלַּחְתִּי
P Bosra ngome-za na-utateketeza katika-Temani moto Na-nitatuma
H1224 H0759 H0398 H8487 H0784 H7971

Nitapeleka moto juu ya Temani, na utaziteketeza nyumb a za kifalme za Bozra.”

13

עַמּוֹן בְּנֵי־ פִּשְׁעֵי שְׁלֹשָׁה עַל־ יְהוָה אָמַר כֹּה
Amoni wana-wa makosa-ya makosa-matatu Kwa-sababu-ya Yahwe asema Hivyo
H5983 H6588 H7969 H3068 H0559 H3541

הָרוֹת בְּקָעָם עַל־ אַשִׁיבֶנּוּ לֹא אַרְבָּעָה וְעַל־
wajawazito-wa kupasua-kwao kwa-sababu-ya sitaurudisha sitatoa manne na-kwa-sababu-ya
H1234 H7725 H3808 H0702

גְּבוּלָם׃ אֶת־ הַרְחִיב לְמַעַן הַגִּלְעָד
mpaka-wao – kupanua ili Gileadi
H1366 H0853 H7337 H4616 H1568

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo, “Kwa dhambi tatu za watu wa Amoni, hata kwa nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu wamewapasua wanawake wa Gileadi wenye mimba, ili waweze kupanua mipaka yao.

בִּתְרוּעָה	אַרְמְנוֹתֶיהָ	וְאָכְלָה	רַבָּה	בְּחוֹמַת	אֵשׁ	וְהִצַּתִּי	14
kwa-kelele-za-vita	ngome-zake	na-utateketeza	Raba	katika-ukuta-wa	moto	Na-nitawasha	
H8643	H0759	H0398	H7237	H2346	H0784	H3341	

סוּפָה	בְּיוֹם	בְּסַעַר	מִלְחָמָה	בְּיוֹם	
tufani	katika-siku-ya	kwa-dhoruba	vita	katika-siku-ya	
	H3117		H4421	H3117	

Nitawasha moto katika kuta za Raba, nao utaziteketeza nyumba za kifalme, pamoja na kupiga kelele katika siku ya vita, pamoja na dhoruba katika siku ya kimbunga.

פ	יְהוָה׃	אָמַר	יַחְדָּו	וְשָׂרָיו	הָוּא	בַּגּוֹלָה	מַלְכָּם	וְהָלַךְ	15
P	Yahwe	asema	pamoja	na-wakuu-wake	yeye	uhamishoni	mfalme-wao	Na-ataenda	
	H3068	H0559		H8269	H1931	H1473	H4428	H1980	

Mfalme wao ataenda utumwani, yeye na maafisa wake pamoja,” asema Yahwe.

Chapter 2

וְעַל־	מוֹאָב	פִּשְׁעֵי	שְׁלֹשָׁה	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	1
na-kwa-sababu-ya	Moabu	makosa-ya	makosa-matatu	Kwa-sababu-ya	Yahwe	asema	Hivyo	
	H4124	H6588	H7969		H3068	H0559	H3541	

אֱדוֹם	מֶלֶךְ־	עַצְמוֹת	שָׂרְפּוֹ	עַל־	אֲשִׁיבֶנּוּ	לֹא	אַרְבָּעָה
Edomu	mfalme-wa	mifupa-ya	kuchoma-kwake	kwa-sababu-ya	sitaurudisha	sitatoa	manne
H0123	H4428	H6106	H8313		H7725	H3808	H0702

לַשִּׂיד׃
kuwa-chokaa
H7875

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: “Kwa dhambi tatu za Moabu, hata kwa nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu amechoma moto mifupa ya mfalme wa Edomu hadi kuwa chokaa.

וּמֵת	הַקְּרִיּוֹת	אַרְמְנוֹת	וְאָכְלָה	בְּמוֹאָב	אֵשׁ	וְשִׁלַּחְתִּי־	2
na-atakufa	Kerioti	ngome-za	na-utateketeza	katika-Moabu	moto	Na-nitatuma	
H4191	H7152	H0759	H0398	H4124	H0784	H7971	

שׁוֹפָר׃	בְּקוֹל	בִּתְרוּעָה	מוֹאָב	בִּשְׁאוֹן
tarumbeta	kwa-sauti-ya	kwa-kelele-za-vita	Moabu	kwa-ghasia
H7782		H8643	H4124	H7588

Nitatuma moto juu ya Moabu, na utaangamiza ngome za Keriothi. Moabu atakufa katika gasia, pamoja na kelele na sauti ya tarumbeta.

אֶהֱרֹג	שֹׁפֵט	מִקִּרְבָּהּ	וְכָל־	שָׂרֶיהָ	אַהֲרֹג	וְהִכְרַתִּי	3
nitawaua	hakimu	kutoka-kati-yake	na-wakuu-wake-wote	wakuu-wake	nitawaua	Na-nitamkatilia-mbali	
H2026	H8199	H7130	H3605	H8269	H2026	H3772	

פ	יְהוָה׃	אָמַר	עִמּוֹ
P	Yahwe	asema	pamoja-naye
	H3068	H0559	

Nitamuharibu mwamuzi kati yake, na nitawaua wana wa mfalme pamoja na yeye,” asema Yahwe.

וְעַל־	יְהוּדָה	פִּשְׁעֵי	שְׁלֹשָׁה	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	4
na–kwa–sababu–ya	Yuda	makosa–ya	makosa–matatu	Kwa–sababu–ya	Yahwe	asema	Hivyo	
	H3063	H6588	H7969		H3068	H0559	H3541	

יְהוָה	תּוֹרַת	אֶת־	מָאֲסָם	עַל־	אֲשִׁיבֶנּוּ	לֹא	אַרְבָּעָה
Yahwe	sheria–ya	–	kukataa–kwao	kwa–sababu–ya	sitaurudisha	sitatoa	manne
H3068	H8451	H0853			H7725	H3808	H0702

אֲשֶׁר־	כִּזְבִיהֶם	וַיַּתְעוּם	שָׁמְרוּ	לֹא	וְחֻקָּיו	
ambao–	uongo–wao	na–uongo–wao–uliwapoteza	kuzishika	hawakuzishika	na–amri–zake	
	H3577	H8582	H8104	H3808	H2706	

אֲחֵרֵיהֶם׃	אֲבוֹתָם	הָלְכוּ	
nyuma–yao	baba–zao	waliwafuata	
	H0001	H1980	

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: “Kwa dhambi tatu za Yuda, hata kwa nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu wameikataa sheria ya Yahwe na hawakuzishika amri zake. Uongo wao umesababisha kupotea, ambao baba zao pia waliufuata.

פ	יְרוּשָׁלָ‍ִם׃	אַרְמְנוֹת	וְאָכְלָה	בִּיהוּדָה	אֵשׁ	וְשִׁלַּחְתִּי		5
P	Yerusalemu	ngome–za	na–utateketeza	katika–Yuda	moto	Na–nitatuma		
	H3389	H0759	H0398	H3063	H0784	H7971		

Nitatuma moto juu ya Yuda, na utaimeza ngome ya Yerusalemu.”

וְעַל־	יִשְׂרָאֵל	פִּשְׁעֵי	שְׁלֹשָׁה	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	6
na–kwa–sababu–ya	Israeli	makosa–ya	makosa–matatu	Kwa–sababu–ya	Yahwe	asema	Hivyo	
	H3478	H6588	H7969		H3068	H0559	H3541	

צַדִּיק	בַּכֶּסֶף	מִכְרָם	עַל־	אֲשִׁיבֶנּוּ	לֹא	אַרְבָּעָה	
mwenye–haki	kwa–fedha	kumuuza–kwao	kwa–sababu–ya	sitaurudisha	sitatoa	manne	
H6662	H3701	H4376		H7725	H3808	H0702	

נַעֲלָיִם׃	בַּעֲבוּר	וְאֶבְיוֹן	
viatu	kwa–ajili–ya	na–mhitaji	
H5275	H5668	H0034	

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo: “Kwa dhambi tatu za Israeli, hata kwa nne, sintobadilisha adhabu, kwa sababu wamewauza wasio na hatia kwa fedha na maskini kwa jozi moja ya makubadhi.

וְדֶרֶךְ	דַּלִּים	בְּרֹאשׁ	אֶרֶץ	עֲפַר־	עַל־	הַשֹּׁאֲפִים		7
na–njia–ya	maskini	juu–ya–vichwa–vya	ardhi	mavumbi–ya	juu–ya	Wanaotamani		
H1870	H1800		H0776	H6083				

לְמַעַן	הַנַּעֲרָה	אֶל־	יֵלְכוּ	וְאָבִיו	וְאִישׁ	יַטּוּ	עֲנָיִם	
ili	msichana–mmoja	kwa–	wanaenda	na–baba–yake	na–mtu	wanaipoteza	wanyenyekevu	
H4616	H5291	H0413	H3212	H0001	H0376	H5186	H6035	

קָדְשִׁי׃	שֵׁם	אֶת־	חַלֵּל
takatifu–langu	jina–la	–	kulinajisi
H6944	H8034	H0853	

Nao hukanyaga juu ya vichwa vya maskini kama kukanyaga kwenye mavumbi juu ya aridhi; wanasukuma kukandamiza. Mtu mmoja na baba yake walilala na msichana mmoja na hivyo kukufuru jina langu takatifu.

מִזְבֵּחַ	כָּל־	אֵצֶל	יַטּוּ	חֲבָלִים	בְּגָדִים	וְעַל־		8
madhabahu	kila–	karibu–na	wanajinyoosha	yaliyochukuliwa–rehani	mavazi	Na–juu–ya		
H4196	H3605	H0681	H5186					

אֱלֹהֵיהֶם׃	בֵּית	יִשְׁתּוּ	עֲנוּשִׁים	וְיֵין	
mungu–wao	nyumba–ya	wanakunywa	ya–waliotozwa–faini	na–divai	
H0430		H8354	H6064	H3196	

Nao hulala chini karibu na kila madhabahu kwenye nguo zilizowekwa dhamana, na katika nyumba ya Mungu wao hunywa divai ya wale ambao walitozwa faini.

9 וְאָנֹכִי הִשְׁמַדְתִּי מִפְּנֵיהֶם הָאֱמֹרִי אֶת־ אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אַרְזִים
Na–mimi niliwaangamiza mbele–yao Waamori – ambao kama–urefu–wa mierezi
H0595 H8045 H6440 H0567 H0853 H1363 H0730

וְשָׁרָשָׁיו מִתָּחַת׃ וְנָבְהוּ פִּרְיוֹ מִמַּעַל וַאֲשַׁמֵּיד כָּאֲלוֹנִים הוּא וְחָסֶן
na–mizizi–yake chini juu matunda–yake na–niliangamiza kama–mialoni yeye na–wenye–nguvu urefu–wao
H8328 H8478 H4605 H6529 H8045 H0437 H1931 H2634 H1363

10 וְאָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר
Na–mimi niliwapandisha kutoka–nchi–ya Misri ninyi na–nikawaongoza jangwani
H0595 H5927 H0776 H4714 H0853 H3212

הָאֱמֹרִי׃ אֶרֶץ אֶת־ לָרֶשֶׁת שָׁנָה אַרְבָּעִים
Waamori nchi–ya – kumiliki miaka miaka–arobaini
H0567 H0776 H0853 H3423 H8141 H0705

Pia, niliwapandisha kutoka nchi ya Misri na kuwaongoza miaka arobaini nyikani ili mmiliki nchi ya Wamori.

11 וּמִבַּחוּרֵיכֶם לִנְבִיאִים מִבְּנֵיכֶם וְאָקִים
na–miongoni–mwa–vijana–wenu kuwa–manabii miongoni–mwa–wana–wenu Na–nikawaondosha
H0970 H5030

יְהוָה׃ נְאֻם־ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי זֹאת אִין־ הַאַף לַנְזִרִים
Yahwe asema– Israeli wana–wa hivi hivyo– Je–si kuwa–Wanadhiri
H3068 H5002 H3478 H2063 H0369 H0637 H5139

Nimewainua manabii kutoka miongoni mwa watoto wanu wawe Wanadhiri kutoka vijana wenu. Je sio hivyo, watu wa Israeli? -hivi ndivyo Yahwe asemavyo.

12 וַתַּשְׁקוּ הַנְּזִרִים יַיִן וְעַל־ הַנְּבִיאִים צִוִּיתֶם לֵאמֹר
Lakini–mliwanywesha – Wanadhiri divai na–juu–ya manabii mliamuru mkisema
H8248 H0853 H5139 H3196 H5030 H6680 H0559

תִּנָּבְאוּ׃ לֹא
kutabiri Msitabiri
H5012 H3808

Lakini mmewashawishi Wanadhiri kunywa mvinyo na kuwaamuru manabii wasifanye unabii.

13 הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיק תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה הַמְלֵאָה לָהּ
Tazama mimi ninawabana chini–yenu kama inavyobana gari lililojaa lenyewe
H2009 H0595 H5781 H8478 H5781 H5699 H4395

עָמִיר׃
miganda
H5995

Tazama, nitawakanyaga kama mkokoteni uliojaa miganda inayoweza kumkanyaga mtu.

לֹא־	וְחָזֵק	מִקֶּל	מָנוֹס	וְאָבֵד	14
hataoimarisha–	na–mwenye–nguvu	kutoka–kwa–mwenye–mbio	njia–ya–kukimbia	Na–itapotea	
H3808	H2389	H7031	H4498	H0006	

נַפְשׁוֹ׃	יְמַלֵּט	לֹא־	וְגִבּוֹר	כֹּחוֹ	יְאַמֵּץ	
nafsi–yake	kujiokoa	hatajiokoa–	na–shujaa	nguvu–yake	kuoimarisha	
H5315	H4422	H3808	H1368		H0553	

Mtu akimbiaye hatapata kimbilio; mwenye nguvu hatoongeza nguvu zake mwenyewe; wala shujaa kujiokoa mwenyewe.

בְּרַגְלָיו	וְקַל	יַעֲמֹד	לֹא	הַקֶּשֶׁת	וְתֹפֵשׂ	15
miguu–yake	na–mwenye–miguu–nyepesi	kusimama	hatasimama	upinde	Na–ashikaye	
H7272	H7031	H5975	H3808	H7198	H8610	

נַפְשׁוֹ׃	יְמַלֵּט	לֹא	הַסּוּס	וְרֹכֵב	יְמַלֵּט	לָא	
nafsi–yake	kuokoa	hataokoa	farasi	na–mpanda–farasi	kujiokoa	hatajiokoa	
H5315	H4422	H3808		H7392	H4422	H3808	

Apindaye upinde hatasimama; mkimbiaji sana hatakimbia; mwendesha farasi hatajiokoa mwenyewe.

הַהוּא	בַּיּוֹם־	יָנוּס	עָרֹם	בַּגִּבּוֹרִים	לִבּוֹ	וְאַמִּיץ	16
hiyo	siku–hiyo	atakimbia	uchi	miongoni–mwa–mashujaa	moyo–wake	Na–mwenye–ujasiri	
H1931	H3117	H5127	H6174	H1368		H0533	

פ	יְהוָה׃	נְאֻם־	
P	Yahwe	asema–	
	H3068	H5002	

Hata wapiganaji shujaa watakimbia uchi katika siku hiyo -hivi ndivyo Yahwe asemavy.”

Chapter 3

עַל	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	עֲלֵיכֶם	יְהוָה	דִּבֶּר	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	שִׁמְעוּ	1
juu–ya	Israeli	wana–wa	juu–yenu	Yahwe	alilinena	ambalo	hili	neno	–	Sikieni	
	H3478			H3068	H1696		H2088	H1697	H0853	H8085	

לֵאמֹר׃	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הֶעֱלֵיתִי	אֲשֶׁר	הַמִּשְׁפָּחָה	כֹּל־
akisema	Misri	kutoka–nchi–ya	niliwaleta	ambayo	familia	familia–yote
H0559	H4714	H0776	H5927		H4940	H3605

Sikieni neno la Yahwe aliloongea juu yenu, watu wa Israeli, juu ya familia nzima ambayo niliwatoa kutoka nchi ya Misri,

כֵּן	עַל־	הָאֲדָמָה	מִשְׁפְּחוֹת	מִכֹּל	יָדַעְתִּי	אֶתְכֶם	רַק	2
kwa–hivyo	kwa–hiyo–	za–dunia	familia–zote	miongoni–mwa	nimewajua	ninyi	Ninyi–tu	
		H0127	H4940	H3605	H3045	H0853	H7535	

עֲוֹנֹתֵיכֶם׃	כָּל־	אֶת	עֲלֵיכֶם	אֶפְקֹד	
maasi–yenu	maasi–yenu–yote	kwa–sababu–ya	ninyi	nitawaadhibu	
H5771	H3605	H0853			

“Nimewachagua ninyi tu kutoka familia zote za dunia. Kwa hiyo nitawaadhibu kwa dhambi zenu zote.”

נוֹעָדוּ׃	אִם־	בִּלְתִּי	יַחְדָּו	שְׁנָיִם	הֲיֵלְכוּ	3
kukubaliana	kama–	bila–	pamoja	wawili	Je–wawili–watatembea	
H3259		H1115		H8147	H3212	

Je wawili wanaweza kutembea pamoja isipokuwa wamekubaliana?

הֲיֵֽלְכ֣וּ	לֹ֔ו	אֵ֖ין	וְטֶ֥רֶף	בַּיַּ֑עַר	אַרְיֵ֖ה	הַיִשְׁאָ֥ג	4
Je–atatoa–sauti	kwake	hakuna	na–mawindo	msituni	simba	Je–ataunguruma	
H5414		H0369	H2964			H7580	

לָכֶֽד׃	אִם־	בִּלְתִּ֥י	מִמְּעֹנָתֹ֖ו	קֹולֹ֑ו	כְּפִ֥יר
kunasa	kama–	bila–	kutoka–pangoni–mwake	sauti–yake	simba–mchanga
H3920		H1115	H4585		

Je simba huunguruma msituni wakati hakuna mawindo? Je mwana simba ataunguruma kutoka pangoni mwake kama hajakamata kitu?

פַּ֖ח	הֲתַעֲלֶה־	לָּ֥הּ	אֵ֛ין	וּמוֹקֵ֥שׁ	הָאָ֖רֶץ	פָּ֣ח	עַל־	צְפֹ֑ור	הֲתִפָּ֥ל	5
mtego	Je–utaruka–	yeye	bila	na–mtego	ardhini	mtego	katika–	ndege	Je–itaanguka	
	H5927		H0369	H4170	H0776			H6833	H5307	

יִלְכֹּ֖ד׃	לֹ֣א	וְלָכֹ֔ד	הָאֲדָמָ֑ה	מִן־	
kunasa	bila	na–kunasa	ardhi	kutoka–	
H3920	H3808	H3920	H0127		

Je ndege ataanguka kwenye mtego aridhini wakati hakuna chambo kimewekwa kwa ajili yake? Je mtego utafyatuka juu aridhini wakati hakuna kitu cha kukamata?

תִּתֵּ֥ן	אִם־	יֶחֱרַ֖ד	לֹ֣א	וְעָ֑ם	בְּעִ֣יר	שֹׁופָ֔ר	יִתָּקַ֥ע	אִם־	6
litatokea	Kama–	kutetemeka	hawatatetemeka	na–watu	mjini	tarumbeta	itapigwa	Kama–	
H1961		H2729	H3808			H7782	H8628		

עָשָׂ֖ה׃	לֹ֣א	וַיהוָ֑ה	בְּעִ֣יר	רָעָ֔ה
kulifanya	hakulifanya	na–Yahwe	mjini	baya
	H3808	H3068		

Je tarumbeta itapigwa mjini na watu wasitetemeke? Je janga laweza kuja mjini lisiyoletwa na Yahwe?

סֹודֹ֖ו	נָ֣לָה	אִם־	כִּ֤י	דָבָ֙ר֙	יְהוָ֔ה	אֲדֹנָ֖י	יַעֲשֶׂ֑ה	לֹ֣א	כִּ֔י	7
siri–yake	kufunua	kama–	bila–	jambo	Yahwe	Bwana	kufanya	haatafanya	Kwa–kuwa	
H5475	H1540			H1697	H3069	H0136		H3808		

הַנְּבִיאִֽים׃	עַבְדָּ֖יו	אֶל־	
manabii	watumishi–wake	kwa–	
	H5650	H0413	

Hakika Bwna Yahwe hatafanya kitu vinginevyo amewafunulia mpango watumishi wake manabii.

מִ֚י	דִּבֶּ֔ר	יְהוִ֖ה	אֲדֹנָ֑י	יִרְאָ֣ה	לֹ֣א	מִ֚י	שָׁאַ֔ג	אַרְיֵ֖ה	8
nani	amenena	Yahwe	Bwana	kuogopa	asiyeogopa	nani	ameunguruma	Simba	
H4310	H1696	H3069	H0136	H3372	H3808	H4310	H7580		

יִנָּבֵֽא׃	לֹ֣א	
kutabiri	asiyetabiri	
H5012	H3808	

Simba ameshaunguruma; nani hatoogopa? Bwana Yahwe amekwisha ongea; nani hatotabiri?

9 הַשְׁמִיעוּ עַל־ אַרְמְנוֹת בְּאַשְׁדּוֹד אַרְמְנוֹת עַל־ הַשְׁמִיעוּ וְאִמְרוּ מִצְרַיִם בְּאַרְצֵי אַשְׁדּוֹד וְעַל־ בְּאַרְצָה
Tangazeni juu-ya ngome-za Ashdodi ngome-za juu-ya Tangazeni na-semeni Misri nchi-ya ngome-za na-juu-ya nchi-ya Misri na-semeni
H8085 H5921 H0759 H0795 H5921 H0759 H8085 H0559 H4714 H0776 H0759 H5921 H0776 H4714 H0559

וּרְאוּ מְהוּמֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ וְעָשֻׁקִים בְּקִרְבָּהּ׃
na-angalieni machafuko makubwa kati-yake na-udhalimu ndani-yake
H7200 H4103 H7227 H8432 H6217 H7130

וְעַל־ הָרֵי שֹׁמְרוֹן הֲמוֹנֶיהָ עַל־ הֵאָסְפוּ כוּשִׁים
Samaria milima-ya juu-ya Kusanyikeni
H8111 H2022 H5921 H0622

Tangaza hii katika ngome huko Ashdodi, na katika ngome za nchi ya Misri; sema, “Kusanyikeni kwenye milima ya Samaria na oneni vile mchafuko ulivyomkubwa kwake, na ukandamizaji uliopo katika yeye.

10 וְלֹא־ יָדְעוּ נְאֻם־ נְכֹחָה עֲשׁוֹת־ יְהוָה הָאֹצְרִים חָמָס וָשֹׁד
Na-hawajui- kujua haki kutenda- asema- Yahwe wanaohifadhi udhalimu na-uporaji
H3808 H3045 H5229 H6213 H5002 H3068 H0686 H2555 H7701

בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם׃ פ
katika-ngome-zao P
H0759

Kwa kuwa hawajui jinsi ya kufanya haki -hivi ndivyo Yahwe asemavyo- hao watunzao nguvu na uharibifu katika ngome zao.”

11 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צַר וּסְבִיב הָאָרֶץ וְהוֹרֵד
Kwa-hivyo hivyo asema Bwana Yahwe Adui atazunguka nchi na-atashusha
H3541 H3541 H0559 H0136 H3069 H6862 H5439 H0776 H3381

מִמֶּךָּ וְנָבְזוּ עֻזֶּךָ אַרְמְנוֹתָיִךְ׃
kutoka-kwako nguvu-zako na-zitaporwa ngome-zako
H4480 H5797 H0962 H0759

Kwa hiyo, hivi ndivyo Yahwe asemavyo, “Adui ataizunguka nchi. Atazivuta chini nguvu zako na ngome zenu zitatekwa nyara.”

12 כֹּה אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יַצִּיל הָרֹעֶה שְׁתֵּי כָרָעַיִם אוֹ בַּדַּל־ אֹזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְּנֵי־ וָשָׁם בְּפִי מִפִּיו יִשְׂרָאֵל
Hivyo asema Yahwe Kama-vile anavyookoa mchungaji simba kutoka-kinywani-mwa Israeli wana-wa wataokolewa hivyo sikio kipande-cha au miguu miguu-miwili
H3541 H0559 H3068 H3588 H5337 H7462 H6310 H3478 H1121 H5337 H3651 H0241 H0915 H176 H3767 H8147

בְּשֹׁמְרוֹן בְּפֵאַת מִטָּה וּבְדַמֶּשֶׂק עָרֵשׂ׃
katika-Samaria katika-pembe-ya kitanda na-katika-Dameski godoro
H8111 H6285 H4296 H1833 H6210

הַיֹּשְׁבֵי wakaao H3427

Hivi ndivyo Yahwe asemavyo,” Kama mchungaji aokoavyo miguu miwili tu kwenye mdomo wa simba, au kipande cha sikio, ndivyo wana wa Israeli watakavyookolewa wale waishio katika Samaria, pamoja na pembe ya kulalia, au pembe ya kitanda.”

13 שִׁמְעוּ וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב נְאֻם־ אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי
Sikilizeni na-shuhudieni katika-nyumba-ya Yakobo asema- Bwana Yahwe Mungu-wa
H8085 H5749 H1004 H3290 H5002 H0136 H3069 H0430

הַצְּבָאוֹת׃
majeshi

Sikieni na kushudia juu ya nyumba ya Yakobo -hivi ndivyo Yahwe asemavyo, Mungu wa majeshi,

14

עַל־	וּפָקַדְתִּי	עָלָיו	יִשְׂרָאֵל	פִּשְׁעֵי־	פָּקְדֵי	בְיוֹם	כִּי
juu–ya	na–nitaadhibu	juu–yake	Israeli	makosa–ya	nitakapowaadhibu	siku–ile	Kwa–kuwa
			H3478	H6588		H3117	

לָאָרֶץ׃	וְנָפְלוּ	הַמִּזְבֵּחַ	קַרְנוֹת	וְנִגְדְּעוּ	בֵּית־אֵל	מִזְבְּחוֹת
ardhini	na–zitaanguka	madhabahu	pembe–za	na–zitakatwa	Betheli	madhabahu–za
H0776	H5307	H4196		H1438	H1008	H4196

“Kwa kuwa katika siku ambayo nimeadhibu dhambi za Israeli, pia nitaziadhibu madhabahu za Betheli. Pembe za madhabahu zitakatwa na kuanguka chini.

15

וְאָבְדּוּ	הַקָּיִץ	בֵּית	עַל־	הַחֹרֶף	בֵּית־	וְהִכֵּיתִי
na–zitaangamia	kiangazi	nyumba–ya	pamoja–na	majira–ya–baridi	nyumba–ya	Na–nitapiga
H0006	H7019			H2779		H5221

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	רַבִּים	בָּתִּים	וְסָפוּ	הַשֵּׁן	בָּתֵּי
S	Yahwe	asema–	nyingi	nyumba	na–zitaisha	pembe–za–ndovu	nyumba–za
	H3068	H5002			H5486	H8127	

Nitaiharibu nyumba ya baridi pamoja na nyumba ya hari. Nyumba za pembe zitaangamia, na nyumba kubwa zitatoweka, -hivi ndivyo Yahwe asemavyo.”

Chapter 4

1

שֹׁמְרוֹן	בְּהַר	אֲשֶׁר	הַבָּשָׁן	פָּרוֹת	הַזֹּה	הַדָּבָר	שִׁמְעוּ
Samaria	katika–Mlima–wa	mlio	Bashani	ng'ombe–wa	hili	neno	Sikilizeni
H8111	H2022		H1316	H6510	H2088	H1697	H8085

הָבִיאָה	לַאֲדֹנֵיהֶם	הָאֹמְרֹת	אֶבְיוֹנִים	הָרֹצְצוֹת	דַּלִּים	הָעֹשְׁקוֹת
Leteni	kwa–bwana–zenu	mnaosema	wahitaji	mnaowaponda	maskini	mnaowanyonya
H0935	H0113	H0559	H0034	H7533	H1800	H6231

וְנִשְׁתָּה׃
na–tunywe
H8354

Lisikilizeni neno hili, ninyi ng'ombe wa Bashani, ninyi mliomo katika mlima wa Samaria, ninyi mnaowakandamiza maskini, ninyi mnaowaponda wahitaji, ninyi muwaambiao waume zenu, “Tuleteeni vinywaji.”

2

עֲלֵיכֶם	בָּאִים	יָמִים	הִנֵּה	כִּי	בְּקָדְשׁוֹ	יְהוִה	אֲדֹנָי	נִשְׁבַּע
juu–yenu	zinakuja	siku	tazama	kwa–kuwa	kwa–utakatifu–wake	Yahwe	Bwana	Ameapa
	H0935	H3117	H2009		H6944	H3069	H0136	H7650

דּוּגָה׃	בְּסִירוֹת	וְאַחֲרִיתְכֶן	בְּצִנּוֹת	אֶתְכֶם	וְנָשָׂא
samaki	kwa–ndoano–za	na–mabaki–yenu	kwa–ndoano	ninyi	na–mtapelekwa
H1729		H0319		H0853	H5375

Bwana Yahwe ameapa kwa utukufu wake, “Tazama, siku zitakuja kwenu wakati watakapowaondoa kwa ndoana, wa mwisho wenu na ndoana za kuvulia samaki.

3

נְאֻם־	הַהַרְמֹנָה	וְהִשְׁלַכְתֶּנָה	נִגְדָּה־	אִשָּׁה	תֵּצֶאנָה	וּפְרָצִים
asema–	Harmoni	na–mtatupwa	mbele–yake	kila–mwanamke	mtatoka	Na–kupitia–mapengo
H5002	H2038	H7993	H5048	H0802	H3318	H6556

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Mtatoka kupitia mahali palipo bomolewa kwenye kuta za mji, kila mmoja wenu kwenda moja kwa moja kupitia hapo, na mtajitupa mbele ya Harmoni -hivi ndivyo asemavyo Yahwe.”

זִבְחֵיכֶם	לַבֹּקֶר	וְהָבִיאוּ	לִפְשָׁעַ	הַרְבּוּ	הַגִּלְגָּל	וּפִשְׁעוּ	בֵּית־אֵל	בָּאוּ	4
dhabihu–zenu	asubuhi	na–leteni	kukosa	zaidi	Gilgali	na–mkose	Betheli	Njooni	
H2077	H1242	H0935	H6586		H1537	H6586	H1008	H0935	

מַעְשְׂרֹתֵיכֶם׃	יָמִים	לִשְׁלֹשֶׁת
zaka–zenu	siku	siku–ya–tatu
H4643	H3117	H7969

“Nendeni Betheli na uovu, hata Gilgali mkaongeza dhambi, leteni dhabihu zenu kila asubuhi, zaka zenu kila baada ya siku tatu.

נְדָבוֹת	וְקִרְאוּ	תּוֹדָה	מֵחָמֵץ	וְקַטֵּר	5
sadaka–za–hiari	na–tangazeni	sadaka–ya–shukrani	kutoka–unga–wenye–chachu	Na–fukukizeni	
H5071	H7121	H8426			

יְהוָה׃	אֲדֹנָי	נְאֻם	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אַהֲבְתֶּם	כֵּן	כִּי	הַשְׁמִיעוּ
Yahwe	Bwana	asema	Israeli	wana–wa	mnapenda	hivyo	kwa–kuwa	tangazeni
H3069	H0136	H5002	H3478		H0157			H8085

Toeni dhabihu za shukurani pamoja na mkate; tangazeni sadaka za hiari; watangazieni, kwa kuwa hii ndiyo iwapendezayo, ninyi watu wa Israeli -hivi ndivyo asemavyo Bwana Yahwe.

עֲרֵיכֶם	בְּכָל־	שִׁנַּיִם	נִקְיוֹן	לָכֶם	נָתַתִּי	אֲנִי	וְגַם־	6
miji–yenu	katika–miji–yenu–yote	meno	usafi–wa	ninyi	niliwapa	mimi	Na–pia–	
H3605		H8127			H5414	H0589	H1571	

עָדֵי	שַׁבַּתָּם	וְלֹא־	מְקוֹמֹתֵיכֶם	בְּכָל	לֶחֶם	וְתַסֵּר	
kwangu	kurudi	na–hamkurudi–	mahali–penu	katika–mahali–penu–pote	mkate	na–upungufu–wa	
H5704	H7725	H3808	H4725	H3605	H3899	H2640	

יְהוָה׃	נְאֻם־	
Yahwe	asema–	
H3068	H5002	

Nawapatia usafi wa meno katika miji yenu na na kupungukiwa na mkate katika sehemu zenu zote. Bado hamkurudi kwangu -hivi ndivyo Yahwe asemavyo.

חֳדָשִׁים	שְׁלֹשָׁה	בְּעוֹד	הַגֶּשֶׁם	אֶת־	מִכֶּם	מָנַעְתִּי	אָנֹכִי	וְגַם	7
miezi	miezi–mitatu	miezi–mitatu	mvua	–	kutoka–kwenu	nilizuia	mimi	Na–pia	
H2320	H7969	H5750	H1653	H0853		H4513	H0595	H1571	

אַחַת	עִיר	וְעַל־	אֶחָת	עִיר	עַל־	וְהִמְטַרְתִּי	לַקָּצִיר
mwingine	mji	na–juu–ya	mmoja	mji	juu–ya	na–nilinyeshea	kabla–ya–mavuno
H0259			H0259			H4305	

אֲשֶׁר־	וְחֶלְקָה	תִּמָּטֵר	אַחַת	חֶלְקָה	אַמְטִיר	לֹא
ambacho–	na–kipande	kilinyeshewa	kimoja	kipande	kuunyeshea	sikuunyeshea
		H4305	H0259		H4305	H3808

תִּיבָשׁ׃	עָלֶיהָ	תַּמְטִיר	לֹא־
kilikauka	juu–yake	kuunyeshea	hakikuunyeshewa–
H3001		H4305	H3808

Pia nimeizuia mvua kutoka kwenu wakati bado kulikuwa na miezi mitatu kwa mavuno. Nikaifanya inyeshe juu ya mji, na kuifanya isinyeshe katika mji mwingine. Kipande kimoja cha nchi ilinyesha, lakini kipande kingine cha nchi ambapo haikunyesha palikuwa pakavu.

מַיִם	לִשְׁתּוֹת	אַחַת	עִיר	אֶל־	עָרִים	שָׁלֹשׁ	שְׁתַּיִם׀	וְנָעוּ	8
maji	kunywa	mmoja	mji	kwa–	miji	mitatu	miji–miwili	Na–walitangatanga	
H4325	H8354	H0259		H0413		H7969	H8147	H5128	

יְהוָה׃	נְאֻם־	עָדֵי	שַׁבְתָּם	וְלֹא־	יִשְׁבָּעוּ	וְלֹא	
Yahwe	asema–	kwangu	kurudi	na–hamkurudi–	kushiba	na–hawakushiba	
H3068	H5002	H5704	H7725	H3808	H7646	H3808	

Walizunguka miji miwili au mitatu kwenda mji mwingine kunywa maji, lakini hawakutosheka. Bado hawakunirudia mimi -asema Yahwe.

גַּנּוֹתֵיכֶם	הַרְבּוֹת	וּבֵיֶרְקוֹן׀	בַּשִּׁדָּפוֹן	אֶתְכֶם׀	הִכֵּיתִי	9		
bustani–zenu	mara–nyingi	na–kutu	kwa–ugonjwa–wa–mimea	ninyi	Niliwapiga			
H1593		H3420		H0853	H5221			

הַגָּזָם	יֹאכַל	וְזֵיתֵיכֶם	וּתְאֵנֵיכֶם	וְכַרְמֵיכֶם		
nzige	waliyokula	na–mizeituni–yenu	na–mitini–yenu	na–mashamba–yenu–ya–mizabibu		
H1501	H0398	H2132	H8384	H3754		

ס	יְהוָה׃	נְאֻם־	עָדֵי	שַׁבְתָּם	וְלֹא־	
S	Yahwe	asema–	kwangu	kurudi	na–hamkurudi–	
	H3068	H5002	H5704	H7725	H3808	

Nimewapiga kwa maradhi yanayosababisha kuvu. Wingi wa bustani, mashamba yenu ya zabibu, mitini yenu, na mizaituni-kuteketeza yote. Bado hamkunirudia hivi ndivyo Yahwe asemavyo.

בַּחוּרֵיכֶם	בַּחֶרֶב׀	הָרָגְתִּי	מִצְרַיִם	בְּדֶרֶךְ	דֶּבֶר׀	בָּכֶם	שִׁלַּחְתִּי	10	
vijana–wenu	kwa–upanga	niliwaua	Misri	kama–njia–ya	tauni	kati–yenu	Nilituma		
H0970	H2719	H2026	H4714	H1870	H1698		H7971		

וּבְאַפְּכֶם	מַחֲנֵיכֶם׀	בְּאֶשׁ	וָאַעֲלֶה	סוּסֵיכֶם	שִׁבְיְ	עִם	
katika–pua–zenu	kambi–zenu	uvundo–wa	na–nikaupandisha	farasi–wenu	utekaji–wa	pamoja–na	
H0639	H4264	H0889	H5927				

יְהוָה׃	נְאֻם־	עָדֵי	שַׁבְתָּם	וְלֹא־	
Yahwe	asema–	kwangu	kurudi	na–hamkurudi–	
H3068	H5002	H5704	H7725	H3808	

Nimetuma tauni kwenu kama ya Misri. Nimewaua watoto wenu kwa upanga, kubeba farasi zenu, na kuufanya uvundo wa kambi zenu na kuingiza kwenye pua zenu. Bado hamkunirudia mimi -hivi ndivyo asemavyo Yahwe.

וַתְּהִי׳	עֲמֹרָה	וְאֶת־	סְדֹם	אֶת־	אֱלֹהִים׀	כְּמַהְפֵּכַת	בָּכֶם	הָפַכְתִּי	11	
na–mkawa	Gomora	na–	Sodoma	–	Mungu	kama–kupindua–kwa	kati–yenu	Nilipindua		
H1961	H6017	H0853	H5467	H0853	H0430	H4114		H2015		

יְהוָה׃	נְאֻם־	עָדֵי	שַׁבְתָּם	וְלֹא־	מִשְׁרֶפָה	מְצֻלֶּל	כְּאוּד	
Yahwe	asema–	kwangu	kurudi	na–hamkurudi–	kutoka–mwakoni	kilichookolewa	kama–kijiti	
H3068	H5002	H5704	H7725	H3808	H8316	H5337	H0181	

ס
S

Nimeiangamiza miji miongoni mwenu, kama wakati Mungu alipoiangamiza Sodoma na Gomora. Mlikuwa kama kijinga kilichonyakuliwa kutoka kwenye moto. Bado hamkunirudia - asema Yahwe.

אֶעֱשֶׂה־	זֹּאת	כִּי־	עֵקֶב	יִשְׂרָאֵל	לְךָ	אֶעֱשֶׂה־	כֹּה	לָכֵן	12
nitakufanyia–	hivi	kwa–kuwa–	kwa–sababu	Israeli	wewe	nitakufanyia–	hivyo	Kwa–hivyo	
	H2063		H6118	H3478			H3541		

יִשְׂרָאֵל׃	אֱלֹהֶיךָ	לִקְרַאת־	הָכֵן	לָךְ	
Israeli	Mungu–wako	kukutana–na	jiandae	wewe	
H3478	H0430	H7125			

Kwa hiyo nitafanya jambo baya kwako, Israeli; na kwa sababu nitafanya jambo baya kwako, jiandae kukutana na Mungu, Israeli!

	וּמַגִּיד	רוּחַ	וּבֹרֵא	הָרִים	יוֹצֵר	הִנֵּה	כִּי				13
	na–anayetangaza	upepo	na–anayeumba	milima	anayeumba	tazama	Kwa–kuwa				
	H5046	H7307		H2022	H3335	H2009					
	עֵיפָה	שַׂחַר	עֹשֶׂה	שֹׁחֹו	מַה־	לְאָדָם					
	giza	mapambazuko	anayefanya	mawazo–yake	mawazo–yake	kwa–mwanadamu					
	H5890	H7837		H7808	H4100	H0120					
ס	שְׁמֹו׃	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי־	יְהוָה	אֶרֶץ	בָּמֳתֵי	עַל־	וְדֹרֵךְ			
S	jina–lake	majeshi	Mungu–wa	Yahwe	dunia	mahali–pa–juu–pa	juu–ya	na–anayekanyaga			
	H8034		H0430	H3068	H0776	H1116		H1869			

Kwa kuwa, tazama, yeye atangenezaye milima pia ndiye aumbaye upepo, humfunulia mawazo yake mwanadamu, hufanya asubuhi kuwa giza, na kupakanyaga mahala pa juu ya dunia. Yahwe, Mungu wa majeshi, ndilo jina lake.”

Chapter 5

בֵּית	קִינָה	עֲלֵיכֶם	נְשָׂא	אָנֹכִי	אֲשֶׁר	הַזֶּה	הַדָּבָר	אֶת־	שִׁמְעוּ	1
nyumba–ya	maombolezo	juu–yenu	ninaliinua	mimi	ambalo	hili	neno	–	Sikilizeni	
	H7015		H5375	H0595		H2088	H1697	H0853	H8085	
									יִשְׂרָאֵל׃	
									Israeli	
									H3478	

Sikilizeni hili neno ambalo nisemalo kama maombelezo juu yenu, nyumba ya Israeli.

עַל־	נְטֻשָׁה	יִשְׂרָאֵל	בְּתוּלַת	קוּם	תּוֹסִיף	לֹא־	נָפְלָה	2
juu–ya	ametupwa	Israeli	bikira	kusimama	kuendelea	hataendelea–	Ameanguka	
	H5203	H3478	H1330		H3254	H3808	H5307	
				מְקִימָהּ׃	אֵין	אַדְמָתָהּ		
				wa–kumsimamisha	hakuna	ardhi–yake		
					H0369	H0127		

Bikira wa Israeli ameanguka; hatoinuka tena; ametoroka kwenye nchi yake, hakuna mtu wa kumwinua.

מֵאָה	תַּשְׁאִיר	אֶלֶף	הַיֹּצֵאת	הָעִיר	יְהוִה	אֲדֹנָי	אָמַר	כֹּה	כִּי	3
mia	utabakisha	elfu	unaotoa	Mji	Yahwe	Bwana	asema	hivyo	Kwa–kuwa	
H3967	H7604	H0505	H3318		H3069	H0136	H0559	H3541		
ס	יִשְׂרָאֵל׃	לְבֵית	עֲשָׂרָה	תַּשְׁאִיר	מֵאָה	וְהַיּוֹצֵאת				
S	Israeli	kwa–nyumba–ya	kumi	utabakisha	mia	na–unaotoa				
	H3478		H6235	H7604	H3967	H3318				

Kwa kuwa hivi ndivyo Yahwe asemavyo: “Mji ambao umetoka nje kwa elfu watabaki mia, na walioenda nje mia watabaki kumi wa mali ya nyumba ya Israeli.”

וְחַיּוּ׃	דִּרְשׁוּנִי	יִשְׂרָאֵל	לְבֵית	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי	4
na–mkaishi	Nitafuteni	Israeli	kwa–nyumba–ya	Yahwe	asema	hivyo	Kwa–kuwa	
H2421	H1875	H3478		H3068	H0559	H3541	

Kwa kuwa hivi ndivyo Yahwe asemavyo kwa nyumba ya Israeli: “Nitafuteni na mtaishi!

לֹא	שָׁבַעוּבְאֵר	תָּבֹאוּ	לֹא	וְהַגִּלְגָּל	בֵּית־אֵל	תִּדְרְשׁוּ	וְאֵל־	5
msipite	na–Beer–Sheba	kwenda	msiende	na–Gilgali	Betheli	kutafuta	Na–msitafute–	
H3808	H0884	H0935	H3808	H1537	H1008	H1875	H0408	

לָאָוֶן׃	יִהְיֶה	וּבֵית־אֵל	יִגְלֶה	הַגִּלְגָּל	כִּי	תַּעֲבֹרוּ
bure	itakuwa	na–Betheli	itakwenda–uhamishoni	hakika	Gilgali	kwa–kuwa	kupita
H0205	H1961	H1008	H1540	H1540	H1537		

Msimtafute Betheli; wala kuingia Gilgali; msisafiri kwenda Bersheba. Kwa kuwa Gilgali watakwenda utumwani hakika, na Betheli haitakuwa kitu.

יוֹסֵף	בֵּית	כְּאֵשׁ	יִצְלָח	פֶּן־	וְחִיוּ	יְהוָה	אֶת־	דִּרְשׁוּ	6
Yosefu	nyumba–ya	kama–moto	akateketea	asije–	na–mkaishi	Yahwe	–	Mtafuteni	
H3130		H0784		H6435	H2421	H3068	H0853	H1875	

לְבֵית־אֵל׃	מְכַבֶּה	וְאֵין־	וְאָכְלָה
kwa–Betheli	wa–kuzima	na–hakuna–	na–ukateketeze
H1008	H3518	H0369	H0398

Mtafuteni Yahwe mtaishi, au atawaka kama moto kwenye nyumba ya Yusufu. Utateketeza, na hakutakuwa na mtu hata mmoja kuuzima katika Betheli.

הַנִּיחוּ׃	לָאָרֶץ	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	לְלַעֲנָה	הַהֹפְכִים	7
mnauweka–chini	ardhini	na–uadilifu	haki	kuwa–uchungu	Mnaogeuza	
H3240	H0776	H6666	H4941	H3939	H2015	

Wale watu wageuzao haki kuwa jambo chungu na kuiangusha haki chini!”

לַיְלָה	וְיוֹם	צַלְמָוֶת	לַבֹּקֶר	וְהַפֵּךְ	וּכְסִיל	כִּימָה	עֹשֶׂה	8
usiku	na–mchana	kivuli–cha–mauti	asubuhi	na–anayegeuza	na–Orioni	Kilimia	Aliyeumba	
H3915	H3117	H6757	H1242	H2015	H3685	H3598		

יְהוָה	הָאָרֶץ	פְּנֵי	עַל־	וַיִּשְׁפְּכֵם	הַיָּם	לְמֵי־	הַקּוֹרֵא	הֶחָשֵׁיךְ
Yahwe	dunia	uso–wa	juu–ya	na–kuyamwaga	bahari	maji–ya	anayeita	anaufanya–giza
H3068	H0776	H6440		H8210	H3220	H4325	H7121	H2821

ס	שְׁמוֹ׃
S	jina–lake
	H8034

Mungu aliiumba Pleidezi na Orioni; amebadilisha giza kuwa asubuhu; hufanya siku kuwa giza na usiku na kuita maji ya bahari; yeye huyamwaga juu ya uso wa dunia. Yahwe ndilo jina lake!

יָבוֹא׃	מִבְצָר	עַל־	וְשֹׁד	עָז	עַל־	שֹׁד	הַמַּבְלִיג	9
unakuja	ngome	juu–ya	na–uharibifu	mwenye–nguvu	juu–ya	uharibifu	Anayeangusha	
H0935	H4013		H7701	H5794		H7701	H1082	

Yeye huleta uharibifu wa ghafla juu ya waliohodari ili kwamba uharibifu uje juu ya ngome.

יִתָּעֵבוּ׃	תָּמִים	וְדֹבֵר	מוֹכִיחַ	בַּשָּׁעַר	שָׂנְאוּ	10
wanachukizwa–naye	ukweli	na–anayesema	anayekemea	langoni	Wanamchukia	
H8581	H8549	H1696	H3198	H8179	H8130	

Wanamchukia kila awasahihishaye katika lango la mji, nao humchukia sana yeyote asemaye ukweli.

11 לָכֵן בְּוֹשַׁסְכֶּם מִעַן־ וּמַשְׁאַת־ בַּר׃
Kwa-hivyo mnavyowakanyaga kwa-sababu na-ushuru-wa ngano
H3282 H1318 H4864

תֵּשְׁבוּ וְלֹא־ בְּנִיתֶם גָּזִית מָבָתָּי מִמֶּנּוּ תִּקְחוּ
kukaa na-hamtakaa- mmejenga mawe-yaliyochongwa nyumba-za kutoka-kwake mnachukua
H3427 H3808 H1129 H1496 H3947

אֶת־ תִּשְׁתּוּ וְלֹא נְטַעְתֶּם חֶמֶד כַּרְמֵי־ בָּם
– kunywa na-hamtakunywa mmepanda kupendeza mashamba-ya-mizabibu-ya ndani-yake
H0853 H8354 H3808 H5193 H2531 H3754

יֵינָם׃
divai-yake
H3196

Kwa sababu mnamkanyaga chini maskini na kuchukua sehemu ya ngano kutoka kwake- ingawa mmejenga nyumba za mawe yaliyochongwa, hamtaishi kwenye nyumba hizo. Mmependezwa na mashamba ya mizabibu, lakini hamtakunywa mvinyo wake.

12 צָרְרֵי חַטֹּאתֵיכֶם וַעֲצֻמִים פִּשְׁעֵיכֶם רַבִּים יָדַעְתִּי כִּי
mkandamizao dhambi-zenu na-makubwa makosa-yenu mengi ninajua Kwa-kuwa
H6099 H6588 H3045

הַטּוֹת׃ בַּשַּׁעַר וְאֶבְיוֹנִים כֹּפֶר לָקְחֵי צַדִּיק
mnawapotoza langoni na-wahitaji rushwa wapokea-wa wenye-haki
H5186 H8179 H0034 H3947 H6662

Kwa kuwa najua ni jinsi gani mlivyo na makosa mengi na jinsi dhambi zenu zilivyo kubwa- ninyi mnaowaonea wenye haki, chukueni rushwa, na kuwageuza wahitaji kwenye lango la mji.

13 לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא דֹּמֵם כִּי עֵת רָעָה
Kwa-hivyo mwenye-busara wakati-huu huu atanyamaza kwa-kuwa wakati mbaya
H6256 H1931 H6256

הִיא׃
ni-huu
H1931

Kwa hiyo kila mtu mwenye busara atanyamaza kimya kwenye wakati kama huo, kwa kuwa ni wakati wa uovu.

14 דִּרְשׁוּ־ טוֹב וְאַל־ רָע לְמַעַן תִּחְיוּ וְיִהְיוּ־ כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵי־
Tafuteni- wema na-si- uovu ili mkaishi na-itakuwa- hivyo Yahwe Mungu-wa
H1875 H0408 H4616 H2421 H1961 H3068 H0430

צְבָאוֹת מָאַסְתֶּם כַּאֲשֶׁר אִתְּכֶם פִּי׃
majeshi kama pamoja-nanyi mnavyosema
H0559 H0854

Tafuteni mazuri na sio mabaya, ili kwamba mpate kuishi. Hivyo Yahwe, Mungu wa majeshi, atakuwa na ninyi tayari, kama msemavyo yeye ndiye.

15 שִׂנְאוּ־ רָע וְאֶהֱבוּ טוֹב וְהַצִּיגוּ בַּשַּׁעַר מִשְׁפָּט אוּלַי
Chukieni- uovu na-pendeni wema na-simamisheni langoni haki labda
H8130 H0157 H3322 H8179 H4941 H0194

יְחָנֵּן יְהוָה אֱלֹהֵי־ צְבָאוֹת שְׁאֵרִית יוֹסֵף׃ ס
atawaonea-huruma Yahwe Mungu-wa majeshi mabaki-ya Yosefu S
H3068 H0430 H7611 H3130

Chukieni uovu, imarisheni haki katika lango la mji. Huenda Yahwe, Mungu wa majeshi, atawafadhili mabaki ya Yusufu.

16 לָכֵן כֹּה־ חִיבְּיוֹ כְּכָל־ רְחֹבוֹת
Kwa–hivyo hivyo– asema Yahwe Mungu–wa majeshi Bwana katika–viwanja–vyote viwanja
H3541 H0559 H3068 H0430 H0136 H3605 H7339

וְקָרְאוּ מִסְפֵּד בְּכָל־ חוּצוֹת יֹאמְרוּ הוֹ־ הוֹ אֹמְרֵי אֶל־
na–watamwita maombolezo na–katika–njia–zote njia watasema Ole– ole kwa–
H7121 H4553 H3605 H2351 H1930 H1930 H0559 H0413

אִכָּר לְבַכִּי וְנֶהִי׃ מִסְפֵּד וּמְסֻפָּד אֶל־ יוֹדְעֵי וְנֶהִי׃ אִכָּר
mkulima maombolezo na–maombolezo kwa– wajuao kuomboleza maombolezo mkulima
H0406 H4553 H0413 H3045 H5092 H4553 H0406

Kwa hiyo, hivi ndivyo Yahwe asemavyo, Mungu wa majeshi, Bwana, “Kutakuwa na maombolezo kwenye miraba yote, na watasema kwenye mitaa yote, 'Ole! Ole!' Watawaita wakulima kuomboleza na walio hodari wa kulia na kuomboleza.

17 כִּי־ מִסְפֵּד כְּרָמִים וּבְכָל־
kwa–kuwa– maombolezo mashamba–ya–mizabibu Na–katika–mashamba–yote–ya–mizabibu
H4553 H3754 H3605

אֶעֱבֹר בְּקִרְבֵּךְ אָמַר יְהוָה׃ ס
nitapita kati–yako asema Yahwe S
H7130 H0559 H3068

Katika mashamba yote ya mizabibu kutakuwa na kilio, kwa kuwa nitapita katikati yako,” asema Yahwe.

18 הוֹי הַמִּתְאַוִּים אֶת־ יוֹם יְהוָה לָמָּה־ זֶּה לָכֶם יוֹם יְהוָה הוּא־
Ole wanaotamani –– siku–ya Yahwe Kwa–nini– hii kwenu siku–ya Yahwe ni–
H1945 H0183 H0853 H3117 H3068 H4100 H2088 H3117 H3068 H1931

וְלֹא־ נִסְשְׁכָה חֹשֶׁךְ׃ אוֹר
na–si– giza nuru
H3808 H2822 H0216

Ole wenu ninyi mnaoitamani siku ya Yahwe! Kwa nini mnaitamani? Itakuwa giza na sio nuru,

19 כַּאֲשֶׁר יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הָאֲרִי וּפְגָעוֹ הַדֹּב וּבָא
Kama–vile anavyokimbia mtu kutoka–mbele–ya simba na–akakutana–na dubu na–akaingia
H5127 H0376 H6440 H0738 H6293 H1677 H0935

וְנָשְׁכוֹ הַנָּחָשׁ׃ עַל־ הַקִּיר וְסָמַךְ יָדוֹ בַּבַּיִת
na–akaumwa–na nyoka juu–ya ukuta na–akaweka mkono–wake nyumbani
H5175 H6023 H3027 H5564 H1004

kama wakati mtu anamkimbia simba na kukutana na dubu, au aliingia katika nyumba na kuweka mkono wake kwenye ukuta na kung'atwa na nyoka.

20 הֲלֹא־ חֹשֶׁךְ יוֹם יְהוָה וְלֹא־ אוֹר וְאֶפֶל לוֹ׃ נֶגַהּ וְלֹא־
Je–si– giza siku–ya Yahwe na–si– nuru na–weusi kwake mwangaza na–si–
H3808 H2822 H3117 H3068 H3808 H0216 H0652 H5051 H3808

Je siku ya Yahwe itakuwa giza na sio nuru? Huzuni na sio furaha?

21 שָׂנֵאתִי מָאַסְתִּי חַגֵּיכֶם בְּעַצְּרֹתֵיכֶם׃ וְלֹא אָרִיחַ
Ninachukia ninakataa sikukuu–zenu makusanyiko–yenu–matakatifu na–sitafurahia kufurahia
H8130 H3988 H2282 H6116 H3808 H7306

“Nachukia, nazidharau sikukuu zenu, naichukia mikutano yenu ya dini.

וּמִנְחֹתֵיכֶם	עֹלוֹת	לִי	תַּעֲלוּ־	אִם־	כִּי	22
na–sadaka–zenu–za–nafaka	sadaka–za–kuteketezwa	mimi	mtanitoleya–	kama–	Kwa–kuwa	
H4503			H5927			

אַבִּיט׃	לֹא	מְרִיאֵיכֶם	וְשֶׁלֶם	אֶרְצֵה	לֹא
kuziangalia	sitaziangalia	za–ng'ombe–wenu–wanono	na–sadaka–za–amani	kuzikubali	sitazikubali
H5027	H3808	H4806	H8002	H7521	H3808

Hata kama mnanitolea sadaka ya kuteketeza na sadaka za unga, sintozipokea, wala kuzitazama kwenye sadaka za ushirika wa wanyama walionona.

אֶשְׁמַע׃	לֹא	נְבֶלֶיךָ	וְזִמְרַת	שִׁרֶיךָ	הֲמוֹן	מֵעָלַי	הָסֵר	23
kusikia	sitausikia	vinubi–vyako	na–muziki–wa	nyimbo–zako	kelele–za	kutoka–kwangu	Ondoa	
H8085	H3808		H2172				H5493	

Niondoleeni kelele za nyimbo zenu; sintosikiliza sauti za vinubi vyenu.

אֵיתָן׃	כְּנַחַל	וּצְדָקָה	מִשְׁפָּט	כַּמָּיִם	וְיִגַּל	24
usiokoma	kama–mto	na–uadilifu	haki	kama–maji	Lakini–na–itiririke	
H0386		H6666	H4941	H4325	H1556	

Badala yake, acheni haki itiririke kama maji, na haki kama mkondo utiririkao siku zote.

בַּיִת	שָׁנָה	אַרְבָּעִים	בַּמִּדְבָּר	לִי	הֲנִשְׁתֶּם־	וּמִנְחָה	הַזְּבָחִים	25
nyumba–ya	miaka	miaka–arobaini	jangwani	mimi	mliniletea–	na–sadaka	Je–dhabihu	
	H8141	H0705			H5066	H4503	H2077	

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Je mmeniletea dhambihu na sadaka za kuteketeza jangwani kwa mda wa miaka arobaini?

כּוֹכַב	צַלְמֵיכֶם	כִּיּוּן	וְאֶת	מַלְכְּכֶם	סִכּוּת	אֶת	וּנְשָׂאתֶם	26
nyota	sanamu–zenu	Kiyuni	na–	mfalme–wenu	Sikuthi	–	Na–mtachukua	
H3556	H6754	H3594	H0853	H4432	H5522	H0853	H5375	

לָכֶם׃	עֲשִׂיתֶם	אֲשֶׁר	אֱלֹהֵיכֶם
wenyewe	mlijifanyia	ambayo	mungu–wenu
			H0430

Mtamwinua Sikuthi kama mfalme wenu, na Kiuni, nyota yenu ya miungu-ambayo mmeifanya kwa ajili yenu wenyewe.

אֱלֹהֵי־	יְהוָה	אָמַר	לְדַמֶּשֶׂק	מֵהָלְאָה	אֶתְכֶם	וְהִגְלֵיתִי	27
Mungu–wa	Yahwe	asema	Dameski	mbali–zaidi–ya	ninyi	Na–nitawapeleka–uhamishoni	
H0430	H3068	H0559	H1834	H1973	H0853	H1540	

פ	שְׁמוֹ׃	צְבָאוֹת
P	jina–lake	majeshi
	H8034	

Kwa hiyo nitawahamisha upande wa pili wa Damaskasi,” asema Yahwe, ambaye jina lake ni Mungu wa majeshi.

Chapter 6

שֹׁמְרוֹן	בְּדַבָּר	וְהַבֹּטְחִים	בְּצִיּוֹן	הַשַּׁאֲנַנִּים	הוֹי	1
Samaria	katika-Mlima-wa	na-wanaotumaini	katika-Sayuni	wanaojisikia-salama	Ole	
H8111	H2022	H0982	H6726	H7600	H1945	

יִשְׂרָאֵל׃	בֵּית	לָהֶם	וּבָאוּ	הַגּוֹיִם	רֵאשִׁית	נְקֻבֵי
Israeli	nyumba-ya	kwao	na-wanakuja	wa-mataifa	wa-kwanza	waliowekwa-alama
H3478		H1992	H0935		H7225	

Ole wao wanaostarehe katika Sayuni, na kwa wale ambao wameokoka katika nchi ya mlima wa Samaria, watu mashuhuri bora wa mataifa, ambao nyumba ya Israeli huja kwa ajili ya msaada!

נַת־	וּרְדוּ	רַבָּה	חֲמַת	מִשָּׁם	וּלְכוּ	וּרְאוּ	כַּלְנֵה	עִבְרוּ	2
Gathi-	na-shukeni	kubwa	Hamathi	kutoka-huko	na-endeni	na-angalieni	Kalne	Piteni	
H1661	H3381	H2579	H2579	H8033	H3212	H7200			

גְּבוּלָם	רַב	אִם־	הָאֵלֶּה	הַמַּמְלָכוֹת	מִן־	הַטּוֹבִים	פְּלִשְׁתִּים	
mpaka-wao	mkubwa	au-	hizi	falme	kuliko-	je-ni-bora-zaidi	ya-Wafilisti	
H1366			H0428	H4467			H6430	

מִגְּבֻלְכֶם׃
kuliko-mpaka-wenu
H1366

Viongozi wenu husema, “Pita kwenda Kalne na mkatazame; kutoka huko nendeni hadi Hamathi, mji mkubwa; kisha nendeni chini hata Gathi ya Wapelestina. Je ni wabora kuliko falme zenu mbili? Je kuna mpaka mkubwa kuliko mpaka wenu?”

חָמָס׃	שֶׁבֶת	וַתַּגִּישׁוּן	רָע	לְיוֹם	הַמְנַדִּים	3
udhalimu	kiti-cha-udhalimu	na-mnalikaribia	baya	siku-ya	Wanaoiweka-mbali	
H2555	H7675	H5066		H3117		

Ole wao wale waiwekao siku ya majanga na kufanya ufalme kuwa kinyume kusogea karibu.

עַרְשׁוֹתָם	עַל־	וּסְרֻחִים	שֵׁן	מִטּוֹת	עַל־	הַשֹּׁכְבִים	4
makochi-yao	juu-ya	na-wamestarehe	pembe-za-ndovu	vitanda-vya	juu-ya	Waliolala	
H6210		H5628	H8127	H4296		H7901	

מַרְבָּק׃	מִתּוֹךְ	וַעֲגָלִים	מִצֹּאן	כָּרִים	וְאֹכְלִים	
banda-la-kunenepesha	kutoka-kati-ya	na-ndama	kutoka-kondoo	wana-kondoo	na-wanaokula	
H4770	H8432	H5695	H6629		H0398	

Wamelala juu ya vitanda vya pembe na kupumzika juu ya viti vyao. Wakala wana kondoo kutoka kwenye kundi na ndama kutoka kwenye zizi.

שִׁיר׃	כְּלֵי־	לָהֶם	חָשְׁבוּ	כְּדָוִיד	הַנָּבֶל	פִּי	עַל־	הַפֹּרְטִים	5
muziki	vyombo-vya	wenyewe	wanajibuni	kama-Daudi	kinubi	sauti-ya	juu-ya	Wanaoimba	
	H3627	H1992	H2803	H1732		H6310		H6527	

Wanaimba nyimbo za kijinga kwenye muziki wa kinubi; wanatunga kwenye vyombo kama vya Daudi.

וְלֹא	יִמְשָׁחוּ	שְׁמָנִים	וְרֵאשִׁית	יַיִן	בְּמִזְרְקֵי	הַשֹּׁתִים			6
na-hawahuzuniki	wanaojipaka	mafuta	na-mafuta-bora	divai	katika-bakuli-za	Wanaokunywa			
H3808	H4886	H8081	H7225	H3196	H4219	H8354			

יוֹסֵף	שֶׁבֶר	עַל־	נֶחְלוּ
Yosefu	kuangamia-kwa	kwa-sababu-ya	kuhuzunika
H3130	H7667		

Wanakunywa mvinyo kutoka kwenye bakuli na kujipaka mafuta wenyewe kwa mafuta ya marahamu, lakini hawahuzuniki juu ya mateso ya Yusufu.

מִרְזַח	וְסָר	גֹּלְשִׁים	בְּרֹאשׁ	יִגְלוּ	לָכֵן	עַתָּה	7
karamu–ya	na–utaisha	wahamishwa	wakiongoza	watakwenda–uhamishoni	Kwa–hivyo	sasa	
H4797	H5493	H1540		H1540		H6258	

סְרוּחֵים׃	פ
wanaostarehe	P
H5628	

Hivyo sasa watakwenda utumwani pamoja na watumwa wakwanza, na kelele za hao waliojinyoosha zitapita.

									8
מְחָאֵב	צְבָאוֹת	אֱלֹהֵי	יְהוָה	נְאֻם־	בְּנַפְשׁוֹ	יְהוִה	אֲדֹנָי	נִשְׁבַּע	
Ninachukia	majeshi	Mungu–wa	Yahwe	asema–	kwa–nafsi–yake	Yahwe	Bwana	Ameapa	
H8374		H0430	H3068	H5002	H5315	H3069	H0136	H7650	

עִיר	וְהִסְגַּרְתִּי	שְׂנֵאתִי	וְאַרְמְנֹתָיו	יַעֲקֹב	גְּאוֹן	אֶת־	אָנכִי	
mji	na–nitatoa	ninazichukia	na–ngome–zake	Yakobo	kiburi–cha	–	mimi	
	H5462	H8130	H0759	H3290	H1347	H0853	H0595	

וּמְלֹאָהּ׃
na–vyote–vilivyomo
H4393

“Mimi Bwana Yahwe, nimeapa kwa nafsi yangu -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo, Mungu wa majeshi, naizira fahari ya Yakobo; nachukia boma zake. Kwa hiyo nitautoa huo mji pamoja vyote vilivyomo humo.”

								9
וָמֵתוּ׃	אֶחָד	בְּבַיִת	אֲנָשִׁים	עֲשָׂרָה	יִוָּתְרוּ	אִם־	וְהָיָה	
watakufa	moja	katika–nyumba	watu	kumi	watabaki	kama–	Na–itakuwa	
H4191	H0259		H0376	H6235	H3498		H1961	

Itakuja kuhusu kwamba kama kuna wanaume kumi waliobakia kwenye nyumba moja, watakufa.

							10
הַבַּיִת	מִן־	עַצְמִים	לְהוֹצִיא	וּמְסָרְפוֹ	דּוֹדוֹ	וְנִשָּׂאוֹ	
nyumbani	kutoka–	mifupa	kutoa	na–anayemchoma	ndugu–yake	Na–atamchukua	
		H6106	H3318	H5635	H1730	H5375	

וְאָמַר	עִמָּךְ	הַעוֹד	הַבָּיִת	בִּירֵכְתֵי	לַאֲשֶׁר	וְאָמַר	
na–atasema	nawe	Je–bado–kuna	nyumba	katika–sehemu–za–ndani–za	kwa–yule	na–atasema	
H0559		H5750		H3411		H0559	

יְהוָה׃	בְּשֵׁם	לְהַזְכִּיר	לְאׇ	כִּי	הָס	וְאָמַר	אֶפֶס	
Yahwe	jina–la	kutaja	hatuthubutu–	kwa–kuwa	Nyamaza	na–atasema	Hapana	
H3068	H8034	H2142	H3808		H2013	H0559		

Wakati ndugu wa mtu huyo atakapokuja kuchukua miili yao-yule ambaye awachomaye baada ya kuleta maiti katika nyumba-kama akisema kwa mtu katika nyumba, “Je kuna mtu yuko pamoja nawe?” Vipi kama yule akisema, “Hapana.” Kisha atasema, “Kaa kimya, kwa kuwa hatulitaja jina la Yahwe.”

									11
רְסִיסִים	הַגָּדוֹל	הַבַּיִת	וְהִכָּה	מְצַוֶּה	יְהוָה	הִנֵּה	כִּי־		
vipande–vipande	kubwa	nyumba	na–atapiga	anaamuru	Yahwe	tazama	Kwa–kuwa–		
			H5221	H6680	H3068	H2009			

בְּקָעִים׃	הַקָּטֹן	וְהַבַּיִת
mapengo	ndogo	na–nyumba
H1233		

Tazama, Yahwe atatoa amri, na nyumba kubwa itapigwa kuwa vipande vipande, na nyumba ndogo kuwa na nyufa.

12 כִּי־ kwa-kuwa- בַּבְּקָרִים kwa-ng'ombe H1241 יַחֲרוֹשׁ watalima אִם־ au- סוּסִים farasi בַּסֶּלַע juu-ya-mwamba H5553 הַיְרָצוֹן Je-watakimbia H7323

לְלַעֲנָה׃ kuwa-uchungu H3939 צְדָקָה uadilifu H6666 וּפְרִי na-matunda-ya H6529 מִשְׁפָּט haki H4941 לְרֹאשׁ kuwa-sumu H7219 הַפַּכְתֶּם mmeigeuza H2015

Je farasi watakimbia juu ya mteremko wa miamba? Je mtu atalima huko na ng'ome? Bado mmegeuza haki kuwa sumu na tunda la haki kuwa uchungu.

13 לָנוּ sisi לָקַחְנוּ tumejipatia H3947 בְחָזְקֵנוּ kwa-nguvu-zetu H2392 הֲלוֹא Je-si H3808 הָאֹמְרִים mnaosema H0559 דָּבָר kitu-cha-bure H1697 לְלֹא kwa- H3808 הַשְּׂמֵחִים Mnaofurahi H8055

קַרְנָיִם׃ pembe

Ninyi mnaofurahia juu ya Lo Debari, msemao, “Je hatukuchukua Karnaimu kwa nguvu zetu wenyewe?”

14 יְהוָה Yahwe H3068 נְאֻם־ asema- H5002 יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 בֵּית nyumba-ya עֲלֵיכֶם juu-yenu מֵקִים ninainua הִנְנִי׀ tazama-mimi H2009 כִּי Kwa-kuwa

נַחַל Bonde-la עַד־ hadi- חֲמָת Hamathi H2574 מִלְבֹוא kutoka-Lebo- H0935 אֶתְכֶם ninyi H0853 וְלָחֲצוּ na-litawanyonya H3905 גּוֹי taifa הַצְּבָאוֹת majeshi אֱלֹהֵי Mungu-wa H0430

ס S הָעֲרָבָה׃ Araba H6160

Lakini tazama, nitainua juu yenu taifa, nyumba ya Israeli-hivi ndivyo asemavyo Bwana Yahwe, Mungu wa majeshi. Watawatesa ninyi kutoka Lebo Hamathi hata kijito cha Araba.”

Chapter 7

1 בִּתְחִלַּת mwanzoni-mwa H8462 גִּזֵּי nzige יוֹצֵר alikuwa-anaunda H3335 וְהִנֵּה na-tazama H2009 יְהוָה Yahwe H3069 אֲדֹנָי Bwana H0136 הֵרְאַנִי alinionesya H7200 כֹּה Hivyo H3541

הַמָּלְקֹושׁ׃ mfalme H4428 גִּזֵּי mavuno-ya אַחַר baada-ya לֶקֶשׁ mvua-ya-masika H3954 וְהִנֵּה־ na-tazama- H2009 הַלָּקֹושׁ mvua-ya-masika H3954 עֲלוֹת kupanda-kwa H5927

Hivi ndivyo ambavyo Bwana Yahwe alivyonionyesha. Tazama, aliumba kundi kubwa la nzige wakati wa kuchipuka kwa mmea, na, tazama, ulikuwa ni mmea wa mwisho baada ya mavuno ya mfalme.

2 אֲדֹנָי Bwana H0136 וָאֹמַר na-nikasema H0559 הָאָרֶץ ardhi H0776 עֶשֶׂב majani-ya H6212 אֶת־ – H0853 לֶאֱכֹל kula H0398 כִּלָּה walipomaliza H3615 אִם־ wakati- וְהָיָה Na-ikawa H1961

הוּא׃ yeye H1931 קָטֹן ni-mdogo כִּי kwa-kuwa יַעֲקֹב Yakobo H3290 יָקוּם atasimama מִי nani H4310 נָא tafadhali H4994 סָלַח־ samehe- H5545 יְהוָה Yahwe H3069

Wakati walipomaliza kula mbogamboga za nchi, kisha nikasema, “Bwana Yahwe, tafadhali nisamehe; Je Yakobo ataishije? kwa kuwa yeye ni mdogo sana.”

	יְהוָֽה׃	אָמַר	תִּהְיֶה	לֹּא	זֹּאת	עַל־	יְהוָה	נִחַם	3
	Yahwe	asema	kuwa	halitakuwa	hili	kuhusu–	Yahwe	Alijuta	
	H3068	H0559	H1961	H3808	H2063		H3068	H5162	

Yahwe akapunguza hasira kuhusu hili. “Haitatokea,” akasema.

אֲדֹנָי	בָּאֵשׁ	לָרִב	קֹרֵא	וְהִנָּה	יְהוִה	אֲדֹנָי	הִרְאַנִי	כֹּה	4
Bwana	kwa–moto	kuhukumu	alikuwa–anaita	na–tazama	Yahwe	Bwana	alinionesya	Hivyo	
H0136	H0784	H7378	H7121	H2009	H3069	H0136	H7200	H3541	

הַֽחֶלֶק׃	אֶת־	וְאָכְלָה	רַבָּה	תְּהוֹם	אֶת־	וַתֹּאכַל	יְהוִה	
sehemu	–	na–ukateketeza	kikubwa	kilindi–kikuu	–	na–ukateketeza	Yahwe	
	H0853	H0398		H8415	H0853	H0398	H3069	

Hivi ndivyo ambavyo Bwana Yahwe alivyonionyesha: Tazama, Bwana Yahwe aliita juu ya moto kuhukumu. Nao ukakausha sana, kilindi chini ya dunia na kutaka kuitekeza nchi, pia.

כִּי	יַעֲקֹב	יָקוּם	מִי	נָּא	חֲדַל־	יְהוִה	אֲדֹנָי	וָאֹמַר	5
kwa–kuwa	Yakobo	atasimama	nani	tafadhali	acha–	Yahwe	Bwana	Na–nikasema	
	H3290		H4310	H4994	H2308	H3069	H0136	H0559	

הֽוּא׃	קָטֹן
yeye	ni–mdogo
H1931	

Lakini nikasema, “Bwana Yahwe, acha tafadhali; Yakobo ataishije? Kwa kuwa yeye ni mdigo sana.”

ס	יְהוָה׃	אֲדֹנָי	אָמַר	תִּהְיֶה	לֹּא	הִיא֙	גַּם־	זֹּאת	עַל־	יְהוָה	נִחַם	6
S	Yahwe	Bwana	asema	kuwa	halitakuwa	hili	pia–	hili	kuhusu–	Yahwe	Alijuta	
	H3069	H0136	H0559	H1961	H3808	H1931	H1571	H2063		H3068	H5162	

Yahwe akagairi kuhusiana na hili, “Hili halitajitokeza pia,” asema Bwana Yahwe.

אֶנֶּֽךָּ׃	וּבְיָדוֹ	אֶנֶּךָּ	חוֹמַת	עַל־	נִצָּב	אֲדֹנָי	וְהִנָּה	הִרְאַנִי	כֹּה	7
timazi	na–mkononi–mwake	timazi	ukuta–wa	juu–ya	alikuwa–amesimama	Bwana	na–tazama	alinionesya	Hivyo	
H0594	H3027	H0594	H2346		H5324	H0136	H2009	H7200	H3541	

Hivi ndivyo ambavyo Yahwe alivyo nionyesha: Tazama, Bwana amesimama karibu na ukuta, pamoja na uzi wa timiza kwenye mkono wake.

אֶנֶּךָּ	וָאֹמַר	עָמוֹס	רֹאֶה֙	אַתָּה	מֶה־	אֵלַי	יְהוָה	וַיֹּאמֶר		8
Timazi	na–nikasema	Amosi	unaona	wewe	Unaona–nini–	kwangu	Yahwe	Na–akasema		
H0594	H0559	H5986	H7200		H4100	H0413	H3068	H0559		

יִשְׂרָאֵל	עַמִּי	בְּקֶרֶב֙	אֶנֶּךָּ	שָׂם	הִנְנִי	אֲדֹנָי	וַיֹּאמֶר	
Israeli	watu–wangu	kati–ya	timazi	ninaweka	Tazama–mimi	Bwana	na–akasema	
H3478		H7130	H0594		H2009	H0136	H0559	

לֽוֹ׃	עֲבֹר	עוֹד	אוֹסִיף	לֹא־	
kwake	kupita–juu–yake	tena	kuendelea	sitaendelea–	
		H5750	H3254	H3808	

Yahwe akanambia, “Amosi, unaona nini?” nikasema, “Uzi wa timazi.” Kisha Bwana akasema, “Tazama, nitaweka uzi wa timazi miongoni mwa watu wangu Israeli. Sintowaharibu tena.

9

יֶחֱרָבוּ	יִשְׂרָאֵל	וּמִקְדְּשֵׁי	יִשְׁחָק	בָּמוֹת	וְנָשַׁמּוּ	
yataharibiwa	Israeli	na–mahali–patakatifu–pa	Isaka	mahali–pa–juu–pa	Na–zitafanywa–ukiwa	
	H3478	H4720	H3446	H1116	H8074	

פ	:בֶּחֱרֵב	יָרָבְעָם	בֵּית	עַל־	וְקַמְתִּי	
P	kwa–upanga	Yeroboamu	nyumba–ya	dhidi–ya	na–nitasimama	
	H2719	H3379				

Mahala pa juu pa Isaka pataharibiwa, patakatifu pa Israeli pataangamia, na nitainuka juu ya nyumba ya Yeroboamu kwa upanga.”

10

לֵאמֹר	יִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ־	יָרָבְעָם	אֶל־	בֵּית־אֵל	כֹּהֵן	אֲמַצְיָהוּ	וַיִּשְׁלַח	
akisema	Israeli	mfalme–wa	Yeroboamu	kwa–	Betheli	kuhani–wa	Amazia	Na–akatuma	
H0559	H3478	H4428	H3379	H0413	H1008	H3548	H0558	H7971	

הָאָרֶץ	תּוּכַל	לֹא־	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	בְּקִרְבְּ	עָמוֹס	עָלֶיךָ	קָשַׁר
nchi	kuweza	haiwezi–	Israeli	nyumba–ya	katikati–ya	Amosi	dhidi–yako	Amefanya–hila
H0776	H3201	H3808	H3478		H7130	H5986		H7194

דְּבָרָיו׃	כָּל־	אֶת־	לְהָכִיל
maneno–yake	maneno–yake–yote	–	kuyahimili
H1697	H3605	H0853	H3557

Kisha Amazia, yule kuhani wa Betheli, akatuma ujumbe kwa Yeroboamu, mfalme wa Israeli: “amosi amefanya njama dhidi yako katikati ya nyumba ya Israeli. Nchi haiwezi kubeba maneno yote haya.

11

נָלָה	וְיִשְׂרָאֵל	יָרָבְעָם	יָמוּת	בַּחֶרֶב	עָמוֹס	אָמַר	כֹּה	כִּי־	
hakika	na–Israeli	Yeroboamu	atakufa	Kwa–upanga	Amosi	asema	hivyo	Kwa–kuwa–	
H1540	H3478	H3379	H4191	H2719	H5986	H0559	H3541		

ס	:אַדְמָתוֹ	מֵעַל	יִגְלֶה
S	ardhi–yake	mbali–na	itakwenda–uhamishoni
	H0127		H1540

Kwa kuwa hivi ndivyo asemavyo Amosi, 'Yeroboamu atakufa kwa upanga, na hakika Israeli itakwenda utumwani kutoka nchi yake.”'

12

אֶרֶץ	אֶל־	לְךָ	בְּרַח־	לֶךְ	חֹזֶה	עָמוֹס	אֶל־	אֲמַצְיָהוּ	וַיֹּאמֶר
nchi–ya	kwenda–	wewe	kimbia–	nenda	Mwonaji	Amosi	kwa–	Amazia	Na–akasema
H0776	H0413		H1272	H3212	H2374	H5986	H0413	H0558	H0559

תִּנָּבֵא׃	וְשָׁם	לֶחֶם	שָׁם	וְאֶכְל־	יְהוּדָה	
tabiri	na–huko	mkate	huko	na–ukale–	Yuda	
H5012	H8033	H3899	H8033	H0398	H3063	

Amazia akamwambia Amosi, “Mwonaji, nenda, kimbia irudie nchi ya Yuda, na hapo ule mkate na kutabiri.

13

מֶלֶךְ	מִקְדַּשׁ־	כִּי	לְהִנָּבֵא	עוֹד	תוֹסֵיף	לֹא־	וּבֵית־אֵל	
mfalme	patakatifu–pa	kwa–kuwa	kutabiri	tena	kuendelea	usiendelee–	Na–Betheli	
H4428	H4720		H5012	H5750	H3254	H3808	H1008	

ס	:הִוא	מַמְלָכָה	וּבֵית	הִוא
S	ni–hii	ufalme	na–nyumba–ya	ni–hapa
	H1931	H4467		H1931

Lakini usitabiri tena hapa katika Betheli, kwa kuwa ni patakatifu pa mfalme na nyumba ya kifalme.”

14 וְלֹא־ אָנֹכִי נָבִיא לֹא־ אֲמַצְיָה אֶל־ וַיַּאמֶר עָמוֹס וַיַּעַן
na-sikuwa- mimi nabii sikuwa- Amazia kwa- na-akasema Amosi Na-akajibu
H3808 H0595 H5030 H3808 H0558 H0413 H0559 H5986

׃שִׁקְמִים וּבוֹלֵס בּוֹקֵר אָנֹכִי כִּי־ אָנֹכִי נָבִיא בֶּן־
tini-mwitu na-mkusanyaji-wa mchunga-ng'ombe kwa-kuwa- mimi nabii mwana-wa
H8256 H1103 H0951 H0595 H0595 H5030

Kisha Amosi akamwambia Amazia, “Mimi sio nabii wala mwana wa nabii. Mimi ni mchungaji wa mifugo, na mtunza mikuyu.

15 לֵךְ יְהוָה אֵלַי וַיֹּאמֶר הַצֹּאן מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַיִּקָּחֵנִי
Nenda Yahwe kwangu na-akasema kondoo kutoka-nyuma-ya Yahwe Na-akaninchukua
H3212 H3068 H0413 H0559 H6629 H3068 H3947

׃יִשְׂרָאֵל עַמִּי אֶל־ הִנָּבֵא
Israeli watu-wangu kwa- tabiri
H3478 H0413 H5012

Lakini Yahwe akanichukua kutoka kuchunga mifugo na kunambia, 'Nenda, katabiri kwa watu wangu Israeli.'

16 יִשְׂרָאֵל עַל־ תִּנָּבֵא לָא אֹמֵר אַתָּה יְהוָה דְּבַר־ שְׁמַע וְעַתָּה
Israeli dhidi-ya kutabiri Usitabiri- unasema Wewe Yahwe neno-la sikia Na-sasa
H3478 H5012 H3808 H0559 H1697 H8085 H6258

׃יִשְׁחָק בֵּית עַל־ תַּטִּיף וְלֹא
Isaka nyumba-ya dhidi-ya kudondosha na-usidondoshe-maneno-
H3446 H5197 H3808

Sasa sikia neno la Yahwe. Wewe usemaye, 'Usitabiri juu ya Israeli, na usiongee juu ya nyumba ya Isaka.

17 וּבָנֶיךָ תִּזָּנֶה עִיר בָּעִיר אִשְׁתְּךָ יְהוָה אָמַר כֹּה־ לָכֵן
na-wana-wako atafanya-ukahaba mjini Mke-wako Yahwe asema hivyo- Kwa-hivyo
H2181 H0802 H3068 H0559 H3541

וְאַתָּה תֶּחֱלַק בַּחֶבֶל וְאַדְמָתְךָ יִפָּלוּ בַּחֵרֶב וּבְנֹתֶיךָ
na-wewe itagawanywa kwa-kamba na-ardhi-yako wataanguka kwa-upanga na-binti-zako
H0127 H5307 H2719 H1323

׃אַדְמָתוֹ מֵעַל יִגְלֶה וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה תָּמוּת טְמֵאָה אַדָמָה עַל־
ardhi-yake mbali-na itakwenda-uhamishoni hakika na-Israeli utakufa najisi ardhi juu-ya
H0127 H1540 H1540 H3478 H4191 H2931 H0127

ס
S

Kwa hiyo hivi ndivyo Yahwe asemavyo, 'Mke wako atakuwa kahaba katika mji; wana wako waume na binti zako wataanguka kwa upanga; nchi yako itapimwa na kugawanywa; utakufa katika nchi najisi, na Israeli hakika itakwenda utumwani kutoka nchi yake.'"

Chapter 8

1 קָיִץ׃ כְּלוּב וְהִנָּה יְהוָה אֲדֹנָי הִרְאָנִי כֹּה
matunda-ya-kiangazi kikapu-cha na-tazama Yahwe Bwana alinionesya Hivyo
H7019 H3619 H2009 H3069 H0136 H7200 H3541

Hiki ndicho ambacho bwana Yahwe amenionyesha. Tazama, kikapu cha matunda ya hari!

2

כְּלוּב וְאֹמַר עָמוֹס רֹאֶה אַתָּה־ מָה־ וַיֹּאמֶר
Kikapu–cha na–nikasema Amosi unaona wewe Unaona–nini– Na–akasema
H3619 H0559 H5986 H7200 H4100 H0559

עַמִּי אֶל־ הַקֵּץ בָּא אֲלַי יְהוָה וַיֹּאמֶר קָיִץ
watu–wangu kwa– mwisho Umefika kwangu Yahwe na–akasema matunda–ya–kiangazi
H0413 H7093 H0935 H0413 H3068 H0559 H7019

לוֹ׃ עֲבוֹר עוֹד אוֹסִיף לֹא־ יִשְׂרָאֵל
kwake kupita–juu–yake tena kuendelea sitaendelea– Israeli
H5750 H3254 H3808 H3478

Akasema, “Unaona nini, Amosi?” Nikasema, “Kikapu cha matunda ya hari.” Kisha Yahwe akanambia, “Mwisho umefika kwa watu wangu Israeli; sintowaumiza tena.

3

רַב יְהוִה אֲדֹנָי נְאֻם הַהֽוּא בַּיּוֹם הֵיכָל שִׁרוֹת וְהֵילִילוּ
Mengi Yahwe Bwana asema hiyo siku–hiyo hekalu nyimbo–za Na–zitakuwa–maombolezo
H3069 H0136 H5002 H1931 H3117 H1964 H3213

פ׃ הֶס הִשְׁלִיךְ מָקוֹם בְּכָל־ הַפֶּגֶר
P Kimya zimetupwa mahali kila–mahali maiti
H2013 H7993 H4725 H3605 H6297

Nyimbo za kwenye hekalu zitakuwa vilio. Katika siku hiyo-hivi ndivyo asemavyo Bwana Yahwe. Mizoga itakuwa mingi, katika kila sehemu wataitupa katika ukimya!”

4

)עֲנִיֵּי־( ]ענוי־[וְלַשְׁבִּית אֶבְיוֹן הַשֹּׁאֲפִים זֹאת שִׁמְעוּ־
maskini–wa K na–kuwafanya–waangamie wahitaji mnaowanyonya hili Sikilizeni–
H6041 H6035 H0034 H2063 H8085

אָרֶץ׃
nchi
H0776

Lisikilizeni hili, ninyi mkanyagao maskini na kumuondoa fukara wa nchi.

5

בָּר וְנִפְתְּחָה־ וְהַשַּׁבָּת שֶׁבֶר וְנַשְׁבִּירָה הַחֹדֶשׁ יַעֲבֹר מָתַי לֵאמֹר
ngano na–tufungue– na–Sabato ngano na–tuuze mwezi–mpya utapita Lini Mkisema
H7676 H7668 H7666 H2320 H4970 H0559

מִרְמָה׃ מֹאזְנֵי וּלְעַוֵּת שֶׁקֶל וּלְהַגְדִּיל אֵיפָה לְהַקְטִין
udanganyifu mizani–ya na–kupotosha shekeli na–kuongeza efa kupunguza
H4820 H3976 H5791 H8255 H1431 H0374 H6994

wakisema, “Wakati mwezi mpya utakapoisha, hivyo tunaweza kuuza mazao tena? Wakati siku ya Sabato itakapoisha, ili kwamba tuuze ngano? Tutafanya kipimo kidogo na kuongeza bei, tukidanganya kwa mizani za udanganyifu.

6

נַשְׁבִּיר׃ בָּר וּמַפָּל נַעֲלִים בַּעֲבוּר וְאֶבְיוֹן דַּלִּים בַּכֶּסֶף לִקְנוֹת
tutauza ngano na–pumba–za viatu kwa–ajili–ya na–mhitaji maskini kwa–fedha Kununua
H7666 H4651 H5275 H5668 H0034 H1800 H3701 H7069

Hivi ndivyo ambavyo tunaweza kuuza ngano mbaya, kununua fukara kwa fedha, na masikini kwa jozi moja ya kubadhi.”

7 נִשְׁבַּע יְהוָה Ameapa Yahwe H7650 H3068
בִּגְאוֹן kwa–kiburi–cha H1347
יַעֲקֹב Yakobo H3290
אִם־ Kama–
נִשְׁבַּעְתָּ nitasahau H7911
לָנֶצַח milele H5331
כָּל־ matendo–yao–yote H3605
מַעֲשֵׂיהֶם׃ matendo–yao H4639

Yahwe ameapa kwa fahari ya Yakobo, “Hakika sintoweza kusahau kazi zao hata moja.”

8 הֲעַל Je–kwa–sababu–ya
זֹאת hili H2063
לֹא־ haitatetemeka– H3808
תִרְגַּז kutetemeka H7264
הָאָרֶץ nchi H0776
וְאָבַל na–kuomboleza H0056
כָּל־ kila– H3605
יוֹשֵׁב mkazi H3427
כְּיאֹר kama–mto–wa H2975
וְנִשְׁקָעָה(na–kuzama H8257
]ונשקה K H8248
וְנִגְרְשָׁה na–kuvurugika H1644
כֻּלָּהּ yote H3605
כְאֹר kama–mto H2975
וְעָלְתָה na–itainuka H5927
בָּהּ wake
מִצְרָיִם׃ Misri H4714
ס S

Je nchi haitatetemeka kwa hili, na kila mmoja aishiye kuombolezea? Yote hayo yatainuka kama Mto Naili, nayo itataabika juu na kupwa tena, kama mto wa Misri.

9 וְהָיָה Na–itakuwa H1961
בַּיּוֹם siku–hiyo H3117
הַהוּא hiyo H1931
נְאֻם asema H5002
אֲדֹנָי Bwana H0136
יְהוִה Yahwe H3069
וְהֵבאתי na–nitalifanya–lichwee H0935
הַשָּׁמֶשׁ jua H8121
בַּצָּהֳרָיִם adhuhuri
וְהַחֲשַׁכְתִּי na–nitaifanya–kuwa–giza H2821
לָאָרֶץ dunia H0776
בְּיוֹם siku–ya H3117
אוֹר׃ nuru H0216

“Itakuja siku ambayo -huu ndio usemi wa Bwana Yahwe- kwamba nitafanya jua litue wakati wa mchana, na nitaiweka giza dunia wakati wa mchana.

10 וְהָפַכְתִּי Na–nitazigeuza
חַגֵּיכֶם sikukuu–zenu H2282
לְאֵבֶל kuwa–maombolezo H0060
וְכָל־ na–nyimbo–zenu–zote H3605
שִׁירֵיכֶם nyimbo–zenu
לְקִינָה kuwa–maombolezo H7015
וְהַעֲלֵיתִי na–nitaleta H5927
עַל־ juu–ya
כָּל־ viuno–vyote H3605
מָתְנַיִם viuno H4975
שָׂק gunia H8242
וְעַל־ na–juu–ya
כָּל־ vichwa–vyote H3605
קָרְחָה upara H7144
וְשַׂמְתִּיהָ na–nitaifanya H7760
כְּאֵבֶל kama–maombolezo–ya H0060
יָחִיד wa–pekee H3173
וְאַחֲרִיתָהּ na–mwisho–wake H0319
כְּיוֹם kama–siku–ya H3117
רֹאשׁ kichwa
מָר׃ uchungu H4751

Nitazigeuza sikukuu zenu kuwa maombolezo na nyimbo zenu zote kuwa masikitiko. Nitawafanya wote kuvaa nguo za magunia na kipara juu ya kila kichwa. Nitayafanya haya kama maombolezo kwa mwana pekee, na siku ya uchungu mwisho wake.

11 וְהִנֵּה Tazama H2009
יָמִים siku H3117
בָּאִים zinakuja H0935
נְאֻם asema H5002
אֲדֹנָי Bwana H0136
יְהוִה Yahwe H3069
וְהִשְׁלַחְתִּי na–nitatuma H7971
רָעָב njaa H7458
בָּאָרֶץ katika–nchi H0776
לֹא־ si– H3808
רָעָב njaa H7458
לַחֲלֹחֵם ya–mkate H3899
לֹא־ na–si– H3808
צָמָא kiu H6772
לַמַּיִם ya–maji H4325
כִּי bali
אִם־ ya–
לִשְׁמֹעַ kusikia H8085
אֵת – H0853
דִּבְרֵי maneno–ya H1697
יְהוָה׃ Yahwe H3068

Tazama, siku zinakuja -asema Bwana Yahwe- wakati nitakapoleta njaa katika nchi, sio njaa ya mkate, wala kiu ya maji, ila kusikia maneno ya Yahwe.

מִזְרָח	וְעַד־	וּמִצָּפוֹן	יָם	עַד־	מִים	וְנָעוּ		12
mashariki	na–hadi–	na–kutoka–kaskazini	bahari	hadi–	kutoka–bahari	Na–watatangatanga		
H4217	H5704	H6828	H3220	H5704	H3220	H5128		
יְשׁוֹטֵטוּ	לְבַקֵּשׁ	אֶת־	דְּבַר־	יְהוָה	וְלֹא	יִמְצָאוּ׃		
watazunguka	kutafuta	–	neno–la	Yahwe	na–hawatapata	kupata		
H1245	H1245	H0853	H1697	H3068	H3808	H4672		

watatangatanga kutoka bahari hata bahari; watakimbia kutoka kaskazini kwenda magharibi kutafuta neno la Yahwe, lakini hawatalipata.

בַּיּוֹם	הַהוּא	תִּתְעַלַּפְנָה	הַבְּתוּלֹת	הַיָּפוֹת	וְהַבַּחוּרִים	בַּצָּמָא׃		13
Siku–hiyo	hiyo	watazirai	mabikira	wazuri	na–vijana	kwa–kiu		
H3117	H1931	H5968	H1330	H3303	H0970	H6772		

Katika siku hiyo wanawali wazuri na wavulana watazimia kutokana na njaa.

הָדָן	אֱלֹהֶיךָ	חַי	וְאָמְרוּ	שֹׁמְרוֹן	בְּאַשְׁמַת	הַנִּשְׁבָּעִים		14
Dani	mungu–wako	Kama–aishivyo	na–kusema	Samaria	kwa–hatia–ya	Wanaoapo		
H1835	H0430		H0559	H8111	H0819	H7650		
וְחַי	דֶּרֶךְ	בְּאֵר־שָׁבַע	וְנָפְלוּ	וְלֹא־	יָקוּמוּ	עוֹד׃	ס	
na–kama–iishivyo	njia–ya	Beer–Sheba	na–wataanguka	na–hawatainuka–	kuinuka	tena	S	
		H0884	H5307	H3808		H5750		

Wale waapao kwa dhambi ya Samaria wataanguka na hawatainuka tena.”

Chapter 9

הַךְ	וַיֹּאמֶר	הַמִּזְבֵּחַ	עַל־	נִצָּב	אֲדֹנָי	אֶת־	רָאִיתִי	1
Piga	na–akasema	madhabahu	juu–ya	amesimama	Bwana	–	Nilimwona	
H5221	H0559	H4196		H5324	H0136	H0853	H7200	
כֻּלָּם	בְּרֹאשׁ	וּבְצַע֣ם	הַסִּפִּים	וְיִרְעֲשׁוּ		הַכַּפְתּוֹר		
wote	juu–ya–vichwa–vya	na–viangukie	vizingiti	na–vizingiti–vitetemeke		vichwa–vya–nguzo		
H3605		H1214		H7493		H3730		
נָס	לָהֶם֙	יָנוּס	לֹא־	אֶחֱרֹג	בַּחֲרֵב	וְאַחֲרִיתָם		
akimbiae	wao	atakimbia	hakuna–atakaekimbia–	nitawaua	kwa–upanga	na–mabaki–yao		
H5127		H5127	H3808	H2026	H2719	H0319		
פָּלִיט׃	לָהֶם	יִמָּלֵט	וְלֹא־					
mwokozi	wao	ataepoa	na–hakuna–atakaepoa–					
		H4422	H3808					

Nilimwona Bwana amesimama karibu na madhabahu, na akasema, “Vipige vichwa vya nguzo ili kwamba misingi itikisike. Vivunje vipande vipande juu ya vichwa vyao vyote, nami nitamwua kwa upanga wa mwisho wao. Hakuna hata mmoja wao atakaye kimbia, hakuna hata mmoja wao atakayekimbia. Hata kama watachimba kwenye Sheoli, kuna mkono wangu utawachukua.

וְאִם־	תִּקָּחֵם	יָדִי	מִשָּׁם	בִּשְׁאוֹל	יַחְתְּרוּ	אִם־		2
na–kama–	utawachukua	mkono–wangu	kutoka–huko	hadi–Kuzimu	watachimba	Kama–		
	H3947	H3027	H8033	H7585	H2864			
אוֹרִידֵם׃	מִשָּׁם	הַשָּׁמַיִם	יַעֲלוּ					
nitawashusha	kutoka–huko	mbinguni	watapanda					
H3381	H8033	H8064	H5927					

Hata kama watapanda juu kwenda mbingunu, huko nitawaleta chini.

וְאִם־	וּלְקֹחֲתִים	אֶחַפֵּשׂ	מִשָּׁם	הַכַּרְמֶל	בְּרֹאשׁ	יֶחֱבְאוּ	וְאִם־	3
na–kama–	na–kuwachukua	nitawatafuta	kutoka–huko	Karmeli	juu–ya	watajificha	Na–kama–	
	H3947	H2664	H8033	H3760		H2244		

אֶת־	אֲצַוֶּה	מִשָּׁם	הַיָּם	בִּקְרַקַּע	עֵינַי	מִנֶּגֶד	יִסָּתְרוּ	
–	nitaamuru	kutoka–huko	bahari	katika–sakafu–ya	macho–yangu	mbali–na	watajificha	
H0853	H6680	H8033	H3220	H7172		H5048	H5641	

וּנְשָׁכָם׃	הַנָּחָשׁ
na–atawaumia	nyoka
	H5175

Hata kama watajificha juu ya Karmeli, nitawatafuta huko na kuwachukua. Hata kama watajificha kwenye vilindi vya bahari nisiwaone, nimwagiza joka, na atawang'ata.

הַחֶרֶב	אֶת־	אֲצַוֶּה	מִשָּׁם	אֹיְבֵיהֶם	לִפְנֵי	בַּשְּׁבִי	יֵלְכוּ	וְאִם־	4
upanga	–	nitaamuru	kutoka–huko	adui–zao	mbele–ya	utekwani	wataenda	Na–kama–
H2719	H0853	H6680	H8033	H0341	H6440		H3212	

לְטוֹבָה׃	וְלֹא	לְרָעָה	עֲלֵיהֶם	עֵינַי	וְשַׂמְתִּי	וַהֲרָגָתָם	
kwa–mazuri	na–si	kwa–mabaya	juu–yao	macho–yangu	na–nitayaweka	na–utawaua	
	H3808					H2026	

Hata kama wataenda kwenye utumwa, watabanwa na maadui zao mbele yao, nitauagiza upanga huko, na utawau. Nitaelekeza macho yangu juu yao kwa ubaya sio kwa uzuri.”

כָּל־	וְאָבְלוּ	וְתָמּוֹג	בָּאָרֶץ	הַנּוֹגֵעַ	הַצְּבָאוֹת	יְהוִה	וַאדֹנָי	5
wote–	na–wanaomboleza	na–inayeyuka	dunia	anayeigusa	wa–majeshi	Yahwe	Na–Bwana	
H3605	H0056	H4127	H0776	H5060		H3069	H0136	

מִצְרַיִם	כִּיאֹר	וְשָׁקְעָה	כֻּלָּהּ	כַּיְאֹר	וְעָלְתָה	בָּהּ	יִוֹשְׁבֵי	
Misri	kama–Mto–wa	na–kuzama	yote	kama–Mto	na–itainuka	ndani–yake	wakaao	
H4714	H2975	H8257	H3605	H2975	H5927		H3427	

Bwana Mungu wa majeshi ndiye agusaye nchi na ikayeyuka; wote waishio humo wataomboleza; yote yatainuka kama Mto, na itadidimia tena kama mto wa Misri.

יְסָדָהּ	אֶרֶץ	עַל־	וַאֲגֻדָּתוֹ	)מַעֲלוֹתָיו(	]מעלותו[	בַּשָּׁמַיִם	הַבּוֹנֶה	6
ameisimamisha	dunia	juu–ya	na–kuba–yake	ngazi–zake	K	mbinguni	Anayejenga	
H3245	H0776		H0092			H8064	H1129	

שְׁמוֹ׃	יְהוָה	הָאָרֶץ	פְּנֵי	עַל־	וַיִּשְׁפְּכֶם	הַיָּם	לְמֵי־	הַקֹּרֵא
jina–lake	Yahwe	dunia	uso–wa	juu–ya	na–kuyamwaga	bahari	maji–ya	anayeyaita
H8034	H3068	H0776	H6440		H8210	H3220	H4325	H7121

Ni yeye ndiye avijengaye vyumba vyake mbinguni, na kuanzisha kuba yake juu ya dunia. Yeye huita maji ya bahari, na kuyamwaga juu ya uso wa dunia, Yahwe ndiye jina lake.

יְהוָה	נְאֻם־	יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	לִי	אַתֶּם	כֻּשִׁיִּם	כִּבְנֵי	הֲלֹוא	7
Yahwe	asema–	Israeli	wana–wa	kwangu	ninyi	Wakushi	kama–wana–wa	Je–ninyi–si	
H3068	H5002	H3478				H3569		H3808	

מִכַּפְתּוֹר	וּפְלִשְׁתִּים	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	הֶעֱלֵיתִי	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	הֲלֹוא	
kutoka–Kaftori	na–Wafilisti	Misri	kutoka–nchi–ya	kutoka–nchi–ya	Israeli	–	Je–sikuwaleta	
H3731	H6430	H4714	H0776	H5927	H3478	H0853	H3808	

מִקִּיר׃	וַאֲרָם
kutoka–Kiri	na–Waaramu
	H0758

“Je ninyi sio kama watu wa Kushi kwangu, wana wa Israeli? -hivi ndivyo Yahwe asemavyo. Je sikuwapandisha Israeli kutoka nchi ya misri, Wafilisti kutoka Krete, na Washami kutoka Kiri?

וְהִשְׁמַדְתֻּנִי	הַחַטָּאָה	בַּמַּמְלָכָה	יְהוִה	אֲדֹנָי	ועֵינֵי	הִנֵּה	8
na–nitauangamiza	wenye–dhambi	yako–juu–ya–ufalme	Yahwe	Bwana	macho–ya	Tazama	
H8045	H2400	H4467	H3069	H0136		H2009	

הַשְׁמֵיד	לֹא	כִּי	אֶפֶס	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	מֵעַל	אֹתָהּ
kuiangamiza	sitaiangamiza–kabisa–	kwamba	isipokuwa	dunia	uso–wa	kutoka–juu–ya	huo
H8045	H3808			H0127	H6440		H0853

יְהוָה׃	נְאֻם־	יַעֲקֹב	בֵּית	אֶת־	אַשְׁמִיד
Yahwe	asema–	Yakobo	nyumba–ya	–	nitaiangamiza
H3068	H5002	H3290		H0853	H8045

Tazama, macho ya Bwana Yahwe yako juu ya ufalme wenye dhambi, na nitauharibu kutoka kwenye uso wa dunia, isipokuwa kwamba sintoiharibu kabisa nyumba ya Yakobo -hivi ndivyo Yahwe asemavyo.

אֶת־	הַגּוֹיִם	בְּכָל־	וְהֲנִעֹתִי	מְצַוֶּה	אָנֹכִי	הִנֵּה	כִּי־	9
–	mataifa–yote	kati–ya	na–nitaipepeta	ninaamuru	mimi	tazama	Kwa–kuwa–	
H0853		H3605	H5128	H6680	H0595	H2009		

יִפֹּול	וְלֹא־	בַּכְּבָרָה	יִנּוֹעַ	כַּאֲשֶׁר	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	
kuanguka	na–hakitaanguka–	katika–ungo	inavyopepetwa	kama–vile	Israeli	nyumba–ya	
H5307	H3808	H3531	H5128		H3478		

אָרֶץ׃	צְרֹור
ardhini	kokoto
H0776	

Tazama, nitaamuru, na nitaipepeta nyumba ya Israeli miongoni mwa mataifa yote, kama mtu apepetaye ngano kwenye ungo, hivyo basi hakuna hata chembe ya jiwe itakayoanguka kwenye aridhi.

הָאֹמְרִים	עַמִּי	חַטָּאֵי	כָּל	יָמוּתוּ	בַּחֶרֶב	10
wanaosema	wa–watu–wangu	wenye–dhambi	wenye–dhambi–wote	watakufa	Kwa–upanga	
H0559		H2400	H3605	H4191	H2719	

הָרָעָה׃	בַּעֲדֵינוּ	וְתַקְדִּים	תַּגִּישׁ	לֹא־
baya	sisi	na–kutupita	kufikia	Haitafikia–
	H5704	H6923	H5066	H3808

Watenda dhambi wote katika watu wangu watakufa kwa upanga, wale wasemao, 'Majanga hayatatupita au kukutana nasi.'

אֶת־	וְנָדַרְתִּי	הַנֹּפֶלֶת	דָּוִיד	סֻכַּת	אֶת־	אָקִים	הַהוּא	בַּיּוֹם	11
–	na–nitayaziba	kilichoanguka	Daudi	kibanda–cha	–	nitaiinua	hiyo	Siku–hiyo	
H0853	H1443	H5307	H1732	H5521	H0853		H1931	H3117	

עוֹלָם׃	כִּימֵי	וּבְנִיתִיהָ	אָקִים	וַהֲרַסְתָּיו	פִּרְצֵיהֶן
kale	kama–siku–za	na–nitakijenga	nitayainua	na–magofu–yake	mapengo–yake
H5769	H3117	H1129		H2034	H6556

Katika siku hiyo nitainua hema ya Daudi iliyokuwa imeanguka, na kuyafunga matawi yake. Nitayainua magofu yake, na kuijenga tena kama katika siku za zamani,

נִקְרָא	אֲשֶׁר־	הַגּוֹיִם	וְכָל־	אֱדוֹם	שְׁאֵרִית	אֶת־	יִירְשׁוּ	לְמַעַן	12
linaitwa	ambayo–	mataifa	na–mataifa–yote	Edomu	mabaki–ya	–	wamiliki	Ili	
H7121			H3605	H0123	H7611	H0853	H3423	H4616	

פ	זֹּאת׃	עֹשֶׂה	יְהוָה	נְאֻם־	עֲלֵיהֶם	שְׁמִי
P	hili	anayefanya	Yahwe	asema–	juu–yao	jina–langu
	H2063		H3068	H5002		H8034

Kwamba wamiliki mabaki ya Edomu, na mataifa yote ambayo yameitwa kwa jina langu -hivi ndivyo Yahwe asemavyo-afanyayo haya.

13 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֹּצֵר וְדֹרֵךְ
Tazama siku zinakuja asema– Yahwe na–atafikia mlimaji mvunaji na–akanyagaye
H2009 H3117 H0935 H5002 H3068 H5066 H4900 H1869

עֲנָבִים זָבִיבוּ הַנּוֹזְלִים הֶהָרִים וְהִטְּיפוּ עָסִיס
zabibu mpandaji–wa–mbegu milima na–yatadondosha divai–tamu
H6025 H2233 H2022 H5197 H6071

וְכָל־ הַגְּבָעוֹת וילמה תִּתְמוֹגַגְנָה׃
na–vilima–vyote vilima vitayeyuka
H3605 H1389 H4127

Tazama, siku zitakuja-hivi ndivyo Yahwe asemavyo-wakati mlimaji atampita mvunaji, na akanyagaye zabibu atampita yeye apandaye mbegu. Milima itadondosha divai tamu, na milima yote itabubujika kwa nayo.

14 וְשַׁבְתִּי שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים מִיִּי נְשַׁמּוֹת
Na–nitawarudishia mateka–ya watu–wangu Israeli na–watajenga miji iliyoharibiwa
H7725 H0853 H7622 H5971 H3478 H1129 H4480 H8074

וְנָטְעוּ כְּרָמִים וְיָשָׁבוּ וְעָשׂוּ גַּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת־ וְשָׁתוּ אֶת־ יֵינָם׃ פְּרִיהֶם׃
na–watapanda mashamba–ya–mizabibu na–wataishi na–watafanya bustani na–watakula – na–watakunywa – divai–yake matunda–yake
H5193 H3754 H3427 H6213 H1593 H0853 H0398 H0853 H8354 H0853 H3196 H6529

Nitawarudisha kutoka utumwani watu wangu Israeli. Watajenga magofu ya miji na kuishi humo, watapanda bustani za mizabibu na kunywa divai, na watafanya bustani na kula matunda yao.

15 וְנָטַעְתִּים עַל־ אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל
Na–nitawapanda juu–ya ardhi–yao na–hawatang'olewa kung'olewa tena kutoka–juu–ya
H5193 H5921 H0127 H3808 H5428 H5750 H4480

אֱלֹהֶיךָ׃ יְהוָה אָמַר לָהֶם נָתַתִּי אֲשֶׁר אַדְמָתָם
Mungu–wako Yahwe asema wao nimewapa ambayo ardhi–yao
H0430 H3068 H0559 H1992 H5414 H0127

Nitaipanda hadi kwenye nchi yao, na hawataing'oa tena kutoka kwenye nchi ambayo niliyowapatia," asema Yahwe Mungu wako.

Obadiah

Chapter 1

חֲזוֹן מָעוֹן יַעֲבַדְיָה אָמַר כֹּה־ חִבְיוֹ יַעֲבַדְיָה מָעוֹן 1
tumesikia habari kuhusu–Edomu Yahwe Bwana amesema hivyo ya–Obadia maono
H8085 H8052 H0123 H3069 H0136 H0559 H3541 H5662 H2377

עָלֶיהָ וְנָקוּמָה קוּמוּ שְׁלֻחַ בַּגּוֹיִם וְצִיר יְהוָה מֵאֵת
juu–yake na–tusimame simameni ametumwa kwa–mataifa na–mjumbe Yahwe kutoka–kwa
H7971 H3068 H0854

לַמִּלְחָמָה׃
kwa–vita
H4421

Maono ya Obadia. Bwana MUNGU asema hivi juu ya Edomu Tumesikia habari kutoka kwa Bwana, na mjumbe ametumwa kati ya mataifa, akisema, Inukeni! Tuinuke dhidi yake kwa vita!”

הִנֵּה קָטֹן מְאֹד׃ אַתָּה בָּזוּי בַּגּוֹיִם נִתָּתִיךָ 2
tazama mdogo sana wewe umedharauliwa miongoni–mwa–mataifa nimekufanya
H2009 H3966 H0959 H5414

Tazama, nitawafanya wadogo kati ya mataifa, mutadharauliwa sana.

זְדוֹן לִבְּךָ הִשִּׁיאֶךָ כִּמְגוּרֵי־ שָׁכְנִי סֶלַע מְרוֹם 3
kiburi cha–moyo–wako kimekudanganya unayeishi katika–nyufa–za mwamba juu
H2087 H7931 H5377 H2288 H5553 H4791

אָרֶץ׃ יוֹרִדֵנִי מִי בְלִבּוֹ אֹמֵר שִׁבְתִּוֹ
ardhini atanishusha nani moyoni–mwake anayesema ya–makazi–yake
H0776 H3381 H4310 H0559 H7675

Kiburi cha moyo wako kimekudanganya wewe, wewe ambaye unishi katika makaburi ya miamba, katika nyumba yako ya juu; asemaye moyoni mwako, 'Ni nani atakayenishusha mimi chini?'

קִנֶּךָ עַשׂ כּוֹכָבִים בֵּין וְאִם־ כַּנֶּשֶׁר תַּגְבִּיהַּ אִם־ 4
kiota–chako umeweka nyota kati–ya na–hata–kama kama–tai utainuka–juu hata–kama
H7064 H3556 H0996 H5404 H1361

יְהוָה׃ נְאֻם־ אוֹרִידֶךָּ מִשָּׁם
Yahwe asema nitakushusha kutoka–huko
H3068 H5002 H3381 H8033

Ingawa unasimama juu kama tai na ingawa kiota chako huwekwa kati ya nyota, nitakushusha chini kutoka huko, asema Yahweh.

נִדְמֵ֥יתָה	אֵ֖יךְ	לֵּ֑ילָה	שֹׁדְדֵ֣י	אִם־	לְךָ֗	בָּאוּ־	גַנָּבִים֙	אִם־	5
umeangamizwa	jinsi–gani	usiku	wanyang'anyi–wa	kama	kwako	walikuja	wezi	kama	
H1820		H3915	H7703			H0935	H1590		

יַשְׁאִ֣ירוּ	הֲלוֹא֮	לָךְ֒	בָּאוּ֙	בֹּצְרִ֣ים	אִם־	דַּיָּ֔ם	יִגְנְבוּ֙	הֲלוֹא֮
acha	je–hawange	kwako	walikuja	wavunaji–zabibu	kama	kiasi–chao	iba	je–hawange
H7604	H3808		H0935	H1219		H1767	H1589	H3808

עֹלֵלֽוֹת׃
mabaki
H5955

Kama wezi walikuja kwako, ikiwa wanyang'anyi wangekujilia usiku (jinsi ungekatilwa mbali!), Wasingeweza kuiba vya kuwatosha? Ikiwa wakusanya zabibu wangekujilia, wasingeacha mavuno?

מַצְפֻּנָ֖יו׃	נִבְעֲ֥ו	עֵשָׂ֛ו	נֶחְפְּשׂ֥וּ	אֵ֖יךְ	6
hazina–zake–za–siri	yamefunuliwa	Esau	Esau–amechunguzwa	jinsi–gani	
H4710	H1158	H6215	H2664		

Jinsi Esau amekwisha kupigwa, na hazina zake zilizofichwa zimewekwa nje!

יָכְל֣וּ	הִשִּׁיאֻ֔וךָ	בְּרִיתֶ֑ךָ	אַנְשֵׁ֣י	כָּל֙	שִׁלְּחֻ֔וךָ	הַגְּבִ֖ול	עַד־	7
wamekushinda	wamekudanganya	agano–lako	watu–wa	wote	wamekupeleka	mpaka	hadi	
H3201	H5377	H1285	H0376	H3605	H7971	H1366	H5704	

תְּבוּנָ֖ה	אֵ֣ין	תַּחְתֶּ֑יךָ	מָזֹ֣ור	יָשִׂ֤ימוּ	לַחְמְךָ֙	שְׁלֻמֶ֔ךָ	אַנְשֵׁ֣י	לָךְ֙
ufahamu	hakuna	chini–yako	mtego	wanaweka	mkate–wako	amani–yako	watu–wa	wewe
H8394	H0369	H8478	H4204		H3899	H7965	H0376	

בֹּֽו׃
ndani–yake

Watu wote wa ushirikiano wako watakupeleka katika njiani ya hadi mpakani. Watu waliokuwa na amani pamoja nawe wamekudanganya, na kukushinda. Wale wanaokula mkate wako wameweka mtego chini yako. Hakuna uelewa ndani yake.

מֵאֱדֹ֑ום	חֲכָמִים֙	וְהַאֲבַדְתִּ֤י	יְהוָה֙	נְאֻם־	הַהֻ֣וא	בַּיֹּ֗ום	הֲלֹוא֙	8
kutoka–Edomu	wenye–hekima	na–nitaangamiza	Yahwe	asema	hiyo	katika–siku	je–si	
H0123	H2450	H0006	H3068	H5002	H1931	H3117	H3808	

עֵשָׂ֖ו׃	מֵהַ֥ר	וּתְבוּנָ֖ה
Esau	kutoka–mlima–wa	na–ufahamu
H6215	H2022	H8394

Je! Sikuweza siku hiyo, asema Bwana, kuwaangamiza watu wenye hekima kutoka Edomu na kuelewa kutoka mlima wa Esau?

אִ֣ישׁ	יִכָּרֵת־	לְמַ֣עַן	תֵּימָ֗ן	גִּבֹּרֶ֙יךָ֙	וְחַתּ֔וּ	9
kila–mtu	akatiliwe–mbali	ili–kwamba	Temani	mashujaa–wako	na–watashindwa	
H0376	H3772	H4616	H8487	H1368	H2865	

מִקָּטֶ֖ל׃	עֵשָׂ֑ו	מֵהַ֥ר
kwa–mauaji	Esau	kutoka–mlima–wa
H6993	H6215	H2022

Mashujaa wako watafadhaika, Temani, ili kila mtu akatiliwe mbali kutoka mlima wa Esau kwa kuuawa.

בּוּשָׁה	תְּכַסְּךָ	יַעֲקֹב	אָחִיךָ	מֵחֲמַס	10
aibu	aibu–itakufunika	Yakobo	dhidi–ya–ndugu–yako	kwa–sababu–ya–ukatili	
H0955	H3680	H3290	H0251	H2555	

וְנִכְרַתָּ	לְעוֹלָם׃
na–utakatiliwa–mbali	milele
H3772	H5769

Kwa sababu ya ukatili uliofanywa kwa ndugu yako Yakobo, utafunikwa na aibu, nawe utakatiliwa mbali milele.

בָּאוּ	וְנָכְרִים	חֵילוֹ	זָרִים	שְׁבוּת	בְּיוֹם	מִנֶּגֶד	עֲמָדְךָ	בְּיוֹם		11
waliingia	na–wageni	mali–yake	wageni	wageni–walipoteka	siku	kando	uliyosimama	siku		
H0935	H5237	H2428		H7617	H3117	H5048	H5975	H3117		

כְּאַחַד	אַתָּה	גַּם־	גּוֹרָל	יַדּוּ	יְרוּשָׁלַ͏ִם	וְעַל־	)שְׁעָרָיו(	]שערון[
kama–mmoja	wewe	pia	kura	walipiga	Yerusalemu	na–juu–ya	malango–yake	langoni
H0259		H1571	H1486	H3032	H3389		H8179	H8179

מֵהֵם׃
wao
H1992

Siku ile ulikuwa umesimama, siku wageni walichukua mali zake, na waliokuwa wageni katika malango yake, na kupiga kura kwa Yerusalemu, wewe ulikuwa kama mmoja wao.

יְהוּדָה	לִבְנֵי־	תִּשְׂמַח	וְאַל־	נָכְרוֹ	בְּיוֹם	אָחִיךָ	בְּיוֹם־	תָּרֵא	וְאַל־	12
Yuda	wana–wa	furahie	na–usi	msiba–wake	siku–ya	ndugu–yako	siku–ya	tazame	na–usi	
H3063		H8055	H0408	H5235	H3117	H0251	H3117	H7200	H0408	

צָרָה׃	בְּיוֹם	פִּיךָ	תַּגְדֵּל	וְאַל־	אָבְדָם	בְּיוֹם
dhiki	siku–ya	kinywa–chako	seme–kwa–kiburi	na–usi	maangamizi–yao	siku–ya
	H3117	H6310	H1431	H0408	H0006	H3117

Lakini usifurahi siku ya ndugu yako, siku ya msiba wake, wala usifurahi juu ya watu wa Yuda siku ya uharibifu wao; msijisifu siku ya dhiki yao.

אַתָּה	גַּם־	תָּרֵא	אַל־	אֵידָם	בְּיוֹם	עַמִּי	בְּשַׁעַר־	תָּבֹוא	אַל־	13
wewe	pia	tazame	usi	msiba–wao	siku–ya	watu–wangu	langoni–mwa	ingie	usi	
	H1571	H7200	H0408	H0343	H3117		H8179	H0935	H0408	

בְּיוֹם	בְּחֵילוֹ	תִּשְׁלַחְנָה	וְאַל־	אֵידוֹ	בְּיוֹם	בְּרָעָתוֹ	
siku–ya	juu–ya–mali–yake	nyoshe–mkono	na–usi	msiba–wake	siku–ya	mabaya–yake	
H3117	H2428	H7971	H0408	H0343	H3117		

אֵידוֹ׃
msiba–wake
H0343

Usiingie mlango wa watu wangu siku ya msiba wao; usifurahi juu ya taabu yao siku ya msiba wao, wala msipotee utajiri wao siku ya uharibifu wao.

וְאַל־	פְּלִיטָיו	אֶת־	לְהַכְרִית	הַפֶּרֶק	עַל־	תַּעֲמֹד	וְאַל־	14
na–usi	wakimbizi–wake	(kielezi)	kuwakatilia–mbali	njia–panda	katika	simame	na–usi	
H0408		H0853	H3772	H6563		H5975	H0408	

צָרָה׃	בְּיוֹם	שְׁרִידָיו	תַּסְגֵּר
dhiki	siku–ya	waliosalia–wake	wasaliti
	H3117	H8300	H5462

Usisimama kwenye njia panda, ili kuwakatilia mbali wakimbizi wake na usiwatoe waathirika wake katika siku ya dhiki.

15

עָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר הַגּוֹיִם כָּל־ עַל־ יְהוָה יוֹם־ קָרוֹב כִּי־
fanya kama–ulivyo mataifa mataifa–yote juu–ya Yahwe siku–ya iko–karibu kwa–maana
H3605 H3068 H3117 H7138

בְּרֹאשֶׁךָ׃ יָשׁוּב גְּמֻלְךָ לָּךְ יֵעָשֶׂה
juu–ya–kichwa–chako yatarudia malipo–yako wewe utafanyiwa
H7725 H1576

Kwa maana siku ya Bwana iko karibu na mataifa yote. Kama ulivyofanya, itafanyika kwako; matendo yako yatarudi juu ya kichwa chako mwenyewe.

16

יִשְׁתּוּ קָדְשִׁי הַר עַל־ שָׁתִיתֶם כָּאֲשֶׁר כִּי
watakunywa wangu–mtakatifu mlima juu–ya kunywa kama–mlivyo kwa–maana
H8354 H6944 H2022 H8354

כְּלוֹא וְהָיוּ וְלָעֲטוּ וְשָׁתוּ תָּמִיד הַגּוֹיִם כָּל־
kama–hawakuwepo na–watakuwa na–kumeza na–watakunywa daima mataifa mataifa–yote
H3808 H1961 H8354 H8548 H3605

הָיוּ׃
walikuwepo
H1961

Kwa vile mlivyokunywa katika mlima wangu mtakatifu, ndivyo mataifa yote yatakavyo kunywa daima. Watakunywa na kumeza na itakuwa kana kwamba hawakuwepo kabisa.

17

וְיָרְשׁוּ קֹדֶשׁ וְהָיָה פְּלֵיטָה תִּהְיֶה צִיּוֹן וּבְהַר
na–watamiliki utakatifu na–utakuwa wokovu kutakuwa–na Sayuni na–katika–mlima–wa
H3423 H6944 H1961 H6413 H1961 H6726 H2022

מוֹרָשֵׁיהֶם׃ אֶת יַעֲקֹב בֵּית
urithi–wao (kielezi) Yakobo nyumba–ya
H4180 H0853 H3290

Lakini katika Mlima Sayuni kutakuwa na wale waliookoka na watakuwa watakatifu; na nyumba ya Yakobo watamiliki miliki zao.

18

עֵשָׂו וּבֵית לֶהָבָה יוֹסֵף וּבֵית אֵשׁ יַעֲקֹב בֵּית־ וְהָיָה
Esau na–nyumba–ya mwali Yosefu na–nyumba–ya moto Yakobo nyumba–ya na–itakuwa
H6215 H3852 H3130 H0784 H3290 H1961

לְבֵית שָׂרִיד אֵין יִהְיֶה וְלֹא־ וַאֲכָלוּם בָּהֶם וְדָלְקוּ לְקַשׁ
kwa–nyumba–ya aliyesalia kuwa na–hakuta na–kuwateketeza ndani–yao na–watawaka mabua
H8300 H1961 H3808 H0398 H1814 H7179

דִּבֶּר׃ יְהוָה כִּי עֵשָׂו
amesema Yahwe kwa–maana Esau
H1696 H3068 H6215

Nyumba ya Yakobo itakuwa moto, na nyumba ya Yusufu ni mwali wa moto, na nyumba ya Esau itakuwa mabua makavu, nao watawaunguza, na kuwateketeza. Hakutakuwa na waathirika kwa nyumba ya Esau, kwa kuwa Bwana amesema.

פְּלִשְׁתִּים	אֶת־	וְהַשְּׁפֵלָה׀	עֵשָׂו	הַר	אֶת־	הַנֶּגֶב	וְיָרְשׁוּ		19
Wafilisti	(kielezi)	na–nchi–tambarare	Esau	mlima–wa	(kielezi)	Negebu	na–watamiliki		
H6430	H0853	H8219	H6215	H2022	H0853	H5045	H3423		
אֶת־	וּבִנְיָמִן	שֹׁמְרוֹן	שְׂדֵה	וְאֶת	אֶפְרַיִם	שְׂדֵה	אֶת־	וְיָרְשׁוּ	
(kielezi)	na–Benyamini	Samaria	shamba–la	na	Efraimu	shamba–la	(kielezi)	na–watamiliki	
H0853	H1144	H8111		H0853	H0669		H0853	H3423	
								הַגִּלְעָד׃	
								Gileadi	
								H1568	

Wote kutoka Negebu watamiliki mlima wa Esau na wale wa Shepela watamiliki nchi ya Wafilisti. Wao wataimiliki nchi ya Efraimu na nchi ya Samaria; na Benyamini atamiliki Gileadi.

צָרְפַּת	עַד־	כְּנַעֲנִים׀	אֲשֶׁר־	יִשְׂרָאֵל	לִבְנֵי	הַזֶּה	הֶחֵל־	וְגָלֶת	20
Sarefathi	hadi	Wakanaani	ambao	Israeli	la–wana–wa	hili	jeshi–hili	na–uhamisho–wa	
H6886	H5704			H3478		H2088	H2426	H1546	
הַנֶּגֶב׃	עָרֵי	אֶת	יָרְשׁוּ	בִּסְפָרַד	אֲשֶׁר	יְרוּשָׁלַם	וְגָלֶת		
Negebu	miji–ya	(kielezi)	watamiliki	katika–Sefaradi	ambao	Yerusalemu	na–uhamisho–wa		
H5045		H0853	H3423	H5614		H3389	H1546		

Wahamiaji wa jeshi hili la watu wa Israeli watamiliki ardhi ya Kanaani mpaka Sarepta. Wahamiaji wa Yerusalemu, waliopo Sefaradi, wataimiliki miji ya Negebu.

עֵשָׂו	הַר	אֶת־	לִשְׁפֹּט	צִיּוֹן	בְּהַר	מוֹשִׁעִים׀	וְעָלוּ	21
Esau	mlima–wa	(kielezi)	kuhukumu	Sayuni	juu–ya–mlima–wa	waokozi	na–watapanda	
H6215	H2022	H0853	H8199	H6726	H2022	H3467	H5927	
						הַמְּלוּכָה׃	לַיהוָה	וְהָיְתָה
						ufalme	wa–Yahwe	na–ufalme–utakuwa
						H4410	H3068	H1961

Waokoaji watakwenda hadi juu ya Mlima Sayuni kutawala nchi ya vilima ya Esau, na ufalme utakuwa wa Bwana.

Jonah

Chapter 1

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יוֹנָה בֶּן־אֲמִתַּי לֵאמֹר׃
na-ikawa neno-la Yahwe kwa Yona mwana-wa Amitai kusema
H1961 H1697 H3068 H0413 H3124 H0573 H0559

Ndipo neno la Bwana lilimjia Yona mwana wa Amittai, kusema,

2 קוּם לֵךְ אֶל־נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקְרָא עָלֶיהָ כִּי־עָלְתָה רָעָתָם לְפָנָי׃
simama nenda kwenda Ninawi mji mkubwa na-piga-kelele juu-yake kwa-maana uovu-wao mbele-yangu
H6440 H3212 H0413 H5210 H7121 H6927 H0591 H6440

“Simama uende Ninawi, mji kuu, na ukapaze sauti dhidi yake, kwa sababu uovu wao umeinuka mbele yangu.”

3 וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָּאָה תַּרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה׃
na-akasimama Yona kukimbia Kwenda-Tarshishi mbali-na-uso-wa Yahwe na-akashuka Yafa na-akapata meli inayokwenda Tarshishi na-akatoa nauli-yake na-akashuka ndani-yake kwenda pamoja-nao Tarshishi mbali-na-uso-wa Yahwe
H3124 H6440 H3068 H8659 H1272 H3305 H4672 H0591 H0935 H8659 H5414 H7939 H3381 H3068 H6440 H8659 H0935

Lakini Yona akaondoka kukimbia kutoka mbele ya Bwana na kwenda Tarshishi. Akatelemka mpaka Yafa na akaona melikebu inayokwenda Tarshishi. Kwa hiyo alilipa nauli na akapanda melikebu kwenda nayo Tarishishi, mbali na uwepo wa Yahweh.

4 וַיהוָה הֵטִיל רוּחַ־גְּדוֹלָה אֶל־הַיָּם וַיְהִי סַעַר־גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר׃
na-Yahwe alitupa upepo mkubwa juu-ya bahari na-ikawa dhoruba kubwa baharini na-meli ilidhani kuvunjika
H3068 H2904 H7307 H3220 H1961 H5591 H2803 H7665

Lakini Bwana akatuma upepo mkubwa juu ya bahari, ikawa tufani juu ya bahari. Hivi karibuni ikaonekana kwamba meli ilikuwa inataka kuvunjika.

וַיִּטְּלוּ	אֱלֹהָיו	אֶל־	אַישׁ	וַיִּזְעֲקוּ	הַמַּלָּחִים	וַיִּירְאוּ	5
na–wakatupa	mungu–wake	kwa	kila–mtu	na–wakapiga–kelele	mabaharia	na–wakaogopa	
H2904	H0430	H0413	H0376	H2199	H4419	H3372	

מֵעֲלֵיהֶם	לְהָקֵל	הַיָּם	אֶל־	בָּאֳנִיָּה	אֲשֶׁר	הַכֵּלִים	אֶת־
kutoka–juu–yao	kupunguza–uzito	bahari	ndani–ya	melini	vilivyokuwa	vyombo	(kielezi)
	H7043	H3220	H0413	H0591		H3627	H0853

וַיֵּרָדַם׃	וַיִּשְׁכַּב	הַסְּפִינָה	יַרְכְתֵי	אֶל־	יָרַד	וְיוֹנָה	
na–akasinzia	na–akalala	meli	sehemu–za–ndani–za	ndani–ya	alishuka	na–Yona	
H7290	H7901	H5600	H3411	H0413	H3381	H3124	

Wale baharia waliogopa sana na kila mtu alilia kwa mungu wake mwenyewe. Wakatupa mizigo bahari iliyokuwa merikebuni ili kuifungua. Yona alikuwa ameshuka hapa pande za ndani ya melikebu, naye alikuwa amelala huko usingizi.

נִרְדָּם	לְךָ	מַה־	לוֹ	וַיֹּאמֶר	הַחֹבֵל	רַב	אֵלָיו	וַיִּקְרָב	6
unayesinzia	kwako	nini	yeye	na–akamwambia	wa–meli	nahodha	kwake	na–akamkaribia	
H7290		H4100		H0559	H2259		H0413	H7126	

נֹאבַד׃	וְלֹא	לָנוּ	הָאֱלֹהִים	יִתְעַשֵּׁת	אוּלַי	אֱלֹהֶיךָ	אֶל־	קְרָא	קוּם
angamia	na–hatuta	sisi	Mungu	atatufikiria	labda	Mungu–wako	kwa	mwite	simama
H0006	H3808		H0430		H0194	H0430	H0413	H7121	

Basi nahoza akamwendea akamwambia, “kwa nini unalala? Amka! ukamwombe mungu wako! Labda mungu wako atatutambua na hatutapotea.”

וְנֵדְעָה	גּוֹרָלוֹת	וְנַפִּילָה	לְכוּ	רֵעֵהוּ	אֶל־	אִישׁ	וַיֹּאמְרוּ	7
na–tujue	kura	na–tupige	njooni	jirani–yake	kwa	kila–mtu	na–wakasema	
H3045	H1486	H5307	H3212	H7453	H0413	H0376	H0559	

הַגּוֹרָל	וַיִּפֹּל	גּוֹרָלוֹת	וַיַּפִּלוּ	לָנוּ	הַזֹּאת	הָרָעָה	בְּשֶׁלְמִי
kura	na–ikaanguka	kura	na–wakapiga	kwetu	hili	baya–hili	kwa–sababu–ya–nani
H1486	H5307	H1486	H5307		H2063		H4310

יוֹנָה׃	עַל־	
Yona	juu–ya	
H3124		

Wote wakaambiana, 'Njoni, tupige kura, ili tujue ni nani ndiye sababu ya mabaya haya yanayotupata.' Basi wakapiga kura, na kura ikaangukia kwa Yona.

הַזֹּאת	הָרָעָה	לְמִי־	בַּאֲשֶׁר	לָנוּ	נָא	הַגִּידָה־	אֵלָיו	וַיֹּאמְרוּ	8
hili	baya–hili	kwa–nani	kwa–sababu	sisi	tafadhali	tuambie	yeye	na–wakamwambia	
H2063		H4310			H4994	H5046	H0413	H0559	

עִם	מִזֶּה	וְאֵי־	אַרְצֶךָ	מָה	תָּבוֹא	וּמֵאַיִן	מְלַאכְתְּךָ	מַה־	לָנוּ
taifa	wapi	na–kutoka	nchi–yako	nini	unakuja	na–kutoka–wapi	kazi–yako	nini	kwetu
	H2088	H0335	H0776	H4100	H0935	H0370	H4399	H4100	

אָתָּה׃	
wewe	

Kisha wakamwambia Yona, “Tafadhali tuambie ni nani ndiye sababu ya mabaya haya yanayotupata. Unafanya kazi gani, na umetoka wapi? Nchi yako ni ipi, na kutoka kwa watu wa kabila gani?”

9 וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵיהֶ֗ם עִבְרִ֤י אָנֹכִי֙ וְאֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י הַשָּׁמַ֔יִם אֲנִ֖י
na–akawaambia wao Mwebrania mimi na Yahwe Mungu–wa mbingu mimi
H0559 H0413 H5680 H0595 H0853 H3068 H0430 H8064 H0589

יָרֵ֑א אֲשֶׁר־עָשָׂ֣ה אֶת־הַיָּבָשָׁ֖ה׃
ninaogopa ambaye aliumba (kielezi) bahari na nchi–kavu
H3373 H0834 H6213 H0853 H3220 H0853 H3004

Yona akawaambia, Mimi ni Mhebrania; Nami namuogopa Bwana, Mungu wa mbinguni, aliyeifanya bahari na nchi kavu.

10 וַיִּירְא֨וּ הָאֲנָשִׁ֜ים יִרְאָ֣ה גְדוֹלָ֗ה וַיֹּ֤אמְרוּ֙ אֵלָ֔יו מַה־זֹּ֖את עָשִׂ֣יתָ
na–wakaogopa watu hofu kubwa na–wakamwambia yeye nini hii umefanya
H3372 H0376 H3373 H1419 H0559 H0413 H4100 H2063

כִּ֣י יָדְע֗וּ הָאֲנָשִׁים֙ כִּֽי־מִלִּפְנֵ֣י יְהוָ֔ה הוּא֙ בֹּרֵ֣חַ אֲשֶׁר־הֵ֔מָּה
kwa–maana walijua watu kwamba mbali–na–uso–wa Yahwe yeye alikuwa–anakimbia
H3045 H0376 H3588 H6440 H3068 H1931 H1272

כִּֽי־הִגִּ֥יד לָהֶ֖ם׃
kwa–maana aliwaambia wao
H3045 H5046 H1992

Ndipo watu hao waliogopa zaidi, wakamwambia Yona, Ni jambo gani hili ulilolifanya? Kwa maana hao watu walijua kwamba alikuwa akikimbia mbele ya Bwana, kwa sababu alikuwa amewaambia.

11 וַיֹּ֣אמְרוּ֩ אֵלָ֨יו מַה־נַּעֲשֶׂה־לְּךָ֜ וְיִשְׁתֹּ֣ק הַיָּ֗ם מֵעָלֵ֔ינוּ
na–wakamwambia yeye nini tutakufanyia wewe na–itulie bahari kutoka–juu–yetu
H0559 H0413 H4100 H6213 H0853 H8367 H3220

כִּ֥י הַיָּ֖ם הוֹלֵ֣ךְ וְסֹעֵ֑ר׃
kwa–maana bahari ilikuwa–inakwenda na–kuchafuka
H3588 H3220 H1980 H5590

Ndipo wakamwambia Yona, Tukufanyie nini ili bahari iweze kutulia? Kwa maana bahari ilikuwa imechafuka zaidi na zaidi.

12 וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵיהֶ֗ם שָׂאוּנִי֙ וַהֲטִילֻ֣נִי אֶל־הַיָּ֔ם וְיִשְׁתֹּ֥ק הַיָּ֖ם
na–akawaambia wao niinueni na–mnitupe ndani–ya bahari na–itulie bahari
H0559 H0413 H5375 H2904 H0413 H3220 H8367 H3220

מֵעֲלֵיכֶ֑ם כִּ֣י יוֹדֵ֗עַ אָנִי֙ כִּ֣י בְשֶׁלִּ֤י הַסַּעַר֙ הַגָּדוֹל֙ עֲלֵיכֶ֔ם׃
kutoka–juu–yenu kwa–maana najua mimi kwamba kwa–sababu–yangu dhoruba kubwa juu–yenu hii
H5921 H3588 H3045 H0589 H3588 H7945 H5591 H1419 H5921 H2088

Yona akawaambia, “Nikamateni na nitupeni baharini. Kisha bahari itatulia kwa ajili yenu, kwa maana najua kwamba ni kwa sababu yangu kwamba tufani hii kubwa iwapate.”

13 כִּ֣י יָכְל֣וּ וְלֹא־הֵשִׁ֣יבוּ הָאֲנָשִׁ֗ים לַחְתֹּר֙ אֶל־הַיַּבָּשָׁ֔ה וַיַּחְתְּר֖וּ
kwa–maana weza na–hawaku kuirudisha watu kwenda nchi–kavu na–wakapiga–makasia
H3588 H3201 H3808 H7725 H0376 H0413 H3004 H2864

עֲלֵיהֶ֑ם וְסֹעֵ֥ר הוֹלֵ֖ךְ הַיָּֽם׃
juu–yao na–kuchafuka ilikuwa–inakwenda bahari
H5921 H5590 H1980 H3220

Hata hivyo, watu hao wavuta makasia kwa bidii ili kurudi nchi kavu, lakini hawakuweza kufanya hivyo kwa sababu bahari ilikuwa imechafuka zaidi dhidi yao.

נֹאבְדָה	נָּא	אַל־	יְהוָה	אָנָּה	וַיֹּאמְרוּ	יְהוָה	אֶל־	וַיִּקְרְאוּ		14
tuangamize	tafadhali	usi	Yahwe	tafadhali	na–wakasema	Yahwe	kwa	na–wakamlilia		
H0006	H4994	H0408	H3068	H0577	H0559	H3068	H0413	H7121		

נָקִיא	דָּם	עָלֵינוּ	תִּתֵּן	וְאַל־	הַזֶּה	הָאִישׁ	בְּנֶפֶשׁ
isiyo–na–hatia	damu	sisi	weke–juu–yetu	na–usi	huyu	mtu	kwa–sababu–ya–uhai–wa
	H1818		H5414	H0408	H2088	H0376	H5315

עָשִׂיתָ׃	חָפַצְתָּ	כַּאֲשֶׁר	יְהוָה	אַתָּה	כִּי־
umefanya	penda	kama–ulivyo	Yahwe	wewe	kwa–maana
			H3068		

Basi wakamwomba Bwana, wakasema, Tunakuomba, Bwana, tunakuomba, usiache tuangamize kwa sababu ya maisha ya mtu huyu; wala usituwekee hatia ya kufa kwake, kwa kuwa wewe, Bwana, umefanya kama ulivyopenda.

הַיָּם	וַיַּעֲמֹד	הַיָּם	אֶל־	וַיִּטְלֻהוּ	יוֹנָה	אֶת־	וַיִּשְׂאוּ	15
bahari	na–ikasimama	bahari	ndani–ya	na–wakamtupa	Yona	(kielezi)	na–wakamwinua	
H3220	H5975	H3220	H0413	H2904	H3124	H0853	H5375	

מִזַּעְפּוֹ׃
kutoka–ghadhabu–yake
H2197

Basi wakamchukua Yona wakamtupa baharini, nayo bahari ikaacha kuchafuka.

לַיהוָה	זֶבַח	וַיִּזְבְּחוּ־	יְהוָה	אֶת־	גְּדוֹלָה	יִרְאָה	הָאֲנָשִׁים	וַיִּירְאוּ	16
kwa–Yahwe	dhabihu	na–wakachinja	Yahwe	(kielezi)	kubwa	hofu	watu	na–wakaogopa	
H3068	H2077	H2076	H3068	H0853	H3373	H0376	H3372		

נְדָרִים׃	וַיִּדְּרוּ
nadhiri	na–wakaweka
H5088	H5087

Ndipo watu wale wakamuogopa Bwana sana. Wakamtolea dhabihu Bwana na kuweka nadhiri.

יוֹנָה	וַיְהִי	יוֹנָה	אֶת־	לִבְלֹעַ	גָּדוֹל	דָּג	יְהוָה	וַיְמַן	17
Yona	na–akawa	Yona	(kielezi)	kummeza	mkubwa	samaki	Yahwe	na–akaamuru	
H3124	H1961	H3124	H0853	H1104		H1709	H3068	H4487	

לֵילוֹת׃	וּשְׁלֹשָׁה	יָמִים	שְׁלֹשָׁה	הַדָּג	בִּמְעֵי	
usiku	na–usiku–tatu	siku	siku–tatu	samaki	ndani–ya–tumbo–la	
H3915	H7969	H3117	H7969	H1709	H4578	

Bwana alikuwa ameandaa samaki mkubwa kummeza Yona, na Yona alikuwa ndani ya tumbo lasamaki siku tatu na usiku wa tatu.

Chapter 2

הַדָּגָה׃	מִמְּעֵי	אֱלֹהָיו	יְהוָה	אֶל־	יוֹנָה	וַיִּתְפַּלֵּל	1
samaki	kutoka–ndani–ya–tumbo–la	Mungu–wake	Yahwe	kwa	Yona	na–akaomba	
H1710	H4578	H0430	H3068	H0413	H3124	H6419	

Kisha Yona akamwomba Bwana Mungu wake kutoka katika tumbo la samaki.

2 וַיֹּאמֶר קָרָאתִי מִצָּרָה לִי יְהוָה אֶל־ וַיַּעֲנֵנִי מִבֶּטֶן
na-akasema niliita kutoka-katika-dhiki yangu kwa Yahwe na-akanijibu kutoka-tumbo-la
H0559 H7121 H3824 H0413 H3068 H6990

שָׁמַעְתָּ שִׁוְעָתִי קוֹלִי׃
ulisikia niliomba sauti-yangu
H8085 H7768 kuzimu H7585

Akasema, Nimemwita Bwana juu ya shida yangu naye akanijibu; kutoka tumbo la Kuzimu nililia kwa msaada! Uliisikia sauti yangu.

3 כָּל־ יִסְבְּבֵנִי וְנָהָר יַמִּים בִּלְבַב מְצוּלָה וַתַּשְׁלִיכֵנִי
mawimbi-yako-yote ulinizunguka na-mto bahari katikati-ya kilindini na-ukanitupa
H3605 H5437 H5104 H3220 H3824 H4688 H7993

עָלַי עָבְרוּ׃ וְגַלֶּיךָ וְנַלֵּיךָ מִשְׁבָּרֶיךָ
juu-yangu yalipita na-mawimbi-yako mawimbi-yako
H1530 H4867

Ulikuwa umenitupa ndani ya kina, ndani ya moyo wa bahari, na maji yaliyonizunguka; mawimbi yako yote na gharika yalipita juu yangu.

4 וַאֲנִי לְהַבִּיט אוֹסִיף אַךְ עֵינֶיךָ מִנֶּגֶד נִגְרַשְׁתִּי אָמַרְתִּי אֶל־
na-mimi kutazama nitaendelea lakini macho-yako mbali-na nimetupwa nilisema kuelekea
H0589 H5027 H3254 H0389 H5048 H1644 H0559 H0413

קָדְשֶׁךָ׃ תַּכְתִּיף הֵיכַל
takatifu hekalu-lako
H6944 H1964

Nikasema, 'Nimefukuzwa mbele ya macho yako; lakini nitaangalia tena juu ya hekalu lako takatifu. '

5 אֲפָפוּנִי מַיִם עַד־ נֶפֶשׁ תְּהוֹם כִּלְּנִי סוּף חָבוּשׁ לִרְאשִׁי׃
maji-yalinizunguka maji hadi nafsi kilindi kilinizunguka mwani ulifungwa kichwa-changu
H0661 H4325 H5704 H5315 H8415 H5437 H5488 H2280

Maji yalifunika kunizunguka karibu na shingo yangu; kina kilinizunguka; mwani ukakizinga kichwa changu.

6 הָרִים לְקִצְבֵי יָרַדְתִּי הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל
milima kwenye-mizizi-ya nilishuka nchi makomeo-yake yalinizuia milele na-ukaleta
H2022 H7095 H3381 H0776 H1280 H1157 H5769 H5927

אֱלֹהָי׃ יְהוָה חַיַּי מִשָּׁחַת
Mungu-wangu Yahwe uhai-wangu kutoka-shimoni
H0430 H3068 H7845

Nilikwenda chini ya milima; nchi na baa zake zimefungwa juu yangu milele. Lakini wewe umeinua uhai wangu shimoni, Bwana, Mungu wangu!

7 אֱלֹהָי׃ וַתָּבוֹא זָכַרְתִּי יְהוָה אֶת־ נַפְשִׁי עָלַי בְּהִתְעַטֵּף
kwako na-ikaja nilikukumbuka Yahwe (kielezi) nafsi-yangu juu-yangu nafsi-yangu-ilipozirai
H0413 H0935 H2142 H3068 H0853 H5315

קָדְשֶׁךָ׃ הֵיכַל אֶל־ תְּפִלָּתִי
takatifu hekalu-lako kwenda sala-yangu
H6944 H1964 H0413 H8605

Wakati nafsi yangu ilipozimia ndani yangu, nikamwita Bwana; basi sala yangu ilikujia, katika hekalu lako takatifu.

8 יַעֲזֹבוּ׃ חַסְדָם שָׁוְא הַבְלֵי־ מְשַׁמְּרִים
wanaiacha wema-wao na-maana sanamu-zisizo wanaoshika
H7723 H1892 H8104

Wote ambao huzingatia miungu isiyofaa hukataa uaminifu wako wao wenyewe.

אֲשַׁלֵּמָה	נָדַרְתִּי	אֲשֶׁר	לָּךְ	אֶזְבְּחָה־	תּוֹדָה	בְקוֹל	וַאֲנִי	9
nitatimiza	niliahidi	nilichoahidi	wewe	nitakutolea–dhabihu	ya–shukrani	kwa–sauti	na–mimi	
	H5087			H2076	H8426		H0589	

ס	לַיהוָה׃	יְשׁוּעָתָה	
(sela)	ni–wa–Yahwe	wokovu	
	H3068	H3444	

Lakini mimi, nitakuchinjia kwa sauti ya shukrani; Nitayatimiza yale niliyoapa. Wokovu hutoka kwa Bwana!

פ	הַיַּבָּשָׁה׃	אֶל־	יוֹנָה	אֶת־	וַיָּקֵא	לַדָּג	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	10
(peh)	nchi–kavu	juu–ya	Yona	(kielezi)	na–akamtapika	kwa–samaki	Yahwe	na–akasema	
	H3004	H0413	H3124	H0853	H6958	H1709	H3068	H0559	

Kisha Bwana akanena na samaki, akamtapika Yona juu ya nchi kavu.

Chapter 3

לֵאמֹר׃	שֵׁנִית	יוֹנָה	אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	1
kusema	mara–ya–pili	Yona	kwa	Yahwe	neno–la	na–ikawa	
H0559	H8145	H3124	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Bwana likamjia Yona mara ya pili, akisema,

הַקְּרִיאָה	אֶת־	אֵלֶיהָ	וּקְרָא	הַגְּדוֹלָה	הָעִיר	נִינְוֵה	אֶל־	לֵךְ	קוּם	2
ujumbe	(kielezi)	kwake	na–utangaze	mkubwa	mji	Ninawi	kwenda	nenda	simama	
H7150	H0853	H0413	H7121			H5210	H0413	H3212		

אֵלֶיהָ׃	הֹבֵר	אָנֹכִי	אֲשֶׁר
wewe	ninakuambia	mimi	ambao
H0413	H1696	H0595	

“Ondoka, uende Ninawi, mji ule mkubwa, na uhubiri ujumbe ule ambao nitakuagiza.”

הָיְתָה	וְנִינְוֵה	יְהוָה	כִּדְבַר	נִינְוֵה	אֶל־	וַיֵּלֶךְ	יוֹנָה	וַיָּקָם	3
ilikuwa	na–Ninawi	Yahwe	kama–neno–la	Ninawi	kwenda	na–akaenda	Yona	na–akasimama	
H1961	H5210	H3068	H1697	H5210	H0413	H3212	H3124		

יָמִים׃	שְׁלֹשֶׁת	מַהֲלַךְ	לֵאלֹהִים	גְּדוֹלָה	עִיר־
siku	ya–siku–tatu	safari	kwa–Mungu	mkubwa	mji
H3117	H7969	H4109	H0430		

Basi Yona akaondoka akaenda Niniawi kwa kutii neno la Bwana. Sasa Ninawi ilikuwa mji mkubwa sana, ilikuwa safari ya siku tatu.

וַיֹּאמַר	וַיִּקְרָא	אֶחָד	יוֹם	מַהֲלַךְ	בָּעִיר	לָבוֹא	יוֹנָה	וַיָּחֶל	4
na–akasema	na–akapiga–kelele	moja	ya–siku	safari	mjini	kuingia	Yona	na–akaanza	
H0559	H7121	H0259	H3117	H4109		H0935	H3124		

נֶהְפָּכֶת׃	וְנִינְוֵה	יוֹם	אַרְבָּעִים	עוֹד
itaangushwa	na–Ninawi	siku	siku–arobaini	bado
H2015	H5210	H3117	H0705	H5750

Yona akaanza kuingia ndani ya mji, na baada ya safari ya siku, akapaza sauti, akasema, “Katika siku arobaini Ninawi itaangamizwa.”

וַיַּאֲמִינוּ	אַנְשֵׁי	נִינְוֵה	בָּאלֹהִים	וַיִּקְרְאוּ־	צוֹם	וַיִּלְבְּשׁוּ	5
na-wakaamini	watu-wa	Ninawi	Mungu	na-wakatangaza	saumu	na-wakavaa	
H0539	H0376	H5210	H0430	H7121	H6685	H3847	

שַׂקִּים	מִגְּדוֹלָם	וְעַד־	קְטַנָּם׃
nguo-za-magunia	kutoka-mkubwa-wao	hadi	mdogo-wao
H8242		H5704	

Watu wa Ninawi walimwamini Mungu na wakatangaza kufunga. Wote hwakavaa nguo za magunia, kutoka aliyemkubwa hata mdogo.

מִכִּסְאֹו	וַיָּקָם	נִינְוֵה	מֶלֶךְ	אֶל־	הַדָּבָר	וַיִּגַּע	6
kutoka-kiti-chake-cha-enzi	na-akasimama	wa-Ninawi	mfalme	kwa	habari	na-ikafika	
H3678		H5210	H4428	H0413	H1697	H5060	

הָאֵפֶר׃	עַל־	וַיֵּשֶׁב	שָׂק	וַיְכַס	מֵעָלָיו	אַדַּרְתּוֹ	וַיַּעֲבֵר
majivu	juu-ya	na-akaketi	gunia	na-akajifunika	kutoka-juu-yake	joho-lake	na-akavua
H0665		H3427	H8242	H3680		H0155	

Mapema habari zilimfikia mfalme wa Ninawi. Akasimama kutoka kiti chake cha enzi, akavua vazi lake, akajivika magunia, akaketi katika majivu.

לֵאמֹר	וּנְדֹלָיו	הַמֶּלֶךְ׀	מִטַּעַם	בְּנִינְוֵה	וַיֹּאמֶר	וַיַּזְעֵק	7
kusema	na-wakuu-wake	mfalme	kwa-amri-ya	katika-Ninawi	na-akasema	na-akapiga-kelele	
H0559		H4428	H2940	H5210	H0559	H2199	

וּמַיִם	יִרְעוּ	אַל־	מְאוּמָה	יִטְעֲמוּ	אַל־	וְהַצֹּאן	הַבָּקָר	וְהַבְּהֵמָה	הָאָדָם
na-maji	lishwe	wasi	chochote	onje	wasi	na-kondoo	ng'ombe	na-mnyama	mwanadamu
H4325		H0408	H3972	H2938	H0408	H6629	H1241	H0929	H0120

יִשְׁתּוּ׃	אַל־
nywe	wasi
H8354	H0408

Alitoa tangazo ambalo lilsemalo, “katika mji wa Ninawi, kwa mamlaka ya mfalme na wakuu wake, msiruhusu mtu wala mnyama, ng'ombe wala kundi, asionje kitu chochote. Wao wasile wala kunywe maji.

בְּחָזְקָה	אֱלֹהִים	אֶל־	וְיִקְרְאוּ	וְהַבְּהֵמָה	הָאָדָם׀	שַׂקִּים	וְיִתְכַּסּוּ	8
kwa-nguvu	Mungu	kwa	na-wamlilie	na-mnyama	mwanadamu	magunia	na-wafunikwe	
H2394	H0430	H0413	H7121	H0929	H0120	H8242	H3680	

בְּכַפֵּיהֶם׃	אֲשֶׁר	הֶחָמָס	וּמִן־	הֶרְעָה	מִדַּרְכּוֹ	אֵישׁ	וְיָשֻׁבוּ
mikononi-mwao	ulio	ukatili	na-kutoka	mbaya	kutoka-njia-yake	kila-mtu	na-warudi
H3709		H2555			H1870	H0376	H7725

Lakini watu na wanyama wawe wamefunikwa kwa magunia na walie kwa sauti kubwa kwa Mungu. Kila mtu ageuke na kuacha njia yake mbaya na kutoka katika udhalimu uliyopo mikononi mwake.

אַפּוֹ	מֵחֲרוֹן	וְשָׁב	הָאֱלֹהִים	וְנִחַם	יָשׁוּב	יוֹדֵעַ	מִי־	9
hasira-yake	kutoka-ukali-wa	na-akarudi	Mungu	na-kutubu	atarudi	anayejua	nani	
H0639	H2740	H7725	H0430	H5162	H7725	H3045	H4310	

נֹאבֵד׃	וְלֹא
angamia	na-hatuta
H0006	H3808

Nani anajua? Mungu anaweza kurejea na kubadili mawazo yake na kuacha ghadhabu yake kali ili tusiangamie.”

הָרָעָה מִדַּרְכָּם שָׁבוּ כִּי־ מַעֲשֵׂיהֶם אֶת־ הָאֱלֹהִים וַיַּרְא 10
mbaya kutoka-njia-yao walirudi kwamba matendo-yao (kielezi) Mungu na-akaona
H1870 H7725 H4639 H0853 H0430 H7200

וְלֹא עָשָׂה׃ לָהֶם לַעֲשׂוֹת־ דִּבֶּר אֲשֶׁר־ הָרָעָה עַל־ הָאֱלֹהִים וַיִּנָּחֶם
fanya na-haku kwao kutenda alisema ambalo baya kuhusu Mungu na-akabadilika
H3808 H1992 H1696 H0430 H5162

Mungu akaona yale waliyoyafanya, wakaziacha njia zao mbaya. Kwa hiyo Mungu alibadili mawazo yake juu ya adhabu aliyowaambia angewafanyia, nae hakufanya hivyo.

Chapter 4

לוֹ׃ וַיִּחַר גְּדוֹלָה מִכֻּבְעָה רָעָה יוֹנָה אֶל־ וַיֵּרַע 1
yeye na-alikasirika mkubwa ubaya Yona kwa na-ilikuwa-mbaya
H2734 H3124 H0413

Lakini hili lilimchukiza Yona naye akakasirika.

דְּבָרִי זֶה הֲלוֹא־ יְהוָה אָנָּה וַיֹּאמַר יְהוָה אֶל־ וַיִּתְפַּלֵּל 2
neno-langu hili je-si Yahwe tafadhali na-akasema Yahwe kwa na-akaomba
H1697 H2088 H3808 H3068 H0577 H0559 H3068 H0413 H6419

לִבְרֹחַ קִדַּמְתִּי כֵּן עַל־ אַדְמָתִי עַל־ הֱיוֹתִי עַד־
kukimbia nilikimbia-kwanza hivyo kwa-hivyo nchi-yangu katika nilipokuwa wakati-nilipokuwa
H1272 H6923 H0127 H1961 H5704

וְרַחוּם חַנּוּן אֵל־ אַתָּה כִּי יָדַעְתִּי כִּי תַרְשִׁישָׁה
na-mwenye-huruma mwenye-neema Mungu wewe kwamba nilijua kwa-maana Tarshishi
H7349 H2587 H0410 H3045 H8659

הָרָעָה׃ עַל־ וְנִחָם חֶסֶד וְרַב־ אַפַּיִם אֶרֶךְ
baya kuhusu na-anayetubu upendo na-mwingi-wa hasira mwenye-subira
H5162 H0639 H0750

Basi Yona akamwomba Bwana akasema, “Ee, Bwana, hiya sio yale niliyosema wakati niliporudi katika nchi yangu? Ndiyo maana nilifanya haraka na kujaribu kukimbia Tarshishi-kwa sababu nilijua kuwa wewe ni Mungu mwenye neema, mwenye huruma, si meingi wa hasira, mwingi kwa uaminifu, na hughairi maafa.

כִּי מִמָּנִי נַפְשִׁי אֶת־ נָא קַח־ יְהוָה וְעַתָּה 3
kwa-maana kutoka-kwangu uhai-wangu (kielezi) tafadhali chukua Yahwe na-sasa
H5315 H0853 H4994 H3947 H3068 H6258

סֶלָה׃ מֵחָיָי מִמֶּנִּי טוֹב
(sela) kuliko-kuishi-kwangu kufa-kwangu ni-bora
H4194

Kwa hiyo sasa, Bwana, nakuomba, uniondoe uhai wangu, kwa maana ni bora kwangu kufa kuliko kuishi.”

לָךְ׃ חָרָה הַהֵיטֵב יְהוָה וַיֹּאמֶר 4
kwako kukasirika je-ni-vizuri Yahwe na-akasema
H2734 H3190 H3068 H0559

Bwana akasema, Je, ni vema kwamba umekasirika?”

5 וַיַּעַשׂ לָעִיר מִקֶּדֶם וַיֶּשֶׁב הָעִיר מִן־ יוֹנָה וַיֵּצֵא
na–akajitengenezea mji mashariki–mwa na–akaketi mji kutoka Yona na–akatoka
H3427 H3124 H3318

מַה־ יִרְאָה אֲשֶׁר עַד בַּצֵּל תַּחְתָּיהּ וַיֶּשֶׁב סֻכָּה שָׁם לוֹ
nini atakapoona aone hadi kivulini chini–yake na–akaketi kibanda huko yeye
H4100 H7200 H5704 H6738 H8478 H3427 H5521 H8033

בָּעִיר׃ יִהְיֶה
mjini kitatokea
H1961

Kisha Yona akaondoka mjini akaketi upande wa mashariki wa jiji. Huko alifanya makao na akaketi chini yake katika kivuli ili aweze kuona mji utakuwaje.

6 עַל־ צֵל לִהְיוֹת לְיוֹנָה מֵעַל וַיַּעַל קִיקָיוֹן אֱלֹהִים יְהוָה־ וַיְמַן
juu–ya kivuli kuwa Yona juu–ya na–ukakua mmea Mungu Yahwe na–akaamuru
H6738 H1961 H3124 H5927 H7021 H0430 H3068 H4487

הַקִּיקָיוֹן עַל־ יוֹנָה וַיִּשְׁמַח מֵרָעָתוֹ לוֹ לְהַצִּיל רָאשׁוֹ
mmea juu–ya Yona na–akafurahi kutoka–msiba–wake yeye kumwokoa kichwa–chake
H7021 H3124 H8055 H5337

שִׂמְחָה גְּדוֹלָה׃ קִיקָיוֹן
kubwa furaha
H8057

Bwana Mungu aliandaa mmea na kuukuza juu ya Yona ili uwe kivuli juu ya kichwa chake ili kupunguza dhiki yake. Yona alikuwa na furaha kubwa kwa sababu ya mmea.

7 וַתָּךְ לַמָּחֳרָת הַשַּׁחַר בַּעֲלוֹת תּוֹלַעַת הָאֱלֹהִים וַיְמַן
na–akaupiga siku–iliyofuata alfajiri wakati–wa–kupambazuka mdudu Mungu na–akaamuru
H5221 H4283 H7837 H5927 H0430 H4487

וַיַּכֵּהוּ׃ הַקִּיקָיוֹן אֶת־
na–ukanyauka mmea (kielezi)
H3001 H7021 H0853

Lakini Mungu aliandaa mdudu kulipopambazuka asubuhi iliyofuata. Alishambulia mmea na mmea ukapooza.

8 חֲרִישִׁית קָדִים רוּחַ אֱלֹהִים וַיְמַן הַשֶּׁמֶשׁ כִּזְרֹחַ וַיְהִי
mkali wa–mashariki upepo Mungu na–akaamuru jua jua–lilipochomoza na–ikawa
H2759 H6921 H7307 H0430 H4487 H8121 H2224 H1961

נַפְשׁוֹ אֶת־ וַיִּשְׁאַל וַיִּתְעַלָּף יוֹנָה רֹאשׁ עַל־ הַשֶּׁמֶשׁ וַתָּךְ
nafsi–yake (kielezi) na–akaomba na–akazimia Yona kichwa–cha juu–ya jua na–likaupiga
H5315 H0853 H7592 H5968 H3124 H8121 H5221

מֵחָיָי׃ מוֹתִי טוֹב וַיֹּאמֶר לָמוּת
kuliko–kuishi–kwangu kufa–kwangu ni–bora na–akasema kufa
H4191 H0559 H4191

Ikawa wakati jua lilipochomoza asubuhi, Mungu aliandaa upepo mkali wa mashariki. Pia, jua lilipiga kichwa cha Yona na akaanguka. Kisha Yona alitamani kufa. Akajiambia, “Ni bora kwangu kufa kuliko kuishi.”

9 הַקִּיקָיוֹן עַל־ לְךָ חָרָה־ הֵהֵיטֵב יוֹנָה אֶל־ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
mmea kuhusu kwako kukasirika je–ni–vizuri Yona kwa Mungu na–akasema
H7021 H2734 H3190 H3124 H0413 H0430 H0559

מָוֶת׃ עַד־ לִי חָרָה־ הֵיטֵב וַיֹּאמֶר
kufa hadi kwangu kukasirika ni–vizuri na–akasema
H4194 H5704 H2734 H3190 H0559

Kisha Mungu akamwambia Yona, “Je, ni vema wewe kuwa na hasira juu ya mmea?” Yona akasema, Ni vyema kuwa nimekasirika hata kufa.

10

עָמַלְתָּ	לֹא־	אֲשֶׁר	הַקִּיקָיֹון	עַל־	חַסְתָּ	אַתָּה	יְהוָה	וַיֹּאמֶר
fanya–kazi	huku	ambao	mmea	juu–ya	ulihurumia	wewe	Yahwe	na–akasema
H5998	H3808		H7021		H2347		H3068	H0559

לַיְלָה	וּבִן־	הָיָה	לַיְלָה	שֶׁבִּן־	גְּדַלְתּוֹ	וְלֹא	בְּוֹ
usiku	na–usiku–mmoja	uliwepo	usiku	ambao–usiku–mmoja	ukuza	na–huku	kwa–ajili–yake
H3915		H1961	H3915		H1431	H3808	

אָבָֽד׃
uliangamia
H0006

Bwana akasema, Umeuhurumia mmea, ambao haukuufanyia kazi wala haukukua. Uliomea katika usiku na kufa usiku.

11

בָּהּ	יֶשׁ־	אֲשֶׁר	הַגְּדוֹלָה	הָעִיר	נִינְוֵה	עַל־	אָחוּס	לֹא	וַאֲנִי
ndani–yake	wamo	ambao	mkubwa	mji	Ninawi	juu–ya	hurumie	nisi	na–mimi
	H3426				H5210		H2347	H3808	H0589

בֵּין־	יָדַע	לֹא־	אֲשֶׁר	אָדָם	רִבּוֹ	עֶשְׂרֵה	מֵשְׁתֵּים־	הַרְבֵּה׀
kati–ya	jui	hawa	ambao	watu	elfu	ishirini	mia–moja–na	zaidi–ya
H0996	H3045	H3808		H0120	H7239	H6240	H8147	

רַבָּה׃	וּבְהֵמָה	לִשְׂמֹאלֹו	יְמִינֹו
mingi	na–mifugo	na–mkono–wao–wa–kushoto	mkono–wao–wa–kuume
	H0929	H8040	H3225

Kwa hiyo mimi, haikunipassa kuuhurumia Ninawi, mji mkuu, ambalo kuna watu zaidi ya mia na ishirini elfu ambao hawajui tofauti kati ya mkono wao wa kulia na mkono wao wa kushoto, na pia ng'ombe wengi?

Micah

Chapter 1

אָחָז	יוֹתָם	בִּימֵי	הַמּוֹרַשְׁתִּי	מִיכָה	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	וְיהוָה	דְּבַר־	1
Ahazi	Yothamu	siku–za	Mmoresheti	Mika	kwa	lilikuwa	ambalo	Yahwe	neno–la	
H0271	H3147	H3117	H4183	H4318	H0413	H1961		H3068	H1697	

וִירוּשָׁלָ͏ִם׃	שֹׁמְרוֹן	עַל־	חָזָה	אֲשֶׁר־	יְהוּדָה	מַלְכֵי	יְחִזְקִיָּה
na–Yerusalemu	Samaria	kuhusu	aliona	ambalo	Yuda	wafalme–wa	Hezekia
H3389	H8111		H2372		H3063	H4428	H2396

Hili ni neno la Yahwe ambalo lilikuja kwa Mika Mmorashti katika siku za Yotahamu, Ahazi, na Hezekeia, mfalme wa Yuda, lile neno aliloliona kuhusiana na Samaria na Yerusalemu.

יְהוָה	אֲדֹנָי	וִיהִי֙	וּמִלֵּאָ֔ה	אֶ֖רֶץ	הַקְשִׁיבִ֑י	כֹּ֚ל	עַמִּ֔ים	שִׁמְעוּ֙		2
Yahwe	Bwana	na–awe	na–vitu–vyake–vyote	nchi	sikiliza	yote	mataifa	sikieni		
H3069	H0136	H1961	H4393	H0776	H7181	H3605		H8085		

קָדְשׁ֔וֹ׃	מֵהֵיכַ֖ל	אֲדֹנָ֥י	לְעֵ֛ד	בָּכֶ֑ם
takatifu	kutoka–hekalu–lake	Bwana	kama–shahidi	dhidi–yenu
H6944	H1964	H0136	H5707	

Sikilizeni, ninyi watu wote. Sikilizeni, dunia, na vyote vilivyomo kwenye dunia. Acheni Yahwe ashuhudiwe dhidi yenu, Bwana kutoka kwenye hekalu lake takatifu.

וְדָרַךְ	וְיָרַד	מִמְּקוֹמֹ֔ו	יֹצֵ֥א	יְהוָ֖ה	הִנֵּ֑ה	כִּ֣י		3
na–atakanyaga	na–atashuka	kutoka–mahali–pake	anatoka	Yahwe	tazama	kwa–maana		
H1869	H3381	H4725	H3318	H3068	H2009			

אָ֔רֶץ׃	)בָּמֳתֵ֣י(	]במותי[	עַל־
nchi	mahali–pa–juu–pa	mahali–pa–juu–pa	juu–ya
H0776	H1116	H1116	

Tazama, Yahwe anakuja kutoka mahali pake; atashuka chini na kupakanyaga mahali pa juu katika dunia.

הָאֵשׁ	מִפְּנֵי	כַּדּוֹנַג֙	יִתְבַּקְּע֔וּ	וְהָעֲמָקִ֖ים	תַּחְתָּ֑יו	הֶהָרִ֣ים	וְנָמַסּ֗וּ	4
moto	mbele–ya	kama–nta	yatapasuka	na–mabonde	chini–yake	milima	na–yatayeyuka	
H0784	H6440	H1749	H1234	H6010	H8478	H2022	H4549	

בְּמ֖וֹרָד׃	מְגֻרִ֔ים	כְּמַ֣יִם
mteremko	yanayomwagika	kama–maji
H4174	H5064	H4325

Milima itayeyuka chini yake; mabonde yatapasuka vipande vipande kama mshumaa mbele ya moto, kama maji ambayo yamemwagika chini ya mteremko mkali.

5

בֵּ֣ית
nyumba-ya

וּבְחַטֹּאות
na-kwa-sababu-ya-dhambi-za

זֹּאת
haya
H2063

כָּל־
haya-yote
H3605

יַעֲקֹב֙
Yakobo
H3290

בְּפֶ֣שַׁע
kwa-sababu-ya-uasi-wa
H6588

הֲלוֹא֙
si
H3808

יְהוּדָ֔ה
Yuda
H3063

בָּמָ֖ות
mahali-pa-juu-pa
H1116

וּמִי֙
na-nini
H4310

שֹׁמְר֔וֹן
Samaria
H8111

הֲלוֹא֙
si
H3808

יַעֲקֹ֔ב
Yakobo
H3290

פֶּ֣שַׁע
uasi-wa
H6588

מִי־
ni-nini
H4310

יִשְׂרָאֵ֑ל
Israeli
H3478

יְרוּשָׁלִָֽם׃
Yerusalemu
H3389

Haya yote ni kwasababu ya uasi wa Yakobo, na kwasababu ya dhambi za nyumba ya Israeli. Je sababu ilikuwa nini kwa uasi wa Yakobo? Je ilikuwa Samaria? Je sababu ilikuwa nini kwa mahali pa juu pa Yuda? Je haiukuwa Yerusalemu?

6

וְהִגַּרְתִּי֙
na-nitamwaga
H5064

כָּרֶ֣ם
mizabibu
H3754

לְמַטָּעֵ֔י
kwa-kupanda
H4302

הַשָּׂדֶ֖ה
shamba

לְעִ֣י
kuwa-rundo-la
H5856

שֹׁמְר֑וֹן
Samaria
H8111

וְשַׂמְתִּ֣י
na-nitaifanya

אֲבָנֶ֔יהָ
mawe-yake
H0068

וִיסֹדֶ֖יהָ
na-misingi-yake
H3247

אֲגַלָּֽה׃
nitaifunua
H1540

לַגַּ֥י
bondeni
H1516

“Nitaifanya Samaria rundo la uharibifu katika shamba, kama eneo la kupandia mizabibu. Nitayavuta mawe ya jengo lake kwenda kwenye bonde; Nitaifunua misingi yake.

7

אֶתְנַנֶּ֔יהָ
zawadi-zake
H0868

וְכָל־
na-zawadi-zake-zote
H3605

יִכַּתּ֖וּ
zitavunjwa
H3807

פְּסִילֶ֑יהָ
sanamu-zake
H6456

וְכָל־
na-sanamu-zake-zote
H3605

שָׂכְרָ֣הּ
kuwa-ukiwa

אָשִׂ֔ים
nitafanya

עֲצַבֶּ֖יהָ
vinyago-vyake
H6091

וְכָל־
na-vinyago-vyake-vyote
H3605

בְּאֶ֣שׁ
kwa-moto
H0784

יִשָּׂרְפ֑וּ
zitateketezwa
H8313

יָשׁ֖וּבוּ׃
yatarudia
H7725

זוֹנָ֔ה
malaya
H2181

אֶתְנַ֣ן
ujira-wa

וְעַד־
na-hadi
H5704

קִבְּצָ֔ה
alikusanya
H6908

זוֹנָ֖ה
malaya
H2181

מֵאֶתְנַ֣ן
kutoka-ujira-wa
H0868

כִּֽי
kwa-maana

Sanamu zake zote za kuchonga zitapondwa vipande vipande; na zawadi zake zote zitachomwa moto. Kwa kuwa zawadi zake za ukahaba amezikusanya, na kama malipo ya ukahaba yatarudi.”

8

וְעָרֹ֑ום
na-bila-nguo

(שׁוֹלֵ֖ל)
uchi
H7758

[שיללן]
uchi
H7758

אֵילֵכָ֣ה
nitakwenda
H3212

וְאֵילִ֔ילָה
na-kulia
H3213

אֶסְפְּדָ֖ה
nitaomboleza
H5594

זֹּאת֙
hii
H2063

עַל־
kwa-sababu-ya

יַעֲנָ֔ה׃
mbuni
H3284

כִּבְנ֥וֹת
kama-binti-wa
H1323

וְאָבֶ֖ל
na-huzuni
H0060

כַּתַּנִּֽים
kama-mbweha

מִסְפֵּ֣ד
maombolezo
H4553

אֶֽעֱשֶׂ֔ה
nitafanya

Kwa sababu hii nitalia na kuomboleza; nitaenda peku peku na uchi; Nitaomboleza kama mbeha na kuomboleza kama bundi.

9

עַד־
hadi
H5704

נֶגַע
imefikia
H5060

יְהוּדָ֔ה
Yuda
H3063

עַד־
hadi
H5704

בָּאָ֖ה
imefika
H0935

כִּי־
kwa-maana

מַכּוֹתֶ֑יהָ
jeraha-zake
H4347

אֱנוּשָׁ֖ה
haiponyeki
H0605

כִּֽי
kwa-maana

יְרוּשָׁלִָֽם׃
Yerusalemu
H3389

עַד־
hadi
H5704

עַמִּ֥י
watu-wangu

שָׁעַ֖ר
lango-la
H8179

Kwa kuwa jeraha lake haliponi, kwa kuwa imefika kwa Yuda. Imefikia lango la watu wangu, hadi Yerusalemu.

עָפָר	לְעַפְרָהבְּבֵית	תִּבְכִּוּ	אַל־	בָּכוֹ	תַּגִּידוּ	אַל־	בְּגַת	10
mavumbi	katika–Bethi–Leafra	lie	usi	huko–Bako	tangaze	usi	huko–Gathi	
H6083	H1036	H1058	H0408	H1058	H5046	H0408	H1661	

הִתְפַּלָּשִׁי׃)	[התפלשתי
jivingirishe	jivingirishe
H6428	H6428

Msiache kuwambia kuhusu katika Gathi; msilie tena. Katika Bethi Leafra nabiringisha mwenyewe kwenye mavumbi.

צַאֲנָן	יוֹשֶׁבֶת	יָצְאָה	לֹא	בֹּשֶׁת	עֶרְיָה־	שָׁפִיר	יוֹשֶׁבֶת	לָכֶם	עִבְרִי	11
Saanani	mkazi–wa	toka	haku	aibu	uchi	Shafiri	mkazi–wa	kwenu	piteni	
H6630	H3427	H3318	H3808	H1322	H6181	H8208	H3427			

עֶמְדָּתוֹ׃	מִכֶּם	יָקַח	הָאֵצֶלבֵּית	מִסְפַּד
msimamo–wake	kutoka–kwenu	yatachukua	Bethi–Haetseli	maombolezo–ya
H5979		H3947	H1018	H5594

Piteni karibu na, makao ya Shafiri, katika uchi na aibu. Makazi ya Zaanani hayatatoka nje. Maombolezo ya Beth Ezeli, kwa ajili ya ulinzi yamechukuliwa.

								12
רָע	יָחֵד	כִּי־	מָרוֹת	יוֹשֶׁבֶת	לְטוֹב	חָלָה	כִּי־	
baya	imeshuka	kwa–maana	Marothi	mkazi–wa	mema	alisubiri–kwa–wasiwasi	kwa–maana	
	H3381		H4796	H3427				

יְרוּשָׁלִָם׃	לִשְׁעַר	יְהוָה	מֵאֵת
Yerusalemu	hadi–lango–la	Yahwe	kutoka–kwa
H3389	H8179	H3068	H0854

Kwa kuwa wakaaji wa Marothi hungoja habari njema, kwa sababu hofu, kwa sababu msiba umetoka kwa Yahwe hadi kwenye malango ya Yerusalemu.

									13
לְבַת־	הִיא	חַטָּאת	רֵאשִׁית	לָכִישׁ	יוֹשֶׁבֶת	לָרֶכֶשׁ	הַמֶּרְכָּבָה	רִתָּם	
kwa–binti–ya	hiyo	dhambi	chanzo–cha	Lakishi	mkazi–wa	kwa–farasi	gari–la–farasi	funga	
H1323	H1931		H7225	H3923	H3427	H7409	H4818	H7573	

יִשְׂרָאֵל׃	פִּשְׁעֵי	נִמְצְאוּ	בָךְ	כִּי־	צִיּוֹן
Israeli	makosa–ya	zilipatikana	ndani–yako	kwa–maana	Sayuni
H3478	H6588	H4672			H6726

Wfuungeni lijamu farasi wakokote gari la farasi, makazi ya Lakishi. Wewe Lakishi, ulikuwa mwanzo wa dhambi kwa binti Sayuni, kwa kuwa makosa ya Israeli yalionekana kwako.

							14
אַכְזִיב	בָּתֵּי	מֹרֶשֶׁת	עַל	שִׁלּוּחִים	תִּתְּנִי	לָכֵן	
Akzibu	nyumba–za	Moresheth–Gathi	kwa	zawadi–za–kuaga	utatoa	kwa–hivyo	
H0392		H4182		H7964	H5414		

יִשְׂרָאֵל׃	לְמַלְכֵי	לְאַכְזָב
Israeli	kwa–wafalme–wa	zitakuwa–udanganyifu
H3478	H4428	H0391

Hivyo utaipa zawadi ya kuagia Moreshethi Gathi; mji wa Akzibu utawavunja moyo wafalme wa Israeli.

										15
כְּבוֹד	יָבוֹא	עֲדֻלָּם	עַד־	מָרֵשָׁה	יוֹשֶׁבֶת	לָךְ	אָבֵי	הַיִּרֵשׁ	עֹד	
utukufu–wa	itakuja	Adulamu	hadi	Maresha	mkazi–wa	kwako	nitaleta	mrithi	bado	
H3519	H0935	H5725	H5704	H4762	H3427		H0935	H3423	H5750	

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

Tena nitaleta ushindi kwako, makazi ya Maresha; uzuri wa Israeli utakuja Adulamu.

קָרְחָתֵךְ	הַרְחֲבִי	תַּעֲנוּגֵיךְ	בְּנֵי	עַל־	וְגֹזִי	קָרְחֵי	16
upara–wako	panua	wako–wa–furaha	watoto	kwa–sababu–ya	na–jikate	jizolee–nywele	
H7144	H7337	H8588			H1494	H7139	

ס	מִמָּךְ׃	נָלוּ	כִּי	כַּנֶּשֶׁר
(sela)	kutoka–kwako	wamehamishwa	kwa–maana	kama–tai
		H1540		H5404

Kata kipara chako na kata nywele zako kwa ajili ya watoto ambao unaowafurahisha. Fanya kipara chako mwenyewe kama tai, kwa ajili ya watoto wako watakao kwenda utumwani kutoka kwako

Chapter 2

בְּאוֹר	מִשְׁכְּבוֹתָם	עַל־	רָע	וּפֹעֲלֵי	אָוֶן	חָשְׁבֵי־	הָוֹי	1
katika–mwanga–wa	vitanda–vyao	juu–ya	ubaya	na–wanaofanya	uovu	wanaopanga	ole	
H0216	H4904			H6466	H0205	H2803	H1945	

יָדָם׃	לְאֵל	יֶשׁ־	כִּי	יַעֲשׂוּהָ	הַבֹּקֶר	
mkono–wao	nguvu–ya–Mungu	iko	kwa–maana	wanafanya	asubuhi	
H3027	H0410	H3426			H1242	

Ole wao wale wanao wanaokusudia mabaya, kwa wale wanaokusudia kwenye vitanda vyao kufanya maovu. Katika asubuhi wanayafanya kwa sababu wana nguvu.

גֶּבֶר	וְעָשְׁקוּ	וְנָשָׂאוּ	וּבָתִּים	וְגָזָלוּ	שָׂדוֹת	וְחָמְדוּ	2
mtu	na–wanadhulumu	na–kuchukua	na–nyumba	na–kupokonya	mashamba	na–wanatamani	
H1397	H6231	H5375		H1497			

פ	וְנַחֲלָתוֹ׃	וְאִישׁ	וּבֵיתוֹ	
(peh)	na–urithi–wake	na–mtu	na–nyumba–yake	
	H5159	H0376		

Wanatamani mashamba na kuyapunguza; wanazitamani nyumba na kuzichukua. Wanadhulumu mtu na nyumba yake, mtu na urithi wake.

רָעָה	הַזֹּאת	הַמִּשְׁפָּחָה	עַל־	חֹשֵׁב	הִנְנִי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לָכֵן	3
baya	hii	jamaa	juu–ya	ninapanga	tazama–mimi	Yahwe	asema	hivyo	kwa–hivyo	
	H2063	H4940		H2803	H2009	H3068	H0559	H3541		

כִּי	רוֹמָה	תֵּלֵכוּ	וְלֹא	צַוְּארֹתֵיכֶם	מִשָּׁם	תָּמִישׁוּ	לֹא־	אֲשֶׁר
kwa–maana	kwa–kiburi	tembea	na–hamta	shingo–zenu	kutoka–hapo	ondoa	hamta	ambayo
	H7317	H3212	H3808		H8033	H4185	H3808	

הִיא׃	רָעָה	עֵת	
huu	mbaya	wakati	
H1931		H6256	

Kwa hiyo Yahwe asema hivi, “Tazama, nakaribia kuleta janga dhidi ya huu ukoo, ambalo hamtazitoa shingo zenu. Hamtatembea kwa kiburi, kwa kuwa itakuwa wakati wa uovu.

אָמַר׀	נָהְיָה	נְהִי	וְנָהָה	מָשָׁל	עֲלֵיכֶם	יִשָּׂא	הַהוּא	בַּיּוֹם	4
akisema	yametokea	maombolezo	na–kuomboleza	mithali	juu–yenu	watatunga	hiyo	siku	
H0559	H5093	H5092	H5091	H4912		H5375	H1931	H3117	

יָמֵישׁ	אֵיךְ	יָמִיר	עַמִּי	חֵלֶק	נְשַׁדֵּנוּ	שָׂדוֹד	
anaondoa	jinsi–gani	anabadilisha	watu–wangu	fungu–la	tumeharibiwa	tumeharibiwa–kabisa	
H4185		H4171			H7703	H7703	

יְחַלָּק׃	שָׂדֵינוּ	לְשׁוֹבֵב	לִי
anagawa	mashamba–yetu	kwa–msaliti	kwangu
		H7728	

Katika siku hiyo maadui zako wataimba wimbo kuhusu wewe, na kuomboleza kwa maombolezo ya huzuni. Wataimba, 'Sisi Waisraeli tumeangamizwa kabisa; Yahwe hubadilisha eneo la watu wangu. Je ataliondoaje kutoka kwangu? Huwagawia mshamba yetu kusaliti.”'

בְּקַהַל	בְּגוֹרָל	חֶבֶל	מַשְׁלִיךְ	לְךָ	יְהֶיֶה	לֹא־	לָכֵן		5
katika–kusanyiko–la	kwa–kura	kamba	atakayepiga	wewe	kuwa–na	hamta	kwa–hivyo		
H6951	H1486		H7993		H1961	H3808			

יְהוָה׃
Yahwe
H3068

Kwa hiyo, ninyi watu matajiri hamtakuwa uzao kugawanya eneo kwa kupiga kura katika mkutano wa Yahwe.

כְּלִמּוֹת׃	יִסָּג	לֹא	לָאֵלֶּה	יַטִּפוּ	לֹא־	יַטִּיפוּן	תַּטִּפוּ	אַל־	6
aibu	aibu	haitatosha	kwa–hawa	hubiri	hawata	wanahubiri	hubiri	usi	
H3639	H5253	H3808	H0428	H5197	H3808	H5197	H5197	H0408	

“Msitabiri,” wanasema. “Hawatayatabiri haya mambo; lawama hazitakuja.”

מַעֲלָלָיו	אֶלֶּה	אִם־	יְהוָה	רוּחַ	הֶקָּצַר׀	יַעֲקֹב	בֵּית־	הֶאָמוּר	7
matendo–yake	hizi	kama	Yahwe	roho–ya	je–imefupishwa	Yakobo	nyumba–ya	inasemwa	
H4611	H0428		H3068	H7307		H3290		H0559	

הוֹלֵךְ׃	הַיָּשָׁר	עִם	יֵיטִיבוּ	דְּבָרַי	הֲלֹוא	
anayetembea	mwenye–haki	pamoja–na	yanafanya–mema	maneno–yangu	si	
H1980	H3477		H3190	H1697	H3808	

Je litasemwa kweli, nyumba ya Yakobo, “je Roho ya Yahwe? Je haya ni matendo yake kweli?” Maneno yangu hayafai kwa kila mmoja atembeaye kwa unyoofu?

תַּפְשִׁטוּן	אֶדֶר	שַׁלְמָה	מִמְּוּל	יְקוֹמֵם	לְאוֹיֵב	עַמִּי	וְאֶתְמוֹל		8
mnavua	joho	nguo	kutoka–mbele–ya	wanainuka	kama–adui	watu–wangu	na–jana		
H6584	H0145	H8008	H4136		H0341		H0865		

מִלְחָמָה׃	שׁוּבֵי	בֶּטַח	מֵעֹבְרִים
kutoka–vitani	wanaorudia	kwa–usalama	kutoka–kwa–wanaopita
H4421	H7725	H0983	

Hivi karibuni watu wangu wameinuka kama adui. Mmelivua joho, nguo, kutoka wale wapitao wasioshutumiwa, kama maaskari kurudi kutoka kwenye vita kwa kile wakifikiriacho ni salama.

מֵעַל	תְּעַנֶּיהָ	מִבֵּית	תְּגָרְשׁוּן	עַמִּי	נָשִׁי			9
kutoka–kwa	furaha–zake	kutoka–nyumba–za	mnawafukuza	watu–wangu	wanawake–wa			
	H8588		H1644		H0802			

לְעוֹלָם׃	הֲדָרִי	תִּקְחוּ	עֹלָלֶיהָ
milele	utukufu–wangu	mnachukua	watoto–wao
H5769	H1926	H3947	H5768

Mnawaendesha wanawake wangu kwa watu wangu kutoka kwenye nyumba nzuri; mnachukua baraka kutoka kwa watoto wao wadogo daima.

תְּהַלֵּל	טָמְאָה	בַּעֲבוּר	הַמְנוּחָה	זֹאת	לֹא־	כִּי	וּלְכוּ	קוּמוּ	10
inaharibu	unajisi	kwa–sababu–ya	pumziko	hii	si	kwa–maana	na–ondokeni	simameni	
		H5668	H4496	H2063	H3808		H3212		

נִמְרָץ׃	וְחֵבֶל
mkali	na–uharibifu
H4834	

Inukeni na muondoke, kwa kuwa hii sio sehemu ambayo mnaweza kuishi, kwa sababu ya unajisi wake; imeangamizwa kwa maangamizo kabisa.

וְלַשֶּׁכֶר	לַיִּין	לְךָ	אַטֻּף	כִּזֹּב	וְשֶׁקֶר	רוּחַ	הֹלֵךְ	אִישׁ	לוּ־	11
na–kileo	divai	kwako	nitahubiri	akidanganya	na–uongo	roho	anayetembea	mtu	kama	
H7941	H3196		H5197	H3576	H8267	H7307	H1980	H0376	H3863	

הַזֶּה׃	הָעָם	מַטִּיף	וְהָיָה
hawa	wa–watu	mhubiri	na–atakuwa
H2088		H5197	H1961

Kama mtu akija kwenu katika roho ya uongo na kudanganya na kusema, “Nitatabiri kwenu kuhusu mvinyo na kilevi kikali,” angeweza kufikiriwa kuwa nabii kwa ajili ya hawa watu.

אַקְבִּיץ	קָבֹץ	כֻּלְּךָ	יַעֲקֹב	אֶאֱסֹף	אָסֹף	12
nitakusanya	hakika–nitakusanya	wewe–wote	Yakobo	nitakusanya	hakika–nitakusanya	
H6908	H6908	H3605	H3290	H0622	H0622	

בְּתוֹךְ	כְּעֶדֶר	בָּצְרָה	כְּצֹאן	אֲשִׁימֶנּוּ	יַחַד	יִשְׂרָאֵל	שְׁאֵרִית	
katikati–ya	kama–kundi–la	Bosra	kama–kondoo–wa	nitaweka	pamoja	Israeli	mabaki–ya	
H8432	H5739	H1223	H6629			H3478	H7611	

מֵאָדָם׃	תְּהִימֶנָּה	הַדְּבְרוֹ
kutoka–kwa–watu	watapiga–kelele	malisho–yake
H0120	H1949	

Nitawaleta pamoja wote hakika, Yakobo. Hakika nitawakusanya mabaki ya Israeli. Nitawaleta pamoja kama kondoo katika zizi, kama kundi la wanyama katika malisho. Kutakuwa na kelele kwasababu ya wingi wa watu.

									13
בֹּו	וַיֵּצְאוּ	שָׁעַר	וַיַּעַבְרוּ	פָּרְצוּ	לִפְנֵיהֶם	הַפֹּרֵץ	עָלָה		
kwa–hilo	na–wakatoka	lango	na–wakapita	wamevunja	mbele–yao	mvunjaji	amepanda		
	H3318	H8179		H6555	H6440	H6555	H5927		

פ	בְּרֹאשָׁם׃	וַיהוָה	לִפְנֵיהֶם	מַלְכָּם	וַיַּעֲבָר	
(peh)	kichwani–mwao	na–Yahwe	mbele–yao	mfalme–wao	na–akapita	
		H3068	H6440	H4428		

Mtu avunjaye hufungua njia zao kwa ajili yao kwenda mbele yao. Wamebomoa kupitia lango na kutoka nje; mfalme wao atapita mbele yao. Yahwe atakuwa mbele yao.

Chapter 3

									1
יִשְׂרָאֵל	בֵּית	וּקְצִינֵי	יַעֲקֹב	רָאשֵׁי	נָא	שִׁמְעוּ־	וָאֹמַר		
Israeli	nyumba–ya	na–watawala–wa	Yakobo	viongozi–wa	tafadhali	sikieni	na–nikasema		
H3478		H7101	H3290		H4994	H8085	H0559		

הַמִּשְׁפָּט׃	אֶת־	לָדַעַת	לָכֶם	הֲלוֹא
hukumu	(kielezi)	kujua	kwenu	je–si
H4941	H0853	H3045		H3808

Nimesema'"Sasa sikilizeni, ninyi viongozi wa Yakobo na kutawala nyumba ya Israeli: Je siyo sahihi kwenu kuielewa haki?

2

מֵעֲלֵיהֶם	עוֹרָם	גִּזְלֵי	)רָע(	]רעהן[	וְאַהֲבֵי	טוֹב	שְׂנְאֵי	
kutoka–juu–yao	ngozi–yao	wanaorarua	ubaya	ubaya	na–wanaopenda	mema	wanaochukia	
	H5785	H1497			H0157		H8130	

עַצְמוֹתָם׃	מֵעַל	וּשְׁאֵרָם
mifupa–yao	kutoka–juu–ya	na–nyama–yao
H6106		H7607

Ninyi manaochukia mazuri na kupenda uovu, ninyi mnaoambua ngozi yao, miili yao kutoka kwenye mifupa yao-

3

הִפְשִׁיטוּ	מֵעֲלֵיהֶם	וְעוֹרָם	עַמִּי	שְׁאֵר	אָכְלוּ	וַאֲשֶׁר	
waliichuna	kutoka–juu–yao	na–ngozi–yao	watu–wangu	nyama–ya	walikula	na–waliokula	
H6584		H5785		H7607	H0398		

בְּתוֹךְ	וּכְבָשָׂר	בַּסִּיר	כַּאֲשֶׁר	וּפָרְשׂוּ	פִּצֻּחוּ	עַצְמֹתֵיהֶם	וְאֶת־	
katikati–ya	na–kama–nyama	sufuriaNi	kama–ile	na–wakaitandaza	waliivunja	mifupa–yao	na	
H8432	H1320			H6566	H6476	H6106	H0853	

קְלָחַת׃
chungu
H7037

ninyi mnaokula pia miili ya watu wangu, na kuambua ngozi yao, kuvunja mifupa yao, na kuwakatakata katika vipande vipande, kama nyama kwenye chungu, kama nyama kwenye sufuria kubwa.

4

פָּנָיו	וְיַסְתֵּר	אוֹתָם	יַעֲנֶה	וְלֹא	יְהוָה	אֶל־	יִזְעֲקוּ	אָז	
uso–wake	na–ataficha	wao	atawajibu	na–hatawajibu	Yahwe	kwa	watamlilia	ndipo	
H6440	H5641	H0853		H3808	H3068	H0413	H2199		

פ	מַעַלְלֵיהֶם׃	הֵרָעוּ	כַּאֲשֶׁר	הַהֵיא	בָּעֵת	מֵהֶם	
(peh)	matendo–yao	fanya–mabaya	kama–walivyo	huo	wakati	kutoka–kwao	
	H4611			H1931	H6256	H1992	

Kisha ninyi watawala mtalia kwa Yahwe, lakini hatawajibu. Atauficha uso wake kutoka kwenu kipindi hicho, kwasababu mmefanya matendo maovu."

5

הַנֹּשְׁכִים	עַמִּי	אֶת־	הַמַּתְעִים	הַנְּבִיאִים	עַל־	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	
wanaotafuna	watu–wangu	(kielezi)	wanaowapoteza	manabii	kuhusu	Yahwe	asema	hivyo	
		H0853	H8582	H5030		H3068	H0559	H3541	

פִּיהֶם	עַל־	יִתֵּן	לֹא־	וַאֲשֶׁר	שָׁלוֹם	וְקָרְאוּ	בְּשִׁנֵּיהֶם
vinywa–vyao	katika	weka	asiyeweka	na–yeyote	amani	na–wanapiga–kelele	kwa–meno–yao
H6310		H5414	H3808		H7965	H7121	H8127

מִלְחָמָה׃	עָלָיו	וְקִדְּשׁוּ
vita	juu–yake	na–wanatangaza
H4421		H6942

Yahwe asema hivi kuhusu manabii ambao wawafanyao watu wangu kushindwa, "Kwa wale wawalishao wanatangaza, 'Kutakuwa na ustawi.' Lakini kwa wale wasioweka kitu kwenye vinywa vyao, wanaanzisha vita dhidi yake.

6

עַל־	הַשֶּׁמֶשׁ	וּבָאָה	מִקֹּסֶם	לָכֶם	וְחָשְׁכָה	מֵחָזוֹן	לָכֶם	לַיְלָה	לָכֵן
juu–ya	jua	na–litatua	bila–uaguzi	kwenu	na–giza	bila–maono	kwenu	usiku	kwa–hivyo
	H8121	H0935	H7080		H2821	H2377		H3915	

הַיּוֹם׃	עֲלֵיהֶם	וְקָדַר	הַנְּבִיאִים
siku	juu–yao	na–litatiwa–giza	manabii
H3117		H6937	H5030

Kwa hiyo, itakuwa usiku kwenu usiokuwa na maono juu yenu; itakuwa giza ili kwamba msiweze kubashiri. Jua litakwenda chini juu ya manabii, na siku itakuwa giza juu yao.

שָׂפָם	עַל־	וְעָטוּ	הַקָּסְמִים	וְחָפְרוּ	הַחֹזִים	וּבָשׁוּ	7
midomo-yao	juu-ya	na-watafunika	waaguzi	na-watafedheheshwa	waonaji	na-wataaibishwa	
H8222			H7080	H2659	H2374	H0954	

אֱלֹהִים׃	מַעֲנֵה	אֵין	כִּי	כֻלָּם
Mungu	jibu-kutoka-kwa	hakuna	kwa-maana	wote
H0430	H4617	H0369		H3605

Waonaji watawekwa kwenye aibu, waaguzi wa watachanganyikiwa. Wote watafunga midomo yao, kwa kuwa hakuna jibu kutoka kwangu.”

לְהַגִּיד	וּגְבוּרָה	וּמִשְׁפָּט	יְהוָה	רוּחַ	אֶת־	כֹּחַ	מָלֵאתִי	אָנֹכִי	וְאוּלָם	8
kutangaza	na-uwezo	na-hukumu	Yahwe	roho-ya	(kielezi)	nguvu	nimejazwa	mimi	lakini	
H5046	H1369	H4941	H3068	H7307	H0853		H4390	H0595	H0199	

ס	חַטָּאתוֹ׃	וּלְיִשְׂרָאֵל	פִּשְׁעוֹ	לְיַעֲקֹב
(sela)	dhambi-yake	na-kwa-Israeli	uasi-wake	kwa-Yakobo
		H3478	H6588	H3290

Lakini kwangu, nimejazwa nguvu kutoka kwa Roho wa Yahwe, na nimejaa haki na uweza, kumwambia Yakobo kosa lake, na Israeli dhambi yake.

בֵּית	וּקְצִינֵי	יַעֲקֹב	בֵּית	רָאשֵׁי	זֹאת	נָא	שִׁמְעוּ־	9
nyumba-ya	na-watawala-wa	Yakobo	nyumba-ya	viongozi-wa	hii	tafadhali	sikieni	
	H7101	H3290			H2063	H4994	H8085	

יְעַקְּשׁוּ׃	הַיְשָׁרָה	כָּל־	וְאֶת	מִשְׁפָּט	הַמְתַעֲבִים	יִשְׂרָאֵל
wanaopotosha	unyofu	unyofu-wote	na	hukumu	wanaochukia	Israeli
H6140	H3477	H3605	H0853	H4941	H8581	H3478

Sasa sikieni hii, ninyi viongozi wa nyumba ya Yakobo, na watawala wa nyumba ya Israeli, ninyi ambao mnaochukia haki, na kupotosha kila haki.

בְּעַוְלָה׃	וִירוּשָׁלַם	בְּדָמִים	צִיּוֹן	בֹּנֶה	10
kwa-udhalimu	na-Yerusalemu	kwa-damu	Sayuni	anajenga	
	H3389	H1818	H6726	H1129	

Mnaijenga Sayuni kwa damu na Yerusalemu kwa uovu.

יוֹרֹו	בִּמְחִיר	וְכֹהֲנֶיהָ	יִשְׁפְּטוּ	בְּשֹׁחַד	וְרָאשֶׁיהָ	11
wanafundisha	kwa-bei	na-makuhani-wake	wanahukumu	kwa-rushwa	viongozi-wake	
	H4242	H3548	H8199	H7810		

הֲלוֹא	לֵאמֹר	יִשָּׁעֲנוּ	יְהוָה	וְעַל־	יִקְסְמוּ	בְּכֶסֶף	וּנְבִיאֶיהָ
si	wakisema	wanategemea	Yahwe	na-juu-ya	wanatabiri	kwa-fedha	na-manabii-wake
H3808	H0559	H8172	H3068		H7080	H3701	H5030

רָעָה׃	עָלֵינוּ	תָּבוֹא	לֹא־	בְקִרְבֵּנוּ	יְהוָה
baya	juu-yetu	kuja	haitatujia	katikati-yetu	Yahwe
		H0935	H3808	H7130	H3068

Viongozi wenu huhukumu kwa rushwa, makuhani wenu hufundisha kwa hijara, na manabii wenu hufanya utabiri kwa ajili ya pesa. Hata hivyo bado mtamtegemea Yahwe na kusema, “Je hayupo Yahwe pamoja nasi? Hakuna uovu utakaokuja juu yetu.”

12 תִּהְיֶה עִיִּין וִירוּשָׁלַ͏ִם תֶּחָרֵשׁ שָׁמָּה צִיּוֹן בִּגְלַלְכֶם לָכֵן
itakuwa marundo na–Yerusalemu italimwa shamba Sayuni kwa–sababu–yenu kwa–hivyo
H1961 H5856 H3389 H6726 H1558

פ (peh) מְסִיתוּ׃ יָעַר לְבָמוֹת הַבָּיִת וְהַר
msitu mahali–pa–juu–pa nyumba na–mlima–wa
H1116 H2022

Kwa hiyo, kwasababu yenu, Sayuni italimwa kama shamba, Yerusalemu itakuwa rundo la kifusi, na mwinuko wa hekalu utakuwa kama mwinuko wa msituni.

Chapter 4

1 וְהָיָה יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הַר בֵּית־ יְהוָה
na–itakuwa utakuwa katika–siku–za–mwisho siku mlima–wa nyumba–ya Yahwe
H1961 H1961 H0319 H3117 H2022 H3068

עַמִּים׃ עָלָיו וְנָהֲרוּ מִגְּבָעוֹת וְנִשָּׂא הוּא הֶהָרִים בְּרֹאשׁ וְנָכוֹן
watu juu–yake na–watajiri juu–ya–vilima na–utainuliwa huo milima juu–ya ulioimarishwa
H1389 H1931 H5375 H2022

Lakini katika siku za mwisho itakuja kuhusu kwamba mlima wa nyumba ya Yahwe utawekwa imare juu ya milima mingine. Utainuliwa juu ya milima, na watu wataukabisha.

2 וְהָלְכוּ רַבִּים גּוֹיִם וְהָלְכוּ וְנֹאמְרוּ וְנַעֲלֶה אֶל־ הַר־ יְהוָה
na–wataenda mengi mataifa njooni na–watasema na–tupande kwenda mlima–wa Yahwe
H1980 H3212 H0559 H3212 H0413 H2022 H3068

וְאֶל־ בֵּית יַעֲקֹב וְיוֹרֵנוּ מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה
na–kwenda nyumba–ya Yakobo na–atatufundisha njia–zake na–tutembee
H0413 H3212 H3290 H0430 H1870 H3212

יְהוָה וּדְבַר־ תּוֹרָה תֵּצֵא מִצִּיּוֹן כִּי בְּאֹרְחֹתָיו
Yahwe na–neno–la sheria itatoka kutoka–Sayuni kwa–maana katika–mapito–yake
H3068 H1697 H8451 H3318 H6726 H0734

מִירוּשָׁלָ͏ִם׃
kutoka–Yerusalemu
H3389

Mataifa mengi yataenda na kusema, “Njoni, twendeni juu kwenye mlima wa Yahwe, kwenye nyumba ya Mungu wa Yakobo. Atatufundisha njia zake, na tutembea katika njia zake.” Kwa kuwa kutoka Sayuni sheria itatoka, na neno la Yahwe kutoka Yerusalemu.

3 עַד־ עַמִּים וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עַצְמִים יְנַי־ וְשָׁפַט
mbali yenye–nguvu kwa–mataifa na–atasuluhisha mengi mataifa kati–ya na–atahukumu
H5704 H6099 H3198 H0996 H8199

לְאָ־ לַחֲנִיתֹתֵיהֶם וְכִתְּתוּ חַרְבֹתֵיהֶם לְאֻמִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת
halita kuwa–mapanga–ya–kupogoa na–mikuki–yao kuwa–majembe panga–zao na–watafua mbali
H3808 H4211 H2595 H0855 H2719 H3807 H7350

מִלְחָמָה׃ עוֹד יִלְמְדוּן וְלֹא־ חֶרֶב גּוֹי אֶל־ גּוֹי יִשְׂאוּ
vita tena jifunza na–hawata upanga taifa dhidi–ya taifa inua
H4421 H5750 H3925 H3808 H2719 H0413 H5375

4

וְאֵין
na–hakuna
H0369

תְּאֵנָתוֹ
mtini–wake
H8384

וְתַחַת
na–chini–ya
H8478

נַפְנֻוֹ
mzabibu–wake
H1612

תַּחַת
chini–ya
H8478

אִישׁ
kila–mtu
H0376

וְיָשְׁבוּ
na–wataketi
H3427

דִּבֶּר׃
kimesema
H1696

צְבָאוֹת
wa–majeshi
H6068

יְהוָה
Yahwe
H3068

פִּי
kinywa–cha
H6310

כִּי־
kwa–maana
H2729

מַחֲרִיד

Badala yake, wataketi kila mtu chini ya mzabibu wake na chini ya mtini wake. Hakuna mtu atakayewafanya waogope, kwa kuwa mdomo wa Yahwe wa majeshi umesema.

5

וַאֲנַחְנוּ
na–sisi
H0587

אֱלֹהֵיהֶוּ
mungu–wake
H0430

בְּשֵׁם
kwa–jina–la
H8034

אִישׁ
kila–mtu
H0376

יֵלְכֽוּ
yatatembea
H3212

הָעַמִּים
mataifa
H5971

כָּל־
mataifa–yote
H3605

כִּי
kwa–maana
H3588

פ
(peh)

וָעֶד׃
na–milele
H5703

לְעוֹלָם
milele
H5769

אֱלֹהֵינוּ
Mungu–wetu
H0430

יְהוָה
Yahwe
H3068

בְּשֵׁם־
kwa–jina–la
H8034

נֵלֵךְ
tutatembea
H3212

Kwa kuwa watu wote wataenenda, kila mmoja, katika jina la mungu wake. Lakini sisi tutaenenda katika jina la Yahwe Mungu wetu milele na milele.

6

אַקְבֵּצָה
nitamkusanya
H6908

וְהַנִּדָּחָה
na–aliyefukuzwa
H5080

הַצֹּלֵעָה
achagunikaye
H6760

אֹסְפָה
nitakusanya
H0622

יְהוָה
Yahwe
H3068

נְאֻם־
asema
H5002

הַהוּא
hiyo
H1931

בַּיּוֹם
siku
H3117

הֲרֵעֹתִי׃
niliyemtesa

וַאֲשֶׁר
na–yule

“Katika siku hiyo,” aseme Yahwe, “Nitamkusanya achechemeaye na kumkusanya aliyefukuzwa, wale ambao nimewatesa.

7

לְגֽוֹי
kuwa–taifa

וְהַנִּהְלָאָה
na–aliyehamishwa
H1972

לִשְׁאֵרִית
kuwa–mabaki
H7611

הַצֹּלֵעָה
achagunikaye
H6760

אֶת־
(kielezi)
H0853

וְשַׂמְתִּי
na–nitamfanya

וְעַד־
na–hadi
H5704

מֵעַתָּה
kuanzia–sasa
H6258

צִיּוֹן
Sayuni
H6726

בְּהַר
katika–mlima–wa
H2022

עֲלֵיהֶם
juu–yao

יְהוָה
Yahwe
H3068

וּמָלַךְ
na–atatawala

עָצֻם
lenye–nguvu
H6099

פ
(peh)

עוֹלָם׃
milele
H5769

Nitamrudisha aliyechechemea kwenye mabaki, na yeye aliyetupwa kwenye taifa imara, na mimi, Yahwe, nitatawala juu yao katika Milima Sayuni, sasa na milele.

8

הַמֶּמְשָׁלָה
utawala
H4475

וּבָאָה
na–itafika
H0935

תֵּאתֶה
itakuja
H0857

עָדֶיךָ
kwako
H5704

צִיּוֹן
Sayuni
H6726

בַּת־
binti–ya
H1323

עֶפֶל
kilima
H6076

מִגְדַּל־עֵדֶר
Migdal–Ederi
H4026

וְאַתָּה
na–wewe

יְרוּשָׁלָֽם׃
Yerusalemu
H3389

לְבַת־
kwa–binti–ya
H1323

מַמְלָכֶת
ufalme
H4467

הָרִאשֹׁנָה
wa–kwanza
H7223

Kama kwako, mnara wa saa kwa ajili ya kundi, mlima wa binti wa Sayuni-utakuja kwenu, utawala wenu wa zamani utarudishwa, ufalme ambao unaomilikiwa na binti wa Yerusalemu.

9

יוֹעֲצֵךְ	אִם־	בָּךְ	אֵין־	הַמֶּלֶךְ	רֵעַ	תָּרִיעִי	לָמָּה	עַתָּה
mshauri–wako	au	ndani–yako	hayuko	je–mfalme	sauti	unapiga–kelele	kwa–nini	sasa
H3289			H0369	H4428	H7452	H7321	H4100	H6258

כַּיּוֹלֵדָה׃	חִיל	הֶחֱזִיקֵךְ	כִּי־	אָבָד
kama–yule–anayezaa	uchungu	umekushika	kwamba	ameangamia
H3205		H2388		H0006

Sasa, kwa nini unapiga kelele kwa sauti kuu? Je hakuna mfalme miongoni mwenu? Je mshauri wako amekufa? Kwa nini uchungu umekushika kama yule mwanamke akiwa anazaa?

10

עַתָּה׀	כִּי־	כַּיּוֹלֵדָה	צִיּוֹן	בַּת־	וָגְחִי	חוּלִי
sasa	kwa–maana	kama–yule–anayezaa	Sayuni	binti–ya	na–usukume	jisokote–kwa–maumivu
H6258		H3205	H6726	H1323	H1518	

שָׁם	תִּגְאָלִי	שָׁם	בָּבֶל׀	עַד־	וּבָאת	בַּשָּׂדֶה	וְשָׁכַנְתְּ	מִקְרְיָה	תֵּצְאִי
huko	utaokolewa	huko	Babeli	hadi	na–utakuja	shambani	na–utaishi	kutoka–mjini	utatoka
H8033	H5337	H8033	H0894	H5704	H0935		H7931	H7151	H3318

אֹיְבַיִךְ׃	מִכָּף	יְהוָה	יִגְאָלֵךְ
adui–zako	kutoka–mkono–wa	Yahwe	atakukomboa
H0341	H3709	H3068	

Kuwa katika uchungu wa kuzaa ili uzae, binti Sayuni, kama mwanamke mwenye uchungu. Kwa sasa utatoka nje ya mji, kuishi kwenye shamba, na kwenda Babeli. Huko utaokolewa. Huko Yahwe atakuokoa kutoka kwenye mikono ya maadui.

11

תֶּחֱנָף	הָאֹמְרִים	רַבִּים	גּוֹיִם	עָלַיִךְ	נֶאֱסְפוּ	וְעַתָּה
na–itiwe–unajisi	wanaosema	mengi	mataifa	juu–yako	yamekusanyika	na–sasa
H2610	H0559				H0622	H6258

עֵינֵינוּ׃	בְּצִיּוֹן	וְתַחֲז
macho–yetu	Sayuni	na–macho–yataone
	H6726	H2372

Sasa mataifa mengi yamekusanyika juu yako; wakisema; 'Atiwe unajisi; macho yenu yaangalie Sayuni.”'

12

עֲצָתוֹ	הֵבִינוּ	וְלֹא	יְהוָה	מַחְשְׁבוֹת	יָדְעוּ	לֹא	וְהֵמָּה
mpango–wake	hawafahamu	na–hawafahamu	Yahwe	mawazo–ya	hawajui	hawajui	na–wao
H6098	H0995	H3808	H3068	H4284	H3045	H3808	H1992

גָּרְנָה׃	כֶּעָמִיר	קִבְּצָם	כִּי
uwanjani	kama–miganda	amewakusanya	kwa–maana
H1637	H5995	H6908	

Nabii asema, “Hawayajui mawazo ya Yahwe, wala hawaelewi mpango wake, kwa kuwa wamewakusanaya kama miganda kupura sakafuni.”

13

בַּרְזֶל׀	אַשִּׁים	קַרְנֵךְ	כִּי־	צִיּוֹן	בַּת־	וָדַשְׁתִּי	קוּמִי
chuma	nitaifanya	pembe–yako	kwa–maana	Sayuni	binti–ya	na–upure	simama
H1270				H6726	H1323	H1758	

לַיהוָה׀	וְהַחֲרַמְתִּי	רַבִּים	עַמִּים	וַהֲדַקּוֹת	נְחוּשָׁה	אַשִּׁים	וּפַרְסַתַּיִךְ
kwa–Yahwe	na–utaweka–wakfu	mengi	mataifa	na–utaponda	shaba	nitazifanya	na–kwato–zako
H3068				H1854	H5154		H6541

הָאָרֶץ׃	כָּל־	לַאֲדֹן	וְחֵילָם	בִּצְעָם
nchi	nchi–yote	kwa–Bwana–wa	na–mali–yao	faida–yao
H0776	H3605	H0113	H2428	H1215

Yahwe asema, “siamama na upure, binti Sayuni, kwa kuwa nitaifanya pembe yako kuwa chuma, na nitazifanya kwato zako kuwa shaba. Utaponda watu wengi. Nitaweka wakfu udhalimu wao kwangu mwenyewe, Yahwe, miliki zao kwangu, Bwana wa dunia nzima.”

Chapter 5

יַכּוּ	בַשֵּׁבֶט	עָלֵינוּ	שָׂם	מָצוֹר	גְּדוּד	בַת־	תִּתְגֹּדְדִי	עַתָּה	1
watampiga	kwa–fimbo	juu–yetu	wameweka	kuzingirwa	vikosi	binti–ya	jikusanye	sasa	
H5221	H7626			H4692	H1416	H1323	H1413	H6258	

ס	יִשְׂרָאֵל׃	שֹׁפֵט	אֶת	הַלְּחָיְ	עַל־
(sela)	Israeli	mwamuzi–wa	(kielezi)	shavu	juu–ya
	H3478	H8199	H0853	H3895	

Sasa njoni pamoja katika safu ya kupigana, binti wa maaskari; maaskari wameuzingira mji, kwa ufito watampiga mwamuzi wa Israeli kwenye shavu.

יְהוּדָה	בְּאַלְפֵי	לִהְיוֹת	צָעִיר	אֶפְרָתָה	בֵּית־לֶחֶם	וְאַתָּה	2
Yuda	miongoni–mwa–maelfu–ya	kuwa	mdogo	Efrata	Bethlehemu	na–wewe	
H3063	H0505	H1961	H6810	H0672	H1035		

מִקֶּדֶם	וּמוֹצָאֹתָיו	בְּיִשְׂרָאֵל	מוֹשֵׁל	לִהְיוֹת	יֵצֵא	לִי	מִמְּךָ	
kutoka–zamani	na–asili–yake	katika–Israeli	mtawala	kuwa	atatoka	kwangu	kutoka–kwako	
	H4163	H3478	H4910	H1961	H3318			

עוֹלָם׃	מִימֵי
milele	kutoka–siku–za
H5769	H3117

Lakini wewe, Bethlehemu Efrata, hata kama uko mdogo miongoni mwa koo za Yuda, kutoka kweko mmoja atakuja kwangu kutawala Israeli, ambaye mwanzo wake ni kutoka nyakati za kale, toka milele.

אֶחָיו	וְיֶתֶר	יָלָדָה	יוֹלֵדָה	עֵת	עַד־	יִתְּנֵם	לָכֵן	3
ndugu–zake	na–mabaki–ya	amezaa	yeye–anayezaa	wakati	hadi	atawaacha	kwa–hivyo	
H0251		H3205	H3205	H6256	H5704	H5414		

יִשְׂרָאֵל׃	בְּנֵי	עַל־	יְשׁוּבוּן
Israeli	wana–wa	kwa	watarudia
H3478			H7725

Kwa hiyo Mungu atawapa, hata mda wa yeye aliye katika uchungu kuzaa mtoto, na mabaki ya ndugu zake yatawarudia wana wa Israeli.

יְהוָה	שֵׁם	בִּגְאוֹן	יְהוָה	בְּעֹז	וְרָעָה	וְעָמַד	4
Yahwe	jina–la	kwa–ukuu–wa	Yahwe	kwa–nguvu–ya	na–atachungisha	na–atasimama	
H3068	H8034	H1347	H3068	H5797		H5975	

אָרֶץ׃	אַפְסֵי־	עַד־	יִגְדַּל	עַתָּה	כִּי־	וְיָשָׁבוּ	אֱלֹהָיו
nchi	miisho–ya	hadi	atakuwa–mkuu	sasa	kwa–maana	na–watakaa	Mungu–wake
H0776		H5704	H1431	H6258		H3427	H0430

Atasimama na kuchunga kundi lake kwa nguvu za Yahwe, kwa ukuu wa enzi ya jina la Yahwe Mungu wake. Watabaki, kwa kuwa atakuwa mashuhuri hata mwisho wa dunia.

וְכֹ֣י בְאַרְצֵ֔נוּ בָּ֥א כִי־ אַשּׁ֖וּר שָׁלַ֑ם זֶ֚ה וְהָיָ֔ה 5
na–atakapokanyaga katika–nchi–yetu kuja atakapokuja Ashuru amani huyu na–atakuwa
H0776 H0935 H0804 H7965 H2088 H1961

רֹ֣עִים שִׁבְעָ֔ה וַהֲקֵמֹ֥נוּ עָלָ֖יו יִדְרֹ֑ךְ בְּאַרְמְנֹתֶ֣ינוּ
wachungaji wachungaji–saba juu–yake na–tutainua katika–majumba–yetu kanyaga
H7651 H0759 H1869

נְסִיכֵ֥י אָדָֽם׃ וְשִׁמְּנָ֖ה
wakuu–wa wanadamu na–wakuu–wanane
H0120 H8083

Atakuwa amani yetu. Wakati Waashuru watakapokuja kwenye nchi yetu, wakati wakitembea dhidi ya boma yetu, kisha kisha tutainuka juu yao wachungaji saba na viongozi nane juu ya watu.

וְרָעֽוּ אֶת־ אֶ֣רֶץ אַשּׁ֗וּר בְּחַרְבָּ֔ה וְאֶת־ אֶ֥רֶץ נִמְרֹ֖ד 6
na–watachungisha (kielezi) nchi–ya Ashuru kwa–upanga na nchi–ya Nimrodi
H0853 H0776 H0804 H2719 H0853 H0776 H5248

וְהִצִּ֣יל מֵאַשּׁ֗וּר בְּפִתְחֵ֔יהָ וְכִי־ יָבֹ֥וא בְאַרְצֵ֖נוּ
na–atatuokoa kutoka–kwa–Ashuru katika–malango–yake atakapokuja kuja katika–nchi–yetu
H5337 H0804 H6607 H0935 H0776

וְכִ֥י יִדְרֹ֖ךְ בִּגְבוּלֵ֑נוּ׃ ס
na–atakapokanyaga ndani–ya–mipaka–yetu kanyaga (sela)
H1366 H1869

Watachunga nchi ya Ashuru kwa upanga, na nchi ya Nimrodi katika malango yake. Atatuokoa kutoka kwa Waashuru, watakapokuja kwenye nchi yetu, watakapoingia kwenye mipaka yetu.

וְהָיָ֣ה שְׁאֵרִ֣ית יַעֲקֹ֔ב בְּקֶ֥רֶב עַמִּ֖ים רַבִּ֑ים כְּטַ֤ל מֵאֵת֙ 7
na–yatakuwa mabaki–ya Yakobo katikati–ya mengi kama–umande kutoka–kwa
H1961 H7611 H3290 H7130 H0854

יְהוָ֔ה כִּרְבִיבִ֖ים עֲלֵי־ עֵ֑שֶׂב אֲשֶׁ֤ר לֹא־ יְקַוֶּה֙ לְאִ֔ישׁ וְלֹ֥א יְיַחֵ֖ל לִבְנֵי־
Yahwe kama–mvua juu–ya mimea ambayo hai subiri mtu na–hai ngoja wana–wa
H3068 H7241 H3808 H6212 H3176 H3808 H0376

אָדָֽם׃
wanadamu
H0120

Mabaki ya Yakobo yatakuwa katika kabila za watu wengi, kama umande utokao kwa Yahwe, kama manyunyu kwenye majani, ambayo hayamsubiri mtu, na hayawasubiri watoto wa mwanadamu.

וְהָיָ֣ה שְׁאֵרִ֣ית יַעֲקֹ֔ב בְּקֶ֥רֶב עַמִּ֖ים רַבִּ֑ים בַּגּוֹיִ֗ם 8
na–yatakuwa mabaki–ya Yakobo katikati–ya miongoni–mwa–mataifa mengi
H1961 H7611 H3290 H7130

כַּאֲרִיֵ֤ה בְּבַהֲמ֙וֹת֙ יַ֔עַר כְּכְפִ֖יר בְּעֶדְרֵ֑י
kama–simba miongoni–mwa–wanyama–wa msitu kama–mwana–simba miongoni–mwa–makundi–ya
H0929 H5739

אֲשֶׁ֤ר עָבַר֙ וְרָמַ֣ס וְטָרַ֔ף וְאֵ֖ין מַצִּֽיל׃
ambaye anapita na–anakanyaga na–anararua na–hakuna anayeokoa
H6629 H7429 H2963 H0369 H5337

Mabaki ya Yakobo yatakuwa miongoni mwa mataifa, miongoni mwa watu wengi, kama simba katikati ya kundi la kondoo. wakati akipita katikati yao, atawakanyaga juu yao na kuwachachana kuwa vipande vipande, na hakutakuwa na mtu wa kuwaokoa.

9

יְכָרֶתּוּ׃	אֹיְבֶיךָ	וְכָל־	צָרֶיךָ	עַל־	יָדְךָ	תָּרֹם
watakatiliwa–mbali	adui–zako	na–adui–zako–wote	adui–zako	juu–ya	mkono–wako	itainuliwa
H3772	H0341	H3605			H3027	

פ
(peh)

Mkono wako utainuliwa dhidi ya maadui zako, na utawaharibu.

10

סוּסֶיךָ	וְהִכְרַתִּי	יְהוָה	נְאֻם־	הַהוּא	בַיּוֹם־	וְהָיָה
farasi–wako	na–nitakatilia–mbali	Yahwe	asema	hiyo	siku–hiyo	na–itakuwa
	H3772	H3068	H5002	H1931	H3117	H1961

מַרְכְּבֹתֶיךָ׃	וְהַאֲבַדְתִּי	מִקְרָבֶךָ
magari–yako–ya–vita	na–nitaharibu	kutoka–katikati–yako
H4818	H0006	H7130

“Itatokea siku hiyo,” asema Yahwe, “kwamba nitawaharibu farasi wako kutoka miongoni mwenu na nitayavunja magari yako ya farasi.

11

מִבְצָרֶיךָ׃	כָּל־	וְהָרַסְתִּי	אַרְצֶךָ	עָרֵי	וְהִכְרַתִּי
ngome–zako	ngome–zako–zote	na–nitabomoa	nchi–yako	miji–ya	na–nitakatilia–mbali
H4013	H3605	H2040	H0776		H3772

Nitaiharibu miji katika nchi yako na kuzingusha ngome zako zote.

12

לָךְ׃	יִהְיוּ־	לֹא	וּמְעוֹנְנִים	מִיָּדֶךָ	כְּשָׁפִים	וְהִכְרַתִּי
kwako	kuwa	hawata	na–watabiri	kutoka–mkono–wako	uchawi	na–nitakatilia–mbali
	H1961	H3808		H3027	H3785	H3772

Nitauharibu uchawi kwenye mkono wako, na hakutakuwa na waaguzi tena.

13

וְלֹא־	מִקְרָבֶךָ	וּמַצֵּבוֹתֶיךָ	פְּסִילֶיךָ	וְהִכְרַתִּי
na–huta	kutoka–katikati–yako	na–nguzo–zako–za–mawe	sanamu–zako	na–nitakatilia–mbali
H3808	H7130	H4676	H6456	H3772

יָדֶיךָ׃	לְמַעֲשֵׂה	עוֹד	תִּשְׁתַּחֲוֶה
mikono–yako	kwa–kazi–ya	tena	sujudu
H3027	H4639	H5750	H7812

Nitaziaharibu sanamu zako za pango na nguzo za mawe kutoka miongoni mwako. Hautaabudu tena ustadi wa mikono yako.

14

עָרֶיךָ׃	וְהִשְׁמַדְתִּי	מִקְרָבֶךָ	אֲשֵׁירֶיךָ	וְנָתַשְׁתִּי
miji–yako	na–nitaharibu	kutoka–katikati–yako	nguzo–zako–za–Ashera	na–nitang'oa
	H8045	H7130	H0842	H5428

Nitazin'goa nguzo zako za Ashera kutoka miongoni mwenu, na nitaiharibu miji yenu.

15

לֹא	אֲשֶׁר	הַגּוֹיִם	אֶת־	נָקָם	וּבְחֵמָה	בְּאַף	וְעָשִׂיתִי	
haya	ambayo	mataifa	(kielezi)	kisasi	na–kwa–ghadhabu	kwa–hasira	na–nitatekeleza	
H3808			H0853	H5359	H2534	H0639		

ס	שָׁמֵעוּ׃
(sela)	sikia
	H8085

Nitalipiza kisasi kwa hasira na ghadhabu juu ya mataifa ambayo hayakusikiliza.”

Chapter 6

1 שִׁמְעוּ־ sikieni H8085 נָא tafadhali H4994 אֵת (kielezi) H0853 אֲשֶׁר־ anachosema H0834 יְהוָה Yahwe H3068 אָמַר anasema H0559 קוּם simama H6965 רִיב tetea H7378 אֶת־ (kielezi) H0854 הֶהָרִים milima H2022

וְתִשְׁמַעְנָה na-visikiye H8085 הַגְּבָעוֹת vilima H1389 קוֹלֶךָ׃ sauti-yako

Sasa sikilizeni kile ambacho Yahwe asemacho, “Inuka na ueleze kesi yako mbele ya milima; acha milima isikie sauti yako.

2 שִׁמְעוּ sikieni H8085 הָרִים milima H2022 אֶת־ (kielezi) H0853 רִיב mashitaka-ya H7379 יְהוָה Yahwe H3068 וְהָאֵתָנִים na-misingi-ya-kudumu-ya H0386 מוֹסְדֵי misingi-ya H4146 אֶרֶץ nchi H0776

יִתְוַכָּח׃ anahukumiana יִשְׂרָאֵל Israeli H3478 וְעִם־ na-dhidi-ya עַמּוֹ watu-wake עִם־ dhidi-ya יְהוָה Yahwe H3068 רִיב mashitaka-ya כִּי kwa-maana H3588

Sikilizeni madai ya Yahwe, enyi milima, na ninyi misingi mivumilivu ya dunia. Kwa kuwa Yahwe anavumilia pamoja na watu wake, na atapigana katika mahakama juu ya Israeli.”

3 בִּי׃ dhidi-yangu עֲנֵה shuhudia הֶלְאִיתִיךָ nimekuchosha H3811 וּמָה na-nini H4100 לְּךָ wewe עָשִׂיתִי nimekufanyia מֶּה־ nini H4100 עַמִּי watu-wangu

Watu wangu, nimefanya nini kwenu? nimewachosha mara ngapi? shuhudieni dhidi yangu!

4 כִּי kwa-maana הֶעֱלִתִיךָ nilikupandisha H5927 מֵאֶרֶץ kutoka-nchi-ya H0776 מִצְרַיִם Misri H4714 וּמִבֵּית na-kutoka-nyumba-ya עֲבָדִים watumwa H5650

וּמִרְיָם׃ na-Miriamu אַהֲרֹן Haruni H0175 מֹשֶׁה Musa H4872 אֶת־ (kielezi) H0853 לִפָנֶיךָ mbele-yako H6440 וָאֲשַׁלַּח na-nikatuma H7971 פְּדִיתִיךָ nilikukomboa H6299

Kwa kuwa niliwaleta kutoka nchi ya Msiri na kuwaokoa kutoka kwenye nyumba ya utumwa. Nawatuma Musa, Aruni, na Mariamu kwako.

5 עַמִּי watu-wangu זְכָר־ kumbuka H2142 נָא tafadhali H4994 מָה־ nini H4100 יָעַץ alikusudia H3289 בָּלָק Balaki H1111 מֶלֶךְ mfalme-wa H4428 מוֹאָב Moabu H4124 וּמֶה־ na-nini H4100

עָנָה alijibu אֹתוֹ yeye H0853 בִלְעָם Balaamu בֶּן־ mwana-wa בְּעוֹר Beori H1160 מִן־ kutoka הַשִּׁטִּים Shitimu H7851 עַד־ hadi H5704 הַגִּלְגָּל Gilgali H1537 לְמַעַן ili-kwamba H4616 דַּעַת ujue H3045

יְהוָה׃ Yahwe H3068 צִדְקוֹת matendo-ya-haki-ya H6666

Watu wangu, kumbukeni ambavyo Balaki mfalme wa Moabu alivyotunga, na vile ambavyo Balamu mwana wa Beori alivyomjibu kama ulipokuwa ukienda kutoka kwa Gilgali, hivyo mnaweza kujua matendo ya haki ya Yahwe.”

6 בַּמָּה׀ אֲקַדֵּם יְהוָה אִכָּף לֵאלֹהֵי מָרוֹם הַאֲקַדְּמֶנּוּ
kwa-nini nimkaribie Yahwe nijiinamishe kwa-Mungu-wa juu je-nimkaribie
H4100 H6923 H3068 H0430 H4791 H6923

בְּעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי בְמוֹ־שָׁנָה׃
kwa-sadaka-za-kuteketezwa kwa-ndama wa-mwaka mmoja
H5695 H8141

Je nilete nini kwa Yahwe, ninapoenda kumwinamia Mungu aliye juu? Je ninaweza kuja kwake na sadaka za kuteketeza, pamoja na ndama wenye mwaka mmoja?

7 הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בִּרְבָבוֹת נַחֲלֵי־שָׁמֶן
je-atapendezwa Yahwe kwa-maelfu-ya kondoo-dume kwa-makumi-ya-maelfu-ya mito-ya
H7521 H3068 H0505 H7233

הַאֶתֵּן בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי
je-nimtoe mzaliwa-wangu-wa-kwanza kwa-uasi-wangu tunda-la tumbo-langu
H5414 H1060 H6588 H6529 H0990

נַפְשִׁי׃ חַטָּאת
nafsi-yangu kwa-dhambi-ya
H5315

Je Yahwe atapendezwa na maelfu ya kondoo waume, au na elfu kumi za mito ya mafuta? Je nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza kwa ajili ya kosa langu, tunda la mwili wangu kwa ajili ya dhambi yangu mwenyewe?

8 הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה־טּוֹב וּמָה־יְהוָה דּוֹרֵשׁ מִמְּךָ
amekuambia mwanadamu ni-jema nini na-nini Yahwe anataka kutoka-kwako
H5046 H0120 H4100 H4100 H3068 H1875

כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ
isipokuwa ila kutenda haki na-kupenda huruma na-kutembea-kwa-unyenyekevu
H4941 H0160

פ אֱלֹהֶיךָ׃ עִם־ לָכֶת
(peh) Mungu-wako pamoja-na kutembea
H0430 H3212

Amekwambia, mtu, kile kilicho bora, na kile ambacho Yahwe atakacho kutoka kwako: Kutenda haki, kupenda ukarimu, na kutembea kwa unyenyekevu pamoja na Mungu wako.

9 קוֹל יְהוָה יִקְרָא וּתוּשִׁיָּה יִרְאֵה שִׁמֶךָ שִׁמְעוּ מַטֵּה וּמִי
sauti-ya Yahwe inaita na-hekima itaona jina-lako sikieni fimbo na-nani
H3068 H7121 H8454 H3372 H8034 H8085 H4294 H4310

לָעִיר יְעָדֶהָ׃
kwa-mji aliiweka
H3259

Sauti ya Yahwe inatangaza kwenye mji-hata sasa hekima hukukiri jina lako: “Kaa tayari kwa ajili ya fimbo, na kwa yule aliyeiweka.

10 עוֹד הַאִשׁ בֵּית רֶשַׁע אֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת רָזוֹן זְעוּמָה׃
bado je-zipo nyumba-ya mwovu hazina-za uovu na-kipimo kidogo kilaaniwa
H5750 H0786 H7563 H0214 H7562 H0374 H7332 H2194

Kuna utajiri katika nyumba za waovu, na kipimo cha uongo hilo ni chukizo mno.

11 הַאֶזְכֶּה מֹאזְנֵי בְמַאְזְנֵי רֶשַׁע וּבְכִיס אַבְנֵי מִרְמָה׃
je-nitakuwa-safi kwa-mizani-ya uovu na-kwa-mfuko-wa mawe-ya udanganyifu
H2135 H3976 H7562 H3599 H0068 H4820

Ningeweza kumfikira mtu kuwa hana hatia kama anatumia kipimo cha ulaghai, pamoja na mfuko wa kipimo wa udanganyifu?

וּלְשׁוֹנָם	שָׁקֶר	דִּבְּרוּ־	וְיֹשְׁבֶיהָ	חָמָס	מָלְאוּ	עֲשִׁירֶיהָ	אֲשֶׁר	12
na–ulimi–wao	uongo	wamesema	na–wakazi–wake	ukatili	wamejaa	matajiri–wake	ambao	
H3956	H8267	H1696	H3427	H2555	H4390	H6223		

בְּפִיהֶם׃	רְמִיָּה
kinywani–mwao	udanganyifu
H6310	

Matajiri wamejaa uharibifu, makazi yao yamesema uongo, na ulimi wao katika midomo yao unaudanganyifu.

חַטֹּאתֶךָ׃	עַל־	הַשְׁמֵם	הַכּוֹתֶךָ	הֶחֱלֵיתִי	אֲנִי	וְגַם־	13
dhambi–zako	kwa–sababu–ya	kukuharibu	kukupiga	nimeanza	mimi	na–pia	
		H8074	H5221		H0589	H1571	

Kwa hiyo nimekupiga kwa pigo linaloumiza, nimekufanya gofu kwa sababu ya dhambi zako.

תַּפְלִיט	וְלֹא	וְתַסֵּג	בְּקִרְבֶּךָ	וְיֶשְׁחֲךָ	תְּשִׁבָּע	וְלֹא	תֹּאכַל	אַתָּה	14
okoa	na–huta	na–utaondoa	ndani–yako	na–njaa	shiba	na–hutashiba	utakula	wewe	
H6403	H3808	H5253	H7130	H3445	H7646	H3808	H0398		

אֶתֵּן׃	לַחֶרֶב	תְּפַלֵּט	וַאֲשֶׁר
nitatoa	kwa–upanga	okoa	na–utakacho
H5414	H2719	H6403	

Utakula lakini hutatosheka; utupu wako utabakia ndani yako. Utatunza mizigo mbali lakini hutahifadhi, na kile unachokihifadhi nitakitoa kwa upanga.

שָׁמֵן	תָּסוּךְ	וְלֹא־	זֵיתֶ֫	תִּדְרְכְךָ־	אַתָּה	תִּקְצֹר	וְלֹא	תִּזְרַע	אַתָּה	15
mafuta	jipaka	na–huta	zeituni	utakanyaga	wewe	vuna	na–hutavuna	utapanda	wewe	
H8081	H5480	H3808	H2132	H1869			H3808	H2232		

יָיִן׃	תִּשְׁתֶּה־	וְלֹא	וְתִירֹושׁ
divai	kunywa	na–huta	na–divai–mpya
H3196	H8354	H3808	H8492

Utapanda lakini huatavuna; utazikusanya zaituni lakini hutajipaka mafuta; utasindika zabibu lakini hutakunywa divai.

אַחְאָב	בֵּית־	מַעֲשֵׂה	וְכֹל	עָמְרִי	חֻקּוֹת	וַיִּשְׁתַּמֵּר	16
Ahabu	nyumba–ya	matendo–ya	na–matendo–yote–ya	Omri	amri–za	na–zimeshikwa	
H0256		H4639	H3605	H6018	H2708	H8104	

וְיֹשְׁבֶיהָ	לְשַׁמָּה	אֹתְךָ	תִּתִּי	לְמַעַן	בְּמֹעֲצוֹתָם	וַתֵּלְכוּ	
na–wakazi–wake	kuwa–ukiwa	wewe	nikufanye	ili–kwamba	katika–mipango–yao	na–mnatembea	
H3427	H8047	H0853	H5414	H4616	H4156	H3212	

פ	תִּשְׂאוּ׃	עַמִּי	וְחֶרְפַּת	לִשְׁרֵקָה	
(peh)	mtaibeba	watu–wangu	na–aibu–ya	kuwa–kitu–cha–kuzomewa	
	H5375		H2781	H8322	

Kanuni zilizotengenezwa na Omri zimetunzwa, na matendo yote ya nyumba ya Ahabu. Mnatembea kwa ushauri wao. Hivyo nitakufanya wewe, mji, gofu, na makazi yako jambo la zomeo, na matabeba dharau kama watu wangu.”

Chapter 7

קֵ֣יץ	כְּאָסְפֵי־	הָיִ֗יתִי	כִּ֚י	לִ֔י	אֲלַ֖י		1
majira–ya–kiangazi	kama–ukusanyaji–wa	nimekuwa	kwa–maana	mimi	ole–wangu		
H7019	H0625	H1961			H0480		
אֵ֣ין	בְּצִ֔יר	כְּעֹלֵ֖לֹת					
hakuna	mavuno–ya–zabibu	kama–mabaki–ya					
H0369	H1210	H5955					
אִוְּתָ֑הּ	בִּכּוּרָ֣ה	לֶאֱכֹ֔ל	אֶשְׁכּ֖וֹל	אֵין־	בָּצִ֥יר	נַפְשִֽׁי׃	
inaitamani	tini–ya–mapema	cha–kula	kishada	hakuna	mavuno–ya–zabibu	nafsi–yangu	
H0183	H1063	H0398	H0811	H0369	H1210	H5315	

Ole wangu! Kwangu mimi ni kama msimu wa mavuno ulipokwisha, na pia makombo ya mavuno ya zabibu kwenye shamba la mizabibu: Hakuna tena kishamba cha matunda kinachoonekana, hakuna matini ya malimbuka ambayo ninayoyatamani.

אָ֣יִן	בָּאָ֔דָם	וְיָשָׁ֖ר	הָאָ֥רֶץ	מִן־	חָסִ֣יד	אָבַ֑ד	2
hayuko	miongoni–mwa–wanadamu	na–mwadilifu	nchi	kutoka	mcha–Mungu	ameangamia	
H0369	H0120	H3477	H0776		H2623	H0006	
חֵ֔רֶם׃	יָצ֣וּדוּ	אָחִ֔יהוּ	אֶת־	אִ֖ישׁ	יְאֻרְבוּ֙	לְדָמִ֣ים	כֻּלָּ֑ם
kwa–wavu	anamwinda	ndugu–yake	(kielezi)	kila–mtu	wanavizia	kwa–damu	wote
	H0251		H0853	H0376	H0693	H1818	H3605

Watu waaminifu wamepotelea kutoka kwenye nchi, hakuna mtu mwadilifu katika wanadamu wote. Wote hudanganya katika kusubiri kumwaga damu; kila mtu humuwinda ndugu yake mwenyewe kwa wavu.

וְהַגְּדֹ֖ל	בַּשְׁלֻ֑ום	וְהַשֹּׁ֣פֵט	שֹׁאֵ֔ל	הַשָּׂ֖ר	לְהֵיטִ֥יב	כַּפַּ֛יִם	הָרַ֥ע	עַל־	3
na–mkubwa	kwa–rushwa	na–hakimu	anadai	mkuu	kufanya–vizuri	mikono	ubaya	juu–ya	
	H7966		H7592	H8269	H3190	H3709			
וַיְעַבְּתוּהָ׃	הִ֖וא	נַפְשׁ֑וֹ	הַ֥וֹת	דִּבֵּֽר׃					
na–wanayafuma	yeye	nafsi–yake	maovu–ya	anasema					
H5686	H1931	H5315	H1942	H1696					

Mikono yao ni mizuri mno kwa kufanya madhara. watawala huuliza pesa, hakimu yuko tayari kwa rushwa, na mtu mwenye nguvu anawaambia wengine kile anachokitaka kujipatia. Hivyo ndivyo waundavyo kwa pamoja.

פְּקֻדָּתְךָ֣	מְצַפָּ֔יךְ	יֹ֖ום	מְבוּכָתָ֑ם	יָשָׁ֣ר	כְּחֻדָּ֔ק	טֹובָ֖ם		4
hukumu–yako	walinzi–wako	siku–ya	kuliko–ua–la–miiba	mwadilifu	kama–miba	bora–wao		
H6486	H6822	H3117	H4534	H3477	H2312			
מִכְוָכָתָֽם׃	תִּהְיֶ֖ה	עַתָּ֑ה	בָּ֥אָה					
mkanganyiko–wao	itakuwa	sasa	imekuja					
H3998	H1961	H6258	H0935					

Mtu bora kwao ni kama mitemba, mwadilifu sana ni kama mche wa miba. Imefika siku iliyosemwa nyuma na walinzi wako, siku ya hukumu. Sasa ni mda wa machafuko.

חֵיקֵ֔ךְ	מִשְׁכֶּ֖בֶת	בְּאַלּ֣וּף	תִּבְטְח֑וּ	אַל־	בְּרֵ֣עַ	תַּאֲמִ֔ינוּ	אַל־	5
kifuani–mwako	kutoka–kwa–yeye–anayekulala	rafiki	tegemee	usi	jirani	amini	usi	
H2436	H7901		H0982	H0408	H7453	H0539	H0408	
פִּ֖יךָ׃	פִּתְחֵי־	שְׁמֹ֥ר						
kinywa–chako	milango–ya	linda						
H6310	H6607	H8104						

Msimwamini kila jirani; msimuweke kiongozi katika rafiki yeyote. Kuweni makini kuhusiana na kile msemacho hata kwa mwanamke ambaye adanganyaye kwenye mikono yenu.

כִּי־	בֵן	מְנַבֵּל	אָב	בַּת	קָמָה	בְּאִמָּהּ	6
kwa–maana	mwana	anamfedhehesha	baba	binti	anasimama–dhidi–ya	mama–yake	
			H0001	H1323		H0517	

כַּלָּה	בַּחֲמֹתָהּ	אֹיְבֵי	אִישׁ	אַנְשֵׁי	בֵּיתוֹ׃	
mkwe–wa–kike	dhidi–ya–mama–mkwe–wake	adui–za	mtu	watu–wa	nyumba–yake	
H3618	H2545	H0341	H0376	H0376		

Kwa kuwa mwana humfedhehesha baba yake, binti huinuka kushindana na mama yake, na mke wa mwana wa kiume hushindana na mama mkwe wake. Adui wa watu ni watu wa nyumba yake mwenyewe.

וַאֲנִי	בַּיהוָה	אֶצְפֶּה	אוֹחִילָה	לֵאלֹהֵי	יִשְׁעִי	יִשְׁמָעֵנִי	7
na–mimi	kwa–Yahwe	nitamtazamia	nitamngojea	Mungu–wa	wokovu–wangu	atanisikia	
H0589	H3068	H6822	H3176	H0430	H3468	H8085	

אֱלֹהָי׃
Mungu–wangu
H0430

Lakini kama kwangu mimi, nitamtazama Yahwe. Nitamsubiri Mungu wa wokovu wangu; Mungu wangu ataniskia.

אַל־	תִּשְׂמְחִי	furahie	אֹיַבְתִּי	adui–wangu	לִי	mimi	כִּי	ingawa	נָפַלְתִּי	nilianguka	קָמְתִּי	nitasimama	כִּי־	ingawa	אֵשֵׁב	ninakaa	בַּחֹשֶׁךְ	gizani	8
usi	furahie	H8055	H0341	adui–wangu		mimi		ingawa	H5307	nilianguka		nitasimama		ingawa	H3427	ninakaa	H2822	gizani	
H0408																			

יְהוָה	אוֹר	לִי׃	ס		
Yahwe	nuru	kwangu	(sela)		
H3068	H0216				

Usifurahi juu yangu, adui yangu. Niangukapo, nitainuka. Wakati nitakapokuwa nimekaa katika giza, Yahwe atakuwa mwanga kwangu.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Siku ya ya kujenga kuta zako zitafika; siku hiyo mipaka itasogezwa mbali sana.

מָצוֹר	וּלְמִנֵּי	מָצוֹר	וְעָרֵי	אַשּׁוּר	לְמִנֵּי	יָבוֹא	וְעָדֶיךָ	הוּא	יוֹם
Misri	na–kutoka	Misri	na–miji–ya	Ashuru	kutoka	atakuja	na–kwako	hiyo	siku
H4693		H4692		H0804		H0935	H5704	H1931	H3117

12

הָהָר׃	וְהַר	מִיָּם	וְיָם	נָהָר	וְעַד־
hadi–mlima	na–mlima	hadi–bahari	na–bahari	Mto	na–hadi
H2022	H2022	H3220	H3220	H5104	H5704

Siku hiyo watu watakuja kwako, kutoka Ashuru na miji katika Misri, kutoka Misri hata mto mkubwa, kutoka bahari kwenda bahari, na kutoka mlima kwenda mlima.

מַעַלְלֵיהֶם׃	מִפְּרִי	יוֹשְׁבֶיהָ	עַל־	לִשְׁמָמָה	הָאָרֶץ	וְהָיְתָה
matendo–yao	kutoka–tunda–la	wakazi–wake	kwa–sababu–ya	ukiwa	nchi	na–itakuwa
H4611	H6529	H3427			H0776	H1961

13

ס
(sela)

Hizo nchi zitakuwa zimejitenga kwasababu ya watu ambao wanaishi huko sasa, kwasababu ya tunda la matendo yao.

יַעַר	לְבָדָד	שִׁכְנֵי	נַחֲלָתֶךָ	צֹאן	בְּשִׁבְטֶךָ	עַמֶּךָ	רְעֵה	
msitu	peke–yao	wanaoishi	wa–urithi–wako	kondoo	kwa–fimbo–yako	watu–wako	chunga	
	H0910	H7931	H5159	H6629	H7626			

14

עוֹלָם׃	כִּימֵי	וְגִלְעָד	בָּשָׁן	יִרְעוּ	כַּרְמֶל	בְּתוֹךְ	
zamani	kama–siku–za	na–Gileadi	Bashani	na–walishwe	Karmeli	katikati–ya	
H5769	H3117	H1568	H1316		H3760	H8432	

Chunga watu wako kwa fimbo yako, kundi la urithi wako. Wanaishi wenyewe kwenye msitu, katikati ya msitu. Wachunge katika Bashani na Gileadi kama siku za zamani.

נִפְלָאוֹת׃	אַרְאֶנּוּ	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	צֵאתֶךָ	כִּימֵי	
maajabu	nitamwonyesha	Misri	kutoka–nchi–ya	kutoka–kwako	kama–siku–za	
H6381	H7200	H4714	H0776	H3318	H3117	

15

Kama katika siku wakati mlipotoka nje ya nchi ya Misri, nitawaonyesha maajabu.

יָד	יָשִׂימוּ	גְּבוּרָתָם	מִכֹּל	וְיֵבֹשׁוּ	גּוֹיִם	יִרְאוּ		
mkono	wataweka	nguvu–zao	kwa–nguvu–zao–zote	na–wataaibishwa	mataifa	wataona		
H3027		H1369	H3605	H0954		H7200		

16

תֶּחֱרַשְׁנָה׃	אָזְנֵיהֶם	פֶּה	עַל־	
yatakuwa–viziwi	masikio–yao	kinywa	juu–ya	
	H0241	H6310		

Mataifa yataona na kuwa na aibu ya nguvu zao zote. Wataweka mikono yao kwenye midomo yao; masikio yao yatakuwa kiziwi.

יִרְגְּזוּ	אֶרֶץ	כְּזוֹחֲלֵי	כַּנָּחָשׁ	עָפָר	יְלַחֲכוּ	
watatetemeka	nchi	kama–wanaotambaa	kama–nyoka	mavumbi	watalamba	
H7264	H0776		H5175	H6083	H3897	

17

מִמְּסִגְּרֹתֵיהֶם	אֶל־	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	יִפְחָדוּ	וְיִרְאוּ	מִמָּךְ׃
kutoka–ngome–zao	kwa	Yahwe	Mungu–wetu	wataogopa	na–watakuogopa	wewe
H4526	H0413	H3068	H0430	H6342	H3372	

Watalamba vumbi kama nyoka, kama viumbe vitaambavyo juu ya nchi. Watatoka nje kwenye maficho kwa hofu; watakuja kwako kwa hofu, Yahwe Mungu wetu, na wataogopa kwa sababu yako.

18 מִי־ אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־ פֶּשַׁע
ni–nani Mungu kama–wewe anayesamehe uovu na–kupita–juu–ya uasi juu–ya
H4310 H0410 H3644 H5375 H5771 H6588

לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא־ הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי־ חָפֵץ חָסֶד הוּא׃
kwa–mabaki–ya urithi–wake ha shika milele hasira–yake kwa–maana anapendezwa–na huruma yeye
H7611 H5159 H3808 H2388 H5703 H0639 H1931

Ni nani aliye Mungu kama wewe, wewe uchukuaye dhambi, wewe upitaye juu ya kosa la mabaki ya mrithi wako? Hutunzi hasira yako milele, kwa sababu unapenda kutuonyesha agano lako la aminifu.

19 יָשׁוּב אַתָּרוּדִי יְרַחֲמֵנוּ אַתָּוֹנֵא יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם
atarudi atatuonea–huruma atazikandamiza uovu–wetu na–utatupa vilindini–vya bahari
H7725 H7355 H3533 H5771 H7993 H4688 H3220

כָּל־ חַטֹּאותָם׃
dhambi–zao–zote dhambi–zao
H3605

Tena utakuwa na huruma juu yetu; utayakanyaga maovu chini ya miguu yako. Utazitupa dhambi zetu zote kwenye vilindi vya bahari.

20 תִּתֶּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־ נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃
utatoa uaminifu kwa–Yakobo huruma kwa–Ibrahimu ambayo uliapa kwa–baba–zetu tangu–siku–za zamani
H5414 H0571 H3290 H2617 H0085 H0834 H7650 H0001 H3117 H6924

Nahum

Chapter 1

מַשָּׂא	נִינְוֵה	סֵפֶר	חֲזוֹן	נַחוּם	הָאֶלְקֹשִׁי׃	1
Mzigo	wa–Ninawi	kitabu–cha	–maono–ya	–Nahumu	Mwelkoshi	
H5151	H5210		H2377	H5151	H0512	

Maono kuhusu Ninawi. Kitabu cha maono ya Nahumu, Mwelkoshi.

אֵל	קַנּוֹא	מְנַקֵּם	יְהוָה	וְנֹקֵם	יְהוָה	נֹקֵם	וּבַעַל	2
Mungu	mwenye–wivu	mlipiza–kisasi	BWANA	na–mlipiza–kisasi	BWANA	mlipiza–kisasi	na–mwenye–
H0410	H7072	H5358	H3068	H5358	H3068	H5358	H1167

חֵמָה	נֹקֵם	יְהוָה	לְצָרָיו	וְנוֹטֵר	הוּא	לְאֹיְבָיו׃
ghadhabu	mlipiza–kisasi	BWANA	kwa–adui–zake	na–anaweka–hasira	yeye	kwa–maadui–zake
H2534	H5358	H3068		H5201	H1931	H0341

Yehova ni Mungu mwenye wivu na analipa kisasi; Yehova hulipa kisasi na amejaa ghadhabu; Yohova analipiza kisasi kwa adui zake, na huiendeleza hasira yake kwa adui zake.

יְהוָה	אֶרֶךְ	אַפַּיִם	]וגדול־	)וּגְדָל־	נְגֻבוֹ	כֹּחַ	וְנַקֵּה	3
BWANA	si–mwepesi–wa	–hasira	Ketiv	na–mwenye–nguvu–	nguvu		na–kuacha–bila–adhabu
H3068	H0750	H0639		H1431			H5352

לֹא	יְנַקֶּה	יְהוָה	בְּסוּפָה	וּבִשְׂעָרָה	דַּרְכּוֹ	וְעָנָן		
hata–	aacha–bila–adhabu	BWANA	katika–dhoruba	na–katika–tufani	njia–yake	na–mawingu		
H3808	H5352	H3068		H8183	H1870	H6051		

אֲבַק	רַגְלָיו׃
vumbi–la	–miguu–yake
H0080	H7272

Yehova ni mwenye nguvu nyingi na mpole wa hasira; hatakuwa na namna ya kuacha kuwahesabia hatia adui zake. Yehova hufanya njia yake kwenye upepo wa kisulisuli na dhoruba, na mawingu ni mavumbi ya miguu yake.

גּוֹעֲרָ	בַּיָּם	וַיַּבְּשֵׁהוּ	וְכָל־	הַנְּהָרוֹת	הֶחֱרִיב	אֻמְלַל	בָּשָׁן	4
Anaukemea	bahari	na–anaifikisha	na–mito–yote–	mito	ameikauka	inadhoofika	Bashani	
H1605	H3220	H3001	H3605	H5104		H0535	H1316	

וְכַרְמֶל	וּפֶרַח	לְבָנוֹן	אֻמְלָל׃
na–Karmeli	na–maua–ya	–Lebanoni	yanadhoofika
H3760	H6525	H3844	H0535

Huikemea bahari na kuifanya ikauke; hukausha mito yote. Bashani ni dhaifu, na Karmeli pia; maua ya Lebanoni ni dhaifu.

מִפָּנָיו	הָאָרֶץ	וַתִּשָּׂא	הִתְמֹגָגוּ	וְהַגְּבָעוֹת	מִמֶּנּוּ	רָעֲשׁוּ	הָרִים	5
mbele–yake	nchi	na–inainuka	vinayeyuka	na–vilima	kutoka–kwake	inatetemeka	Milima	
H6440	H0776	H5375	H4127	H1389		H7493	H2022	

בָּהּ׃	יֹשְׁבֵי	וְכָל־	וְתֵבֵל
ndani–yake	wakaao	na–wakaao–wote–	na–ulimwengu
	H3427	H3605	H8398

Milima hutetema kwenye uwepo wake, na vilima huyeyuka; dunia huanguka mbele zake, kabisa, dunia na watu wote wanaoishi ndani yake.

בַּחֲרוֹן	יָקוּם	וּמִי	יַעֲמֹד	מִי	זַעְמוֹ	לִפְנֵי		6
katika–ukali–wa	atainuka	na–ni–nani	atasimama	ni–nani	–ghadhabu–yake	Mbele–ya		
H2740		H4310	H5975	H4310	H2195	H6440		

מִמֶּנּוּ׃	נִתְּצוּ	וְהַצֻּרִים	כָּאֵשׁ	נִתְּכָה	חֲמָתוֹ	אַפּוֹ	
kutoka–kwake	inavunjwa	na–miamba	kama–moto	inamwagwa	ghadhabu–yake	–hasira–yake	
	H5422	H6697	H0784	H5413	H2534	H0639	

Ni nani anaweza kusimama mbele ya ghadhabu yake? Nani anaweza kuzuia ukali wa hasira yake? Ghadhabu yake imemwagwa kama moto, na miamba ameibomoa mbalimbali.

בּוֹ׃	חֹסֵי	וְיֹדֵעַ	צָרָה	בְּיוֹם	לְמָעוֹז	יְהוָה	טוֹב	7
yeye	wanaomkimbilia	na–anawajua	–dhiki	katika–siku–ya	kwa–ngome	BWANA	Mzuri	
	H2620	H3045		H3117	H4581	H3068		

Yehova ni mwema, boma katika siku ya taabu; na yeye ni mwaminifu kwa wale wanaomkimbilia.

יְרַדֵּף־	וְאֹיְבָיו	מְקוֹמָהּ	יַעֲשֶׂה	כָּלָה	עֹבֵר	וּבְשֶׁטֶף		8
atawafuatia–	na–adui–zake	mahali–pake	atafanya	mwisho	yanayopita	Na–kwa–mafuriko		
H7291	H0341	H4725		H3617		H7858		

חֹשֶׁךְ׃
giza
H2822

Lakini atafanya mwisho wa adui zake kwa mafuriko ya kutisha; atawawinda kwenye giza.

תָּקוּם	לֹא־	עֹשֶׂה	הוּא	כָּלָה	יְהוָה	אֶל־	תְּחַשְּׁבוּן	מַה־	9
inuka	haitainuka–	anafanya	yeye	mwisho	BWANA	dhidi–ya–	mnafikiria	Nini–	
	H3808		H1931	H3617	H3068	H0413	H2803	H4100	

צָרָה׃	פַּעֲמַיִם
dhiki	mara–mbili
	H6471

Watu wanapanga nini dhidi ya Yehova? Yeye atakomesha; taabu haitainuka mara ya pili.

אֻכְּלוּ	סְבוּאִים	וּכְסָבְאָם	סְבֻכִּים	סִירִים	עַד־	כִּי		10
wataangamizwa	wamekunywa	na–kama–pombe–yao	iliyosukana	miiba	hadi–	Kwa–maana		
H0398		H5435	H5440		H5704			

יָבֵשׁ׃	יָבֵשׁ	כְּקַשׁ
kabisa	makavu	kama–makapi
H4392	H3002	H7179

Maana watakuwa wamevurugika kama michongoma; wataloweshwa katika kinywaji chao mwenyewe; wataharibiwa kabisa kwa moto kama mashina ya mabua.

ס	בְּלִיָּעַל׃	יֹעֵץ	רָעָה	יְהוָה	עַל־	חֹשֵׁב	יָצָא	מִמֵּךְ	11
[S]	–uovu	mshauri–wa	uovu	BWANA	dhidi–ya–	anayepanga	ametoka	Kutoka–kwako	
	H1100	H3289		H3068		H2803	H3318		

Mtu mmoja aliinuka miongoni mwenu, Ninawi, aliyepanga ubaya dhidi ya Yehova, mtu ambaye aliimarisha uovu.

נָגְזוּ	וְכֵן	רַבִּים	וְכֵן	שְׁלֵמִים	אִם־	יְהוָה	אָמַר	וכֹה		12
watakatiliwa–mbali	na–hivyo	wengi	na–hivyo	wamekamili	ingawa–	BWANA	asema	Hivyo		
H1494				H8003		H3068	H0559	H3541		

עֹוד׃	אֲעַנֶּךָּ	לֹא	וְעִנִּתִּךָ	וְעָבָר	
tena	kukutesa	sitakutesa–	na–nimekutesa	na–atapita	
H5750		H3808			

Hivi ndivyo anavyosema Yehova, “Hata kama wananguvu zao timilifu na idadi timilifu, hata hivyo watanyolewa, watu wao hawatakuwepo tena. Bali wewe, Yuda: Ingawa nimekutesa, sitakutesa tena.

אֲנַתָּק׃	וּמוֹסְרֹתַיִךְ	מֵעָלָיִךְ	מֹטֵהוּ	אֶשְׁבֹּר	וְעַתָּה	13
nitavikata	na–vifungo–vyako	kutoka–juu–yako	nira–yake	nitavunja	Na–sasa	
H5423	H4147		H4132	H7665	H6258	

Sasa nitaivunja ile nira ya watu kutoka kwako; nitaikata minyororo yako.

עֹוד	מִשְׁמְךָ	יִזָּרַע	לֹא־	יְהוָה	עָלֶיךָ	וְצִוָּה	14
tena	kutoka–jina–lako	pandwa	hatapandwa–	BWANA	kuhusu–wewe	Na–ameamuru	
H5750	H8034	H2232	H3808	H3068		H6680	

אָשִׂים	וּמַסֵּכָה	פֶּסֶל	אַכְרִית	אֱלֹהֶיךָ	מִבֵּית	
nitafanya	na–sanamu–ya–kusubu	sanamu	nitakatilia–mbali	–miungu–yako	kutoka–nyumba–ya	
		H6459	H3772	H0430		

פ	קַלֹּתָ֥ה׃	כִּי	קִבְרֶךָ
[P]	umedharauliwa	kwa–maana	kaburi–lako
	H7043		H6913

Yehova ametoa amri juu yako, Ninawi: “ Hakutakuwa na kizazi tena chenye kubeba jina lako. Nitazizuia sanamu zilizochongwa na kuziondoa sanamu za chuma kutoka kwenye nyumba za miungu yenu. Nitachimba makaburi yenu, kwa kudharauliwa kwenu.”

חָגֵּי	שָׁלֹּום	מְשַׁמֵּיעַ	מְבַשֵּׂר	רַגְלֵי	הֶהָרִים	עַל־	הִנֵּה	15
adhimisha	amani	anayetangaza	–mtoa–habari–njema	miguu–ya	milima	juu–ya–	Tazama	
H2287	H7965	H8085	H1319	H7272	H2022		H2009	

]לעבור־[	עֹוד	יוֹסִיף	לֹא	כִּי֙	נְדָרָיִךְ	שַׁלְּמִי	חַגָּיִךְ	יְהוּדָה
Ketiv	tena	ataendelea	hata–	kwa–maana	nadhiri–zako	timiza	sikukuu–zako	Yuda
	H5750	H3254	H3808		H5088		H2282	H3063

נִכְרָת׃	כְּלִיָּעַל	בְּלִיַּעַל	בָּךְ	)לַעֲבָר־(
amekatiliwa–mbali	yote	mwovu	ndani–yako	kupita
H3772	H3605	H1100	H5674	

Tazama, juu ya milima kuna miguu ya mtu aletaye habari njema, anayetangaza amani! Sherehekeeni sikukuu zenu, Yuda, na tunzeni nadhiri zenu, kwa maana mwovu hatawavamia tena; ameondolewa kabisa.

Chapter 2

מָתְנַיִם	חַזֵּק	דַּרְכֵּךְ	צַפֵּה־	מְצָדָה	נָצֹור	פָּנֶיךָ	עַל־	מֵפֵיץ	עָלָה	1
viuno	imarisha	njia	angalia–	ngome	linda	uso–wako	dhidi–ya–	mtawanya	Amepanda	
H4975	H2388	H1870	H6822	H4694	H5341	H6440			H5927	

מְאֹד׃	כֹּחַ	אַמֵּץ	
sana	nguvu	ongeza	
H3966		H0553	

Yule ambaye atakuharibu vipande vipande anakuja dhidi yako. Linda kuta za mji, linda barabara, jitieni nguvu ninyi wenyewe, yakusanyeni majeshi yenu.

יִשְׂרָאֵל	כִּגְאוֹן	יַעֲקֹב	גְּאוֹן	אֶת־	יְהוָה	שָׁב	כִּי	2
–Israeli	kama–utukufu–wa	–Yakobo	utukufu–wa	–	BWANA	anarudisha	Kwa–maana	
H3478	H1347	H3290	H1347	H0853	H3068	H7725		

שֹׁחֲתוּ׃	וּזְמֹרֵיהֶם	בִּקְקוּם	בְּקָקוּם	כִּי
wameyaharibu	na–matawi–yao	watupaji	wamewatupa	kwa–maana
H7843	H2156			

Maana Yehova anarejesha fahari ya Yakobo, kama fahari ya Israeli, ingawa wateka nyara waliwaharibu na kuharibu matawi ya zabibu zao.

מְתֻלָּעִים	חַיִל	אַנְשֵׁי־	מְאָדָם	גִּבְרֵיהוּ	מָגֵן	3
wamevaa–nyekundu	jeshi	watu–wa–	imepakwa–rangi–nyekundu	–mashujaa–wake	Ngao–ya	
H8529	H2428	H0376	H0119	H1368	H4043	

הָרָעֽוּ׃	וְהַבְּרֹשִׁים	הַכִּינָו	בְּיוֹם	הָרֶכֶב	פְּלָדוֹת	בְּאֵשׁ־
inatikiswa	na–mikuki	–maandalizi–yake	katika–siku–ya	magari–ya–vita	vyuma	katika–moto–wa–
H7477	H1265		H3117	H7393	H6393	H0784

Ngao za mashujaa wake ni nyekundu, na watu hodari wamevaa nguo nyekundu; magari ya vita yameandaliwa yanang'ara kwenye vyuma vyake wakati wa mchana, na mikuki ya mivinje inarushwa hewani.

מַרְאֵיהֶן	בָּרְחֻבוֹת	יִשְׁתַּקְשְׁקוּן	הָרֶכֶב	יִתְהוֹלְלוּ	בָּחוּצוֹת	4
mwonekano–wake	viwanjani	yanagongana	magari–ya–vita	yanaenda–kwa–wazimu	Barabarani	
H4758	H7339	H8264	H7393		H2351	

יְרוֹצֵצוּ׃	כַּבָּרָקִים	כַּלַּפִּידִם
yanakimbia	kama–umeme	kama–mienge
H7323		H3940

Magari ya vita yapo kasi kwenye mitaa; yanakimbia mbele na nyuma katika mitaa. Yapo kama kurunzi, na yanakimbia kama radi.

יְמַהֲרוּ	בַּהֲלִיכָתָם)	[בהלכותם	יִכָּשְׁלוּ	אַדִּירָיו	יִזְכֹּר	5
wanaharakisha	katika–mwenendo–wao	Ketiv	wanajikwaa	wakuu–wake	Anawakumbuka	
H1979		H1980	H3782	H0117	H2142	

הַסֹּכֵךְ׃	וְהֻכַן	חוּמָתָהּ
kinga	na–imeandaliwa	ukuta–wake
		H2346

Yule ambaye atakuvunja vipande vipande anawaita maafisa wake; wanajikwaa kila mmoja kwa mwingine katika kutembea kwao; wanaharakisha kuushambulia ukuta wa mji. Ngao kubwa imetayarishwa kujikinga na hawa washambuliaji.

נָמוֹג׃	וְהַהֵיכָל	נִפְתָּחוּ	הַנְּהָרוֹת	שַׁעֲרֵי	6
linayeyuka	na–jumba–la–kifalme	yamefunguliwa	–mito	Malango–ya	
H4127	H1964		H5104	H8179	

Malango kwenye mito yamelazishwa kufunguka, na jumba la mfalme linaanguka kwenye uharibifu.

כְּקוֹל	מְנַהֲגוֹת	וְאַמְהֹתֶיהָ	הָעֲלָתָה	גֻּלְיָתָה	וְהֻצַּב	7
kama–sauti–ya	wanaomboleza	na–wajakazi–wake	amechukuliwa	amevuliwa	Na–imeamriwa	
		H0519	H5927	H1540	H5324	

לִבְבֵהֶן׃	עַל־	מְתֹפְפֹת	יוֹנִים
vifua–vyao	juu–ya–	wakijipiga	–njiwa
H3824		H8608	H3123

Husabu amevuliwa mavazi yake na amachukuliwa; watumishi wake wa kike wanaomboleza kama njiwa, wanavipiga vifua vyao.

עִמְדוּ	נָסִים	וְהֵמָּה	הֵיא	מֵימֵי	מַיִם	כִּבְרֵכַת־	וְנִינְוֵה	8
simameni	wanakimbia	lakini–wao	–yake	tangu–siku–za	maji	kama–bwawa–la–	Na–Ninawi	
H5975	H5127	H1992	H1931	H3117	H4325	H1295	H5210	

מַפְנֶה׃	וְאֵין	עֲמְדוּ
anayegeuka	lakini–hakuna	simameni
H6437	H0369	H5975

Ninawi ni kama bwawa la maji linalovuja, watu wake kwa pamoja wanakimbia kama maji yanayotiririka. Wengine wanasema, “ Simama, simama,” lakini hakuna anayegeuka nyuma.

כָּבֹד	לַתְּכוּנָה	קֹצֶה	וְאֵין	זָהָב	בָּזוּ	כֶּסֶף	בְּזוּ	9
utajiri	wa–akiba	mwisho	na–hakuna	dhahabu	tekeni–nyara	fedha	Tekeni–nyara	
H3519	H8498		H0369	H2091	H0962	H3701	H0962	

חֶמְדָּה׃	כְּלִי	מִכֹּל
vya–thamani	vyombo	kutoka–vyote–
	H3627	H3605

Chukua nyara ya fedha, kuchua nyara ya dhahabu, maana hakuna mwisho wake, kwa fahari ya vitu vyote vizuri vya Ninawi.

בִּרְכַּיִם	וּפָק	נָמֵס	וְלֵב	וּמְבֻלָקָה	וּמְבוּקָה	בּוּקָה		10
–magoti	na–kutetemeka–kwa	unayeyuka	na–moyo	na–maangamizi	na–utupu	Tupu		
H1290	H6375	H4549		H1110	H4003	H0950		

פְּאֵרוּר׃	קִבְצוּ	כֶלֶם	וּפְנֵי	מָתְנַיִם	בְּכָל־	וְחַלְחָלָה
weusi	zimekusanya	–wote	na–nyuso–za	viuno	katika–viuno–vyote–	na–maumivu
H6289	H6908	H3605	H6440	H4975	H3605	H2479

Ninawi ipo tupu na imeharibiwa. Moyo wa kila mtu unayeyuka, magoti ya kila mmoja yanagongana pamoja, na uchungu upo kwa kila mmoja; sura zao wote zimepauka.

הָלַךְ	אֲשֶׁר	לַכְּפִרִים	הִוא	וּמִרְעֵה	אֲרָיוֹת	מְעוֹן	אַיֵּה	11
alitembea	ambapo	kwa–simba–wachanga	hayo	na–malisho	–simba	pango–la	Iko–wapi	
H1980			H1931	H4829		H4583	H0346	

מַחֲרִיד׃	וְאֵין	אַרְיֵה	גּוּר	שָׁם	לָבִיא	אַרְיֵה
anayeshtua	na–hakuna	–simba	mtoto–wa	pale	simba–jike	simba
H2729	H0369		H1482	H8033		

Sasa liko wapi pango la simba, sehemu ambapo simba wadogo hula chakula, sehemu ambapo simba dume na simba jike walitembea, pamoja wana-simba, ambapo hawakuogopa kitu chochote?

וַיְמַלֵּא־	לְלִבְאֹתָיו	וּמִחַנָק	גְּרוֹתָיו	בְּדֵי	טֹרֵף	אַרְיֵה		12
na–alijaza–	kwa–simba–wake–wa–kike	na–alikaba	–watoto–wake	kwa–ajili–ya	alirarua	Simba		
H4390		H2614	H1484	H1767	H2963			

טְרֵפָה׃	וּמְעֹנָתָיו	חֹרָיו	טֶרֶף
vilichoraruliwa	na–mapango–yake	mapango–yake	mawindo
H2966	H4585	H2356	H2964

Simba alirarua mawindo yake vipande vipande kwa ajili ya watoto wake; aliwanyonga mawindo wake kwa ajili ya wake zake, na kulijaza pango lake mawindo, makao yake kwa mizoga iliyoraruliwa.

13

בֶּעָשָׁן katika–moshi H6227	וְהִבְעַרְתָּי na–nitateketeza	צְבָאוֹת –majeshi	יְהוָה BWANA–wa H3068	נְאֻם asema H5002	אֵלַיִךְ dhidi–yako H0413	הִנֵּנִי Tazama–mimi H2009

מֵאֶרֶץ kutoka–nchi H0776	וְהִכְרַתִּי na–nitakatilia–mbali H3772	חָרֵב upanga H2719	תֹּאכַל itakula H0398	וּכְפִירַיִךְ na–simba–wako–wachanga	רְכֻבָּהּ magari–yake–ya–vita H7393

ס [S]	מַלְאָכֶיךָ׃ –wajumbe–wako H4397	קוֹל sauti–ya	עוֹד tena H5750	יִשָּׁמַע kusikika H8085	וְלֹא־ na–haitasikika– H3808	טַרְפֵּךְ mawindo–yako H2964

“Tazama, mimi nipo kinyume na wewe- hili ni neno la Yehova wa majeshi. Nitayachoma magari yenu ya vita katika moshi, na upanga utateketeza simba wenu vijana. Nitazuia nyara zenu kutoka kwenye nchi yangu, na sauti za wajumbe wenu hazitasikika tena.”

Chapter 3

1

טָרֶף׃ mawindo H2964	יָמִישׁ ondoka H4185	לֹא hayaondoki– H3808	מְלֵאָה umejaa H4395	פָּרֹק uporaji H6563	כָּחַשׁ uongo H3585	כֻּלָּהּ wote H3605	דָּמִים –damu H1818	עִיר mji–wa	הֹוי Ole H1945

Ole kwa mji uliojaa damu! Wote umejaa uongo na mali za wizi; wahanga wapo kwake daima.

2

הִתֵּר anayekimbia H1725	וְסוּס na–farasi	אוֹפֶן –gurudumu H0212	רַעַשׁ –mshindo–wa H7494	וְקוֹל na–sauti–ya	שׁוֹט –mjeledi H7752	קוֹל Sauti–ya

מְרַקֵּדָה׃ linaloruka H7540	וּמֶרְכָּבָה na–gari–la–vita H4818

Lakini sasa kunasauti ya mijeledi na sauti za kugongesha matairi, farasi wakicheza, na magari ya vita yanaruka ruka.

3

וְלֹב na–wingi–wa H7230	חַנִּית –mkuki H2595	וּבְרַק na–kumeta–kwa	חֶרֶב –upanga H2719	וְלַהַב na–mwako–wa H3851	מַעֲלֶה anakuja–juu H5927	פָּרָשׁ Mpanda–farasi

)וְכָשְׁלוּ(na–wanajikwaa H3782	]יכשלון Ketiv H3782	לַגְוִיָּה wa–miili H1472	קֵצֶה mwisho	וְאֵין na–hakuna H0369	פֶּגֶר –maiti H6297	וְכֶבֶד na–rundo–la H3514	חָלָל –waliouawa

בִּגְוִיָּתָם׃ juu–ya–miili–yao H1472

Kuna wapanda farasi wanashambulia, Upanga unang'ara, mikuki inametameta, marundo ya maiti, mafungu makubwa ya miili; hakuna ukomo wa miili, washambuliaji wanajikwaa juu yake.

4

הַמֻּכֶּרֶת anayeuza H4376	כִּשְׁפִּים –uchawi H3785	בַּעֲלַת bibi–wa H1172	חֵן –sura H2580	טוֹבַת mzuri–wa	זוֹנָה –kahaba H2181	זְנוּנֶיהָ –uzinzi–wa H2183	מֹכֵר Kwa–sababu–ya–wingi–wa H7230

בִּכְשָׁפֶיהָ׃ kwa–uchawi–wake H3785	וּמִשְׁפָּחוֹת na–jamaa H4940	בִּזְנוּנֶיהָ kwa–uzinzi–wake H2183	גּוֹיִם mataifa

Hii inatokea kwa sababu ya matendo ya tamaa ya kahaba mzuri, mzoefu wa uchawi, mwenye kuuza taifa kwa umalaya wake, na watu kwa njia ya matendo yake ya kichawi.

עַל־	שׁוּלַיִךְ	וְגִלֵּיתִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	אֵלַיִךְ	הִנְנִי	5
juu–ya–	pindo–zako	na–nitafunua	–majeshi	BWANA–wa	asema	dhidi–yako	Tazama–mimi	
	H7757	H1540		H3068	H5002	H0413	H2009	

קְלוֹנֵךְ׃	וּמַמְלָכוֹת	מַעְרֶיךָ	גּוֹיִם	וְהַרְאֵיתִי	פָּנָיִךְ	
aibu–yako	na–falme	uchi–wako	mataifa	na–nitaonyesha	uso–wako	
H7036	H4467	H4626		H7200	H6440	

“ Tazama, mimi nipo kinyume na wewe- hili ni neno la Yehova wa majeshi- sketi yako nitaiinua juu ya uso wako na kuzionyesha sehemu zako za siri kwa mataifa, aibu yako kwa falme.

כִּרְאִי׃	וְשַׂמְתִּיךְ	וְנִבַּלְתִּיךְ	שִׁקֻּצִים	עָלַיִךְ	וְהִשְׁלַכְתִּי	6
kama–kitu–cha–kuangaliwa	na–nitakufanya	na–nitakudhalilisha	uchafu	juu–yako	Na–nitatupa	
H7210			H8251		H7993	

Nitarusha uchafu wa kuchukiza na kukufanya uwe mbaya sana; nitakufanya uwe mtu wa kutazamwa na kila mmoja.

נִינְוֵה	שָׁדְדָה	וְאָמַר	מִמֵּךְ	יְדוֹד	רֹאַיִךְ	כָּל־	וְהָיָה	7
Ninawi	imeharibiwa	na–atasema	kutoka–kwako	atakukimbia	anayekuona	kila–	Na–itakuwa	
H5210	H7703	H0559		H5074	H7200	H3605	H1961	

לָךְ׃	מְנַחֲמִים	אֲבַקֶּשׁ	מֵאַיִן	לָהּ	נָנוּד	מִי
kwako	wafariji	nitatafuta	kutoka–wapi	yeye	atamhurumia	ni–nani
	H5162	H1245	H0370		H5110	H4310

Itakuwa kwamba kila mmoja anayekutazama atakukimbia na kusema, “ Ninawi ameharibika; ni nani ataomboleza kwa ajili yake?' Ni wapi nitampata mtu anayeweza kukufariji?”

לָהּ	סָבִיב	מַיִם	בִּיאֹרִים	הַיְשְׁבָה	אָמוֹן	מִנָּא	הֲתֵיטִבִי	8
yeye	kuzunguka	maji	kando–ya–mito	uliokaa	Amoni	No–	Je–wewe–ni–bora–kuliko	
	H5439	H4325	H2975	H3427	H0528	H4996	H3190	

חוֹמָתָהּ׃	מַיָּם	יָם	חֵיל	אֲשֶׁר־
ukuta–wake	kutoka–bahari	bahari	ngome	ambayo–
H2346	H3220	H3220	H2426	

Ninawi, je wewe ni bora kuliko Noamoni, uliojengwa juu ya Mto Naili, uliokuwa umezungukwa na maji, ambao ulinzi wake ilikuwa bahari, ambao ukuta wake ilikuwa bahari yenyewe?

בְּעֻזָּרְתֵּךְ׃	הָיוּ	וְלוּבִים	פּוּט	קֵצֶה	וְאֵין	וּמִצְרַיִם	עָצְמָה	כּוּשׁ	9
msaada–wako	walikuwa	na–Libia	Putu	mwisho	na–hakuna	na–Misri	nguvu–yake	Kushi	
H5833	H1961	H3864	H6316		H0369	H4714	H6109		

Ethiopia na Misri zilikuwa nguvu zake, na mwisho wake haukuwepo; Putu na Libya walikuwa rafiki zake.

יְרֻטָּשׁוּ	עֹלָלֶיהָ	גַּם	בַּשֻּׁבִי	הָלְכָה	לַגֹּלָה	הִיא	גַּם־	10
walipondwa	watoto–wake	hata	utumwani	alienda	kwa–uhamisho	yeye	Hata–	
H7376	H5768	H1571		H1980	H1473	H1931	H1571	

גּוֹרָל	יַדּוּ	נִכְבֵּדֶיהָ	וְעַל־	חוּצוֹת	כָּל־	בְּרַאשׁ	
kura	walipiga	waheshimiwa–wake	na–juu–ya–	barabara	barabara–zote–	kichwani–mwa	
H1486	H3032	H3513		H2351	H3605		

בַּזִּקִּים׃	רֻתְּקוּ	גְּדוֹלֶיהָ	וְכָל־	
kwa–minyororo	walifungwa	wakuu–wake	na–wakuu–wake–wote–	
	H7576		H3605	

Lakini Noamoni alichukuliwa; alikwenda kwenye mateka; watoto wake wadogo walivunjwa vipande vipande katika kila makao makuu ya mtaa; adui zake walipiga kura kwa watu wake wenye heshima na wakuu wake wote walifungwa minyororo.

מֵאוֹיֵב׃	מָעוֹז	תְּבַקְּשִׁי	אַתְּ	גַּם־	נַעֲלָמָה	תִּהְיִי	תִּשְׁכְּרִי	אַתְּ	גַּם־	11
kutoka–adui	kimbilio	utatafuta	wewe	hata–	umefichwa	utakuwa	utalewa	wewe	Hata–	
H0341	H4581	H1245		H1571	H5956	H1961	H7937		H1571	

Wewe pia utalewa; utajaribu kujificha, na utatafuta makimbilio kutoka kwa adui yako.

יִנָּוֹעוּ	אִם־	בְּכוּרִים	עִם־	תְּאֵנִים	מִבְצָרַיִךְ	כָּל־		12
yatatikiswa	ikiwa–	matunda–ya–kwanza	pamoja–na–	mitini	ngome–zako	Ngome–zako–zote–		
H5128		H1061		H8384	H4013	H3605		

אוֹכֵל׃	פִּי	עַל־	וְנָפְלוּ
–alaye	kinywa–cha	juu–ya–	na–yataanguka
H0398	H6310		H5307

Ngome zako zote zitakuwa kama mitini yenye tini zilizoiva mapema: kama zikitikiswa, zitaangukia kwenye kimywa cha mlaji.

נִפְתְּחוּ	פָּתוֹחַ	לְאֹיְבֵיךְ	בְּקִרְבֵּךְ	נָשִׁים	עַמָּךְ	הִנֵּה	13
yamefunguliwa	kufunguka	kwa–adui–zako	katikati–yako	wanawake	watu–wako	Tazama	
		H0341	H7130	H0802		H2009	

בְּרִיחָיִךְ׃	אֵשׁ	אָכְלָה	אַרְצֵךְ	שַׁעֲרֵי
makomeo–yako	moto	umekula	–nchi–yako	malango–ya
H1280	H0784	H0398	H0776	H8179

Tazama, watu miongoni mwenu ni wanawake; malango ya nchi yako yamefunguliwa sana kwa ajili ya adui zako; moto umeharibu bawaba zake.

וּרְמִסִי	בַטִּיט	בָּאִי	מִבְצָרָיִךְ	חֲזִקִי	לָךְ	שֹׁאֲבִי־	מָצוֹר	מֵי	14
na–kanyaga	matopeni	ingia	ngome–zako	imarisha	kwako	chota–	–kuzingirwa	Maji–ya	
H7429	H2916	H0935	H4013	H2388		H7579	H4692	H4325	

מַלְבֵּן׃	הַחֲזִיקִי	בַּחֹמֶר	
utengenezaji–wa–matofali	shika–imara	udongo	
H4404	H2388		

Nenda ukachote maji kwenye boma iliyozingirwa; ziimarishe ngome zako; nenda kwenye udongo na kandamiza matope; finyanga kwa ajili ya matofali.

הִתְכַּבֵּד	כַּיֶּלֶק	תֹּאכְלֵךְ	חֶרֶב	תַּכְרִיתֵךְ	אֵשׁ	תֹּאכְלֵךְ	שָׁם		15
jiongeze	kama–tunutu	itakuteketeza	upanga	itakukatilia–mbali	moto	itakuteketeza	Pale		
H3513	H3218	H0398	H2719	H3772	H0784	H0398	H8033		

כָּאַרְבֶּה׃	הִתְכַּבְּדִי	כַּיֶּלֶק	
kama–nzige	jiongeze	kama–tunutu	
H0697	H3513	H3218	

Moto utakuteketeza pale, na upanga utakuangamiza. Utateketezwa kama nzige wachanga wanavyoteketeza kila kitu. Ninyi wenyewe mjitengeneze kuwa wengi kama nzige wachanga, na wengi kama nzinge waliopevuka.

פָּשָׁט	יֶלֶק	הַשָּׁמַיִם	מִכּוֹכְבֵי	רְכָלַיִךְ	הִרְבֵּית	16
anararua	tunutu	–mbingu	kuliko–nyota–za	wafanya–biashara–wako	Umewazidisha	
H6584	H3218	H8064	H3556	H7402		

וַיָּעֹף׃
na–anaruka

Umezidisha wafanyabiashara wako zaidi kuliko nyota mbinguni; lakini wapo kama tunutu: wanapora nchi na kisha kuruka kwenda mbali.

בַּגְּדֵרוֹת	הַחוֹנִים	גְּבֵי	כְּגוֹב	וְטַפְסְרַיִךְ	כָּאַרְבֶּה	מְנֻזָּרַיִךְ	17
katika–kuta	wanaotua	–nzige	kama–makundi–ya	na–maafisa–wako	kama–nzige	Walinzi–wako	
H1448	H2583			H2951	H0697	H4502	

נוֹדַע	וְלֹא־	וְנוֹדַד	זֶרְחָה	שָׁמֶשׁ	קָרָה	בְיוֹם	
kujulikana	na–haijulikani–	na–wanaruka	linapochomoza	jua	–baridi	katika–siku–ya	
H3045	H3808	H5074	H2224	H8121	H7135	H3117	

אַיָּם׃	מְקוֹמוֹ
wako–wapi	mahali–pake
H0335	H4725

Wafalme wenu wapo wengi kama zinge, na wakuu wenu wa majeshi ni kama kundi la wadudu wenye kuweka kambi katika ukuta wakati wa baridi. Lakini jua linapowaka wanaruka kwenda mbali ambako hakuna anayepajua.

אַדִּירֶיךָ	יִשְׁכְּנוּ	אַשּׁוּר	מֶלֶךְ	רֹעֶיךָ	נָמוּ	18
wakuu–wako	wanalala	–Ashuru	mfalme–wa	wachungaji–wako	Wamelala–usingizi	
H0117	H7931	H0804	H4428		H5123	

מְקֻבָּץ׃	וְאֵין	הֶהָרִים	עַל־	עַמְּךָ	נָפֹשׁוּ
anayewakusanya	na–hakuna	milima	juu–ya–	watu–wako	wametawanyika
H6908	H0369	H2022			

Mfalme wa Ashuru, wachungaji wako wamelala; watawala wako wamejilaza chini kupumzika. Watu wako wametawanyika juu ya milima, na hakuna hata mmoja wa kuwakusanya.

שִׁמְעֲךָ	שָׁמְעֵי	וְכַל	מַכָּתֶךָ	נַחְלָה	לְשִׁבְרֶךָ	כֹּהָה	אֵין־	19
habari–zako	wanaosikia	wote–	pigo–lako	ni–mbaya	kwa–jeraha–lako	uponyaji	Hakuna–	
	H8085	H3605	H4347		H7667	H3545	H0369	

תָּמִיד׃	רָעָתְךָ	עָבְרָה	לֹא־	מִי	עַל־	כִּי	עָלֶיךָ	כַּף	תָּקְעוּ
daima	uovu–wako	pita	haiku–	nani	juu–ya–	kwa–maana	juu–yako	makofi	watapiga
H8548			H3808	H4310				H3709	H8628

Hakuna uponyaji unaowezekana kwa ajili ya vidonda vyako. Vidonda vyako ni vikubwa. Wanaosikia habari juu yako watapiga makofi kwa furaha juu yako. Ni nani aliyejiepusha kwa uovu wako wa daima?

Habakkuk

Chapter 1

הַמַּשָּׂא	אֲשֶׁר	חָזָה	חֲבַקּוּק	הַנָּבִיא׃	1
mzigo	ambao	aliona	Habakuki	nabii	
		H2372	H2265	H5030	

Ujumbe ambao habakuki nabii alipokea,

וְלֹא	חָמָס	אֵלֶיךָ	אֶזְעַק	תִּשְׁמַע	וְלֹא	שִׁוַּעְתִּי	יְהוָה	אָנָה	עַד־	2
na–hapana	udhalimu	kwako	ninalia	unasikia	na–hapana	nimekulilia	Yahwe	lini	mpaka	
H3808	H2555	H0413	H2199	H8085	H3808	H7768	H3068	H0575	H5704	

תּוֹשִׁיעַ׃
unaokoa
H3467

Yahwe, kwa muda gani nitalilia msaada, na hutasikia? Nimekulilia wewe katika kitisho, 'vurugu' lakini hutaniokoa.

לְנֶגְדִּי	וְחָמָס	וְשֹׁד	תַּבִּיט	וְעָמָל	אָוֶן	תַּרְאֵנִי	לָמָּה	3
mbele–yangu	na–udhalimu	na–uharibifu	unaangalia	na–taabu	uovu	unanionyesha	kwa–nini	
H5048	H2555	H7701	H5027	H5999	H0205	H7200	H4100	

יְנַשֵּׂא׃	וּמָדוֹן	רִיב	וַיְהִי	
yanainuka	na–mabishano	ugomvi	na–kuna	
H5375	H4066	H7379	H1961	

Kwanini unanifanya nione mabaya na kuangalia matendo mabaya. Uharibifu na vurugu uko mbele yangu; kuna mapambano, na ushindani unainuka.

כִּי	מִשְׁפָּט	לָנֶצַח	יֵצֵא	וְלֹא־	תּוֹרָה	תָּפוּג	כֵּן	עַל־		4
kwa–sababu	haki	milele	inatoka	na–hapana	sheria	inadhoofika	ndiyo–maana	kwa–hiyo		
	H4941	H5331	H3318	H3808	H8451	H6313				

מִשְׁפָּט	יֵצֵא	כֵּן	עַל־	הַצַּדִּיק	אֶת־	מַכְתִּיר	רָשָׁע	
haki	inatoka	ndiyo–maana	kwa–hiyo	mwenye–haki	(kitu–kile)	anamzingira	mwovu	
H4941	H3318			H6662	H0853	H3803	H7563	

מְעֻקָּל׃
iliyopotoka
H6127

Walakini sheria ni dhaifu, na haki haiishi kwa wakati wowote. Sababu uovu umezunguka haki; walakini haki ya uongo inatoweka. “Yahwe” anamjibu habakuki

פֹּעֵל	פֹּעַל	כִּי־	תְמָהוּ	וְהִתְמַהְמָהוּ	וְהַבִּיטוּ	בַגּוֹיִם	רְאוּ
inafanya	kazi	kwa–sababu	shangaeni	na–shangaeni	na–tazameni	katika–mataifa	angalieni
H6466	H6467		H8539	H8539	H5027		H7200

יְסֻפָּר׃	כִּי	תַאֲמִינוּ	לֹא	בְּיֹמֵיכֶם	5
ikiambiwa	hata–kama	mtaamini	hapana	katika–siku–zenu	
		H0539	H3808	H3117	

“Angalia mataifa na uwajaribu; stajaabishwa na shangazwa! Sababu nina uhakika kuhusu kufanya kitu katika siku zako kwamba hutaamini itakapotaarifiwa kwenu.

וְהַנִּמְהָר	הַמַּר	הַגּוֹי	הַכַּשְׂדִּים	אֶת־	מְקִים	הִנְנִי	כִּי־
na–la–haraka	kali	taifa	Wakaldayo	(kitu–kile)	ninaamsha	tazama–mimi	kwa–sababu
	H4751		H3778	H0853		H2009	

לוֹ׃	לֹא־	מִשְׁכְּנוֹת	לָרֶשֶׁת	אֶרֶץ	לְמֶרְחֲבֵי־	הַהוֹלֵךְ	6
yake	si	makazi	kumiliki	nchi	kwa–upana–wa	anayeenda	
	H3808	H4908	H3423	H0776	H4800	H1980	

Sababu angalia! nakaribia kuwainua Wakaldayo - taifa katili na lenye kishindo - wanatembea kupitia upana wa nchi kuteka nyumba zisizo za kwao.

יֵצֵא׃	וּשְׁאֵתוֹ	מִשְׁפָּטוֹ	מִמֶּנּוּ	הֽוּא	וְנוֹרָא	אָיֹם	7
inatoka	na–ukuu–wake	hukumu–yake	kutoka–kwake	yeye	na–ya–kuogofya	ya–kutisha	
H3318	H7613	H4941		H1931	H3372	H0366	

Wanahofu na kuogopa; hukumu yao na uzuri kutoka kwao unaendelea.

וּפָשׁוּ	עֶרֶב	מִזְאֵבֵי	וְחַדּוּ	סוּסָיו	מִנְּמֵרִים	וְקַלּוּ	8
na–wanaenea	jioni	mbwa–mwitu–wa	na–wakali–kuliko	farasi–zake	chui	na–wepesi–kuliko	
	H6153	H2061			H5246	H7043	

כְּנֶשֶׁר	יָעֻפוּ	יָבֹאוּ	מֵרָחוֹק	וּפָרָשָׁיו	פָּרָשָׁיו	
kama–tai	wanaruka	wanakuja	kutoka–mbali	na–wapanda–farasi–wake	wapanda–farasi–wake	
H5404		H0935	H7350			

לֶאֱכוֹל׃	חָשׁ
kula	anayeharakisha
H0398	

Farasi wao pia wanambio sana kuliko chui, wepesi sana kuliko mbwa mwitu wa jioni. Farasi wao huwaseta, na wapanda farasi wao wanakuja kutoka mbali - wanapaa kama tai anayewahi kula.

וַיֶּאֱסֹף	קָדִימָה	פְּנֵיהֶם	מְנַשֵּׂת	יָבֹוא	לְחָמָס	כֻּלֹּה	9
na–anakusanya	mashariki	nyuso–zao	mwelekeo–wa	wanakuja	mnapanga	wote	
H0622	H6921	H6440	H4041	H0935	H2555	H3605	

שֶׁבִי׃	כַּחוֹל
mateka	kama–mchanga
	H2344

Wote wanakuja kwa vurugu; makundi yao yanakwenda kama upepo wa jangwani, na wanakusanya mateka kama mchanga.

מִבְצָר	לְכָל־	הֽוּא	לֹו	מִשְׁתָּק	וּרְזָנִים	יִתְקַלָּס	בַּמְּלָכִים	וְהוּא	10
ngome	kila	yeye	kwake	mzaha	na–watawala	anawadhihaki	wafalme	na–yeye	
H4013	H3605	H1931		H4890	H7336	H7046	H4428	H1931	

וַיֵּילְכָדָה׃	עָפָר	וַיִּצְבֹּר	יִשְׂחָק
na–anaiteka	mavumbi	na–anakusanya	anaicheka
H3920	H6083	H6651	H7832

Wanawadhihaki wafalme, na viongozi ni dhihaka kwaajili yao. Huicheka kila ngome, maana hurundika mavumbi na kuyaondoa.

11

אָז	חָלַף	רוּחַ	וַיַּעֲבֹר	וְאָשֵׁם	זוּ	כֹּחוֹ	לֵאלֹהָיו׃
kisha	inapita	roho	na–anapita	na–anakuwa–na–hatia	hii	nguvu–yake	mungu–wake
	H2498	H7307		H0816	H2098		H0430

Ndipo upepo utapita; itaendelea kupita - watu wenye hatia, ambao uwezo wao ni katika mungu.” Habakuki anamuuliza Yahwe swali lingine

12

הֲלֹוא	אַתָּה	מִקֶּדֶם	יְהוָה	אֱלֹהַי	קְדֹשִׁי	לֹא	נָמוּת
je–si	wewe	tangu–zamani	Yahwe	Mungu–wangu	Mtakatifu–wangu	hapana	tutakufa
H3808			H3068	H0430	H6918	H3808	H4191

יְהוָה	לְמִשְׁפָּט	שַׂמְתּוֹ	וְצוּר	לְהוֹכִיחַ	יְסַדְתּוֹ׃	
Yahwe	kwa–hukumu	umemweka	na–Mwamba	kurekebisha	umemweka	
H3068	H4941		H6697	H3198	H3245	

“Wewe si wa tangu nyakati za zamani, Yahwe Mungu wangu, uliye Mtakatifu? Sisi hatutakufa. Yahwe aliwatenga kwaajili ya hukumu, na ninyi, Mwamba, mmeimarisha kwaajili ya kusahihisha.

13

טְהָוֹר	עֵינַיִם	מֵרְאוֹת	רָע	וְהַבִּיט	אֵל־	עָמָל	לֹא	תּוּכַל	לָמָּה
safi	macho	kuona	uovu	na–kuangalia	juu–ya	taabu	hapana	unaweza	kwa–nini
H2890		H7200		H5027	H0413	H5999	H3808	H3201	H4100

תַּבִּיט	בּוֹגְדִים	תַּחֲרִישׁ	בְּבַלָּע	רָשָׁע	מְצַדִּיק
unawaangalia	wadanganyifu	unanyamaza	wakati–anapomeza	mwovu	mwenye–haki–kuliko
H5027	H0898		H1104	H7563	H6662

מִמֶּנּוּ׃
yeye

Macho yenu ni safi kuangaza juu ya uovu, lakini hamuwezi kuangalia matendo mabaya kwa fadhila; kwa nini mnaangalia kwa upendeleo hivyo juu ambao wanasaliti? Kwanini kunyamaza wakati uovu unameza sana wenye haki zaidi yao?

14

וַתַּעֲשֶׂה	אָדָם	כִּדְגֵי	הַיָּם	כְּרֶמֶשׂ	לֹא־	מֹשֵׁל	
na–unafanya	binadamu	kama–samaki–wa	bahari	kama–viumbe–vitambaavyo	bila	mtawala	
	H0120	H1709	H3220	H7431	H3808	H4910	

בּוֹ׃
juu–yake

unawafanya watu kama samaki baharini, kama vitu vitambaavyo bila kiongozi juu yao.

15

כֻּלֹּה	בְּמַכְמֵרְתָּו	עַל־	כֵּן	יִשְׂמַח	וְיָגִיל׃
wote	kwa–juya–lake	kwa–hiyo	ndiyo–maana	anafurahi	na–anashangilia
H3605				H8055	H1523

וַיֶּאֱסְפֵהוּ	בְּחֶרְמֹו	יְגָרֵהוּ	הֶעֱלָה	בְּחַכָּה		
na–anawakusanya	kwa–wavu–wake	anawakokota	amewapandisha	kwa–ndoano		
H0622		H1641	H5927	H2443		

Wao wanawaleta wote kwa ndoano; wanawakokota watu kutoka kwenye nyavu za samaki na kuwakusanya kwenye wavu wao. Hii ndiyo sababu wanafurahi na kupiga kelele kwa uchangamfu sana.

16

לְמִכְמַרְתּוֹ	וְיִקְטַר	לְחֶרְמּוֹ	יְזַבֵּחַ	כֵּן	עַל־
kwa–juya–lake	na–anafukiza–ubani	kwa–wavu–wake	anatoa–dhabihu	ndiyo–maana	kwa–hiyo
			H2076		

בְּרִאָה׃	וּמַאֲכָלוֹ	חֶלְקוֹ	שָׁמֵן	בָּהֵמָה	כִּי
bora	na–chakula–chake	sehemu–yake	nono	kwa–hizo	kwa–sababu
H1277	H3978		H8082	H1992	

Walakini wanatoa sadaka kwenye nyavu zao za kuvulia na kuchoma ubani kwenye nyavu zao, sababu wanyama wanene ni sehemu yao, na nyama iliyonona ni chakula chao.

17

לֹא	גּוֹיִם	לַהֲרֹג	וְתָמִיד	חֶרְמּוֹ	יָרִיק	כֵּן	הֲעַל
hapana	mataifa	kuua	na–daima	wavu–wake	atamwaga	ndiyo–maana	je–kwa–hiyo
H3808		H2026	H8548		H7324		

יַחְמוֹל׃	ס
atahurumia	[selah]
H2550	

Kwa sababu hiyo watamaliza nyavu zao za kuvulia na kuendelea kuchicha mataifa, bila kuhisi huruma”?

Chapter 2

1

מַה־	לְרְאוֹת	וַאֲצַפֶּה	מָצוֹר	עַל־	וְאֶתְיַצְּבָה	אֶעֱמֹדָה	מִשְׁמַרְתִּי	עַל־
nini	kuona	na–nitaangalia	ngome	juu–ya	na–nitajiweka	nitasimama	ulinzi–wangu	juu–ya
H4100	H7200	H6822	H4692		H3320	H5975	H4931	

תּוֹכַחְתִּי׃	עַל־	אָשִׁיב	וּמָה	בִּי	יְדַבֵּר־
malalamiko–yangu	kuhusu	nitajibu	na–nini	kwangu	atasema
		H7725	H4100		H1696

Nitasimama kwenye nguzo yangu ya ulinzi na kujiweka mwenyewe juu ya mnara wa mlinzi, na nitatazama kwa makini kuona yeye atasema nini kwangu na namna gani nitageuka kutoka kwenye lawama yangu.

2

לְמַעַן	הַלֵּחוֹת	עַל־	וּבָאֵר	חָזוֹן	כְּתֹב	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	וַיַּעֲנֵנִי
ili	vibao	juu–ya	na–uweke–wazi	maono	andika	na–akasema	Yahwe	na–akanijibu
H4616	H3871		H0874	H2377	H3789	H0559	H3068	

בּוֹ׃	קֹרֵא	יָרוּץ
nayo	msomaji	akimbie
	H7121	H7323

Yahwe alinijibu na alisema, “Rekodi maono haya, na uandike dhahiri juu ya kibao ili kwamba anayesoma anaweza kukimbia.

3

לַקֵּץ	וְיָפֵחַ	לַמּוֹעֵד	חָזוֹן	עוֹד	כִּי
kwa–mwisho	na–yanapumua	kwa–wakati–ulioamriwa	maono	bado	kwa–sababu
H7093	H6315	H4150	H2377	H5750	

בֹּא	כִּי־	לּוֹ	חַכֵּה־	יִתְמַהְמָהּ	אִם־	יְכַזֵּב	וְלֹא
kuja	kwa–sababu	yeye	yangojee	yanakawia	ingawa	hayatadanganya	na–hayatadanganya
H0935			H2442	H4102		H3576	H3808

יְאַחֵר׃	לֹא	יָבֹא
yatakawia	hapana	yatakuja
H0309	H3808	H0935

Sababu maono haya bado ni kwa wakati ujao na hatimaye atazungumza bila kuanguka. Ingawa inachelewa, isubiri. Sababu kwa hakika itatakuja na haitachelewa.

בֶּאֱמוּנָתְוֹ	וְצַדִּיק	בְּוֹ	נַפְשֹׁו	יָשְׁרָה	לֹא־	עֻפְלָה	הִנֵּה	4
kwa–imani–yake	lakini–mwenye–haki	ndani–yake	nafsi–yake	nyofu	si	imevimba	tazama	
H0530	H6662		H5315	H3474	H3808		H2009	

יִחְיֶֽה׃
ataishi
H2421

Tazama! yule ambae hamu yake siyo sawa ndani yake anapumua kwa nguvu. Lakini mwenye haki ataishi kwa imani.

יִגְוֶֽה	וְלֹא	יָהִיר	גֶּבֶר	בּוֹגֵד	הַיָּיִן	כִּי־	וְאַף	5
atakaa	na–hapana	mwenye–kiburi	mtu	inadanganya	mvinyo	kwa–sababu	na–zaidi–ya–hayo	
	H3808	H3093	H1397	H0898	H3196		H0637	

יִשְׁבָּֽע	וְלֹא	כַּמָּוֶת׀	וְהָוּא	נַפְשֹׁו	כִּשְׁאֹול	הִרְחִיב	אֲשֶׁר׀
anashiba	na–hapana	kama–kifo	na–yeye	nafsi–yake	kama–kuzimu	amepanua	ambaye
H7646	H3808	H4194	H1931	H5315	H7585	H7337	

הָעַמִּים׃	כָּל־	אֵלָיו	וַיְקַבֵּץ	הַגּוֹיִם	כָּל־	אֵלָיו	וַיֶּאֱסֹף	
watu	wote	kwake	na–anakusanya	mataifa	yote	kwake	na–anakusanya	
	H3605	H0413	H6908		H3605	H0413	H0622	

Sababu mvinyo ni msaliti wa kijana mwenye kiburi ili kwamba asistahimili, lakini hukuza tamaa yake kama kaburi na, kama kifo, haitaweza kuridhishwa. Yeye anajikusanyia kila taifa na anakusanya kwaajili yake watu wote.

לֹו	חִידֹות	וּמְלִיצָה	יִשָּׂאוּ	מָשָׁל	עָלָיו׀	כֻּלָּם	אֲלֵה	הֲלוֹא־	6
kwake	vitendawili	na–mzaha	watainua	mithali	juu–yake	wote	hawa	je–si	
	H2420	H4426	H5375	H4912		H3605	H0428	H3808	

עָלָיו	וּמַכְבִּיד	מָתַי	עַד־	לֹו׀	לֹא־	הַמַּרְבֶּה	הֹוי	וְיֹאמַר
juu–yake	na–anayejitwika	lini	mpaka	yake	si	anayekusanya	ole	na–watasema
	H3513	H4970	H5704		H3808		H1945	H0559

עַבְטִֽיט׃
deni
H5671

Haya yote hayatatengeneza usemi kumdhihaki na wimbo wa dhihaka unaomhusu, 'ole wake yule aongezaye visivyo vya kwake! kwa muda gani utaongeza uzito wa dhamana uliyochukua?'

וְתָהֵֽיל	מְזַעְזְעֶיךָ	וְיִקְצוּ	נֹשְׁכֶיךָ	יָקוּמוּ	פֶּתַע	הֲלוֹא	7
na–utakuwa	wanaokutingisha	na–wataamka	wanaokung'ata	watainuka	ghafla	je–si	
H1961	H2111	H6974			H6621	H3808	

לְמִשִּׁסֹּות׃	לָמֹו׃
kwa–uporaji	kwao
H4933	

Wale wanao ngojea kwako hawatainuka ghafla? na wale wanaokutetemesha kuamka? Utakuwa mwathirika kwaajili yao.

8

עַמִּים	יֶתֶר	כָּל־	יְשָׁלְּוּךָ	רַבִּים	גּוֹיִם	שַׁלּוֹתָ	אַתָּה	כִּי
watu	mabaki–ya	wote	watakupora	mengi	mataifa	umewapora	wewe	kwa–sababu
		H3605						

יִשְׁבֵי	וְכָל־	קִרְיָה	אֶרֶץ	וַחֲמַס־	אָדָם	מִדְמֵי
wakaaji	na–wote	mji	nchi	na–udhalimu–wa	binadamu	kwa–sababu–ya–damu–ya
H3427	H3605	H7151	H0776	H2555	H0120	H1818

פ	בָּהּ׃
[selah]	ndani–yake

Kwasababu umeteka nyara watu wengi, mabaki yote ya watu, yatakuteka nyara wewe. Sababu umemwaga damu nyingi za watu na umetenda kwa uasi kinyume cha nchi, miji, na wote wanaokaa ndani yake.

9

לְהִנָּצֵל	קֹבַע	בַּמָּרוֹם	לָשׂוּם	לְבֵיתוֹ	רָע	בָּצַע	בְּצַע	הוֹי
kuokolewa	kiota–chake	juu	kuweka	kwa–nyumba–yake	mbaya	faida	anayepata	ole
H5337	H7064	H4791				H1215	H1214	H1945

רָע׃	מִכַּף־
uovu	kutoka–mkono–wa
	H3709

Ole kwa yule anayechonga mapato maovu kwaajili ya nyumba yake, hivyo anaweza kutengeneza kiota chake juu kumweka yeye salama mbali na mikono ya uovu.

10

וְחוֹטֵא	רַבִּים	עַמִּים	קְצוֹת־	לְבֵיתֶךָ	בֹּשֶׁת	יָעַצְתָּ
na–kutenda–dhambi–dhidi–ya	wengi	watu	kukata	kwa–nyumba–yako	aibu	umeshauri
H2398			H7096		H1322	H3289

נַפְשֶׁךָ׃
nafsi–yako
H5315

Umebuni aibu kwa nyumba yako kwa kuwakata watu wengi, na umefanya dhambi dhidi yako mwenyewe.

11

פ	יַעֲנֶנָּה׃	מֵעֵץ	וְכָפִיס	תִּזְעָק	מִקִּיר	אֶבֶן	כִּי־
[selah]	itajibu	kutoka–mti	na–boriti	litalia	kutoka–ukuta	jiwe	kwa–sababu
		H6086	H3714	H2199	H7023	H0068	

Sababu jiwe litapaza sauti kutoka ukutani, na pao la mbao litawajibu,

12

בְּעַוְלָה׃	קִרְיָה	וְכוֹנֵן	בְּדָמִים	עִיר	בְּנָה	הוֹי
kwa–udhalimu	mji	na–kuuimarisha	kwa–damu	mji	anayejenga	ole
	H7151		H1818		H1129	H1945

'Ole wake yule ajengaye mji kwa damu, na anayeimarisha mji kwa katika uovu.

13

אֵשׁ	בְּדֵי־	עַמִּים	וְיִיגְעוּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	מֵאֵת	הִנֵּה	הֲלֹוא
moto	kwa–ajili–ya	watu	na–wanachoka	wa–majeshi	Yahwe	kutoka–kwa	tazama	je–si
H0784	H1767		H3021		H3068	H0854	H2009	H3808

יִעָפוּ׃	רִיק	בְּדֵי־	וּלְאֻמִּים
wanachoka	ubatili	kwa–ajili–ya	na–mataifa
H3286	H7385	H1767	H3816

Hii haitoki kwa Yahwe wa majeshi kwamba watu wafanye kazi kwa moto na mataifa yote mengine yanachakaa menyewe bila kitu?

14

כַּמָּיִם יְהוָה כְּבוֹד אֶת־ לָדַעַת הָאָרֶץ תִּמָּלֵא כִּי
kama–maji Yahwe utukufu–wa (kitu–kile) kwa–kujua nchi itajazwa kwa–sababu
H4325 H3068 H3519 H0853 H3045 H0776 H4390

ס יָם׃ עַל־ יְכַסּוּ
[selah] bahari juu–ya yanayofunika
H3220 H3680

Bado nchi itajaa maarifa ya utukufu wa Yahwe kama maji yanavyojaza bahari.

15

לְמַעַן שַׂכֶּר וְאַף חֲמָתְךָ מְסַפֵּחַ רֵעֵהוּ מַשְׁקֵה הוֹי
ili kulewa na–hata ghadhabu–yako unayemwagilia jirani–yake anayemnywesha ole
H4616 H7937 H0637 H2573 H7453 H8248 H1945

מְעוֹרֵיהֶם׃ עַל־ הַבֵּיט
uchi–wao juu–ya kutazama
H4589 H5027

'Ole wake yule anayemfanya jirani yake alewe, wewe ambaye unaye ongeza sumu uwafanye walewe ili uweze kutazama uchi wao.

16

וְהֵעָרֵל אַתָּה גַם־ שְׁתֵה מִכְּבוֹד קָלוֹן שָׂבַעְתָּ
na–kuonyesha–bila–kutahiriwa wewe hata kunywa badala–ya–utukufu aibu umejazwa
H6188 H1571 H8354 H3519 H7036 H7646

עַל־ וְקִיקָלוֹן יְהוָה יְמִין כְּוֹס עָלֶיךָ תִּסּוֹב
juu–ya na–kutapika–kwa–aibu Yahwe mkono–wa–kulia–wa kikombe–cha juu–yako itazunguka
H7022 H3068 H3225 H5437

כְּבוֹדֶךָ׃
utukufu–wako
H3519

Utavimbiwa na aibu zaidi kuliko utukufu. Kunywa hiyo vilevile, na funua uchi wako mwenyewe. Kikombe cha mkono wa kuume wa Yahwe utakuja katika kukugeukia wewe, na aibu itafunika heshima yako.

17

יְחִיתֶן בְּהֵמוֹת וְשֹׁד יְכַסֶּךָּ לְבָנוֹן חֲמַס כִּי
utawaogofya wanyama na–uharibifu–wa utakufunika Lebanoni udhalimu–wa kwa–sababu
H2865 H0929 H7701 H3680 H3844 H2555

יְשֹׁבֵי וְכָל־ קִרְיָה אֶרֶץ וַחֲמַס־ אָדָם מִדְמֵי
wakaaji na–wote mji nchi na–udhalimu–wa binadamu kwa–sababu–ya–damu–ya
H3427 H3605 H7151 H0776 H2555 H0120 H1818

ס בָּהּ׃
[selah] ndani–yake

Vurugu iliyofanywa kwa Lebanoni itakufunika na uharibifu wa wanyama utakuogopesha. Sababu umemwaga damu za watu na umetenda kwa uasi dhidi ya ile nchi, miji, na wote wanaokaa humo.

18

יְצִרוֹ פִּסְלוֹ כִּי פֶּסֶל הוֹעִיל מָה־
mtengenezaji–wake aliyechonga kwa–sababu sanamu–ya–kuchongwa inanufaisha nini
H3336 H6458 H6459 H3276 H4100

יְצִרוֹ יֹצֵר בָּטַח כִּי שֶׁקֶר וּמוֹרֶה מַסֵּכָה
kazi–yake mtengenezaji anaamini kwa–sababu uongo na–mwalimu–wa sanamu–ya–kuyeyushwa
H3336 H3335 H0982 H8267

ס אִלְמִים׃ אֱלִילִים לַעֲשׂוֹת עָלָיו
[selah] bubu sanamu–zisizosema kufanya juu–yake
H0483 H0457

Sanamu iliyochongwa inakufaidia nini? Sababu yule aliyeichonga hiyo, au ambaye kaisubu kwa kuiyeyusha metali, ni mwalimu wa uongo; Sababu anaiamini kazi ya mikono yake anapotengeneza miungu hii isiyoongea.

הַגֵּה־	יוֹרֶה	הֲוֹא	הוּמָּם	לְאֶבֶן	עוּרִי	הָקִיצָה	לָעֵץ	אֹמֵר	הַוֹי	19
tazama	atafundisha	yeye	kimya	kwa–jiwe	amka	amka	kwa–mti	anayesema	ole	
H2009		H1931	H1748	H0068	H5782	H6974	H6086	H0559	H1945	

בְּקִרְבּוֹ׃	אֵין	רוּחַ	וְכָל־	וָכֶסֶף	זָהָב	תָּפוּשׂ	הוּא
ndani–yake	hakuna	roho	na–yote	na–fedha	dhahabu	amefunikwa	yeye
H7130	H0369	H7307	H3605	H3701	H2091	H8610	H1931

'Ole kwa yule anayeuambia ubao, Amka! Au kwa jiwe lisiloongea, Inuka!' Vitu hivi vinafundisha? Angalia, hiki juu kimefunikwa kwa dhahabu na fedha, lakini ndani yake hakipumui kabisa.

פ	הָאָרֶץ׃	כָּל־	מִפָּנָיו	הַס	קָדְשׁוֹ	בְּהֵיכַל	וַיהוָה	20
[selah]	nchi	yote	mbele–yake	nyamaza	lake–takatifu	katika–hekalu	lakini–Yahwe	
	H0776	H3605	H6440	H2013	H6944	H1964	H3068	

Lakini Yahwe yumo katika hekalu lake takatifu! Nchi yote iwe kimya mbele zake.

Chapter 3

שִׁגְיֹנוֹת׃	עַל	הַנָּבִיא	לַחֲבַקּוּק	תְּפִלָּה	1
shigionoti	kwa	nabii	ya–Habakuki	sala	
H7692		H5030	H2265	H8605	

Maombi ya Habakuki nabii:

חַיֵּיהוּ	שְׁנֵים	בְּקֶרֶב	פָּעָלְךָ	יְהוָה	יָרֵאתִי	שִׁמְעֲךָ	שָׁמַעְתִּי	יְהוָה	2
ihuishe	miaka	katikati–ya	kazi–yako	Yahwe	ninaogopa	habari–yako	nimesikia	Yahwe	
H2421	H8141	H7130	H6467	H3068	H3372		H8085	H3068	

תִּזְכּוֹר׃	רַחֵם	בְּרֹגֶז	תּוֹדִיעַ	שָׁנִים	בְּקֶרֶב
kumbuka	huruma	katika–ghadhabu	fanya–ijulikane	miaka	katikati–ya
H2142	H7355	H7267	H3045	H8141	H7130

Yahwe, nimesikia taarifa zako, na mimi naogopa. Yahwe, fufua kazi yako katikati wakati; katikati ya muda huu; fanya hiyo ijulikane; kumbuka kuwa na rehema katika ghadhabu yako.

כִּסָּה	סֶלָה	פָּארָן	מֵהַר־	וְקָדוֹשׁ	יָבוֹא	מִתֵּימָן	אֱלוֹהַ	3
imefunika	Sela	Parani	kutoka–Mlima	na–Mtakatifu	anakuja	kutoka–Temani	Mungu	
H3680	H5542	H6290	H2022	H6918	H0935	H8487	H0433	

הָאָרֶץ׃	מָלְאָה	וּתְהִלָּתוֹ	הוֹדוֹ	שָׁמַיִם
nchi	imejaza	na–sifa–yake	utukufu–wake	mbingu
H0776	H4390	H8416	H1935	H8064

Mungu alikuja kutoka Temani, na yule Mtakatifu kutoka Parani. Sela. Utukufu wake umezifunika mbingu, na dunia ilikuwa imejaa utukufu wake.

חֲבִיוֹן	וְשָׁם	לוֹ	מִיָּדוֹ	קְרָנַיִם	תְּהִלָּה	כָּאוֹר	וְנֹגַהּ	4
ufichaji–wa	na–huko	kwake	kutoka–mkono–wake	miale	itakuwa	kama–nuru	na–mng'ao	
H2253	H8033		H3027		H1961	H0216	H5051	

עֻזּוֹ׃
nguvu–yake
H5797

Miali miwili ya mikono yake ilikuwa iking'aa kama mwanga, ambapo uweza wake ulifichwa.

לְרַגְלָיו׃	מֶשֶׁךְ	וַיֵּצֵא	דֶּבֶר	יֵלֵךְ	לְפָנָיו	5
miguuni–pake	mwako	na–inatoka	tauni	inaenda	mbele–yake	
H7272	H7565	H3318	H1698	H3212	H6440	

Ugonjwa wa kuua ulitangulia mbele yake, na adha iliifuta miguu yake.

וַיִּתְפֹּצְצוּ	גּוֹיִם	וַיָּתֻּר	רָאָה	אֶרֶץ	וַיְמַדֵּד	וְעָמַד	6
na–zilivunjika	mataifa	na–akawafanya–kutetemeka	alitazama	nchi	na–akapima	alisimama	
			H7200	H0776	H4128	H5975	

לוֹ׃	עוֹלָם	הֲלִיכוֹת	עוֹלָם	גִּבְעוֹת	שַׁחוּ	עַד	הַרְרֵי־
zake	za–milele	njia	milele	vilima–vya	zilishusha	zamani	milima–ya
	H5769	H1979	H5769	H1389	H7817	H5703	H2042

Yeye alisimama na akaipima nchi; aliangalia na aliyatikisa mataifa. Hata milima ya milele iliharibiwa kabisa, na vilima vya milele vilianguka chini. Njia yake ni ya milele.

מִדְיָן׃	אֶרֶץ	יִרְיעוֹת	יִרְגְּזוּן	כוּשָׁן	אָהֳלֵי	רָאִיתִי	אָוֶן	תַּחַת	7
Midiani	nchi–ya	mapazia–ya	yanatetemeka	Kushani	mahema–ya	niliona	taabu	chini–ya	
H4080	H0776	H3407	H7264	H3572	H0168	H7200	H0205	H8478	

ס
[selah]

Niliona mahema ya Wakushi katika mateso, na vitambaa vya mahema katika Midiani vinatetema.

בַּיָּם	אִם־	אַפֶּיךָ	בַּנְּהָרִים	אִם	יְהוָה	חָרָה	הַבְּנְהָרִים	8
dhidi–ya–bahari	au	hasira–yako	dhidi–ya–mito	je	Yahwe	imewaka	je–dhidi–ya–mito	
H3220		H0639	H5104		H3068	H2734	H5104	

יְשׁוּעָה׃	מַרְכְּבֹתֶיךָ	סוּסֶיךָ	עַל־	תִּרְכַּב	כִּי	עֶבְרָתֶךָ
wokovu	magari–yako–ya–vita	farasi–zako	juu–ya	unapanda	kwa–sababu	ghadhabu–yako
H3444	H4818			H7392		H5678

Yahwe alikuwa na hasira pale mtoni? Ghadhabu yako ilikuwa dhidi ya mito, au hasira yako dhidi ya bahari, unapopanda juu ya farasi wenye mikokoteni na wa ushindi wako?

אָרֶץ׃	תְּבַקַּע־	נְהָרוֹת	סֶלָה	אָמַר	מַטּוֹת	שְׁבֻעוֹת	קַשְׁתֶּךָ	תֵּעוֹרֶ	עֶרְיָה	9
nchi	unaipasua	mito	Sela	neno	mishale	viapo	upinde–wako	unaifunua	uchi	
H0776	H1234	H5104	H5542	H0562	H4294	H7621	H7198	H5783	H6181	

Umeleta upinde wako bila mfuniko; unaweka mishale kwenye upinde wako! Sela. uliigawa nchi na mito.

קוֹלוֹ	תְּהוֹם	נָתַן	עֶבְרָ	מַיִם	זֶרֶם	הָרִים	יָחִילוּ	רָאוּךָ	10
sauti–yake	kilindi	ilitoa	yalipita	maji	mafuriko–ya	milima	wanatetemeka	walikuona	
	H8415	H5414		H4325	H2230	H2022		H7200	

נָשָׂא׃	יָדֵיהוּ	רוֹם	
iliinua	mikono–yake	juu	
H5375	H3027	H7315	

Milima ilikuona wewe na kugeuka kwa huzuni. Maji yaliyomwagwa chini yalipita juu yao; kina cha bahari kilipaza sauti. Mawimbi yake yakainuka juu.

יְהַלֵּכוּ	חִצֶּיךָ	לְאוֹר	זְבֻלָה	עָמַד	יָרֵחַ	שֶׁמֶשׁ	11
wanaenda	mishale–yako	kwa–nuru–ya	mahali–pake–pa–juu	ulisimama	mwezi	jua	
H1980	H2671	H0216	H2073	H5975	H3394	H8121	

חֲנִיתֶךָ׃	בְּרַק	לְנֹגַהּ
mkuki–wako	umeme–wa	kwa–mng'ao–wa
H2595		H5051

Jua na mwezi vilisimama imara juu mahali pake katika mwanga wa mishale yako na ilipaa, pale katika uangavu wa mwanga wa mikuki yako.

12

בְּזַ֣עַם	תִּצְעַד־	אָ֔רֶץ	בְּאַ֖ף	תָּדְרֹ֣שׁ	גּוֹיִֽם׃	
kwa-ghadhabu	unapita	nchi	kwa-hasira	unapura	mataifa	
H2195	H6805	H0776	H0639	H1758		

Umetembea juu ya nchi kwa uchungu. Katika ghadhabu umepukuchua mataifa.

13

יָצָ֣אתָ	לִֽישַׁע	עַמֶּ֑ךָ	לִֽישַׁע	מְשִׁיחֶ֖ךָ	אֶת־	מָחַ֣צְתָּ
ulitoka	kwa-wokovu-wa	watu-wako	kwa-wokovu-wa	masihi-wako	(kitu-kile)	umemponda
H3318	H3468		H3468	H4899	H0854	H4272

רֹ֚אשׁ	מִבֵּ֣ית	רָשָׁ֔ע	עָר֥וֹת	יְסֹ֖וד	עַד־	צַוָּ֣אר	סֶּ֔לָה׃	פ
kichwa	kutoka-nyumba-ya	mwovu	ukifunua	msingi	mpaka	shingo	Sela	[selah]
		H7563	H6168	H3247	H5704		H5542	

Ulikwenda nje kwaajili ya wokovu wa watu wako, Kwaajili ya wokovu wa mteule wako. Wewe pondaponda kichwa cha nyumba ya mwovu kuweka wazi msingi wa shingo. Sela.

14

נָקַ֥בְתָּ	בְמַטָּ֛יו	רֹ֥אשׁ	]פרזון[	)פְּרָזָ֖יו(	יִסְעֲר֣וּ
ulitoboa	kwa-fimbo-zake	kichwa-cha	wapiganaji-wake	wapiganaji-wake	wanakuja-kwa-nguvu
	H4294		H6518	H6518	H5590

לַהֲפִיצֵ֑נִי	עֲלִיצָתָ֖ם	כְּמוֹ־	לֶאֱכֹ֥ל	עָנִ֛י	בַּמִּסְתָּֽר׃	
kunitawanya	furaha-yao	kama	kumla	maskini	kisirini	
	H5951	H3644	H0398	H6041	H4565	

Umekichoma kichwa cha wapiganaji wake kwa mshale wake mwenyewe sababu walikuja kama upepo kututawanya sisi, wivu wao ulikuwa kama mtu ambaye anamteketeza masikini katika mahali pamaficho.

15

דָּרַ֥כְתָּ	בַיָּ֖ם	סוּסֶ֑יךָ	חֹמֶ֣ר	מַ֔יִם	רַבִּֽים׃
ulipita	katika-bahari	farasi-zako	povu-la	maji	mengi
H1869	H3220			H4325	

Umesafiri juu ya bahari kwa farasi wako, na kuyapita maji makuu.

16

וְשָׁמַ֥עְתִּי	לְקוֹל֙	צָלְל֔וּ	שִׂפְתַ֖י	יָבֹ֣וא		
niliposikia	kwa-sauti	zilitetemeka	midomo-yangu	unaoingia		
H8085		H6750	H8193	H0935		

רָקָ֖ב	בְּעַצְמָ֑י	וְתַחְתַּ֣י	אֶרְגָּ֔ז	אֲשֶׁ֥ר	אָנ֖וּחַ	לְי֥וֹם	
uozo	katika-mifupa-yangu	na-chini-yangu	ninatetemeka	ambaye	nitapumzika	kwa-siku	
H7538	H6106	H8478	H7264		H5117	H3117	

צָרָ֔ה	לַֽעֲל֥וֹת	לְעָ֖ם	יְגוּדֵֽנּוּ׃	
ya-dhiki	kupanda	kwa-watu	wanaotushambulia	
	H5927		H1464	

Nilisikia, na ndani yangu nilitetemeka! midomo yangu ilitetemesha sauti. Uozo unakuja katika mifupa yangu, na chini yangu mwenyewe nilitetemeka kama nasubiri kwaajili ya siku ya kuhuzunisha ifike juu ya watu waliotushambulia sisi.

17

כִּי־	תְאֵנָה	לֹא־	תִפְרָח	וְאֵין	יְבוּל	בַּגְּפָנִים	כִּחֵשׁ	
ingawa	mtini	hapana	utachanua	na–hakuna	mavuno	katika–mizabibu	imeshindwa	
	H8384	H3808		H0369	H2981	H1612	H3584	

מַעֲשֵׂה־	זֵית	וּשְׁדֵמוֹת	לֹא־	עָשָׂה	אֹכֶל	גָּזַר	מִמְכָּלָה	צֹאן
kazi–ya	mzeituni	na–mashamba	hapana	yametoa	chakula	imekatwa	kutoka–zizi	kondoo
H4639	H2132	H7709	H3808		H0400	H1504	H4356	H6629

וְאֵין	בָּקָר	בָּרְפָּתִים׃
na–hakuna	ng'ombe	katika–mazizi
H0369	H1241	H7517

Ingawa mtini hauchipui na hauzai kutokana na mzababibu; na ingawa kuzaa kwa mti wa mzaituni hakuridhishi na mashamba hayatoi chakula; na ingawa kundi mifugo limetoweka na hakuna ng'ombe katika zizi, hiki ndicho nitakacho kifanya.

18

וַאֲנִי	בַּיהוָה	אֶעְלֹוזָה	אָגִילָה	בֵּאלֹהֵי	יִשְׁעִי׃
lakini–mimi	katika–Yahwe	nitafurahi	nitashangilia	katika–Mungu–wa	wokovu–wangu
H0589	H3068	H5937	H1523	H0430	H3468

Bado, nitafurahia katika Yahwe. Nitakuwa nafuraha kwa sababu ya Mungu wa wokovu wangu.

19

יְהוִה	אֲדֹנָי	חֵילִי	וַיָּשֶׂם	רַגְלַי	כָּאַיָּלוֹת	וְעַל
Yahwe	Bwana	nguvu–yangu	na–anafanya	miguu–yangu	kama–kulungu	na–juu–ya
H3069	H0136	H2428		H7272	H0355	

בָּמוֹתַי	יַדְרִכֵנִי	לַמְנַצֵּחַ	בִּנְגִינוֹתָי׃
vilele–vyangu	ananipandisha	kwa–mkurugenzi–wa–muziki	kwa–vyombo–vyangu–vya–nyuzi
H1116	H1869	H5329	H5058

Bwana Yahwe ni nguvu yangu na anaifanya miguu yangu kama ya kulungu. Ananifanya mimi niende mbele mahali pangu pa juu. - kufuata maelekezo ya muziki, katika vyombo vyangu vya nyuzi.

Zephaniah

Chapter 1

גְּדַלְיָה	בֶּן־	כּוּשִׁי	בֶּן־	צְפַנְיָה	אֶל־	הָיָה	אֲשֶׁר	וְיהוָה	דְּבַר־	1
Gedalia	mwana–wa	Kushi	mwana–wa	Sefania	kwa	lilikuja	ambalo	Yahwe	neno–la	
		H3570		H6846	H0413	H1961		H3068	H1697	

אָמוֹן	בֶּן־	יֹאשִׁיָּהוּ	בִּימֵי	חִזְקִיָּה	בֶּן־	אֲמַרְיָה	בֶּן־	
Amoni	mwana–wa	Yosia	katika–siku–za	Hezekia	mwana–wa	Amaria	mwana–wa	
H0526		H2977	H3117	H2396		H0568		

יְהוּדָה׃	מֶלֶךְ	
Yuda	mfalme–wa	
H3063	H4428	

Hili ni neno la Yahwe ambalo lilikuja kwa Sefania mwana wa Kushi mwana wa Gedalia mwana wa Amaria mwana Hezekia, katika siku za Yosia mwana wa Amoni, mfalme wa Yuda. “

יְהוָה׃	נְאֻם־	הָאֲדָמָה	פְּנֵי	מֵעַל	כֹּל	אָסֹף	אָסֹף	2
Yahwe	asema	ardhi	uso–wa	kutoka–juu–ya	kila–kitu	nitakusanya	kukusanya–kusanya	
H3068	H5002	H0127	H6440		H3605	H5486	H0622	

Nitaangamiza kabisa kila kitu kutoka usoni mwa dunia - hili ni tamko la Bwana mwenyewe.

הַיָּם	וּדְגֵי	הַשָּׁמַיִם׀	עוֹף־	אָסֵף	וּבְהֵמָה	אָדָם	אָסֵף	3
bahari	na–samaki–wa	mbingu	ndege–wa	nitakusanya	na–wanyama	binadamu	nitakusanya	
H3220	H1709	H8064	H5775	H0622	H0929	H0120	H0622	

פְּנֵי	מֵעַל	הָאָדָם	אֶת־	וְהִכְרַתִּי	הָרְשָׁעִים	אֶת־	וְהַמַּכְשֵׁלוֹת	
uso–wa	kutoka–juu–ya	binadamu	(kitu–kile)	na–nitawakata	waovu	pamoja–na	na–vikwazo	
H6440		H0120	H0853	H3772	H7563	H0854	H4384	

יְהוָה׃	נְאֻם־	הָאֲדָמָה
Yahwe	asema	ardhi
H3068	H5002	H0127

Nitamwangamiza mtu na mnyama; Nitawaangamiza ndege wa mbinguni na samaki wa baharini, uharibifu pamoja na waovu. Hivyo nitamfutilia mbali mtu kutoka uso wa dunia - hili ni tamko la Bwana mwenyewe.

יְרוּשָׁלִָם	יוֹשְׁבֵי	כָּל־	וְעַל	יְהוּדָה	עַל־	יָדִי	וְנָטִיתִי	4
Yerusalemu	wakaaji–wa	wote	na–dhidi–ya	Yuda	dhidi–ya	mkono–wangu	na–nitanyoosha	
H3389	H3427	H3605		H3063		H3027	H5186	

שֵׁם	אֶת־	הַבַּעַל	שְׁאָר	אֶת־	הַזֶּה׀	הַמָּקוֹם	מִן־	וְהִכְרַתִּי
jina–la	(kitu–kile)	Baali	mabaki–ya	(kitu–kile)	hii	mahali–hapa	kutoka	na–nitakata
H8034	H0853		H7605	H0853	H2088	H4725		H3772

הַכֹּהֲנִים׃	עִם־	הַכְּמָרִים	
makuhani	pamoja–na	makuhani–wa–sanamu	
H3548		H3649	

Nitafika kwa mkono wangu juu ya Yuda na wote wenyeji wa Yerusalemu. Nitafutilia mbali kila mabaki ya Baali kutoka sehemu hii na majina ya watu waabuduo sanamu miongoni mwa makuhani,

הַנִּשְׁבָּעִים	הַמִּשְׁתַּחֲוִים	וְאֶת־	הַשָּׁמֶיִם	לִצְבָא	הַגַּגוֹת	עַל־	הַמִּשְׁתַּחֲוִים	וְאֶת־	5
wanaoapa	wanaoabudu	na	mbingu	kwa–jeshi–la	mapaa	juu–ya	wanaoabudu	na	
H7650	H7812	H0853	H8064		H1406		H7812	H0853	

בְּמַלְכָּם׃	וְהַנִּשְׁבָּעִים	לַיהוָה
kwa–Milkomu	na–wanaoapa	kwa–Yahwe
	H7650	H3068

watu ambao juu ya nyumba huabudu miili ya mbinguni, na watu ambao huabudu na kuapa kwa Yahwe bali ambao pia huapa kwa mfalme wao.

בִּקְשׁוּ	לֹא־	וַאֲשֶׁר	יְהוָה	מֵאַחֲרֵי	הַנְּסוֹגִים	וְאֶת־	6
wamemtafuta	ambao–hapana	na–wale	Yahwe	kutoka–kumfuata	wanaorudi–nyuma	na	
H1245	H3808		H3068		H5472	H0853	

דְּרָשֻׁהוּ׃	וְלֹא	יְהוָה	אֶת־
wamemuuliza	na–hapana	Yahwe	(kitu–kile)
H1875	H3808	H3068	H0853

Nitawafutilia mbali pia wale ambao wamegeuka nyuma kutoka kumfuata Yahwe, wale ambao pia humtafuta Yahwe pasipo kuuliza ulinzi wake.

כִּי־	יְהוָה	יוֹם	קָרוֹב	כִּי	יְהוִה	אֲדֹנָי	מִפְנֵי	הַס	7
kwa–sababu	ya–Yahwe	siku	iko–karibu	kwa–sababu	Yahwe	Bwana	mbele–ya	nyamaza	
	H3068	H3117	H7138		H3069	H0136	H6440	H2013	

קֹרְאָיו׃	הִקְדִּישׁ	זֶבַח	יְהוָה	הֵכִין
walioalikwa–wake	amewatakasa	dhabihu	Yahwe	ameandaa
H7121	H6942	H2077	H3068	

Uwe kimya mbele ya Bwana Yahwe! Kwa kuwa siku ya Yahwe ni karibu, Yahwe ameandaa dhabihu na amewatenga wageni wake.

וְעַל־	הַשָּׂרִים	עַל־	וּפָקַדְתִּי	יְהוָה	זֶבַח	בְּיוֹם	וְהָיָה		8
na–juu–ya	wakuu	juu–ya	na–nitawaadhibu	Yahwe	ya–dhabihu–ya	katika–siku	na–itakuwa		
	H8269			H3068	H2077	H3117	H1961		

נָכְרִי׃	מַלְבּוּשׁ	הַלֹּבְשִׁים	כָּל־	וְעַל	הַמֶּלֶךְ	בְּנֵי	
ya–kigeni	mavazi	waliovaa	wote	na–juu–ya	mfalme	wana–wa	
H5237	H4403	H3847	H3605		H4428		

“Itakuja katika siku ya dhabihu ya Bwana, hivyo nitawapiga wakuu na wana wa mfalme, na kila mmoja aliyevikwa mavazi ya kigeni.

הַמְמַלְאִים	הַהוּא	בַּיּוֹם	הַמְפַתָּן	עַל־	הַדּוֹלֵג	כָּל־	עָל	וּפָקַדְתִּי	9
wanaojaza	hiyo	katika–siku	kizingiti	juu–ya	wanaoruka	wote	juu–ya	na–nitawaadhibu	
H4390	H1931	H3117	H4670		H1801	H3605			

ס	וּמִרְמָה׃	חָמָס	אֲדֹנֵיהֶם	בָּיִת
[selah]	na–udanganyifu	udhalimu	bwana–zao	nyumba–ya
	H4820	H2555	H0113	

Katika siku hiyo nitawapiga wote wale ambao huruka juu ya kizingiti, wale ambao hujaza nyumba ya bwana wao kwa vurugu na udanganyifu.

10 וְהָיָה֙ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא נְאֻם־ יְהוָ֖ה קוֹל֙ צְעָקָ֣ה מִשַּׁעַ֔ר וְיִלֶל֖ הַמְיֻשֶּׁ֑נֶת וְשֶׁ֥בֶר גָּד֖וֹל מִן־ הַגְּבָעֽוֹת׃

na–itakuwa katika–siku hiyo asema Yahwe kilio sauti–ya kutoka–Lango–la Samaki na–maombolezo mtaa–wa–pili mkubwa na–uvunjiko kutoka–vilima

H1961 H3117 H1931 H5002 H3068 H6818 H8179 H1709 H3215 H4932 H7667 H1389

Itakuwa katika siku ile - hili ni tangazo la Yahwe - kwamba kilio cha huzuni kitakuja kutoka kwenye mlango wa samaki, ikipiga yowe kutoka Wilaya ya Pili, na sauti ya kishindo kikuu kutoka vilimani.

11 הֵילִ֣ילוּ יֹשְׁבֵ֣י הַמַּכְתֵּ֔שׁ כִּ֥י נִדְמָ֖ה כָּל־ עַם־ כְּנַ֑עַן נִכְרְתוּ֙ כָּל־ נְטִ֥ילֵי כָֽסֶף׃

ombolezeni wakaaji–wa Makteshi kwa–sababu wameangamia wote watu–wa Kanaani wamekatwa wote wanaobeba fedha

H3213 H4389 H3427 H3605 H1820 H3605 H3772 H5187 H3701

Pigeni yowe, wenyeji wa Soko la Wilaya, kwa wote wafanyabiashara watakuwa wameharibiwa, wote wale ambao hupima fedha watakuwa wamefutiliwa mbali.

12 וְהָיָ֣ה בָעֵ֣ת הַהִ֗יא אֲחַפֵּ֤שׂ אֶת־ יְרוּשָׁלַ֙͏ִם֙ בַּנֵּר֔וֹת וּפָקַדְתִּ֣י עַל־ הָאֲנָשִׁ֗ים הַקֹּפְאִ֤ים עַל־ שְׁמָרֵיהֶם֙ הָאֹמְרִ֣ים בְּלִבָּ֔ם לֹ֥א יֵיטִ֖יב וְלֹ֣א יָרֵֽעַ׃

na–itakuwa katika–wakati huo nitasaka (kitu–kile) Yerusalemu kwa–taa na–nitawaadhibu watu juu–ya walioganda juu–ya mashudu–yao wanaosema katika–moyo–wao hapana atafanya–mema na–hapana atafanya–mabaya

H1961 H6256 H1931 H2664 H0853 H3389 H3824 H0376 H5921 H7605 H5921 H8105 H0559 H3824 H3808 H3190 H3068 H3808

Itakuwa katika siku ile nitaitafuta Yerusalemu kwa taa na kuwapiga wanaume ambao watakuwa wamekaa kwenye mvinyo wao na kusema mioyoni mwao, 'Yahwe hatafanya chochote, ama kizuri au kiovu.'.

13 וְהָיָ֣ה חֵילָ֗ם לְמִשֹּׁסָה֙ וּבָתֵּיהֶ֣ם לִשְׁמָמָ֔ה וּבָנ֥וּ בָתִּ֖ים וְלֹ֣א יֵשְׁב֑וּ וְנָטְע֤וּ כְרָמִים֙ וְלֹ֣א יִשְׁתּ֔וּ אֶת־ יֵינָֽם׃

na–itakuwa utajiri–wao kwa–uporaji na–nyumba–zao kwa–ukiwa na–watajenga nyumba na–hapana watakaa na–watapanda mashamba–ya–mizabibu na–hapana watakunywa (kitu–kile) divai–yake

H1961 H2428 H4933 H1004 H8074 H1129 H1004 H3808 H3427 H5193 H3754 H3808 H8354 H0853 H3196

Mali zao zitakuja kuporwa, na nyumba zao zitakuwa zimetelekezwa kwa maangamizi!. Watajenga nyumba lakini hawataishi humo, na kupanda mizabibu lakini hawatakunywa mvinyo wake.

14 קָר֣וֹב יוֹם־ יְהוָ֗ה הַגָּד֤וֹל קָרוֹב֙ וּמַהֵ֣ר מְאֹ֔ד קוֹל֙ יוֹם־ יְהוָ֔ה מַ֖ר צָרַ֥ח שָׁ֖ם גִּבּֽוֹר׃

iko–karibu siku kuu ya–Yahwe iko–karibu na–inakuja–haraka sana sauti–ya siku ya–Yahwe uchungu analia huko shujaa

H7138 H3117 H3068 H1419 H7138 H3966 H6963 H3117 H3068 H4751 H6873 H8033 H1368

Siku kubwa ya Yahwe ni karibu, karibu na inaharakisha upesi! Sauti ya siku ya Yahwe itakuwa ya kilio cha uchungu wa kishujaa!

15

וּמְשׁוֹאָה שׁאָה יוֹם וּמְצוּקָה צָרָה יוֹם הַהוּא הַיּוֹם עֶבְרָה יוֹם
na-ukiwa ya-uharibifu siku na-msongo ya-dhiki siku hiyo siku ya-ghadhabu siku
H4875 H3117 H4691 H3117 H1931 H3117 H5678 H3117

וַעֲרָפֶל׃ עָנָן יוֹם וַאֲפֵלָה חֹשֶׁךְ יוֹם
na-giza-nene ya-wingu siku na-weusi ya-giza siku
H6205 H6051 H3117 H0653 H2822 H3117

Siku hiyo itakuwa siku ya ghadabu, siku ya huzuni na uchungu, siku ya dhoruba na maangamizi, siku ya giza na utusitusi, siku ya mawingu na giza nene.

16

הַפְּנוֹת וְעַל הַבְּצֻרוֹת הֶעָרִים עַל וּתְרוּעָה שׁוֹפָר יוֹם
pembe na-juu-ya yenye-ngome miji juu-ya na-kelele-ya-vita ya-tarumbeta siku
H6438 H1219 H8643 H7782 H3117

הַגְּבֹהוֹת׃
za-juu
H1364

Itakuwa siku ya parapanda na kengele dhidi ya ngome mijini na buruji ndefu.

17

לַיהוָה כִּי כְּעוּרִים וְהָלְכוּ לָאָדָם וַהֲצַרְתִּי
dhidi-ya-Yahwe kwa-sababu kama-vipofu na-watatembea binadamu na-nitawaletea-dhiki
H3068 H5787 H1980 H0120

כַּגְּלָלִים׃ וּלְחָמָם כָּעָפָר דָּמָם וְשֻׁפָּךְ חָטְאוּ
kama-kinyesi na-matumbo-yao kama-mavumbi damu-yao na-itamwagwa wametenda-dhambi
H1561 H3894 H6083 H1818 H8210 H2398

Hivyo nitaleta dhiki juu ya wanadamu, kwa hiyo watatembea karibu kama wanaume vipofu tangu walipofanya dhambi dhidi ya Yahwe. Damu yao itamwagwa kama vumbi, na sehemu zao za ndani kama kinyesi.

18

בְּיוֹם לְהַצִּילָם יוּכַל לֹא־ זְהָבָם גַּם־ כַּסְפָּם גַּם־
katika-siku kuwaokoa itaweza hapana dhahabu-yao hata fedha-yao hata
H3117 H5337 H3201 H3808 H2091 H1571 H3701 H1571

כִּי־ הָאָרֶץ כָּל־ תֵּאָכֵל קִנְאָתוֹ וּבְאֵשׁ יְהוָה עֶבְרַת
kwa-sababu nchi yote itateketezwa wivu-wake na-katika-moto-wa Yahwe ya-ghadhabu-ya
H0776 H3605 H0398 H7068 H0784 H3068 H5678

ס הָאָרֶץ׃ יוֹשְׁבֵי כָּל־ אֶת יַעֲשֶׂה נִבְהָלָה אַךְ־ כָּלָה
[selah] nchi wakaaji-wa wote (kitu-kile) atafanya wa-kutisha tu mwisho
H0776 H3427 H3605 H0853 H0926 H0389 H3617

Wala fedha zao wala dhahabu zao hazitaweza kuwaokoa juu ya ghadhabu ya Yahwe. Ndani ya moto wa wivu wake dunia yote itateketezwa, hivyo ataleta ukamilifu, miwisho wa kutisha kwa wote wakaao duniani.”

Chapter 2

1

נִכְסָף׃ לֹא הַגּוֹי וְקוֹשּׁוּ הֵתְקוֹשְׁשׁוּ
aibu lisilo-na taifa na-kusanyikeni jikusanyeni
H3700 H3808

Kusanyikeni pamoja ninyi wenyewe mkutano wa hadhara na kusanyikeni, taifa lisilokuwa na aibu -

עֲלֵיכֶם	יָבוֹא	לֹא־	וּבְטֶרֶם	יוֹם	עָבַר	כְּמֹץ	חֹק	לֶדֶת	בְּטֶרֶם	2
juu–yenu	inakuja	hapana	kabla	siku	inapita	kama–makapi	amri	kuzaliwa	kabla	
	H0935	H3808	H2962	H3117		H4671	H2706	H3205	H2962	

יְהוָה׃	אַף־	יוֹם	עֲלֵיכֶם	יָבוֹא	לֹא־	בְּטֶרֶם	יְהוָה	אַף־	חֲרוֹן
Yahwe	ya–hasira–ya	siku	juu–yenu	inakuja	hapana	kabla	Yahwe	hasira–ya	ukali–wa
H3068	H0639	H3117		H0935	H3808	H2962	H3068	H0639	H2740

kabla amri kuchukua madhara na siku hiyo kupita kama makapi, kabla hasira kali ya ghadhabu ya Yahwe kuja juu yenu, kabla siku ya ghadhabu ya Bwana kuja juu yenu.

פָּעֲלוּ	מִשְׁפָּטוֹ	אֲשֶׁר	הָאָרֶץ	עַנְוֵי	כָּל־	יְהוָה	אֶת־	בַּקְּשׁוּ		3
wamefanya	hukumu–yake	ambao	nchi	wapole–wa	wote	Yahwe	(kitu–kile)	mtafuteni		
H6466	H4941		H0776	H6035	H3605	H3068	H0853	H1245		

יְהוָה׃	אַף־	בְּיוֹם	תִּסָּתְרוּ	אוּלַי	עֲנָוָה	בַּקְּשׁוּ	צֶדֶק	בַּקְּשׁוּ־
Yahwe	ya–hasira–ya	katika–siku	mtafichwa	huenda	unyenyekevu	tafuteni	haki	tafuteni
H3068	H0639	H3117	H5641	H0194	H6038	H1245	H6664	H1245

Mtafuteni Yahwe, ninyi watu wote wanyenyekevu duniani mnaozitii amri zake! Tafuteni haki yake. Tafuteni unyenyekevu, na labda mtalindwa katika siku ya ghadhabu ya Yahwe.

אַשְׁדּוֹד	לַשְׁמָמָה	וְאַשְׁקְלוֹן	תִּהְיֶה	עֲזוּבָה	עַזָּה	כִּי	4
Ashdodi	kwa–ukiwa	na–Ashkeloni	itakuwa	iliyoachwa	Gaza	kwa–sababu	
H0795		H0831	H1961		H5804		

ס	תְּעָקֵר׃	וְעֶקְרוֹן	יְגֹרָשׁוּהָ	בְּצָהֳרַיִם
[selah]	itang'olewa	na–Ekroni	watawafukuza	wakati–wa–adhuhuri
		H6138	H1644	

hivyo Gaza utatelekezwa, na Ashkeloni utageuka kuwa uharibifu. Watauondoshea mbali Ashdodi wakati wa mchana, na wataung'oa Ekroni!.

עֲלֵיכֶם	יְהוָה	דְּבַר־	כְּרֵתִים	גּוֹי	הַיָּם	חֶבֶל	יִשְׁבֵי	הוֹי	5
dhidi–yenu	Yahwe	neno–la	Wakerethi	taifa–la	bahari	pwani–ya	wakaaji–wa	ole	
	H3068	H1697	H3774		H3220		H3427	H1945	

יוֹשֵׁב׃	מֵאֵין	וְהַאַבַּדְתִּיךְ	פְּלִשְׁתִּים	אֶרֶץ	כְּנַעַן
mkazi	bila	na–nitakuangamiza	Wafilisti	nchi–ya	Kanaani
H3427	H0369	H0006	H6430	H0776	

Ole kwa wanaokaa kando ya bahari, taifa la Wakerethi! Yahwe amesema dhidi yenu, Kanaani, nchi ya Wafilisiti. Nitawaangamiza hakuna mkazi atakayebakia.

צֹאן׃	וּנְדֵרוֹת	רֹעִים	כְּרֹת	נְוֹת	הַיָּם	חֶבֶל	וְהָיְתָה	6
kondoo	na–mazizi–ya	wachungaji	mashimo–ya	malisho	bahari	pwani–ya	na–itakuwa	
H6629	H1448		H3741		H3220		H1961	

Hiyo nchi ya kando ya bahari itakuwa malisho kwa wachungaji na kwa mazizi ya kondoo.

								7
בְּבָתֵּי	יִרְעוּן	עֲלֵיהֶם	יְהוּדָה	בֵּית	לִשְׁאֵרִית	חֶבֶל	וְהָיָה	
katika–nyumba–za	watalisha	juu–yao	Yuda	nyumba–ya	kwa–mabaki–ya	pwani	na–itakuwa	
			H3063		H7611		H1961	

וְשָׁב	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	יִפְקְדֵם	כִּי	יִרְבְּצוּן	בָּעֶרֶב	אַשְׁקְלוֹן
na–atarudisha	Mungu–wao	Yahwe	atawajilia	kwa–sababu	watalala	jioni	Ashkeloni
H7725	H0430	H3068			H7257	H6153	H0831

שְׁבִיתָם׃)	]שבותם[
utumwa–wao	utumwa–wao
H7622	H7622

Nchi ya kando ya bahari itakuwa mali ya mabaki ya watu wa nyumba ya Yuda, watakaochungia makundi yao huko. Watu wao watalala jioni katika nyumba ya Ashikeloni, kwa kuwa Yahwe Mungu wao atawatunza na kurejesha wafungwa wao.

8

חֵרְפּוּ	אֲשֶׁר	עַמּוֹן	בְּנֵי	וְגִדּוּפֵי	מוֹאָב	חֶרְפַּת	שָׁמַעְתִּי	
wamewatukana	ambao	Amoni	wana–wa	na–shutuma–za	Moabu	matusi–ya	nimesikia	
		H5983		H1421	H4124	H2781	H8085	

גְּבוּלָם׃	עַל־	וַיַּגְדִּילוּ	עַמִּי	אֶת־
mpaka–wao	dhidi–ya	na–wamejikuza	watu–wangu	(kitu–kile)
H1366		H1431		H0853

Nilizisikia dhihaka za Moabu na wakiwatukana watu wa Amoni wakati walipowadhihaki watu wangu na kujitukuza mipakani mwao.

9

מוֹאָב	כִּי־	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	אָנִי	חַי־	לָכֵן
Moabu	kwa–sababu	Israeli	Mungu–wa	wa–majeshi	Yahwe	asema	mimi	hai	kwa–hiyo
H4124		H3478	H0430		H3068	H5002	H0589		

חָרוּל	מִמְשַׁק	כְּעַמֹּרָה	עַמּוֹן	וּבְנֵי	תִּהְיֶה	כִּסְדֹם
magugu	mahali–pa	kama–Gomora	Amoni	na–wana–wa	itakuwa	kama–Sodoma
H2738	H4476	H6017	H5983		H1961	H5467

יְבָוּם	עַמִּי	שְׁאֵרִית	עוֹלָם	עַד־	וּשְׁמָמָה	מֶלַח	וּמִכְרֵה־	
watawapora	watu–wangu	mabaki–ya	milele	hadi	na–ukiwa	chumvi	na–mashimo–ya	
H0962		H7611	H5769	H5704		H4417	H4379	

יִנְחָלוּם׃	גּוֹיִי)	נוּן]	וְיֶתֶר
watawarithi	taifa–langu	taifa–langu	na–waliobaki–wa
H5157			

Kwa hiyo, kama ninavyoishi - hili ni tamko la Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, - Moabu itakuja kuwa kama Sodoma, na watu wa Amoni kama Gomora; mahali pa viwavi na shimo la chumvi, jangwa la daima. Lakini watu wangu waliosalia watawateka mateka, na watu wa taifa langu waliobaki watachukua umiliki wao.'

10

עַל־	וַיַּגְדִּילוּ	חֵרְפּוּ	כִּי	גְּאוֹנָם	תַּחַת	לָהֶם	זֹאת	
dhidi–ya	na–wamejikuza	wamewatukana	kwa–sababu	kiburi–chao	badala–ya	kwao	hii	
	H1431			H1347	H8478	H1992	H2063	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	עַם
wa–majeshi	Yahwe	watu–wa
	H3068	

Hili litatokea kwa Moabu na Amoni kwa sababu ya kiburi chao, tangu walipowadhihaki na kuwatukana watu wa Yahwe wa majeshi.

11

הָאָרֶץ	אֱלֹהֵי	כָּל־	אֶת	רָזָה	כִּי	עֲלֵיהֶם	יְהוָה	נוֹרָא	
nchi	miungu–ya	wote	(kitu–kile)	amewaondoa	kwa–sababu	dhidi–yao	Yahwe	wa–kutisha	
H0776	H0430	H3605	H0853	H7329			H3068	H3372	

הַגּוֹיִם׃	אִיֵּי	כָּל	מִמְּקוֹמוֹ	אִישׁ	לוֹ	וְיִשְׁתַּחֲווּ־
mataifa	visiwa–vya	zote	kutoka–mahali–pake	kila–mtu	yeye	na–watamwabudu
	H0339	H3605	H4725	H0376		H7812

Ndipo watamwogopa Yahwe, kwa kuwa ataidhihaki miungu yote ya dunia. Kila mmoja atamwabudu yeye, kila mmoja kutoka mahali pake, kutoka kila upande wa pwani.

12

הֵמָּה׃	חַרְבִּי	חֲלָלֵי	כּוּשִׁים	אַתֶּם	גַּם־
wao	kwa–upanga–wangu	waliouawa	Wakushi	ninyi	hata
H1992	H2719		H3569		H1571

Ninyi Wakushi pia mtakufa kwa upanga wangu,

אַשּׁוּר	אֶת־	וְיאַבֵּד	צָפוֹן	עַל־	יָדוֹ	וְיֵט	13
Ashuru	(kitu–kile)	na–ataangamiza	kaskazini	dhidi–ya	mkono–wake	na–atanyoosha	
H0804	H0853	H0006	H6828		H3027	H5186	

כַּמִּדְבָּר׃	צִיָּה	לִשְׁמָמָה	נִינְוֵה	אֶת־	וְשָׂם
kama–jangwa	mkavu	kwa–ukiwa	Ninawi	(kitu–kile)	na–ataweka
	H6723		H5210	H0853	

na mkono wa Mungu utaishambulia kaskazini na kuiangamiza Ashuru, Kwa hiyo Ninawi utatelekezwa kwa kuteketezwa, kuwa pakavu kama jangwa.

קִנְּדוּ	גַּם־	קְאַת	גַּם־	גּוֹי	חַיְתוֹ־	כָּל־	עֲדָרִים	בְּתוֹכָהּ	וְרָבְצוּ	14
nundu	hata	mwari	hata	taifa	wanyama–wa	kila	makundi	katikati–yake	na–watalala	
H7090	H1571	H6893	H1571			H3605	H5739	H8432	H7257	

בַּסַּף	חֹרֵב	בָּחַלּוֹן	יְשׁוֹרֵר	קוֹל	יְלִינוּ	בְּכַפְתֹּרֶיהָ
katika–kizingiti	ukiwa	katika–dirisha	inaimba	sauti	watalala	katika–vichwa–vya–nguzo–zake
		H2474	H7891			H3730

עֶרָהּ׃	אַרְזָהּ	כִּי
imefunuliwa	mierezi	kwa–sababu
H6168	H0731	

Ndipo makundi ya wanyama yatalala pale, kila mnyama wa mataifa, wote kirukanjia na nungunungu watapumzika juu ya safu zao. Sauti itasikika kutoka madirishani; kifusi kitakuwa milangoni; nakshi za mwerezi wao mihimili itakuwa imeifunua.

אֲנִי	בִלְבָבָהּ	הָאֹמְרָה	לָבֶטַח	הַיּוֹשֶׁבֶת	הָעֲלִיזָה	הָעִיר	זֹאת	15
mimi	katika–moyo–wake	uliosema	kwa–usalama	uliokaa	uliofurahi	mji	huu	
H0589	H3824	H0559	H0983	H3427	H5947		H2063	

לַחַיָּה	מַרְבֵּץ	לִשַּׁמָּה	הָיְתָה	וְאֵיךְ	עוֹד	וְאַפְסִי
kwa–wanyama	mahali–pa–kulala	kwa–ukiwa	umekuwa	jinsi–gani	tena	na–hakuna–mwingine
	H4769	H8047	H1961		H5750	

ס	יָדוֹ׃	יָנִיעַ	יִשְׁרֹק	עָלֶיהָ	עוֹבֵר	כֹּל
[selah]	mkono–wake	atatikisa	atapiga–mluzi	juu–yake	anayepita	kila–mtu
	H3027	H5128	H8319			H3605

huu ni mji wa kushangiliwa ambao umekaa pasipo hofu, ambaye husema moyoni mwake, “Mimi niko, na hakuna mwingine wa kufanana na Mimi”. Kwa namna ulivyokuwa wa kutisha, mahali pa kulala wanyama ndani yake. Kila mmoja ambaye hupitia kwake huuhisia na kutingisha ngumi kwake.

Chapter 3

הַיּוֹנָה׃	הָעִיר	וְנִגְאָלָה	מֹרָאָה	הוֹי	1
unaoonea	mji	na–ulionajisiwa	mwenye–uasi	ole	
H3238		H1351	H4754	H1945	

Ole kwa mji ulioasi! Mji wenye vurugu umenajisiwa.

אֶל־	בָּטָחָה	לֹא	בַּיהוָה	מוּסָר	לָקְחָה	לֹא	בְּקוֹל	שָׁמְעָה	לֹא	2
kwa	uliamini	hapana	katika–Yahwe	marudi	ulipokea	hapana	sauti	ulisikiliza	hapana	
H0413	H0982	H3808	H3068	H4148	H3947	H3808		H8085	H3808	

קָרְבָה׃	לֹא	אֱלֹהֶיהָ
ulikaribia	hapana	Mungu–wake
H7126	H3808	H0430

Haukuisikiliza sauti ya Mungu, wala haukupokea masahihisho kutoka kwa Yahwe. Hakumtumaini Yahwe na hatamkaribia Mungu wake.

עֶרֶב	זְאֵבֵי	שֹׁפְטֶיהָ	שְׁאֲגִים	אֲרָיוֹת	בְּקִרְבָּהּ	שָׂרֶיהָ	3
jioni	mbwa-mwitu-wa	waamuzi-wake	wanaonguruma	simba	katikati-yake	wakuu-wake	
H6153	H2061	H8199	H7580		H7130	H8269	

לַבֹּקֶר׃	נָרְמוּ	לֹא
kwa-asubuhi	wanaacha	hapana
H1242		H3808

Wafalme wao ni simba wanaounguruma miongoni mwao. Waamuzi wao ni mbwa mwitu wa jioni wasiobakiza kitu ambacho kitakuwa kimemung'unywa asubuhi yake.

חָמְסוּ	קֹדֶשׁ	חִלְּלוּ־	כֹּהֲנֶיהָ	בִּנְּדוֹת	אַנְשֵׁי	פִּחֲזִים	נְבִיאֶיהָ	4
wamedhulumu	takatifu	wamenajisi	makuhani-wake	usaliti	watu-wa	wepesi	manabii-wake	
H2554	H6944		H3548	H0900	H0376	H6348	H5030	

תּוֹרָה׃	
sheria	
H8451	

Manabii wake wanakiburi na wanaume wasaliti. Makuhani wake wamepanajisi mahali patakatifu na wameifanyia vurugu sheria.

בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר	עַוְלָה	יַעֲשֶׂה	לֹא	בְּקִרְבָּהּ	צַדִּיק	יְהוָה	5
kila-asubuhi	kila-asubuhi	udhalimu	atafanya	hapana	katikati-yake	mwenye-haki	Yahwe	
H1242	H1242			H3808	H7130	H6662	H3068	

עַוָל	יוֹדֵעַ	וְלֹא־	נֶעְדָּר	לָא	לָאוֹר	יִתֵּן	מִשְׁפָּטוֹ
mwenye-udhalimu	anajua	lakini-hapana	inashindwa	hapana	kwa-nuru	anatoa	hukumu-yake
H5767	H3045	H3808		H3808	H0216	H5414	H4941

בֹּשֶׁת׃	
aibu	
H1322	

Yahwe ni mwenye haki miongoni mwao. Hawezi kufanya makosa. Kila asubuhi husimamia haki yake! Haitafichika nuruni, hata hivyo watu wasio wenye haki hawajui kuona aibu.

מִבְּלִי	חִוּצוֹתָם	הֶחֱרַבְתִּי	פִּנּוֹתָם	נָשַׁמּוּ	גּוֹיִם	הִכְרַתִּי	6
bila	barabara-zao	nimezifanya-ukiwa	ngome-zao	zimeharibiwa	mataifa	nimewakata	
H1097	H2351		H6438	H8074		H3772	

יוֹשֵׁב׃	מֵאֵין	אִישׁ	מִבְּלִי־	עָרֵיהֶם	נִצַּדּוּ	עוֹבֵר
mkazi	bila	mtu	bila	miji-yao	zimeharibiwa	mpitiaji
H3427	H0369	H0376	H1097			

Nimeyaharibu mataifa; ngome zao zimeharibiwa. Nimeifanya mitaa yao magofu, hivyo hakuna hata mmoja anayepitia kwake. Miji yao imeharibiwa kwa hiyo hakuna mtu anayeikaa.

מְעוֹנָהּ	יִכָּרֵת	וְלֹא־	מוּסָּר	תִּקְחִי	אוֹתִי	תִּירְאִי	אַךְ־	אָמַרְתִּי	7
makazi-yake	itakatwa	na-hapana	marudi	utapokea	mimi	utaniogopa	tu	nilisema	
H4585	H3772	H3808	H4148	H3947	H0853	H3372	H0389	H0559	

כֹּל	הִשְׁחִיתוּ	הִשְׁכִּימוּ	אָכֵן	עֲלִילָהּ	פָּקַדְתִּי	אֲשֶׁר־	כֹּל
yote	wameharibu	wameamka-mapema	kwa-kweli	juu-yake	nimemwadhibu	ambayo	yote
H3605	H7843	H7925	H0403				H3605

עֲלִילוֹתָם׃	
matendo-yao	
H5949	

Nikasema, 'Hakika mtaniogopa mimi. Pokeeni masahihisho na msikatiliwe mbali kutoka kwenye miji yenu kwa yote yale niliyokuwa nimeyapanga kuyafanya kwenu.' Lakini walikuwa na shauku kuanza kila siku kwa kuharibu matendo yao yote.

8 לָכֵן חַכּוּ־ לִי נְאֻם־ יְהוָה לְיוֹם קוּמִי לָעַד
kwa–hiyo ningojee mimi asema Yahwe kwa–siku ninayosimama kama–shahidi
H2442 H5002 H3068 H3117 H5706

לְאֹסֵף מַמְלָכוֹת לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי כָּל־ חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל כָּל־ הָאָרֶץ׃
kukusanya falme kumwaga juu yao ghadhabu–yangu ukali–wa hasira–yangu kwa–sababu kwa–moto–wa wivu–wangu yote nchi
H0622 H4467 H8210 H2195 H2740 H0639 H0784 H7068 H3605 H0776

Kwa hiyo ningojeni - hili ni tamko la Yahwe - mpaka siku ambayo nitainuka kwa ajili ya waathirika. Uamuzi wangu nikuwakusanya mataifa, kuzikusanya falme, na kumwaga juu yao hasira yangu, uchungu wangu wote mkali, hivyo nchi yote itamezwa kwa moto wa hasira yangu.

9 כִּי־ אָז אֶהְפֹּךְ אֶל־ עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם
kwa–sababu wakati–huo nitabadilisha kwa watu lugha safi kuliita wote
H3605 H7121 H1305 H8193 H0413 H2015

בְּשֶׁם יְהוָה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד׃
kwa–jina–la Yahwe kumtumikia bega moja
H8034 H3068 H5647 H7926 H0259

Ndipo nitawapa midomo safi watu, kuwaita wote kwa jina la Bwana kunitumikia wakisimama bega kwa bega.

10 מֵעֵבֶר מִנְחָתִי׃ לְנַחֲרֵי־ כוּשׁ עָתָרַי בַּת־ פּוּצַי יוֹבִלוּן
kutoka–ng'ambo–ya sadaka–yangu mito–ya Kushi waomba–wangu binti–ya waliotawanyika–wangu wataleta
H5676 H4503 H5104 H6555 H1323 H6327 H2986

Kutoka ng'ambo ya mto Ethiopia waniabuduo - watu wangu waliotawanyika - wataleta dhabihu kwa sababu yangu.

11 בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל עֲלִילֹתַיִךְ אֲשֶׁר פָּשַׁעַתְּ בִּי
katika–siku hiyo hapana utaaibishwa kwa–sababu–ya–yote matendo–yako ambayo umeasi
H3117 H1931 H3808 H0954 H3605 H5949 H0834 H6586

כִּי־ אָז אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ גַּאֲוָתֵךְ עַלִּיזֵי בְּהַר קָדְשִׁי׃ וְלֹא־ תוֹסִפִי עוֹד לְגָבְהָּה בִּי
kwa–sababu–wakati–huo nitaondoa wakati–huo kutoka–katikati–yako kiburi–chako wanaofurahi–kwa–kiburi katika–mlima wangu–mtakatifu na–hapana utaendelea tena kujikuza dhidi–yangu
H3605 H0227 H0227 H7130 H1346 H5947 H2022 H6944 H3808 H3254 H5750 H1361 H0

Katika siku hiyo hamtawekwa kwenye woga kwa matendo yenu yote ambayo mmeyafanya dhidi yangu, tangu wakati ule nitaondoa kutoka kwenu wale waliosherehekea fahari yenu, na kwa sababu hamtakuwa na muda mrefu kufanya majivuno juu ya mlima wangu mtakatifu.

בְּשֵׁם	וְחָסְוּ	וָדֶל	עָנְיֵי	עַם	בְּקִרְבֵּךְ	וְהִשְׁאַרְתִּי	12
katika–jina–la	na–watakimbilia	na–wanyonge	maskini	watu	katikati–yako	na–nitawaacha	
H8034	H2620	H1800	H6041		H7130	H7604	

יְהוָֽה׃
Yahwe
H3068

Lakini nitawaacha kama wa chini zaidi na watu masikini, na mtapata kimbilio katika jina la Yahwe.

וְלֹא־	כָזָב	יְדַבְּרוּ	וְלֹא־	עַוְלָה׀	יַעֲשׂוּ	לֹא־	יִשְׂרָאֵל	שְׁאֵרִית	13
na–hapana	uongo	watasema	na–hapana	udhalimu	watafanya	hapana	Israeli	mabaki–ya	
H3808	H3577	H1696	H3808			H3808	H3478	H7611	

יִרְעוּ	הֵמָּה	כִּי־	תַרְמִית	לְשׁוֹנָן	בְּפִיהֶם	יִמָּצֵא
watalisha	wao	kwa–sababu	udanganyifu	ulimi–wa	katika–kinywa–chao	itapatikana
	H1992			H3956	H6310	H4672

ס	מַחֲרִיד׃	וְאֵין	וְרָבְצוּ
[selah]	anayeogofya	na–hakuna	na–watalala
	H2729	H0369	H7257

Mkazi wa Israeli si muda mrefu hatafanya udhalimu au kusema uongo, na hakuna ulimi wa udanganyifu utakaoonekana mdomoni mwao; hivyo watalisha na kulala chini, na hakuna hata mmoja atakayewafanya kuogopa.”

לֵב	בְּכָל־	וְעָלְזִי׀	שִׂמְחֵי	יִשְׂרָאֵל	הָרִיעוּ	צִיּוֹן	בַּת־	רָנִי׀	14
wote	kwa–moyo	na–shangilia	furahi	Israeli	pigeni–kelele	Sayuni	binti–ya	imba	
	H3605	H5937	H8055	H3478	H7321	H6726	H1323		

יְרוּשָׁלִָם׃	בַּת
Yerusalemu	binti–ya
H3389	H1323

Imba, binti Sayuni! Piga kelele, Israeli. Ufurahi na kushangilia kwa moyo wako wote, binti wa Yerusalemu.

יְהוָה	וְיִשְׂרָאֵל	מֶלֶךְ	אֹיְבֵךְ	פִּנָּה	מִשְׁפָּטַיִךְ	יְהוָה	הֵסִיר	15
Yahwe	Israeli	mfalme–wa	adui–yako	ameufagilia	hukumu–zako	Yahwe	ameondoa	
H3068	H3478	H4428	H0341	H6437	H4941	H3068	H5493	

עוֹד׃	רָע	תִּירְאִי	לֹא־	בְּקִרְבֵּךְ
tena	uovu	utaogopa	hapana	katikati–yako
H5750		H3372	H3808	H7130

Yahwe ameiondoa hukumu yako; amewafukuzia mbali adui zako! Yahwe ni mfalme wa Israeli miongoni mwenu. Kamwe hamtamwogopa tena mwovu!.

יִרְפּוּ	אַל־	צִיּוֹן	תִּירָאִי	אַל־	לִירוּשָׁלִַם	יֵאָמֵר	הַהוּא	בַּיּוֹם	16
zilegee	usiache	Sayuni	usiogope	usiogope	kwa–Yerusalemu	itasemwa	hiyo	katika–siku	
H7503	H0408	H6726	H3372	H0408	H3389	H0559	H1931	H3117	

יָדָֽיִךְ׃
mikono–yako
H3027

Katika siku hizo watasema kwa Yerusalemi, “Usiogope, Sayuni. Usiiache mikono yako ilegee.

17 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְקִרְבֶּךָ גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ עָלֶיךָ בְּשִׂמְחָה
Yahwe Mungu–wako katikati–yako shujaa anayeokoa juu–yako kwa–furaha
H3068 H0430 H7130 H1368 H3467 H7130 H8057

יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ katika–upendo–wake
atanyamaza katika–upendo–wake

יָגִיל עָלֶיךָ בְּרִנָּה׃
atashangilia juu–yako kwa–wimbo
H1523 H7130 H7440

Yahwe Mungu wako yuko katikati yenu, mwenye nguvu wa kuwaokoa. Atasherehekea juu yenu na kwa furaha atakuwa kimya juu yenu kwa upendo wake. Atakuwa na furaha juu yenu na atashangilia kwa furaha,

18 נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי מִמֵּךְ הָיוּ מַשָּׂאת עָלֶיהָ
waliohuzunika kutoka–sherehe nimewakusanya kutoka–kwako walikuwa mzigo juu–yake
H3013 H4150 H0622 H7130 H1961 H4864

חֶרְפָּה׃
shutuma
H2781

katika siku maalumu ya sherehe. Nitaondoa maafa kutoka kwenu; si muda mrefu hamtabeba aibu kwa ajili yake.

19 הִנְנִי עֹשֶׂה אֶת־ כָּל־ עֵת הַהִיא וְהוֹשַׁעְתִּי
tazama–mimi ninafanya (kitu–kile) wote katika–wakati huo na–nitamwokoa
H2009 H6256 H1931 H3467

אֶת־ הַצֹּלֵעָה וְהַנִּדָּחָה אֶקֶבֹּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה
(kitu–kile) anayechechemea na–aliyefukuzwa nitamkusanya na–nitawafanya kwa–sifa
H0853 H6760 H5080 H6908 H8416

וּלְשֵׁם בְּכָל־ הָאָרֶץ בָּשְׁתָם׃
na–kwa–jina katika–yote nchi aibu–yao
H8034 H3605 H0776 H1322

Tazama, Niko tayari kuwashughulikia watesi wenu wote. Katika wakati ule, Nitawaokoa waliolemaa na kuwakusanya waliotupiliwa mbali. Nitawafanya kuwa sifa, na nitaibadilisha aibu yao iwe sifa katika dunia yote.

20 כִּי־ בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם
kwa–sababu katika–wakati huo nitaleta ninyi na–katika–wakati ninapokusanya ninyi
H0853 H6256 H1931 H0935 H0853 H6908

בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי
miongoni–mwa–wote watu–wa nchi ninaporudisha
H3605 H5971 H0776 H7725

וְלִתְהִלָּה לְשֵׁם אֶתְכֶם אֶתֵּן
na–kwa–sifa kwa–jina ninyi nitawapa
H8416 H8034 H0853 H5414

אֶת־ שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה׃
(kitu–kile) utumwa–wenu mbele–ya–macho–yenu asema Yahwe
H7622 H0559 H3068

Katika wakati ule nitawaongoza; katika wakati ule nitawakusanya pamoja. Nitawafanya mataifa yote ya dunia kuwaheshimu na kuwasifu, wakati mtakapoona hivyo, Nitakuwa nimewarudisha”, asema Yahwe.

Haggai

Chapter 1

אֶחָד	בְּיוֹם	הַשִּׁשִּׁי	בַּחֹדֶשׁ	הַמֶּלֶךְ	לְדָרְיָוֶשׁ	שְׁתַּיִם	בִּשְׁנַת	1
ya–kwanza	katika–siku	wa–sita	katika–mwezi	mfalme	wa–Dario	wa–pili	katika–mwaka	
H0259	H3117	H8345	H2320	H4428	H1867	H8147	H8141	

זְרֻבָּבֶל	אֶל־	הַנָּבִיא	חַגַּי	בְּיַד־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	לַחֹדֶשׁ
Zerubabeli	kwa	nabii	Hagai	kwa–mkono–wa	Yahwe	neno–la	lilikuja	ya–mwezi
H2216	H0413	H5030		H3027	H3068	H1697	H1961	H2320

הַכֹּהֵן	יְהוֹצָדָק	בֶּן־	יֵהוֹשֻׁעַ	וְאֶל־	יְהוּדָה	פַּחַת	שְׁאַלְתִּיאֵל	בֶּן־
kuhani	Yehosadaki	mwana–wa	Yoshua	na–kwa	Yuda	liwali–wa	Shealitieli	mwana–wa
H3548	H3087		H3091	H0413	H3063	H6346		

לֵאמֹר׃	הַנָּדוֹל
akisema	mkuu
H0559	

Katika mwaka wa pili wa mfalme Dario, katika mwezi wa sita, siku ya kwanza ya mwezi, neno la Bwana likaja kwa kwa mkono wa nabii Haghai kwenda kwa gavana wa Yuda, Zerubabeli mwana wa Sheatieli na kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehozadaki, kusema,

בָּא	עֵת־	לֹא	אָמְרוּ	הַזֶּה	הָעָם	לֵאמֹר	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	2
kuja	wakati	hapana	wanasema	hawa	watu	akisema	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivi	
H0935	H6256	H3808	H0559	H2088		H0559		H3068	H0559	H3541	

פ	לְהִבָּנוֹת׃	יְהוָה	בֵּית	עֵת־
[selah]	kujengwa	Yahwe	nyumba–ya	wakati
	H1129	H3068		H6256

“Bwana wa Majeshi asema: 'Hawa watu husema, “Si wakati wetu kuja au kujenga nyumba ya Jehova.”'”

לֵאמֹר׃	הַנָּבִיא	חַגַּי	בְּיַד־	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	3
akisema	nabii	Hagai	kwa–mkono–wa	Yahwe	neno–la	na–lilikuja	
H0559	H5030		H3027	H3068	H1697	H1961	

Tena neno la Bwana lilikuja kwa mkono wa nabii Haghai kusema,

הַזֶּה	וְהַבַּיִת	סְפוּנִים	בְּבָתֵּיכֶם	לָשֶׁבֶת	אַתֶּם	לָכֶם	הַעֵת	4
hii	na–nyumba	zilizopambwa	katika–nyumba–zenu	kukaa	ninyi	kwenu	je–wakati	
H2088		H5603		H3427			H6256	

חָרֵב׃
ni–magofu

“Je ni wakati kwenu wenyewe kuishi katika nyumba zilizokamilika, na wakati nyumba hii inaharibika?

5

וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם׃
na–sasa hivi asema Yahwe wa–majeshi wekeni mioyo–yenu juu–ya njia–zenu
H6258 H3541 H0559 H3068 H7760 H3824 H5921 H1870

Kwa hiyo sasa Bwana wa Majeshi asema hivi: 'zitafakarini njia zenu!

6

זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא מְעָט אָכוֹל וְאֵין־לְשָׂבְעָה שָׁתוֹ וְאֵין־לְרַוָּיָה לִלְבּוֹשׁ וְלָחֹם לְחַם וְאֵין־לְשָׂכָר מְשַׂתֵּכֶר׃ וְהַמִּשְׂתַּכֵּר צְרוֹר אֶל־כִּיס נָקוּב׃ פ
mmepanda mengi na–kuvuna kidogo kula na–hakuna kushiba kunywa na–hakuna kulewa kuvaa na–hakuna joto kwake na–mwenye–kupata–mshahara anapata–mshahara
H2232 H7235 H0935 H4592 H0398 H0369 H7654 H8354 H0369 H7937 H3847 H0369 H2527 H3871 H1767 H7939 H6887 H0413 H5518 H6887 H6872 H6887 H6872

Mmepanda mbengu nyingi, lakini mkaleta mavuno kidogo; mnakula lakini hamshibi, mnakunywa lakini hamkujazwa na vinywaji. Mnavaa nguo lakini hampati joto wenyewe, na mtu wa mshahara hupata pesa na kuweka kwenye mfuko wenye mashimo tu!'

7

כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם׃
hivi asema Yahwe wa–majeshi wekeni mioyo–yenu juu–ya njia–zenu
H3541 H0559 H3068 H7760 H3824 H5921 H1870

Bwana wa Majeshi asema haya:

8

עֲלוּ הָהָר וְהָבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת וְאֶרְצֶה־בּוֹ וְאֶכָּבְדָה(ואכבד) יְהוָה׃ אָמַר
pandeni mlima na–leteni miti na–jengeni nyumba na–nitaifurahia nayo na–nitapata–utukufu(na–nitapata–utukufu) Yahwe asema
H5927 H2022 H0935 H6086 H1129 H7521 H3513(H3513) H3068 H0559

'Zitafakarini njia zetu! Pandeni milimani, mkalete mbao, na mjenge nyumba yangu; na pia nitakuwa radhi na nitatukuzwa!' Asema Bwana.

9

פָּנֹה אֶל־מלא הַרְבֵּה וְהִנֵּה לְמִשְׁטָּח וַהֲבֵאתֶם הַבַּיִת וְנָפַחְתִּי בּוֹ׃ אֲשֶׁר־בֵּיתִי יַעַן צְבָאוֹת יְהוָה נְאֻם מֶה יַעַן אֲשֶׁר־לְבֵיתִי׃ אִישׁ רָצִים וְאַתֶּם חָרֵב הוּא׃
mlitazamia kwa mengi tazama kidogo na–mlikileta nyumbani na–niliipuliza nayo ambayo nyumba–yangu kwa–sababu–ya wa–majeshi Yahwe asema nini kwa–sababu–ya kwa–nyumba–yake kila–mtu mnakimbia na–ninyi magofu ilikuwa
H6437 H0413 H4592 H0935 H5301 H0834 H1004 H3282 H6635 H3068 H5002 H4100 H3282 H1004 H0376 H7323 H0859 H2719 H1961

'Mmetazamia kupata vingi, lakini tazama! ulileta nyumbani vichache, nitavitowesha mbali! kwa nini?'- Hivi ndivyo anatamka Bwana wa Majeshi! kwa sababu nyumba yangu inakaa kwenye uharibifu, lakini kila mtu yuko radhi kwenye nyumba yake.

10

עַל־כֵּן עֲלֵיכֶם כָּלְאוּ שָׁמַיִם מִטָּל וְהָאָרֶץ כָּלְאָה יְבוּלָהּ׃
kwa–hiyo ndiyo–maana juu–yenu zimezuia mbingu umande na–nchi imezuia mazao–yake
H5921 H3651 H5921 H3607 H8064 H2919 H0776 H3607 H2981

Kwa sababu hii mbingu zimeshikiwa zisitoe umande kutoka kwako, na ardhi imeshikilia haizalishi.

הַתִּירֹושׁ	וְעַל־	הַדָּגָן	וְעַל־	הֶהָרִים	וְעַל־	הָאָרֶץ	עַל־	חֹרֶב	וָאֶקְרָא	11
mvinyo	na–juu–ya	nafaka	na–juu–ya	milima	na–juu–ya	nchi	juu–ya	ukame	na–niliita	
H8492		H1715		H2022		H0776			H7121	

וְעַל־	הָאָדָם	וְעַל־	הָאֲדָמָה	תּוֹצִיא	אֲשֶׁר	וְעַל	הַיִּצְהָר	וְעַל־	
na–juu–ya	binadamu	na–juu–ya	ardhi	inazaa	kitu–ambacho	na–juu–ya	mafuta	na–juu–ya	
	H0120		H0127	H3318			H3323		

ס	כַּפָּיִם׃	יְגִיעַ	כָּל־	וְעַל	הַבְּהֵמָה	
[selah]	mikono	kazi–ya	yote	na–juu–ya	wanyama	
	H3709	H3018	H3605		H0929	

Nimekuita kutoka juu ya ardhi na juu ya milima, juu ya nafaka na juu ya mzabibu mpya, juu ya mafuta na juu ya mavuno ya ardhi, juu ya watu na juu ya wanyama, na juu ya kazi zote za mikono yako.

הַכֹּהֵן	יְהוֹצָדָק	בֶּן־	וַיֵּשׁוּעַ	שַׁלְתִּיאֵל	בֶּן־	וְזֶרֻבָּבֶל	וַיִּשְׁמַע	12
kuhani	Yehosadaki	mwana–wa	na–Yoshua	Shealitieli	mwana–wa	Zerubabeli	na–akasikia	
H3548	H3087		H3091			H2216	H8085	

חַגַּי	דִּבְרֵי	וְעַל־	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	בְּקוֹל	הָעָם	שְׁאֵרִית	וְכָל	הַנָּבִיא
Hagai	maneno–ya	na–kwa	Mungu–wao	Yahwe	sauti–ya	watu	mabaki–ya	na–wote	mkuu
	H1697		H0430	H3068			H7611	H3605	

יְהוָה׃	מִפְּנֵי	הָעָם	וַיִּירְאוּ	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	שְׁלָחוֹ	כַּאֲשֶׁר	הַנָּבִיא
Yahwe	mbele–ya	watu	na–wakaogopa	Mungu–wao	Yahwe	alimtuma	kama–vile	nabii
H3068	H6440		H3372	H0430	H3068	H7971		H5030

Kisha Zerubabeli mwana wa Shelitieli, na kuhani mkuu Yoshua mwana wa Yehozadaki, pamoja na mabaki ya watu, wakati sauti ya Bwana Mungu wao, na maneno ya Nabii Hagai, kwa sababu Bwana Mungu wao alikuwa amemtuma. Na watu wakaogopa uso wa Bwana.

לֵאמֹר	לָעָם	יְהוָה	בְּמַלְאֲכוּת	יְהוָה	מַלְאַךְ	חַגַּי	וַיֹּאמֶר	13
akisema	kwa–watu	Yahwe	katika–ujumbe–wa	Yahwe	mjumbe–wa	Hagai	na–akasema	
H0559		H3068	H4400	H3068	H4397		H0559	

יְהוָה׃	נְאֻם־	אִתְּכֶם		אֲנִי
Yahwe	asema	niko–pamoja–nanyi		mimi
H3068	H5002	H0854		H0589

Ndipo Hagai, mjumbe wa Bwana, akaongea ujumbe wa Bwana kwa watu na kusema,"'Niko pamoja na wewe!'- Hili ni tamko la Bwana.

יְהוּדָה	פַּחַת	שַׁלְתִּיאֵל	בֶּן־	זְרֻבָּבֶל	רוּחַ	אֶת־	יְהוָה	וַיָּעַר	14
Yuda	liwali–wa	Shealitieli	mwana–wa	Zerubabeli	roho–ya	(kitu–kile)	Yahwe	na–akaamsha	
H3063	H6346			H2216	H7307	H0853	H3068	H5782	

כָּל	רוּחַ	וְאֶת־	הַנָּדוֹל	הַכֹּהֵן	יְהוֹצָדָק	בֶּן־	יְהוֹשֻׁעַ	רוּחַ	וְאֶת־
wote	roho–ya	na	mkuu	kuhani	Yehosadaki	mwana–wa	Yoshua	roho–ya	na
H3605	H7307	H0853		H3548	H3087		H3091	H7307	H0853

צִבְאוֹת	יְהוָה	בְּבֵית־	מְלָאכָה	וַיַּעֲשׂוּ	וַיָּבֹאוּ	הָעָם	שְׁאֵרִית
wa–majeshi	Yahwe	katika–nyumba–ya	kazi	na–wakafanya	na–wakaja	watu	mabaki–ya
	H3068		H4399		H0935		H7611

פ	אֱלֹהֵיהֶם׃
[selah]	Mungu–wao
	H0430

Bwana alitibua roho ya mkuu wa mkoa wa Yudah, Zerubabeli mwana wa Sheltieli, na roho ya kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehozadaki, na roho ya masalia ya watu, kwa kiasi kwamba wakaenda kufanya kazi katika nyumba ya Bwana Mungu wa majeshi, Mungu wao.

15

בְּיוֹם	עֶשְׂרִים	וְאַרְבָּעָה	לַחֹדֶשׁ	בַּשִּׁשִּׁי	בִּשְׁנַת	שְׁתַּיִם	לְדָרְיָוֶשׁ	הַמֶּלֶךְ׃
katika–siku	ya–ishirini	na–nne	ya–mwezi	wa–sita	katika–mwaka	wa–pili	wa–Dario	mfalme
H3117	H6242	H0702	H2320	H8345	H8141	H8147	H1867	H4428

katika siku ya ishirini na Mwezi wa sita, katika mwaka wa pili wa utawala wa Mfalme Dario.

Chapter 2

1

יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	לַחֹדֶשׁ	וְאֶחָד	בְּעֶשְׂרִים	בַּשְּׁבִיעִי
Yahwe	neno–la	lilikuja	ya–mwezi	na–moja	katika–siku–ya–ishirini	katika–mwezi–wa–saba
H3068	H1697	H1961	H2320	H0259	H6242	H7637

לֵאמֹר׃	הַנָּבִיא	חַגַּי	בְּיַד־
akisema	nabii	Hagai	kwa–mkono–wa
H0559	H5030		H3027

Katika Mwezi wa saba siku ya ishirini na moja ya mwezi, Neno la Bwana lilikuja kwa mkono wa Nabii Hagai, na kusema,

2

יְהוֹשֻׁעַ	וְאֶל־	יְהוּדָה	פַּחַת	שַׁלְתִּיאֵל	בֶּן־	זְרֻבָּבֶל	אֶל־	נָא	אֱמֹר־
Yoshua	na–kwa	Yuda	liwali–wa	Shealitieli	mwana–wa	Zerubabeli	kwa	tafadhali	sema
H3091	H0413	H3063	H6346			H2216	H0413	H4994	H0559

לֵאמֹר׃	הָעָם	שְׁאֵרִית	וְאֶל־	הַנָּדוֹל	הַכֹּהֵן	יְהוֹצָדָק	בֶּן־
akisema	watu	mabaki–ya	na–kwa	mkuu	kuhani	Yehosadaki	mwana–wa
H0559		H7611	H0413		H3548	H3087	

“Ongea na mkuu wa mkoa wa Yudah, Zerubabeli mwana wa Sheltieli, na kwa kuhani mkuu Yehozadaki; na kwa masalia ya watu. Waambie,

3

הַזֶּה	הַבַּיִת	אֶת־	רָאָה	אֲשֶׁר	הַנִּשְׁאָר	בָּכֶם	מִי	
hii	nyumba	(kitu–kile)	aliiona	ambaye	aliyebaki	miongoni–mwenu	nani	
H2088		H0853	H7200		H7604		H4310	

כָּמֹהוּ	הַלְוֹא	עַתָּה	אֹתוֹ	רֹאִים	אַתֶּם	וּמָה	הָרִאשׁוֹן	בִּכְבוֹדוֹ
kama–yeye	je–si	sasa	yeye	mnaiona	ninyi	na–nini	wa–kwanza	katika–utukufu–wake
H3644	H3808	H6258	H0853	H7200		H4100	H7223	H3519

בְּעֵינֵיכֶם׃	כְּאַיִן
machoni–mwenu	kama–si–kitu
	H0369

Ni nani amebaki kati yenu aliuona utukufu wa nyumba ya kwanza? Na mnauonaje huu wa sasa? Je si kama si chochote machoni penu?

4

בֶּן־	יְהוֹשֻׁעַ	וַחֲזַק	יְהוָה	נְאֻם־	זְרֻבָּבֶל	חֲזַק	וְעַתָּה	
mwana–wa	Yoshua	na–uwe–imara	Yahwe	asema	Zerubabeli	uwe–imara	na–sasa	
	H3091	H2388	H3068	H5002	H2216	H2388	H6258	

וַעֲשֹׂו	יְהוָה	נְאֻם־	הָאָרֶץ	עַם	כָּל־	וַחֲזַק	הַנָּדוֹל	הַכֹּהֵן	יְהוֹצָדָק
na–fanyeni	Yahwe	asema	nchi	watu–wa	wote	na–uwe–imara	mkuu	kuhani	Yehosadaki
	H3068	H5002	H0776		H3605	H2388		H3548	H3087

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	נְאֻם	אִתְּכֶם	אֲנִי	כִּי־	
wa–majeshi	Yahwe	asema	niko–pamoja–nanyi	mimi	kwa–sababu	
	H3068	H5002	H0854	H0589		

Sasa, muwe hodari, Zerubabeli' -hili ni tamko la Bwana - na uwe hodari, kuhani mkuu Joshua mwana wa Yehozadaki; muwe hodari, enyi watu wa nchi! - hili ni tamko la Bwana - na kazi, kwa kuwa ni pamoja nawe! hili ni tamko la Bwana wa majeshi.

וְרוּחִי	מִמִּצְרַיִם	בְּצֵאתְכֶם	אִתְּכֶם	כָּרַתִי	אֲשֶׁר־	הַדָּבָר	אֶת־	5
na–roho–yangu	Misri	mlipotoka	pamoja–nanyi	nilifanya–agano	ambalo	neno	(kitu–kile)	
H7307	H4714	H3318	H0854	H3772		H1697	H0853	

ס	תִּירָאוּ׃	אַל־	בְּתוֹכְכֶם	עֹמֶדֶת	
[selah]	msiogope	msiogope	miongoni–mwenu	inasimama	
	H3372	H0408	H8432	H5975	

Kutegemeana na ahadi ilioko katika agano nililofanya na ninyi mlipotoka Misri na Roho yangu ilisimama katikati yenu, msiogope'

וַאֲנִי	הִיא	מְעַט	אַחַת	עוֹד	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כִּה	כִּי	6
na–mimi	ni	kidogo	moja	bado	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivi	kwa–sababu	
H0589	H1931	H4592	H0259	H5750		H3068	H0559	H3541		

הֶחָרָבָה׃	וְאֶת־	הַיָּם	וְאֶת־	הָאָרֶץ	וְאֶת־	הַשָּׁמַיִם	אֶת־	מַרְעִישׁ
nchi–kavu	na	bahari	na	nchi	na	mbingu	(kitu–kile)	ninatikisa
H2724	H0853	H3220	H0853	H0776	H0853	H8064	H0853	H7493

Kwa kuwa Bwana wa majeshi anasema hivi: 'kitambo kidogo kwa mara nyingine nitatikisa mbingu na dunia, bahari na nchi kavu!

וּמִלֵּאתִי	הַגּוֹיִם	כָּל־	חֶמְדַּת	וּבָאוּ	הַגּוֹיִם	כָּל־	אֶת־	וְהִרְעַשְׁתִּי	7
na–nitaijaza	mataifa	ya–yote	hazina	na–watakuja	mataifa	yote	(kitu–kile)	na–nitatikisa	
H4390		H3605		H0935		H3605	H0853	H7493	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	כְּבוֹד	הַזֶּה	הַבַּיִת	אֶת־
wa–majeshi	Yahwe	asema	utukufu	hii	nyumba	(kitu–kile)
	H3068	H0559	H3519	H2088		H0853

Na nitatikisa kila taifa, na kila taifa wataleta vitu vya thamani kwangu, na kuijaza nyumba hii na utukufu!' asema Bwana wa Majeshi

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	נְאֻם	הַזָּהָב	וְלִי	הַכֶּסֶף	לִי	8
wa–majeshi	Yahwe	asema	dhahabu	na–yangu	fedha	yangu	
	H3068	H5002	H2091		H3701		

Dhahabu na fedha ni yangu' - hili ni tamko la Bwana wa majeshi.

אָמַר	הָרִאשׁוֹן	מִן־	הָאַחֲרוֹן	הַזֶּה	הַבַּיִת	כְּבוֹד־	יִהְיֶה	גָּדוֹל	9
asema	ya–kwanza	kuliko	ya–mwisho	hii	nyumba	utukufu–wa	utakuwa	mkubwa	
H0559	H7223		H0314	H2088		H3519	H1961		

פ	צְבָאוֹת׃	יְהוָה	נְאֻם	שָׁלוֹם	אֶתֵּן	הַזֶּה	וּבַמָּקוֹם	צְבָאוֹת	יְהוָה
[selah]	wa–majeshi	Yahwe	asema	amani	nitatoa	hapa	na–mahali–hapa	wa–majeshi	Yahwe
		H3068	H5002	H7965	H5414	H2088	H4725		H3068

Utukufu wa nyumba hii utakuwa mkuu zaidi ya utukufu wa nyumba ya kwanza ', asema Bwana wa majeshi,' na nitawapa amani katika sehemu hii'- hili ni Tamko la Bwana wa majeshi

הָיָה	לְדָרְיָוֶשׁ	שְׁתַּיִם	בִּשְׁנַת	לַתְּשִׁעִי	וְאַרְבָּעָה	בְּעֶשְׂרִים		10
lilikuja	wa–Dario	wa–pili	katika–mwaka	ya–mwezi–wa–tisa	na–nne	katika–siku–ya–ishirini		
H1961	H1867	H8147	H8141	H8671	H0702	H6242		

לֵאמֹר׃	הַנָּבִיא	חַגַּי	אֶל־	יְהוָה	דִּבֶּר־	
akisema	nabii	Hagai	kwa	Yahwe	neno–la	
H0559	H5030		H0413	H3068	H1697	

Katika siku ya ishirini na nne mwezi wa tisa, mwaka wa pili wa utawala wa Dario, neno la Bwana lilimjia nabii Hagaina kusema,

11

לֵאמֹר׃	תּוֹרָה	הַכֹּהֲנִים	אֶת־	נָא	שְׁאַל־	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה
akisema	sheria	makuhani	(kitu–kile)	tafadhali	uliza	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivi
H0559	H8451	H3548	H0853	H4994	H7592		H3068	H0559	H3541

“Bwana wa majeshi asema hivi: Muulize kuhani kuhusu sheria, na kusema:

12

וְנָגַע	בִּגְדוֹ	בְּכָנָף	קֹדֶשׁ	בְּשַׂר־	אִישׁ	יִשָּׂא־	וְהֵן
na–akagusa	nguo–yake	katika–pindo–la	takatifu	nyama–ya	mtu	atabeba	ikiwa
H5060		H3671	H6944	H1320	H0376	H5375	H2005

וְאֶל־	שָׂמֶן	וְאֶל־	הַיַּיִן	וְאֶל־	הַנָּזִיד	וְאֶל־	הַלֶּחֶם	אֶל־	בְּכִנְפוֹ
na–kwa	mafuta	na–kwa	mvinyo	na–kwa	mchuzi	na–kwa	mkate	kwa	kwa–pindo–lake
H0413	H8081	H0413	H3196	H0413	H5138	H0413	H3899	H0413	H3671

לֹא׃	וַיֹּאמְרוּ	הַכֹּהֲנִים	וַיַּעֲנוּ	הֵיקָדֶשׁ	מַאֲכָל	כָּל־
hapana	na–wakasema	makuhani	na–wakajibu	je–itakuwa–takatifu	chakula	yote
H3808	H0559	H3548		H6942	H3978	H3605

kama mtu akibeba nyama iliyotolewa kwa Bwana katika pindo la vazi lake, kama upindo utagusa mkate au mchuzi, mvinyo au mafuta, au chakula kingine, je chakula hicho kinafanyika kitakatifu?”Kuhani alijibu akasema, “hapana”

13

אֱלֹהֵי	בְּכָל־	נֶפֶשׁ	טְמֵא־	יִגַּע	אִם־	חַגַּי	וַיֹּאמֶר
hizi	chochote–kati–ya	maiti	aliyenajisiwa–kwa	akigusa	ikiwa	Hagai	na–akasema
H0428	H3605	H5315	H2931	H5060			H0559

יִטְמָא׃	וַיֹּאמְרוּ	הַכֹּהֲנִים	וַיַּעֲנוּ	הֵיִטְמָא
itakuwa–najisi	na–wakasema	makuhani	na–wakajibu	je–itakuwa–najisi
	H0559	H3548		

Halafu Hagai akasema.”Kama mtu mchafu najisi kwa ajili ya kumgusa maiti na kugusa vitu hivi, wote wanaweza kuwa wachafu?” Kuhani akajibu na kusema, “Ndiyo, watakuwa wachafu.”

14

לְפָנַי	הַזֶּה	הַגּוֹי	וְכֵן־	הֵזֶּה	הָעָם־	כֵּן	וַיֹּאמֶר	חַגַּי	וַיַּעַן
mbele–yangu	hili	taifa	na–hivyo	hawa	watu	hivyo	na–akasema	Hagai	na–akajibu
H6440	H2088			H2088			H0559		

הוּא׃	טָמֵא	שָׁם	יַקְרִיבוּ	וַאֲשֶׁר	יְדֵיהֶם	מַעֲשֵׂה	כָּל־	וְכֵן	יְהוָה	נְאֻם־
ni	najisi	huko	wanachotoa	na–kile	mikono–yao	kazi–ya	kila	na–hivyo	Yahwe	asema
H1931	H2931	H8033	H7126		H3027	H4639	H3605		H3068	H5002

Kwa hiyo Haghai akajibu nakusema, “Ni pamoja na hawa watu na pamoja na taifa liliko mbele yangu! - haya anayasema Bwana- na pia kila kitu kimekwisha kwa mkono wake: walichotoa hakikuwa kisafi kilikuwa kichafu.

15

מִטָּרֶם	וָמָעְלָה	הַזֶּה	הַיּוֹם	מִן־	לִבְבְכֶם	נָא	שִׂימוּ־	וְעַתָּה
kabla–ya	na–kuendelea	hii	siku	kutoka	mioyo–yenu	tafadhali	wekeni	na–sasa
H2962	H4605	H2088	H3117		H3824	H4994		H6258

יְהוָה׃	בְּהֵיכַל	אֶבֶן	אֶל־	אֶבֶן	שִׂום־
Yahwe	katika–hekalu–la	jiwe	juu–ya	jiwe	kuweka
H3068	H1964	H0068	H0413	H0068	

Kwa hiyo, fikiri kutoka siku hii ya leo na za nyuma, kabla hata jiwe halijawekwa kwenye jiwe lingine katika hekalu la Bwana,

16 מֵהְיוֹתָם אֶל־ בָּא עֶשְׂרֵה וְהָיְתָה עֶשְׂרִים עֶרְמַת אֶל־ בָּא מֵהְיוֹתָם
tangu–walipokuwa akija kwa chungu–ya ishirini na–ilikuwa kumi akija kwa
H1961 H0935 H0413 H6194 H6242 H1961 H6235 H0935 H0413

הַיֶּקֶב שִׁנִּיקִזּוֹ–לָ–דִיוַי לַחְשֹׁף חֲמִשִּׁים פּוּרָה וְהָיְתָה עֶשְׂרִים׃
shinikizo–la–divai kuchota hamsini pura na–ilikuwa ishirini
H3342 H2834 H2572 H6333 H1961 H6242

ilikuwaje basi? kila mtu alipokuja kwenye vipimo ishirini vya nafaka, kumbe kulikuwa na vipimo kumi tu, na aliyekuja na aliyekuja kuchota divai ya vipimo hamsini, kumbe kuliwa na vipimo ishirini tu.

17 הִכֵּיתִי אֶתְכֶם הַיְגִיעַ בַּשְּׁדָפוֹן וּבַיֶּרָקוֹן וּבַבָּרָד אֶת־ כָּל־
nimewapiga ninyi kwa–kuungua na–kwa–kutu na–kwa–mvua–ya–mawe (kitu–kile) yote
H5221 H0853 H3027 H3420 H1259 H0853 H3605

מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם אֵין־ אֶלַּי כְּנָאֻם־ יְהוָה׃
kazi–ya mikono–yenu na–hakuna kwangu asema Yahwe
H4639 H3027 H0369 H0413 H5002 H3068

Niliwataabisha ninyi na kazi za mikono yenu kwa doa na koga, nalikini hamkunirudia'- asema Bwana.

18 שִׂימוּ־ נָא לְבַבְכֶם מִן־ הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה עֶשְׂרִים
wekeni tafadhali mioyo–yenu kutoka siku hii na–kuendelea kutoka–siku ya–ishirini
H4994 H3824 H3117 H2088 H4605 H3117 H6242

וְאַרְבָּעָה לְתִשְׁעִי לְמִן־ הַיּוֹם אֲשֶׁר־ יְסַד הֵיכַל־ יְהוָה שִׂימוּ
na–nne kwa–mwezi–wa–tisa kutoka siku ambayo iliwekwa–msingi hekalu–la Yahwe wekeni
H0702 H8671 H3824 H3117 H3245 H1964 H3068 H7760

לְבַבְכֶם׃
mioyo–yenu
H3824

tafakari siku hii ya leo na kuendelea, kutoka siku ya ishirini na nne katika mwezi mwezi wa tisa, toka siku ile msingi wa hekalu la Bwana kuwekwa. Tafakarini hilo!

19 הַעוֹד בְּמַגּוּרָה עַד־ וְגֶפֶן וְתֵאֵנָה וְרִמּוֹן וְעֵץ
je–bado katika–ghala na–hadi mzabibu na–mtini na–mkomamanga na–mti–wa
H5750 H4035 H5704 H1612 H8384 H7416 H6086

הַזֹּאת מִן־ הַיּוֹם הַזֶּה אֲבָרֵךְ׃ פ לֹא נָשָׂא עֵץ הַגָּדַע
mzeituni hapana umezaa kutoka siku hii nitabariki [selah] mbegu
H2132 H3808 H5375 H4480 H3117 H2088 H1288

Je, bado kuna mbegu katika ghala? Mzabibu, mti wa mtini, komamanga, na mti wa mzeituni havikuzaa matunda! lakini kutoka siku hii ya leo nitawabariki!"'

20 וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה שֵׁנִית אֶל־ חַגַּי בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
na–lilikuja neno–la Yahwe mara–ya–pili kwa Hagai katika–siku–ya–ishirini na–nne
H1961 H1697 H3068 H8145 H0413 H2320 H6242 H0702

לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר׃
ya–mwezi akisema
H2320 H0559

Tena neno la Bwana likaja kwa mara ya pili kwa Haghai siku ya ishiri na nne katika mwezi kusema,

21 אֱמֹר sema H0559 אֶל־ kwa H0413 זְרֻבָּבֶל Zerubabeli H2216 פַּחַת־ liwali–wa H6346 יְהוּדָה Yuda H3063 לֵאמֹר akisema H0559 אֲנִי mimi H0589 מַרְעִישׁ ninatikisa H7493 אֶת־ (kitu–kile) H0853 הַשָּׁמַיִם mbingu H8064

וְאֶת־ na H0853 הָאָרֶץ׃ nchi H0776

“Sema na mkuu wa mkoa wa Yuda, Zerubabeli umwambie, 'Nitatikisa mbingu na dunia.

22 וְהָפַכְתִּי na–nitaupindua H2015 כִּסֵּא kiti–cha–enzi–cha H3678 מַמְלָכוֹת falme H4467 וְהִשְׁמַדְתִּי na–nitaangamiza H8045 חֹזֶק nguvu–ya H2392 מַמְלְכוֹת falme–za H4467 הַגּוֹיִם mataifa

וְרָכְבֵיהֶם na–wapanda–wake H7392 סוּסִים farasi וְיָרְדוּ na–wataanguka H3381 וְרֹכְבֶיהָ na–wapanda–wake H7392 מֶרְכָּבָה gari–la–vita H4818 וְהָפַכְתִּי na–nitaipindua H2015

אָחִיו׃ ndugu–yake H0251 בְּחֶרֶב kwa–upanga–wa H2719 אִישׁ kila–mtu H0376

kwa hiyo nitaanhusha kiti cha falme na kuharibu nguvu ya falme za mataifa! nitaangusha magahari na wapandao; farasi na wapanda farasi wataanguka, kila mmoja kwa sababu ya upanga wa ndugu zake.

23 בֵּן־ mwana–wa H1121 זְרֻבָּבֶל Zerubabeli H2216 אֶקָּחֲךָ nitakuchukua H3947 צְבָאוֹת wa–majeshi H6635 יְהוָה Yahwe H3068 נְאֻם־ asema H5002 הַהוּא hiyo H1931 בַּיּוֹם katika–siku H3117

בְּךָ wewe כִּי־ kwa–sababu H3588 כָּחוֹתָם kama–muhuri H2368 וְשַׂמְתִּיךָ na–nitakuweka H7760 יְהוָה Yahwe H3068 נְאֻם־ asema H5002 עַבְדִּי mtumishi–wangu H5650 שְׁאַלְתִּיאֵל Shealitieli H7597

צְבָאוֹת׃ wa–majeshi H6635 יְהוָה Yahwe H3068 נְאֻם asema H5002 בְּחַרְתִּי nimekuchagua H0977

Siku hiyo '-hivi ndivyo asema Bwana wa Majeshi- 'Nitakuchukua wewe Zerubabeli mwana wa Sheltieli, kama mtumishi wangu'- hivi ndivyo Bwana anavyosema. “Nitakutuma kama pete ya muhuri wangu, kwa sababu mimi ndiye niliyekuchagua!'- asema Bwana wa majeshi!”

Zechariah

Chapter 1

אֶל־	יְהוָה	דְּבַר־	הָיָה	לִדְרְיָוֶשׁ	שְׁתָּים	בִּשְׁנַת	הַשְּׁמִינִי	בַּחֹדֶשׁ		1
kwa	Yahwe	neno–la	lilikuja	wa–Dario	wa–pili	katika–mwaka	wa–nane	katika–mwezi		
H0413	H3068	H1697	H1961	H1867	H8147	H8141	H8066	H2320		
לֵאמֹר׃	הַנָּבִיא	עִדּוֹ	בֶּן־	בֶּרֶכְיָה	בֶּן־	זְכַרְיָה׃				
kusema	nabii	Ido	mwana–wa	Berekia	mwana–wa	Zekaria				
H0559	H5030	H5714		H1296						

Katika mwezi wa nane mwaka wa pili wa kutawala kwake Dario, neno la Yahwe lilimjia nabii Zekaria, mwana wa Berekia mwana wa Ido, kusema,

קָצַף׃	אֲבוֹתֵיכֶם	עַל־	יְהוָה	קָצַף	2
hasira	baba–zenu	juu–ya	Yahwe	alikasirika	
	H0001		H3068	H7107	

“Yawhe alikuwa na hasira sana juu ya baba zenu!

יְהוָה	נְאֻם	אֵלַי	שׁוּבוּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׀	כֹּה	אֲלֵהֶם	וְאָמַרְתָּ	3
Yahwe	asema	kwangu	rudini	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	kwao	na–utasema	
H3068	H5002	H0413	H7725		H3068	H0559	H3541	H0413	H0559	
צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	אֲלֵיכֶם	וְאָשׁוּב	צְבָאוֹת					
wa–majeshi	Yahwe	asema	kwenu	na–nitarudia	wa–majeshi					
	H3068	H0559	H0413	H7725						

Wambie, 'Yahwe wa majeshi asema hivi: Nirudieni! - nami nitawarudia ninyi, asema Yahwe wa majeshi.

כֹּה	לֵאמֹר	הָרִאשֹׁנִים	הַנְּבִיאִים	אֲלֵיהֶם׀	קָרְאוּ־	אֲשֶׁר	כַּאֲבֹתֵיכֶם	תִּהְיוּ	אַל־	4
hivyo	kusema	wa–kwanza	manabii	kwao	waliwaita	ambao	baba–zenu	kama	msiwe	
H3541	H0559	H7223	H5030	H0413	H7121		H0001	H1961	H0408	
]ומעלליכם[	הָרָעִים	מִדַּרְכֵיכֶם	נָא׀	שׁוּבוּ	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׀			
na–matendo–yenu	mbaya	kutoka–njia–zenu	tafadhali	rudini	wa–majeshi	Yahwe	asema			
H5953		H1870	H4994	H7725		H3068	H0559			
אֵלַי	הִקְשִׁיבוּ	וְלֹא־	שָׁמְעוּ	וְלֹא	הָרָעִים	)וּמַעַלְלֵיכֶם(				
kwangu	sikiliza	na–hawaku-	na–hawakusikiliza	na–hawakusikia	mabaya	na–matendo–yenu				
H0413	H7181	H3808	H8085	H3808		H4611				
יְהוָה׃	נְאֻם־									
Yahwe	asema									
H3068	H5002									

Msiwe kama baba zenu ambao hapo zamani manabii waliwambia, wakisema, “Yahwe wa majeshi asema hivi: Geukeni kutoka katika njia zenu za mbaya na matendo yenu mabaya!” Lakini hawakuweza kusikia wala kunijari - asema Yahwe.'

5 אֲבוֹתֵיכֶם אַיֵּה־ הֵם וְהַנְּבִאִים הַלְעוֹלָם יֶחְיוּ׃
baba–zenu wako–wapi wao na–manabii milele wataishi
H0001 H0346 H1992 H5030 H5769 H2421

Wako wapi baba zenu? Na manabii, je wapo hapa daima?

6 אֶת־ צִוִּיתִי אֲשֶׁר וְחֻקַּי דְּבָרַי וַאֲךָ
watumishi–wangu niliwaagiza ambazo na–amri–zangu maneno–yangu lakini
H0853 H6680 H2706 H1697 H0389

כַּאֲשֶׁר וַיֹּאמְרוּ וַיָּשׁוּבוּ אֲבוֹתֵיכֶם הִשִּׂיגוּ הֲלוֹא הַנְּבִיאִים עֲבָדַי
kama na–wakasema na–walirudi baba–zenu wafikia je–hawaku– manabii watumishi–wangu
H0559 H7725 H0001 H5381 H3808 H5030 H5650

כִּדְרָכֵינוּ לָנוּ לַעֲשׂוֹת צְבָאוֹת יְהוָה זָמַם
kulingana–na–njia–zetu sisi kutufanyia wa–majeshi Yahwe alivyokusudia
H1870 H2161

ס אִתָּנוּ׃ עָשָׂה כֵּן וּכְמַעֲלֵלֵינוּ
S sisi alitufanyia hivyo na–kulingana–na–matendo–yetu
H0854 H4611

Lakini maneno yangu na maagizo niliyowaamru watumishi wangu manabii, je hayakuwapata baba zenu? Hivyo walitubu na kusema, 'Kama vile Yahwe wa majeshi alivyokusudia kututenda kwa kadili zinavyostahili njia na matendo yetu, ndivyo alivyotutenda.”

7 שְׁבָט חֹדֶשׁ הוּא־ חֹדֶשׁ עָשָׂר לְעַשְׂתֵּי־ וְאַרְבָּעָה עֶשְׂרִים בְּיוֹם
Shebati mwezi huo–ni mwezi kumi–na–moja ya–mwezi–wa na–nne ya–ishirini katika–siku
H7627 H2320 H1931 H2320 H6240 H6249 H0702 H6242 H3117

בֶּרֶכְיָהוּ בֶּן־ זְכַרְיָהּ אֶל־ יְהוָה דְּבַר־ הָיָה לִלְדַרְיָוֶשׁ שְׁתָּיִם בִּשְׁנַת
Berekia mwana–wa Zekaria kwa Yahwe neno–la lilikuja wa–Dario wa–pili katika–mwaka
H1296 H0413 H3068 H1697 H1961 H1867 H8147 H8141

לֵאמֹר׃ הַנָּבִיא עִדּוֹ בֶּן־
kusema nabii Ido mwana–wa
H0559 H5030 H5714

Katika siku ya ishirini na nne ya mwezi wa kumi na moja, ndiyo mwezi wa Shebati, mwaka wa pili wa utawala wa Dario, neno la Yahwe lilimjia nabii Zekaria mwana wa Berekia mwana wa Ido, akasema,

8 וְהוּא אָדֹם סוּס עַל־ רֹכֵב אִישׁ וְהִנֵּה־ הַלַּיְלָה וָרָאִיתִי
na–yeye mwekundu farasi juu–ya amepanda mtu na–tazama usiku niliona
H1931 H7392 H0376 H2009 H3915 H7200

אֲדֻמִּים סוּסִים וְאַחֲרָיו בַּמְּצֻלָה אֲשֶׁר הַהֲדַסִּים בֵּין עֹמֵד
wekundu farasi na–nyuma–yake katika–bondeni ambayo miahadasi kati–ya alisimama
H4699 H1918 H0996 H5975

וּלְבָנִים׃ שָׂרֻקִּים
na–weupe wa–kahawia
H3836 H8320

“niliona wakati wa usiku, na tazama! mtu alikuwa amepanda farasi mwekundu, naye alikuwa kati ya miti ya mihadasi iliyoko bondeni; na nyuma yake kulikuwa na farasi mwekundu, farasi wa kijivu, na farasi mweupe.”

9 בִּי הַדֹּבֵר הַמַּלְאָךְ אֵלַי וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אֵלֶּה מָה־ וָאֹמַר
nami aliyesema malaika kwangu na–akasema bwana–wangu hawa ni–nini na–nikasema
H1696 H4397 H0413 H0559 H0113 H0428 H4100 H0559

אֵלֶּה׃ הֵמָּה אַרְאֵךְ מָה־ אֲנִי
hawa wao ni–nini nitakuonyesha mimi
H0428 H1992 H4100 H7200 H0589

Nikauliza, “ Bwana, hivi ni vitu gani?” Malaika aliyesema nami akaniambia, “Nitakueleza vitu hivi ni nini.”

שָׁלַח	אֲשֶׁר	אֵלֶּה	וַיֹּאמֶר	הַהַדַסִּים	בֵּין־	הָעֹמֵד	הָאִישׁ	וַיַּעַן	10
alimtuma	ambao	hawa	na–akasema	miahadasi	kati–ya	aliyesimama	mtu	na–akajibu	
H7971		H0428	H0559	H1918	H0996	H5975	H0376		

בָּאָרֶץ׃	לְהִתְהַלֵּךְ	יְהוָה
duniani	kutembea	Yahwe
H0776	H1980	H3068

Kisha mtu aliyesimama kati ya miti ya mihadasi akajibu na kusema, “Hawa ndiyo Yahwe aliowatuma kuzunguka katika dunia yote.”

וַיֹּאמְרוּ	הַהַדַסִּים	בֵּין	הָעֹמֵד	יְהוָה	מַלְאַךְ	אֶת־	וַיַּעֲנוּ		11
na–wakasema	miahadasi	kati–ya	aliyesimama	Yahwe	malaika–wa	malaika–wa	na–wakajibu		
H0559	H1918	H0996	H5975	H3068	H4397	H0853			

וְשֹׁקֶטֶת׃	יֹשֶׁבֶת	הָאָרֶץ	כָּל־	וְהִנֵּה	בָּאָרֶץ	הִתְהַלָּכְנוּ	
na–imetulia	imekaa	dunia	dunia–yote	na–tazama	duniani	tumetembea	
H8252	H3427	H0776	H3605	H2009	H0776	H1980	

Wakamjibu malaika wa Yahwe aliyekuwa amesimama kati ya miti ya mihadasi na kumwambia, “Tumekuwa tukizunguka duniani pote; tazama, dunia yote imekaa na kutulia.”

לֹא־	אַתָּה	מָתַי	עַד־	צְבָאוֹת	יְהוָה	וַיֹּאמַר	יְהוָה	מַלְאַךְ־	וַיַּעַן	12
huta-	wewe	lini	hadi	wa–majeshi	Yahwe	na–akasema	Yahwe	malaika–wa	na–akajibu	
H3808		H4970	H5704		H3068	H0559	H3068	H4397		

שִׁבְעִים	זֶה	זָעַמְתָּה	אֲשֶׁר	יְהוּדָה	עָרֵי	וְאֶת	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	תְּרַחֵם
sabini	hizi	umeikasirikia	ambayo	Yuda	miji–ya	na	Yerusalemu	Yerusalemu	hurumia
H7657	H2088	H2194		H3063		H0853	H3389	H0853	H7355

שָׁנָה׃
miaka
H8141

Ndipo malaika wa Yahwe alipojibu na kusema, “Yahwe wa majeshi, hata lini usiuhurumie Yerusalemu na miji ya Yuda ambayo imeteswa na kudhurumiwa miaka hii sabini?”

נִחֻמִים׃	דִּבְּרִים	טוֹבִים	דִּבְּרִים	בִּי	הַדֹּבֵר	הַמַּלְאָךְ	אֶת־	יְהוָה	וַיַּעַן	13
ya–faraja	maneno	mazuri	maneno	nami	aliyesema	malaika	malaika	Yahwe	na–akajibu	
H5150	H1697		H1697		H1696	H4397	H0853	H3068		

Yahwe akamjibu malaika aliyekuwa amesema nami, kwa maneno mazuri, maneno ya faraja.

יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֵאמֹר	קְרָא	בִּי	הַדֹּבֵר	הַמַּלְאָךְ	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	14
Yahwe	asema	hivyo	kusema	piga–kelele	nami	aliyesema	malaika	mimi	na–akaniambia	
H3068	H0559	H3541	H0559	H7121		H1696	H4397	H0413	H0559	

גְּדוֹלָה׃	קִנְאָה	וּלְצִיּוֹן	לִירוּשָׁלִַם	קִנֵּאתִי	צְבָאוֹת
mkubwa	wivu	na–kwa–Sayuni	kwa–Yerusalemu	nimewiwa–na–wivu	wa–majeshi
	H7068	H6726	H3389	H7065	

Hivyo malaika aliyekuwa anaongea nami akaniambia, “Ita kwa sauti na useme 'Yahwe wa majeshi asema: Nina wivu kwa ajili ya Yerusalemu yaani Sayuni kwa uchungu mkubwa!

קָצַפְתִּי	אֲנִי	אֲשֶׁר	הַשַּׁאֲנַנִּים	הַגּוֹיִם	עַל־	קָצֹף	אֲנִי	גָּדוֹל	וְקֶצֶף	15
nilikasirika	mimi	ambayo	yaliyotulia	mataifa	juu–ya	ninakasirika	mimi	kubwa	na–hasira	
H7107	H0589		H7600			H7107	H0589			

לְרָעָה׃	עָזָרוּ	וְהֵמָּה	מְעָט
ubaya	walisaidia	na–wao	kidogo
	H5826	H1992	H4592

Nami nina hasira juu ya mataifa yaliyo na utulivu. Kwa maana nilikasirika kidogo tu, lakini wao wakasababisha madhara mabaya.

16

בֵּיתִי׃	בְּרַחֲמִים	לִירוּשָׁלַ͏ִם	שָׁבְתִּי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	לָכֵן	
nyumba–yangu	kwa–huruma	Yerusalemu	nimerudi	Yahwe	asema	hivyo	kwa–hiyo	
		H3389	H7725	H3068	H0559	H3541		

עַל־	יִנָּטֶה	(וְקָו)	[וקוה]	צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	בָּהּ	יִבָּנֶה
juu–ya	itanyooshwa	na–kamba	na–kamba	wa–majeshi	Yahwe	asema	ndani–yake	itajengwa
	H5186	H6961	H6961		H3068	H5002		H1129

יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
Yerusalemu
H3389

Kwa hiyo Yahwe wa majeshi asema hivi: Nimeirudia Yerusalema kwa huruma. Hivyo nyumba yangu itajengwa ndani yake - asema Yahwe wa majeshi. Kipimo kitanyoshwa juu ya Yerusalemu!

17

עָרַי	תְּפוּצֶינָה	עוֹד	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר֙	כֹּה	לֵאמֹר	קְרָא	וְעוֹד
miji–yangu	zitaenea	tena	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	kusema	piga–kelele	tena
		H5750		H3068	H0559	H3541	H0559	H7121	H5750

ס	בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃	עוֹד	וּבָחַר	צִיּוֹן	אֶת־	עוֹד֙	יְהוָה	וְנִחַם	מִטּ֖וֹב
S	Yerusalemu	tena	na–atachagua	Sayuni	Sayuni	tena	Yahwe	na–atafariji	kwa–wema
	H3389	H5750	H0977	H6726	H0853	H5750	H3068	H5162	

Ita tena, ukisema, 'Yahwe wa majeshi asema hivi: Miji yangu kwa mara nyingine itajawa na uzuri, na Yahwe ataifariji tena Sayuni, na kuichagua Yerusalemu kwa mara nyingine tena.”

18

קְרָנוֹת׃	אַרְבַּע	וְהִנָּה	וָאֶרְא	עֵינַי	אֶת־	וָאֶשָּׂא
pembe	nne	na–tazama	na–nikaona	macho–yangu	macho–yangu	na–nikainua
	H0702	H2009	H7200		H0853	H5375

Kisha nikainua macho na kuona pembe nne!

19

אֵלֶּה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	אֱלֹהִ֔	מָה־	בִּי	הַדֹּבֵר	הַמַּלְאָךְ	אֶל־	וָאֹמַר
hizi	kwangu	na–akasema	hizi	ni–nini	nami	aliyesema	malaika	kwa	na–nikasema
H0428	H0413	H0559	H0428	H4100		H1696	H4397	H0413	H0559

ס	וִירוּשָׁלָ͏ִם׃	יִשְׂרָאֵל	אֶת־	יְהוּדָה	אֶת־	זֵרוּ	אֲשֶׁר	הַקְּרָנוֹת֙
S	na–Yerusalemu	Israeli	Israeli	Yuda	Yuda	zilizitawanya	ambazo	pembe
	H3389	H3478	H0853	H3063	H0853	H2219		

Nikaongea na malaika aliyesema nami, “Hivi ni vitu gani? Akanijibu “hizi ni pembe zilisosababisha kutawanyika kwa Yuda, Israeli, na Yerusalemu.”

20

חָרָשִׁים׃	אַרְבָּעָה	יְהוָה	וַיַּרְאֵנִי	
mafundi	wanne	Yahwe	na–akanionyesha	
H2796	H0702	H3068	H7200	

Kisha Yahwe akanionesha mafundi stadi wanne.

הַקְּרָנוֹת	אֵלֶּה	לֵאמֹר	וַיֹּאמֶר	לַעֲשׂוֹת	בָּאִים	אֵלֶּה	מָה	וָאֹמַר	21
pembe	hizi	kusema	na-akasema	kufanya	wanakuja	hawa	ni-nini	na-nikasema	
	H0428	H0559	H0559		H0935	H0428	H4100	H0559	

רֹאשׁוֹ	נָשָׂא	לֹא־	אִישׁ	כְּפִי־	יְהוּדָה	אֶת־	זֵרוּ	אֲשֶׁר־
kichwa-chake	hakuinua	hakuinua	mtu	kwamba-mtu	Yuda	Yuda	zilizitawanya	ambazo
	H5375	H3808	H0376	H6310	H3063	H0853	H2219	

הַגּוֹיִם	קַרְנוֹת	אֶת־	לְיַהֹּות	אֹתָם	לְהַחֲרִיד	אֱלֹהֵי	וַיָּבֹאוּ	
mataifa	pembe-za	pembe-za	kutupa-chini	wao	kuwaogopesha	hawa	na-wakaja	
		H0853	H3034	H0853	H2729	H0428	H0935	

ס	לְזָרוֹתָהּ׃	יְהוּדָה	אֶרֶץ	אֶל־	קֶרֶן	הַנֹּשְׂאִים	
S	kuitawanya	Yuda	nchi-ya	juu-ya	pembe	yanayoinua	
	H2219	H3063	H0776	H0413		H5375	

Nikasema, “Watu hawa wanakuja kufanya nini?” Akajibu na kusema, “Hizi ni pembe zililoitawanya Yuda na hakuna mtu angeweza kuinua kichwa chake. Lakini watu hawa wanakuja kuziondoa, kutupa chini pembe za mataifa yaliyoinua nguvu zao kinyume cha nchi ya Yuda na kuisambaza.”

Chapter 2

חֶבֶל	וּבְיָדוֹ	אִישׁ	וְהִנֵּה־	וָאֶרֶא	עֵינַי	וָאֶשָּׂא	1
kamba	na-mkononi-mwake	mtu	na-tazama	na-nikaona	macho-yangu	na-nikainua	
	H3027	H0376	H2009	H7200		H5375	

מְדָדֵהּ׃
ya-kupimia

Kisha nikainua macho yangu na kuona mtu akiwa na timazi mkononi mwake.

אֶת־	לָמֹד	אֲלַי	וַיֹּאמֶר	הֹלֵךְ	אַתָּה	אָנָה	וָאֹמַר	2
Yerusalemu	kupima	kwangu	na-akasema	unakwenda	wewe	unakwenda-wapi	na-nikasema	
H0853	H4058	H0413	H0559	H1980		H0575	H0559	

אָרְכָּהּ׃	וְכַמָּה	רָחְבָּהּ	כַּמָּה־	לִרְאוֹת	יְרוּשָׁלִַם	
urefu-wake	na-urefu-wake-ni	upana-wake	upana-wake-ni	kuona	Yerusalemu	
H0753	H4100	H7341	H4100	H7200	H3389	

Nikamwuliza, “Unakwenda wapi?” Akaniambia, “Ninakwenda kupima Yerusalemu ili kujua upana na urefu wake.”

לִקְרָאתוֹ׃	יֹצֵא	אַחֵר	וּמַלְאָךְ	יֹצֵא	בִּי	הַדֹּבֵר	הַמַּלְאָךְ	וְהִנֵּה	3
kumlaki	alitoka	mwingine	na-malaika	alitoka	nami	aliyesema	malaika	na-tazama	
H7125	H3318	H0312	H4397	H3318		H1696	H4397	H2009	

Ndipo malaika aliyekuwa anaongea nami akaondoka na malaika mwingine akaenda kukutana naye.

תֵּשֵׁב	פְּרָזוֹת	לֵאמֹר	הַלָּז	הַנַּעַר	אֶל־	דַּבֵּר	רֵץ	אֵלּוּ	וַיֹּאמֶר	4
itakaa	bila-kuta	kusema	huyu	kijana	kwa	sema	kimbia	kwake	na-akasema	
H3427	H6519	H0559	H1975	H5288	H0413	H1696	H7323	H0413	H0559	

בְּתוֹכָהּ׃	וּבְהֵמָה	אָדָם	מֵרֹב	יְרוּשָׁלִַם	
ndani-yake	na-wanyama	watu	kwa-sababu-ya-wingi-wa	Yerusalemu	
H8432	H0929	H0120	H7230	H3389	

Malaika wa pili akamwambia, “Nenda uongee na yule kijana umwambie, 'Yerusalemu utakuwa bila kuta kwa sababu ya wingi wa watu na wanyama ndani yake.

וּלְכָבוֹד	סָבִיב	אֵשׁ	חוֹמַת	יְהוָה	נְאֻם־	לָהּ	אֶהְיֶה־	וַאֲנִי	5
na–kwa–utukufu	pande–zote	moto	ukuta–wa	Yahwe	asema	kwake	nitakuwa	na–mimi	
H3519	H5439	H0784	H2346	H3068	H5002		H1961	H0589	

פ	בְתוֹכָהּ׃	אֶהְיֶה
P	ndani–yake	nitakuwa
	H8432	H1961

Kwa maana Yahwe asema, Nitakuwa ulinzi wake, na nitakuwa utukufu katikati yake.

כִּי	יְהוָה	נְאֻם־	צָפוֹן	מֵאֶרֶץ	וְנָסוּ	הֹוֹי	הֹוֹי	6
kwa–maana	Yahwe	asema	kaskazini	kutoka–nchi–ya	na–kimbieni	ole	ole	
	H3068	H5002	H6828	H0776	H5127	H1945	H1945	

יְהוָה׃	נְאֻם־	אֶתְכֶם	פֵּרַשְׂתִי	הַשָּׁמַיִם	רוּחוֹת	כְּאַרְבַּע
Yahwe	asema	ninyi	niliwatawanya	mbinguni	pepo	kama–pepo–nne–za
H3068	H5002	H0853	H6566	H8064	H7307	H0702

Kimbieni! kimbieni! kimbieni kutoka nchi ya kaskazini - asema Yahwe - kwa maana nimewatawanya kama pepo nne za anga! - Asema Yahwe.

ס	בָּבֶל׃	בַּת־	יוֹשֶׁבֶת	הִמָּלְטִי	צִיּוֹן	הֹוֹי	7
S	Babeli	binti–wa	ukaaye	jiokoe	Sayuni	ole	
	H0894	H1323	H3427	H4422	H6726	H1945	

Kimbilieni Sayuni haraka! ninyi mnaokaa na binti Babeli!” Asema Yahwe.

אֶל־	שְׁלָחַנִי	כָּבוֹד	אַחַר	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	כִּי	8
kwa	amenituma	utukufu	baada–ya	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	kwa–maana	
H0413	H7971	H3519			H3068	H0559	H3541		

בְּבָבַת	נֹגֵעַ	בָּכֶם	הַנֹּגֵעַ	כִּי	אֶתְכֶם	הַשֹּׁלְלִים	הַגּוֹיִם
mboni–ya	anagusa	ninyi	anayewagusa	kwa–maana	ninyi	yanayowateka–nyara	mataifa
H0892	H5060		H5060		H0853		

עֵינוֹ׃
jicho–lake

Kwa maana baada ya Yahwe wa majeshi kuniheshimu aliniweka kinyume na mataifa yaliyowateka - kwani awagusaye, agusa mboni ya jicho la Mungu! - baada ya Yahwe kutenda hivi, alisema,

וְהָיוּ	עֲלֵיהֶם	יָדִי	אֶת־	מֵנִיף	הִנְנִי	כִּי	9
na–watakuwa	juu–yao	mkono–wangu	mkono–wangu	ninainua	tazama–mimi	kwa–maana	
H1961		H3027	H0853		H2009		

ס	שְׁלָחָנִי׃	צְבָאוֹת	יְהוָה	כִּי־	וְיֹדְעְתֶּם	לְעַבְדֵיהֶם	שָׁלָל
S	amenituma	wa–majeshi	Yahwe	kwamba	na–mtajua	kwa–watumishi–wao	mateka
	H7971		H3068		H3045	H5650	H7998

“Mimi mwenyewe nitatikisa mkono wangu juu yao, nao watakuwa mateka kwa watumwa wao.” Ndipo mtakapojua kwamba Yahwe wa majeshi amenituma.

וְשָׁכַנְתִּי	בָּא	הִנְנִי־	כִּי	צִיּוֹן	בַּת־	וְשִׂמְחִי	רָנִּי	10
na–nitakaa	ninakuja	tazama–mimi	kwa–maana	Sayuni	binti–wa	na–furahia	imba	
H7931	H0935	H2009		H6726	H1323	H8055		

יְהוָה׃	נְאֻם־	בְתוֹכֵךְ
Yahwe	asema	katikati–yako
H3068	H5002	H8432

“Imba kwa furaha, binti Sayuni, kwa maana mimi mwenyewe nitakaa nawe! - asema Yahwe

לִי	וְהָיוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	יְהוָה	אֶל־	רַבִּים	גוֹיִם	וְנִלְווּ	11
kwangu	na–watakuwa	ile	katika–siku	Yahwe	na	mengi	mataifa	na–wataungana	
	H1961	H1931	H3117	H3068	H0413				

שִׁלְחַנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	כִּי־	וְיָדַעַתְּ	בְּתוֹכֵךְ	וְשָׁכַנְתִּי	לְעַם	
amenituma	wa–majeshi	Yahwe	kwamba	na–utajua	katikati–yako	na–nitakaa	watu–wangu	
H7971		H3068		H3045	H8432	H7931		

אֵלָיִךְ׃
kwako
H0413

Mataifa makubwa yataungana na Yahwe siku hiyo. “Nanyi mtakuwa watu wangu; kwa kuwa nitakaa kati yenu,” nanyi mtajua kuwa Yahwe wa majeshi amenituma kwenu.

עוֹד	וּבָחַר	הַקֹּדֶשׁ	אַדְמַת	עַל	חֶלְקּוֹ	יְהוּדָה	אֶת־	יְהוָה	וְנָחַל	12
tena	na–atachagua	takatifu	nchi	juu–ya	sehemu–yake	Yuda	Yuda	Yahwe	na–atarithi	
H5750	H0977	H6944	H0127			H3063	H0853	H3068	H5157	

בִּירוּשָׁלִָם׃
Yerusalemu
H3389

Kwa maana Yahwe ataimilki Yuda kama milki yake halali katika nchi takatifu na kwa mara nyingine tena atauchagua Yerusalema kwa ajili yake mwenyewe.

מִמְּעוֹן	נֵעוֹר	כִּי	יְהוָה	מִפְּנֵי	בָּשָׂר	כָּל־	הַס	13
kutoka–makao–yake	ameamka	kwa–maana	Yahwe	mbele–ya	wenye–mwili	wote	nyamazeni	
H4583	H5782		H3068	H6440	H1320	H3605	H2013	

ס	קָדְשׁוֹ׃
S	matakatifu
	H6944

Nyamazeni, mbele za Yahwe, ninyi wote wenye mwili, maana ameinuka kutoka mahali patakatifu pake!

Chapter 3

יְהוָה	מַלְאַךְ	לִפְנֵי	עֹמֵד	הַגָּדוֹל	הַכֹּהֵן	יְהוֹשֻׁעַ	אֶת־	וַיַּרְאֵנִי	1
Yahwe	malaika–wa	mbele–ya	amesimama	mkuu	kuhani	Yoshua	Yoshua	na–akanionyesha	
H3068	H4397	H6440	H5975		H3548	H3091	H0853	H7200	

לְשִׂטְנוֹ׃	יְמִינוֹ	עַל־	עֹמֵד	וְהַשָּׂטָן
kumshitaki	kulia–kwake	upande–wa	amesimama	na–Shetani
H7853	H3225		H5975	H7854

Kisha Yahwe akanionesha Yoshua kuhani mkuu amesimama mbele za malaika wa Yahwe na Shetani amesimama mkono wake wa kushoto kumshitaki kwa ajili ya dhambi.

יְהוָה	וְיִגְעַר	הַשָּׂטָן	בְּךָ	יְהוָה	יִגְעַר	הַשָּׂטָן	אֶל־	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	2
Yahwe	na–akemee	Shetani	wewe	Yahwe	akemee	Shetani	kwa	Yahwe	na–akasema	
H3068	H1605	H7854		H3068	H1605	H7854	H0413	H3068	H0559	

מֵאֵשׁ׃	מֻצָּל	אוֹד	זֶה	הֲלֹוא	בִּירוּשָׁלִָם	הַבּוֹחֵר	בְּךָ
kutoka–motoni	kilichookolewa	kijiti	huyu	je–si	Yerusalemu	yeye–aliyechagua	wewe
H0784	H5337	H0181	H2088	H3808	H3389	H0977	

Malaika wa Yahwe akamwambia Shetani, “Yahwe na akukemee, Yahwe, aliyeuchagua Yerusalemu, akukemee! Je hiki si kinga kilichotolewa motoni”

								3
וַיהוֹשֻׁעַ	הָיָה	לָבֻשׁ	בְּגָדִים	צוֹאִים	הָעֹמֵד	לִפְנֵי	הַמַּלְאָךְ׃	
na–Yoshua	alikuwa	amevaa	nguo	chafu	na–amesimama	mbele–ya	malaika	
H3091	H1961	H3847		H6674	H5975	H6440	H4397	

Yoshua alikuwa na mavazi machafu aliposimama mbele ya malaika.

									4
וַיַּעַן	וַיֹּאמֶר	אֶל־	הָעֹמְדִים	לְפָנָיו	לֵאמֹר	הָסִירוּ	הַבְּגָדִים	הַצֹּאִים	
na–akajibu	na–akasema	kwa	waliosimama	mbele–yake	kusema	ondoeni	nguo	chafu	
H6974	H0559	H0413	H5975	H6440	H0559	H5493		H6674	

וְהַלְבֵּשׁ	עֲוֹנֶךָ	מֵעָלֶיךָ	הֶעֱבַרְתִּי	רְאֵה	אֵלָיו	וַיֹּאמֶר	מֵעָלָיו
na–kukuvika	uovu–wako	kutoka–kwako	nimeondoa	tazama	kwake	na–akasema	kutoka–kwake
H3847	H5771			H7200	H0413	H0559	

מַחֲלָצוֹת׃	אֹתָךְ
mavazi–mazuri	wewe
H4254	H0853

Malaika akawaambia waliosimama mbele yake, “Mvulisheni hayo mavazi machafu.” Kisha akamwambia Yoshua, “Tazama! nimeuondoa uovu wako na nitakuvika mavazi safi.”

									5
וָאֹמַר	יָשִׂימוּ	צָנִיף	טָהוֹר	עַל־	רֹאשׁוֹ	וַיָּשִׂימוּ	הַצָּנִיף	הַטָּהוֹר	
na–nikasema	waweke	kilemba	safi	juu–ya	kichwa–chake	na–wakaweka	kilemba	safi	
H0559		H6797	H2889				H6797	H2889	

עֹמֵד׃	יְהוָה	וּמַלְאַךְ	בְּגָדִים	וַיַּלְבִּשֻׁהוּ	רֹאשׁוֹ	עַל־
alisimama	Yahwe	na–malaika–wa	nguo	na–wakamvika	kichwa–chake	juu–ya
H5975	H3068	H4397		H3847		

Haya wamvike kilemba safi kichwani!” Hivyo wakaweka kilemba safi kichwani pa Yoshua na wakamvika mavazi safi wakati malaika wa Yahwe amesimama kando.

					6
וַיָּעַד	מַלְאַךְ	יְהוָה	בִּיהוֹשֻׁעַ	לֵאמֹר׃	
na–akaagiza	malaika–wa	Yahwe	Yoshua	kusema	
	H4397	H3068	H3091	H0559	

Kisha malaika wa Yahwe akamwagiza Yoshua na kusema,

								7
כֹּה־	אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	אִם־	בִּדְרָכַי	תֵּלֵךְ	וְאִם	
hivyo	asema	Yahwe	wa–majeshi	kama	katika–njia–zangu	utatembea	na–kama	
H3541	H0559	H3068			H1870	H3212		

אֶת־	תָּדִין	אַתָּה	וְגַם־	תִּשְׁמֹר	מִשְׁמַרְתִּי	אֶת־	
nyumba–yangu	utahukumu	wewe	na–pia	utayashika	maagizo–yangu	maagizo–yangu	
H0853	H1777		H1571	H8104	H4931	H0853	

לְךָ	וְנָתַתִּי	חֲצַרַי	אֶת־	תִּשְׁמֹר	וְגַם	בֵּיתִי
wewe	na–nitakupa	nyua–zangu	nyua–zangu	utalinda	na–pia	nyumba–yangu
	H5414		H0853	H8104	H1571	

הָאֵלֶּה׃	הָעֹמְדִים	בֵּין	מַהְלְכִים
hawa	waliosimama	miongoni–mwa	uwezo–wa–kutembea
H0428	H5975	H0996	H4108

Yahwe wa majeshi asema hivi: “Ikiwa utatembea katika njia zangu, na kutunza amri zangu, ndipo utakapoisimamia nyumba yangu na kulinda nyua zangu, kwa maana nitakuruhusu kwenda na kutoka kati ya wasimamao mbele zangu.

8 שְׁמַע־ sikiliza H8085 נָּא tafadhali H4994 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 הַכֹּהֵן kuhani H3548 הַגָּדוֹל mkuu אַתָּה wewe וְרֵעֶיךָ na–wenzako H7453 הַיֹּשְׁבִים wanaokaa H3427 לְפָנֶיךָ mbele–yako H6440

כִּי־ kwa–maana מֹפֵת ishara H4159 הֵמָּה wao H1992 הִנֵּנִי tazama–mimi H2009 מֵבִיא ninaleta H0935 אֶת־ mtumishi–wangu H0853

כִּי־ kwa–maana אֲנָשֵׁי watu–wa H0376 מוֹפֵת ishara H4159 הֵמָּה wao H1992 הִנֵּנִי tazama–mimi H2009 צֶמַח׃ Chipukizi H6780 עַבְדִּי mtumishi–wangu H5650

WeweYoshua kuhani mkuu na wenzako wanaoishi nawe! Sikilizeni. Watu hawa ni ishara, kwa kuwa mimi mwenyewe nitamwinua mtumishi wangu aitwaye Tawi.

9 וְכִי kwa–maana H3588 הִנֵּה tazama H2009 הָאֶבֶן jiwe H0068 אֲשֶׁר ambalo נָתַתִּי nimeweka H5414 לִפְנֵי mbele–ya H6440 יְהוֹשֻׁעַ Yoshua H3091 עַל־ juu–ya H5921 אֶבֶן jiwe H0068 אַחַת moja H0259

שִׁבְעָה saba H7651 עֵינָיִם macho H5869 הִנֵּנִי tazama–mimi H2009 מְפַתֵּחַ ninachonga H6605 פִּתֻּחָהּ michongo–yake H6603 נְאֻם asema H5002 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi

וּמַשְׁתִּי na–nitaondoa H4185 עֲוֹן uovu–wa H5771 אֶת־ uovu–wa H0853 הָאָרֶץ־ nchi H0776 הַהִיא hiyo H1931 בְּיוֹם katika–siku H3117 אֶחָד׃ moja H0259

Tazameni jiwe nililoliweka mbele ya Yoshua. Kuna macho saba juu ya jiwe hili moja, nami nitaandika maneno juu yake - asema Yahwe wa majeshi - nami nitaondoa dhambi katika nchi hii kwa siku moja.

10 בַּיּוֹם katika–siku H3117 הַהוּא ile H1931 נְאֻם asema H5002 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi תִּקְרְאוּ mtaitana H7121 אִישׁ kila–mtu H0376 לְרֵעֵהוּ jirani–yake H7453 אֶל־ chini–ya H0413

תְּאֵנָה׃ mtini H8384 תָּחַת chini–ya H8478 וְאֶל־ na–chini–ya H0413 גֶּפֶן mzabibu H1612 תָּחַת chini–ya H8478

Katika siku hiyo kila mtu atamwalika jirani yake kukaa chini ya mzabibu na mtini wake.” asema Yahwe wa majeshi.

Chapter 4

1 וַיָּשָׁב na–akarudi H7725 הַמַּלְאָךְ malaika H4397 הַדֹּבֵר aliyesema H1696 בִּי nami וַיְעִירֵנִי na–akaniamsha H5782 כְּאִישׁ kama–mtu H0376 אֲשֶׁר־ ambaye H0834 יֵעוֹר anaamshwa H5782

מְשִׁנָתוֹ׃ kutoka–usingizini H8142

Ndipo malaika aliyekuwa akiongea nami akageuka na kuniamsha kama mtu aamshwavyo usingizini.

2 וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וַיֹּאמֶר (וָאֹמַר) וְהִנֵּה וְרָאִיתִי
na-akasema kwangu nini wewe unaona [na-nikasema] (na-nikasema) na-tazama nimeona
H0559 H0413 H4100 H0413 H0559 H7200 H0559 H2009 H7200

מְנוֹרַת כָּל־זָהָב חָזִיזָהּ עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ
kinara-cha-taa kizima cha-dhahabu na-bakuli-lake juu-ya kichwa-chake na-saba taa-zake
H4501 H3605 H2091 H1543 H0413 H7651

עֲלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מְוֹצָקוֹת לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ׃
juu-yake saba na-saba mirija kwa-taa ambazo juu-ya kichwa-chake
H7651 H7651 H4166

Akaniuliza, “Unaona nini?” Nikasema, “Ninaona kinara cha taa kimetengenezwa kwa dhahabu tupu, na bakuli juu yake. Kina taa saba juu yake na mirija mmoja kwa kila taa.

3 וְאֶחָד הַגֻּלָּה מִימִין אֶחָד עֲלֶיהָ זֵיתִים וּשְׁנַיִם
na-mmoja bakuli upande-wa-kulia-wa mmoja juu-yake mizeituni na-miti-miwili-ya
H0259 H1543 H3225 H0259 H2132 H8147

עַל־ שְׂמֹאלָהּ׃
upande-wa kushoto-kwake
H8040

Kando yake kuna mizeituni miwili, mmoja upande wa kulia na mwingine upande wa kushoto.”

4 וָאַעַן וָאֹמַר אֶל־ הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר מָה־ אֵלֶּה
na-nikajibu na-nikasema kwa malaika aliyesema nami kusema ni-nini hizi
H0559 H0413 H4397 H1696 H0559 H4100 H0428

אֲדֹנָי׃
bwana-wangu
H0113

Kisha nikamwiliza tena na malaika aliyeongea nami. “Mambo haya yanamaana gani, bwana wangu?”

5 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה־ הֵמָּה
na-akajibu na-akasema kwangu je-hujui unajua ni-nini wao
H0559 H0413 H3808 H3045 H4100 H1992

אֲדֹנָי׃ וָאֹמַר לֹא אֵלֶּה
bwana-wangu na-nikasema hapana hizi
H0113 H0559 H3808 H0428

Naye akanijibu na kusema, Haujui mambo haya yanamaanisha nini?” Nikasema, “ndiyo sijui bwana wangu.”

6 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־ יְהוָה אֶל־ זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר
na-akajibu na-akasema kwangu kusema hili neno-la Yahwe kwa Zerubabeli kusema
H0559 H0559 H0413 H2088 H1697 H3068 H0413 H2216 H0559

יְהוָה אָמַר בְּרוּחִי כִּי אִם־ בְּחַיִל וְלֹא בְכֹחַ
Yahwe asema roho-yangu bali kwa kwa-nguvu-za-jeshi na-si kwa-nguvu
H3068 H0559 H7307 H3808 H2428

צְבָאוֹת׃ לֹא
wa-majeshi si
H3808

Hivyo akaniambia, “Hili ni neno la Yahwe kwa Zerubabeli: lisemalo siyo kwa uwezo wala kwa nguvu, lakini ni kwa Roho wangu, asema Yahwe wa majeshi.

7

אֶת־	וְהוֹצִיא	לְמִישֹׁר	זְרֻבָּבֶל	לִפְנֵי	הַנָּדוֹל	הַר־	אַתָּה	מִי־
jiwe	na–atalitoa	utakuwa–tambarare	Zerubabeli	mbele–ya	mkubwa	mlima	wewe	nani
H0853	H3318	H4334	H2216	H6440		H2022		H4310

פ	לָהּ׃	חֵן	חֵן	תְּשֻׁאוֹת	הָרִאשָׁה	הָאֶבֶן
P	kwake	neema	neema	kelele–za	la–juu	jiwe
		H2580	H2580	H8663	H7222	H0068

U nini wewe, mlima mrefu? Mbele ya Zerubabeli utakuwa tambarare, naye ataondoa jiwe la juu kwa kelele ya 'Neema! Neema kwake!”

8

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	na–lilikuja	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Neno la Yahwe likanijia kusema,

9

תְּבַצַּעְנָה	וְיָדָיו	הַזֶּה	הַבַּיִת	יְסְדוּ	זְרֻבָּבֶל	יְדֵי	
itaimaliza	na–mikono–yake	hii	nyumba	imeweka–msingi–wa	Zerubabeli	mikono–ya	
H1214	H3027	H2088		H3245	H2216	H3027	

אֲלֵיכֶם׃	שְׁלָחַנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	כִּי־	וְיָדַעְתָּ	
kwenu	amenituma	wa–majeshi	Yahwe	kwamba	na–utajua	
H0413	H7971		H3068		H3045	

“Mikono ya Zerubabeli imeweka misingi ya nyumba hii nayo itaimaliza. Ndipo mtakapojua kuwa Yahwe wa majeshi amenituma kwenu.

10

וְרָאוּ	וְשָׂמְחוּ	קְטַנּוֹת	לְיוֹם	בַּדְ	מִי	כִּי	
na–kuona	na–watakapofurahi	mambo–madogo	siku–ya	anayedharau	nani	kwa–maana	
H7200	H8055		H3117	H0936	H4310		

הַמָּה	יְהוָה	עֵינֵי	אֱלֹהִי	שִׁבְעָה־	זְרֻבָּבֶל	בְּיַד	הַבְּדִיל	הָאֶבֶן	אֶת־
wao	Yahwe	macho–ya	hizi	saba	Zerubabeli	mkononi–mwa	la–risasi	jiwe	jiwe
H1992	H3068		H0428	H7651	H2216	H3027	H0913	H0068	H0853

הָאָרֶץ׃	בְּכָל־	מְשׁוֹטְטִים
dunia	duniani–kote	wanaotembea
H0776	H3605	

Ni nani aliyedharau siku ya mambo madogo? Watu hawa wataona jiwe la kupimia mkononi mwa Zerubabeli, nao watafurahi. (Taa saba ni macho ya Yahwe yanayozunguka duniani mwote.)”

11

עַל־	הָאֵלֶּה	הַזֵּיתִים	שְׁנֵי	מַה־	אֵלָיו	וָאֹמַר	וָאַעַן
upande–wa	hii	mizeituni	miti–miwili–ya	ni–nini	kwake	na–nikasema	na–nikajibu
	H0428	H2132	H8147	H4100	H0413	H0559	

שְׁמֹאולָהּ׃	וְעַל־	הַמְּנוֹרָה	יְמִין	
kushoto–kwake	na–upande–wa	kinara–cha–taa	kulia–wa	
H8040		H4501	H3225	

Ndipo nilipomwuliza malaika, Mizeituni hii miwili isimamayo upande wa kushoto na kulia wa kinara cha taa ni nini?”

12 וְאָעַן׀ אֲנִי־מָה אֵלָיו קְוָאכֶ֣ם נִכָּ֔ר שְׁנַ֥יִם שִׁבֳלֵ֖י מַשְׁקֶ֑יָה שְׁתֵּי־מַתְוִי־מָוִילִי־יָ֣ד בִּ֠ידֵי מֵעֲלֵיהֶ֨ם קוטוקא־קוואו הַמְרִיקִ֜ים אִינְיוֹמִימִינָא הַזָּהָ֗ב דַּהַבּוּ צַנְתְּרוֹת מִרִיגָא־יָא שְׁנֵי֙ מִרִיגָא־מִיווִילִי־יָא הַזֵּיתִ֔ים בְּרִיבּוּ־נָא אֲשֶׁר֙ אַמְבָיוֹ מִזֵּיטוּנִי הַזָּהָֽב׃ דַּהַבּוּ

Nikauliza kwa mara nyingine tena, “Haya matawi mawili ya mizeituni kando ya mirija miwili ya dhahabu iliyo na mafuta ya dhahabu yanatiririka kutoka ndani yake?

13 וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י הֲלוֹא־יָדַ֖עְתָּ מָה־הֵ֣מָּה אֵ֑לֶּה וָאֹמַ֕ר לֹ֥א אֲדֹנִֽי׃ הַפָּנָא נַאקָאסֶמָא הִזִי נִי־נִנִי אֻנַאגִ֣וּ כֻסֶמָא אַקְוָאנגוּ נַאקָאסֶמָא בְּוָנָא־וָנגוּ

Naye akaniambia, “ Hauvijui vitu hivi ni nini?” Nami nikasema, “Hapana, bwana wangu.”

14 וַיֹּ֗אמֶר אֵ֚לֶּה הַשְּׁנֵ֣י בְנֵי־הַיִּצְהָ֔ר הָעֹמְדִ֖ים עַל־אֲד֣וֹן כָּל־הָאָֽרֶץ׃ נַאקָאסֶמָא אַוִילִי וָנָא־מָפוּטָא וָלִיסִימָמָא מְבֶלֵי־יָא בְּוָנָא־וָ דוניא

Akasema, “Hawa ni wana wa mafuta mabichi ya mizeituni wasimamao mbele ya Bwana wa dunia yote.”

Chapter 5

1 וָאָשׁ֖וּב וָאֶשָּׂ֣א עֵינַ֑י וָאֵרֶא֙ וְהִנֵּ֣ה מְגִלָּ֔ה עָפָֽה׃ נַאקָאינוּא נַאקָאוֶ מַכוֹ־יַנגוּ נַאקָרוּדִי גוֹמְבוֹ נַטָזָמָא לִינָרוּקָא

Kisha nikageuka na kuinua macho yangu, nami nikaona, tazama, gombo lirukalo!

2 וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י מָה־אַתָּ֖ה רֹאֶ֑ה וָאֹמַ֕ר אֲנִי֙ רֹאֶ֣ה מְגִלָּ֔ה עָפָ֖ה אֹרְכָ֣הּ עֶשְׂרִ֔ים אַמָּ֖ה וְרָחְבָ֥הּ עֶשֶׂר֙ אַמָּ֔ה׃ נַאקָאמָא נִנִי אֻנַאגוּ מִמִי נִינָאוֶ גוֹמְבוֹ לִינָרוּקָא אִשִירִינִי אֻרֶפוּ־וָקֶ נַאקוּפָנָא־וָקֶ קוּמִי דְהִירָאָ דְהִירָאָ

3

הָאָרֶץ	כָּל־	פְּנֵי	עַל־	הַיּוֹצֵאת	הָאָלָה	זֹאת	אֵלַי	וַיֹּאמֶר
nchi	nchi–yote	uso–wa	juu–ya	inayotoka	laana	hii	kwangu	na–akasema
H0776	H3605	H6440		H3318	H0423	H2063	H0413	H0559

הַנִּשְׁבָּע	וְכָל־	נִקָּה	כָּמוֹהָ	מִזֶּה	הַגֹּנֵב	כָּל־	כִּי	
anayeapa	na–kila	atasafishwa	kama–inavyosema	kutoka–hapa	mwizi	kila	kwa–maana	
H7650	H3605	H5352	H3644	H2088	H1589	H3605		

נִקָּה׃	כָּמוֹהָ	מִזֶּה
atasafishwa	kama–inavyosema	kutoka–hapa
H5352	H3644	H2088

Ndipo aliponiambia, “Hii ni laana iendayo juu ya uso wa nchi yote, kwani tangu sasa kila mwivi ataondolewa kulingana na lisemavyo upande mmoja, wakati kila aapaye kiapo cha uongo ataondolewa kulingana na lisemavyo upande mwingine, kwa kadili ya maneno yake.

4

וְאֶל־	הַגֹּנֵב	בַּיִת	אֶל־	וּבָאָה	צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	הוֹצֵאתִיהָ
na–kwa	mwizi	nyumba–ya	kwa	na–itakuja	wa–majeshi	Yahwe	asema	nimeilitoa
H0413	H1590		H0413	H0935		H3068	H5002	H3318

בֵּיתוֹ	בְּתוֹךְ	וְלָנָה	לַשֶּׁקֶר	בִּשְׁמִי	הַנִּשְׁבָּע	בַּיִת	
nyumba–yake	katikati–ya	na–itakaa	kwa–uongo	kwa–jina–langu	anayeapa	nyumba–ya	
	H8432		H8267	H8034	H7650		

אֲבָנָיו׃	וְאֶת־	עֵצָיו	וְאֶת־	וְכִלְּתוּ
mawe–yake	na	mbao–zake	na	na–itaiangamiza
H0068	H0853	H6086	H0853	H3615

“Nitalituma - asema Yahwe wa majeshi - hivyo litaingia nyumbani mwa mwivi na nyumbani mwa aapaye kwa uongo kwa jina langu. Litasalia nyumbani mwake na kuteketeza mbao na mawe yake.”

5

עֵינֶיךָ	נָא	שָׂא	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	בִּי	הַדֹּבֵר	הַמַּלְאָךְ	וַיֵּצֵא
macho–yako	tafadhali	inua	kwangu	na–akasema	nami	aliyesema	malaika	na–akatoka
	H4994	H5375	H0413	H0559		H1696	H4397	H3318

הַזֹּאת׃	הַיּוֹצֵאת	מָה	וּרְאֵה
hiki	kinachotoka	nini	na–uone
H2063	H3318	H4100	H7200

Ndipo malaika aliyekuwa akisema nami alipoenda nje na kuniambia, “Inua macho yako uone kinachokuja!”

6

זֹאת	וַיֹּאמֶר	הַיּוֹצֵאת	הָאֵיפָה	זֹאת	וַיֹּאמֶר	הֵיא	מַה־	וָאֹמַר	
hii	na–akasema	inayotoka	efa	hii	na–akasema	hiyo	ni–nini	na–nikasema	
H2063	H0559	H3318	H0374	H2063	H0559	H1931	H4100	H0559	

הָאָרֶץ׃	בְּכָל־	עֵינָם	
dunia	duniani–kote	jicho–lao	
H0776	H3605		

Nikasema, “Ni nini hiki?” Akasema, “Hiki ni kikapu kilicho na efa ijayo. Huu ni uovu wao katika nchi yote.”

7

בְּתוֹךְ	יוֹשֶׁבֶת	אַחַת	אִשָּׁה	וְזֹאת	נִשָּׂאת	עֹפֶרֶת	כִּכַּר	וְהִנֵּה
ndani–ya	ameketi	mmoja	mwanamke	na–hii	kinainuliwa	risasi	kipande–cha	na–tazama
H8432	H3427	H0259	H0802	H2063	H5375	H5777	H3603	H2009

הָאֵיפָה׃
efa
H0374

Kisha mfuniko wa risasi ukainuliwa kutoka ndani ya kikapu na kulikuwa na mwanamke chini yake amekaa ndani yake!

וַיִּשָּׂלֵ֖ךְ	הָאֵיפָ֑ה	תָּוֹךְ	אֶל־	אָתָ֣הּ	וַיִּשְׁלֹ֖ךְ	הָרִשְׁעָ֥ה	זֹ֛את	וַיֹּ֥אמֶר	8
na–akatupa	efa	ndani–ya	ndani–ya	yeye	na–akamtupa	uovu	huyu	na–akasema	
H7993	H0374	H8432	H0413	H0853	H7993	H7564	H2063	H0559	

ס	פִּ֔יהָ׃	אֶל־	הָעֵפָ֖ה	אֶבֶן	אֶת־
S	mdomo–wake	juu–ya	la–risasi	jiwe	jiwe
	H6310	H0413	H5777	H0068	H0853

Malaika akasema, “Huu ni uovu!” na akamtupa tena kikapuni, na kurusha mfuniko wa risasi mlango pake.

וְרוּחַ֙	יוֹצְאוֹת֙	נָשִׁ֔ים	שְׁתַּ֖יִם	וְהִנֵּה֙	וָאֵרֶ֔א	עֵינַ֖י	וָאֶשָּׂ֑א		9
na–upepo	wanatoka	wanawake	wawili	na–tazama	na–nikaona	macho–yangu	na–nikainua		
H7307	H3318	H0802	H8147	H2009	H7200		H5375		

הָאֵיפָ֔ה	אֶת־	וַתִּשָּׂאֵ֥נָה	הַחֲסִידָ֖ה	כְּכַנְפֵ֑י	כְּנָפַ֣יִם	וְלָהֵ֔נָּה	בְּכַנְפֵיהֶ֖ם
efa	efa	na–wakainua	korongo	kama–mbawa–za	mbawa	na–wao	katika–mbawa–zao
H0374	H0853	H5375	H2624	H3671	H3671	H2007	H3671

הַשָּׁמָֽיִם׃	וּבֵין	הָאָ֣רֶץ	בֵּ֔ין
mbingu	na–kati–ya	nchi	kati–ya
H8064	H0996	H0776	H0996

Nilipoinua macho nikaona wanawake wawili wakija kwangu, na upepo ulikuwa ndani ya mabawa yao - walikuwa na mabawa kama mabawa ya korongo. Wakainua kikapu kati ya mbingu na nchi.

אֶת־	מוֹלִכ֥וֹת	הֵ֛מָּה	אָנָ֖ה	בִּ֑י	הַדֹּבֵ֣ר	הַמַּלְאָ֔ךְ	אֶל־	וָאֹמַ֥ר	10
efa	wanaikipeleka	wao	wanaikipeleka–wapi	nami	aliyesema	malaika	kwa	na–nikasema	
H0853	H3212	H1992	H0575		H1696	H4397	H0413	H0559	

הָאֵיפָֽה׃
efa
H0374

Hivyo nikamwuliza malaika aliyesema nami, “Wanapeleka wapi kikapu?”

שִׁנְעָ֑ר	בְּאֶ֣רֶץ	בַּ֔יִת	לָ֖הּ	לִבְנ֥וֹת־	אֵלַ֛י	וַיֹּ֥אמֶר		11
Shinari	katika–nchi–ya	nyumba	yeye	kumjengea	kwangu	na–akasema		
H8152	H0776			H1129	H0413	H0559		

ס	מְכֻנָתָ֔הּ׃	עַל־	שָׁ֖ם	וְהֻנִּיחָ֣ה	וְהוּכַ֑ן	
S	msingi–wake	juu–ya	huko	na–itawekwa	na–itakapokuwa–tayari	
	H4369		H8033	H3240		

Akaniambia, “Wanakwenda kujengea hekalu katika nchi ya Shinari kwa ajili yake, hekalu litakapokuwa tayari, kikapu kitawekwa kwenye msingi ulioandaliwa kwa ajili yake.”

Chapter 6

יְצֹאֹ֖ות	מַרְכָּב֣וֹת	אַרְבַּ֑ע	וְהִנֵּ֣ה	וָאֶרְאֶ֔ה	עֵינַ֙י֙	וָאֶשָּׂ֔א	וָאָשֻׁ֖ב		1
yanatoka	magari	nne	na–tazama	na–nikaona	macho–yangu	na–nikainua	na–nikarudi		
H3318	H4818	H0702	H2009	H7200		H5375	H7725		

נְחֹשֶׁ֖ת׃	הָרֵ֣י	וְהָהָרִ֔ים	הָהָרִ֑ים	שְׁנֵ֣י	מִבְּ֖ין
shaba	milima–ya	na–milima	milima	milima–miwili	kati–ya
	H2022	H2022	H2022	H8147	H0996

Kisha nikageuka na kuinua macho na nikaona vibandawazi vinne vya farasi vikija kutoka kati ya milima miwili; na milima hiyo ilikuwa imetengenezwa kwa shaba.

2

בַּמֶּרְכָּבָה	הָרִאשֹׁנָה	סוּסִים	אֲדֻמִּים	וּבַמֶּרְכָּבָה	הַשֵּׁנִית	סוּסִים	שְׂחֹרִים׃
katika–gari	la–kwanza	farasi	wekundu	na–katika–gari	la–pili	farasi	weusi
H4818	H7223			H4818	H8145		H7838

Kibandawazi cha kwanza kilikuwa na farasi wekundu, kibandawazi cha pili kilikuwa na farasi weusi,

3

בְּרֻדִּים	סוּסִים	הָרְבִעִית	וּבַמֶּרְכָּבָה	לְבָנִים	סוּסִים	הַשְּׁלִשִׁית	וּבַמֶּרְכָּבָה	
wenye–madoadoa	farasi	la–nne	na–katika–gari	weupe	farasi	la–tatu	na–katika–gari	
H1261		H7243	H4818	H3836		H7992	H4818	

אֲמֻצִּים׃
wenye–nguvu
H0554

kibandawazi cha tatu kilikuwa na farasi weupe, na kibandawazi cha nne kilikuwa na farasi wa kijivu.

4

אֲדֹנִי׃	אֵלֶּה	מָה־	בִּי	הַדֹּבֵר	הַמַּלְאָךְ	אֶל־	וָאֹמַר	וָאַעַן
bwana–wangu	hizi	ni–nini	nami	aliyesema	malaika	kwa	na–nikasema	na–nikajibu
H0113	H0428	H4100		H1696	H4397	H0413	H0559	

Hivyo nikamwuliza malaika aliyesema nami, “Ni vitu gani hivi bwana wangu?”

5

יוֹצְאוֹת	הַשָּׁמַיִם	רֻחוֹת	אַרְבַּע	אֵלֶּה	אֵלַי	וַיֹּאמֶר	הַמַּלְאָךְ	וַיַּעַן
zinatoka	za–mbinguni	pepo	nne	hizi	kwangu	na–akasema	malaika	na–akajibu
H3318	H8064	H7307	H0702	H0428	H0413	H0559	H4397	

הָאָרֶץ׃	כָּל־	אֲדוֹן	עַל־	מֵהִתְיַצֵּב
dunia	dunia–yote	Bwana–wa	mbele–ya	baada–ya–kusimama
H0776	H3605	H0113		H3320

Malaika akajibu na kuniambia, “Hizi ni pepo nne za mbinguni zisimamazo mbele ya Bwana wa dunia yote.

6

וְהַלְּבָנִים	צָפוֹן	אֶרֶץ	אֶל־	יְצֵאִים	הַשְּׁחֹרִים	הַסּוּסִים	בָּהּ	אֲשֶׁר־
na–weupe	kaskazini	nchi–ya	kwenda	wanatoka	weusi	farasi	ndani–yake	ambao
H3836	H6828	H0776	H0413	H3318	H7838			

הַתֵּימָן׃	אֶרֶץ	אֶל־	יָצְאוּ	וְהַבְּרֻדִּים	אֶחֱרֵיהֶם	אֶל־	יָצְאוּ	
kusini	nchi–ya	kwenda	wametoka	na–wenye–madoadoa	nyuma–yao	kwenda	wametoka	
H8486	H0776	H0413	H3318	H1261		H0413	H3318	

Lenye farasi weusi linakwenda nchi ya kaskazini; farasi weupe wanakwenda nchi ya magharibi; na farasi wa kijivu wanakwenda nchi ya kusini.”

7

לְכוּ	וַיֹּאמֶר	בָּאָרֶץ	לְהִתְהַלֵּךְ	לָלֶכֶת	וַיְבַקְשׁוּ	יָצְאוּ	וְהָאֲמֻצִּים	
nendeni	na–akasema	duniani	kutembea	kwenda	na–wakataka	walitoka	na–wenye–nguvu	
H3212	H0559	H0776	H1980	H3212	H1245	H3318	H0554	

בָּאָרֶץ׃	וַתִּתְהַלָּכְנָה	בָּאָרֶץ	הִתְהַלָּכוּ	
duniani	na–wakatembea	duniani	tembeeni	
H0776	H1980	H0776	H1980	

Farasi hawa wenye nguvu walitoka na wanatafuta kwenda na kuzunguka juu ya nchi, hivyo malaika akasema, “Nendeni na mzunguke juu ya nchi!” nao wakaenda juu ya dunia yote.

8

אֶרֶץ	אֶל־	הַיּוֹצְאִים	רְאֵה	לֵאמֹר	אֵלַי	וַיְדַבֵּר	אֹתִי	וַיִּזְעֵק	
nchi–ya	kwenda	wanaotoka	tazama	kusema	kwangu	na–akasema	mimi	na–akaniita	
H0776	H0413	H3318	H7200	H0559	H0413	H1696	H0853	H2199	

ס	צָפוֹן׃	בְּאֶרֶץ	רוּחִי	אֶת־	הֵנִיחוּ	צָפוֹן
S	kaskazini	katika–nchi–ya	roho–yangu	roho–yangu	wameituza	kaskazini
	H6828	H0776	H7307	H0853	H5117	H6828

Kisha akaniita na kuniambia, “Tazama wale wanaokwenda nchi ya kaskazini, wataituliza roho yangu juu nchi hiyo.”

לֵאמֹר׃	אֵלַי	יְהוָה	דְּבַר־	וַיְהִי	9
kusema	kwangu	Yahwe	neno–la	na–lilikuja	
H0559	H0413	H3068	H1697	H1961	

Hivyo neno la Yahwe likanijia kusema,

טוֹבִיָּה	וּמֵאֵת	מֵחֶלְדַּי	הַגּוֹלָה	מֵאֵת	לָקוֹחַ	10
Tobia	na–kutoka–kwa	kutoka–kwa–Heldai	waliokimbilia–uhamishoni	kutoka–kwa	chukua	
H2900	H0853	H2469	H1473	H0854	H3947	

יֹאשִׁיָּה	בֵּית	וּבָאתָ	הַהוּא	בַּיּוֹם	אַתָּה	וּבָאתָ	יְדַעְיָה	וּמֵאֵת
Yoshia	nyumba–ya	na–utakuja	ile	katika–siku	wewe	na–utakuja	Yedaya	na–kutoka–kwa
H2977		H0935	H1931	H3117		H0935	H3048	H0853

מִבָּבֶל׃	בָּאוּ	אֲשֶׁר־	צְפַנְיָה	בֶּן־
kutoka–Babeli	wamekuja	ambao	Sefania	mwana–wa
H0894	H0935		H6846	

“Chukua sadaka kutoka kwa waliohamishwa - kutoka kwa Helidai, Tobiya na Yedaya - leo hii uende na kuipeleka katika nyumba ya Yosia mwana wa Zefania, aliyetoka Babeli.

בִּרְאֹשׁ	וְשַׂמְתָּ	עֲטָרוֹת	וְעָשִׂיתָ	וְזָהָב	כֶּסֶף־	וְלָקַחְתָּ	11
juu–ya–kichwa–cha	na–uweke	taji	na–utengeneze	na–dhahabu	fedha	na–utachukua	
		H5850		H2091	H3701	H3947	

הַגָּדוֹל׃	הַכֹּהֵן	יְהוֹצָדָק	בֶּן־	יְהוֹשֻׁעַ
mkuu	kuhani	Yehosadaki	mwana–wa	Yoshua
	H3548	H3087		H3091

Kisha uchukue fedha na dhahabu, ufanye taji na uivike katika kichwa cha Yoshua mwana wa Yehosadaki kuhani mkuu.

אִישׁ	הִנֵּה־	לֵאמֹר	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	לֵאמֹר	אֵלָיו	וְאָמַרְתָּ	12
mtu	tazama	kusema	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	kusema	kwake	na–utasema	
H0376	H2009	H0559		H3068	H0559	H3541	H0559	H0413	H0559	

יְהוָה׃	הֵיכַל	אֶת־	וּבָנָה	יִצְמָח	וּמִתַּחְתָּיו	שְׁמוֹ	צֶמַח
Yahwe	hekalu–la	hekalu–la	na–atajenga	atachipuka	na–kutoka–chini–yake	jina–lake	Chipukizi
H3068	H1964	H0853	H1129	H6779	H8478	H8034	H6780

Ongea naye na useme, Yahwe wa majeshi asema hivi: Mtu huyu, jina lake Tawi! Naye atakuwa alipo na kisha atajenga hekalu la Yahwe!

וְנָשָׂא	הוֹד	יִשָּׂא	וְהוּא־	יְהוָה	הֵיכַל	אֶת־	יִבְנֶה	וְהוּא	13
na–atakaa	utukufu	atachukua	na–yeye	Yahwe	hekalu–la	hekalu–la	atajenga	na–yeye	
H3427	H1935	H5375	H1931	H3068	H1964	H0853	H1129	H1931	

כִּסְאוֹ	עַל־	כֹּהֵן	וְהָיָה	כִּסְאוֹ	עַל־	וּמָשַׁל	
kiti–chake–cha–enzi	juu–ya	kuhani	na–atakuwa	kiti–chake–cha–enzi	juu–ya	na–atatawala	
H3678		H3548	H1961	H3678		H4910	

שְׁנֵיהֶם׃	בֵּין	תִּהְיֶה	שָׁלוֹם	וַעֲצַת
wao–wawili	kati–ya	litakuwa	amani	na–shauri–la
H8147	H0996	H1961	H7965	H6098

Ndiye atakayejenga hekalu la Yahwe naye atauinua utukufu wake; kisha ataketi na kutawala katika kiti chake cha enzi. Atakuwa kuhani juu ya kiti cha enzi na ufahamu wa amani utakuwa kati ya vyote viwili.

14 וְהָעֲטָרֹת na–taji H5850 תְּהֵיֶה zitakuwa H1961 לְחֵלֶם kwa–Helemu H2494 וּלְטוֹבִיָּה na–kwa–Tobia H2900 וְלִידַעְיָה na–kwa–Yedaya H3048 וּלְחֵן na–kwa–Heni H2581 בֶּן־ mwana–wa

צְפַנְיָה Sefania H6846 לְזִכָּרוֹן kwa–ukumbusho H2146 בְּהֵיכַל katika–hekalu–la H1964 יְהוָה׃ Yahwe H3068

Taji itawekwa hekaluni mwa Yahwe kwa heshima ya Heldai, Tobiya na Yedaya na kama kumbukumbu ya ukarimu wa mwana wa Zefania.

15 וּרְחוֹקִים na–walioko–mbali H7350 יָבֹאוּ watakuja H0935 וּבָנוּ na–watajenga H1129 בְּהֵיכַל katika–hekalu–la H1964 יְהוָה Yahwe H3068 וְיִדַעְתֶּם na–mtajua H3045 כִּי־ kwamba

בְּקוֹל sauti–ya שְׁמֹעַ kwa–kweli H8085 תִּשְׁמְעוּן mtasikia H8085 אִם־ kama וְהָיָה na–itakuwa H1961 אֱלֹהֵיכֶם kwenu H0413 שְׁלָחַנִי amenituma H7971 צְבָאוֹת wa–majeshi יְהוָה Yahwe H3068

ס S אֱלֹהֵיכֶם׃ Mungu–wenu H0430 יְהוָה Yahwe H3068

Ndipo waliombali watakapokuja na kulijenga hekalu la Yahwe, hivyo mtajua kuwa Yahwe wa majeshi amenituma kwenu; kwani ikiwa kweli mnaisikiliza sauti ya Yahwe Mungu wenu hili litatendeka!”

Chapter 7

1 זְכַרְיָה Zekaria אֶל־ kwa H0413 יְהוָה Yahwe H3068 דְּבַר־ neno–la H1697 הָיָה lilikuja H1961 הַמֶּלֶךְ mfalme H4428 לְדָרְיָוֶשׁ wa–Dario H1867 אַרְבַּע wa–nne H0702 בִּשְׁנַת katika–mwaka H8141 וַיְהִי na–ikawa H1961

בְּכִסְלֵו׃ Kisleu H3691 הַתְּשִׁעִי wa–tisa H8671 לַחֹדֶשׁ ya–mwezi H2320 בְּאַרְבָּעָה katika–siku–ya–nne H0702

Mwaka wa minne wa utawala mfalme Dario, siku ya nne ya mwezi wa Kisleu(ambao ni mwezi wa tisa), neno la Yahwe lilimjia Zekaria kusema.

2 וַיִּשְׁלַח na–alituma H7971 בֵּית־אֵל Betheli H1008 שַׂר־אֶצֶר Sareseri H8272 מֶלֶךְ־וְרֶגֶם na–Regem–Meleki H7278 וַאֲנָשָׁיו na–watu–wake H0376 לְחַלּוֹת kuomba–kibali אֶת־ uso–wa H0853

יְהוָה׃ Yahwe H3068 פְּנֵי uso–wa H6440

Watu wa Betheli wamemtuma Shareza, Regemu Meleki na watu wao kuomba mbele ya uso wa Yahwe.

3 לֵאמֹר kusema H0559 אֶל־ kwa H0413 הַכֹּהֲנִים makuhani H3548 אֲשֶׁר ambao לְבֵית־ wa–nyumba–ya יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi וְאֶל־ na–kwa H0413 הַנְּבִיאִים manabii H5030

לֵאמֹר kusema H0559 הַאֲבְכָה je–niomboleze H1058 בַּחֹדֶשׁ katika–mwezi H2320 הַחֲמִשִּׁי wa–tano H2549 הִנָּזֵר nikijitenga H5139 כַּאֲשֶׁר kama עָשִׂיתִי nilivyofanya H6213 זֶה hizi H2088

פ P שָׁנִים׃ miaka H8141 כַּמָּה miaka–mingi–kiasi–gani H4100

Wakaongea na makuhani waliokuwa katika nyumba ya Yahwe wa majeshi na kwa manabii; wakasema, “Je niomboleze katika mwezi wa tano kwa njia ya kufunga, kama nilivyofanya miaka mingi hii?”

4

וַיְהִי	דְּבַר־	יְהוָה	צְבָאוֹת	אֵלַי	לֵאמֹר׃	
na–lilikuja	neno–la	Yahwe	wa–majeshi	kwangu	kusema	
H1961	H1697	H3068		H0413	H0559	

Ndipo neno la Yahwe wa majeshi liliponijia kusema,

5

אֱמֹר׀	אֶל־	כָּל־	עַם	וְאֶל־	הַכֹּהֲנִים	לֵאמֹר	כִּי־	צַמְתֶּם	
sema	kwa	watu–wote	watu	na–kwa	makuhani	kusema	wakati	mlifunga	
H0559	H0413	H3605		H0413	H3548	H0559		H6684	

וְסָפוֹד	בַּחֲמִישִׁי	וּבַשְּׁבִיעִי	וְזֶה׀	שִׁבְעִים	שָׁנָה	
na–kuomboleza	katika–mwezi–wa–tano	na–katika–mwezi–wa–saba	na–hizi	sabini	miaka	
H5594	H2549	H7637	H2088	H7657	H8141	

הֲצוֹם	צַמְתֻּנִי	אָנִי׃
je–kufunga	mlifunga	kwangu
H6684	H6684	H0589

“Ongea na watu wote wa nchi na makuhani uwaambie, “Mlipofunga na kuomboleza katika mwezi wa tano na wa saba katika hii miaka sabini, je kweli mlifunga kwa ajili yangu?

6

וְכִי	תֹאכְלוּ	וְכִי	תִשְׁתּוּ	הֲלוֹא	אַתֶּם׀	הָאֹכְלִים	וְאַתֶּם	הַשֹּׁתִים׃
na–wakati	mnakula	na–wakati	mnakunywa	je–si	ninyi	mnaokula	na–ninyi	mnaokunywa
	H0398		H8354	H3808		H0398		H8354

Na mlipokula na kunywa, hamkula na kunywa kwa ajili yenu wenyewe?

7

הֲלוֹא	אֶת־	מִנִּים	הַדְּבָרִים	אֲשֶׁר	קָרָא	יְהוָה׀	בְּיַד	הַנְּבִיאִים	הָרִאשֹׁנִים
je–si	maneno	maneno	maneno	ambayo	aliita	Yahwe	kupitia	manabii	wa–kwanza
H3808	H0853		H1697		H7121	H3068	H3027	H5030	H7223

בְּהְיוֹת	וְהַשְׁפֵּלָה	וְהַנֶּגֶב	סְבִיבֹתֶיהָ	וְעָרֶיהָ	וּשְׁלֵוָה	יֹשֶׁבֶת	יְרוּשָׁלַ͏ִם	יֹשֵׁב׃
wakati	na–tambarare	na–Negebu	yaliyoizunguka	na–miji–yake	na–amani	ilikaa	Yerusalemu	imekaliwa
H1961	H8219	H5045	H5439		H7961	H3427	H3389	H3427

פ
P

Je hayo siyo maneno aliyosema Yahwe kwa vinywa vya manabii wa zamani, mlipokuwa bado mnaishi Yerusalemu na miji ya kandokando yenye mafanikio na iliyokaa Negebu, na upande wa magharibi chini ya vilima?”

8

וַיְהִי׀	דְּבַר־	יְהוָה	אֶל־	זְכַרְיָה	לֵאמֹר׃	
na–lilikuja	neno–la	Yahwe	kwa	Zekaria	kusema	
H1961	H1697	H3068	H0413		H0559	

Neno la Yahwe likamjia Zekaria kusema,

9

כֹּה	אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	לֵאמֹר	מִשְׁפָּט	אֱמֶת׀	שִׁפְּטוּ	וְחֶסֶד
hivyo	asema	Yahwe	wa–majeshi	kusema	hukumu	ya–kweli	hukumuni	na–wema
H3541	H0559	H3068		H0559	H4941	H0571	H8199	

וְרַחֲמִים	עֲשׂוּ	אִישׁ	אֶת־	אָחִיו׃
na–huruma	fanyeni	kila–mtu	kwa–ndugu–yake	ndugu–yake
		H0376	H0854	H0251

“Yahwe wa majeshi asema hivi, 'Hukumuni kwa haki, uaminifu wa agano, na rehema. Kila mtu na amtendee hivi ndugu yake.

10 וְאַלְמָנָה יָתוֹם גֵּר וְעָנִי אַל־תַּעֲשֹׁקוּ וְרָעַת אִישׁ
na–mjane na–yatima mgeni na–maskini msiwaonee msiwaonee na–ubaya kila–mtu
H0490 H3490 H1616 H6041 H0408 H6231 H7451 H0376

אָחִיו אַל־תַּחְשְׁבוּ בִּלְבַבְכֶם׃
ndugu–yake msiukusudii msiukusudii mioyoni–mwenu
H0251 H2803 H0408 H3824

Juu ya mjane na yatima, mgeni, na masikini - usiwanyanyase, na asiwepo miongoni mwenu anayepanga madhara yoyote dhidi ya mwingine mioyoni mwenu.

11 וַיְמָאֲנוּ וַיִּתְּנוּ כָתֵף סֹרֶרֶת הַקְשִׁיב לְבִלְתִּי וְאָזְנֵיהֶם הִכְבִּידוּ
na–walikataa na–wakatoa bega la–ukaidi kusikia na–masikio–yao waliyafanya–mazito
H3985 H5414 H3802 H5637 H7181 H0241 H3513

מִשְׁמוֹעַ׃
wasisikie
H8085

Lakini waliyashupaza mabega yao na hawakujari. Waliziba masikio yao ili wasisikie.

12 אֲשֶׁר הַדְּבָרִים וְאֶת־הַתּוֹרָה אֶת־מִשְׁמוֹעַ שָׂמִיר שָׂמוּ וְלִבָּם
ambayo maneno na sheria sheria wasisikie magumu walifanya na–mioyo–yao
H1697 H0853 H8451 H0853 H8085 H8068 H7760 H3824

בְּיַד אֲשֶׁר בְּרוּחוֹ הָרִאשֹׁנִים הַנְּבִיאִים בְּיַד צְבָאוֹת יְהוָה שָׁלַח קֶצֶף הָיָה
kupitia kwa–roho–yake wa–kwanza manabii kupitia wa–majeshi Yahwe alituma hasira na–ikawa
H3027 H7307 H7223 H5030 H3027 H6635 H3068 H7971 H1961

מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת׃ גָּדוֹל
kutoka–kwa Yahwe wa–majeshi kuu
H0854 H3068 H6635 H1419

Waliifanya mioyo yao kuwa migumu kama mwamba ili wasiisikie sheria au neno la Yahwe wa majeshi. Alipeleka ujumbe kwa watu nyakati za zamani kwa Roho wake, kwa vinywa vya manabii. Lakini watu hawakusikia, hivyo Yahwe wa majeshi aliwakasirikia sana.

13 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־קָרָא וְלֹא־שָׁמְעוּ כֵּן יִקְרְאוּ וְלֹא־אֶשְׁמָע
na–ikawa kama aliita na–hawakusikia walisikia vivyo–hivyo wataita na–sitasikia nitasikia
H1961 H3808 H7121 H3808 H8085 H3651 H7121 H3808 H8085

אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃
asema Yahwe wa–majeshi
H0559 H3068 H6635

Hata ikawa alipoita hawakusikia. Vilevile,” asema Yahwe wa majeshi, “wataniita, lakini sitasikiliza.

14 וְאֵסָעֲרֵם עַל כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יָדְעוּם לֹא־אֲשֶׁר
na–nitawatawanya–kwa–dhoruba juu–ya mataifa–yote mataifa ambayo hawakuyajua waliyajua
H5590 H5921 H3605 H1471 H3808 H3045

וְהָאָרֶץ נָשַׁמָּה אַחֲרֵיהֶם מֵעֹבֵר וּמָשׁוֹב נָזוּרָה אֶרֶץ־חֶמְדָּה וַיָּשִׂימוּ
na–nchi imefanywa–ukiwa nyuma–yao bila–mtu kupita–na–kurudi nzuri nchi na–waliifanya
H0776 H8047 H0310 H4480 H5674 H7725 H2330 H0776 H7760

פ לְשַׁמָּה׃
P ukiwa
H8047

Kwa maana nitawatawanya kwa upepo wa kisurisuri katika mataifa yote ambayo hawajawai kuyaona, na baada yao nchi itakuwa wazi. Kwa kuwa hakuna hata mmoja atakayepita au kukaa katika hiyo nchi kwa kuwa wameigeuza nchi yao yenye kupendeza kuwa isiyofaa.

Chapter 8

וַיְהִי	דְּבַר־	לֵאמֹר׃	צְבָאוֹת	יְהוָה		1
na–lilikuja	neno–la	kusema	wa–majeshi	Yahwe		
H1961	H1697	H0559		H3068		

Neno la Yahwe wa majeshi likanijia kusema,

כֹּה	אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	קִנֵּאתִי	לְצִיּוֹן	קִנְאָה	גְדוֹלָה	2
hivyo	asema	Yahwe	wa–majeshi	nimewiwa–na–wivu	kwa–Sayuni	wivu	mkubwa	
H3541	H0559	H3068		H7065	H6726	H7068		

וְחֵמָה	גְדוֹלָה	קִנֵּאתִי	לָהּ׃	
na–ghadhabu	kubwa	nimewiwa–na–wivu	kwake	
H2534		H7065		

“Yahwe wa majeshi asema hivi: Nina huzuni kwa ajili ya Sayuni kwa wivu mkuu na ninamaumivu kwa hasira nyingi!

כֹּה	אָמַר	יְהוָה	שַׁבְתִּי	אֶל־	צִיּוֹן	וְשָׁכַנְתִּי	בְּתוֹךְ	יְרוּשָׁלִָם	וְנִקְרְאָה	3
hivyo	asema	Yahwe	nimerudi	kwa	Sayuni	na–nitakaa	katikati–ya	Yerusalemu	na–itaitwa	
H3541	H0559	H3068	H7725	H0413	H6726	H7931	H8432	H3389	H7121	

יְרוּשָׁלִַם	עִיר־	הָאֱמֶת	וְהַר־	יְהוָה	צְבָאוֹת	הַר	הַקֹּדֶשׁ׃	ס
Yerusalemu	mji–wa	kweli	na–mlima–wa	Yahwe	wa–majeshi	mlima	mtakatifu	S
H3389		H0571	H2022	H3068		H2022	H6944	

Yahwe wa majeshi asema hivi: Nitairudia Sayuni nami nitakaa kati ya Yerusalemu, kwa kuwa Yerusalemu itaitwa mji wa kweli na mlima wa Yahwe wa majeshi utaitwa Mlima Mtakatifu!

וּזְקֵנוֹת	זְקֵנִים	יֵשְׁבוּ	עֹד	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	4
na–wanawake–wazee	wazee	watakaa	tena	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	
H2205	H2205	H3427	H5750		H3068	H0559	H3541	

בְּיָדוֹ	מִשְׁעַנְתּוֹ	וְאִישׁ	יְרוּשָׁלִָם	בִּרְחֹבוֹת
mkononi–mwake	fimbo–yake	na–kila–mtu	Yerusalemu	katika–viwanja–vya
H3027		H0376	H3389	H7339

יָמִים׃	מֵרֹב
siku	kwa–sababu–ya–wingi–wa
H3117	H7230

Yahwe wa majeshi asema hivi: Kwa mara nyingine tena kutakuwa na vikongwe katika mitaa ya Yerusalemu, na kila mtu ataitaji mkongojo mkononi mwake kwa vile alivyo mzee.

							5
בִּרְחֹבֹתֶיהָ׃	מְשַׂחֲקִים	וְיִלְדֵי	יְלָדִים	יִמָּלְאוּ	הָעִיר	וּרְחֹבָוֹת	
katika–viwanja–vyake	wanaocheza	na–wasichana	wavulana	vitajazwa	mji	na–viwanja–vya	
H7339	H7832	H3207	H3206	H4390		H7339	

ס
S

Pia mitaa ya mji itajazwa na vijana wa kiume na kike wachezao.

הָעָם	שְׁאֵרִית	בְּעֵינֵי	יִפָּלֵא	כִּי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	6
watu	mabaki–ya	machoni–pa	itaonekana–ajabu	kama	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	
	H7611		H6381			H3068	H0559	H3541	

:צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	יִפָּלֵא	בְּעֵינֵי	גַּם־	הָהֵם	בַּיָּמִים	הַזֶּה
wa–majeshi	Yahwe	asema	itaonekana–ajabu	machoni–pangu	pia	hizo	katika–siku	hawa
	H3068	H5002	H6381		H1571	H1992	H3117	H2088

פ
P

Yahwe wa majeshi asema hivi: ikiwa jambo laonekana haliwezekani katika macho ya masalia ya watu hawa katika siku hizo, je haliwezekani pia machoni pangu? - asema Yahwe.

עַמִּי	אֶת־	מוֹשִׁיעַ	הִנְנִי	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	7
watu–wangu	watu–wangu	ninawaokoa	tazama–mimi	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	
	H0853	H3467	H2009		H3068	H0559	H3541	

הַשָּׁמֶשׁ:	מְבוֹא	וּמֵאֶרֶץ	מִזְרָח	מֵאֶרֶץ	
jua	machweo–ya	na–kutoka–nchi–ya	mashariki	kutoka–nchi–ya	
H8121	H3996	H0776	H4217	H0776	

Yahwe wa majeshi asema hivi: Tazama, nipo tayari kuwaokoa watu wangu kutoka nchi ya mawio na ya machweo ya jua!

לְעַם	לִי	וְהָיוּ־	יְרוּשָׁלִָם	בְּתוֹךְ	וְשָׁכְנוּ	אֹתָם	וְהֵבֵאתִי		8
watu–wangu	kwangu	na–watakuwa	Yerusalemu	katikati–ya	na–watakaa	wao	na–nitawaleta		
		H1961	H3389	H8432	H7931	H0853	H0935		

ס	וּבִצְדָקָה:	בֶּאֱמֶת	לֵאלֹהִים	לָהֶם	אֶהְיֶה	וַאֲנִי
S	na–kwa–haki	kwa–kweli	Mungu	kwao	nitakuwa	na–mimi
	H6666	H0571	H0430		H1961	H0589

Kwa maana nitawarudisha tena, nao wataishi ndani ya Yerusalemu, hivyo watakuwa watu wangu tena, nami nitakuwa Mungu wao katika kweli na utakatifu!

הָאֵלֶּה	בַּיָּמִים	הַשֹּׁמְעִים	יְדֵיכֶם	תֶּחֱזַקְנָה	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	כֹּה־	9
hizi	katika–siku	msikiao	mikono–yenu	ziwe–na–nguvu	wa–majeshi	Yahwe	asema	hivyo	
H0428	H3117	H8085	H3027	H2388		H3068	H0559	H3541	

יְסַד	בְּיוֹם	אֲשֶׁר	הַנְּבִיאִים	מִפִּי	הָאֵלֶּה	הַדְּבָרִים	אֶת	
msingi–uliwekwa	katika–siku	ambao	manabii	kutoka–vinywa–vya	haya	maneno	maneno	
H3245	H3117		H5030	H6310	H0428	H1697	H0853	

לְהִבָּנוֹת:	הַהֵיכָל	צְבָאוֹת	יְהוָה	בֵּית־	
kujengwa	hekalu	wa–majeshi	Yahwe	nyumba–ya	
H1129	H1964		H3068		

Yahwe wa majeshi asema hivi: Ninyi mnaoendelea kusikia maneno yaleyale yaliyotoka katika vinywa vya manabii msingi wa nyumba yangu ulipowekwa - hii nyumba yangu, Yahwe wa majeshi: Itieni nguvu mikono yenu ili hekalu lijengwe.

10

וּשְׂכַר
na-ujira-wa
H7939

נְהִיָּה
haukuwepo
H1961

לֹא
haukuwepo
H3808

הָאָדָם
mtu
H0120

שְׂכַר
ujira-wa
H7939

הַהֵם
hizo
H1992

הַיָּמִים
siku
H3117

לִפְנֵי
kabla-ya
H6440

כִּי
kwa-maana

מִן־
kutoka-kwa

שָׁלוֹם
amani
H7965

אֵין־
hakukuwa-na
H0369

וְלַבָּא
na-kwa-aingiaye
H0935

וְלַיּוֹצֵא
na-kwa-atokaye
H3318

אֵיבָה
haukuwepo
H0369

הַבְּהֵמָה
mnyama
H0929

בְּרֵעֵהוּ׃
dhidi-ya-jirani-yake
H7453

אִישׁ
kila-mtu
H0376

הָאָדָם
mtu
H0120

כָּל־
kila
H3605

אֶת־
kila
H0853

וַאֲשַׁלַּח
na-nilimwachilia
H7971

הַצָּר
adui

Kwani kabla ya siku hizo hakuna mazao yaliyokusanywa na yeyote ndani yake, hakukuwa na faida siyo kwa mtu hata mnyama, na hakukuwa na amani kutoka kwa adui kwa kila aliyekwenda au kuja. Nilimfanya kila mtu kuwa kinyume cha mwenzake.

11

יְהוָה
Yahwe
H3068

נְאֻם
asema
H5002

הַזֶּה
hawa
H2088

הָעָם
watu

לִשְׁאֵרִית
kwa-mabaki-ya
H7611

אֲנִי
mimi
H0589

הָרִאשֹׁנִים
za-kwanza
H7223

כַּיָּמִים
kama-siku
H3117

לֹא
si
H3808

וְעַתָּה
lakini-sasa
H6258

צְבָאוֹת׃
wa-majeshi

Lakini sasa haitakuwa kama mwanzo, nitakuwa pamoja na masalia ya watu hawa - asema Yahwe wa majeshi.

12

אֶת־
mazao-yake
H0853

תִּתֵּן
itatoa
H5414

וְהָאָרֶץ
na-nchi
H0776

פִּרְיָהּ
matunda-yake
H6529

תִּתֵּן
utatoa
H5414

הַגֶּפֶן
mzabibu

הַשָּׁלוֹם
amani
H7965

זֶרַע
mbegu-ya
H2233

כִּי־
kwa-maana

הָעָם
watu

שְׁאֵרִית
mabaki-ya
H7611

אֶת־
mabaki-ya
H0853

וְהִנְחַלְתִּי
na-nitawarithi
H5157

טַלָּם
umande-wake
H2919

יִתְּנוּ
zitatoa
H5414

וְהַשָּׁמַיִם
na-mbingu
H8064

יִבּוֹלָהּ
mazao-yake
H2981

אֵלֶּה׃
hizi
H0428

כָּל־
hizi-zote
H3605

אֶת־
hizi-zote
H0853

הַזֶּה
hawa
H2088

Kwani mbegu za amani zitapandwa; mzabibu unaokua utatoa matunda yake na nchi itatoa mazao yake; anga zitatoa umande, kwa maana nitawapa masalia ya watu hawa kumilki haya yote.

13

יְהוּדָה
Yuda
H3063

בֵּית
nyumba-ya

בַּגּוֹיִם
miongoni-mwa-mataifa

קְלָלָה
laana
H7045

הֱיִיתֶם
mlikuwa
H1961

כַּאֲשֶׁר
kama

וְהָיָה
na-itakuwa
H1961

תִּירָאוּ
msiogope
H3372

אַל־
msiogope
H0408

בְּרָכָה
baraka
H1293

וְהִיִיתֶם
na-mtakuwa
H1961

אֶתְכֶם
ninyi
H0853

אוֹשִׁיעַ
nitawaokoa
H3467

כֵּן
hivyo

יִשְׂרָאֵל
Israeli
H3478

וּבֵית
na-nyumba-ya

סּ
S

יְדֵיכֶם׃
mikono-yenu
H3027

תֶּחֱזַקְנָה
ziwe-na-nguvu
H2388

Ulikuwa mfano wa laana kwa mataifa mengine, enyi nyumba ya Yuda na nyumba ya Israeli. Hivyo nitawaokoa nanyi mtakuwa baraka. Msiogope; haya mikono yenu itiwe nguvu!

14

לָכֶם לְהָרַע זָמַמְתִּי כַּאֲשֶׁר צְבָאוֹת יְהוָה אָמַר כֵּה כִּי
ninyi kuwadhuru nilivyokusudia kama wa-majeshi Yahwe asema hivyo kwa-maana
H2161 H3068 H0559 H3541

וְלֹא צְבָאוֹת יְהוָה אָמַר אֹתִי אֲבֹתֵיכֶם בְּהַקְצֵיף
na-sikubadilika wa-majeshi Yahwe asema mimi baba-zenu wakati-waliponichukiza
H3808 H3068 H0559 H0853 H0001 H7107

נִחַמְתִּי׃
sikubadilika
H5162

Kwa maana Yahwe wa majeshi asema hivi: Kama nilivyopanga kuwatenda mabaya babu zenu walipochokoza hasira yangu - asema Yahwe wa majeshi - na wala sikujuta,

15

יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת־ לְהֵיטִיב הָאֵלֶּה בַיָּמִים זָמַמְתִּי שָׁבְתִּי כֵּן
Yerusalemu Yerusalemu kuwatendea-mema hizi katika-siku nimekusudia nimerudi hivyo
H3389 H0853 H3190 H0428 H3117 H2161 H7725

תִּירָאוּ׃ אַל־ יְהוּדָה בֵּית וְאֶת־
msiogope msiogope Yuda nyumba-ya na
H3372 H0408 H3063 H0853

ndivyo nitakavyoazimia kuutenda mema tena Yerusalemu na nyumba ya Yuda katika siku hizi! Msiogope!

16

רֵעֵהוּ אֶת־ אִישׁ אֱמֶת דַּבְּרוּ תַּעֲשׂוּ אֲשֶׁר הַדְּבָרִים אֵלֶּה
jirani-yake kwa-jirani-yake kila-mtu kweli semeni mtafanya ambayo maneno haya
H7453 H0854 H0376 H0571 H1696 H1697 H0428

בְּשַׁעֲרֵיכֶם׃ שִׁפְטוּ שָׁלוֹם וּמִשְׁפַּט אֱמֶת
malangoni-mwenu hukumuni amani na-hukumu-ya kweli
H8179 H8199 H7965 H4941 H0571

Haya ndiyo mambo mnayopaswa kufanya: Kasemeni kweli, kila mtu na jirani yake. Hukumuni kwa haki, usawa na amani katika malango yenu.

17

בִּלְבַבְכֶם תַּחְשְׁבוּ אַל־ רֵעֵהוּ רָעַת אֶת־ וְאִישׁ
mioyoni-mwenu msiukusudii msiukusudii jirani-yake ubaya-wa ubaya-wa na-kila-mtu
H3824 H2803 H0408 H7453 H0853 H0376

אֲשֶׁר אֵלֶּה כָּל־ אֶת־ כִּי תֶּאֱהָבוּ אַל־ שֶׁקֶר וּשְׁבֻעַת
ambazo hizi hizi-zote hizi-zote kwa-maana msipende msipende uongo na-kiapo-cha
H0428 H3605 H0853 H0157 H0408 H8267 H7621

ס יְהוָה׃ נְאֻם־ שָׂנֵאתִי
S Yahwe asema ninazichukia
H3068 H5002 H8130

Na asiwepo miongoni mwenu anayeazimu uovu moyoni mwake dhidi ya jirani yake, wala kuvutwa na viapo vya uongo; kwani haya yote ndiyo mambo ninayoyachukia! - asema Yahwe.”

18

לֵאמֹר׃ אֵלַי צְבָאוֹת יְהוָה דִּבֶּר־ וַיְהִי
kusema kwangu wa-majeshi Yahwe neno-la na-lilikuja
H0559 H0413 H3068 H1697 H1961

Kisha neno la Yahwe wa majeshi likanijia kusema,

19 כֹּה־ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת wa–majeshi Yahwe asema hivyo H3541 H0559 H3068

צוֹם saumu–ya H6685 הָרְבִיעִי mwezi–wa–nne H7243 צוֹם saumu–ya H6685 וְצוֹם na–saumu–ya H6685 הַשְּׁבִיעִי mwezi–wa–saba H7637 וְצוֹם na–saumu–ya H6685 הָעֲשִׂירִי mwezi–wa–kumi H6224 יִהְיֶה itakuwa H1961 לְבֵית־ kwa–nyumba–ya יְהוּדָה Yuda H3063

לְשָׂשׂוֹן furaha H8342 וּלְשִׂמְחָה na–shangwe H8057 וּלְמוֹעֲדִים na–sikukuu H4150 טוֹבִים nzuri וְהָאֱמֶת na–kweli H0571 וְהַשָּׁלוֹם na–amani H7965 אֶהֱבוּ׃ pendeni H0157 פ P

“Yahwe wa majeshi asema hivi: Mifungo ya mwezi wa nne, mwezi wa tano, mwezi wa saba na mwezi wa kumi itakuwa nyakati za furaha ya kila aina, kwa nyumba ya Yuda! Kwa hiyo pendeni kweli na amani!

20 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת wa–majeshi Yahwe asema hivyo H3541 H0559 H3068

עוֹד tena H5750 אֲשֶׁר ambao עַמִּים watu יָבֹאוּ watakuja H0935 וְיֹשְׁבֵי na–wakazi–wa H3427 עָרִים miji

רַבּוֹת׃ mingi

Yahwe wa majeshi asema hivi: Watu watakuja tena, hata wanaoishi miji mingine.

21 וְהָלְכוּ na–wataenda H1980 יֹשְׁבֵי wakazi–wa H3427 אֶחָת mji–mmoja H0259 אֶל־ kwa H0413 אֶחָת mji–mwingine H0259 לֵאמֹר kusema H0559 נֵלְכָה twende H3212 הָלוֹךְ kwenda H1980

וּלְבַקֵּשׁ na–kumtafuta H1245 אֶת־ Yahwe H0853 יְהוָה Yahwe H3068 וְלִפְנֵי uso–wa H6440 אֶת־ uso–wa H0853 לְחַלּוֹת kuomba–kibali יְהוָה nitaenda H3212 צְבָאוֹת wa–majeshi

גַּם־ pia H1571 אֲנִי׃ mimi H0589

Watu wa mji mmoja watakwenda mji mwingine na kusema, “Haya twendeni haraka mbele ya Yahwe tukaombe na kumtafuta Yahwe wa majeshi! Sisi wenyewe tunakwenda pia.

22 וּבָאוּ na–watakuja H0935 רַבִּים wengi עַמִּים watu וְגוֹיִם na–mataifa עֲצוּמִים yenye–nguvu H6099 לְבַקֵּשׁ kumtafuta H1245 אֶת־ Yahwe H0853 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi

בִּירוּשָׁלָ͏ִם Yerusalemu H3389 וּלְחַלּוֹת na–kuomba–kibali אֶת־ uso–wa H0853 פְּנֵי uso–wa H6440 יְהוָה׃ Yahwe H3068 ס S

Watu wengi na mataifa yenye nguvu yatakuja kumtafuta Yahwe wa majeshi huko Yerusalemu na kuomba upendeleo kwa Yahwe!

23 כֹּה אָמַר hivyo asema H3541 H0559 יְהוָה Yahwe H3068 צְבָאוֹת wa–majeshi בַּיָּמִים katika–siku H3117 הָהֵמָּה hizo H1992 אֲשֶׁר ambao עֲשָׂרָה kumi H6235 אֲנָשִׁים watu H0376 יַחֲזִיקוּ watashika H2388

לֵאמֹר kusema H0559 יְהוּדִי Myahudi H3064 אִישׁ mtu H0376 בִּכְנַף pindo–la–nguo–ya H3671 וְהֶחֱזִיקוּ na–watashika H2388 הַגּוֹיִם mataifa לְשֹׁנוֹת lugha–zote–za H3956 מִכֹּל kutoka H3605

נֵלְכָה twende H3212 עִמָּכֶם׃ yupo–nanyi כִּי kwa–maana עִמָּכֶם nanyi שָׁמַעְנוּ tumesikia H8085 אֱלֹהִים Mungu H0430 ס S

Yahwe wa majeshi asema hivi: Katika siku hizo watu kumi kutoka katika kila lugha na taifa watashika upindo wa kanzu zenu na kusema, “Haya sisi nasi tutakwenda pamoja nanyi, kwani tumesikia kwamba Mungu yu pamoja nayi!”

Chapter 9

1 מַשָּׂא דְּבַר־ יְהוָה בְּאֶרֶץ חַדְרָךְ וְדַמֶּשֶׂק מְנוּחָתוֹ
mzigo neno–la Yahwe katika–nchi–ya Hadraki na–Dameski mahali–pake–pa–kupumzika
H4496 H1834 H2317 H0776 H3068 H1697

כִּי לַיהוָה עֵין אָדָם וְכֹל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
kwa–maana kwa–Yahwe jicho–la mwanadamu na makabila–yote–ya Israeli
H3478 H7626 H3605 H0120 H3068

Hili ni tamko la neno la Yahwe kuhusu nchi ya Hadraki na Damesiki. Kwa maana jicho la Yahwe liko juu ya wanadamu wote, na juu ya kabila zote za Israeli pia.

2 וְגַם־ חֲמָת תִּגְבָל־ בָּהּ צֹר וְצִידוֹן כִּי חָכְמָה מְאֹד׃
na–pia Hamathi inayopakana nayo Tiro na–Sidoni ingawa hekima sana
H1571 H2574 H1379 H6865 H6721 H2449 H3966

Azimio hili pia linaihusu Hamathi, inayopakana na Damesiki, na linahusu Tiro na Sidoni, japokuwa ni werevu sana.

3 וַתִּבֶן צֹר מָצוֹר וַתִּצְבָּר־ כֶּסֶף כֶּעָפָר וְחָרוּץ
na–alijenga Tiro ngome yake na–akakusanya fedha kama–mavumbi na–dhahabu
H1129 H6865 H4692 H6651 H3701 H6083

כְּטִיט חוּצוֹת׃
kama–matope–ya mitaani
H2916 H2351

Tiro amejijengea ngome na kurundika fedha kama mavumbi na dhahabu safi kama matope mitaani.

4 הִנֵּה אֲדֹנָי יוֹרִשֶּׁנָּה בַיָּם וְהִכָּה חֵילָהּ בָּאֵשׁ תֵּאָכֵל׃
tazama Bwana ataimiliki baharini na–ataipiga nguvu–yake kwa–moto atateketezwa
H2009 H0136 H3423 H3220 H5221 H2428 H0784 H0398

Tazama! Bwana atamnyang'anya na kuharibu nguvu zake juu ya bahari, kwa hiyo atateketezwa kwa moto.

5 תֵּרֶא אַשְׁקְלוֹן וְתִירָא וְעַזָּה וְתָחֵיל מְאֹד וְעֶקְרוֹן כִּי־ הוֹבִישׁ תִּקְוָתָהּ מִפִּיהָ וְאָבַד מֶלֶךְ מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא יוֹשָׁב׃
itaona Ashkeloni na–itaogopa na–Gaza na–itateseka sana na–Ekroni kwa–maana litaaibishwa tumaini–lake kutoka–Gaza na–ataangamia mfalme na–Ashkeloni haitakaliwa itakaliwa
H7200 H0831 H3372 H5804 H2342 H3966 H6138 H3588 H0954 H4007 H4480 H5804 H0006 H4428 H0831 H3808 H3427

Ashikeloni ataona na kuogopa! Gaza pia atatemeka sana! Ekroni, tumanini lake litatikiswa! Mfalme ataangamizwa kuanzia Gaza, na Ashikeloni haitakuwa na watu tena!

6 וְיָשַׁב מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְּאוֹן פְּלִשְׁתִּים׃
na–atakaa mwana–wa–haramu Ashdodi na–nitakatilia–mbali kiburi–cha Wafilisti
H3427 H4464 H0795 H3772 H1347 H6430

Wageni watafanya makao yao katika Ashidodi, nami nitakiondoa kiburi cha Wafilisiti.

מִבֵּין	וְשִׁקַּצְתִּי	מִפִּיו	דָּמָיו	וַהֲסִרֹתִי	7
kutoka-kati-ya	na-machukizo-yake	kutoka-kinywani-mwake	damu-yake	na-nitaondoa	
H0996	H8251	H6310	H1818	H5493	

בִּיהוּדָה	כְּאַלָּף	וְהָיָה	לֵאלֹהֵינוּ	הִוא	גַּם־	וְנִשְׁאַר	שְׁנָיו	
katika-Yuda	kama-mkuu	na-atakuwa	kwa-Mungu-wetu	yeye	pia	na-atabaki	meno-yake	
H3063		H1961	H0430	H1931	H1571	H7604	H8127	

כִּיבוּסִי׃	וְעֶקְרוֹן
kama-Myebusi	na-Ekroni
H2983	H6138

Kwani nitaondoa damu yao katika vinywa vyao na machukizo yao kutoka kati ya meno yao. Ndipo watakapokuwa masalia kwa Mungu wetu kama ukoo katika Yuda, na Ekironi atakuwa kama Wayebusi.

וְלֹא־	וּמִשָּׁב	מֵעֹבֵר	מִצָּבְאִי	לְבֵיתִי	וְחָנִיתִי	8
na-hatapita	na-kurudi	kutoka-kupita	kama-walinzi	kwa-nyumba-yangu	na-nitapiga-kambi	
H3808	H7725		H4675		H2583	

ס	בְּעֵינָי׃	רָאִיתִי	עַתָּה	כִּי	נֹגֵשׂ	עוֹד	עֲלֵיהֶם	יַעֲבָר
S	kwa-macho-yangu	nimeona	sasa	kwa-maana	moneaji	tena	juu-yao	atapita
		H7200	H6258		H5065	H5750		

Nitaweka kambi kuzunguka nchi yangu kinyume cha majeshi ya adui hata hakuna atakayeweza kupita ndani yake tena, kwani hakuna mtesaji atakayeipita tena. Kwa kuwa sasa nitaangalia nchi yangu kwa macho yangu mwenyewe!

מַלְכֵּךְ	הִנֵּה	יְרוּשָׁלִַם	בַּת	הָרִיעִי	צִיּוֹן	בַּת־	מְאֹד	גִּילִי	9
mfalme-wako	tazama	Yerusalemu	binti-wa	piga-kelele	Sayuni	binti-wa	sana	furahi	
H4428	H2009	H3389	H1323	H7321	H6726	H1323	H3966	H1523	

חַמֹּור	עַל־	וְרֹכֵב	עָנִי	הִוא	וְנוֹשָׁע	צַדִּיק	לָךְ	יָבוֹא
punda	juu-ya	na-amepanda	mpole	yeye	na-mwenye-wokovu	mwenye-haki	kwako	anakuja
H2543		H7392	H6041	H1931	H3467	H6662		H0935

אֲתֹנֹות׃	בֶּן־	עַיִר	וְעַל־
punda-jike	mwana-wa	mwana-punda	na-juu-ya
H0860		H5895	

Piga kelele kwa furaha, ewe binti Sayuni! Piga kelele kwa shangwe, ewe binti Yerusalem! Tazama! Mfalme wako anakuja kwako pamoja na uadilifu na anakuokoa. Ni mnyenyekevu, amepanda punda, mwanapunda.

מִירוּשָׁלִַם	וְסוּס	מֵאֶפְרַיִם	רֶכֶב	וְהִכְרַתִּי־	10
kutoka-Yerusalemu	na-farasi	kutoka-Efraimu	gari-la-vita	na-nitakatilia-mbali	
H3389		H0669	H7393	H3772	

וּמָשְׁלוֹ	לַגּוֹיִם	שָׁלוֹם	וְדִבֶּר	מִלְחָמָה	קֶשֶׁת	וְנִכְרְתָה	
na-utawala-wake	kwa-mataifa	amani	na-atasema	vita	upinde-wa	na-itakatiliwa-mbali	
		H7965	H1696	H4421	H7198	H3772	

אָרֶץ׃	אַפְסֵי־	עַד־	וּמִנָּהָר	יָם	עַד־	מִיָּם	
nchi	miisho-ya	hadi	na-kutoka-mto	bahari	hadi	kutoka-bahari	
H0776		H5704	H5104	H3220	H5704	H3220	

Ndipo nitakapoondoa kibandawazi kutoka Efraimu na farasi kutoka Yerusalemu, na upinde utaondolewa katika vita; kwani atasema amani kwa mataifa, na utawala wake utakuwa kutoka bahari hata bahari, na kutoka katika mto hadi miisho ya dunia!

11 אַ֣ף־בְּדַם־בְּרִיתֵ֗ךְ שִׁלַּחְתִּי֙ אֲסִירַ֣יִךְ מִבּ֔וֹר אֵ֥ין מָ֖יִם בּֽוֹ׃

אַף־	בְּדַם־	בְּרִיתֵ֗ךְ	שִׁלַּחְתִּי֙	אֲסִירַ֣יִךְ	מִבּ֔וֹר	אֵ֥ין	מָ֖יִם
pia	kwa–damu–ya	agano–lako	nimewaachia	wafungwa–wako	kutoka–shimoni	bila	maji
H1571	H1818	H1285	H7971	H0615		H0369	H4325

בּֽוֹ׃
ndani–yake

Lakini kwenu, kwa sababu ya damu ya agano langu nanyi, nitawaweka wafungwa wenu huru kutoka shimoni pasipo na maji.

12 שׁ֚וּבוּ לְבִצָּר֔וֹן אֲסִירֵ֖י הַתִּקְוָ֑ה גַּם־הַיּ֕וֹם מַגִּ֥יד מִשְׁנֶ֖ה אָשִׁ֥יב לָֽךְ׃

שׁ֚וּבוּ	לְבִצָּר֔וֹן	אֲסִירֵ֖י	הַתִּקְוָ֑ה	גַּם־	הַיּ֕וֹם	מַגִּ֥יד	מִשְׁנֶ֖ה	אָשִׁ֥יב
rudini	kwenye–ngome	wafungwa	wa–tumaini	hata	leo	ninatangaza	mara–mbili	nitarudisha
H7725	H1225	H0615		H1571	H3117	H5046	H4932	H7725

לָֽךְ׃
kwako

Rudini ngomeni, wafungwa wa matumaini! Hata leo natamka kwamba nitawarudishia mara mbili, kwani nimempinda Yuda kama upinde wangu.

13 כִּֽי־דָרַכְתִּי֙ לִ֣י יְהוּדָ֔ה קֶ֖שֶׁת מִלֵּאתִי֙ אֶפְרַ֔יִם וְעוֹרַרְתִּ֥י בָנַ֖יִךְ צִיּ֑וֹן עַל־בָּנַ֣יִךְ יָוָ֔ן וְשַׂמְתִּ֖יךְ כְּחֶ֥רֶב גִּבּֽוֹר׃

כִּֽי־	דָרַכְתִּי֙	לִ֣י	יְהוּדָ֔ה	קֶ֖שֶׁת	מִלֵּאתִי֙	אֶפְרַ֔יִם	וְעוֹרַרְתִּ֥י	בָנַ֖יִךְ	צִיּ֑וֹן	עַל־
kwa–maana	nimeunyoosha	kwangu	Yuda	upinde	nimeujaza	Efraimu	na–nitawaamsha			
	H1869		H3063	H7198	H4390	H0669	H5782			

בָנַ֣יִךְ	יָוָ֔ן	וְשַׂמְתִּ֖יךְ	כְּחֶ֥רֶב	גִּבּֽוֹר׃			
wana–wako	Yavani	na–nitakufanya	kama–upanga–wa	shujaa			
	H3120		H2719	H1368			

Hata nimelijaza podo langu pamoja na Efraimu. Nimewainua wana wenu, Sayuni, kinyume cha wana wenu, Ugiriki, na amekufanya wewe, Sayuni, kama upanga wa shujaa!

14 וַֽיהוָ֖ה עֲלֵיהֶ֣ם יֵרָאֶ֑ה וְיָצָ֤א כַבָּרָק֙ חִצּ֔וֹ וַאדֹנָ֥י יְהוִ֖ה בְּשׁוֹפָ֣ר יִתְקָ֑ע וְהָלַ֖ךְ בְּסַעֲרוֹת֙ תֵּימָֽן׃

וַֽיהוָ֖ה	עֲלֵיהֶ֣ם	יֵרָאֶ֑ה	וְיָצָ֤א	כַבָּרָק֙	חִצּ֔וֹ	וַאדֹנָ֥י	יְהוִ֖ה	בְּשׁוֹפָ֣ר	יִתְקָ֑ע	
na–Yahwe	juu–yao	ataonekana	na–utatoka	kama–umeme	mshale–wake	na–Bwana	Yahwe	kwa–tarumbeta	atapiga	
H3068		H7200	H3318		H2671	H0136	H3069		H8628	H7782

וְהָלַ֖ךְ	בְּסַעֲרוֹת֙	תֵּימָֽן׃		
na–ataenda	katika–dhoruba–za	kusini		
H1980		H8486		

Yahwe atawatokea, na mishale yake itapiga kama radi! Kwa maana Yahwe Bwana wangu atapiga tarumbeta naye ataendelea pamoja na dhoruba kutoka Temani.

15 יְהוָ֣ה צְבָאוֹת֮ יָגֵ֣ן עֲלֵיהֶם֒ וְאָכְל֗וּ וְכָבְשׁוּ֙ אַבְנֵי־קֶ֔לַע וְשָׁתוּ֙ הָמ֣וּ כְמוֹ־יָ֔יִן וּמָלְאוּ֙ כַּמִּזְרָ֔ק כְּזָוִיּ֖וֹת מִזְבֵּֽחַ׃

יְהוָ֣ה	צְבָאוֹת֮	יָגֵ֣ן	עֲלֵיהֶם֒	וְאָכְל֗וּ	וְכָבְשׁוּ֙	אַבְנֵי־	קֶ֔לַע	וְשָׁתוּ֙	הָמ֣וּ	כְמוֹ־	יָ֔יִן	וּמָלְאוּ֙
Yahwe	wa–majeshi	atawalinda	wao	na–watakula	na–watashinda	mawe–ya	kombeo	na–watakunywa	watapiga–kelele	kama	divai	na–watajazwa
H3068		H1598		H0398	H3533	H0068		H8354	H1993	H3644	H3196	H4390

כַּמִּזְרָ֔ק	כְּזָוִיּ֖וֹת	מִזְבֵּֽחַ׃				
kama–bakuli	kama–pembe–za	madhabahu				
H4219	H2106	H4196				

Yahwe wa majeshi atawatetea, nao watawararua na kuyashinda mawe ya kombeo. Ndipo watakapo kunywa na kupiga kelele kama mtu aliyelewa kwa mvunyo, nao watajazwa na mvinyo kama mabakuri, kama pembe za madhabahu.

כִּי עַמּוֹ כְּצֹאן הַהוּא בַּיּוֹם אֱלֹהֵיהֶם יְהוָה וְהוֹשִׁיעָם 16
kwa-maana watu-wake kama-kondoo ile katika-siku Mungu-wao Yahwe na-atawaokoa
H6629 H1931 H3117 H0430 H3068 H3467

אַדְמָתוֹ׃ עַל־ מְתְנוֹסְסוֹת גֶּזֶר אַבְנֵי־
nchi-yake juu-ya yanang'aa taji mawe-ya
H0127 H5264 H5145 H0068

Hivyo Yahwe Mungu wao atawaokoa siku hiyo; watakuwa kama kundi la kondoo lililo na watu wake, kwani watakuwa mapambo ya taji, yaliyoinuliwa juu ya nchi yake.

וְתִירוֹשׁ בָּחוּרִים דָּגָן יָפְיוֹ וּמַה־ טּוּבוֹ וּמַה־ כִּי 17
na-divai-mpya vijana nafaka uzuri-wake na-jinsi-gani wema-wake jinsi-gani kwa-maana
H8492 H0970 H1715 H3308 H4100 H2898 H4100

יְנוֹבֵב בְּתֻלוֹת׃
itawafanya-kustawi mabikira
H5107 H1330

Jinsi gani watakavyokuwa wazuri na warembo! vijana watastawi juu ya nafaka na bikra juu ya divai tamu!

Chapter 10

עִתָּה יְהוָה מַלְקוֹשׁ בְּעֵת מָטָר יְהוָה מֵיְהוָה שַׁאֲלוּ 1
anayefanya Yahwe mvua-za-masika wakati-wa mvua kutoka-kwa-Yahwe ombeni
H3068 H4456 H6256 H4306 H3068 H7592

בַּשָּׂדֶה׃ עֵשֶׂב לְאִישׁ לָהֶם יִתֵּן גֶּשֶׁם וּמְטַר־ חֲזִיזִים
shambani mimea kwa-kila-mtu wao atawapa mvua na-mvua mawingu-ya-dhoruba
H6212 H0376 H1992 H5414 H1653 H4306 H2385

Mwombeni Yahwe mvua nyakati za kipupwe - Yahwe afanyaye mvua ya radi - naye hufanya mvua inyeshe kwa kila mmoja na uoto kondeni.

כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ־ אָוֶן וְהַקּוֹסְמִים שָׁקֶר וַחֲלֹמוֹת הַשָּׁוְא 2
kwa-maana terafimu wamesema ubatili na-wabashiri wameona uongo na-ndoto za-bure
H8655 H1696 H0205 H7080 H2372 H8267 H2472 H7723

יְדַבְּרוּ הֶבֶל וּבְעַל־ כֵּן נָסְעוּ כְּמוֹ־ צֹאן
wanasema ubatili wanafariji kwa-hiyo wametangatanga kama kondoo
H1696 H1892 H5162 H5265 H3644 H6629

רֹעֶה׃ אֵין כִּי־ יַעֲנוּ
mchungaji hakuna kwa-sababu wameteseka
H0369

Kwani sanamu za wenye nyumba husema uongo; waganga hunena uongo; wanasema ndoto za udanganyifu na hutoa faraja tupu, hivyo wapotea kama kondoo na wanaumia kwa sababu hakuna mchungaji.

כִּי־ אֶפְקֹד הָעַתּוּדִים וְעַל־ אַפִּי חָרָה הָרֹעִים עַל־ 3
kwa-maana nitawaadhibu mabeberu na-juu-ya hasira-yangu imewaka wachungaji juu-ya
H6260 H0639 H2734

יְהוּדָה בֵּית אֶת־ עֶדְרוֹ אֶת־ צְבָאוֹת פָּקַד
Yuda nyumba-ya nyumba-ya kundi-lake kundi-lake wa-majeshi Yahwe ametembelea
H3063 H0853 H5739 H0853 H3068

בַּמִּלְחָמָה׃ הוֹדוֹ כְּסוּס אוֹתָם וְשָׂם
vitani wa-fahari-wake kama-farasi wao na-amewafanya
H4421 H1935 H0853

Gadhabu yangu inawaka dhidi ya wachungaji; ni mabeberu - viongozi - nitakao waadhibu. Yahwe wa majeshi atalihudumia pia kundi la kondoo wake, nyumba ya Yuda, na kuwafanya kama farasi wake wa vita!

4

מִלְחָמָה	קֶשֶׁת	מִמֶּנּוּ	יָתֵד	מִמֶּנּוּ	פִּנָּה	מִמֶּנּוּ
vita	upinde–wa	kutoka–kwake	kigingi	kutoka–kwake	jiwe–la–pembeni	kutoka–kwake
H4421	H7198		H3489		H6438	

יַחְדָּו׃	נוֹגֵשׂ	כָּל־	יֵצֵא	מִמֶּנּוּ
pamoja	mtawala	kila	atatoka	kutoka–kwake
	H5065	H3605	H3318	

Kutoka kwao litatoka jiwe kuu la pembeni; kutoka kwao kitatoka kigingi cha hema; kutoka kwao utatoka upinde wa vita; kutoka kwao watakuja viongozi wote kwa pamoja.

5

וְנִלְחֲמוּ	בַּמִּלְחָמָה	חוּצוֹת	בְּטִיט	בּוֹסִים	כִּגְבֹרִים	וְהָיוּ
na–watapigana	vitani	mitaani	matope–ya	wakanyaga	kama–mashujaa	na–watakuwa
	H4421	H2351	H2916	H0947	H1368	H1961

סוּסִים׃	רֹכְבֵי	וְהֹבִישׁוּ	עִמָּם	יְהוָה	כִּי
farasi	wapanda	na–watawaaibishia	pamoja–nao	Yahwe	kwa–maana
	H7392	H3001		H3068	

Watakuwa kama mashujaa wawakanyagao adui zao katika matope ya mitaani vitani; watafanya vita, kwa maana Yahwe yu pamoja nao, nao watawaabisha wapanda farasi wa vita.

6

אוֹשִׁיעַ	יוֹסֵף	בֵּית	וְאֶת־	יְהוּדָה	בֵּית	אֶת־	וְגִבַּרְתִּי
nitawaokoa	Yosefu	nyumba–ya	na	Yuda	nyumba–ya	nyumba–ya	na–nitaimarisha
H3467	H3130		H0853	H3063		H0853	H1396

זְנֻחֹתַי	לֹא־	כַּאֲשֶׁר	וְהָיוּ	רְחַמְתִּים	כִּי	וְהוֹשְׁבוֹתִים	
kuwakataa	sikuwa	kana–kwamba	na–watakuwa	nimewahurumia	kwa–maana	na–nitawarejesha	
	H3808		H1961	H7355		H7725	

וְאֶעֱנֵם׃	אֱלֹהֵיהֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי
na–nitawajibu	Mungu–wao	Yahwe	mimi	kwa–maana
	H0430	H3068	H0589	

Nitaitia nguvu nyumba ya Yuda na kuiokoa nyumba ya Yusufu; kwani nitawarejesha na kuwahurumia. Watakuwa kama nilikuwa sijawaondoa, kwani mimi ni Yahwe Mungu wao, nami nitawaitikia.

7

וּבְנֵיהֶם	יַיִן	כְּמוֹ־	לִבָּם	וְשָׂמַח	אֶפְרַיִם	כִּגְבוֹר	וְהָיוּ
na–watoto–wao	divai	kama	mioyo–yao	na–itafurahi	Efraimu	kama–shujaa	na–watakuwa
	H3196	H3644		H8055	H0669	H1368	H1961

בַּיהוָה׃	לִבָּם	יָגֵל	וְשָׂמְחוּ	יִרְאוּ
katika–Yahwe	mioyo–yao	itashangilia	na–wafurahi	wataona
H3068		H1523	H8055	H7200

Ndipo Efraimu atakapokuwa kama shujaa, na mioyo yao itafurahi kama kwa mvinyo; wana wao wataona na kufurahi. Mioyo yao itanifurahia!

8

וְרָבּוּ	פְּדִיתִים	כִּי	וַאֲקַבְּצֵם	לָהֶם	אֶשְׁרְקָה
na–wataongezeka	nimewakomboa	kwa–maana	na–nitawakusanya	wao	nitawapigia–filimbi
	H6299		H6908		H8319

רָבּוּ׃	כְּמוֹ
walivyoongezeka	kama
	H3644

Nitawanong'oneza na kuwakusanya, kwani nitawaokoa, nao watakuwa wakuu kama walivyokuwa mwanzo!

אֶת־	וְחָיוּ	יִזְכְּרוּנִי	וּבַמֶּרְחַקִּים	בָּעַמִּים	וְאֶזְרָעֵם	9
pamoja–na	na–wataishi	watanikumbuka	na–mbali	miongoni–mwa–watu	na–nitawatawanya	
H0854	H2421	H2142	H4801		H2232	

וְשָׁבוּ׃	בְּנֵיהֶם
na–watarudi	watoto–wao
H7725	

Niliwapanda kati ya watu, lakini watanikumbuka katika nchi ya mbali, hivyo wao na wana wao wataishi na kurejea.

אֶרֶץ	וְאֶל־	אֲקַבְּצֵם	וּמֵאַשּׁוּר	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	וַהֲשִׁיבוֹתִים	10
nchi–ya	na–kwa	nitawakusanya	na–kutoka–Ashuru	Misri	kutoka–nchi–ya	na–nitawarejesha	
H0776	H0413	H6908	H0804	H4714	H0776	H7725	

לָהֶם׃	יִמָּצֵא	וְלֹא	אֲבִיאֵם	וּלְבָנוֹן	גִּלְעָד
nafasi–kwao	itapatikana	na–haitapatikana	nitawaleta	na–Lebanoni	Gileadi
	H4672	H3808	H0935	H3844	H1568

Kwa maana nitawarejesha kutoka nchi ya Misri na kuwakusanya kutoka Ashuru. Nitawaleta katika nchi ya Gileadi na Lebanoni mpaka kutakapokuwa hakuna nafasi tena kwa ajili yao.

כֹּל	וְהִכָּישׁוּ	גַּלִּים	בַּיָּם	וְהָכָה	צָרָה	בַּיָּם	וְעָבַר		11
vilindi–vyote–vya	na–yatakauka	mawimbi	baharini	na–atapiga	dhiki	baharini	na–atapita		
H3605	H3001	H1530	H3220	H5221		H3220			

יָסוּר׃	מִצְרַיִם	וְשֵׁבֶט	אַשּׁוּר	גְּאוֹן	וְהוּרַד	יְאֹר	מְצוּלוֹת
itaondoka	Misri	na–fimbo–ya	Ashuru	kiburi–cha	na–kitashushwa	Naili	vilindi–vya
H5493	H4714	H7626	H0804	H1347	H3381	H2975	H4688

Nitapita katika bahari ya mateso yao; nitayapiga mawimbi ya bahari hiyo na nitavikausha vilindi vyote vya Nile. Utukufu wa Ashuru utashushwa chini, na fimbo ya Misri itakwenda mbali kutoka kwa Wamisri.

ס	יְהוָה׃	נְאֻם	יִתְהַלָּכוּ	וּבִשְׁמוֹ	בַּיהוָה	וְגִבַּרְתִּים	12
S	Yahwe	asema	watatembea	na–kwa–jina–lake	katika–Yahwe	na–nitawaimarisha	
	H3068	H5002	H1980	H8034	H3068	H1396	

Nitawatia nguvu katika mimi mwenyewe, nao watatembea katika jina langu - asema Yahwe.

Chapter 11

בַּאֲרָזֶיךָ׃	אֵשׁ	וְתֹאכַל	דְּלָתֶיךָ	לְבָנוֹן	פְּתַח	1
mierezi–yako	moto	na–uteketeze	milango–yako	Lebanoni	fungua	
H0730	H0784	H0398		H3844		

Fungua milango yako, ee Lebanoni, ili moto uteketeze mielezi yako!

שֻׁדַּד־	אַדִּירִים	אֲשֶׁר	אֶרְזֵי	נָפַל	כִּי־	בְּרוֹשׁ	הֵילֵל	2
wameharibika	wenye–nguvu	ambao	mwerezi	umeanguka	kwa–maana	msunobari	omboleza	
H7703	H0117		H0730	H5307		H1265	H3213	

הַבָּצִיר׃)(	]הבצור[	יַעַר	יָרַד	כִּי	בָּשָׁן	אַלוֹנֵי	הֵילִילוּ
imara	imara	msitu	umeshuka	kwa–maana	Bashani	mialoni–ya	ombolezeni
H1208	H1208		H3381		H1316	H0437	H3213

Omboleza, enyi miti ya misonobari, kwani mierezi imeanguka! Kilichokuwa cha fahari kimeteketezwa! Ombolezeni, enyi mialoni ya Bashani, kwani msitu wenye nguvu umeshushwa.

קוֹל	אַדִּירְתָּם	שֹׁדְדָה	כִּי	הָרֹעִים	יְיִלֵּלַת	קוֹל	3
sauti–ya	fahari–yao	imeharibika	kwa–maana	wachungaji	kuomboleza–kwa	sauti–ya	
	H0155	H7703			H3215		

ס	הַיַּרְדֵּן׃	גְּאוֹן	שֹׁדֵד	כִּי	כְּפִירִים	שַׁאֲנַת	
S	Yordani	kiburi–cha	imeharibika	kwa–maana	wana–simba	kunguruma–kwa	
	H3383	H1347	H7703			H7581	

Wachungaji wanapiga yowe, kwa kuwa utukufu wao umeharibiwa! Sauti ya mngurumo wa wana simba, kwa kuwa kiburi cha Mto Yordani kimeharibiwa!

הַהֲרֵגָה׃	צֹאן	אֶת־	רְעֵה	אֱלֹהָי	יְהוָה	אָמַר	כֹּה	4
wa–kuchinjwa	kondoo	kondoo	chunga	Mungu–wangu	Yahwe	asema	hivyo	
H2028	H6629	H0853		H0430	H3068	H0559	H3541	

Hivi ndivyo asemavyo Yahwe Mungu wangu, “Lichungeni kundi la kondoo lililotiyari kuchinjwa!

בָּרוּךְ	יֹאמַר	וּמֹכְרֵיהֶן	יֶאְשְׁמוּ	וְלֹא	יַהַרְגֵן	קֹנֵיהֶן	אֲשֶׁר	5
abarikiwe	wanasema	na–wauzaji–wao	hatia	na–hawaoni	wanawaua	wanunuzi–wao	ambao	
H1288	H0559	H4376	H0816	H3808	H2026	H7069		

עֲלֵיהֶן׃	יַחְמֹל	לֹא	וְרֹעֵיהֶם	וַאֲעַשֵּׁר	יְהוָה	
wao	hawahurumii	hawawahurimii	na–wachungaji–wao	na–nimetajirika	Yahwe	
	H2550	H3808		H6238	H3068	

(Wanaowanunua wanawachinja bila kuhadhibiwa, nao wawauzao husema, 'Atukuzwe Yahwe! Nimetajirika! Kwa maana wachungaji wafanyao kazi kwa wenye kondoo hawawahurumii.)

נְאֻם־	הָאָרֶץ	יוֹשְׁבֵי	עַל־	עוֹד	אֶחְמֹל	לֹא	כִּי	6
asema	nchi	wakazi–wa	wakazi–wa	tena	nitawahurimia	sitawahurimia	kwa–maana	
H5002	H0776	H3427		H5750	H2550	H3808		

רֵעֵהוּ	בְיַד־	אִישׁ	הָאָדָם	אֶת־	מַמְצִיא	אֲנִכִי	וְהִנֵּה	יְהוָה
jirani–yake	mkononi–mwa	kila–mtu	watu	watu	ninawakabidhi	mimi	na–tazama	Yahwe
H7453	H3027	H0376	H0120	H0853	H4672	H0595	H2009	H3068

אַצִּיל	וְלֹא	הָאָרֶץ	אֶת־	וְכִתְתוּ	מַלְכּוֹ	וּבְיַד	
nitawaokoa	na–sitawaokoa	nchi	nchi	na–wataiangamiza	mfalme–wake	na–mkononi–mwa	
H5337	H3808	H0776	H0853	H3807	H4428	H3027	

מִיָּדָם׃	
kutoka–mikononi–mwao	
H3027	

Kwa maana hiyo sitawahurumia tena wenyeji wa nchi! - hivi ndivyo asemavyo Yahwe. Tazama! Mimi mwenyewe nipo tiyari kumwelekeza kila mtu katika mkono wa jirani yake na katika mkono wa mfalme wake, nao wataiharibu nchi na hakuna hata mmoja wao nitakayemwokoa kutoka katika mkono wao.”

וָאֶקֳחֵ־	הַצֹּאן	עֲנִיֵּי	לָכֵן	הַהֲרֵגָה	צֹאן	אֶת־	וָאֶרְעֵהוּ	7
na–nikachukua	kondoo	maskini–wa	hasa	wa–kuchinjwa	kondoo	kondoo	na–nikaichunga	
H3947	H6629	H6041		H2028	H6629	H0853		

חֹבְלִים	קָרָאתִי	וְלְאַחַד	נֹעַם	קָרָאתִי	לְאַחַד	מַקְלוֹת	שְׁנֵי	לִי
Umoja	niliita	na–nyingine	Uzuri	niliita	moja	fimbo	fimbo–mbili	kwangu
	H7121	H0259	H5278	H7121	H0259	H4731	H8147	

הַצֹּאן׃	אֶת־	וָאֶרְעֵה	
kondoo	kondoo	na–nikaichunga	
H6629	H0853		

Hivyo nikawa mchungaji wa kondoo walioamriwa kuchinjwa, kwa wanaowashughulikia kondoo. Nilichukua fimbo mbili; fimbo moja nikaiita “Neema” na nyingine nikaiita “Umoja.” Kwa njia hii niliwachunga kondoo.

8

אֶחָד	בְּיֶרַח	הָרֹעִים	שְׁלֹשֶׁת	אֶת־	וָאַכְחֵד	
mmoja	katika–mwezi	wachungaji	wachungaji–watatu	wachungaji–watatu	na–nikawaangamiza	
H0259	H3391		H7969	H0853	H3582	

בִּי׃	בָּהֶם	נַפְשָׁם	וְגַם־	בָּהֶם	נַפְשִׁי	וַתְּקֻצַר
mimi	ilinichukia	nafsi–yao	na–pia	nao	nafsi–yangu	na–ikachoka
		H5315	H1571		H5315	

Ndani ya mwezi mmoja niliwaangamiza wachungaji watatu, kwa maana sikuwavumilia tena, wao pia walinichukia.

9

וְהַנִּכְחֶדֶת	תָּמוּת	הַמֵּתָה	אֶתְכֶם	אֶרְעֶה	לֹא	וָאֹמַר
na–anayeangamia	afe	anayekufa	ninyi	nitawachunga	sitawahunga	na–nikasema
H3582	H4191	H4191	H0853		H3808	H0559

רְעוּתָהּ׃	בְּשַׂר	אֶת־	אִשָּׁה	תֹּאכַלְנָה	וְהַנִּשְׁאָרוֹת	תִּכָּחֵד
mwenzake	nyama–ya	nyama–ya	kila–mmoja	wakile	na–waliobaki	aangamie
H7468	H1320	H0853	H0802	H0398	H7604	H3582

Ndipo nilipowaambia wamiliki, “Sitafanya kazi kama mchungaji wenu tena. Wakondoo wafao - na wafe; kondoo wanaoangamizwa - na waangamizwe. Na kondoo wasaliao kila mmoja ale nyama ya jirani yake.”

10

לְהָפֵיר	אֹתוֹ	וָאֵדָע	נֹעַם	אֶת־	מַקְלִי	אֶת־	וָאֶקַּח
kubatilisha	hiyo	na–nikaivunja	Uzuri	Uzuri	fimbo–yangu	fimbo–yangu	na–nikachukua
	H0853	H1438	H5278	H0853	H4731	H0853	H3947

הָעַמִּים׃	כָּל־	אֶת־	כָּרַתִּי	אֲשֶׁר	בְּרִיתִי	אֶת־
watu	watu–wote	na	nilifanya	ambalo	agano–langu	agano–langu
	H3605	H0854	H3772		H1285	H0853

Hivyo nikaichukua fimbo yangu “Neema” na nikaivunja kuvunja agano nililokuwa nimelifanya na kabila zangu zote.

11

הַשֹּׁמְרִים	הַצֹּאן	עֲנִיֵּי	כֵּן	וַיֵּדְעוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	וַתֻּפַר
walionilinda	kondoo	maskini–wa	hivyo	na–wakajua	ile	katika–siku	na–likabatilishwa
H8104	H6629	H6041		H3045	H1931	H3117	

הוּא׃	יְהוָה	דְּבַר־	כִּי	אֹתִי
lilikuwa	Yahwe	neno–la	kwamba	mimi
H1931	H3068	H1697		H0853

Katika siku hiyo agano lilivunjwa, na wale wanaoshughulika na kondoo na waliokuwa wakiniangalia walifahamu kwamba Yahwe amesema.

12

וְאִם־	שְׂכָרִי	הָבוּ	בְּעֵינֵיכֶם	טוֹב	אִם־	אֲלֵיהֶם	וָאֹמַר
na–kama	ujira–wangu	nipeni	machoni–penu	ni–vizuri	kama	wao	na–nikawaambia
	H7939	H3051				H0413	H0559

כָּסֶף׃	שְׁלֹשִׁים	שְׂכָרִי	אֶת־	וַיִּשְׁקְלוּ	חֲדָלוּ	וְלֹא
fedha	thelathini	ujira–wangu	ujira–wangu	na–wakapima	acheni	si–vizuri
H3701	H7970	H7939	H0853	H8254	H2308	H3808

Nikawaambia, “Ikiwa itawapendeza, nilipeni ujira wangu. Kama sivyo, msifanye hivyo.” Hivyo wakapima ujira wangu - vipande thelathini vya fedha.

13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ הַיּוֹצֵר׃ הַיּוֹצֵר אֶל־ kwa H0413 mfinyanzi H3335 Yahwe H3068 na–akasema H0559

הַשְׁלִיכֵהוּ itupe H7993 אֶלִי kwangu H0413 אֶדֶר thamani H0145 יְקָר nzuri H3366 אֲשֶׁר ambayo

וָאֶקְחָה na–nikachukua H3947 שְׁלֹשִׁים thelathini H7970 הַכֶּסֶף fedha H3701 וָאַשְׁלִיךְ na–nikaitupa H7993 אֹתָו hiyo H0853 בֵּית nyumba–ya

נִלְקַדְתִּי nilikadiriwa H3365 מֵעֲלֵיהֶם kutoka–kwao

Kisha Yahwe akaniambia, “Weka fedha katika hazina, thamani nzuri zaidi ambayo walikupa!” Hivyo nikachukua vipande thelathini vya fedha na kuviweka katika hazina ndani ya nyumbani Yahwe.

14 וָאֲגַדֵּעַ na–nikaivunja H1438 אֶת־ fimbo–yangu H0853 מַקְלִי fimbo–yangu H4731 הַשֵּׁנִי ya–pili H8145 אֶת Umoja H0853 הַחֹבְלִים Umoja

לְהָפֵר kubatilisha אֶת־ udugu H0853 אֲחוָּה udugu H0264 בֵּין kati–ya H0996 יְהוּדָה Yuda H3063 וּבֵין na–kati–ya H0996 יִשְׂרָאֵל׃ Israeli H3478 ס S

Kisha nikavunja fimbo yangu ya pili, “Umoja,” kuvunja undugu kati ya Yuda na Israeli.

15 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי kwangu H0413 עוֹד tena H5750 קַח־ chukua H3947 לְךָ wewe כְּלֵי vyombo–vya H3627 רֹעֶה mchungaji אֱוִלִי׃ mpumbavu H0196

Yahwe akaniambia, “Tena, chukua chombo cha mchungaji mpumbavu kwa ajili yako mwenyewe,

16 כִּי kwa–maana הִנֵּה־ tazama H2009 אָנֹכִי mimi H0595 מֵקִים ninasimamisha רֹעֶה mchungaji בָּאָרֶץ nchini H0776 הַנִּכְחָדוֹת wanaopotea H3582 לֹא־ hatawaangalia H3808

הַנַּעַר wachanga H5289 לֹא־ hatawatafuta H3808 יְבַקֵּשׁ atawatafuta H1245 וְהַנִּשְׁבֶּרֶת na–waliovunjika H7665 לֹא hatawaponya H3808 יְרַפֵּא atawaponya H7495

יְפַקֵּד atawaangalia הַנִּצָּבָה waliosimama H5324 לֹא hatawalisha H3808 יְכַלְכֵּל atawalisha H3557 וּבְשַׂר na–nyama–ya H1320 הַבְּרִיאָה walionona H1277 יֹאכַל atakula H0398 וּפַרְסֵיהֶן na–kwato–zao H6541

יְפָרֵק׃ atazivunja H6561 ס S

kwa maana tazama, niko tiyari kumweka mahali mchungaji katika nchi. Hataangalia kondoo wanaoangamia. Hatatafuta kondoo wapoteao, wala kuwaponya kondoo wachechemeao. Hatawalisha kondoo wenye afya, lakini atakula nyama ya kondoo walionona naye atapasua kwato zao.

17 הוֹי ole H1945 רֹעִי mchungaji H7473 אֱלִיל asiyefaa H0457 עֹזְבִי aachaye הַצֹּאן kondoo H6629 חֶרֶב upanga H2719 עַל־ juu–ya זְרוֹעוֹ mkono–wake H2220 וְעַל־ na–juu–ya

עֵין jicho–lake יְמִינוֹ la–kulia H3225 זְרוֹעוֹ mkono–wake H2220 יָבוֹשׁ utakauka H3001 תִּיבָשׁ utakauka H3001 וְעֵין na–jicho–lake יְמִינוֹ la–kulia H3225 כָּהֵה litatiwa–giza

תִּכְהֶה׃ litatiwa–giza ס S

Ole kwa wachungaji wasiofaa wanaoliacha kundi la kondoo! Upanga na uje dhidi ya mkono wake na jicho lake la kulia! Mkono wake na ukauke na jicho lake la kulia lipofuke!

Chapter 12

שָׁמַיִם	נֹטֵה	יְהוָה	נְאֻם־	יִשְׂרָאֵל	עַל־	יְהוָה	דְּבַר־	מַשָּׂא	1
mbingu	aliyetandaza	Yahwe	asema	Israeli	kuhusu	Yahwe	neno–la	mzigo	
H8064	H5186	H3068	H5002	H3478		H3068	H1697		

פ	בְּקִרְבּוֹ׃	אָדָם	רוּחַ־	וְיֹצֵר	אֶרֶץ	וְיֹסֵד
P	ndani–yake	mtu	roho–ya	na–kuiumba	nchi	na–kuweka–msingi–wa
	H7130	H0120	H7307	H3335	H0776	H3245

Hili ni tamko la neno la Yahwe kwa Israeli - Bwana asema, azitandaye mbingu na kuweka msingi wa dunia, aiumbaye roho ya mtu ndani yake,

לְכָל־	רַעַל	סַף־	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	שָׂם	אָנֹכִי	הִנֵּה	2
kwa–watu–wote	kulewesha	bakuli–la	Yerusalemu	Yerusalemu	ninaifanya	mimi	tazama	
H3605	H7478		H3389	H0853		H0595	H2009	

יְרוּשָׁלִָם׃	עַל־	בַּמָּצוֹר	יִהְיֶה	יְהוּדָה	עַל־	וְגַם	סָבִיב	הָעַמִּים
Yerusalemu	juu–ya	katika–mazingirwa	itakuwa	Yuda	juu–ya	na–pia	pande–zote	watu
H3389		H4692	H1961	H3063		H1571	H5439	

“Tazama, nitaifanya Yerusalemu kuwa kikombe kiwafadhaishacho watu wote wamzungukao. Itakuwa hivyo hivyo pia kwa Yuda wakati wa kuhusuriwa kwa Yerusalemu.

מַעֲמָסָה	אֶבֶן	יְרוּשָׁלִַם	אֶת־	אָשִׂים	הַהוּא	בַּיּוֹם־	וְהָיָה	3
zito	jiwe	Yerusalemu	Yerusalemu	nitaifanya	ile	katika–siku	na–itakuwa	
H4614	H0068	H3389	H0853		H1931	H3117	H1961	

וְנֶאֶסְפּוּ	יִשָּׂרְטוּ	שָׂרוֹט	עַמֵּיהָ	כָּל־	הָעַמִּים	לְכָל־	
na–watakusanyika	watajikausha	watajikausha	watakaoinua	wote	watu	kwa–watu–wote	
H0622	H8295	H8295	H6006	H3605		H3605	

הָאָרֶץ׃	גּוֹיֵי	כֹּל	עָלֶיהָ
nchi	mataifa–ya	mataifa–yote–ya	juu–yake
H0776		H3605	

Katika siku hiyo, nitaifanya Yerusalemu kuwa jiwe zito kwa watu wa jamaa zote. Kila atakayejaribu kuliinua jiwe hilo atajihumiza sana, na mataifa yote ya dunia yatakusanyika kinyume cha mji huo.

וְרֹכְבוֹ	בַּתִּמָּהוֹן	סוּס	כָּל־	אַכֶּה	יְהוָה	נְאֻם־	הַהוּא	בַּיּוֹם	4
na–mpanda–farasi–wake	kwa–hofu	farasi	kila	nitapiga	Yahwe	asema	ile	katika–siku	
H7392	H8541		H3605	H5221	H3068	H5002	H1931	H3117	

וְכֹל	עִוֵּר	אֶת־	אֶפְקַח	יְהוּדָה	בָּיִת	וְעַל־	בַּשִּׁנְעָוֹן
na–kila	macho–yangu	macho–yangu	nitafungua	Yuda	nyumba–ya	na–juu–ya	kwa–wazimu
H3605		H0853	H6491	H3063			H7697

בָּעִוָּרוֹן׃	אַכֶּה	הָעַמִּים	סוּס
kwa–upofu	nitapiga	mataifa	farasi–wa
	H5221		

Katika siku hiyo asema Yahwe - nitampiga kila farasi kwa ushangao na kila mpanda farasi kwa wendawazimu. Nitaiangalia nyumba ya Yuda kwa upendeleo na nami nitawapiga kwa upofu farasi wa majeshi.

וְאָמְרוּ אַלְפֵי יְהוּדָה בְּלִבָּם אַמְצָה לִּי יֹשְׁבֵי
na–watasema wakuu–wa Yuda mioyoni–mwao nguvu–kwangu kwangu wakazi–wa
H0559 H3063 H3427 H0556 H3427 5

יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּיהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם׃
Yerusalemu katika–Yahwe wa–majeshi Mungu–wao
H3389 H3068 H0430

Ndipo watawala wa Yuda watakapojisemea mioyoni mwao, 'Wakaao Yerusalemu ndio nguvu yetu kwa sababu ya Yahwe wa majeshi, Mungu wao.'

בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־אַלְפֵי יְהוּדָה כְּכִיּוֹר אֵשׁ
katika–siku ile wakuu–wa Yuda kama–chungu–cha moto
H3117 H1931 H0853 H3063 H3595 H0784

וְאָכְלוּ עַל־יָמִין וְעַל־שְׂמֹאול וְיָשְׁבָה סָבִיב הָעַמִּים כָּל־ אֶת־
na–watakula upande–wa na–itakaa pande–zote watu watu–wote watu–wote
H0398 H3427 H5439 H3605 H0853

וּבִירוּשָׁלַ͏ִם׃ פ תַּחְתֶּיהָ עוֹד יְרוּשָׁלַ͏ִם
kushoto na–upande–wa kulia P mahali–pake tena Yerusalemu
H8040 H3225 H8478 H5750 H3389

Katika siku hiyo nitawafanya watawala wa Yuda kuwa kama mitungi ya moto katika miti na kama miali ya moto kati ya nafaka isimamayo, kwani utateketeza watu wote walio karibu upande wao wa kulia na kushoto. Yerusalemu atakaa mahali pake tena.

וְהוֹשִׁיעַ יְהוָה אָהֳלֵי יְהוּדָה בָּרִאשֹׁנָה לְמַעַן אֶת־ יְהוָה לֹא־ תִגְדַּל
na–ataokoa Yahwe hema–za Yuda kwanza kwa–ajili–ya hema–za Yahwe utukufu–wa usiwe–mkubwa
H3467 H3068 H0168 H3063 H7223 H4616 H0853 H3068 H3808 H1431

תִּפְאֶרֶת בֵּית־ דָּוִיד וְתִפְאֶרֶת יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם עַל־ יְהוּדָה׃
utukufu–wa nyumba–ya Daudi na–utukufu–wa wakazi–wa Yerusalemu juu–ya Yuda
H8597 H1004 H1732 H8597 H3427 H3389 H3063

Yahwe ataziokoa hema za Yuda kwanza, ili kwamba utukufu ya nyumba ya Daudi na utukufu wa wale waishio Yerusalemu hautazidi sehemu iliyosalia ya Yuda.

בַּיּוֹם הַהוּא יִגֵּן יְהוָה בְּעַד יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם וְהָיָה
katika–siku ile atalinda Yahwe kwa–ajili–ya wakazi–wa Yerusalemu na–itakuwa
H3117 H1931 H1598 H3068 H1157 H3427 H3389 H1961

הַנִּכְשָׁל בָּהֶם מִיּוֹנְגֹּנִי–מְוָאו בַּיּוֹם הַהוּא כְּדָוִיד בֵּית וּבֵית דָּוִיד
aliyejikwaa miongoni–mwao katika–siku ile kama–Daudi na–nyumba–ya Daudi
H3782 H1004 H3117 H1931 H1732 H1004 H1732

כְּמַלְאַךְ יְהוָה לִפְנֵיהֶם׃ כֵּאלֹהִים
kama–malaika–wa Yahwe mbele–yao kama–Mungu
H4397 H3068 H6440 H0430

Katika siku hiyo Yahwe atakuwa mtetezi wa wakao Yerusalemu, na siku hiyo waliodhaifu miongoni mwao watakuwa kama Daudi, wakati nyumba ya Daudi watakuwa kama Mungu, kama malaika wa Yahwe mbele yao.

9 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֲבַקֵּשׁ נִתַּתְפוּתָ לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם
na–itakuwa katika–siku ile nitatafuta kuwaangamiza mataifa–yote mataifa–yote mataifa
H1961 H3117 H1931 H1245 H8045 H0853 H3605

הַבָּאִים עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
yanayokuja juu–ya Yerusalemu
H0935 H3389

“Itakuwa kwamba katika siku hiyo nitaanza kuyaharibu mataifa yote yajayo kinyume cha Yerusalemu.

10 וְשָׁפַכְתִּי עַל־בֵּית דָּוִיד וְעַל־יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם רוּחַ
na–nitamimina juu–ya nyumba–ya Daudi na–juu–ya wakazi–wa Yerusalemu roho–ya
na–nitamimina juu–ya nyumba–ya Daudi na–juu–ya wakazi–wa Yerusalemu roho–ya
H8210 H5921 H1004 H1732 H5921 H3427 H3389 H7307

חֵן וְתַחֲנוּנִים וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֵת אֲשֶׁר־דָּקָרוּ וְסָפְדוּ
neema na–dua na–watanitazama mimi yeye ambaye walimchoma na–wataomboleza
H2580 H8469 H5027 H0413 H0853 H0834 H1856 H5594

עָלָיו כְּמִסְפֵּד עַל־יָחִיד וְהָמֵר עָלָיו
kwa–ajili–yake kama–kuomboleza kwa–ajili–ya mwana–wa–pekee na–kulia–kwa–uchungu kwa–ajili–yake
H5921 H5594 H5921 H3173 H4843 H5921

כְּהָמֵר עַל־בְּכוֹר׃ הַמְצַלִּיוָ־וַ־כְּוָנזָ
kama–kulia–kwa–uchungu kwa–ajili–ya mzaliwa–wa–kwanza kwa–ajili–yake
H4843 H5921 H1060 H5921

Lakini nitamwaga roho ya huruma na kuiombea nyumba ya Daudi na wakao Yerusalemu, hivyo wataniangalia mimi, waliomchoma kwa mkuki. Wataniombolezea, kama amwombolezeaye mwana wa pekee; watamwombolezea kwa uchungu sana kama aombolezaye kifo cha mzaliwa wa kwanza.

11 כְּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלַ͏ִם הַמִּסְפֵּד יִגְדַּל בַּיּוֹם הַהוּא
kama–kuomboleza–kwa Yerusalemu kuomboleza litakuwa–kubwa ile katika–siku
H4553 H3389 H4553 H1431 H1931 H3117

בְּבִקְעַת מְגִדּוֹן׃ רִמּוֹן הֲדַד־
katika–bonde–la Megido Hadadrimoni Hadadrimoni
H1237 H4023 H1910 H1910

Katika siku hiyo maombolezo huko Yerusalemu yatakuwa kama maombolezo ya Hadadi Rimoni katika tambarare za Megido.

12 וְסָפְדָה הָאָרֶץ מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבָד לְבָד מִשְׁפַּחַת בֵּית־דָּוִיד לְבָד
na–itaomboleza nchi koo koo peke–yake koo–la nyumba–ya Daudi peke–yake
H5594 H0776 H4940 H4940 H0905 H4940 H1004 H1732 H0905

לְבָד׃ וּנְשֵׁיהֶם נָתָן בֵּית־ מִשְׁפַּחַת לְבָד וּנְשֵׁיהֶם
peke–yao na–wake–zao Nathani nyumba–ya koo–la peke–yao na–wake–zao
H0905 H0802 H5416 H1004 H4940 H0905 H0802

Nchi itaomboleza, kila ukoo peke yao. Ukoo wa nyumba ya Daudi utakuwa peke yake na wake zao watakuwa peke yao mbali na wanaume. Ukoo wa nyumba ya Nathani utakuwa peke yao na wake zao watakuwa peke yao mbali na waume.

13 מִשְׁפַּחַת לְבָד וּנְשֵׁיהֶם לְבָד לֵוִי בֵּית־ מִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי
koo–la peke–yao na–wake–zao peke–yake Lawi nyumba–ya koo–la Washimei
H4940 H0905 H0802 H0905 H3878 H1004 H4940 H8097

לְבָד׃ וּנְשֵׁיהֶם לְבָד
peke–yao na–wake–zao peke–yake
H0905 H0802 H0905

Ukoo wa nyumba ya Lawi utakuwa peke yao na wake zao watakuwa peke yao mbali na waume. Ukoo wa Washimei utakuwa peke yao na wake zao watakuwa peke yao mbali na waume.

ס	לְבָד׃	וּנְשֵׁיהֶם	לְבָד	מִשְׁפָּחֹת	מִשְׁפָּחֹת	הַנִּשְׁאָרוֹת	הַמִּשְׁפָּחוֹת	כֹּל	14
S	peke–yao	na–wake–zao	peke–yake	koo	koo	zilizobaki	koo	koo–zote	
	H0905	H0802	H0905	H4940	H4940	H7604	H4940	H3605	

Kila ukoo uliosalia - kila mmoja utakuwa peke yake na wake watakuwa pekee mbali na waume.

Chapter 13

דָּוִיד	לְבֵית	נִפְתָּח	מָקוֹר	יִהְיֶה	הַהוּא	בַּיּוֹם	1
Daudi	kwa–nyumba–ya	imefunguliwa	chemchemi	itakuwa	ile	katika–siku	
H1732			H4726	H1961	H1931	H3117	

וּלְנִדָּה׃	לְחַטָּאת	יְרוּשָׁלָ͏ִם	וּלְיֹשְׁבֵי	
na–kwa–unajisi	kwa–dhambi	Yerusalemu	na–kwa–wakazi–wa	
H5079		H3389	H3427	

Katika siku hiyo kijito kitafunguliwa kwa ajili ya nyumba ya Daudi na wenyeji wa Yerusalemu, kwa ajili ya dhambi na uchafu wao.

אֶת־	אַכְרִית	צְבָאוֹת	יְהוָה	נְאֻם	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה׀	2
majina–ya	nitakatilia–mbali	wa–majeshi	Yahwe	asema	ile	katika–siku	na–itakuwa	
H0853	H3772		H3068	H5002	H1931	H3117	H1961	

אֶת־	וְגַם	עוֹד	יִזָּכְרוּ	וְלֹא	הָאָרֶץ	מִן־	הֶעֱצַבִים	שְׁמוֹת
manabii	na–pia	tena	zitakumbukwa	na–hazitakumbukwa	nchi	kutoka	sanamu	majina–ya
H0853	H1571	H5750	H2142	H3808	H0776		H6091	H8034

הָאָרֶץ׃	מִן־	אַעֲבִיר	הַטֻּמְאָה	רוּחַ	וְאֶת־	הַנְּבִיאִים	
nchi	kutoka	nitaondoa	unajisi	roho–ya	na	manabii	
H0776			H2932	H7307	H0853	H5030	

Katika siku hiyo - asema Yahwe wa majeshi - kwamba nitaondoa majina ya sanamu katika nchi ili kwamba yasikumbukwe tena. Nitawaondoa pia katika nchi manabii wa uongo na roho wao mchafu

אָבִיו	אֵלָיו	וְאָמְרוּ	עוֹד	אִישׁ	יִנָּבֵא	כִּי־	וְהָיָה	3
baba–yake	kwake	na–watasema	tena	mtu	mtu–atatoa–unabii	kama	na–itakuwa	
H0001	H0413	H0559	H5750	H0376	H5012		H1961	

בְּשֵׁם	דִּבַּרְתָּ	שֶׁקֶר	כִּי	תִחְיֶה	לֹא	יְלָדָיו	וְאִמּוֹ
kwa–jina–la	umesema	uongo	kwa–maana	utaishi	hutaishi	wazazi–wake	na–mama–yake
H8034	H1696	H8267		H2421	H3808	H3205	H0517

בְּהִנָּבְאוֹ׃	יְלָדָיו	וְאִמּוֹ	אָבִיהוּ	וּדְקָרֻהוּ	יְהוָה
anapoatoa–unabii	wazazi–wake	na–mama–yake	baba–yake	na–watamchoma	Yahwe
H5012	H3205	H0517	H0001	H1856	H3068

Ikiwa mtu yeyote ataendelea kutoa unabii, baba yake na mama yake waliomzaa watamwambia, 'Hautaishi, kwa kuwa umenena uongo kwa jina la Yahwe! Ndipo baba na mama waliomzaa watakapomchoma wakati akitabiri.

מֵחֶזְיֹנוֹ	אִישׁ	הַנְּבִיאִים	יֵבֹשׁוּ	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	4
kwa–maono–yake	kila–mtu	manabii	wataona–aibu	ile	katika–siku	na–itakuwa	
H2384	H0376	H5030	H0954	H1931	H3117	H1961	

כַּחֲשׁ׃	לְמַעַן	שֵׂעָר	אַדֶּרֶת	יִלְבְּשׁוּ	וְלֹא	בְּהִנָּבְאֹתוֹ
kudanganya	ili	nywele	vazi–la	watavaa	na–hawatavaa	anapotoa–unabii
H3584	H4616	H8181	H0155	H3847	H3808	H5012

Katika siku hiyo kila nabii ataonea aibu maono yake aelekeapo kutoa unabii. Manabii hawa hawatavaa tena vazi la singa, ili kuwadanganya watu.

אָדָם	כִּי	אָנֹכִי	אֲדָמָה	עֹבֵד	אִישׁ־	אָנֹכִי	נָבִיא	לֹא	וְאָמַר	5
mtu	kwa–maana	mimi	wa–ardhi	mkulima	mkulima	mimi	nabii	si	na–atasema	
H0120		H0595	H0127	H5647	H0376	H0595	H5030	H3808	H0559	

מִנְּעוּרָי׃	הִקְנָנִי
tangu–ujana–wangu	alinimiliki
	H7069

Kwa maana kila mmoja atasema, 'Mimi siyo nabii! mimi ni mkulima, kwa maana ardhi ndiyo kazi yangu tangu ujana wangu!

אֲשֶׁר	וְאָמַר	יָדֶיךָ	בֵּין	הָאֵלֶּה	הַמַּכּוֹת	מָה	אֵלָיו	וְאָמַר	6
ambayo	na–atasema	mikono–yako	kati–ya	haya	majeraha	ni–nini	kwake	na–atasema	
	H0559	H3027	H0996	H0428	H4347	H4100	H0413	H0559	

ס	מְאַהֲבָי׃	בֵּית	הֻכֵּיתִי
S	wapendao–wangu	nyumba–ya	nilipigwa
	H0157		H5221

Lakini mtu mwingine atamwambia, 'Majeraha haya kati ya mikono yako ni ya nini?' naye atajibu, nilijeruhiwa na waliokuwa katika nyumba ya rafiki zangu.”

יְהוָה	נְאֻם	עֲמִיתִי	גֶּבֶר	וְעַל־	רֹעִי	עַל־	עוּרִי	חֶרֶב	7
Yahwe	asema	mwenzangu	mtu	na–juu–ya	mchungaji–wangu	juu–ya	amka	upanga	
H3068	H5002	H5997	H1397		H7473		H5782	H2719	

וַהֲשִׁבֹתִי	הַצֹּאן	וּתְפוּצֶיןָ	הָרֹעֶה	אֶת־	הַךְ	צְבָאוֹת
na–nitageuza	kondoo	na–kondoo–watatawanyika	mchungaji	mchungaji	mpige	wa–majeshi
H7725	H6629			H0853	H5221	

הַצֹּעֲרִים׃	עַל־	יָדִי
wadogo	juu–ya	mkono–wangu
H6819		H3027

Upanga! inuka mwenyewe dhidi ya mchungaji wangu, mtu asimamaye karibu nami - hivi ndivyo asemavyo Yahwe wa majeshi. Mpige mchungaji, na kondoo watatawanyika! Kwa maana nitageuza mkono wangu dhidi ya wadogo.

שְׁנַיִם	פִּי־	יְהוָה	נְאֻם־	הָאָרֶץ	בְּכָל־	וְהָיָה	8
sehemu–mbili–ya–tatu	sehemu–mbili–ya–tatu	Yahwe	asema	nchi	duniani–kote	na–itakuwa	
H8147	H6310	H3068	H5002	H0776	H3605	H1961	

בָּהּ׃	יִוָּתֵר	וְהַשְּׁלִשִׁית	יִגְוָעוּ	יִכָּרְתוּ	בָּהּ
ndani–yake	itabaki	na–sehemu–ya–tatu	watakufa	watakatiliwa–mbali	ndani–yake
	H3498	H7992	H1478	H3772	

Kisha itakuwa kwamba katika nchi yote - hivi ndivyo asemavyo Yahwe - kwamba theluthi mbili yake itaondolewa! Watu hao wataangamia; theluthi moja tu ndiyo itakayosalia.

9 וְהֵבֵאתִי שְׁלִשִׁית הַשְּׁלִשִׁית אֶת־ אֶת־ בָּאֵשׁ וּצְרַפְתִּים וּצְרַפְתִּים כִּצְרֹף
na–nitawapitisha sehemu–ya–tatu sehemu–ya–tatu motoni na–nitawasafisha na–nitasafisha kama–kusafisha
H0935 H7992 H0853 H0784 H6884 H6884 H6884

אֶת־ אֶת־ הַכֶּסֶף וּבְחַנְתִּים וּבְחַנְתִּים כִּבְחֹן הַזָּהָב אֶת־ וְהוּא יִקְרָא בִשְׁמִי
fedha fedha na–nitawajaribu na–nitawajaribu kama–kujaribu dhahabu dhahabu yeye ataita jina–langu
H3701 H0853 H0974 H0974 H0974 H2091 H0853 H1931 H7121 H8034

וַאֲנִי אֶעֱנֶה אֹתוֹ יֹאמַרְתִּי עַמִּי הוּא וְהוּא יֹאמַר יְהוָה
na–mimi nitamjibu yeye nitasema watu–wangu wao na–wao watasema Yahwe
H0589 H0853 H0559 H5971 H1931 H1931 H0559 H3068

ס אֱלֹהָי׃
S Mungu–wangu
H0430

Nitaipitisha hiyo ya tatu motoni na kuwasafisha kama fedha isafishwavyo; nitawajaribu kama dhahabu ijaribiwavyo. Wataliitia jina langu nami nitawajibu na kusema, 'Hawa ni watu wangu!' nao watasema, Yahwe ndiye Mungu wangu!”

Chapter 14

1 הִנֵּה יוֹם־ בָּא לַיהוָה וְחֻלַק שְׁלָלֵךְ בְּקִרְבֵּךְ׃
tazama siku inakuja kwa–Yahwe na–itagawanywa nyara–yako katikati–yako
H2009 H3117 H0935 H3068 H2505 H7998 H7130

Tazama! Siku ya Yahwe inakuja wakati mateka wenu watakapogawanywa katikati yenu.

2 וְאָסַפְתִּי אֶת־ כָּל־ הַגּוֹיִם אֶל־ יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה
na–nitawakusanya mataifa–yote mataifa–yote kwa Yerusalemu kwa–vita
H0622 H0853 H3605 H0413 H3389 H4421

וְנִלְכְּדָה הָעִיר וְנָשַׁסּוּ הַבָּתִּים וְהַנָּשִׁים תשגלנה[ )תִּשָּׁכַבְנָה(וְיָצָא
na–utachukuliwa mji na–nyumba nyumba na–wanawake watabakwa watabakwa na–itatoka
H3920 H8155 H3389 H0802 H7693 H7901 H3318

וְנִגְרְעָה לֹא הָעָם וְיֶתֶר בַּגּוֹלָה הָעִיר חֲצִי
nusu–ya mji uhamishoni na–mabaki–ya watu hawatakatiliwa–mbali watatakatiliwa–mbali
H2677 H3389 H1473 H3498 H5971 H3808 H3772

מִן־ הָעִיר׃
kutoka mji
H3389

Kwa maana nitayakusanya mataifa yote kinyume cha Yerusalemu kwa vita na mji utatekwa. Nyumba zitatekwa na wanawake watabakwa. Nusu ya mji itapelekwa matekani, lakini kumbukumbu ya watu haitaondolewa mjini.

3 וְיָצָא יְהוָה וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם קְרָב׃
na–atatoka Yahwe na–atapigana mataifa hayo kama–siku alipopigana katika–siku–ya vita
H3318 H3068 H3898 H1992 H3117 H3898 H3117 H6635

Lakini Yahwe ataondoka na kufanya vita dhidi ya mataifa kama apigavyo vita katika siku ya vita.

4

אֲשֶׁר	הַזֵּתִים	הַר	עַל־	הַהוּא	בַּיּוֹם־	רַגְלָיו	וְעָמְדוּ
ambao	Mizeituni	mlima–wa	juu–ya	ile	katika–siku	miguu–yake	na–zitasimama
	H2132	H2022		H1931	H3117	H7272	H5975

הַזֵּיתִים	הַר	וְנִבְקַע	מִקֶּדֶם	יְרוּשָׁלַ͏ִם	פְּנֵי	עַל־	
Mizeituni	mlima–wa	na–utapasuka	mashariki	Yerusalemu	upande–wa	upande–wa	
H2132	H2022	H1234		H3389	H6440		

חֲצִי	וּמָשׁ	מְאֹד	גְּדוֹלָה	גֵּיא	וְגָעָה	מִזְרָחָה	מֵחֲצִיו
nusu–ya	na–itasogea	sana	kubwa	bonde	na–magharibi	mashariki	kutoka–katikati–yake
H2677	H4185	H3966		H1516	H3220	H4217	H2677

גֶּנְבָה׃	וְחֲצִיו־	צָפוֹנָה	הָהָר
kusini	na–nusu–yake	kaskazini	mlima
H5045	H2677	H6828	H2022

Siku hiyo miguu yake itasimama juu ya Mlima wa Mizeituni, uliopo kando ya Yerusalemu upande wa mashariki. Mlima wa Mizeituni utagawanyika katikati kati ya mashariki na magharibi kwa bonde kubwa sana na nusu ya mlima itarudi nyuma kuelekea kaskazini na nusu kuelekea kusini.

5

אָצַל׃	אֶל־	הָרִים֙	גֵּי־	נִגַּעַ	כִּי־	הָרֵי	גֵּיא־	וְנַסְתֶּם
Aseli	hadi	milima	bonde–la	litafikia	kwa–maana	milima–yangu	bonde–la	na–mtakimbia
	H0413	H2022	H1516	H5060		H2022	H1516	H5127

מֶלֶךְ־	עֻזִּיָּה	בִּימֵי	הָרַעַשׁ	מִפְּנֵי	נַסְתֶּם֙	כַּאֲשֶׁר	וְנַסְתֶּם
mfalme–wa	Uzia	katika–siku–za	tetemeko	mbele–ya	mlivyokimbia	kama	na–mtakimbia
H4428	H5818	H3117	H7494	H6440	H5127		H5127

עִמָּךְ׃	קְדֹשִׁים	כָּל־	אֱלֹהַי	יְהוָה	וּבָא֙	יְהוּדָה
pamoja–nawe	watakatifu	watakatifu–wote	Mungu–wangu	Yahwe	na–atakuja	Yuda
	H6918	H3605	H0430	H3068	H0935	H3063

Ndipo mtakapokimbia katika bonde kati ya milima ya Yahwe, kwa kuwa bonde kati ya hiyo milima litafika hata Azali. Mtakimbia kama siku mliyokimbia tetemeko la nchi siku za Uzia, mfalme wa Yuda. Ndipo Yahwe Mungu wangu atakapokuja na watakatifu wake wote.

6

]יקפאון[	יְקָרוֹת	אוֹר	יִהְיֶה	לֹא־	הַהוּא	בַּיּוֹם	וְהָיָה	
baridi	ya–thamani	nuru	kutakuwa–na	hakutakuwa–na	ile	katika–siku	na–itakuwa	
	H3368	H0216	H1961	H3808	H1931	H3117	H1961	

)וְקִפָּאוֹן׃(
baridi

Hakutakuwa na nuru katika siku hiyo, lakini hakuna baridi wala barafu.

7

לָיְלָה	וְלֹא־	יוֹם	לֹא־	לַיהוָה	יְוָדַע	הִוא	אֶחָד	יוֹם־	וְהָיָה
usiku	na–si	mchana	si	kwa–Yahwe	inajulikana	hiyo	moja	siku	na–itakuwa
H3915	H3808	H3117	H3808	H3068	H3045	H1931	H0259	H3117	H1961

אוֹר׃	יִהְיֶה־	עֶרֶב	לְעֵת־	וְהָיָה
nuru	kutakuwa–na	jioni	wakati–wa	na–itakuwa
H0216	H1961	H6153	H6256	H1961

Siku hiyo, siku aijuaye Yahwe peke yake, hakutakuwa tena na mchana wala usiku, kwani jioni itakuwa wakati wa nuru.

8 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַיִם־חַיִּים מִירוּשָׁלַ͏ִם חֶצְיָם
na–itakuwa katika–siku ile yatatoka maji–ya–uzima kutoka–Yerusalemu nusu–yake
H1961 H3117 H1931 H3318 H4325 H3389 H2677

הָאַחֹרוֹן בַּיָּם אֶל־קְדֶמָה וְחֶצְיָם הַיָּם הָאַחֲרוֹן
ya–magharibi bahari kuelekea na–nusu–yake ya–mashariki bahari kuelekea
H0314 H3220 H0413 H2677 H6931 H3220 H0413

יִהְיֶה׃ וּבָחֹרֶף בַּקַּיִץ
yatakuwepo na–wakati–wa–baridi wakati–wa–kiangazi
H1961 H2779 H7019

Siku hiyo maji yaliyo hai yatatiririka kutoka Yerusalemu. Nusu yake yatatiririka kuelekea bahari ya mashariki na nusu bahari ya magharibi, wakati wa masika na wakati wa kiangazi.

9 וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה
na–atakuwa Yahwe mfalme juu–ya dunia–yote dunia–ya katika–siku ile atakuwa Yahwe
H1961 H3068 H4428 H0776 H3605 H1931 H3117 H1961 H3068

אֶחָד׃ וּשְׁמוֹ אֶחָד
moja na–jina–lake mmoja
H0259 H8034 H0259

Yahwe atakuwa mfalme juu ya dunia yote. Katika siku hiyo kutakuwa na Yahwe, Mungu mmoja, na jina lake pekee.

10 יִסּוֹב כָּל־הָאָרֶץ כִּכְעֲרָבָה מִגֶּבַע לְרִמּוֹן נֶגֶב
itabadilishwa nchi–yote nchi kama–Araba kutoka–Geba hadi–Rimoni kusini–mwa
H5437 H3605 H0776 H6160 H1387 H7045

וְרָאֲמָה וְיָשְׁבָה תַחְתֶּיהָ מַהֲלַךְ בִּנְיָמִן עַד־שַׁעַר לְמִשְׁעַר מִגְדָּל
na–itainuliwa na–itakaa mahali–pake mahali–pa Benyamini hadi kutoka–lango–la
H7213 H3427 H8478 H1144 H5704 H8179

יְרוּשָׁלָ͏ִם הָרִאשׁוֹן לַזָּוִית וְעַד שַׁעַר חֲנַנְאֵל וּמִגְדַּל הַפִּנּוֹת שַׁעַר עַד־שַׁעַר
Yerusalemu la–kwanza kona hadi Hananeli na–mnara–wa pembeni lango–la hadi lango
H3389 H7223 H6438 H5704 H2606 H4026 H6434 H8179 H5704 H8179

יְקֵבֵי הַמֶּלֶךְ׃ מִ
mashinikizo–ya–divai–ya mfalme
H3342 H4428

Nchi yote itakuwa kama Araba, kuanzia Geba hadi Rimoni kusini mwa Yerusalemu. Na Yerusalemu itaendelea kuwa juu. Ataishi mahali pake mwenyewe, kutoka lango la Benjamini hata mahali lilipokuwa lango la kwanza, hata Lango la Pembeni, na kutoka Mnara wa Hananeli hata shinikizo la mfalme.

11 וְיָשְׁבוּ וְחֵרֶם לֹא וְלֹא עוֹד תֵּהֶיה־ וְיָשְׁבָה יְרוּשָׁלָ͏ִם
na–watakaa na–laana haitakuwepo itakuwepo tena na–itakaa Yerusalemu
H3427 H2764 H3808 H1961 H5750 H3427 H3389

לָבֶטַח׃
salama
H0983

Watu watakaa Yerusalemu na hakutakuwa na maangamizi kamili tena kutoka kwa Mungu dhidi yao. Yerusalemu itakuwa salama.

וְזֹאת נא־היי H2063 הַמַּגֵּפָה תאוני H4046 תִּהְיֶה itakuwa H1961 אֲשֶׁר ambayo יְהוָה Yahwe H3068 יִגֹּף atawapiga H5062 אֲשֶׁר ambao הָעַמִּים watu כָּל־ watu-wote H3605 אֶת־ watu-wote H0853 12

צָבְאוּ walipigana H6633 עַל־ juu-ya יְרוּשָׁלִָם Yerusalemu H3389 וְהָמֵק itaoza H4743 בְּשָׂרוֹ nyama-yake H1320 וְהוּא na-yeye H1931 עֹמֵד amesimama H5975 עַל־ juu-ya רַגְלָיו miguu-yake H7272

וְעֵינָיו na-macho-yake תִּמַּקְנָה yataoza H4743 בְּחֹרֵיהֶן katika-matundu-yao וּלְשׁוֹנוֹ na-ulimi-wake H3956 תִּמַּק utaoza H4743 בְּפִיהֶם׃ kinywani-mwao H6310

Hii itakuwa tauni ambayo kwayo Yahwe atawapiga jamaa zote za watu wapigao vita juu ya Yerusalemu: miili yao itaoza hata wakiwa wamesimama kwa miguu yao. Macho yao yataoza katika matundu yake na ndimi zao zitaoza katika vinywa vyao.

וְהָיָה na-itakuwa H1961 בַּיּוֹם katika-siku H3117 הַהוּא ile H1931 תִּהְיֶה kutakuwa H1961 מְהוּמַת־ hofu-ya H4103 יְהוָה Yahwe H3068 רַבָּה kubwa בָּהֶם miongoni-mwao 13

וְעָלְתָה na-utainuka H5927 עַל־ juu-ya יַד mkono-wa H3027 אִישׁ kila-mtu H0376 בְּיַד mkono-wake H3027 רֵעֵהוּ jirani-yake H7453 וְהֶחֱזִיקוּ na-watashikana H2388 יַד mkono-wa H3027

Siku hiyo ile hofu kuu kutoka kwa Yahwe itakuwa miongoni mwao. Kila mmoja ataushika mkono wa mwingine, na mkono wa mwingine utainuliwa kinyume cha mkono wa mwenzake.

וְגַם־ na-pia H1571 יְהוּדָה Yuda H3063 תִּלָּחֵם itapigana H3389 בִּירוּשָׁלִָם Yerusalemu וְאֻסַּף na-itakusanywa H0622 חֵיל utajiri-wa H2428 כָּל־ mataifa-yote H3605 הַגּוֹיִם mataifa 14

סָבִיב pande-zote H5439 זָהָב dhahabu H2091 וְכֶסֶף na-fedha H3701 וּבְגָדִים na-mavazi לָרֹב mengi H7230 מְאֹד׃ sana H3966

Yuda pia atapigana na Yerusalemu. Watakusanya utajiri wa mataifa yote yanayowazunguka - dhahabu, fedha, na wingi wa nguo safi.

וְכֵן na-vivyo-hivyo תִּהְיֶה itakuwa H1961 מַגֵּפַת tauni-ya H4046 הַסּוּס farasi הַפֶּרֶד nyumbu H6505 הַגָּמָל ngamia H1581 וְהַחֲמוֹר na-punda H2543 וְכָל־ na-wanyama-wote H3605 15

הַבְּהֵמָה wanyama H0929 אֲשֶׁר watakaokuwa יִהְיֶה watakuwa H1961 בַּמַּחֲנוֹת kambini H4264 הָהֵמָּה hizo H1992 כַּמַּגֵּפָה kama-tauni H4046 הַזֹּאת׃ hii H2063

Tauni itakuwa pia juu ya farasi na nyumbu, ngamia na punda, na kila mnyama katika kambi hizo atapigwa kwa hilo pigo.

16 וְהָיָה כָּל־הַנּוֹתָר מִכָּל־הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם וְעָלוּ
na-itakuwa wote waliobaki kutoka mataifa walioijia juu-ya Yerusalemu na-watakwea
H1961 H3605 H3498 H3605 H0935 H3389 H5927

מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת וְלָחֹג
mwaka kila mwaka baada-ya-mwaka kusujudu Mfalme Yahwe wa-majeshi na-kusherehekea
H8141 H1767 H8141 H7812 H4428 H3068 H6635 H2287

אֶת־חַג סֻכּוֹת׃
sikukuu-ya Vibanda
H0853 H2282 H5521

Kisha itakuwa wote watakaosalia katika mataifa yaliyo kinyume na Yerusalemu watakwenda mwaka kwa mwaka kumwabudu mfalme, Yahwe wa majeshi, na kutunza Sikukuu ya Vibanda.

17 וְהָיָה וְאֶת אֲשֶׁר לֹא־יַעֲלֶה מִמִּשְׁפְּחוֹת הָאָרֶץ אֶל־יְרוּשָׁלַ͏ִם
na-itakuwa ambao hawatakwea watakwea kutoka koo-za nchi kwenda Yerusalemu
H1961 H0834 H3808 H5927 H0854 H4940 H0776 H0413 H3389

לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת וְלֹא עֲלֵיהֶם יִהְיֶה הַגָּשֶׁם׃
kusujudu Mfalme Yahwe wa-majeshi na-juu-yao hakutakuwa-na juu-yao mvua
H7812 H4428 H3068 H6635 H3808 H5921 H1961 H1653

Na itakuwa kwamba ikiwa mtu yeyote kutoka katika mataifa yote ya dunia haendi Yerusalemu kumwabudu mfalme, Yahwe wa majeshi, ndipo Yahwe hataleta mvua juu yao.

18 וְאִם־מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם וְלֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עָלֶיהָ תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה
na-kama koo-la Misri watakwea hawatakwea na-hawatakuja watakuja na-juu-yao itakuwa juu-yao tauni
H1961 H5921 H4046 H3808 H0935 H3808 H5927 H3808 H4714 H4940

אֲשֶׁר יַגֵּף יְהוָה אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה לָחֹג אֶת־חַג סֻכּוֹת׃
ambayo atapiga Yahwe mataifa ambayo hawatakwea watakwea kusherehekea sikukuu-ya Vibanda
H3808 H5062 H3068 H0853 H1471 H3808 H5927 H2287 H2282 H5521

Na ikiwa nchi ya Misri hawatakwenda, ndipo hawatapata mvua. Tauni kutoka kwa Yahwe itayashambulia mataifa yote yasiyokwea kutunza Sikukuu ya Vibanda.

19 זֹאת תִּהְיֶה חַטַּאת מִצְרַיִם וְחַטַּאת כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה לָחֹג
hii itakuwa adhabu-ya Misri na-adhabu-ya mataifa-yote mataifa ambayo hawatakwea watakwea kusherehekea
H2063 H1961 H2403 H4714 H2403 H3605 H1471 H3808 H5927 H2287

אֶת־חַג סֻכּוֹת׃
sikukuu-ya Vibanda
H0853 H2282 H5521

Hii itakuwa ni adhabu kwa Misri na adhabu kwa kila taifa lisilopanda kutunza Sikukuu ya Vibanda.

20 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל־מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהָיָה
katika-siku ile itakuwa juu-ya kengele-za farasi takatifu kwa-Yahwe na-yatakuwa
H3117 H1931 H1961 H6944 H3068 H1961

הַסִּירוֹת בְּבֵית יְהוָה כַּמִּזְרָקִים לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃
vyungu katika-nyumba-ya Yahwe kama-mabakuli mbele-ya madhabahu
H5518 H1004 H3068 H4219 H6440 H4196

Lakini katika siku hiyo, kengele za farasi zitasema, “Jitengeni kwa ajili ya Yahwe,” na makalai katika nyumba ya Yahwe yatakuwa kama mabakuri mbele ya madhabahu.

21

צְבָאוֹת לַיהוָה קֹדֶשׁ וּבִיהוּדָה בִּירוּשָׁלַם סִיר כָּל־ וְהָיָה
wa–majeshi kwa–Yahwe kitakatifu na–Yuda Yerusalemu chungu kila na–itakuwa
H3068 H6944 H3063 H3389 H3605 H1961

בָּהֶם וּבִשְׁלוּ מֵהֶם וְלָקְחוּ הַזֹּבְחִים כָּל־ וּבָאוּ
ndani–yao na–watapika kutoka–kwao na–watachukua wanaotoa–dhabihu wote na–watakuja
H1310 H1992 H3947 H2076 H3605 H0935

צְבָאוֹת יְהוָה בְּבֵית־ עוֹד כְּנַעֲנִי יִהְיֶה וְלֹא־
wa–majeshi Yahwe katika–nyumba–ya tena mfanyabiashara kutakuwa–na na–hakutakuwa–na
H3068 H5750 H1961 H3808

בַּיּוֹם הַהוּא׃
katika–siku ile
H3117 H1931

Kwa kuwa kila chungu katika Yerusalemu na Yuda kitatengwa kwa ajili ya Yahwe wa majeshi na kila mmoja aletaye sadaka atakula ndani yake na kuyachemshia. Hakutakuwa na wafanyabiashara tena katika nyumba ya Yahwe wa majeshi siku hiyo.

Malachi

Chapter 1

1	מַשָּׂא	דְּבַר־	יְהוָה	אֶל־	יִשְׂרָאֵל	בְּיַד	מַלְאָכִי׃	
	mzigo	neno–la	Yahwe	kwa	Israeli	kwa–mkono–wa	Malaki	
	H4853	H1697	H3068	H0413	H3478	H3027	H4401	

Tamko la neno la Bwana kwa Israeki kwa mkono wa Malaki.

2	אָהַבְתִּי	אֶתְכֶם	אָמַר	יְהוָה	וַאֲמַרְתֶּם	בַּמָּה	אֲהַבְתָנוּ	הֲלוֹא־	אָח
	nimewapenda	ninyi	asema	Yahwe	na–mnasema	kwa–nini	ulitupenda	je–si	ndugu
	H0157	H0853	H0559	H3068	H0559	H4100	H0157	H3808	H0251

עֵשָׂו	לְיַעֲקֹב	נְאֻם־	יְהוָה	וָאֹהַב	אֶת־	יַעֲקֹב׃	
Esau	kwa–Yakobo	asema	Yahwe	na–nilimpenda	(kitu–kile)	Yakobo	
H6215	H3290	H5002	H3068	H0157	H0853	H3290	

“Nilikupenda, “asema Bwana. Lakini unasema, “kwa jinsi gani ulitupenda?” Esau siyo ndugu yake Yakobo?” asema Bwana. “Na bado nampenda Yakobo,

3	וְאֶת־	עֵשָׂו	שָׂנֵאתִי	וָאָשִׂים	אֶת־	הָרָיו	שְׁמָמָה	נַחֲלָתוֹ	
	na	Esau	nilimchukia	na–nilifanya	(kitu–kile)	milima–yake	ukiwa	urithi–wake	
	H0853	H6215	H8130	H7760	H0853	H2022	H8077	H5159	

לְתַנּוֹת	מִדְבָּר׃	
kwa–mbweha–wa	jangwa	
H8568		

lakini nimemchukia Esau. nimeifanya milima yake kuwa ukiwa, na nimepafanya urithi wake kuwa makao ya mbweha wa jangwani.”

4	כִּי־	תֹּאמַר	אֱדוֹם	רֻשַּׁשְׁנוּ	וְנָשׁוּב	וְנִבְנֶה	חֲרֵבוֹת	כֹּה
	kwa–sababu	akisema	Edomu	tumeharibiwa	na–tutarudi	na–tutajenga	magofu	hivi
	H3588	H0559	H0123	H7567	H7725	H1129	H2723	H3541

אָמַר	יְהוָה	צְבָאוֹת	הֵמָּה	יִבְנוּ	וַאֲנִי	אֶהֱרוֹס	וְקָרְאוּ	לָהֶם
asema	Yahwe	wa–majeshi	wao	watajenga	na–mimi	nitabomoa	na–wataitwa	kwao
H0559	H3068		H1992	H1129	H0589	H2040	H7121	

גְּבוּל	רִשְׁעָה	וְהָעָם	אֲשֶׁר־	עַד־	יְהוָה	זָעַם	עוֹלָם׃	
eneo–la	uovu	na–watu	ambao	hadi	Yahwe	amewaghadhibikia	milele	
H1366	H7564			H5704	H3068	H2194	H5769	

Kama Edomu husema, “Tumepigwa, lakini tutarudi na kujenga palipoharibiwa; “Bwana wa Majeshi asama hivi, “Watajenga lakini nitaiangusha chini; na wanaume watawaita 'Nchi ya uovu', na 'Watu ambao ambao Mungu ana hasira nao milele.”'

לִגְבוּל	מֵעַל	יְהוָה	יִגְדַּל	תֹּאמְרוּ	וְאַתָּם	תִּרְאֶינָה	וְעֵינֵיכֶם	5
mpaka-wa	zaidi-ya	Yahwe	amekuzwa	mtasema	na-ninyi	yataona	na-macho-yenu	
H1366		H3068	H1431	H0559		H7200		

יִשְׂרָאֵל׃
Israeli
H3478

kwa macho yenu mtaona hili, na mtasema, “Bwana ni mkuu mbele ya mipaka ya Israel.”

אַיֵּה	אֲנִי	אָב	וְאִם־	אֲדֹנָיו	וְעֶבֶד	אָב	יְכַבֵּד	בֵּן	6
wapi	mimi	baba	na-ikiwa	bwana-wake	na-mtumwa	baba	anaheshimu	mwana	
H0346	H0589	H0001		H0113	H5650	H0001	H3513		

לָכֶם	צְבָאוֹת	יְהוָה	וְאָמַר	מוֹרְאִי	אַיֵּה	אֲנִי	אֲדוֹנִים	וְאִם־	כְּבוֹדִי
kwenu	wa-majeshi	Yahwe	asema	hofu-yangu	wapi	mimi	bwana	na-ikiwa	heshima-yangu
		H3068	H0559		H0346	H0589	H0113		H3519

שְׁמֶךָ׃	אֶת־	בָּזִינוּ	בַּמָּה	וַאֲמַרְתֶּם	שְׁמִי	בּוֹזֵי	הַכֹּהֲנִים
jina-lako	(kitu-kile)	tumedharau	kwa-nini	na-mnasema	jina-langu	wanaodharau	makuhani
H8034	H0853	H0959	H4100	H0559	H8034	H0959	H3548

mtoto amtiibaba yake, na mtumwa amtii bwana wake. ikiwa mimi, ni baba, iko wapi heshima yangu? na kama mimi ni bwana, iko wapi heshima yangu? Bwana wa majeshi asema hivi kwenu, makuhani, mnaodharau jina langu. lakini mnasema, 'tumeridharauje jina lako?

גֵּאַלְנוּךָ	בַּמָּה	וַאֲמַרְתֶּם	מְגֹאָל	לֶחֶם	מְזִבְּחִי	עַל־	מְגֹאָלִים	7
tumekutweza	kwa-nini	na-mnasema	ulionajisiwa	mkate	madhabahu-yangu	juu-ya	mnatoa	
H1351	H4100	H0559	H1351	H3899	H4196		H5066	

הִוא׃	נִבְזֶה	יְהוָה	שֻׁלְחַן	בְּאָמְרֵכֶם
ni	ya-kudharauliwa	Yahwe	meza-ya	kwa-kusema-kwenu
H1931	H0959	H3068	H7979	H0559

kwa kutoa mikate iliyonajisi madhabahuni kwangu. Na mnasema kuwa, 'Tumekuradhau kwa namna gani?' Kwa kusema hivyomeza ya Bwana imedharauliwa.

פִּסֵּחַ	תַּגִּישׁוּ	וְכִי	רָע	אֵין	לִזְבֹּחַ	עִוֵּר	תַּגִּשׁוּן	וְכִי־	8
kilema	mnatoa	na-wakati	mbaya	si	kwa-dhabihu	kipofu	mnatoa	na-wakati	
H6455	H5066			H0369	H2076	H5787	H5066		

אָוֹ	הֲיִרְצְךָ	לְפֶחָתֶךָ	נָא	הַקְרִיבֵהוּ	רָע	אֵין	וְחֹלֶה
au	je-atakukubali	kwa-gavana-wako	tafadhali	mtoe-sasa	mbaya	si	na-mgonjwa
	H7521	H6346	H4994	H7126		H0369	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	פָּנֶיךָ	הֲיִשָּׂא
wa-majeshi	Yahwe	asema	uso-wako	je-atakupendelea
	H3068	H0559	H6440	H5375

Mkitoa sadaka ya wanyama vipofu, hiyo siyo dhambi? na kama mkitoa vilema na wagonjwa, hiyo siyo dhambi? pelekeni hili kwa liwali; atawakubali au atainua nyuso zetu?” asema Bwana wa Majeshi.

הֲלוּא	מִיֶּדְכֶם	וְיִתְּנוּ	אֵל	פְּנֵי־	נָא	חַלּוּ־	וְעַתָּה	9
ilikuwa	kutoka-mikono-yenu	na-atuhurumie	Mungu	uso-wa	tafadhali	mwombeni	na-sasa	
H1961	H3027		H0410	H6440	H4994		H6258	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	פָּנִים	מִכֶּם	הֲיִשָּׂא	זֹאת
wa-majeshi	Yahwe	asema	nyuso	kutoka-kwenu	je-atakupendelea	hii
	H3068	H0559	H6440		H5375	H2063

Na sasa, mnajaribu kutafuta neema ya Mungu, ili kwamba awe mwema kwetu. “Na aina gani ya sadaka kwa sehemu yenu, ataziinua nyuso zenu? asema Bwana wa Majeshi.

10

תָּאִירוּ	וְלֹא־	דְלָתַיִם	וְיִסְגֹּר	בָּכֶם׃	גַּם־	מִי		
mtawasha	na–hapana	milango	na–atafunga	miongoni–mwenu	hata	nani		
H0215	H3808		H5462		H1571	H4310		
צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר׃	בָּכֶם	חֶפֶץ	לִי	אֵין־	חִנָּם	מִזִּבְחֵי
wa–majeshi	Yahwe	asema	kwenu	furaha	kwangu	hakuna	bure	madhabahu–yangu
	H3068	H0559		H2656		H0369	H2600	H4196
			מִיֶּדְכֶם׃	אִרְצֶה	לֹא־	וּמִנְחָה		
			kutoka–mikono–yenu	nitakubali	hapana	na–sadaka		
			H3027	H7521	H3808	H4503		

Kama kungekuwa na mtu ambaye angefunga lango la Hekalu, ili kwamba kusewe na mto madhabahuni bure! lakini sina radhi na ninyi, “ asema Bwana wa majeshi, “na sitaikubali sadaka yeyote kutoka katika mikono yenu.

11

שְׁמִי	גָּדוֹל	מִבוֹאוֹ	וְעַד־	שֶׁמֶשׁ	מִמִּזְרַח־	כִּי		
jina–langu	kuu	machweo–yake	na–hadi	jua	kutoka–mawio–ya	kwa–sababu		
H8034		H3996	H5704	H8121	H4217			
וּמִנְחָה	לִשְׁמִי	מְגֻשָּׁ	מֻקְטָר	מָקוֹם	וּבְכָל־	בַּגּוֹיִם		
na–sadaka	kwa–jina–langu	unatolewa	ubani	mahali	na–katika–kila	miongoni–mwa–mataifa		
H4503	H8034	H5066		H4725	H3605			
צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	בַּגּוֹיִם	שְׁמִי	גָּדוֹל	כִּי־	טְהוֹרָה	
wa–majeshi	Yahwe	asema	miongoni–mwa–mataifa	jina–langu	kuu	kwa–sababu	safi	
	H3068	H0559		H8034			H2889	

Kutoka mawio ya jua mpaka machweo jina langu litakuwa kuu katikati ya mataifa; katika kila sehemu uvumba utatolewa katika jina langu, na pia sadaka safi. Kwa sababu jina langu likuwa kuu sana katikatik ya mataif,” asema Bwana wa majeshi.

12

הִוא	מְגֹאָל	אֲדֹנָי	שֻׁלְחַן	בְּאָמְרְכֶם	אוֹתוֹ	מְחַלְלִים	וְאַתֶּם	
ni	imenajisiwa	Bwana	meza–ya	kwa–kusema–kwenu	yeye	mnamnajisi	na–ninyi	
H1931	H1351	H0136	H7979	H0559	H0853			
			אָכְלוֹ׃	נִבְזֶה	וְנִיבוֹ			
			chakula–chake	yadharauliwa	na–matunda–yake			
			H0400	H0959				

“lakini ninyi mnachafua mnaposema meza ya Bwana mnainajisi, na matunda yake, na chakula chake kudharauka.

13

צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	אוֹתוֹ	וְהִפַּחְתֶּם	מִתְלָאָה	הִנֵּה	וַאֲמַרְתֶּם	
wa–majeshi	Yahwe	asema	yeye	na–mnampuuza	uchokozi	tazama	na–mnasema	
	H3068	H0559	H0853	H5301	H4972	H2009	H0559	
הַמִּנְחָה	אֶת־	וַהֲבֵאתֶם	הַחֹלֶה	וְאֶת־	הַפִּסֵּחַ	וְאֶת־	גָּזוּל	וַהֲבֵאתֶם
sadaka	(kitu–kile)	na–mmeleta	mgonjwa	na	kilema	na	kilichoporwa	na–mmeleta
H4503	H0853	H0935		H0853	H6455	H0853	H1497	H0935
			ס	יְהוָה׃	אָמַר	מִיֶּדְכֶם	אוֹתָהּ	הַאֶרְצֶה
			[selah]	Yahwe	asema	kutoka–mikono–yenu	hiyo	je–nitakubali
				H3068	H0559	H3027	H0853	H7521

Na ninyi pia mwasema, 'jambo hili limetuchosha, nanyi mnalidharau, “ asema Bwana wa majeshi. “Mmerudisha kilichokuwa kimechukuliwa na wanyama wa mwitu au vilema au walio wagonjwa; na ndicho mnaleta kuwa sadaka zenu! Je naweza kuikubali hii mikononi mwenu?” asema Bwana.

14 וְאָרוּר נוֹכֵל וְיֵשׁ בְּעֶדְרוֹ זָכָר וְנֹדֵר
na–amelaaniwa mdanganyifu na–ana katika–kundi–lake dume na–anaweka–nadhiri
H0779 H5230 H3426 H5739 H2145 H5087

וְזֹבֵחַ לַאדֹנָי כִּי מֶלֶךְ גָּדוֹל אֲנִי אָמַר
na–anatoa–dhabihu kwa–Bwana chenye–kasoro kwa–sababu mfalme mkuu mimi asema
H2076 H7843 H0136 H4428 H0589 H0559

וְנוֹרָא בַגּוֹיִם׃ וּשְׁמִי יְהוָה צְבָאוֹת
la–kuogofya miongoni–mwa–mataifa na–jina–langu Yahwe wa–majeshi
H3372 H8034 H3068

Alaniwe alye mdanganyifu, ambaye anaye mnyama dume katika kundi lake ana akaahidi kunitolea, lakini bado anatoa kwangu, mimi Bwana, ambayo ni kiujanja ujanja; kwa kuwa mimi ni mfalme mkuu,” asema Bwana wa Majeshi, “na jina langu litaogopwa katika mataifa.”

Chapter 2

1 וְעַתָּה אֲלֵיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת הַכֹּהֲנִים׃
na–sasa kwenu amri hii makuhani
H6258 H0413 H4687 H2063 H3548

Sasa, ninyi makuhani, amri hii ni kwa ajili yenu.

2 אִם־ לֹא תִשְׁמְעוּ וְאִם־ לֹא תָשִׂימוּ עַל־ לֵב לָתֵת כָּבוֹד
ikiwa hapana mtasikiliza na–ikiwa hapana mtaweka juu–ya moyo kutoa utukufu
H3808 H8085 H3808 H7760 H5414 H3519

לְשִׁמִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשִׁלַּחְתִּי בָכֶם אֶת־ הַמְּאֵרָה
kwa–jina–langu asema Yahwe wa–majeshi na–nitatuma kwenu (kitu–kile) laana
H8034 H0559 H3068 H7971 H0853 H3994

וְאָרוֹתִי אֶת־ בִּרְכוֹתֵיכֶם וְגַם נִמְאַלְתִּיהָ כִּי אֵינְכֶם
na–nitalaani (kitu–kile) baraka–zenu na–hata nimeilaani kwa–sababu ninyi–hamjaweka
H0779 H0853 H1293 H1571 H0779 H0369

שָׂמִים עַל־ לֵב׃
mnaoweka juu–ya moyo
H7760 H5921 H3820

Kama hamtasikiliza, na kama hamtalichukua hili mioyoni mwenu na kunipa utukufu kwa jina langu, “ asema Bwana wa Majeshi, Kisha nitatuma laana kwenu, na nitalaani baraka zenu. Kiukweli, nilishawalaani tayari, kwa sababu hujaweka sheria zangu moyoni.

3 הִנְנִי גֹעֵר לָכֶם אֶת־ הַזֶּרַע וְזֵרִיתִי עַל־ פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ
tazama–mimi ninakemea kwenu (kitu–kile) mbegu na–nitaeneza kinyesi juu–ya
H2009 H1605 H0853 H2233 H2219 H6569 H5921

חַגֵּיכֶם וְנָשָׂא אִתְּכֶם אֵלָיו׃
sikukuu–zenu na–atachukuliwa ninyi kwake
H2282 H5375 H0853 H0413

פֶּרֶשׁ פְּנֵיכֶם kinyesi–cha nyuso–zenu
H6569 H6440

Tazama, nitakikemea kizazi chako, na nitapaka mavi juu ya uso wako, mavi ya dhabihu zenu, na mtachukuliwa pamoja nayo.

בְּרִיתִי	לֶהְיוֹת	הַזֹּאת	הַמִּצְוָה	אֶת	אֲלֵיכֶם	שִׁלַּחְתִּי	כִּי	וְיִדַעְתֶּם	4
agano–langu	ili–iwe	hii	amri	(kitu–kile)	kwenu	nimetuma	kwamba	na–mtajua	
H1285	H1961	H2063	H4687	H0853	H0413	H7971		H3045	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	לֵוִי	אֶת־
wa–majeshi	Yahwe	asema	Lawi	pamoja–na
	H3068	H0559	H3878	H0854

Na mtajua kwamba nimetuma hii sheria kwenu, kwamba agano langu litakuwa ni juu yangu na Lawi,” asema Bwana wa Majeshi.

וַיִּרְאֵנִי	מוֹרָא	לוֹ	יָרֵא	וָאֶתֵּן־	וְהַשָּׁלוֹם	הַחַיִּים׀	אִתּוֹ	הָיְתָה	וּבְרִיתִי	5
na–aliniogopa	hofu	yeye	na–nilimpa	na–amani	uhai	naye	lilikuwa	agano–langu	
H3372			H5414	H7965		H0854	H1961	H1285	

הוּא׃	נִחַת	שְׁמִי	וּמִפְּנֵי
yeye	aliogopa	jina–langu	na–kwa–sababu–ya
H1931	H2865	H8034	H6440

Agano langu na yeye lilikuwa agano la uhai na amani, na nilimpa vitu hivi kama njia ya kuniheshimu. aliniheshima na alisimama akawa na hofu kwa jina langu.

נִמְצָא	לֹא־	וְעַוְלָה	בְּפִיהוּ	הָיְתָה	אֱמֶת׀	תּוֹרַת	6
ulipatikana	hapana	na–udhalimu	kinywani–mwake	ilikuwa	kweli	sheria–ya	
H4672	H3808		H6310	H1961	H0571	H8451	

וְרַבִּים	אִתִּי	הָלַךְ	וּבְמִישׁוֹר׀	בְּשָׁלוֹם	בִּשְׂפָתָיו	
na–wengi	pamoja–nami	alitembea	na–kwa–unyofu	kwa–amani	katika–midomo–yake	
	H0854	H1980	H4334	H7965	H8193	

מֵעָוֹן׃	הֵשִׁיב
kutoka–uovu	aliwarudisha
H5771	H7725

Mafundisho ya kweli yalikuwa kwenye kinywa chake, na uovu haukupatikana kinywani mwake. Alitembea na mimi kwa amani na unyoofu, na aliwarudisha wengi kutoka dhambini.

יִבַּקְשׁוּ	וְתוֹרָה	דַּעַת	יִשְׁמְרוּ־	כֹהֵן	שִׂפְתֵי	כִּי־	7
wanapaswa–kutafuta	na–sheria	maarifa	inapaswa–kulinda	kuhani	midomo–ya	kwa–sababu	
H1245	H8451	H1847	H8104	H3548	H8193		

הוּא׃	צְבָאוֹת	יְהוָה־	מַלְאַךְ	כִּי	מִפִּיהוּ	
yeye	wa–majeshi	Yahwe	mjumbe–wa	kwa–sababu	kutoka–kinywa–chake	
H1931		H3068	H4397		H6310	

kwa sababu midomo ya makuhani huhifadhi maarifa, na watu watatafuta maagizo kutoka kwenye kichwa chake, kwa sababu ni mjumbe wa Bwana wa Majeshi.

שְׁחַתֶּם	בַּתּוֹרָה	רַבִּים	הִכְשַׁלְתֶּם	הַדֶּרֶךְ	מִן־	סַרְתֶּם	וְאַתֶּם	8
mmeliharibu	katika–sheria	wengi	mmewakwaza	njia	kutoka	mmegeuka	na–ninyi	
H7843	H8451		H3782	H1870		H5493		

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	הַלֵּוִי	בְּרִית	
wa–majeshi	Yahwe	asema	Lawi	agano–la	
	H3068	H0559	H3878	H1285	

lakini umepita mbali na njia ya kweli. Umesababisha wengi kuwa na mashaka ya kutii sheria. umeliharifu agano la Lawi,” asema Bwana wa Majeshi.

9

הָעָם	לְכָל־	וּשְׁפָלִים	נִבְזִים	אֶתְכֶם	נָתַתִּי	אֲנִי	וְגַם־	
watu	kwa–wote	na–wa–chini	waliodharauliwa	ninyi	nimewafanya	mimi	na–pia	
	H3605	H8217	H0959	H0853	H5414	H0589	H1571	

דְּרָכַי	אֶת־	שֹׁמְרִים	אֵינְכֶם	אֲשֶׁר	כְּפִי	
njia–zangu	(kitu–kile)	mnaozishika	ninyi–hamkuzishika	ambavyo	kwa–sababu	
H1870	H0853	H8104	H0369		H6310	

פ	בַּתּוֹרָה׃	פָּנִים	וְנֹשְׂאִים
[selah]	katika–sheria	nyuso	na–mnaonyesha–upendeleo
	H8451	H6440	H5375

Kwa hiyo nimewafanya ninyi nanyi kudharauliwa mbele ya watu, kwa sababu hamkutunza njia zangu, lakini badala yake mnapendelea katika maagizo yenu.

10

מַדּוּעַ	בָּרָאָנוּ	אֶחָד	אֵל	הֲלוֹא	לְכֻלָּנוּ	אֶחָד	אָב	הֲלוֹא
kwa–nini	alituumba	mmoja	Mungu	je–si	kwa–sisi–sote	mmoja	baba	je–si
H4069		H0259	H0410	H3808	H3605	H0259	H0001	H3808

אֲבוֹתֵינוּ׃	בְּרִית	לְחַלֵּל	בְּאָחִיו	אִישׁ	נִבְגַּד	
baba–zetu	agano–la	kunajisi	dhidi–ya–ndugu–yake	kila–mtu	tunadanganya	
H0001	H1285		H0251	H0376	H0898	

Sisi sote hatuna baba mmoja? Siyo Mungu yule mmoja aliyetuumba sote? kwa nini tunafanyiana hila kila mtu na ndugu yake, mnariharibu agano la baba zetu?

11

וְכִי	וּבִירוּשָׁלָ͏ִם	בְּיִשְׂרָאֵל	נֶעֱשְׂתָה	וְתוֹעֵבָה	יְהוּדָה	בָּגְדָה	
kwa–sababu	na–katika–Yerusalemu	katika–Israeli	limefanywa	na–chukizo	Yuda	amedanganya	
	H3389	H3478		H8441	H3063	H0898	

נֵכָר׃	אֵל	בַּת־	וּבָעַל	אָהַב	אֲשֶׁר	יְהוָה	קֹדֶשׁ	יְהוּדָה	חִלֵּל
mgeni	mungu	binti–ya	na–ameoa	aliipenda	ambayo	Yahwe	takatifu–ya	Yuda	amenajisi
H5236	H0410	H1323	H1166	H0157		H3068	H6944	H3063	

Yuda amefanya hila na ameona kinyaa kwa vitu vilivyowekwa katika Israeli na Yerusalem. Yuda amenajisi mahali patakatifu pa Bwana ambapo anapapenda, na ameoa binti wa miungu migeni.

12

וְעֹנֶה	עֵר	יַעֲשֶׂנָּהּ	אֲשֶׁר	לָאִישׁ	יְהוָה	יַכְרֵת
na–anayejibu	anayeamka	anayefanya–hivi	anayefanya–hivi	kwa–mtu	Yahwe	atakata
	H5782			H0376	H3068	H3772

פ	צְבָאוֹת׃	לַיהוָה	מִנְחָה	וּמַגִּישׁ	יַעֲקֹב	מֵאָהֳלֵי
[selah]	wa–majeshi	kwa–Yahwe	sadaka	na–anayetoa	Yakobo	kutoka–mahema–ya
		H3068	H4503	H5066	H3290	H0168

Mungu akukatilie mbali kutoka kwenye hema ya Yakobo na uzao wa mtu aliyefanya haya, hata yule anayeleta sadaka kwa Bwana wa Majeshi.

13

בְּכִי	יְהוָה	מְזַבֵּחַ	אֶת־	דִּמְעָה	כַּסּוֹת	תַּעֲשׂוּ	שֵׁנִית	וְזֹאת
kwa–kilio	Yahwe	madhabahu–ya	(kitu–kile)	machozi	kufunika	mnafanya	ya–pili	na–hii
H1065	H3068	H4196	H0853	H1832	H3680		H8145	H2063

רָצוֹן	וְלָקֵחַת	הַמִּנְחָה	אֶל־	פְּנוֹת	עוֹד	מֵאֵין	וַאֲנָקָה
kibali	na–kupokea	sadaka	kwa	kugeukia	tena	kwa–sababu–ya–kutokuwepo	na–kuugua
H7522	H3947	H4503	H0413	H6437	H5750	H0369	H0603

מִיֶּדְכֶם׃
kutoka–mikono–yenu
H3027

Na wewe pia fanya hivyo. Unafunika madhabahu ya Bwana kwa machozi, kwa kilio na kuugua, kwa sababu hatakubali sadaka na kuzipokea kutoka mikononi mwako.

14
בֵּינְךָ֙ הֵעִ֣יד יְהוָ֔ה כִּ֚י עַל֙ מָּ֔ה עַל־נִ֕י וַאֲמַרְתֶּ֑ם
kati–yako ameshuhudia Yahwe kwa–sababu kwa–sababu nini kwa–nini na–mnasema
H0996 H3068 H4100 H0559

חַבֶּרְתְּךָ֖ וְהִ֣יא בָּ֔הּ בְּגַדְתָּ֑ה אַתָּ֣ה אֲשֶׁר֙ נְעוּרֶ֣יךָ אֵ֥שֶׁת וּבֶן־
mwenzako na–yeye yeye umemdanganya wewe ambaye ujana–wako mke–wa na–kati–ya
H2278 H1931 H0898 H0802 H0996

בְּרִיתֶֽךָ׃ וְאֵ֥שֶׁת
agano–lako na–mke–wa
H1285 H0802

Lakini wasema, ni kwa sababu gani?” Kwa sababu Bwana amekuwa shahidi kati yako wewe na mke wako wa ujana wako, kinyume chake umekuwa si mwaminifu, ingawa yeye ni mwenzako na mke wa agano lako.

15
וְלֹא־ אֶחָ֣ד עָשָׂ֔ה וּשְׁאָ֥ר ל֖וֹ רוּחַ֑ וּמָה֙ אֶחָ֣ד זֶ֔רַע
na–hapana mmoja alifanya na–baki–ya kwake roho na–nini mmoja uzao
H3808 H0259 H6213 H7307 H4100 H0259 H2233

בְּגֹ֥ד אַל־ נְעוּרֶ֖יךָ וּבְאֵ֥שֶׁת בְּרוּחֲכֶ֛ם וְנִשְׁמַרְתֶּ֥ם אֱלֹהִ֖ים׃
asidanganywe usimwache ujana–wako na–mke–wa kwa–roho–yenu na–jihadharini wa–Mungu
H0898 H0408 H6213 H0802 H7307 H8104 H0430

Je yeye hakuwafanya kuwa mmoja, hata kwa sehemu ya roho yake? Sasa ni kwanini aliwafanya ninyi kuwa mmoja? Kwa sababu alikuwa anategemea kupata watoto wacha Mungu. Kwa hiyo jiepushe mwenyewe ndani ya moyo wako, na asiwepo mtu asiye mwaminifu kwa mke wa ujana wake.

16
כִּֽי־ שָׂנֵ֣א שִׁלַּ֔ח אָמַ֖ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וְכִסָּ֥ה חָמָ֖ס
kwa–sababu anachukia talaka asema Yahwe Mungu–wa Israeli na–anayefunika udhalimu
H8130 H7971 H0559 H3068 H0430 H3478 H3680 H2555

בְּרוּחֲכֶ֛ם וְנִשְׁמַרְתֶּ֥ם צְבָאֹ֖ות יְהוָ֣ה אָמַ֑ר לְבוּשֹׁ֔ו עַל־
kwa–roho–yenu na–jihadharini wa–majeshi Yahwe asema mavazi–yake juu–ya
H7307 H8104 H6635 H3068 H0559 H3830

וְלֹ֥א תִבְגְּדֽוּ׃ ס
na–usidanganywe msidanganywe [selah]
H3808 H0898

“Nakuchukia kuachana,” asema Bwana, Mungu wa Israel, “afunikizaye nguo yake kwa udhalimu,” asema Bwana wa Majeshi. “Kwa hiyo jilinde ewe mwenyewe ndani ya roho yako na usiwe mtu asiye mwaminifu.”

17
הֹוגַ֣עְתֶּם בַּמֶּ֔ה וַאֲמַרְתֶּ֑ם בְּדִבְרֵיכֶ֖ם יְהוָ֣ה הֹוגַ֣עְתֶּם
tumemchosha kwa–nini na–mnasema kwa–maneno–yenu Yahwe mmemchosha
H3021 H4100 H0559 H1697 H3068 H3021

הַ֠וא יְהוָ֨ה וּבָהֶ֜ם טֹ֣וב בְּעֵינֵ֗י מְנֹ֤ות רָע֙ עֹשֵׂ֣ה כָּל־ בְּאָמְרְכֶ֕ם
yeye na–wao Yahwe machoni–mwa mzuri uovu anayefanya kila kwa–kusema–kwenu
H1931 H3068 H2896 H7451 H6213 H3605 H0559

הַמִּשְׁפָּֽט׃ אֱלֹהֵ֥י אַיֵּ֖ה אֹ֣ו הָֽחֵפֵֽץ
haki Mungu–wa wapi au anafurahia
H4941 H0430 H0346

Mmechosha Bwana na maneno. Lakini mwasema, “Tumekuchoshaje?” Kwa kusema Kila mmoja aliyefanya uovu ni mzuri kwa upande wa Bwana, na anafuraha nao;” au “Yuko wapi Mungu wa Haki?”

Chapter 3

1	הִנְנִי	שֹׁלֵחַ	מַלְאָכִי	וּפִנָּה־	דֶּרֶךְ	לְפָנָי	וּפִתְאֹם	יָבוֹא	
	tazama–mimi	ninatuma	mjumbe–wangu	na–ataandaa	njia	mbele–yangu	na–ghafla	atakuja	
	H2009	H7971	H4397	H6437	H1870	H6440	H6597	H0935	

אֲשֶׁר־	הַבְּרִית	וּמַלְאַךְ	מְבַקְשִׁים	אַתֶּם	אֲשֶׁר־	וְהָאָדוֹן	הֵיכָלוֹ	אֶל־
ambaye	agano	na–mjumbe–wa	mnamtafuta	ninyi	ambaye	Bwana	hekalu–lake	kwa
	H1285	H4397	H1245			H0113	H1964	H0413

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	בָּא	הִנֵּה־	חֲפֵצִים	אַתֶּם
wa–majeshi	Yahwe	asema	anakuja	tazama	mnamtaka	ninyi
	H3068	H0559	H0935	H2009	H2655	

Tazama, namtuma mjumbe wangu, atakayeandaa njia mbele yangu. Na Bwana, ambaye mnamtafuta, atakuja ghafla katika hekalu lake; na mjumbe wa agano, ambaye katika yeye mnafurahi, tazama anakuja.” asema Bwana wa Majeshi.

2	בְּהֵרָאוֹתָו	הָעֹמֵד	וּמִי	בּוֹאוֹ	יוֹם	אֶת־	מְכַלְכֵּל	וּמִי
	atakapodhihirika	atasimama	na–nani	ya–kuja–kwake	siku	(kitu–kile)	atastahimili	na–nani
	H7200	H5975	H4310	H0935	H3117	H0853	H3557	H4310

מְכַבְּסִים׃	וּכְבֹרִית	מְצָרֵף	כְּאֵשׁ	הוּא	כִּי־
wafuaji	na–kama–sabuni–ya	msafishaji	kama–moto–wa	yeye	kwa–sababu
H3526	H1287	H6884	H0784	H1931	

Na ni nani atakeyevumilia siku ya kuja kwake? na nani atasimama akishatokea? Yeye ni kama mtu asafishaye kwa moto na kama sabuni ya kufulia.

3	לֵוִי	בְּנֵי־	אֶת־	וְטִהַר	כֶּסֶף	וּמְטַהֵר	מְצָרֵף	וְיָשַׁב
	Lawi	wana–wa	(kitu–kile)	na–atatakasa	fedha	na–mtakasaji–wa	msafishaji	na–atakaa
	H3878		H0853	H2891	H3701	H2891	H6884	H3427

מַגִּישֵׁי	לַיהוָה	וְהָיוּ	וְכַכֶּסֶף	כַּזָּהָב	אֹתָם	וְזִקַּק	
wanaotoa	kwa–Yahwe	na–watakuwa	na–kama–fedha	kama–dhahabu	wao	na–atasafisha	
H5066	H3068	H1961	H3701	H2091	H0853	H2212	

בְּצְדָקָה׃	מִנְחָה
kwa–haki	sadaka
H6666	H4503

Atakaa na kutawala kama msafishaji wa fedha, na atawasafisha wana wa Lawi. na atawafanya wawe safi kama dhahabu na fedha, na wataleta sadaka za haki kwa Bwana.

4	עוֹלָם	כִּימֵי	וִירוּשָׁלָ͏ִם	יְהוּדָה	מִנְחַת	לַיהוָה	וְעָרְבָה
	zamani	kama–siku–za	na–Yerusalemu	Yuda	sadaka–ya	kwa–Yahwe	na–itakuwa–tamu
	H5769	H3117	H3389	H3063	H4503	H3068	H6149

קַדְמֹנִיּוֹת׃	וּכְשָׁנִים
ya–kale	na–kama–miaka
H6931	H8141

Na sadaka ya Yuda na Yerusalem itampendeza Bwana, kama siku za kale, na miaka ya zamani.

5

וְקָרַבְתִּי לַמִּשְׁפָּט אֲלֵיכֶם וְהָיִיתִי עֵד מְמַהֵר בְּמְכַשְּׁפִים
na-nitakuja-karibu kwa-hukumu kwenu na-nitakuwa shahidi wa-haraka dhidi-ya-wachawi
H7126 H4941 H0413 H1961 H5707 H3784

וּבְעֹשְׁקֵי שְׂכַר־ אַלְמָנָה וְיָתוֹם וּבַנּשְׁבָּעִים וּבַמְנָאֲפִים
na-dhidi-ya-wanaowakandamiza kwa-uongo na-dhidi-ya-wanaoapa na-dhidi-ya-wazinzi
H6231 H8267 H7650 H5003

וְלֹא יְרֵאוּנִי אָמַר־ גֵּר מִמַּטֵּי־ וְיָתוֹם אַלְמָנָה שָׂכִיר׃
na-hawaniogopi na-hawaniogopi mgeni na-wanaompotosha na-yatima mjane mfanyakazi
H3372 H3808 H1616 H5186 H3490 H0490 H7916

צְבָאוֹת׃ יְהוָה אָמַר
wa-majeshi Yahwe asema
H3068 H0559

Kisha nitapita karibu na ninyi kuwahukumu. na nitakuwa shahidi mwepesi dhidi ya wachawi, wazinzi, mahsahidi wa uongo, na kinyume cha wale wanaoonea wafanyakazi katika mizigo yake, wanaoonea wajane na yatima, na anayemfukuza mgeni kutoka kwenye haki yake, na kwa wale wasionitii mimi,”asema Bwana wa majeshi.

6

כִּי יְהוָה אֲנִי מִמֵּי כְלִיתֶם׃ לֹא
kwa-sababu mimi Yahwe sijabadilika sijabadilika wana-wa Yakobo
H0589 H3068 H3808 H3808 H0369 H3290

hamjaangamia hamjaangamia
H3615 H3808

Mimi Bwana, sibadiliki; pia ninyi, watu wa Yakobo, hamkutumia.

7

לְמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם סַרְתֶּם מֻחֻקַּי וְלֹא שְׁמַרְתֶּם
tangu-siku-za baba-zenu mmegeuka kutoka-amri-zangu na-hamkuzishika hamkuzishika
H3117 H0001 H5493 H2706 H3808 H8104

שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה
rudini kwangu na-nitarudi kwenu asema Yahwe wa-majeshi na-mnasema kwa-nini
H7725 H0413 H7725 H0413 H0559 H3068 H0559 H4100

נָשׁוּב׃ turudi
H7725

Toka siku za baba zenu mmegeukia mbali na amri zangu na hamkuzitunza. Nigeukieni, nami nitawarudia ninyi,” asema Bwana wa majeshi. Lakini mwasema, tutakurudiaje?

8

הֲיִקְבַּע אָדָם בִּי כִּי אַתֶּם קְבָעִים אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם
je-binadamu-atamibia binadamu Mungu kwa-sababu ninyi mnaniiba mimi na-mnasema
H6906 H0120 H0430 H0369 H0859 H6906 H0559

בַּמֶּה קְבַעֲנוּךָ הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה׃
kwa-nini tumekuibia zaka na-sadaka
H4100 H6906 H4643 H8641

Mwanadamu anaweza kumwibia Mungu? Mnaniibia mimi, lakini mwasema, 'Tumekuibiaje?' kwa zaka na sadaka.

9

בַּמְּאֵרָה אַתֶּם קְבָעִים וְאֹתִי נֶאֱרָים אַתֶּם כֻּלּוֹ׃ הַגּוֹי
kwa-laana ninyi mnaniiba na-mimi mmelaaniwa ninyi lote taifa
H3994 H0369 H6906 H0859 H0779 H0369 H3605 H1471

Mmelaani kwa laana, kwa kuniibia mimi, taifa lote hili.

טֶּרֶף	וִיהִי	הָאוֹצָר	בֵּית	אֶל־	הַמַּעֲשֵׂר	כָּל־	אֶת־	הָבִיאוּ	10
chakula	na–kuwe–na	hazina	nyumba–ya	kwa	zaka	zote	(kitu–kile)	leteni	
H2964	H1961	H0214		H0413	H4643	H3605	H0853	H0935	

אִם־	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	בָּזֹאת	נָא	וּבְחָנוּנִי	בְּבֵיתִי
ikiwa	wa–majeshi	Yahwe	asema	katika–hii	tafadhali	na–nijaribu	katika–nyumba–yangu
		H3068	H0559	H2063	H4994	H0974	

בְּרָכָה	לָכֶם	וַהֲרִיקֹתִי	הַשָּׁמַיִם	אֲרֻבּוֹת	אֶת	לָכֶם	אֶפְתָּח	לֹא
baraka	kwenu	na–nitawamiminia	mbingu	madirisha–ya	(kitu–kile)	kwenu	nitafungua	hapana
H1293		H7324	H8064	H0699	H0853			H3808

דָּי׃	בְּלִי־	עַד־
kutosha	kufikia	hadi
H1767	H1097	H5704

Leteni zaka kamili katika ghalani, ili kwamba kiwemo chakula katika nyumba yangu. Na mnijaribu kwa hili," asema Bwana wa Majeshi. "kama sitawafungulia madilisha ya mbinguni na kuwamwagia baraka juu yenu, ili kwamba hakutakuwa na sehemu ya kutosha kuzipokea.

הָאֲדָמָה	פִּרְי	אֶת־	לָכֶם	יַשְׁחֵת	וְלֹא־	בָּאֹכֶל	לָכֶם׀	וְנָעַרְתִּי	11
ardhi	matunda–ya	(kitu–kile)	kwenu	ataharibu	na–hapana	mlaji	kwenu	na–nitakemea	
H0127	H6529	H0853		H7843	H3808	H0398		H1605	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר	בַּשָּׂדֶה	הַגֶּפֶן׀	לָכֶם	תְּשַׁכֵּל	וְלֹא־
wa–majeshi	Yahwe	asema	shambani	mzabibu	kwenu	itaharibika	na–hapana
	H3068	H0559		H1612			H3808

Nitamkemea mharibifu kwako, kwamba asiharibu mavuno yenu ya nchi yenu; mizazibu yenu katika shamba haitapukutisha kabla ya wakati wake," asema Bwana wa Majeshi.

חֶפֶץ	אֶרֶץ	אַתֶּם׀	תִּהְיֶה	כִּי־	הַגּוֹיִם	כָּל־	אֶתְכֶם	וְאִשְּׁרוּ	12
ya–furaha	nchi	ninyi	mtakuwa	kwa–sababu	mataifa	yote	ninyi	na–watawaiteni–heri	
H2656	H0776		H1961			H3605	H0853	H0833	

ס	צְבָאוֹת׃	יְהוָה	אָמַר
[selah]	wa–majeshi	Yahwe	asema
		H3068	H0559

Mataifa yote watakuita mbarikiwa; kwa ajili yako itakuwa ni nchi ya furaha," asema Bwana wa Majeshi.

גִּדַּרְנוּ	מַה־	נַּאֲמַרְתָּם	יְהוָה	אָמַר	דִּבְּרֵיכֶם	עָלֶי	חָזְקוּ	13
tumesema	nini	na–mnasema	Yahwe	asema	maneno–yenu	dhidi–yangu	yamekuwa–makali	
H1696	H4100	H0559	H3068	H0559	H1697		H2388	

עָלֶיךָ׃
dhidi–yako

Maneo yenu yamekuwa magumu kinyume changu," asema Bwana. lakini mwasema, "Tumesema nini kinyume chako?'

שָׁמַרְנוּ	כִּי	בָּצַע	וּמַה־	אֱלֹהִים	עֲבֹד	שָׁוְא	אֲמַרְתֶּם	14
tumezishika	kwa–sababu	faida	na–nini	Mungu	kumtumikia	ubatili	mmesema	
H8104		H1215	H4100	H0430	H5647	H7723	H0559	

צְבָאוֹת׃	יְהוָה	מִפְּנֵי	קֹדְרַנִּית	הָלַכְנוּ	וְכִי	מִשְׁמַרְתּוֹ
wa–majeshi	Yahwe	mbele–ya	kwa–maombolezo	tumetembea	na–kwa–sababu	maagizo–yake
	H3068	H6440	H6941	H1980		H4931

mmesema, 'Hakuna maana kumtumikia Mungu. Kuna faida ya namna gani kutunza maagizo yake au kutembea huku mkiomboleza mbele za Bwana wa Majeshi?

15

גַּם	רִשְׁעָה	עֹשֵׂי	נִבְנוּ	גַּם־	זֵדִים	מְאַשְּׁרִים	אֲנַחְנוּ	וְעַתָּה
hata	uovu	wanaofanya	wanaojengwa	hata	wenye-kiburi	tunawaitia-heri	sisi	na-sasa
H1571	H7564		H1129	H1571	H2086	H0833	H0587	H6258

וַיְמַלֵּטוּ׃	אֱלֹהִים	בָּחֲנוּ
na-wanaokoka	Mungu	wanamjaribu
H4422	H0430	H0974

Na sasa tunamwita mwenye kiburi mbarikiwa. Waharifu si kufanikiwa tu, bali kumjaribu Mungu na kumwepuka.”

16

נִדְבְּרוּ	יִרְאֵי	יְהוָה	אִישׁ	אֶת־	רֵעֵהוּ	וַיַּקְשֵׁב	אָז
walizungumza	wanaomwogopa	Yahwe	kila-mtu	na	jirani-yake	na-akasikiliza	wakati-huo
H1696	H3372	H3068	H0376	H0854	H7453	H7181	

וַיִּשְׁמָע	וַיִּכָּתֵב	סֵפֶר	זִכָּרוֹן	לְפָנָיו	לִירֵאֵי	יְהוָה	
na-akasikia	na-ikaandikwa	kitabu-cha	kumbukumbu	mbele-yake	kwa-wanaomwogopa	Yahwe	
H8085	H3789		H2146	H6440	H3372	H3068	

שְׁמוֹ׃	וּלְחֹשְׁבֵי	יְהוָה
jina-lake	na-kwa-wanaokumbuka	Yahwe
H8034	H2803	H3068

Kisha wale wanaomweshimu Bwana walisemezana mmoja baada ya mwingine; Bwana yuko makini kutusikiliza, na kitabu cha kumbukumbu kiliandikwa mbele zake kwa ajili ya wale wanamwogopa Bwana na kuliheshimu jina lake.

17

עֹשָׂה	אֲנִי	אֲשֶׁר	לַיּוֹם	צְבָאוֹת	יְהוָה	אָמַר	לִי	וְהָיוּ
ninafanya	mimi	ambayo	kwa-siku	wa-majeshi	Yahwe	asema	kwangu	na-watakuwa
	H0589		H3117		H3068	H0559		H1961

עַל־	אִישׁ	יַחְמֹל	כַּאֲשֶׁר	עֲלֵיהֶם	וְחָמַלְתִּי	סְגֻלָּה	
juu-ya	mtu	anavyomhurumia	kama-vile	wao	na-nitawahurumia	hazina-maalumu	
	H0376	H2550			H2550	H5459	

אֹתוֹ׃	הָעֹבֵד	בְּנוֹ
yeye	anayemtumikia	mwana-wake
H0853	H5647	

“Watakuwa wangu,” asema Bwana wa majeshi,” hazina zangu, katika siku nitakayotenda; nitawapenda, kama mtu anavyompenda mwanawe anayemhudumia.

18

אֱלֹהִים	עֹבֵד	בֵּין	לְרָשָׁע	צַדִּיק	בֵּין	וּרְאִיתֶם	וְשַׁבְתֶּם	
Mungu	anayemtumikia	kati-ya	na-mwovu	mwenye-haki	kati-ya	na-mtaona	na-mtarudi	
H0430	H5647	H0996	H7563	H6662	H0996	H7200	H7725	

ס	עָבְדוֹ׃	לֹא	לַאֲשֶׁר
[selah]	amemtumikia	ambaye-hapana	na-yule
	H5647	H3808	

Kisha zaidi sana nitatofautisha kati ya haki wenye haki na waovu, kati ya anayemwabudu Mungu na asiyemwabudu yeye.

Chapter 4

כָּל־ וְהָיוּ כַּתַּנּוּר בֹּעֵר בָּא הַיּוֹם הִנֵּה כִּי־ 1
wote na–watakuwa kama–tanuru inayowaka inakuja siku tazama kwa–sababu
H3605 H1961 H8574 H0935 H3117 H2009

הַבָּא הַיּוֹם אֹתָם וְלִהַט קַשׁ רִשְׁעָה׀ עֹשֵׂה וְכָל־ זֵדִים
inayokuja siku wao na–itawachoma makapi uovu wanaofanya na–wote wenye–kiburi
H0935 H3117 H0853 H3857 H7179 H7564 H3605 H2086

וְעָנָף׃ שֹׁרֶשׁ לָהֶם יַעֲזֹב לֹא־ אֲשֶׁר צְבָאוֹת יְהוָה אָמַר׀
wala–tawi mzizi kwao itawaacha hapana ambayo wa–majeshi Yahwe asema
H6057 H8328 H1992 H3808 H3068 H0559

Tazama, siku inakuja, inaka kama tanuru, ambayo wote wenye kiburi na waharifu watakuwa mabua. siku inakuja itawachoma," asema Bwana wa Majeshi, "siku hiyo itaondoa mzizi au shina.

וּמַרְפֵּא צְדָקָה שֶׁמֶשׁ שְׁמִי׀ יִרְאֵי לָכֶם וְזָרְחָה 2
na–uponyaji la–haki jua jina–langu mnaoogopa kwenu na–litachomoza
H4832 H6666 H8121 H8034 H3373 H2224

מַרְבָק׃ כְּעֻגְלֵי וּפִשְׁתֶּם וִיצָאתֶם בְּכִנְפֶיהָ
zizi kama–ndama–wa na–mtaruka na–mtatoka katika–mbawa–zake
H4770 H5695 H3318 H3671

Lakini kwenu mnaoliogopa jina langu, jua la haki litawaangazia na uponyaji katika mbawa zake. Mtarukaruka kama ndama zizini.

רַגְלֵיכֶם כַּפּוֹת תַּחַת אֵפֶר יִהְיוּ כִּי־ רְשָׁעִים וְעַסּוֹתֶם 3
miguu–yenu nyayo–za chini–ya majivu watakuwa kwa–sababu waovu na–mtawakanyaga
H7272 H3709 H8478 H0665 H1961 H7563 H6072

פ צְבָאוֹת׃ יְהוָה אָמַר עֹשֶׂה אֲנִי אֲשֶׁר בְּיוֹם
[selah] wa–majeshi Yahwe asema ninafanya mimi ambayo katika–siku
H3068 H0559 H0589 H3117

Na waovu wote mtawakanyaga chini, watakuwa majivu chini ya nyazo za miguu yenu siku hiyo nitatenda,"asema Bwana wa Majeshi.

בְּחֹרֵב אוֹתָו צִוִּיתִי אֲשֶׁר׀ עַבְדִּי מֹשֶׁה תּוֹרַת זִכְרוּ 4
katika–Horebu yeye nilimwamuru ambayo mtumishi–wangu Musa sheria–ya kumbukeni
H2722 H0853 H6680 H5650 H4872 H8451 H2142

וּמִשְׁפָּטִים׃ חֻקִּים יִשְׂרָאֵל כָּל־ עַל־
na–hukumu amri Israeli yote juu–ya
H4941 H2706 H3478 H3605

Kumbukeni kutii sheria za mtumishi wangu Musa, mmri na sheria nilizomwamuru huko Horebu, kwa Israel wote.

יְהוָה יוֹם בֹּוא לִפְנֵי הַנָּבִיא אֵלִיָּה אֶת לָכֶם שֹׁלֵחַ אָנֹכִי הִנֵּה 5
ya–Yahwe siku kuja kabla–ya nabii Eliya (kitu–kile) kwenu ninatuma mimi tazama
H3068 H3117 H0935 H6440 H5030 H0452 H0853 H7971 H0595 H2009

וְהַנּוֹרָא׃ הַגָּדוֹל
na–ya–kuogofya kuu
H3372

Tazama, nitamtuma Eliya nabii mbele ya siku kuu na yenye kutisha ya kuja kwa Bwana.

פֶּן־	אֲבוֹתָם	עַל־	בָּנִים	וְלֵב	בָּנִים	עַל־	אָבוֹת	לֵב־	וְהֵשִׁיב	6
isije	baba–zao	kwa	watoto	na–moyo–wa	watoto	kwa	baba	moyo–wa	na–ataigeuza	
H6435	H0001						H0001		H7725	

חֵרֶם׃	הָאָרֶץ	אֶת־	וְהִכֵּיתִי	אָבֹוא
laana	nchi	(kitu–kile)	na–nikaipiga	nikaje
	H0776	H0853	H5221	H0935

Atarudisha moyo wa baba kwa watoto, na mioyo ya watoto kwa baba zao; ili kwamba nisije nikaiangamiza nchi kwa uharibifu wote.”

Matthew

Chapter 1

1

Βίβλος	γενέσεως	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	υἱοῦ	Δαυὶδ,	υἱοῦ	Ἀβραάμ.
Kitabu	cha–uzazi	wa–Iēsoûs	Christós	mwana	wa–Daudí	mwana	wa–Abraám
G0976	G1078	G2424	G5547	G5207	G1138	G5207	G0011

Kitabu cha ukoo wa Yesu Kristo mwana wa Daudi, mwana wa Ibrahimu.

2

Ἀβραὰμ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰσαάκ;	Ἰσαὰκ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰακώβ;	Ἰακὼβ
Abraám	alizaa	–	Isaák	Isaák	na	alizaa	–	Iakṓb	Iakṓb
G0011	G1080	G3588	G2464	G2464	G1161	G1080	G3588	G2384	G2384

δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰούδαν	καὶ	τοὺς	ἀδελφοὺς	αὐτοῦ;
na	alizaa	–	Ioúdas	na	–	ndugu	zake
G1161	G1080	G3588	G2455	G2532	G3588	G0080	G0846

Ibrahimu alikuwa baba wa Isaka, na Isaka baba wa Yakobo, na Yakobo baba wa Yuda na ndugu zake.

3

Ἰούδας	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Φαρὲς	καὶ	τὸν	Ζαρὰ	ἐκ	τῆς	Θάμαρ;
Ioúdas	na	alizaa	–	Pharés	na	–	Zará	kutoka–kwa	–	Thámár
G2455	G1161	G1080	G3588	G5329	G2532	G3588	G2196	G1537	G3588	G2283

Φαρὲς	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἑσρώμ;	Ἑσρὼμ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀράμ;
Pharés	na	alizaa	–	Hesrṓm	Hesrṓm	na	alizaa	–	Arám
G5329	G1161	G1080	G3588	G2074	G2074	G1161	G1080	G3588	G0689

Yuda alikuwa baba wa Peresi na Sera kwa Tamari, Peresi baba wa Hezeroni, na Hezeroni baba wa Ramu.

4

Ἀρὰμ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀμιναδάβ;	Ἀμιναδὰβ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ναασσών;
Arám	na	alizaa	–	Aminadáb	Aminadáb	na	alizaa	–	Naassṓn
G0689	G1161	G1080	G3588	G0284	G0284	G1161	G1080	G3588	G3476

Ναασσὼν	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Σαλμών;
Naassṓn	na	alizaa	–	Salmṓn
G3476	G1161	G1080	G3588	G4533

Ramu alikuwa baba wa Aminadabu, Aminadabu baba wa Nashoni, na Nashoni baba wa Salimoni.

5

Σαλμὼν	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Βόες	ἐκ	τῆς	Ῥαχάβ;	Βόες	δὲ
Salmṓn	na	alizaa	–	Boés	kutoka–kwa	–	Rhachháb	Boés	na
G4533	G1161	G1080	G3588	G1003	G1537	G3588	G4477	G1003	G1161

ἐγέννησεν	τὸν	Ἰωβὴδ	ἐκ	τῆς	Ῥούθ;	Ἰωβὴδ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν
alizaa	–	Iōbēd	kutoka–kwa	–	Rhoúth	Iōbēd	na	alizaa	–
G1080	G3588	G5601	G1537	G3588	G4503	G5601	G1161	G1080	G3588

Ἰεσσαί;
Iessaí
G2421

Salimoni alikuwa baba wa Boazi kwa Rahabu, Boazi baba wa Obedi kwa Ruth, Obedi baba wa Yese,

6	Ἰεσσαὶ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Δαυὶδ	τὸν	βασιλέα.	Δαυὶδ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν
	Iessaí	na	alizaa	–	Daudí	–	mfalme	Daudí	na	alizaa	–
	G2421	G1161	G1080	G3588	G1138	G3588	G0935	G1138	G1161	G1080	G3588

Σολομῶνα	ἐκ	τῆς	τοῦ	Οὐρίου;
Solomón	kutoka–kwa	–	mke–wa	Ouríou
G4672	G1537	G3588	G3588	G3774

Yese alikuwa baba wa mfalme Daudi. Daudi alikuwa baba wa Sulemani kwa mke wa Uria.

7	Σολομὼν	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ῥοβοάμ;	Ῥοβοὰμ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀβιά;
	Solomón	na	alizaa	–	Rhoboám	Rhoboám	na	alizaa	–	Abiá
	G4672	G1161	G1080	G3588	G4497	G4497	G1161	G1080	G3588	G0007

Ἀβιὰ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀσάφ;	
Abiá	na	alizaa	–	Asáph	
G0007	G1161	G1080	G3588	G0760	

Sulemani alikuwa baba wa Rehoboamu, Rehoboamu baba wa Abiya, Abiya baba wa Asa.

8	Ἀσὰφ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰωσαφάτ;	Ἰωσαφὰτ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰωράμ;
	Asáph	na	alizaa	–	Iōsaphát	Iōsaphát	na	alizaa	–	Iōrám
	G0760	G1161	G1080	G3588	G2498	G2498	G1161	G1080	G3588	G2496

Ἰωρὰμ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ὀζίαν;	
Iōrám	na	alizaa	–	Ozías	
G2496	G1161	G1080	G3588	G3604	

Asa alikuwa baba wa Yehoshafati, Yehoshafati baba wa Yoramu, na Yoramu baba wa Uzia.

9	Ὀζίας	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰωαθάμ;	Ἰωαθὰμ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἄχαζ;	Ἄχαζ
	Ozías	na	alizaa	–	Iōathám	Iōathám	na	alizaa	–	Ácház	Ácház
	G3604	G1161	G1080	G3588	G2488	G2488	G1161	G1080	G3588	G0881	G0881

δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἑζεκίαν;	
na	alizaa	–	Hezekías	
G1161	G1080	G3588	G1478	

Uzia alikuwa baba wa Yothamu, Yothamu baba wa Ahazi, Ahazi baba wa Hezekia.

10	Ἑζεκίας	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Μανασσῆ;	Μανασσῆς	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀμώς;
	Hezekías	na	alizaa	–	Manassés	Manassés	na	alizaa	–	Amós
	G1478	G1161	G1080	G3588	G3128	G3128	G1161	G1080	G3588	G0301

Ἀμὼς	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰωσίαν;	
Amós	na	alizaa	–	Iōsías	
G0301	G1161	G1080	G3588	G2502	

Hezekia alikuwa baba wa Manase, Manase baba wa Amoni na Amoni baba wa Yosia.

11	Ἰωσίας	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰεχονίαν	καὶ	τοὺς	ἀδελφοὺς	αὐτοῦ,	ἐπὶ
	Iōsías	na	alizaa	–	Iechonías	na	–	ndugu	zake	wakati–wa
	G2502	G1161	G1080	G3588	G2423	G2532	G3588	G0080	G0846	G1909

τῆς	μετοικεσίας	Βαβυλῶνος.
–	uhamisho	wa–Babulón
G3588	G3350	G0897

Yosia alikuwa baba wa Yekonia na kaka zake wakati wa kuchukuliwa kwenda Babeli.

12	Μετὰ	δὲ	τὴν	μετοικεσίαν	Βαβυλῶνος,	Ἰεχονίας	ἐγέννησεν	τὸν	Σαλαθιήλ;
	Baada–ya	na	–	uhamisho	wa–Babulŏn	Iechonías	alizaa	–	Salathiél
	G3326	G1161	G3588	G3350	G0897	G2423	G1080	G3588	G4528

Σαλαθιὴλ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ζοροβαβέλ;
Salathiél	na	alizaa	–	Zorobabél
G4528	G1161	G1080	G3588	G2216

Na baada ya kuchukuliwa kwenda Babeli, Yekonia alikuwa baba wa Shatieli, Shatieli alikuwa babu yake na Zerubabeli.

13	Ζοροβαβὲλ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀβιούδ;	Ἀβιοὺδ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἐλιακίμ;
	Zorobabél	na	alizaa	–	Abioúd	Abioúd	na	alizaa	–	Eliakím
	G2216	G1161	G1080	G3588	G0010	G0010	G1161	G1080	G3588	G1662

Ἐλιακὶμ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀζώρ;
Eliakím	na	alizaa	–	Azŏr
G1662	G1161	G1080	G3588	G0107

Zerubabeli alikuwa baba wa Abiudi, Abiudi baba wa Eliakimu, na Eliakimu baba wa Azori.

14	Ἀζὼρ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Σαδώκ;	Σαδὼκ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἀχίμ;	Ἀχὶμ
	Azŏr	na	alizaa	–	Sadŏk	Sadŏk	na	alizaa	–	Achím	Achím
	G0107	G1161	G1080	G3588	G4524	G4524	G1161	G1080	G3588	G0885	G0885

δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἐλιούδ;	
na	alizaa	–	Elioúd	
G1161	G1080	G3588	G1664	

Azori alikuwa baba wa Zadoki, Zadoki baba wa Akimu, na Akimu baba wa Eliudi.

15	Ἐλιοὺδ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἐλεάζαρ;	Ἐλεάζαρ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ματθάν;
	Elioúd	na	alizaa	–	Eleázar	Eleázar	na	alizaa	–	Matthán
	G1664	G1161	G1080	G3588	G1648	G1648	G1161	G1080	G3588	G3157

Ματθὰν	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰακώβ;
Matthán	na	alizaa	–	Iakŏb
G3157	G1161	G1080	G3588	G2384

Eliudi alikuwa baba wa Elieza, Elieza baba wa Matani na Matani baba wa Yakobo.

16	Ἰακὼβ	δὲ	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰωσὴφ	τὸν	ἄνδρα	Μαρίας,	ἐξ
	Iakŏb	na	alizaa	–	Iōsḗph	–	mume	wa–María	ambaye–kutoka–kwake
	G2384	G1161	G1080	G3588	G2501	G3588	G0435	G3137	G1537

ἧς	ἐγεννήθη	Ἰησοῦς,	ὁ	λεγόμενος	Χριστός.
yeye	alizaliwa	Iēsoûs	–	aitwaye	Christós
G3739	G1080	G2424	G3588	G3004	G5547

Yakobo alikuwa baba wa Yusufu mume wa Mariamu, ambaye kwa yeye Yesu alizaliwa, aitwaye Kristo.

17	Πᾶσαι	οὖν	αἱ	γενεαὶ	ἀπὸ	Ἀβραὰμ	ἕως	Δαυὶδ	γενεαὶ	δεκατέσσαρες;	καὶ
	Zote	basi	–	vizazi	kutoka	Abraám	hadi	Daudí	vizazi	kumi–na–nne	na
	G3956	G3767	G3588	G1074	G0575	G0011	G2193	G1138	G1074	G1180	G2532

ἀπὸ	Δαυὶδ	ἕως	τῆς	μετοικεσίας	Βαβυλῶνος,	γενεαὶ	δεκατέσσαρες;	καὶ	ἀπὸ
kutoka	Daudí	hadi	–	uhamisho	wa–Babulŏn	vizazi	kumi–na–nne	na	kutoka
G0575	G1138	G2193	G3588	G3350	G0897	G1074	G1180	G2532	G0575

τῆς	μετοικεσίας	Βαβυλῶνος	ἕως	τοῦ	Χριστοῦ,	γενεαὶ	δεκατέσσαρες.
–	uhamisho	wa–Babulŏn	hadi	–	Christós	vizazi	kumi–na–nne
G3588	G3350	G0897	G2193	G3588	G5547	G1074	G1180

Vizazi vyote tangu Ibrahimu hadi Daudi vilikuwa vizazi kumi na vinne, kutoka Daudi hadi kuchukuliwa kwenda Babeli vizazi kumi na vinne, na kutoka kuchukuliwa kwenda Babeli hadi Kristo vizazi kumi na vinne.

18	Τοῦ	δὲ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ	ἡ	γένεσις	οὕτως	ἦν.	μνηστευθείσης	
	–	Na	wa–Iēsoûs	Christós	–	kuzaliwa	hivi	kulikuwa	alipokuwa–amechumbiwa	
	G3588	G1161	G2424	G5547	G3588	G1078	G3779	G1510	G3423	

τῆς	μητρὸς	αὐτοῦ	Μαρίας	τῷ	Ἰωσήφ,	πρὶν	ἢ	συνελθεῖν	αὐτοὺς,	εὑρέθη
–	mama	yake	María	kwa	Iōsḗph	kabla	ya	kukutana	wao	alipatikana
G3588	G3384	G0846	G3137	G3588	G2501	G4250	G2228	G4905	G0846	G2147

ἐν	γαστρὶ	ἔχουσα	ἐκ	πνεύματος	ἁγίου.
katika	tumbo	akiwa–na–mimba	kutoka–kwa	Roho	Mtakatifu
G1722	G1064	G2192	G1537	G4151	G0040

Kuzaliwa kwa Yesu Kristo kulikuwa kwa namna hii. Mama yake, Mariamu, alichumbiwa na Yusufu, lakini kabla hawajakutana, alionekana kuwa na mimba kwa uwezo wa Roho Mtakatifu.

19	Ἰωσὴφ	δὲ,	ὁ	ἀνὴρ	αὐτῆς,	δίκαιος	ὢν,	καὶ	μὴ	θέλων	αὐτὴν
	Iōsḗph	na	–	mume	wake	mwenye–haki	akiwa	na	si	akitaka	yeye
	G2501	G1161	G3588	G0435	G0846	G1342	G1510	G2532	G3361	G2309	G0846

δειγματίσαι,	ἐβουλήθη	λάθρᾳ	ἀπολῦσαι	αὐτήν.
kumwaibisha	alikusudia	kwa–siri	kumwacha	yeye
G1165	G1014	G2977	G0630	G0846

Mume wake Yusufu, alikuwa mtu mwenye haki hakutaka kumwaibisha hadharani. Aliamua kusitisha uchumba wake naye kwa siri.

20	ταῦτα	δὲ	αὐτοῦ	ἐνθυμηθέντος,	ἰδοὺ,	ἄγγελος	Κυρίου	κατ’	ὄναρ
	mambo–haya	lakini	yeye	alipoyafikiri	tazama	malaika	wa–Bwana	katika	ndoto
	G3778	G1161	G0846	G1760	G3708	G0032	G2962	G2596	G3677

ἐφάνη	αὐτῷ,	λέγων,	Ἰωσὴφ,	υἱὸς	Δαυίδ,	μὴ	φοβηθῇς	παραλαβεῖν
alimtokea	kwake	akisema	Iōsḗph	mwana	wa–Daudí	usi	ogope	kumchukua
G5316	G0846	G3004	G2501	G5207	G1138	G3361	G5399	G3880

Μαρίαν	τὴν	γυναῖκά	σου;	τὸ	γὰρ	ἐν	αὐτῇ	γεννηθὲν,	ἐκ
María	–	mke	wako	kile	kwa–maana	ndani	yake	kilichozaliwa	kutoka–kwa
G3137	G3588	G1135	G4771	G3588	G1063	G1722	G0846	G1080	G1537

Πνεύματός	ἐστιν	Ἁγίου.
Roho	ni	Mtakatifu
G4151	G1510	G0040

Alipokuwa akifikiri juu ya mambo haya, Malaika wa Bwana alimtokea katika ndoto, akisema,'' Yusufu mwana wa Daudi, usiogope kumchukua Mariamu kama mkeo, kwa sababu mimba aliyonayo ni kwa uweza wa Roho Mtakatifu.

21	τέξεται	δὲ	υἱὸν,	καὶ	καλέσεις	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ	Ἰησοῦν;	αὐτὸς
	atazaa	na	mwana	na	utamwita	–	jina	lake	Iēsoûs	yeye
	G5088	G1161	G5207	G2532	G2564	G3588	G3686	G0846	G2424	G0846

γὰρ	σώσει	τὸν	λαὸν	αὐτοῦ	ἀπὸ	τῶν	ἁμαρτιῶν	αὐτῶν.
kwa–maana	atawaokoa	–	watu	wake	kutoka	–	dhambi	zao
G1063	G4982	G3588	G2992	G0846	G0575	G3588	G0266	G0846

Atajifungua mtoto wa kiume na utamwita jina lake Yesu, kwa maana atawaokoa watu wake na dhambi zao.''

22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Κυρίου διὰ
Hili na lote limetokea ili litimizwe lile lililosemwa na Bwana kupitia
G3778 G1161 G3650 G1096 G2443 G4137 G3588 G2046 G5259 G2962 G1223

τοῦ προφήτου, λέγοντος,
– nabii akisema
G3588 G4396 G3004

Yote haya yalitokea kutimizwa kile kilichonenwa na Bwana kwa njia ya nabii, akisema,

23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ
Tazama – bikira katika tumbo atakuwa-na-mimba na atazaa mwana na
G3708 G3588 G3933 G1722 G1064 G2192 G2532 G5088 G5207 G2532

καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον,
watamwita – jina lake Emmanoúēl ambalo ni likitafsiriwa
G2564 G3588 G3686 G0846 G1694 G3739 G1510 G3177

Μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός.
Pamoja-nasi sisi – Mungu
G3326 G1473 G3588 G2316

“Tazama, bikira atachukua mimba na kuzaa mtoto wa kiume, na watamwita jina lake Imanueli”— maana yake, “Mungu pamoja nasi.”

24 ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν
akiamka na – Iōsḗph kutoka – usingizi alifanya kama alivyomwagiza
G1453 G1161 G3588 G2501 G0575 G3588 G5258 G4160 G5613 G4367

αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
yeye – malaika wa-Bwana na akamchukua – mke wake
G0846 G3588 G0032 G2962 G2532 G3880 G3588 G1135 G0846

Yusufu aliamka kutoka usingizini na kufanya kama malaika wa Bwana alivyomwamuru na alimchukua kama mkewe.

25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν; καὶ ἐκάλεσεν τὸ
na haku mjua yeye hadi wakati alipozaa mwana na akamwita –
G2532 G3756 G1097 G0846 G2193 G3739 G5088 G5207 G2532 G2564 G3588

ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
jina lake Iēsoûs
G3686 G0846 G2424

Hata hivyo, hakulala naye mpaka alipojifungua mtoto wa kiume na alimwita jina lake Yesu.

Chapter 2

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ, γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις
– Na Iēsoûs alipozaliwa katika Bēthleem ya Ioudaía katika siku
G3588 G1161 G2424 G1080 G1722 G0965 G3588 G2449 G1722 G2250

Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς
za-Hērṓdēs – mfalme tazama mamajusi kutoka mashariki walifika katika
G2264 G3588 G0935 G3708 G3097 G0575 G0395 G3854 G1519

Ἱεροσόλυμα,
Hierosolúma
G2414

Baada ya Yesu kuzaliwa katika Bethelehem ya Uyahudi katika siku za mfalme Herode, watu wasomi kutoka mashariki ya mbali walifika Yerusalemu wakisema,

2	λέγοντες,	Ποῦ	ἐστιν	ὁ	τεχθεὶς	βασιλεὺς	τῶν	Ἰουδαίων?	εἴδομεν
	wakisema	Yuko–wapi	ni	–	aliyezaliwa	mfalme	wa	Wayahudi	tuliona
	G3004	G4226	G1510	G3588	G5088	G0935	G3588	G2453	G3708

γὰρ	αὐτοῦ	τὸν	ἀστέρα	ἐν	τῇ	ἀνατολῇ,	καὶ	ἤλθομεν	προσκυνῆσαι
kwa–maana	yake	–	nyota	katika	–	mashariki	na	tulikuja	kumwabudu
G1063	G0846	G3588	G0792	G1722	G3588	G0395	G2532	G2064	G4352

αὐτῷ.
yeye
G0846

“Yuko wapi yeye ambaye aliyezaliwa Mfalme wa Wayahudi? Tuliiona nyota yake mashariki nasi tumekuja kumwabudu.”

3	ἀκούσας	δὲ	ὁ	βασιλεὺς	Ἡρῴδης,	ἐταράχθη,	καὶ	πᾶσα	Ἱεροσόλυμα
	aliposikia	na	–	mfalme	Hērṓdēs	alifadhaika	na	wote	Hierosolúma
	G0191	G1161	G3588	G0935	G2264	G5015	G2532	G3956	G2414

μετ’	αὐτοῦ.
pamoja–naye	yeye
G3326	G0846

Pindi Mfalme herode aliposikia haya alifadhaika, na Yerusalemu yote pamoja naye.

4	καὶ	συναγαγὼν	πάντας	τοὺς	ἀρχιερεῖς	καὶ	γραμματεῖς	τοῦ	λαοῦ,
	na	akiwakusanya	wote	–	makuhani–wakuu	na	waandishi	wa	watu
	G2532	G4863	G3956	G3588	G0749	G2532	G1122	G3588	G2992

ἐπυνθάνετο	παρ’	αὐτῶν	ποῦ	ὁ	Χριστὸς	γεννᾶται.
aliuliza	kutoka–kwao	wao	wapi	–	Christós	anazaliwa
G4441	G3844	G0846	G4226	G3588	G5547	G1080

Herode akawakusanya wakuu wa makuhani wote na waandishi wa watu, naye akawauliza, “Kristo atazaliwa wapi?”

5	οἱ	δὲ	εἶπαν	αὐτῷ,	Ἐν	Βηθλέεμ	τῆς	Ἰουδαίας:	οὕτως	γὰρ
	wao	na	walisema	kwake	Katika	Bēthleem	ya	Ioudaía	hivyo	kwa–maana
	G3588	G1161	G3004	G0846	G1722	G0965	G3588	G2449	G3779	G1063

γέγραπται	διὰ	τοῦ	προφήτου:	
imeandikwa	kupitia	–	nabii	
G1125	G1223	G3588	G4396	

Wakamwabia, “Katika Bethelehemu ya Uyahudi, kwa kuwa hivi ndivyo ilivyoandikwa na nabii,

6	Καὶ	σύ,	Βηθλέεμ,	γῆ	Ἰούδα,	οὐδαμῶς	ἐλαχίστη	εἶ
	Na	wewe	Bēthleem	nchi	ya–Ioúda	kwa–vyovyote–si	mdogo–kabisa	uko
	G2532	G4771	G0965	G1093	G2448	G3760	G1646	G1510

ἐν	τοῖς	ἡγεμόσιν	Ἰούδα,	ἐκ	σοῦ	γὰρ	ἐξελεύσεται	
miongoni–mwa	–	watawala	wa–Ioúda	kutoka–kwako	wewe	kwa–maana	atatoka	
G1722	G3588	G2232	G2448	G1537	G4771	G1063	G1831	

ἡγούμενος,	ὅστις	ποιμανεῖ	τὸν	λαόν	μου	τὸν	Ἰσραήλ.
kiongozi	ambaye	atawachunga	–	watu	wangu	–	Israēl
G2233	G3748	G4165	G3588	G2992	G1473	G3588	G2474

Nawe Bethelehemu, katika nchi ya Yuda, si mdogo miongoni mwa viongozi wa Yuda, kwa kuwa kutoka kwako atakuja mtawala atakayewachunga watu wangu Israeli.”

7 Τότε Ndipo G5119 Ἡρῴδης, Hērṓdēs G2264 λάθρᾳ kwa–siri G2977 καλέσας akiwaita G2564 τοὺς – G3588 μάγους, mamajusi G3097 ἠκρίβωσεν alichunguza G0198 παρ’ kutoka–kwao G3844 αὐτῶν wao G0846

τὸν – G3588 χρόνον wakati G5550 τοῦ wa G3588 φαινομένου kuonekana G5316 ἀστέρος. nyota G0792

Hivyo Herode aliwaita wale wasomi kwa siri na kuwauliza ni wakati gani hasa nyota ilikuwa imeonekana.

8 καὶ na G2532 πέμψας akiwatuma G3992 αὐτοὺς wao G0846 εἰς kwenda G1519 Βηθλέεμ, Bēthleem G0965 εἶπεν, alisema G3004 Πορευθέντες, Mkienda G4198 ἐξετάσατε chungunzeni G1833

ἀκριβῶς kwa–makini G0199 περὶ kuhusu G4012 τοῦ – G3588 παιδίου; mtoto G3813 ἐπὰν wakati G1875 δὲ na G1161 εὕρητε, mkimpata G2147 ἀπαγγείλατέ niletee–habari G0518 μοι, mimi G1473 ὅπως ili G3704

κἀγὼ mimi–pia G2504 ἐλθὼν, nikija G2064 προσκυνήσω nimwabudu G4352 αὐτῷ. yeye G0846

Akawatuma Bethelehem, akisema, “Nendeni kwa uangalifu mkamtafute mtoto aliyezaliwa. Wakati mtakapomwona, nileteeni habari ili kwamba mimi pia niweze kuja na kumwabudu.”

9 οἱ wao G3588 δὲ na G1161 ἀκούσαντες wakisikia G0191 τοῦ – G3588 βασιλέως, mfalme G0935 ἐπορεύθησαν; walikwenda G4198 καὶ na G2532 ἰδοὺ, tazama G3708 ὁ – G3588 ἀστὴρ, nyota G0792

ὃν ambayo G3739 εἶδον waliona G3708 ἐν katika G1722 τῇ – G3588 ἀνατολῇ, mashariki G0395 προῆγεν iliwatangulia G4254 αὐτούς, wao G0846 ἕως hadi G2193 ἐλθὼν, ikija G2064 ἐστάθη ilisimama G2476

ἐπάνω juu–ya G1883 οὗ mahali–ambapo G3757 ἦν alikuwa G1510 τὸ – G3588 παιδίον. mtoto G3813

Baada ya kuwa wamemsikia mfalme, waliendelea na safari yao, na nyota ile waliyokuwa wameiona mashariki iliwatangulia hadi iliposimama juu ya mahali mtoto aliyezaliwa alipokuwa.

10 ἰδόντες wakiona G3708 δὲ na G1161 τὸν – G3588 ἀστέρα, nyota G0792 ἐχάρησαν walifurahi G5463 χαρὰν furaha G5479 μεγάλην kubwa G3173 σφόδρα. sana G4970

Wakati walipoiona nyota, walifurahi kwa furaha kuu mno.

11 καὶ na G2532 ἐλθόντες wakija G2064 εἰς ndani–ya G1519 τὴν – G3588 οἰκίαν, nyumba G3614 εἶδον walimwona G3708 τὸ – G3588 παιδίον mtoto G3813 μετὰ pamoja–na G3326 Μαρίας María G3137

τῆς – G3588 μητρὸς mama G3384 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 πεσόντες, wakianguka G4098 προσεκύνησαν walimwabudu G4352 αὐτῷ: yeye G0846 καὶ na G2532 ἀνοίξαντες wakifungua G0455 τοὺς – G3588

θησαυροὺς hazina G2344 αὐτῶν, zao G0846 προσήνεγκαν walimtolea G4374 αὐτῷ yeye G0846 δῶρα: zawadi G1435 χρυσὸν dhahabu G5557 καὶ na G2532 λίβανον ubani G3030 καὶ na G2532

σμύρναν. manemane G4666

Waliingia nyumbani na kumuona mtoto aliyezaliwa na Mariamu mama yake. Walimsujudia na kumwabudu. Walifungua hazina zao na kumtolea zawadi za dhahabu, uvumba, na manemane.

12 καὶ χρηματισθέντες κατ’ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι’ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

na wakionywa katika ndoto si kurudi kwa Hērṓdēs kupitia njia–nyingine njia waliondoka kwenda – nchi yao

G2532 G5537 G2596 G3677 G3361 G0344 G4314 G2264 G1223 G0243 G3598 G0402 G1519 G3588 G5561 G0846

Mungu aliwaonya katika ndoto wasirudi kwa Herode, hivyo, waliondoka kurudi katika nchi yao kwa njia nyingine.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ’ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, Ἐγερθεὶς, παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι; μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

Walipoondoka na wao tazama malaika wa–Bwana anatokea kat’ katika ndoto kwa kwa – mtoto na mama yake yake na ukimbie kwenda Aígyptos na ukae huko hadi wakati nitakapokwambia wewe anakaribia kwa–maana Hērṓdēs kumtafuta – mtoto ili kumwangamiza yeye

G0402 G1161 G0846 G3708 G0032 G2962 G5316 G2596 G3677 G3588 G2501 G3004 G1453 G3880 G3588 G3813 G2532 G3588 G3384 G0846 G2532 G5343 G1519 G0125 G2532 G1510 G1563 G2193 G0302 G3004 G4771 G3195 G1063 G2264 G2212 G3588 G3813 G3588 G0622 G0846

Baada ya kuwa wameondoka, malaika wa Bwana alimtokea Yusufu katika ndoto na kusema, “Inuka, mchukue mtoto na mama yake na mkimbilie Misri. Bakini huko mpaka nitakapowaambia, kwa kuwa Herode atamtafuta mtoto ili amwangamize.

14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς, παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,

yeye na akiamka alimchukua – mtoto na – mama yake usiku na aliondoka kwenda Aígyptos

G3588 G1161 G1453 G3880 G3588 G3813 G2532 G3588 G3384 G0846 G3571 G2532 G0402 G1519 G0125

Usiku huo Yusufu aliamka na kumchukua mtoto na mama yake na kukimbilia Misri.

15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου; ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

na alikuwa huko hadi – kifo cha–Hērṓdēs ili litimizwe lile lililosemwa na Bwana kupitia – nabii akisema Kutoka Aígyptos nilimwita – mwana wangu

G2532 G1510 G1563 G2193 G3588 G5054 G2264 G2443 G4137 G3588 G2046 G5259 G2962 G1223 G3588 G4396 G3004 G1537 G0125 G2564 G3588 G5207 G1473

Aliishi huko hadi Herode alipo kufa. Hii ilitimiza kile Bwana alichokuwa amenena kupitia nabii, “Kutoka Misri nimemwita mwanangu.”

16 Τότε Ndipo G5119 Ἡρῴδης, Hērṓdēs G2264 ἰδὼν akiona G3708 ὅτι kwamba G3754 ἐνεπαίχθη alidanganywa G1702 ὑπὸ na G5259 τῶν – G3588 μάγων, mamajusi G3097 ἐθυμώθη alikasirika G2373 λίαν, sana G3029 καὶ na G2532 ἀποστείλας, akituma G0649 ἀνεῖλεν aliua G0337 πάντας wote G3956 τοὺς – G3588 παῖδας watoto G3816 τοὺς – G3588 ἐν katika G1722 Βηθλέεμ Bēthleem G0965 καὶ na G2532 ἐν katika G1722 πᾶσι yote G3956 τοῖς – G3588 ὁρίοις mipaka G3725 αὐτῆς, yake G0846 ἀπὸ kutoka G0575 διετοῦς miaka-miwili G1332 καὶ na G2532 κατωτέρω, chini G2736 κατὰ kulingana-na G2596 τὸν – G3588 χρόνον wakati G5550 ὃν ambao G3739 ἠκρίβωσεν alichunguza G0198 παρὰ kutoka-kwa G3844 τῶν – G3588 μάγων. mamajusi G3097

Kisha Herode, alipoona kuwa amedhihakiwa na watu wasomi, alikasirika sana. Aliagiza kuuawa kwa watoto wote wa kiume waliokuwa Bethelehemu na wote katika eneo lile ambao walikuwa na umri wa miaka miwili na chini yake kulingana na wakati aliokuwa amekwisha thibitisha kabisa kutoka kwa wale watu wasomi.

17 τότε ndipo G5119 ἐπληρώθη ilitimizwa G4137 τὸ lile G3588 ῥηθὲν lililosemwa G2046 διὰ kupitia G1223 Ἱερεμίου Hieremías G2408 τοῦ – G3588 προφήτου, nabii G4396 λέγοντος, akisema G3004

Ndipo lilipotimizwa lile neno lililonenwa kwa kinywa cha nabii Yeremia,

18 Φωνὴ Sauti G5456 ἐν katika G1722 Ῥαμὰ Rhamá G4471 ἠκούσθη, ilisikika G0191 κλαυθμὸς kilio G2805 καὶ na G2532 ὀδυρμὸς maombolezo G3602 πολύς, mengi G4183 Ῥαχὴλ Rhachél G4478 κλαίουσα akilia G2799 τὰ – G3588 τέκνα watoto G5043 αὐτῆς, wake G0846 καὶ na G2532 οὐκ hakutaka G3756 ἤθελεν kutaka G2309 παρακληθῆναι, kufarijiwa G3870 ὅτι kwa-sababu G3754 οὐκ hawako G3756 εἰσίν. hawako G1510

“Sauti ilisikika Ramah, kilio na maombolezo makubwa, Raheli akiwalilia watoto wake, na alikataa kufarijiwa, kwa sababu hawapo tena.”

19 Τελευτήσαντος Alipofariki G5053 δὲ na G1161 τοῦ – G3588 Ἡρῴδου, Hērṓdēs G2264 ἰδοὺ, tazama G3708 ἄγγελος malaika G0032 Κυρίου wa-Bwana G2962 φαίνεται anatokea G5316 κατ’ katika G2596 ὄναρ ndoto G3677 τῷ kwa G3588 Ἰωσὴφ Iōsḗph G2501 ἐν katika G1722 Αἰγύπτῳ, Aígyptos G0125

Herode alipo kufa, tazama malaika wa Bwana alimtokea Yusufu katika ndoto huko Misri na kusema,

20 λέγων, akisema G3004 Ἐγερθεὶς, Amka G1453 παράλαβε mchukue G3880 τὸ – G3588 παιδίον mtoto G3813 καὶ na G2532 τὴν – G3588 μητέρα mama G3384 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 πορεύου nenda G4198 εἰς katika G1519 γῆν nchi G1093 Ἰσραήλ; ya-Israēl G2474 τεθνήκασιν wamekufa G2348 γὰρ kwa-maana G1063 οἱ wale G3588 ζητοῦντες waliotafuta G2212 τὴν – G3588 ψυχὴν uhai G5590 τοῦ wa G3588 παιδίου. mtoto G3813

“Inuka mchukue mtoto na mama yake, na mwende katika nchi ya Israeli kwa maana waliokuwa wakitafuta uhai wa mtoto wamekufa.”

21	ὁ	δὲ	ἐγερθεὶς	παρέλαβεν	τὸ	παιδίον	καὶ	τὴν	μητέρα	αὐτοῦ,	καὶ
	yeye	na	akiamka	alimchukua	–	mtoto	na	–	mama	yake	na
	G3588	G1161	G1453	G3880	G3588	G3813	G2532	G3588	G3384	G0846	G2532

εἰσῆλθεν	εἰς	γῆν	Ἰσραήλ.
aliingia	katika	nchi	ya–Israēl
G1525	G1519	G1093	G2474

Yusufu aliinuka, akamchukua mtoto pamoja na mama yake, na wakaja katika nchi ya Israeli.

22	ἀκούσας	δὲ	ὅτι	Ἀρχέλαος	βασιλεύει	τῆς	Ἰουδαίας	ἀντὶ	τοῦ		
	lakini–akisikia	na	kwamba	Archeláos	anatawala	–	Ioudaía	badala–ya	–		
	G0191	G1161	G3754	G0745	G0936	G3588	G2449	G0473	G3588		

πατρὸς	αὐτοῦ	Ἡρῴδου,	ἐφοβήθη	ἐκεῖ	ἀπελθεῖν;	χρηματισθεὶς	δὲ	κατ’	ὄναρ,
baba	yake	Hērṓdēs	aliogopa	huko	kwenda	akionywa	na	katika	ndoto
G3962	G0846	G2264	G5399	G1563	G0565	G5537	G1161	G2596	G3677

ἀνεχώρησεν	εἰς	τὰ	μέρη	τῆς	Γαλιλαίας:	
aliondoka	kwenda	–	sehemu	za	Galilaía	
G0402	G1519	G3588	G3313	G3588	G1056	

Lakini aliposikia kuwa Arikelau alikuwa anatawala Yuda mahali pa baba yake Herode, aliogopa kwenda huko. Baada ya Mungu kumuonya katika ndoto, aliondoka kwenda mkoa wa Galilaya

23	καὶ	ἐλθὼν,	κατῴκησεν	εἰς	πόλιν	λεγομένην	Ναζαρέτ;	ὅπως	πληρωθῇ	τὸ
	na	akija	aliishi	katika	mji	uitwao	Nazaréth	ili	litimizwe	lile
	G2532	G2064	G2730	G1519	G4172	G3004	G3478	G3704	G4137	G3588

ῥηθὲν	διὰ	τῶν	προφητῶν,	ὅτι	Ναζωραῖος	κληθήσεται.	
lililosemwa	kupitia	–	manabii	kwamba	Mnazareti	ataitwa	
G2046	G1223	G3588	G4396	G3754	G3480	G2564	

na alienda kuishi katika mji uitwao Nazareti. Hili lilitimiza kile kilichokuwa kimekwisha kunenwa kwa njia ya manabii, kwamba ataitwa Mnazareti.

Chapter 3

1	Ἐν	δὲ	ταῖς	ἡμέραις	ἐκείναις,	παραγίνεται	Ἰωάννης	ὁ	βαπτιστὴς,
	Katika	na	–	siku	zile	anakuja	Iōánnēs	–	mbatizaji
	G1722	G1161	G3588	G2250	G1565	G3854	G2491	G3588	G0910

κηρύσσων	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ	τῆς	Ἰουδαίας,	
akihubiri	katika	–	jangwa	la	Ioudaía	
G2784	G1722	G3588	G2048	G3588	G2449	

Katika siku zile Yohana Mbatizaji alikuja akihubiri katika nyika ya Yuda akisema,

2	‹καὶ›	λέγων,	Μετανοεῖτε:	ἤγγικεν	γὰρ	ἡ	βασιλεία	τῶν	οὐρανῶν.
	na	akisema	Tubuni	imekaribia	kwa–maana	–	ufalme	wa	mbinguni
	G2532	G3004	G3340	G1448	G1063	G3588	G0932	G3588	G3772

“Tubuni kwa maana ufalme wa mbinguni u karibu.”

3 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου,
huyu kwa–maana ni – aliyesemwa kupitia Ēsaïás – nabii
G3778 G1063 G1510 G3588 G2046 G1223 G2268 G3588 G4396

λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
akisema Sauti ya–anayelia katika – jangwa Itengenezeni – njia
G3004 G5456 G0994 G1722 G3588 G2048 G2090 G3588 G3598

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
nyoofu fanyeni – mapito yake
G2117 G4160 G3588 G5147 G0846

Kwa maana huyu ndiye aliyenenwa na nabii Isaya akisema, “sauti ya mtu aitaye kutoka jangwani; 'wekeni tayari njia ya Bwana, yanyoosheni mapito yake.”'

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν
Yeye na – Iōánnēs alikuwa–na – mavazi yake ya nywele
G0846 G1161 G3588 G2491 G2192 G3588 G1742 G0846 G0575 G2359

καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, ἡ δὲ
za–ngamia na mkanda wa–ngozi kuzunguka – kiuno chake – na
G2574 G2532 G2223 G1193 G4012 G3588 G3751 G0846 G3588 G1161

τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
chakula kilikuwa chake nzige na asali ya–mwitu
G5160 G1510 G0846 G0200 G2532 G3192 G0066

Sasa Yohana alivaa manyoya ya ngamia na mkanda wa ngozi kiunoni mwake. Chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwituni.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ
Ndipo walikuwa–wakimjia kwa yeye Hierosolúma na yote – Ioudaía na
G5119 G1607 G4314 G0846 G2414 G2532 G3956 G3588 G2449 G2532

πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου,
yote – nchi–jirani ya Iordánēs
G3956 G3588 G4066 G3588 G2446

Kisha Yerusalemu, Yuda yote, na eneo lote linalozunguka mto Yorodani wakaenda kwake.

6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ’ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι
na walibatizwa katika – Iordánēs mto na yeye wakiungama
G2532 G0907 G1722 G3588 G2446 G4215 G5259 G0846 G1843

τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
– dhambi zao
G3588 G0266 G0846

Walikuwa wakibatizwa naye katika mto Yorodani huku wakitubu dhambi zao.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ
Akiona na wengi wa Mafarisayo na Masadukayo wakija kwa –
G3708 G1161 G4183 G3588 G5330 G2532 G4523 G2064 G1909 G3588

βάπτισμα ‹αὐτοῦ›, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν
ubatizo wake alisema kwao Uzao wa–nyoka nani aliwaonya ninyi
G0908 G0846 G3004 G0846 G1081 G2191 G5101 G5263 G4771

φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς?
kukimbia kutoka – ghadhabu ijayo
G5343 G0575 G3588 G3195 G3709

Lakini alipowaona wengi wa mafarisayo na masadukayo wakija kwake kubatizwa, akawaambia, ''Enyi uzao wa nyoka wenye sumu nani aliye waonya kuikimbia ghadhabu inayokuja?

8	ποιήσατε	οὖν	καρπὸν	ἄξιον	τῆς	μετανοίας.	
	zaeni	basi	matunda	yanayostahili	–	toba	
	G4160	G3767	G2590	G0514	G3588	G3341	

Zaeni matunda yaipasayo toba.

9	καὶ	μὴ	δόξητε	λέγειν	ἐν	ἑαυτοῖς,	Πατέρα	ἔχομεν	τὸν	Ἀβραάμ.
	na	msi	dhani	kusema	katika	nafsi–zenu	Baba	tunaye	–	Abraám
	G2532	G3361	G1380	G3004	G1722	G1438	G3962	G2192	G3588	G0011

λέγω	γὰρ	ὑμῖν,	ὅτι	δύναται	ὁ	Θεὸς	ἐκ	τῶν	λίθων
ninawaambia	kwa–maana	ninyi	kwamba	anaweza	–	Mungu	kutoka	–	mawe
G3004	G1063	G4771	G3754	G1410	G3588	G2316	G1537	G3588	G3037

τούτων	ἐγεῖραι	τέκνα	τῷ	Ἀβραάμ.
haya	kuinua	watoto	kwa	Abraám
G3778	G1453	G5043	G3588	G0011

Na msifikiri na kusemezana miongoni mwenu, 'Tunaye Ibrahimu kama baba yetu.' Kwa kuwa nawaambieni Mungu anaweza kumwinulia Ibrahimu watoto hata kutoka katika mawe haya.

10	ἤδη	δὲ	ἡ	ἀξίνη	πρὸς	τὴν	ῥίζαν	τῶν	δένδρων	κεῖται:	πᾶν	οὖν	
	tayari	na	–	shoka	kwenye	–	mzizi	wa	miti	limewekwa	kila	basi	
	G2235	G1161	G3588	G0513	G4314	G3588	G4491	G3588	G1186	G2749	G3956	G3767	

δένδρον	μὴ	ποιοῦν	καρπὸν	καλὸν	ἐκκόπτεται	καὶ	εἰς	πῦρ	βάλλεται.
mti	usi	ozaa	matunda	mazuri	unakatwa	na	katika	moto	unatupwa
G1186	G3361	G4160	G2590	G2570	G1581	G2532	G1519	G4442	G0906

Tayari shoka limekwisha kuwekwa kwenye mzizi wa miti. Kwahiyo kila mti usiozaa matunda mazuri hukatwa na kutupwa kwenye moto.

11	ἐγὼ	μὲν	ὑμᾶς	βαπτίζω	ἐν	ὕδατι	εἰς	μετάνοιαν;	ὁ	δὲ		
	mimi	kwa–kweli	ninyi	ninawabatiza	katika	maji	kwa	toba	–	lakini		
	G1473	G3303	G4771	G0907	G1722	G5204	G1519	G3341	G3588	G1161		

ὀπίσω	μου	ἐρχόμενος	ἰσχυρότερός	μού	ἐστιν,	οὗ	οὐκ	εἰμὶ	
nyuma–yangu	mimi	anayekuja	ana–nguvu–kuliko	mimi	ni	ambaye	si	niko	
G3694	G1473	G2064	G2478	G1473	G1510	G3739	G3756	G1510	

ἱκανὸς	τὰ	ὑποδήματα	βαστάσαι.	αὐτὸς	ὑμᾶς	βαπτίσει	ἐν	Πνεύματι	
stahili	–	viatu	kubeba	yeye	ninyi	atawabatiza	katika	Roho	
G2425	G3588	G5266	G0941	G0846	G4771	G0907	G1722	G4151	

Ἁγίῳ	καὶ	πυρί.	
Mtakatifu	na	moto	
G0040	G2532	G4442	

Ninawabatiza kwa maji kwa ajili ya toba. Lakini yeye ajaye baada yangu ni mkuu kuliko mimi nami sistahili hata kubeba viatu vyake. Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto.

12	οὗ	τὸ	πτύον	ἐν	τῇ	χειρὶ	αὐτοῦ;	καὶ	διακαθαριεῖ	τὴν	ἅλωνα	
	ambaye	–	pepeto	katika	–	mkono	wake	na	ataisafisha	–	sakafu–ya–kupuria	
	G3739	G3588	G4425	G1722	G3588	G5495	G0846	G2532	G1245	G3588	G0257	

αὐτοῦ,	καὶ	συνάξει	τὸν	σῖτον	αὐτοῦ	εἰς	τὴν	ἀποθήκην;	τὸ	δὲ
yake	na	atakusanya	–	ngano	yake	katika	–	ghala	–	lakini
G0846	G2532	G4863	G3588	G4621	G0846	G1519	G3588	G0596	G3588	G1161

ἄχυρον	κατακαύσει	πυρὶ	ἀσβέστῳ.		
makapi	atateketeza	kwa–moto	usiozimika		
G0892	G2618	G4442	G0762		

Na pepeto lake li mkononi mwake kusafisha kabisa uwanda wake na kuikusanya ngano yake ghalani. Lakini atayachoma makapi kwa moto ambao hauwezi kuzimika.

13	Τότε	παραγίνεται	ὁ	Ἰησοῦς	ἀπὸ	τῆς	Γαλιλαίας	ἐπὶ	τὸν	Ἰορδάνην,
	Ndipo	anakuja	–	Iēsoûs	kutoka	–	Galilaía	kwenye	–	Iordánēs
	G5119	G3854	G3588	G2424	G0575	G3588	G1056	G1909	G3588	G2446

πρὸς	τὸν	Ἰωάννην,	τοῦ	βαπτισθῆναι	ὑπ’	αὐτοῦ.	
kwa	–	Iōánnēs	ili	abatizwe	na	yeye	
G4314	G3588	G2491	G3588	G0907	G5259	G0846	

Kisha Yesu akaja kutoka Galilaya mpaka mto Yorodani kubatizwa na Yohana.

14	ὁ	δὲ	‹Ἰωάννης›	διεκώλυεν	αὐτὸν,	λέγων,	Ἐγὼ	χρείαν	ἔχω	ὑπὸ
	–	lakini	Iōánnēs	alimzuia	yeye	akisema	Mimi	haja	nina	na
	G3588	G1161	G2491	G1254	G0846	G3004	G1473	G5532	G2192	G5259

σοῦ	βαπτισθῆναι,	καὶ	σὺ	ἔρχῃ	πρός	με?
wewe	kubatizwa	na	wewe	unakuja	kwa	mimi
G4771	G0907	G2532	G4771	G2064	G4314	G1473

Lakini Yohana alitaka kumzuia akisema, “Mimi nahitaji kubatizwa na wewe, nawe waja kwangu?''

15	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	‹πρὸς›	αὐτόν,	Ἄφες	ἄρτι;	οὕτως
	akijibu	na	–	Iēsoûs	alisema	kwa	yeye	Acha	sasa	hivyo
	G0611	G1161	G3588	G2424	G3004	G4314	G0846	G0863	G0737	G3779

γὰρ	πρέπον	ἐστὶν	ἡμῖν	πληρῶσαι	πᾶσαν	δικαιοσύνην.	τότε	ἀφίησιν	
kwa–maana	inafaa	ni	sisi	kutimiza	yote	haki	ndipo	anamruhusu	
G1063	G4241	G1510	G1473	G4137	G3956	G1343	G5119	G0863	

αὐτόν.
yeye
G0846

Yesu akajibu akasema, ''Ruhusu iwe hivi sasa, kwa kuwa ndivyo itupasavyo kuitimiza haki yote.'' Kisha Yohana akamruhusu.

16	βαπτισθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εὐθὺς	ἀνέβη	ἀπὸ	τοῦ	ὕδατος;	καὶ	ἰδοὺ,
	akibatizwa	na	–	Iēsoûs	mara	alipanda	kutoka	–	maji	na	tazama
	G0907	G1161	G3588	G2424	G2112	G0305	G0575	G3588	G5204	G2532	G3708

ἠνεῴχθησαν	[αὐτῷ]	οἱ	οὐρανοί,	καὶ	εἶδεν	[τὸ]	Πνεῦμα	[τοῦ]	Θεοῦ	
yalifunguliwa	kwake	–	mbingu	na	alimwona	–	Roho	wa	Mungu	
G0455	G0846	G3588	G3772	G2532	G3708	G3588	G4151	G3588	G2316	

καταβαῖνον	ὡσεὶ	περιστερὰν,	[καὶ]	ἐρχόμενον	ἐπ’	αὐτόν.
akishuka	kama	njiwa	na	akija	juu	yake
G2597	G5616	G4058	G2532	G2064	G1909	G0846

Baada ya kuwa amebatizwa, mara Yesu alitoka kwenye maji, na tazama, Mbingu zikafunguka kwake. Na alimuona Roho wa Mungu akishuka kwa mfano wa njiwa na kutulia juu yake.

17	καὶ	ἰδοὺ,	φωνὴ	ἐκ	τῶν	οὐρανῶν,	λέγουσα,	Οὗτός	ἐστιν	ὁ	Υἱός
	na	tazama	sauti	kutoka	–	mbinguni	ikisema	Huyu	ni	–	Mwana
	G2532	G3708	G5456	G1537	G3588	G3772	G3004	G3778	G1510	G3588	G5207

μου,	ὁ	ἀγαπητός,	ἐν	ᾧ	εὐδόκησα.	
wangu	–	mpendwa	ambaye–ndani	yake	nimependezwa	
G1473	G3588	G0027	G1722	G3739	G2106	

Tazama, sauti ilitoka mbinguni ikisema, “Huyu ni mwanangu mpendwa. Ninaye pendezwa sana naye.''

Chapter 4

1	Τότε	ὁ	Ἰησοῦς	ἀνήχθη	εἰς	τὴν	ἔρημον	ὑπὸ	τοῦ	Πνεύματος
	Ndipo	–	Iēsoûs	alipandishwa	katika	–	jangwa	na	–	Roho
	G5119	G3588	G2424	G0321	G1519	G3588	G2048	G5259	G3588	G4151

πειρασθῆναι	ὑπὸ	τοῦ	διαβόλου.
kujaribiwa	na	–	ibilisi
G3985	G5259	G3588	G1228

Kisha Yesu aliongozwa na Roho mpaka jangwani ili ajaribiwe na ibilisi.

2	καὶ	νηστεύσας	ἡμέρας	τεσσεράκοντα	καὶ	τεσσεράκοντα,	νύκτας	ὕστερον
	na	akifunga	siku	arobaini	na	arobaini	usiku	baadaye
	G2532	G3522	G2250	G5062	G2532	G5062	G3571	G5305

ἐπείνασεν.	
aliwa–na–njaa	
G3983	

Alipokuwa amefunga kwa siku arobaini mchana na usiku alipata njaa.

3	καὶ	προσελθὼν	ὁ	πειράζων,	εἶπεν	αὐτῷ,	Εἰ	Υἱὸς	εἶ	τοῦ
	na	akija	–	mjaribu	alisema	kwake	Ikiwa	Mwana	wewe–ni	wa
	G2532	G4334	G3588	G3985	G3004	G0846	G1487	G5207	G1510	G3588

Θεοῦ,	εἰπὲ,	ἵνα	οἱ	λίθοι	οὗτοι	ἄρτοι	γένωνται.
Mungu	sema	ili	–	mawe	haya	mikate	yawe
G2316	G3004	G2443	G3588	G3037	G3778	G0740	G1096

Mjarabu akaja na akamwambia, “Kama wewe ni Mwana wa Mungu, amuru mawe haya yawe mkate.”

4	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς,	εἶπεν,	Γέγραπται,	Οὐκ	ἐπ’	ἄρτῳ	μόνῳ	ζήσεται
	yeye	lakini	akijibu	alisema	Imeandikwa	Si	kwa	mkate	peke–yake	ataishi
	G3588	G1161	G0611	G3004	G1125	G3756	G1909	G0740	G3441	G2198

ὁ	ἄνθρωπος,	ἀλλ’	ἐπὶ	παντὶ	ῥήματι	ἐκπορευομένῳ	διὰ	στόματος	
–	mtu	bali	kwa	kila	neno	litokalo	kupitia	kinywa	
G3588	G0444	G0235	G1909	G3956	G4487	G1607	G1223	G4750	

Θεοῦ.	
cha–Mungu	
G2316	

Lakini Yesu alimjibu na kumwambia, “Imeandikwa, 'Mtu hataishi kwa mkate peke yake, bali kwa kila neno litokalo kinywani mwa Mungu.'"

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
Ndipo anamchukua yeye – ibilisi katika – mji–mtakatifu mji na
G5119 G3880 G0846 G3588 G1228 G1519 G3588 G0040 G4172 G2532

ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
akamweka yeye juu–ya – kinara cha hekalu
G2476 G0846 G1909 G3588 G4419 G3588 G2411

Kisha ibilisi akampeleka katika mji mtakatifu na kumweka mahali pa juu sana pa jengo la hekalu,

6 καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ Υἱὸς εἶ wewe–ni τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
na anamwambia yeye Ikiwa Mwana G5207 G1510 wa G3588 Mungu G2316 jitupe G0906 mwenyewe G4572
G2532 G3004 G0846 G1487

κάτω: γέγραπται γὰρ, ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
chini imeandikwa kwa–maana kwamba – malaika zake atawaagiza kukuhusu
G2736 G1125 G1063 G3754 G3588 G0032 G0846 G1781 G4012

σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή᾽ ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον
wewe na juu–ya mikono watakubeba wewe usi wakati ugonge kwenye jiwe
G4771 G2532 G1909 G5495 G0142 G4771 G3361 G4219 G4350 G4314 G3037

τὸν πόδα σου.
– mguu wako
G3588 G4228 G4771

na kumwambia,'' kama wewe ni Mwana wa Mungu, jirushe chini, kwa maana imeandikwa, 'Ataamuru malaika wake waje wakudake,' na, 'watakuinua kwa mikono yao, ili usijikwae mguu wako katika jiwe.”

7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν
alisema kwake – Iēsoûs Tena imeandikwa Usi mjaribu Bwana –
G5346 G0846 G3588 G2424 G3825 G1125 G3756 G1598 G2962 G3588

Θεόν σου.
Mungu wako
G2316 G4771

Yesu akamwambia, ''Tena imeandikwa, 'Usimjaribu Bwana Mungu wako.'''

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ
Tena anamchukua yeye – ibilisi juu–ya mlima mrefu sana na
G3825 G3880 G0846 G3588 G1228 G1519 G3735 G5308 G3029 G2532

δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν
anamwonyesha yeye zote – falme za ulimwengu na – utukufu
G1166 G0846 G3956 G3588 G0932 G3588 G2889 G2532 G3588 G1391

αὐτῶν,
wake
G0846

Kisha, ibilisi akamchukua na kumpeleka sehemu ya juu zaidi akamwonyesha falme zote za ulimwengu na fahari ya hizo zote.

9 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν, προσκυνήσῃς
na alisema kwake Hizi–zote wewe zote nitakupa ikiwa ukianguka utaniabudu
G2532 G3004 G0846 G3778 G4771 G3956 G1325 G1437 G4098 G4352

μοι.
mimi
G1473

Akamwambia, “Nitakupa vitu vyote hivi ukunisujudia na kuniabudu.”

10	τότε	λέγει	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Ὕπαγε,	Σατανᾶ;	γέγραπται	γάρ,
	ndipo	anamwambia	yeye	–	Iēsoûs	Nenda–zako	Sataná	imeandikwa	kwa–maana
	G5119	G3004	G0846	G3588	G2424	G5217	G4567	G1125	G1063

Κύριον	τὸν	θεόν	σου	προσκυνήσεις,	καὶ	αὐτῷ	μόνῳ	λατρεύσεις.	
Bwana	–	Mungu	wako	utamwabudu	na	yeye	peke–yake	utamtumikia	
G2962	G3588	G2316	G4771	G4352	G2532	G0846	G3441	G3000	

Kisha Yesu akamwambia, “Nenda zako utoke hapa, Shetani! Kwa maana imeandikwa, 'Yakupasa kumwabudu Bwana Mungu wako, na umtumikie yeye peke yake.'”

11	Τότε	ἀφίησιν	αὐτὸν	ὁ	διάβολος,	καὶ	ἰδοὺ,	ἄγγελοι	προσῆλθον	καὶ
	Ndipo	anamwacha	yeye	–	ibilisi	na	tazama	malaika	walikuja	na
	G5119	G0863	G0846	G3588	G1228	G2532	G3708	G0032	G4334	G2532

διηκόνουν	αὐτῷ.	
walimhudumia	yeye	
G1247	G0846	

Kisha ibilisi akamwacha, na tazama, malaika wakaja wakamtumikia.

12	Ἀκούσας	δὲ	ὅτι	Ἰωάννης	παρεδόθη,	ἀνεχώρησεν	εἰς	τὴν	Γαλιλαίαν:
	Akisikia	na	kwamba	Iōánnēs	alikamatwa	aliondoka	kwenda	–	Galilaía
	G0191	G1161	G3754	G2491	G3860	G0402	G1519	G3588	G1056

Basi Yesu aliposikia kuwa Yohana amekamatwa, aliondoka mpaka Galilaya.

13	καὶ	καταλιπὼν	τὴν	Ναζαρὰ,	ἐλθὼν,	κατῴκησεν	εἰς	Καφαρναοὺμ,	τὴν
	na	akiuacha	–	Nazará	akija	aliishi	katika	Kapharnaoúm	–
	G2532	G2641	G3588	G3478	G2064	G2730	G1519	G2584	G3588

παραθαλασσίαν,	ἐν	ὁρίοις	Ζαβουλὼν	καὶ	Νεφθαλίμ,	
pwani	katika	mipaka	ya–Zaboulṓn	na	Nephthalím	
G3864	G1722	G3725	G2194	G2532	G3508	

Aliondoka Nazareti alienda na kuishi Kaperanaumu, iliyoko kandokando na Bahari ya Galilaya, mipakani mwa majimbo ya Zabuloni na Naftali.

14	ἵνα	πληρωθῇ	τὸ	ῥηθὲν	διὰ	Ἠσαΐου	τοῦ	προφήτου,	λέγοντος,
	ili	litimizwe	lile	lililosemwa	kupitia	Ēsaïás	–	nabii	akisema
	G2443	G4137	G3588	G2046	G1223	G2268	G3588	G4396	G3004

Hii ilitokea kutimiza kile kilichonenwa na nabii Isaya,

15	Γῆ	Ζαβουλὼν	καὶ	γῆ	Νεφθαλίμ,	ὁδὸν	θαλάσσης,	πέραν	τοῦ
	Nchi	ya–Zaboulṓn	na	nchi	ya–Nephthalím	njia	ya–bahari	ng'ambo	ya
	G1093	G2194	G2532	G1093	G3508	G3598	G2281	G4008	G3588

Ἰορδάνου,	Γαλιλαία	τῶν	ἐθνῶν.	
Iordánēs	Galilaía	ya	mataifa	
G2446	G1056	G3588	G1484	

“Katika mji wa Zabuloni na mji wa Naftali, kuelekea Baharini, ng'ambo ya Yorodani, Galilaya ya wamataifa!

16	ὁ	λαὸς	ὁ	καθήμενος	ἐν	σκοτίᾳ,	φῶς	εἶδεν	μέγα,	καὶ	τοῖς
	–	watu	–	walioketi	katika	giza	nuru	waliona	kubwa	na	–
	G3588	G2992	G3588	G2521	G1722	G4653	G5457	G3708	G3173	G2532	G3588

καθημένοις	ἐν	χώρᾳ	καὶ	σκιᾷ	θανάτου,	φῶς	ἀνέτειλεν	αὐτοῖς.
walioketi	katika	nchi	na	kivuli	cha–kifo	nuru	iliwazukia	wao
G2521	G1722	G5561	G2532	G4639	G2288	G5457	G0393	G0846

Watu walio kaa gizani wameuona mwanga mkuu, na wale waliokuwa wameketi katika maeneo na kivuli cha mauti, juu yao nuru imewaangazia."

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε,
Tangu wakati–huo alianza – Iēsoûs kuhubiri na kusema Tubuni
G0575 G5119 G0756 G3588 G2424 G2784 G2532 G3004 G3340

ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
imekaribia kwa–maana – ufalme wa mbinguni
G1448 G1063 G3588 G0932 G3588 G3772

Tokea wakati huo Yesu alianza kuhubiri na kusema, “Tubuni, kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia."

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδεν δύο ἀδελφούς,
Akitembea na kando–ya – bahari ya Galilaía aliona wawili ndugu
G4043 G1161 G3844 G3588 G2281 G3588 G1056 G3708 G1417 G0080

Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας
Símōn – aitwaye Pétros na Andréas – ndugu yake wakitupa
G4613 G3588 G3004 G4074 G2532 G0406 G3588 G0080 G0846 G0906

ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν; ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
wavu katika – bahari walikuwa kwa–maana wavuvi
G0293 G1519 G3588 G2281 G1510 G1063 G0231

Alipokuwa akitembea kandokando ya Bahari ya Galilaya, aliwaona ndugu wawili, Simoni aliyekuwa akiitwa Petro, na Andrea kaka yake, wakitega nyavu baharini, kwa kuwa walikuwa wavuvi wa samaki.

19 καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς
na anawaambia wao Njooni nyuma–yangu mimi na nitawafanya ninyi wavuvi
G2532 G3004 G0846 G1205 G3694 G1473 G2532 G4160 G4771 G0231

ἀνθρώπων.
wa–watu
G0444

Yesu akawaambia, “Njooni mnifuate, nitawafanya kuwa wavuvi wa watu.”

20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
wao na mara wakiacha – nyavu walimfuata yeye
G3588 G1161 G2112 G0863 G3588 G1350 G0190 G0846

Mara moja waliziacha nyavu na walimfuata.

21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους, δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Na akiendelea kutoka–hapo aliona wengine wawili ndugu Iakōbos – wa
G2532 G4260 G1564 G3708 G0243 G1417 G0080 G2385 G3588 G3588

Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
Zebedaíos na Iōánnēs – ndugu yake katika – mashua pamoja–na
G2199 G2532 G2491 G3588 G0080 G0846 G1722 G3588 G4143 G3326

Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν; καὶ ἐκάλεσεν
Zebedaíos – baba yao wakitengeneza – nyavu zao na aliwaita
G2199 G3588 G3962 G0846 G2675 G3588 G1350 G0846 G2532 G2564

αὐτούς.
wao
G0846

Na Yesu alipokuwa akiendelea kutoka hapo aliwaona ndugu wawili wengine, Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohana kaka yake. Walikuwa katika mtumbwi pamoja na Zebedayo baba yao wakishona nyavu zao. Akawaita,

22	οἱ	δὲ	εὐθέως,	ἀφέντες	τὸ	πλοῖον	καὶ	τὸν	πατέρα	αὐτῶν,
	wao	na	mara	wakiacha	–	mashua	na	–	baba	yao
	G3588	G1161	G2112	G0863	G3588	G4143	G2532	G3588	G3962	G0846

ἠκολούθησαν	αὐτῷ.	
walimfuata	yeye	
G0190	G0846	

na mara moja wakaacha mtumbwi na baba yao nao wakamfuata.

23	Καὶ	περιῆγεν	ἐν	ὅλῃ	τῇ	Γαλιλαίᾳ,	διδάσκων	ἐν	ταῖς	συναγωγαῖς
	Na	alizunguka	katika	yote	–	Galilaía	akifundisha	katika	–	masinagogi
	G2532	G4013	G1722	G3650	G3588	G1056	G1321	G1722	G3588	G4864

αὐτῶν,	καὶ	κηρύσσων	τὸ	εὐαγγέλιον	τῆς	βασιλείας,	καὶ	θεραπεύων	πᾶσαν
yao	na	akihubiri	–	habari–njema	ya	ufalme	na	akiponya	kila
G0846	G2532	G2784	G3588	G2098	G3588	G0932	G2532	G2323	G3956

νόσον	καὶ	πᾶσαν	μαλακίαν	ἐν	τῷ	λαῷ.
ugonjwa	na	kila	udhaifu	miongoni–mwa	–	watu
G3554	G2532	G3956	G3119	G1722	G3588	G2992

Yesu alienda karibia Galilaya yote, akifundisha katika Masinagogi yao, akihubiri injili ya ufalme, na akiponya kila aina ya maradhi na magonjwa miongoni mwa watu.

24	καὶ	ἀπῆλθεν	ἡ	ἀκοὴ	αὐτοῦ	εἰς	ὅλην	τὴν	Συρίαν.	καὶ	προσήνεγκαν
	na	ilienda	–	sifa	yake	katika	yote	–	Suría	na	walimleta
	G2532	G0565	G3588	G0189	G0846	G1519	G3650	G3588	G4947	G2532	G4374

αὐτῷ	πάντας	τοὺς	κακῶς	ἔχοντας	ποικίλαις	νόσοις	magonjwa	καὶ	βασάνοις
kwake	wote	–	vibaya	wenye	mbalimbali	magonjwa		na	mateso
G0846	G3956	G3588	G2560	G2192	G4164	G3554		G2532	G0931

συνεχομένους,	[καὶ]	δαιμονιζομένους,	καὶ	σεληνιαζομένους,	καὶ	παραλυτικούς;		
walioshikwa–na	na	wenye–pepo	na	wenye–kifafa	na	walemavu		
G4912	G2532	G1139	G2532	G4583	G2532	G3885		

καὶ	ἐθεράπευσεν	αὐτούς.	
na	aliwaponya	wao	
G2532	G2323	G0846	

Habari zake zilienea Siria yote, na watu wakawaleta kwake wale wote waliokuwa wakiugua, wakiwa na maradhi mbalimbali na maumivu, waliokuwa na mapepo, na wenye kifafa na waliopooza. Yesu aliwaponya.

25	καὶ	ἠκολούθησαν	αὐτῷ	ὄχλοι	πολλοὶ	ἀπὸ	τῆς	Γαλιλαίας	καὶ
	na	walimfuata	yeye	makundi	mengi	kutoka	–	Galilaía	na
	G2532	G0190	G0846	G3793	G4183	G0575	G3588	G1056	G2532

Δεκαπόλεως,	καὶ	Ἱεροσολύμων	καὶ	Ἰουδαίας,	καὶ	πέραν	τοῦ	Ἰορδάνου.	
Dekápolis	na	Hierosolúma	na	Ioudaía	na	ng'ambo	ya	Iordánēs	
G1179	G2532	G2414	G2532	G2449	G2532	G4008	G3588	G2446	

Umati mkubwa wa watu ulimfuata kutoka Galilaya, na Dekapoli, na Yerusalemu na Uyahuda na kutoka ng'ambo ya Yorodani.

Chapter 5

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος; καὶ καθίσαντος αὐτοῦ,
Akiona na – makundi alipanda juu–ya – mlima na akiketi yeye
G3708 G1161 G3588 G3793 G0305 G1519 G3588 G3735 G2532 G2523 G0846

προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
walikuja–kwake yeye – wanafunzi wake
G4334 G0846 G3588 G3101 G0846

Yesu alipo uona umati, akaondoka na kuelekea Mlimani. Alipokuwa ameketi chini, wanafunzi wake wakaja kwake.

2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων,
na akifungua – kinywa chake aliwafundisha wao akisema
G2532 G0455 G3588 G4750 G0846 G1321 G0846 G3004

Akafunua kinywa chake na akawafundisha, akisema,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία
Heri – maskini katika roho kwa–sababu wao ni – ufalme
G3107 G3588 G4434 G3588 G4151 G3754 G0846 G1510 G3588 G0932

τῶν οὐρανῶν.
wa mbinguni
G3588 G3772

“Heri walio maskini wa roho maana ufalme wa mbinguni ni wao.

4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
heri – waombolezao kwa–sababu wao watafarijiwa
G3107 G3588 G3996 G3754 G0846 G3870

Heri walio na huzuni, maana watafarijiwa.

5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν.
heri – wapole kwa–sababu wao watairithi – nchi
G3107 G3588 G4239 G3754 G0846 G2816 G3588 G1093

Heri wenye upole, maana watairithi nchi.

6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην; ὅτι αὐτοὶ
heri – wenye–njaa na kiu – haki kwa–sababu wao
G3107 G3588 G3983 G2532 G1372 G3588 G1343 G3754 G0846

χορτασθήσονται.
watashibishwa
G5526

Heri wenye njaa na kiu ya haki, maana hao watashibishwa.

7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
heri – wenye–huruma kwa–sababu wao watahurumiwa
G3107 G3588 G1655 G3754 G0846 G1653

Heri wenye rehema maana hao watapata Rehema.

8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.
heri – walio–safi katika moyo kwa–sababu wao – Mungu watamwona
G3107 G3588 G2513 G3588 G2588 G3754 G0846 G3588 G2316 G3708

Heri wenye moyo safi maana watamwona Mungu.

9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.
heri – wapatanishi kwa-sababu wao watoto wa-Mungu wataitwa
G3107 G3588 G1518 G3754 G0846 G5207 G2316 G2564

Heri wapatanishi, maana hao wataitwa wana wa Mungu.

10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν
heri – waliofukuzwa kwa-sababu-ya haki kwa-sababu wao ni
G3107 G3588 G1377 G1752 G1343 G3754 G0846 G1510

ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
– ufalme wa mbinguni
G3588 G0932 G3588 G3772

Heri wale wanaoteswa kwa ajili ya haki, maana ufalme wa mbinguni ni wao.

11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσιν, καὶ εἴπωσιν
heri ninyi-ni wakati watakapowashutumu ninyi na kuwafukuza na kusema
G3107 G1510 G3752 G3679 G4771 G2532 G1377 G2532 G3004

πᾶν πονηρὸν καθ’ ὑμῶν, ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
kila ubaya juu yenu wakidanganya kwa-sababu-yangu mimi
G3956 G4190 G2596 G4771 G5574 G1752 G1473

Heri ninyi ambao watu watawatukana na kuwatesa, au kusema kila aina ya ubaya dhidi yenu kwa uongo kwa ajili yangu.

12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
furahini na shangilieni kwa-sababu – thawabu yenu kubwa katika –
G5463 G2532 G0021 G3754 G3588 G3408 G4771 G4183 G1722 G3588

οὐρανοῖς; οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
mbinguni hivyo kwa-maana waliwafukuza – manabii – kabla-yenu ninyi
G3772 G3779 G1063 G1377 G3588 G4396 G3588 G4253 G4771

Furahini na kushangilia, maana thawabu yenu ni kubwa juu mbinguni. Kwa kuwa hivi ndivyo watu walivyo watesa manabii walioishi kabla yenu.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς; ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ,
Ninyi ni – chumvi ya nchi lakini-ikiwa na – chumvi ikipoteza-ladha
G4771 G1510 G3588 G0217 G3588 G1093 G1437 G1161 G3588 G0217 G3471

ἐν τίνι ἁλισθήσεται? εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθὲν ἔξω,
kwa nini itachumvishwa kwa kitu-chochote haifai tena ila si kutupwa nje
G1722 G5101 G0233 G1519 G3762 G2480 G2089 G1487 G3361 G0906 G1854

καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.
kukanyagwa na – watu
G2662 G5259 G3588 G0444

Ninyi ni chumvi ya dunia. Lakini kama chumvi imepoteza ladha yake, itawezaje kufanyika chumvi halisi tena? Kamwe haiwezi kuwa nzuri kwa kitu kingine chochote tena, isipokuwa ni kutupwa nje na kukanyagwa na miguu ya watu.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω
Ninyi ni – nuru ya ulimwengu haiwezi kuweza mji kufichwa juu-ya
G4771 G1510 G3588 G5457 G3588 G2889 G3756 G1410 G4172 G2928 G1883

ὄρους κειμένη.
mlima ulioko
G3735 G2749

Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliojegwa juu ya mlima haufichiki.

15	οὐδὲ	καίουσιν	λύχνον	καὶ	τιθέασιν	αὐτὸν	ὑπὸ	τὸν	μόδιον--	ἀλλ’	ἐπὶ
	wala	hawashiki	taa	na	kuiweka	hiyo	chini–ya	–	pishi	bali	juu–ya
	G3761	G2545	G3088	G2532	G5087	G0846	G5259	G3588	G3426	G0235	G1909

τὴν	λυχνίαν--	καὶ	λάμπει	πᾶσιν	τοῖς	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ.
–	kinara	na	inaangaza	wote	–	katika	–	nyumba
G3588	G3087	G2532	G2989	G3956	G3588	G1722	G3588	G3614

Wala watu hawawashi taa na kuweka chini ya kikapu, bali kwenye kinara, nayo yawaangaza wote walio ndani ya nyumba.

16	οὕτως	λαμψάτω	τὸ	φῶς	ὑμῶν	ἔμπροσθεν	τῶν	ἀνθρώπων,	ὅπως	ἴδωσιν
	hivyo	iangaze	–	nuru	yenu	mbele–ya	–	watu	ili	waone
	G3779	G2989	G3588	G5457	G4771	G1715	G3588	G0444	G3704	G3708

ὑμῶν	τὰ	καλὰ	ἔργα,	καὶ	δοξάσωσιν	τὸν	πατέρα	ὑμῶν	τὸν	ἐν
yenu	–	mema	matendo	na	wamtukuze	–	Baba	yenu	–	aliye–katika
G4771	G3588	G2570	G2041	G2532	G1392	G3588	G3962	G4771	G3588	G1722

τοῖς	οὐρανοῖς.
–	mbinguni
G3588	G3772

Acha nuru yenu iangaze mbele za watu kwa namna ambayo kwamba, wayaone matendo yenu mema na kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni.

17	Μὴ	νομίσητε	ὅτι	ἦλθον	καταλῦσαι	τὸν	νόμον	ἢ	τοὺς	προφήτας;
	Msi	dhani	kwamba	nilikuja	kubatilisha	–	sheria	au	–	manabii
	G3361	G3543	G3754	G2064	G2647	G3588	G3551	G2228	G3588	G4396

οὐκ	ἦλθον	καταλῦσαι,	ἀλλὰ	πληρῶσαι.
si	nilikuja	kubatilisha	bali	kutimiza
G3756	G2064	G2647	G0235	G4137

Msifikiri nimekuja kuiharibu sheria wala manabii. Sijaja kuharibu lakini kutimiza.

18	ἀμὴν	γὰρ	λέγω	ὑμῖν,	ἕως	ἂν	παρέλθῃ	ὁ	οὐρανὸς	καὶ
	amini	kwa–maana	ninawaambia	ninyi	mpaka	wakati	itakapopita	–	mbingu	na
	G0281	G1063	G3004	G4771	G2193	G0302	G3928	G3588	G3772	G2532

ἡ	γῆ,	ἰῶτα	ἓν,	ἢ	μία	κεραία,	οὐ	μὴ	παρέλθῃ	ἀπὸ	τοῦ
–	nchi	iota	moja	au	moja	nukta	haitapita	kamwe	itapita	kutoka	–
G3588	G1093	G2503	G1520	G2228	G1520	G2762	G3756	G3361	G3928	G0575	G3588

νόμου,	ἕως	ἂν	πάντα	γένηται.	
sheria	mpaka	wakati	yote	yatakapotokea	
G3551	G2193	G0302	G3956	G1096	

Kwa kweli nawaambia kwamba mpaka mbingu na dunia zote zipite hapana yodi moja wala nukta moja ya sheria itaondoshwa katika sheria hadi hapo kila kitu kitakapokuwa kimekwisha timizwa.

19	ὃς	ἐὰν	οὖν	λύσῃ	μίαν	τῶν	ἐντολῶν	τούτων--	τῶν	ἐλαχίστων--	
	yeyote	basi–ikiwa	basi	atavunja	moja	ya	amri	hizi	–	ndogo–kabisa	
	G3739	G1437	G3767	G3089	G1520	G3588	G1785	G3778	G3588	G1646	

καὶ	διδάξῃ	οὕτως	τοὺς	ἀνθρώπους,	ἐλάχιστος	κληθήσεται	ἐν	τῇ	
na	akawafundisha	hivyo	–	watu	mdogo–kabisa	ataitwa	katika	–	
G2532	G1321	G3779	G3588	G0444	G1646	G2564	G1722	G3588	

βασιλείᾳ	τῶν	οὐρανῶν;	ὃς	δ’	ἂν	ποιήσῃ	καὶ	διδάξῃ,	
ufalme	wa	mbinguni	lakini–yeyote	na	wakati	atakayetenda	na	kufundisha	
G0932	G3588	G3772	G3739	G1161	G0302	G4160	G2532	G1321	

οὗτος	μέγας	κληθήσεται	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	τῶν	οὐρανῶν.	
huyu	mkubwa	ataitwa	katika	–	ufalme	wa	mbinguni	
G3778	G3173	G2564	G1722	G3588	G0932	G3588	G3772	

Hivyo yeyote avunjaye amri ndogo mojawapo ya amri hizi na kuwafundisha wengine kufanya hivyo ataitwa mdogo katika ufalme wa mbinguni. Lakini yeyote azishikaye na kuzifundisha ataitwa mkubwa katika ufalme wa mbinguni.

20	λέγω	γὰρ	ὑμῖν,	ὅτι	ἐὰν	μὴ	περισσεύσῃ	ὑμῶν	ἡ
	ninawaambia	kwa–maana	ninyi	kwamba	isipozidi	isi	izidi	yenu	–
	G3004	G1063	G4771	G3754	G1437	G3361	G4052	G4771	G3588

δικαιοσύνη	πλεῖον	τῶν	γραμματέων	καὶ	Φαρισαίων,	οὐ	μὴ	εἰσέλθητε	
haki	zaidi–ya	–	waandishi	na	Mafarisayo	hamta	kamwe	ingia	
G1343	G4119	G3588	G1122	G2532	G5330	G3756	G3361	G1525	

εἰς	τὴν	βασιλείαν	τῶν	οὐρανῶν.	
katika	–	ufalme	wa	mbinguni	
G1519	G3588	G0932	G3588	G3772	

Kwa maana nawaambia haki yenu isipozidi haki ya waandishi na Mafarisayo, kwa vyovyote vile hamtaingia katika ufalme wa mbinguni.

21	Ἠκούσατε	ὅτι	ἐρρέθη	τοῖς	ἀρχαίοις,	Οὐ	φονεύσεις;	ὃς	δ’
	Mlisikia	kwamba	ilisemwa	–	wa–zamani	Usi	ue	na–yeyote	na
	G0191	G3754	G2046	G3588	G0744	G3756	G5407	G3739	G1161

ἂν	φονεύσῃ,	ἔνοχος	ἔσται	τῇ	κρίσει.
wakati	atakayeua	anastahili	atakuwa	–	hukumu
G0302	G5407	G1777	G1510	G3588	G2920

Mmesikia ilinenwa zamani kuwa, “usiue” na 'yeyote auaye yuko katika hatari ya hukumu.'

22	ἐγὼ	δὲ	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	πᾶς	ὁ	ὀργιζόμενος	τῷ
	mimi	lakini	ninawaambia	ninyi	kwamba	kila	–	anayemkasirikia	–
	G1473	G1161	G3004	G4771	G3754	G3956	G3588	G3710	G3588

ἀδελφῷ	αὐτοῦ,	ἔνοχος	ἔσται	τῇ	κρίσει:	ὃς	δ’	ἂν	εἴπῃ
ndugu	yake	anastahili	atakuwa	–	hukumu	na–yeyote	na	wakati	atakayesema
G0080	G0846	G1777	G1510	G3588	G2920	G3739	G1161	G0302	G3004

τῷ	–	ἀδελφῷ	αὐτοῦ,	Ῥακά,	ἔνοχος	ἔσται	τῷ	συνεδρίῳ;	ὃς
		ndugu	yake	Raka	anastahili	atakuwa	–	baraza	na–yeyote
G3588		G0080	G0846	G4469	G1777	G1510	G3588	G4892	G3739

δ’	ἂν	εἴπῃ,	Μωρέ,	ἔνοχος	ἔσται	εἰς	τὴν	γέενναν	τοῦ
na	wakati	atakayesema	Mpumbavu	anastahili	atakuwa	katika	–	jehanum	ya
G1161	G0302	G3004	G3474	G1777	G1510	G1519	G3588	G1067	G3588

πυρός.	
moto	
G4442	

Lakini nawaambia yeyote amchukiaye ndugu yake atakuwa katika hatari ya hukumu. Na yeyote amwambiaye ndugu yake kuwa, 'Wewe ni mtu usiyefaa!' atakuwa katika hatari ya baraza. Na yeyote asemaye, 'Wewe mjinga!' atakuwa katika hatari ya moto wa jehanamu.

23	ἐὰν	οὖν	προσφέρῃς	τὸ	δῶρόν	σου	ἐπὶ	τὸ	θυσιαστήριον,	κἀκεῖ
	basi–ikiwa	basi	utaleta	–	sadaka	yako	kwenye	–	madhabahu	na–huko
	G1437	G3767	G4374	G3588	G1435	G4771	G1909	G3588	G2379	G2546

μνησθῇς	ὅτι	ὁ	ἀδελφός	σου	ἔχει	τι	κατὰ	σοῦ,
ukikumbuka	kwamba	–	ndugu	yako	anayo	kitu	dhidi	yako
G3403	G3754	G3588	G0080	G4771	G2192	G5100	G2596	G4771

Hivyo kama unatoa sadaka yako katika madhabahu na unakumbuka kuwa ndugu yako ana jambo lolote dhidi yako,

24	ἄφες	ἐκεῖ	τὸ	δῶρόν	σου	ἔμπροσθεν	τοῦ	θυσιαστηρίου,	καὶ	ὕπαγε.
	acha	hapo	–	sadaka	yako	mbele–ya	–	madhabahu	na	nenda
	G0863	G1563	G3588	G1435	G4771	G1715	G3588	G2379	G2532	G5217

πρῶτον	διαλλάγηθι	τῷ	ἀδελφῷ	σου;	καὶ	τότε	ἐλθὼν,	πρόσφερε	τὸ	δῶρόν
kwanza	upatane	–	ndugu	yako	na	ndipo	ukija	utoe	–	sadaka
G4412	G1259	G3588	G0080	G4771	G2532	G5119	G2064	G4374	G3588	G1435

σου.
yako
G4771

iache sadaka mbele ya madhabahu, kisha shika njia yako. Kapatane kwanza na ndugu yako, na kisha uje kuitoa sadaka yako.

25	ἴσθι	εὐνοῶν	τῷ	ἀντιδίκῳ	σου	ταχὺ,	ἕως	ὅτου	εἶ	μετ’
	kuwa	na–urafiki	–	mshitaki	wako	haraka	wakati	uko	wewe–ni	pamoja–naye
	G1510	G2132	G3588	G0476	G4771	G5035	G2193	G3755	G1510	G3326

αὐτοῦ,	ἐν	τῇ	ὁδῷ;	μή	ποτέ	σε	παραδῷ	ὁ	ἀντίδικος	τῷ
yeye	katika	–	njia	usi	wakati	wewe	akukabidhi	–	mshitaki	kwa
G0846	G1722	G3588	G3598	G3361	G4219	G4771	G3860	G3588	G0476	G3588

κριτῇ,	καὶ	ὁ	κριτὴς	τῷ	ὑπηρέτῃ,	καὶ	εἰς	φυλακὴν	βληθήσῃ.
hakimu	na	–	hakimu	kwa	askari	na	katika	gereza	utapigwa
G2923	G2532	G3588	G2923	G3588	G5257	G2532	G1519	G5438	G0906

Patana na mshitaki wako upesi, ukiwa pamoja naye njiani kuelekea mahakamani, vinginevyo mshtaki wako anaweza kukuacha mikononi mwa hakimu, na hakimu akuache mikononi mwa askari, nawe utatupwa gerezani.

26	ἀμὴν	λέγω	σοι,	οὐ	μὴ	ἐξέλθῃς	ἐκεῖθεν,	ἕως	ἂν
	amini	ninakuambia	wewe	huta	kamwe	toka	kutoka–hapo	mpaka	wakati
	G0281	G3004	G4771	G3756	G3361	G1831	G1564	G2193	G0302

ἀποδῷς	τὸν	ἔσχατον	κοδράντην.
utakapolipa	–	mwisho	senti
G0591	G3588	G2078	G2835

Amini nawaambieni, kamwe hutawekwa huru hadi umelipa senti ya mwisho ya pesa unayodaiwa.

27	Ἠκούσατε	ὅτι	ἐρρέθη,	Οὐ	μοιχεύσεις:
	Mlisikia	kwamba	ilisemwa	Usi	zini
	G0191	G3754	G2046	G3756	G3431

Mmesikia imenenwa kuwa, 'Usizini.'

28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα
mimi lakini ninawaambia ninyi kwamba kila – anayemtazama mwanamke
G1473 G1161 G3004 G4771 G3754 G3956 G3588 G0991 G1135

πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
kwa–lengo–la – kumtamani yeye tayari amezini–naye yeye katika – moyo
G4314 G3588 G1937 G0846 G2235 G3431 G0846 G1722 G3588 G2588

αὐτοῦ.
wake
G0846

Lakini nawaambieni yeyote amtazamaye mwanamke kwa kumtamani amekwisha kuzini naye moyoni mwake.

29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς, σκανδαλίζει σε, ἔξελε
na–ikiwa na – jicho lako – kulia linakukosesha wewe ling'oe
G1487 G1161 G3588 G3788 G4771 G3588 G1188 G4624 G4771 G1807

αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ; συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
hilo na ulitupe kutoka–kwako wewe ni–afadhali kwa–maana kwako ili kiangamie
G0846 G2532 G0906 G0575 G4771 G4851 G1063 G4771 G2443 G0622

ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς
kimoja cha viungo vyako na si wote – mwili wako utupwe katika
G1520 G3588 G3196 G4771 G2532 G3361 G3650 G3588 G4983 G4771 G0906 G1519

γέενναν.
jehanum
G1067

Na kama jicho lako la kulia linakusababisha kujikwaa, ling'oe na ulitupe mbali nawe. Kwa kuwa ni afadhali kiungo kimoja katika mwili wako kiharibike kuliko mwili mzima kutupwa jehanamu.

30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ
na ikiwa – kulia yako mkono unakukosesha wewe ukate huo na
G2532 G1487 G3588 G1188 G4771 G5495 G4624 G4771 G1581 G0846 G2532

βάλε ἀπὸ σοῦ; συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
utupe kutoka–kwako wewe ni–afadhali kwa–maana kwako ili kiangamie kimoja cha
G0906 G0575 G4771 G4851 G1063 G4771 G2443 G0622 G1520 G3588

μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.
viungo vyako na si wote – mwili wako katika jehanum uende
G3196 G4771 G2532 G3361 G3650 G3588 G4983 G4771 G1519 G1067 G0565

Na kama mkono wako wa kuume unakusababisha kujikwaa, ukate kisha uutupilie mbali nawe. Maana ni afadhali kiungo kimoja katika mwili wako kiharibike kuliko mwili mzima kutupwa jehanamu.

31 Ἐρρέθη δέ, Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ
Ilisemwa na Yeyote wakati atakayemwacha – mke wake ampe yeye
G2046 G1161 G3739 G0302 G0630 G3588 G1135 G0846 G1325 G0846

ἀποστάσιον:
hati–ya–talaka
G0647

Imenenwa pia, yeyote amfukuzaye mkewe, na ampe hati ya talaka.'

32	ἐγὼ	δὲ	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	πᾶς	ὁ	ἀπολύων	τὴν	γυναῖκα	αὐτοῦ,	παρεκτὸς
	mimi	lakini	ninawaambia	ninyi	kwamba	kila	–	anayemwacha	–	mke	wake	isipokuwa-kwa
	G1473	G1161	G3004	G4771	G3754	G3956	G3588	G0630	G3588	G1135	G0846	G3924

λόγου	πορνείας,	ποιεῖ	αὐτὴν	μοιχευθῆναι;	καὶ	ὃς	ἐὰν	ἀπολελυμένην	γαμήσῃ,	μοιχᾶται.
sababu	ya-uasherati	anamfanya	yeye	kuzini	na	yeyote	ambaye-ikiwa	aliyeachwa	ataoa	anazini
G3056	G4202	G4160	G0846	G3431	G2532	G3739	G1437	G0630	G1060	G3429

Lakini mimi nawaambia, yeyote anaye mwacha mke wake, isipokuwa kwa kwa sababu ya zinaa, amfanya kuwa mzinzi. Na yeyote amuoaye baada ya kupewa talaka afanya uzinzi.

33	Πάλιν,	ἠκούσατε	ὅτι	ἐρρέθη	τοῖς	ἀρχαίοις,	Οὐκ	ἐπιορκήσεις;	ἀποδώσεις	
	Tena	mlisikia	kwamba	ilisemwa	–	wa-zamani	Usi	ape-uongo	utatekeleza	
	G3825	G0191	G3754	G2046	G3588	G0744	G3756	G1964	G0591	

δὲ	τῷ	Κυρίῳ	τοὺς	ὅρκους	σου.
lakini	kwa	Bwana	–	viapo	vyako
G1161	G3588	G2962	G3588	G3727	G4771

Tena, mmesikia ilinenwa kwa wale wa zamani, 'Msiape kwa uongo, bali pelekeni viapo vyenu kwa Bwana.'

34	ἐγὼ	δὲ	λέγω	ὑμῖν	μὴ	ὀμόσαι	ὅλως;	μήτε	ἐν	τῷ	οὐρανῷ,
	mimi	lakini	ninawaambia	ninyi	msi	ape	kabisa	si-kwa	katika	–	mbingu
	G1473	G1161	G3004	G4771	G3361	G3660	G3654	G3383	G1722	G3588	G3772

ὅτι	θρόνος	ἐστὶν	τοῦ	Θεοῦ;	
kwa-sababu	kiti-cha-enzi	ni	cha	Mungu	
G3754	G2362	G1510	G3588	G2316	

Lakini nawaambia, msiape hata kidogo, ama kwa mbingu, kwa sababu ni enzi ya Mungu;

35	μήτε	ἐν	τῇ	γῇ,	ὅτι	ὑποπόδιόν	ἐστιν	τῶν	ποδῶν	αὐτοῦ;
	si-kwa	katika	–	nchi	kwa-sababu	kiweka-miguu	ni	cha	miguu	yake
	G3383	G1722	G3588	G1093	G3754	G5286	G1510	G3588	G4228	G0846

μήτε	εἰς	Ἰεροσόλυμα,	ὅτι	πόλις	ἐστὶν	τοῦ	μεγάλου	Βασιλέως.
si-kwa	katika	Hierosolúma	kwa-sababu	mji	ni	wa	mkubwa	Mfalme
G3383	G1519	G2414	G3754	G4172	G1510	G3588	G3173	G0935

wala kwa dunia, maana ni mahali pa kuweka kiti cha kukanyagia nyayo zake, ama kwa Jerusalemu, maana ni mji wa mfalme mkuu.

36	μήτε	ἐν	τῇ	κεφαλῇ	σου	ὀμόσῃς,	ὅτι	οὐ	δύνασαι	μίαν
	si-kwa	katika	–	kichwa	chako	uape	kwa-sababu	huwezi	kuweza	moja
	G3383	G1722	G3588	G2776	G4771	G3660	G3754	G3756	G1410	G1520

τρίχα	λευκὴν	ποιῆσαι,	ἢ	μέλαιναν.	
nywele	nyeupe	kuifanya	au	nyeusi	
G2359	G3022	G4160	G2228	G3189	

Wala usiape kwa kichwa chako, maana huwezi kufanya unywele mmoja kuwa mweupe au mweusi.

37	ἔστω	δὲ	ὁ	λόγος	ὑμῶν,	ναὶ,	ναί;	οὒ,	οὔ;	τὸ	δὲ	περισσὸν
	iwe	lakini	–	neno	lenu	ndiyo	ndiyo	hapana	hapana	–	na	zaidi-ya
	G1510	G1161	G3588	G3056	G4771	G3483	G3483	G3756	G3756	G3588	G1161	G4053

τούτων,	ἐκ	τοῦ	πονηροῦ	ἐστιν.
hivi	kutoka-kwa	–	mwovu	ni
G3778	G1537	G3588	G4190	G1510

Bali maneno yenu yawe, 'Ndiyo, ndiyo, Hapana, hapana.' Kwa kuwa yazidiyo hayo yatoka kwa yule mwovu.

38	Ἠκούσατε	ὅτι	ἐρρέθη,	Ὀφθαλμὸν	ἀντὶ	ὀφθαλμοῦ,	καὶ	ὀδόντα
	Mlisikia	kwamba	ilisemwa	Jicho	badala-ya	jicho	na	jino
	G0191	G3754	G2046	G3788	G0473	G3788	G2532	G3599

ἀντὶ	ὀδόντος;
badala-ya	jino
G0473	G3599

Mmesikia imenenwa kuwa, 'Jicho kwa jicho, na jino kwa jino.'

39	ἐγὼ	δὲ	λέγω	ὑμῖν,	μὴ	ἀντιστῆναι	τῷ	πονηρῷ;	ἀλλ’	ὅστις	σε
	mimi	lakini	ninawaambia	ninyi	msi	mpinge	–	mwovu	bali	yeyote	wewe
	G1473	G1161	G3004	G4771	G3361	G0436	G3588	G4190	G0235	G3748	G4771

ῥαπίζει	εἰς	τὴν	δεξιὰν	σιαγόνα	σου,	στρέψον	αὐτῷ	καὶ	τὴν	ἄλλην;
anayekupiga	juu-ya	–	kulia	shavu	lako	mgeuzie	yeye	pia	–	lingine
G4474	G1519	G3588	G1188	G4600	G4771	G4762	G0846	G2532	G3588	G0243

Lakini mimi namwambia, Msishindane na mtu mwovu; lakini mtu akikupiga shavu la kulia mgeuzie na jingine pia.

40	καὶ	τῷ	θέλοντί	σοι	κριθῆναι	καὶ	τὸν	χιτῶνά	σου	λαβεῖν,	ἄφες
	na	–	anayetaka	wewe	kukushtaki	na	–	kanzu	yako	kuchukua	mwache
	G2532	G3588	G2309	G4771	G2919	G2532	G3588	G5509	G4771	G2983	G0863

αὐτῷ	καὶ	τὸ	ἱμάτιον;
yeye	pia	–	joho
G0846	G2532	G3588	G2440

Na kama yeyote anatamani kwenda na wewe mahakamani na akakunyang'anya kanzu yako, mwachie na joho lako pia.

41	καὶ	ὅστις	σε	ἀγγαρεύσει	μίλιον	ἕν,	ὕπαγε	μετ’	αὐτοῦ	δύο.
	na	yeyote	wewe	atakayekushurutisha	maili	moja	nenda	pamoja-naye	yeye	mbili
	G2532	G3748	G4771	G0029	G3400	G1520	G5217	G3326	G0846	G1417

Na yeyote akulazimishaye kwenda naye maili moja, nenda naye maili mbili.

42	τῷ	αἰτοῦντί	σε	δός;	καὶ	τὸν	θέλοντα	ἀπὸ	σοῦ
	–	anayekuomba	wewe	mpe	na	–	anayetaka	kutoka-kwako	wewe
	G3588	G0154	G4771	G1325	G2532	G3588	G2309	G0575	G4771

δανίσασθαι,	μὴ	ἀποστραφῇς.
kukopa	usi	mkatalie
G1155	G3361	G0654

Kwa yeyote akuombaye mpatie, na usimwepuke yeyote anayehitaji kukukopa.

43	Ἠκούσατε	ὅτι	ἐρρέθη,	Ἀγαπήσεις	τὸν	πλησίον	σου	καὶ	μισήσεις	τὸν
	Mlisikia	kwamba	ilisemwa	Utampenda	–	jirani	yako	na	utamchukia	–
	G0191	G3754	G2046	G0025	G3588	G4139	G4771	G2532	G3404	G3588

ἐχθρόν	σου.	
adui	yako	
G2190	G4771	

Mmesikia imenenwa, 'Umpende jirani yako, na umchukie adui yako.'

44	ἐγὼ	δὲ	λέγω	ὑμῖν,	ἀγαπᾶτε	τοὺς	ἐχθροὺς	ὑμῶν,	καὶ	προσεύχεσθε
	mimi	lakini	ninawaambia	ninyi	wapendeni	–	adui	zenu	na	waombeeni
	G1473	G1161	G3004	G4771	G0025	G3588	G2190	G4771	G2532	G4336

ὑπὲρ	τῶν	διωκόντων	ὑμᾶς;	<εὐλογεῖτε	τοὺς	καταρωμένους	ὑμᾶς,	καλῶς	ποιεῖτε	τοῖς
kwa–ajili–ya	–	wanaowafukuza	ninyi	wabariki	–	wanaowalaani	ninyi	vizuri	watendeeni	–
G5228	G3588	G1377	G4771	G2127	G3588	G2672	G4771	G2573	G4160	G3588

ἐπηρεαζόντων	ὑμᾶς	καὶ	μισοῦσιν	ὑμᾶς>;	
wanaowachukia	ninyi	na	wanaowachukia	ninyi	
G1908	G4771	G2532	G3404	G4771	

Lakini nawaambia, wapendeni adui zenu, waombeeni wanao waudhi,

45	ὅπως	γένησθε	υἱοὶ	τοῦ	Πατρὸς	ὑμῶν	τοῦ	ἐν	οὐρανοῖς.	ὅτι
	ili	muwe	watoto	wa	Baba	yenu	–	aliye–katika	mbinguni	kwa–sababu
	G3704	G1096	G5207	G3588	G3962	G4771	G3588	G1722	G3772	G3754

τὸν	ἥλιον	αὐτοῦ	ἀνατέλλει	ἐπὶ	πονηροὺς	καὶ	ἀγαθοὺς,	καὶ	βρέχει	ἐπὶ
–	jua	lake	anachomoza	juu–ya	waovu	na	wema	na	ananyesha	juu–ya
G3588	G2246	G0846	G0393	G1909	G4190	G2532	G0018	G2532	G1026	G1909

δικαίους	καὶ	ἀδίκους.	
wenye–haki	na	wasio–na–haki	
G1342	G2532	G0094	

Ili kwamba muwe watoto wa baba yenu aliye mbinguni. Kwa kuwa anafanya jua liwaangazie wabaya na wema, na anawanyeshea mvua waovu na wema.

46	ἐὰν	γὰρ	ἀγαπήσητε	τοὺς	ἀγαπῶντας	ὑμᾶς,	τίνα	μισθὸν	
	kwa–maana–ikiwa	kwa–maana	mtawapenda	–	wanaowapenda	ninyi	gani	thawabu	
	G1437	G1063	G0025	G3588	G0025	G4771	G5101	G3408	

ἔχετε?	οὐχὶ	καὶ	οἱ	τελῶναι	τὸ	αὐτὸ	ποιοῦσιν?
mnayo	si	pia	–	watoza–ushuru	–	vivyo–hivyo	wanafanya
G2192	G3780	G2532	G3588	G5057	G3588	G0846	G4160

Kama mkiwapenda wanaowapenda ninyi, mwapata thawabu gani? Kwani watoza ushuru hawafanyi hivyo?

47	καὶ	ἐὰν	ἀσπάσησθε	τοὺς	ἀδελφοὺς	ὑμῶν	μόνον,	τί	περισσὸν	ποιεῖτε?
	na	ikiwa	mtawasalimu	–	ndugu	zenu	tu	nini	zaidi	mnafanya
	G2532	G1437	G0782	G3588	G0080	G4771	G3440	G5101	G4053	G4160

οὐχὶ	καὶ	οἱ	ἐθνικοὶ	τὸ	αὐτὸ	ποιοῦσιν?
si	pia	–	wapagani	–	vivyo–hivyo	wanafanya
G3780	G2532	G3588	G1482	G3588	G0846	G4160

Na kama mkiwasalimia ndugu zenu tu mwapata nini zaidi ya wengine? Je!, Watu wa mataifa hawafanyi vivyo hivyo?

48	Ἔσεσθε	οὖν	ὑμεῖς	τέλειοι,	ὡς	ὁ	Πατὴρ	ὑμῶν	ὁ	οὐράνιος,	τέλειός
	Muwe	basi	ninyi	wakamilifu	kama	–	Baba	yenu	–	mbinguni	mkamilifu
	G1510	G3767	G4771	G5046	G5613	G3588	G3962	G4771	G3588	G3770	G5046

ἐστιν.
alivyo
G1510

Kwa hiyo yawapasa kuwa wakamilifu, kama Baba yenu wa mbinguni alivyo mkamilifu.

Chapter 6

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν
Jihadharini na – haki yenu msi ifanye mbele–ya –
G4337 G1161 G3588 G1343 G4771 G3361 G4160 G1715 G3588

ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς; εἰ δὲ μή ἐστε μισθὸν
watu kwa–lengo–la – kuonekana kwao lakini–ikiwa na sivyo thawabu
G0444 G4314 G3588 G2300 G0846 G1487 G1161 G1490 G3408

οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ Πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
hamna mnayo kwa – Baba yenu – aliye–katika – mbinguni
G3756 G2192 G3844 G3588 G3962 G4771 G3588 G1722 G3588 G3772

Zingatia kutotenda matendo ya haki mbele ya watu ili kujionyesha, vinginevyo hutapata thawabu kutoka kwa Baba aliye mbinguni.

2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ
Wakati basi unafanya sadaka usi pige–tarumbeta mbele–yako wewe kama
G3752 G3767 G4160 G1654 G3361 G4537 G1715 G4771 G5618

οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις,
– wanafiki wanavyofanya katika – masinagogi na katika – mitaa
G3588 G5273 G4160 G1722 G3588 G4864 G2532 G1722 G3588 G4505

ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
ili watukuzwe na – watu. amini ninawaambia ninyi wamepata –
G3704 G1392 G5259 G3588 G0444 G0281 G3004 G4771 G0568 G3588

μισθὸν αὐτῶν.
thawabu yao
G3408 G0846

Hivyo basi unapotoa usipige tarumbeta na kujisifu mwenyewe kama wanafiki wanavyofanya katika masinagogi na katika mitaa, ili kwamba watu wawasifu. Kweli nawaambia, wamekwisha kupokea thawabu yao.

3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί
wewe lakini unapofanya sadaka usi ijue – kushoto yako nini
G4771 G1161 G4160 G1654 G3361 G1097 G3588 G0710 G4771 G5101

ποιεῖ ἡ δεξιά σου,
inafanya – kulia yako
G4160 G3588 G1188 G4771

Lakini wewe unapotoa, mkono wako wa kushoto usijue kinachofanywa na mkono wa kulia,

4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ; καὶ ὁ Πατήρ σου,
ili iwe yako – sadaka katika – siri na – Baba yako
G3704 G1510 G4771 G3588 G1654 G1722 G3588 G2927 G2532 G3588 G3962 G4771

ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι.
– anayeona katika – siri atakulipa wewe
G3588 G0991 G1722 G3588 G2927 G0591 G4771

ili kwamba zawadi yako itolewe kwa siri. Ndipo Baba yako aonaye sirini atakupatia thawabu yako.

5	Καὶ	ὅταν	προσεύχησθε,	οὐκ	ἔσεσθε	ὡς	οἱ	ὑποκριταί,	ὅτι		
	Na	wakati	mnasali	msi	we	kama	–	wanafiki	kwa–sababu		
	G2532	G3752	G4336	G3756	G1510	G5613	G3588	G5273	G3754		
	φιλοῦσιν	ἐν	ταῖς	συναγωγαῖς	καὶ	ἐν	ταῖς	γωνίαις	τῶν	πλατειῶν	
	wanapenda	katika	–	masinagogi	na	katika	–	pembe	za	barabara	
	G5368	G1722	G3588	G4864	G2532	G1722	G3588	G1137	G3588	G4113	
	ἑστῶτες	προσεύχεσθαι,	ὅπως	φανῶσιν	τοῖς	ἀνθρώποις.	ἀμὴν	λέγω		ὑμῖν,	
	kusimama	kusali	ili	waonekane	–	watu	amini	ninawaambia		ninyi	
	G2476	G4336	G3704	G5316	G3588	G0444	G0281	G3004		G4771	
	ἀπέχουσιν	τὸν	μισθὸν	αὐτῶν.							
	wamepata	–	thawabu	yao							
	G0568	G3588	G3408	G0846							

Na unapokuwa ukiomba, usiwe kama wanafiki, kwa kuwa wanapenda kusimama na kuomba kwenye masinagogi na kwenye kona za mitaani, ili kwamba watu wawatazame. Kweli nawaambia, wamekwishapokea thawabu yao.

6	σὺ	δέ,	ὅταν	προσεύχῃ,	εἴσελθε	εἰς	τὸ	ταμεῖόν	σου,	καὶ	κλείσας
	wewe	lakini	wakati	unasali	ingia	katika	–	chumba	chako	na	ukifunga
	G4771	G1161	G3752	G4336	G1525	G1519	G3588	G5009	G4771	G2532	G2808
	τὴν	θύραν	σου,	πρόσευξαι	τῷ	Πατρί	σου,	τῷ	ἐν	τῷ	κρυπτῷ;
	–	mlango	wako	sali	kwa	Baba	yako	–	aliye–katika	–	siri
	G3588	G2374	G4771	G4336	G3588	G3962	G4771	G3588	G1722	G3588	G2927
	καὶ	ὁ	Πατήρ	σου,	ὁ	βλέπων	ἐν	τῷ	κρυπτῷ,	ἀποδώσει	σοι.
	na	–	Baba	yako	–	anayeona	katika	–	siri	atakulipa	wewe
	G2532	G3588	G3962	G4771	G3588	G0991	G1722	G3588	G2927	G0591	G4771

Lakini wewe, unapo omba, ingia chumbani. Funga mlango, na uombe kwa kwa Baba yako aliye sirini. Ndipo Baba yako aonaye sirini atakupatia thawabu yako.

7	Προσευχόμενοι	δὲ	μὴ	βατταλογήσητε,	ὥσπερ	οἱ	ἐθνικοί;	δοκοῦσιν	
	Mkisali	na	msi	rudie–rudie	kama	–	wapagani	wanadhani	
	G4336	G1161	G3361	G0945	G5618	G3588	G1482	G1380	
	γὰρ	ὅτι	ἐν	τῇ	πολυλογίᾳ	αὐτῶν	εἰσακουσθήσονται.		
	kwa–maana	kwamba	katika	–	maneno–mengi	yao	watasikiwa		
	G1063	G3754	G1722	G3588	G4180	G0846	G1522		

Na unapokuwa ukiomba, usirudie rudie maneno yasiyo na maana kama mataifa wanavyofanya, kwa kuwa wanafikiri kwamba watasikiwa kwa sababu ya maneno mengi wanayosema.

8	μὴ	οὖν	ὁμοιωθῆτε	αὐτοῖς;	οἶδεν	γὰρ	(ὁ	Mungu	θεὸς)	ὁ	Πατὴρ
	msi	basi	wafanane	wao	anajua	kwa–maana	–	Mungu	Mungu	–	Baba
	G3361	G3767	G3666	G0846	G1492	G1063	G3588	G2316	G2316	G3588	G3962
	ὑμῶν	ὧν	χρείαν	ἔχετε,	πρὸ	τοῦ	ὑμᾶς	αἰτῆσαι	αὐτόν.		
	yenu	mnayoyahitaji	haja	mnayo	kabla–ya	–	ninyi	kumwomba	yeye		
	G4771	G3739	G5532	G2192	G4253	G3588	G4771	G0154	G0846		

Kwa hiyo, usiwe kama wao, kwa kuwa Baba yako anatambua mahitaji yako hata kabla hujaomba kwake.

9	οὕτως	οὖν	προσεύχεσθε	ὑμεῖς:	Πάτερ	ἡμῶν,	ὁ	ἐν	τοῖς	οὐρανοῖς,	
	hivyo	basi	salini	ninyi	Baba	yetu	–	uliye–katika	–	mbinguni	
	G3779	G3767	G4336	G4771	G3962	G1473	G3588	G1722	G3588	G3772	
	Ἁγιασθήτω	τὸ	ὄνομά	σου.							
	Litakaswe	–	jina	lako							
	G0037	G3588	G3686	G4771							

Hivyo basi omba hivi: Baba yetu uliye mbinguni, ulitukuze jina lako.

10	ἐλθέτω	ἡ	βασιλεία	σου;	γενηθήτω	τὸ	θέλημά	σου,	ὡς	ἐν	οὐρανῷ,
	uje	–	ufalme	wako	ifanyike	–	mapenzi	yako	kama	katika	mbingu
	G2064	G3588	G0932	G4771	G1096	G3588	G2307	G4771	G5613	G1722	G3772

καὶ	ἐπὶ	γῆς.
pia	juu–ya	nchi
G2532	G1909	G1093

Ufalme wako uje, mapenzi yako yafanyike hapa duniani kama huko mbinguni.

11	Τὸν	ἄρτον	ἡμῶν	τὸν	ἐπιούσιον	δὸς	ἡμῖν	σήμερον;
	–	mkate	wetu	–	wa–kila–siku	tupe	sisi	leo
	G3588	G0740	G1473	G3588	G1967	G1325	G1473	G4594

Utupatiye leo mkate wetu wa kila siku.

12	καὶ	ἄφες	ἡμῖν	τὰ	ὀφειλήματα	ἡμῶν,	ὡς	καὶ	ἡμεῖς	ἀφήκαμεν
	na	tusamehe	sisi	–	madeni	yetu	kama	pia	sisi	tulivyowasamehe
	G2532	G0863	G1473	G3588	G3783	G1473	G5613	G2532	G1473	G0863

τοῖς	ὀφειλέταις	ἡμῶν;
–	wadeni	wetu
G3588	G3781	G1473

utusamehe deni zetu, kama nasi tunavyowasamehe wadeni wetu.

13	καὶ	μὴ	εἰσενέγκῃς	ἡμᾶς	εἰς	πειρασμόν,	ἀλλὰ	ῥῦσαι	ἡμᾶς	ἀπὸ
	na	usi	tuingize	sisi	katika	majaribu	bali	tuokoe	sisi	kutoka–kwa
	G2532	G3361	G1533	G1473	G1519	G3986	G0235	G4506	G1473	G0575

τοῦ	πονηροῦ.	<Ὅτι	σοῦ	ἐστιν	ἡ	βασιλεία	καὶ	ἡ	δύναμις	καὶ
–	mwovu	Kwa–sababu	wako	ni	–	ufalme	na	–	nguvu	na
G3588	G4190	G3754	G4771	G1510	G3588	G0932	G2532	G3588	G1411	G2532

ἡ	δόξα	εἰς	τοὺς	αἰῶνας.	Ἀμήν>.
–	utukufu	hadi	–	milele	Amina
G3588	G1391	G1519	G3588	G0165	G0281

Na usitulete katika majaribu, lakini utuepushe kutoka kwa yule mwovu.'

14	Ἐὰν	γὰρ	ἀφῆτε	τοῖς	ἀνθρώποις	τὰ	παραπτώματα
	Kwa–maana–ikiwa	kwa–maana	mtawasamehe	–	watu	–	makosa
	G1437	G1063	G0863	G3588	G0444	G3588	G3900

αὐτῶν,	ἀφήσει	καὶ	ὑμῖν	ὁ	Πατὴρ	ὑμῶν	ὁ	οὐράνιος.
yao	atawasamehe	pia	ninyi	–	Baba	yenu	–	mbinguni
G0846	G0863	G2532	G4771	G3588	G3962	G4771	G3588	G3770

Ikiwa mtawasemehe watu makosa yao, Baba yako aliye mbinguni pia atawasamehe ninyi.

15	ἐὰν	δὲ	μὴ	ἀφῆτε	τοῖς	ἀνθρώποις	(τὰ	παραπτώματα	αὐτῶν),
	lakini–ikiwa	na	hamta	wasamehe	–	watu	–	makosa	yao
	G1437	G1161	G3361	G0863	G3588	G0444	G3588	G3900	G0846

οὐδὲ	ὁ	Πατὴρ	ὑμῶν	ἀφήσει	τὰ	παραπτώματα	ὑμῶν.
wala	–	Baba	yenu	hatawasamehe	–	makosa	yenu
G3761	G3588	G3962	G4771	G0863	G3588	G3900	G4771

Lakini ikiwa hamtawasamehe makosa yao, wala Baba yenu hatawasamehe makosa yenu.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ, σκυθρωποί;
Wakati na mnafunga msi we kama – wanafiki, wenye-huzuni
G3752 G1161 G3522 G3361 G1096 G5613 G3588 G5273 G4659

ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις
wanabadilisha kwa-maana – nyuso zao ili waonekane – watu
G0853 G1063 G3588 G4383 G0846 G3704 G5316 G3588 G0444

νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
wanaofunga amini ninawaambia ninyi wamepata – thawabu yao
G3522 G0281 G3004 G4771 G0568 G3588 G3408 G0846

Zaidi ya yote, unapokuwa umefunga, usioneshe sura ya huzuni kama wanafiki wanavyofanya, kwa kuwa wanakunja sura zao ili kwamba watu wawatambue wamefunga. Kweli ninakuambia, wamekwisha kupokea thawabu yao.

17 σὺ δὲ, νηστεύων, ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν
wewe lakini unapofunga jipake-mafuta yako – kichwa na – uso
G4771 G1161 G3522 G0218 G4771 G3588 G2776 G2532 G3588 G4383

σου νίψαι,
wako unawa
G4771 G3538

Lakini wewe, unapokuwa umefunga, paka mafuta kichwa chako na uoshe uso wako.

18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρί σου τῷ
ili usi onekane – watu unaofunga bali kwa Baba yako –
G3704 G3361 G5316 G3588 G0444 G3522 G0235 G3588 G3962 G4771 G3588

ἐν τῷ κρυφαίῳ; καὶ ὁ Πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ
aliye-katika – siri na – Baba yako, – anayeona katika –
G1722 G3588 G2927 G2532 G3588 G3962 G4771 G3588 G0991 G1722 G3588

κρυφαίῳ, ἀποδώσει σοι.
siri atakulipa wewe
G2927 G0591 G4771

Hivyo haitakuonesha mbele ya watu kuwa umefunga, lakini tu itakuwa kwa Baba yako aliye sirini. Na Baba yako aonaye sirini, atakupa thawabu yako.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ
Msi jiwekee ninyi hazina juu-ya – nchi ambapo nondo na
G3361 G2343 G4771 G2344 G1909 G3588 G1093 G3699 G4597 G2532

βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν;
kutu inaharibuAi na ambapo wevi wanavunja na kuiba
G1035 G0853 G2532 G3699 G2812 G1358 G2532 G2813

Usijitunzie hazina yako mwenyewe hapa duniani, ambapo nondo na kutu huharibu, ambapo wezi huvunja na kuiba.

20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε
jiwekeeni lakini ninyi hazina katika mbingu ambapo si-wala nondo wala
G2343 G1161 G4771 G2344 G1722 G3772 G3699 G3777 G4597 G3777

βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.
kutu inaharibuAi na ambapo wevi hawa vunji wala kuiba
G1035 G0853 G2532 G3699 G2812 G3756 G1358 G3761 G2813

Badala yake, jitunzie hazina yako mwenyewe mbinguni, ambapo wala nondo wala kutu hawezi kuharibu, na ambapo wezi hawawezi kuvunja na kuiba.

21	ὅπου	γάρ	ἐστιν	ὁ	θησαυρός	σου,	ἐκεῖ	ἔσται	καὶ	ἡ	
	maana–mahali	kwa–maana	ilipo	–	hazina	yako	huko	utakuwa	pia	–	
	G3699	G1063	G1510	G3588	G2344	G4771	G1563	G1510	G2532	G3588	

καρδία	σου.	
moyo	wako	
G2588	G4771	

Kwa kuwa hazina yako ilipo, ndipo na moyo wako utakapokuwepo pia.

22	Ὁ	λύχνος	τοῦ	σώματός	ἐστιν	ὁ	ὀφθαλμός;	ἐὰν	οὖν	ᾖ	
	–	Taa	ya	mwili	ni	–	jicho	basi–ikiwa	basi	likija–kuwa	
	G3588	G3088	G3588	G4983	G1510	G3588	G3788	G1437	G3767	G1510	

ὁ	ὀφθαλμός	σου	ἁπλοῦς,	ὅλον	τὸ	σῶμά	σου	φωτεινὸν	ἔσται.
–	jicho	lako	zima	wote	–	mwili	wako	wenye–nuru	utakuwa
G3588	G3788	G4771	G0573	G3650	G3588	G4983	G4771	G5460	G1510

Jicho ni taa ya mwili. Kwa hiyo, ikiwa jicho lako ni zima, mwili wote utajazwa na nuru.

23	ἐὰν	δὲ	ὁ	ὀφθαλμός	σου	πονηρὸς	ᾖ,	ὅλον	τὸ	σῶμά	σου
	lakini–ikiwa	na	–	jicho	lako	baya	ni	wote	–	mwili	wako
	G1437	G1161	G3588	G3788	G4771	G4190	G1510	G3650	G3588	G4983	G4771

σκοτεινὸν	ἔσται.	εἰ	οὖν	τὸ	φῶς	τὸ	ἐν	σοὶ	σκότος	ἐστίν,
wenye–giza	utakuwa	basi–ikiwa	basi	–	nuru	–	iliyo–ndani	yako	giza	ni
G4652	G1510	G1487	G3767	G3588	G5457	G3588	G1722	G4771	G4655	G1510

τὸ	σκότος	πόσον!
–	giza	kubwa–namna–gani
G3588	G4655	G4214

Lakini ikiwa jicho lako ni bovu, mwili wako wote umejaa giza totoro. Kwahiyo, ikiwa nuru ambayo imo ndani yako ni giza hasa, ni giza kubwa kiasi gani!

24	Οὐδεὶς	δύναται	δυσὶ	κυρίοις	δουλεύειν;	ἢ	γὰρ	τὸν	
	Hakuna–mtu	anayeweza	wawili	mabwana	kutumikia	kwa–maana–ama	kwa–maana	–	
	G3762	G1410	G1417	G2962	G1398	G2228	G1063	G3588	

ἕνα	μισήσει,	καὶ	τὸν	ἕτερον	ἀγαπήσει;	ἢ	ἑνὸς	ἀνθέξεται,	καὶ	
mmoja	atamchukia	na	–	mwingine	atampenda	au	mmoja	atashikamana–na	na	
G1520	G3404	G2532	G3588	G2087	G0025	G2228	G1520	G0472	G2532	

τοῦ	ἑτέρου	καταφρονήσει.	οὐ	δύνασθε	Θεῷ	δουλεύειν,	καὶ	μαμωνᾷ.	
–	mwingine	atamdharau	hamwezi	kuweza	Mungu	kumtumikia	na	mamoni	
G3588	G2087	G2706	G3756	G1410	G2316	G1398	G2532	G3126	

Hakuna hata mmoja anayeweza kuwatumikia mabwana wawili, kwa kuwa atamchukia mmoja na kumpenda mwingine, au la sivyo atajitoa kwa mmoja na kumdharau mwingine. Hamuwezi kumtumikia Mungu na mali.

25	Διὰ	τοῦτο	λέγω	ὑμῖν,	μὴ	μεριμνᾶτε	τῇ	ψυχῇ	ὑμῶν,	τί
	Kwa–hiyo	hili	ninawaambia	ninyi	msi	jali	–	nafsi	yenu	nini
	G1223	G3778	G3004	G4771	G3361	G3309	G3588	G5590	G4771	G5101

φάγητε	ἢ	τί	πίητε;	μηδὲ	τῷ	σώματι	ὑμῶν,	τί	ἐνδύσησθε.	οὐχὶ
mtakula	au	nini	mtakunywa	wala	–	miili	yenu	nini	mtavaa	si
G5315	G2228	G5101	G4095	G3366	G3588	G4983	G4771	G5101	G1746	G3780

ἡ	ψυχὴ	πλεῖόν	ἐστιν	τῆς	τροφῆς,	καὶ	τὸ	σῶμα	τοῦ	ἐνδύματος?
–	uhai	zaidi	ni	kuliko	chakula	na	–	mwili	kuliko	mavazi
G3588	G5590	G4119	G1510	G3588	G5160	G2532	G3588	G4983	G3588	G1742

Kwa hiyo nakuambia, usiwe na mashaka kuhusu maisha yako, kuwa utakula nini au utakunywa nini, au kuhusu mwili wako, utavaa nini. Je! Maisha si zaidi ya chakula na mwili zaidi ya mavazi?

26	ἐμβλέψατε	εἰς	τὰ	πετεινὰ	τοῦ	οὐρανοῦ,	ὅτι	οὐ	σπείρουσιν,	οὐδὲ
	watazameni	kwa	–	ndege	wa	mbinguni	kwamba	hawa	pandi	wala
	G1689	G1519	G3588	G4071	G3588	G3772	G3754	G3756	G4687	G3761

θερίζουσιν,	οὐδὲ	συνάγουσιν	εἰς	ἀποθήκας--	καὶ	ὁ	Πατὴρ	ὑμῶν	ὁ
kuvuna	wala	kukusanya	katika	ghala	na	–	Baba	yenu	–
G2325	G3761	G4863	G1519	G0596	G2532	G3588	G3962	G4771	G3588

οὐράνιος	τρέφει	αὐτά:	οὐχ	ὑμεῖς	μᾶλλον	διαφέρετε	αὐτῶν?
mbinguni	anawalisha	wao	si	ninyi	zaidi	ni–bora–kuliko	wao
G3770	G5142	G0846	G3756	G4771	G3123	G1308	G0846

Tazama ndege walioko angani. Hawapandi na hawavuni na hawakusanyi na kutunza ghalani, lakini Baba yenu wa mbinguni huwalisha wao. Je ninyi si wa thamani zaidi kuliko wao?

27	τίς	δὲ	ἐξ	ὑμῶν	μεριμνῶν	δύναται	προσθεῖναι	ἐπὶ	τὴν
	nani	na	miongoni	mwenu	kwa–kujali	anaweza	kuongeza	juu–ya	–
	G5101	G1161	G1537	G4771	G3309	G1410	G4369	G1909	G3588

ἡλικίαν	αὐτοῦ	πῆχυν	ἕνα?
urefu–wa–umri	wake	dhiraa	moja
G2244	G0846	G4083	G1520

Na ni nani miongoni mwenu kwa kujihangaisha anaweza kuongeza dhiraa moja kwenye uhai wa maisha yake?

28	καὶ	περὶ	ἐνδύματος	τί	μεριμνᾶτε?	καταμάθετε	τὰ	κρίνα	τοῦ	ἀγροῦ,
	na	kuhusu	mavazi	kwa–nini	mnajali	yatazameni	–	maua	ya	shamba
	G2532	G4012	G1742	G5101	G3309	G2648	G3588	G2918	G3588	G0068

πῶς	αὐξάνουσιν:	οὐ	κοπιῶσιν	οὐδὲ	νήθουσιν:
jinsi	yanavyokua	haya	fanyikazi	wala	kusokota
G4459	G0837	G3756	G2872	G3761	G3514

Na kwa nini mna kuwa na wasiwasi kuhusu mavazi? Fikiria kuhusu maua kwenye mashamba, jinsi yanavyokua. Hayafanyi kazi na hayawezi kujivisha.

29	λέγω	δὲ	ὑμῖν	ὅτι	οὐδὲ	Σολομὼν	ἐν	πάσῃ	τῇ	δόξῃ	αὐτοῦ
	ninawaambia	na	ninyi	kwamba	hata	Solomon	katika	wote	–	utukufu	wake
	G3004	G1161	G4771	G3754	G3761	G4672	G1722	G3956	G3588	G1391	G0846

περιεβάλετο	ὡς	ἓν	τούτων.
hakuvikwa	kama	moja	ya–haya
G4016	G5613	G1520	G3778

Bado ninawaambia, hata Sulemani katika utukufu wake wote hakuvikwa kama mojawapo ya haya.

30	εἰ	δὲ	τὸν	χόρτον	τοῦ	ἀγροῦ,	σήμερον	ὄντα,	καὶ	αὔριον	εἰς
	lakini–ikiwa	na	–	nyasi	za	shamba	leo	zilizo	na	kesho	katika
	G1487	G1161	G3588	G5528	G3588	G0068	G4594	G1510	G2532	G0839	G1519

κλίβανον	βαλλόμενον,	ὁ	Θεὸς	οὕτως	ἀμφιέννυσιν,	οὐ	πολλῷ	μᾶλλον	ὑμᾶς,
tanuru	zitupwazo	–	Mungu	hivyo	anavivika	si	zaidi	sana	ninyi
G2823	G0906	G3588	G2316	G3779	G0294	G3756	G4183	G3123	G4771

ὀλιγόπιστοι?
wenye–imani–ndogo
G3640

Ikiwa Mungu anayavalisha majani katika mashamba, ambayo yadumu siku moja na kesho yanatupwa katika moto, je ni kwa kiasi gani atawavalisha ninyi, ninyi wenye imani ndogo?

31	μὴ	οὖν	μεριμνήσητε,	λέγοντες,	Τί	φάγωμεν?	ἢ	Τί
	msi	basi	jali	mkisema	Tutakula–nini	tutakula	au	Tutakunywa–nini
	G3361	G3767	G3309	G3004	G5101	G5315	G2228	G5101

πίωμεν?	ἢ	Τί	περιβαλώμεθα?	
tutakunywa	au	Tutavaa–nini	tutavaa	
G4095	G2228	G5101	G4016	

Kwa hiyo msiwe na wasiwasi nakusema, 'Je tutakula nini?' au “Je tutakunywa nini?” au “Je tutavaa nguo gani?”

32	πάντα	γὰρ	ταῦτα	τὰ	ἔθνη	ἐπιζητοῦσιν;	οἶδεν	γὰρ	ὁ	Πατὴρ
	yote	kwa–maana	haya	–	mataifa	yanatafuta	anajua	kwa–maana	–	Baba
	G3956	G1063	G3778	G3588	G1484	G1934	G1492	G1063	G3588	G3962

ὑμῶν	ὁ	οὐράνιος	ὅτι	χρῄζετε	τούτων	ἁπάντων.	
yenu	–	mbinguni	kwamba	mnahitaji	hizi	zote	
G4771	G3588	G3770	G3754	G5535	G3778	G0537	

Kwa kuwa mataifa wanatafuta mambo haya, na Baba yenu wa mbinguni anajua kuwa mnahitaji hayo.

33	ζητεῖτε	δὲ	πρῶτον	τὴν	βασιλείαν	[τοῦ	θεοῦ],	καὶ	τὴν	δικαιοσύνην
	tafuteni	lakini	kwanza	–	ufalme	wa	Mungu	na	–	haki
	G2212	G1161	G4412	G3588	G0932	G3588	G2316	G2532	G3588	G1343

αὐτοῦ;	καὶ	ταῦτα	πάντα	προστεθήσεται	ὑμῖν.	
yake	na	haya	yote	mtaongezewa	ninyi	
G0846	G2532	G3778	G3956	G4369	G4771	

Lakini kwanza tafuteni ufalme wake na haki yake na haya yote yatakabidhiwa kwako.

34	μὴ	οὖν	μεριμνήσητε	εἰς	τὴν	αὔριον,	ἡ	γὰρ	αὔριον	μεριμνήσει
	msi	basi	jali	kuhusu	–	kesho	–	kwa–maana	kesho	itajijali
	G3361	G3767	G3309	G1519	G3588	G0839	G3588	G1063	G0839	G3309

ἑαυτῆς.	ἀρκετὸν	τῇ	ἡμέρᾳ	ἡ	κακία	αὐτῆς.
yenyewe	inatosha	–	siku	–	taabu	yake
G1438	G0713	G3588	G2250	G3588	G2549	G0846

Kwa hiyo, usione shaka kwa ajili ya kesho, kwa kuwa kesho itajishughulikia yenyewe. Kila siku inatosha kuwa na tatizo lake yenyewe.

Chapter 7

1	Μὴ	κρίνετε,	ἵνα	μὴ	κριθῆτε:
	Msi–	hukumu,	ili	msi–	hukumiwe;
	G3361	G2919	G2443	G3361	G2919

Usihukumu, nawe usije ukahukumiwa.

2	ἐν	ᾧ	γὰρ	κρίματι	κρίνετε,	κριθήσεσθε;	καὶ	ἐν
	kwa–	hukumu–gani	kwa-maana	kwa-hukumu	mna-hukumu,	mta-hukumiwa;	na	kwa–
	G1722	G3739	G1063	G2917	G2919	G2919	G2532	G1722

ᾧ	μέτρῳ	μετρεῖτε,	μετρηθήσεται	ὑμῖν.	
kipimo–gani	kipimo	mna-pima,	mta-pimiwa	ninyi.	
G3739	G3358	G3354	G3354	G4771	

Kwa hukumu unayohukumu, nawe utahukumiwa. Na kwa kipimo unachopima na wewe pia utapimiwa hicho hicho.

3	τί	δὲ	βλέπεις	τὸ	κάρφος	τὸ	ἐν	τῷ	ὀφθαλμῷ	τοῦ	
	kwa-nini	lakini	una-angalia	kibanzi	kibanzi	kile	katika–	jicho	jicho	la–	
	G5101	G1161	G0991	G3588	G2595	G3588	G1722	G3588	G3788	G3588	

ἀδελφοῦ	σου,	τὴν	δὲ	ἐν	τῷ	σῷ	ὀφθαλμῷ	δοκὸν	οὐ	κατανοεῖς?
ndugu	yako,	boriti	lakini	katika–	jicho	lako	jicho	boriti	hu–	angalii?
G0080	G4771	G3588	G1161	G1722	G3588	G4674	G3788	G1385	G3756	G2657

Na kwa nini unatazama kipande cha mti kilichoko kwenye jicho la ndugu yako, lakini hutambuwi kipande cha gogo ambalo limo katika jicho lako?

4	ἢ	πῶς	ἐρεῖς	τῷ	ἀδελφῷ	σου,	Ἄφες	ἐκβάλω	τὸ	κάρφος	ἐκ
	au	vipi	uta-sema	kwa–	ndugu	yako,	Acha	ni-toa	kibanzi	kibanzi	kutoka–
	G2228	G4459	G2046	G3588	G0080	G4771	G0863	G1544	G3588	G2595	G1537

τοῦ	ὀφθαλμοῦ	σου;	καὶ	ἰδοὺ,	ἡ	δοκὸς	ἐν	τῷ	ὀφθαλμῷ	σοῦ!
jicho	jicho	lako;	na	tazama,	boriti	boriti	katika–	jicho	jicho	lako!
G3588	G3788	G4771	G2532	G3708	G3588	G1385	G1722	G3588	G3788	G4771

Unawezaje kusema kwa ndugu yako, ngoja nikutolee kipande kilichomo kwenye jicho lako, wakati kipande cha gogo kimo ndani ya jicho lako?

5	ὑποκριτά,	ἔκβαλε	πρῶτον	ἐκ	τοῦ	ὀφθαλμοῦ	σοῦ	τὴν	δοκόν,	καὶ	τότε
	Mnafiki,	toa	kwanza	kutoka–	jicho	jicho	lako	boriti	boriti,	na	ndipo
	G5273	G1544	G4412	G1537	G3588	G3788	G4771	G3588	G1385	G2532	G5119

διαβλέψεις	ἐκβαλεῖν	τὸ	κάρφος	ἐκ	τοῦ	ὀφθαλμοῦ	τοῦ	ἀδελφοῦ	σου.	
uta-ona-wazi	kutoa	kibanzi	kibanzi	kutoka–	jicho	jicho	la–	ndugu	yako.	
G1227	G1544	G3588	G2595	G1537	G3588	G3788	G3588	G0080	G4771	

Mnafiki wewe; kwanza toa gogo lililomo kwenye jicho lako, na ndipo utakapoweza kuona vizuri na kukitoa kipande cha mti kilichomo kwenye jicho la ndugu yako.

6	Μὴ	δῶτε	τὸ	ἅγιον	τοῖς	κυσίν,	μηδὲ	βάλητε	τοὺς	μαργαρίτας	ὑμῶν
	Msi–	toa	kitu	kitakatifu	kwa–	mbwa,	wala	msi-tupa	lulu	lulu	zenu
	G3361	G1325	G3588	G0040	G3588	G2965	G3366	G0906	G3588	G3135	G4771

ἔμπροσθεν	τῶν	χοίρων,	μή‿	ποτε	καταπατήσουσιν	αὐτοὺς	ἐν	τοῖς	
mbele-ya	nguruwe	nguruwe,	wasije–	wakati	waka-kanyaga	hizo	kwa–	miguu	
G1715	G3588	G5519	G3361	G4219	G2662	G0846	G1722	G3588	

ποσὶν	αὐτῶν,	καὶ	στραφέντες,	ῥήξωσιν	ὑμᾶς.
miguu	yao,	na	waki-geuka,	waka-wa-rarua	ninyi.
G4228	G0846	G2532	G4762	G4486	G4771

Usiwape mbwa kilicho kitakatifu, na usiwarushie nguruwe lulu mbele yao. Vinginevyo wataviharibu na kuvikanyaga kwa miguu, na tena watakugeukia wewe na kukurarua vipande vipande.

7	Αἰτεῖτε,	καὶ	δοθήσεται	ὑμῖν;	ζητεῖτε,	καὶ	εὑρήσετε;	κρούετε,	καὶ
	Ombeni,	na	mta-pewa	ninyi;	tafuteni,	na	mta-pata;	bisheni,	na
	G0154	G2532	G1325	G4771	G2212	G2532	G2147	G2925	G2532

ἀνοιγήσεται	ὑμῖν.	
mta-funguliwa	ninyi.	
G0455	G4771	

Omba, nawe utapewa. Tafuta, nawe utapata. Bisha hodi, na wewe utafunguliwa.

8	πᾶς	γὰρ	ὁ	αἰτῶν	λαμβάνει;	καὶ	ὁ	ζητῶν,	εὑρίσκει;	καὶ	τῷ
	kila-mtu	kwa-maana	a-ye–	omba	a-pokea;	na	a-ye–	tafuta,	a-pata;	na	kwa–
	G3956	G1063	G3588	G0154	G2983	G2532	G3588	G2212	G2147	G2532	G3588

κρούοντι,	ἀνοιγήσεται.	
a-bishaye,	a-ta-funguliwa.	
G2925	G0455	

Kwa yeyote anayeomba, hupokea. Na kwa yeyote anayetafuta, hupata. Na kwa mtu ambaye anayebisha hodi, atafunguliwa.

9	ἢ	τίς	ἐστιν	ἐξ	ὑμῶν	ἄνθρωπος	ὃν	αἰτήσει
	au	ni-nani	a-ko	miongoni-mwenu	miongoni-mwenu	mtu	ambaye	a-ta-omba
	G2228	G5101	G1510	G1537	G4771	G0444	G3739	G0154

ὁ	υἱὸς	αὐτοῦ	ἄρτον:	μὴ	λίθον	ἐπιδώσει	αὐτῷ?
mwana	mwana	wake	mkate,	je-ata–	jiwe	mpa	yeye?
G3588	G5207	G0846	G0740	G3361	G3037	G1929	G0846

Au kuna mtu miongoni mwenu ambaye, ikiwa mtoto wake amemwomba kipande cha mkate atampa jiwe?

10	ἢ	καὶ	ἰχθὺν	αἰτήσει:	μὴ	ὄφιν	ἐπιδώσει	αὐτῷ?
	au	na	samaki	a-ta-omba,	je-ata–	nyoka	mpa	yeye?
	G2228	G2532	G2486	G0154	G3361	G3789	G1929	G0846

Au ikiwa atamwomba samaki, na yeye atampa nyoka?

11	εἰ	οὖν	ὑμεῖς,	πονηροὶ	ὄντες,	οἴδατε	δόματα	ἀγαθὰ	διδόναι	τοῖς	τέκνοις
	basi	kama	ninyi,	waovu	mkiwa,	mna-jua	zawadi	njema	kutoa	kwa–	watoto
	G1487	G3767	G4771	G4190	G1510	G1492	G1390	G0018	G1325	G3588	G5043

ὑμῶν,	πόσῳ	μᾶλλον	ὁ	Πατὴρ	ὑμῶν	ὁ	ἐν	τοῖς	οὐρανοῖς
wenu,	zaidi-kiasi-gani	zaidi	Baba	Baba	yenu	a-liye–	katika–	mbinguni	mbingu
G4771	G4214	G3123	G3588	G3962	G4771	G3588	G1722	G3588	G3772

δώσει	ἀγαθὰ	τοῖς	αἰτοῦσιν	αὐτόν?
a-ta-toa	mema	kwa–	wale-waombao	yeye?
G1325	G0018	G3588	G0154	G0846

Kwa hiyo, ikiwa ninyi mlio waovu mnajua kuwapa watoto wenu zawadi nzuri, Je! Ni kiasi gani zaidi Baba aliye mbinguni atawapa vitu vizuri wale wanao muomba yeye?

12	Πάντα	οὖν,	ὅσα	ἐὰν	θέλητε	ἵνα	ποιῶσιν	ὑμῖν	οἱ
	Mambo-yote	basi,	yo-yote	kama	mna-taka	kwamba	wa-wa-fanyie	ninyi	watu
	G3956	G3767	G3745	G1437	G2309	G2443	G4160	G4771	G3588

ἄνθρωποι,	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς	ποιεῖτε	αὐτοῖς.	οὗτος	γάρ	ἐστιν	ὁ
watu,	vivyo-hivyo	na	ninyi	wa-fanyieni	wao.	hii	kwa-maana	ndiyo	Sheria
G0444	G3779	G2532	G4771	G4160	G0846	G3778	G1063	G1510	G3588

νόμος	καὶ	οἱ	προφῆται.
Sheria	na	Manabii	Manabii.
G3551	G2532	G3588	G4396

Kwa sababu hiyo, unapotaka kufanyiwa kitu chochote na watu wengine, nawe pia itakupasa kuwafanyia hivyo hivyo wao. Kwa kuwa hiyo ni sheria na manabii.

13 Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης. ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη
Ingieni kupitia– mlango mwembamba mlango. kwa-maana pana mlango mlango
G1525 G1223 G3588 G4728 G4439 G3754 G4116 G3588 G4439

καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ
na wasaa njia njia i-pita-yo– i-pelekayo kwenye– uharibifu uharibifu, na
G2532 G2149 G3588 G3598 G3588 G0520 G1519 G3588 G0684 G2532

πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι’ αὐτῆς;
wengi wako wa-ingia-o wanao-ingia kupitia– huo;
G4183 G1510 G3588 G1525 G1223 G0846

Ingieni kwa kupitia geti jembamba. Kwa kuwa geti ni pana na njia ni pana inayoongoza kwenye uharibifu, na kuna watu wengi wanaopitia njia hiyo.

14 ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ
kwa-maana mwembamba mlango mlango na dhiki njia njia i-pita-yo–
G3754 G4728 G3588 G4439 G2532 G2346 G3588 G3598 G3588

ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.
i-pelekayo kwenye– uzima uzima, na wachache wako wanao– i-pata hiyo.
G0520 G1519 G3588 G2222 G2532 G3641 G1510 G3588 G2147 G0846

Geti ni jembamba, Geti jembamba ni njia inayongooza katika uzima na ni wachache wanaoweza kuiona.

15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
Jihadharini na– manabii– wa-ongo, ambao wana-kuja kwenu kwenu katika–
G4337 G0575 G3588 G5578 G3748 G2064 G4314 G4771 G1722

ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἁρπαγες.
mavazi ya-kondoo, ndani lakini wako mbwa-mwitu waporaji.
G1742 G4263 G2081 G1161 G1510 G3074 G0727

Jihadhari na manabii wa uongo, wanaokuja wamevaa ngozi ya kondoo, lakini kweli ni mbweha wakali.

16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν
Kutokana-na– matunda matunda yao mta-wa-tambua wao. Je wana-okota
G0575 G3588 G2590 G0846 G1921 G0846 G3385 G4816

ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα?
kutoka– miiba zabibu, au kutoka– mibaruti tini?
G0575 G0173 G4718 G2228 G0575 G5146 G4810

Kwa matunda yao mtawatambua. Je watu wanaweza kuvuna matunda kwenye miba, au mtini kwenye mbengu ya mbaruti?

17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν, καρποὺς καλοὺς ποιεῖ; τὸ δὲ σαπρὸν
vivyo-hivyo kila mti mzuri, matunda mazuri hu-zaa; mti lakini mbovu
G3779 G3956 G1186 G0018 G2590 G2570 G4160 G3588 G1161 G4550

δένδρον, καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.
mti, matunda mabaya hu-zaa.
G1186 G2590 G4190 G4160

Kwa jinsi hiyo, kila mti mzuri huzaa matunda mazuri, lakini mti mbaya huzaa matunda mabaya.

18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν, καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν; οὐδὲ δένδρον
hau-wezi hau-wezi mti mzuri, matunda mabaya kuzaa; wala mti
G3756 G1410 G1186 G0018 G2590 G4190 G4160 G3761 G1186

σαπρὸν, καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.
mbovu, matunda mazuri kuzaa.
G4550 G2590 G2570 G4160

Mti mzuri hauwezi kuzaa matunda mabaya, wala mti mbaya hauwezi kuzaa matunda mazuri.

19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
kila mti usi-o- zaa tunda zuri hu-katwa na katika- moto
G3956 G1186 G3361 G4160 G2590 G2570 G1581 G2532 G1519 G4442

βάλλεται.
hu-tupwa.
G0906

Kila mti ambao hauzai matunda mazuri utakatwa na kutupwa katika moto.

20 ἄρα¦γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
Kwa-hiyo kutokana-na- matunda matunda yao mta-wa-tambua wao.
G0686 G0575 G3588 G2590 G0846 G1921 G0846

Hivyo basi, utawatambua kutokana na matunda yao.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν
Si kila-mtu a-ni-ambiye- amba mimi, Bwana, Bwana, ata-ingia katika- Ufalme
G3756 G3956 G3588 G3004 G1473 G2962 G2962 G1525 G1519 G3588

βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου,
Ufalme wa- mbingu, bali a-ye- fanya mapenzi mapenzi ya- Baba yangu,
G0932 G3588 G3772 G0235 G3588 G4160 G3588 G2307 G3588 G3962 G1473

τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
a-liye- katika- mbinguni mbingu.
G3588 G1722 G3588 G3772

Si kila mtu aniambiaye mimi, 'Bwana, Bwana,' ataingia katika ufalme wa mbinguni, bali ni yule pekee atendaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni.

22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ
wengi wata-ni-ambia mimi katika- ile siku siku, Bwana, Bwana, si kwa-
G4183 G2046 G1473 G1722 G1565 G3588 G2250 G2962 G2962 G3756 G3588

σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,
jina jina tuli-tabiri, na kwa- jina jina pepo tuli-toa,
G4674 G3686 G4395 G2532 G3588 G4674 G3686 G1140 G1544

καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν?
na kwa- jina jina miujiza mingi tuli-fanya?
G2532 G3588 G4674 G3686 G1411 G4183 G4160

Watu wengi wataniambia siku hiyo, 'Bwana, Bwana, hatukutoa unabii kwa jina lako, hatukutoa mapepo kwa jina lako, na kwa jina lako tulifanya matendo mengi makuu?'

23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς; ἀποχωρεῖτε
na ndipo nita-wa-tamkia wao, kwamba Sijawahi- wa-jua ninyi; ondokeni
G2532 G5119 G3670 G0846 G3754 G3763 G1097 G4771 G0672

ἀπ’ ἐμοῦ, οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
kwangu- mimi, ninyi wafanyao uasi uasi.
G0575 G1473 G3588 G2038 G3588 G0458

Ndipo nitawaambia wazi, 'sikuwatambua ninyi! Ondokeni kwangu, ninyi mtendao maovu!'

24	Πᾶς	οὖν,	ὅστις	ἀκούει	μου	τοὺς	λόγους	τούτους,	καὶ	ποιεῖ
	Kila-mtu	basi,	ye-yote	a-sikia-ye	yangu	maneno	maneno	haya,	na	a-ya-fanya
	G3956	G3767	G3748	G0191	G1473	G3588	G3056	G3778	G2532	G4160

αὐτούς,	ὁμοιωθήσεται	ἀνδρὶ	φρονίμῳ,	ὅστις	ᾠκοδόμησεν	αὐτοῦ	τὴν	οἰκίαν	ἐπὶ
hayo,	ata-fanana-na	mtu	mwenye-busara,	ambaye	ali-jenga	yake	nyumba	nyumba	juu-ya–
G0846	G3666	G0435	G5429	G3748	G3618	G0846	G3588	G3614	G1909

τὴν	πέτραν.	
mwamba	mwamba.	
G3588	G4073	

Kwa hiyo, kila mmoja asikiaye maneno yangu na kutii atafanana na mtu mwenye hekima aliyejenga nyumba yake juu ya mwamba.

25	καὶ	κατέβη	ἡ	βροχὴ,	καὶ	ἦλθον	οἱ	ποταμοὶ,	καὶ	ἔπνευσαν	οἱ
	na	ika-shuka	mvua	mvua,	na	zika-ja	mito	mito,	na	zika-vuma	pepo
	G2532	G2597	G3588	G1028	G2532	G2064	G3588	G4215	G2532	G4154	G3588

ἄνεμοι,	καὶ	προσέπεσαν	τῇ	οἰκίᾳ	ἐκείνῃ;	καὶ	οὐκ	ἔπεσεν,	τεθεμελίωτο
pepo,	na	zika-ipiga	nyumba	nyumba	ile;	na	haku–	anguka,	ili-jengwa
G0417	G2532	G4363	G3588	G3614	G1565	G2532	G3756	G4098	G2311

γὰρ	ἐπὶ	τὴν	πέτραν.	
kwa-maana	juu-ya–	mwamba	mwamba.	
G1063	G1909	G3588	G4073	

Mvua ikanyesha, mafuriko yakaja, na upepo ukaja na ukaipiga nyumba hiyo, lakini haikuweza kuanguka chini, kwa kuwa ilikuwa imejengwa juu ya mwamba.

26	καὶ	πᾶς	ὁ	ἀκούων	μου	τοὺς	λόγους	τούτους,	καὶ	μὴ
	na	kila-mtu	a-sikia-ye	a-sikia-ye	yangu	maneno	maneno	haya,	na	asi–
	G2532	G3956	G3588	G0191	G1473	G3588	G3056	G3778	G2532	G3361

ποιῶν	αὐτοὺς,	ὁμοιωθήσεται	ἀνδρὶ	μωρῷ,	ὅστις	ᾠκοδόμησεν	αὐτοῦ	τὴν
ya-fanya	hayo,	ata-fanana-na	mtu	mpumbavu,	ambaye	ali-jenga	yake	nyumba
G4160	G0846	G3666	G0435	G3474	G3748	G3618	G0846	G3588

οἰκίαν	ἐπὶ	τὴν	ἄμμον.	
nyumba	juu-ya–	mchanga	mchanga.	
G3614	G1909	G3588	G0285	

Lakini kila mtu anayesikia neno langu na asilitii, atafananishwa na mtu mpumbavu aliyejenga nyumba yake juu ya mchanga.

27	καὶ	κατέβη	ἡ	βροχὴ,	καὶ	ἦλθον	οἱ	ποταμοὶ,	καὶ	ἔπνευσαν	οἱ
	na	ika-shuka	mvua	mvua,	na	zika-ja	mito	mito,	na	zika-vuma	pepo
	G2532	G2597	G3588	G1028	G2532	G2064	G3588	G4215	G2532	G4154	G3588

ἄνεμοι,	καὶ	προσέκοψαν	τῇ	οἰκίᾳ	ἐκείνῃ,	καὶ	ἔπεσεν--	καὶ	ἦν	
pepo,	na	zika-ipiga	nyumba	nyumba	ile,	na	ika-anguka—	na	ika-kuwa	
G0417	G2532	G4350	G3588	G3614	G1565	G2532	G4098	G2532	G1510	

ἡ	πτῶσις	αὐτῆς	μεγάλη.	
anguko	anguko	lake	kubwa.	
G3588	G4431	G0846	G3173	

Mvua ikaja, mafuriko yakaja, na upepo ukaja na kuipiga nyumba hiyo. Na ikaanguka, na uharibifu wake ukakamilika.”

28 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
Na ika-tokea, wakati ali-maliza Iēsoûs maneno maneno haya,
G2532 G1096 G3753 G5055 G3588 G2424 G3588 G3056 G3778

ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
wali-shangaa makundi makundi kwa– mafundisho mafundisho yake,
G1605 G3588 G3793 G1909 G3588 G1322 G0846

Ulifika wakati ambao Yesu alipomaliza kuongea maneno haya, makutano walishangazwa na mafundisho yake,

29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς
ali-kuwa kwa-maana ana-fundisha wao kama mamlaka mwenye, na si kama
G1510 G1063 G1321 G0846 G5613 G1849 G2192 G2532 G3756 G5613

οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.
waandishi waandishi wao.
G3588 G1122 G0846

kwa kuwa alifundisha kama mtu mwenye mamlaka, na si kama waandishi wao.

Chapter 8

1 Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
Ali-po-shuka lakini yeye kutoka– mlima mlima, wali-m-fuata yeye makundi
G2597 G1161 G0846 G0575 G3588 G3735 G0190 G0846 G3793

πολλοί.
mengi.
G4183

Wakati Yesu aliposhuka chini kutoka mlimani, umati mkubwa ulimfuata.

2 καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς προσελθὼν, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν
na tazama, mkoma ali-jia, ali-m-abudu yeye, akisema, Bwana, ukitaka,
G2532 G3708 G3015 G4334 G4352 G0846 G3004 G2962 G1437

θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
ukitaka, waweza mimi kunitakasa.
G2309 G1410 G1473 G2511

Tazama, mkoma alikuja na kusujudu mbele yake, akasema, “Bwana, ikiwa uko tayari, unaweza kunifanya niwe safi”.

3 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ λέγων, Θέλω; καθαρίσθητι. καὶ
na akinyosha mkono mkono, alimgusa yeye akisema, Nataka; takasika. na
G2532 G1614 G3588 G5495 G0680 G0846 G3004 G2309 G2511 G2532

εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
mara alitakaswa yake ukoma ukoma.
G2112 G2511 G0846 G3588 G3014

Yesu akanyoosha mkono wake na kumgusa, akasema, “Niko tayari. Uwe msafi.” Hapo hapo alitakaswa ukoma wake.

4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς; ἀλλὰ
na akamwambia yeye Iēsoûs Iēsoûs, Angalia mtu-yeyote usimwambie; bali
G2532 G3004 G0846 G3588 G2424 G3708 G3367 G3004 G0235

ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ
nenda, mwenyewe jionyeshe kwa– kuhani, na toa sadaka sadaka ambayo
G5217 G4572 G1166 G3588 G2409 G2532 G4374 G3588 G1435 G3739

προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
aliagiza Mousês, kuwa– ushuhuda kwao.
G4367 G3475 G1519 G3142 G0846

Yesu akamwambia, “Angalia kwamba usiseme kwa mtu yeyote. Shika njia yako, na jioneshe mwenyewe kwa kuhani na utoe zawadi ambayo Musa aliagiza, kwa ajili ya ushuhuda kwao”

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ, προσῆλθεν. αὐτῷ ἑκατόνταρχος,
Ali-po-ingia lakini yeye katika– Kapernaum, alimjia. yeye akida,
G1525 G1161 G0846 G1519 G2584 G4334 G0846 G1543

παρακαλῶν αὐτὸν,
akimsihi yeye,
G3870 G0846

Wakati Yesu alipofika Kapernaumu, Jemedari akaja kwake akamuuliza

6 καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ,
na akisema, Bwana, mtumishi mtumishi wangu amelazwa katika– nyumba nyumba,
G2532 G3004 G2962 G3588 G3816 G1473 G0906 G1722 G3588 G3614

παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.
amepooza, sana ana-teseka.
G3885 G1171 G0928

akisema, “Bwana, mtumishi wangu amelala nyumbani amepooza na ana maumivu ya kutisha.”

7 ‹καὶ› λέγει αὐτῷ, Ἐγὼ ἐλθὼν, θεραπεύσω αὐτόν.
na akamwambia yeye, Mimi nikija, nitamponya yeye.
G2532 G3004 G0846 G1473 G2064 G2323 G0846

Yesu akamwambia, “Nitakuja na kumponya”.

8 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς
akijibu lakini, akida akida alisema, Bwana, si-stahili si-stahili kwamba
G0611 G1161 G3588 G1543 G5346 G2962 G3756 G1510 G2425

ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς; ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ
kwamba chini-ya– chini-ya– dari dari uingie; bali tu sema neno, na
G2443 G1473 G5259 G3588 G4721 G1525 G0235 G3440 G3004 G3056 G2532

ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
ataponywa mtumishi mtumishi wangu.
G2390 G3588 G3816 G1473

Jemedari akajibu na kumwambia, “Bwana, mimi si wathamani hata uje na kuingia ndani ya dari yangu, sema neno tu na mtumishi wangu ataponywa.

9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν; (τασσόμενος) ἔχων
na kwa-maana mimi mtu ni chini-ya– mamlaka; nikiwa-chini-ya mwenye
G2532 G1063 G1473 G0444 G1510 G5259 G1849 G5021 G2192

ὑπ’ ἐμαυτὸν στρατιώτας; καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ
chini-yangu chini-yangu askari; na nikimwambia huyu, Nenda, na
G5259 G1683 G4757 G2532 G3004 G3778 G4198 G2532

πορεύεται; καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται; καὶ τῷ δούλῳ μου,
anakwenda; na mwingine, Njoo, na anakuja; na kwa mtumwa wangu,
G4198 G2532 G0243 G2064 G2532 G2064 G2532 G3588 G1401 G1473

Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
Fanya hili, na anafanya.
G4160 G3778 G2532 G4160

Kwa kuwa mimi pia ni mtu niliye na mamlaka, na ninao askari walio chini yangu. Nikisema kwa huyu “Nenda' na huenda, na kwa mwingine 'Njoo' na yeye huja, na kwa mtumishi wangu, 'Fanya hivi,' na yeye anafanya hivyo”

10 ἀκούσας δὲ, ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν, καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν,
akisikia lakini, Iēsoûs Iēsoûs alistaajabu, na akawaambia wale waliomfuata,
G0191 G1161 G3588 G2424 G2296 G2532 G3004 G3588 G0190

Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ’ οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ
Amēn nawaambia ninyi, kwa– yeyote kubwa-hivyo imani katika– Israēl Israēl
G0281 G3004 G4771 G3844 G3762 G5118 G4102 G1722 G3588 G2474

εὗρον.
sikupata.
G2147

Wakati Yesu aliposikia haya, alishangazwa na kuwaambia wale waliokuwa wakimfuata, “Kweli ninawaambia, Sijapata kuona mtu mwenye imani kama huyu katika Israel.

11 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν,
nawaambia lakini ninyi, kwamba wengi kutoka– mashariki na magharibi watakuja,
G3004 G1161 G4771 G3754 G4183 G0575 G0395 G2532 G1424 G2240

καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, ἐν τῇ
na wataketi pamoja-na– Abraam, na Isaak, na Iakōb, katika– Ufalme
G2532 G0347 G3326 G0011 G2532 G2464 G2532 G2384 G1722 G3588

βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
Ufalme wa– mbingu;
G0932 G3588 G3772

Ninawambieni, wengi watakuja kutoka mashariki na magharibi, wataketi katika meza pamoja na Abrahimu, Isaka, na Yakobo, katika ufame wa mbinguni.

12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται, εἰς τὸ σκότος τὸ
wana lakini wana wa– ufalme watatupwa, katika– giza giza giza
G3588 G1161 G5207 G3588 G0932 G1544 G1519 G3588 G4655 G3588

ἐξώτερον, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
la-nje, huko kutakuwa kulia kulia na kusaga kusaga wa– meno.
G1857 G1563 G1510 G3588 G2805 G2532 G3588 G1030 G3588 G3599

Lakini watoto wa ufalme watatupwa katika giza la nje, ambapo kutakuwa na kilio na kusaga meno.”

13 καὶ na G2532 εἶπεν akamwambia G3004 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 τῷ kwa– G3588 ἑκατοντάρχῃ, akida, G1543 Ὕπαγε, Nenda, G5217 ὡς kama G5613 ἐπίστευσας, ulivyoamini, G4100 γενηθήτω na-iwe G1096 σοι. kwako. G4771 καὶ na G2532 ἰάθη akaponywa G2390 ὁ mtumishi G3588 παῖς mtumishi G3816 [αὐτοῦ] [wake] G0846 ἐν katika– G1722 τῇ saa G3588 ὥρᾳ saa G5610 ἐκείνῃ. ile. G1565

Yesu akamwambia Jemadari, “Nenda! Kama ulivyokwisha amini, na itendeke hivyo kwako”. Na mtumishi aliponywa katika saa hiyo.

14 Καὶ Na G2532 ἐλθὼν akija G2064 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 εἰς katika– G1519 τὴν nyumba G3588 οἰκίαν nyumba G3614 Πέτρου, ya-Petros, G4074 εἶδεν alimwona G3708 τὴν mama-mkwe G3588 πενθερὰν mama-mkwe G3994 αὐτοῦ wake G0846 βεβλημένην amelazwa G0906 καὶ na G2532 πυρέσσουσαν; ana-homa; G4445

Wakati Yesu alipofika kwenye nyumba ya Petro, alimwona mama mkwe wake na Petro amelala akiwa mgonjwa wa homa.

15 καὶ na G2532 ἥψατο akamgusa G0680 τῆς mkono G3588 χειρὸς mkono G5495 αὐτῆς, wake, G0846 καὶ na G2532 ἀφῆκεν ikamwacha G0863 αὐτὴν yeye G0846 ὁ homa G3588 πυρετός; homa; G4446 καὶ na G2532 ἠγέρθη akainuka G1453 καὶ na G2532 διηκόνει akamhudumia G1247 αὐτῷ. yeye. G0846

Yesu akamgusa mkono wake, na homa yake ikamwacha. kisha akaamka akaanza kumhudumia.

16 Ὀψίας Jioni G3798 δὲ lakini G1161 γενομένης, ilipofika, G1096 προσήνεγκαν walimleta G4374 αὐτῷ yeye G0846 δαιμονιζομένους wenye-pepo G1139 πολλούς, wengi, G4183 καὶ na G2532 ἐξέβαλεν akawatoa G1544 τὰ pepo G3588 πνεύματα pepo G4151 λόγῳ, kwa-neno, G3056 καὶ na G2532 πάντας wote G3956 τοὺς wale G3588 κακῶς vibaya G2560 ἔχοντας, walio, G2192 ἐθεράπευσεν, aliwaponya, G2323

Na ilipofika jioni, watu wakamletea Yesu wengi waliotawaliwa na pepo. Akawafukuza pepo na wale walio wagonjwa akawaponya.

17 ὅπως ili G3704 πληρωθῇ litimie G4137 τὸ neno G3588 ῥηθὲν lilo-semwa G2046 διὰ kupitia– G1223 Ἡσαΐου Ēsaias G2268 τοῦ nabii G3588 προφήτου, nabii, G4396 λέγοντος, likisema, G3004 Αὐτὸς Yeye-mwenyewe G0846 τὰς udhaifu G3588 ἀσθενείας udhaifu G0769 ἡμῶν wetu G1473 ἔλαβεν, alichukua, G2983 καὶ na G2532 τὰς magonjwa G3588 νόσους magonjwa G3554 ἐβάστασεν. alibeba. G0941

Kwa jinsi hii yalitimia yale yaliyo kwisha kunenwa na Isaya nabii, “Yeye mwenyewe alichukua magonjwa yetu na alibeba maradhi yetu”

18	Ἰδὼν	δὲ	ὁ	Ἰησοῦς	‹πολλοὺς›	ὄχλον	περὶ	αὐτὸν,	ἐκέλευσεν	
	Akiona	lakini	Iēsoûs	Iēsoûs	‹wengi›	kundi	karibu-naye	karibu-naye,	aliagiza	
	G3708	G1161	G3588	G2424	G4183	G3793	G4012	G0846	G2753	

ἀπελθεῖν	εἰς	τὸ	πέραν.	
kwenda	kwenye–	ngambo	ngambo.	
G0565	G1519	G3588	G4008	

Kisha Yesu alipoliona kusanyiko limemzunguka, alitoa maelekezo ya kwenda upande mwingine wa Bahari ya Galilaya.

19	Καὶ	προσελθὼν,	εἷς	γραμματεὺς	εἶπεν	αὐτῷ,	Διδάσκαλε,	ἀκολουθήσω	
	Na	akijia,	mwandishi	mwandishi	alimwambia	yeye,	Mwalimu,	nitakufuata	
	G2532	G4334	G1520	G1122	G3004	G0846	G1320	G0190	

σοι	ὅπου	ἐὰν	ἀπέρχῃ.
wewe	popote	utakako–	kwenda.
G4771	G3699	G1437	G0565

Kisha mwandishi akaja kwake na kumwambia, “Mwalimu, nitakufuata popote utakapoenda.”

20	καὶ	λέγει	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Αἱ	ἀλώπεκες	φωλεοὺς	ἔχουσιν,
	na	akamwambia	yeye	Iēsoûs	Iēsoûs,	Mbweha	mbweha	mashimo	wana,
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G3588	G0258	G5454	G2192

καὶ	τὰ	πετεινὰ	τοῦ	οὐρανοῦ	κατασκηνώσεις;	ὁ	δὲ	Υἱὸς	τοῦ
na	ndege	ndege	wa–	mbingu	viota;	Mwana	lakini	Mwana	wa–
G2532	G3588	G4071	G3588	G3772	G2682	G3588	G1161	G5207	G3588

ἀνθρώπου,	οὐκ	ἔχει	ποῦ	τὴν	κεφαλὴν	κλίνῃ.	
Mtu,	hana	hana	mahali	kichwa	kichwa	pa-kulaza.	
G0444	G3756	G2192	G4226	G3588	G2776	G2827	

Yesu akamwambia, “Mbweha wana mashimo, na ndege wa angani wana viota, lakini mwana wa Adamu hana sehemu ya kulaza kichwa chake.”

21	ἕτερος	δὲ	τῶν	μαθητῶν	[αὐτοῦ]	εἶπεν	αὐτῷ,	Κύριε,	ἐπίτρεψόν	μοι
	mwingine	lakini	wa–	wanafunzi	[wake]	alimwambia	yeye,	Bwana,	niruhusu	mimi
	G2087	G1161	G3588	G3101	G0846	G3004	G0846	G2962	G2010	G1473

πρῶτον	ἀπελθεῖν	καὶ	θάψαι	τὸν	πατέρα	μου.
kwanza	kwenda	na	kumzika	baba	baba	yangu.
G4412	G0565	G2532	G2290	G3588	G3962	G1473

Mwanafunzi mwingine akamwambia, “Bwana, niruhusu kwanza niende kumzika baba yangu.”

22	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	λέγει	αὐτῷ,	Ἀκολούθει	μοι,	καὶ	ἄφες	τοὺς
	Iēsoûs	lakini	Iēsoûs	akamwambia	yeye,	Nifuate	mimi,	na	waache	wafu
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0846	G0190	G1473	G2532	G0863	G3588

νεκροὺς	θάψαι	τοὺς	ἑαυτῶν	νεκρούς.	
wafu	wazike	wao-wenyewe	wao-wenyewe	wafu.	
G3498	G2290	G3588	G1438	G3498	

Lakini Yesu akamwambia, “Nifuate, na uwaache wafu wazike wafu wao.”

23	Καὶ	ἐμβάντι	αὐτῷ	εἰς	τὸ	πλοῖον,	ἠκολούθησαν	αὐτῷ	οἱ
	Na	akipanda	yeye	katika–	mashua	mashua,	walimfuata	yeye	wanafunzi
	G2532	G1684	G0846	G1519	G3588	G4143	G0190	G0846	G3588

μαθηταὶ	αὐτοῦ.	
wanafunzi	wake.	
G3101	G0846	

Yesu alipoingia kwenye mtumbwi, wanafunzi wake wakamfuata mtumbwini.

24	καὶ	ἰδοὺ,	σεισμὸς	μέγας	ἐγένετο	ἐν	τῇ	θαλάσσῃ,	ὥστε	τὸ
	na	tazama,	dhoruba	kubwa	ikatokea	katika–	bahari	bahari,	hata	mashua
	G2532	G3708	G4578	G3173	G1096	G1722	G3588	G2281	G5620	G3588

πλοῖον	καλύπτεσθαι	ὑπὸ	τῶν	κυμάτων;	αὐτὸς	δὲ	ἐκάθευδεν.	
mashua	ikafunikwa	na–	mawimbi	mawimbi;	yeye-mwenyewe	lakini	alikuwa-amelala.	
G4143	G2572	G5259	G3588	G2949	G0846	G1161	G2518	

Tazama, ikainuka dhoruba kuu juu ya bahari, kiasi kwamba mtumbwi ulifunikwa na mawimbi. Lakini Yesu alikuwa amelala.

25	καὶ	προσελθόντες,	ἤγειραν	αὐτὸν,	λέγοντες,	Κύριε,	σῶσον,	ἀπολλύμεθα!
	na	wakimjia,	walimwamsha	yeye,	wakisema,	Bwana,	tuokoe,	tunaangamia!
	G2532	G4334	G1453	G0846	G3004	G2962	G4982	G0622

Wanafunzi wakaja kwake na kumwamsha wakisema, “Bwana, tuokoe sisi, tunaelekea kufa!”

26	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Τί	δειλοί	ἐστε,	ὀλιγόπιστοι?	τότε,	ἐγερθεὶς,	
	na	akawaambia	wao,	Kwa-nini	waoga	ninyi,	wenye-imani-ndogo?	ndipo,	akiinuka,	
	G2532	G3004	G0846	G5101	G1169	G1510	G3640	G5119	G1453	

ἐπετίμησεν	τοῖς	ἀνέμοις	καὶ	τῇ	θαλάσσῃ,	καὶ	ἐγένετο	γαλήνη	μεγάλη.
aliukemea	pepo	pepo	na	bahari	bahari,	na	ikawa	utulivu	mkubwa.
G2008	G3588	G0417	G2532	G3588	G2281	G2532	G1096	G1055	G3173

Yesu akawaambia, “kwa nini mnaogopa, ninyi wenye imani ndogo?” Ndipo akaamka na kuukemea upepo na bahari. Kisha kukawa na utulivu mkuu,

27	οἱ	δὲ	ἄνθρωποι	ἐθαύμασαν,	λέγοντες,	Ποταπός	ἐστιν	οὗτος,
	watu	lakini	watu	walistaajabu,	wakisema,	Ni-mtu-wa-aina-gani	huyu,	huyu,
	G3588	G1161	G0444	G2296	G3004	G4217	G1510	G3778

ὅτι	καὶ	οἱ	ἄνεμοι	καὶ	ἡ	θάλασσα	αὐτῷ	ὑπακούουσιν?
kwamba	hata	pepo	pepo	na	bahari	bahari	yeye	wana-m-tii?
G3754	G2532	G3588	G0417	G2532	G3588	G2281	G0846	G5219

wanaume wakashikwa na mshangao wakasema, “Huyu mtu niwa namna gani, kwamba hata pepo na bahari vinamtii yeye?”

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, εἰς τὴν χώραν τῶν
Na akifika yeye kwenye– ngambo ngambo, katika– nchi nchi ya–
G2532 G2064 G0846 G1519 G3588 G4008 G1519 G3588 G5561 G3588

Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων
Wagadara, walimkuta yeye wawili wenye-pepo, kutoka– makaburi makaburi
G1046 G5221 G0846 G1417 G1139 G1537 G3588 G3419

ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
wakitoka, wakali sana, hata mtu-yeyote hawezekani mtu-yeyote kupita kwa–
G1831 G5467 G3029 G5620 G3361 G2480 G5100 G3928 G1223

τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
njia njia ile.
G3588 G3598 G1565

Wakati Yesu alipokuwa amekuja upande mwingine wa nchi ya Magadala, wanaume wawili waliotawaliwa na pepo walikutana naye. Walikuwa wakitokea makaburini na walikuwa wakifanya vurugu sana, kiasi kwamba hakuna msafiri angeweza kupita njia ile.

29 καὶ ἰδοὺ, ἔκραξαν, λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Υἱὲ τοῦ
na tazama, walipiga-kelele, wakisema, Tuna-nini sisi na wewe, Mwana wa–
G2532 G3708 G2896 G3004 G5101 G1473 G2532 G4771 G5207 G3588

Θεοῦ? ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς?
Mungu? umekuja hapa kabla-ya– wakati kututesa sisi?
G2316 G2064 G5602 G4253 G2540 G0928 G1473

Tazama, walipaza sauti na kusema, “Tuna nini cha kufanya kwako, mwana wa Mungu? Umekuja hapa kututesa kabla ya wakati kufika?”

30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ’ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν, βοσκομένη;
kulikuwa lakini mbali kutoka– kwao kundi la-nguruwe wengi, wakilisha;
G1510 G1161 G3112 G0575 G0846 G0034 G5519 G4183 G1006

Sasa kundi kubwa la nguruwe lilikuwa likichunga, hapakuwa mbali sana walipokuwa,

31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς,
pepo lakini pepo walimsihi yeye, wakisema, Ikiwa unatutoa, sisi,
G3588 G1161 G1142 G3870 G0846 G3004 G1487 G1544 G1473

ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
tutume sisi katika– kundi kundi la– nguruwe.
G0649 G1473 G1519 G3588 G0034 G3588 G5519

pepo waliendelea kulalamika kwa Yesu na kusema. “Ikiwa utatuamuru kutoka, tupeleke kwenye kundi la nguruwe.”

32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς
na akawaambia wao, Nendeni. wao lakini wakitoka walikwenda katika–
G2532 G3004 G0846 G5217 G3588 G1161 G1831 G0565 G1519

τοὺς χοίρους: καὶ ἰδοὺ, ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
nguruwe nguruwe; na tazama, likaruka kundi-lote kundi-lote kundi chini-ya– genge
G3588 G5519 G2532 G3708 G3729 G3956 G3588 G0034 G2596 G3588

κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.
genge katika– bahari bahari, na wakafa katika– maji maji.
G2911 G1519 G3588 G2281 G2532 G0599 G1722 G3588 G5204

Yesu akawaambia, “Nendeni!” Pepo wakawatoka na kwenda kwa nguruwe. Na tazama, kundi lote likashuka kutoka mlimani kuteremkia baharini na lote likafia majini.

33	οἱ	δὲ	βόσκοντες	ἔφυγον,	καὶ	ἀπελθόντες	εἰς	τὴν	πόλιν,	ἀπήγγειλαν
	wale	lakini	waliolisha	walikimbia,	na	wakaenda	katika–	mji	mji,	wakaeleza
	G3588	G1161	G1006	G5343	G2532	G0565	G1519	G3588	G4172	G0518

πάντα,	καὶ	τὰ	τῶν	δαιμονιζομένων.	
yote,	na	mambo	ya–	wenye-pepo.	
G3956	G2532	G3588	G3588	G1139	

Wanaume waliokuwa wakichunga nguruwe walikimbia. Na walipoenda mjini wakaelezea kila kitu, hususani kilichotokea kwa wanaume waliotawaliwa na mapepo.

34	καὶ	ἰδοὺ,	πᾶσα	ἡ	πόλις	ἐξῆλθεν	εἰς	ὑπάντησιν	τῷ	Ἰησοῦ;	καὶ
	na	tazama,	mji-wote	mji-wote	mji	ukatoka	kuja–	kumlaki	kwa–	Iēsoûs;	na
	G2532	G3708	G3956	G3588	G4172	G1831	G1519	G5222	G3588	G2424	G2532

ἰδόντες	αὐτὸν,	παρεκάλεσαν	ὅπως	μεταβῇ	ἀπὸ	τῶν	ὁρίων	αὐτῶν.
walipomwona	yeye,	walimsihi	ili	aondoke	kutoka–	mipaka	mipaka	yao.
G3708	G0846	G3870	G3704	G3327	G0575	G3588	G3725	G0846

Tazama, mji mzima ukaja kukutana na Yesu. Walipomwona, walimsihi aondoke kwenye mkoa wao.

Chapter 9

1	Καὶ	ἐμβὰς	εἰς	πλοῖον,	διεπέρασεν	καὶ	ἦλθεν	εἰς	τὴν	ἰδίαν	πόλιν.
	Na	akipanda	katika–	mashua,	alivuka	na	akaja	katika–	mji	wake	mji.
	G2532	G1684	G1519	G4143	G1276	G2532	G2064	G1519	G3588	G2398	G4172

Yesu akaingia kwenye boti, akavuka na akafika kwenye mji alipokuwa anaishi.

2	Καὶ	ἰδοὺ,	προσέφερον	αὐτῷ	παραλυτικὸν	ἐπὶ	κλίνης	βεβλημένον;	καὶ
	Na	tazama,	walimleta	yeye	mtu-aliyepooza	juu-ya–	kitanda	amelazwa;	na
	G2532	G3708	G4374	G0846	G3885	G1909	G2825	G0906	G2532

ἰδὼν	ὁ	Ἰησοῦς	τὴν	πίστιν	αὐτῶν,	εἶπεν	τῷ	παραλυτικῷ,	
akiona	Iēsoûs	Iēsoûs	imani	imani	yao,	akamwambia	kwa–	mtu-aliyepooza,	
G3708	G3588	G2424	G3588	G4102	G0846	G3004	G3588	G3885	

Θάρσει,	τέκνον;	ἀφίενταί	σου	αἱ	ἁμαρτίαι.	
Jipe-moyo,	mwanangu;	zimesamehewa	zako	dhambi	dhambi.	
G2293	G5043	G0863	G4771	G3588	G0266	

Tazama, wakamletea mtu aliyepooza amelazwa kwenye godoro. alipooiona imani yao, Yesu akamwambia mtu aliyepooza, “Mwanangu, uwe na furaha, Dhambi zako zimesamehewa”

3	καὶ	ἰδού,	τινες	τῶν	γραμματέων	εἶπαν	ἐν	ἑαυτοῖς,	Οὗτος
	na	tazama,	baadhi	ya–	waandishi	walisema	mioyoni	mioyoni,	Huyu
	G2532	G3708	G5100	G3588	G1122	G3004	G1722	G1438	G3778

βλασφημεῖ!	
anakufuru!	
G0987	

Tazama, Baadhi ya walimu wa sheria wakasemezana wao kwa wao, “Huyu mtu anakufuru”

4 καὶ na G2532 εἰδὼς akijua G1492 ὁ Iēsoûs Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 τὰς mawazo G3588 ἐνθυμήσεις mawazo G1761 αὐτῶν, yao, G0846 εἶπεν, alisema, G3004 Ἵνα‿ Kwa-nini G2443 τί kwa-nini G5101 ἐνθυμεῖσθε mnafikiria G1760 πονηρὰ mabaya G4190 ἐν mioyoni G1722 ταῖς mioyoni G3588 καρδίαις mioyoni G2588 ὑμῶν? mwenu? G4771

Yesu akatambua mawazo yao na kusema, “Kwa nini mnawaza maovu moyoni mwenu?

5 τί nini G5101 γάρ kwa-maana G1063 ἐστιν ni G1510 εὐκοπώτερον, rahisi-zaidi, G2123 εἰπεῖν, kusema, G3004 Ἀφίενταί Zimesamehewa G0863 σου zako G4771 αἱ dhambi G3588 ἁμαρτίαι, dhambi, G0266 ἢ au G2228 εἰπεῖν. kusema, G3004 Ἔγειρε Inuka G1453 καὶ na G2532 περιπάτει? tembea? G4043

Kipi kilicho rahisi kusema, 'Dhambi zako zimesamehewa' au kusema, 'Simama na utembee?'

6 ἵνα ili G2443 δὲ lakini G1161 εἰδῆτε mjue G1492 ὅτι kwamba G3754 ἐξουσίαν mamlaka G1849 ἔχει ana G2192 ὁ Mwana G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa- G3588 ἀνθρώπου Mtu G0444 ἐπὶ duniani G1909 τῆς duniani G3588 γῆς duniani G1093 ἀφιέναι kusamehe G0863 ἁμαρτίας: dhambi: G0266 τότε ndipo G5119 λέγει akamwambia G3004 τῷ kwa- G3588 παραλυτικῷ, mtu-aliyepooza, G3885 Ἐγερθεὶς, Inuka, G1453 ἆρόν chukua G0142 σου yako G4771 τὴν kitanda G3588 κλίνην, kitanda, G2825 καὶ na G2532 ὕπαγε nenda G5217 εἰς katika- G1519 τὸν nyumba G3588 οἶκόν nyumba G3624 σου. yako. G4771

Lakini mtambue ya kwamba Mwana wa Adamu anao uwezo wa kusamehe dhambi...” aliyasema haya kwa yule aliyepooza, “Simama, chukua godoro lako, na uende nyumbani kwako”

7 καὶ na G2532 ἐγερθεὶς, akainuka, G1453 ἀπῆλθεν akaenda G0565 εἰς katika- G1519 τὸν nyumba G3588 οἶκον nyumba G3624 αὐτοῦ. yake. G0846

Ndipo yule mtu akasimama na kuondoka kwenda nyumbani kwake.

8 ἰδόντες wakiona G3708 δὲ, lakini, G1161 οἱ makundi G3588 ὄχλοι makundi G3793 ἐφοβήθησαν, waliogopa, G5399 καὶ na G2532 ἐδόξασαν wakamtukuza G1392 τὸν Mungu G3588 Θεὸν, Mungu, G2316 τὸν aliye- G3588 δόντα toa G1325 ἐξουσίαν mamlaka G1849 τοιαύτην kama-hii G5108 τοῖς kwa- G3588 ἀνθρώποις. wanadamu. G0444

Makutano walipoona hayo, walishangaa na kumsifu Mungu, ambaye amewapa uwezo huo watu.

9 Καὶ Na G2532 παράγων akipita G3855 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 ἐκεῖθεν, kutoka-hapo, G1564 εἶδεν alimwona G3708 ἄνθρωπον mtu G0444 καθήμενον ameketi G2521 ἐπὶ katika- G1909 τὸ ofisi-ya-ushuru G3588 τελώνιον, ofisi-ya-ushuru, G5058 Μαθθαῖον Maththaios G3156 λεγόμενον, aitwaye, G3004 καὶ na G2532 λέγει akamwambia G3004 αὐτῷ, yeye, G0846 Ἀκολούθει Nifuate G0190 μοι. mimi. G1473 καὶ na G2532 ἀναστὰς, akisimama, G0450 ἠκολούθησεν alimfuata G0190 αὐτῷ. yeye. G0846

Na Yesu alipokuwa akipita kutoka hapo, alimwona mtu ambaye aliitwa kwa jina la Mathayo, ambaye alikuwa amekaa sehemu ya watoza ushuru. Naye akamwambia, “Nifuate mimi” Naye akasimama na kumfuata.

10	Καὶ	ἐγένετο	αὐτοῦ	ἀνακειμένου	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ,	καὶ	ἰδοὺ,	
	Na	ikatokea	yeye	akiwa-ameketi-mezani	katika–	nyumba	nyumba,	na	tazama,	
	G2532	G1096	G0846	G0345	G1722	G3588	G3614	G2532	G3708	

πολλοὶ	τελῶναι	καὶ	ἁμαρτωλοὶ,	ἐλθόντες,	συνανέκειντο	τῷ	Ἰησοῦ	
wengi	watoza-ushuru	na	wenye-dhambi,	wakija,	waliketi-pamoja-naye	kwa–	Iēsoûs	
G4183	G5057	G2532	G0268	G2064	G4873	G3588	G2424	

καὶ	τοῖς	μαθηταῖς	αὐτοῦ.	
na	kwa–	wanafunzi	wake.	
G2532	G3588	G3101	G0846	

Na Yesu alipoketi ili ale chakula ndani ya nyumba, wakaja watoza ushuru wengi na watu waovu wakashiriki chakula pamoja na Yesu na wanafunzi wake.

11	καὶ	ἰδόντες,	οἱ	Φαρισαῖοι	ἔλεγον	τοῖς	μαθηταῖς	αὐτοῦ,	Διὰ	
	na	wakiona,	Mafarisayo	Mafarisayo	waliwaambia	kwa–	wanafunzi	wake,	Kwa-nini,	
	G2532	G3708	G3588	G5330	G3004	G3588	G3101	G0846	G1223	

τί,	μετὰ	τῶν	τελωνῶν	καὶ	ἁμαρτωλῶν	ἐσθίει	ὁ	
kwa-nini,	pamoja-na–	watoza-ushuru	watoza-ushuru	na	wenye-dhambi	anakula	mwalimu	
G5101	G3326	G3588	G5057	G2532	G0268	G2068	G3588	

διδάσκαλος	ὑμῶν?	
mwalimu	wenu?	
G1320	G4771	

Ndipo Mafarisayo walipoona hayo, wakawaambia wanafunzi “Kwa nini mwalimu wenu anakula chakula pamoja na watoza ushuru na watu waovu?”

12	ὁ	δὲ	ἀκούσας,	εἶπεν,	Οὐ	χρείαν	ἔχουσιν	οἱ	ἰσχύοντες	ἰατροῦ,
	yeye	lakini	akisikia,	alisema,	Si	haja	wana	wale	wenye-nguvu	daktari,
	G3588	G1161	G0191	G3004	G3756	G5532	G2192	G3588	G2480	G2395

ἀλλ’	οἱ	κακῶς	ἔχοντες.
bali	wale	vibaya	walio.
G0235	G3588	G2560	G2192

Yesu aliposikia hayo, naye alisema “ Watu walio na afya nzuri hawahitaji mganga, isipokuwa wale walio wagonjwa.

13	πορευθέντες	δὲ,	μάθετε	τί	ἐστιν,	Ἔλεος	θέλω,	καὶ	οὐ	θυσίαν:
	nendeni	lakini,	jifunzeni	nini	maana-yake,	Huruma	nataka,	na	si	dhabihu;
	G4198	G1161	G3129	G5101	G1510	G1656	G2309	G2532	G3756	G2378

οὐ	γὰρ	ἦλθον	καλέσαι	δικαίους,	ἀλλὰ	ἁμαρτωλούς.	
si	kwa-maana	nilikuja	kuwaita	wenye-haki,	bali	wenye-dhambi.	
G3756	G1063	G2064	G2564	G1342	G0235	G0268	

Inawapasa muende mkajifunze maana yake, “Ninapenda rehema na siyo dhabihu” Kwa kuwa nilikuja, si kwa wenye haki kutubu, lakini kwa wenye dhambi.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ
Ndipo walimjia yeye wanafunzi wanafunzi wa-Iōannēs, wakisema, Kwa-nini
G5119 G4334 G0846 G3588 G3101 G2491 G3004 G1223

τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν ‹πολλά›, οἱ δὲ
kwa-nini sisi na Mafarisayo Mafarisayo tunafunga ‹mara-nyingi›, wanafunzi lakini
G5101 G1473 G2532 G3588 G5330 G3522 G4183 G3588 G1161

μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν?
wanafunzi wako hawafungi hawafungi?
G3101 G4771 G3756 G3522

Ndipo wanafunzi wa Yohana wakaja kwake na kusema, “Kwa nini sisi na mafarisayo tunafunga, lakini wanafunzi wako hawafungi?”

15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ
na akawaambia wao Iēsoûs Iēsoûs, Je wanaweza wageni wageni wa–
G2532 G3004 G0846 G3588 G2424 G3361 G1410 G3588 G5207 G3588

νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ’ ὅσον μετ’ αὐτῶν ἐστιν ὁ
harusi kuomboleza wakati wakati bwana-arusi bwana-arusi yuko bwana-arusi
G3567 G3996 G1909 G3745 G3326 G0846 G1510 G3588

νυμφίος? ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ
bwana-arusi? lakini-zitakuja lakini siku wakati ataondolewa kwao– kwao bwana-arusi
G3566 G2064 G1161 G2250 G3752 G0522 G0575 G0846 G3588

νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.
bwana-arusi, na ndipo watakapofunga.
G3566 G2532 G5119 G3522

Yesu akawaambia, Je wasindikizaji wa arusi wanaweza kuwa na huzuni pindi Bwana arusi anapokuwa pamoja nao? Lakini siku zinakuja ambapo Bwana arusi atachukuliwa kutoka kwao, na ndipo watakapofunga.

16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ
hakuna-mtu lakini anaweka kiraka cha-kitambaa kipya juu-ya– vazi
G3762 G1161 G1911 G1915 G4470 G0046 G1909 G2440

παλαιῷ; αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ
kuukuu; huondoa kwa-maana kiraka kiraka chake kutoka– vazi vazi, na
G3820 G0142 G1063 G3588 G4138 G0846 G0575 G3588 G2440 G2532

χεῖρον σχίσμα γίνεται.
mbaya-zaidi mraruko unakuwa.
G5501 G4978 G1096

Hakuna mtu anayeweka kipande cha nguo mpya kwenye nguo ya zamani, kiraka kitatatuliwa kutoka kwenye nguo na mpasuko mkubwa utatokea.

17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς; εἰ δὲ μήγε
wala hawatii divai mpya katika– viriba vikuukuu; kama lakini sivyo
G3761 G0906 G3631 G3501 G1519 G0779 G3820 G1487 G1161 G1490

ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται.
hupasuka viriba viriba, na divai divai humwagika, na viriba viriba huharibika.
G4486 G3588 G0779 G2532 G3588 G3631 G1632 G2532 G3588 G0779 G0622

ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι
bali hutia divai mpya katika– viriba vipya, na vyote-viwili
G0235 G0906 G3631 G3501 G1519 G0779 G2537 G2532 G0297

συντηροῦνται.
huhifadhiwa.
G4933

Hakuna watu wanaoweka mvinyo mpya katika chombo cha mvinyo wa zamani, ikiwa watafanya, ngozi itachanika, mvinyo utatoweka na ngozi itaharibika. Badala yake, huweka mvinyo mpya katika ngozi mpya na vyote vitakuwa salama.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων εἷς ἐλθὼν, προσεκύνει
Alipokuwa yeye akisema wao, tazama, mkuu mmoja akija, alimwabudu
G3778 G0846 G2980 G0846 G3708 G0758 G1520 G2064 G4352

αὐτῷ, λέγων, ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν; ἀλλὰ ἐλθὼν,
yeye, akisema, kwamba Binti binti yangu sasa-hivi amekufa; lakini njoo,
G0846 G3004 G3754 G3588 G2364 G1473 G0737 G5053 G0235 G2064

ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ’ αὐτήν, καὶ ζήσεται.
weka mkono mkono wako juu-yake juu-yake, na ataishi.
G2007 G3588 G5495 G4771 G1909 G0846 G2532 G2198

Wakati Yesu alipokuwa akiwaambia mambo hayo, tazama, afisa akaja akasujudu mbele yake, Naye akasema, “ Binti yangu amefariki punde, lakini njoo na uweke mkono wako juu yake na yeye ataishi tena.

19 καὶ ἐγερθεὶς, ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
na akainuka, Iēsoûs Iēsoûs alimfuata yeye, na wanafunzi wanafunzi wake.
G2532 G1453 G3588 G2424 G0190 G0846 G2532 G3588 G3101 G0846

Ndipo Yesu akasimama na kumfuata na wanafunzi wake pia.

20 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη,
Na tazama, mwanamke aliyekuwa-na-tatizo-la-damu miaka-kumi-na-miwili miaka,
G2532 G3708 G1135 G0131 G1427 G2094

προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
akija-nyuma, akija-nyuma, alimgusa upindo upindo wa– vazi lake.
G4334 G3693 G0680 G3588 G2899 G3588 G2440 G0846

Tazama, mwanamke ambaye alikuwa anatokwa damu kwa muda wa miaka kumi na miwili, akaja karibu na Yesu na akagusa sehemu ya pindo la vazi lake.

21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
alisema kwa-maana moyoni moyoni, Kama tu nikigusa vazi vazi lake,
G3004 G1063 G1722 G1438 G1437 G3440 G0680 G3588 G2440 G0846

σωθήσομαι.
nitaponywa.
G4982

Kwa kuwa alisema, “Endapo nitagusa vazi lake, nami nitapata uponyaji.”

22	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς,	στραφεὶς	καὶ	ἰδὼν	αὐτὴν,	εἶπεν,	Θάρσει,	θύγατερ;
	Iēsoûs	lakini	Iēsoûs,	akigeuka	na	akimwona	yeye,	alisema,	Jipe-moyo,	binti;
	G3588	G1161	G2424	G4762	G2532	G3708	G0846	G3004	G2293	G2364

ἡ	πίστις	σου	σέσωκέν	σε.	καὶ	ἐσώθη	ἡ	γυνὴ	ἀπὸ
imani	imani	yako	imekuponya	wewe.	na	akaponywa	mwanamke	mwanamke	tangu–
G3588	G4102	G4771	G4982	G4771	G2532	G4982	G3588	G1135	G0575

τῆς	ὥρας	ἐκείνης.
saa	saa	ile.
G3588	G5610	G1565

Yesu akageuka na kumtazama na kumwambia. “Binti, jipe moyo, imani yako imekufanya upone,” Na muda huo huo mwanamke akapata uponyaji muda huo.

23	καὶ	ἐλθὼν	ὁ	Ἰησοῦς	εἰς	τὴν	οἰκίαν	τοῦ	ἄρχοντος,	καὶ	ἰδὼν
	na	akija	Iēsoûs	Iēsoûs	katika–	nyumba	nyumba	ya–	mkuu,	na	akiona
	G2532	G2064	G3588	G2424	G1519	G3588	G3614	G3588	G0758	G2532	G3708

τοὺς	αὐλητὰς	καὶ	τὸν	ὄχλον	θορυβούμενον,	
wapiga-filimbi	wapiga-filimbi	na	kundi	kundi	likiomboleza,	
G3588	G0834	G2532	G3588	G3793	G2350	

Na Yesu alipofika kwenye nyumba ya afisa, naye aliwaona wapiga tarumbeta na umati wa watu ulikuwa ukipiga kelele.

24	ἔλεγεν,	Ἀναχωρεῖτε.	οὐ	γὰρ	ἀπέθανεν	τὸ	κοράσιον,	ἀλλὰ	καθεύδει.
	alisema,	Ondokeni.	si	kwa-maana	amekufa	msichana	msichana,	bali	analala.
	G3004	G0402	G3756	G1063	G0599	G3588	G2877	G0235	G2518

καὶ	κατεγέλων	αὐτοῦ.	
na	walimcheka	yeye.	
G2532	G2606	G0846	

Naye akasema, “Tokeni hapa, kwa kuwa binti hajafa, bali amelala. Lakini wao walicheka na kumkebehi.

25	ὅτε	δὲ	ἐξεβλήθη	ὁ	ὄχλος,	εἰσελθὼν,	ἐκράτησεν	τῆς	χειρὸς	αὐτῆς,
	wakati	lakini	walitolewa	kundi	kundi,	akiingia,	alimshika	mkono	mkono	wake,
	G3753	G1161	G1544	G3588	G3793	G1525	G2902	G3588	G5495	G0846

καὶ	ἠγέρθη	τὸ	κοράσιον.
na	akainuka	msichana	msichana.
G2532	G1453	G3588	G2877

Na wale watu walipotolewa nje, naye akaingia chumbani na kumshika mkono na msichana akaamka.

26	καὶ	ἐξῆλθεν	ἡ	φήμη	αὕτη	εἰς	ὅλην	τὴν	γῆν	ἐκείνην.
	na	ikasambaa	habari	habari	hii	katika–	nchi-yote	nchi	nchi	ile.
	G2532	G1831	G3588	G5345	G3778	G1519	G3650	G3588	G1093	G1565

Na habari hizi zikaenea katika mji mzima.

27	Καὶ	παράγοντι	ἐκεῖθεν	τῷ	Ἰησοῦ,	ἠκολούθησαν	‹αὐτῷ›	δύο	τυφλοὶ,
	Na	akipita	kutoka-hapo	kwa–	Iēsoûs,	walimfuata	‹yeye›	wawili	vipofu,
	G2532	G3855	G1564	G3588	G2424	G0190	G0846	G1417	G5185

κράζοντες	καὶ	λέγοντες,	Ἐλέησον	ἡμᾶς,	υἱὸς	Δαυίδ.	
wakililia	na	wakisema,	Tuhurumie	sisi,	mwana	wa-Dauid.	
G2896	G2532	G3004	G1653	G1473	G5207	G1138	

Ndipo Yesu alipokuwa akipita kutoka pale, wanaume wawili vipofu wakamfuata. Waliendelea kupaza sauti wakisema, “Tunaomba uturehemu, Mwana wa Daudi.”

28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ
akifika lakini katika– nyumba nyumba, walimjia yeye vipofu vipofu, na
G2064 G1161 G1519 G3588 G3614 G4334 G0846 G3588 G5185 G2532

λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι?
akawaambia wao Iēsoûs Iēsoûs, Mnaamini kwamba ninaweza hili kufanya?
G3004 G0846 G3588 G2424 G4100 G3754 G1410 G3778 G4160

λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε.
wakamwambia yeye, Ndiyo, Bwana.
G3004 G0846 G3483 G2962

Pindi Yesu apokuwa amefika kwenye nyumba, wale vipofu wakaja kwake. Yesu akawaambia, “Mnaamini kwamba ninaweza kutenda?” Nao wakamwambia “Ndiyo, Bwana”

29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν
ndipo akawagusa macho macho yao, akisema, Kadiri-ya imani imani yenu
G5119 G0680 G3588 G3788 G0846 G3004 G2596 G3588 G4102 G4771

γενηθήτω ὑμῖν.
na-iwe kwenu.
G1096 G4771

Ndipo Yesu akagusa macho yao na kusema “Na ifanyike hivyo kwenu kama imani yenu ilivyo”

30 καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί; καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ
na yakafunguliwa yao macho macho; na akawakataza wao Iēsoûs
G2532 G0455 G0846 G3588 G3788 G2532 G1690 G0846 G3588

Ἰησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.
Iēsoûs, akisema, Angalieni mtu-yeyote asijue.
G2424 G3004 G3708 G3367 G1097

Na macho yao yakafumbuka. Ndipo Yesu akasisitiza akawaamuru na kusema “Angalieni mtu yeyote asifahamu kuhusu jambo hili.”

31 οἱ δὲ ἐξελθόντες, διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
wao lakini wakitoka, walimtangaza yeye katika– nchi-yote nchi nchi ile.
G3588 G1161 G1831 G1310 G0846 G1722 G3650 G3588 G1093 G1565

Lakini watu hawa wawili wakaondoka na kutangaza habari hizi sehemu zote za mji.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ‹ἄνθρωπον› κωφὸν,
Wao lakini wakitoka, tazama, walimleta yeye ‹mtu› bubu,
G0846 G1161 G1831 G3708 G4374 G0846 G0444 G2974

δαιμονιζόμενον.
mwenye-pepo.
G1139

Ndipo wale wanaume wawili walipokuwa wakienda zao, Tazama, mtu mmoja bubu aliyepagawa na pepo akaletwa kwa Yesu.

33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ
na pepo-alipotolewa pepo-alipotolewa pepo, alinena yule bubu. na
G2532 G1544 G3588 G1140 G2980 G3588 G2974 G2532

ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
wakastaajabu makundi makundi, wakisema, Haijawahi– onekana hivyo katika– Israēl
G2296 G3588 G3793 G3004 G3763 G5316 G3779 G1722 G3588

Ἰσραήλ.
Israēl.
G2474

Na pepo walipomtoka, yule mtu bubu akaanza kuongea. Umati ukashangazwa na kusema “Hii haijawahi kutokea katika Israel.

34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
Mafarisayo lakini Mafarisayo walisema, Kwa– mkuu mkuu wa– pepo
G3588 G1161 G5330 G3004 G1722 G3588 G0758 G3588 G1140

ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
anatoa pepo pepo.
G1544 G3588 G1140

Lakini mafarisayo walikuwa wakisema “ Kwa wakuu wa pepo, anawafukuza mapepo”

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,
Na akazunguka Iēsoûs Iēsoûs miji miji yote na vijiji vijiji,
G2532 G4013 G3588 G2424 G3588 G4172 G3956 G2532 G3588 G2968

διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ
akifundisha katika– masinagogi masinagogi yao, na akihubiri habari-njema
G1321 G1722 G3588 G4864 G0846 G2532 G2784 G3588

εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
habari-njema ya– ufalme, na akiponya kila ugonjwa na kila
G2098 G3588 G0932 G2532 G2323 G3956 G3554 G2532 G3956

μαλακίαν.
udhaifu.
G3119

Yesu akaenda kwenye miji yote na vijiji. Naye akaendelea kufundisha katika masinagogi, akihubiri injili ya ufalme, na kuponya magonjwa ya kila aina na udhaifu wa aina zote.

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι
Akiona lakini makundi makundi, aliwahurumia kuhusu– kuhusu-wao, kwa-maana
G3708 G1161 G3588 G3793 G4697 G4012 G0846 G3754

ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι, ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
walikuwa wamechoka na wametupwa, kama kondoo wasio na mchungaji.
G1510 G4660 G2532 G4496 G5616 G4263 G3361 G2192 G4166

Wakati alipotazama umati, naye aliwaonea huruma, kwa sababu walisumbuka na kuvunjika moyo. Walikuwa kama kondoo wasio na mchungaji.

37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,
ndipo akawaambia kwa– wanafunzi wake, Mavuno hakika mavuno mengi,
G5119 G3004 G3588 G3101 G0846 G3588 G3303 G2326 G4183

οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι;
watenda-kazi lakini watenda-kazi wachache;
G3588 G1161 G2040 G3641

Naye akawaambia wanafunzi wake. “Mavuno ni mengi, lakini wafanya kazi ni wachache.

38 δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς
ombeni basi kwa– Bwana wa– mavuno, ili atoe watenda-kazi katika–
G1189 G3767 G3588 G2962 G3588 G2326 G3704 G1544 G2040 G1519

τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
mavuno mavuno yake.
G3588 G2326 G0846

Hivyo basi upesi mwombeni Bwana wa mavuno, ili kwamba atume wafanya kazi katika mavuno yake.”

Chapter 10

1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς
Na akiwaita wale kumi-na-wawili wanafunzi wake, aliwapa wao
G2532 G4341 G3588 G1427 G3101 G0846 G1325 G0846

ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν
mamlaka juu-ya-pepo wachafu, ili kuwatoa wao, na kuponya kila
G1849 G4151 G0169 G5620 G1544 G0846 G2532 G2323 G3956

νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
ugonjwa na kila udhaifu.
G3554 G2532 G3956 G3119

Yesu akawaita wanafunzi wake kumi na wawili pamoja na kuwapa mamlaka juu ya pepo wachafu, kuwakemea na kuwafukuza na kuponya aina zote za maladhi na aina zote za magonjwa.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα: πρῶτος
wa– lakini kumi-na-wawili mitume majina majina ni haya: wa-kwanza
G3588 G1161 G1427 G0652 G3588 G3686 G1510 G3778 G4413

Σίμων, ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ; καὶ
Simōn, a-itwa-ye aitwaye Petros, na Andreas, ndugu ndugu yake; na
G4613 G3588 G3004 G4074 G2532 G0406 G3588 G0080 G0846 G2532

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ;
Iakōbos mwana wa– Zebedaios, na Iōannēs ndugu yake;
G2385 G3588 G3588 G2199 G2532 G2491 G3588 G0080 G0846

Majina ya mitume kumi na wawili ni haya. La kwanza simeoni (ambaye pia anaitwa Petro), na Andrea kaka yake, Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohana kaka yake:

3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος; Θωμᾶς, καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης;
Philippos, na Bartholomaios; Thōmas, na Maththaios mtoza-ushuru mtoza-ushuru;
G5376 G2532 G0918 G2381 G2532 G3156 G3588 G5057

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖος;
Iakōbos mwana wa– Alphaios, na Thaddaios;
G2385 G3588 G3588 G0256 G2532 G2280

Philipo, na Bartelemayo, Thomaso, na Mathayo mtoza ushuru, Yakobo mwana wa Alfayo, na Tadeo,

4 Σίμων ὁ Καναναῖος, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ
Simōn Mkanaani Mkanaani, na Ioudas Iskariōtēs Iskariōtēs, ambaye na
G4613 G3588 G2581 G2532 G2455 G3588 G2469 G3588 G2532

παραδοὺς αὐτόν.
alimsaliti yeye.
G3860 G0846

Simoni mkananayo, na Yuda iskariote, ambaye alimsaliti.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς,
Hawa wale kumi-na-wawili aliwatuma Iēsoûs Iēsoûs, akiwaagiza wao,
G3778 G3588 G1427 G0649 G3588 G2424 G3853 G0846

λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν
akisema, Katika– njia ya-mataifa msi– ende, na katika– mji wa-Wasamaria
G3004 G1519 G3598 G1484 G3361 G0565 G2532 G1519 G4172 G4541

μὴ εἰσέλθητε;
msi– ingie;
G3361 G1525

Hawa kumi na wawili Yesu aliwatuma. Naye aliwaelekeza akisema “Msiende sehemu wanakoishi wamataifa na msiingie kwenye miji ya wasamalia.

6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
nendeni lakini zaidi kwa– kondoo kondoo wale waliopotea wa-nyumba
G4198 G1161 G3123 G4314 G3588 G4263 G3588 G0622 G3624

Ἰσραήλ.
ya-Israēl.
G2474

Badala yake, mwende kwa kondoo waliopotea wa nyumba ya Israel.

7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, ὅτι Ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν
mkienda lakini hubiri, mkisema, kwamba Umekaribia Ufalme Ufalme wa–
G4198 G1161 G2784 G3004 G3754 G1448 G3588 G0932 G3588

οὐρανῶν.
mbingu.
G3772

Na mnapokwenda, hubirini na kusema, ufalme wa mbinguni umekaribia.'

8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια
wagonjwa ponyeni, wafu fufueni, wakoma takaseni, pepo
G0770 G2323 G3498 G1453 G3015 G2511 G1140

ἐκβάλλετε; δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
toeni; bure mlipokea, bure toeni.
G1544 G1432 G2983 G1432 G1325

Ponyeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma na fukuzeni pepo. Mmepokea bure, toeni bure.

9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας
Msi– pate dhahabu, wala fedha, wala shaba katika– mikanda mikanda
G3361 G2932 G5557 G3366 G0696 G3366 G5475 G1519 G3588 G2223

ὑμῶν,
yenu,
G4771

Msichue dhahabu, almasi au shaba kwenye pochi zenu.

10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ
wala mkoba kwa– safari, wala kanzu-mbili kanzu, wala viatu, wala
G3361 G4082 G1519 G3598 G3366 G1417 G5509 G3366 G5266 G3366

ῥάβδον: ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
fimbo; anastahili kwa-maana mtenda-kazi mtenda-kazi chakula chakula chake.
G4464 G0514 G1063 G3588 G2040 G3588 G5160 G0846

Usichukue mkoba katika safari yenu, au nguo za ziada, viatu au fimbo, kwa kuwa mfanyakazi anastahili chakula chake.

11	εἰς	ἣν	δ’	ἂν	πόλιν	ἢ	κώμην	εἰσέλθητε,	ἐξετάσατε	τίς
	katika–	wo-wote	lakini	unao–	mji	au	kijiji	mnaingia,	ulizeni	ni-nani
	G1519	G3739	G1161	G0302	G4172	G2228	G2968	G1525	G1833	G5101

ἐν	αὐτῇ	ἄξιός	ἐστιν,	κἀκεῖ	μείνατε	ἕως	ἂν	ἐξέλθητε.
humo	humo	anayestahili	anayestahili,	na-hapo	kaeni	mpaka	mta-kapo–	ondoka.
G1722	G0846	G0514	G1510	G2546	G3306	G2193	G0302	G1831

Mji wowote au kijiji mtakachoingia, tafuteni ambaye anastahili na mkae pale mpaka mtakapoondoka.

12	εἰσερχόμενοι	δὲ	εἰς	τὴν	οἰκίαν,	ἀσπάσασθε	αὐτήν.
	mkiingia	lakini	katika–	nyumba	nyumba,	salimuni	hiyo.
	G1525	G1161	G1519	G3588	G3614	G0782	G0846

Mtakapoingia katika nyumba salimieni,

13	καὶ	ἐὰν	μὲν	ᾖ	ἡ	οἰκία	ἀξία,	ἐλθάτω	ἡ	εἰρήνη	ὑμῶν
	na	ikiwa	hakika	ni	nyumba	nyumba	inayostahili,	na-ije	amani	amani	yenu
	G2532	G1437	G3303	G1510	G3588	G3614	G0514	G2064	G3588	G1515	G4771

ἐπ’	αὐτήν;	ἐὰν	δὲ	μὴ	ᾖ	ἀξία,	ἡ	εἰρήνη	ὑμῶν	πρὸς
juu-yake	juu-yake;	ikiwa	lakini	hai–	ni	inayostahili,	amani	amani	yenu	kwenu
G1909	G0846	G1437	G1161	G3361	G1510	G0514	G3588	G1515	G4771	G4314

ὑμᾶς	ἐπιστραφήτω.
kwenu	na-irudi.
G4771	G1994

endapo nyumba inastahili, amani yenu ibaki pale, lakini kama nyumba haistahili, amani yenu iondoke pamoja nanyi.

14	καὶ	ὃς	ἂν	μὴ	δέξηται	ὑμᾶς,	μηδὲ	ἀκούσῃ	τοὺς	λόγους	ὑμῶν,
	na	ye-yote	asiye–	asiye–	wa-pokea	ninyi,	wala	asikie	maneno	maneno	yenu,
	G2532	G3739	G0302	G3361	G1209	G4771	G3366	G0191	G3588	G3056	G4771

ἐξερχόμενοι	ἔξω	τῆς	οἰκίας	ἢ	τῆς	πόλεως	ἐκείνης,	ἐκτινάξατε	τὸν
mkitoka	nje	ya–	nyumba	au	mji	mji	ule,	kung’uteni	vumbi
G1831	G1854	G3588	G3614	G2228	G3588	G4172	G1565	G1621	G3588

κονιορτὸν	τῶν	ποδῶν	ὑμῶν.
vumbi	kutoka–	miguu	yenu.
G2868	G3588	G4228	G4771

Na kwa wale wasiowapokea ninyi au kusikiliza maneno yenu, wakati mnaondoka kwenye nyumba au mji huo, jipanguseni mavumbi ya nyayo zenu mahali hapo.

15	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ἀνεκτότερον	ἔσται	γῇ	Σοδόμων	καὶ	Γομόρρων
	amin	nawaambia	ninyi,	itavumilika-zaidi	itakuwa	kwa-nchi	ya-Sodoma	na	Gomorra
	G0281	G3004	G4771	G0414	G1510	G1093	G4670	G2532	G1116

ἐν	ἡμέρᾳ	κρίσεως,	ἢ	τῇ	πόλει	ἐκείνῃ.
siku	siku	ya-hukumu,	kuliko	kwa-mji	mji	ule.
G1722	G2250	G2920	G2228	G3588	G4172	G1565

Kweli ninawaambia, itakuwa ya kustahimili zaidi miji ya Sodoma na Gomorah siku ya hukumu kuliko mji huo.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων:
Tazama, mimi ninawatuma ninyi kama kondoo kati-ya– kati-ya– mbwa-mwitu;
G3708 G1473 G0649 G4771 G5613 G4263 G1722 G3319 G3074

γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
kuweni basi wenye-busara kama nyoka nyoka, na wapole kama njiwa
G1096 G3767 G5429 G5613 G3588 G3789 G2532 G0185 G5613 G3588

περιστεραί.
njiwa.
G4058

Angalia, ninawatuma kama kondoo katikati ya mbwa mwitu, kwa hiyo iweni na werevu kama nyoka na wapole kama njiwa.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων; παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς
Jihadharini lakini na– watu watu; watawasaliti kwa-maana ninyi kwa–
G4337 G1161 G0575 G3588 G0444 G3860 G1063 G4771 G1519

συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, μαστιγώσουσιν ὑμᾶς:
baraza, na katika– masinagogi masinagogi yao, watawapiga ninyi;
G4892 G2532 G1722 G3588 G4864 G0846 G3146 G4771

Muwe waangalifu na watu, watawapeleka kwenye mabaraza, na watawapiga kwenye masinagogi.

18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ, καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε, ἕνεκεν
na mbele-ya– watawala na, na wafalme mtapelekwa, kwa-sababu-yangu
G2532 G1909 G2232 G1161 G2532 G0935 G0071 G1752

ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
kwa-sababu-yangu, kuwa– ushuhuda kwao na kwa– mataifa.
G1473 G1519 G3142 G0846 G2532 G3588 G1484

Na mtaletwa mbele ya wakuu na wafalme kwa ajili yangu, kama ushuhuda kwao na kwa mataifa.

19 ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε:
wakati lakini wanawasaliti ninyi, msi– jali vipi au nini mtasema;
G3752 G1161 G3860 G4771 G3361 G3309 G4459 G2228 G5101 G2980

δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε.
mtapewa kwa-maana ninyi katika– ile saa saa nini mtasema.
G1325 G1063 G4771 G1722 G1565 G3588 G5610 G5101 G2980

Pindi watakapowashutumu, msiwe na wasiwasi jinsi gani au nini cha kuongea, kwa kuwa kitu cha kusema mtapewa kwa wakati huo.

20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς
si kwa-maana ninyi mnao– wa– sema, bali Roho Roho wa– Baba
G3756 G1063 G4771 G1510 G3588 G2980 G0235 G3588 G4151 G3588 G3962

ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
yenu a– nena ndani-yenu ndani-yenu.
G4771 G3588 G2980 G1722 G4771

Kwa kuwa sio ninyi mtakaoongea, lakini Roho wa Baba yenu ataongea ndani yenu.

21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς, ἀδελφὸν εἰς θάνατον; καὶ πατὴρ, τέκνον. καὶ
atasaliti lakini ndugu, ndugu hadi– kifo; na baba, mtoto. na
G3860 G1161 G0080 G0080 G1519 G2288 G2532 G3962 G5043 G2532

ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
watainuka watoto dhidi-ya– wazazi, na watawaua wao.
G1881 G5043 G1909 G1118 G2532 G2289 G0846

Ndugu atamwinukia ndugu yake kumwua, na baba kwa mtoto wake. Watoto watainuka dhidi ya wazazi, na kuwasababishia kifo.

22	καὶ	ἔσεσθε	μισούμενοι	ὑπὸ	πάντων	διὰ	τὸ	ὄνομά	μου;	ὁ	δὲ
	na	mtakuwa	mkichukiwa	na–	wote	kwa-sababu-ya–	jina	jina	langu;	a-ye–	lakini
	G2532	G1510	G3404	G5259	G3956	G1223	G3588	G3686	G1473	G3588	G1161

ὑπομείνας	εἰς	τέλος,	οὗτος	σωθήσεται.	
vumilia	hadi–	mwisho,	huyu	ataokolewa.	
G5278	G1519	G5056	G3778	G4982	

Nanyi mtachukiwa na kila mtu kwa sababu ya jina langu. Lakini yeyote atakayevumilia mpaka mwisho mtu huyo ataokolewa.

23	ὅταν	δὲ	διώκωσιν	ὑμᾶς	ἐν	τῇ	πόλει	ταύτῃ,	φεύγετε	εἰς
	wakati	lakini	wanawafuatia	ninyi	katika–	mji	mji	huu,	kimbilieni	katika–
	G3752	G1161	G1377	G4771	G1722	G3588	G4172	G3778	G5343	G1519

τὴν	ἑτέραν	ἀμὴν	γὰρ	λέγω	ὑμῖν,	οὐ	μὴ	τελέσητε	τὰς
mwingine	mwingine;	amin	kwa-maana	nawaambia	ninyi,	hamta–	hamta–	maliza	miji
G3588	G2087	G0281	G1063	G3004	G4771	G3756	G3361	G5055	G3588

πόλεις	τοῦ	Ἰσραὴλ,	ἕως	‹ἂν›	ἔλθῃ	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου.
miji	ya–	Israēl,	mpaka	‹atakapo–›	kuja	Mwana	Mwana	wa–	Mtu.
G4172	G3588	G2474	G2193	G0302	G2064	G3588	G5207	G3588	G0444

Pindi wanapowatesa katika mji huu, kimbilieni mji unaofuata, kwa kweli ninawaambia, hamtakuwa mmekwenda kwenye miji yote ya Israeli kabla ya mwana wa Adam hajarudi.

24	Οὐκ	ἔστιν	μαθητὴς	ὑπὲρ	τὸν	διδάσκαλον,	οὐδὲ	δοῦλος	ὑπὲρ
	Hakuna	hakuna	mwanafunzi	juu-ya–	mwalimu	mwalimu,	wala	mtumwa	juu-ya–
	G3756	G1510	G3101	G5228	G3588	G1320	G3761	G1401	G5228

τὸν	κύριον	αὐτοῦ.
bwana	bwana	wake.
G3588	G2962	G0846

Mwanafunzi si mkuu kuliko mwalimu wake, wala mtumwa aliye juu ya Bwana wake.

25	ἀρκετὸν	τῷ	μαθητῇ	ἵνα	γένηται	ὡς	ὁ	διδάσκαλος	αὐτοῦ,
	inatosha	kwa–	mwanafunzi	kwamba	awe	kama	mwalimu	mwalimu	wake,
	G0713	G3588	G3101	G2443	G1096	G5613	G3588	G1320	G0846

καὶ	ὁ	δοῦλος	ὡς	ὁ	κύριος	αὐτοῦ.	εἰ	τὸν	
na	mtumwa	mtumwa	kama	bwana	bwana	wake.	ikiwa	mwenye-nyumba	
G2532	G3588	G1401	G5613	G3588	G2962	G0846	G1487	G3588	

οἰκοδεσπότην	Βεελζεβοὺλ	ἐπεκάλεσαν,	πόσῳ	μᾶλλον	τοὺς	οἰκιακοὺς		
mwenye-nyumba	Beelzeboul	walimwita,	zaidi-kiasi-gani	zaidi	wale	wa-nyumbani		
G3617	G0954	G1941	G4214	G3123	G3588	G3615		

αὐτοῦ?
kwake?
G0846

Inatosha kwa mwanafunzi kwamba awe kama mwalimu wake, na mtumishi kama Bwana wake. Ikiwa wamemwita Bwana wa nyumba Belzabuli, ni kwa kiasi gani zaidi watawakashifu wa nyumba yake!

26	μὴ	οὖν	φοβηθῆτε	αὐτούς;	οὐδὲν	γάρ	ἐστιν	κεκαλυμμένον	ὃ
	msi–	basi	waogope	wao;	hakuna-kitu	kwa-maana	kiko	kilichofunikwa	ambacho
	G3361	G3767	G5399	G0846	G3762	G1063	G1510	G2572	G3739

οὐκ	ἀποκαλυφθήσεται,	καὶ	κρυπτὸν	ὃ	οὐ	γνωσθήσεται.	
hakita–	funuliwa,	na	kilichofichwa	ambacho	hakita–	julikana.	
G3756	G0601	G2532	G2927	G3739	G3756	G1097	

Hivyo basi msiwahofu wao, kwa kuwa hakuna jambo ambalo halitafunuliwa, na hakuna lililofichika ambalo halitajulikana.

27	ὃ	λέγω	ὑμῖν	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ,	εἴπατε	ἐν	τῷ	
	ninacho-waambia	ninacho-waambia	ninyi	gizani	gizani	gizani,	semeni	katika–	mwangani	
	G3739	G3004	G4771	G1722	G3588	G4653	G3004	G1722	G3588	

φωτί;	καὶ	ὃ	εἰς	τὸ	οὗς	ἀκούετε,	κηρύξατε	ἐπὶ	τῶν
mwangani;	na	mnacho-sikia	katika–	sikio	sikio	mnacho-sikia,	tangazeni	juu-ya–	paa
G5457	G2532	G3739	G1519	G3588	G3775	G0191	G2784	G1909	G3588

δωμάτων.		
paa.		
G1430		

Kile ninachowaambia gizani, mkiseme nuruni, na mnachokisikia kwa ulaini masikioni mwenu, mkitangaze mkiwa juu ya nyumba.

28	καὶ	μὴ	φοβεῖσθε	ἀπὸ	τῶν	ἀποκτεννόντων	τὸ	σῶμα,	τὴν	δὲ
	na	msi–	waogope	wale	wanao–	ua	mwili	mwili,	roho	lakini
	G2532	G3361	G5399	G0575	G3588	G0615	G3588	G4983	G3588	G1161

μὴ	δυναμένων	ἀποκτεῖναι;	φοβεῖσθε	δὲ	μᾶλλον	τὸν	δυνάμενον	καὶ	
wasio-weza	wasio-weza	kuua;	mwogopeni	lakini	zaidi	a-wezaye	a-wezaye	roho	
G3361	G1410	G0615	G5399	G1161	G3123	G3588	G1410	G2532	

ψυχὴν	καὶ	σῶμα	ἀπολέσαι	ἐν	γεέννῃ.	
roho	na	mwili	kuangamiza	katika–	Gehenna.	
G5590	G2532	G4983	G0622	G1722	G1067	

Msiwaogope wale ambao wanaua mwili lakini hawana uwezo wa kuua roho. Badala yake, mwogopeni yule ambaye awezaye kuangamiza mwili na roho kule kuzimu.

29	οὐχὶ	δύο	στρουθία	ἀσσαρίου	πωλεῖται?	καὶ	ἓν	ἐξ	αὐτῶν
	si	shomoro-wawili	shomoro	kwa-senti	wanauzwa?	na	mmoja	wao	wao
	G3780	G1417	G4765	G0787	G4453	G2532	G1520	G1537	G0846

οὐ	πεσεῖται	ἐπὶ	τὴν	γῆν,	ἄνευ	τοῦ	Πατρὸς	ὑμῶν.
hata–	anguka	juu-ya–	ardhi	ardhi,	bila–	Baba	Baba	yenu.
G3756	G4098	G1909	G3588	G1093	G0427	G3588	G3962	G4771

Je kasuku wawili hawauzwi kwa senti ndogo? Hata hivyo hakuna anayeweza kuanguka chini bila Baba yenu kufahamu.

30	ὑμῶν	δὲ	καὶ	αἱ	τρίχες	τῆς	κεφαλῆς	πᾶσαι	ἠριθμημέναι	εἰσίν.
	yenu	lakini	hata	nywele	nywele	za–	kichwa	zote	zimehesabiwa	ziko.
	G4771	G1161	G2532	G3588	G2359	G3588	G2776	G3956	G0705	G1510

Lakini hata idadi ya nywele zenu zimehesabiwa.

31	μὴ	οὖν	φοβεῖσθε;	πολλῶν	στρουθίων	διαφέρετε	ὑμεῖς.
	msi–	basi	ogope;	shomoro-wengi	shomoro	mna-tofauti-na	ninyi.
	G3361	G3767	G5399	G4183	G4765	G1308	G4771

Msiwe na hofu, kwa kuwa mnathamani zaidi kuliko kasuku wengi.

32 Πᾶς Kila-mtu G3956 οὖν basi G3767 ὅστις ye-yote G3748 ὁμολογήσει atanikiri G3670 ἐν katika– G1722 ἐμοὶ mimi G1473 ἔμπροσθεν mbele-ya– G1715 τῶν watu G3588 ἀνθρώπων, watu, G0444

ὁμολογήσω nitamkiri G3670 κἀγὼ mimi-pia G2504 ἐν katika– G1722 αὐτῷ yeye G0846 ἔμπροσθεν mbele-ya– G1715 τοῦ Baba G3588 Πατρός Baba G3962 μου yangu G1473 τοῦ a-liye– G3588 ἐν katika– G1722

τοῖς mbinguni G3588 οὐρανοῖς. mbingu. G3772

Hivyo basi kila mmoja atakaye nikiri mbele za watu, nami pia nitamkiri mbele ya Baba yangu aliye mbinguni.

33 ὅστις ye-yote G3748 δ’ lakini G1161 ἂν atakapo– G0302 ἀρνήσηταί nikana G0720 με mimi G1473 ἔμπροσθεν mbele-ya– G1715 τῶν watu G3588 ἀνθρώπων, watu, G0444 ἀρνήσομαι nitamkana G0720

κἀγὼ mimi-pia G2504 αὐτὸν yeye G0846 ἔμπροσθεν mbele-ya– G1715 τοῦ Baba G3588 Πατρός Baba G3962 μου yangu G1473 τοῦ a-liye– G3588 ἐν katika– G1722 τοῖς mbinguni G3588 οὐρανοῖς. mbingu. G3772

Lakini yeye atakaye nikana mbele za watu, nami pia nitamkana mbele ya Baba yangu aliye mbinguni.

34 Μὴ Msi– G3361 νομίσητε dhani G3543 ὅτι kwamba G3754 ἦλθον nilikuja G2064 βαλεῖν kuleta G0906 εἰρήνην amani G1515 ἐπὶ juu-ya– G1909 τὴν dunia G3588 γῆν; dunia; G1093 οὐκ sikuja G3756 ἦλθον sikuja G2064

βαλεῖν kuleta G0906 εἰρήνην, amani, G1515 ἀλλὰ bali G0235 μάχαιραν. upanga. G3162

Msifikiri kwamba nimekuja kuleta amani duniani. Sikuja kuleta amani, lakini upanga.

35 ἦλθον nilikuja G2064 γὰρ kwa-maana G1063 διχάσαι kumtenganisha G1369 ἄνθρωπον mtu G0444 κατὰ na– G2596 τοῦ baba G3588 πατρὸς baba G3962 αὐτοῦ, yake, G0846 καὶ na G2532

θυγατέρα binti G2364 κατὰ na– G2596 τῆς mama G3588 μητρὸς mama G3384 αὐτῆς, yake, G0846 καὶ na G2532 νύμφην mkwe G3565 κατὰ na– G2596 τῆς mama-mkwe G3588 πενθερᾶς mama-mkwe G3994

αὐτῆς. wake. G0846

Kwa kuwa nilikuja kumweka mtu apingane na baba yake, na binti dhidi ya mama yake, na mkwe dhidi ya mama mkwe wake.

36 καὶ na G2532 ἐχθροὶ adui G2190 τοῦ za– G3588 ἀνθρώπου mtu G0444 οἱ ni-watu G3588 οἰκιακοὶ wa-nyumbani G3615 αὐτοῦ. kwake. G0846

Adui wa mtu watakuwa wale wa nyumbani mwake.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος; καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος.

A-ye- penda baba au mama zaidi-ya- mimi, ha-stahili ha-stahili yangu mimi; na a-ye- penda mwana au binti zaidi-ya- mimi, ha-stahili ha-stahili yangu mimi.

G3588 G5368 G3962 G2228 G3384 G5228 G1473 G3756 G1510 G1473 G0514 G2532 G3588 G5368 G5207 G2228 G2364 G5228 G1473 G3756 G1510 G1473 G0514

Yeye ambaye anampenda baba au mama zaidi kuliko mimi huyo hanistahili. Na yeye anayempenda kijana au binti zaidi kuliko mimi huyo hanistahili.

38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος.

na ye-yote asiye- chukua msalaba msalaba wake na kunifuata nyuma-yangu nyuma-yangu, ha-stahili ha-stahili yangu mimi.

G2532 G3739 G3756 G2983 G3588 G4716 G0846 G2532 G0190 G3694 G1473 G3756 G1510 G1473 G0514

Yeye ambaye hatabeba msalaba na kunifuata mimi hanistahili.

39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν; καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.

a-ye- ipata nafsi nafsi yake ataipoteza hiyo; na a-ye- ipoteza nafsi nafsi yake kwa-ajili-yangu kwa-ajili-yangu ataipata hiyo.

G3588 G2147 G3588 G5590 G0846 G0622 G0846 G2532 G3588 G0622 G3588 G5590 G0846 G1752 G1473 G2147 G0846

Yeye atakayetafuta maisha atayapoteza. Lakini yeye atakayepoteza maisha kwa ajili yangu atayapata.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται; καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

A-pokea-ye a-pokea-ye ninyi, mimi anapokea; na a-pokea-ye mimi a-pokea-ye, anapokea a-liye- ni-tuma mimi.

G3588 G1209 G4771 G1473 G1209 G2532 G3588 G1473 G1209 G1209 G3588 G0649 G1473

Yeye atakayewakaribisha amenikaribisha mimi, na yeye atakayenikaribisha mimi amemkaribisha yeye aliyenituma mimi.

41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήμψεται; καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήμψεται.

a-pokea-ye a-pokea-ye nabii kwa-jina jina la-nabii, ujira wa-nabii atapokea; na a-pokea-ye a-pokea-ye mwenye-haki kwa-jina jina la-mwenye-haki, ujira wa-mwenye-haki atapokea.

G3588 G1209 G4396 G1519 G3686 G4396 G3408 G4396 G2983 G2532 G3588 G1209 G1342 G1519 G3686 G1342 G3408 G1342 G2983

Na yeye atakayemkaribisha nabii kwa sababu ni nabii atapokea thawabu ya nabii. Na yeye atakayemkaribisha mwenye haki kwa sababu ni mtu wa haki atapokea thawabu ya mtu wa haki.

42	καὶ	ὃς	ἂν	ποτίσῃ	ἕνα	τῶν	μικρῶν	τούτων	ποτήριον
	na	ye-yote	atakapo–	mpa	mmoja	wa–	wadogo	hawa	kikombe
	G2532	G3739	G0302	G4222	G1520	G3588	G3398	G3778	G4221

ψυχροῦ,	μόνον	εἰς	ὄνομα	μαθητοῦ,	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	οὐ	
cha-maji-baridi,	tu	kwa-jina	jina	la-mwanafunzi,	amin	nawaambia	ninyi,	hata–	
G5593	G3440	G1519	G3686	G3101	G0281	G3004	G4771	G3756	

μὴ	ἀπολέσῃ	τὸν	μισθὸν	αὐτοῦ.
hata–	poteza	ujira	ujira	wake.
G3361	G0622	G3588	G3408	G0846

Yeyote atakayempatia mmoja wa wadogo hawa, hata kikombe cha maji ya kunywa ya baridi, kwa sababu yeye ni mwanafunzi, kweli ninawaambia, yeye hawezi kukosa kwa njia yeyote thawabu yake.”

Chapter 11

1	Καὶ	ἐγένετο	ὅτε	ἐτέλεσεν	ὁ	Ἰησοῦς	διατάσσων	τοῖς	δώδεκα
	Na	ikatokea	wakati	alipomaliza	Iēsoûs	Iēsoûs	kuwaagiza	wale	kumi-na-wawili
	G2532	G1096	G3753	G5055	G3588	G2424	G1299	G3588	G1427

μαθηταῖς	αὐτοῦ,	μετέβη	ἐκεῖθεν	τοῦ	διδάσκειν	καὶ	κηρύσσειν	ἐν	
wanafunzi	wake,	akaondoka	kutoka-hapo	kufundisha	kufundisha	na	kuhubiri	katika–	
G3101	G0846	G3327	G1564	G3588	G1321	G2532	G2784	G1722	

ταῖς	πόλεσιν	αὐτῶν.
miji	miji	yao.
G3588	G4172	G0846

Ikawa baada ya Yesu kumaliza kuwaelekeza wanafunzi wake kumi na wawili aliondoka plae kwenda kufundisha na kuhubiri katika miji yao,

2	Ὁ	δὲ	Ἰωάννης,	ἀκούσας	ἐν	τῷ	δεσμωτηρίῳ	τὰ	ἔργα
	Iōannēs	lakini	Iōannēs,	akisikia	katika–	gereza	gereza	matendo	matendo
	G3588	G1161	G2491	G0191	G1722	G3588	G1201	G3588	G2041

τοῦ	Χριστοῦ,	πέμψας	διὰ	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	
ya–	Christós,	akituma	kupitia–	wanafunzi	wanafunzi	wake,	
G3588	G5547	G3992	G1223	G3588	G3101	G0846	

na Yohana akiwa gereszani aliposikia akiwa juu ya matendo ya Kristo, alituma ujumbe kupitia wanafunzi wake,

3	εἶπεν	αὐτῷ,	Σὺ	εἶ	ὁ	ἐρχόμενος,	ἢ	ἕτερον	προσδοκῶμεν?
	alimwambia	yeye,	Wewe	ndiwe	a-jaye	a-jaye,	au	mwingine	tumngojee?
	G3004	G0846	G4771	G1510	G3588	G2064	G2228	G2087	G4328

na wakamuuliza, “Wewe ni yule ajaye, au kuna mwingine tunapaswa kumtazamia?”

4	καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Πορευθέντες,	ἀπαγγείλατε
	na	akijibu,	Iēsoûs	Iēsoûs	aliwaambia	wao,	Nendeni,	mkamwambie
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G0846	G4198	G0518

Ἰωάννῃ	ἃ	ἀκούετε	καὶ	βλέπετε:
Iōannēs	mnacho–	sikia	na	kuona:
G2491	G3739	G0191	G2532	G0991

Yesu akajibu na kusema kwao “Nendeni mkamtaarifu Yohana yale mnayoyaona na yale mnayoyasikia.

5	τυφλοὶ	ἀναβλέπουσιν,	καὶ	χωλοὶ	περιπατοῦσιν,	λεπροὶ	καθαρίζονται,	καὶ	κωφοὶ	ἀκούουσιν,
	vipofu	wanaona,	na	vilema	wanatembea,	wakoma	wanatakaswa,	na	viziwi	wanasikia,
	G5185	G0308	G2532	G5560	G4043	G3015	G2511	G2532	G2974	G0191

καὶ	νεκροὶ	ἐγείρονται,	καὶ	πτωχοὶ	εὐαγγελίζονται.		
na	wafu	wanafufuliwa,	na	maskini	wanahubiriwa-habari-njema.		
G2532	G3498	G1453	G2532	G4434	G2097		

Watu wasioona wanapata kuona, viwete wanatembea, wakoma wanatakaswa, watu wasiosikia wanasikia tena, watu waliokufa wanafufuliwa kupata uhai, na watu wahitaji wanahubiriwa habari njema.

6	καὶ	μακάριός	ἐστιν	ὃς	ἐὰν	μὴ	σκανδαλισθῇ	ἐν	ἐμοί.
	na	amebarikiwa	ni	ye-yote	asiye–	asiye–	kuchukizwa	kwangu	kwangu.
	G2532	G3107	G1510	G3739	G1437	G3361	G4624	G1722	G1473

Na amebarikiwa yule asiyeona shaka juu yangu.

7	Τούτων	δὲ	πορευομένων,	ἤρξατο	ὁ	Ἰησοῦς	λέγειν	τοῖς	ὄχλοις	περὶ
	Hawa	lakini	wakienda,	alianza	Iēsoûs	Iēsoûs	kusema	kwa–	makundi	kuhusu–
	G3778	G1161	G4198	G0756	G3588	G2424	G3004	G3588	G3793	G4012

Ἰωάννου,	Τί	ἐξήλθατε	εἰς	τὴν	ἔρημον	θεάσασθαι?	κάλαμον	ὑπὸ	ἀνέμου
Iōannēs,	Mlienda	mlienda	jangwani	jangwani	jangwani	kuona-nini?	unyasi	na–	upepo
G2491	G5101	G1831	G1519	G3588	G2048	G2300	G2563	G5259	G0417

σαλευόμενον?
ukitikiswa?
G4531

Pindi watu hawa walipoondoka, Yesu alianza kusema na umati juu ya Yohana, “Ni nini mlikwenda kuona katika jangwa __tete likitikiswa na upepo?

8	ἀλλὰ	τί	ἐξήλθατε	ἰδεῖν?	ἄνθρωπον	ἐν	μαλακοῖς	ἠμφιεσμένον?	ἰδοὺ,	οἱ
	bali	nini	mlienda	kuona?	mtu	katika–	nguo-laini	amevaa?	tazama,	wale
	G0235	G5101	G1831	G3708	G0444	G1722	G3120	G0294	G3708	G3588

τὰ	μαλακὰ	φοροῦντες,	ἐν	τοῖς	οἴκοις	τῶν	βασιλέων	‹εἰσίν›.
mavazi	mavazi	laini	wavaa,	katika–	nyumba	za–	wafalme	‹wako›.
G3588	G3120	G5409	G1722	G3588	G3624	G3588	G0935	G1510

Lakini nini mlikwenda kuona__mtu aliyevaa mavazi mololo? Hakika, wale wavaao mavazi mololo hukaa katika nyumba za wafalme.

9	ἀλλὰ	τί	ἐξήλθατε--	προφήτην	ἰδεῖν?	ναί,	λέγω	ὑμῖν,	καὶ
	bali	nini	mlienda—	nabii–	kuona?	ndiyo,	nawaambia	ninyi,	na
	G0235	G5101	G1831	G4396	G3708	G3483	G3004	G4771	G2532

περισσότερον	προφήτου.	
zaidi-ya–	nabii.	
G4053	G4396	

Lakini mliondoka kuona nini-Nabii? Ndiyo, nawaambia, na zaidi ya Nabii.

10 οὗτός huyu G3778 ἐστιν ndiye G1510 περὶ ambaye G4012 οὗ ambaye G3739 γέγραπται, imeandikwa, G1125 Ἰδοὺ, Tazama, G3708 ἐγὼ mimi G1473 ἀποστέλλω ninamtuma G0649 τὸν mjumbe G3588 ἄγγελόν mjumbe G0032 μου wangu G1473 πρὸ mbele-yako G4253 προσώπου mbele-yako G4383 σου, mbele-yako, G4771 ὃς ambaye G3739 κατασκευάσει ataitengeneza G2680 τὴν njia G3588 ὁδόν njia G3598 σου yako G4771 ἔμπροσθέν mbele-yako G1715 σου. mbele-yako. G4771

Huyu ndiye aliyeandikiwa, 'Tazama, namtuma mjumbe wangu mbele ya uso wako, ambaye ataandaa njia yako mbele yako.

11 ἀμὴν amin G0281 λέγω nawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi, G4771 οὐκ haja– G3756 ἐγήγερται inuka G1453 ἐν miongoni-mwa– G1722 γεννητοῖς waliozaliwa G1084 γυναικῶν na-wanawake G1135 μείζων mkubwa-zaidi G3173 Ἰωάννου kuliko-Iōannēs G2491 τοῦ Iōannēs G3588 Βαπτιστοῦ. Mbatizaji. G0910 ὁ mdogo G3588 δὲ lakini G1161 μικρότερος mdogo-zaidi G3398 ἐν katika– G1722 τῇ Ufalme G3588 βασιλείᾳ Ufalme G0932 τῶν wa– G3588 οὐρανῶν, mbingu, G3772 μείζων ni-mkubwa-zaidi G3173 αὐτοῦ kuliko-yeye G0846 ἐστιν. ni. G1510

Mimi nawaambia kweli, kati ya waliozaliwa na wanawake hakuna aliye mkuu kuliko Yohana Mbatizaji. Lakini aliye mdogo katika ufalme wa mbinguni ni mkubwa kuliko yeye.

12 ἀπὸ tangu– G0575 δὲ lakini G1161 τῶν siku G3588 ἡμερῶν siku G2250 Ἰωάννου za-Iōannēs G2491 τοῦ Iōannēs G3588 Βαπτιστοῦ Mbatizaji G0910 ἕως hadi– G2193 ἄρτι, sasa, G0737 ἡ Ufalme G3588 βασιλεία Ufalme G0932 τῶν wa– G3588 οὐρανῶν mbingu G3772 βιάζεται, unachukuliwa-kwa-nguvu, G0971 καὶ na G2532 βιασταὶ wenye-nguvu G0973 ἁρπάζουσιν wanaunyakua G0726 αὐτήν. huo. G0846

Toka siku za Yohana Mbatizaji mpaka sasa, ufalme wa Mbinguni ni wa nguvu, na watu wenye nguvu, huuchukua kwa nguvu.

13 πάντες manabii-wote G3956 γὰρ kwa-maana G1063 οἱ manabii G3588 προφῆται manabii G4396 καὶ na G2532 ὁ Sheria G3588 νόμος Sheria G3551 ἕως hadi– G2193 Ἰωάννου Iōannēs G2491 ἐπροφήτευσαν. walitabiri. G4395

Kwa kuwa manabii na sheria, ikamelcuwa wakitabiri mpaka kwa Yohana.

14 καὶ na G2532 εἰ ikiwa G1487 θέλετε mnataka G2309 δέξασθαι, kupokea, G1209 αὐτός yeye-mwenyewe G0846 ἐστιν ndiye G1510 Ἠλίας Ēlias G2243 ὁ a-taka-ye– G3588 μέλλων a-taka-ye– G3195 ἔρχεσθαι. kuja. G2064

Na kamamko tayari kukubali, huyu ni Eliya, yule ajaye.

15 ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω.
a-ye– na masikio, na-asikie.
G3588 G2192 G3775 G0191

Aliye na masikio ya kusikia na asikie.

16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην? ὁμοία ἐστὶν παιδίοις
Kwa-nini lakini niifananishe kizazi kizazi hiki? kinafanana-na ni watoto
G5101 G1161 G3666 G3588 G1074 G3778 G3664 G1510 G3813

καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις,
wamekaa katika– soko soko, ambao wanawapiga-kelele kwa– wengine,
G2521 G1722 G3588 G0058 G3739 G4377 G3588 G2087

Nikilinganishe na nini kizazi hiki? Ni mfano wa watoto wanaocheza maeneo ya sokoni, wanaokaa na kuitana

17 λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε; ἐθρηνήσαμεν καὶ
wakisema, Tuliwapigieni-filimbi ninyi, na hamku– cheza; tuliomboleza na
G3004 G0832 G4771 G2532 G3756 G3738 G2354 G2532

οὐκ ἐκόψασθε.
hamku– lia.
G3756 G2875

na kusema, 'Tuliwapigia zomari na hamkucheza. Tuliomboleza, na hamukulia.'

18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν, Δαιμόνιον
alikuja kwa-maana Iōannēs wala akila wala akinywa, na wanasema, Ana-pepo!
G2064 G1063 G2491 G3383 G2068 G3383 G4095 G2532 G3004 G1140

ἔχει!
ana-pepo!
G2192

Kwa kuwa Yohana alikuja bila kula mkate au kunywa mvinyo, na wakawa wanasema, 'Ana pepo.'

19 ἦλθεν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν,
alikuja Mwana Mwana wa– Mtu akila na akinywa, na wanasema,
G2064 G3588 G5207 G3588 G0444 G2068 G2532 G4095 G2532 G3004

Ἰδοὺ, ἄνθρωπος, φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ
Tazama, mtu, mlafi na mlevi, rafiki rafiki wa-watoza-ushuru
G3708 G0444 G5314 G2532 G3630 G5057 G5384 G2532

ἁμαρτωλῶν! καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.
na-wenye-dhambi! na imehesabiwa-haki hekima hekima na– matendo matendo yake.
G0268 G2532 G1344 G3588 G4678 G0575 G3588 G2041 G0846

Mwana wa Adamu alikuja akila na kunywa na wakasema 'Angalia, ni mtu mlaji na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na wenye dhambi!' Lakini hekima inadhihirishwa kwa matendo yake.''

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
Ndipo alianza kukemea miji miji ambamo ambamo yalifanyika miujiza mingi
G5119 G0756 G3679 G3588 G4172 G1722 G3739 G1096 G3588 G4118

δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.
miujiza yake, kwa-sababu hawaku– tubu.
G1411 G0846 G3754 G3756 G3340

Yesu alianza kuikemea miji ambamo baadhi ya matendo yake ya ajabu yalitendeka, kwa sababu walikuwa hawajatubu,

21	Οὐαί	σοι,	Χοραζίν!	οὐαί	σοι,	Βηθσαϊδά!	ὅτι	εἰ	ἐν	Τύρῳ	καὶ
	Ole	wako,	Chorazin!	ole	wako,	Bēthsaida!	kwa-sababu	kama	katika–	Turos	na
	G3759	G4771	G5523	G3759	G4771	G0966	G3754	G1487	G1722	G5184	G2532

Σιδῶνι	ἐγένοντο	αἱ	δυνάμεις	αἱ	γενόμεναι	ἐν	ὑμῖν,	πάλαι
Sidōn	yangefanyika	miujiza	miujiza	miujiza	yaliyofanyika	kwenu	kwenu,	zamani
G4605	G1096	G3588	G1411	G3588	G1096	G1722	G4771	G3819

ἂν	ἐν	σάκκῳ	καὶ	σποδῷ,	μετενόησαν.
wangeli–	katika–	nguo-za-gunia	na	majivu,	tubu.
G0302	G1722	G4526	G2532	G4700	G3340

Ole wako, Kolazini, Ole wako Bethsaida! Kama matendo makuu yangetendeka Tiro na Sidoni yale yaliyotendeka hapa, wangekuwa wametubu zamani kwa kuvaa magunia na kujipaka majivu.

22	πλὴν	λέγω	ὑμῖν,	Τύρῳ	καὶ	Σιδῶνι,	ἀνεκτότερον	ἔσται	ἐν	ἡμέρᾳ
	lakini	nawaambia	ninyi,	kwa-Turos	na	Sidōn,	itavumilika-zaidi	itakuwa	siku	siku
	G4133	G3004	G4771	G5184	G2532	G4605	G0414	G1510	G1722	G2250

κρίσεως,	ἢ	ὑμῖν.
ya-hukumu,	kuliko	kwenu.
G2920	G2228	G4771

Lakini itakuwa uvumilivu kwa Tiro na Sidoni siku ya hukumu kuliko kwako.

23	καὶ	σύ,	Καφαρναούμ,	μὴ	ἕως	οὐρανοῦ	ὑψωθήσῃ,	ἕως	ᾅδου
	na	wewe,	Kapernaum,	je	hadi–	mbingu	utainuliwa,	hadi–	kuzimu
	G2532	G4771	G2584	G3361	G2193	G3772	G5312	G2193	G0086

καταβήσῃ!	ὅτι	εἰ	ἐν	Σοδόμοις	ἐγενήθησαν	αἱ	δυνάμεις	αἱ	miujiza
utashushwa!	kwa-sababu	kama	katika–	Sodoma	yangefanyika	miujiza	miujiza	miujiza	G3588
G2597	G3754	G1487	G1722	G4670	G1096	G3588	G1411	G3588	

γενόμεναι	ἐν	σοί,	ἔμεινεν	ἂν	μέχρι	τῆς	σήμερον.
yaliyofanyika	kwako	kwako,	ungeli-baki	ungeli–	hadi–	leo	leo.
G1096	G1722	G4771	G3306	G0302	G3360	G3588	G4594

Wewe, Kapernaum, unadhani utainuliwa hadi mbinguni? Hapana utashushwa hadi chini kuzimu. Kama kwa Sodoma kungefanyika matendo makuu, kama yalifanyika kwako, ingekuwepo hadi leo.

24	πλὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	γῇ	Σοδόμων	ἀνεκτότερον	ἔσται	ἐν
	lakini	nawaambia	ninyi,	kwamba	kwa-nchi	ya-Sodoma	itavumilika-zaidi	itakuwa	siku
	G4133	G3004	G4771	G3754	G1093	G4670	G0414	G1510	G1722

ἡμέρᾳ	κρίσεως	ἢ	σοί.
siku	ya-hukumu	kuliko	kwako.
G2250	G2920	G2228	G4771

Bali nasema kwako kwamba itakuwa rahisi kwa nchi ya Sodoma kusimama siku ya hukumu kuliko wewe.

25	Ἐν	ἐκείνῳ	τῷ	καιρῷ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Ἐξομολογοῦμαί
	Wakati	ule	wakati	wakati	akijibu,	Iēsoûs	Iēsoûs	alisema,	Ninakushukuru
	G1722	G1565	G3588	G2540	G0611	G3588	G2424	G3004	G1843

σοι,	Πάτερ,	Κύριε	τοῦ	οὐρανοῦ	καὶ	τῆς	γῆς,	ὅτι	ἔκρυψας	ταῦτα
wewe,	Baba,	Bwana	wa–	mbingu	na	dunia	dunia,	kwamba	ulificha	haya
G4771	G3962	G2962	G3588	G3772	G2532	G3588	G1093	G3754	G2928	G3778

ἀπὸ	σοφῶν	καὶ	συνετῶν,	καὶ	ἀπεκάλυψας	αὐτὰ	νηπίοις.
kutoka–	wenye-hekima	na	wenye-akili,	na	ukawafunulia	hayo	watoto-wadogo.
G0575	G4680	G2532	G4908	G2532	G0601	G0846	G3516

Katika muda huo Yesu alisema, “Nakusifu wewe, Baba, Bwana wa Mbingu na Nchi, kwa sababu uliwaficha mambo haya wenye hekima na ufahamu, na kuyafunua kwa wasio na elimu, kama watoto wadogo.

26	ναί,	ὁ	Πατήρ,	ὅτι	οὕτως	εὐδοκία	ἐγένετο	ἔμπροσθέν	σου.
	ndiyo,	Baba	Baba,	kwa-sababu	hivyo	radhi	ilikuwa	machoni-pako	machoni-pako.
	G3483	G3588	G3962	G3754	G3779	G2107	G1096	G1715	G4771

Baba kwa kuwa ilikupendeza hivyo machoni pako.

27	Πάντα	μοι	παρεδόθη	ὑπὸ	τοῦ	Πατρός	μου.	καὶ	οὐδεὶς
	Vitu-vyote	mimi	vimenikabidhiwa	na–	Baba	Baba	yangu.	na	hakuna-anaye–
	G3956	G1473	G3860	G5259	G3588	G3962	G1473	G2532	G3762

ἐπιγινώσκει	τὸν	Υἱὸν,	εἰ	μὴ	ὁ	Πατήρ;	οὐδὲ	τὸν	Πατέρα
m-jua	Mwana	Mwana,	isipokuwa–	isipokuwa–	Baba	Baba;	wala	Baba	Baba
G1921	G3588	G5207	G1487	G3361	G3588	G3962	G3761	G3588	G3962

τις	ἐπιγινώσκει,	εἰ	μὴ	ὁ	Υἱὸς,	καὶ	ᾧ	ἐὰν
mtu-yeyote	ham-jui,	isipokuwa–	isipokuwa–	Mwana	Mwana,	na	ye-yote	ambaye
G5100	G1921	G1487	G3361	G3588	G5207	G2532	G3739	G1437

βούληται	ὁ	Υἱὸς	ἀποκαλύψαι.
ataka	Mwana	Mwana	kumfunulia.
G1014	G3588	G5207	G0601

Mambo yote yamekabidhiwa kwangu kutoka kwa Baba. Na hakuna amjuaye Mwana isipokuwa Baba, na hakuna amjuaye Baba isipokuwa Mwana, na yeyote ambaye Mwana ana hamu ya kumfunulia.

28	Δεῦτε	πρός	με,	πάντες	οἱ	κοπιῶντες	καὶ	πεφορτισμένοι,
	Njooni	kwangu	kwangu,	ninyi-nyote	mnao–	taabishwa	na	kubebeshwa-mizigo,
	G1205	G4314	G1473	G3956	G3588	G2872	G2532	G5412

κἀγὼ	ἀναπαύσω	ὑμᾶς.
na-mimi	nitawapumzisha	ninyi.
G2504	G0373	G4771

Njoni kwangu, nyinyi nyote mnaosumbuka na mnaolemewa na mzigo mzito, nami nitawapumzisha.

29	ἄρατε	τὸν	ζυγόν	μου	ἐφ’	ὑμᾶς,	καὶ	μάθετε	ἀπ’	ἐμοῦ,
	chukueni	nira	nira	yangu	juu-yenu	juu-yenu,	na	jifunzeni	kutoka–	kwangu,
	G0142	G3588	G2218	G1473	G1909	G4771	G2532	G3129	G0575	G1473

ὅτι	πραΰς	εἰμι	καὶ	ταπεινὸς	τῇ	καρδίᾳ;	καὶ	εὑρήσετε	ἀνάπαυσιν
kwa-sababu	mpole	mimi	na	mnyenyekevu	moyo	moyo;	na	mtapata	pumziko
G3754	G4239	G1510	G2532	G5011	G3588	G2588	G2532	G2147	G0372

ταῖς	ψυχαῖς	ὑμῶν.
kwa–	roho	zenu.
G3588	G5590	G4771

Jitieni nira yangu na mjifunze kutoka kwangu, kwa kuwa mimi ni mnyenyekevu na mpole wa moyo na mtapata pumziko la nafsi zenu.

30	ὁ	γὰρ	ζυγός	μου	χρηστὸς,	καὶ	τὸ	φορτίον	μου	ἐλαφρόν
	nira	kwa-maana	nira	yangu	ni-laini,	na	mzigo	mzigo	wangu	ni-mwepesi
	G3588	G1063	G2218	G1473	G5543	G2532	G3588	G5413	G1473	G1645

ἐστιν.
ni.
G1510

Kwa kuwa nira yangu ni laini na mzigo wangu ni mwepesi.

Chapter 12

1 Ἐν Wakati G1722 ἐκείνῳ ule G1565 τῷ wakati G3588 καιρῷ, wakati, G2540 ἐπορεύθη alipita G4198 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 τοῖς Sabato G3588 σάββασιν Sabato G4521 διὰ kupitia– G1223 τῶν mashamba G3588 σπορίμων; mashamba; G4702 οἱ wanafunzi G3588 δὲ lakini G1161 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ wake G0846 ἐπείνασαν, walikuwa-na-njaa, G3983 καὶ na G2532 ἤρξαντο wakaanza G0756 τίλλειν kuvunja G5089 στάχυας, masuke, G4719 καὶ na G2532 ἐσθίειν. kula. G2068

Wakati huo Yesu alienda siku ya sabato kupitia mashambani. Wanafunzi wake walikuwa na njaa na wakaanza kuyavunja masuke na kuyala.

2 οἱ Mafarisayo G3588 δὲ lakini G1161 Φαρισαῖοι, Mafarisayo, G5330 ἰδόντες, wakiona, G3708 εἶπαν walimwambia G3004 αὐτῷ, yeye, G0846 Ἰδοὺ, Tazama, G3708 οἱ wanafunzi G3588 μαθηταί wanafunzi G3101 σου wako G4771 ποιοῦσιν wanafanya G4160 ὃ ambalo G3739 οὐκ haruhusiwi G3756 ἔξεστιν haruhusiwi G1832 ποιεῖν kufanya G4160 ἐν Sabato G1722 σαββάτῳ. Sabato. G4521

Lakini Mafarisayo walipoona hayo, wakamwambia Yesu “Angalia wanafunzi wako wanavunja sheria wanatenda siku yasiyo yuhusiwa siku ya Sabato''

3 ὁ yeye G3588 δὲ lakini G1161 εἶπεν aliwaambia G3004 αὐτοῖς, wao, G0846 Οὐκ Hamku– G3756 ἀνέγνωτε soma G0314 τί nini G5101 ἐποίησεν alifanya G4160 Δαυὶδ, Dauid, G1138 ὅτε wakati G3753 ἐπείνασεν, alikuwa-na-njaa, G3983 καὶ na G2532 οἱ wale G3588 μετ’ waliokuwa-naye G3326 αὐτοῦ? waliokuwa-naye? G0846

Lakini Yesu akawaambia, “Hamjasoma jinsi Daudi aliyoyafanya, wakati alipokuwa na njaa, pamoja na watu aliokuwa nao?

4 πῶς jinsi G4459 εἰσῆλθεν aliingia G1525 εἰς katika– G1519 τὸν nyumba G3588 οἶκον nyumba G3624 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ, Mungu, G2316 καὶ na G2532 τοὺς mikate G3588 ἄρτους mikate G0740 τῆς ya– G3588 προθέσεως wonyesho G4286 ἔφαγον, walikula, G5315 ὃ ambayo G3739 οὐκ haikuwa G3756 ἐξὸν halali G1832 ἦν ilikuwa G1510 αὐτῷ kwake G0846 φαγεῖν, kula, G5315 οὐδὲ wala G3761 τοῖς kwa– G3588 μετ’ wale G3326 αὐτοῦ, waliokuwa-naye, G0846 εἰ isipokuwa– G1487 μὴ isipokuwa– G3361 τοῖς kwa– G3588 ἱερεῦσιν makuhani G2409 μόνοις? peke-yao? G3441

Namna alivyoingia ndani ya nyumba ya Mungu na kula mikate ya wonyesho, ambayo ilikuwa siyo halali kwake kuila na wale aliokuwa nao, ila halali kwa Makuhani?

5	ἢ	οὐκ	ἀνέγνωτε	ἐν	τῷ	νόμῳ,	ὅτι	τοῖς	σάββασιν	οἱ
	au	hamku–	soma	katika–	Sheria	Sheria,	kwamba	Sabato	Sabato	makuhani
	G2228	G3756	G0314	G1722	G3588	G3551	G3754	G3588	G4521	G3588

ἱερεῖς	ἐν	τῷ	ἱερῷ	τὸ	σάββατον	βεβηλοῦσιν,	καὶ	ἀναίτιοί	
makuhani	hekaluni	hekaluni	hekaluni	Sabato	Sabato	wanainajisi,	na	hawana-hatia	
G2409	G1722	G3588	G2411	G3588	G4521	G0953	G2532	G0338	

εἰσιν?
wako?
G1510

Bado hamjasoma katika sheria, kwamba katika siku ya Sabato Makuhani ndani ya hekalu huinajisi Sabato, lakini hawana hatia?

6	λέγω	δὲ	ὑμῖν,	ὅτι	τοῦ	ἱεροῦ	μεῖζόν	ἐστιν	ὧδε.
	nawaambia	lakini	ninyi,	kwamba	hekalu	hekalu	mkubwa-zaidi	yuko	hapa.
	G3004	G1161	G4771	G3754	G3588	G2411	G3173	G1510	G5602

Lakini nasema kwenu kuwa aliye mkuu kuliko hekalu yuko hapa.

7	εἰ	δὲ	ἐγνώκειτε	τί	ἐστιν,	Ἔλεος	θέλω	καὶ	οὐ	θυσίαν,
	kama	lakini	mngeli-jua	nini	maana-yake,	Huruma	nataka	na	si	dhabihu,
	G1487	G1161	G1097	G5101	G1510	G1656	G2309	G2532	G3756	G2378

οὐκ	ἂν	κατεδικάσατε	τοὺς	ἀναιτίους.
msingeli–	msingeli–	wahukumu	wale	wasio-na-hatia.
G3756	G0302	G2613	G3588	G0338

Kama mngalijua hii ina maanisha nini; nataka rehema na siyo dhabihu; msingaliwahukumu wasio na hatia,

8	κύριος	γάρ	ἐστιν	τοῦ	σαββάτου	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου.
	bwana	kwa-maana	ni	wa–	Sabato	Mwana	Mwana	wa–	Mtu.
	G2962	G1063	G1510	G3588	G4521	G3588	G5207	G3588	G0444

Kwa kuwa Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato.”

9	Καὶ	μεταβὰς	ἐκεῖθεν,	ἦλθεν	εἰς	τὴν	συναγωγὴν	αὐτῶν.
	Na	akiondoka	kutoka-hapo,	alikuja	katika–	sinagogi	sinagogi	lao.
	G2532	G3327	G1564	G2064	G1519	G3588	G4864	G0846

Kisha Yesu akatoka pale akaenda katika sinagogi lao.

10	καὶ	ἰδοὺ,	ἄνθρωπος	χεῖρα	ἔχων	ξηράν.	καὶ	ἐπηρώτησαν	αὐτὸν,
	na	tazama,	mtu	mkono	mwenye	uliokauka.	na	wakamwuliza	yeye,
	G2532	G3708	G0444	G5495	G2192	G3584	G2532	G1905	G0846

λέγοντες,	Εἰ	ἔξεστιν	τοῖς	σάββασιν	θεραπεῦσαι?--	ἵνα	κατηγορήσωσιν	
wakisema,	Je	inaruhusiwa	Sabato	Sabato	kuponya?—	ili	wamshitaki	
G3004	G1487	G1832	G3588	G4521	G2323	G2443	G2723	

αὐτοῦ.
yeye.
G0846

Tazama kulikuwa na mtu aliyepooza mkono. Mafarisayo wakamuuliza Yesu, wakisema. “Je, ni halali kuponya siku ya Sabato?” ili kwamba waweze kumshitaki kwa kutenda dhambi.

11	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τίς	ἔσται	ἐξ	ὑμῶν	ἄνθρωπος,	ὃς
	yeye	lakini	aliwaambia	wao,	Ni-nani	atakuwa	miongoni-mwenu	miongoni-mwenu	mtu,	atakaye-kuwa-na
	G3588	G1161	G3004	G0846	G5101	G1510	G1537	G4771	G0444	G3739

ἕξει	πρόβατον	ἕν,	καὶ	ἐὰν	ἐμπέσῃ	τοῦτο	τοῖς	σάββασιν	εἰς
atakaye-kuwa-na	kondoo	mmoja,	na	ikiwa	ataanguka	huyu	Sabato	Sabato	shimoni
G2192	G4263	G1520	G2532	G1437	G1706	G3778	G3588	G4521	G1519

βόθυνον,	οὐχὶ	κρατήσει	αὐτὸ	καὶ	ἐγερεῖ?			
shimoni,	hata–	mshike	yeye	na	kumnyanyua?			
G0999	G3780	G2902	G0846	G2532	G1453			

Yesu akawaambia, “Nani kati yenu, ambaye ikiwa ana kondoo mmoja, na huyu kondoo akaanguka ndani ya shimo siku ya sabato, hatamshika na kumtoa kwa nguvu ndani ya shimo?

12	πόσῳ	οὖν	διαφέρει	ἄνθρωπος	προβάτου?	ὥστε	ἔξεστιν	τοῖς	σάββασιν	καλῶς
	zaidi-kiasi-gani	basi	ana-tofauti	mtu	na-kondoo?	kwa-hiyo	inaruhusiwa	Sabato	Sabato	vizuri
	G4214	G3767	G1308	G0444	G4263	G5620	G1832	G3588	G4521	G2573

ποιεῖν.
kufanya.
G4160

Je, ni kipi chenye thamani, zaidi kwani, si zaidi ya kondoo! Kwa hivyo ni halali kutenda mema siku ya Sabato."

13	τότε	λέγει	τῷ	ἀνθρώπῳ,	Ἔκτεινόν	σου	τὴν	χεῖρα.	καὶ	ἐξέτεινεν,
	ndipo	akamwambia	kwa–	mtu,	Nyosha	wako	mkono	mkono.	na	akaunyosha,
	G5119	G3004	G3588	G0444	G1614	G4771	G3588	G5495	G2532	G1614

καὶ	ἀπεκατεστάθη,	ὑγιὴς	ὡς	ἡ	ἄλλη.	
na	ukarudishwa,	mzima	kama	mwingine	mwingine.	
G2532	G0600	G5199	G5613	G3588	G0243	

Kisha Yesu akamwambia yule mtu,” Nyoosha mkono wako” Akaunyoosha, na ukapata afya, kama ule mwingine.

14	ἐξελθόντες	δὲ,	οἱ	Φαρισαῖοι	συμβούλιον	ἔλαβον	κατ’	αὐτοῦ,	ὅπως	αὐτὸν
	wakitoka	lakini,	Mafarisayo	Mafarisayo	shauri	walifanya	dhidi-yake	dhidi-yake,	jinsi	yeye
	G1831	G1161	G3588	G5330	G4824	G2983	G2596	G0846	G3704	G0846

ἀπολέσωσιν.
wamwangamize.
G0622

Lakini Mafarisayo wakatoka njena wakapanga jinsi ya kumwangamiza walienda nje kupanga kinyume chake. Walikuwa wakitafuta jinsi ya kumuua.

15	Ὁ	δὲ	Ἰησοῦς,	γνοὺς,	ἀνεχώρησεν	ἐκεῖθεν,	καὶ	ἠκολούθησαν	αὐτῷ
	Iēsoûs	lakini	Iēsoûs,	akijua,	aliondoka	kutoka-hapo,	na	wakamfuata	yeye
	G3588	G1161	G2424	G1097	G0402	G1564	G2532	G0190	G0846

[ὄχλοι]	πολλοί,	καὶ	ἐθεράπευσεν	αὐτοὺς	πάντας,	
[makundi]	mengi,	na	aliwaponya	wao	wote,	
G3793	G4183	G2532	G2323	G0846	G3956	

Yesu alipoelewa hili aliondoka hapo. Watu wengi walimfuata, na akawaaponya wote.

16	καὶ	ἐπετίμησεν	αὐτοῖς	ἵνα	μὴ	φανερὸν	αὐτὸν	ποιήσωσιν.
	na	aliwakataza	wao	kwamba	wasi–	dhihirisha	yeye	wamfanye.
	G2532	G2008	G0846	G2443	G3361	G5318	G0846	G4160

Aliwaagiza wasije wakamfanya afahamike kwa wengine,

17	ἵνα	πληρωθῇ	τὸ	ῥηθὲν	διὰ	Ἠσαΐου	τοῦ	προφήτου,	λέγοντος,	
	ili	litimie	neno	lilo-semwa	kupitia–	Ēsaias	nabii	nabii,	likisema,	
	G2443	G4137	G3588	G2046	G1223	G2268	G3588	G4396	G3004	

kwamba itimie ile kweli, iliyokuwa imesemwa na nabii Isaya, akisema,

18	Ἰδοὺ	ὁ	παῖς	μου,	ὃν	ᾑρέτισα,	ὁ	ἀγαπητός	μου,	
	Tazama	mtumishi	mtumishi	wangu,	niliye–	m-chagua,	mpendwa	mpendwa	wangu,	
	G3708	G3588	G3816	G1473	G3739	G0140	G3588	G0027	G1473	

‹εἰς›	ὃν	εὐδόκησεν	ἡ	ψυχή	μου.	θήσω	τὸ	Πνεῦμά	μου
‹ambaye›	ambaye	i-pendezwa	roho	roho	yangu.	nitaweka	Roho	Roho	yangu
G1519	G3739	G2106	G3588	G5590	G1473	G5087	G3588	G4151	G1473

ἐπ’	αὐτόν,	καὶ	κρίσιν	τοῖς	ἔθνεσιν	ἀπαγγελεῖ.
juu-yake	juu-yake,	na	hukumu	kwa–	mataifa	atatangaza.
G1909	G0846	G2532	G2920	G3588	G1484	G0518

Tazama, mtumishi wangu niliyemchagua, mpendwa wangu, katika yeye nafsi yangu imependezwa. Nitaweka Roho yangu juu yake, na atatangaza hukumu kwa Mataifa.

19	οὐκ	ἐρίσει	οὐδὲ	κραυγάσει,	οὐδὲ	ἀκούσει	τις		ἐν	ταῖς
	hata–	shindana	wala	piga-kelele,	wala	kusikia	mtu-yeyote		katika–	njia-kuu
	G3756	G2051	G3761	G2905	G3761	G0191	G5100		G1722	G3588

πλατείαις	τὴν	φωνὴν	αὐτοῦ.
njia-kuu	sauti	sauti	yake.
G4113	G3588	G5456	G0846

Hatahangaika wala kulia kwa nguvu; wala awaye yote kusikia sauti yake mitaani.

20	κάλαμον	συντετριμμένον	οὐ	κατεάξει,	καὶ	λίνον	τυφόμενον		οὐ	σβέσει,
	unyasi	uliopondeka	hata–	vunja,	na	utambi	unaofuka-moshi		hata–	zima,
	G2563	G4937	G3756	G2608	G2532	G3043	G5188		G3756	G4570

ἕως	ἂν	ἐκβάλῃ	εἰς	νῖκος	τὴν	κρίσιν.	
mpaka	atakapo–	toa	kwa–	ushindi	hukumu	hukumu.	
G2193	G0302	G1544	G1519	G3534	G3588	G2920	

Hatalivunja tete lililochubuliwa; hatazima utambi wowote utoao moshi, mpaka atakapoleta hukumu ikashinda.

21	καὶ	τῷ	ὀνόματι	αὐτοῦ	ἔθνη	ἐλπιοῦσιν.
	na	katika–	jina	lake	mataifa	yatatumaini.
	G2532	G3588	G3686	G0846	G1484	G1679

Na Mataifa watakuwa na ujasiri katika jina lake.

22	Τότε	προσηνέχθη	αὐτῷ	δαιμονιζόμενος,		τυφλὸς	καὶ	κωφός,	καὶ	ἐθεράπευσεν
	Ndipo	aliletwa	yeye	mwenye-pepo,		kipofu	na	bubu,	na	alimponya
	G5119	G4374	G0846	G1139		G5185	G2532	G2974	G2532	G2323

αὐτόν,	ὥστε	τὸν	κωφὸν	λαλεῖν	καὶ	βλέπειν.	
yeye,	hata	bubu	bubu	akanena	na	kuona.	
G0846	G5620	G3588	G2974	G2980	G2532	G0991	

Mtu fulani kipofu na bubu, aliyepagawa na pepo aliletwa mbele ya Yesu. Akamponya, pamoja na matokeo ya kwamba mtu bubu alisema na kuona.

23	καὶ	ἐξίσταντο	πάντες	οἱ	ὄχλοι,	καὶ	ἔλεγον,	Μήτι	οὗτός	ἐστιν	
	na	wakastaajabu	wote	makundi	makundi,	na	wakasema,	Labda	huyu	ndiye	
	G2532	G1839	G3956	G3588	G3793	G2532	G3004	G3385	G3778	G1510	

ὁ	υἱὸς	Δαυίδ?
mwana	mwana	wa-Dauid?
G3588	G5207	G1138

Makutano wote walishangaa na kusema,"Yaweza mtu huyu kuwa mwana wa Daudi?"

24	οἱ	δὲ	Φαρισαῖοι,	ἀκούσαντες,	εἶπον,	Οὗτος	οὐκ	ἐκβάλλει	τὰ
	Mafarisayo	lakini	Mafarisayo,	wakisikia,	walisema,	Huyu	hata–	toa	pepo
	G3588	G1161	G5330	G0191	G3004	G3778	G3756	G1544	G3588

δαιμόνια,	εἰ	μὴ	ἐν	τῷ	Βεελζεβοὺλ	ἄρχοντι	τῶν	δαιμονίων.
pepo,	isipokuwa–	isipokuwa–	kwa–	Beelzeboul	Beelzeboul	mkuu	wa–	pepo.
G1140	G1487	G3361	G1722	G3588	G0954	G0758	G3588	G1140

Lakini pindi Mafarisayo waliposikia muujiza huu, walisema, "Huyu mtu hatoi pepo kwa nguvu zake mwenyewe isipokuwa kwa nguvu za Belzebuli, mkuu wa pepo.

25	εἰδὼς	δὲ	τὰς	ἐνθυμήσεις	αὐτῶν,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Πᾶσα	βασιλεία
	akijua	lakini	mawazo	mawazo	yao,	aliwaambia	wao,	Kila	ufalme
	G1492	G1161	G3588	G1761	G0846	G3004	G0846	G3956	G0932

μερισθεῖσα	καθ'	ἑαυτῆς	ἐρημοῦται,	καὶ	πᾶσα	πόλις	ἢ	οἰκία	
uliogawanyika	dhidi-ya–	wenyewe	unaharibiwa,	na	kila	mji	au	nyumba	
G3307	G2596	G1438	G2049	G2532	G3956	G4172	G2228	G3614	

μερισθεῖσα	καθ'	ἑαυτῆς	οὐ	σταθήσεται.
uliogawanyika	dhidi-ya–	wenyewe	hata–	simama.
G3307	G2596	G1438	G3756	G2476

"Lakini Yesu alifahamu fikra zao na kuwaambia, "Kila ufalme uliogawanyika wenyewe huharibika, na kila mji au nyumba inayogawanyika yenyewe haitasimama.

26	καὶ	εἰ	ὁ	Σατανᾶς	τὸν	Σατανᾶν	ἐκβάλλει,	ἐφ'	ἑαυτὸν
	na	ikiwa	Shetani	Shetani	Shetani	Shetani	anamtoa,	dhidi-ya–	mwenyewe
	G2532	G1487	G3588	G4567	G3588	G4567	G1544	G1909	G1438

ἐμερίσθη.	πῶς	οὖν	σταθήσεται	ἡ	βασιλεία	αὐτοῦ?
amegawanyika.	vipi	basi	utasimama	ufalme	ufalme	wake?
G3307	G4459	G3767	G2476	G3588	G0932	G0846

Ikiwa Shetani, atamwondoa Shetani, basi anajipinga katika nafsi yake mwenyewe.

27	καὶ	εἰ	ἐγὼ	ἐν	Βεελζεβοὺλ	ἐκβάλλω	τὰ	δαιμόνια,	οἱ	υἱοὶ	ὑμῶν
	na	ikiwa	mimi	kwa–	Beelzeboul	ninatoa	pepo	pepo,	wana	wana	wenu
	G2532	G1487	G1473	G1722	G0954	G1544	G3588	G1140	G3588	G5207	G4771

ἐν	τίνι	ἐκβάλλουσιν?	διὰ	τοῦτο,	αὐτοὶ	κριταὶ	ἔσονται	ὑμῶν.	
kwa–	nani	wanatoa?	kwa-hiyo	kwa-hiyo,	wao	waamuzi	watakuwa	wenu.	
G1722	G5101	G1544	G1223	G3778	G0846	G2923	G1510	G4771	

Ni namna gani ufalme wake utasimama? Na kama natoa pepo kwa nguvu za Belizabuli, wafuasi wenu huwatatoa kwa nija ya nani? Kwa ajili ya hili watakuwa mahakimu wenu.

28	εἰ	δὲ	ἐν	Πνεύματι	Θεοῦ	ἐγὼ	ἐκβάλλω	τὰ	δαιμόνια,	ἄρα
	ikiwa	lakini	kwa–	Roho	wa-Mungu	mimi	ninatoa	pepo	pepo,	basi
	G1487	G1161	G1722	G4151	G2316	G1473	G1544	G3588	G1140	G0686

ἔφθασεν	ἐφ’	ὑμᾶς	ἡ	βασιλεία	τοῦ	Θεοῦ.
umewajia	ninyi	ninyi	Ufalme	Ufalme	wa–	Mungu.
G5348	G1909	G4771	G3588	G0932	G3588	G2316

Na kama natoa pepo kwa nguvu za Roho wa Mungu, basi ufalme wa Mungu umekjua kwenu.

29	ἢ	πῶς	δύναταί	τις	εἰσελθεῖν	εἰς	τὴν	οἰκίαν	τοῦ	ἰσχυροῦ
	au	vipi	aweza	mtu	kuingia	katika–	nyumba	nyumba	ya–	mwenye-nguvu
	G2228	G4459	G1410	G5100	G1525	G1519	G3588	G3614	G3588	G2478

καὶ	τὰ	σκεύη	αὐτοῦ	ἁρπάσαι,	ἐὰν	μὴ	πρῶτον	δήσῃ
na	vitu	vitu	vyake	kunyakua,	isipokuwa–	isipokuwa–	kwanza	amfunge
G2532	G3588	G4632	G0846	G0726	G1437	G3361	G4412	G1210

τὸν	ἰσχυρόν?	καὶ	τότε	τὴν	οἰκίαν	αὐτοῦ	διαρπάσει.
mwenye-nguvu	mwenye-nguvu?	na	ndipo	nyumba	nyumba	yake	atainyakua.
G3588	G2478	G2532	G5119	G3588	G3614	G0846	G1283

Na mtu atawezaje kuingia ndani ya nyumba ya mwenye nguvu na kuiba, bila kumfunga mwenye nguvu kwanza? Ndiyo atakapoiba mali yake kutoka ndani ya nyumba.

30	ὁ	μὴ	ὢν	μετ’	ἐμοῦ	κατ’	ἐμοῦ	ἐστιν;
	ye-yote	asiye–	asiye–	pamoja-nami	pamoja-nami	ni-dhidi-yangu	ni-dhidi-yangu	yuko;
	G3588	G3361	G1510	G3326	G1473	G2596	G1473	G1510

καὶ	ὁ	μὴ	συνάγων	μετ’	ἐμοῦ	σκορπίζει.
na	ye-yote	asiye–	kusanya	pamoja-nami	pamoja-nami	anatawanya.
G2532	G3588	G3361	G4863	G3326	G1473	G4650

Yeyote asiye kuwa pamoja nami yuko kinyume changu, naye asiye kusanya pamoja nami huyo hutawanya.

31	Διὰ	τοῦτο	λέγω	ὑμῖν,	πᾶσα	ἁμαρτία	καὶ	βλασφημία	ἀφεθήσεται
	Kwa-hiyo	kwa-hiyo	nawaambia	ninyi,	kila	dhambi	na	kufuru	itasamehewa
	G1223	G3778	G3004	G4771	G3956	G0266	G2532	G0988	G0863

τοῖς	ἀνθρώποις;	ἡ	δὲ	τοῦ	Πνεύματος	βλασφημία	οὐκ	ἀφεθήσεται
kwa–	wanadamu;	kufuru	lakini	dhidi-ya–	Roho	kufuru	haita–	samehewa.
G3588	G0444	G3588	G1161	G3588	G4151	G0988	G3756	G0863

Kwa hiyo nasema kwenu, kila dhambi na kufuru watu watasamehewa, ila kumkufuru Roho Mtakatifu hawatasamehewa.

32	καὶ	ὃς	ἐὰν	εἴπῃ	λόγον	κατὰ	τοῦ	Υἱοῦ	τοῦ	ἀνθρώπου,
	na	ye-yote	atakapo–	sema	neno	dhidi-ya–	Mwana	Mwana	wa–	Mtu,
	G2532	G3739	G1437	G3004	G3056	G2596	G3588	G5207	G3588	G0444

ἀφεθήσεται	αὐτῷ;	ὃς	δ’	ἂν	εἴπῃ	κατὰ	τοῦ	Πνεύματος	τοῦ
atasamehewa	yeye;	ye-yote	lakini	atakapo–	sema	dhidi-ya–	Roho	Roho	Roho
G0863	G0846	G3739	G1161	G0302	G3004	G2596	G3588	G4151	G3588

Ἁγίου,	οὐκ	ἀφεθήσεται	αὐτῷ,	οὔτε	ἐν	τούτῳ	τῷ	αἰῶνι	οὔτε
Mtakatifu,	hata–	samehewa	yeye,	wala	ulimwengu	ulimwengu	huu	huu	wala
G0040	G3756	G0863	G0846	G3777	G1722	G3778	G3588	G0165	G3777

ἐν	τῷ	μέλλοντι.
katika–	ule	ujao.
G1722	G3588	G3195

Na yeyote asemaye neno kinyume cha Mwana wa Adamu, hilo atasamehewa. Lakini yeyote asemaye kinyume na Roho Mtakatifu, huyo hatasamehewa, katika ulimwengu huu, na wala ule ujao

33	Ἢ	ποιήσατε	τὸ	δένδρον	καλὸν	καὶ	τὸν	καρπὸν	αὐτοῦ	καλόν,	ἢ
	Au	fanyeni	mti	mti	mzuri	na	tunda	tunda	lake	zuri,	au
	G2228	G4160	G3588	G1186	G2570	G2532	G3588	G2590	G0846	G2570	G2228

ποιήσατε	τὸ	δένδρον	σαπρὸν	καὶ	τὸν	καρπὸν	αὐτοῦ	σαπρόν:	ἐκ	
fanyeni	mti	mti	mbovu	na	tunda	tunda	lake	bovu;	kutokana-na–	
G4160	G3588	G1186	G4550	G2532	G3588	G2590	G0846	G4550	G1537	

γὰρ	τοῦ	καρποῦ,	τὸ	δένδρον	γινώσκεται.
kwa-maana	tunda	tunda,	mti	mti	hutambuliwa.
G1063	G3588	G2590	G3588	G1186	G1097

Ama ufanye mti kuwa mzuri na tunda lake zuri, au uuharibu mti na tunda lake, kwa kuwa mti hutambulika kwa tunda lake.

34	γεννήματα	ἐχιδνῶν,	πῶς	δύνασθε	ἀγαθὰ	λαλεῖν,	πονηροὶ	ὄντες?	ἐκ	
	Watoto	wa-nyoka,	vipi	mnaweza	mema	kusema,	waovu	mkiwa?	kutokana-na–	
	G1081	G2191	G4459	G1410	G0018	G2980	G4190	G1510	G1537	

γὰρ	τοῦ	περισσεύματος	τῆς	καρδίας,	τὸ	στόμα	λαλεῖ.
kwa-maana	wingi	wingi	wa–	moyo,	kinywa	kinywa	hunena.
G1063	G3588	G4051	G3588	G2588	G3588	G4750	G2980

Nyinyi kizazi cha nyoka, nyie ni waovu, mnawezaje kusema mambo mazuri? Kwa kuwa kinywa hunena kutoka katika akiba ya yaliyomo moyoni.

35	ὁ	ἀγαθὸς	ἄνθρωπος	ἐκ	τοῦ	ἀγαθοῦ	θησαυροῦ	ἐκβάλλει	ἀγαθά;	καὶ
	mtu	mwema	mtu	kutoka–	hazina	hazina	hazina	hutoa	mema;	na
	G3588	G0018	G0444	G1537	G3588	G0018	G2344	G1544	G0018	G2532

ὁ	πονηρὸς	ἄνθρωπος	ἐκ	τοῦ	πονηροῦ	θησαυροῦ	ἐκβάλλει	πονηρά.	
mtu	mwovu	mtu	kutoka–	hazina	hazina	hazina	hutoa	maovu.	
G3588	G4190	G0444	G1537	G3588	G4190	G2344	G1544	G4190	

Mtu mwema katika akiba njema ya moyo wake hutoka mema, na mtu mwovu katika akiba ovu ya moyo wake, hutoa kilicho kiovu.

36	λέγω	δὲ	ὑμῖν,	ὅτι	πᾶν	ῥῆμα	ἀργὸν	ὃ	λαλήσουσιν	οἱ
	nawaambia	lakini	ninyi,	kwamba	kila	neno	bure	ambalo	wata-lo-sema	watu
	G3004	G1161	G4771	G3754	G3956	G4487	G0692	G3739	G2980	G3588

ἄνθρωποι,	ἀποδώσουσιν	περὶ	αὐτοῦ	λόγον	ἐν	ἡμέρᾳ	κρίσεως.	
watu,	watarudishia-hesabu	kuhusu–	kuhusu-hilo	hesabu	siku	siku	ya-hukumu.	
G0444	G0591	G4012	G0846	G3056	G1722	G2250	G2920	

Nawaambia kuwa katika siku ya hukumu watu watatoa hesabu ya kila neno lisilo na maana walilosema.

37	ἐκ	γὰρ	τῶν	λόγων	σου,	δικαιωθήσῃ,	καὶ	ἐκ	
	kutokana-na–	kwa-maana	maneno	maneno	yako,	utahesabiwa-haki,	na	kutokana-na–	
	G1537	G1063	G3588	G3056	G4771	G1344	G2532	G1537	

τῶν	λόγων	σου,	καταδικασθήσῃ.	
maneno	maneno	yako,	utahukumiwa.	
G3588	G3056	G4771	G2613	

Kwa kuwa kwa maneno yako utahesabiwa haki na kwa maneno yako utahukumiwa.”

38	Τότε	ἀπεκρίθησαν	αὐτῷ	τινες	τῶν	γραμματέων	καὶ	Φαρισαίων,	λέγοντες,		
	Ndipo	wakajibu	yeye	baadhi	ya–	waandishi	na	Mafarisayo,	wakisema,		
	G5119	G0611	G0846	G5100	G3588	G1122	G2532	G5330	G3004		
	Διδάσκαλε,	θέλομεν	ἀπὸ	σοῦ	σημεῖον	ἰδεῖν.					
	Mwalimu,	tunataka	kutoka–	kwako	ishara	kuona.					
	G1320	G2309	G0575	G4771	G4592	G3708					

Kisha baadhi ya waandishi na Mafarisayo walimjibu Yesu wakisema” Mwalimu, tungependa kuona ishara kutoka kwako.”

39	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Γενεὰ	πονηρὰ	καὶ	μοιχαλὶς	σημεῖον	
	yeye	lakini	akijibu	aliwaambia	wao,	Kizazi	kiovu	na	cha-uzinzi	ishara	
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G1074	G4190	G2532	G3428	G4592	
	ἐπιζητεῖ,	καὶ	σημεῖον	οὐ	δοθήσεται	αὐτῇ,	εἰ	μὴ	τὸ	σημεῖον	
	kinatafuta,	na	ishara	hata–	pewa	hicho,	isipokuwa–	isipokuwa–	ishara	ishara	
	G1934	G2532	G4592	G3756	G1325	G0846	G1487	G3361	G3588	G4592	
	Ἰωνᾶ	τοῦ	προφήτου.								
	ya-Iōnas	Iōnas	nabii.								
	G2495	G3588	G4396								

Lakini Yesu alijibu na kuwaambia, “Kizazi kiovu na cha zinaa kinatafuta ishara. Lakini hakuna ishara itakayotolewa kwao isipokuwa ile ishara ya Yona nabii.

40	ὥσπερ	γὰρ	ἦν	Ἰωνᾶς	ἐν	τῇ	κοιλίᾳ	τοῦ	κήτους	τρεῖς	
	kama	kwa-maana	alikuwa	Iōnas	tumboni	tumboni	tumbo	mwa–	nyangumi	siku-tatu	
	G5618	G1063	G1510	G2495	G1722	G3588	G2836	G3588	G2785	G5140	
	ἡμέρας	καὶ	τρεῖς	νύκτας,	οὕτως	ἔσται	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	
	siku	na	usiku-tatu	usiku,	vivyo-hivyo	atakuwa	Mwana	Mwana	wa–	Mtu	
	G2250	G2532	G5140	G3571	G3779	G1510	G3588	G5207	G3588	G0444	
	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	τῆς	γῆς	τρεῖς	ἡμέρας	καὶ	τρεῖς	νύκτας.	
	moyoni	moyoni	moyo	mwa–	dunia	siku-tatu	siku	na	usiku-tatu	usiku.	
	G1722	G3588	G2588	G3588	G1093	G5140	G2250	G2532	G5140	G3571	

Kama vile nabii Yona alivyokuwa ndani ya tumbo la samaki mkubwa kwa siku tatu mchana na usiku, hivyo ndivyo Mwana wa Adam atakavyo kuwa ndani ya moyo wa nchi kwa siku tatu mchana na usiku.

41	ἄνδρες	Νινευῖται	ἀναστήσονται	ἐν	τῇ	κρίσει	μετὰ	τῆς	γενεᾶς		
	watu	wa-Ninawi	watainuka	katika–	hukumu	hukumu	pamoja-na–	kizazi	kizazi		
	G0435	G3536	G0450	G1722	G3588	G2920	G3326	G3588	G1074		
	ταύτης,	καὶ	κατακρινοῦσιν	αὐτήν;	ὅτι	μετενόησαν	εἰς	τὸ	κήρυγμα		
	hiki,	na	watakihukumu	hicho;	kwa-sababu	walitubu	kwa–	mahubiri	mahubiri		
	G3778	G2532	G2632	G0846	G3754	G3340	G1519	G3588	G2782		
	Ἰωνᾶ;	καὶ	ἰδοὺ,	πλεῖον	Ἰωνᾶ	ὧδε.					
	ya-Iōnas;	na	tazama,	mkubwa-zaidi	kuliko-Iōnas	yuko-hapa.					
	G2495	G2532	G3708	G4119	G2495	G5602					

Watu wa Ninawi watasimama mbele ya hukumu pamoja na kizazi cha watu hawa na watakihukumu. Kwa kuwa walitubu kwa mahubiri ya Yona, na tazama, mtu fulani mkuu kuliko Yona yuko hapa.

42	βασίλισσα	νότου	ἐγερθήσεται	ἐν	τῇ	κρίσει	μετὰ	τῆς	γενεᾶς
	malkia	wa-kusini	atainuka	katika–	hukumu	hukumu	pamoja-na–	kizazi	kizazi
	G0938	G3558	G1453	G1722	G3588	G2920	G3326	G3588	G1074

ταύτης,	καὶ	κατακρινεῖ	αὐτήν;	ὅτι	ἦλθεν	ἐκ	τῶν	περάτων	τῆς
hiki,	na	atakihukumu	hicho;	kwa-sababu	alikuja	kutoka–	miisho	miisho	ya–
G3778	G2532	G2632	G0846	G3754	G2064	G1537	G3588	G4009	G3588

γῆς	ἀκοῦσαι	τὴν	σοφίαν	Σολομῶνος;	καὶ	ἰδοὺ,	πλεῖον	Σολομῶνος
dunia	kusikia	hekima	hekima	ya-Solomōn;	na	tazama,	mkubwa-zaidi	kuliko-Solomōn
G1093	G0191	G3588	G4678	G4672	G2532	G3708	G4119	G4672

ὧδε.
yuko-hapa.
G5602

Malkia wa kusini atainuka kwenye hukumu pamoja na watu wa kizazi hiki na kukihukumu. Alikuja toka miisho ya dunia kuja kusikia hekima ya Selemani, na tazama, mtu fulani mkuu kuliko Selemani yupo hapa.

43	Ὅταν	δὲ	τὸ	ἀκάθαρτον	πνεῦμα	ἐξέλθῃ	ἀπὸ	τοῦ	ἀνθρώπου,	διέρχεται
	Wakati	lakini	pepo	mchafu	pepo	atoka	kutoka–	mtu	mtu,	hupita
	G3752	G1161	G3588	G0169	G4151	G1831	G0575	G3588	G0444	G1330

δι’	ἀνύδρων	τόπων,	ζητοῦν	ἀνάπαυσιν,	καὶ	οὐχ	εὑρίσκει.
kupitia–	mahali-yasiyo-na-maji	mahali,	akitafuta	pumziko,	na	hapa–	pati.
G1223	G0504	G5117	G2212	G0372	G2532	G3756	G2147

Wakati pepo mchafu amtokapo mtu, hupita mahali pasipo na maji akitafuta kupumzika, lakini hapaoni

44	τότε	λέγει,	Εἰς	τὸν	οἶκόν	μου	ἐπιστρέψω,	ὅθεν	ἐξῆλθον.	καὶ
	ndipo	anasema,	Katika–	nyumba	nyumba	yangu	nitarudi,	ambapo	nilitoka.	na
	G5119	G3004	G1519	G3588	G3624	G1473	G1994	G3606	G1831	G2532

ἐλθὸν,	εὑρίσκει	σχολάζοντα,	καὶ	σεσαρωμένον,	καὶ	κεκοσμημένον.
akija,	anaipata	haikaliwi,	‹na›	imefagiwa,	na	imepambwa.
G2064	G2147	G4980	G2532	G4563	G2532	G2885

Kisha husema, 'nitarudi kwenye nyumba yangu niliyotoka.' Arudipo hukuta ile nyumba imesafishwa na iko tayari.

45	τότε	πορεύεται	καὶ	παραλαμβάνει	μεθ’	ἑαυτοῦ	ἑπτὰ	ἕτερα
	ndipo	anakwenda	na	anachukua	pamoja-naye	pamoja-naye	saba	pepo-wengine
	G5119	G4198	G2532	G3880	G3326	G1438	G2033	G2087

πνεύματα	πονηρότερα	ἑαυτοῦ,	καὶ	εἰσελθόντα	κατοικεῖ	ἐκεῖ;	καὶ	γίνεται
pepo	wabaya-zaidi	kuliko-yeye,	na	wakiingia	wanakaa	humo;	na	huwa
G4151	G4190	G1438	G2532	G1525	G2730	G1563	G2532	G1096

τὰ	ἔσχατα	τοῦ	ἀνθρώπου	ἐκείνου	χείρονα	τῶν	πρώτων.	οὕτως
mwisho	mwisho	wa–	mtu	yule	mbaya-zaidi	kuliko–	mwanzo.	vivyo-hivyo
G3588	G2078	G3588	G0444	G1565	G5501	G3588	G4413	G3779

ἔσται	καὶ	τῇ	γενεᾷ	ταύτῃ	τῇ	πονηρᾷ.
itakuwa	na	kwa-kizazi	kizazi	hiki	kizazi	kiovu.
G1510	G2532	G3588	G1074	G3778	G3588	G4190

Kisha huenda na kuwaleta wengine roho wachafu saba walio wabaya zaidi kuliko yeye, huja kuishi wote pale. Na hali yake ya mwisho huwa mbaya kuliko ya kwanza. Hivyo ndivyo itakavyo kuwa kwa kizazi hiki kiovu.

46 Ἔτι ‹δὲ› αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ
Wakati ‹lakini› yeye akisema kwa– makundi, tazama, mama mama na ndugu
G2089 G1161 G0846 G2980 G3588 G3793 G3708 G3588 G3384 G2532 G3588

ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
ndugu zake walisimama nje, wakitaka naye kuzungumza.
G0080 G0846 G2476 G1854 G2212 G0846 G2980

Wakati Yesu alipokuwa akizungumza na umati tazama, mama yake na ndugu zake walisimama nje, wakitafuta kuongea naye.

47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί
akamwambia lakini mtu yeye, Tazama, mama mama yako, na ndugu ndugu
G3004 G1161 G5100 G0846 G3708 G3588 G3384 G4771 G2532 G3588 G0080

σου, ἔξω ἑστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.
zako, nje wamesimama, wakitaka nawe kuzungumza.
G4771 G1854 G2476 G2212 G4771 G2980

Mtu mmoja akamwambia, “Tazama mama yako na ndugu zako wamesimama nje, wanatafuta kuongea nawe”.

48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ
yeye lakini akijibu, alimwambia yule aliyemwambia yeye, Ni-nani ni mama
G3588 G1161 G0611 G3004 G3588 G3004 G0846 G5101 G1510 G3588

μήτηρ μου? καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου?
mama yangu? na ni-nani ni ndugu ndugu zangu?
G3384 G1473 G2532 G5101 G1510 G3588 G0080 G1473

Lakini Yesu alijibu na kumwambia aliyemjulisha, “Mama yangu ni nani? Na ndugu zangu ni akina nani?”

49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν,
na akinyosha mkono mkono wake kwa– wanafunzi wanafunzi wake alisema,
G2532 G1614 G3588 G5495 G0846 G1909 G3588 G3101 G0846 G3004

Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.
Tazama, mama mama yangu na ndugu ndugu zangu.
G3708 G3588 G3384 G1473 G2532 G3588 G0080 G1473

Naye alinyoosha mkono wake kwa wanafunzi na kusema, “Tazama, hawa ni mama na ndugu zangu!

50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ
ye-yote kwa-maana atakapo– fanya mapenzi mapenzi ya– Baba yangu a-liye–
G3748 G1063 G0302 G4160 G3588 G2307 G3588 G3962 G1473 G3588

ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ
mbinguni mbingu, yeye-mwenyewe yangu ndugu, na dada, na mama
G1722 G3772 G0846 G1473 G0080 G2532 G0079 G2532 G3384

ἐστίν.
ni.
G1510

Kwa kuwa yeyote afanyae mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni, mtu huyo ndiye ndugu yangu, dada yangu na mama yangu”.

Chapter 13

1

Ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ	ἐκείνῃ,	ἐξελθὼν	ὁ	Ἰησοῦς	τῆς	οἰκίας,	ἐκάθητο
Katika	–siku	siku	ile	aliyetoka	–	Iēsoûs	–nyumba	nyumba	alikaa
G1722	G3588	G2250	G1565	G1831	G3588	G2424	G3588	G3614	G2521

παρὰ	τὴν	θάλασσαν.
kando–ya	–bahari	bahari
G3844	G3588	G2281

Katika siku hiyo Yesu aliondoka nyumbani na kukaa kando ya bahari.

2

καὶ	συνήχθησαν	πρὸς	αὐτὸν	ὄχλοι	πολλοί,	ὥστε	αὐτὸν	εἰς	πλοῖον
na	walikusanyika	kwake	yeye	makundi	mengi	hata	yeye	ndani–ya	mashua
G2532	G4863	G4314	G0846	G3793	G4183	G5620	G0846	G1519	G4143

ἐμβάντα	καθῆσθαι,	καὶ	πᾶς	ὁ	ὄχλος	ἐπὶ	τὸν	αἰγιαλὸν	εἱστήκει.
aliyeingia	kukaa	na	wote	–kundi	kundi	juu–ya	–ufuko	ufuko	walisimama
G1684	G2521	G2532	G3956	G3588	G3793	G1909	G3588	G0123	G2476

Umati mkubwa ulikusanyika kwa kumzunguka, aliingia ndani ya mtumbwi na kukaa ndani yake. Umati wote walisimama kando ya bahari.

3

καὶ	ἐλάλησεν	αὐτοῖς	πολλὰ	ἐν	παραβολαῖς,	λέγων,	Ἰδοὺ,	ἐξῆλθεν	ὁ
na	alisema	kwao	mengi	katika	mifano	akisema	Tazama	alitoka	–mpanzi
G2532	G2980	G0846	G4183	G1722	G3850	G3004	G3708	G1831	G3588

σπείρων	τοῦ	σπείρειν.
mpanzi	–kupanda	kupanda
G4687	G3588	G4687

Kisha Yesu alisema maneno mengi kwa mifano, Alisema, “Tazama, mpanzi alienda kupanda.

4

καὶ	ἐν	τῷ	σπείρειν	αὐτὸν,	ἃ	μὲν	ἔπεσεν	παρὰ	τὴν
na	katika	–kupanda	kupanda	yeye	mengine	kwa–kweli	yalianguka	kando–ya	–njia
G2532	G1722	G3588	G4687	G0846	G3739	G3303	G4098	G3844	G3588

ὁδόν,	καὶ	ἐλθόντα	τὰ	πετεινὰ	κατέφαγεν	αὐτά.
njia	na	walipokuja	–ndege	ndege	waliyala	hayo
G3598	G2532	G2064	G3588	G4071	G2719	G0846

Alipokuwa akipanda baadhi ya mbegu zilianguka kando ya njia na ndege walikuja wakazidonoa.

5

ἄλλα	δὲ	ἔπεσεν	ἐπὶ	τὰ	πετρώδη,	ὅπου	οὐκ	εἶχεν
mengine	lakini	yalianguka	juu–ya	–mahali	yenye–mawe	ambapo	hapakuwa–na	ilikuwa–na
G0243	G1161	G4098	G1909	G3588	G4075	G3699	G3756	G2192

γῆν	πολλήν,	καὶ	εὐθέως	ἐξανέτειλεν,	διὰ	τὸ	μὴ	ἔχειν
udongo	mwingi	na	mara	yalichipuka	kwa–sababu–ya	–kutokuwa	kutokuwa	kuwa–na
G1093	G4183	G2532	G2112	G1816	G1223	G3588	G3361	G2192

βάθος	γῆς;
kina	–udongo
G0899	G1093

Mbegu zingine zilianguka juu ya mwamba, ambapo hazikupata udongo wa kutosha. Ghafla zilichipuka kwa sababu udongo haukuwa na kina.

6

ἡλίου	δὲ	ἀνατείλαντος,	ἐκαυματίσθη,	καὶ	διὰ	τὸ	μὴ
jua	lakini	lilipochomoza	yaliunguzwa	na	kwa–sababu–ya	–kutokuwa	kutokuwa
G2246	G1161	G0393	G2739	G2532	G1223	G3588	G3361

ἔχειν	ῥίζαν,	ἐξηράνθη.
kuwa–na	mzizi	yalikauka
G2192	G4491	G3583

Lakini jua lilipo chomoza zilichomwa kwa sababu hazikuwa na mizizi, na zilikauka.

7	ἄλλα	δὲ	ἔπεσεν	ἐπὶ	τὰς	ἀκάνθας,	καὶ	ἀνέβησαν	αἱ	ἄκανθαι,
	mengine	lakini	yalianguka	juu–ya	–miiba	miiba	na	ilipanda	–miiba	miiba
	G0243	G1161	G4098	G1909	G3588	G0173	G2532	G0305	G3588	G0173

καὶ	ἔπνιξαν	αὐτά.
na	ilisonga	hayo
G2532	G4155	G0846

Mbengu zingine zilianguka kati ya miti yenye miiba. Miti yenye miiba ilirefuka juu ikaisonga.

8	ἄλλα	δὲ	ἔπεσεν	ἐπὶ	τὴν	γῆν	τὴν	καλὴν,	καὶ	ἐδίδου
	mengine	lakini	yalianguka	juu–ya	–udongo	udongo	–mzuri	mzuri	na	ulitoa
	G0243	G1161	G4098	G1909	G3588	G1093	G3588	G2570	G2532	G1325

καρπόν,	ὃ	μὲν	ἑκατὸν,	ὃ	δὲ	ἑξήκοντα,	ὃ	δὲ
matunda	mengine	kwa–kweli	mia	mengine	lakini	sitini	mengine	lakini
G2590	G3739	G3303	G1540	G3739	G1161	G1835	G3739	G1161

τριάκοντα.
thelathini
G5144

Mbegu zingine zilianguka kwenye udongo mzuri na kuzaa mbegu, zingine mara mia moja zaidi, zingine sitini na zingine thelathini

9	ὁ	ἔχων	ὦτα,	ἀκουέτω.
	–mwenye	mwenye	masikio	asikie
	G3588	G2192	G3775	G0191

Aliye na masikio na asikie.

10	Καὶ	προσελθόντες,	οἱ	μαθηταὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Διὰ	τί	ἐν
	Na	walikaribia	–wanafunzi	wanafunzi	walisema	kwake	Kwa–nini	nini	katika
	G2532	G4334	G3588	G3101	G3004	G0846	G1223	G5101	G1722

παραβολαῖς	λαλεῖς	αὐτοῖς?	
mifano	unasema	kwao	
G3850	G2980	G0846	

Wanafunzi walikuja na kumwambia Yesu, “Kwa nini unazungumza na makutano kwa mifano?”

11	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς,	εἶπεν	‹αὐτοῖς›,	ὅτι	Ὑμῖν	δέδοται	γνῶναι	τὰ
	–yeye	lakini	akijibu	alisema	kwao	kwamba	Ninyi	mmepewa	kujua	–siri
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G3754	G4771	G1325	G1097	G3588

μυστήρια	τῆς	βασιλείας	τῶν	οὐρανῶν,	ἐκείνοις	δὲ	οὐ	δέδοται.
siri	–ufalme	–ufalme	–mbingu	–mbingu	wale	lakini	si	wamepewa
G3466	G3588	G0932	G3588	G3772	G1565	G1161	G3756	G1325

Yesu alijibu kuwaambia, “Mmepewa upendeleo wa kufahamu siri za ufalme wa mbinguni, bali kwao hawajapewa.

12	ὅστις	γὰρ	ἔχει,	δοθήσεται	αὐτῷ,	καὶ	περισσευθήσεται;	ὅστις	δὲ
	yeyote	kwa–maana	mwenye	atapewa	yeye	na	ataongezewa	yeyote	lakini
	G3748	G1063	G2192	G1325	G0846	G2532	G4052	G3748	G1161

οὐκ	ἔχει,	καὶ	ὃ	ἔχει	ἀρθήσεται	ἀπ’	αὐτοῦ.
asiye	mwenye	hata	alicho	nacho	kitachukuliwa	kutoka	kwake
G3756	G2192	G2532	G3739	G2192	G0142	G0575	G0846

Lakini yeyote aliyenacho, kwake yeye ataongezewa zaidi, na atapata faida kubwa. Ilasiye nacho hata kile alichonacho atanyang'anywa. .

13	διὰ	τοῦτο,	ἐν	παραβολαῖς	αὐτοῖς	λαλῶ,	ὅτι	βλέποντες,	
	kwa–sababu–ya	hili	katika	mifano	kwao	ninasema	kwa–sababu	wakiona	
	G1223	G3778	G1722	G3850	G0846	G2980	G3754	G0991	

οὐ	βλέπουσιν;	καὶ	ἀκούοντες,	οὐκ	ἀκούουσιν,	οὐδὲ	συνίουσιν.	
hawana	waoni	na	wakisikia	hawana	wasikii	wala	hawaielewi	
G3756	G0991	G2532	G0191	G3756	G0191	G3761	G4920	

Hivyo naongea nao kwa mifano kwa sababu ingawa wanaona, wasione kweli. Na ingawa wanasikia wasisikie wala kufahamu.

14	καὶ	ἀναπληροῦται	αὐτοῖς	ἡ	προφητεία	Ἡσαΐου,	ἡ	λέγουσα,		
	na	inatimizwa	kwao	–unabii	unabii	–wa–Ēsaías	–usemao	usemao		
	G2532	G0378	G0846	G3588	G4394	G2268	G3588	G3004		

Ἀκοῇ	ἀκούσετε,	καὶ	οὐ	μὴ	συνῆτε;	καὶ	βλέποντες	βλέψετε,	καὶ
Kwa–kusikia	mtasikia	na	hamta	kamwe	kuelewa	na	mkiona	mtaona	na
G0189	G0191	G2532	G3756	G3361	G4920	G2532	G0991	G0991	G2532

οὐ	μὴ	ἴδητε,
hamta	kamwe	kutambua
G3756	G3361	G3708

Unabii wa Isaya umetimia kwao, ule usemao, “Msikiapo msikie, lakini kwa namna yoyote hamtaelewa; wakati mwonapo muweze kuona, lakini kwa namna yeyote ile msijue.

15	ἐπαχύνθη	γὰρ	ἡ	καρδία	τοῦ	λαοῦ	τούτου,	καὶ
	umetiwa–unene	kwa–maana	–moyo	moyo	–wa–watu	–wa–watu	hawa	na
	G3975	G1063	G3588	G2588	G3588	G2992	G3778	G2532

τοῖς	ὠσὶν	βαρέως	ἤκουσαν,	καὶ	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	αὐτῶν	ἐκάμμυσαν;	
kwa–masikio	masikio	kwa–uzito	walisikia	na	–macho	macho	yao	wameyafunga	
G3588	G3775	G0917	G0191	G2532	G3588	G3788	G0846	G2576	

μήꣳ	ποτε	ἴδωσιν	τοῖς	ὀφθαλμοῖς,	καὶ	τοῖς	ὠσὶν	
wasije	wakati–wowote	wakaona	kwa–macho	macho	na	kwa–masikio	masikio	
G3361	G4219	G3708	G3588	G3788	G2532	G3588	G3775	

ἀκούσωσιν,	καὶ	τῇ	καρδίᾳ	συνῶσιν,	καὶ	ἐπιστρέψωσιν,	καὶ	ἰάσομαι	
wakasikia	na	kwa–moyo	moyo	wakaelewa	na	wakarejea	na	nikawaponya	
G0191	G2532	G3588	G2588	G4920	G2532	G1994	G2532	G2390	

αὐτούς.
wao
G0846

Na mioyo ya watu hawa imekuwa giza, ni vigumu kusikia, na wamefumba macho yao, ili wasiweze kuona kwa macho yao, au kusikia kwa masikio yao, au kufahamu kwa mioyo yao, hivyo wangenigeukia tena, na ningewaponya.'

16	ὑμῶν	δὲ	μακάριοι	οἱ	ὀφθαλμοὶ,	ὅτι	βλέπουσιν;	καὶ	τὰ
	yenu	lakini	yamebarikiwa	–macho	macho	kwa–sababu	yanaona	na	–masikio
	G4771	G1161	G3107	G3588	G3788	G3754	G0991	G2532	G3588

ὦτα	ὑμῶν,	ὅτι	ἀκούουσιν.
masikio	yenu	kwa–sababu	yanasikia
G3775	G4771	G3754	G0191

Bali macho yenu yamebarikiwa, kwa kuwa yanaona, na masikio yenu kwa kuwa yanasikia.

17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
Amini kwa–maana ninawaambia ninyi kwamba wengi manabii na wenye–haki
G0281 G1063 G3004 G4771 G3754 G4183 G4396 G2532 G1342

ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν; καὶ ἀκοῦσαι
walitamani kuona mambo–ambayo mnaona na hawaku ona na kusikia
G1937 G3708 G3739 G0991 G2532 G3756 G3708 G2532 G0191

ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
mambo–ambayo mnasikia na hawaku sikia
G3739 G0191 G2532 G3756 G0191

Hakika nawaambia manabii wengi na watu wenye haki walikuwa na hamu ya kuyaona mambo yale myaonayo, na hawakuweza kuyaona. Walitamani kusikia mambo yale mnayosikia, hawakuyasikia.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος:
Ninyi basi sikieni –mfano mfano –wa–mpanzi –wa–mpanzi
G4771 G3767 G0191 G3588 G3850 G3588 G4687

. Sasa sikilizeni mfano wa mpanzi.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος,
Kila–mtu asikiaye –neno neno –la–ufalme –la–ufalme na asiye elewa
G3956 G0191 G3588 G3056 G3588 G0932 G2532 G3361 G4920

ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
anakuja –mwovu mwovu na ananyakua –kilichopandwa kilichopandwa katika –moyo
G2064 G3588 G4190 G2532 G0726 G3588 G4687 G1722 G3588

καρδίᾳ αὐτοῦ. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.
moyo wake huyu ndiye –aliyepandwa kando–ya –njia njia aliyepandwa
G2588 G0846 G3778 G1510 G3588 G3844 G3588 G3598 G4687

Wakati yeyote asikiapo neno la ufalme na asilifahamu, ndipo mwovu huja na kukinyakua kilichokwisha kupandwa ndani ya moyo wake. Hii ni mbegu ile iliyopandwa kando ya njia.

20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ
–aliyepandwa lakini juu–ya –mahali yenye–mawe aliyepandwa huyu ndiye –asikiaye
G3588 G1161 G1909 G3588 G4075 G4687 G3778 G1510 G3588

τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν;
–neno neno asikiaye na mara kwa furaha anapokea hilo
G3588 G3056 G0191 G2532 G2112 G3326 G5479 G2983 G0846

Yeye aliyepandwa katika miamba ni yule asikiaye neno na kulipokea haraka kwa furaha.

21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν; γενομένης
hana na lakini mzizi ndani yake bali wa–muda–mfupi yeye–ni likitokea
G3756 G2192 G1161 G4491 G1722 G1438 G0235 G4340 G1510 G1096

δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.
lakini dhiki au mateso kwa–sababu–ya –neno neno mara anajikwaa
G1161 G2347 G2228 G1375 G1223 G3588 G3056 G2112 G4624

Bado hana mizizi ndani yake, ila huvumilia kwa kitambo kifupi. Wakati matatizo au mateso yanapotokea kwa sababu ya neno hujikwaa ghafla.

22 ὁ –aliyepandwa G3588 δὲ lakini G1161 εἰς katika G1519 τὰς –miiba G3588 ἀκάνθας miiba G0173 σπαρείς, aliyepandwa G4687 οὗτός huyu G3778 ἐστιν ndiye G1510 ὁ –asikiaye G3588 τὸν –neno G3588 λόγον neno G3056 ἀκούων, asikiaye G0191 καὶ na G2532 ἡ –wasiwasi G3588 μέριμνα wasiwasi G3308 τοῦ –wa–ulimwengu G3588 αἰῶνος –wa–ulimwengu G0165 ‹τούτου› huu G3778 καὶ na G2532 ἡ –udanganyifu G3588 ἀπάτη udanganyifu G0539 τοῦ –wa–utajiri G3588 πλούτου –wa–utajiri G4149 συμπνίγει unasonga G4846 τὸν –neno G3588 λόγον, neno G3056 καὶ na G2532 ἄκαρπος bila–matunda G0175 γίνεται. anakuwa G1096

Aliyepandwa kati ya miti ya miiba, huyu ni yule alisikiaye neno lakini masumbuko ya ulimwengu na udaganyifu wa utajiri hulisonga lile neno lisije likazaa matunda.

23 ὁ –aliyepandwa G3588 δὲ lakini G1161 ἐπὶ juu–ya G1909 τὴν –udongo G3588 καλὴν mzuri G2570 γῆν udongo G1093 σπαρείς, aliyepandwa G4687 οὗτός huyu G3778 ἐστιν ndiye G1510 ὁ –asikiaye G3588 τὸν –neno G3588 λόγον neno G3056 ἀκούων asikiaye G0191 καὶ na G2532 συνιείς; aelewa G4920 ὃς ambaye G3739 δὴ kwa–hakika G1211 καρποφορεῖ, huzaa–matunda G2592 καὶ na G2532 ποιεῖ hutoa G4160 ὃ mengine G3739 μὲν kwa–kweli G3303 ἑκατὸν, mia G1540 ὃ mengine G3739 δὲ lakini G1161 ἑξήκοντα, sitini G1835 ὃ mengine G3739 δὲ lakini G1161 τριάκοντα. thelathini G5144

Aliyepandwa kwenye udongo mzuri, huyu ni yule asikiaye neno na kulifahamu. Huyu ni yule azaaye matunda na kuendelea kuzaa moja zaidi ya mara mia, nyingine sitini, nyingine thelathini.''

24 Ἄλλην Mfano G0243 παραβολὴν mwingine G3850 παρέθηκεν aliweka–mbele–yao G3908 αὐτοῖς, wao G0846 λέγων, akisema G3004 Ὡμοιώθη Umefanana G3666 ἡ –ufalme G3588 βασιλεία ufalme G0932 τῶν –wa–mbingu G3588 οὐρανῶν, –wa–mbingu G3772 ἀνθρώπῳ na–mtu G0444 σπείραντι aliyepanda G4687 καλὸν nzuri G2570 σπέρμα mbegu G4690 ἐν katika G1722 τῷ –shamba G3588 ἀγρῷ shamba G0068 αὐτοῦ; lake G0846

Yesu aliwapa mfano mwingine. Akisema, “Ufalme wa mbinguni unafananishwa na mtu aliye panda mbengu nzuri katika shamba lake

25 ἐν katika G1722 δὲ lakini G1161 τῷ –wakati G3588 καθεύδειν kulala G2518 τοὺς –watu G3588 ἀνθρώπους, watu G0444 ἦλθεν alikuja G2064 αὐτοῦ wake G0846 ὁ –adui G3588 ἐχθρὸς adui G2190 καὶ na G2532 ἐπέσπειρεν akapanda–juu G4687 ζιζάνια magugu G2215 ἀνὰ katikati G0303 μέσον katikati G3319 τοῦ –ya–ngano G3588 σίτου, –ya–ngano G4621 καὶ na G2532 ἀπῆλθεν. akaenda–zake G0565

Lakini watu waliposinzia, adui wake akaja pia akapanda magugu katikati ya ngano kisha akaenda zake.

26	ὅτε	δὲ	ἐβλάστησεν	ὁ	χόρτος,	καὶ	καρπὸν	ἐποίησεν,	τότε
	wakati	lakini	ilichipuka	–mimea	mimea	na	matunda	ilitoa	ndipo
	G3753	G1161	G0985	G3588	G5528	G2532	G2590	G4160	G5119

ἐφάνη	καὶ	τὰ	ζιζάνια.	
yalionekana	pia	–magugu	magugu	
G5316	G2532	G3588	G2215	

Baadaye ngano ilipoota na kutoa mazao yake, ndipo magugu yalitokea pia.

27	προσελθόντες,	δὲ	οἱ	δοῦλοι	τοῦ		οἰκοδεσπότου
	walikaribia	lakini	–watumishi	watumishi	–wa–mwenye–nyumba		–wa–mwenye–nyumba
	G4334	G1161	G3588	G1401	G3588		G3617

εἶπον	αὐτῷ,	Κύριε,	οὐχὶ	καλὸν	σπέρμα	ἔσπειρας	ἐν	τῷ	σῷ
walisema	kwake	Bwana	si	nzuri	mbegu	ulipanda	katika	–shamba	shamba
G3004	G0846	G2962	G3780	G2570	G4690	G4687	G1722	G3588	G4674

ἀγρῷ?	πόθεν	οὖν	ἔχει	ζιζάνια?
lako	kutoka–wapi	basi	ina	magugu
G0068	G4159	G3767	G2192	G2215

Na watumishi wa mwenye shamba walikuja wakamwambia, 'Bwana, hukupanda mbengu nzuri katika shamba lako? Imekuwaje sasa lina magugu?

28	ὁ	δὲ	ἔφη	αὐτοῖς,	Ἐχθρὸς,	ἄνθρωπος	τοῦτο	ἐποίησεν.	οἱ	δὲ
	–yeye	lakini	alisema	kwao	Adui	mtu	hili	alifanya	–watumishi	lakini
	G3588	G1161	G5346	G0846	G2190	G0444	G3778	G4160	G3588	G1161

δοῦλοι	αὐτῷ,	λέγουσιν	Θέλεις	οὖν	ἀπελθόντες,	συλλέξωμεν	αὐτά?	
watumishi	kwake	wanasema	Unataka	basi	twende	tuyakusanye	hayo	
G1401	G0846	G3004	G2309	G3767	G0565	G4816	G0846	

Akawaambia, Adui ametenda hili.' Watumishi walimwambia, “Kwa hiyo unataka twende tukayang'oe?”

29	ὁ	δέ	φησιν,	Οὔ;	μή‿	ποτε	συλλέγοντες	τὰ	ζιζάνια,
	–yeye	lakini	anasema	Hapana	msije	wakati–wowote	mkikusanya	–magugu	magugu
	G3588	G1161	G5346	G3756	G3361	G4219	G4816	G3588	G2215

ἐκριζώσητε	ἅμα	αὐτοῖς	τὸν	σῖτον.	
mking'oa	pamoja–na	hayo	–ngano	ngano	
G1610	G0260	G0846	G3588	G4621	

Mwenye shamba akisema, 'Hapana, wakati mnayang'oa magugu mtang'oa pamoja na ngano.

30	ἄφετε	συναυξάνεσθαι	ἀμφότερα	ἕως	τοῦ		θερισμοῦ;	καὶ	ἐν
	acheni	vikue–pamoja	vyote–viwili	hadi	–wakati–wa–mavuno		mavuno	na	wakati
	G0863	G4885	G0297	G2193	G3588		G2326	G2532	G1722

καιρῷ	τοῦ	θερισμοῦ	ἐρῶ	τοῖς	θερισταῖς,	Συλλέξατε	
–wa–mavuno	–wakati–wa–mavuno	mavuno	nitawaambia	–wavunaji	wavunaji	Kusanyeni	
G2540	G3588	G2326	G2046	G3588	G2327	G4816	

πρῶτον	τὰ	ζιζάνια,	καὶ	δήσατε	αὐτὰ	εἰς	δέσμας	πρὸς	τὸ
kwanza	–magugu	magugu	na	yafungeni	hayo	katika	mafungu	ili	–kuchomwa
G4412	G3588	G2215	G2532	G1210	G0846	G1519	G1197	G4314	G3588

κατακαῦσαι	αὐτά;	τὸν	δὲ	σῖτον,	συναγάγετε	εἰς	τὴν	ἀποθήκην	μου.
kuchomwa	hayo	–ngano	lakini	ngano	kusanyeni	katika	–ghala	ghala	langu
G2618	G0846	G3588	G1161	G4621	G4863	G1519	G3588	G0596	G1473

Yaacheni yakue pamoja mpaka wakati wa mavuno. Wakati wa mavuno nitasema kwa wavunaji, 'Kwanza yang'oeri magugu na yafungeni matita matita na kuyachoma, lakini kusanyeni ngano katika ghala langu.'"'

31	Ἄλλην	παραβολὴν	παρέθηκεν	αὐτοῖς,	λέγων,	Ὁμοία	ἐστὶν	ἡ	
	Mfano	mwingine	aliweka–mbele–yao	wao	akisema	Umefanana	ni	–ufalme	
	G0243	G3850	G3908	G0846	G3004	G3664	G1510	G3588	

βασιλεία	τῶν	οὐρανῶν	κόκκῳ	σινάπεως,	ὃν	λαβὼν,	ἄνθρωπος	
ufalme	–wa–mbingu	–wa–mbingu	na–punje	–ya–haradali	ambayo	aliichukua	mtu	
G0932	G3588	G3772	G2848	G4615	G3739	G2983	G0444	

ἔσπειρεν	ἐν	τῷ	ἀγρῷ	αὐτοῦ;
akapanda	katika	–shamba	shamba	lake
G4687	G1722	G3588	G0068	G0846

Kisha Yesu aliwatolea mfano mwingine. Akasema, “Ufalme wa mbinguni unafanana na mbegu ya haradali ambayo mtu aliichukua na kuipanda katika shamba lake.

32	ὃ	μικρότερον	μέν	ἐστιν	πάντων	τῶν	σπερμάτων;	ὅταν	δὲ
	ambayo	ndogo–zaidi	kwa–kweli	ni	–kuliko–zote	–za–mbegu	–za–mbegu	wakati	lakini
	G3739	G3398	G3303	G1510	G3956	G3588	G4690	G3752	G1161

αὐξηθῇ,	μεῖζον	τῶν	λαχάνων	ἐστὶν,	καὶ	γίνεται	δένδρον,	ὥστε	ἐλθεῖν
ikuapo	kubwa–zaidi	kuliko	–ya–mboga	ni	na	inakuwa	mti	hata	huja
G0837	G3173	G3588	G3001	G1510	G2532	G1096	G1186	G5620	G2064

τὰ	πετεινὰ	τοῦ	οὐρανοῦ	καὶ	κατασκηνοῦν	ἐν	τοῖς	κλάδοις
–ndege	ndege	–wa–mbingu	–wa–mbingu	na	hujenga–viota	katika	–matawi	matawi
G3588	G4071	G3588	G3772	G2532	G2681	G1722	G3588	G2798

αὐτοῦ.
yake
G0846

Mbegu hii kwa hakika ni ndogo kuliko mbegu zingine zote. Lakini imeapo huwa kubwa kuliko mimea yote ya bustani, huwa mti, kiasi kwamba ndege wa angani huja na kujenga viota katika matawi yake.”

33	Ἄλλην	παραβολὴν	ἐλάλησεν	αὐτοῖς:	Ὁμοία	ἐστὶν	ἡ	βασιλεία
	Mfano	mwingine	aliwaambia	wao	Umefanana	ni	–ufalme	ufalme
	G0243	G3850	G2980	G0846	G3664	G1510	G3588	G0932

τῶν	οὐρανῶν	ζύμῃ,	ἣν	λαβοῦσα,	γυνὴ	ἐνέκρυψεν	εἰς	
–wa–mbingu	–wa–mbingu	na–chachu	ambayo	aliichukua	mwanamke	akaificha	katika	
G3588	G3772	G2219	G3739	G2983	G1135	G1470	G1519	

ἀλεύρου	σάτα	τρία,	ἕως	οὗ	ἐζυμώθη	ὅλον.	
–unga	vipimo	vitatu	hadi	wakati	ikaumuka	wote	
G0224	G4568	G5140	G2193	G3739	G2220	G3650	

Akawaambia mfano mwingine tena.”Ufalme wa mbinguni ni kama chachu ile iliyo twaliwa na mwanamke na kuichanganya kwa vipimo vitatu kwa unga mpaka viumuke.

34	Ταῦτα	πάντα	ἐλάλησεν	ὁ	Ἰησοῦς	ἐν	παραβολαῖς	τοῖς
	Mambo–haya	yote	alisema	–Iēsoûs	Iēsoûs	katika	mifano	kwa–makundi
	G3778	G3956	G2980	G3588	G2424	G1722	G3850	G3588

ὄχλοις,	καὶ	χωρὶς	παραβολῆς	οὐδὲν	ἐλάλει	αὐτοῖς;	
makundi	na	bila	mfano	hakuna–kitu	alisema	kwao	
G3793	G2532	G5565	G3850	G3762	G2980	G0846	

Hayo yote Yesu aliyasema kwenye umati kwa mifano. Na pasipo mifano hakusema chochote kwao.

35 ὅπως ili G3704 πληρωθῇ litimizwe G4137 τὸ –lililosemwa G3588 ῥηθὲν lililosemwa G2046 διὰ kupitia G1223 τοῦ –nabii G3588 προφήτου, nabii G4396 λέγοντος, lisemalo G3004

Ἀνοίξω Nitafungua G0455 ἐν katika G1722 παραβολαῖς mifano G3850 τὸ –kinywa G3588 στόμα kinywa G4750 μου; changu G1473 ἐρεύξομαι nitatangaza G2044 κεκρυμμένα yaliyofichwa G2928 ἀπὸ tangu G0575

καταβολῆς mwanzo G2602 [κόσμου]. –wa–ulimwengu G2889

Hii ilikuwa kwamba kile kilichokwisha semwa kupitia kwa nabii kiweze kutimia, pale aliposema, “Nitafumbua kinywa changu katika mifano. Nitasema mambo yale yaliyokuwa yamefichwa tangu misingi ya ulimwengu”.

36 Τότε Ndipo G5119 ἀφεὶς akiwacha G0863 τοὺς –makundi G3588 ὄχλους, makundi G3793 ἦλθεν aliingia G2064 εἰς katika G1519 τὴν –nyumba G3588 οἰκίαν. nyumba G3614 Καὶ Na G2532 προσῆλθον walikuja G4334

αὐτῷ kwake G0846 οἱ –wanafunzi G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 λέγοντες, wakisema G3004 Διασάφησον Tueleze G1285 ἡμῖν sisi G1473 τὴν –mfano G3588 παραβολὴν mfano G3850

τῶν –wa–magugu G3588 ζιζανίων –wa–magugu G2215 τοῦ –wa–shamba G3588 ἀγροῦ. –wa–shamba G0068

Kisha Yesu aliwaacha makutano na kwenda nyumbani. Wanafunzi wake walimwendea na kusema, “Tufafanulie mfano wa magugu ya shambani.''

37 ὁ –yeye G3588 δὲ lakini G1161 ἀποκριθεὶς akijibu G0611 εἶπεν, alisema G3004 Ὁ –Anayepanda G3588 σπείρων Anayepanda G4687 τὸ –mbegu G3588 καλὸν nzuri G2570 σπέρμα mbegu G4690

ἐστὶν ni G1510 ὁ –Mwana G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ –wa–mtu G3588 ἀνθρώπου; –wa–mtu G0444

Yesu alijibu na kusema, “Apandae mbegu nzuri ni Mwana wa Adamu.

38 ὁ –shamba G3588 δὲ lakini G1161 ἀγρός shamba G0068 ἐστιν ni G1510 ὁ –ulimwengu G3588 κόσμος; ulimwengu G2889 τὸ –mbegu G3588 δὲ lakini G1161 καλὸν nzuri G2570 σπέρμα, mbegu G4690

οὗτοί hawa G3778 εἰσιν ni G1510 οἱ –wana G3588 υἱοὶ wana G5207 τῆς –wa–ufalme G3588 βασιλείας; –wa–ufalme G0932 τὰ –magugu G3588 δὲ lakini G1161 ζιζάνιά magugu G2215 εἰσιν ni G1510 οἱ –wana G3588

υἱοὶ wana G5207 τοῦ –wa–mwovu G3588 πονηροῦ; –wa–mwovu G4190

Shamba ni ulimwengu; na mbegu nzuri, hawa ni wana wa ufalme. Magugu ni wana wa yule mwovu, na adui aliye zipanda ni ibilisi.

39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος;
–adui lakini adui –aliyeyapanda aliyeyapanda hayo ni –ibilisi ibilisi
G3588 G1161 G2190 G3588 G4687 G0846 G1510 G3588 G1228

ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ
–mavuno lakini mavuno mwisho –wa–ulimwengu ni –wavunaji lakini wavunaji
G3588 G1161 G2326 G4930 G0165 G1510 G3588 G1161 G2327

ἄγγελοί εἰσιν.
malaika ni
G0032 G1510

Na mavuno ni mwisho wa ulimwengu, na wavunaji ni malaika.

40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως
kama–vile basi yanakusanywa –magugu magugu na kwa–moto yanachomwa hivyo
G5618 G3767 G4816 G3588 G2215 G2532 G4442 G2618 G3779

ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος.
itakuwa katika –mwisho mwisho –wa–ulimwengu –wa–ulimwengu
G1510 G1722 G3588 G4930 G3588 G0165

Kama vile magugu yanavyo kusanywa na kuchomwa moto, hivyo ndivyo itakavyo kuwa mwisho wa ulimwengu.

41 ἀποστελεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ
atatuma –Mwana Mwana –wa–mtu –wa–mtu –malaika malaika wake na
G0649 G3588 G5207 G3588 G0444 G3588 G0032 G0846 G2532

συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ
watakusanya kutoka –ufalme ufalme wake vyote –vikwazo vikwazo na
G4816 G1537 G3588 G0932 G0846 G3956 G3588 G4625 G2532

τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
–wafanyao wafanyao –uasi uasi
G3588 G4160 G3588 G0458

Mwana wa Adamu atatuma malaika wake, na kukusanya kutoka katika ufalme wake mambo yote yaliyosababisha dhambi na wale watendao maasi.

42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός; ἐκεῖ ἔσται
na watawatupa wao katika –tanuru tanuru –ya–moto –ya–moto huko kutakuwa
G2532 G0906 G0846 G1519 G3588 G2575 G3588 G4442 G1563 G1510

ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
–kilio kilio na –kusaga kusaga –meno –meno
G3588 G2805 G2532 G3588 G1030 G3588 G3599

Watawatupa wote katika tanuru la moto, ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.

43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ
ndipo –wenye–haki wenye–haki watang'aa kama –jua jua katika –ufalme
G5119 G3588 G1342 G1584 G5613 G3588 G2246 G1722 G3588

βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω.
ufalme –wa–Baba –wa–Baba wao –Mwenye mwenye masikio asikie
G0932 G3588 G3962 G0846 G3588 G2192 G3775 G0191

Ndipo watu wenye haki watakapong'aa kama jua katika Ufalme wa Baba yao. Yeye aliye na masikio na sikie.

44 Ὁμοία Umefanana G3664 ἐστὶν ni G1510 ἡ –ufalme G3588 βασιλεία ufalme G0932 τῶν –wa–mbingu G3588 οὐρανῶν –wa–mbingu G3772 θησαυρῷ na–hazina G2344 κεκρυμμένῳ iliyofichwa G2928 ἐν katika G1722 τῷ –shamba G3588 ἀγρῷ, shamba G0068 ὃν, ambayo G3739 εὑρὼν, akiipata G2147 ἄνθρωπος mtu G0444 ἔκρυψεν, alificha G2928 καὶ na G2532 ἀπὸ kwa–sababu–ya G0575 τῆς –furaha G3588 χαρᾶς furaha G5479 αὐτοῦ yake G0846 ὑπάγει, anaenda G5217 καὶ na G2532 πωλεῖ anauza G4453 ‹πάντα› vyote G3956 ὅσα alivyo–navyo G3745 ἔχει, alivyo–nacho G2192 καὶ na G2532 ἀγοράζει ananunua G0059 τὸν –shamba G3588 ἀγρὸν shamba G0068 ἐκεῖνον. lile G1565

Ufalme wa mbinguni ni kama hazina iliyofichwa shambani. Mtu akaiona na kuificha. Katika furaha yake akaenda kuuza vyote alivyokuwa navyo, na kulinunua shamba.

45 Πάλιν Tena G3825 ὁμοία umefanana G3664 ἐστὶν ni G1510 ἡ –ufalme G3588 βασιλεία ufalme G0932 τῶν –wa–mbingu G3588 οὐρανῶν, –wa–mbingu G3772 ‹ἀνθρώπῳ›, na–mtu G0444 ἐμπόρῳ, mfanyabiashara G1713 ζητοῦντι atafutaye G2212 καλοὺς nzuri G2570 μαργαρίτας; lulu G3135

Tena, ufalme wa mbinguni ni kama mtu anayefanya biashara atafutaye lulu yenye thamani.

46 εὑρὼν akiipata G2147 δὲ lakini G1161 ἕνα moja G1520 πολύτιμον ya–thamani–kubwa G4186 μαργαρίτην, lulu G3135 ἀπελθὼν, akienda G0565 πέπρακεν ameuza G4097 πάντα vyote G3956 ὅσα alivyo–navyo G3745 εἶχεν, alikuwa–navyo G2192 καὶ na G2532 ἠγόρασεν akainunua G0059 αὐτόν. hiyo G0846

Wakati alipoiona ile yenye thamani, alienda akauza kila kitu alichokuwa nacho na akainunua.

47 Πάλιν Tena G3825 ὁμοία umefanana G3664 ἐστὶν ni G1510 ἡ –ufalme G3588 βασιλεία ufalme G0932 τῶν –wa–mbingu G3588 οὐρανῶν –wa–mbingu G3772 σαγήνῃ, na–wavu G4522 βληθείσῃ uliotupwa G0906 εἰς katika G1519 τὴν –bahari G3588 θάλασσαν, bahari G2281 καὶ na G2532 ἐκ kutoka G1537 παντὸς kila G3956 γένους aina G1085 συναγαγούσῃ; uliokusanya G4863

Ufalme wa mbinguni ni kama nyavu iliyo ndani ya bahari, na kwamba hukusanya viumbe vya kila aina.

48 ἣν, ambao G3739 ὅτε wakati G3753 ἐπληρώθη, ulijaa G4137 ἀναβιβάσαντες walivuta G0307 ἐπὶ juu–ya G1909 τὸν –ufuko G3588 αἰγιαλὸν, ufuko G0123 καὶ na G2532 καθίσαντες, wakikaa G2523 συνέλεξαν walikusanya G4816 τὰ –nzuri G3588 καλὰ nzuri G2570 εἰς katika G1519 ἄγγη, vyombo G0030 τὰ –mbovu G3588 δὲ lakini G1161 σαπρὰ mbovu G4550 ἔξω nje G1854 ἔβαλον. walitupa G0906

Ulipojaa wavuvi waliuvuta ufukweni. Kisha wakakaa chini wakakusanya vitu vyema ndani ya vyombo, lakini visivyo na thamani vilitupwa mbali.

49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος: ἐξελεύσονται
hivyo itakuwa katika –mwisho mwisho –wa–ulimwengu –wa–ulimwengu watatoka
G3779 G1510 G1722 G3588 G4930 G3588 G0165 G1831

οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
–malaika malaika na watawatenganisha –waovu waovu kutoka kati
G3588 G0032 G2532 G0873 G3588 G4190 G1537 G3319

τῶν δικαίων,
–ya–wenye–haki –ya–wenye–haki
G3588 G1342

Itakuwa namna hii katika mwisho wa dunia. Malaika watakuja na kuwatenga watu waovu kutoka miongoni mwa wenye haki.

50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός. ἐκεῖ ἔσται
na watawatupa wao katika –tanuru tanuru –ya–moto –ya–moto huko kutakuwa
G2532 G0906 G0846 G1519 G3588 G2575 G3588 G4442 G1563 G1510

ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
–kilio kilio na –kusaga kusaga –meno –meno
G3588 G2805 G2532 G3588 G1030 G3588 G3599

Na kuwatupa ndani ya tanuru ya moto, ambako kutakuwa na maombolezo na kusaga meno.

51 Συνήκατε ταῦτα πάντα? λέγουσιν αὐτῷ, Ναί,
Mmeelewa mambo–haya yote wanasema kwake Ndiyo
G4920 G3778 G3956 G3004 G0846 G3483

Mmefahamu mambo yote haya? Wanafunzi walimjibu, "Ndiyo."

52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο, πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς
–yeye lakini alisema kwao Kwa–sababu–ya hili kila mwandishi aliyefundishwa
G3588 G1161 G3004 G0846 G1223 G3778 G3956 G1122 G3100

τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ,
kwa–ufalme ufalme –wa–mbingu –wa–mbingu anafanana na mtu
G3588 G0932 G3588 G3772 G3664 G1510 G0444

οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
mwenye–nyumba ambaye anatoa kutoka –hazina hazina yake vipya na
G3617 G3748 G1544 G1537 G3588 G2344 G0846 G2537 G2532

παλαιά.
vya–zamani
G3820

Kisha Yesu akawambia, "Kila mwandishi ambaye amekuwa mwanafunzi wa ufalme anafanana na mwenye nyumba atoaye katika hazina yake vitu vipya na vya kale."

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
Na ikawa wakati alimaliza –Iēsoûs Iēsoûs –mifano mifano hii
G2532 G1096 G3753 G5055 G3588 G2424 G3588 G3850 G3778

μετῆρεν ἐκεῖθεν;
aliondoka huko
G3332 G1564

IkawaYesu alipomaliza mifano yote hiyo, akaondoka katika sehemu hiyo.

54	καὶ	ἐλθὼν	εἰς	τὴν	πατρίδα	αὐτοῦ,	ἐδίδασκεν	αὐτοὺς	ἐν	τῇ
	na	akija	katika	–nchi	nchi	yake	aliwafundisha	wao	katika	–sinagogi
	G2532	G2064	G1519	G3588	G3968	G0846	G1321	G0846	G1722	G3588

συναγωγῇ	αὐτῶν,	ὥστε	ἐκπλήσσεσθαι	αὐτοὺς	καὶ	λέγειν,	Πόθεν	τούτῳ	
sinagogi	lao	hata	wakashangaa	wao	na	kusema	Kutoka–wapi	huyu	
G4864	G0846	G5620	G1605	G0846	G2532	G3004	G4159	G3778	

ἡ	σοφία	αὕτη	καὶ	αἱ	δυνάμεις?
–hekima	hekima	hii	na	–miujiza	miujiza
G3588	G4678	G3778	G2532	G3588	G1411

Kisha Yesu akafika katika mkoa wake na akawafundisha watu katika sinagogi. Matokeo yake ni kuwa walishangaa na kusema, “Ni wapi mtu huyu alipopata hekima hii na miujiza hii?

55	οὐχ	οὗτός	ἐστιν	ὁ	τοῦ	τέκτονος?	υἱός	οὐχ	ἡ
	si	huyu	ni	–wa–seremala	–wa–seremala	–wa–seremala	mwana	si	–mama
	G3756	G3778	G1510	G3588	G3588	G5045	G5207	G3756	G3588

μήτηρ	αὐτοῦ	λέγεται	Μαριὰμ?	καὶ	οἱ	ἀδελφοὶ	αὐτοῦ	Ἰάκωβος	καὶ
mama	yake	anaitwa	Mariám	na	–ndugu	ndugu	zake	Iákōbos	na
G3384	G0846	G3004	G3137	G2532	G3588	G0080	G0846	G2385	G2532

Ἰωσὴφ	καὶ	Σίμων	καὶ	Ἰούδας?
Iōsḗph	na	Símōn	na	Ioúdas
G2501	G2532	G4613	G2532	G2455

Mtu huyu siyo mwana wa seremala? Mariamu siyo mamaye? Na ndugu zake siyo Yakobo, Yusuph, Simoni na Yuda?

56	καὶ	αἱ	ἀδελφαὶ	αὐτοῦ	οὐχὶ	πᾶσαι	πρὸς	ἡμᾶς	εἰσιν?	πόθεν
	na	–dada	dada	zake	si	wote	kwetu	sisi	wako	kutoka–wapi
	G2532	G3588	G0079	G0846	G3780	G3956	G4314	G1473	G1510	G4159

οὖν	τούτῳ	ταῦτα	πάντα?	
basi	huyu	mambo–haya	yote	
G3767	G3778	G3778	G3956	

Na dada zake tunao hapa petu? Basi mtu huyu ameyapata wapi haya yote?”.

57	καὶ	ἐσκανδαλίζοντο	ἐν	αὐτῷ.	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	
	na	walijikwaa	kwa–sababu–yake	yeye	–Iēsoûs	lakini	Iēsoûs	alisema	kwao	
	G2532	G4624	G1722	G0846	G3588	G1161	G2424	G3004	G0846	

Οὐκ	ἔστιν	προφήτης	ἄτιμος,	εἰ	μὴ	ἐν	τῇ	πατρίδι,	καὶ	ἐν
Hakuna	nabii	asiye	heshimiwa	isipokuwa	katika	katika	–nchi	nchi	yake	na
G3756	G1510	G4396	G0820	G1487	G3361	G1722	G3588	G3968	G2532	G1722

τῇ	οἰκίᾳ	αὐτοῦ.
katika	–nyumba	nyumba
G3588	G3614	G0846

Aliwachukiza. Lakini Yesu aliwambia, “Nabii hakosi kuwa na heshima isipokuwa kwao na katika nchi yao.

58	καὶ	οὐκ	ἐποίησεν	ἐκεῖ	δυνάμεις	πολλὰς,	διὰ	τὴν
	na	hakufanya	huko	miujiza	mingi	kwa–sababu–ya	–kutokuamini	kutokuamini
	G2532	G3756	G4160	G1563	G1411	G4183	G1223	G3588

ἀπιστίαν	αὐτῶν.	
kwao	wao	
G0570	G0846	

Na hakuweza kufanya miujiza mingi kwa sababu hawakuwa na imani naye.

Chapter 14

1	Ἐν	ἐκείνῳ	τῷ	καιρῷ	ἤκουσεν	Ἡρῴδης	ὁ	τετραάρχης	
	Katika	wakati–ule	–wakati	wakati	alisikia	Hērṓdēs	–mkuu–wa–robo	mkuu–wa–robo	
	G1722	G1565	G3588	G2540	G0191	G2264	G3588	G5076	

τὴν	ἀκοὴν	Ἰησοῦ,	
–habari	habari	–ya–Iēsoûs	
G3588	G0189	G2424	

Kwa wakati huo, Herode alisikia habari juu ya Yesu..

2	καὶ	εἶπεν	τοῖς	παισὶν	αὐτοῦ,	Οὗτός	ἐστιν	Ἰωάννης	ὁ
	na	akasema	kwa–watumishi	watumishi	wake	Huyu	ni	Iōánnēs	–Mbatizaji
	G2532	G3004	G3588	G3816	G0846	G3778	G1510	G2491	G3588

Βαπτιστής:	αὐτὸς	ἠγέρθη	ἀπὸ	τῶν	νεκρῶν,	καὶ	διὰ	τοῦτο,
Mbatizaji	yeye	amefufuka	kutoka	–wafu	wafu	na	kwa–sababu–ya	hili
G0910	G0846	G1453	G0575	G3588	G3498	G2532	G1223	G3778

αἱ	δυνάμεις	ἐνεργοῦσιν	ἐν	αὐτῷ.	
–nguvu	nguvu	zinafanya–kazi	ndani	yake	
G3588	G1411	G1754	G1722	G0846	

Akawaambia watumishi wake, “Huyu ni Yohana Mbatizaji amefufuka kutoka katika wafu. Kwa hiyo nguvu hizi zipo juu yake.”

3	Ὁ	γὰρ	Ἡρῴδης	κρατήσας	τὸν	Ἰωάνην,	ἔδησεν	‹αὐτὸν›,	καὶ
	–Hērṓdēs	kwa–maana	Hērṓdēs	akimkamata	–Iōánnēs	Iōánnēs	alimfunga	yeye	na
	G3588	G1063	G2264	G2902	G3588	G2491	G1210	G0846	G2532

ἐν	φυλακῇ	ἀπέθετο,	διὰ	Ἡρῳδιάδα,	τὴν	γυναῖκα	Φιλίππου,	
katika	gereza	akamweka	kwa–sababu–ya	Hērōdiás	–mke	mke	–wa–Phílippos	
G1722	G5438	G0659	G1223	G2266	G3588	G1135	G5376	

τοῦ	ἀδελφοῦ	αὐτοῦ.	
–ndugu	ndugu	yake	
G3588	G0080	G0846	

Kwa kuwa Herode alikuwa amemkamata Yohana akamfunga na kumtupa gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo kaka yake.

4	ἔλεγεν	γὰρ	«ὁ	Ἰωάννης*»	αὐτῷ,	Οὐκ	ἔξεστίν	σοι	ἔχειν
	alisema	kwa–maana	–Iōánnēs	Iōánnēs	kwake	Si	halali	kwako	kumweka
	G3004	G1063	G3588	G2491	G0846	G3756	G1832	G4771	G2192

αὐτήν.
yeye
G0846

Kwa kuwa Yohana alimwambia, “Si halali kumchukua yeye kuwa mke wake.”

5	καὶ	θέλων	αὐτὸν	ἀποκτεῖναι,	ἐφοβήθη	τὸν	ὄχλον,	ὅτι	ὡς
	na	akitaka	yeye	kumuua	aliogopa	–kundi	kundi	kwa–sababu	kama
	G2532	G2309	G0846	G0615	G5399	G3588	G3793	G3754	G5613

προφήτην	αὐτὸν	εἶχον.	
nabii	yeye	walimhesabu	
G4396	G0846	G2192	

Herode angemwua lakini aliwaogopa watu kwa sababu walimwona Yohana kuwa nabii.

6	γενεσίοις	δὲ	γενομένοις	τοῦ	Ἡρῴδου,	ὠρχήσατο	ἡ	θυγάτηρ	
	siku–ya–kuzaliwa	lakini	ilipofika	–ya–Hērṓdēs	–ya–Hērṓdēs	alicheza	–binti	binti	
	G1077	G1161	G1096	G3588	G2264	G3738	G3588	G2364	

τῆς	Ἡρῳδιάδος	ἐν	τῷ	μέσῳ,	καὶ	ἤρεσεν	τῷ	Ἡρῴδῃ;	
–ya–Hērōdiás	–ya–Hērōdiás	katika	–kati	kati	na	akampendeza	–Hērṓdēs	Hērṓdēs	
G3588	G2266	G1722	G3588	G3319	G2532	G0700	G3588	G2264	

Lakini wakati siku ya kuzaliwa Herode ilipofika binti wa Herodia alicheza katikati ya watu na kumpendeza Herode.

7	ὅθεν	μεθ’	ὅρκου,	ὡμολόγησεν	αὐτῇ	δοῦναι	ὃ	ἐὰν	αἰτήσηται.
	kwa–hivyo	kwa	kiapo	aliahidi	kwake	kumpa	chochote	atakacho	omba
	G3606	G3326	G3727	G3670	G0846	G1325	G3739	G1437	G0154

Katika kujibu kili aliahidi kwa kiapo kwamba atampa chochote atakachoomba.

8	ἡ	δὲ	προβιβασθεῖσα	ὑπὸ	τῆς	μητρὸς	αὐτῆς,	Δός	μοι,	φησίν,	ὧδε
	–yeye	lakini	akishawishiwa	na	–mama	mama	yake	Nipe	mimi	anasema	hapa
	G3588	G1161	G4264	G5259	G3588	G3384	G0846	G1325	G1473	G5346	G5602

ἐπὶ	πίνακι,	τὴν	κεφαλὴν	Ἰωάννου	τοῦ	Βαπτιστοῦ.	
juu–ya	sahani	–kichwa	kichwa	–cha–Iōánnēs	–Mbatizaji	Mbatizaji	
G1909	G4094	G3588	G2776	G2491	G3588	G0910	

Baada ya kushauriwa na mama yake, alisema, “Nipe mimi hapa katika kombe kichwa cha Yohana Mbatizaji.”

9	καὶ	λυπηθεὶς	ὁ	βασιλεὺς;	διὰ	τοὺς	ὅρκους	καὶ	τοὺς
	na	akihuzunika	–mfalme	mfalme	kwa–sababu–ya	–viapo	viapo	na	–waliokaa
	G2532	G3076	G3588	G0935	G1223	G3588	G3727	G2532	G3588

συνανακειμένους,	ἐκέλευσεν	δοθῆναι.	
waliokaa–naye	aliamuru	kupewa	
G4873	G2753	G1325	

Mfalme alikuwa na sikitiko kwa maombi ya binti, lakini kwa ajili ya kiapo chake, kwa sababu ya wote waliokuwa chakulani pamoja naye aliamuru kwamba inapaswa ifanyike.

10	καὶ	πέμψας,	ἀπεκεφάλισεν	‹τὸν›	Ἰωάννην	ἐν	τῇ	φυλακῇ.
	na	akituma	alimkata–kichwa	–Iōánnēs	Iōánnēs	katika	–gereza	gereza
	G2532	G3992	G0607	G3588	G2491	G1722	G3588	G5438

Alituma Yohana aletwe kutoka gerezani

11	καὶ	ἠνέχθη	ἡ	κεφαλὴ	αὐτοῦ	ἐπὶ	πίνακι,	καὶ	ἐδόθη	τῷ
	na	kililetwa	–kichwa	kichwa	chake	juu–ya	sahani	na	kilipewa	–msichana
	G2532	G5342	G3588	G2776	G0846	G1909	G4094	G2532	G1325	G3588

κορασίῳ,	καὶ	ἤνεγκεν	τῇ	μητρὶ	αὐτῆς.	
msichana	na	alikipeleka	kwa–mama	mama	yake	
G2877	G2532	G5342	G3588	G3384	G0846	

ili akatwe kichwa chake na kikaletwa juu ya sinia na akapewa binti na akakipeleka kwa mama yake.

12	καὶ	προσελθόντες	οἱ	μαθηταὶ,	αὐτοῦ	ἦραν	τὸ	πτῶμα,	καὶ
	na	walikaribia	–wanafunzi	wanafunzi	wake	walichukua	–mwili	mwili	na
	G2532	G4334	G3588	G3101	G0846	G0142	G3588	G4430	G2532

ἔθαψαν	αὐτόν;	καὶ	ἐλθόντες,	ἀπήγγειλαν	τῷ	Ἰησοῦ.
wakauzika	huo	na	wakija	walimwambia	–Iēsoûs	Iēsoûs
G2290	G0846	G2532	G2064	G0518	G3588	G2424

Kisha wanafunzi wake wakaja kuuchukua ule mwili na kuuzika, baada ya hili walienda kumwambia Yesu.

13 Ἀκούσας Aliposikia G0191 δὲ, lakini G1161 ὁ –Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 ἀνεχώρησεν aliondoka G0402 ἐκεῖθεν huko G1564 ἐν katika G1722 πλοίῳ mashua G4143 εἰς kwenda G1519 ἔρημον jangwa G2048 τόπον mahali G5117 κατ’ peke–yake G2596 ἰδίαν. faraghani G2398 καὶ na G2532 ἀκούσαντες, wakisikia G0191 οἱ –makundi G3588 ὄχλοι makundi G3793 ἠκολούθησαν yalifuata G0190 αὐτῷ yeye G0846 πεζῇ kwa–miguu G3979 ἀπὸ kutoka G0575 τῶν –miji G3588 πόλεων. miji G4172

Naye Yesu aliposika haya, akijatenga kutoka mahali pale akapanda ndani ya mashuka akaenda sehemu iliyotengwa. Wakati umati ulipo fahamu alikokuwa, walimfuata kwa miguu kutoka mijini.

14 Καὶ Na G2532 ἐξελθὼν, akitoka G1831 εἶδεν aliona G3708 πολὺν kubwa G4183 ὄχλον, kundi G3793 καὶ na G2532 ἐσπλαγχνίσθη aliwahurumia G4697 ἐπ’ juu G1909 αὐτοῖς, yao G0846 καὶ na G2532 ἐθεράπευσεν aliwaponya G2323 τοὺς –wagonjwa G3588 ἀρρώστους wagonjwa G0732 αὐτῶν. wao G0846

Kisha Yesu alikuja mbele yao akauona umati mkubwa. Akawaonea huruma na kuponya magonjwa yao.

15 ὀψίας Jioni G3798 δὲ lakini G1161 γενομένης, ilipofika G1096 προσῆλθον walikuja G4334 αὐτῷ kwake G0846 οἱ –wanafunzi G3588 μαθηταὶ, wanafunzi G3101 λέγοντες, wakisema G3004 Ἔρημός Jangwa G2048 ἐστιν ni G1510 ὁ –mahali G3588 τόπος, mahali G5117 καὶ na G2532 ἡ –saa G3588 ὥρα saa G5610 ἤδη tayari G2235 παρῆλθεν. imepita G3928 ἀπόλυσον waache–waende G0630 οὖν basi G3767 τοὺς –makundi G3588 ὄχλους, makundi G3793 ἵνα ili G2443 ἀπελθόντες wakienda G0565 εἰς katika G1519 τὰς –vijiji G3588 κώμας, vijiji G2968 ἀγοράσωσιν wajinunulie G0059 ἑαυτοῖς wenyewe G1438 βρώματα. chakula G1033

Jioni ilipotimia, wanafunzi wakaja kwake na kusema, “Hii ni sehemu ya jangwa, na siku tayari imepita. Watawanyishe makutano ili waende vijijini wakanunue chakula kwa ajili yao.

16 ὁ –Iēsoûs G3588 δὲ lakini G1161 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 εἶπεν alisema G3004 αὐτοῖς, kwao G0846 Οὐ Hawahitaji G3756 χρείαν kwenda G5532 ἔχουσιν wana G2192 ἀπελθεῖν. kwenda–zao G0565 δότε wapeni G1325 αὐτοῖς wao G0846 ὑμεῖς ninyi G4771 φαγεῖν. kula G5315

Lakini Yesu akawaambia, "Hawana haja ya kwenda zao. Wapeni ninyi chakula”

17 οἱ –wao G3588 δὲ lakini G1161 λέγουσιν wanasema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Οὐκ Hatuna G3756 ἔχομεν tuna G2192 ὧδε, hapa G5602 εἰ isipokuwa G1487 μὴ tu G3361 πέντε mikate G4002 ἄρτους mitano G0740 καὶ na G2532 δύο samaki G1417 ἰχθύας. wawili G2486

Wakamwambia, "Hapa tunayo mikate mitano na samaki wawili tu.”"

18 ὁ δὲ εἶπεν, Φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.
–yeye lakini alisema Nileteni mimi hapa hiyo
G3588 G1161 G3004 G5342 G1473 G5602 G0846

Yesu akasema, “Ileteni kwangu.”

19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
na akiamuru –makundi makundi kukaa juu–ya –nyasi nyasi akichukua
G2532 G2753 G3588 G3793 G0347 G1909 G3588 G5528 G2983

τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
–mikate mikate mitano na –samaki samaki wawili akitazama–juu kwenda –mbingu
G3588 G4002 G0740 G2532 G3588 G1417 G2486 G0308 G1519 G3588

οὐρανὸν, εὐλόγησεν; καὶ κλάσας, ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,
mbingu alibariki na akimega aliwapa –wanafunzi wanafunzi –mikate mikate
G3772 G2127 G2532 G2806 G1325 G3588 G3101 G3588 G0740

οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
–wanafunzi lakini wanafunzi kwa–makundi makundi
G3588 G1161 G3101 G3588 G3793

Kisha Yesu akauamuru umati kukaa chini ya nyasi. Akachukuwa mikate mitano na samaki wawili. Akatazama juu mbinguni, akabariki na kumega mikate akawapa wanafunzi. Wanafunzi wakaupatia umati.

20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν; καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον
na walikula wote na wakashiba na walikusanya –vilivyobaki vilivyobaki
G2532 G5315 G3956 G2532 G5526 G2532 G0142 G3588 G4052

τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
–vya–vipande vipande vikapu kumi–na–viwili vimejaa
G3588 G2801 G1427 G2894 G4134

Wakala wote na kushiba. Kisha wakavikusanya vipande vyote vya chakula na kujaza vikapu kumi na mbili.

21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς
–waliokula lakini waliokula walikuwa wanaume karibu elfu–tano bila
G3588 G1161 G2068 G1510 G0435 G5616 G4000 G5565

γυναικῶν καὶ παιδίων.
wanawake na watoto
G1135 G2532 G3813

Wale waliokula walikadiriwa kuwa wanaume elfu tano bila ya kusehabu wanawake na watoto.

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον,
Na mara aliwalazimisha –wanafunzi wanafunzi kuingia katika –mashua mashua
G2532 G2112 G0315 G3588 G3101 G1684 G1519 G3588 G4143

καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς
na kutangulia yeye kwenda –ng'ambo ng'ambo hadi wakati awaache –makundi
G2532 G4254 G0846 G1519 G3588 G4008 G2193 G3739 G0630 G3588

ὄχλους.
makundi
G3793

Mara moja aliwaamuru wanafunzi waingie ndani ya mashua, wakati huo yeye akawaaga umati waende zao.

23	καὶ	ἀπολύσας	τοὺς	ὄχλους,	ἀνέβη	εἰς	τὸ	ὄρος	κατ’	
	na	akiwaruhusu	–makundi	makundi	alipanda	kwenda	–mlima	mlima	peke–yake	
	G2532	G0630	G3588	G3793	G0305	G1519	G3588	G3735	G2596	

ἰδίαν	προσεύξασθαι.	ὀψίας	δὲ	γενομένης,	μόνος	ἦν	ἐκεῖ.	
faraghani	kusali	jioni	lakini	ilipofika	peke–yake	alikuwa	huko	
G2398	G4336	G3798	G1161	G1096	G3441	G1510	G1563	

Baada ya kuwaaga umati kwenda zao, akapanda juu mlimani kuomba pekee yake. Wakati ilipokuwa jioni alikuwa huko pekee yake.

24	τὸ	δὲ	πλοῖον,	ἤδη	σταδίους	πολλοὺς	ἀπὸ	τῆς	γῆς,	ἀπεῖχεν
	–mashua	lakini	mashua	tayari	stadia	nyingi	kutoka	–nchi	nchi	ilikuwa–mbali
	G3588	G1161	G4143	G2235	G4712	G4183	G0575	G3588	G1093	G0568

βασανιζόμενον	ὑπὸ	τῶν	κυμάτων	ἦν,	γὰρ	ἐναντίος	ὁ	ἄνεμος.
ikisumbuliwa	na	–mawimbi	mawimbi	ilikuwa	kwa–maana	kinyume	–upepo	upepo
G0928	G5259	G3588	G2949	G1510	G1063	G1727	G3588	G0417

Lakini sasa mashua ilipokuwa katikati ya bahari ukiyumbayumba kwa sababu ya mawimbi, kwani upepo ulikuwa wa mpisho.

25	τετάρτῃ	δὲ	φυλακῇ	τῆς	νυκτὸς,	ἦλθεν	πρὸς	αὐτοὺς,	περιπατῶν
	kesha–la–nne	lakini	–la–usiku	–usiku	–la–usiku	alikuja	kwao	wao	akitembea
	G5067	G1161	G5438	G3588	G3571	G2064	G4314	G0846	G4043

ἐπὶ	τὴν	θάλασσαν.
juu–ya	–bahari	bahari
G1909	G3588	G2281

Katika usiku wa zamu ya nne Yesu aliwakaribia, akitembea juu ya maji.

26	οἱ	δὲ	μαθηταὶ,	ἰδόντες	αὐτὸν	ἐπὶ	τῆς	θαλάσσης
	–wanafunzi	lakini	wanafunzi	wakimwona	yeye	juu–ya	–bahari	bahari
	G3588	G1161	G3101	G3708	G0846	G1909	G3588	G2281

περιπατοῦντα,	ἐταράχθησαν,	λέγοντες,	ὅτι	Φάντασμά	ἐστιν;	καὶ	ἀπὸ	
akitembea	walisumbuka	wakisema	kwamba	Mzimu	ni	na	kwa–sababu–ya	
G4043	G5015	G3004	G3754	G5326	G1510	G2532	G0575	

τοῦ	φόβου	ἔκραξαν,
–hofu	hofu	walipiga–kelele
G3588	G5401	G2896

Wakati wanafunzi wake walipomwona akiitembea juu ya bahari, walihofu na kusema, “Ni mzuka,'' na kupaaza sauti katika hali ya uoga.

27	εὐθὺς	δὲ	ἐλάλησεν	«ὁ	Ἰησοῦς»	αὐτοῖς,	λέγων,	Θαρσεῖτε,	ἐγώ	εἰμι,
	mara	lakini	alisema	–Iēsoûs	Iēsoûs	kwao	akisema	Jipeni–moyo	mimi	ndimi
	G2112	G1161	G2980	G3588	G2424	G0846	G3004	G2293	G1473	G1510

μὴ	φοβεῖσθε.
msi	ogope
G3361	G5399

Yesu akawaambia mara moja, akisema, “Jipeni moyo! ni mimi! msiogope.”

28 ἀποκριθεὶς δὲ, αὐτῷ, ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν
akijibu lakini yeye –Pétros Pétros alisema Bwana ikiwa wewe ni niamuru
G0611 G1161 G0846 G3588 G4074 G3004 G2962 G1487 G4771 G1510 G2753

με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα.
mimi kuja kwako wewe juu–ya –maji maji
G1473 G2064 G4314 G4771 G1909 G3588 G5204

Petro alimjibu kwa kusema, “Bwana, kama ni wewe, niamuru nije kwako juu ya maji."

29 ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου, [ὁ] Πέτρος
–yeye lakini alisema Njoo na akishuka kutoka –mashua mashua –Pétros Pétros
G3588 G1161 G3004 G2064 G2532 G2597 G0575 G3588 G4143 G3588 G4074

περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
alitembea juu–ya –maji maji na alikuja kwa –Iēsoûs Iēsoûs
G4043 G1909 G3588 G5204 G2532 G2064 G4314 G3588 G2424

Yesu akasema, “Njoo." Hivyo Petro akatoka ndani ya mashua na akatembea juu ya maji kwenda kwa Yesu.

30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ‹ἰσχυρὸν›, ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος
akiona lakini –upepo upepo mkali aliogopa na akianza
G0991 G1161 G3588 G0417 G2478 G5399 G2532 G0756

καταποντίζεσθαι, ἔκραξεν, λέγων, Κύριε, σῶσόν με.
kuzama alipiga–kelele akisema Bwana niokoe mimi
G2670 G2896 G3004 G2962 G4982 G1473

Lakini Petro alipoona mawimbi, aliogopa, na kuanza kuzama, chini, akaita sauti na kusema, “Bwana, niokoe!"

31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκτείνας, τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ
mara lakini –Iēsoûs Iēsoûs akinyoosha –mkono mkono alimshika yeye na
G2112 G1161 G3588 G2424 G1614 G3588 G5495 G1949 G0846 G2532

λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας?
akamwambia yeye Mwenye–imani–ndogo kwa–nini nini ulisita
G3004 G0846 G3640 G1519 G5101 G1365

Haraka Yesu akanyoosha mkono wake akamnyanyua Petro, na kumwambia, “Wewe mwenye imani ndogo, kwa nini ulikuwa na mashaka?”

32 καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
na walipopanda wao katika –mashua mashua ulitulia –upepo upepo
G2532 G0305 G0846 G1519 G3588 G4143 G2869 G3588 G0417

Ndipo Yesu na Petro walipoingia katika mashua, upepo ulikoma kuvuma.

33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς
–waliokuwa lakini katika –mashua mashua walimsujudia yeye wakisema Kweli
G3588 G1161 G1722 G3588 G4143 G4352 G0846 G3004 G0230

Θεοῦ Υἱὸς εἶ!
–wa–Mungu Mwana wewe–ni
G2316 G5207 G1510

Wanafunzi mashuani wakamwabudu Yesu na kusema, “Kweli wewe ni Mwana wa Mungu.”

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.
Na wakivuka walikuja katika –nchi nchi kwenda Gennēsarét
G2532 G1276 G2064 G1909 G3588 G1093 G1519 G1082

Na walipokwisha kuvuka, walifika katika nchi ya Genesareti.

35									
καὶ	ἐπιγνόντες	αὐτὸν,	οἱ	ἄνδρες	τοῦ	τόπου	ἐκείνου	ἀπέστειλαν
na	wakimtambua	yeye	–watu	watu	–wa–mahali	mahali	pale	walituma
G2532	G1921	G0846	G3588	G0435	G3588	G5117	G1565	G0649

εἰς	ὅλην	τὴν	περίχωρον	ἐκείνην,	καὶ	προσήνεγκαν	αὐτῷ	πάντας	τοὺς
kwenda	nchi–yote	–jirani	jirani	ile	na	walimleta	yeye	wote	–walio
G1519	G3650	G3588	G4066	G1565	G2532	G4374	G0846	G3956	G3588

κακῶς	ἔχοντας,
vibaya	walio
G2560	G2192

Na watu katika eneo lile walipomtambua Yesu, walituma ujumbe kila sehemu za kando, na kuleta kila aliyekuwa mgonjwa.

36									
καὶ	παρεκάλουν	αὐτὸν	ἵνα	μόνον	ἅψωνται	τοῦ	κρασπέδου	τοῦ
na	walimsihi	yeye	ili	tu	waguse	–upindo	upindo	–wa–vazi
G2532	G3870	G0846	G2443	G3440	G0680	G3588	G2899	G3588

ἱματίου	αὐτοῦ;	καὶ	ὅσοι	ἥψαντο	διεσώθησαν.
vazi	lake	na	wengi	waligusa	waliponywa
G2440	G0846	G2532	G3745	G0680	G1295

Walimsihi kwamba waweze kugusha pindo la vazi lake, na wengi walioligusa waliponywa.

Chapter 15

1								
Τότε	προσέρχονται	τῷ	Ἰησοῦ	ἀπὸ	Ἱεροσολύμων,	Φαρισαῖοι	καὶ
Ndipo	wakaja	kwa–Iēsoûs	Iēsoûs	kutoka	Hierosólyma	Mafarisayo	na
G5119	G4334	G3588	G2424	G0575	G2414	G5330	G2532

γραμματεῖς,	λέγοντες,
waandishi	wakisema
G1122	G3004

Ndipo Mafarisayo na waadishi walikuja kwa Yesu kutoka Yerusalemu. Na kusema,

2								
Διὰ	τί	οἱ	μαθηταί	σου	παραβαίνουσιν	τὴν	παράδοσιν
Kwa–nini	nini	–wanafunzi	wanafunzi	wako	wanavunja	–mapokeo	mapokeo
G1223	G5101	G3588	G3101	G4771	G3845	G3588	G3862

τῶν	πρεσβυτέρων?	οὐ	γὰρ	νίπτονται	τὰς	χεῖρας	‹αὐτῶν›,
–ya–wazee	–ya–wazee	hawana	kwa–maana	wanawa	–mikono	mikono	yao
G3588	G4245	G3756	G1063	G3538	G3588	G5495	G0846

ὅταν	ἄρτον	ἐσθίωσιν.
wakati	mkate	wanakula
G3752	G0740	G2068

“Kwa nini wanafunzi wanayahalifu mapokeo ya wazee? Kwa kuwa hawanawi mikono yao wanapokuwa wanakula chakula."

3										
ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Διὰ	τί	καὶ	ὑμεῖς	παραβαίνετε
–yeye	lakini	akijibu	alisema	kwao	Kwa–nini	nini	pia	ninyi	mnavunja
G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G1223	G5101	G2532	G4771	G3845

τὴν	ἐντολὴν	τοῦ	Θεοῦ	διὰ	τὴν	παράδοσιν	ὑμῶν?
–amri	amri	–ya–Mungu	–ya–Mungu	kwa–sababu–ya	–mapokeo	mapokeo	yenu
G3588	G1785	G3588	G2316	G1223	G3588	G3862	G4771

Yesu akawajibu na kuwaambia, “Nanyi__kwa nini mnaihalifu sheria ya Bwana kwa ajili ya mapokeo yenu?

4	ὁ	γὰρ	Θεὸς	εἶπεν,	Τίμα	τὸν	πατέρα	καὶ	τὴν	μητέρα;
	–Mungu	kwa–maana	Mungu	alisema	Mheshimu	–baba	baba	na	–mama	mama
	G3588	G1063	G2316	G3004	G5091	G3588	G3962	G2532	G3588	G3384

καί,	Ὁ	κακολογῶν	πατέρα	ἢ	μητέρα,	θανάτῳ	τελευτάτω.	
na	–Anayemtukana	anayemtukana	baba	au	mama	kwa–kifo	afe	
G2532	G3588	G2551	G3962	G2228	G3384	G2288	G5053	

Kwa kuwa Mungu alisema, 'Mheshimu baba yako na mama yako; na 'Asemaye uovu kwa baba yake na mama yake, hakika atakufa.'

5	ὑμεῖς	δὲ	λέγετε,	Ὃς	ἂν	εἴπῃ	τῷ	πατρὶ	ἢ	τῇ
	ninyi	lakini	mnasema	Yeyote	ambaye	atasema	kwa–baba	baba	au	kwa–mama
	G4771	G1161	G3004	G3739	G0302	G3004	G3588	G3962	G2228	G3588

μητρί,	Δῶρον	ὃ	ἐὰν	ἐξ	ἐμοῦ	ὠφεληθῇς--
mama	Zawadi	chochote	ambacho	kutoka	kwangu	ungalifaidika
G3384	G1435	G3739	G1437	G1537	G1473	G5623

Lakini ninyi husema, 'Kila amwambiaye baba yake na mama yake, '“Kila msaada ambao angepata kutoka kwangu sasa ni zawadi kutoka kwa Mungu,'"

6	οὐ	μὴ	τιμήσει	τὸν	πατέρα	αὐτοῦ.	ἢ	τὴν	μητέρα	αὐτοῦ
	hatahitaji	kamwe	kumheshimu	–baba	baba	yake	au	–mama	mama	yake
	G3756	G3361	G5091	G3588	G3962	G0846	G2228	G3588	G3384	G0846

καὶ	ἠκυρώσατε	τὸν	λόγον	τοῦ	Θεοῦ	διὰ	τὴν		
na	mmebatilisha	–neno	neno	–la–Mungu	–la–Mungu	kwa–sababu–ya	–mapokeo		
G2532	G0208	G3588	G3056	G3588	G2316	G1223	G3588		

παράδοσιν	ὑμῶν.	
mapokeo	yenu	
G3862	G4771	

“Mtu huyo hana haja ya kumuheshimu baba yake. Katika namna hii mmelitangua neno la Mungu kwa ajili ya mapokeo yenu.

7	ὑποκριταί!	καλῶς	ἐπροφήτευσεν	περὶ	ὑμῶν	Ἠσαΐας,	λέγων,
	Wanafiki	vizuri	alitabiri	kuhusu	ninyi	Ēsaías	akisema
	G5273	G2573	G4395	G4012	G4771	G2268	G3004

Enyi wanafiki, ni vema kama Isaya alivyo tabiri juu yenu aliposema,

8	Ὁ	λαὸς	οὗτος,	τοῖς	χείλεσίν	με	τιμᾷ;	ἡ	δὲ	καρδία
	–Watu	Watu	hawa	kwa–midomo	midomo	mimi	waniheshimu	–mioyo	lakini	mioyo
	G3588	G2992	G3778	G3588	G5491	G1473	G5091	G3588	G1161	G2588

αὐτῶν,	πόρρω	ἀπέχει	ἀπ’	ἐμοῦ:	
yao	mbali	iko	kutoka	kwangu	
G0846	G4206	G0568	G0575	G1473	

'Watu hawa wananiheshimu mimi kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbali nami.

9	μάτην	δὲ	σέβονταί	με,	διδάσκοντες	διδασκαλίας	ἐντάλματα	ἀνθρώπων.
	bure	lakini	waniabudu	mimi	wakifundisha	mafundisho	amri	–za–wanadamu
	G3155	G1161	G4576	G1473	G1321	G1319	G1778	G0444

Wananiabudu bure, kwa sababu wanafundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu.’"

10	Καὶ	προσκαλεσάμενος	τὸν	ὄχλον,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἀκούετε	καὶ	συνίετε!
	Na	akiliita	–kundi	kundi	alisema	kwao	Sikieni	na	elewe
	G2532	G4341	G3588	G3793	G3004	G0846	G0191	G2532	G4920

Ndipo akawaita makutano na kuwaambia,” Sikilizeni na mfahamu__

11	οὐ	τὸ	εἰσερχόμενον	εἰς	τὸ	στόμα	κοινοῖ	τὸν
	si	–kinachoingia	kinachoingia	ndani–ya	–kinywa	kinywa	kinamtia–unajisi	–mtu
	G3756	G3588	G1525	G1519	G3588	G4750	G2840	G3588

ἄνθρωπον;	ἀλλὰ	τὸ	ἐκπορευόμενον	ἐκ	τοῦ	στόματος,	τοῦτο
mtu	bali	–kinachotoka	kinachotoka	kutoka	–kinywa	kinywa	hiki
G0444	G0235	G3588	G1607	G1537	G3588	G4750	G3778

κοινοῖ	τὸν	ἄνθρωπον.
kinamtia–unajisi	–mtu	mtu
G2840	G3588	G0444

Hakuna kitu kiingiacho mdomoni mwa mtu na kumfanya najisi. Bali, kile kitokacho kinywani, hiki ndicho kimfanyacho mtu kuwa najisi.''

12	Τότε	προσελθόντες,	οἱ	μαθηταὶ	λέγουσιν	αὐτῷ,	Οἶδας	ὅτι
	Ndipo	walikaribia	–wanafunzi	wanafunzi	wanasema	kwake	Unajua	kwamba
	G5119	G4334	G3588	G3101	G3004	G0846	G1492	G3754

οἱ	Φαρισαῖοι,	ἀκούσαντες	τὸν	λόγον,	ἐσκανδαλίσθησαν.
–Mafarisayo	Mafarisayo	wakisikia	–neno	neno	walijikwaa
G3588	G5330	G0191	G3588	G3056	G4624

Ndipo wanafunzi wakamwendea na kusema na Yesu, “Je!, Unafahamu Mafarisayo walipolisikia lile neno walikwazika?”

13	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν,	Πᾶσα	φυτεία	ἣν	οὐκ	ἐφύτευσεν
	–yeye	lakini	akijibu	alisema	Kila	mmea	ambao	haukupandwa	na–Baba
	G3588	G1161	G0611	G3004	G3956	G5451	G3739	G3756	G5452

ὁ	Πατήρ	μου	ὁ	οὐράνιος,	ἐκριζωθήσεται.
–Baba	Baba	yangu	–wa–mbinguni	wa–mbinguni	utang'olewa
G3588	G3962	G1473	G3588	G3770	G1610

Yesu aliwajibu na kusema, “Kila mmea ambao Baba yangu wa mbinguni hajaupanda utang'olewa.

14	ἄφετε	αὐτούς;	τυφλοί	εἰσιν	ὁδηγοί	τυφλῶν.	τυφλὸς	δὲ	τυφλὸν
	waacheni	wao	vipofu	ni	viongozi	–wa–vipofu	kipofu	lakini	kipofu
	G0863	G0846	G5185	G1510	G3595	G5185	G5185	G1161	G5185

ἐὰν	ὁδηγῇ,	ἀμφότεροι	εἰς	βόθυνον	πεσοῦνται.
akimwongoza	akiongoza	wote–wawili	katika	shimo	wataanguka
G1437	G3594	G0297	G1519	G0999	G4098

Waacheni pekee, wao ni viongozi vipofu. Kama mtu kipofu atamuongoza kipofu mwenzake, wote wawili wataanguka shimoni.”

15	Ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	Πέτρος	εἶπεν	αὐτῷ,	Φράσον	ἡμῖν	τὴν	παραβολήν
	Akijibu	lakini	–Pétros	Pétros	alisema	kwake	Tueleze	sisi	–mfano	mfano
	G0611	G1161	G3588	G4074	G3004	G0846	G5419	G1473	G3588	G3850

‹ταύτην›.
huu
G3778

Petro akajibu na kumwambia Yesu," Tuelezee mfano huu kwetu,

16 ὁ δὲ εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε?
–yeye lakini alisema Bado pia ninyi bila–ufahamu mko
G3588 G1161 G3004 G0188 G2532 G4771 G0801 G1510

Yesu akajibu, "Nanyi pia bado hamuelewi?

17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ
hamna mnaelewa kwamba kila–kitu –kinachoingia kinachoingia katika –kinywa
G3756 G3539 G3754 G3956 G3588 G1531 G1519 G3588

στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται?
kinywa kwenda –tumbo tumbo kinaenda na kwenda choo kinatupwa
G4750 G1519 G3588 G2836 G5562 G2532 G1519 G0856 G1544

Ninyi hamuoni kuwa kila kiendacho mdomoni hupitia tumboni na kwenda chooni?.

18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας
–vinavyotoka lakini vinavyotoka kutoka –kinywa kinywa kutoka –moyo moyo
G3588 G1161 G1607 G1537 G3588 G4750 G1537 G3588 G2588

ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
vinatoka na–hivyo vinamtia–unajisi –mtu mtu
G1831 G2548 G2840 G3588 G0444

Lakini vitu vyote vitokavyo mdomoni hutoka ndani ya moyo. Ndivyo vitu vimtiavyo mtu unajisi.

19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι,
kutoka kwa–maana –moyo moyo vinatoka mawazo maovu mauaji
G1537 G1063 G3588 G2588 G1831 G1261 G4190 G5408

μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
uzinzi uasherati wizi ushuhuda–wa–uongo matukano
G3430 G4202 G2829 G5577 G0988

Kwa kuwa katika moyo hutoka mawazo mabaya, uuaji, uzinzi, uasherati, wizi, ushuhuda wa uongo, na matusi.

20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον; τὸ δὲ
mambo–haya ndiyo –yanayomtia–unajisi yanayomtia–unajisi –mtu mtu –kula lakini
G3778 G1510 G3588 G2840 G3588 G0444 G3588 G1161

ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
bila–kunawa mikono kula ha mti–unajisi –mtu mtu
G0449 G5495 G5315 G3756 G2840 G3588 G0444

Haya ndiyo mambo yamtiayo mtu unajisi. Lakini kula bila kunawa mikono hakumfanyi mtu kuwa najisi."

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν, ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
Na akitoka huko –Iēsoûs Iēsoûs aliondoka kwenda –sehemu sehemu
G2532 G1831 G1564 G3588 G2424 G0402 G1519 G3588 G3313

Τύρου καὶ Σιδῶνος;
–za–Týros na Sidṓn
G5184 G2532 G4605

Ndipo Yesu akatoka mahali pale na akajitenga kuelekea pande za miji ya Tiro na Sidoni.

22 καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων, ἐξελθοῦσα,
na tazama mwanamke Mkanaani kutoka –mipaka mipaka ile akitoka
G2532 G3708 G1135 G5478 G0575 G3588 G3725 G1565 G1831

ἔκραζεν, λέγουσα, Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὸς Δαυίδ; ἡ θυγάτηρ
alipiga–kelele akisema Nihurumie mimi Bwana mwana –wa–Dauíd –binti binti
G2896 G3004 G1653 G1473 G2962 G5207 G1138 G3588 G2364

μου κακῶς δαιμονίζεται.
yangu vibaya amepagawa–na–pepo
G1473 G2560 G1139

Tazama akaja mwanamke Mkanani kutoka pande hizo. Akapaza sauti akisema, ''Nihurumie, Bwana, Mwana wa Daudi; binti yangu anateswa sana na pepo.''

23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες, οἱ
–yeye lakini hakumjibu hakujibu yeye neno na walikaribia –wanafunzi
G3588 G1161 G3756 G0611 G0846 G3056 G2532 G4334 G3588

μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν, λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι
wanafunzi wake walimwomba yeye wakisema Mwache–aende yeye kwa–sababu
G3101 G0846 G2065 G0846 G3004 G0630 G0846 G3754

κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
anapiga–kelele nyuma yetu
G2896 G3693 G1473

Lakini Yesu hakumjibu neno. Wanafunzi wake wakaja wakimsihi, wakisema, ''Muondoe aende zake, maana anatupigia kelele.''

24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ
–yeye lakini akijibu alisema Sikutumwa sikutumwa isipokuwa kwa kwa –kondoo
G3588 G1161 G0611 G3004 G3756 G0649 G1487 G3361 G1519 G3588

πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
kondoo –waliopotea waliopotea –wa–nyumba –ya–Israél
G4263 G3588 G0622 G3624 G2474

Yesu aliwajibu na kusema, Sikutumwa kwa mtu yeyoye isipokuwa kwa kondoo waliopotea wa nyumba ya Israeli.''

25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα, προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι!
–yeye lakini akija alimsujudia yeye akisema Bwana nisaidie mimi
G3588 G1161 G2064 G4352 G0846 G3004 G2962 G0997 G1473

Lakini alikuja na kuinama mbele yake, akisema, ''Bwana nisaidie.''

26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον
–yeye lakini akijibu alisema Si vyema kuchukua –mkate mkate –wa–watoto
G3588 G1161 G0611 G3004 G3756 G1510 G2570 G2983 G3588 G0740

τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
–wa–watoto watoto na kutupa kwa–mbwa mbwa
G3588 G5043 G2532 G0906 G3588 G2952

Alimjibu na kusema, “Siyo vema kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa,”

27 ἡ δὲ εἶπεν, Ναί, κύριε; καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ
–yeye lakini alisema Ndiyo bwana na kwa–maana –mbwa mbwa hula kutoka
G3588 G1161 G3004 G3483 G2962 G2532 G1063 G3588 G2952 G2068 G0575

τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν
–makombo makombo –yanayoanguka yanayoanguka kutoka –meza meza –ya–mabwana
G3588 G5589 G3588 G4098 G0575 G3588 G5132 G3588

κυρίων αὐτῶν.
mabwana wao
G2962 G0846

Akasema, “Ndiyo, Bwana, hata hivyo mbwa wadogo hula chakula kiagukacho mezani mwa Bwana wao.”

28 τότε ἀποκριθεὶς, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου
ndipo akijibu –Iēsoûs Iēsoûs alisema kwake Lo mwanamke kubwa yako
G5119 G0611 G3588 G2424 G3004 G0846 G5599 G1135 G3173 G4771

ἡ πίστις! γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
–imani imani na–iwe kwako kama unavyotaka na aliponywa –binti binti
G3588 G4102 G1096 G4771 G5613 G2309 G2532 G2390 G3588 G2364

αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
wake tangu –saa saa ile
G0846 G0575 G3588 G5610 G1565

Ndipo Yesu akajibu na akisema “Mwanamke, imani yako ni kubwa. Na ifanyike kwako kama utakavyo.” Na binti yake alikuwa ameponywa katika wakati huo.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
Na akiondoka huko –Iēsoûs Iēsoûs alikuja kando–ya –bahari bahari
G2532 G3327 G1564 G3588 G2424 G2064 G3844 G3588 G2281

τῆς Γαλιλαίας; καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.
–ya–Galilaía –ya–Galilaía na akipanda kwenda –mlima mlima alikaa huko
G3588 G1056 G2532 G0305 G1519 G3588 G3735 G2521 G1563

Yesu aliondoka mahali pale na kwenda karibu na bahari ya Galilaya. Kisha alienda juu ya mlima na kuketi huko.

30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ’ ἑαυτῶν χωλούς,
na walikuja kwake makundi mengi wakiwa–na pamoja–na wenyewe vilema
G2532 G4334 G0846 G3793 G4183 G2192 G3326 G1438 G5560

κυλλούς, τυφλούς, κωφούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς
walemavu vipofu viziwi na wengine wengi na waliwaweka wao
G2948 G5185 G2974 G2532 G2087 G4183 G2532 G4496 G0846

παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς;
kwenye –miguu miguu yake na aliwaponya wao
G3844 G3588 G4228 G0846 G2532 G2323 G0846

Kundi kubwa likaja kwake. Na kumletea viwete, vipofu, bubu, vilema na wengine wengi, waliokuwa wagonjwa. Waliwaweka katika miguu ya Yesu na akawaponya.

31 ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς,
hata –kundi kundi likashangaa wakiona viziwi wakisema walemavu wazima
G5620 G3588 G3793 G2296 G0991 G2974 G2980 G2948 G5199

καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας; καὶ ἐδόξασαν τὸν
na vilema wakitembea na vipofu wakiona na walimtukuza –Mungu
G2532 G5560 G4043 G2532 G5185 G0991 G2532 G1392 G3588

Θεὸν Ἰσραήλ.
Mungu –wa–Israél
G2316 G2474

Nao umati wakashangaa walipoona mabubu wakiongea, na vilema wakifanywa wazima, viwete wakitembea, na vipofu wakiona. Walimsifu Mungu wa Israeli.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν,
–Iēsoûs lakini Iēsoûs akiwaita –wanafunzi wanafunzi wake alisema
G3588 G1161 G2424 G4341 G3588 G3101 G0846 G3004

Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
Ninahurumia juu–ya –kundi kundi kwa–sababu tayari siku tatu wamekaa–nami
G4697 G1909 G3588 G3793 G3754 G2235 G2250 G5140 G4357

μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν; καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις,
mimi na hawana wana kitu kula na kuwaruhusu wao wakiwa–na–njaa
G1473 G2532 G3756 G2192 G5101 G5315 G2532 G0630 G0846 G3523

οὐ θέλω, μήˎ ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
sitaki nataka wasije wakati–wowote wakazimia katika –njia njia
G3756 G2309 G3361 G4219 G1590 G1722 G3588 G3598

Yesu akawaita wanafunzi wake na kusema, “ Nimewaonea huruma umati, kwa sababu wamekuwa nami kwa siku tatu bila kula kitu chochote. Sitawaaga waende kwao bila kula, wasije wakazimia njiani.”

33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ, ἄρτοι
na wanasema kwake –wanafunzi wanafunzi Kutoka–wapi sisi katika jangwa mikate
G2532 G3004 G0846 G3588 G3101 G4159 G1473 G1722 G2047 G0740

τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον.
mingi–kiasi–hiki hata kushibisha kundi kubwa–kiasi–hiki
G5118 G5620 G5526 G3793 G5118

Wanafunzi wake wakamwambia, “Ni wapi tunaweza kupata mikate ya kutosha hapa nyikani kushibisha umati mkuwbwa hivi?”

34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε? οἱ δὲ
na anawaambia wao –Iēsoûs Iēsoûs Mina mikate mingapi –wao lakini
G2532 G3004 G0846 G3588 G2424 G4214 G0740 G2192 G3588 G1161

εἶπαν, Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
walisema Saba na kidogo samaki–wadogo
G3004 G2033 G2532 G3641 G2485

Yesu akawaambia, “Mna mikate mingapi?” Wakasema, “Saba, na samaki wadogo wachache.”

35 καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,
na akiamuru –kundi kundi kukaa juu–ya –ardhi ardhi
G2532 G3853 G3588 G3793 G0377 G1909 G3588 G1093

Yesu akawaamuru umati uketi chini.

36 ἔλαβεν alichukua G2983 τοὺς –mikate G3588 ἑπτὰ mikate G2033 ἄρτους saba G0740 καὶ na G2532 τοὺς –samaki G3588 ἰχθύας, samaki G2486 καὶ na G2532 εὐχαριστήσας, akishukuru G2168

ἔκλασεν alimega G2806 καὶ na G2532 ἐδίδου akawapa G1325 τοῖς –wanafunzi G3588 μαθηταῖς, wanafunzi G3101 οἱ –wanafunzi G3588 δὲ lakini G1161 μαθηταὶ wanafunzi G3101 τοῖς kwa–makundi G3588

ὄχλοις. makundi G3793

Aliitwaa ile mikate saba na samaki, na baada ya kushukuru, akaimega na kuwapa wanafunzi. Wanafunzi wakawapa umati.

37 καὶ na G2532 ἔφαγον walikula G5315 πάντες, wote G3956 καὶ na G2532 ἐχορτάσθησαν; wakashiba G5526 καὶ na G2532 τὸ –vilivyobaki G3588 περισσεῦον vilivyobaki G4052

τῶν –vya–vipande G3588 κλασμάτων, vipande G2801 ἦραν walikusanya G0142 ἑπτὰ vikapu G2033 σπυρίδας saba G4711 πλήρεις; vimejaa G4134

Watu wote wakala na kutosheka. Na wakakusanya mabaki ya vipande vya chakula vilivyosalia vipande vipande, vilijaa vikapu saba.

38 οἱ –waliokula G3588 δὲ lakini G1161 ἐσθίοντες waliokula G2068 ἦσαν walikuwa G1510 τετρακισχίλιοι elfu–nne G5070 ἄνδρες, wanaume G0435 χωρὶς bila G5565 γυναικῶν wanawake G1135 καὶ na G2532

παιδίων. watoto G3813

Wote waliokula walikuwa wanaume elfu nne bila wanawake na watoto.

39 Καὶ Na G2532 ἀπολύσας akiwaruhusu G0630 τοὺς –makundi G3588 ὄχλους, makundi G3793 ἐνέβη aliingia G1684 εἰς katika G1519 τὸ –mashua G3588 πλοῖον, mashua G4143 καὶ na G2532 ἦλθεν alikuja G2064

εἰς katika G1519 τὰ –mipaka G3588 ὅρια mipaka G3725 Μαγαδάν. –ya–Magadán G3093

Kisha Yesu akauaga umati waende zao na akaingia ndani ya mashua na kwenda sehemu za Magadani.

Chapter 16

1 Καὶ Na G2532 προσελθόντες walikaribia G4334 οἱ –Mafarisayo G3588 Φαρισαῖοι Mafarisayo G5330 καὶ na G2532 Σαδδουκαῖοι, Masadukayo G4523 πειράζοντες wakimjaribu G3985

ἐπηρώτησαν walimuuliza G1905 αὐτὸν yeye G0846 σημεῖον ishara G4592 ἐκ kutoka G1537 τοῦ –mbingu G3588 οὐρανοῦ mbingu G3772 ἐπιδεῖξαι kuwaonyesha G1925 αὐτοῖς. wao G0846

Mafarisayo na Masadukayo walimjia na kumjaribu Yesu awaonyeshe ishara inayotoka angani.

2	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ὀψίας	γενομένης,	λέγετε,
	–yeye	lakini	akijibu	alisema	kwao	Jioni	ikifika	mnasema
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G3798	G1096	G3004

Εὐδία:	πυρράζει	γὰρ	ὁ	οὐρανός.	
Hali–ya–hewa–nzuri	inakuwa–nyekundu	kwa–maana	–mbingu	mbingu	
G2105	G4449	G1063	G3588	G3772	

Lakini Yesu aliwajibu na kuwaambia kuwa “Ikiwa ni jioni mnasema kuwa hali ya hewa ni nzuri, kwa kuwa anga ni jekundu.

3	καὶ	πρωΐ,	Σήμερον	χειμών;	πυρράζει	γὰρ,	στυγνάζων,	
	na	asubuhi	Leo	dhoruba	inakuwa–nyekundu	kwa–maana	ikiwa–na–wasiwasi	
	G2532	G4404	G4594	G5494	G4449	G1063	G4768	

ὁ	οὐρανός.	τὸ	μὲν	πρόσωπον	τοῦ	οὐρανοῦ	γινώσκετε	
–mbingu	mbingu	–uso	kwa–kweli	uso	–wa–mbingu	–wa–mbingu	mnajua	
G3588	G3772	G3588	G3303	G4383	G3588	G3772	G1097	

διακρίνειν,	τὰ	δὲ	σημεῖα	τῶν	καιρῶν,	οὐ	δύνασθε!
kupambanua	–ishara	lakini	ishara	–za–nyakati	–za–nyakati	hamna	mwezi
G1252	G3588	G1161	G4592	G3588	G2540	G3756	G1410

Na asubuhi mnasema 'Hali ya hewa leo si nzuri kwa kuwa anga ni jekundu na mawingu yameifunika anga lote.' Mnajua kufasiri mwonekano wa anga, lakini hamwezi kufasiri ishara za nyakati.

4	γενεὰ	πονηρὰ	καὶ	μοιχαλὶς,	σημεῖον	ἐπιζητεῖ,	καὶ	σημεῖον	οὐ
	kizazi	kiovu	na	cha–uzinzi	ishara	kinatafuta	na	ishara	haitapewa
	G1074	G4190	G2532	G3428	G4592	G1934	G2532	G4592	G3756

δοθήσεται	αὐτῇ,	εἰ	μὴ	τὸ	σημεῖον	Ἰωνᾶ.	καὶ	καταλιπὼν	αὐτοὺς
itapewa	hicho	isipokuwa	tu	–ishara	ishara	–ya–Iōnâs	na	akiwaacha	wao
G1325	G0846	G1487	G3361	G3588	G4592	G2495	G2532	G2641	G0846

ἀπῆλθεν.
aliondoka
G0565

Kizazi kiovu na cha uzinzi kinatafuta ishara, lakini hakuna ishara yoyote kitakachopewa, isipokuwa ile ya Yona. Kisha Yesu akawaacha na akaenda zake.

5	Καὶ	ἐλθόντες	οἱ	μαθηταὶ	εἰς	τὸ	πέραν,	ἐπελάθοντο	ἄρτους
	Na	wakija	–wanafunzi	wanafunzi	kwenda	–ng'ambo	ng'ambo	walisahau	mikate
	G2532	G2064	G3588	G3101	G1519	G3588	G4008	G1950	G0740

λαβεῖν.
kuchukua
G2983

Wanafunzi wakaja upande wa pili, lakini walikuwa wamesahau kuchukua mikate.

6	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ὁρᾶτε	καὶ	προσέχετε	ἀπὸ	τῆς
	–Iēsoûs	lakini	Iēsoûs	alisema	kwao	Angalieni	na	jihadharini	na	–chachu
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0846	G3708	G2532	G4337	G0575	G3588

ζύμης	τῶν	Φαρισαίων	καὶ	Σαδδουκαίων.	
chachu	–ya–Mafarisayo	–ya–Mafarisayo	na	Masadukayo	
G2219	G3588	G5330	G2532	G4523	

Yesu akawaambia “ Jitahadharini na iweni makini na chachu ya Mafarisayo na Masadukayo.”

7	οἱ	δὲ	διελογίζοντο	ἐν	ἑαυτοῖς,	λέγοντες,	ὅτι	Ἄρτους	οὐκ
	–wao	lakini	walijadiliana	miongoni	mwao	wakisema	kwamba	Mikate	hatuku
	G3588	G1161	G1260	G1722	G1438	G3004	G3754	G0740	G3756

ἐλάβομεν.
chukua
G2983

Wanafunzi wakahojiana miongoni mwao na kusema. “Ni kwa sababu hatukuchukua mikate.”

8	γνοὺς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Τί	διαλογίζεσθε	ἐν	ἑαυτοῖς,
	akijua	lakini	–Iēsoûs	Iēsoûs	alisema	Kwa–nini	mnajadiliana	miongoni	mwenu
	G1097	G1161	G3588	G2424	G3004	G5101	G1260	G1722	G1438

ὀλιγόπιστοι,	ὅτι	ἄρτους	οὐκ	ἔχετε?	
wenye–imani–ndogo	kwamba	mikate	hamna	hamna	
G3640	G3754	G0740	G3756	G2192	

Yesu alitambua hilo na kusema, “Enyi wenye imani ndogo, kwa nini mmewaza na kusemezana miongoni mwenu na kusema kuwa ni kwa sababu hamkuchukua mikate?

9	οὔπω	νοεῖτε,	οὐδὲ	μνημονεύετε	τοὺς	πέντε	ἄρτους	
	bado	hamna–mnaelewa	wala	hamna–mnakumbuka	–mikate	mikate	mitano	
	G3768	G3539	G3761	G3421	G3588	G4002	G0740	

τῶν	πεντακισχιλίων,	καὶ	πόσους	κοφίνους	ἐλάβετε?	
–ya–elfu–tano	–ya–elfu–tano	na	vikapu	vingapi	mlichukua	
G3588	G4000	G2532	G4214	G2894	G2983	

Je bado hamtambui wala hamkumbuki ile mikate mitano kwa watu elfu tano, na vikapu vingapi mlivyokusanya?

10	οὐδὲ	τοὺς	ἑπτὰ	ἄρτους	τῶν	τετρακισχιλίων,	καὶ	πόσας	σπυρίδας
	wala	–mikate	mikate	saba	–ya–elfu–nne	–ya–elfu–nne	na	vikapu	vikubwa
	G3761	G3588	G2033	G0740	G3588	G5070	G2532	G4214	G4711

ἐλάβετε?
mlichukua
G2983

Au mikate saba kwa watu elfu nne, na ni vikapu vingapi mlikuchukua?

11	πῶς	οὐ	νοεῖτε	ὅτι,	οὐ	περὶ	ἄρτων	εἶπον	ὑμῖν,	προσέχετε
	vipi	hamna	mnaelewa	kwamba	si	kuhusu	mikate	nilisema	kwenu	jihadharini
	G4459	G3756	G3539	G3754	G3756	G4012	G0740	G3004	G4771	G4337

δὲ	ἀπὸ	τῆς	ζύμης	τῶν	Φαρισαίων	καὶ	Σαδδουκαίων?	
lakini	na	–chachu	chachu	–ya–Mafarisayo	–ya–Mafarisayo	na	Masadukayo	
G1161	G0575	G3588	G2219	G3588	G5330	G2532	G4523	

Imekuwaje kuwa hata hamuelewi ya kuwa nilikuwa sizungumzi nanyi juu ya mikate? Jitunzeni na jihadharini na chachu ya Mafarisayo na Masadukayo.”

12 τότε ndipo G5119 συνῆκαν walielewa G4920 ὅτι kwamba G3754 οὐκ hakusema G3756 εἶπεν alisema G3004 προσέχειν kujihadhari G4337 ἀπὸ na G0575 τῆς –chachu G3588 ζύμης chachu G2219 τῶν –ya–mikate G3588 ἄρτων, –ya–mikate G0740 ἀλλὰ bali G0235 ἀπὸ na G0575 τῆς –mafundisho G3588 διδαχῆς mafundisho G1322 τῶν –ya–Mafarisayo G3588 Φαρισαίων –ya–Mafarisayo G5330 καὶ na G2532 Σαδδουκαίων. Masadukayo G4523

Kisha wakatambua kuwa alikuwa hawaambii juu ya kujihadhari na mikate iliyo na chachu, bali kujihadhari na mafundisho ya Mafarisayo na Masadukayo.

13 Ἐλθὼν Akija G2064 δὲ lakini G1161 ὁ –Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 εἰς katika G1519 τὰ –sehemu G3588 μέρη sehemu G3313 Καισαρείας –za–Kaisaréia G2542 τῆς –ya–Phílippos G3588 Φιλίππου, –ya–Phílippos G5376 ἠρώτα aliwauliza G2065 τοὺς –wanafunzi G3588 μαθητὰς wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 λέγων, akisema G3004 Τίνα Nani G5101 λέγουσιν wanasema G3004 οἱ –watu G3588 ἄνθρωποι watu G0444 εἶναι kuwa G1510 τὸν –Mwana G3588 Υἱὸν Mwana G5207 τοῦ –wa–mtu G3588 ἀνθρώπου? –wa–mtu G0444

Wakati Yesu alipofika sehemu za Kaisaria ya Filipi, akawauliza wanafunzi wake, akisema, “Watu wanasema kuwa Mwana wa Mtu ni nani?”

14 οἱ –wao G3588 δὲ lakini G1161 εἶπαν, walisema G3004 Οἱ Wengine G3588 μὲν kwa–kweli G3303 Ἰωάννην Iōánnēs G2491 τὸν –Mbatizaji G3588 Βαπτιστήν; Mbatizaji G0910 ἄλλοι wengine G0243 δὲ lakini G1161 Ἠλίαν; Ēlías G2243 ἕτεροι wengine G2087 δὲ lakini G1161 Ἰερεμίαν, Ieremías G2408 ἢ au G2228 ἕνα mmoja G1520 τῶν –wa–manabii G3588 προφητῶν. –wa–manabii G4396

Wakasema,” Wengine husema kuwa ni Yohana Mbatizaji; wengine, Eliya; na wengine, Yeremia, au mojawapo wa manabii.

15 λέγει anawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Ὑμεῖς Ninyi G4771 δὲ lakini G1161 τίνα nani G5101 με mimi G1473 λέγετε mnasema G3004 εἶναι? kuwa G1510

Akawaambia, ninyi mwasema mimi ni nani?

16 ἀποκριθεὶς akijibu G0611 δὲ, lakini G1161 Σίμων Símōn G4613 Πέτρος Pétros G4074 εἶπεν, alisema G3004 Σὺ Wewe G4771 εἶ ni G1510 ὁ –Christós G3588 Χριστὸς, Christós G5547 ὁ –Mwana G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ –wa–Mungu G3588 Θεοῦ –wa–Mungu G2316 τοῦ –aliye–hai G3588 ζῶντος. –aliye–hai G2198

Kwa akijibu, Simoni Petro akasema, “Wewe ni Kristo Mwana wa Mungu aliye hai”

17 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων
akijibu lakini –Iēsoûs Iēsoûs alisema kwake Umebarikiwa wewe–ni Símōn
G0611 G1161 G3588 G2424 G3004 G0846 G3107 G1510 G4613

Βαριωνᾶ! ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλ’ ὁ
Bar–Iōnâs kwa–sababu mwili na damu hakuku funulia wewe bali –Baba
G0920 G3754 G4561 G2532 G0129 G3756 G0601 G4771 G0235 G3588

Πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Baba yangu –aliye katika –mbingu mbingu
G3962 G1473 G3588 G1722 G3588 G3772

Yesu akamjibu na kumwambia, “Umebarikiwa wewe, Simoni Bar Yona, kwa kuwa damu na nyama havikukufunulia hili, bali Baba yangu aliye mbinguni.

18 κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ
na–mimi lakini kwako ninakuambia kwamba wewe ni Pétros na juu–ya hii
G2504 G1161 G4771 G3004 G3754 G4771 G1510 G4074 G2532 G1909 G3778

τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου
–mwamba mwamba nitaijenga yangu –kanisa kanisa na malango –ya–kuzimu
G3588 G4073 G3618 G1473 G3588 G1577 G2532 G4439 G0086

οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.
hayata shinda hilo
G3756 G2729 G0846

Nami pia ninakwambia kuwa wewe ni Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu. Milango ya kuzimu haitalishinda.

19 δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; καὶ
nitakupa wewe –funguo funguo –za–ufalme ufalme –wa–mbingu –wa–mbingu na
G1325 G4771 G3588 G2807 G3588 G0932 G3588 G3772 G2532

ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς
chochote utakacho funga juu–ya –nchi nchi kitakuwa kimefungwa katika –mbingu
G3739 G1437 G1210 G1909 G3588 G1093 G1510 G1210 G1722 G3588

οὐρανοῖς; καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον
mbingu na chochote utakacho fungua juu–ya –nchi nchi kitakuwa kimefunguliwa
G3772 G2532 G3739 G1437 G3089 G1909 G3588 G1093 G1510 G3089

ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
katika –mbingu mbingu
G1722 G3588 G3772

Nitakupa wewe funguo za ufalme wa mbinguni. Chochote utakachokifunga duniani kitakuwa kimefungwa mbinguni, na chochote utakachokifungua duniani kitafunguliwa na mbinguni.”

20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός
ndipo aliwaagiza –wanafunzi wanafunzi wasi mtu–yeyote mwambie kwamba yeye
G5119 G1291 G3588 G3101 G2443 G3367 G3004 G3754 G0846

ἐστιν ὁ Χριστός.
ndiye –Christós Christós
G1510 G3588 G5547

Kisha Yesu akawaamuru wanafunzi wasimwambie mtu yeyote kuwa yeye alikuwa ni Kristo.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ‹ὁ› Ἰησοῦς ⸀Χριστὸς⸁ δεικνύειν τοῖς
Tangu wakati–huo alianza –Iēsoûs Iēsoûs Christós kuwaonyesha –wanafunzi
G0575 G5119 G0756 G3588 G2424 G5547 G1166 G3588

μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν, καὶ πολλὰ
wanafunzi wake kwamba lazima yeye kwenda Hierosólyma aende na mengi
G3101 G0846 G3754 G1163 G0846 G1519 G2414 G0565 G2532 G4183

παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ
kuteswa kutoka –wazee wazee na makuhani–wakuu na waandishi na
G3958 G0575 G3588 G4245 G2532 G0749 G2532 G1122 G2532

ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
kuuawa na –siku ya–tatu siku kufufuliwa
G0615 G2532 G3588 G5154 G2250 G1453

Tangu wakati huo Yesu alianza kuwaambia wanafunzi kuwa ni lazima aende Yerusalemu, kuteswa kwa mambo mengi katika mikono ya wazee na wakuu wa makuhani na waandishi, kuuawa na kufufuka siku ya tatu.

22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν, ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ, λέγων,
na akimchukua yeye –Pétros Pétros alianza kumkemea yeye akisema
G2532 G4355 G0846 G3588 G4074 G0756 G2008 G0846 G3004

Ἵλεώς σοι, Κύριε; οὐ, μὴ ἔσται σοι τοῦτο.
Mungu–akuzuie wewe Bwana kamwe si itakuwa kwako hili
G2436 G4771 G2962 G3756 G3361 G1510 G4771 G3778

Kisha Petro akamchukua Yesu pembeni na kumkemea, kwa kusema, “Jambo hili na liwe mbali nawe, Bwana, hili lisitokee kwako.

23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ!
–yeye lakini akigeuka alisema kwa–Pétros Pétros Nenda nyuma yangu Shetani
G3588 G1161 G4762 G3004 G3588 G4074 G5217 G3694 G1473 G4567

σκάνδαλον εἶ wewe–ni ἐμοῦ. kwangu ὅτι kwa–sababu οὐ huna φρονεῖς unafikiri τὰ –mambo τοῦ –ya–Mungu Θεοῦ, –ya–Mungu
kikwazo G4625 G1510 G1473 G3754 G3756 G5426 G3588 G3588 G2316

ἀλλὰ bali τὰ –mambo τῶν –ya–wanadamu ἀνθρώπων. –ya–wanadamu
G0235 G3588 G3588 G0444

Lakini Yesu akageuka na kumwambia Petro, “Rudi nyuma yangu shetani! Wewe ni kizuizi kwangu, kwa maana hujali mambo ya Mungu, bali mambo ya wanadamu.”

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις
Ndipo –Iēsoûs Iēsoûs aliwaambia –wanafunzi wanafunzi wake Kama mtu–yeyote
G5119 G3588 G2424 G3004 G3588 G3101 G0846 G1487 G5100

θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν
anataka nyuma yangu kuja ajikane mwenyewe na auchukue –msalaba
G2309 G3694 G1473 G2064 G0533 G1438 G2532 G0142 G3588

σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
msalaba wake na anifuate mimi
G4716 G0846 G2532 G0190 G1473

Kisha Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Kama mtu yeyote akitaka kunifuata mimi, ni lazima ajikane yeye mwenyewe, auchukue msalaba wake, na anifuate.

25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν;
yeyote kwa–maana atakaye taka –uhai uhai wake kuokoa ataupoteza huo
G3739 G1063 G1437 G2309 G3588 G5590 G0846 G4982 G0622 G0846

ὃς δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
yeyote lakini ambaye ataupoteza –uhai uhai wake kwa–ajili–yangu mimi ataupata huo
G3739 G1161 G0302 G0622 G3588 G5590 G0846 G1752 G1473 G2147 G0846

Kwa kuwa anayetaka kuyaokoa maisha yake atayapoteza, na kwa yeyote anayepoteza maisha yake kwa ajili yangu atayaokoa.

26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον
nini kwa–maana atafaidika mtu akipata –ulimwengu ulimwengu wote
G5101 G1063 G5623 G0444 G1437 G3588 G2889 G3650

κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ? ἢ τί δώσει ἄνθρωπος
akiupata –uhai lakini uhai wake akipoteza au nini atatoa mtu
G2770 G3588 G1161 G5590 G0846 G2210 G2228 G5101 G1325 G0444

ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ?
badala –ya–uhai uhai wake
G0465 G3588 G5590 G0846

Je! Ni faida gani atakayopata mtu akipata dunia yote lakini akapoteza maisha yake? Je! Ni kitu gani atakachotoa mtu katika kubadilishana na maisha yake?

27 μέλλει γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι, ἐν τῇ
anakaribia kwa–maana –Mwana Mwana –wa–mtu –wa–mtu kuja katika –utukufu
G3195 G1063 G3588 G5207 G3588 G0444 G2064 G1722 G3588

δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ; καὶ τότε
utukufu –wa–Baba –wa–Baba wake pamoja–na –malaika malaika wake na ndipo
G1391 G3588 G3962 G0846 G3326 G3588 G0032 G0846 G2532 G5119

ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.
atamlipa kila–mtu kulingana–na –matendo matendo yake
G0591 G1538 G2596 G3588 G4234 G0846

Kwa kuwa Mwana wa Adamu atakuja katika utukufu wa Baba yake na malaika wake. Naye atamlipa kila mtu kulingana na matendo yake.

28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες
amini ninawaambia ninyi kwamba wako baadhi –wa–wale hapa waliosimama ambao
G0281 G3004 G4771 G3754 G1510 G5100 G3588 G5602 G2476 G3748

οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν Υἱὸν τοῦ
kamwe hawata onja kifo hadi wakati wamwone –Mwana Mwana –wa–mtu
G3756 G3361 G1089 G2288 G2193 G0302 G3708 G3588 G5207 G3588

ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
–wa–mtu akija katika –ufalme ufalme wake
G0444 G2064 G1722 G3588 G0932 G0846

Kweli nawaambieni kuna baadhi yenu mliosimama hapa ambao hawataonja mauti mpaka watakapomwona Mwana wa Adamu akija katika ufalme wake.

Chapter 17

1 Καὶ μεθ’ ἡμέρας ἓξ, παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς, τὸν Πέτρον καὶ
Na baada–ya siku sita anawachukua –Iēsoûs Iēsoûs –Pétros Pétros na
G2532 G3326 G2250 G1803 G3880 G3588 G2424 G3588 G4074 G2532

Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς
Iákōbos na Iōánnēs –ndugu ndugu yake na anawapandisha wao
G2385 G2532 G2491 G3588 G0080 G0846 G2532 G0399 G0846

εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ’ ἰδίαν.
kwenda mlima mrefu peke–yao faraghani
G1519 G3735 G5308 G2596 G2398

Siku sita baadaye Yesu aliwachukua pamoja naye Petro, na Yakobo, na Yohana nduguye, na akawachukua mpaka juu ya mlima mrefu wao wenyewe.

2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
na alibadilika–sura mbele yao na iliangaza –uso uso wake
G2532 G3339 G1715 G0846 G2532 G2989 G3588 G4383 G0846

ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
kama –jua jua –mavazi lakini mavazi yake yakawa meupe kama –nuru nuru
G5613 G3588 G2246 G3588 G1161 G2440 G0846 G1096 G3022 G5613 G3588 G5457

Alibadilishwa mbele yao. Uso wake ukang'aa kama jua, na nguo zake zilionekana zenye kung'aa kama nuru.

3 καὶ ἰδοὺ, ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας, συλλαλοῦντες μετ’
na tazama walionekana kwao Mōüsḗs na Ēlías wakizungumza pamoja–na
G2532 G3708 G3708 G0846 G3475 G2532 G2243 G4814 G3326

αὐτοῦ.
yeye
G0846

Tazama, pale walitokea Musa na Eliya wakiongea naye.

4 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν
akijibu lakini –Pétros Pétros alisema kwa–Iēsoûs Iēsoûs Bwana ni–vizuri ni
G0611 G1161 G3588 G4074 G3004 G3588 G2424 G2962 G2570 G1510

ἡμᾶς ὧδε εἶναι. εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς: σοὶ μίαν,
sisi hapa kuwa ukitaka unataka nitajenga hapa vibanda vitatu kwako kimoja
G1473 G5602 G1510 G1487 G2309 G4160 G5602 G5140 G4633 G4771 G1520

καὶ Μωϋσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.
na kwa–Mōûsḗs kimoja na kwa–Ēlías kimoja
G2532 G3475 G1520 G2532 G2243 G1520

Petro akajibu na kumwambia Yesu, “Bwana, ni vema kwetu sisi kuwepo mahali hapa. Kama ukitamani, nitajenga hapa vibanda vitatu - kimoja chako, na kimoja kwa ajili ya Musa, na kimoja kwa ajili ya Eliya.”

5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς; καὶ
bado yeye akisema tazama wingu lenye–nuru liliwafunika wao na
G2089 G0846 G2980 G3708 G3507 G5460 G1982 G0846 G2532

ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου,
tazama sauti kutoka –wingu wingu ikisema Huyu ni –Mwana Mwana wangu
G3708 G5456 G1537 G3588 G3507 G3004 G3778 G1510 G3588 G5207 G1473

ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα; ἀκούετε αὐτοῦ!
–mpendwa mpendwa ambaye yeye nimependezwa msikilizeni yeye
G3588 G0027 G1722 G3739 G2106 G0191 G0846

Wakati anaongea, tazama wingu jeupe likawatia kivuli, na tazama, ikatokea sauti toka kwenye wingu, ikisema, “Huyu ni Mwanangu mpendwa ninayependezwa naye. Msikilizeni yeye.”

6 καὶ ἀκούσαντες, οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ
na wakisikia –wanafunzi wanafunzi walianguka juu–ya nyuso zao na
G2532 G0191 G3588 G3101 G4098 G1909 G4383 G0846 G2532

ἐφοβήθησαν σφόδρα.
waliogopa sana
G5399 G4970

Wanafunzi waliposikia hayo, wakaanguka kifudifudi na wakaogopa sana.

7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν, εἶπεν, Ἐγέρθητε, καὶ
na alikaribia –Iēsoûs Iēsoûs na akiwagusa wao alisema Inukeni na
G2532 G4334 G3588 G2424 G2532 G0680 G0846 G3004 G1453 G2532

μὴ φοβεῖσθε.
msi ogope
G3361 G5399

Kisha Yesu akaja akawagusa na kusema, “Inukeni wala msiogope.”

8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον εἰ μὴ
wakiinua lakini –macho macho yao hakuna–mtu waliona isipokuwa tu
G1869 G1161 G3588 G3788 G0846 G3762 G3708 G1487 G3361

αὐτὸν Ἰησοῦν μόνον.
yeye Iēsoûs peke–yake
G0846 G2424 G3440

Nao wakainua nyuso zao juu lakini hawakumwona mtu isipokuwa Yesu pekee.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ
Na wakishuka wao kutoka –mlima mlima aliwaagiza wao –Iēsoûs
G2532 G2597 G0846 G1537 G3588 G3735 G1781 G0846 G3588

Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ
Iēsoûs akisema Mtu–yeyote msimwambie –maono maono hadi wakati –Mwana
G2424 G3004 G3367 G3004 G3588 G3705 G2193 G3739 G3588

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ.
Mwana –wa–mtu –wa–mtu kutoka wafu afufuke
G5207 G3588 G0444 G1537 G3498 G1453

Na walipokuwa wakishuka mlimani, Yesu akawaagiza, akasema, “Msitoe habari ya maono hayo mpaka Mwana wa Adamu atakapofufuka kutoka katika wafu.”

10 Καὶ Na G2532 ἐπηρώτησαν walimuuliza G1905 αὐτὸν yeye G0846 οἱ –wanafunzi G3588 μαθηταὶ, wanafunzi G3101 λέγοντες, wakisema G3004 Τί Kwa–nini G5101 οὖν basi G3767 οἱ –waandishi G3588 γραμματεῖς waandishi G1122 λέγουσιν wanasema G3004 ὅτι kwamba G3754 Ἠλίαν Ēlías G2243 δεῖ lazima G1163 ἐλθεῖν aje G2064 πρῶτον? kwanza G4412

Wanafunzi wake wakamwuliza, wakisema, " Ni kwanini waandishi wanasema kuwa Eliya atakuja kwanza?

11 ὁ –yeye G3588 δὲ lakini G1161 ἀποκριθεὶς, akijibu G0611 εἶπεν, alisema G3004 Ἠλίας Ēlías G2243 μὲν kwa–kweli G3303 ἔρχεται, anakuja G2064 καὶ na G2532 ἀποκαταστήσει atarejesha G0600 πάντα. yote G3956

Yesu akawajibu na kusema, "Eliya atakuja kweli na atarudisha mambo yote.

12 λέγω ninawaambia G3004 δὲ lakini G1161 ὑμῖν, ninyi G4771 ὅτι kwamba G3754 Ἠλίας Ēlías G2243 ἤδη tayari G2235 ἦλθεν, amekuja G2064 καὶ na G2532 οὐκ hawaku G3756 ἐπέγνωσαν mtambua G1921 αὐτὸν, yeye G0846 ἀλλὰ bali G0235 ἐποίησαν walimfanyia G4160 ἐν kwake G1722 αὐτῷ yeye G0846 ὅσα yote G3745 ἠθέλησαν. waliyotaka G2309 οὕτως hivyo G3779 καὶ, pia G2532 ὁ –Mwana G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ –wa–mtu G3588 ἀνθρώπου –wa–mtu G0444 μέλλει anakaribia G3195 πάσχειν kuteswa G3958 ὑπ' chini G5259 αὐτῶν. yao G0846

Lakini naawaambieni ninyi, Eliya amekwisha kuja, lakini hawakumtambua. Badala yake, walimfanyia mambo watakayo wao. Na hivyo ndivyo Mwana wa Adamu atakavyoteswa katika mikono yao."

13 τότε ndipo G5119 συνῆκαν walielewa G4920 οἱ –wanafunzi G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 ὅτι kwamba G3754 περὶ kuhusu G4012 Ἰωάννου Iōánnēs G2491 τοῦ –Mbatizaji G3588 Βαπτιστοῦ Mbatizaji G0910 εἶπεν aliwaambia G3004 αὐτοῖς. wao G0846

Ndipo wanafunzi wakatambua kuwa alikuwa akiongea habari za Yohana Mbatizaji.

14 Καὶ Na G2532 ἐλθόντων walipofika G2064 πρὸς kwa G4314 τὸν –kundi G3588 ὄχλον, kundi G3793 προσῆλθεν alikaribia G4334 αὐτῷ yeye G0846 ἄνθρωπος mtu G0444 γονυπετῶν akipiga–magoti G1120 αὐτὸν, kwake G0846

Walipofika katika umati wa watu, mtu mmoja alimwendea, akapiga magoti mbele zake, na kumwambia,

15 καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται,
na akisema Bwana mhurumie wangu –mwana mwana kwa–sababu ana–kifafa
G2532 G3004 G2962 G1653 G1473 G3588 G5207 G3754 G4583

καὶ κακῶς πάσχει; πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ
na vibaya anateseka mara–nyingi kwa–maana anaanguka katika –moto moto na
G2532 G2560 G3958 G4178 G1063 G4098 G1519 G3588 G4442 G2532

πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.
mara–nyingi katika –maji maji
G4178 G1519 G3588 G5204

“Bwana, umhurumie mwanangu, maana amekuwa na kifafa na kuteseka sana. Kwa kuwa mara nyingi huanguka motoni au kwenye maji.

16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
na nilimleta yeye kwa–wanafunzi wanafunzi wako na hawaku weza
G2532 G4374 G0846 G3588 G3101 G4771 G2532 G3756 G1410

αὐτὸν θεραπεῦσαι.
yeye kumponya
G0846 G2323

Nilimleta kwa wanafunzi wako, lakini hawakuweza kumponya.

17 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ
akijibu lakini –Iēsoûs Iēsoûs alisema Lo kizazi kisichoamini na
G0611 G1161 G3588 G2424 G3004 G5599 G1074 G0571 G2532

διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ’ ὑμῶν ἔσομαι? ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν?
kilichopotoka hadi lini pamoja–na ninyi nitakuwa hadi lini nitawavumilia ninyi
G1294 G2193 G4219 G3326 G4771 G1510 G2193 G4219 G0430 G4771

φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
mleteni mimi yeye hapa
G5342 G1473 G0846 G5602

Yesu akajibu akisema, “Enyi Kizazi kisichoamini na kilichoharibika, nitakaa pamoja nanyi mpaka lini? Nitavumiliana nanyi hata lini? Mlete hapa kwangu.”

18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ’ αὐτοῦ τὸ
na alimkemea yeye –Iēsoûs Iēsoûs na alitoka kutoka kwake –pepo
G2532 G2008 G0846 G3588 G2424 G2532 G1831 G0575 G0846 G3588

δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
pepo na aliponywa –mtoto mtoto tangu –saa saa ile
G1140 G2532 G2323 G3588 G3816 G0575 G3588 G5610 G1565

Yesu alimkemea, na pepo akamtoka. Kijana aliponywa tangu saa ile.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ’ ἰδίαν,
Ndipo walikaribia –wanafunzi wanafunzi kwa–Iēsoûs Iēsoûs peke–yao faraghani
G5119 G4334 G3588 G3101 G3588 G2424 G2596 G2398

εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό?
walisema Kwa–nini nini sisi hatuku weza kumtoa huyo
G3004 G1223 G5101 G1473 G3756 G1410 G1544 G0846

Kisha wanafunzi wakamjia Yesu kwa siri na kumwuliza, “Kwanini hatukuweza kumfukuza?”

20	ὁ	δὲ	λέγει	αὐτοῖς,	Διὰ	τὴν	ὀλιγοπιστίαν	ὑμῶν.	
	–yeye	lakini	anawaambia	wao	Kwa–sababu–ya	–imani–ndogo	imani–ndogo	yenu	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G1223	G3588	G3640	G4771	

ἀμὴν	γὰρ,	λέγω	ὑμῖν,	ἐὰν	ἔχητε	πίστιν	ὡς	κόκκον	
amini	kwa–maana	ninawaambia	ninyi	mkiwa–na	mna	imani	kama	punje	
G0281	G1063	G3004	G4771	G1437	G2192	G4102	G5613	G2848	

σινάπεως,	ἐρεῖτε	τῷ	ὄρει	τούτῳ,	Μετάβα	ἔνθεν	ἐκεῖ!	καὶ	
–ya–haradali	mtauambia	–mlima	mlima	huu	Ondoka	hapa	kwenda–kule	na	
G4615	G2046	G3588	G3735	G3778	G3327	G1759	G1563	G2532	

μεταβήσεται;	καὶ	οὐδὲν	ἀδυνατήσει	ὑμῖν.	
utaondoka	na	hakuna–kitu	kitakachoshindikana	kwenu	
G3327	G2532	G3762	G0101	G4771	

Yesu akawaambia, “Kwa sababu ya imani yenu ndogo. Kweli nawaambieni, kama mtakuwa na imani hata ndogo kama punje ya mbegu ya haradali, mtaweza kuuambia mlima huu, hama kutoka hapa uende kule, nao utahama na hakutakuwa na kitu chochote cha kushindikana kwenu.

21	<Τοῦτο	δὲ	τὸ	γένος	οὐκ	ἐκπορεύεται,	εἰ	μὴ	ἐν	προσευχῇ
	Aina	lakini	–aina	aina	haitoki	haitoki	isipokuwa	kwa	kwa	maombi
	G3778	G1161	G3588	G1085	G3756	G1607	G1487	G3361	G1722	G4335

καὶ	νηστείᾳ>.	
na	kufunga	
G2532	G3521	

(Zingatia: Maneno ya msitari wa 21 “Lakini, aina hii ya pepo haiwezekani kutoka, ila kwa maombi na Kufunga” hayaonekani katika nakala bora za kale).

22	Συστρεφομένων	δὲ	αὐτῶν	ἐν	τῇ	Γαλιλαίᾳ,	εἶπεν	αὐτοῖς	ὁ
	Walipokuwa–pamoja	lakini	wao	katika	–Galilaía	Galilaía	aliwaambia	wao	–Iēsoûs
	G4962	G1161	G0846	G1722	G3588	G1056	G3004	G0846	G3588

Ἰησοῦς,	Μέλλει	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	παραδίδοσθαι	εἰς	χεῖρας	
Iēsoûs	Anakaribia	–Mwana	Mwana	–wa–mtu	–wa–mtu	kutiwa–mikononi	mwa	mikono	
G2424	G3195	G3588	G5207	G3588	G0444	G3860	G1519	G5495	

ἀνθρώπων,
–ya–wanadamu
G0444

Wakati wakiwa bado Galilaya, Yesu akawaambia Wanafunzi wake, “Mwana wa Adamu atatiwa mikononi mwa watu.

23	καὶ	ἀποκτενοῦσιν	αὐτόν;	καὶ	τῇ	τρίτῃ	ἡμέρᾳ	ἐγερθήσεται.	καὶ
	na	watamuua	yeye	na	–siku	ya–tatu	siku	atafufuliwa	na
	G2532	G0615	G0846	G2532	G3588	G5154	G2250	G1453	G2532

ἐλυπήθησαν	σφόδρα.	
walihuzunika	sana	
G3076	G4970	

Na watamwua, na siku ya tatu atafufuka.” Wanafunzi walihuzunika sana.

24	Ἐλθόντων	δὲ	αὐτῶν	εἰς	Καφαρναοὺμ,	προσῆλθον	οἱ	τὰ	
	Walipofika	lakini	wao	katika	Kapharnaoúm	walikuja	–wakusanyaji	–kodi–ya–hekalu	
	G2064	G1161	G0846	G1519	G2584	G4334	G3588	G3588	
	δίδραχμα	λαμβάνοντες	τῷ	Πέτρῳ,	καὶ	εἶπαν,	Ὁ	διδάσκαλος	
	kodi–ya–hekalu	wakusanyaji	kwa–Pétros	Pétros	na	walisema	–Mwalimu	Mwalimu	
	G1323	G2983	G3588	G4074	G2532	G3004	G3588	G1320	
	ὑμῶν	οὐ	τελεῖ	‹τὰ›	δίδραχμα?				
	wenu	ha	lipi	–kodi–ya–hekalu	kodi–ya–hekalu				
	G4771	G3756	G5055	G3588	G1323				

Nao walipofika Kapenaumu, watu wakusanyao kodi ya nusu shekeli wakamwendea Petro na kusema, “Je mwalimu wenu hulipa kodi ya nusu shekeli?”

25	λέγει,	Ναί.	καὶ	ἐλθόντα	εἰς	τὴν	οἰκίαν,	προέφθασεν	αὐτὸν	ὁ
	anasema	Ndiyo	na	alipoingia	katika	–nyumba	nyumba	alimtangulia	yeye	–Iēsoûs
	G3004	G3483	G2532	G2064	G1519	G3588	G3614	G4399	G0846	G3588
	Ἰησοῦς,	λέγων,	Τί	σοι	δοκεῖ,	Σίμων?	οἱ	βασιλεῖς	τῆς	γῆς,
	Iēsoûs	akisema	Nini	wewe	unafikiri	Símōn	–wafalme	wafalme	–wa–nchi	–wa–nchi
	G2424	G3004	G5101	G4771	G1380	G4613	G3588	G0935	G3588	G1093
	ἀπὸ	τίνων	λαμβάνουσιν	τέλη	ἢ	κῆνσον?	ἀπὸ	τῶν	υἱῶν	αὐτῶν,
	kutoka	kwa–nani	wanapokea	kodi	au	ushuru	kutoka	–watoto	watoto	wao
	G0575	G5101	G2983	G5056	G2228	G2778	G0575	G3588	G5207	G0846
	ἢ	ἀπὸ	τῶν	ἀλλοτρίων?						
	au	kutoka	–wageni	wageni						
	G2228	G0575	G3588	G0245						

Akasema, “Ndiyo” Lakini Petro alipoingia ndani ya nyumba, Yesu akaongea na Petro kwanza na kusema, “ Unafikiria nini Simon? Wafalme wa dunia, hupokea kodi au ushuru kutoka nani? Kwa wale wanaowatawa kutoka kwa wageni?

26	εἰπόντος	δέ,	Ἀπὸ	τῶν	ἀλλοτρίων,	ἔφη	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἄρα ¦ γε
	aliposema	lakini	Kutoka	–wageni	wageni	alisema	kwake	–Iēsoûs	Iēsoûs	Basi
	G3004	G1161	G0575	G3588	G0245	G5346	G0846	G3588	G2424	G0686
	ἐλεύθεροί	εἰσιν	οἱ	υἱοί.						
	huru	ni	–watoto	watoto						
	G1658	G1510	G3588	G5207						

Na wakati Petro aliposema, “Kutoka kwa wageni” Yesu akamwambia, hivyo watawaliwa wameondolewa katika ulipaji.

27	ἵνα	δὲ	μὴ	σκανδαλίσωμεν	αὐτούς,	πορευθεὶς	εἰς	θάλασσαν,	βάλε
	ili	lakini	tusi	wakwaze	wao	nenda	kwenda	bahari	tupa
	G2443	G1161	G3361	G4624	G0846	G4198	G1519	G2281	G0906
	ἄγκιστρον,	καὶ	τὸν	ἀναβάντα	πρῶτον	ἰχθὺν	ἆρον,	καὶ	ἀνοίξας
	ndoana	na	–samaki	anayepanda	kwanza	samaki	mchukue	na	ukifungua
	G0044	G2532	G3588	G0305	G4412	G2486	G0142	G2532	G0455
	τὸ	στόμα	αὐτοῦ,	εὑρήσεις	στατῆρα;	ἐκεῖνον	λαβὼν,	δὸς	αὐτοῖς
	–kinywa	kinywa	chake	utapata	sarafu	hiyo	ichukue	wape	wao
	G3588	G4750	G0846	G2147	G4715	G1565	G2983	G1325	G0846
	ἀντὶ	ἐμοῦ	καὶ	σοῦ.					
	kwa–ajili–yangu	mimi	na	wewe					
	G0473	G1473	G2532	G4771					

Lakini tusije tukawafanya watoza ushuru wakatenda dhambi, nenda baharini, tupa ndoano, na umtwae yule samaki ajaye kwanza. Baada ya kuufungua mdomo wake, utakuta mle shekeli moja. Ichukue na uwape watoza ushuru kwa ajili yangu na wewe.

Chapter 18

1	Ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ὥρᾳ	προσῆλθον	οἱ	μαθηταὶ	τῷ	Ἰησοῦ,
	Katika	wakati–ule	–saa	saa	walikuja	–wanafunzi	wanafunzi	kwa–Iēsoûs	Iēsoûs
	G1722	G1565	G3588	G5610	G4334	G3588	G3101	G3588	G2424

λέγοντες,	Τίς	ἄρα	μείζων	ἐστὶν	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	τῶν
wakisema	Nani	basi	mkubwa–zaidi	ni	katika	–ufalme	ufalme	–wa–mbingu
G3004	G5101	G0686	G3173	G1510	G1722	G3588	G0932	G3588

οὐρανῶν?
–wa–mbingu
G3772

Muda huo huo wanafunzi wakaja kwa Yesu na kumwambia, “Ni nani aliye mkubwa katika ufalme wa mbinguni?”

2	καὶ	προσκαλεσάμενος	παιδίον,	ἔστησεν	αὐτὸ	ἐν	μέσῳ	αὐτῶν,
	na	akimwita	mtoto–mdogo	alimsimamisha	yeye	katika	kati	yao
	G2532	G4341	G3813	G2476	G0846	G1722	G3319	G0846

Yesu akamwita mtoto mdogo, akamweka katikati yao,

3	καὶ	εἶπεν,	Ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ἐὰν	μὴ	στραφῆτε	καὶ	γένησθε	ὡς
	na	alisema	Amini	ninawaambia	ninyi	msi	po	geuka	na	mkawa	kama
	G2532	G3004	G0281	G3004	G4771	G1437	G3361	G4762	G2532	G1096	G5613

τὰ	παιδία,	οὐ	μὴ	εἰσέλθητε	εἰς	τὴν	βασιλείαν	τῶν
–watoto	watoto	kamwe	hamta	ingia	katika	–ufalme	ufalme	–wa–mbingu
G3588	G3813	G3756	G3361	G1525	G1519	G3588	G0932	G3588

οὐρανῶν.
–wa–mbingu
G3772

na kusema, “Kweli nawaambieni, msipotubu na kuwa kama watoto wadogo hamtaweza kuingia katika ufalme wa Mungu.

4	ὅστις	οὖν	ταπεινώσει	ἑαυτὸν	ὡς	τὸ	παιδίον	τοῦτο,	οὗτός
	yeyote	basi	atakayejinyenyekeza	mwenyewe	kama	–mtoto	mtoto	huyu	huyu
	G3748	G3767	G5013	G1438	G5613	G3588	G3813	G3778	G3778

ἐστιν	ὁ	μείζων	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	τῶν	οὐρανῶν;
ni	–mkubwa–zaidi	mkubwa–zaidi	katika	–ufalme	ufalme	–wa–mbingu	–wa–mbingu
G1510	G3588	G3173	G1722	G3588	G0932	G3588	G3772

Hivyo yeyote ajishushaye kama mtoto mdogo, mtu kama huyo ni mkuu katika ufalme wa mbinguni.

5	καὶ	ὃς	ἐὰν	δέξηται	ἓν	παιδίον	τοιοῦτο,	ἐπὶ	τῷ	ὀνόματί
	na	yeyote	atakaye	mpokea	mmoja	mtoto–mdogo	kama–huyu	kwa	–jina	jina
	G2532	G3739	G1437	G1209	G1520	G3813	G5108	G1909	G3588	G3686

μου,	ἐμὲ	δέχεται.	
langu	mimi	ananipokea	
G1473	G1473	G1209	

Na yeyote ampokeaye mtoto mdogo kwa jina langu anipokea mimi.

6	ὃς	δ’	ἂν	σκανδαλίσῃ	ἕνα	τῶν	μικρῶν	τούτων	τῶν	
	yeyote	lakini	ambaye	atamkwaza	mmoja	–wa–wadogo	wadogo	hawa	–wanaoamini	
	G3739	G1161	G0302	G4624	G1520	G3588	G3398	G3778	G3588	

πιστευόντων	εἰς	ἐμέ,	συμφέρει	αὐτῷ	ἵνα	κρεμασθῇ	μύλος	ὀνικὸς
wanaoamini	kwangu	mimi	ni–afadhali	kwake	kwamba	aangikwe	jiwe–la–kusagia	kubwa
G4100	G1519	G1473	G4851	G0846	G2443	G2910	G3458	G3684

περὶ	τὸν	τράχηλον	αὐτοῦ,	καὶ	καταποντισθῇ	ἐν	τῷ	πελάγει
kwenye	–shingo	shingo	yake	na	azamishwe	katika	–kina–kirefu	kina–kirefu
G4012	G3588	G5137	G0846	G2532	G2670	G1722	G3588	G3989

τῆς	θαλάσσης.
–cha–bahari	–cha–bahari
G3588	G2281

Lakini yeyote asababishaye mmoja kati ya wadogo hawa wanaoniamini kuasi, itakuwa vizuri kwa mtu huyo jiwe kuu la kusagia likafungwa shingoni mwake, na kuzamishwa kilindini mwa bahari.

7	Οὐαὶ	τῷ	κόσμῳ	ἀπὸ	τῶν	σκανδάλων!	ἀνάγκη		
	Ole	kwa–ulimwengu	ulimwengu	kwa–sababu–ya	–vikwazo	vikwazo	lazima		
	G3759	G3588	G2889	G0575	G3588	G4625	G0318		

γὰρ	ἐλθεῖν	τὰ	σκάνδαλα,	πλὴν	οὐαὶ	τῷ	ἀνθρώπῳ	δι’	
kwa–maana	vije	–vikwazo	vikwazo	lakini	ole	kwa–mtu	mtu	ambaye–kwa	
G1063	G2064	G3588	G4625	G4133	G3759	G3588	G0444	G1223	

οὗ	τὸ	σκάνδαλον	ἔρχεται!
yeye	–kikwazo	kikwazo	kinakuja
G3739	G3588	G4625	G2064

Ole kwa dunia kwa sababu ya wakati wa kukwazwa! kwa kuwa haina budi kwa nyakati hizo kuja, lakini ole kwake kwa mtu yule nyakati hizo zitakuja kwa ajili yake!

8	Εἰ	δὲ	ἡ	χείρ	σου,	ἢ	ὁ	πούς	σου	σκανδαλίζει	σε,
	Kama	lakini	–mkono	mkono	wako	au	–mguu	mguu	wako	unakukwaza	wewe
	G1487	G1161	G3588	G5495	G4771	G2228	G3588	G4228	G4771	G4624	G4771

ἔκκοψον	αὐτὸν	καὶ	βάλε	ἀπὸ	σοῦ;	καλόν	σοί	ἐστιν	εἰσελθεῖν	εἰς
ukate	huo	na	utupe	kutoka	kwako	ni–afadhali	kwako	ni	kuingia	katika
G1581	G0846	G2532	G0906	G0575	G4771	G2570	G4771	G1510	G1525	G1519

τὴν	ζωὴν	κυλλὸν	ἢ	χωλόν,	ἢ	δύο	χεῖρας	ἢ	δύο	πόδας	
–uzima	uzima	ukiwa–kilema	au	kiwete	kuliko	mikono	miwili	au	miguu	miwili	
G3588	G2222	G2948	G2228	G5560	G2228	G1417	G5495	G2228	G1417	G4228	

ἔχοντα,	βληθῆναι	εἰς	τὸ	πῦρ	τὸ	αἰώνιον.
ukiwa–na	kutupwa	katika	–moto	moto	–wa–milele	wa–milele
G2192	G0906	G1519	G3588	G4442	G3588	G0166

kama mkono wako au mguu wako ukikusababishia kukwazika, ukate na uutupe mbali na wewe. Ni vizuri zaidi kwako wewe kuingia kwenye uzima ukiwa bila mkono au kilema, kuliko kutupwa kwenye moto wa milele ukiwa na mikono yote au miguu yote.

9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε
na kama –jicho jicho lako linakukwaza wewe ling'oe hilo na litupe
G2532 G1487 G3588 G3788 G4771 G4624 G4771 G1807 G0846 G2532 G0906

ἀπὸ σοῦ; καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
kutoka kwako ni–afadhali kwako ni kwa–jicho–moja katika –uzima uzima kuingia
G0575 G4771 G2570 G4771 G1510 G3442 G1519 G3588 G2222 G1525

ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
kuliko macho mawili ukiwa–na kutupwa katika –jehanamu jehanamu –ya–moto
G2228 G1417 G3788 G2192 G0906 G1519 G3588 G1067 G3588

πυρός.
–ya–moto
G4442

Kama jicho lako likikukwaza, uling`oe na ulitupe mbali na wewe. Ni vizuri zaidi kwako wewe uingie kwenye uzima na jicho moja, kuliko kutupwa kwenye moto wa milele ukiwa na macho yote.

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων. λέγω
Angalieni msi mdharau mmoja –wa–wadogo wadogo hawa ninawaambia
G3708 G3361 G2706 G1520 G3588 G3398 G3778 G3004

γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς
kwa–maana ninyi kwamba –malaika malaika wao katika mbingu daima siku–zote
G1063 G4771 G3754 G3588 G0032 G0846 G1722 G3772 G1223 G3956

βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
wanaona –uso uso –wa–Baba –wa–Baba yangu –aliye katika mbinguni
G0991 G3588 G4383 G3588 G3962 G1473 G3588 G1722 G3772

Tazameni kwamba msije mkamdharau mmoja wa wadogo hawa. Kwa maana nawambieni kuwa mbinguni kuna malaika wao siku zote wakiutazama uso wa Baba yangu aliye mbinguni.

11 <Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ
Alikuja kwa–maana –Mwana Mwana –wa–mtu –wa–mtu kuokoa –kilichopotea
G2064 G1063 G3588 G5207 G3588 G0444 G4982 G3588

ἀπολωλός>.
kilichopotea
G0622

(Zingatia: Maneno yanayoonekana kama ya msitari wa 11, “Kwa kuwa Mwana wa Adamu alikuja kuokoa kile kilichokuwa kimepotea” hayakuonekana katika nakala bora za kale).

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ? ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ
Nini ninyi mnafikiri kama atatokea mtu–fulani mtu mia kondoo na
G5101 G4771 G1380 G1437 G1096 G5100 G0444 G1540 G4263 G2532

πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ
akipotea mmoja kati yao si atawacha –tisini tisini na–tisa juu–ya
G4105 G1520 G1537 G0846 G3780 G0863 G3588 G1768 G1767 G1909

τὰ ὄρη, καὶ πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον?
–milima milima na akienda atafuta –aliyepotea aliyepotea
G3588 G3735 G2532 G4198 G2212 G3588 G4105

Mnafikiri nini? Ikiwa mtu ana kondoo mia moja, na mmoja wao akapotea, je hatawaacha tisini na tisa ya mlimani na kwenda kumtafuta mmoja aliyepotea?

13 καὶ na G2532 ἐὰν akitokea G1437 γένηται akipata G1096 εὑρεῖν kupata G2147 αὐτό, huyo G0846 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 ὅτι kwamba G3754 χαίρει anafurahi G5463 ἐπ’ juu G1909 αὐτῷ yake G0846 μᾶλλον zaidi G3123 ἢ kuliko G2228 ἐπὶ juu–ya G1909 τοῖς –tisini G3588 ἐνενήκοντα tisini G1768 ἐννέα na–tisa G1767 τοῖς –ambao G3588 μὴ hawaku G3361 πεπλανημένοις. potea G4105

Na akiisha kumpata, kweli nawaambieni, anamfurahia kuliko wale tisini na tisa wasiopotea.

14 οὕτως hivyo G3779 οὐκ si G3756 ἔστιν mapenzi G1510 θέλημα mapenzi G2307 ἔμπροσθεν mbele G1715 τοῦ –ya–Baba G3588 Πατρὸς –ya–Baba G3962 ὑμῶν, yenu G4771 τοῦ –aliye G3588 ἐν katika G1722 οὐρανοῖς, mbingu G3772 ἵνα kwamba G2443 ἀπόληται apotee G0622 ἓν mmoja G1520 τῶν –wa–wadogo G3588 μικρῶν wadogo G3398 τούτων. hawa G3778

Vivyo hivyo, siyo mapenzi ya Baba yenu wa mbinguni kuwa mmoja wa wadogo hawa aangamie.

15 Ἐὰν Kama G1437 δὲ lakini G1161 ἁμαρτήσῃ akikukosea G0264 ‹εἰς dhidi–yako G1519 σὲ› wewe G4771 ὁ –ndugu G3588 ἀδελφός ndugu G0080 σου, yako G4771 ὕπαγε nenda G5217 ἔλεγξον mkemee G1651 αὐτὸν, yeye G0846 μεταξὺ kati G3342 σοῦ yako G4771 καὶ na G2532 αὐτοῦ yeye G0846 μόνου. peke–yake G3441 ἐάν akiku G1437 σου wako G4771 ἀκούσῃ, sikiliza G0191 ἐκέρδησας umempata G2770 τὸν –ndugu G3588 ἀδελφόν ndugu G0080 σου. yako G4771

Kama ndugu yako akikukosea, nenda, kamwonyeshe dosari iliyopo kati yako na yeye akiwa pekee yake. Kama akikusikiliza, utakuwa umemrejesha ndugu yako.

16 ἐὰν kama G1437 δὲ lakini G1161 μὴ asipo G3361 ἀκούσῃ, sikiliza G0191 παράλαβε mchukue G3880 μετὰ pamoja–na G3326 σοῦ wewe G4771 ἔτι, zaidi G2089 ἕνα mmoja G1520 ἢ au G2228 δύο, wawili G1417 ἵνα ili G2443 ἐπὶ kwa G1909 στόματος kinywa G4750 δύο –cha–mashahidi G1417 μαρτύρων mashahidi G3144 ἢ au G2228 τριῶν, watatu G5140 σταθῇ lithibitishwe G2476 πᾶν kila G3956 ῥῆμα. neno G4487

Lakini kama hatakusikiliza, mchukue ndugu mmoja au wawili zaidi pamoja nawe, kwa kuwa kwa vinywa vya mashahidi wawili au watatu kila neno linaweza kuthibitishwa.

17 ἐὰν kama G1437 δὲ lakini G1161 παρακούσῃ atakataa–kuwasikiliza G3878 αὐτῶν, wao G0846 εἰπὸν liambie G3004 τῇ –kanisa G3588 ἐκκλησίᾳ. kanisa G1577 ἐὰν kama G1437 δὲ lakini G1161 καὶ pia G2532 τῆς –kanisa G3588 ἐκκλησίας kanisa G1577 παρακούσῃ, atakataa–kulisikiliza G3878 ἔστω awe G1510 σοι kwako G4771 ὥσπερ kama G5618 ὁ –mpagani G3588 ἐθνικὸς mpagani G1482 καὶ na G2532 ὁ –mtoza–ushuru G3588 τελώνης. mtoza–ushuru G5057

Na kama akipuuza kuwasikiliza, liambie kanisa jambo hilo, kama akipuuza vilevile kulisikiliza kanisa, basi na awe kama mtu wa mataifa na mtoza ushuru.

18	Ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅσα	ἐὰν	δήσητε	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	ἔσται	δεδεμένα	ἐν
	Amini	ninawaambia	ninyi	yoyote	mtakacho	funga	juu–ya	–nchi	nchi	yatakuwa	yamefungwa	katika
	G0281	G3004	G4771	G3745	G1437	G1210	G1909	G3588	G1093	G1510	G1210	G1722

	οὐρανῷ;	καὶ	ὅσα	ἐὰν	λύσητε	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	ἔσται	λελυμένα	ἐν	οὐρανῷ.
	mbingu	na	yoyote	mtakacho	fungua	juu–ya	–nchi	nchi	yatakuwa	yamefunguliwa	katika	mbingu
	G3772	G2532	G3745	G1437	G3089	G1909	G3588	G1093	G1510	G3089	G1722	G3772

Kweli nawaambieni, chochote kile mtakachokifunga duniani na mbinguni kitafungwa. na chochote mtakachokifungua duniani na mbinguni kitafunguliwa.

19	Πάλιν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ἐὰν	δύο	συμφωνήσωσιν	ἐξ	ὑμῶν	ἐπὶ	τῆς
	Tena	amini	ninawaambia	ninyi	kwamba	wakiku	wawili	baliana	kati	yenu	juu–ya	–nchi
	G3825	G0281	G3004	G4771	G3754	G1437	G1417	G4856	G1537	G4771	G1909	G3588

	γῆς,	περὶ	παντὸς	πράγματος,	οὗ	ἐὰν	αἰτήσωνται,	γενήσεται	αὐτοῖς,	παρὰ	τοῦ	Πατρός
	nchi	kuhusu	kila	jambo	ambalo	wataomba	wataomba	litafanyika	kwao	kutoka	–kwa–Baba	–kwa–Baba
	G1093	G4012	G3956	G4229	G3739	G1437	G0154	G1096	G0846	G3844	G3588	G3962

	μου,	τοῦ	ἐν	οὐρανοῖς.				
	yangu	–aliye	katika	mbingu				
	G1473	G3588	G1722	G3772				

Tena nawaambieni kwamba kama watu wawili kati yenu wakikubaliana juu ya jambo lolote duniani waliombalo, hilo Baba yangu wa mbinguni atalifanya.

20	οὗ	γάρ	εἰσιν	δύο	ἢ	τρεῖς	συνηγμένοι	εἰς	τὸ	ἐμὸν	ὄνομα,	ἐκεῖ
	kwa–maana	wapi	wako	wawili	au	watatu	waliokusanyika	katika	–jina	langu	jina	huko
	G3757	G1063	G1510	G1417	G2228	G5140	G4863	G1519	G3588	G1699	G3686	G1563

	εἰμι	ἐν	μέσῳ	αὐτῶν.	
	niko	katika	kati	yao	
	G1510	G1722	G3319	G0846	

Kwa kuwa wawili au watatu wakikusanyika pamoja kwa jina langu, Mimi niko katikati yao.

21	Τότε	προσελθὼν,	«ὁ	Πέτρος	εἶπεν»	αὐτῷ,	Κύριε,	ποσάκις	ἁμαρτήσει	εἰς	ἐμὲ	ὁ
	Ndipo	akija	–Pétros	Pétros	alisema	kwake	Bwana	mara–ngapi	atanikosea	dhidi–yangu	mimi	–ndugu
	G5119	G4334	G3588	G4074	G3004	G0846	G2962	G4212	G0264	G1519	G1473	G3588

	ἀδελφός	μου,	καὶ	ἀφήσω	αὐτῷ?	ἕως	ἑπτάκις?	
	ndugu	yangu	na	nimsamehe	yeye	hadi	mara–saba	
	G0080	G1473	G2532	G0863	G0846	G2193	G2034	

Tena Petro akaja na kumwambia Yesu, “Bwana, ni mara ngapi ndugu yangu akinikosea nami nimsamehe? Hata mara saba?”

22	λέγει	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Οὐ	λέγω	σοι	ἕως	ἑπτάκις,	ἀλλὰ	ἕως	ἑβδομηκοντάκις
	anamwambia	yeye	–Iēsoûs	Iēsoûs	Si	ninakuambia	wewe	hadi	mara–saba	bali	hadi	mara–sabini
	G3004	G0846	G3588	G2424	G3756	G3004	G4771	G2193	G2034	G0235	G2193	G1441

	ἑπτά!
	mara–saba
	G2033

Yesu akamwambia, “Sikuambii mara saba, lakini hata sabini mara saba.

23

Διὰ	τοῦτο,	ὡμοιώθη	ἡ	βασιλεία	τῶν	οὐρανῶν
Kwa–sababu–ya	hili	umefanana	–ufalme	ufalme	–wa–mbingu	–wa–mbingu
G1223	G3778	G3666	G3588	G0932	G3588	G3772

ἀνθρώπῳ,	βασιλεῖ,	ὃς	ἠθέλησεν	συνᾶραι	λόγον	μετὰ	τῶν	δούλων
na–mtu	mfalme	ambaye	alitaka	kuhesabu	hesabu	na	–watumishi	watumishi
G0444	G0935	G3739	G2309	G4868	G3056	G3326	G3588	G1401

αὐτοῦ.
wake
G0846

Kwa sababu hiyo ufalme wa mbinguni ni sawa na mfalme fulani aliyetaka kusahihisha hesabu kutoka kwa watumwa wake.

24

ἀρξαμένου	δὲ	αὐτοῦ	συναίρειν,	προσηνέχθη	εἷς	αὐτῷ,	ὀφειλέτης
alipoanza	lakini	yeye	kuhesabu	aliletwa	mmoja	kwake	mdaiwa
G0756	G1161	G0846	G4868	G4374	G1520	G0846	G3781

μυρίων	ταλάντων.
–wa–talanta	talanta
G3463	G5007

Alipoanza kusahihisha hesabu, mtumwa moja akaletwa kwake ambaye alikuwa anamdai talanta elfu kumi.

25

μὴ	ἔχοντος	δὲ	αὐτοῦ	ἀποδοῦναι,	ἐκέλευσεν	αὐτὸν	ὁ	κύριος
asiye–na	uwezo	lakini	yeye	kulipa	aliamuru	yeye	–bwana	bwana
G3361	G2192	G1161	G0846	G0591	G2753	G0846	G3588	G2962

πραθῆναι,	καὶ	τὴν	γυναῖκα	καὶ	τὰ	τέκνα,	καὶ	πάντα	ὅσα
auziwe	na	–mke	mke	na	–watoto	watoto	na	vyote	alivyo–navyo
G4097	G2532	G3588	G1135	G2532	G3588	G5043	G2532	G3956	G3745

ἔχει,	καὶ	ἀποδοθῆναι.
alivyo–navyo	na	alipwe
G2192	G2532	G0591

Kwa kuwa hakuwa na njia ya kulipa, bwana wake aliagiza auzwe, mke wake pamoja na watoto wake na kila kitu alichokuwa nacho, na malipo yafanyike.

26

πεσὼν	οὖν	ὁ	δοῦλος	προσεκύνει	αὐτῷ,	λέγων,	Μακροθύμησον	ἐπ’
akianguka	basi	–mtumishi	mtumishi	alimsujudia	yeye	akisema	Nivumilie	juu
G4098	G3767	G3588	G1401	G4352	G0846	G3004	G3114	G1909

ἐμοί,	καὶ	πάντα	ἀποδώσω	σοι.
yangu	na	yote	nitakulipa	wewe
G1473	G2532	G3956	G0591	G4771

Hivyo mtumwa alianguka, akapiga magoti mbele yake, akisema, 'Bwana, uwe na uvumilivu pamoja nami, na nitakulipa kila kitu.'

27

σπλαγχνισθεὶς	δὲ,	ὁ	κύριος	τοῦ	δούλου	ἐκείνου	ἀπέλυσεν
akihurumia	lakini	–bwana	bwana	–wa–mtumishi	–wa–mtumishi	yule	alimwachia
G4697	G1161	G3588	G2962	G3588	G1401	G1565	G0630

αὐτόν,	καὶ	τὸ	δάνειον	ἀφῆκεν	αὐτῷ.
yeye	na	–deni	deni	alimsamehe	yeye
G0846	G2532	G3588	G1156	G0863	G0846

Hivyo bwana wa yule mtumwa, kwa kuwa alisukumwa sana na huruma, alimwachilia na kumsamehe deni hilo

28	ἐξελθὼν	δὲ,	ὁ	δοῦλος	ἐκεῖνος	εὗρεν	ἕνα	τῶν	συνδούλων	αὐτοῦ,	ὃς	ὤφειλεν	αὐτῷ	ἑκατὸν
	akitoka	lakini	–mtumishi	mtumishi	yule	alipata	mmoja	–wa–watumishi–wenzake	watumishi–wenzake	wake	ambaye	alimwia	yeye	dinari
	G1831	G1161	G3588	G1401	G1565	G2147	G1520	G3588	G4889	G0846	G3739	G3784	G0846	G1540

	δηνάρια,	καὶ	κρατήσας	αὐτὸν	ἔπνιγεν,	λέγων,	Ἀπόδος	εἴ	τι	ὀφείλεις.				
	mia	na	akimkamata	yeye	alimsonga	akisema	Lipa	kama	kitu	unadaiwa				
	G1220	G2532	G2902	G0846	G4155	G3004	G0591	G1487	G5100	G3784				

Lakini mtumwa yule alitoka na kumpata mmoja kati ya watumwa wenzake, aliyekuwa anamdai denari mia. Alimvuta, akamkaba kooni, na kumwambia, 'Nilipe kile ninachokudai.'

29	πεσὼν	οὖν,	ὁ	σύνδουλος	αὐτοῦ	παρεκάλει	αὐτὸν,	λέγων,	Μακροθύμησον	ἐπ’	ἐμοί,	καὶ	ἀποδώσω	σοι.
	akianguka	basi	–mtumishi–mwenzake	mtumishi–mwenzake	wake	alimsihi	yeye	akisema	Nivumilie	juu	yangu	na	nitakulipa	wewe
	G4098	G3767	G3588	G4889	G0846	G3870	G0846	G3004	G3114	G1909	G1473	G2532	G0591	G4771

Lakini yule mtumwa mwenzake alianguka na kumsihi sana, akisema, 'Uwe na uvumilivu nami, na nitakulipa.'

30	ὁ	δὲ	οὐκ	ἤθελεν,	ἀλλὰ	ἀπελθὼν,	ἔβαλεν	αὐτὸν	εἰς	φυλακὴν,	ἕως	‹οὗ›	ἀποδῷ	τὸ
	–yeye	lakini	hakutaka	hakutaka	bali	akienda	alimtupa	yeye	katika	gereza	hadi	wakati	alipe	–deni
	G3588	G1161	G3756	G2309	G0235	G0565	G0906	G0846	G1519	G5438	G2193	G3739	G0591	G3588

	ὀφειλόμενον.
	deni
	G3784

Lakini mtumwa yule wa kwanza alikataa. Badala yake, alienda na kumtupa gerezani, mpaka atakapo mlipa kile anachomdai.

31	ἰδόντες	οὖν	οἱ	σύνδουλοι	αὐτοῦ	τὰ	γενόμενα,	ἐλυπήθησαν	σφόδρα,	καὶ	ἐλθόντες,	διεσάφησαν	τῷ	κυρίῳ
	wakiona	basi	–watumishi–wenzake	watumishi–wenzake	wake	–yaliyotokea	yaliyotokea	walihuzunika	sana	na	wakija	walieleza	kwa–bwana	bwana
	G3708	G3767	G3588	G4889	G0846	G3588	G1096	G3076	G4970	G2532	G2064	G1285	G3588	G2962

	ἑαυτῶν	πάντα	τὰ	γενόμενα.	
	wao	yote	–yaliyotokea	yaliyotokea	
	G1438	G3956	G3588	G1096	

Na walipoona watumwa wenzake kile kilichotokea. Walisikitishwa sana. Walikuja na kumwambia bwana wao kila kitu kilichotokea.

32	τότε	προσκαλεσάμενος	αὐτὸν	ὁ	κύριος	αὐτοῦ	λέγει	αὐτῷ,	Δοῦλε	πονηρέ,	πᾶσαν	τὴν	ὀφειλὴν	ἐκείνην
	ndipo	akimwita	yeye	–bwana	bwana	wake	anamwambia	yeye	Mtumishi	mwovu	lote	–deni	deni	lile
	G5119	G4341	G0846	G3588	G2962	G0846	G3004	G0846	G1401	G4190	G3956	G3588	G3782	G1565

	ἀφῆκά	σοι,	ἐπεὶ	παρεκάλεσάς	με.		
	nilikusamehe	wewe	kwa–sababu	uliniomba	mimi		
	G0863	G4771	G1893	G3870	G1473		

Ndipo yule bwana wa mtumwa yule alimwita, na kumwambia, 'Ewe mtumwa mwovu, nilikusamehe wewe deni langu lote kwa sababu ulinisihi sana.

33	οὐκ	ἔδει	καὶ	σὲ	ἐλεῆσαι	τὸν	σύνδουλόν	σου,
	si	ulipaswa	pia	wewe	kumhurumia	–mtumishi–mwenzako	mtumishi–mwenzako	wako
	G3756	G1163	G2532	G4771	G1653	G3588	G4889	G4771

ὡς	κἀγὼ	σὲ	ἠλέησα?
kama	mimi–pia	wewe	nilivyokuhurumia
G5613	G2504	G4771	G1653

Je! Haukutakiwa kuwa na huruma kwa mtumwa mwenzio, kama mimi nilivyokuhurumia wewe?

34	καὶ	ὀργισθεὶς,	ὁ	κύριος	αὐτοῦ	παρέδωκεν	αὐτὸν	τοῖς
	na	akikasirika	–bwana	bwana	wake	alimtia	yeye	kwa–watesaji
	G2532	G3710	G3588	G2962	G0846	G3860	G0846	G3588

βασανισταῖς,	ἕως	οὗ	ἀποδῷ	πᾶν	τὸ	ὀφειλόμενον	αὐτῷ.
watesaji	hadi	wakati	alipe	lote	–deni	deni	kwake
G0930	G2193	G3739	G0591	G3956	G3588	G3784	G0846

Bwana wake alikasirika na kumkabidhi kwa wale watesaji mpaka atakapolipa kiasi chote alichokuwa anadaiwa.

35	Οὕτως	καὶ	ὁ	Πατήρ	μου	ὁ	οὐράνιος	ποιήσει	ὑμῖν,	ἐὰν
	Hivyo	pia	–Baba	Baba	yangu	–wa–mbinguni	wa–mbinguni	atawafanyia	ninyi	msi
	G3779	G2532	G3588	G3962	G1473	G3588	G3770	G4160	G4771	G1437

μὴ	ἀφῆτε	ἕκαστος	τῷ	ἀδελφῷ	αὐτοῦ,	ἀπὸ	τῶν	καρδιῶν	ὑμῶν.
po	samehe	kila–mmoja	–ndugu	ndugu	yake	kutoka	–mioyo	mioyo	yenu
G3361	G0863	G1538	G3588	G0080	G0846	G0575	G3588	G2588	G4771

Hivyo ndivyo Baba yangu wa Mbinguni atakavyowafanyia, kama kila mmoja wenu hatamsamehe ndugu yake kutoka moyoni mwenu.”

Chapter 19

1	Καὶ	ἐγένετο,	ὅτε	ἐτέλεσεν	ὁ	Ἰησοῦς	τοὺς	λόγους	τούτους,	μετῆρεν
	Na	ikawa	wakati	alimaliza	–	Iēsoûs	–	maneno	haya	aliondoka
	G2532	G1096	G3753	G5055	G3588	G2424	G3588	G3056	G3778	G3332

ἀπὸ	τῆς	Γαλιλαίας,	καὶ	ἦλθεν	εἰς	τὰ	ὅρια	τῆς	Ἰουδαίας
kutoka	–	Galilaia	na	alikuja	katika	–	mipaka	ya–	Ioudaia
G0575	G3588	G1056	G2532	G2064	G1519	G3588	G3725	G3588	G2449

πέραν	τοῦ	Ἰορδάνου.
ng'ambo	ya–	Iordanēs
G4008	G3588	G2446

Ilitokea wakati Yesu alipomaliza maneno hayo, akaondoka Galilaya, na akaenda mpakani mwa Yudea mbele ya mto Jordani.

2	καὶ	ἠκολούθησαν	αὐτῷ	ὄχλοι	πολλοί,	καὶ	ἐθεράπευσεν	αὐτοὺς	ἐκεῖ.
	na	walimfuata	yeye	makutano	mengi	na	aliwaponya	wao	huko
	G2532	G0190	G0846	G3793	G4183	G2532	G2323	G0846	G1563

Umati mkubwa ukamfuata, na akawaponya huko.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες, Εἰ
Na walimkaribia yeye Pharisaioi wakimjaribu yeye na wakisema Je
G2532 G4334 G0846 G5330 G3985 G0846 G2532 G3004 G1487

ἔξεστιν ‹ἀνθρώπῳ› ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν?
ni–halali kwa–mtu kumwacha – mke wake kwa kila sababu
G1832 G0444 G0630 G3588 G1135 G0846 G2596 G3956 G0156

Mafarisayo wakamjia, wakamjaribu, wakamwambia, “Je ni halali kwa mtu kumwacha mke wake kwa sababu yoyote?”

4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ κτίσας
– lakini akajibu akasema Je–hamkusoma kwamba – aliyeumba tangu
G3588 G1161 G0611 G3004 G3756 G0314 G3754 G3588 G2936

ἀπ’ ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς,
mwanzo mwanaume na mwanamke aliwafanya wao na
G0575 G0746 G0730 G2532 G2338 G4160 G0846

Yesu akajibu na kusema, “Hamkusoma, kwamba yeye aliyewaumba mwanzo aliwaumba mume na mke?

5 καὶ εἶπεν, Ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ
akasema Kwa–sababu hii atamwacha mtu – baba na –
G2532 G3004 G1752 G3778 G2641 G0444 G3588 G3962 G2532

τὴν μητέρα, καὶ ataungana κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται
mama na G2532 na– G2853 mke G3588 wake G1135 G0846 na G2532 watakuwa – G1510

οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν?
wawili kuwa mwili mmoja hivyo
G3588 G1417 G1519 G4561 G1520

Na tena akasema, 'Kwa sababu hiyo mwanaume atamwacha baba yake na mama yake na kuungana na mke wake, nao wawili watakuwa mwili mmoja?'

6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ Θεὸς
hawako tena wawili bali mwili mmoja kile basi – Mungu alichounganisha
G5620 G3765 G1510 G1417 G0235 G4561 G1520 G3739 G3767 G3588 G2316

συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
mtu asitenganishe Wanasema –
G4801 G0444 G3361 G5563

Hivyo siyo wawili tena, bali mwili mmoja. Basi, kile alichokiunganisha Mungu, mtu yeyote asikitenganishe.”

7 λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου,
kwake Kwa–nini basi Mōusēs aliagiza kutoa hati ya talaka na
G3004 G0846 G5101 G3767 G3475 G1781 G1325 G0975 G0647

καὶ ἀπολῦσαι ‹αὐτήν›?
kumwacha yeye Anasema
G2532 G0630 G0846

Wakamwambia, “Sasa kwa nini Musa alituamuru kutoa hati ya talaka na kumwacha?”

8	λέγει	αὐτοῖς,	Ὅτι	Μωϋσῆς	πρὸς	τὴν	σκληροκαρδίαν	ὑμῶν	ἐπέτρεψεν	ὑμῖν
	kwao	Kwa-sababu	Mōusēs	kwa	–	ugumu-wa-moyo	wenu	aliwaruhusu	ninyi	kuwaacha
	G3004	G0846	G3754	G3475	G4314	G3588	G4641	G4771	G2010	G4771

	ἀπολῦσαι	τὰς	γυναῖκας	ὑμῶν;	ἀπ’	ἀρχῆς	δὲ	οὐ	γέγονεν	οὕτως.
	–	wake	zenu	tangu	mwanzo	lakini	si	ilikuwa	hivyo	Ninasema
	G0630	G3588	G1135	G4771	G0575	G0746	G1161	G3756	G1096	G3779

Akawaambia, “Kwa ugumu wenu wa mioyo Musa aliwaruhusu kuwaacha wake zenu, lakini tangu mwanzo haikuwa hivyo.

9	λέγω	δὲ	ὑμῖν,	ὅτι	ὃς	ἂν	ἀπολύσῃ	τὴν	γυναῖκα	αὐτοῦ
	lakini	kwenu	kwamba	yeyote	ambaye	atamwacha	–	mke	wake	si
	G3004	G1161	G4771	G3754	G3739	G0302	G0630	G3588	G1135	G0846

	μὴ	ἐπὶ	πορνείᾳ,	καὶ	γαμήσῃ	ἄλλην,	μοιχᾶται;	‹καὶ	ὁ	
	kwa	uasherati	na	akaoa	mwingine	anazini	na	–	aliyeachwa	
	G3361	G1909	G4202	G2532	G1060	G0243	G3429	G2532	G3588	

	ἀπολελυμένην	γαμήσας,	μοιχᾶται›.
	akaoa	anazini	Wanasema
	G0630	G1060	G3429

Nawaambieni, kwamba yeyote atayemwacha mke wake, isipokuwa kwa sababu ya uzinzi, na akamwoa mwingine, amezini. Na mwanaume atakayemwoa mke aliyeachwa amezini.”

10	λέγουσιν	αὐτῷ	οἱ	μαθηταί	[αὐτοῦ],	Εἰ	οὕτως	ἐστὶν	ἡ	αἰτία	τοῦ
	kwake	–	wanafunzi	wake	Ikiwa	hivyo	ndivyo	–	hali	ya-	mtu
	G3004	G0846	G3588	G3101	G0846	G1487	G3779	G1510	G3588	G0156	G3588

	ἀνθρώπου	μετὰ	τῆς	γυναικός,	οὐ	συμφέρει	γαμῆσαι.
	pamoja-na	–	mke	si	ni-bora	kuoa	–
	G0444	G3326	G3588	G1135	G3756	G4851	G1060

Wanafunzi wakamwambia Yesu, “Kama ndivyo ilivyo kwa mume na mkewe, siyo vizuri kuoa.”

11	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Οὐ	πάντες	χωροῦσιν	τὸν	λόγον	
	lakini	akawaambia	wao	Si	wote	wanaweza-kupokea	–	neno	hili	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G3756	G3956	G5562	G3588	G3056	

	τοῦτον,	ἀλλ’	οἷς	δέδοται.
	bali	wale	waliopewa	Kwa-maana
	G3778	G0235	G3739	G1325

Lakini Yesu akawaambia, “Si kila mtu anaweza kupokea mafundisho haya, bali ni kwa wale tu walioruhusiwa kupokea.

12	εἰσὶν	γὰρ	εὐνοῦχοι	οἵτινες	ἐκ	κοιλίας	μητρὸς	ἐγεννήθησαν
	wako	matowashi	ambao	kutoka	tumboni	mwa–mama	walizaliwa	hivyo
	G1510	G1063	G2135	G3748	G1537	G2836	G3384	G1080

οὕτως,	καὶ	εἰσὶν	εὐνοῦχοι	οἵτινες		εὐνουχίσθησαν	ὑπὸ	τῶν
na	wako	matowashi	ambao	walifanywa–matowashi		na	–	watu
G3779	G2532	G1510	G2135	G3748		G2134	G5259	G3588

ἀνθρώπων,	καὶ	εἰσὶν	εὐνοῦχοι	οἵτινες	εὐνούχισαν	ἑαυτοὺς	
na	wako	matowashi	ambao	walijifanya–matowashi	wenyewe	kwa–sababu–ya	
G0444	G2532	G1510	G2135	G3748	G2134	G1438	

διὰ	τὴν	βασιλείαν	τῶν	οὐρανῶν.	ὁ	δυνάμενος	χωρεῖν,	χωρείτω.
–	ufalme	wa–	mbingu	–	awezaye	kupokea	na–apokee	Ndipo
G1223	G3588	G0932	G3588	G3772	G3588	G1410	G5562	G5562

Kwa vile wapo matowashi waliozaliwa tokea tumboni mwa mama zao. Na vilevile kuna matowashi waliofanywa na watu. Na kuna matowashi waliojifanya matowashi kwa ajili ya ufalme wa mbinguni. Awezaye kupokea mafundisho haya na ayapokee.”

13	Τότε	προσηνέχθησαν	αὐτῷ		παιδία,	ἵνα	τὰς	χεῖρας	ἐπιθῇ
	waliletwa	kwake	watoto–wadogo		ili	–	mikono	aweke	juu–yao
	G5119	G4374	G0846		G3813	G2443	G3588	G5495	G2007

αὐτοῖς,	καὶ	προσεύξηται.	οἱ	δὲ	μαθηταὶ	ἐπετίμησαν	αὐτοῖς.
na	awaombee	–	lakini	wanafunzi	waliwakemea	wao	–
G0846	G2532	G4336	G3588	G1161	G3101	G2008	G0846

Kisha akaletewa baadhi ya watoto wadogo ili awawekee mikono juu yao na kuomba, lakini wanafunzi wake wakawakemea.

14	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Ἄφετε	τὰ	παιδία,	καὶ	μὴ
	lakini	Iēsoûs	akasema	Waacheni	–	watoto–wadogo	na	msiwazuie	wao
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0863	G3588	G3813	G2532	G3361

κωλύετε	αὐτὰ	ἐλθεῖν	πρός	με;		τῶν	γὰρ	τοιούτων	ἐστὶν
kuja	kwangu	mimi	kwa–maana	–		wa–watu–kama–hawa	ndio	–	ufalme
G2967	G0846	G2064	G4314	G1473		G3588	G1063	G5108	G1510

ἡ	βασιλεία	τῶν	οὐρανῶν.	
wa–	mbingu	na	–	
G3588	G0932	G3588	G3772	

Bali Yesu akasema, “Waruhusuni watoto wadogo, wala msiwakataze kuja kwangu, kwa maana ufalme wa mbinguni ni wa watu kama wao.

15	καὶ	ἐπιθεὶς	τὰς	χεῖρας	αὐτοῖς,	ἐπορεύθη	ἐκεῖθεν.	
	akaweka	–	mikono	juu–yao	akaondoka	kutoka–hapo	Na	
	G2532	G2007	G3588	G5495	G0846	G4198	G1564	

Naye akaweka mikono yake juu yao, na kisha akaondoka pale.

16	Καὶ	ἰδοὺ,	εἷς	προσελθὼν	αὐτῷ,	εἶπεν,	Διδάσκαλε,	τί	ἀγαθὸν
	tazama	mmoja	akamkaribia	yeye	akasema	Mwalimu	nini	jema	nifanye
	G2532	G3708	G1520	G4334	G0846	G3004	G1320	G5101	G0018

ποιήσω,	ἵνα	σχῶ	ζωὴν	αἰώνιον?	
ili	nipate	uzima	wa–milele	–	
G4160	G2443	G2192	G2222	G0166	

Tazama mtu mmoja akaja kwa Yesu na kusema, “Mwalimu, ni kitu gani kizuri ninachotakiwa kufanya ili nipate kuwa na uzima wa milele?”

17	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῷ,	Τί	με	ἐρωτᾷς	περὶ	τοῦ	ἀγαθοῦ?		
	lakini	akamwambia	yeye	Kwa–nini	mimi	unaniuliza	kuhusu	–	jema	Mmoja		
	G3588	G1161	G3004	G0846	G5101	G1473	G2065	G4012	G3588	G0018		
	εἷς	ἐστιν	ὁ	ἀγαθός.	εἰ	δὲ	θέλεις	εἰς	τὴν	ζωὴν	εἰσελθεῖν,	
	ndiye	–	mwema	lakini	ikiwa	unataka	katika	–	uzima	kuingia	shika	
	G1520	G1510	G3588	G0018	G1487	G1161	G2309	G1519	G3588	G2222	G1525	
	τήρησον	τὰς	ἐντολάς.									
	–	amri	Anasema									
	G5083	G3588	G1785									

Yesu akamwambia, “Kwa nini unaniuliza ni kitu gani kizuri? Kuna mmoja tu aliye mwema, lakini kama ukitaka kupata uzima, shika sheria za Mungu.”

18	λέγει	αὐτῷ,	Ποίας?	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν	Τὸ,	Οὐ	φονεύσεις;
	kwake	Zipi	–	lakini	Iēsoûs	akasema	–	Usiue	Usizini	Usiibe
	G3004	G0846	G4169	G3588	G1161	G2424	G3004	G3588	G3756	G5407
	Οὐ	μοιχεύσεις;	Οὐ	κλέψεις;	Οὐ	ψευδομαρτυρήσεις;				
	Usishuhudie–uongo	–	–	–	–	Usishuhudie–uongo				
	G3756	G3431	G3756	G2813	G3756	G5576				

Yule mtu akamwuliza, “Ni sheria zipi?” Yesu akasema, “Usiue, usizini, usiibe, usishuhudie uongo,

19	Τίμα	τὸν	πατέρα	καὶ	τὴν	μητέρα;	καὶ,	Ἀγαπήσεις	τὸν	πλησίον	σου
	Mheshimu	–	baba	na	–	mama	na	Mpende	–	jirani	yako
	G5091	G3588	G3962	G2532	G3588	G3384	G2532	G0025	G3588	G4139	G4771
	ὡς	σεαυτόν.									
	kama	nafsi–yako									
	G5613	G4572									

waheshimu baba yako na mama yako, na mpende jirani yako kama nafsi yako.”

20	λέγει	αὐτῷ	ὁ	νεανίσκος,	Ταῦτα	πάντα	ἐφύλαξα.	τί	ἔτι	ὑστερῶ?
	Anasema	kwake	–	kijana	Hizi–zote	–	nimezishika	nini	bado	ninakosa
	G3004	G0846	G3588	G3495	G3778	G3956	G5442	G5101	G2089	G5302

Mtu yule akamwambia, “Mambo yote hayo nimeyatii. Bado ninahitaji nini?

21	ἔφη	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Εἰ	θέλεις	τέλειος	εἶναι,	ὕπαγε,	πώλησόν
	yeye	–	Iēsoûs	Ikiwa	unataka	kuwa–mkamilifu	kuwa	nenda	uze	yako
	G5346	G0846	G3588	G2424	G1487	G2309	G5046	G1510	G5217	G4453
	σου	τὰ	ὑπάρχοντα,	καὶ	δὸς	[τοῖς]	πτωχοῖς,	καὶ	ἕξεις	θησαυρὸν
	–	mali	na	uwape	–	maskini	na	utakuwa–na	hazina	katika
	G4771	G3588	G5225	G2532	G1325	G3588	G4434	G2532	G2192	G2344
	ἐν	οὐρανοῖς;	καὶ	δεῦρο,	ἀκολούθει	μοι.				
	mbingu	na	njoo	unifuate	mimi	Aliposikia				
	G1722	G3772	G2532	G1204	G0190	G1473				

“Yesu akamwambia, “Kama ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, ukauze ulivyo navyo, na uwape maskini, na utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo unifuate.”

22 ἀκούσας δὲ, ὁ νεανίσκος τὸν λόγον (τοῦτον), ἀπῆλθεν λυπούμενος;
lakini – kijana – neno hili aliondoka akihuzunika kwa–maana
G0191 G1161 G3588 G3495 G3588 G3056 G3778 G0565 G3076

ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
alikuwa na mali nyingi –
G1510 G1063 G2192 G2933 G4183

Lakini kijana yule aliposikia yale Yesu aliyomwambia, akaondoka kwa huzuni, kwa sababu alikuwa na amemiliki mali nyingi.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω
Lakini Iēsoûs akawaambia – wanafunzi wake Amini ninawaambia ninyi
G3588 G1161 G2424 G3004 G3588 G3101 G0846 G0281 G3004

ὑμῖν, ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
kwamba tajiri kwa–shida ataingia katika – ufalme wa– mbingu
G4771 G3754 G4145 G1423 G1525 G1519 G3588 G0932 G3588

οὐρανῶν.
tena
G3772

Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Kweli nawaambieni, ni vigumu kwa mtu tajiri kuingia katika ufalme wa mbinguni.

24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
lakini ninawaambia ninyi ni–rahisi–zaidi ni ngamia kupitia tundu
G3825 G1161 G3004 G4771 G2123 G1510 G2574 G1223

τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον [εἰσελθεῖν] εἰς τὴν βασιλείαν
la–sindano kuingia kuliko tajiri kuingia katika – ufalme wa–
G5169 G4476 G1525 G2228 G4145 G1525 G1519 G3588 G0932

τοῦ Θεοῦ.
Mungu Waliposikia
G3588 G2316

Tena nawaambieni, ni rahisi kwa ngamia kupita katika tundu la sindano, kuliko kwa mtu tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu.”

25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς
lakini – wanafunzi walishangazwa sana wakisema Nani basi
G0191 G1161 G3588 G3101 G1605 G4970 G3004 G5101

ἄρα δύναται σωθῆναι?
anaweza kuokoka akawatazama
G0686 G1410 G4982

Wanafunzi waliposikia hivyo, wakashangaa sana na kusema, “Ni yupi basi atakayeokoka?”

26 ἐμβλέψας δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
lakini – Iēsoûs akawaambia wao Kwa wanadamu hili haliwezekani
G1689 G1161 G3588 G2424 G3004 G0846 G3844 G0444 G3778

ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά.
ni kwa lakini Mungu yote yanawezekana Ndipo
G0102 G1510 G3844 G1161 G2316 G3956 G1415

Yesu akawatazama na kusema, “Kwa wanadamu hilo haliwezekani, lakini kwa Mungu yote yanawezekana.”

27 Τότε ἀποκριθεὶς, ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν
akajibu – Petros akamwambia yeye Tazama sisi tumeacha yote
G5119 G0611 G3588 G4074 G3004 G0846 G3708 G1473 G0863

πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι; τί ἄρα ἔσται ἡμῖν?
na tumekufuata wewe nini basi itakuwa kwetu –
G3956 G2532 G0190 G4771 G5101 G0686 G1510 G1473

Kisha Petro akamjibu na kumwambia, “Tazama, tumeacha vyote na kukufuata wewe. Ni kitu gani tutakachopata?”

28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς
lakini Iēsoûs akawaambia wao Amini ninawaambia ninyi kwamba ninyi –
G3588 G1161 G2424 G3004 G0846 G0281 G3004 G4771 G3754 G4771

οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ
mlionifuata mimi katika – kuzaliwa–upya wakati atakapoketi –
G3588 G0190 G1473 G1722 G3588 G3824 G3752 G2523

ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε
Mwana wa– Mtu juu–ya kiti–cha–enzi cha–utukufu wake mtaketi pia
G3588 G5207 G3588 G0444 G1909 G2362 G1391 G0846 G2521

καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα
ninyi juu–ya kumi–na–mbili viti–vya–enzi mkihukumu – kumi–na–mbili makabila
G2532 G4771 G1909 G1427 G2362 G2919 G3588 G1427

φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
ya– Israēl na
G5443 G3588 G2474

Yesu akawaambia, “Kweli nawaambieni, yeye aliyenifuata mimi, katika uzao mpya wakati Mwana wa Adam atakapoketi katika kiti cha enzi cha utukufu wake, ninyi pia mtaketi juu ya viti kumi na viwili vya enzi, kuwahukumu makabila kumi na mawili ya Israeli.

29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ndugu–wanaume au
kila–mmoja ambaye ameacha nyumba au ndugu–wanawake au
G2532 G3956 G3748 G0863 G3614 G2228 G0080

ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ‹ἢ γυναῖκα›, ἢ
ndugu–wanawake au baba au mama au mke au watoto
G2228 G0079 G2228 G3962 G2228 G3384 G2228 G1135 G2228

τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ μου* ὀνόματός, ἑκατονταπλασίονα
au mashamba kwa–sababu–ya – yangu jina mara–mia atapokea
G5043 G2228 G0068 G1752 G3588 G1473 G3686 G1542

λήμψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει;
na uzima wa–milele atarithi Wengi
G2983 G2532 G2222 G0166 G2816

Kila mmoja wenu aliyeacha nyumba, kaka, dada, baba, mama, watoto, au shamba kwa ajili ya jina langu, atapokea mara mia na kuurithi uzima wa milele.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.
lakini watakuwa wa–kwanza wa–mwisho na wa–mwisho wa–kwanza wa–kwanza
G4183 G1161 G1510 G4413 G2078 G2532 G2078 G4413

Lakini wengi walio wa kwanza sasa, watakuwa wa mwisho, na walio wa mwisho watakuwa wa kwanza.

Chapter 20

1	Ὁμοία	γάρ	ἐστιν	ἡ	βασιλεία	τῶν	οὐρανῶν	ἀνθρώπῳ,	οἰκοδεσπότῃ,	
	Kama	kwa–maana	ni	–	ufalme	wa–	mbingu	kama–mtu	mwenye–nyumba	
	G3664	G1063	G1510	G3588	G0932	G3588	G3772	G0444	G3617	

ὅστις	ἐξῆλθεν	ἅμα	πρωῒ	μισθώσασθαι	ἐργάτας	εἰς	τὸν	
ambaye	alitoka	mapema	asubuhi	kuajiri	wafanyakazi	katika	–	
G3748	G1831	G0260	G4404	G3409	G2040	G1519	G3588	

ἀμπελῶνα	αὐτοῦ.
shamba–la–mizabibu	lake
G0290	G0846

Kwa maana ufalme wa mbinguni unafanana na mmliki wa shamba, aliyeamka asubuhi na mapema ili kuajiri wafanyakazi katika shamba lake la mizabibu.

2	συμφωνήσας	δὲ	μετὰ	τῶν	ἐργατῶν	ἐκ	δηναρίου	τὴν	ἡμέραν,
	akipatana	lakini	na	–	wafanyakazi	kwa	dinari	–	siku
	G4856	G1161	G3326	G3588	G2040	G1537	G1220	G3588	G2250

ἀπέστειλεν	αὐτοὺς	εἰς	τὸν	ἀμπελῶνα	αὐτοῦ.
aliwatuma	wao	katika	–	shamba–la–mizabibu	lake
G0649	G0846	G1519	G3588	G0290	G0846

Baada ya kuwa amekubaliana na wafanyakazi dinari moja kwa kutwa, aliwatuma kwenda katika shamba lake la mizabibu.

3	καὶ	ἐξελθὼν	περὶ	τρίτην	ὥραν,	εἶδεν	ἄλλους	ἑστῶτας	ἐν	τῇ
	na	akatoka	karibu–na	saa–tatu	akaona	wengine	wamesimama	katika	–	soko
	G2532	G1831	G4012	G5154	G5610	G3708	G0243	G2476	G1722	G3588

ἀγορᾷ	ἀργούς;
wavivu	na
G0058	G0692

Alienda tena baada ya masaa matatu hivi na aliona wafanyakazi wengine wakiwa wamesimama bila kazi katika eneo la soko.

4	καὶ	ἐκείνοις	εἶπεν,	Ὑπάγετε	καὶ	ὑμεῖς	εἰς	τὸν	ἀμπελῶνα,
	wale	akawaambia	Nendeni	pia	ninyi	katika	–	shamba–la–mizabibu	na
	G2532	G1565	G3004	G5217	G2532	G4771	G1519	G3588	G0290

καὶ	ὃ	ἐὰν	ᾖ	δίκαιον,	δώσω	ὑμῖν.
chochote	ambacho	ni	haki	nitawapa	ninyi	–
G2532	G3739	G1437	G1510	G1342	G1325	G4771

Akawaambia, 'Ninyi pia, nendeni katika shamba la mizabibu, na chochote kilicho halali nitawapa.' Hivyo wakaenda kufanya kazi.

5	οἱ	δὲ	ἀπῆλθον.	πάλιν	δὲ	ἐξελθὼν	περὶ	ἕκτην	καὶ	ἐνάτην
	lakini	wakaenda	tena	lakini	akatoka	karibu–na	saa–sita	na	saa–tisa	akafanya
	G3588	G1161	G0565	G3825	G1161	G1831	G4012	G1623	G2532	G1766

ὥραν,	ἐποίησεν	ὡσαύτως.	
vivyo–hivyo	karibu–na	vivyo–hivyo	
G5610	G4160	G5615	

Akaenda tena baada ya masaa sita na tena katika saa ya tisa, na alifanya hivyo hivyo.

6	περὶ	δὲ	τὴν	ἑνδεκάτην,	ἐξελθὼν,	εὗρεν	ἄλλους	ἑστῶτας,	
	lakini	–	saa–kumi–na–moja	akatoka	akawakuta	wengine	wamesimama	na	
	G4012	G1161	G3588	G1734	G1831	G2147	G0243	G2476	

	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Τί	ὧδε	ἑστήκατε	ὅλην	τὴν	ἡμέραν
	anawaambia	wao	Kwa–nini	hapa	mmesimama	siku–nzima	–	siku	wavivu
	G2532	G3004	G0846	G5101	G5602	G2476	G3650	G3588	G2250

ἀργοί?
Wanasema
G0692

Mara nyingine tena mnamo saa kumi na moja, alienda na kuwakuta watu wengine wamesimama bila kazi. Aliwaambia, 'kwanini mmesimama hapa bila kazi yoyote kwa siku nzima?

7	λέγουσιν	αὐτῷ,	Ὅτι	οὐδεὶς	ἡμᾶς	ἐμισθώσατο.	λέγει	αὐτοῖς,	
	kwake	Kwa–sababu	hakuna–mtu	sisi	alituajiri	Anawaambia	wao	Nendeni	
	G3004	G0846	G3754	G3762	G1473	G3409	G3004	G0846	

	Ὑπάγετε	καὶ	ὑμεῖς	εἰς	τὸν	ἀμπελῶνα,	<καὶ	ὃ	ἐὰν
	pia	ninyi	katika	–	shamba–la–mizabibu	na	chochote	ambacho	ni
	G5217	G2532	G4771	G1519	G3588	G0290	G2532	G3739	G1437

ᾖ	δίκαιον	λήψεσθε>.
haki	mtapokea	jioni
G1510	G1342	G2983

Wakamwambia, kwasababu hakuna mtu yeyote aliyetuajiri. Akawaambia, 'Nanyi ninyi pia nendeni katika shamba la mizabibu.'

8	ὀψίας	δὲ	γενομένης,	λέγει	ὁ	κύριος	τοῦ	ἀμπελῶνος	
	lakini	ilipokuwa	anasema	–	bwana	wa–	shamba–la–mizabibu	kwa–	
	G3798	G1161	G1096	G3004	G3588	G2962	G3588	G0290	

	τῷ	ἐπιτρόπῳ	αὐτοῦ,	Κάλεσον	τοὺς	ἐργάτας,	καὶ	ἀπόδος	‹αὐτοῖς›
	msimamizi	wake	Waite	–	wafanyakazi	na	uwalipe	wao	–
	G3588	G2012	G0846	G2564	G3588	G2040	G2532	G0591	G0846

	τὸν	μισθόν,	ἀρξάμενος	ἀπὸ	τῶν	ἐσχάτων	ἕως	τῶν	πρώτων.
	mshahara	ukianza	kutoka	–	wa–mwisho	hadi	–	wa–kwanza	na
	G3588	G3408	G0756	G0575	G3588	G2078	G2193	G3588	G4413

Wakati wa jioni ulipofika, mwenye shamba la mizabibu alimwambia msimamizi wake, 'Waite wafanyakazi na uwalipe mishahara, kwa kuanza na wa mwisho hadi wa kwanza.'

9	καὶ	ἐλθόντες	οἱ	περὶ	τὴν	ἑνδεκάτην	ὥραν,	ἔλαβον	
	walipokuja	–	karibu–na	–	saa–kumi–na–moja	walipokea	kila–mmoja	dinari	
	G2532	G2064	G3588	G4012	G3588	G1734	G5610	G2983	

ἀνὰ	δηνάριον.	
na	dinari	
G0303	G1220	

Walipokuja wale walioajiriwa saa kumi na moja, kila mmoja wao alipokea dinari.

10	καὶ	ἐλθόντες	οἱ	πρῶτοι,	ἐνόμισαν	ὅτι	πλεῖον	λήμψονται,	
	walipokuja	–	wa–kwanza	walidhani	kwamba	zaidi	watapokea	na	
	G2532	G2064	G3588	G4413	G3543	G3754	G4119	G2983	

καὶ	ἔλαβον	τὸ	ἀνὰ	δηνάριον	καὶ	αὐτοί.		
walipokea	–	kila–mmoja	dinari	pia	wao	Walipopokea		
G2532	G2983	G3588	G0303	G1220	G2532	G0846		

Walipokuja wafanyakazi wa kwanza, walifikiri kuwa watapokea zaidi, lakini walipokea pia kila mmoja dinari moja kila mtu.

11	λαβόντες,	δὲ	ἐγόγγυζον	κατὰ	τοῦ	οἰκοδεσπότου,	
	lakini	walinung'unika	dhidi–ya	–	mwenye–nyumba	wakisema	
	G2983	G1161	G1111	G2596	G3588	G3617	

Baada ya kupokea malipo yao, walimlalamikia mmiliki wa shamba.

12	λέγοντες,	Οὗτοι	οἱ	ἔσχατοι,	μίαν	ὥραν	ἐποίησαν,	καὶ	ἴσους	
	Hawa	–	wa–mwisho	saa–moja	walifanya	na	sawa	wao	kwetu	
	G3004	G3778	G3588	G2078	G1520	G5610	G4160	G2532	G2470	

αὐτοὺς	ἡμῖν	ἐποίησας,	τοῖς	βαστάσασι	τὸ	βάρος	τῆς	ἡμέρας	καὶ
umewafanya	–	tuliobeba	–	uzito	wa–	siku	na	–	joto–kali
G0846	G1473	G4160	G3588	G0941	G3588	G0922	G3588	G2250	G2532

τὸν	καύσωνα.
–	joto
G3588	G2742

Wakasema, 'Hawa wafanyakazi wa mwisho wametumia saa moja tu katika kufanya kazi, lakini umewalinganisha na sisi, sisi tumebeba mzigo kwa siku nzima na kuungua na joto.'

13	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	ἑνὶ	αὐτῶν,	εἶπεν,	Ἑταῖρε,	οὐκ	ἀδικῶ
	lakini	akajibu	mmoja–wao	wao	akasema	Rafiki	sikudhulumu	wewe	Je–hukupatana
	G3588	G1161	G0611	G1520	G0846	G3004	G2083	G3756	G0091

σε.	οὐχὶ	δηναρίου	συνεφώνησάς	μοι?	
nami	dinari	kunipatanisha	mimi	Chukua	
G4771	G3780	G1220	G4856	G1473	

Lakini mwenye shamba akajibu na kusema kwa mmoja wao, 'Rafiki, sikutenda jambo baya. Je! hatukukubaliana na mimi kwa dinari moja?

14	ἆρον	τὸ	σὸν	καὶ	ὕπαγε.	θέλω	δὲ	τούτῳ	τῷ	ἐσχάτῳ	δοῦναι,
	–	yako	na	nenda	Nataka	lakini	huyu	–	wa–mwisho	kumpa	kama
	G0142	G3588	G4674	G2532	G5217	G2309	G1161	G3778	G3588	G2078	G1325

ὡς	καὶ	σοί.
pia	wewe	au
G5613	G2532	G4771

Pokea kile kilicho halali yako na uende zako. Ni furaha yangu kuwapa hawa wafanyakazi walioajiriwa mwisho sawa sawa na wewe.

15	[ἢ]	οὐκ	ἔξεστίν	μοι	ὃ	θέλω	ποιῆσαι	ἐν	τοῖς	ἐμοῖς?	ἢ
	si	ni–halali	kwangu	kile	nataka	kufanya	katika	–	yangu	au	–
	G2228	G3756	G1832	G1473	G3739	G2309	G4160	G1722	G3588	G1699	G2228

ὁ	ὀφθαλμός	σου	πονηρός	ἐστιν,	ὅτι	ἐγὼ	ἀγαθός	εἰμι?
jicho	lako	baya	ni	kwa–sababu	mimi	mwema	ndimi	Hivyo
G3588	G3788	G4771	G4190	G1510	G3754	G1473	G0018	G1510

Je! Si haki kwangu kufanya kile ninachotaka na mali zangu? Au jicho lako ni ovu kwa sababu mimi ni mwema?

16	Οὕτως	ἔσονται	οἱ	ἔσχατοι	πρῶτοι,	καὶ	οἱ	πρῶτοι,
	watakuwa	–	wa–mwisho	wa–kwanza	na	–	wa–kwanza	wa–mwisho
	G3779	G1510	G3588	G2078	G4413	G2532	G3588	G4413

ἔσχατοι;	<πολλοὶ	γάρ	εἰσιν	κλητοί,	ὀλίγοι	δὲ	ἐκλεκτοί>.
wengi	kwa–maana	ni	walioitwa	wachache	lakini	wateule	na
G2078	G4183	G1063	G1510	G2822	G3641	G1161	G1588

Hivyo wa mwisho atakuwa kwanza na wa kwanza wa mwisho''

17 | | |

21	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῇ,	Τί	θέλεις?	λέγει	αὐτῷ,	Εἰπὲ	ἵνα			
	lakini	akamwambia	yeye	Unataka	nini	Anasema	kwake	Sema	ili	waketi			
	G3588	G1161	G3004	G0846	G5101	G2309	G3004	G0846	G3004	G2443			
	καθίσωσιν	οὗτοι	οἱ	δύο	υἱοί	μου	εἷς	ἐκ	δεξιῶν	‹σου›,	καὶ		
	hawa	–	wawili	wana	wangu	mmoja	kutoka	kulia	kwako	na	mmoja		
	G2523	G3778	G3588	G1417	G5207	G1473	G1520	G1537	G1188	G4771	G2532		
	εἷς	ἐξ	εὐωνύμων	σου,	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	σου.					
	kutoka	kushoto	kwako	katika	–	ufalme	wako	Akajibu					
	G1520	G1537	G2176	G4771	G1722	G3588	G0932	G4771					

Yesu akamwambia, “Unataka nini?” Akamwambia, "Amuru kuwa hawa wanangu wawili wakae, mmoja mkono wako wa kulia na mmoja mkono wako wa kushoto katika ufalme wako."

22	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Οὐκ	οἴδατε	τί	αἰτεῖσθε.				
	lakini	–	Iēsoûs	akasema	Hamjui	nini	mnaomba	Mnaweza	kunywa				
	G0611	G1161	G3588	G2424	G3004	G3756	G1492	G5101	G0154				
	δύνασθε	πιεῖν	τὸ	ποτήριον	ὃ	ἐγὼ	μέλλω	πίνειν?	<ἢ				
	–	kikombe	ambacho	mimi	ninakaribia	kunywa	au	–	ubatizo				
	G1410	G4095	G3588	G4221	G3739	G1473	G3195	G4095	G2228				
	τὸ	βάπτισμα	ὃ	ἐγὼ	βαπτίζομαι	βαπτισθῆναι>?	λέγουσιν						
	ambao	mimi	ninabatizwa	kubatizwa	Wanasema	kwake	Tunaweza						
	G3588	G0908	G3739	G1473	G0907	G0907	G3004						
	αὐτῷ,	Δυνάμεθα.											
	Anawaambia	Tunaweza											
	G0846	G1410											

Lakini Yesu akajibu na kusema, “Haujui kile unachoomba. Je! Unaweza kukinywea kikombe ambacho nitakinywea?” wakamwambia, “Tunaweza.”

23	λέγει	αὐτοῖς,	Τὸ	μὲν	ποτήριόν	μου	πίεσθε;	<βάπτισμα	ὃ				
	wao	–	kwa–kweli	kikombe	changu	mtakunywa	ubatizo	ambao	mimi				
	G3004	G0846	G3588	G3303	G4221	G1473	G4095	G0908	G3739				
	ἐγὼ	βαπτίζομαι,	βαπτισθήσεσθε>;	τὸ	δὲ	καθίσαι	ἐκ	δεξιῶν	μου				
	ninabatizwa	mtabatizwa	–	lakini	kuketi	kutoka	kulia	kwangu	na				
	G1473	G0907	G0907	G3588	G1161	G2523	G1537	G1188	G1473				
	καὶ,	ἐξ	εὐωνύμων,	οὐκ	ἔστιν	ἐμὸν	τοῦτο	δοῦναι;	ἀλλ’				
	kutoka	kushoto	si	kwangu	hiki	kutoa	bali	wale	waliowekewa–tayari				
	G2532	G1537	G2176	G3756	G1510	G1699	G3778	G1325	G0235				
	οἷς	ἡτοίμασται	ὑπὸ	τοῦ	Πατρός	μου.							
	na	–	Baba	yangu	na	wangu							
	G3739	G2090	G5259	G3588	G3962	G1473							

Akawaambia, “Kikombe changu hakika mtakinywea. Lakini kukaa mkono wangu wa kulia na mkono wangu wa kushoto si jukumu langu kuwapa, lakini ni kwa wale ambao wamekwisha kuandaliwa na Baba yangu.”

24	καὶ	ἀκούσαντες,	οἱ	δέκα	ἠγανάκτησαν	περὶ	τῶν	δύο	ἀδελφῶν.
	waliposikia	–	kumi	walikasirika	kuhusu	–	wawili	ndugu	–
	G2532	G0191	G3588	G1176	G0023	G4012	G3588	G1417	G0080

Wanafunzi wengine kumi waliposikia hivyo, wakahuzunishwa sana na wale ndugu wawili.

25	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς,	προσκαλεσάμενος	αὐτοὺς,	εἶπεν,	Οἴδατε	ὅτι	οἱ	
	lakini	Iēsoûs	akiwaita	wao	akasema	Mnajua	kwamba	–	watawala	
	G3588	G1161	G2424	G4341	G0846	G3004	G1492	G3754	G3588	
	ἄρχοντες	τῶν	ἐθνῶν	κατακυριεύουσιν	αὐτῶν,	καὶ	οἱ			
	wa–	mataifa	wanawatawala	wao	na	–	wakubwa			
	G0758	G3588	G1484	G2634	G0846	G2532	G3588			
	μεγάλοι	κατεξουσιάζουσιν	αὐτῶν.							
	wanawatumia–mamlaka	wao	si							
	G3173	G2715	G0846							

Lakini Yesu aliwaita mwenyewe na kuwaambia, “Mnafahamu ya kuwa watawala wa mataifa huwatiisha, na wakuu wao hutekeleza mamlaka juu yao.

26	οὐχ	οὕτως	ἔσται	ἐν	ὑμῖν;	ἀλλ’	ὃς	ἐὰν	θέλῃ	ἐν	ὑμῖν
	hivyo	itakuwa	kati–yenu	ninyi	bali	yeyote	ambaye	anataka	kati–yenu	ninyi	mkubwa
	G3756	G3779	G1510	G1722	G4771	G0235	G3739	G1437	G2309	G1722	G4771
	μέγας	γενέσθαι,	ἔσται	ὑμῶν	διάκονος;						
	kuwa	atakuwa	wenu	mtumishi	na						
	G3173	G1096	G1510	G4771	G1249						

Lakini isiwe hivyo kwenu. Badala yake, yeyote atakayetaka kuwa mkubwa miongoni mwenu lazima awe mtumishi wenu.

27	καὶ	ὃς	ἂν	θέλῃ	ἐν	ὑμῖν	εἶναι	πρῶτος,	ἔσται	ὑμῶν
	yeyote	ambaye	anataka	kati–yenu	ninyi	kuwa	wa–kwanza	atakuwa	wenu	mtumwa
	G2532	G3739	G0302	G2309	G1722	G4771	G1510	G4413	G1510	G4771
	δοῦλος;									
	kama–vile									
	G1401									

Na atakaye kuwa wa kwanza miongoni mwenu lazima awe mtumishi wenu.

28	ὥσπερ	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	οὐκ	ἦλθεν	διακονηθῆναι,	ἀλλὰ	
	–	Mwana	wa–	Mtu	hakuja	kuhudumiwa	bali	kuhudumu	na	
	G5618	G3588	G5207	G3588	G0444	G3756	G2064	G1247	G0235	
	διακονῆσαι,	καὶ	δοῦναι	τὴν	ψυχὴν	αὐτοῦ	λύτρον	ἀντὶ	πολλῶν.	
	kutoa	–	nafsi	yake	fidia	badala–ya	wengi	Na	wengi	
	G1247	G2532	G1325	G3588	G5590	G0846	G3083	G0473	G4183	

Kama vile Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumika, na kutoa uhai wake kuwa ukombozi kwa wengi.”

29	Καὶ	ἐκπορευομένων	αὐτῶν	ἀπὸ	Ἰεριχὼ,	ἠκολούθησεν	αὐτῷ	
	walipokuwa–wakitoka	wao	kutoka	Ierichō	alifuatwa	naye	umati	
	G2532	G1607	G0846	G0575	G2410	G0190	G0846	
	ὄχλος	πολύς.						
	mkubwa	na						
	G3793	G4183						

Wakati wakitoka Yeriko, umati mkubwa ulimfuata.

30	καὶ	ἰδοὺ,	δύο	τυφλοὶ	καθήμενοι	παρὰ	τὴν	ὁδόν,	ἀκούσαντες	ὅτι	Ἰησοῦς
	tazama	wawili	vipofu	walioketi	kando–ya	–	njia	waliposikia	kwamba		Iēsoûs
	G2532	G3708	G1417	G5185	G2521	G3844	G3588	G3598	G0191		G3754

Ἰησοῦς	παράγει,	ἔκραξαν,	λέγοντες,	Κύριε,	«ἐλέησον	ἡμᾶς»,	υἱὸς	Δαυίδ.
anapita	walipiga–kelele	wakisema	Bwana	utuhurumie	sisi	mwana	wa–Dauid	–
G2424	G3855	G2896	G3004	G2962	G1653	G1473	G5207	G1138

Na waliwaona vipofu wawili wameketi kando ya barabara. Waliposikia kuwa Yesu alikuwa anapita, walipaza sauti na kusema, “Bwana, Mwana wa Daudi, utuhurumie.”

31	ὁ	δὲ	ὄχλος	ἐπετίμησεν	αὐτοῖς,	ἵνα	σιωπήσωσιν.	οἱ	δὲ
	lakini	umati	uliwakemea	wao	ili	wanyamaze	–	lakini	zaidi
	G3588	G1161	G3793	G2008	G0846	G2443	G4623	G3588	G1161

μεῖζον	ἔκραξαν,	λέγοντες,	Κύριε,	«ἐλέησον	ἡμᾶς»,	υἱὸς	Δαυίδ.	
walipiga–kelele	wakisema	Bwana	utuhurumie	sisi	mwana	wa–Dauid	na	
G3173	G2896	G3004	G2962	G1653	G1473	G5207	G1138	

Lakini umati ukawakemea, na kuwaambia nyamazeni. Hata hivyo, wao wakapaza sauti zaidi na kusema, “Bwana, Mwana wa Daudi, utuhurumie.”

32	καὶ	στὰς,	ὁ	Ἰησοῦς	ἐφώνησεν	αὐτοὺς,	καὶ	εἶπεν,	Τί
	akasimama	–	Iēsoûs	akawaita	wao	na	akasema	Mnataka	nini
	G2532	G2476	G3588	G2424	G5455	G0846	G2532	G3004	G5101

θέλετε	ποιήσω	ὑμῖν?	Wanasema
niwafanyie	ninyi		
G2309	G4160	G4771	

Kisha Yesu alisimama na aliwaita na kuwauliza, “Mnataka niwafanyie nini?”

33	λέγουσιν	αὐτῷ,	Κύριε,	ἵνα	ἀνοιγῶσιν	οἱ	ὀφθαλμοὶ	ἡμῶν.
	kwake	Bwana	ili	yafumbuliwe	–	macho	yetu	akahurumia
	G3004	G0846	G2962	G2443	G0455	G3588	G3788	G1473

Wakamwambia, “Bwana kwamba macho yetu yafumbuliwe.”

34	σπλαγχνισθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	ἥψατο	τῶν	ὀμμάτων	αὐτῶν;	καὶ	
	lakini	–	Iēsoûs	akayagusa	–	macho	yao	na	mara	
	G4697	G1161	G3588	G2424	G0680	G3588	G3659	G0846	G2532	

εὐθέως	ἀνέβλεψαν,	καὶ	ἠκολούθησαν	αὐτῷ.
wakaona	na	wakamfuata	yeye	kwake
G2112	G0308	G2532	G0190	G0846

Basi Yesu, akiwa amevutwa na huruma, akayagusa macho yao, mara hiyo, wakapokea uwezo wa kuona na wakamfuata.

Chapter 21

1	Καὶ	ὅτε	ἤγγισαν	εἰς	Ἱεροσόλυμα	καὶ	Βηθφαγὴ	ἦλθον	εἰς	Βηθφαγὴ
	Na	walipokaribia	Hierosolyma	na	wakafika	Bēthphagē		kwenye	–	mlima
	G2532	G3753	G1448	G1519	G2414	G2532		G2064	G1519	G0967

εἰς	τὸ	ὄρος	τῶν	Ἐλαιῶν,	τότε	Ἰησοῦς	ἀπέστειλεν	δύο	μαθητὰς,
wa–	Mizeituni	ndipo	Iēsoûs	akawatuma	wawili	wanafunzi	akiwaambia	wawili	wanafunzi
G1519	G3588	G3735	G3588	G1636	G5119	G2424	G0649	G1417	G3101

Yesu na wanafunzi wake wakafika karibu na Jerusalemu na wakaenda mpaka Bethfage, katika mlima mizeituni, kisha Yesu akawatuma wanafunzi wawili,

2	λέγων	αὐτοῖς,	Πορεύεσθε	εἰς	τὴν	κώμην,	τὴν	κατέναντι	ὑμῶν,		
	wao	Nendeni	katika	–	kijiji	–	kile–mkabala–yenu	nanyi	na		
	G3004	G0846	G4198	G1519	G3588	G2968	G3588	G2713	G4771		
	καὶ	εὐθέως	εὑρήσετε	ὄνον	δεδεμένην,	καὶ	πῶλον	μετ’			
	mara	mtakuta	punda	amefungwa	na	mwana–punda	pamoja–naye	yeye			
	G2532	G2112	G2147	G3688	G1210	G2532	G4454	G3326			
	αὐτῆς;	λύσαντες	ἀγάγετέ	μοι.							
	mkiwafungua	mniletee	mimi	na							
	G0846	G3089	G0071	G1473							

akiwaambia, “Nendeni katika kijiji kinachofuata, na mara moja mtamkuta punda amefungwa pale, na mwanapunda pamoja naye. wafungueni na kuwaleta kwangu.

3	καὶ	ἐάν	τις	ὑμῖν	εἴπῃ	τι,	ἐρεῖτε,	ὅτι	Ὁ	Κύριος
	ikiwa	mtu–yeyote	kwenu	atasema	kitu	semeni	kwamba	–	Bwana	wao
	G2532	G1437	G5100	G4771	G3004	G5100	G2046	G3754	G3588	G2962
	αὐτῶν	χρείαν	ἔχει.	εὐθὺς	δὲ,	ἀποστελεῖ	αὐτούς.			
	anahitaji	anao	mara	lakini	atawatuma	wao	Hili			
	G0846	G5532	G2192	G2112	G1161	G0649	G0846			

Ikiwa mtu yeyote akiwaambia chochote kuhusu hilo, mtasema, `Bwana anawahitaji, ` na mtu huyo mara moja atawaruhusu mje pamoja nao”

4	Τοῦτο	δὲ	γέγονεν,	ἵνα	πληρωθῇ	τὸ	ῥηθὲν	διὰ	τοῦ	προφήτου,
	lakini	lilitokea	ili	litimizwe	–	lililosemwa	kupitia	–	nabii	akisema
	G3778	G1161	G1096	G2443	G4137	G3588	G2046	G1223	G3588	G4396
	λέγοντος,									
	Mwambieni									
	G3004									

Jambo hili lilitokea ni lile lililosemwa kupitia kwa nabii lazima litimizwe. Akawaambia,

5	Εἴπατε	τῇ	θυγατρὶ	Σιών,	Ἰδοὺ,	ὁ	Βασιλεύς	σου	ἔρχεταί	σοι,
	–	binti	wa–Siōn	Tazama	–	Mfalme	wako	anakuja	kwako	mpole
	G3004	G3588	G2364	G4622	G3708	G3588	G0935	G4771	G2064	G4771
	πραῢς	καὶ	ἐπιβεβηκὼς	ἐπὶ	ὄνον,	καὶ	ἐπὶ	πῶλον,		
	na	amepanda	juu–ya	punda	na	juu–ya	mwana–punda	mtoto		
	G4239	G2532	G1910	G1909	G3688	G2532	G1909	G4454		
	υἱὸν			ὑποζυγίου.						
	wa–mnyama–wa–kubeba–mizigo			wakaenda						
	G5207			G5268						

Waambie binti Sayuni, tazama, mfalme wako anakuja kwenu, mnyenyekevu na akiwa amempanda punda, na mwana punda mme, mwana punda mchanga.

6	πορευθέντες	δὲ	οἱ	μαθηταὶ,	καὶ	ποιήσαντες	καθὼς	
	lakini	–	wanafunzi	na	wakafanya	kama	alivyowaamuru	
	G4198	G1161	G3588	G3101	G2532	G4160	G2531	
	συνέταξεν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,				
	wao	–	Iēsoûs	wakamleta				
	G4929	G0846	G3588	G2424				

Kisha wanafunzi waliondoka na kufanya kama Yesu alivyowaagiza.

7	ἤγαγον	τὴν	ὄνον	καὶ	τὸν	πῶλον,	καὶ	ἐπέθηκαν	ἐπ’	αὐτῶν
	–	punda	na	–	mwana-punda	na	wakaweka	juu-yao	wao	–
	G0071	G3588	G3688	G2532	G3588	G4454	G2532	G2007	G1909	G0846

τὰ	ἱμάτια,	καὶ	ἐπεκάθισεν	ἐπάνω	αὐτῶν.	
mavazi	na	akaketi	juu-yao	wao	–	
G3588	G2440	G2532	G1940	G1883	G0846	

Wakamleta punda na mwanapunda, na kuweka nguo zao juu yao, naye Yesu akakaa pale.

8	ὁ	δὲ	πλεῖστος	ὄχλος	ἔστρωσαν	ἑαυτῶν	τὰ	ἱμάτια	ἐν	
	lakini	mkubwa-zaidi	umati	walitandaza	yao	–	mavazi	katika	–	
	G3588	G1161	G4118	G3793	G4766	G1438	G3588	G2440	G1722	

τῇ	ὁδῷ;	ἄλλοι	δὲ	ἔκοπτον	κλάδους	ἀπὸ	τῶν	δένδρων,	καὶ
njia	wengine	lakini	walikata	matawi	kutoka	–	miti	na	waliyatandaza
G3588	G3598	G0243	G1161	G2875	G2798	G0575	G3588	G1186	G2532

ἐστρώννυον	ἐν	τῇ	ὁδῷ.	
katika	–	njia	–	
G4766	G1722	G3588	G3598	

Wengi katika mkusanyiko walitandaza nguo zao njiani, na wengine walikata matawi kutoka kwenye miti na kutandaza barabarani.

9	οἱ	δὲ	ὄχλοι	οἱ	προάγοντες	αὐτὸν,	καὶ	οἱ
	lakini	makutano	–	waliomtangulia	yeye	na	–	waliofuata
	G3588	G1161	G3793	G3588	G4254	G0846	G2532	G3588

ἀκολουθοῦντες,	ἔκραζον,	λέγοντες,	Ὡσαννὰ	τῷ	υἱῷ	Δαυίδ!	
walipiga-kelele	wakisema	Hōsanna	kwa-	mwana	wa-Dauid	Amebarikiwa	
G0190	G2896	G3004	G5614	G3588	G5207	G1138	

Εὐλογημένος	ὁ	ἐρχόμενος	ἐν	ὀνόματι	Κυρίου!	Ὡσαννὰ	ἐν	τοῖς	
–	ajaye	kwa	jina	la-Bwana	Hōsanna	katika	–	juu-sana	
G2127	G3588	G2064	G1722	G3686	G2962	G5614	G1722	G3588	

ὑψίστοις!	
na	
G5310	

Umati uliomtangulia Yesu na wale waliomfuata walipaza sauti, wakisema,”Hosana kwa mwana wa Daudi! Ni mbarikiwa ajaye kwa jina la Bwana. Hosana juu zaidi!”

10	καὶ	εἰσελθόντος	αὐτοῦ	εἰς	Ἱεροσόλυμα,	ἐσείσθη	πᾶσα	ἡ	πόλις,	
	alipoingia	yeye	katika	Hierosolyma	ilitetemeka	yote	–	mji	ukisema	
	G2532	G1525	G0846	G1519	G2414	G4579	G3956	G3588	G4172	

λέγουσα,	Τίς	ἐστιν	οὗτος?	
Huyu	ni	nani	–	
G3004	G5101	G1510	G3778	

Yesu alipofika Yerusalemu, mji mzima ulishtuka na kusema, “Huyu ni nani?

11	οἱ	δὲ	ὄχλοι	ἔλεγον,	Οὗτός	ἐστιν	ὁ	προφήτης,	Ἰησοῦς,
	lakini	makutano	walikuwa-wakisema	Huyu	ni	–	nabii	Iēsoûs	–
	G3588	G1161	G3793	G3004	G3778	G1510	G3588	G4396	G2424

ὁ	ἀπὸ	Ναζαρὲθ	τῆς	Γαλιλαίας.
kutoka	Nazarēth	ya-	Galilaia	Na
G3588	G0575	G3478	G3588	G1056

“Umati ulijibu, “Huyu ni Yesu Nabii, kutoka Nazareti ya Galilaya.”

12 Καὶ akaingia G2532 εἰσῆλθεν Iēsoûs G1525 Ἰησοῦς katika G2424 εἰς – G1519 τὸ hekalu G3588 ἱερόν na G2411 καὶ akawafukuza G2532 ἐξέβαλεν wote G1544 πάντας – G3956

τοὺς waliouza G3588 πωλοῦντας na G4453 καὶ walionunua G2532 ἀγοράζοντας katika G0059 ἐν – G1722 τῷ hekalu G3588 ἱερῷ, na G2411 καὶ – G2532 τὰς meza G3588

τραπέζας za– G5132 τῶν wabadilishaji–fedha G3588 κολλυβιστῶν akazipindua G2855 κατέστρεψεν, na G2690 καὶ – G2532 τὰς viti G3588 καθέδρας vya– G2515 τῶν wauzaji G3588

πωλούντων – G4453 τὰς njiwa G3588 περιστεράς. na G4058

Kisha Yesu akaingia katika hekalu la Mungu. akawafukuza nje wote waliokuwa wakinunua na kuuza hekaluni. Pia alipindua meza za wabadilishaji wa fedha na viti vya wauza njiwa.

13 καὶ anawaambia G2532 λέγει wao G3004 αὐτοῖς, Imeandikwa G0846 Γέγραπται, – G1125 Ὁ nyumba G3588 οἶκός yangu G3624 μου nyumba G1473 οἶκος ya–sala G3624 προσευχῆς itaitwa G4335

κληθήσεται; ninyi G2564 ὑμεῖς lakini G4771 δὲ yeye G1161 αὐτὸν mnaifanya G0846 ποιεῖτε pango G4160 σπήλαιον la–wanyang'anyi G4693 λῃστῶν. Na G3027

Akawaambia, “Imeandikwa, `'Nyumba yangu itaitwa nyumba ya maombi, `lakini ninyi mmeifanya pango la wanyang`anyi.”

14 Καὶ walimkaribia G2532 προσῆλθον yeye G4334 αὐτῷ vipofu G0846 τυφλοὶ na G5185 καὶ vilema G2532 χωλοὶ katika G5560 ἐν – G1722 τῷ hekalu G3588 ἱερῷ, na G2411 καὶ aliwaponya G2532

ἐθεράπευσεν wao G2323 αὐτούς. Walipoona G0846

kisha vipofu na vilema wakamjia hekaluni, naye akawaponya.

15 ἰδόντες lakini G3708 δὲ – G1161 οἱ makuhani–wakuu G3588 ἀρχιερεῖς na G0749 καὶ – G2532 οἱ waandishi G3588 γραμματεῖς, – G1122 τὰ maajabu G3588

θαυμάσια ambayo G2297 ἃ alifanya G3739 ἐποίησεν, na G4160 καὶ – G2532 τοὺς watoto G3588 παῖδας – G3816 τοὺς waliopiga–kelele G3588 κράζοντας katika G2896 ἐν – G1722

τῷ hekalu G3588 ἱερῷ, na G2411 καὶ wakisema G2532 λέγοντας, Hōsanna G3004 Ὡσαννὰ kwa– G5614 τῷ mwana G3588 υἱῷ wa–Dauid G5207 Δαυίδ, walikasirika G1138 ἠγανάκτησαν, na G0023

Lakini wakati wakuu wa makuhani na waandishi walipoona maajabu aliyoyatenda, na waliposikia watoto wakipiga kelele hekaluni na kusema, “Hosana kwa Mwana wa Daudi,” walishikwa na hasira.

16 καὶ wakamwambia G2532 εἶπαν yeye G3004 αὐτῷ, Unasikia G0846 Ἀκούεις nini G0191 τί hawa G5101 οὗτοι wanasema G3778 λέγουσιν? – G3004 ὁ lakini G3588 δὲ Iēsoûs G1161

Ἰησοῦς anawaambia G2424 λέγει wao G3004 αὐτοῖς, Ndiyo G0846 Ναί, hamkusoma–kamwe G3483 οὐδέποτε kwamba G3763 ἀνέγνωτε, Kutoka G0314 ὅτι kinywani G3754

Ἐκ mwa–watoto–wachanga G1537 στόματος na G4750 νηπίων wanaonyonya G3516 καὶ umeandaa G2532 θηλαζόντων, sifa G2337 κατηρτίσω Na G2675 αἶνον? sifa G0136

Wakamwambia, “Umesikia kile kinachosemwa na hawa watu?” Yesu akawaambia, “Ndiyo! Lakini hamjawahi kusoma, 'Kutoka kwa midomo ya watoto na watoto wachanga wanyonyao mna sifa kamili?''

17 Καὶ akawaacha G2532 καταλιπὼν wao G2641 αὐτοὺς, akatoka G0846 ἐξῆλθεν nje G1831 ἔξω ya– G1854 τῆς mji G3588 πόλεως kwenda G4172 εἰς Bēthania G1519 Βηθανίαν, na G0963

καὶ akalala G2532 ηὐλίσθη huko G0835 ἐκεῖ. Asubuhi G1563

Kisha Yesu akawaacha na kwenda nje ya mji katika Bethania na kulala huko.

18 Πρωῒ lakini G4404 δὲ, akirudi G1161 ἐπανάγων katika G1877 εἰς – G1519 τὴν mji G3588 πόλιν, aliuona–njaa G4172 ἐπείνασεν, na G3983

Asubuhi alipokuwa anarudi mjini, alikuwa na njaa.

19 καὶ akaona G2532 ἰδὼν mtini G3708 συκῆν mmoja G4808 μίαν kando–ya G1520 ἐπὶ – G1909 τῆς njia G3588 ὁδοῦ, akaja G3598 ἦλθεν kwake G2064 ἐπ’ yeye G1909 αὐτήν, na G0846 καὶ hakukuta G2532

οὐδὲν kitu G3762 εὗρεν juu–yake G2147 ἐν isipokuwa G1722 αὐτῇ, majani G0846 εἰ tu G1487 μὴ na G3361 φύλλα akauambia G5444 μόνον. yeye G3440 καὶ Usiwe G2532 λέγει tena G3004 αὐτῇ, kutoka G0846

Οὐ, kwako G3756 μηκέτι tunda G3371 ἐκ na–liwe G1537 σοῦ hadi G4771 καρπὸς – G2590 γένηται, milele G1096 εἰς na G1519 τὸν ukanyauka G3588 αἰῶνα. mara G0165 καὶ – G2532

ἐξηράνθη mtini G3583 παραχρῆμα na G3916 ἡ – G3588 συκῆ. mtini G4808

Aliona mtini kandokando ya barabara. Akauendea, lakini hakupata kitu juu yake isipokuwa majani. Aliuambia, “Kusiwe na matunda kwako daima tena.” Na mara hiyo mtini ule ukanyauka.

20 καὶ walipoona G2532 ἰδόντες – G3708 οἱ wanafunzi G3588 μαθηταὶ walistaajabu G3101 ἐθαύμασαν, wakisema G2296 λέγοντες, Jinsi–gani G3004 Πῶς mara G4459 παραχρῆμα umenyauka G3916

ἐξηράνθη – G3583 ἡ mtini G3588 συκῆ? Akajibu G4808

Wanafunzi walipoona, wakastaajabu na kusema, “Imekuwaje mtini umenyauka mara moja?”

21 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν, λέγω ὑμῖν,
lakini – Iēsoûs akawaambia wao Amini ninawaambia ninyi mkiwa–na
G0611 G1161 G3588 G2424 G3004 G0846 G0281 G3004 G4771

ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
imani na msiona–shaka si tu – ya– mtini mtafanya bali hata
G1437 G2192 G4102 G2532 G3361 G1252 G3756 G3440 G3588 G3588 G4808

ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι
– mlima huu mkiuambia Ng'oka na utupwe katika – bahari
G4160 G0235 G2579 G3588 G3735 G3778 G3004 G0142 G2532 G0906

εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
itatokea na baharini itakuwa
G1519 G3588 G2281 G1096

Yesu akajibu na kuwaambia, “Kweli nawaambieni, kama mkiwa na imani na bila wasiwasi, hamtafanya kile kilichofanyika kwa huo mtini tu, lakini mtauambia hata huo mlima, `uchukuliwe na ukatupwe baharini, `na itafanyika.

22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες,
yote yoyote ambayo mtaomba katika – sala mkiamini mtapokea
G2532 G3956 G3745 G0302 G0154 G1722 G3588 G4335 G4100

λήμψεσθε.
Na
G2983

Chochote mtakachoomba kwa sala, huku mkiamini, mtapokea.”

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν. προσῆλθον αὐτῷ
alipofika yeye katika – hekalu walimkaribia yeye alipokuwa–akifundisha
G2532 G2064 G0846 G1519 G3588 G2411 G4334 G0846

διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ,
– makuhani–wakuu na – wazee wa– watu wakisema
G1321 G3588 G0749 G2532 G3588 G4245 G3588 G2992

λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς? καὶ τίς σοι ἔδωκεν
Kwa mamlaka gani hivi unafanya na nani alikupa –
G3004 G1722 G4169 G1849 G3778 G4160 G2532 G5101 G4771 G1325

τὴν ἐξουσίαν ταύτην?
mamlaka haya Akajibu
G3588 G1849 G3778

Yesu alipofika hekaluni, wakuu wa makuhani na wazee wa watu wakamjia wakati alipokuwa akifundisha na kumwuliza, “Ni kwa mamlaka gani unafanya mambo haya? Na ni nani aliyekupa mamlaka haya?”

24 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον
lakini – Iēsoûs akawaambia wao Nitawauliza ninyi nami neno moja
G0611 G1161 G3588 G2424 G3004 G0846 G2065 G4771 G2504 G3056

ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἐν ποίᾳ
ambalo mkiniambia mimi nami ninyi nitawaambia kwa mamlaka gani hivi
G1520 G3739 G1437 G3004 G1473 G2504 G4771 G2046 G1722 G4169

ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
ninafanya – ninafanya
G1849 G3778 G4160

Yesu akajibu na kuwaambia, “Nami tena nitawauliza swali moja. kama mkiniambia, nami vilevile nitawaambia ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya.

25	τὸ	βάπτισμα	τὸ	Ἰωάννου,	πόθεν	ἦν?	ἐξ	οὐρανοῦ,	ἢ	
	ubatizo	–	wa–Iōannēs	ulitoka–wapi	ni	kutoka	mbinguni	au	kutoka	
	G3588	G0908	G3588	G2491	G4159	G1510	G1537	G3772	G2228	

ἐξ	ἀνθρώπων?	οἱ	δὲ	διελογίζοντο	ἐν	ἑαυτοῖς,	λέγοντες,		
kwa–wanadamu	–	lakini	walibishana	kati–yao	wenyewe	wakisema	Tukisema		
G1537	G0444	G3588	G1161	G1260	G1722	G1438	G3004		

Ἐὰν	εἴπωμεν,	Ἐξ	ἀτατυαμβια	οὐρανοῦ,	ἐρεῖ	Kwa–nini	ἡμῖν,	basi	
Kutoka	mbinguni	G1537	atatuambia	sisi	G2046	Kwa–nini	G1473	basi	
G1437	G3004		G3772						

Διὰ	τί	οὖν	οὐκ	ἐπιστεύσατε	αὐτῷ?			
hamkumwamini	yeye	lakini	si	mlikuamini	yeye			
G1223	G5101	G3767	G3756	G4100	G0846			

Ubatizo wa Yohana- ulitoka wapi, mbinguni au kwa wanadamu?” Wakahojiana wenyewe, wakisema, tukisema, ulitoka mbinguni, `atatuambia, kwa nini hamkumwamini? `

26	ἐὰν	δὲ	εἴπωμεν,	Ἐξ	ἀνθρώπων,	φοβούμεθα	τὸν	ὄχλον;	
	tukisema	Kutoka	kwa–wanadamu	tunaogopa	–	umati	wote	kwa–maana	
	G1437	G1161	G3004	G1537	G0444	G5399	G3588	G3793	

πάντες	γὰρ	ὡς	προφήτην	ἔχουσιν	τὸν	Ἰωάννην.	
kama	nabii	wanamhesabu	–	Iōannēs	na	Yohana	
G3956	G1063	G5613	G4396	G2192	G3588	G2491	

Lakini tukisema, `ulitoka kwa wanadamu, `tunawaogopa makutano, kwa sababu wote wanamwona Yohana kama nabii.”

27	καὶ	ἀποκριθέντες	τῷ	Ἰησοῦ,	εἶπαν,	Οὐκ	οἴδαμεν.	ἔφη	αὐτοῖς
	wakajibu	–	Iēsoûs	wakasema	Hatujui	Akawaambia	wao	pia	yeye
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G3756	G1492	G5346	G0846

καὶ	αὐτός,	Οὐδὲ	ἐγὼ	λέγω	ὑμῖν,	ἐν	ποίᾳ	ἐξουσίᾳ	ταῦτα	ποιῶ.
Wala	mimi	ninawaambia	ninyi	kwa	mamlaka	gani	hivi	ninafanya	Nini	ninafanya
G2532	G0846	G3761	G1473	G3004	G4771	G1722	G4169	G1849	G3778	G4160

Kisha wakamjibu Yesu na kusema, “Hatujui” Akawaambia pia, “Wala mimi sitawaambia ni kwa mamlaka gani nafanya mambo haya.

28	Τί	δὲ	ὑμῖν	δοκεῖ?	ἄνθρωπος	εἶχεν	τέκνα	δύο,	[καὶ]	προσελθὼν
	lakini	kwenu	mnafikiri	Mtu	alikuwa–na	watoto	wawili	na	akamkaribia	–
	G5101	G1161	G4771	G1380	G0444	G2192	G5043	G1417	G2532	G4334

τῷ	πρώτῳ	εἶπεν,	Τέκνον,	ὕπαγε	σήμερον,	ἐργάζου	ἐν	τῷ	
wa–kwanza	akasema	Mtoto	nenda	leo	fanya–kazi	katika	–	shamba–la–mizabibu	
G3588	G4413	G3004	G5043	G5217	G4594	G2038	G1722	G3588	

ἀμπελῶνι.
–
G0290

Lakini mnafikiri nini? Mtu mwenye wana wawili. Akaenda kwa moja na kumwambia, `Mwanangu, nenda ukafanye kazi katika shamba la mizabibu

29	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν,	κύριε	‹Οὐ	θέλω;	ὕστερον	δὲ,	
	lakini	akajibu	akasema	bwana	Sitaki	baadaye	lakini	akajuta	akaenda	
	G3588	G1161	G0611	G3004	G2962	G3756	G2309	G5305	G1161	
	μεταμεληθεὶς›,	ἀπῆλθεν.								
	akamkaribia	akaenda								
	G3338	G0565								

leo. `Mwana akajibu na kusema, `sitakwenda, ' Lakini baadaye akabadilisha mawazo yake na akaenda.

30	προσελθὼν	δὲ	τῷ	δευτέρῳ,	εἶπεν	ὡσαύτως.	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς
	lakini	–	wa–pili	akasema	vivyo–hivyo	–	lakini	akajibu	akasema
	G4334	G1161	G3588	G1208	G3004	G5615	G3588	G1161	G0611
	εἶπεν,	ἐγώ	κύριε,	καὶ	οὐκ	ἀπῆλθεν.			
	mimi	bwana	na	hakwenda	yupi	akaenda			
	G3004	G1473	G2962	G2532	G3756	G0565			

Na Mtu yule akaenda kwa mwana wa pili na kusema kitu kilekile. Mwana huyu akajibu na kusema, `nitakwenda, bwana', lakini hakwenda.

31	τίς	ἐκ	τῶν	δύο	ἐποίησεν	τὸ	θέλημα	τοῦ	πατρός?	λέγουσιν,
	kati–ya	–	wawili	alitimiza	–	mapenzi	ya–	baba	Wanasema	–
	G5101	G1537	G3588	G1417	G4160	G3588	G2307	G3588	G3962	G3004
	Ὁ	πρῶτος.	λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι
	Wa–kwanza	Anawaambia	wao	–	Iēsoûs	Amini	ninawaambia	ninyi	kwamba	–
	G3588	G4413	G3004	G0846	G3588	G2424	G0281	G3004	G4771	G3754
	οἱ	τελῶναι	καὶ	αἱ	πόρναι	προάγουσιν	ὑμᾶς	εἰς	τὴν	
	watoza–ushuru	na	–	makahaba	wanawatangulia	ninyi	katika	–	ufalme	
	G3588	G5057	G2532	G3588	G4204	G4254	G4771	G1519	G3588	
	βασιλείαν	τοῦ	Θεοῦ.							
	wa–	Mungu	Alikuja							
	G0932	G3588	G2316							

Yupi kati ya wana wawili aliyefanya matakwa ya baba yake? Wakasema, “Mwana wa kwanza.” Yesu akawaambia, “Kweli nawaambieni, wakusanya ushuru na makahaba wataingia kwenye ufalme wa Mungu kabla yenu kuingia.

32	ἦλθεν	γὰρ	Ἰωάννης	πρὸς	ὑμᾶς	ἐν	ὁδῷ	δικαιοσύνης,	καὶ	οὐκ
	kwa–maana	Iōannēs	kwenu	kwa	njia	ya–haki	na	hamkumwamini	yeye	–
	G2064	G1063	G2491	G4314	G4771	G1722	G3598	G1343	G2532	G3756
	ἐπιστεύσατε	αὐτῷ,	οἱ	δὲ	τελῶναι	καὶ	αἱ	πόρναι	ἐπίστευσαν	
	lakini	watoza–ushuru	na	–	makahaba	walimwamini	yeye	ninyi	lakini	
	G4100	G0846	G3588	G1161	G5057	G2532	G3588	G4204	G4100	
	αὐτῷ;	ὑμεῖς	δὲ,	ἰδόντες,	οὐδὲ	μετεμελήθητε	ὕστερον	τοῦ	πιστεῦσαι	
	mlioona	wala	hamkujuta	baadaye	ili	kumwamini	yeye	Nyingine	kuamini	
	G0846	G4771	G1161	G3708	G3761	G3338	G5305	G3588	G4100	
	αὐτῷ.									
	yeye									
	G0846									

Kwa maana Yohana alikuja kwenu kwa njia iliyo nyoofu, lakini hamkumwamini, wakati wakusanya ushuru na makahaba walimwamini. Na ninyi, mlipoona hilo likitendeka, hamkuweza kutubu ili baadaye mumwamini.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε: Ἄνθρωπος ἦν, οἰκοδεσπότης, ὅστις
mfano sikieni Mtu alikuwepo mwenye–nyumba ambaye alipanda
G0243 G3850 G0191 G0444 G1510 G3617 G3748

ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν, καὶ
shamba–la–mizabibu na ukuta kwake akauzungushia na akachimba
G5452 G0290 G2532 G5418 G0846 G4060 G2532

ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον,
ndani–yake shinikizo–la–divai na akajenga mnara na akalikodisha
G3736 G1722 G0846 G3025 G2532 G3618 G4444

καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
kwa–wakulima na akasafiri wakati na– akasafiri
G2532 G1554 G0846 G1092 G2532 G0589

Sikilizeni mfano mwingine. Kulikuwa na mtu, mtu mwenye eneo kubwa la ardh. Alipanda mizabibu, akaiwekea uzio, akatengeneza na chombo cha kukamlia divai, akajenga na mnara wa walinzi, na akalikodisha kwa watunza zabibu. Kisha akaenda katika nchi nyingine.

34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς
lakini ulikaribia – wakati wa– mavuno akawatuma – watumwa
G3753 G1161 G1448 G3588 G2540 G3588 G2590 G0649 G3588

δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
wake kwa– – wakulima kupokea – mavuno yake na
G1401 G0846 G4314 G3588 G1092 G2983 G3588 G2590 G0846

Wakati wa mavuno ya mizabibu ulipokaribia, aliwatuma baadhi ya watumishi kwa wakulima wa mizabibu kuchukua mizabibu yake.

35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν
wakiwachukua – wakulima – watumwa wake mmoja kwa–kweli
G2532 G2983 G3588 G1092 G3588 G1401 G0846 G3739

μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
walimpiga mmoja lakini walimuua mmoja lakini walimpiga–mawe tena
G3303 G1194 G3739 G1161 G0615 G3739 G1161 G3036

Lakini wakulima wa zabibu wakawachukua watumishi wake, wakampiga mmoja, wakamwua mwingine, na wakampiga mmoja kwa mawe.

36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, πλείονας τῶν πρώτων,
akawatuma wengine watumwa wengi–zaidi kuliko– wa–kwanza na
G3825 G0649 G0243 G1401 G4119 G3588 G4413

καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
wakawafanyia wao vivyo–hivyo mwishowe
G2532 G4160 G0846 G5615

Kwa mara nyingine, Mmiliki aliwatuma watumishi wengine, wengi zaidi ya wale wa kwanza, lakini wakulima wa mizabibu waliwatendea vilevile.

37 ὕστερον δὲ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων,
lakini akamtuma kwao wao – mwana wake akisema Watamheshimu
G5305 G1161 G0649 G4314 G0846 G3588 G5207 G0846 G3004

Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
– mwana wangu –
G1788 G3588 G5207 G1473

Baada ya hapo bwana yule akamtuma kwao mwana wake, akisema, `'Watamheshimu mwanangu.'`

38	οἱ	δὲ	γεωργοὶ	ἰδόντες	τὸν	υἱὸν,	εἶπον	ἐν	ἑαυτοῖς,
	lakini	wakulima	walipomwona	–	mwana	walisema	kati–yao	wenyewe	Huyu
	G3588	G1161	G1092	G3708	G3588	G5207	G3004	G1722	G1438

Οὗτός	ἐστιν	ὁ	κληρονόμος;	δεῦτε,	ἀποκτείνωμεν	αὐτὸν,	καὶ	σχῶμεν	τὴν
ndiye	–	mrithi	njooni	tumuue	yeye	na	tuipate	–	urithi
G3778	G1510	G3588	G2818	G1205	G0615	G0846	G2532	G2192	G3588

κληρονομίαν	αὐτοῦ.	
wake	na	
G2817	G0846	

Lakini wakulima wa mizabibu walipomwona kijana yule, wakaambizana, `'Huyu ni mrithi, Njooni, tumuue na tumiliki urithi.'

39	καὶ	λαβόντες	αὐτὸν,	ἐξέβαλον	ἔξω	τοῦ	ἀμπελῶνος
	wakimchukua	yeye	wakamtupa	nje	ya–	shamba–la–mizabibu	na
	G2532	G2983	G0846	G1544	G1854	G3588	G0290

καὶ	ἀπέκτειναν.	
wakamuua	wakati	
G2532	G0615	

`Hivyo wakamchukua, wakamtupa nje ya shamba la mizabibu na kumwua.

40	ὅταν	οὖν	ἔλθῃ	ὁ	κύριος	τοῦ	ἀμπελῶνος,	τί
	basi	atakapokuja	–	bwana	wa–	shamba–la–mizabibu	nini	atawafanya
	G3752	G3767	G2064	G3588	G2962	G3588	G0290	G5101

ποιήσει	τοῖς	γεωργοῖς	ἐκείνοις?
–	wakulima	wale	Wanasema
G4160	G3588	G1092	G1565

Je mmliki wa shamba la mizabibu atakapokuja, atawafanya nini wakulima wa mizabibu?”

41	λέγουσιν	αὐτῷ,	Κακοὺς	κακῶς	ἀπολέσει	αὐτούς,	καὶ	τὸν
	kwake	Wabaya	vibaya	atawaangamiza	wao	na	–	shamba–la–mizabibu
	G3004	G0846	G2556	G2560	G0622	G0846	G2532	G3588

ἀμπελῶνα	ἐκδώσεται	ἄλλοις	γεωργοῖς,	οἵτινες	ἀποδώσουσιν	αὐτῷ	τοὺς	
atalipangisha	kwa–wengine	wakulima	ambao	watampa	yeye	–	mavuno	
G0290	G1554	G0243	G1092	G3748	G0591	G0846	G3588	

καρποὺς	ἐν	τοῖς	καιροῖς	αὐτῶν.	
katika	–	nyakati	zao	Anawaambia	
G2590	G1722	G3588	G2540	G0846	

Wakamwambia, “Atawaharibu hao watu waovu katika njia ya ukali zaidi, na kisha atalikodisha shamba la mizabibu kwa wakulima wengine wa mizabibu, watu ambao watalipa kwa ajili ya mizabibu itakapoiva.”

42	Λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Οὐδέποτε	ἀνέγνωτε	ἐν	ταῖς
	wao	–	Iēsoûs	Hamkusoma–kamwe	katika	–	maandiko	Jiwe
	G3004	G0846	G3588	G2424	G3763	G0314	G1722	G3588

γραφαῖς,	Λίθον	ὃν	ἀπεδοκίμασαν	οἱ	οἰκοδομοῦντες,	οὗτος	ἐγενήθη
ambalo	walikataa	–	wajenzi	hili	limekuwa	kuwa	kichwa
G1124	G3037	G3739	G0593	G3588	G3618	G3778	G1096

εἰς	κεφαλὴν	γωνίας;	παρὰ	Κυρίου	ἐγένετο	αὕτη,	καὶ	ἔστιν
cha–pembe	kutoka–kwa	Bwana	lilitokea	hili	na	ni	la–ajabu	machoni
G1519	G2776	G1137	G3844	G2962	G1096	G3778	G2532	G1510

θαυμαστὴ	ἐν	ὀφθαλμοῖς	ἡμῶν?
mwetu	kwa–sababu–hii	machoni	yetu
G2298	G1722	G3788	G1473

Yesu akawaambia, “Hamkusoma katika maandiko, 'Jiwe walilolikataa waashi limekuwa jiwe kuu la msingi. Hili lilitoka kwa Bwana, na inashangaza machoni petu?'

43	διὰ	τοῦτο	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ἀρθήσεται	ἀφ’	ὑμῶν	ἡ
	ninawaambia	ninyi	kwamba	utaondolewa	kutoka	kwenu	–	ufalme	wa–
	G1223	G3778	G3004	G4771	G3754	G0142	G0575	G4771	G3588

βασιλεία	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	δοθήσεται	ἔθνει	ποιοῦντι	τοὺς	καρποὺς	αὐτῆς.
Mungu	na	utapewa	taifa	litakalozaa	–	matunda	yake	na	wake
G0932	G3588	G2316	G2532	G1325	G1484	G4160	G3588	G2590	G0846

Hivyo nawaambieni, Ufalme wa Mungu utatwaliwa kutoka kwenu na kupewa taifa linalojali matunda yake.

44	καὶ	ὁ	πεσὼν	ἐπὶ	τὸν	λίθον	τοῦτον,	συνθλασθήσεται;	ἐφ’	ὃν
	–	aangukaye	juu–ya	–	jiwe	hili	atavunjika	juu	ambaye	lakini
	G2532	G3588	G4098	G1909	G3588	G3037	G3778	G4917	G1909	G3739

δ’	ἂν	πέσῃ,	λικμήσει	αὐτόν.
ambaye	litamwangukia	litamsaga	yeye	Na
G1161	G0302	G4098	G3039	G0846

Yeyote atakayeanguka juu ya jiwe hilo atavunjwa vipandevipande. Lakini kwa yeyote litakayemwangukia, litamsaga.”

45	Καὶ	ἀκούσαντες	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	Φαρισαῖοι	τὰς
	waliposikia	–	makuhani–wakuu	na	–	Pharisaioi	–	mifano
	G2532	G0191	G3588	G0749	G2532	G3588	G5330	G3588

παραβολὰς	αὐτοῦ,	ἔγνωσαν	ὅτι	περὶ	αὐτῶν	λέγει.
yake	walitambua	kwamba	kuhusu	wao	anasema	na
G3850	G0846	G1097	G3754	G4012	G0846	G3004

Wakuu wa makuhani na mafarisayo waliposikia mifano yake, wakaona kuwa anawazungumzia wao.

46	καὶ	ζητοῦντες	αὐτὸν	κρατῆσαι,	ἐφοβήθησαν	τοὺς	ὄχλους,	ἐπεὶ
	wakitafuta	yeye	kumkamata	waliogopa	–	makutano	kwa–sababu	kama
	G2532	G2212	G0846	G2902	G5399	G3588	G3793	G1893

εἰς	προφήτην	αὐτὸν	εἶχον.
nabii	yeye	walimhesabu	walimwona
G1519	G4396	G0846	G2192

Lakini kila walipotaka kunyosha mikono juu yake, waliogopa makutano, kwa sababu watu walimtazama kama nabii.

Chapter 22

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων,
Na akajibu – Iēsoûs tena akasema kwa mifano kwao akisema
G2532 G0611 G3588 G2424 G3825 G3004 G1722 G3850 G0846 G3004

Yesu alisema nao tena katika mifano, akisema,

2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ, βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν
Imefananishwa – ufalme wa– mbingu kama–mtu mfalme ambaye alifanya
G3666 G3588 G0932 G3588 G3772 G0444 G0935 G3748 G4160

γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
karamu–ya–harusi kwa– mwana wake
G1062 G3588 G5207 G0846

“Ufalme wa mbinguni unafanana na mfalme aliyeandaa sherehe ya harusi ya mwanawe.

3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς –
na akawatuma – watumwa wake kuwakaribisha waliokuwa walioalikwa kwenye –
G2532 G0649 G3588 G1401 G0846 G2564 G3588 G2564 G1519 G3588

γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
harusi, na hawakutaka kuja tena
G1062 G2532 G3756 G2309 G2064

Akawatuma watumishi wake kuwakaribisha waliokuwa wamealikwa kuja katika sherehe ya harusi, lakini hawakufika.

4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις,
akawatuma wengine watumwa, akisema, Waambieni – walioalikwa Tazama
G3825 G0649 G0243 G1401 G3004 G3004 G3588 G2564

Ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
– chakula–changu–cha–mchana changu nimeandaa – ng'ombe–dume wangu
G3708 G3588 G0712 G1473 G2090 G3588 G5022

μου, καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα; δεῦτε
na – wanyama–walionona wamechinjwa na yote tayari njooni kwenye
G1473 G2532 G3588 G4619 G2380 G2532 G3956 G2092 G1205

εἰς τοὺς γάμους.
– harusi –
G1519 G3588 G1062

Mfalme aliwatuma tena watumishi wengine, akisema. “Waambieni wote walioalikwa, Angalieni, nimeandaa chakula. Fahali na ndama wangu wanono wamechinjwa, na mambo yote yako tayari, Njoni katika sherehe ya harusi.”

5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον
lakini wakipuuza wakaenda mmoja kwa–kweli kwenye – lake shamba
G3588 G1161 G0272 G0565 G3739 G3303 G1519 G3588 G2398

ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ.
mmoja lakini kwenye – biashara yake –
G0068 G3739 G1161 G1909 G3588 G1711 G0846

Lakini watu hao hawakuzingatia kwa dhati mwaliko wake. Baadhi walirejea katika mashamba yao, na wengine walirudi katika sehemu zao za biashara.

6 οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν
lakini waliobaki wakiwakamata – watumwa wake waliwadhulumu na
G3588 G1161 G3062 G2902 G3588 G1401 G0846 G5195

καὶ ἀπέκτειναν.
wakawaua –
G2532 G0615

Wengine waliwainukia watumishi wa mfalme na kuwadharirisha na kuwaua.

7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα
lakini mfalme alikasirika na akituma – majeshi yake
G3588 G1161 G0935 G3710 G2532 G3992 G3588 G4753

αὐτοῦ, ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν
aliwaangamiza – wauaji wale na – mji wao kwa moto.
G0846 G0622 G3588 G5406 G1565 G2532 G3588 G4172 G0846

ἐνέπρησεν.
ndipo
G1714

Lakini mfalme alikasirika. Alituma jeshi lake, akawaua wale wauaji na kuuteketeza mji wao kwa moto.

8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν,
anawaambia – watumwa wake – kwa-kweli harusi tayari ni –
G5119 G3004 G3588 G1401 G0846 G3588 G3303 G1062 G2092 G1510

οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι;
lakini walioalikwa hawakuwa wanaostahili basi wanastahili
G3588 G1161 G2564 G3756 G1510 G0514

Kisha aliwaambia watumishi wake, “Harusi iko tayari, lakini walioalikwa hawakustahili.

9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους
nendeni kwenye – makutano-ya-njia wa- njia na wowote ambao
G4198 G3767 G1909 G3588 G1327 G3588 G3598 G2532 G3745

ἐὰν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.
mtawakuta waalikeni kwenye – harusi na
G1437 G2147 G2564 G1519 G3588 G1062

Kwa hiyo nendeni kwenye makutano ya njia kuu, waalikeni watu wengi kadri iwezekanavyo waje kwenye sherehe ya harusi.”

10 καὶ ἐξελθόντες, οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον
wakatoka – watumwa wale kwenye – njia wakawakusanya wote
G2532 G1831 G3588 G1401 G1565 G1519 G3588 G3598 G4863

πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς; καὶ ἐπλήσθη ὁ
ambao waliwakuta wabaya pamoja-na na wema na ikajaa – harusi
G3956 G3739 G2147 G4190 G5037 G2532 G0018 G2532 G4130 G3588

γάμος ἀνακειμένων.
walioketi-mezani alipoingia
G1062 G0345

Watumishi walienda njia kuu na kuwakaribisha watu wowote waliowaona, wema na wabaya. Hivyo ukumbi wa harusi ulijaa wageni.

11	εἰσελθὼν	δὲ	ὁ	βασιλεὺς	θεάσασθαι	τοὺς	ἀνακειμένους,	εἶδεν	
	lakini	–	mfalme	kuwaangalia	–	walioketi–mezani	aliiona	huko	
	G1525	G1161	G3588	G0935	G2300	G3588	G0345	G3708	

ἐκεῖ	ἄνθρωπον	οὐκ	ἐνδεδυμένον	ἔνδυμα	γάμου;	
mtu	asiyevaa	vazi	la–harusi	na	harusi	
G1563	G0444	G3756	G1746	G1742	G1062	

Lakini mfalme alipoingia kuwatazama wageni, alimuona mtu mmoja ambaye hakuvaa vazi rasmi la harusi!

12	καὶ	λέγει	αὐτῷ,	Ἑταῖρε,	πῶς	εἰσῆλθες	ὧδε	μὴ	ἔχων	ἔνδυμα
	anasema	kwake	Rafiki	jinsi–gani	uliingia	hapa	bila	kuwa–na	vazi	la–harusi
	G2532	G3004	G0846	G2083	G4459	G1525	G5602	G3361	G2192	G1742

γάμου?	ὁ	δὲ	ἐφιμώθη.
–	lakini	alinyamaza	ndipo
G1062	G3588	G1161	G5392

Mfalme alimwuliza, 'Rafiki, ulipataje kufika hapa ndani bila vazi la harusi?' Na mtu huyo hakujibu chochote.

13	τότε	ὁ	βασιλεὺς	εἶπεν	τοῖς	διακόνοις,	Δήσαντες	αὐτοῦ,	πόδας
	–	mfalme	akawaambia	–	watumishi	Mkimfunga	wake	miguu	na
	G5119	G3588	G0935	G3004	G3588	G1249	G1210	G0846	G4228

καὶ	χεῖρας,	ἐκβάλετε	αὐτὸν	εἰς	τὸ	σκότος	τὸ	ἐξώτερον;	ἐκεῖ
mikono	mtupeni	yeye	katika	–	giza	–	la–nje	huko	kutakuwa
G2532	G5495	G1544	G0846	G1519	G3588	G4655	G3588	G1857	G1563

ἔσται	ὁ	κλαυθμὸς	καὶ	ὁ	βρυγμὸς	τῶν	ὀδόντων.	
–	kilio	na	–	kusaga	kwa–	meno	Wengi	
G1510	G3588	G2805	G2532	G3588	G1030	G3588	G3599	

Ndipo mfalme alipowaambia watumishi wake, “Mfungeni mtu huyu mikono na miguu na mtupeni nje katika giza, huko ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.

14	Πολλοὶ	γάρ	εἰσιν	κλητοί,	ὀλίγοι	δὲ	ἐκλεκτοί.
	kwa–maana	ni	walioitwa	wachache	lakini	wateule	Ndipo
	G4183	G1063	G1510	G2822	G3641	G1161	G1588

Kwa kuwa watu wengi wanaitwa, lakini wateule ni wachache.”

15	Τότε	πορευθέντες,	οἱ	Φαρισαῖοι	συμβούλιον	ἔλαβον	ὅπως	αὐτὸν
	wakaenda	–	Pharisaioi	shauri	wakashauriana	jinsi	yeye	wamtege
	G5119	G4198	G3588	G5330	G4824	G2983	G3704	G0846

παγιδεύσωσιν	ἐν	λόγῳ.	
kwa	neno	na	
G3802	G1722	G3056	

Ndipo Mafarisayo waliondoka na kupanga jinsi ya kumkamata Yesu katika maneno yake mwenyewe.

16 καὶ wanatuma G2532 ἀποστέλλουσιν kwake G0649 αὐτῷ – G0846 τοὺς wanafunzi G3588 μαθητὰς wao G3101 αὐτῶν, pamoja-na G0846 μετὰ – G3326 τῶν Hērōdianoi G3588

Ἡρῳδιανῶν, wakisema G2265 λέγοντες, Mwalimu G3004 Διδάσκαλε, tunajua G1320 οἴδαμεν kwamba G1492 ὅτι wa-kweli G3754 ἀληθὴς wewe G0227 εἶ, na G1510 καὶ – G2532 τὴν njia G3588 ὁδὸν ya- G3598

τοῦ Mungu G3588 Θεοῦ kwa G2316 ἐν ukweli G1722 ἀληθείᾳ unafundisha G0225 διδάσκεις, na G1321 καὶ hujali G2532 οὐ wewe G3756 μέλει kuhusu G3199 σοι mtu-yeyote G4771 περὶ si G4012

οὐδενός, kwa-maana G3762 οὐ unaangalia G3756 γὰρ kwa G1063 βλέπεις uso G0991 εἰς wa-watu G1519 πρόσωπον tuambie G4383 ἀνθρώπων; binadamu G0444

Ndipo walipowatuma wanafunzi wao pamoja na Maherode. Na walimwambia Yesu, “Mwalimu, tunajua kuwa wewe ni mtu wa kweli, na kwamba unafundisha matakwa ya Mungu katika ukweli. Haujali maoni ya mtu mwingine na hauoneshi upendeleo kwa watu.

17 εἰπὸν basi G3004 οὖν sisi G3767 ἡμῖν, nini G1473 τί wewe G5101 σοι unafikiri G4771 δοκεῖ? ni-halali G1380 ἔξεστιν kutoa G1832 δοῦναι kodi G1325 κῆνσον kwa-Kaisar G2778 Καίσαρι, au G2541 ἢ la G2228

οὔ? Akijua G3756

Kwa hiyo tuambie, unafikiri nini? Je, ni sahihi kisheria kulipa kodi kwa Kaisari au hapana?”

18 γνοὺς lakini G1097 δὲ – G1161 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς – G2424 τὴν uovu G3588 πονηρίαν wao G4189 αὐτῶν, akasema G0846 εἶπεν, Kwa-nini G3004 Τί mimi G5101 με mnanijaribu G1473

πειράζετε, wanafiki G3985 ὑποκριταί? nionyesheni G5273

Yesu alifahamu uovu wao na akasema, “Kwa nini mnanijaribu, enyi wanafiki?

19 ἐπιδείξατέ mimi G1925 μοι – G1473 τὸ sarafu G3588 νόμισμα ya- G3546 τοῦ kodi G3588 κήνσου. – G2778 οἱ lakini G3588 δὲ walimleta G1161 προσήνεγκαν kwake G4374 αὐτῷ dinari G0846

δηνάριον. na G1220

Nionesheni pesa itumikayo kulipia kodi.” Ndipo wakamletea dinari.

20 καὶ anawaambia G2532 λέγει wao G3004 αὐτοῖς, Hii G0846 Τίνος – G5101 ἡ sanamu G3588 εἰκὼν ni-ya-nani G1504 αὕτη? na G3778 καὶ – G2532 ἡ maandishi G3588

ἐπιγραφή? Wanasema G1923

Yesu akawauliza, “Sura na jina hili ni vya nani?”

21	λέγουσιν	‹αὐτῷ›,	Καίσαρος.	τότε	λέγει	αὐτοῖς,	Ἀπόδοτε	οὖν	τὰ
	kwake	Ya-Kaisar	ndipo	anawaambia	wao	Mpeni	basi	–	ya-Kaisar
	G3004	G0846	G2541	G5119	G3004	G0846	G0591	G3767	G3588

Καίσαρος	Καίσαρι,	καὶ	τὰ	τοῦ	Θεοῦ	τῷ	Θεῷ.
kwa-Kaisar	na	–	ya-	Mungu	kwa-	Mungu	na
G2541	G2541	G2532	G3588	G3588	G2316	G3588	G2316

Wakamjibu, “Vya Kaisari.” Ndipo Yesu akawaambia, “Mpeni Kaisari vitu vilivyo vyake na vya Mungu mpeni Mungu.”

22	καὶ	ἀκούσαντες	ἐθαύμασαν;	καὶ	ἀφέντες	αὐτὸν	ἀπῆλθαν.
	waliposikia	walistaajabu	na	wakamwacha	yeye	wakaenda	Katika
	G2532	G0191	G2296	G2532	G0863	G0846	G0565

Waliposikia hivyo walishangaa. Kisha walimwacha na kwenda zao.

23	Ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ἡμέρᾳ	προσῆλθον	αὐτῷ	Σαδδουκαῖοι,	λέγοντες	μὴ
	ile	–	siku	walimkaribia	yeye	Saddoukaioi	wakisema	hakuna	kuwa
	G1722	G1565	G3588	G2250	G4334	G0846	G4523	G3004	G3361

εἶναι	ἀνάστασιν,	καὶ	ἐπηρώτησαν	αὐτὸν,
ufufuo	na	wakamwuliza	yeye	wakisema
G1510	G0386	G2532	G1905	G0846

Siku hiyo baadhi ya Masadukayo walikuja kwa Yesu, wale wasemao kuwa hakuna ufufuo wa wafu. Wakamwuliza,

24	λέγοντες,	Διδάσκαλε,	Μωϋσῆς	εἶπεν,	Ἐάν	τις	ἀποθάνῃ	μὴ	ἔχων
	Mwalimu	Mōusēs	alisema	Ikiwa	mtu-yeyote	atakufa	bila	kuwa-na	watoto
	G3004	G1320	G3475	G3004	G1437	G5100	G0599	G3361	G2192

τέκνα,	ἐπιγαμβρεύσει	ὁ	ἀδελφὸς	αὐτοῦ	τὴν	γυναῖκα	αὐτοῦ,	καὶ
atamwoa	–	ndugu	yake	–	mke	wake	na	atamwinulia
G5043	G1918	G3588	G0080	G0846	G3588	G1135	G0846	G2532

ἀναστήσει	σπέρμα	τῷ	ἀδελφῷ	αὐτοῦ.
uzao	–	ndugu	yake	walikuwepo
G0450	G4690	G3588	G0080	G0846

wakisema, “Mwalimu, Musa alisema, Ikiwa mtu amefariki bila kuzaa watoto, ndugu yake na amrithi huyo mwanamke na ampatie mtoto kwa ajili ya ndugu yake.

25	ἦσαν	δὲ	παρ’	ἡμῖν	ἑπτὰ	ἀδελφοί;	καὶ	ὁ	πρῶτος,	γήμας,
	lakini	kwetu	saba	ndugu	na	–	wa-kwanza	akaoa	akafa	na
	G1510	G1161	G3844	G1473	G2033	G0080	G2532	G3588	G4413	G1060

ἐτελεύτησεν,	καὶ	μὴ	ἔχων	σπέρμα,	ἀφῆκεν	τὴν	γυναῖκα	αὐτοῦ	τῷ
bila	kuwa-na	uzao	akamwachia	–	mke	wake	–	ndugu	yake
G5053	G2532	G3361	G2192	G4690	G0863	G3588	G1135	G0846	G3588

ἀδελφῷ	αὐτοῦ.
vivyo-hivyo	yake
G0080	G0846

Walikuwapo ndugu saba. Wa kwanza alioa na kisha akafariki bila kuzaa watoto. Akamwachia mke nduguye.

26	ὁμοίως	καὶ	ὁ	δεύτερος,	καὶ	ὁ	τρίτος,	ἕως	τῶν	ἑπτά.
	pia	–	wa-pili	na	–	wa-tatu	hadi	–	saba	mwishowe
	G3668	G2532	G3588	G1208	G2532	G3588	G5154	G2193	G3588	G2033

Kisha ndugu yake wa pili naye akafanya vivyo hivyo, kisha yule wa tatu, ikawa hivyo hadi kwa yule wa saba.

27	ὕστερον	δὲ	πάντων,	ἀπέθανεν	ἡ	γυνή.	
	lakini	wa-wote	akafa	–	mke	katika	
	G5305	G1161	G3956	G0599	G3588	G1135	

Baada ya kufanya hivyo wote, yule mwanamke naye alifariki.

28	ἐν	τῇ	ἀναστάσει,	οὖν,	τίνος	τῶν	ἑπτὰ	ἔσται	γυνή?	πάντες
	–	ufufuo	basi	wa-nani	kati-ya-	saba	atakuwa	mke	wote	kwa-maana
	G1722	G3588	G0386	G3767	G5101	G3588	G2033	G1510	G1135	G3956

γὰρ	ἔσχον	αὐτήν.
walimwoa	yeye	Akajibu
G1063	G2192	G0846

Sasa katika ufufuo huyo mwanamke atakuwa mke wa nani katika ndugu hao saba? Kwa sababu wote walimuoa.”

29	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Πλανᾶσθε,	μὴ	εἰδότες
	lakini	–	Iēsoûs	akawaambia	wao	Mnapotea	msijua	–	maandiko
	G0611	G1161	G3588	G2424	G3004	G0846	G4105	G3361	G1492

τὰς	γραφὰς,	μηδὲ	τὴν	δύναμιν	τοῦ	Θεοῦ.	
wala	–	nguvu	ya-	Mungu	katika	Mungu	
G3588	G1124	G3366	G3588	G1411	G3588	G2316	

Lakina Yesu aliwajibu na kuwaambia, “Mnakosea, kwa sababu hamjui Maandiko wala nguvu za Mungu.

30	ἐν	γὰρ	τῇ	ἀναστάσει,	οὔτε	γαμοῦσιν,	οὔτε	γαμίζονται,	ἀλλ’
	kwa-maana	–	ufufuo	wala	hawaoi	wala	hawaozwi	bali	kama
	G1722	G1063	G3588	G0386	G3777	G1060	G3777	G1061	G0235

ὡς	ἄγγελοι	‹θεοῦ›	ἐν	τῷ	οὐρανῷ	εἰσιν.	
malaika	wa-Mungu	katika	–	mbingu	wako	kuhusu	
G5613	G0032	G2316	G1722	G3588	G3772	G1510	

Kwa kuwa katika ufufuo, watu hawaoi wala kuolewa. Badala yake watu huwa kama malaika huko mbinguni.

31	περὶ	δὲ	τῆς	ἀναστάσεως	τῶν	νεκρῶν,	οὐκ	ἀνέγνωτε	τὸ	ῥηθὲν
	lakini	–	ufufuo	wa-	wafu	hamkusoma	–	lililosemwa	kwenu	na
	G4012	G1161	G3588	G0386	G3588	G3498	G3756	G0314	G3588	G2046

ὑμῖν	ὑπὸ	τοῦ	Θεοῦ,	λέγοντος,	
–	Mungu	akisema	Mimi	akasema	
G4771	G5259	G3588	G2316	G3004	

Lakini kuhusu ufufuo wa wafu, hamjawahi kusoma kile ambacho Mungu alikisema kwenu, akisema,

32	Ἐγώ	εἰμι	ὁ	Θεὸς	Ἀβραὰμ	καὶ	ὁ	Θεὸς	Ἰσαὰκ	καὶ	ὁ
	ndimi	–	Mungu	wa-Abraam	na	–	Mungu	wa-Isaak	na	–	Mungu
	G1473	G1510	G3588	G2316	G0011	G2532	G3588	G2316	G2464	G2532	G3588

Θεὸς	Ἰακώβ?	οὐκ	ἔστιν	ὁ	Θεὸς	νεκρῶν,	ἀλλὰ	ζώντων.	
wa-Iakōb	si	ni	–	Mungu	wa-wafu	bali	wa-walio-hai	na	
G2316	G2384	G3756	G1510	G3588	G2316	G3498	G0235	G2198	

Mimi ni Mungu wa Ibrahimu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo? Mungu si Mungu wa wafu, bali ni Mungu wa walio hai.”

33	καὶ	ἀκούσαντες,	οἱ	ὄχλοι	ἐξεπλήσσοντο	ἐπὶ	τῇ	
	waliposikia	–	makutano	walishangazwa	kwa	–	mafundisho	
	G2532	G0191	G3588	G3793	G1605	G1909	G3588	

διδαχῇ	αὐτοῦ.	
yake	–	
G1322	G0846	

Wakati kusanyiko waliposikia hili, waliyashangaa mafundisho yake.

34	Οἱ	δὲ	Φαρισαῖοι,	ἀκούσαντες	ὅτι	ἐφίμωσεν	τοὺς	
	Lakini	Pharisaioi	waliposikia	kwamba	aliwanyamazisha	–	Saddoukaioi	
	G3588	G1161	G5330	G0191	G3754	G5392	G3588	

Σαδδουκαίους,	συνήχθησαν	ἐπὶ	τὸ	αὐτό,	
walikusanyika	pamoja	–	yeye	na	
G4523	G4863	G1909	G3588	G0846	

Lakini Mafarisayo waliposikia kuwa Yesu amewanyamazisha Masadukayo, walijikusanya wao wenyewe kwa pamoja.

35	καὶ	ἐπηρώτησεν	εἷς	ἐξ	αὐτῶν,	νομικὸς,	πειράζων	αὐτόν,
	akauliza	mmoja	kati–yao	wao	mwanasheria	akimjaribu	yeye	Mwalimu
	G2532	G1905	G1520	G1537	G0846	G3544	G3985	G0846

Mmoja wao, akiwa mwana sheria, alimwuliza swali kwa kumjaribu.

36	Διδάσκαλε,	ποία	ἐντολὴ	μεγάλη	ἐν	τῷ	νόμῳ?
	amri	ipi	kubwa	katika	–	sheria	–
	G1320	G4169	G1785	G3173	G1722	G3588	G3551

“Mwalimu, ni amri ipi iliyo kuu kuliko zote katika sheria?”

37	ὁ	δὲ	ἔφη	αὐτῷ,	Ἀγαπήσεις	κύριον	τὸν	Θεόν	σου	ἐν	ὅλῃ	
	lakini	akamwambia	yeye	Mpende	Bwana	–	Mungu	wako	kwa	yote	–	
	G3588	G1161	G5346	G0846	G0025	G2962	G3588	G2316	G4771	G1722	G3650	

τῇ	καρδίᾳ	σου,	καὶ	ἐν	ὅλῃ	τῇ	ψυχῇ	σου,	καὶ	ἐν	ὅλῃ	τῇ
moyo	wako	na	kwa	yote	–	nafsi	yako	na	kwa	yote	–	akili
G3588	G2588	G4771	G2532	G1722	G3650	G3588	G5590	G4771	G2532	G1722	G3650	G3588

διανοίᾳ	σου.	
yako	hii	
G1271	G4771	

Yesu akamjibu, “Lazima umpende Bwana kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote.

38	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	μεγάλη	καὶ	πρώτη	ἐντολή.
	ndiyo	–	kubwa	na	ya–kwanza	amri	ya–pili
	G3778	G1510	G3588	G3173	G2532	G4413	G1785

Hii ndiyo amri iliyo kuu na ya kwanza.

39	δευτέρα	‹δὲ›	ὁμοία	αὐτῇ:	Ἀγαπήσεις	τὸν	πλησίον	σου	ὡς
	lakini	inafanana	nayo	Mpende	–	jirani	yako	kama	nafsi–yako
	G1208	G1161	G3664	G0846	G0025	G3588	G4139	G4771	G5613

σεαυτόν.
katika
G4572

Na ya pili inafanana na hiyo- Ni lazima kumpenda jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe.

40

ἐν	ταύταις	ταῖς	δυσὶν	ἐντολαῖς,	ὅλος	ὁ	νόμος	κρέμαται,	καὶ	
hizi	–	mbili	amri	yote	–	sheria	inategemea	na	–	
G1722	G3778	G3588	G1417	G1785	G3650	G3588	G3551	G2910	G2532	

οἱ	προφῆται.
manabii	Walipokusanyika
G3588	G4396

Sheria zote na Manabii hutegemea amri hizi mbili.”

41

Συνηγμένων	δὲ	τῶν	Φαρισαίων,	ἐπηρώτησεν	αὐτοὺς	ὁ	Ἰησοῦς,	
lakini	–	Pharisaioi	akawauliza	wao	–	Iēsoûs	akisema	
G4863	G1161	G3588	G5330	G1905	G0846	G3588	G2424	

Na Mafarisayo walipokuwa bado wamejikusanya pamoja, Yesu aliwauliza swali.

42

λέγων,	Τί	ὑμῖν	δοκεῖ	περὶ	τοῦ	Χριστοῦ?	τίνος	υἱός	ἐστιν?
Mnafikiri	nini	ninyi	mnafikiri	kuhusu	–	Christos	ni–mwana	wa–nani	ni
G3004	G5101	G4771	G1380	G4012	G3588	G5547	G5101	G5207	G1510

λέγουσιν	αὐτῷ,	Τοῦ	Δαυίδ.
Wanasema	kwake	Wa–	Dauid
G3004	G0846	G3588	G1138

Akisema, “J! e, Mwafikiri nini juu ya Kristo? Yeye ni Mwana wa nani?” Nao wakamjibu, “Ni mwana wa Daudi.”

43

λέγει	αὐτοῖς,	Πῶς	οὖν,	Δαυὶδ	ἐν	Πνεύματι	καλεῖ	αὐτὸν	Κύριον,	λέγων,
wao	Jinsi–gani	basi	Dauid	kwa	Roho	anamwita	yeye	Bwana	akisema	Alisema
G3004	G0846	G4459	G3767	G1138	G1722	G4151	G2564	G0846	G2962	G3004

Yesu akawajibu, “Ni kwa namna gani Daudi katika Roho anamwita Bwana, akisema,

44

Εἶπεν	Κύριος	τῷ	Κυρίῳ	μου,	Κάθου	ἐκ	δεξιῶν	μου,	ἕως	ἂν
Bwana	kwa–	Bwana	wangu	Keti	kutoka	kulia	kwangu	hadi	ambaye	niwaweke
G3004	G2962	G3588	G2962	G1473	G2521	G1537	G1188	G1473	G2193	G0302

θῶ	τοὺς	ἐχθρούς	σου	ὑποκάτω	τῶν	ποδῶν	σου.	
–	adui	zako	chini–ya	–	miguu	yako	ikiwa	
G5087	G3588	G2190	G4771	G5270	G3588	G4228	G4771	

'Bwana alimwambia Bwana wangu, “Kaa mkono wangu wa kuume, hadi nitakapowafanya maadui zako wawekwe chini ya miguu yako.”'?”

45

εἰ	οὖν,	Δαυὶδ	καλεῖ	αὐτὸν	Κύριον,	πῶς	υἱὸς	αὐτοῦ	ἐστιν?
basi	Dauid	anamwita	yeye	Bwana	jinsi–gani	mwana	wake	ni	na
G1487	G3767	G1138	G2564	G0846	G2962	G4459	G5207	G0846	G1510

Kama Daudi anamwita Kristo “Bwana,” jinsi gani atakuwa mtoto wake?”

46

καὶ	οὐδεὶς	ἐδύνατο	ἀποκριθῆναι	αὐτῷ	λόγον,	οὐδὲ	ἐτόλμησέν	τις	
hakuna–mtu	aliweza	kumjibu	yeye	neno	wala	alithubutu	mtu–yeyote	tangu	
G2532	G3762	G1410	G0611	G0846	G3056	G3761	G5111	G5100	

ἀπ’	ἐκείνης	τῆς	ἡμέρας	ἐπερωτῆσαι	αὐτὸν	οὐκέτι.
ile	–	siku	kumwuliza	yeye	tena	tena
G0575	G1565	G3588	G2250	G1905	G0846	G3765

Hakuna aliyeweza kumjibu neno tena, na hakuna aliyethubutu tena kumwuliza maswali zaidi tangu siku hiyo na kuendelea.

Chapter 23

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Ndipo – Iēsoûs akawaambia – makutano na – wanafunzi wake
G5119 G3588 G2424 G2980 G3588 G3793 G2532 G3588 G3101 G0846

Baadaye aliongea na umati wa watu na wanafunzi wake. Akasema,

2 λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ
akisema Juu–ya – kiti–cha–Mōusēs wameketi – waandishi na –
G3004 G1909 G3588 G3475 G2515 G2523 G3588 G1122 G2532

οἱ Φαρισαῖοι;
Pharisaioi yote
G3588 G5330

“Waandishi na Mafarisayo wanakalia kiti cha Musa.

3 πάντα οὖν, ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε, καὶ τηρεῖτε.
basi wowote ambayo watawaambia ninyi fanyeni na shikeni kwa
G3956 G3767 G3745 G1437 G3004 G4771 G4160 G2532 G5083

κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν, μὴ ποιεῖτε. λέγουσιν γὰρ,
lakini – matendo yao msifanye wanasema kwa–maana na hawafanyi
G2596 G1161 G3588 G2041 G0846 G3361 G4160 G3004 G1063

καὶ οὐ ποιοῦσιν.
wanafunga si wanafanya
G2532 G3756 G4160

Kwa hiyo chochote wanacho waamuru kufanya, fanyeni huku mkiwachunguza. Lakini msije mkaiga matendo yao, kwa sababu wao hutamka mambo wasiyoyafanya.

4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα [καὶ magumu–kubeba na wanaweka
lakini mizigo mizito na G2532 G1419 G2532
G1195 G1161 G5413 G0926

ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων; αὐτοὶ δὲ, τῷ δακτύλῳ
juu–ya – mabega ya– watu wao lakini kwa– kidole chao
G2007 G1909 G3588 G5606 G3588 G0444 G0846 G1161 G3588 G1147

αὐτῶν, οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά.
hawataki kuisogeza hiyo yote hayo
G0846 G3756 G2309 G2795 G0846

Kweli, wao hufunga mizigo mizito ambayo ni vigumu kuibeba, na kisha huwabebesha watu mabegani mwao. Lakini wao wenyewe hawasogezi hata kidole kuibeba.

5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν, ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς
lakini – matendo yao wanafanya kwa–ajili–ya – kuonekana na– watu
G3956 G1161 G3588 G2041 G0846 G4160 G4314 G3588 G2300 G3588

ἀνθρώπους. πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσιν
wanapanua kwa–maana – tepe–zao zao na wanarefusha –
G0444 G4115 G1063 G3588 G5440 G0846 G2532 G3170

τὰ κράσπεδα.
pindo wanapenda
G3588 G2899

Matendo yao yote, huyafanya ili watazamwe na watu. Kwa sababu wao hupanua masanduku yao na huongeza ukubwa wa mapindo ya mavazi yao.

6	φιλοῦσιν	δὲ	τὴν	πρωτοκλισίαν	ἐν	τοῖς	δείπνοις,	καὶ	
	lakini	–	nafasi–za–heshima	katika	–	karamu	na	–	
	G5368	G1161	G3588	G4411	G1722	G3588	G1173	G2532	

τὰς	πρωτοκαθεδρίας	ἐν	ταῖς	συναγωγαῖς,	
viti–vya–mbele	katika	–	masinagogi	na	
G3588	G4410	G1722	G3588	G4864	

Wao hupendelea kukaa maeneo ya kifahari katika sherehe na katika viti vya heshima ndani ya masinagogi,

7	καὶ	τοὺς	ἀσπασμοὺς	ἐν	ταῖς	ἀγοραῖς,	καὶ	καλεῖσθαι	ὑπὸ	τῶν
	–	salamu	katika	–	masoko	na	kuitwa	na	–	watu
	G2532	G3588	G0783	G1722	G3588	G0058	G2532	G2564	G5259	G3588

ἀνθρώπων,	Ῥαββί.
Rhabbi	ninyi
G0444	G4461

na kusalimiwa kwa heshima maeneo ya sokoni, na kuitwa “Walimu” na watu.

8	ὑμεῖς	δὲ	μὴ	κληθῆτε	Ῥαββί;	εἷς	γάρ	ἐστιν	ὑμῶν	ὁ
	lakini	msiitwe	Rhabbi	mmoja	kwa–maana	ni	wenu	–	mwalimu	wote
	G4771	G1161	G3361	G2564	G4461	G1520	G1063	G1510	G4771	G3588

διδάσκαλος,	πάντες	δὲ	ὑμεῖς	ἀδελφοί	ἐστε.
lakini	ninyi	ndugu	ninyi	na	ninyi–ni
G1320	G3956	G1161	G4771	G0080	G1510

Lakini ninyi hampaswi kuitwa “Walimu,” Kwa kuwa mnaye Mwalimu mmoja, na ninyi wote ni ndugu.

9	καὶ	πατέρα	μὴ	καλέσητε	ὑμῶν	ἐπὶ	τῆς	γῆς;	εἷς	γάρ	ἐστιν
	baba	msiite	wenu	juu–ya	–	dunia	mmoja	kwa–maana	ni	wenu	–
	G2532	G3962	G3361	G2564	G4771	G1909	G3588	G1093	G1520	G1063	G1510

ὑμῶν	ὁ	Πατὴρ,	ὁ	οὐράνιος.	
Baba	–	wa–mbinguni	wala	wa–mbinguni	
G4771	G3588	G3962	G3588	G3770	

Msimuite mtu yeyote hapa duniani kuwa baba yenu, kwa kuwa mnaye Baba mmoja tu, naye yuko mbinguni.

10	μηδὲ	κληθῆτε	καθηγηταί;	ὅτι	καθηγητὴς	ὑμῶν	ἐστιν	εἷς,	ὁ
	msiitwe	viongozi	kwa–sababu	kiongozi	wenu	ni	mmoja	–	Christos
	G3366	G2564	G2519	G3754	G2519	G4771	G1510	G1520	G3588

Χριστός.
–
G5547

Wala msije kuitwa 'walimu,' kwa kuwa mnaye Mwalimu mmoja tu, yaani Kristo.

11	ὁ	δὲ	μείζων	ὑμῶν	ἔσται	ὑμῶν	διάκονος.
	lakini	mkubwa–zaidi	wenu	atakuwa	wenu	mtumishi	yeyote
	G3588	G1161	G3173	G4771	G1510	G4771	G1249

Bali aliye mkubwa miongoni mwenu atakuwa mtumishi wenu.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται; καὶ ὅστις
lakini atakayejikweza mwenyewe atashushwa na yeyote atakayejinyenyekeza
G3748 G1161 G5312 G1438 G5013 G2532 G3748

ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.
mwenyewe atakwezwa Ole
G5013 G1438 G5312

Yeyote ajiinuae atashushwa. Na yeyote anaye jishusha atainuliwa.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί! ὅτι
lakini wenu waandishi na Pharisaioi wanafiki kwa-sababu mnaufunga
G3759 G1161 G4771 G1122 G2532 G5330 G5273 G3754

κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων; ὑμεῖς
– ufalme wa- mbingu mbele-ya – watu ninyi kwa-maana
G2808 G3588 G0932 G3588 G3772 G1715 G3588 G0444 G4771

γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
hamwingii wala – wanaoingia hamwachi waingie Ole kuingia
G1063 G3756 G1525 G3761 G3588 G1525 G0863 G1525

Lakini ole wenu waandishi na Mafarisayo, wanafiki! Mnawafungia watu ufalme wa mbinguni. Nanyi hamwezi kuuingia, na hamwaruhusu wanaoingia kufanya hivyo.

14 {Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί! ὅτι κατεσθίετε
wenu waandishi na Pharisaioi wanafiki kwa-sababu mnakula –
G3759 G4771 G1122 G2532 G5330 G5273 G3754 G2719

τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι.
nyumba za- wajane na kwa-kisingizio kwa-muda-mrefu mkisali kwa-sababu-hii
G3588 G3614 G3588 G5503 G2532 G4392 G3117 G4336

διὰ τοῦτο, λήψεσθε περισσότερον κρίμα}.
hukumu mtapokea zaidi Ole hukumu
G1223 G3778 G2983 G4053 G2917

(Zingatia: Msitari wa 14 hauonekani katika nakala bora za kale. Baadhi ya nakala huongeza msitari huu baada ya msitari wa 12. Msitari wa 14 “Ole wenu wandishi na Mafarisayo wanafiki! Kwa kuwa mnawameza wajane”).

15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί! ὅτι περιάγετε
wenu waandishi na Pharisaioi wanafiki kwa-sababu mnazunguka –
G3759 G4771 G1122 G2532 G5330 G5273 G3754 G4013

τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ
bahari na – nchi-kavu kufanya mmoja mwongofu na anapokuwa
G3588 G2281 G2532 G3588 G3584 G4160 G1520 G4339 G2532

ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
mnamfanya yeye mwana wa-gehenna mara-mbili-zaidi kuliko-ninyi Ole yenu
G3752 G1096 G4160 G0846 G5207 G1067 G1362 G4771

Ole wenu Waandishi na Mafarisayo, wanafiki! Mnavuka ngambo ya bahari na kufika kumfanya mtu mmoja aamini yale mnayoyafundisha, na anapokuwa kama ninyi, mnamfanya mara mbili mwana wa jehanamu kama ninyi wenyewe mlivyo.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν
wenu viongozi vipofu – wanaosema Yeyote ambaye ataapa kwa –
G3759 G4771 G3595 G5185 G3588 G3004 G3739 G0302 G3660 G1722

τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν; ὃς δ’ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ
hekalu si–kitu ni lakini ambaye ataapa kwa – dhahabu ya– hekalu
G3588 G3485 G3762 G1510 G3739 G1161 G0302 G3660 G1722 G3588 G5557

τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
ana–wajibu wapumbavu anadaiwa
G3588 G3485 G3784

Ole wenu viongozi vipofu, ninyi msemao,, Yeyote aapaye kwa hekalu, si kitu. Lakini anayeapa kwa dhahabu ya hekalu, amefungwa na kiapo chake.

17 μωροὶ καὶ τυφλοί! τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς, ἢ
na vipofu kwa–maana nini ni–kubwa–zaidi – dhahabu au – hekalu
G3474 G2532 G5185 G5101 G1063 G3173 G1510 G3588 G5557 G2228

ὁ ναὸς, ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν?
– lililoitakasa – dhahabu na dhahabu
G3588 G3485 G3588 G0037 G3588 G5557

Enyi vipofu wapumbavu, kipi ni kikubwa kuliko kingine, dhahabu au hekalu ambalo limeweka wakfu dhahabu kwa Mungu?

18 καί, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν; ὃς
Yeyote ambaye ataapa kwa – madhabahu si–kitu ni lakini ambaye
G2532 G3739 G0302 G3660 G1722 G3588 G2379 G3762 G1510 G3739

δ’ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
ataapa kwa – sadaka – juu–yake yeye ana–wajibu vipofu anadaiwa
G1161 G0302 G3660 G1722 G3588 G1435 G3588 G1883 G0846 G3784

Na, yeyote aapaye kwa madhabahu, si kitu. Bali anayeapa kwa sadaka iliyo juu yake, amefungwa na kiapo chake.

19 τυφλοί! τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ
kwa–maana nini ni–kubwa–zaidi – sadaka au – madhabahu
G5185 G5101 G1063 G3173 G3588 G1435 G2228 G3588

θυσιαστήριον, τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον?
– yanayoitakasa – sadaka –
G2379 G3588 G0037 G3588 G1435

Enyi watu vipofu, kipi ni kikubwa kuliko kingine, sadaka au madhabahu ambayo huweka wakfu sadaka zinazotolewa kwa Mungu?

20 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ
basi aapaye kwa – madhabahu anaapa kwa yeye na kwa
G3588 G3767 G3660 G1722 G3588 G2379 G3660 G1722 G0846 G2532

ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
yote – juu–yake yeye na
G1722 G3956 G3588 G1883 G0846

Kwa hiyo, yeye aapaye kwa madhabahu huapa kwa hiyo na kwa vitu vyote vilivyo juu yake.

21	καὶ	ὁ	ὀμόσας	ἐν	τῷ	ναῷ,	ὀμνύει	ἐν	αὐτῷ,	καὶ	ἐν
	–	aapaye	kwa	–	hekalu	anaapa	kwa	yeye	na	kwa	–
	G2532	G3588	G3660	G1722	G3588	G3485	G3660	G1722	G0846	G2532	G1722

τῷ	κατοικοῦντι	αὐτόν.	
akaaye–ndani–yake	yeye	na	
G3588	G2730	G0846	

Naye aapaye kwa hekalu, huapa kwa hilo na kwa yeye akaaye ndani yake.

22	καὶ	ὁ	ὀμόσας	ἐν	τῷ	οὐρανῷ,	ὀμνύει	ἐν	τῷ	θρόνῳ
	–	aapaye	kwa	–	mbingu	anaapa	kwa	–	kiti–cha–enzi	cha–
	G2532	G3588	G3660	G1722	G3588	G3772	G3660	G1722	G3588	G2362

τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	ἐν	τῷ	καθημένῳ	ἐπάνω	αὐτοῦ.	
Mungu	na	kwa	–	aketiye–juu–yake	yeye	Ole	yake	
G3588	G2316	G2532	G1722	G3588	G2521	G1883	G0846	

Na yeye aapaye kwa mbingu, huapa kwa kiti cha enzi cha Mungu na kwa yeye aketie juu yake.

23	Οὐαὶ	ὑμῖν,	γραμματεῖς	καὶ	Φαρισαῖοι,	ὑποκριταί!	ὅτι	
	wenu	waandishi	na	Pharisaioi	wanafiki	kwa–sababu	mnatoa–zaka	
	G3759	G4771	G1122	G2532	G5330	G5273	G3754	

ἀποδεκατοῦτε	τὸ	ἡδύοσμον,	καὶ	τὸ	ἄνηθον,	καὶ	τὸ	κύμινον;	
–	bizari	na	–	bizari–tamu	na	–	jira	na	
G0586	G3588	G2238	G2532	G3588	G0432	G2532	G3588	G2951	

καὶ	ἀφήκατε	τὰ	βαρύτερα	τοῦ	νόμου:	τὴν	κρίσιν,	καὶ	τὸ
mmeacha	–	mazito–zaidi	ya–	sheria	–	haki	na	–	huruma
G2532	G0863	G3588	G0926	G3588	G3551	G3588	G2920	G2532	G3588

ἔλεος,	καὶ	τὴν	πίστιν.	ταῦτα	δὲ	ἔδει	ποιῆσαι,	κἀκεῖνα	μὴ	ἀφιέναι.
na	–	imani	haya	lakini	ilipasa	kufanya	na–yale	bila	kuacha	viongozi
G1656	G2532	G3588	G4102	G3778	G1161	G1163	G4160	G2548	G3361	G0863

Ole wenu, waandishi na Mafarisayo, wanafiki! Kwa kuwa mnalipa zaka kwa bizali, mnaanaa na mchicha, lakini mnaacha mambo mazito ya sheria- haki, rehema, na imani. Lakini haya mnapaswa kuwa mmeyafanya, na siyo kuacha mengine bila kuyatekeleza.

24	ὁδηγοὶ	τυφλοί!	οἱ	διϋλίζοντες	τὸν	κώνωπα,	τὴν	δὲ	κάμηλον
	vipofu	–	wanaochuja	–	mbu	–	lakini	ngamia	wakimeza
	G3595	G5185	G3588	G1368	G3588	G2971	G3588	G1161	G2574

καταπίνοντες!
Ole
G2666

Enyi viongozi vipofu, ninyi ambao mnachuja mdudu mdogo lakini mnameza ngamia!

25	Οὐαὶ	ὑμῖν,	γραμματεῖς	καὶ	Φαρισαῖοι,	ὑποκριταί!	ὅτι	καθαρίζετε	
	wenu	waandishi	na	Pharisaioi	wanafiki	kwa–sababu	mnasafisha	–	
	G3759	G4771	G1122	G2532	G5330	G5273	G3754	G2511	

τὸ	ἔξωθεν	τοῦ	ποτηρίου	καὶ	τῆς	παροψίδος;	ἔσωθεν	δὲ,	γέμουσιν	
nje	ya–	kikombe	na	–	sahani	ndani	lakini	zimejaa	kwa	
G3588	G1855	G3588	G4221	G2532	G3588	G3953	G2081	G1161	G1073	

ἐξ	ἁρπαγῆς	καὶ	ἀκρασίας.
uporaji	na	kutokuwa–na–kiasi	Pharisaios
G1537	G0724	G2532	G0192

Ole wenu, waandishi na Mafarisayo, wanafiki! Kwa kuwa mnasafisha nje ya vikombe na nje ya sahani, lakini ndani pamejaa dhuluma na kutokuwa na kiasi.

26	Φαρισαῖε	τυφλέ!	καθάρισον	πρῶτον	τὸ	ἐντὸς	τοῦ	ποτηρίου	‹καὶ	τῆς
	kipofu	safisha	kwanza	–	ndani	ya–	kikombe	na	–	sahani
	G5330	G5185	G2511	G4412	G3588	G1787	G3588	G4221	G2532	G3588

παροψίδος›,	ἵνα	γένηται	καὶ	τὸ	ἐκτὸς	αὐτοῦ	καθαρόν.
ili	liwe	pia	–	nje	lake	safi	Ole
G3953	G2443	G1096	G2532	G3588	G1622	G0846	G2513

Enyi Mafarisayo vipofu, safisheni kwanza ndani ya kikombe na ndani ya sahani, ili upande wa nje nao pia uwe safi.

27	Οὐαὶ	ὑμῖν,	γραμματεῖς	καὶ	Φαρισαῖοι,	ὑποκριταί!	ὅτι
	wenu	waandishi	na	Pharisaioi	wanafiki	kwa–sababu	mnafanana–na
	G3759	G4771	G1122	G2532	G5330	G5273	G3754

παρομοιάζετε	τάφοις	κεκονιαμένοις,	οἵτινες	ἔξωθεν	μὲν
makaburi	yaliyopakwa–chokaa	ambayo	nje	kwa–kweli	yanaonekana
G3945	G5028	G2867	G3748	G1855	G3303

φαίνονται	ὡραῖοι.	ἔσωθεν	δὲ	γέμουσιν	ὀστέων	νεκρῶν,	καὶ	πάσης
mazuri	ndani	lakini	yamejaa	mifupa	ya–wafu	na	uchafu	wote
G5316	G5611	G2081	G1161	G1073	G3747	G3498	G2532	G3956

ἀκαθαρσίας.
hivyo
G0167

Ole wenu, waandishi na Mafarisayo, wanafiki! Kwa kuwa mnafanana na makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo kwa nje huonekana mazuri, lakini kwa ndani yamejaa mifupa ya wafu na kila kitu kilicho kichafu.

28	οὕτως	καὶ,	ὑμεῖς	ἔξωθεν	μὲν	φαίνεσθε	τοῖς	ἀνθρώποις	δίκαιοι,
	pia	ninyi	nje	kwa–kweli	mnaonekana	kwa–	watu	wenye–haki	ndani
	G3779	G2532	G4771	G1855	G3303	G5316	G3588	G0444	G1342

ἔσωθεν	δέ	ἐστε	μεστοὶ	ὑποκρίσεως	καὶ	ἀνομίας.
lakini	mmejaa	unafiki	na	uasi	Ole	uasi
G2081	G1161	G1510	G3324	G5272	G2532	G0458

Vivyo hivyo, nanyi kwa nje mwaonekana wenye haki mbele ya watu, lakini kwa ndani mmejaa unafiki na udhalimu.

29	Οὐαὶ	ὑμῖν,	γραμματεῖς	καὶ	Φαρισαῖοι,	ὑποκριταί!	ὅτι	οἰκοδομεῖτε
	wenu	waandishi	na	Pharisaioi	wanafiki	kwa–sababu	mnajenga	–
	G3759	G4771	G1122	G2532	G5330	G5273	G3754	G3618

τοὺς	τάφους	τῶν	προφητῶν,	καὶ	κοσμεῖτε	τὰ	μνημεῖα
makaburi	ya–	manabii	na	mnayapamba	–	makaburi	ya–
G3588	G5028	G3588	G4396	G2532	G2885	G3588	G3419

τῶν	δικαίων,
wenye–haki	na
G3588	G1342

Ole wenu, waandishi na Mafarisayo, wanafiki! Kwa kuwa mwajenga makaburi ya manabii na kuyapamba makaburi ya wenye haki.

30 καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν,
mnasema Kama tungekuwa katika – siku za– baba zetu tusingekuwa
G2532 G3004 G1487 G1510 G1722 G3588 G2250 G3588 G3962 G1473

οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
ambaye wabia wao katika – damu ya– manabii hivyo manabii
G3756 G0302 G1510 G0846 G2844 G1722 G3588 G0129 G3588 G4396

Ninyi mwasema, kama tungeishi siku za baba zetu, tusingekuwa tumeshiriki pamoja nao kumwaga damu za manabii.

31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς
mnajishuhudia wenyewe kwamba wana ninyi wa– waliowaua – manabii
G5620 G3140 G1438 G3754 G5207 G1510 G3588 G5407 G3588

προφήτας.
na
G4396

Kwa hiyo mwajishuhudia wenyewe kwamba ninyi ni watoto wa hao waliowaua manabii.

32 καὶ ὑμεῖς, πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
ninyi kijazeni – kipimo cha– baba zenu nyoka
G2532 G4771 G4137 G3588 G3358 G3588 G3962 G4771

Pia ninyi mnakamilisha kujaza sehemu inayostahili dhambi ya baba zenu.

33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς
uzao wa–nyoka jinsi–gani mtaikimbia kutoka – hukumu ya– gehenna
G3789 G1081 G2191 G4459 G5343 G0575 G3588 G2920 G3588

γεέννης?
kwa–sababu–hii
G1067

Enyi nyoka, wana wa vipiribao, kwa namna gani mtaikwepa hukumu ya jehanamu?

34 διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ
tazama mimi ninawatuma kwenu ninyi manabii na wenye–hekima na
G1223 G3778 G3708 G1473 G0649 G4314 G4771 G4396 G2532

σοφοὺς καὶ γραμματεῖς. ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ
waandishi kati–yao wao mtawaua na kati–yao wao
G4680 G2532 G1122 G1537 G0846 G0615 G2532 G4717 G2532

ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ
mtawapiga–mijeledi katika – masinagogi yenu na mtawafuatia kutoka
G1537 G0846 G3146 G1722 G3588 G4864 G4771 G2532

διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν;
mji hadi mji ili mji
G1377 G0575 G4172 G1519 G4172

Kwahiyo, tazama, nawatuma kwenu manabii, watu wenye hekima, na waandishi. Baadhi yao mtawaua na kuwasulibisha. Na baadhi yao mtawachapa ndani ya masinagogi yenu na kuwafukuza kutoka mji mmoja hadi mwingine.

35	ὅπως	ἔλθῃ	ἐφ’	ὑμᾶς	πᾶν	αἷμα	δίκαιον	ἐκχυννόμενον	ἐπὶ	τῆς	
	ije	juu–yenu	ninyi	yote	damu	ya–haki	iliyomwagwa	juu–ya	–	dunia	
	G3704	G2064	G1909	G4771	G3956	G0129	G1342	G1632	G1909	G3588	

γῆς,	ἀπὸ	τοῦ	αἵματος	Ἅβελ	τοῦ	δικαίου,	ἕως	τοῦ	αἵματος	
kutoka	–	damu	ya–Habel	–	mwenye–haki	hadi	–	damu	ya–Zacharias	
G1093	G0575	G3588	G0129	G0006	G3588	G1342	G2193	G3588	G0129	

Ζαχαρίου	υἱοῦ	Βαραχίου,	ὃν	ἐφονεύσατε	μεταξὺ	τοῦ	ναοῦ	καὶ	
mwana	wa–Barachias	ambaye	mlimuua	kati–ya	–	hekalu	na	–	
G2197	G5207	G0914	G3739	G5407	G3342	G3588	G3485	G2532	

τοῦ	θυσιαστηρίου.
madhabahu	amini
G3588	G2379

Matokeo ni kwamba juu yenu patatokea damu zote za wenye haki zilizomwagwa duniani, kuanzia damu ya Habili mwenye haki hadi kwa damu ya Zakaria mwana wa Barakia, mliye muua kati ya patakatifu na madhabahu.

36	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ἥξει	ταῦτα	πάντα	ἐπὶ	τὴν	γενεὰν	ταύτην.
	ninawaambia	ninyi	yatakuja	haya	yote	juu–ya	–	kizazi	hiki	Ierousalēm
	G0281	G3004	G4771	G2240	G3778	G3956	G1909	G3588	G1074	G3778

Kweli, nawaambieni, mambo haya yote yatakipata kizazi hiki.

37	Ἰερουσαλὴμ,	Ἰερουσαλήμ,	ἡ	ἀποκτείνουσα	τοὺς	προφήτας	καὶ		
	Ierousalēm	–	uwauaye	–	manabii	na	uwapigaye–mawe		
	G2419	G2419	G3588	G0615	G3588	G4396	G2532		

λιθοβολοῦσα	τοὺς	ἀπεσταλμένους	πρὸς	αὐτήν!	ποσάκις	ἠθέλησα			
–	waliotumwa	kwako	wewe	mara–ngapi	nilitaka	kuwakusanya			
G3036	G3588	G0649	G4314	G0846	G4212	G2309			

ἐπισυναγαγεῖν	τὰ	τέκνα	σου,	ὃν	τρόπον	ὄρνις	ἐπισυνάγει	τὰ	
–	watoto	wako	jinsi	namna	kuku	anayokusanya	–	vifaranga	
G1996	G3588	G5043	G4771	G3739	G5158	G3733	G1996	G3588	

νοσσία	αὐτῆς	ὑπὸ	τὰς	πτέρυγας,	καὶ	οὐκ	ἠθελήσατε!	
vyake	chini–ya	–	mabawa	na	hamkutaka	tazama	mlitaka	
G3556	G0846	G5259	G3588	G4420	G2532	G3756	G2309	

Yerusalemu, Yerusalemu, wewe unayewaua manabii na kuwapiga mawe wale ambao wanatumwa kwako! mara ngapi nimewakusanya watoto wako pamoja kama vile kuku awakusanyavyo vifaranga wake chini ya mbawa zake, lakini haukukubali!

38	ἰδοὺ,	ἀφίεται	ὑμῖν	ὁ	οἶκος	ὑμῶν,	‹ἔρημος›!
	inaachwa	kwenu	–	nyumba	yenu	ukiwa	Ninawaambia
	G3708	G0863	G4771	G3588	G3624	G4771	G2048

Tazama, nyumba yako imebaki ukiwa.

39	λέγω	γὰρ	ὑμῖν,	οὐ	μή	με	ἴδητε	ἀπ’	ἄρτι	ἕως
	kwa–maana	ninyi	kabisa	hamtaniona	mimi	tangu	sasa	hadi	ambaye	mtasema
	G3004	G1063	G4771	G3756	G3361	G1473	G3708	G0575	G0737	G2193

ἂν	εἴπητε,	Εὐλογημένος	ὁ	ἐρχόμενος	ἐν	ὀνόματι	Κυρίου!	
Amebarikiwa	–	ajaye	kwa	jina	la–Bwana	jina	la–Bwana	
G0302	G3004	G2127	G3588	G2064	G1722	G3686	G2962	

Nami nakuambia, Kuanzia sasa na kuendelea hautaniona, hadi utakaposema, 'Amebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana.”'

Chapter 24

1	Καὶ	ἐξελθὼν	ὁ	Ἰησοῦς	ἀπὸ	τοῦ	ἱεροῦ,	ἐπορεύετο,	καὶ	προσῆλθον
	Na	akatoka	–	Iēsoûs	kutoka	–	hekalu	akaenda	na	walimkaribia
	G2532	G1831	G3588	G2424	G0575	G3588	G2411	G4198	G2532	G4334

οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ,	ἐπιδεῖξαι	αὐτῷ	τὰς	οἰκοδομὰς	τοῦ	ἱεροῦ.
–	wanafunzi	wake	kumwonyesha	yeye	–	majengo	ya–	hekalu
G3588	G3101	G0846	G1925	G0846	G3588	G3619	G3588	G2411

Yesu alitoka hekaluni na kwenda zake. Wanafunzi wake walimwendea na kumuonesha majengo ya hekalu.

2	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Οὐ	βλέπετε	ταῦτα	πάντα?	ἀμὴν
	lakini	akajibu	akawaambia	wao	Hamwoni	hizi	zote	amini	ninawaambia	ninyi
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G3756	G0991	G3778	G3956	G0281

λέγω	ὑμῖν,	οὐ	μὴ	ἀφεθῇ	ὧδε	λίθος	ἐπὶ	λίθον,	ὃς
hakuna	kabisa	litaachwa	hapa	jiwe	juu–ya	jiwe	ambalo	halitabomolewa	Alipoketi
G3004	G4771	G3756	G3361	G0863	G5602	G3037	G1909	G3037	G3739

οὐ	καταλυθήσεται.
si	itabomolewa
G3756	G2647

Laikni aliwajibu na kuwaambia, “Je, hamuyaoni mambo haya yote? Kweli nawaambia, hakuna jiwe litalobaki juu ya lingine bila kubomolewa.”

3	Καθημένου	δὲ	αὐτοῦ	ἐπὶ	τοῦ	ὄρους	τῶν	Ἐλαιῶν,	προσῆλθον	αὐτῷ
	lakini	yeye	juu–ya	–	mlima	wa–	Mizeituni	walimkaribia	yeye	–
	G2521	G1161	G0846	G1909	G3588	G3735	G3588	G1636	G4334	G0846

οἱ	μαθηταὶ	κατ’	ἰδίαν,	λέγοντες,	Εἰπὲ	ἡμῖν,	πότε	ταῦτα	ἔσται?
wanafunzi	faraghani	peke–yao	wakisema	Tuambie	sisi	lini	hivi	vitatokea	na
G3588	G3101	G2596	G2398	G3004	G3004	G1473	G4219	G3778	G1510

καὶ	τί	τὸ	σημεῖον	τῆς	σῆς	παρουσίας,	καὶ	συντελείας	τοῦ
nini	–	ishara	ya–	yako	kuja	na	mwisho	wa–	ulimwengu
G2532	G5101	G3588	G4592	G3588	G4674	G3952	G2532	G4930	G3588

αἰῶνος?
na
G0165

Na alipokaa katika Mlima wa Mizeituni, wanafunzi wake walimwendea kwa faragha na kusema, “Tuambie, mambo haya yatatokea lini? Kitu gani kitakuwa dalili ya kuja kwako na mwisho wa ulimwengu?”

4	καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Βλέπετε,	μή	τις
	akajibu	–	Iēsoûs	akawaambia	wao	Angalieni	mtu–yeyote	asije	ninyi
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G0846	G0991	G3361	G5100

ὑμᾶς		πλανήσῃ.
akawadanganya		wengi
G4771		G4105

Yesu aliwajibu na kuwaambia, “Iweni makini kwamba asije mtu akawapotosha.

5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγώ
kwa–maana watakuja kwa – jina langu wakisema Mimi ndimi
G4183 G1063 G2064 G1909 G3588 G3686 G1473 G3004 G1473

εἰμι ὁ Χριστός; καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
– Christos na wengi watawadanganya mtasikia
G1510 G3588 G5547 G2532 G4183 G4105

Kwa kuwa wengi watakuja kwa jina langu. Watasema, 'Mimi ndiye Kristo', na watawapotosha wengi.

6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε μὴ
lakini kusikia vita na habari za–vita angalieni msiogope lazima
G3195 G1161 G0191 G4171 G2532 G0189 G4171 G3708 G3361

θροεῖσθε; δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ’ οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.
kwa–maana itokee bali bado si – mwisho itainuka mwisho
G2360 G1163 G1063 G1096 G0235 G3768 G1510 G3588 G5056

Mtasikia vita na taarifa za vita. Angalieni msije mkawa na wasiwasi, kwa kuwa mambo haya hayabudi kutokea; lakini ule mwisho utakuwa bado.

7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν;
kwa–maana taifa dhidi–ya taifa na ufalme dhidi–ya ufalme na
G1453 G1063 G1484 G1909 G1484 G2532 G0932 G1909 G0932

καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.
kutakuwa njaa na matetemeko katika mahali yote
G2532 G1510 G3042 G2532 G4578 G2596 G5117

Kwa kuwa taifa litainuka dhidi ya taifa jingine, na ufalme dhidi ya ufalme. Kutakuwa na njaa na matetemeko ya ardhi katika sehemu mbalimbali.

8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.
lakini haya mwanzo wa–uchungu ndipo
G3956 G1161 G3778 G0746 G5604

Lakini mambo haya yote ni mwanzo tu wa uchungu wa kujifungua.

9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς;
watawasaliti ninyi kwenye dhiki na watawaua ninyi na
G5119 G3860 G4771 G1519 G2347 G2532 G0615 G4771

καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, διὰ τὸ
mtakuwa mkichukiwa na wote – mataifa kwa–sababu–ya – jina
G2532 G1510 G3404 G5259 G3956 G3588 G1484 G1223 G3588

ὄνομά μου.
langu na
G3686 G1473

Ndipo watawatoa kwa ajili ya mateso na kuwaua. Mtachukiwa na mataifa yote kwa sababu ya jina langu.

10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους
ndipo watachukizwa wengi na kila–mmoja watasalitiana
G2532 G5119 G4624 G4183 G2532 G0240

παραδώσουσιν, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους;
na watachukiana kila–mmoja na
G3860 G2532 G3404 G0240

Ndipo wengi watajikwaa na kusalitiana na watachukiana wenyewe kwa wenyewe.

11	καὶ	πολλοὶ	ψευδοπροφῆται	ἐγερθήσονται,	καὶ	πλανήσουσιν
	wengi	manabii–wa–uongo	watainuka	na	watawadanganya	wengi
	G2532	G4183	G5578	G1453	G2532	G4105

πολλούς;	
na	
G4183	

Manabii wengi wa uongo watatokea na kuwadanganya wengi.

12	καὶ	διὰ	τὸ	πληθυνθῆναι	τὴν	ἀνομίαν,	ψυγήσεται	ἡ	ἀγάπη
	kwa–sababu–ya	–	kuzidi	–	uasi	itapoa	–	upendo	wa–
	G2532	G1223	G3588	G4129	G3588	G0458	G5594	G3588	G0026

τῶν	πολλῶν;
wengi	–
G3588	G4183

Kwa sababu uovu utaongezeka, upendo wa wengi utapoa.

13	ὁ	δὲ	ὑπομείνας	εἰς	τέλος,	οὗτος	σωθήσεται.
	lakini	atakayevumilia	hadi	mwisho	huyu	ataokolewa	na
	G3588	G1161	G5278	G1519	G5056	G3778	G4982

Lakini atakaye vumilia mpaka mwisho, ataokolewa.

14	καὶ	κηρυχθήσεται	τοῦτο	τὸ	εὐαγγέλιον	τῆς	βασιλείας	ἐν	ὅλῃ
	itahubiriwa	hii	–	injili	ya–	ufalme	katika	yote	–
	G2532	G2784	G3778	G3588	G2098	G3588	G0932	G1722	G3650

τῇ	οἰκουμένῃ,	εἰς	μαρτύριον	πᾶσιν	τοῖς	ἔθνεσιν;	καὶ	τότε	
ulimwengu	kuwa	ushuhuda	kwa–wote	–	mataifa	na	ndipo	utakuja	
G3588	G3625	G1519	G3142	G3956	G3588	G1484	G2532	G5119	

ἥξει	τὸ	τέλος.
–	mwisho	Wakati
G2240	G3588	G5056

Hii Injili ya ufalme itahubiriwa katika ulimwengu mzima kama ushuhuda kwa mataifa yote. Na ndipo ule mwisho utafika.

15	Ὅταν	οὖν	ἴδητε	τὸ	βδέλυγμα	τῆς	ἐρημώσεως,	τὸ	ῥηθὲν
	basi	mtaona	–	chukizo	la–	uharibifu	–	lililosemwa	kupitia
	G3752	G3767	G3708	G3588	G0946	G3588	G2050	G3588	G2046

διὰ	Δανιὴλ	τοῦ	προφήτου,	ἑστὸς	ἐν	τόπῳ	ἁγίῳ --	ὁ
Daniēl	–	nabii	limesimama	katika	mahali	patakatifu	–	asomaye
G1223	G1158	G3588	G4396	G2476	G1722	G5117	G0040	G3588

ἀναγινώσκων	νοείτω,	
na–aelewe	ndipo	
G0314	G3539	

Kwa hiyo, mtakapoona chukizo la uharibifu, lililosemwa na nabii Danieli limesimama mahali patakatifu asomaye na afahamu,

16	τότε	οἱ	ἐν	τῇ	Ἰουδαίᾳ,	φευγέτωσαν	εἰς	τὰ	ὄρη;
	–	walio–katika	–	Ioudaia	na–wakimbilie	kwenye	–	milima	–
	G5119	G3588	G1722	G3588	G2449	G5343	G1519	G3588	G3735

ndipo walioko Yuda wakimbilie milimani.

17	ὁ	ἐπὶ	τοῦ	δώματος,	μὴ	καταβάτω	ἆραι	τὰ	ἐκ	τῆς
	aliye–juu–ya	–	paa	asishuke	kuchukua	–	kutoka	–	nyumba	yake
	G3588	G1909	G3588	G1430	G3361	G2597	G0142	G3588	G1537	G3588

οἰκίας	αὐτοῦ;	
na	yake	
G3614	G0846	

Na yule aliyeko juu ya paa la nyumba asiweze kuteremka chini kuchukua kitu chochote kutoka ndani ya nyumba yake,

18	καὶ	ὁ	ἐν	τῷ	ἀγρῷ,	μὴ	ἐπιστρεψάτω	ὀπίσω	ἆραι	τὸ
	–	aliye–shambani	–	shamba	asirudi	nyuma	kuchukua	–	vazi	lake
	G2532	G3588	G1722	G3588	G0068	G3361	G1994	G3694	G0142	G3588

ἱμάτιον	αὐτοῦ.	
ole	yake	
G2440	G0846	

naye aliyeko shambani asirudi kuchukua vazi lake.

19	οὐαὶ	δὲ	ταῖς	ἐν	γαστρὶ	ἐχούσαις,	καὶ	ταῖς
	lakini	–	walio–na–mimba	wenye	na	–	wanaonyonyesha	katika
	G3759	G1161	G3588	G1722	G1064	G2192	G2532	G3588

θηλαζούσαις,	ἐν	ἐκείναις	ταῖς	ἡμέραις.
zile	–	siku	ombeni	siku
G2337	G1722	G1565	G3588	G2250

Lakini ole wao ambao wana mtoto na wale ambao wananyonyesha katika siku hizo!

20	προσεύχεσθε	δὲ	ἵνα	μὴ	γένηται	ἡ	φυγὴ	ὑμῶν	χειμῶνος,
	lakini	ili	isiwe	–	kukimbia	kwenu	wakati–wa–baridi	wala	sabato
	G4336	G1161	G2443	G3361	G1096	G3588	G5437	G4771	G5494

μηδὲ	σαββάτῳ.	
itakuwa	Sabato	
G3366	G4521	

Ombeni kwamba kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi, wala siku ya sabato.

21	ἔσται	γὰρ	τότε	θλῖψις,	μεγάλη	οἵα	οὐ	γέγονεν
	kwa–maana	wakati–huo	dhiki	kubwa	ambayo	haijawahi–kuwa	tangu	mwanzo
	G1510	G1063	G5119	G2347	G3173	G3634	G3756	G1096

ἀπ’	ἀρχῆς	κόσμου	ἕως	τοῦ	νῦν,	οὐδ’	οὐ	μὴ	γένηται.
wa–ulimwengu	hadi	–	sasa	wala	kamwe	haitakuwa	na	si	itakuwa
G0575	G0746	G2889	G2193	G3588	G3568	G3761	G3756	G3361	G1096

Kwa kuwa kutakuwa na dhiki kuu, ambayo haijawahi kuwapo tangu kuumbwa kwa ulimwengu hadi sasa, na wala haitakuwapo tena.

22	καὶ	εἰ	μὴ	ἐκολοβώθησαν	αἱ	ἡμέραι	ἐκεῖναι,	οὐκ	ἂν	ἐσώθη	πᾶσα
	isipokuwa	zingefupishwa	–	siku	zile	hakuna	ambaye	ingeokolewa	yote	mwili	kwa–ajili–ya
	G2532	G1487	G3361	G2856	G3588	G2250	G1565	G3756	G0302	G4982	G3956

	σάρξ,	διὰ	δὲ	τοὺς	ἐκλεκτοὺς,	κολοβωθήσονται	αἱ	ἡμέραι	ἐκεῖναι.		
	lakini	–	wateule	zitafupishwa	–	siku	zile	ndipo	hizo		
	G4561	G1223	G1161	G3588	G1588	G2856	G3588	G2250	G1565		

Kama siku hizo zisingefupishwa, hakuna ambaye angeokoka. Lakini kwa sababu ya wateule, siku hizo zitafupishwa.

23	τότε	ἐάν	τις	ὑμῖν	εἴπῃ,	Ἰδοὺ,	ὧδε	ὁ	Χριστός,	ἤ	
	mtu–yeyote	akiwaambia	ninyi	Tazama	hapa	–	Christos	au	Hapa	msiamini	
	G5119	G1437	G5100	G4771	G3004	G3708	G5602	G3588	G5547	G2228	

	Ὧδε,	μὴ	πιστεύσητε.								
	watainuka	si	mwamini								
	G5602	G3361	G4100								

Kisha ikiwa mtu yeyote atawaambia 'Tazama, Kristo yuko hapa! au, 'Kristo yuko kule' msiamini maneno hayo.

24	ἐγερθήσονται	γὰρ	ψευδόχριστοι	καὶ	ψευδοπροφῆται,						
	kwa–maana	makristo–wa–uongo	na	manabii–wa–uongo	na						
	G1453	G1063	G5580	G2532	G5578						

	καὶ	δώσουσιν	σημεῖα	μεγάλα,	καὶ	τέρατα,	ὥστε	πλανῆσαι,			
	watatoa	ishara	kubwa	na	maajabu	ili	kudanganya	ikiwa			
	G2532	G1325	G4592	G3173	G2532	G5059	G5620	G4105			

	εἰ	δυνατὸν,	καὶ	τοὺς	ἐκλεκτούς.						
	inawezekana	hata	–	wateule	tazama						
	G1487	G1415	G2532	G3588	G1588						

Kwa kuwa Makristo wa uongo na manabii wa uongo watakuja na kuonesha ishara kubwa na maajabu, kwa kusudi la kupotosha, kama ingewezekana hata na wateule.

25	ἰδοὺ,	προείρηκα	ὑμῖν.								
	nimewaambia–mapema	ninyi	basi								
	G3708	G4302	G4771								

Tazameni, nimewatahadharisha kabla ya mambo hayo kutokea.

26	ἐὰν	οὖν	ε�ίπωσιν	ὑμῖν,	Ἰδοὺ,	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ	ἐστίν,	μὴ	
	wakiwaambia	ninyi	Tazama	katika	–	jangwa	yuko	msitoke	Tazama	katika	
	G1437	G3767	G3004	G4771	G3708	G1722	G3588	G2048	G1510	G3361	

	ἐξέλθητε.	Ἰδοὺ,	ἐν	τοῖς	ταμείοις,	μὴ	πιστεύσητε.				
	–	vyumba–vya–ndani	msiamini	kwa–maana	vyumbani	si	mwamini				
	G1831	G3708	G1722	G3588	G5009	G3361	G4100				

Kwa hiyo, ikiwa watawaambia, ''Kristo yuko jangwani,' msiende huko jangwani. Au, 'Tazameni, yuko ndani ya nyumba,' msiamini maneno hayo.

27	ὥσπερ	γὰρ	ἡ	ἀστραπὴ	ἐξέρχεται	ἀπὸ	ἀνατολῶν,	καὶ				
	kama–vile	–	umeme	unatoka	kutoka	mashariki	na	unaonekana				
	G5618	G1063	G3588	G0796	G1831	G0575	G0395	G2532				
	φαίνεται	ἕως	δυσμῶν,	οὕτως	ἔσται	ἡ	παρουσία	τοῦ	Υἱοῦ	τοῦ		
	hadi	magharibi	hivyo	itakuwa	–	kuja	kwa–	Mwana	wa–	Mtu		
	G5316	G2193	G1424	G3779	G1510	G3588	G3952	G3588	G5207	G3588		
	ἀνθρώπου.											
	popote											
	G0444											

Kama vile radi inavyomulika kutokea mashariki na kuangaza hadi magharibi, ndivyo itakavyokuwa kuja kwa Mwana wa Adamu.

28	ὅπου	ἐὰν	ᾖ	τὸ	πτῶμα,	ἐκεῖ	συναχθήσονται	οἱ	ἀετοί.
	ambapo	patakuwa	–	mzoga	huko	watakusanyika	–	tai	Mara
	G3699	G1437	G1510	G3588	G4430	G1563	G4863	G3588	G0105

Popote ulipo mzoga, huko ndiko tai wakusanyikapo.

29	Εὐθέως	δὲ	μετὰ	τὴν	θλῖψιν	τῶν	ἡμερῶν	ἐκείνων,	ὁ	ἥλιος
	lakini	baada–ya	–	dhiki	ya–	siku	zile	–	jua	litatiwa–giza
	G2112	G1161	G3326	G3588	G2347	G3588	G2250	G1565	G3588	G2246
	σκοτισθήσεται,	καὶ	ἡ	σελήνη	οὐ	δώσει	τὸ	φέγγος	αὐτῆς,	καὶ
	na	–	mwezi	hautatoa	–	mwanga	wake	na	–	nyota
	G4654	G2532	G3588	G4582	G3756	G1325	G3588	G5338	G0846	G2532
	οἱ	ἀστέρες	πεσοῦνται	ἀπὸ	τοῦ	οὐρανοῦ,	καὶ	αἱ	δυνάμεις	
	zitaanguka	kutoka	–	mbingu	na	–	nguvu	za–	mbingu	
	G3588	G0792	G4098	G0575	G3588	G3772	G2532	G3588	G1411	
	τῶν	οὐρανῶν	σαλευθήσονται.							
	zitatikiswa	na	zitatikiswa							
	G3588	G3772	G4531							

Lakini mara baada ya dhiki kuu ya siku zile, Jua litatiwa giza, mwezi hautatoa mwanga wake, nyota zitaanguka kutoka angani, na nguvu za mbinguni zitatikisika.

30	καὶ	τότε	φανήσεται	τὸ	σημεῖον	τοῦ	Υἱοῦ	τοῦ	ἀνθρώπου	ἐν
	ndipo	itaonekana	–	ishara	ya–	Mwana	wa–	Mtu	katika	–
	G2532	G5119	G5316	G3588	G4592	G3588	G5207	G3588	G0444	G1722
	‹τῷ›	οὐρανῷ,	καὶ	τότε		κόψονται	πᾶσαι	αἱ	φυλαὶ	τῆς	γῆς,
	mbingu	na	ndipo	wataomboleza		yote	–	makabila	ya–	dunia	na
	G3588	G3772	G2532	G5119		G2875	G3956	G3588	G5443	G3588	G1093
	καὶ	ὄψονται	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου,	ἐρχόμενον	ἐπὶ	τῶν	
	watamwona	–	Mwana	wa–	Mtu	akija	juu–ya	–	mawingu	
	G2532	G3708	G3588	G5207	G3588	G0444	G2064	G1909	G3588	
	νεφελῶν	τοῦ	οὐρανοῦ	μετὰ	δυνάμεως	καὶ	δόξης	πολλῆς.		
	ya–	mbingu	pamoja–na	nguvu	na	utukufu	mkuu	na		
	G3507	G3588	G3772	G3326	G1411	G2532	G1391	G4183		

Ndipo ishara ya Mwana wa Adamu itaonekana angani, na makabila yote ya dunia wataomboleza. Watamwona Mwana wa Adamu akija katika mawingu ya angani kwa nguvu na utukufu mkuu.

31	καὶ	ἀποστελεῖ	τοὺς	ἀγγέλους	αὐτοῦ	μετὰ	σάλπιγγος	μεγάλης,	
	atawatuma	–	malaika	wake	pamoja–na	tarumbeta	kubwa	na	
	G2532	G0649	G3588	G0032	G0846	G3326	G4536	G3173	

καὶ	ἐπισυνάξουσιν	τοὺς	ἐκλεκτοὺς	αὐτοῦ,	ἐκ	τῶν	τεσσάρων	
watawakusanya	–	wateule	wake	kutoka	–	nne	pepo	
G2532	G1996	G3588	G1588	G0846	G1537	G3588	G5064	

ἀνέμων,	ἀπ’	ἄκρων	οὐρανῶν,	ἕως	‹τῶν›	ἄκρων	αὐτῶν.	
kutoka	miisho	ya–mbingu	hadi	–	miisho	yake	Kutoka	
G0417	G0575	G0206	G3772	G2193	G3588	G0206	G0846	

Atawatuma malaika wake kwa sauti kuu ya tarumbeta, nao watawakusanya pamoja wateule wake kutoka pande nne za dunia, kutoka mwisho mmoja wa mbingu hadi mwingine.

32	Ἀπὸ	δὲ	τῆς	συκῆς,	μάθετε	τὴν	παραβολήν:	ὅταν	ἤδη	ὁ	κλάδος
	lakini	–	mtini	jifunzeni	–	mfano	wakati	tayari	–	tawi	lake
	G0575	G1161	G3588	G4808	G3129	G3588	G3850	G3752	G2235	G3588	G2798

αὐτῆς	γένηται	ἁπαλὸς,	καὶ	τὰ	φύλλα	ἐκφύῃ,	γινώσκετε	ὅτι	ἐγγὺς
linakuwa	laini	na	–	majani	yanachipuka	mnajua	kwamba	karibu	–
G0846	G1096	G0527	G2532	G3588	G5444	G1631	G1097	G3754	G1451

τὸ	θέρος.	
kiangazi	hivyo	
G3588	G2330	

Jifunzeni somo kutokana na mti mtini. Mara tu tawi linapochipuka na kutoa majani, mnajua kwamba kiangazi kinakaribia.

33	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς,	ὅταν	ἴδητε	πάντα	ταῦτα,	γινώσκετε	ὅτι	ἐγγύς
	pia	ninyi	mtakapoona	yote	haya	jueni	kwamba	karibu	ni	mlangoni
	G3779	G2532	G4771	G3752	G3708	G3956	G3778	G1097	G3754	G1451

ἐστιν,	ἐπὶ	θύραις.	
amini	mlangoni	karibu	
G1510	G1909	G2374	

Hivyo pia, mtakapoona mambo haya yote, mnapaswa kujua kwamba amekaribia, karibu na malango.

34	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	οὐ	μὴ	παρέλθῃ	ἡ	γενεὰ	αὕτη,
	ninawaambia	ninyi	kwamba	kamwe	hakitapita	–	kizazi	hiki	hadi	ambayo
	G0281	G3004	G4771	G3754	G3756	G3361	G3928	G3588	G1074	G3778

ἕως	ἂν	πάντα	ταῦτα	γένηται.	
yote	haya	yatokee	–	itakuwa	
G2193	G0302	G3956	G3778	G1096	

Kweli nawaambia, kizazi hiki hakitapita, hadi mambo yote haya yatakuwa yametokea.

35	ὁ	οὐρανὸς	καὶ	ἡ	γῆ	παρελεύσεται,	οἱ	δὲ	λόγοι	μου
	mbingu	na	–	dunia	zitapita	–	lakini	maneno	yangu	kamwe
	G3588	G3772	G2532	G3588	G1093	G3928	G3588	G1161	G3056	G1473

οὐ	μὴ	παρέλθωσιν.	
hayatapita	Kuhusu	vitapita	
G3756	G3361	G3928	

Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
lakini – siku ile na saa hakuna–mtu ajuaye wala – malaika
G4012 G1161 G3588 G2250 G1565 G2532 G5610 G3762 G1492 G3761 G3588

ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατὴρ
wa– mbingu wala – Mwana isipokuwa – – Baba peke–yake
G0032 G3588 G3772 G3761 G3588 G5207 G1487 G3361 G3588 G3962

μόνος.
kama–vile
G3441

Lakini kuhusu siku ile na saa hakuna mtu ajuaye, hata malaika wa mbinguni, wala Mwana, bali Baba peke yake.

37 ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ
kwa–maana – siku za– Nōe hivyo itakuwa – kuja kwa– Mwana
G5618 G1063 G3588 G2250 G3588 G3575 G3779 G1510 G3588 G3952 G3588

Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
wa– Mtu kama–vile
G5207 G3588 G0444

Kama vile ilivyokuwa katika siku za Nuhu, ndivyo itakavyokuwa kuja kwa Mwana wa Adamu.

38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ταῖς πρὸ τοῦ
kwa–maana walivyokuwa katika – siku zile – kabla–ya – gharika
G5613 G1063 G1510 G1722 G3588 G2250 G1565 G3588 G4253 G3588

κατακλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι
wakila na wakinywa wakioa na wakiolewa hadi ambayo
G2627 G5176 G2532 G4095 G1060 G2532 G1061 G0891

ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν.
siku aliingia Nōe katika – safina na
G3739 G2250 G1525 G3575 G1519 G3588 G2787

Kwa kuwa katika siku hizo kabla ya gharika watu walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa hadi siku ile ambayo Nuhu aliingia katika safina,

39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας;
hawakujua hadi ilikuja – gharika na ikawachukua wote hivyo itakuwa
G2532 G3756 G1097 G2193 G2064 G3588 G2627 G2532 G0142 G0537

οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
pia – kuja kwa– Mwana wa– Mtu ndipo binadamu
G3779 G1510 G2532 G3588 G3952 G3588 G5207 G3588 G0444

na hawakujua kitu chochote hadi gharika ilipokuja na kuwasomba wote - ndivyo itakavyokuwa kuja kwa Mwana wa Adamu.

40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ; εἷς παραλαμβάνεται, καὶ
watakuwa wawili katika – shamba mmoja atachukuliwa na mmoja
G5119 G1510 G1417 G1722 G3588 G0068 G1520 G3880 G2532

εἷς ἀφίεται.
ataachwa wawili
G1520 G0863

Ndipo watu wawili watakuwa shambani- mmoja atachukuliwa, na mmoja ataachwa nyuma.

41 δύο wanaosaga G1417 ἀλήθουσαι katika G0229 ἐν – G1722 τῷ jiwe-la-kusagia G3588 μύλῳ; mmoja G3458 μία atachukuliwa G1520 παραλαμβάνεται, na G3880

καὶ mmoja G2532 μία ataachwa G1520 ἀφίεται. kesheni G0863

Wanawake wawili watakuwa wanasaga pamoja - mmoja atachukuliwa, na mmoja atabaki.

42 γρηγορεῖτε basi G1127 οὖν, kwa-sababu G3767 ὅτι hamjui G3754 οὐκ siku G3756 οἴδατε gani G1492 ποίᾳ – G4169 ἡμέρᾳ bwana G2250 ὁ wenu G3588 κύριος anakuja G2962 ὑμῶν hili G4771

ἔρχεται. anakuja G2064

Kwa hiyo, kuweni macho kwa sababu hamjui ni siku gani ambayo atakuja Bwana wenu.

43 ἐκεῖνο lakini G1565 δὲ jueni G1161 γινώσκετε, kwamba G1097 ὅτι kama G3754 εἰ angejua G1487 ᾔδει – G1492 ὁ mwenye-nyumba G3588 οἰκοδεσπότης, zamu G3617 ποίᾳ gani G4169

φυλακῇ – G5438 ὁ mwizi G3588 κλέπτης anakuja G2812 ἔρχεται, angeangalia G2064 ἐγρηγόρησεν ambaye G1127 ἂν, na G0302 καὶ hangeruhusu G2532 οὐκ ambaye G3756 ἂν kuvunjwa G0302

εἴασεν – G1439 διορυχθῆναι nyumba G1358 τὴν yake G3588 οἰκίαν kwa-sababu-hii G3614 αὐτοῦ. yake G0846

Lakini mjue kwamba, ikiwa bwana mwenye nyumba angejua ni saa ipi ambayo mwizi angekuja, angekesha na asingeruhusu nyumba yake kuvamiwa.

44 διὰ pia G1223 τοῦτο ninyi G3778 καὶ, kuweni G2532 ὑμεῖς tayari G4771 γίνεσθε kwa-sababu G1096 ἕτοιμοι, ambayo G2092 ὅτι hamwoni G3754 ᾗ saa G3739 οὐ – G3756 δοκεῖτε Mwana G1380 ὥρᾳ, wa- G5610

ὁ Mtu G3588 Υἱὸς anakuja G5207 τοῦ Nani G3588 ἀνθρώπου binadamu G0444 ἔρχεται. anakuja G2064

Kwa hiyo, pia mnapaswa kuwa tayari, kwa kuwa Mwana wa Adamu atakuja katika saa msiyoitarajia.

45 Τίς basi G5101 ἄρα ni G0686 ἐστὶν – G1510 ὁ mwaminifu G3588 πιστὸς mtumwa G4103 δοῦλος, na G1401 καὶ mwenye-busara G2532 φρόνιμος, ambaye G5429 ὃν alimweka G3739

κατέστησεν – G2525 ὁ bwana G3588 κύριος juu-ya G2962 ἐπὶ – G1909 τῆς watumishi-wa-nyumbani G3588 οἰκετείας wake G3610 αὐτοῦ, ili G0846 τοῦ kuwapa G3588

δοῦναι wao G1325 αὐτοῖς – G0846 τὴν chakula G3588 τροφὴν kwa G5160 ἐν wakati G1722 καιρῷ? amebarikiwa G2540

Hivyo ni nani aliye mwaminifu, mtumwa mwenye akili, ambaye bwana wake amempa madaraka juu ya walio katika nyumba yake, ili awape chakula kwa wakati unaofaa?

46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν, ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει
– mtumwa yule ambaye akija – bwana wake atamkuta hivyo
G3107 G3588 G1401 G1565 G3739 G2064 G3588 G2962 G0846 G2147

οὕτως ποιοῦντα.
akifanya amini
G3779 G4160

Amebarikiwa mtumishi huyo, ambaye bwana wake atamkuta akifanya hivyo wakati ajapo.

47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
ninawaambia ninyi kwamba juu–ya yote – mali yake atamweka
G0281 G3004 G4771 G3754 G1909 G3956 G3588 G5225 G0846

καταστήσει αὐτόν.
yeye lakini
G2525 G0846

Kweli nawaambia kwamba bwana atamweka juu ya kila kitu kilicho chake.

48 ἐὰν δὲ, εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ
ikiwa atasema – mbaya mtumwa yule katika – moyo wake
G1437 G1161 G3004 G3588 G2556 G1401 G1565 G1722 G3588 G2588

αὐτοῦ, Χρονίζει μου ὁ κύριος,
Anachelewa wangu – bwana na
G0846 G5549 G1473 G3588 G2962

Lakini kama mtumwa mwovu akisema moyoni mwake, 'Bwana wangu amekawia,'

49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ
aanze kuwapiga – watumwa–wenzake wake na–akile lakini na anywe
G2532 G0756 G5180 G3588 G4889 G0846 G2068 G1161 G2532

πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων,
pamoja–na – walevi atakuja
G4095 G3326 G3588 G3184

na akaanza kuwapiga watumishi wake, na akala na kulewa vileo,

50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ
– bwana wa– mtumwa yule katika siku ambayo haitegemei na
G2240 G3588 G2962 G3588 G1401 G1565 G1722 G2250 G3739 G3756

προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,
katika saa ambayo haijui na si anajua
G4328 G2532 G1722 G5610 G3739 G3756 G1097

Bwana wa mtumwa huyo atakuja katika siku ambayo haitarajii, na katika saa ambayo haijui.

51 καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ
atamkata–vipande–viwili yeye na – sehemu yake pamoja–na –
G2532 G1371 G0846 G2532 G3588 G3313 G0846 G3326

τῶν ὑποκριτῶν θήσει; ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
wanafiki ataiweka huko kutakuwa – kilio na – kusaga kwa–
G3588 G5273 G5087 G1563 G1510 G3588 G2805 G2532 G3588 G1030

τῶν ὀδόντων.
meno meno
G3588 G3599

Bwana wake atamkata vipande viwili na kumweka katika nafasi moja sawa na wanafiki, ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.

Chapter 25

1	Τότε	ὁμοιωθήσεται	ἡ	βασιλεία	τῶν	οὐρανῶν,	δέκα	παρθένοις,	αἵτινες	
	Ndipo	itafananishwa	–ufalme	ufalme	wa–	mbinguni	kumi	wanawali	ambao	
	G5119	G3666	G3588	G0932	G3588	G3772	G1176	G3933	G3748	

λαβοῦσαι	τὰς	λαμπάδας	ἑαυτῶν,	ἐξῆλθον	εἰς	ὑπάντησιν	τοῦ	
wakiisha–kuchukua	–taa	taa	zao	walitoka	kwenda–	kumlaki	–bwana–arusi	
G2983	G3588	G2985	G1438	G1831	G1519	G5222	G3588	

νυμφίου.
bwana–arusi
G3566

Ndipo ufalme wa mbinguni utafananishwa na wanawali kumi waliochukua taa zao na kuondoka kwenda kumpokea bwana harusi.

2	πέντε	δὲ	ἐξ	αὐτῶν	ἦσαν	μωραὶ,	καὶ	πέντε	φρόνιμοι.
	watano	lakini	kati–ya	wao	walikuwa	wapumbavu	na	watano	wenye–busara
	G4002	G1161	G1537	G0846	G1510	G3474	G2532	G4002	G5429

Watano miongoni mwao walikuwa wapumbavu na watano wengine walikuwa werevu.

3	αἱ	γὰρ	μωραὶ,	λαβοῦσαι	τὰς	λαμπάδας	‹αὐτῶν›,	οὐκ
	–wale	kwa–maana	wapumbavu	wakiisha–kuchukua	–taa	taa	zao	hawaku–
	G3588	G1063	G3474	G2983	G3588	G2985	G0846	G3756

ἔλαβον	μεθ’	ἑαυτῶν	ἔλαιον;
chukua	pamoja–na	wenyewe	mafuta
G2983	G3326	G1438	G1637

Wanawali wapumbavu walipochukua taa zao, hawakuchukua mafuta yoyote.

4	αἱ	δὲ	φρόνιμοι	ἔλαβον	ἔλαιον	ἐν	τοῖς	ἀγγείοις,	μετὰ
	–wale	lakini	wenye–busara	walichukua	mafuta	katika	–vyombo	vyombo	pamoja–na
	G3588	G1161	G5429	G2983	G1637	G1722	G3588	G0030	G3326

τῶν	λαμπάδων	ἑαυτῶν.
–taa	taa	zao
G3588	G2985	G1438

Bali wanawali welevu walichukua vyombo vyenye mafuta pamoja na taa zao.

5	χρονίζοντος	δὲ	τοῦ	νυμφίου,	ἐνύσταξαν	πᾶσαι	καὶ	ἐκάθευδον.
	alipokawia	lakini	–bwana–arusi	bwana–arusi	walisinzia	wote	na	walilala
	G5549	G1161	G3588	G3566	G3573	G3956	G2532	G2518

Sasa wakati bwana harusi amechelewa kufika, wote walishikwa usingizi na wakalala.

6	μέσης	δὲ	νυκτὸς,	κραυγὴ	γέγονεν,	Ἰδοὺ,	ὁ	νυμφίος!
	katikati–ya	lakini	usiku	kelele	ikawa	Tazama	–bwana–arusi	bwana–arusi
	G3319	G1161	G3571	G2906	G1096	G3708	G3588	G3566

ἐξέρχεσθε	εἰς	ἀπάντησιν	‹αὐτοῦ›!
tokeni	kwenda–	kumlaki	yeye
G1831	G1519	G0529	G0846

Lakini wakati wa usiku wa manane kulikuwa na yowe, 'Tazama, bwana harusi! Tokeni nje mkampokee.'

7	τότε	ἠγέρθησαν	πᾶσαι	αἱ	παρθένοι	ἐκεῖναι,	καὶ	ἐκόσμησαν	τὰς
	ndipo	waliamka	wote	–wanawali	wanawali	wale	na	walitengeneza	–taa
	G5119	G1453	G3956	G3588	G3933	G1565	G2532	G2885	G3588

λαμπάδας	ἑαυτῶν.	
taa	zao	
G2985	G1438	

Ndipo hao wanawali waliamka wote na kuwasha taa zao.

8	αἱ	δὲ	μωραὶ	ταῖς	φρονίμοις	εἶπαν,	Δότε	ἡμῖν	ἐκ
	–wale	lakini	wapumbavu	kwa–wale	wenye–busara	walisema	Tupeni	sisi	baadhi–ya
	G3588	G1161	G3474	G3588	G5429	G3004	G1325	G1473	G1537

τοῦ	ἐλαίου	ὑμῶν,	ὅτι	αἱ	λαμπάδες	ἡμῶν	σβέννυνται.
–mafuta	mafuta	yenu	kwa–sababu	–taa	taa	zetu	zinazimika
G3588	G1637	G4771	G3754	G3588	G2985	G1473	G4570

Wale wapumbavu waliwaambia wale welevu, 'Mtupatie sehemu ya mafuta yenu kwa sababu taa zetu zinazimika.'

9	ἀπεκρίθησαν	δὲ	αἱ	φρόνιμοι,	λέγουσαι,	Μή¦ποτε	οὐ	μὴ	ἀρκέσῃ
	walijibu	lakini	–wale	wenye–busara	wakisema	Labda	si–	kamwe	yatatosha
	G0611	G1161	G3588	G5429	G3004	G3379	G3756	G3361	G0714

ἡμῖν	καὶ	ὑμῖν;	πορεύεσθε	μᾶλλον	πρὸς	τοὺς	πωλοῦντας,	καὶ	ἀγοράσατε
sisi	na	ninyi	nendeni	bali	kwa	–wale	wauzao	na	mnunue
G1473	G2532	G4771	G4198	G3123	G4314	G3588	G4453	G2532	G0059

ἑαυταῖς.	
wenyewe	
G1438	

Lakini wale welevu waliwajibu na kuwaambia, 'Kwa kuwa hayatatutosha sisi na ninyi, badala yake nendeni kwa wanaouza mjinunulie kiasi kwa ajili yenu.'

10	ἀπερχομένων	δὲ	αὐτῶν	ἀγοράσαι,	ἦλθεν	ὁ	νυμφίος,	καὶ	
	walipokuwa–wakienda	lakini	wao	kununua	alikuja	–bwana–arusi	bwana–arusi	na	
	G0565	G1161	G0846	G0059	G2064	G3588	G3566	G2532	

αἱ	ἕτοιμοι	εἰσῆλθον	μετ’	αὐτοῦ	εἰς	τοὺς	γάμους;	καὶ	ἐκλείσθη
–wale	tayari	waliingia	pamoja–na	yeye	kwenye–	–arusi	arusi	na	ikafungwa
G3588	G2092	G1525	G3326	G0846	G1519	G3588	G1062	G2532	G2808

ἡ	θύρα.
–mlango	mlango
G3588	G2374

Wakati wameenda huko kununua, Bwana harusi alifika, na wote waliokuwa tayari walienda naye kwenye sherehe ya harusi, na mlango ulifungwa.

11	ὕστερον	δὲ,	ἔρχονται	καὶ	αἱ	λοιπαὶ	παρθένοι,	λέγουσαι,	Κύριε,	κύριε,
	baadaye	lakini	wanakuja	pia	–wale	wengine	wanawali	wakisema	Bwana	bwana
	G5305	G1161	G2064	G2532	G3588	G3062	G3933	G3004	G2962	G2962

ἄνοιξον	ἡμῖν!	
tufungulie	sisi	
G0455	G1473	

Baadaye wale wanawali wengine pia walifika na kusema, 'Bwana, bwana, tufungulie.'

12	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν,	Ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	οὐκ	οἶδα	ὑμᾶς.
	–yeye	lakini	akijibu	alisema	Amini	nasema	kwenu	si–	nawajua	ninyi
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0281	G3004	G4771	G3756	G1492	G4771

Lakini alijibu na kusema, 'Kweli nawaambia, Mimi siwajui.'

13	Γρηγορεῖτε	οὖν,	ὅτι	οὐκ	οἴδατε	τὴν	ἡμέραν,	οὐδὲ	τὴν	ὥραν,
	Kesheni	basi	kwa–sababu	hamjui	hamjui	–siku	siku	wala	–saa	saa
	G1127	G3767	G3754	G3756	G1492	G3588	G2250	G3761	G3588	G5610

<ἐν	ᾗ	ὁ	υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	ἔρχεται>.
katika	ambayo	–Mwana	Mwana	wa–	mtu	anakuja
G1722	G3739	G3588	G5207	G3588	G0444	G2064

Kwa hiyo angalieni, kwa kuwa hamjui siku au saa.

14	Ὥσπερ	γὰρ	ἄνθρωπος	ἀποδημῶν	ἐκάλεσεν	τοὺς	ἰδίους	δούλους,	
	Kama–vile	kwa–maana	mtu	asafirishaye	aliwaita	–watumwa	wake	watumwa	
	G5618	G1063	G0444	G0589	G2564	G3588	G2398	G1401	

καὶ	παρέδωκεν	αὐτοῖς	τὰ	ὑπάρχοντα	αὐτοῦ.
na	aliwakabidhi	wao	–mali	mali	yake
G2532	G3860	G0846	G3588	G5225	G0846

Kwa kuwa ni sawa na mtu alipotaka kusafiri kwenda nchi nyingine. Aliwaita watumwa wake na kuwakabidhi utajiri wake.

15	καὶ	ᾧ	μὲν	ἔδωκεν	πέντε	τάλαντα,	ᾧ	δὲ	δύο,	ᾧ
	na	aliyepewa	–kweli	alimpa	talanta	tano	aliyepewa	lakini	mbili	aliyepewa
	G2532	G3739	G3303	G1325	G4002	G5007	G3739	G1161	G1417	G3739

δὲ	ἕν,	ἑκάστῳ	κατὰ	τὴν	ἰδίαν	δύναμιν;	καὶ	ἀπεδήμησεν
lakini	moja	kila–mmoja	kwa–kadiri–ya	–uwezo	wake	uwezo	na	akasafiri
G1161	G1520	G1538	G2596	G3588	G2398	G1411	G2532	G0589

Εὐθέως.
mara
G2112

Mmoja wao alimpatia talanta tano, mwingine alimpa mbili, na yule mwingine alimpa talanta moja. Kila mmoja alipokea kiasi kulingana na uwezo wake, na yule mtu alisafari kwenda zake.

16	πορευθεὶς,	ὁ	τὰ	πέντε	τάλαντα	λαβὼν,	ἠργάσατο	ἐν	αὐτοῖς,	καὶ
	akienda	–yule	–talanta	tano	talanta	aliyepokea	alifanya–kazi	kwa	hizo	na
	G4198	G3588	G3588	G4002	G5007	G2983	G2038	G1722	G0846	G2532

ἐκέρδησεν	ἄλλα	πέντε.	
alipata	nyingine	tano	
G2770	G0243	G4002	

Mapema yule aliyepokea talanta tano alienda kuziwekeza, na kuzalisha talanta zingine tano.

17	ὡσαύτως,	ὁ	τὰ	δύο,	ἐκέρδησεν	ἄλλα	δύο.
	vivyo–hivyo	–yule	–mbili	mbili	alipata	nyingine	mbili
	G5615	G3588	G3588	G1417	G2770	G0243	G1417

Vilevile yule aliyepokea talanta mbili, alizalisha zingine mbili.

18 ὁ –yule G3588 δὲ lakini G1161 τὸ –moja G3588 ἓν moja G1520 λαβὼν, aliyepokea G2983 ἀπελθὼν akienda G0565 ὤρυξεν alichimba G3736 γῆν, ardhi G1093 καὶ na G2532 ἔκρυψεν alificha G2928 τὸ –fedha G3588 ἀργύριον fedha G0694 τοῦ ya– G3588 κυρίου bwana G2962 αὐτοῦ. wake G0846

Lakini mtumwa aliyepokea talanta moja, alienda zake, akachimba shimo ardhini, na kuificha fedha ya bwana wake.

19 μετὰ baada–ya G3326 δὲ lakini G1161 πολὺν muda–mrefu G4183 χρόνον, wakati G5550 ἔρχεται anakuja G2064 ὁ –bwana G3588 κύριος bwana G2962 τῶν wa– G3588 δούλων watumwa G1401 ἐκείνων, wale G1565 καὶ na G2532 συναίρει anahesabu G4868 λόγον hesabu G3056 μετ’ pamoja–na G3326 αὐτῶν. wao G0846

Na baada ya muda mrefu, bwana wa watumwa hao alirudi na kutengeneza mahesabu nao.

20 καὶ na G2532 προσελθὼν, akija G4334 ὁ –yule G3588 τὰ –talanta G3588 πέντε tano G4002 τάλαντα talanta G5007 λαβὼν, aliyepokea G2983 προσήνεγκεν alileta G4374 ἄλλα nyingine G0243 πέντε tano G4002 τάλαντα, talanta G5007 λέγων, akisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 πέντε tano G4002 τάλαντά talanta G5007 μοι mimi G1473 παρέδωκας; ulinipa G3860 ἴδε, tazama G3708 ἄλλα nyingine G0243 πέντε tano G4002 τάλαντα talanta G5007 ἐκέρδησα. nimepata G2770

Yule mtumwa aliyepokea talanta tano alikuja na kuleta talanta zingine tano, akasema, 'Bwana, ulinipa talanta tano. Tazama, nimepata faida ya talanta zingine tano.'

21 ἔφη akamwambia G5346 αὐτῷ yeye G0846 ὁ –bwana G3588 κύριος bwana G2962 αὐτοῦ, wake G0846 Εὖ, Vema G2095 δοῦλε mtumwa G1401 ἀγαθὲ mwema G0018 καὶ na G2532 πιστέ! mwaminifu G4103 ἐπὶ juu–ya G1909 ὀλίγα vichache G3641 ἦς ulikuwa G1510 πιστός; mwaminifu G4103 ἐπὶ juu–ya G1909 πολλῶν vingi G4183 σε wewe G4771 καταστήσω. nitakuweka G2525 εἴσελθε ingia G1525 εἰς katika G1519 τὴν –furaha G3588 χαρὰν furaha G5479 τοῦ ya– G3588 κυρίου bwana G2962 σου wako G4771

Bwana wake alimwambia, 'Hongera, mtumwa mzuri na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu kwa vitu vidogo. Nitakupa madaraka juu ya vitu vingi. Ingia katika furaha ya bwana wako.'

22 προσελθὼν akija G4334 ‹δὲ› pia G1161 καὶ, na G2532 ὁ –yule G3588 τὰ –mbili G3588 δύο mbili G1417 τάλαντα talanta G5007 εἶπεν, alisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 δύο mbili G1417 τάλαντά talanta G5007 μοι mimi G1473 παρέδωκας. ulinipa G3860 ἴδε, tazama G3708 ἄλλα nyingine G0243 δύο mbili G1417 τάλαντα talanta G5007 ἐκέρδησα nimepata G2770

Mtumwa aliyepokea talanta mbili alikuja na kusema, 'Bwana, ulinipa talanta mbili. Tazama, nimepata faida ya talanta zingine mbili,'

23	ἔφη	αὐτῷ	ὁ	κύριος	αὐτοῦ,	Εὖ,	δοῦλε	ἀγαθὲ	καὶ	πιστέ!
	akamwambia	yeye	–bwana	bwana	wake	Vema	mtumwa	mwema	na	mwaminifu
	G5346	G0846	G3588	G2962	G0846	G2095	G1401	G0018	G2532	G4103

	ἐπὶ	ὀλίγα	ἦς	πιστός;	ἐπὶ	πολλῶν	σε	καταστήσω.	εἴσελθε	εἰς
	juu–ya	vichache	ulikuwa	mwaminifu	juu–ya	vingi	wewe	nitakuweka	ingia	katika
	G1909	G3641	G1510	G4103	G1909	G4183	G4771	G2525	G1525	G1519

	τὴν	χαρὰν	τοῦ	κυρίου	σου.
	–furaha	furaha	ya–	bwana	wako
	G3588	G5479	G3588	G2962	G4771

Bwana wake alimwambia, 'Hongera, mtumwa mzuri na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu kwa vitu vichache. Nitakupa madaraka juu ya vitu vingi. Ingia katika furaha ya bwana wako.'

24	προσελθὼν	δὲ	καὶ,	ὁ	τὸ	ἓν	τάλαντον	εἰληφὼς	εἶπεν,	Κύριε,
	akija	lakini	pia	–yule	–talanta	moja	talanta	aliyepokea	alisema	Bwana
	G4334	G1161	G2532	G3588	G3588	G1520	G5007	G2983	G3004	G2962

	ἔγνων	σε,	ὅτι	σκληρὸς	εἶ	ἄνθρωπος,	θερίζων	ὅπου	οὐκ	ἔσπειρας,
	nilikujua	wewe	kwamba	mgumu	wewe–ni	mtu	unavuna	mahali	huku–	kupanda
	G1097	G4771	G3754	G4642	G1510	G0444	G2325	G3699	G3756	G4687

	καὶ	συνάγων	ὅθεν	οὐ	διεσκόρπισας.
	na	unakusanya	mahali–ambapo	huku–	kutawanya
	G2532	G4863	G3606	G3756	G1287

Baadaye mtumwa aliyepokea talanta moja alikuja na kusema, 'Bwana, najua kuwa wewe ni mtu mkali. Unachuma mahali ambapo hukupanda, na unavuna mahali ambapo hukusia.

25	καὶ	φοβηθεὶς,	ἀπελθὼν,	ἔκρυψα	τὸ	τάλαντόν	σου	ἐν	τῇ	γῇ.
	na	nikiogopa	nikienda	niliificha	–talanta	talanta	yako	katika	–ardhi	ardhi
	G2532	G5399	G0565	G2928	G3588	G5007	G4771	G1722	G3588	G1093

	ἴδε,	ἔχεις	τὸ	σόν.
	tazama	unayo	–yako	yako
	G3708	G2192	G3588	G4674

Mimi niliogopa, nikaenda zangu na kuificha talanta yako katika udongo. Tazama, unayo hapa ile iliyo yako.'

26	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	κύριος	αὐτοῦ	εἶπεν	αὐτῷ,	Πονηρὲ	δοῦλε	καὶ
	akijibu	lakini	–bwana	bwana	wake	alimwambia	yeye	Mwovu	mtumwa	na
	G0611	G1161	G3588	G2962	G0846	G3004	G0846	G4190	G1401	G2532

	ὀκνηρέ!	ᾔδεις	ὅτι	θερίζω	ὅπου	οὐκ	ἔσπειρα,	καὶ	συνάγω
	mvivu	ulijua	kwamba	ninavuna	mahali	siku–	kupanda	na	ninakusanya
	G3636	G1492	G3754	G2325	G3699	G3756	G4687	G2532	G4863

	ὅθεν	οὐ	διεσκόρπισα.
	mahali–ambapo	siku–	kutawanya
	G3606	G3756	G1287

Lakini bwana wake alijibu na kusema, 'Wewe mtumwa mwovu na mzembe, ulijua kwamba ninachuma mahali ambapo sijapanda na kuvuna mahali ambapo sikusia.

27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν,
ilipasa wewe basi kuweka –fedha fedha yangu kwa– watoaji–riba na nikija
G1163 G4771 G3767 G0906 G3588 G0694 G1473 G3588 G5133 G2532 G2064

ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
mimi ningepokea kwa–kweli –yangu yangu pamoja–na riba
G1473 G2865 G0302 G3588 G1699 G4862 G5110

Kwahiyo ulipaswa kuwapa fedha yangu watu wa benki, na wakati wa kurudi kwangu ningeipokea ile yangu pamoja na faida.

28 ἄρατε οὖν ἀπ’ αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι
ondoeni basi kutoka–kwake yeye –talanta talanta na mpeni –yule aliye–na
G0142 G3767 G0575 G0846 G3588 G5007 G2532 G1325 G3588 G2192

τὰ δέκα τάλαντα.
–kumi kumi talanta
G3588 G1176 G5007

Kwa hiyo mnyang'anyeni hiyo talanta na mpeni yule mtumwa aliye na talanta kumi.

29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται;
kwa– kwa–maana aliye–na kila–mmoja atapewa na ataongezewa
G3588 G1063 G2192 G3956 G1325 G2532 G4052

τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
–kutoka–kwake lakini asiye–na asiye–na hata alicho–nacho anacho kitachukuliwa
G3588 G1161 G3361 G2192 G2532 G3739 G2192 G0142

ἀπ’ αὐτοῦ.
kutoka–kwake yeye
G0575 G0846

Kila mtu aliye nacho, ataongezewa zaidi-hata kwa kuzidishiwa sana. Lakini kwa yeyote asiye na kitu, hata alicho nacho atanyang'anywa.

30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον, ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον; ἐκεῖ
na –yule asiyefaa mtumwa mtupeni katika –giza giza –la–nje la–nje huko
G2532 G3588 G0888 G1401 G1544 G1519 G3588 G4655 G3588 G1857 G1563

ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
kutakuwa –kilio kilio na –kusaga kusaga kwa– meno
G1510 G3588 G2805 G2532 G3588 G1030 G3588 G3599

Mtupeni nje gizani huyo mtumwa asiyefaa, ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.'

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ
Wakati lakini atakapokuja –Mwana Mwana wa– mtu katika –utukufu utukufu
G3752 G1161 G2064 G3588 G5207 G3588 G0444 G1722 G3588 G1391

αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ’ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ
wake na wote –malaika malaika pamoja–naye yeye ndipo ataketi juu–ya
G0846 G2532 G3956 G3588 G0032 G3326 G0846 G5119 G2523 G1909

θρόνου δόξης αὐτοῦ.
kiti–cha–enzi utukufu wake
G2362 G1391 G0846

Wakati Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu wake, na malaika wote pamoja naye, ndipo atakapokaa juu ya kiti chake cha utukufu.

32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη; καὶ
na watakusanywa mbele–yake yeye yote –mataifa mataifa na
G2532 G4863 G1715 G0846 G3956 G3588 G1484 G2532

ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν
atawatenganisha wao kutoka–kwa wao–kwa–wao kama–vile –mchungaji mchungaji
G0873 G0846 G0575 G0240 G5618 G3588 G4166

ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.
anawatenganisha –kondoo kondoo kutoka–kwa –mbuzi mbuzi
G0873 G3588 G4263 G0575 G3588 G2056

Mataifa yote yatakusanyika mbele zake, naye atawatenganisha watu, kama vile mchungaji anavyowatenganisha kondoo na mbuzi.

33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ
na atawaweka –kondoo –kweli kondoo upande–wa kulia kwake –mbuzi lakini
G2532 G2476 G3588 G3303 G4263 G1537 G1188 G0846 G3588 G1161

ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.
mbuzi upande–wa kushoto
G2055 G1537 G2176

Atawaweka kondoo mkono wake wa kuume, bali mbuzi atawaweka mkono wa kushoto.

34 τότε ἐρεῖ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε,
ndipo atasema –Mfalme Mfalme kwa–wale upande–wa kulia kwake Njooni
G5119 G2046 G3588 G0935 G3588 G1537 G1188 G0846 G1205

οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην
–waliobarikiwa waliobarikiwa wa– Baba yangu, rithi –ufalme uliotayarishwa
G3588 G2127 G3588 G3962 G1473 G2816 G3588 G2090

ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
ninyi ufalme tangu msingi ulimwengu
G4771 G0932 G0575 G2602 G2889

Kisha mfalme atawaambia wale walio mkono wake wa kulia, 'Njoni, mliobarikiwa na Baba yangu, urithini ufalme ulioandaliwa kwa ajili yenu tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu.

35 ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν; ἐδίψησα, καὶ
nilikuwa–na–njaa kwa–maana na mlinipa mimi kula nilikuwa–na–kiu na
G3983 G1063 G2532 G1325 G1473 G5315 G1372 G2532

ἐποτίσατέ με; ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με;
mlininywesha mimi mgeni nilikuwa na mlinikaribisha mimi
G4222 G1473 G3581 G1510 G2532 G4863 G1473

Kwa kuwa nilikuwa na njaa na mlinipa chakula; Nilikuwa mgeni na mlinikaribisha;

36 γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με; ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με; ἐν
uchi na mlinivika mimi niliugua na mlinitembelea mimi katika
G1131 G2532 G4016 G1473 G0770 G2532 G1980 G1473 G1722

φυλακῇ ἤμην, καὶ ἦλθατε πρός με.
gerezani nilikuwa na mlikuja kwangu mimi
G5438 G1510 G2532 G2064 G4314 G1473

Nilikuwa uchi, na mlinivika nguo; Nilikuwa mgonjwa na mkanitunza; Nilikuwa kifungoni na mkaniijia.'

37 τότε ndipo G5119 ἀποκριθήσονται watamjibu G0611 αὐτῷ yeye G0846 οἱ –wenye–haki G3588 δίκαιοι, wenye–haki G1342 λέγοντες, wakisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 πότε lini G4219 σε wewe G4771 εἴδομεν tulikuona G3708 πεινῶντα, una–njaa G3983 καὶ na G2532 ἐθρέψαμεν? tukakulisha G5142 ἢ au G2228 διψῶντα, una–kiu G1372 καὶ na G2532 ἐποτίσαμεν? tukakunywesha G4222

Ndipo wenye haki watamjibu na kumwambia, 'Bwana, lini tulikuona ukiwa na njaa, na kukulisha? Au una kiu na tukakupa maji?

38 πότε lini G4219 δέ lakini G1161 σε wewe G4771 εἴδομεν tulikuona G3708 ξένον, mgeni G3581 καὶ na G2532 συνηγάγομεν? tukakukaribisha G4863 ἢ au G2228 γυμνὸν, uchi G1131 καὶ na G2532 περιεβάλομεν? tukakuvika G4016

Na lini tulikuona ukiwa mgeni, na tukakukaribisha? Au ukiwa uchi na tukakuvisha nguo?

39 πότε lini G4219 δέ lakini G1161 σε wewe G4771 εἴδομεν tulikuona G3708 ἀσθενοῦντα, mgonjwa G0770 ἢ au G2228 ἐν katika G1722 φυλακῇ, gerezani G5438 καὶ na G2532 ἤλθομεν tukakuja G2064 πρός kwako G4314 σε? wewe G4771

Na lini tulikuona ukiwa mgonjwa, au katika kifungo, na tukakujia?

40 καὶ na G2532 ἀποκριθεὶς, akijibu G0611 ὁ –Mfalme G3588 Βασιλεὺς Mfalme G0935 ἐρεῖ atasema G2046 αὐτοῖς, kwao G0846 Ἀμὴν Amini G0281 λέγω nasema G3004 ὑμῖν, kwenu G4771 ἐφ’ kwa–kadiri G1909 ὅσον kiasi G3745 ἐποιήσατε mlivyomtendea G4160 ἑνὶ mmoja G1520 τούτων wa–hawa G3778 τῶν –ndugu G3588 ἀδελφῶν ndugu G0080 μου zangu G1473 τῶν –wadogo G3588 ἐλαχίστων, wadogo G1646 ἐμοὶ mimi G1473 ἐποιήσατε. mlinitendea G4160

Na mfalme atawajibu na kuwaambia, 'Kweli nawaambia, mlichotenda hapa kwa mmoja wa ndugu zangu wadogo, mlinitendea mimi.'

41 τότε ndipo G5119 ἐρεῖ atasema G2046 καὶ pia G2532 τοῖς kwa–wale G3588 ἐξ upande–wa G1537 εὐωνύμων, kushoto G2176 Πορεύεσθε Ondokeni G4198 ἀπ’ kwangu G0575 ἐμοῦ, mimi G1473 ‹οἱ› –waliolaaniwa G3588 κατηραμένοι, waliolaaniwa G2672 εἰς katika G1519 τὸ –moto G3588 πῦρ moto G4442 τὸ –wa–milele G3588 αἰώνιον, wa–milele G0166 τὸ –uliotayarishwa G3588 ἡτοιμασμένον uliotayarishwa G2090 τῷ kwa– G3588 διαβόλῳ ibilisi G1228 καὶ na G2532 τοῖς –malaika G3588 ἀγγέλοις malaika G0032 αὐτοῦ. wake G0846

Ndipo atawaambia hao walio mkono wake wa kushoto, 'Ondokeni kwangu, mliolaaniwa, nendeni katika moto wa milele ulioandaliwa kwa ajili ya shetani na malaika zake,

42 ἐπείνασα nilikuwa–na–njaa G3983 γὰρ, kwa–maana G1063 καὶ na G2532 οὐκ hamku– G3756 ἐδώκατέ nipa G1325 μοι mimi G1473 φαγεῖν; kula G5315 (καὶ) na G2532 ἐδίψησα, nilikuwa–na–kiu G1372 καὶ na G2532 οὐκ hamku– G3756 ἐποτίσατέ ninywesha G4222 με; mimi G1473

kwa sababu nilikuwa na njaa lakini hamkunipa chakula; Nilikuwa na kiu lakini hamkunipa maji;

43 ξένος mgeni G3581 ἤμην, nilikuwa G1510 καὶ na G2532 οὐ hamku– G3756 συνηγάγετέ nikaribisha G4863 με; mimi G1473 γυμνὸς, uchi G1131 καὶ na G2532 οὐ hamku– G3756 περιεβάλετέ nivika G4016 με; mimi G1473 ἀσθενὴς, mgonjwa G0772 καὶ na G2532 ἐν katika G1722 φυλακῇ, gerezani G5438 καὶ na G2532 οὐκ hamku– G3756 ἐπεσκέψασθέ nitembelea G1980 με. mimi G1473

Nilikuwa mgeni lakini hamkunikaribisha; nikiwa uchi lakini hamkunipa mavazi; nikiwa mgonjwa na nikiwa kifungoni, lakini hamkunitunza.'

44 τότε ndipo G5119 ἀποκριθήσονται watajibu G0611 καὶ pia G2532 αὐτοὶ, wao G0846 λέγοντες, wakisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 πότε lini G4219 σε wewe G4771 εἴδομεν tulikuona G3708 πεινῶντα, una–njaa G3983 ἢ au G2228 διψῶντα, una–kiu G1372 ἢ au G2228 ξένον, mgeni G3581 ἢ au G2228 γυμνὸν, uchi G1131 ἢ au G2228 ἀσθενῆ, mgonjwa G0772 ἢ au G2228 ἐν katika G1722 φυλακῇ, gerezani G5438 καὶ na G2532 οὐ hatuku– G3756 διηκονήσαμέν kuhudumia G1247 σοι? wewe G4771

Ndipo wao pia watamjibu na kusema, 'Bwana, lini tulikuona ukiwa na njaa, au una kiu, au u mgeni, au ukiwa uchi, au ukiwa mgonjwa, au ukiwa mfungwa, na hatukukuhudumia?

45 τότε ndipo G5119 ἀποκριθήσεται atawajibu G0611 αὐτοῖς, wao G0846 λέγων, akisema G3004 Ἀμὴν Amini G0281 λέγω nasema G3004 ὑμῖν, kwenu G4771 ἐφ’ kwa–kadiri G1909 ὅσον kiasi G3745 οὐκ hamku– G3756 ἐποιήσατε mtendea G4160 ἑνὶ mmoja G1520 τούτων wa–hawa G3778 τῶν –wadogo G3588 ἐλαχίστων, wadogo G1646 οὐδὲ wala G3761 ἐμοὶ mimi G1473 ἐποιήσατε. hamkunitendea G4160

Kisha atawajibu na kusema, 'Kweli nawaambia, kile ambacho hamkutenda kwa mmoja wa hawa wadogo, hamkunitendea mimi.'

46 καὶ na G2532 ἀπελεύσονται wataondoka G0565 οὗτοι hawa G3778 εἰς kwenda– G1519 κόλασιν adhabu G2851 αἰώνιον; ya–milele G0166 οἱ –wenye–haki G3588 δὲ lakini G1161 δίκαιοι wenye–haki G1342 εἰς kwenda– G1519 ζωὴν uzima G2222 αἰώνιον. wa–milele G0166

Hawa watakwenda katika adhabu ya milele bali wenye haki katika uzima wa milele.”

Chapter 26

1 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους,
Na ikawa wakati alipomaliza –Iēsoûs Iēsoûs yote –maneno maneno haya
G2532 G1096 G3753 G5055 G3588 G2424 G3956 G3588 G3056 G3778

εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
aliwaambia –wanafunzi wanafunzi wake
G3004 G3588 G3101 G0846

Wakati Yesu alipomaliza kusema maneno yote hayo, aliwaambia wanafunzi wake,

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ
Mnajua kwamba baada–ya siku mbili –Pasaka Pasaka inakuja na –Mwana
G1492 G3754 G3326 G1417 G2250 G3588 G3957 G1096 G2532 G3588

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
Mwana wa– mtu atakabidhiwa ili– –kusulibiwa kusulibiwa
G5207 G3588 G0444 G3860 G1519 G3588 G4717

“Mnajua kwamba baada ya siku mbili kutakuwa na sikukuu ya pasaka, na mwana wa Adamu atatolewa ili asulibiwe.”

3 Τότε συνήχθησαν οἱ –wakuu–wa–makuhani ἀρχιερεῖς wakuu–wa–makuhani καὶ na οἱ –wazee πρεσβύτεροι wazee
G5119 G4863 G3588 G0749 G2532 G3588 G4245

τοῦ wa– G3588 λαοῦ watu G2992 εἰς katika G1519 τὴν –ua G3588 αὐλὴν ua G0833 τοῦ wa– G3588 ἀρχιερέως, kuhani–mkuu G0749 τοῦ –aitwaye G3588 λεγομένου aitwaye G3004 Καϊάφα, Kaiaphas G2533

Baadaye wakuu wa makuhani na wazee wa watu walikutana pamoja katika makao ya Kuhani Mkuu, aliye kuwa anaitwa Kayafa.

4 καὶ συνεβουλεύσαντο, ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν, καὶ
na walifanya–shauri ili –Iēsoûs Iēsoûs kwa–hila wamkamate na
G2532 G4823 G2443 G3588 G2424 G1388 G2902 G2532

ἀποκτείνωσιν;
wamuue
G0615

Kwa pamoja walipanga njama ya kumkamata Yesu kwa siri na kumuua.

5 ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται
walisema lakini Si wakati–wa –sikukuu sikukuu ili isi– ghasia itokee
G3004 G1161 G3361 G1722 G3588 G1859 G2443 G3361 G2351 G1096

ἐν τῷ λαῷ.
miongoni–mwa –watu watu
G1722 G3588 G2992

Kwa kuwa walisema, “Isifanyike wakati wa sikukuu, kusudi isije ikazuka ghasia miongoni mwa watu.”

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ, γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
–Iēsoûs Lakini Iēsoûs alipokuwa huko Bēthania katika nyumba ya–Simōn –yule
G3588 G1161 G2424 G1096 G1722 G0963 G1722 G3614 G4613 G3588

λεπροῦ,
mwenye–ukoma
G3015

Wakati Yesu alipokuwa Bethania katika nyumba ya Simoni mkoma,

7	προσῆλθεν	αὐτῷ	γυνὴ,	ἔχουσα	ἀλάβαστρον	μύρου	βαρυτίμου,
	alimjia	yeye	mwanamke	mwenye	chupa-ya-alabasta	ya-marhamu	ya-thamani-kubwa
	G4334	G0846	G1135	G2192	G0211	G3464	G0927

καὶ	κατέχεεν	ἐπὶ	τῆς	κεφαλῆς	αὐτοῦ	ἀνακειμένου.
na	alimimina	juu-ya	-kichwa	kichwa	chake	alipokuwa-ameketi-mezani
G2532	G2708	G1909	G3588	G2776	G0846	G0345

alipokuwa amejinyoosha mezani, mwanamke mmoja alikuja kwake akiwa amebeba mkebe wa alabasta iliyokuwa na mafuta yenye thamani kubwa, na aliyamimina juu ya kichwa chake.

8	ἰδόντες	δὲ,	οἱ	μαθηταὶ	ἠγανάκτησαν,	λέγοντες,	Εἰς
	walipokuwa-wameona	lakini	-wanafunzi	wanafunzi	walikasirika	wakisema	Kwa-nini
	G3708	G1161	G3588	G3101	G0023	G3004	G1519

τί	ἡ	ἀπώλεια	αὕτη?
hii	-kupoteza	kupoteza	huku
G5101	G3588	G0684	G3778

Lakini wanafunzi wake walipoona jambo hilo, walichukia na kusema, “Nini sababu ya hasara hii?

9	ἐδύνατο	γὰρ	τοῦτο	πραθῆναι	πολλοῦ,	καὶ	δοθῆναι	πτωχοῖς.
	ingeweza	kwa-maana	hii	kuuzwa	kwa-bei-kubwa	na	kupewa	maskini
	G1410	G1063	G3778	G4097	G4183	G2532	G1325	G4434

Haya yangeweza kuuzwa kwa kiasi kikubwa na kupewa maskini.”

10	γνοὺς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τί	κόπους	παρέχετε
	akijua	lakini	-Iēsoûs	Iēsoûs	aliwaambia	wao	Kwa-nini	taabu	mnampa
	G1097	G1161	G3588	G2424	G3004	G0846	G5101	G2873	G3930

τῇ	γυναικί?	ἔργον	γὰρ	καλὸν	ἠργάσατο	εἰς	ἐμέ.
-mwanamke	mwanamke	kazi	kwa-maana	njema	amefanya	kwangu	mimi
G3588	G1135	G2041	G1063	G2570	G2038	G1519	G1473

Lakini Yesu, akiwa anajua hili, aliwaambia, “Kwa nini mnamsumbua mwanamke huyu? Kwa kuwa amefanya kitu kizuri kwangu.

11	πάντοτε	γὰρ	τοὺς	πτωχοὺς	ἔχετε	μεθ’	ἑαυτῶν;	ἐμὲ	δὲ,
	siku-zote	kwa-maana	-maskini	maskini	mnao	pamoja-na	ninyi-wenyewe	mimi	lakini
	G3842	G1063	G3588	G4434	G2192	G3326	G1438	G1473	G1161

οὐ	πάντοτε	ἔχετε.
si-	siku-zote	mnanio
G3756	G3842	G2192

Masikini mnao siku zote, lakini hamtakuwa pamoja nami daima.

12	βαλοῦσα	γὰρ	αὕτη	τὸ	μύρον	τοῦτο,	ἐπὶ	τοῦ	σώματός
	akimimina	kwa-maana	huyu	-marhamu	marhamu	hii	juu-ya	-mwili	mwili
	G0906	G1063	G3778	G3588	G3464	G3778	G1909	G3588	G4983

μου,	πρὸς	τὸ	ἐνταφιάσαι	με	ἐποίησεν.
wangu	kwa-ajili-ya	-kuniandaa-kwa-mazishi	kuniandaa-kwa-mazishi	mimi	amefanya
G1473	G4314	G3588	G1779	G1473	G4160

Kwa sababu alipomimina mafuta haya juu ya mwili wangu, alifanya hivyo kwa ajili ya maziko yangu.

13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο,
amini nasema kwenu popote pale itakapohubiriwa –habari–njema habari–njema hii
G0281 G3004 G4771 G3699 G1437 G2784 G3588 G2098 G3778

ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς
katika ulimwengu –wote wote itasemwa pia alichofanya alichofanya huyu kuwa
G1722 G3650 G3588 G2889 G2980 G2532 G3739 G4160 G3778 G1519

μνημόσυνον αὐτῆς.
ukumbusho wake
G3422 G0846

Kweli nawaambieni, popote Injili hii itakapohubiriwa katika ulimwengu mzima, kitendo alichofanya huyu mwanamke, pia kitakuwa kinasemwa kwa ajili ya kumkumbuka.”

14 Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
Ndipo akaenda mmoja wa– kumi–na–wawili –aitwaye aitwaye Ioúdas
G5119 G4198 G1520 G3588 G1427 G3588 G3004 G2455

Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,
Iskariōtēs kwa –wakuu–wa–makuhani wakuu–wa–makuhani
G2469 G4314 G3588 G0749

Ndipo mmoja wa wale Kumi na wawili, aliyeitwa Yuda Iskariote, alienda kwa wakuu wa makuhani

15 εἶπεν, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν? οἱ δὲ
alisema Nini mnataka kunipa nami nami ninyi nitamsaliti yeye –wao wao
G3004 G5101 G2309 G1473 G1325 G2504 G4771 G3860 G0846 G3588 G1161

ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
walimwekea yeye thelathini fedha
G2476 G0846 G5144 G0694

na kusema, “Mtanipatia nini nikimsaliti?” Wakampimia Yuda vipande thelathini vya fedha.

16 καὶ ἀπὸ τότε, ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
na tangu wakati–ule alitafuta wakati–mwafaka ili yeye amsaliti
G2532 G0575 G5119 G2212 G2120 G2443 G0846 G3860

Tangu muda huo alitafuta nafasi ya kumsaliti.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων, προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
–siku Lakini ya–kwanza ya– mikate–isiyotiwa–chachu walimjia –wanafunzi wanafunzi
G3588 G1161 G4413 G3588 G0106 G4334 G3588 G3101

τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα?
–Iēsoûs Iēsoûs wakisema Wapi unataka tukuandalie wewe kula –Pasaka Pasaka
G3588 G2424 G3004 G4226 G2309 G2090 G4771 G5315 G3588 G3957

Hata siku ya kwanza ya mikate isiyotiwa chachu, wanafunzi walimwendea Yesu na kusema, “Wapi unataka tukuandalie ule chakula cha Pasaka?”

18 ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ
–yeye Akasema akasema Nendeni mjini –kwa mjini kwa –fulani fulani na
G3588 G1161 G3004 G5217 G1519 G3588 G4172 G4314 G3588 G1170 G2532

εἴπατε αὐτῷ, Ὁ Διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς
mwambieni yeye –Mwalimu Mwalimu anasema –wakati wakati wangu umekaribia
G3004 G0846 G3588 G1320 G3004 G3588 G2540 G1473 G1451

ἐστιν; πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα, μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
ni kwako wewe nitafanya –Pasaka Pasaka pamoja–na –wanafunzi wanafunzi wangu
G1510 G4314 G4771 G4160 G3588 G3957 G3326 G3588 G3101 G1473

Akawaambia, “Nendeni mjini kwa mtu fulani na mwambieni, Mwalimu anasema, “Muda wangu umekaribia. Nitaitimiza Pasaka pamoja na wanafunzi wangu katika nyumba yako.””

19	καὶ	ἐποίησαν	οἱ	μαθηταὶ	ὡς	συνέταξεν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,
	na	walifanya	–wanafunzi	wanafunzi	kama	alivyowaamuru	wao	–Iēsoûs	Iēsoûs
	G2532	G4160	G3588	G3101	G5613	G4929	G0846	G3588	G2424

καὶ	ἡτοίμασαν	τὸ	πάσχα.	
na	waliandaa	–Pasaka	Pasaka	
G2532	G2090	G3588	G3957	

Wanafunzi walifanya kama Yesu alivyowaagiza, na waliandaa chakula cha Pasaka.

20	Ὀψίας	δὲ	γενομένης,	ἀνέκειτο	μετὰ	τῶν	δώδεκα	
	jioni	lakini	ilipokuwa	aliketi–mezani	pamoja–na	–kumi–na–wawili	kumi–na–wawili	
	G3798	G1161	G1096	G0345	G3326	G3588	G1427	

μαθητῶν.		
wanafunzi		
G3101		

Ilipofika jioni, aliketi kula chakula pamoja na wale wanafunzi Kumi na Wawili.

21	καὶ	ἐσθιόντων	αὐτῶν	εἶπεν,	Ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	εἷς	ἐξ
	na	walipokuwa–wakila	wao	alisema	Amini	nasema	kwenu	kwamba	mmoja	wenu
	G2532	G2068	G0846	G3004	G0281	G3004	G4771	G3754	G1520	G1537

ὑμῶν	παραδώσει	με.	
kati–yenu	atanisaliti	mimi	
G4771	G3860	G1473	

Walipokuwa wanakula chakula, alisema, “Kweli nawaambia kwamba mmoja wenu atanisaliti.”

22	καὶ	λυπούμενοι	σφόδρα,	ἤρξαντο	λέγειν	αὐτῷ,	εἷς	ἕκαστος,	Μήτι
	na	wakihuzunika	sana	walianza	kumwambia	yeye	mmoja	kila–mmoja	Je
	G2532	G3076	G4970	G0756	G3004	G0846	G1520	G1538	G3385

ἐγώ	εἰμι,	Κύριε?	
mimi	ni	Bwana	
G1473	G1510	G2962	

Walihuzunika sana, na kila mmoja alianza kumuuliza, “Je, hakika siyo mimi, Bwana?”

23	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς	εἶπεν,	Ὁ	ἐμβάψας	μετ’	ἐμοῦ	τὴν	χεῖρα
	–yeye	Akijibu	akijibu	alisema	–Yule	aliyechovya	pamoja–na	mimi	–mkono	mkono
	G3588	G1161	G0611	G3004	G3588	G1686	G3326	G1473	G3588	G5495

ἐν	τῷ	τρυβλίῳ,	οὗτός	με	παραδώσει.
katika	–bakuli	bakuli	huyu	mimi	atanisaliti
G1722	G3588	G5165	G3778	G1473	G3860

Akawajibu, “Yule ambaye anachovya mkono wake pamoja nami katika bakuli ndiye atakaye nisaliti.

24 ὁ –Mwana G3588 μὲν –kweli G3303 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 ἀνθρώπου mtu G0444 ὑπάγει anaenda G5217 καθὼς kama G2531 γέγραπται ilivyoandikwa G1125 περὶ kumhusu G4012 αὐτοῦ; yeye G0846 οὐαὶ ole G3759 δὲ lakini G1161 τῷ –yule G3588 ἀνθρώπῳ mtu G0444 ἐκείνῳ yule G1565 δι’ kwa–kupitia G1223 οὗ ambaye G3739 ὁ –Mwana G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 ἀνθρώπου mtu G0444 παραδίδοται. anasalitiwa G3860 καλὸν ingekuwa–vyema G2570 ἦν ingekuwa G1510 αὐτῷ, kwake G0846 εἰ kama G1487 οὐκ hangewe– G3756 ἐγεννήθη kuzaliwa G1080 ὁ –mtu G3588 ἄνθρωπος mtu G0444 ἐκεῖνος. yule G1565

Mwana wa Adamu ataondoka, kama alivyoandikiwa. Lakini ole wake mtu ambaye atamsaliti Mwana wa Adamu! Ingekuwa vizuri kwa mtu huyo kama asingezaliwa.”

25 ἀποκριθεὶς akijibu G0611 δὲ lakini G1161 Ἰούδας, Ioúdas G2455 ὁ –yule G3588 παραδιδοὺς alimsaliti G3860 αὐτὸν, yeye G0846 εἶπεν, alisema G3004 Μήτι Je G3385 ἐγώ mimi G1473 εἰμι, ni G1510 ῥαββί? Rhabbi G4461 λέγει anamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Σὺ Wewe G4771 εἶπας. umesema G3004

Yuda, ambaye angemsaliti alisema, “Je!, Ni mimi Rabi?” Yesu akamwambia, “Umesema jambo hilo wewe mwenyewe.”

26 Ἐσθιόντων walipokuwa–wakila G2068 δὲ lakini G1161 αὐτῶν, wao G0846 λαβὼν akichukua G2983 ὁ –Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 ἄρτον, mkate G0740 καὶ na G2532 εὐλογήσας, akiisha–kubariki G2127 ἔκλασεν aliuvunja G2806 καὶ na G2532 δοὺς akiwapa G1325 τοῖς –wanafunzi G3588 μαθηταῖς, wanafunzi G3101 εἶπεν, alisema G3004 Λάβετε, Chukueni G2983 φάγετε; kuleni G5315 τοῦτό huu G3778 ἐστιν ni G1510 τὸ –mwili G3588 σῶμά mwili G4983 μου. wangu G1473

Walipokuwa wakila chakula, Yesu aliutwaa mkate, akaubariki, na kuumega. Akawapa wanafunzi wake akisema, “Chukueni, mle. Huu ni mwili wangu.”

27 καὶ na G2532 λαβὼν akichukua G2983 ποτήριον, kikombe G4221 καὶ na G2532 εὐχαριστήσας, akiisha–kushukuru G2168 ἔδωκεν aliwapa G1325 αὐτοῖς, wao G0846 λέγων, akisema G3004 Πίετε Nyweni G4095 ἐξ kutoka–katika G1537 αὐτοῦ, hiki G0846 πάντες. ninyi–nyote G3956

Akatwaa kikombe na kushukuru, akawapa na kusema, “Kunyweni wote katika hiki.

28 τοῦτο hii G3778 γάρ kwa–maana G1063 ἐστιν ni G1510 τὸ –damu G3588 αἷμά damu G0129 μου, yangu G1473 τῆς ya– G3588 διαθήκης, agano G1242 τὸ –inayomwagika G3588 περὶ kwa–ajili–ya G4012 πολλῶν wengi G4183 ἐκχυννόμενον, inayomwagika G1632 εἰς kwa– G1519 ἄφεσιν msamaha G0859 ἁμαρτιῶν. wa–dhambi G0266

Kwa kuwa hii ni damu ya agano langu, inayomwagwa kwa ajili ya wengi kwa msamaha wa dhambi.

29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω, ἀπ’ ἄρτι, ἐκ τούτου τοῦ
nasema lakini kwenu si– kamwe nitanywa tangu sasa kutoka–katika hii –zao
G3004 G1161 G4771 G3756 G3361 G4095 G0575 G0737 G1537 G3778 G3588

γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω
zao la– mzabibu mpaka –siku siku ile nitakapo– hilo linywa
G1081 G3588 G0288 G2193 G3588 G2250 G1565 G3752 G0846 G4095

μεθ’ ὑμῶν καινὸν, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός μου.
pamoja–na ninyi jipya katika –ufalme ufalme wa– Baba yangu
G3326 G4771 G2537 G1722 G3588 G0932 G3588 G3962 G1473

Lakini nawaambieni, sitakunywa tena matunda ya mzabibu huu, hadi siku ile nitakapokunywa mpya pamoja nanyi katika ufalme wa Baba yangu.”

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
Na wakiisha–kuimba–wimbo walitoka kwenda– –mlima mlima wa– Mizeituni
G2532 G5214 G1831 G1519 G3588 G3735 G3588 G1636

Walipokuwa wamemaliza kuimba wimbo, walitoka kwenda Mlima wa Mizeituni.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε
Ndipo anawaambia wao –Iēsoûs Iēsoûs Ninyi–nyote ninyi mtakwazwa
G5119 G3004 G0846 G3588 G2424 G3956 G4771 G4624

ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν
kwa– mimi katika –usiku usiku huu imeandikwa kwa–maana Nitampiga –mchungaji
G1722 G1473 G1722 G3588 G3571 G3778 G1125 G1063 G3960 G3588

ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.
mchungaji na watawanyika –kondoo kondoo wa– kundi
G4166 G2532 G1287 G3588 G4263 G3588 G4167

Kisha Yesu aliwaambia, “Usiku huu ninyi nyote mtajikwaa kwa sababu yangu, kwa kuwa imeandikwa, Nitampiga mchungaji na kondoo wa kundi watatawanyika.

32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί, με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν
baada–ya lakini –mimi kufufuka mimi nitawatangulia ninyi kwenda– –Galilaia
G3326 G1161 G3588 G1453 G1473 G4254 G4771 G1519 G3588

Γαλιλαίαν.
Galilaia
G1056

Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia kwenda Galilaya.”

33 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ πάντες
akijibu lakini –Pétros Pétros alimwambia yeye Hata–kama wote
G0611 G1161 G3588 G4074 G3004 G0846 G1487 G3956

σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.
watakwazwa kwa– wewe mimi kamwe sitakwazwa
G4624 G1722 G4771 G1473 G3763 G4624

Lakini Petro alimwambia, “Hata kama wote watakukataa kwa sababu ya mambo yatakayokupata, mimi sitakukataa.”

34	ἔφη alimwambia G5346	αὐτῷ yeye G0846	ὁ –Iēsoûs G3588	Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424	Ἀμὴν Amini G0281	λέγω nakuambia G3004	σοι, wewe G4771	ὅτι kwamba G3754	ἐν katika G1722	ταύτῃ huu G3778
	τῇ –usiku G3588	νυκτὶ, usiku G3571	πρὶν kabla–ya G4250	ἀλέκτορα jogoo G0220	φωνῆσαι, kuwika G5455	τρὶς mara–tatu G5151	ἀπαρνήσῃ utanikana G0533	με. mimi G1473		

Yesu akamjibu, “kweli nakuambia, usiku huu kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu.”

35	λέγει anawaambia G3004	αὐτῷ yeye G0846	ὁ –Pétros G3588	Πέτρος, Pétros G4074	Κἂν Hata–kama G2579	δέῃ itanipasa G1163	με mimi G1473	σὺν pamoja–na G4862	σοὶ wewe G4771	
	ἀποθανεῖν, kufa G0599	οὐ si– G3756	μή kamwe G3361	σε wewe G4771	ἀπαρνήσομαι. nitakukana G0533	ὁμοίως vivyo–hivyo G3668	καὶ, pia G2532	πάντες wote G3956	οἱ –wanafunzi G3588	
	μαθηταὶ wanafunzi G3101	εἶπαν. walisema G3004								

Petro akamwambia, “hata kama ingenipasa kufa na wewe, sitakukana.” Na wanafunzi wengine wote wakasema vivyo hivyo.

36	Τότε Ndipo G5119	ἔρχεται anakuja G2064	μετ’ pamoja–na G3326	αὐτῶν wao G0846	ὁ –Iēsoûs G3588	Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424	εἰς mahali G1519	χωρίον paitwapo G5564	λεγόμενον paitwapo G3004	
	Γεθσημανὶ, Gethsēmani G1068	καὶ na G2532	λέγει anawaambia G3004	τοῖς –wanafunzi G3588	μαθηταῖς, wanafunzi G3101	Καθίσατε Ketini G2523	αὐτοῦ, hapa G0847	ἕως wakati G2193	οὗ ambapo G3739	
	ἀπελθὼν nikienda G0565	ἐκεῖ, pale G1563	προσεύξωμαι. kuomba G4336							

Baadaye Yesu alienda nao mahali panapoitwa Gethsemane na aliwaambia wanafunzi wake, “Kaeni hapa wakati nikienda huko na kuomba.”

37	καὶ na G2532	παραλαβὼν akimchukua G3880	τὸν –Pétron G3588	Πέτρον Pétros G4074	καὶ na G2532	τοὺς –wana G3588	δύο wawili G1417	υἱοὺς wana G5207	Ζεβεδαίου, wa–Zebedaiós G2199	ἤρξατο alianza G0756
	λυπεῖσθαι kuhuzunika G3076	καὶ na G2532	ἀδημονεῖν. kusumbuka G0085							

Akamchukua Petro na wana wawili wa Zebedayo na akaanza kuhuzunika na kusononeka.

38	τότε ndipo G5119	λέγει anawaambia G3004	αὐτοῖς, wao G0846	Περίλυπός Imejaa–huzuni G4036	ἐστιν ni G1510	ἡ –nafsi G3588	ψυχή nafsi G5590	μου, yangu G1473	ἕως hadi G2193	θανάτου; kifo G2288
	μείνατε kaeni G3306	ὧδε hapa G5602	καὶ na G2532	γρηγορεῖτε kesheni G1127	μετ’ pamoja–na G3326	ἐμοῦ. mimi G1473				

Kisha aliwaambia, “Roho yangu ina huzuni kubwa sana, hata kiasi cha kufa. Bakini hapa na mkeshe pamoja nami.”

39	καὶ	προελθὼν	μικρὸν,	ἔπεσεν	ἐπὶ	πρόσωπον	αὐτοῦ,	προσευχόμενος,
	na	akisonga–mbele	kidogo	alianguka	juu–ya	uso	wake	akiomba
	G2532	G4281	G3398	G4098	G1909	G4383	G0846	G4336

καὶ	λέγων,	Πάτερ	μου,	εἰ	δυνατόν	ἐστιν,	παρελθάτω	ἀπ’	ἐμοῦ
na	akisema	Baba	yangu	kama	inawezekana	ni	kipite	kutoka–kwangu	mimi
G2532	G3004	G3962	G1473	G1487	G1415	G1510	G3928	G0575	G1473

τὸ	ποτήριον	τοῦτο.	πλὴν	οὐχ	ὡς	ἐγὼ	θέλω,	ἀλλ’	ὡς	σύ.
–kikombe	kikombe	hiki	lakini	si	kama	mimi	ninavyotaka	bali	kama	wewe
G3588	G4221	G3778	G4133	G3756	G5613	G1473	G2309	G0235	G5613	G4771

Akenda mbele kidogo, akaanguka kifudifudi, na kuomba. Akasema, “Baba yangu, kama inawezekana, kikombe hiki kiniepuke. Isiwe kama ninavyotaka mimi, bali kama utakavyo wewe.”

40	καὶ	ἔρχεται	πρὸς	τοὺς	μαθητὰς	καὶ	εὑρίσκει	αὐτοὺς	καθεύδοντας.
	na	anakuja	kwa	–wanafunzi	wanafunzi	na	anawakuta	wao	wamelala
	G2532	G2064	G4314	G3588	G3101	G2532	G2147	G0846	G2518

καὶ	λέγει	τῷ	Πέτρῳ,	Οὕτως	οὐκ	ἰσχύσατε	μίαν	ὥραν	
na	anamwambia	–Pétros	Pétros	Hivyo	hamku–	weza	saa–moja	moja	
G2532	G3004	G3588	G4074	G3779	G3756	G2480	G1520	G5610	

γρηγορῆσαι	μετ’	ἐμοῦ?
kukesha	pamoja–na	mimi
G1127	G3326	G1473

Akawaendea wanafunzi na akawakuta wamelala usingizi, na akamwambia Petro, “Kwa nini hamkuweza kukesha nami kwa saa moja?

41	γρηγορεῖτε	καὶ	προσεύχεσθε,	ἵνα	μὴ	εἰσέλθητε	εἰς	πειρασμόν.	τὸ
	kesheni	na	ombeni	msije	msi–	kuingia	katika	majaribu	–roho
	G1127	G2532	G4336	G2443	G3361	G1525	G1519	G3986	G3588

μὲν	πνεῦμα	πρόθυμον,	ἡ	δὲ	σὰρξ	ἀσθενής.
–kweli	roho	inataka	–mwili	lakini	mwili	ni–dhaifu
G3303	G4151	G4289	G3588	G1161	G4561	G0772

Kesheni na kuomba kusudi msiingie majaribuni. Roho i radhi, lakini mwili ni dhaifu.”

42	πάλιν	ἐκ	δευτέρου	ἀπελθὼν,	προσηύξατο,	λέγων,	Πάτερ	μου,	εἰ
	tena	–mara	ya–pili	akienda	aliomba	akisema	Baba	yangu	kama
	G3825	G1537	G1208	G0565	G4336	G3004	G3962	G1473	G1487

οὐ	δύναται	τοῦτο	παρελθεῖν,	ἐὰν	μὴ	αὐτὸ	πίω,	γενηθήτω
haiwezekani	haiwezekani	hiki	kupita	isipokuwa	nisi–	hiki	kinywe	na–itendeke
G3756	G1410	G3778	G3928	G1437	G3361	G0846	G4095	G1096

τὸ	θέλημά	σου.
–mapenzi	mapenzi	yako
G3588	G2307	G4771

Akaenda zake mara ya pili na kuomba, akasema, “Baba yangu, kama jambo hili haliwezi kuepukika na ni lazima nikinywee kikombe hiki, mapenzi yako yatimizwe.”

43	καὶ	ἐλθὼν	πάλιν,	εὗρεν	αὐτοὺς	καθεύδοντας.	ἦσαν	γὰρ	αὐτῶν
	na	akija	tena	aliwakuta	wao	wamelala	yalikuwa	kwa–maana	yao
	G2532	G2064	G3825	G2147	G0846	G2518	G1510	G1063	G0846

οἱ	ὀφθαλμοὶ	βεβαρημένοι.
–macho	macho	yamezidiwa
G3588	G3788	G0916

Akarudi tena na kuwakuta wamelala usingizi, kwa kuwa macho yao yalikuwa mazito.

44	καὶ	ἀφεὶς	αὐτοὺς	πάλιν,	ἀπελθὼν,	προσηύξατο	ἐκ	τρίτου,	τὸν	αὐτὸν
	na	akiwaacha	wao	tena	akienda	aliomba	–mara	ya–tatu	–neno	lile–lile
	G2532	G0863	G0846	G3825	G0565	G4336	G1537	G5154	G3588	G0846

λόγον	εἰπὼν	πάλιν.	
neno	akisema	tena	
G3056	G3004	G3825	

Kisha akawaacha tena akaenda zake. Akaomba mara ya tatu akisema maneno yaleyale.

45	τότε	ἔρχεται	πρὸς	τοὺς	μαθητὰς	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Καθεύδετε	
	ndipo	anakuja	kwa	–wanafunzi	wanafunzi	na	anawaambia	wao	Laleni	
	G5119	G2064	G4314	G3588	G3101	G2532	G3004	G0846	G2518	

‹τὸ›	λοιπὸν	καὶ	ἀναπαύεσθε.	ἰδοὺ,	ἤγγικεν	ἡ	ὥρα,	καὶ	ὁ	Υἱὸς
–baki	baki	na	mpumzike	tazama	imekaribia	–saa	saa	na	–Mwana	Mwana
G3588	G3063	G2532	G0373	G3708	G1448	G3588	G5610	G2532	G3588	G5207

τοῦ	ἀνθρώπου	παραδίδοται	εἰς	χεῖρας	ἁμαρτωλῶν.	
wa–	mtu	anasalitiwa	mikononi–mwa	mikono	wadhambi	
G3588	G0444	G3860	G1519	G5495	G0268	

Baadaye Yesu aliwaendea wanafunzi wake na kuwaambia, “Bado mmelala tu na kujipumzisha? Tazameni, saa imekaribia, na Mwana wa Adamu anasalitiwa mikononi mwa wenye dhambi.

46	ἐγείρεσθε,	ἄγωμεν!	ἰδοὺ,	ἤγγικεν	ὁ	παραδιδούς	με!	
	amkeni	twende	tazama	amekaribia	–anayenisaliti	anayenisaliti	mimi	
	G1453	G0071	G3708	G1448	G3588	G3860	G1473	

Amkeni, tuondoke. Tazama, yule anaye nisaliti amekaribia.”

47	Καὶ	ἔτι	αὐτοῦ	λαλοῦντος	ἰδοὺ,	Ἰούδας,	εἷς	τῶν	δώδεκα,	ἦλθεν,
	Na	bado	yeye	akisema	tazama	Ioúdas	mmoja	wa–	kumi–na–wawili	alikuja
	G2532	G2089	G0846	G2980	G3708	G2455	G1520	G3588	G1427	G2064

καὶ	μετ’	αὐτοῦ	ὄχλος	πολὺς,	μετὰ	μαχαιρῶν	καὶ	ξύλων,	ἀπὸ	
na	pamoja–naye	yeye	umati	mkubwa	na	mapanga	na	marungu	kutoka–kwa	
G2532	G3326	G0846	G3793	G4183	G3326	G3162	G2532	G3586	G0575	

τῶν	ἀρχιερέων	καὶ	πρεσβυτέρων	τοῦ	λαοῦ.	
–wakuu–wa–makuhani	wakuu–wa–makuhani	na	wazee	wa–	watu	
G3588	G0749	G2532	G4245	G3588	G2992	

Wakati alipokuwa bado anaongea, Yuda mmoja wa wale Kumi na Wawili, akafika. Kundi kubwa lilifika pamoja naye likitokea kwa wakuu wa makuhani na wazee wa watu. Walikuja na mapanga na marungu.

48	ὁ	δὲ	παραδιδοὺς	αὐτὸν	ἔδωκεν	αὐτοῖς	σημεῖον,	λέγων,	Ὃν	ἂν
	–yule	Sasa	aliyemsaliti	yeye	aliwapa	wao	ishara	akisema	Yeyote	ambaye
	G3588	G1161	G3860	G0846	G1325	G0846	G4592	G3004	G3739	G0302

φιλήσω,	αὐτός	ἐστιν:	κρατήσατε	αὐτόν.	
nitambusu	ndiye	huyu	mkamateni	yeye	
G5368	G0846	G1510	G2902	G0846	

Tena mtu aliyekusudia kumsaliti Yesu alikuwa amewapa ishara, akisema, “Yule nitakayembusu, ndiye yeye. Mkamateni.”

49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπεν, Χαῖρε, ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν
na mara akimjia –Iēsoûs Iēsoûs alisema Salamu Rhabbi na alimbusu
G2532 G2112 G4334 G3588 G2424 G3004 G5463 G4461 G2532 G2705

αὐτόν.
yeye
G0846

Mara hiyo alikuja kwa Yesu na kusema, “Salamu, Mwalimu!” Na akambusu.

50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, ἐφ’ ὃ πάρει?
–Iēsoûs lakini Iēsoûs alimwambia yeye Rafiki kwa–ajili–ya ulichokuja uko–hapa
G3588 G1161 G2424 G3004 G0846 G2083 G1909 G3739 G3918

τότε προσελθόντες, ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ndipo wakimjia waliweka –mikono mikono juu–ya –Iēsoûs Iēsoûs na
G5119 G4334 G1911 G3588 G5495 G1909 G3588 G2424 G2532

ἐκράτησαν αὐτόν.
walimkamata yeye
G2902 G0846

Yesu akamwambia, “Rafiki, lifanye lile ambalo limekuleta.” Ndipo wakaja, na kumnyooshea mikono Yesu, na kumkamata.

51 καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
na tazama mmoja wa– wale–pamoja–na Iēsoûs akinyoosha –mkono mkono
G2532 G3708 G1520 G3588 G3326 G2424 G1614 G3588 G5495

ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ
alichomoa –upanga upanga wake na akimpiga –mtumwa mtumwa wa–
G0645 G3588 G3162 G0846 G2532 G3960 G3588 G1401 G3588

ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
kuhani–mkuu alikata yake –sikio sikio
G0749 G0851 G0846 G3588 G5621

Tazama, mtu mmoja aliyekuwa pamoja na Yesu, alinyosha mkono wake, akachomoa upanga wake, na akampiga mtumishi wa kuhani mkuu, na kumkata sikio lake.

52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου
ndipo anamwambia yeye –Iēsoûs Iēsoûs Rudisha –upanga upanga wako
G5119 G3004 G0846 G3588 G2424 G0654 G3588 G3162 G4771

εἰς τὸν τόπον αὐτῆς; πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν,
mahali –pake pake pake wote kwa–maana –wanaochukua wanaochukua upanga
G1519 G3588 G5117 G0846 G3956 G1063 G3588 G2983 G3162

ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.
kwa upanga wataangamia
G1722 G3162 G0622

Ndipo Yesu akamwambia, rudisha upanga wako pale ulipoutoa, kwa kuwa wote watumiao upanga wataangamizwa kwa upanga.

53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου, καὶ
au unadhani kwamba si– ninaweza kumwomba –Baba Baba yangu na
G2228 G1380 G3754 G3756 G1410 G3870 G3588 G3962 G1473 G2532

παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων?
atanitumia mimi sasa zaidi–ya kumi–na–mbili majeshi ya–malaika
G3936 G1473 G0737 G4119 G1427 G3003 G0032

Mnadhani kuwa siwezi kumwita Baba yangu, naye akanitumia majeshi zaidi ya kumi na mawili ya malaika?

54	πῶς	οὖν	πληρωθῶσιν	αἱ	γραφαὶ,	ὅτι	οὕτως	δεῖ	γενέσθαι?
	vipi	basi	zitatimizwa	–maandiko	maandiko	kwamba	hivyo	inabidi	itokee
	G4459	G3767	G4137	G3588	G1124	G3754	G3779	G1163	G1096

Lakini basi jinsi gani maandiko yangeweza kutimizwa, hivi ndivyo inapasa kutokea?”

55	Ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ὥρᾳ,	εἶπεν	ὁ	Ἰησοῦς	τοῖς	ὄχλοις,	Ὡς
	Katika	ile	–saa	saa	aliliambia	–Iēsoûs	Iēsoûs	–makutano	makutano	Kama
	G1722	G1565	G3588	G5610	G3004	G3588	G2424	G3588	G3793	G5613

ἐπὶ	λῃστὴν	ἐξήλθατε	μετὰ	μαχαιρῶν	καὶ	ξύλων	συλλαβεῖν	με?	καθ’
dhidi–ya	mnyang'anyi	mlitoka	na	mapanga	na	marungu	kunishika	mimi	kila
G1909	G3027	G1831	G3326	G3162	G2532	G3586	G4815	G1473	G2596

ἡμέραν	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	ἐκαθεζόμην	διδάσκων,	καὶ	οὐκ	ἐκρατήσατέ	με.
siku	katika	–hekalu	hekalu	niliketi	nikifundisha	na	hamku–	nikamata	mimi
G2250	G1722	G3588	G2411	G2516	G1321	G2532	G3756	G2902	G1473

Wakati huo Yesu akauambia umati, “Je! Mmekuja na mapanga na marungu kunikamata kama mnyang'anyi? Kila siku nilikaa hekaluni nikifundisha, na hamkunishika!

56	Τοῦτο	δὲ	ὅλον	γέγονεν,	ἵνα	πληρωθῶσιν	αἱ	γραφαὶ	τῶν
	Hili	lakini	lote	limetokea	ili	yatimizwe	–maandiko	maandiko	ya–
	G3778	G1161	G3650	G1096	G2443	G4137	G3588	G1124	G3588

προφητῶν.	Τότε	οἱ	μαθηταὶ,	πάντες	ἀφέντες	αὐτὸν,	ἔφυγον.
manabii	Ndipo	–wanafunzi	wanafunzi	wote	wakimwacha	yeye	walikimbia
G4396	G5119	G3588	G3101	G3956	G0863	G0846	G5343

Lakini yote haya yametendeka ili Maandiko ya manabii yatimie.” Ndipo wanafunzi wake wakamwacha na kukimbia.

57	Οἱ	δὲ	κρατήσαντες	τὸν	Ἰησοῦν	ἀπήγαγον	πρὸς	Καϊάφαν,	τὸν
	–Wale	Lakini	waliomkamata	–Iēsoûs	Iēsoûs	walimpeleka	kwa	Kaiaphas	–kuhani–mkuu
	G3588	G1161	G2902	G3588	G2424	G0520	G4314	G2533	G3588

ἀρχιερέα,	ὅπου	οἱ	γραμματεῖς	καὶ	οἱ	πρεσβύτεροι	συνήχθησαν.
kuhani–mkuu	ambako	–waandishi	waandishi	na	–wazee	wazee	walikusanyika
G0749	G3699	G3588	G1122	G2532	G3588	G4245	G4863

Wale waliomkamata Yesu alimpeleka kwa Kayafa, Kuhani Mkuu, mahali ambapo waandishi na wazee walikuwa wamekusanyika pamoja.

58	ὁ	δὲ	Πέτρος	ἠκολούθει	αὐτῷ	ἀπὸ	μακρόθεν,	ἕως	τῆς	αὐλῆς	τοῦ
	–Pétros	Lakini	Pétros	alimfuata	yeye	kwa	mbali	hadi	–ua	ua	wa–
	G3588	G1161	G4074	G0190	G0846	G0575	G3113	G2193	G3588	G0833	G3588

ἀρχιερέως.	καὶ	εἰσελθὼν	ἔσω,	ἐκάθητο	μετὰ	τῶν	ὑπηρετῶν	ἰδεῖν
kuhani–mkuu	na	akiingia	ndani	aliketi	pamoja–na	–watumishi	watumishi	kuona
G0749	G2532	G1525	G2080	G2521	G3326	G3588	G5257	G3708

τὸ	τέλος.
–mwisho	mwisho
G3588	G5056

Lakini Petro alimfuata nyuma kwa mbali hadi katika ukumbi wa Kuhani Mkuu. Aliingia ndani na kukaa pamoja na walinzi aone kitakachotokea.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον
–Wakuu–wa–makuhani Sasa wakuu–wa–makuhani na –baraza baraza lote
G3588 G1161 G0749 G2532 G3588 G4892 G3650

ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν,
walitafuta ushahidi–wa–uongo dhidi–ya –Iēsoûs Iēsoûs ili yeye wamuue
G2212 G5577 G2596 G3588 G2424 G3704 G0846 G2289

Basi wakuu wa makuhani na Baraza lote walikuwa wakitafuta ushahidi wa uongo dhidi ya Yesu, kusudi wapate kumuua.

60 καὶ οὐχ εὗρον, πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ,
na hawaku– pata wengi ingawa–walikuja mashahidi–wa–uongo baadaye lakini
G2532 G3756 G2147 G4183 G4334 G5575 G5305 G1161

προσελθόντες δύο,
wakija wawili
G4334 G1417

Ingawa walijitokeza mashahidi wengi, Lakini hawakupata sababu yoyote. Lakini baadaye mashahidi wawili walijitokeza mbele

61 εἶπαν, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ
walisema Huyu alisema Ninaweza kulibomoa –hekalu hekalu la– Mungu na
G3004 G3778 G5346 G1410 G2647 G3588 G3485 G3588 G2316 G2532

διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι.
ndani–ya siku tatu kulijenga
G1223 G5140 G2250 G3618

na kusema, “ Mtu huyu alisema, ''Naweza kulivunja hekalu la Mungu na kulijenga tena kwa siku tatu.”'

62 καὶ ἀναστὰς, ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνῃ?
na akisimama –kuhani–mkuu kuhani–mkuu alimwambia yeye Hujibu chochote
G2532 G0450 G3588 G0749 G3004 G0846 G3762 G0611

τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν?
nini hawa wewe wanakushuhudia
G5101 G3778 G4771 G2649

Kuhani Mkuu alisimama na kumwuliza, “Hauwezi kujibu? Hawa wanakushuhudia nini dhidi yako?”

63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ,
–Iēsoûs lakini Iēsoûs alinyamaza na –kuhani–mkuu kuhani–mkuu alimwambia yeye
G3588 G1161 G2424 G4623 G2532 G3588 G0749 G3004 G0846

Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς
Nakuapisha wewe kwa –Mungu Mungu –aliye–hai aliye–hai tuambie sisi utuambie
G1844 G4771 G2596 G3588 G2316 G3588 G2198 G2443 G1473 G3004

εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
kama wewe u –Christós Christós –Mwana Mwana wa– Mungu
G1487 G4771 G1510 G3588 G5547 G3588 G5207 G3588 G2316

Lakini Yesu alikaa kimya. Kuhani Mkuu akamwambia, “Kama Mungu aishivyo, nakuamuru utwambie, kama wewe ni Kristo, Mwana wa Mungu.”

64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ’
anamwambia yeye –Iēsoûs Iēsoûs Wewe umesema lakini nakuambia ninyi tangu
G3004 G0846 G3588 G2424 G4771 G3004 G4133 G3004 G4771 G0575

ἄρτι ὄψεσθε τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς
sasa mtamwona –Mwana Mwana wa– mtu ameketi mkono–wa kulia wa–
G0737 G3708 G3588 G5207 G3588 G0444 G2521 G1537 G1188 G3588

δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
uwezo na anakuja juu–ya –mawingu mawingu ya– mbingu
G1411 G2532 G2064 G1909 G3588 G3507 G3588 G3772

Yesu akamjibu, “Wewe mwenyewe umesema jambo hilo. Lakini nakuambia, toka sasa na kuendelea utamwona Mwana wa Adamu ameketi mkono wa kulia wenye Nguvu, na akija katika mawingu ya mbinguni.”

65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων,
ndipo –kuhani–mkuu kuhani–mkuu alirarua –mavazi mavazi yake akisema
G5119 G3588 G0749 G1284 G3588 G2440 G0846 G3004

Ἐβλασφήμησεν; τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων? ἴδε νῦν, ἠκούσατε
Amekufuru nini bado haja tunayo ya–mashahidi tazama sasa mmesikia
G0987 G5101 G2089 G5532 G2192 G3144 G3708 G3568 G0191

τὴν βλασφημίαν.
–kufuru kufuru
G3588 G0988

Ndipo Kuhani Mkuu alirarua mavazi yake na kusema, “Amekufuru! Je, twahitaji tena ushahidi wa nini? Angalia, tayari mmesikia akikufuru.

66 τί ὑμῖν δοκεῖ? οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν, Ἔνοχος θανάτου ἐστίν.
nini ninyi mnaonaje –wao wao wakijibu walisema Anastahili kifo ni
G5101 G4771 G1380 G3588 G1161 G0611 G3004 G1777 G2288 G1510

Je! Mnawaza nini? Wakajibu na kusema, “Anastahili kifo.”

67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν.
Ndipo walimtemea–mate usoni –uso uso wake na walimpiga–ngumi yeye
G5119 G1716 G1519 G3588 G4383 G0846 G2532 G2852 G0846

οἱ δὲ ἐράπισαν,
–wengine wengine walimpiga–kofi
G3588 G1161 G4474

Kisha walimtemea mate usoni na kumpiga ngumi, na kumchapa makofi kwa mikono yao,

68 λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε?
wakisema Tutabirie sisi Christós ni–nani ni –aliyekupiga aliyekupiga wewe
G3004 G4395 G1473 G5547 G5101 G1510 G3588 G3817 G4771

na kusema, “Tutabirie, wewe Kristo. Ni nani amekuchapa?”

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσῆλθεν αὐτῷ
–Pétros Sasa Pétros aliketi nje katika –ua ua na alimjia yeye
G3588 G1161 G4074 G2521 G1854 G1722 G3588 G0833 G2532 G4334 G0846

μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
mjakazi–mmoja mjakazi akisema Na wewe ulikuwa pamoja–na Iēsoûs –yule
G1520 G3814 G3004 G2532 G4771 G1510 G3326 G2424 G3588

Γαλιλαίου.
Mgalilaia
G1057

Wakati huo Petro alikuwa amekaa nje katika ukumbi, na mtumishi wa kike alimwendea na kusema, “Wewe pia ulikuwa pamoja na Yesu wa Galilaya.”

70	ὁ	δὲ	ἠρνήσατο	ἔμπροσθεν	πάντων,	λέγων,	Οὐκ	οἶδα	τί	λέγεις.
	–yeye	lakini	alikana	mbele–ya	wote	akisema	Si–	najua	nini	unasema
	G3588	G1161	G0720	G1715	G3956	G3004	G3756	G1492	G5101	G3004

Lakini alikana mbele yao wote, akisema, Sijui kitu unachosema.”

71	ἐξελθόντα	δὲ	εἰς	τὸν	πυλῶνα,	εἶδεν	αὐτὸν	ἄλλη,	καὶ
	akitoka	lakini	kwenda–	–mlango	mlango	alimwona	yeye	mwingine	na
	G1831	G1161	G1519	G3588	G4440	G3708	G0846	G0243	G2532

λέγει	τοῖς	ἐκεῖ,	Οὗτος	ἦν	μετὰ	Ἰησοῦ	τοῦ	Ναζωραίου.
anawaambia	–wale	pale	Huyu	alikuwa	pamoja–na	Iēsoûs	–yule	Mnazareti
G3004	G3588	G1563	G3778	G1510	G3326	G2424	G3588	G3480

Alipoenda nje ya lango, mtumishi mwingine wa kike alimwona na kuwaambia waliokuwepo hapo, “Mtu huyu pia alikuwa pamoja na Yesu wa Nazareti.”

72	καὶ	πάλιν	ἠρνήσατο	μετὰ	ὅρκου,	ὅτι	Οὐκ	οἶδα	τὸν	ἄνθρωπον.
	na	tena	alikana	kwa	kiapo	Si–	Si–	namjua	–mtu	mtu
	G2532	G3825	G0720	G3326	G3727	G3754	G3756	G1492	G3588	G0444

Akakana tena kwa kiapo, “Mimi simjui mtu huyu.”

73	μετὰ	μικρὸν,	δὲ	προσελθόντες	οἱ	ἑστῶτες,	εἶπον	τῷ
	baada–ya	muda–mfupi	lakini	wakimjia	–wale	waliosimama	walimwambia	–Pétros
	G3326	G3398	G1161	G4334	G3588	G2476	G3004	G3588

Πέτρῳ,	Ἀληθῶς	καὶ,	σὺ	ἐξ	αὐτῶν	εἶ,	καὶ	γὰρ	ἡ
Pétros	Kweli	pia	wewe	miongoni–mwao	wao	u	hata	kwa–maana	–usemi
G4074	G0230	G2532	G4771	G1537	G0846	G1510	G2532	G1063	G3588

λαλιά	σου	δῆλόν	σε	ποιεῖ.
usemi	wako	dhahiri	wewe	inakufanya
G2981	G4771	G1212	G4771	G4160

Muda mfupi baadaye, wale waliokuwa wamesimama karibu, walimwendea na kusema na Petro, “Kwa hakika wewe pia ni mmoja wao, kwa kuwa hata lafudhi yako inaonesha.”

74	τότε	ἤρξατο	καταθεματίζειν	καὶ	ὀμνύειν,	ὅτι	Οὐκ	οἶδα	τὸν	ἄνθρωπον!
	ndipo	alianza	kujilaani	na	kuapa	Si–	Si–	namjua	–mtu	mtu
	G5119	G0756	G2653	G2532	G3660	G3754	G3756	G1492	G3588	G0444

καὶ	εὐθέως	ἀλέκτωρ	ἐφώνησεν.
na	mara	jogoo	aliwika
G2532	G2112	G0220	G5455

Ndipo alianza kulaani na kuapa, “Mimi simfahamu mtu huyu,” na mara hiyo jogoo akawika.

75	καὶ	ἐμνήσθη	ὁ	Πέτρος	τοῦ	ῥήματος	Ἰησοῦ,	εἰρηκότος
	na	alikumbuka	–Pétros	Pétros	–neno	neno	la–Iēsoûs	alilokuwa–amesema
	G2532	G3403	G3588	G4074	G3588	G4487	G2424	G2046

ὅτι,	Πρὶν	ἀλέκτορα	φωνῆσαι,	τρὶς	ἀπαρνήσῃ	με.	καὶ	ἐξελθὼν	ἔξω,
Kabla–ya	kabla–ya	jogoo	kuwika	mara–tatu	utanikana	mimi	na	akitoka	nje
G3754	G4250	G0220	G5455	G5151	G0533	G1473	G2532	G1831	G1854

ἔκλαυσεν	πικρῶς.	
alilia	kwa–uchungu	
G2799	G4090	

Petro alikumbuka maneno aliyoambiwa na Yesu, “Kabla jogoo hajawika utanikana mara tatu.”

Chapter 27

1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ
asubuhi lakini ilipofika, shauri walifanya wote –wakuu–wa–makuhani
G4405 G1161 G1096 G4824 G2983 G3956 G3588

ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ,
wakuu–wa–makuhani na –wazee wazee wa– watu dhidi–ya –Iēsoûs Iēsoûs
G0749 G2532 G3588 G4245 G3588 G2992 G2596 G3588 G2424

ὥστε θανατῶσαι αὐτόν;
ili wamuue yeye
G5620 G2289 G0846

Muda wa asubuhi ulipofika, wakuu wote wa makuhani na wazee wa watu walikula njama dhidi ya Yesu wapate kumuua.

2 καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ, τῷ ἡγεμόνι.
na wakimfunga yeye walimpeleka na walimkabidhi Pilatos, –mtawala mtawala
G2532 G1210 G0846 G0520 G2532 G3860 G4091 G3588 G2232

Walimfunga, walimwongoza, na kumfikisha kwa Liwali Pilato.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς,
Ndipo alipoona Ioúdas –yule alimsaliti yeye kwamba alihukumiwa akijuta
G5119 G3708 G2455 G3588 G3860 G0846 G3754 G2632 G3338

ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις,
alirudisha –fedha thelathini fedha kwa– wakuu–wa–makuhani na wazee
G4762 G3588 G5144 G0694 G3588 G0749 G2532 G4245

Kisha wakati Yuda, ambaye alikuwa amemsaliti, aliona kwamba Yesu amekwisha kuhukumiwa, alijuta na kurudisha vipande thelathini vya fedha kwa mkuu wa makuhani na wazee,

4 λέγων, Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπαν, Τί
akisema Nimetenda–dhambi nikisaliti damu isiyo–na–hatia –wao wao walisema Nini
G3004 G0264 G3860 G0129 G0121 G3588 G1161 G3004 G5101

πρὸς ἡμᾶς? σὺ ὄψῃ.
kwetu sisi wewe utajionea
G4314 G1473 G4771 G3708

na akasema, “Nimefanya dhambi kwa kuisaliti damu isiyo na hatia.” Lakini wakajibu, “Inatuhusu nini sisi? Yaangalie hayo mwenyewe.”

5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν, ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν,
na akitupa –fedha fedha katika –hekalu hekalu aliondoka na akienda
G2532 G4496 G3588 G0694 G1519 G3588 G3485 G0402 G2532 G0565

ἀπήγξατο.
alijinyonga
G0519

Kisha alivirusha chini vile vipande vya fedha katika hekalu, na kuondoka zake na kujinyonga mwenyewe.

6	οἱ	δὲ	ἀρχιερεῖς,	λαβόντες	τὰ	ἀργύρια	εἶπαν,		
	–wakuu–wa–makuhani	lakini	wakuu–wa–makuhani	wakichukua	–fedha	fedha	walisema		
	G3588	G1161	G0749	G2983	G3588	G0694	G3004		
	Οὐκ	ἔξεστιν	βαλεῖν	αὐτὰ	εἰς	τὸν	κορβανᾶν,	ἐπεὶ	τιμὴ	αἵματός
	Haifai	hairuhusiwi	kuziweka	hizi	katika	–hazina	hazina	kwa–sababu	bei	ya–damu
	G3756	G1832	G0906	G0846	G1519	G3588	G2878	G1893	G5092	G0129
	ἐστιν.									
	ni									
	G1510									

Mkuu wa makuhani alivichukua vile vipande vya fedha na kusema, “Si halali kuiweka fedha hii katika hazina, kwa sababu ni gharama ya damu.”

7	συμβούλιον	δὲ	λαβόντες,	ἠγόρασαν	ἐξ	αὐτῶν	τὸν	ἀγρὸν	τοῦ
	shauri	lakini	wakifanya	walinunua	kwa–hizo	hizo	–shamba	shamba	la–
	G4824	G1161	G2983	G0059	G1537	G0846	G3588	G0068	G3588
	κεραμέως,	εἰς	ταφὴν	τοῖς	ξένοις.				
	mfinyanzi	kuwa	makaburi	kwa–	wageni				
	G2763	G1519	G5027	G3588	G3581				

Walijadiliana kwa pamoja na fedha ikatumika kununulia shamba la mfinyazi la kuzika wageni.

8	διὸ	ἐκλήθη	ὁ	ἀγρὸς	ἐκεῖνος,	Ἀγρὸς	αἵματος,	ἕως	τῆς	σήμερον.
	kwa–hiyo	likaitwa	–shamba	shamba	lile	Shamba	la–Damu	hadi	–leo	leo
	G1352	G2564	G3588	G0068	G1565	G0068	G0129	G2193	G3588	G4594

Kwa sababu hii shamba hilo limekuwa likiitwa, “Shamba la damu” hadi leo hii.

9	τότε	ἐπληρώθη	τὸ	ῥηθὲν	διὰ	Ἰερεμίου	τοῦ	προφήτου,
	ndipo	likatimizwa	–lililosemwa	lililosemwa	kupitia	Ierēmias	–nabii	nabii
	G5119	G4137	G3588	G2046	G1223	G2408	G3588	G4396
	λέγοντος,	Καὶ	ἔλαβον	τὰ	τριάκοντα	ἀργύρια,	τὴν	τιμὴν	τοῦ
	akisema	Na	walichukua	–fedha	thelathini	fedha	–bei	bei	ya–
	G3004	G2532	G2983	G3588	G5144	G0694	G3588	G5092	G3588
	τετιμημένου,	ὃν	ἐτιμήσαντο	ἀπὸ	υἱῶν	Ἰσραήλ,			
	aliyethaminishwa	ambaye	walimthaminisha	kutoka–kwa	wana	wa–Israēl			
	G5091	G3739	G5091	G0575	G5207	G2474			

Kisha lile neno lililokuwa limenenwa na nabii Yeremia lilitimia, kusema, “Walitwaa vipande thelathini vya fedha, gharama iliyopangwa na watu wa Israel kwa ajili yake,

10	καὶ	ἔδωκαν	αὐτὰ	εἰς	τὸν	ἀγρὸν	τοῦ	κεραμέως,	καθὰ	συνέταξέν
	na	walitoa	hizo	kwa–	–shamba	shamba	la–	mfinyanzi	kama	alivyoniamuru
	G2532	G1325	G0846	G1519	G3588	G0068	G3588	G2763	G2505	G4929
	μοι	Κύριος.								
	mimi	Bwana								
	G1473	G2962								

na waliitumia kwa shamba la mfinyanzi, kama Bwana alivyokuwa amenielekeza.”

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος; καὶ ἐπηρώτησεν
–Iēsoûs Sasa Iēsoûs alisimama mbele–ya –mtawala mtawala na alimuuliza
G3588 G1161 G2424 G2476 G1715 G3588 G2232 G2532 G1905

αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων?
yeye –mtawala mtawala, akisema Wewe u –Mfalme Mfalme wa– Wayahudi
G0846 G3588 G2232 G3004 G4771 G1510 G3588 G0935 G3588 G2453

ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη, Σὺ λέγεις.
–Iēsoûs lakini Iēsoûs alisema, Wewe unasema
G3588 G1161 G2424 G5346 G4771 G3004

Sasa Yesu alisimama mbele ya liwali, na liwali akamwuliza, “Je! Wewe ni mfalme wa Wayahudi?” Yesu alimjibu, “Wewe wasema hivyo.”

12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
na katika –kushtakiwa kushtakiwa yeye na –wakuu–wa–makuhani
G2532 G1722 G3588 G2723 G0846 G5259 G3588

ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
wakuu–wa–makuhani na wazee, chochote hakujibu
G0749 G2532 G4245 G3762 G0611

Lakini wakati aliposhitakiwa na wakuu wa makuhani na wazee, hakujibu chochote.

13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου
ndipo anamwambia yeye –Pilatos Pilatos, Husikii husikii mengi–kiasi–gani wewe
G5119 G3004 G0846 G3588 G4091 G3756 G0191 G4214 G4771

καταμαρτυροῦσιν?
wanakushuhudia
G2649

Kisha Pilato alimwambia, “Hujayasikia mashitaka yote dhidi yako?”

14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ, πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν
na haku– mjibu yeye kwa hata neno–moja neno hivyo akashangaa
G2532 G3756 G0611 G0846 G4314 G3761 G1520 G4487 G5620 G2296

τὸν ἡγεμόνα λίαν.
–mtawala mtawala sana
G3588 G2232 G3029

Lakini hakumjibu hata neno moja, hivyo liwali alijawa na mshangao.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν, εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ
Wakati–wa lakini sikukuu alizoea –mtawala mtawala kumwachia mmoja –umati umati
G2596 G1161 G1859 G1486 G3588 G2232 G0630 G1520 G3588 G3793

δέσμιον, ὃν ἤθελον.
mfungwa ambaye walitaka
G1198 G3739 G2309

Sasa katika sikukuu ilikuwa desturi ya liwali kumfungua mfungwa mmoja anayechaguliwa na umati.

16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον ‹Ἰησοῦν› Βαραββᾶν.
walikuwa–na lakini wakati–ule mfungwa mashuhuri aitwaye Iēsoûs Barabbas
G2192 G1161 G5119 G1198 G1978 G3004 G2424 G0912

Wakati huo walikuwa na mfungwa sugu jina lake Baraba.

17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τίνα θέλετε
walipokusanyika basi wao aliwaambia wao –Pilatos Pilatos, Ni–yupi mnataka
G4863 G3767 G0846 G3004 G0846 G3588 G4091 G5101 G2309

ἀπολύσω ὑμῖν? ‹Ἰησοῦν τὸν› Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον
nimwachie ninyi Iēsoûs –yule Barabbas au Iēsoûs –aitwaye aitwaye
G0630 G4771 G2424 G3588 G0912 G2228 G2424 G3588 G3004

Χριστόν?
Christós
G5547

Hivyo wakati walipokuwa wamekusanyika pamoja, Pilato aliwauliza, “Ni nani mnataka tumfungue kwa ajili yenu?” Baraba au Yesu anayeitwa Kristo?”

18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
alijua kwa–maana kwamba kwa–sababu–ya wivu walimsaliti yeye
G1492 G1063 G3754 G1223 G5355 G3860 G0846

Kwa sababu alijua kwamba wamekwisha kumkamata kwa sababu ya chuki.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλεν
alipokuwa–ameketi lakini yeye juu–ya –kiti–cha–hukumu kiti–cha–hukumu alimtumia
G2521 G1161 G0846 G1909 G3588 G0968 G0649

πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τ�ῳ δικαίῳ
kwa yeye –mke mke wake akisema Usijihusishe wewe na –yule mwenye–haki
G4314 G0846 G3588 G1135 G0846 G3004 G3367 G4771 G2532 G3588 G1342

ἐκείνῳ; πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ’ ὄναρ, δι’ αὐτόν.
yule mengi kwa–maana niliteseka leo katika ndoto kwa sababu yake.
G1565 G4183 G1063 G3958 G4594 G2596 G3677 G1223 G0846

Wakati alipokuwa akiketi kwenye kiti chake cha hukumu, mke wake alimtumia neno na kusema, “Usitende jambo lolote kwa mtu huyo asiye na hatia. Kwani nimeteswa mno hata leo katika ndoto kwa sababu yake.”

20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
–Wakuu–wa–makuhani Lakini wakuu–wa–makuhani na –wazee wazee
G3588 G1161 G0749 G2532 G3588 G4245

ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν
waliwashawishi –makutano makutano ili waombe –Barabbas Barabbas –Iēsoûs
G3982 G3588 G3793 G2443 G0154 G3588 G0912 G3588

δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
lakini Iēsoûs wamwangamize
G1161 G2424 G0622

Ndipo wakuu wa makuhani na wazee waliwashawishi makutano wamwombe Baraba, na Yesu auawe.

21 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ
akijibu lakini –mtawala mtawala aliwaambia wao Ni–yupi mnataka kati–ya
G0611 G1161 G3588 G2232 G3004 G0846 G5101 G2309 G0575

τῶν δύο, ἀπολύσω ὑμῖν? οἱ δὲ εἶπαν, Τὸν Βαραββᾶν.
–hawa wawili nimwachie ninyi –wao wao walisema –Barabbas Barabbas
G3588 G1417 G0630 G4771 G3588 G1161 G3004 G3588 G0912

Liwali aliwauliza, “Ni yupi kati ya wawili mnataka mimi nimwachie kwenu?” Walisema, “Baraba.”

22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν
anawaambia wao –Pilatos Pilatos Nini basi nimfanyie Iēsoûs –aitwaye
G3004 G0846 G3588 G4091 G5101 G3767 G4160 G2424 G3588

λεγόμενον Χριστόν? λέγουσιν πάντες, Σταυρωθήτω.
aitwaye Christós wanasema wote Asulibiwe
G3004 G5547 G3004 G3956 G4717

Pilato akawaambia, “Nimtendee nini Yesu anayeitwa Kristo?” Wote wakajibu, “Msulibishe”

23 ὁ δὲ ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν? οἱ δὲ περισσῶς
–yeye lakini alisema Nini kwa–maana baya amefanya –wao wao zaidi–sana
G3588 G1161 G5346 G5101 G1063 G2556 G4160 G3588 G1161 G4057

ἔκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω.
walipiga–kelele wakisema Asulibiwe
G2896 G3004 G4717

Naye akasema, “Kwa nini, ni kosa gani ametenda?” Lakini walizidi kupaza sauti hata juu mno, “Msulibishe.”

24 ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος
alipoona lakini –Pilatos Pilatos kwamba hakuna kinachofaidi bali zaidi ghasia
G3708 G1161 G3588 G4091 G3754 G3762 G5623 G0235 G3123 G2351

γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου,
inakuwa akichukua maji alinawa –mikono mikono mbele–ya –umati umati
G1096 G2983 G5204 G0633 G3588 G5495 G0561 G3588 G3793

λέγων, Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου. ὑμεῖς ὄψεσθε.
akisema Sina–hatia mimi–ni ya –damu damu hii ninyi mtajionea
G3004 G0121 G1510 G0575 G3588 G0129 G3778 G4771 G3708

Hivyo wakati Pilato alipoona hawezi kufanya lolote, lakini badala yake vurugu zilikuwa zimeanza, alitwaa maji akanawa mikono yake mbele ya umati, na kusema, “Mimi sina hatia juu ya damu ya mtu huyu asiye na hatia. Yaangalieni haya wenyewe.”

25 καὶ ἀποκριθεὶς, πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ’ ἡμᾶς,
na wakijibu wote –watu watu walisema –Damu Damu yake juu–yetu sisi
G2532 G0611 G3956 G3588 G2992 G3004 G3588 G0129 G0846 G1909 G1473

καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
na juu–ya –watoto watoto wetu
G2532 G1909 G3588 G5043 G1473

Watu wote wakasema, “Damu yake iwe juu yetu na watoto wetu.”

26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν; τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας,
ndipo aliwaachia wao –Barabbas Barabbas –Iēsoûs lakini Iēsoûs akimchapa
G5119 G0630 G0846 G3588 G0912 G3588 G1161 G2424 G5417

παρέδωκεν, ἵνα σταυρωθῇ.
alimkabidhi ili asulibiwe
G3860 G2443 G4717

Kisha akamfungulia Baraba kwao, lakini alimpiga mijeredi Yesu na kumkabidhi kwao kwenda kusulibiwa.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς
Ndipo –askari askari wa– mtawala wakimchukua –Iēsoûs Iēsoûs kwenda–
G5119 G3588 G4757 G3588 G2232 G3880 G3588 G2424 G1519

τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ’ αὐτὸν ὅλην τὴν
–ukumbi–wa–mtawala ukumbi–wa–mtawala walikusanya juu–yake yeye kikosi–kizima –kikosi
G3588 G4232 G4863 G1909 G0846 G3650 G3588

σπεῖραν;
kikosi
G4686

Kisha askari wa liwali wakamchukua Yesu mpaka Praitorio na kundi kubwa la maaskari wote wakamkusanyika.

28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, χλαμύδα κοκκίνην; περιέθηκαν αὐτῷ.
na wakimvua yeye joho jekundu walimvika yeye
G2532 G1562 G0846 G5511 G2847 G4060 G0846

Wakamvua nguo zake na kumvika kanzu ya rangi nyekundu.

29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
na wakisuka taji ya miiba waliiweka juu–ya –kichwa kichwa
G2532 G4120 G4735 G1537 G0173 G2007 G1909 G3588 G2776

αὐτοῦ; καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ; καὶ
chake na mwanzi katika –mkono–wa–kulia mkono–wa–kulia wake na
G0846 G2532 G2563 G1722 G3588 G1188 G0846 G2532

γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιξαν αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, Βασιλεῦ
wakipiga–magoti mbele–yake yeye walimdhihaki yeye wakisema Salamu Mfalme
G1120 G1715 G0846 G1702 G0846 G3004 G5463 G0935

τῶν Ἰουδαίων!
wa– Wayahudi
G3588 G2453

Kisha wakatengeneza taji ya miiba na kuiweka juu ya kichwa chake, na walimwekea mwanzi katika mkono wake wa kuume. Walipiga magoti mbele yake na kumkejeri, wakisema, “Salamu, Mfalme wa Wayahudi?”

30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον
na wakimtemea–mate juu–yake yeye walichukua –mwanzi mwanzi na walimpiga
G2532 G1716 G1519 G0846 G2983 G3588 G2563 G2532 G5180

εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
juu–ya –kichwa kichwa chake
G1519 G3588 G2776 G0846

Na walimtemea mate, na walitwaa mwanzi na kumpiga kichwani.

31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ
na walipomdhihaki walimdhihaki yeye walimvua yeye –joho joho na
G2532 G3753 G1702 G0846 G1562 G0846 G3588 G5511 G2532

ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ; καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
walimvika yeye –mavazi mavazi yake na walimpeleka yeye kwenda– –kumsulibu
G1746 G0846 G3588 G2440 G0846 G2532 G0520 G0846 G1519 G3588

σταυρῶσαι.
kumsulibu
G4717

Wakati walipokuwa wakimkejeri, walimvua ile kanzu na kumvika nguo zake, na kumwongoza kwenda kumsulibisha.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα. τοῦτον
wakitoka lakini walimkuta mtu Mkurēnaiós jina–lake Simōn huyu
G1831 G1161 G2147 G0444 G2956 G3686 G4613 G3778

ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν –msalaba σταυρὸν αὐτοῦ.
walimlazimisha ili abebe –msalaba msalaba wake
G0029 G2443 G0142 G3588 G4716 G0846

Walipotoka nje, walimwona mtu kutoka Krene jina lake Simeoni, ambaye walimlazimisha kwenda nao ili apate kuubeba msalaba wake.

33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν,
Na wakifika mahali paitwapo paitwapo Golgotha ambapo maana–yake
G2532 G2064 G1519 G5117 G3004 G1115 G3739 G1510

κρανίου τόπος, λεγόμενος.
fuvu–la–kichwa mahali paitwapo
G2898 G5117 G3004

Walipofika mahali paitwapo Galigotha, maana yake, “Eneo la fuvu la Kichwa.”

34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον; καὶ
walimpa yeye kunywa divai iliyochanganywa–na nyongo iliyochanganywa na
G1325 G0846 G4095 G3631 G3326 G5521 G3396 G2532

γευσάμενος, οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν.
akionja haku– taka kunywa
G1089 G3756 G2309 G4095

Walimpa siki iliyochanganywa na nyongo anywe. Lakini alipoionja, hakuweza kuinywa.

35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον;
wakimsulibu lakini yeye waligawana –mavazi mavazi yake wakipiga kura
G4717 G1161 G0846 G1266 G3588 G2440 G0846 G0906 G2819

{ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, Διεμερίσαντο τὰ
ili litimizwe –lililosemwa lililosemwa na –nabii nabii Waligawana –mavazi
G2443 G4137 G3588 G2046 G5259 G3588 G4396 G1266 G3588

ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον}.
mavazi yangu wao–wenyewe na juu–ya –vazi vazi langu walipiga kura
G2440 G1473 G1438 G2532 G1909 G3588 G2441 G1473 G0906 G2819

Wakati walipokuwa wamemsulibisha, waligawana mavazi yake kwa kupiga kura.

36 καὶ καθήμενοι, ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
na wakiketi walimlinda yeye pale
G2532 G2521 G5083 G0846 G1563

Na waliketi na kumwangalia.

37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ
na waliweka juu ya– kichwa chake –mashtaka mashtaka yake
G2532 G2007 G1883 G3588 G2776 G0846 G3588 G0156 G0846

γεγραμμένην: Οὗτός ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ, ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
yaliyoandikwa HUYU NI IĒSOÚS –MFALME MFALME WA– WAYAHUDI
G1125 G3778 G1510 G2424 G3588 G0935 G3588 G2453

Juu ya kichwa chake waliweka mashitaka dhidi yake yakisomeka, “Huyu ni Yesu, mfalme wa Wayahudi.”

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
Ndipo wanasulibiwa pamoja–naye yeye wanyang'anyi wawili mmoja upande–wa kulia na mmoja upande–wa kushoto
G5119 G4717 G4862 G0846 G1417 G3027 G1520 G1537 G1188 G2532 G1520 G1537 G2176

Wanyang'anyi wawili walisulibiwa pamoja naye, mmoja upande wa kulia wake na mwingine wa kushoto.

39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
–Wale Lakini waliopita walimtukana yeye wakitikisa –vichwa vichwa vyao
G3588 G1161 G3899 G0987 G0846 G2795 G3588 G2776 G0846

Wale waliokuwa wakipita walimdhihaki, wakitikisa vichwa vyao

40 καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν! εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ!
na wakisema –Wewe ulibomoa –hekalu hekalu na ndani–ya siku tatu unajenga jiokoe mwenyewe! kama Mwana u wa– Mungu na shuka kutoka–juu–ya –msalaba msalaba
G2532 G3004 G3588 G2647 G3588 G3485 G2532 G1722 G5140 G2250 G3618 G4982 G4572 G1487 G5207 G1510 G3588 G2316 G2532 G2597 G0575 G3588 G4716

na kusema, “Wewe uliyekuwa unataka kuliharibu hekalu na kulijenga katika siku tatu, jiokoe mwenyewe! Kama ni Mwana wa Mungu, shuka chini utoke msalabani!”

41 ὁμοίως ‹καὶ›, οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες, μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, ἔλεγον,
vivyo–hivyo pia –wakuu–wa–makuhani wakuu–wa–makuhani wakidhihaki pamoja–na –waandishi waandishi na wazee walisema
G3668 G2532 G3588 G0749 G1702 G3326 G3588 G1122 G2532 G4245 G3004

Katika hali ile ile wakuu wa makuhani walikuwa wakimkashifu, pamoja na waandishi na wazee, na kusema,

42 Ἄλλους ἔσωσεν. ἑαυτὸν, οὐ δύναται σῶσαι. Βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν. καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ’ αὐτόν.
Wengine aliwaokoa mwenyewe hawi– wezi kujiokoa Mfalme wa–Israēl yeye–ni na–ashuke sasa kutoka–juu–ya –msalaba msalaba na tutamwamini juu–yake yeye
G0243 G4982 G1438 G3756 G1410 G4982 G0935 G2474 G1510 G2597 G3568 G0575 G3588 G4716 G2532 G4100 G1909 G0846

“Aliokoa wengine, lakini hawezi kujiokoa mwenyewe. Yeye ni Mfalme wa Wayahudi. Na ashuke chini toka msalabani, ndipo tutakapomwamini.

43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν. ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν.
anamtumaini juu–ya –Mungu Mungu na–amwokoe sasa kama anamtaka yeye
G3982 G1909 G3588 G2316 G4506 G3568 G1487 G2309 G0846

εἶπεν γὰρ, ὅτι Θεοῦ εἰμι Υἱός.
alisema kwa–maana kwamba wa–Mungu mimi–ni Mwana
G3004 G1063 G3754 G2316 G1510 G5207

Alimtumaini Mungu. Acha Mungu amwokoe sasa kama anataka, kwa sababu alisema, 'Mimi ni Mwana wa Mungu.'"

44 τὸ δ’ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ, οἱ
–vivyo–hivyo lakini vivyo–hivyo pia –wanyang'anyi wanyang'anyi –wale
G3588 G1161 G0846 G2532 G3588 G3027 G3588

συσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτόν.
waliosulibiwa–pamoja–naye pamoja–naye yeye walimtukana yeye
G4957 G4862 G0846 G3679 G0846

Na wale wanyang'anyi waliokuwa wamesulibiwa pamoja naye pia walisema maneno ya kumdhihaki.

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας, σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως
Kuanzia lakini saa–ya–sita saa giza likawa juu–ya nchi–yote –nchi nchi hadi
G0575 G1161 G1623 G5610 G4655 G1096 G1909 G3956 G3588 G1093 G2193

ὥρας ἐνάτης;
saa ya–tisa
G5610 G1766

Sasa kutoka saa sita kulikuwa na giza katika nchi yote hadi saa tisa.

46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν, ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ,
karibu–na lakini –saa ya–tisa saa alipaza–sauti –Iēsoûs Iēsoûs kwa–sauti kubwa
G4012 G1161 G3588 G1766 G5610 G0310 G3588 G2424 G5456 G3173

λέγων, Ἠλὶ, ἠλὶ, λεμὰ σαβαχθάνι? τοῦτ’ ἔστιν, Θεέ μου, θεέ
akisema Ēli Ēli lema sabachthani hilo maana–yake Mungu wangu Mungu
G3004 G2241 G2241 G2982 G4518 G3778 G1510 G2316 G1473 G2316

μου, ἵνα ̓ τί με ἐγκατέλιπες?
wangu kwa–nini nini mimi umeniacha
G1473 G2443 G5101 G1473 G1459

Ilipofika saa tisa, Yesu akalia kwa sauti kuu, “Eloi, Eloi, lama thabakithan?” akimaanisha, “Mungu wangu, Mungu wangu, kwa nini umeniacha?”

47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων, ἀκούσαντες, ἔλεγον, ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ
baadhi lakini wa– pale waliosimama wakisikia walisema –yule Ēlias anaita
G5100 G1161 G3588 G1563 G2476 G0191 G3004 G3754 G2243 G5455

οὗτος.
huyu
G3778

Wakati huo baadhi yao waliokuwa wamesimama pale walisikia, wakasema, “Anamwita Eliya.”

48 καὶ εὐθέως, δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας
na mara akikimbia mmoja wao kati–yao na akichukua sifongo akijaza
G2532 G2112 G5143 G1520 G1537 G0846 G2532 G2983 G4699 G4130

τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
na siki na akiweka–juu–ya mwanzi alimnywesha yeye
G5037 G3690 G2532 G4060 G2563 G4222 G0846

Mara moja mmoja wao alikimbia kuchukua sifongo na kuijaza kinywaji kichungu, akaiweka juu ya mti na kumpa apate kunywa.

49	οἱ	δὲ	λοιποὶ	ἔλεγον,	Ἄφες;	ἴδωμεν	εἰ	ἔρχεται	Ἠλίας	σώσων	
	–wengine	lakini	wengine	walisema	Acha	tuone	kama	anakuja	Ēlias	kumwokoa	
	G3588	G1161	G3062	G3004	G0863	G3708	G1487	G2064	G2243	G4982	

	αὐτόν.	(ἄλλος	δὲ,	λαβὼν	λόγχην	ἔνυξεν	αὐτοῦ	τὴν	πλευράν,	καὶ	
	yeye	mwingine	lakini	akichukua	mkuki	alichoma	yake	–ubavu	ubavu	na	
	G0846	G0243	G1161	G2983	G3057	G3572	G0846	G3588	G4125	G2532	

	ἐξῆλθεν	ὕδωρ	καὶ	αἷμα).
	ikatoka	maji	na	damu
	G1831	G5204	G2532	G0129

Nao waliosalia wakasema, “Mwacheni peke yake, acheni tuone kama Eliya atakuja kumwokoa.”

50	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	πάλιν,	κράξας	φωνῇ	μεγάλῃ,	ἀφῆκεν	τὸ
	–Iēsoûs	lakini	Iēsoûs	tena	akipiga–kelele	kwa–sauti	kubwa	aliitoa	–roho
	G3588	G1161	G2424	G3825	G2896	G5456	G3173	G0863	G3588

	πνεῦμα.
	roho
	G4151

Kisha Yesu akalia tena kwa sauti kuu na akaitoa roho yake.

51	Καὶ	ἰδοὺ,	τὸ	καταπέτασμα	τοῦ	ναοῦ	ἐσχίσθη	ἀπ’	ἄνωθεν	ἕως
	Na	tazama	–pazia	pazia	la–	hekalu	likapasuka	kutoka–	juu	hadi
	G2532	G3708	G3588	G2665	G3588	G3485	G4977	G0575	G0509	G2193

	κάτω,	εἰς	δύο;	καὶ	ἡ	γῆ	ἐσείσθη,	καὶ	αἱ	πέτραι
	chini	vipande	viwili	na	–nchi	nchi	ilitetemeka	na	–miamba	miamba
	G2736	G1519	G1417	G2532	G3588	G1093	G4579	G2532	G3588	G4073

ἐσχίσθησαν,
ikapasuka
G4977

Tazama, Pazia la hekalu lilipasuka sehemu mbili kutokea juu hadi chini. Na ardhi ikatetemeka na miamba ikapasuka vipande.

52	καὶ	τὰ	μνημεῖα	ἀνεῴχθησαν,	καὶ	πολλὰ	σώματα	τῶν
	na	–makaburi	makaburi	yakafunguliwa	na	mengi	miili	ya–
	G2532	G3588	G3419	G0455	G2532	G4183	G4983	G3588

κεκοιμημένων	ἁγίων	ἠγέρθησαν,
watakatifu–waliolala	watakatifu	ilifufuliwa
G2837	G0040	G1453

Makaburi yalifunguka, na miili ya watakatifu wengi waliokuwa wamelala usingizi walifufuliwa.

53	καὶ	ἐξελθόντες	ἐκ	τῶν	μνημείων	μετὰ	τὴν	ἔγερσιν	αὐτοῦ,
	na	wakitoka	kutoka–	–makaburi	makaburi	baada–ya	–ufufuo	ufufuo	wake
	G2532	G1831	G1537	G3588	G3419	G3326	G3588	G1454	G0846

εἰσῆλθον	εἰς	τὴν	ἁγίαν	πόλιν	καὶ	ἐνεφανίσθησαν	πολλοῖς.	
waliingia	katika	–mji	mtakatifu	mji	na	walijionyesha	kwa–wengi	
G1525	G1519	G3588	G0040	G4172	G2532	G1718	G4183	

Walitoka kwenye makaburi baada ya ufufuo wake, waliingia mji mtakatifu, na wakaonekana na wengi.

54	Ὁ	δὲ	ἑκατόνταρχος	καὶ	οἱ	μετ’	αὐτοῦ	τηροῦντες	τὸν	
	–Akida	Sasa	akida	na	–wale	pamoja–naye	yeye	waliomlinda	–Iēsoûs	
	G3588	G1161	G1543	G2532	G3588	G3326	G0846	G5083	G3588	

Ἰησοῦν,	ἰδόντες	τὸν	σεισμὸν	καὶ	τὰ	γενόμενα,	ἐφοβήθησαν		
Iēsoûs	wakiona	–tetemeko	tetemeko	na	–yaliyotokea	yaliyotokea	waliogopa		
G2424	G3708	G3588	G4578	G2532	G3588	G1096	G5399		

σφόδρα,	λέγοντες,	Ἀληθῶς	Θεοῦ	Υἱὸς	ἦν	οὗτος.
sana	wakisema	Kweli	wa–Mungu	Mwana	alikuwa	huyu
G4970	G3004	G0230	G2316	G5207	G1510	G3778

Basi yule akida na wale ambao walikuwa wakimtazama Yesu waliona tetemeko na mambo yaliyokuwa yakitokea, walijawa na woga sana na kusema, “Kweli huyu alikuwa Mwana wa Mungu.”

55	Ἦσαν	δὲ	ἐκεῖ	γυναῖκες	πολλαὶ	ἀπὸ	μακρόθεν,	θεωροῦσαι,	αἵτινες
	Walikuwako	lakini	pale	wanawake	wengi	kwa	mbali	wakitazama	ambao
	G1510	G1161	G1563	G1135	G4183	G0575	G3113	G2334	G3748

ἠκολούθησαν	τῷ	Ἰησοῦ	ἀπὸ	τῆς	Γαλιλαίας,	διακονοῦσαι	αὐτῷ,
walikuwa–wamemfuata	–Iēsoûs	Iēsoûs	kutoka	–Galilaia	Galilaia	wakimhudumia	yeye
G0190	G3588	G2424	G0575	G3588	G1056	G1247	G0846

Wanawake wengi waliokuwa wakimfuata Yesu kutoka Galilaya ili kumhudumia walikuwa pale wakitazama kutoka kwa mbali.

56	ἐν	αἷς	ἦν	Μαρία	ἡ	Μαγδαληνή,	καὶ	Μαρία	ἡ	τοῦ
	miongoni–mwao	ambao	alikuwa	Maria	–yule	Magdalēnē	na	Maria	–mama	wa–
	G1722	G3739	G1510	G3137	G3588	G3094	G2532	G3137	G3588	G3588

Ἰακώβου	καὶ	Ἰωσὴφ	μήτηρ;	καὶ	ἡ	μήτηρ	τῶν	υἱῶν	Ζεβεδαίου.
Iakōbos	na	Iōsēph	mama	na	–mama	mama	wa–	wana	wa–Zebedaiós
G2385	G2532	G2501	G3384	G2532	G3588	G3384	G3588	G5207	G2199

Miongini mwao walikuwa Mariamu Magdarena, Mariamu mama yake Yakobo na Joseph, na mama wa watoto wa Zebedayo

57	Ὀψίας	δὲ	γενομένης,	ἦλθεν	ἄνθρωπος	πλούσιος	ἀπὸ	Ἁριμαθαίας,	τοὔνομα
	jioni	lakini	ilipokuwa	alikuja	mtu	tajiri	kutoka	Arimathaiá	jina–lake
	G3798	G1161	G1096	G2064	G0444	G4145	G0575	G0707	G5122

Ἰωσήφ,	ὃς	καὶ	αὐτὸς	ἐμαθητεύθη		τῷ	Ἰησοῦ.
Iōsēph	ambaye	pia	mwenyewe	alikuwa–amefanywa–mwanafunzi		–Iēsoûs	Iēsoûs
G2501	G3739	G2532	G0846	G3100		G3588	G2424

Ilipofika jioni, alikuja mtu tajiri kutoka Arimathayo, aliyeitwa Yusufu, ambaye pia alikuwa mwanafunzi wa Yesu.

58	οὗτος	προσελθὼν	τῷ	Πιλάτῳ,	ἠτήσατο	τὸ	σῶμα	τοῦ	Ἰησοῦ.	τότε
	huyu	akimjia	–Pilatos	Pilatos	aliomba	–mwili	mwili	wa–	Iēsoûs	ndipo
	G3778	G4334	G3588	G4091	G0154	G3588	G4983	G3588	G2424	G5119

ὁ	Πιλᾶτος	ἐκέλευσεν	ἀποδοθῆναι.
–Pilatos	Pilatos	aliamuru	utolewe
G3588	G4091	G2753	G0591

Alimwendea Pilato na kuuomba mwili wa Yesu. Kisha Pilato aliagiza apate kupewa.

59	καὶ	λαβὼν	τὸ	σῶμα,	ὁ	Ἰωσὴφ	ἐνετύλιξεν	αὐτὸ	ἐν	σινδόνι
	na	akiuchukua	–mwili	mwili	–Iōsēph	Iōsēph	aliuzungushia	huo	katika	sanda
	G2532	G2983	G3588	G4983	G3588	G2501	G1794	G0846	G1722	G4616

καθαρᾷ,		
safi		
G2513		

Yusufu aliuchukua mwili akaufunga na nguo ya sufi safi,

60	καὶ	ἔθηκεν	αὐτὸ	ἐν	τῷ	καινῷ	αὐτοῦ	μνημείῳ,	ὃ	ἐλατόμησεν
	na	aliuweka	huo	katika	–kaburi	jipya	lake	kaburi	ambalo	alichonga
	G2532	G5087	G0846	G1722	G3588	G2537	G0846	G3419	G3739	G2998

ἐν	τῇ	πέτρᾳ;	καὶ	προσκυλίσας	λίθον	μέγαν	τῇ	θύρᾳ	τοῦ
katika	–mwamba	mwamba	na	akiviringisha	jiwe	kubwa	kwenye–	mlango	wa–
G1722	G3588	G4073	G2532	G4351	G3037	G3173	G3588	G2374	G3588

μνημείου,	ἀπῆλθεν.
kaburi	aliondoka
G3419	G0565

na akaulaza katika kaburi jipya lake alilokuwa amelichonga mwambani. Kisha akavingirisha jiwe kubwa likafunika mlango wa kaburi na akaenda zake.

61	Ἦν	δὲ	ἐκεῖ	Μαριὰμ	ἡ	Μαγδαληνὴ,	καὶ	ἡ	ἄλλη	Μαρία,
	Alikuwa	lakini	pale	Mariam	–yule	Magdalēnē	na	–yule	mwingine	Maria
	G1510	G1161	G1563	G3137	G3588	G3094	G2532	G3588	G0243	G3137

καθήμεναι	ἀπέναντι	τοῦ	τάφου.	
wakiketi	mbele–ya	–kaburi	kaburi	
G2521	G0561	G3588	G5028	

Mariamu Magdalena na Mariamu mwingine walikuwa pale, wamekaa kuelekea kaburi.

62	Τῇ	δὲ	ἐπαύριον,	ἥτις	ἐστὶν	μετὰ	τὴν	Παρασκευήν,	συνήχθησαν
	–siku	Lakini	iliyofuata	ambayo	ni	baada–ya	–Maandalio	Maandalio	walikusanyika
	G3588	G1161	G1887	G3748	G1510	G3326	G3588	G3904	G4863

οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	Φαρισαῖοι	πρὸς	Πιλᾶτον,	
–wakuu–wa–makuhani	wakuu–wa–makuhani	na	–Mafarisayo	Mafarisayo	kwa	Pilatos	
G3588	G0749	G2532	G3588	G5330	G4314	G4091	

Siku iliyofuata ambayo ilikuwa siku baada ya maandalio, wakuu wa makuhani na Mafarisayo walikusanyika pamoja kwa Pilato.

63	λέγοντες,	Κύριε,	ἐμνήσθημεν	ὅτι	ἐκεῖνος	ὁ	πλάνος	εἶπεν	
	wakisema	Bwana	tunakumbuka	kwamba	yule	–mdanganyifu	mdanganyifu	alisema	
	G3004	G2962	G3403	G3754	G1565	G3588	G4108	G3004	

ἔτι	ζῶν,	Μετὰ	τρεῖς	ἡμέρας	ἐγείρομαι.	
akiwa–bado	hai	Baada–ya	siku	tatu	nitafufuka	
G2089	G2198	G3326	G5140	G2250	G1453	

Wakamwambia, “Bwana, tunakumbuka kuwa wakati yule mdanganyifu alipokuwa hai, alisema, 'Baada ya siku tatu atafufuka tena.'

64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήˌ
amuru basi lilindwe –kaburi kaburi hadi –siku ya–tatu siku wasije
G2753 G3767 G0805 G3588 G5028 G2193 G3588 G5154 G2250 G3361

ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ ‹αὐτοῦ›, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ
wakati–fulani wakija –wanafunzi wanafunzi wake wakamwiba yeye na
G4219 G2064 G3588 G3101 G0846 G2813 G0846 G2532

εἴπωσιν τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν; καὶ ἔσται
wakawaambia –watu watu Amefufuka kutoka–kwa –wafu wafu na litakuwa
G3004 G3588 G2992 G1453 G0575 G3588 G3498 G2532 G1510

ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.
–udanganyifu wa–mwisho udanganyifu mbaya–kuliko –wa–kwanza wa–kwanza
G3588 G2078 G4106 G5501 G3588 G4413

Kwahiyo, agiza kwamba kaburi lilindwe salama mpaka siku ya tatu. Vinginevyo, wanafunzi wake wanaweza kuja kumwiba na kusema kwa watu, 'Amefufuka kutoka wafu.' Na udanganyifu wa mwisho utakuwa mbaya kuliko ule wa kwanza.”

65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Ἔχετε κουστωδίαν; ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε
aliwaambia wao –Pilatos Pilatos Mnayo walinzi nendeni lilindeni
G5346 G0846 G3588 G4091 G2192 G2892 G5217 G0805

ὡς οἴδατε.
kama mnavyojua
G5613 G1492

Pilato akawaambia, “Chukueni walinzi. Nendeni mkafanye hali ya usalama kama muwezavyo.”

66 οἱ δὲ πορευθέντες, ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον,
–wao wao wakienda walilinda –kaburi kaburi wakitia–muhuri –jiwe jiwe
G3588 G1161 G4198 G0805 G3588 G5028 G4972 G3588 G3037

μετὰ τῆς κουστωδίας.
pamoja–na –walinzi walinzi
G3326 G3588 G2892

Hivyo walikwenda na kufanya kaburi kuwa salama, jiwe liligongwa mhuri na kuweka walinzi.

Chapter 28

1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν
Baada–ya lakini Sabato –siku ilipopambazuka siku– ya–kwanza ya–juma alikuja
G3796 G1161 G4521 G3588 G2020 G1519 G1520 G4521 G2064

Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.
Mariam –yule Magdalēnē na –yule mwingine Maria kuona –kaburi kaburi
G3137 G3588 G3094 G2532 G3588 G0243 G3137 G2334 G3588 G5028

Baadaye jioni siku ya Sabato, jua lilipokuwa likichwa kuelekea siku ya kwanza ya juma, Mariamu magadalena, na yule Mariam mwingine walikuja kuliona kaburi.

2 καὶ na G2532 ἰδοὺ, tazama G3708 σεισμὸς tetemeko G4578 ἐγένετο likawa G1096 μέγας; kubwa G3173 ἄγγελος malaika G0032 γὰρ kwa–maana G1063 Κυρίου, wa–Bwana G2962 καταβὰς akishuka G2597 ἐξ kutoka– G1537 οὐρανοῦ, mbinguni G3772 καὶ na G2532 προσελθὼν, akija G4334 ἀπεκύλισεν aliviringisha G0617 τὸν –jiwe G3588 λίθον, jiwe G3037 καὶ na G2532 ἐκάθητο aliketi G2521 ἐπάνω juu–yake G1883 αὐτοῦ. hilo G0846

Tazama kulikuwa na tetemeko kubwa, kwa sababu malaika wa Bwana alishuka na kulivingirisha lile jiwe, kisha akalikalia.

3 ἦν ulikuwa G1510 δὲ lakini G1161 ἡ –sura G3588 εἰδέα sura G2397 αὐτοῦ yake G0846 ὡς kama G5613 ἀστραπὴ, umeme G0796 καὶ na G2532 τὸ –mavazi G3588 ἔνδυμα mavazi G1742 αὐτοῦ yake G0846 λευκὸν meupe G3022 ὡς kama G5613 χιών. theluji G5510

Sura yake ilikuwa kama ya umeme, na mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji.

4 ἀπὸ kutokana–na G0575 δὲ lakini G1161 τοῦ –hofu G3588 φόβου hofu G5401 αὐτοῦ, yake G0846 ἐσείσθησαν walitetemeka G4579 οἱ –walinzi G3588 τηροῦντες, walinzi G5083 καὶ na G2532 ἐγενήθησαν wakawa G1096 ὡς kama G5613 νεκροί. wafu G3498

Wale walinzi walijawa na hofu na kuwa kama wafu.

5 ἀποκριθεὶς akijibu G0611 δὲ, lakini G1161 ὁ –malaika G3588 ἄγγελος malaika G0032 εἶπεν aliwaambia G3004 ταῖς –wanawake G3588 γυναιξίν, wanawake G1135 Μὴ Msi– G3361 φοβεῖσθε ogope G5399 ὑμεῖς; ninyi G4771 οἶδα najua G1492 γὰρ kwa–maana G1063 ὅτι kwamba G3754 Ἰησοῦν, Iēsoûs G2424 τὸν –aliyesulibiwa G3588 ἐσταυρωμένον, aliyesulibiwa G4717 ζητεῖτε. mnamtafuta G2212

Yule malaika akawafafanulia wale wananawake akisema, “msiogope kwa maana najua kuwa mnamtafuta Yesu, aliyesulibiwa.

6 οὐκ hayuko G3756 ἔστιν hayuko G1510 ὧδε, hapa G5602 ἠγέρθη amefufuka G1453 γὰρ, kwa–maana G1063 καθὼς kama G2531 εἶπεν. alivyosema G3004 δεῦτε, njooni G1205 ἴδετε oneni G3708 τὸν –mahali G3588 τόπον mahali G5117 ὅπου alipolazwa G3699 ἔκειτο. alipolazwa G2749

Hayupo hapa, lakini amefufuka kama alivyowaambia. Njooni muone mahali ambapo Bwana alilala.

7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι
na haraka nendeni mwaambie –wanafunzi wanafunzi wake kwamba
G2532 G5035 G4198 G3004 G3588 G3101 G0846 G3754

Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν; καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς
Amefufuka kutoka–kwa –wafu wafu na tazama anawatangulia ninyi kwenda–
G1453 G0575 G3588 G3498 G2532 G3708 G4254 G4771 G1519

τὴν Γαλιλαίαν; ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.
–Galilaia Galilaia huko yeye mtamwona tazama nimewaambia ninyi
G3588 G1056 G1563 G0846 G3708 G3708 G3004 G4771

Nendeni haraka mkawaambie wanafunzi wake, 'Amefufuka toka wafu, tazama amewatangulia Galilaya. Huko ndiko mtamwona.' Tazama mimi nimewaambia.”

8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου, μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
na wakiondoka haraka kutoka– –kaburi kaburi kwa hofu na furaha
G2532 G0565 G5035 G0575 G3588 G3419 G3326 G5401 G2532 G5479

μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
kubwa walikimbia kuwapasha–habari –wanafunzi wanafunzi wake
G3173 G5143 G0518 G3588 G3101 G0846

Wale wanawake waliondoka pale kaburini haraka wakiwa na hofu na furaha kubwa, na wakakimbia kuwaambia wanafunzi wake.

9 <Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ>, καὶ
Walipokuwa lakini wakienda kuwapasha–habari –wanafunzi wanafunzi wake na
G5613 G1161 G4198 G0518 G3588 G3101 G0846 G2532

ἰδοὺ, Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε! αἱ δὲ προσελθοῦσαι,
tazama Iēsoûs aliwakuta wao akisema Salamu –wao wao wakimjia
G3708 G2424 G5221 G0846 G3004 G5463 G3588 G1161 G4334

ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
walishika yake –miguu miguu na walimsujudia yeye
G2902 G0846 G3588 G4228 G2532 G4352 G0846

Tazama Yesu akakutana nao na kusema, “Salamu.”wale wanawake walikuja na kushika miguu yake, na kisha wakamwabudu.

10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε. ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε
ndipo anawaambia wao –Iēsoûs Iēsoûs, Msi– ogope nendeni waambieni
G5119 G3004 G0846 G3588 G2424 G3361 G5399 G5217 G0518

τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ
–ndugu ndugu zangu waende waende kwenda– –Galilaia Galilaia na–huko
G3588 G0080 G1473 G2443 G0565 G1519 G3588 G1056 G2546

με ὄψονται.
mimi wataniona
G1473 G3708

Kisha Yesu akawaambia, “msiogope, nendeni mkawaambie ndugu zangu watangulie Galilaya. Huko wataniona.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού, τινες τῆς κουστωδίας, ἐλθόντες εἰς
walipokuwa–wakienda lakini wao tazama baadhi ya– walinzi wakija mjini
G4198 G1161 G0846 G3708 G5100 G3588 G2892 G2064 G1519

τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ
–mjini mjini waliwaarifu –wakuu–wa–makuhani wakuu–wa–makuhani yote –yaliyotokea
G3588 G4172 G0518 G3588 G0749 G0537 G3588

γενόμενα.
yaliyotokea
G1096

Wakati wale wanawake walipokuwa wakienda, tazama baadhi ya walinzi walienda mjini na kuwaambia wakuu wa makuhani mambo yote yaliyokuwa yametokea.

12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες,
na wakikusanyika pamoja–na –wazee wazee shauri na wakifanya
G2532 G4863 G3326 G3588 G4245 G4824 G5037 G2983

ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,
fedha nyingi waliwapa –askari askari
G0694 G2425 G1325 G3588 G4757

Nao makuhani walipokuwa wamekutana na wazee na kulijadili jambo hilo pamoja nao, walitoa kiasi kikubwa cha pesa kwa wale askari

13 λέγοντες, Εἴπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν
wakisema Semeni kwamba –Wanafunzi wanafunzi wake usiku wakija walimwiba
G3004 G3004 G3754 G3588 G3101 G0846 G3571 G2064 G2813

αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων.
yeye sisi tulipolala
G0846 G1473 G2837

na kuwaambia, “Waambieni wengine kuwa, 'wanafunzi wa Yesu walikuja usiku wakauiba mwili wa Yesu wakati sisi tulipokuwa tumelala.'

14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν ‹αὐτὸν›,
na kama itasikiwa hii kwa –mtawala mtawala sisi tutamshawishi yeye
G2532 G1437 G0191 G3778 G1909 G3588 G2232 G1473 G3982 G0846

καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
na ninyi salama tutawafanya
G2532 G4771 G0275 G4160

Kama taarifa hii itamfikia liwali, sisi tutamshawishi na kuwaondoleeni ninyi mashaka yote.”

15 οἱ δὲ λαβόντες ‹τὰ› ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ
–wao wao wakichukua –fedha fedha walifanya kama walivyofundishwa Na
G3588 G1161 G2983 G3588 G0694 G4160 G5613 G1321 G2532

διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις, μέχρι τῆς σήμερον
ikaenezwa –habari habari hii miongoni–mwa Wayahudi hadi –siku leo
G1310 G3588 G3056 G3778 G3844 G2453 G3360 G3588 G4594

ἡμέρας.
siku
G2250

Kwa hiyo wale askari wakazichukua zile pesa na kufanya kama walivyokuwa wameelekezwa. Habari hii ikaenea sana kwa Wayahudi na imekuwa hivyo hadi leo.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
–Wale Lakini kumi–na–mmoja wanafunzi walienda kwenda– –Galilaia Galilaia
G3588 G1161 G1733 G3101 G4198 G1519 G3588 G1056

εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.
kwenda– –mlima mlima ambapo aliwaagiza wao –Iēsoûs Iēsoûs
G1519 G3588 G3735 G3757 G5021 G0846 G3588 G2424

Lakini wale mitume kumi na mmoja walienda Galilaya, kwenye ule mlima aliokuwa amewaelekeza.

17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν; οἱ δὲ ἐδίστασαν.
na wakimwona yeye walimsujudia –baadhi lakini walisita
G2532 G3708 G0846 G4352 G3588 G1161 G1365

Nao walipomwona, walimwabudu. lakini baadhi yao waliona shaka.

18 καὶ προσελθὼν, ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι
na akija –Iēsoûs Iēsoûs aliwaambia wao akisema Nimepewa mimi
G2532 G4334 G3588 G2424 G2980 G0846 G3004 G1325 G1473

πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
mamlaka–yote mamlaka mbinguni mbinguni na juu–ya –nchi nchi
G3956 G1849 G1722 G3772 G2532 G1909 G3588 G1093

Yesu akaja kwao akawambia akisema, “Nimepewa mamlaka yote duniani na mbinguni.

19 πορευθέντες οὖν, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς
nendeni basi wafanyeni–wanafunzi yote –mataifa mataifa mkiwabatiza wao
G4198 G3767 G3100 G3956 G3588 G1484 G0907 G0846

εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου
katika –jina jina la– Baba na la– Mwana na la– Mtakatifu
G1519 G3588 G3686 G3588 G3962 G2532 G3588 G5207 G2532 G3588 G0040

Πνεύματος;
Roho
G4151

Kwa hiyo enendeni mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi. Wabatizeni katika jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtatkatifu.

20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ,
mkiwafundisha wao kushika yote niliyowaamuru niliyowaamuru ninyi na tazama
G1321 G0846 G5083 G3956 G3745 G1781 G4771 G2532 G3708

ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ
mimi pamoja–na ninyi niko siku–zote –siku siku hadi –mwisho mwisho wa–
G1473 G3326 G4771 G1510 G3956 G3588 G2250 G2193 G3588 G4930 G3588

αἰῶνος.
nyakati
G0165

Wafundisheni kuyatii mambo yote niliyowaamuru, Na tazama, mimi niko pamoja nanyi daima, hata mpaka mwisho wa dunia.

Mark

Chapter 1

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ Θεοῦ.
Mwanzo wa– injili ya–Iēsoûs Christós, Mwana wa–Theós.
G0746 G3588 G2098 G2424 G5547 G5207 G2316

Huu ni mwanzo wa injili ya Yesu Kristo, Mwana wa Mungu.

2 Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ, Ἰδοὺ, ἀποστέλλω
Kama imeandikwa katika– huyo– Ēsaías huyo– nabii, Tazama, ninatuma
G2531 G1125 G1722 G3588 G2268 G3588 G4396 G3708 G0649

τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
huyo– mjumbe wangu mbele–ya– uso wako, ambaye ataitengeneza hiyo– njia
G3588 G0032 G1473 G4253 G4383 G4771 G3739 G2680 G3588 G3598

σου.
yako.
G4771

Kama ilivyoandikwa na nabii Isaya, “Tazama, ninamtuma mjumbe wangu mbele yako, mmoja atakayetayarisha njia yako.

3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας
Sauti ya–anayelia katika– hiyo– jangwa, Itengenezeni hiyo– njia ya–Kýrios, nyofu
G5456 G0994 G1722 G3588 G2048 G2090 G3588 G3598 G2962 G2117

ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
fanyeni hizo– mapito yake.
G4160 G3588 G5147 G0846

Sauti ya mtu aitaye nyikani, “Ikamilisheni njia ya Bwana; zinyosheni njia zake”.

4 ἐγένετο Ἰωάννης, ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, [καὶ] κηρύσσων
akawa Iōánnēs, huyo– anayebatiza katika– hiyo– jangwa, na– akihubiri
G1096 G2491 G3588 G0907 G1722 G3588 G2048 G2532 G2784

βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
ubatizo wa–toba kwa– msamaha wa–dhambi.
G0908 G3341 G1519 G0859 G0266

Yohana alikuja, akibatiza nyikani na kuhubiri ubatizo wa toba kwa msamaha wa dhambi.

5 καὶ na- G2532 ἐξεπορεύετο walikuwa-wakitoka G1607 πρὸς kwenda-kwa- G4314 αὐτὸν yeye G0846 πᾶσα yote G3956 ἡ hiyo- G3588 Ἰουδαία Ioudaía G2449 χώρα, nchi, G5561 καὶ na- G2532 οἱ wale- G3588 Ἱεροσολυμῖται, wa-Hierosolyma, G2415 πάντες wote G3956 καὶ na- G2532 ἐβαπτίζοντο walibatizwa G0907 ὑπ’ na- G5259 αὐτοῦ yeye G0846 ἐν katika- G1722 τῷ huo- G3588 Ἰορδάνῃ Iordánēs G2446 ποταμῷ, mto, G4215 ἐξομολογούμενοι wakiungama G1843 τὰς hizo- G3588 ἁμαρτίας dhambi G0266 αὐτῶν. zao. G0846

Nchi yote ya Yudea na watu wote wa Yerusalemu walikwenda kwake. Walikuwa wakibatizwa naye katika mto Yordani, wakiungama dhambi zao.

6 καὶ na- G2532 ἦν alikuwa G1510 ὁ huyo- G3588 Ἰωάννης Iōánnēs G2491 ἐνδεδυμένος amevaa G1746 τρίχας manyoya G2359 καμήλου, ya-ngamia, G2574 καὶ na- G2532 ζώνην mkanda G2223 δερματίνην wa-ngozi G1193 περὶ kuzunguka- G4012 τὴν hiyo- G3588 ὀσφὺν kiuno G3751 αὐτοῦ; chake; G0846 καὶ na- G2532 ἔσθων akila G2068 ἀκρίδας nzige G0200 καὶ na- G2532 μέλι asali G3192 ἄγριον. ya-mwitu. G0066

Yohana alikuwa anavaa vazi la manyoya ya ngamia na mkanda wa ngozi kiunoni mwake, na alikuwa anakula nzige na asali ya porini.

7 καὶ na- G2532 ἐκήρυσσεν, alihubiri, G2784 λέγων, akisema, G3004 Ἔρχεται Anakuja G2064 ὁ huyo- G3588 ἰσχυρότερός mwenye-nguvu-zaidi G2478 μου kuliko-mimi G1473 ὀπίσω nyuma G3694 μου, yangu, G1473 οὗ ambaye G3739 οὐκ si- G3756 εἰμὶ mimi G1510 ἱκανὸς, mwenye-kustahili, G2425 κύψας, nikiinama, G2955 λῦσαι kufungua G3089 τὸν huo- G3588 ἱμάντα ukanda G2438 τῶν wa- G3588 ὑποδημάτων viatu G5266 αὐτοῦ. vyake. G0846

Alihubiri na kusema, “Yupo mmoja anakuja baada yangu mwenye nguvu zaidi kuliko mimi, na sina hadhi hata ya kuinama chini na kufungua kamba za viatu vyake.

8 ἐγὼ Mimi G1473 ἐβάπτισα niliwabatiza G0907 ὑμᾶς ninyi G4771 ὕδατι; kwa-maji; G5204 αὐτὸς yeye G0846 δὲ lakini- G1161 βαπτίσει atawabatiza G0907 ὑμᾶς ninyi G4771 ‹ἐν› kwa- G1722 Πνεύματι Pneûma G4151 Ἁγίῳ. Takatifu. G0040

Mimi niliwabatiza kwa maji, lakini yeye atawabatiza ninyi kwa Roho Mtakatifu.”

9 Καὶ Na- G2532 ἐγένετο ikawa G1096 ἐν katika- G1722 ἐκείναις zile G1565 ταῖς hizo- G3588 ἡμέραις, siku, G2250 ἦλθεν alikuja G2064 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 ἀπὸ kutoka- G0575 Ναζαρὲτ Nazarét G3478 τῆς ya- G3588 Γαλιλαίας, Galilaía, G1056 καὶ na- G2532 ἐβαπτίσθη alibatizwa G0907 εἰς katika- G1519 τὸν huo- G3588 Ἰορδάνην Iordánēs G2446 ὑπὸ na- G5259 Ἰωάννου. Iōánnēs. G2491

Ilitokea katika siku hizo kwamba Yesu alikuja kutoka Nazareti ya Galilaya, na alibatizwa na Yohana katika mto Yordani.

10 καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος, εἶδεν σχιζομένους τοὺς
na- mara akipanda kutoka- hayo- maji, aliona yakipasuka hayo-
G2532 G2112 G0305 G1537 G3588 G5204 G3708 G4977 G3588

οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν.
mbingu, na- huyo- Pneûma kama- njiwa akishuka juu-yake yeye.
G3772 G2532 G3588 G4151 G5613 G4058 G2597 G1519 G0846

Wakati Yesu alipoinuka kutoka majini, aliona mbingu zimegawanyika wazi na Roho akishuka chini juu yake kama njiwa.

11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ Υἱός μου,
na- sauti ikawa kutoka- hizo- mbingu, Wewe u- huyo- Mwana wangu,
G2532 G5456 G1096 G1537 G3588 G3772 G4771 G1510 G3588 G5207 G1473

ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
huyo- mpendwa, katika- wewe nimependezwa.
G3588 G0027 G1722 G4771 G2106

Na sauti ilitoka mbinguni, “Wewe ni Mwanangu mpendwa. Ninapendezwa sana na wewe.”

12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
Na- mara huyo- Pneûma yeye alimsukuma kwenda- hiyo- jangwa.
G2532 G2112 G3588 G4151 G0846 G1544 G1519 G3588 G2048

Kisha mara moja Roho akamlazimisha kwenda nyikani.

13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ
na- alikuwa katika- hiyo- jangwa arobaini siku, akijaribiwa na- huyo-
G2532 G1510 G1722 G3588 G2048 G5062 G2250 G3985 G5259 G3588

Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων; καὶ οἱ ἄγγελοι
Satanâs, na- alikuwa pamoja-na- hao- wanyama-wa-mwitu; na- hao- malaika
G4567 G2532 G1510 G3326 G3588 G2342 G2532 G3588 G0032

διηκόνουν αὐτῷ.
walimtumikia yeye.
G1247 G0846

Alikuwako nyikani siku arobaini, akijaribiwa na Shetani. Alikuwa pamoja na wanyama wa mwituni, na malaika walimhudumia.

14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς
Na- baada-ya- huyo- kukamatwa huyo- Iōánnēs, alikuja huyo- Iēsoûs katika-
G2532 G3326 G3588 G3860 G3588 G2491 G2064 G3588 G2424 G1519

τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ,
hiyo- Galilaía, akihubiri hiyo- injili ya- Theós,
G3588 G1056 G2784 G3588 G2098 G3588 G2316

Sasa baada ya Yohana kukamatwa, Yesu alikuja Galilaya akitangaza injili ya Mungu,

15 καὶ λέγων, ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία
na- akisema, kwamba- Umetimia huo- wakati, na- imekaribia hiyo- ufalme
G2532 G3004 G3754 G4137 G3588 G2540 G2532 G1448 G3588 G0932

τοῦ Θεοῦ; μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
wa- Theós; tubuni, na- aminini katika- hiyo- injili.
G3588 G2316 G3340 G2532 G4100 G1722 G3588 G2098

akisema, “Muda umetimia, na ufalme wa Mungu umekaribia. Tubuni na kuamini katika injili”.

16 Καὶ Na– G2532 παράγων akipita G3855 παρὰ kando–ya– G3844 τὴν hiyo– G3588 θάλασσαν bahari G2281 τῆς ya– G3588 Γαλιλαίας, Galilaía, G1056 εἶδεν aliona G3708 Σίμωνα Símōn G4613 καὶ na– G2532
Ἀνδρέαν, Andréas, G0406 τὸν huyo– G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 Σίμωνος, wa–Símōn, G4613 ἀμφιβάλλοντας wakitupa–nyavu G0906 ἐν katika– G1722 τῇ hiyo– G3588 θαλάσσῃ; bahari; G2281 ἦσαν walikuwa G1510
γὰρ kwa–maana– G1063 ἁλιεῖς. wavuvi. G0231

Na akipita kando ya bahari ya Galilaya, alimwona Simoni na Andrea ndugu wa Simoni wakitupa nyavu zao katika bahari, kwa kuwa walikuwa wavuvi.

17 καὶ na– G2532 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς wao G0846 ὁ huyo– G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs, G2424 Δεῦτε Njooni G1205 ὀπίσω nyuma G3694 μου, yangu, G1473 καὶ na– G2532 ποιήσω nitawafanya G4160
ὑμᾶς ninyi G4771 γενέσθαι kuwa G1096 ἁλιεῖς wavuvi G0231 ἀνθρώπων. wa–watu. G0444

Yesu aliwaambia, “Njoni, nifuateni, na nitawafanya wavuvi wa watu.”

18 καὶ na– G2532 εὐθὺς, mara, G2112 ἀφέντες wakiacha G0863 τὰ hizo– G3588 δίκτυα, nyavu, G1350 ἠκολούθησαν walimfuata G0190 αὐτῷ. yeye. G0846

Na mara moja waliacha nyavu na wakamfuata.

19 Καὶ Na– G2532 προβὰς akiendelea–mbele G4260 ὀλίγον, kidogo, G3641 εἶδεν aliona G3708 Ἰάκωβον Iákōbos G2385 τὸν huyo– G3588 τοῦ wa– G3588 Ζεβεδαίου, Zebedaîos, G2199 καὶ na– G2532
Ἰωάννην Iōánnēs G2491 τὸν huyo– G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 αὐτοῦ, yake, G0846 καὶ na– G2532 αὐτοὺς wao G0846 ἐν katika– G1722 τῷ hiyo– G3588 πλοίῳ mashua G4143 καταρτίζοντας wakitengeneza G2675
τὰ hizo– G3588 δίκτυα. nyavu. G1350

Wakati Yesu alipotembea umbali kidogo, alimwona Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana ndugu yake; walikuwa kwenye mtumbwi wakitengeneza nyavu.

20 καὶ na– G2532 εὐθὺς mara G2112 ἐκάλεσεν aliwaita G2564 αὐτούς; wao; G0846 καὶ na– G2532 ἀφέντες wakimwacha G0863 τὸν huyo– G3588 πατέρα baba G3962 αὐτῶν yao G0846 Ζεβεδαῖον Zebedaîos G2199
ἐν katika– G1722 τῷ hiyo– G3588 πλοίῳ mashua G4143 μετὰ pamoja–na– G3326 τῶν hao– G3588 μισθωτῶν, waajiriwa, G3411 ἀπῆλθον waliondoka G0565 ὀπίσω nyuma G3694 αὐτοῦ. yake. G0846

Mara aliwaita na wao walimwacha baba yao Zebedayo ndani ya mtumbwi na watumishi waliokodiwa, wakamfuata.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ; καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν,
Na- wanaingia katika- Kapharnaoúm; na- mara katika-siku-za- Sabato,
G2532 G1531 G1519 G2584 G2532 G2112 G3588 G4521

εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκεν.
akiingia katika- hiyo- sinagogi, alifundisha.
G1525 G1519 G3588 G4864 G1321

Na walipofika Kaperinaumu, siku ya Sabato, Yesu aliingia kwenye sinagogi na kufundisha.

22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ; ἦν γὰρ διδάσκων
na- walishangazwa kwa- hayo- mafundisho yake; alikuwa kwa-maana- akifundisha
G2532 G1605 G1909 G3588 G1322 G0846 G1510 G1063 G1321

αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
wao kama- mamlaka mwenye, na- si- kama- hao- waandishi.
G0846 G5613 G1849 G2192 G2532 G3756 G5613 G3588 G1122

Walilishangaa fundisho lake, kwa vile alikuwa akiwafundisha kama mtu ambaye ana mamlaka na siyo kama waandishi.

23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
Na- mara alikuwa katika- hiyo- sinagogi yao mtu katika- roho
G2532 G2112 G1510 G1722 G3588 G4864 G0846 G0444 G1722 G4151

ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν,
mchafu, na- alipiga-kelele,
G0169 G2532 G0349

Wakati huo huo kulikuwa na mtu katika sinagogi lao aliyekuwa na roho mchafu, na alipiga kelele,

24 λέγων, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ? ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς?
akisema, Nini kwetu na- wewe, Iēsoûs Mnazareti? umekuja kutuangamiza sisi?
G3004 G5101 G1473 G2532 G4771 G2424 G3479 G2064 G0622 G1473

οἶδά σε τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ!
ninakujua wewe nani u, huyo- Mtakatifu wa- Theós!
G1492 G4771 G5101 G1510 G3588 G0040 G3588 G2316

akisema, “Tuna nini cha kufanya na wewe, Yesu wa Nazareti? Umekuja kutuangamiza? Nakujua u nani. Wewe ni Mtakatifu pekee wa Mungu!”

25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ‹λέγων›, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ
na- alimkemea yeye huyo- Iēsoûs, akisema, Nyamaza, na- utoke kutoka-
G2532 G2008 G0846 G3588 G2424 G3004 G5392 G2532 G1831 G1537

αὐτοῦ!
yeye!
G0846

Yesu alimkemea pepo na kusema, “Nyamaza na utoke ndani yake!”

26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ φωνῆσαν φωνῇ
na- akimtikisa yeye, huyo- roho huyo- mchafu, na- akilia kwa-sauti
G2532 G4682 G0846 G3588 G4151 G3588 G0169 G2532 G5455 G5456

μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
kubwa, alitoka kutoka- yeye.
G3173 G1831 G1537 G0846

Na roho mchafu alimwangusha chini na akatoka kwake wakati akilia kwa sauti ya juu.

27 καὶ na– G2532 ἐθαμβήθησαν walishangazwa G2284 ἅπαντες, wote, G0537 ὥστε hata– G5620 συζητεῖν wakabishana G4802 ‹πρὸς› kati– G4314 ἑαυτοὺς, yao–wenyewe, G1438 λέγοντας, wakisema, G3004

Τί Nini G5101 ἐστιν hii G1510 τοῦτο hii G3778 διδαχὴ mafundisho G1322 καινή? mapya? G2537 κατ’ kwa– G2596 ἐξουσίαν, mamlaka, G1849 καὶ hata– G2532 τοῖς hao– G3588 πνεύμασι roho G4151 τοῖς hao– G3588

ἀκαθάρτοις wachafu G0169 ἐπιτάσσει, anawaamuru, G2004 καὶ na– G2532 ὑπακούουσιν wanamtii G5219 αὐτῷ! yeye! G0846

Na watu wote walishangaa, hivyo wakaulizana kila mmoja, “Hii ni nini? Fundisho jipya lenye mamlaka? Hata huamuru pepo wachafu nao wanamtii!”

28 καὶ na– G2532 ἐξῆλθεν ilitoka G1831 ἡ hiyo– G3588 ἀκοὴ habari G0189 αὐτοῦ yake G0846 εὐθὺς, mara, G2112 πανταχοῦ kila–mahali G3837 εἰς katika– G1519 ὅλην yote G3650 τὴν hiyo– G3588

περίχωρον nchi–ya–jirani G4066 τῆς ya– G3588 Γαλιλαίας. Galilaía. G1056

Na habari kuhusu yeye mara moja zikasambaa kila mahali ndani ya mkoa wote wa Galilaya.

29 Καὶ Na– G2532 εὐθὺς, mara, G2112 ἐκ kutoka– G1537 τῆς hiyo– G3588 συναγωγῆς sinagogi G4864 ἐξελθόντες, wakitoka, G1831 ἦλθον walikuja G2064 εἰς katika– G1519 τὴν hiyo– G3588 οἰκίαν nyumba G3614

Σίμωνος ya–Símōn G4613 καὶ na– G2532 Ἀνδρέου, Andréas, G0406 μετὰ pamoja–na– G3326 Ἰακώβου Iákōbos G2385 καὶ na– G2532 Ἰωάννου. Iōánnēs. G2491

Na mara moja baada ya kutoka nje ya sinagogi, waliingia nyumbani mwa Simoni na Andrea wakiwa na Yakobo na Yohana.

30 ἡ hiyo– G3588 δὲ lakini– G1161 πενθερὰ mama–mkwe G3994 Σίμωνος wa–Símōn G4613 κατέκειτο alikuwa–amelala G2621 πυρέσσουσα. akiwa–na–homa. G4445 καὶ na– G2532 εὐθὺς mara G2112

λέγουσιν walimwambia G3004 αὐτῷ yeye G0846 περὶ kuhusu– G4012 αὐτῆς. yeye. G0846

Sasa mama mkwe wa Simoni alikuwa amelala mgonjwa wa homa, na mara moja walimwambia Yesu habari zake.

31 καὶ na– G2532 προσελθὼν, akikaribia, G4334 ἤγειρεν alimwinua G1453 αὐτὴν, yeye, G0846 κρατήσας akimshika G2902 τῆς hiyo– G3588 χειρός. mkono. G5495 καὶ na– G2532 ἀφῆκεν ilimwacha G0863 αὐτὴν yeye G0846

ὁ hiyo– G3588 πυρετός, homa, G4446 καὶ na– G2532 διηκόνει aliwahudumia G1247 αὐτοῖς. wao. G0846

Hivyo alikuja, alimshika kwa mkono, na kumwinua juu; homa ikaondoka kwake, na akaanza kuwahudumia.

32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας
Jioni lakini– ilipofika, wakati ilipotua hiyo– jua, walileta kwa– yeye wote
G3798 G1161 G1096 G3753 G1416 G3588 G2246 G5342 G4314 G0846 G3956

τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους.
hao– vibaya walio, na– hao– wenye–pepo.
G3588 G2560 G2192 G2532 G3588 G1139

Jioni hiyo wakati jua limekwisha zama, walimletea kwake wote waliokuwa wagonjwa, au waliopagawa na pepo.

33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.
na– ilikuwa yote hiyo– mji imekusanyika kwa– hiyo– mlango.
G2532 G1510 G3650 G3588 G4172 G1996 G4314 G3588 G2374

Mji wote walikusanyika pamoja katika mlango.

34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια
na– aliponya wengi vibaya walio mbalimbali magonjwa, na– pepo
G2532 G2323 G4183 G2560 G2192 G4164 G3554 G2532 G1140

πολλὰ ἐξέβαλεν. καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι
wengi alitoa. na– hakuruhusu hakuwaruhusu kusema hao– pepo, kwa–sababu–
G4183 G1544 G2532 G3756 G0863 G2980 G3588 G1140 G3754

ᾔδεισαν αὐτόν (Χριστὸν εἶναι).
walimjua yeye (Christós kuwa).
G1492 G0846 G5547 G1510

Aliwaponya wengi waliokuwa wagonjwa wa magonjwa mbalimbali na kutoa pepo wengi, bali hakuruhusu pepo kuongea kwa sababu walimjua.

35 Καὶ πρωῒ, ἔννυχα λίαν, ἀναστὰς, ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς
Na– asubuhi–na–mapema, giza–bado, sana, akiamka, alitoka na– aliondoka kwenda–
G2532 G4404 G1773 G3029 G0450 G1831 G2532 G0565 G1519

ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.
ukiwa mahali, na–huko– aliomba.
G2048 G5117 G2546 G4336

Aliamka asubuhi na mapema, wakati ilikuwa bado giza; aliondoka na kwenda mahali pa faragha na aliomba huko.

36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων, καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ;
na– alimfuatilia yeye Símōn, na– wale– pamoja–na– yeye;
G2532 G2614 G0846 G4613 G2532 G3588 G3326 G0846

Simoni na wote waliokuwa pamoja naye walimtafuta.

37 καὶ εὗρον αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι Πάντες ζητοῦσίν
na– walimkuta yeye, na– walimwambia yeye, kwamba– Wote wanakutafuta
G2532 G2147 G0846 G2532 G3004 G0846 G3754 G3956 G2212

σε!
wewe!
G4771

Walimpata na wakamwambia, “Kila mmoja anakutafuta”

38 καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας
na– akawaambia wao, Twende mahali–pengine kwenda– hizo– za–karibu
G2532 G3004 G0846 G0071 G0237 G1519 G3588 G2192

κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω; εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον.
miji–midogo, ili– pia– huko nihubiri; kwa– hili kwa–maana– nimetoka.
G2969 G2443 G2532 G1563 G2784 G1519 G3778 G1063 G1831

Aliwaambia, “Twendeni mahali pengine, nje katika miji inayozunguka, ili niweze kuhubiri huko pia. Ndiyo sababu nilikuja hapa.”

39 καὶ ἦλθεν, κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν
na– alikuja, akihubiri katika hizo– masinagogi yao, katika– yote hiyo–
G2532 G2064 G2784 G1519 G3588 G4864 G0846 G1519 G3650 G3588

Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
Galilaía, na– hao– pepo akitoa.
G1056 G2532 G3588 G1140 G1544

Alikwenda akipita Galilaya yote, akihubiri katika masinagogi yao na kukemea pepo.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν,
Na– anakuja kwake– yeye mwenye–ukoma, akimsihi yeye na– akipiga–magoti,
G2532 G2064 G4314 G0846 G3015 G3870 G0846 G2532 G1120

[καὶ] λέγων αὐτῷ, ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
na– akimwambia yeye, kwamba– Ukitaka, unataka, unaweza mimi kunitakasa.
G2532 G3004 G0846 G3754 G1437 G2309 G1410 G1473 G2511

Mwenye ukoma mmoja alikuja kwake. Alikuwa akimsihi; alipiga magoti na alimwambia, “Kama unataka, waweza kunifanya niwe safi.”

41 καὶ σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἥψατο, καὶ λέγει
na– akisikia–huruma, akinyoosha hiyo– mkono wake, alimgusa, na– akamwambia
G2532 G4697 G1614 G3588 G5495 G0846 G0680 G2532 G3004

αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι.
yeye, Nataka, takasika.
G0846 G2309 G2511

Akisukumwa na huruma, Yesu alinyosha mkono wake na kumgusa, akimwambia, “Ninataka. Uwe msafi.”

42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.
na– mara uliondoka kutoka– yeye huo– ukoma, na– alitakaswa.
G2532 G2112 G0565 G0575 G0846 G3588 G3014 G2532 G2511

Mara moja ukoma ukamtoka, na alifanywa kuwa safi.

43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν,
na– akimwonya–vikali yeye, mara alimtoa yeye,
G2532 G1690 G0846 G2112 G1544 G0846

Yesu akamwonya vikali na akamwambia aende mara moja,

44	καὶ	λέγει	αὐτῷ,	Ὅρα	μηδενὶ	μηδὲν	εἴπῃς.	ἀλλὰ	ὕπαγε,	σεαυτὸν	δεῖξον
	na–	akamwambia	yeye,	Angalia	mtu–yeyote	chochote	usimwambie.	lakini–	nenda,	mwenyewe	jionyeshe
	G2532	G3004	G0846	G3708	G3367	G3367	G3004	G0235	G5217	G4572	G1166
	τῷ	kwa–huyo–	G3588	ἱερεῖ,	kuhani,	καὶ	na–	G2532	προσένεγκε	toa	
	περὶ	kwa–	G4012	τοῦ	huo–	G3588	καθαρισμοῦ	utakaso	G2512		
	σου,	wako,	G4771	ἃ	yale–	G3739	προσέταξεν	aliyoamuru	G4367		
	Μωϋσῆς,	Mōysês,	G3475	εἰς	kwa–	G1519	μαρτύριον	ushahidi	G3142		
	αὐτοῖς.	kwao.	G0846								

Alimwambia, “Hakikisha hausemi neno kwa yeyote, lakini nenda, ujionyeshe kwa kuhani, na utoe dhabihu kwa ajili ya utakaso ambayo Musa aliagiza, kama ushuhuda kwao.”

45	ὁ	δὲ	ἐξελθὼν,	ἤρξατο	κηρύσσειν	πολλὰ	καὶ	διαφημίζειν	τὸν	λόγον,	ὥστε
	huyo–	lakini–	akitoka,	alianza	kuhubiri	mengi	na–	kueneza	hilo–	neno,	hata–
	G3588	G1161	G1831	G0756	G2784	G4183	G2532	G1310	G3588	G3056	G5620
	μηκέτι	tena–si–	G3371	αὐτὸν	yeye	G0846	δύνασθαι	kuweza	G1410	φανερῶς	wazi
	εἰς	katika–	G1519	πόλιν	mji	G4172	εἰσελθεῖν;	kuingia;	G1525	ἀλλ’	lakini–
	G0235	ἔξω	nje	G1854	ἐπ’	katika–	G1909	ἐρήμοις	ukiwa	G2048	τόποις
	mahali	G5117	ἦν,	alikuwa,	G1510	καὶ	na–	G2532	ἤρχοντο	walikuja	G2064
	πρὸς	kwake–	G4314	αὐτὸν	yeye	G0846	πάντοθεν.	kila–mahali.	G3840		

Lakini alikwenda na kuanza kumwambia kila mmoja na kueneza neno zaidi hata Yesu hakuweza tena kuingia mjini kwa uhuru. Hivyo alikaa mahali pa faragha na watu walikuja kwake kutoka kila mahali.

Chapter 2

1	Καὶ	εἰσελθὼν	πάλιν	εἰς	Καφαρναοὺμ	δι’	ἡμερῶν;	ἠκούσθη	ὅτι	ἐν	οἴκῳ
	Na–	akiingia	tena	katika–	Kapharnaoúm	baada–ya–	siku;	ilisikiwa	kwamba–	katika–	nyumba
	G2532	G1525	G3825	G1519	G2584	G1223	G2250	G0191	G3754	G1722	G3624
	ἐστίν;	yuko;	G1510								

Aliporudi Kaperinaumu baada ya siku chache, ilisikika kwamba alikuwa nyumbani.

2	καὶ	συνήχθησαν	πολλοὶ,	ὥστε	μηκέτι	χωρεῖν,	μηδὲ	τὰ	πρὸς	τὴν	θύραν;
	na–	wakakusanyika	wengi,	hata–	tena–si–	kuwa–na–nafasi,	hata–si–	hayo–	kwa–	huo–	mlango;
	G2532	G4863	G4183	G5620	G3371	G5562	G3366	G3588	G4314	G3588	G2374
	καὶ	na–	G2532	ἐλάλει	aliwaambia	αὐτοῖς	wao	G0846	τὸν	hilo–	G3588
	λόγον.	neno.	G3056								

Watu wengi sana walikuwa wamekusanyika pale na haikuwepo nafasi tena, hata ile ya pale mlangoni, na Yesu alisema neno kwao.

3	καὶ	ἔρχονται,	φέροντες	πρὸς	αὐτὸν	παραλυτικὸν,	αἰρόμενον	ὑπὸ	τεσσάρων.		
	na–	wanakuja,	wakileta	kwake–	yeye	mtu–aliyepooza,	akibebwa	na–	wanne.		
	G2532	G2064	G5342	G4314	G0846	G3885	G0142	G5259	G5064		

Kisha baadhi ya watu walikuja kwake waliomleta mtu aliyekuwa amepooza; watu wanne walikuwa wamembeba.

4	καὶ	μὴ	δυνάμενοι	προσενέγκαι	αὐτῷ	διὰ	τὸν	ὄχλον,	
	na–	wakishindwa	kuweza	kumleta	kwake	kwa–sababu–ya–	huo–	umati,	
	G2532	G3361	G1410	G4374	G0846	G1223	G3588	G3793	

	ἀπεστέγασαν	τὴν	στέγην	ὅπου	ἦν,	καὶ	ἐξορύξαντες,	χαλῶσι	τὸν
	waliondoa–paa	huo–	paa	pale–	alipokuwa,	na–	wakichimba,	wanashusha	hiyo–
	G0648	G3588	G4721	G3699	G1510	G2532	G1846	G5465	G3588

	κράβαττον	ὅπου	ὁ	παραλυτικὸς	κατέκειτο.
	kitanda	pale–	huyo–	aliyepooza	alipokuwa–amelala.
	G2895	G3699	G3588	G3885	G2621

Wakati waliposhindwa kumkaribia kwa sababu ya umati wa watu, waliondoa paa juu ya mahali pale alipokuwa. Na walipokuwa wamekwishatoboa tundu, walishusha kitanda ambacho mtu aliyepooza alikuwa amelala.

5	καὶ	ἰδὼν	ὁ	Ἰησοῦς	τὴν	πίστιν	αὐτῶν,	λέγει	τῷ
	na–	akiona	huyo–	Iēsoûs	hiyo–	imani	yao,	akamwambia	huyo–
	G2532	G3708	G3588	G2424	G3588	G4102	G0846	G3004	G3588

	παραλυτικῷ,	Τέκνον,	ἀφίενταί	σου	αἱ	ἁμαρτίαι.
	aliyepooza,	Mtoto,	zimesamehewa	zako	hizo–	dhambi.
	G3885	G5043	G0863	G4771	G3588	G0266

Alipoiona imani yao, Yesu alimwambia mtu aliyepooza, “mwanangu, dhambi zako zimesamehewa.”

6	ἦσαν	δέ	τινες	τῶν	γραμματέων	ἐκεῖ	καθήμενοι,	καὶ	διαλογιζόμενοι
	walikuwa	lakini–	baadhi	wa–hao–	waandishi	huko	wameketi,	na–	wakifikiri
	G1510	G1161	G5100	G3588	G1122	G1563	G2521	G2532	G1260

	ἐν	ταῖς	καρδίαις	αὐτῶν,
	katika–	hizo–	mioyo	yao,
	G1722	G3588	G2588	G0846

Lakini baadhi ya waandishi wale waliokuwa wamekaa pale walijihoji mioyoni mwao,

7	Τί	οὗτος	οὕτως	λαλεῖ?	βλασφημεῖ!	τίς	δύναται	ἀφιέναι	ἁμαρτίας,
	Kwa–nini	huyu	hivyo	anasema?	anakufuru!	nani	anaweza	kusamehe	dhambi,
	G5101	G3778	G3779	G2980	G0987	G5101	G1410	G0863	G0266

	εἰ	μὴ	εἷς,	ὁ	Θεός?
	isipokuwa–	si–	mmoja,	huyo–	Theós?
	G1487	G3361	G1520	G3588	G2316

“Anawezaje mtu huyu kusema hivi? Anakufuru! Nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake?”

8	καὶ	εὐθὺς,	ἐπιγνοὺς	ὁ	Ἰησοῦς	τῷ	πνεύματι	αὐτοῦ,	ὅτι
	na–	mara,	akijua	huyo–	Iēsoûs	katika–huyo–	roho	yake,	kwamba–
	G2532	G2112	G1921	G3588	G2424	G3588	G4151	G0846	G3754

	οὕτως	διαλογίζονται	ἐν	ἑαυτοῖς,	λέγει	αὐτοῖς,	Τί	ταῦτα
	hivyo	wanafikiri	katika–	wao–wenyewe,	akawaambia	wao,	Kwa–nini	haya
	G3779	G1260	G1722	G1438	G3004	G0846	G5101	G3778

	διαλογίζεσθε	ἐν	ταῖς	καρδίαις	ὑμῶν?
	mnafikiri	katika–	hizo–	mioyo	yenu?
	G1260	G1722	G3588	G2588	G4771

Mara Yesu alijua rohoni mwake walichokuwa wakifikiri miongoni mwao wenyewe. Aliwaambia, “Kwa nini mnafikiri hivi mioyoni mwenu?

9	τί	ἐστιν	εὐκοπώτερον,	εἰπεῖν	τῷ	παραλυτικῷ,	Ἀφίενταί	σου	αἱ
	nini	ni–	rahisi–zaidi,	kumwambia	huyo–	aliyepooza,	Zimesamehewa	zako	hizo–
	G5101	G1510	G2123	G3004	G3588	G3885	G0863	G4771	G3588

ἁμαρτίαι,	ἢ	εἰπεῖν,	Ἔγειρε,	καὶ	ἆρον	τὸν	κράβαττόν	σου,	καὶ	
dhambi,	au–	kusema,	Inuka,	na–	chukua	hiyo–	kitanda	chako,	na–	
G0266	G2228	G3004	G1453	G2532	G0142	G3588	G2895	G4771	G2532	

περιπάτει?
tembea?
G4043

Lipi ni jepesi zaidi kusema kwa mtu aliyepooza, 'Dhambi zako zimesamehewa' au kusema 'Simama, chukua kitanda chako, na utembee?'

10	ἵνα	δὲ	εἰδῆτε	ὅτι	ἐξουσίαν	ἔχει	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου
	ili–	lakini–	mjue	kwamba–	mamlaka	ana	huyo–	Mwana	wa–	mtu
	G2443	G1161	G1492	G3754	G1849	G2192	G3588	G5207	G3588	G0444

«ἀφιέναι	ἁμαρτίας»	«ἐπὶ	τῆς	γῆς»--	λέγει	τῷ	παραλυτικῷ,
kusamehe	dhambi	juu–ya–	hiyo–	ardhi–	akamwambia	huyo–	aliyepooza,
G0863	G0266	G1909	G3588	G1093	G3004	G3588	G3885

Lakini ili wapate kujua ya kuwa Mwana wa Adamu ana mamlaka ya kusamehe dhambi katika dunia, alimwambia yule aliyepooza,

11	Σοὶ	λέγω,	ἔγειρε,	ἆρον	τὸν	κράβαττόν	σου,	καὶ	ὕπαγε	εἰς	
	Wewe	nakuambia,	inuka,	chukua	hiyo–	kitanda	chako,	na–	nenda	katika–	
	G4771	G3004	G1453	G0142	G3588	G2895	G4771	G2532	G5217	G1519	

τὸν	οἶκόν	σου.	
hiyo–	nyumba	yako.	
G3588	G3624	G4771	

“Nakuambia wewe, inuka, chukua mkeka wako, na uende nyumbani kwako.”

12	καὶ	ἠγέρθη	καὶ	εὐθὺς,	ἄρας	τὸν	κράβαττον,	ἐξῆλθεν	ἔμπροσθεν	πάντων,	
	na–	aliinuka	na–	mara,	akichukua	hiyo–	kitanda,	alitoka	mbele–ya–	wote,	
	G2532	G1453	G2532	G2112	G0142	G3588	G2895	G1831	G1715	G3956	

ὥστε	ἐξίστασθαι	πάντας,	καὶ	δοξάζειν	τὸν	Θεὸν,	λέγοντας,	ὅτι	Οὕτως
hata–	kushangazwa	wote,	na–	kumtukuza	huyo–	Theós,	wakisema,	kwamba–	Hivyo
G5620	G1839	G3956	G2532	G1392	G3588	G2316	G3004	G3754	G3779

οὐδέποτε	εἴδομεν.	
kamwe	hatujaona.	
G3763	G3708	

Alisimama na mara moja akachukua mkeka wake, na alikwenda nje ya nyumba mbele ya kila mtu, hivyo wote walishangaa na walimpa Mungu utukufu, na wakasema “Kamwe, hatujawahi kuona jambo kama hili.”

13	Καὶ	ἐξῆλθεν	πάλιν	παρὰ	τὴν	θάλασσαν,	καὶ	πᾶς	ὁ	ὄχλος	ἤρχετο
	Na–	alitoka	tena	kando–ya–	hiyo–	bahari,	na–	wote	huo–	umati	ulikuja
	G2532	G1831	G3825	G3844	G3588	G2281	G2532	G3956	G3588	G3793	G2064

πρὸς	αὐτόν,	καὶ	ἐδίδασκεν	αὐτούς.	
kwake–	yeye,	na–	aliwafundisha	wao.	
G4314	G0846	G2532	G1321	G0846	

Alienda tena kando ya ziwa, na umati wote wa watu walikuja kwake, na akawafundisha.

14 καὶ παράγων, εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ
na- akipita, aliona Leuí̈s huyo- wa- Alphaîos, ameketi kwa- hilo-
G2532 G3855 G3708 G3018 G3588 G3588 G0256 G2521 G1909 G3588

τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς,
ofisi-ya-ushuru, na- akamwambia yeye, Nifuate mimi. na- akiinuka,
G5058 G2532 G3004 G0846 G0190 G1473 G2532 G0450

ἠκολούθησεν αὐτῷ.
alimfuata yeye.
G0190 G0846

Alipokuwa akipita alimwona Lawi mwana wa Alfayo ameketi kwenye sehemu ya kukusanyia kodi na akamwambia, “Nifuate.” Alisimama na kumfuata.

15 Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ
Na- ikawa akiketi-mezani yeye katika- hiyo- nyumba yake, na- wengi
G2532 G1096 G2621 G0846 G1722 G3588 G3614 G0846 G2532 G4183

τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς
watoza-ushuru na- wenye-dhambi waliketi-pamoja na-huyo- Iēsoûs na- hao-
G5057 G2532 G0268 G4873 G3588 G2424 G2532 G3588

μαθηταῖς αὐτοῦ; ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ.
wanafunzi wake; walikuwa kwa-maana- wengi, na- walimfuata yeye.
G3101 G0846 G1510 G1063 G4183 G2532 G0190 G0846

Na wakati Yesu alipokuwa akipata chakula katika nyumba ya Lawi, wakusanya kodi wengi na watu wenye dhambi walikuwa wakila na Yesu na wanafunzi wake, kwa kuwa walikuwa wengi nao walimfuata.

16 καὶ οἱ γραμματεῖς, τῶν Φαρισαίων, ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ
na- hao- waandishi, wa-hao- Pharisaîoi, wakiona kwamba- anakula pamoja-na-
G2532 G3588 G1122 G3588 G5330 G3708 G3754 G2068 G3326

τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὅτι
hao- wenye-dhambi na- watoza-ushuru, waliwaambia hao- wanafunzi wake, Kwa-nini-
G3588 G0268 G2532 G5057 G3004 G3588 G3101 G0846 G3754

μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει?
pamoja-na- hao- watoza-ushuru na- wenye-dhambi anakula?
G3326 G3588 G5057 G2532 G0268 G2068

Wakati waandishi, ambao walikuwa Mafarisayo, walipoona kwamba Yesu alikuwa akila na watu wenye dhambi na wakusanya kodi, waliwaambia wanafunzi wake, “Kwa nini anakula na wakusanya kodi na watu wenye dhambi?”

17 καὶ ἀκούσας, ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ‹ὅτι› Οὐ χρείαν ἔχουσιν
na- akisikia, huyo- Iēsoûs akawaambia wao, kwamba- Si- haja wana
G2532 G0191 G3588 G2424 G3004 G0846 G3754 G3756 G5532 G2192

οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ’ οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι
hao- wenye-nguvu ya-daktari, lakini- hao- vibaya walio. si- nimekuja kuwaita
G3588 G2480 G2395 G0235 G3588 G2560 G2192 G3756 G2064 G2564

δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
wenye-haki, lakini- wenye-dhambi.
G1342 G0235 G0268

Wakati Yesu aliposikia hivi aliwaambia, “Watu walio na afya katika mwili hawamhitaji tabibu; ni watu wagonjwa pekee ndio wanamhitaji. Sikuja kuwaita watu wenye haki, lakini watu wenye dhambi.”

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ
Na– walikuwa hao– wanafunzi wa–Iōánnēs na– hao– Pharisaîoi wakifunga. na–
G2532 G1510 G3588 G3101 G2491 G2532 G3588 G5330 G3522 G2532

ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ
wanakuja na– wanasema kwake, Kwa–nini– hao– wanafunzi wa–Iōánnēs, na–
G2064 G2532 G3004 G0846 G1223 G5101 G3588 G3101 G2491 G2532

οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων, νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ
hao– wanafunzi wa–hao– Pharisaîoi, wanafunga, hao– lakini– wako wanafunzi
G3588 G3101 G3588 G5330 G3522 G3588 G1161 G4674 G3101

οὐ νηστεύουσιν? hawafungi? G3756 G3522

Wanafunzi wa Yohana na Mafarisayo walikuwa wakifunga. Na baadhi ya watu walikuja kwake na kumwambia, “Kwa nini wanafunzi wa Yohana na mafarisayo hufunga, lakini wanafunzi wako hawafungi?

19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ
na– akawaambia wao huyo– Iēsoûs, Je– wanaweza hao– wana wa–huo–
G2532 G3004 G0846 G3588 G2424 G3361 G1410 G3588 G5207 G3588

νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστιν,
chumba–cha–harusi, wakati– ambao– huyo– bwana–harusi pamoja–na– wao yuko,
G3567 G1722 G3739 G3588 G3566 G3326 G0846 G1510

νηστεύειν? ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ’ αὐτῶν, οὐ
kufunga? muda– wakati wanaye huyo– bwana–harusi pamoja–na– wao, hawawezi
G3522 G3745 G5550 G2192 G3588 G3566 G3326 G0846 G3756

δύνανται νηστεύειν. hawawezi kufunga. G1410 G3522

Yesu aliwaambia, “Je waliohudhuria harusini wanaweza kufunga wakati bwana harusi bado akiwa pamoja nao? Kwa vyovyote bwana harusi akiwa bado yuko pamoja nao hawawezi kufunga.”

20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος,
zitakuja lakini– siku wakati– ataondolewa kutoka– wao huyo– bwana–harusi,
G2064 G1161 G2250 G3752 G0522 G0575 G0846 G3588 G3566

καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
na– hapo watafunga katika– ile hiyo– siku.
G2532 G5119 G3522 G1722 G1565 G3588 G2250

Lakini siku zitakuja wakati bwana harusi atakapoondolewa kwao, na katika siku hizo wao watafunga.

21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν;
Hakuna–mtu kiraka cha–kitambaa kipya anashona juu–ya– vazi la–zamani;
G3762 G1915 G4470 G0046 G1976 G1909 G2440 G3820

εἰ δὲ μή αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ’ αὐτοῦ, τὸ καινὸν
kama– lakini– si– inaondoa hiyo– kujaza kutoka– yeye, hilo– jipya
G1487 G1161 G3361 G0142 G3588 G4138 G0575 G0846 G3588 G2537

τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
kutoka–hilo– la–zamani, na– mbaya–zaidi mwanya unakuwa.
G3588 G3820 G2532 G5501 G4978 G1096

Hakuna mtu ashonaye kipande kipya cha nguo kwenye vazi kuukuu, vinginevyo kiraka kitabanduka kutoka katika hilo, kipya kubanduka kutoka katika kikuukuu, na kutakuwepo mpasuko mbaya.

22 καὶ na– G2532 οὐδεὶς hakuna–mtu G3762 βάλλει anaweka G0906 οἶνον divai G3631 νέον mpya G3501 εἰς katika– G1519 ἀσκοὺς viriba G0779 παλαιούς; vya–zamani; G3820 εἰ kama– G1487 δὲ lakini– G1161

μή, si–, G3361 ῥήξει itapasuka G4486 ὁ hiyo– G3588 οἶνος divai G3631 τοὺς hizo– G3588 ἀσκούς, viriba, G0779 καὶ na– G2532 ὁ hiyo– G3588 οἶνος divai G3631 ἀπόλλυται, inapotea, G0622 καὶ na– G2532 οἱ hizo– G3588

ἀσκοί. viriba. G0779 ἀλλὰ lakini– G0235 οἶνον divai G3631 νέον mpya G3501 εἰς katika– G1519 ἀσκοὺς viriba G0779 καινούς. vipya. G2537

Hakuna mtu atiaye divai mpya katika viriba vikuukuu, vinginevyo divai itavipasua viriba na vyote viwili divai na viriba vitapotea. Badala yake, weka divai mpya katika viriba vipya.”

23 Καὶ Na– G2532 ἐγένετο, ikawa, G1096 αὐτὸν yeye G0846 ἐν katika– G1722 τοῖς hizo– G3588 σάββασιν Sabato G4521 παραπορεύεσθαι kupita G3899 διὰ katika– G1223 τῶν hayo– G3588

σπορίμων, mashamba, G4702 καὶ na– G2532 οἱ hao– G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ wake G0846 ἤρξαντο walianza G0756 ὁδὸν njia G3598 ποιεῖν, kufanya, G4160 τίλλοντες wakivunja G5089 τοὺς hizo– G3588

στάχυας. masuke. G4719

Katika siku ya Sabato Yesu alipita kwenye baadhi ya mashamba, na wanafunzi wake walianza kuchukua baadhi ya masuke ya ngano.

24 καὶ na– G2532 οἱ hao– G3588 Φαρισαῖοι Pharisaîoi G5330 ἔλεγον walimwambia G3004 αὐτῷ, yeye, G0846 Ἴδε, Tazama, G3708 τί kwa–nini G5101 ποιοῦσιν wanafanya G4160 τοῖς siku–za– G3588

σάββασιν Sabato G4521 ὃ kile– G3739 οὐκ si– G3756 ἔξεστιν? halali? G1832

Na Mafarisayo walimwambia, “Tazama, kwa nini wanafanya kitu ambacho ni kinyume cha sheria katika siku ya Sabato?”

25 καὶ na– G2532 λέγει akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao, G0846 Οὐδέποτε Kamwe– G3763 ἀνέγνωτε mmesoma G0314 τί nini G5101 ἐποίησεν alifanya G4160 Δαυὶδ, Dauîd, G1138 ὅτε wakati– G3753

χρείαν haja G5532 ἔσχεν alikuwa–nayo G2192 καὶ na– G2532 ἐπείνασεν, aliona–njaa, G3983 αὐτὸς yeye–mwenyewe G0846 καὶ na– G2532 οἱ wale– G3588 μετ’ pamoja–na– G3326 αὐτοῦ? yeye? G0846

Aliwaambia, “Hamkusoma kile alichofanya Daudi alipokuwa katika uhitaji na njaa—yeye pamoja na watu waliokuwa pamoja naye?

26 πῶς jinsi– G4459 εἰσῆλθεν aliingia G1525 εἰς katika– G1519 τὸν hiyo– G3588 οἶκον nyumba G3624 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ Theós G2316 ἐπὶ wakati–wa– G1909 Ἀβιαθὰρ Abiathár G0008 ἀρχιερέως, kuhani–mkuu, G0749 καὶ na– G2532 τοὺς hiyo– G3588 ἄρτους mikate G0740 τῆς ya– G3588 προθέσεως kuonyesha G4286 ἔφαγεν, alikula, G5315 οὓς ambayo– G3739 οὐκ si– G3756 ἔξεστιν halali G1832 φαγεῖν, kula, G5315 εἰ isipokuwa– G1487 μὴ si– G3361 τοὺς hao– G3588 ἱερεῖς. makuhani. G2409 καὶ na– G2532 ἔδωκεν aliwapa G1325 καὶ pia– G2532 τοῖς hao– G3588 σὺν pamoja–na– G4862 αὐτῷ yeye G0846 οὖσιν? waliokuwepo? G1510

Jinsi alivyoenda katika nyumba ya Mungu wakati Abiathari alipokuwa kuhani mkuu na akala mkate uliowekwa mbele—ambao ilikuwa kinyume cha sheria kwa mtu yeyote kula isipokuwa makuhani—na aliwapa hata baadhi ya wale waliokuwa pamoja naye?”

27 καὶ na– G2532 ἔλεγεν aliwaambia G3004 αὐτοῖς, wao, G0846 Τὸ Hiyo– G3588 σάββατον Sabato G4521 διὰ kwa–sababu–ya– G1223 τὸν huyo– G3588 ἄνθρωπον mtu G0444 ἐγένετο, ikawa, G1096 καὶ na– G2532 οὐχ si– G3756 ὁ huyo– G3588 ἄνθρωπος mtu G0444 διὰ kwa–sababu–ya– G1223 τὸ hiyo– G3588 σάββατον. Sabato. G4521

Yesu alisema, “Sabato ilifanywa kwa ajili ya mwanadamu, siyo mwanadamu kwa ajili ya Sabato.

28 ὥστε hivyo– G5620 κύριός Bwana G2962 ἐστιν ni– G1510 ὁ huyo– G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 ἀνθρώπου mtu G0444 καὶ hata–wa– G2532 τοῦ hiyo– G3588 σαββάτου. Sabato. G4521

Kwa hiyo, Mwana wa Adamu ni Bwana, hata kwa Sabato.”

Chapter 3

1 Καὶ Na– G2532 εἰσῆλθεν aliingia G1525 πάλιν tena G3825 εἰς katika– G1519 [τὴν] hiyo– G3588 συναγωγήν, sinagogi, G4864 καὶ na– G2532 ἦν alikuwa G1510 ἐκεῖ huko G1563 ἄνθρωπος, mtu, G0444 ἐξηραμμένην uliokauka G3583 ἔχων wenye G2192 τὴν huo– G3588 χεῖρα, mkono, G5495

Na tena aliingia ndani ya sinagogi na mle palikuwa na mtu mwenye mkono uliopooza.

2 καὶ na– G2532 παρετήρουν walimchunguza G3906 αὐτὸν, yeye, G0846 εἰ kama– G1487 τοῖς siku–za– G3588 σάββασιν Sabato G4521 θεραπεύσει ataponya G2323 αὐτόν, yeye, G0846 ἵνα ili– G2443 κατηγορήσωσιν wamshtaki G2723 αὐτοῦ. yeye. G0846

Baadhi ya watu walikuwa wakimfuatilia kwa ukaribu kuona kama atamponya siku ya Sabato ili kwamba wamshitaki.

3	καὶ	λέγει	τῷ	ἀνθρώπῳ	τῷ	τὴν	«χεῖρα	ἔχοντι»·	ξηράν,	Ἔγειρε	
	na–	akamwambia	huyo–	mtu	huyo–	huyo–	mkono	mwenye	uliokauka,	Inuka	
	G2532	G3004	G3588	G0444	G3588	G3588	G5495	G2192	G3584	G1453	

εἰς	τὸ	μέσον.	
katika–	hilo–	katikati.	
G1519	G3588	G3319	

Yesu alimwambia mtu mwenye mkono uliopooza, “ Inuka na usimame katikati ya umati huu.”

4	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Ἔξεστιν	τοῖς	σάββασιν	ἀγαθὸν ¦ ποιῆσαι,		ἢ		
	na–	akawaambia	wao,	Ni–halali	siku–za–	Sabato	kufanya–mema,		au–		
	G2532	G3004	G0846	G1832	G3588	G4521	G0015		G2228		

κακοποιῆσαι?	ψυχὴν	σῶσαι,	ἢ	ἀποκτεῖναι?	οἱ	δὲ	ἐσιώπων.	
kufanya–mabaya?	nafsi	kuokoa,	au–	kuua?	wao–	lakini–	walinyamaza.	
G2554	G5590	G4982	G2228	G0615	G3588	G1161	G4623	

Kisha akawaambia watu, “Je ni halali kutenda tendo jema siku ya Sabato au kutenda yasiyo haki; kuokoa maisha, au kuua?” Lakini walibaki kimya.

5	καὶ	περιβλεψάμενος	αὐτοὺς	μετ’	ὀργῆς,	συλλυπούμενος	ἐπὶ	τῇ	πωρώσει		
	na–	akiwatazama–kote	wao	kwa–	hasira,	akihuzunika	kwa–	huo–	ugumu		
	G2532	G4017	G0846	G3326	G3709	G4818	G1909	G3588	G4457		

τῆς	καρδίας	αὐτῶν,	λέγει	τῷ	ἀνθρώπῳ,	Ἔκτεινον	τὴν	χεῖρα			
wa–huo–	moyo	wao,	akamwambia	huyo–	mtu,	Unyooshe	huo–	mkono			
G3588	G2588	G0846	G3004	G3588	G0444	G1614	G3588	G5495			

(σου).	καὶ	ἐξέτεινεν,	καὶ	ἀπεκατεστάθη	ἡ	χεὶρ	αὐτοῦ.		
(wako).	na–	aliunyoosha,	na–	ulirudishwa	huo–	mkono	wake.		
G4771	G2532	G1614	G2532	G0600	G3588	G5495	G0846		

Akawaangalia kwa hasira, akihuzunika kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao, na akamwambia yule mtu, “Nyoosha mkono wako”. Akaunyoosha na Yesu akamponya mkono wake.

6	καὶ	ἐξελθόντες,	οἱ	Φαρισαῖοι	εὐθὺς	μετὰ	τῶν	Ἡρῳδιανῶν	συμβούλιον		
	na–	wakitoka,	hao–	Pharisaîoi	mara	pamoja–na–	hao–	Hērōdianoí	mashauri		
	G2532	G1831	G3588	G5330	G2112	G3326	G3588	G2265	G4824		

ἐδίδουν	κατ’	αὐτοῦ,	ὅπως	αὐτὸν	ἀπολέσωσιν.	
walifanya	dhidi–ya–	yeye,	jinsi	yeye	wamwangamize.	
G1325	G2596	G0846	G3704	G0846	G0622	

Mafarisayo wakaenda nje na mara wakafanya njama pamoja na Maherode dhidi yake ili kumuua.

7	Καὶ	ὁ	Ἰησοῦς,	μετὰ	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	ἀνεχώρησεν	πρὸς	τὴν	
	Na–	huyo–	Iēsoûs,	pamoja–na–	hao–	wanafunzi	wake,	aliondoka	kwenda–	hiyo–	
	G2532	G3588	G2424	G3326	G3588	G3101	G0846	G0402	G4314	G3588	

θάλασσαν;	καὶ	πολὺ	πλῆθος	ἀπὸ	τῆς	Γαλιλαίας	ἠκολούθησεν,	καὶ	ἀπὸ		
bahari;	na–	kubwa	umati	kutoka–	hiyo–	Galilaía	walimfuata,	na–	kutoka–		
G2281	G2532	G4183	G4128	G0575	G3588	G1056	G0190	G2532	G0575		

τῆς	Ἰουδαίας,	
hiyo–	Ioudaía,	
G3588	G2449	

Kisha Yesu, pamoja na wanafunzi wake, walienda baharini, na umati mkubwa wa watu uliwafuata ukitokea Galilaya na Uyahudi

8 καὶ na– G2532 ἀπὸ kutoka– G0575 Ἱεροσολύμων, Hierosólyma, G2414 καὶ na– G2532 ἀπὸ kutoka– G0575 τῆς hiyo– G3588 Ἰδουμαίας, Idoumaía, G2401 καὶ na– G2532 πέραν ng'ambo–ya– G4008 τοῦ huo– G3588 Ἰορδάνου, Iordánēs, G2446 καὶ na– G2532 περὶ kuzunguka– G4012 Τύρον Týros G5184 καὶ na– G2532 Σιδῶνα. Sidón. G4605 πλῆθος umati G4128 πολύ, mkubwa, G4183 ἀκούοντες wakisikia G0191 ὅσα mambo–mengi G3745 ἐποίει, aliyoyafanya, G4160 ἦλθον walikuja G2064 πρὸς kwake– G4314 αὐτόν. yeye. G0846

na kutoka Yerusalemu na kutoka Idumaya na mbele ya Yorodani na jirani ya Tiro na Sidoni, umati mkubwa, uliposikia kila kitu alichokuwa anakifanya, walikuja kwake.

9 καὶ na– G2532 εἶπεν akawaambia G3004 τοῖς hao– G3588 μαθηταῖς wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake, G0846 ἵνα ili– G2443 πλοιάριον mashua–ndogo G4142 προσκαρτερῇ ikae–tayari G4342 αὐτῷ, kwake, G0846 διὰ kwa–sababu–ya– G1223 τὸν huo– G3588 ὄχλον, umati, G3793 ἵνα ili– G2443 μὴ wasije– G3361 θλίβωσιν wakamsonga G2346 αὐτόν. yeye. G0846

Na aliwaambia wanafunzi wake kuandaa mtubwi mdongo kwa ajili yake kwa sababu ya umati, ili kwamba wasije wakamsonga.

10 πολλοὺς wengi G4183 γὰρ kwa–maana– G1063 ἐθεράπευσεν, aliponya, G2323 ὥστε hata– G5620 ἐπιπίπτειν kumwangukia G1968 αὐτῷ, yeye, G0846 ἵνα ili– G2443 αὐτοῦ yeye G0846 ἅψωνται, wamguse, G0680 ὅσοι wote– G3745 εἶχον waliokuwa–na G2192 μάστιγας; maradhi; G3148

Kwa kuwa aliponya wengi, ili kila mtu aliyekuwa na mateso alikuwa na shauku ya kumfikia ili amguse.

11 καὶ na– G2532 τὰ hao– G3588 πνεύματα roho G4151 τὰ hao– G3588 ἀκάθαρτα, wachafu, G0169 ὅταν wakati– G3752 αὐτὸν yeye G0846 ἐθεώρουν, walimwona, G2334 προσέπιπτον walianguka–mbele–yake G4363 αὐτῷ, yeye, G0846 καὶ na– G2532 ἔκραζον, walipiga–kelele, G2896 λέγοντα, wakisema, G3004 ὅτι kwamba– G3754 Σὺ Wewe G4771 εἶ u– G1510 ὁ huyo– G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ. Theós. G2316

Popote roho wachafu walipomwona, walianguka chini mbele yake na kulia, na walisema, “Wewe ni Mwana wa Mungu”.

12 καὶ na– G2532 πολλὰ sana G4183 ἐπετίμα aliwakemea G2008 αὐτοῖς, wao, G0846 ἵνα ili– G2443 μὴ wasije– G3361 αὐτὸν yeye G0846 φανερὸν dhahiri G5318 ποιήσωσιν. wakamfanya. G4160

Aliwaamuru kwa msisitizo wasifanye ajulikane.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν
Na– anapanda kwenda– hilo– mlima, na– anawaita wale– aliotaka
G2532 G0305 G1519 G3588 G3735 G2532 G4341 G3739 G2309

αὐτός; καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.
yeye–mwenyewe; na– walienda kwake– yeye.
G0846 G2532 G0565 G4314 G0846

Alienda juu ya mlima, na akawaita aliowataka, na wakaenda kwake.

14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα [οὓς, καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν], ἵνα ὦσιν
na– aliweka kumi–na–wawili ambao, pia– mitume aliwaita, ili– wawe
G2532 G4160 G1427 G3739 G2532 G0652 G3687 G2443 G1510

μετ’ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,
pamoja–na– yeye, na– ili– awatume wao kuhubiri,
G3326 G0846 G2532 G2443 G0649 G0846 G2784

Akawachagua kumi na wawili (aliowaita mitume), ili kwamba wawe pamoja naye na aweze kuwatuma kuhubiri,

15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
na– kuwa–na mamlaka kutoa hao– pepo.
G2532 G2192 G1849 G1544 G3588 G1140

na kuwa na mamlaka ya kutoa mapepo.

16 καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα; καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι: Πέτρον;
na– aliweka hao– kumi–na–wawili; na– alimwekea jina huyo– Símōn: Pétros;
G2532 G4160 G3588 G1427 G2532 G2007 G3686 G3588 G4613 G4074

Na akawachagua kumi na wawili: Simoni, aliyempa jina la Petro,

17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
na– Iákōbos huyo– wa– Zebedaîos, na– Iōánnēs huyo– ndugu wa–
G2532 G2385 G3588 G3588 G2199 G2532 G2491 G3588 G0080 G3588

Ἰακώβου; καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν, Υἱοὶ
Iákōbos; na– aliwawekea wao majina Boanerg̃és, ő ambalo– ni, Wana
G2385 G2532 G2007 G0846 G3686 G0993 G3739 G1510 G5207

Βροντῆς;
wa–Ngurumo;
G1027

Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohana ndugu yake Yakobo, aliyepewa jina la Bonagesi, hao ni, wana wa ngurumo,

18 καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Μαθθαῖον, καὶ
na– Andréas, na– Phílippos, na– Bartholomaios, na– Maththaios, na–
G2532 G0406 G2532 G5376 G2532 G0918 G2532 G3156 G2532

Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν
Thōmâs, na– Iákōbos huyo– wa– Alphaîos, na– Thaddaios, na– Símōn huyo–
G2381 G2532 G2385 G3588 G3588 G0256 G2532 G2280 G2532 G4613 G3588

Καναναῖον,
Mkanani,
G2581

na Andrea, Filipo, Bartholomayo, Mathayo, Tomaso, Yakobo mwana wa Alfayo, Thadayo, Simoni Mkananayo,

19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
na- Ioúdas Iskarióth, ambaye pia- alimsaliti yeye.
G2532 G2455 G2469 G3739 G2532 G3860 G0846

na Yuda Iskariote, ambaye atamsaliti.

20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον, καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε
Na- anakuja katika- nyumba, na- wanakusanyika tena huo- umati, hata-
G2532 G2064 G1519 G3624 G2532 G4905 G3825 G3588 G3793 G5620

μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν.
wasiweze- wao- wao hata-si- mkate kula.
G3361 G1410 G0846 G3366 G0740 G5315

Kisha alienda nyumbani, na umati wa watu wakaja pamoja tena, hata wasiweze kula hata mkate.

21 καὶ ἀκούσαντες, οἱ παρ’ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν; ἔλεγον
na- wakisikia, wale- wa- kwake walitoka kumshika yeye; walikuwa-wakisema
G2532 G0191 G3588 G3844 G0846 G1831 G2902 G0846 G3004

γὰρ, ὅτι ἐξέστη.
kwa-maana-, kwamba- amepoteza-akili.
G1063 G3754 G1839

Familia yake waliposikia habari hiyo, walienda kumkamata, kwani walisema, “ Amerukwa na akili”.

22 καὶ οἱ γραμματεῖς, οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον,
na- hao- waandishi, wale- kutoka- Hierosólyma walioshuka, walikuwa-wakisema,
G2532 G3588 G1122 G3588 G0575 G2414 G2597 G3004

ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει; καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
kwamba- Beelzeboúl anaye; na- kwamba- kwa- huyo- mkuu wa-hao- pepo
G3754 G0954 G2192 G2532 G3754 G1722 G3588 G0758 G3588 G1140

ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
anatoa hao- pepo.
G1544 G3588 G1140

Waandishi waliokuja kutoka Yerusalemu walisema, “ Amepagawa na Beelzebuli,” na, “ Kwa mtawala wa mapepo anatoa mapepo”.

23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς
na- akiwaita wao, katika- mifano aliwaambia wao, Jinsi-gani
G2532 G4341 G0846 G1722 G3850 G3004 G0846 G4459

δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν?
anaweza Satanâs Satanâs kumtoa?
G1410 G4567 G4567 G1544

Yesu aliwaita kwake na kusema nao kwa mifano, “ Jinsi gani Shetani aweza kumtoa Shetani?

24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ’ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι
na- kama- ufalme dhidi-ya- wenyewe umegawanyika, hauwezi kuweza kusimama
G2532 G1437 G0932 G1909 G1438 G3307 G3756 G1410 G2476

ἡ βασιλεία ἐκείνη.
huo- ufalme ule.
G3588 G0932 G1565

Kama ufalme ukigawanyika wenyewe, ufalme huo hauwezi kusimama.

25 καὶ na- G2532 ἐὰν kama- G1437 οἰκία nyumba G3614 ἐφ’ dhidi-ya- G1909 ἑαυτὴν yenyewe G1438 μερισθῇ, imegawanyika, G3307 οὐ haiwezi G3756 δυνήσεται itaweza G1410 ἡ hiyo- G3588

οἰκία nyumba G3614 ἐκείνη ile G1565 σταθῆναι. kusimama. G2476

Kama nyumba ikigawanyika yenyewe, nyumba hiyo haiwezi kusimama.

26 καὶ na- G2532 εἰ kama- G1487 ὁ huyo- G3588 Σατανᾶς Satanâs G4567 ἀνέστη amesimama G0450 ἐφ’ dhidi-ya- G1909 ἑαυτὸν yeye-mwenyewe G1438 καὶ na- G2532

ἐμερίσθη, amegawanyika, G3307 οὐ hawezi G3756 δύναται kuweza G1410 στῆναι, kusimama, G2476 ἀλλὰ lakini- G0235 τέλος mwisho G5056 ἔχει. anao. G2192

Kama Shetani atainuka kinyume chake mwenyewe na kugawanyika, hawezi kusimama, na atakuwa amefika mwisho wake.

27 ἀλλ’ lakini- G0235 οὐ hawezi G3756 δύναται kuweza G1410 οὐδεὶς, mtu-yeyote, G3762 εἰς katika- G1519 τὴν hiyo- G3588 οἰκίαν nyumba G3614 τοῦ ya-huyo- G3588 ἰσχυροῦ, mwenye-nguvu, G2478

εἰσελθὼν, akiingia, G1525 τὰ hizo- G3588 σκεύη vyombo G4632 αὐτοῦ vyake G0846 διαρπάσαι, kuteka, G1283 ἐὰν isipokuwa- G1437 μὴ si- G3361 πρῶτον kwanza G4412 τὸν huyo- G3588

ἰσχυρὸν mwenye-nguvu G2478 δήσῃ. amfunge. G1210 καὶ na- G2532 τότε hapo G5119 τὴν hiyo- G3588 οἰκίαν nyumba G3614 αὐτοῦ yake G0846 διαρπάσει. ateka. G1283

Lakini hakuna hata mmoja awezaye kuingia ndani ya nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuiba vitu vyake bila kumfunga mwenye nguvu kwanza, na kisha kukusanya kilichomo nyumbani.

28 Ἀμὴν Kweli G0281 λέγω nawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi, G4771 ὅτι kwamba- G3754 πάντα yote G3956 ἀφεθήσεται yatasamehewa G0863 τοῖς hao- G3588 υἱοῖς wana G5207 τῶν wa-hao- G3588

ἀνθρώπων, wanadamu, G0444 τὰ hizo- G3588 ἁμαρτήματα dhambi G0265 καὶ na- G2532 αἱ hizo- G3588 βλασφημίαι, makufuru, G0988 ὅσα yote- G3745 ἐὰν wakisha- G1437

βλασφημήσωσιν. kukufuru. G0987

Kweli nawambieni, dhambi zote za wana wa watu zitasamehewa, pamoja na kufuru ambazo wanatamka,

29 ὃς lakini-mtu- G3739 δ’ lakini- G1161 ἂν atakaye- G0302 βλασφημήσῃ kukufuru G0987 εἰς dhidi-ya- G1519 τὸ huyo- G3588 Πνεῦμα Pneûma G4151 τὸ huyo- G3588 Ἅγιον, Mtakatifu, G0040

οὐκ hana G3756 ἔχει ana G2192 ἄφεσιν msamaha G0859 εἰς hadi- G1519 τὸν huo- G3588 αἰῶνα, milele, G0165 ἀλλὰ lakini- G0235 ἔνοχός ana-hatia G1777 ἐστιν ana G1510 αἰωνίου ya-milele G0166

ἁμαρτήματος-- dhambi- G0265

lakini yeyote atakaye mkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa kamwe, bali ana hatia ya dhambi ya milele”.

30	ὅτι	ἔλεγον,	Πνεῦμα	ἀκάθαρτον	ἔχει.
	kwa–sababu–	walikuwa–wakisema,	Roho	mchafu	anaye.
	G3754	G3004	G4151	G0169	G2192

Yesu alilisema hili kwa sababu walikuwa wakisema, “Ana roho chafu”.

31	Καὶ	ἔρχονται	ἡ	μήτηρ	αὐτοῦ,	καὶ	οἱ	ἀδελφοὶ	αὐτοῦ,	καὶ	ἔξω
	Na–	wanakuja	hiyo–	mama	yake,	na–	hao–	ndugu	zake,	na–	nje
	G2532	G2064	G3588	G3384	G0846	G2532	G3588	G0080	G0846	G2532	G1854

στήκοντες,	ἀπέστειλαν	πρὸς	αὐτὸν,	καλοῦντες	αὐτόν.
wakisimama,	walituma	kwake–	yeye,	wakimwita	yeye.
G4739	G0649	G4314	G0846	G2564	G0846

Kisha mama yake na ndugu zake walikuja na kusimama nje. Wakamtuma mtu, kumwita.

32	καὶ	ἐκάθητο	περὶ	αὐτὸν	ὄχλος.	καὶ	λέγουσιν	αὐτῷ,	Ἰδοὺ,
	na–	alikuwa–ameketi	kuzunguka–	yeye	umati.	na–	walimwambia	yeye,	Tazama,
	G2532	G2521	G4012	G0846	G3793	G2532	G3004	G0846	G3708

ἡ	μήτηρ	σου,	καὶ	οἱ	ἀδελφοί	σου,	καὶ	αἱ	ἀδελφαί	σου,	ἔξω
hiyo–	mama	yako,	na–	hao–	ndugu	zako,	na–	hao–	dada	zako,	nje
G3588	G3384	G4771	G2532	G3588	G0080	G4771	G2532	G3588	G0079	G4771	G1854

ζητοῦσίν	σε.
wanakutafuta	wewe.
G2212	G4771

Na umati wa watu uliokuwa umekaa karibu naye wakamwambia, “mama yako na ndugu zako wako nje, na wanakutafuta wewe”.

33	καὶ	ἀποκριθεὶς	αὐτοῖς,	λέγει,	Τίς	ἐστιν	ἡ	μήτηρ	μου,	καὶ	οἱ
	na–	akijibu	wao,	akasema,	Nani	ni–	hiyo–	mama	yangu,	na–	hao–
	G2532	G0611	G0846	G3004	G5101	G1510	G3588	G3384	G1473	G2532	G3588

ἀδελφοί	‹μου›?	
ndugu	zangu?	
G0080	G1473	

Aliwajibu, “Ni nani mama yangu na ndugu zangu?”

34	καὶ	περιβλεψάμενος	τοὺς	περὶ	αὐτὸν	κύκλῳ	καθημένους,	λέγει,	
	na–	akiwatazama–kote	hao–	kuzunguka–	yeye	mzunguko	wameketi,	akasema,	
	G2532	G4017	G3588	G4012	G0846	G2945	G2521	G3004	

Ἴδε,	ἡ	μήτηρ	μου,	καὶ	οἱ	ἀδελφοί	μου!	
Tazama,	hiyo–	mama	yangu,	na–	hao–	ndugu	zangu!	
G3708	G3588	G3384	G1473	G2532	G3588	G0080	G1473	

Aliwaangalia waliokuwa wamekaa wamemzunguka, na akasema, “Tazama, hawa ni mama zangu na ndugu zangu!

35	ὃς	‹γὰρ›	ἂν	ποιήσῃ	τὸ	θέλημα	τοῦ	Θεοῦ,	οὗτος		
	mtu–yeyote–	kwa–maana–	atakaye–	kufanya	hilo–	mapenzi	ya–	Theós,	huyu		
	G3739	G1063	G0302	G4160	G3588	G2307	G3588	G2316	G3778		

ἀδελφός	μου,	καὶ	ἀδελφὴ,	καὶ	μήτηρ	ἐστίν.
ndugu	yangu,	na–	dada,	na–	mama	ni.
G0080	G1473	G2532	G0079	G2532	G3384	G1510

Yeyote afanyaye mapenzi ya Mungu, mtu huyo ni ndugu yangu, na dada yangu, na mama yangu”.

Chapter 4

1	Καὶ	πάλιν,	ἤρξατο	διδάσκειν	παρὰ	τὴν	θάλασσαν.	καὶ	συνάγεται	
	Na–	tena,	alianza	kufundisha	kando–ya–	hiyo–	bahari.	na–	unakusanyika	
	G2532	G3825	G0756	G1321	G3844	G3588	G2281	G2532	G4863	
	πρὸς	αὐτὸν	ὄχλος	πλεῖστος,	ὥστε	αὐτὸν	εἰς	πλοῖον	ἐμβάντα,	καθῆσθαι
	kwake–	yeye	umati	mkubwa–sana,	hata–	yeye	katika–	mashua	akiingia,	kuketi
	G4314	G0846	G3793	G4118	G5620	G0846	G1519	G4143	G1684	G2521
	ἐν	τῇ	θαλάσσῃ,	καὶ	πᾶς	ὁ	ὄχλος	πρὸς	τὴν	θάλασσαν,	ἐπὶ
	katika–	hiyo–	bahari,	na–	wote	huo–	umati	kwa–	hiyo–	bahari,	juu–ya–
	G1722	G3588	G2281	G2532	G3956	G3588	G3793	G4314	G3588	G2281	G1909
	τῆς	γῆς	ἦσαν.								
	hiyo–	nchi	walikuwa.								
	G3588	G1093	G1510								

Tena alianza kufundisha kandokando ya bahari. Na umati mkubwa ulikusanyika ukamzunguka, akaingia ndani ya mtumbwi baharini, na kukaa. Umati wote walikuwa pembeni mwa bahari ufukweni.

2	καὶ	ἐδίδασκεν	αὐτοὺς	ἐν	παραβολαῖς	πολλά,	καὶ	ἔλεγεν	αὐτοῖς,
	na–	aliwafundisha	wao	katika–	mifano	mengi,	na–	aliwaambia	wao,
	G2532	G1321	G0846	G1722	G3850	G4183	G2532	G3004	G0846
	ἐν	τῇ	διδαχῇ	αὐτοῦ,					
	katika–	hayo–	mafundisho	yake,					
	G1722	G3588	G1322	G0846					

Na akawafundisha mambo mengi kwa mifano, na akasema kwao kwa mafundisho yake.

3	Ἀκούετε!	ἰδοὺ,	ἐξῆλθεν	ὁ	σπείρων	σπεῖραι.
	Sikilizeni!	tazama,	alitoka	huyo–	mpanzi	kupanda.
	G0191	G3708	G1831	G3588	G4687	G4687

Sikilizeni, mpanzi alienda kupanda.

4	καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	σπείρειν,	ὃ	μὲν	ἔπεσεν	παρὰ	τὴν
	na–	ikawa	katika–	huko–	kupanda,	baadhi–	naam–	ilianguka	kando–ya–	hiyo–
	G2532	G1096	G1722	G3588	G4687	G3739	G3303	G4098	G3844	G3588
	ὁδόν,	καὶ	ἦλθεν	τὰ	πετεινὰ,	καὶ	κατέφαγεν	αὐτό.		
	njia,	na–	walikuja	hao–	ndege,	na–	wakaila	hiyo.		
	G3598	G2532	G2064	G3588	G4071	G2532	G2719	G0846		

Alipokuwa akipanda, baadhi ya mbegu zilianguka njiani, na ndege wakaja wakazila.

5	καὶ	ἄλλο	ἔπεσεν	ἐπὶ	τὸ	πετρῶδες,	(καὶ)	ὅπου	οὐκ	
	na–	nyingine	ilianguka	juu–ya–	hilo–	sehemu–ya–mawe,	(na–)	pale–	haikuwa–na–	
	G2532	G0243	G4098	G1909	G3588	G4075	G2532	G3699	G3756	
	εἶχεν	γῆν	πολλήν,	καὶ	εὐθὺς	ἐξανέτειλεν,	διὰ	τὸ	μὴ	
	ilikuwa–na	udongo	mwingi,	na–	mara	ilichipuka,	kwa–sababu–ya–	huo–	kutokuwa–na–	
	G2192	G1093	G4183	G2532	G2112	G1816	G1223	G3588	G3361	
	ἔχειν	βάθος	γῆς.							
	kuwa–na	kina	cha–udongo.							
	G2192	G0899	G1093							

Mbegu zingine zilianguka kwenye mwamba, ambako hapakuwa na udongo mwingi. Mara zikanyauka, kwa sababu hazikuwa na udongo wakutosha.

6	καὶ	ὅτε	ἀνέτειλεν	ὁ	ἥλιος,	ἐκαυματίσθη,	καὶ	διὰ	τὸ	
	na–	wakati–	ilipochomoza	hilo–	jua,	iliteketezwa,	na–	kwa–sababu–ya–	huo–	
	G2532	G3753	G0393	G3588	G2246	G2739	G2532	G1223	G3588	

μὴ	ἔχειν	ῥίζαν,	ἐξηράνθη.	
kutokuwa–na–	kuwa–na	mzizi,	ilikauka.	
G3361	G2192	G4491	G3583	

Lakini jua lilipochomoza, zilinyauka, na kwa sababu hazikuwa na mzizi, zilikauka.

7	καὶ	ἄλλο	ἔπεσεν	εἰς	τὰς	ἀκάνθας,	καὶ	ἀνέβησαν	αἱ	ἄκανθαι,
	na–	nyingine	ilianguka	katika–	hizo–	miiba,	na–	ilikua	hiyo–	miiba,
	G2532	G0243	G4098	G1519	G3588	G0173	G2532	G0305	G3588	G0173

καὶ	συνέπνιξαν	αὐτό,	καὶ	καρπὸν	οὐκ	ἔδωκεν.	
na–	ikaisonga	hiyo,	na–	matunda	haikutoa	haikutoa.	
G2532	G4846	G0846	G2532	G2590	G3756	G1325	

Mbegu ziingine zilianguka katikati ya miiba. Miiba ilikua na ikazisonga, na hazikuzaa matunda yeyote.

8	καὶ	ἄλλα	ἔπεσεν	εἰς	τὴν	γῆν	τὴν	καλήν,	καὶ	ἐδίδου
	na–	nyingine	zilianguka	katika–	hiyo–	ardhi	hiyo–	nzuri,	na–	ilitoa
	G2532	G0243	G4098	G1519	G3588	G1093	G3588	G2570	G2532	G1325

καρπὸν,	ἀναβαίνοντα	καὶ	αὐξανόμενα,	καὶ	ἔφερεν	ἓν	τριάκοντα,	καὶ	ἓν
matunda,	yakipanda	na–	yakikua,	na–	yalizaa	moja–	thelathini,	na–	moja–
G2590	G0305	G2532	G0837	G2532	G5342	G1520	G5144	G2532	G1520

ἑξήκοντα,	καὶ	ἓν	ἑκατόν.
sitini,	na–	moja–	mia.
G1835	G2532	G1520	G1540

Mbegu zingine zilianguka kwenye udongo mzuri na zikazaa matunda wakati zikikua na kuongezeka, zingine zilizaa mara thelathini zaidi, na zingine sitini, na zingine mia”.

9	καὶ	ἔλεγεν,	Ὃς	ἔχει	ὦτα	ἀκούειν,	ἀκουέτω.	
	na–	akasema,	Mtu–yeyote–	ana	masikio	ya–kusikia,	na–asikie.	
	G2532	G3004	G3739	G2192	G3775	G0191	G0191	

Na akasema, “Yeyote mwenye masikio ya kusikia, na asikie!”

10	Καὶ	ὅτε	ἐγένετο	κατὰ	μόνας,	ἠρώτων	αὐτὸν	οἱ	περὶ	αὐτὸν
	Na–	wakati–	alikuwa	katika–	upweke,	walimuuliza	yeye	wale–	kuzunguka–	yeye
	G2532	G3753	G1096	G2596	G3441	G2065	G0846	G3588	G4012	G0846

σὺν	τοῖς	δώδεκα,	τὰς	παραβολάς.	
pamoja–na–	hao–	kumi–na–wawili,	hizo–	mifano.	
G4862	G3588	G1427	G3588	G3850	

Yesu alipokuwa peke yake, wale waliokuwa karibu naye na wale kumi na wawili walimuuliza kuhusu mifano.

11	καὶ	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Ὑμῖν	τὸ	μυστήριον	δέδοται	τῆς	βασιλείας	τοῦ
	na–	akawaambia	wao,	Ninyi	hilo–	siri	mmepewa	ya–huo–	ufalme	wa–
	G2532	G3004	G0846	G4771	G3588	G3466	G1325	G3588	G0932	G3588

Θεοῦ.	ἐκείνοις	δὲ	τοῖς	ἔξω,	ἐν	παραβολαῖς	τὰ	πάντα	γίνεται,	
Theós.	wale–	lakini–	hao–	nje,	katika–	mifano	hayo–	yote	yanakuwa,	
G2316	G1565	G1161	G3588	G1854	G1722	G3850	G3588	G3956	G1096	

Akasema kwao, “Kwenu mmepewa siri za ufalme wa Mungu. Lakini kwa walio nje kila kitu ni mifano,

12 ἵνα βλέποντες, βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν; καὶ ἀκούοντες, ἀκούωσιν
ili– wakitazama, wataazame na– wasione; waone; na– wakisikia, watasikie
G2443 G0991 G0991 G2532 G3361 G3708 G2532 G0191 G0191

καὶ μὴ συνιῶσιν; μήˏ ποτε ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἀφεθῇ
na– wasielewe; waelewe; wasije– wakati–fulani– wakageuka, na– wakasamehewa
G2532 G3361 G4920 G3361 G4219 G1994 G2532 G0863

αὐτοῖς.
wao.
G0846

ili wakitazama, ndiyo hutazama, lakini hawaoni, na kwa hiyo wanaposikia ndiyo husikia, lakini hawaelewi, amasivyo wangegeuka na Mungu angeliwasamehe.”

13 καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην? καὶ πῶς
na– akawaambia wao, Hamjui mnajua hii– mfano hii? na– jinsi–gani
G2532 G3004 G0846 G3756 G1492 G3588 G3850 G3778 G2532 G4459

πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε?
yote hiyo– mifano mtaijua?
G3956 G3588 G3850 G1097

Na akasema kwao, “Je hamuelewi mfano huu? Mtawezaje kuelewa mifano mingine?.

14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.
huyo– mpanzi hilo– neno anapanda.
G3588 G4687 G3588 G3056 G4687

Mpanzi alipanda neno.

15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος,
hawa– lakini– ni– wale– kando–ya– hiyo– njia, pale– linapandwa hilo– neno,
G3778 G1161 G1510 G3588 G3844 G3588 G3598 G3699 G4687 G3588 G3056

καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν
na– wakati– wanaposikia, mara anakuja huyo– Satanâs, na– anaondoa hilo–
G2532 G3752 G0191 G2112 G2064 G3588 G4567 G2532 G0142 G3588

λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς.
neno hilo– lililopandwa katika– wao.
G3056 G3588 G4687 G1519 G0846

Baadhi ni wale walioanguka pembeni mwa njia, mahali neno lilipopandwa. Na walipolisikia, mara Shetani akaja na kulichukua neno ambalo lilipandwa ndani yao.

16 καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι,
na– hawa– ni– vivyo–hivyo wale– juu–ya– hayo– sehemu–za–mawe waliopandwa,
G2532 G3778 G1510 G3668 G3588 G1909 G3588 G4075 G4687

οἳ, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,
ambao, wakati– wanaposikia hilo– neno, mara kwa– furaha wanalipokea hilo,
G3739 G3752 G0191 G3588 G3056 G2112 G3326 G5479 G2983 G0846

Na baadhi ni wale waliopandwa juu ya mwamba, ambao, wanapolisikia neno, kwa haraka wanalipokea kwa furaha.

17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν; εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζονται.

na- hawana wana mzizi ndani-ya- wao-wenyewe, lakini- wa-muda-mfupi ni; kisha- ikitokea dhiki au- mateso kwa-sababu-ya- hilo- neno, mara wanajikwaa.

G2532 G3756 G2192 G4491 G1722 G1438 G0235 G4340 G1510 G1534 G1096 G2347 G2228 G1375 G1223 G3588 G3056 G2112 G4624

Na hawana mizizi yoyote ndani yao, lakini huvumilia kwa muda mfupi. Halafu tabu na masumbufu vinapokuja kwa sababu ya neno, mara hujikwaa.

18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι. οὗτοί εἰσιν οἱ, τὸν λόγον ἀκούσαντες,

na- wengine ni- wale- katika- hiyo- miiba waliopandwa. hawa- ni- wale, hilo- neno waliosikia,

G2532 G0243 G1510 G3588 G1519 G3588 G0173 G4687 G3778 G1510 G3588 G3588 G3056 G0191

Na wengine ni wale waliopandwa katika miiba. Wanalisikia neno,

19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ, ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι, συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

na- hizo- wasiwasi wa-huu- ulimwengu, na- hiyo- udanganyifu wa- utajiri, na- hizo- kuhusu- hayo- mengine, tamaa zikija, zinalisonga hilo- neno, na- bila-matunda linakuwa.

G2532 G3588 G3308 G3588 G0165 G2532 G3588 G0539 G3588 G4149 G2532 G3588 G4012 G3588 G3062 G1939 G1531 G4846 G3588 G3056 G2532 G0175 G1096

lakini masumbufu ya dunia, udanganyifu wa mali, na tamaa za mambo mengine, huwaingia na kulisonga neno, na linashindwa kuzaa matunda.

20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες; οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν.

na- wale- ni- wale- juu-ya- hiyo- ardhi hiyo- nzuri waliopandwa; ambao- wanasikia hilo- neno na- wanalipokea, na- wanazaa-matunda, moja- thelathini, na- moja- sitini, na- moja- mia.

G2532 G1565 G1510 G3588 G1909 G3588 G1093 G3588 G2570 G4687 G3748 G0191 G3588 G3056 G2532 G3858 G2532 G2592 G1520 G5144 G2532 G1520 G1835 G2532 G1520 G1540

Kisha kuna wale ambao wamepandwa kwenye udongo mzuri. Wanalisikia neno na kulipokea na huzaa matunda: baadhi thelathini, na baadhi sitini, na baadhi mia moja.”

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι Μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ
Na– akawaambia wao, kwamba– Je– linakuja hilo– taa ili– chini–ya–
G2532 G3004 G0846 G3754 G3385 G2064 G3588 G3088 G2443 G5259

τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην? οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
hilo– pishi liwekwe, au– chini–ya– hiyo– kitanda? si– ili– juu–ya– hiyo–
G3588 G3426 G5087 G2228 G5259 G3588 G2825 G3756 G2443 G1909 G3588

λυχνίαν τεθῇ?
kinara liwekwe?
G3087 G5087

Yesu akawaambia, “ Je huwa unaleta taa ndani ya nyumba na kuiweka chini ya kikapu, au chini ya kitanda? Huileta ndani na kuiweka juu ya kiango.

22 οὐ γάρ ἐστιν ὅτι κρυπτὸν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ,
si– kwa–maana– kiko kitu– kilichofichwa, isipokuwa– si– ili– kifunuliwe,
G3756 G1063 G1510 G5101 G2927 G1437 G3361 G2443 G5319

οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ’ ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν.
wala–si– ikawa siri, lakini– ili– kije katika– wazi.
G3761 G1096 G0614 G0235 G2443 G2064 G1519 G5318

Kwa kuwa hakuna chochote kilichojificha ambacho hakitajulikana, na hakuna siri ambayo haitawekwa wazi.

23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
kama– mtu–yeyote ana masikio ya–kusikia, na–asikie.
G1487 G5100 G2192 G3775 G0191 G0191

Akiwapo mwenye masikio ya kusikia, na asikie!”

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε: ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε
Na– akawaambia wao, Angalieni nini mnasikia: kwa– hilo– kipimo mnapimia
G2532 G3004 G0846 G0991 G5101 G0191 G1722 G3739 G3358 G3354

μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν.
mtapimwa ninyi, na– mtaongezewa ninyi.
G3354 G4771 G2532 G4369 G4771

Akawaambia, “ Iweni makini kwa kile mnachokisikia, kwa kuwa kipimo mpimacho, ndicho mtakachopimiwa, na itaongezwa kwenu.

25 ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ; καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ
mtu–yeyote– kwa–maana– ana, atapewa yeye; na– mtu–yeyote– hana ana, na–
G3739 G1063 G2192 G1325 G0846 G2532 G3739 G3756 G2192 G2532

ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ.
kile– anacho atanyanganywa kutoka– yeye.
G3739 G2192 G0142 G0575 G0846

Kwa sababu yeye aliyenacho, atapokea zaidi, na yule asiyenacho, kutoka kwake vitachukuliwa hata vile alivyonavyo.”

26 Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλῃ
Na– akasema, Hivyo ni– huo– ufalme wa– Theós, kama– mtu akitupa
G2532 G3004 G3779 G1510 G3588 G0932 G3588 G2316 G5613 G0444 G0906

τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,
hilo– mbegu juu–ya– hiyo– ardhi,
G3588 G4703 G1909 G3588 G1093

Na akasema, “Ufalme wa Mungu umefananishwa na mtu aliyepanda mbegu katika udongo.

27 | καὶ | καθεύδῃ, | καὶ | ἐγείρηται | νύκτα | καὶ | ἡμέραν, | καὶ | ὁ | σπόρος
na– | akalala, | na– | akaamka | usiku | na– | mchana, | na– | hiyo– | mbegu
G2532 | G2518 | G2532 | G1453 | G3571 | G2532 | G2250 | G2532 | G3588 | G4703

βλαστᾷ | καὶ | μηκύνηται; | ὡς | οὐκ | οἶδεν | αὐτός.
inachipuka | na– | inakua; | jinsi– | hajui | anajua | yeye–mwenyewe.
G0985 | G2532 | G3373 | G5613 | G3756 | G1492 | G0846

Alipolala usiku na kuamka asubuhi, na mbegu zikachipuka na kukua, ingawa hajui ilivyotokea.

28 | αὐτομάτη | ἡ | γῆ | καρποφορεῖ-- | πρῶτον | χόρτον, | εἶτα | στάχυν, | εἶτα
yenyewe | hiyo– | ardhi | inazaa–matunda– | kwanza | jani, | kisha– | suke, | kisha–
G0844 | G3588 | G1093 | G2592 | G4412 | G5528 | G1534 | G4719 | G1534

πλήρης | σῖτον | ἐν | τῷ | στάχυϊ.
limejaa | ngano | katika– | hilo– | suke.
G4134 | G4621 | G1722 | G3588 | G4719

Dunia hutoa mbegu yenyewe; kwanza majani, halafu maua, halafu mbegu zilizo komaa.

29 | ὅταν | δὲ | παραδοῖ | ὁ | καρπός, | εὐθὺς | ἀποστέλλει | τὸ | δρέπανον,
wakati– | lakini– | inakubalika | hilo– | zao, | mara | anatuma | hilo– | mundu,
G3752 | G1161 | G3860 | G3588 | G2590 | G2112 | G0649 | G3588 | G1407

ὅτι | παρέστηκεν | ὁ | θερισμός.
kwa–sababu– | imefika | huo– | mavuno.
G3754 | G3936 | G3588 | G2326

Na wakati mbegu itakapokua imeiva mara hupeleka mundu, kwa sababu mavuno yamewadia.”

30 | Καὶ | ἔλεγεν, | Πῶς | ὁμοιώσωμεν | τὴν | βασιλείαν | τοῦ | Θεοῦ? | ἢ | ἐν
Na– | akasema, | Jinsi–gani | tuulinganishe | huo– | ufalme | wa– | Theós? | au– | katika–
G2532 | G3004 | G4459 | G3666 | G3588 | G0932 | G3588 | G2316 | G2228 | G1722

τίνι | αὐτὴν | παραβολῇ | θῶμεν?
mfano–gani | huo | mfano | tuuweke?
G5101 | G0846 | G3850 | G5087

Na akasema, “tuufananishe ufalme wa Mungu na kitu gani, au tutumie mfano gani kuuelezea?.

31 | ὡς | κόκκῳ | σινάπεως, | ὃς, | ὅταν | σπαρῇ | ἐπὶ | τῆς | γῆς,
kama– | punje | ya–haradali, | ambayo, | wakati– | inapopandwa | juu–ya– | hiyo– | ardhi,
G5613 | G2848 | G4615 | G3739 | G3752 | G4687 | G1909 | G3588 | G1093

μικρότερον | ὂν | πάντων | τῶν | σπερμάτων | τῶν | ἐπὶ | τῆς | γῆς,
ndogo–zaidi | ikiwa | kuliko–zote | hizo– | mbegu | hizo– | juu–ya– | hiyo– | ardhi,
G3398 | G1510 | G3956 | G3588 | G4690 | G3588 | G1909 | G3588 | G1093

Ni kama mbegu ya haradali, ambapo ilipopandwa ni ndogo sana kuliko mbegu zote duniani.

32 | καὶ | ὅταν | σπαρῇ, | ἀναβαίνει, | καὶ | γίνεται | μεῖζον | πάντων | τῶν
na– | wakati– | inapopandwa, | inapanda, | na– | inakuwa | kubwa–zaidi | kuliko–zote | hizo–
G2532 | G3752 | G4687 | G0305 | G2532 | G1096 | G3173 | G3956 | G3588

λαχάνων, | καὶ | ποιεῖ | κλάδους | μεγάλους, | ὥστε | δύνασθαι | ὑπὸ | τὴν | σκιὰν
mboga, | na– | inafanya | matawi | makubwa, | hata– | kuweza | chini–ya– | hiyo– | kivuli
G3001 | G2532 | G4160 | G2798 | G3173 | G5620 | G1410 | G5259 | G3588 | G4639

αὐτοῦ | τὰ | πετεινὰ | τοῦ | οὐρανοῦ | κατασκηνοῦν.
chake | hao– | ndege | wa– | mbingu | kuishi.
G0846 | G3588 | G4071 | G3588 | G3772 | G2681

Hata, wakati imepandwa, inakuana kuwa kubwa zaidi ya mimea yote ya bustani, na inafanya matawi makubwa, hata ndege wa mbinguni huweza kufanya viota vyao kwenye kivuli chake.”

33	Καὶ	τοιαύταις	παραβολαῖς	πολλαῖς,	ἐλάλει	αὐτοῖς	τὸν	λόγον,	καθὼς	
	Na–	kwa–hiyo	mifano	mingi,	aliwaambia	wao	hilo–	neno,	kama–	
	G2532	G5108	G3850	G4183	G2980	G0846	G3588	G3056	G2531	

ἠδύναντο	ἀκούειν,	
walivyoweza	kusikia,	
G1410	G0191	

Kwa mifano mingi alifundisha na alisema neno kwao, kwa kadiri walivyoweza kuelewa,

34	χωρὶς	δὲ	παραβολῆς	οὐκ,	ἐλάλει	αὐτοῖς;	κατ’	ἰδίαν	δὲ
	bila–	lakini–	mfano	hakuwaambia	aliwaambia	wao;	katika–	faragha	lakini–
	G5565	G1161	G3850	G3756	G2980	G0846	G2596	G2398	G1161

τοῖς	ἰδίοις	μαθηταῖς,	ἐπέλυεν	πάντα.	
kwa–hao–	wake	wanafunzi,	aliwafafanulia	yote.	
G3588	G2398	G3101	G1956	G3956	

na hakusema nao bila mifano. Lakini wakati alipokuwa peke yake, akawaelezea kila kitu wanafunzi wake.

35	Καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ἡμέρᾳ,	ὀψίας	γενομένης,	Διέλθωμεν
	Na–	akawaambia	wao,	katika–	ile	hiyo–	siku,	jioni	ilipofika,	Tuvuke
	G2532	G3004	G0846	G1722	G1565	G3588	G2250	G3798	G1096	G1330

εἰς	τὸ	πέραν.	
kwenda–	ile–	ng'ambo.	
G1519	G3588	G4008	

Katika siku hiyo, wakati wa jioni ulipowadia, akasema kwao, “Twendeni upande wa pili”.

36	καὶ	ἀφέντες	τὸν	ὄχλον,	παραλαμβάνουσιν	αὐτὸν	ὡς	ἦν	ἐν	
	na–	wakimwacha	huo–	umati,	walimchukua	yeye	kama–	alivyokuwa	katika–	
	G2532	G0863	G3588	G3793	G3880	G0846	G5613	G1510	G1722	

τῷ	πλοίῳ;	καὶ	ἄλλα	πλοῖα	ἦν	μετ’	αὐτοῦ.	
hiyo–	mashua;	na–	nyingine	mashua	zilikuwa	pamoja–na–	yeye.	
G3588	G4143	G2532	G0243	G4143	G1510	G3326	G0846	

Hivyo wakauacha umati, wakamchukua Yesu, wakati huo tayari alikuwa ndani ya mtumbwi. Mitumbwi mingine ilikuwa pamoja naye.

37	καὶ	γίνεται	λαῖλαψ	μεγάλη	ἀνέμου,	καὶ	τὰ	κύματα	ἐπέβαλλεν	εἰς
	na–	inakuwa	dhoruba	kubwa	ya–upepo,	na–	hayo–	mawimbi	yaliangusha	katika–
	G2532	G1096	G2978	G3173	G0417	G2532	G3588	G2949	G1911	G1519

τὸ	πλοῖον,	ὥστε	ἤδη	γεμίζεσθαι	τὸ	πλοῖον.	
hiyo–	mashua,	hata–	tayari	kujaa	hiyo–	mashua.	
G3588	G4143	G5620	G2235	G1072	G3588	G4143	

Na upepo mkali wa dhoruba na mawimbi yalikuwa yakiingia ndani ya mtumbwi na mtumbwi tayali ulikuwa umejaa.

38	καὶ	αὐτὸς	ἦν	ἐν	τῇ	πρύμνῃ,	ἐπὶ	τὸ	προσκεφάλαιον	καθεύδων.
	na–	yeye	alikuwa	katika–	hiyo–	shetri,	juu–ya–	hilo–	mto	amelala.
	G2532	G0846	G1510	G1722	G3588	G4403	G1909	G3588	G4344	G2518

καὶ	ἐγείρουσιν	αὐτὸν,	καὶ	λέγουσιν	αὐτῷ,	Διδάσκαλε,	οὐ	μέλει	σοι	ὅτι	ἀπολλύμεθα?
na–	wanamwamsha	yeye,	na–	wanamwambia	yeye,	Mwalimu,	si–	unajali	wewe	kwamba–	tunaangamia?
G2532	G1453	G0846	G2532	G3004	G0846	G1320	G3756	G3199	G4771	G3754	G0622

Lakini Yesu mwenyewe alikuwa kwenye shetri, amelala kwenye mto. Wakamwamsha, wakisema, “Mwalimu, haujali sisi tunakufa?”

39	καὶ	διεγερθεὶς	ἐπετίμησεν	τῷ	ἀνέμῳ,	καὶ	εἶπεν	τῇ	θαλάσσῃ,	Σιώπα,
	na–	akiamka	aliukemea	huo–	upepo,	na–	akaiambia	hiyo–	bahari,	Nyamaza,
	G2532	G1326	G2008	G3588	G0417	G2532	G3004	G3588	G2281	G4623

πεφίμωσο.	καὶ	ἐκόπασεν	ὁ	ἄνεμος,	καὶ	ἐγένετο	γαλήνη	μεγάλη.
tulia.	na–	ulitulia	huo–	upepo,	na–	ikawa	shwari	kubwa.
G5392	G2532	G2869	G3588	G0417	G2532	G1096	G1055	G3173

Na akaamka, akaukemea upepo na akaiambia bahari, “‘Iwe shwari, amani”. Upepo ukakoma, na kulikuwa na utulivu mkubwa.

40	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τί	δειλοί	ἐστε,	οὔπω	ἔχετε	πίστιν?
	na–	akawaambia	wao,	Kwa–nini	waoga	ninyi,	bado–	mna	imani?
	G2532	G3004	G0846	G5101	G1169	G1510	G3768	G2192	G4102

Na akasema kwao, “Kwa nini mnaogopa? Je hamna imani bado?”

41	καὶ	ἐφοβήθησαν	φόβον	μέγαν,	καὶ	ἔλεγον	πρὸς	ἀλλήλους,	Τίς	ἄρα	οὗτός
	na–	waliogopa	hofu	kubwa,	na–	walikuwa–wakisema	kwa–	wao–kwa–wao,	Nani	basi	huyu
	G2532	G5399	G5401	G3173	G2532	G3004	G4314	G0240	G5101	G0686	G3778

ἐστιν,	ὅτι	καὶ	ὁ	ἄνεμος	καὶ	ἡ	θάλασσα	ὑπακούει	αὐτῷ?
ni,	kwamba–	hata–	huo–	upepo	na–	hiyo–	bahari	vinamtii	yeye?
G1510	G3754	G2532	G3588	G0417	G2532	G3588	G2281	G5219	G0846

Walijawa na hofu kubwa ndani yao na wakasemezana wao kwa wao, “ Huyu ni nani tena, kwa sababu hata upepo na bahari vya mtii?”.

Chapter 5

1	Καὶ	ἦλθον	εἰς	τὸ	πέραν	τῆς	θαλάσσης,	εἰς	τὴν	χώραν
	Na–	walifika	katika–	ile–	ng'ambo	ya–hiyo–	bahari,	katika–	hiyo–	nchi
	G2532	G2064	G1519	G3588	G4008	G3588	G2281	G1519	G3588	G5561

τῶν	Γερασηνῶν.	
ya–hao–	Wagrasenói.	
G3588	G1086	

Walikuja mpaka upande mwingine wa bahari, katika mkoa wa Gerasi

2

καὶ	ἐξελθόντος	αὐτοῦ	ἐκ	τοῦ	πλοίου,	εὐθὺς	ὑπήντησεν	αὐτῷ	ἐκ	
na–	alipotoka	yeye	kutoka–	hiyo–	mashua,	mara	alikutana–naye	yeye	kutoka–	
G2532	G1831	G0846	G1537	G3588	G4143	G2112	G5221	G0846	G1537	

τῶν	μνημείων	ἄνθρωπος	ἐν	πνεύματι	ἀκαθάρτῳ,	
hayo–	makaburi	mtu	katika–	roho	mchafu,	
G3588	G3419	G0444	G1722	G4151	G0169	

Na ghafla wakati Yesu alipokuwa akitoka nje ya mtumbwi, mtu mwenye roho chafu alikuja kwake kutoka makaburini.

3

ὃς	τὴν	κατοίκησιν	εἶχεν	ἐν	τοῖς	μνήμασιν.	καὶ	οὐδὲ	
ambaye	huo–	makazi	alikuwa–nayo	katika–	hayo–	makaburi.	na–	hata–si–	
G3739	G3588	G2731	G2192	G1722	G3588	G3418	G2532	G3761	

ἁλύσει	οὐκέτι,	οὐδεὶς	ἐδύνατο	αὐτὸν	δῆσαι,
kwa–minyororo	tena–si–,	mtu–yeyote	aliweza	yeye	kumfunga,
G0254	G3765	G3762	G1410	G0846	G1210

Mtu huyu aliishi makaburini. Hakuna aliyeweza kumzuia zaidi, hakuna hata kwa minyororo.

4

διὰ	τὸ	αὐτὸν	πολλάκις	πέδαις	καὶ	ἁλύσεσιν	δεδέσθαι,	καὶ	
kwa–sababu–	huo–	yeye	mara–nyingi	kwa–pingu	na–	minyororo	amefungwa,	na–	
G1223	G3588	G0846	G4178	G3976	G2532	G0254	G1210	G2532	

διεσπάσθαι	ὑπ’	αὐτοῦ	τὰς	ἁλύσεις,	καὶ	τὰς	πέδας	συντετρῖφθαι,	καὶ
alivunja–vipande	na–	yeye	hiyo–	minyororo,	na–	hizo–	pingu	alivunjavunja,	na–
G1288	G5259	G0846	G3588	G0254	G2532	G3588	G3976	G4937	G2532

οὐδεὶς	ἴσχυεν	αὐτὸν	δαμάσαι.
mtu–yeyote	hakuweza	yeye	kumshinda.
G3762	G2480	G0846	G1150

Alikuwa amefungwa nyakati nyingi kwa pingu na minyororo. Aliikata minyororo na pingu zake zilivunjwa. Hakuna hata mmoja aliyekuwa na nguvu za kumshinda.

5

καὶ	διὰ	παντὸς	νυκτὸς	καὶ	ἡμέρας	ἐν	τοῖς	μνήμασιν	καὶ	ἐν
na–	kwa–	wakati–wote	usiku	na–	mchana	katika–	hayo–	makaburi	na–	katika–
G2532	G1223	G3956	G3571	G2532	G2250	G1722	G3588	G3418	G2532	G1722

τοῖς	ὄρεσιν	ἦν,	κράζων	καὶ	κατακόπτων	ἑαυτὸν	λίθοις.
hayo–	milima	alikuwa,	akipiga–kelele	na–	akijikata	yeye–mwenyewe	kwa–mawe.
G3588	G3735	G1510	G2896	G2532	G2629	G1438	G3037

Usiku na mchana akiwa makaburini na milimani, alilia na kujikata yeye mwenyewe kwa mawe makali.

6

καὶ	ἰδὼν	τὸν	Ἰησοῦν	ἀπὸ	μακρόθεν,	ἔδραμεν	καὶ	προσεκύνησεν
na–	akimwona	huyo–	Iēsoûs	kutoka–	mbali,	alikimbia	na–	alimsujudia
G2532	G3708	G3588	G2424	G0575	G3113	G5143	G2532	G4352

αὐτόν.	
yeye.	
G0846	

Alipomwona Yesu kwa mbali, alikimbilia kwake na kuinama mbele yake.

7 καὶ na– G2532 κράξας akipiga–kelele G2896 φωνῇ kwa–sauti G5456 μεγάλῃ kubwa G3173 λέγει, akasema, G3004 Τί Nini G5101 ἐμοὶ kwangu G1473 καὶ na– G2532 σοί, wewe, G4771 Ἰησοῦ, Iēsoûs, G2424 Υἱὲ Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ Theós G2316 τοῦ huo– G3588 Ὑψίστου? Aliye–Juu–Sana? G5310 ὁρκίζω nakuapisha G3726 σε wewe G4771 τὸν huyo– G3588 Θεόν, Theós, G2316 μή usinitese G3361 με mimi G1473 βασανίσῃς. unitese. G0928

Alilia kwa sauti kuu, “Wataka nikufanyie nini, Yesu, Mwana wa Mungu aliye Juu sana? Ninakusihi kwa Mungu mwenyewe, usinitese.”

8 ἔλεγεν alikuwa–akimwambia G3004 γὰρ kwa–maana– G1063 αὐτῷ, yeye, G0846 Ἔξελθε, Toka, G1831 τὸ huyo– G3588 πνεῦμα roho G4151 τὸ huyo– G3588 ἀκάθαρτον, mchafu, G0169 ἐκ kutoka– G1537 τοῦ huyo– G3588 ἀνθρώπου! mtu! G0444

Kwa kuwa alikuwa amemwambia, “Mtoke mtu huyu, wewe roho mchafu.”

9 καὶ na– G2532 ἐπηρώτα alimuuliza G1905 αὐτόν, yeye, G0846 Τί Nini G5101 ὄνομά jina G3686 σοι? lako? G4771 καὶ na– G2532 λέγει, akamwambia, G3004 αὐτῷ, yeye, G0846 Λεγιὼν Legión G3003 ὄνομά jina G3686 μοι, langu, G1473 ὅτι kwa–sababu– G3754 πολλοί wengi G4183 ἐσμεν. sisi. G1510

Naye alimwuliza, “Jina lako ni nani?” Naye alimjibu, “Jina langu ni Legion, kwa kuwa tuko wengi.”

10 καὶ na– G2532 παρεκάλει alimsihi G3870 αὐτὸν yeye G0846 πολλὰ, sana, G4183 ἵνα ili– G2443 μὴ asiwatoe– G3361 αὐτὰ wao G0846 ἀποστείλῃ awatoe G0649 ἔξω nje G1854 τῆς ya–hiyo– G3588 χώρας. nchi. G5561

Alimsihi tena na tena asiwapeleke nje ya mkoa.

11 ἦν lilikuwa G1510 δὲ lakini– G1161 ἐκεῖ, huko, G1563 πρὸς kwa– G4314 τῷ hilo– G3588 ὄρει, mlima, G3735 ἀγέλη kundi G0034 χοίρων la–nguruwe G5519 μεγάλη kubwa G3173 βοσκομένη; linachunga; G1006

Sasa kundi kubwa la nguruwe lilikuwa likilishwa juu ya kilima,

12 καὶ na– G2532 παρεκάλεσαν walimsihi G3870 αὐτὸν, yeye, G0846 λέγοντες, wakisema, G3004 Πέμψον Tutume G3992 ἡμᾶς sisi G1473 εἰς katika– G1519 τοὺς hao– G3588 χοίρους, nguruwe, G5519 ἵνα ili– G2443 εἰς katika– G1519 αὐτοὺς wao G0846 εἰσέλθωμεν. tuingie. G1525

nao walimsihi, wakisema, “Tutume kwa nguruwe; tuingie ndani yao.”

13 καὶ na– G2532 ἐπέτρεψεν aliwaruhusu G2010 αὐτοῖς. wao. G0846 καὶ na– G2532 ἐξελθόντα, wakitoka, G1831 τὰ hao– G3588 πνεύματα roho G4151 τὰ hao– G3588 ἀκάθαρτα wachafu G0169

εἰσῆλθον waliingia G1525 εἰς katika– G1519 τοὺς hao– G3588 χοίρους, nguruwe, G5519 καὶ na– G2532 ὥρμησεν lilisogea–kwa–kasi G3729 ἡ hilo– G3588 ἀγέλη kundi G0034 κατὰ chini–ya– G2596 τοῦ hilo– G3588

κρημνοῦ genge G2911 εἰς katika– G1519 τὴν hiyo– G3588 θάλασσαν, bahari, G2281 ὡς kama– G5613 δισχίλιοι, elfu–mbili, G1367 καὶ na– G2532 ἐπνίγοντο walizama G4155 ἐν katika– G1722 τῇ hiyo– G3588

θαλάσσῃ. bahari. G2281

Hivyo aliwaruhusu; roho wachafu waliwatoka na kuingia ndani ya nguruwe, nao walikimbilia chini ya kilima mpaka baharini, na karibia nguruwe elfu mbili walizama baharini.

14 Καὶ Na– G2532 οἱ hao– G3588 βόσκοντες waliowachunga G1006 αὐτοὺς wao G0846 ἔφυγον, walikimbia, G5343 καὶ na– G2532 ἀπήγγειλαν walitangaza G0518 εἰς katika– G1519 τὴν huo– G3588 πόλιν mji G4172

καὶ na– G2532 εἰς katika– G1519 τοὺς hayo– G3588 ἀγρούς. mashamba. G0068 καὶ na– G2532 ἦλθον walikuja G2064 ἰδεῖν kuona G3708 τί nini G5101 ἐστιν ni– G1510 τὸ hilo– G3588 γεγονός. lililotokea. G1096

Na wale waliokuwa wakiwalisha nguruwe walikimbia na kutoa taarifa ya kilichotokea katika mji na katika nchi. Ndipo watu wengi walitoka kwenda kuona kilichotokea.

15 καὶ na– G2532 ἔρχονται wanakuja G2064 πρὸς kwa– G4314 τὸν huyo– G3588 Ἰησοῦν, Iēsoûs, G2424 καὶ na– G2532 θεωροῦσιν wanamwona G2334 τὸν huyo– G3588 δαιμονιζόμενον aliyekuwa–na–pepo G1139

καθήμενον, ameketi, G2521 ἱματισμένον amevaa G2439 καὶ na– G2532 σωφρονοῦντα, akiwa–na–akili, G4993 τὸν huyo– G3588 ἐσχηκότα aliyekuwa–na G2192 τὸν hilo– G3588 λεγιῶνα; jeshi; G3003 καὶ na– G2532

ἐφοβήθησαν. waliogopa. G5399

Ndipo walikuja kwa Yesu na walimwona mtu aliyepagawa na pepo—aliyekuwa na Jeshi—amekaa chini, amevikwa, na akiwa katika akili yake timamu, nao waliogopa.

16 καὶ na– G2532 διηγήσαντο waliwaeleza G1334 αὐτοῖς wao G0846 οἱ wale– G3588 ἰδόντες, walioona, G3708 πῶς jinsi– G4459 ἐγένετο ilivyotokea G1096 τῷ kwa–huyo– G3588

δαιμονιζομένῳ, aliyekuwa–na–pepo, G1139 καὶ na– G2532 περὶ kuhusu– G4012 τῶν hao– G3588 χοίρων. nguruwe. G5519

Wale waliokuwa wameona kilichotokea kwa mtu aliyekuwa amepagawa na pepo waliwaambia kilichotokea kwake na pia kuhusu nguruwe.

17 καὶ na– G2532 ἤρξαντο walianza G0756 παρακαλεῖν kumsihi G3870 αὐτὸν yeye G0846 ἀπελθεῖν aondoke G0565 ἀπὸ kutoka– G0575 τῶν hayo– G3588 ὁρίων mipaka G3725 αὐτῶν. yao. G0846

Nao walianza kumsihi aondoke katika mkoa wao.

18	καὶ	ἐμβαίνοντος	αὐτοῦ	εἰς	τὸ	πλοῖον,	παρεκάλει	αὐτὸν	ὁ	
	na–	akiingia	yeye	katika–	hiyo–	mashua,	alimsihi	yeye	huyo–	
	G2532	G1684	G0846	G1519	G3588	G4143	G3870	G0846	G3588	

δαιμονισθεὶς,	ἵνα	μετ’	αὐτοῦ	ᾖ.	
aliyekuwa–na–pepo,	ili–	pamoja–na–	yeye	awe.	
G1139	G2443	G3326	G0846	G1510	

Na alipokuwa akiingia ndani ya mtumbwi, mtu aliyekuwa amepagawa na mapepo alimsihi kwamba aende pamoja naye.

19	καὶ	οὐκ	ἀφῆκεν	αὐτόν,	ἀλλὰ	λέγει	αὐτῷ,	Ὕπαγε	εἰς
	na–	hakumruhusu	alimruhusu	yeye,	lakini–	akamwambia	yeye,	Nenda	katika–
	G2532	G3756	G0863	G0846	G0235	G3004	G0846	G5217	G1519

τὸν	οἶκόν	σου,	πρὸς	τοὺς	σούς,	καὶ	ἀπάγγειλον	αὐτοῖς	ὅσα	ὁ
hiyo–	nyumba	yako,	kwa–	hao–	wako,	na–	uwaambie	wao	mambo–mengi	huyo–
G3588	G3624	G4771	G4314	G3588	G4674	G2532	G0518	G0846	G3745	G3588

Κύριός	σοι	πεποίηκεν,	καὶ	ἠλέησέν	σε.	
Bwana	wewe	amekufanyia,	na–	amekuhurumia	wewe.	
G2962	G4771	G4160	G2532	G1653	G4771	

Lakini hakumruhusu, lakini alimwambia, “Nenda nyumbani kwako na kwa watu wako, na uwaambie alikufanyia Bwana, na rehema aliyokupa.”

20	καὶ	ἀπῆλθεν	καὶ	ἤρξατο	κηρύσσειν	ἐν	τῇ	Δεκαπόλει,	ὅσα
	na–	aliondoka	na–	alianza	kuhubiri	katika–	hiyo–	Dekapólis,	mambo–mengi
	G2532	G0565	G2532	G0756	G2784	G1722	G3588	G1179	G3745

ἐποίησεν	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς;	καὶ	πάντες	ἐθαύμαζον.	
alivyomfanyia	yeye	huyo–	Iēsoûs;	na–	wote	walishangazwa.	
G4160	G0846	G3588	G2424	G2532	G3956	G2296	

Hivyo alienda na alianza kutangaza mambo makuu ambayo Yesu amefanya kwake katika Dekapoli, na kila mmoja alistaajabu.

21	Καὶ	διαπεράσαντος	τοῦ	Ἰησοῦ	ἐν	τῷ	πλοίῳ	πάλιν	εἰς	τὸ
	Na–	akivuka	huyo–	Iēsoûs	katika–	hiyo–	mashua	tena	kwenda–	ile–
	G2532	G1276	G3588	G2424	G1722	G3588	G4143	G3825	G1519	G3588

πέραν,	συνήχθη	ὄχλος	πολὺς	ἐπ’	αὐτόν,	καὶ	ἦν	παρὰ	τὴν
ng'ambo,	ulikusanyika	umati	mkubwa	kwa–	yeye,	na–	alikuwa	kando–ya–	hiyo–
G4008	G4863	G3793	G4183	G1909	G0846	G2532	G1510	G3844	G3588

θάλασσαν.
bahari.
G2281

Na wakati Yesu alipovuka tena upande mwingine, ndani ya mtumbwi, umati mkubwa ulikusanyika kumzunguka, alipokuwa kando ya bahari.

22	καὶ	ἔρχεται	εἷς	τῶν	ἀρχισυναγώγων,	ὀνόματι	Ἰάϊρος,	καὶ	ἰδὼν
	na–	anakuja	mmoja	wa–hao–	viongozi–wa–sinagogi,	aitwaye	Iaïros,	na–	akimwona
	G2532	G2064	G1520	G3588	G0752	G3686	G2383	G2532	G3708

αὐτὸν,	πίπτει	πρὸς	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ,
yeye,	anaanguka	kwa–	hizo–	miguu	yake,
G0846	G4098	G4314	G3588	G4228	G0846

Na mmoja wa kiongozi wa sinagogi, aliyeitwa Yairo, alikuja, na alipomwona, alianguka miguuni pake.

23	καὶ	παρακαλεῖ	αὐτὸν	πολλὰ,	λέγων	ὅτι,	Τὸ	θυγάτριόν	μου	
	na–	anamsihi	yeye	sana,	akisema	kwamba,	Hiyo–	binti–yangu–mdogo	yangu	
	G2532	G3870	G0846	G4183	G3004	G3754	G3588	G2365	G1473	

ἐσχάτως	ἔχει.	ἵνα,	ἐλθὼν,	ἐπιθῇς	τὰς	χεῖρας	αὐτῇ,	ἵνα	σωθῇ,	καὶ
hatarini	yuko.	ili,	ukija,	uweke	hizo–	mikono	juu–yake,	ili–	aponywe,	na–
G2079	G2192	G2443	G2064	G2007	G3588	G5495	G0846	G2443	G4982	G2532

ζήσῃ.
aishi.
G2198

Akamsihi zaidi na zaidi, akisema, “ Binti yangu mdogo anakaribia kufa. Ninakusihi, njoo na uweke mikono yako juu yake ili kwamba aweze kupata afya na kuishi.”

24	καὶ	ἀπῆλθεν	μετ’	αὐτοῦ,	καὶ	ἠκολούθει	αὐτῷ	ὄχλος	πολύς,	καὶ
	na–	aliondoka	pamoja–na–	yeye,	na–	alimfuata	yeye	umati	mkubwa,	na–
	G2532	G0565	G3326	G0846	G2532	G0190	G0846	G3793	G4183	G2532

συνέθλιβον	αὐτόν.
walimsonga	yeye.
G4918	G0846

Hivyo alikwenda pamoja naye, na umati mkubwa ulimfuata nao walimzonga karibu wakimzunguka.

25	Καὶ	γυνὴ,	οὖσα	ἐν	ῥύσει	αἵματος	δώδεκα	ἔτη,
	Na–	mwanamke,	akiwa	katika–	kutoka	kwa–damu	miaka–kumi–na–miwili	miaka,
	G2532	G1135	G1510	G1722	G4511	G0129	G1427	G2094

Kulikuwa na mwanamke ambaye damu yake ilikuwa imetoka kwa miaka kumi na miwili.

26	καὶ	πολλὰ	παθοῦσα	ὑπὸ	πολλῶν	ἰατρῶν,	καὶ	δαπανήσασα	τὰ
	na–	mengi	akiumia	chini–ya–	wengi	madaktari,	na–	akitumia	hayo–
	G2532	G4183	G3958	G5259	G4183	G2395	G2532	G1159	G3588

παρ’	αὐτῆς	πάντα,	καὶ	μηδὲν	ὠφεληθεῖσα,	ἀλλὰ	μᾶλλον	εἰς	
kwake–	yake	yote,	na–	hakupata–faida–yoyote	hakufaidika,	lakini–	zaidi	kwenda–	
G3844	G0846	G3956	G2532	G3367	G5623	G0235	G3123	G1519	

τὸ	χεῖρον	ἐλθοῦσα--
hilo–	baya–zaidi	akija–
G3588	G5501	G2064

Aliteseka vya kutosha chini ya matabibu wengi na alitumia kila kitu alichokuwa nacho. Hata hivyo hakusaidika kwa chochote, lakini badala yake alizidi kuwa na hali mbaya.

27	ἀκούσασα	τὰ	περὶ	τοῦ	Ἰησοῦ,	ἐλθοῦσα	ἐν	τῷ	ὄχλῳ	ὄπισθεν,
	akisikia	hayo–	kuhusu–	huyo–	Iēsoûs,	akija	katika–	huo–	umati	nyuma,
	G0191	G3588	G4012	G3588	G2424	G2064	G1722	G3588	G3793	G3693

ἥψατο	τοῦ	ἱματίου	αὐτοῦ.
aligusa	hilo–	vazi	lake.
G0680	G3588	G2440	G0846

Alisikia habari kuhusu Yesu. Hivyo alikuja nyuma yake wakati alipokuwa akitembea ndani ya umati, naye aliligusa vazi lake.

28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι, Ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ,
alikuwa-akisema kwa-maana- kwamba, Kama- nikigusa hata- hayo- mavazi yake,
G3004 G1063 G3754 G1437 G0680 G2579 G3588 G2440 G0846

σωθήσομαι.
nitaponywa.
G4982

Kwa kuwa alisema, “Kama nikiyagusa mavazi yake tu, nitakuwa mzima.”

29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω
na- mara ilikauka hiyo- chemchemi ya-hiyo- damu yake, na- alijua
G2532 G2112 G3583 G3588 G4077 G3588 G0129 G0846 G2532 G1097

τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.
katika-hilo- mwili kwamba- ameponywa kutoka- hilo- gonjwa.
G3588 G4983 G3754 G2390 G0575 G3588 G3148

Alipomgusa, kutokwa damu kulikoma, na alijisikia katika mwili wake kwamba aliponywa kutoka kwenye mateso yake.

30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς, ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ
na- mara huyo- Iēsoûs, akijua katika- yeye-mwenyewe hiyo- kutoka- yeye
G2532 G2112 G3588 G2424 G1921 G1722 G1438 G3588 G1537 G0846

δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν, Τίς μου ἥψατο
nguvu iliyotoka, akigeuka katika- huo- umati, akasema, Nani yangu amegusa
G1411 G1831 G1994 G1722 G3588 G3793 G3004 G5101 G1473 G0680

τῶν ἱματίων?
hayo- mavazi?
G3588 G2440

Na ghafla Yesu aligundua ndani yake mwenyewe kwamba nguvu zimemtoka. Na aligeuka huku na huku katika umati wa watu na kuuliza, “Ni nani aliyeligusa vazi langu?”

31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά
na- walimwambia yeye hao- wanafunzi wake, Unaona huo- umati wakikusonga
G2532 G3004 G0846 G3588 G3101 G0846 G0991 G3588 G3793 G4918

σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο?
wewe, na- unasema, Nani yangu amegusa?
G4771 G2532 G3004 G5101 G1473 G0680

Wanafunzi wake walimwambia, “Unaona umati huu umekusonga ukikuzunguka, nawe wasema, 'Ni nani aliyenigusa?'”

32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.
na- alitazama-kote kuona huyo- hili aliyefanya.
G2532 G4017 G3708 G3588 G3778 G4160

Lakini Yesu alitazama huku na huku kuona ambaye aliyekuwa amefanya hili.

33 ἡ hiyo– G3588 δὲ lakini– G1161 γυνὴ, mwanamke, G1135 φοβηθεῖσα akiogopa G5399 καὶ na– G2532 τρέμουσα, akitetemeka, G5141 εἰδυῖα akijua G1492 ὃ kile– G3739 γέγονεν kilichotokea G1096 αὐτῇ, kwake, G0846 ἦλθεν alikuja G2064 καὶ na– G2532 προσέπεσεν alianguka–mbele–yake G4363 αὐτῷ, yeye, G0846 καὶ na– G2532 εἶπεν akamwambia G3004 αὐτῷ yeye G0846 πᾶσαν yote G3956 τὴν hiyo– G3588 ἀλήθειαν. kweli. G0225

Mwanamke, akijua kilichotokea kwake, aliogopa na kutetemeka. Alikuja na alianguka chini mbele yake na kumwambia ukweli wote.

34 ὁ yeye– G3588 δὲ lakini– G1161 εἶπεν akamwambia G3004 αὐτῇ, yeye, G0846 Θυγάτηρ, Binti, G2364 ἡ hiyo– G3588 πίστις imani G4102 σου yako G4771 σέσωκέν imekuponya G4982 σε; wewe; G4771 ὕπαγε nenda G5217 εἰς katika– G1519 εἰρήνην, amani, G1515 καὶ na– G2532 ἴσθι uwe G1510 ὑγιὴς mzima G5199 ἀπὸ kutoka– G0575 τῆς hilo– G3588 μάστιγός gonjwa G3148 σου. lako. G4771

Alisema kwake, “Binti, imani yako imekufanya uwe mzima. Enenda kwa amani na uponywe kutoka kwenye ugonjwa wako.”

35 Ἔτι Wakati–bado– G2089 αὐτοῦ yeye G0846 λαλοῦντος, akisema, G2980 ἔρχονται wanakuja G2064 ἀπὸ kutoka–kwa– G0575 τοῦ huyo– G3588 ἀρχισυναγώγου, kiongozi–wa–sinagogi, G0752 λέγοντες, wakisema, G3004 ὅτι kwamba– G3754 Ἡ Hiyo– G3588 θυγάτηρ binti G2364 σου yako G4771 ἀπέθανεν; amekufa; G0599 τί kwa–nini G5101 ἔτι bado G2089 σκύλλεις unamsumbua G4660 τὸν huyo– G3588 διδάσκαλον? mwalimu? G1320

Alipokuwa akizungumza, baadhi ya watu walikuja kutoka kwa kiongozi wa Sinagogi, wakisema, “Binti yako amekufa. Kwa nini kuendelea kumsumbua mwalimu?”

36 ὁ yeye– G3588 δὲ lakini– G1161 Ἰησοῦς, Iēsoûs, G2424 παρακούσας akisikia–tu G3878 τὸν hilo– G3588 λόγον neno G3056 λαλούμενον, linalosemwa, G2980 λέγει akamwambia G3004 τῷ huyo– G3588 ἀρχισυναγώγῳ, kiongozi–wa–sinagogi, G0752 Μὴ Usiogope; G3361 φοβοῦ; usiogope; G5399 μόνον tu– G3440 πίστευε. amini. G4100

Lakini Yesu aliposikia ambacho walikisema, alimwambia kiongozi wa Sinagogi, “Usiogope. Amini tu.”

37 καὶ na– G2532 οὐκ hakumruhusu G3756 ἀφῆκεν alimruhusu G0863 οὐδένα mtu–yeyote G3762 μετ’ pamoja–na– G3326 αὐτοῦ yeye G0846 συνακολουθῆσαι, kufuatana, G4870 εἰ isipokuwa– G1487 μὴ si– G3361 τὸν huyo– G3588 Πέτρον Pétros G4074 καὶ na– G2532 Ἰάκωβον Iákōbos G2385 καὶ na– G2532 Ἰωάννην Iōánnēs G2491 τὸν huyo– G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 Ἰακώβου. wa–Iákōbos. G2385

Hakumruhusu yeyote kuongozana naye, isipokuwa Petro, Yakobo, na Yohana, ndugu yake Yakobo.

38

καὶ	ἔρχονται	εἰς	τὸν	οἶκον	τοῦ	ἀρχισυναγώγου,	καὶ	θεωρεῖ	
na–	wanakuja	katika–	hiyo–	nyumba	ya–huyo–	kiongozi–wa–sinagogi,	na–	anaona	
G2532	G2064	G1519	G3588	G3624	G3588	G0752	G2532	G2334	

θόρυβον,	καὶ	κλαίοντας	καὶ	ἀλαλάζοντας	πολλά.
ghasia,	na–	wakilia	na–	wakiomboleza	sana.
G2351	G2532	G2799	G2532	G0214	G4183

Walikuja nyumbani kwa kiongozi wa Sinagogi naye aliona vurugu, kulia kwingi na kuomboleza.

39

καὶ	εἰσελθὼν	λέγει	αὐτοῖς,	Τί	θορυβεῖσθε	καὶ	κλαίετε?	τὸ	
na–	akiingia	akawaambia	wao,	Kwa–nini	mnafanya–ghasia	na–	mnalia?	huyo–	
G2532	G1525	G3004	G0846	G5101	G2350	G2532	G2799	G3588	

παιδίον	οὐκ	ἀπέθανεν,	ἀλλὰ	καθεύδει.
mtoto	hakufa	hakufa,	lakini–	amelala.
G3813	G3756	G0599	G0235	G2518

Alipoingia nyumbani, aliwaambia, “Kwa nini mmesikitika na kwa nini mnalia? Mtoto hajafa bali amelala.”

40

καὶ	κατεγέλων	αὐτοῦ.	αὐτὸς	δὲ	ἐκβαλὼν	πάντας,	παραλαμβάνει	τὸν
na–	walimcheka	yeye.	yeye–	lakini–	akiwatoa	wote,	anawachukua	huyo–
G2532	G2606	G0846	G0846	G1161	G1544	G3956	G3880	G3588

πατέρα	τοῦ	παιδίου,	καὶ	τὴν	μητέρα,	καὶ	τοὺς	μετ’	αὐτοῦ,	καὶ
baba	wa–huyo–	mtoto,	na–	hiyo–	mama,	na–	wale–	pamoja–na–	yeye,	na–
G3962	G3588	G3813	G2532	G3588	G3384	G2532	G3588	G3326	G0846	G2532

εἰσπορεύεται	ὅπου	ἦν	τὸ	παιδίον.	
anaingia	pale–	alipokuwa	huyo–	mtoto.	
G1531	G3699	G1510	G3588	G3813	

Walimcheka, lakini yeye, aliwatoa wote nje, alimchukua baba wa mtoto na mama na wale waliokuwa pamoja naye, na aliingia ndani alimokuwa mtoto.

41

καὶ	κρατήσας	τῆς	χειρὸς	τοῦ	παιδίου,	λέγει	αὐτῇ,	Ταλιθὰ,	κούμ;	
na–	akimshika	huo–	mkono	wa–huyo–	mtoto,	akamwambia	yeye,	Talithá,	koúm;	
G2532	G2902	G3588	G5495	G3588	G3813	G3004	G0846	G5008	G2891	

ὅ	ἐστιν,	μεθερμηνευόμενον,	Τὸ	κοράσιον,	σοὶ	λέγω,	ἔγειρε!	
ambalo–	ni,	likitafsiriwa,	Msichana,	msichana,	wewe	nakuambia,	inuka!	
G3739	G1510	G3177	G3588	G2877	G4771	G3004	G1453	

Aliuchukua mkono wa mtoto na alimwambia, “Talitha koum,” ambayo ni kusema, “Binti mdogo, nakuambia, amka.”

42

καὶ	εὐθὺς	ἀνέστη	τὸ	κοράσιον	καὶ	περιεπάτει,	ἦν	γὰρ	ἐτῶν	
na–	mara	aliinuka	huyo–	msichana	na–	alitembea,	alikuwa	kwa–maana–	miaka	
G2532	G2112	G0450	G3588	G2877	G2532	G4043	G1510	G1063	G2094	

δώδεκα.	καὶ	ἐξέστησαν	εὐθὺς	ἐκστάσει	μεγάλῃ.	
kumi–na–miwili.	na–	walishangazwa	mara	kwa–mshangao	mkubwa.	
G1427	G2532	G1839	G2112	G1611	G3173	

Ghafla mtoto aliamka na kutembea (kwa kuwa alikuwa na umri wa miaka kumi na miwili). Na ghafla walishikwa na mshangao mkubwa.

43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο; καὶ εἶπεν
na– aliwaagiza–vikali wao sana ili– mtu–yeyote– asijue hili; na– akasema
G2532 G1291 G0846 G4183 G2443 G3367 G1097 G3778 G2532 G3004

δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.
apewe yeye chakula.
G1325 G0846 G5315

Aliwaamuru kwa nguvu kwamba hakuna yeyote anapaswa kujua kuhusu hili. Na aliwaambia wampatie yule binti chakula.

Chapter 6

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ; καὶ
Na alitoka huko na anakuja katika –nchi yake–ya–kuzaliwa yake na
G2532 G1831 G1564 G2532 G2064 G1519 G3588 G3968 G0846 G2532

ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
wanamfuata yeye –wanafunzi wanafunzi wake
G0190 G0846 G3588 G3101 G0846

Na akaondoka hapo na kwenda mjini kwao, na wanafunzi wake wakamfuata.

2 καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ; καὶ
na ilipokuwa Sabato alianza kufundisha katika –sinagogi sinagogi na
G2532 G1096 G4521 G0756 G1321 G1722 G3588 G4864 G2532

οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ
–wengi wengi wakisikia walishangazwa wakisema Kutoka–wapi huyu hivi na
G3588 G4183 G0191 G1605 G3004 G4159 G3778 G3778 G2532

τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις, τοιαῦται
ni–nini –hekima hekima –iliyopewa iliyopewa huyu na –miujiza miujiza kama–hiyo
G5101 G3588 G4678 G3588 G1325 G3778 G2532 G3588 G1411 G5108

διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι?
kwa –mikono mikono yake inayofanyika
G1223 G3588 G5495 G0846 G1096

Sabato ilipofika, alianza kufundisha katika Sinagogi. Watu wengi walimsikia na wakashangazwa. Wakasema, “Amepata wapi mafundisho haya?” “Ni hekima gani hii aliyopewa?” “Anatendaje miujiza hii kwa mikono yake?”

3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων? ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, καὶ
si huyu ni –seremala seremala –mwana mwana wa Maria na
G3756 G3778 G1510 G3588 G5045 G3588 G5207 G3588 G3137 G2532

ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος? καὶ οὐκ εἰσὶν
ndugu wa–Yakobo na Yose na Yuda na Simoni na si wako
G0080 G2385 G2532 G2500 G2532 G2455 G2532 G4613 G2532 G3756 G1510

αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς? καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
–dada dada zake hapa kwetu sisi na walikwazika kwake yeye
G3588 G0079 G0846 G5602 G4314 G1473 G2532 G4624 G1722 G0846

“Je huyu si yule seremala, mwana wa Mariamu na ndugu yao kina Yakobo, Yose, Yuda na Simioni? Je dada zake si wanaishi papa hapa pamoja nasi?” Na hawakufurahishwa na Yesu.

4	καὶ	ἔλεγεν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	ὅτι	Οὐκ	ἔστιν	προφήτης		
	na	aliwaambia	wao	–Yesu	Yesu	kwamba	Hakuna	yupo	nabii		
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G3754	G3756	G1510	G4396		
	ἄτιμος,	εἰ	μὴ	ἐν	τῇ	πατρίδι	αὐτοῦ,	καὶ	ἐν		
	asiyeheshimiwa	isipokuwa	tu	katika	–nchi	nchi–yake–ya–kuzaliwa	yake	na	katika		
	G0820	G1487	G3361	G1722	G3588	G3968	G0846	G2532	G1722		
	τοῖς	συγγενεῦσιν	αὐτοῦ,	καὶ	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ	αὐτοῦ.			
	–jamaa	jamaa	zake	na	katika	–nyumba	nyumba	yake			
	G3588	G4773	G0846	G2532	G1722	G3588	G3614	G0846			

Yesu akawaambia, “Nabii hakosi heshima, isipokuwa katika mji wake na miongoni mwa ndugu zake na nyumbani mwake.”

5	καὶ	οὐκ	ἐδύνατο	ἐκεῖ	ποιῆσαι	οὐδεμίαν	δύναμιν,	εἰ	μὴ	ὀλίγοις	
	na	hakuweza	aliweza	huko	kufanya	yoyote	muujiza	isipokuwa	tu	wachache	
	G2532	G3756	G1410	G1563	G4160	G3762	G1411	G1487	G3361	G3641	
	ἀρρώστοις,	ἐπιθεὶς	τὰς	χεῖρας,	ἐθεράπευσεν.						
	wagonjwa	akiweka	–mikono	mikono	aliwaponya						
	G0732	G2007	G3588	G5495	G2323						

Hakuweza kutenda miujiza hapo, ila aliwawekea mikono wagonjwa wachache akawaponya.

6	καὶ	ἐθαύμαζεν	διὰ	τὴν	ἀπιστίαν	αὐτῶν.	Καὶ	περιῆγεν			
	na	alishangazwa	kwa–sababu–ya	–kutokuamini	kutokuamini	kwao	Na	alizunguka			
	G2532	G2296	G1223	G3588	G0570	G0846	G2532	G4013			
	τὰς	κώμας	κύκλῳ,	διδάσκων.							
	–vijiji	vijiji	kuzunguka	akifundisha							
	G3588	G2968	G2945	G1321							

Alishangazwa sana kwa sababu ya kutokuamini kwao. Kisha alivitembelea vijiji vya jirani akifundisha.

7	Καὶ	προσκαλεῖται	τοὺς	δώδεκα,	καὶ	ἤρξατο	αὐτοὺς	ἀποστέλλειν			
	Na	anawaita	–kumi–na–wawili	kumi–na–wawili	na	alianza	wao	kuwatuma			
	G2532	G4341	G3588	G1427	G2532	G0756	G0846	G0649			
	δύο	δύο,	καὶ	ἐδίδου	αὐτοῖς	ἐξουσίαν	τῶν	πνευμάτων	τῶν	ἀκαθάρτων.	
	wawili	wawili	na	aliwapa	wao	mamlaka	juu–ya	roho	–roho	wachafu	
	G1417	G1417	G2532	G1325	G0846	G1849	G3588	G4151	G3588	G0169	

Aliwaita wale wanafunzi kumi na wawili akaanza kuwatuma wawili wawili. Aliwapa mamlaka juu ya pepo wachafu,

8	καὶ	παρήγγειλεν	αὐτοῖς	ἵνα	μηδὲν	αἴρωσιν	εἰς	ὁδὸν,	εἰ	μὴ	
	na	aliwaagiza	wao	ili	chochote	wasichukue	kwa	safari	isipokuwa	tu	
	G2532	G3853	G0846	G2443	G3367	G0142	G1519	G3598	G1487	G3361	
	ῥάβδον	μόνον;	μὴ	ἄρτον,	μὴ	πήραν,	μὴ	εἰς	τὴν	ζώνην	χαλκόν;
	fimbo	peke–yake	si	mkate	si	mkoba	si	katika	–mshipi	mshipi	fedha
	G4464	G3440	G3361	G0740	G3361	G4082	G3361	G1519	G3588	G2223	G5475

na kuwaamuru wasichukue chochote wanapokwenda isipokuwa fimbo tu. Wasichukue mkate, wala mkoba, wala fedha kibindoni;

9	ἀλλὰ	ὑποδεδεμένους	σανδάλια,	καὶ	μὴ	ἐνδύσησθε	δύο	χιτῶνας.	
	lakini	wamevaa	viatu	na	msi	vae	mbili	kanzu	
	G0235	G5265	G4547	G2532	G3361	G1746	G1417	G5509	

lakini wavae viatu, na siyo kanzu mbili.

10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ
na aliwaambia wao Popote mtakapoingia mtakapoingia katika nyumba huko
G2532 G3004 G0846 G3699 G1437 G1525 G1519 G3614 G1563

μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.
kaeni mpaka mtakapotoka mtakapotoka huko
G3306 G2193 G0302 G1831 G1564

Na akawaambia, “Nyumba yoyote mtakayoingia, kaeni hapo mpaka mtakapoondoka.

11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν
na mahali popote mahali wasipowapokea wasipowapokea ninyi wala wasiwasikilize
G2532 G3739 G0302 G5117 G3361 G1209 G4771 G3366 G0191

ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν
ninyi mkitoka huko kung'uteni –vumbi vumbi –lililo chini–ya –miguu
G4771 G1607 G1564 G1621 G3588 G5522 G3588 G5270 G3588

ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. <Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον
miguu yenu kuwa ushuhuda kwao Amini nawaambia ninyi itakuwa–rahisi–zaidi
G4228 G4771 G1519 G3142 G0846 G0281 G3004 G4771 G0414

ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει
itakuwa kwa–Sodoma au Gomora katika siku ya–hukumu kuliko –mji mji
G1510 G4670 G2228 G1116 G1722 G2250 G2920 G2228 G3588 G4172

ἐκείνῃ>.
ule
G1565

Na mji wowote usipowapokea wala kuwasikiliza, ondokeni kwao, kung'uteni mavumbi ya miguu yenu, iwe ushuhuda kwao.”

12 Καὶ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν.
Na walipotoka walihubiri ili watubu
G2532 G1831 G2784 G2443 G3340

Nao wakaenda wakitangaza watu watubu na kuacha dhambi zao.

13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ
na pepo wengi waliwatoa na walipaka mafuta wengi wagonjwa na
G2532 G1140 G4183 G1544 G2532 G0218 G1637 G4183 G0732 G2532

ἐθεράπευον.
waliwaponya
G2323

Waliwafukuza pepo wengi, na waliwapaka mafuta wagonjwa na wakaponywa.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης; φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ
Na alisikia –mfalme mfalme Herode dhahiri kwa–maana ikawa –jina
G2532 G0191 G3588 G0935 G2264 G5318 G1063 G1096 G3588

ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης ὁ Βαπτίζων ἐγήγερται
jina lake na walisema kwamba Yohana –Mbatizaji Mbatizaji amefufuliwa
G3686 G0846 G2532 G3004 G3754 G2491 G3588 G0907 G1453

ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
kutoka–kwa wafu na kwa–sababu–hiyo hiyo zinafanya–kazi –miujiza miujiza
G1537 G3498 G2532 G1223 G3778 G1754 G3588 G1411

ἐν αὐτῷ.
ndani yake
G1722 G0846

Mfalme Herode aliposikia hayo, kwa kuwa jina la Yesu lilikuwa limejulikana sana. Baadhi walisema, “Yohana mbatizaji amefufuka na kwa sababu hiyo, hii nguvu ya miujiza inafanya kazi ndani yake.”

15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι Ἠλίας ἐστίν; ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι
wengine lakini walisema kwamba Eliya ndiye wengine lakini walisema kwamba
G0243 G1161 G3004 G3754 G2243 G1510 G0243 G1161 G3004 G3754

προφήτης, ὡς εἷς τῶν προφητῶν.
nabii kama mmoja wa manabii
G4396 G5613 G1520 G3588 G4396

Baadhi yao wakasema, “Huyu ni Eliya,” Bado wengine wakasema, “Huyu ni nabii, kama mmoja wa wale manabii wa zamani.”

16 ἀκούσας δὲ, ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν, Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα, Ἰωάννην--
aliposikia lakini –Herode Herode alisema Yule mimi niliyemkata–kichwa Yohana
G0191 G1161 G3588 G2264 G3004 G3739 G1473 G0607 G2491

οὗτος ἠγέρθη!
huyu amefufuka
G3778 G1453

Lakini Herode aliposikia haya akasema, “Yohana, niliyemkata kichwa amefufuliwa.”

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης, ἀποστείλας, ἐκράτησεν τὸν
Yeye mwenyewe–kwa–maana –Herode Herode akatuma alimkamata –Yohana
G0846 G1063 G3588 G2902 G3588

Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρῳδιάδα, τὴν
Yohana na alimfunga yeye katika gereza kwa–sababu–ya Herodia –mke
G2491 G2532 G1210 G0846 G1722 G5438 G1223 G2266 G3588

γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
mke wa–Filipo –ndugu ndugu yake kwa–sababu yeye alimwoa
G1135 G5376 G3588 G0080 G0846 G3754 G0846 G1060

Maana Herode mwenyewe aliagiza Yohana akamatwe na alimfunga gerezani kwa sababu ya Herodia (mke wa kaka yake Filipo) kwa sababu yeye alikuwa amemuoa.

18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ, ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι
alisema kwa–maana –Yohana Yohana kwa Herode kwamba Si halali kwako
G3004 G1063 G3588 G2491 G3588 G2264 G3754 G3756 G1832 G4771

ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.
kuwa–na –mke mke wa ndugu yako
G2192 G3588 G1135 G3588 G0080 G4771

Kwa maana Yohana alimwambia Herode, “Si halali kumuoa mke wa kaka yako.”

19	ἡ	δὲ	Ἡρῳδιὰς	ἐνεῖχεν	αὐτῷ,	καὶ	ἤθελεν	αὐτὸν	ἀποκτεῖναι,	καὶ
	–Herodia	lakini	Herodia	alimchukia	yeye	na	alitaka	yeye	kumuua	na
	G3588	G1161	G2266	G1758	G0846	G2532	G2309	G0846	G0615	G2532

οὐκ	ἠδύνατο:
hakuweza	aliweza
G3756	G1410

Lakini Herodia alianza kumchukia na alikuwa akitaka kumuua, lakini hakuweza,

20	ὁ	γὰρ	Ἡρῴδης	ἐφοβεῖτο	τὸν	Ἰωάννην,	εἰδὼς	αὐτὸν	ἄνδρα	
	–Herode	kwa–maana	Herode	alimwogopa	–Yohana	Yohana	akijua	yeye	mtu	
	G3588	G1063	G2264	G5399	G3588	G2491	G1492	G0846	G0435	

δίκαιον	καὶ	ἅγιον,	καὶ	συνετήρει	αὐτόν.	καὶ	ἀκούσας	αὐτοῦ,	πολλὰ
mwenye–haki	na	mtakatifu	na	alimlinda	yeye	na	aliposikia	yeye	mengi
G1342	G2532	G0040	G2532	G4933	G0846	G2532	G0191	G0846	G4183

ἠπόρει,	καὶ	ἡδέως	αὐτοῦ	ἤκουεν.
alichanganyikiwa	na	kwa–furaha	yeye	alimsikia
G0639	G2532	G2234	G0846	G0191

maana Herode alimwogopa Yohana; alijua kwamba ni mwenye haki mtu mtakatifu, na alimwacha salama. Na alipoendelea kumsikiliza alihuzunika sana, lakini alifurahi kumsikiliza.

21	Καὶ	γενομένης	ἡμέρας	εὐκαίρου,	ὅτε	Ἡρῴδης	τοῖς	γενεσίοις
	Na	ilipokuwa	siku	nzuri	wakati	Herode	kwa	sikukuu–yake–ya–kuzaliwa
	G2532	G1096	G2250	G2121	G3753	G2264	G3588	G1077

αὐτοῦ	δεῖπνον	ἐποίησεν,	τοῖς	μεγιστᾶσιν	αὐτοῦ,	καὶ	τοῖς	χιλιάρχοις,	καὶ
yake	karamu	alifanya	kwa	wakuu	wake	na	kwa	majemadari	na
G0846	G1173	G4160	G3588	G3175	G0846	G2532	G3588	G5506	G2532

τοῖς	πρώτοις	τῆς	Γαλιλαίας.
kwa	wakubwa	wa	Galilaya
G3588	G4413	G3588	G1056

Hata ilipofika wakati mwafaka ikiwa imekaribia siku ya kuzaliwa Herode akawaandalia moafisa wake karamu, na makamanda, na viongozi wa Galilaya.

22	καὶ	εἰσελθούσης	τῆς	θυγατρὸς	αὐτῆς	τῆς	Ἡρῳδιάδος,	καὶ	ὀρχησαμένης,
	na	alipoingia	–binti	binti	yake	–Herodia	wa–Herodia	na	akicheza
	G2532	G1525	G3588	G2364	G0846	G3588	G2266	G2532	G3738

ἤρεσεν	τῷ	Ἡρῴδῃ	καὶ	τοῖς		συνανακειμένοις.	«ὁ	δὲ
alimpendeza	–Herode	Herode	na	–walioketi–naye		walioketi–naye–mezani	mfalme	na
G0700	G3588	G2264	G2532	G3588		G4873	G3588	G1161

βασιλεὺς»	εἶπεν	τῷ	κορασίῳ,	Αἴτησόν	με	ὃ	ἐὰν	
mfalme	akamwambia	–msichana	msichana	Niombe	mimi	lolote	utakalotaka	
G0935	G3004	G3588	G2877	G0154	G1473	G3739	G1437	

θέλῃς,	καὶ	δώσω	σοι.
utakalotaka	na	nitakupa	wewe
G2309	G2532	G1325	G4771

Ndipo binti wa Herodia akaingia na kucheza mbele yao, akamfurahisha Herode na wageni walioketi wakati wa chakula cha jioni. Ndipo mfalme akamwambia binti, “Niombe chochote unachotaka nami nitakupa.”

23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, [πολλά] Ὅ¦τι ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω
na alimwapia yeye sana Lolote utakaloniomba mimi utakaloniomba nitakupa
G2532 G3660 G0846 G4183 G3754 G1437 G1473 G0154 G1325

σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.
wewe hata nusu ya ufalme wangu
G4771 G2193 G2255 G3588 G0932 G1473

Akamwapia na kusema, chochote utakachoniomba, nitakupa, hata nusu ya ufalme wangu.”

24 καὶ ἐξελθοῦσα, εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσωμαι? ἡ
na alipotoka akamwambia –mama mama yake, Niombe–nini niombe –yeye
G2532 G1831 G3004 G3588 G3384 G0846 G5101 G0154 G3588

δὲ εἶπεν, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτίζοντος.
lakini akasema –kichwa Kichwa cha–Yohana –Mbatizaji Mbatizaji
G1161 G3004 G3588 G2776 G2491 G3588 G0907

Akatoka nje akamuuliza mama yake, “Niombe nini?” Akasema, “Kichwa cha Yohana Mbatizaji.”

25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο,
na akaingia mara kwa haraka kwa –mfalme mfalme aliomba
G2532 G1525 G2112 G3326 G4710 G4314 G3588 G0935 G0154

λέγουσα, Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
akisema Nataka ili sasa–hivi unipe mimi juu–ya sinia –kichwa kichwa
G3004 G2309 G2443 G1824 G1325 G1473 G1909 G4094 G3588 G2776

Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
cha–Yohana –Mbatizaji Mbatizaji
G2491 G3588 G0910

Na mara moja akaingia kwa mfalme akaanza kusema, “Nataka unipatie ndani ya sahani, kichwa cha Yohana Mbatizaji.”

26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους
na akahuzunika–sana akiwa –mfalme mfalme kwa–sababu–ya –viapo viapo
G2532 G4036 G1096 G3588 G0935 G1223 G3588 G3727

καὶ τοὺς ἀνακειμένους, οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν.
na –walioketi walioketi–naye–mezani hakutaka hakutaka kumkataa yeye
G2532 G3588 G0345 G3756 G2309 G0114 G0846

Mfalme alisikitishwa sana, lakini kwa sababu ya kiapo chake na kwa ajili ya wageni, hakuweza kumkatalia ombi lake.

27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα, ἐπέταξεν ἐνέγκαι
na mara akituma –mfalme mfalme mlinzi aliamuru kuletwa
G2532 G2112 G0649 G3588 G0935 G4688 G2004 G5342

τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἀπελθὼν, ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ
–kichwa kichwa chake na akaenda akamkata–kichwa yeye katika –gereza
G3588 G2776 G0846 G2532 G0565 G0607 G0846 G1722 G3588

φυλακῇ,
gereza
G5438

Hivyo, mfalme akatuma askari kati ya walinzi wake na kuwaagiza kwenda kumletea kichwa cha Yohana. Mlinzi alikwenda kumkata kichwa akiwa kifungoni.

28 καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν
na akaleta –kichwa kichwa chake juu–ya sinia na akampa hicho
G2532 G5342 G3588 G2776 G0846 G1909 G4094 G2532 G1325 G0846

τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
–msichana msichana na –msichana msichana akampa hicho –mama mama yake
G3588 G2877 G2532 G3588 G2877 G1325 G0846 G3588 G3384 G0846

Akakileta kichwa chake kwenye sahani na kumpatia binti, na binti akampa mama yake.

29 καὶ ἀκούσαντες, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ
na waliposikia –wanafunzi wanafunzi wake walikuja na wakachukua –mwili
G2532 G0191 G3588 G3101 G0846 G2064 G2532 G0142 G3588

πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.
mwili wake na wakaweka huo katika kaburi
G4430 G0846 G2532 G5087 G0846 G1722 G3419

Na wanafunzi wake waliposikia hayo, walikwenda kuuchukua mwili wake wakaenda kuuzika kaburini.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν
Na wanakusanyika –mitume mitume kwa –Yesu Yesu na walimwambia
G2532 G4863 G3588 G0652 G4314 G3588 G2424 G2532 G0518

αὐτῷ πάντα, ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.
yeye yote yote waliyofanya na yote waliyofundisha
G0846 G3956 G3745 G4160 G2532 G3745 G1321

Na mitume, walikusanyika pamoja mbele ya Yesu, wakamweleza yote waliyofanya na waliyoyafundisha.

31 καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ’ ἰδίαν εἰς
na anawaambia wao Njooni ninyi wenyewe faraghani faraghani katika
G2532 G3004 G0846 G1205 G4771 G0846 G2596 G2398 G1519

ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ
mahali–pa–ukiwa mahali na pumzikeni kidogo walikuwa kwa–maana –wengi
G2048 G5117 G2532 G0373 G3641 G1510 G1063 G3588

ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
wanaokuja na –wengi wanaoenda wengi na hata kula hawakuwa–na–wakati
G2064 G2532 G3588 G5217 G4183 G2532 G3761 G5315 G2119

Naye akawaambia, “Njooni wenyewe mahali pa faragha na tupumzike kwa muda.” Watu wengi walikuwa wanakuja na kuondoka, hata hawakupata nafasi ya kula.

32 καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ’
na wakaenda katika –mashua mashua kwenda mahali–pa–ukiwa mahali faraghani
G2532 G0565 G1722 G3588 G4143 G1519 G2048 G5117 G2596

ἰδίαν.
faraghani
G2398

Hivyo wakapanda mashua wakaenda mahali pa faragha peke yao.

33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ
na waliwaona wao wakienda na waliwatambua wengi na kwa–miguu
G2532 G3708 G0846 G5217 G2532 G1921 G4183 G2532 G3979

ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς,
kutoka miji –miji yote walikimbia huko na waliwatangulia wao
G0575 G3956 G3588 G4172 G4936 G1563 G2532 G4281 G0846

Lakini waliwaona wakiondoka na wengi wakawatambua, kwa pamoja walikimbia kwa miguu kutoka miji yote, nao wakafika kabla yao.

34	Καὶ	ἐξελθὼν,	εἶδεν	πολὺν	ὄχλον,	καὶ	ἐσπλαγχνίσθη	ἐπ’	αὐτοὺς,		
	Na	alipotoka	aliona	mkubwa	umati	na	aliwahurumia	juu	yao		
	G2532	G1831	G3708	G4183	G3793	G2532	G4697	G1909	G0846		
	ὅτι	ἦσαν	ὡς	πρόβατα	μὴ	ἔχοντα	ποιμένα.	καὶ	ἤρξατο		
	kwa-sababu	walikuwa	kama	kondoo	wasio	na	mchungaji	na	alianza		
	G3754	G1510	G5613	G4263	G3361	G2192	G4166	G2532	G0756		
	διδάσκειν	αὐτοὺς	πολλά.								
	kuwafundisha	wao	mengi								
	G1321	G0846	G4183								

Walipofika pwani, aliona umati mkubwa na akawahurumia, kwa sababu walikuwa kama kondoo wasiokuwa na mchungaji. Na akaanza kuwafundisha mambo mengi.

35	Καὶ	ἤδη	ὥρας	πολλῆς	γενομένης,	προσελθόντες,	αὐτῷ,	οἱ	μαθηταὶ		
	Na	tayari	saa	nyingi	zilipopita	wakimjia	yeye	-wanafunzi	wanafunzi		
	G2532	G2235	G5610	G4183	G1096	G4334	G0846	G3588	G3101		
	αὐτοῦ	ἔλεγον,	ὅτι	Ἔρημός	ἐστιν	ὁ	τόπος,	καὶ	ἤδη	ὥρα	πολλή;
	wake	walisema	kwamba	Ukiwa	ni	-mahali	mahali	na	tayari	saa	imechelewa
	G0846	G3004	G3754	G2048	G1510	G3588	G5117	G2532	G2235	G5610	G4183

Muda ulipoendelea sana, wanafunzi wakamjia wakamwambia,”Hapa ni mahali pa faragha na muda umeendelea.

36	ἀπόλυσον	αὐτούς,	ἵνα	ἀπελθόντες	εἰς	τοὺς	κύκλῳ	ἀγροὺς	
	waache	wao	ili	wakienda	katika	-mashamba	mashamba	yanayozunguka	
	G0630	G0846	G2443	G0565	G1519	G3588	G2945	G0068	
	καὶ	κώμας,	ἀγοράσωσιν	ἑαυτοῖς	τί	φάγωσιν.			
	na	vijiji	wanunue	wenyewe	kitu	cha-kula			
	G2532	G2968	G0059	G1438	G5101	G5315			

Uwaage waende miji ya jirani na vijiji ili wakajinunulie chakula.”

37	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Δότε	αὐτοῖς	ὑμεῖς	φαγεῖν.	καὶ	
	-yeye	lakini	akajibu	akawaambia	wao	Wapeni	wao	ninyi	cha-kula	na	
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G1325	G0846	G4771	G5315	G2532	
	λέγουσιν	αὐτῷ,	Ἀπελθόντες,	ἀγοράσωμεν	δηναρίων	διακοσίων	ἄρτους,	καὶ			
	wanamwambia	yeye	Tuende	tununue	denari	mia-mbili	mikate	na			
	G3004	G0846	G0565	G0059	G1220	G1250	G0740	G2532			
	δώσομεν	αὐτοῖς	φαγεῖν?								
	tuwape	wao	kula								
	G1325	G0846	G5315								

Lakini akawajibu akisema, “Wapeni ninyi chakula.” Wakamwambia, “Tunaweza kwenda na kununua mikate yenye thamani ya dinari mia mbili na kuwapa wale?”

38	ὁ	δὲ	λέγει	αὐτοῖς,	Πόσους	ἔχετε	ἄρτους?	ὑπάγετε,	ἴδετε.	καὶ	
	-yeye	lakini	anawaambia	wao	Mingapi	mnayo	mikate	Nendeni	mkaone	na	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G4214	G2192	G0740	G5217	G3708	G2532	
	γνόντες,	λέγουσιν,	Πέντε,	καὶ	δύο	ἰχθύας.					
	walipojua	wanasema	Mitano	na	mbili	samaki					
	G1097	G3004	G4002	G2532	G1417	G2486					

Akawambia," Mna mikate mingapi? Nendeni mkaangalie." walipopata wakamwambia, "Mikate mitano na samaki wawili."

39	καὶ	ἐπέταξεν	αὐτοῖς	ἀνακλῖναι	πάντας,	συμπόσια	συμπόσια	ἐπὶ	τῷ
	na	aliwaagiza	wao	kuwaketi	wote	makundi	makundi	juu–ya	–majani
	G2532	G2004	G0846	G0347	G3956	G4849	G4849	G1909	G3588

χλωρῷ	χόρτῳ.	
majani	mabichi	
G5515	G5528	

Akawaamuru watu waketi katika makundi juu ya majani mabichi.

40	καὶ	ἀνέπεσαν	πρασιαὶ	πρασιαὶ,	κατὰ	ἑκατὸν	καὶ	κατὰ	πεντήκοντα.
	na	waliketi	safu	safu	kwa	mia	na	kwa	hamsini
	G2532	G0377	G4237	G4237	G2596	G1540	G2532	G2596	G4004

Wakawaketisha katika makundi; makundi ya mamia kwa hamsini.

41	καὶ	λαβὼν	τοὺς	πέντε	ἄρτους	καὶ	τοὺς	δύο	ἰχθύας,	ἀναβλέψας
	na	akichukua	–mikate	mitano	mikate	na	–samaki	wawili	samaki	akitazama–juu
	G2532	G2983	G3588	G4002	G0740	G2532	G3588	G1417	G2486	G0308

εἰς	τὸν	οὐρανὸν,	εὐλόγησεν	καὶ	κατέκλασεν	τοὺς	ἄρτους,	καὶ	ἐδίδου
katika	–mbingu	mbingu	alibariki	na	akaivunja	–mikate	mikate	na	aliwapa
G1519	G3588	G3772	G2127	G2532	G2622	G3588	G0740	G2532	G1325

τοῖς	μαθηταῖς	‹αὐτοῦ›	ἵνα	παρατιθῶσιν	αὐτοῖς.	καὶ	τοὺς	δύο
–wanafunzi	wanafunzi	wake	ili	waweke–mbele–yao	wao	na	–samaki	wawili
G3588	G3101	G0846	G2443	G3908	G0846	G2532	G3588	G1417

ἰχθύας	ἐμέρισεν	πᾶσιν.
samaki	aliwagawia	wote
G2486	G3307	G3956

Kisha akachukua mikate mitano na samaki wawili, na kutazama mbinguni, akaibariki kisha akawapa wanafunzi waweke mbele ya umati. Na kisha aligawa samaki wawili kwa watu wote.

42	καὶ	ἔφαγον	πάντες,	καὶ	ἐχορτάσθησαν.
	na	walikula	wote	na	wakashiba
	G2532	G5315	G3956	G2532	G5526

Walikula wote hadi wakatosheka.

43	καὶ	ἦραν	κλάσματα	δώδεκα	κοφίνων	πληρώματα,	καὶ	ἀπὸ
	na	wakakusanya	vipande	kumi–na–mbili	vikapu	vilivyojaa	na	kutoka–kwa
	G2532	G0142	G2801	G1427	G2894	G4138	G2532	G0575

τῶν	ἰχθύων.	
–samaki	samaki	
G3588	G2486	

Walikusanya vipande vya mikate iliyobaki, Vikajaa vikapu kumi na viwili, na pia vipande vya samaki.

44	καὶ	ἦσαν	οἱ	φαγόντες	τοὺς	ἄρτους,	πεντακισχίλιοι	ἄνδρες.
	na	walikuwa	–waliokula	waliokula	–mikate	mikate	elfu–tano	wanaume
	G2532	G1510	G3588	G5315	G3588	G0740	G4000	G0435

Na walikuwa wanaume elfu tano waliokula mikate.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ
Na mara aliwalazimisha –wanafunzi wanafunzi wake kuingia katika –mashua
G2532 G2112 G0315 G3588 G3101 G0846 G1684 G1519 G3588

πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν, πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως
mashua na kutangulia kwenda –ng'ambo ng'ambo kuelekea Bethsaida wakati
G4143 G2532 G4254 G1519 G3588 G4008 G4314 G0966 G2193

αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον.
yeye–mwenyewe anawaaga –umati umati
G0846 G0630 G3588 G3793

Mara akawaambia wapande kwenye mashua waende sehemu nyingine, hadi Bethsaida, wakati Yeye akiwaaga makutano.

46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.
na akiwaaga wao akaenda juu–ya –mlima mlima kuomba
G2532 G0657 G0846 G0565 G1519 G3588 G3735 G4336

Walipokuwa wamekwisha kuondoka, akaenda mlimani kuomba.

47 καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης,
na jioni ilipofika ilikuwa –mashua mashua katikati katikati ya bahari
G2532 G3798 G1096 G1510 G3588 G4143 G1722 G3319 G3588 G2281

καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
na yeye peke–yake juu–ya –nchi nchi
G2532 G0846 G3441 G1909 G3588 G1093

Kulipokuwa jioni, na mashua yao wakati huo ikiwa katikati ya bahari, naye alikuwa peke yake nchi kavu.

48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν
na akiwaona wao wakitaabika katika –kupiga–makasia kupiga–makasia ilikuwa
G2532 G3708 G0846 G0928 G1722 G3588 G1643 G1510

γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς
kwa–maana –upepo upepo kinyume kwao karibu–na nne zamu ya
G1063 G3588 G0417 G1727 G0846 G4012 G5067 G5438 G3588

νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἤθελεν
usiku anakuja kwao wao akitembea juu–ya –bahari bahari na alitaka
G3571 G2064 G4314 G0846 G4043 G1909 G3588 G2281 G2532 G2309

παρελθεῖν αὐτούς.
kupita wao
G3928 G0846

Na aliwaona wakitaabika kupiga makasia kwa sababu upepo uliwazuia. Ilipokaribia asubuhi akawaendea, akitembea juu ya maji, na alitaka kuwapita.

49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα, ἔδοξαν
–wao lakini walipomwona yeye juu–ya –bahari bahari akitembea walidhani
G3588 G1161 G3708 G0846 G1909 G3588 G2281 G4043 G1380

ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν.
kwamba mzimu ni na walipiga–kelele
G3754 G5326 G1510 G2532 G0349

Lakini walipomwona anatembea juu ya maji, wakaingiwa na wasiwasi wakidhani ni mzimu hata wakapiga kelele.

50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς
wote kwa–maana yeye walimwona na wakafadhaika –yeye lakini mara
G3956 G1063 G0846 G3708 G2532 G5015 G3588 G1161 G2112

ἐλάλησεν μετ’ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε; ἐγώ εἰμι; μὴ
aliwasemea na wao na anawaambia wao Jipeni–moyo mimi ndimi msi
G2980 G3326 G0846 G2532 G3004 G0846 G2293 G1473 G1510 G3361

φοβεῖσθε.
ogope
G5399

kwa sababu walimwona wakajawa na hofu. Mara akasema nao akawaambia, “Muwe wajasiri! ni mimi! Msiwe na hofu.”

51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ
na akapanda kwao wao katika –mashua mashua na ukatulia –upepo
G2532 G0305 G4314 G0846 G1519 G3588 G4143 G2532 G2869 G3588

ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,
upepo na sana kupita–kiasi kupita–kiasi ndani yao–wenyewe walishangazwa
G0417 G2532 G3029 G1537 G4053 G1722 G1438 G1839

Akaingia ndani ya mashua, na upepo ukaacha kuvuma, nao wakamshangaa kabisa.

52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ’ ἦν αὐτῶν
si kwa–maana walikuwa–wameelewa kuhusu –mikate mikate bali ilikuwa yao
G3756 G1063 G4920 G1909 G3588 G0740 G0235 G1510 G0846

ἡ καρδία πεπωρωμένη.
–mioyo mioyo imekuwa–migumu
G3588 G2588 G4456

Hivyo hawakuwa wameelewa maana ya ile mikate. Maana akili zao zilikuwa na uelewa mdogo.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν, ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ, καὶ
Na walipovuka kuelekea –nchi nchi walifika huko Genesareti na
G2532 G1276 G1909 G3588 G1093 G2064 G1519 G1082 G2532

προσωρμίσθησαν.
wakashika–nanga
G4358

Nao walipovuka ng'ambo, walifika nchi ya Genesareti mashua ikatia nanga.

54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν,
na walipotoka wao kutoka–katika –mashua mashua mara wakimtambua yeye
G2532 G1831 G0846 G1537 G3588 G4143 G2112 G1921 G0846

Walipotoka nje ya mashua, mara wakamtambua.

55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς
walikimbia–kuzunguka nchi–yote –nchi ile ile na wakaanza juu–ya –vitanda
G4063 G3650 G3588 G5561 G1565 G2532 G0756 G1909 G3588

κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον
vitanda –wagonjwa wagonjwa walio kuwabeba mahali waliposikia
G2895 G3588 G2560 G2192 G4064 G3699 G0191

ὅτι ἐστίν.
kwamba yuko
G3754 G1510

Wakakimbia kutangaza katika mkoa mzima na wakaanza kuwaleta wagonjwa kwa machela, kila waliposikia anakuja.

56	καὶ	ὅπου	ἂν	εἰσεπορεύετο	εἰς	κώμας	ἢ	εἰς	πόλεις	ἢ
	na	popote	anapoingia	aliingia	katika	vijiji	au	katika	miji	au
	G2532	G3699	G0302	G1531	G1519	G2968	G2228	G1519	G4172	G2228

εἰς	ἀγροὺς,	ἐν	ταῖς	ἀγοραῖς	ἐτίθεσαν	τοὺς	ἀσθενοῦντας,	καὶ		
katika	mashamba	katika	–masoko	masoko	waliweka	–wagonjwa	wagonjwa	na		
G1519	G0068	G1722	G3588	G0058	G5087	G3588	G0770	G2532		
παρεκάλουν	αὐτὸν	ἵνα	κἂν	τοῦ	κρασπέδου	τοῦ	ἱματίου	αὐτοῦ	ἅψωνται;	
walimsihi	yeye	ili	angalau	–upindo	upindo	wa	vazi	lake	waguse	
G3870	G0846	G2443	G2579	G3588	G2899	G3588	G2440	G0846	G0680	

καὶ	ὅσοι	ἂν	ἥψαντο	αὐτοῦ	ἐσῴζοντο.
na	wote	waliomgusa	waliomgusa	yeye	waliponywa
G2532	G3745	G0302	G0680	G0846	G4982

Popote alipoingia katika vijiji, au mjini, au katika nchi, waliwaweka wagonjwa mahali pa soko, na wakamsihi awaruhusu kugusa pindo la vazi lake. Na wote waliomgusa waliponywa.

Chapter 7

1	Καὶ	συνάγονται	πρὸς	αὐτὸν	οἱ	Φαρισαῖοι	καί	τινες	τῶν	
	Na	wanakusanyika	kwa	yeye	–Mafarisayo	Mafarisayo	na	baadhi–ya	–waandishi	
	G2532	G4863	G4314	G0846	G3588	G5330	G2532	G5100	G3588	

γραμματέων,	ἐλθόντες	ἀπὸ	Ἱεροσολύμων;	
waandishi	walikuja	kutoka	Yerusalemu	
G1122	G2064	G0575	G2414	

Mafarisayo na baadhi ya waandishi ambao walikuwa wametokea Yerusalemu walikusanyika kumzunguka yeye.

2	καὶ	ἰδόντες	τινὰς	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ	ὅτι	κοιναῖς
	na	walipomwona	baadhi–ya	–wanafunzi	wanafunzi	wake	kwamba	mikono–najisi
	G2532	G3708	G5100	G3588	G3101	G0846	G3754	G2839

χερσίν,	τοῦτ’	ἔστιν	ἀνίπτοις,	ἐσθίουσιν	τοὺς	ἄρτους,
mikono	yaani	ni	isiyooshwa	wanakula	–mikate	mikate
G5495	G3778	G1510	G0449	G2068	G3588	G0740

Na waliona kuwa baadhi ya wanafunzi wake walikula mkate kwa mikono najisi; ambayo haikuoshwa.

3	οἱ	γὰρ	Φαρισαῖοι	καὶ	πάντες	οἱ	Ἰουδαῖοι,	ἐὰν
	–Mafarisayo	kwa–maana	Mafarisayo	na	Wayahudi–wote	–Wayahudi	Wayahudi	wasipo
	G3588	G1063	G5330	G2532	G3956	G3588	G2453	G1437

μὴ	πυγμῇ	νίψωνται	τὰς	χεῖρας,	οὐκ	ἐσθίουσιν,	κρατοῦντες	τὴν	
hawali	kwa–makini	waoshe	–mikono	mikono	hawali	hawali	wakishika	–mapokeo	
G3361	G4435	G3538	G3588	G5495	G3756	G2068	G2902	G3588	

παράδοσιν	τῶν	πρεσβυτέρων;	
mapokeo	ya	wazee	
G3862	G3588	G4245	

(kwa Mafarisayo na Wayahudi wote hawali mpaka wameosha mikono yao vizuri; wanashikilia utamaduni wa wazee. Wakati

4 | καὶ | ἀπ’ | ἀγορᾶς, | ἐὰν | μὴ | βαπτίσωνται | οὐκ | ἐσθίουσιν; | καὶ | ἄλλα
na | kutoka | sokoni | wasipo | hawali | wajitawadhe | hawali | hawali | na | mengine
G2532 | G0575 | G0058 | G1437 | G3361 | G0907 | G3756 | G2068 | G2532 | G0243

πολλά | ἐστιν | ἃ | παρέλαβον | κρατεῖν, | βαπτισμοὺς | ποτηρίων | καὶ | ξεστῶν
mengi | yako | ambayo | wameyapokea | kushika | ubatizo | wa–vikombe | na | vyombo
G4183 | G1510 | G3739 | G3880 | G2902 | G0909 | G4221 | G2532 | G3582

καὶ | χαλκίων | ‹καὶ | κλινῶν›.
na | vyombo–vya–shaba | na | vitanda
G2532 | G5473 | G2532 | G2825

Mafarisayo wanaporudi kutoka mahali pa soko, hawali mpaka wameoga kwanza. Na kuna sheria zingine ambazo wanazifuata kabisa, ikiwa ni pamoja na kuosha vikombe, masufuria, vyombo vya shaba, na hata viti vinavyotumika wakati wa chakula.)

5 | καὶ | ἐπερωτῶσιν | αὐτὸν | οἱ | Φαρισαῖοι | καὶ | οἱ | γραμματεῖς,
na | wanamuuliza | yeye | –Mafarisayo | Mafarisayo | na | –waandishi | waandishi
G2532 | G1905 | G0846 | G3588 | G5330 | G2532 | G3588 | G1122

Διὰ | τί | οὐ | περιπατοῦσιν | οἱ | μαθηταί | σου | κατὰ | τὴν | παράδοσιν
Kwa–nini | nini | hawa | wanaenenda | –wanafunzi | wanafunzi | wako | kwa | –mapokeo | mapokeo
G1223 | G5101 | G3756 | G4043 | G3588 | G3101 | G4771 | G2596 | G3588 | G3862

τῶν | πρεσβυτέρων, | ἀλλὰ | κοιναῖς | χερσὶν | ἐσθίουσιν | τὸν | ἄρτον?
ya | wazee | bali | mikono–najisi | mikono | wanakula | –mkate | mkate
G3588 | G4245 | G0235 | G2839 | G5495 | G2068 | G3588 | G0740

Mafarisayo na waandishi walimuuliza Yesu, “ Kwa nini wanafunzi wako hawaishi kulingana na tamaduni za wazee, kwani wanakula mkate pasipo kunawa mikono?”

6 | ὁ | δὲ | εἶπεν | αὐτοῖς, | Καλῶς | ἐπροφήτευσεν | Ἡσαΐας | περὶ | ὑμῶν
–yeye | lakini | akawaambia | wao | Vema | alitabiri | Isaya | kuhusu | ninyi
G3588 | G1161 | G3004 | G0846 | G2573 | G4395 | G2268 | G4012 | G4771

τῶν | ὑποκριτῶν, | ὡς | γέγραπται, | ὅτι | Οὗτος | ὁ | λαὸς | τοῖς
–wanafiki | wanafiki | kama | ilivyoandikwa | kwamba | Watu–hawa | –watu | watu | kwa–midomo
G3588 | G5273 | G5613 | G1125 | G3754 | G3778 | G3588 | G2992 | G3588

χείλεσίν | με | τιμᾷ, | ἡ | δὲ | καρδία | αὐτῶν | πόρρω | ἀπέχει | ἀπ’
midomo | mimi | wananiheshimu | –mioyo | lakini | mioyo | yao | mbali | iko | kutoka
G5491 | G1473 | G5091 | G3588 | G1161 | G2588 | G0846 | G4206 | G0568 | G0575

ἐμοῦ.
kwangu
G1473

Lakini yeye aliwaambia, “Isaya alitabiri vizuri kuhusu ninyi wanafiki, aliandika, 'Watu hawa wananiheshimu kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbali na mimi.

7 | μάτην | δὲ | σέβονταί | με, | διδάσκοντες | διδασκαλίας | ἐντάλματα | ἀνθρώπων.
Bure | lakini | wananiabudu | mimi | wakifundisha | mafundisho | amri | za–wanadamu
G3155 | G1161 | G4576 | G1473 | G1321 | G1319 | G1778 | G0444

Wananifanyia ibaada zisizo na maana, wakifundisha sheria za wanadamu kama mapokeo yao.'

8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν
Mkiacha –amri amri ya Mungu, mnashika –mapokeo mapokeo ya
G0863 G3588 G1785 G3588 G2316 G2902 G3588 G3862 G3588

ἀνθρώπων, <βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια
wanadamu, ubatizo wa–vyombo na vikombe na mengine yanayofanana
G0444 G0909 G3582 G2532 G4221 G2532 G0243 G3946

τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε>.
kama–hayo mengi mnafanya
G5108 G4183 G4160

Mmeiacha sheria ya Mungu na kushikilia kwa wepesi tamaduni za wanadamu.”

9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα
na aliwaambia wao Vema mnaikataa –amri amri ya Mungu, ili
G2532 G3004 G0846 G2573 G0114 G3588 G1785 G3588 G2316 G2443

τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.
–mapokeo mapokeo yenu mshike
G3588 G3862 G4771 G5083

Na akasema kwao, “Mmeikataa amri ya Mungu kwa urahisi ili kwamba mtunze tamaduni zenu!

10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
Musa kwa–maana alisema Mheshimu –baba baba yako na –mama mama
G3475 G1063 G3004 G5091 G3588 G3962 G4771 G2532 G3588 G3384

σου; καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.
yako na Amtukanaye amtukanaye baba au mama kwa–kifo na–afe
G4771 G2532 G3588 G2551 G3962 G2228 G3384 G2288 G5053

Kwa kuwa Musa alisema, 'mheshimu baba yako na mama yako,' na 'Yeye asemaye mabaya juu ya baba yake au mama yake hakika atakufa.'

11 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ
ninyi lakini mnasema Mtu akimwambia mtu –baba baba au –mama
G4771 G1161 G3004 G1437 G3004 G0444 G3588 G3962 G2228 G3588

μητρί, Κορβᾶν, ὅ ἐστιν, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς--
mama Korbani yaani ni Sadaka lolote utakalofaidika kutoka kwangu nalo
G3384 G2878 G3739 G1510 G1435 G3739 G1437 G1537 G1473 G5623

Lakini mnasema, 'kama mtu akisema kwa baba yake au mama, “Msaada wowote ambao mngepokea kutoka kwangu ni hazina ya Hekalu,”' (hiyo ni kusema kwamba, 'imetolewa kwa Mungu')

12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί,
tena hamruhusu yeye chochote kumfanyia –baba baba au –mama mama
G3765 G0863 G0846 G3762 G4160 G3588 G3962 G2228 G3588 G3384

hivyo haumruhusu kufanya jambo lolote kwa ajili ya baba au mama yake.

13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ
mkibatilisha –neno neno la Mungu kwa–mapokeo mapokeo yenu ambayo
G0208 G3588 G3056 G3588 G2316 G3588 G3862 G4771 G3739

παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
mliyopokea na yanayofanana kama–hayo mengi mnafanya
G3860 G2532 G3946 G5108 G4183 G4160

Mnaifanya amri ya Mungu kuwa bure kwa kuleta tamaduni zenu. Na mambo mengi ya jinsi hiyo mnayoyafanya.”

14	Καὶ	προσκαλεσάμενος	πάλιν	τὸν	ὄχλον,	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Ἀκούσατέ	μου,	
	Na	akiwaita	tena	–umati	umati	aliwaambia	wao	Nisikieni	mimi	
	G2532	G4341	G3825	G3588	G3793	G3004	G0846	G0191	G1473	

πάντες,	καὶ	σύνετε:
ninyi–nyote	na	mfahamu
G3956	G2532	G4920

Aliwaita makutano tena na kuwaambia, “Mnisikilize mimi, ninyi nyote, na mnielewe.

15	οὐδέν	ἐστιν	ἔξωθεν	τοῦ	ἀνθρώπου	εἰσπορευόμενον	εἰς	αὐτὸν,	ὃ	
	Hakuna–kitu	kipo	nje–ya	–mtu	mtu	kinachoingia	ndani	yake	ambacho	
	G3762	G1510	G1855	G3588	G0444	G1531	G1519	G0846	G3739	

δύναται	κοινῶσαι	αὐτόν;	ἀλλὰ	τὰ	ἐκ	τοῦ	ἀνθρώπου	ἐκπορευόμενά,
kinaweza	kumnajisi	yeye	bali	–vitu	kutoka–ndani	ya	mtu	vinavyotoka
G1410	G2840	G0846	G0235	G3588	G1537	G3588	G0444	G1607

ἐστιν	τὰ	κοινοῦντα	τὸν	ἄνθρωπον.
ni	–vitu	vinavyomnajisi	–mtu	mtu
G1510	G3588	G2840	G3588	G0444

Hakuna chochote kutoka nje ya mtu ambacho chaweza kumchafua mtu kiingiapo kwake. Bali ni kile kimtokacho mtu ndicho kimchafuacho.

16	<Εἴ	τις	ἔχει	ὦτα	ἀκούειν,	ἀκουέτω>.
	Mwenye	yeyote	ana	masikio	ya–kusikia	na–asikie
	G1487	G5100	G2192	G3775	G0191	G0191

(Zingatia: mstari huu, “kama mtu yeyote ana masikio ya kusikia, na asikie” haumo kwenye nakala za kale).

17	Καὶ	ὅτε	εἰσῆλθεν	εἰς	οἶκον	ἀπὸ	τοῦ	ὄχλου,	ἐπηρώτων
	Na	alipoingia	aliingia	katika	nyumba	kutoka–kwa	–umati	umati	walimuuliza
	G2532	G3753	G1525	G1519	G3624	G0575	G3588	G3793	G1905

αὐτὸν	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ	τὴν	παραβολήν.
yeye	–wanafunzi	wanafunzi	wake	–mfano	mfano
G0846	G3588	G3101	G0846	G3588	G3850

Yesu alipowaacha makutano na kuingia nyumbani, wanafunzi wake wakamwuliza kuhusu mfano huo.

18	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Οὕτως	καὶ	ὑμεῖς	ἀσύνετοί	ἐστε?	οὐ	νοεῖτε
	na	anawaambia	wao	Hivyo	na	ninyi	msioelewa	mko	Ham	elewi
	G2532	G3004	G0846	G3779	G2532	G4771	G0801	G1510	G3756	G3539

ὅτι	πᾶν	τὸ	ἔξωθεν	εἰσπορευόμενον	εἰς	τὸν	ἄνθρωπον,
kwamba	kila–kitu	–kinachoingia	kutoka–nje	kinachoingia	ndani–ya	–mtu	mtu
G3754	G3956	G3588	G1855	G1531	G1519	G3588	G0444

οὐ	δύναται	αὐτὸν	κοινῶσαι?	
hakiwezi	hawezi	yeye	kumnajisi	
G3756	G1410	G0846	G2840	

Yesu akasema, “Na ninyi pia bado hamjaelewa? Hamuoni kwamba chochote kimuingiacho mtu hakiwezi kumchafua,

19 ὅτι kwa–sababu G3754 οὐκ hakiingii G3756 εἰσπορεύεται hakiingii G1531 αὐτοῦ yake G0846 εἰς ndani–ya G1519 τὴν –moyo G3588 καρδίαν, moyo G2588 ἀλλ’ bali G0235 εἰς ndani–ya G1519 τὴν –tumbo G3588 κοιλίαν, tumbo G2836 καὶ na G2532 εἰς ndani–ya G1519 τὸν –choo G3588 ἀφεδρῶνα choo G0856 ἐκπορεύεται. kinatoka G1607 καθαρίζων Kwa–hivyo–kutakasa G2511 πάντα vyakula–vyote G3956 τὰ –vyakula G3588 βρώματα. vyakula G1033

kwa sababu hakiwezi kwenda kwenye moyo wake, lakini kinaingia katika tumbo lake na kisha kinapita kwenda chooni.” Kwa maelezo haya Yesu alivifanya vyakula vyote kuwa safi.

20 ἔλεγεν alisema G3004 δὲ, lakini G1161 ὅτι kwamba G3754 Τὸ –Kinachotoka G3588 ἐκ kutoka–ndani G1537 τοῦ ya G3588 ἀνθρώπου mtu G0444 ἐκπορευόμενον, kinachotoka G1607 ἐκεῖνο hicho G1565 κοινοῖ kinanajisi G2840 τὸν –mtu G3588 ἄνθρωπον. mtu G0444

Alisema, “Ni kile ambacho kinamtoka mtu ndicho kimchafuacho.

21 ἔσωθεν Kutoka–ndani G2081 γὰρ kwa–maana G1063 ἐκ kutoka G1537 τῆς –moyo G3588 καρδίας moyo G2588 τῶν wa G3588 ἀνθρώπων wanadamu G0444 οἱ –mawazo G3588 διαλογισμοὶ mawazo G1261 οἱ –mabaya G3588 κακοὶ mabaya G2556 ἐκπορεύονται, yanatoka G1607 πορνεῖαι, uasherati G4202 κλοπαί, wizi G2829 φόνοι, mauaji G5408 μοιχεῖαι, uzinzi G3430

Kwa kuwa hutoka ndani ya mtu, nje ya moyo, hutoka mawazo maovu, zinaa, wizi, mauaji,

22 πλεονεξίαι, tamaa G4124 πονηρίαι, uovu G4189 δόλος, udanganyifu G1388 ἀσέλγεια, ufisadi G0766 ὀφθαλμὸς, jicho G3788 πονηρός, baya G4190 βλασφημία, matukano G0988 ὑπερηφανία, kiburi G5243 ἀφροσύνη. upumbavu G0877

uasherati, tamaa mbaya, uovu, udanganyifu, kujamiiana, wivu, kashfa, majivuno, ujinga.

23 πάντα hivi–vyote G3956 ταῦτα hivi G3778 τὰ –mabaya G3588 πονηρὰ mabaya G4190 ἔσωθεν kutoka–ndani G2081 ἐκπορεύεται, vinatoka G1607 καὶ na G2532 κοινοῖ vinamnajisi G2840 τὸν –mtu G3588 ἄνθρωπον. mtu G0444

Maovu haya yote yanatoka ndani, ndiyo yale yamchafuayo mtu.”

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου (καὶ Σιδῶνος).
Kutoka–huko na akiondoka akaenda katika –mipaka mipaka ya–Tiro na Sidoni
G1564 G1161 G0450 G0565 G1519 G3588 G3725 G5184 G2532 G4605

Καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.
Na akaingia katika nyumba hakutaka hakutaka ajulikane na hakuweza hakuweza kujificha
G2532 G1525 G1519 G3614 G3762 G2309 G1097 G2532 G3756 G1410 G2990

Aliamka kutoka pale na kuondoka kwenda katika mkoa wa Tiro na Sidoni. Aliingia ndani na hakutaka mtu yeyote ajue kuwa alikuwa hapo, lakini haikuwezekana kumficha.

25 ἀλλ’ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα, προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
bali mara mwanamke–aliposikia mwanamke kuhusu yeye ambaye alikuwa–naye –binti binti–yake–mdogo yake roho mchafu, alikuja akaanguka miguuni –miguu miguu yake
G0235 G2112 G0191 G1135 G4012 G0846 G3739 G2192 G3588 G2365 G0846 G4151 G0169 G2064 G4363 G4314 G3588 G4228 G0846

Lakini ghafla mwanamke, ambaye mtoto wake mdogo alikuwa na roho mchafu, alisikia habari zake, akaja, na akaanguka miguuni pake.

26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
–mwanamke lakini mwanamke alikuwa Mgiriki Msirofoinike kwa kabila na alimwomba yeye ili –pepo pepo amtoe kutoka–kwa –binti binti yake
G3588 G1161 G1135 G1510 G1674 G4949 G3588 G1085 G2532 G2065 G0846 G2443 G3588 G1140 G1544 G1537 G3588 G2364 G0846

Mwanamke huyo alikuwa Myunani, wa kabila la Kifoeniki. Alimsihi yeye amfukuze pepo kutoka kwa binti yake.

27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα; οὐ γάρ ἐστιν καλόν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν.
na akamwambia yeye Waache kwanza washibe –watoto watoto si kwa–maana ni vyema kuchukua –mkate mkate wa watoto na kuwatupia mbwa–wadogo kuwatupia
G2532 G3004 G0846 G0863 G4412 G5526 G3588 G5043 G3756 G1063 G1510 G2570 G2983 G3588 G0740 G3588 G5043 G2532 G3588 G2952 G0906

Yesu akamwambia mwanamke, “Waache watoto walishwe kwanza, kwa kuwa sio sawa kuuchukua mkate wa watoto na kuwatupia mbwa.”

28 ἡ –yeye G3588 δὲ lakini G1161 ἀπεκρίθη akajibu G0611 καὶ na G2532 λέγει akamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Ναί, Ndiyo G3483 Κύριε; Bwana G2962 καὶ lakini G2532 τὰ –mbwa–wadogo G3588 κυνάρια mbwa–wadogo G2952 ὑποκάτω chini–ya G5270 τῆς –meza G3588 τραπέζης meza G5132 ἐσθίουσιν wanakula G2068 ἀπὸ kutoka G0575 τῶν –makombo G3588 ψιχίων makombo G5589 τῶν ya G3588 παιδίων. watoto G3813

Lakini mwanamke akamjibu na kusema, “Ndiyo Bwana, hata mbwa chini ya meza hula mabaki ya chakula cha watoto.”

29 καὶ na G2532 εἶπεν akamwambia G3004 αὐτῇ, yeye G0846 Διὰ Kwa–sababu–ya G1223 τοῦτον hilo G3778 τὸν –neno G3588 λόγον, neno G3056 ὕπαγε; nenda G5217 ἐξελήλυθεν ametoka G1831 ἐκ kutoka–kwa G1537 τῆς –binti G3588 θυγατρός binti G2364 σου yako G4771 τὸ –pepo G3588 δαιμόνιον. pepo G1140

Akamwambia, “Kwa kuwa umesema hivi, uko huru kwenda. Pepo ameshamtoka binti yako.”

30 καὶ na G2532 ἀπελθοῦσα akaenda G0565 εἰς katika G1519 τὸν –nyumba G3588 οἶκον nyumba G3624 αὐτῆς, yake G0846 εὗρεν akamkuta G2147 τὸ –mtoto G3588 παιδίον mtoto G3813 βεβλημένον amelala G0906 ἐπὶ juu–ya G1909 τὴν –kitanda G3588 κλίνην, kitanda G2825 καὶ na G2532 τὸ –pepo G3588 δαιμόνιον pepo G1140 ἐξεληλυθός. ametoka G1831

Mwanamke alirudi nyumbani kwake na akamkuta binti yake amelala kitandani, na pepo alikuwa amemtoka.

31 Καὶ Na G2532 πάλιν tena G3825 ἐξελθὼν akitoka G1831 ἐκ kutoka G1537 τῶν –mipaka G3588 ὁρίων mipaka G3725 Τύρου, ya–Tiro G5184 ἦλθεν alikuja G2064 διὰ kupitia G1223 Σιδῶνος, Sidoni G4605 εἰς kwenda G1519 τὴν –bahari G3588 θάλασσαν bahari G2281 τῆς ya G3588 Γαλιλαίας, Galilaya G1056 ἀνὰ katikati–ya G0303 μέσον katikati G3319 τῶν –mipaka G3588 ὁρίων mipaka G3725 Δεκαπόλεως. ya–Dekapoli G1179

Yesu alitoka tena nje ya mkoa wa Tiro na kupitia Sidoni kuelekea Bahari ya Galilaya mpaka kanda ya Dikapolisi.

32 Καὶ Na G2532 φέρουσιν wanamleta G5342 αὐτῷ kwake G0846 κωφὸν kiziwi G2974 καὶ na G2532 μογιλάλον, kigugumizi G3424 καὶ na G2532 παρακαλοῦσιν wanamsihi G3870 αὐτὸν yeye G0846 ἵνα ili G2443 ἐπιθῇ amwekee G2007 αὐτῷ yeye G0846 τὴν –mkono G3588 χεῖρα. mkono G5495

Na wakamletea mtu aliyekuwa kiziwi na alikuwa hawezi kuzungumza vizuri, walimsihi Yesu aweke mikono juu yake.

33 καὶ na G2532 ἀπολαβόμενος akimchukua G0618 αὐτὸν yeye G0846 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 τοῦ –umati G3588 ὄχλου umati G3793 κατ’ faraghani G2596 ἰδίαν, faraghani G2398 ἔβαλεν akaweka G0906 τοὺς –vidole G3588 δακτύλους vidole G1147 αὐτοῦ vyake G0846 εἰς katika G1519 τὰ –masikio G3588 ὦτα masikio G3775 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 πτύσας, akitema–mate G4429 ἥψατο akagusa G0680 τῆς –ulimi G3588 γλώσσης ulimi G1100 αὐτοῦ, wake G0846

Alimtoa nje ya kusanyiko kwa siri, na akaweka vidole vyake kwenye masikio yake, na baada ya kutema mate, aligusa ulimi wake.

34 καὶ na G2532 ἀναβλέψας akitazama–juu G0308 εἰς kwenda G1519 τὸν –mbingu G3588 οὐρανὸν mbingu G3772 ἐστέναξεν, akapiga–mshindo G4727 καὶ na G2532 λέγει akamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Ἐφφαθά, Efatha G2188 ὅ yaani G3739 ἐστιν, ni G1510 Διανοίχθητι. Funguka G1272

Alitazama juu mbinguni, akahema na kumwambia, “Efata,” hiyo ni kusema “funguka!”

35 καὶ na G2532 «ἠνοίγησαν yakafunguka G0455 αὐτοῦ yake G0846 αἱ –masikio G3588 ἀκοαί, masikio G0189 καὶ» na G2532 εὐθὺς mara G2112 ἐλύθη ukafunguliwa G3089 ὁ –kifungo G3588 δεσμὸς kifungo G1199 τῆς cha G3588 γλώσσης ulimi G1100 αὐτοῦ, wake G0846 καὶ na G2532 ἐλάλει akasema G2980 ὀρθῶς. vizuri G3723

Na muda ule ule masikio yakafunguka, na kilichokuwa kimezuia ulimi kiliharibiwa na akaweza kuongea vizuri.

36 καὶ na G2532 διεστείλατο aliwaagiza G1291 αὐτοῖς wao G0846 ἵνα ili G2443 μηδενὶ mtu–yeyote G3367 λέγωσιν. wasimwambie G3004 ὅσον Zaidi G3745 δὲ lakini G1161 αὐτοῖς wao G0846 διεστέλλετο aliwaagiza G1291 αὐτοὶ, wao–wenyewe G0846 μᾶλλον zaidi G3123 περισσότερον sana–zaidi G4053 ἐκήρυσσον. walihubiri G2784

Na aliwaamuru wasimwambie mtu yeyote. Lakini kadri alivyowaamuru, ndivyo walivyotangaza habari hizo kwa wingi.

37 καὶ na G2532 ὑπερπερισσῶς kupita–kiasi–sana G5249 ἐξεπλήσσοντο, walishangazwa G1605 λέγοντες, wakisema G3004 Καλῶς Vema G2573 πάντα yote G3956 πεποίηκεν: amefanya G4160 καὶ na G2532 τοὺς –viziwi G3588 κωφοὺς viziwi G2974 ποιεῖ anawafanya G4160 ἀκούειν, kusikia G0191 καὶ na G2532 [τοὺς] –wabubu G3588 ἀλάλους wabubu G0216 λαλεῖν. kusema G2980

Hakika walishangazwa, na kusema, “Amefanya kila kitu vizuri. Hata amewafanya viziwi kusikia na mabubu kuongea.”

Chapter 8

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν, πολλοῦ ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ
Katika siku–zile –siku siku tena mkubwa umati ulipokuwa na wasio
G1722 G1565 G3588 G2250 G3825 G4183 G3793 G1510 G2532 G3361

ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς, λέγει αὐτοῖς,
na kitu cha–kula akiwaita –wanafunzi wanafunzi anawaambia wao
G2192 G5101 G5315 G4341 G3588 G3101 G3004 G0846

Katika siku hizo, kulikuwa tena na umati mkubwa, na hawakuwa na chakula. Yesu akawaita wanafunzi wake akawaambia,

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
Ninawahurumia juu–ya –umati umati kwa–sababu tayari siku tatu wamekaa
G4697 G1909 G3588 G3793 G3754 G2235 G2250 G5140 G4357

μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν.
nami na hawana hawana kitu cha–kula
G1473 G2532 G3756 G2192 G5101 G5315

“Ninauhurumia umati huu, wameendelea kuwa nami kwa siku tatu na hawana chakula.

3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται
na nikiwaaga nikiwaaga wao njaa kwenda nyumba zao watazimia
G2532 G1437 G0630 G0846 G3523 G1519 G3624 G0846 G1590

ἐν τῇ ὁδῷ. καί τινες ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν.
njiani –njia njia na baadhi–yao yao kutoka mbali wamekuja
G1722 G3588 G3598 G2532 G5100 G0846 G0575 G3113 G2240

Nikiwatawanya warudi majumbani kwao bila kula wanaweza wakazimia njiani kwa njaa. Na baadhi yao wametoka mbali sana.”

4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι, Πόθεν τούτους
na wakajibu yeye –wanafunzi wanafunzi wake kwamba Kutoka–wapi hawa
G2532 G0611 G0846 G3588 G3101 G0846 G3754 G4159 G3778

δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ’ ἐρημίας?
ataweza mtu–yeyote hapa kuwashibisha mikate katika nyika
G1410 G5100 G5602 G5526 G0740 G1909 G2047

Wanafunzi wake wakamjibu, “Tutapata wapi mikate ya kutosha kuwashibisha watu hawa katika eneo hili lililoachwa?”

5 καὶ ἠρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρτους? οἱ δὲ εἶπαν, Ἑπτά.
na akawauliza wao Mingapi mnayo mikate –wao lakini wakasema Saba
G2532 G2065 G0846 G4214 G2192 G0740 G3588 G1161 G3004 G2033

Akawauliza, “mna vipande vingapi vya mikate?” Wakasema, “Saba”.

6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν
na aliagiza –umati umati kuketi juu–ya –nchi nchi na akichukua
G2532 G3853 G3588 G3793 G0377 G1909 G3588 G1093 G2532 G2983

τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας, ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
–mikate saba mikate akishukuru akaivunja na akawapa –wanafunzi wanafunzi
G3588 G2033 G0740 G2168 G2806 G2532 G1325 G3588 G3101

αὐτοῦ, ἵνα παρατιθῶσιν. καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
wake ili waweke–mbele na wakawawekea –umati umati
G0846 G2443 G3908 G2532 G3908 G3588 G3793

Aliuamuru umati ukae chini. Akachukua mikate saba, akamshukuru Mungu, na kuivunja. Akawapa wanafunzi wake waiweke mbele yao, nao wakaiweka mbele ya umati.

7	καὶ	εἶχον	ἰχθύδια	ὀλίγα.	καὶ	εὐλογήσας	αὐτὰ,	εἶπεν	καὶ
	na	walikuwa–na	samaki–wadogo	wachache	na	akiwabariki	hao	akasema	na
	G2532	G2192	G2485	G3641	G2532	G2127	G0846	G3004	G2532

ταῦτα	παρατιθέναι.	
hawa	waweke–mbele	
G3778	G3908	

Pia walikuwa na samaki wadogo wachache, na baada ya kushukuru, aliwaamuru wanafunzi wake wawagawie hivi pia.

8	καὶ	ἔφαγον	καὶ	ἐχορτάσθησαν.	καὶ	ἦραν	περισσεύματα	κλασμάτων
	na	wakala	na	wakashiba	na	wakakusanya	mabaki	ya–vipande
	G2532	G5315	G2532	G5526	G2532	G0142	G4051	G2801

ἑπτὰ	σπυρίδας.
saba	vikapu–vikubwa
G2033	G4711

Walikula na wakatosheka. Na walikusanya vipande vilivyo baki, vikapu vikubwa saba.

9	ἦσαν	δὲ	ὡς	τετρακισχίλιοι.	καὶ	ἀπέλυσεν	αὐτούς.
	walikuwa	lakini	karibu	elfu–nne	na	aliwaaga	wao
	G1510	G1161	G5613	G5070	G2532	G0630	G0846

Walikaribia watu elfu nne. Na aliwaacha waende.

10	Καὶ	εὐθὺς	ἐμβὰς	εἰς	τὸ	πλοῖον	μετὰ	τῶν	μαθητῶν
	Na	mara	akipanda	katika	–mashua	mashua	pamoja–na	–wanafunzi	wanafunzi
	G2532	G2112	G1684	G1519	G3588	G4143	G3326	G3588	G3101

αὐτοῦ,	ἦλθεν	εἰς	τὰ	μέρη	Δαλμανουθά.	
wake	alikuja	katika	–sehemu	sehemu	za–Dalmanuta	
G0846	G2064	G1519	G3588	G3313	G1148	

Mara aliingia kwenye mashua na wanafunzi wake, na wakaenda katika ukanda ya Dalmanuta.

11	Καὶ	ἐξῆλθον	οἱ	Φαρισαῖοι	καὶ	ἤρξαντο	συζητεῖν	αὐτῷ,	ζητοῦντες
	Na	wakatoka	–Mafarisayo	Mafarisayo	na	wakaanza	kubishana	naye	wakitafuta
	G2532	G1831	G3588	G5330	G2532	G0756	G4802	G0846	G2212

παρ’	αὐτοῦ	σημεῖον	ἀπὸ	τοῦ	οὐρανοῦ,	πειράζοντες	αὐτόν.
kutoka	kwake	ishara	kutoka	–mbingu	mbingu	wakimjaribu	yeye
G3844	G0846	G4592	G0575	G3588	G3772	G3985	G0846

Kisha Mafarisayo walitoka nje na kuanza kubishana naye. Walitaka awape ishara kutoka mbinguni, kwa kumjaribu.

12	καὶ	ἀναστενάξας	τῷ	πνεύματι	αὐτοῦ	λέγει,	Τί	ἡ	γενεὰ	αὕτη
	na	akipiga–mshindo	rohoni	roho	yake	anasema	Kwa–nini	–kizazi	kizazi	hiki
	G2532	G0389	G3588	G4151	G0846	G3004	G5101	G3588	G1074	G3778

ζητεῖ	σημεῖον?	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	εἰ	δοθήσεται	τῇ	γενεᾷ	ταύτῃ
kinatafuta	ishara	Amini	nawaambia	ninyi	kama	kitapewa	–kizazi	kizazi	hiki
G2212	G4592	G0281	G3004	G4771	G1487	G1325	G3588	G1074	G3778

σημεῖον.
ishara
G4592

Akatafakari kwa kina moyoni mwake akasema, “Kwa nini kizazi hiki kinatafuta ishara? Nawaambia ninyi kweli, hakuna ishara itakayotolewa kwa kizazi hiki.”

13	καὶ	ἀφεὶς	αὐτοὺς,	πάλιν	ἐμβὰς	ἀπῆλθεν	εἰς	τὸ	πέραν.
	na	akiwaacha	wao	tena	akipanda	akaenda	kuelekea	–ng'ambo	ng'ambo
	G2532	G0863	G0846	G3825	G1684	G0565	G1519	G3588	G4008

Kisha akawaacha, akaingia ndani ya mashua tena, akaondoka kuelekea upande mwingine.

14	Καὶ	ἐπελάθοντο	λαβεῖν	ἄρτους,	καὶ	εἰ	μὴ	ἕνα	ἄρτον
	Na	walisahau	kuchukua	mikate	na	isipokuwa	tu	mmoja	mkate
	G2532	G1950	G2983	G0740	G2532	G1487	G3361	G1520	G0740

οὐκ	εἶχον	μεθ’	ἑαυτῶν	ἐν	τῷ	πλοίῳ.	
hawakuwa–na	walikuwa–na	nao	wao–wenyewe	katika	–mashua	mashua	
G3756	G2192	G3326	G1438	G1722	G3588	G4143	

Wakati huo wanafunzi walisahau kuchukua mikate. Hawakuwa na mikate zaidi ya kipande kimoja kilichokuwa kwenye mashua.

15	καὶ	διεστέλλετο	αὐτοῖς,	λέγων,	Ὁρᾶτε,	βλέπετε	ἀπὸ	τῆς	ζύμης	τῶν
	na	aliwaagiza	wao	akisema	Angalieni	jihadharini	na	–chachu	chachu	ya
	G2532	G1291	G0846	G3004	G3708	G0991	G0575	G3588	G2219	G3588

Φαρισαίων,	καὶ	τῆς	ζύμης	Ἡρῴδου.
Mafarisayo	na	–chachu	chachu	ya–Herode
G5330	G2532	G3588	G2219	G2264

Aliwaonya na kusema, “Muwe macho na mjilinde dhidi ya chachu ya Mafarisayo na chachu ya Herode.

16	καὶ	διελογίζοντο	πρὸς	ἀλλήλους,	ὅτι	ἄρτους	οὐκ	ἔχουσιν.
	na	walijadiliana	wao–kwa–wao	wao–kwa–wao	kwamba	mikate	hatuna	tuna
	G2532	G1260	G4314	G0240	G3754	G0740	G3756	G2192

Wanafunzi wakasemezana wao kwa wao, “Ni kwa sababu hatuna mikate.”

17	καὶ	γνοὺς,	λέγει	αὐτοῖς,	Τί	διαλογίζεσθε	ὅτι	ἄρτους
	na	akijua	anawaambia	wao	Kwa–nini	mnajadiliana	kwamba	mikate
	G2532	G1097	G3004	G0846	G5101	G1260	G3754	G0740

οὐκ	ἔχετε?	οὔπω	νοεῖτε	οὐδὲ	συνίετε?	πεπωρωμένην	ἔχετε	τὴν	καρδίαν
hamna	mna	Bado	hamjaelewa	wala	hamjafahamu	Imekuwa–mgumu	mna	–moyo	moyo
G3756	G2192	G3768	G3539	G3761	G4920	G4456	G2192	G3588	G2588

ὑμῶν?
wenu
G4771

Yesu alilitambua hili, na akawaambia, “Kwa nini mnasemezana kuhusu kutokuwa na mikate? Hamjajua bado? Hamuelewi? Mioyo yenu imekuwa miepesi?

18	ὀφθαλμοὺς	ἔχοντες,	οὐ	βλέπετε?	καὶ	ὦτα	ἔχοντες,	οὐκ	ἀκούετε?	καὶ
	macho	mkiwa–na	ham	oni	na	masikio	mkiwa–na	ham	sikii	na
	G3788	G2192	G3756	G0991	G2532	G3775	G2192	G3756	G0191	G2532

οὐ	μνημονεύετε?	
ham	kumbuki	
G3756	G3421	

Mna macho, hamuoni? Mna masikio, hamsikii? Hamkumbuki?

19

ὅτε	τοὺς	πέντε	ἄρτους	ἔκλασα	εἰς	τοὺς	πεντακισχιλίους,	πόσους	
Wakati	–mikate	mitano	mikate	niliivunja	kwa	–elfu–tano	elfu–tano	mingapi	
G3753	G3588	G4002	G0740	G2806	G1519	G3588	G4000	G4214	

κοφίνους	κλασμάτων	πλήρεις	ἤρατε?	λέγουσιν	αὐτῷ,	Δώδεκα.	
vikapu	vya–vipande	vilivyojaa	mlichukua	Wanamwambia	yeye	Kumi–na–mbili	
G2894	G2801	G4134	G0142	G3004	G0846	G1427	

Nilipoigawanya mikate mitano kwa watu elfu tano, mlichukua vikapu vingapi vilivyo jaa vipande vya mikate?” Wakamjibu, “kumi na mbili.”

20

ὅτε	‹καὶ›	τοὺς	ἑπτὰ	εἰς	τοὺς	τετρακισχιλίους,	πόσων	σπυρίδων
Wakati	na	–mikate	saba	kwa	–elfu–nne	elfu–nne	mingapi	vikapu–vikubwa
G3753	G2532	G3588	G2033	G1519	G3588	G5070	G4214	G4711

πληρώματα	κλασμάτων	ἤρατε?	καὶ	λέγουσιν	‹αὐτῷ›,	Ἑπτά.	
vilivyojaa	vya–vipande	mlichukua	na	wanamwambia	yeye	Saba	
G4138	G2801	G0142	G2532	G3004	G0846	G2033	

“Na nilipoigawanya mikate saba kwa watu elfu nne, mlichukua vikapu vingapi?”

21

καὶ	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Οὔπω	συνίετε?
na	aliwaambia	wao	Bado	hamjafahamu
G2532	G3004	G0846	G3768	G4920

Wakasema, “Saba.” Akawaambia, “Bado hamuelewi?”

22

Καὶ	ἔρχονται	εἰς	Βηθσαϊδάν;	Καὶ	φέρουσιν	αὐτῷ	τυφλὸν,	καὶ	
Na	wanakuja	huko	Bethsaida	Na	wanamleta	kwake	kipofu	na	
G2532	G2064	G1519	G0966	G2532	G5342	G0846	G5185	G2532	

παρακαλοῦσιν	αὐτὸν	ἵνα	αὐτοῦ	ἅψηται.	
wanamsihi	yeye	ili	yeye	amguse	
G3870	G0846	G2443	G0846	G0680	

Wakaja Bethsaida. Watu hao walimleta kwa Yesu mtu kipofu na wakamsihi Yesu amguse.

23

καὶ	ἐπιλαβόμενος	τῆς	χειρὸς	τοῦ	τυφλοῦ,	ἐξήνεγκεν	αὐτὸν	ἔξω	τῆς	
na	akimshika	–mkono	mkono	wa	kipofu	akampeleka	yeye	nje–ya	–kijiji	
G2532	G1949	G3588	G5495	G3588	G5185	G1627	G0846	G1854	G3588	

κώμης,	καὶ	πτύσας	εἰς	τὰ	ὄμματα	αὐτοῦ,	ἐπιθεὶς	τὰς	χεῖρας
kijiji	na	akitema–mate	katika	–macho	macho	yake	akimwekea	–mikono	mikono
G2968	G2532	G4429	G1519	G3588	G3659	G0846	G2007	G3588	G5495

αὐτῷ,	ἐπηρώτα	αὐτόν	Εἴ	τι	βλέπεις.
yeye	alimuuliza	yeye	Kama	kitu	unaona
G0846	G1905	G0846	G1487	G5100	G0991

Yesu akamshika kwa mkono yule kipofu, na kumwongoza nje ya kijiji. Alipotema mate juu ya macho yake na kunyosha mikono yake juu yake, alimuuliza, “Unaona chochote?”

24

καὶ	ἀναβλέψας	ἔλεγεν,	Βλέπω	τοὺς	ἀνθρώπους,	ὅτι	ὡς	δένδρα	
na	akitazama–juu	alisema	Ninaona	–watu	watu	kwa–sababu	kama	miti	
G2532	G0308	G3004	G0991	G3588	G0444	G3754	G5613	G1186	

ὁρῶ	περιπατοῦντας.	
ninaona	wakitembea	
G3708	G4043	

Alitazama juu na kusema, “Naona watu wanaonekana kama miti inatembea.”

25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
kisha tena akaweka –mikono mikono juu–ya –macho macho yake na
G1534 G3825 G2007 G3588 G5495 G1909 G3588 G3788 G0846 G2532

διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα.
akaona–wazi na akaponywa na akaona wazi vyote
G1227 G2532 G0600 G2532 G1689 G5081 G0537

Ndipo akanyosha tena mikono yake juu ya macho yake, mtu yule akafungua macho yake, aliona tena, na akaona kila kitu vizuri.

26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν
na akamtuma yeye kwenda nyumba yake akisema Usiingie katika –kijiji
G2532 G0649 G0846 G1519 G3624 G0846 G3004 G3366 G1519 G3588

κώμην εἰσέλθῃς, <μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ>.
kijiji usiingie wala usimwambie mtu–yeyote katika –kijiji kijiji
G2968 G1525 G3366 G3004 G5100 G1722 G3588 G2968

Yesu alimwacha aende nyumbani na akamwambia, “Usiingie mjini.”

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
Na akatoka –Yesu Yesu na –wanafunzi wanafunzi wake kwenda –vijiji
G2532 G1831 G3588 G2424 G2532 G3588 G3101 G0846 G1519 G3588

κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς
vijiji vya–Kaisaria –ya–Filipo ya–Filipo na njiani –njia njia aliwauliza –wanafunzi
G2968 G2542 G3588 G5376 G2532 G1722 G3588 G3598 G1905 G3588

μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
wanafunzi wake akisema wao Nani mimi wanasema –watu watu
G3101 G0846 G3004 G0846 G5101 G1473 G3004 G3588 G0444

εἶναι?
ndiye
G1510

Yesu aliondoka na wanafunzi wake kwenda vijiji vya Kaiseria ya Filipi. Wakiwa njiani aliwauliza wanafunzi, “Watu wanasema mimi ni nani?”

28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, λέγοντες ὅτι, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν,
–wao lakini wakasema yeye wakisema kwamba Yohana –Mbatizaji Mbatizaji
G3588 G1161 G3004 G0846 G3004 G3754 G2491 G3588 G0910

καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν; ἄλλοι δὲ, ὅτι εἷς τῶν προφητῶν.
na wengine Eliya wengine lakini kwamba mmoja wa manabii
G2532 G0243 G2243 G0243 G1161 G3754 G1520 G3588 G4396

Wakamjibu wakasema, “Yohana mbatizaji. Wengine wanasema, 'Eliya' na wengine, 'Mmoja wa Manabii.”

29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς, Ὑμεῖς δὲ, τίνα με λέγετε εἶναι?
na yeye aliwauliza wao Ninyi lakini nani mimi mnasema ndiye
G2532 G0846 G1905 G0846 G4771 G1161 G5101 G1473 G3004 G1510

ἀποκριθεὶς, ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός.
Akajibu –Petro Petro akamwambia yeye Wewe ndiwe –Kristo Kristo
G0611 G3588 G4074 G3004 G0846 G4771 G1510 G3588 G5547

Akawauliza, “Lakini ninyi mnasema mimi ni nani?” Petro kamwambia, “Wewe ni Kristo.”

30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.
na aliwakataza wao ili mtu–yeyote wasimwambie kuhusu yeye
G2532 G2008 G0846 G2443 G3367 G3004 G4012 G0846

Yesu akawaonya wasimwabie mtu yeyote kumuhusu Yeye.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ
Na alianza kuwafundisha wao kwamba ni–lazima –Mwana Mwana wa
G2532 G0756 G1321 G0846 G3754 G1163 G3588 G5207 G3588

ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ
Mtu mengi kuteseka na kukataliwa na –wazee wazee na
G0444 G4183 G3958 G2532 G0593 G5259 G3588 G4245 G2532

τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι,
–makuhani–wakuu makuhani–wakuu na –waandishi waandishi na kuuawa
G3588 G0749 G2532 G3588 G1122 G2532 G0615

καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.
na baada–ya siku–tatu siku kufufuka
G2532 G3326 G5140 G2250 G0450

Na akaanza kuwafundisha ya kuwa Mwana wa Adamu lazima ateseke kwa mambo mengi, na atakataliwa na viongozi na makuhani wakuu, na waandishi, na atauawa, na baada ya siku tatu atafufuka.

32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν,
na wazi –neno neno alisema na akimchukua –Petro Petro yeye
G2532 G3954 G3588 G3056 G2980 G2532 G4355 G3588 G4074 G0846

ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.
alianza kumkemea yeye
G0756 G2008 G0846

Alisema haya kwa uwazi. Ndipo Petro akamchukua pembeni na akaanza kumkemea.

33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησεν
–yeye lakini akigeuka na akiwaona –wanafunzi wanafunzi wake alimkemea
G3588 G1161 G1994 G2532 G3708 G3588 G3101 G0846 G2008

Πέτρῳ, καὶ λέγει, Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς
Petro na akasema Rudi nyuma yangu Shetani kwa–sababu hufikirii hufikirii
G4074 G2532 G3004 G5217 G3694 G1473 G4567 G3754 G3756 G5426

τὰ –mambo τοῦ ya Θεοῦ, Mungu ἀλλὰ bali τὰ –mambo τῶν ya ἀνθρώπων. wanadamu
G3588 G3588 G2316 G0235 G3588 G3588 G0444

Lakini Yesu aligeuka na kuwatazama wanafunzi wake na akamkemea Petro na kusema, “Pita nyuma yangu Shetani! Hujali mambo ya Mungu, isipokuwa mambo ya watu.”

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Na akiwaita –umati umati pamoja–na –wanafunzi wanafunzi wake
G2532 G4341 G3588 G3793 G4862 G3588 G3101 G0846

εἶπεν αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω
aliwaambia wao Mtu–yeyote yeyote akitaka nyuma yangu kuja na–ajikane
G3004 G0846 G1487 G5100 G2309 G3694 G1473 G2064 G0533

ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
mwenyewe na na–aubebe –msalaba msalaba wake na anifuate mimi
G1438 G2532 G0142 G3588 G4716 G0846 G2532 G0190 G1473

Kisha akauita umati na wanafunzi wake pamoja, na kuwaambia, “Kama kuna mtu anataka kunifuata, ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake, na anifuate.

35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν,
yeyote kwa–maana atakaye atakaye –nafsi nafsi yake kuiokoa ataipoteza hiyo
G3739 G1063 G1437 G2309 G3588 G5590 G0846 G4982 G0622 G0846

ὃς δ’ ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
yeyote lakini atakaye ataipoteza –nafsi nafsi yake kwa–ajili–yangu mimi na –Injili
G3739 G1161 G0302 G0622 G3588 G5590 G0846 G1752 G1473 G2532 G3588

εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν.
Injili ataiokoloa hiyo
G2098 G4982 G0846

Kwa kuwa yeyote anayetaka kuyaokoa maisha yake atayapoteza, na yeyote atakayepoteza maisha yake kwa ajili yangu na kwa ajili ya injili, atayaokoa.

36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ
nini kwa–maana itamfaidia mtu kuupata –ulimwengu ulimwengu wote na
G5101 G1063 G5623 G0444 G2770 G3588 G2889 G3650 G2532

ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ?
kuipoteza –nafsi nafsi yake
G2210 G3588 G5590 G0846

Inamfaidia nini mtu, kupata ulimwengu wote, na kisha kupata hasara ya maisha yake?

37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ?
nini kwa–maana ataweza–kutoa mtu badala ya nafsi yake
G5101 G1063 G1325 G0444 G0465 G3588 G5590 G0846

Mtu anaweza kutoa nini badala ya maisha yake?

38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν
yeyote kwa–maana atakaye anionee–aibu mimi na –maneno maneno yangu katika
G3739 G1063 G1437 G1870 G1473 G2532 G3588 G1699 G3056 G1722

τῇ –kizazi γενεᾷ kizazi ταύτῃ, hiki τῇ –kizazi μοιχαλίδι cha–uzinzi καὶ na ἁμαρτωλῷ, dhambi καὶ na ὁ –Mwana Υἱὸς Mwana τοῦ wa
G3588 G1074 G3778 G3588 G3428 G2532 G0268 G2532 G3588 G5207 G3588

ἀνθρώπου Mtu ἐπαισχυνθήσεται atamwonea–aibu αὐτὸν yeye ὅταν atakapokuja ἔλθῃ atakapokuja ἐν katika τῇ –utukufu δόξῃ utukufu
G0444 G1870 G0846 G3752 G2064 G1722 G3588 G1391

τοῦ wa Πατρὸς Baba αὐτοῦ, yake μετὰ pamoja–na τῶν –malaika ἀγγέλων malaika τῶν –watakatifu ἁγίων. watakatifu
G3588 G3962 G0846 G3326 G3588 G0032 G3588 G0040

Yeyote anioneaye aibu na maneno yangu katika kizazi hiki cha wazinzi na kizazi cha wenye dhambi, Mwana wa Adamu atamwonea aibu atakapokuja katika ufalme wa Baba yake pamoja na malaika watakatifu.

Chapter 9

1 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσίν τινες ὧδε
na aliwaambia wao Amini nawaambia ninyi kwamba wako baadhi–ya hapa
G2532 G3004 G0846 G0281 G3004 G4771 G3754 G1510 G5100 G5602

τῶν –wanaosimama έστηκότων, wanaosimama οἵτινες ambao οὐ kamwe μὴ hawata γεύσωνται onja θανάτου, kifo ἕως mpaka
G3588 G2476 G3748 G3756 G3361 G1089 G2288 G2193

ἂν watakapoiona ἴδωσιν waione τὴν –ufalme βασιλείαν ufalme τοῦ wa Θεοῦ Mungu ἐληλυθυῖαν umekuja ἐν kwa δυνάμει. nguvu
G0302 G3708 G3588 G0932 G3588 G2316 G2064 G1722 G1411

Na alisema kwao, “Hakika nasema kwenu, baadhi yenu kuna watu waliosimama hapa hawataonja mauti kabla ya kuuona ufalme wa Mungu ukija kwa nguvu.”

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ, παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς, τὸν Πέτρον καὶ
Na baada–ya siku sita, Yesu –Yesu –Petro Petro na
G2532 G3326 G2250 G1803 G3880 G3588 G2424 G3588 G4074 G2532

τὸν –Yakobo Ἰάκωβον Yakobo καὶ na [τὸν] –Yohana Ἰωάννην, Yohana καὶ na ἀναφέρει anawapandisha αὐτοὺς wao εἰς juu–ya ὄρος mlima
G3588 G2385 G2532 G3588 G2491 G2532 G0399 G0846 G1519 G3735

ὑψηλὸν mrefu κατ’ faraghani ἰδίαν faraghani μόνους. peke–yao καὶ na μετεμορφώθη akageuka–sura ἔμπροσθεν mbele αὐτῶν; yao
G5308 G2596 G2398 G3441 G2532 G3339 G1715 G0846

Na baada ya siku sita, Yesu aliwachukua Petro, Yakobo na Yohana pamoja naye mlimani, pekee yao. Ndipo alianza kubadilika mbele yao.

3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς
na –mavazi mavazi yake yakawa yanang'aa meupe sana ambayo dobi
G2532 G3588 G2440 G0846 G1096 G4744 G3022 G3029 G3634 G1102

ἐπὶ juu–ya τῆς –nchi γῆς nchi οὐ hawezi δύναται hawezi οὕτως hivyo λευκᾶναι. kuyafanya–meupe
G1909 G3588 G1093 G3756 G1410 G3779 G3021

Mavazi yake yakaanza kung'aa sana, meupe zaidi, meupe kuliko mng'arishaji yeyote duniani.

4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
na akatokea kwao Eliya pamoja–na Musa na walikuwa wakiongea
G2532 G3708 G0846 G2243 G4862 G3475 G2532 G1510 G4814

τῷ na Ἰησοῦ. Yesu
G3588 G2424

Ndipo Eliya pamoja na Musa walitokea mbele yao, na walikuwa wakiongea na Yesu.

5 καὶ ἀποκριθεὶς, ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν
na akajibu –Petro Petro akamwambia –Yesu Yesu Rabi ni–vizuri ni
G2532 G0611 G3588 G4074 G3004 G3588 G2424 G4461 G2570 G1510

ἡμᾶς sisi ὧδε hapa εἶναι. kuwa καὶ na ποιήσωμεν tujenge τρεῖς tatu σκηνάς, vibanda σοὶ kwako μίαν, kimoja καὶ na Μωϋσεῖ kwa–Musa
G1473 G5602 G1510 G2532 G4160 G5140 G4633 G4771 G1520 G2532 G3475

μίαν, kimoja καὶ na Ἠλίᾳ kwa–Eliya μίαν. kimoja
G1520 G2532 G2243 G1520

Petro alijibu akamwambia Yesu, “Mwalimu, ni vyema sisi kuwa hapa, na tujenge vibanda vitatu, kimoja kwa ajili yako, kimoja kwa ajili Musa na kingine kwa ajili ya Eliya.”

6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ; ἔκφοβοι γὰρ
kwa–maana kwa–maana hakujua nini ajibu walikuwa–na–hofu kwa–maana
G3756 G1063 G1492 G5101 G0611 G1630 G1063

ἐγένοντο.
walikuwa
G1096

(Kwa kuwa hakujua nini cha kusema, waliogopa sana.)

7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς
na likaja wingu likawafunika wao na ukaja sauti kutoka –wingu
G2532 G1096 G3507 G1982 G0846 G2532 G1096 G5456 G1537 G3588

νεφέλης, Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου, ὁ ἀγαπητός: ἀκούετε αὐτοῦ.
wingu Huyu ni –Mwana Mwana wangu –mpendwa mpendwa msikilizeni yeye
G3507 G3778 G1510 G3588 G5207 G1473 G3588 G0027 G0191 G0846

Wingu lilitokea na kuwafunika. Ndipo sauti ikatoka mawinguni ikisema, “ Huyu ni mwanangu mpendwa. Msikieni yeye.”

8 καὶ ἐξάπινα, περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν
na ghafla wakitazama–pande–zote tena hakuna–mtu walimwona isipokuwa –Yesu
G2532 G1819 G4017 G3765 G3762 G3708 G0235 G3588

Ἰησοῦν μόνον. μεθ’ ἑαυτῶν,
Yesu peke–yake pamoja nao–wenyewe
G2424 G3440 G3326 G1438

Ghafla, walipokuwa wakitazama, hawakumuona yeyote pamoja nao, isipokuwa Yesu tu.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα
Na walipokuwa–wakishuka wao kutoka –mlima mlima aliwaagiza wao ili
G2532 G2597 G0846 G1537 G3588 G3735 G1291 G0846 G2443

μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ
mtu–yeyote waliyoyaona waliyoyaona wasimwambie isipokuwa tu wakati –Mwana
G3367 G3739 G3708 G1334 G1487 G3361 G3752 G3588

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
Mwana wa Mtu kutoka–kwa wafu atakapofufuka
G5207 G3588 G0444 G1537 G3498 G0450

Walipokuwa wanateremka kutoka mlimani, aliwaamuru kutokumwambia mtu yeyote yale yote waliyoyaona, mpaka Mwana wa Adamu atakapofufuka kutoka kwa wafu.

10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστιν
na –neno neno walilishika wao–kwa–wao wao–wenyewe wakijadiliana ni–nini ni
G2532 G3588 G3056 G2902 G4314 G1438 G4802 G5101 G1510

τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
–hilo kutoka–kwa wafu kufufuka
G3588 G1537 G3498 G0450

Ndipo waliyatunza mambo wao wenyewe. Lakini walijadiliana wao kwa wao ni nini maana yake “kufufuliwa kutoka kwa wafu”

11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες Ὅτι, λέγουσιν οἱ γραμματεῖς,
na walimuuliza yeye wakisema Kwamba wanasema –waandishi waandishi
G2532 G1905 G0846 G3004 G3754 G3004 G3588 G1122

ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον?
kwamba Eliya ni–lazima aje kwanza
G3754 G2243 G1163 G2064 G4412

Walimwuliza Yesu,"Kwa nini waandishi husema lazima Eliya aje kwanza?"

12 ὁ δὲ ἔφη ἀκαwaambia αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστάνει
–yeye lakini akawaambia wao Eliya kweli akija kwanza anarudisha
G3588 G1161 G5346 G0846 G2243 G3303 G2064 G4412 G0600

πάντα; καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα
yote na jinsi–gani imeandikwa kuhusu –Mwana Mwana wa Mtu ili
G3956 G2532 G4459 G1125 G1909 G3588 G5207 G3588 G0444 G2443

πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ?
mengi ateseke na adharauliwe
G4183 G3958 G2532 G1847

Akawaambia, "hakika Eliya atakuja kwanza kuokoa vitu vyote. Kwa nini imeandikwa Mwana wa Adamu lazima apate mateso mengi na achukiwe?

13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ
lakini nawaambia ninyi kwamba na Eliya amekuja na walimfanyia yeye
G0235 G3004 G4771 G3754 G2532 G2243 G2064 G2532 G4160 G0846

ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
yote waliyotaka kama ilivyoandikwa kumhusu yeye
G3745 G2309 G2531 G1125 G1909 G0846

Lakini nasema kwenu Eliya alikwisha kuja, na walimfanya kama walivyopenda, kama vile maandiko yasemavyo kuhusu yeye."

14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ
Na walifika kwa –wanafunzi wanafunzi waliona umati mkubwa kuwazunguka
G2532 G2064 G4314 G3588 G3101 G3708 G3793 G4183 G4012

αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς.
wao na waandishi wakibishana na wao
G0846 G2532 G1122 G4802 G4314 G0846

Na waliporudi kwa wanafunzi, waliona kundi kubwa limewazunguka na Masadukayo walikuwa wanabishana nao.

15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος, ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεθαμβήθησαν, καὶ
na mara wote –umati umati walipomwona yeye walishangazwa–sana na
G2532 G2112 G3956 G3588 G3793 G3708 G0846 G1568 G2532

προστρέχοντες, ἠσπάζοντο αὐτόν.
wakimkimbilia walimsalimu yeye
G4370 G0782 G0846

Na mara walipomwona, kundi lote lilishangaa na kumkimbilia kumsalimia.

16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς?
na aliwauliza wao Mnabishana–nini mnabishana nao wao
G2532 G1905 G0846 G5101 G4802 G4314 G0848

Aliwauliza wanafunzi wake, “Mnabishana nao juu ya nini?”

17 | καὶ | ἀπεκρίθη | αὐτῷ, | εἷς | ἐκ | τοῦ | ὄχλου, | Διδάσκαλε, | ἤνεγκα | τὸν
na | akajibu | yeye | mmoja | kutoka | –umati | umati | Mwalimu | nilimleta | –mwana
G2532 | G0611 | G0846 | G1520 | G1537 | G3588 | G3793 | G1320 | G5342 | G3588

υἱόν | μου | πρὸς | σέ, | ἔχοντα | πνεῦμα | ἄλαλον;
mwana | wangu | kwako | wewe | mwenye | roho | bubu
G5207 | G1473 | G4314 | G4771 | G2192 | G4151 | G0216

Mmoja wao katika kundi alimjibu, “Mwalimu, nilimleta mwanangu kwako; ana roho chafu ambayo humfanya asiweze kuongea,

18 | καὶ | ὅπου | ἐὰν | αὐτὸν | καταλάβῃ, | ῥήσσει | αὐτόν; | καὶ | ἀφρίζει,
na | popote | anapomshika | yeye | anampata | anamwangusha | yeye | na | anatoa–povu
G2532 | G3699 | G1437 | G0846 | G2638 | G4486 | G0846 | G2532 | G0875

καὶ | τρίζει | τοὺς | ὀδόντας, | καὶ | ξηραίνεται. | καὶ | εἶπα | τοῖς
na | anasaga | –meno | meno | na | anakauka | na | niliwaambia | –wanafunzi
G2532 | G5149 | G3588 | G3599 | G2532 | G3583 | G2532 | G3004 | G3588

μαθηταῖς | σου, | ἵνα | αὐτὸ | ἐκβάλωσιν, | καὶ | οὐκ | ἴσχυσαν.
wanafunzi | wako | ili | huyo | wamtoe | na | hawakuweza | hawakuweza
G3101 | G4771 | G2443 | G0846 | G1544 | G2532 | G3756 | G2480

na humsababishia kutetemeka na kumwangusha chini, na kutoka povu mdomoni na kusaga meno na kukakamaa. Niliwaomba wanafunzi wako kumtoa pepo, lakini hawakuweza.

19 | ὁ | δὲ | ἀποκριθεὶς | αὐτοῖς | λέγει, | Ὦ | γενεὰ | ἄπιστος! | ἕως | πότε
–yeye | lakini | akawajibu | wao | akasema | Ee | kizazi | kisichoamini | mpaka | lini
G3588 | G1161 | G0611 | G0846 | G3004 | G5599 | G1074 | G0571 | G2193 | G4219

πρὸς | ὑμᾶς | ἔσομαι? | ἕως | πότε | ἀνέξομαι | ὑμῶν? | φέρετε | αὐτὸν | πρός | με.
kwenu | ninyi | nitakuwa | mpaka | lini | nitawavumilia | ninyi | Mleteni | yeye | kwangu | mimi
G4314 | G4771 | G1510 | G2193 | G4219 | G0430 | G4771 | G5342 | G0846 | G4314 | G1473

Aliwajibu, “Kizazi kisichoamini, nitakaa nanyi kwa muda gani? Nitachukuliana nanyi hadi lini? Mleteni kwangu.”

20 | καὶ | ἤνεγκαν | αὐτὸν | πρὸς | αὐτόν. | καὶ | ἰδὼν | αὐτὸν, | τὸ | πνεῦμα | εὐθὺς
na | wakamleta | yeye | kwake | yeye | na | akimwona | yeye | –roho | roho | mara
G2532 | G5342 | G0846 | G4314 | G0846 | G2532 | G3708 | G0846 | G3588 | G4151 | G2112

συνεσπάραξεν | αὐτόν, | καὶ, | πεσὼν | ἐπὶ | τῆς | γῆς, | ἐκυλίετο, | ἀφρίζων.
akamtikisa–kwa–nguvu | yeye | na | akianguka | juu–ya | –nchi | nchi | aliviringika | akitoa–povu
G4952 | G0846 | G2532 | G4098 | G1909 | G3588 | G1093 | G2947 | G0875

Walimleta mtoto wake. Roho mchafu alipomwona Yesu, ghafla ilimtia katika kutetemeka. Mvulana alianguka chini na kutoa povu mdomoni.

21 | καὶ | ἐπηρώτησεν | τὸν | πατέρα | αὐτοῦ, | Πόσος | χρόνος | ἐστὶν | ὡς | τοῦτο
na | alimuuliza | –baba | baba | yake | Muda–gani | wakati | ni | tangu | hili
G2532 | G1905 | G3588 | G3962 | G0846 | G4214 | G5550 | G1510 | G5613 | G3778

γέγονεν | αὐτῷ? | ὁ | δὲ | εἶπεν, | Ἐκ | παιδιόθεν.
limempata | yeye | –yeye | lakini | akasema | Tangu | utoto
G1096 | G0846 | G3588 | G1161 | G3004 | G1537 | G3812

Yesu alimwuliza baba yake, “Amekuwa katika hali hii kwa muda gani?” Baba alisema, “ Tangu utoto.

22 καὶ na G2532 πολλάκις mara–kwa–mara G4178 καὶ na G2532 εἰς katika G1519 πῦρ, moto G4442 αὐτὸν yeye G0846 ἔβαλεν, alimtupa G0906 καὶ na G2532 εἰς katika G1519 ὕδατα, maji G5204 ἵνα ili G2443 ἀπολέσῃ amwangamize G0622 αὐτόν. yeye G0846 ἀλλ’ lakini G0235 εἴ kama G1487 τι kitu G5100 δύνῃ, unaweza G1410 βοήθησον tusaidie G0997 ἡμῖν, sisi G1473 σπλαγχνισθεὶς ukituhurumia G4697 ἐφ’ juu G1909 ἡμᾶς. yetu G1473

Mara nyingine huanguka katika moto au kwenye maji, na kujaribu kumwangamiza. Kama unaweza kufanya chochote tuhurumie na utusaidie.”

23 ὁ –Yesu G3588 δὲ lakini G1161 Ἰησοῦς Yesu G2424 εἶπεν akamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Τὸ –Hilo G3588 Εἰ Kama G1487 δύνῃ, unaweza G1410 πάντα yote G3956 δυνατὰ yanawezekana G1415 τῷ kwa G3588 πιστεύοντι. anayeamini G4100

Yesu alimwambia, “Kama uko tayari? Kila kitu kinawezekana kwa yeyote aaminiye.”

24 εὐθὺς mara G2112 κράξας, akipiga–kelele G2896 ὁ –baba G3588 πατὴρ baba G3962 τοῦ wa G3588 παιδίου mtoto G3813 ἔλεγεν, alisema G3004 Πιστεύω, Ninaamini G4100 βοήθει nisaidie G0997 μου yangu G1473 τῇ –kutokuamini G3588 ἀπιστίᾳ! kutokuamini G0570

Ghafla baba wa mtoto alilia na kusema, “ Naamini! Nisaidie kutokuamini kwangu.”

25 ἰδὼν akiona G3708 δὲ lakini G1161 ὁ –Yesu G3588 Ἰησοῦς, Yesu G2424 ὅτι kwamba G3754 ἐπισυντρέχει anakuja–mbio G1998 ὄχλος, umati G3793 ἐπετίμησεν alimkemea G2008 τῷ –roho G3588 πνεύματι roho G4151 τῷ –mchafu G3588 ἀκαθάρτῳ, mchafu G0169 λέγων akimwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Τὸ –Wewe G3588 ἄλαλον bubu G0216 καὶ na G2532 κωφὸν kiziwi G2974 πνεῦμα, roho G4151 ἐγὼ mimi G1473 ἐπιτάσσω ninakuamuru G2004 σοι, wewe G4771 ἔξελθε toka G1831 ἐξ kutoka G1537 αὐτοῦ, kwake G0846 καὶ na G2532 μηκέτι tena G3371 εἰσέλθῃς usiingie G1525 εἰς ndani G1519 αὐτόν. yake G0846

Wakati Yesu alipoona kundi linakimbilia kwao, alimkemea roho mchafu na kusema, “wewe roho bubu na kiziwi, nakuamuru mwache, usiingie kwake tena.”

26 καὶ na G2532 κράξας, akipiga–kelele G2896 καὶ na G2532 πολλὰ sana G4183 σπαράξας, akimtikisa–kwa–nguvu G4682 ἐξῆλθεν; akatoka G1831 καὶ na G2532 ἐγένετο akawa G1096 ὡσεὶ kama G5616 νεκρὸς, aliyekufa G3498 ὥστε hata G5620 τοὺς –wengi G3588 πολλοὺς wengi G4183 λέγειν walisema G3004 ὅτι kwamba G3754 ἀπέθανεν. amekufa G0599

Alilia kwa nguvu na kumhangaisha mtoto na roho alimtoka. Mtoto alionekana kama amekufa, Ndipo wengi walisema, “Amekufa,”

27 ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ
–Yesu lakini Yesu akimshika –mkono mkono wake akamwinua yeye na
G3588 G1161 G2424 G2902 G3588 G5495 G0846 G1453 G0846 G2532

ἀνέστη.
akasimama
G0450

Lakini Yesu alimchukua kwa mkono akamwinua, na mtoto alisimama.

28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ’
na alipoingia yeye ndani–ya nyumba –wanafunzi wanafunzi wake faraghani
G2532 G1525 G0846 G1519 G3624 G3588 G3101 G0846 G2596

ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό?
faraghani walimuuliza yeye Kwamba sisi hatukuweza hatukuweza kumtoa huyo
G2398 G1905 G0846 G3754 G1473 G3756 G1410 G1544 G0846

Wakati Yesu alipoingia ndani, wanafunzi wake walimwuliza faragha, “Kwa nini hatukuweza kumtoa?”

29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν,
na akawaambia wao Aina–hii –aina aina kwa hakuna–kitu haiwezi kutoka
G2532 G3004 G0846 G3778 G3588 G1085 G1722 G3762 G1410 G1831

εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
isipokuwa tu kwa sala
G1487 G3361 G1722 G4335

Aliwaambia, “ kwa namna hii hatoki isipokuwa kwa maombi.”

30 Κἀκεῖθεν, ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας; καὶ οὐκ
Na–kutoka–huko walitoka walipita katika –Galilaya Galilaya na hakutaka
G2547 G1831 G3899 G1223 G3588 G1056 G2532 G3756

ἤθελεν, ἵνα τις γνοῖ,
hakutaka ili mtu–yeyote ajue
G2309 G2443 G5100 G1097

Walitoka pale na kupitia Galilaya. Hakutaka mtu yeyote ajue walipo,

31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
alikuwa–akifundisha kwa–maana –wanafunzi wanafunzi wake na aliwaambia wao
G1321 G1063 G3588 G3101 G0846 G2532 G3004 G0846

ὅτι Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας
kwamba –Mwana Mwana wa Mtu anatiwa–mikononi mikononi–mwa mikono
G3754 G3588 G5207 G3588 G0444 G3860 G1519 G5495

ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν; καὶ ἀποκτανθεὶς, μετὰ τρεῖς ἡμέρας
wanadamu na watamuua yeye na akiuawa baada–ya siku–tatu siku
G0444 G2532 G0615 G0846 G2532 G0615 G3326 G5140 G2250

ἀναστήσεται.
atafufuka
G0450

kwa kuwa alikuwa anafundisha wanafunzi wake. Aliwaambia, “Mwana wa Adamu atafikishwa mikononi mwa watu, na watamuua. Atakapokuwa amekufa, baada ya siku tatu atafufuka tena.”

32	οἱ	δὲ	ἠγνόουν	τὸ	ῥῆμα,	καὶ	ἐφοβοῦντο	αὐτὸν	ἐπερωτῆσαι.
	–wao	lakini	hawakuielewa	–neno	neno	na	waliogopa	yeye	kumuuliza
	G3588	G1161	G0050	G3588	G4487	G2532	G5399	G0846	G1905

Lakini hawakuelewa maelezo haya, na waliogopa kumwuliza.

33	Καὶ	ἦλθον	εἰς	Καφαρναούμ;	Καὶ	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ	γενόμενος,	
	Na	walifika	huko	Kapernaumu	Na	ndani–ya	–nyumba	nyumba	akiwa	
	G2532	G2064	G1519	G2584	G2532	G1722	G3588	G3614	G1096	
	ἐπηρώτα	αὐτούς,	Τί	ἐν	τῇ	ὁδῷ	διελογίζεσθε?			
	aliwauliza	wao	Nini	njiani	–njia	njia	mlijadili			
	G1905	G0846	G5101	G1722	G3588	G3598	G1260			

Ndipo walifika Karperinaumu. Wakati akiwa ndani ya nyumba aliwauliza, "Mlikuwa mnajadili nini njiani”?

34	οἱ	δὲ	ἐσιώπων,	πρὸς	ἀλλήλους	γὰρ	διελέχθησαν	ἐν
	–wao	lakini	walinyamaza	wao–kwa–wao	wao–kwa–wao	kwa–maana	walijadiliana	njiani
	G3588	G1161	G4623	G4314	G0240	G1063	G1256	G1722
	τῇ	ὁδῷ,	τίς	μείζων.				
	–njia	njia	nani	mkubwa–zaidi				
	G3588	G3598	G5101	G3173				

Lakini walikuwa kimya. Kwani walikuwa wanabishana njiani kwamba nani alikuwa mkubwa zaidi.

35	καὶ	καθίσας,	ἐφώνησεν	τοὺς	δώδεκα,	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,
	na	akiketi	aliwaita	–kumi–na–wawili	kumi–na–wawili	na	anawaambia	wao
	G2532	G2523	G5455	G3588	G1427	G2532	G3004	G0846
	Εἴ	τις	θέλει	πρῶτος	εἶναι,	ἔσται	πάντων	ἔσχατος	καὶ
	Mtu–yeyote	yeyote	akitaka	wa–kwanza	kuwa	atakuwa	wa–wote	wa–mwisho	na
	G1487	G5100	G2309	G4413	G1510	G1510	G3956	G2078	G2532
	πάντων	διάκονος.							
	wa–wote	mtumishi							
	G3956	G1249							

Alikaa chini akawaita kumi na wawili pamoja, na alisema nao, “Kama yeyote anataka kuwa wa kwanza, ni lazima awe wa mwisho na mtumishi wa wote.”

36	καὶ	λαβὼν	παιδίον,	ἔστησεν	αὐτὸ	ἐν	μέσῳ	αὐτῶν;	καὶ
	na	akimchukua	mtoto	akamweka	yeye	katikati	katikati	yao	na
	G2532	G2983	G3813	G2476	G0846	G1722	G3319	G0846	G2532
	ἐναγκαλισάμενος	αὐτὸ.	εἶπεν	αὐτοῖς,					
	akimkumbatia	yeye	akawaambia	wao					
	G1723	G0846	G3004	G0846					

Alimchukua mtoto mdogo akamweka katikati yao. Akamchukua katika mikono yake, akasema,

37 Ὃς ἂν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
Yeyote atakaye mmoja wa kama–huyu watoto ampokee kwa –jina jina
G3739 G0302 G1520 G3588 G5108 G3813 G1209 G1909 G3588 G3686

μου, ἐμὲ δέχεται; καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται,
langu mimi ananipokea na yeyote atakaye mimi anipokee si mimi anapokea
G1473 G1473 G1209 G2532 G3739 G0302 G1473 G1209 G3756 G1473 G1209

ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.
bali –aliyenituma aliyenituma mimi
G0235 G3588 G0649 G1473

“Yeyote ampokeaye mtoto kama huyu kwa jina langu, pia amenipokea mimi, na ikiwa mtu amenipokea, hanipokei mimi tu, lakini pia aliyenituma.”

38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ
Akamwambia yeye –Yohana Yohana Mwalimu tulimwona mtu–mmoja kwa –jina
G5346 G0846 G3588 G2491 G1320 G3708 G5100 G1722 G3588

ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν καὶ
jina lako akitoa pepo ambaye hatufuati hatufuati sisi na
G3686 G4771 G1544 G1140 G3739 G3756 G0190 G1473 G2532

ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν.
tulimkataza yeye kwa–sababu hakutu fuata sisi
G2967 G0846 G3754 G3756 G0190 G1473

Yohana alimwambia, “Mwalimu tulimwona mtu anatoa pepo kwa jina lako na tukamzuia, kwa sababu hatufuati.”

39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ ἐστιν
–Yesu lakini Yesu akasema Msi mkataze yeye Hakuna–mtu kwa–maana yuko
G3588 G1161 G2424 G3004 G3361 G2967 G0846 G3762 G1063 G1510

ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ
ambaye atafanya muujiza kwa –jina jina langu na ataweza upesi
G3739 G4160 G1411 G1909 G3588 G3686 G1473 G2532 G1410 G5035

κακολογῆσαί με.
kunitukana mimi
G2551 G1473

Lakini Yesu alisema, “Msimzuie, kwa kuwa hakuna atakayefanya kazi kubwa kwa jina langu na ndipo baadaye aseme neno baya lolote juu yangu.

40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ’ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.
yeyote kwa–maana ambaye–si yu dhidi–yetu sisi upande–wetu sisi yu
G3739 G1063 G3756 G1510 G2596 G1473 G5228 G1473 G1510

Yeyote asiyekuwa kinyume nasi yuko upande wetu.

41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος, ἐν ὀνόματι
Yeyote kwa–maana atakaye kuwanywesha ninyi kikombe cha–maji kwa jina
G3739 G1063 G0302 G4222 G4771 G4221 G5204 G1722 G3686

ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ
kwamba wa–Kristo mko amini nawaambia ninyi kwamba kamwe kamwe atapoteza
G3754 G5547 G1510 G0281 G3004 G4771 G3754 G3756 G3361 G0622

τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
–ujira ujira wake
G3588 G3408 G0846

Yeyote atakayekupa kikombe cha maji ya kunywa kwa sababu uko na Kristo, kweli nawaambia, hatapoteza thawabu yake.

42 Καὶ Na G2532 ὃς yeyote G3739 ἂν atakaye G0302 σκανδαλίσῃ kumkwaza G4624 ἕνα mmoja G1520 τῶν wa G3588 μικρῶν wadogo G3398 τούτων hawa G3778 τῶν –wanaoamini G3588 πιστευόντων wanaoamini G4100 ‹εἰς kwangu G1519 ἐμέ›, mimi G1473 καλόν ni–bora G2570 ἐστιν ni G1510 αὐτῷ kwake G0846 μᾶλλον zaidi G3123 εἰ kama G1487 περίκειται amefungwa G4029 μύλος jiwe–la–kusagia G3458 ὀνικὸς la–punda G3684 περὶ shingoni G4012 τὸν –shingo G3588 τράχηλον shingo G5137 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 βέβληται ametupwa G0906 εἰς ndani–ya G1519 τὴν –bahari G3588 θάλασσαν. bahari G2281

Yeyote anayewakosesha hawa wadogo waniaminio mimi, ingekuwa vyema kwake kufungiwa jiwe la kusagia shingoni na kutupwa baharini.

43 Καὶ Na G2532 ἐὰν ikikukwaza G1437 σκανδαλίζῃ ikikukwaza G4624 σε wewe G4771 ἡ –mkono G3588 χείρ mkono G5495 σου, wako G4771 ἀπόκοψον ukate G0609 αὐτήν; huo G0846 καλόν ni–bora G2570 ἐστίν ni G1510 σε kwako G4771 κυλλὸν kilema G2948 εἰσελθεῖν kuingia G1525 εἰς katika G1519 τὴν –uzima G3588 ζωὴν, uzima G2222 ἢ kuliko G2228 τὰς –mikono G3588 δύο miwili G1417 χεῖρας mikono G5495 ἔχοντα, ukiwa–na G2192 ἀπελθεῖν kwenda G0565 εἰς katika G1519 τὴν –jehanum G3588 γέενναν, jehanum G1067 εἰς katika G1519 τὸ –moto G3588 πῦρ moto G4442 τὸ –usio G3588 ἄσβεστον, usiozimika G0762

Kama mkono wako ukikukosesha ukate. Ni heri kuingia katika uzima bila mkono kuliko kuingia kwenye hukumu ukiwa na mikono yote. Katika moto “usiozimika”.

44 ‹ὅπου ambako G3699 ὁ –funza G3588 σκώληξ funza G4663 αὐτῶν wao G0846 οὐ hafi G3756 τελευτᾷ, hafi G5053 καὶ na G2532 τὸ –moto G3588 πῦρ moto G4442 οὐ hauzimiki G3756 σβέννυται›. hauzimiki G4570

(Zingatia: Mstari hii, “Mahali ambapo funza hawafi na moto usiozimika.” haumo katika nakala za kale).

45 καὶ na G2532 ἐὰν ukikukwaza G1437 ὁ –mguu G3588 πούς mguu G4228 σου wako G4771 σκανδαλίζῃ ukikukwaza G4624 σε, wewe G4771 ἀπόκοψον ukate G0609 αὐτόν; huo G0846 καλόν ni–bora G2570 ἐστίν ni G1510 σε kwako G4771 εἰσελθεῖν kuingia G1525 εἰς katika G1519 τὴν –uzima G3588 ζωὴν uzima G2222 χωλὸν, kiwete G5560 ἢ kuliko G2228 τοὺς –miguu G3588 δύο miwili G1417 πόδας, miguu G4228 ἔχοντα ukiwa–na G2192 βληθῆναι kutupwa G0906 εἰς katika G1519 τὴν –jehanum G3588 γέενναν, jehanum G1067 ‹εἰς katika G1519 τὸ –moto G3588 πῦρ moto G4442 τὸ –usio G3588 ἄσβεστον›, usiozimika G0762

Kama mguu wako ukikukosesha, ukate. Ni vyema kwako kuingia uzimani ukiwa kilema, kuliko kutupwa hukumuni na miguu miwili.

46	<ὅπου	ὁ	σκώληξ	αὐτῶν	οὐ	τελευτᾷ,	καὶ	τὸ	πῦρ	οὐ
	ambako	–funza	funza	wao	hafi	hafi	na	–moto	moto	hauzimiki
	G3699	G3588	G4663	G0846	G3756	G5053	G2532	G3588	G4442	G3756

	σβέννυται>.
	hauzimiki
	G4570

(Zingatia: Mstari huu, “Mahali ambapo funza hawafi na moto usioweza kuzimika” haumo kwenye nakala za kale).

47	καὶ	ἐὰν	ὁ	ὀφθαλμός	σου	σκανδαλίζῃ	σε,	ἔκβαλε	αὐτόν;	καλόν
	na	likikukwaza	–jicho	jicho	lako	likikukwaza	wewe	ling'oe	hilo	ni–bora
	G2532	G1437	G3588	G3788	G4771	G4624	G4771	G1544	G0846	G2570

σέ	ἐστιν	μονόφθαλμον	εἰσελθεῖν	εἰς	τὴν	βασιλείαν	τοῦ	Θεοῦ,	ἢ
kwako	ni	lenye–jicho–moja	kuingia	katika	–ufalme	ufalme	wa	Mungu	kuliko
G4771	G1510	G3442	G1525	G1519	G3588	G0932	G3588	G2316	G2228

δύο	ὀφθαλμοὺς	ἔχοντα	βληθῆναι	εἰς	τὴν	γέενναν,
macho–mawili	macho	ukiwa–na	kutupwa	katika	–jehanum	jehanum
G1417	G3788	G2192	G0906	G1519	G3588	G1067

Kama jicho lako likikukosesha ling'oe. Ni vyema kwako kuingia katika Ufalme wa Mungu ukiwa na jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili na kutupwa kuzimu.

48	ὅπου	ὁ	σκώληξ	αὐτῶν	οὐ	τελευτᾷ,	καὶ	τὸ	πῦρ	οὐ
	ambako	–funza	funza	wao	hafi	hafi	na	–moto	moto	hauzimiki
	G3699	G3588	G4663	G0846	G3756	G5053	G2532	G3588	G4442	G3756

	σβέννυται.
	hauzimiki
	G4570

Mahali palipo na funza wasiokufa, na moto usiozimika.

49	Πᾶς	γὰρ	πυρὶ	ἁλισθήσεται,	<καὶ	πᾶσα	θυσία	ἁλὶ
	Kila–mtu	kwa–maana	kwa–moto	atakoleweshwa	na	kila	dhabihu	kwa–chumvi
	G3956	G1063	G4442	G0233	G2532	G3956	G2378	G0251

	ἁλισθήσεται>.
	itakoleweshwa
	G0233

Kwa kuwa kila mmoja atakolezwa na moto.

50	καλὸν	τὸ	ἅλας,	ἐὰν	δὲ	τὸ	ἅλας	ἄναλον	γένηται,
	Nzuri	–chumvi	chumvi	lakini	lakini	–chumvi	chumvi	ikipoteza–ladha	ikipoteza–ladha
	G2570	G3588	G0217	G1437	G1161	G3588	G0217	G0358	G1096

ἐν	τίνι	αὐτὸ	ἀρτύσετε?	ἔχετε	ἐν	ἑαυτοῖς	ἅλα,	καὶ	εἰρηνεύετε
kwa	nini	hiyo	mtaikoleza	Iweni–na	ndani	yenu–wenyewe	chumvi	na	kuwa–na–amani
G1722	G5101	G0846	G0741	G2192	G1722	G1438	G0217	G2532	G1514

ἐν	ἀλλήλοις.
kati	yenu
G1722	G0240

Chumvi ni nzuri, kama chumvi ikipoteza ladha yake, utaifanyaje iwe na ladha yake tena? Muwe na chumvi miongoni mwenu wenyewe, na muwe na amani kwa kila mmoja.”

Chapter 10

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, καὶ
Na kutoka–huko akiondoka anakuja katika –mipaka mipaka ya Yudea na
G2532 G1564 G0450 G2064 G1519 G3588 G3725 G3588 G2449 G2532

πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ
ng'ambo ya Yordani na wanakusanyika tena makutano kwake yeye na
G4008 G3588 G2446 G2532 G4848 G3825 G3793 G4314 G0846 G2532

ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.
kama alivyozoea tena aliwafundisha wao
G5613 G1486 G3825 G1321 G0846

Yesu aliondoka eneo hilo na akaenda katika mkoa wa Uyahudi na eneo la mbele ya Mto Yorodani, na makutano walimfuata tena. Aliwafundisha tena, kama ilivyokuwa kawaida yake kufanya.

2 Καὶ προσελθόντες, Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
Na wakaja Mafarisayo walimuuliza yeye kama ni–halali mume mke
G2532 G4334 G5330 G1905 G0846 G1487 G1832 G0435 G1135

ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.
kumwacha wakimjaribu yeye
G0630 G3985 G0846

Na Mafarisayo walikuja kumjaribu na wakamuuliza, “Ni halali kwa mwanamume kuachana na mke wake?”

3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς?
–yeye lakini akajibu akawaambia wao Nini ninyi aliwaagiza Musa
G3588 G1161 G0611 G3004 G0846 G5101 G4771 G1781 G3475

Yesu akawajibu, “Musa aliwaamuru nini?”

4 οἱ δὲ εἶπαν, Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ
–wao lakini wakasema Aliruhusu Musa hati ya-talaka kuandika na
G3588 G1161 G3004 G2010 G3475 G0975 G0647 G1125 G2532

ἀπολῦσαι.
kumwacha
G0630

Wakasema, “Musa aliruhusu kuandika cheti cha kuachana na kisha kumfukuza mwanamke.”

5 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
–Yesu lakini Yesu akawaambia wao Kwa–sababu–ya –ugumu ugumu–wa–mioyo
G3588 G1161 G2424 G3004 G0846 G4314 G3588 G4641

ὑμῶν, ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην;
yenu aliwaandikia ninyi –amri amri hii
G4771 G1125 G4771 G3588 G1785 G3778

“Ni kwa sababu ya mioyo yenu migumu ndiyo maana aliwaandikia sheria hii,” Yesu aliwaambia.

6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.
tangu lakini mwanzo wa–uumbaji mume na mke aliwaumba wao
G0575 G1161 G0746 G2937 G0730 G2532 G2338 G4160 G0846

“Lakini kutoka mwanzo wa uumbaji, 'Mungu aliwaumba mwanamume na mwanamke.'

7	ἕνεκεν	τούτου,	καταλείψει	ἄνθρωπος	τὸν	πατέρα	αὐτοῦ	καὶ	τὴν	
	kwa–sababu–hiyo	hii	ataondoka	mtu	–baba	baba	yake	na	–mama	
	G1752	G3778	G2641	G0444	G3588	G3962	G0846	G2532	G3588	

μητέρα,	‹καὶ	προσκολληθήσεται	πρὸς	τὴν	γυναῖκα	αὐτοῦ›,	
mama	na	ataambatana	na	–mke	mke	wake	
G3384	G2532	G4347	G4314	G3588	G1135	G0846	

Kwa sababu hii mwanamume atamwacha baba yake na mama yake na ataungana na mke wake,

8	καὶ	ἔσονται	οἱ	δύο	εἰς	σάρκα	μίαν;	ὥστε	οὐκέτι	εἰσὶν	δύο,
	na	watakuwa	–wawili	wawili	kuwa	mwili	mmoja	kwa–hivyo	tena	si	wawili
	G2532	G1510	G3588	G1417	G1519	G4561	G1520	G5620	G3765	G1510	G1417

ἀλλὰ	μία	σάρξ.	
bali	mwili–mmoja	mwili	
G0235	G1520	G4561	

na hao wawili watakuwa mwili mmoja; Kwa kuwa si wawili tena, bali mwili mmoja.

9	ὃ	οὖν	ὁ	Θεὸς	συνέζευξεν,	ἄνθρωπος	μὴ	χωριζέτω.
	basi	kwa–hivyo	–Mungu	Mungu	aliyowaunganisha	mtu	asi	watenganishe
	G3739	G3767	G3588	G2316	G4801	G0444	G3361	G5563

Kwa hiyo alichokiunganisha Mungu, mwanadamu asikitenganishe.”

10	καὶ	εἰς	τὴν	οἰκίαν	πάλιν,	οἱ	μαθηταὶ	περὶ	τούτου
	na	ndani–ya	–nyumba	nyumba	tena	–wanafunzi	wanafunzi	kuhusu	hili
	G2532	G1519	G3588	G3614	G3825	G3588	G3101	G4012	G3778

ἐπηρώτων	αὐτόν.
walimuuliza	yeye
G1905	G0846

Walipokuwa ndani ya nyumba, wanafunzi wake wakamwuliza tena kuhusu hili.

11	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Ὃς	ἂν	ἀπολύσῃ	τὴν	γυναῖκα	αὐτοῦ,	καὶ	
	na	anawaambia	wao	Yeyote	atakaye	mwache	–mke	mke	wake	na	
	G2532	G3004	G0846	G3739	G0302	G0630	G3588	G1135	G0846	G2532	

γαμήσῃ	ἄλλην,	μοιχᾶται	ἐπ’	αὐτήν.
akaoa	mwingine	anazini	dhidi	yake
G1060	G0243	G3429	G1909	G0846

Akawaambia, “Yeyote amwachaye mke wake na kumwoa mwanamke mwingine, anafanya uzinzi dhidi yake.

12	καὶ	ἐὰν	αὐτὴ	ἀπολύσασα	τὸν	ἄνδρα	αὐτῆς,	γαμήσῃ	ἄλλον,	μοιχᾶται.
	na	yeye	yeye	akimwacha	–mume	mume	wake	akaolewa	mwingine	anazini
	G2532	G1437	G0846	G0630	G3588	G0435	G0846	G1060	G0243	G3429

Mwanamke naye akimwacha mme wake na kuolewa na mwanamme mwingine, anafanya uzinzi.”

13	Καὶ	προσέφερον	αὐτῷ	παιδία,	ἵνα	αὐτῶν	ἅψηται.	οἱ	δὲ
	Na	waliwaletea	yeye	watoto–wadogo	ili	wao	awaguse	–wanafunzi	lakini
	G2532	G4374	G0846	G3813	G2443	G0846	G0680	G3588	G1161

μαθηταὶ	ἐπετίμησαν	αὐτοῖς.	
wanafunzi	waliwakemea	wao	
G3101	G2008	G0846	

Nao walimletea watoto wao wadogo ili awaguse, lakini wanafunzi wakawakemea.

14	ἰδὼν	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	ἠγανάκτησεν,	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἄφετε
	akiona	lakini	–Yesu	Yesu	alikasirika	na	akawaambia	wao	Waacheni
	G3708	G1161	G3588	G2424	G0023	G2532	G3004	G0846	G0863

τὰ	παιδία	ἔρχεσθαι	πρός	με;	μὴ	κωλύετε	αὐτά;	
–watoto–wadogo	watoto–wadogo	waje	kwangu	mimi	msi	wazuie	wao	
G3588	G3813	G2064	G4314	G1473	G3361	G2967	G0846	

τῶν	γὰρ	τοιούτων,	ἐστὶν	ἡ	βασιλεία	τοῦ	Θεοῦ.
–wa–kama–hawa	kwa–maana	wa–kama–hawa	ni	–ufalme	ufalme	wa	Mungu
G3588	G1063	G5108	G1510	G3588	G0932	G3588	G2316

Lakini Yesu alipotambua hilo, hakufurahishwa nalo kabisa akawaambia, “Waruhusuni watoto wadogo waje kwangu, na msiwazuie, kwa sababu walio kama hawa ufalme wa Mungu ni wao.

15	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὃς	ἂν	μὴ	δέξηται	τὴν	βασιλείαν	τοῦ	Θεοῦ
	Amini	nawaambia	ninyi	yeyote	asiye	asiye	upokee	–ufalme	ufalme	wa	Mungu
	G0281	G3004	G4771	G3739	G0302	G3361	G1209	G3588	G0932	G3588	G2316

ὡς	παιδίον,	οὐ	μὴ	εἰσέλθῃ	εἰς	αὐτήν.	
kama	mtoto–mdogo	kamwe	kamwe	ataingia	ndani	yake	
G5613	G3813	G3756	G3361	G1525	G1519	G0846	

Ukweli nawaambia, yeyote asiyeupokea ufalme wa Mungu kama mtoto mdogo hakika hawezi kuingia katika ufalme wa Mungu.

16	καὶ	ἐναγκαλισάμενος	αὐτὰ,	κατευλόγει,	τιθεὶς	τὰς	χεῖρας	ἐπ’	αὐτά.
	na	akiwakumbatia	wao	aliwabariki	akiweka	–mikono	mikono	juu	yao
	G2532	G1723	G0846	G2127	G5087	G3588	G5495	G1909	G0846

Kisha akawachukua watoto mikononi mwake na akawabariki akiwawekea mikono yake juu yao.

17	Καὶ	ἐκπορευομένου	αὐτοῦ	εἰς	ὁδὸν,	προσδραμὼν	εἷς	καὶ
	Na	alipokuwa–akitoka	yeye	kwenda	njia	akikimbia	mmoja	na
	G2532	G1607	G0846	G1519	G3598	G4370	G1520	G2532

γονυπετήσας	αὐτὸν,	ἐπηρώτα	αὐτόν,	Διδάσκαλε	ἀγαθέ,	τί	ποιήσω,	ἵνα	ζωὴν
akipiga–magoti	yeye	alimuuliza	yeye	Mwalimu	mwema	nini	nifanye	ili	uzima
G1120	G0846	G1905	G0846	G1320	G0018	G5101	G4160	G2443	G2222

αἰώνιον	κληρονομήσω?
wa–milele	niurithi
G0166	G2816

Na alipoanza safari yake mtu mmoja alimkimbilia na akapiga magoti mbele yake, akamwuliza, “Mwalimu Mwema, nifanye nini ili niweze kurithi uzima ya milele?”

18	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτῷ,	Τί	με	λέγεις
	–Yesu	lakini	Yesu	akamwambia	yeye	Kwa–nini	mimi	unaniita
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0846	G5101	G1473	G3004

ἀγαθόν?	οὐδεὶς	ἀγαθὸς,	εἰ	μὴ	εἷς,	ὁ	Θεός.
mwema	Hakuna–mtu	mwema	isipokuwa	tu	mmoja	–Mungu	Mungu
G0018	G3762	G0018	G1487	G3361	G1520	G3588	G2316

Na Yesu akasema, “Kwa nini unaniita mwema? Hakuna aliye mwema, isipokuwa Mungu peke yake.

19 τὰς ἐντολὰς οἶδας: Μὴ φονεύσῃς; Μὴ μοιχεύσῃς; Μὴ κλέψῃς; Μὴ
–amri amri unazijua Usi ue Usi zini Usi ibe Usi
G3588 G1785 G1492 G3361 G5407 G3361 G3431 G3361 G2813 G3361

ψευδομαρτυρήσῃς; Μὴ ἀποστερήσῃς; Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν
shuhudie–uongo Usi dhulumu Mheshimu –baba baba yako na –mama
G5576 G3361 G0650 G5091 G3588 G3962 G4771 G2532 G3588

μητέρα.
mama
G3384

Unazijua amri: 'Usiue, usizini, usiibe, usishuhudie uongo, usidanganye, mheshimu baba na mama yako'.”

20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην, ἐκ
–yeye lakini akamwambia yeye Mwalimu hizi–zote zote nimezishika tangu
G3588 G1161 G5346 G0846 G1320 G3778 G3956 G5442 G1537

νεότητός μου.
ujana wangu
G3503 G1473

Mtu yule akasema, “Mwalimu, haya yote nimeyatii tangu nikiwa kijana.”

21 ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
–Yesu lakini Yesu akimtazama yeye alimpenda yeye na akamwambia yeye
G3588 G1161 G2424 G1689 G0846 G0025 G0846 G2532 G3004 G0846

Ἓν σε ὑστερεῖ: ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς
Kitu–kimoja wewe unakukosa nenda yote uliyo–nayo yauze na uwape –maskini
G1520 G4771 G5302 G5217 G3745 G2192 G4453 G2532 G1325 G3588

πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ; καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
maskini na utakuwa–na hazina mbinguni mbingu na njoo unifuate
G4434 G2532 G2192 G2344 G1722 G3772 G2532 G1204 G0190

μοι,
mimi
G1473

Yesu alimwangalia na kumpenda. Akawambia, “Unapungukiwa kitu kimoja. Unapaswa kuuza vyote ulivyo navyo na uwape masikini, na utakuwa na hazina mbinguni. Ndipo uje unifuate.”

22 ὁ δὲ, στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθεν λυπούμενος; ἦν
–yeye lakini akisikitika juu–ya –neno neno akaenda akihuzunika alikuwa
G3588 G1161 G4768 G1909 G3588 G3056 G0565 G3076 G1510

γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
kwa–maana mwenye mali nyingi
G1063 G2192 G2933 G4183

Lakini alikata tamaa kwa sababu ya maelezo haya; aliondoka akiwa mwenye huzuni, kwa kuwa alikuwa na mali nyingi.

23 Καὶ περιβλεψάμενος, ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Na akitazama–pande–zote –Yesu Yesu anawaambia –wanafunzi wanafunzi wake
G2532 G4017 G3588 G2424 G3004 G3588 G3101 G0846

Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Jinsi–gani kwa–shida –wenye –mali mali wenye katika –ufalme ufalme wa
G4459 G1423 G3588 G3588 G5536 G2192 G1519 G3588 G0932 G3588

Θεοῦ εἰσελεύσονται!
Mungu wataingia
G2316 G1525

Yesu akatazama pande zote na kuwaambia wanafunzi wake, “Ni jinsi gani ilivyo vigumu kwa tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu!

24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ
–wanafunzi lakini wanafunzi walishangazwa juu–ya –maneno maneno yake –Yesu
G3588 G1161 G3101 G2284 G1909 G3588 G3056 G0846 G3588

δὲ Ἰησοῦς, πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν
lakini Yesu tena akajibu anawaambia wao Watoto jinsi–gani ni–vigumu
G1161 G2424 G3825 G0611 G3004 G0846 G5043 G4459 G1422

ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν, <τοὺς πεποιθότας ἐπὶ
ni katika –ufalme ufalme wa Mungu kuingia –wale wanaotumainia katika
G1510 G1519 G3588 G0932 G3588 G2316 G1525 G3588 G3982 G1909

χρήμασιν>!
mali
G5536

Wanafunzi walishangazwa kwa maneno haya. Lakini Yesu akawaambia tena, “Watoto, ni jinsi gani ilivyo vigumu kuingia katika ufalme wa Mungu!

25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος
Ni–rahisi–zaidi ni ngamia katika –tundu tundu –la–sindano la–sindano
G2123 G1510 G2574 G1223 G3588 G5168 G3588 G4476

διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
kupita kuliko tajiri katika –ufalme ufalme wa Mungu kuingia
G1330 G2228 G4145 G1519 G3588 G0932 G3588 G2316 G1525

Ni rahisi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano, kuliko mtu tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu.”

26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ
–wao lakini sana–zaidi walishangazwa wakisema wao–kwa–wao wao–wenyewe Na
G3588 G1161 G4057 G1605 G3004 G4314 G1438 G2532

τίς δύναται σωθῆναι?
nani anaweza kuokolewa
G5101 G1410 G4982

Walishangazwa sana na wakasemezana, “Hivyo nani ataokoka”

27 ἐμβλέψας αὐτοῖς, ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ’
akiwatazama wao –Yesu Yesu anasema Kwa wanadamu haiwezekani lakini
G1689 G0846 G3588 G2424 G3004 G3844 G0444 G0102 G0235

οὐ παρὰ θεῷ; πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.
si kwa Mungu yote kwa–maana yanawezekana kwa –Mungu Mungu
G3756 G3844 G2316 G3956 G1063 G1415 G3844 G3588 G2316

Yesu akawaangalia na kusema, “ Kwa binadamu haiwezekani, lakini sio kwa Mungu. Kwa kuwa katika Mungu yote yanawezekana.”

28 ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ
Alianza kusema –Petro Petro kwake Tazama sisi tumeacha yote na
G0756 G3004 G3588 G4074 G0846 G3708 G1473 G0863 G3956 G2532

ἠκολουθήκαμέν σοι.
tumekufuata wewe
G0190 G4771

“Petro akaanza kuzungumza naye, “Angalia tumeacha vyote na tumekufuata.”

29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
Akasema –Yesu Yesu Amini nawaambia ninyi, hakuna–mtu yupo ambaye ameacha
G5346 G3588 G2424 G0281 G3004 G4771 G3762 G1510 G3739 G0863

οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ μητέρα, ἢ πατέρα, ἢ
nyumba au ndugu–wa–kiume au ndugu–wa–kike au mama au baba, au
G3614 G2228 G0080 G2228 G0079 G2228 G3384 G2228 G3962 G2228

τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
watoto au mashamba kwa–ajili–yangu mimi na kwa–ajili–ya –Injili Injili
G5043 G2228 G0068 G1752 G1473 G2532 G1752 G3588 G2098

Yesu akasema, “Ukweli nawaambia ninyi, hakuna aliyeacha nyumba, au kaka, au dada, au mama, au baba, au watoto, au ardhi, kwa ajili yangu, na kwa ajili ya Injili,

30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ-- οἰκίας,
ambaye asiye pokea mara–mia sasa katika –wakati wakati huu nyumba
G1437 G3361 G2983 G1542 G3568 G1722 G3588 G2540 G3778 G3614

καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα. καὶ
na ndugu–wa–kiume na ndugu–wa–kike na mama na watoto na
G2532 G0080 G2532 G0079 G2532 G3384 G2532 G5043 G2532

ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν-- καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ,
mashamba pamoja–na mateso na katika –ulimwengu ulimwengu –ujao ujao
G0068 G3326 G1375 G2532 G1722 G3588 G0165 G3588 G2064

ζωὴν αἰώνιον.
uzima wa–milele
G2222 G0166

ambaye hatapokea mara mia zaidi ya sasa hapa duniani: nyumba, kaka, dada, mama, watoto, na ardhi, kwa mateso, na ulimwengu ujao, uzima wa milele.

31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι; καὶ οἱ ἔσχατοι,
wengi lakini watakuwa wa–kwanza wa–mwisho na –wa–mwisho wa–mwisho
G4183 G1161 G1510 G4413 G2078 G2532 G3588 G2078

πρῶτοι.
wa–kwanza
G4413

Lakini wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho na walio wa mwisho watakuwa wa kwanza.”

32 ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ, ἀναβαίνοντες εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ἦν
Walikuwa lakini njiani –njia njia wakipanda kwenda Yerusalemu na alikuwa
G1510 G1161 G1722 G3588 G3598 G0305 G1519 G2414 G2532 G1510

προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ
akiwatangulia wao –Yesu Yesu na walishangazwa –waliofuata lakini
G4254 G0846 G3588 G2424 G2532 G2284 G3588 G1161

ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα,
waliofuata waliogopa na akiwachukua tena –kumi–na–wawili kumi–na–wawili
G0190 G5399 G2532 G3880 G3825 G3588 G1427

ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν:
alianza wao kuwaambia –mambo yanayokuja yeye kumpata
G0756 G0846 G3004 G3588 G3195 G0846 G4819

Walipokuwa njiani, kwenda Yerusalemu, Yesu alikuwa amewatangulia mbele yao. Wanafunzi walishangaa, na wale waliokuwa wanafuata nyuma waliogopa. Ndipo Yesu akawatoa pembeni tena wale kumi na wawili na akaanza kuwaambia ambacho kitamtokea hivi karibuni:

33 ὅτι Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ
kwamba Tazama tunapanda kwenda Yerusalemu na –Mwana Mwana wa
G3754 G3708 G0305 G1519 G2414 G2532 G3588 G5207 G3588

ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς
Mtu atatiwa–mikononi –makuhani–wakuu makuhani–wakuu na –waandishi
G0444 G3860 G3588 G0749 G2532 G3588

γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν
waandishi na watamhukumu yeye kifo na watamtia yeye
G1122 G2532 G2632 G0846 G2288 G2532 G3860 G0846

τοῖς ἔθνεσιν.
–mataifa mataifa
G3588 G1484

“Tazama, tunakwenda mpaka Yerusalemu, na Mwana wa Adamu atafikishwa kwa makuhani wakuu na waandishi. Watamhukumu afe na watamtoa kwa watu wa Mataifa.

34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν
na watamdhihaki yeye na watamtemea–mate yeye na watampiga–mijeledi
G2532 G1702 G0846 G2532 G1716 G0846 G2532 G3146

αὐτὸν, καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
yeye na watamuua na baada–ya siku–tatu siku atafufuka
G0846 G2532 G0615 G2532 G3326 G5140 G2250 G0450

Watamdhihaki, watamtemea mate, watampiga fimbo, na watamwua. Lakini baada ya siku tatu atafufuka.”

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ (δύο) υἱοὶ
Na wanamjia yeye Yakobo na Yohana –wana wawili wana
G2532 G4365 G0846 G2385 G2532 G2491 G3588 G1417 G5207

Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν
wa–Zebedayo wakisema yeye Mwalimu tunataka ili lolote tutakalo tukuombe
G2199 G3004 G0846 G1320 G2309 G2443 G3739 G1437 G0154

σε, ποιήσῃς ἡμῖν.
wewe utufanyie sisi
G4771 G4160 G1473

Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo, walikuja kwake na kusema, “Mwalimu, tunakuhitaji utufanyie chochote tukuombacho.”

36	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τί	θέλετε	με	ποιήσω	ὑμῖν?
	–yeye	lakini	akawaambia	wao	Nini	mnataka	mimi	niwafanyie	ninyi
	G3588	G1161	G3004	G0846	G5101	G2309	G1473	G4160	G4771

Aliwaambia, “Mnataka niwatendee nini?”

37	οἱ	δὲ	εἶπαν	αὐτῷ,	Δὸς	ἡμῖν,	ἵνα	εἷς	σου	ἐκ
	–wao	lakini	wakamwambia	yeye	Tupe	sisi	ili	mmoja	wako	mkono–wa–kuume
	G3588	G1161	G3004	G0846	G1325	G1473	G2443	G1520	G4771	G1537

δεξιῶν,	καὶ	εἷς	ἐξ	ἀριστερῶν,	καθίσωμεν	ἐν	τῇ	δόξῃ	
kuume	na	mmoja	mkono–wa–kushoto	kushoto	tuketi	katika	–utukufu	utukufu	
G1188	G2532	G1520	G1537	G0710	G2523	G1722	G3588	G1391	

σου.
wako
G4771

Wakasema, “Turuhusu tukae nawe katika utukufu wako, mmoja katika mkono wako wa kuume na mwingine mkono wako wa kushoto.”

38	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Οὐκ	οἴδατε	τί	αἰτεῖσθε.	δύνασθε
	–Yesu	lakini	Yesu	akawaambia	wao	Ham	jui	nini	mnaomba	Mnaweza
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0846	G3756	G1492	G5101	G0154	G1410

πιεῖν	τὸ	ποτήριον	ὃ	ἐγὼ	πίνω,	ἢ	τὸ	βάπτισμα	
kunywa	–kikombe	kikombe	ambacho	mimi	ninakunywa	au	–ubatizo	ubatizo	
G4095	G3588	G4221	G3739	G1473	G4095	G2228	G3588	G0908	

ὃ	ἐγὼ	βαπτίζομαι	βαπτισθῆναι?
ambao	mimi	ninabatizwa	kubatizwa
G3739	G1473	G0907	G0907

Lakini Yesu aliwajibu, “Hamjui mnachoomba. Mnaweza kukinywea kikombe ambacho nitakiywea au kustahimili ubatizo ambao nitabatizwa?”

39	οἱ	δὲ	εἶπαν	αὐτῷ,	Δυνάμεθα.	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν
	–wao	lakini	wakamwambia	yeye	Tunaweza	–Yesu	lakini	Yesu	akawaambia
	G3588	G1161	G3004	G0846	G1410	G3588	G1161	G2424	G3004

αὐτοῖς,	Τὸ	ποτήριον	ὃ	ἐγὼ	πίνω,	πίεσθε;	καὶ	τὸ
wao	–Kikombe	kikombe	ambacho	mimi	ninakunywa	mtakunywa	na	–ubatizo
G0846	G3588	G4221	G3739	G1473	G4095	G4095	G2532	G3588

βάπτισμα	ὃ	ἐγὼ	βαπτίζομαι,	βαπτισθήσεσθε;
ubatizo	ambao	mimi	ninabatizwa	mtabatizwa
G0908	G3739	G1473	G0907	G0907

Wakamwambia, “Tunaweza” Yesu akawaambia, “Kikombe nitakachokinywea, mtakinywea. Na ubatizo ambao kwao nimebatizwa, mtaustahimili.

40	τὸ	δὲ	καθίσαι	ἐκ	δεξιῶν	μου,	ἢ	ἐξ
	lakini	lakini	kuketi	mkono–wa–kuume	kuume	wangu	au	mkono–wa–kushoto
	G3588	G1161	G2523	G1537	G1188	G1473	G2228	G1537

εὐωνύμων,	οὐκ	ἔστιν	ἐμὸν	δοῦναι,	ἀλλ’	οἷς	ἡτοίμασται.
kushoto	si	ni	yangu	kutoa	bali	ni–kwa	waliowekewa
G2176	G3756	G1510	G1699	G1325	G0235	G3739	G2090

Lakini atakayekaa mkono wangu wa kuume au mkono wangu wa kushoto sio mimi wa kutoa, lakini ni kwa wale ambao kwao imekwisha andaliwa.”

41 Καὶ ἀκούσαντες, οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ
Na waliposikia –kumi kumi walianza kuwakasirikia kuhusu Yakobo na
G2532 G0191 G3588 G1176 G0756 G0023 G4012 G2385 G2532

Ἰωάννου.
Yohana
G2491

Wale wanafunzi wengine kumi waliposikia haya, wakaanza kuwakasirikia Yakobo na Yohana.

42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι
na akiwaita wao –Yesu Yesu anawaambia wao Mnajua kwamba
G2532 G4341 G0846 G3588 G2424 G3004 G0846 G1492 G3754

οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν; καὶ
–wale wanaoonekana kutawala –mataifa mataifa wanawatawala–kwa–nguvu wao na
G3588 G1380 G0757 G3588 G1484 G2634 G0846 G2532

οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
–wakuu wakuu wao wanawatumikisha–kwa–nguvu wao
G3588 G3173 G0846 G2715 G0846

Yesu akawaita kwake na kusema, “Mnajua kuwa wale wanaodhaniwa kuwa watawala wa watu wa Mataifa huwatawala, na watu wao mashuhuri huwaonyesha mamlaka juu yao.”

43 οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν; ἀλλ’ ὃς ἂν θέλῃ μέγας
si hivyo lakini ni kati yenu bali yeyote atakaye atakaye mkubwa
G3756 G3779 G1161 G1510 G1722 G4771 G0235 G3739 G0302 G2309 G3173

γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος;
kuwa kati yenu atakuwa yenu mtumishi
G1096 G1722 G4771 G1510 G4771 G1249

Lakini haipaswi kuwa hivi kati yenu. Yeyote atakaye kuwa mkubwa kati yenu lazima awatumikie,

44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων
na yeyote atakaye atakaye kati yenu kuwa wa–kwanza atakuwa wa–wote
G2532 G3739 G0302 G2309 G1722 G4771 G1510 G4413 G1510 G3956

δοῦλος.
mtumwa
G1401

na yeyote atakaye kuwa wa kwanza kati yenu ni lazima awe mtumwa wa wote.

45 καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι,
na kwa–maana –Mwana Mwana wa Mtu hakuja alikuja kutumiwa
G2532 G1063 G3588 G5207 G3588 G0444 G3756 G2064 G1247

ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
bali kutumika na kutoa –nafsi nafsi yake fidia badala–ya wengi
G0235 G1247 G2532 G1325 G3588 G5590 G0846 G3083 G0473 G4183

Kwa kuwa Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa bali kutumika, na kuyatoa maisha yake kuwa fidia kwa wengi.”

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ; Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχὼ, καὶ
Na wanafika huko Yeriko Na alipokuwa–akitoka yeye kutoka Yeriko na
G2532 G2064 G1519 G2410 G2532 G1607 G0846 G0575 G2410 G2532

τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ὁ υἱὸς Τιμαίου,
–wanafunzi wanafunzi wake na umati mkubwa –mwana mwana wa–Timayo
G3588 G3101 G0846 G2532 G3793 G2425 G3588 G5207 G5090

Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.
Bartimayo kipofu ombaomba alikuwa–ameketi kando–ya –njia njia
G0924 G5185 G4319 G2521 G3844 G3588 G3598

Wakaja Yeriko. Alipokuwa akiondoka Yeriko na wanafunzi wake na kundi kubwa, mwana wa Timayo, Batimayo, kipofu mwombaji, alikaa kando ya barabara.

47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν
na aliposikia kwamba Yesu –Mnazareti wa–Nazareti ndiye alianza kupiga–kelele
G2532 G0191 G3754 G2424 G3588 G3479 G1510 G0756 G2896

καὶ λέγειν, Υἱὲ Δαυὶδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.
na kusema Mwana wa–Daudi Yesu nihurumie mimi
G2532 G3004 G5207 G1138 G2424 G1653 G1473

Aliposikia kuwa ni Yesu Mnazareti, alianza kupiga kelele na kusema, “Yesu, Mwana wa Daudi, nihurumie!”

48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ; ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον
na walimkemea yeye wengi ili anyamaze –yeye lakini zaidi sana
G2532 G2008 G0846 G4183 G2443 G4623 G3588 G1161 G4183 G3123

ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με.
alipiga–kelele Mwana wa–Daudi nihurumie mimi
G2896 G5207 G1138 G1653 G1473

Wengi walimkemea yule kipofu, wakimwambia anyamaze. Lakini alilia kwa sauti zaidi, “Mwana wa Daudi, nihurumie!”

49 καὶ στὰς, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν
na akisimama –Yesu Yesu akasema Mwiteni yeye na wanamwita –kipofu
G2532 G2476 G3588 G2424 G3004 G5455 G0846 G2532 G5455 G3588

τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει; ἔγειρε, φωνεῖ σε.
kipofu wakimwambia yeye Jipe–moyo simama anakuita wewe
G5185 G3004 G0846 G2293 G1453 G5455 G4771

Yesu alisimama na kuamuru aitwe. Walimwita yule kipofu, wakisema, “Kuwa shujaa! Inuka! Yesu anakuita.”

50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναπηδήσας, ἦλθεν πρὸς τὸν
–yeye lakini akitupa –vazi vazi lake akiruka alikuja kwa –Yesu
G3588 G1161 G0577 G3588 G2440 G0846 G1530 G2064 G4314 G3588

Ἰησοῦν.
Yesu
G2424

Akalitupa pembeni koti lake, akakimbia zaidi, na kuja kwa Yesu.

51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Τί σοι θέλεις ποιήσω?
na akajibu yeye –Yesu Yesu akasema Nini kwako unataka nikufanyie
G2532 G0611 G0846 G3588 G2424 G3004 G5101 G4771 G2309 G4160

ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ραββουνι, ἵνα ἀναβλέψω.
–kipofu lakini kipofu akamwambia yeye Rabuni ili nione
G3588 G1161 G5185 G3004 G0846 G4462 G2443 G0308

Yesu akamjibu na kusema, “Unataka nikufanyie nini?” Yule mwanaume kipofu akamjibu, “Mwalimu, ninataka kuona.”

52	καὶ	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτῷ,	Ὕπαγε,	ἡ	πίστις	σου	σέσωκέν
	na	–Yesu	Yesu	akamwambia	yeye	Nenda	–imani	imani	yako	imekuponya
	G2532	G3588	G2424	G3004	G0846	G5217	G3588	G4102	G4771	G4982

σε.	καὶ	εὐθὺς	ἀνέβλεψεν,	καὶ	ἠκολούθει	αὐτῷ	ἐν	τῇ	ὁδῷ.
wewe	na	mara	akaona	na	alimfuata	yeye	njiani	–njia	njia
G4771	G2532	G2112	G0308	G2532	G0190	G0846	G1722	G3588	G3598

Yesu akamwambia, “Nenda. Imani yako imekuponya.” Hapo hapo macho yake yakaona; na akamfuata Yesu barabarani.

Chapter 11

1	Καὶ	ὅτε	ἐγγίζουσιν	εἰς	Ἱεροσόλυμα,	εἰς	Βηθφαγὴ	καὶ	Βηθανίαν,	πρὸς
	Na	wakati	wanakaribia	kwa	Hierosolyma	kwa	Bēthphagē	na	Bēthania	kwa
	G2532	G3753	G1448	G1519	G2414	G1519	G0967	G2532	G0963	G4314

τὸ	ὄρος	τῶν	Ἐλαιῶν,	ἀποστέλλει	δύο	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	
–mlima	mlima	wa–	Mizeituni	anatuma	wawili	wa–	wanafunzi	wake	
G3588	G3735	G3588	G1636	G0649	G1417	G3588	G3101	G0846	

Wakati huo walipokuja Yerusalemu, walipokaribia Besthfage na Bethania, katika Mlima wa Mizeituni, Yesu aliwatuma wawili miongoni mwa wanafunzi wake

2	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Ὑπάγετε	εἰς	τὴν	κώμην,	τὴν	κατέναντι	ὑμῶν,
	na	anawaambia	wao	Nendeni	kwa	–kijiji	kijiji	–kilichoko	mbele–yenu	yenu
	G2532	G3004	G0846	G5217	G1519	G3588	G2968	G3588	G2713	G4771

καὶ	εὐθὺς,	εἰσπορευόμενοι	εἰς	αὐτὴν,	εὑρήσετε	πῶλον	δεδεμένον,	
na	mara	mkiingia	ndani–yake	yake	mtapata	mwana–punda	aliyefungwa	
G2532	G2112	G1531	G1519	G0846	G2147	G4454	G1210	

ἐφ’	ὃν	οὐδεὶς	οὔπω	ἀνθρώπων	ἐκάθισεν;	λύσατε	αὐτὸν,	καὶ	φέρετε.	
juu–yake	ambaye	hakuna	bado	mtu–yeyote	ameketi	mfungueni	yeye	na	mleteni	
G1909	G3739	G3762	G3768	G0444	G2523	G3089	G0846	G2532	G5342	

na aliwaambia, “Nendeni katika kijiji kinachokabiliana nasi. Mara mtakapoingia humo, mtamkuta mwanapunda ambaye hajapandwa. Mfungueni na mmlete kwangu.

3	καὶ	ἐάν	τις	ὑμῖν	εἴπῃ,	Τί	ποιεῖτε	τοῦτο?	εἴπατε,	‹ὅτι›
	na	kama	mtu–yeyote	kwenu	atasema	Kwa–nini	mnafanya	hivi	semeni	kwamba
	G2532	G1437	G5100	G4771	G3004	G5101	G4160	G3778	G3004	G3754

Ὁ	Κύριος	αὐτοῦ	χρείαν	ἔχει,	καὶ	εὐθὺς	αὐτὸν	ἀποστέλλει	πάλιν
–Bwana	Bwana	wake	haja	ana	na	mara	yeye	atamrudisha	tena
G3588	G2962	G0846	G5532	G2192	G2532	G2112	G0846	G0649	G3825

ὧδε.	
hapa	
G5602	

Na kama yeyote akiwaambia, 'Kwa nini mnafanya hivi'?, mnapaswa kusema, 'Bwana anamhitaji na mara atamrudisha hapa'.”

4	καὶ	ἀπῆλθον,	καὶ	εὗρον	πῶλον	δεδεμένον	πρὸς	θύραν	ἔξω,	ἐπὶ
	na	wakaenda	na	wakapata	mwana–punda	amefungwa	kwa	mlango	nje	katika
	G2532	G0565	G2532	G2147	G4454	G1210	G4314	G2374	G1854	G1909

τοῦ	ἀμφόδου,	καὶ	λύουσιν	αὐτόν.
–njia	njia–panda	na	wanamfungua	yeye
G3588	G0296	G2532	G3089	G0846

Walikwenda na kumkuta mwanapunda amefungwa nje mlangoni kwenye mtaa ulio wazi, nao walimfungua.

5	καί	τινες	τῶν	ἐκεῖ	ἑστηκότων	ἔλεγον	αὐτοῖς,	Τί	ποιεῖτε
	na	baadhi	wa–wale	hapo	waliosimama	waliwaambia	wao	Kwa–nini	mnafanya
	G2532	G5100	G3588	G1563	G2476	G3004	G0846	G5101	G4160

λύοντες	τὸν	πῶλον?
mkimfungua	–mwana–punda	mwana–punda
G3089	G3588	G4454

Na baadhi ya watu walikuwa wamesimama pale na waliwaambia, “Mnafanya nini, kumfungua mwanapunda huyo?”

6	οἱ	δὲ	εἶπαν	αὐτοῖς	καθὼς	εἶπεν	ὁ	Ἰησοῦς,	καὶ
	–wao	lakini	wakawaambia	wao	kama	alivyosema	–Iēsoûs	Iēsoûs	na
	G3588	G1161	G3004	G0846	G2531	G3004	G3588	G2424	G2532

ἀφῆκαν	αὐτούς.
wakawaacha	wao
G0863	G0846

Waliwaambia kama Yesu alivyowaambia, na watu wakawaacha waende.

7	καὶ	φέρουσιν	τὸν	πῶλον	πρὸς	τὸν	Ἰησοῦν,	καὶ	
	na	wanamleta	–mwana–punda	mwana–punda	kwa	–Iēsoûs	Iēsoûs	na	
	G2532	G5342	G3588	G4454	G4314	G3588	G2424	G2532	

ἐπιβάλλουσιν	αὐτῷ	τὰ	ἱμάτια	αὐτῶν,	καὶ	ἐκάθισεν	ἐπ’	αὐτόν;
wanatupa	juu–yake	–mavazi	mavazi	yao	na	akaketi	juu	yake
G1911	G0846	G3588	G2440	G0846	G2532	G2523	G1909	G0846

Wanafunzi wawili walimleta mwanapunda kwa Yesu na walitandika mavazi yao juu yake ili Yesu aweze kumpanda.

8	καὶ	πολλοὶ	τὰ	ἱμάτια	αὐτῶν	ἔστρωσαν	εἰς	τὴν	ὁδόν,	ἄλλοι	δὲ
	na	wengi	–mavazi	mavazi	yao	walitandika	katika	–njia	njia	wengine	na
	G2532	G4183	G3588	G2440	G0846	G4766	G1519	G3588	G3598	G0243	G1161

στιβάδας	κόψαντες	ἐκ	τῶν	–mashamba
matawi	wakikata	kutoka	–mashamba	mashamba
G4746	G2875	G1537	G3588	G0068

Watu wengi wakatandika mavazi yao barabarani, na wengine wakatandika matawi waliyoyakata kutoka mashambani.

9	καὶ	οἱ	προάγοντες	καὶ	οἱ	ἀκολουθοῦντες	ἔκραζον,	Ὡσαννά!
	na	wale	waliotangulia	na	wale	waliofuata	walipaza–sauti	Hōsanna
	G2532	G3588	G4254	G2532	G3588	G0190	G2896	G5614

Εὐλογημένος	ὁ	ἐρχόμενος	ἐν	ὀνόματι	Κυρίου!
Amebarikiwa	–yeye	anayekuja	kwa	jina	la–Bwana
G2127	G3588	G2064	G1722	G3686	G2962

Wale waliokwenda mbele yake na wale waliomfuata walipiga kelele, “Hosana! Amebarikiwa anayekuja kwa jina la Bwana.

10	Εὐλογημένη	ἡ	ἐρχομένη	βασιλεία	τοῦ	πατρὸς	ἡμῶν,	Δαυίδ!	Ὡσαννὰ
	Limebarikiwa	–ufalme	unaokuja	ufalme	wa–	baba	yetu	Dauid	Hōsanna
	G2127	G3588	G2064	G0932	G3588	G3962	G1473	G1138	G5614

ἐν	τοῖς	ὑψίστοις!
katika	–juu	juu–sana
G1722	G3588	G5310

Ubarikiwe ufalme unaokuja wa baba yetu Daudi! Hosana kwa aliye juu”

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς τὸ ἱερόν; καὶ, περιβλεψάμενος
Na akaingia katika Hierosolyma katika –hekalu hekalu na akitazama–kote
G2532 G1525 G1519 G2414 G1519 G3588 G2411 G2532 G4017

πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν, μετὰ
yote jioni tayari ilipokuwa –saa saa alitoka kwenda Bēthania pamoja–na
G3956 G3796 G2235 G1510 G3588 G5610 G1831 G1519 G0963 G3326

τῶν δώδεκα.
–wale kumi–na–wawili
G3588 G1427

Ndipo Yesu aliingia Yerusalemu na alikwenda hekaluni na alitazama kila kitu. Sasa, wakati ulikuwa umeenda, alikwenda Bethania pamoja nao kumi na wawili.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον, ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασεν.
Na –siku kesho–yake walipotoka wao kutoka Bēthania, aliona–njaa
G2532 G3588 G1887 G1831 G0846 G0575 G0963 G3983

Siku iliyofuata, wakati walipokuwa wakirudi kutoka Bethania, alikuwa na njaa.

13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι
na akiona mtini kutoka mbali wenye majani alikuja kama labda kitu
G2532 G3708 G4808 G0575 G3113 G2192 G5444 G2064 G1487 G0687 G5100

εὑρήσει ἐν αὐτῇ. καὶ ἐλθὼν ἐπ’ αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν, εἰ
atapata ndani–yake yake na akija kwake wake hakuna–kitu akapata isipokuwa
G2147 G1722 G0846 G2532 G2064 G1909 G0846 G3762 G2147 G1487

μὴ φύλλα; ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων.
tu majani –wakati kwa–maana wakati si ulikuwa wa–tini
G3361 G5444 G3588 G1063 G2540 G3756 G1510 G4810

Na akaona mti wa mtini uliokuwa na majani kwa mbali, alikwenda kutazama kama angeweza kupata chochote juu yake. Na wakati alipokwenda kwa huo, hakupata chochote isipokuwa majani, kwa kuwa haikuwa majira ya mtini.

14 καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα, ἐκ σοῦ
na akijibu alisema kwake Kamwe hadi –milele milele kutoka kwako
G2532 G0611 G3004 G0846 G3371 G1519 G3588 G0165 G1537 G4771

μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
mtu–yeyote tunda asile na walisikia –wanafunzi wanafunzi wake
G3367 G2590 G5315 G2532 G0191 G3588 G3101 G0846

Aliuambia, “Hakuna yeyote atakayekula tunda kutoka kwako tena”. Na wanafunzi wake wakasikia.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα; Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο
Na wanakuja katika Hierosolyma Na akiingia katika –hekalu hekalu alianza
G2532 G2064 G1519 G2414 G2532 G1525 G1519 G3588 G2411 G0756

ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ; καὶ
kuwafukuza –wale wanaouza na –wale wanaonunua katika –hekalu hekalu na
G1544 G3588 G4453 G2532 G3588 G0059 G1722 G3588 G2411 G2532

τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων
–meza meza za– wabadilishaji–fedha na –viti viti vya– wanaouza
G3588 G5132 G3588 G2855 G2532 G3588 G2515 G3588 G4453

τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν.
–njiwa njiwa akapindua
G3588 G4058 G2690

Walikuja Yerusalemu, naye aliingia hekaluni na kuanza kuwatoa nje wauzaji na wanunuzi ndani ya hekalu. Alizipindua meza za wabadilishaji wa fedha na viti vya wale waliokuwa wakiuza njiwa.

16	καὶ	οὐκ	ἤφιεν	ἵνα	τις	διενέγκῃ	σκεῦος	διὰ	τοῦ	ἱεροῦ.
	na	hakuruhusu	hakuacha	ili	mtu–yeyote	apitishe	chombo	kupitia	–hekalu	hekalu
	G2532	G3756	G0863	G2443	G5100	G1308	G4632	G1223	G3588	G2411

Hakumruhusu yeyote kubeba chochote hekaluni kilichoweza kuuzwa.

17	καὶ	ἐδίδασκεν,	καὶ	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Οὐ	γέγραπται,	ὅτι	Ὁ	
	na	alifundisha	na	aliwaambia	wao	Je	haikuandikwa	kwamba	–Nyumba	
	G2532	G1321	G2532	G3004	G0846	G3756	G1125	G3754	G3588	

οἶκός	μου	οἶκος	προσευχῆς	κληθήσεται	πᾶσιν	τοῖς	ἔθνεσιν?	ὑμεῖς
Nyumba	yangu	nyumba	ya–maombi	itaitwa	kwa–wote	–mataifa	mataifa	ninyi
G3624	G1473	G3624	G4335	G2564	G3956	G3588	G1484	G4771

δὲ	πεποιήκατε	αὐτὸν	σπήλαιον	λῃστῶν.
lakini	mmeifanya	hiyo	pango	la–wezi
G1161	G4160	G0846	G4693	G3027

Aliwafundisha na akasema, “Je haikuandikwa, 'nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala kwa mataifa yote'? Lakini mmeifanya pango la wanyang'anyi”.

18	καὶ	ἤκουσαν	οἱ	ἀρχιερεῖς,	καὶ	οἱ	γραμματεῖς;	καὶ	
	na	wakasikia	–makuhani–wakuu	makuhani–wakuu	na	–waandishi	waandishi	na	
	G2532	G0191	G3588	G0749	G2532	G3588	G1122	G2532	

ἐζήτουν	πῶς	αὐτὸν	ἀπολέσωσιν;	ἐφοβοῦντο	γὰρ	αὐτόν,	πᾶς	γὰρ	
wakatafuta	jinsi	yeye	wamwangamize	waliogopa	kwa–maana	yeye	wote	kwa–maana	
G2212	G4459	G0846	G0622	G5399	G1063	G0846	G3956	G1063	

ὁ	ὄχλος	ἐξεπλήσσετο	ἐπὶ	τῇ	διδαχῇ	αὐτοῦ.	
–umati	umati	ulistaajabishwa	kwa	–mafundisho	mafundisho	yake	
G3588	G3793	G1605	G1909	G3588	G1322	G0846	

Makuhani wakuu na waandishi walisikia alivyokuwa amesema, nao walitafuta njia ya kumwua. Hata hivyo walimwogopa kwa sababu umati ulishangazwa na mafundisho yake.

19	Καὶ	ὅταν	ὀψὲ	ἐγένετο,	ἐξεπορεύοντο	ἔξω	τῆς	πόλεως.
	Na	wakati	jioni	ilipokuwa	walitoka	nje	ya–	mji
	G2532	G3752	G3796	G1096	G1607	G1854	G3588	G4172

Na kila wakati jioni ilipofika, waliondoka mjini.

20	Καὶ	παραπορευόμενοι	πρωΐ,	εἶδον	τὴν	συκῆν	ἐξηραμμένην	ἐκ	ῥιζῶν.
	Na	wakipita	asubuhi	waliona	–mtini	mtini	umekauka	kutoka	mizizi
	G2532	G3899	G4404	G3708	G3588	G4808	G3583	G1537	G4491

Walipokuwa wakitembea asubuhi, waliuona mti wa mtini umekauka mpaka kwenye mizizi yake.

21	καὶ	ἀναμνησθεὶς,	ὁ	Πέτρος	λέγει	αὐτῷ,	Ῥαββί,	ἴδε,	ἡ	συκῆ
	na	akikumbuka	–Petros	Petros	anamwambia	yeye	Rhabbi	tazama	–mtini	mtini
	G2532	G0363	G3588	G4074	G3004	G0846	G4461	G3708	G3588	G4808

ἣν	κατηράσω	ἐξήρανται.
ambao	uliulaani	umekauka
G3739	G2672	G3583

Petro alikumbuka na kusema, “Rabi! Tazama, mti wa mtini ulioulaani umekauka”.

22

καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	λέγει	αὐτοῖς,	Ἔχετε	πίστιν	θεοῦ.
na	akijibu	–Iēsoûs	Iēsoûs	anawaambia	wao	Mwe–na	imani	ya–Mungu
G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G0846	G2192	G4102	G2316

Yesu aliwajibu, “Muwe na imani katika Mungu.

23

ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ὃς	ἂν	εἴπῃ	τῷ	ὄρει	τούτῳ,
Amēn	ninawaambia	ninyi	kwamba	yeyote	atakaye	sema	kwa–	mlima	huu
G0281	G3004	G4771	G3754	G3739	G0302	G3004	G3588	G3735	G3778

Ἄρθητι	καὶ	βλήθητι	εἰς	τὴν	θάλασσαν,	καὶ	μὴ	διακριθῇ,	ἐν	τῇ
Ng'oka	na	tupwa	katika	–bahari	bahari	na	si	ashuku	katika	–moyo
G0142	G2532	G0906	G1519	G3588	G2281	G2532	G3361	G1252	G1722	G3588

καρδίᾳ	αὐτοῦ,	ἀλλὰ	πιστεύῃ	ὅτι	ὃ	λαλεῖ	γίνεται,	ἔσται	αὐτῷ.
moyo	wake	bali	aamini	kwamba	kile	anachosema	kinatokea	kitakuwa	kwake
G2588	G0846	G0235	G4100	G3754	G3739	G2980	G1096	G1510	G0846

Amini nawaambia kwamba kila auambiaye mlima huu, 'Ondoka, na ukajitupe mwenyewe baharini, 'na kama hana mashaka moyoni mwake lakini anaamini kwamba alichokisema kitatokea, hivyo ndivyo Mungu atakavyofanya.

24

διὰ	τοῦτο	λέγω	ὑμῖν,	πάντα	ὅσα	προσεύχεσθε	καὶ	αἰτεῖσθε,
kwa–sababu–hii	hii	ninawaambia	ninyi	yote	yoyote	mnayoomba	na	kuomba
G1223	G3778	G3004	G4771	G3956	G3745	G4336	G2532	G0154

πιστεύετε	ὅτι	ἐλάβετε,	καὶ	ἔσται	ὑμῖν.
aminini	kwamba	mmepokea	na	itakuwa	kwenu
G4100	G3754	G2983	G2532	G1510	G4771

Kwa hiyo ninawaambia: kila kitu muombacho na kuuliza kwa ajili yake, aminini kwamba mmepokea, navyo vitakuwa vyenu.

25

καὶ	ὅταν	στήκετε	προσευχόμενοι,	ἀφίετε	εἴ	τι	ἔχετε	κατά
na	wakati	mnasimama	mkiomba	sameheni	kama	kitu	mna	dhidi–ya
G2532	G3752	G4739	G4336	G0863	G1487	G5100	G2192	G2596

τινος,	ἵνα	καὶ	ὁ	Πατὴρ	ὑμῶν,	ὁ	ἐν	τοῖς	οὐρανοῖς,
mtu–yeyote	ili	pia	–Baba	Baba	yenu	–aliye	katika	–mbingu	mbingu
G5100	G2443	G2532	G3588	G3962	G4771	G3588	G1722	G3588	G3772

ἀφῇ	ὑμῖν	τὰ	παραπτώματα	ὑμῶν.
awasamehe	ninyi	–makosa	makosa	yenu
G0863	G4771	G3588	G3900	G4771

Wakati mnaposimama na kuomba, mnapaswa kusamehe chochote mlichonacho dhidi ya yeyote, ili kwamba Baba yenu aliye mbinguni awasamehe pia ninyi makosa yenu.

26

<Εἰ	δὲ	ὑμεῖς	οὐκ	ἀφίετε,	οὐδὲ	ὁ	πατὴρ	ὑμῶν	ὁ	ἐν
Kama	lakini	ninyi	hamsamehe	hamsamehe	wala	–Baba	Baba	yenu	–aliye	katika
G1487	G1161	G4771	G3756	G0863	G3761	G3588	G3962	G4771	G3588	G1722

τοῖς	οὐρανοῖς,	ἀφήσει	τὰ	παραπτώματα	ὑμῶν>.
–mbingu	mbingu	hatasamehe	–makosa	makosa	yenu
G3588	G3772	G0863	G3588	G3900	G4771

(Zingatia: Mstari huu, “Lakini msiposamehe, wala Baba yenu aliye mbinguni hatasamehe dhambi zenu” haumo kwenye nakala za kale).

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
Na wanakuja tena katika Hierosolyma na katika –hekalu hekalu
G2532 G2064 G3825 G1519 G2414 G2532 G1722 G3588 G2411

περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
akitembea yeye wanakuja kwake yeye –makuhani–wakuu makuhani–wakuu na
G4043 G0846 G2064 G4314 G0846 G3588 G0749 G2532

οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι.
–waandishi waandishi na –wazee wazee
G3588 G1122 G2532 G3588 G4245

Walikuja Yerusalemu tena. Na Yesu alipokuwa akitembea hekaluni, makuhani wakuu, waandishi na wazee walikuja kwake.

28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς? ἢ,
na walikuwa–wakimwambia yeye Kwa mamlaka–gani mamlaka mambo–haya unafanya au
G2532 G3004 G0846 G1722 G4169 G1849 G3778 G4160 G2228

τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ταῦτα ποιῇς?
nani wewe alikupa –mamlaka mamlaka hii ili mambo–haya ufanye
G5101 G4771 G1325 G3588 G1849 G3778 G2443 G3778 G4160

Walimwambia, “Kwa mamlaka gani unafanya mambo haya?” Na ni nani aliyekupa mamlaka kuyafanya haya?”

29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ
–lakini lakini Iēsoûs aliwaambia wao Nitawauliza ninyi swali–moja swali na
G3588 G1161 G2424 G3004 G0846 G1905 G4771 G1520 G3056 G2532

ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
mnijibu mimi na nitawaambia ninyi kwa mamlaka–gani mamlaka mambo–haya
G0611 G1473 G2532 G2046 G4771 G1722 G4169 G1849 G3778

ποιῶ.
ninafanya
G4160

Yesu aliwaambia, “Nitawauliza swali moja. Niambieni na mimi nitawaambia kwa mamlaka gani ninayafanya mambo haya.

30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου, ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ
–ubatizo ubatizo –wa Iōannēs kutoka mbinguni ulikuwa au kutoka
G3588 G0908 G3588 G2491 G1537 G3772 G1510 G2228 G1537

ἀνθρώπων? ἀποκρίθητέ μοι.
kwa–wanadamu mnijibu mimi
G0444 G0611 G1473

Je, ubatizo wa Yohana ulitoka mbinguni au ulitoka kwa wanadamu? Nijibuni.”

31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ‹Τί Τuseme–nini εἴπωμεν›? Ἐὰν
na wakafikiri kwa wao–kwa–wao wakisema Tuseme–nini Tuseme–nini Kama
G2532 G1260 G4314 G1438 G3004 G5101 G3004 G1437

εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε
tutasema Kutoka mbinguni atasema Kwa–nini basi basi hamkumwamini hamkumwamini
G3004 G1537 G3772 G2046 G1223 G5101 G3767 G3756 G4100

αὐτῷ?
yeye
G0846

Walijadiliana miongoni mwao na kushindana na kusema, “Kama tukisema, 'Kutoka mbinguni,' atasema, 'Kwa nini basi hamkumwamini?'

32	ἀλλὰ	εἴπωμεν,	Ἐξ	ἀνθρώπων,	ἐφοβοῦντο	τὸν	ὄχλον;	ἅπαντες	γὰρ	εἶχον
	lakini	tutasema	Kutoka	kwa–wanadamu	waliogopa	–umati	umati	wote	kwa–maana	walimwona
	G0235	G3004	G1537	G0444	G5399	G3588	G3793	G0537	G1063	G2192

τὸν	Ἰωάννην	ὄντως	ὅτι	προφήτης	ἦν.		
–Iōannēs	Iōannēs	kweli	kwamba	nabii	alikuwa		
G3588	G2491	G3689	G3754	G4396	G1510		

Lakini kama tukisema, 'Kutoka kwa wanadamu,'...” Waliwaogopa watu, kwa kuwa wote walishikilia kwamba Yohana alikuwa Nabii.

33	καὶ	ἀποκριθέντες	τῷ	Ἰησοῦ,	λέγουσιν,	Οὐκ	οἴδαμεν.	καὶ	ὁ	Ἰησοῦς
	na	wakimjibu	–Iēsoûs	Iēsoûs	wanasema	Hatujui	hatujui	na	–Iēsoûs	Iēsoûs
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G3756	G1492	G2532	G3588	G2424

λέγει	αὐτοῖς,	Οὐδὲ	ἐγὼ	λέγω	ὑμῖν	ἐν	ποίᾳ	ἐξουσίᾳ	ταῦτα
anawaambia	wao	Wala	mimi	siwaambie	ninyi	kwa	mamlaka–gani	mamlaka	mambo–haya
G3004	G0846	G3761	G1473	G3004	G4771	G1722	G4169	G1849	G3778

ποιῶ.	
ninafanya	
G4160	

Ndipo walimjibu Yesu na kusema, “Hatujui. Ndipo Yesu akawaambia, “Wala mimi sitawaambia ni kwa mamlaka gani nayafanya mambo haya.

Chapter 12

1	Καὶ	ἤρξατο	αὐτοῖς	ἐν	παραβολαῖς	λαλεῖν,	ἀμπελῶνα	ἄνθρωπος	ἐφύτευσεν,	καὶ
	Na	alianza	kwao	kwa	mifano	kusema	shamba–la–mizabibu	mtu	alipanda	na
	G2532	G0756	G0846	G1722	G3850	G2980	G0290	G0444	G5452	G2532

περιέθηκεν	φραγμὸν,	καὶ	ὤρυξεν	ὑπολήνιον,	καὶ	ᾠκοδόμησεν	πύργον,	καὶ
akaweka–uzio	uzio	na	akachimba	shinikizo–la–divai	na	akajenga	mnara	na
G4060	G5418	G2532	G3736	G5276	G2532	G3618	G4444	G2532

ἐξέδετο	αὐτὸν	γεωργοῖς,	καὶ	ἀπεδήμησεν.		
akawakodisha	hilo	wakulima	na	akasafiri		
G1554	G0846	G1092	G2532	G0589		

Kisha Yesu alianza kuwafundisha kwa mifano. Akasema, “Mtu alipanda shamba la mizabibu, akalizungushia uzio, na akachimba shimo la kusindika mvinyo. Akajenga mnara na kisha akalipangisha shamba la mizabibu kwa wakulima wa mizabibu. Kisha alisafiri safari ya mbali.

2	καὶ	ἀπέστειλεν	πρὸς	τοὺς	γεωργοὺς	τῷ	καιρῷ	δοῦλον,	ἵνα	παρὰ
	na	akatuma	kwa	–wakulima	wakulima	kwa–	wakati	mtumwa	ili	kutoka–kwa
	G2532	G0649	G4314	G3588	G1092	G3588	G2540	G1401	G2443	G3844

τῶν	γεωργῶν	λάβῃ	ἀπὸ	τῶν	καρπῶν	τοῦ	ἀμπελῶνος.
–wakulima	wakulima	apokee	kutoka	–matunda	matunda	ya–	shamba–la–mizabibu
G3588	G1092	G2983	G0575	G3588	G2590	G3588	G0290

Wakati ulipofika, alimtuma mtumishi kwa wakulima wa mizabibu kupokea kutoka kwao baadhi ya matunda ya shamba la mizabibu.

3	καὶ	λαβόντες	αὐτὸν,	ἔδειραν,	καὶ	ἀπέστειλαν	κενόν.
	na	wakimchukua	yeye	wakampiga	na	wakamrudisha	mikono–mitupu
	G2532	G2983	G0846	G1194	G2532	G0649	G2756

Lakini walimkamata, wakampiga, na wakamfukuza bila chochote.

4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον, κἀκεῖνον
na tena akatuma kwao kwao mwingine mtumwa na–huyo
G2532 G3825 G0649 G4314 G0846 G0243 G1401 G2548

ἐκεφαλίωσαν, καὶ ἠτίμασαν.
walimjeruhi–kichwani na wakamtendea–aibu
G2775 G2532 G0818

Akamtuma kwao mtumishi mwingine, wakamjeruhi kichwani na kumtendea mambo ya aibu.

5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν, κἀκεῖνον ἀπέκτειναν; καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς
na mwingine akatuma na–huyo wakamwua na wengi wengine ambao
G2532 G0243 G0649 G2548 G0615 G2532 G4183 G0243 G3739

μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες.
baadhi wakiwapiga ambao na wakiwaua
G3303 G1194 G3739 G1161 G0615

Bado alimtuma mwingine, na huyu mmoja walimwua. Waliwatendea wengine wengi mambo kama hayo hayo, wakiwapiga na wengine kuwaua.

6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν, ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς
bado mmoja alikuwa–naye mwana mpendwa akamtuma yeye mwisho kwao
G2089 G1520 G2192 G5207 G0027 G0649 G0846 G2078 G4314

αὐτοὺς, λέγων, ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν –mwana υἱόν μου.
kwao akisema kwamba Watamheshimu G3588 mwana wangu
G0846 G3004 G3754 G1788 G5207 G1473

Alikuwa bado na mtu mmoja zaidi wa kumtuma, mwana mpendwa. Naye alikuwa wa mwisho aliyetumwa kwao. Akisema, “Watamheshimu mwanangu”.

7 ἐκεῖνοι δὲ lakini οἱ –wakulima γεωργοὶ wakulima πρὸς kwa ἑαυτοὺς wao–kwa–wao εἶπαν wakasema ὅτι, kwamba Οὗτός Huyu
wale G1565 G1161 G3588 G1092 G4314 G1438 G3004 G3754 G3778

ἐστιν ndiye ὁ –mrithi κληρονόμος: mrithi δεῦτε, njooni ἀποκτείνωμεν tumwue αὐτόν, yeye καὶ na ἡμῶν yetu ἔσται utakuwa ἡ –urithi
G1510 G3588 G2818 G1205 G0615 G0846 G2532 G1473 G1510 G3588

κληρονομία.
urithi
G2817

Lakini wapangaji walisemezana wao kwa wao, “Huyu ndiye mrithi. Njoni, hebu na tumwue, na urithi utakuwa wetu.”

8 καὶ λαβόντες, ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ya–
na wakimchukua wakamwua yeye na wakamtupa yeye nje ya–
G2532 G2983 G0615 G0846 G2532 G1544 G0846 G1854 G3588

ἀμπελῶνος.
shamba–la–mizabibu
G0290

Walimvamia, wakamuua na kumtupa nje ya shamba la mizabibu.

9 τί nini G5101 [οὖν] basi G3767 ποιήσει atafanya G4160 ὁ –bwana G3588 κύριος bwana G2962 τοῦ wa– G3588 ἀμπελῶνος? shamba–la–mizabibu G0290 ἐλεύσεται atakuja G2064 καὶ na G2532

ἀπολέσει atawaangamiza G0622 τοὺς –wakulima G3588 γεωργούς, wakulima G1092 καὶ na G2532 δώσει atatoa G1325 τὸν –shamba–la–mizabibu G3588 ἀμπελῶνα shamba–la–mizabibu G0290

ἄλλοις. kwa–wengine G0243

Kwa hiyo, Je! Atafanya nini mmiliki wa shamba la mizabibu? Atakuja na kuwaangamiza wakulima wa mizabibu na atalikabidhi shamba la mizabibu kwa wengine.

10 οὐδὲ Je G3761 τὴν –Maandiko G3588 γραφὴν Maandiko G1124 ταύτην haya G3778 ἀνέγνωτε? hamkusoma G0314 Λίθον Jiwe G3037 ὃν ambalo G3739 ἀπεδοκίμασαν walikataa G0593 οἱ –wajenzi G3588

οἰκοδομοῦντες, wajenzi G3618 οὗτος hili G3778 ἐγενήθη limekuwa G1096 εἰς kuwa G1519 κεφαλὴν jiwe–kuu G2776 γωνίας; la–pembeni G1137

Hamjapata kusoma andiko hili? “Jiwe ambalo wajenzi walilikataa, limekuwa jiwe la pembeni.

11 παρὰ kutoka–kwa G3844 Κυρίου Bwana G2962 ἐγένετο ilitokea G1096 αὕτη, hii G3778 καὶ na G2532 ἔστιν ni G1510 θαυμαστὴ ya–ajabu G2298 ἐν katika G1722 ὀφθαλμοῖς macho G3788 ἡμῶν. yetu G1473

Hili lilitoka kwa Bwana, na ni la ajabu machoni petu.”

12 Καὶ Na G2532 ἐζήτουν wakatafuta G2212 αὐτὸν yeye G0846 κρατῆσαι, kumkamata G2902 καὶ na G2532 ἐφοβήθησαν wakaogopa G5399 τὸν –umati G3588 ὄχλον; umati G3793 ἔγνωσαν walitambua G1097

γὰρ kwa–maana G1063 ὅτι kwamba G3754 πρὸς dhidi–yao G4314 αὐτοὺς wao G0846 τὴν –mfano G3588 παραβολὴν mfano G3850 εἶπεν. alisema G3004 καὶ na G2532 ἀφέντες wakimwacha G0863

αὐτὸν, yeye G0846 ἀπῆλθον. wakaenda G0565

Walitafuta kumkamata Yesu, Lakini waliwaogopa makutano, kwani walijua kuwa alikuwa amenena mfano huo dhidi yao. Hivyo walimwacha na wakaenda zao.

13 Καὶ Na G2532 ἀποστέλλουσιν wanatuma G0649 πρὸς kwake G4314 αὐτόν yeye G0846 τινας baadhi G5100 τῶν ya– G3588 Φαρισαίων, Mafarisayo G5330 καὶ na G2532 τῶν wa– G3588

Ἡρῳδιανῶν, Maherōdi G2265 ἵνα ili G2443 αὐτὸν yeye G0846 ἀγρεύσωσιν wamtege G0064 λόγῳ. kwa–neno G3056

Kisha wakawatuma baadhi ya mafarisayo na maherodia kwake ili kumtega kwa maneno.

14	καὶ	ἐλθόντες,	λέγουσιν	αὐτῷ,	Διδάσκαλε,	οἴδαμεν	ὅτι	ἀληθὴς	εἶ,	
	na	wakija	wanamwambia	yeye	Mwalimu	tunajua	kwamba	wa–kweli	wewe–ni	
	G2532	G2064	G3004	G0846	G1320	G1492	G3754	G0227	G1510	
	καὶ	οὐ	μέλει	σοι	περὶ	οὐδενός;	οὐ	γὰρ	βλέπεις	εἰς
	na	hukujali	hukujali	wewe	kuhusu	mtu–yeyote	si	kwa–maana	unaangalia	kwa
	G2532	G3756	G3199	G4771	G4012	G3762	G3756	G1063	G0991	G1519
	πρόσωπον	ἀνθρώπων,	ἀλλ’	ἐπ’	ἀληθείας	τὴν	ὁδὸν	τοῦ	Θεοῦ	διδάσκεις.
	uso	wa–watu	bali	kwa	ukweli	–njia	njia	ya–	Mungu	unafundisha
	G4383	G0444	G0235	G1909	G0225	G3588	G3598	G3588	G2316	G1321
	ἔξεστιν	δοῦναι	κῆνσον	Καίσαρι	ἢ	οὔ,	δῶμεν	ἢ	μὴ	δῶμεν?
	Je–ni–halali	kutoa	kodi	kwa–Kaisari	au	hapana	tutoe	au	tusi	tutoe
	G1832	G1325	G2778	G2541	G2228	G3756	G1325	G2228	G3361	G1325

Walipofika, wakamwambia, “Mwalimu, tunajua kwamba hujali maoni ya yeyote na huonyeshi upendeleo kati ya watu. Unafundisha njia ya Mungu katika ukweli. Je! Ni haki kulipa kodi kwa Kaisari au la? Je! Twaweza kulipa au la?

15	ὁ	δὲ	εἰδὼς	αὐτῶν	τὴν	ὑπόκρισιν,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τί	με
	–yeye	lakini	akijua	yao	–unafiki	unafiki	aliwaambia	wao	Kwa–nini	mimi
	G3588	G1161	G1492	G0846	G3588	G5272	G3004	G0846	G5101	G1473
	πειράζετε?	φέρετέ	μοι	δηνάριον,	ἵνα	ἴδω.				
	mnanijaribu	nileteni	mimi	dinari	ili	nione				
	G3985	G5342	G1473	G1220	G2443	G3708				

Lakini Yesu alijua unafiki wao na kuwaambia, “Kwa nini mnanijaribu? Nipeni dinari niweze kuitazama.”

16	οἱ	δὲ	ἤνεγκαν.	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Τίνος	ἡ	εἰκὼν	αὕτη,	καὶ
	–wao	na	wakaleta	na	anawaambia	wao	Ya–nani	–picha	picha	hii	na
	G3588	G1161	G5342	G2532	G3004	G0846	G5101	G3588	G1504	G3778	G2532
	ἡ	ἐπιγραφή?	οἱ	δὲ	εἶπαν	αὐτῷ,	Καίσαρος.				
	–maandishi	maandishi	–wao	na	wakamwambia	yeye	Ya–Kaisari				
	G3588	G1923	G3588	G1161	G3004	G0846	G2541				

Wakaleta moja kwa Yesu, Akawaambia, “Je! ni sura ya nani na maandishi yaliyopo hapa ni ya nani? Wakasema, “Ya Kaisari.”

17	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τὰ	Καίσαρος,	ἀπόδοτε	Καίσαρι,	καὶ
	–lakini	na	Iēsoûs	aliwaambia	wao	–vya	Vya–Kaisari	mrudishieni	Kaisari	na
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0846	G3588	G2541	G0591	G2541	G2532
	τὰ	τοῦ	Θεοῦ,	τῷ	Θεῷ.	καὶ	ἐξεθαύμαζον	ἐπ’	αὐτῷ.	
	–vya	vya–	Mungu	kwa–	Mungu	na	walistaajabu–sana	kwa–sababu–yake	yeye	
	G3588	G3588	G2316	G3588	G2316	G2532	G2296	G1909	G0846	

Yesu akawaambia, “Mpeni Kaisari vitu vya Kaisari na Mungu vitu vya Mungu.” Wakamstaajabia.

18	Καὶ	ἔρχονται	Σαδδουκαῖοι	πρὸς	αὐτόν,	οἵτινες	λέγουσιν	ἀνάστασιν	μὴ	
	Na	wanakuja	Masadukayo	kwake	yeye	ambao	wanasema	ufufuo	hakuna	
	G2532	G2064	G4523	G4314	G0846	G3748	G3004	G0386	G3361	
	εἶναι.	καὶ	ἐπηρώτων	αὐτὸν,	λέγοντες,					
	kuwa	na	wakamwuliza	yeye	wakisema					
	G1510	G2532	G1905	G0846	G3004					

Kisha Masadukayo, wasemao hakuna ufufuo, walimwendea. Wakamuwuliza, wakisema,

19 Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ,
Mwalimu Mousēs alituandikia sisi kwamba kama mtu–yeyote ndugu akifa
G1320 G3475 G1125 G1473 G3754 G1437 G5100 G0080 G0599

καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ
na akimwacha mke na bila kuacha mtoto ili amchukue –ndugu
G2532 G2641 G1135 G2532 G3361 G0863 G5043 G2443 G2983 G3588

ἀδελφὸς αὐτοῦ, τὴν –mke γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
ndugu yake G0080 G0846 G3588 mke G1135 na G2532 ainue–uzao G1817 uzao G4690 kwa– G3588 ndugu G0080 yake G0846

“Mwalimu, Musa alituandikia kuwa, 'Ikiwa ndugu ya mtu akifa na kumwacha mke nyuma yake, lakini hakuacha mtoto, mtu atamchukua mke wa ndugu yake, na kujipatia watoto kwa ajili ya ndugu yake.'

20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν; καὶ ὁ –wa–kwanza πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ,
saba ndugu walikuwepo na G2532 wa–kwanza G4413 akamchukua G2983 mke G1135 na G2532
G2033 G0080 G1510 G3588

ἀποθνήσκων, οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα;
akifa G0599 hakuacha G3756 hakuacha G0863 uzao G4690

Kulikuwa na ndugu saba, wa kwanza alitwaa mke na kisha akafa, hakuacha watoto.

21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, μὴ καταλιπὼν
na G2532 –wa–pili G3588 wa–pili G1208 akamchukua G2983 yeye G0846 na G2532 akafa G0599 bila G3361 kuacha G2641

σπέρμα; καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.
uzao G4690 na G2532 –wa–tatu G3588 wa–tatu G5154 vivyo–hivyo G5615

Kisha wa pili alimchukua naye akafa, hakuacha watoto. Na wa tatu hali kadhalika.

22 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ, ἡ
na G2532 –wale G3588 saba G2033 hawakuacha G3756 hawakuacha G0863 uzao G4690 mwisho–wa G2078 wote G3956 na G2532 –mke G3588

γυνὴ ἀπέθανεν.
mke G1135 akafa G0599

Na wa saba alikufa bila kuacha watoto. Mwishowe na mwanamke pia akafa.

23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή? οἱ
katika G1722 –ufufuo G3588 ufufuo G0386 wakati G3752 watafufuka G0450 wa–nani G5101 kati–yao G0846 atakuwa G1510 mke G1135 –wale G3588

γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
kwa–maana G1063 saba G2033 walikuwa–naye G2192 yeye G0846 kama–mke G1135

Wakati wa ufufuo, watakapofufuka tena, Je! Atakuwa mke wa nani? Kwani wale ndugu wote saba walikuwa waume wake.”

24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ
aliwaambia wao –Iēsoûs Iēsoûs Je kwa–sababu–ya hii hamkupotea hamjui
G5346 G0846 G3588 G2424 G3756 G1223 G3778 G4105 G3361

εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ?
mkijua G1492 –Maandiko G3588 Maandiko G1124 wala G3366 –uwezo G3588 uwezo G1411 wa– G3588 Mungu G2316

Yesu aliwaambia, “Je! Hii si sababu kuwa mmepotoshwa, kwa sababu hamjui maandiko wala nguvu za Mungu?”

25	ὅταν	γὰρ	ἐκ	νεκρῶν	ἀναστῶσιν,	οὔτε	γαμοῦσιν,	οὔτε	γαμίζονται;
	wakati	kwa–maana	kutoka	wafu	wanafufuka	hawaoi	hawaoi	wala	hawaoleki
	G3752	G1063	G1537	G3498	G0450	G3777	G1060	G3777	G1061

ἀλλ’	εἰσὶν	ὡς	ἄγγελοι	ἐν	τοῖς	οὐρανοῖς.
bali	wanakuwa	kama	malaika	katika	–mbingu	mbingu
G0235	G1510	G5613	G0032	G1722	G3588	G3772

Wakati wa kufufuka toka kwa wafu, hawataoa wala kuingia katika ndoa, bali watakuwa kama malaika wa mbinguni.

26	περὶ	δὲ	τῶν	νεκρῶν,	ὅτι	ἐγείρονται,	οὐκ	ἀνέγνωτε	ἐν
	kuhusu	lakini	–wafu	wafu	kwamba	wanafufuliwa	hamkusoma	hamkusoma	katika
	G4012	G1161	G3588	G3498	G3754	G1453	G3756	G0314	G1722

τῇ	βίβλῳ	Μωϋσέως,	ἐπὶ	τοῦ	Βάτου,	πῶς	εἶπεν	αὐτῷ	ὁ
–kitabu	kitabu	cha–Mousēs	katika	–kichaka	Kichaka	jinsi	alivyomwambia	yeye	–Mungu
G3588	G0976	G3475	G1909	G3588	G0942	G4459	G3004	G0846	G3588

Θεὸς,	λέγων,	Ἐγὼ	ὁ	Θεὸς	Ἀβραὰμ,	καὶ	‹ὁ›	Θεὸς	Ἰσαὰκ,
Mungu	akisema	Mimi	–Mungu	Mungu	wa–Abraam	na	–Mungu	Mungu	wa–Isaak
G2316	G3004	G1473	G3588	G2316	G0011	G2532	G3588	G2316	G2464

καὶ	‹ὁ›	Θεὸς	Ἰακώβ?
na	–Mungu	Mungu	wa–Iakōb
G2532	G3588	G2316	G2384

Lakini, kuhusu wafu ambao wanafufuliwa, Je! Hamkusoma kutoka katika kitabu cha Musa, katika habari za kichaka, jinsi Mungu alivyosema na kumwambia, 'Mimi ni Mungu wa Abrahimu, na Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo?'

27	οὐκ	ἔστιν	Θεὸς	νεκρῶν,	ἀλλὰ	ζώντων.	πολὺ	πλανᾶσθε.
	yeye–si	ni	Mungu	wa–wafu	bali	wa–walio–hai	sana	mmepotea
	G3756	G1510	G2316	G3498	G0235	G2198	G4183	G4105

Yeye si Mungu wa wafu, bali wa walio hai. Ni dhahiri mmepotoka.”

28	Καὶ	προσελθὼν,	εἷς	τῶν	γραμματέων,	ἀκούσας	αὐτῶν	συζητούντων,	ἰδὼν
	Na	akija	mmoja	wa–	waandishi	akisikia	wao	wakijadiliana	akiona
	G2532	G4334	G1520	G3588	G1122	G0191	G0846	G4802	G3708

ὅτι	καλῶς	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς,	ἐπηρώτησεν	αὐτόν,	Ποία	ἐστὶν	ἐντολὴ
kwamba	vizuri	aliwajibu	wao	alimwuliza	yeye	Amri–gani	ni	amri
G3754	G2573	G0611	G0846	G1905	G0846	G4169	G1510	G1785

πρώτη	πάντων?
ya–kwanza	ya–zote
G4413	G3956

Mmoja wa waandishi alikuja na kuyasikia mazungumzo yao; aliona kwamba Yesu aliwajibu vema. Alimwuliza, “Je! ni amri ipi iliyo ya muhimu zaidi katika zote?”

29	ἀπεκρίθη	ὁ,	Ἰησοῦς	ὅτι	Πρώτη	ἐστίν,	Ἄκουε	Ἰσραήλ:	Κύριος
	alijibu	–Iēsoûs	Iēsoûs	kwamba	Ya–kwanza	ni	Sikia	Israēl	Bwana
	G0611	G3588	G2424	G3754	G4413	G1510	G0191	G2474	G2962

ὁ	Θεὸς	ἡμῶν	Κύριος	εἷς	ἐστιν
–Mungu	Mungu	wetu	Bwana	mmoja	ni
G3588	G2316	G1473	G2962	G1520	G1510

Yesu alimjibu, “Iliyo ya muhimu ni hii, “Sikia, Israeli, Bwana Mungu wetu, Bwana ni mmoja.

30 καὶ na G2532 ἀγαπήσεις utampenda G0025 Κύριον Bwana G2962 τὸν –Mungu G3588 Θεόν Mungu G2316 σου, wako G4771 ἐξ kwa G1537 ὅλης wote G3650 τῆς –moyo G3588 καρδίας moyo G2588 σου, wako G4771 καὶ na G2532 ἐξ kwa G1537 ὅλης yote G3650 τῆς –nafsi G3588 ψυχῆς nafsi G5590 σου, yako G4771 καὶ na G2532 ἐξ kwa G1537 ὅλης yote G3650 τῆς –akili G3588 διανοίας akili G1271 σου, yako G4771 καὶ na G2532 ἐξ kwa G1537 ὅλης yote G3650 τῆς –nguvu G3588 ἰσχύος nguvu G2479 σου. yako G4771

Lazima umpende Bwana Mungu wako, kwa moyo wako yote, kwa roho yako yote, kwa akili yako yote, na kwa nguvu zako zote.'

31 δευτέρα ya–pili G1208 αὕτη: hii G3778 Ἀγαπήσεις Utampenda G0025 τὸν –jirani G3588 πλησίον jirani G4139 σου yako G4771 ὡς kama G5613 σεαυτόν. nafsi–yako G4572 μείζων kubwa–kuliko G3173 τούτων hizi G3778 ἄλλη nyingine G0243 ἐντολὴ amri G1785 οὐκ hakuna G3756 ἔστιν. ipo G1510

Amri ya pili ni hii, 'Lazima umpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe.' Hakuna amri nyingine kuu zaidi ya hizi.”

32 καὶ na G2532 εἶπεν akamwambia G3004 αὐτῷ yeye G0846 ὁ –mwandishi G3588 γραμματεύς, mwandishi G1122 Καλῶς, Vizuri G2573 Διδάσκαλε, Mwalimu G1320 ἐπ’ kwa G1909 ἀληθείας ukweli G0225 εἶπες umesema G3004 ὅτι kwamba G3754 εἷς mmoja G1520 ἐστιν, yeye–ni G1510 καὶ na G2532 οὐκ hakuna G3756 ἔστιν yupo G1510 ἄλλος mwingine G0243 πλὴν zaidi–ya G4133 αὐτοῦ; yeye G0846

Mwandishi akasema, “Vema Mwalimu! Umesema kweli kwamba Mungu ni mmoja, na kwamba hakuna mwingine zaidi yake.

33 καὶ na G2532 τὸ –kumpenda G3588 ἀγαπᾶν kumpenda G0025 αὐτὸν yeye G0846 ἐξ kwa G1537 ὅλης wote G3650 τῆς –moyo G3588 καρδίας, moyo G2588 καὶ na G2532 ἐξ kwa G1537 ὅλης yote G3650 τῆς –ufahamu G3588 συνέσεως, ufahamu G4907 καὶ na G2532 ἐξ kwa G1537 ὅλης yote G3650 τῆς –nguvu G3588 ἰσχύος; nguvu G2479 καὶ na G2532 τὸ –kumpenda G3588 ἀγαπᾶν kumpenda G0025 τὸν –jirani G3588 πλησίον jirani G4139 ὡς kama G5613 ἑαυτὸν, nafsi–yako G1438 περισσότερόν ni–zaidi–ya G4053 ἐστιν ni G1510 πάντων yote G3956 τῶν –sadaka–za–kuteketezwa G3588 ὁλοκαυτωμάτων sadaka–za–kuteketezwa G3646 καὶ na G2532 θυσιῶν. dhabihu G2378

Kumpenda yeye kwa moyo wote, na kwa ufahamu wote na kwa nguvu zote, na kumpenda jirani kama mwenyewe, ni muhimu mno kuliko matoleo na dhabihu za kuteketeza.”

34	καὶ	ὁ	Ἰησοῦς,	ἰδὼν	αὐτὸν	ὅτι	νουνεχῶς	ἀπεκρίθη,	εἶπεν	
	na	–Iēsoûs	Iēsoûs	akimwona	yeye	kwamba	kwa–hekima	alijibu	alimwambia	
	G2532	G3588	G2424	G3708	G0846	G3754	G3562	G0611	G3004	

αὐτῷ,	Οὐ	μακρὰν	εἶ	ἀπὸ	τῆς	βασιλείας	τοῦ	Θεοῦ.	καὶ	οὐδεὶς	
yeye	Si	mbali	uko	kutoka	–ufalme	ufalme	wa–	Mungu	na	hakuna–mtu	
G0846	G3756	G3112	G1510	G0575	G3588	G0932	G3588	G2316	G2532	G3762	

οὐκέτι	ἐτόλμα	αὐτὸν	ἐπερωτῆσαι.	
tena	alithubutu	yeye	kumwuliza	
G3765	G5111	G0846	G1905	

Wakati Yesu alipoona ametoa jibu la busara, alimwambia, “Wewe hauko mbali na ufalme wa Mungu.” Baada ya hapo hakuna hata mmoja aliye thubutu kumwuliza Yesu maswali yoyote.

35	Καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	ἔλεγεν	διδάσκων	ἐν	τῷ	ἱερῷ,
	Na	akijibu	–Iēsoûs	Iēsoûs	alikuwa–akisema	akifundisha	katika	–hekalu	hekalu
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G1321	G1722	G3588	G2411

Πῶς	λέγουσιν	οἱ	γραμματεῖς	ὅτι	ὁ	Χριστὸς,	υἱὸς	
Jinsi–gani	wanasema	–waandishi	waandishi	kwamba	–Christós	Christós	mwana	
G4459	G3004	G3588	G1122	G3754	G3588	G5547	G5207	

Δαυίδ	ἐστιν?
wa–Dauid	ni
G1138	G1510

Na Yesu alijibu, wakati alipokuwa akifundisha katika hekalu, akasema, “Je! waandishi husemaje kuwa Kristo ni mwana wa Daudi?

36	αὐτὸς	Δαυὶδ	εἶπεν	ἐν	τῷ	Πνεύματι	τῷ	Ἁγίῳ,	Εἶπεν
	yeye–mwenyewe	Dauid	alisema	katika	–Roho	Roho	–Mtakatifu	Mtakatifu	Alisema
	G0846	G1138	G3004	G1722	G3588	G4151	G3588	G0040	G3004

Κύριος	τῷ	Κυρίῳ	μου,	Κάθου	ἐκ	δεξιῶν	μου,	ἕως	ἂν	θῶ
Bwana	kwa–	Bwana	wangu	Kaa	mkono–wa	kulia	wangu	hadi	nitakapo	kuweka
G2962	G3588	G2962	G1473	G2521	G1537	G1188	G1473	G2193	G0302	G5087

τοὺς	ἐχθρούς	σου	ὑποκάτω	τῶν	ποδῶν	σου.
–adui	adui	zako	chini–ya	–miguu	miguu	yako
G3588	G2190	G4771	G5270	G3588	G4228	G4771

Daudi mwenyewe katika Roho Mtakatifu, alisema, 'Bwana alisema kwa Bwana wangu, keti katika mkono wangu wa kuume, mpaka niwafanye maadui wako kuwa chini ya miguu yako.'

37	αὐτὸς	Δαυὶδ	λέγει	αὐτὸν	Κύριον,	καὶ	πόθεν	αὐτοῦ	ἐστιν
	yeye–mwenyewe	Dauid	anamwita	yeye	Bwana	na	kutoka–wapi	wake	ndiye
	G0846	G1138	G3004	G0846	G2962	G2532	G4159	G0846	G1510

υἱός?	Καὶ	ὁ	πολὺς	ὄχλος	ἤκουεν	αὐτοῦ	ἡδέως.	
mwana	Na	–umati	mkubwa	umati	ulimsikia	yeye	kwa–furaha	
G5207	G2532	G3588	G4183	G3793	G0191	G0846	G2234	

Daudi mwenyewe humwita Kristo, 'Bwana' Je! ni mwana wa Daudi kwa jinsi gani?” Na kusanyiko kuu lilimsikiliza kwa furaha.

38 Καὶ na G2532 ἐν katika G1722 τῇ –mafundisho G3588 διδαχῇ mafundisho G1322 αὐτοῦ, yake G0846 ἔλεγεν, alikuwa–akisema G3004 Βλέπετε Jihadharini G0991 ἀπὸ na G0575 τῶν –waandishi G3588 γραμματέων, waandishi G1122 τῶν –wanaotaka G3588 θελόντων wanaotaka G2309 ἐν katika G1722 στολαῖς mavazi–marefu G4749 περιπατεῖν, kutembea G4043 καὶ na G2532 ἀσπασμοὺς salamu G0783 ἐν katika G1722 ταῖς –masoko G3588 ἀγοραῖς, masoko G0058

Katika mafundisho yake Yesu alisema, “Jihadharini na waandishi, wanaotamani kutembea na kanzu ndefu na kusalimiwa kwenye masoko

39 καὶ na G2532 πρωτοκαθεδρίας viti–vya–mbele G4410 ἐν katika G1722 ταῖς –masinagogi G3588 συναγωγαῖς, masinagogi G4864 καὶ na G2532 πρωτοκλισίας mahali–pa–heshima G4411 ἐν katika G1722 τοῖς –karamu G3588 δείπνοις; karamu G1173

na kuketi kwenye viti vya wakuu katika masinagogi na katika sikukuu kwa maeneo ya wakuu.

40 οἱ –wale G3588 κατεσθίοντες wanaokula G2719 τὰς –nyumba G3588 οἰκίας nyumba G3614 τῶν za– G3588 χηρῶν, wajane G5503 καὶ na G2532 προφάσει, kwa–kisingizio G4392 μακρὰ maombi–marefu G3117 προσευχόμενοι. wakiomba G4336 οὗτοι hawa G3778 λήμψονται watapokea G2983 περισσότερον zaidi G4053 κρίμα. hukumu G2917

Pia wanakula nyumba za wajane na wanaomba maombi marefu ili watu wawaone. Hawa watu watapokea hukumu iliyo kuu.”

41 Καὶ Na G2532 καθίσας akikaa G2523 κατέναντι mbele–ya G2713 τοῦ –hazina G3588 γαζοφυλακίου, hazina G1049 ἐθεώρει alitazama G2334 πῶς jinsi G4459 ὁ –umati G3588 ὄχλος umati G3793 βάλλει unavyotupa G0906 χαλκὸν fedha G5475 εἰς katika G1519 τὸ –hazina G3588 γαζοφυλάκιον; hazina G1049 καὶ na G2532 πολλοὶ wengi G4183 πλούσιοι matajiri G4145 ἔβαλλον walitupa G0906 πολλά. mengi G4183

Kisha Yesu aliketi chini karibu na sanduku la sadaka ndani ya eneo la hekalu; alikuwa akitazama watu waliokuwa wakitia pesa zao ndani ya sanduku. Watu wengi matajiri waliweka kiasi kikubwa cha pesa.

42 καὶ na G2532 ἐλθοῦσα akija G2064 μία mmoja G1520 χήρα mjane G5503 πτωχὴ maskini G4434 ἔβαλεν alitupa G0906 λεπτὰ sarafu–ndogo G3016 δύο, mbili G1417 ὅ ambazo G3739 ἐστιν ni G1510 κοδράντης. kodrante G2835

Kisha mwanamke mjane maskini alikuja na kutia vipande viwili, thamani ya senti.

43	καὶ	προσκαλεσάμενος	τοὺς	μαθητὰς	αὐτοῦ,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἀμὴν
	na	akiwaita	–wanafunzi	wanafunzi	wake	aliwaambia	wao	Amēn
	G2532	G4341	G3588	G3101	G0846	G3004	G0846	G0281

λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ἡ	χήρα	αὕτη	ἡ	πτωχὴ,	πλεῖον	πάντων
ninawaambia	ninyi	kwamba	–mjane	mjane	huyu	–maskini	maskini	zaidi–ya	wote
G3004	G4771	G3754	G3588	G5503	G3778	G3588	G4434	G4119	G3956

ἔβαλεν	τῶν	βαλλόντων	εἰς	τὸ	γαζοφυλάκιον.
ametupa	–wale	wanaotupa	katika	–hazina	hazina
G0906	G3588	G0906	G1519	G3588	G1049

Kisha akawaita wanafunzi wake na kuwaambia, “Amini nawaambia, mwanamke huyu mjane ametia kiasi kikubwa zaidi ya wote ambao wameshatoa katika sanduku la sadaka.

44	πάντες	γὰρ	ἐκ	τοῦ	περισσεύοντος	αὐτοῖς	ἔβαλον,	αὕτη	δὲ,	ἐκ
	wote	kwa–maana	kutoka	–ziada	ziada	yao	walitupa	yeye	lakini	kutoka
	G3956	G1063	G1537	G3588	G4052	G0846	G0906	G3778	G1161	G1537

τῆς	ὑστερήσεως	αὐτῆς,	πάντα	ὅσα	εἶχεν	ἔβαλεν,	ὅλον	τὸν	
–uhaba	uhaba	wake	yote	yote	alivyokuwa–nayo	alitupa	wote	–maisha	
G3588	G5304	G0846	G3956	G3745	G2192	G0906	G3650	G3588	

βίον	αὐτῆς.
maisha	yake
G0979	G0846

Kwani wote wametoa kutokana na wingi wa mapato yao. Lakini mwanamke mjane huyu, kutoka katika umaskini wake, katia pesa yote ambayo alipaswa kuitumia kwa maisha yake.”

Chapter 13

1	Καὶ	ἐκπορευομένου	αὐτοῦ	ἐκ	τοῦ	ἱεροῦ,	λέγει	αὐτῷ	εἷς
	Na	alipokuwa–akitoka	yeye	kutoka	–hekalu	hekalu	anamwambia	yeye	mmoja
	G2532	G1607	G0846	G1537	G3588	G2411	G3004	G0846	G1520

τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	Διδάσκαλε,	ἴδε	ποταποὶ	λίθοι	καὶ	
wa–	wanafunzi	wake	Mwalimu	tazama	mawe–makubwa–namna–gani	mawe	na	
G3588	G3101	G0846	G1320	G3708	G4217	G3037	G2532	

ποταπαὶ	οἰκοδομαί!
majengo–makubwa–namna–gani	majengo
G4217	G3619

Yesu alipokuwa akitembea kutoka hekaluni, mmoja wa wanafunzi wake akamwuliza, “Mwalimu, tazama mawe haya yakushangaza na majengo!”

2	καὶ	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτῷ,	Βλέπεις	ταύτας	τὰς	μεγάλας
	na	–Iēsoûs	Iēsoûs	alimwambia	yeye	Unaona	haya	–makubwa	makubwa
	G2532	G3588	G2424	G3004	G0846	G0991	G3778	G3588	G3173

οἰκοδομάς?	οὐ	μὴ	ἀφεθῇ	‹ὧδε›	λίθος	ἐπὶ	λίθον,	ὃς	οὐ
majengo	kamwe	kamwe	halitaachwa	hapa	jiwe	juu–ya	jiwe	ambalo	kamwe
G3619	G3756	G3361	G0863	G5602	G3037	G1909	G3037	G3739	G3756

μὴ	καταλυθῇ.
kamwe	halitabomolewa
G3361	G2647

Akamwambia, Unaona majengo haya makubwa? Hakuna hata jiwe moja litakalo salia juu ya jingine ambalo halitaangushwa chini".

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,

Na akikaa yeye kwenye –Mlima Mlima wa– Mizeituni mkabala–na –hekalu hekalu alimuuliza yeye faraghani faraghani Petros na Iakōbos na Iōannēs na Andreas

G2532 G2521 G0846 G1519 G3588 G3735 G3588 G1636 G2713 G3588 G2411 G1905 G0846 G2596 G2398 G4074 G2532 G2385 G2532 G2491 G2532 G0406

Naye alipokuwa amekaa juu ya Mlima wa Mizeituni nyuma ya hekalu, Petro, Yakobo, Yohana na Andrea wakamwuliza kwa siri,

4 Εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται? καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα?

Tuambie sisi lini mambo–haya yatakuwa na nini –ishara ishara wakati yatakapo mambo–haya kutimizwa yote

G3004 G1473 G4219 G3778 G1510 G2532 G5101 G3588 G4592 G3752 G3195 G3778 G4931 G3956

"Tuambie, mambo haya yatakuwa lini? Ni nini dalili ya mambo haya kutokea?"

5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς, Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

–lakini na Iēsoûs alianza kuwaambia wao Jihadharini ili mtu–yeyote ninyi asiwadanganye

G3588 G1161 G2424 G0756 G3004 G0846 G0991 G3361 G5100 G4771 G4105

Yesu alianza kuwaambia, "Kuweni makini kwamba mtu yoyote asiwapotoshe.

6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι Ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

wengi watakuja kwa –jina jina langu wakisema kwamba Mimi ndiye na wengi watawadanganya

G4183 G2064 G1909 G3588 G3686 G1473 G3004 G3754 G1473 G1510 G2532 G4183 G4105

Wengi watakuja kwa jina langu wakisema, 'Mimi ndiye', na watawapotosha wengi.

7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε; δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος.

wakati lakini mtakaposikia vita na habari za–vita msi fadhaikie ni–lazima kutokea lakini bado–si –mwisho mwisho

G3752 G1161 G0191 G4171 G2532 G0189 G4171 G3361 G2360 G1163 G1096 G0235 G3768 G3588 G5056

Mtakaposikia vita na tetesi za vita, msiogope; mambo haya hayana budi kutokea, lakini mwisho bado.

8	ἐγερθήσεται	γὰρ	ἔθνος	ἐπ’	ἔθνος,	καὶ	βασιλεία	ἐπὶ	βασιλείαν;	
	itainuka	kwa–maana	taifa	dhidi–ya	taifa	na	ufalme	dhidi–ya	ufalme	
	G1453	G1063	G1484	G1909	G1484	G2532	G0932	G1909	G0932	

ἔσονται	σεισμοὶ	κατὰ	τόπους,	ἔσονται	λιμοί.	ἀρχὴ	ὠδίνων	ταῦτα.	
kutakuwa–na	matetemeko	mahali–mbalimbali	mahali	kutakuwa–na	njaa	mwanzo	wa–uchungu	haya	
G1510	G4578	G2596	G5117	G1510	G3042	G0746	G5604	G3778	

Taifa litainuka kinyume na taifa jingine, na ufalme kinyume na ufalme. Patakuwa na matetemeko sehemu mbalimbali, na njaa. Huu ni mwanzo wa utungu.

9	Βλέπετε	δὲ	ὑμεῖς	ἑαυτούς;	παραδώσουσιν	ὑμᾶς	εἰς	συνέδρια	καὶ	εἰς	
	Jihadharini	lakini	ninyi	wenyewe	watawatoa	ninyi	kwa	mabaraza	na	kwa	
	G0991	G1161	G4771	G1438	G3860	G4771	G1519	G4892	G2532	G1519	

συναγωγὰς;	δαρήσεσθε,	καὶ	ἐπὶ	ἡγεμόνων	καὶ	βασιλέων	σταθήσεσθε,		
masinagogi	mtapigwa	na	mbele–ya	watawala	na	wafalme	mtasimama		
G4864	G1194	G2532	G1909	G2232	G2532	G0935	G2476		

ἕνεκεν	ἐμοῦ,	εἰς	μαρτύριον	αὐτοῖς.	
kwa–sababu–yangu	mimi	kuwa	ushuhuda	kwao	
G1752	G1473	G1519	G3142	G0846	

Iweni macho. Watawapeleka hadi mabarazani, na mtapingwa katika masinagogi. Mtasimamishwa mbele ya watawala na wafalme kwa ajili yangu, kama ushuhuda kwao.

10	καὶ	εἰς	πάντα	τὰ	ἔθνη	πρῶτον	δεῖ	κηρυχθῆναι	τὸ
	na	kwa	yote	–mataifa	mataifa	kwanza	ni–lazima	kuhubiriwa	–habari–njema
	G2532	G1519	G3956	G3588	G1484	G4412	G1163	G2784	G3588

εὐαγγέλιον.
habari–njema
G2098

Lakini injili lazima kwanza ihubiriwe kwa mataifa yote.

11	καὶ	ὅταν	ἄγωσιν	ὑμᾶς,	παραδιδόντες,	μὴ	προμεριμνᾶτε	τί		
	na	wakati	watakapowaongoza	ninyi	wakiwatoa	msi	jishughulishe–mapema	nini		
	G2532	G3752	G0071	G4771	G3860	G3361	G4305	G5101		

λαλήσητε,	ἀλλ’	ὃ	ἐὰν	δοθῇ	ὑμῖν,	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ὥρᾳ,
kusema	bali	kile	kitakachopewa	kitakachopewa	ninyi	katika	–saa	–hiyo	hiyo
G2980	G0235	G3739	G1437	G1325	G4771	G1722	G1565	G3588	G5610

τοῦτο	λαλεῖτε;	οὐ	γάρ	ἐστε	ὑμεῖς	οἱ	λαλοῦντες,	ἀλλὰ	τὸ
hicho	semeni	si	kwa–maana	ni	ninyi	–wanaosema	wanaosema	bali	–Roho
G3778	G2980	G3756	G1063	G1510	G4771	G3588	G2980	G0235	G3588

Πνεῦμα	τὸ	Ἅγιον.
Roho	–Mtakatifu	Mtakatifu
G4151	G3588	G0040

Watakapo wakamata na kuwakabidhi, msiogope kuhusu kile mtakachosema. Ndani ya muda huo, mtapewa nini cha kusema; hamtakuwa ninyi mtakaoongea, bali Roho Mtakatifu.

12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς, ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ, τέκνον; καὶ
na atamtoa ndugu ndugu kwa kifo na baba mtoto na
G2532 G3860 G0080 G0080 G1519 G2288 G2532 G3962 G5043 G2532

ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
watainuka watoto dhidi–ya wazazi na watawaua wao
G1881 G5043 G1909 G1118 G2532 G2289 G0846

Ndugu atamshitaki ndugu kuuawa, baba na mtoto wake. Watoto watasimama kinyume cha baba zao na kuwasababisha kuuawa.

13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου; ὁ
na mtakuwa mkichukiwa na wote kwa–sababu–ya –jina jina langu –yeye
G2532 G1510 G3404 G5259 G3956 G1223 G3588 G3686 G1473 G3588

δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
lakini avumiliaye hadi mwisho huyu ataokolewa
G1161 G5278 G1519 G5056 G3778 G4982

Mtachukiwa na kila mtu kwa sababu ya jina langu. Lakini atakayevumilia mpaka mwisho, mtu huyo ataokoka.

14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, <τὸ ῥηθὲν
Wakati lakini mtakapouona –chukizo chukizo la– uharibifu –lile lililosemwa
G3752 G1161 G3708 G3588 G0946 G3588 G2050 G3588 G2046

ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου>, ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ
na Daniēl –nabii nabii limesimama mahali ambapo hapaswi –anayesoma
G5259 G1158 G3588 G4396 G2476 G3699 G3756 G1163 G3588

ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς
anayesoma aelewe ndipo wale katika –Yudea Yudea wakimbilie kwenye
G0314 G3539 G5119 G3588 G1722 G3588 G2449 G5343 G1519

τὰ ὄρη,
–milima milima
G3588 G3735

Mtakapoona chukizo la uharibifu limesimama pale lisipotakiwa kusimama (asomaye na afahamu), ndipo walioko ndani ya Yuda wakimbilie milimani,

15 ὁ [δὲ] ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω, μηδὲ εἰσελθάτω τι
–aliye na juu–ya –dari dari asishuke asishuke wala asiingie kuchukua
G3588 G1161 G1909 G3588 G1430 G3361 G2597 G3366 G1525 G5100

ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ;
kuchukua kutoka –nyumba nyumba yake
G0142 G1537 G3588 G3614 G0846

naye aliyeko juu ya nyumba asishuke chini ya nyumba, au kuchukua chochote kilichoko nje,

16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω,
na –aliye katika –shamba shamba asirudi asirudi kwenye –vitu nyuma
G2532 G3588 G1519 G3588 G0068 G3361 G1994 G1519 G3588 G3694

ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
kuchukua –vazi vazi lake
G0142 G3588 G2440 G0846

na aliyeko shambani asirudi kuchukua vazi lake.

17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν
ole lakini –wale walio wajawazito wenye na –wale wanaonyonyesha katika
G3759 G1161 G3588 G1722 G1064 G2192 G2532 G3588 G2337 G1722

ἐκείναις ταῖς ἡμέραις!
–siku –zile siku
G1565 G3588 G2250

Lakini ole wao wanawake wenye mimba na wanyonyeshao katika siku hizo!

18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος,
ombeni lakini ili isi tokee wakati–wa–baridi
G4336 G1161 G2443 G3361 G1096 G5494

Ombeni kwamba isitokee wakati wa baridi.

19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονεν
kutakuwa kwa–maana –siku siku zile dhiki kama–ambayo haija tokea
G1510 G1063 G3588 G2250 G1565 G2347 G3634 G3756 G1096

τοιαύτη, ἀπ’ ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ
kama–hiyo tangu mwanzo wa–uumbaji ambayo aliiumba –Mungu Mungu hadi –sasa
G5108 G0575 G0746 G2937 G3739 G2936 G3588 G2316 G2193 G3588

νῦν-- καὶ οὐ μὴ γένηται.
sasa na kamwe kamwe itatokea
G3568 G2532 G3756 G3361 G1096

Kwani patakuwa na mateso makubwa, ambayo hayajawahi kutokea, tangu Mungu alipoumba ulimwengu, mpaka sasa, hapana, wala haitatokea tena.

20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν Κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν
na kama si Bwana–angezifupisha Bwana –siku siku hakuna mtu
G2532 G1487 G3361 G2856 G2962 G3588 G2250 G3756 G0302

ἐσώθη πᾶσα σάρξ; ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο,
angeokolewa yote mwili lakini kwa–sababu–ya –wateule wateule ambao aliwachagua
G4982 G3956 G4561 G0235 G1223 G3588 G1588 G3739 G1586

ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας.
amezifupisha –siku siku
G2856 G3588 G2250

Mpaka Bwana atakapopunguza siku, hakuna mwili utakaookoka, lakini kwa ajili ya wateule, atakaowachagua, atapunguza namba za siku.

21 καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἴδε, ὧδε ὁ
na wakati–huo kama mtu–yeyote atawaaambia atasema Tazama hapa –Christós
G2532 G5119 G1437 G5100 G4771 G3004 G3708 G5602 G3588

Χριστός, Ἴδε, ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε.
Christós Tazama pale msi amini
G5547 G3708 G1563 G3361 G4100

Wakati huo kama mtu yeyote atawaambia, Tazama, Kristo yuko hapa!' au 'Tazama, yuko pale!' msiamini.

22 ἐγερθήσονται watainuka G1453 γὰρ kwa–maana G1063 ψευδόχριστοι makristo–wa–uongo G5580 καὶ na G2532 ψευδοπροφῆται, manabii–wa–uongo G5578 καὶ na G2532 δώσουσιν watatoa G1325 σημεῖα ishara G4592 καὶ na G2532 τέρατα, maajabu G5059 πρὸς ili G4314 τὸ –kuwadanganya G3588 ἀποπλανᾶν kuwadanganya G0635 εἰ kama G1487 δυνατὸν, ingewezekana G1415 τοὺς –wateule G3588 ἐκλεκτούς. wateule G1588

Kwani Wakristo wa uongo na manabii wa uongo watatokea na watatoa ishara na maajabu, ili kwamba, wawadanganye, yamkini hata wateule.

23 ὑμεῖς ninyi G4771 δὲ lakini G1161 βλέπετε; jihadharini G0991 προείρηκα nimewaambia–mapema G4302 ὑμῖν ninyi G4771 πάντα. yote G3956

Iweni macho! Nimekwisha wambia haya yote kabla ya wakati.

24 Ἀλλὰ Lakini G0235 ἐν katika G1722 ἐκείναις –zile G1565 ταῖς –siku G3588 ἡμέραις, siku G2250 μετὰ baada–ya G3326 τὴν –dhiki G3588 θλῖψιν dhiki G2347 ἐκείνην, ile G1565 ὁ –jua G3588 ἥλιος jua G2246 σκοτισθήσεται, litatiwa–giza G4654 καὶ na G2532 ἡ –mwezi G3588 σελήνη mwezi G4582 οὐ hauta G3756 δώσει toa G1325 τὸ –nuru G3588 φέγγος nuru G5338 αὐτῆς; yake G0846

Lakini baada ya mateso ya siku hizo, jua litatiwa giza, mwezi hautatoa mwanga wake,

25 καὶ na G2532 οἱ –nyota G3588 ἀστέρες nyota G0792 ἔσονται zitakuwa G1510 ἐκ kutoka G1537 τοῦ –mbingu G3588 οὐρανοῦ mbingu G3772 πίπτοντες, zikianguka G4098 καὶ na G2532 αἱ –nguvu G3588 δυνάμεις nguvu G1411 αἱ –zilizo G3588 ἐν katika G1722 τοῖς –mbingu G3588 οὐρανοῖς mbingu G3772 σαλευθήσονται. zitatikiswa G4531

nyota zitaanguka kutoka angani, na nguvu zilizoko mbinguni zitatikisika.

26 καὶ na G2532 τότε wakati–huo G5119 ὄψονται watamwona G3708 τὸν –Mwana G3588 Υἱὸν Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 ἀνθρώπου Mtu G0444 ἐρχόμενον akija G2064 ἐν katika G1722 νεφέλαις, mawingu G3507 μετὰ pamoja–na G3326 δυνάμεως uwezo G1411 πολλῆς mkubwa G4183 καὶ na G2532 δόξης; utukufu G1391

Ndipo watakapomwona Mwana wa Adamu akija mawinguni kwa nguvu kubwa na utukufu.

27 καὶ na G2532 τότε wakati–huo G5119 ἀποστελεῖ atatuma G0649 τοὺς –malaika G3588 ἀγγέλους, malaika G0032 καὶ na G2532 ἐπισυνάξει atawakusanya G1996 τοὺς –wateule G3588 ἐκλεκτοὺς wateule G1588 αὐτοῦ, wake G0846 ἐκ kutoka G1537 τῶν –pande G3588 τεσσάρων nne G5064 ἀνέμων, za–pepo G0417 ἀπ’ kutoka G0575 ἄκρου mwisho G0206 γῆς wa–dunia G1093 ἕως hadi G2193 ἄκρου mwisho G0206 οὐρανοῦ. wa–mbingu G3772

Ndipo atatuma malaika zake na atawakusanya pamoja wateule wake kutoka pande kuu nne za dunia, kutoka mwisho wa dunia mpaka mwisho wa mbingu.

28	Ἀπὸ	δὲ	τῆς	συκῆς,	μάθετε	τὴν	παραβολήν:	ὅταν	ἤδη	ὁ	
	Kutoka	lakini	–mtini	mtini	jifunzeni	–mfano	mfano	wakati	tayari	–tawi	
	G0575	G1161	G3588	G4808	G3129	G3588	G3850	G3752	G2235	G3588	

κλάδος	αὐτῆς	ἁπαλὸς	γένηται,	καὶ	ἐκφύῃ	τὰ	φύλλα,	γινώσκετε	ὅτι	
tawi	lake	laini	linakuwa	na	linachipua	–majani	majani	mnajua	kwamba	
G2798	G0846	G0527	G1096	G2532	G1631	G3588	G5444	G1097	G3754	

ἐγγὺς	τὸ	θέρος	ἐστίν.
karibu	–kiangazi	kiangazi	ni
G1451	G3588	G2330	G1510

Kwa mtini jifunzeni. Kama tawi liwezavyo kutoa na kuweka haraka majani yake, ndipo mtajua kwamba kiangazi kiko karibu.

29	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς,	ὅταν	ἴδητε	ταῦτα	γινόμενα,	γινώσκετε	
	vivyo–hivyo	pia	ninyi	wakati	mtakapoyaona	mambo–haya	yakitokea	jueni	
	G3779	G2532	G4771	G3752	G3708	G3778	G1096	G1097	

ὅτι	ἐγγύς	ἐστιν,	ἐπὶ	θύραις.	
kwamba	karibu	ni	kwenye	milango	
G3754	G1451	G1510	G1909	G2374	

Ndivyo ilivyo, mtakapoona mambo haya yakitokea, jueni kwamba yuko karibu, na malango.

30	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	οὐ	μὴ	παρέλθῃ	ἡ	γενεὰ	αὕτη,
	Amēn	ninawaambia	ninyi	kwamba	kamwe	kamwe	itapita	–kizazi	kizazi	hiki
	G0281	G3004	G4771	G3754	G3756	G3361	G3928	G3588	G1074	G3778

μέχρις	οὗ	ταῦτα	πάντα	γένηται.
hadi	wakati–ambapo	mambo–haya	yote	yatatokea
G3360	G3739	G3778	G3956	G1096

Kweli, nawambieni, hiki kizazi hakitapita mbali kabla mambo haya hayajatokea.

31	ὁ	οὐρανὸς	καὶ	ἡ	γῆ	παρελεύσονται,	οἱ	δὲ	λόγοι	μου
	–mbingu	mbingu	na	–dunia	dunia	zitapita	–maneno	lakini	maneno	yangu
	G3588	G3772	G2532	G3588	G1093	G3928	G3588	G1161	G3056	G1473

οὐ	‹μὴ›	παρελεύσονται.	
kamwe	kamwe	yatapita	
G3756	G3361	G3928	

Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe.

32	Περὶ	δὲ	τῆς	ἡμέρας	ἐκείνης,	ἢ	τῆς	ὥρας,	οὐδεὶς	οἶδεν;	οὐδὲ
	Kuhusu	lakini	–siku	siku	ile	au	–saa	saa	hakuna–mtu	anajua	wala
	G4012	G1161	G3588	G2250	G1565	G2228	G3588	G5610	G3762	G1492	G3761

οἱ	ἄγγελοι	ἐν	οὐρανῷ,	οὐδὲ	ὁ	Υἱός,	εἰ	μὴ	ὁ
–malaika	malaika	mbinguni	mbinguni	wala	–Mwana	Mwana	isipokuwa	tu	–Baba
G3588	G0032	G1722	G3772	G3761	G3588	G5207	G1487	G3361	G3588

Πατήρ.
Baba
G3962

Lakini kuhusu siku hiyo au saa, hakuna ajuaye, hata malaika wa mbinguni, wala Mwana, ila Baba.

33	Βλέπετε,	ἀγρυπνεῖτε;	οὐκ	οἴδατε	γὰρ	πότε	ὁ	καιρός	ἐστιν.
	Jihadharini	kesheni	hamjui	hamjui	kwa–maana	lini	–wakati	wakati	ni
	G0991	G0069	G3756	G1492	G1063	G4219	G3588	G2540	G1510

Iweni macho, Tazama, kwa sababu hamjui ni muda gani yatatokea. (Zingatia: Mstari huu, “Muwe waangalifu, Tazameni na ombeni kwa sababu...” haumo kwenye nakala za kale).

34	ὡς	ἄνθρωπος	ἀπόδημος,	ἀφεὶς	τὴν	οἰκίαν	αὐτοῦ,	καὶ	δοὺς	τοῖς
	kama	mtu	anayesafiri	akiacha	–nyumba	nyumba	yake	na	akitoa	kwa–
	G5613	G0444	G0590	G0863	G3588	G3614	G0846	G2532	G1325	G3588

δούλοις	αὐτοῦ	τὴν	ἐξουσίαν,	ἑκάστῳ	τὸ	ἔργον	αὐτοῦ,	καὶ	τῷ
watumwa	wake	–mamlaka	mamlaka	kila–mmoja	–kazi	kazi	yake	na	–bawabu
G1401	G0846	G3588	G1849	G1538	G3588	G2041	G0846	G2532	G3588

θυρωρῷ	ἐνετείλατο	ἵνα	γρηγορῇ.
bawabu	akamwamuru	ili	akesha
G2377	G1781	G2443	G1127

Ni kama mtu anayeenda safarini: akaacha nyumba yake, na kumweka mtumwa wake kuwa mtawala wa nyumba, kila mmoja na kazi yake. Na kumwamuru mlinzi kukaa macho.

35	γρηγορεῖτε	οὖν--	οὐκ	οἴδατε	γὰρ,	πότε	ὁ	κύριος	τῆς	οἰκίας
	kesheni	basi	hamjui	hamjui	kwa–maana	lini	–bwana	bwana	wa–	nyumba
	G1127	G3767	G3756	G1492	G1063	G4219	G3588	G2962	G3588	G3614

ἔρχεται:	ἢ	ὀψὲ,	ἢ	μεσονύκτιον,	ἢ	ἀλεκτοροφωνίας,	ἢ	πρωΐ;
anakuja	iwe	jioni	iwe	usiku–wa–manane	iwe	jogoo–akiwika	iwe	asubuhi
G2064	G2228	G3796	G2228	G3317	G2228	G0219	G2228	G4404

Kwa hiyo iweni macho! Kwani hamjui ni lini bwana wa nyumba atakaporudi nyumbani, yawezekana ni jioni, usiku wa manane, wakati jogoo atakapowika, au asubuhi.

36	μὴ	ἐλθὼν	ἐξαίφνης,	εὕρῃ	ὑμᾶς	καθεύδοντας.
	ili	akija	ghafla	asiwaone	ninyi	mmelala
	G3361	G2064	G1810	G2147	G4771	G2518

Kama akija ghafla, asikukute umelala.

37	ὃ	δὲ	ὑμῖν	λέγω,	πᾶσιν	λέγω,	γρηγορεῖτε!
	na–kile	lakini	kwenu	ninasema	kwa–wote	ninasema	Kesheni
	G3739	G1161	G4771	G3004	G3956	G3004	G1127

Kile nikisemacho kwako nakisema kwa kila mtu: Kesheni”!

Chapter 14

1	Ἦν	δὲ	τὸ	πάσχα,	καὶ	τὰ	ἄζυμα,	μετὰ	δύο	ἡμέρας.
	Ilikuwa	na	–Pasaka	Pasaka	na	–mikate	Isiyochachwa	baada–ya	siku–mbili	siku
	G1510	G1161	G3588	G3957	G2532	G3588	G0106	G3326	G1417	G2250

καὶ	ἐζήτουν	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	γραμματεῖς,
na	walikuwa–wakitafuta	–makuhani–wakuu	makuhani–wakuu	na	–waandishi	waandishi
G2532	G2212	G3588	G0749	G2532	G3588	G1122

πῶς	αὐτὸν	ἐν	δόλῳ	κρατήσαντες,	ἀποκτείνωσιν.
jinsi	yeye	kwa	hila	wakimkamata	wamwue
G4459	G0846	G1722	G1388	G2902	G0615

Ilikuwa siku mbili tu baada ya sikukuu ya Pasaka na ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Makuhani wakuu na waandishi walikuwa wakitafuta namna ya kumkamata Yesu kwa hila na kumuua.

2	ἔλεγον	γάρ,	Μὴ	ἐν	τῇ	ἑορτῇ,	μήꣳ	ποτε	ἔσται	
	walikuwa–wakisema	kwa–maana	Si	wakati	–wa	sikukuu	isi	je	kutakuwa	
	G3004	G1063	G3361	G1722	G3588	G1859	G3361	G4219	G1510	

θόρυβος	τοῦ	λαοῦ.
ghasia	ya–	watu
G2351	G3588	G2992

Kwa kuwa walisema, “Sio wakati huu wa sikukuu, watu wasije wakafanya ghasia.”

3	Καὶ	ὄντος	αὐτοῦ	ἐν	Βηθανίᾳ,	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ
	Na	akiwa	yeye	katika	Bēthania	katika	–nyumba	nyumba
	G2532	G1510	G0846	G1722	G0963	G1722	G3588	G3614

Σίμωνος	τοῦ	λεπροῦ,	κατακειμένου	αὐτοῦ,	ἦλθεν	γυνὴ	ἔχουσα
ya–Simōn	–mwenye–ukoma	mwenye–ukoma	akiwa–amelala	yeye	alikuja	mwanamke	mwenye
G4613	G3588	G3015	G2621	G0846	G2064	G1135	G2192

ἀλάβαστρον	μύρου	νάρδου	πιστικῆς	πολυτελοῦς;	συντρίψασα	
chupa–ya–alabasta	ya–manukato	ya–nardo	halisi	ya–thamani–kubwa	akivunja	
G0211	G3464	G3487	G4101	G4185	G4937	

τὴν	ἀλάβαστρον,	κατέχεεν	αὐτοῦ	τῆς	κεφαλῆς.
–chupa–ya–alabasta	chupa–ya–alabasta	akamiminia	wake	–kichwa	kichwa
G3588	G0211	G2708	G0846	G3588	G2776

Wakati Yesu alipokuwa Bethania nyumbani kwa Simoni mkoma, na alipokuwa akielekea mezani, mwanamke mmoja alikuja kwake akiwa na chupa ya marashi ya nardo safi yenye gharama kubwa sana, aliivunja chupa na kuimimina juu ya kichwa chake.

4	ἦσαν	δέ	τινες	ἀγανακτοῦντες	πρὸς	ἑαυτούς,	Εἰς	τί	ἡ
	walikuwepo	na	baadhi	wakighadhibika	kwa	wao–kwa–wao	Kwa–nini	nini	–upotevu
	G1510	G1161	G5100	G0023	G4314	G1438	G1519	G5101	G3588

ἀπώλεια	αὕτη	τοῦ	μύρου	γέγονεν?
upotevu	huu	wa–	manukato	umetokea
G0684	G3778	G3588	G3464	G1096

Lakini kulikuwa na baadhi yao waliokasirika. Waliambiana wao kwa wao wakisema, “Ni nini sababu ya upotevu huu?

5	ἠδύνατο	γὰρ	τοῦτο	τὸ	μύρον	πραθῆναι	ἐπάνω	δηναρίων
	yangeweza	kwa–maana	haya	–manukato	manukato	kuuzwa	zaidi–ya	dinari
	G1410	G1063	G3778	G3588	G3464	G4097	G1883	G1220

τριακοσίων,	καὶ	δοθῆναι	τοῖς	πτωχοῖς.	καὶ	ἐνεβριμῶντο	αὐτῇ.
mia–tatu	na	kupewa	–maskini	maskini	na	wakamnung’unikia	yeye
G5145	G2532	G1325	G3588	G4434	G2532	G1690	G0846

Manukato haya yangeweza kuuzwa kwa zaidi ya dinari mia tatu, na wakapewa maskini.” Nao walimkemea.

6	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Ἄφετε	αὐτήν;	τί	αὐτῇ	κόπους
	–lakini	lakini	Iēsoûs	alisema	Mwacheni	yeye	kwa–nini	yeye	taabu
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0863	G0846	G5101	G0846	G2873

παρέχετε?	καλὸν	ἔργον	ἠργάσατο	ἐν	ἐμοί.	
mnamsababishia	zuri	tendo	amefanya	kwangu	mimi	
G3930	G2570	G2041	G2038	G1722	G1473	

Lakini Yesu alisema, “Mwacheni peke yake. Kwa nini mnamsumbua? Amefanya jambo zuri kwangu.

7	πάντοτε	γὰρ	τοὺς	πτωχοὺς	ἔχετε	μεθ’	ἑαυτῶν,	καὶ	ὅταν	θέλητε	δύνασθε
	siku–zote	kwa–maana	–maskini	maskini	mnao	pamoja–na	ninyi–wenyewe	na	wakati	mnapotaka	mnaweza
	G3842	G1063	G3588	G4434	G2192	G3326	G1438	G2532	G3752	G2309	G1410

αὐτοῖς	(πάντοτε)	εὖ	ποιῆσαι;	ἐμὲ	δὲ	οὐ	πάντοτε	ἔχετε.		
wao	siku–zote	vizuri	kuwatendea	mimi	lakini	si	siku–zote	mnaye		
G0846	G3842	G2095	G4160	G1473	G1161	G3756	G3842	G2192		

Siku zote maskini mnao, na wakati wowote mnapotamani mnaweza kufanya mazuri kwao, lakini hamtakuwa nami wakati wote.

8	ὃ	ἔσχεν	ἐποίησεν.	προέλαβεν	μυρίσαι	τὸ	σῶμά	μου	εἰς	τὸν
	kile	alichokuwa–nacho	amefanya	amekwisha	kupaka–manukato	–mwili	mwili	wangu	kwa	–maziko
	G3739	G2192	G4160	G4301	G3462	G3588	G4983	G1473	G1519	G3588

ἐνταφιασμόν.
maziko
G1780

Amefanya kile anachoweza: ameupaka mwili wangu mafuta kwa ajili ya maziko.

9	ἀμὴν	δὲ	λέγω	ὑμῖν,	ὅπου	ἐὰν	κηρυχθῇ	τὸ	εὐαγγέλιον	εἰς
	Amēn	na	ninawaambia	ninyi	popote	ambapo	itahubiriwa	–habari–njema	habari–njema	kwa
	G0281	G1161	G3004	G4771	G3699	G1437	G2784	G3588	G2098	G1519

ὅλον	τὸν	κόσμον,	καὶ	ὃ	ἐποίησεν	αὕτη,	λαληθήσεται	εἰς
wote	–ulimwengu	ulimwengu	pia	alichofanya	alichofanya	huyu	kitasemwa	kuwa
G3650	G3588	G2889	G2532	G3739	G4160	G3778	G2980	G1519

μνημόσυνον	αὐτῆς.
kumbukumbu	yake
G3422	G0846

Kweli nawaambia, kila mahali injili inapohubiriwa katika ulimwengu wote, kile alichofanya mwanamke huyu kitazungumzwa kwa ukumbusho wake.

10	Καὶ	Ἰούδας	Ἰσκαριὼθ,	ὁ	εἷς	τῶν	δώδεκα,	ἀπῆλθεν	πρὸς	τοὺς
	Na	Ioudas	Iskariōth	–mmoja	mmoja	wa–	kumi–na–wawili	alienda	kwa	–makuhani–wakuu
	G2532	G2455	G2469	G3588	G1520	G3588	G1427	G0565	G4314	G3588

ἀρχιερεῖς,	ἵνα	αὐτὸν	παραδοῖ	αὐτοῖς.	
makuhani–wakuu	ili	yeye	amsaliti	kwao	
G0749	G2443	G0846	G3860	G0846	

Kisha Yuda Iskariote, mmoja wa wale kumi na wawili, alikwenda kwa wakuu wa makuhani ili kwamba apate kumkabidhi kwao.

11	οἱ	δὲ	ἀκούσαντες	ἐχάρησαν,	καὶ	ἐπηγγείλαντο	αὐτῷ	ἀργύριον	δοῦναι.
	–wao	na	wakisikia	walifurahi	na	wakamwahidi	yeye	fedha	kumpa
	G3588	G1161	G0191	G5463	G2532	G1861	G0846	G0694	G1325

καὶ	ἐζήτει	πῶς	αὐτὸν	εὐκαίρως	παραδοῖ.	
na	alikuwa–akitafuta	jinsi	yeye	kwa–wakati–mzuri	amsaliti	
G2532	G2212	G4459	G0846	G2122	G3860	

Wakati wakuu wa Makuhani waliposikia hivyo, walifurahi na wakaahidi kumpa fedha. Alianza kutafuta nafasi ya kumkabidhi kwao.

12	Καὶ	τῇ	πρώτῃ	ἡμέρᾳ	τῶν	ἀζύμων,	ὅτε	τὸ	πάσχα
	Na	–siku	ya–kwanza	siku	ya–	Mikate–Isiyochachwa	wakati	–Pasaka	Pasaka
	G2532	G3588	G4413	G2250	G3588	G0106	G3753	G3588	G3957

ἔθυον,	λέγουσιν	αὐτῷ	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ,	Ποῦ	θέλεις	ἀπελθόντες,
walichinja	wanamwambia	yeye	–wanafunzi	wanafunzi	wake	Wapi	unataka	tukienda
G2380	G3004	G0846	G3588	G3101	G0846	G4226	G2309	G0565

ἑτοιμάσωμεν	ἵνα	φάγῃς	τὸ	πάσχα?
tukuandalie	ili	ule	–Pasaka	Pasaka
G2090	G2443	G5315	G3588	G3957

Katika siku ya kwanza ya mkate usiotiwa chachu, wakati walipotoa mwanakondoo wa pasaka, wanafunzi wake walimwambia, “Unataka twende wapi tukaandae ili upate kula mlo wa Pasaka?”

13	καὶ	ἀποστέλλει	δύο	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Ὑπάγετε
	na	anatuma	wawili	wa–	wanafunzi	wake	na	anawaambia	wao	Nendeni
	G2532	G0649	G1417	G3588	G3101	G0846	G2532	G3004	G0846	G5217

εἰς	τὴν	πόλιν,	καὶ	ἀπαντήσει	ὑμῖν	ἄνθρωπος,	κεράμιον	ὕδατος
katika	–mji	mji	na	atakutana–nanyi	ninyi	mtu	mtungi	wa–maji
G1519	G3588	G4172	G2532	G0528	G4771	G0444	G2765	G5204

βαστάζων.	ἀκολουθήσατε	αὐτῷ.	
akibeba	mfuateni	yeye	
G0941	G0190	G0846	

Aliwatuma wanafuzi wake wawili na kuwaambia, “Nendeni mjini, na mwanamume ambaye amebeba mtungi ataonana nanyi. Mfuateni.

14	καὶ	ὅπου	ἐὰν	εἰσέλθῃ,	εἴπατε	τῷ	οἰκοδεσπότῃ,	ὅτι
	na	popote	ambapo	ataingia	mwambieni	–mwenye–nyumba	mwenye–nyumba	kwamba
	G2532	G3699	G1437	G1525	G3004	G3588	G3617	G3754

Ὁ	Διδάσκαλος	λέγει,	Ποῦ	ἐστιν	τὸ	κατάλυμά	μου,	ὅπου
–Mwalimu	Mwalimu	anasema	Iko–wapi	ni	–chumba	chumba	changu	ambapo
G3588	G1320	G3004	G4226	G1510	G3588	G2646	G1473	G3699

τὸ	πάσχα	μετὰ	τῶν	μαθητῶν	μου	φάγω?
–Pasaka	Pasaka	pamoja–na	–wanafunzi	wanafunzi	wangu	nile
G3588	G3957	G3326	G3588	G3101	G1473	G5315

Nyumba atakayoingia, mfuateni na mmwambie mwenye nyumba hiyo, 'Mwalimu asema, “Kiko wapi chumba cha wageni mahali nitakapokula Pasaka na wanafunzi wangu?”

15	καὶ	αὐτὸς	ὑμῖν	δείξει	ἀνάγαιον	μέγα,	ἐστρωμένον
	na	yeye	atawaonyesha	atawaonyesha	chumba–cha–juu	kikubwa	kimepambwa
	G2532	G0846	G4771	G1166	G0508	G3173	G4766

ἕτοιμον.	καὶ	ἐκεῖ	ἑτοιμάσατε	ἡμῖν.	
kiko–tayari	na	hapo	tuandalieni	sisi	
G2092	G2532	G1563	G2090	G1473	

Atawaonesha chumba cha juu kikubwa chenye samani ambacho kiko tayari. Fanyeni maandalizi kwa ajili yetu pale.”

16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ
na wakatoka –wanafunzi wanafunzi na wakaja katika –mji mji na
G2532 G1831 G3588 G3101 G2532 G2064 G1519 G3588 G4172 G2532

εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
wakapata kama alivyowaambia wao na wakaandaa –Pasaka Pasaka
G2147 G2531 G3004 G0846 G2532 G2090 G3588 G3957

Wanafunzi waliondoka wakaenda mjini; walikuta kila kitu kama alivyokuwa amewaambia, na wakaandaa mlo wa Pasaka.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.
Na jioni ilipofika anakuja pamoja–na –wale kumi–na–wawili
G2532 G3798 G1096 G2064 G3326 G3588 G1427

Wakati ilipokuwa jioni, alikuja na wale Kumi na wawili.

18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν
na wakiwa–wameketi wao na wakila –Iēsoûs Iēsoûs alisema Amēn
G2532 G0345 G0846 G2532 G2068 G3588 G2424 G3004 G0281

λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων
ninawaambia ninyi kwamba mmoja kati yenu atanisaliti mimi –anayekula anayekula
G3004 G4771 G3754 G1520 G1537 G4771 G3860 G1473 G3588 G2068

μετ’ ἐμοῦ.
pamoja–na mimi
G3326 G1473

Na walipokuwa wakiikaribia meza na kula, Yesu alisema, “Kweli nawaambia, mmoja kati yenu anayekula pamoja nami atanisaliti.”

19 ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ, εἷς κατὰ εἷς, Μήτι ἐγώ?
wakaanza kuhuzunika na kumwambia yeye mmoja mmoja mmoja Je–ni mimi
G0756 G3076 G2532 G3004 G0846 G1520 G2596 G1520 G3385 G1473

Wote walisikitika, na mmoja baada ya mwingine walimwambia, “Hakika siyo mimi?”

20 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς τῶν δώδεκα, ὁ
–yeye lakini aliwaambia wao Mmoja wa– kumi–na–wawili –anayechovya
G3588 G1161 G3004 G0846 G1520 G3588 G1427 G3588

ἐμβαπτόμενος μετ’ ἐμοῦ εἰς τὸ (ἓν) τρύβλιον.
anayechovya pamoja–na mimi katika –bakuli moja bakuli
G1686 G3326 G1473 G1519 G3588 G1520 G5165

Yesu alijibu na kuwaambia, “Ni mmoja wa Kumi na wawili kati yenu, mmoja ambaye sasa anachovya tonge katika bakuli pamoja nami.

21 ὅτι ó μὲν Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται
kwa–maana –Mwana kwa–kweli Mwana wa– Mtu anaenda kama ilivyoandikwa
G3754 G3588 G3303 G5207 G3588 G0444 G5217 G2531 G1125

περὶ αὐτοῦ; οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι’ οὗ ó
kuhusu yeye ole lakini –mtu mtu yule kupitia–kwake ambaye –Mwana
G4012 G0846 G3759 G1161 G3588 G0444 G1565 G1223 G3739 G3588

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται; καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
Mwana wa– Mtu anasalitiwa ingekuwa–bora kwake kama haiku kuzaliwa
G5207 G3588 G0444 G3860 G2570 G0846 G1487 G3756 G1080

ó ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
–mtu mtu yule
G3588 G0444 G1565

Kwa kuwa Mwana wa Adamu atakwenda kama vile maandiko yasemavyo juu yake. Lakini ole wake mtu yule ambaye kupitia yeye Mwana wa Adamu atasalitiwa! Ingekuwa vizuri zaidi kwake kama mtu yule asingezaliwa.”

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ἄρτον, εὐλογήσας, ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν
Na wakila wao akichukua mkate akibariki aliuumega na akawapa
G2532 G2068 G0846 G2983 G0740 G2127 G2806 G2532 G1325

αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.
wao na akasema Chukueni huu ni –mwili mwili wangu
G0846 G2532 G3004 G2983 G3778 G1510 G3588 G4983 G1473

Na walipokuwa wakila, Yesu alichukua mkate, akaubariki, na kuumega. Aliwapa akisema, “Chukueni. Huu ni mwili wangu.”

23 καὶ λαβὼν ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ
na akichukua kikombe akishukuru akawapa wao na wakakunywa kutoka
G2532 G2983 G4221 G2168 G1325 G0846 G2532 G4095 G1537

αὐτοῦ πάντες.
kwake wote
G0846 G3956

Alichukua kikombe, akashukuru, na akawapatia, na wote wakakinywea.

24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης,
na akawaambia wao Hii ni –damu damu yangu ya– agano
G2532 G3004 G0846 G3778 G1510 G3588 G0129 G1473 G3588 G1242

τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
–inayomwagwa inayomwagwa kwa–ajili–ya wengi
G3588 G1632 G5228 G4183

Aliwaambia, “Hii ni damu yangu ya agano, damu imwagikayo kwa ajili ya wengi.

25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ
Amēn ninawaambia ninyi kwamba kamwe–tena kamwe kamwe nitakunywa kutoka
G0281 G3004 G4771 G3754 G3765 G3756 G3361 G4095 G1537

τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω
–uzao uzao wa– mzabibu hadi –siku siku ile wakati hiyo nitakunywa
G3588 G1081 G3588 G0288 G2193 G3588 G2250 G1565 G3752 G0846 G4095

καινὸν, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
mpya katika –ufalme ufalme wa– Mungu
G2537 G1722 G3588 G0932 G3588 G2316

Kweli nawaambia, sitakunywa tena katika zao hili la mzabibu mpaka siku ile nitakapokunywa mpya katika ufalme wa Mungu.”

26	Καὶ	ὑμνήσαντες,	ἐξῆλθον	εἰς	τὸ	ὄρος	τῶν	Ἐλαιῶν.	
	Na	wakiisha–kuimba–wimbo	walitoka	kwenda	–Mlima	Mlima	wa–	Mizeituni	
	G2532	G5214	G1831	G1519	G3588	G3735	G3588	G1636	

Walipokwisha kuimba wimbo, walikwenda nje katika Mlima wa Mizeituni.

27	Καὶ	λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	ὅτι	Πάντες	σκανδαλισθήσεσθε	
	Na	anawaambia	wao	–Iēsoûs	Iēsoûs	kwamba	Ninyi–nyote	mtakwazika	
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G3754	G3956	G4624	

<ἐν	ἐμοὶ	ἐν	τῇ	νυκτὶ	ταύτῃ>;	ὅτι	γέγραπται,	Πατάξω	τὸν
kwa	mimi	wakati	–usiku	usiku	huu	kwa–maana	imeandikwa	Nitampiga	–mchungaji
G1722	G1473	G1722	G3588	G3571	G3778	G3754	G1125	G3960	G3588

ποιμένα,	καὶ	τὰ	πρόβατα	διασκορπισθήσονται.	
mchungaji	na	–kondoo	kondoo	watatawanyika	
G4166	G2532	G3588	G4263	G1287	

Yesu aliwaaambia, “Ninyi nyote mtajitenga mbali kwa sababu yangu, kwa kuwa imeandikwa, 'Nitampiga mchungaji na kondoo watatawanyika.'

28	ἀλλὰ	μετὰ	τὸ	ἐγερθῆναί	με,	προάξω	ὑμᾶς	εἰς	τὴν
	lakini	baada–ya	–kufufuliwa	kufufuliwa	mimi	nitawatangulia	ninyi	kwenda	–Galilaia
	G0235	G3326	G3588	G1453	G1473	G4254	G4771	G1519	G3588

Γαλιλαίαν.
Galilaia
G1056

Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia mbele yenu Galilaya.”

29	ὁ	δὲ	Πέτρος	ἔφη	αὐτῷ,	Εἰ	καὶ	πάντες	σκανδαλισθήσονται,
	–lakini	lakini	Petros	alimwambia	yeye	Hata–kama	pia	wote	watakwazika
	G3588	G1161	G4074	G5346	G0846	G1487	G2532	G3956	G4624

ἀλλ’	οὐκ	ἐγώ.
lakini	si	mimi
G0235	G3756	G1473

Petro alimwambia, “Hata kama wote watakuacha, mimi sitakuacha.”

30	καὶ	λέγει	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἀμὴν	λέγω	σοι,	ὅτι	σὺ
	na	anamwambia	yeye	–Iēsoûs	Iēsoûs	Amēn	ninakuambia	wewe	kwamba	wewe
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G0281	G3004	G4771	G3754	G4771

σήμερον,	ταύτῃ	τῇ	νυκτὶ,	πρὶν	ἢ	δὶς	ἀλέκτορα	φωνῆσαι,	τρίς	
leo	usiku	–huu	usiku	kabla	ya	mara–mbili	jogoo	kuwika	mara–tatu	
G4594	G3778	G3588	G3571	G4250	G2228	G1364	G0220	G5455	G5151	

με	ἀπαρνήσῃ.	
mimi	utanikana	
G1473	G0533	

Yesu alimwambia, “Kweli nakuambia, usiku huu, kabla jogoo hajawika mara mbili, utakuwa umenikana mara tatu.”

31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει, Ἐὰν δέῃ, με συναποθανεῖν
–yeye lakini kwa–nguvu–zaidi alikuwa–akisema Hata–kama itabidi mimi kufa–pamoja–nawe
G3588 G1161 G4057 G2980 G1437 G1163 G1473 G4880

σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες
nawe kamwe kamwe wewe nitakukana vivyo–hivyo na pia wote
G4771 G3756 G3361 G4771 G0533 G5615 G1161 G2532 G3956

ἔλεγον.
walikuwa–wakisema
G3004

Lakini Petro alisema, “Hata itanilazimu kufa pamoja nawe, sitakukana.” Wote walitoa ahadi ile ile.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανί; καὶ λέγει
Na wanakuja katika mahali ambapo –jina jina Gethsēmani na anawaambia
G2532 G2064 G1519 G5564 G3739 G3588 G3686 G1068 G2532 G3004

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως προσεύξωμαι.
–wanafunzi wanafunzi wake Kaeni hapa wakati ninaomba
G3588 G3101 G0846 G2523 G5602 G2193 G4336

Walikuja kwenye eneo lililoitwa Gethsemane, na Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Kaeni hapa wakati nasali.”

33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν
na anawachukua –Petros Petros na –Iakōbos Iakōbos na –Iōannēs
G2532 G3880 G3588 G4074 G2532 G3588 G2385 G2532 G3588

Ἰωάννην μετ’ αὐτοῦ; καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
Iōannēs pamoja–na yeye na alianza kushangazwa–sana na kufadhaika
G2491 G3326 G0846 G2532 G0756 G1568 G2532 G0085

Aliwachukua Petro, Yakobo, na Yohana pamoja naye, akaanza kuhuzunika na kutaabika sana.

34 καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου, ἕως
na anawaambia wao Yenye–huzuni–kuu ni –nafsi nafsi yangu hadi
G2532 G3004 G0846 G4036 G1510 G3588 G5590 G1473 G2193

θανάτου; μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.
kufa kaeni hapa na kesheni
G2288 G3306 G5602 G2532 G1127

Aliwaambia, “Nafsi yangu ina huzuni sana, hata kufa. Bakini hapa na mkeshe.”

35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα,
na akiendelea–mbele kidogo alianguka juu–ya –ardhi ardhi na aliomba ili
G2532 G4281 G3398 G4098 G1909 G3588 G1093 G2532 G4336 G2443

εἰ δυνατόν ἐστιν, παρέλθῃ ἀπ’ αὐτοῦ ἡ ὥρα.
kama inawezekana ni ipite kutoka kwake –saa saa
G1487 G1415 G1510 G3928 G0575 G0846 G3588 G5610

Yesu alienda mbele kidogo, akaanguka chini, akaomba, kama ingewezekana, kwamba saa hii ingemwepuka.

36 καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ, πάντα δυνατά σοι; παρένεγκε τὸ
na alisema Abba –Baba Baba yote yanawezekana kwako ondoa –kikombe
G2532 G3004 G0005 G3588 G3962 G3956 G1415 G4771 G3911 G3588

ποτήριον τοῦτο ἀπ’ ἐμοῦ; ἀλλ’ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.
kikombe hiki kutoka kwangu lakini si nile mimi nipendalo bali ule wewe
G4221 G3778 G0575 G1473 G0235 G3756 G5101 G1473 G2309 G0235 G5101 G4771

Alisema, “Aba, Baba, Mambo yote kwako yanawezekana. Niondolee kikombe hiki. Lakini siyo kwa mapenzi yangu, bali mapenzi yako.”

37	καὶ	ἔρχεται	καὶ	εὑρίσκει	αὐτοὺς	καθεύδοντας.	καὶ	λέγει	τῷ
	na	anakuja	na	anawakuta	wao	wamelala	na	anamwambia	–Petros
	G2532	G2064	G2532	G2147	G0846	G2518	G2532	G3004	G3588

Πέτρῳ	Σίμων,	καθεύδεις?	οὐκ	ἴσχυσας	μίαν	ὥραν	γρηγορῆσαι?	
Petros	Simōn	umelala	hukuweza	hukuweza	saa–moja	saa	kukesha	
G4074	G4613	G2518	G3756	G2480	G1520	G5610	G1127	

Alirudi na kuwakuta wamelala, na akamwambia Petro, “Simoni, je umelala? Hukuweza kukesha hata saa moja?

38	γρηγορεῖτε	καὶ	προσεύχεσθε,	ἵνα	μὴ	ἔλθητε	εἰς	πειρασμόν.	τὸ
	kesheni	na	ombeni	ili	msi	ingie	katika	jaribu	–roho
	G1127	G2532	G4336	G2443	G3361	G2064	G1519	G3986	G3588

μὲν	πνεῦμα	πρόθυμον,	ἡ	δὲ	σὰρξ	ἀσθενής.
kwa–kweli	roho	iko–tayari	–mwili	lakini	mwili	dhaifu
G3303	G4151	G4289	G3588	G1161	G4561	G0772

Kesheni na muombe kwamba msije mkaingia katika majaribu. Hakika roho i radhi, lakini mwili ni dhaifu.”

39	καὶ	πάλιν	ἀπελθὼν,	προσηύξατο,	τὸν	αὐτὸν	λόγον	εἰπών.
	na	tena	akienda	aliomba	–sawa	sawa	neno	akisema
	G2532	G3825	G0565	G4336	G3588	G0846	G3056	G3004

Alienda tena na kuomba, na alitumia maneno yaleyale.

40	καὶ	πάλιν	ἐλθὼν,	εὗρεν	αὐτοὺς	καθεύδοντας.	ἦσαν	γὰρ	αὐτῶν
	na	tena	akija	aliwakuta	wao	wamelala	yalikuwa	kwa–maana	yao
	G2532	G3825	G2064	G2147	G0846	G2518	G1510	G1063	G0846

οἱ	ὀφθαλμοὶ	καταβαρυνόμενοι;	καὶ	οὐκ	ᾔδεισαν	τί	ἀποκριθῶσιν	
–macho	macho	yamezidiwa–na–usingizi	na	hawakujua	hawakujua	nini	kumjibu	
G3588	G3788	G2599	G2532	G3756	G1492	G5101	G0611	

αὐτῷ.
yeye
G0846

Alikuja tena akawakuta wamelala, kwa kuwa macho yao yalikuwa mazito na hawakujua nini cha kumwambia.

41	καὶ	ἔρχεται	τὸ	τρίτον,	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Καθεύδετε	τὸ
	na	anakuja	–mara	ya–tatu	na	anawaambia	wao	Bado–mmelala	–kipindi
	G2532	G2064	G3588	G5154	G2532	G3004	G0846	G2518	G3588

λοιπὸν	καὶ	ἀναπαύεσθε.	ἀπέχει;	ἦλθεν	ἡ	ὥρα;	ἰδοὺ,	παραδίδοται
kilichobaki	na	kupumzika	Imetosha	imefika	–saa	saa	tazama	anasalitiwa
G3063	G2532	G0373	G0568	G2064	G3588	G5610	G3708	G3860

ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου,	εἰς	τὰς	χεῖρας	τῶν	ἁμαρτωλῶν.	
–Mwana	Mwana	wa–	Mtu	mikononi	–mwa	mikono	ya–	wenye–dhambi	
G3588	G5207	G3588	G0444	G1519	G3588	G5495	G3588	G0268	

Alikuja mara ya tatu na kuwaambia, “Bado mmelala na kupumzika? Yatosha! Saa imefika. Tazama! Mwana wa Adamu atasalitiwa mikononi mwa wenye dhambi.

42	ἐγείρεσθε,	ἄγωμεν;	ἰδοὺ,	ὁ	παραδιδούς	με	ἤγγικεν!
	amkeni	tuende	tazama	–anayenisaliti	anayenisaliti	mimi	amekaribia
	G1453	G0071	G3708	G3588	G3860	G1473	G1448

Amkeni, twendeni. Tazama, yule anayenisaliti yuko karibu.”

43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται ὁ Ἰούδας, εἷς τῶν
Na mara bado yeye akisema anakuja –Ioudas Ioudas mmoja wa–
G2532 G2112 G2089 G0846 G2980 G3854 G3588 G2455 G1520 G3588

δώδεκα, καὶ μετ’ αὐτοῦ ὄχλος, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
kumi–na–wawili na pamoja–na yeye umati wenye mapanga na marungu
G1427 G2532 G3326 G0846 G3793 G3326 G3162 G2532 G3586

παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν
kutoka–kwa –makuhani–wakuu makuhani–wakuu na –waandishi waandishi na –wazee
G3844 G3588 G0749 G2532 G3588 G1122 G2532 G3588

πρεσβυτέρων.
wazee
G4245

Mara tu alipokuwa bado anaongea, Yuda, mmoja wa wale kumi na wawili, alifika, na kundi kubwa kutoka kwa wakuu wa makuhani, waandishi na wazee wenye mapanga na marungu.

44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων: Ὃν
alikuwa–amewapa na –msaliti msaliti yeye ishara wao akisema Yeyote
G1325 G1161 G3588 G3860 G0846 G4953 G0846 G3004 G3739

ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν; κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπάγετε
nitakayembusu nitakayembusu ndiye yeye mkamateni yeye na mpelekeni
G0302 G5368 G0846 G1510 G2902 G0846 G2532 G0520

ἀσφαλῶς.
kwa–usalama
G0806

Wakati huo msaliti wake alikuwa amewapa ishara, akisema, Yule nitakayembusu, ndiye. Mkamateni na kumpeleka chini ya ulinzi.”

45 καὶ ἐλθὼν, εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ, λέγει, Ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
na akija mara akimwendea yeye anasema Rhabbi na akambusu yeye
G2532 G2064 G2112 G4334 G0846 G3004 G4461 G2532 G2705 G0846

Wakati Yuda alipofika, moja kwa moja alienda kwa Yesu na kusema, “Mwalimu!” Na akambusu.

46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
–wao na wakaweka –mikono mikono juu–yake na wakamkamata yeye
G3588 G1161 G1911 G3588 G5495 G0846 G2532 G2902 G0846

Kisha wakumtia chini ya ulinzi na kumkamata.

47 εἷς δέ, τις τῶν παρεστηκότων, σπασάμενος τὴν μάχαιραν,
mmoja lakini mtu–fulani wa–wale waliosimama–hapo akichomoa –upanga upanga
G1520 G1161 G5100 G3588 G3936 G4685 G3588 G3162

ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον.
alimpiga –mtumwa mtumwa wa– kuhani–mkuu na akamkata yake –sikio sikio
G3817 G3588 G1401 G3588 G0749 G2532 G0851 G0846 G3588 G5621

Lakini mmoja kati yao aliyesimama karibu naye alichomoa upanga wake akampiga mtumishi wa kuhani mkuu na kumkata sikio.

48 | καὶ | ἀποκριθεὶς, | ὁ | Ἰησοῦς | εἶπεν | αὐτοῖς, | Ὡς | ἐπὶ | λῃστὴν
na | akijibu | –Iēsoûs | Iēsoûs | aliwaambia | wao | Kama | dhidi–ya | mnyang’anyi
G2532 | G0611 | G3588 | G2424 | G3004 | G0846 | G5613 | G1909 | G3027

ἐξήλθατε | μετὰ | μαχαιρῶν | καὶ | ξύλων | συλλαβεῖν | με?
mmetoka | na | mapanga | na | marungu | kunikamata | mimi
G1831 | G3326 | G3162 | G2532 | G3586 | G4815 | G1473

Yesu aliwaambia, “Mmekuja kunikamata kwa mapanga na marungu kama mnyang'anyi?

49 | καθ’ | ἡμέραν | ἤμην | πρὸς | ὑμᾶς | ἐν | τῷ | ἱερῷ | διδάσκων, | καὶ
kila | siku | nilikuwa | pamoja–na | ninyi | katika | –hekalu | hekalu | nikifundisha | na
G2596 | G2250 | G1510 | G4314 | G4771 | G1722 | G3588 | G2411 | G1321 | G2532

οὐκ | ἐκρατήσατέ | με. | ἀλλ’ | ἵνα | πληρωθῶσιν | αἱ | γραφαί.
hamkunikamata | hamkunikamata | mimi | lakini | ili | yatimizwe | –Maandiko | Maandiko
G3756 | G2902 | G1473 | G0235 | G2443 | G4137 | G3588 | G1124

Wakati kila siku nilikuwa nanyi na nikifundisha hekaluni, hamkunikamata. Lakini hili limefanyika ili maandiko yatimie.

50 | καὶ | ἀφέντες | αὐτὸν, | ἔφυγον | πάντες.
na | wakimwacha | yeye | wakakimbia | wote
G2532 | G0863 | G0846 | G5343 | G3956

Na wale wote waliokuwa na Yesu walimwacha na kukimbia.

51 | Καὶ | νεανίσκος | τις | συνηκολούθει | αὐτῷ, | περιβεβλημένος | σινδόνα | ἐπὶ
Na | kijana | mmoja | alikuwa–akimfuata | yeye | amejifunika | shuka | juu–ya
G2532 | G3495 | G5100 | G4870 | G0846 | G4016 | G4616 | G1909

γυμνοῦ; | καὶ | κρατοῦσιν | αὐτόν,
mwili–uchi | na | wanamkamata | yeye
G1131 | G2532 | G2902 | G0846

Kijana mmoja alimfuata, aliyekuwa amevaa shuka tu aliyokuwa amejifunika kumzunguka; walimkamata lakini

52 | ὁ | δὲ, | καταλιπὼν | τὴν | σινδόνα, | γυμνὸς | ἔφυγεν.
–yeye | lakini | akiacha | –shuka | shuka | uchi | akakimbia
G3588 | G1161 | G2641 | G3588 | G4616 | G1131 | G5343

aliwaponyoka akaiacha shuka pale akakimbia uchi.

53 | Καὶ | ἀπήγαγον | τὸν | Ἰησοῦν | πρὸς | τὸν | ἀρχιερέα. | καὶ
Na | wakampeleka | –Iēsoûs | Iēsoûs | kwa | –kuhani–mkuu | kuhani–mkuu | na
G2532 | G0520 | G3588 | G2424 | G4314 | G3588 | G0749 | G2532

συνέρχονται | πάντες | οἱ | ἀρχιερεῖς, | καὶ | οἱ | πρεσβύτεροι,
wanakusanyika | wote | –makuhani–wakuu | makuhani–wakuu | na | –wazee | wazee
G4905 | G3956 | G3588 | G0749 | G2532 | G3588 | G4245

καὶ | οἱ | γραμματεῖς.
na | –waandishi | waandishi
G2532 | G3588 | G1122

Walimwongoza Yesu kwa kuhani mkuu. Pale walikusanyika pamoja naye makuhani wakuu wote, wazee, na waandishi.

54	καὶ	ὁ	Πέτρος	ἀπὸ	μακρόθεν	ἠκολούθησεν	αὐτῷ,	ἕως	ἔσω	εἰς
	na	–Petros	Petros	kwa–mbali	mbali	alimfuata	yeye	hadi	ndani	katika
	G2532	G3588	G4074	G0575	G3113	G0190	G0846	G2193	G2080	G1519

τὴν	αὐλὴν	τοῦ	ἀρχιερέως;	καὶ	ἦν	συνκαθήμενος	μετὰ	τῶν
–ua	ua	wa–	kuhani–mkuu	na	alikuwa	ameketi–pamoja–na	pamoja–na	–walinzi
G3588	G0833	G3588	G0749	G2532	G1510	G4775	G3326	G3588

ὑπηρετῶν,	καὶ	θερμαινόμενος	πρὸς	τὸ	φῶς.
walinzi	na	akiota–moto	kwa	–moto	moto
G5257	G2532	G2328	G4314	G3588	G5457

Petro naye alimfuata Yesu kwa mbali, kuelekea kwenye ua wa kuhani mkuu. Aliketi pamoja na walinzi, waliokuwa karibu na moto wakiota ili kupata joto.

55	Οἱ	δὲ	ἀρχιερεῖς	καὶ	ὅλον	τὸ	συνέδριον	ἐζήτουν
	–lakini	na	makuhani–wakuu	na	wote	–baraza	baraza	walikuwa–wakitafuta
	G3588	G1161	G0749	G2532	G3650	G3588	G4892	G2212

κατὰ	τοῦ	Ἰησοῦ	μαρτυρίαν,	εἰς	τὸ	θανατῶσαι	αὐτόν,	καὶ
dhidi–ya	–Iēsoûs	Iēsoûs	ushahidi	ili	–kumwua	kumwua	yeye	na
G2596	G3588	G2424	G3141	G1519	G3588	G2289	G0846	G2532

οὐχ	ηὗρισκον.
hawakupata	hawakupata
G3756	G2147

Wakati huo makuhani wakuu wote na Baraza lote walikuwa wakitafuta ushahidi dhidi ya Yesu ili wapate kumwua. Lakini hawakuupata.

56	πολλοὶ	γὰρ	ἐψευδομαρτύρουν	κατ’	αὐτοῦ,	καὶ	ἴσαι	αἱ
	wengi	kwa–maana	walitoa–ushahidi–wa–uongo	dhidi	yake	na	sawa	–ushahidi
	G4183	G1063	G5576	G2596	G0846	G2532	G2470	G3588

μαρτυρίαι	οὐκ	ἦσαν.
ushahidi	haukuwa	ulikuwa
G3141	G3756	G1510

Kwa kuwa watu wengi walileta ushuhuda wa uongo dhidi yake, lakini hata ushahidi wao haukufanana.

57	καί	τινες	ἀναστάντες,	ἐψευδομαρτύρουν	κατ’	αὐτοῦ,	λέγοντες,
	na	baadhi	wakisimama	walitoa–ushahidi–wa–uongo	dhidi	yake	wakisema
	G2532	G5100	G0450	G5576	G2596	G0846	G3004

Baadhi walisimama na kuleta ushahidi wa uongo dhidi yake; wakisema,

58	ὅτι	Ἡμεῖς	ἠκούσαμεν	αὐτοῦ	λέγοντος,	ὅτι	Ἐγὼ	καταλύσω	τὸν
	kwamba	Sisi	tulimsikia	yeye	akisema	kwamba	Mimi	nitauharibu	–hekalu
	G3754	G1473	G0191	G0846	G3004	G3754	G1473	G2647	G3588

ναὸν	τοῦτον,	τὸν	χειροποίητον,	καὶ	διὰ
hekalu	hili	–lililotengenezwa–kwa–mikono	lililotengenezwa–kwa–mikono	na	kwa
G3485	G3778	G3588	G5499	G2532	G1223

τριῶν	ἡμερῶν	ἄλλον,	ἀχειροποίητον,	οἰκοδομήσω.
siku–tatu	siku	lingine	lisilokuwaga–kwa–mikono	nitajenga
G5140	G2250	G0243	G0886	G3618

“Tulimsikia akisema, 'Nitaliharibu hekalu hili lililotengenezwa kwa mikono, na ndani siku tatu nitajenga lingine lisilotengenezwa kwa mikono.'”

59 καὶ na G2532 οὐδὲ hata G3761 οὕτως hivyo G3779 ἴση sawa G2470 ἦν ulikuwa G1510 ἡ –ushahidi G3588 μαρτυρία ushahidi G3141 αὐτῶν. wao G0846

Lakini hata ushahidi wao haukufanana.

60 καὶ na G2532 ἀναστὰς akisimama G0450 ὁ –kuhani–mkuu G3588 ἀρχιερεὺς kuhani–mkuu G0749 εἰς katikati G1519 μέσον, katikati G3319 ἐπηρώτησεν alimuuliza G1905 τὸν –Iēsoûs G3588

Ἰησοῦν, Iēsoûs G2424 λέγων, akisema G3004 Οὐκ Je–hujibu G3756 ἀποκρίνῃ hujibu G0611 οὐδέν? kitu–chochote G3762 τί nini G5101 οὗτοί hawa G3778 σου wewe G4771

καταμαρτυροῦσιν? wanakushuhudia G2649

Kuhani mkuu alisimama katikati yao na akamwuliza Yesu, “Je, huna jibu? Watu hawa wanashuhudia nini dhidi yako?”

61 ὁ –yeye G3588 δὲ lakini G1161 ἐσιώπα, alinyamaza G4623 καὶ na G2532 οὐκ hakujibu G3756 ἀπεκρίνατο hakujibu G0611 οὐδέν. chochote G3762 πάλιν tena G3825 ὁ –kuhani–mkuu G3588

ἀρχιερεὺς kuhani–mkuu G0749 ἐπηρώτα alimuuliza G1905 αὐτὸν, yeye G0846 καὶ na G2532 λέγει anamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Σὺ Wewe G4771 εἶ ndiwe G1510 ὁ –Christós G3588

Χριστὸς, Christós G5547 ὁ –Mwana G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 Εὐλογητοῦ? Aliyebarikiwa G2128

Lakini alikaa kimya na hakujibu chochote. Mara Kuhani mkuu alimwuliza tena, “Je wewe ni Kristo, mwana wa Mbarikiwa?”

62 ὁ –lakini G3588 δὲ na G1161 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 εἶπεν, alisema G3004 Ἐγώ Mimi G1473 εἰμι. ndimi G1510 καὶ na G2532 ὄψεσθε mtamwona G3708 τὸν –Mwana G3588 Υἱὸν Mwana G5207 τοῦ wa– G3588

ἀνθρώπου Mtu G0444 ἐκ mkono–wa G1537 δεξιῶν kulia G1188 καθήμενον ameketi G2521 τῆς –Nguvu G3588 δυνάμεως, Nguvu G1411 καὶ na G2532 ἐρχόμενον akija G2064

μετὰ pamoja–na G3326 τῶν –mawingu G3588 νεφελῶν mawingu G3507 τοῦ ya– G3588 οὐρανοῦ. mbingu G3772

Yesu alisema, “Mimi ndiye. Na utamwona Mwana wa Adamu ameketi mkono wa kulia wa nguvu akija na mawingu ya mbinguni.”

63 ὁ –lakini G3588 δὲ na G1161 ἀρχιερεὺς, kuhani–mkuu G0749 διαρρήξας akirarusha G1284 τοὺς –mavazi G3588 χιτῶνας mavazi G5509 αὐτοῦ, yake G0846 λέγει, anasema G3004 Τί Kwa–nini G5101

ἔτι bado G2089 χρείαν haja G5532 ἔχομεν tunayo G2192 μαρτύρων? ya–mashahidi G3144

Kuhani mkuu alirarua mavazi yake na kusema, “Je, bado tunahitaji mashahidi?

64	ἠκούσατε	τῆς	βλασφημίας.	τί	ὑμῖν	φαίνεται?	οἱ	δὲ	πάντες	
	mmesikia	–kufuru	kufuru	nini	kwenu	mnaona	–wao	na	wote	
	G0191	G3588	G0988	G5101	G4771	G5316	G3588	G1161	G3956	

κατέκριναν	αὐτὸν,	ἔνοχον	εἶναι	θανάτου.	
walimhukumu	yeye	anastahili	kuwa	kifo	
G2632	G0846	G1777	G1510	G2288	

Mmesikia kufuru. Uamuzi wenu ni upi?” Na wote walimhukumu kama mmoja aliyestahili kifo.

65	Καὶ	ἤρξαντό	τινες	ἐμπτύειν		αὐτῷ,	καὶ	περικαλύπτειν	αὐτοῦ	τὸ
	Na	baadhi	baadhi	wakaanza–kumtemea		yeye	na	kumfunika	wake	–uso
	G2532	G0756	G5100	G1716		G0846	G2532	G4028	G0846	G3588

πρόσωπον,	καὶ	κολαφίζειν	αὐτὸν,	καὶ	λέγειν	αὐτῷ,	Προφήτευσον!	καὶ	
uso	na	kumpiga–ngumi	yeye	na	kumwambia	yeye	Tabiri	na	
G4383	G2532	G2852	G0846	G2532	G3004	G0846	G4395	G2532	

οἱ	ὑπηρέται	ῥαπίσμασιν	αὐτὸν	ἔλαβον.
–walinzi	walinzi	kwa–makofi	yeye	walimpiga
G3588	G5257	G4475	G0846	G2983

Baadhi wakaanza kumtemea mate na kumfunika uso na kumpiga na kumwambia, “Tabiri!” Maafisa walimchukua na kumpiga.

66	Καὶ	ὄντος	τοῦ	Πέτρου	κάτω,	ἐν	τῇ	αὐλῇ,	ἔρχεται	μία	τῶν
	Na	akiwa	–Petros	Petros	chini	katika	–ua	ua	anakuja	mmoja	wa–
	G2532	G1510	G3588	G4074	G2736	G1722	G3588	G0833	G2064	G1520	G3588

παιδισκῶν	τοῦ	ἀρχιερέως,	
watumishi	wa–	kuhani–mkuu	
G3814	G3588	G0749	

Na Petro alipokuwa bado yuko chini uani, mtumishi mmoja wa wasichana wa kuhani mkuu alikuja kwake.

67	καὶ	ἰδοῦσα	τὸν	Πέτρον	θερμαινόμενον,		ἐμβλέψασα	αὐτῷ,	λέγει,	Καὶ
	na	akimwona	–Petros	Petros	akiota–moto		akimtazama	yeye	anasema	Na
	G2532	G3708	G3588	G4074	G2328		G1689	G0846	G3004	G2532

σὺ	μετὰ	τοῦ	Ναζαρηνοῦ	ἦσθα--	τοῦ	Ἰησοῦ.	
wewe	pamoja–na	–Mnazareti	Mnazareti	ulikuwa	–Iēsoûs	Iēsoûs	
G4771	G3326	G3588	G3479	G1510	G3588	G2424	

Alimwona Petro alipokuwa amesimama akiota moto, na alimtazama kwa kumkaribia. Kisha alisema, “Nawe pia ulikuwa na Mnazareti, Yesu”.

68	ὁ	δὲ	ἠρνήσατο,	λέγων,	Οὔτε	οἶδα,	οὔτε	ἐπίσταμαι	σὺ	τί	λέγεις.
	–yeye	lakini	alikana	akisema	Sijui	sijui	wala	sielewi	wewe	nini	unasema
	G3588	G1161	G0720	G3004	G3777	G1492	G3777	G1987	G4771	G5101	G3004

καὶ	ἐξῆλθεν	ἔξω	εἰς	τὸ	προαύλιον;	‹καὶ	ἀλέκτωρ	ἐφώνησεν›.	
na	akatoka	nje	kwenda	–njia–ya–mlango	njia–ya–mlango	na	jogoo	akawika	
G2532	G1831	G1854	G1519	G3588	G4259	G2532	G0220	G5455	

Lakini alikataa, akisema, “Sijui wala sielewi kuhusu kile unachosema!” Kisha alitoka akaenda nje uani. (Zingatia; Mstari huu, “Na jogoo akawika” haumo kwenye nakala za kale).

69 καὶ ή παιδίσκη, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς
na –mtumishi mtumishi akimwona yeye alianza tena kuwaambia –wale
G2532 G3588 G3814 G3708 G0846 G0756 G3825 G3004 G3588

παρεστῶσιν, ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.
waliosimama–hapo kwamba Huyu ni–mmoja wao ni
G3936 G3754 G3778 G1537 G0846 G1510

Lakini mtumishi wa kike pale, alimwona na alianza kuwaambia tena wale ambao walikuwa wamesimama pale, “Mtu huyu ni mmoja wao!”

70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν, πάλιν οἱ
–yeye lakini tena alikana na baada–ya muda–mfupi tena wale
G3588 G1161 G3825 G0720 G2532 G3326 G3398 G3825 G3588

παρεστῶτες ἔλεγον τῷ –Petros Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν
waliosimama–hapo walikuwa–wakimwambia G3588 Petros Kweli ni–mmoja wao
G3936 G3004 G4074 G0230 G1537 G0846

εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, ‹καὶ ή λαλιά σου ὁμοιάζει›.
wewe–ni na kwa–maana Mgalilaya wewe–ni na –usemi usemi wako unafanana
G1510 G2532 G1063 G1057 G1510 G2532 G3588 G2981 G4771 G3662

Lakini alikana tena. Baadaye kidogo wale waliokuwa wamesimama pale walikuwa wakimwambia Petro, “Hakika wewe ni mmoja wao, kwa maana wewe pia ni Mgalilaya.”

71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι, ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν
–yeye lakini alianza kujilaani na kuapa, kwamba Simjui simjui –mtu
G3588 G1161 G0756 G0332 G2532 G3660 G3754 G3756 G1492 G3588

ἄνθρωπον τοῦτον, ὃν λέγετε!
mtu huyu ambaye mnamsema
G0444 G3778 G3739 G3004

Lakini alianza kujiweka mwenyewe chini ya laana na kuapa, “Simjui mtu huyu mnayemsema.”

72 καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ
na mara mara–ya–pili mara–ya–pili jogoo akawika na akakumbuka –Petros
G2532 G2112 G1537 G1208 G0220 G5455 G2532 G0363 G3588

Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Πρὶν
Petros –neno neno jinsi alivyomwambia yeye –Iēsoûs Iēsoûs kwamba Kabla
G4074 G3588 G4487 G5613 G3004 G0846 G3588 G2424 G3754 G4250

ἀλέκτορα δὶς mara–mbili φωνῆσαι, τρίς mara–tatu με ἀπαρνήσῃ; καὶ ἐπιβαλὼν, ἔκλαιεν.
jogoo G1364 kuwika G5455 G5151 mimi G1473 utanikana G0533 na G2532 akijitupa G1911 akalia G2799
G0220

Kisha jogoo aliwika mara ya pili. Kisha Petro alikumbuka maneno ambayo Yesu aliyokuwa amemwambia: “Kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu.” Na alianguka chini na kulia.

Chapter 15

1 Καὶ εὐθὺς πρωΐ, συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς,
Na mara asubuhi baraza wakifanya –makuhani–wakuu makuhani–wakuu
G2532 G2112 G4404 G4824 G4160 G3588 G0749

μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,
pamoja–na –wazee wazee na waandishi na wote –baraza baraza
G3326 G3588 G4245 G2532 G1122 G2532 G3650 G3588 G4892

δήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ.
wakimfunga –Iēsoûs Iēsoûs wakampeleka na wakamtoa kwa–Pilatos
G1210 G3588 G2424 G0667 G2532 G3860 G4091

Asubuhi na mapema wakuu wa makuhani walikutana pamoja na wazee na waandishi na baraza zima la wazee. Kisha wakamfunga Yesu wakampeleka kwa Pilato. Pilato akamwuliza, “wewe ni Mfalme wa Wayahudi?”

2 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος, Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν
na alimuuliza yeye –Pilatos Pilatos Wewe ndiwe –Mfalme Mfalme wa–
G2532 G1905 G0846 G3588 G4091 G4771 G1510 G3588 G0935 G3588

Ἰουδαίων? ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει, Σὺ λέγεις.
Wayahudi –yeye na akijibu yeye anasema Wewe unasema
G2453 G3588 G1161 G0611 G0846 G3004 G4771 G3004

“Akamjibu, “Wewe umesema hivyo.”

3 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.
na walimshtaki yeye –makuhani–wakuu makuhani–wakuu mengi
G2532 G2723 G0846 G3588 G0749 G4183

Wakuu wa makuhani wakaeleza mashitaka mengi juu ya Yesu.

4 ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ
–lakini na Pilatos tena alimuuliza yeye akisema Je–hujibu hujibu
G3588 G1161 G4091 G3825 G1905 G0846 G3004 G3756 G0611

οὐδέν? ἴδε, πόσα σου κατηγοροῦσιν!
kitu–chochote tazama mambo–mengi–namna–gani wewe wanakushtaki
G3762 G3708 G4214 G4771 G2723

Pilato akamwuliza tena, “Hujibu chochote? Huoni jinsi wanavyokushtaki kwa mambo mengi?

5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν
–lakini na Iēsoûs tena kitu–chochote hakujibu kiasi–kwamba alistaajabu –Pilatos
G3588 G1161 G2424 G3765 G3762 G0611 G5620 G2296 G3588

Πιλᾶτον.
Pilatos
G4091

Lakini Yesu hakumjibu Pilato, na hiyo ilimshangaza.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν, ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν παρῃτοῦντο.
Wakati lakini wa–sikukuu aliwaachia wao mmoja mfungwa yeyote waliyemwomba
G2596 G1161 G1859 G0630 G0846 G1520 G1198 G3739 G3868

Kwa kawaida wakati wa sikukuu humfungulia mfungwa mmoja, mfungwa waliyemwomba.

7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς, μετὰ τῶν στασιαστῶν
alikuwepo na –anayeitwa aliyeitwa Barabbas pamoja–na –waasi waasi
G1510 G1161 G3588 G3004 G0912 G3326 G3588 G4955

δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.
amefungwa ambao wakati –wa ghasia mauaji walikuwa–wamefanya
G1210 G3748 G1722 G3588 G4714 G5408 G4160

Kulikuwapo wahalifu gerezani, miongoni mwa wauaji kati ya walioasi wanaotumikia makosa yao. Alikuwepo mtu mmoja aitwaye Baraba.

8	καὶ	ἀναβὰς,	ὁ	ὄχλος	ἤρξατο	αἰτεῖσθαι	καθὼς	ἐποίει		αὐτοῖς,
	na	akipanda	–umati	umati	ulianza	kuomba	kama	alivyokuwa–akifanya		kwao
	G2532	G0305	G3588	G3793	G0756	G0154	G2531	G4160		G0846

Umati ulikuja kwa Pilato, na kumwomba afanye kama alivyofanya huko nyuma.

9	ὁ	δὲ	Πιλᾶτος	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς,	λέγων,	Θέλετε	ἀπολύσω	ὑμῖν	τὸν
	–lakini	na	Pilatos	aliwajibu	wao	akisema	Mnataka	nimwachie	ninyi	–Mfalme
	G3588	G1161	G4091	G0611	G0846	G3004	G2309	G0630	G4771	G3588

Βασιλέα	τῶν	Ἰουδαίων?
Mfalme	wa–	Wayahudi
G0935	G3588	G2453

Pilato akawajibu na kusema, “Mnataka niwafungulie Mfalme wa Wayahudi?”

10	ἐγίνωσκεν	γὰρ	ὅτι	διὰ	φθόνον	παραδεδώκεισαν	αὐτὸν
	alijua	kwa–maana	kwamba	kwa–sababu–ya	wivu	walikuwa–wamemtoa	yeye
	G1097	G1063	G3754	G1223	G5355	G3860	G0846

οἱ	ἀρχιερεῖς.
–makuhani–wakuu	makuhani–wakuu
G3588	G0749

Kwa kuwa alijua ni kwa sababu ya wivu wakuu wa makuhani walimkamata Yesu na kumleta kwake.

11	οἱ	δὲ	ἀρχιερεῖς	ἀνέσεισαν	τὸν	ὄχλον,	ἵνα	μᾶλλον
	–lakini	na	makuhani–wakuu	waliwachochea	–umati	umati	ili	badala–yake
	G3588	G1161	G0749	G0383	G3588	G3793	G2443	G3123

τὸν	Βαραββᾶν	ἀπολύσῃ	αὐτοῖς.
–Barabbas	Barabbas	awaachie	wao
G3588	G0912	G0630	G0846

Lakini wakuu wa makuhani walichochea umati kupiga kelele kwa sauti kwamba afunguliwe Baraba badala yake.

12	ὁ	δὲ	Πιλᾶτος	πάλιν	ἀποκριθεὶς,	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Τί	οὖν	‹θέλετε›
	–lakini	na	Pilatos	tena	akijibu	aliwaambia	wao	Nini	basi	mnataka
	G3588	G1161	G4091	G3825	G0611	G3004	G0846	G5101	G3767	G2309

ποιήσω	ὃν	λέγετε	τὸν	Βασιλέα	τῶν	Ἰουδαίων?	
nimfanye	ambaye	mnamwita	–Mfalme	Mfalme	wa–	Wayahudi	
G4160	G3739	G3004	G3588	G0935	G3588	G2453	

Pilato akawajibu tena na kusema, “Nimfanye nini Mfalme wa Wayahudi?

13	οἱ	δὲ	πάλιν	ἔκραξαν,	Σταύρωσον	αὐτόν!
	–wao	na	tena	wakapiga–kelele	Msulubishe	yeye
	G3588	G1161	G3825	G2896	G4717	G0846

Wakapiga kelele tena, “Msulibishe!”

14	ὁ	δὲ	Πιλᾶτος	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Τί	γὰρ	ἐποίησεν	κακόν?
	–lakini	na	Pilatos	aliwaambia	wao	Kwa–nini	kwa–maana	amefanya	ubaya–gani
	G3588	G1161	G4091	G3004	G0846	G5101	G1063	G4160	G2556

οἱ	δὲ	περισσῶς	ἔκραξαν,	Σταύρωσον	αὐτόν!	
–wao	lakini	kwa–nguvu–zaidi	wakapiga–kelele	Msulubishe	yeye	
G3588	G1161	G4057	G2896	G4717	G0846	

Pilato akasema, “Amefanya jambo gani baya?” Lakini wakazidi kupiga kelele zaidi na zaidi “Msulibishe.”

15 ὁ δὲ Πιλᾶτος, βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι,
–lakini na Pilatos akitaka –umati umati –kuridhisha kuridhisha kuridhisha
G3588 G1161 G4091 G1014 G3588 G3793 G3588 G2425 G4160

ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν,
aliwaachia wao –Barabbas Barabbas na akamtoa –Iēsoûs Iēsoûs
G0630 G0846 G3588 G0912 G2532 G3860 G3588 G2424

φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
akimchapa ili asulubishwe
G5417 G2443 G4717

Pilato akitaka kuwaridhisha umati, akawafungulia Baraba. Akampiga Yesu mijeledi kisha akamtoa ili asulibiwe.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν
–lakini na askari wakampeleka yeye ndani ya– ua ambayo ni
G3588 G1161 G4757 G0520 G0846 G2080 G3588 G0833 G3739 G1510

Πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.
Praitorio na wanaiita yote –kikosi kikosi
G4232 G2532 G4779 G3650 G3588 G4686

Askari walimwongoza hadi ndani ya ua (ule ulio ndani ya kambi) na walikusanyika pamoja kikosi cha askari.

17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ, πλέξαντες,
na wanamvisha yeye zambarau na wanamvika yeye wakisuka
G2532 G1737 G0846 G4209 G2532 G4060 G0846 G4120

ἀκάνθινον στέφανον,
ya–miiba taji
G0174 G4735

Wakamvika Yesu kanzu ya rangi ya zambarau, na wakasokota taji ya miiba wakamvika.

18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε, Βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων!
na wakaanza kumsalimu yeye Salamu Mfalme wa– Wayahudi
G2532 G0756 G0782 G0846 G5463 G0935 G3588 G2453

Wakaanza kumdhihaki na kusema, “Salam, Mfalme wa Wayahudi!”

19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ; καὶ,
na walimpiga yake –kichwa kichwa kwa–mwanzi na wakamtemea yeye na
G2532 G5180 G0846 G3588 G2776 G2563 G2532 G1716 G0846 G2532

τιθέντες τὰ γόνατα, προσεκύνουν αὐτῷ.
wakipiga–magoti –magoti magoti walimsujudia yeye
G5087 G3588 G1119 G4352 G0846

Wakampiga kichwani kwa mwanzi na kumtemea mate. Wakapiga magoti mbele yake kwa kumheshimu.

20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν,
na walipomdhihaki wakimdhihaki yeye wakamvua yeye –zambarau zambarau
G2532 G3753 G1702 G0846 G1562 G0846 G3588 G4209

καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ; ‹ἵδια› Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα
na wakamvisha yeye –mavazi mavazi yake yake Na wanamtoa yeye ili
G2532 G1746 G0846 G3588 G2440 G0846 G2398 G2532 G1806 G0846 G2443

σταυρώσωσιν αὐτόν.
wamsulubushe yeye
G4717 G0846

Hata wakiisha kumdhihaki, wakamvua ile kanzu ya rangi ya zambarau na kumvika mavazi yake, na wakamtoa nje kwenda kumsulibisha.

21	καὶ	ἀγγαρεύουσιν,	παράγοντά	τινα,	Σίμωνα	Κυρηναῖον,	ἐρχόμενον	ἀπ’	
	na	wanamlazimisha	anayepita	mmoja	Simōn	Mkurēne	anayekuja	kutoka	
	G2532	G0029	G3855	G5100	G4613	G2956	G2064	G0575	

ἀγροῦ,	τὸν	πατέρα	Ἀλεξάνδρου	καὶ	Ῥούφου,	ἵνα	ἄρῃ	τὸν	
mashambani	–baba	baba	wa–Alexandros	na	Rhouphos	ili	aubebe	–msalaba	
G0068	G3588	G3962	G0223	G2532	G4504	G2443	G0142	G3588	

σταυρὸν	αὐτοῦ.	
msalaba	wake	
G4716	G0846	

Wakamlazimisha mpita njia kumsaidia, aliyekuwa anaingia mjini kutoka shamba. Aitwaye Simoni Mkirene (baba yake Iskanda na Rufo); wakamlazimisha kubeba msalaba wa Yesu.

22	καὶ	φέρουσιν	αὐτὸν	ἐπὶ	τὸν	Γολγοθᾶν,	τόπον	ὅ	ἐστιν
	na	wanamleta	yeye	kwenye	–mahali	Golgotha	mahali	ambapo	ni
	G2532	G5342	G0846	G1909	G3588	G1115	G5117	G3739	G1510

μεθερμηνευόμενον,	Κρανίου	τόπος.	
likitafsiriwa	Fuvu–la–Kichwa	mahali	
G3177	G2898	G5117	

Askari wakampeleka Yesu mahali paitwapo Goligotha (maana ya tafsiri hii ni, Sehemu ya Fuvu la kichwa).

23	καὶ	ἐδίδουν	αὐτῷ,	ἐσμυρνισμένον,		οἶνον;	ὃς	δὲ	οὐκ	ἔλαβεν.
	na	walimpa	yeye	iliyochanganywa–na–manemane		divai	lakini	yeye	hakui	chukua
	G2532	G1325	G0846	G4669		G3631	G3739	G1161	G3756	G2983

Wakampa mvinyo iliyochanganywa na manemane, lakini hakunywa.

24	καὶ	σταυροῦσιν	αὐτὸν,	καὶ	διαμερίζονται	τὰ	ἱμάτια	αὐτοῦ,	βάλλοντες	
	na	wanamsulubisha	yeye	na	wanagawana	–mavazi	mavazi	yake	wakipiga	
	G2532	G4717	G0846	G2532	G1266	G3588	G2440	G0846	G0906	

κλῆρον	ἐπ’	αὐτὰ,	τίς	τί	ἄρῃ.
kura	juu–yake	yake	nani	nini	achukue
G2819	G1909	G0846	G5101	G5101	G0142

Wakamsulibisha na wakagawana mavazi yake, wakayapigia kura kuamua kipande atakachopata kila askari.

25	ἦν	δὲ	ὥρα	τρίτη,	καὶ	ἐσταύρωσαν	αὐτόν.
	ilikuwa	na	saa	ya–tatu	na	wakamsulubisha	yeye
	G1510	G1161	G5610	G5154	G2532	G4717	G0846

Yapata saa tatu asubuhi walipomsulibisha.

26	καὶ	ἦν	ἡ	ἐπιγραφὴ	τῆς	αἰτίας	αὐτοῦ	ἐπιγεγραμμένη,	Ὁ
	na	ilikuwa	–maandishi	maandishi	ya–	mashtaka	yake	yameandikwa	–MFALME
	G2532	G1510	G3588	G1923	G3588	G0156	G0846	G1924	G3588

ΒΑΣΙΛΕΥΣ	ΤΩΝ	ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
MFALME	WA	WAYAHUDI
G0935	G3588	G2453

Wakaweka juu yake ubao ulioandikwa shitaka, “Mfalme wa Wayahudi.”

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν,
Na pamoja–na yeye wanawasulubisha wawili wanyang’anyi mmoja mkono–wa kulia
G2532 G4862 G0846 G4717 G1417 G3027 G1520 G1537 G1188

καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
na mmoja mkono–wa kushoto wake
G2532 G1520 G1537 G2176 G0846

Walimsubisha pamoja na majambazi wawili, mmoja upande wake wa kulia na mwingine kushoto kwake.

28 <Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων
Na likatimizwa –Andiko Andiko –lisemalo lisemalo Na pamoja–na wahalifu
G2532 G4137 G3588 G1124 G3588 G3004 G2532 G3326 G0459

ἐλογίσθη>.
alihesabiwa
G3049

(Zingatia: Mstari huu, “Na maandiko yakatimia yaliyonena” haumo katika nakala za kale).

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς
Na wale waliopita walimtukana yeye wakitikisa –vichwa vichwa
G2532 G3588 G3899 G0987 G0846 G2795 G3588 G2776

αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν
vyao na wakisema Aha –wewe anayebomoa –hekalu hekalu na anayejenga
G0846 G2532 G3004 G3758 G3588 G2647 G3588 G3485 G2532 G3618

ἐν τρισὶν ἡμέραις,
kwa siku–tatu siku
G1722 G5140 G2250

Nao waliokuwa wakipita walimtukana, wakitikisa vichwa vyao wakisema, “Aha! wewe utakayevunja hekalu na kulijenga kwa siku tatu,

30 σῶσον σεαυτὸν, καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ!
jiokoe mwenyewe ukishuka kutoka –msalaba msalaba
G4982 G4572 G2597 G0575 G3588 G4716

jiokoe mwenyewe na ushuke chini toka msalabani!”

31 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους,
vivyo–hivyo pia –makuhani–wakuu makuhani–wakuu wakidhihaki kwa wao–kwa–wao
G3668 G2532 G3588 G0749 G1702 G4314 G0240

μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
pamoja–na –waandishi waandishi walisema Wengine aliokoa mwenyewe hawezi
G3326 G3588 G1122 G3004 G0243 G4982 G1438 G3756

δύναται σῶσαι.
hawezi kujiokoa
G1410 G4982

Kwa namna ile ile wakuu wa makuhani walimdhihaki wakisemezana, pamoja na waandishi na kusema, “Aliwaokoa wengine, lakini hawezi kujiokoa mwenyewe.

32	ὁ	Χριστὸς,	ὁ	Βασιλεὺς	Ἰσραὴλ:	καταβάτω	νῦν	ἀπὸ	τοῦ
	–Christós	Christós	–Mfalme	Mfalme	wa–Israēl	ashuke	sasa	kutoka	–msalaba
	G3588	G5547	G3588	G0935	G2474	G2597	G3568	G0575	G3588

σταυροῦ,	ἵνα	ἴδωμεν	καὶ	πιστεύσωμεν!	καὶ	οἱ	συνεσταυρωμένοι	
msalaba	ili	tuone	na	tuamini	na	–wale	waliosulubishwa–pamoja–naye	
G4716	G2443	G3708	G2532	G4100	G2532	G3588	G4957	

σὺν	αὐτῷ	ὠνείδιζον	αὐτόν.
pamoja–na	yeye	walimshutumu	yeye
G4862	G0846	G3679	G0846

Kristo Mfalme wa Israel, shuka chini sasa toka msalabani, ili tuweze kuona na kuamini.” Na wale waliosulubiwa pamoja naye pia walimdhihaki.

33	Καὶ	γενομένης	ὥρας	ἕκτης,	σκότος	ἐγένετο	ἐφ’	ὅλην	τὴν	γῆν,	ἕως
	Na	ilipofika	saa	ya–sita	giza	likawa	juu–ya	nchi–yote	–nchi	nchi	hadi
	G2532	G1096	G5610	G1623	G4655	G1096	G1909	G3650	G3588	G1093	G2193

ὥρας	ἐνάτης;	
saa	ya–tisa	
G5610	G1766	

Ilipofika saa sita, giza likaja juu ya nchi yote hadi saa tisa.

34	καὶ	τῇ	ἐνάτῃ	ὥρᾳ,	ἐβόησεν	ὁ	Ἰησοῦς	φωνῇ	μεγάλῃ,	Ἐλωΐ,
	na	–saa	ya–tisa	saa	alipaza–sauti	–Iēsoûs	Iēsoûs	kwa–sauti	kubwa	Eloi
	G2532	G3588	G1766	G5610	G0994	G3588	G2424	G5456	G3173	G1682

Ἐλωΐ,	λεμὰ	σαβαχθάνι?	ὅ	ἐστιν	μεθερμηνευόμενον,	Ὁ	Θεός	μου,	
Eloi	lema	sabachthani	ambapo	ni	likitafsiriwa	–Mungu	Mungu	wangu	
G1682	G2982	G4518	G3739	G1510	G3177	G3588	G2316	G1473	

ὁ	Θεός	μου,	εἰς	τί	ἐγκατέλιπές	με?	
–Mungu	Mungu	wangu	kwa–nini	nini	umeniacha	mimi	
G3588	G2316	G1473	G1519	G5101	G1459	G1473	

Wakati wa saa tisa, Yesu alipiga kelele kwa sauti kubwa, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” ikiwa na maana “Mungu wangu, Mungu wangu, kwa nini umeniacha?”

35	καί	τινες	τῶν	παρεστηκότων,	ἀκούσαντες,	ἔλεγον,	Ἴδε,	Ἠλίαν
	na	baadhi	ya–wale	waliosimama–hapo	wakisikia	walisema	Tazama	–Ēlias
	G2532	G5100	G3588	G3936	G0191	G3004	G3708	G2243

φωνεῖ.
anamwita–Ēlias
G5455

Baadhi ya hao waliosimama waliposikia wakasema, “Tazama, anamwita Eliya.”

36	δραμὼν	δέ	τις,	καὶ	γεμίσας	σπόγγον	ὄξους,	περιθεὶς	καλάμῳ,
	akikimbia	na	mmoja	na	akijaza	sifongo	ya–siki	akiweka	mwanzini
	G5143	G1161	G5100	G2532	G1072	G4699	G3690	G4060	G2563

ἐπότιζεν	αὐτόν,	λέγων,	Ἄφετε,	ἴδωμεν	εἰ	ἔρχεται	Ἠλίας	καθελεῖν	αὐτόν.
akamnywesha	yeye	akisema	Acheni	tuone	kama	atakuja	Ēlias	kumshusha	yeye
G4222	G0846	G3004	G0863	G3708	G1487	G2064	G2243	G2507	G0846

Mtu mmoja akakimbia, akajaza siki katika sponji na kuiweka juu ya mti wa mwanzi, akampa ili anywe. Mtu mmoja akasema, “Ngoja tuone kama Eliya atakuja kumshusha chini.”

37 ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσεν.
–lakini na Iēsoûs akitoa sauti kubwa akakata–roho
G3588 G1161 G2424 G0863 G5456 G3173 G1606

Kisha Yesu akalia kwa sauti kubwa na akafa.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπ’ ἄνωθεν
Na –pazia pazia la– hekalu likapasuka kwa vipande–viwili kutoka juu
G2532 G3588 G2665 G3588 G3485 G4977 G1519 G1417 G0575 G0509

ἕως κάτω.
hadi chini
G2193 G2736

Pazia la hekalu likagawanyika vipande viwili toka juu mpaka chini.

39 Ἰδὼν δὲ, ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας
Akiona lakini –jemadari jemadari –aliyesimama aliyesimama mbele mbele–yake
G3708 G1161 G3588 G2760 G3588 G3936 G1537 G1727

αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος Υἱὸς
yake kwamba hivyo alikata–roho alisema Kweli huyu –mtu mtu Mwana
G0846 G3754 G3779 G1606 G3004 G0230 G3778 G3588 G0444 G5207

Θεοῦ ἦν!
wa–Mungu alikuwa
G2316 G1510

Ofisa mmoja aliyekuwa amesimama akimwelekea Yesu, alipoona amekufa kwa jinsi ile, akasema, “Kweli huyu mtu alikuwa Mwana wa Mungu.”

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν
Walikuwepo na pia wanawake kwa–mbali mbali wakitazama miongoni–mwao
G1510 G1161 G2532 G1135 G0575 G3113 G2334 G1722

αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ
ambao pia Maria –Magdalēnē Magdalēnē na Maria –mama ya–Iakōbos –mdogo
G3739 G2532 G3137 G3588 G3094 G2532 G3137 G3588 G2385 G3588

μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ, καὶ Σαλώμη;
mdogo na Iōsētos mama na Salōmē
G3398 G2532 G2500 G3384 G2532 G4539

Walikuwepo pia wanawake waliokuwa wakitazama kwa mbali. Miongoni mwao alikuwepo Mariamu Magdalena, Mariamu (mama yake Yakobo mdogo wa Yose), na Salome.

41 αἳ, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ
ambao wakati alikuwa katika –Galilaia Galilaia walimfuata yeye na
G3739 G3753 G1510 G1722 G3588 G1056 G0190 G0846 G2532

διηκόνουν αὐτῷ; καὶ ἄλλαι πολλαὶ, αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς
walimtumikia yeye na wengine wengi –waliokuja–naye waliokuja–naye yeye kwenda
G1247 G0846 G2532 G0243 G4183 G3588 G4872 G0846 G1519

Ἱεροσόλυμα.
Hierosolyma
G2414

Wakati alipokuwa Galilaya walimfuata na kumtumikia. Na wanawake wengine wengi pia waliambatana naye hadi Yerusalemu.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν Παρασκευή, ὅ ἐστιν
Na tayari jioni ilipofika kwa–sababu ilikuwa Maandalio ambayo ni
G2532 G2235 G3798 G1096 G1893 G1510 G3904 G3739 G1510

προσάββατον,
siku–kabla–ya–Sabato
G4315

Kulipokuwa jioni, na kwa kuwa ilikuwa siku ya maandalio, siku kabla ya Sabato,

43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἁριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς
akija Iōsēph –kutoka kutoka Arimathaia mtu–wa–heshima mshauri ambaye
G2064 G2501 G3588 G0575 G0707 G2158 G1010 G3739

καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
pia yeye–mwenyewe alikuwa akiutarajia –ufalme ufalme wa– Mungu
G2532 G0846 G1510 G4327 G3588 G0932 G3588 G2316

τολμήσας, εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
akijasiri aliingia kwa –Pilatos Pilatos na akaomba –mwili mwili wa–
G5111 G1525 G4314 G3588 G4091 G2532 G0154 G3588 G4983 G3588

Ἰησοῦ.
Iēsoûs
G2424

Yusufu wa Arimathaya alikuja pale. Alikuwa ni mjumbe wa Baraza anayeheshimiwa mtu anayeutarajia Ufalme wa Mungu. Kwa ujasiri akaenda kwa Pilato, na kuuomba mwili wa Yesu.

44 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν. καὶ προσκαλεσάμενος
–lakini na Pilatos alistaajabu kama tayari amekwishakufa na akimwita
G3588 G1161 G4091 G2296 G1487 G2235 G2348 G2532 G4341

τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν.
–jemadari jemadari alimuuliza yeye kama zamani alikufa
G3588 G2760 G1905 G0846 G1487 G3819 G0599

Pilato akashangazwa kwamba Yesu tayari amekufa; akamwita yule afisa akamwuliza kama Yesu amekufa.

45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ
na akijua kutoka–kwa –jemadari jemadari akamkabidhi –mwili mwili kwa–
G2532 G1097 G0575 G3588 G2760 G1433 G3588 G4430 G3588

Ἰωσήφ.
Iōsēph
G2501

Alipopata uhakika kwa afisa kwamba amekufa, alimruhusu Yusufu kuuchukua mwili.

46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησεν τῇ σινδόνι, καὶ
na akinunua shuka akimshusha yeye akamfunga kwa– shuka na
G2532 G0059 G4616 G2507 G0846 G1750 G3588 G4616 G2532

ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας.
akamweka yeye katika kaburi ambalo lilikuwa limechongwa kutoka mwamba
G5087 G0846 G1722 G3419 G3739 G1510 G2998 G1537 G4073

καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
na akaviringisha jiwe juu–ya –mlango mlango wa– kaburi
G2532 G4351 G3037 G1909 G3588 G2374 G3588 G3419

Yusufu alikuwa amenunua sanda. Akamshusha toka msalabani, akamfunga kwa sanda, na kumweka ndani ya kaburi lililochimbwa katika mwamba. Kisha akalivingirisha jiwe mlangoni mwa kaburi.

47 ἡ –lakini G3588 δὲ na G1161 Μαρία Maria G3137 ἡ –Magdalēnē G3588 Μαγδαληνὴ, Magdalēnē G3094 καὶ na G2532 Μαρία Maria G3137 ἡ –mama G3588 Ἰωσῆτος ya–Iōsētos G2500

ἐθεώρουν walitazama G2334 ποῦ wapi G4225 τέθειται. amewekwa G5087

Mariamu Magdalena na Mariamu mama yake Yose waliona sehemu alipozikwa Yesu.

Chapter 16

1 Καὶ Na G2532 διαγενομένου ilipopita G1230 τοῦ –Sabato G3588 σαββάτου, Sabato G4521 (ἡ) –Maria G3588 Μαρία Maria G3137 ἡ –Magdalēnē G3588 Μαγδαληνὴ, Magdalēnē G3094 καὶ na G2532

Μαρία Maria G3137 ἡ –mama G3588 τοῦ ya– G3588 Ἰακώβου, Iakōbos G2385 καὶ na G2532 Σαλώμη, Salōmē G4539 ἠγόρασαν walinunua G0059 ἀρώματα, manukato G0759 ἵνα ili G2443 ἐλθοῦσαι, wakija G2064

ἀλείψωσιν wampake G0218 αὐτόν. yeye G0846

Wakati sabato ilipokwisha, Mariamu Magdalena na Mariamu mama yake na Yakobo, na Salome, walinunua manukato mazuri, ili waweze kuja na kuupaka mafuta mwili wa Yesu kwa ajili ya maziko.

2 καὶ na G2532 λίαν mapema–sana G3029 πρωῒ asubuhi G4404 τῇ –siku G3588 μιᾷ ya–kwanza G1520 τῶν ya– G3588 σαββάτων, juma G4521 ἔρχονται wanakuja G2064 ἐπὶ kwenye G1909

τὸ –kaburi G3588 μνημεῖον, kaburi G3419 ἀνατείλαντος jua–likichomoza G0393 τοῦ –jua G3588 ἡλίου. jua G2246

Asubuhi na mapema siku ya kwanza ya juma, walienda kwenye kaburi wakati jua lilipochomoza.

3 καὶ na G2532 ἔλεγον walikuwa–wakisemezana G3004 πρὸς kwa G4314 ἑαυτάς, wao–kwa–wao G1438 Τίς Nani G5101 ἀποκυλίσει atatuviringishia G0617 ἡμῖν sisi G1473 τὸν –jiwe G3588

λίθον jiwe G3037 ἐκ kutoka G1537 τῆς –mlango G3588 θύρας mlango G2374 τοῦ wa– G3588 μνημείου? kaburi G3419

Wakisemezana wao kwa wao, “Nani ataliviringisha jiwe kwa ajili yetu ili tuingie kaburini?”

4 καὶ na G2532 ἀναβλέψασαι wakitazama–juu G0308 θεωροῦσιν wanaona G2334 ὅτι kwamba G3754 ἀποκεκύλισται limeviringishwa G0617 ὁ –jiwe G3588 λίθος; jiwe G3037 ἦν lilikuwa G1510

γὰρ kwa–maana G1063 μέγας kubwa G3173 σφόδρα. sana G4970

Wakati walipotazama, walimuona mtu amekwisha kulivingirisha jiwe, ambalo lilikuwa kubwa sana.

5	καὶ	εἰσελθοῦσαι	εἰς	τὸ	μνημεῖον,	εἶδον	νεανίσκον	καθήμενον	ἐν
	na	wakiingia	katika	–kaburi	kaburi	waliona	kijana	ameketi	upande–wa
	G2532	G1525	G1519	G3588	G3419	G3708	G3495	G2521	G1722

τοῖς	δεξιοῖς,	περιβεβλημένον	στολὴν	λευκήν,	καὶ	ἐξεθαμβήθησαν.
–kulia	kulia	amevaa	vazi	jeupe	na	wakashangaa–sana
G3588	G1188	G4016	G4749	G3022	G2532	G1568

Wakaingia kwenye kaburi na wakamwona kijana amevaa joho jeupe, ameketi upande wa kulia, na wakashangazwa.

6	ὁ	δὲ	λέγει	αὐταῖς,	Μὴ	ἐκθαμβεῖσθε.	Ἰησοῦν	ζητεῖτε,	
	–yeye	lakini	anawaambia	wao	Msi	shangae	–Iēsoûs	Iēsoûs–mnamtafuta	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G3361	G1568	G2424	G2212	

τὸν	Ναζαρηνὸν,	τὸν	ἐσταυρωμένον.	ἠγέρθη!	οὐκ	ἔστιν	ὧδε;	
–Mnazareti	Mnazareti	–aliyesulubishwa	aliyesulubishwa	Amefufuka	hayupo	hayupo	hapa	
G3588	G3479	G3588	G4717	G1453	G3756	G1510	G5602	

ἴδε	ὁ	τόπος	ὅπου	ἔθηκαν	αὐτόν.
tazama	–mahali	mahali	ambapo	walimweka	yeye
G3708	G3588	G5117	G3699	G5087	G0846

Akawaambia, “Msiogope. Mnamtafuta Yesu, wa Nazareti, aliyesulibiwa. Amefufuka! Hayupo hapa. Tazama mahali pale walipokuwa wamemweka.

7	ἀλλὰ	ὑπάγετε,	εἴπατε	τοῖς	μαθηταῖς	αὐτοῦ,	καὶ	τῷ	Πέτρῳ,
	lakini	nendeni	waambiemi	–wanafunzi	wanafunzi	wake	na	–Petros	Petros
	G0235	G5217	G3004	G3588	G3101	G0846	G2532	G3588	G4074

ὅτι	Προάγει	ὑμᾶς	εἰς	τὴν	Γαλιλαίαν;	ἐκεῖ	αὐτὸν	ὄψεσθε,
kwamba	Anawatangulia	ninyi	kwenda	–Galilaia	Galilaia	huko	yeye	mtamwona
G3754	G4254	G4771	G1519	G3588	G1056	G1563	G0846	G3708

καθὼς	εἶπεν	ὑμῖν.	
kama	alivyowaambia	ninyi	
G2531	G3004	G4771	

Nendeni, mkawaambie wanafunzi wake na Petro ya kuwa amewatangulia kuelekea Galilaya. Huko mtamwona, kama alivyokua amewaambia.”

8	καὶ	ἐξελθοῦσαι,	ἔφυγον	ἀπὸ	τοῦ	μνημείου.	εἶχεν	γὰρ	
	na	wakitoka	wakakimbia	kutoka	–kaburi	kaburi	ilikuwa–imewashika	kwa–maana	
	G2532	G1831	G5343	G0575	G3588	G3419	G2192	G1063	

αὐτὰς	τρόμος	καὶ	ἔκστασις,	καὶ	οὐδενὶ	οὐδὲν	εἶπαν;
wao	kutetemeka	na	mshangao	na	mtu–yeyote	chochote	hawakumwambia
G0846	G5156	G2532	G1611	G2532	G3762	G3762	G3004

ἐφοβοῦντο	γάρ.	
waliogopa	kwa–maana	
G5399	G1063	

Wakaondoka na kukimbia kutoka kwenye kaburi; walitetemeka na walishangazwa. Hawakusema chochote kwa mtu yeyote sababu waliogopa sana.

9	«Ἀναστὰς	δὲ	πρωῒ	πρώτῃ	σαββάτου,	ἐφάνη	πρῶτον	Μαρίᾳ	
	Akiisha–kufufuka	na	asubuhi	ya–kwanza	ya–juma	alitokea	kwanza	kwa–Maria	
	G0450	G1161	G4404	G4413	G4521	G5316	G4412	G3137	

τῇ	Μαγδαληνῇ,	παρ’	ἧς	ἐκβεβλήκει	ἑπτὰ	δαιμόνια.	
–Magdalēnē	Magdalēnē	kutoka–kwake	ambaye	alikuwa–amemtoa	saba	pepo	
G3588	G3094	G3844	G3739	G1544	G2033	G1140	

(Zingatia: Nakala za kale hazina Marko 16: 9-20) Mapema katika siku ya kwanza ya juma, baada ya kufufuka, alimtokea kwanza Mariamu Magdalena, ambaye kutoka kwake alimtoa mapepo saba.

10	ἐκείνη	πορευθεῖσα,	ἀπήγγειλεν	τοῖς	μετ’	αὐτοῦ	γενομένοις,	
	yeye	akaenda	akawaambia	–wale	waliokuwa–pamoja–naye	yeye	waliokuwa	
	G1565	G4198	G0518	G3588	G3326	G0846	G1096	

πενθοῦσι	καὶ	κλαίουσιν.	
wakiomboleza	na	wakilia	
G3996	G2532	G2799	

Aliondoka na kuwaambia wale ambao walikuwa pamoja naye, wakati walipokuwa wakihuzunika na kutoa machozi.

11	κἀκεῖνοι,	ἀκούσαντες	ὅτι	ζῇ	καὶ	ἐθεάθη	ὑπ’	αὐτῆς,	ἠπίστησαν.
	na–wao	wakisikia	kwamba	yu–hai	na	alionekana	na	yeye	hawakuamini
	G2548	G0191	G3754	G2198	G2532	G2300	G5259	G0846	G0569

Walisikia kwamba ni mzima na ameonekana naye, lakini hawakumwamini.

12	Μετὰ	δὲ	ταῦτα,	δυσὶν	ἐξ	αὐτῶν	περιπατοῦσιν,	ἐφανερώθη
	Baada–ya	lakini	mambo–hayo	kwa–wawili	kati	yao	wakitembea	alijidhihirisha
	G3326	G1161	G3778	G1417	G1537	G0846	G4043	G5319

ἐν	ἑτέρᾳ	μορφῇ,	πορευομένοις	εἰς	ἀγρόν;
katika	sura–nyingine	sura	wakienda	kwenye	mashamba
G1722	G2087	G3444	G4198	G1519	G0068

(Zingatia: Nakala za kale hazina Marko 16: 9-20) Baada ya hayo, akajitokeza katika namna tofauti kwa watu wengine wawili, wakati walipokuwa wakitembea kutoka katika nchi.

13	κἀκεῖνοι,	ἀπελθόντες,	ἀπήγγειλαν	τοῖς	λοιποῖς;	οὐδὲ	ἐκείνοις	ἐπίστευσαν.
	na–wao	wakaenda	wakawaambia	–wale	wengine	wala	wao	hawakuamini
	G2548	G0565	G0518	G3588	G3062	G3761	G1565	G4100

Walienda na kuwaambia wanafunzi wengine waliobaki, lakini hawakuwaamini.

14	Ὕστερον	δὲ	ἀνακειμένοις	αὐτοῖς,	τοῖς	ἕνδεκα	ἐφανερώθη,	καὶ	
	Baadaye	lakini	wakiwa–wameketi–mezani	wao	–wale	kumi–na–moja	alijidhihirisha	na	
	G5305	G1161	G0345	G0846	G3588	G1733	G5319	G2532	

ὠνείδισεν	τὴν	ἀπιστίαν	αὐτῶν	καὶ	σκληροκαρδίαν--	ὅτι	τοῖς	
akawakemea	–kutoamini	kutoamini	kwao	na	ugumu–wa–moyo	kwa–sababu	–wale	
G3679	G3588	G0570	G0846	G2532	G4641	G3754	G3588	

θεασαμένοις	αὐτὸν	ἐγηγερμένον	(ἐκ	νεκρῶν),	οὐκ	ἐπίστευσαν.	
waliomwona	yeye	amefufuliwa	kutoka	kwa–wafu	hawaku	amini	
G2300	G0846	G1453	G1537	G3498	G3756	G4100	

(Zingatia: Nakala za kale hazina Marko 16: 9-20) Yesu baadaye akajitokeza kwa wale kumi na mmoja walipokuwa wameegama katika meza, na akawakemea kwa kutokuamini kwao na ugumu wa mioyo, kwa sababu hawakuwaamini wale waliomwona baada ya kufufuka kutoka kwa wafu.

15 καὶ na G2532 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Πορευθέντες Nendeni G4198 εἰς katika G1519 τὸν –ulimwengu G3588 κόσμον ulimwengu G2889 ἅπαντα, wote G0537

κηρύξατε ihubiri G2784 τὸ –habari–njema G3588 εὐαγγέλιον habari–njema G2098 πάσῃ kwa–kila G3956 τῇ –kiumbe G3588 κτίσει. kiumbe G2937

Akawaambia, “ Enendeni ulimwenguni mwote, na kuhubiri injili kwa viumbe vyote.

16 ὁ –anayeamini G3588 πιστεύσας, anayeamini G4100 καὶ na G2532 βαπτισθεὶς, akabatizwa G0907 σωθήσεται, ataokolewa G4982 ὁ –asiyeamini G3588 δὲ lakini G1161 ἀπιστήσας asiyeamini G0569

κατακριθήσεται. atahukumiwa G2632

Yeyote aaminiye na kubatizwa ataokolewa, na yule asiyeamini atahukumiwa.

17 σημεῖα ishara G4592 δὲ na G1161 τοῖς –wale G3588 πιστεύσασιν wanaoamini G4100 ταῦτα; hizi G3778 παρακολουθήσει zitawafuata G5023 ἐν kwa G1722 τῷ –jina G3588 ὀνόματί jina G3686 μου langu G1473

δαιμόνια pepo G1140 ἐκβαλοῦσιν; watatoa G1544 γλώσσαις kwa–lugha G1100 λαλήσουσιν watasema G2980 καιναῖς; mpya G2537

(Zingatia: Nakala za kale hazina Marko 16: 9-20) Ishara hizi zitaambatana na wote waaminio. Kwa jina langu watatoa pepo. Watasema kwa lugha mpya.

18 [και na G2532 ἐν mikononi G1722 ταῖς –mwao G3588 χερσὶν] mwao G5495 ὄφεις nyoka G3789 ἀροῦσιν; watashika G0142 κἂν na–hata–kama G2579 θανάσιμόν ya–kuua G2286

τι kitu–chochote G5100 πίωσιν, wakinywa G4095 οὐ kamwe G3756 μὴ kamwe G3361 αὐτοὺς wao G0846 βλάψῃ; itawadhuru G0984 ἐπὶ juu–ya G1909 ἀρρώστους, wagonjwa G0732 χεῖρας mikono G5495

ἐπιθήσουσιν, wataweka G2007 καὶ na G2532 καλῶς vizuri G2573 ἕξουσιν. watakuwa G2192

Watashika nyoka kwa mikono yao, na hata wakinywa kitu chochote cha kufisha hakitawadhuru. Wataweka mikono kwa wagonjwa, nao watakuwa wazima”.

19 Ὁ –Bwana G3588 μὲν kwa–kweli G3303 οὖν basi G3767 Κύριος Bwana G2962 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 μετὰ baada–ya G3326 τὸ –kusema G3588 λαλῆσαι kusema G2980 αὐτοῖς, kwao G0846

ἀνελήμφθη alipandishwa G0353 εἰς kwenda G1519 τὸν –mbinguni G3588 οὐρανὸν, mbinguni G3772 καὶ na G2532 ἐκάθισεν akaketi G2523 ἐκ mkono–wa G1537 δεξιῶν kulia G1188 τοῦ wa– G3588

Θεοῦ. Mungu G2316

Baada ya Bwana kusema nao, akachukuliwa juu mbinguni na ameketi mkono wa kuume wa Mungu.

20	ἐκεῖνοι	δὲ	ἐξελθόντες,	ἐκήρυξαν	πανταχοῦ,	τοῦ	Κυρίου	συνεργοῦντος,
	wao	lakini	wakatoka	wakahubiri	kila–mahali	–Bwana	Bwana	akishirikiana–nao
	G1565	G1161	G1831	G2784	G3837	G3588	G2962	G4903

καὶ	τὸν	λόγον	βεβαιοῦντος	διὰ	τῶν	ἐπακολουθούντων	σημείων».	«[πάντα
na	–neno	neno	akilithibitisha	kwa	–ishara	zinazofuata	ishara	yote
G2532	G3588	G3056	G0950	G1223	G3588	G1872	G4592	G3956

δὲ	τὰ	παρηγγελμένα	τοῖς	περὶ	τὸν	Πέτρον	συντόμως
na	–yaliyoamriwa	yaliyoamriwa	–kwa–wale	pamoja–na	–Petros	Petros	kwa–ufupi
G1161	G3588	G3853	G3588	G4012	G3588	G4074	G4935

ἐξήγγειλαν,	μετὰ	δὲ	ταῦτα.	καὶ	αὐτὸς	ὁ	Ἰησοῦς	ἀπὸ,
walitangaza	baada–ya	na	mambo–hayo	na	yeye–mwenyewe	–Iēsoûs	Iēsoûs	kutoka
G1804	G3326	G1161	G3778	G2532	G0846	G3588	G2424	G0575

ἀνατολῆς	καὶ	ἄχρι	δύσεως,	ἐξαπέστειλεν	δι’	αὐτῶν,	τὸ	ἱερὸν	καὶ
mashariki	na	hadi	magharibi	alituma	kupitia–wao	wao	–habari	takatifu	na
G0395	G2532	G0891	G1424	G1821	G1223	G0846	G3588	G2413	G2532

ἄφθαρτον	κήρυγμα	τῆς	αἰωνίου	σωτηρίας.	ἀμήν]».
isiyoharibika	habari	ya–	wokovu–wa–milele	wokovu	Amēn
G0862	G2782	G3588	G0166	G4991	G0281

Wanafunzi wakaondoka na kuhubiri kila mahali, wakati Bwana akifanya kazi nao na kulithibitisha neno kwa miujiza na ishara zikifuatana nao.

Luke

Chapter 1

1 Ἐπειδήπερ Kwa–sababu G1895 πολλοὶ wengi G4183 ἐπεχείρησαν wamejaribu G2021 ἀνατάξασθαι kupanga G0392 διήγησιν, habari G1335 περὶ kuhusu G4012 τῶν ya–mambo G3588 πεπληροφορημένων yaliyotimizwa G4135 ἐν kati–yetu G1722 ἡμῖν sisi G1473 πραγμάτων, mambo G4229

Wengi wamejitahidi kuweka katika mpangilio simulizi kuhusu masuala ambayo yametimizwa kati yetu,

2 καθὼς kama–vile G2531 παρέδοσαν walivyotupassa G3860 ἡμῖν, sisi G1473 οἱ wale G3588 ἀπ’ kutoka G0575 ἀρχῆς, mwanzo G0746 αὐτόπται mashahidi–wa–macho G0845 καὶ na G2532 ὑπηρέται watumishi G5257 γενόμενοι waliokuwa G1096 τοῦ wa–neno G3588 λόγου, neno G3056

kama walivyotupatia sisi, ambao tangu mwanzo ni mashahidi wa macho na watumishi wa ujumbe.

3 ἔδοξε ilionekana–vema G1380 κἀμοὶ, na–mimi–pia G2504 παρηκολουθηκότι nimefuatilia G3877 ἄνωθεν tangu–mwanzo G0509 πᾶσιν, yote G3956 ἀκριβῶς, kwa–usahihi G0199 καθεξῆς kwa–mpangilio G2517 σοι kwako G4771 γράψαι, kuandika G1125 κράτιστε mtukufu–sana G2903 Θεόφιλε, Theóphilos G2321

Hivyo nami pia, baada ya kuchuguza kwa uangalifu chanzo cha mambo haya yote tokea mwanzo - nimeona ni vema kwangu pia kukuandikia katika mpangilio wake - mheshimiwa sana Theofilo.

4 ἵνα ili G2443 ἐπιγνῷς, upate–kujua G1921 περὶ kuhusu G4012 ὧν ambayo G3739 κατηχήθης, umefundishwa G2727 λόγων, maneno G3056 τὴν uhakika G3588 ἀσφάλειαν. uhakika G0803

Ili kwamba uweze kujua ukweli wa mambo uliyofundishwa.

5 Ἐγένετο Ikawa G1096 ἐν katika G1722 ταῖς siku G3588 ἡμέραις siku G2250 Ἡρῴδου Hērṓdēs G2264 βασιλέως mfalme G0935 τῆς wa–Yudea G3588 Ἰουδαίας Yudea G2449 ἱερεύς kuhani G2409 τις, mmoja G5100 ὀνόματι jina–lake G3686 Ζαχαρίας, Zacharias G2197 ἐξ kutoka G1537 ἐφημερίας kikundi G2183 Ἀβιά, Abia G0007 καὶ na G2532 γυνὴ mke G1135 αὐτῷ wake G0846 ἐκ kutoka G1537 τῶν binti G3588 θυγατέρων binti G2364 Ἀαρών, Aarṓn G0002 καὶ na G2532 τὸ jina G3588 ὄνομα jina G3686 αὐτῆς lake G0846 Ἐλισάβετ. Elisábet G1665

Katika siku za Herode, mfalme wa Yudea, palikuwa na kuhani fulani aliyeitwa Zekaria, wa ukoo wa Abiya. Mke wake alitoka kwa binti za Haruni, na jina lake aliitwa Elizabeti.

6	ἦσαν	δὲ	δίκαιοι	ἀμφότεροι	ἐναντίον	τοῦ	Θεοῦ,	πορευόμενοι	ἐν
	walikuwa	na	wenye–haki	wote–wawili	mbele–ya	Mungu	Mungu	wakienenda	katika
	G1510	G1161	G1342	G0297	G1726	G3588	G2316	G4198	G1722

πάσαις	ταῖς	ἐντολαῖς	καὶ	δικαιώμασιν	τοῦ	Κυρίου	ἄμεμπτοι.
zote	amri	amri	na	maagizo	ya–Bwana	Bwana	bila–lawama
G3956	G3588	G1785	G2532	G1345	G3588	G2962	G0273

Wote walikuwa wenye haki mbele za Mungu; walitembea bila lawama katika amri zote na maagizo ya Bwana.

7	καὶ	οὐκ	ἦν	αὐτοῖς	τέκνον,	καθότι	ἦν	ἡ	Ἐλισάβετ
	na	hawakuwa–na	alikuwa	kwao	mtoto	kwa–sababu	alikuwa	huyo	Elisábet
	G2532	G3756	G1510	G0846	G5043	G2530	G1510	G3588	G1665

στεῖρα,	καὶ	ἀμφότεροι	προβεβηκότες	ἐν	ταῖς	ἡμέραις	αὐτῶν	ἦσαν.
tasa	na	wote–wawili	wamesogea–mbele	katika	siku	siku	zao	walikuwa
G4723	G2532	G0297	G4260	G1722	G3588	G2250	G0846	G1510

Lakini hawakuwa na mtoto, kwasababu Elizabethi alikuwa tasa, na kwa wakati huu wote wawili walikuwa wazee sana.

8	Ἐγένετο	δὲ	ἐν	τῷ	ἱερατεύειν	αὐτὸν,	ἐν	τῇ	τάξει
	Ikawa	na	katika	wakati	kuhudumu–ukuhani	yeye	katika	mpangilio	mpangilio
	G1096	G1161	G1722	G3588	G2407	G0846	G1722	G3588	G5010

τῆς	ἐφημερίας	αὐτοῦ	ἔναντι	τοῦ	Θεοῦ,	
wa–kikundi	kikundi	chake	mbele–ya	Mungu	Mungu	
G3588	G2183	G0846	G1725	G3588	G2316	

Sasa ilitokea kwamba Zakaria alikuwa katika uwepo wa Mungu, akiendelea na wajibu wa kikuhani katika utaratibu wa zamu yake.

9	κατὰ	τὸ	ἔθος	τῆς	ἱερατείας,	ἔλαχε	τοῦ	θυμιᾶσαι,
	kulingana–na	desturi	desturi	ya–ukuhani	ukuhani	alipata–kura	kufukiza	kufukiza–ubani
	G2596	G3588	G1485	G3588	G2405	G2975	G3588	G2370

εἰσελθὼν	εἰς	τὸν	ναὸν	τοῦ	Κυρίου.
aliingia	ndani–ya	hekalu	hekalu	la–Bwana	Bwana
G1525	G1519	G3588	G3485	G3588	G2962

Kulingana na desturi ya kuchagua ni kuhani yupi atakayehudumu, alikuwa amechaguliwa kwa kura kuingia katika hekalu la Bwana na hivyo angefukiza uvumba.

10	καὶ	πᾶν	τὸ	πλῆθος	ἦν	τοῦ	λαοῦ	προσευχόμενον	ἔξω
	na	wote	umati	umati	ulikuwa	wa–watu	watu	wakisali	nje
	G2532	G3956	G3588	G4128	G1510	G3588	G2992	G4336	G1854

τῇ	ὥρᾳ	τοῦ	θυμιάματος.	
wakati–wa	saa	ya–ubani	ubani	
G3588	G5610	G3588	G2368	

Kundi lote la watu lilikuwa likiomba nje wakati wa kufukizwa kwa ufumba.

11	ὤφθη	δὲ	αὐτῷ	ἄγγελος	Κυρίου,	ἑστὼς	ἐκ	δεξιῶν	
	Akamtokea	na	kwake	malaika	wa–Bwana	amesimama	upande	wa–kulia	
	G3708	G1161	G0846	G0032	G2962	G2476	G1537	G1188	

τοῦ	θυσιαστηρίου	τοῦ	θυμιάματος.	
wa–madhabahu	madhabahu	ya–ubani	ubani	
G3588	G2379	G3588	G2368	

Sasa malaika wa Bwana alimtokea na kasimama upande wa kulia wa madhabahu ya kufukizia.

12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ’ αὐτόν.
na alifadhaika Zacharias alipoona na hofu ilimwangukia juu–yake yeye
G2532 G5015 G2197 G3708 G2532 G5401 G1968 G1909 G0846

Zakaria alitishika alipomuona; hofu ikamwangukia.

13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.
Akasema na kwake yeye huyo malaika Usiogope usiogope Zacharias kwa–sababu ombi–lako–limesikiwa huyo ombi lako na huyo mke wako Elisábet atazaa mwana kwako na utamwita jina jina lake Iōánnēs
G3004 G1161 G4314 G0846 G3588 G0032 G3361 G5399 G2197 G1360 G1522 G3588 G1162 G4771 G2532 G3588 G1135 G4771 G1665 G1080 G5207 G4771 G2532 G2564 G3588 G3686 G0846 G2491

Lakini malaika akamwambia, “Usiogope Zakaria, kwasababu maombi yako yamesikika. Mke wako Elizabeth atakuzalia mwana. Jina lake utamwita Yohana.

14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται;
na atakuwa furaha kwako na shangwe na wengi kwa kuzaliwa kwake watafurahi
G2532 G1510 G5479 G4771 G2532 G0020 G2532 G4183 G1909 G3588 G1078 G0846 G5463

Utakuwa na furaha na uchangamfu, na wengi watakufurahia kuzaliwa kwake.

15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον ‹τοῦ› Κυρίου; καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.
atakuwa kwa–maana mkubwa mbele–ya Bwana Bwana; na mvinyo na kileo hatakunywa kamwe kunywa na Roho Mtakatifu atajazwa hata kutoka tumbo mama yake
G1510 G1063 G3173 G1799 G3588 G2962 G2532 G3631 G2532 G4608 G3756 G3361 G4095 G2532 G4151 G0040 G4130 G2089 G1537 G2836 G3384 G0846

Kwa kuwa atakuwa mkuu mbele ya macho ya Bwana. Hatakunywa divai au kinywaji kikali, na atakuwa amejazwa na Roho Mtakatifu tangu tumboni mwa mama yake.

16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον, τὸν Θεὸν αὐτῶν.
na wengi wa–wana wa Israēl atawarudisha kwa Bwana Mungu Mungu wao
G2532 G4183 G3588 G5207 G2474 G1994 G1909 G2962 G3588 G2316 G0846

Na watu wengi wa Israel watageuzwa kwa Bwana Mungu wao.

17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει
na yeye atatangulia mbele–yake yeye katika roho na nguvu
G2532 G0846 G4281 G1799 G0846 G1722 G4151 G2532 G1411

Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει
Ēlías kurudisha mioyo baba kwa watoto, na waasi katika hekima
G2243 G1994 G2588 G3962 G1909 G5043 G2532 G0545 G1722 G5428

δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.
wenye–haki kuandaa kwa–Bwana watu walioandaliwa
G1342 G2090 G2962 G2992 G2680

Atakwenda mbele za uso wa Bwana katika roho na nguvu ya Eliya. Atafanya hivi ili kurejesha mioyo ya baba kwa watoto, ili kwamba wasiotii wataenenda katika hekima ya wenye haki. Atafanya hivi kuweka tayari kwa Bwana watu ambao wameandaliwa kwa ajili yake.”

18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο?
na akasema Zacharias kwa huyo malaika, Kwa–nini nini nitajua hili?
G2532 G3004 G2197 G4314 G3588 G0032 G2596 G5101 G1097 G3778

ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν
mimi kwa–maana ni mzee na mke wangu amesogea–mbele katika
G1473 G1063 G1510 G4246 G2532 G3588 G1135 G1473 G4260 G1722

ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.
siku siku zake
G3588 G2250 G0846

Zakaria akamwambia malaika, “Nitawezaje kujua hili? Kwasababu mimi ni mzee na mke wangu miaka yake imekuwa mingi sana.”

19 καὶ ἀποκριθεὶς, ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ, ὁ
na alijibu huyo malaika akasema kwake, Mimi ni Gabriēl huyo
G2532 G0611 G3588 G0032 G3004 G0846 G1473 G1510 G1043 G3588

παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ, καὶ
nimesimama mbele–ya Mungu Mungu, na nimetumwa kusema kwako wewe na
G3936 G1799 G3588 G2316 G2532 G0649 G2980 G4314 G4771 G2532

εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.
kukuhuburia–habari–njema kwako haya
G2097 G4771 G3778

Malaika akajibu na kumwambia, “Mimi ni Gabrieli, ambaye husimama mbele za Mungu. Nilitumwa kukwambia, kukuletea habari hii njema.

20 καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς
na tazama utakuwa kimya na usiweze kuweza kusema mpaka ile
G2532 G3708 G1510 G4623 G2532 G3361 G1410 G2980 G0891 G3739

ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ’ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς
siku yatakapotimia haya kwa–sababu ambayo hukuamini maneno
G2250 G1096 G3778 G0473 G3739 G3756 G4100 G3588

λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.
maneno yangu, ambayo yatatimizwa katika wakati wake
G3056 G1473 G3748 G4137 G1519 G3588 G2540 G0846

Na tazama, hutaongea, utakuwa kimya, hutaweza kuongea mpaka siku ile mambo haya yatakapotokea. Hii ni kwasababu ulishindwa kuamini maneno yangu ambayo yatatimizwa kwa wakati mwafaka.”

21	καὶ	ἦν	ὁ	λαὸς	προσδοκῶν	τὸν	Ζαχαρίαν,	καὶ	ἐθαύμαζον	ἐν
	na	walikuwa	watu	watu	wakimngojea	huyo	Zacharias	na	wakishangaa	katika
	G2532	G1510	G3588	G2992	G4328	G3588	G2197	G2532	G2296	G1722

τῷ	χρονίζειν	ἐν	τῷ	ναῷ	αὐτόν.
kukawia	kukawia	katika	hekalu	hekalu	yeye
G3588	G5549	G1722	G3588	G3485	G0846

Sasa watu walikuwa wakimsubiri Zakaria. Walishangazwa kwamba alikuwa anatumia muda mwingi hekaluni.

22	ἐξελθὼν	δὲ,	οὐκ	ἐδύνατο	λαλῆσαι	αὐτοῖς,	καὶ	ἐπέγνωσαν	ὅτι
	alipotoka	na	hakuweza	hakuweza	kusema	kwao	na	wakatambua	kwamba
	G1831	G1161	G3756	G1410	G2980	G0846	G2532	G1921	G3754

ὀπτασίαν	ἑώρακεν	ἐν	τῷ	ναῷ.	καὶ	αὐτὸς	ἦν	διανεύων	αὐτοῖς,
maono	ameona	katika	hekalu	hekalu	na	yeye	alikuwa	akiwashiria	kwao
G3701	G3708	G1722	G3588	G3485	G2532	G0846	G1510	G1269	G0846

καὶ	διέμενεν	κωφός.
na	alibaki	bubu
G2532	G1265	G2974

Lakini alipotoka nje, hakuweza kuongea nao. Wakatambua kwamba alikuwa amepata maono alipokuwa hekaluni. Aliendelea kuonesha ishara na alibaki kimya.

23	καὶ	ἐγένετο,	ὡς	ἐπλήσθησαν	αἱ	ἡμέραι	τῆς	λειτουργίας	αὐτοῦ,
	na	ikawa	zilipotimia	zilipotimia	siku	siku	za–huduma	huduma	yake
	G2532	G1096	G5613	G4130	G3588	G2250	G3588	G3009	G0846

ἀπῆλθεν	εἰς	τὸν	οἶκον	αὐτοῦ.
aliondoka	kwenda	nyumba	nyumba	yake
G0565	G1519	G3588	G3624	G0846

Ikatokea kwamba siku za huduma yake zilipokwisha aliondoka kurudi nyumbani kwake.

24	Μετὰ	δὲ	ταύτας	τὰς	ἡμέρας	συνέλαβεν	Ἐλισάβετ	ἡ	γυνὴ	αὐτοῦ,
	Baada–ya	na	hizi	siku	siku	alipata–mimba	Elisábet	huyo	mke	wake
	G3326	G1161	G3778	G3588	G2250	G4815	G1665	G3588	G1135	G0846

καὶ	περιέκρυβεν	ἑαυτὴν	μῆνας	πέντε,	λέγουσα,
na	akajificha	mwenyewe	miezi	mitano	akisema
G2532	G4032	G1438	G3376	G4002	G3004

Baada ya Zakaria kurudi nyumbani kutoka kwenye huduma yake hekaluni, mke wake akawa mjamzito. Naye hakutoka nyumbani mwake kwa muda wa miezi mitano. Akasema,

25	ὅτι	Οὕτως	μοι	πεποίηκεν	Κύριος,	ἐν	ἡμέραις	αἷς
	kwamba	Hivyo	kwangu	amenifanyia	Bwana	katika	siku	aliponitazama
	G3754	G3779	G1473	G4160	G2962	G1722	G2250	G3739

ἐπεῖδεν,	ἀφελεῖν	ὄνειδός	μου	ἐν	ἀνθρώποις.	
aliponitazama	kuondoa	aibu	yangu	kati–ya	watu	
G1896	G0851	G3681	G1473	G1722	G0444	

“Hili ndilo amabalo Bwana amefanya kwangu aliponitazama kwa upendeleo ili kuiondoa aibu yangu mbele za watu.”

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ, ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ
Katika na mwezi mwezi wa–sita sita alitumwa huyo malaika Gabriēl
G1722 G1161 G3588 G3376 G3588 G1623 G0649 G3588 G0032 G1043

ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
kutoka–kwa Mungu Mungu kwenda mji wa–Galilaya Galilaya ambao jina
G0575 G3588 G2316 G1519 G4172 G3588 G1056 G3739 G3686

Ναζαρὲθ,
Nazareth
G3478

Sasa, katika mwezi wa sita wa mimba ya Elizabeti, Mungu alimwambia malaika Gabrieli kwenda kwenye mji wa Galilaya uitwao Nazareti,

27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου
kwa bikira aliyeposa mwanaume ambaye jina Iōsēph kutoka nyumba
G4314 G3933 G3423 G0435 G3739 G3686 G2501 G1537 G3624

Δαυὶδ; καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ.
Dauíd na jina la–bikira bikira Mariám
G1138 G2532 G3588 G3686 G3588 G3933 G3137

kwa bikra aliyekuwa ameposwa na mwanaume ambaye jina lake lilikuwa Yusufu. Yeye alikuwa wa ukoo wa Daudi, na jina la bikra huyo lilikuwa Mariamu.

28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν, εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη! ὁ Κύριος
na aliingia kwake yeye akasema Salamu uliyejaliwa–neema Bwana Bwana
G2532 G1525 G4314 G0846 G3004 G5463 G5487 G3588 G2962

μετὰ σοῦ. <εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν>
pamoja–nawe wewe uliyebarikiwa wewe kati–ya wanawake
G3326 G4771 G2127 G4771 G1722 G1135

Akaja kwake na akasema, “Salaam, wewe uliyepokea neema kuu! Bwana amependezwa nawe.”

29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη
yeye na kwa neno neno alifadhaika–sana na akafikiri ni–aina–gani ilikuwa
G3588 G1161 G1909 G3588 G3056 G1298 G2532 G1260 G4217 G1510

ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.
salamu salamu hii
G3588 G0783 G3778

Lakini maneno ya malaika yalimchanganya na hakuelewa kwa nini malaika alisema salaam hii ya ajabu kwake.

30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ; εὗρες
na akasema huyo malaika kwake Usiogope usiogope Mariám umepata
G2532 G3004 G3588 G0032 G0846 G3361 G5399 G3137 G2147

γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ;
kwa–maana neema kwa Mungu Mungu
G1063 G5485 G3844 G3588 G2316

Malaika akamwambia, “Usiogope, Mariamu, maana umepata neema kutoka kwa Mungu.

31 καὶ ἰδοὺ, συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις
na tazama utapata–mimba katika tumbo na utazaa mwana na utamwita
G2532 G3708 G4815 G1722 G1064 G2532 G5088 G5207 G2532 G2564

τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
jina jina lake Iēsoûs
G3588 G3686 G0846 G2424

Na tazama, utabeba mimba katika tumbo lako na utazaa mwana. Nawe utamwita jina lake 'Yesu.'

32	οὗτος	ἔσται	μέγας,	καὶ	Υἱὸς	Ὑψίστου	κληθήσεται;	καὶ	δώσει	αὐτῷ
	huyu	atakuwa	mkubwa	na	Mwana	wa–Aliye–Juu	ataitwa	na	atampa	yeye
	G3778	G1510	G3173	G2532	G5207	G5310	G2564	G2532	G1325	G0846

Κύριος	ὁ	Θεὸς	τὸν	θρόνον	Δαυὶδ,	τοῦ	πατρὸς	αὐτοῦ;	
Bwana	Mungu	Mungu	kiti–cha–enzi	kiti–cha–enzi	Dauíd	baba	baba	yake	
G2962	G3588	G2316	G3588	G2362	G1138	G3588	G3962	G0846	

Atakuwa mkuu na ataitwa Mwana wa Aliye Juu Sana. Bwana Mungu atampa kiti cha enzi cha Daudi baba yake.

33	καὶ	βασιλεύσει	ἐπὶ	τὸν	οἶκον	Ἰακὼβ,	εἰς	τοὺς	αἰῶνας;	καὶ
	na	atatawala	juu–ya	nyumba	nyumba	Iakṓb	milele	milele	milele	na
	G2532	G0936	G1909	G3588	G3624	G2384	G1519	G3588	G0165	G2532

τῆς	βασιλείας	αὐτοῦ,	οὐκ	ἔσται	τέλος.
ufalme	ufalme	wake	hautakuwa–na	hakutakuwa	mwisho
G3588	G0932	G0846	G3756	G1510	G5056

Atatawala juu ya ukoo wa Yakobo milele na ufalme wake hautakuwa na mwisho.

34	εἶπεν	δὲ	Μαριὰμ	πρὸς	τὸν	ἄγγελον,	Πῶς	ἔσται	τοῦτο,	ἐπεὶ
	Akasema	na	Mariám	kwa	huyo	malaika	Itakuwaje	itakuwa	hili	kwa–kuwa
	G3004	G1161	G3137	G4314	G3588	G0032	G4459	G1510	G3778	G1893

ἄνδρα	οὐ	γινώσκω?	
mwanaume	sijui	sijui	
G0435	G3756	G1097	

Mariamu akamwambia malaika, hili litatokea kwa namna gani, maana sijawahi kulala na mwanaume yeyote?

35	καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	ἄγγελος	εἶπεν	αὐτῇ,	Πνεῦμα	Ἅγιον
	na	alijibu	huyo	malaika	akasema	kwake	Roho	Mtakatifu
	G2532	G0611	G3588	G0032	G3004	G0846	G4151	G0040

ἐπελεύσεται	ἐπὶ	σέ,	καὶ	δύναμις	Ὑψίστου	ἐπισκιάσει	σοι;	διὸ	καὶ
atakujilia	juu–yako	wewe	na	nguvu	ya–Aliye–Juu	itakufunika	wewe	kwa–hiyo	na
G1904	G1909	G4771	G2532	G1411	G5310	G1982	G4771	G1352	G2532

τὸ	γεννώμενον	ἅγιον	κληθήσεται	Υἱὸς	Θεοῦ.
mtakatifu	atakayezaliwa	mtakatifu	ataitwa	Mwana	wa–Mungu
G3588	G1080	G0040	G2564	G5207	G2316

Malaika akajibu na akamwambia, “Roho Mtakatifu atakujia juu yako, na nguvu ya Aliye Juu Sana itakuja juu yako. Kwa hiyo, mtakatifu atakayezaliwa ataitwa Mwana wa Mungu.

36	καὶ	ἰδοὺ,	Ἐλισάβετ,	ἡ	συγγενίς	σου,	καὶ	αὐτὴ	συνείληφεν	υἱὸν
	na	tazama	Elisábet	huyo	jamaa	yako	na	yeye–pia	amepata–mimba	mwana
	G2532	G3708	G1665	G3588	G4773	G4771	G2532	G0846	G4815	G5207

ἐν	γήρει	αὐτῆς,	καὶ	οὗτος	μὴν	ἕκτος	ἐστὶν	αὐτῇ	τῇ	καλουμένῃ
katika	uzee	wake	na	huu	mwezi	sita	ni	kwake	aliyeitwa	aliyeitwa
G1722	G1094	G0846	G2532	G3778	G3376	G1623	G1510	G0846	G3588	G2564

στείρᾳ.	
tasa	
G4723	

Na tazama, ndugu yako Elizabeti anaujauzito wa mwana kwenye umri wake wa uzee. Huu ni mwezi wa sita kwake, ambaye alikuwa anaitwa mgumba.

37	ὅτι	οὐκ	ἀδυνατήσει	παρὰ	τοῦ	Θεοῦ	πᾶν	ῥῆμα.
	kwa–maana	hakuna	haliwezekani	kwa	Mungu	Mungu	kila	neno
	G3754	G3756	G0101	G3844	G3588	G2316	G3956	G4487

Maana hakuna lisilowezekana kwa Mungu.”

38	εἶπεν	δὲ	Μαριάμ,	Ἰδοὺ,	ἡ	δούλη	Κυρίου;	γένοιτό	μοι
	Akasema	na	Mariám	Tazama	mjakazi	mjakazi	wa–Bwana	na–iwe	kwangu
	G3004	G1161	G3137	G3708	G3588	G1399	G2962	G1096	G1473

κατὰ	τὸ	ῥῆμά	σου.	καὶ	ἀπῆλθεν	ἀπ’	αὐτῆς	ὁ	ἄγγελος.
kulingana–na	neno	neno	lako	na	akaondoka	kutoka	kwake	huyo	malaika
G2596	G3588	G4487	G4771	G2532	G0565	G0575	G0846	G3588	G0032

Mariamu akasema, “Tazama, mimi ni mtumishi wa kike wa Bwana. Acha iwe hivyo kwangu sawa sawa na ujumbe wako.” Kisha malaika akamwacha.

39	Ἀναστᾶσα	δὲ,	Μαριὰμ	ἐν	ταῖς	ἡμέραις	ταύταις,	ἐπορεύθη	εἰς	τὴν
	Aliondoka	na	Mariám	katika	siku	siku	hizi	akaenda	kwenye	nchi
	G0450	G1161	G3137	G1722	G3588	G2250	G3778	G4198	G1519	G3588

ὀρεινὴν	μετὰ	σπουδῆς,	εἰς	πόλιν	Ἰούδα,	
ya–milima	kwa–haraka	haraka	kwenye	mji	wa–Yuda	
G3714	G3326	G4710	G1519	G4172	G2448	

Ndipo katika siku hizo Mariamu aliondoka na kwa haraka alikwenda katika nchi ya vilima, kwenye mji katika nchi ya Yudea.

40	καὶ	εἰσῆλθεν	εἰς	τὸν	οἶκον	Ζαχαρίου,	καὶ	ἠσπάσατο	τὴν
	na	akaingia	katika	nyumba	nyumba	ya–Zacharias	na	akamsalimu	Elisábet
	G2532	G1525	G1519	G3588	G3624	G2197	G2532	G0782	G3588

Ἐλισάβετ.
Elisábet
G1665

Alikwenda nyumbani mwa Zekaria na akamsalimia Elizabeti.

41	καὶ	ἐγένετο,	ὡς	ἤκουσεν	τὸν	ἀσπασμὸν	τῆς	Μαρίας	ἡ
	na	ikawa	aliposikia	aliposikia	salamu	salamu	ya–Maria	Maria	huyo
	G2532	G1096	G5613	G0191	G3588	G0783	G3588	G3137	G3588

Ἐλισάβετ,	ἐσκίρτησεν	τὸ	βρέφος	ἐν	τῇ	κοιλίᾳ	αὐτῆς;	καὶ	ἐπλήσθη
Elisábet	aliruka	mtoto	mtoto	ndani–ya	tumbo	tumbo	lake	na	akajazwa
G1665	G4640	G3588	G1025	G1722	G3588	G2836	G0846	G2532	G4130

Πνεύματος	Ἁγίου	ἡ	Ἐλισάβετ,
Roho	Mtakatifu	huyo	Elisábet
G4151	G0040	G3588	G1665

Sasa, ilitokea kwamba Elizabeti aliposikia salamu ya Mariamu, mtoto tumboni mwake akaruka, na Elizabeti akajazwa na Roho Mtakatifu.

42	καὶ	ἀνεφώνησεν	κραυγῇ	μεγάλῃ,	καὶ	εἶπεν,	Εὐλογημένη	σὺ	ἐν
	na	akapaza–sauti	kwa–sauti	kubwa	na	akasema	Umebarikiwa	wewe	kati–ya
	G2532	G0400	G2906	G3173	G2532	G3004	G2127	G4771	G1722

γυναιξίν,	καὶ	εὐλογημένος	ὁ	καρπὸς	τῆς	κοιλίας	σου.	
wanawake	na	amebarikiwa	tunda	tunda	la–tumbo	tumbo	lako	
G1135	G2532	G2127	G3588	G2590	G3588	G2836	G4771	

Akapaza sauti yake na kusema kwa sauti kuu, “umebarikiwa wewe zaidi miongoni mwa wanawake, na mtoto aliyemo tumboni mwako amebarikiwa.

43	καὶ	πόθεν	μοι	τοῦτο,	ἵνα	ἔλθῃ	ἡ	μήτηρ	τοῦ	Κυρίου
	na	kutoka–wapi	kwangu	hili	kwamba	aje	mama	mama	wa–Bwana	Bwana
	G2532	G4159	G1473	G3778	G2443	G2064	G3588	G3384	G3588	G2962

μου	πρὸς	ἐμέ?
wangu	kwangu	mimi
G1473	G4314	G1473

Na imekuwaje kwangu kwamba, mama wa Bwana wangu ilipasa aje kwangu?

44	ἰδοὺ	γὰρ,	ὡς	ἐγένετο	ἡ	φωνὴ	τοῦ	ἀσπασμοῦ	σου	εἰς
	tazama	kwa–maana	wakati	ikawa	sauti	sauti	ya–salamu	salamu	yako	ilifika
	G3708	G1063	G5613	G1096	G3588	G5456	G3588	G0783	G4771	G1519

τὰ	ὦτά	μου,	ἐσκίρτησεν	ἐν	ἀγαλλιάσει	τὸ	βρέφος	ἐν	τῇ
masikio	masikio	yangu	aliruka	kwa	shangwe	mtoto	mtoto	ndani–ya	tumbo
G3588	G3775	G1473	G4640	G1722	G0020	G3588	G1025	G1722	G3588

κοιλίᾳ	μου;	
tumbo	langu	
G2836	G1473	

Kwa kuwa tazama, iliposikika masikoni mwangu sauti ya kusalimia kwako, mtoto tumboni mwangu akaruka kwa furaha.

45	καὶ	μακαρία	ἡ	πιστεύσασα,	ὅτι	ἔσται	τελείωσις	τοῖς
	na	amebarikiwa	yule	aliyeamini	kwamba	yatatimizwa	utimizaji	ya–maneno
	G2532	G3107	G3588	G4100	G3754	G1510	G5050	G3588

λελαλημένοις	αὐτῇ	παρὰ	Κυρίου.	
yaliyosemwa	kwake	kutoka–kwa	Bwana	
G2980	G0846	G3844	G2962	

Na amebarikiwe mwanamke yule ambaye aliamini ya kwamba ungetokea ukamilifu wa mambo yale aliyoambiwa kutoka kwa Bwana.”

46	Καὶ	εἶπεν	Μαριάμ,	Μεγαλύνει	ἡ	ψυχή	μου	τὸν	Κύριον,
	Na	akasema	Mariám	Humtukuza	nafsi	nafsi	yangu	Bwana	Bwana
	G2532	G3004	G3137	G3170	G3588	G5590	G1473	G3588	G2962

Mariamu akasema, nafsi yangu inamsifu Bwana,

47	καὶ	ἠγαλλίασεν	τὸ	πνεῦμά	μου	ἐπὶ	τῷ	Θεῷ,	τῷ	Σωτῆρί
	na	imefurahi	roho	roho	yangu	kwa	Mungu	Mungu	Mwokozi	Mwokozi
	G2532	G0021	G3588	G4151	G1473	G1909	G3588	G2316	G3588	G4990

μου.	
wangu	
G1473	

na roho yangu imefurahi katika Mungu Mwokozi wangu.

48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης
kwa–maana ameangalia unyenyekevu unyenyekevu wa–mjakazi mjakazi
G3754 G1914 G1909 G3588 G5014 G3588 G1399

αὐτοῦ; ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ
wake tazama kwa–maana tangu sasa sasa wataniita mimi vizazi–vyote vizazi
G0846 G3708 G1063 G0575 G3588 G3568 G3106 G1473 G3956 G3588

γενεαί.
vizazi
G1074

Kwa maana ameiangalia hali ya chini ya mtumishi wake wa kike. Tazama, tangu sasa katika vizazi vyote wataniita mbarikiwa.

49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον
kwa–maana amenifanyia kwangu makuu Mwenye–Nguvu Mwenye–Nguvu na takatifu
G3754 G4160 G1473 G3173 G3588 G1415 G2532 G0040

τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
jina jina lake
G3588 G3686 G0846

Kwa maana yeye aliyemweza amefanya mambo makubwa kwangu, na jina lake ni takatifu.

50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς, τοῖς φοβουμένοις
na rehema rehema yake kwa vizazi na vizazi, kwa–wale wanaomcha
G2532 G3588 G1656 G0846 G1519 G1074 G2532 G1074 G3588 G5399

αὐτόν.
yeye
G0846

Rehema yake inadumu toka kizazi hata kizazi kwa wale wanao mheshimu yeye.

51 Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ
Ametenda nguvu kwa mkono wake amewatawanya wenye–kiburi mawazo
G4160 G2904 G1722 G1023 G0846 G1287 G5244 G1271

καρδίας αὐτῶν.
mioyo yao
G2588 G0846

Ameonesha nguvu kwa mkono wake; amewatawanya wale ambao walijivuna juu ya mawazo ya mioyo yao.

52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσεν ταπεινούς.
Amewashusha watawala kutoka viti–vya–enzi na kuwainua wanyenyekevu
G2507 G1413 G0575 G2362 G2532 G5312 G5011

Amewashusha chini wana wa wafalme toka katika viti vyao vya enzi na kuwainua juu walio na hali ya chini.

53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.
wenye–njaa amewashibisha mema na matajiri amewaacha mikono–mitupu
G3983 G1705 G0018 G2532 G4147 G1821 G2756

Aliwashibisha wenye njaa kwa vitu vizuri, bali matajiri amewafukuza mikono mitupu.

54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,
Amemsaidia Israēl mtumishi wake akikumbuka rehema
G0482 G2474 G3816 G0846 G3403 G1656

Ametoa msaada kwa Israeli mtumishi wake, ili kukumbuka kuonesha rehema

55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ
kama–alivyosema alivyosema kwa baba baba zetu, kwa Abraám na kwa
G2531 G2980 G4314 G3588 G3962 G1473 G3588 G0011 G2532 G3588

σπέρματι αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα.
uzao wake milele milele milele
G4690 G0846 G1519 G3588 G0165

(kama alivyosema kwa baba zetu) kwa Abrahamu na uzao wake milele.”

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν
Akakaa na Mariám pamoja–naye yeye kama miezi mitatu na akarudi
G3306 G1161 G3137 G4862 G0846 G5613 G3376 G5140 G2532 G5290

εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
kwenye nyumba nyumba yake
G1519 G3588 G3624 G0846

Mariamu alikaa na Elizabeti yapata miezi mitatu hivi ndipo akarudi nyumbani kwake.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος, τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
Wakati na Elisábet ukatimia wakati wakati wa–kuzaa kuzaa yeye na
G3588 G1161 G1665 G4130 G3588 G5550 G3588 G5088 G0846 G2532

ἐγέννησεν υἱόν.
akazaa mwana
G1080 G5207

Sasa wakati ulikuwa umewadia kwa Elizabeti kujifungua mtoto wake na akajifungua mtoto wa kiume.

58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνεν
na wakasikia jirani jirani na jamaa jamaa zake kwamba amemtukuza
G2532 G0191 G3588 G4040 G2532 G3588 G4773 G0846 G3754 G3170

Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ’ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
Bwana rehema rehema yake pamoja–naye yeye na wakafurahi–pamoja–naye yeye
G2962 G3588 G1656 G0846 G3326 G0846 G2532 G4796 G0846

Jirani zake na ndugu zake walisikia jinsi Bwana alivyoikuza rehema kwake, na wakafurahi pamoja naye.

59 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἦλθον περιτεμεῖν τὸ
Na ikawa katika siku siku ya–nane nane walikuja kumtahiri mtoto
G2532 G1096 G1722 G3588 G2250 G3588 G3590 G2064 G4059 G3588

παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
mtoto na wakamwita yeye kwa jina jina la–baba baba yake
G3813 G2532 G2564 G0846 G1909 G3588 G3686 G3588 G3962 G0846

Ζαχαρίαν.
Zacharias
G2197

Sasa ilitokea siku ya nane kwamnba walikuja kumtahiri mtoto. Ingewapasa kumwita jina lake, “Zekaria,” kwa kuzingatia jina la baba yake,

60 καὶ ἀποκριθεῖσα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί ἀλλὰ; κληθήσεται
na alijibu mama mama yake akasema La bali ataitwa
G2532 G0611 G3588 G3384 G0846 G3004 G3780 G0235 G2564

Ἰωάννης.
Iōánnēs
G2491

Lakini mama yake akajibu na kusema, “Hapana; ataitwa Yohana.”

61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν, ὅτι Οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας
na wakasema kwake yeye kwamba Hakuna yuko kutoka jamaa jamaa
G2532 G3004 G4314 G0846 G3754 G3762 G1510 G1537 G3588 G4772

σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.
yako ambaye anaitwa kwa–jina jina hili
G4771 G3739 G2564 G3588 G3686 G3778

Wakamwambia, hakuna hata mmoja katika ndugu zako anayeitwa kwa jina hili.”

62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι
Wakamwashiria na baba baba yake nini nini angependa angependa
G1770 G1161 G3588 G3962 G0846 G3588 G5101 G0302 G2309

καλεῖσθαι αὐτό.
aitwe yeye
G2564 G0846

Wakamfanyia ishara baba yake kuashiria jina aitwe nani.

63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶν ὄνομα αὐτοῦ. καὶ
na aliomba kibao akaandika akisema Iōánnēs ndilo jina lake na
G2532 G0154 G4093 G1125 G3004 G2491 G1510 G3686 G0846 G2532

ἐθαύμασαν πάντες.
wakashangaa wote
G2296 G3956

Baba yake akahitaji kibao cha kuandikia, na akaandika, “Jina lake ni Yohana.” Wote wakashangazwa na hili.

64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,
Kikafunguliwa na kinywa kinywa chake mara–moja na ulimi ulimi wake
G0455 G1161 G3588 G4750 G0846 G3916 G2532 G3588 G1100 G0846

καὶ ἐλάλει, εὐλογῶν τὸν Θεόν.
na akasema akimsifu Mungu Mungu
G2532 G2980 G2127 G3588 G2316

Ghafla mdomo wake ukafunguliwa na ulimi wake ukawa huru. Akaongea na kumsifu Mungu.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος, τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς; καὶ ἐν
Na ikawa juu–ya wote hofu jirani jirani zao na katika
G2532 G1096 G1909 G3956 G5401 G3588 G4039 G0846 G2532 G1722

ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ, ῥήματα
nchi–yote ya–milima ya–milima ya–Yudea Yudea yakasemwa yote mambo mambo
G3650 G3588 G3714 G3588 G2449 G1255 G3956 G3588 G4487

ταῦτα.
haya
G3778

Hofu ikawajia wote walioishi karibu nao. Mambo haya yakaenea katika nchi yote ya vilima vya Yudea.

66 καὶ na G2532 ἔθεντο wakayaweka G5087 πάντες wote G3956 οἱ waliosikia G3588 ἀκούσαντες, waliosikia G0191 ἐν katika G1722 τῇ mioyo G3588 καρδίᾳ mioyo G2588 αὐτῶν, yao G0846

λέγοντες, wakisema G3004 Τί Ni–nini G5101 ἄρα basi G0686 τὸ mtoto G3588 παιδίον mtoto G3813 τοῦτο huyu G3778 ἔσται? atakuwa G1510 καὶ na G2532 γὰρ kwa–maana G1063 χεὶρ mkono G5495

Κυρίου wa–Bwana G2962 ἦν ulikuwa G1510 μετ’ pamoja–naye G3326 αὐτοῦ. yeye G0846

Na wote walioyasikia wakayatunza mioyoni mwao, wakisema, “ Mtoto huyu kuwa wa namna gani?” Kwasababu mkono wa Bwana ulikuwa pamoja naye.

67 Καὶ Na G2532 Ζαχαρίας, Zacharias G2197 ὁ baba G3588 πατὴρ baba G3962 αὐτοῦ, yake G0846 ἐπλήσθη akajazwa G4130 Πνεύματος Roho G4151 Ἁγίου, Mtakatifu G0040 καὶ na G2532

ἐπροφήτευσεν, akatabiri G4395 λέγων, akisema G3004

Baba yake Zekaria alijazwa na Roho Mtakatifu na akatoa unabii, akisema,

68 Εὐλογητὸς Ahimidiwe G2128 Κύριος Bwana G2962 ὁ Mungu G3588 Θεὸς Mungu G2316 τοῦ wa–Israēl G3588 Ἰσραήλ, Israēl G2474 ὅτι kwa–maana G3754 ἐπεσκέψατο amewatembelea G1980 καὶ na G2532

ἐποίησεν ametenda G4160 λύτρωσιν ukombozi G3085 τῷ kwa–watu G3588 λαῷ watu G2992 αὐτοῦ, wake G0846

“Asifiwe Bwana, Mungu wa Israeli, kwa sababu amesaidia na alishughulikia wokovu kwa watu wake.

69 καὶ na G2532 ἤγειρεν ameinua G1453 κέρας pembe G2768 σωτηρίας ya–wokovu G4991 ἡμῖν, sisi G1473 ἐν katika G1722 οἴκῳ nyumba G3624 Δαυὶδ Dauíd G1138 παιδὸς mtumishi G3816 αὐτοῦ; wake G0846

Ametuinulia pembe ya wokovu katika nyumba ya mtumishi wake Daudi, kutoka miongoi mwa mwa ukoo wa mtumishi wake Daudi,

70 καθὼς kama–alivyosema G2531 ἐλάλησεν alivyosema G2980 διὰ kupitia G1223 στόματος vinywa G4750 τῶν watakatifu G3588 ἁγίων watakatifu G0040 ἀπ’ tangu G0575 αἰῶνος zamani G0165

προφητῶν manabii G4396 αὐτοῦ, wake G0846

kama alivyosema kwa kinywa cha manabii wake waliokuweko katika nyakati za kale.

71 σωτηρίαν wokovu G4991 ἐξ kutoka G1537 ἐχθρῶν adui G2190 ἡμῶν, zetu G1473 καὶ na G2532 ἐκ kutoka G1537 χειρὸς mkono G5495 πάντων wote G3956 τῶν wanaotuchukia G3588

μισούντων wanaotuchukia G3404 ἡμᾶς; sisi G1473

Atatuoka kutoka kwa adui zetu na kutoka mikononi mwa wote wanaotuchukia.

72	ποιῆσαι	ἔλεος	μετὰ	τῶν	πατέρων	ἡμῶν,	καὶ	μνησθῆναι	διαθήκης
	kutenda	rehema	pamoja–na	baba	baba	zetu	na	kukumbuka	agano
	G4160	G1656	G3326	G3588	G3962	G1473	G2532	G3403	G1242

ἁγίας	αὐτοῦ,	
takatifu	lake	
G0040	G0846	

Atafanya hivi kuonesha rehema kwa baba zetu, na kukumbuka agano lake takatifu,

73	ὅρκον	ὃν	ὤμοσεν	πρὸς	Ἀβραὰμ,	τὸν	πατέρα	ἡμῶν,	τοῦ	δοῦναι	ἡμῖν,
	kiapo	ambacho	aliapa	kwa	Abraám	baba	baba	yetu	kutupa	kutupa	sisi
	G3727	G3739	G3660	G4314	G0011	G3588	G3962	G1473	G3588	G1325	G1473

kiapo alichokisema kwa Abrahamu baba yetu.

74	ἀφόβως,	ἐκ	χειρὸς	ἐχθρῶν	ῥυσθέντας,	λατρεύειν	αὐτῷ,	
	bila–hofu	kutoka	mkono	adui	tumekombolewa	kumtumikia	yeye	
	G0870	G1537	G5495	G2190	G4506	G3000	G0846	

Aliapa kuthibitha kwamba ingewezekana kumtumikia Yeye bila hofu, baada ya kuokolewa kutoka katika mikononi ya adui zetu.

75	ἐν	ὁσιότητι	καὶ	δικαιοσύνῃ	ἐνώπιον	αὐτοῦ,	πάσαις	ταῖς	ἡμέραις	ἡμῶν.
	katika	utakatifu	na	haki	mbele–yake	yeye	siku–zote	siku	siku	zetu
	G1722	G3742	G2532	G1343	G1799	G0846	G3956	G3588	G2250	G1473

katika utakatifu na haki mbele zake siku zetu zote.

76	Καὶ	σὺ	δέ,	παιδίον,	προφήτης	Ὑψίστου	κληθήσῃ;	προπορεύσῃ	γὰρ
	Na	wewe	pia	mtoto	nabii	wa–Aliye–Juu	utaitwa	utatangulia	kwa–maana
	G2532	G4771	G1161	G3813	G4396	G5310	G2564	G4313	G1063

ἐνώπιον	Κυρίου,	ἑτοιμάσαι	ὁδοὺς	αὐτοῦ;	
mbele–ya	Bwana	kuandaa	njia	zake	
G1799	G2962	G2090	G3598	G0846	

Ndiyo, na wewe mtoto, utaitwa nabii wa Aliye Juu Sana, kwa kuwa utaenenda mbele za uso wa Bwana ili kumwandalia njia, kuwaandaa watu kwa ajili ya ujio wake,

77	τοῦ	δοῦναι	γνῶσιν	σωτηρίας	τῷ	λαῷ	αὐτοῦ,	ἐν	ἀφέσει	ἁμαρτιῶν
	kutoa	kutoa	ujuzi	wa–wokovu	kwa–watu	watu	wake	katika	msamaha	dhambi
	G3588	G1325	G1108	G4991	G3588	G2992	G0846	G1722	G0859	G0266

αὐτῶν,		
zao		
G0846		

kuwafahamisha watu wake kwamba, wataokolewa kwa njia ya kusamehewa dhambi zao.

78	διὰ	σπλάγχνα	ἐλέους	Θεοῦ	ἡμῶν,	ἐν	οἷς	ἐπισκέψεται	ἡμᾶς
	kwa–sababu–ya	huruma	rehema	Mungu	wetu	ambayo	ambayo	atatujia	sisi
	G1223	G4698	G1656	G2316	G1473	G1722	G3739	G1980	G1473

ἀνατολὴ	ἐξ	ὕψους,	
alfajiri	kutoka	juu	
G0395	G1537	G5311	

Hili litatokea kwa sababu ya huruma ya Mungu wetu, sababu ambayo jua tokea juu litatujia,

79	ἐπιφᾶναι	τοῖς	ἐν	σκότει	καὶ	σκιᾷ	θανάτου	καθημένοις;	τοῦ
	kuwaangazia	wale	walio	gizani	na	kivuli	cha–kifo	wakaao	kuongoza
	G2014	G3588	G1722	G4655	G2532	G4639	G2288	G2521	G3588

κατευθῦναι	τοὺς	πόδας	ἡμῶν,	εἰς	ὁδὸν	εἰρήνης.	
kuongoza	miguu	miguu	yetu	katika	njia	ya–amani	
G2720	G3588	G4228	G1473	G1519	G3598	G1515	

kuangaza kwao wakaao gizani na katika uvuli wa mauti. Atafanya hivi kuiongoza miguu yetu kwenye njia ya amani.”

80	Τὸ	δὲ	παιδίον	ηὔξανεν	καὶ	ἐκραταιοῦτο	πνεύματι;	καὶ	ἦν	ἐν
	Mtoto	na	mtoto	akakua	na	akawa–imara	rohoni	na	alikuwa	katika
	G3588	G1161	G3813	G0837	G2532	G2901	G4151	G2532	G1510	G1722

ταῖς	ἐρήμοις	ἕως	ἡμέρας	ἀναδείξεως	αὐτοῦ	πρὸς	τὸν	Ἰσραήλ.	
jangwa	jangwa	mpaka	siku	ya–kudhihirishwa	kwake	kwa	Israēl	Israēl	
G3588	G2048	G2193	G2250	G0323	G0846	G4314	G3588	G2474	

Sasa, yule mtoto akakua na kuwa mwenye nguvu rohoni na alikaa nyikani mpaka siku ya kujitokeza kwake kwa Israeli.

Chapter 2

1	Ἐγένετο	δὲ	ἐν	ταῖς	ἡμέραις	ἐκείναις,	ἐξῆλθεν	δόγμα	παρὰ	Καίσαρος
	Ikawa	na	katika	siku	siku	zile	ilitoka	amri	kutoka–kwa	Kaisar
	G1096	G1161	G1722	G3588	G2250	G1565	G1831	G1378	G3844	G2541

Αὐγούστου,	ἀπογράφεσθαι	πᾶσαν	τὴν	οἰκουμένην;	
Augústos	waandikishwe	dunia–yote	dunia	dunia	
G0828	G0583	G3956	G3588	G3625	

Sasa katika siku hizo, ikatokea kwamba Kaisari Agusto alitoa agizo akielekeza kwamba ichukuliwe sensa ya watu wote wanaoishi duniani.

2	αὕτη	ἀπογραφὴ	πρώτη,	ἐγένετο	ἡγεμονεύοντος	τῆς	Συρίας	Κυρηνίου.	
	hii	orodha	ya–kwanza	ilifanyika	alipokuwa–liwali	wa–Shamu	Shamu	Kurēnios	
	G3778	G0582	G4413	G1096	G2230	G3588	G4947	G2958	

Hii ilikuwa ni sensa ya kwanza iliyofanyika wakati Krenio akiwa gavana wa Siria.

3	καὶ	ἐπορεύοντο	πάντες	ἀπογράφεσθαι,	ἕκαστος	εἰς	τὴν	ἑαυτοῦ	πόλιν:
	na	wakaenda	wote	kuandikishwa	kila–mtu	kwenye	mji	wake	mji
	G2532	G4198	G3956	G0583	G1538	G1519	G3588	G1438	G4172

Hivyo kila mmoja akaenda mjini kwake kuandikishwa sensa.

4	Ἀνέβη	δὲ	καὶ	Ἰωσὴφ,	ἀπὸ	τῆς	Γαλιλαίας	ἐκ	πόλεως	Ναζαρὲθ,
	Akapanda	pia	na	Iōsēph	kutoka	Galilaya	Galilaya	kutoka	mji	Nazareth
	G0305	G1161	G2532	G2501	G0575	G3588	G1056	G1537	G4172	G3478

εἰς	τὴν	Ἰουδαίαν,	εἰς	πόλιν	Δαυὶδ,	ἥτις	καλεῖται	Βηθλεέμ,	
kwenda	Yudea	Yudea	kwenye	mji	wa–Dauíd	ambao	unaitwa	Bēthléem	
G1519	G3588	G2449	G1519	G4172	G1138	G3748	G2564	G0965	

διὰ	τὸ	εἶναι	αὐτὸν	ἐξ	οἴκου	καὶ	πατριᾶς	Δαυίδ--
kwa–sababu	yeye	alikuwa	yeye	kutoka	nyumba	na	ukoo	wa–Dauíd
G1223	G3588	G1510	G0846	G1537	G3624	G2532	G3965	G1138

Naye Yusufu aliondoka pia katika mji wa Nazareti huko Galilaya na akasafiri Yudea katika mji wa Bethlehemu, ujulikanao kama mji wa Daudi, kwa sababu alitokea katika ukoo ya Daudi.

5	ἀπογράψασθαι	σὺν	Μαριὰμ,	τῇ	ἐμνηστευμένῃ	αὐτῷ,	οὔσῃ	ἐγκύῳ.	
	kuandikishwa	pamoja–na	Mariám	aliyeposa	aliyeposa	kwake	alikuwa	mja–mzito	
	G0583	G4862	G3137	G3588	G3423	G0846	G1510	G1471	

Alikwenda huko kujiandikisha pamoja na Mariamu, ambaye alikuwa amemposa na alikuwa akitazamia mtoto.

6	Ἐγένετο	δὲ	ἐν	τῷ	εἶναι	αὐτοὺς	ἐκεῖ,	ἐπλήσθησαν	αἱ	ἡμέραι
	Ikawa	na	walipokuwa	huko	kuwa	wao	huko	zikatimia	siku	siku
	G1096	G1161	G1722	G3588	G1510	G0846	G1563	G4130	G3588	G2250

τοῦ	τεκεῖν	αὐτήν.
za–kuzaa	kuzaa	yeye
G3588	G5088	G0846

Sasa ilitokea kwamba, wakiwa kule wakati wake wa kujifungua mtoto ukawadia.

7	καὶ	ἔτεκεν	τὸν	υἱὸν	αὐτῆς,	τὸν	πρωτότοκον,	καὶ
	na	akazaa	mwana	mwana	wake	mzaliwa–wa–kwanza	mzaliwa–wa–kwanza	na
	G2532	G5088	G3588	G5207	G0846	G3588	G4416	G2532

ἐσπαργάνωσεν	αὐτὸν,	καὶ	ἀνέκλινεν	αὐτὸν	ἐν	φάτνῃ,	διότι	οὐκ
akamfunga–nguo	yeye	na	akamlaza	yeye	katika	hori	kwa–sababu	hakukuwa
G4683	G0846	G2532	G0347	G0846	G1722	G5336	G1360	G3756

ἦν	αὐτοῖς	τόπος	ἐν	τῷ	καταλύματι.
kulikuwa	kwao	nafasi	katika	nyumba–ya–wageni	nyumba–ya–wageni
G1510	G0846	G5117	G1722	G3588	G2646

Akajifungua mtoto wa kiume, mzaliwa wake wa kwanza, akamzungushia nguo mwilini kumkinga na baridi mtoto. Ndipo akamweka kwenye kihori cha kulishia wanyama, kwa sababu haikuwepo nafasi kwenye nyumba za wageni.

8	Καὶ	ποιμένες	ἦσαν	ἐν	τῇ	χώρᾳ	τῇ	αὐτῇ,	ἀγραυλοῦντες	καὶ
	Na	wachungaji	walikuwa	katika	nchi	nchi	ile	ile	wakilala–mashambani	na
	G2532	G4166	G1510	G1722	G3588	G5561	G3588	G0846	G0063	G2532

φυλάσσοντες	φυλακὰς	τῆς	νυκτὸς	ἐπὶ	τὴν	ποίμνην	αὐτῶν;	
wakilinda	zamu	za–usiku	usiku	juu–ya	kundi	kundi	lao	
G5442	G5438	G3588	G3571	G1909	G3588	G4167	G0846	

Katika eneo hilo, walikuwapo wachungaji walioishi mashambani wakilinda makundi ya Kondoo wao usiku.

9	καὶ	ἄγγελος	Κυρίου	ἐπέστη	αὐτοῖς,	καὶ	δόξα	Κυρίου
	na	malaika	wa–Bwana	akawasimamia	wao	na	utukufu	wa–Bwana
	G2532	G0032	G2962	G2186	G0846	G2532	G1391	G2962

περιέλαμψεν	αὐτούς,	καὶ	ἐφοβήθησαν	φόβον	μέγαν.	
ukawazunguka–nuru	wao	na	wakaogopa	hofu	kuu	
G4034	G0846	G2532	G5399	G5401	G3173	

Ghafla, malaika wa Bwana akawatokea, na utukufu wa Bwana ukang'aa kuwazunguka, na wakawa na hofu sana.

10 καὶ na G2532 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς wao G0846 ὁ huyo G3588 ἄγγελος, malaika G0032 Μὴ Msiogope G3361 φοβεῖσθε; msiogope G5399 ἰδοὺ tazama G3708 γὰρ, kwa–maana G1063 εὐαγγελίζομαι ninawahuburia–habari–njema G2097 ὑμῖν ninyi G4771 χαρὰν furaha G5479 μεγάλην, kubwa G3173 ἥτις ambayo G3748 ἔσται itakuwa G1510 παντὶ watu–wote G3956 τῷ watu G3588 λαῷ; watu G2992

Ndipo malaika akwaambia, “Msiogope, kwasababu nawaletea habari njema ambayo italeta furaha kuu kwa watu wote.

11 ὅτι kwamba G3754 ἐτέχθη amezaliwa G5088 ὑμῖν kwenu G4771 σήμερον leo G4594 Σωτήρ, Mwokozi G4990 ὅς ambaye G3739 ἐστιν ndiye G1510 Χριστὸς Christós G5547 Κύριος, Bwana G2962 ἐν katika G1722 πόλει mji G4172 Δαυίδ. wa–Dauíd G1138

Leo Mwokozi kazaliwa kwaajili yenu mjini mwa Daudi! Yeye ndiye Kristo Bwana!

12 καὶ na G2532 τοῦτο hii G3778 ὑμῖν kwenu G4771 ‹τὸ› ishara G3588 σημεῖον: ishara G4592 εὑρήσετε mtampata G2147 βρέφος mtoto G1025 ἐσπαργανωμένον, amefungwa–nguo G4683 καὶ na G2532 κείμενον amelazwa G2749 ἐν katika G1722 φάτνῃ. hori G5336

Hii ndiyo ishara ambayo mtapewa, mtamkuta mtoto amefungwa nguo na amelala kwenye hori la kulishia wanyama.”

13 καὶ na G2532 ἐξαίφνης ghafla G1810 ἐγένετο ikawa G1096 σὺν pamoja–na G4862 τῷ huyo G3588 ἀγγέλῳ malaika G0032 πλῆθος wingi G4128 στρατιᾶς jeshi G4756 οὐρανίου, la–mbinguni G3770 αἰνούντων wakimsifu G0134 τὸν Mungu G3588 Θεὸν, Mungu G2316 καὶ na G2532 λεγόντων, wakisema G3004

Ghafla kukawa na jeshi kubwa la mbinguni likaungana na malaika huyo wakamsifu Mungu, wakisema,

14 Δόξα Utukufu G1391 ἐν juu G1722 ὑψίστοις juu–sana G5310 Θεῷ, kwa–Mungu G2316 καὶ na G2532 ἐπὶ duniani G1909 γῆς duniani G1093 εἰρήνη amani G1515 ἐν kwa G1722 ἀνθρώποις, watu G0444 εὐδοκίας! wa–radhi–yake G2107

“Utukufu kwa Mungu aliye juu sana, na amani iwe duniani kwa wote ambao anapendezwa nao.”

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
Na ikawa walipoondoka walipoondoka kutoka kwao kwenda mbinguni mbinguni
G2532 G1096 G5613 G0565 G0575 G0846 G1519 G3588 G3772

οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ
malaika malaika wachungaji wachungaji wakasema kwa wao–kwa–wao Twende sasa
G3588 G0032 G3588 G4166 G2980 G4314 G0240 G1330 G1211

ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ
mpaka Bēthléem na tuone jambo jambo hili lililotokea lililotokea ambalo Bwana
G2193 G0965 G2532 G3708 G3588 G4487 G3778 G3588 G1096 G3739 G3588

Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
Bwana ametujulisha sisi
G2962 G1107 G1473

Ikawa kwamba malaika walipokwisha kuondoka kwenda mbinguni, wachungaji wakasemezena wao kwa wao, “ Twendeni sasa kule Bethlehemu, na tukaone hiki kitu ambacho kimetokea, ambacho Bwana ametufahamisha.”

16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν
na wakaja kwa–haraka na wakampata Mariám na Mariám na Iōsēph
G2532 G2064 G4692 G2532 G0429 G3588 G5037 G3137 G2532 G3588

Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
Iōsēph na mtoto mtoto amelazwa katika hori hori
G2501 G2532 G3588 G1025 G2749 G1722 G3588 G5336

Wakaharakisha kule, na wakamkuta Mariamu na Yusufu, na wakamuona mtoto amelala kwenye hori la kulishia wanyama.

17 ἰδόντες δὲ, ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς,
walipoona na wakatangaza kuhusu neno neno lililosemwa lililosemwa kwao
G3708 G1161 G1107 G4012 G3588 G4487 G3588 G2980 G0846

περὶ τοῦ παιδίου τούτου.
kuhusu mtoto mtoto huyu
G4012 G3588 G3813 G3778

Na walipoona hivi, wakawajulisha watu kile walichokuwa wameambiwa kumhusu mtoto.

18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες, ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων
na wote waliosikia waliosikia wakashangaa kuhusu yaliyosemwa yaliyosemwa
G2532 G3956 G3588 G0191 G2296 G4012 G3588 G2980

ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς.
na wachungaji wachungaji kwao wao
G5259 G3588 G4166 G4314 G0846

Wote waliosikia habari hii wakashangazwa na kile kilichosemwa na wachungaji.

19 ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν
Maria lakini Maria yote aliyahifadhi mambo mambo haya akiyatafakari katika
G3588 G1161 G3137 G3956 G4933 G3588 G4487 G3778 G4820 G1722

τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
moyo moyo wake
G3588 G2588 G0846

Lakini Mariamu akaendelea kufikiri kuhusu yote aliyokwisha kuyasikia, akiyatunza moyoni mwake.

20	καὶ	ὑπέστρεψαν	οἱ	ποιμένες,	δοξάζοντες	καὶ	αἰνοῦντες	τὸν	Θεὸν
	na	wakarudi	wachungaji	wachungaji	wakimtukuza	na	wakimsifu	Mungu	Mungu
	G2532	G5290	G3588	G4166	G1392	G2532	G0134	G3588	G2316

ἐπὶ	πᾶσιν	οἷς	ἤκουσαν	καὶ	εἶδον,	καθὼς	ἐλαλήθη
kwa	yote	waliyosikia	waliyosikia	na	waliyoona	kama–walivyoambiwa	walivyoambiwa
G1909	G3956	G3739	G0191	G2532	G3708	G2531	G2980

πρὸς	αὐτούς.
wao	wao
G4314	G0846

Wachungaji wakarudi wakimtukuza na kumsifu Mungu kwa ajili ya kila kitu walichokwisha sikia na kuona, kama tu ilivyokuwa imenenwa kwao.

21	Καὶ	ὅτε	ἐπλήσθησαν	ἡμέραι	ὀκτὼ	τοῦ	περιτεμεῖν	αὐτόν,	καὶ
	Na	zilipotimia	zilipotimia	siku	nane	za–kumtahiri	kumtahiri	yeye	na
	G2532	G3753	G4130	G2250	G3638	G3588	G4059	G0846	G2532

ἐκλήθη	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ	Ἰησοῦς,	τὸ	κληθὲν	ὑπὸ	τοῦ	ἀγγέλου	πρὸ
akaitwa	jina	jina	lake	Iēsoûs	jina	aliliitwa	na	malaika	malaika	kabla–ya
G2564	G3588	G3686	G0846	G2424	G3588	G2564	G5259	G3588	G0032	G4253

τοῦ	συλλημφθῆναι	αὐτὸν	ἐν	τῇ	κοιλίᾳ.
kupata–mimba	kupata–mimba	yeye	katika	tumbo	tumbo
G3588	G4815	G0846	G1722	G3588	G2836

Ilipofika siku ya nane na ilikuwa ni wakati wa kumtahiri mtoto, wakamwita jina Yesu, jina alilokwishapewa na yule malaika kabla mimba haijatungwa tumboni.

22	Καὶ	ὅτε	ἐπλήσθησαν	αἱ	ἡμέραι	τοῦ	καθαρισμοῦ	αὐτῶν
	Na	zilipotimia	zilipotimia	siku	siku	za–kutakaswa	kutakaswa	kwao
	G2532	G3753	G4130	G3588	G2250	G3588	G2512	G0846

κατὰ	τὸν	νόμον	Μωϋσέως,	ἀνήγαγον	αὐτὸν	εἰς	Ἰεροσόλυμα,
kulingana–na	sheria	sheria	ya–Mōysēs	wakamleta	yeye	kwenda	Yerúsolēma
G2596	G3588	G3551	G3475	G0321	G0846	G1519	G2414

παραστῆσαι	τῷ	Κυρίῳ,
kumtoa	kwa–Bwana	Bwana
G3936	G3588	G2962

zao zilizotakiwa za utakaso zilipopita, kulingana na sheria ya Musa, Yusufu na Mariamu wakampeleka hekaluni kule Yerusalemu kumweka mbele za Bwana.

23	καθὼς	γέγραπται	ἐν	νόμῳ	Κυρίου,	ὅτι	Πᾶν	ἄρσεν
	kama–ilivyoandikwa	imeandikwa	katika	sheria	ya–Bwana	kwamba	Kila	mwanaume
	G2531	G1125	G1722	G3551	G2962	G3754	G3956	G0730

διανοῖγον	μήτραν	ἅγιον	τῷ	Κυρίῳ	κληθήσεται;
afunguaye	tumbo	mtakatifu	kwa–Bwana	Bwana	ataitwa
G1272	G3388	G0040	G3588	G2962	G2564

Kama ilivyoandikwa katika sheria ya Bwana, “Kila mwanaume anayefungua tumbo ataitwa aliyetolewa wakfu kwa Bwana.”

24	καὶ	τοῦ	δοῦναι	θυσίαν,	κατὰ	τὸ	εἰρημένον	ἐν	τῷ	νόμῳ
	na	kutoa	kutoa	dhabihu	kulingana–na	ilivyosemwa	ilivyosemwa	katika	sheria	sheria
	G2532	G3588	G1325	G2378	G2596	G3588	G2046	G1722	G3588	G3551

Κυρίου,	ζεῦγος	τρυγόνων,	ἢ	δύο	νοσσοὺς	περιστερῶν.
ya–Bwana	jozi	njiwa–wadogo	au	wawili	makinda	ya–njiwa
G2962	G2201	G5167	G2228	G1417	G3502	G4058

Wao vilevile walikuja kutoa sadaka kulingana na kile kinachosemwa katika sheria ya Bwana, “Jozi ya njiwa au makinda mawili ya njiwa.”

25 Καὶ Na G2532 ἰδοὺ, tazama G3708 ἄνθρωπος mtu G0444 ἦν alikuwa G1510 ἐν katika G1722 Ἰερουσαλὴμ, Yerúsolēma G2419 ᾧ jina–lake G3739 ὄνομα jina G3686 Συμεών; Sumeōn G4826 καὶ na G2532

ὁ mtu G3588 ἄνθρωπος mtu G0444 οὗτος huyu G3778 δίκαιος mwenye–haki G1342 καὶ na G2532 εὐλαβής, mcha–Mungu G2126 προσδεχόμενος akitazamia G4327 παράκλησιν faraja G3874

τοῦ ya–Israēl G3588 Ἰσραήλ, Israēl G2474 καὶ na G2532 Πνεῦμα Roho G4151 ἦν alikuwa G1510 Ἅγιον Mtakatifu G0040 ἐπ’ juu–yake G1909 αὐτόν. yeye G0846

Tazama, palikuwa na mtu katika Yerusalemu ambaye jina lake alikuwa akiitwa Simeoni. mtu huyu alikuwa mwenye haki na mcha Mungu. Yeye alikuwa akisubiri kwa ajili ya mfariji wa Israeli, na Roho Mtakatifu alikuwa juu yake.

26 καὶ na G2532 ἦν ilikuwa G1510 αὐτῷ kwake G0846 κεχρηματισμένον amefunuliwa G5537 ὑπὸ na G5259 τοῦ Roho G3588 Πνεύματος Roho G4151 τοῦ Mtakatifu G3588 Ἁγίου, Mtakatifu G0040

μὴ hataona G3361 ἰδεῖν kuona G3708 θάνατον kifo G2288 πρὶν kabla G4250 ἢ ya G2228 ἂν kwanza G0302 ἴδῃ amwone G3708 τὸν Christós G3588 Χριστὸν Christós G5547 Κυρίου. wa–Bwana G2962

Ilikuwa imekwisha funuliwa kwake kupitia Roho Mtakatifu kwamba yeye hangelikufa kabla ya kuwomwona Kristo wa Bwana.

27 καὶ na G2532 ἦλθεν akaja G2064 ἐν katika G1722 τῷ Roho G3588 Πνεύματι Roho G4151 εἰς kwenye G1519 τὸ hekalu G3588 ἱερόν; hekalu G2411 καὶ na G2532 ἐν wakati G1722 τῷ wazazi G3588

εἰσαγαγεῖν walipomleta G1521 τοὺς wazazi G3588 γονεῖς wazazi G1118 τὸ mtoto G3588 παιδίον mtoto G3813 Ἰησοῦν, Iēsoûs G2424 τοῦ kufanya G3588 ποιῆσαι kufanya G4160 αὐτοὺς wao G0846

κατὰ kulingana–na G2596 τὸ desturi G3588 εἰθισμένον desturi G1480 τοῦ ya–sheria G3588 νόμου sheria G3551 περὶ kuhusu G4012 αὐτοῦ, yeye G0846

Siku moja alikuja ndani ya hekalu, akiongozwa na Roho Mtakatifu. Ambapo wazazi walimleta mtoto, Yesu, kumfanyia yale yaliyopasa kawaida ya sheria,

28 καὶ na G2532 αὐτὸς yeye G0846 ἐδέξατο akampokea G1209 αὐτὸ yeye G0846 εἰς mikononi G1519 τὰς mikononi G3588 ἀγκάλας, mwake G0043 καὶ na G2532 εὐλόγησεν akamsifu G2127 τὸν Mungu G3588

Θεὸν, Mungu G2316 καὶ na G2532 εἶπεν, akasema G3004

ndipo Simeoni alimpokea mikononi mwake, na akamsifu Mungu na kusema,

29 Νῦν Sasa G3568 ἀπολύεις unamwacha G0630 τὸν mtumishi G3588 δοῦλόν mtumishi G1401 σου, wako G4771 Δέσποτα, Bwana–Mkuu G1203 κατὰ kulingana–na G2596 τὸ neno G3588 ῥῆμά neno G4487

σου, lako G4771 ἐν kwa G1722 εἰρήνῃ; amani G1515

“Sasa ruhusu mtumishi wako aende kwa amani Bwana, kulingana na Neno lako.

30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
kwa–maana yameona macho macho yangu wokovu wokovu wako
G3754 G3708 G3588 G3788 G1473 G3588 G4992 G4771

Kwa kuwa macho yangu yameuona wakovu wako,

31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
ambao umeandaa mbele–ya uso watu–wote watu watu
G3739 G2090 G2596 G4383 G3956 G3588 G2992

ambao umeonekana kwa macho ya watu wote.

32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου, Ἰσραήλ.
nuru kwa ufunuo mataifa na utukufu watu wako Israēl
G5457 G1519 G0602 G1484 G2532 G1391 G2992 G4771 G2474

Yeye ni nuru kwa ajili ya ufunuo kwa Wamataifa na utukufu wa watu Israeli.”

33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ, θαυμάζοντες ἐπὶ
na walikuwa baba baba yake na mama mama wakishangaa kuhusu
G2532 G1510 G3588 G3962 G0846 G2532 G3588 G3384 G2296 G1909

τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.
yaliyosemwa yaliyosemwa kumhusu yeye
G3588 G2980 G4012 G0846

Baba na Mama wa mtoto walishangazwa kwa mambo ambayo yalizungumzwa juu yake.

34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα
na akawabariki wao Sumeōn na akasema kwa Mariám mama mama
G2532 G2127 G0846 G4826 G2532 G3004 G4314 G3137 G3588 G3384

αὐτοῦ, Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν
yake Tazama huyu amewekwa kwa kuanguka na kufufuka wengi katika
G0846 G3708 G3778 G2749 G1519 G4431 G2532 G0386 G4183 G1722

τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον;
Israēl Israēl na kwa ishara itakayokanushwa
G3588 G2474 G2532 G1519 G4592 G0483

Ndipo Simeoni akawabariki na akasema kwa Mariamu mama yake, “Sikiliza kwa makini! Mtoto huyu atakuwa sababu ya kupotea na kuokoka kwa watu wengi katika Israeli na ni ishara ambayo watu wengi wataipinga.

35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία; ὅπως ἂν
na wewe pia nafsi nafsi nafsi itapenyezwa upanga ili yafunuliwe
G2532 G4771 G1161 G0846 G3588 G5590 G1330 G4501 G3704 G0302

ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.
yafunuliwe kutoka mioyo–mingi mioyo mawazo
G0601 G1537 G4183 G2588 G1261

Pia ni upanga utakaochoma nafsi yako mwenyewe, ili kwamba mawazo ya mioyo ya wengi yadhihirike”.

36	Καὶ	ἦν	Ἄννα,	προφῆτις,	θυγάτηρ	Φανουήλ,	ἐκ	φυλῆς	Ἀσήρ.	αὕτη
	Na	alikuwa	Ánna	nabii–wa–kike	binti	Phanouēl	kutoka	kabila	la–Ashēr	huyu
	G2532	G1510	G0451	G4398	G2364	G5323	G1537	G5443	G0768	G3778

προβεβηκυῖα	ἐν	ἡμέραις	πολλαῖς,	ζήσασα	μετὰ	ἀνδρὸς	ἔτη	ἑπτὰ	ἀπὸ
amesogea–mbele	katika	siku	nyingi	aliishi	na	mume	miaka	saba	tangu
G4260	G1722	G2250	G4183	G2198	G3326	G0435	G2094	G2033	G0575

τῆς	παρθενίας	αὐτῆς,
ubikira	ubikira	wake
G3588	G3932	G0846

Nabii mwanamke aliyeitwa Ana pia alikuwako hekaluni. Yeye alikuwa binti wa Fanueli kutoka kabila la Asheri. Alikuwa na miaka mingi sana. Naye aliishi na mume wake kwa miaka saba baada ya kuoana,

37	καὶ	αὐτὴ	χήρα,	ἕως	ἐτῶν	ὀγδοήκοντα	τεσσάρων,	ἣ	οὐκ
	na	yeye	mjane	mpaka	miaka	themanini	na–nne	ambaye	hakuondoka
	G2532	G0846	G5503	G2193	G2094	G3589	G5064	G3739	G3756

ἀφίστατο	τοῦ	ἱεροῦ,	νηστείαις	καὶ	δεήσεσιν	λατρεύουσα	νύκτα	καὶ
hakuondoka	hekaluni	hekaluni	kwa–kufunga	na	maombi	akimtumikia	usiku	na
G0868	G3588	G2411	G3521	G2532	G1162	G3000	G3571	G2532

ἡμέραν.
mchana
G2250

na ndipo akawa mjane kwa miaka themanini na minne. Naye hakuwahi kuondoka hekaluni na alikuwa akiendelea kumwabudu Mungu pamoja na kufunga na kuomba, usiku na mchana.

38	καὶ	αὐτῇ	τῇ	ὥρᾳ	ἐπιστᾶσα,	ἀνθωμολογεῖτο	τῷ	Θεῷ,	καὶ	ἐλάλει
	na	kwake	saa	saa	ile–ile	akamshukuru	Mungu	Mungu	na	akasema
	G2532	G0846	G3588	G5610	G2186	G0437	G3588	G2316	G2532	G2980

περὶ	αὐτοῦ,	πᾶσιν	τοῖς	προσδεχομένοις	λύτρωσιν	Ἰερουσαλήμ.
kumhusu	yeye	wote	waliomtazamia	waliomtazamia	ukombozi	wa–Yerúsolēma
G4012	G0846	G3956	G3588	G4327	G3085	G2419

Na kwa wakati huo, alikuja pale walipo akaanza kumshukuru Mungu. Aliongea kumhusu mtoto kwa kila mtu ambaye alikuwa akisubiri ukombozi wa Yerusalemu.

39	Καὶ	ὡς	ἐτέλεσαν	πάντα	τὰ	κατὰ	τὸν	νόμον
	Na	walipokamilisha	walipokamilisha	yote	kulingana–na	kulingana–na	sheria	sheria
	G2532	G5613	G5055	G3956	G3588	G2596	G3588	G3551

Κυρίου,	ἐπέστρεψαν	εἰς	τὴν	Γαλιλαίαν,	εἰς	πόλιν	ἑαυτῶν,	Ναζαρέθ.
ya–Bwana	wakarudi	kwenda	Galilaya	Galilaya	kwenye	mji	wao	Nazareth
G2962	G1994	G1519	G3588	G1056	G1519	G4172	G1438	G3478

Walipomaliza kila kitu walichotakiwa kufanya kuligana na na sheria ya Bwana, walirudi Galilaya, mjini kwao, Nazareti.

40	Τὸ	δὲ	παιδίον	ηὔξανεν	καὶ	ἐκραταιοῦτο,	πληρούμενον	σοφίᾳ,	καὶ	χάρις
	Mtoto	na	mtoto	akakua	na	akawa–imara	akijazwa	hekima	na	neema
	G3588	G1161	G3813	G0837	G2532	G2901	G4137	G4678	G2532	G5485

Θεοῦ	ἦν	ἐπ’	αὐτό.
ya–Mungu	ilikuwa	juu–yake	yeye
G2316	G1510	G1909	G0846

Mtoto alikua, na akawa na nguvu, akiongezeka katika hekima, na neema ya Mungu ilikuwa juu yake.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ’ ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ
Na walienda wazazi wazazi wake kila–mwaka mwaka kwenda Yerúsolēma
G2532 G4198 G3588 G1118 G0846 G2596 G2094 G1519 G2419

τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.
kwa–sikukuu sikukuu ya–Pasaka Pasaka
G3588 G1859 G3588 G3957

Wazazi wake kila mwaka walikwenda Yerusalemu kwaajili ya sikukuu ya Pasaka.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν, κατὰ
Na alipokuwa alipokuwa miaka kumi–na–miwili walipopanda wao kulingana–na
G2532 G3753 G1096 G2094 G1427 G0305 G0846 G2596

τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,
desturi desturi ya–sikukuu sikukuu
G3588 G1485 G3588 G1859

Alipokuwa na umri wa miaka kumi na miwili, walikwenda tena wakati mwafaka kidesturi kwa ajili ya sikukuu.

43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν
na walipokamilisha siku siku wakati waliporudi waliporudi wao alibaki
G2532 G5048 G3588 G2250 G1722 G3588 G5290 G0846 G5278

Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς
Iēsoûs kijana kijana katika Yerúsolēma na hawakujua hawakujua wazazi wazazi
G2424 G3588 G3816 G1722 G2419 G2532 G3756 G1097 G3588 G1118

αὐτοῦ.
wake
G0846

Baada ya kubaki siku zote kwa ajili ya sikukuu, walianza kurudi nyumbani. Lakini mvulana Yesu alibaki nyuma mle Yerusalemu na wazazi wake hawakujua hili.

44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἦλθον ἡμέρας
wakidhani na yeye alikuwa katika msafara msafara wakaenda siku
G3543 G1161 G0846 G1510 G1722 G3588 G4923 G2064 G2250

ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν, καὶ
mwendo–wa–siku na wakamtafuta yeye miongoni–mwa jamaa jamaa na
G3598 G2532 G0327 G0846 G1722 G3588 G4773 G2532

τοῖς γνωστοῖς:
marafiki marafiki
G3588 G1110

Walidhani kwamba yumo kwenye kundi walilokuwa wakisafiri nalo, hivyo walisafiri safari ya siku. Ndipo wakaanza kumtafuta miongoni wa ndugu na marafiki zao.

45 καὶ μὴ εὑρόντες, ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ, ἀναζητοῦντες
na hawakumpata hawakumpata wakarudi kwenda Yerúsolēma wakimtafuta
G2532 G3361 G2147 G5290 G1519 G2419 G0327

αὐτόν.
yeye
G0846

Waliposhindwa kumpata, walirudi Yerusalemu na wakaanza kumtafuta humo.

46	καὶ	ἐγένετο	μετὰ	ἡμέρας	τρεῖς,	εὗρον	αὐτὸν	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	
	na	ikawa	baada–ya	siku	tatu	wakampata	yeye	katika	hekalu	hekalu	
	G2532	G1096	G3326	G2250	G5140	G2147	G0846	G1722	G3588	G2411	

καθεζόμενον	ἐν	μέσῳ	τῶν	διδασκάλων,	καὶ	ἀκούοντα	αὐτῶν	καὶ			
ameketi	katikati	katikati	ya–walimu	walimu	na	akiwasikiliza	wao	na			
G2516	G1722	G3319	G3588	G1320	G2532	G0191	G0846	G2532			

ἐπερωτῶντα	αὐτούς.
akiwauliza	wao
G1905	G0846

Ikatokea kwamba baada ya siku tatu, wakampata hekaluni, akiwa ameketi katikati ya waalimu, akiwasikiliza na kuwauliza maswali.

47	ἐξίσταντο	δὲ	πάντες	οἱ	ἀκούοντες	αὐτοῦ	ἐπὶ	τῇ	συνέσει		
	wakashangaa	na	wote	waliomsikia	waliomsikia	yeye	kwa	ufahamu	ufahamu		
	G1839	G1161	G3956	G3588	G0191	G0846	G1909	G3588	G4907		

καὶ	ταῖς	ἀποκρίσεσιν	αὐτοῦ.	
na	majibu	majibu	yake	
G2532	G3588	G0612	G0846	

Wote waliomsikia walishangazwa na ufahamu wake na majibu yake.

48	καὶ	ἰδόντες	αὐτὸν,	ἐξεπλάγησαν,	καὶ	εἶπεν	πρὸς	αὐτὸν	ἡ		
	na	walipomwona	yeye	wakashangaa–sana	na	akamwambia	yeye	yeye	mama		
	G2532	G3708	G0846	G1605	G2532	G3004	G4314	G0846	G3588		

μήτηρ	αὐτοῦ,	Τέκνον	τί	ἐποίησας	ἡμῖν	οὕτως?	ἰδοὺ,	ὁ	πατήρ	
mama	yake	Mwanangu	kwa–nini	umetutendea	sisi	hivyo	tazama	baba	baba	
G3384	G0846	G5043	G5101	G4160	G1473	G3779	G3708	G3588	G3962	

σου	κἀγὼ,	ὀδυνώμενοι,	ἐζητοῦμέν	σε.
yako	na–mimi	kwa–huzuni	tulikuwa–tukikutafuta	wewe
G4771	G2504	G3600	G2212	G4771

Walipomwona, walistaajabu. Mama yake akamwambia, “Mwanangu, kwa nini umetutendea hivi? Sikiliza, baba yako na mimi tumekuwa tukikutafuta kwa wasiwasi mkubwa.”

49	καὶ	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Τί	ὅτι	ἐζητεῖτέ	με?	οὐκ	
	na	akawaambia	wao	wao	Kwa–nini	kwamba	mlinitafuta	mimi	hamkujua	
	G2532	G3004	G4314	G0846	G5101	G3754	G2212	G1473	G3756	

ᾔδειτε	ὅτι	ἐν	τοῖς	τοῦ	Πατρός	μου	δεῖ	εἶναί	με?	
hamkujua	kwamba	katika	mambo	ya–Baba	Baba	yangu	inanipasa	kuwa	mimi	
G1492	G3754	G1722	G3588	G3588	G3962	G1473	G1163	G1510	G1473	

Akawaambia, “Kwa nini mmekuwa mkinitafuta? Hamkujua kwamba lazima niwe kwenye nyumba ya Baba yangu?

50	καὶ	αὐτοὶ	οὐ	συνῆκαν	τὸ	ῥῆμα	ὃ	ἐλάλησεν	αὐτοῖς.
	na	wao	hawakuelewa	hawakuelewa	neno	neno	alilosema	alilosema	kwao
	G2532	G0846	G3756	G4920	G3588	G4487	G3739	G2980	G0846

Lakini hawakuelewa nini alichomaanisha kwa maneno hayo.

51 καὶ κατέβη μετ’ αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρὲθ, καὶ ἦν
na akashuka pamoja–nao wao na akaja kwenda Nazareth, na alikuwa
G2532 G2597 G3326 G0846 G2532 G2064 G1519 G3478 G2532 G1510

ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα
akiwatii wao na mama mama yake alihifadhi yote mambo mambo
G5293 G0846 G2532 G3588 G3384 G0846 G1301 G3956 G3588 G4487

‹ταῦτα› ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
haya katika moyo moyo wake
G3778 G1722 G3588 G2588 G0846

Ndipo akaenda pamoja nao mpaka nyumbani Nazareti na alikuwa mtii kwao. Mama yake alihifadhi mambo yote moyoni mwake.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι
Na Iēsoûs akaendelea katika hekima hekima na umri, na neema
G2532 G2424 G4298 G1722 G3588 G4678 G2532 G2244 G2532 G5485

παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.
mbele–ya Mungu na wanadamu
G3844 G2316 G2532 G0444

Lakini Yesu aliendelea kukua katika hekima na kimo, na akazidi kupendwa na Mungu na watu.

Chapter 3

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος,
Katika mwaka wa kumi–na–tano wa–utawala utawala Tibérios Kaisar
G1722 G2094 G1161 G4003 G3588 G2231 G5086 G2541

ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρααρχοῦντος
alipokuwa–liwali Póntios Pilátos wa–Yudea Yudea na alipokuwa–tetrarchi
G2230 G4194 G4091 G3588 G2449 G2532 G5075

τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
wa–Galilaya Galilaya Hērṓdēs Philíppos na ndugu ndugu yake
G3588 G1056 G2264 G5376 G1161 G3588 G0080 G0846

τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου
alipokuwa–tetrarchi wa–Ituraya Ituraya na Trachonítis nchi na Lusanías
G5075 G3588 G2484 G2532 G5139 G5561 G2532 G3078

τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχοῦντος,
wa–Abilene Abilēnē alipokuwa–tetrarchi
G3588 G0009 G5075

Sasa, katika mwaka wa kumi na tano wa utawala wa Kaisari Tiberia, wakati Pontio Pilato alikuwa gavana wa Uyahudi, Herode alikuwa mkuu wa mkoa wa Galilaya, na Filipo ndugu yake alikuwa mkuu wa mkoa wa Iturea na Trakoniti, na Lisania alikuwa mkuu wa mkoa wa Abilene,

2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ
wakati–wa kuhani–mkuu Ánnas na Kaiáphas lilikuja neno la–Mungu kwa
G1909 G0749 G0452 G2532 G2533 G1096 G4487 G2316 G1909

Ἰωάννην, τὸν Ζαχαρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.
Iōánnēs mwana wa–Zacharias mwana katika jangwa jangwa
G2491 G3588 G2197 G5207 G1722 G3588 G2048

na wakati wa ukuhani mkuu wa Anasi na Kayafa, Neno la Mungu lilimjia Yohana mwana wa Zakaria, jangwani.

3	καὶ	ἦλθεν	εἰς	πᾶσαν	τὴν	περίχωρον	τοῦ	Ἰορδάνου,
	na	akaja	kwenye	nchi–yote	kandokando	kandokando	ya–Yordani	Yordani
	G2532	G2064	G1519	G3956	G3588	G4066	G3588	G2446

κηρύσσων	βάπτισμα	μετανοίας	εἰς	ἄφεσιν	ἁμαρτιῶν;	
akihubiri	ubatizo	wa–toba	kwa	msamaha	dhambi	
G2784	G0908	G3341	G1519	G0859	G0266	

Alisafiri katika mkoa wote kuzunguka Mto Yordani, akihubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya msamaha wa dhambi

4	ὡς	γέγραπται	ἐν	βίβλῳ	λόγων	Ἡσαΐου	τοῦ	προφήτου,	Φωνὴ
	kama	ilivyoandikwa	katika	kitabu	cha–maneno	Ēsaías	nabii	nabii	Sauti
	G5613	G1125	G1722	G0976	G3056	G2268	G3588	G4396	G5456

βοῶντος	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ,	Ἑτοιμάσατε	τὴν	ὁδὸν	Κυρίου;	εὐθείας	ποιεῖτε
ya–anayelia	katika	jangwa	jangwa	Iandaeni	njia	njia	ya–Bwana	nyoofu	fanyeni
G0994	G1722	G3588	G2048	G2090	G3588	G3598	G2962	G2117	G4160

τὰς	τρίβους	αὐτοῦ.
mapito	mapito	yake
G3588	G5147	G0846

Kama ilivyoandikwa katika kitabu cha maneno ya Isaya nabii, “sauti ya mtu aliaye nyikani, “Itengenezeni tayari njia ya Bwana, yatengenezeni mapito yake yaliyoonyoka.

5	πᾶσα	φάραγξ	πληρωθήσεται,	καὶ	πᾶν	ὄρος	καὶ	βουνὸς	ταπεινωθήσεται;
	kila	bonde	litajazwa	na	kila	mlima	na	kilima	kitashushwa
	G3956	G5327	G4137	G2532	G3956	G3735	G2532	G1015	G5013

καὶ	ἔσται	τὰ	σκολιὰ	εἰς	εὐθείαν,	καὶ	αἱ	
na	itakuwa	vilivyopotoka	vilivyopotoka	vinyoofu	vinyoofu	na	zilizomfunguka	
G2532	G1510	G3588	G4646	G1519	G2117	G2532	G3588	

τραχεῖαι	εἰς	ὁδοὺς	λείας;	
zilizomfunguka	njia	njia	laini	
G5138	G1519	G3598	G3006	

Kila bonde litajazwa, kila mlima na kilima vitasawazishwa, barabara zilizopinda zitanyoshwa, na njia zilizoparaza zitalainishwa.

6	καὶ	ὄψεται	πᾶσα	σὰρξ	τὸ	σωτήριον	τοῦ	Θεοῦ.
	na	wataona	wote	mwili	wokovu	wokovu	wa–Mungu	Mungu
	G2532	G3708	G3956	G4561	G3588	G4992	G3588	G2316

Watu wote watauona wokovu wa Mungu.”

7	Ἔλεγεν	οὖν	τοῖς	ἐκπορευομένοις	ὄχλοις	βαπτισθῆναι	ὑπ’	αὐτοῦ,	
	Akawaambia	basi	makundi	yaliyotoka	makundi	kubatizwa	na	yeye	
	G3004	G3767	G3588	G1607	G3793	G0907	G5259	G0846	

Γεννήματα	ἐχιδνῶν,	τίς	ὑπέδειξεν	ὑμῖν	φυγεῖν	ἀπὸ	τῆς	μελλούσης
Watoto	wa–nyoka	nani	aliwaonya	ninyi	kukimbia	kutoka	ghadhabu	ijayo
G1081	G2191	G5101	G5263	G4771	G5343	G0575	G3588	G3195

ὀργῆς?
ghadhabu
G3709

Hivyo, Yohana akawaambia makutano makubwa ya watu waliomjia wapate kubatizwa na yeye, “Ninyi uzao wa nyoka wenye sumu, nani aliwaonya kuikimbia gadhabu inayokuja?

8	ποιήσατε	οὖν	καρποὺς	ἀξίους	τῆς	μετανοίας;	καὶ	μὴ	ἄρξησθε	
	zaeni	basi	matunda	yanayostahili	ya–toba	toba	na	msianze	msianze	
	G4160	G3767	G2590	G0514	G3588	G3341	G2532	G3361	G0756	

λέγειν	ἐν	ἑαυτοῖς,	Πατέρα	ἔχομεν	τὸν	Ἀβραάμ;	λέγω	γὰρ		
kusema	ndani	yenu	Baba	tunaye	Abraám	Abraám	ninawaambia	kwa–maana		
G3004	G1722	G1438	G3962	G2192	G3588	G0011	G3004	G1063		

ὑμῖν,	ὅτι	δύναται	ὁ	Θεὸς	ἐκ	τῶν	λίθων	τούτων,	ἐγεῖραι	τέκνα
ninyi	kwamba	anaweza	Mungu	Mungu	kutoka	mawe	mawe	haya	kuinua	watoto
G4771	G3754	G1410	G3588	G2316	G1537	G3588	G3037	G3778	G1453	G5043

τῷ	Ἀβραάμ.
kwa	Abraám
G3588	G0011

Zaeni matunda yanayoedana na toba, na msianze kusema ndani yenu, “Tunaye Ibarahimu ambaye ni baba yetu; kwa sababu nawaambia ya kwamba, Mungu anaweza kumwinulia Ibrahimu watoto hata kutokana na mawe haya.

9	ἤδη	δὲ	καὶ	ἡ	ἀξίνη	πρὸς	τὴν	ῥίζαν	τῶν	δένδρων	κεῖται;
	tayari	na	pia	shoka	shoka	kwenye	mizizi	mizizi	ya–miti	miti	imewekwa
	G2235	G1161	G2532	G3588	G0513	G4314	G3588	G4491	G3588	G1186	G2749

πᾶν	οὖν	δένδρον	μὴ	ποιοῦν	καρπὸν	καλὸν,	ἐκκόπτεται	καὶ	εἰς	
kila	basi	mti	usiotoa	usiotoa	matunda	mazuri	hukatwa	na	kutupwa	
G3956	G3767	G1186	G3361	G4160	G2590	G2570	G1581	G2532	G1519	

πῦρ	βάλλεται.
motoni	kutupwa
G4442	G0906

Tayari shoka limeshawekwa kwenye mzizi wa miti. Hivyo, kila mti usiozaa matunda mema, hukatwa na kutupwa motoni.

10	Καὶ	ἐπηρώτων	αὐτὸν	οἱ	ὄχλοι,	λέγοντες,	Τί	οὖν	ποιήσωμεν?
	Na	wakamwuliza	yeye	makundi	makundi	wakisema	Tufanye	basi	nini
	G2532	G1905	G0846	G3588	G3793	G3004	G5101	G3767	G4160

Kisha watu katika makutano walimuuliza wakisema, “Sasa tunatakiwa tufanyeje?”

11	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Ὁ	ἔχων	δύο		χιτῶνας
	Akajibu	na	akawaambia	wao	Aliye	aliye	na–mavazi–mawili		mavazi
	G0611	G1161	G3004	G0846	G3588	G2192	G1417		G5509

μεταδότω	τῷ	μὴ	ἔχοντι;	καὶ	ὁ	ἔχων	βρώματα	ὁμοίως	
ampe	asiyekuwa	asiyekuwa	nayo	na	aliye	aliye	na–chakula	vivyo–hivyo	
G3330	G3588	G3361	G2192	G2532	G3588	G2192	G1033	G3668	

ποιείτω.	
afanye	
G4160	

Alijibu na kuwaambia, “kama mtu ana kanzu mbili anatakiwa atoe kanzu moja kwa mwingine ambaye hana kabisa, na ambaye ana chakula na afanye vivyo hivyo.”

12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν,
Wakaja pia na watoza–ushuru kubatizwa na wakasema kwake yeye
G2064 G1161 G2532 G5057 G0907 G2532 G3004 G4314 G0846

Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν?
Mwalimu tufanye nini
G1320 G5101 G4160

Kisha baadhi ya watoza ushuru walikuja pia kubatizwa, na wakamwambia, “Mwalimu, tunatakiwa kufanya nini?

13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ
yeye na akawaambia wao wao Msikusanye zaidi kuliko mliloagizwa
G3588 G1161 G3004 G4314 G0846 G3367 G4119 G3844 G3588

διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.
mliloagizwa ninyi fanyeni
G1299 G4771 G4238

Akawaambia, “Msikusanye fedha zaidi kuliko mnachotakiwa kukusanya.”

14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, Τί ποιήσωμεν καὶ
wakamwuliza pia yeye na askari wakisema Tufanye tufanye na
G1905 G1161 G0846 G2532 G4754 G3004 G5101 G4160 G2532

ἡμεῖς? καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε,
sisi na akawaambia wao Msimdhulumu msimdhulumu wala msishitaki–kwa–uongo
G1473 G2532 G3004 G0846 G3367 G1286 G3366 G4811

καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
na toshekeni na–mishahara mishahara yenu
G2532 G0714 G3588 G3800 G4771

Baadhi ya maaskari pia wakamuuliza wakisema, “Na sisi je? Tunatakiwa tufanye nini?” Akawambia, “Msichukue fedha kwa mtu yeyote kwa nguvu, na msimtuhumu mtu yeyote kwa uongo. Ridhikeni na mishahara yenu.”

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς
Walipokuwa–wakingoja na watu watu na wote–wakifikiri wote katika mioyo
G4328 G1161 G3588 G2992 G2532 G1260 G3956 G1722 G3588

καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ
mioyo yao kuhusu Iōánnēs labda labda yeye ndiye Christós
G2588 G0846 G4012 G3588 G2491 G3361 G4219 G0846 G1510 G3588

Χριστός,
Christós
G5547

Sasa, kwa kuwa watu walikuwa na shauku ya kumngojea Kristo atakaye kuja, kila mmoja alikuwa anawaza moyoni mwake kuhusu Yohana kama yeye ndiye Kristo.

16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω
Alijibu akisema wote Iōánnēs Iōánnēs Mimi kwa–kweli kwa–maji ninawabatiza
G0611 G3004 G3956 G3588 G2491 G1473 G3303 G5204 G0907

ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ
ninyi anakuja lakini mwenye–nguvu mwenye–nguvu–zaidi kuliko–mimi ambaye sistahili
G4771 G2064 G1161 G3588 G2478 G1473 G3739 G3756

εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ; αὐτὸς ὑμᾶς
mimi sistahili kufungua kamba kamba ya–viatu viatu vyake yeye ninyi
G1510 G2425 G3089 G3588 G2438 G3588 G5266 G0846 G0846 G4771

βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ πυρί;
atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na moto
G0907 G1722 G4151 G0040 G2532 G4442

Yohana akajibu kwa kuwaambia wote, “Mimi nawabatiza ninyi kwa maji, lakini kuna mmoja ajaye ambaye ana nguvu kuliko mimi, na sisitahili hata kufungua kamba za viatu vyake. Atawabatiza ninyi kwa Roho Mtakatifu na kwa moto.

17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ; διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα
ambaye sepetu sepetu mkononi mkononi mkononi mwake kusafisha sakafu sakafu
G3739 G3588 G4425 G1722 G3588 G5495 G0846 G1245 G3588 G0257

αὐτοῦ, καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
yake na kukusanya ngano ngano katika ghala ghala lake lakini lakini
G0846 G2532 G4863 G3588 G4621 G1519 G3588 G0596 G0846 G3588 G1161

ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
makapi atayachoma kwa–moto usiozimika
G0892 G2618 G4442 G0762

Pepeto lake liko mkononi mwake ili kusafisha vizuri uwanda wake wa kupepetea ngano na kuikusanya ngano ghalani mwake. Lakini, atayateketeza makapi kwa moto ambao hauwezi kuzimika.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν, εὐηγγελίζετο τὸν
Mengi kwa–kweli basi na mengine akiwaonya aliwahuburia–habari–njema watu
G4183 G3303 G3767 G2532 G2087 G3870 G2097 G3588

λαόν.
watu
G2992

Kwa maonyo mengine mengi pia, alihubiri habari njema kwa watu.

19 ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ’ αὐτοῦ περὶ
lakini lakini Hērṓdēs huyo tetrarchi alipoonywa na yeye kuhusu
G3588 G1161 G2264 G3588 G5076 G1651 G5259 G0846 G4012

Ἡρῳδιάδος, τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
Hērōdiás mke mke wa–ndugu ndugu yake na kuhusu yote mabaya
G2266 G3588 G1135 G3588 G0080 G0846 G2532 G4012 G3956 G3739

ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης,
aliyoyafanya mabaya huyo Hērṓdēs
G4160 G4190 G3588 G2264

Yohana alimkemea pia Herode mkuu wa mkoa kwa kumuoa Herodia, mke wa ndugu yake na kwa maovu mengine mengi ambayo Herode alikuwa ameyatenda.

20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν ‹καὶ›: κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν
akaongeza na hili juu-ya yote na akamfunga Iōánnēs Iōánnēs gerezani
G4369 G2532 G3778 G1909 G3956 G2532 G2623 G3588 G2491 G1722

φυλακῇ.
gerezani
G5438

Lakini baadaye Herode alifanya uovu mwingine mbaya sana. Alimfunga Yohana gerezani.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι, ἅπαντα τὸν λαὸν, καὶ
Ikawa na walipobatizwa wakati walipobatizwa watu-wote watu watu na
G1096 G1161 G1722 G3588 G0907 G0537 G3588 G2992 G2532

Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,
Iēsoûs alibatizwa na aliposali ukafunguka mbingu mbingu
G2424 G0907 G2532 G4336 G0455 G3588 G3772

Kisha ilitokea kwamba, wakati watu wote walipokuwa wakibatizwa na Yohana, naye Yesu alibatizwa pia. Wakati alipokuwa akiomba, mbingu zikafunguka.

22 καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῷ εἴδει, ὡς
na akashuka Roho Roho Mtakatifu Mtakatifu kwa-umbo umbo kama
G2532 G2597 G3588 G4151 G3588 G0040 G4984 G1491 G5613

περιστερὰν, ἐπ’ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, Σὺ εἶ
njiwa juu-yake yeye na sauti kutoka mbinguni ikasema Wewe ni
G4058 G1909 G0846 G2532 G5456 G1537 G3772 G1096 G4771 G1510

ὁ Υἱός μου, ὁ ἀγαπητός; ἐν σοὶ εὐδόκησα.
Mwana Mwana wangu mpendwa mpendwa ndani-yako wewe nimependezwa
G3588 G5207 G1473 G3588 G0027 G1722 G4771 G2106

Roho Mtakatifu akashuka juu yake kwa mfano wa kiwiliwili kama njiwa, wakati huo huo sauti ikaja kutoka mbinguni ikisema, “Wewe ni Mwanangu mpendwa. Ninapendezwa sana na wewe.”

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱός,
Na yeye alikuwa Iēsoûs alipoanza kama miaka thelathini akiwa mwana
G2532 G0846 G1510 G2424 G0756 G5616 G2094 G5144 G1510 G5207

ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ, τοῦ Ἡλὶ,
kama-ilivyodhaniwa ilidhaniwa wa-Iōsēph wa-Ēlí
G5613 G3543 G2501 G3588 G2242

Sasa Yesu mwenyewe, alipoanza kufundisha, alikuwa na umri upatao miaka thelathini. Alikuwa ni mwana (kama ilivyotadhaniwa) wa Yusufu, mwana wa Eli,

24 τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰανναὶ,
mwana-wa Matthát mwana-wa Leuí mwana-wa Melchí mwana-wa Iannaí
G3588 G3158 G3588 G3017 G3588 G3197 G3588 G2388

τοῦ Ἰωσὴφ,
mwana-wa Iōsēph
G3588 G2501

mwana wa Mathati, mwana wa Lawi, mwana wa Melki, mwana wa Yana, mwana wa Yusufu,

25 τοῦ mwana–wa G3588 Ματταθίου, Mattathías G3161 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀμὼς, Amós G0301 τοῦ mwana–wa G3588 Ναοὺμ, Naoúm G3486 τοῦ mwana–wa G3588 Ἑσλὶ, Heslí G2069

τοῦ mwana–wa G3588 Ναγγαὶ, Naggaí G3477

mwana wa Matathia, mwana wa Amosi, mwana wa Nahumu, mwana wa Esli, mwana wa Nagai,

26 τοῦ mwana–wa G3588 Μαὰθ, Maáth G3092 τοῦ mwana–wa G3588 Ματταθίου, Mattathías G3161 τοῦ mwana–wa G3588 Σεμεΐν, Semeïn G4584 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωσὴχ, Iōsēch G2501

τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωδὰ, Iōdá G2448

mwana wa Maati, mwana wa Matathia, mwana wa Semeini, mwana wa Yusufu, mwana wa Yuda,

27 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωανὰν, Iōanán G2490 τοῦ mwana–wa G3588 Ῥησὰ, Rhēsá G4488 τοῦ mwana–wa G3588 Ζοροβάβελ Zorobábel G2216 τοῦ mwana–wa G3588 Σαλαθιὴλ, Salathiēl G4528

τοῦ mwana–wa G3588 Νηρὶ, Nērí G3518

mwana wa Yoanani, mwana wa Resa, mwana wa Zerubabeli, mwana wa Shealtieli, mwana wa Neri,

28 τοῦ mwana–wa G3588 Μελχὶ, Melchí G3197 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀδδὶ, Addí G0078 τοῦ mwana–wa G3588 Κωσὰμ, Kōsám G2973 τοῦ mwana–wa G3588 Ἐλμαδὰμ, Elmadám G1678

τοῦ mwana–wa G3588 Ἤρ, Ēr G2262

mwana wa Melki, mwana wa Adi, mwana wa Kosamu, mwana wa Elmadamu, mwana wa Eri,

29 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰησοῦ, Iēsoûs G2424 τοῦ mwana–wa G3588 Ἐλιέζερ, Eliézer G1663 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωρὶμ, Iōrím G2497 τοῦ mwana–wa G3588 Ματθὰτ, Matthát G3158

τοῦ mwana–wa G3588 Λευὶ, Leuí G3017

mwana wa Yoshua, mwana wa Eliezeri,, mwana wa Yorimu, mwana wa Matathi, mwana wa Lawi,

30 τοῦ mwana–wa G3588 Συμεὼν, Sumeṓn G4826 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰούδα, Ioúdas G2455 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωσὴφ, Iōsēph G2501 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωνὰμ, Iōnám G2494

τοῦ mwana–wa G3588 Ἐλιακὶμ, Eliakím G1662

mwana wa Simeoni, mwana wa Yuda, mwana wa Yusufu, mwana wa Yonamu, mwana wa Eliyakimu,

31 τοῦ mwana–wa G3588 Μελεὰ, Meleá G3190 τοῦ mwana–wa G3588 Μεννὰ, Menná G3104 τοῦ mwana–wa G3588 Ματταθὰ, Mattathá G3160 τοῦ mwana–wa G3588 Ναθὰμ, Náthan G3481 τοῦ mwana–wa G3588 Δαυὶδ, Dauíd G1138

mwana wa Melea, mwana wa Mena, mwana wa Matatha, mwana wa Nathani, mwana wa Daudi,

32 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰεσσαὶ, Iessaí G2421 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰωβὴδ, Iōbēd G5601 τοῦ mwana–wa G3588 Βοὸς, Boós G1003 τοῦ mwana–wa G3588 Σαλὰ, Salá G4527 τοῦ mwana–wa G3588 Ναασσὼν, Naassṓn G3476

mwana wa Yese, mwana wa Obedi, mwana wa Boazi, mwana wa Salmoni, mwana wa Nashoni,

33 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀμιναδὰβ, Aminadáb G0284 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀδμὶν, Admín G0689 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀρνὶ, Arní G0689 τοῦ mwana–wa G3588 Ἑσρὼμ, Hesrṓm G2074 τοῦ mwana–wa G3588 Φαρὲς, Pháres G5329 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰούδα, Ioúdas G2455

mwana wa Abinadabu, mwana wa Aramu, mwana wa Hesroni,, mwana wa Peresi, mwana wa Yuda,

34 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰακὼβ, Iakṓb G2384 τοῦ mwana–wa G3588 Ἰσαὰκ, Isaák G2464 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀβραὰμ, Abraám G0011 τοῦ mwana–wa G3588 Θάρα, Thára G2291 τοῦ mwana–wa G3588 Ναχὼρ, Nachṓr G3493

mwana wa Yakobo, mwana wa Isaka, mwana wa Ibrahimu, mwana wa Tera, mwana wa Nahori,

35 τοῦ mwana–wa G3588 Σεροὺχ, Seroúch G4562 τοῦ mwana–wa G3588 Ῥαγαῦ, Rhagaú G4466 τοῦ mwana–wa G3588 Φάλεκ, Phálek G5317 τοῦ mwana–wa G3588 Ἔβερ, Éber G1443 τοῦ mwana–wa G3588 Σαλὰ, Salá G4527

mwana wa Seruig, mwana wa Ragau, mwana wa Pelegi, mwana wa Eberi, mwana wa Sala,

36 τοῦ mwana–wa G3588 Καϊνὰμ, Kainám G2536 τοῦ mwana–wa G3588 Ἀρφαξὰδ, Arphaxád G0742 τοῦ mwana–wa G3588 Σὴμ, Sēm G4590 τοῦ mwana–wa G3588 Νῶε, Nṓe G3575 τοῦ mwana–wa G3588 Λάμεχ, Lámech G2984

mwana wa Kenani, mwana wa Arfaksadi, mwana wa Shemu, mwana wa Nuhu, mwana wa Lameki,

37 τοῦ Μαθουσαλὰ, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰάρετ, τοῦ Μαλελεὴλ,
mwana–wa Mathouselá mwana–wa Henóch mwana–wa Iáret mwana–wa Maleleēl
G3588 G3103 G3588 G1802 G3588 G2391 G3588 G3121

τοῦ Καϊνὰμ,
mwana–wa Kainám
G3588 G2536

mwana wa Methusela, mwana wa Henoko, mwana wa Yaredi, mwana Mahalalei, mwana wa Kenani,

38 τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.
mwana–wa Enós mwana–wa Sēth mwana–wa Adám mwana–wa Mungu
G3588 G1800 G3588 G4589 G3588 G0076 G3588 G2316

mwana wa Enoshi, mwana wa Sethi, mwana wa Adamu, mwana wa Mungu.

Chapter 4

1 Ἰησοῦς δὲ, πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου,
Iēsoûs na amejaa Roho Mtakatifu akarudi kutoka Yordani Yordani
G2424 G1161 G4134 G4151 G0040 G5290 G0575 G3588 G2446

καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ.
na akaongozwa na Roho Roho katika jangwa jangwa
G2532 G0071 G1722 G3588 G4151 G1722 G3588 G2048

Kisha, Yesu akiwa amejaa Roho Mtakatifu, alirudi kutoka Mto Jordani, na aliongozwa na Roho jangwani

2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου; Καὶ οὐκ ἔφαγεν
siku arobaini akijaribiwa na ibilisi ibilisi Na hakula hakula
G2250 G5062 G3985 G5259 G3588 G1228 G2532 G3756 G5315

οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ἐπείνασεν.
chochote katika siku siku zile na zilipokwisha zile akaona–njaa
G3762 G1722 G3588 G2250 G1565 G2532 G4931 G0846 G3983

kwa siku arobaini, na huko alijaribiwa na Ibilisi. Wakati huo hakula chochote, na mwisho wa wakati huo alihisi njaa.

3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,
Akamwambia na yeye ibilisi ibilisi Kama Mwana wewe–ni wa–Mungu Mungu
G3004 G1161 G0846 G3588 G1228 G1487 G5207 G1510 G3588 G2316

εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ, ἵνα γένηται ἄρτος.
liambie jiwe jiwe hili liwe liwe mkate
G3004 G3588 G3037 G3778 G2443 G1096 G0740

Ibilisi akamwambia, “Kama wewe ni Mwana wa Mungu, liamru jiwe hili kuwa mkate.”

4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Γέγραπται, ὅτι Οὐκ ἐπ’
na akajibu yeye Iēsoûs Imeandikwa kwamba Si kwa–mkate
G2532 G0611 G4314 G0846 G3588 G2424 G1125 G3754 G3756 G1909

ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, <ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ>.
mkate peke–yake ataishi mtu mtu bali kwa kila neno la–Mungu
G0740 G3441 G2198 G3588 G0444 G0235 G1909 G3956 G4487 G2316

Yesu akamjibu, “Imeandikwa; 'mtu hataishi kwa mkate pekee.”

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν <ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν>, ἔδειξεν
Na akampandisha yeye ibilisi ibilisi kwenye mlima mrefu akamwonyesha
G2532 G0321 G0846 G3588 G1228 G1519 G3735 G5308 G1166

αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.
yeye falme–zote falme falme za–dunia dunia kwa muda–mfupi muda
G0846 G3956 G3588 G0932 G3588 G3625 G1722 G4743 G5550

Kisha Ibilisi alimwongoza juu kwenye kilele cha mlima, na akamwonyesha falme zote za dunia kwa muda mfupi.

6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην
na akamwambia yeye ibilisi ibilisi Wewe nitakupa mamlaka mamlaka haya
G2532 G3004 G0846 G3588 G1228 G4771 G1325 G3588 G1849 G3778

ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν; ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ
yote na utukufu utukufu wao kwa–maana mimi nimepewa na yeyote
G0537 G2532 G3588 G1391 G0846 G3754 G1473 G3860 G2532 G3739

ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν.
nikitaka nikitaka ninampa hayo
G1437 G2309 G1325 G0846

Ibilisi akamwambia, “Nitakupa mamlaka ya kutawala falme hizi zote pamoja na fahari zake. Naweza kufanya hivyo kwa sababu vyote vimekabidhiwa kwangu nivitawale, na ninaweza kumpa yeyote nitakaye kumpa.

7 σὺ οὖν, ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα.
wewe basi ukiabudu ukiabudu mbele–yangu mimi yatakuwa yako yote
G4771 G3767 G1437 G4352 G1799 G1473 G1510 G4771 G3956

Kwahiyo, kama utaniinamia na kuniabudu, vitu hivi vyote vitakuwa vyako.”

8 καὶ ἀποκριθεὶς, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Γέγραπται, Προσκυνήσεις
na akajibu Iēsoûs Iēsoûs akamwambia yeye, Imeandikwa Utamwabudu
G2532 G0611 G3588 G2424 G3004 G0846 G1125 G4352

«Κύριον τὸν Θεόν σου», καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
Bwana Mungu Mungu wako, na yeye peke–yake utamtumikia
G2962 G3588 G2316 G4771 G2532 G0846 G3441 G3000

Lakini Yesu alijibu na kumwambia, “Imeandikwa, “lazima umwabudu Bwana Mungu wako, na lazima umtumikie Yeye peke yake.”

9 Ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ
Akampeleka na yeye kwenda Yerúsolēma na akamweka juu–ya kinara
G0071 G1161 G0846 G1519 G2419 G2532 G2476 G1909 G3588

πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ Υἱὸς εἶ
kinara cha–hekalu hekalu na akamwambia yeye, Kama Mwana wewe–ni
G4419 G3588 G2411 G2532 G3004 G0846 G1487 G5207 G1510

τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω;
wa–Mungu Mungu, jitupe mwenyewe kutoka–hapa chini
G3588 G2316 G0906 G4572 G1782 G2736

Baadaye Ibilisi alimwongoza Yesu hadi Yerusalemu na kumweka sehemu ya juu kabisa ya jengo la hekalu na kumwambia, “Kama wewe ni Mwana wa Mungu, jitupe chini kutoka hapa.

10 γέγραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε;
imeandikwa kwa–maana kwamba malaika malaika wake atawaagiza kukuhusu wewe kukulinda kukulinda wewe
G1125 G1063 G3754 G3588 G0032 G0846 G1781 G4012 G4771 G3588 G1314 G4771

Kwa sababu imeandikwa, “Atawaagiza malaika zake wakutunze na kukulinda,

11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
na kwamba mikononi mikononi watakuchukua wewe usije usije ukajikwaa kwenye jiwe mguu mguu wako
G2532 G3754 G1909 G5495 G0142 G4771 G3361 G4219 G4350 G4314 G3037 G3588 G4228 G4771

na watakuinua juu mikononi mwao ili kwamba usiumize miguu yako juu ya jiwe.”

12 καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
na akajibu akamwambia yeye Iēsoûs Iēsoûs kwamba Imesemwa Usimjaribu usimjaribu Bwana Mungu Mungu wako
G2532 G0611 G3004 G0846 G3588 G2424 G3754 G2046 G3756 G1598 G2962 G3588 G2316 G4771

Yesu akijibu alimwambia, “Imenenwa, “usimjaribu Bwana Mungu wako.”

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν, ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
Na alipomaliza kila jaribu ibilisi ibilisi akamwacha kutoka kwake mpaka wakati–mwingine
G2532 G4931 G3956 G3986 G3588 G1228 G0868 G0575 G0846 G0891 G2540

Ibilisi alipomaliza kumjaribu Yesu, alienda zake na kumwacha hadi wakati mwingine.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν; καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ’ ὅλης τῆς περιχώρου, περὶ αὐτοῦ.
Na akarudi Iēsoûs katika nguvu nguvu ya–Roho Roho kwenda Galilaya Galilaya na habari ikaenea katika nchi–yote kandokando kandokando kumhusu yeye
G2532 G5290 G3588 G2424 G1722 G3588 G1411 G3588 G4151 G1519 G3588 G1056 G2532 G5345 G1831 G2596 G3650 G3588 G4066 G4012 G0846

Kisha Yesu alirudi Galilaya kwa nguvu za Roho, na habari kumhusu yeye zikaenea na kusambaa katika mikoa jirani yote.

15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.
na yeye akafundisha katika masinagogi masinagogi yao akitukuzwa na wote
G2532 G0846 G1321 G1722 G3588 G4864 G0846 G1392 G5259 G3956

Alifundisha katika masinagogi yao, na kila mmoja alimsifu.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμμένος; καὶ εἰσῆλθεν
Na akaja kwenda Nazareth ambako alikuwa amelelewa na akaingia
G2532 G2064 G1519 G3478 G3757 G1510 G5142 G2532 G1525

κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς
kulingana–na desturi desturi yake katika siku siku ya–Sabato Sabato katika
G2596 G3588 G1486 G0846 G1722 G3588 G2250 G3588 G4521 G1519

τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
sinagogi sinagogi na akasimama kusoma
G3588 G4864 G2532 G0450 G0314

Siku moja alikwenda Nazareti, mji ambao alilelewa na kukulia. Kama ilivyokuwa desturi yake aliingia kwenye sinagogi siku ya sabato, na alisimama kusoma maandiko.

17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ
na akapewa yeye kitabu cha–nabii nabii Ēsaías na alikifungua kitabu
G2532 G1929 G0846 G0975 G3588 G4396 G2268 G2532 G0380 G3588

βιβλίον, εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον,
kitabu akapata mahali mahali ambapo pameandikwa pameandikwa
G0975 G2147 G3588 G5117 G3739 G1510 G1125

Alikabidhiwa gombo la nabii Isaya, hivyo, alilifungua gombo na akatafuta sehemu iliyoandikwa,

18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με
Roho wa–Bwana juu–yangu mimi kwa–sababu kwa–sababu amenitia–mafuta mimi
G4151 G2962 G1909 G1473 G3739 G1752 G5548 G1473

εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς. ἀπέσταλκέν με <ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους
kuhubiri–habari–njema maskini amenituma mimi kuponya wale waliovunjika
G2097 G4434 G0649 G1473 G2390 G3588 G4937

τὴν καρδίαν>, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,
moyo moyo kutangaza kwa–wafungwa uhuru na kwa–vipofu kuona
G3588 G2588 G2784 G0164 G0859 G2532 G5185 G0309

ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
kuwaacha waliodhulumiwa huru huru
G0649 G2352 G1722 G0859

“Roho wa Bwana yuu juu yangu, kwa sababu alinitia mafuta kuhubiri habari njema kwa maskini. Amenituma kutangaza uhuru kwa wafungwa, na kuwafanya wasioona waweze kuona tena. Kuwaweka huru wale wanaogandamizwa,

19 κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.
kutangaza mwaka wa–Bwana wa–kukubalika
G2784 G1763 G2962 G1184

kuutangaza mwaka ambao Bwana ataonesha wema wake.”

20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν, καὶ
na akakifunga kitabu kitabu, akamrudishia mtumishi mtumishi, akaketi na
G2532 G4428 G3588 G0975 G0591 G3588 G5257 G2523 G2532

πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
wote macho macho katika sinagogi sinagogi yalikuwa yakimtazama yeye
G3956 G3588 G3788 G1722 G3588 G4864 G1510 G0816 G0846

Kisha akalifunga gombo, akamrudishia kiongozi wa sinagogi, na akaketi chini. Macho ya watu wote waliokuwa katika sinagogi yalimwangalia yeye.

21	ἤρξατο	δὲ	λέγειν	πρὸς	αὐτοὺς,	ὅτι	Σήμερον	πεπλήρωται	ἡ
	Akaanza	na	kuwaambia	wao	wao	kwamba	Leo	imetimizwa	maandiko
	G0756	G1161	G3004	G4314	G0846	G3754	G4594	G4137	G3588

γραφὴ	αὕτη,	ἐν	τοῖς	ὠσὶν	ὑμῶν.	
maandiko	haya	masikioni	masikioni	masikioni	mwenu	
G1124	G3778	G1722	G3588	G3775	G4771	

Alianza kuzungumza nao akisema, “Leo andiko hili limetimizwa masikioni mwenu.”

22	καὶ	πάντες	ἐμαρτύρουν	αὐτῷ,	καὶ	ἐθαύμαζον	ἐπὶ	τοῖς	λόγοις
	na	wote	wakamshuhudia	yeye	na	wakashangaa	kwa	maneno	maneno
	G2532	G3956	G3140	G0846	G2532	G2296	G1909	G3588	G3056

τῆς	χάριτος	τοῖς	ἐκπορευομένοις	ἐκ	τοῦ	στόματος	αὐτοῦ;	καὶ
ya–neema	neema	yaliyotoka	yaliyotoka	kutoka	kinywani	kinywani	mwake	na
G3588	G5485	G3588	G1607	G1537	G3588	G4750	G0846	G2532

ἔλεγον,	Οὐχὶ	υἱός	ἐστιν	Ἰωσὴφ	οὗτος?
wakasema	Huyu–si	mwana	ndiye	wa–Iōsēph	huyu
G3004	G3780	G5207	G1510	G2501	G3778

Kila mmoja pale alishuhudia kile alichokisema Yesu, na wengi miongoni mwao walishangazwa na maneno ya hekima yaliyokuwa yakitoka katika kinywa chake. Walikuwa wakisema, “huyu ni kijana tu wa Yusufu, siyo hivyo?”

23	καὶ	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Πάντως	ἐρεῖτέ	μοι	τὴν	παραβολὴν
	na	akawaambia	wao	wao	Hakika	mtaniambia	mimi	mithali	mithali
	G2532	G3004	G4314	G0846	G3843	G2046	G1473	G3588	G3850

ταύτην,	Ἰατρέ	θεράπευσον	σεαυτόν;	ὅσα	ἠκούσαμεν	γενόμενα	εἰς	
hii	Tabibu	jiponye	mwenyewe	yote	tulivyosikia	yaliyofanywa	huko	
G3778	G2395	G2323	G4572	G3745	G0191	G1096	G1519	

τὴν	Καφαρναοὺμ,	ποίησον	καὶ	ὧδε	ἐν	τῇ	πατρίδι	σου.
Kaphárnaoum	Kaphárnaoum	fanya	pia	hapa	katika	nchi	nchi	yako
G3588	G2584	G4160	G2532	G5602	G1722	G3588	G3968	G4771

Yesu akawaambia, “hakika mtasema methali hii kwangu, “Tabibu, jiponye mwenyewe. Chochote tulichosikia ukifanya Kapernaumu, kifanye hapa pia kijijini kwako.”

24	εἶπεν	δέ,	Ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	οὐδεὶς	προφήτης	δεκτός
	Akasema	na	Amini	ninawaambia	ninyi	kwamba	hakuna	nabii	anayekubaliwa
	G3004	G1161	G0281	G3004	G4771	G3754	G3762	G4396	G1184

ἐστιν	ἐν	τῇ	πατρίδι	αὐτοῦ.
ndiye	katika	nchi	nchi	yake
G1510	G1722	G3588	G3968	G0846

Pia alisema, “hakika nawaambia ninyi, hakuna nabii anayekubalika katika nchi yake.”

25	ἐπ’	ἀληθείας	δὲ	λέγω	ὑμῖν,	πολλαὶ	χῆραι	ἦσαν	ἐν	ταῖς
	kwa–kweli	kweli	na	ninawaambia	ninyi	wengi	wajane	walikuwa	katika	siku
	G1909	G0225	G1161	G3004	G4771	G4183	G5503	G1510	G1722	G3588

ἡμέραις	Ἠλίου	ἐν	τῷ	Ἰσραήλ,	ὅτε	ἐκλείσθη	ὁ	οὐρανὸς	ἐπὶ
siku	za–Ēlías	katika	Israēl	Israēl	ilipofungwa	ilipofungwa	mbingu	mbingu	miaka
G2250	G2243	G1722	G3588	G2474	G3753	G2808	G3588	G3772	G1909

ἔτη	τρία	καὶ	μῆνας	ἕξ,	ὡς	ἐγένετο	λιμὸς	μέγας	ἐπὶ	πᾶσαν
miaka	mitatu	na	miezi	sita	wakati	ikawa	njaa–kuu	kuu	katika	nchi–yote
G2094	G5140	G2532	G3376	G1803	G5613	G1096	G3042	G3173	G1909	G3956

τὴν	γῆν;
nchi	nchi
G3588	G1093

Lakini nawaambia ninyi kweli kwamba kulikuwa na wajane wengi Israel katika kipindi cha Eliya, wakati mbingu ilipofungwa kusiwe na nvua kwa miaka mitatu na nusu, wakati kulipokuwa na njaa kubwa katika nchi yote.

26	καὶ	πρὸς	οὐδεμίαν	αὐτῶν	ἐπέμφθη	Ἠλίας,	εἰ	μὴ	εἰς
	na	kwa–yeyote	yeyote	wao	hakutumwa	Ēlías	isipokuwa	isipokuwa	kwenda
	G2532	G4314	G3762	G0846	G3992	G2243	G1487	G3361	G1519

Σάρεπτα	τῆς	Σιδωνίας,	πρὸς	γυναῖκα,	χήραν.
Sárepta	ya–Sidōnía	Sidōnía	kwa	mwanamke	mjane
G4558	G3588	G4606	G4314	G1135	G5503

Lakini Eliya hakutumwa kwa yeyote mmoja wao, lakini kwa mjane mmoja tu aliyeishi Sarepta karibu na mji wa Sidoni.

27	καὶ	πολλοὶ	λεπροὶ	ἦσαν	ἐν	τῷ	Ἰσραὴλ,	ἐπὶ	Ἐλισαίου	τοῦ
	na	wengi	wenye–ukoma	walikuwa	katika	Israēl	Israēl	wakati–wa	Elisáios	nabii
	G2532	G4183	G3015	G1510	G1722	G3588	G2474	G1909	G1666	G3588

προφήτου,	καὶ	οὐδεὶς	αὐτῶν	ἐκαθαρίσθη,	εἰ	μὴ	Ναιμὰν	ὁ
nabii	na	hakuna	wao	aliyetakaswa	isipokuwa	isipokuwa	Naimán	huyo
G4396	G2532	G3762	G0846	G2511	G1487	G3361	G3497	G3588

Σύρος.	
Mshamu	
G4948	

Pia, kulikuwa na wakoma wengi Israel katika kipindi cha Elisha nabii, lakini hakuna hatammoja wao aliyeponywa isipokuwa Naamani mtu wa Siria.

28	καὶ	ἐπλήσθησαν	πάντες	θυμοῦ	ἐν	τῇ	συναγωγῇ,	ἀκούοντες	ταῦτα;
	na	wakajawa	wote	hasira	katika	sinagogi	sinagogi	waliposikia	haya
	G2532	G4130	G3956	G2372	G1722	G3588	G4864	G0191	G3778

Watu wote ndani ya sinagogi walijawa na gadhabu walipoyasikia haya yote.

29	καὶ	ἀναστάντες,	ἐξέβαλον	αὐτὸν	ἔξω	τῆς	πόλεως,	καὶ	ἤγαγον	αὐτὸν
	na	wakasimama	wakamtoa	yeye	nje	ya–mji	mji	na	wakampeleka	yeye
	G2532	G0450	G1544	G0846	G1854	G3588	G4172	G2532	G0071	G0846

ἕως	ὀφρύος	τοῦ	ὄρους	ἐφ’	οὗ	ἡ	πόλις	ᾠκοδόμητο	αὐτῶν,
mpaka	kilele	cha–mlima	mlima	ambao	ambao	mji	mji	umejengwa	wao
G2193	G3790	G3588	G3735	G1909	G3739	G3588	G4172	G3618	G0846

ὥστε	κατακρημνίσαι	αὐτόν;
ili	wamtupe–chini	yeye
G5620	G2630	G0846

Walisimama na kumsukumizia nje ya mji, na kumwongoza mpaka kwenye ukingo wa mlima wa mji ambapo mji wao ulijengwa juu yake, ili waweze kumtupa chini.

30

αὐτὸς	δὲ,	διελθὼν	διὰ	μέσου	αὐτῶν,	ἐπορεύετο.
yeye	lakini	akapita	katikati	katikati	yao	akaenda–zake
G0846	G1161	G1330	G1223	G3319	G0846	G4198

Lakini alipita salama katikati yao na akaenda zake.

31

Καὶ	κατῆλθεν	εἰς	Καφαρναοὺμ,	πόλιν	τῆς	Γαλιλαίας,	καὶ	ἦν	
Na	akashuka	kwenda	Kaphárnaoum	mji	wa–Galilaya	Galilaya	na	alikuwa	
G2532	G2718	G1519	G2584	G4172	G3588	G1056	G2532	G1510	

διδάσκων	αὐτοὺς	ἐν	τοῖς	σάββασιν.
akiwafundisha	wao	siku	siku	za–Sabato
G1321	G0846	G1722	G3588	G4521

Kisha alitelemkia Kapernaumu, katika mji wa Galilaya. Sabato moja alikuwa akifundisha watu ndani ya sinagogi.

32

καὶ	ἐξεπλήσσοντο	ἐπὶ	τῇ	διδαχῇ	αὐτοῦ,	ὅτι	ἐν
na	wakashangaa–sana	kwa	mafundisho	mafundisho	yake	kwa–maana	neno
G2532	G1605	G1909	G3588	G1322	G0846	G3754	G1722

ἐξουσίᾳ	ἦν	ὁ	λόγος	αὐτοῦ.
neno	lake	lilikuwa	neno	lenye–mamlaka
G1849	G1510	G3588	G3056	G0846

Walishangazwa na mafundisho yake, kwasababu alifundisha kwa mamlaka.

33

καὶ	ἐν	τῇ	συναγωγῇ	ἦν	ἄνθρωπος	ἔχων	πνεῦμα	δαιμονίου
na	katika	sinagogi	sinagogi	alikuwa	mtu	aliyekuwa–na	roho	ya–pepo
G2532	G1722	G3588	G4864	G1510	G0444	G2192	G4151	G1140

ἀκαθάρτου;	καὶ	ἀνέκραξεν	φωνῇ	μεγάλῃ,
mchafu	na	akapiga–kelele	kwa–sauti	kubwa
G0169	G2532	G0349	G5456	G3173

Sasa siku hiyo ndani ya sinagogi, kulikuwa na mtu aliyekuwa na roho ya pepo mchafu, na alilia kwa sauti ya juu,

34

Ἔα!	τί	ἡμῖν	καὶ	σοί,	Ἰησοῦ,	Ναζαρηνέ?	ἦλθες	ἀπολέσαι	ἡμᾶς?
Aha	Tuna–nini	sisi	na	wewe	Iēsoûs	Mnazareti	umekuja	kutuangamiza	sisi
G1436	G5101	G1473	G2532	G4771	G2424	G3479	G2064	G0622	G1473

οἶδά	σε	τίς	εἶ,	ὁ	Ἅγιος	τοῦ	Θεοῦ.
ninakujua	wewe	ni–nani	wewe–ni	Mtakatifu	Mtakatifu	wa–Mungu	Mungu
G1492	G4771	G5101	G1510	G3588	G0040	G3588	G2316

“Tuna nini nawe, Yesu wa Nazareti? Umekuja kutuangamiza? Ninajua wewe ni nani! Wewe ni mtakatifu wa Mungu!”

35

καὶ	ἐπετίμησεν	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	λέγων,	Φιμώθητι,	καὶ	ἔξελθε	ἀπ’
na	akamkemea	yeye	Iēsoûs	Iēsoûs	akisema	Nyamaza	na	mtoke	kutoka
G2532	G2008	G0846	G3588	G2424	G3004	G5392	G2532	G1831	G0575

αὐτοῦ!	καὶ	ῥίψαν	αὐτὸν	τὸ	δαιμόνιον	εἰς	τὸ	μέσον,	ἐξῆλθεν
kwake	na	akimrusha	yeye	pepo	pepo	katikati	katikati	katikati	akatoka
G0846	G2532	G4496	G0846	G3588	G1140	G1519	G3588	G3319	G1831

ἀπ’	αὐτοῦ,	μηδὲν	βλάψαν	αὐτόν.
kutoka	kwake	bila	kumdhuru	yeye
G0575	G0846	G3367	G0984	G0846

Yesu alimkemea pepo akisema, “Nyamaza kimya, na umtoke mtu huyu!” Pepo yule alipomtupa mtu yule chini katikati yao, alimtoka yule mtu bila ya kumsababishia maumivu yoyote.

36	καὶ	ἐγένετο	θάμβος	ἐπὶ	πάντας,	καὶ	συνελάλουν	πρὸς	
	na	ikawashukia	mshangao	juu–ya	wote	na	wakasemezana	wao–kwa–wao	
	G2532	G1096	G2285	G1909	G3956	G2532	G4814	G4314	
	ἀλλήλους,	λέγοντες,	Τίς	ὁ	λόγος	οὗτος,	ὅτι	ἐν	ἐξουσίᾳ	καὶ
	wao–kwa–wao	wakisema	Neno	neno	neno	hili	ni–nini	kwa	mamlaka	na
	G0240	G3004	G5101	G3588	G3056	G3778	G3754	G1722	G1849	G2532
	δυνάμει	ἐπιτάσσει	τοῖς	ἀκαθάρτοις	πνεύμασιν,	καὶ	ἐξέρχονται?			
	nguvu	anawaamuru	roho	roho	wachafu	na	wanatoka			
	G1411	G2004	G3588	G0169	G4151	G2532	G1831			

Watu wote walishangaa, na waliendelea kuzungumzia jambo hilo kila mmoja na mwenzake. Wakasema, “Ni maneno ya aina gani haya?” Anawaamuru roho wachafu kwa mamlaka na nguvu na watondoka.”

37	καὶ	ἐξεπορεύετο	ἦχος	περὶ	αὐτοῦ	εἰς	πάντα	τόπον	τῆς
	na	ikaenea	habari	kumhusu	yeye	kwenye	kila	mahali	kandokando
	G2532	G1607	G2279	G4012	G0846	G1519	G3956	G5117	G3588
	περιχώρου.								
	kandokando								
	G4066								

Hivyo, habari juu ya Yesu zilienea kila sehemu katika maeneo yanayozunguka mkoa huo.

38	Ἀναστὰς	δὲ	ἀπὸ	τῆς	συναγωγῆς,	εἰσῆλθεν	εἰς	τὴν	οἰκίαν
	Aliondoka	na	kutoka	sinagogi	sinagogi	akaingia	katika	nyumba	nyumba
	G0450	G1161	G0575	G3588	G4864	G1525	G1519	G3588	G3614
	Σίμωνος.	πενθερὰ	δὲ	τοῦ	Σίμωνος	ἦν	συνεχομένη	πυρετῷ	μεγάλῳ;
	ya–Símōn	mama–mkwe	na	wa–Símōn	Símōn	alikuwa	ameshikwa	na–homa	kuu
	G4613	G3994	G1161	G3588	G4613	G1510	G4912	G4446	G3173
	καὶ	ἠρώτησαν	αὐτὸν	περὶ	αὐτῆς.				
	na	wakamwomba	yeye	kwa–ajili–yake	yeye				
	G2532	G2065	G0846	G4012	G0846				

Kisha Yesu aliondoka katika mji huo na akaingia katika nyumba ya Simoni. Sasa, mama mkwe wake na Simoni alikuwa anaumwa homa kali, na wakamsihi kwa niaba yake.

39	καὶ	ἐπιστὰς	ἐπάνω	αὐτῆς,	ἐπετίμησεν	τῷ	πυρετῷ,	καὶ	ἀφῆκεν
	na	akasimama	karibu–naye	yeye	akaikemea	homa	homa	na	ikamwacha
	G2532	G2186	G1883	G0846	G2008	G3588	G4446	G2532	G0863
	αὐτήν;	παραχρῆμα	δὲ	ἀναστᾶσα,	διηκόνει	αὐτοῖς.			
	yeye	mara–moja	na	akasimama	akawahudumia	wao			
	G0846	G3916	G1161	G0450	G1247	G0846			

Hivyo, Yesu alimsogelea, akaikemea ile homa na ikamwachia. Ghafla alisimama na akaanza kuwatumikia.

40	Δύνοντος	δὲ	τοῦ	ἡλίου,	ἅπαντες	ὅσοι	εἶχον	ἀσθενοῦντας	
	Lilipokuwa–likitua	na	jua	jua	wote	waliokuwa–na	waliokuwa	wagonjwa	
	G1416	G1161	G3588	G2246	G0537	G3745	G2192	G0770	
	νόσοις	ποικίλαις,	ἤγαγον	αὐτοὺς	πρὸς	αὐτόν,	ὁ	δὲ	ἑνὶ	ἑκάστῳ
	wa–magonjwa	mbalimbali	waliwaleta	wao	kwake	yeye	yeye	na	kila	mmoja
	G3554	G4164	G0071	G0846	G4314	G0846	G3588	G1161	G1520	G1538
	αὐτῶν,	τὰς	χεῖρας	ἐπιτιθεὶς,	ἐθεράπευεν	αὐτούς;				
	wao	mikono	mikono	akiwawekea	aliwaponya	wao				
	G0846	G3588	G5495	G2007	G2323	G0846				

Jua lilipokuwa likizama, watu walimletea Yesu kila mmoja aliyekuwa mgonjwa wa maradhi ya aina mbalimbali. Aliweka mikono yake juu ya kila mgonjwa na akawaponya wote.

41 ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα,
yakatoka pia na mapepo kutoka wengi yakipiga-kelele na yakisema
G1831 G1161 G2532 G1140 G0575 G4183 G2905 G2532 G3004

ὅτι Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν, οὐκ
kwamba Wewe ni Mwana Mwana wa-Mungu Mungu na akiyakemea hakuyaacha
G3754 G4771 G1510 G3588 G5207 G3588 G2316 G2532 G2008 G3756

εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
hakuyaacha yaseme yaseme kwa-maana yalijua yeye Christós yeye ndiye
G1439 G0846 G2980 G3754 G1492 G3588 G5547 G0846 G1510

Mapepo pia yaliwatoka wengi wao yakilia kwa sauti na kusema, “Wewe ni mwana wa Mungu!” Yesu aliwakemea mapepo na hakuwaruhusu waongee, kwa sababu walijua kwamba yeye alikuwa ni Kristo.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν, ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
Ilipokuwa na asubuhi alitoka akaenda kwenye mahali pa-faragha na
G1096 G1161 G2250 G1831 G4198 G1519 G2048 G5117 G2532

οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ καὶ κατεῖχον
makundi makundi yakamtafuta yeye na wakaja mpaka kwake na wakamzuia
G3588 G3793 G1934 G0846 G2532 G2064 G2193 G0846 G2532 G2722

αὐτὸν, τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ’ αὐτῶν.
yeye asiende asiende asiende kutoka kwao
G0846 G3588 G3361 G4198 G0575 G0846

Wakati kulipopambazuka, alienda eneo lisilokuwa na watu. Makutano ya watu walikuwa wakimtafuta na wakaja katika eneo alilokuwapo. Walijaribu kumzuia asiende mbali na wao.

43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι Καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν
yeye lakini akawaambia wao wao kwamba Na miji mingine miji
G3588 G1161 G3004 G4314 G0846 G3754 G2532 G3588 G2087 G4172

εὐαγγελίσασθαί με δεῖ, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ὅτι
niihubirie-habari-njema mimi lazima ufalme ufalme wa-Mungu Mungu kwa-maana
G2097 G1473 G1163 G3588 G0932 G3588 G2316 G3754

ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην.
kwa-ajili-ya-hili hili nimetumwa
G1909 G3778 G0649

Lakini akawaambia, “Lazima pia nihubiri habari njema za ufalme wa Mungu katika miji mingine mingi, kwa kuwa hii ndiyo sababu nilitumwa hapa.”

44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Ἰουδαίας.
na alikuwa akihubiri katika masinagogi masinagogi ya-Yudea Yudea
G2532 G1510 G2784 G1519 G3588 G4864 G3588 G2449

Kisha aliendelea kuhubiri ndani ya masinagogi katika uyahudi wote.

Chapter 5

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ, τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν
Ikawa na wakati wakati umati umati ulipomzingira yeye na kusikia neno
G1096 G1161 G1722 G3588 G3588 G3793 G1945 G0846 G2532 G0191 G3588

λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην
neno la–Mungu Mungu na yeye alikuwa amesimama kando–ya ziwa ziwa
G3056 G3588 G2316 G2532 G0846 G1510 G2476 G3844 G3588 G3041

Γεννησαρέτ:
Gennesáret
G1082

Basi ilitokea wakati watu walipomkusanyikia na kumzunguka Yesu na kusikiliza neno la Mungu, ambapo alikuwa amesimama kando ya ziwa Genesareti.

2 καὶ εἶδεν πλοῖα δύο, ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην, οἱ δὲ ἁλιεῖς
na akaona mashua mbili zimesimama kando–ya ziwa ziwa wavuvi lakini wavuvi
G2532 G3708 G4143 G1417 G2476 G3844 G3588 G3041 G3588 G1161 G0231

ἀπ’ αὐτῶν ἀποβάντες, ἔπλυνον τὰ δίκτυα.
kutoka kwao walikuwa–wameshuka walikuwa–wanaosha nyavu nyavu
G0575 G0846 G0576 G4150 G3588 G1350

Aliona mashua mbili zimetia nanga pembeni mwa ziwa. Wavuvi walikuwa wametoka na walikuwa wakiosha nyavu zao.

3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν
akaingia na moja moja ya–mashua mashua ambayo ilikuwa ya–Símōn akamwomba
G1684 G1161 G1519 G1520 G3588 G4143 G3739 G1510 G4613 G2065

αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καθίσας δὲ, ἐκ τοῦ
yeye kutoka pwani pwani aitweze kidogo akaketi na kutoka mashua
G0846 G0575 G3588 G1093 G1877 G3641 G2523 G1161 G1537 G3588

πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους.
mashua akawafundisha makundi makundi
G4143 G1321 G3588 G3793

Yesu akaingia katika mojawapo ya zile mashua, ambayo ilikuwa ya Simoni na kumwomba aipeleke majini mbali kidogo na nchi kavu. Kisha akakaa na kufundisha kutokea kwenye mashua.

4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε
alipomaliza na kuongea kuongea akamwambia Símōn Símōn Símōn Ipeleke
G5613 G1161 G3973 G2980 G3004 G4314 G3588 G4613 G1877

εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
kilindini kilindini kilindini na zitupeni nyavu nyavu zenu kwa kuvua
G1519 G3588 G0899 G2532 G5465 G3588 G1350 G4771 G1519 G0061

kuongea, akamwambia Simoni, “Ipeleke mashua yako mpaka kwenye kilindi cha maji nakushusha nyavu zako ili kuvua samaki.”

5 καὶ ἀποκριθεὶς, Σίμων εἶπεν, Ἐπιστάτα, δι’ ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες,
na akajibu Símōn akasema Bwana usiku kucha usiku tumejishughulisha
G2532 G0611 G4613 G3004 G1988 G1223 G3650 G3571 G2872

οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου, χαλάσω τὰ δίκτυα.
hatukupata hatukupata lakini kwa neno neno lako nitazitupa nyavu nyavu
G3762 G2983 G1909 G1161 G3588 G4487 G4771 G5465 G3588 G1350

Simon akajibu na kusema, Bwana, tumefanya kazi usiku wote, na hatukukamata chochote, lakini kwa neno lako, nitazishusha nyavu.

6	καὶ	τοῦτο	ποιήσαντες,	συνέκλεισαν	πλῆθος	ἰχθύων	πολύ;	
	na	walipofanya–hili	walipofanya–hili	wakazunguka	wingi	wa–samaki	wengi	
	G2532	G3778	G4160	G4788	G4128	G2486	G4183	

διερρήσσετο	δὲ	τὰ	δίκτυα	αὐτῶν.	
nyavu–zikaanza–kuchanika	na	nyavu	nyavu	zao	
G1284	G1161	G3588	G1350	G0846	

Walipofanya hivyo walikusanya kiasi kikubwa cha samaki na nyavu zao zikaanza kukatika.

7	καὶ	κατένευσαν	τοῖς	μετόχοις	ἐν	τῷ	ἑτέρῳ	πλοίῳ,	τοῦ
	na	wakawaashiria	washirika	washirika	katika	mashua	nyingine	mashua	waje
	G2532	G2656	G3588	G3353	G1722	G3588	G2087	G4143	G3588

ἐλθόντας,	συλλαβέσθαι	αὐτοῖς;	καὶ	ἦλθον,	καὶ	ἔπλησαν	ἀμφότερα	τὰ
waje	kuwasaidia	wao	na	wakaja	na	wakazijaza	zote–mbili	mashua
G2064	G4815	G0846	G2532	G2064	G2532	G4130	G0297	G3588

πλοῖα,	ὥστε	βυθίζεσθαι	αὐτά.	
mashua	hivi–kwamba	zilikaribia–kuzama	hizo	
G4143	G5620	G1036	G0846	

Hivyo wakawaashiria washirika wao kwenye mashua nyingine ili waja na kuwasaidia. Walikuja wakazijaza mashua zote, kiasi kwamba zikaanza kuzama.

8	ἰδὼν	δὲ,	Σίμων	Πέτρος	προσέπεσεν	τοῖς	γόνασιν	Ἰησοῦ,	λέγων,
	alipoona	na	Símōn	Pétros	akaanguka	magoti	magoti	ya–Iēsoûs	akisema
	G3708	G1161	G4613	G4074	G4363	G3588	G1119	G2424	G3004

Ἔξελθε	ἀπ’	ἐμοῦ,	ὅτι	ἀνὴρ	ἁμαρτωλός	εἰμι,	Κύριε.
Ondoka	kwangu	mimi	kwa–maana	mimi	mwenye–dhambi	mimi–ni	Bwana
G1831	G0575	G1473	G3754	G0435	G0268	G1510	G2962

Lakini Simoni Petro, alipoona hivyo, alianguka magotini pa Yesu akisema,”Ondoka kwangu, kwa sababu mimi ni mtu mwenye dhambi Bwana.”

9	θάμβος	γὰρ	περιέσχεν	αὐτὸν,	καὶ	πάντας	τοὺς	σὺν	αὐτῷ,
	mshangao	kwa–maana	ulimzingira	yeye	na	wote	waliokuwa	pamoja–naye	yeye
	G2285	G1063	G4023	G0846	G2532	G3956	G3588	G4862	G0846

ἐπὶ	τῇ	ἄγρᾳ	τῶν	ἰχθύων	ὧν	συνέλαβον;	
kwa–sababu–ya	uvuvi	uvuvi	wa–samaki	samaki	waliovua	waliovua	
G1909	G3588	G0061	G3588	G2486	G3739	G4815	

Kwa sababu alishangazwa, na wote waliokuwa pamoja naye, kwa uvuvi wa samaki waliokuwa wameufanya.

10	ὁμοίως	δὲ	καὶ	Ἰάκωβον	καὶ	Ἰωάννην,	υἱοὺς	Ζεβεδαίου,	οἳ	
	vivyo–hivyo	pia	na	Iakṓbos	na	Iōánnēs	wana	wa–Zebedáios	ambao	
	G3668	G1161	G2532	G2385	G2532	G2491	G5207	G2199	G3739	

ἦσαν	κοινωνοὶ	τῷ	Σίμωνι.	καὶ	εἶπεν	πρὸς	τὸν	Σίμωνα,	ὁ
walikuwa	washirika	wa–Símōn	Símōn	na	akamwambia	Símōn	Símōn	Símōna,	Iēsoûs
G1510	G2844	G3588	G4613	G2532	G3004	G4314	G3588	G4613	G3588

Ἰησοῦς,	Μὴ	φοβοῦ;	ἀπὸ	τοῦ	νῦν	ἀνθρώπους	ἔσῃ	ζωγρῶν.
Iēsoûs	Usiogope	usiogope	tangu	sasa	sasa	watu	utakuwa	ukivua
G2424	G3361	G5399	G0575	G3588	G3568	G0444	G1510	G2221

Hili liliwajumuisha Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo, ambao walikuwa washirika wa Simoni. Na Yesu akamwambia Simoni, “Usiogope, kwa sababu kuanzia sasa na kuendelea utavua watu.”

11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα,
na wakizileta mashua mashua pwani pwani pwani wakaacha vyote
G2532 G2609 G3588 G4143 G1909 G3588 G1093 G0863 G3956

ἠκολούθησαν αὐτῷ.
wakamfuata yeye
G0190 G0846

Walipokwishazileta mashua zao nchi kavu, waliacha kila kitu na kumfuata yeye.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ
Na ikawa wakati alipokuwa alipokuwa yeye katika mji mji mmoja na
G2532 G1096 G1722 G3588 G1510 G0846 G1722 G1520 G3588 G4172 G2532

ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας, ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ
tazama mtu amejaa ukoma alipoona na Iēsoûs Iēsoûs akaanguka kifulifuli
G3708 G0435 G4134 G3014 G3708 G1161 G3588 G2424 G4098 G1909

πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
kifulifuli akamwomba yeye akisema Bwana ukitaka ukitaka unaweza mimi
G4383 G1189 G0846 G3004 G2962 G1437 G2309 G1410 G1473

καθαρίσαι.
kunitakasa
G2511

Ilitokea kwamba alipokuwa katika mji mmojawapo, mtu aliyekuwa amejaa ukoma alikuwa huko. Wakati alipomuona Yesu, alianguka akiinamisha uso kwake mpaka chini na kumuomba, akisema, “Bwana, ikiwa unataka, waweza kunitakasa.”

13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, λέγων, Θέλω; καθαρίσθητι!
na akanyoosha mkono mkono akamgusa yeye akisema Nataka takasika
G2532 G1614 G3588 G5495 G0680 G0846 G3004 G2309 G2511

καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτοῦ.
na mara–moja ukoma ukoma ukamwacha kutoka kwake
G2532 G2112 G3588 G3014 G0565 G0575 G0846

Kisha Yesu alinyoosha mkono wake na kumgusa, akisema, “Nataka. Takasika.” Na saa ileile ukoma ukamwacha.

14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν; ἀλλὰ ἀπελθὼν, δεῖξον
na yeye akamwagiza yeye asimwambie mtu–yeyote bali nenda jionyeshe
G2532 G0846 G3853 G0846 G3367 G3004 G0235 G0565 G1166

σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
mwenyewe kwa–kuhani kuhani na toa kwa–ajili–ya kutakaswa kutakaswa
G4572 G3588 G2409 G2532 G4374 G4012 G3588 G2512

σου, καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
kwako kama alivyoagiza Mōysēs kuwa ushahidi kwao
G4771 G2531 G4367 G3475 G1519 G3142 G0846

“Alimwagiza asimwambie mtu yeyote, lakini alimwambia, “Nenda zako, na ukajionyeshe kwa makuhani na utoe sadaka ya utakaso wako, sawasawa na kile Musa alichokiamuru, kwa ushuhuda kwao.”

15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ; καὶ
ikaenea lakini zaidi habari habari kumhusu yeye na
G1330 G1161 G3123 G3588 G3056 G4012 G0846 G2532

συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ
makundi–mengi–yakakusanyika makundi mengi kusikia na kuponywa kutoka
G4905 G3793 G4183 G0191 G2532 G2323 G0575

τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.
udhaifu udhaifu wao
G3588 G0769 G0846

Lakini habari kumuhusu yeye zikaenea mbali zaidi, na umati mkubwa wa watu ukaja pamoja kumsikiliza akifundisha na kuponywa magonjwa yao.

16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
yeye lakini alikuwa akiondoka kwenda mahali pa–faragha na kusali
G0846 G1161 G1510 G5298 G1722 G3588 G2048 G2532 G4336

Lakini mara kwa mara alijitenga faraghani na kuomba.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ
Na ikawa siku moja ya–siku siku na yeye alikuwa akifundisha na
G2532 G1096 G1722 G1520 G3588 G2250 G2532 G0846 G1510 G1321 G2532

ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες
walikuwa wameketi Pharisáioi na walimu–wa–sheria ambao walikuwa wametoka
G1510 G2521 G5330 G2532 G3547 G3739 G1510 G2064

ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἰερουσαλήμ. καὶ
kutoka kila kijiji cha–Galilaya Galilaya na Yudea na Yerúsolēma na
G1537 G3956 G2968 G3588 G1056 G2532 G2449 G2532 G2419 G2532

δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν.
nguvu ya–Bwana ilikuwa kuponya kuponya kuponya yeye
G1411 G2962 G1510 G1519 G3588 G2390 G0846

Ilitokea siku moja kati ya hizo siku alikuwa akifundisha, na walikuwapo Mafarisayo na waalimu wa sheria wamekaa hapo ambao walikuja wakitokea vijiji vingi tofauti katika mkoa wa Galilaya na Yudea, na pia kutokea katika mji wa Yerusalemu. Nguvu ya Bwana ilikuwa pamoja naye kuponya.

18 καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν
na tazama watu wakibeba kitandani kitandani mtu ambaye alikuwa
G2532 G3708 G0435 G5342 G1909 G2825 G0444 G3739 G1510

παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι [αὐτὸν] ἐνώπιον
amepooza na wakatafuta yeye kumwingiza na kumweka yeye mbele–ya
G3886 G2532 G2212 G0846 G1533 G2532 G5087 G0846 G1799

αὐτοῦ.
yeye
G0846

watu kadhaa walikuja, wamembeba kwenye mkeka mtu aliyepooza, na wakatafuta njia ya kumwingiza ndani ili kumlaza chini mbele ya Yesu.

19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν
na hawakupata hawakupata njia–gani wamwingize yeye kwa–sababu–ya umati
G2532 G3361 G2147 G4169 G1533 G0846 G1223 G3588

ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν
umati wakapanda juu–ya paa paa kwa–njia–ya vigae vigae wakamshusha
G3793 G0305 G1909 G3588 G1430 G1223 G3588 G2766 G2524

αὐτὸν, σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ
yeye pamoja–na kitanda–chake kitanda–chake katikati katikati katikati mbele–ya Iēsoûs
G0846 G4862 G3588 G2826 G1519 G3588 G3319 G1715 G3588

Ἰησοῦ.
Iēsoûs
G2424

Hawakupata njia ya kumwingiza ndani kwa sababu ya umati, hivyo walipanda juu ya paa la nyumba na kumshusha yule mtu chini kupitia kwenye vigae, juu mkeka wake katikati ya watu, mbele kabisa ya Yesu.

20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ
na alipoona imani imani yao akasema Mtu umesamehewa wewe dhambi
G2532 G3708 G3588 G4102 G0846 G3004 G0444 G0863 G4771 G3588

ἁμαρτίαι σου.
dhambi zako
G0266 G4771

Akiangalia imani yao, Yesu alisema, “Rafiki, dhambi zako umesamehewa.”

21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
na wakaanza kufikiri waandishi waandishi na Pharisáioi Pharisáioi
G2532 G0756 G1260 G3588 G1122 G2532 G3588 G5330

λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας? τίς δύναται
wakisema Ni–nani ndiye huyu anayesema anayesema makufuru Nani anaweza
G3004 G5101 G1510 G3778 G3739 G2980 G0988 G5101 G1410

ἁμαρτίας ἀφεῖναι, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός?
dhambi kusamehe isipokuwa isipokuwa peke–yake Mungu Mungu
G0266 G0863 G1487 G3361 G3441 G3588 G2316

Waandishi na Mafarisayo waliaanza kuhoji hilo, wakisema, “Huyu ni nani anayeongea makufuru? Ni nani anaweza kusamehe dhambi ila Mungu pekee yake?”

22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς,
Alipofahamu na Iēsoûs Iēsoûs mawazo mawazo yao akajibu
G1921 G1161 G3588 G2424 G3588 G1261 G0846 G0611

εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν?
akawaambia wao wao Kwa–nini mnafikiri katika mioyo mioyo yenu
G3004 G4314 G0846 G5101 G1260 G1722 G3588 G2588 G4771

Lakini Yesu, akitambua nini walichokuwa wakifikiri, aliwajibu na kuwaambia, “Kwa nini mnaulizana hili mioyoni mwenu?

23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου,
Ni–nini ni rahisi–zaidi kusema Umesamehewa wewe dhambi dhambi zako
G5101 G1510 G2123 G3004 G0863 G4771 G3588 G0266 G4771

ἢ εἰπεῖν, Ἔγειρε καὶ περιπάτει?
au kusema Simama na tembea
G2228 G3004 G1453 G2532 G4043

Kipi ni rahisi kusema, 'Dhambi zako zimesamehewa' au kusema 'Simama utembee?'

24	ἵνα lakini G2443	δὲ ili G1161	εἰδῆτε mjue G1492	ὅτι kwamba G3754	ὁ Mwana G3588	Υἱὸς Mwana G5207	τοῦ wa–Mtu G3588	ἀνθρώπου Mtu G0444	ἐξουσίαν mamlaka G1849	ἔχει ana G2192

ἐπὶ duniani G1909	τῆς duniani G3588	γῆς duniani G1093	ἀφιέναι kusamehe G0863	ἁμαρτίας… dhambi G0266	εἶπεν akamwambia G3004	τῷ aliyepooza G3588	παραλελυμένῳ, aliyepooza G3886

Σοὶ Ninakuambia G4771	λέγω, ninakuambia G3004	ἔγειρε, simama G1453	καὶ na G2532	ἆρας uchukue G0142	τὸ kitanda G3588	κλινίδιόν kitanda G2826	σου, chako G4771	πορεύου uende G4198

εἰς nyumba G1519	τὸν nyumba G3588	οἶκόν nyumba G3624	σου. yako G4771

Lakini mjue ya kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani ya kusamehe dhambi, Nakwambia wewe, 'Amka, chukua mkeka wako na uende nyumbani kwako.'"

25	καὶ na G2532	παραχρῆμα mara–moja G3916	ἀναστὰς akasimama G0450	ἐνώπιον mbele–yao G1799	αὐτῶν, wao G0846	ἆρας akakichukua G0142	ἐφ’ alichokuwa–amelalia G1909

ὃ alichokuwa–amelalia G3739	κατέκειτο, alichokuwa–amelalia G2621	ἀπῆλθεν akaenda G0565	εἰς kwenye G1519	τὸν nyumba G3588	οἶκον nyumba G3624	αὐτοῦ, yake G0846

δοξάζων akimtukuza G1392	τὸν Mungu G3588	Θεόν. Mungu G2316

Wakati huo huo akaamka mbele yao na akachukua mkeka wake aliokuwa ameulalia. Kisha akariudi nyumbani kwake akimtukuza Mungu.

26	καὶ na G2532	ἔκστασις mshangao G1611	ἔλαβεν ukawapata G2983	ἅπαντας, wote G0537	καὶ na G2532	ἐδόξαζον wakamtukuza G1392	τὸν Mungu G3588	Θεόν, Mungu G2316	καὶ na G2532

ἐπλήσθησαν wakajawa G4130	φόβου, hofu G5401	λέγοντες, wakisema G3004	ὅτι kwamba G3754	Εἴδομεν Tumeona G3708	παράδοξα mambo–ya–ajabu G3861	σήμερον. leo G4594

Kila mmoja alishangazwa na wakamtukuza Mungu. Walijawa na hofu, wakisema, "Tumeona mambo yasiyo ya kawaida leo."

27	Καὶ Na G2532	μετὰ baada–ya G3326	ταῦτα haya G3778	ἐξῆλθεν, akatoka G1831	καὶ na G2532	ἐθεάσατο akamwona G2300	τελώνην, mtoza–ushuru G5057	ὀνόματι jina–lake G3686	Λευὶν, Leuí G3018

καθήμενον ameketi G2521	ἐπὶ kwenye G1909	τὸ ofisi–ya–ushuru G3588	τελώνιον, ofisi–ya–ushuru G5058	καὶ na G2532	εἶπεν akamwambia G3004	αὐτῷ, yeye G0846	Ἀκολούθει Nifuate G0190

μοι. mimi G1473

Baada ya mambo haya kutokea, Yesu alitoka huko na akamwona mtoza ushuru aliyeitwa Lawi amekaa eneo la kukusanyia kodi. Akamwambia, “Nifuate.”

28	καὶ	καταλιπὼν	πάντα,	ἀναστὰς,	ἠκολούθει	αὐτῷ.
	na	akaacha	vyote	akasimama	akamfuata	yeye
	G2532	G2641	G3956	G0450	G0190	G0846

Hivyo Lawi akanyanyuka na kumfuata, akiacha kila kitu nyuma.

29	Καὶ	ἐποίησεν	δοχὴν	μεγάλην	Λευὶς	αὐτῷ	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ	αὐτοῦ,
	Na	akafanya	karamu	kubwa	Leuí	kwa–ajili–yake	katika	nyumba	nyumba	yake
	G2532	G4160	G1403	G3173	G3018	G0846	G1722	G3588	G3614	G0846

καὶ	ἦν	ὄχλος	πολὺς	τελωνῶν	καὶ	ἄλλων,	οἳ	ἦσαν
na	kulikuwa	umati	mkubwa	wa–watoza–ushuru	na	wengine	ambao	walikuwa
G2532	G1510	G3793	G4183	G5057	G2532	G0243	G3739	G1510

μετ’	αὐτῶν	κατακείμενοι.
pamoja–nao	wao	wakila
G3326	G0846	G2621

Kisha Lawi akaandaa nyumbani kwake karamu kubwa kwa ajili ya Yesu. Walikuwapo watozaushuru wengi kule na watu wengi walioketi mezani wakila pamoja nao.

30	καὶ	ἐγόγγυζον	οἱ	Φαρισαῖοι	καὶ	οἱ	γραμματεῖς	αὐτῶν	πρὸς
	na	wakanung'unika	Pharisáioi	Pharisáioi	na	waandishi	waandishi	wao	kwa
	G2532	G1111	G3588	G5330	G2532	G3588	G1122	G0846	G4314

τοὺς	μαθητὰς	αὐτοῦ,	λέγοντες,	Διὰ	τί	μετὰ	τῶν
wanafunzi	wanafunzi	wake	wakisema	Kwa–nini	kwa–nini	pamoja–na	watoza–ushuru
G3588	G3101	G0846	G3004	G1223	G5101	G3326	G3588

τελωνῶν	καὶ	ἁμαρτωλῶν	ἐσθίετε	καὶ	πίνετε?
watoza–ushuru	na	wenye–dhambi	mnakula	na	kunywa
G5057	G2532	G0268	G2068	G2532	G4095

Lakini Mafarisayo na waandishi wao walikuwa wakiwanung'unikia wanafunzi, wakisema, “Kwa nini mnakula na kunywa na watoza ushuru pamoja na watu wengine wenye dhambi?”

31	καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Οὐ	χρείαν
	na	akajibu	Iēsoûs	Iēsoûs	akawaambia	wao	wao	Hawahitaji	hawahitaji
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G4314	G0846	G3756	G5532

ἔχουσιν	οἱ	ὑγιαίνοντες	ἰατροῦ,	ἀλλὰ	οἱ	κακῶς	ἔχοντες.
hawahitaji	wenye–afya	wenye–afya	tabibu	bali	wagonjwa	wagonjwa	wagonjwa
G2192	G3588	G5198	G2395	G0235	G3588	G2560	G2192

Yesu akawajibu, “Watu walio katika afya njema hawahitaji tabibu, ni wale tu wanaoumwa ndiyo watakao mhitaji mmoja.

32	οὐκ	ἐλήλυθα	καλέσαι	δικαίους,	ἀλλὰ	ἁμαρτωλοὺς,	εἰς	μετάνοιαν.
	Sijaja	nimekuja	kuwaita	wenye–haki	bali	wenye–dhambi	kwenye	toba
	G3756	G2064	G2564	G1342	G0235	G0268	G1519	G3341

Sikuja kuwaita watu wenye haki haki wapate kutubu, bali kuwaita wenye dhambi wapate kutubu.”

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν, Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν
Wao na wakamwambia yeye, yeye Wanafunzi wanafunzi wa-Iōánnēs wanafunga
G3588 G1161 G3004 G4314 G0846 G3588 G3101 G2491 G3522

πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν
mara-kwa-mara na maombi wanafanya vivyo-hivyo pia wa-Pharisáioi wa-Pharisáioi
G4437 G2532 G1162 G4160 G3668 G2532 G3588 G3588

Φαρισαίων; οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν?
Pharisáioi lakini lakini wako wanakula na wanakunywa
G5330 G3588 G1161 G4674 G2068 G2532 G4095

Wakamwambia, “Wanafunzi wa Yohana mara nyingi hufunga na kuomba, na wanafunzi wa Mafarisayo nao hufanya vivyo hivyo. Lakini wanafunzi wako hula na kunywa.”

34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς
Iēsoûs na Iēsoûs akawaambia wao wao Mnaweza mnaweza wageni wageni
G3588 G1161 G2424 G3004 G4314 G0846 G3361 G1410 G3588 G5207

τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ bwana-harusi harusi wakati bwana-harusi ὁ bwana-harusi bwana-harusi μετ’ yu-pamoja-nao
G3588 G3567 G1722 G3739 G3588 G3566 G3326

αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεῦσαι?
wao yupo kuwafanya wafunge
G0846 G1510 G4160 G3522

Yesu akawaambia, “Inawezekana mtu yeyote akawafanya waliohudhuria harusi ya Bwana Arusi kufunga wakati Bwana Arusi bado yu pamoja nao?

35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν
lakini zitakuja siku na atakapoondolewa atakapoondolewa kutoka kwao
G2064 G1161 G2250 G2532 G3752 G0522 G0575 G0846

ὁ bwana-harusi νυμφίος, τότε ndipo νηστεύσουσιν watakapofunga ἐν katika ἐκείναις siku ταῖς siku ἡμέραις. zile
G3588 G3566 G5119 G3522 G1722 G1565 G3588 G2250

Lakini siku zitakuja wakati Bwana Arusi atakapoondolewa kwao, ndipo katika siku hizo watafunga.”

36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα
Akawaambia pia na mfano wao wao kwamba Hakuna kiraka
G3004 G1161 G2532 G3850 G4314 G0846 G3754 G3762 G1915

ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας, ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν; εἰ δὲ
kutoka nguo mpya akikata anakiweka juu-ya nguo ya-zamani kama na
G0575 G2440 G2537 G4977 G1911 G1909 G2440 G3820 G1487 G1161

μήγε καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ
sivyo na nguo-mpya mpya itaipasua na nguo-ya-zamani ya-zamani haitapatana
G1490 G2532 G3588 G2537 G4977 G2532 G3588 G3820 G3756

συμφωνήσει, τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
haitapatana kiraka kiraka kutoka kutoka mpya mpya
G4856 G3588 G1915 G3588 G0575 G3588 G2537

Kisha Yesu aliongea pia kwao kwa mfano. “Hakuna anayechana kipande cha nguo kutoka kwenye vazi jipya na kukitumia kurekebisha vazi la zamani. Kama akifanya hivyo, ataichana nguo mpya, na kipande cha nguo kutoka vazi jipya kisengefaa kutumika na nguo ya vazi la zamani.

37 καὶ na G2532 οὐδεὶς hakuna G3762 βάλλει anayetia G0906 οἶνον mvinyo G3631 νέον mpya G3501 εἰς katika G1519 ἀσκοὺς viriba G0779 παλαιούς; vikuukuu G3820 εἰ kama G1487 δὲ na G1161 μήγε sivyo G1490 ῥήξει utayapasua G4486 ὁ mvinyo G3588 οἶνος mvinyo G3631 ὁ mpya G3588 νέος mpya G3501 τοὺς viriba G3588 ἀσκούς, viriba G0779 καὶ na G2532 αὐτὸς utamwagika G0846 ἐκχυθήσεται, utamwagika G1632 καὶ na G2532 οἱ viriba G3588 ἀσκοὶ viriba G0779 ἀπολοῦνται; vitaharibika G0622

pia, hakuna mtu ambaye huweka divai mpya kwenye viriba vikuukuu. Kama akifanya hivyo, divai mpya ingepasua kile chombo, na divai ingemwagika, na viriba vingeharibika.

38 ἀλλὰ bali G0235 οἶνον mvinyo G3631 νέον mpya G3501 εἰς katika G1519 ἀσκοὺς viriba G0779 καινοὺς vipya G2537 βλητέον, lazima–utiwe G0992

Lakini divai mpya lazima iwekwe kwenye viriba vipya.

39 καὶ na G2532 οὐδεὶς hakuna G3762 πιὼν aliyekunywa G4095 παλαιὸν wa–zamani G3820 θέλει anataka G2309 νέον; mpya G3501 λέγει anasema G3004 γάρ, kwa–maana G1063 Ὁ Wa–zamani G3588 παλαιὸς wa–zamani G3820 χρηστός mzuri G5543 ἐστιν. ndio G1510

Na hakuna mtu baada ya kunywa divai ya zamani, hutataka mpya, kwa sababu husema, 'Ya zamani ni bora.'"

Chapter 6

1 Ἐγένετο Ikawa G1096 δὲ na G1161 ἐν katika G1722 σαββάτῳ sabato G4521 διαπορεύεσθαι kupita G1279 αὐτὸν yeye G0846 διὰ kati–ya G1223 σπορίμων; mashamba G4702 καὶ na G2532 ἔτιλλον walivunja G5089 οἱ hao G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 καὶ na G2532 ἤσθιον walikula G2068 τοὺς hizo G3588 στάχυας, masuke G4719 ψώχοντες wakisugua G5597 ταῖς kwa–hizo G3588 χερσίν. mikono G5495

Sasa ilitokea kwenye Sabato kwamba Yesu alikuwa akipita katika ya shamba la nafaka na wanafunzi wake walikuwa wakichuma masuke, wakayasuguasugua kati ya mikono yao wakala nafaka.

2 τινὲς baadhi G5100 δὲ na G1161 τῶν wa–hao G3588 Φαρισαίων Mafarisayo G5330 εἶπαν, walisema G3004 Τί Kwa–nini G5101 ποιεῖτε mnafanya G4160 ὃ lile G3739 οὐκ si G3756 ἔξεστιν linaloruhusiwa G1832 τοῖς katika–hizo G3588 σάββασιν? sabato G4521

Lakini baadhi ya Mafarisayo wakasema, “Kwa nini mnafanya kitu ambacho si halali kisheria kukifanya siku ya sabato”?

3	καὶ	ἀποκριθεὶς	πρὸς	αὐτοὺς,	εἶπεν	ὁ	Ἰησοῦς,	Οὐδὲ	τοῦτο	ἀνέγνωτε,	
	na	akijibu	kwa	wao	alisema	huyo	Iēsoûs	Wala–hili	hili	mlisoma	
	G2532	G0611	G4314	G0846	G3004	G3588	G2424	G3761	G3778	G0314	

	ὃ	ἐποίησεν	Δαυὶδ,	ὁπότε	ἐπείνασεν	αὐτὸς,		καὶ	οἱ	μετ’	
	lile	alifanya	Dauíd	wakati	alipoona–njaa	yeye–mwenyewe		na	hao	pamoja–na	
	G3739	G4160	G1138	G3753	G3983	G0846		G2532	G3588	G3326	

	αὐτοῦ	ὄντες;
	yeye	waliokuwa
	G0846	G1510

Yesu, akawajibu, akisema, “Hamkuwahi kusoma kile Daudi alifanya alipokuwa na njaa, yeye na wanaume waliokuwa pamoja naye?

4	ὡς	εἰσῆλθεν	εἰς	τὸν	οἶκον	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	τοὺς	ἄρτους	τῆς
	jinsi	aliingia	katika	hiyo	nyumba	ya–huyo	Mungu	na	hizo	mikate	ya–hilo
	G5613	G1525	G1519	G3588	G3624	G3588	G2316	G2532	G3588	G0740	G3588

	προθέσεως	λαβὼν,	ἔφαγεν,	καὶ	ἔδωκεν	τοῖς		μετ’	αὐτοῦ,	οὓς	
	kuwekwa–mbele	akichukua	alikula	na	aliwapa	kwa–hao		pamoja–na	yeye	ambao	
	G4286	G2983	G5315	G2532	G1325	G3588		G3326	G0846	G3739	

	οὐκ	ἔξεστιν	φαγεῖν,	εἰ	μὴ	μόνους	τοὺς	ἱερεῖς?
	si	inaruhusiwa	kula	isipokuwa	tu	peke–yao	hao	makuhani
	G3756	G1832	G5315	G1487	G3361	G3441	G3588	G2409

Alikwenda katika nyumba ya Mungu, na akachukuwa mikate mitakatifu na kuila baadhi, na kuitoa baadhi kwa watu aliokuwa nao kuila, hatakama ilikuwa halali kwa makuhani kuila.”

5	καὶ	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Κύριός	ἐστιν	τοῦ	σαββάτου	ὁ	Υἱὸς	τοῦ
	na	aliwaambia	wao	Bwana	ni	wa–hiyo	sabato	huyo	Mwana	wa–huyo
	G2532	G3004	G0846	G2962	G1510	G3588	G4521	G3588	G5207	G3588

	ἀνθρώπου.
	mwanadamu
	G0444

Kisha akawaambia, “Mwana wa Adamu ni Bwana wa Sabato.”

6	Ἐγένετο	δὲ	ἐν	ἑτέρῳ	σαββάτῳ,	εἰσελθεῖν	αὐτὸν	εἰς	τὴν	συναγωγὴν	
	Ikawa	na	katika	nyingine	sabato,	kuingia	yeye	katika	hiyo	sinagogi	
	G1096	G1161	G1722	G2087	G4521	G1525	G0846	G1519	G3588	G4864	

	καὶ	διδάσκειν;	καὶ	ἦν	ἄνθρωπος	ἐκεῖ,	καὶ	ἡ	χεὶρ	αὐτοῦ	ἡ
	na	kufundisha	na	alikuwa	mtu	huko	na	hiyo	mkono	wake	huo
	G2532	G1321	G2532	G1510	G0444	G1563	G2532	G3588	G5495	G0846	G3588

	δεξιὰ	ἦν	ξηρά.
	wa–kulia	ulikuwa	umekauka
	G1188	G1510	G3584

Ilitokea katika Sabato nyingine kwamba alikwenda ndani ya sinagogi na kuwafundisha watu huko. Palikuwa na mtu ambaye mkono wake wa kulia ulikuwa umepooza.

7	παρετηροῦντο	δὲ	αὐτὸν	οἱ	γραμματεῖς	καὶ	οἱ	Φαρισαῖοι,	εἰ	ἐν	
	walimchunguza	na	yeye	hao	waandishi	na	hao	Mafarisayo	kama	katika	
	G3906	G1161	G0846	G3588	G1122	G2532	G3588	G5330	G1487	G1722	

	τῷ	σαββάτῳ	θεραπεύει,	ἵνα	εὕρωσιν	κατηγορεῖν	αὐτοῦ.
	hiyo	sabato	anaponya	ili	wapate	kumshitaki	yeye
	G3588	G4521	G2323	G2443	G2147	G2723	G0846

Waandishi na Mafarisayo walikuwa wanamwangalia kwa makini kuona kama angemponya mtu siku ya Sabato, ili waweze kupata sababu ya kumshtaki kwa kufanya kosa.

8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ
yeye–mwenyewe lakini alijua hizo mawazo yao alisema na kwa–huyo
G0846 G1161 G1492 G3588 G1261 G0846 G3004 G1161 G3588

ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειρε, καὶ στῆθι εἰς τὸ
mtu huyo uliokauka mwenye huo mkono Simama na simama katika hilo
G0435 G3588 G3584 G2192 G3588 G5495 G1453 G2532 G2476 G1519 G3588

μέσον. καὶ ἀναστὰς, ἔστη.
katikati na akisimama alisimama
G3319 G2532 G0450 G2476

Lakini alijua nini walikuwa wanafikiri na akasema kwa mtu aliyekuwa amepooza mkono, “Amka, simama hapa katikati ya kila mmoja.” Hivyo huyo mtu akanyanyuka na kusimama pale.

9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστιν
alisema na huyo Iēsoûs kwa wao Ninawauliza ninyi kama inaruhusiwa
G3004 G1161 G3588 G2424 G4314 G0846 G1905 G4771 G1487 G1832

τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι? ψυχὴν σῶσαι ἢ
katika–hiyo sabato kutenda–wema au kutenda–uovu nafsi kuokoa au
G3588 G4521 G0015 G2228 G2554 G5590 G4982 G2228

ἀπολέσαι?
kuangamiza
G0622

Yesu akasema kwao, “Nawauliza ninyi, ni halali siku ya Sabato kufanya mema au kufanya madhara, kuokoa maisha au kuyaharibu?” Kisha aliwaangalia wote na kumwambia yule mtu,

10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά
na akiwatazama–kote wote wao alimwambia yeye Nyoosha huo mkono
G2532 G4017 G3956 G0846 G3004 G0846 G1614 G3588 G5495

σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
wako huyo na alifanya na ulirudishwa huo mkono wake
G4771 G3588 G1161 G4160 G2532 G0600 G3588 G5495 G0846

“Nyoosha mkono wako.” Akafanya hivyo, na mkono wake ulikuwa umeponywa.

11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους
wao–wenyewe lakini walijazwa upumbavu na walishauriana kwa wao–kwa–wao
G0846 G1161 G4130 G0454 G2532 G1255 G4314 G0240

τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
nini wangeweza kumfanyia huyo Iēsoûs
G5101 G0302 G4160 G3588 G2424

Lakini walijawa na hasira, wakaongeleshana wao kwa wao kuhusu nini wanapaswa wafanye kwa Yesu.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος
Ikawa na katika hizo siku hizo, kutoka yeye kwenda hilo mlima
G1096 G1161 G1722 G3588 G2250 G3778 G1831 G0846 G1519 G3588 G3735

προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
kuomba na alikuwa akikesha–usiku–kucha katika hiyo sala kwa–huyo
G4336 G2532 G1510 G1273 G1722 G3588 G4335 G3588

Θεοῦ.
Mungu
G2316

Ilitokea siku hizo kwamba alikwenda mlimani kuomba. Aliendelea usiku mzima kumuomba Mungu.

13 καὶ na G2532 ὅτε wakati G3753 ἐγένετο ikawa G1096 ἡμέρα, mchana G2250 προσεφώνησεν aliwaita G4377 τοὺς hao G3588 μαθητὰς wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 καὶ na G2532 ἐκλεξάμενος akichagua G1586 ἀπ’ kutoka–kwa G0575 αὐτῶν wao G0846 δώδεκα, kumi–na–wawili G1427 οὓς ambao G3739 καὶ pia G2532 ἀποστόλους mitume G0652 ὠνόμασεν; aliwaita G3687

Ilipokuwa asubuhi, aliwaita wanafunzi wake kwake, na akawachagua kumi na wawili kati yao, ambao pia aliwaita “mitume.”

14 Σίμωνα Símōn G4613 ὃν ambaye G3739 καὶ pia G2532 ὠνόμασεν alimwita G3687 Πέτρον, Pétros G4074 καὶ na G2532 Ἀνδρέαν Andréas G0406 τὸν huyo G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 αὐτοῦ; wake G0846 καὶ na G2532 Ἰάκωβον Iakōbos G2385 καὶ na G2532 Ἰωάννην; Iōánnēs G2491 καὶ na G2532 Φίλιππον Phílippos G5376 καὶ na G2532 Βαρθολομαῖον; Bartholomaîos G0918

Majina ya wale mitume yalikuwa Simoni (ambaye pia alimwita Petro) na Andrea ndugu yake, Yakobo, Yohana, Filipo, Bartolomayo,

15 καὶ na G2532 Ματθαῖον Maththaîos G3156 καὶ na G2532 Θωμᾶν; Thōmâs G2381 καὶ na G2532 Ἰάκωβον Iakōbos G2385 Ἁλφαίου; wa–Alphaîos G0256 καὶ na G2532 Σίμωνα Símōn G4613 τὸν huyo G3588 καλούμενον aitwaye G2564 Ζηλωτὴν; Zēlōtḗs G2207

Mathayo, Tomaso na Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni, ambaye aliitwa Zelote,

16 καὶ na G2532 Ἰούδαν Ioúdas G2455 Ἰακώβου; wa–Iakōbos G2385 καὶ na G2532 Ἰούδαν Ioúdas G2455 Ἰσκαριὼθ, Iskariṓth G2469 ὃς ambaye G3739 ἐγένετο akawa G1096 προδότης. msaliti G4273

Yuda mwana Yakobo na Yuda Iskariote, ambaye alikuwa msaliti msaliti.

17 καὶ na G2532 καταβὰς akishuka G2597 μετ’ pamoja–na G3326 αὐτῶν, wao G0846 ἔστη alisimama G2476 ἐπὶ juu–ya G1909 τόπου mahali G5117 πεδινοῦ, tambarare G3977 καὶ na G2532 ὄχλος umati G3793 πολὺς mkubwa G4183 μαθητῶν wa–wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 καὶ na G2532 πλῆθος wingi G4128 πολὺ mkubwa G4183 τοῦ wa–hao G3588 λαοῦ watu G2992 ἀπὸ kutoka G0575 πάσης yote G3956 τῆς hiyo G3588 Ἰουδαίας, Ioudaía G2449 καὶ na G2532 Ἰερουσαλὴμ, Ierousalḗm G2419 καὶ na G2532 τῆς hiyo G3588 παραλίου pwani–ya G3882 Τύρου, Túros G5184 καὶ na G2532 Σιδῶνος, Sidṓn G4605

Kisha Yesu alitelemka pamoja nao toka mlimani na kusimama mahali tambarare. Idadi kubwa ya wanafunzi wake walikuwa huko, pamoja na idadi kubwa ya watu kutoka Uyahudi na Yerusalemu, na kutoka pwani ya Tiro na Sidoni.

18 οἳ ambao G3739 ἦλθον walikuja G2064 ἀκοῦσαι kusikia G0191 αὐτοῦ, yeye G0846 καὶ na G2532 ἰαθῆναι kuponywa G2390 ἀπὸ kutoka G0575 τῶν hizo G3588 νόσων magonjwa G3554 αὐτῶν. yao G0846 καὶ na G2532 οἱ hao G3588 ἐνοχλούμενοι waliosumbuliwa G1776 ἀπὸ na G0575 πνευμάτων roho G4151 ἀκαθάρτων wachafu G0169 ἐθεραπεύοντο. waliponywa G2323

Walikuja kumsikiliza na kuponywa magonjwa yao. Watu waliokuwa wakisumbuliwa na pepo wachafu waliponywa pia.

19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ; ὅτι δύναμις παρ’
na wote huo umati walitafuta kumgusa yeye kwa–sababu nguvu kutoka–kwa
G2532 G3956 G3588 G3793 G2212 G0680 G0846 G3754 G1411 G3844

αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.
yeye ilitoka na iliponya wote
G0846 G1831 G2532 G2390 G3956

Kila mmoja kwenye hilo kusanyiko alijaribu kumgusa kwa sababu nguvu za uponyaji zilikuwa zikitokea ndani yake, na aliwaponya wote.

20 Καὶ αὐτὸς, ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
Na yeye–mwenyewe akiinua hizo macho yake kwa hao wanafunzi wake,
G2532 G0846 G1869 G3588 G3788 G0846 G1519 G3588 G3101 G0846

ἔλεγεν, Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
alisema Heri hao maskini kwa–sababu yenu ni hiyo ufalme wa–huyo
G3004 G3107 G3588 G4434 G3754 G5212 G1510 G3588 G0932 G3588

Θεοῦ.
Mungu
G2316

Kisha akawaangalia wanafunzi wake, na kusema, “Mmebarikiwa ninyi mlio maskini, kwa maana ufalme wa Mungu ni wenu.

21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ
heri hao wenye–njaa sasa kwa–sababu mtashiba heri hao
G3107 G3588 G3983 G3568 G3754 G5526 G3107 G3588

κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.
wanaolia sasa kwa–sababu mtacheka
G2799 G3568 G3754 G1070

Mmebarikiwa ninyi mlio na njaa sasa, kwa maana mtashibishwa. Mmebarikiwa ninyi mliao sasa, kwa maana mtacheka.

22 μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν
heri ninyi wakati watawachukia ninyi hao watu na wakati
G3107 G1510 G3752 G3404 G4771 G3588 G0444 G2532 G3752

ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς
watawatenga ninyi na watawashutumu na watalitupa hilo jina lenu kama
G0873 G4771 G2532 G3679 G2532 G1544 G3588 G3686 G4771 G5613

πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου;
baya kwa–sababu–ya huyo Mwana wa–huyo mwanadamu
G4190 G1752 G3588 G5207 G3588 G0444

Mmebarikiwa ninyi ambao watu watakapowachukia na kuwatenga na kuwashutumu ninyi kwamba ni waovu, kwa ajili ya Mwana Adamu.

23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ σκιρτήσατε; ἰδοὺ γὰρ, ὁ
furahini katika ile hiyo siku na rukeni-kwa-furaha tazama kwa-maana huo
G5463 G1722 G1565 G3588 G2250 G2532 G4640 G3708 G1063 G3588

μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ. κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ
ujira wenu mkubwa katika hilo mbingu kwa-jinsi hayo yaleyale kwa-maana
G3408 G4771 G4183 G1722 G3588 G3772 G2596 G3588 G0846 G1063

ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
walifanya kwa-hao manabii hao baba zao
G4160 G3588 G4396 G3588 G3962 G0846

Furahini katika siku hiyo na kurukaruka kwa furaha, kwa sababu hakika mtakuwa na thawabu kubwa mbinguni, kwa maana baba zao waliwatendea vivyohivyo manabii.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
Lakini ole wenu mlio matajiri kwa-sababu mmepokea hiyo faraja yenu
G4133 G3759 G4771 G3588 G4145 G3754 G0568 G3588 G3874 G4771

Lakini ole wenu mlio matajiri! Kwa maana mmekwisha pata faraja yenu.

25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαί οἱ
ole wenu hao mlioshiba sasa kwa-sababu mtaona-njaa ole hao
G3759 G4771 G3588 G1705 G3568 G3754 G3983 G3759 G3588

γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.
wanaocheka sasa kwa-sababu mtaomboleza na mtalia
G1070 G3568 G3754 G3996 G2532 G2799

Ole wenu mlio shiba sasa! Kwa maana mtaona njaa baadaye. Ole wenu mnaocheka sasa! Kwa maana mtaomboleza na kulia baadaye.

26 οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὰ
ole wakati vizuri ninyi watawanenea wote hao watu kwa-jinsi hayo
G3759 G3752 G2573 G4771 G3004 G3956 G3588 G0444 G2596 G3588

αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
yaleyale kwa-maana walifanya kwa-hao manabii-wa-uongo hao baba zao
G0846 G1063 G4160 G3588 G5578 G3588 G3962 G0846

Ole wenu, mtakaposifiwa na watu wote! Kwa maana baba zao waliwatendea manabii wa uongo vivyohivyo.

27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν: Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς
Lakini kwenu ninasema kwa-hao mnaosikia Wapendeni hao adui zenu vizuri
G0235 G4771 G3004 G3588 G0191 G0025 G3588 G2190 G4771 G2573

ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,
fanyeni kwa-hao wanaowachukia ninyi
G4160 G3588 G3404 G4771

Lakini nasema kwenu ninyi mnaonisikiliza, wapendeni adui zenu na kufanya mema kwa wanao wachukieni.

28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων
wabarikini hao wanaowaapiza ninyi ombeni kwa-ajili-ya hao wanaowatesa
G2127 G3588 G2672 G4771 G4336 G4012 G3588 G1908

ὑμᾶς.
ninyi
G4771

Wabarikini wale wanao walaani ninyi na waombeeni wale wanaowaonea.

29 τῷ kwa–huyo G3588 τύπτοντί anayekupiga G5180 σε wewe G4771 ἐπὶ juu–ya G1909 τὴν hiyo G3588 σιαγόνα, shavu G4600 πάρεχε mpe G3930 καὶ pia G2532 τὴν hiyo G3588 ἄλλην; nyingine G0243

καὶ na G2532 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 τοῦ huyo G3588 αἴροντός anayechukua G0142 σου yako G4771 τὸ hilo G3588 ἱμάτιον, joho G2440 καὶ pia G2532 τὸν hilo G3588 χιτῶνα kanzu G5509

μὴ usimnyang'anye G3361 κωλύσῃς. usimzuie G2967

Kwake yeye akupigaye shavu moja, mgeuzie na la pili. Kama mtu akikunyang'anya joho lako usimzuilie na kanzu.

30 παντὶ kwa–kila–mtu G3956 αἰτοῦντί anayekuomba G0154 σε, wewe G4771 δίδου; mpe G1325 καὶ na G2532 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 τοῦ huyo G3588 αἴροντος anayechukua G0142 τὰ hayo G3588

σὰ, yako G4674 μὴ usidai G3361 ἀπαίτει; tena G0523

Mpe kila akuombaye. Kama mtu akikunyang'anya kitu ambacho ni mali yako, usimuombe akurudishie.

31 καὶ na G2532 καθὼς kama G2531 θέλετε mnataka G2309 ἵνα kwamba G2443 ποιῶσιν wafanye G4160 ὑμῖν kwenu G4771 οἱ hao G3588 ἄνθρωποι, watu G0444 ποιεῖτε fanyeni G4160 αὐτοῖς kwao G0846

ὁμοίως. vivyo–hivyo G3668

Kama mpendavyo watu wawatendee, nanyi watendeeni vivyo hivyo.

32 καὶ na G2532 εἰ kama G1487 ἀγαπᾶτε mnawapenda G0025 τοὺς hao G3588 ἀγαπῶντας wanaowapenda G0025 ὑμᾶς, ninyi G4771 ποία ni–jambo–gani G4169 ὑμῖν kwenu G4771 χάρις neema G5485

ἐστίν? ni G1510 καὶ pia G2532 γὰρ kwa–maana G1063 οἱ hao G3588 ἁμαρτωλοὶ wenye–dhambi G0268 τοὺς hao G3588 ἀγαπῶντας wanaowapenda G0025 αὐτοὺς, wao G0846 ἀγαπῶσιν. wanawapenda G0025

Kama mkiwapenda watu wawapendao ninyi tu, hiyo ni thawabu gani kwenu? Kwamaana hata wenye dhambi huwapenda wale wawapendao.

33 καὶ pia G2532 γὰρ, kwa–maana G1063 ἐὰν kama G1437 ἀγαθοποιῆτε mnawatendea–wema G0015 τοὺς hao G3588 ἀγαθοποιοῦντας wanaowatendea–wema G0015 ὑμᾶς, ninyi G4771

ποία ni–jambo–gani G4169 ὑμῖν kwenu G4771 χάρις neema G5485 ἐστίν? ni G1510 καὶ pia G2532 οἱ hao G3588 ἁμαρτωλοὶ wenye–dhambi G0268 τὸ hilo G3588 αὐτὸ lilelile G0846 ποιοῦσιν. wanafanya G4160

Kama mkiwatendea mema wale wanaowatendea ninyi mema, hiyo ni thawabu gani kwenu? Kwa maana hata wenye dhambi hufanya vivyo hivyo.

34 καὶ na G2532 ἐὰν kama G1437 δανίσητε mnawakopesha G1155 παρ’ kutoka-kwa G3844 ὧν ambao G3739 ἐλπίζετε mnatumaini G1679 λαβεῖν, kupokea G2983 ποία ni-jambo-gani G4169

ὑμῖν kwenu G4771 χάρις neema G5485 ἐστίν? ni G1510 καὶ pia G2532 ἁμαρτωλοὶ wenye-dhambi G0268 ἁμαρτωλοῖς wenye-dhambi G0268 δανίζουσιν, wanawakopesha G1155 ἵνα ili G2443

ἀπολάβωσιν wapokee G0618 τὰ hayo G3588 ἴσα. sawa G2470

Kama mkikopesha vitu kwa watu ambao mnategemea watawarudishia, hiyo ni thawabu gani kwenu? Hata wenye dhambi huwakopesha wenye dhambi, na hutegemea kupokea kiasi hicho hicho tena.

35 πλὴν lakini G4133 ἀγαπᾶτε wapendeni G0025 τοὺς hao G3588 ἐχθροὺς adui G2190 ὑμῶν, zenu G4771 καὶ na G2532 ἀγαθοποιεῖτε, tendeni-wema G0015 καὶ na G2532 δανίζετε, kopesheni G1155 μηδὲν bila G3367

ἀπελπίζοντες; kukata-tamaa G0560 καὶ na G2532 ἔσται utakuwa G1510 ὁ huo G3588 μισθὸς ujira G3408 ὑμῶν wenu G4771 πολύς, mkubwa G4183 καὶ na G2532 ἔσεσθε mtakuwa G1510 υἱοὶ wana G5207

Ὑψίστου; wa-Aliye-Juu G5310 ὅτι kwa-sababu G3754 αὐτὸς yeye G0846 χρηστός mwema G5543 ἐστιν ni G1510 ἐπὶ kwa G1909 τοὺς hao G3588 ἀχαρίστους wasio-na-shukrani G0884 καὶ na G2532

πονηρούς. waovu G4190

Lakini wapendeni adui zenu na watendeeni mema. Wakopesheni na msihofu kuhusu kurudishiwa, na thawabu yenu itakuwa kubwa. Mtakuwa wana wa Aliye Juu, kwasababu yeye mwenyewe ni mwema kwa watu wasio na shukurani na waovu.

36 Γίνεσθε Kuweni G1096 οἰκτίρμονες, wenye-huruma G3629 καθὼς kama G2531 [καὶ] pia G2532 ὁ huyo G3588 Πατὴρ Baba G3962 ὑμῶν yenu G4771 οἰκτίρμων mwenye-huruma G3629 ἐστίν. alivyo G1510

Iweni na huruma, kama Baba yenu alivyo na huruma.

37 καὶ na G2532 μὴ msihukumu G3361 κρίνετε, msihukumu G2919 καὶ na G2532 οὐ kamwe G3756 μὴ si G3361 κριθῆτε; mtahukumiwa G2919 καὶ na G2532 μὴ msilaumu G3361

καταδικάζετε, msilaumu G2613 καὶ na G2532 οὐ kamwe G3756 μὴ si G3361 καταδικασθῆτε. mtalaumiwa G2613 ἀπολύετε, sameheni G0630 καὶ na G2532 ἀπολυθήσεσθε. mtasamehewa G0630

Msihukumu, nanyi hamta hukumiwa. Msilaani, nanyi hamtalaaniwa. Sameheni wengine, nanyi mtasamehewa.

38 δίδοτε, toeni G1325 καὶ na G2532 δοθήσεται mtapewa G1325 ὑμῖν. ninyi G4771 μέτρον kipimo G3358 καλὸν, kizuri G2570 πεπιεσμένον, kilichoshindiliwa G4085 σεσαλευμένον, kilichotikiswa G4531

ὑπερεκχυννόμενον, kinachofurika G5240 δώσουσιν watatoa G1325 εἰς katika G1519 τὸν hiyo G3588 κόλπον paja G2859 ὑμῶν, yenu G4771 ᾧ kwa-hicho G3739 γὰρ kwa-maana G1063 μέτρῳ kipimo G3358

μετρεῖτε, mnapimia G3354 ἀντιμετρηθήσεται mtapimwa G0488 ὑμῖν. ninyi G4771

Wapeni wengine, nanyi mtapewa. Kiasi cha ukarimu - kilichoshindiliwa, kusukwasukwa na kumwagika - kitamwagika magotini penu. Kwa sababu kwa kipimo chochote mnachotumia kupimia, kipimo hicho hicho kitatumika kuwapimia ninyi.”

39

Εἶπεν	δὲ	καὶ	παραβολὴν	αὐτοῖς,	Μήτι	δύναται	τυφλὸς,	τυφλὸν
Alisema	na	pia	mfano	kwao	Je	aweza	kipofu	kipofu
G3004	G1161	G2532	G3850	G0846	G3385	G1410	G5185	G5185

ὁδηγεῖν?	οὐχὶ	ἀμφότεροι	εἰς	βόθυνον	ἐμπεσοῦνται?
kumwongoza	si	wote–wawili	katika	shimo	wataanguka
G3594	G3780	G0297	G1519	G0999	G1706

Kisha akawaambia mfano pia. “Je mtu aliye kipofu aweza kumwongoza mtu mwingine kipofu? Kama alifanya hivyo, basi wote wangalitumbukia shimoni, je wasingetumbukia?

40

οὐκ	ἔστιν	μαθητὴς	ὑπὲρ	τὸν	διδάσκαλον;	κατηρτισμένος	δὲ	πᾶς
si	ni	mwanafunzi	kuliko	huyo	mwalimu	aliyekamilishwa	lakini	kila–mtu
G3756	G1510	G3101	G5228	G3588	G1320	G2675	G1161	G3956

ἔσται,	ὡς	ὁ	διδάσκαλος	αὐτοῦ.
atakuwa	kama	huyo	mwalimu	wake
G1510	G5613	G3588	G1320	G0846

Mwanafunzi hawi mkubwa kuliko mwalimu wake, lakini kila mtu akiisha kufundishwa kwa ukamilifu atakuwa kama mwalimu wake.

41

Τί	δὲ	βλέπεις	τὸ	κάρφος	τὸ	ἐν	τῷ	ὀφθαλμῷ	τοῦ	ἀδελφοῦ
Kwa–nini	na	unaona	hilo	kibanzi	hilo	katika	hilo	jicho	la–huyo	ndugu
G5101	G1161	G0991	G3588	G2595	G3588	G1722	G3588	G3788	G3588	G0080

σου,	τὴν	δὲ	δοκὸν	τὴν	ἐν	τῷ	ἰδίῳ,	ὀφθαλμῷ	οὐ
yako	hilo	lakini	boriti	hilo	katika	hilo	lako–mwenyewe	jicho	huoni
G4771	G3588	G1161	G1385	G3588	G1722	G3588	G2398	G3788	G3756

κατανοεῖς?
hutambui
G2657

Na kwa nini basi wakitazama kibanzi kilicho ndani ya jicho la ndugu yako, na boriti lililo ndani ya jicho lako huliangalii?

42

πῶς	δύνασαι	λέγειν	τῷ	ἀδελφῷ	σου,	Ἀδελφέ,	ἄφες	ἐκβάλω	τὸ
jinsi–gani	unaweza	kusema	kwa–huyo	ndugu	yako	Ndugu	niache	nitoe	hilo
G4459	G1410	G3004	G3588	G0080	G4771	G0080	G0863	G1544	G3588

κάρφος	τὸ	ἐν	τῷ	ὀφθαλμῷ	σου,	αὐτὸς	τὴν	ἐν	τῷ
kibanzi	hilo	katika	hilo	jicho	lako	wewe–mwenyewe	hilo	katika	hilo
G2595	G3588	G1722	G3588	G3788	G4771	G0846	G3588	G1722	G3588

ὀφθαλμῷ	σοῦ	δοκὸν	οὐ	βλέπων?	ὑποκριτά,	ἔκβαλε	πρῶτον	τὴν	δοκὸν
jicho	lako	boriti	huoni	huoni	mnafiki	toa	kwanza	hilo	boriti
G3788	G4771	G1385	G3756	G0991	G5273	G1544	G4412	G3588	G1385

ἐκ	τοῦ	ὀφθαλμοῦ	σοῦ,	καὶ	τότε	διαβλέψεις	τὸ	κάρφος	τὸ	ἐν
kutoka	hilo	jicho	lako	na	ndipo	utaona–wazi	hilo	kibanzi	hilo	katika
G1537	G3588	G3788	G4771	G2532	G5119	G1227	G3588	G2595	G3588	G1722

τῷ	ὀφθαλμῷ	τοῦ	ἀδελφοῦ	σου	ἐκβαλεῖν.
hilo	jicho	la–huyo	ndugu	yako	kutoa
G3588	G3788	G3588	G0080	G4771	G1544

Utawezaje kumwambia ndugu yako, 'Ndugu, naomba nikitoe kibanzi kilicho ndani ya jicho lako,' nawe huangalii boriti iliyo katika jicho lako mwenyewe? Mnafiki wewe! Kwanza itoe boriti katika jicho lako mwenyewe, ndipo utaona vizuri kutoa kibanzi katika jicho la ndugu yako.

43	Οὐ	γάρ	ἐστιν	δένδρον	καλὸν,	ποιοῦν	καρπὸν	σαπρόν;	οὐδὲ	πάλιν
	Si	kwa–maana	ni	mti	mzuri	uzaao	tunda	baya	wala	tena
	G3756	G1063	G1510	G1186	G2570	G4160	G2590	G4550	G3761	G3825

δένδρον	σαπρὸν,	ποιοῦν	καρπὸν	καλόν;
mti	mbaya	uzaao	tunda	zuri
G1186	G4550	G4160	G2590	G2570

Kwa sababu hakuna mti mzuri uzaao matunda mabaya, wala hakuna mti mbaya uzaao matunda mazuri.

44	ἕκαστον	γὰρ	δένδρον,	ἐκ	τοῦ	ἰδίου	καρποῦ,	γινώσκεται.	οὐ
	kila	kwa–maana	mti	kwa	hilo	lake–mwenyewe	tunda	unajulikana	si
	G1538	G1063	G1186	G1537	G3588	G2398	G2590	G1097	G3756

γὰρ	ἐξ	ἀκανθῶν	συλλέγουσιν	σῦκα,	οὐδὲ	ἐκ	βάτου	σταφυλὴν
kwa–maana	kutoka	miiba	wanachuma	tini	wala	kutoka	michongoma	zabibu
G1063	G1537	G0173	G4816	G4810	G3761	G1537	G0942	G4718

τρυγῶσιν.
wanavuna
G5166

Kwa sababu kila mti hutambulika kwa matunda yake. Kwa sababu watu hawachumi tini kutoka kwenye miba, wala hawachumi zabibu kutoka kwenye michongoma.

45	ὁ	ἀγαθὸς	ἄνθρωπος,	ἐκ	τοῦ	ἀγαθοῦ	θησαυροῦ	τῆς	καρδίας	‹αὐτοῦ›,
	huyo	mwema	mtu	kutoka	hilo	jema	hazina	ya–hilo	moyo	wake
	G3588	G0018	G0444	G1537	G3588	G0018	G2344	G3588	G2588	G0846

προφέρει	τὸ	ἀγαθόν;	καὶ	ὁ	πονηρὸς,	ἐκ	τοῦ	πονηροῦ,	προφέρει	τὸ
anatoa	hilo	jema	na	huyo	mwovu	kutoka	hilo	baya	anatoa	hilo
G4393	G3588	G0018	G2532	G3588	G4190	G1537	G3588	G4190	G4393	G3588

πονηρόν.	ἐκ	γὰρ	περισσεύματος	καρδίας,	λαλεῖ	τὸ	στόμα	αὐτοῦ.
baya	kutoka	kwa–maana	wingi	wa–moyo	hunena	hilo	kinywa	chake
G4190	G1537	G1063	G4051	G2588	G2980	G3588	G4750	G0846

Mtu mwema katika hazina njema ya moyo wake hutoa yaliyo mema, na mtu mwovu katika hazina mbovu ya moyo wake hutoa yaliyo maovu. Kwa sababu kinywa chake husema yale yaujazayo moyo wake.

46	Τί	δέ	με	καλεῖτε	Κύριε,	κύριε,	καὶ	οὐ	ποιεῖτε	ἃ
	Kwa–nini	na	mimi	mnaniita	Bwana	Bwana	na	hamfanyi	hamfanyi	hayo
	G5101	G1161	G1473	G2564	G2962	G2962	G2532	G3756	G4160	G3739

λέγω?
ninayosema
G3004

Kwanini mnaniita, 'Bwana, Bwana', na bado hamyatendi yale nisemayo?

47	Πᾶς	ὁ	ἐρχόμενος	πρός	με,	καὶ	ἀκούων	μου	τῶν	λόγων,	καὶ
	Kila–mtu	huyo	anayekuja	kwangu	mimi	na	kusikia	yangu	hayo	maneno	na
	G3956	G3588	G2064	G4314	G1473	G2532	G0191	G1473	G3588	G3056	G2532

ποιῶν	αὐτούς,	ὑποδείξω	ὑμῖν	τίνι	ἐστὶν	ὅμοιος.
kuyafanya	hayo	nitawaonyesha	ninyi	ni–kama–nani	ni	mfano
G4160	G0846	G5263	G4771	G5101	G1510	G3664

Kila mtu ajaye kwangu na kuyasikia maneno yangu na kuyatendea kazi, nitawaonyesha jinsi alivyo.

48 ὅμοιός mfano G3664 ἐστιν ni G1510 ἀνθρώπῳ kwa–mtu G0444 οἰκοδομοῦντι anayejenga G3618 οἰκίαν, nyumba G3614 ὃς ambaye G3739 ἔσκαψεν alichimba G4626 καὶ na G2532
ἐβάθυνεν, akachimba–kirefu G0900 καὶ na G2532 ἔθηκεν akaweka G5087 θεμέλιον msingi G2310 ἐπὶ juu–ya G1909 τὴν hiyo G3588 πέτραν; mwamba G4073 πλημμύρης mafuriko G4132 δὲ na G1161
γενομένης, yalipokuja G1096 προσέρηξεν ulipiga G4366 ὁ huo G3588 ποταμὸς mto G4215 τῇ hiyo G3588 οἰκίᾳ nyumba G3614 ἐκείνῃ, ile G1565 καὶ na G2532 οὐκ haukuweza G3756
ἴσχυσεν haukuweza G2480 σαλεῦσαι kuitikisa G4531 αὐτὴν, hiyo G0846 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸ hilo G3588 καλῶς vizuri G2573 οἰκοδομῆσθαι ilijengwa G3618 αὐτήν. hiyo G0846

Anafanana na mtu ajengae nyumba yake, ambaye huchimba chini sana, na kujenga msingi wa nyumba juu ya mwamba imara. Mafuriko yalipokuja, maporomoko ya maji yaliipiga nyumba, lakini hayakuweza kuitikisa, kwa sababu ilikuwa imejengwa vizuri.

49 ὁ huyo G3588 δὲ lakini G1161 ἀκούσας, aliyesikia G0191 καὶ na G2532 μὴ asiyefanya G3361 ποιήσας, asiyefanya G4160 ὅμοιός mfano G3664 ἐστιν ni G1510 ἀνθρώπῳ kwa–mtu G0444
οἰκοδομήσαντι aliyejenga G3618 οἰκίαν nyumba G3614 ἐπὶ juu–ya G1909 τὴν hiyo G3588 γῆν ardhi G1093 χωρὶς bila G5565 θεμελίου; msingi G2310 ᾗ ambayo G3739 προσέρηξεν ulipiga G4366 ὁ huo G3588
ποταμός, mto G4215 καὶ na G2532 εὐθὺς mara–moja G2112 συνέπεσεν, ilianguka G4098 καὶ na G2532 ἐγένετο ikawa G1096 τὸ hilo G3588 ῥῆγμα kuanguka G4485 τῆς kwa–hiyo G3588 οἰκίας nyumba G3614
ἐκείνης, ile G1565 μέγα. kubwa G3173

Lakini yeyote asikiaye neno langu na hakulitii; mfano wake ni mtu aliyejenga nyumba juu ya ardhi pasipokuwa na msingi, mto ulipoishukia kwa nguvu, nyumba ile ilitopata maangamizi makubwa.

Chapter 7

1 Ἐπειδὴ Baada–ya G1894 ἐπλήρωσεν alipokamilisha G4137 πάντα yote G3956 τὰ hayo G3588 ῥήματα maneno G4487 αὐτοῦ, yake G0846 εἰς katika G1519 τὰς hizo G3588 ἀκοὰς masikio G0189 τοῦ ya–hao G3588
λαοῦ, watu G2992 εἰσῆλθεν aliingia G1525 εἰς katika G1519 Καφαρναούμ. Kapharnaoúm G2584

Baada ya Yesu kumaliza kila kitu alichokuwa anasema kwa watu waliomsikiliza, akaingia Kapernaumu.

2 Ἑκατοντάρχου wa–jemadari G1543 δέ na G1161 τινος mmoja G5100 δοῦλος, mtumwa G1401 κακῶς vibaya G2560 ἔχων, aliyekuwa G2192 ἤμελλεν alikuwa–karibu G3195 τελευτᾶν, kufa G5053
ὃς ambaye G3739 ἦν alikuwa G1510 αὐτῷ kwake G0846 ἔντιμος. mwenye–thamani G1784

Mtumwa fulani wa akida, aliyekuwa wa thamani sana kwake, alikuwa mgonjwa sana na alikuwa karibu ya kufa.

3	ἀκούσας	δὲ	περὶ	τοῦ	Ἰησοῦ,	ἀπέστειλεν	πρὸς	αὐτὸν	πρεσβυτέρους	τῶν	
	akisikia	na	kuhusu	huyo	Iēsoûs	alituma	kwa	yeye	wazee	wa–hao	
	G0191	G1161	G4012	G3588	G2424	G0649	G4314	G0846	G4245	G3588	

Ἰουδαίων,	ἐρωτῶν	αὐτὸν	ὅπως	ἐλθὼν,	διασώσῃ	τὸν	δοῦλον	αὐτοῦ.	
Wayahudi	akimwomba	yeye	ili	akija	amponye	huyo	mtumwa	wake	
G2453	G2065	G0846	G3704	G2064	G1295	G3588	G1401	G0846	

Lakini akiwa amesikia kuhusu Yesu, yule Akida alimtuma kiongozi wa kiyahudi, kumwomba aje kumwokoa mtumwa wake ili asife.

4	οἱ	δὲ	παραγενόμενοι	πρὸς	τὸν	Ἰησοῦν,	παρεκάλουν	αὐτὸν	σπουδαίως,
	hao	na	walipofika	kwa	huyo	Iēsoûs	walimsihi	yeye	kwa–bidii
	G3588	G1161	G3854	G4314	G3588	G2424	G3870	G0846	G4709

λέγοντες,	ὅτι	ἄξιός	ἐστιν,	ᾧ	παρέξῃ	τοῦτο;	
wakisema	kwamba	anastahili	yeye–ni	ambaye	utamtendea	hili	
G3004	G3754	G0514	G1510	G3739	G3930	G3778	

Walipofika karibu na Yesu, walimsihi kwa bidii na kusema, “anastahili kwamba unapaswa kufanya hivi kwa ajili yake,

5	ἀγαπᾷ	γὰρ	τὸ	ἔθνος	ἡμῶν,	καὶ	τὴν	συναγωγὴν	αὐτὸς
	anapenda	kwa–maana	hiyo	taifa	letu	na	hiyo	sinagogi	yeye–mwenyewe
	G0025	G1063	G3588	G1484	G1473	G2532	G3588	G4864	G0846

ᾠκοδόμησεν	ἡμῖν.	
alitujengia	sisi	
G3618	G1473	

kwa sababu analipenda taifa letu, na ndiye aliyejenga sinagogi kwa ajili yetu”.

6	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	ἐπορεύετο	σὺν	αὐτοῖς;	ἤδη	δὲ,	αὐτοῦ	οὐ	μακρὰν
	huyo	na	Iēsoûs	alikwenda	pamoja–na	wao	tayari	na	yeye	si	mbali
	G3588	G1161	G2424	G4198	G4862	G0846	G2235	G1161	G0846	G3756	G3112

ἀπέχοντος	ἀπὸ	τῆς	οἰκίας,	ἔπεμψεν	φίλους	ὁ	ἑκατοντάρχης,	λέγων	αὐτῷ,	
akiwa	kutoka	hiyo	nyumba	alituma	rafiki	huyo	jemadari	akisema	kwake	
G0568	G0575	G3588	G3614	G3992	G5384	G3588	G1543	G3004	G0846	

Κύριε,	μὴ	σκύλλου,	οὐ	γὰρ	ἱκανός	εἰμι,	ἵνα	ὑπὸ	
Bwana	usijisumbue	usijisumbue	si	kwa–maana	nastahili	mimi–ni	kwamba	chini–ya	
G2962	G3361	G4660	G3756	G1063	G2425	G1510	G2443	G5259	

τὴν	στέγην	μου	εἰσέλθῃς;
hiyo	dari	yangu	uingie
G3588	G4721	G1473	G1525

Yesu akaendelea na safari yake pamoja nao. lakini kabla hajaenda mbali na nyumba, afisa mmoja aliwatuma marafiki zake kuzungumza naye. “Bwana, usijichoshe mwenyewe kwa sababu mimi sistahili wewe kuingia kwenye dari yangu.

7	διὸ	οὐδὲ	ἐμαυτὸν	ἠξίωσα	πρὸς	σὲ	ἐλθεῖν;	ἀλλὰ	εἰπὲ
	kwa–hiyo	wala	mimi–mwenyewe	sikuona–kustahili	kwa	wewe	kuja	lakini	sema
	G1352	G3761	G1683	G0515	G4314	G4771	G2064	G0235	G3004

λόγῳ,	καὶ	ἰαθήτω	ὁ	παῖς	μου.
kwa–neno	na	aponywe	huyo	mtumishi	wangu
G3056	G2532	G2390	G3588	G3816	G1473

Kwa sababu hii sikufikiria hata mimi mwenyewe kuwa ninafaa kuja kwako, lakini sema neno tu na mtumishi wangu atapona.

8	καὶ	γὰρ	ἐγὼ	ἄνθρωπός	εἰμι	ὑπὸ	ἐξουσίαν	τασσόμενος,	ἔχων	ὑπ’	ἐμαυτὸν	στρατιώτας;
	pia	kwa–maana	mimi	mtu	niko	chini–ya	mamlaka	niliyewekwa	mwenye	chini–yangu	mimi–mwenyewe	askari
	G2532	G1063	G1473	G0444	G1510	G5259	G1849	G5021	G2192	G5259	G1683	G4757

καὶ	λέγω	τούτῳ,	Πορεύθητι,	καὶ	πορεύεται;	καὶ	ἄλλῳ,	Ἔρχου,	καὶ	ἔρχεται;	καὶ	τῷ
na	ninamwambia	huyu	Nenda	na	anakwenda	na	mwingine	Njoo	na	anakuja	na	kwa–huyo
G2532	G3004	G3778	G4198	G2532	G4198	G2532	G0243	G2064	G2532	G2064	G2532	G3588

δούλῳ	μου,	Ποίησον	τοῦτο,	καὶ	ποιεῖ.			
mtumwa	wangu	Fanya	hili	na	anafanya			
G1401	G1473	G4160	G3778	G2532	G4160			

Kwani mimi pia ni mtu niliyewekwa kwenye mamlaka na nina askari chini yangu. Husema kwa huyu “Nenda” na huenda, na kwa mwingine, “Njoo” naye huja, na kwa mtumishi wangu 'Fanya hiki', na yeye hufanya”.

9	ἀκούσας	δὲ	ταῦτα,	ὁ	Ἰησοῦς	ἐθαύμασεν	αὐτόν;	καὶ	στραφεὶς	τῷ	ἀκολουθοῦντι	αὐτῷ
	akisikia	na	haya	huyo	Iēsoûs	alimstaajabia	yeye	na	akigeuka	kwa–huo	uliomfuata	yeye
	G0191	G1161	G3778	G3588	G2424	G2296	G0846	G2532	G4762	G3588	G0190	G0846

ὄχλῳ,	εἶπεν,	Λέγω	ὑμῖν,	οὐδὲ	ἐν	τῷ	Ἰσραὴλ	τοσαύτην	πίστιν	εὗρον.	
umati	alisema	Ninawaambia	ninyi	hata	katika	hao	Israél	kubwa–hivyo	imani	sikupata	
G3793	G3004	G3004	G4771	G3761	G1722	G3588	G2474	G5118	G4102	G2147	

Yesu aliposikia haya alishangaa, na kuwageukia makutano waliokuwa wanamfuata na kusema.”Nawaambia, hata katika Israeli, sijawahi kuona mtu mwenye imani kuu kama huyu.

10	καὶ	ὑποστρέψαντες	εἰς	τὸν	οἶκον,	οἱ	πεμφθέντες,	εὗρον	τὸν	δοῦλον	ὑγιαίνοντα.	
	na	waliporudi	katika	hiyo	nyumba	hao	waliotumwa	walimkuta	huyo	mtumwa	mzima	
	G2532	G5290	G1519	G3588	G3624	G3588	G3992	G2147	G3588	G1401	G5198	

Kisha wale waliokuwa wametumwa walirudi nyumbani na kumkuta mtumishi akiwa mzima.

11	Καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	ἑξῆς,	ἐπορεύθη	εἰς	πόλιν	καλουμένην	Ναΐν,	καὶ	συνεπορεύοντο
	Na	ikawa	katika	hilo	lililofuata	alikwenda	katika	mji	uitwao	Naïn	na	walikwenda–pamoja
	G2532	G1096	G1722	G3588	G1836	G4198	G1519	G4172	G2564	G3484	G2532	G4848

αὐτῷ	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ,	καὶ	ὄχλος	πολύς.	
naye	hao	wanafunzi	wake	na	umati	mkubwa	
G0846	G3588	G3101	G0846	G2532	G3793	G4183	

fulani baada ya haya, ilitokea kuwa Yesu alikuwa anasafiri kwenda mji ulioitwa Naini. wanafunzi wake wakaenda pamoja naye wakiambana na umati wa watu.

12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο
wakati na alikaribia kwa–hilo lango la–huo mji na tazama alibebwa–nje
G5613 G1161 G1448 G3588 G4439 G3588 G4172 G2532 G3708 G1580

τεθνηκὼς, μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ; καὶ αὐτὴ ἦν
aliyekufa wa–pekee mwana kwa–hiyo mama yake na yeye–mwenyewe alikuwa
G2348 G3439 G5207 G3588 G3384 G0846 G2532 G0846 G1510

χήρα. καὶ ὄχλος τῆς πόλεως, ἱκανὸς, ἦν σὺν αὐτῇ.
mjane na umati wa wa–huo mji mkubwa ulikuwa pamoja–na yeye
G5503 G2532 G3793 G3588 G4172 G2425 G1510 G4862 G0846

Alipofika karibu na Lango la jiji tazama, mtu aliyekufa alikuwa amebebwa, na ni mtoto wa pekee kwa mama yake. aliyekuwa mjane, na umati wa wawakilishi kutoka kwenye jiji walikuwa pamoja naye.

13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν, ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ, καὶ
na akimwona yeye huyo Bwana alimhurumia juu–yake yeye na
G2532 G3708 G0846 G3588 G2962 G4697 G1909 G0846 G2532

εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε.
alimwambia yeye Usilie usilie
G3004 G0846 G3361 G2799

Alipomwona, Bwana akamsogelea kwa huruma kubwa sana juu yake na akamwambia, “Usilie”.

14 καὶ προσελθὼν, ἥψατο τῆς σοροῦ; οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. καὶ
na akikaribia aligusa hilo jeneza wa–hao na waliobeba walisimama na
G2532 G4334 G0680 G3588 G4673 G3588 G1161 G0941 G2476 G2532

εἶπεν, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι!
alisema Kijana kwako ninasema amka
G3004 G3495 G4771 G3004 G1453

Kisha akasogea mbele akaligusa jeneza ambalo walibebea mwili, na wale waliobeba wakasimama akasema “Kijana nasema amka”

15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
na aliinuka huyo aliyekufa na alianza kusema na alimtoa yeye
G2532 G0339 G3588 G3498 G2532 G0756 G2980 G2532 G1325 G0846

τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
kwa–hiyo mama yake
G3588 G3384 G0846

Mfu akainuka na kukaa chini na akaanza kuongea. Kisha Yesu akamkabidhi kwa mama yake.

16 ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, ὅτι
uliwashika na hofu wote na walimtukuza huyo Mungu wakisema kwamba
G2983 G1161 G5401 G3956 G2532 G1392 G3588 G2316 G3004 G3754

Προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν! καὶ ὅτι, Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς
Nabii mkubwa ameinuka kati–yetu sisi na kwamba Amewajia huyo Mungu
G4396 G3173 G1453 G1722 G1473 G2532 G3754 G1980 G3588 G2316

τὸν λαὸν αὐτοῦ!
hao watu wake
G3588 G2992 G0846

Kisha hofu ikawajaa wote. wakaendelea kumtukuza Mungu wakisema “Nabii mkuu ameinuliwa miongoni mwetu” na “Mungu amewaangalia watu wake”

17 καὶ na G2532 ἐξῆλθεν lilitoka G1831 ὁ hilo G3588 λόγος neno G3056 οὗτος hili G3778 ἐν katika G1722 ὅλῃ yote G3650 τῇ hiyo G3588 Ἰουδαίᾳ Ioudaía G2449 περὶ kuhusu G4012 αὐτοῦ, yeye G0846 καὶ na G2532 πάσῃ yote G3956 τῇ hiyo G3588 περιχώρῳ. nchi–jirani G4066

Hizi habari njema za Yesu zilienea Yudea yote na kwa mikoa yote ya jirani.

18 Καὶ Na G2532 ἀπήγγειλαν walimwambia G0518 Ἰωάννῃ Iōánnēs G2491 οἱ hao G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ wake G0846 περὶ kuhusu G4012 πάντων yote G3956 τούτων. haya G3778

Wanafunzi wa Yohana walimwamwambia mambo haya yote.

19 καὶ na G2532 προσκαλεσάμενος akiwaita G4341 δύο wawili G1417 τινὰς baadhi G5100 τῶν wa–hao G3588 μαθητῶν wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 ὁ huyo G3588 Ἰωάννης Iōánnēs G2491 ἔπεμψεν alituma G3992 πρὸς kwa G4314 τὸν huyo G3588 Κύριον, Bwana G2962 λέγων, akisema G3004 Σὺ Wewe G4771 εἶ ndiwe G1510 ὁ huyo G3588 ἐρχόμενος? anayekuja G2064 ἢ au G2228 ἄλλον mwingine G0243 προσδοκῶμεν? tumngoje G4328

Ndipo Yohana akawaita wawili wa wanafunzi wake na kuwatuma kwa Bwana kusema “Wewe ndiye yule ajaye, au kuna mtu mwingine tumtazamie?

20 παραγενόμενοι walipofika G3854 δὲ na G1161 πρὸς kwa G4314 αὐτὸν, yeye G0846 οἱ hao G3588 ἄνδρες wanaume G0435 εἶπαν, walisema G3004 Ἰωάννης Iōánnēs G2491 ὁ huyo G3588 Βαπτιστὴς Mbatizaji G0910 ἀπέστειλεν alitutuma G0649 ἡμᾶς sisi G1473 πρὸς kwa G4314 σὲ, wewe G4771 λέγων, akisema G3004 Σὺ Wewe G4771 εἶ ndiwe G1510 ὁ huyo G3588 ἐρχόμενος? anayekuja G2064 ἢ au G2228 ἄλλον mwingine G0243 προσδοκῶμεν? tumngoje G4328

Walipofika karibu na Yesu hawa wakasema, “Yohana mbatizaji ametutuma kwako kusema, 'Wewe ni yule ajaye au kuna mtu mwingine tumtazamie?”

21 ἐν katika G1722 ἐκείνῃ ile G1565 τῇ hiyo G3588 ὥρᾳ, saa G5610 ἐθεράπευσεν aliponya G2323 πολλοὺς wengi G4183 ἀπὸ kutoka G0575 νόσων, magonjwa G3554 καὶ na G2532 μαστίγων, mapigo G3148 καὶ na G2532 πνευμάτων roho G4151 πονηρῶν, wabaya G4190 καὶ na G2532 τυφλοῖς vipofu G5185 πολλοῖς, wengi G4183 ἐχαρίσατο aliwajalia G5483 βλέπειν. kuona G0991

kwa wakati huo aliowaponya watu wengi kutoka katika magonjwa na mateso, kutoka kwa roho wachafu, na kwa watu wenye upofu aliwapa kuona.

22 καὶ na G2532 ἀποκριθεὶς, akijibu G0611 εἶπεν aliwaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Πορευθέντες, Nendeni G4198 ἀπαγγείλατε mkamwambie G0518 Ἰωάννῃ Iōánnēs G2491 ἃ yale G3739 εἴδετε mliyoona G3708 καὶ na G2532 ἠκούσατε: mliyosikia G0191 τυφλοὶ vipofu G5185 ἀναβλέπουσιν, wanaona G0308 χωλοὶ viwete G5560 περιπατοῦσιν, wanatembea G4043 λεπροὶ wakoma G3015 καθαρίζονται; wanatakaswa G2511 καὶ na G2532 κωφοὶ viziwi G2974 ἀκούουσιν, wanasikia G0191 νεκροὶ wafu G3498 ἐγείρονται, wanafufuliwa G1453 πτωχοὶ maskini G4434 εὐαγγελίζονται. wanahubiriwa–habari–njema G2097

Yesu akajibu na kusema kwao. “Baada ya kuwa mmekwenda mlikotoka mtamjulisha Yohana mlichokiona na kukisikia. Wenye upofu wanapokea kuona na viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakasika, viziwi wanasikia, wafu wanafufuliwa na kuwa hai tena, masikini wanaambiwa habari njema.

23 καὶ na G2532 μακάριός heri G3107 ἐστιν ni G1510 ὃς yeyote G3739 ἐὰν ambaye G1437 μὴ hatakwazika G3361 σκανδαλισθῇ hatakwazika G4624 ἐν kwa–sababu–yangu G1722 ἐμοί. mimi G1473

Na mtu ambaye hataacha kuniamini mimi kwa sababu ya matendo yangu amebarikiwa”.

24 Ἀπελθόντων Walipoondoka G0565 δὲ na G1161 τῶν hao G3588 ἀγγέλων, wajumbe G0032 Ἰωάννου wa–Iōánnēs G2491 ἤρξατο alianza G0756 λέγειν kusema G3004 πρὸς kwa G4314 τοὺς hao G3588 ὄχλους umati G3793 περὶ kuhusu G4012 Ἰωάννου: Iōánnēs G2491 Τί Nini G5101 ἐξήλθατε mlitoka G1831 εἰς kwenda G1519 τὴν hiyo G3588 ἔρημον jangwa G2048 θεάσασθαι? kuona G2300 κάλαμον unyasi G2563 ὑπὸ kwa G5259 ἀνέμου upepo G0417 σαλευόμενον? unaotikiswa G4531

Baada ya wale waliotumwa na Yohana kurudi walikotoka, Yesu akaanza kusema kwa makutano juu ya Yohana, “Mlikwenda nje kuona nini, mwanzi ukiwa unatikiswa na upepo?

25 ἀλλὰ lakini G0235 τί nini G5101 ἐξήλθατε mlitoka G1831 ἰδεῖν? kuona G3708 ἄνθρωπον mtu G0444 ἐν katika G1722 μαλακοῖς laini G3120 ἱματίοις mavazi G2440 ἠμφιεσμένον? aliyevaa G0294 ἰδοὺ, tazama G3708 οἱ hao G3588 ἐν katika G1722 ἱματισμῷ mavazi G2441 ἐνδόξῳ, mazuri G1741 καὶ na G2532 τρυφῇ anasa G5172 ὑπάρχοντες, walio G5225 ἐν katika G1722 τοῖς hizo G3588 βασιλείοις nyumba–za–kifalme G0934 εἰσίν. wako G1510

lakini mlikwenda nje kuona nini, mtu aliyevaa vizuri? tazama watu wale wanaovaa mavazi ya kifalme na kuishi maisha ya starehe wako kwenye nafasi za wafalme.

26 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν? προφήτην? ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ
lakini nini mlitoka kuona nabii ndiyo ninawaambia ninyi na
G0235 G5101 G1831 G3708 G4396 G3483 G3004 G4771 G2532

περισσότερον προφήτου.
zaidi–ya nabii
G4053 G4396

lakini mnakwenda nje kuona nini, Nabii? Ndiyo, ninasema kwenu na zaidi sana kuliko nabii.

27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ, ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
huyu ndiye kuhusu ambaye imeandikwa Tazama ninamtuma huyo mjumbe wangu
G3778 G1510 G4012 G3739 G1125 G3708 G0649 G3588 G0032 G1473

πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
mbele–ya uso wako ambaye ataiandaa hiyo njia yako mbele yako
G4253 G4383 G4771 G3739 G2680 G3588 G3598 G4771 G1715 G4771

Huyu ndiye aliyeandikiwa, “Tazama, namtuma mjumbe wangu mbele ya macho yenu, atakeyeandaa njia kwa ajili yangu,

28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδείς
Ninawaambia ninyi mkubwa kati–ya waliozaliwa na–wanawake kuliko–Iōánnēs hakuna–mtu
G3004 G4771 G3173 G1722 G1084 G1135 G2491 G3762

ἐστιν; ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων
yupo huyo lakini mdogo–kuliko katika huo ufalme wa–huyo Mungu, mkubwa–kuliko
G1510 G3588 G1161 G3398 G1722 G3588 G0932 G3588 G2316 G3173

αὐτοῦ ἐστιν.
yeye ni
G0846 G1510

Nasema kwenu, kati ya wale waliozaliwa na mwanamke, hakuna mkuu kama Yohana, lakini mtu asiye muhimu sana atakayeishi na Mungu mahali alipo yeye, atakuwa mkuu kuliko Yohana.”

29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας, καὶ οἱ τελῶναι, ἐδικαίωσαν τὸν
na wote hao watu waliposikia na hao watoza–ushuru walimhesabia–haki huyo
G2532 G3956 G3588 G2992 G0191 G2532 G3588 G5057 G1344 G3588

Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου;
Mungu wakibatizwa hilo ubatizo wa–Iōánnēs
G2316 G0907 G3588 G0908 G2491

Na watu wote waliposikia haya pamoja na watoza ushuru, walitangaza kuwa Mungu ni mwenye Haki. Walikuwepo kati yao wale waliobatizwa kwa ubatizo wa Yohana.

30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ, τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ
hao lakini Mafarisayo na hao wanasheria hiyo kusudi la–huyo Mungu
G3588 G1161 G5330 G2532 G3588 G3544 G3588 G1012 G3588 G2316

ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ.
walikataa kwa wao–wenyewe hawakubatizwa hawakubatizwa na yeye
G0114 G1519 G1438 G3361 G0907 G5259 G0846

Lakini mafarisayo na wataalamu wa sheria za kiyahudi, ambao hawakubatizwa na yeye walikataa hekima za Mungu kwa ajili yao wenyewe.

31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης? καὶ
Kwa–nani basi nitawafananisha hao watu wa–hiki kizazi hiki na
G5101 G3767 G3666 G3588 G0444 G3588 G1074 G3778 G2532

τίνι εἰσὶν ὅμοιοι?
kwa–nani wanafanana wanafanana
G5101 G1510 G3664

Tena naweza kuwalinganisha na nini watu wa kizazi hiki? Wakoje hasai?

32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν
wanafanana ni watoto hao katika soko wanaoketi na wanaitana
G3664 G1510 G3813 G3588 G1722 G0058 G2521 G2532 G4377

ἀλλήλοις ἃ, λέγει, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε;
wao–kwa–wao ambayo yanasema Tuliwapigieni–filimbi ninyi na hamkucheza hamkucheza
G0240 G3739 G3004 G0832 G4771 G2532 G3756 G3738

ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.
tuliomboleza na hamkulia hamkulia
G2354 G2532 G3756 G2799

Wanafanana na watoto wanaocheza kwenye eneo la soko, wanaokaa na kuitana mmoja baada wa mwingine wakisema, 'Tumepuliza filimbi kwa ajili yenu, na hamkucheza. tumeomboleza na hamkulia.'

33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς, μὴ ἐσθίων ἄρτον, μήτε πίνων
amekuja kwa–maana Iōánnēs huyo Mbatizaji asila asila mkate wala anywa
G2064 G1063 G2491 G3588 G0910 G3361 G2068 G0740 G3383 G4095

οἶνον, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει.
divai na mnasema Pepo anayo
G3631 G2532 G3004 G1140 G2192

Yohana mbatizaji alikuja hakula mkate wala hakunywa divai, na mkasema “Ana pepo.

34 ἐλήλυθεν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε,
amekuja huyo Mwana wa–huyo mwanadamu akila na akinywa na mnasema
G2064 G3588 G5207 G3588 G0444 G2068 G2532 G4095 G2532 G3004

Ἰδοὺ, ἄνθρωπος, φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ
Tazama mtu mlafi na mlevi, rafiki wa watoza–ushuru na
G3708 G0444 G5314 G2532 G3630 G5384 G5057 G2532

ἁμαρτωλῶν;
wenye–dhambi
G0268

Mwana wa Mtu amekuja amekula na kunywa na mkasema, “Angali ni mlafi na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na wenye dhambi!

35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς.
na ilihesabiwa–haki hiyo hekima kutoka–kwa wote hao watoto wake
G2532 G1344 G3588 G4678 G0575 G3956 G3588 G5043 G0846

Lakini hekima imetambulika kuwa ina haki kwa watoto wake wote.”

36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ’ αὐτοῦ,
Alimwomba na mmoja yeye wa–hao Mafarisayo ili ale pamoja–na yeye
G2065 G1161 G5100 G0846 G3588 G5330 G2443 G5315 G3326 G0846

καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου, κατεκλίθη;
na akiingia katika hiyo nyumba ya–huyo Farisayo aliketi
G2532 G1525 G1519 G3588 G3624 G3588 G5330 G2625

Mmoja wa mafarisayo alimwomba Yesu aende kula pamoja naye. Baada ya Yesu kuingia kwenye nyumba ya farisayo, aliegemea kwenye meza ili ale.

37	καὶ na G2532	ἰδοὺ, tazama G3708	γυνὴ mwanamke G1135	ἥτις ambaye G3748	ἦν alikuwa G1510	ἐν katika G1722	τῇ huo G3588	πόλει, mji G4172	ἁμαρτωλός. mwenye-dhambi G0268	καὶ na G2532		
	ἐπιγνοῦσα akijua G1921	ὅτι kwamba G3754	κατάκειται amelala G2621	ἐν katika G1722	τῇ hiyo G3588	οἰκίᾳ nyumba G3614	τοῦ ya-huyo G3588	Φαρισαίου, Farisayo G5330	κομίσασα akileta G2865			
	ἀλάβαστρον chupa G0211	μύρου, ya-marhamu G3464										

Tazama kulikuwa na mwanamke mmoja katika jiji hilo aliyekuwa na dhambi. Akagundua kuwa alikuwa amekaa kwa Farisayo, akaleta chupa ya manukato.

38	καὶ na G2532	στᾶσα akisimama G2476	ὀπίσω nyuma G3694	παρὰ karibu-na G3844	τοὺς hizo G3588	πόδας miguu G4228	αὐτοῦ yake G0846	κλαίουσα, akilia G2799	τοῖς kwa-hizo G3588	δάκρυσιν machozi G1144		
	ἤρξατο alianza G0756	βρέχειν kulowanisha G1026	τοὺς hizo G3588	πόδας miguu G4228	αὐτοῦ, yake G0846	καὶ na G2532	ταῖς kwa-hizo G3588	θριξὶν nywele G2359	τῆς za-hilo G3588	κεφαλῆς kichwa G2776		
	αὐτῆς, chake G0846	ἐξέμασσεν, alipangusa G1591	καὶ na G2532	κατεφίλει alibusu G2705	τοὺς hizo G3588	πόδας miguu G4228	αὐτοῦ, yake G0846	καὶ na G2532	ἤλειφεν alipaka-mafuta G0218	τῷ kwa-hiyo G3588		
	μύρῳ. marhamu G3464											

Alisimama nyuma yake karibu na miguu yake huku akilia. Tena alianza kulowanisha miguu yake kwa machozi, na kuifuta kwa nywele za kichwa chake, akiibusu miguu yake na kuipaka manukato.

39	ἰδὼν akiona G3708	δὲ na G1161	ὁ huyo G3588	Φαρισαῖος, Farisayo G5330	ὁ huyo G3588	καλέσας aliyemwalika G2564	αὐτὸν, yeye G0846	εἶπεν alisema G3004	ἐν ndani-yake G1722			
	ἑαυτῷ, mwenyewe G1438	λέγων, akisema G3004	Οὗτος Huyu G3778	εἰ kama G1487	ἦν angekuwa G1510	(ὁ) huyo G3588	προφήτης, nabii G4396	ἐγίνωσκεν angejua G1097	ἂν ni G0302	τίς nani G5101		
	καὶ na G2532	ποταπὴ wa-aina-gani G4217	ἡ huyu G3588	γυνὴ mwanamke G1135	ἥτις anayemgusa G3748	ἅπτεται anayemgusa G0680	αὐτοῦ, yeye G0846	ὅτι kwamba G3754				
	ἁμαρτωλός mwenye-dhambi G0268	ἐστιν. ni G1510										

Na yule farisayo aliyekuwa amemwalika Yesu alipoona hivyo, akawaza mwenyewe akisema, “Kama huyu mtu angekuwa nabii, angejua huyu ni nani na ni aina gani ya mwanamke anayemgusa, ya kuwa ni mwenye dhambi.

40	καὶ na G2532	ἀποκριθεὶς, akijibu G0611	ὁ huyo G3588	Ἰησοῦς Iēsoûs G2424	εἶπεν alimwambia G3004	πρὸς kwa G4314	αὐτόν, yeye G0846	Σίμων, Símōn G4613	ἔχω ninalo G2192	σοί kwako G4771		
	τι jambo G5100	εἰπεῖν. kukuambia G3004	ὁ huyo G3588	δέ, na G1161	Διδάσκαλε, Mwalimu G1320	εἰπέ, sema G3004	φησίν. anasema G5346					

Yesu akajibu na kumwambia, “Simoni nina kitu cha kukuambia. “Akasema” “Kiseme tu mwalimu!”

41 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινι; ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια
wawili wadeni walikuwa kwa–mdai mmoja huyo mmoja alidaiwa dinari
G1417 G5533 G1510 G1157 G5100 G3588 G1520 G3784 G1220

πεντακόσια; ὁ δὲ ἕτερος, πεντήκοντα.
mia–tano huyo na mwingine hamsini
G4001 G3588 G1161 G2087 G4004

Yesu akasema “Kulikuwa na wadaiwa wawili kwa mkopeshaji mmoja. Mmoja alikuwa anadaiwa dinari mia tano na wa pili alidaiwa dinari hamsini.

42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν
wasipokuwa–na wasipokuwa–na wao kulipa wote–wawili aliwasamehe nani basi
G3361 G2192 G0846 G0591 G0297 G5483 G5101 G3767

αὐτῶν, πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν?
wao zaidi atampenda yeye
G0846 G4119 G0025 G0846

Na walipokuwa hawana pesa ya kumlipa aliwasamehe wote. Sasa ni nani atampenda zaidi?

43 ἀποκριθεὶς, Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο.
akijibu Símōn alisema Nadhani kwamba ambaye hilo zaidi alimsamehe
G0611 G4613 G3004 G5274 G3754 G3739 G3588 G4119 G5483

ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.
huyo na alimwambia yeye Vizuri umehukumu
G3588 G1161 G3004 G0846 G3723 G2919

Simoni akamjibu na kusema, “Nadhani aliyesamehewa zaidi.”Yesu akamwambia, “Umehukumu kwa usahihi.”

44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην
na akigeuka kwa huyu mwanamke kwa–huyo Símōn alisema Unamwona huyu
G2532 G4762 G4314 G3588 G1135 G3588 G4613 G5346 G0991 G3778

τὴν γυναῖκα? εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν; ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας
huyu mwanamke niliingia yako katika hiyo nyumba maji mimi kwa miguu
G3588 G1135 G1525 G4771 G1519 G3588 G3614 G5204 G1473 G1909 G4228

οὐκ ἔδωκας; αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας,
hukunipa hukunipa huyu lakini kwa–hayo machozi alilowanisha yangu hizo miguu
G3756 G1325 G3778 G1161 G3588 G1144 G1026 G1473 G3588 G4228

καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν.
na kwa–hizo nywele zake alipangusa
G2532 G3588 G2359 G0846 G1591

Yesu akamgeukia mwanamke na kusema kwa Simoni, “Unamwona huyu mwanamke. Nimeingia kwenye Nyumba yako. Hukunipa maji kwa ajili ya miguu yangu, lakini huyu, kwa machozi yake, alilowanisha miguu yangu na kuifuta kwa nywele zake.

45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας, αὕτη δὲ, ἀφ’ ἧς εἰσῆλθον, οὐ
busu mimi hukunipa hukunipa huyu lakini tangu nilipoingia nilipoingia hakuacha
G5370 G1473 G3756 G1325 G3778 G1161 G0575 G3739 G1525 G3756

διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.
hakuacha kubusu yangu hizo miguu
G1257 G2705 G1473 G3588 G4228

Hukunibusu, lakini yeye, tangu alipoingia humu hakuacha kunibusu miguu yangu.

46 ἐλαίῳ kwa–mafuta G1637 τὴν hilo G3588 κεφαλήν kichwa G2776 μου changu G1473 οὐκ hukupaka G3756 ἤλειψας; hukupaka G0218 αὕτη huyu G3778 δὲ, lakini G1161 μύρῳ kwa–marhamu G3464

ἤλειψεν amepaka G0218 τοὺς hizo G3588 πόδας miguu G4228 μου. yangu G1473

Hukuipaka miguu yangu kwa mafuta, lakini ameipaka miguu yangu kwa manukato.

47 οὗ kwa–hiyo G3739 χάριν kwa–sababu G5484 λέγω ninakuambia G3004 σοι, wewe G4771 ἀφέωνται zimesamehewa G0863 αἱ hizo G3588 ἁμαρτίαι dhambi G0266 αὐτῆς zake G0846 αἱ hizo G3588

πολλαί; nyingi G4183 ὅτι kwa–sababu G3754 ἠγάπησεν alipenda G0025 πολύ; sana G4183 ᾧ huyo G3739 δὲ lakini G1161 ὀλίγον kidogo G3641 ἀφίεται, amesamehewa G0863 ὀλίγον kidogo G3641

ἀγαπᾷ. anapenda G0025

Kwa jambo hili, nakwambia kwamba alikuwa na dhambi nyingi na amesamehewa zaidi, na pia alipenda zaidi. Lakini aliyesamehewa kidogo, hupenda kidogo tu.”

48 εἶπεν alisema G3004 δὲ na G1161 αὐτῇ, kwake G0846 Ἀφέωνταί Zimesamehewa G0863 σου zako G4771 αἱ hizo G3588 ἁμαρτίαι. dhambi G0266

Baadaye akamwambia mwanamke, “Dhambi zako zimesamehewa”

49 καὶ na G2532 ἤρξαντο walianza G0756 οἱ hao G3588 συνανακείμενοι walioketi–pamoja G4873 λέγειν kusema G3004 ἐν ndani–yao G1722 ἑαυτοῖς, wenyewe G1438 Τίς Nani G5101 οὗτός huyu G3778 ἐστιν ni G1510

ὃς ambaye G3739 καὶ hata G2532 ἁμαρτίας dhambi G0266 ἀφίησιν? anasamehe G0863

Wale waliokaa mezani pamoja naye wakaanza kusemezana wao kwa wao, “Huyu ni nani mpaka anasamehe dhambi?”

50 εἶπεν alisema G3004 δὲ na G1161 πρὸς kwa G4314 τὴν huyu G3588 γυναῖκα, mwanamke G1135 Ἡ Hiyo G3588 πίστις imani G4102 σου yako G4771 σέσωκέν imekuokoa G4982 σε; wewe G4771 πορεύου nenda G4198

εἰς kwa G1519 εἰρήνην. amani G1515

Na Yesu akamwambia mwanamke, “Imani yako imekuokoa. Enenda kwa amani”

Chapter 8

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ
Na ikawa katika hilo lililofuata na yeye alisafiri kwa mji na
G2532 G1096 G1722 G3588 G2517 G2532 G0846 G1353 G2596 G4172 G2532

κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. καὶ
kijiji akihubiri na kutangaza–habari–njema huo ufalme wa–huyo Mungu na
G2968 G2784 G2532 G2097 G3588 G0932 G3588 G2316 G2532

οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,
hao kumi–na–wawili pamoja–na yeye
G3588 G1427 G4862 G0846

Ilitokea muda mfupi baadaye kwamba Yesu alianza kusafiri katika miji na jiji mbalimbali, akihubiri na kutangaza habari njema ya ufalme wa Mungu na wale kumi wawili walikwenda pamoja naye,

2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων
na wanawake baadhi ambao walikuwa walioponywa kutoka roho
G2532 G1135 G5100 G3739 G1510 G2323 G0575 G4151

πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ’ ἧς
wabaya na magonjwa Maria hiyo aitwaye Magdalene kutoka–kwa ambaye
G4190 G2532 G0769 G3137 G3588 G2564 G3094 G0575 G3739

δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει;
pepo saba walitoka
G1140 G2033 G1831

vilevile wanawake fulani waliokuwa wameponywa kutoka kwa roho wachafu na magonjwa mbalimbali. Walikuwa ni Mariamu aliyeitwa Magdalena ambaye alikuwa ametolewa pepo saba.

3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ, ἐπιτρόπου Ἡρῴδου; καὶ Σουσάννα, καὶ
na Ioanna mke wa–Chouzas msimamizi wa–Herode na Sousanna na
G2532 G2489 G1135 G5529 G2012 G2264 G2532 G4677 G2532

ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
wengine wengi ambao walihudumu wao kutoka hizo mali zao
G2087 G4183 G3748 G1247 G0846 G1537 G3588 G5225 G0846

Yoana mke wa Kuza na meneja wa Herode, Susana, na wanawake wengine wengi, waliotoa mali vyao kwa ajili yao wenyewe.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς
Wakikusanyika na umati mkubwa na hao kwa mji waliokuja kwake
G4896 G1161 G3793 G4183 G2532 G3588 G2596 G4172 G1975 G4314

αὐτὸν, εἶπεν διὰ παραβολῆς.
yeye alisema kwa mfano
G0846 G3004 G1223 G3850

Nabaada ya umati wa watu kukusanyika pamoja, wakiwemo na watu waliokuja kwake kutoka miji mbalimbali, akazungumza nao kwa kutumia mifano.

5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ; καὶ ἐν τῷ
Alitoka huyo mpanzi wa kupanda kupanda hilo mbegu yake na wakati hilo
G1831 G3588 G4687 G3588 G4687 G3588 G4703 G0846 G2532 G1722 G3588

σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
wa–kupanda yeye baadhi kwa–kweli ilianguka kando–ya hiyo njia na
G4687 G0846 G3739 G3303 G4098 G3844 G3588 G3598 G2532

κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
ilikanyagwa na hao ndege wa–hilo anga walikula hiyo
G2662 G2532 G3588 G4071 G3588 G3772 G2719 G0846

“mpandaji alienda kupanda mbegu, alipokuwa apanda, baadhi ya mbegu hizo ziliangukia kando ya njia zikakanyagwa chini ya miguu, na ndege wa angani wakazila.

6 καὶ na G2532 ἕτερον nyingine G2087 κατέπεσεν ilianguka G2667 ἐπὶ juu–ya G1909 τὴν hiyo G3588 πέτραν, mwamba G4073 καὶ na G2532 φυὲν ikimea G5453 ἐξηράνθη, ilikauka G3583

διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸ hilo G3588 μὴ kutokuwa–na G3361 ἔχειν kuwa–na G2192 ἰκμάδα; unyevu G2429

Mbegu zingine ziliangukia juu ya udongo wa miamba na zilipoota na kuwa miche zilipooza kwa sababu hakukuwa na unyevunyevu.

7 καὶ na G2532 ἕτερον nyingine G2087 ἔπεσεν ilianguka G4098 ἐν katikati–ya G1722 μέσῳ katikati–ya G3319 τῶν hizo G3588 ἀκανθῶν, miiba G0173 καὶ na G2532 συμφυεῖσαι, zikimea–pamoja G4855

αἱ hiyo G3588 ἄκανθαι miiba G0173 ἀπέπνιξαν iliisonga G0638 αὐτό; hiyo G0846

Mbegu zingine ziliangukia kwenye miti ya miiba, nayo hiyo miti ya miiba ikakua pamoja na zile mbegu na zikasongwa.

8 καὶ na G2532 ἕτερον nyingine G2087 ἔπεσεν ilianguka G4098 εἰς katika G1519 τὴν hiyo G3588 γῆν ardhi G1093 τὴν hiyo G3588 ἀγαθήν, nzuri G0018 καὶ na G2532 φυὲν, ikimea G5453 ἐποίησεν ilitoa G4160

καρπὸν tunda G2590 ἑκατονταπλασίονα. mara–mia G1542 ταῦτα Haya G3778 λέγων akisema G3004 ἐφώνει, alipaza–sauti G5455 Ὁ Yeye G3588 ἔχων mwenye G2192 ὦτα masikio G3775 ἀκούειν, kusikia G0191

ἀκουέτω. na–asikie G0191

Lakini mbegu zingine ziliangukia kwenye udongo unaofaa na zikazaa mazao mara mia zaidi. “Baada ya Yesu kusema mambo haya, alipaza sauti,”Yeyote aliye na masikio ya kusikia na asikie.”

9 Ἐπηρώτων Walimuuliza G1905 δὲ na G1161 αὐτὸν yeye G0846 οἱ hao G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 τίς nini G5101 αὕτη huu G3778 εἴη, ungekuwa G1510 ἡ huo G3588

παραβολή? mfano G3850

Tena wanafunzi wake wakamuuliza maana ya mfano huo,

10 ὁ huyo G3588 δὲ na G1161 εἶπεν, alisema G3004 Ὑμῖν Kwenu G4771 δέδοται mmepewa G1325 γνῶναι kujua G1097 τὰ hayo G3588 μυστήρια siri G3466 τῆς ya–huo G3588 βασιλείας ufalme G0932

τοῦ wa–huyo G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 τοῖς kwa–hao G3588 δὲ lakini G1161 λοιποῖς, wengine G3062 ἐν kwa G1722 παραβολαῖς; mifano G3850 ἵνα ili G2443 βλέποντες, wakiona G0991 μὴ wasiwe G3361

βλέπωσιν; wasiwaone G0991 καὶ na G2532 ἀκούοντες, wakisikia G0191 μὴ wasiwe G3361 συνιῶσιν. wasielewa G4920

Yesu akawaambia, “Mmepewa upendeleo wa kujua siri ya ufalme wa Mungu, lakini watu wengine watafundishwa tu kwa mifano, ili kwamba 'wakiona wasione na wakisikia wasielewe.'

11	ἔστιν	δὲ	αὕτη	ἡ	παραβολή:	ὁ	σπόρος	ἐστὶν	ὁ	λόγος	τοῦ	
	ni	na	huu	huo	mfano	hiyo	mbegu	ni	hilo	neno	la–huyo	
	G1510	G1161	G3778	G3588	G3850	G3588	G4703	G1510	G3588	G3056	G3588	

Θεοῦ;	
Mungu	
G2316	

Na hii ndiyo maana ya mfano huu. Mbegu ni neno la Mungu.

12	οἱ	δὲ	παρὰ	τὴν	ὁδόν	εἰσιν	οἱ	ἀκούσαντες;	εἶτα	ἔρχεται	ὁ	
	hao	na	kando–ya	hiyo	njia	ni	hao	waliosikia	kisha	anakuja	huyo	
	G3588	G1161	G3844	G3588	G3598	G1510	G3588	G0191	G1534	G2064	G3588	

διάβολος	καὶ	αἴρει	τὸν	λόγον	ἀπὸ	τῆς	καρδίας	αὐτῶν,	ἵνα	μὴ	
Ibilisi	na	anaondoa	hilo	neno	kutoka	hiyo	moyo	yao	ili	wasiwe	
G1228	G2532	G0142	G3588	G3056	G0575	G3588	G2588	G0846	G2443	G3361	

πιστεύσαντες	σωθῶσιν.
wakiamini	waokolewa
G4100	G4982

Mbegu zile zilizoanguka kando kando ya njia ndiyo wale watu wanaolisikia neno, na baadaye mwovu shetani hulichukua mbali kutoka moyoni, ili kwamba wasiamini na kuokolewa.

13	οἱ	δὲ	ἐπὶ	τῆς	πέτρας,	οἳ	ὅταν	ἀκούσωσιν,	μετὰ	χαρᾶς	
	hao	na	juu–ya	hiyo	mwamba	ambao	wakati	wanaposikia	kwa	furaha	
	G3588	G1161	G1909	G3588	G4073	G3739	G3752	G0191	G3326	G5479	

δέχονται	τὸν	λόγον,	καὶ	οὗτοι	ῥίζαν	οὐκ	ἔχουσιν,	οἳ	πρὸς	καιρὸν	
wanakubali	hilo	neno	na	hawa	mizizi	hawana	hawana	ambao	kwa	wakati	
G1209	G3588	G3056	G2532	G3778	G4491	G3756	G2192	G3739	G4314	G2540	

πιστεύουσιν,	καὶ	ἐν	καιρῷ	πειρασμοῦ	ἀφίστανται.
wanaamini	na	katika	wakati	wa–majaribu	wanaanguka
G4100	G2532	G1722	G2540	G3986	G0868

Kisha na zile zilizoangukia kwenye mwamba ni watu wale wanaosikia neno na kulipokea kwa furaha lakini hawana mizizi yeyote, wanaamini tu kwa muda mfupi, na wakati wa majaribu huanguka.

14	τὸ	δὲ	εἰς	τὰς	ἀκάνθας	πεσόν,	οὗτοί	εἰσιν	οἱ	ἀκούσαντες,	καὶ	
	hilo	na	katika	hiyo	miiba	lililoanguka	hawa	ni	hao	waliosikia	na	
	G3588	G1161	G1519	G3588	G0173	G4098	G3778	G1510	G3588	G0191	G2532	

ὑπὸ	μεριμνῶν,	καὶ	πλούτου,	καὶ	ἡδονῶν	τοῦ	βίου,	πορευόμενοι	
kwa	wasiwasi	na	utajiri	na	starehe	za–hii	maisha	wakienda	
G5259	G3308	G2532	G4149	G2532	G2237	G3588	G0979	G4198	

συμπνίγονται,	καὶ	οὐ	τελεσφοροῦσιν.
wanasongwa	na	hawatoi	hawakua
G4846	G2532	G3756	G5052

Na mbegu zile zilizoangukia kwenye miiba ni watu wanaosikia neno, lakini wanapoendelea kukua husongwa na huduma na utajiri na ubora wa maisha haya na hawazai matunda.

15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ
hilo na katika hiyo nzuri ardhi hawa ni wale katika moyo mzuri
G3588 G1161 G1722 G3588 G2570 G1093 G3778 G1510 G3748 G1722 G2588 G2570

καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
na wema wakisikia hilo neno wanalishika na wanazaa–matunda kwa
G2532 G0018 G0191 G3588 G3056 G2722 G2532 G2592 G1722

ὑπομονῇ.
uvumilivu
G5281

Lakini zile mbegu zilizoangukia kwenye udongo mzuri ni wale watu, ambao ni wanyeyekevu na mioyo mizuri, baada ya kulisikia neno hulishikilia na likawa salama na kuazaa matunda ya uvumilivu.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω
Hakuna–mtu na taa akiwasha anaifunika hiyo kwa–chombo au chini–ya
G3762 G1161 G3088 G0681 G2572 G0846 G4632 G2228 G5270

κλίνης τίθησιν, ἀλλ’ ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν
kitanda anaiweka lakini juu–ya kinara anaiweka ili hao wanaoingia waone
G2825 G5087 G0235 G1909 G3087 G5087 G2443 G3588 G1531 G0991

τὸ φῶς.
huo mwanga
G3588 G5457

Sasa, hakuna hata mmoja, anayewasha taa na kuifunika kwa bakuli au kuiweka chini ya kitanda. Badala ya kuiweka kwenye kinara cha taa ili kwamba kila mmoja anayeingia apate kuiona.

17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται; οὐδὲ
si kwa–maana ni kilichofichwa ambacho si dhahiri kitakuwa wala
G3756 G1063 G1510 G2927 G3739 G3756 G5318 G1096 G3761

ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.
siri ambayo si kamwe itajulikana na katika wazi kuja
G0614 G3739 G3756 G3361 G1097 G2532 G1519 G5318 G2064

Kwa kuwa hakuna kitakachojificha ambacho hakitajulikana, au chochote kilicho sirini ambacho hakitajulikana kikiwa kwenye mwanga.

18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε: ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ;
angalieni basi jinsi mnavyosikia yeyote ambaye kwa–maana anaye atapewa yeye
G0991 G3767 G4459 G0191 G3739 G0302 G1063 G2192 G1325 G0846

καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ’
na yeyote ambaye hana hata lile anadhani analo litaondolewa kutoka–kwa
G2532 G3739 G0302 G3361 G2192 G2532 G3739 G1380 G2192 G0142 G0575

αὐτοῦ.
yeye
G0846

kwa hiyo kuwa makini unapokuwa unasikiliza. Kwa sababu aliye nacho, kwake ataongezewa zaidi, lakini asiye nacho hata kile kidogo alicho nacho kitachukuliwa.”

19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
Walikuja na kwa yeye hiyo mama na hao ndugu zake na
G3854 G1161 G4314 G0846 G3588 G3384 G2532 G3588 G0080 G0846 G2532

οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον.
hawakuweza hawakuweza kumfikia yeye kwa–sababu–ya huo umati
G3756 G1410 G4940 G0846 G1223 G3588 G3793

baadaye mama yake Yesu na ndugu zake wakaja kwake hawakaribia kwa sababu ya umati wa watu.

20	ἀπηγγέλη aliambiwa G0518	δὲ na G1161	αὐτῷ, yeye G0846	Ἡ Huyo G3588	μήτηρ mama G3384	σου, yako G4771	καὶ na G2532	οἱ hao G3588	ἀδελφοί ndugu G0080	σου, zako G4771	ἑστήκασιν wamesimama G2476

ἔξω, nje G1854	ἰδεῖν kuona G3708	θέλοντές wakitaka G2309	σε. wewe G4771

Na akataarifiwa, “Mama yako na ndugu zako wako pale nje wanahitaji kukuona wewe.

21	ὁ huyo G3588	δὲ lakini G1161	ἀποκριθεὶς, akijibu G0611	εἶπεν aliwaambia G3004	πρὸς kwa G4314	αὐτούς, wao G0846	Μήτηρ Mama G3384	μου yangu G1473	καὶ na G2532	ἀδελφοί ndugu G0080

μου, zangu G1473	οὗτοί hawa G3778	εἰσιν ni G1510	οἱ hao G3588	τὸν hilo G3588	λόγον neno G3056	τοῦ la–huyo G3588	Θεοῦ Mungu G2316	ἀκούοντες wanaosikia G0191	καὶ na G2532	ποιοῦντες. wanaofanya G4160

Lakini, Yesu akajibu akasema “Mama yangu na ndugu zangu ni wale wanaolisikia neno la Mungu na kulitii.”

22	Ἐγένετο Ikawa G1096	δὲ, na G1161	ἐν katika G1722	μιᾷ moja G1520	τῶν ya–hizo G3588	ἡμερῶν siku G2250	καὶ na G2532	αὐτὸς yeye–mwenyewe G0846	ἐνέβη aliingia G1684	εἰς katika G1519

πλοῖον, mashua G4143	καὶ na G2532	οἱ hao G3588	μαθηταὶ wanafunzi G3101	αὐτοῦ, wake G0846	καὶ na G2532	εἶπεν aliwaambia G3004	πρὸς kwa G4314	αὐτούς, wao G0846	Διέλθωμεν Tuvuke G1330

εἰς kwenda G1519	τὸ hilo G3588	πέραν ng'ambo G4008	τῆς ya–hiyo G3588	λίμνης. ziwa G3041	καὶ na G2532	ἀνήχθησαν. walisafiri G0321

Ilitokea siku moja kati ya siku zile Yesu na wanafunzi wake alipanda kwenye mtumbwi, na akawaambia, “Na tuvuke ng'ambo ya pili ya ziwa.” Wakaandaa mashua yao.

23	πλεόντων wakisafiri G4126	δὲ na G1161	αὐτῶν, wao G0846	ἀφύπνωσεν. alilala G0879	καὶ na G2532	κατέβη ilishuka G2597	λαῖλαψ dhoruba G2978	ἀνέμου ya–upepo G0417	εἰς katika G1519	τὴν hiyo G3588

λίμνην, ziwa G3041	καὶ na G2532	συνεπληροῦντο, walijazwa G4845	καὶ na G2532	ἐκινδύνευον. walikuwa–hatarini G2793

Lakini walipoanza kuondoka, Yesu akalala usingizi, na dhoruba kali yenye upepo, na mashua yao ikaanza kujaa maji na walikuwa kwenye katika kubwa sana.

24	προσελθόντες wakikaribia G4334	δὲ, na G1161	διήγειραν walimwamsha G1326	αὐτὸν, yeye G0846	λέγοντες, wakisema G3004	Ἐπιστάτα, Bwana G1988	ἐπιστάτα, Bwana G1988	ἀπολλύμεθα! tunaangamia G0622		

ὁ huyo G3588	δὲ na G1161	διεγερθεὶς, akiamka G1326	ἐπετίμησεν aliukemea G2008	τῷ huo G3588	ἀνέμῳ upepo G0417	καὶ na G2532	τῷ hilo G3588	κλύδωνι wimbi G2830	τοῦ la–hilo G3588	ὕδατος, maji G5204

καὶ na G2532	ἐπαύσαντο, vilikoma G3973	καὶ na G2532	ἐγένετο ikawa G1096	γαλήνη. utulivu G1055

baadaye wanafunzi wake wakaja kwake na kumwamsha, wakisema, “Bwana mkubwa! Bwana mkubwa! tuko karibu kufa!” Akaamka na akaukemea upepo na mawimbi ya maji vikatulia na kukawa na utulivu.

25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν? φοβηθέντες δὲ,
aliwaambia na wao Iko–wapi hiyo imani yenu wakiogopa na
G3004 G1161 G0846 G4226 G3588 G4102 G4771 G5399 G1161

ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν? ὅτι καὶ
walistaajabu wakisema kwa wao–kwa–wao Ni–nani basi huyu ni kwamba hata
G2296 G3004 G4314 G0240 G5101 G0686 G3778 G1510 G3754 G2532

τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τ�ῳ̃ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ̃?
hizo pepo anaamuru na hilo maji, na vinamtii yeye
G3588 G0417 G2004 G2532 G3588 G5204 G2532 G5219 G0846

Tena akawaambia, “Imani yenu iko wapi?” Wakaogopa, Walishangaa, wakasemezana kia mmoja na mwenzake,”Huyu ni nani, kiasi kwamba anaamuru hata upepo, na maji na humtii?”

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐστὶν
Na walisafiri kwenda hiyo nchi ya–hao Wageraseni ambayo ni
G2532 G2668 G1519 G3588 G5561 G3588 G1086 G3748 G1510

ἀντιπέρα τῆς Γαλιλαίας.
ng'ambo ya–hiyo Galilaía
G0495 G3588 G1056

Wakafika kwenye mji wa Gerasini iliyo upande wa nyuma ya Galilaya.

27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ̃ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν ἀνήρ τις ἐκ τῆς
akishuka na yeye juu–ya hiyo nchi, alikutana–naye mtu mmoja kutoka hiyo
G1831 G1161 G0846 G1909 G3588 G1093 G5221 G0435 G5100 G1537 G3588

πόλεως, ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ̃ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ
mji mwenye pepo na kwa–muda mrefu hakuvaa hakuvaa nguo na
G4172 G2192 G1140 G2532 G5550 G2425 G3756 G1746 G2440 G2532

ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ’ ἐν τοῖς μνήμασιν.
katika nyumba hakuishi hakuishi lakini katika hizo makaburi
G1722 G3614 G3756 G3306 G0235 G1722 G3588 G3418

Yesu aliposhuka na kukanya kwenye ardhi, mtu fulani kutoka mjini, akakutana naye, na huyu mtu alikuwa na nguvu za giza. Kwa muda mrefu alikuwa havai nguo, na alikuwa haishi kwenye Nyumba, lakini aliishi kwenye makaburi.

28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ̃, καὶ
akimwona na huyo Iēsoûs akipiga–kelele alianguka–mbele–yake yeye na
G3708 G1161 G3588 G2424 G0349 G4363 G0846 G2532

φωνῇ̃ μεγάλῃ εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ,
kwa–sauti kubwa alisema Nini kwangu na kwako Iēsoûs Mwana wa–huyo Mungu
G5456 G3173 G3004 G5101 G1473 G2532 G4771 G2424 G5207 G3588 G2316

τοῦ Ὑψίστου? δέομαί σου μή με βασανίσῃς!
huyo Aliye–Juu ninakuomba wewe usinitese mimi usinitese
G3588 G5310 G1189 G4771 G3361 G1473 G0928

Alipomwona Yesu akalia kwa sauti, na akaanguka chini mbele yake. kwa sauti kubwa akisema, Nimefanya nini kwako, Yesu mwana wa Mungu aliye juu? Nakusihi, Usiniadhibu mimi”

29 παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ
aliamuru kwa–maana huyo roho huyo mchafu kutoka kutoka–kwa huyo
G3853 G1063 G3588 G4151 G3588 G0169 G1831 G0575 G3588

ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν; καὶ ἐδεσμεύετο,
mtu nyingi kwa–maana mara alimkamata yeye na alifungwa
G0444 G4183 G1063 G5550 G4884 G0846 G2532 G1195

ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο
kwa–minyororo na pingu akilindwa na akivunja hizo vifungo alipelekwa
G0254 G2532 G3976 G5442 G2532 G1284 G3588 G1199 G1643

ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους.
na huyo pepo kwenda hizo jangwa
G5259 G3588 G1140 G1519 G3588 G2048

Yesu akaamuru roho chafu imtoke mtu yule, kwa kuwa mara nyingi amepamgaa. hata kama alikuwa amefungwa minyororo na kubanwa na kuwekwa chini ya ulinzi, alivunja vifungo na kuendeshwa na mapepo mpaka jangwani.

30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Τί σοι ὄνομά ἐστιν? ὁ δὲ
alimuuliza na yeye huyo Iēsoûs Nini kwako jina ni huyo na
G1905 G1161 G0846 G3588 G2424 G5101 G4771 G3686 G1510 G3588 G1161

εἶπεν, Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν.
alisema Lēgiṓn kwa–sababu waliingia pepo wengi ndani–yake yeye
G3004 G3003 G3754 G1525 G1140 G4183 G1519 G0846

Yesu akamwuliza, “Jina lako nani?” akajibu akisema, “Legioni” Kwa maana mapepo mengi yameingia kwake.

31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν
na walimsihi yeye kwamba asiwe awaagize wao kwenda hiyo
G2532 G3870 G0846 G2443 G3361 G2004 G0846 G1519 G3588

ἄβυσσον ἀπελθεῖν.
shimo–la–kuzimu kwenda
G0012 G0565

Wakaendelea kumsihi usituamuru twende kwenye shimo.

32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη, ἐν τῷ ὄρει,
kulikuwa na huko kundi la–nguruwe wengi waliolishwa katika hilo mlima
G1510 G1161 G1563 G0034 G5519 G2425 G1006 G1722 G3588 G3735

καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν;
na walimsihi yeye kwamba awaruhusu wao kwenda hao kuingia
G2532 G3870 G0846 G2443 G2010 G0846 G1519 G1565 G1525

καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
na aliwaruhusu wao
G2532 G2010 G0846

Kundi la Nguruwe lilikuwa likichunga juu ya kilima, wakamsihi awaruhusu wakaingie kwa hao nguruwe. Na akawaruhusu kufanya hivyo.

33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον εἰς
walipotoka na hao pepo kutoka–kwa huyo mtu waliingia ndani–ya
G1831 G1161 G3588 G1140 G0575 G3588 G0444 G1525 G1519

τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ, εἰς τὴν
hao nguruwe na liliruka hilo kundi chini–ya huo mteremko ndani–ya hiyo
G3588 G5519 G2532 G3729 G3588 G0034 G2596 G3588 G2911 G1519 G3588

λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.
ziwa na likazama
G3041 G2532 G0638

kwa hiyo wale mapepo wakamtoka mtu yule na kuingia kwa wale nguruwe, na lile kundi likakimbia kwenye mwinuko wa mlima mpaka ziwani na wakazama humo.

34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς, ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς
wakiona na hao wachunga hilo lililotokea walikimbia na walitangaza katika
G3708 G1161 G3588 G1006 G3588 G1096 G5343 G2532 G0518 G1519

τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
huo mji na katika hizo mashamba
G3588 G4172 G2532 G1519 G3588 G0068

wale watu waliokuwa wanachunga wale nguruwe walipoona kilichotokea, wakakimbia na wakatoa taarifa pale mjini na nje katika miji iliyowazunguka.

35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
walitoka na kuona hilo lililotokea na walikuja kwa huyo Iēsoûs na
G1831 G1161 G3708 G3588 G1096 G2532 G2064 G4314 G3588 G2424 G2532

εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ’ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν,
walimkuta ameketi huyo mtu kutoka–kwa ambaye hao pepo walitoka
G2147 G2521 G3588 G0444 G0575 G3739 G3588 G1140 G1831

ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ. καὶ
amevaa na mwenye–akili–timamu karibu–na hizo miguu ya–huyo Iēsoûs na
G2439 G2532 G4993 G3844 G3588 G4228 G3588 G2424 G2532

ἐφοβήθησαν.
waliogopa
G5399

Watu waliposikia hayo walienda kuona kilichotokea, na wakaja kwa Yesu na wakamwona mtu ambaye mapepo yalikuwa yamemtoka. alikuwa amevaa vizuri na mwenye akili timamu, amekaa kwenye miguu ya Yesu, na waliogopa.

36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
waliwaambia na wao hao walioona jinsi alivyoponywa huyo aliyekuwa–na–pepo
G0518 G1161 G0846 G3588 G3708 G4459 G4982 G3588 G1139

ndipo mmoja wao aliyeona kilichotokea alianza kuwasimlia wengine jinsi huyu mtu aliyekuwa anaongozwa na mapepo alivyoponywa.

37 καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν
na walimwomba yeye wote huo umati wa–hiyo nchi–jirani ya–hao
G2532 G2065 G0846 G0537 G3588 G4128 G3588 G4066 G3588

Γερασηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ’ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο.
Wageraseni kuondoka kutoka–kwa wao kwa–sababu kwa–hofu kubwa walishikwa
G1086 G0565 G0575 G0846 G3754 G5401 G3173 G4912

αὐτὸς δὲ, ἐμβὰς εἰς πλοῖον, ὑπέστρεψεν.
yeye–mwenyewe na akiingia katika mashua alirudi
G0846 G1161 G1684 G1519 G4143 G5290

Watu wote wa mkoa wa Wagerasi na maeneo yaliyozunguka walimwomba Yesu aondoke kwao kwa sababu walikuwa na hofu kuu. Na aliingia kwenye mtumbwi ili arudi.

38 ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ’ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια,
alimwomba na yeye huyo mtu kutoka–kwa ambaye walitoka hao pepo
G1189 G1161 G0846 G3588 G0435 G0575 G3739 G1831 G3588 G1140

εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων,
kuwa pamoja–na yeye alimruhusu–aende lakini yeye akisema
G1510 G4862 G0846 G0630 G1161 G0846 G3004

Mtu yule aliyetokwa na pepo alimsihi Yesu kwenda naye, lakini Yesu alimwambia aende na kusema,

39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν
Rudi kwenda hiyo nyumba yako, na simulia yote kwako alivyokufanyia
G5290 G1519 G3588 G3624 G4771 G2532 G1334 G3745 G4771 G4160

ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ’ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν
huyo Mungu na alienda kote wote hiyo mji akihubiri yote alivyomfanyia
G3588 G2316 G2532 G0565 G2596 G3650 G3588 G4172 G2784 G3745 G4160

αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
yeye huyo Iēsoûs
G0846 G3588 G2424

“Rudi kwenye nyumba yako na uhesabu yale yote ambayo Mungu amekutendea” Huyu mtu aliondoka, akitangaza pote katika mji wote yale yote ambayo Yesu aliyofanya kwa ajili yake.

40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος;
Katika na hilo kurudi huyo Iēsoûs walimpokea yeye huo umati
G1722 G1161 G3588 G5290 G3588 G2424 G0588 G0846 G3588 G3793

ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
walikuwa kwa–maana wote wakimngoja yeye
G1510 G1063 G3956 G4328 G0846

Na Yesu akarudi, makutano wakamkaribisha, kwa sababu wote walikuwa wanamngoja.

41 καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάϊρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς
na tazama alikuja mtu ambaye jina Iaïros na huyu kiongozi wa–hiyo
G2532 G3708 G2064 G0435 G3739 G3686 G2383 G2532 G3778 G0758 G3588

συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας ‹τοῦ› Ἰησοῦ,
sinagogi alikuwa na akianguka karibu–na hizo miguu ya–huyo Iēsoûs
G4864 G5225 G2532 G4098 G3844 G3588 G4228 G3588 G2424

παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
alimsihi yeye kuingia katika hiyo nyumba yake
G3870 G0846 G1525 G1519 G3588 G3624 G0846

Tazama akaja mtu mmoja anaitwa Yairo ni mmoja kati ya viongozi katika sinagogi. Yairo akaanguka miguuni pa Yesu na kumsihi aende nyumbani kwake,

42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ, ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ
kwa–sababu binti wa–pekee alikuwa yeye karibu miaka kumi–na–miwili na
G3754 G2364 G3439 G1510 G0846 G5613 G2094 G1427 G2532

αὐτὴ ἀπέθνῃσκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον
yeye alikuwa–anakufa Wakati na hilo wa–kwenda yeye hao umati walimsonga
G0846 G0599 G1722 G1161 G3588 G5217 G0846 G3588 G3793 G4846

αὐτόν.
yeye
G0846

kwa sababu alikuwa na mtoto msichana mmoja tu, mwenye umri wa miaka kumi na wibili, na alikuwa katika hali ya kufa. Na alipokuwa akienda, makutano walikuwa wakisongama dhidi yake.

43	καὶ	γυνὴ	οὖσα	ἐν	ῥύσει	αἵματος	ἀπὸ	ἐτῶν	δώδεκα,
	na	mwanamke	akiwa-na	katika	kutoka	kwa-damu	kwa	miaka	kumi-na-miwili
	G2532	G1135	G1510	G1722	G4511	G0129	G0575	G2094	G1427

ἥτις	‹ἰατροῖς	προσαναλώσασα	ὅλον	τὸν	βίον›,	οὐκ	ἴσχυσεν	ἀπ’	
ambaye	kwa-madaktari	alitumia	yote	hiyo	maisha	hakuweza	hakuweza	na	
G3748	G2395	G4321	G3650	G3588	G0979	G3756	G2480	G0575	

οὐδενὸς	θεραπευθῆναι,
yeyote	kuponywa
G3762	G2323

Mwanamke mwenye kutokwa damu kwa miaka kumi na miwili alikuwa pale na alitumia pesa zote kwa waganga, lakini hakuna aliyemponya hata mmoja,

44	προσελθοῦσα	ὄπισθεν,	ἥψατο	τοῦ	κρασπέδου	τοῦ	ἱματίου	αὐτοῦ,	καὶ
	akikaribia	nyuma	aligusa	hilo	pindo	la-hiyo	nguo	yake	na
	G4334	G3693	G0680	G3588	G2899	G3588	G2440	G0846	G2532

παραχρῆμα	ἔστη	ἡ	ῥύσις	τοῦ	αἵματος	αὐτῆς.
mara-moja	ilisimama	hiyo	kutoka	ya-hiyo	damu	yake
G3916	G2476	G3588	G4511	G3588	G0129	G0846

alikuja nyuma ya yesu na kugusa pindo la vazi lake, na ghafla kutokwa damu kukakoma.

45	καὶ	εἶπεν,	ὁ	Ἰησοῦς,	Τίς	ὁ	ἁψάμενός	μου?	ἀρνουμένων	δὲ
	na	alisema	huyo	Iēsoûs	Nani	huyo	aliyenigusa	mimi	wote-wakikana	na
	G2532	G3004	G3588	G2424	G5101	G3588	G0680	G1473	G0720	G1161

πάντων,	εἶπεν	ὁ	Πέτρος,	Ἐπιστάτα,	οἱ	ὄχλοι	συνέχουσίν	σε	καὶ	
wote	alisema	huyo	Pétros	Bwana	hao	umati	wanakusonga	wewe	na	
G3956	G3004	G3588	G4074	G1988	G3588	G3793	G4912	G4771	G2532	

ἀποθλίβουσιν,	<καὶ	λέγεις,	Τίς	ὁ	ἁψάμενός	μου>?
wanakusukuma	na	unasema	Nani	huyo	aliyenigusa	mimi
G0598	G2532	G3004	G5100	G3588	G0680	G1473

Yesu akasema, “Nani ambaye kanigusa?” Walipokataa wote, Petro akasema, Bwana Mkubwa, umati wa watu wanakusukuma na wanakusonga.”

46	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Ἥψατό	μού	τις;	ἐγὼ	γὰρ	ἔγνων	δύναμιν
	huyo	lakini	Iēsoûs	alisema	Alinigusa	mimi	mtu	mimi	kwa-maana	nilijua	nguvu
	G3588	G1161	G2424	G3004	G0680	G1473	G5100	G1473	G1063	G1097	G1411

ἐξεληλυθυῖαν	ἀπ’	ἐμοῦ.
ilitoka	kutoka-kwa	mimi
G1831	G0575	G1473

Lakini Yesu akasema, “Mtu mmoja alinigusa, maana nilijua nguvu zimetoka kwangu.”

47	ἰδοῦσα	δὲ	ἡ	γυνὴ,	ὅτι	οὐκ	ἔλαθεν,	τρέμουσα	ἦλθεν,
	akiona	na	huyu	mwanamke	kwamba	hakufichika	hakufichika	akitetemeka	alikuja
	G3708	G1161	G3588	G1135	G3754	G3756	G2990	G5141	G2064

καὶ	προσπεσοῦσα	αὐτῷ,	δι’	ἣν	αἰτίαν	ἥψατο	αὐτοῦ		
na	akianguka-mbele-yake	yeye	kwa-sababu-gani	ambayo	sababu	alimgusa	yeye		
G2532	G4363	G0846	G1223	G3739	G0156	G0680	G0846		

ἀπήγγειλεν,	ἐνώπιον	παντὸς	τοῦ	λαοῦ,	καὶ	ὡς	ἰάθη	παραχρῆμα.
aliambia	mbele-ya	wote	hao	watu	na	jinsi	aliponywa	mara-moja
G0518	G1799	G3956	G3588	G2992	G2532	G5613	G2390	G3916

Mwanamke alipoona ya kuwa hawezi kuficha alichokifanya, akaanza kutetemeka, akaanguka chini mbele za Yesu alitangaza mbele ya watu wote sababu zilizofanya amguse na vile alivyoponywa gafla.

48	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῇ,	Θυγάτηρ,	ἡ	πίστις	σου	σέσωκέν	σε;	
	huyo	na	alimwambia	yeye	Binti	hiyo	imani	yako	imekuokoa	wewe	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G2364	G3588	G4102	G4771	G4982	G4771	

πορεύου	εἰς	εἰρήνην.	
nenda	kwa	amani	
G4198	G1519	G1515	

Kisha akasema kwake, “Binti, imani yako imekufanya uwe mzima. Enenda kwa Amani.”

49	Ἔτι	αὐτοῦ	λαλοῦντος,	ἔρχεταί	τις	παρὰ	τοῦ	ἀρχισυναγώγου,		λέγων	
	Bado	yeye	akisema	anakuja	mtu	kutoka–kwa	huyo	kiongozi–wa–sinagogi		akisema	
	G2089	G0846	G2980	G2064	G5100	G3844	G3588	G0752		G3004	

ὅτι	Τέθνηκεν	ἡ	θυγάτηρ	σου;	μηκέτι	σκύλλε	τὸν	Διδάσκαλον.	
kwamba	Amekufa	huyo	binti	yako	usiendelee	kumsumbua	huyo	Mwalimu	
G3754	G2348	G3588	G2364	G4771	G3371	G4660	G3588	G1320	

Alipokuwa akiendelea kusema, mtu mmoja akaja kutoka kwenye nyumba ya kiongozi wa sinagogi, akisema, “Binti yako amefariki. Usimsumbue mwalimu.”

50	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	ἀκούσας,	ἀπεκρίθη	αὐτῷ,	Μὴ	φοβοῦ;	μόνον	πίστευσον,
	huyo	lakini	Iēsoûs	akisikia	alijibu	yeye	Usiogope	usiogope	tu	amini
	G3588	G1161	G2424	G0191	G0611	G0846	G3361	G5399	G3440	G4100

καὶ	σωθήσεται.	
na	ataokoka	
G2532	G4982	

Lakini Yesu aliposikia hivyo, alimjibu, “Usiogope. Amini tu, na ataokolewa.”

51	ἐλθὼν	δὲ	εἰς	τὴν	οἰκίαν,	οὐκ	ἀφῆκεν	εἰσελθεῖν	τινα
	akija	na	katika	hiyo	nyumba,	hakuruhusu	hakuruhusu	kuingia	yeyote
	G2064	G1161	G1519	G3588	G3614	G3756	G0863	G1525	G5100

σὺν	αὐτῷ,	εἰ	μὴ	Πέτρον,	καὶ	Ἰωάννην,	καὶ	Ἰάκωβον,	καὶ	τὸν
pamoja–na	yeye	isipokuwa	tu	Pétros	na	Iōánnēs	na	Iakōbos	na	huyo
G4862	G0846	G1487	G3361	G4074	G2532	G2491	G2532	G2385	G2532	G3588

πατέρα	τῆς	παιδὸς,	καὶ	τὴν	μητέρα.
baba	wa–huyo	mtoto	na	hiyo	mama
G3962	G3588	G3816	G2532	G3588	G3384

Kisha alipoingia kwenye hiyo nyumba, hakuruhusu mtu yeyote kuingia pamoja naye, isipokuwa Petro, Yohana na Yakobo, baba yake binti, na mama yake.

52	ἔκλαιον	δὲ	πάντες	καὶ	ἐκόπτοντο	αὐτήν.	ὁ	δὲ	εἶπεν,
	walikuwa–wakilia	na	wote	na	wakimwombolezea	yeye	huyo	lakini	alisema
	G2799	G1161	G3956	G2532	G2875	G0846	G3588	G1161	G3004

Μὴ	κλαίετε;	οὐ	‹γὰρ›	ἀπέθανεν,	ἀλλὰ	καθεύδει.	
Msilie	msilie	si	kwa–maana	hakufa	lakini	amelala	
G3361	G2799	G3756	G1063	G0599	G0235	G2518	

Sasa watu wote walikuwa wanaomboleza na kutoa sauti kwa ajili yake, lakini akasema, “Msipige kelele, hajafa, lakini amelala tu.”

53	καὶ	κατεγέλων	αὐτοῦ,	εἰδότες	ὅτι	ἀπέθανεν.
	na	walimcheka	yeye	wakijua	kwamba	alikufa
	G2532	G2606	G0846	G1492	G3754	G0599

Lakini wakamcheka kwa dharau, wakijua kuwa amekufa.

54 αὐτὸς δὲ, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν, λέγων, Ἡ
yeye–mwenyewe lakini akishika hiyo mkono wake alipaza–sauti akisema Huyo
G0846 G1161 G2902 G3588 G5495 G0846 G5455 G3004 G3588

παῖς, ἔγειρε!
mtoto amka
G3816 G1453

Lakini Yeye, akimshika binti mkono, akaita kwa sauti, akisema, “Mtoto, inuka”

55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα; καὶ διέταξεν
na ilirudi hiyo roho yake na alisimama mara–moja na aliagiza
G2532 G1994 G3588 G4151 G0846 G2532 G0450 G3916 G2532 G1299

αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.
yeye apewe kula
G0846 G1325 G5315

roho yake ikamrudia, na akainuka wakati huohuo. Akaamrisha kwamba, apewe kitu furani kwa ili ale.

56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς; ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ
na walistaajabu hao wazazi wake huyo lakini aliwaagiza wao yeyote
G2532 G1839 G3588 G1118 G0846 G3588 G1161 G3853 G0846 G3367

εἰπεῖν τὸ γεγονός.
kumwambia hilo lililotokea
G3004 G3588 G1096

Wazazi wake wakashangaa, lakini aliwaamuru wasimwambie mtu kilichokuwa kimetokea.

Chapter 9

1 Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν
Akiwaita–pamoja na hao kumi–na–wawili aliwapa wao nguvu na mamlaka
G4779 G1161 G3588 G1427 G1325 G0846 G1411 G2532 G1849

ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν,
juu–ya yote hao pepo na magonjwa kuponya
G1909 G3956 G3588 G1140 G2532 G3554 G2323

Akawaita wale kumi na wawili pamoja, akawapa uwezo na mamlaka juu ya mapepo yote na kuponya magonjwa.

2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι
na aliwatuma wao kuhubiri huo ufalme wa–huyo Mungu na kuponya
G2532 G0649 G0846 G2784 G3588 G0932 G3588 G2316 G2532 G2390

‹τοὺς ἀσθενεῖς›.
hao wagonjwa
G3588 G0772

Akawatuma waende kuhubiri ufalme wa Mungu na kuponya wagonjwa.

3 καὶ na G2532 εἶπεν aliwaambia G3004 πρὸς kwa G4314 αὐτούς, wao G0846 Μηδὲν Msichukue G3367 αἴρετε msichukue G0142 εἰς kwa G1519 τὴν hiyo G3588 ὁδόν; njia G3598 μήτε wala G3383 ῥάβδον, fimbo G4464 μήτε wala G3383 πήραν, mkoba G4082 μήτε wala G3383 ἄρτον, mkate G0740 μήτε wala G3383 ἀργύριον, fedha G0694 μήτε wala G3383 ἀνὰ kila-mtu G0303 δύο mbili G1417 χιτῶνας kanzu G5509 ἔχειν. kuwa-na G2192

Akawaambia, “Msichukue chochote kwa ajili ya safari yenu wala fimbo, wala mkoba, wala mkate, wala pesa wala msichukue kanzu mbili.

4 καὶ na G2532 εἰς katika G1519 ἣν hiyo G3739 ἂν yoyote G0302 οἰκίαν nyumba G3614 εἰσέλθητε, mkiingia G1525 ἐκεῖ huko G1563 μένετε, kaeni G3306 καὶ na G2532 ἐκεῖθεν kutoka-huko G1564 ἐξέρχεσθε. toka-eni G1831

Nyumba yoyote mtakayo iingia, kaeni humo mpaka mtakapo ondoka mahali hapo.

5 καὶ na G2532 ὅσοι wale G3745 ἂν yoyote G0302 μὴ wasiowapokea G3361 δέχωνται wasiowapokea G1209 ὑμᾶς, ninyi G4771 ἐξερχόμενοι mkitoka G1831 ἀπὸ kutoka G0575 τῆς huo G3588 πόλεως mji G4172 ἐκείνης, ule G1565 τὸν hiyo G3588 κονιορτὸν vumbi G2868 ἀπὸ kutoka G0575 τῶν hizo G3588 ποδῶν miguu G4228 ὑμῶν yenu G4771 ἀποτινάσσετε, kung'uteni G0660 εἰς kwa G1519 μαρτύριον ushahidi G3142 ἐπ’ juu-yao G1909 αὐτούς. wao G0846

Na kwa wale wasio wapokea, mtakapo ondoka mji huo, jikung'uteni vumbi katika miguu yenu kwa ushuhuda juu yao”.

6 ἐξερχόμενοι wakitoka G1831 δὲ, na G1161 διήρχοντο walipitia G1330 κατὰ kwa G2596 τὰς hizo G3588 κώμας, vijiji G2968 εὐαγγελιζόμενοι wakihubiri-habari-njema G2097 καὶ na G2532 θεραπεύοντες wakiponya G2323 πανταχοῦ. kila-mahali G3837

Wakaondoka na kwenda kupitia vijijini, wakitangaza habari njema na kuponya watu kila mahali.

7 Ἤκουσεν Alisikia G0191 δὲ na G1161 Ἡρῴδης Hērṓdés G2264 ὁ huyo G3588 τετραάρχης mtawala-wa-robo G5076 τὰ hayo G3588 γινόμενα yaliyokuwa-yakitokea G1096 πάντα, yote G3956 καὶ na G2532 διηπόρει, alikuwa-na-wasiwasi G1280 διὰ kwa-sababu-ya G1223 τὸ hilo G3588 λέγεσθαι kusemwa G3004 ὑπό na G5259 τινων, baadhi G5100 ὅτι kwamba G3754 Ἰωάννης Iōánnēs G2491 ἠγέρθη amefufuliwa G1453 ἐκ kutoka-kwa G1537 νεκρῶν; wafu G3498

Sasa Herode, mtawala, alisikia yote yaliyo kuwa yakitokea alitaabika sana, kwa sababuu ilisemekana na baadhi kwamba Yohana mbatizaji amefufuka kutoka wafu,

8	ὑπό	τινων	δὲ,	ὅτι	Ἠλίας	ἐφάνη;	ἄλλων	δὲ,	ὅτι	προφήτης,	
	na	baadhi	lakini	kwamba	Ēlías	ameonekana	wengine	na	kwamba	nabii	
	G5259	G5100	G1161	G3754	G2243	G5316	G0243	G1161	G3754	G4396	

τις	τῶν	ἀρχαίων,	ἀνέστη.
mmoja	wa-hao	wa-kale	amefufuka
G5100	G3588	G0744	G0450

na baathi kwamba Elia amekwisha tokea, na kwa wengine kwamba mmoja wa manabii wa zamani amefufuka katika wafu tena.

9	εἶπεν	δὲ	‹ὁ›	Ἡρῴδης,	Ἰωάννην	ἐγὼ	ἀπεκεφάλισα,	τίς	δέ	ἐστιν
	alisema	na	huyo	Hḗrṓdḗs	Iōánnēs	mimi	nilimkata-kichwa	nani	lakini	ni
	G3004	G1161	G3588	G2264	G2491	G1473	G0607	G5101	G1161	G1510

οὗτος	περὶ	οὗ	ἀκούω	τοιαῦτα?	καὶ	ἐζήτει	ἰδεῖν	αὐτόν.
huyu	kuhusu	ambaye	ninasikia	mambo-kama-haya	na	alitafuta	kuona	yeye
G3778	G4012	G3739	G0191	G5108	G2532	G2212	G3708	G0846

Herode alisema, “nilimchinja Yohana, lakini huyu ni nani ninae sikia habari zake? Na Herode alitafuta njia ya kumwona Yesu.

10	Καὶ	ὑποστρέψαντες,	οἱ	ἀπόστολοι	διηγήσαντο	αὐτῷ	ὅσα	ἐποίησαν.	Καὶ
	Na	waliporudi	hao	mitume	walimweleza	yeye	yote	waliyofanya	Na
	G2532	G5290	G3588	G0652	G1334	G0846	G3745	G4160	G2532

παραλαβὼν	αὐτοὺς,	ὑπεχώρησεν	κατ’	ἰδίαν	εἰς	πόλιν	καλουμένην	Βηθσαϊδά.
akiwachukua	wao	aliondoka	kwa	faragha	kwenda	mji	uitwao	Bēthsaïdá
G3880	G0846	G5298	G2596	G2398	G1519	G4172	G2564	G0966

Wakati waliporudi wale waliotumwa, wakamwamwambia kila kitu walicho fanya. Akawachukua pamoja naye, akaenda peke yake katika mji uitwao Bethsadia.

11	οἱ	δὲ	ὄχλοι	γνόντες,	ἠκολούθησαν	αὐτῷ;	καὶ	ἀποδεξάμενος	αὐτοὺς,
	hao	lakini	umati	wakijua	walimfuata	yeye	na	akiwapokea	wao
	G3588	G1161	G3793	G1097	G0190	G0846	G2532	G0588	G0846

ἐλάλει	αὐτοῖς	περὶ	τῆς	βασιλείας	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	τοὺς	χρείαν	
aliwasemesha	wao	kuhusu	huo	ufalme	wa-huyo	Mungu	na	hao	mahitaji	
G2980	G0846	G4012	G3588	G0932	G3588	G2316	G2532	G3588	G5532	

ἔχοντας	θεραπείας	ἰᾶτο.
wenye	ya-uponyaji	aliwaponya
G2192	G2322	G2390

Lakini makutano wakasikia kuhusu hili wakamfuata, na aliwakaribisha, na akaongea nao kuhusu ufalme wa Mungu, na aliwaponya wale waliohitaji uponyaji.

12 Ἡ Hiyo G3588 δὲ na G1161 ἡμέρα siku G2250 ἤρξατο ilianza G0756 κλίνειν, kwisha G2827 προσελθόντες wakikaribia G4334 δὲ na G1161 οἱ hao G3588 δώδεκα kumi–na–wawili G1427
εἶπαν walisema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Ἀπόλυσον Waruhusu–waende G0630 τὸν huo G3588 ὄχλον, umati G3793 ἵνα ili G2443 πορευθέντες wakienda G4198 εἰς kwenda G1519 τὰς hizo G3588
κύκλῳ zinazozunguka G2945 κώμας vijiji G2968 καὶ na G2532 ἀγροὺς mashamba G0068 καταλύσωσιν, walale G2647 καὶ na G2532 εὕρωσιν wapate G2147 ἐπισιτισμόν; chakula G1979
ὅτι kwa–sababu G3754 ὧδε hapa G5602 ἐν katika G1722 ἐρήμῳ jangwa G2048 τόπῳ mahali G5117 ἐσμέν. tupo G1510

Siku ikaanza kuisha, na wale kumi na wawili wakaenda kwake na kusema, “Watawanye makutano kwamba waende katika vijiji vya karibu na mijini wakatafute mapumziko na chakula, kwa sababu tupo eneo la nyikani.”

13 εἶπεν alisema G3004 δὲ na G1161 πρὸς kwa G4314 αὐτούς, wao G0846 Δότε Wapeni G1325 αὐτοῖς wao G0846 φαγεῖν kula G5315 ὑμεῖς. ninyi–wenyewe G4771 οἱ hao G3588 δὲ lakini G1161
εἶπαν, walisema G3004 Οὐκ Hatuna G3756 εἰσὶν si–kuna G1510 ἡμῖν sisi G1473 πλεῖον zaidi–ya G4119 ἢ au G2228 ἄρτοι mikate G0740 πέντε, mitano G4002 καὶ na G2532 ἰχθύες samaki G2486 δύο, wawili G1417
εἰ isipokuwa G1487 μήτι labda G3385 πορευθέντες, tukienda G4198 ἡμεῖς sisi G1473 ἀγοράσωμεν tununue G0059 εἰς kwa G1519 πάντα wote G3956 τὸν hao G3588 λαὸν watu G2992 τοῦτον hawa G3778
βρώματα; chakula G1033

Lakini akawaambia, “Nyie wapeni kitu cha kula.” Wakasema “Hatuna zaidi ya vipande vitano vya mikate na samaki wawili, isipokuwa tungeenda na kununua chakula kwa ajili ya kusanyiko hili la watu.”

14 ἦσαν walikuwa G1510 γὰρ kwa–maana G1063 ὡσεὶ karibu G5616 ἄνδρες wanaume G0435 πεντακισχίλιοι. elfu–tano G4000 εἶπεν alisema G3004 δὲ na G1161 πρὸς kwa G4314 τοὺς hao G3588
μαθητὰς wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 Κατακλίνατε Waketisheni G2625 αὐτοὺς wao G0846 κλισίας makundi G2828 ὡσεὶ karibu G5616 ἀνὰ kila–moja G0303 πεντήκοντα. hamsini G4004

Kulikua na wanaume wapatao elfu tano pale. Akawambia wanafunzi wake. “Wakalisheni chini katika makundi ya watu wapatao hamsini kwa kila kundi.

15 καὶ na G2532 ἐποίησαν walifanya G4160 οὕτως, hivyo G3779 καὶ na G2532 κατέκλιναν waliwaketisha G2625 ἅπαντας. wote G0537

Kwa hiyo wakafanya hivyo na watu wa wakaketi chini.

16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς
akichukua na hiyo mitano mikate na hao wawili samaki akitazama–juu kwa
G2983 G1161 G3588 G4002 G0740 G2532 G3588 G1417 G2486 G0308 G1519

τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
hilo mbingu alivibariki hivyo na alivimega na aliwapa hao wanafunzi
G3588 G3772 G2127 G0846 G2532 G2622 G2532 G1325 G3588 G3101

παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ.
kuwawekea huo umati
G3908 G3588 G3793

Akachukua mikate mitano na samaki wawili na akatazama mbinguni, akavibariki, na kuvimega katika vipande, akawapa wanafunzi wake ili waviweke mbele ya makutano.

17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες; καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν
na walikula na walishiba wote na ilichukuliwa hilo lililobaki
G2532 G5315 G2532 G5526 G3956 G2532 G0142 G3588 G4052

αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.
kwao vya–vipande vikapu kumi–na–viwili
G0846 G2801 G2894 G1427

Wote wakala na wakashiba, na vipande vya chakula vilivyo baki viliokotwa na kujaza vikapu kumi na viwili.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας,
Na ikawa katika hilo kuwa yeye akiomba kwa peke–yake
G2532 G1096 G1722 G3588 G1510 G0846 G4336 G2596 G3441

συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα με
walikuwa–pamoja naye hao wanafunzi na aliwauliza wao akisema Nani mimi
G4895 G0846 G3588 G3101 G2532 G1905 G0846 G3004 G5101 G1473

«οἱ ὄχλοι» λέγουσιν εἶναι?
hao umati wanasema ni
G3588 G3793 G3004 G1510

Nayo ikawa kwamba, alipokuwa akiomba peke yake, wanafunzi wake walikuwa pamoja naye, na akawauliza akisema, “watu husema mimi ni nani?”

19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν; ἄλλοι δὲ,
hao na wakijibu walisema Iōánnēs huyo Mbatizaji wengine lakini
G3588 G1161 G0611 G3004 G2491 G3588 G0910 G0243 G1161

Ἠλίαν; ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης, τις τῶν ἀρχαίων, ἀνέστη.
Ēlías wengine lakini kwamba nabii mmoja wa–hao wa–kale amefufuka
G2243 G0243 G1161 G3754 G4396 G5100 G3588 G0744 G0450

Wakijibu, wakasema, “Yohana mbatizaji, lakini wengine husema Eliya, na wengine husema mmoja wa manabii wa nyakati za zamani amefufuka tena.”

20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ, τίνα με λέγετε εἶναι? Πέτρος δὲ
alisema na kwao Ninyi na nani mimi mnasema ni Pétros na
G3004 G1161 G0846 G4771 G1161 G5101 G1473 G3004 G1510 G4074 G1161

ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.
akijibu alisema Huyo Christós wa–huyo Mungu
G0611 G3004 G3588 G5547 G3588 G2316

Akawambia, “Lakini ninyi mwasema mimi ni nani?” Akijibu Petro akasema, “Kristo kutoka kwa Mungu.”

21 ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο,
huyo na akiwakemea wao aliwaagiza yeyote kumwambia hili
G3588 G1161 G2008 G0846 G3853 G3367 G3004 G3778

Lakini kwa kuwaonya, Yesu akawaelekeza kutomwambia yeyote juu ya hili,

22 εἰπὼν ὅτι, Δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν; καὶ
akisema kwamba Inapasa huyo Mwana wa–huyo mwanadamu mengi kuteswa na
G3004 G3754 G1163 G3588 G5207 G3588 G0444 G4183 G3958 G2532

ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων,
kukataliwa na hao wazee na makuhani–wakuu na waandishi
G0593 G0575 G3588 G4245 G2532 G0749 G2532 G1122

καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
na kuuawa na hilo la–tatu siku kufufuliwa
G2532 G0615 G2532 G3588 G5154 G2250 G1453

akasema kwamba mwana wa Adamu lazma ateseke kwa mambo mengi na kukataliwa na wazee na Makuhani wakuu na waandishi, na atauawa, na siku ya tatu atafufuka.

23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου
Aliwaambia na kwa wote Kama mtu–yeyote anataka nyuma–yangu mimi
G3004 G1161 G4314 G3956 G1487 G5100 G2309 G3694 G1473

ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ’
kuja ajikane yeye–mwenyewe na auchukue huo msalaba wake kila
G2064 G0720 G1438 G2532 G0142 G3588 G4716 G0846 G2596

ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
siku na anifuate mimi
G2250 G2532 G0190 G1473

Akawambia wote, “kama mtu yeyote akitaka kunifuata, lazima ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake kila siku, na anifuate.

24 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν; ὃς
yeyote kwa–maana ambaye anataka hiyo nafsi yake kuokoa ataipoteza hiyo yeyote
G3739 G1063 G0302 G2309 G3588 G5590 G0846 G4982 G0622 G0846 G3739

δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
lakini ambaye ataipoteza hiyo nafsi yake kwa–sababu–yangu mimi huyu ataiokoloa hiyo
G1161 G0302 G0622 G3588 G5590 G0846 G1752 G1473 G3778 G4982 G0846

Yeyote ajaribuye kuyaokoa maisha yake atayapoteza, lakini yeyote apotezae maisha yake kwa faida yangu, atayaokoa.

25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον,
nini kwa–maana anafaidika mtu akipata huu ulimwengu wote
G5101 G1063 G5623 G0444 G2770 G3588 G2889 G3650

ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς?
yeye–mwenyewe lakini akijiangamiza au akijihasiri
G1438 G1161 G0622 G2228 G2210

Je kitamfaidia nini mwanadamu, kama akiupata ulimwengu wote, lakini akapoteza au akapata hasara ya nafsi yake?

26	ὃς	γὰρ	ἂν	ἐπαισχυνθῇ	με	καὶ	τοὺς	ἐμοὺς	λόγους,	τοῦτον
	yeyote	kwa–maana	ambaye	ataonea–aibu	mimi	na	hayo	yangu	maneno	huyu
	G3739	G1063	G0302	G1870	G1473	G2532	G3588	G1699	G3056	G3778

ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	ἐπαισχυνθήσεται,	ὅταν	ἔλθῃ	ἐν	τῇ	
huyo	Mwana	wa–huyo	mwanadamu	atamwonea–aibu	wakati	atakapokuja	katika	hiyo	
G3588	G5207	G3588	G0444	G1870	G3752	G2064	G1722	G3588	

δόξῃ	αὐτοῦ,	καὶ	τοῦ	Πατρὸς,	καὶ	τῶν	ἁγίων	ἀγγέλων.
utukufu	wake	na	wa–huyo	Baba	na	ya–hao	watakatifu	malaika
G1391	G0846	G2532	G3588	G3962	G2532	G3588	G0040	G0032

Yeyote atakaye nionea aibu mimi na maneno yangu, kwake yeye mwana wa Adam atamuonea aibu atakapo kuwa katika utukufu wake, na utukufu wa Baba na malaika watakatifu.

27	λέγω	δὲ	ὑμῖν	ἀληθῶς,	εἰσίν	τινες	τῶν	αὐτοῦ	ἑστηκότων,	οἳ
	ninawaambia	na	ninyi	kweli	wapo	baadhi	ya–hao	hapa	waliosimama	ambao
	G3004	G1161	G4771	G0230	G1510	G5100	G3588	G0847	G2476	G3739

οὐ	μὴ	γεύσωνται	θανάτου,	ἕως	ἂν	ἴδωσιν	τὴν	βασιλείαν	
kamwe	si	wataonja	kifo	mpaka	watakapoona	watakapoona	huo	ufalme	
G3756	G3361	G1089	G2288	G2193	G0302	G3708	G3588	G0932	

τοῦ	Θεοῦ.
wa–huyo	Mungu
G3588	G2316

Lakini ninawaambia ukweli, kuna baadhi yenu wasimamao hapa, hawata onja umauti mpaka wauone ufalme wa Mungu.”

28	Ἐγένετο	δὲ	μετὰ	τοὺς	λόγους	τούτους,	ὡσεὶ	ἡμέραι	ὀκτὼ,	καὶ
	Ikawa	na	baada–ya	hayo	maneno	haya	karibu	siku	nane	na
	G1096	G1161	G3326	G3588	G3056	G3778	G5616	G2250	G3638	G2532

παραλαβὼν	Πέτρον	καὶ	Ἰωάννην	καὶ	Ἰάκωβον,	ἀνέβη	εἰς	τὸ	ὄρος
akiwachukua	Pétros	na	Iōánnēs	na	Iakōbos	alipanda	kwenda	hilo	mlima
G3880	G4074	G2532	G2491	G2532	G2385	G0305	G1519	G3588	G3735

προσεύξασθαι.
kuomba
G4336

Ikatokea yapata siku nane baada ya Yesu kusema maneno haya kwamba akawachukua pamoja nae Petro, Yohana na, Yakobo, wakapanda mlimani kuomba.

29	καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	προσεύχεσθαι	αὐτὸν,	τὸ	εἶδος	τοῦ	προσώπου
	na	ikawa	wakati	huo	wa–kuomba	yeye	hilo	sura	la–huo	uso
	G2532	G1096	G1722	G3588	G4336	G0846	G3588	G1491	G3588	G4383

αὐτοῦ	ἕτερον,	καὶ	ὁ	ἱματισμὸς	αὐτοῦ	λευκὸς	ἐξαστράπτων.	
wake	nyingine	na	hiyo	mavazi	yake	meupe	yakimeta	
G0846	G2087	G2532	G3588	G2441	G0846	G3022	G1823	

Na alipokuwa katika kuomba, muonekano wa uso wake ulibadilika, na mavazi yake yakawa meupe na ya kung'aa.

30 καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ
na tazama wanaume wawili walizungumza naye, ambao walikuwa Musa na
G2532 G3708 G0435 G1417 G4814 G0846 G3748 G1510 G3475 G2532

Ἠλίας,
Elia
G2243

Na tazama, walikuwepo wanaume wawili wakiongea naye! Walikuwa Musa na Elia,

31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν
ambao wakionekana katika utukufu, walizungumza hilo kuondoka kwake, jambo
G3739 G3708 G1722 G1391 G3004 G3588 G1841 G0846 G3739

ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ.
alikuwa-karibu kutimiza katika Yerusalem.
G3195 G4137 G1722 G2419

walionekana katika utukufu. Waliongea kuhusu kuondoka kwake, jambo ambalo alikaribia kulitimiza Yerusalem.

32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ;
huyo na Petro na hao pamoja-naye yeye walikuwa wameelemewa usingizi
G3588 G1161 G4074 G2532 G3588 G4862 G0846 G1510 G0916 G5258

διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας
wakiamka na waliona hiyo utukufu wake na wale wawili wanaume
G1235 G1161 G3708 G3588 G1391 G0846 G2532 G3588 G1417 G0435

τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
hao waliosimama-pamoja-naye
G3588 G4921 G0846

Sasa Petro na wale waliokua pamoja naye walikuwa katika usingizi mzito. Lakini walipokuamka, waliuona utukufu wake na wanaume wawili waliokuwa wamesimama pamoja nae.

33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ
na ikawa wakati huo wa-kuondoka wao kutoka-kwa yeye alisema huyo
G2532 G1096 G1722 G3588 G1316 G0846 G0575 G0846 G3004 G3588

Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι; καὶ
Petro kwa huyo Iesoûs Bwana ni-vizuri ni sisi hapa kuwa na
G4074 G4314 G3588 G2424 G1988 G2570 G1510 G1473 G5602 G1510 G2532

ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ μίαν Μωϋσεῖ, καὶ μίαν
tujenge vibanda vitatu kimoja kwako na kimoja kwa-Mōusés na kimoja
G4160 G4633 G5140 G1520 G4771 G2532 G1520 G3475 G2532 G1520

Ἠλίᾳ; μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.
kwa-Ēlías asijue asijue lile anasema
G2243 G3361 G1492 G3739 G3004

Ikatokea kwamba, walipokuwa wakiondoka kwa Yesu, Petro akamwambia, “Bwana, ni vizuri kwetu kukaa hapa na inatupasa tutengeneze makazi ya watu watatu. Tutengeneze moja kwa ajili yako, moja kwa ajili ya Musa, na moja kwa ajili ya Eliya.” Hakuelewa alichokuwa akiongelea.

34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς;
haya na yeye akisema lilikuja wingu na liliwafunika wao
G3778 G1161 G0846 G3004 G1096 G3507 G2532 G1982 G0846

ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην.
waliogopa na wakati huo wa-kuingia wao ndani-ya hilo wingu
G5399 G1161 G1722 G3588 G1525 G0846 G1519 G3588 G3507

Alipokuwa akisema hayo, likaja wingu na likawafunika; na waliogopa walipoona wamezunguwa na wamezungukwa na wingu.

35	καὶ	φωνὴ	ἐγένετο	ἐκ	τῆς	νεφέλης,	λέγουσα,	Οὗτός	ἐστιν	ὁ	Υἱός
	na	sauti	ilikuja	kutoka	hilo	wingu	ikisema	Huyu	ni	huyo	Mwana
	G2532	G5456	G1096	G1537	G3588	G3507	G3004	G3778	G1510	G3588	G5207

μου,	ὁ	ἐκλελεγμένος;	αὐτοῦ	ἀκούετε.	
wangu	huyo	Mteule	yeye	msikilizeni	
G1473	G3588	G1586	G0846	G0191	

Sauti ikatoka kwenye wingu ikasema, “Huyu ni Mwanangu mteule. Msikilizeni yeye.”

36	καὶ	ἐν	τῷ	γενέσθαι	τὴν	φωνὴν,	εὑρέθη	Ἰησοῦς	μόνος.	καὶ
	na	wakati	huo	wa–kutokea	hiyo	sauti	alikutwa	Iēsoûs	peke–yake	na
	G2532	G1722	G3588	G1096	G3588	G5456	G2147	G2424	G3441	G2532

αὐτοὶ	ἐσίγησαν,	καὶ	οὐδενὶ	ἀπήγγειλαν	ἐν	ἐκείναις	ταῖς	ἡμέραις
wao–wenyewe	walinyamaza	na	yeyote	hawakumwambia	katika	zile	hizo	siku
G0846	G4601	G2532	G3762	G0518	G1722	G1565	G3588	G2250

οὐδὲν	ὧν	ἑώρακαν.
chochote	ya–yale	waliyoyaona
G3762	G3739	G3708

Sauti iliponyamaza, Yesu alikuwa peke yake. walikaa kimya, na katika siku hizo hawakumwambia yeyote lolote miongoni mwa waliyoyaona.

37	Ἐγένετο	δὲ	τῇ	ἑξῆς	ἡμέρᾳ,	κατελθόντων	αὐτῶν	ἀπὸ	τοῦ	ὄρους,
	Ikawa	na	hiyo	iliyofuata	siku	waliposhuka	wao	kutoka	huo	mlima
	G1096	G1161	G3588	G1836	G2250	G2718	G0846	G0575	G3588	G3735

συνήντησεν	αὐτῷ	ὄχλος	πολύς.	
ulikutana–naye	yeye	umati	mkubwa	
G4876	G0846	G3793	G4183	

Siku iliyofuata, baada ya kutoka mlimani, kusanyiko kubwa la watu lilikutana naye.

38	καὶ	ἰδοὺ,	ἀνὴρ	ἀπὸ	τοῦ	ὄχλου	ἐβόησεν,	λέγων,	Διδάσκαλε,
	na	tazama	mtu	kutoka	huo	umati	alipiga–kelele	akisema	Mwalimu
	G2532	G3708	G0435	G0575	G3588	G3793	G0994	G3004	G1320

δέομαί	σου	ἐπιβλέψαι	ἐπὶ	τὸν	υἱόν	μου,	ὅτι	μονογενής
ninakuomba	wewe	kumtazama	juu–ya	huyo	mwana	wangu	kwa–sababu	wa–pekee
G1189	G4771	G1914	G1909	G3588	G5207	G1473	G3754	G3439

μοί	ἐστιν.	
kwangu	ni	
G1473	G1510	

Tazama, mwanaume kutoka kwenye kusanyiko alilia kwa sauti, akisema, “Mwalimu ninakuomba umtazame mwanangu, kwa kuwa ni mwanangu wa pekee.

39	καὶ	ἰδοὺ,	πνεῦμα	λαμβάνει	αὐτόν,	καὶ	ἐξαίφνης	κράζει,	καὶ
	na	tazama	roho	humshika	yeye	na	ghafla	anapiga–kelele	na
	G2532	G3708	G4151	G2983	G0846	G2532	G1810	G2896	G2532

σπαράσσει	αὐτὸν	μετὰ	ἀφροῦ,	καὶ	μόγις	ἀποχωρεῖ	ἀπ’	αὐτοῦ,
humtupa–chini	yeye	akiwa–na	povu	na	kwa–shida	huondoka	kutoka–kwa	yeye
G4682	G0846	G3326	G0876	G2532	G3425	G0672	G0575	G0846

συντρῖβον	αὐτόν.	
akimvunja	yeye	
G4937	G0846	

Unaona roho chafu humshika, na mara hupiga kelele, na pia humfanya achanganyikiwe na kutokwa povu kinywani. Nayo humtoka kwa shida, ikimsababshia maumivu makali.

40	καὶ	ἐδεήθην	τῶν	μαθητῶν	σου,	ἵνα	ἐκβάλωσιν	αὐτό,	καὶ	οὐκ	
	na	niliwaomba	hao	wanafunzi	wako	ili	wamtoe	huyo	na	hawakuweza	
	G2532	G1189	G3588	G3101	G4771	G2443	G1544	G0846	G2532	G3756	

ἠδυνήθησαν.	
hawakuweza	
G1410	

Naliwasihi wanafunzi wako kuikea itoke. lakini hawakuweza.”

41	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Ὦ	γενεὰ	ἄπιστος	καὶ	
	akijibu	na	huyo	Iēsoûs	alisema	Ee	kizazi	kisicho–na–imani	na	
	G0611	G1161	G3588	G2424	G3004	G5599	G1074	G0571	G2532	

διεστραμμένη,	ἕως	πότε	ἔσομαι	πρὸς	ὑμᾶς	καὶ	ἀνέξομαι	ὑμῶν?	
kilichopotoka	mpaka	lini	nitakuwa	kwa	ninyi	na	nitawavumilia	ninyi	
G1294	G2193	G4219	G1510	G4314	G4771	G2532	G0430	G4771	

προσάγαγε	ὧδε	τὸν	υἱόν	σου.
mlete	hapa	huyo	mwana	wako
G4317	G5602	G3588	G5207	G4771

Yesu akajibu akasema, “Enyi kizazi kisichoamini na kilichopotoka, mpaka lini nitkaa nanyi na kuchukuliana nanyi? Mlete mwanao hapa.”

42	ἔτι	δὲ	προσερχομένου	αὐτοῦ,	ἔρρηξεν	αὐτὸν	τὸ	δαιμόνιον,	καὶ
	bado	na	akikaribia	yeye	alimwangusha	yeye	huyo	pepo	na
	G2089	G1161	G4334	G0846	G4486	G0846	G3588	G1140	G2532

συνεσπάραξεν.	ἐπετίμησεν	δὲ	ὁ	Ἰησοῦς	τῷ	πνεύματι	τῷ	ἀκαθάρτῳ,	καὶ
alimtupa–chini	aliukemea	na	huyo	Iēsoûs	huyo	roho	huyo	mchafu	na
G4952	G2008	G1161	G3588	G2424	G3588	G4151	G3588	G0169	G2532

ἰάσατο	τὸν	παῖδα,	καὶ	ἀπέδωκεν	αὐτὸν	τῷ	πατρὶ	αὐτοῦ.
alimponya	huyo	mtoto	na	alimrudisha	yeye	kwa–huyo	baba	yake
G2390	G3588	G3816	G2532	G0591	G0846	G3588	G3962	G0846

Kijana aliokuwa anakuja, roho cha ikamuangusha chini na kumtikisa kwa fujo. Lakini Yesu aliikemea ile roho chafu, alimponya mvulana, na kamkabidhi kwa baba yake.

43	ἐξεπλήσσοντο	δὲ	πάντες	ἐπὶ	τῇ	μεγαλειότητι	τοῦ	Θεοῦ.	Πάντων	
	walistaajabu	na	wote	juu–ya	huo	ukuu	wa–huyo	Mungu	Wote	
	G1605	G1161	G3956	G1909	G3588	G3168	G3588	G2316	G3956	

δὲ	θαυμαζόντων	ἐπὶ	πᾶσιν	οἷς	ἐποίει;	εἶπεν	πρὸς	τοὺς	μαθητὰς
na	wakistaajabu	juu–ya	yote	ambayo	alifanya	alisema	kwa	hao	wanafunzi
G1161	G2296	G1909	G3956	G3739	G4160	G3004	G4314	G3588	G3101

αὐτοῦ,	
wake	
G0846	

Wote walishangazwa na ukuu wa Mungu. Lakini walipokuwa wakistaajabu wote kwa mambo yote aliyo yaliyotedeka, akasema kwa wanafunzi wake,

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους: ὁ γὰρ
Wekeni ninyi katika hayo masikio yenu haya maneno haya huyo kwa-maana
G5087 G4771 G1519 G3588 G3775 G4771 G3588 G3056 G3778 G3588 G1063

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
Mwana wa-huyo mwanadamu yu-karibu kutolewa katika mikono ya-watu
G5207 G3588 G0444 G3195 G3860 G1519 G5495 G0444

“Maneno yawakae masikioni mwenu, kwa kuwa Mwana wa Adamu atatolewa mikononi mwa wanadamu.”

45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον
hao lakini hawakuelewa hilo neno hili na lilikuwa limefichwa
G3588 G1161 G0050 G3588 G4487 G3778 G2532 G1510 G3871

ἀπ’ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό. καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν
kutoka-kwa wao ili wasiwe walitambue hilo na waliogopa kumuuliza yeye
G0575 G0846 G2443 G3361 G0143 G0846 G2532 G5399 G2065 G0846

περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
kuhusu hilo neno hili
G4012 G3588 G4487 G3778

Lakni hawakuelewa maana ya maneno hayo, na yalifichwa machoni pao, ili wasije wakalielewa. Waliogopa kumuuliza kuhusu neno hilo.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη
Iliingia na ubishi kati-yao wao hilo nani angekuwa angekuwa
G1525 G1161 G1261 G1722 G0846 G3588 G5101 G0302 G1510

μείζων αὐτῶν.
mkubwa-kuliko wao
G3173 G0846

Kisha mgogoro ulianza ulizuka miongoni mwao i juu ya nani angekuwa mkuu.

47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
huyo lakini Iēsoûs akijua huo ubishi wa-hiyo moyo yao
G3588 G1161 G2424 G1492 G3588 G1261 G3588 G2588 G0846

ἐπιλαβόμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ παρ’ ἑαυτῷ,
akimshika mtoto alimweka yeye kando-yake mwenyewe
G1949 G3813 G2476 G0846 G3844 G1438

Lakini Yesu alipotambua walichokuwa wakihojiana mioyoni mwao, alimchukua mtoto mdogo, na kumuweka upande wake,

48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς Yeyote ἐὰν atakayempokea δέξηται atakayempokea τοῦτο huyu τὸ huyo παιδίον mtoto
na aliwaambia wao
G2532 G3004 G0846 G3739 G1437 G1209 G3778 G3588 G3813

ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται; καὶ ὃς ἂν ἐμὲ
kwa hilo jina langu mimi ananipokea na yeyote atakayenipokea mimi
G1909 G3588 G3686 G1473 G1473 G1209 G2532 G3739 G0302 G1473

δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν
anampokea anampokea huyo aliyenituma mimi huyo kwa-maana mdogo-kuliko kati-ya
G1209 G1209 G3588 G0649 G1473 G3588 G1063 G3398 G1722

πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.
ninyi-nyote ninyi aliye huyu ni mkubwa
G3956 G4771 G5225 G3778 G1510 G3173

na akasema, “ kama mtu yeyote akimpokea mtoto mdogo kama huyu kwa jina langu, anipokea mimi pia, na yeyote akinipokea mimi, ampokea pia aliyenituma, kwa kuwa aliye mdogo kati yenu wote ndiye alie mkuu”

49	Ἀποκριθεὶς	δὲ,	□ό□	Ἰωάννης	εἶπεν,	Ἐπιστάτα,	εἴδομέν	τινα	ἐν	
	Akijibu	na	huyo	Iōánnēs	alisema	Bwana	tulimwona	mtu–mmoja	kwa	
	G0611	G1161	G3588	G2491	G3004	G1988	G3708	G5100	G1722	

τῷ	ὀνόματί	σου	ἐκβάλλοντα	δαιμόνια,	καὶ	ἐκωλύομεν	αὐτὸν,	ὅτι	
hilo	jina	lako	akitoa	pepo	na	tulimzuia	yeye	kwa–sababu	
G3588	G3686	G4771	G1544	G1140	G2532	G2967	G0846	G3754	

οὐκ	ἀκολουθεῖ	μεθ’	ἡμῶν.	
hafuati	hafuati	pamoja–na	sisi	
G3756	G0190	G3326	G1473	

Yohana akajibu akasema, “Bwana, tulimuona mtu akifukuza pepo kwa jina lako na tukamzuia, kwa sababu haambatani na sisi.”

50	εἶπεν	δὲ	πρὸς	αὐτὸν	‹ὁ›	Ἰησοῦς,	Μὴ	κωλύετε;	ὃς	γὰρ
	alisema	na	kwa	yeye	huyo	Iēsoûs	Msimzuie	msimzuie	yeyote	kwa–maana
	G3004	G1161	G4314	G0846	G3588	G2424	G3361	G2967	G3739	G1063

οὐκ	ἔστιν	καθ’	ὑμῶν,	ὑπὲρ	ὑμῶν	ἐστιν.	
asiyekuwa	ni	kinyume–chenu	ninyi	kwa–upande–wenu	ninyi	ni	
G3756	G1510	G2596	G4771	G5228	G4771	G1510	

Lakini Yesu akamwambia, “Msimzuie, kwa kuwa asiye kinyume na ninyi ni wa kwenu”

51	Ἐγένετο	δὲ	ἐν	τῷ	συμπληροῦσθαι	τὰς	ἡμέρας	τῆς	ἀναλήμψεως
	Ikawa	na	wakati	huo	wa–kutimia	hizo	siku	za–hilo	kupaa–kwake
	G1096	G1161	G1722	G3588	G4845	G3588	G2250	G3588	G0354

αὐτοῦ,	καὶ	αὐτὸς	τὸ	πρόσωπον	ἐστήρισεν,	τοῦ	πορεύεσθαι	εἰς	
yeye	na	yeye–mwenyewe	huo	uso	aliuweka–imara	wa–hilo	kwenda	kwa	
G0846	G2532	G0846	G3588	G4383	G4741	G3588	G4198	G1519	

Ἰερουσαλήμ
Ierousalḗm
G2419

Ikatokea kwamba, kulinga na siku zilivyokua zikikaribia zsiku zake za kwenda mbinguni, kwa uimara alielekeza uso wake Yerusalemu.

52	καὶ	ἀπέστειλεν	ἀγγέλους	πρὸ	προσώπου	αὐτοῦ.	καὶ	πορευθέντες,
	na	alituma	wajumbe	mbele–ya	uso	wake	na	wakienda
	G2532	G0649	G0032	G4253	G4383	G0846	G2532	G4198

εἰσῆλθον	εἰς	κώμην	Σαμαριτῶν,	ὡς	ἑτοιμάσαι	αὐτῷ.	
waliingia	katika	kijiji	cha–Wasamaria	ili	kumwandalia	yeye	
G1525	G1519	G2968	G4541	G5613	G2090	G0846	

Akatuma wajumbe mbele yake, nao wakaenda na kuingia katika kijiji cha Wasamaria ili wamtayarishie mahali.

53	καὶ	οὐκ	ἐδέξαντο	αὐτόν,	ὅτι	τὸ	πρόσωπον	αὐτοῦ
	na	hawakumpokea	hawakumpokea	yeye	kwa–sababu	huo	uso	wake
	G2532	G3756	G1209	G0846	G3754	G3588	G4383	G0846

ἦν	πορευόμενον	εἰς	Ἰερουσαλήμ.
ulikuwa	ukienda	kwa	Ierousalḗm
G1510	G4198	G1519	G2419

Lakini watu huko hawakumpokea, kwasababu alikua ameelekeza uso wake Yerusalemu.

54	ἰδόντες	δὲ,	οἱ	μαθηταὶ	Ἰάκωβος	καὶ	Ἰωάννης	εἶπαν,	Κύριε,	θέλεις
	wakiona	na	hao	wanafunzi	Iakōbos	na	Iōánnēs	walisema	Bwana	unataka
	G3708	G1161	G3588	G3101	G2385	G2532	G2491	G3004	G2962	G2309

εἴπωμεν	πῦρ	καταβῆναι	ἀπὸ	τοῦ	οὐρανοῦ	καὶ	ἀναλῶσαι	αὐτούς?
tuseme	moto	ushuke	kutoka	hilo	mbingu	na	uwaangamize	wao
G3004	G4442	G2597	G0575	G3588	G3772	G2532	G0355	G0846

Wanafunzi wake Yakobo na Yohana walipo liona hili, wakasema, “Bwana unahitaji tuamuru moto ushuke chini kutoka mbinguni uwateketeze?”

55	στραφεὶς	δὲ,	ἐπετίμησεν	αὐτοῖς,	<καὶ	εἶπεν,	Οὐκ	οἴδατε	οἵου
	akigeuka	na	aliwakemea	wao	na	alisema	Hamjui	hamjui	ya-aina-gani
	G4762	G1161	G2008	G0846	G2532	G3004	G3756	G1492	G3634

πνεύματός	ἐστε	ὑμεῖς>.
roho	ninyi	ninyi
G4151	G1510	G4771

Lakini aliwageukia akawakemea.

56	<ὁ	γὰρ	υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	οὐκ	ἦλθεν,	ψυχὰς	ἀνθρώπων
	huyo	kwa-maana	mwana	wa-huyo	mwanadamu	hakuja	hakuja	nafsi	za-watu
	G3588	G1063	G5207	G3588	G0444	G3756	G2064	G5590	G0444

ἀπολέσαι,	ἀλλὰ	σῶσαι>.	καὶ	ἐπορεύθησαν	εἰς	ἑτέραν	κώμην.
kuangamiza	bali	kuokoa	na	walikwenda	kwa	kingine	kijiji
G0622	G0235	G4982	G2532	G4198	G1519	G2087	G2968

Kisha walikwenda kijiji kingine.

57	Καὶ	πορευομένων	αὐτῶν	ἐν	τῇ	ὁδῷ,	εἶπέν	τις	πρὸς	αὐτόν,
	Na	wakisafiri	wao	katika	hiyo	njia	alisema	mtu-mmoja	kwa	yeye
	G2532	G4198	G0846	G1722	G3588	G3598	G3004	G5100	G4314	G0846

Ἀκολουθήσω	σοι	ὅπου	ἐὰν	ἀπέρχῃ.
Nitakufuata	wewe	popote	utakapokwenda	utakapokwenda
G0190	G4771	G3699	G1437	G0565

Walipokuwa wakienda katika njia yao, mtu mmoja akamwambia, “Nitakufuata popote uendapo.”

58	καὶ	εἶπεν	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Αἱ	ἀλώπεκες	φωλεοὺς	ἔχουσιν,	καὶ
	na	alimwambia	yeye	huyo	Iēsoûs	Hao	mbweha	mashimo	wanayo	na
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G3588	G0258	G5454	G2192	G2532

τὰ	πετεινὰ	τοῦ	οὐρανοῦ	κατασκηνώσεις;	ὁ	δὲ	Υἱὸς	τοῦ
hao	ndege	wa-hilo	anga	viota	huyo	lakini	Mwana	wa-huyo
G3588	G4071	G3588	G3772	G2682	G3588	G1161	G5207	G3588

ἀνθρώπου	οὐκ	ἔχει	ποῦ	τὴν	κεφαλὴν	κλίνῃ.
mwanadamu	hana	hana	wapi	hilo	kichwa	kulaza
G0444	G3756	G2192	G4226	G3588	G2776	G2827

Yesu akamwambia, “Mbweha wanamashimo, ndege wa angani wana viota, lakini mwana wa Adamu hana pakulaza kichwa chake.”

59 Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν, ‹Κύριε›,
Alisema na kwa mwingine Nifuate mimi huyo lakini alisema Bwana
G3004 G1161 G4314 G2087 G0190 G1473 G3588 G1161 G3004 G2962

Ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον, ἀπελθόντι, θάψαι τὸν πατέρα μου.
Niruhusu mimi kwanza nikienda kumzika baba yangu
G2010 G1473 G4412 G0565 G2290 G3588 G3962 G1473

Ndipo akamwambia mtu mwingine, “Nifuate.” Lakini yeye akasema, “Bwana, niruhusu kwanza niende nikamzika baba yangu,”

60 εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς;
alisema na yeye Waache hao wafu kuzika hao wao–wenyewe wafu
G3004 G1161 G0846 G0863 G3588 G3498 G2290 G3588 G1438 G3498

σὺ δὲ, ἀπελθὼν, διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
wewe lakini ukienda tangaza ufalme wa–huyo Mungu
G4771 G1161 G0565 G1229 G3588 G0932 G3588 G2316

Lakini yeye akamwambia, “Waache wafu wawazike wafu wao, lakini wewe nenda ukautangaze ufalme wa Mungu kila mahali.”

61 Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε; πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν
Alisema na pia mwingine Nitakufuata wewe Bwana kwanza lakini niruhusu
G3004 G1161 G2532 G2087 G0190 G4771 G2962 G4412 G1161 G2010

μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.
mimi kuwaaga hao katika hiyo nyumba yangu
G1473 G0657 G3588 G1519 G3588 G3624 G1473

Pia mtu mwingine akasema. “Nitakufuata, Bwana, lakini niruhusu kwanza nikawaage walio katika nyumba yangu.”

62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα
alisema na kwa yeye huyo Iēsoûs Hakuna–mtu akiweka hiyo mkono
G3004 G1161 G4314 G0846 G3588 G2424 G3762 G1911 G3588 G5495

ἐπ’ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν τῇ
juu–ya plau na akitazama kwa hayo nyuma anafaa ni kwa–huo
G1909 G0723 G2532 G0991 G1519 G3588 G3694 G2111 G1510 G3588

βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ
ufalme wa–huyo Mungu
G0932 G3588 G2316

Laki Yesu akamwambia hakuna mtu, atiaye mkono wake kulima na kuangalia nyuma atakayefaa kwa ufalme wa Mungu.”

Chapter 10

1 Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀνέδειξεν ὁ Κύριος ‹καὶ› ἑτέρους ἑβδομήκοντα ‹δύο›,
Baada–ya na haya aliwateua huyo Bwana pia wengine sabini wawili
G3326 G1161 G3778 G0322 G3588 G2962 G2532 G2087 G1440 G1417

καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο ‹δύο› πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς
na aliwatuma wao wawili–wawili wawili wawili mbele–ya uso wake kwa
G2532 G0649 G0846 G0303 G1417 G1417 G4253 G4383 G0846 G1519

πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.
kila mji na mahali ambapo alikuwa–karibu yeye–mwenyewe kuja
G3956 G4172 G2532 G5117 G3739 G3195 G0846 G2064

Baada ya mambo hayo, Bwana akachagua sabini wengine, na kuwatuma wawili wawili wamtangulie katika kila mji na eneo alilotarajia kwenda.

2	ἔλεγεν	δὲ	πρὸς	αὐτούς,	Ὁ	μὲν	θερισμὸς	πολύς;	οἱ	δὲ	
	alisema	na	kwa	wao	Huyo	kwa–kweli	mavuno	mengi	hao	lakini	
	G3004	G1161	G4314	G0846	G3588	G3303	G2326	G4183	G3588	G1161	

ἐργάται	ὀλίγοι.	δεήθητε	οὖν	τοῦ	Κυρίου	τοῦ	θερισμοῦ,	ὅπως	
wafanyakazi	wachache	ombeni	basi	kwa–huyo	Bwana	wa–hayo	mavuno	ili	
G2040	G3641	G1189	G3767	G3588	G2962	G3588	G2326	G3704	

ἐργάτας	ἐκβάλῃ	εἰς	τὸν	θερισμὸν	αὐτοῦ.	
wafanyakazi	atume	kwa	hayo	mavuno	yake	
G2040	G1544	G1519	G3588	G2326	G0846	

Akawaambia, “Mavuno ni mengi, lakini wafanyakazi ni wachache. Hivyo basi muombeni Bwana wa mavuno, ili kwamba atume haraka wafanyakazi katika mavuno yake.

3	ὑπάγετε;	ἰδοὺ,	ἀποστέλλω	ὑμᾶς	ὡς	ἄρνας	ἐν	μέσῳ	λύκων.	
	nendeni	tazama	ninawatuma	ninyi	kama	wana–kondoo	katikati–ya	kati	mbwa–mwitu	
	G5217	G3708	G0649	G4771	G5613	G0704	G1722	G3319	G3074	

Enendeni katika miji. Angalieni, ninawatuma kama kondoo katikati ya mbwa mwitu.

4	μὴ	βαστάζετε	βαλλάντιον,	μὴ	πήραν,	μὴ	ὑποδήματα;	καὶ	μηδένα	κατὰ
	msi	chukue	mfuko–wa–pesa	wala	mkoba	wala	viatu	na	yeyote	katika
	G3361	G0941	G0905	G3361	G4082	G3361	G5266	G2532	G3367	G2596

τὴν	ὁδὸν	ἀσπάσησθε.	
hiyo	njia	msisalimu	
G3588	G3598	G0782	

Msibebe mfuko wa pesa, wala mikoba ya wasafiri, wala viatu, wala msimsalimie yeyote njiani.

5	εἰς	ἣν	δ’	ἂν	εἰσέλθητε	οἰκίαν,	πρῶτον	λέγετε	Εἰρήνη	τῷ	
	Katika	yoyote	na	iwe	mtaingia	nyumba	kwanza	semeni	Amani	kwa–hii	
	G1519	G3739	G1161	G0302	G1525	G3614	G4412	G3004	G1515	G3588	

οἴκῳ	τούτῳ.	
nyumba	hii	
G3624	G3778	

Katika nyumba yeyote mtakayo ingia, kwanza semeni, 'Amani iwe katika nyumba hii.'

6	καὶ	ἐὰν	ἐκεῖ	ᾖ	υἱὸς	εἰρήνης,	ἐπαναπαήσεται	ἐπ’	αὐτὸν	ἡ
	na	ikiwa	huko	yupo	mwana	wa–amani	itakaa	juu–yake	yeye	hiyo
	G2532	G1437	G1563	G1510	G5207	G1515	G1879	G1909	G0846	G3588

εἰρήνη	ὑμῶν;	εἰ	δὲ	μήγε,	ἐφ’	ὑμᾶς	ἀνακάμψει.
amani	yenu	lakini–ikiwa	na	hapana	juu–yenu	ninyi	itarudi
G1515	G4771	G1487	G1161	G1490	G1909	G4771	G0344

kama mtu wa amani yupo pale, amani yenu itabaki juu yake, lakini kama sivyo, itarudi kwenu.

7 ἐν Katika G1722 αὐτῇ hiyo G0846 δὲ na G1161 τῇ hiyo G3588 οἰκίᾳ nyumba G3614 μένετε, kaeni G3306 ἐσθίοντες mkila G2068 καὶ na G2532 πίνοντες mkunywa G4095 τὰ vitu G3588

παρ’ kutoka–kwao G3844 αὐτῶν; wao G0846 ἄξιος anastahili G0514 γὰρ kwa–maana G1063 ὁ huyo G3588 ἐργάτης mfanyakazi G2040 τοῦ wa G3588 μισθοῦ mshahara G3408 αὐτοῦ. wake G0846

μὴ Msi G3361 μεταβαίνετε hamie G3327 ἐξ kutoka G1537 οἰκίας nyumba G3614 εἰς kwa G1519 οἰκίαν. nyumba G3614

Bakini katika nyumba hiyo, kuleni na mnywe watakachokitoa, kwa maana mfanyakazi anastahili mshahara wake. Msihame kutoka nyumba hii kwenda nyingine.

8 καὶ Na G2532 εἰς katika G1519 ἣν wowote G3739 ἂν iwe G0302 πόλιν mji G4172 εἰσέρχησθε, mtaingia G1525 καὶ na G2532 δέχωνται watakapowapokea G1209 ὑμᾶς, ninyi G4771 ἐσθίετε kuleni G2068

τὰ vile G3588 παρατιθέμενα vinavyowekwa–mbele–yenu G3908 ὑμῖν. ninyi G4771

Mji wowote muuingiao, na wakawapokea, kuleni chochote kitakachowekwa mbele yenu,

9 καὶ na G2532 θεραπεύετε waponyeni G2323 τοὺς hao G3588 ἐν ndani–yake G1722 αὐτῇ humo G0846 ἀσθενεῖς, wagonjwa G0772 καὶ na G2532 λέγετε waambieni G3004 αὐτοῖς, wao G0846

Ἤγγικεν Imekaribia G1448 ἐφ’ juu–yenu G1909 ὑμᾶς ninyi G4771 ἡ huo G3588 βασιλεία ufalme G0932 τοῦ wa G3588 Θεοῦ. Mungu G2316

na ponyeni wagonjwa waliomo humo. Semeni kwao, 'Ufalme wa Mungu umekuja karibu yanu'

10 εἰς Katika G1519 ἣν wowote G3739 δ’ na G1161 ἂν iwe G0302 πόλιν mji G4172 εἰσέλθητε, mtaingia G1525 καὶ na G2532 μὴ hawata G3361 δέχωνται kuwapokea G1209 ὑμᾶς, ninyi G4771

ἐξελθόντες mkitoka G1831 εἰς kwa G1519 τὰς zile G3588 πλατείας barabara–kubwa G4113 αὐτῆς, zake G0846 εἴπατε, semeni G3004

Lakini katika mji wowote mtakaoingia, na wasiwapokee, nendeni nje katika barabara na semeni,

11 Καὶ Hata G2532 τὸν ule G3588 κονιορτὸν, mavumbi G2868 τὸν ule G3588 κολληθέντα ulioshika G2853 ἡμῖν sisi G1473 ἐκ kutoka G1537 τῆς katika–huo G3588 πόλεως mji G4172 ὑμῶν wenu G4771

εἰς kwa G1519 τοὺς hizo G3588 πόδας, miguu G4228 ἀπομασσόμεθα tunajifuta G0631 ὑμῖν; ninyi G4771 πλὴν lakini G4133 τοῦτο hili G3778 γινώσκετε, jueni G1097 ὅτι kwamba G3754 ἤγγικεν umekaribia G1448

ἡ huo G3588 βασιλεία ufalme G0932 τοῦ wa G3588 Θεοῦ. Mungu G2316

'Hata vumbi katika mji wenu lililonata miguu mwetu tunalikung'uta dhidi yenu! Lakini tambueni hili, Ufalme wa Mungu umekaribia.'

12 λέγω ninasema G3004 ὑμῖν, kwenu G4771 ὅτι kwamba G3754 Σοδόμοις kwa–Sodoma G4670 ἐν katika G1722 τῇ siku G3588 ἡμέρᾳ ile G2250 ἐκείνῃ, ile G1565 ἀνεκτότερον kutavumilika–zaidi G0414 ἔσται itakuwa G1510 ἢ kuliko G2228 τῇ kwa–huo G3588 πόλει mji G4172 ἐκείνῃ. ule G1565

Ninawambieni kwamba siku ya hukumu itakuwa ni usitahamilivu zaidi kwa Sodoma kuliko mji huo.

13 Οὐαί Ole G3759 σοι, wako G4771 Χοραζίν! Chorazín G5523 οὐαί ole G3759 σοι, wako G4771 Βηθσαϊδά! Bēthsaïdá G0966 ὅτι kwa–maana G3754 εἰ kama G1487 ἐν katika G1722 Τύρῳ Týros G5184 καὶ na G2532 Σιδῶνι Sidṓn G4605 ἐγενήθησαν zilifanyika G1096 αἱ hizo G3588 δυνάμεις, nguvu G1411 αἱ zile G3588 γενόμεναι zilizofanyika G1096 ἐν kwenu G1722 ὑμῖν, ninyi G4771 πάλαι zamani G3819 ἂν wangeli G0302 ἐν katika G1722 σάκκῳ gunia G4526 καὶ na G2532 σποδῷ majivu G4700 καθήμενοι, wakikaa G2521 μετενόησαν. walitubu G3340

Ole kwako Korazini, Ole kwako Bethsaida! Kama kazi kuu zilizo fanyika ndani yako ingalifanyika Tiro na Sidoni, Wangelitubu zamani sana, wakikaa ndani ya nguo za gunia na majivu.

14 πλὴν Lakini G4133 Τύρῳ kwa–Týros G5184 καὶ na G2532 Σιδῶνι, Sidṓn G4605 ἀνεκτότερον kutavumilika–zaidi G0414 ἔσται itakuwa G1510 ἐν katika G1722 τῇ hiyo G3588 κρίσει hukumu G2920 ἢ kuliko G2228 ὑμῖν. ninyi G4771

Lakini itakuwa usitahamilivu zaidi siku ya hukumu kwa Tiro na Sidoni zaidi yenu.

15 καὶ Na G2532 σύ, wewe G4771 Καφαρναούμ, Kapharnaoúm G2584 μὴ je G3361 ἕως hadi G2193 οὐρανοῦ mbingu G3772 ὑψωθήσῃ, utainuliwa G5312 ἕως hadi G2193 τοῦ kuzimu G3588 ᾅδου kuzimu G0086 καταβήσῃ. utashushwa G2597

Wewe Kapernaumu, Unafikiri utainuliwa mpaka Mbinguni? Hapana, utashushwa chini mpaka kuzimu

16 Ὁ Yule G3588 ἀκούων anayewasikia G0191 ὑμῶν, ninyi G4771 ἐμοῦ mimi G1473 ἀκούει; anasikia G0191 καὶ na G2532 ὁ yule G3588 ἀθετῶν anayewakataa G0114 ὑμᾶς, ninyi G4771 ἐμὲ mimi G1473 ἀθετεῖ; anakataa G0114 ὁ yule G3588 δὲ na G1161 ἐμὲ mimi G1473 ἀθετῶν, anayenikataa G0114 ἀθετεῖ anamkataa G0114 τὸν huyo G3588 ἀποστείλαντά aliyenituma G0649 με. mimi G1473

Atakaye wasikiliza ninyi anisikiliza mimi, na yeyote atakaye wakataa anikataa mimi, na yeyote anikataaye mimi anmtakaa aliyenituma”

17 Ὑπέστρεψαν Walirudi G5290 δὲ na G1161 οἱ hao G3588 ἑβδομήκοντα sabini G1440 ‹δύο› wawili G1417 μετὰ na G3326 χαρᾶς, furaha G5479 λέγοντες, wakisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 καὶ hata G2532 τὰ hayo G3588 δαιμόνια mapepo G1140 ὑποτάσσεται yanatii G5293 ἡμῖν, sisi G1473 ἐν katika G1722 τῷ hilo G3588 ὀνόματί jina G3686 σου. lako G4771

Wale sabini walirudi kwa furaha, wakisema, “Bwana, hata mapepo wanatutii katika jina lako.”

18 εἶπεν akawaambia G3004 δὲ na G1161 αὐτοῖς, wao G0846 Ἐθεώρουν Nilimwona G2334 τὸν huyo G3588 Σατανᾶν Satanâs G4567 ὡς kama G5613 ἀστραπὴν umeme G0796 ἐκ kutoka G1537 τοῦ katika G3588 οὐρανοῦ mbingu G3772 πεσόντα. akianguka G4098

Yesu akawaambia, “Nilimwona Shetani akianguka kutoka mbinguni kama radi.

19 ἰδοὺ, Tazama G3708 δέδωκα nimewapa G1325 ὑμῖν ninyi G4771 τὴν hiyo G3588 ἐξουσίαν mamlaka G1849 τοῦ ya G3588 πατεῖν kukanyaga G3961 ἐπάνω juu–ya G1883 ὄφεων nyoka G3789 καὶ na G2532 σκορπίων, nge G4651 καὶ na G2532 ἐπὶ juu–ya G1909 πᾶσαν uwezo–wote G3956 τὴν wa–huyo G3588 δύναμιν uwezo G1411 τοῦ wa–huyo G3588 ἐχθροῦ, adui G2190 καὶ na G2532 οὐδὲν hakuna–kitu G3762 ὑμᾶς ninyi G4771 οὐ kamwe G3756 μὴ si G3361 ἀδικήσῃ. kitawadhuru G0091

Tazama, nimewapa mamlaka ya kukanyaga nyoka na nge, na nguvu zote za adui, na hapana chochote kwa njia yoyote kitakachowadhuru.

20 πλὴν Lakini G4133 ἐν katika G1722 τούτῳ hili G3778 μὴ msi G3361 χαίρετε, furahie G5463 ὅτι kwamba G3754 τὰ hizo G3588 πνεύματα roho G4151 ὑμῖν ninyi G4771 ὑποτάσσεται; zinawatii G5293 χαίρετε furahini G5463 δὲ lakini G1161 ὅτι kwamba G3754 τὰ hayo G3588 ὀνόματα majina G3686 ὑμῶν yenu G4771 ἐνγέγραπται yameandikwa G1449 ἐν katika G1722 τοῖς hizo G3588 οὐρανοῖς. mbingu G3772

Hata hivyo msifurahi tu katika hili, kwamba roho zinawatii, lakini furahini zaidi kwamba majina yenu yameandikwa mbinguni.”

21 Ἐν Katika G1722 αὐτῇ ile G0846 τῇ ile G3588 ὥρᾳ, saa G5610 ἠγαλλιάσατο alifurahi–sana G0021 [ἐν] katika G1722 τῷ huyo G3588 Πνεύματι Roho G4151 τῷ huyo G3588 Ἁγίῳ, Mtakatifu G0040 καὶ na G2532 εἶπεν, akasema G3004 Ἐξομολογοῦμαί Ninakushukuru G1843 σοι, Wewe G4771 Πάτερ, Baba G3962 Κύριε Bwana G2962 τοῦ wa G3588 οὐρανοῦ mbingu G3772 καὶ na G2532 τῆς wa–dunia G3588 γῆς, dunia G1093 ὅτι kwamba G3754 ἀπέκρυψας umeficha G0613 ταῦτα haya G3778 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 σοφῶν wenye–hekima G4680 καὶ na G2532 συνετῶν, wenye–akili G4908 καὶ na G2532 ἀπεκάλυψας umeyafunua G0601 αὐτὰ hayo G0846 νηπίοις; kwa–watoto–wachanga G3516 ναί, ndiyo G3483 ὁ huyo G3588 Πατήρ, Baba G3962 ὅτι kwa–maana G3754 οὕτως hivyo G3779 εὐδοκία mapenzi–mema G2107 ἐγένετο yalikuwa G1096 ἔμπροσθέν mbele–yako G1715 σου. wewe G4771

Katika mda uleule alifurahi sana katika Roho Mtakatifu, na kusema, “Ninakusifu wewe, Baba, Bwana wa mbingu na dunia, kwa sababu umeyaficha mambo haya kutoka kwa wenye hekima na akili, na kuyafunua kwa wasio fundishwa, kama watoto wadogo. Ndio, Baba, kwa kuwa ilipendeza katika machoni pako.”

22 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρός μου, καὶ οὐδεὶς
Vitu–vyote mimi vimekabidhiwa na huyo Baba wangu na hakuna–mtu
G3956 G1473 G3860 G5259 G3588 G3962 G1473 G2532 G3762

γινώσκει τίς ἐστιν ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατήρ; καὶ τίς ἐστιν
anajua nani ni huyo Mwana isipokuwa si huyo Baba na nani ni
G1097 G5101 G1510 G3588 G5207 G1487 G3361 G3588 G3962 G2532 G5101 G1510

ὁ Πατὴρ, εἰ μὴ ὁ Υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ
huyo Baba isipokuwa si huyo Mwana na ye yote ambaye anapenda huyo
G3588 G3962 G1487 G3361 G3588 G5207 G2532 G3739 G1437 G1014 G3588

Υἱὸς ἀποκαλύψαι.
Mwana kumfunulia
G5207 G0601

“Kila kitu kimekabidhiwa kwangu na Baba yangu, na hakuna afahamuye Mwana ni nani ila Baba, na hakuna afahamuye Baba ni nani ila Mwana, na ye yote ambaye Mwana hutamani kujifunua kwake.”

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ’ ἰδίαν, εἶπεν, Μακάριοι
Na akigeuka kwa hao wanafunzi faragha peke–yake akasema Wamebarikiwa
G2532 G4762 G4314 G3588 G3101 G2596 G2398 G3004 G3107

οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε!
hizo macho hizo yanayoona yale mnayoyaona
G3588 G3788 G3588 G0991 G3739 G0991

Akawageukia wanafunzi, akasema faraghani, “Wamebarikiwa wayaonayo haya ambayo ninyi mnayaona.

24 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν
ninawaambia kwa–maana ninyi kwamba wengi manabii na wafalme walitaka
G3004 G1063 G4771 G3754 G4183 G4396 G2532 G0935 G2309

ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν; καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
kuona yale ninyi mnayoona na hawaku yaona na kusikia yale mnayosikia
G3708 G3739 G4771 G0991 G2532 G3756 G3708 G2532 G0191 G3739 G0191

καὶ οὐκ ἤκουσαν.
na hawaku yasikia
G2532 G3756 G0191

Ninawambia ninyi, kwamba manabii wengi na wafalme walitamani kuona mambo myaonayo, na hawakuyaona, na kusikia kusikia mnayoyaikia, na hawakuyasikia.”

25 Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, λέγων, Διδάσκαλε,
Na tazama mwanasheria mmoja alisimama akimjaribu yeye akisema Mwalimu
G2532 G3708 G3544 G5100 G0450 G1598 G0846 G3004 G1320

τί ποιήσας, ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω?
nini nikifanya uzima wa–milele nitaurithi
G5101 G4160 G2222 G0166 G2816

Tazama, mwalimu fulani wa sheria ya Kiyahudi alisimama na kumjaribu, akisema, “Mwalimu, nifanye nini niurithi izima wa milele?”

26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται? πῶς
Yeye na akasema kwake yeye Katika hiyo sheria nini imeandikwa vipi
G3588 G1161 G3004 G4314 G0846 G1722 G3588 G3551 G5101 G1125 G4459

ἀναγινώσκεις?
unasoma
G0314

Yesu akamwambia, “Kimeandikwa nini katika sheria? Unaisoma je?”

27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ
Yeye na akijibu akasema Utampenda Bwana huyo Mungu wako kwa
G3588 G1161 G0611 G3004 G0025 G2962 G3588 G2316 G4771 G1537

ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ
moyo–wote wa–huyo moyo wako na kwa nafsi–yote hiyo nafsi yako na
G3650 G3588 G2588 G4771 G2532 G1722 G3650 G3588 G5590 G4771 G2532

ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου; καὶ
kwa nguvu–zote hiyo nguvu yako na kwa akili–yote hiyo akili yako na
G1722 G3650 G3588 G2479 G4771 G2532 G1722 G3650 G3588 G1271 G4771 G2532

τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
huyo jirani yako kama wewe–mwenyewe
G3588 G4139 G4771 G5613 G4572

Akajibu akasema, “Utampenda Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa nguvu zako zote, na kwa akili zako zote, na jirani yako kama nafsi yako mwenyewe.”

28 εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης. τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
Akamwambia na yeye Sawasawa umejibu Hili fanya na utaishi
G3004 G1161 G0846 G3723 G0611 G3778 G4160 G2532 G2198

Yesu akasema, “Umejibu kwa usahihi. Fanya hivi na utaishi.”

29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν, εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
Yeye lakini akitaka kujihesabia–haki mwenyewe akamwambia kwa huyo Iēsoûs
G3588 G1161 G2309 G1344 G1438 G3004 G4314 G3588 G2424

Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον?
Na nani ni wangu jirani
G2532 G5101 G1510 G1473 G4139

Lakini mwalimu, akitamani kujihesabia haki mwenyewe, Akamwambia Yesu, “Na jirani yangu ni nani?”

30 ὑπολαβὼν, ‹δὲ› ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ
Akijibu na huyo Iēsoûs akasema Mtu mmoja alikuwa–akishuka kutoka
G5274 G1161 G3588 G2424 G3004 G0444 G5100 G2597 G0575

Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες
Hierousalḗm kwenda Ierichṓ na wanyang'anyi akaangukia ambao pia wakimvua
G2419 G1519 G2410 G2532 G3027 G4045 G3739 G2532 G1562

αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ.
yeye na majeraha wakimtia wakaondoka wakimwacha nusu–mfu
G0846 G2532 G4127 G2007 G0565 G0863 G2253

Yesu akijibu akasema, “Mtu fulani alikuwa akitelemka kutoka Yerusalem kwenda Yeriko. Akaangukia kati ya wanyang'anyi, waliomnyang'anya mali yake, na kumpiga na kumuacha karibu akiwa nusu mfu..

31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
Kwa–bahati mbaya na kuhani mmoja alikuwa–akishuka katika ile njia
G2596 G4795 G1161 G2409 G5100 G2597 G1722 G3588 G3598

ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν;
ile na akimwona yeye akapita–upande–mwingine
G1565 G2532 G3708 G0846 G0492

Kwa bahati kuhani fulani alikuwa akishuka katika njia hiyo, alipo muona alipita upande mwingine.

32	ὁμοίως Vivyo-hivyo G3668	δὲ na G1161	καὶ pia G2532	Λευίτης Mlawi G3019	[γενόμενος] akifika G1096	κατὰ katika G2596	τὸν pale G3588	τόπον, mahali G5117	ἐλθὼν akija G2064	καὶ na G2532

ἰδὼν, akaona G3708	ἀντιπαρῆλθεν. akapita-upande-mwingine G0492

Vivyo hivyo Mlawi pia, alipofika mahali pale na kumuona, akapita upande mwingine.

33	Σαμαρίτης Msamaria G4541	δέ lakini G1161	τις mmoja G5100	ὁδεύων akisafiri G3593	ἦλθεν alikuja G2064	κατ’ kwake G2596	αὐτὸν, yeye G0846	καὶ na G2532	ἰδὼν akimwona G3708

ἐσπλαγχνίσθη, akamhurumia G4697

Lakini Msamaria mmoja, alipokuwa akisafiri, alipita pale alipokuwa mtu huyo. alipomuona, alisukumwa kwa huruma.

34	καὶ na G2532	προσελθὼν, akimkaribia G4334	κατέδησεν akafunga G2611	τὰ hayo G3588	τραύματα majeraha G5134	αὐτοῦ, yake G0846	ἐπιχέων akimwaga G2022	ἔλαιον mafuta G1637	καὶ na G2532	οἶνον; divai G3631

ἐπιβιβάσας akimpandisha G1913	δὲ na G1161	αὐτὸν yeye G0846	ἐπὶ juu-ya G1909	τὸ yake G3588	ἴδιον mwenyewe G2398	κτῆνος, mnyama G2934	ἤγαγεν akampeleka G0071	αὐτὸν yeye G0846	εἰς kwa G1519

πανδοχεῖον, nyumba-ya-wageni G3829	καὶ na G2532	ἐπεμελήθη akamtunza G1959	αὐτοῦ. yeye G0846

Alimkaribia na kumfunga vidonda vyake, akimwiga mafuta na divai juu yake. Alimpandisha juu ya mnyama wake, na kumpeleka katika nyumba ya wageni na kumhudumia.

35	καὶ Na G2532	ἐπὶ kesho-yake G1909	τὴν hiyo G3588	αὔριον, kesho G0839	ἐκβαλὼν akitoa G1544	«δύο dinari G1417	δηνάρια», mbili G1220	ἔδωκεν akampa G1325	τῷ huyo G3588

πανδοχεῖ, mwenye-nyumba-ya-wageni G3830	καὶ na G2532	εἶπεν, akasema G3004	Ἐπιμελήθητι Mtunze G1959	αὐτοῦ, yeye G0846	καὶ na G2532	ὅ chochote G3739	τι kitu G5100

ἂν iwe G0302	προσδαπανήσῃς, utakachotumia-zaidi G4325	ἐγὼ mimi G1473	ἐν wakati G1722	τῷ wa-kurudi G3588	ἐπανέρχεσθαί, kurudi G1880	με kwangu G1473	ἀποδώσω nitakulipa G0591

σοι. wewe G4771

Siku ilyofuata alichukua dinari mbili, na akampatia mmiliki wa nyumba ya wageni na kumwambia, 'Muhudumie na chochote cha ziada utakacho tumia, nitakulipa nitakaporudi.'

36	τίς Yupi G5101	τούτων kati-ya-hawa G3778	τῶν hao G3588	τριῶν watatu G5140	πλησίον jirani G4139	δοκεῖ unadhani G1380	σοι wewe G4771	γεγονέναι, alikuwa G1096	τοῦ kwa-huyo G3588

ἐμπεσόντος aliyeangukia G1706	εἰς kwa G1519	τοὺς hao G3588	λῃστάς? wanyang'anyi G3027

Ni yupi kati ya hawa watatu, unafikiri, alikuwa ni jirani kwake yeye aliyeangukia kati ya wanyang'anyi?”

37	ὁ	δὲ	εἶπεν,	Ὁ	ποιήσας	τὸ	ἔλεος	μετ’	αὐτοῦ.	εἶπεν
	Yeye	na	akasema	Yule	aliyemfanyia	hiyo	huruma	na	yeye	Akamwambia
	G3588	G1161	G3004	G3588	G4160	G3588	G1656	G3326	G0846	G3004

δὲ	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Πορεύου	καὶ	σὺ	ποίει	ὁμοίως.	
na	yeye	huyo	Iēsoûs	Nenda	na	wewe	fanya	vivyo–hivyo	
G1161	G0846	G3588	G2424	G4198	G2532	G4771	G4160	G3668	

Mwalimu alisema, “Ni yule aliyeonesha huruma kwake.” Yesu akamwambia, “Nenda na ukafanye vivyo hivyo”

38	Ἐν	δὲ	τῷ	πορεύεσθαι	αὐτοὺς,	αὐτὸς	εἰσῆλθεν	εἰς	κώμην	τινά;
	Katika	na	huko	kusafiri	wao	yeye	aliingia	katika	kijiji	kimoja
	G1722	G1161	G3588	G4198	G0846	G0846	G1525	G1519	G2968	G5100

γυνὴ	δέ	τις	ὀνόματι	Μάρθα,	ὑπεδέξατο	αὐτὸν	εἰς	τὴν	οἰκίαν.
mwanamke	na	mmoja	jina–lake	Mártha	alimpokea	yeye	katika	hiyo	nyumba
G1135	G1161	G5100	G3686	G3136	G5264	G0846	G1519	G3588	G3614

Sasa walipokuwa wakisafiri, waliingia katika kijiji fulani, na mwanamke mmoja jina lake Martha alimkaribisha nyumbani kwake.

39	καὶ	τῇδε	ἦν	ἀδελφὴ	καλουμένη	Μαριάμ,	ἣ	καὶ	παρακαθεσθεῖσα
	na	huyu	alikuwa–na	dada	aitwaye	Mariám	ambaye	pia	akiketi
	G2532	G3592	G1510	G0079	G2564	G3137	G3739	G2532	G3869

πρὸς	τοὺς	πόδας	τοῦ	Κυρίου,	ἤκουεν	τὸν	λόγον	αὐτοῦ.
karibu–na	hizo	miguu	ya–huyo	Bwana	alimsikia	hilo	neno	lake
G4314	G3588	G4228	G3588	G2962	G0191	G3588	G3056	G0846

Alikuwa na dada aliyeitwa Mariamu, aliekaa miguuni pa Bwana na kusikiliza neno lake.

40	ἡ	δὲ	Μάρθα	περιεσπᾶτο	περὶ	πολλὴν	διακονίαν;	ἐπιστᾶσα	δὲ,	
	Huyo	lakini	Mártha	alikuwa–akisumbuka	kuhusu	wingi	wa–huduma	akisimama	na	
	G3588	G1161	G3136	G4049	G4012	G4183	G1248	G2186	G1161	

εἶπεν,	Κύριε,	οὐ	μέλει	σοι,	ὅτι	ἡ	ἀδελφή	μου	μόνην	με
akasema	Bwana	si	inakujali	wewe	kwamba	huyo	dada	yangu	peke–yangu	mimi
G3004	G2962	G3756	G3199	G4771	G3754	G3588	G0079	G1473	G3441	G1473

κατέλειπεν	διακονεῖν?	εἰπὲ	οὖν	αὐτῇ	ἵνα	μοι	συναντιλάβηται!
ameniacha	kuhudumu	mwambie	basi	yeye	ili	mimi	anisaidie
G2641	G1247	G3004	G3767	G0846	G2443	G1473	G4878

Lakini Martha alijipa shughuli nyingi za kuandaa mlo. Alikwenda kwa Yesu, na kusema, “Bwana, haujali kwamba dada yangu ameniacha nihudumu peke yangu? Hivyo basi mwambie anisaidie.”

41	ἀποκριθεὶς	δὲ,	εἶπεν	αὐτῇ	ὁ	Κύριος,	Μάρθα,	Μάρθα,	μεριμνᾷς
	Akijibu	na	akamwambia	yeye	huyo	Bwana	Mártha	Mártha	unajishughulisha
	G0611	G1161	G3004	G0846	G3588	G2962	G3136	G3136	G3309

καὶ	θορυβάζῃ	περὶ	πολλά;	
na	unasumbuka	kuhusu	mambo–mengi	
G2532	G2350	G4012	G4183	

Lakini Bwana alimjibu na kumwambia, “Martha, Martha, una sumbuka juu ya mambo mengi,

42 ὀλίγων δέ ἐστιν χρεία; ἢ ἑνός Μαριὰμ γὰρ τὴν ἀγαθὴν
Machache lakini ni muhimu au moja–tu Mariám kwa–maana hiyo nzuri
G3641 G1161 G1510 G5532 G2228 G1520 G3137 G1063 G3588 G0018

μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.
sehemu amechagua ambayo haitaondolewa haitaondolewa kwake
G3310 G1586 G3748 G3756 G0851 G0846

lakini ni kitu kimoja tu cha muhimu. Mariamu amechagua kilicho chema, ambacho hakitaondolewa kutoka kwake.”

Chapter 11

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς
Na ikawa katika – kuwa yeye katika mahali fulani akisali kama
G2532 G1096 G1722 G3588 G1510 G0846 G1722 G5117 G5100 G4336 G5613

ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον
alipomaliza akasema mmoja wa– wanafunzi wake kwake yeye Bwana tufundishe
G3973 G3004 G5100 G3588 G3101 G0846 G4314 G0846 G2962 G1321

ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
sisi kusali kama pia Iōannēs aliwafundisha – wanafunzi wake
G1473 G4336 G2531 G2532 G2491 G1321 G3588 G3101 G0846

Ilitokea wakati Yesu alipokuwa anaomba mahali fulani, mmoja wa mwanafunzi wake alimwambia, “Bwana, tufundishe sisi kuomba kama Yohana alivyo wafundisha wanafunzi wake'.

2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε λέγετε, Πάτερ <ἡμῶν, ὁ ἐν
akasema na– kwao Wakati mnaposali semeni, Baba yetu – katika
G3004 G1161 G0846 G3752 G4336 G3004 G3962 G1473 G3588 G1722

τοῖς οὐρανοῖς>, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου; ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου;
– mbinguni litakaswe – jina lako lije – ufalme wako
G3588 G3772 G0037 G3588 G3686 G4771 G2064 G3588 G0932 G4771

<Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς>.
Mapenzi – yako yako kama katika mbingu pia juu–ya – nchi
G1096 G3588 G2307 G4771 G5613 G1722 G3772 G2532 G1909 G3588 G1093

Yesu akawaambia, Msalipo, semeni, 'Baba, Jina lako litakazwe. Ufalme wako uje.

3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον, δίδου ἡμῖν τὸ καθ’ ἡμέραν.
– mkate wetu – wa–kila–siku utupe sisi – kila siku
G3588 G0740 G1473 G3588 G1967 G1325 G1473 G3588 G2596 G2250

Utupe mkate wetu wa kila siku.

4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ
na tusamehe sisi – dhambi zetu na kwa–maana sisi–wenyewe
G2532 G0863 G1473 G3588 G0266 G1473 G2532 G1063 G0846

ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν; καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
tunasamehe kila anayetudai sisi na usiwe kutuingiza sisi katika majaribu
G0863 G3956 G3784 G1473 G2532 G3361 G1533 G1473 G1519 G3986

<ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ>.
bali tuokoe sisi kutoka kwa– mwovu
G0235 G4506 G1473 G0575 G3588 G4190

Utusamehe makosa yetu, kama nasi tunavyowasamehe wote waliotukosea. Usituongoze katika majaribu.”

5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον,
Na akasema kwao wao Ni–nani miongoni–mwenu kwenu atakayekuwa–na rafiki
G2532 G3004 G4314 G0846 G5101 G1537 G4771 G2192 G5384

καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε,
na ataenda kwake yeye usiku–wa–manane na amwambie yeye Rafiki
G2532 G4198 G4314 G0846 G3317 G2532 G3004 G0846 G5384

χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους;
niazime mimi mikate mitatu
G5531 G1473 G5140 G0740

Yesu akawaambia, “Ni nani kwenu atakuwa na rafiki, ambaye atamuendea usiku, na kumwambia, Rafiki niazime mikate mitatu.

6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω
kwa–sababu rafiki yangu amefika kutoka safarini kwangu mimi, na sina nina
G1894 G5384 G1473 G3854 G1537 G3598 G4314 G1473 G2532 G3756 G2192

ὃ παραθήσω αὐτῷ.
kitu nitakachomwekea yeye
G3739 G3908 G0846

Kwa sababu rafiki yangu amenijia sasa hivi kutoka safarini, nami sina cha kumuandalia.'

7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς, εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε; ἤδη ἡ
na–huyo ndani akijibu aseme Usiwe mimi taabu kunisumbua tayari –
G2548 G2081 G0611 G3004 G3361 G1473 G2873 G3930 G2235 G3588

θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ’ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην
mlango umefungwa na – watoto wangu pamoja–na mimi katika – kitanda
G2374 G2808 G2532 G3588 G3813 G1473 G3326 G1473 G1519 G3588 G2845

εἰσίν; οὐ δύναμαι ἀναστὰς, δοῦναί σοι.
wako siwezi naweza kuamka kukupa wewe
G1510 G3756 G1410 G0450 G1325 G4771

Na yule aliyeko ndani akamjibu, usinitaabishe, Mlango umekwisha kufungwa, na watoto wangu, pamoja nami tumekwisha kulala kitandani. Siwezi kuamka na kukupa wewe mikate.

8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ, ἀναστὰς, διὰ τὸ –
nakuambia ninyi hata–kama na hata atampa yeye akiamka kwa–sababu–ya –
G3004 G4771 G1487 G2532 G3756 G1325 G0846 G0450 G1223 G3588

εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει
kuwa rafiki yake kwa–sababu–ya hakika – ujasiri wake akiamka atampa
G1510 G5384 G0846 G1223 G1065 G3588 G0335 G0846 G1453 G1325

αὐτῷ ὅσων χρῄζει.
yeye yote anayohitaji
G0846 G3745 G5535

Nawaambia, japo kuwa haamki na kukupatia mikate kama rafiki yake, kwa sababu ya kuendelea kumgongea bila aibu, ataamka na kukupatia vipande vingi vya mikate kulingana na mahitaji yako.

9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν; ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε;
Na–mimi ninyi nakuambia ombeni na mtapewa ninyi tafuteni na mtapata
G2504 G4771 G3004 G0154 G2532 G1325 G4771 G2212 G2532 G2147

κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
bisheni na mtafunguliwa ninyi
G2925 G2532 G0455 G4771

Nami pia nawaambieni, Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtapata, pigeni hodi nanyi mtafunguliwa.

10	πᾶς	γὰρ	ὁ	αἰτῶν	λαμβάνει;	καὶ	ὁ	ζητῶν	εὑρίσκει;	καὶ	τῷ
	kila	maana	–	aombaye	hupokea	na	–	atafutaye	hupata	na	–
	G3956	G1063	G3588	G0154	G2983	G2532	G3588	G2212	G2147	G2532	G3588

κρούοντι	ἀνοιγήσεται.	
abishaye	atafunguliwa	
G2925	G0455	

Kwa kuwa kila mtu aombaye atapokea, na kila mtu atafutaye atapata, na kila mtu apigaye hodi, mlango utafunguliwa kwake.

11	τίνα	δὲ	ἐξ	ὑμῶν	τὸν	πατέρα,	αἰτήσει	ὁ	υἱὸς	ἰχθύν,
	ni–nani	na–	miongoni–mwenu	kwenu	–	baba	ataomba	–	mwana	samaki
	G5101	G1161	G1537	G4771	G3588	G3962	G0154	G3588	G5207	G2486

καὶ	ἀντὶ	ἰχθύος,	ὄφιν	αὐτῷ	ἐπιδώσει?	
na	badala–ya	samaki	nyoka	yeye	atampa	
G2532	G0473	G2486	G3789	G0846	G1929	

Ni baba yupi miongoni mwenu, mwanaye akimuomba samaki atampa nyoka badala yake.?

12	ἢ	καὶ	αἰτήσει	ᾠόν,	ἐπιδώσει	αὐτῷ	σκορπίον?
	au	na	ataomba	yai	atampa	yeye	nge
	G2228	G2532	G0154	G5609	G1929	G0846	G4651

Au akimuomba yai atampa nge badala yake?.

13	εἰ	οὖν	ὑμεῖς,	πονηροὶ	ὑπάρχοντες,	οἴδατε	δόματα	ἀγαθὰ	διδόναι	τοῖς
	kama	basi	ninyi	waovu	mkiwa	mnajua	zawadi	nzuri	kuwapa	–
	G1487	G3767	G4771	G4190	G5225	G1492	G1390	G0018	G1325	G3588

τέκνοις	ὑμῶν,	πόσῳ	μᾶλλον	ὁ	Πατὴρ	ὁ	ἐξ	οὐρανοῦ,	δώσει
watoto	wenu	zaidi–kadiri–gani	zaidi	–	Baba	–	kutoka	mbinguni	atawapa
G5043	G4771	G4214	G3123	G3588	G3962	G3588	G1537	G3772	G1325

Πνεῦμα	Ἅγιον	τοῖς	αἰτοῦσιν	αὐτόν?
Roho	Mtakatifu	–	wanaomwomba	yeye
G4151	G0040	G3588	G0154	G0846

Kwa hiyo, ikiwa ninyi mlio waovu mnajuwa kuwapa watoto wenu zawadi nzuri, je si zaidi sana Baba yenu wa mbinguni kwamba atawapa Roho Mtakatifu hao wamuombao?”

14	Καὶ	ἦν	ἐκβάλλων	δαιμόνιον,	καὶ	αὐτὸ	ἦν	κωφόν;	ἐγένετο	δὲ	τοῦ
	Na	alikuwa	akitoa	pepo	na	yeye	alikuwa	bubu	ikawa	na–	–
	G2532	G1510	G1544	G1140	G2532	G0846	G1510	G2974	G1096	G1161	G3588

δαιμονίου	ἐξελθόντος,	ἐλάλησεν	ὁ	κωφός.	καὶ	ἐθαύμασαν	οἱ	ὄχλοι.
pepo	alipotoka	alinena	–	bubu	na	wakashangaa	–	makundi
G1140	G1831	G2980	G3588	G2974	G2532	G2296	G3588	G3793

Baadaye, Yesu akawa anakemea pepo, na mtu mwenye pepo alikuwa bubu. Ikawa pepo lilipomtoka, mtu huyo aliweza kuongea. Umati wakastaajabu sana.

15	τινὲς	δὲ	ἐξ	αὐτῶν	εἶπον,	Ἐν	Βεελζεβοὺλ	τῷ	ἄρχοντι	τῶν
	baadhi	lakini–	miongoni–mwao	wao	walisema	Kwa	Beelzeboúl	–	mkuu	wa–
	G5100	G1161	G1537	G0846	G3004	G1722	G0954	G3588	G0758	G3588

δαιμονίων,	ἐκβάλλει	τὰ	δαιμόνια.	
pepo	anatoa	–	pepo	
G1140	G1544	G3588	G1140	

Lakii watu wengine wakasema, huyu anaondo mapepo kwa Beelzebul, mkuu wa mapepo

16	ἕτεροι	δὲ,	πειράζοντες,	σημεῖον	ἐξ	οὐρανοῦ	ἐζήτουν	παρ’	αὐτοῦ.
	wengine	lakini–	wakimjaribu	ishara	kutoka	mbinguni	walitaka	kutoka–kwa	yeye
	G2087	G1161	G3985	G4592	G1537	G3772	G2212	G3844	G0846

Wengine walimjaribu na kumtaka awaonyeshe ishara kutoka mbinguni.

17	αὐτὸς	δὲ,	εἰδὼς	αὐτῶν	τὰ	διανοήματα	εἶπεν	αὐτοῖς,	Πᾶσα	βασιλεία
	yeye	lakini–	akijua	yao	–	mawazo	akawaambia	wao	Kila	ufalme
	G0846	G1161	G1492	G0846	G3588	G1270	G3004	G0846	G3956	G0932

ἐφ’	ἑαυτὴν	διαμερισθεῖσα,	ἐρημοῦται;	καὶ	οἶκος	ἐπὶ	οἶκον	πίπτει.
juu–ya	yenyewe	ukigawanyika	huharibika	na	nyumba	juu–ya	nyumba	huanguka
G1909	G1438	G1266	G2049	G2532	G3624	G1909	G3624	G4098

Lakini Yesu aliyatambua mawazo yao na kuwaambia, “Kila ufalme utakaogawanyika itakuwa ukiwa, na nyumba iliyo gawanyika itaanguka.

18	εἰ	δὲ	καὶ	ὁ	Σατανᾶς	ἐφ’	ἑαυτὸν	διεμερίσθη,	πῶς
	kama	na–	pia	–	Satana	juu–ya	yeye–mwenyewe	amegawanyika	itasimamaje
	G1487	G1161	G2532	G3588	G4567	G1909	G1438	G1266	G4459

σταθήσεται	ἡ	βασιλεία	αὐτοῦ?	ὅτι	λέγετε,	ἐν	Βεελζεβοὺλ,	ἐκβάλλειν
itasimama	–	ufalme	wake	kwa–sababu	mnasema	kwa	Beelzeboúl	ninatoa
G2476	G3588	G0932	G0846	G3754	G3004	G1722	G0954	G1544

με	τὰ	δαιμόνια.
mimi	–	pepo
G1473	G3588	G1140

Kama Shetani atakuwa amegawanyika, ufalme wake utasimamaje? Kwa sababu mwasema natoa mapepo kwa Belzebuli

19	εἰ	δὲ	ἐγὼ	ἐν	Βεελζεβοὺλ	ἐκβάλλω	τὰ	δαιμόνια,	οἱ	υἱοὶ	ὑμῶν,
	kama	na–	mimi	kwa	Beelzeboúl	ninatoa	–	pepo	–	wana	wenu
	G1487	G1161	G1473	G1722	G0954	G1544	G3588	G1140	G3588	G5207	G4771

ἐν	τίνι	ἐκβάλλουσιν?	διὰ	τοῦτο,	αὐτοὶ	ὑμῶν	κριταὶ	ἔσονται.
kwa	nani	wanatoa	kwa–sababu–ya	hili	wao	wenu	waamuzi	watakuwa
G1722	G5101	G1544	G1223	G3778	G0846	G4771	G2923	G1510

Kama mimi natoa mapepo kwa Belzebuli, je wenzenu wanatoa mapepo kwa njia gani? Kwa sababu hii, wao watawahukumu ninyi.

20	εἰ	δὲ	ἐν	δακτύλῳ	Θεοῦ,	ἐγὼ	ἐκβάλλω	τὰ	δαιμόνια,	ἄρα
	lakini–kama	na–	kwa	kidole	cha–Mungu	mimi	ninatoa	–	pepo	basi
	G1487	G1161	G1722	G1147	G2316	G1473	G1544	G3588	G1140	G0686

ἔφθασεν	ἐφ’	ὑμᾶς	ἡ	βασιλεία	τοῦ	Θεοῦ.
umewajia	juu–yenu	ninyi	–	ufalme	wa–	Mungu
G5348	G1909	G4771	G3588	G0932	G3588	G2316

Lakini, kama natoa mapepo kwa kidole cha Mungu, basi uflame wa Mungu umewajia.

21	ὅταν	ὁ	ἰσχυρὸς	καθωπλισμένος,	φυλάσσῃ	τὴν	ἑαυτοῦ	αὐλήν,	ἐν
	wakati	–	mwenye–nguvu	amejihami	analinda	–	yake	ua	katika
	G3752	G3588	G2478	G2528	G5442	G3588	G1438	G0833	G1722

εἰρήνῃ	ἐστὶν	τὰ	ὑπάρχοντα	αὐτοῦ;
amani	yako	–	mali	yake
G1515	G1510	G3588	G5225	G0846

Mtu mwenye nguvu aliye na silaha akilinda nyumba yake, vitu vyake vitakaa salama.

22	ἐπὰν	δὲ	ἰσχυρότερος	αὐτοῦ,	ἐπελθὼν,	νικήσῃ	αὐτόν,	τὴν	
	lakini–wakati	na–	mwenye–nguvu–zaidi	kuliko–yeye	akija	akimshinda	yeye	–	
	G1875	G1161	G2478	G0846	G1904	G3528	G0846	G3588	

πανοπλίαν	αὐτοῦ	αἴρει,	ἐφ’	ᾗ	ἐπεποίθει,	καὶ	τὰ	σκῦλα	αὐτοῦ
silaha–zote	zake	anachukua	ambazo	ambazo	alitegemea	na	–	nyara	zake
G3833	G0846	G0142	G1909	G3739	G3982	G2532	G3588	G4661	G0846

διαδίδωσιν.
anagawanya
G1239

Lakini akivamiwa na mtu mwenye nguvu zaidi, Yule mtu mwenye nguvu atamnyang'anya silaha zake, na kuzichukua mali zake zote.

23	Ὁ	μὴ	ὢν	μετ’	ἐμοῦ,	κατ’	ἐμοῦ	ἐστιν;	καὶ	ὁ	μὴ	συνάγων
	–	asiye	yuko	pamoja–na	mimi	dhidi–ya	mimi	yuko	na	–	asiye	kusanya
	G3588	G3361	G1510	G3326	G1473	G2596	G1473	G1510	G2532	G3588	G3361	G4863

μετ’	ἐμοῦ	σκορπίζει.	
pamoja–na	mimi	hutawanya	
G3326	G1473	G4650	

Yeye asiye pamoja nami yuko kinyume nami, na yeye asiyekusanya pamoja nami hutapanya.

24	Ὅταν	τὸ	ἀκάθαρτον	πνεῦμα	ἐξέλθῃ	ἀπὸ	τοῦ	ἀνθρώπου,	διέρχεται
	Wakati	–	mchafu	roho	anapotoka	kutoka–kwa	–	mtu	hupita
	G3752	G3588	G0169	G4151	G1831	G0575	G3588	G0444	G1330

δι’	ἀνύδρων	τόπων,	ζητοῦν	ἀνάπαυσιν;	καὶ	μὴ	εὑρίσκον	[τότε]
kupitia	mahali–pasipo–maji	mahali	akitafuta	pumziko	na	asipo	pata	ndipo
G1223	G0504	G5117	G2212	G0372	G2532	G3361	G2147	G5119

λέγει,	Ὑποστρέψω	εἰς	τὸν	οἶκόν	μου,	ὅθεν	ἐξῆλθον.
husema	Nitarudi	katika	–	nyumba	yangu	kutoka	nilitoka
G3004	G5290	G1519	G3588	G3624	G1473	G3606	G1831

Pepo mchafu amtokapo mtu, huenda na kutafuta mahali pasipo na maji ili ajipumzishe. Atakapokuwa amekosa, husema, 'nitarudi nilipotoka.

25	καὶ	ἐλθὸν,	εὑρίσκει	(σχολάζοντα),	σεσαρωμένον,	καὶ	κεκοσμημένον.
	na	akija	hupata	ikiwa–tupu	imefagiliwa	na	imepambwa
	G2532	G2064	G2147	G4980	G4563	G2532	G2885

Akirudi na kukuta nyumba imefagiliwa na imekaa vizuri.

26	τότε	πορεύεται	καὶ	παραλαμβάνει	ἕτερα	πνεύματα	πονηρότερα	ἑαυτοῦ,
	ndipo	huenda	na	huchukua	roho	nyingine	waovu–zaidi	kuliko–yeye
	G5119	G4198	G2532	G3880	G2087	G4151	G4190	G1438

ἑπτά,	καὶ	εἰσελθόντα,	κατοικεῖ	ἐκεῖ;	καὶ	γίνεται	τὰ	ἔσχατα	τοῦ
saba	na	wakiingia	hukaa	huko	na	huwa	–	hali–ya–mwisho	ya–
G2033	G2532	G1525	G2730	G1563	G2532	G1096	G3588	G2078	G3588

ἀνθρώπου	ἐκείνου,	χείρονα	τῶν	πρώτων.
mtu	huyo	mbaya–zaidi	kuliko–	ya–kwanza
G0444	G1565	G5501	G3588	G4413

Hivyo huenda na kutafuta mapepo saba walio waovu kuliko yeye mwenyewe na kuwaleta waje wakae mahali pale. Na hali ya mtu huyo huwa mbaya kuliko ilivyokuwa mara ya kwanza.”

27	Ἐγένετο	δὲ,	ἐν	τῷ	λέγειν	αὐτὸν	ταῦτα,	ἐπάρασά	τις		φωνὴν
	Ikawa	na–	katika	–	kusema	yeye	haya	akainua	mtu–fulani		sauti
	G1096	G1161	G1722	G3588	G3004	G0846	G3778	G1869	G5100		G5456
	γυνὴ	ἐκ	τοῦ	ὄχλου,	εἶπεν	αὐτῷ,	Μακαρία	ἡ	κοιλία	ἡ	
	mwanamke	kutoka	–	umati	akamwambia	yeye	Heri	–	tumbo	–	
	G1135	G1537	G3588	G3793	G3004	G0846	G3107	G3588	G2836	G3588	
	βαστάσασά	σε,	καὶ	μαστοὶ	οὓς	ἐθήλασας.					
	lililokubeba	wewe	na	matiti	ambayo	ulinyonya					
	G0941	G4771	G2532	G3149	G3739	G2337					

Ilitokea kwamba alipokuwa akisema maneno hayo, mwanamke fulani alipasa sauti yake zaidi ya wote kwanye mkutano wa watu na kusema “ Limebarikiwa tumbo lililo kuzaa na matiti uliyoyanyonya”

28	αὐτὸς	δὲ	εἶπεν,	Μενοῦν,	μακάριοι	οἱ	ἀκούοντες	τὸν	λόγον	τοῦ
	yeye	lakini–	akasema	Naam	heri	–	wanaosikia	–	neno	la–
	G0846	G1161	G3004	G3304	G3107	G3588	G0191	G3588	G3056	G3588
	Θεοῦ	καὶ	φυλάσσοντες.							
	Mungu	na	wanaolishika							
	G2316	G2532	G5442							

Lakini yeye akasema, wamebarikiwa wale wasikio neno la Mungu na kulitunza.

29	Τῶν	δὲ	ὄχλων,	ἐπαθροιζομένων	ἤρξατο	λέγειν,	Ἡ	γενεὰ	αὕτη,	γενεὰ
	–	na–	makundi	yakikusanyika	alianza	kusema	–	Kizazi	hiki	kizazi
	G3588	G1161	G3793	G1865	G0756	G3004	G3588	G1074	G3778	G1074
	πονηρά	ἐστιν;	σημεῖον	ζητεῖ,	καὶ	σημεῖον	οὐ	δοθήσεται	αὐτῇ,	
	kiovu	ni	ishara	kinatafuta	na	ishara	haitapewa	hakitapewa	hicho	
	G4190	G1510	G4592	G2212	G2532	G4592	G3756	G1325	G0846	
	εἰ	μὴ	τὸ	σημεῖον	Ἰωνᾶ.					
	isipokuwa	isiwe	–	ishara	ya–Iōnâs					
	G1487	G3361	G3588	G4592	G2495					

Wakati umati wa watu wanakusanyika na kuongezeka, Yesu akaanza kusema “ Kizazi hiki ni kizazi cha uovu. Hutafuta ishara, na hakuna ishara watayopewa zaidi ya ile ishara ya Yona.

30	καθὼς	γὰρ	ἐγένετο	(ὁ)	Ἰωνᾶς	τοῖς	Νινευίταις	σημεῖον,	οὕτως	
	kama	maana	alivyokuwa	–	Iōnâs	kwa–	Waninewi	ishara	vivyo–hivyo	
	G2531	G1063	G1096	G3588	G2495	G3588	G3536	G4592	G3779	
	ἔσται	καὶ	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	τῇ	γενεᾷ	ταύτῃ.	
	atakuwa	pia	–	Mwana	wa–	mtu	kwa–	kizazi	hiki	
	G1510	G2532	G3588	G5207	G3588	G0444	G3588	G1074	G3778	

Maana kama Yona alivyokuwa ishara kwa watu wa Ninawi, ndivyo na Mwana wa Adamu atakavyokuwa ishara kwa kizazi hiki

31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν
malkia wa-kusini atainuka katika – hukumu pamoja-na – watu
G0938 G3558 G1453 G1722 G3588 G2920 G3326 G3588 G0435

τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς; ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
wa- kizazi hiki na atawahukumu wao kwa-sababu alikuja kutoka –
G3588 G1074 G3778 G2532 G2632 G0846 G3754 G2064 G1537 G3588

περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον
miisho ya- nchi kusikia – hekima ya-Solomṓn na tazama mkubwa-zaidi
G4009 G3588 G1093 G0191 G3588 G4678 G4672 G2532 G3708 G4119

Σολομῶνος ὧδε.
kuliko-Solomṓn hapa
G4672 G5602

Malkia wa Kusini atasimama siku ya hukumu na watu wa kizazi hiki na kuwahukumu wao, kwani yeye alitoka katika mwisho wa nchi ili aje asikilize hekima za Solomoni, na hapa yuko aliye mkuu kuliko Solomoni.

32 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
watu Waninewi watasimama katika – hukumu pamoja-na – kizazi
G0435 G3536 G0450 G1722 G3588 G2920 G3326 G3588 G1074

ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
hiki na watakihukumu hicho kwa-sababu walitubu kwa – mahubiri
G3778 G2532 G2632 G0846 G3754 G3340 G1519 G3588 G2782

Ἰωνᾶ; καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
ya-Iōnâs na tazama mkubwa-zaidi kuliko-Iōnâs hapa
G2495 G2532 G3708 G4119 G2495 G5602

Watu wa Ninawi watasimama katika hukumu pamoja na watu wa kizazi hiki siku ya hukumu watakihukumu, kwani wao walitubu kwa mahubiri ya Yona, na tazama, hapa yuko aliye mkuu kuliko Yona.

33 Οὐδεὶς λύχνον ἅψας, εἰς κρύπτην τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,
Hakuna-mtu taa akiiwasha katika siri anaiweka wala chini-ya – pishi
G3762 G3088 G0681 G1519 G2926 G5087 G3761 G5259 G3588 G3426

ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.
bali juu-ya – kinara ili – wanaoingia – mwanga waone
G0235 G1909 G3588 G3087 G2443 G3588 G1531 G3588 G5338 G0991

Hakuna Mtu yeyote, awashaye taa na kuiweka sehemu ya chini yenye giza isiyoonekana au chini ya kikapu, ila huwasha na kuweka juu ya kitu ili kila mtu aingiaye aweze kuona mwanga.

34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός
– taa ya- mwili ni – jicho lako wakati – jicho
G3588 G3088 G3588 G4983 G1510 G3588 G3788 G4771 G3752 G3588 G3788

σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν; ὅταν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
lako zuri linapokuwa na pia wote – mwili wako wenye-nuru utakuwa lakini-wakati na- baya linapokuwa pia mwili wako wenye-giza
G4771 G0573 G1510 G2532 G3650 G3588 G4983 G4771 G5460 G1510 G1875 G1161 G4190 G1510 G2532 G3588 G4983 G4771 G4652

Jicho lako ni taa ya mwili. Jicho lako likiwa zuri basi mwili wako wote utakuwa kwenye mwanga. Lakini jicho lako likiwa baya basi mwili wako wote utakuwa kwenye giza.

35 σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.
angalia basi isiwe – nuru – iliyo-ndani yako giza ni
G4648 G3767 G3361 G3588 G5457 G3588 G1722 G4771 G4655 G1510

Kwa hiyo, mjihadhari ili mwanga ulio ndani yenu usitiwe giza.

36	εἰ	οὖν	τὸ	σῶμά	σου	ὅλον	φωτεινόν,	μὴ	ἔχον	μέρος	τι
	kama	basi	–	mwili	wako	wote	wenye–nuru	usiwe–na	ukiwa–na	sehemu	yoyote
	G1487	G3767	G3588	G4983	G4771	G3650	G5460	G3361	G2192	G3313	G5100

σκοτεινόν,	ἔσται	φωτεινὸν	ὅλον,	ὡς	ὅταν	ὁ	λύχνος	τῇ	ἀστραπῇ
yenye–giza	utakuwa	wenye–nuru	wote	kama	wakati	–	taa	kwa–	mwanga–wake
G4652	G1510	G5460	G3650	G5613	G3752	G3588	G3088	G3588	G0796

φωτίζῃ	σε.
inakuangazia	wewe
G5461	G4771

Hivyo basi, kama mwili wako wote uko kwenye mwanga, na hakuna sehemu iliyo katika giza, basi mwili wako utakuwa sawa na taa iwakayo na kutoa mwanga kwenu.”

37	Ἐν	δὲ	τῷ	λαλῆσαι,	ἐρωτᾷ	αὐτὸν	Φαρισαῖος	ὅπως
	Katika	na–	–	kunena	anamwalika	yeye	Farisayo	ili
	G1722	G1161	G3588	G2980	G2065	G0846	G5330	G3704

ἀριστήσῃ	παρ’	αὐτῷ,	εἰσελθὼν	δὲ	ἀνέπεσεν.
ale–chakula–cha–asubuhi	kwa	yeye	akiingia	na–	akaketi
G0709	G3844	G0846	G1525	G1161	G0377

Alipomaliza kuongea, Farisayo alimwalika akale chakula nyumbani kwake, naye Yesu akaingia ndani na kuwa pamoja nao.

38	ὁ	δὲ	Φαρισαῖος,	ἰδὼν,	ἐθαύμασεν	ὅτι	οὐ	πρῶτον	ἐβαπτίσθη
	–	na–	Farisayo	akiona	akashangaa	kwamba	hakuwa	kwanza	alinawa
	G3588	G1161	G5330	G3708	G2296	G3754	G3756	G4412	G0907

πρὸ	τοῦ	ἀρίστου.
kabla–ya	–	chakula–cha–asubuhi
G4253	G3588	G0712

Na Mafarisayo wakashangaa kwa jinsi ambavyo hakunawa kwanza kabla ya chakula cha jioni.

39	εἶπεν	δὲ	ὁ	Κύριος	πρὸς	αὐτόν,	Νῦν	ὑμεῖς	οἱ	Φαρισαῖοι,	τὸ
	akasema	na–	–	Bwana	kwake	yeye	Sasa	ninyi	–	Mafarisayo	–
	G3004	G1161	G3588	G2962	G4314	G0846	G3568	G4771	G3588	G5330	G3588

ἔξωθεν	τοῦ	ποτηρίου	καὶ	τοῦ	πίνακος	καθαρίζετε,	τὸ	δὲ	ἔσωθεν	ὑμῶν
nje	ya–	kikombe	na	–	sahani	mnasafisha	–	lakini–	ndani	yenu
G1855	G3588	G4221	G2532	G3588	G4094	G2511	G3588	G1161	G2081	G4771

γέμει	ἁρπαγῆς	καὶ	πονηρίας.
imejaa	uporaji	na	uovu
G1073	G0724	G2532	G4189

Lakini Bwana akawaambia, “Ninyi Mafarisayo mnaosha nje ya vikombe na bakuli, lakini ndani yenu mmejaa tamaa na uovu.

40	ἄφρονες!	οὐχ	ὁ	ποιήσας	τὸ	ἔξωθεν,	καὶ	τὸ	ἔσωθεν	ἐποίησεν?
	wapumbavu	je	–	aliyeumba	–	nje	pia	–	ndani	hakuumba
	G0878	G3756	G3588	G4160	G3588	G1855	G2532	G3588	G2081	G4160

Ninyi watu msio na ufahamu, Je yeye aliyeumba nje hakuumba na ndani pia?

41 πλὴν bali G4133 τὰ – G3588 ἐνόντα yaliyomo–ndani G1751 δότε toeni G1325 ἐλεημοσύνην, sadaka G1654 καὶ na G2532 ἰδοὺ, tazama G3708 πάντα vyote G3956 καθαρὰ safi G2513 ὑμῖν kwenu G4771
ἐστιν. vitakuwa G1510

Wapeni masikini yaliyo ndani, na mambo yote yatakuwa safi kwenu.

42 ἀλλὰ lakini G0235 οὐαὶ ole G3759 ὑμῖν wenu G4771 τοῖς – G3588 Φαρισαίοις, Mafarisayo G5330 ὅτι kwa–sababu G3754 ἀποδεκατοῦτε mnatoa–zaka G0586 τὸ – G3588 ἡδύοσμον, mnanaa G2238
καὶ na G2532 τὸ – G3588 πήγανον, mchungu G4076 καὶ na G2532 πᾶν kila G3956 λάχανον; mboga G3001 καὶ na G2532 παρέρχεσθε mnapita G3928 τὴν – G3588 κρίσιν haki G2920 καὶ na G2532
τὴν – G3588 ἀγάπην upendo G0026 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ. Mungu G2316 ταῦτα haya G3778 δὲ lakini– G1161 ἔδει ilipasa G1163 ποιῆσαι, kufanya G4160 κἀκεῖνα na–hayo G2548 μὴ msiwe G3361 παρεῖναι. kuacha G3935

Lakini ole wenu Mafarisayo, kwani mnatoa zaka ya mnanaa na mchicha na kila aina ya mboga ya bustani. Lakini mmeacha mambo ya haki na kumpenda Mungu. Ni muhimu zaidi kufanya yaliyo ya haki na kumpenda Mungu, bila kuacha kufanya na hayo mengine pia.

43 οὐαὶ ole G3759 ὑμῖν wenu G4771 τοῖς – G3588 Φαρισαίοις, Mafarisayo G5330 ὅτι kwa–sababu G3754 ἀγαπᾶτε mnapenda G0025 τὴν – G3588 πρωτοκαθεδρίαν viti–vya–mbele G4410 ἐν katika G1722
ταῖς – G3588 συναγωγαῖς, masinagogi G4864 καὶ na G2532 τοὺς – G3588 ἀσπασμοὺς salamu G0783 ἐν katika G1722 ταῖς – G3588 ἀγοραῖς. masoko G0058

Ole wenu Mafarisayo, kwa kuwa mnapenda kukaa katika viti vya mbele kwenye masinagogi na kuamkiwa kwa salamu za heshima sokoni.

44 οὐαὶ ole G3759 ὑμῖν, wenu G4771 ὅτι kwa–sababu G3754 ἐστὲ mko G1510 ὡς kama G5613 τὰ – G3588 μνημεῖα makaburi G3419 τὰ – G3588 ἄδηλα, yasiyoonekana G0082 καὶ na G2532 οἱ – G3588
ἄνθρωποι watu G0444 οἱ – G3588 περιπατοῦντες wanaotembea G4043 ἐπάνω juu–yake G1883 οὐκ hawajui G3756 οἴδασιν. hawajui G1492

Ole wenu, kwani mnafanana na makaburi yasiyo na alama ambayo watu hutembea juu yake pasipokujua.”

45 Ἀποκριθεὶς Akijibu G0611 δέ, na– G1161 τις mmoja G5100 τῶν wa– G3588 νομικῶν wanasheria G3544 λέγει akasema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Διδάσκαλε, Mwalimu G1320 ταῦτα haya G3778
λέγων, ukisema G3004 καὶ pia G2532 ἡμᾶς sisi G1473 ὑβρίζεις. unatutukana G5195

Mwalimu mmoja wa sheria za Kiyahudi akamjibu na kumwambia, “Mwalimu, unachokisema kinatuudhi pia sisi.”

46 ὁ – G3588 δὲ na– G1161 εἶπεν, akasema G3004 Καὶ Na G2532 ὑμῖν wenu G4771 τοῖς – G3588 νομικοῖς wanasheria G3544 οὐαί! ole G3759 ὅτι kwa–sababu G3754 φορτίζετε mnawapakia G5412 τοὺς – G3588 ἀνθρώπους watu G0444 φορτία mizigo G5413 δυσβάστακτα, migumu–kubeba G1419 καὶ na G2532 αὐτοὶ ninyi–wenyewe G0846 ἑνὶ kwa–moja G1520 τῶν ya– G3588 δακτύλων vidole G1147 ὑμῶν, vyenu G4771 οὐ hamwi G3756 προσψαύετε hamgusi G4379 τοῖς – G3588 φορτίοις. mizigo G5413

Yesu akasema, “Ole wenu, waalimu wa sheria! kwani mnawapa watu mizigo mikubwa wasiyoweza kuibeba, walakini ninyi hamgusi mizigo hiyo hata kwa moja ya vidole vyenu.

47 οὐαὶ ole G3759 ὑμῖν, wenu G4771 ὅτι kwa–sababu G3754 οἰκοδομεῖτε mnajenga G3618 τὰ – G3588 μνημεῖα makaburi G3419 τῶν ya– G3588 προφητῶν, manabii G4396 οἱ – G3588 δὲ lakini– G1161 πατέρες baba G3962 ὑμῶν zenu G4771 ἀπέκτειναν waliwaua G0615 αὐτούς. wao G0846

Ole wenu, kwa sababu mnajenga na kuweka kumbukumbu kwenye makaburi ya manabii' ambao waliuwawa na mababu zenu.

48 ἄρα basi G0686 μάρτυρές mashahidi G3144 ἐστε, ninyi–ni G1510 καὶ na G2532 συνευδοκεῖτε mnakubaliana–na G4909 τοῖς – G3588 ἔργοις matendo G2041 τῶν ya– G3588 πατέρων baba G3962 ὑμῶν; zenu G4771 ὅτι kwa–sababu G3754 αὐτοὶ wao G0846 μὲν naam G3303 ἀπέκτειναν waliwaua G0615 αὐτοὺς; wao G0846 ὑμεῖς ninyi G1161 δὲ lakini– G1161 οἰκοδομεῖτε. mnajenga G3618

Hivyo ninyi mwashuhudia na kukubaliana na kazi walizozifanya mababu zenu, kwa sababu hakika waliwauwa manabii ambao mnajenga kumbukumbu katika makaburi yao.

49 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τοῦτο hili G3778 καὶ pia G2532 ἡ – G3588 σοφία hekima G4678 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 εἶπεν, ilisema G3004 Ἀποστελῶ Nitawatuma G0649 εἰς kwao G1519 αὐτοὺς wao G0846 προφήτας manabii G4396 καὶ na G2532 ἀποστόλους, mitume G0652 καὶ na G2532 ἐξ baadhi–yao G1537 αὐτῶν wao G0846 ἀποκτενοῦσιν watawaua G0615 καὶ na G2532 διώξουσιν, watawatesa G1377

Kwa sababu hiyo pia, hekima ya Mungu inasema, 'Nitawatumia manabii na mitume nao watawatesa na kuwaua baadhi yao.

50 ἵνα ili G2443 ἐκζητηθῇ litakwe G1567 τὸ – G3588 αἷμα damu G0129 πάντων ya–wote G3956 τῶν – G3588 προφητῶν, manabii G4396 τὸ – G3588 ἐκκεχυμένον iliyomwagwa G1632 ἀπὸ tangu G0575 καταβολῆς mwanzo G2602 κόσμου, wa–ulimwengu G2889 ἀπὸ kutoka G0575 τῆς – G3588 γενεᾶς kizazi G1074 ταύτης, hiki G3778

Kizazi hiki kitawajibika kwa damu ya manabii waliouawa tangu kuanza kwa dunia,

51 ἀπὸ kutoka G0575 αἵματος damu G0129 Ἅβελ, ya–Ábel G0006 ἕως hadi G2193 αἵματος damu G0129 Ζαχαρίου, ya–Zacharías G2197 τοῦ – G3588 ἀπολομένου aliyeuawa G0622 μεταξὺ kati–ya G3342 τοῦ – G3588 θυσιαστηρίου madhabahu G2379 καὶ na G2532 τοῦ – G3588 οἴκου; nyumba G3624 ναί, ndiyo G3483 λέγω nakuambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 ἐκζητηθήσεται itatakwa G1567 ἀπὸ kutoka G0575 τῆς – G3588 γενεᾶς kizazi G1074 ταύτης. hiki G3778

Kutoka damu ya Abeli hadi damu ya Zakaria, aliyeuawa katikati ya madhabahu na patakatifu. Ndiyo, nawaambia ninyi, kizazi hiki kitawajibika.

52 οὐαὶ ole G3759 ὑμῖν wenu G4771 τοῖς – G3588 νομικοῖς, wanasheria G3544 ὅτι kwa–sababu G3754 ἤρατε mmeondoa G0142 τὴν – G3588 κλεῖδα ufunguo G2807 τῆς wa– G3588 γνώσεως; maarifa G1108 αὐτοὶ ninyi–wenyewe G0846 οὐκ hamkuingia G3756 εἰσήλθατε, hamkuingia G1525 καὶ na G2532 τοὺς – G3588 εἰσερχομένους wanaoingia G1525 ἐκωλύσατε. mliwazuia G2967

Ole wenu waalimu wa sheria za Kiyahudi, kwa sababu mmechukua funguo za ufahamu; nyie wenyewe hamuingii, na wale wanaotaka kuingia mnawazuia.”

53 Κἀκεῖθεν Na–kutoka–hapo G2547 ἐξελθόντος alipotoka G1831 αὐτοῦ, yeye G0846 ἤρξαντο walianza G0756 οἱ – G3588 γραμματεῖς waandishi G1122 καὶ na G2532 οἱ – G3588 Φαρισαῖοι Mafarisayo G5330 δεινῶς vikali G1171 ἐνέχειν, kumsonga G1758 καὶ na G2532 ἀποστοματίζειν kumhoji G0653 αὐτὸν yeye G0846 περὶ kuhusu G4012 πλειόνων; mengi G4119

Baada ya Yesu kuondoka pale, Waandishi na Mafarisayo walimpinga na kubishana naye juu ya mambo mengi.

54 ἐνεδρεύοντες wakimvizia G1748 αὐτὸν yeye G0846 θηρεῦσαί kumtega G2340 τι kitu G5100 ἐκ kutoka G1537 τοῦ – G3588 στόματος kinywa G4750 αὐτοῦ. chake G0846

wakijaribu kumnsana kwa maneno yake.

Chapter 12

1 Ἐν Katika G1722 οἷς, hayo G3739 ἐπισυναχθεισῶν wakikusanyika G1996 τῶν – G3588 μυριάδων maelfu G3461 τοῦ ya– G3588 ὄχλου, umati G3793 ὥστε hata G5620 καταπατεῖν kukanyagana G2662 ἀλλήλους, wao–kwa–wao G0240 ἤρξατο alianza G0756 λέγειν kusema G3004 πρὸς kwa G4314 τοὺς – G3588 μαθητὰς wanafunzi G3101 αὐτοῦ wake G0846 πρῶτον, kwanza G4412 Προσέχετε Jihadharini G4337 ἑαυτοῖς ninyi–wenyewe G1438 ἀπὸ na G0575 τῆς – G3588 ζύμης chachu G2219 ἥτις ambayo G3748 ἐστὶν ni G1510 ὑπόκρισις, unafiki G5272 τῶν ya– G3588 Φαρισαίων; Mafarisayo G5330

Kwa wakati huo, maelfu mengi ya watu walikusanyika pamoja, kiasi cha kuanza kukanyagana, akaanza kusema na wanafunzi wake kwanza, “Jihadharini na chachu ya Mafarisayo ambayo ni unafiki”

2	οὐδὲν	δὲ	συγκεκαλυμμένον	ἐστὶν,	ὃ	οὐκ	ἀποκαλυφθήσεται,	καὶ	
	hakuna–kitu	na–	kilichofunikwa	kilichoko	ambacho	hakita	kufunuliwa	na	
	G3762	G1161	G4780	G1510	G3739	G3756	G0601	G2532	

κρυπτὸν	ὃ	οὐ	γνωσθήσεται;	
siri	ambayo	haitakuwa	kujulikana	
G2927	G3739	G3756	G1097	

Na hapatakuwepo na siri iliyofichika ambayo haitafunuliwa, wala jambo lililofichwa ambalo halitajulikana.

3	ἀνθ’	ὧν	ὅσα	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ	εἴπατε,	ἐν	τῷ	φωτὶ
	kwa–hiyo	yote	yote	katika	–	giza	mliyosema	katika	–	nuru
	G0473	G3739	G3745	G1722	G3588	G4653	G3004	G1722	G3588	G5457

ἀκουσθήσεται;	καὶ	ὃ	πρὸς	τὸ	οὖς	ἐλαλήσατε,	ἐν	τοῖς	ταμείοις,	
yatasikiwa	na	lile	kwa	–	sikio	mlilonena	katika	–	vyumba–vya–ndani	
G0191	G2532	G3739	G4314	G3588	G3775	G2980	G1722	G3588	G5009	

κηρυχθήσεται	ἐπὶ	τῶν	δωμάτων.	
litatangazwa	juu–ya	–	dari	
G2784	G1909	G3588	G1430	

Na lolote mlilolisema katika giza, litasikiwa katika mwanga. Na yoyote mliyoyasema kwenye sikio ndani ya vyumba vyenu vya ndani vilivyofungwa yatatangazwa juu ya paa la nyumba.

4	Λέγω	δὲ	ὑμῖν,	τοῖς	φίλοις	μου,	μὴ	φοβηθῆτε	ἀπὸ	τῶν
	Nakuambia	na–	ninyi	–	rafiki	zangu	msiwe	kuwaogopa	kutoka–kwa	–
	G3004	G1161	G4771	G3588	G5384	G1473	G3361	G5399	G0575	G3588

ἀποκτεινόντων	τὸ	σῶμα,	καὶ	μετὰ	ταῦτα	μὴ	ἐχόντων	περισσότερόν	
wanaouwa	–	mwili	na	baada–ya	hayo	wasiwe–na	wakiwa–na	zaidi	
G0615	G3588	G4983	G2532	G3326	G3778	G3361	G2192	G4053	

τι	ποιῆσαι.	
kitu–chochote	kufanya	
G5100	G4160	

Nawaambieni rafiki zangu, msiwaogope wale wauao mwili na kisha hawana kitu kingine cha kufanya,

5	ὑποδείξω	δὲ	ὑμῖν	τίνα	φοβηθῆτε;	φοβήθητε	τὸν	μετὰ	τὸ	
	nitawaonyesha	na–	ninyi	nani	kumwogopa	mwogopeni	–	baada–ya	–	
	G5263	G1161	G4771	G5101	G5399	G5399	G3588	G3326	G3588	

ἀποκτεῖναι,	ἔχοντα	ἐξουσίαν	ἐμβαλεῖν	εἰς	τὴν	γέενναν;	ναί,	λέγω	ὑμῖν,	
kuua	mwenye	mamlaka	kutupa	katika	–	Gehena	ndiyo	nakuambia	ninyi	
G0615	G2192	G1849	G1685	G1519	G3588	G1067	G3483	G3004	G4771	

τοῦτον	φοβήθητε.	
huyu	mwogopeni	
G3778	G5399	

Lakini nitawaonya mtakaye mwogopa. Mwogopeni yule ambaye baada ya kuwa ameua, ana mamlaka ya kutupa jehanamu. Ndiyo, nawaambiani ninyi, mwogopeni huyo.

6	οὐχὶ	πέντε	στρουθία	πωλοῦνται	ἀσσαρίων	δύο,	καὶ	ἓν	ἐξ	
	je	shomoro	watano	hawauzwi	kwa–senti	mbili	na	mmoja	miongoni–mwao	
	G3780	G4002	G4765	G4453	G0787	G1417	G2532	G1520	G1537	

αὐτῶν	οὐκ	ἔστιν	ἐπιλελησμένον	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ.
wao	haku	yuko	aliyesahauliwa	mbele–ya	–	Mungu
G0846	G3756	G1510	G1950	G1799	G3588	G2316

Je shomoro watano hawauzwi kwa sarafu mbili? hata hivyo hakuna hata mmoja wao atakayesahaulika mbele za Mungu.

7	ἀλλὰ	καὶ	αἱ	τρίχες	τῆς	κεφαλῆς	ὑμῶν	πᾶσαι	ἠρίθμηνται.	μὴ	
	lakini	hata	–	nywele	za–	kichwa	chenu	zote	zimehesabiwa	msiogope	
	G0235	G2532	G3588	G2359	G3588	G2776	G4771	G3956	G0705	G3361	

φοβεῖσθε,	πολλῶν	στρουθίων	διαφέρετε.	
msiogope	wengi	shomoro	mna–thamani–zaidi	
G5399	G4183	G4765	G1308	

Lakini mjue kuwa, nywele za vichwa vyenu vimehesabiwa. Msiogope. Ninyi ni wa thamani kubwa kuliko shomoro wengi.

8	λέγω	δὲ	ὑμῖν,	πᾶς	ὃς	ἂν	ὁμολογήσῃ	ἐν	ἐμοὶ	ἔμπροσθεν	
	nakuambia	na–	ninyi	kila	ambaye	akiwa	atakayenikiri	katika	mimi	mbele–ya	
	G3004	G1161	G4771	G3956	G3739	G0302	G3670	G1722	G1473	G1715	

τῶν	ἀνθρώπων,	καὶ	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	ὁμολογήσει,	ἐν	αὐτῷ
–	watu	pia	–	Mwana	wa–	mtu	atamkiri	katika	yeye
G3588	G0444	G2532	G3588	G5207	G3588	G0444	G3670	G1722	G0846

ἔμπροσθεν	τῶν	ἀγγέλων	τοῦ	Θεοῦ;
mbele–ya	–	malaika	wa–	Mungu
G1715	G3588	G0032	G3588	G2316

Ninawaambia, yeyote atakayenikiri Mimi mbele za watu, Mwana wa Adamu atamkiri mbele za malaika wa Mungu.

9	ὁ	δὲ,	ἀρνησάμενός	με	ἐνώπιον	τῶν	ἀνθρώπων,	ἀπαρνηθήσεται	ἐνώπιον	
	–	lakini–	aliyenikana	mimi	mbele–ya	–	watu	atakanwa	mbele–ya	
	G3588	G1161	G0720	G1473	G1799	G3588	G0444	G0533	G1799	

τῶν	ἀγγέλων	τοῦ	Θεοῦ;	
–	malaika	wa–	Mungu	
G3588	G0032	G3588	G2316	

Lakini yeyeyote atakayenikana mbele za watu naye atakanwa mbele ya Malaika wa Mungu.

10	καὶ	πᾶς	ὃς	ἐρεῖ	λόγον	εἰς	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου,
	na	kila	ambaye	atasema	neno	dhidi–ya	–	Mwana	wa–	mtu
	G2532	G3956	G3739	G2046	G3056	G1519	G3588	G5207	G3588	G0444

ἀφεθήσεται	αὐτῷ;	τῷ	δὲ	εἰς	τὸ	Ἅγιον	Πνεῦμα	βλασφημήσαντι,	
atasamehewa	yeye	–	lakini–	dhidi–ya	–	Mtakatifu	Roho	aliyemkufuru	
G0863	G0846	G3588	G1161	G1519	G3588	G0040	G4151	G0987	

οὐκ	ἀφεθήσεται.	
hata	atasamehewa	
G3756	G0863	

Yeyote atakayesema neno baya juu ya Mwana wa Adamu, atasamehewa, lakini yeyote atakayemkufuru Roho Mtakatifu, hatasamehewa.

11 ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς, καὶ τὰς ἀρχὰς,
wakati na– wanapowaleta ninyi mbele–ya – masinagogi na – watawala
G3752 G1161 G1533 G4771 G1909 G3588 G4864 G2532 G3588 G0746

καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ
na – mamlaka msiwe kuhangaika jinsi–gani au nini mtakavyojibu, au
G2532 G3588 G1849 G3361 G3309 G4459 G2228 G5101 G0626 G2228

τί εἴπητε;
nini mtakavyosema
G5101 G3004

Watakapowapeleka mbele za wakuu wa masinagogi, watawala, na wanye mamlaka, msiogope juu na namna ya kuongea katika kujitetea au nini mtakachosema,

12 τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
– kwa–maana Mtakatifu Roho atawafundisha ninyi katika ile–ile – saa
G3588 G1063 G0040 G4151 G1321 G4771 G1722 G0846 G3588 G5610

ἃ δεῖ εἰπεῖν.
yale yapasayo kusema
G3739 G1163 G3004

kwa kuwa Roho Mtakatifu atawafundisha namna mtakavyosema kwa wakati huo.”

13 Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ
Akasema na– mmoja kutoka – umati kwake Mwalimu, mwambie –
G3004 G1161 G5100 G1537 G3588 G3793 G0846 G1320 G3004 G3588

ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ’ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.
ndugu yangu kugawana pamoja–na mimi – urithi
G0080 G1473 G3307 G3326 G1473 G3588 G2817

Mtu mmoja katika kusanyiko akamwambia, “Mwalimu, mwambie ndugu yangu anigawie sehemu ya uruthi wangu.”

14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ
– lakini– akamwambia yeye Mtu ni–nani mimi aliniweka hakimu au
G3588 G1161 G3004 G0846 G0444 G5101 G1473 G2525 G2923 G2228

μεριστὴν ἐφ’ ὑμᾶς?
mgawaji juu–yenu ninyi
G3312 G1909 G4771

Yesu akamjibu, ni nani aliye niweka kuwa mwamuzi na mpatanishi kati yenu.?

15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης
akawaambia na– kwao wao Angalieni na jihadharini na kila
G3004 G1161 G4314 G0846 G3708 G2532 G5442 G0575 G3956

πλεονεξίας; ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ, ἡ ζωὴ αὐτοῦ
tamaa kwa–sababu si katika – wingi wa–mtu – uzima wake
G4124 G3754 G3756 G1722 G3588 G4052 G5100 G3588 G2222 G0846

ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.
uko kutoka – mali yake
G1510 G1537 G3588 G5225 G0846

Ndipo akawaambia, Jihadharini na kila namna ya tamaa, kwa sababu uzima wa mtu hauko katika wingi wa vitu alivyo navyo.”

16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου
Akawaambia na- mfano kwao wao akisema Mtu fulani tajiri
G3004 G1161 G3850 G4314 G0846 G3004 G0444 G5100 G4145

εὐφόρησεν ἡ χώρα.
ilitoa–mavuno–mengi – ardhi
G2164 G3588 G5561

Yesu akawaambia mfano, akisema, Shamba la mtu mmoja tajiri lilizaa sana,

17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ
na akawaza ndani mwake akisema Nifanye–nini nifanye kwa–sababu sina
G2532 G1260 G1722 G1438 G3004 G5101 G4160 G3754 G3756

ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου?
nina mahali nitakusanya – mavuno yangu
G2192 G4226 G4863 G3588 G2590 G1473

na akajiuliza ndani yake, akisema, nitafanyaje kwani sina mahali pa kuhifadhi mazao yangu?

18 καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας
na akasema Hivi nitafanya nitabomoa zangu – ghala na kubwa–zaidi
G2532 G3004 G3778 G4160 G2507 G1473 G3588 G0596 G2532 G3173

οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον, καὶ τὰ ἀγαθά μου.
nitajenga na nitakusanya huko yote – nafaka na – mali yangu
G3618 G2532 G4863 G1563 G3956 G3588 G4621 G2532 G3588 G0018 G1473

Akasema, nitafanya hivi. Nitavunja ghala zangu ndogo na kujenga iliyo kubwa, na kuyahifadhi mazao yangu yote na vitu vingine.

19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς
na nitaiambia – nafsi yangu Nafsi unayo mengi mema yaliyowekwa kwa
G2532 G2046 G3588 G5590 G1473 G5590 G2192 G4183 G0018 G2749 G1519

ἔτη πολλά; ἀναπαύου; φάγε, πίε, εὐφραίνου.
miaka mingi pumzika kula kunywa furahia
G2094 G4183 G0373 G5315 G4095 G2165

Nitaiambia nafsi yangu, “Nafsi, umejiwekea akiba ya vitu vingi kwa miaka mingi. Pumzika, ule, unywe na kustarehe.”

20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ, τὴν
akamwambia lakini– yeye – Mungu Mpumbavu usiku–huu – usiku –
G3004 G1161 G0846 G3588 G2316 G0878 G3778 G3588 G3571 G3588

ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ; ἃ δὲ ἡτοίμασας,
nafsi yako wanadai kutoka–kwako wewe na–yale na– uliyoyaandaa
G5590 G4771 G0523 G0575 G4771 G3739 G1161 G2090

τίνι ἔσται?
yatakuwa–ya–nani yatakuwa
G5101 G1510

Lakini Mungu akamwambia, ewe mtu mpumbavu, usiku wa leo wanahitaji roho kutoka kwako, na vitu vyote ulivyoviandaa vitakuwa vya nini?

21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.
hivyo – anayejiwekea–hazina mwenyewe na asiwe kwa Mungu tajiri
G3779 G3588 G2343 G1438 G2532 G3361 G1519 G2316 G4147

Ndivyo itakavyokuwa kwa kila mtu anayejiwekea mali na si kujitajirisha kwa ajili ya Bwana.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο λέγω
Akawaambia na- kwa - wanafunzi wake Kwa-sababu-ya hili nakuambia
G3004 G1161 G4314 G3588 G3101 G0846 G1223 G3778 G3004

ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ, τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι (ὑμῶν),
ninyi msiwe kuhangaika kwa- nafsi nini mtakula wala kwa- mwili wenu
G4771 G3361 G3309 G3588 G5590 G5101 G5315 G3366 G3588 G4983 G4771

τί ἐνδύσησθε.
nini mtakavyovaa
G5101 G1746

Yesu akawaambia wanafunzi wake, Kwa hiyo nawaambia msihofu juu ya maisha yenu__ya kuwa mtakula nini au juu ya miili yenu __ya kuwa mtavaa nini

23 ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
- kwa-maana nafsi zaidi ni kuliko- chakula na - mwili kuliko-
G3588 G1063 G5590 G4119 G1510 G3588 G5160 G2532 G3588 G4983 G3588

ἐνδύματος.
mavazi
G1742

Kwa kuwa maisha ni zaidi ya chakula, na mwili ni zaidi ya mavazi.

24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν,
fikirini - kunguru kwamba hawapandi hawapandi wala hawavuni
G2657 G3588 G2876 G3754 G3756 G4687 G3761 G2325

οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει
ambao hawana wana ghala wala ghala na - Mungu anawalisha
G3739 G3756 G1510 G5009 G3761 G0596 G2532 G3588 G2316 G5142

αὐτούς. πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν!
wao zaidi-kadiri-gani zaidi ninyi mna-thamani-zaidi kuliko- ndege
G0846 G4214 G3123 G4771 G1308 G3588 G4071

Angalieni ndege wa angani, hawalimi wala hawavuni. Hawana chumba wala ghala ya kuhifadhia, lakini Baba yenu huwalisha. Ninyi si bora zaidi kuliko ndege!

25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν, μεριμνῶν, δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
ni-nani na- miongoni-mwenu ninyi akihangaika anaweza juu-ya - umri
G5101 G1161 G1537 G4771 G3309 G1410 G1909 G3588 G2244

αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν?
wake kuongeza dhiraa
G0846 G4369 G4083

Ni yupi kati yenu ambaye akijisumbua ataweza kuongeza dhiraa moja katika maisha yake?

26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε?
kama basi hata kidogo-sana hamwezi kwa-nini kuhusu - mengine mnahangaika
G1487 G3767 G3761 G1646 G1410 G5101 G4012 G3588 G3062 G3309

Ikiwa basi hamuwezi kufanya hicho kitu kidogo kilicho rahisi kwa nini basi kusumbukia hayo mengine?.

27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς ‹αὐξάνει; οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ
fikirini – maua jinsi yanavyokua hayafanyi–kazi hayafanyi–kazi wala
G2657 G3588 G2918 G4459 G0837 G3756 G2872 G3761

νήθει›; λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
hayasokoti nakuambia na– ninyi hata Solomón katika utukufu–wote – utukufu
G3514 G3004 G1161 G4771 G3761 G4672 G1722 G3956 G3588 G1391

αὐτοῦ, περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
wake hakujivika kama moja ya–haya
G0846 G4016 G5613 G1520 G3778

Angalieni maua -yanavyomea. Hayafanyi kazi wala hayasokoti. Lakini nawaambia, hata Sulemani katika utukufu wake wote hakuvikwa kama mojawapo ya haya,

28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον, ὄντα σήμερον, καὶ αὔριον εἰς
na–kama na– katika shamba – nyasi zilizoko leo na kesho katika
G1487 G1161 G1722 G0068 G3588 G5528 G1510 G4594 G2532 G0839 G1519

κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς,
tanuru zinazotupwa – Mungu hivyo anavivika zaidi–kadiri–gani zaidi ninyi
G2823 G0906 G3588 G2316 G3779 G0294 G4214 G3123 G4771

ὀλιγόπιστοι?
wenye–imani–ndogo
G3640

Kama Mungu huyavika vizuri majani ya kondeni, ambayo leo yapo, na kesho hutupwa kwenye moto. Je si zaidi atawavika ninyi? enyi wa imani haba!

29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, καὶ τί πίητε, καὶ μὴ
na ninyi msiwe kutafuta nini mtakula na nini mtakunywa na msiwe
G2532 G4771 G3361 G2212 G5101 G5315 G2532 G5101 G4095 G2532 G3361

μετεωρίζεσθε;
kuhangaika
G3349

Msisumbukie juu ya kuwa mtakula nini au mtakunywa nini, wala msiwe na hofu.

30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν; ὑμῶν δὲ
haya maana yote – mataifa ya– ulimwengu hutafuta yenu lakini–
G3778 G1063 G3956 G3588 G1484 G3588 G2889 G1934 G4771 G1161

ὁ Πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων.
– Baba anajua kwamba mnahitaji haya
G3588 G3962 G1492 G3754 G5535 G3778

Kwa kuwa Mataifa yote ya dunia husumbukia mambao yao. Na Baba yenu anajua ya kuwa mnahitaji hayo.

31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.
bali tafuteni – ufalme wake na haya mtaongezewa ninyi
G4133 G2212 G3588 G0932 G0846 G2532 G3778 G4369 G4771

Lakini tafuteni ufalme wake kwanza, na hayo mengine mtazidishiwa,

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ
Usiogope usiogope – kundi–dogo kundi–dogo kwa–sababu amependelea –
G3361 G5399 G3588 G3398 G4168 G3754 G2106 G3588

Πατὴρ ὑμῶν, δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
Baba yenu kuwapa ninyi – ufalme
G3962 G4771 G1325 G4771 G3588 G0932

msiogope, enyi kundi dogo, kwa sababu Baba yenu anafurahia kuwapa ninyi huo ufalme.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην; ποιήσατε
Uzeni – mali yenu na toeni sadaka jifanyieni
G4453 G3588 G5225 G4771 G2532 G1325 G1654 G4160

ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
ninyi–wenyewe mifuko isiyo kuchakaa hazina isiyoisha katika –
G1438 G0905 G3361 G3822 G2344 G0413 G1722 G3588

οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.
mbinguni ambako mwizi hasogei hakaribu wala nondo haharibu
G3772 G3699 G2812 G3756 G1448 G3761 G4597 G1311

Uzeni mali zenu na mkawape maskini, mjifanyie mifuko isiyoishiwa__hazina ya mbinguni isiyokoma, sehemu ambapo wezi hawatakaribia wala nondo haitaweza kuharibu.

34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν
mahali maana ipo – hazina yenu hapo pia – moyo wenu
G3699 G1063 G1510 G3588 G2344 G4771 G1563 G2532 G3588 G2588 G4771

ἔσται.
utakuwa
G1510

Kwa kuwa palipo na hazina yako, ndipo na roho yako itakapokuwepo.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι;
Viuno vyenu – viuno viwe–vimefungwa na – taa zikiwa–zinawaka
G1510 G4771 G3588 G3751 G4024 G2532 G3588 G3088 G2545

Nguo zenu ndefu ziwe zimefungwa kwa mkanda, na taa zenu zihakikishwe kuwa zinaendelee kuwaka,

36 καὶ ὑμεῖς, ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
na ninyi kama watu wanaomngojea – bwana wao wakati–gani
G2532 G4771 G3664 G0444 G4327 G3588 G2962 G1438 G4219

ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως
atakapoondoka kutoka – arusi ili akija na akibisha mara
G0360 G1537 G3588 G1062 G2443 G2064 G2532 G2925 G2112

ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
wamfungulie yeye
G0455 G0846

na muwe kama watu wanaomtazamia Bwana wao kutoka kwenye sherehe ya harusi, ili kwamba akija na kupiga hodi, wataweze kumfungulia mlango kwa haraka.

37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν, ὁ κύριος εὑρήσει
heri – watumwa wale ambao akija – bwana atakapowakuta
G3107 G3588 G1401 G1565 G3739 G2064 G3588 G2962 G2147

γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς,
wakikesha amini nakuambia ninyi kwamba atajifunga na atawakalisha wao
G1127 G0281 G3004 G4771 G3754 G4024 G2532 G0347 G0846

καὶ παρελθὼν, διακονήσει αὐτοῖς.
na akija atawahudumia wao
G2532 G3928 G1247 G0846

Wamebarikiwa wale watumishi, ambao Bwana atawakuta wako macho. Hakika atafunga nguo yake ndefu kwa mkanda, kisha atawaketisha chini kwa chakula, na kisha kuwahudumia.

38	κἂν	ἐν	τῇ	δευτέρᾳ	κἂν	ἐν	τῇ	τρίτῃ	φυλακῇ	ἔλθῃ,	καὶ
	hata–kama	katika	–	ya–pili	hata–kama	katika	–	ya–tatu	zamu	akija	na
	G2579	G1722	G3588	G1208	G2579	G1722	G3588	G5154	G5438	G2064	G2532

εὕρῃ	οὕτως,	μακάριοί	εἰσιν	ἐκεῖνοι!
akawakuta	hivyo	heri	wao	wale
G2147	G3779	G3107	G1510	G1565

Kama Bwana atakuja kwa zamu ya pili ya ulinzi ya usiku, au hata zamu ya tatu ya ulinzi, na kuwakuta wakiwa tayari, itakuwa ni heri kwa hao watumishi.

39	τοῦτο	δὲ	γινώσκετε,	ὅτι	εἰ	ᾔδει	ὁ	οἰκοδεσπότης	ποίᾳ
	hili	lakini–	jueni	kwamba	kama	angalijua	–	mwenye–nyumba	saa–gani
	G3778	G1161	G1097	G3754	G1487	G1492	G3588	G3617	G4169

ὥρᾳ	ὁ	κλέπτης	ἔρχεται,	(ἐγρηγόρησεν)	οὐκ	ἂν,	(καὶ)	ἀφῆκεν
saa	–	mwizi	anakuja	angalikesha	asingeruhusu	angeli	na	kuacha
G5610	G3588	G2812	G2064	G1127	G3756	G0302	G2532	G0863

διορυχθῆναι	τὸν	οἶκον	αὐτοῦ.
kuvunjwa	–	nyumba	yake
G1358	G3588	G3624	G0846

Zaidi ya hayo, mjue hili, kama bwana mwenye nyumba angelijua saa ambayo mwivi anakuja, asingeliruhusu nyumba yake ifunjwe.

40	καὶ	ὑμεῖς	γίνεσθε	ἕτοιμοι;	ὅτι	ᾗ	ὥρᾳ	οὐ	δοκεῖτε,	ὁ
	na	ninyi	kuweni	tayari	kwa–sababu	saa	saa	msiyodhani	mnadhani	–
	G2532	G4771	G1096	G2092	G3754	G3739	G5610	G3756	G1380	G3588

Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	ἔρχεται.
Mwana	wa–	mtu	anakuja
G5207	G3588	G0444	G2064

Iweni tayari pia kwani hamjui ni wakati gani mwana wa Adamu atarudi.

41	Εἶπεν	δὲ	ὁ	Πέτρος,	Κύριε,	πρὸς	ἡμᾶς	τὴν	παραβολὴν	ταύτην
	Akasema	na–	–	Petros	Bwana	kwetu	sisi	–	mfano	huu
	G3004	G1161	G3588	G4074	G2962	G4314	G1473	G3588	G3850	G3778

λέγεις,	ἢ	καὶ	πρὸς	πάντας?
unausema	au	pia	kwa	wote
G3004	G2228	G2532	G4314	G3956

Petro akasema, “Bwana, watuambia sisi wenyewe hii mifano, au unamwambia kila mtu.?

42	καὶ	εἶπεν	ὁ	Κύριος,	Τίς	ἄρα	ἐστὶν	ὁ	πιστὸς	οἰκονόμος	ὁ
	na	akasema	–	Bwana	Ni–nani	basi	ni	–	mwaminifu	wakili	–
	G2532	G3004	G3588	G2962	G5101	G0686	G1510	G3588	G4103	G3623	G3588

φρόνιμος,	ὃν	καταστήσει	ὁ	κύριος	ἐπὶ	τῆς	θεραπείας	αὐτοῦ,	τοῦ
mwenye–busara	ambaye	atamweka	–	bwana	juu–ya	–	watumishi	wake	–
G5429	G3739	G2525	G3588	G2962	G1909	G3588	G2322	G0846	G3588

διδόναι	ἐν	καιρῷ	τὸ	σιτομέτριον?
kuwapa	katika	wakati	–	kipimo–cha–chakula
G1325	G1722	G2540	G3588	G4620

Bwana akawaambia, “Ni nani mtumwa mwaminifu au mwenye hekima ambaye bwana wake atamweka juu ya watumishi wengine, ili awagawie chakula chao kwa wakati mwafaka?

43	μακάριος	ὁ	δοῦλος	ἐκεῖνος	ὃν	ἐλθὼν,	ὁ	κύριος	αὐτοῦ	εὑρήσει
	heri	–	mtumwa	huyo	ambaye	akija	–	bwana	wake	atamkuta
	G3107	G3588	G1401	G1565	G3739	G2064	G3588	G2962	G0846	G2147

ποιοῦντα	οὕτως.	
akifanya	hivyo	
G4160	G3779	

Amebarikiwa mtumishi yule, ambaye bwana wake akija atamkuta akifanya yale aliyoagizwa.

44	ἀληθῶς	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ἐπὶ	πᾶσιν	τοῖς	ὑπάρχουσιν	αὐτοῦ
	kweli	nakuambia	ninyi	kwamba	juu–ya	yote	–	mali	yake
	G0230	G3004	G4771	G3754	G1909	G3956	G3588	G5225	G0846

καταστήσει	αὐτόν.
atamweka	yeye
G2525	G0846

Hakika nawaambia ninyi ya kuwa atamweka juu ya mali yake yote.

45	ἐὰν	δὲ	εἴπῃ	ὁ	δοῦλος	ἐκεῖνος,	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	αὐτοῦ,
	lakini–kama	na–	akasema	–	mtumwa	huyo	katika	–	moyo	wake
	G1437	G1161	G3004	G3588	G1401	G1565	G1722	G3588	G2588	G0846

Χρονίζει	ὁ	κύριός	μου	ἔρχεσθαι,	καὶ	ἄρξηται	τύπτειν	τοὺς	παῖδας
Anakawia	–	bwana	wangu	kuja	na	akaanza	kuwapiga	–	watumishi
G5549	G3588	G2962	G1473	G2064	G2532	G0756	G5180	G3588	G3816

καὶ	τὰς	παιδίσκας,	ἐσθίειν	τε	καὶ	πίνειν	καὶ	μεθύσκεσθαι,
na	–	wajakazi	kula	na–	na	kunywa	na	kulewa
G2532	G3588	G3814	G2068	G5037	G2532	G4095	G2532	G3182

Lakini Mtumishi yule akisema moyoni mwake, “bwana wangu anachelewa kurudi; hivyo akaanza kuwapiga wale watumishi wa kiume na wa kike, kisha akaanza kula, kunywa na kulewa,

46	ἥξει	ὁ	κύριος	τοῦ	δούλου	ἐκείνου	ἐν	ἡμέρᾳ	ᾗ	οὐ	προσδοκᾷ,
	atakuja	–	bwana	wa–	mtumwa	huyo	katika	siku	ambayo	ha	mtarajii
	G2240	G3588	G2962	G3588	G1401	G1565	G1722	G2250	G3739	G3756	G4328

καὶ	ἐν	ὥρᾳ	ᾗ	οὐ	γινώσκει,	καὶ	διχοτομήσει	αὐτὸν,	καὶ	τὸ	
na	katika	saa	ambayo	ha	ijui	na	atamkata–vipande	yeye	na	–	
G2532	G1722	G5610	G3739	G3756	G1097	G2532	G1371	G0846	G2532	G3588	

μέρος	αὐτοῦ	μετὰ	τῶν	ἀπίστων	θήσει.
sehemu	yake	pamoja–na	–	wasioamini	atamweka
G3313	G0846	G3326	G3588	G0571	G5087

bwana wake yule mtumwa atakuja katika siku asiyotegemea na saa asiyoijua, naye atamkata vipande vipande na kumuweka katika sehemu pamoja na wasiokuwawaaminifu'

47	ἐκεῖνος	δὲ	ὁ	δοῦλος	ὁ	γνοὺς	τὸ	θέλημα	τοῦ	κυρίου	αὐτοῦ,
	huyo	lakini–	–	mtumwa	–	aliyejua	–	mapenzi	ya–	bwana	wake
	G1565	G1161	G3588	G1401	G3588	G1097	G3588	G2307	G3588	G2962	G0846

καὶ	μὴ	ἑτοιμάσας,	ἢ	ποιήσας	πρὸς		τὸ	θέλημα	αὐτοῦ,	δαρήσεται
na	asipo	jiandaa	au	kufanya	kulingana–na		–	mapenzi	yake	atapigwa
G2532	G3361	G2090	G2228	G4160	G4314		G3588	G2307	G0846	G1194

πολλάς;
nyingi
G4183

Mtumishi, anayejua mapenzi ya bwana wake, naye hakujiandaaa wala hakufanya sawa sawa na mapenzi yake, atapigwa viboko vingi.

48	ὁ	δὲ	μὴ	γνοὺς,	ποιήσας	δὲ	ἄξια	πληγῶν,	δαρήσεται	ὀλίγας.
	–	lakini–	asiye	jua	akifanya	lakini–	yanayostahili	mapigo	atapigwa	chache
	G3588	G1161	G3361	G1097	G4160	G1161	G0514	G4127	G1194	G3641

παντὶ	δὲ	ᾧ	ἐδόθη	πολύ,	πολὺ	ζητηθήσεται	παρ’	αὐτοῦ;	καὶ	
kila	lakini–	ambaye	alipewa	mengi	mengi	yatahitajika	kutoka–kwake	yeye	na	
G3956	G1161	G3739	G1325	G4183	G4183	G2212	G3844	G0846	G2532	

ᾧ	παρέθεντο	πολύ,	περισσότερον	αἰτήσουσιν	αὐτόν.
ambaye	walikabidhiwa	mengi	zaidi	watadai	yeye
G3739	G3908	G4183	G4053	G0154	G0846

Lakini mtumishi asiyejua mapenzi ya bwana wake, lakini akafanya yanayostahili adhabu, atapigwa viboko vichache. Kwa kuwa yeye aliyepewa vingi, vingi hudaiwa kutoka kwake, na yeye aliyeaminiwa kwa vingi, kwake vitadaiwa vingi zaidi.

49	Πῦρ	ἦλθον	βαλεῖν	ἐπὶ	τὴν	γῆν,	καὶ	τί	θέλω	εἰ	ἤδη
	Moto	nilikuja	kutupa	juu–ya	–	nchi	na	jinsi–gani	nataka	kama	tayari
	G4442	G2064	G0906	G1909	G3588	G1093	G2532	G5101	G2309	G1487	G2235

ἀνήφθη?
umewashwa
G0381

Nimekuja kuwasha moto duniani, na natamani iwe umekwishawaka,

50	βάπτισμα	δὲ	ἔχω	βαπτισθῆναι,	καὶ	πῶς	συνέχομαι	ἕως	ὅτου
	ubatizo	lakini–	ninao	kubatizwa	na	jinsi–gani	ninasongwa	hadi	wakati
	G0908	G1161	G2192	G0907	G2532	G4459	G4912	G2193	G3755

τελεσθῇ!
utakapotimizwa
G5055

Lakini nina ubatizo ambao nitabatizwa, na nina huzuni mpaka utkapokamilika!

51	δοκεῖτε	ὅτι	εἰρήνην	παρεγενόμην	δοῦναι	ἐν	τῇ	γῇ?	οὐχί,
	mnadhani	kwamba	amani	nilikuja	kutoa	katika	–	nchi	hapana
	G1380	G3754	G1515	G3854	G1325	G1722	G3588	G1093	G3780

λέγω	ὑμῖν,	ἀλλ’	ἢ	διαμερισμόν;
nakuambia	ninyi	bali	au	mgawanyiko
G3004	G4771	G0235	G2228	G1267

Je mnafikiri kuwa nimekuja kuleta amani duniani? Hapana, Nawaambieni, badala yake nimeleta mgawanyiko.

52	ἔσονται	γὰρ	ἀπὸ	τοῦ	νῦν,	πέντε	ἐν	ἑνὶ	οἴκῳ	διαμεμερισμένοι,
	watakuwepo	maana	tangu	–	sasa	watano	katika	moja	nyumba	wamegawanyika
	G1510	G1063	G0575	G3588	G3568	G4002	G1722	G1520	G3624	G1266

τρεῖς	ἐπὶ	δυσὶν,	καὶ	δύο	ἐπὶ	τρισίν.
watatu	dhidi–ya	wawili	na	wawili	dhidi–ya	watatu
G5140	G1909	G1417	G2532	G1417	G1909	G5140

Tangu sasa na kuendelea kutakuwa na watu watano katika nyumba moja wamegawanyika, na watatu watakuwa kinyume na wawili, na wawili watakuwa kinyume na watatu.

53	διαμερισθήσονται	πατὴρ	ἐπὶ	υἱῷ,	καὶ	υἱὸς	ἐπὶ	πατρί,	μήτηρ	
	watagawanyika	baba	dhidi–ya	mwana	na	mwana	dhidi–ya	baba	mama	
	G1266	G3962	G1909	G5207	G2532	G5207	G1909	G3962	G3384	

ἐπὶ	[τὴν]	θυγατέρα,	καὶ	θυγάτηρ	ἐπὶ	τὴν	μητέρα;	πενθερὰ	ἐπὶ
dhidi–ya	–	binti	na	binti	dhidi–ya	–	mama	mama–mkwe	dhidi–ya
G1909	G3588	G2364	G2532	G2364	G1909	G3588	G3384	G3994	G1909

τὴν	νύμφην	αὐτῆς,	καὶ	νύμφη	ἐπὶ	τὴν	πενθεράν.	
–	mkwe	wake	na	mkwe	dhidi–ya	–	mama–mkwe	
G3588	G3565	G0846	G2532	G3565	G1909	G3588	G3994	

Watagawanyika, baba atakuwa kinyume na mwanae, na mwanae atakuwa kinyume na babaye, mama atakuwa kinyume na binti yake, na binti atakuwa kinyume na mama yake, Mama mkwe atakuwa kinyume na mkwe wake naye mkwe atakuwa kinyume na mama mkwe wake.

54	Ἔλεγεν	δὲ	καὶ	τοῖς	ὄχλοις,	Ὅταν	ἴδητε	[τὴν]	νεφέλην
	Akawaambia	na–	pia	–	makundi	Mtakapoona	mnapoona	–	wingu
	G3004	G1161	G2532	G3588	G3793	G3752	G3708	G3588	G3507

ἀνατέλλουσαν	ἐπὶ	δυσμῶν,	εὐθέως	λέγετε	ὅτι,	Ὄμβρος	ἔρχεται;	καὶ	
likiinuka	upande–wa	magharibi	mara	mnasema	kwamba	Mvua	inakuja	na	
G0393	G1909	G1424	G2112	G3004	G3754	G3655	G2064	G2532	

γίνεται	οὕτως.	
inakuwa	hivyo	
G1096	G3779	

Yesu akawa anawaambia makutano pia, “Mara muonapo mawingu yakitokea magharibi, mnasema nyakati za mvua zimewadia; na ndivyo inavyo kuwa,

55	καὶ	ὅταν	νότον	πνέοντα,	λέγετε	ὅτι,	Καύσων	ἔσται;	καὶ	γίνεται.
	na	wakati	kusini	inavuma	mnasema	kwamba	Joto–kali	litakuwepo	na	linakuwa
	G2532	G3752	G3558	G4154	G3004	G3754	G2742	G1510	G2532	G1096

Na upepo wa kusini ukivuma, mnasema, Patakuwepo na joto kali, na ndivyo inavyokuwa.

56	ὑποκριταί!	τὸ	πρόσωπον	τῆς	γῆς	καὶ	τοῦ	οὐρανοῦ	οἴδατε	δοκιμάζειν,
	wanafiki	–	uso	wa–	nchi	na	–	mbingu	mnajua	kupima
	G5273	G3588	G4383	G3588	G1093	G2532	G3588	G3772	G1492	G1381

τὸν	καιρὸν	δὲ	τοῦτον,	πῶς	οὐκ	‹οἴδατε›	δοκιμάζειν?	
–	wakati	lakini–	huu	kwa–nini	hamjui	mna–jua	kupima	
G3588	G2540	G1161	G3778	G4459	G3756	G1492	G1381	

Enyi wanafiki, mnaweza kutafsiri mwonekano wa nchi na anga, lakini inakuwaje hamuwezi kuutafsiri wakati uliopo?

57	Τί	δὲ	καὶ	ἀφ’	ἑαυτῶν,	οὐ	κρίνετε	τὸ	δίκαιον?
	Kwa–nini	na–	pia	kutoka–kwenu	wenyewe	hamwamui	hamwamui	–	haki
	G5101	G1161	G2532	G0575	G1438	G3756	G2919	G3588	G1342

Ni kwa nini kila mmoja wenu asipambanue lililo sahihi kwake kulifanya wakati ambapo angali na nafasi ya kufanya hivyo?

58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν
maana maana unapokwenda pamoja-na – mpinzani wako kwa mtawala katika
G5613 G1063 G5217 G3326 G3588 G0476 G4771 G1909 G0758 G1722

τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ
– njia jitahidi bidii kupatana naye yeye asije wakati-fulani akakukokota
G3588 G3598 G1325 G2039 G0525 G0575 G0846 G3361 G4219 G2694

σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι,
wewe kwa – hakimu na – hakimu wewe akakutia kwa- askari
G4771 G4314 G3588 G2923 G2532 G3588 G2923 G4771 G3860 G3588 G4233

καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.
na – askari wewe akakutupa katika gerezani
G2532 G3588 G4233 G4771 G0906 G1519 G5438

Maana mkienda na mshitaki wako mbele ya hakimu, jitahidi kupatana na mshitaki wako mungali bado mko njiani asije akakupeleka kwa hakimu, na hakimu akupeleka kwa ofisa, na ofisa akakutupa gerezani.

59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον
nakuambia wewe kamwe kamwe utatoka kutoka-hapo hadi hata – mwisho
G3004 G4771 G3756 G3361 G1831 G1564 G2193 G2532 G3588 G2078

λεπτὸν ἀποδῷς.
senti umekulipa
G3016 G0591

Nakuambia, hutatoka huko hadi umelipa mpaka senti ya mwisho.

Chapter 13

1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ
Walikuwepo na- baadhi katika ile-ile – wakati wakimwambia yeye kuhusu
G3918 G1161 G5100 G1722 G0846 G3588 G2540 G0518 G0846 G4012

τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν
– Wagalilaya ambao – damu Pilâtos alichanganya pamoja-na – dhabihu
G3588 G1057 G3739 G3588 G0129 G4091 G3396 G3326 G3588 G2378

αὐτῶν.
zao
G0846

Kwa wakataihuo huo, kulikuwa na baadhi watu waliomtaarifu juu ya Wagalilaya ambao Pilato aliwaua na kuchanganya damu yao na sadaka zao.

2 καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι,
na akijibu akawaambia wao Mnadhani kwamba – Wagalilaya hawa
G2532 G0611 G3004 G0846 G1380 G3754 G3588 G1057 G3778

ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα
wenye-dhambi zaidi-ya wote – Wagalilaya walikuwa kwa-sababu haya
G0268 G3844 G3956 G3588 G1057 G1096 G3754 G3778

πεπόνθασιν?
waliteseka
G3958

Yesu akajibu na kuwaambia, “Je mwadhani kuwa Wagalilaya hao walikuwa na dhambi kuliko Wagalilaya wengine wote ndiyo maana wamepatwa na mabaya hayo?

3	οὐχί,	λέγω	ὑμῖν;	ἀλλ’	ἐὰν	μὴ	μετανοῆτε,	πάντες	ὁμοίως
	hapana	nakuambia	ninyi	bali	msipotubu	msipotubu	msipotubu	wote	vivyo-hivyo
	G3780	G3004	G4771	G0235	G1437	G3361	G3340	G3956	G3668

ἀπολεῖσθε.
mtaangamia
G0622

Hapana, nawaambia, lakini msipotubu, nanyi mtaangamia vivyo hivyo.

4	ἢ	ἐκεῖνοι	οἱ	δέκα‿	οκτὼ	ἐφ’	οὓς	ἔπεσεν	ὁ	πύργος	ἐν
	au	wale	–	kumi-na-	nane	ambao	ambao	uliwaangukia	–	mnara	katika
	G2228	G1565	G3588	G1176	G3638	G1909	G3739	G4098	G3588	G4444	G1722

τῷ	Σιλωὰμ,	καὶ	ἀπέκτεινεν	αὐτούς:	δοκεῖτε	ὅτι	αὐτοὶ	ὀφειλέται	ἐγένοντο
–	Siloâm	na	ukawaua	wao	mnadhani	kwamba	wao	wadeni	walikuwa
G3588	G4611	G2532	G0615	G0846	G1380	G3754	G0846	G3781	G1096

παρὰ	πάντας	τοὺς	ἀνθρώπους	τοὺς	κατοικοῦντας	Ἰερουσαλήμ?
zaidi-ya	wote	–	watu	–	wanaokaa	Ierousalḗm
G3844	G3956	G3588	G0444	G3588	G2730	G2419

Au wale watu kumi na nane katika Siloamu ambao mnara ulianguka na kuwaua, mnafikiri wao walikuwa wenye dhambi zaidi kuliko watu wengine katika Yerusalemu?

5	οὐχί,	λέγω	ὑμῖν;	ἀλλ’	ἐὰν	μὴ	μετανοῆτε,	πάντες	ὡσαύτως
	hapana	nakuambia	ninyi	bali	msipotubu	msipotubu	msipotubu	wote	vivyo-hivyo
	G3780	G3004	G4771	G0235	G1437	G3361	G3340	G3956	G5615

ἀπολεῖσθε.
mtaangamia
G0622

Hapana, mimi nasema, lakini kama msipotubu, ninyi nyote pia mtaangamia.

6	Ἔλεγεν	δὲ	ταύτην	τὴν	παραβολήν:	συκῆν	εἶχέν	τις	πεφυτευμένην
	Akasema	na-	huu	–	mfano	mtini	alikuwa-na	mtu-fulani	uliopandwa
	G3004	G1161	G3778	G3588	G3850	G4808	G2192	G5100	G5452

ἐν	τῷ	ἀμπελῶνι	αὐτοῦ;	καὶ	ἦλθεν	ζητῶν	καρπὸν	ἐν	αὐτῇ,
katika	–	shamba-la-mizabibu	lake	na	alikuja	akitafuta	tunda	katika	huo
G1722	G3588	G0290	G0846	G2532	G2064	G2212	G2590	G1722	G0846

καὶ	οὐχ	εὗρεν.
na	haku	pata
G2532	G3756	G2147

Yesu aliwaambia mfano huu, “Mtu mmoja alikuwa na mtini umepandwa katika shamba lake na alikwenda kutafuta matunda juu yake lakini hakupata.

7	εἶπεν	δὲ	πρὸς	τὸν	ἀμπελουργόν,	Ἰδοὺ,	τρία	ἔτη	ἀφ’
	akamwambia	na-	kwa	–	mtunza-shamba	Tazama	miaka-mitatu	miaka	tangu
	G3004	G1161	G4314	G3588	G0289	G3708	G5140	G2094	G0575

οὗ	ἔρχομαι	ζητῶν	καρπὸν	ἐν	τῇ	συκῇ	ταύτῃ,	καὶ	οὐχ	εὑρίσκω.
wakati	ninakuja	nikitafuta	tunda	katika	–	mtini	huu	na	sipati	sipati
G3739	G2064	G2212	G2590	G1722	G3588	G4808	G3778	G2532	G3756	G2147

ἔκκοψον	[οὖν]	αὐτήν,	ἵνα‿	τί	καὶ	τὴν	γῆν	καταργεῖ?
uikate	basi	huo	kwa-nini	kwa-nini	pia	–	ardhi	unaidhuru
G1581	G3767	G0846	G2443	G5101	G2532	G3588	G1093	G2673

Akamwambia mtunza bustani, 'Tazama, kwa miaka mitatu nimekuja na kujaribu kutafuta matunda kwenye mtini huu lakini sikupata. Uukate. Kwani ulete uharibifu wa ardhi?

8	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς,	λέγει	αὐτῷ,	Κύριε,	ἄφες	αὐτὴν	καὶ	τοῦτο	τὸ
	–	na–	akijibu	akamwambia	yeye	Bwana	uache	huo	pia	huu	–
	G3588	G1161	G0611	G3004	G0846	G2962	G0863	G0846	G2532	G3778	G3588

ἔτος,	ἕως	ὅτου	σκάψω	περὶ	αὐτὴν,	καὶ	βάλω	κόπρια,
mwaka	hadi	wakati	niuchimbe	kuuzunguka	huo	na	nitie	mbolea
G2094	G2193	G3755	G4626	G4012	G0846	G2532	G0906	G2874

Mtunza bustani akajibu na kusema, 'uache mwaka huu ili niupalilie na kuweka mbolea juu yake.

9	κἂν	μὲν	ποιήσῃ	καρπὸν,	εἰς	τὸ	μέλλον;	εἰ	δὲ	μή ¦γε,
	na–kama	naam	utazaa	matunda	katika	–	mwaka–ujao	lakini–kama	na–	sivyo
	G2579	G3303	G4160	G2590	G1519	G3588	G3195	G1487	G1161	G1490

ἐκκόψεις	αὐτήν.
utaukata	huo
G1581	G0846

Kama ukizaa matunda mwaka ujao, ni vema; lakini kama hautazaa, uukate.!'"

10	Ἦν	δὲ	διδάσκων	ἐν	μιᾷ	τῶν	συναγωγῶν	ἐν	τοῖς	σάββασιν.
	Alikuwa	na–	akifundisha	katika	moja	ya–	masinagogi	katika	–	sabato
	G1510	G1161	G1321	G1722	G1520	G3588	G4864	G1722	G3588	G4521

Sasa Yesu alikuwa akifundisha katika mojawapo ya Masinagogi wakati wa Sabato.

11	καὶ	ἰδοὺ,	γυνὴ	πνεῦμα	ἔχουσα	ἀσθενείας,	ἔτη	δέκα◡	οκτώ.	καὶ
	na	tazama	mwanamke	roho	mwenye	ya–udhaifu	miaka	kumi–na–	nane	na
	G2532	G3708	G1135	G4151	G2192	G0769	G2094	G1176	G3638	G2532

ἦν	συνκύπτουσα	καὶ	μὴ	δυναμένη	ἀνακύψαι	εἰς	τὸ	παντελές.
alikuwa	akijikunja	na	asiweze	akiweza	kusimama–wima	kwa	–	kabisa
G1510	G4794	G2532	G3361	G1410	G0352	G1519	G3588	G3838

Tazama, alikuwepo mama mmoja ambaye kwa miaka kumi na minane alikuwa na rohomchafu wa udhaifu, na yeye alikuwa amepinda na hana uwezo kabisa wa kusimama.

12	ἰδὼν	δὲ	αὐτὴν,	ὁ	Ἰησοῦς	προσεφώνησεν	καὶ	εἶπεν	αὐτῇ,
	akimwona	na–	yeye	–	Iēsoûs	akamwita	na	akamwambia	yeye
	G3708	G1161	G0846	G3588	G2424	G4377	G2532	G3004	G0846

Γύναι,	ἀπολέλυσαι	τῆς	ἀσθενείας	σου.
Mwanamke	umefunguliwa	kutoka–kwa	udhaifu	wako
G1135	G0630	G3588	G0769	G4771

Yesu alipomwona, alimwita, akamwambia, “Mama, umewekwa huru kutoka kwenye udhaifu wako.”

13	καὶ	ἐπέθηκεν	αὐτῇ	τὰς	χεῖρας,	καὶ	παραχρῆμα	ἀνωρθώθη,	καὶ
	na	akamwekea	yeye	–	mikono	na	mara	akasimama–wima	na
	G2532	G2007	G0846	G3588	G5495	G2532	G3916	G0461	G2532

ἐδόξαζεν	τὸν	Θεόν.
akamtukuza	–	Mungu
G1392	G3588	G2316

Akaweka mikono yake juu yake, na mara mwili wake akajinyoosha na akamtukuza Mungu.

14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ
akijibu na– – mkuu–wa–sinagogi akikasirika kwa–sababu – sabato
G0611 G1161 G3588 G0752 G0023 G3754 G3588 G4521

ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, ὅτι Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν,
aliponya – Iēsoûs akawaambia – umati kwamba Sita siku ziko
G2323 G3588 G2424 G3004 G3588 G3793 G3754 G1803 G2250 G1510

ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι; ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε,
ambazo ambazo yapasa kufanya–kazi katika hizo basi mkija kuponywa
G1722 G3739 G1163 G2038 G1722 G0846 G3767 G2064 G2323

καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.
na siyo – siku ya– sabato
G2532 G3361 G3588 G2250 G3588 G4521

Lakini mkuu wa sinagogi alikasirika kwa sababu Yesu alikuwa amemponya siku ya Sabato. Hivyo mtawala akajibu akawambia makutano, “Kuna siku sita ambazo ni lazima kufanya kazi. Njoni kuponywa basi, si katika siku ya Sabato. '

15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκριταί! ἕκαστος ὑμῶν
akamjibu na– yeye – Bwana na akasema Wanafiki kila–mmoja wenu
G0611 G1161 G0846 G3588 G2962 G2532 G3004 G5273 G1538 G4771

τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν ἀὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον, ἀπὸ τῆς
– sabato ha mfungui – ng’ombe wake au – punda kutoka –
G3588 G4521 G3756 G3089 G3588 G1016 G0846 G2228 G3588 G3688 G0575 G3588

φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει?
hori na akimpeleka kumnywesha
G5336 G2532 G0520 G4222

Bwana akamjibu na akasema, “wanafiki! Hakuna kila mmoja wenu kufungua punda wako au ng'ombe kutoka zizini na kuwaongoza kumpeleka kunywa siku ya Sabato?

16 ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς,
huyu lakini– binti wa–Abraâm aliyeko ambaye alimfunga – Satana
G3778 G1161 G2364 G0011 G1510 G3739 G1210 G3588 G4567

ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ
tazama kumi na nane miaka haikupasa ilipasa kufunguliwa kutoka – kifungo
G3708 G1176 G2532 G3638 G2094 G3756 G1163 G3089 G0575 G3588 G1199

τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου?
hiki – siku ya– sabato
G3778 G3588 G2250 G3588 G4521

Hivyo pia binti wa Abrahamu, ambaye Shetani amemfunga kwa miaka kumi na minane, je haikumpasa kifungo chake kisifunguliwe siku ya sabato?”

17 καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ;
na haya aliposema yeye waliaibishwa wote – waliompinga yeye
G2532 G3778 G3004 G0846 G2617 G3956 G3588 G0480 G0846

καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
na wote – umati ulifurahi kwa–sababu–ya yote – matukufu –
G2532 G3956 G3588 G3793 G5463 G1909 G3956 G3588 G1741 G3588

γινομένοις ὑπ’ αὐτοῦ.
yaliyofanyika na yeye
G1096 G5259 G0846

Alipokuwa akisema maneno hayo, wale wote waliompinga waliona aibu, bali makutano wote wa wengine walishangilia kwa ajili ya mambo ya ajabu aliyotenda.

18	Ἔλεγεν	οὖν,	Τίνι	ὁμοία	ἐστὶν	ἡ	βασιλεία	τοῦ	Θεοῦ?	καὶ
	Akasema	basi	Ni–kama–nini	inafanana	ni	–	ufalme	wa–	Mungu	na
	G3004	G3767	G5101	G3664	G1510	G3588	G0932	G3588	G2316	G2532

τίνι	ὁμοιώσω	αὐτήν?
kwa–nini	nitaufananisha	huo
G5101	G3666	G0846

Yesu akasema, “Ufalme wa Mungu unafanana na nini, na naweza kuulinganisha na nini?

19	ὁμοία	ἐστὶν	κόκκῳ	σινάπεως,	ὃν	λαβὼν,	ἄνθρωπος	ἔβαλεν	εἰς
	unafanana	ni	kama–punje	ya–haradali	ambayo	akiichukua	mtu	aliitupa	katika
	G3664	G1510	G2848	G4615	G3739	G2983	G0444	G0906	G1519

κῆπον	ἑαυτοῦ;	καὶ	ηὔξησεν	καὶ	ἐγένετο	εἰς	δένδρον,	καὶ	τὰ	πετεινὰ
bustani	yake	na	ikakua	na	ikawa	kuwa	mti	na	–	ndege
G2779	G1438	G2532	G0837	G2532	G1096	G1519	G1186	G2532	G3588	G4071

τοῦ	οὐρανοῦ	κατεσκήνωσεν	ἐν	τοῖς	κλάδοις	αὐτοῦ.	
wa–	mbingu	walikaa	katika	–	matawi	yake	
G3588	G3772	G2681	G1722	G3588	G2798	G0846	

Ni kama mbegu ya haradari aliyoitwaa mtu mmoja na kuipanda shambani mwake, na ikamea ikawa mti mkubwa, na ndege wa mbinguni wakajenga viota vyao katika matawi yake.

20	Καὶ	πάλιν	εἶπεν,	Τίνι	ὁμοιώσω	τὴν	βασιλείαν	τοῦ	Θεοῦ?
	Na	tena	akasema	Kwa–nini	nitaufananisha	–	ufalme	wa–	Mungu
	G2532	G3825	G3004	G5101	G3666	G3588	G0932	G3588	G2316

Tena akasema, “Niufananishe na nini ufalme wa Mungu?

21	ὁμοία	ἐστὶν	ζύμῃ,	ἣν	λαβοῦσα,	γυνὴ	ἔκρυψεν	εἰς	ἀλεύρου
	unafanana	ni	kama–chachu	ambayo	akiichukua	mwanamke	alificha	katika	unga
	G3664	G1510	G2219	G3739	G2983	G1135	G2928	G1519	G0224

σάτα	τρία,	ἕως	οὗ	ἐζυμώθη	ὅλον.	
vipimo	vitatu	hadi	wakati	iliumuka	wote	
G4568	G5140	G2193	G3739	G2220	G3650	

Ni kama chachu ambayo mwanamke aliichukua na kuchanganyakwenye vipimo vitatu vya unga hata ukaumuka.”

22	Καὶ	διεπορεύετο	κατὰ	πόλεις	καὶ	κώμας,	διδάσκων,	καὶ	πορείαν
	Na	akapita	katika	miji	na	vijiji	akifundisha	na	safari
	G2532	G1279	G2596	G4172	G2532	G2968	G1321	G2532	G4197

ποιούμενος	εἰς	Ἱεροσόλυμα.	
akifanya	kuelekea	Ierosaléma	
G4160	G1519	G2414	

Yesu alitembelea kila mji na kijiji njiani akielekea Yerusalemu na kuwafundisha.

23	Εἶπεν	δέ	τις	αὐτῷ,	Κύριε,	εἰ	ὀλίγοι	οἱ	σῳζόμενοι?	ὁ	δὲ
	Akasema	na–	mmoja	kwake	Bwana	je	wachache	–	wanaookolewa	–	na–
	G3004	G1161	G5100	G0846	G2962	G1487	G3641	G3588	G4982	G3588	G1161

εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	
akawaambia	kwa	wao	
G3004	G4314	G0846	

Mtu mmoja akauliza, “Bwana, ni watu wachache tu watakaookolewa?” Hivyo akawaambia,

24	Ἀγωνίζεσθε	εἰσελθεῖν	διὰ	τῆς	στενῆς	θύρας;	ὅτι	πολλοί,	
	Jitahidini	kuingia	kupitia	–	nyembamba	mlango	kwa–sababu	wengi	
	G0075	G1525	G1223	G3588	G4728	G2374	G3754	G4183	

λέγω	ὑμῖν,	ζητήσουσιν	εἰσελθεῖν,	καὶ	οὐκ	ἰσχύσουσιν.	
nakuambia	ninyi	watatafuta	kuingia	na	hawawezi	hawataweza	
G3004	G4771	G2212	G1525	G2532	G3756	G2480	

“Jitahidi kuingia kwa kupitia mlango mwembamba, kwa sababu wengi watajaribu na hawataweza kuingia.

25	ἀφ’	οὗ	ἂν	ἐγερθῇ	ὁ	οἰκοδεσπότης,	καὶ	ἀποκλείσῃ	τὴν	
	tangu	wakati	akiwa	atakaposimama	–	mwenye–nyumba	na	akafunga	–	
	G0575	G3739	G0302	G1453	G3588	G3617	G2532	G0608	G3588	

θύραν,	καὶ	ἄρξησθε	ἔξω	ἑστάναι	καὶ	κρούειν	τὴν	θύραν,	λέγοντες,	Κύριε,
mlango	na	mkaanza	nje	kusimama	na	kubisha	–	mlango	mkisema	Bwana
G2374	G2532	G0756	G1854	G2476	G2532	G2925	G3588	G2374	G3004	G2962

ἄνοιξον	ἡμῖν;	καὶ	ἀποκριθεὶς,	ἐρεῖ	ὑμῖν,	Οὐκ	οἶδα	ὑμᾶς,	πόθεν
tufungulie	sisi	na	akijibu	atawaambia	ninyi	Siwajui	sijui	ninyi	mnatoka–wapi
G0455	G1473	G2532	G0611	G2046	G4771	G3756	G1492	G4771	G4159

ἐστέ.	
mko	
G1510	

Mara baada ya mmiliki wa nyumba kusimama na kufunga mlango, basi mtasimama nje na kupiga hodi mlangoni na kusema, Bwana, Bwana, tufungulie yeye atajibu na kuwaambia, siwajui ninyi wala mtokako.'

26	τότε	ἄρξεσθε	λέγειν,	Ἐφάγομεν	ἐνώπιόν	σου	καὶ	ἐπίομεν,	καὶ	ἐν
	ndipo	mtaanza	kusema	Tulikula	mbele–yako	wewe	na	tulikunywa	na	katika
	G5119	G0756	G3004	G5315	G1799	G4771	G2532	G4095	G2532	G1722

ταῖς	πλατείαις	ἡμῶν	ἐδίδαξας.
–	mitaa	yetu	ulifundisha
G3588	G4113	G1473	G1321

Ndipo mtasema, Tulikula na kunywa mbele yako na wewe ulifundisha katika mitaa yetu.”

27	καὶ	ἐρεῖ,	λέγων	ὑμῖν,	Οὐκ	οἶδα	[ὑμᾶς],	πόθεν	ἐστέ;	ἀπόστητε
	na	atasema	akisema	kwenu	Siwajui	sijui	ninyi	mnatoka–wapi	mko	ondokeni
	G2532	G2046	G3004	G4771	G3756	G1492	G4771	G4159	G1510	G0868

ἀπ’	ἐμοῦ,	πάντες	ἐργάται	ἀδικίας.	
kutoka–kwangu	mimi	wote	watenda	udhalimu	
G0575	G1473	G3956	G2040	G0093	

Lakini yeye atawajibu, `nawaambia, siwajui mtokako, ondokeni kwangu, ninyi watenda maovu!'

28	ἐκεῖ	ἔσται	ὁ	κλαυθμὸς	καὶ	ὁ	βρυγμὸς	τῶν	ὀδόντων,	ὅταν
	huko	kutakuwa	–	kilio	na	–	kusaga	kwa–	meno	mtakapoona
	G1563	G1510	G3588	G2805	G2532	G3588	G1030	G3588	G3599	G3752

ὄψησθε	Ἀβραὰμ,	καὶ	Ἰσαὰκ,	καὶ	Ἰακὼβ,	καὶ	πάντας	τοὺς	προφήτας,	ἐν
mnapoona	Abraâm	na	Isaâk	na	Iakŏb	na	wote	–	manabii	katika
G3708	G0011	G2532	G2464	G2532	G2384	G2532	G3956	G3588	G4396	G1722

τῇ	βασιλείᾳ	τοῦ	Θεοῦ;	ὑμᾶς	δὲ	ἐκβαλλομένους	ἔξω.	
–	ufalme	wa–	Mungu	ninyi	lakini–	mkitupwa	nje	
G3588	G0932	G3588	G2316	G4771	G1161	G1544	G1854	

Kutakuwa na kilio na kusaga meno wakati mtakapowaona Abrahamu, Isaka, Yakobo na manabii wote katika ufalme wa Mungu, lakini ninyi wenyewe mumetupwa nje.

29	καὶ	ἥξουσιν	ἀπὸ	ἀνατολῶν	καὶ	δυσμῶν,	καὶ	ἀπὸ	βορρᾶ	καὶ
	na	watakuja	kutoka	mashariki	na	magharibi	na	kutoka	kaskazini	na
	G2532	G2240	G0575	G0395	G2532	G1424	G2532	G0575	G1005	G2532

νότου,	καὶ	ἀνακλιθήσονται	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	τοῦ	Θεοῦ.
kusini	na	wataketi	katika	–	ufalme	wa–	Mungu
G3558	G2532	G0347	G1722	G3588	G0932	G3588	G2316

Watafika kutoka Mashariki, Magharibi, Kaskazini na Kusini, na kupumzika katika meza ya chakula cha jioni katika ufalme wa Mungu.

30	καὶ	ἰδοὺ,	εἰσὶν	ἔσχατοι	οἳ	ἔσονται	πρῶτοι,	καὶ	εἰσὶν	πρῶτοι
	na	tazama	wako	wa–mwisho	ambao	watakuwa	wa–kwanza	na	wako	wa–kwanza
	G2532	G3708	G1510	G2078	G3739	G1510	G4413	G2532	G1510	G4413

οἳ	ἔσονται	ἔσχατοι.	
ambao	watakuwa	wa–mwisho	
G3739	G1510	G2078	

Na tambua hili, wa mwisho ni wa kwanza na wa kwanza atakuwa wa mwisho.”

31	Ἐν	αὐτῇ	τῇ	ὥρᾳ	προσῆλθάν	τινες	Φαρισαῖοι,	λέγοντες	αὐτῷ,	Ἔξελθε
	Katika	ile–ile	–	saa	walikuja	baadhi–ya	Mafarisayo	wakisema	kwake	Ondoka
	G1722	G0846	G3588	G5610	G4334	G5100	G5330	G3004	G0846	G1831

καὶ	πορεύου	ἐντεῦθεν,	ὅτι	Ἡρῴδης	θέλει	σε	ἀποκτεῖναι.	
na	nenda	kutoka–hapa	kwa–sababu	Hērṓdēs	anataka	wewe	kukuua	
G2532	G4198	G1782	G3754	G2264	G2309	G4771	G0615	

Muda mfupi baadaye, baadhi ya Mafarisayo walikuja na kumwambia, “Nenda na ondoka hapa kwa sababu Herode anataka kukuua.”

32	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Πορευθέντες	εἴπατε	τῇ	ἀλώπεκι	ταύτῃ,	Ἰδοὺ,	
	na	akawaambia	wao	Nendeni	mwambieni	–	mbweha	huyu	Tazama	
	G2532	G3004	G0846	G4198	G3004	G3588	G0258	G3778	G3708	

ἐκβάλλω	δαιμόνια,	καὶ	ἰάσεις	ἀποτελῶ	σήμερον	καὶ	αὔριον,	καὶ	τῇ
ninatoa	pepo	na	uponyaji	ninakamilisha	leo	na	kesho	na	–
G1544	G1140	G2532	G2392	G0658	G4594	G2532	G0839	G2532	G3588

τρίτῃ	τελειοῦμαι;	
ya–tatu	ninakamilishwa	
G5154	G5048	

Yesu akasema, “Nendeni mkamwambie yule mbweha, `Tazama, ninawafukuza pepo na kufanya uponyaji leo na kesho, na siku ya tatu nitatimiza lengo langu.

33	πλὴν	δεῖ	με,	σήμερον	καὶ	αὔριον	καὶ	τῇ	ἐχομένῃ	πορεύεσθαι;
	lakini	yapasa	mimi	leo	na	kesho	na	–	inayofuata	kwenda
	G4133	G1163	G1473	G4594	G2532	G0839	G2532	G3588	G2192	G4198

ὅτι	οὐκ	ἐνδέχεται	προφήτην	ἀπολέσθαι	ἔξω	Ἰερουσαλήμ.
kwa–sababu	haiwezekani	haiwezekani	nabii	kuangamia	nje–ya	Ierousalém
G3754	G3756	G1735	G4396	G0622	G1854	G2419

Katika hali yoyote, ni muhimu kwa ajili yangu kuendelea leo, kesho, na siku iliyofuata, kwa vile haikubaliki kumuua nabii mbali na Yerusalemu.

34 Ἰερουσαλὴμ, Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα
Ierousalḗm Ierousalḗm – unayewaua – manabii na kuwapiga–mawe
G2419 G2419 G3588 G0615 G3588 G4396 G2532 G3036

τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα
– waliotumwa kwako wewe mara–ngapi nilitaka kuwakusanya – watoto
G3588 G0649 G4314 G0846 G4212 G2309 G1996 G3588 G5043

σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ
wako kwa–njia njia kuku – yake vifaranga chini–ya – mabawa na
G4771 G3739 G5158 G3733 G3588 G1438 G3555 G5259 G3588 G4420 G2532

οὐκ ἠθελήσατε.
hamkutaka hamkutaka
G3756 G2309

Yerusalemu, Yerusalemu, nani anawaua manabii na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwenu. Mara ngapi nimetaka kuwakusanya watoto wenu kama vile kuku anavyokusanya vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini humkulitaka hili.

35 ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ
tazama inaachwa kwenu – nyumba yenu nakuambia na– ninyi kamwe kamwe
G3708 G0863 G4771 G3588 G3624 G4771 G3004 G1161 G4771 G3756 G3361

ἴδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
mtaniona mimi hadi itakuja wakati mtakaposema Amebarikiwa – anayekuja katika
G3708 G1473 G2193 G2240 G3753 G3004 G2127 G3588 G2064 G1722

ὀνόματι Κυρίου.
jina la–Bwana
G3686 G2962

Tazama, nyumba yako imetelekezwa. Nami nawaambia, hamuwezi kuniona hata mtakaposema 'Amebarikiwa huyo ajaye kwa jina la Bwana.'"

Chapter 14

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν
Na ikawa katika – kuingia yeye katika nyumba ya–mtu–fulani wa–
G2532 G1096 G1722 G3588 G2064 G0846 G1519 G3624 G5100 G3588

ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων, σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
wakuu wa– Mafarisayo sabato kula mkate, na wao walikuwa
G0758 G3588 G5330 G4521 G5315 G0740 G2532 G0846 G1510

παρατηρούμενοι αὐτόν.
wakimchunguza yeye
G3906 G0846

Iltokea siku ya Sabato, alipokua akienda nyumbani kwa mmoja wa viongozi wa Mafarisayo kula mkate, nao walikuwa wakimchunguza kwa karibu.

2 καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
na tazama mtu fulani alikuwa mwenye–maji–mwilini mbele–yake yeye
G2532 G3708 G0444 G5100 G1510 G5203 G1715 G0846

Tazama, pale mbele yake alikuwa mtu ambaye anasumbuliwa na uvimbe.

3	καὶ	ἀποκριθεὶς,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	πρὸς	τοὺς	νομικοὺς	καὶ	
	na	akijibu	–	Iēsoûs	akawaambia	kwa	–	wanasheria	na	
	G2532	G0611	G3588	G2424	G3004	G4314	G3588	G3544	G2532	

Φαρισαίους,	λέγων,	Ἔξεστιν	τῷ	σαββάτῳ	θεραπεῦσαι	ἢ	οὔ?		
Mafarisayo	akisema	Je–inafaa	–	sabato	kuponya	au	hapana		
G5330	G3004	G1832	G3588	G4521	G2323	G2228	G3756		

Yesu aliuliza wataalam katika sheria ya Wayahudi na Mafarisayo, “Je, ni halali kumponya siku ya Sabato, au sivyo?”

4	οἱ	δὲ	ἠσύχασαν.	καὶ	ἐπιλαβόμενος,	ἰάσατο	αὐτὸν,	καὶ	ἀπέλυσεν.	
	–	lakini–	walikaa–kimya	na	akimshika	alimponya	yeye	na	akamwacha	
	G3588	G1161	G2270	G2532	G1949	G2390	G0846	G2532	G0630	

Lakini wao walikuwa kimya, kwahiyo Yesu akamshika, akamponya na kumruhusu aende zake.

5	καὶ	πρὸς	αὐτοὺς	εἶπεν,	Τίνος	ὑμῶν	υἱὸς	ἢ	βοῦς	εἰς	φρέαρ
	na	kwao	wao	akasema	Ni–yupi	wenu	mwana	au	ng’ombe	katika	kisima
	G2532	G4314	G0846	G3004	G5101	G4771	G5207	G2228	G1016	G1519	G5421

πεσεῖται,	καὶ	οὐκ	εὐθέως	ἀνασπάσει	αὐτὸν,	ἐν	ἡμέρᾳ	τοῦ	σαββάτου?
ataanguka	na	hata	mara	atamvuta	yeye	katika	siku	ya–	sabato
G4098	G2532	G3756	G2112	G0385	G0846	G1722	G2250	G3588	G4521

Naye akawaambia, “Ni nani kati yenu ambaye ana mtoto au ng'ombe anatumbukia kisimani siku ya Sabato hata mvuta nje mara moja?”

6	καὶ	οὐκ	ἴσχυσαν	ἀνταποκριθῆναι	πρὸς	ταῦτα.
	na	hawakuweza	hawakuweza	kujibu	kwa	haya
	G2532	G3756	G2480	G0470	G4314	G3778

Wao hawakuwa na uwezo wa kutoa jibu kwa mambo haya.

7	Ἔλεγεν	δὲ	πρὸς	τοὺς	κεκλημένους	παραβολήν,	ἐπέχων	πῶς	τὰς
	Akawaambia	na–	kwa	–	walioalikwa	mfano	akiona	jinsi	–
	G3004	G1161	G4314	G3588	G2564	G3850	G1907	G4459	G3588

πρωτοκλισίας	ἐξελέγοντο,	λέγων	πρὸς	αὐτούς,	
viti–vya–heshima	walivyochagua	akisema	kwao	wao	
G4411	G1586	G3004	G4314	G0846	

Wakati Yesu alipogundua jinsi wale walioalikwa kwamba wamechagua viti vya heshima, akawaambia mfano, akiwaambia,

8	Ὅταν	κληθῇς	ὑπό	τινος	εἰς	γάμους,	μὴ	κατακλιθῇς
	Utakapokaribishwa	ukikaribishwa	na	mtu–fulani	katika	arusi	usije	ukaketi
	G3752	G2564	G5259	G5100	G1519	G1062	G3361	G2625

εἰς	τὴν	πρωτοκλισίαν,	μή᾽	ποτε	ἐντιμότερός	σου	ᾖ		
katika	–	kiti–cha–heshima	asije	wakati–fulani	mwenye–heshima–zaidi	kuliko–wewe	akawa		
G1519	G3588	G4411	G3361	G4219	G1784	G4771	G1510		

κεκλημένος	ὑπ’	αὐτοῦ,	
amealikwa	na	yeye	
G2564	G5259	G0846	

“Wakati mnapoalikwa na mtu harusini, usiketi katika nafasi za heshima, kwa sababu inawezekana amealikwa mtu ambaye ni wakuheshimiwa zaidi kuliko wewe.

9	καὶ	ἐλθὼν,	ὁ	σὲ	καὶ	αὐτὸν	καλέσας,	ἐρεῖ	σοι,	Δὸς	τούτῳ
	na	akija	–	wewe	na	yeye	aliyewakaribisha	akuambie	wewe	Mpe	huyu
	G2532	G2064	G3588	G4771	G2532	G0846	G2564	G2046	G4771	G1325	G3778

τόπον,	καὶ	τότε	ἄρξῃ	μετὰ	αἰσχύνης	τὸν	ἔσχατον	τόπον	κατέχειν.	
nafasi	na	ndipo	utaanza	kwa	aibu	–	wa–mwisho	nafasi	kukaa	
G5117	G2532	G5119	G0756	G3326	G0152	G3588	G2078	G5117	G2722	

Wakati mtu aliyewaalika ninyi wawili akifika, atakuambia wewe, “mpishe mtu huyu nafasi yako,” na kisha kwa aibu utaanza kuchukua nafasi ya mwisho.

10	ἀλλ’	ὅταν		κληθῇς,	πορευθεὶς	ἀνάπεσε	εἰς	τὸν	ἔσχατον	
	bali	utakapokaribishwa		ukikaribishwa	ukienda	keti	katika	–	wa–mwisho	
	G0235	G3752		G2564	G4198	G0377	G1519	G3588	G2078	

τόπον,	ἵνα	ὅταν	ἔλθῃ	ὁ	κεκληκώς	σε,	ἐρεῖ	σοι,	Φίλε,	
nafasi	ili	atakapokuja	akija	–	aliyekukaribisha	wewe	akuambie	wewe	Rafiki	
G5117	G2443	G3752	G2064	G3588	G2564	G4771	G2046	G4771	G5384	

προσανάβηθι	ἀνώτερον.	τότε	ἔσται	σοι	δόξα	ἐνώπιον	πάντων	τῶν	
panda–juu	zaidi	ndipo	utakuwa–na	wewe	heshima	mbele–ya	wote	–	
G4320	G0511	G5119	G1510	G4771	G1391	G1799	G3956	G3588	

συνανακειμένων	σοι;	
wanaoketi–pamoja	nawe	
G4873	G4771	

Lakini wewe ukialikwa, nenda ukakae mahali pa mwisho, ili wakati yule aliyekualika akija, aweze kukuambia wewe, `Rafiki, nenda mbele zaidi.” ndipo utakuwa umeheshimika mbele ya wote walioketi pamoja nawe mezani.

11	ὅτι	πᾶς	ὁ	ὑψῶν	ἑαυτὸν	ταπεινωθήσεται,	καὶ	ὁ	
	kwa–sababu	kila	–	anayejikweza	mwenyewe	atanyenyekezwa	na	–	
	G3754	G3956	G3588	G5312	G1438	G5013	G2532	G3588	

ταπεινῶν	ἑαυτὸν	ὑψωθήσεται.	
anayejinyenyekeza	mwenyewe	atakwezwa	
G5013	G1438	G5312	

Kwa maana kila ajikwezaye atashushwa, na yeye ajishushae atakwezwa. '

12	Ἔλεγεν	δὲ	καὶ	τῷ	κεκληκότι	αὐτόν,	Ὅταν	ποιῇς
	Akamwambia	na–	pia	–	aliyemkaribisha	yeye	Unapofanya	unapofanya
	G3004	G1161	G2532	G3588	G2564	G0846	G3752	G4160

ἄριστον	ἢ	δεῖπνον,	μὴ	φώνει	τοὺς	φίλους	σου,	μηδὲ		
chakula–cha–asubuhi	au	chakula–cha–jioni	usiwe	kuwaita	–	rafiki	zako	wala		
G0712	G2228	G1173	G3361	G5455	G3588	G5384	G4771	G3366		

τοὺς	ἀδελφούς	σου,	μηδὲ	τοὺς	συγγενεῖς	σου,	μηδὲ	γείτονας	πλουσίους,	μή‿
–	ndugu	zako	wala	–	jamaa	zako	wala	jirani	matajiri	wasije
G3588	G0080	G4771	G3366	G3588	G4773	G4771	G3366	G1069	G4145	G3361

ποτε	καὶ	αὐτοὶ	ἀντικαλέσωσίν	σε,	καὶ	γένηται	ἀνταπόδομά	σοι;
wakati–fulani	pia	wao	wakakukaribisha	wewe	na	ukawa	malipo	kwako
G4219	G2532	G0846	G0479	G4771	G2532	G1096	G0468	G4771

Yesu pia alimwambia mtu aliyemwalika, 'Unapotoa chakula cha mchana au cha jioni, usiwaalike rafiki zako au ndugu zako au jamaa zako au majirani zako matajiri, ili kwamba wao wasije wakakualika wewe ukapata malipo.

13	ἀλλ’	ὅταν	δοχὴν	ποιῇς,	κάλει	πτωχούς,	ἀναπείρους,	χωλούς,	τυφλούς;
	bali	unapofanya	karamu	unapofanya	waite	maskini	vilema	viwete	vipofu
	G0235	G3752	G1403	G4160	G2564	G4434	G0376	G5560	G5185

Badala yake, unapofanya sherehe, waalike maskini, vilema, viwete na vipofu,

14	καὶ	μακάριος	ἔσῃ;	ὅτι	οὐκ	ἔχουσιν	ἀνταποδοῦναί	σοι;	
	na	heri	utakuwa	kwa–sababu	hawana	wana	kukulipa	wewe	
	G2532	G3107	G1510	G3754	G3756	G2192	G0467	G4771	

ἀνταποδοθήσεται	γάρ	σοι	ἐν	τῇ	ἀναστάσει	τῶν	δικαίων.	
utalipwa	maana	wewe	katika	–	ufufuo	wa–	wenye–haki	
G0467	G1063	G4771	G1722	G3588	G0386	G3588	G1342	

na wewe utabarikiwa, kwa sababu hawawezi kukulipa. Kwa maana utalipwa katika ufufuo wa wenye haki.”

15	Ἀκούσας	δέ	τις	τῶν	συνανακειμένων	ταῦτα,	εἶπεν	αὐτῷ,	Μακάριος	
	Akisikia	na–	mmoja	wa–	walioketi–pamoja	haya	akamwambia	yeye	Heri	
	G0191	G1161	G5100	G3588	G4873	G3778	G3004	G0846	G3107	

ὅστις	φάγεται	ἄρτον	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	τοῦ	Θεοῦ.
yeyote	atakayekula	mkate	katika	–	ufalme	wa–	Mungu
G3748	G5315	G0740	G1722	G3588	G0932	G3588	G2316

Wakati mmoja wa wale walioketi mezani pamoja na Yesu aliposikia hayo, naye akamwambia, “Amebarikiwe yule atakayekula mkate katika Ufalme wa Mungu!”

16	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῷ,	Ἄνθρωπός	τις	ἐποίει	δεῖπνον	μέγα,	καὶ
	–	na–	akamwambia	yeye	Mtu	fulani	alifanya	karamu	kubwa	na
	G3588	G1161	G3004	G0846	G0444	G5100	G4160	G1173	G3173	G2532

ἐκάλεσεν	πολλούς.
akawaalika	wengi
G2564	G4183

Lakini Yesu akamwambia, “Mtu mmoja aliandaa sherehe kubwa, akaalika watu wengi.

17	καὶ	ἀπέστειλεν	τὸν	δοῦλον	αὐτοῦ	τῇ	ὥρᾳ	τοῦ	δείπνου,	εἰπεῖν	τοῖς
	na	akamtuma	–	mtumwa	wake	–	saa	ya–	karamu	kuwaambia	–
	G2532	G0649	G3588	G1401	G0846	G3588	G5610	G3588	G1173	G3004	G3588

κεκλημένοις,	Ἔρχεσθε,	ὅτι	ἤδη	ἕτοιμά	ἐστιν.
walioalikwa	Njooni	kwa–sababu	tayari	tayari	viko
G2564	G2064	G3754	G2235	G2092	G1510

Wakati sherehe ilipokuwa tayari, alimtuma mtumishi wake kuwaambia wale walioalikwa, `'Njooni, kwa sababu vitu vyote vimekwisha kuwekwa tayari.'

18	καὶ	ἤρξαντο	ἀπὸ	μιᾶς	πάντες	παραιτεῖσθαι.	ὁ	πρῶτος	
	na	wakaanza	kwa–pamoja	wote	wote	kuomba–msamaha	–	wa–kwanza	
	G2532	G0756	G0575	G1520	G3956	G3868	G3588	G4413	

εἶπεν	αὐτῷ,	Ἀγρὸν	ἠγόρασα,	καὶ	ἔχω	ἀνάγκην	ἐξελθὼν	ἰδεῖν	αὐτόν;
akamwambia	yeye	Shamba	nilinunua	na	nina	lazima	kutoka	kuliona	hilo
G3004	G0846	G0068	G0059	G2532	G2192	G0318	G1831	G3708	G0846

ἐρωτῶ	σε	ἔχε	με	παρῃτημένον.	
nakuomba	wewe	nisamehe	mimi	nimeomba–msamaha	
G2065	G4771	G2192	G1473	G3868	

Wote, wakaanza kuomba radhi. Wa kwanza akamwambia mtumishi, 'Nimenunua shamba, lazima niende kuliona. Tafadhali unisamehe.'

19 καὶ na G2532 ἕτερος mwingine G2087 εἶπεν, akasema G3004 Ζεύγη Jozi G2201 βοῶν za–ng’ombe G1016 ἠγόρασα nilinunua G0059 πέντε, tano G4002 καὶ na G2532 πορεύομαι ninaenda G4198 δοκιμάσαι kuzijaribu G1381 αὐτά; hizo G0846 ἐρωτῶ nakuomba G2065 σε wewe G4771 ἔχε nisamehe G2192 με mimi G1473 παρῃτημένον. nimeomba–msamaha G3868

Na mwingine akasema, `'Nimenunua jozi tano za ng'ombe, na mimi naenda kuwajaribu. Tafadhali uniwie radhi.'

20 καὶ na G2532 ἕτερος mwingine G2087 εἶπεν, akasema G3004 Γυναῖκα Mwanamke G1135 ἔγημα, nilioa G1060 καὶ na G2532 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τοῦτο hili G3778 οὐ siwezi G3756 δύναμαι siwezi G1410 ἐλθεῖν. kuja G2064

Na mtu mwingine akasema, 'Nimeoa mke, kwa hiyo siwezi kuja.'

21 καὶ na G2532 παραγενόμενος, akifika G3854 ὁ – G3588 δοῦλος mtumwa G1401 ἀπήγγειλεν alimwambia G0518 τῷ – G3588 κυρίῳ bwana G2962 αὐτοῦ wake G0846 ταῦτα. haya G3778 τότε ndipo G5119 ὀργισθεὶς, akikasirika G3710 ὁ – G3588 οἰκοδεσπότης mwenye–nyumba G3617 εἶπεν akamwambia G3004 τῷ – G3588 δούλῳ mtumwa G1401 αὐτοῦ, wake G0846 Ἔξελθε Toka G1831 ταχέως haraka G5030 εἰς katika G1519 τὰς – G3588 πλατείας mitaa G4113 καὶ na G2532 ῥύμας vichochoro G4505 τῆς vya– G3588 πόλεως, mji G4172 καὶ na G2532 τοὺς – G3588 πτωχοὺς, maskini G4434 καὶ na G2532 ἀναπείρους, vilema G0376 καὶ na G2532 τυφλοὺς, vipofu G5185 καὶ na G2532 χωλοὺς, viwete G5560 εἰσάγαγε walete G1521 ὧδε. hapa G5602

Mtumishi akarudi na kumwambia bwana wake mambo hayo. Yule mwenye nyumba alikasirika akamwambia mtumishi wake, `'Nenda upesi mitaani na katika vichochoro vya mji ukawalete hapa maskini, vilema, vipofu na walemavu.”

22 καὶ na G2532 εἶπεν akasema G3004 ὁ – G3588 δοῦλος, mtumwa G1401 Κύριε, Bwana G2962 γέγονεν imefanyika G1096 ὃ lile G3739 ἐπέταξας, uliloagiza G2004 καὶ na G2532 ἔτι bado G2089 τόπος nafasi G5117 ἐστίν. iko G1510

Mtumimishi akasema, `Bwana, hayo uliyoagiza yamekwisha tendeka, na hata sasa bado kuna nafasi.'

23 καὶ na G2532 εἶπεν akasema G3004 ὁ – G3588 κύριος bwana G2962 πρὸς kwa G4314 τὸν – G3588 δοῦλον, mtumwa G1401 Ἔξελθε Toka G1831 εἰς katika G1519 τὰς – G3588 ὁδοὺς njia G3598 καὶ na G2532 φραγμοὺς, vizingiti G5418 καὶ na G2532 ἀνάγκασον wawalazimishe G0315 εἰσελθεῖν, kuingia G1525 ἵνα ili G2443 γεμισθῇ ijae G1072 μου yangu G1473 ὁ – G3588 οἶκος; nyumba G3624

Bwana akamwambia mtumishi, 'Nenda katika njia kuu na vichochoro na uwashurutishe watu waingie, ili nyumba yangu ijae.

24	λέγω	γὰρ	ὑμῖν,	ὅτι	οὐδεὶς	τῶν	ἀνδρῶν	ἐκείνων	τῶν	
	nakuambia	maana	ninyi	kwamba	hakuna–hata–mmoja	wa–	watu	wale	–	
	G3004	G1063	G4771	G3754	G3762	G3588	G0435	G1565	G3588	

κεκλημένων,	γεύσεταί	μου	τοῦ	δείπνου.	
walioalikwa	ataonja	yangu	–	karamu	
G2564	G1089	G1473	G3588	G1173	

Kwamaana nawaambia, katika wale walioalikwa wa kwanza hapana atakayeonja sherehe yangu. '

25	Συνεπορεύοντο	δὲ	αὐτῷ	ὄχλοι	πολλοί;	καὶ	στραφεὶς,	εἶπεν	πρὸς	
	Walikuwa–wakisafiri	na–	naye	makundi	mengi	na	akigeuka	akawaambia	kwa	
	G4848	G1161	G0846	G3793	G4183	G2532	G4762	G3004	G4314	

αὐτούς,
wao
G0846

Sasa umati mkubwa walikuwa wanakwenda pamoja naye, naye akageuka na akawaambia,

26	Εἴ	τις	ἔρχεται	πρός	με,	καὶ	οὐ	μισεῖ	τὸν	πατέρα
	Kama	mtu–yeyote	anakuja	kwangu	mimi	na	hamchukii	hamchukii	–	baba
	G1487	G5100	G2064	G4314	G1473	G2532	G3756	G3404	G3588	G3962

ἑαυτοῦ,	καὶ	τὴν	μητέρα,	καὶ	τὴν	γυναῖκα,	καὶ	τὰ	τέκνα,	καὶ	τοὺς
yake	na	–	mama	na	–	mke	na	–	watoto	na	–
G1438	G2532	G3588	G3384	G2532	G3588	G1135	G2532	G3588	G5043	G2532	G3588

ἀδελφοὺς,	καὶ	τὰς	ἀδελφάς;	ἔτι	τε	καὶ	τὴν	ψυχὴν	ἑαυτοῦ,
ndugu	na	–	dada	bado	na–	pia	–	nafsi	yake–mwenyewe
G0080	G2532	G3588	G0079	G2089	G5037	G2532	G3588	G5590	G1438

οὐ	δύναται	εἶναί	μου	μαθητής;
hawezi	hawezi	kuwa	wangu	mwanafunzi
G3756	G1410	G1510	G1473	G3101

'Kama mtu akija kwangu naye hamchukii baba yake, mama yake, mke wake, watoto wake, ndugu zake waume na wanawake- ndio, na hata maisha yake pia -hawezi kuwa mwanafunzi wangu.

27	ὅστις	οὐ	βαστάζει	τὸν	σταυρὸν	ἑαυτοῦ,	καὶ	ἔρχεται	ὀπίσω	μου,
	yeyote	asiye	bebea	–	msalaba	wake	na	akija	nyuma–yangu	mimi
	G3748	G3756	G0941	G3588	G4716	G1438	G2532	G2064	G3694	G1473

οὐ	δύναται	εἶναί	μου	μαθητής.	
hawezi	hawezi	kuwa	wangu	mwanafunzi	
G3756	G1410	G1510	G1473	G3101	

Mtu asipochukua msalaba wake na kuja nyuma yangu hawezi kuwa mwanafunzi wangu.

28	Τίς	γὰρ	ἐξ	ὑμῶν,	θέλων	πύργον	οἰκοδομῆσαι,	οὐχὶ	πρῶτον
	Ni–nani	maana	miongoni–mwenu	ninyi	akitaka	mnara	kujenga	je	kwanza
	G5101	G1063	G1537	G4771	G2309	G4444	G3618	G3780	G4412

καθίσας,	ψηφίζει	τὴν	δαπάνην,	εἰ	ἔχει	εἰς	ἀπαρτισμόν?
akiketi	hahesabu	–	gharama	kama	ana	kwa	kukamilisha
G2523	G5585	G3588	G1160	G1487	G2192	G1519	G0535

Maana ni nani kati yenu, ambaye anatamani kujenga mnara hataketi kwanza akadirie gharama kwa mahesabu kama ana kile anachohitaji ili kukamilisha hilo?

29 ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι,
asije asije wakati–fulani akiweka yeye msingi na asiwe akiweza kumaliza
G2443 G3361 G4219 G5087 G0846 G2310 G2532 G3361 G2480 G1615

πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν,
wote – wanaoona wakaanza yeye kumdhihaki
G3956 G3588 G2334 G0756 G0846 G1702

Vinginevyo, baada ya kuweka msingi na kushindwa kumaliza, wote walioona wataanza kumdhihaki,

30 λέγοντες ὅτι, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ
wakisema kwamba Huyu – mtu alianza kujenga na hakuweza
G3004 G3754 G3778 G3588 G0444 G0756 G3618 G2532 G3756

ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
hakuweza kumaliza
G2480 G1615

wakisema, Mtu huyu alianza kujenga, akawa hana nguvu za kumaliza.'

31 Ἢ τίς βασιλεὺς, πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς
Au ni–mfalme–yupi mfalme akienda na–mwingine mfalme kupigana katika
G2228 G5101 G0935 G4198 G2087 G0935 G4820 G1519

πόλεμον, οὐχὶ καθίσας, πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα
vita je akiketi kwanza hatafikiri kama ana–uwezo ana kwa elfu
G4171 G3780 G2523 G4412 G1011 G1487 G1415 G1510 G1722 G1176

χιλιάσιν, ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ’
kumi kukutana – na–yeye–mwenye elfu ishirini anayekuja dhidi–yake
G5505 G5221 G3588 G3326 G1501 G5505 G2064 G1909

αὐτόν?
yeye
G0846

Au mfalme gani, akitaka kwenda kupigana na mfalme mwingine katika vita, ambae hatakaa chini kwanza na kuchukua ushauri kuhusu kama ataweza, pamoja na watu elfu kumi kupigana na mfalme mwingine anayekuja juu yake na watu elfu ishirini?

32 εἰ δὲ μή ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ
la–sivyo na– la–sivyo bado yeye mbali akiwa ujumbe akituma anaomba
G1487 G1161 G1490 G2089 G0846 G4206 G1510 G4242 G0649 G2065

τὰ πρὸς εἰρήνην.
– kwa amani
G3588 G4314 G1515

Na kama sivyo, wakati jeshi la wengine bado liko mbali, hutuma balozi kutaka masharti ya amani.

33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς
hivyo basi kila miongoni–mwenu ninyi ambaye haachi haachi yote –
G3779 G3767 G3956 G1537 G4771 G3739 G3756 G0657 G3956 G3588

ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
yake–mwenyewe mali hawezi hawezi kuwa wangu mwanafunzi
G1438 G5225 G3756 G1410 G1510 G1473 G3101

Kwa hiyo basi, yeyote kati yenu ambaye hataacha vyote alivyo navyo, hawezi kuwa mwanafunzi wangu.

34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλας, ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν
Nzuri basi – chumvi lakini–kama na– hata – chumvi ikipoteza–ladha kwa
G2570 G3767 G3588 G0217 G1437 G1161 G2532 G3588 G0217 G3471 G1722

τίνι ἀρτυθήσεται?
nini itakolezwa
G5101 G0741

Chumvi ni nzuri, lakini ikiwa Chumvi imepoteza ladha yake, jinsi gani inaweza kuwa chumvi tena?

35 οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν; ἔξω βάλλουσιν
haitawezekani kwa ardhi wala kwa jaa–la–mbolea inafaa ni nje waitupa
G3777 G1519 G1093 G3777 G1519 G2874 G2111 G1510 G1854 G0906

αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
hiyo – mwenye masikio kusikia asikie
G0846 G3588 G2192 G3775 G0191 G0191

Haina matumizi kwa udongo au hata kwa mbolea. hutupwa mbali. Yeye aliye na masikio ya kusikia, na asikie.”

Chapter 15

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ
Walikuwa na– naye wakimkaribia wote – watoza–ushuru na –
G1510 G1161 G0846 G1448 G3956 G3588 G5057 G2532 G3588

ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ;
wenye–dhambi kumsikiliza yeye
G0268 G0191 G0846

Basi watoza ushuru wote na wengine wenye dhambi walikuja kwa Yesu na kumsikiliza.

2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες,
na walinung’unika – na– Mafarisayo na – waandishi wakisema
G2532 G1234 G3588 G5037 G5330 G2532 G3588 G1122 G3004

ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.
kwamba Huyu wenye–dhambi anawapokea na anakula–nao wao
G3754 G3778 G0268 G4327 G2532 G4906 G0846

Mafarisayowaote na waandishi wakanung'unika wakisema, “Mtu huyu huwakaribisha wenye dhambi na hata hula nao.”

3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων,
akawaambia na– kwao wao – mfano huu akisema
G3004 G1161 G4314 G0846 G3588 G3850 G3778 G3004

Yesu akasema mfano huu kwao, akisema

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν, ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ
Ni–mtu–yupi mtu miongoni–mwenu ninyi mwenye mia kondoo na
G5101 G0444 G1537 G4771 G2192 G1540 G4263 G2532

ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα
akipoteza miongoni–mwao wao mmoja ha awachi – tisini na–tisa
G0622 G1537 G0846 G1520 G3756 G2641 G3588 G1768 G1767

ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό?
katika – jangwa na kwenda kumfuata – aliyepotea hadi ampate huyo
G1722 G3588 G2048 G2532 G4198 G1909 G3588 G0622 G2193 G2147 G0846

“Nani kwenu, kama ana kondoo mia moja na akipotelewa na mmoja wao, hatawaacha wale tisini na tisa nyikani, na aende akamtafute yule aliyepotea hadi amwone?

5	καὶ	εὑρὼν,	ἐπιτίθησιν	ἐπὶ	τοὺς	ὤμους	αὐτοῦ,	χαίρων.
	na	akimpata	anaweka	juu–ya	–	mabega	yake	akifurahi
	G2532	G2147	G2007	G1909	G3588	G5606	G0846	G5463

Naye akisha kumpata humweka mabegani pake na kufurahia.

6	καὶ	ἐλθὼν	εἰς	τὸν	οἶκον,	συνκαλεῖ	τοὺς	φίλους	καὶ	τοὺς
	na	akifika	katika	–	nyumba	anawaita–pamoja	–	rafiki	na	–
	G2532	G2064	G1519	G3588	G3624	G4779	G3588	G5384	G2532	G3588

γείτονας,	λέγων	αὐτοῖς,	Συνχάρητέ	μοι,	ὅτι	εὗρον	τὸ	
jirani	akiwaambia	wao	Furahini–pamoja–nami	mimi	kwa–sababu	nimempata	–	
G1069	G3004	G0846	G4796	G1473	G3754	G2147	G3588	

πρόβατόν	μου,	τὸ	ἀπολωλός!
kondoo	wangu	–	aliyepotea
G4263	G1473	G3588	G0622

Afikapo kwenye nyumba, huwaita rafiki zake na jirani zake akawaambia furahini pamoja nami, kwa kuwa nimempata kondoo wangu aliyepotea.'

7	λέγω	ὑμῖν	ὅτι	οὕτως	χαρὰ	ἐν	τῷ	οὐρανῷ	ἔσται
	nakuambia	ninyi	kwamba	vivyo–hivyo	furaha	katika	–	mbingu	itakuwepo
	G3004	G4771	G3754	G3779	G5479	G1722	G3588	G3772	G1510

ἐπὶ	ἑνὶ	ἁμαρτωλῷ	μετανοοῦντι,	ἢ	ἐπὶ	ἐνενήκοντα	
kwa–sababu–ya	mmoja	mwenye–dhambi	anayetubu	kuliko	kwa–sababu–ya	tisini	
G1909	G1520	G0268	G3340	G2228	G1909	G1768	

ἐννέα	δικαίοις,	οἵτινες	οὐ	χρείαν	ἔχουσιν	μετανοίας.
na–tisa	wenye–haki	ambao	hawahitaji	haja	wana	toba
G1767	G1342	G3748	G3756	G5532	G2192	G3341

nawaambia vivyo hivyo kutakuwa na furaha mbinguni kwa ajili ya mwenye dhambi mmoja atubuye, zaidi ya wenye haki tisini na tisa ambao hawana haja ya kutubu

8	Ἢ	τίς	γυνὴ,	δραχμὰς	ἔχουσα	δέκα,	ἐὰν	ἀπολέσῃ	
	Au	ni–mwanamke–yupi	mwanamke	drakma	mwenye	kumi	akipoteza	akipoteza	
	G2228	G5101	G1135	G1406	G2192	G1176	G1437	G0622	

δραχμὴν	μίαν,	οὐχὶ	ἅπτει	λύχνον,	καὶ	σαροῖ	τὴν	οἰκίαν,	καὶ	ζητεῖ
drakma	moja	je	huwashi	taa	na	huifagia	–	nyumba	na	hutafuta
G1406	G1520	G3780	G0681	G3088	G2532	G4563	G3588	G3614	G2532	G2212

ἐπιμελῶς	ἕως	οὗ	εὕρῃ?
kwa–bidii	hadi	wakati	aipate
G1960	G2193	G3739	G2147

Au kuna mwanamke gani mwenye sarafu kumi za fedha, akipotewa na sarafua moja, hata washa taa na kufagia nyumba na kutafuta kwa bidii hadi atakapoipata?

9	καὶ	εὑροῦσα,	συνκαλεῖ	τὰς	φίλας	καὶ	γείτονας,	λέγουσα,
	na	akiipata	anawaita–pamoja	–	rafiki	na	jirani	akisema
	G2532	G2147	G4779	G3588	G5384	G2532	G1069	G3004

Συνχάρητέ	μοι,	ὅτι	εὗρον	τὴν	δραχμὴν	ἣν	ἀπώλεσα.	
Furahini–pamoja–nami	mimi	kwa–sababu	nimeipata	–	drakma	ambayo	niliyoipoteza	
G4796	G1473	G3754	G2147	G3588	G1406	G3739	G0622	

Na akiisha kuiona huwaita rafiki zake na jirani zake akawaambia furahini pamoja nami, kwa kuwa nimeipata tena sarafu yangu niliyokua nimeipoteza.

10	οὕτως,	λέγω	ὑμῖν,	γίνεται	χαρὰ	ἐνώπιον	τῶν	ἀγγέλων	τοῦ	Θεοῦ
	vivyo-hivyo	nakuambia	ninyi	inakuwepo	furaha	mbele-ya	–	malaika	wa-	Mungu
	G3779	G3004	G4771	G1096	G5479	G1799	G3588	G0032	G3588	G2316

ἐπὶ	ἑνὶ	ἁμαρτωλῷ	μετανοοῦντι.
kwa-sababu-ya	mmoja	mwenye-dhambi	anayetubu
G1909	G1520	G0268	G3340

Hata hivyo nawaambia kuna furaha mbele ya malaika wa Mungu kwa ajili ya mwenye dhambi mmoja atubuye.”

11	Εἶπεν	δέ,	Ἄνθρωπός	τις	εἶχεν	δύο	υἱούς.
	Akasema	na-	Mtu	fulani	alikuwa-na	wana	wawili
	G3004	G1161	G0444	G5100	G2192	G1417	G5207

Na Yesu akasema, “Mtu mmoja alikua na wana wawili

12	καὶ	εἶπεν	ὁ	νεώτερος	αὐτῶν	τῷ	πατρί,	Πάτερ,	δός	μοι	τὸ
	na	akasema	–	mdogo	wao	kwa-	baba	Baba	nipe	mimi	–
	G2532	G3004	G3588	G3501	G0846	G3588	G3962	G3962	G1325	G1473	G3588

ἐπιβάλλον	μέρος	τῆς	οὐσίας.	ὁ	δὲ	διεῖλεν	αὐτοῖς	τὸν	βίον.
inayoniangukia	sehemu	ya-	mali	–	na-	akawagawia	wao	–	mali
G1911	G3313	G3588	G3776	G3588	G1161	G1244	G0846	G3588	G0979

yule mdogo akamwambia babaye, Baba nipe sehemu ya mali inayonistali kuirithi. Hivyo akagawanya mali zake kati yao.

13	καὶ	μετ’	οὐ	πολλὰς	ἡμέρας,	συναγαγὼν	πάντα,	ὁ	νεώτερος	υἱὸς
	na	baada-ya	si	nyingi	siku	akikusanya	yote	–	mdogo	mwana
	G2532	G3326	G3756	G4183	G2250	G4863	G3956	G3588	G3501	G5207

ἀπεδήμησεν	εἰς	χώραν	μακράν,	καὶ	ἐκεῖ	διεσκόρπισεν	τὴν	οὐσίαν	αὐτοῦ,
alisafiri	kwenda	nchi	ya-mbali	na	huko	alitawanya	–	mali	yake
G0589	G1519	G5561	G3117	G2532	G1563	G1287	G3588	G3776	G0846

ζῶν	ἀσώτως.
akiishi	kwa-uasherati
G2198	G0811

Siku si nyingi yule mdogo akakusanya vyote anavyomiliki akaenda nchi ya mbali, na huko akatapanya hela zake, kwa kununua vitu asivyo vihitaji, na kutapanya fedha zake kwa anasa.

14	δαπανήσαντος	δὲ	αὐτοῦ	πάντα,	ἐγένετο	λιμὸς	ἰσχυρὰ	κατὰ	τὴν	χώραν
	alipotumia	na-	yeye	yote	ikawa	njaa	kubwa	katika	–	nchi
	G1159	G1161	G0846	G3956	G1096	G3042	G2478	G2596	G3588	G5561

ἐκείνην,	καὶ	αὐτὸς	ἤρξατο	ὑστερεῖσθαι.
hiyo	na	yeye	alianza	kuhitaji
G1565	G2532	G0846	G0756	G5302

Nae alipokua amekwisha tumia vyote njaa kuu iliingia nchi ile naye akaanza kuwa katika uhitaji.

15	καὶ	πορευθεὶς,	ἐκολλήθη	ἑνὶ	τῶν	πολιτῶν	τῆς	χώρας	ἐκείνης,
	na	akienda	akajiambatanisha	na-mmoja	wa-	wenyeji	wa-	nchi	hiyo
	G2532	G4198	G2853	G1520	G3588	G4177	G3588	G5561	G1565

καὶ	ἔπεμψεν	αὐτὸν	εἰς	τοὺς	ἀγροὺς	αὐτοῦ	βόσκειν	χοίρους.
na	akamtuma	yeye	katika	–	mashamba	yake	kulisha	nguruwe
G2532	G3992	G0846	G1519	G3588	G0068	G0846	G1006	G5519

Akaenda na kujiajiri mwenyewe kwa mmoja wa raia wa nchi ile, naye alimpeleka shambani kwake kulisha nguruwe.

16	καὶ	ἐπεθύμει	γεμίσαι	τὴν	κοιλίαν	αὐτοῦ	ἐκ	τῶν	κερατίων	ὧν	ἤσθιον
	na	alitamani	kujaza	–	tumbo	lake	kwa	–	maganda	ambayo	walikula
	G2532	G1937	G1072	G3588	G2836	G0846	G1537	G3588	G2769	G3739	G2068

οἱ	χοῖροι;	καὶ	οὐδεὶς	ἐδίδου	αὐτῷ.	
–	nguruwe	na	hakuna–mtu	alimpa	yeye	
G3588	G5519	G2532	G3762	G1325	G0846	

Na akawa akitamani kujishibisha kwa maganda waliyokula nguruwe kwa sababu hakuna mtu aliempa kitu chochote apate kula.

17	εἰς	ἑαυτὸν	δὲ	ἐλθὼν,	ἔφη,	Πόσοι	μίσθιοι	τοῦ	πατρός	μου
	ndani	mwake	na–	akija	akasema	Wangapi	vibarua	wa–	baba	yangu
	G1519	G1438	G1161	G2064	G5346	G4214	G3407	G3588	G3962	G1473

περισσεύονται	ἄρτων,	ἐγὼ	δὲ	λιμῷ	ὧδε	ἀπόλλυμαι?
wana–wingi	wa–mikate	mimi	lakini–	kwa–njaa	hapa	naangamia
G4052	G0740	G1473	G1161	G3042	G5602	G0622

Ila yule mwana mdogo alipozingatia moyoni mwake, alisema 'ni watumishi wangapi wa baba yangu wanachakula kingi cha kutosha na mimi niko hapa, ninakufa na njaa!

18	ἀναστὰς,	πορεύσομαι	πρὸς	τὸν	πατέρα	μου,	καὶ	ἐρῶ	αὐτῷ,	Πάτερ,
	nitaondoka	nitakwenda	kwa	–	baba	yangu	na	nitamwambia	yeye	Baba
	G0450	G4198	G4314	G3588	G3962	G1473	G2532	G2046	G0846	G3962

ἥμαρτον	εἰς	τὸν	οὐρανὸν	καὶ	ἐνώπιόν	σου;
nimekosa	dhidi–ya	–	mbingu	na	mbele–yako	wewe
G0264	G1519	G3588	G3772	G2532	G1799	G4771

Nitaondoka na kwenda kwa baba yangu, na kumwambia, “Baba nimekosa juu ya mbingu na mbele ya macho yako.

19	οὐκέτι	εἰμὶ	ἄξιος	κληθῆναι	υἱός	σου.	ποίησόν	με	ὡς	ἕνα
	sistahili–tena	mimi–ni	anastahili	kuitwa	mwana	wako	nifanye	mimi	kama	mmoja
	G3765	G1510	G0514	G2564	G5207	G4771	G4160	G1473	G5613	G1520

τῶν	μισθίων	σου.	
wa–	vibarua	wako	
G3588	G3407	G4771	

Sistahili kuitwa mwana wako tena; nifanye kama mmoja wa watumishi wako.”

20	καὶ	ἀναστὰς,	ἦλθεν	πρὸς	τὸν	πατέρα	ἑαυτοῦ.	ἔτι	δὲ	αὐτοῦ
	na	akiondoka	alikuja	kwa	–	baba	yake–mwenyewe	bado	na–	yeye
	G2532	G0450	G2064	G4314	G3588	G3962	G1438	G2089	G1161	G0846

μακρὰν	ἀπέχοντος,	εἶδεν	αὐτὸν	ὁ	πατὴρ	αὐτοῦ,	καὶ	ἐσπλαγχνίσθη,	καὶ
mbali	akiwa	alimwona	yeye	–	baba	yake	na	akamhurumia	na
G3112	G0568	G3708	G0846	G3588	G3962	G0846	G2532	G4697	G2532

δραμὼν,	ἐπέπεσεν	ἐπὶ	τὸν	τράχηλον	αὐτοῦ,	καὶ	κατεφίλησεν	αὐτόν.
akikimbia	akamwangukia	juu–ya	–	shingo	yake	na	akambusu	yeye
G5143	G1968	G1909	G3588	G5137	G0846	G2532	G2705	G0846

Ndipo akaondoka akaenda kwa baba yake. Alipokua angali mbali baba yake alimuona akamwonea huruma akaenda mbio na kumkumbatia na kumbusu.

21 εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
akamwambia na– – mwana yeye Baba nimekosa dhidi–ya – mbingu
G3004 G1161 G3588 G5207 G0846 G3962 G0264 G1519 G3588 G3772

καὶ ἐνώπιόν σου; οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
na mbele–yako wewe sistahili–tena mimi–ni anastahili kuitwa mwana wako
G2532 G1799 G4771 G3765 G1510 G0514 G2564 G5207 G4771

(ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου).
nifanye mimi kama mmoja wa– vibarua wako
G4160 G1473 G5613 G1520 G3588 G3407 G4771

Yule mwana akamwambia, 'baba nimekosa juu ya mbingu na mbele ya macho yako sistahili kuitwa mwana wako.'

22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ταχὺ ἐξενέγκατε
akasema na– – baba kwa – watumwa wake Haraka leteni
G3004 G1161 G3588 G3962 G4314 G3588 G1401 G0846 G5035 G1627

στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν
joho – nzuri na mvisheni yeye na mpeni pete katika –
G4749 G3588 G4413 G2532 G1746 G0846 G2532 G1325 G1146 G1519 G3588

χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας;
mkono wake na viatu katika – miguu
G5495 G0846 G2532 G5266 G1519 G3588 G4228

Yule baba aliwaambia watumishi wake, 'lileteni upesi vazi lililo bora, mkamvike mtieni na pete kidoleni na viatu miguuni.

23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες, εὐφρανθῶμεν.
na leteni – ndama – aliyenona mchinjeni na tukila tufurahi
G2532 G5342 G3588 G3448 G3588 G4618 G2380 G2532 G5315 G2165

Kisha mleteni ndama yule alienona mkamchinje tule na kufurai.

24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν; ἦν
kwa–sababu huyu – mwana wangu mfu alikuwa na amefufuka alikuwa
G3754 G3778 G3588 G5207 G1473 G3498 G1510 G2532 G0326 G1510

ἀπολωλὼς, καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
amepotea na amepatikana na wakaanza kufurahi
G0622 G2532 G2147 G2532 G0756 G2165

Kwa kuwa mwanangu alikua amekufa naye yu hai. Alikua amepotea nae ameonekana wakaanza kushangilia.

25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ πρεσβύτερος, ἐν ἀγρῷ; καὶ
alikuwa na– – mwana wake – mkubwa shambani shamba na
G1510 G1161 G3588 G5207 G0846 G3588 G4245 G1722 G0068 G2532

ὡς ἐρχόμενος, ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν.
alipokuja akija alikaribia – nyumba akasikia muziki na ngoma
G5613 G2064 G1448 G3588 G3614 G0191 G4858 G2532 G5525

Basi yule mwanae mkubwa alikuwako shamba. Alipokuwa akija na kuikaribia nyumba alisikia sauti ya nyimbo na michezo.

26	καὶ	προσκαλεσάμενος	ἕνα	τῶν	παίδων,	ἐπυνθάνετο	τί	ἂν	εἴη	ταῦτα.
	na	akimwita	mmoja	wa–	watumishi	aliuliza	ni–nini	ingekuwa	yangekuwa	haya
	G2532	G4341	G1520	G3588	G3816	G4441	G5101	G0302	G1510	G3778

Akaita mtumishi mmoja akamuuliza mambo haya maana yake nini?

27	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῷ	ὅτι,	Ὁ	ἀδελφός	σου	ἥκει,	καὶ	
	–	na–	akamwambia	yeye	kwamba	–	Ndugu	yako	amekuja	na	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G3754	G3588	G0080	G4771	G2240	G2532	

ἔθυσεν	ὁ	πατήρ	σου	τὸν	μόσχον	τὸν	σιτευτόν,	ὅτι	ὑγιαίνοντα
amemchinja	–	baba	yako	–	ndama	–	aliyenona	kwa–sababu	mzima
G2380	G3588	G3962	G4771	G3588	G3448	G3588	G4618	G3754	G5198

αὐτὸν	ἀπέλαβεν.
yeye	amemrudisha
G0846	G0618

Mtumishi akamwambia mdogo wako amekuja na baba yako amemchinjia ndama aliyenona kwa sababu amerudi salama.'

28	ὠργίσθη	δὲ,	καὶ	οὐκ	ἤθελεν	εἰσελθεῖν.	ὁ	δὲ	πατὴρ	αὐτοῦ,
	alikasirika	na–	na	hakutaka	hakutaka	kuingia	–	na–	baba	yake
	G3710	G1161	G2532	G3756	G2309	G1525	G3588	G1161	G3962	G0846

ἐξελθὼν,	παρεκάλει	αὐτόν.	
akitoka	alimsihi	yeye	
G1831	G3870	G0846	

Mwana mkubwa akakasirika akakataa kuingia ndani na babaye alitoka nje kumsihi.

29	ὁ	δὲ	ἀποκριθεὶς,	εἶπεν	τῷ	πατρὶ	‹αὐτοῦ›,	Ἰδοὺ,	τοσαῦτα	
	–	na–	akijibu	akamwambia	–	baba	yake	Tazama	miaka–mingi–hii	
	G3588	G1161	G0611	G3004	G3588	G3962	G0846	G3708	G5118	

ἔτη	δουλεύω	σοι,	καὶ	οὐδέποτε	ἐντολήν	σου	παρῆλθον,	καὶ	ἐμοὶ	
miaka	nimekutumikia	wewe	na	kamwe	amri	yako	sikuvunja	na	mimi	
G2094	G1398	G4771	G2532	G3763	G1785	G4771	G3928	G2532	G1473	

οὐδέποτε	ἔδωκας	ἔριφον,	ἵνα	μετὰ	τῶν	φίλων	μου	εὐφρανθῶ.
kamwe	hukunipa	mbuzi	ili	pamoja–na	–	rafiki	zangu	nifurahie
G3763	G1325	G2056	G2443	G3326	G3588	G5384	G1473	G2165

Ila akamjibu babayake akisema, 'Tazama mimi nimekutumikia miaka mingi, wala sijakosa amri yako, lakini hujanipa mwana mbuzi, ili niweze kusherehekea na rafiki zangu.

30	ὅτε	δὲ	ὁ	υἱός	σου	οὗτος,	ὁ	καταφαγών	σου	τὸν	βίον
	lakini–wakati	na–	–	mwana	wako	huyu	–	aliyekula	yako	–	mali
	G3753	G1161	G3588	G5207	G4771	G3778	G3588	G2719	G4771	G3588	G0979

μετὰ	πορνῶν,	ἦλθεν,	ἔθυσας	αὐτῷ	τὸν	σιτευτὸν	μόσχον!	
pamoja–na	makahaba	alipokuja	umemchinjia	yeye	–	aliyenona	ndama	
G3326	G4204	G2064	G2380	G0846	G3588	G4618	G3448	

Lakini alipokuja huyu mwana wako aliyetapanya mali yako yote pamoja na makahaba umemchinjia ndama alienona.

31	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῷ,	Τέκνον,	σὺ	πάντοτε	μετ’	ἐμοῦ	εἶ,
	–	na–	akamwambia	yeye	Mwanangu	wewe	siku–zote	pamoja–na	mimi	uko
	G3588	G1161	G3004	G0846	G5043	G4771	G3842	G3326	G1473	G1510

καὶ	πάντα	τὰ	ἐμὰ,	σά	ἐστιν.
na	yote	–	yangu	yako	ni
G2532	G3956	G3588	G1699	G4674	G1510

Baba akamwambia, 'Mwanangu, wewe u pamoja nami siku zote na vyote nilivyo navyo ni vyako.

32	εὐφρανθῆναι	δὲ	καὶ	χαρῆναι	ἔδει,	ὅτι	ὁ	ἀδελφός	σου	οὗτος,
	kufurahi	na–	na	kushangilia	ilipasa	kwa–sababu	–	ndugu	yako	huyu
	G2165	G1161	G2532	G5463	G1163	G3754	G3588	G0080	G4771	G3778

νεκρὸς	ἦν,	καὶ	ἔζησεν;	καὶ	ἀπολωλὼς,	καὶ	εὑρέθη.	
mfu	alikuwa	na	amefufuka	na	amepotea	na	amepatikana	
G3498	G1510	G2532	G2198	G2532	G0622	G2532	G2147	

Ila ilikua vyema kwetu kufanya sherehe na kufurahi, huyu ndugu yako alikua amekufa, na sasa yu hai; alikua amepotea naye ameonekana.”

Chapter 16

1	Ἔλεγεν	δὲ	καὶ	πρὸς	τοὺς	μαθητάς,	Ἄνθρωπός	τις	ἦν	πλούσιος,
	Alisema	na	pia	kwa	wa–	wanafunzi	Mtu	fulani	alikuwa	tajiri
	G3004	G1161	G2532	G4314	G3588	G3101	G0444	G5100	G1510	G4145

ὃς	εἶχεν	οἰκονόμον,	καὶ	οὗτος	διεβλήθη	αὐτῷ	ὡς	διασκορπίζων	
ambaye	alikuwa–na	msimamizi	na	huyu	alishtakiwa	kwake	kama	akitapanya	
G3739	G2192	G3623	G2532	G3778	G1225	G0846	G5613	G1287	

τὰ	ὑπάρχοντα	αὐτοῦ.
ya–	mali	yake
G3588	G5225	G0846

Yesu aliwaambia tena wanafunzi wake, “Palikuwa na mtu mmoja tajiri aliyekuwa na meneja, na alitaarifiwa ya kwamba meneja huyu anatapanya mali zake.

2	καὶ	φωνήσας	αὐτὸν,	εἶπεν	αὐτῷ,	Τί	τοῦτο	ἀκούω	περὶ	σοῦ?	ἀπόδος
	na	akimwita	yeye	alisema	kwake	Nini	hiki	ninasikia	kuhusu	wewe	toa
	G2532	G5455	G0846	G3004	G0846	G5101	G3778	G0191	G4012	G4771	G0591

τὸν	λόγον	τῆς	οἰκονομίας	σου;	οὐ	γὰρ	δύνῃ	ἔτι	οἰκονομεῖν.
ya–	hesabu	ya–	usimamizi	wako	si	kwa–maana	unaweza	tena	kusimamia
G3588	G3056	G3588	G3622	G4771	G3756	G1063	G1410	G2089	G3621

Hivyo tajiri akamwita, akamwambia, “Ni nini hii ninayo isikia juu yako? Toa hesabu ya umeneja wako, kwa kuwa huwezi kuwa meneja tena.'

3	εἶπεν	δὲ	ἐν	ἑαυτῷ	ὁ	οἰκονόμος,	Τί	ποιήσω,	ὅτι	ὁ
	alisema	na	katika	nafsi–yake	yule	msimamizi	Nini	nitafanya	kwa–sababu	yule
	G3004	G1161	G1722	G1438	G3588	G3623	G5101	G4160	G3754	G3588

κύριός	μου	ἀφαιρεῖται	τὴν	οἰκονομίαν	ἀπ’	ἐμοῦ?	σκάπτειν	οὐκ	
bwana	wangu	anaondoa	ya–	usimamizi	kutoka–kwangu	kwangu	kuchimba	siwezi	
G2962	G1473	G0851	G3588	G3622	G0575	G1473	G4626	G3756	

ἰσχύω;	ἐπαιτεῖν	αἰσχύνομαι.
nguvu	kuomba	ninaona–aibu
G2480	G1871	G0153

Yule meneja akasema moyoni mwake, Nifanye nini, maana bwana wangu ananiondolea kazi yangu ya umeneja? Sina nguvu za kulima, na kuomba naona haya.

4	ἔγνων	τί	ποιήσω,	ἵνα	ὅταν	μετασταθῶ	ἐκ	τῆς	οἰκονομίας,	
	nimejua	nini	nitafanya	ili	wakati	nitakapoondolewa	kutoka	ya–	usimamizi	
	G1097	G5101	G4160	G2443	G3752	G3179	G1537	G3588	G3622	

δέξωνταί	με	εἰς	τοὺς	οἴκους	ἑαυτῶν.	
wanipokee	mimi	katika	za–	nyumba	zao	
G1209	G1473	G1519	G3588	G3624	G1438	

Najua nitakalotenda ili nitakapotolewa katika kazi yangu ya uwakili watu wanikaribishe nyumbani mwao.

5	καὶ	προσκαλεσάμενος	ἕνα	ἕκαστον	τῶν	χρεοφειλετῶν,	τοῦ	κυρίου	
	na	akiwaita	mmoja	kila–mmoja	wa–	wadaiwa	wa–	bwana	
	G2532	G4341	G1520	G1538	G3588	G5533	G3588	G2962	

ἑαυτοῦ,	ἔλεγεν	τῷ	πρώτῳ,	Πόσον	ὀφείλεις	τῷ	κυρίῳ	μου?
wake	alisema	kwa–yule	wa–kwanza	Kiasi–gani	unadaiwa	kwa–yule	bwana	wangu
G1438	G3004	G3588	G4413	G4214	G3784	G3588	G2962	G1473

Hivyo wakili akawaita wadeni wa bwana wake kila mmoja akamwambia wa kwanza, 'unadaiwa kiasi gani na bwana wangu?'

6	ὁ	δὲ	εἶπεν,	Ἑκατὸν	βάτους	ἐλαίου.	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτῷ,	Δέξαι
	yule	na	alisema	Mia	bathi	za–mafuta	yule	na	alisema	kwake	Pokea
	G3588	G1161	G3004	G1540	G0943	G1637	G3588	G1161	G3004	G0846	G1209

σου	τὰ	γράμματα	καὶ,	καθίσας	ταχέως,	γράψον	πεντήκοντα.	
yako	ya–	maandishi	na	ukikaa	haraka	andika	hamsini	
G4771	G3588	G1121	G2532	G2523	G5030	G1125	G4004	

Akasema vipimo mia moja vya mafuta akamwambia 'chukua hati yako keti upesi andika hamsini.'

7	ἔπειτα	ἑτέρῳ	εἶπεν,	Σὺ	δὲ	πόσον	ὀφείλεις?	ὁ	δὲ	εἶπεν,
	kisha	kwa–mwingine	alisema	Wewe	na	kiasi–gani	unadaiwa	yule	na	alisema
	G1899	G2087	G3004	G4771	G1161	G4214	G3784	G3588	G1161	G3004

Ἑκατὸν	κόρους	σίτου.	λέγει	αὐτῷ,	Δέξαι	σου	τὰ	γράμματα	καὶ	γράψον
Mia	kori	za–ngano	anasema	kwake	Pokea	yako	ya–	maandishi	na	andika
G1540	G2884	G4621	G3004	G0846	G1209	G4771	G3588	G1121	G2532	G1125

ὀγδοήκοντα.
themanini
G3589

kisha akamwambia mwingine na wewe unadaiwa kiasi gani?' akasema 'vipimo mia moja vya unga vya ngano.' Akamwambia 'twaa hati yako andika themanini.'

8	καὶ	ἐπῄνεσεν	ὁ	κύριος	τὸν	οἰκονόμον	τῆς	ἀδικίας,	ὅτι	
	na	alimsifu	yule	bwana	yule	msimamizi	wa–	udhalimu	kwa–sababu	
	G2532	G1867	G3588	G2962	G3588	G3623	G3588	G0093	G3754	

φρονίμως	ἐποίησεν.	ὅτι	οἱ	υἱοὶ	τοῦ	αἰῶνος	τούτου,	
kwa–busara	alifanya	kwa–sababu	wa–	wana	wa–	ulimwengu	huu	
G5430	G4160	G3754	G3588	G5207	G3588	G0165	G3778	

φρονιμώτεροι	ὑπὲρ	τοὺς	υἱοὺς	τοῦ	φωτὸς	εἰς	τὴν	γενεὰν	τὴν	ἑαυτῶν
wenye–busara–zaidi	kuliko	wa–	wana	wa–	nuru	katika	ya–	kizazi	ya–	chao
G5429	G5228	G3588	G5207	G3588	G5457	G1519	G3588	G1074	G3588	G1438

εἰσιν.
ni
G1510

Yule bwana akamsifu meneja dhalimu kwa vile alivyotenda kwa wereu. Kwakua watoto wa ulimwengu huu ni werevu nyingi na hushughulika kwa ujanja na watu wa upande wao kuliko walivyo watoto wa nuru.

9	Καὶ	ἐγὼ	ὑμῖν	λέγω,	ἑαυτοῖς	ποιήσατε	φίλους	ἐκ	τοῦ	μαμωνᾶ
	Na	mimi	kwenu	ninasema	kwa–nafsi–zenu	fanyeni	marafiki	kutoka	kwa–	mamona
	G2532	G1473	G4771	G3004	G1438	G4160	G5384	G1537	G3588	G3126

τῆς	ἀδικίας,	ἵνα	ὅταν	ἐκλίπῃ,	δέξωνται	ὑμᾶς	εἰς	τὰς	αἰωνίους
ya–	udhalimu	ili	wakati	utakapokwisha	wawapokee	ninyi	katika	za–	za–milele
G3588	G0093	G2443	G3752	G1587	G1209	G4771	G1519	G3588	G0166

σκηνάς.
maskani
G4633

Nami nawaambia jifanyieni marafiki kwa mali ya udhalimu ili itakapokosekana wawakaribishe katika makao ya milele.

10	ὁ	πιστὸς	ἐν	ἐλαχίστῳ,	καὶ	ἐν	πολλῷ	πιστός	ἐστιν;	καὶ
	yule	mwaminifu	katika	kidogo–sana	pia	katika	vingi	mwaminifu	ni	na
	G3588	G4103	G1722	G1646	G2532	G1722	G4183	G4103	G1510	G2532

ὁ	ἐν	ἐλαχίστῳ	ἄδικος,	καὶ	ἐν	πολλῷ	ἄδικός	ἐστιν.	
yule	katika	kidogo–sana	dhalimu	pia	katika	vingi	dhalimu	ni	
G3588	G1722	G1646	G0094	G2532	G1722	G4183	G0094	G1510	

Aliye mwaminifu katika lililo dogo sana huwa mwaminifu katika lililo kubwa pia. na aliye dhalimu katika lililo dogo huwa dhalimu katika lililo kubwa pia.

11	εἰ	οὖν	ἐν	τῷ	ἀδίκῳ	μαμωνᾷ,	πιστοὶ	οὐκ	ἐγένεσθε,	τὸ
	kama	basi	katika	ya–	isiyo–ya–haki	mamona	waaminifu	hamkuwa	mkawa	ya–
	G1487	G3767	G1722	G3588	G0094	G3126	G4103	G3756	G1096	G3588

ἀληθινὸν	τίς	ὑμῖν	πιστεύσει?	
ya–kweli	nani	kwenu	atawaaminisha	
G0228	G5101	G4771	G4100	

Kama ninyi hamkuwa waaminifu katika mali ya udhalimu ni nani atakayewaamini katika mali ya kweli?

12	καὶ	εἰ	ἐν	τῷ	ἀλλοτρίῳ,	πιστοὶ	οὐκ	ἐγένεσθε,	τὸ	ὑμέτερον
	na	kama	katika	ya–	ya–mwingine	waaminifu	hamkuwa	mkawa	ya–	yenu
	G2532	G1487	G1722	G3588	G0245	G4103	G3756	G1096	G3588	G5212

τίς	δώσει	ὑμῖν?	
nani	atawapa	ninyi	
G5101	G1325	G4771	

Na kama hamkuwa waaminifu katika kutumia mali ya mtu mwingine ni nani atakayewapa iliyo yenu wenyewe?

13	Οὐδεὶς	οἰκέτης	δύναται	δυσὶ	κυρίοις	δουλεύειν,	ἢ	γὰρ	τὸν
	Hakuna	mtumishi	anaweza	wawili	mabwana	kuwatumikia	au	kwa–maana	yule
	G3762	G3610	G1410	G1417	G2962	G1398	G2228	G1063	G3588

ἕνα	μισήσει,	καὶ	τὸν	ἕτερον	ἀγαπήσει;	ἢ	ἑνὸς	ἀνθέξεται,	
mmoja	atamchukia	na	yule	mwingine	atampenda	au	wa–mmoja	atashikamana–na	
G1520	G3404	G2532	G3588	G2087	G0025	G2228	G1520	G0472	

καὶ	τοῦ	ἑτέρου	καταφρονήσει.	οὐ	δύνασθε	Θεῷ	δουλεύειν,	καὶ	
na	yule	mwingine	atamdharau	hamwezi	kuweza	Mungu	kumtumikia	na	
G2532	G3588	G2087	G2706	G3756	G1410	G2316	G1398	G2532	

μαμωνᾷ.
mamona
G3126

Hakuna mtumishi awezaye kutumikia mabwana wawili, kwamaana atamchukia mmoja na kumpenda mwingine, ama atashikamana na huyu na kumdharau huyu. Hamuwezi kumtumikia Mungu na mali.”

14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ
Walisikia na haya yote wa– Mafarisayo wapenda–fedha wakiwa na
G0191 G1161 G3778 G3956 G3588 G5330 G5366 G5225 G2532

ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.
walimdhihaki yeye
G1592 G0846

Basi Mafarisayo, ambao walikuwa wanapenda fedha waliyasikia haya yote na wakamdhihaki.

15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν
na alisema kwao Ninyi ni wa– wanaojihesabia–haki wenyewe mbele–ya ya–
G2532 G3004 G0846 G4771 G1510 G3588 G1344 G1438 G1799 G3588

ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν; ὅτι τὸ
wanadamu yule lakini Mungu anajua za– mioyo yenu kwa–sababu kile
G0444 G3588 G1161 G2316 G1097 G3588 G2588 G4771 G3754 G3588

ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
katika wanadamu kilichoinuliwa chukizo mbele–ya yule Mungu
G1722 G0444 G5308 G0946 G1799 G3588 G2316

Na akawaambia, “Ninyi ndiyo mnaojidai haki mbele ya wanadamu, lakini Mungu anaijua mioyo yenu. Kwa kuwa lililotukuka kwa wanadamu huwa chukizo mbele za Mungu.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου; ἀπὸ τότε ἡ
Yule sheria na wa– manabii mpaka Yohana tangu wakati–ule ya–
G3588 G3551 G2532 G3588 G4396 G3360 G2491 G0575 G5119 G3588

βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.
ufalme wa– Mungu unahubiriwa na kila–mtu ndani–yake yake anajilazimisha
G0932 G3588 G2316 G2097 G2532 G3956 G1519 G0846 G0971

Sheria na manabii vilikuwapo mpaka Yohana alivyokuja. Tangu wakati huo, habari njema ya ufalme wa Mungu hutangazwa, na kila mtu hujaribu kujiingiza kwa nguvu.

17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ
rahisi–zaidi lakini ni ya– mbingu na ya– nchi kupita kuliko ya–
G2123 G1161 G1510 G3588 G3772 G2532 G3588 G1093 G3928 G2228 G3588

νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
sheria moja nukta kuanguka
G3551 G1520 G2762 G4098

Lakini ni rahisi kwa mbingu na nchi vitoweke kuliko hata herufi moja ya sheria ikosekane.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει.
Kila–mtu yule anayemwacha ya– mke wake na akioa mwingine anazini
G3956 G3588 G0630 G3588 G1135 G0846 G2532 G1060 G2087 G3431

καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς, γαμῶν, μοιχεύει.
na yule aliyeachwa kutoka–kwa mume akioa anazini
G2532 G3588 G0630 G0575 G0435 G1060 G3431

Kila amwachaye mkewe na kumwoa mke mwingine azini, naye amwooaye yeye aliyeachwa na mumewe azini.

19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ
Mtu lakini fulani alikuwa tajiri na alivaa urujuani na
G0444 G1161 G5100 G1510 G4145 G2532 G1737 G4209 G2532

βύσσον, εὐφραινόμενος καθ’ ἡμέραν λαμπρῶς.
kitani–safi akifurahi kila siku kwa–fahari
G1040 G2165 G2596 G2250 G2988

Palikua na mtu mmoja tajiri aliyevaa nguo za rangi ya zambarau na kitani safi na alikua akifurahia kila siku utajiri wake mkubwa.

20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος, ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ,
maskini lakini fulani jina–lake Lazaro aliwekwa kwenye ya– lango lake
G4434 G1161 G5100 G3686 G2976 G0906 G4314 G3588 G4440 G0846

εἰλκωμένος,
mwenye–vidonda
G1669

Na maskini mmoja jina lake Lazaro aliwekwa getini pake, na ana vidonda.

21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
na akitamani kushibishwa kutoka ya– yanayoanguka kutoka ya– meza
G2532 G1937 G5526 G0575 G3588 G4098 G0575 G3588 G5132

τοῦ πλουσίου; ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη
ya–yule tajiri lakini pia wa– mbwa wakija wakiramba ya– vidonda
G3588 G4145 G0235 G2532 G3588 G2965 G2064 G0621 G3588 G1668

αὐτοῦ.
vyake
G0846

Naye alikua akitamani kushibishwa kwa makombo yaliyoanguka katika meza ya yule tajiri hata mbwa wakaja wakamlamba vidonda vyake.

22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ikawa na kufa yule maskini na kupelekwa yeye na ya–
G1096 G1161 G0599 G3588 G4434 G2532 G0667 G0846 G5259 G3588

ἀγγέλων, εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ. ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ
malaika katika ya– kifua Abraamu akafa na pia yule tajiri na
G0032 G1519 G3588 G2859 G0011 G0599 G1161 G2532 G3588 G4145 G2532

ἐτάφη.
akazikwa
G2290

Ikawa yule maskini alikufa na akachukuliwa na Malaika mpaka kifuani kwa Ibrahimu. Yule tajiri naye akafa akazikwa.

23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν
na katika ya– kuzimu akiinua ya– macho yake akiwa katika
G2532 G1722 G3588 G0086 G1869 G3588 G3788 G0846 G5225 G1722

βασάνοις, ὁρᾷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις
mateso anaona Abraamu kutoka mbali na Lazaro katika ya– vifua
G0931 G3708 G0011 G0575 G3113 G2532 G2976 G1722 G3588 G2859

αὐτοῦ.
vyake
G0846

Na kule kuzimu alipokua katika mateso aliyainua macho yake akamuona Ibrahimu kwa mbali na Lazaro kifuani mwake.

24	καὶ	αὐτὸς	φωνήσας	εἶπεν,	Πάτερ	Ἀβραάμ,	ἐλέησόν	με,	καὶ	πέμψον	Λάζαρον,	ἵνα
	na	yeye	akiita	alisema	Baba	Abraamu	nihurumie	mimi	na	mtume	Lazaro	ili
	G2532	G0846	G5455	G3004	G3962	G0011	G1653	G1473	G2532	G3992	G2976	G2443

	βάψῃ	τὸ	ἄκρον	τοῦ	δακτύλου	αὐτοῦ	ὕδατος,	καὶ	καταψύξῃ	τὴν	γλῶσσάν	μου;
	achovye	ya–	ncha	ya–	kidole	chake	maji	na	akipoze	ya–	ulimi	wangu
	G0911	G3588	G0206	G3588	G1147	G0846	G5204	G2532	G2711	G3588	G1100	G1473

	ὅτι	ὀδυνῶμαι	ἐν	τῇ	φλογὶ	ταύτῃ.		
	kwa–sababu	ninateseka	katika	ya–	moto	huu		
	G3754	G3600	G1722	G3588	G5395	G3778		

Akalia akasema, 'Baba Ibrahimu, nihurumue umtume Lazaro achovye ncha ya kidole chake majini, auburudishe ulimi wangu; kwa sababu ninateswa katika moto huu.

25	εἶπεν	δὲ	Ἀβραάμ,	Τέκνον,	μνήσθητι	ὅτι	ἀπέλαβες	τὰ	ἀγαθά	σου,	ἐν	τῇ
	alisema	lakini	Abraamu	Mtoto	kumbuka	kwamba	ulipokea	ya–	mema	yako	katika	ya–
	G3004	G1161	G0011	G5043	G3403	G3754	G0618	G3588	G0018	G4771	G1722	G3588

	ζωῇ	σου,	καὶ	Λάζαρος	ὁμοίως	τὰ	κακά.	νῦν	δὲ	ὧδε	παρακαλεῖται;	σὺ
	maisha	yako	na	Lazaro	vivyo–hivyo	ya–	mabaya	sasa	lakini	hapa	anafarijika	wewe
	G2222	G4771	G2532	G2976	G3668	G3588	G2556	G3568	G1161	G5602	G3870	G4771

	δὲ	ὀδυνᾶσαι.
	lakini	unateseka
	G1161	G3600

Lakini Ibrahimu akasema, 'Mwanangu kumbuka ya kwamba katika maisha yako uliyapokea mambo yako mema, na Lazaro vivyo alipata mabaya. Ila sasa yupo hapa anafarijiwa na wewe unaumizwa.

26	καὶ	ἐν	πᾶσι	τούτοις,	μεταξὺ	ἡμῶν	καὶ	ὑμῶν	χάσμα	μέγα	ἐστήρικται,	ὅπως
	na	katika	yote	haya	katikati–ya	sisi	na	ninyi	shimo	kubwa	limewekwa	ili
	G2532	G1722	G3956	G3778	G3342	G1473	G2532	G4771	G5490	G3173	G4741	G3704

	οἱ	θέλοντες	διαβῆναι	ἔνθεν	πρὸς	ὑμᾶς	μὴ	δύνωνται,	μηδὲ	ἐκεῖθεν	πρὸς	ἡμᾶς
	wa–	wanaotaka	kuvuka	kutoka–hapa	kwenu	ninyi	wasiweze	waweze	wala	kutoka–huko	kwetu	sisi
	G3588	G2309	G1224	G1759	G4314	G4771	G3361	G1410	G3366	G1564	G4314	G1473

	διαπερῶσιν.
	wavuke
	G1276

Na zaidi ya hayo, kumewekwa shimo kubwa na refu kati yetu, ili wale wanaotaka kutoka huku kwenda kwenu wasiweze wala watu wa kwenu wasivuke kuja kwetu.'

27	εἶπεν	δέ,	Ἐρωτῶ	σε	οὖν,	πάτερ,	ἵνα	πέμψῃς	αὐτὸν	εἰς	τὸν	οἶκον
	alisema	lakini	Nakuomba	wewe	basi	baba	ili	umtume	yeye	katika	ya–	nyumba
	G3004	G1161	G2065	G4771	G3767	G3962	G2443	G3992	G0846	G1519	G3588	G3624

	τοῦ	πατρός
	ya–	baba
	G3588	G3962

	μου,
	yangu
	G1473

Yule tajiri akasema, 'Nakuomba Baba Ibrahimu, kwamba umtume nyumbani kwa baba yangu

28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
nina kwa–maana watano ndugu ili awashuhudie wao ili wasije pia
G2192 G1063 G4002 G0080 G3704 G1263 G0846 G2443 G3361 G2532

αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
wao waje katika ya– mahali hapa ya– mateso
G0846 G2064 G1519 G3588 G5117 G3778 G3588 G0931

kwa kuwa ninao ndugu watano ili awaonye, kwa hofu kwamba wao pia watkuja mahali hapa pa mateso. '

29 λέγει δὲ Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας: ἀκουσάτωσαν
anasema lakini Abraamu Wanaye Musa na wa– manabii wawasikilize
G3004 G1161 G0011 G2192 G3475 G2532 G3588 G4396 G0191

αὐτῶν.
wao
G0846

Lakini Ibrahimu akasema, 'Wanao Musa na manabii. Waache wawasikilize wao.

30 ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ’ ἐάν τις ἀπὸ
yule lakini alisema La baba Abraamu lakini kama mtu–fulani kutoka–kwa
G3588 G1161 G3004 G3780 G3962 G0011 G0235 G1437 G5100 G0575

νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.
wafu akienda kwao wao watatubu
G3498 G4198 G4314 G0846 G3340

Yule tajiri akasema, 'hapana, Baba Ibrahimu, lakini kama akiwaendea mtu atokaye kwa wafu watatubu.'

31 εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ
alisema lakini kwake Kama Musa na ya– manabii hawawasikilizi
G3004 G1161 G0846 G1487 G3475 G2532 G3588 G4396 G3756

ἀκούουσιν, οὐδ’ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.
wanasikiliza wala kama mtu–fulani kutoka–kwa wafu akifufuka wataaamini
G0191 G3761 G1437 G5100 G1537 G3498 G0450 G3982

Lakini Ibrahimu akamwambia, 'wasipowasikia Musa na manabii hawatashawishiwa hata mtu akifufuka katika wafu.

Chapter 17

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ
Alisema na kwa wa– wanafunzi wake Haiwezekani ni ya– ya–
G3004 G1161 G4314 G3588 G3101 G0846 G0418 G1510 G3588 G3588

σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι’ οὗ ἔρχεται!
vikwazo visi kuja lakini ole kwa–sababu–ya yeye vinakuja
G4625 G3361 G2064 G4133 G3759 G1223 G3739 G2064

Yesu akawaambia wanafunzi wake, “mambo yasababishayo watu watende dhambi hayana budi kutokea, Lakini ole wake mtu anayeyasababisha!

2 λυσιτελεῖ ni–afadhali G3081 αὐτῷ kwake G0846 εἰ kama G1487 λίθος jiwe G3037 μυλικὸς la–kusagia G3457 περίκειται limefungwa G4029 περὶ kwenye G4012 τὸν ya– G3588 τράχηλον shingo G5137 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 ἔρριπται kutupwa G4496 εἰς katika G1519 τὴν ya– G3588 θάλασσαν, bahari G2281 ἢ kuliko G2228 ἵνα ili G2443 σκανδαλίσῃ amkwaze G4624 τῶν wa– G3588 μικρῶν wadogo G3398 τούτων hawa G3778 ἕνα. mmoja G1520

Ingekua ni heri kama mtu huyo angefungiwa jiwe zito la kusagia shingoni na kutubwa baharini, kuliko kumfanya mmoja wa hawa wadogo atende dhambi.

3 προσέχετε jiangalieni G4337 ἑαυτοῖς: wenyewe G1438 ἐὰν kama G1437 ἁμάρτῃ akikosa G0264 ὁ yule G3588 ἀδελφός ndugu G0080 σου, yako G4771 ἐπιτίμησον mkemee G2008 αὐτῷ; yeye G0846 καὶ na G2532 ἐὰν kama G1437 μετανοήσῃ, akitubu G3340 ἄφες msamehe G0863 αὐτῷ. yeye G0846

Jilindeni. Kama ndugu yako akikukosea mwonye, naye akitubu msamehe.

4 καὶ na G2532 ἐὰν kama G1437 ἑπτάκις mara–saba G2034 τῆς ya– G3588 ἡμέρας siku G2250 ἁμαρτήσῃ akikukosea G0264 εἰς kwako G1519 σὲ, wewe G4771 καὶ na G2532 ἑπτάκις mara–saba G2034 ἐπιστρέψῃ akirudi G1994 πρὸς kwako G4314 σὲ, wewe G4771 λέγων akisema G3004 Μετανοῶ, Ninatubu G3340 ἀφήσεις utamsamehe G0863 αὐτῷ. yeye G0846

Kama akikukosea mara saba kwa siku moja na mara saba kwa siku moja akaja kwako akisema, 'ninatubu,' msamehe!”

5 Καὶ Na G2532 εἶπαν walisema G3004 οἱ wa– G3588 ἀπόστολοι mitume G0652 τῷ kwa–yule G3588 Κυρίῳ, Bwana G2962 Πρόσθες Tuongezee G4369 ἡμῖν sisi G1473 πίστιν! imani G4102

Mitume wake wakamwambia Bwana, “tuongezee imani yetu.”

6 εἶπεν alisema G3004 δὲ na G1161 ὁ yule G3588 Κύριος, Bwana G2962 Εἰ Kama G1487 ἔχετε mngekuwa–na G2192 πίστιν, imani G4102 ὡς kama G5613 κόκκον punje G2848 σινάπεως, ya–haradali G4615 ἐλέγετε mngesema G3004 ἂν kwa G0302 τῇ kwa–hii G3588 συκαμίνῳ mkuyu G4807 ταύτῃ, hii G3778 Ἐκριζώθητι, Ng’olewa G1610 καὶ na G2532 φυτεύθητι pandwa G5452 ἐν katika G1722 τῇ ya– G3588 θαλάσσῃ, bahari G2281 καὶ na G2532 ὑπήκουσεν ungetii G5219 ἂν kwa G0302 ὑμῖν. ninyi G4771

Bwana akasema, “kama mgekuwa na imani kama punje ya haradarii, mngeweza kuuambia mti huu wa mkuyu, 'n'goka na ukaote baharini,' nao ungewatii.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων, ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα,
Nani lakini miongoni–mwenu ninyi mtumwa mwenye akilima au akichunga
G5101 G1161 G1537 G4771 G1401 G2192 G0722 G2228 G4165

ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ, ἐρεῖ αὐτῷ Εὐθέως, παρελθὼν
ambaye akiingia kutoka ya– shamba atasema kwake Mara–moja ukienda
G3739 G1525 G1537 G3588 G0068 G2046 G0846 G2112 G3928

ἀνάπεσε?
kaa
G0377

Lakini nani miongoni mwenu, ambaye ana mtumishi anayelima shamba au anayechunga kondoo, atamwambia arudipo shambani, 'Njoo haraka na keti ule chakula?

8 ἀλλ’ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος,
lakini si atasema kwake Andaa kitu nitakachokula na ukijifunga
G0235 G3780 G2046 G0846 G2090 G5101 G1172 G2532 G4024

διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω; καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ
nitumikia mimi mpaka nile na ninywe na baada–ya haya utakula na
G1247 G1473 G2193 G5315 G2532 G4095 G2532 G3326 G3778 G5315 G2532

πίεσαι σύ?
utakunywa wewe
G4095 G4771

Je hatamwambia, 'Niandalie chakula nile, na jifunge mkanda na unitumikie mpaka nitakapo maliza kula na kunywa. Baada ya hapo uta kula na kunywa?

9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ, ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα?
je ana shukrani kwa–yule mtumwa kwa–sababu alifanya ya– yaliyoagizwa
G3361 G2192 G5485 G3588 G1401 G3754 G4160 G3588 G1299

Hata mshukuru mtumishi huyo kwasababu katimiza yale aliyoamriwa?

10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν,
vivyo–hivyo na pia ninyi mtakapofanya mkifanya yote ya– yaliyoagizwa ninyi
G3779 G2532 G4771 G3752 G4160 G3956 G3588 G1299 G4771

λέγετε, ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι
semeni kwamba Watumwa wasio–na–faida sisi–ni kile tulipaswa kufanya
G3004 G3754 G1401 G0888 G1510 G3739 G3784 G4160

πεποιήκαμεν.
tumefanya
G4160

Vivyo hivyo nanyi mkiisha kufanya mliyoagizwa semeni 'Sisi tu watumishi tusiostahili. Tumefanya tu yale tuliyopaswa kufanya.'

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο
Na ikawa katika ya– kwenda kwenda Yerusalemu na yeye alipita
G2532 G1096 G1722 G3588 G4198 G1519 G2419 G2532 G0846 G1330

διὰ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.
kupitia katikati–ya Samaria na Galilaya
G1223 G3319 G4540 G2532 G1056

Ilitokea kwamba alivyokua akisafiri kwenda Yerusalemu, alipita mpakani mwa Samaria na Galilaya.

12

καὶ	εἰσερχομένου	αὐτοῦ	εἴς	τινα	κώμην,	ἀπήντησαν	[αὐτῷ]	δέκα	
na	akiingia	yeye	katika	fulani	kijiji	walikutana-naye	yeye	kumi	
G2532	G1525	G0846	G1519	G5100	G2968	G0528	G0846	G1176	

λεπροὶ,	ἄνδρες	οἳ	ἔστησαν	πόρρωθεν.
wenye-ukoma	wanaume	ambao	walisimama	mbali
G3015	G0435	G3739	G2476	G4207

Alipokua akiingia kwenye kijiji kimoja, huko alikutana na watu kumi waliokuwa na ukoma. Wakasimama mbali

13

καὶ	αὐτοὶ	ἦραν	φωνὴν,	λέγοντες,	Ἰησοῦ.	Ἐπιστάτα,	ἐλέησον	ἡμᾶς.
na	wao	waliinua	sauti	wakisema	Yesu	Bwana	tuhurumie	sisi
G2532	G0846	G0142	G5456	G3004	G2424	G1988	G1653	G1473

wakapaza sauti wakasema “Yesu, Bwana tuhurumie.”

14

καὶ	ἰδὼν,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Πορευθέντες,	ἐπιδείξατε	ἑαυτοὺς	τοῖς	ἱερεῦσιν.	
na	akiona	alisema	kwao	Nendeni	jionyesheni	wenyewe	kwa-wa-	makuhani	
G2532	G3708	G3004	G0846	G4198	G1925	G1438	G3588	G2409	

καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	ὑπάγειν	αὐτοὺς,	ἐκαθαρίσθησαν.	
na	ikawa	katika	ya-	kwenda	wao	walitakaswa	
G2532	G1096	G1722	G3588	G5217	G0846	G2511	

Alipowaona akawaambia, “Nendeni mkajionyeshe kwa makuhani.” nao walipokua wakienda wakatakasika.

15

εἷς	δὲ	ἐξ	αὐτῶν,	ἰδὼν	ὅτι	ἰάθη,	ὑπέστρεψεν,	μετὰ	
mmoja	lakini	miongoni-mwao	wao	akiona	kwamba	aliponywa	alirudi	kwa	
G1520	G1161	G1537	G0846	G3708	G3754	G2390	G5290	G3326	

φωνῆς	μεγάλης;	δοξάζων	τὸν	Θεόν,	
sauti	kubwa	akimtukuza	yule	Mungu	
G5456	G3173	G1392	G3588	G2316	

Mmoja wao alipoona kwamba amepona, akarudi kwa sauti kuu akimsifu Mungu.

16

καὶ	ἔπεσεν	ἐπὶ	πρόσωπον,	παρὰ	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ,	εὐχαριστῶν	αὐτῷ;	
na	alianguka	juu-ya	uso	karibu-na	ya-	miguu	yake	akimshukuru	yeye	
G2532	G4098	G1909	G4383	G3844	G3588	G4228	G0846	G2168	G0846	

καὶ	αὐτὸς	ἦν	Σαμαρίτης.
na	yeye	alikuwa	Msamaria
G2532	G0846	G1510	G4541

Akapiga magoti miguuni mwa Yesu akamshukuru. Yeye alikua msamaria.

17

ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Οὐχὶ	οἱ	δέκα	ἐκαθαρίσθησαν?	οἱ	
akijibu	lakini	yule	Yesu	alisema	Si	wa-	kumi	walitakaswa	wa-	
G0611	G1161	G3588	G2424	G3004	G3780	G3588	G1176	G2511	G3588	

δὲ	ἐννέα	ποῦ?	
lakini	tisa	wako-wapi	
G1161	G1767	G4226	

Yesu akajibu, akasema, “Je hawakutakasika wote kumi? Wako wapi wale wengine tisa?

18 οὐχ si G3756 εὑρέθησαν walipatikana G2147 ὑποστρέψαντες waliorudi G5290 δοῦναι kutoa G1325 δόξαν utukufu G1391 τῷ kwa-yule G3588 Θεῷ, Mungu G2316 εἰ isipokuwa G1487 μὴ tu G3361 ὁ yule G3588 ἀλλογενὴς mgeni G0241 οὗτος? huyu G3778

Hakuna hata mmoja aliyeonekana kurudi ili kumtukuza Mungu, isipokuwa huyu mgeni?”

19 καὶ na G2532 εἶπεν alisema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Ἀναστὰς Simama G0450 πορεύου; nenda G4198 ἡ ya- G3588 πίστις imani G4102 σου yako G4771 σέσωκέν imekuponya G4982 σε! wewe G4771

Akamwambia, “Inuka na uende zako imani yako imekuponya.”

20 Ἐπερωτηθεὶς Akiulizwa G1905 δὲ na G1161 ὑπὸ na G5259 τῶν ya- G3588 Φαρισαίων, Mafarisayo G5330 πότε lini G4219 ἔρχεται unakuja G2064 ἡ ya- G3588 βασιλεία ufalme G0932 τοῦ wa- G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 ἀπεκρίθη aliwajibu G0611 αὐτοῖς wao G0846 καὶ na G2532 εἶπεν, alisema G3004 Οὐκ Hauji G3756 ἔρχεται unakuja G2064 ἡ ya- G3588 βασιλεία ufalme G0932 τοῦ wa- G3588 Θεοῦ Mungu G2316 μετὰ kwa G3326 παρατηρήσεως; kuangalia G3907

Alipoulizwa na mafarisayo ufalme wa Mungu utakuja lini, Yesu akawajibu akisema, “Ufalme wa Mungu sio kitu ambacho kinaweza kuonekana.

21 οὐδὲ wala G3761 ἐροῦσιν, watasema G2046 Ἰδοὺ Tazama G3708 ὧδε, hapa G5602 ἢ au G2228 Ἐκεῖ; Huko G1563 ἰδοὺ tazama G3708 γὰρ, kwa-maana G1063 ἡ ya- G3588 βασιλεία ufalme G0932 τοῦ wa- G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ἐντὸς ndani-yenu G1787 ὑμῶν ninyi G4771 ἐστιν. ni G1510

Wala watu hawatasema, 'Angalia hapa!' au, 'Angalia kule!' kwa maana ufalme wa Mungu umo ndani yenu.”

22 Εἶπεν Alisema G3004 δὲ na G1161 πρὸς kwa G4314 τοὺς wa- G3588 μαθητάς, wanafunzi G3101 Ἐλεύσονται Zitakuja G2064 ἡμέραι, siku G2250 ὅτε wakati G3753 ἐπιθυμήσετε mtakapotamani G1937 μίαν moja G1520 τῶν ya- G3588 ἡμερῶν siku G2250 τοῦ za- G3588 Υἱοῦ Mwana G5207 τοῦ wa- G3588 ἀνθρώπου mwanadamu G0444 ἰδεῖν, kuona G3708 καὶ na G2532 οὐκ hamtaona G3756 ὄψεσθε. mtaona G3708

Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Wakati utafika ambapo mtatamani kuiona moja ya siku ya Mwana wa Adamu, lakini hamtaiona.

23 καὶ na G2532 ἐροῦσιν watasema G2046 ὑμῖν, kwenu G4771 Ἰδοὺ Tazama G3708 ἐκεῖ; huko G1563 [ἤ] au G2228 Ἰδοὺ Tazama G3708 ὧδε. hapa G5602 μὴ msiende G3361 ἀπέλθητε mwende G0565 μηδὲ wala G3366 διώξητε. msifuate G1377

Watawaambia, 'Angalia, kule! Angalia, hapa!' Lakini msiende kuangalia, wala kuwafuafata,

24 ὥσπερ kama–vile G5618 γὰρ kwa–maana G1063 ἡ ya– G3588 ἀστραπὴ umeme G0796 ἀστράπτουσα unaomulika G0797 ἐκ kutoka G1537 τῆς ya– G3588 ὑπὸ chini–ya G5259 τὸν ya– G3588
οὐρανὸν mbingu G3772 εἰς hadi G1519 τὴν ya– G3588 ὑπ’ chini–ya G5259 οὐρανὸν mbingu G3772 λάμπει, unaangaza G2989 οὕτως vivyo–hivyo G3779 ἔσται atakuwa G1510 ὁ yule G3588 Υἱὸς Mwana G5207
τοῦ wa– G3588 ἀνθρώπου mwanadamu G0444 ἐν katika G1722 τῇ ya– G3588 ἡμέρᾳ siku G2250 αὐτοῦ. yake G0846

kama umeme wa radi umulikao katika anga kuanzia upande mmoja hadi mwingine. Hivyo hata Mwana wa Adamu atakuwa ivyo katika siku yake.

25 πρῶτον kwanza G4412 δὲ lakini G1161 δεῖ lazima G1163 αὐτὸν yeye G0846 πολλὰ mengi G4183 παθεῖν, ateseke G3958 καὶ na G2532 ἀποδοκιμασθῆναι kukataliwa G0593 ἀπὸ na G0575 τῆς ya– G3588
γενεᾶς kizazi G1074 ταύτης. hiki G3778

Lakini kwanza itampasa kuteseka katika mambo mengi na kukataliwa na kizazi hiki.

26 καὶ na G2532 καθὼς kama–vile G2531 ἐγένετο ilivyokuwa G1096 ἐν katika G1722 ταῖς za– G3588 ἡμέραις siku G2250 Νῶε, Nuhu G3575 οὕτως vivyo–hivyo G3779 ἔσται itakuwa G1510 καὶ pia G2532
ἐν katika G1722 ταῖς za– G3588 ἡμέραις siku G2250 τοῦ za– G3588 Υἱοῦ Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 ἀνθρώπου. mwanadamu G0444

Kama ilivyokuwa siku za Nuhu, ndivyo itakavyokua katika siku ya Mwana wa Adam.

27 ἤσθιον, walikula G2068 ἔπινον, walinywa G4095 ἐγάμουν, walioa G1060 ἐγαμίζοντο, waliozwa G1061 ἄχρι mpaka G0891 ἧς ya– G3739 ἡμέρας siku G2250 εἰσῆλθεν aliingia G1525 Νῶε Nuhu G3575 εἰς katika G1519
τὴν ya– G3588 κιβωτόν, safina G2787 καὶ na G2532 ἦλθεν ulikuja G2064 ὁ yule G3588 κατακλυσμὸς gharika G2627 καὶ na G2532 ἀπώλεσεν iliwaangamiza G0622 πάντας. wote G3956

Walikula, walikunywa, wakioa na kuolewa mpaka siku ile ambayo Nuhu alipoingia katika safina na gharika ikaja na kuwaangamiza wote.

28 ὁμοίως, vivyo–hivyo G3668 καθὼς kama–vile G2531 ἐγένετο ilivyokuwa G1096 ἐν katika G1722 ταῖς za– G3588 ἡμέραις siku G2250 Λώτ; Lutu G3091 ἤσθιον, walikula G2068 ἔπινον, walinywa G4095
ἠγόραζον, walinunua G0059 ἐπώλουν, waliuza G4453 ἐφύτευον, walipanda G5452 ᾠκοδόμουν; walijenga G3618

Ndivyo ilivyokua katika siku za Lutu, walikula, kunywa, wakinunua na kuuza, kulima na walijenga.

29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον
ya– lakini siku alitoka Lutu kutoka Sodoma ilinyesha moto na kiberiti
G3739 G1161 G2250 G1831 G3091 G0575 G4670 G1026 G4442 G2532 G2303

ἀπ’ οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν πάντας.
kutoka mbinguni na iliwaangamiza wote
G0575 G3772 G2532 G0622 G3956

Lakini siku ile Lutu alipoondoka Sodoma, ikanyesha mvua ya moto na kiberiti kutoka mbinguni ikawaangamiza wote.

30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
kulingana–na ya– hayo itakuwa ya– siku yule Mwana wa– mwanadamu
G2596 G3588 G0846 G1510 G3739 G2250 G3588 G5207 G3588 G0444

ἀποκαλύπτεται.
atafunuliwa
G0601

Hivyo ndivyo itakavyo kuwa siku ile ya Mwana wa Adamu atakapofunuliwa.

31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ
katika ile ya– siku yeye atakayekuwa juu–ya ya– paa na ya–
G1722 G1565 G3588 G2250 G3739 G1510 G1909 G3588 G1430 G2532 G3588

σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά; καὶ ὁ
vyombo vyake katika ya– nyumba asishuke ashuke kuvichukua hivyo na yule
G4632 G0846 G1722 G3588 G3614 G3361 G2597 G0142 G0846 G2532 G3588

ἐν ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
katika shamba vivyo–hivyo asirudi arudi kwa za– nyuma
G1722 G0068 G3668 G3361 G1994 G1519 G3588 G3694

Siku hiyo, usimruhusu aliye kwenye dari ya nyumba ashuke kuchukue bidhaa zake ndani ya nyumba. Na usimruhusu aliyeko shambani kurudi nyumbani.

32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ.
mkumbukeni ya– mke Lutu
G3421 G3588 G1135 G3091

Mkumbuke mke wa Lutu.

33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν;
yeyote kama akitafuta ya– nafsi yake kuihifadhi ataipoteza yake
G3739 G1437 G2212 G3588 G5590 G0846 G4046 G0622 G0846

ὃς δ’ ἂν ἀπολέσῃ, ζωογονήσει αὐτήν.
yeyote lakini kwa akiipoteza ataihifadhi yake
G3739 G1161 G0302 G0622 G2225 G0846

Ye yote anaejaribu kuyaokoa maisha yake atayapoteza, lakini ye yote atakayeyapoteza maisha yake atayaokoa.

34 λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς; ὁ
nawaambia ninyi usiku ya– usiku watakuwepo wawili juu–ya kitanda kimoja yule
G3004 G4771 G3778 G3588 G3571 G1510 G1417 G1909 G2825 G1520 G3588

εἷς παραλημφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.
mmoja atachukuliwa na yule mwingine ataachwa
G1520 G3880 G2532 G3588 G2087 G0863

Nakwambia, usiku huo kutakua na watu wawili katika kitanda kimoja. Mmoja atachukuliwa, na mwingine ataachwa.

35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό; ἡ μία παραλημφθήσεται,
watakuwepo wawili wakisaga juu-ya ya- pamoja ya- mmoja atachukuliwa
G1510 G1417 G0229 G1909 G3588 G0846 G3588 G1520 G3880

ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται.
ya- na mwingine ataachwa
G3588 G1161 G2087 G0863

Kutakua na wanawake wawili wanasaga nafaka pamoja, mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa."

36 {δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ; ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ
wawili watakuwepo katika ya- shamba yule mmoja atachukuliwa na yule
G1417 G1510 G1722 G3588 G0068 G3588 G1520 G3880 G2532 G3588

ἕτερος ἀφεθήσεται}.
mwingine ataachwa
G2087 G0863

Wakamwuliza, "Wapi, Mungu?" Akawaambia, "Pale ulipo mzoga, ndipo tai hukusanyika kwa pamoja."

37 καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε? ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
na wakijibu wanasema kwake Wapi Bwana yule na alisema kwao
G2532 G0611 G3004 G0846 G4226 G2962 G3588 G1161 G3004 G0846

Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.
Mahali ya- mwili huko pia wa- tai watakusanyika
G3699 G3588 G4983 G1563 G2532 G3588 G0105 G1996

Chapter 18

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι
Aliwaambia na mfano wao kwa ya- kupaswa daima kusali
G3004 G1161 G3850 G0846 G4314 G3588 G1163 G3842 G4336

αὐτοὺς, καὶ μὴ ἐνκακεῖν,
wao na kutokukata tamaa
G0846 G2532 G3361 G1573

Kisha akawaambia mfano wa namna wanavyopaswa kuomba daima, na wasikate tamaa.

2 λέγων, Κριτής τις ἦν, ἔν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ
akisema Hakimu fulani alikuwa katika fulani mji yule Mungu asiye
G3004 G2923 G5100 G1510 G1722 G5100 G4172 G3588 G2316 G3361

φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
mwenye-kumcha na mwanadamu asiye mwenye-kumheshimu
G5399 G2532 G0444 G3361 G1788

akaisema, 'Kulikuwa na hakimu katika mji fulani, ambaye hakuwa anamwogopa Mungu na hakuwaheshimu watu.

3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν,
mjane na alikuwa katika ule mji ule na alikuja kwake yeye
G5503 G1161 G1510 G1722 G3588 G4172 G1565 G2532 G2064 G4314 G0846

λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
akisema Nitetee mimi kutoka-kwa yule mpinzani wangu
G3004 G1556 G1473 G0575 G3588 G0476 G1473

Kulikuwa na mjane katika jiji hilo, naye alimwendea mara nyingi, akisema, 'Nisaidie kupata haki dhidi ya mpinzani wangu.'

4	καὶ	οὐκ	ἤθελεν	ἐπὶ	χρόνον;	μετὰ	ταῦτα	δὲ	εἶπεν	ἐν	
	na	hakutaka	alitaka	kwa	muda	baada–ya	haya	lakini	alisema	katika	
	G2532	G3756	G2309	G1909	G5550	G3326	G3778	G1161	G3004	G1722	

ἑαυτῷ,	Εἰ	καὶ	τὸν	Θεὸν	οὐ	φοβοῦμαι,	οὐδὲ	ἄνθρωπον		
nafsi–yake	Ingawa	pia	yule	Mungu	si	ninamcha	wala	mwanadamu		
G1438	G1487	G2532	G3588	G2316	G3756	G5399	G3761	G0444		

ἐντρέπομαι,
ninamheshimu
G1788

Kwa muda mrefu hakuwa tayari kumsaidia, lakini baada ya muda akasema moyoni mwake, `Ingawa mimi simwogopi Mungu au kuheshimu mtu,

5	διά	γε	τὸ	παρέχειν	μοι	κόπον	τὴν	χήραν	ταύτην,	
	kwa–sababu–ya	kwa–kweli	ya–	kunisumbua	mimi	tabu	ya–	mjane	huyu	
	G1223	G1065	G3588	G3930	G1473	G2873	G3588	G5503	G3778	

ἐκδικήσω	αὐτήν,	ἵνα	μὴ	εἰς	τέλος	ἐρχομένη,	ὑπωπιάζῃ	με.	
nitamtetea	yeye	ili	asije	hadi	mwisho	akija	akanichoshe	mimi	
G1556	G0846	G2443	G3361	G1519	G5056	G2064	G5299	G1473	

lakini kwa vile huyu mjane ananisumbua nitamsaidia kupata haki yake, ili asije akanichosha kwa kunijia mara kwa mara. ''

6	Εἶπεν	δὲ	ὁ	Κύριος,	Ἀκούσατε	τί	ὁ	κριτὴς	τῆς	ἀδικίας	λέγει.
	Alisema	na	yule	Bwana	Sikieni	kile	yule	hakimu	wa–	udhalimu	anasema
	G3004	G1161	G3588	G2962	G0191	G5101	G3588	G2923	G3588	G0093	G3004

Kisha Bwana akasema, 'Sikiliza alivyosema huyo hakimu dhalimu.

7	ὁ	δὲ	Θεὸς	οὐ	μὴ	ποιήσῃ	τὴν	ἐκδίκησιν	τῶν	ἐκλεκτῶν
	yule	na	Mungu	hata–kidogo	si	atafanya	ya–	haki	ya–	wateule
	G3588	G1161	G2316	G3756	G3361	G4160	G3588	G1557	G3588	G1588

αὐτοῦ,	τῶν	βοώντων	αὐτῷ	ἡμέρας	καὶ	νυκτός,	καὶ	μακροθυμεῖ	ἐπ’
wake	wa–	wanaomlilia	yeye	mchana	na	usiku	na	anavumilia	juu–yao
G0846	G3588	G0994	G0846	G2250	G2532	G3571	G2532	G3114	G1909

αὐτοῖς?
wao
G0846

Je Mungu pia hataleta haki kwa wateule wake ambao wanamlilia mchana na usiku? Je, yeye hatakuwa mvumilivu kwao?

8	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ποιήσει	τὴν	ἐκδίκησιν	αὐτῶν	ἐν	τάχει.	πλὴν	ὁ
	nawaambia	ninyi	kwamba	atafanya	ya–	haki	yao	kwa	haraka	lakini	yule
	G3004	G4771	G3754	G4160	G3588	G1557	G0846	G1722	G5034	G4133	G3588

Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	ἐλθὼν,	ἆρα	εὑρήσει	τὴν	πίστιν	ἐπὶ	τῆς	γῆς?
Mwana	wa–	mwanadamu	akija	kweli	ataipata	ya–	imani	juu–ya	ya–	nchi
G5207	G3588	G0444	G2064	G0687	G2147	G3588	G4102	G1909	G3588	G1093

Nawaambia kwamba ataleta haki kwao upesi. Lakini wakati Mwana wa Adamu atakapokuja, je, atakuta imani duniani? '

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ’ ἑαυτοῖς ὅτι
Alisema na pia kwa baadhi wa– waliojitumainia juu–ya wenyewe kwamba
G3004 G1161 G2532 G4314 G5100 G3588 G3982 G1909 G1438 G3754

εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην:
ni wenye–haki na wakiwadharau wa– wengine huu mfano huu
G1510 G1342 G2532 G1848 G3588 G3062 G3588 G3850 G3778

Ndipo akawaambia mfano huu kwa baadhi ya watu ambao wanajiona wenyewe kuwa wenye haki na kuwadharau watu wengine,

10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι; ὁ εἷς
Watu wawili walipanda katika ya– hekalu kusali yule mmoja
G0444 G1417 G0305 G1519 G3588 G2411 G4336 G3588 G1520

Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.
Farisayo na yule mwingine mtoza–ushuru
G5330 G2532 G3588 G2087 G5057

'Watu wawili walipanda kwenda hekaluni kusali: mmoja Mfarisayo mwingine mtoza ushuru.

11 ὁ Φαρισαῖος, σταθεὶς ταῦτα «πρὸς ἑαυτὸν», προσηύχετο, Ὁ Θεός,
yule Farisayo akisimama haya kwa nafsi–yake alisali Ee Mungu
G3588 G5330 G2476 G3778 G4314 G1438 G4336 G3588 G2316

εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,
ninakushukuru wewe kwamba si mimi–ni kama–vile wa– wengine wa– wanadamu
G2168 G4771 G3754 G3756 G1510 G5618 G3588 G3062 G3588 G0444

ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.
wanyanganyaji wadhalimu wazinzi au pia kama huyu yule mtoza–ushuru
G0727 G0094 G3432 G2228 G2532 G5613 G3778 G3588 G5057

Farisayo akasimama akaomba mambo haya juu yake mwenyewe, 'Mungu, nakushukuru kwa vile mimi si kama watu wengine ambao ni wanyang'anyi, watu wasio waadilifu, wazinzi, au kama huyu mtoza ushuru.

12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου; ἀποδεκατῶ πάντα, ὅσα κτῶμαι.
ninafunga mara–mbili ya– juma ninatoa–zaka yote ambayo ninapata
G3522 G1364 G3588 G4521 G0586 G3956 G3745 G2932

Nafunga mara mbili kila wiki. Natoa zaka katika mapato yote ninayopata. '

13 ὁ δὲ τελώνης, μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς
yule lakini mtoza–ushuru mbali akisimama hakutaka alitaka hata ya–
G3588 G1161 G5057 G3113 G2476 G3756 G2309 G3761 G3588

ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ’ ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ,
macho kuinua kuelekea ya– mbinguni bali alijipiga ya– kifua chake
G3788 G1869 G1519 G3588 G3772 G0235 G5180 G3588 G4738 G0846

λέγων Ὁ, Θεός, ἱλάσθητί μοι, τῷ ἁμαρτωλῷ!
akisema Ee Mungu nirehemu mimi yule mwenye–dhambi
G3004 G3588 G2316 G2433 G1473 G3588 G0268

Lakini yule mtoza ushuru, alisimama mbali, bila hakuweza hata kuinua macho yake mbinguni, akagonga kifua chake akisema, 'Mungu, nirehemu mimi mwenye dhambi.'

14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
nawaambia ninyi alishuka huyu amehesabiwa–haki kwenda ya– nyumba yake
G3004 G4771 G2597 G3778 G1344 G1519 G3588 G3624 G0846

παρ’ ἐκεῖνον. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται; ὁ
kuliko yule kwa–sababu kila–mtu yule anayejiinua mwenyewe atashushwa yule
G3844 G1565 G3754 G3956 G3588 G5312 G1438 G5013 G3588

δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
lakini anayejishusha mwenyewe atainuliwa
G1161 G5013 G1438 G5312

Nawaambia, mtu huyu alirudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki kuliko yule mwingine, kwa sababu kila ajikwezaye atashushwa, lakini kila mtu anayejinyenyekeza atainuliwa. '

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται;
Walileta na kwake pia ya– watoto–wachanga ili wao awaguse
G4374 G1161 G0846 G2532 G3588 G1025 G2443 G0846 G0680

ἰδόντες δὲ, οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.
wakiona lakini wa– wanafunzi waliwakemea wao
G3708 G1161 G3588 G3101 G2008 G0846

Watu walimletea watoto wao wachanga, ili aweze kuwagusa, lakini wanafunzi wake walipoona hayo, wakawazuia.

16 ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσεκαλέσατο αὐτὰ, λέγων, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι
yule lakini Yesu aliwaita wao akisema Waacheni ya– watoto kuja
G3588 G1161 G2424 G4341 G0846 G3004 G0863 G3588 G3813 G2064

πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά; τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν
kwangu mimi na msiwakataze msiwazuie wao ya– kwa–maana wa–namna–hii ni
G4314 G1473 G2532 G3361 G2967 G0846 G3588 G1063 G5108 G1510

ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
ya– ufalme wa– Mungu
G3588 G0932 G3588 G2316

Lakini Yesu akawaita kwake akisema, 'Waacheni watoto wadogo waje kwangu, wala msiwazuie. Maana ufalme wa Mungu ni wa watu kama hao.

17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
amini nawaambia ninyi yeyote kwa asiye kupokea ya– ufalme wa– Mungu
G0281 G3004 G4771 G3739 G0302 G3361 G1209 G3588 G0932 G3588 G2316

ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
kama mtoto hata–kidogo si ataingia katika yake
G5613 G3813 G3756 G3361 G1525 G1519 G0846

Amin, nawaambia, mtu yeyote asiyeupokea ufalme wa Mungu kama mtoto ni dhahiri hatauingia. '

18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας,
Na alimuuliza fulani yeye kiongozi akisema Mwalimu mwema nini nikilifanya
G2532 G1905 G5100 G0846 G0758 G3004 G1320 G0018 G5101 G4160

ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω?
uzima wa–milele nitaurithi
G2222 G0166 G2816

Mtawala mmoja akamwuliza, akisema, 'Mwalimu mwema, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?'

19	εἶπεν	δὲ	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Τί	με	λέγεις	ἀγαθόν?	οὐδεὶς	
	alisema	na	kwake	yule	Yesu	Kwa–nini	mimi	unaniita	mwema	hakuna	
	G3004	G1161	G0846	G3588	G2424	G5101	G1473	G3004	G0018	G3762	

ἀγαθὸς,	εἰ	μὴ	εἷς,	ὁ	Θεός.	
mwema	isipokuwa	tu	mmoja	yule	Mungu	
G0018	G1487	G3361	G1520	G3588	G2316	

Yesu akamwambia, 'Kwa nini unaniita mwema? Hakuna mtu aliye mwema, ila Mungu peke yake.

20	τὰς	ἐντολὰς	οἶδας:	Μὴ	μοιχεύσῃς;	Μὴ	φονεύσῃς;	Μὴ	κλέψῃς;	
	za–	amri	unazijua	Usizini	uzini	Usiue	uue	Usiibe	uibe	
	G3588	G1785	G1492	G3361	G3431	G3361	G5407	G3361	G2813	

Μὴ	ψευδομαρτυρήσῃς;	Τίμα	τὸν	πατέρα	σου,	καὶ	τὴν	μητέρα.	
Usishuhudie	ushuhudie–uongo	Mheshimu	yule	baba	yako	na	ya–	mama	
G3361	G5576	G5091	G3588	G3962	G4771	G2532	G3588	G3384	

Unazijua amri- usizini, usiue, Usiibe, usishuhudie uongo, waheshimu baba yako na mama yako.

21	ὁ	δὲ	εἶπεν,	Ταῦτα	πάντα	ἐφύλαξα	ἐκ	νεότητος	‹μου›.
	yule	na	alisema	Haya	yote	nimeyashika	tangu	ujana	wangu
	G3588	G1161	G3004	G3778	G3956	G5442	G1537	G3503	G1473

Yule mtawala akasema, 'Mambo haya yote nimeyashika tangu nilipokuwa kijana.'

22	ἀκούσας	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτῷ,	Ἔτι	ἕν	σοι	λείπει:
	akisikia	lakini	yule	Yesu	alisema	kwake	Bado	kitu–kimoja	kwako	unakosa
	G0191	G1161	G3588	G2424	G3004	G0846	G2089	G1520	G4771	G3007

πάντα,	ὅσα	ἔχεις,	πώλησον,	καὶ	διάδος	πτωχοῖς,	καὶ	ἕξεις	
vyote	ambavyo	unayo	viuze	na	gawanya	kwa–maskini	na	utakuwa–na	
G3956	G3745	G2192	G4453	G2532	G1239	G4434	G2532	G2192	

θησαυρὸν	ἐν	τοῖς	οὐρανοῖς;	καὶ	δεῦρο,	ἀκολούθει	μοι.
hazina	katika	za–	mbinguni	na	njoo	nifuate	mimi
G2344	G1722	G3588	G3772	G2532	G1204	G0190	G1473

Yesu alipoyasikia hayo akamwambia, '"Umepungukiwa jambo moja. Lazima uuze vyote ulivyonavyo na uwagawie maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni -kisha njoo, unifuate. '

23	ὁ	δὲ	ἀκούσας	ταῦτα,	περίλυπος	ἐγενήθη;	ἦν	γὰρ	
	yule	lakini	akisikia	haya	mwenye–huzuni–sana	akawa	alikuwa	kwa–maana	
	G3588	G1161	G0191	G3778	G4036	G1096	G1510	G1063	

πλούσιος	σφόδρα.
tajiri	sana
G4145	G4970

Lakini tajiri aliposikia hayo, alihuzunika sana, kwa sababu alikuwa tajiri sana.

24	ἰδὼν	δὲ	αὐτὸν,	ὁ	Ἰησοῦς	[περίλυπον	γενόμενον],	εἶπεν,	
	akimwona	lakini	yeye	yule	Yesu	mwenye–huzuni–sana	akiwa	alisema	
	G3708	G1161	G0846	G3588	G2424	G4036	G1096	G3004	

Πῶς	δυσκόλως	οἱ	τὰ	χρήματα	ἔχοντες,	εἰς	τὴν	βασιλείαν	τοῦ
Jinsi–gani	kwa–shida	wa–	ya–	mali	wenye	katika	ya–	ufalme	wa–
G4459	G1423	G3588	G3588	G5536	G2192	G1519	G3588	G0932	G3588

Θεοῦ	εἰσπορεύονται.
Mungu	wataingia
G2316	G1531

Kisha Yesu, akamwona alivyohuzunika sana akasema, 'Jinsi gani itakavyokuwa vigumu kwa matajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu!

25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν,
rahisi–zaidi kwa–maana ni ngamia kupitia tundu la–sindano kuingia
G2123 G1063 G1510 G2574 G1223 G5169 G0956 G1525

ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
kuliko tajiri katika ya– ufalme wa– Mungu kuingia
G2228 G4145 G1519 G3588 G0932 G3588 G2316 G1525

Maana ni rahisi sana kwa ngamia kupita katika tundu la sindano, kuliko kwa tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu. '

26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι?
walisema na wa– waliosikia Na nani anaweza kuokolewa
G3004 G1161 G3588 G0191 G2532 G5101 G1410 G4982

Wale waliosikia hayo, wakasema, 'Nani basi, atakayeweza kuokolewa?'

27 ὁ δὲ εἶπεν, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ παρὰ
yule na alisema Ya– yasiyowezekana kwa wanadamu yanawezekana kwa
G3588 G1161 G3004 G3588 G0102 G3844 G0444 G1415 G3844

τῷ Θεῷ ἐστιν.
yule Mungu ni
G3588 G2316 G1510

Yesu akajibu, 'Mambo yasiyowezekana kwa mwanadamu kwa Mungu yanawezekana.”

28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν
Alisema na yule Petro Tazama sisi tukiacha ya– yetu tumekufuata
G3004 G1161 G3588 G4074 G3708 G1473 G0863 G3588 G2398 G0190

σοι.
wewe
G4771

Petro akasema, 'Naam, sisi tumeacha kila kitu na tumekufuata wewe. '

29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν
yule na alisema kwao Amini nawaambia ninyi kwamba hakuna–mtu ni
G3588 G1161 G3004 G0846 G0281 G3004 G4771 G3754 G3762 G1510

ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γυναῖκα, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γονεῖς, ἢ τέκνα,
ambaye aliacha nyumba, au mke, au ndugu, au wazazi au watoto,
G3739 G0863 G3614 G2228 G1135 G2228 G0080 G2228 G1118 G2228 G5043

ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
kwa–sababu–ya ya– ufalme wa– Mungu,
G1752 G3588 G0932 G3588 G2316

Kisha Yesu akawaambia, Amin, nawaambia kwamba hakuna mtu aliyeacha nyumba, au mke, au ndugu, au wazazi au watoto, kwa ajili ya Ufalme wa Mungu,

30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ;
ambaye hata–kidogo si atapokea mengi–zaidi katika ya– wakati huu
G3739 G3780 G3361 G0618 G4179 G1722 G3588 G2540 G3778

καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ, ζωὴν αἰώνιον.
na katika ya– ulimwengu ya– ujao uzima wa–milele
G2532 G1722 G3588 G0165 G3588 G2064 G2222 G0166

ambaye hatapokea mengi zaidi katika ulimwengu huu, na katika ulimwengu ujao, uzima wa milele. '

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν
Akiwachukua na wa– kumi–na–wawili alisema kwao wao Tazameni tunapanda
G3880 G1161 G3588 G1427 G3004 G4314 G0846 G3708 G0305

εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
kwenda Yerusalemu na yatatimizwa yote ya– yaliyoandikwa kupitia ya–
G1519 G2419 G2532 G5055 G3956 G3588 G1125 G1223 G3588

προφητῶν τῷ Υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.
manabii kwa–yule Mwana wa– mwanadamu
G4396 G3588 G5207 G3588 G0444

Baada ya kuwakusanya wale kumi na wawibili, akawaambia, 'Tazama, tunapanda kwenda Yerusalemu, na mambo yote ambayo yameandikwa na manabii kuhusu Mwana wa Adamu yatakamilishwa.

32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ
atakabidhiwa kwa–maana kwa–wa– mataifa na atadhihakiwa na
G3860 G1063 G3588 G1484 G2532 G1702 G2532

ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται.
atadhalilishwa na atatemewa–mate
G5195 G2532 G1716

Kwa maana atatiwa mikononi mwa watu wa Mataifa na atatendewa dhihaka na jeuri, na kutemewa mate.

33 καὶ μαστιγώσαντες, ἀποκτενοῦσιν αὐτόν; καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
na wakimchapa watamuua yeye na ya– siku ya– ya–tatu
G2532 G3146 G0615 G0846 G2532 G3588 G2250 G3588 G5154

ἀναστήσεται.
atafufuka
G0450

Baada ya kumchapa viboko watamwua na siku ya tatu atafufuka. '

34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν; καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
na wao kitu–chochote haya hawakuelewa na lilikuwa neno neno hili
G2532 G0846 G3762 G3778 G4920 G2532 G1510 G3588 G4487 G3778

κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν; καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
limefichwa kutoka–kwao wao na hawakujua walijua ya– yaliyosemwa
G2928 G0575 G0846 G2532 G3756 G1097 G3588 G3004

Hawakuelewa mambo haya, na neno hili lilikuwa limefichwa kwao, na hawakuelewa mambo yaliyosemwa.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰεριχὼ, τυφλός τις
Ikawa na katika ya– kukaribia yeye kuelekea Yeriko kipofu fulani
G1096 G1161 G1722 G3588 G1448 G0846 G1519 G2410 G5185 G5100

ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν, ἐπαιτῶν.
alikaa karibu–na ya– njia akiomba
G2521 G3844 G3588 G3598 G1871

Ikawa Yesu ulipokaribia Yeriko, mtu mmoja kipofu alikuwa ameketi kando ya barabara akiomba msaada,

36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.
akisikia na umati ukipita aliulizia nini ilikuwa hiki
G0191 G1161 G3793 G1279 G4441 G5101 G1510 G3778

aliposikia umati wa watu ukipita aliuliza nini kinatokea.

37

ἀπήγγειλαν	δὲ	αὐτῷ	ὅτι,	Ἰησοῦς	ὁ	Ναζωραῖος	παρέρχεται.	
walimwambia	na	yeye	kwamba	Yesu	yule	Mnazareti	anapita	
G0518	G1161	G0846	G3754	G2424	G3588	G3480	G3928	

Wakamwambia kwamba Yesu wa Nazareti anapita.

38

καὶ	ἐβόησεν	λέγων,	Ἰησοῦ,	υἱὲ	Δαυίδ,	ἐλέησόν	με.	
na	alipaza–sauti	akisema	Yesu	mwana	wa–Daudi	nihurumie	mimi	
G2532	G0994	G3004	G2424	G5207	G1138	G1653	G1473	

Hivyo yule kipofu akalia kwa sauti, akisema, 'Yesu, Mwana wa Daudi, unirehemu.'

39

καὶ	οἱ	προάγοντες	ἐπετίμων	αὐτῷ,	ἵνα	σιγήσῃ.	αὐτὸς	δὲ	πολλῷ
na	wa–	waliotangulia	walimkemea	yeye	ili	anyamaze	yeye	lakini	zaidi–sana
G2532	G3588	G4254	G2008	G0846	G2443	G4601	G0846	G1161	G4183

μᾶλλον	ἔκραζεν,	Υἱὲ	Δαυίδ,	ἐλέησόν	με.
sana	alipaza–sauti	Mwana	wa–Daudi	nihurumie	mimi
G3123	G2896	G5207	G1138	G1653	G1473

wale waliokuwa wakitembea walimkemea huyo kipofu, wakamwambia anyamaze. Lakini yeye akazidi kulia kwa sauti, 'Mwana wa Daudi, unirehemu.

40

σταθεὶς	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	ἐκέλευσεν	αὐτὸν	ἀχθῆναι	πρὸς	αὐτόν.	ἐγγίσαντος	
akisimama	na	yule	Yesu	aliagiza	yeye	aletwe	kwake	yeye	akikaribia	
G2476	G1161	G3588	G2424	G2753	G0846	G0071	G4314	G0846	G1448	

δὲ,	αὐτοῦ	ἐπηρώτησεν	αὐτόν,	
na	yeye	alimuuliza	yeye	
G1161	G0846	G1905	G0846	

Yesu akasimama akaamuru mtu yule aletwe kwake. Kisha yule kipofu alipomkaribia, Yesu akamwuliza,

41

Τί	σοι	θέλεις	ποιήσω?	ὁ	δὲ	εἶπεν,	Κύριε,	ἵνα	ἀναβλέψω.
Nini	kwako	unataka	nikufanyie	yule	na	alisema	Bwana	ili	nione–tena
G5101	G4771	G2309	G4160	G3588	G1161	G3004	G2962	G2443	G0308

'Unataka nikufanyie nini?' Akasema, 'Bwana, nataka kuona.'

42

καὶ	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν	αὐτῷ,	Ἀνάβλεψον;	ἡ	πίστις	σου	σέσωκέν	
na	yule	Yesu	alisema	kwake	Ona–tena	ya–	imani	yako	imekuponya	
G2532	G3588	G2424	G3004	G0846	G0308	G3588	G4102	G4771	G4982	

σε.
wewe
G4771

Yesu akamwambia, 'Upate kuona. Imani yako imekuponya. '

43

καὶ	παραχρῆμα	ἀνέβλεψεν,	καὶ	ἠκολούθει	αὐτῷ,	δοξάζων	τὸν	Θεόν.	καὶ		
na	papo–hapo	aliona–tena	na	alimfuata	yeye	akimtukuza	yule	Mungu	na		
G2532	G3916	G0308	G2532	G0190	G0846	G1392	G3588	G2316	G2532		

πᾶς	ὁ	λαὸς,	ἰδὼν,	ἔδωκεν	αἶνον	τῷ	Θεῷ.
wote	wa–	watu	wakiona	walitoa	sifa	kwa–yule	Mungu
G3956	G3588	G2992	G3708	G1325	G0136	G3588	G2316

Mara hiyo akapata kuona, akamfuata Yesu akimtukuza Mungu. Walipoona hili, watu wote wakamsifu Mungu.

Chapter 19

1 Καὶ εἰσελθὼν, διήρχετο τὴν Ἰεριχώ.
Na akiingia alipita ya- Yeriko
G2532 G1525 G1330 G3588 G2410

Yesu aliingia na kupita katikati ya Yeriko.

2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν
Na tazama mtu jina-lake aitwaye Zakayo na yeye alikuwa
G2532 G3708 G0435 G3686 G2564 G2195 G2532 G0846 G1510

ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος.
mkuu-wa-watoza-ushuru na yeye tajiri
G0754 G2532 G0846 G4145

Na hapo palikuwa na mtu mmoja aitwaye Zakayo. Ambaye alikuwa mkuu wa watoza ushuru tena mtu tajiri.

3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο
na alitafuta kuona yule Yesu nani ni na hakuweza aliweza
G2532 G2212 G3708 G3588 G2424 G5101 G1510 G2532 G3756 G1410

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
kwa-sababu-ya ya- umati kwa-sababu kwa- kimo mfupi alikuwa
G0575 G3588 G3793 G3754 G3588 G2244 G3398 G1510

Alikuwa anajaribu kumwona Yesu ni mtu wa namna gani, lakini hakuweza kuona kwa sababu ya umati wa watu, kwa kuwa alikuwa mfupi wa kimo.

4 καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα
na akikimbia-mbele kwenda ya- mbele alipanda juu-ya mkuyu ili
G2532 G4390 G1519 G3588 G1715 G0305 G1909 G4809 G2443

ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι.
amwone yeye kwa-sababu ile angepita kupita
G3708 G0846 G3754 G1565 G3195 G1330

Hivyo, alitangulia mbio mbele za watu, akapanda juu ya mkuyu ili aweze kumwona, kwa sababu Yesu alikaribia kupita njia hiyo.

5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
na alipofika alifika mahali yule mahali akitazama-juu yule Yesu alisema
G2532 G5613 G2064 G1909 G3588 G5117 G0308 G3588 G2424 G3004

πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι; σήμερον γὰρ ἐν τῷ
kwake yeye Zakayo fanya-haraka shuka leo kwa-maana katika ya-
G4314 G0846 G2195 G4692 G2597 G4594 G1063 G1722 G3588

οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
nyumba yako lazima mimi kukaa
G3624 G4771 G1163 G1473 G3306

Wakati Yesu alipofika mahali pale, aliangalia juu akamwambia, 'Zakayo, shuka upesi, maana leo ni lazima nishinde nyumbani mwako.'

6 καὶ σπεύσας, κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν, χαίρων.
na akifanya-haraka alishuka na alimpokea yeye akifurahi
G2532 G4692 G2597 G2532 G5264 G0846 G5463

Akafanya haraka, akashuka na kumkaribisha kwa furaha.

7 καὶ ἰδόντες, πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ
na wakiona wote walinung'unika wakisema kwamba Kwa mwenye-dhambi mtu
G2532 G3708 G3956 G1234 G3004 G3754 G3844 G0268 G0435

εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
ameingia kukaa
G1525 G2647

Watu wote walipoona hayo, wakalalamika, wakisema, 'Amekwenda kumtembelea mtu mwenye dhambi.'

8 σταθεὶς δὲ, Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοὺ, τὰ ἡμίσιά μου
akisimama na Zakayo alisema kwa yule Bwana Tazama ya- nusu yangu
G2476 G1161 G2195 G3004 G4314 G3588 G2962 G3708 G3588 G2255 G1473

τῶν ὑπαρχόντων, Κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι
ya- mali Bwana kwa-wa- maskini ninatoa na kama yeyote chochote
G3588 G5225 G2962 G3588 G4434 G1325 G2532 G1487 G5100 G5100

ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
nilimdanganya ninarudisha mara-nne
G4811 G0591 G5073

Zakayo akasimama akamwambia Bwana, Tazama Bwana nusu ya mali yangu nawapa maskini, na ikiwa nimemnyang'anya mtu yeyote kitu, nitamrudishia mara nne. '

9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ
alisema na kwake yeye yule Yesu kwamba Leo wokovu kwa-hii
G3004 G1161 G4314 G0846 G3588 G2424 G3754 G4594 G4991 G3588

οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν:
nyumba hii umekuja kwa-sababu pia yeye mwana wa-Abraamu ni
G3624 G3778 G1096 G2530 G2532 G0846 G5207 G0011 G1510

Yesu akamwambia, 'Leo wokovu umefika katika nyumba hii, kwa sababu yeye pia ni mwana wa Ibrahimu.

10 ἦλθεν γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι, καὶ σῶσαι
alikuja kwa-maana yule Mwana wa- mwanadamu kutafuta na kuokoa
G2064 G1063 G3588 G5207 G3588 G0444 G2212 G2532 G4982

τὸ ἀπολωλός.
kilichopotea kilichopotea
G3588 G0622

Kwa maana Mwana wa Mtu amekuja kutafuta na kuokoa watu waliopotea. '

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς, εἶπεν παραβολὴν, διὰ τὸ
Wakisikiliza na wao haya akiongeza alisema mfano kwa-sababu-ya ya-
G0191 G1161 G0846 G3778 G4369 G3004 G3850 G1223 G3588

ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει
karibu kuwa Yerusalemu yeye na kudhani wao kwamba papo-hapo utakaribia
G1451 G1510 G2419 G0846 G2532 G1380 G0846 G3754 G3916 G3195

ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
ya- ufalme wa- Mungu kudhihirika
G3588 G0932 G3588 G2316 G0398

Waliposikia hayo, aliendelea kuongea na alitoa mfano, kwa sababu alikuwa karibu na Yerusalemu, na wao walidhani ya kuwa ufalme wa Mungu ulikuwa karibu kuonekana mara moja.

12	εἶπεν	οὖν,	Ἄνθρωπός	τις	εὐγενὴς	ἐπορεύθη	εἰς	χώραν	μακρὰν,	λαβεῖν	ἑαυτῷ
	alisema	basi	Mtu	fulani	mkubwa	alikwenda	kwenda	nchi	ya-mbali	kupokea	kwa-nafsi-yake
	G3004	G3767	G0444	G5100	G2104	G4198	G1519	G5561	G3117	G2983	G1438

βασιλείαν	καὶ	ὑποστρέψαι.	
ufalme	na	kurudi	
G0932	G2532	G5290	

Hivyo akawaambia, 'Ofisa mmoja alikwenda nchi ya mbali ili apokee ufalme na kisha aurudi.

13	καλέσας	δὲ	δέκα	δούλους	ἑαυτοῦ,	ἔδωκεν	αὐτοῖς	δέκα	μνᾶς,	καὶ	εἶπεν	πρὸς
	akiwaita	na	kumi	watumwa	wake	aliwapa	wao	kumi	mina	na	alisema	kwao
	G2564	G1161	G1176	G1401	G1438	G1325	G0846	G1176	G3414	G2532	G3004	G4314

αὐτούς,	Πραγματεύσασθε	ἐν	ᾧ	ἔρχομαι.	
wao	Fanyeni-biashara	wakati	ambao	ninarudi	
G0846	G4231	G1722	G3739	G2064	

Aliwaita watumishi wake kumi, akawapa mafungu kumi, akawaambia, 'fanyeni biashara mpaka nitakaporudi.'

14	οἱ	δὲ	πολῖται	αὐτοῦ	ἐμίσουν	αὐτόν,	καὶ	ἀπέστειλαν	πρεσβείαν
	wa-	na	wananchi	wake	walimchukia	yeye	na	walituma	ujumbe
	G3588	G1161	G4177	G0846	G3404	G0846	G2532	G0649	G4242

ὀπίσω	αὐτοῦ,	λέγοντες,	Οὐ	θέλομεν	τοῦτον	βασιλεῦσαι	ἐφ’	ἡμᾶς.
nyuma-yake	yeye	wakisema	Hatutaki	tunataka	huyu	kutawala	juu-yetu	sisi
G3694	G0846	G3004	G3756	G2309	G3778	G0936	G1909	G1473

Lakini wananchi wake walimchukia na hivyo wakatuma wajumbe waende kumfuata na kusema, 'Hatutaki mtu huyu atutawale.'

15	καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	ἐπανελθεῖν	αὐτὸν,	λαβόντα	τὴν	βασιλείαν,	καὶ
	na	ikawa	katika	ya-	kurudi	yeye	akipokea	ya-	ufalme	na
	G2532	G1096	G1722	G3588	G1880	G0846	G2983	G3588	G0932	G2532

εἶπεν	φωνηθῆναι	αὐτῷ	τοὺς	δούλους	τούτους	οἷς	δεδώκει	τὸ	ἀργύριον,	ἵνα
alisema	waitwe	kwake	wa-	watumwa	hawa	ambao	aliwapa	ya-	fedha	ili
G3004	G5455	G0846	G3588	G1401	G3778	G3739	G1325	G3588	G0694	G2443

γνοῖ	τίς	τί	διεπραγματεύσαντο.	
ajue	nani	nini	walifanya-biashara	
G1097	G5101	G5101	G1281	

Ikawa aliporudi nyumbani baada ya kufanywa mfalme, akaamuru wale watumishi aliokuwa amewaachia fedha waitwe kwake, apate kujua faida gani waliyoipata kwa kufanya biashara.

16	παρεγένετο	δὲ	ὁ	πρῶτος,	λέγων,	Κύριε,	ἡ	μνᾶ	σου,	δέκα
	alikuja	na	yule	wa-kwanza	akisema	Bwana	ya-	mina	yako	kumi
	G3854	G1161	G3588	G4413	G3004	G2962	G3588	G3414	G4771	G1176

προσηργάσατο	μνᾶς.	
imetengeneza-zaidi	mina	
G4333	G3414	

Wa kwanza akaja, akasema, `Bwana, fungu lako limefanya mafungu kumi zaidi. '

17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε! ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ,
na alisema kwake Vizuri mwema mtumwa kwa–sababu katika kidogo–sana
G2532 G3004 G0846 G2095 G0018 G1401 G3754 G1722 G1646

πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
mwaminifu ulikuwa kuwa mamlaka mwenye juu–ya kumi miji
G4103 G1096 G1510 G1849 G2192 G1883 G1176 G4172

Huyo Ofisa akamwambia, Vema, mtumishi mwema. Kwa sababu ulikuwa mwaminifu katika jambo dogo, utakuwa na madaraka juu ya miji kumi. '

18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε
na alikuja yule wa–pili akisema Ya– mina yako bwana imefanya tano
G2532 G2064 G3588 G1208 G3004 G3588 G3414 G4771 G2962 G4160 G4002

μνᾶς.
mina
G3414

Wa pili akaja, akasema, 'Bwana, fungu lako limefanya mafungu matano.'

19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ, ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
alisema na pia huyu Na wewe juu–ya kuwa tano miji
G3004 G1161 G2532 G3778 G2532 G4771 G1883 G1096 G4002 G4172

Huyo Afisa akamwambia, 'Chukua mamlaka juu ya miji mitano.'

20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν, λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν
na yule mwingine alikuja akisema Bwana tazama ya– mina yako ambayo
G2532 G3588 G2087 G2064 G3004 G2962 G3708 G3588 G3414 G4771 G3739

εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.
nilikuwa–nayo imewekwa katika kitambaa
G2192 G0606 G1722 G4676

Na mwingine akaja, akasema, `Bwana hii hapa fedha yako, ambayo niliihifadhi salama katika kitambaa,

21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ; αἴρεις
niliogopa kwa–maana wewe kwa–sababu mtu mkali wewe–ni unachukua
G5399 G1063 G4771 G3754 G0444 G0840 G1510 G0142

ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
kile hukuweka ukaweka na unavuna kile hukupanda ukapanda
G3739 G3756 G5087 G2532 G2325 G3739 G3756 G4687

kwa maana niliogopa kwa sababu wewe ni mtu mkali. Unaondoa kile usichokiweka na kuvuna usichopanda. '

22 λέγει αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρίνω σε, πονηρὲ δοῦλε;
anasema kwake Kutoka ya– kinywa chako ninakuhukumu wewe, mbaya mtumwa
G3004 G0846 G1537 G3588 G4750 G4771 G2919 G4771 G4190 G1401

ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα
ulijua kwamba mimi mtu mkali mimi–ni nikichukua kile sikuweka nikaweka
G1492 G3754 G1473 G0444 G0840 G1510 G0142 G3739 G3756 G5087

καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα?
na nikivuna kile sikupanda nikapanda
G2532 G2325 G3739 G3756 G4687

Huyo Ofisa akamwambia, 'Kwa maneno yako mwenyewe, nitakuhukumu, ewe mtumishi mbaya. Ulijua kwamba mimi ni mtu mkali, nachukua nisichokiweka na kuvuna ambacho sikupanda.

23	καὶ	διὰ	τί	οὐκ	ἔδωκάς	μου	τὸ	ἀργύριον	ἐπὶ	τράπεζαν,
	na	kwa–nini	nini	hukuweka	ukaweka	yangu	ya–	fedha	benki	benki
	G2532	G1223	G5101	G3756	G1325	G1473	G3588	G0694	G1909	G5132

κἀγὼ	ἐλθὼν,	σὺν	τόκῳ	ἂν	αὐτὸ	ἔπραξα?
na–mimi	nikija	pamoja–na	riba	kwa	hiyo	ningeichukua
G2504	G2064	G4862	G5110	G0302	G0846	G4238

Basi, mbona hukuweka fedha yangu katika benki, ili nikirudi niichukue pamoja na faida?

24	καὶ	τοῖς	παρεστῶσιν	εἶπεν,	Ἄρατε	ἀπ’	αὐτοῦ	τὴν	μνᾶν,
	na	kwa–wa–	waliosimama–karibu	alisema	Mchukueni	kutoka–kwake	yeye	ya–	mina
	G2532	G3588	G3936	G3004	G0142	G0575	G0846	G3588	G3414

καὶ	δότε	τῷ	τὰς	δέκα	μνᾶς	ἔχοντι.
na	mpeni	kwa–yule	ya–	kumi	mina	mwenye
G2532	G1325	G3588	G3588	G1176	G3414	G2192

Ofisa akawaambia watu waliokuwa wamesimama hapo, 'Mnyang'anyeni hilo fungu na kumpa yule mwenye mafungu kumi.'

25	καὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Κύριε,	ἔχει	δέκα	μνᾶς.
	na	walisema	kwake	Bwana	anayo	kumi	mina
	G2532	G3004	G0846	G2962	G2192	G1176	G3414

Wakamwambia, `Bwana, yeye ana mafungu kumi. '

26	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	παντὶ	τῷ	ἔχοντι	δοθήσεται;	ἀπὸ	δὲ	τοῦ
	nawaambia	ninyi	kwamba	kila–mtu	yule	mwenye	atapewa	kutoka–kwa	na	yule
	G3004	G4771	G3754	G3956	G3588	G2192	G1325	G0575	G1161	G3588

μὴ	ἔχοντος,	καὶ	ὃ	ἔχει	ἀρθήσεται.
asiye	mwenye	pia	kile	alicho–nacho	atanyang’anywa
G3361	G2192	G2532	G3739	G2192	G0142

'Nawaambia, kila mtu ambaye anacho atapewa zaidi, lakini ambaye hana, hata kile alicho nacho kitachukuliwa.

27	πλὴν	τοὺς	ἐχθρούς	μου	τούτους,	τοὺς	μὴ	θελήσαντάς	με	βασιλεῦσαι
	lakini	wa–	adui	zangu	hawa	wa–	wasio	waliotaka	mimi	kuwatawala
	G4133	G3588	G2190	G1473	G3778	G3588	G3361	G2309	G1473	G0936

ἐπ’	αὐτοὺς,	ἀγάγετε	ὧδε	καὶ	κατασφάξατε	αὐτοὺς	ἔμπροσθέν	μου.
juu–yao	wao	waleteni	hapa	na	wachinjeni	wao	mbele–yangu	mimi
G1909	G0846	G0071	G5602	G2532	G2695	G0846	G1715	G1473

Lakini hawa maadui zangu, ambao hawakutaka niwe Mfalme wao, waleteni hapa na kuwaua mbele yangu. ''

28	Καὶ	εἰπὼν	ταῦτα	ἐπορεύετο	ἔμπροσθεν,	ἀναβαίνων	εἰς	Ἰεροσόλυμα.
	Na	akisema	haya	aliendelea	mbele	akipanda	kwenda	Yerusalemu
	G2532	G3004	G3778	G4198	G1715	G0305	G1519	G2414

Baada ya kusema hayo, aliendelea mbele akipanda kwenda Yerusalemu.

29	Καὶ	ἐγένετο	ὡς	ἤγγισεν	εἰς	Βηθφαγὴ	καὶ	Βηθανίαν,	πρὸς	τὸ
	Na	ikawa	alipokaribia	alikaribia	kwenda	Bethfage	na	Bethania	kwenye	ya–
	G2532	G1096	G5613	G1448	G1519	G0967	G2532	G0963	G4314	G3588

ὄρος	τὸ	καλούμενον	Ἐλαιῶν,	ἀπέστειλεν	δύο	τῶν	μαθητῶν,
mlima	ya–	uitwao	wa–Mizeituni	alituma	wawili	wa–	wanafunzi
G3735	G3588	G2564	G1636	G0649	G1417	G3588	G3101

Ikawa alipokaribia Bethfage na Bethania, karibu na mlima wa Mizeituni, aliwatuma wanafunzi wake wawili,

30 λέγων, akisema G3004 Ὑπάγετε Nendeni G5217 εἰς katika G1519 τὴν ya– G3588 κατέναντι mkabala G2713 κώμην, kijiji G2968 ἐν katika G1722 ᾗ ambayo G3739 εἰσπορευόμενοι mkiingia G1531 εὑρήσετε mtakuta G2147 πῶλον mwana–punda G4454 δεδεμένον, amefungwa G1210 ἐφ’ ambaye G1909 ὃν yeye G3739 οὐδεὶς hakuna–mtu G3762 πώποτε kamwe G4455 ἀνθρώπων wa–wanadamu G0444 ἐκάθισεν; amemkalia G2523 καὶ na G2532 λύσαντες mkimfungua G3089 αὐτὸν, yeye G0846 ἀγάγετε. mleteni G0071

akisema: `Nendeni katika kijiji cha jirani. Mkiingia, mtakuta mwana-punda hajapandwa bado. Mfungueni, mkamlete kwangu.

31 καὶ na G2532 ἐάν kama G1437 τις yeyote G5100 ὑμᾶς ninyi G4771 ἐρωτᾷ, akiwauliza G2065 Διὰ Kwa–nini G1223 τί nini G5101 λύετε? mnamfungua G3089 οὕτως hivyo G3779 ἐρεῖτε, mtasema G2046 ὅτι kwamba G3754 Ὁ Yule G3588 Κύριος Bwana G2962 αὐτοῦ, wake G0846 χρείαν haja G5532 ἔχει. anayo G2192

Kama mtu akiwauliza, `Mbona mnamfungua? ' Semeni, “Bwana anamhitaji. ''

32 ἀπελθόντες wakienda G0565 δὲ na G1161 οἱ wa– G3588 ἀπεσταλμένοι, waliotumwa G0649 εὗρον walipata G2147 καθὼς kama–vile G2531 εἶπεν alisema G3004 αὐτοῖς. kwao G0846

Wale waliotumwa wakaenda wakamwona mwana-punda kama Yesu alivyokuwa amewaambia.

33 λυόντων wakimfungua G3089 δὲ na G1161 αὐτῶν wao G0846 τὸν yule G3588 πῶλον, mwana–punda G4454 εἶπαν walisema G3004 οἱ wa– G3588 κύριοι wamiliki G2962 αὐτοῦ wake G0846 πρὸς kwao G4314 αὐτούς, wao G0846 Τί Kwa–nini G5101 λύετε mnamfungua G3089 τὸν yule G3588 πῶλον? mwana–punda G4454

Walipokuwa wanamfungua mwana punda wamiliki wakawaambia, 'Kwa nini mnamfungua mwana punda huyu?'

34 οἱ wa– G3588 δὲ na G1161 εἶπαν, walisema G3004 ὅτι kwamba G3754 Ὁ Yule G3588 Κύριος Bwana G2962 αὐτοῦ wake G0846 χρείαν haja G5532 ἔχει. anayo G2192

Wakasema, `Bwana anamhitaji. '

35 καὶ na G2532 ἤγαγον walimleta G0071 αὐτὸν yeye G0846 πρὸς kwa G4314 τὸν yule G3588 Ἰησοῦν; Yesu G2424 καὶ na G2532 ἐπιρίψαντες wakitupa G1977 αὐτῶν yao G0846 τὰ ya– G3588 ἱμάτια mavazi G2440 ἐπὶ juu–ya G1909 τὸν yule G3588 πῶλον, mwana–punda G4454 ἐπεβίβασαν walimkalia G1913 τὸν yule G3588 Ἰησοῦν. Yesu G2424

Basi, wakampelekea Yesu, wakatandika nguo zao juu ya mwana punda na wakampandisha Yesu juu yake.

36 πορευομένου akienda G4198 δὲ na G1161 αὐτοῦ, yeye G0846 ὑπεστρώννυον walitandika G5291 τὰ ya– G3588 ἱμάτια mavazi G2440 ἑαυτῶν yao G1438 ἐν katika G1722 τῇ ya– G3588 ὁδῷ. njia G3598

Alipokuwa akienda watu wakatandaza mavazi yao barabarani.

37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ; ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
akikaribia na yeye tayari kwenye ya- mteremko ya- mlima ya-
G1448 G1161 G0846 G2235 G4314 G3588 G2600 G3588 G3735 G3588

Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, χαίροντες, αἰνεῖν τὸν
wa-Mizeituni walianza wote ya- umati ya- wanafunzi wakifurahi kumsifu yule
G1636 G0756 G0537 G3588 G4128 G3588 G3101 G5463 G0134 G3588

Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,
Mungu kwa-sauti kubwa kuhusu za- ambazo waliona miujiza
G2316 G5456 G3173 G4012 G3956 G3739 G3708 G1411

Alipokuwa anateremka mlima wa Mizeituni, jumuiya yote ya wanafunzi wakaanza kushangilia na kumtukuza Mungu kwa sauti kubwa, kwa sababu ya mambo makuu waliyoyaona,

38 λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ὁ Βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου.
wakisema Amebarikiwa yule anayekuja yule Mfalme katika jina la-Bwana
G3004 G2127 G3588 G2064 G3588 G0935 G1722 G3686 G2962

ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.
katika mbinguni amani na utukufu katika juu-sana
G1722 G3772 G1515 G2532 G1391 G1722 G5310

wakisema, 'Ndiye mbarikiwa Mfalme ajaye kwa jina la Bwana! Amani mbinguni, na utukufu juu!'

39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν,
na baadhi ya- Mafarisayo kutoka ya- umati walisema kwake yeye
G2532 G5100 G3588 G5330 G0575 G3588 G3793 G3004 G4314 G0846

Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
Mwalimu wakemee wa- wanafunzi wako
G1320 G2008 G3588 G3101 G4771

Baadhi ya Mafarisayo katika mkutano wakamwambia, Mwalimu, wanyamazishe wanafunzi wako. '

40 καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Λέγω ὑμῖν, ‹ὅτι› ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν,
na akijibu alisema Nawaambia ninyi kwamba kama hawa watanyamaza
G2532 G0611 G3004 G3004 G4771 G3754 G1437 G3778 G4623

οἱ λίθοι κράξουσιν.
za- mawe yatapiga-kelele
G3588 G3037 G2896

Yesu akajibu, akasema, `Nawaambieni, kama hawa wakinyamaza, mawe yatapaza sauti. '

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ’ αὐτήν,
Na alipokaribia alikaribia akiona ya- mji aliulia juu-yake yake
G2532 G5613 G1448 G3708 G3588 G4172 G2799 G1909 G0846

Yesu alipoukaribia mji aliulilia,

42 λέγων ὅτι, Εἰ ἔγνως, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ σὺ, τὰ πρὸς
akisema kwamba Kama ungejua katika ya- siku hii pia wewe ya- kwa
G3004 G3754 G1487 G1097 G1722 G3588 G2250 G3778 G2532 G4771 G3588 G4314

εἰρήνην, νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.
amani sasa lakini yamefichwa kutoka-kwa macho yako
G1515 G3568 G1161 G2928 G0575 G3788 G4771

akisema, laiti ungelijua hata wewe, katika siku hii mambo ambayo yanayokuletea amani! Lakini sasa yamefichika machoni pako.

43	ὅτι	ἥξουσιν	ἡμέραι	ἐπὶ	σὲ	καὶ	παρεμβαλοῦσιν	οἱ	ἐχθροί	
	kwa–sababu	zitakuja	siku	juu–yako	wewe	na	watakuzunguka	wa–	adui	
	G3754	G2240	G2250	G1909	G4771	G2532	G3925	G3588	G2190	

σου	χάρακά	σοι;	καὶ	περικυκλώσουσίν	σε	καὶ	συνέξουσίν	σε	
zako	boma	kwako	na	watakuzunguka	wewe	na	watakusonga	wewe	
G4771	G5482	G4771	G2532	G4033	G4771	G2532	G4912	G4771	

πάντοθεν,
pande–zote
G3840

Kwa kuwa siku zinakuja ambapo adui zako watajenga boma karibu na wewe, na kukuzunguka na kukukandamiza kutoka kila upande.

44	καὶ	ἐδαφιοῦσίν	σε	καὶ	τὰ	τέκνα	σου	ἐν	σοί,	καὶ
	na	watakuangusha	wewe	na	ya–	watoto	wako	ndani–yako	wewe	na
	G2532	G1474	G4771	G2532	G3588	G5043	G4771	G1722	G4771	G2532

οὐκ	ἀφήσουσιν	λίθον	ἐπὶ	λίθον	ἐν	σοί,	ἀνθ’	ὧν
hawataacha	watawacha	jiwe	juu–ya	jiwe	ndani–yako	wewe	kwa–sababu–ya	ambayo
G3756	G0863	G3037	G1909	G3037	G1722	G4771	G0473	G3739

οὐκ	ἔγνως	τὸν	καιρὸν	τῆς	ἐπισκοπῆς	σου.
hukujua	ukajua	ya–	wakati	ya–	kujiliwa	yako
G3756	G1097	G3588	G2540	G3588	G1984	G4771

Watakuangusha chini wewe na watoto wako. Hawatakuachia hata jiwe moja juu ya jingine, kwa sababu haukutambua wakati Mungu alipokuwa anajaribu kukuokoa'.

45	Καὶ	εἰσελθὼν	εἰς	τὸ	ἱερὸν,	ἤρξατο	ἐκβάλλειν	τοὺς	πωλοῦντας,
	Na	akiingia	katika	ya–	hekalu	alianza	kuwatoa	wa–	wanaouza
	G2532	G1525	G1519	G3588	G2411	G0756	G1544	G3588	G4453

Yesu aliingia Hekaluni, akaanza kuwafukuza wale waliokuwa wakiuza,

46	λέγων	αὐτοῖς,	Γέγραπται,	Καὶ	ἔσται	ὁ	οἶκός	μου	οἶκος	προσευχῆς;	
	akisema	kwao	Imeandikwa	Na	itakuwa	ya–	nyumba	yangu	nyumba	ya–maombi	
	G3004	G0846	G1125	G2532	G1510	G3588	G3624	G1473	G3624	G4335	

ὑμεῖς	δὲ	αὐτὸν	ἐποιήσατε	σπήλαιον	λῃστῶν.
ninyi	lakini	hiyo	mmeifanya	pango	la–wanyang’anyi
G4771	G1161	G0846	G4160	G4693	G3027

akiwaambia, “Imeandikwa, 'Nyumba yangu itakuwa nyumba ya sala,' lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi”.

47	Καὶ	ἦν	διδάσκων	τὸ	καθ’	ἡμέραν	ἐν	τῷ	ἱερῷ;	οἱ	δὲ
	Na	alikuwa	akifundisha	ya–	kila	siku	katika	ya–	hekalu	wa–	lakini
	G2532	G1510	G1321	G3588	G2596	G2250	G1722	G3588	G2411	G3588	G1161

ἀρχιερεῖς,	καὶ	οἱ	γραμματεῖς,	ἐζήτουν	αὐτὸν	ἀπολέσαι,	καὶ	οἱ
makuhani–wakuu	na	wa–	waandishi	walitafuta	yeye	kumuangamiza	na	wa–
	G2532	G3588	G1122	G2212	G0846	G0622	G2532	G3588

πρῶτοι	τοῦ	λαοῦ,
wakuu	wa–	watu
G4413	G3588	G2992

Kwa hiyo, Yesu alikuwa akifundisha kila siku hekaluni. Makuhani wakuu na walimu wa Sheria na viongozi wa watu walitaka kumuua,

48	καὶ	οὐχ	εὕρισκον	τὸ	τί	ποιήσωσιν;	ὁ	λαὸς	γὰρ	ἅπας	
	na	hawakupata	walipata	ya–	nini	wafanye	wa–	watu	kwa–maana	wote	
	G2532	G3756	G2147	G3588	G5101	G4160	G3588	G2992	G1063	G0537	

ἐξεκρέματο	αὐτοῦ	ἀκούων.
walining’inia	yeye	wakimsikiliza
G1582	G0846	G0191

lakini hawakuweza kupata njia ya kufanya hivyo, kwa sababu watu wote walikuwa wakimsikiliza kwa makini.

Chapter 20

1	Καὶ	ἐγένετο	ἐν	μιᾷ	τῶν	ἡμερῶν,	διδάσκοντος	αὐτοῦ	τὸν	λαὸν	ἐν
	Na	ikawa	katika	moja	ya–	siku	akifundisha	yeye	wa–	watu	katika
	G2532	G1096	G1722	G1520	G3588	G2250	G1321	G0846	G3588	G2992	G1722

τῷ	ἱερῷ,	καὶ	εὐαγγελιζομένου,	ἐπέστησαν	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ
ya–	hekalu	na	akihubiri	walikuja	wa–	makuhani–wakuu	na	wa–
G3588	G2411	G2532	G2097	G2186	G3588	G0749	G2532	G3588

γραμματεῖς	σὺν	τοῖς	πρεσβυτέροις.
waandishi	pamoja–na	wa–	wazee
G1122	G4862	G3588	G4245

Ikawa siku moja, Yesu alipokuwa akiwafundisha watu Hekaluni na kuhubiri injili, makuhani wakuu na walimu wa Sheria walimwendea pamoja na wazee.

2	καὶ	εἶπαν	λέγοντες,	πρὸς	αὐτόν,	Εἰπὸν	ἡμῖν	ἐν	ποίᾳ	ἐξουσίᾳ	ταῦτα
	na	walisema	wakisema	kwake	yeye	Tuambie	sisi	kwa	yupi	mamlaka	haya
	G2532	G3004	G3004	G4314	G0846	G3004	G1473	G1722	G4169	G1849	G3778

ποιεῖς,	ἢ	τίς	ἐστιν	ὁ	δούς	σοι	τὴν	ἐξουσίαν	ταύτην?
unafanya	au	nani	ni	yule	aliyekupa	wewe	hii	mamlaka	hii
G4160	G2228	G5101	G1510	G3588	G1325	G4771	G3588	G1849	G3778

Walizungumza, wakimwambia, 'Tuambie ni kwa mamlaka gani unafanya mambo haya? Au ni nani huyo ambaye amekupa mamlaka haya? “

3	ἀποκριθεὶς	δὲ,	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Ἐρωτήσω	ὑμᾶς	κἀγὼ	λόγον,	καὶ
	akijibu	na	alisema	kwao	wao	Nitawauliza	ninyi	na–mimi	neno	na
	G0611	G1161	G3004	G4314	G0846	G2065	G4771	G2504	G3056	G2532

εἴπατέ	μοι:
niambieni	mimi
G3004	G1473

Naye akajibu, akawaambia, 'Nami pia nitawauliza swali. Niambieni

4	Τὸ	βάπτισμα	Ἰωάννου,	ἐξ	οὐρανοῦ	ἦν,	ἢ	ἐξ	ἀνθρώπων?
	Ya–	ubatizo	wa–Yohana	kutoka	mbinguni	ulikuwa	au	kutoka	kwa–wanadamu
	G3588	G0908	G2491	G1537	G3772	G1510	G2228	G1537	G0444

ubatizo wa Yohana. Je, ulitoka mbinguni ama kwa watu? '

5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ὅτι Ἐὰν
wa- na walifikiri wao-kwa-wao wenyewe wakisema kwamba Tukisema
G3588 G1161 G4817 G4314 G1438 G3004 G3754 G1437

εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ?
tukisema Kutoka mbinguni atasema Kwa-nini nini hamkumwamini mkamwamini yeye
G3004 G1537 G3772 G2046 G1223 G5101 G3756 G4100 G0846

Lakini wakajadiliana wao kwa wao, wakisema, 'Tukisema, `litoka mbinguni, atatuuliza, ` Basi, mbona hamkumwamini?'

6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει
tukisema na tukisema, Kutoka kwa-wanadamu wa- watu wote watatupiga-mawe
G1437 G1161 G3004 G1537 G0444 G3588 G2992 G0537 G2642

ἡμᾶς; πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.
sisi wameamini kwa-maana ni Yohana nabii kuwa
G1473 G3982 G1063 G1510 G2491 G4396 G1510

Na tukisema; ilitoka kwa wanadamu; watu wote hapa watatupiga mawe, maana wote wanaamini kwamba Yohana alikuwa nabii. '

7 καὶ ἀπεκρίθησαν, μὴ εἰδέναι πόθεν.
na walijibu si kujua kutoka-wapi
G2532 G0611 G3361 G1492 G4159

Basi, wakamjibu ya kwamba hawakujua ilikotoka.

8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
na yule Yesu alisema kwao Wala mimi ninawaambia ninyi kwa yupi
G2532 G3588 G2424 G3004 G0846 G3761 G1473 G3004 G4771 G1722 G4169

ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
mamlaka haya ninafanya
G1849 G3778 G4160

Yesu akawaambia, "“Wala mimi siwaambii ninyi ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya.”

9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην: ἄνθρωπος
Alianza na kwa-wa- ya- watu kusema huu mfano huu mtu
G0756 G1161 G4314 G3588 G2992 G3004 G3588 G3850 G3778 G0444

[τις] ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
fulani alipanda shamba-la-mizabibu na alilikodisha yake kwa-wakulima na
G5100 G5452 G0290 G2532 G1554 G0846 G1092 G2532

ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς.
alisafiri muda mrefu
G0589 G5550 G2425

Aliwaambia watu mfano huu, “Mtu mmoja alipanda shamba la mizabibu, akalikodisha kwa wakulima wa mizabibu, na akaenda nchi nyingine kwa muda mrefu.

10	καὶ	καιρῷ,	ἀπέστειλεν	πρὸς	τοὺς	γεωργοὺς	δοῦλον,	ἵνα	ἀπὸ	τοῦ
	na	wakati	alimtuma	kwa	wa–	wakulima	mtumwa	ili	kutoka	ya–
	G2532	G2540	G0649	G4314	G3588	G1092	G1401	G2443	G0575	G3588

καρποῦ	τοῦ	ἀμπελῶνος	δώσουσιν	αὐτῷ.	οἱ	δὲ	γεωργοὶ	ἐξαπέστειλαν,	
matunda	ya–	shamba–la–mizabibu	wampe	yeye	wa–	lakini	wakulima	walimrudisha	
G2590	G3588	G0290	G1325	G0846	G3588	G1161	G1092	G1821	

αὐτὸν	δείραντες,	κενόν.
yeye	wakimpiga	mikono–mitupu
G0846	G1194	G2756

Kwa muda uliopangwa, alimtuma mtumishi kwa wakulima mizabibu, kwamba wampe sehemu ya matunda ya shamba la mizabibu. Lakini wakulima wa mzabibu wakampiga, wakamrudisha mikono- mitupu.

11	καὶ	προσέθετο	ἕτερον	πέμψαι	δοῦλον;	οἱ	δὲ	κἀκεῖνον,	δείραντες	καὶ
	na	aliongeza	mwingine	kumtuma	mtumwa	wa–	na	yule–pia	wakimpiga	na
	G2532	G4369	G2087	G3992	G1401	G3588	G1161	G2548	G1194	G2532

ἀτιμάσαντες,	ἐξαπέστειλαν	κενόν.	
kumfedhehesha	walimrudisha	mikono–mitupu	
G0818	G1821	G2756	

Kisha akamtuma tena mtumishi mwingine na nao wakampiga, kumtendea vibaya, na wakamrudisha mikono-mitupu.

12	καὶ	προσέθετο	τρίτον	πέμψαι;	οἱ	δὲ	καὶ	τοῦτον	τραυματίσαντες,
	na	aliongeza	wa–tatu	kumtuma	wa–	na	pia	huyu	wakimjeruhi
	G2532	G4369	G5154	G3992	G3588	G1161	G2532	G3778	G5135

ἐξέβαλον.
walimtoa
G1544

Alimtuma tena wa tatu na nao wakamjeruhi na kumtupa nje.

13	εἶπεν	δὲ	ὁ	κύριος	τοῦ	ἀμπελῶνος,	Τί	ποιήσω?	πέμψω	τὸν
	alisema	na	yule	bwana	wa–	shamba–la–mizabibu	Nini	nitafanya	nitamtuma	yule
	G3004	G1161	G3588	G2962	G3588	G0290	G5101	G4160	G3992	G3588

υἱόν	μου,	τὸν	ἀγαπητόν;	ἴσως	τοῦτον	ἐντραπήσονται.
mwana	wangu	yule	mpendwa	labda	huyu	watamheshimu
G5207	G1473	G3588	G0027	G2481	G3778	G1788

Hivyo bwana wa shamba akasema, 'Nitafanya nini? Nitamtuma mwanangu mpendwa. Labda watamheshimu. '

14	ἰδόντες	δὲ	αὐτὸν,	οἱ	γεωργοὶ	διελογίζοντο	πρὸς	ἀλλήλους,
	wakimwona	lakini	yeye	wa–	wakulima	walifikiri	wao–kwa–wao	wao
	G3708	G1161	G0846	G3588	G1092	G1260	G4314	G0240

λέγοντες,	Οὗτός	ἐστιν	ὁ	κληρονόμος;	ἀποκτείνωμεν	αὐτόν,	ἵνα	ἡμῶν	γένηται
wakisema	Huyu	ni	yule	mrithi	tumuue	yeye	ili	yetu	iwe
G3004	G3778	G1510	G3588	G2818	G0615	G0846	G2443	G1473	G1096

ἡ	κληρονομία.	
ya–	urithi	
G3588	G2817	

Lakini wakulima wa mzabibu walipomwona, walijadili wao kwa wao wakisema, `Huyu ndiye mrithi. Tumuue, ili urithi wake uwe wetu. '

15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. τί οὖν
na wakimtoa yeye nje–ya ya– shamba–la–mizabibu walimuua nini basi
G2532 G1544 G0846 G1854 G3588 G0290 G0615 G5101 G3767

ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος?
atawafanyia wao yule bwana wa– shamba–la–mizabibu
G4160 G0846 G3588 G2962 G3588 G0290

Wakamtoa nje ya shamba la mizabibu na kumuua. Je bwana shamba atawafanya nini?

16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν
atakuja na atawaangamiza wa– wakulima hawa na atawapa ya–
G2064 G2532 G0622 G3588 G1092 G3778 G2532 G1325 G3588

ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν, Μὴ γένοιτο!
shamba–la–mizabibu wengine wakisikia na walisema Isiwe iwe
G0290 G0243 G0191 G1161 G3004 G3361 G1096

Atakuja kuwaangamiza wakulima wa mzabibu, na atawapa shamba hilo wengine". 'Nao waliposikia hayo, wakasema, 'Mungu amekataa'

17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπεν, Τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον
yule lakini akiwatazama wao alisema Nini basi ni hiki kilichoandikwa
G3588 G1161 G1689 G0846 G3004 G5101 G3767 G1510 G3588 G1125

τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
hiki Jiwe ambalo walilikataa wa– wajenzi lile limekuwa kuwa
G3778 G3037 G3739 G0593 G3588 G3618 G3778 G1096 G1519

κεφαλὴν γωνίας?
kichwa cha–pembe
G2776 G1137

Lakini Yesu akawatazama, akasema, "Je andiko hili lina maana gani? 'Jiwe walilolikataa wajenzi, limekuwa jiwe la pembeni'?

18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ’ ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται, ἐφ’ ὃν
kila–mtu yule aliyeanguka juu–ya lile ya– jiwe atavunjika juu–ya yeye
G3956 G3588 G4098 G1909 G1565 G3588 G3037 G4917 G1909 G3739

δ’ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
na kwa litakayeangukia litamsagasaga yeye
G1161 G0302 G4098 G3039 G0846

Kila mtu aangukaye juu ya jiwe hilo, atavunjika vipande vipande. Lakini yule ambaye litamwangukia, litamponda. '

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ’
Na walitafuta wa– waandishi na wa– makuhani–wakuu kumkamata juu–yake
G2532 G2212 G3588 G1122 G2532 G3588 G0749 G1911 G1909

αὐτὸν τὰς χεῖρας, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ; καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν;
yeye za– mikono katika ile ya– saa na waliogopa wa– watu
G0846 G3588 G5495 G1722 G0846 G3588 G5610 G2532 G5399 G3588 G2992

ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.
walijua kwa–maana kwamba kuwahusu wao alisema huu mfano huu
G1097 G1063 G3754 G4314 G0846 G3004 G3588 G3850 G3778

Hivyo waandishi na wakuu wa makuhani walitafuta njia ya kumkamata wakati huohuo, walijua kwamba alikuwa amesema mfano huu dhidi yao. Lakini waliwaogopa watu.

20	Καὶ	παρατηρήσαντες,	ἀπέστειλαν	ἐνκαθέτους,	ὑποκρινομένους	ἑαυτοὺς	δικαίους
	Na	wakimchunguza	walituma	wapelelezi	wanaojifanya	wenyewe	wenye-haki
	G2532	G3906	G0649	G1455	G5271	G1438	G1342

εἶναι,	ἵνα	ἐπιλάβωνται	αὐτοῦ	λόγου,	ὥστε	παραδοῦναι	αὐτὸν	τῇ	ἀρχῇ
kuwa	ili	wamkamate	lake	neno	ili	kumkabidhi	yeye	kwa-	utawala
G1510	G2443	G1949	G0846	G3056	G5620	G3860	G0846	G3588	G0746

καὶ	τῇ	ἐξουσίᾳ	τοῦ	ἡγεμόνος.
na	kwa-	mamlaka	ya-	gavana
G2532	G3588	G1849	G3588	G2232

Walimuangalia kwa makini, wakatuma wapelelezi waliojifanya kuwa watu wa haki, ili wapate kupata kosa kwa hotuba yake, ili kumpelekakwa watawala na wenye mamlaka.

21	καὶ	ἐπηρώτησαν	αὐτὸν,	λέγοντες,	Διδάσκαλε,	οἴδαμεν	ὅτι	ὀρθῶς
	na	walimuuliza	yeye	wakisema	Mwalimu	tunajua	kwamba	kwa-usahihi
	G2532	G1905	G0846	G3004	G1320	G1492	G3754	G3723

λέγεις	καὶ	διδάσκεις,	καὶ	οὐ	λαμβάνεις	πρόσωπον,	ἀλλ’	ἐπ’	ἀληθείας
unasema	na	unafundisha	na	hukubali	unakubali	uso	bali	kwa	ukweli
G3004	G2532	G1321	G2532	G3756	G2983	G4383	G0235	G1909	G0225

τὴν	ὁδὸν	τοῦ	Θεοῦ	διδάσκεις.
ya-	njia	ya-	Mungu	unafundisha
G3588	G3598	G3588	G2316	G1321

Nao wakamwuliza, wakisema, “Mwalimu, tunajua kwamba unasema na kufundisha mambo ya kweli na si kushawishiwa na mtu yeyote, lakini wewe hufundisha ukweli kuhusu njia ya Mungu.

22	ἔξεστιν	ἡμᾶς	Καίσαρι	φόρον	δοῦναι,	ἢ	οὔ?
	ni-halali	sisi	kwa-Kaisari	kodi	kutoa	au	la
	G1832	G1473	G2541	G5411	G1325	G2228	G3756

Je, ni halali kwetu kulipa kodi kwa Kaisari, au la?”

23	κατανοήσας	δὲ	αὐτῶν	τὴν	πανουργίαν,	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,
	akitambua	na	yao	ya-	ujanja	alisema	kwao	wao
	G2657	G1161	G0846	G3588	G3834	G3004	G4314	G0846

Lakini Yesu alitambua mtego wao, akawaambia,

24	Δείξατέ	μοι	δηνάριον:	τίνος	ἔχει	εἰκόνα,	καὶ	ἐπιγραφήν?	οἱ	δὲ
	Nionyesheni	mimi	dinari	wa-nani	ina	sura	na	maandishi	wa-	na
	G1166	G1473	G1220	G5101	G2192	G1504	G2532	G1923	G3588	G1161

εἶπαν,	Καίσαρος.
walisema	Ya-Kaisari
G3004	G2541

“Nionyesheni dinari. Sura na chapa ya nani ipo juu yake?” Walisema, “‘Ya Kaisari.”

25	ὁ	δὲ	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Τοίνυν	ἀπόδοτε	τὰ	Καίσαρος	Καίσαρι,	καὶ
	yule	na	alisema	kwao	wao	Basi	mpeni	ya-	ya-Kaisari	Kaisari	na
	G3588	G1161	G3004	G4314	G0846	G5106	G0591	G3588	G2541	G2541	G2532

τὰ	τοῦ	Θεοῦ	τῷ	Θεῷ.
ya-	ya-	Mungu	kwa-yule	Mungu
G3588	G3588	G2316	G3588	G2316

Naye akawaambia, 'Basi, mpeni Kaisari yaliyo yake Kaisari, na Mungu yaliyo yake Mungu.'

26	καὶ	οὐκ	ἴσχυσαν	ἐπιλαβέσθαι	αὐτοῦ	ῥήματος	ἐναντίον	τοῦ	λαοῦ;	καὶ	
	na	hawakuweza	waliweza	kumkamata	lake	neno	mbele–ya	wa–	watu	na	
	G2532	G3756	G2480	G1949	G0846	G4487	G1726	G3588	G2992	G2532	

θαυμάσαντες	ἐπὶ	τῇ	ἀποκρίσει	αὐτοῦ,	ἐσίγησαν.
wakishangaa	juu–ya	ya–	jibu	lake	walinyamaza
G2296	G1909	G3588	G0612	G0846	G4601

Waandishi na wakuu wa makuhani hawakuwa na uwezo wa kukosoa kile alichosema mbele ya watu. Wakastaajabia majibu yake na hawakusema chochote.

27	Προσελθόντες	δέ	τινες	τῶν	Σαδδουκαίων,	οἱ	ἀντιλέγοντες	ἀνάστασιν	μὴ	
	Wakija	na	baadhi	ya–	Masadukayo	wa–	wanaopinga	ufufuo	si	
	G4334	G1161	G5100	G3588	G4523	G3588	G0483	G0386	G3361	

εἶναι,	ἐπηρώτησαν	αὐτὸν,	
kuwa	walimuuliza	yeye	
G1510	G1905	G0846	

Baadhi ya Masadukayo wakamwendea, wale ambao wanasema kwamba hakuna ufufuo,

28	λέγοντες,	Διδάσκαλε,	Μωϋσῆς	ἔγραψεν	ἡμῖν,	ἐάν	τινος	ἀδελφὸς	ἀποθάνῃ
	wakisema	Mwalimu	Musa	alituandikia	sisi	kama	wa–fulani	ndugu	akifa
	G3004	G1320	G3475	G1125	G1473	G1437	G5100	G0080	G0599

ἔχων	γυναῖκα,	καὶ	οὗτος	ἄτεκνος	ᾖ,	ἵνα	λάβῃ	ὁ	ἀδελφὸς
mwenye	mke	na	huyu	bila–mtoto	akiwa	ili	amchukue	yule	ndugu
G2192	G1135	G2532	G3778	G0815	G1510	G2443	G2983	G3588	G0080

αὐτοῦ	τὴν	γυναῖκα,	καὶ	ἐξαναστήσῃ	σπέρμα	τῷ	ἀδελφῷ	αὐτοῦ.
yake	yule	mke	na	amzalie	uzao	kwa–yule	ndugu	yake
G0846	G3588	G1135	G2532	G1817	G4690	G3588	G0080	G0846

wakamwuliza, wakisema, “Mwalimu, Musa alituandikia kwamba kama mtu akifiwa na ndugu mwenye mke ambaye hana mtoto basi anapaswa kumchukuna mke wa ndugu yake na kuzaa nae kwa ajili ya kaka yake.

29	ἑπτὰ	οὖν	ἀδελφοὶ	ἦσαν;	καὶ	ὁ	πρῶτος,	λαβὼν	γυναῖκα,	ἀπέθανεν
	saba	basi	ndugu	walikuwa	na	yule	wa–kwanza	akimchukua	mke	alikufa
	G2033	G3767	G0080	G1510	G2532	G3588	G4413	G2983	G1135	G0599

ἄτεκνος;	
bila–mtoto	
G0815	

Kulikuwa na ndugu saba Wa kwanza alioa, akafa bila kuacha mtoto,

30	καὶ	ὁ	δεύτερος,	<τὴν	γυναῖκα,	καὶ	οὗτος	ἀπέθανεν	ἄτεκνος>;
	na	yule	wa–pili	yule	mke	na	huyu	alikufa	bila–mtoto
	G2532	G3588	G1208	G3588	G1135	G2532	G3778	G0599	G0815

na wa pili pia.

31	καὶ	ὁ	τρίτος	ἔλαβεν	αὐτήν;	ὡσαύτως	δὲ	καὶ	οἱ	ἑπτὰ,
	na	yule	wa–tatu	alimchukua	yeye	vivyo–hivyo	na	pia	wa–	saba
	G2532	G3588	G5154	G2983	G0846	G5615	G1161	G2532	G3588	G2033

οὐ	κατέλιπον	τέκνα,	καὶ	ἀπέθανον.
hawakuacha	wakaacha	watoto	na	walikufa
G3756	G2641	G5043	G2532	G0599

Wa tatu akamchukua vilevile, vivyo hivyo wa saba hakuacha watoto na akafa.

32	ὕστερον	καὶ	ἡ	γυνὴ	ἀπέθανεν.	
	mwishowe	pia	ya-	mke	alikufa	
	G5305	G2532	G3588	G1135	G0599	

Baadaye yule mwanamke pia akafa.

33	ἡ	γυνὴ	οὖν,	ἐν	τῇ	ἀναστάσει,	τίνος	αὐτῶν	γίνεται	γυνή?	οἱ
	ya-	mke	basi	katika	ya-	ufufuo	wa-nani	wao	atakuwa	mke	wa-
	G3588	G1135	G3767	G1722	G3588	G0386	G5101	G0846	G1096	G1135	G3588

γὰρ	ἑπτὰ	ἔσχον	αὐτὴν	γυναῖκα.	
kwa-maana	saba	walimkuwa-naye	yeye	mke	
G1063	G2033	G2192	G0846	G1135	

Katika ufufuo atakuwa mke wa nani? Maana wote saba walikuwa wamemwoa. '

34	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Οἱ	υἱοὶ	τοῦ	αἰῶνος	τούτου	γαμοῦσιν
	na	alisema	kwao	yule	Yesu	Wa-	wana	wa-	ulimwengu	huu	wanaoa
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G3588	G5207	G3588	G0165	G3778	G1060

καὶ	γαμίσκονται;	
na	wanaolewa	
G2532	G1061	

Yesu akawaambia, “Wana wa ulimwengu huu huoa na kuolewa.

35	οἱ	δὲ	καταξιωθέντες	τοῦ	αἰῶνος	ἐκείνου	τυχεῖν,	καὶ	τῆς
	wa-	lakini	wanaohesabiwa-kustahili	ya-	ulimwengu	ule	kuupata	na	ya-
	G3588	G1161	G2661	G3588	G0165	G1565	G5177	G2532	G3588

ἀναστάσεως	τῆς	ἐκ	νεκρῶν,	οὔτε	γαμοῦσιν	οὔτε	γαμίζονται;	
ufufuo	ya-	kutoka-kwa	wafu	wala	wanaoa	wala	wanaolewa	
G0386	G3588	G1537	G3498	G3777	G1060	G3777	G1061	

Lakini wale wanastaohili kupokea ufufuo wa wafu na kuingia uzima wa milele hawaoi wala hawaolewi.

36	οὐδὲ	γὰρ	ἀποθανεῖν	ἔτι	δύνανται:	ἰσάγγελοι	γάρ	εἰσιν;	καὶ
	wala	kwa-maana	kufa	tena	wanaweza	sawa-na-malaika	kwa-maana	ni	na
	G3761	G1063	G0599	G2089	G1410	G2465	G1063	G1510	G2532

υἱοί	εἰσιν	Θεοῦ,	τῆς	ἀναστάσεως	υἱοὶ	ὄντες.	
wana	ni	wa-Mungu	wa-	ufufuo	wana	wakiwa	
G5207	G1510	G2316	G3588	G0386	G5207	G1510	

Wala hawawezi kufa tena, kwa sababu huwa sawasawa na malaika na ni watoto wa Mungu, wana wa ufufuo.

37	ὅτι	δὲ	ἐγείρονται	οἱ	νεκροὶ,	καὶ	Μωϋσῆς	ἐμήνυσεν	ἐπὶ	τῆς
	kwamba	lakini	wanafufuka	wa-	wafu	pia	Musa	alionyesha	katika	ya-
	G3754	G1161	G1453	G3588	G3498	G2532	G3475	G3377	G1909	G3588

Βάτου,	ὡς	λέγει	Κύριον	τὸν	Θεὸν	Ἀβραὰμ,	καὶ	Θεὸν	Ἰσαὰκ,	καὶ
Kichaka	kama	anasema	Bwana	yule	Mungu	wa-Abraamu	na	Mungu	wa-Isaka	na
G0942	G5613	G3004	G2962	G3588	G2316	G0011	G2532	G2316	G2464	G2532

Θεὸν	Ἰακώβ;	
Mungu	wa-Yakobo	
G2316	G2384	

Lakini hiyo wafu wanafufuliwa, hata Musa alionyesha mahali katika habari za kichaka, pale alimwita Bwana kama Mungu wa Ibrahimu na Mungu wa Isaka na Mungu wa Yakobo.

38	Θεὸς	δὲ	οὐκ	ἔστιν	νεκρῶν,	ἀλλὰ	ζώντων;	πάντες	γὰρ	αὐτῷ
	Mungu	na	si	ni	wa–wafu	bali	wa–walio–hai	wote	kwa–maana	kwake
	G2316	G1161	G3756	G1510	G3498	G0235	G2198	G3956	G1063	G0846

ζῶσιν.	
wanaishi	
G2198	

Sasa, yeye si Mungu wa wafu, bali wa walio hai, kwa sababu wote huishi kwake. “

39	ἀποκριθέντες	δέ,	τινες	τῶν	γραμματέων	εἶπαν,	Διδάσκαλε,	καλῶς	εἶπας.	
	wakijibu	na	baadhi	ya–	waandishi	walisema	Mwalimu	vizuri	umesema	
	G0611	G1161	G5100	G3588	G1122	G3004	G1320	G2573	G3004	

Baadhi ya walimu wa Sheria wakamjibu, 'Mwalimu, umejibu vema. '

40	οὐκέτι	γὰρ	ἐτόλμων	ἐπερωτᾶν	αὐτὸν	οὐδέν.
	tena	kwa–maana	hawakuthubutu	kumuuliza	yeye	lolote
	G3765	G1063	G5111	G1905	G0846	G3762

Hawakuthubutu kumwuliza maswali mengine zaidi.

41	Εἶπεν	δὲ	πρὸς	αὐτούς,	Πῶς	λέγουσιν	τὸν	Χριστὸν	εἶναι	Δαυὶδ
	Alisema	na	kwao	wao	Jinsi–gani	wanasema	yule	Kristo	kuwa	wa–Daudi
	G3004	G1161	G4314	G0846	G4459	G3004	G3588	G5547	G1510	G1138

υἱόν?	
mwana	
G5207	

Yesu akawaambia, “Ki vipi watu wanasema kwamba Kristo ni mwana wa Daudi?

42	αὐτὸς	γὰρ	Δαυὶδ	λέγει	ἐν	βίβλῳ	ψαλμῶν,	Εἶπεν	Κύριος
	yeye–mwenyewe	kwa–maana	Daudi	anasema	katika	kitabu	cha–zaburi	Alisema	Bwana
	G0846	G1063	G1138	G3004	G1722	G0976	G5568	G3004	G2962

τῷ	Κυρίῳ	μου,	Κάθου	ἐκ	δεξιῶν	μου,	
kwa–yule	Bwana	wangu	Keti	mkono–wa	kulia	kwangu	
G3588	G2962	G1473	G2521	G1537	G1188	G1473	

Maana Daudi mwenyewe anasema katika Zaburi: Bwana alimwambia Bwana wangu: Keti mkono wa kulia,

43	ἕως	ἂν	θῶ	τοὺς	ἐχθρούς	σου,	ὑποπόδιον	τῶν	ποδῶν	σου.
	mpaka	kwa	niweke	wa–	adui	zako	kiti–cha–miguu	ya–	miguu	yako
	G2193	G0302	G5087	G3588	G2190	G4771	G5286	G3588	G4228	G4771

mpaka niwaweke adui zako chini ya miguu yako. '

44	Δαυὶδ	οὖν	αὐτὸν	Κύριον	καλεῖ,	καὶ	πῶς	αὐτοῦ	υἱός	ἐστιν?
	Daudi	basi	yeye	Bwana	anamwita	na	jinsi–gani	wake	mwana	ni
	G1138	G3767	G0846	G2962	G2564	G2532	G4459	G0846	G5207	G1510

Daudi anamwita Kristo 'Bwana', basi atakuwaje mwana wa Daudi?”

45	Ἀκούοντος	δὲ	παντὸς	τοῦ	λαοῦ,	εἶπεν	τοῖς	μαθηταῖς	[αὐτοῦ],
	Wakisikiliza	na	wote	wa–	watu	alisema	kwa–wa–	wanafunzi	wake
	G0191	G1161	G3956	G3588	G2992	G3004	G3588	G3101	G0846

Watu wote walipokuwa wakimsikiliza akawaambia wanafunzi wake,

46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς,
Jihadharini na wa– waandishi wa– wanaotaka kutembea katika mavazi–marefu
G4337 G0575 G3588 G1122 G3588 G2309 G4043 G1722 G4749

καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν
na wanaopenda salamu katika za– masoko na viti–vya–mbele katika
G2532 G5368 G0783 G1722 G3588 G0058 G2532 G4410 G1722

ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις;
za– masinagogi na nafasi–za–heshima katika ya– karamu
G3588 G4864 G2532 G4411 G1722 G3588 G1173

'Jihadharini na waandishi, wapendao kutembea wamevaa mavazi marefu, na wapenda salamu maalum sokoni na viti vya heshima katika masinagogi, na maeneo ya heshima karamuni.

47 οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ
wao wanakula za– nyumba za– wajane na kwa–kisingizio ndefu
G3739 G2719 G3588 G3614 G3588 G5503 G2532 G4392 G3117

προσεύχονται. οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.
wanasali hawa watapokea zaidi hukumu
G4336 G3778 G2983 G4053 G2917

Wao pia hula nyumba za wajane, na wanajifanya wanasali sala ndefu. Hawa watapokea hukumu kubwa zaidi. '

Chapter 21

1 Ἀναβλέψας δὲ, εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ
Akiinua–macho na aliona wale wakitupa ndani–ya ile hazina vile
G0308 G1161 G3708 G3588 G0906 G1519 G3588 G1049 G3588

δῶρα αὐτῶν πλουσίους;
vipaji vyao matajiri
G1435 G0846 G4145

Yesu alitazama akawaona wanaume matajiri waliokuwa wanaweka zawadi zao kwenye hazina.

2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν, βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο.
aliona na fulani mjane maskini, akitupa hapo sarafu mbili
G3708 G1161 G5100 G5503 G3998 G0906 G1563 G3016 G1417

Akamuona mjane mmoja masikini akiweka senti zake mbili.

3 καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη «ἡ πτωχὴ», πλεῖον
na alisema Kweli nawaambia ninyi kwamba huyu mjane huyu yule maskini zaidi–ya
G2532 G3004 G0230 G3004 G4771 G3754 G3588 G5503 G3778 G3588 G4434 G4119

πάντων ἔβαλεν;
wote alitupa
G3956 G0906

Hivyo akasema, “Kweli nawaambieni, huyu Mjane maskini ameweka nyingi kuliko wengine wote.

4	πάντες	γὰρ	οὗτοι	ἐκ	τοῦ	περισσεύοντος	αὐτοῖς	ἔβαλον	εἰς	τὰ	δῶρα;
	wote	kwa–maana	hawa	kutoka–kwa	ile	wingi–wao	kwao	walitupa	ndani–ya	vile	vipaji
	G3956	G1063	G3778	G1537	G3588	G4052	G0846	G0906	G1519	G3588	G1435
	αὕτη	δὲ,	ἐκ	τοῦ	ὑστερήματος	αὐτῆς,	πάντα	τὸν	βίον	ὃν	εἶχεν
	huyu	lakini	kutoka–kwa	ule	upungufu	wake	yote	ile	maisha	ambayo	alikuwa–nayo
	G3778	G1161	G1537	G3588	G5303	G0846	G3956	G3588	G0979	G3739	G2192
	ἔβαλεν.										
	alitupa										
	G0906										

Hawa wote wametoa hizi zawadi kutoka katika vingi walivyonavyo. Lakini huyu mjane, katika umaskini wake, ametoa fedha zote alizokuwa nazo kwa ajili ya kuishi kwake.”

5	Καί	τινων	λεγόντων	περὶ	τοῦ	ἱεροῦ,	ὅτι	λίθοις	καλοῖς	καὶ
	Na	baadhi	wakisema	kuhusu	ile	hekalu	kwamba	kwa–mawe	mazuri	na
	G2532	G5100	G3004	G4012	G3588	G2411	G3754	G3037	G2570	G2532
	ἀναθήμασιν	κεκόσμηται,	εἶπεν,							
	vipaji–vya–kuwekwa	imepambwa	alisema							
	G0334	G2885	G3004							

Wakati wengine walipokuwa wakisema juu ya hekalu, namna lilivyokuwa limepambwa na mawe mazuri na matoleo, alisema,

6	Ταῦτα	ἃ	θεωρεῖτε,	ἐλεύσονται	ἡμέραι	ἐν	αἷς	οὐκ	ἀφεθήσεται
	Hivi	ambavyo	mnatazama	zitakuja	siku	katika	hizo	hapana	litaachwa
	G3778	G3739	G2334	G2064	G2250	G1722	G3739	G3756	G0863
	λίθος	ἐπὶ	λίθῳ	(ὧδε)	ὃς	οὐ	καταλυθήσεται.		
	jiwe	juu–ya	jiwe	hapa	ambalo	si	litabomoshwa		
	G3037	G1909	G3037	G5602	G3739	G3756	G2647		

“Kwa habari ya mambo haya mnayoyaona, siku zitakuja ambazo hakuna jiwe moja ambalo litaachwa juu ya jiwe jingine ambalo halitabomolewa.”

7	ἐπηρώτησαν	δὲ	αὐτὸν,	λέγοντες,	Διδάσκαλε,	πότε	οὖν	ταῦτα	ἔσται,	καὶ
	walimuuliza	na	yeye	wakisema	Mwalimu	lini	basi	hivi	vitakuwa	na
	G1905	G1161	G0846	G3004	G1320	G4219	G3767	G3778	G1510	G2532
	τί	τὸ	σημεῖον	ὅταν	μέλλῃ	ταῦτα	γίνεσθαι?			
	nini	ile	ishara	wakati	itakapokuwa–karibu	hivi	kutokea			
	G5101	G3588	G4592	G3752	G3195	G3778	G1096			

Hivyo wakamuuliza, wakasema, “Mwalimu, mambo haya yatatokea lini? Na nini ni itakuwa ishara kwamba haya mambo yako karibu kutokea?”

8	ὁ	δὲ	εἶπεν,	Βλέπετε	μὴ	πλανηθῆτε;	πολλοὶ	γὰρ	ἐλεύσονται	ἐπὶ
	yeye	na	alisema	Angalieni	msije	mkadanganywa	wengi	kwa–maana	watakuja	kwa
	G3588	G1161	G3004	G0991	G3361	G4105	G4183	G1063	G2064	G1909
	τῷ	ὀνόματί	μου,	λέγοντες,	Ἐγώ	εἰμι,	καί	Ὁ	καιρὸς	ἤγγικεν.
	lile	jina	langu	wakisema	Mimi	ndimi	na	Ule	wakati	umekaribia
	G3588	G3686	G1473	G3004	G1473	G1510	G2532	G3588	G2540	G1448
	μὴ	πορευθῆτε	ὀπίσω	αὐτῶν.						
	msije	mkaenda	nyuma–ya	wao						
	G3361	G4198	G3694	G0846						

Yesu akajibu, “Muwe waangalifu kwamba msidanganywe. Kwa sababu wengi watakuja kwa jina langu, wakisema, 'Mimi ndiye, 'na 'Muda umekaribia'. Msiwafuate.

9	ὅταν	δὲ	ἀκούσητε	πολέμους	καὶ	ἀκαταστασίας,	μὴ	πτοηθῆτε;	δεῖ
	wakati	na	mtakaposikia	vita	na	machafuko	msije	mkaogopa	ni–lazima
	G3752	G1161	G0191	G4171	G2532	G0181	G3361	G4422	G1163

γὰρ	ταῦτα	γενέσθαι	πρῶτον,	ἀλλ’	οὐκ	εὐθέως	τὸ	τέλος.
kwa–maana	hivi	kutokea	kwanza	lakini	si	mara–moja	ule	mwisho
G1063	G3778	G1096	G4412	G0235	G3756	G2112	G3588	G5056

Mkisikia vita na vuruguvurugu msiogope, kwa sababu haya mambo lazima yatokee kwanza, lakini mwisho hautatokea upesi.”

10	Τότε	ἔλεγεν	αὐτοῖς,	Ἐγερθήσεται	ἔθνος	ἐπ’	ἔθνος,	καὶ	βασιλεία	ἐπὶ
	Ndipo	aliwaambia	wao	Kitainuka	taifa	juu–ya	taifa	na	ufalme	juu–ya
	G5119	G3004	G0846	G1453	G1484	G1909	G1484	G2532	G0932	G1909

βασιλείαν;
ufalme
G0932

Kisha akawaambia, “Taifa litainuka kupigana na taifa jingine, na ufalme juu ya ufalme mwingine.

11	σεισμοί	τε	μεγάλοι,	καὶ	κατὰ	τόπους	λιμοὶ	καὶ	λοιμοὶ.	ἔσονται
	tetemeko	na	makubwa	na	katika	mahali	njaa	na	magonjwa	yatakuwa
	G4578	G5037	G3173	G2532	G2596	G5117	G3042	G2532	G3061	G1510

φόβητρά	τε,	καὶ	«ἀπ’	οὐρανοῦ»·	σημεῖα	μεγάλα	ἔσται.
mambo–ya–kutisha	na	na	kutoka	mbinguni	ishara	kubwa	itakuwa
G5400	G5037	G2532	G0575	G3772	G4592	G3173	G1510

Kutakuwa na matetemeko makubwa, na njaa na tauni katika maeneo mbalimbali. Kutakuwa na matukio ya kutisha na ishara za kutisha kutoka mbinguni.

12	πρὸ	δὲ	τούτων	πάντων,	ἐπιβαλοῦσιν	ἐφ’	ὑμᾶς	τὰς	χεῖρας	αὐτῶν,
	kabla–ya	na	hizi	zote	wataweka	juu–ya	ninyi	zile	mikono	yao
	G4253	G1161	G3778	G3956	G1911	G1909	G4771	G3588	G5495	G0846

καὶ	διώξουσιν,	παραδιδόντες	εἰς	τὰς	συναγωγὰς	καὶ	φυλακάς,
na	watawafuatia	wakiwatoa	ndani–ya	zile	masinagogi	na	magereza
G2532	G1377	G3860	G1519	G3588	G4864	G2532	G5438

ἀπαγομένους	ἐπὶ	βασιλεῖς	καὶ	ἡγεμόνας,	ἕνεκεν	τοῦ	ὀνόματός	μου.
mkipelekwa	kwa	wafalme	na	watawala	kwa–sababu–ya	lile	jina	langu
G0520	G1909	G0935	G2532	G2232	G1752	G3588	G3686	G1473

Lakini kabla ya mambo haya yote, wataweka mikono yao juu yenu na kuwatesa, kuwapeleka kwenye masinagogi na magereza, kuwaleta mbele za wafalme na wenye mamlaka kwa sababu ya jina langu.

13	ἀποβήσεται	ὑμῖν	εἰς	μαρτύριον.
	itageuka–kuwa	kwenu	kwa	ushuhuda
	G0576	G4771	G1519	G3142

Hii itawafungulia fursa kwa ushuhuda wenu.

14	θέτε	οὖν	ἐν	ταῖς	καρδίαις	ὑμῶν,	μὴ	προμελετᾶν	ἀπολογηθῆναι;
	wekeni	basi	katika	hizo	mioyo	yenu	msiwe	mkitafakari–mapema	kujibu
	G5087	G3767	G1722	G3588	G2588	G4771	G3361	G4304	G0626

Kwahiyo amueni mioyoni mwenu kutoandaa utetezi wenu mapema,

15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται
mimi kwa–maana nitawapa ninyi kinywa na hekima, ambayo hawata weza
G1473 G1063 G1325 G4771 G4750 G2532 G4678 G3739 G3756 G1410

ἀντιστῆναι, ἢ ἀντειπεῖν, ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
kupinga au kukataa wote wale wanaopingana–na ninyi
G0436 G2228 G0483 G0537 G3588 G0480 G4771

kwa sababu nitawapa maneno na hekima, ambayo adui zenu wote hawataweza kuipinga au kuikana.

16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ
mtasalitiwa na hata na wazazi na ndugu na jamaa na
G3860 G1161 G2532 G5259 G1118 G2532 G0080 G2532 G4773 G2532

φίλων; καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.
marafiki na watawaua baadhi–ya ninyi
G5384 G2532 G2289 G1537 G4771

Lakini mtakataliwa pia na wazazi wenu, ndugu zenu, jamaa zenu na rafiki zenu, na watawaua baadhi yenu.

17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.
na mtakuwa mkichukiwa na wote kwa–sababu–ya lile jina langu
G2532 G1510 G3404 G5259 G3956 G1223 G3588 G3686 G1473

Mtachukiwa na kila mmoja kwa sababu ya jina langu.

18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐ μὴ ἀπόληται.
na nywele kutoka–kwa ile kichwa chenu haita kamwe potea
G2532 G2359 G1537 G3588 G2776 G4771 G3756 G3361 G0622

Lakini hakuna hata unywele mmoja wa vichwa vyenu utakaopotea.

19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν, κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
katika ile subira yenu zishikeni hizo nafsi zenu
G1722 G3588 G5281 G4771 G2932 G3588 G5590 G4771

Katika kuvumilia mtaziponya nafsi zenu.

20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε
Wakati na mtakapoona ikizungukwa na majeshi Yerusalemu ndipo jueni
G3752 G1161 G3708 G2944 G5259 G4760 G2419 G5119 G1097

ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
kwamba imekaribia ile uharibifu wake
G3754 G1448 G3588 G2050 G0846

Mtakapoona Yerusalemu imezungukwa na majeshi, basi jueni kwamba uharibifu wake umekaribia.

21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη; καὶ οἱ ἐν
ndipo wale katika ile Yudea wakimbie ndani–ya hizo milima na wale katika
G5119 G3588 G1722 G3588 G2449 G5343 G1519 G3588 G3735 G2532 G3588 G1722

μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν; καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ
kati yake waondoke na wale katika hizo nchi wasi
G3319 G0846 G1633 G2532 G3588 G1722 G3588 G5561 G3361

εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν;
ingie ndani–ya yeye
G1525 G1519 G0846

Hapo wale walioko Yudea wakimbilie milimani, na wale walioko katikati ya jiji waondoke, na msiwaache walioko vijijini kuingia.

22 ὅτι ήμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ
kwa–sababu siku za–kisasi hizi ni ili kutimizwa yote yale
G3754 G2250 G1557 G3778 G1510 G3588 G4130 G3956 G3588

γεγραμμένα.
yaliyoandikwa
G1125

Maana hizi ni siku za kisasi, ili kwamba mambo yote yaliyoandikwa yapate kutimilika.

23 οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν
ole kwa–wale wenye mimba walio–nazo na kwa–wale wanaonyonyesha katika
G3759 G3588 G1722 G1064 G2192 G2532 G3588 G2337 G1722

ἐκείναις ταῖς ήμέραις; ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
hizo zile siku kutakuwa kwa–maana dhiki kubwa juu–ya hiyo nchi na
G1565 G3588 G2250 G1510 G1063 G0318 G3173 G1909 G3588 G1093 G2532

ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ.
hasira kwa–wale watu hawa
G3709 G3588 G2992 G3778

Ole ni kwa wale walio na mimba na kwa wale wanyonyeshao katika siku hizo! Kwa maana kutakuwa na adha kuu juu ya nchi, na ghadhabu kwa watu hawa.

24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ
na wataanguka kwa–mdomo–wa upanga na watachukuliwa–mateka ndani–ya hayo
G2532 G4098 G4750 G3162 G2532 G0163 G1519 G3588

ἔθνη; πάντα καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ
mataifa yote na Yerusalemu itakuwa ikikanywagwa na mataifa hadi ambapo
G1484 G3956 G2532 G2419 G1510 G3961 G5259 G1484 G0891 G3739

πληρωθῶσιν (καὶ ἔσονται) καιροὶ ἐθνῶν.
yatatimizwa na yatakuwa nyakati za–mataifa
G4137 G2532 G1510 G2540 G1484

Na wataanguka kwa ncha ya upanga na watachukuliwa mateka kwa mataifa yote, na Yerusalem itakanyagwa na watu wa mataifa, mpaka wakati wa watu wa mataifa utakapotimilika.

25 Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις; καὶ ἐπὶ
Na kutakuwa ishara katika jua na mwezi na nyota na juu–ya
G2532 G1510 G4592 G1722 G2246 G2532 G4582 G2532 G0798 G2532 G1909

τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου,
hiyo nchi fadhaa ya–mataifa katika wasiwasi sauti–ya bahari na mawimbi
G3588 G1093 G4928 G1484 G1722 G0640 G2279 G2281 G2532 G4535

Kutakuwa na ishara katika jua, mwezi na nyota. Na katika nchi kutakuwa na dhiki ya mataifa, katika kukata tamaa kutokana na mlio wa bahari na mawimbi.

26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων
watu–wakizimia wanadamu kwa hofu na matarajio ya–hayo yanayokuja
G0674 G0444 G0575 G5401 G2532 G4329 G3588 G1904

τῇ οἰκουμένῃ; αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
juu–ya ulimwengu hizo kwa–maana nguvu za–hizo mbingu zitatikiswa
G3588 G3625 G3588 G1063 G1411 G3588 G3772 G4531

Kutakuwa na watu wakizimia kwa hofu na katika kutarajia mambo yatakoyo tokea juu ya dunia. Kwa maana nguvu za mbingu zitatikiswa.

27	καὶ	τότε	ὄψονται	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου,	ἐρχόμενον	ἐν	νεφέλῃ,
	na	ndipo	wataona	yule	Mwana	wa	Mtu	akija	katika	wingu
	G2532	G5119	G3708	G3588	G5207	G3588	G0444	G2064	G1722	G3507

μετὰ	δυνάμεως	καὶ	δόξης	πολλῆς.
pamoja–na	nguvu	na	utukufu	mwingi
G3326	G1411	G2532	G1391	G4183

Kisha watamwona Mwana wa Adamu akija mawinguni katika nguvu na utukufu mkuu.

28	ἀρχομένων	δὲ	τούτων	γίνεσθαι,	ἀνακύψατε	καὶ	ἐπάρατε	τὰς	κεφαλὰς
	hivi–vikianza	na	hizi	kutokea	simameni–wima	na	inueni	hizo	vichwa
	G0756	G1161	G3778	G1096	G0352	G2532	G1869	G3588	G2776

ὑμῶν,	διότι	ἐγγίζει	ἡ	ἀπολύτρωσις	ὑμῶν.
vyenu	kwa–sababu	inakaribia	ile	ukombozi	wenu
G4771	G1360	G1448	G3588	G0629	G4771

Lakini mambo haya yatakapoanza kutokea, simameni, inueni vichwa vyenu, kwa sababu ukombozi wenu umesogea karibu.”

29	Καὶ	εἶπεν	παραβολὴν	αὐτοῖς:	Ἴδετε	τὴν	συκῆν	καὶ	πάντα	τὰ
	Na	aliwaambia	mfano	wao	Tazameni	ule	mtini	na	miti	yote
	G2532	G3004	G3850	G0846	G3708	G3588	G4808	G2532	G3956	G3588

δένδρα:
ile
G1186

Yesu akawaambia kwa mfano, “Uangalieni mtini, na miti yote.

30	ὅταν	προβάλωσιν	ἤδη,	βλέποντες	ἀφ’	ἑαυτῶν,	γινώσκετε	ὅτι	ἤδη
	wakati	wanachipua	tayari	mkiona	kutoka–kwa	wenyewe	mnajua	kwamba	tayari
	G3752	G4261	G2235	G0991	G0575	G1438	G1097	G3754	G2235

ἐγγὺς	τὸ	θέρος	ἐστίν.
karibu	wakati–wa–mavuno	kiangazi	ni
G1451	G3588	G2330	G1510

Inapotoa machipukizi, mnajionea wenyewe na kutambua kwamba kiangazi tayari kiko karibu.

31	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς,	ὅταν	ἴδητε	ταῦτα	γινόμενα,	γινώσκετε	ὅτι
	vivyo–hivyo	na	ninyi	wakati	mtakapoona	hivi	vikitokea	jueni	kwamba
	G3779	G2532	G4771	G3752	G3708	G3778	G1096	G1097	G3754

ἐγγύς	ἐστιν	ἡ	βασιλεία	τοῦ	Θεοῦ.
karibu	ni	ule	ufalme	wa	Mungu
G1451	G1510	G3588	G0932	G3588	G2316

Vivyo hivyo, mnapoona mambo haya yanatokea, ninyi tambueni ya kwamba ufalme wa Mungu umekaribia.

32	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	οὐ	μὴ	παρέλθῃ	ἡ	γενεὰ	αὕτη,	ἕως
	amini	nawaambia	ninyi	kwamba	haita	kamwe	pita	hii	kizazi	hiki	hadi
	G0281	G3004	G4771	G3754	G3756	G3361	G3928	G3588	G1074	G3778	G2193

ἂν	πάντα	γένηται.
yote	yote	yatimie
G0302	G3956	G1096

Kweli, nawaambieni, kizazi hiki hakitapita, mpaka mambo haya yote yatakapotokea.

33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ
hilo mbingu na hiyo nchi zitapita lakini hayo maneno yangu hayatapita
G3588 G3772 G2532 G3588 G1093 G3928 G3588 G1161 G3056 G1473 G3756

μὴ παρελεύσονται.
kamwe pita
G3361 G3928

Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μή ποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι
Jihadharini na nafsi–zenu isije wakati–wowote zikalemewa yenu hizo mioyo
G4337 G1161 G1438 G3361 G4219 G0916 G4771 G3588 G2588

ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς; καὶ ἐπιστῇ
kwa ulevi na ulevi–kupita–kiasi na masumbufu ya–maisha na ikawajia
G1722 G2897 G2532 G3178 G2532 G3308 G0982 G2532 G2186

ἐφ’ ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη;
juu–ya ninyi ghafla ile siku hiyo
G1909 G4771 G0160 G3588 G2250 G1565

Lakini jiangalieni wenyewe, ili kwamba mioyo yenu isije ikalemewa na ufisadi, ulevi, na mahangaiko ya maisha haya. Kwa sababu ile siku itawajia ghafla

35 ὡς παγίς ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ
kama mtego itakuja kwa–maana juu–ya wote wale wanaokaa juu–ya
G5613 G3803 G1904 G1063 G1909 G3956 G3588 G2521 G1909

πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.
uso wa–nchi yote nchi
G4383 G3956 G3588 G1093

kama mtego. Kwasababu itakuwa juu ya kila mmoja aishiye katika uso wa dunia nzima.

36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ, δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα
kesheni na katika kila wakati mkiomba ili mweze kuepuka hivi
G0069 G1161 G1722 G3956 G2540 G1189 G2443 G2729 G1628 G3778

πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ Υἱοῦ τοῦ
vyote hivi vitakavyotokea kutokea na kusimama mbele–ya yule Mwana wa
G3956 G3588 G3195 G1096 G2532 G2476 G1715 G3588 G5207 G3588

ἀνθρώπου.
Mtu
G0444

Lakini mwe tayari wakati wote, mwombe kwamba mtakuwa imara vya kutosha kuyaepuka haya yote yatakayotokea, na kusimama mbele za Mwana wa Adamu.”

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας
Alikuwa na hizo siku katika lile hekalu akifundisha hizo na usiku
G1510 G1161 G3588 G2250 G1722 G3588 G2411 G1321 G3588 G1161 G3571

ἐξερχόμενος, ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν.
akitoka alilala kwenye ule mlima ule uitwao wa–Mizeituni
G1831 G0835 G1519 G3588 G3735 G3588 G2564 G1636

Hivyo wakati wa mchana alikuwa akifundisha hekaluni na usiku alitoka nje, na kwenda kukesha katika mlima unaoitwa wa Mzeituni.

38	καὶ	πᾶς	ὁ	λαὸς	ὤρθριζεν	πρὸς	αὐτὸν	ἐν	τῷ
	na	watu–wote	wale	watu	walikuja–asubuhi–na–mapema	kwake	yeye	katika	lile
	G2532	G3956	G3588	G2992	G3719	G4314	G0846	G1722	G3588

ἱερῷ	ἀκούειν	αὐτοῦ.
hekalu	kumsikia	yeye
G2411	G0191	G0846

Watu wote walimjia asubuhi na mapemaili kumsikiliza ndani ya hekalu.

Chapter 22

1	Ἤγγιζεν	δὲ	ἡ	ἑορτὴ	τῶν	ἀζύμων,	ἡ	λεγομένη
	Ilikuwa–inakaribia	na	ile	sikukuu	ya	mikate–isiyotiwa–chachu	ile	iitwayo
	G1448	G1161	G3588	G1859	G3588	G0106	G3588	G3004

Πάσχα.
Pasaka
G3957

Basi Sikukuu ya Mkate Usiyotiwa Chachu ilikuwa imekaribia, ambayo inaitwa Pasaka.

2	καὶ	ἐζήτουν	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	γραμματεῖς	τὸ	πῶς
	na	walitafuta	wale	makuhani–wakuu	na	wale	waandishi	njia	ya–jinsi
	G2532	G2212	G3588	G0749	G2532	G3588	G1122	G3588	G4459

ἀνέλωσιν	αὐτόν;	ἐφοβοῦντο	γὰρ	τὸν	λαόν.
wamwangamize	yeye	waliogopa	kwa–maana	wale	watu
G0337	G0846	G5399	G1063	G3588	G2992

Makuhani wakuu na waandishi wakajadiliana namna ya kumuua Yesu, kwa sababu waliwaogopa watu.

3	Εἰσῆλθεν	δὲ	Σατανᾶς	εἰς	Ἰούδαν,	τὸν	καλούμενον	Ἰσκαριώτην,	ὄντα
	Aliingia	na	Shetani	ndani–ya	Yuda	yule	aitwaye	Iskariote	aliyekuwa
	G1525	G1161	G4567	G1519	G2455	G3588	G2564	G2469	G1510

ἐκ	τοῦ	ἀριθμοῦ	τῶν	δώδεκα.
kutoka–kwa	ile	hesabu	ya	kumi–na–wawili
G1537	G3588	G0706	G3588	G1427

Shetani akaingia ndani ya Yuda Iskariote, mmoja wa wale wanafunzi Kumi na mbili.

4	καὶ	ἀπελθὼν,	συνελάλησεν	τοῖς	ἀρχιερεῦσιν	καὶ	στρατηγοῖς,	τὸ
	na	akaenda	akasema–na	wale	makuhani–wakuu	na	wakuu–wa–askari	njia
	G2532	G0565	G4814	G3588	G0749	G2532	G4755	G3588

πῶς	αὐτοῖς	παραδῷ	αὐτόν.
ya–jinsi	kwao	amsaliti	yeye
G4459	G0846	G3860	G0846

Yuda akaenda kujadiliana na wakuu wa makuhani na wakuu namna ambavyo atamkabidhi Yesu kwao.

5	καὶ	ἐχάρησαν,	καὶ	συνέθεντο	αὐτῷ	ἀργύριον	δοῦναι.
	na	walifurahi	na	walikubaliana	naye	fedha	kumpa
	G2532	G5463	G2532	G4934	G0846	G0694	G1325

Walifurahi, na kukubaliana kumpa fedha.

6	καὶ	ἐξωμολόγησεν,	καὶ	ἐζήτει	εὐκαιρίαν	τοῦ	παραδοῦναι	αὐτὸν	ἄτερ	ὄχλου
	na	alikubali	na	alitafuta	nafasi	ya	kumsaliti	yeye	pasipo	umati
	G2532	G1843	G2532	G2212	G2120	G3588	G3860	G0846	G0817	G3793

αὐτοῖς.		
kwao		
G0846		

Yeye aliridhia, na alitafuta fursa ya kumkabidhi Yesu kwao mbali na kundi la watu.

7	Ἦλθεν	δὲ	ἡ	ἡμέρα	τῶν	ἀζύμων	[ἐν]	ᾗ	ἔδει	θύεσθαι
	Ilikuja	na	ile	siku	ya	mikate–isiyotiwa–chachu	ambayo	katika	ilibidi	kuchinjwa
	G2064	G1161	G3588	G2250	G3588	G0106	G1722	G3739	G1163	G2380

τὸ	πάσχα.	
yule	pasaka	
G3588	G3957	

Siku ya mikate isiyotiwa chachu ikafika, ambapo kondoo wa Pasaka lazima atolewe.

8	καὶ	ἀπέστειλεν	Πέτρον	καὶ	Ἰωάννην,	εἰπών,	Πορευθέντες	ἑτοιμάσατε	ἡμῖν	τὸ
	na	aliwatuma	Petro	na	Yohana	akisema	Nendeni	mkatayarishe	sisi	ile
	G2532	G0649	G4074	G2532	G2491	G3004	G4198	G2090	G1473	G3588

πάσχα,	ἵνα	φάγωμεν.
pasaka	ili	tule
G3957	G2443	G5315

Yesu akawatuma Petro na Yohana, akasema, “Nendeni mkatuandalie chakula cha Pasaka ili tuje tukile.”

9	οἱ	δὲ	εἶπαν	αὐτῷ,	Ποῦ	θέλεις	ἑτοιμάσωμεν?
	wao	na	walisema	kwake	Wapi	wataka	tuitayarishe
	G3588	G1161	G3004	G0846	G4226	G2309	G2090

Wakamuuliza, “Wapi unataka tuyafanyie hayo maandalizi?”

10	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἰδοὺ,	εἰσελθόντων	ὑμῶν	εἰς	τὴν	πόλιν,
	yeye	na	alisema	kwao	Tazama	mkiingia	ninyi	ndani–ya	ule	mji
	G3588	G1161	G3004	G0846	G3708	G1525	G4771	G1519	G3588	G4172

συναντήσει	ὑμῖν	ἄνθρωπος,	κεράμιον	ὕδατος	βαστάζων;	ἀκολουθήσατε	αὐτῷ
atakutana–na	ninyi	mtu	mtungi	wa–maji	akibeba	mfuateni	yeye
G4876	G4771	G0444	G2765	G5204	G0941	G0190	G0846

εἰς	τὴν	οἰκίαν	εἰς	ἣν	εἰσπορεύεται;	
ndani–ya	ile	nyumba	ambayo	ndani–yake	anaingia	
G1519	G3588	G3614	G1519	G3739	G1531	

Akawajibu, “Sikilizeni, mtakapokuwa mmeingia mjini, mwanamume ambaye amebeba mtungi wa maji atakutana na ninyi. Mfuateni kwenye nyumba ambayo ataingia.

11	καὶ	ἐρεῖτε	τῷ	οἰκοδεσπότῃ	τῆς	οἰκίας,	Λέγει	σοι	ὁ	Διδάσκαλος,
	na	mtamwambia	yule	mwenye–nyumba	ya–ile	nyumba	Anasema	kwako	yule	Mwalimu
	G2532	G2046	G3588	G3617	G3588	G3614	G3004	G4771	G3588	G1320

Ποῦ	ἐστιν	τὸ	κατάλυμα,	ὅπου	τὸ	πάσχα	μετὰ	τῶν	μαθητῶν
Iko–wapi	ni	ile	chumba–cha–wageni	ambapo	ile	pasaka	pamoja–na	wale	wanafunzi
G4226	G1510	G3588	G2646	G3699	G3588	G3957	G3326	G3588	G3101

μου	φάγω?	
wangu	nile	
G1473	G5315	

Kisha mwambieni bwana wa nyumba, “Mwalimu anakwambia, “Kiko wapi chumba cha wageni, mahali ambapo nitakula Pasaka na wanafunzi wangu?”

12	κἀκεῖνος	ὑμῖν	δείξει	ἀνάγαιον	μέγα,	ἐστρωμένον;	ἐκεῖ	ἑτοιμάσατε.	
	na–yeye	ninyi	atawaonyesha	chumba–cha–juu	kikubwa	kilichotandikwa	hapo	tayarisheni	
	G2548	G4771	G1166	G0508	G3173	G4766	G1563	G2090	

Atawaonyesha chumba cha ghorofani ambacho kiko tayari. Fanyeni maandalizi humo.”

13	ἀπελθόντες	δὲ,	εὗρον	καθὼς	εἰρήκει	αὐτοῖς;	καὶ	ἡτοίμασαν	τὸ
	wakaenda	na	wakakuta	kama	alivyowaambia	wao	na	wakaitayarisha	ile
	G0565	G1161	G2147	G2531	G2046	G0846	G2532	G2090	G3588

	πάσχα.
	pasaka
	G3957

Hivyo wakaenda, na wakakuta kila kitu kama alivyowaambia. Kisha wakaandaa chakula cha Pasaka.

14	Καὶ	ὅτε	ἐγένετο	ἡ	ὥρα,	ἀνέπεσεν,	καὶ	οἱ	ἀπόστολοι	σὺν
	Na	ilipofika	ikawa	ile	saa	aliketi	na	wale	mitume	pamoja–na
	G2532	G3753	G1096	G3588	G5610	G0377	G2532	G3588	G0652	G4862

	αὐτῷ.
	yeye
	G0846

Muda ulipofika alikaa na wale mitume.

15	καὶ	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Ἐπιθυμίᾳ	ἐπεθύμησα	τοῦτο	τὸ	πάσχα	φαγεῖν
	na	aliwaambia	kwa	wao	Kwa–shauku	nimetamani	hii	ile	pasaka	kula
	G2532	G3004	G4314	G0846	G1939	G1937	G3778	G3588	G3957	G5315

μεθ’	ὑμῶν,	πρὸ	τοῦ	με	παθεῖν.
pamoja–na	ninyi	kabla–ya	ile	mimi	kuteseka
G3326	G4771	G4253	G3588	G1473	G3958

Kisha akawaambia, “Nina shauku kubwa ya kula sikukuu hii ya Pasaka na ninyi kabla ya kuteswa kwangu.

16	λέγω	γὰρ	ὑμῖν,	ὅτι	οὐκέτι	οὐ	μὴ	φάγω	αὐτὸ,	ἕως
	nawaambia	kwa–maana	ninyi	kwamba	tena	sita	kamwe	kula	hiyo	hadi
	G3004	G1063	G4771	G3754	G3765	G3756	G3361	G5315	G0846	G2193

ὅτου	πληρωθῇ	ἐν	τῇ	βασιλείᾳ	τοῦ	Θεοῦ.
ambapo	itatimizwa	katika	ule	ufalme	wa	Mungu
G3755	G4137	G1722	G3588	G0932	G3588	G2316

Kwa maana nawaambieni, sitakula tena mpaka itakapotimizwa katika ufalme wa Mungu.”

17	καὶ	δεξάμενος	ποτήριον,	εὐχαριστήσας	εἶπεν,	Λάβετε	τοῦτο,	καὶ	διαμερίσατε
	na	akipokea	kikombe	akishukuru	alisema	Pokeeni	hiki	na	gawaneni
	G2532	G1209	G4221	G2168	G3004	G2983	G3778	G2532	G1266

εἰς	ἑαυτούς.
miongoni–mwa	ninyi–wenyewe
G1519	G1438

Kisha Yesu akachukua kikombe, na alipokwisha kushukuru, akasema, “Chukueni hiki, na mgawane ninyi kwa ninyi.

18 λέγω γὰρ ὑμῖν, [ὅτι] οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν
nawaambia kwa–maana ninyi kwamba sita kamwe kunywa kutoka ile sasa
G3004 G1063 G4771 G3754 G3756 G3361 G4095 G0575 G3588 G3568

ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
kutoka ile mazao ya–ile mzabibu, hadi ambapo ule ufalme wa Mungu
G0575 G3588 G1081 G3588 G0288 G2193 G3739 G3588 G0932 G3588 G2316

ἔλθῃ.
uje
G2064

Kwa maana nawaambia, sitakunywa tena mzao wa mzabibu, mpaka ufalme wa Mungu utakapokuja.”

19 καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας, ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό
na akitwaa mkate akishukuru aliuvunja na aliwapa wao akisema Huu
G2532 G2983 G0740 G2168 G2806 G2532 G1325 G0846 G3004 G3778

ἐστιν τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον; τοῦτο ποιεῖτε εἰς
ni ule mwili wangu, ule kwa–ajili–ya ninyi unaotolewa hivi fanyeni kwa
G1510 G3588 G4983 G1473 G3588 G5228 G4771 G1325 G3778 G4160 G1519

τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
ile yangu kumbukumbu
G3588 G1699 G0364

Kisha akachukua mkate, na alipokwisha kushukuru, akaumega, na kuwapa, akisema, “Huu ni mwili wangu ambao umetolewa kwa ajili yenu. Fanyeni hivi kwa kunikumbuka mimi.”

20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο
na kile kikombe vivyo–hivyo baada–ya kule kula–chakula–cha–jioni akisema Hiki
G2532 G3588 G4221 G5615 G3326 G3588 G1172 G3004 G3778

τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ
kile kikombe ndiyo mpya agano katika ule damu yangu, ile kwa–ajili–ya
G3588 G4221 G3588 G2537 G1242 G1722 G3588 G0129 G1473 G3588 G5228

ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
ninyi inayomwagwa
G4771 G1632

Akachukua kikombe vivyo hivyo baada ya chakula cha usiku akisema, “Kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu, ambayo imemwagika kwa ajili yenu.

21 πλὴν, ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ’ ἐμοῦ ἐπὶ
lakini tazama ile mkono wa–yule anayenisaliti mimi pamoja–na mimi juu–ya
G4133 G3708 G3588 G5495 G3588 G3860 G1473 G3326 G1473 G1909

τῆς τραπέζης;
ile meza
G3588 G5132

Lakini angalieni. Yule anisalitie yuko pamoja nami mezani.

22 ὅτι ὁ Υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὸ ὡρισμένον
kwa–sababu yule Mwana kweli wa Mtu kulingana–na ile iliyoamuliwa
G3754 G3588 G5207 G3303 G3588 G0444 G2596 G3588 G3724

πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι’ οὗ παραδίδοται.
anaenda lakini ole kwa–yule mtu yule kwa–njia–ya ambaye anasalitiwa
G4198 G4133 G3759 G3588 G0444 G1565 G1223 G3739 G3860

Kwa maana Mwana wa Adamu kwa kweli aenda zake kama ilivyokwisha amuliwa. Lakini ole kwa mtu yule ambaye kupitia yeye Mwana wa Adamu asalitiwa!”

23	καὶ	αὐτοὶ	ἤρξαντο	συζητεῖν	πρὸς	ἑαυτοὺς	τὸ,	τίς	ἄρα
	na	wao	walianza	kuulizana	miongoni–mwa	wao–wenyewe	ile	nani	basi
	G2532	G0846	G0756	G4802	G4314	G1438	G3588	G5101	G0686

εἴη	ἐξ	αὐτῶν,	ὁ	τοῦτο	μέλλων	πράσσειν.
angekuwa	kutoka–kwa	wao	yule	hiki	atakayekuwa–karibu	kufanya
G1510	G1537	G0846	G3588	G3778	G3195	G4238

Wakaanza kuulizana wao kwa wao, nani miongoni mwao ambaye angefanya jambo hili.

24	Ἐγένετο	δὲ	καὶ	φιλονεικία	ἐν	αὐτοῖς	τὸ,	τίς	αὐτῶν	δοκεῖ
	Ikawa	na	pia	ugomvi	miongoni–mwa	wao	ile	nani	wao	anaonekana
	G1096	G1161	G2532	G5379	G1722	G0846	G3588	G5101	G0846	G1380

εἶναι	μείζων.
kuwa	mkubwa–zaidi
G1510	G3173

Kisha yakatokea mabishano katikati yao kwamba ni nani anaye dhaniwa kuwa mkuu kuliko wote.

25	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Οἱ	βασιλεῖς	τῶν	ἐθνῶν	κυριεύουσιν	αὐτῶν,
	yeye	na	aliwaambia	wao	Wale	wafalme	wa	mataifa	wanawatawala	wao
	G3588	G1161	G3004	G0846	G3588	G0935	G3588	G1484	G2961	G0846

καὶ	οἱ	ἐξουσιάζοντες	αὐτῶν,	εὐεργέται	καλοῦνται.
na	wale	wenye–mamlaka–juu–ya	wao	wafadhili	wanaitwa
G2532	G3588	G1850	G0846	G2110	G2564

Akawaambia, “Wafalme wa watu wa mataifa wana ubwana juu yao, na wale mwenye mamlaka juu yao wanaitwa waheshimiwa watawala.

26	ὑμεῖς	δὲ	οὐχ	οὕτως;	ἀλλ’	ὁ	μείζων	ἐν	ὑμῖν,	γινέσθω
	ninyi	lakini	si	hivyo	bali	yule	mkubwa–zaidi	miongoni–mwa	ninyi	na–awe
	G4771	G1161	G3756	G3779	G0235	G3588	G3173	G1722	G4771	G1096

ὡς	ὁ	νεώτερος;	καὶ	ὁ	ἡγούμενος,	ὡς	ὁ	διακονῶν.
kama	yule	mdogo–zaidi	na	yule	anayeongoza	kama	yule	anayehudumu
G5613	G3588	G3501	G2532	G3588	G2233	G5613	G3588	G1247

Lakini haitakiwi kabisa kuwa hivi kwenu ninyi. Badala yake, acha yule ambaye ni mkubwa kati yenu awe kama mdogo. Na yule ambaye ni wa muhimu sana awe kama atumikaye.

27	τίς	γὰρ	μείζων,	ὁ	ἀνακείμενος	ἢ	ὁ	διακονῶν?
	nani	kwa–maana	ni–mkubwa–zaidi	yule	anayeketi–mezani	au	yule	anayehudumu
	G5101	G1063	G3173	G3588	G0345	G2228	G3588	G1247

οὐχὶ	ὁ	ἀνακείμενος?	ἐγὼ	δὲ	ἐν	μέσῳ	ὑμῶν	εἰμι,	ὡς	ὁ
si	yule	anayeketi–mezani	mimi	lakini	katikati–ya	kati	ninyi	niko	kama	yule
G3780	G3588	G0345	G1473	G1161	G1722	G3319	G4771	G1510	G5613	G3588

διακονῶν.
anayehudumu
G1247

Kwa sababu yupi mkubwa, yule akaaye mezani au yule anayetumika? Je si yule aketie mezani? Na mimi bado ni kati yenu kama atumikaye.

28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ’ ἐμοῦ, ἐν τοῖς πειρασμοῖς
ninyi na ni wale mliodumu pamoja–na mimi katika hizo majaribu
G4771 G1161 G1510 G3588 G1265 G3326 G1473 G1722 G3588 G3986

μου.
yangu
G1473

Lakini ninyi ndio ambao mmeendelea kuwa nami katika majaribu yangu.

29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ Πατήρ μου, βασιλείαν;
na–mimi nawapa ninyi kama alivyonipa mimi yule Baba yangu, ufalme
G2504 G1303 G4771 G2531 G1303 G1473 G3588 G3962 G1473 G0932

Nawapa ninyi ufalme, kama vile Baba alivyonipa mimi ufalme,

30 ἵνα ἔσθητε, καὶ πίνητε, ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ
ili mle na mnywe kwenye ile meza yangu katika ule ufalme
G2443 G2068 G2532 G4095 G1909 G3588 G5132 G1473 G1722 G3588 G0932

μου; καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων, τὰς δώδεκα φυλὰς κρίνοντες
wangu na mtaketi juu–ya viti–vya–enzi hizo kumi–na–mbili makabila mkihukumu
G1473 G2532 G2521 G1909 G2362 G3588 G1427 G5443 G2919

τοῦ Ἰσραήλ.
ya Israeli
G3588 G2474

kwamba mpate kula na kunywa mezani kwangu kwenye ufalme wangu. Na mtakaa kwenye viti vya enzi mkizihukumu kabila kumi na mbili za Israel.

31 Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς
Simoni Simoni tazama yule Shetani amewadai ninyi ili kuwapepeta kama
G4613 G4613 G3708 G3588 G4567 G1809 G4771 G3588 G4617 G5613

τὸν σῖτον;
ile ngano
G3588 G4621

Simoni, Simoni, fahamu kwamba, Shetani ameomba awapate ili awapepete kama ngano.

32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου;
mimi lakini nimeomba kwa–ajili–ya wewe ili isi punguwe ile imani yako
G1473 G1161 G1189 G4012 G4771 G2443 G3361 G1587 G3588 G4102 G4771

καὶ σύ, ποτε ἐπιστρέψας, στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου.
na wewe wakati–fulani ukigeuka waimarishe wale ndugu zako
G2532 G4771 G4218 G1994 G4741 G3588 G0080 G4771

Lakini nimekuombea, kwamba imani yako isishindwe. Baada ya kuwa umerudi tena, waimarishe ndugu zako.”

33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς
yeye na alisema kwake Bwana pamoja–na wewe tayari niko hata ndani–ya
G3588 G1161 G3004 G0846 G2962 G3326 G4771 G2092 G1510 G2532 G1519

φυλακὴν, καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
gereza na ndani–ya kifo kwenda
G5438 G2532 G1519 G2288 G4198

Petro akamwambia, “Bwana, niko tayari kwenda na wewe gerezani na hata katika mauti.”

34 ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ,
yeye na alisema Nakuambia wewe Petro hata kuwika leo jogoo
G3588 G1161 G3004 G3004 G4771 G4074 G3756 G5455 G4594 G0220

ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι.
hadi mara–tatu mimi utanikana si kunijua
G2193 G5151 G1473 G0533 G3361 G1492

Yesu akajibu, “Nakwambia, Petro, Jogoo hatawika leo, kabla hujanikana mara tatu kwamba unanijua.”

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου, καὶ πήρας,
Na aliwaambia wao Wakati niliwatuma ninyi bila mkoba na mfuko
G2532 G3004 G0846 G3753 G0649 G4771 G0817 G0905 G2532 G4082

καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε? οἱ δὲ εἶπαν, Οὐθενός.
na viatu je chochote mlipungukiwa wao na walisema Hapana
G2532 G5266 G3361 G5100 G5302 G3588 G1161 G3004 G3762

Kisha Yesu akawaambia, “Nilipowapeleka ninyi bila mfuko, kikapu cha vyakula, ua viatu, je mlipungukiwa na kitu?” Wakajibu “Hakuna.”

36 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
akawaambia na wao Lakini sasa yule aliye–na mkoba na–auchukue
G3004 G1161 G0846 G0235 G3568 G3588 G2192 G0905 G0142

ὁμοίως καὶ πήραν; καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον
vivyo–hivyo na mfuko na yule asiye–na aliye–na na–auze lile joho
G3668 G2532 G4082 G2532 G3588 G3361 G2192 G4453 G3588 G2440

αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν;
lake na anunue upanga
G0846 G2532 G0059 G3162

Kisha akawaambia, “Lakini sasa, kila mwenye mfuko, na auchukue pamoja na kikapu cha vyakula. Yule ambaye hana upanga imempasa auze joho lake anunue mmoja.

37 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον, δεῖ τελεσθῆναι
nawaambia kwa–maana ninyi kwamba hiki kile kilichoandikwa ni–lazima kutimizwa
G3004 G1063 G4771 G3754 G3778 G3588 G1125 G1163 G5055

ἐν ἐμοί, τό Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη; καὶ γὰρ τὸ
ndani–yangu mimi ile Na pamoja–na wakosaji alihesabiwa na kwa–maana kile
G1722 G1473 G3588 G2532 G3326 G0459 G3049 G2532 G1063 G3588

περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
kuhusu mimi mwisho kina
G4012 G1473 G5056 G2192

Kwa sababu nawaambia, yote ambayo yameandikwa kwa ajili yangu lazima yatimilike, 'Na alichukuliwa kama mtu ambaye anavunja torati.' Kwa sababu kile kilichotabiriwa kwa ajili yangu kinatimizwa.”

38 οἱ δὲ εἶπαν, Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
wao na walisema Bwana tazama panga hapa mbili yeye na aliwaambia
G3588 G1161 G3004 G2962 G3708 G3162 G5602 G1417 G3588 G1161 G3004

αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστιν.
wao Inatosha ni
G0846 G2425 G1510

Kisha wakasema, “Bwana, tazama! Hizi hapa panga mbili.” Na akawaambia”yatosha.”

39	Καὶ	ἐξελθὼν,	ἐπορεύθη	κατὰ	τὸ	ἔθος	εἰς	τὸ	ὄρος	τῶν	Ἐλαιῶν;
	Na	akatoka	akaenda	kama	ile	desturi	kwenye	ule	mlima	wa	Mizeituni
	G2532	G1831	G4198	G2596	G3588	G1485	G1519	G3588	G3735	G3588	G1636

ἠκολούθησαν	δὲ	αὐτῷ	καὶ	οἱ	μαθηταί.
walimfuata	na	yeye	pia	wale	wanafunzi
G0190	G1161	G0846	G2532	G3588	G3101

Baada ya chakula cha usiku, Yesu aliondoka, kama ambavyo amekuwa akifanya mara kwa mara, akaenda mlima wa Mzeituni, na wanafunzi wakamfuata.

40	γενόμενος	δὲ	ἐπὶ	τοῦ	τόπου,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Προσεύχεσθε	μὴ
	alipofika	na	kwenye	ule	mahali	aliwaambia	wao	Ombeni	msi
	G1096	G1161	G1909	G3588	G5117	G3004	G0846	G4336	G3361

εἰσελθεῖν	εἰς	πειρασμόν.
ingie	ndani–ya	jaribu
G1525	G1519	G3986

Walipofika, aliwaambia, “Ombeni kwamba msiingie majaribuni.”

41	καὶ	αὐτὸς	ἀπεσπάσθη	ἀπ’	αὐτῶν,	ὡσεὶ	λίθου	βολήν,	καὶ
	na	yeye–mwenyewe	aliondoka	kutoka–kwa	wao	kama	kutupa–jiwe	umbali	na
	G2532	G0846	G0645	G0575	G0846	G5616	G3037	G1000	G2532

θεὶς	τὰ	γόνατα,	προσηύχετο,
akiweka	hayo	magoti	aliomba
G5087	G3588	G1119	G4336

Akaenda mbali na wao kama mrusho wa jiwe, akapiga magoti akaomba,

42	λέγων,	Πάτερ,	εἰ	βούλει	παρένεγκε	τοῦτο	τὸ	ποτήριον	ἀπ’	ἐμοῦ;
	akisema	Baba	ikiwa	wataka	ondoa	hiki	kile	kikombe	kutoka–kwa	mimi
	G3004	G3962	G1487	G1014	G3911	G3778	G3588	G4221	G0575	G1473

πλὴν	μὴ	τὸ	θέλημά	μου,	ἀλλὰ	τὸ	σὸν	γινέσθω.
lakini	si	ile	mapenzi	yangu	bali	ile	yako	na–ifanyike
G4133	G3361	G3588	G2307	G1473	G0235	G3588	G4674	G1096

akisema, “Baba, kama unataka, niondolee kikombe hiki. Lakini si kama nitakavyo mimi, lakini mapenzi yako yafanyike.”

43	ὤφθη	δὲ	αὐτῷ	ἄγγελος	ἀπ’	(τοῦ)	οὐρανοῦ,	ἐνισχύων	αὐτόν.
	alionekana	na	kwake	malaika	kutoka	ile	mbingu	akimtia–nguvu	yeye
	G3708	G1161	G0846	G0032	G0575	G3588	G3772	G1765	G0846

Kisha malaika kutoka mbinguni akamtokea, akamtia nguvu.

44	καὶ	γενόμενος	ἐν	ἀγωνίᾳ,	ἐκτενέστερον	προσηύχετο.	καὶ	ἐγένετο	ὁ
	na	akiwa	katika	uchungu	kwa–bidii–zaidi	aliomba	na	ikawa	ile
	G2532	G1096	G1722	G0074	G1617	G4336	G2532	G1096	G3588

ἱδρὼς	αὐτοῦ	ὡσεὶ	θρόμβοι	αἵματος,	καταβαίνοντες	ἐπὶ	τὴν	γῆν.
jasho	lake	kama	matone	ya–damu	yakishuka	juu–ya	ile	nchi
G2402	G0846	G5616	G2361	G0129	G2597	G1909	G3588	G1093

Akiwa katika kuugua, akaomba kwa dhati zaidi, na jasho lake likawa kama matone makubwa ya damu yakidondoka chini.

45 καὶ na G2532 ἀναστὰς akiinuka G0450 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 τῆς ile G3588 προσευχῆς, sala G4335 ἐλθὼν akija G2064 πρὸς kwa G4314 τοὺς wale G3588 μαθητὰς, wanafunzi G3101 εὗρεν aliwakuta G2147 κοιμωμένους wamelala G2837 αὐτοὺς wao G0846 ἀπὸ kutokana–na G0575 τῆς ile G3588 λύπης, huzuni G3077

Wakati alipoamka kutoka katika maombi yake, alikuja kwa wanafunzi, na akawakuta wamelala kwa sababu ya huzuni yao,

46 καὶ na G2532 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Τί Kwa–nini G5101 καθεύδετε? mmelala G2518 ἀναστάντες amkeni G0450 προσεύχεσθε, ombeni G4336 ἵνα ili G2443 μὴ msi G3361 εἰσέλθητε ingie G1525 εἰς ndani–ya G1519 πειρασμόν. jaribu G3986

na akawauliza, “Kwanini mnalala? Amkeni muombe, kwamba msiingie majaribuni.”

47 Ἔτι Bado G2089 αὐτοῦ yeye G0846 λαλοῦντος, akisema G2980 ἰδοὺ, tazama G3708 ὄχλος, umati G3793 καὶ na G2532 ὁ yule G3588 λεγόμενος aitwaye G3004 Ἰούδας, Yuda G2455 εἷς mmoja G1520 τῶν wa G3588 δώδεκα, kumi–na–wawili G1427 προήρχετο aliwatangulia G4281 αὐτούς, wao G0846 καὶ na G2532 ἤγγισεν akamkaribia G1448 τῷ yule G3588 Ἰησοῦ Yesu G2424 φιλῆσαι kumbusu G5368 αὐτόν. yeye G0846

Wakati alipokuwa bado akiongea, tazama, kundi kubwa la watu likatokea, na Yuda, mmoja wa mitume kumi na wawili akiwaongoza. Akaja karibu na Yesu ili ambusu,

48 Ἰησοῦς Yesu G2424 δὲ na G1161 εἶπεν akamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Ἰούδα, Yuda G2455 φιλήματι kwa–busu G5370 τὸν yule G3588 Υἱὸν Mwana G5207 τοῦ wa G3588 ἀνθρώπου Mtu G0444 παραδίδως? unamsaliti G3860

lakini Yesu akamwambia, “Yuda, je unamsaliti Mwana wa Adamu kwa busu?”

49 ἰδόντες wakiona G3708 δὲ na G1161 οἱ wale G3588 περὶ walio–karibu–naye G4012 αὐτὸν yeye G0846 τὸ kile G3588 ἐσόμενον, kitakachokuwa G1510 εἶπαν walisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 εἰ kama G1487 πατάξομεν tupige G3960 ἐν kwa G1722 μαχαίρῃ? upanga G3162

Wakati wale waliokuwa karibu na Yesu walipoona hayo yanayotokea, wakasema, “Bwana, je tuwapige kwa upanga?”

50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως, τὸν δοῦλον,
na alipiga mmoja fulani kutoka–kwa wao wa–yule kuhani–mkuu yule mtumwa
G2532 G3960 G1520 G5100 G1537 G0846 G3588 G0749 G3588 G1401

καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς, αὐτοῦ τὸ δεξιόν.
na akakata lile sikio lake lile la–kulia
G2532 G0851 G3588 G3775 G0846 G3588 G1188

Kisha mmoja wao akampiga mtumishi wa kuhani mkuu, akamkata sikio lake la kulia.

51 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου! καὶ ἁψάμενος
akijibu na yule Yesu akasema Acheni hadi hapa na akigusa
G0611 G1161 G3588 G2424 G3004 G1439 G2193 G3778 G2532 G0680

τοῦ ὠτίου, ἰάσατο αὐτόν.
lile sikio, alimponya yeye
G3588 G5621 G2390 G0846

Yesu akasema, “hii inatosha. Na akagusa sikio lake, akamponya.

52 Εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ’ αὐτὸν,
Akawaambia na Yesu kwa wale waliokuja juu–ya yeye
G3004 G1161 G2424 G4314 G3588 G3854 G1909 G0846

ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς
makuhani–wakuu na wakuu–wa–hekalu wa–lile hekalu na wazee Kama
G0749 G2532 G4755 G3588 G2411 G2532 G4245 G5613

ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων?
juu–ya mnyang'anyi mmetoka na panga na marungu
G1909 G3027 G1831 G3326 G3162 G2532 G3586

Yesu akasema kwa kuhani mkuu, na kwa wakuu wa hekalu, na kwa wazee waliokuja kinyume chake, “Je mnakuja kana kwamba mnakuja kupambana na mnyang'anyi, na marungu na mapanga?

53 καθ’ ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε
kila siku nikiwa mimi pamoja–na ninyi katika lile hekalu hamku nyoosha
G2596 G2250 G1510 G1473 G3326 G4771 G1722 G3588 G2411 G3756 G1614

τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ; ἀλλ’ αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
hizo mikono juu–ya mimi lakini hii ni yenu ile saa na ile mamlaka
G3588 G5495 G1909 G1473 G0235 G3778 G1510 G4771 G3588 G5610 G2532 G3588 G1849

τοῦ σκότους.
ya–ile giza
G3588 G4655

Nilipokuwa pamoja nanyi siku zote kwenye hekalu, hamkuweka mikono yenu juu yangu. Lakini hii ni saa yako, na mamlaka ya giza.”

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν, ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν
Wakimkamata na yeye walimchukua na wakamleta ndani–ya ile nyumba
G4815 G1161 G0846 G0071 G2532 G1521 G1519 G3588 G3614

τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.
ya–yule kuhani–mkuu yule na Petro alifuata kwa–mbali
G3588 G0749 G3588 G1161 G4074 G0190 G3113

Wakamkamata, wakamuongoza, wakamleta nyumbani mwa kuhani mkuu. Lakini Petro akamfuatilia kwa mbali.

55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συνκαθισάντων,
wakiwasha na moto katikati–ya kati ya–ile ua na wakiketi–pamoja
G0681 G1161 G4442 G1722 G3319 G3588 G0833 G2532 G4776

ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν.
aliketi yule Petro kati–ya wao
G2521 G3588 G4074 G3319 G0846

Baada ya kuwa wamewasha moto katika ule uwanda wa ndani na walipokwisha kukaa chini pamoja, Petro akakaa katikati yao.

56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν, παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ
akimwona na yeye kijakazi fulani ameketi karibu–na ule mwanga na
G3708 G1161 G0846 G3814 G5100 G2521 G4314 G3588 G5457 G2532

ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπεν, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.
akimtazama yeye alisema Na huyu pamoja–na yeye alikuwa
G0816 G0846 G3004 G2532 G3778 G4862 G0846 G1510

Mtumishi mmoja wa kike akamuona Petro alipokuwa amekaa katika mwanga utokanao na moto, akamtazama akamwambia, “Huyu mtu pia alikuwa pamoja naye.”

57 ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι.
yeye na alikana akisema Si namjua yeye mwanamke
G3588 G1161 G0720 G3004 G3756 G1492 G0846 G1135

Lakini Petro akakana, akasema, “mwanamke, mimi simjui.”

58 καὶ μετὰ βραχὺ, ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, Καὶ σὺ
na baada–ya kitambo–kidogo mwingine akimwona yeye alisema Na wewe
G2532 G3326 G1024 G2087 G3708 G0846 G5346 G2532 G4771

ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.
kutoka–kwa wao ni yule na Petro alisema Mtu si mimi
G1537 G0846 G1510 G3588 G1161 G4074 G5346 G0444 G3756 G1510

Baada ya muda kidogo, mtu mwingine akamuona akasema “Wewe pia ni mmoja wao”. Lakini Petro akajibu, “Mwanaume, mimi siyo.”

59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων,
na baada–ya–kupita kama saa moja mwingine fulani alisisitiza akisema
G2532 G1339 G5616 G5610 G1520 G0243 G5100 G1340 G3004

Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ ἦν; καὶ γὰρ Γαλιλαῖός
Kwa–kweli ukweli na huyu pamoja–na yeye alikuwa na kwa–maana Mgalilaya
G1909 G0225 G2532 G3778 G3326 G0846 G1510 G2532 G1063 G1057

ἐστιν.
ni
G1510

Baada ya kama saa moja hivi, mwanaume mmoja akasisitiza akasema, “Kweli kabisa huyu mtu pia alikuwa pamoja naye, maana ni Mgalilaya.”

60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ
alisema na yule Petro Mtu sijui najua kile unachosema na
G3004 G1161 G3588 G4074 G0444 G3756 G1492 G3739 G3004 G2532

παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.
mara–moja bado akisema yeye aliwika jogoo
G3916 G2089 G2980 G0846 G5455 G0220

Lakini Petro akasema, “Mwanaume, sijui usemalo.” Na mara, wakati akiongea, jogoo akawika.

61

καὶ	στραφεὶς,	ὁ	Κύριος	ἐνέβλεψεν	τῷ	Πέτρῳ;	καὶ	ὑπεμνήσθη	ὁ
na	akigeuka	yule	Bwana	alimtazama	yule	Petro	na	akakumbuka	yule
G2532	G4762	G3588	G2962	G1689	G3588	G4074	G2532	G5279	G3588

Πέτρος	τοῦ	λόγου	τοῦ	Κυρίου,	ὡς	εἶπεν	αὐτῷ,	ὅτι	Πρὶν
Petro	lile	neno	la–yule	Bwana	jinsi	alivyomwambia	yeye	kwamba	Kabla–ya
G4074	G3588	G3056	G3588	G2962	G5613	G3004	G0846	G3754	G4250

ἀλέκτορα	φωνῆσαι	σήμερον,	ἀπαρνήσῃ	με	τρίς.
jogoo	kuwika	leo	utanikana	mimi	mara–tatu
G0220	G5455	G4594	G0533	G1473	G5151

Akageuka, Bwana akamtazama Petro. Na Petro akalikumbuka neno la Bwana, pale alipomwambia, “Kabla ya jogoo kuwika leo, utanikana mimi mara tatu.”

62

καὶ	ἐξελθὼν	ἔξω,	ἔκλαυσεν	πικρῶς.
na	akatoka	nje	akalia	kwa–uchungu
G2532	G1831	G1854	G2799	G4090

Akienda nje, Petro akalia kwa uchungu mwingi.

63

Καὶ	οἱ	ἄνδρες	οἱ	συνέχοντες	αὐτὸν	ἐνέπαιζον	αὐτῷ,	δέροντες.	
Na	wale	watu	wale	waliomshika	yeye	walimdhihaki	yeye	wakimpiga	
G2532	G3588	G0435	G3588	G4912	G0846	G1702	G0846	G1194	

Kisha wale wanaume waliokuwa wakimlinda Yesu, wakamdhihaki na kumpiga.

64

καὶ	περικαλύψαντες	αὐτὸν,	<ἔτυπτον	αὐτοῦ	τὸ	πρόσωπον,	καὶ>	ἐπηρώτων
na	wakimfunika	yeye	walimpiga	yake	uso	wake	na	walimuuliza
G2532	G4028	G0846	G5180	G0846	G3588	G4383	G2532	G1905

λέγοντες,	Προφήτευσον,	τίς	ἐστιν	ὁ	παίσας	σε?	
wakisema	Tabiri	nani	ni	yule	aliyekupiga	wewe	
G3004	G4395	G5101	G1510	G3588	G3817	G4771	

Baada ya kumfunika macho, wakamuuliza, wakisema, “Tabiri! Ni nani aliyekupiga?”

65

καὶ	ἕτερα	πολλὰ	βλασφημοῦντες,	ἔλεγον	εἰς	αὐτόν.
na	mengine	mengi	wakimtukana	walisema	kwa	yeye
G2532	G2087	G4183	G0987	G3004	G1519	G0846

Wakaongea mambo mengine mengi kinyume cha Yesu na kumkufuru yeye.

66

Καὶ	ὡς	ἐγένετο	ἡμέρα,	συνήχθη	τὸ	πρεσβυτέριον	τοῦ	λαοῦ,	
Na	ilipokuwa	ikawa	mchana	lilikusanyika	lile	baraza–la–wazee	la–wale	watu	
G2532	G5613	G1096	G2250	G4863	G3588	G4244	G3588	G2992	

ἀρχιερεῖς	τε	καὶ	γραμματεῖς,	καὶ	ἀπήγαγον	αὐτὸν	εἰς	τὸ	
makuhani–wakuu	na	na	waandishi	na	walimchukua	yeye	ndani–ya	lile	
G0749	G5037	G2532	G1122	G2532	G0520	G0846	G1519	G3588	

συνέδριον	αὐτῶν,	λέγοντες,	
baraza	lao	wakisema	
G4892	G0846	G3004	

Mara ilipokuwa asubuhi, wazee wa watu walikusanyika pamoja, wakuu wa makuhani na waandishi. Wakampeleka kwenye Baraza,

67 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς,
Ikiwa wewe ni yule Kristo tuambie sisi akawaambia na wao
G1487 G4771 G1510 G3588 G5547 G3004 G1473 G3004 G1161 G0846

Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε;
Nikiwaambia ninyi nikisema hamta kamwe amini
G1437 G4771 G3004 G3756 G3361 G4100

wakisema, “Kama wewe ni Kristo, tuambie.” Lakini yeye akawaambia, “Kama nikiwaambia, hamtaniamini,

68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε.
na–ikiwa na nikiuliza hamta kamwe jibu
G1437 G1161 G2065 G3756 G3361 G0611

na kama nikiwauliza hamtanijibu.”

69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος
kutoka ile sasa na atakuwa yule Mwana wa Mtu ameketi
G0575 G3588 G3568 G1161 G1510 G3588 G5207 G3588 G0444 G2521

ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.
mkono–wa kulia kwa–ile nguvu ya Mungu
G1537 G1188 G3588 G1411 G3588 G2316

Lakini kuanzia sasa na kuendelea, Mwana wa Adamu atakuwa amekaa mkono wa kuume wa nguvu ya Mungu.”

70 εἶπαν δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ? ὁ δὲ
wakasema na wote Wewe basi ni yule Mwana wa Mungu yeye na
G3004 G1161 G3956 G4771 G3767 G1510 G3588 G5207 G3588 G2316 G3588 G1161

πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι.
kwao wao alisema Ninyi mnasema kwamba mimi ndimi
G4314 G0846 G5346 G4771 G3004 G3754 G1473 G1510

Wote wakasema, “Kwa hiyo wewe ni Mwana wa Mungu?” Na Yesu akawaambia, “Ninyi mmesema mimi ndiye.”

71 οἱ δὲ εἶπαν, Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν? αὐτοὶ
wao na walisema Kwa–nini bado tunayo ushahidi haja sisi–wenyewe
G3588 G1161 G3004 G5101 G2089 G2192 G3141 G5532 G0846

γὰρ ἠκούσαμεν, ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
kwa–maana tumesikia kutoka–kwa ule mdomo wake
G1063 G0191 G0575 G3588 G4750 G0846

Wakasema, “Kwa nini bado tunahitaji tena ushahidi? Kwa sababu sisi wenyewe tumesikia kutoka katika kinywa chake mwenyewe.”

Chapter 23

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.
na akasimama wote – umati wao wakamleta yeye kwa – Pilato
G2532 G0450 G0537 G3588 G4128 G0846 G0071 G0846 G1909 G3588 G4091

Mkutano wote wakasimama, wakampeleka Yesu mbele ya Pilato.

2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ
wakaanza – kumkosoa yeye wakisema huyu tumemkuta akibadilisha –
G0756 G1161 G2723 G0846 G3004 G3778 G2147 G1294 G3588

ἔθνος ἡμῶν, καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν
taifa letu, na akizuia kodi Kaisari kutoa, na akisema yeye
G1484 G1473 G2532 G2967 G5411 G2541 G1325 G2532 G3004 G1438

Χριστὸν βασιλέα εἶναι.
Kristo mfalme kuwa
G5547 G0935 G1510

Wakaanza kumshutumu, wakisema, “Tumemkuta mtu huyu akipotosha taifa letu, kwa kukataza tusitoe kodi kwa Kaisari, na akisema kwamba yeye mwenyewe ni Kristo, Mfalme.”

3 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν
yule – Pilato akauliza yeye wakisema wewe kuwa – Mfalme wa
G3588 G1161 G4091 G2065 G0846 G3004 G4771 G1510 G3588 G0935 G3588

Ἰουδαίων? ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη, Σὺ λέγεις.
Wayahudi G2453 yule G3588 – G1161 akajibu G0611 yeye G0846 akasema G5346 wewe G4771 unasema G3004

Pilato akamuuliza, akisema, “Je wewe ni Mfalme wa Wayahudi?” Na Yesu akamjibu akisema, “Wewe wasema hivyo”.

4 ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν
yule – Pilato akasema kwa – makuhani na – umati Hakuna
G3588 G1161 G4091 G3004 G4314 G3588 G0749 G2532 G3588 G3793 G3762

εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
ninapokuta kosa ndani ya mtu huyu
G2147 G0159 G1722 G3588 G0444 G3778

Pilato akamuambia kuhani mkuu na makutano, “Sioni kosa kwa mtu huyu”.

5 οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, ὅτι Ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ’
hao – wakaendelea wakisema kwamba akasumbua – watu akifundisha katika
G3588 G1161 G2001 G3004 G3754 G0383 G3588 G2992 G1321 G2596

ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.
kote ya Nyumba na akianza kutoka – Galilayo mpaka hapa
G3650 G3588 G2449 G2532 G0756 G0575 G3588 G1056 G2193 G5602

Lakini wao wakasisitiza, wakisema, “ Amekuwa akiwachochea watu, akifundisha katika Uyahudi yote, kuanzia Galilaya na sasa yuko hapa.”

6 Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν;
Pilato – akisikia akauliza kama – mtu Mgalilayo kuwa
G4091 G1161 G0191 G1905 G1487 G3588 G0444 G1057 G1510

Pilato aliposikia haya, akaulizia kama mtu huyo ni wa Galilaya?

7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
na alikamatia kwamba kutoka – hadhi Herod kuwa akamtuma yeye
G2532 G1921 G3754 G1537 G3588 G1849 G2264 G1510 G0375 G0846

πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἰεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.
kwa Herod yule na yeye ndani Yerusalem ndani – siku hizi
G4314 G2264 G1510 G2532 G0846 G1722 G2414 G1722 G3778 G3588 G2250

Alipotambua kuwa alikuwa chini ya utawala wa Herode, akampeleka Yesu kwa Herode, ambaye naye alikuwa Yerusalemu kwa siku hizo.

8	ὁ	δὲ	Ἡρῴδης,	ἰδὼν	τὸν	Ἰησοῦν,	ἐχάρη	λίαν;	ἦν	γὰρ	ἐξ
	yule	–	Herod	alioona	–	Yesu	akafurahi	sana	kuwa	kwani	kutoka
	G3588	G1161	G2264	G3708	G3588	G2424	G5463	G3029	G1510	G1063	G1537

ἱκανῶν	χρόνων	θέλων	ἰδεῖν	αὐτὸν,	διὰ	τὸ	ἀκούειν	περὶ	αὐτοῦ;	καὶ
siku	nyingi	akitaka	kumuona	yeye	kwa	–	kusikia	kuhusu	yeye	na
G2425	G5550	G2309	G3708	G0846	G1223	G3588	G0191	G4012	G0846	G2532

ἤλπιζέν	τι	σημεῖον	ἰδεῖν	ὑπ’	αὐτοῦ	γινόμενον.
akatarajia	kitu	dalili	kumuona	kutoka	yeye	kufanywa
G1679	G5100	G4592	G3708	G5259	G0846	G1096

Herode alipomuona Yesu, alifurahi sana kwasababu alitaka kumuona kwa siku nyingi. Alisikia habari zake na alitamani kuona moja ya miujiza ikifanywa na yeye.

9	ἐπηρώτα	δὲ	αὐτὸν	ἐν	λόγοις	ἱκανοῖς;	αὐτὸς	δὲ	οὐδὲν	ἀπεκρίνατο
	akauliza	–	yeye	katika	maneno	mengi	yeye	–	hakuna	akajibu
	G1905	G1161	G0846	G1722	G3056	G2425	G0846	G1161	G3762	G0611

αὐτῷ.
yeye
G0846

Herode alimhoji Yesu kwa maneno mengi, lakini Yesu hakumjibu chochote.

10	εἱστήκεισαν	δὲ	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	γραμματεῖς,	εὐτόνως	κατηγοροῦντες
	walikusanya	–	–	makuhani	na	–	walimu	kwa	kukosoa
	G2476	G1161	G3588	G0749	G2532	G3588	G1122	G2159	G2723

αὐτοῦ.
yeye
G0846

Makuhani wakuu pamoja na waandishi walisimama kwa ukali wakimshitaki.

11	ἐξουθενήσας	δὲ	αὐτὸν,	‹καὶ›	ὁ	Ἡρῴδης	σὺν	τοῖς	στρατεύμασιν	αὐτοῦ,
	alimdharau	–	yeye	na	–	Herod	na	na	askari	wake
	G1848	G1161	G0846	G2532	G3588	G2264	G4862	G3588	G4753	G0846

καὶ	ἐμπαίξας,	περιβαλὼν	ἐσθῆτα	λαμπρὰν,	ἀνέπεμψεν	αὐτὸν	τῷ	Πιλάτῳ.
na	akamjenga	akamvikia	rikisha	chamchanga	akamtuma	yeye	kwa	Pilato
G2532	G1702	G4016	G2066	G2986	G0375	G0846	G3588	G4091

Herode pamoja na maaskari wake, walimtukana na kumdhihaki, na kumvika mavazi mazuri, kisha akamrudisha Yesu kwa Pilato.

12	ἐγένοντο	δὲ	φίλοι	ὅ	τε	Ἡρῴδης	καὶ	ὁ	Πιλᾶτος,	ἐν	αὐτῇ	τῇ
	wakakuwa	–	rafiki	–	na	Herod	na	–	Pilato	ndani	–	–
	G1096	G1161	G5384	G3588	G5037	G2264	G2532	G3588	G4091	G1722	G0846	G3588

ἡμέρᾳ	μετ’	ἀλλήλων;	προϋπῆρχον	γὰρ	ἐν	ἔχθρᾳ,	ὄντες	πρὸς	αὐτούς.
siku	na	kila	walikuwa	kwani	ndani	hasira	yule	kwa	kila
G2250	G3326	G0240	G4391	G1063	G1722	G2189	G1510	G4314	G0848

Herode na Pilato wakawa marafiki kuanzia siku hiyo, (kabla ya hapo walikuwa maadui).

13 Πιλᾶτος δὲ, συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν
Pilato – akakutana – makuhani na – viongozi na –
G4091 G1161 G4779 G3588 G0749 G2532 G3588 G0758 G2532 G3588

λαὸν,
watu
G2992

Pilato akawaita pomoja makuhani wakuu na watawala na umati wa watu,

14 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς
akasema kwa hao mmmletalewamletea kwangu – mtu huyu kama
G3004 G4314 G0846 G4374 G1473 G3588 G0444 G3778 G5613

ἀποστρέφοντα τὸν λαόν; καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐθὲν
akabadilisha – watu na tazama mimi mbele yenu nikavichunguza hakuna
G0654 G3588 G2992 G2532 G3708 G1473 G1799 G4771 G0350 G3762

εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ’ αὐτοῦ.
nimekuta ndani ya mtu huyu kosa ya mnakokosa kwa yeye
G2147 G1722 G3588 G0444 G3778 G0159 G3739 G2723 G2596 G0846

Akawaambia, “Mmeniletea mtu huyu kama mtu anaye waongoza watu wafanye mabaya, na tazama, baada ya kuwa nimemhoji mbele yenu, sikuona kosa kwa mtu huyu kuhusu mambo yote ambayo ninyi mnamshitaki yeye.

15 ἀλλ’ οὐδὲ Ἡρῴδης; ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς. καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν
lakini hakuna Herod akamtuma kwani yeye kwa sisi na tazama hakuna
G0235 G3761 G2264 G0375 G1063 G0846 G4314 G1473 G2532 G3708 G3762

ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ.
jambo la kifo kufanywa yeye
G0514 G2288 G1510 G4238 G0846

Hapana, wala Herode, kwa maana amemrudisha kwetu, na tazama hakuna chochote alichokifanya kinachostahili adhabu ya kifo.

16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν, ἀπολύσω.
kumkasisha kwa yeye nitamtoa
G3811 G3767 G0846 G0630

Kwahiyo basi nitamuadhibu na kumuachilia.

17 <Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα>.
Idhaa – kuwa kutoa hao katika karamu moja
G0318 G1161 G2192 G0630 G0846 G2596 G1859 G1520

(Sasa, Pilato anawajibika kumuachilia mfungwa mmoja kwa wayahudi wakati wa sikukuu).

18 ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
wakalia – kote wakisema Tweka huyu akamtoa – kwetu –
G0349 G1161 G3826 G3004 G0142 G3778 G0630 G1161 G1473 G3588

Βαραββᾶν!
Barabbas
G0912

Lakini wote wakapiga kelele pamoja, wakisema, “Mwondoe huyo, na tufungulie Baraba!”

19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον,
yule kuwa kwa maadhimisho fulani kufanywa ndani ya jiji na mauaji
G3748 G1510 G1223 G4714 G5100 G1096 G1722 G3588 G4172 G2532 G5408

βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ.
kutupiliwa ndani ya gereza
G0906 G1722 G3588 G5438

Baraba alikuwa ni mtu ambaye amewekwa gerezani kwa sababu ya uasi fulani katika jiji na kwa kuua.

20 πάλιν δὲ ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.
tena – – Pilato akajaribu hao akitaka kumtoa – Yesu
G3825 G1161 G3588 G4091 G4377 G0846 G2309 G0630 G3588 G2424

Pilato akawaambia tena, akitamani kumwachilia Yesu.

21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, Σταύρου, σταύρου αὐτόν.
hao – wakaeneza wakisema usimbue usimbue yeye
G3588 G1161 G2019 G3004 G4717 G4717 G0846

Lakini wao wakapiga kelele, wakisema, “Msulibishe, msulibishe.”

22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος?
– – ya akasema kwa hao nini kwani kosa alifanya huyu
G3588 G1161 G5154 G3004 G4314 G0846 G5101 G1063 G2556 G4160 G3778

οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν, ἀπολύσω.
hakuna kosa la kifo nimekuta yeye kumkasisha kwa yeye nitamtoa
G3762 G0159 G2288 G2147 G1722 G0846 G3811 G3767 G0846 G0630

Akawauliza kwa mara ya tatu, “kwa nini, huyu mtu amefanya maovu gani? Sikupata kosa linalostahili adhabu ya kifo kwake. Kwahiyo nitakapo maliza kumuadhibu nitamuachilia.”

23 οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι. καὶ
hao – wakaendelea sauti kubwa wakiomba yeye kusimbwa na
G3588 G1161 G1945 G5456 G3173 G0154 G0846 G4717 G2532

κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν, <καὶ τῶν ἀρχιερέων>.
wakaeneza – sauti zao na ya makuhani
G2729 G3588 G5456 G0846 G2532 G3588 G0749

Lakini wakasisitiza kwa sauti ya juu, wakitaka asulubiwe. Na sauti zao zikamshawishi Pilato.

24 καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.
na Pilato akamkubali kufanywa – ombi lao
G2532 G4091 G1948 G1096 G3588 G0155 G0846

Hivyo Pilato akaamua kuwapatia matakwa yao.

25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν,
akamtoa – yule kwa maadhimisho na mauaji kutupiliwa ndani ya
G0630 G1161 G3588 G1223 G4714 G2532 G5408 G0906 G1519 G5438

ὃν ᾐτοῦντο; τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.
gereza – hao – Yesu akamtua kwa hamu yao
G3739 G0154 G3588 G1161 G2424 G3860 G3588 G2307 G0846

Akamuachilia yule waliyemtaka ambaye alifungwa kwa kusababisha ghasia na kuua. Lakini akamtoa Yesu kwa matakwa yao.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά, τινα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον
Na kama wakamleta yeye wakamkamata Simoni fulani Mkyreini akija
G2532 G5613 G0520 G0846 G1949 G4613 G5100 G2956 G2064

ἀπ’ ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
kutoka shambani wakamtia yeye – msalaba kubeba nyuma ya Yesu
G0575 G0068 G2007 G0846 G3588 G4716 G5342 G3693 G3588 G2424

Walipokuwa wakimpeleka, walimkamata mtu mmoja aitwaye Simoni wa Ukirene, akitokea katika nchi, wakamtwika msalaba ili abebe, akimfuata Yesu.

27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν, αἳ
Akamfuata – yeye umati kubwa ya watu na wanawake –
G0190 G1161 G0846 G4183 G4128 G3588 G2992 G2532 G1135 G3739

ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
wakalia na wakajifanya yeye
G2875 G2532 G2354 G0846

umati mkubwa wa watu, na wanawake ambao walihuzunika na kuomboleza kwa ajili yake, walikuwa wakimfuata.

28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς, ‹ὁ› Ἰησοῦς εἶπεν, Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ,
akageuka – kwa hao – Yesu akasema Binti Yerusalem
G4762 G1161 G4314 G0846 G3588 G2424 G3004 G2364 G2419

μὴ κλαίετε ἐπ’ ἐμέ, πλὴν ἐφ’ ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ
usijifanya juu ya mimi lakini juu ya ninyi jifanyeni na –
G3361 G2799 G1909 G1473 G4133 G1909 G1438 G2799 G2532 G1909 G3588

τέκνα ὑμῶν.
watoto yenu
G5043 G4771

Lakini akawageukia, Yesu akawaambia, 'Mabinti wa Yerusalemu, msinililie mimi, bali jililieni ninyi wenyewe na kwa ya ajili watoto wenu.

29 ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι,
kwani tazama wakija siku ndani ya watasema Kalimu – wasiokuza
G3754 G3708 G2064 G2250 G1722 G3739 G2046 G3107 G3588 G4723

καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν.
na – tumboni – hakuna kuzaa na matiti – hakuna kunyonyeza
G2532 G3588 G2836 G3739 G3756 G1080 G2532 G3149 G3739 G3756 G5142

Tazama, siku zinakuja ambazo watasema, “Wamebarikiwa walio tasa na matumbo yasiyozaa, na matiti ambayo hayakunyonyesha.

30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν, Πέσετε ἐφ’ ἡμᾶς; καὶ τοῖς βουνοῖς,
kisha wataanza kusema kwa milima anguka juu yetu na kwa mlimamtiti
G5119 G0756 G3004 G3588 G3735 G4098 G1909 G1473 G2532 G3588 G1015

Καλύψατε ἡμᾶς:
jifunika sisi
G2572 G1473

Ndipo watakapo anza kuiambia milima, 'Tuangukieni,' na vilima, 'Mtufunike.'

31 ὅτι kwani G3754 εἰ kama G1487 ἐν ndani G1722 ‹τῷ› ya G3588 ὑγρῷ kijani G5200 ξύλῳ, kuni G3586 ταῦτα haya G3778 ποιοῦσιν; wanafanya G4160 ἐν ndani G1722 τῷ ya G3588 ξηρῷ, kavu G3584 τί kuni G5101

γένηται?
kitakuwa
G1096

Maana kama wakifanya mambo haya ikiwa mti mbichi, itakuwaje ukiwa mkavu?”

32 Ἦγοντο Wakileta G0071 δὲ – G1161 καὶ na G2532 ἕτεροι wengine G2087 κακοῦργοι wahalifu G2557 δύο, wawili G1417 σὺν na G4862 αὐτῷ yeye G0846 ἀναιρεθῆναι. kuuawa G0337

wanaume wengine, wahalifu wawili, walipelekwa pamoja naye ili wauwawe.

33 Καὶ Na G2532 ὅτε kama G3753 ἦλθον walifika G2064 ἐπὶ katika G1909 τὸν – G3588 τόπον mahali G5117 τὸν – G3588 καλούμενον unaitwa G2564 Κρανίον, Kichwa G2898 ἐκεῖ huko G1563

ἐσταύρωσαν wakamsimbuza G4717 αὐτὸν, yeye G0846 καὶ na G2532 τοὺς – G3588 κακούργους, wahalifu G2557 ὃν – G3739 μὲν mmoja G3303 ἐκ kutoka G1537 δεξιῶν, kulia G1188 ὃν – G3739

δὲ mmoja G1161 ἐξ kutoka G1537 ἀριστερῶν. upande G0710

Walipofika mahali paitwapo Fuvu la kichwa, ndipo wakamsulubisha pamoja na wale wahalifu, mmoja upande wa kulia na mwingine upande wa kushoto.

34 ὁ – G3588 δὲ – G1161 Ἰησοῦς Yesu G2424 ἔλεγεν, akasema G3004 Πάτερ, Baba G3962 ἄφες samehe G0863 αὐτοῖς, hao G0846 οὐ hakuna G3756 γὰρ kwani G1063 οἴδασιν wajua G1492 τί nini G5101

ποιοῦσιν. wanafanya G4160 διαμεριζόμενοι wakigawanya G1266 δὲ – G1161 τὰ nguo G3588 ἱμάτια wake G2440 αὐτοῦ, hao G0846 ἔβαλον wakatupa G0906 κλήρους. zamu G2819

Yesu alisema, “Baba, uwasamehe, kwa kuwa hawajui watendalo. “Nao wakapiga kura, kugawa mavazi yake.

35 καὶ na G2532 εἱστήκει walikusanya G2476 ὁ – G3588 λαὸς watu G2992 θεωρῶν. watazama G2334 ἐξεμυκτήριζον walimroga G1592 δὲ – G1161 καὶ na G2532 οἱ – G3588 ἄρχοντες, viongozi G0758

λέγοντες, wakisema G3004 Ἄλλους wengine G0243 ἔσωσεν, akaokolea G4982 σωσάτω aokole G4982 ἑαυτόν yeye G1438 εἰ kama G1487 οὗτός huyu G3778 ἐστιν kuwa G1510 ὁ – G3588 Χριστὸς, Kristo G5547

τοῦ wa G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ὁ – G3588 ἐκλεκτός. akochaguliwa G1588

Watu walikuwa wamesimama wakiangalia huku watawala wakimdhihaki, wakisema, “Aliwaokoa wengine. Sasa ajiokoe mwenyewe, kama yeye ni Kristo wa Mungu, mteule”.

36 ἐνέπαιξαν wakajenga G1702 δὲ – G1161 αὐτῷ yeye G0846 καὶ na G2532 οἱ – G3588 στρατιῶται, askari G4757 προσερχόμενοι, wakikuja G4334 ὄξος chumvi G3690

προσφέροντες wakampatia G4374 αὐτῷ, yeye G0846

Askari pia walimdharau, walimkaribia yeye na wakumpa siki,

37	καὶ	λέγοντες,	Εἰ	σὺ	εἶ	ὁ	Βασιλεὺς	τῶν	Ἰουδαίων,	σῶσον
	na	wakisema	kama	wewe	kuwa	–	Mfalme	wa	Wayahudi	jokolea
	G2532	G3004	G1487	G4771	G1510	G3588	G0935	G3588	G2453	G4982

σεαυτόν!		
yeye		
G4572		

wakisema, “Kama wewe ni Mfalme wa Wayahudi jiokoe mwenyewe”

38	ἦν	δὲ	καὶ	ἐπιγραφὴ	ἐπ’	αὐτῷ,	Ὁ	ΒΑΣΙΛΕΥΣ	ΤΩΝ	ΙΟΥΔΑΙΩΝ	οὗτος,
	kuwa	–	na	mstari	juu	yeye	Yule	MFALME	WA	WAYAHUDI	huyu
	G1510	G1161	G2532	G1923	G1909	G0846	G3588	G0935	G3588	G2453	G3778

{γράμμασιν	Ἑλληνικοῖς	καὶ	Ρωμαϊκοῖς	καὶ	Ἑβραϊκοῖς}.	
katika	herufi	za	Kigiriki	na	Kirumi	
G1121	G1673	G2532	G4513	G2532	G1444	

Kulikuwa pia na alama juu yake iliyoandikwa “HUYU NDIYE MFALME WA WAYAHUDI.”

39	Εἷς	δὲ	τῶν	κρεμασθέντων	κακούργων,	ἐβλασφήμει	αὐτόν,	‹λέγων›,	Οὐχὶ	
	Mmoja	–	ya	wahalifu	waliyetundikwa	akamburi	yeye	wakisema	je	
	G1520	G1161	G3588	G2910	G2557	G0987	G0846	G3004	G3780	

σὺ	εἶ	ὁ	Χριστός?	σῶσον	σεαυτὸν	καὶ	ἡμᾶς!
wewe	kuwa	–	Kristo	jokole	yeye	na	sisi
G4771	G1510	G3588	G5547	G4982	G4572	G2532	G1473

Mmoja wa wahalifu aliyesulubishwa alimtukana akisema, “Wewe si Kristo? jiokoe mwenyewe na sisi”

40	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	ἕτερος	ἐπιτιμῶν	αὐτῷ,	ἔφη,	Οὐδὲ	φοβῇ	σὺ
	akajibu	–	–	mwingine	akamkosoa	yeye	akasema	hakuna	wogopa	wewe
	G0611	G1161	G3588	G2087	G2008	G0846	G5346	G3761	G5399	G4771

τὸν	Θεόν,	ὅτι	ἐν	τῷ	αὐτῷ	κρίματι	εἶ?
–	Mungu	kwani	ndani	ya	humo	hukumu	wewe
G3588	G2316	G3754	G1722	G3588	G0846	G2917	G1510

Lakini yule mwingine akajibu, akimkemea na akisema, “Je wewe humuogopi Mungu, nawe uko katika hukumu hiyo hiyo?

41	καὶ	ἡμεῖς	μὲν	δικαίως,	ἄξια	γὰρ	ὧν	ἐπράξαμεν	ἀπολαμβάνομεν;	οὗτος
	na	sisi	kwa	haki	kabla	kwani	jambo	aliyofanya	tunapokea	huyu
	G2532	G1473	G3303	G1346	G0514	G1063	G3739	G4238	G0618	G3778

δὲ	οὐδὲν	ἄτοπον	ἔπραξεν.
–	hakuna	kosa	alifanya
G1161	G3762	G0824	G4238

Sisi tupo hapa kwa haki, kwa maana sisi tunapokea kile tunachostahili kwa matendo yetu. Lakini mtu huyu hakufanya chochote kibaya.”

42	καὶ	ἔλεγεν	Ἰησοῦ,	μνήσθητί	μου,	ὅταν	ἔλθῃς	εἰς	τὴν	βασιλείαν	σου!
	na	akasema	Yesu	kumbuka	mimi	kama	utaingia	ndani	ya	ufalume	wako
	G2532	G3004	G2424	G3403	G1473	G3752	G2064	G1519	G3588	G0932	G4771

Na aliongeza, “Yesu, nikumbuke utakapoingia katika ufalme wako.”

43 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀμήν σοι, λέγω, σήμερον μετ’ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ.
na akasema yeye Amini kwako ninasema leo na mimi utakuwa ndani ya Panapu
G2532 G3004 G0846 G0281 G4771 G3004 G4594 G3326 G1473 G1510 G1722 G3588 G3857

Yesu akamwambia, “Amini nakuambia, leo hii utakuwa pamoja nami Paradiso.”

44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ’ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.
Na kuwa tayari karibu saa ya kote dunia mpaka saa ya
G2532 G1510 G2235 G5616 G5610 G1623 G2532 G4655 G1096 G1909 G3650 G3588 G1093 G2193 G5610 G1766

Hapo ilikuwa karibu saa ya sita, giza likaja juu ya nchi yote hadi saa ya tisa,

45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος, ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.
ilipokufa jua lilipozidiwa lilipasuka – kile kile ya hekalu katikati
G3588 G2246 G1587 G4977 G1161 G3588 G2665 G3588 G3485 G3319

Mwanga wa jua ulizimika. Kisha pazia la hekalu likagawanyika katikati kuanzia juu.

46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν, ἐξέπνευσεν.
na akalia kwa sauti kubwa – Yesu akasema Baba katika mikono yako ninajiweka – roho yangu hili akisema akaaga
G2532 G5455 G5456 G3173 G3588 G2424 G3004 G3962 G1519 G5495 G4771 G3908 G3588 G4151 G1473 G3778 G1161 G3004 G1606

Akilia kwa sauti kuu, Yesu alisema, “Baba mikononi mwako naiweka roho yangu,” baada ya kusema haya, akafa.

47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον, ἐδόξαζεν τὸν Θεὸν, λέγων, Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.
alioona – – mkambi mahali kufanywa akasififu – Mungu wakisema Kweli – mtu huyu hadhari kuwa
G3708 G1161 G3588 G1543 G3588 G1096 G1392 G3588 G2316 G3004 G3689 G3588 G0444 G3778 G1342 G1510

Wakati Akida alipoona yaliyotendeka alimtukuza Mungu akisema, “Hakika huyu alikuwa mtu mwenye haki.”

48 καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη, ὑπέστρεφον.
na wote – umati uliyaja kwa – kutazama hiki waliotazama – kufanywa walibatilika – matako wakarudi
G2532 G3956 G3588 G4836 G3793 G1909 G3588 G2335 G3778 G2334 G3588 G1096 G5180 G3588 G4738 G5290

Wakati umati wa watu waliokuja pamoja kushuhudia walipoona mambo yaliyofanyika, walirudi huku wakipiga vifua vyao.

49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ, ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες, αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
walikusanya – wote – wajuaana yeye kutoka mbali na wanawake – walikuja yeye kutoka – Galilayo walikuwa haya
G2476 G1161 G3956 G3588 G1110 G0846 G0575 G3113 G2532 G1135 G3588 G4870 G0846 G0575 G3588 G1056 G3708 G3778

Lakini marafiki zake, na wanawake waliomfuata toka Galilaya, walisimama kwa mbali wakiangalia hayo mambo.

50	Καὶ	ἰδοὺ,	ἀνὴρ	ὀνόματι	Ἰωσὴφ,	βουλευτὴς,	ὑπάρχων	[καὶ]	ἀνὴρ	ἀγαθὸς
	Na	tazama	mtu	asiyejitambua	Yusuf	mjumbe	kuwa	na	mtu	mwema
	G2532	G3708	G0435	G3686	G2501	G1010	G5225	G2532	G0435	G0018

καὶ	δίκαιος,	
na	hadhari	
G2532	G1342	

Tazama, palikuwepo na mtu aitwaye Yusufu, ambaye ni mmoja wa baraza, mtu mzuri na mwenye haki,

51	οὗτος	οὐκ	ἦν	συνκατατεθειμένος	τῇ	βουλῇ,	καὶ	τῇ	πράξει	αὐτῶν,
	huyu	hakuna	kuwa	akubali	–	shauri	na	–	fanya	yao
	G3778	G3756	G1510	G4784	G3588	G1012	G2532	G3588	G4234	G0846

ἀπὸ	Ἀριμαθαίας,	πόλεως	τῶν	Ἰουδαίων,	ὃς	προσεδέχετο	τὴν	βασιλείαν	
kutoka	Arimataya	jiji	ya	Wayahudi	yule	akangojea	–	ufalume	
G0575	G0707	G4172	G3588	G2453	G3739	G4327	G3588	G0932	

τοῦ	Θεοῦ.
wa	Mungu
G3588	G2316

(alikuwa hajakubaliana na maamuzi au matendo yao), kutoka Armathaya, mji wa Kiyahudi, ambao ulikua ukisubiria ufalme wa Mungu.

52	οὗτος	προσελθὼν	τῷ	Πιλάτῳ,	ἠτήσατο	τὸ	σῶμα	τοῦ	Ἰησοῦ.
	huyu	akakuja	kwa	Pilato	akauliza	–	mwili	wa	Yesu
	G3778	G4334	G3588	G4091	G0154	G3588	G4983	G3588	G2424

Mtu huyu, alimkaribia Pilato, akaomba apewe mwili wa Yesu.

53	καὶ	καθελὼν,	ἐνετύλιξεν	αὐτὸ	σινδόνι,	καὶ	ἔθηκεν	αὐτὸν	ἐν	μνήματι
	na	akabusu	akambunika	yeye	kwa	kitambaa	na	akamtia	yeye	ndani
	G2532	G2507	G1794	G0846	G4616	G2532	G5087	G0846	G1722	G3418

λαξευτῷ,	οὗ	οὐκ	ἦν	οὐδεὶς	οὔπω	κείμενος.
ya	kaburi	lililochorwa	kumbe	hakuna	tayari	amelala
G2991	G3739	G3756	G1510	G3762	G3768	G2749

Alimshusha, na akauzungushia sanda, na akaumweka katika kaburi lililokuwa limechongwa katika jiwe, ambalo hakuna aliyewahi kuzikwa.

54	καὶ	ἡμέρα	ἦν	Παρασκευῆς,	καὶ	σάββατον	ἐπέφωσκεν.
	na	siku	kuwa	Ijumaa	na	Sabato	ilikuwa
	G2532	G2250	G1510	G3904	G2532	G4521	G2020

Ilikuwa ni siku ya maandalizi, na Sabato inakaribia.

55	Κατακολουθήσασαι	δὲ,	αἱ	γυναῖκες	αἵτινες	ἦσαν	συνεληλυθυῖαι	ἐκ	τῆς
	Kumfuata	–	–	wanawake	–	kuwa	walijaja	kutoka	–
	G2628	G1161	G3588	G1135	G3748	G1510	G4905	G1537	G3588

Γαλιλαίας	αὐτῷ,	ἐθεάσαντο	τὸ	μνημεῖον	καὶ	ὡς	ἐτέθη	τὸ	σῶμα	αὐτοῦ.
Galilayo	yeye	waliweza	–	kaburi	na	kama	kutupwa	–	mwili	wake
G1056	G0846	G2300	G3588	G3419	G2532	G5613	G5087	G3588	G4983	G0846

Wanawake, waliokuja nao kutoka Galilaya, walimfuata, na wakaona kaburi na jinsi mwili wake ulivyolazwa.

56	ὑποστρέψασαι	δὲ,	ἡτοίμασαν	ἀρώματα	καὶ	μύρα,	Καὶ	τὸ	μὲν	
	wakarudi	–	wakajitayarisha	manukato	na	mafuta	Na	–	kumbe	
	G5290	G1161	G2090	G0759	G2532	G3464	G2532	G3588	G3303	

σάββατον	ἡσύχασαν,	κατὰ	τὴν	ἐντολήν.	
Sabato	wakatulia	katika	–	amri	
G4521	G2270	G2596	G3588	G1785	

Walirudi na kuanza kuandaa manukato na marashi. Kisha siku ya sabato walipumzika kwa mujibu wa sheria.

Chapter 24

1	τῇ	δὲ	μιᾷ	τῶν	σαββάτων,	ὄρθρου	βαθέως,	ἐπὶ	τὸ	μνῆμα	ἦλθον,
	ile	na	moja	ya	sabato	alfajiri	sana	kwa	lile	kaburi	walikuja
	G3588	G1161	G1520	G3588	G4521	G3722	G0901	G1909	G3588	G3418	G2064

φέρουσαι	ἃ	ἡτοίμασαν	ἀρώματα,	
wakibeba	hayo	waliyoandaa	viungo	
G5342	G3739	G2090	G0759	

Mapema sana siku ya kwanza ya juma, walikuja kaburini, wakileta manukato ambayo walikuwa wameyaandaa.

2	εὗρον	δὲ	τὸν	λίθον	ἀποκεκυλισμένον	ἀπὸ	τοῦ	μνημείου.
	walikuta	na	lile	jiwe	limeviringishwa	kutoka	lile	kaburi
	G2147	G1161	G3588	G3037	G0617	G0575	G3588	G3419

Wakakuta jiwe limevingirishwa mbali na kaburi.

3	εἰσελθοῦσαι	δὲ,	οὐχ	εὗρον	τὸ	σῶμα	τοῦ	Κυρίου	Ἰησοῦ.
	wakiingia	na	hawaku	kuta	ule	mwili	wa–yule	Bwana	Yesu
	G1525	G1161	G3756	G2147	G3588	G4983	G3588	G2962	G2424

Wakaingia ndani, lakini hawakuukuta mwili wa Bwana Yesu.

4	καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	ἀπορεῖσθαι	αὐτὰς	περὶ	τούτου,	καὶ	ἰδοὺ,
	na	ikawa	katika	kule	kuchanganyikiwa	wao	kuhusu	hiki	na	tazama
	G2532	G1096	G1722	G3588	G0639	G0846	G4012	G3778	G2532	G3708

ἄνδρες	δύο	ἐπέστησαν	αὐταῖς,	ἐν	ἐσθῆτι	ἀστραπτούσῃ.
watu	wawili	walisimama–karibu–na	wao	katika	mavazi	yanayong'aa
G0435	G1417	G2186	G0846	G1722	G2066	G0797

Ilitokea kwamba, wakati wamechanganyikiwa kuhusu hili, ghafla, watu wawili walisimama katikati yao wamevaa mavazi ya kung'aa.

5	ἐμφόβων	δὲ	γενομένων	αὐτῶν,	καὶ	κλινουσῶν	τὰ	πρόσωπα	εἰς	τὴν
	wakiogopa	na	wakiwa	wao	na	wakiinamisha	hizo	nyuso	kwa	ile
	G1719	G1161	G1096	G0846	G2532	G2827	G3588	G4383	G1519	G3588

γῆν,	εἶπαν	πρὸς	αὐτάς,	Τί	ζητεῖτε	τὸν	ζῶντα	μετὰ	
nchi	waliwaambia	kwa	wao	Kwa–nini	mnamtafuta	yule	aliye–hai	miongoni–mwa	
G1093	G3004	G4314	G0846	G5101	G2212	G3588	G2198	G3326	

τῶν	νεκρῶν?
wale	wafu
G3588	G3498

Wanawake wakiwa wamejaa hofu na wakiinamisha nyuso zao chini, wakawaambia wanawake, “Kwanini mnamtafuta aliye hai miongoni mwa wafu?

6	οὐκ	ἔστιν	ὧδε,	ἀλλὰ	ἠγέρθη!	μνήσθητε	ὡς	ἐλάλησεν	ὑμῖν,	ἔτι	ὢν	ἐν
	hayupo	ni	hapa	bali	amefufuka	kumbukeni	jinsi	alivyowaambia	ninyi	bado	akiwa	katika
	G3756	G1510	G5602	G0235	G1453	G3403	G5613	G2980	G4771	G2089	G1510	G1722

τῇ	Γαλιλαίᾳ,		
ile	Galilaya		
G3588	G1056		

Hayupo hapa, ila amefufuka! Kumbukeni alivyosema nanyi alipokuwa angali Galilaya,

7	λέγων	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου	ὅτι,	δεῖ	παραδοθῆναι	εἰς	χεῖρας	ἀνθρώπων	ἁμαρτωλῶν,
	akisema	yule	Mwana	wa	Mtu	kwamba	ni–lazima	kutolewa	mikononi–mwa	mikono	ya–watu	wenye–dhambi
	G3004	G3588	G5207	G3588	G0444	G3754	G1163	G3860	G1519	G5495	G0444	G0268

καὶ	σταυρωθῆναι,	καὶ	τῇ	τρίτῃ	ἡμέρᾳ	ἀναστῆναι.	
na	kusulibishwa	na	siku	ya–tatu	siku	kufufuka	
G2532	G4717	G2532	G3588	G5154	G2250	G0450	

akisema kwamba Mwana wa Adamu lazima atolewe kwenye mikono ya watu wenye dhambi na asulubishwe, na siku ya tatu, afufuke tena.”

8	καὶ	ἐμνήσθησαν	τῶν	ῥημάτων	αὐτοῦ.
	na	walikumbuka	hayo	maneno	yake
	G2532	G3403	G3588	G4487	G0846

Wale wanawake wakakumbuka maneno yake,

9	καὶ	ὑποστρέψασαι	ἀπὸ	τοῦ	μνημείου,	ἀπήγγειλαν	ταῦτα	πάντα	τοῖς	ἕνδεκα,
	na	wakirudi	kutoka	lile	kaburi	waliwaarifu	hivi	vyote	wale	kumi–na–moja
	G2532	G5290	G0575	G3588	G3419	G0518	G3778	G3956	G3588	G1733

καὶ	πᾶσιν	τοῖς	λοιποῖς.	
na	wote	wale	wengine	
G2532	G3956	G3588	G3062	

na wakarudi kutoka kaburini na wakawaambia mambo haya yote wale kumi na moja na wengine wote.

10	ἦσαν	δὲ	ἡ	Μαγδαληνὴ	Μαρία,	καὶ	Ἰωάννα,	καὶ	Μαρία	ἡ	Ἰακώβου,	καὶ
	walikuwa	na	yule	Magdalene	Maria	na	Yoana	na	Maria	yule	wa–Yakobo	na
	G1510	G1161	G3588	G3094	G3137	G2532	G2489	G2532	G3137	G3588	G2385	G2532

αἱ	λοιπαὶ	σὺν	αὐταῖς,	ἔλεγον	πρὸς	τοὺς	ἀποστόλους	ταῦτα.
wale	wengine	pamoja–na	wao	waliwaambia	kwa	wale	mitume	hivi
G3588	G3062	G4862	G0846	G3004	G4314	G3588	G0652	G3778

Basi Maria Magdalena, Joana, Maria mama wa Yakobo, na wanawake wengine pamoja nao wakatoa taarifa hizi kwa mitume.

11 καὶ na G2532 ἐφάνησαν yalionekana G5316 ἐνώπιον mbele-ya G1799 αὐτῶν wao G0846 ὡσεὶ kama G5616 λῆρος upuuzi G3026 τὰ hayo G3588 ῥήματα maneno G4487 ταῦτα, haya G3778 καὶ na G2532 ἠπίστουν hawakuwaamini G0569 αὐταῖς. wao G0846

Lakini ujumbe huu ukaonekana kama mzaha tu kwa mitume, na hawakuwaamini wale wanawake.

12 Ὁ Yule G3588 δὲ na G1161 Πέτρος, Petro G4074 ἀναστὰς akiinuka G0450 ἔδραμεν alikimbia G5143 ἐπὶ kwa G1909 τὸ lile G3588 μνημεῖον, kaburi G3419 καὶ na G2532 παρακύψας, akiinamia G3879 βλέπει akaona G0991 τὰ hizo G3588 ὀθόνια sanda G3608 μόνα, peke-yake G3441 καὶ na G2532 ἀπῆλθεν, akaenda G0565 πρὸς kwake G4314 αὐτὸν yeye-mwenyewe G0848 θαυμάζων akistaajabu G2296 τὸ kile G3588 γεγονός. kilichotokea G1096

Hata hivyo Petro aliamka, na akakimbia kuelekea kaburini, na akichungulia na kuangalia ndani, aliona sanda peke yake. Petro kisha akaondoka akaenda nyumbani kwake, akistaajabu nini ambacho kimetokea.

13 Καὶ Na G2532 ἰδοὺ, tazama G3708 δύο wawili G1417 ἐξ kutoka-kwa G1537 αὐτῶν, wao G0846 ἐν katika G1722 αὐτῇ ile-ile G0846 τῇ hiyo G3588 ἡμέρᾳ, siku G2250 ἦσαν walikuwa G1510 πορευόμενοι wakisafiri G4198 εἰς kwenda G1519 κώμην kijiji G2968 ἀπέχουσαν, umbali-wa G0568 σταδίους stadia G4712 ἑξήκοντα sitini G1835 ἀπὸ kutoka G0575 Ἰερουσαλήμ, Yerusalemu G2419 ᾗ ambayo G3739 ὄνομα jina-lake G3686 Ἐμμαοῦς; Emau G1695

Na tazama, wawili miongoni mwao walikuwa wakienda siku hiyo hiyo katika kijiji kimoja kiitwacho Emmau, ambacho kilikuwa maili sitini kutoka Yerusalemu.

14 καὶ na G2532 αὐτοὶ wao G0846 ὡμίλουν walizungumza G3656 πρὸς wao-kwa-wao G4314 ἀλλήλους wao-kwa-wao G0240 περὶ kuhusu G4012 πάντων yote G3956 τῶν hayo G3588 συμβεβηκότων yaliyotokea G4819 τούτων. haya G3778

Wakajadiliana wao kwa wao kuhusu mambo yote yaliyotokea.

15 καὶ na G2532 ἐγένετο, ikawa G1096 ἐν katika G1722 τῷ kule G3588 ὁμιλεῖν kuzungumza G3656 αὐτοὺς wao G0846 καὶ na G2532 συζητεῖν, kujadiliana G4802 καὶ na G2532 αὐτὸς yeye-mwenyewe G0846 Ἰησοῦς, Yesu G2424 ἐγγίσας, akikaribia G1448 συνεπορεύετο alisafiri-pamoja-na G4848 αὐτοῖς; wao G0846

Ikatokea kwamba, wakati walipokuwa wakijadiliana na kuulizana maswali, Yesu akasogea karibu akaambatana nao.

16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.
wao lakini macho yao yalizuiliwa ili wasi mtambue yeye
G3588 G1161 G3788 G0846 G2902 G3588 G3361 G1921 G0846

Lakini macho yao yalizuiliwa katika kumtambua yeye.

17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε
akawaambia na kwa wao Ni–nini hayo maneno haya ambayo mnabadilishana
G3004 G1161 G4314 G0846 G5101 G3588 G3056 G3778 G3739 G0474

πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες? καὶ ἐστάθησαν, σκυθρωποί?
wao–kwa–wao wao–kwa–wao mkitembea na wakasimama wakiwa–na–huzuni
G4314 G0240 G4043 G2532 G2476 G4659

Yesu akawaambia, “Nini ambacho ninyi wawili mnakiongelea wakati mnatembea?” Wakasimama pale wakionekana na huzuni.

18 ἀποκριθεὶς δὲ, εἷς ὀνόματι Κλεοπᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σὺ
akijibu na mmoja jina–lake Kleopa akamwambia kwa yeye Wewe
G0611 G1161 G1520 G3686 G2810 G3004 G4314 G0846 G4771

μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ? καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν
peke–yako unakaa Yerusalemu na hukujua ukayajua hayo yaliyotokea ndani–yake
G3441 G3939 G2419 G2532 G3756 G1097 G3588 G1096 G1722

αὐτῇ, ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις?
hiyo katika hizo siku hizi
G0846 G1722 G3588 G2250 G3778

Mmoja wao, jina lake Cleopa, akamjibu, “Je wewe ni mtu pekee hapa Yerusalemu ambaye hajui mambo yaliyotokea huko siku hizi?”

19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα? οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ
na akawaambia wao Gani wao na wakasema yeye Hayo kuhusu Yesu
G2532 G3004 G0846 G4169 G3588 G1161 G3004 G0846 G3588 G4012 G2424

τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ, προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ, καὶ
yule Mnazareti ambaye alikuwa mtu nabii mwenye–nguvu katika tendo na
G3588 G3479 G3739 G1096 G0435 G4396 G1415 G1722 G2041 G2532

λόγῳ, ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ;
neno mbele–ya yule Mungu na wote wale watu
G3056 G1726 G3588 G2316 G2532 G3956 G3588 G2992

Yesu akawaambia, “Mambo gani?” Wakamjibu, “Mambo kuhusu Yesu Mnazareti, ambaye alikuwa nabii, muweza katika matendo na maneno mbele za Mungu na watu wote.

20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν,
jinsi na walimtoa yeye wale makuhani–wakuu na wale viongozi wetu
G3704 G5037 G3860 G0846 G3588 G0749 G2532 G3588 G0758 G1473

εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
kwa hukumu ya–kifo na walimsulibisha yeye
G1519 G2917 G2288 G2532 G4717 G0846

Na kwa jinsi ambayo wakuu wa makuhani na viongozi wetu walivyomtoa kuhukumiwa kifo na kumsulubisha.

21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν, ὁ μέλλων λυτροῦσθαι
sisi na tulitumaini kwamba yeye ndiye yule atakayekuwa-karibu kuikomboa
G1473 G1161 G1679 G3754 G0846 G1510 G3588 G3195 G3084

τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν
ile Israeli lakini kweli na pamoja-na hizi-zote hizi, ya-tatu hii siku
G3588 G2474 G0235 G1065 G2532 G4862 G3956 G3778 G5154 G3778 G2250

ἄγει, ἀφ’ οὗ ταῦτα ἐγένετο.
inapita tangu ambapo hivi vilitokea
G0071 G0575 G3739 G3778 G1096

Lakini tulitumaini kwamba yeye ndiye atakaye waweka huru Israeli. Ndiyo, mbali na haya yote, sasa ni siku ya tatu tangu mambo haya yatokee.

22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς. γενόμεναι
lakini pia wanawake baadhi kutoka-kwa sisi walitushangaza sisi wakiwa
G0235 G2532 G1135 G5100 G1537 G1473 G1839 G1473 G1096

ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
mapema-asubuhi kwa lile kaburi
G3720 G1909 G3588 G3419

Lakini pia, baadhi ya wanawake kutoka katika kundi letu walitushangaza, baada ya kuwapo kaburini asubuhi na mapema.

23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν
na wasi pate ule mwili wake walikuja wakisema pia maono
G2532 G3361 G2147 G3588 G4983 G0846 G2064 G3004 G2532 G3701

ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ ἀπὸ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.
ya-malaika wameona ambao wanasema yeye yu-hai
G0032 G3708 G3739 G3004 G0846 G2198

Walipoukosa mwili wake, wakaja, wakisema kwamba waliona pia maono ya malaika waliosema kwamba yu hai.

24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
na walienda baadhi wa-wale pamoja-na sisi kwa lile kaburi na
G2532 G0565 G5100 G3588 G4862 G1473 G1909 G3588 G3419 G2532

εὗρον οὕτως, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον; αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
walikuta hivyo kama pia wale wanawake walisema yeye lakini hawaku mwona
G2147 G3779 G2531 G2532 G3588 G1135 G3004 G0846 G1161 G3756 G3708

Baadhi ya wanaume ambao walikuwa pamoja nasi walienda kaburini, na kukuta ni kama vile wanawake walivyosema. Lakini hawakumuona yeye.”

25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ
na yeye akawaambia kwa wao Enyi wasio-na-akili na wepesi mioyo
G2532 G0846 G3004 G4314 G0846 G5599 G0453 G2532 G1021 G3588

καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται.
moyo ya kuamini juu-ya yote hayo waliyosema wale manabii
G2588 G3588 G4100 G1909 G3956 G3739 G2980 G3588 G4396

Yesu akawaambia, “Ninyi watu wajinga na wenye mioyo mizito ya kuamini yote ambayo manabii wamesema!

26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν? καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
si hivi ilibidi kuteseka yule Kristo na kuingia katika ule utukufu
G3780 G3778 G1163 G3958 G3588 G5547 G2532 G1525 G1519 G3588 G1391

αὐτοῦ?
wake
G0846

Je haikuwa lazima Yesu kuteseka kwa mambo haya, na kuingia katika utukufu wake?”

27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν,
na akianzia kutoka–kwa Musa na kutoka–kwa wote wale manabii
G2532 G0756 G0575 G3475 G2532 G0575 G3956 G3588 G4396

διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.
aliwafafanulia wao katika zote hizo maandiko hayo kuhusu yeye–mwenyewe
G1329 G0846 G1722 G3956 G3588 G1124 G3588 G4012 G1438

Kisha kuanzia kutoka kwa Musa na manabii wote, Yesu akawatafsiria mambo yanayomuhusu yeye katika maandiko yote.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς
Na walikaribia kwa kile kijiji ambapo walienda na yeye
G2532 G1448 G1519 G3588 G2968 G3757 G4198 G2532 G0846

προσεποιήσατο πορρώτερον πορεύεσθαι.
alijifanya mbele–zaidi kwenda
G4364 G4206 G4198

Walipokaribia kile kijiji, huko walikokuwa wakienda, Yesu akafanya kana kwamba anaendelea mbele.

29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ’ ἡμῶν, ὅτι
na walimsisitiza yeye wakisema Kaa pamoja–na sisi kwa–sababu
G2532 G3849 G0846 G3004 G3306 G3326 G1473 G3754

πρὸς ἐσπέραν ἐστὶν, καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ
karibu–na jioni ni na imeinamia tayari ile siku na akaingia ili
G4314 G2073 G1510 G2532 G2827 G2235 G3588 G2250 G2532 G1525 G3588

μεῖναι σὺν αὐτοῖς.
kukaa pamoja–na wao
G3306 G4862 G0846

Lakini walimlazimisha, wakisema, “Kaa pamoja nasi, maana inaelekea jioni na siku ni kama imeisha.” Hivyo Yesu akaingia kwenda kukaa nao.

30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ’ αὐτῶν, λαβὼν τὸν
na ikawa katika kule kuketi–pamoja–nao yeye pamoja–na wao akitwaa ule
G2532 G1096 G1722 G3588 G2625 G0846 G3326 G0846 G2983 G3588

ἄρτον εὐλόγησεν, καὶ κλάσας, ἐπεδίδου αὐτοῖς.
mkate aliubariki na akiuvunja aliwapa wao
G0740 G2127 G2532 G2806 G1929 G0846

Ilitokea kwamba, wakati amekaa nao kula, alichukua mkate, akaubariki, na kuuvunja, akawapa.

31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν. καὶ αὐτὸς
wao na yalifunguliwa hayo macho na walimtambua yeye na yeye
G0846 G1161 G1272 G3588 G3788 G2532 G1921 G0846 G2532 G0846

ἄφαντος ἐγένετο ἀπ’ αὐτῶν.
asiyeonekana akatoweka kutoka–kwa wao
G0855 G1096 G0575 G0846

Kisha macho yao yakafunguliwa, wakamjua, na akatoweka ghafla mbele ya macho yao.

32	καὶ	εἶπαν	πρὸς	ἀλλήλους,	Οὐχὶ	ἡ	καρδία	ἡμῶν	καιομένη
	na	walisema	wao–kwa–wao	wao–kwa–wao	Si	ule	moyo	wetu	uliwaka
	G2532	G3004	G4314	G0240	G3780	G3588	G2588	G1473	G2545

ἦν	ἐν	ἡμῖν,	ὡς	ἐλάλει	ἡμῖν	ἐν	τῇ	ὁδῷ,	ὡς
ulikuwa	ndani–ya	sisi	alipokuwa	akisema–na	sisi	katika	ile	njia	alipokuwa
G1510	G1722	G1473	G5613	G2980	G1473	G1722	G3588	G3598	G5613

διήνοιγεν	ἡμῖν	τὰς	γραφάς?
akifungua	sisi	hayo	maandiko
G1272	G1473	G3588	G1124

Wakasemezana wao kwa wao, “Hivi mioyo yetu haikuwaka ndani yetu, wakati alipoongea nasi njiani, wakati alipotufungulia maandiko?”

33	Καὶ	ἀναστάντες	αὐτῇ	τῇ	ὥρᾳ,	ὑπέστρεψαν	εἰς	Ἰερουσαλήμ,	καὶ
	Na	wakiinuka	ile–ile	hiyo	saa	walirudi	kwenda	Yerusalemu	na
	G2532	G0450	G0846	G3588	G5610	G5290	G1519	G2419	G2532

εὗρον	ἠθροισμένους	τοὺς	ἕνδεκα	καὶ	τοὺς	σὺν	αὐτοῖς,	
wakakuta	wamekusanyika	wale	kumi–na–moja	na	wale	pamoja–na	wao	
G2147	G4867	G3588	G1733	G2532	G3588	G4862	G0846	

Wakanyanyuka saa hiyo hiyo, na kurudi Yerusalemu. Wakawakuta wale kumi na mmoja wamekusanyika pamoja, na wale waliokuwa pamoja nao,

34	λέγοντας,	ὅτι	ὄντως,	ἠγέρθη	ὁ	Κύριος,	καὶ	ὤφθη	Σίμωνι.
	wakisema	kwamba	kweli	amefufuka	yule	Bwana	na	ameonekana	kwa–Simoni
	G3004	G3754	G3689	G1453	G3588	G2962	G2532	G3708	G4613

wakisema, “Bwana amefufuka kwelikweli, na amemtokea Simoni.”

35	καὶ	αὐτοὶ	ἐξηγοῦντο	τὰ	ἐν	τῇ	ὁδῷ,	καὶ	ὡς	ἐγνώσθη	αὐτοῖς
	na	wao	walieleza	hayo	katika	ile	njia	na	jinsi	alivyotambuliwa	wao
	G2532	G0846	G1834	G3588	G1722	G3588	G3598	G2532	G5613	G1097	G0846

ἐν	τῇ	κλάσει	τοῦ	ἄρτου.	
katika	kule	kumega	wa–ule	mkate	
G1722	G3588	G2800	G3588	G0740	

Hivyo wakawaambia mambo yaliyotokea njiani, na namna Yesu alivyodhihirishwa kwao katika kuumega mkate.

36	Ταῦτα	δὲ	αὐτῶν	λαλούντων,	αὐτὸς	ἔστη	ἐν	μέσῳ	αὐτῶν	καὶ
	Hivi	na	wao	wakisema	yeye	alisimama	katikati–ya	kati	wao	na
	G3778	G1161	G0846	G2980	G0846	G2476	G1722	G3319	G0846	G2532

λέγει	αὐτοῖς,	Εἰρήνη	ὑμῖν.	
anawaambia	wao	Amani	kwenu	
G3004	G0846	G1515	G4771	

Wakati wakiongea mambo hayo, Yesu mwenyewe alisimama katikati yao, na akawaambia, “Amani iwe kwenu.”

37	πτοηθέντες	δὲ,	καὶ	ἔμφοβοι	γενόμενοι,	ἐδόκουν	πνεῦμα	θεωρεῖν.
	wakishtushwa	na	na	wenye–hofu	wakiwa	walidhani	roho	wanaona
	G4422	G1161	G2532	G1719	G1096	G1380	G4151	G2334

Lakini waliogopa na kujawa na hofu, na wakafikiri kwamba waliona roho.

38	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τί	τεταραγμένοι	ἐστέ?	καὶ	διὰ	τί
na	akawaambia	wao	Kwa–nini	mmesumbuka	mko	na	kwa–nini	kwa–nini
G2532	G3004	G0846	G5101	G5015	G1510	G2532	G1223	G5101

διαλογισμοὶ	ἀναβαίνουσιν	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	ὑμῶν?
mawazo	yanainuka	katika	hizo	mioyo	yenu
G1261	G0305	G1722	G3588	G2588	G4771

Yesu akawaambia, Kwanini mnafadhaika? Kwanini maswali yanainuka mioyoni mwenu?

39	ἴδετε	τὰς	χεῖράς	μου	καὶ	τοὺς	πόδας	μου,	ὅτι	ἐγώ	εἰμι
tazameni	hizo	mikono	yangu	na	hizo	miguu	yangu	kwamba	mimi	ndimi
G3708	G3588	G5495	G1473	G2532	G3588	G4228	G1473	G3754	G1473	G1510

αὐτός.	ψηλαφήσατέ	με	καὶ	ἴδετε,	ὅτι	πνεῦμα	σάρκα	καὶ	ὀστέα
mwenyewe	niguseni	mimi	na	tazameni	kwamba	roho	mwili	na	mifupa
G0846	G5584	G1473	G2532	G3708	G3754	G4151	G4561	G2532	G3747

οὐκ	ἔχει,	καθὼς	ἐμὲ	θεωρεῖτε	ἔχοντα.
haina	ina	kama	mimi	mnaona	ninavyo
G3756	G2192	G2531	G1473	G2334	G2192

Angalieni mikono yangu na miguu yangu, kwamba ni mimi mwenyewe. Niguseni na muone. Kwa maana roho haina nyama na mifupa, kama mnionavyo mimi kuwa navyo.”

40	καὶ	τοῦτο	εἰπὼν,	ἔδειξεν	αὐτοῖς	τὰς	χεῖρας	καὶ	τοὺς	πόδας.
na	hiki	akisema	aliwaonyesha	wao	hizo	mikono	na	hizo	miguu
G2532	G3778	G3004	G1166	G0846	G3588	G5495	G2532	G3588	G4228

Alipokwisha kusema hivi, akawaonyesha mikono yake na miguu yake.

41	ἔτι	δὲ,	ἀπιστούντων	αὐτῶν	ἀπὸ	τῆς	χαρᾶς	καὶ	θαυμαζόντων,
bado	na	wasipoamini	wao	kutokana–na	ile	furaha	na	wakistaajabu
G2089	G1161	G0569	G0846	G0575	G3588	G5479	G2532	G2296

εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἔχετέ	τι	βρώσιμον	ἐνθάδε?
akawaambia	wao	Mna	chochote	chakula	hapa
G3004	G0846	G2192	G5100	G1034	G1759

Walipokuwa bado na furaha iliyochanganyikana na kutokuamini, na kustaajabu, Yesu akawaambia, “Je mna kitu chochote cha kula?”

42	οἱ	δὲ	ἐπέδωκαν	αὐτῷ	ἰχθύος	ὀπτοῦ	μέρος.
wao	na	walimpa	yeye	ya–samaki	aliyeokwa	kipande
G3588	G1161	G1929	G0846	G2486	G3702	G3313

Wakampa kipande cha samaki aliyechomwa.

43	καὶ	λαβὼν,	ἐνώπιον	αὐτῶν	ἔφαγεν.
na	akitwaa	mbele–ya	wao	akala
G2532	G2983	G1799	G0846	G5315

Yesu akakichukua, na kukila mbele yao.

44 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα
Akawaambia na kwa wao Haya hayo maneno yangu ambayo niliwaambia
G3004 G1161 G4314 G0846 G3778 G3588 G3056 G1473 G3739 G2980

πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα
kwa ninyi bado nikiwa pamoja-na ninyi kwamba ni-lazima kutimizwa yote
G4314 G4771 G2089 G1510 G4862 G4771 G3754 G1163 G4137 G3956

τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως, καὶ τοῖς προφήταις καὶ
hayo yaliyoandikwa katika ile sheria ya-Musa na hizo manabii na
G3588 G1125 G1722 G3588 G3551 G3475 G2532 G3588 G4396 G2532

ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.
zaburi kuhusu mimi
G5568 G4012 G1473

Akawaambia, “Nilipokuwa nanyi, niliwaambia kwamba yote yalioandikwa kwenye sheria ya Musa na manabii na Zaburi lazima yatimilike.”

45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,
ndipo alifungua yao ile akili ili kuelewa hayo maandiko
G5119 G1272 G0846 G3588 G3563 G3588 G4920 G3588 G1124

Kisha akafungua akili zao, kwamba waweze kuyaelewa maandiko.

46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως γέγραπται, παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ
na akawaambia wao kwamba hivyo imeandikwa kuteseka yule Kristo na
G2532 G3004 G0846 G3754 G3779 G1125 G3958 G3588 G5547 G2532

ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ;
kufufuka kutoka-kwa wafu siku ya-tatu siku
G0450 G1537 G3498 G3588 G5154 G2250

Akawaambia, “Kwamba imeandikwa, Kristo lazima ateseke, na kufufuka tena kutoka katika wafu siku ya tatu.

47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν,
na kuhubiriwa kwa lile jina lake toba kwa msamaha wa-dhambi
G2532 G2784 G1909 G3588 G3686 G0846 G3341 G1519 G0859 G0266

εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.
kwa yote hayo mataifa mkianzia kutoka Yerusalemu
G1519 G3956 G3588 G1484 G0756 G0575 G2419

Na toba na msamaha wa dhambi lazima ihubiriwe kwa jina lake kwa mataifa yote, kuanzia kutokea Yerusalemu.

48 ὑμεῖς ‹ἐστε› μάρτυρες τούτων.
ninyi ni mashahidi wa-hivi
G4771 G1510 G3144 G3778

Ninyi ni mashahidi wa mambo haya.

49 καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός μου ἐφ’
na tazama mimi ninatuma ile ahadi ya-yule Baba yangu juu-ya
G2532 G3708 G1473 G0649 G3588 G1860 G3588 G3962 G1473 G1909

ὑμᾶς; ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει, ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ
ninyi ninyi lakini kaeni katika ule mji hadi ambapo mtavikwa kutoka
G4771 G4771 G1161 G2523 G1722 G3588 G4172 G2193 G3739 G1746 G1537

ὕψους δύναμιν.
juu nguvu
G5311 G1411

Angalia, nawapelekea ahadi ya Baba yangu juu yenu. Lakini subirini hapa jijini, mpaka mtakapovishwa nguvu kutoka juu.

50	Ἐξήγαγεν	δὲ	αὐτοὺς	[ἔξω],	ἕως	πρὸς	Βηθανίαν,	καὶ	ἐπάρας	τὰς
	Aliwapeleka	na	wao	nje	hadi	karibu–na	Bethania	na	akiinua	hizo
	G1806	G1161	G0846	G1854	G2193	G4314	G0963	G2532	G1869	G3588

χεῖρας	αὐτοῦ,	εὐλόγησεν	αὐτούς.
mikono	yake	aliwabariki	wao
G5495	G0846	G2127	G0846

Kisha Yesu akawaongoza nje mpaka walipokaribia Bethania. Akainua mikono yake juu, na akawabariki.

51	καὶ	ἐγένετο	ἐν	τῷ	εὐλογεῖν	αὐτὸν	αὐτοὺς,	διέστη	ἀπ’	αὐτῶν
	na	ikawa	katika	kule	kuwabariki	yeye	wao	aliondoka	kutoka–kwa	wao
	G2532	G1096	G1722	G3588	G2127	G0846	G0846	G1339	G0575	G0846

καὶ,	ἀνεφέρετο	εἰς	τὸν	οὐρανόν.
na	alipandishwa	ndani–ya	ile	mbingu
G2532	G0399	G1519	G3588	G3772

Ikatokea kwamba, wakati alipokuwa akiwabariki, aliwaacha na akabebwa juu kuelekea mbinguni.

52	καὶ	αὐτοὶ	προσκυνήσαντες	αὐτὸν,	ὑπέστρεψαν	εἰς	Ἰερουσαλὴμ	μετὰ	χαρᾶς
	na	wao	wakimwabudu	yeye	walirudi	kwenda	Yerusalemu	na	furaha
	G2532	G0846	G4352	G0846	G5290	G1519	G2419	G3326	G5479

μεγάλης.	
kubwa	
G3173	

Basi wakamwabudu, na kurudi Yerusalemu na furaha kuu.

53	καὶ	ἦσαν	διὰ	παντὸς	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	εὐλογοῦντες	τὸν	Θεόν.
	na	walikuwa	daima	kila–wakati	katika	lile	hekalu	wakimsifu	yule	Mungu
	G2532	G1510	G1223	G3956	G1722	G3588	G2411	G2127	G3588	G2316

Waliendelea kuwepo hekaluni, wakimbariki Mungu.

John

Chapter 1

1

Ἐν	ἀρχῇ	ἦν	ὁ	Λόγος,	καὶ	ὁ	Λόγος	ἦν	πρὸς	τὸν
Katika	mwanzo	alikuwa	–huyo	Neno	na	–huyo	Neno	alikuwa	kwa	–huyo
G1722	G0746	G1510	G3588	G3056	G2532	G3588	G3056	G1510	G4314	G3588

Θεόν,	καὶ	Θεὸς	ἦν	ὁ	Λόγος.
Mungu	na	Mungu	alikuwa	–huyo	Neno
G2316	G2532	G2316	G1510	G3588	G3056

Mwanzoni kulikuwako Neno, na Neno alikuwa pamoja na Mungu, na Neno alikuwa Mungu.

2

Οὗτος	ἦν	ἐν	ἀρχῇ	πρὸς	τὸν	Θεόν.
Huyu	alikuwa	katika	mwanzo	kwa	–huyo	Mungu
G3778	G1510	G1722	G0746	G4314	G3588	G2316

Huyu, Neno, Mwanzoni alikuwa pamoja na Mungu.

3

πάντα	δι’	αὐτοῦ	ἐγένετο,	καὶ	χωρὶς	αὐτοῦ	ἐγένετο	οὐδὲ	ἕν
vyote	kwa–yeye	yeye	vilifanywa	na	bila	yeye	kilifanywa	wala	kimoja
G3956	G1223	G0846	G1096	G2532	G5565	G0846	G1096	G3761	G1520

ὃ	γέγονεν.
ambacho	kimefanywa
G3739	G1096

Vitu vyote vilifanyika kupitia yeye, na pasipo yeye hakuna hata kitu kimoja kilichokuwa kimefanyika.

4

ἐν	αὐτῷ	ζωὴ	ἦν,	καὶ	ἡ	ζωὴ	ἦν	τὸ	φῶς	τῶν
ndani–yake	yeye	uzima	ulikuwa	na	–huo	uzima	ulikuwa	–hiyo	nuru	ya–watu
G1722	G0846	G2222	G1510	G2532	G3588	G2222	G1510	G3588	G5457	G3588

ἀνθρώπων.
wanadamu
G0444

Ndani yake kulikuwa uzima, na huo uzima ulikuwa nuru ya wanadamu wote.

5

καὶ	τὸ	φῶς	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ	φαίνει,	καὶ	ἡ	σκοτία	αὐτὸ	οὐ
na	–hiyo	nuru	katika	–hiyo	giza	inang'aa	na	–hilo	giza	hiyo	haikui-
G2532	G3588	G5457	G1722	G3588	G4653	G5316	G2532	G3588	G4653	G0846	G3756

κατέλαβεν.
shinda
G2638

Nuru yang'aa gizani, wala giza halikuizimisha.

6

Ἐγένετο	ἄνθρωπος	ἀπεσταλμένος	παρὰ	Θεοῦ,	ὄνομα	αὐτῷ	Ἰωάννης.
Alikuja	mtu	aliyetumwa	kutoka–kwa	Mungu	jina	lake	Iōánnēs
G1096	G0444	G0649	G3844	G2316	G3686	G0846	G2491

Palikuwa na mtu aliyetumwa kutoka kwa Mungu, ambaye jina lake alikuwa Yohana.

7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα
huyu alikuja kwa ushuhuda ili ashuhudie kuhusu –hiyo nuru ili
G3778 G2064 G1519 G3141 G2443 G3140 G4012 G3588 G5457 G2443

πάντες πιστεύσωσιν δι’ αὐτοῦ.
wote waamini kwa–yeye yeye
G3956 G4100 G1223 G0846

Alikuja kama shahidi kushuhudia kuhusu ile nuru, ili kwamba wote waweze kuamini kupitia yeye.

8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ’ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
hakuwa yeye yule –hiyo nuru lakini ili ashuhudie kuhusu –hiyo nuru
G3756 G1510 G1565 G3588 G5457 G0235 G2443 G3140 G4012 G3588 G5457

Yohana hakuwa ile nuru, bali alikuja ili ashuhudie kuhusu ile nuru

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον
Ilikuwa –hiyo nuru –ile ya–kweli ambayo inaangaza kila mtu anayekuja
G1510 G3588 G5457 G3588 G0228 G3739 G5461 G3956 G0444 G2064

εἰς τὸν κόσμον.
katika –huo ulimwengu
G1519 G3588 G2889

Hiyo ilikuwa nuru ya kweli ambayo ilikuwa inakuja katika dunia nayo humtia nuru kila mmoja

10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ ἐγένετο, ulifanywa
katika –huo ulimwengu alikuwa na –huo ulimwengu kwa–yeye yeye
G1722 G3588 G2889 G1510 G2532 G3588 G2889 G1223 G0846 G1096

καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
na –huo ulimwengu yeye hauku- mjua
G2532 G3588 G2889 G0846 G3756 G1097

Alikuwa katika dunia, na dunia iliumbwa kupitia yeye, na dunia haikumjua.

11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον;
kwa –vile vyake alikuja na –wale wake yeye hawaku- mpokea
G1519 G3588 G2398 G2064 G2532 G3588 G2398 G0846 G3756 G3880

Alikuja kwa vitu vyake, na watu wake hawakumpokea.

12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν, τέκνα Θεοῦ
wote–ambao lakini walimpokea yeye aliwapa wao mamlaka watoto wa–Mungu
G3745 G1161 G2983 G0846 G1325 G0846 G1849 G5043 G2316

γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
kuwa –wale wanaoamini katika –hilo jina lake
G1096 G3588 G4100 G1519 G3588 G3686 G0846

Bali kwa wale wengi waliompokea, ambao waliamini jina lake, kwa hao aliwapa haki ya kuwa wana wa Mungu,

13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ
ambao si kutoka–kwa damu wala kutoka–kwa mapenzi ya–mwili wala
G3739 G3756 G1537 G0129 G3761 G1537 G2307 G4561 G3761

ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ’ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.
kutoka–kwa mapenzi ya–mwanaume lakini kutoka–kwa Mungu walizaliwa
G1537 G2307 G0435 G0235 G1537 G2316 G1080

Ambao walizaliwa, sio kwa damu, wala kwa mapenzi ya mwili, wala kwa mapenzi ya mtu, bali kwa Mungu mwenyewe.

14 Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα
Na –huyo Neno mwili akawa na akakaa katika sisi na tuliona
G2532 G3588 G3056 G4561 G1096 G2532 G4637 G1722 G1473 G2532 G2300

τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης
–huo utukufu wake utukufu kama wa–Mwana–pekee kutoka–kwa Baba amejaa
G3588 G1391 G0846 G1391 G5613 G3439 G3844 G3962 G4134

χάριτος καὶ ἀληθείας.
neema na kweli
G5485 G2532 G0225

Naye Neno alifanyika mwili na akaishi miongoni mwetu, tumeuona utukufu wake, utukufu kama wa mtu pekee wa kipekee aliyekuja kutoka kwa Baba, amejaa neema na kweli.

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν, λέγων, Οὗτος ἦν
Iōánnēs anashuhudia kuhusu yeye na amepiga–kelele akisema Huyu alikuwa
G2491 G3140 G4012 G0846 G2532 G2896 G3004 G3778 G1510

ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν,
ambaye nilisema Yule nyuma yangu anayekuja mbele yangu amekuwa
G3739 G3004 G3588 G3694 G1473 G2064 G1715 G1473 G1096

ὅτι πρῶτός μου ἦν.
kwa–sababu wa–kwanza wangu alikuwa
G3754 G4413 G1473 G1510

Yohana alishuhudia kuhusu yeye, na alipaza sauti akisema, “Huyu ndiye ambaye nilisema habari zake nikisema, “Yule ajaye baada yangu ni mkuu kuliko mimi, kwa sababu amekuwako kabla yangu.”

16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ
kwa–sababu kutoka–kwa –huo utimilifu wake sisi wote tulipokea na
G3754 G1537 G3588 G4138 G0846 G1473 G3956 G2983 G2532

χάριν ἀντὶ χάριτος.
neema juu–ya neema
G5485 G0473 G5485

Kwa kuwa kutoka katika utimilifu wake, sisi sote tumepokea bure kipawa baada ya kipawa.

17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη; ἡ χάρις καὶ ἡ
kwa–sababu –hiyo sheria kwa Mōysēs ilitolewa –hiyo neema na –hiyo
G3754 G3588 G3551 G1223 G3475 G1325 G3588 G5485 G2532 G3588

ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
kweli kwa Iēsoûs Christós ilikuja
G0225 G1223 G2424 G5547 G1096

Kwa kuwa sheria ililetwa kupitia Musa. Neema na kweli vilikuja kupitia Yesu Kristo.

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε; μονογενὴς Θεὸς, ὁ ὢν εἰς
Mungu hakuna–mtu amemwona kamwe Mwana–pekee Mungu, –yule aliye katika
G2316 G3762 G3708 G4455 G3439 G2316 G3588 G1510 G1519

τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
–hiyo kifua cha–huyo Baba yule amemfunua
G3588 G2859 G3588 G3962 G1565 G1834

Hakuna mwanadamu aliyemwona Mungu wakati wowote. Mtu pekee ambaye ni Mungu, aliye katika kifua cha Baba, amemfanya yeye ajulikane.

19

Καὶ	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	μαρτυρία	τοῦ	Ἰωάννου,	ὅτε	ἀπέστειλαν	πρὸς
Na	huu	ndio	–huo	ushuhuda	wa–huyo	Iōánnēs	wakati	walituma	kwa
G2532	G3778	G1510	G3588	G3141	G3588	G2491	G3753	G0649	G4314

αὐτὸν	οἱ	Ἰουδαῖοι	ἐξ	Ἱεροσολύμων,	ἱερεῖς	καὶ	Λευίτας,	ἵνα
yeye	–wale	Wayahudi	kutoka	Hierosolýma	makuhani	na	Walawi	ili
G0846	G3588	G2453	G1537	G2414	G2409	G2532	G3019	G2443

ἐρωτήσωσιν	αὐτόν,	Σὺ	τίς	εἶ?
wamuulize	yeye	Wewe	nani	u
G2065	G0846	G4771	G5101	G1510

Na huu ndio ushuhuda wa Yohana wakati makuhani na walawi waliotumwa kwake na Wayahudi kumwuliza, “Wewe ni nani?”

20

καὶ	ὡμολόγησεν	καὶ	οὐκ	ἠρνήσατο,	καὶ	ὡμολόγησεν	ὅτι,	Ἐγὼ	οὐκ
na	alikiri	na	hakukana	hakukana	na	alikiri	kwamba	Mimi	si
G2532	G3670	G2532	G3756	G0720	G2532	G3670	G3754	G1473	G3756

εἰμὶ	ὁ	Χριστός.
mimi	–huyo	Christós
G1510	G3588	G5547

Bila kusitasita na hakukana, bali alijibu, “Mimi sio Kristo.”

21

καὶ	ἠρώτησαν	αὐτόν,	Τί	οὖν?	σὺ	Ἠλίας	εἶ?	καὶ	λέγει,	Οὐκ	εἰμί.
na	wakamuuliza	yeye	Nini	basi	wewe	Ēlías	u	na	anasema	Si	mimi
G2532	G2065	G0846	G5101	G3767	G4771	G2243	G1510	G2532	G3004	G3756	G1510

Ὁ	προφήτης	εἶ	σύ?	καὶ	ἀπεκρίθη,	Οὔ.
–Huyo	nabii	u	wewe	na	akajibu	Hapana
G3588	G4396	G1510	G4771	G2532	G0611	G3756

Hivyo wakamuuliza, “kwa hiyo wewe ni nani sasa?” Wewe ni Eliya? Akasema, “Mimi siye.” Wakasema, Wewe ni nabii? Akajibu,” Hapana.”

22

εἶπαν	οὖν	αὐτῷ,	Τίς	εἶ?	ἵνα	ἀπόκρισιν	δῶμεν	τοῖς	πέμψασιν
wakasema	basi	kwake	Nani	u	ili	jibu	tuwape	–wale	waliotutuma
G3004	G3767	G0846	G5101	G1510	G2443	G0612	G1325	G3588	G3992

ἡμᾶς:	τί	λέγεις	περὶ	σεαυτοῦ?
sisi	nini	unasema	kuhusu	mwenyewe
G1473	G5101	G3004	G4012	G4572

Kisha wakamwambia, “Wewe ni nani, ili kwamba tuwape jibu waliotutuma”? Wajishuhudiaje wewe mwenyewe?”

23

ἔφη,	Ἐγὼ	φωνὴ	βοῶντος	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ,	Εὐθύνατε	τὴν	ὁδὸν
alisema	Mimi	sauti	ya–anayelia	katika	–ile	jangwa	Nyoosheni	–ile	njia
G5346	G1473	G5456	G0994	G1722	G3588	G2048	G2116	G3588	G3598

Κυρίου,	καθὼς	εἶπεν	Ἡσαΐας	ὁ	προφήτης.
ya–Bwana	kama	alisema	Ēsaías	–huyo	nabii
G2962	G2531	G3004	G2268	G3588	G4396

Akasema, “Mimi ni sauti yake aliaye nyikani: 'Inyosheni njia ya Bwana,' kama nabii Isaya alivyosema.”

24

Καὶ	ἀπεσταλμένοι	ἦσαν	ἐκ	τῶν	Φαρισαίων.
Na	waliotumwa	walikuwa	kutoka–kwa	–wale	Mafarisayo
G2532	G0649	G1510	G1537	G3588	G5330

Basi kulikuwa na watu wametumwa pale kutoka kwa Mafarisayo. Wakamuuliza na kusema,

25	καὶ	ἠρώτησαν	αὐτὸν	καὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Τί	οὖν	βαπτίζεις,	εἰ	
	na	wakamuuliza	yeye	na	wakasema	kwake	Kwa–nini	basi	unabatiza	ikiwa	
	G2532	G2065	G0846	G2532	G3004	G0846	G5101	G3767	G0907	G1487	

σὺ	οὐκ	εἶ	ὁ	Χριστὸς,	οὐδὲ	Ἠλίας,	οὐδὲ	ὁ	προφήτης?
wewe	si	u	–huyo	Christós	wala	Ēlías	wala	–huyo	nabii
G4771	G3756	G1510	G3588	G5547	G3761	G2243	G3761	G3588	G4396

“Kwa nini unabatiza basi kama wewe sio Kristo wala Eliya wala nabii?”

26	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς	ὁ	Ἰωάννης	λέγων,	Ἐγὼ	βαπτίζω	ἐν	ὕδατι;	μέσος	
	akajibu	kwao	–huyo	Iōánnēs	akisema	Mimi	ninabatiza	kwa	maji	katikati	
	G0611	G0846	G3588	G2491	G3004	G1473	G0907	G1722	G5204	G3319	

ὑμῶν	ἕστηκεν	ὃν	ὑμεῖς	οὐκ	οἴδατε,	
yenu	anasimama	ambaye	ninyi	hamjui	hamjui	
G4771	G2476	G3739	G4771	G3756	G1492	

Yohana aliwajibu akisema, “Ninabatiza kwa maji. Hata hivyo, miongoni mwenu anasimama mtu msiyemtambua.

27	ὁ	ὀπίσω	μου	ἐρχόμενος,	οὗ	οὐκ	εἰμὶ	ἐγὼ	ἄξιος,	ἵνα	λύσω
	–yule	nyuma	yangu	anayekuja	ambaye	si	mimi	mimi	mstahili	ili	nifungue
	G3588	G3694	G1473	G2064	G3739	G3756	G1510	G1473	G0514	G2443	G3089

αὐτοῦ	τὸν	ἱμάντα	τοῦ	ὑποδήματος.
yake	–huo	mkanda	wa–hiyo	kiatu
G0846	G3588	G2438	G3588	G5266

Huyu ndiye ajaye baada yangu. Mimi sisitahili kulegeza kamba za viatu vyake.”

28	Ταῦτα	ἐν	Βηθανίᾳ	ἐγένετο,	πέραν	τοῦ	Ἰορδάνου,	ὅπου	ἦν	ὁ
	Haya	katika	Bēthanía	yalitokea	ng'ambo	ya–huo	Iordánēs	ambapo	alikuwa	–huyo
	G3778	G1722	G0963	G1096	G4008	G3588	G2446	G3699	G1510	G3588

Ἰωάννης	βαπτίζων.
Iōánnēs	akibatiza
G2491	G0907

Mambo haya yalitendeka huko Bethania, ng'ambo ya Yordani, mahali ambapo Yohana alikuwa akibatiza.

29	Τῇ	ἐπαύριον	βλέπει	τὸν	Ἰησοῦν	ἐρχόμενον	πρὸς	αὐτόν,	καὶ	λέγει,
	–Kesho	yake	anamwona	–huyo	Iēsoûs	anayekuja	kwa	yeye	na	anasema
	G3588	G1887	G0991	G3588	G2424	G2064	G4314	G0846	G2532	G3004

Ἴδε	ὁ	Ἀμνὸς	τοῦ	Θεοῦ,	ὁ	αἴρων	τὴν	ἁμαρτίαν	
Tazama	–huyo	Mwana–kondoo	wa–huyo	Mungu	–yule	anayeondoa	–hiyo	dhambi	
G3708	G3588	G0286	G3588	G2316	G3588	G0142	G3588	G0266	

τοῦ	κόσμου.	
ya–huo	ulimwengu	
G3588	G2889	

Siku iliyofuata Yohana alimwona Yesu akija kwake akasema, “ Tazama mwanakondoo wa Mungu aichukuae dhambi ya ulimwengu!

30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ,
huyu ndiye kuhusu ambaye mimi nilisema Nyuma yangu anakuja mwanaume
G3778 G1510 G5228 G3739 G1473 G3004 G3694 G1473 G2064 G0435

ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.
ambaye mbele yangu amekuwa kwa-sababu wa-kwanza wangu alikuwa
G3739 G1715 G1473 G1096 G3754 G4413 G1473 G1510

huyu ndiye niliyesema habari zake nikisema, “Yeye ajaye nyuma yangu ni mkuu kuliko mimi, kwa kuwa alikuwa kabla yangu.'

31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν; ἀλλ’ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ
na-mimi sikum- jua yeye lakini ili afunuliwe kwa-huyo Israēl kwa-sababu
G2504 G3756 G1492 G0846 G0235 G2443 G5319 G3588 G2474 G1223

τοῦτο, ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.
hii nilikuja mimi kwa maji nikibatiza
G3778 G2064 G1473 G1722 G5204 G0907

Sikumtambua yeye, lakini ilifanyika hivyo ili kwamba afunuliwe katika Israeli, kwamba nilikuja nikibatiza kwa maji.”

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων, ὅτι Τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα,
Na akashuhudia Iōánnēs akisema kwamba Nimemwona -huyo Roho
G2532 G3140 G2491 G3004 G3754 G2300 G3588 G4151

καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ’ αὐτόν.
akishuka kama njiwa kutoka mbinguni na akakaa juu-yake yeye
G2597 G5613 G4058 G1537 G3772 G2532 G3306 G1909 G0846

Yohana alishuhudia, “Niliona Roho akishuka kutoka mbinguni mfano wa hua, na ilibaki juu yake.

33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν; ἀλλ’ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι,
na-mimi sikum- jua yeye lakini -yule aliyenituma mimi kubatiza kwa maji,
G2504 G3756 G1492 G0846 G0235 G3588 G3992 G1473 G0907 G1722 G5204

ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ’ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον
yule kwangu alisema Juu-yake ambaye hata utamwona -huyo Roho akishuka
G1565 G1473 G3004 G1909 G3739 G0302 G3708 G3588 G4151 G2597

καὶ μένον ἐπ’ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
na akikaa juu-yake yeye huyu ndiye -yule anayebatiza kwa Roho Mtakatifu
G2532 G3306 G1909 G0846 G3778 G1510 G3588 G0907 G1722 G4151 G0040

Mimi sikumtambua lakini yeye aliyenituma ili nibatize kwa maji aliniambia, 'yule ambaye utaona Roho akishuka na kukaa juu yake, Huyo ndiye abatizaye kwa Roho Mtakatifu.'

34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς
na-mimi nimemwona na nimeshuhudia kwamba huyu ndiye -huyo Mwana
G2504 G3708 G2532 G3140 G3754 G3778 G1510 G3588 G5207

τοῦ Θεοῦ.
wa-huyo Mungu
G3588 G2316

Nimeona na nimeshuhudia kwamba huyu ni Mwana wa Mungu.”

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν
–Kesho yake tena alikuwa–amesimama –huyo Iōánnēs na kutoka–kwa –wale
G3588 G1887 G3825 G2476 G3588 G2491 G2532 G1537 G3588

μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
wanafunzi wake wawili
G3101 G0846 G1417

Tena siku iliyofuata Yohana alikuwa amesimama pamoja na wanafunzi wake wawili,

36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ Ἀμνὸς
na akimtazama –huyo Iēsoûs akitembea anasema Tazama –huyo Mwana–kondoo
G2532 G1689 G3588 G2424 G4043 G3004 G3708 G3588 G0286

τοῦ Θεοῦ!
wa–huyo Mungu
G3588 G2316

walimwona Yesu akitembea na Yohana akasema, “Tazama, Mwana kondoo wa Mungu!”

37 καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ
na walisikia –wale wawili wanafunzi wake akisema na wakamfuata –huyo
G2532 G0191 G3588 G1417 G3101 G0846 G2980 G2532 G0190 G3588

Ἰησοῦ.
Iēsoûs
G2424

Wanafunzi wawili walimsikia Yohana akisema haya wakamfuata Yesu.

38 στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας,
akigeuka na –huyo Iēsoûs na akiwaona wao wakimfuata
G4762 G1161 G3588 G2424 G2532 G2300 G0846 G0190

λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε? οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ῥαββί -- ὃ
anawaambia wao Nini mnatafuta –wale na wakasema kwake Rabbí ambalo
G3004 G0846 G5101 G2212 G3588 G1161 G3004 G0846 G4461 G3739

λέγεται μεθερμηνευόμενον, Διδάσκαλε -- ποῦ μένεις?
linasemwa likitafsiriwa Mwalimu wapi unakaa
G3004 G3177 G1320 G4226 G3306

Tena Yesu aligeuka na kuwaona wanafunzi wale wakimfuata, na akawambia, “Mnataka nini?” Wakajibu, “Rabbi, (maana yake 'mwalimu,' unaishi wapi?”

39 λέγει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ
anawaambia wao Njooni na mtaona walikuja basi na wakaona wapi
G3004 G0846 G2064 G2532 G3708 G2064 G3767 G2532 G3708 G4225

μένει; καὶ παρ’ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα ἦν ὡς
anakaa na kwake yeye walikaa –hiyo siku ile saa ilikuwa kama
G3306 G2532 G3844 G0846 G3306 G3588 G2250 G1565 G5610 G1510 G5613

δεκάτη.
kumi
G1182

Akawambia, “Njooni na mwone.”Kisha walikwenda na kuona mahali alipokuwa akiishi; walikaa pamoja naye siku hiyo, kwa kuwa ilikuwa yapata kama saa kumi hivi.

40 ῏Ην Alikuwa G1510 Ἀνδρέας, Andréas G0406 ὁ –huyo G3588 ἀδελφὸς ndugu G0080 Σίμωνος wa–Simōn G4613 Πέτρου, Pétros G4074 εἷς mmoja G1520 ἐκ kutoka–kwa G1537 τῶν –wale G3588 δύο wawili G1417 τῶν –wale G3588 ἀκουσάντων waliosikia G0191 παρὰ kutoka–kwa G3844 Ἰωάννου, Iōánnēs G2491 καὶ na G2532 ἀκολουθησάντων waliomfuata G0190 αὐτῷ. yeye G0846

Mmoja wa wale wawili waliomsikia Yohana akiongea na kisha kumfuata Yesu alikuwa ni Andrea, ndugu yake Simoni Petro.

41 εὑρίσκει anapata G2147 οὗτος huyu G3778 πρῶτον kwanza G4412 τὸν –huyo G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 τὸν –huyo G3588 ἴδιον wake G2398 Σίμωνα, Simōn G4613 καὶ na G2532 λέγει anamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Εὑρήκαμεν Tumempata G2147 τὸν –huyo G3588 Μεσσίαν, Messías G3323 ὅ ambalo G3739 ἐστιν ni G1510 μεθερμηνευόμενον likitafsiriwa G3177 Χριστός. Christós G5547

Akamwona ndugu yake Simoni na akamwambia, “Tumempata Masihi” (ambayo inatafsiriwa Kristo).

42 ἤγαγεν akamletea G0071 αὐτὸν yeye G0846 πρὸς kwa G4314 τὸν –huyo G3588 Ἰησοῦν. Iēsoûs G2424 ἐμβλέψας akimtazama G1689 αὐτῷ, yeye G0846 ὁ –huyo G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 εἶπεν, alisema G3004 Σὺ Wewe G4771 εἶ u G1510 Σίμων Simōn G4613 ὁ –huyo G3588 υἱὸς mwana G5207 Ἰωάννου; wa–Iōánnēs G2491 σὺ wewe G4771 κληθήσῃ utaitwa G2564 Κηφᾶς, Kēphâs G2786 ὃ ambalo G3739 ἑρμηνεύεται linatafsiriwa G2059 Πέτρος. Pétros G4074

Akamleta kwa Yesu. Yesu akamtazama na akasema, “Wewe ni Simoni mwana wa Yohana” utaitwa Kefa,” (maana yake 'Petro').

43 Τῇ –Kesho G3588 ἐπαύριον yake G1887 ἠθέλησεν alitaka G2309 ἐξελθεῖν kutoka G1831 εἰς kwenda G1519 τὴν –hiyo G3588 Γαλιλαίαν, Galilaía G1056 καὶ na G2532 εὑρίσκει anapata G2147 Φίλιππον. Phílippos G5376 καὶ na G2532 λέγει anamwambia G3004 αὐτῷ yeye G0846 ὁ –huyo G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Ἀκολούθει Nifuate G0190 μοι. mimi G1473

Siku iliyofuata wakati Yesu alipotaka kuondoka kwenda Galilaya, alimpata Filipo na akamwambia, “Nifuate mimi.”

44 ἦν alikuwa G1510 δὲ na G1161 ὁ –huyo G3588 Φίλιππος Phílippos G5376 ἀπὸ kutoka G0575 Βηθσαϊδά, Bēthsaidá G0966 ἐκ kutoka–kwa G1537 τῆς –huo G3588 πόλεως mji G4172 Ἀνδρέου wa–Andréas G0406 καὶ na G2532 Πέτρου. Pétros G4074

Filipo alikuwa ni mwenyeji wa Bethsaida, mji wa Andrea na Petro.

45	εὑρίσκει anapata G2147	Φίλιππος Phílippos G5376	τὸν –huyo G3588	Ναθαναὴλ, Nathanaél G3482	καὶ na G2532	λέγει anamwambia G3004	αὐτῷ, yeye G0846	Ὃν Ambaye G3739	ἔγραψεν aliandika G1125		
	Μωϋσῆς Mōysēs G3475	ἐν katika G1722	τῷ –hiyo G3588	νόμῳ sheria G3551	καὶ na G2532	οἱ –wale G3588	προφῆται, manabii G4396	εὑρήκαμεν, tumempata G2147	Ἰησοῦν Iēsoûs G2424	υἱὸν mwana G5207	
	τοῦ wa–huyo G3588	Ἰωσὴφ, Iōsḗph G2501	τὸν –yule G3588	ἀπὸ kutoka G0575	Ναζαρέτ. Nazarét G3478						

Filipo alimpata Nathanaeli na kumwambia, Tumempata yule ambaye Musa aliandika habari zake katika sheria na Manabii. Yesu mwana wa Yusufu, kutoka Nazareti.

46	καὶ na G2532	εἶπεν alisema G3004	αὐτῷ kwake G0846	Ναθαναήλ, Nathanaél G3482	Ἐκ Kutoka G1537	Ναζαρὲτ Nazarét G3478	δύναταί kinaweza G1410	τι kitu G5100	ἀγαθὸν chema G0018	εἶναι? kuwa G1510	
	λέγει anamwambia G3004	αὐτῷ yeye G0846	ὁ –huyo G3588	Φίλιππος, Phílippos G5376	Ἔρχου Njoo G2064	καὶ na G2532	ἴδε. uone G3708				

Nathanaeli akamwambia, “Je kitu chema chaweza kutokea Nazareti?” Filipo akamwambia, Njoo na uone.”

47	εἶδεν akamwona G3708	‹ὁ› –huyo G3588	Ἰησοῦς Iēsoûs G2424	τὸν –huyo G3588	Ναθαναὴλ Nathanaél G3482	ἐρχόμενον anayekuja G2064	πρὸς kwa G4314	αὐτὸν, yeye G0846	καὶ na G2532	λέγει anasema G3004	
	περὶ kuhusu G4012	αὐτοῦ, yeye G0846	Ἴδε Tazama G3708	ἀληθῶς kweli G0230	Ἰσραηλίτης, Mwisraeli G2475	ἐν ndani–yake G1722	ᾧ ambaye G3739	δόλος udanganyifu G1388	οὐκ hakuna G3756		
	ἔστιν. haumo G1510										

Yesu akamwona Nathanaeli akija kwake na akasema, “Tazama, Mwisraeli kweli kweli asiye na udanganyifu ndani yake!”

48	λέγει anamwambia G3004	αὐτῷ yeye G0846	Ναθαναήλ, Nathanaél G3482	Πόθεν Kutoka–wapi G4159	με mimi G1473	γινώσκεις? unanijua G1097	ἀπεκρίθη akajibu G0611	Ἰησοῦς Iēsoûs G2424	καὶ na G2532		
	εἶπεν akasema G3004	αὐτῷ, kwake G0846	Πρὸ Kabla G4253	τοῦ ya–huyo G3588	σε wewe G4771	Φίλιππον Phílippos G5376	φωνῆσαι, kukuita G5455	ὄντα ukiwa G1510	ὑπὸ chini–ya G5259	τὴν –hiyo G3588	
	συκῆν, mtini G4808	εἶδόν nilikuona G3708	σε. wewe G4771								

Nathanaeli akamwambia, “Umenifahamuje mimi?” Yesu akajibu na akamwambia, “Kabla Filipo hajakuita ulipokuwa chini ya mtini, nalikuona.”

49	ἀπεκρίθη akajibu G0611	αὐτῷ yeye G0846	Ναθαναήλ, Nathanaél G3482	Ῥαββί, Rabbí G4461	σὺ wewe G4771	εἶ u G1510	ὁ –huyo G3588	Υἱὸς Mwana G5207	τοῦ wa–huyo G3588	Θεοῦ, Mungu G2316	
	σὺ wewe G4771	Βασιλεὺς Mfalme G0935	εἶ u G1510	τοῦ wa–huyo G3588	Ἰσραήλ. Israēl G2474						

Nathanaeli akajibu, “Rabi wewe u Mwana wa Mungu! Wewe ni Mfalme wa Israeli”!

50	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτῷ,	Ὅτι	εἶπόν	σοι,	ὅτι	εἶδόν	σε
	akajibu	Iēsoûs	na	akasema	kwake	Kwa–sababu	nilikuambia	wewe	kwamba	nilikuona	wewe
	G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G3754	G3004	G4771	G3754	G3708	G4771

ὑποκάτω	τῆς	συκῆς,	πιστεύεις?	μείζω	τούτων	ὄψῃ.
chini–ya	–hiyo	mtini	unaamini	makubwa	kuliko–haya	utaona
G5270	G3588	G4808	G4100	G3173	G3778	G3708

Yesu akajibu akamwambia, Kwa sababu nilikuambia 'nilikuona chini ya mtini' je waamini? utaona matendo makubwa kuliko haya.”

51	καὶ	λέγει	αὐτῷ,	Ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὄψεσθε	τὸν	οὐρανὸν	ἀνεῳγότα,
	na	anamwambia	yeye	Amini	amini	ninawaambia	ninyi	mtaona	–huo	mbingu	imefunguliwa
	G2532	G3004	G0846	G0281	G0281	G3004	G4771	G3708	G3588	G3772	G0455

καὶ	τοὺς	ἀγγέλους	τοῦ	Θεοῦ	ἀναβαίνοντας	καὶ	καταβαίνοντας	ἐπὶ	τὸν
na	–wale	malaika	wa–huyo	Mungu	wakipanda	na	wakishuka	juu–ya	–huyo
G2532	G3588	G0032	G3588	G2316	G0305	G2532	G2597	G1909	G3588

Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου.
Mwana	wa–huyo	mwanadamu
G5207	G3588	G0444

Yesu akasema, “Amini amini nawambieni mtaziona mbingu zikifunguka, na kuwaona malaika wakipanda na kushuka juu ya Mwana wa Adamu.”

Chapter 2

1	Καὶ	τῇ	ἡμέρᾳ	τῇ	τρίτῃ	γάμος	ἐγένετο	ἐν	Κανὰ	τῆς	Γαλιλαίας,
	Na	–hiyo	siku	–ile	ya–tatu	harusi	ikawa	katika	Kaná	ya–hiyo	Galilaía
	G2532	G3588	G2250	G3588	G5154	G1062	G1096	G1722	G2580	G3588	G1056

καὶ	ἦν	ἡ	μήτηρ	τοῦ	Ἰησοῦ	ἐκεῖ.
na	alikuwa	–huyo	mama	wa–huyo	Iēsoûs	huko
G2532	G1510	G3588	G3384	G3588	G2424	G1563

Baada ya siku tatu, kulikuwa na arusi huko Kana ya Galilaya na mama yake Yesu alikuwa huko.

2	ἐκλήθη	δὲ	καὶ	ὁ	Ἰησοῦς,	καὶ	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ,	εἰς	τὸν
	akaalikwa	na	pia	–huyo	Iēsoûs	na	–wale	wanafunzi	wake	kwenye	–hiyo
	G2564	G1161	G2532	G3588	G2424	G2532	G3588	G3101	G0846	G1519	G3588

γάμον.
harusi
G1062

Yesu na wanafunzi wake walikuwa wamealikwa katika arusi.

3	καὶ	ὑστερήσαντος	οἴνου,	λέγει	ἡ	μήτηρ	τοῦ	Ἰησοῦ	πρὸς	αὐτόν,	Οἶνον
	na	ulipokwisha	mvinyo	anasema	–huyo	mama	wa–huyo	Iēsoûs	kwake	yeye	Mvinyo
	G2532	G5302	G3631	G3004	G3588	G3384	G3588	G2424	G4314	G0846	G3631

οὐκ	ἔχουσιν.
hawana	hawana
G3756	G2192

Wakati walipoishiwa na divai, mama yake Yesu akamwambia, “Hawana divai.”

4	καὶ	λέγει	αὐτῇ	ὁ	Ἰησοῦς,	Τί	ἐμοὶ	καὶ	σοί,	γύναι?
	na	anamwambia	yeye	–huyo	Iēsoûs	Nini	kwangu	na	kwako	mwanamke
	G2532	G3004	G0846	G3588	G2424	G5101	G1473	G2532	G4771	G1135

οὔπω	ἥκει	ἡ	ὥρα	μου.
bado	haijafika	–hiyo	saa	yangu
G3768	G2240	G3588	G5610	G1473

Yesu akajibu, “Mwanamke hiyo inanihusu nini mimi? Muda wangu mimi bado haujatimia.”

5	λέγει	ἡ	μήτηρ	αὐτοῦ	τοῖς	διακόνοις,	Ὅ	τι	ἂν	λέγῃ
	anawaambia	–huyo	mama	wake	–wale	watumishi	Lolote	ambalo	hata	akawaambia
	G3004	G3588	G3384	G0846	G3588	G1249	G3739	G5100	G0302	G3004

ὑμῖν,	ποιήσατε.
ninyi	fanyeni
G4771	G4160

Mama yake akawambia watumishi, “Chochote atakachowambia fanyeni.”

6	ἦσαν	δὲ	ἐκεῖ	λίθιναι,	ὑδρίαι	ἓξ,	κατὰ	τὸν	καθαρισμὸν
	zilikuwa	na	huko	za–jiwe	mitungi–ya–maji	sita	kwa–ajili–ya	–huo	utakaso
	G1510	G1161	G1563	G3035	G5201	G1803	G2596	G3588	G2512

τῶν	Ἰουδαίων,	κείμεναι,	χωροῦσαι	ἀνὰ	μετρητὰς	δύο	ἢ	τρεῖς.
wa–wale	Wayahudi	zilizowekwa	zinazoshika	kila–moja	vipimo	viwili	au	vitatu
G3588	G2453	G2749	G5562	G0303	G3355	G1417	G2228	G5140

Basi kulikuwa na mitungi sita ya mawe pale iliyowekwa kwa ajili ya kunawa katika sikukuu za Wayahudi, kila moja lilikuwa na ujazo wa nzio mbili tatu.

7	λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Γεμίσατε	τὰς	ὑδρίας	ὕδατος.	καὶ	ἐγέμισαν
	anawaambia	wao	–huyo	Iēsoûs	Jazeni	–hiyo	mitungi	maji	na	wakaijaza
	G3004	G0846	G3588	G2424	G1072	G3588	G5201	G5204	G2532	G1072

αὐτὰς	ἕως	ἄνω.
hiyo	hadi	juu
G0846	G2193	G0507

Yesu akawambia, “Ijazeni maji mitungi ya mawe.” Wakajaza hadi juu.

8	καὶ	λέγει	αὐτοῖς,	Ἀντλήσατε	νῦν	καὶ	φέρετε	τῷ	ἀρχιτρικλίνῳ.
	na	anawaambia	wao	Choteeni	sasa	na	mpelekee	–huyo	mkuu–wa–karamu
	G2532	G3004	G0846	G0501	G3568	G2532	G5342	G3588	G0755

οἱ	δὲ	ἤνεγκαν.	
–wale	na	wakapeleka	
G3588	G1161	G5342	

Kisha akawambia wale watumishi, “Chukueni kiasi sasa na mpeleke kwa muhudumu mkuu wa meza.” Wakafanya kama walivyoagizwa.

9	ὡς	δὲ	ἐγεύσατο	ὁ	ἀρχιτρίκλινος,	τὸ	ὕδωρ	οἶνον	γεγενημένον,	
	wakati	na	alionja	–huyo	mkuu–wa–karamu	–hayo	maji	mvinyo	yaliyokuwa	
	G5613	G1161	G1089	G3588	G0755	G3588	G5204	G3631	G1096	
	καὶ	οὐκ	ᾔδει	πόθεν	ἐστίν,	οἱ	δὲ	διάκονοι	ᾔδεισαν	οἱ
	na	hakujua	alijua	kutoka–wapi	ni	–wale	lakini	watumishi	walijua	–wale
	G2532	G3756	G1492	G4159	G1510	G3588	G1161	G1249	G1492	G3588
	ἠντληκότες	τὸ	ὕδωρ,	φωνεῖ	τὸν	νυμφίον	ὁ	ἀρχιτρίκλινος,		
	waliochota	–hayo	maji	anamwita	–huyo	bwana–arusi	–huyo	mkuu–wa–karamu		
	G0501	G3588	G5204	G5455	G3588	G3566	G3588	G0755		

Mhudumu mkuu aliyaonja yale maji yaliyokuwa yamebadilika na kuwa divai, ila hakujua yalikotoka (lakini watumishi waliochota maji walijua yalikotoka). Kisha akamwita bwana harusi na

10	καὶ	λέγει	αὐτῷ,	Πᾶς	ἄνθρωπος	πρῶτον	τὸν	καλὸν	οἶνον	τίθησιν,
	na	anamwambia	yeye	Kila	mtu	kwanza	–huo	mzuri	mvinyo	anaweka
	G2532	G3004	G0846	G3956	G0444	G4412	G3588	G2570	G3631	G5087
	καὶ	ὅταν	μεθυσθῶσιν,	τὸν	ἐλάσσω;	σὺ	τετήρηκας	τὸν	καλὸν	οἶνον
	na	wakati	wamelewa	–huo	mbaya–zaidi	wewe	umehifadhi	–huo	mzuri	mvinyo
	G2532	G3752	G3184	G3588	G1640	G4771	G5083	G3588	G2570	G3631
	ἕως	ἄρτι.								
	hadi	sasa								
	G2193	G0737								

kumwambia, “Kila mmoja huanza kuwahudumia watu divai nzuri na wakiishalewa huwapa divai isiyo nzuri. Lakini wewe umeitunza divai nzuri hadi sasa”

11	Ταύτην	ἐποίησεν	ἀρχὴν	τῶν	σημείων,	ὁ	Ἰησοῦς	ἐν	Κανὰ	τῆς
	Hii	alifanya	mwanzo	wa–hizo	ishara	–huyo	Iēsoûs	katika	Kaná	ya–hiyo
	G3778	G4160	G0746	G3588	G4592	G3588	G2424	G1722	G2580	G3588
	Γαλιλαίας,	καὶ	ἐφανέρωσεν	τὴν	δόξαν	αὐτοῦ;	καὶ	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτὸν
	Galilaía	na	akaudhihirisha	–huo	utukufu	wake	na	wakaamini	katika	yeye
	G1056	G2532	G5319	G3588	G1391	G0846	G2532	G4100	G1519	G0846
	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ.							
	–wale	wanafunzi	wake							
	G3588	G3101	G0846							

Muujiza huu wa Kana ya Galilaya, ulikuwa ndio mwanzo wa ishara za miujiza aliyoifanya Yesu, akifunua utukufu wake, hivyo wanafunzi wake wakamwamini.

12	Μετὰ	τοῦτο	κατέβη	εἰς	Καφαρναοὺμ,	αὐτὸς	καὶ	ἡ	μήτηρ	αὐτοῦ
	Baada–ya	hii	akashuka	kwenda	Kapharnaoúm	yeye	na	–huyo	mama	wake
	G3326	G3778	G2597	G1519	G2584	G0846	G2532	G3588	G3384	G0846
	καὶ	οἱ	ἀδελφοὶ	[αὐτοῦ],	καὶ	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ,	καὶ	ἐκεῖ	ἔμειναν
	na	–wale	ndugu	wake	na	–wale	wanafunzi	wake	na	huko	walikaa
	G2532	G3588	G0080	G0846	G2532	G3588	G3101	G0846	G2532	G1563	G3306
	οὐ	πολλὰς	ἡμέρας.							
	si	nyingi	siku							
	G3756	G4183	G2250							

Baada ya hii, Yesu, mama yake, ndugu zake na wanafunzi wake walienda katika mji wa Kapernaum na wakaa huko kwa siku chache.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς
Na karibu ilikuwa –hiyo Pasaka ya–wale Wayahudi na akapanda kwenda
G2532 G1451 G1510 G3588 G3957 G3588 G2453 G2532 G0305 G1519

Ἰεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.
Hierosolýma –huyo Iēsoûs
G2414 G3588 G2424

Basi Pasaka ya Wayahudi ilikuwa imekaribia, hivyo Yesu akaenda Yerusalemu.

14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα
na akawakuta katika –hilo hekalu –wale wanaouza ng'ombe na kondoo
G2532 G2147 G1722 G3588 G2411 G3588 G4453 G1016 G2532 G4263

καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους.
na njiwa na –wale wabadilishaji–pesa wamekaa
G2532 G4058 G2532 G3588 G2773 G2521

Akawakuta wauzaji wa ng'ombe, kondoo, na njiwa ndani ya Hekalu. Pia na wabadilisha fedha walikuwa wameketi ndani ya Hekalu.

15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ
na akitengeneza mjeledi kutoka–kwa kamba wote akawafukuza kutoka–kwa
G2532 G4160 G5416 G1537 G4979 G3956 G1544 G1537

τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας; καὶ τῶν
–hilo hekalu –hizo na kondoo na –wale ng'ombe na ya–wale
G3588 G2411 G3588 G5037 G4263 G2532 G3588 G1016 G2532 G3588

κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέτρεψεν.
wabadilishaji–pesa akamwaga –hizo sarafu na –hizo meza akazipindua
G2855 G1632 G3588 G2772 G2532 G3588 G5132 G0396

Yesu akatengeneza mjeledi wenye vifundo, akawatoa wote walikuwemo katika hekalu, ikijumuisha ng'ombe na kondoo. Akamwaga fedha za wabadili fedha na kuzipindua meza zao.

16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν; μὴ
na –wale –hizo njiwa wanaouza akasema Ondoeni hivi kutoka–hapa msi-
G2532 G3588 G3588 G4058 G4453 G3004 G0142 G3778 G1782 G3361

ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ Πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
fanyie –huo nyumba ya–huyo Baba yangu nyumba ya–biashara
G4160 G3588 G3624 G3588 G3962 G1473 G3624 G1712

Kwa wauzaji wa njiwa akawambia, “Toeni vitu hivi mbali na mahali hapa, acheni kuifanya nyumba ya Baba yangu kuwa mahali pa soko.”

17 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος
wakakumbuka –wale wanafunzi wake kwamba imeandikwa kwamba –Huo bidii
G3403 G3588 G3101 G0846 G3754 G1125 G1510 G3588 G2205

τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.
ya–hiyo nyumba yako utanila mimi
G3588 G3624 G4771 G2719 G1473

Wanafunzi wake wakakumbuka kuwa ilikuwa imeandikwa, “Wivu wa nyumba yako utanila.”

18 ἀπεκρίθησαν wakajibu G0611 οὖν basi G3767 οἱ –wale G3588 Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 καὶ na G2532 εἶπαν wakasema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Τί Ishara G5101 σημεῖον gani G4592

δεικνύεις unatuonyesha G1166 ἡμῖν, sisi G1473 ὅτι kwamba G3754 ταῦτα hivi G3778 ποιεῖς? unafanya G4160

Wakuu wa Kiyahudi wakajibu, wakamwambia, Ni ishara ipi utakayoionyesha kwa sababu unayafanya mambo haya?”

19 ἀπεκρίθη akajibu G0611 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 καὶ na G2532 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Λύσατε Vunjeni G3089 τὸν –hilo G3588 ναὸν hekalu G3485 τοῦτον, hili G3778 καὶ na G2532

ἐν katika G1722 τρισὶν tatu G5140 ἡμέραις siku G2250 ἐγερῶ nitaliinua G1453 αὐτόν. hilo G0846

Yesu akawajibu, libomoeni Hekalu hili nami nitalijenga baada ya siku tatu.”

20 εἶπαν wakasema G3004 οὖν basi G3767 οἱ –wale G3588 Ἰουδαῖοι, Wayahudi G2453 Τεσσεράκοντα Arobaini G5062 καὶ na G2532 ἓξ sita G1803 ἔτεσιν, miaka G2094 οἰκοδομήθη lilijengwa G3618

ὁ –hilo G3588 ναὸς hekalu G3485 οὗτος, hili G3778 καὶ na G2532 σὺ wewe G4771 ἐν katika G1722 τρισὶν tatu G5140 ἡμέραις siku G2250 ἐγερεῖς utaliinua G1453 αὐτόν? hilo G0846

Kisha wakuu wa Wayahudi wakasema, “Iligharimu miaka arobaini na sita kujenga hekalu hili nawe unasema utalijenga kwa siku tatu?”

21 ἐκεῖνος yule G1565 δὲ lakini G1161 ἔλεγεν alikuwa–akisema G3004 περὶ kuhusu G4012 τοῦ –hilo G3588 ναοῦ hekalu G3485 τοῦ –hilo G3588 σώματος mwili G4983 αὐτοῦ. wake G0846

Ingawa, yeye aliongea hekalu akimaanisha mwili wake.

22 ὅτε wakati G3753 οὖν basi G3767 ἠγέρθη alifufuliwa G1453 ἐκ kutoka–kwa G1537 νεκρῶν, wafu G3498 ἐμνήσθησαν wakakumbuka G3403 οἱ –wale G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ wake G0846

ὅτι kwamba G3754 τοῦτο hili G3778 ἔλεγεν, alikuwa–akisema G3004 καὶ na G2532 ἐπίστευσαν wakaamini G4100 τῇ –hiyo G3588 γραφῇ Maandiko G1124 καὶ na G2532 τῷ –hilo G3588 λόγῳ neno G3056

ὃν ambalo G3739 εἶπεν alisema G3004 ὁ –huyo G3588 Ἰησοῦς. Iēsoûs G2424

Hivyo baadaye baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu, wanafunzi wake wakakumbuka kuwa alisema hivyo, wakaamini maandiko na kauli hii ambayo Yesu alikuwa amekwisha kuisema.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα, ἐν τῇ
Wakati lakini alikuwa katika –hayo Hierosolýma katika –hiyo Pasaka, katika –hiyo
G5613 G1161 G1510 G1722 G3588 G2414 G1722 G3588 G3957 G1722 G3588

ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
sikukuu wengi waliamini katika –hilo jina lake wakiona zake –hizo
G1859 G4183 G4100 G1519 G3588 G3686 G0846 G2334 G0846 G3588

σημεῖα ἃ ἐποίει.
ishara ambazo alikuwa–akifanya
G4592 G3739 G4160

Basi alipokuwa Yerusalemu wakati wa Pasaka, wakati wa sikukuu watu wengi waliamini jina lake, walipoona ishara ya miujiza aliyoifanya.

24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν
yeye lakini Iēsoûs haku- jiamini mwenyewe kwao kwa–sababu –hilo yeye
G0846 G1161 G2424 G3756 G4100 G0848 G0846 G1223 G3588 G0846

γινώσκειν πάντας.
kuwajua wote
G1097 G3956

Lakini Yesu hakuwa na imani nao kwa sababu aliwajua wanadamu wote.

25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
na kwamba haku- haja kuwa–na ili mtu–yeyote ashuhudie kuhusu –huyo
G2532 G3754 G3756 G5532 G2192 G2443 G5100 G3140 G4012 G3588

ἀνθρώπου, αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.
mwanadamu yeye kwa–maana alijua nini kilikuwa ndani–ya –huyo mwanadamu
G0444 G0846 G1063 G1097 G5101 G1510 G1722 G3588 G0444

Hakuhitaji mtu yeyote kumwambia kuhusu walivyo wanadamu kwa sababu alijua kilichokuwamo ndani yao.

Chapter 3

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ,
Alikuwa na mtu kutoka–kwa –wale Mafarisayo Nikódēmos jina lake
G1510 G1161 G0444 G1537 G3588 G5330 G3530 G3686 G0846

ἄρχων τῶν Ἰουδαίων;
kiongozi wa–wale Wayahudi
G0758 G3588 G2453

Basi kulikuwa na Farisayo ambaye jina lake Nikodemo, mmoja wa wajumbe wa baraza la Wayahudi.

2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββί,
huyu alikuja kwa yeye usiku na akasema kwake Rabbí
G3778 G2064 G4314 G0846 G3571 G2532 G3004 G0846 G4461

οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας, διδάσκαλος; οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα
tunajua kwamba kutoka–kwa Mungu umekuja mwalimu hakuna–mtu kwa–maana anaweza hizi
G1492 G3754 G0575 G2316 G2064 G1320 G3762 G1063 G1410 G3778

τὰ σημεῖα ποιεῖν, ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς
–hizo ishara kufanya ambazo wewe unafanya isipokuwa si awe –huyo Mungu
G3588 G4592 G4160 G3739 G4771 G4160 G1437 G3361 G1510 G3588 G2316

μετ’ αὐτοῦ.
pamoja–na yeye
G3326 G0846

Mtu huyu alimwendea Bwana Yesu usiku na akamwambia, “Rabi, tunajua ya kuwa u mwalimu kutoka kwa Mungu, kwa maana hakuna mtu awezaye kutenda ishara hizi zote Mungu asipokuwa pamoja naye.”

3 ἀπεκρίθη akajibu G0611 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 καὶ na G2532 εἶπεν akasema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Ἀμὴν, Amini G0281 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninakuambia G3004 σοι, wewe G4771 ἐὰν isipokuwa G1437 μή si G3361 τις mtu G5100 γεννηθῇ azaliwe G1080 ἄνωθεν, tena–kutoka–juu G0509 οὐ hawezi G3756 δύναται hawezi G1410 ἰδεῖν kuiona G3708 τὴν –huo G3588 βασιλείαν ufalme G0932 τοῦ wa–huyo G3588 Θεοῦ. Mungu G2316

Yesu akamjibu, “Amini, amini, mtu hawezi kuingia katika ufalme wa Mungu asipozaliwa mara ya pili.”

4 λέγει anamwambia G3004 πρὸς kwa G4314 αὐτὸν yeye G0846 ὁ –huyo G3588 Νικόδημος, Nikódēmos G3530 Πῶς Jinsi–gani G4459 δύναται anaweza G1410 ἄνθρωπος mtu G0444 γεννηθῆναι, kuzaliwa G1080 γέρων mzee G1088 ὢν? akiwa G1510 μὴ je G3361 δύναται anaweza G1410 εἰς ndani–ya G1519 τὴν –huo G3588 κοιλίαν tumbo G2836 τῆς la–hiyo G3588 μητρὸς mama G3384 αὐτοῦ yake G0846 δεύτερον mara–ya–pili G1208 εἰσελθεῖν, kuingia G1525 καὶ na G2532 γεννηθῆναι? kuzaliwa G1080

Nikodemo akasema,” Mtu anawezaje kuzaliwa akiwa mzee? Hawezi kuingia tumboni mwa mama yake mara ya pili na kuzaliwa, je anaweza?”

5 ἀπεκρίθη akajibu G0611 (ὁ) –huyo G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Ἀμὴν Amini G0281 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninakuambia G3004 σοι, wewe G4771 ἐὰν isipokuwa G1437 μή si G3361 τις mtu G5100 γεννηθῇ azaliwe G1080 ἐξ kutoka–kwa G1537 ὕδατος maji G5204 καὶ na G2532 Πνεύματος, Roho G4151 οὐ hawezi G3756 δύναται hawezi G1410 εἰσελθεῖν kuingia G1525 εἰς katika G1519 τὴν –huo G3588 βασιλείαν ufalme G0932 τοῦ wa–huyo G3588 Θεοῦ. Mungu G2316

Yesu akajibu, “Amini, amini mtu sipozaliwa kwa maji na kwa Roho, hawezi kuingia katika ufalme wa Mungu.

6 τὸ –hicho G3588 γεγεννημένον kilichozaliwa G1080 ἐκ kutoka–kwa G1537 τῆς –huo G3588 σαρκὸς, mwili G4561 σάρξ mwili G4561 ἐστιν; ni G1510 καὶ na G2532 τὸ –hicho G3588 γεγεννημένον kilichozaliwa G1080 ἐκ kutoka–kwa G1537 τοῦ –huyo G3588 Πνεύματος, Roho G4151 πνεῦμά roho G4151 ἐστιν. ni G1510

Kilichozaliwa kwa mwili ni mwili, na kilichozaliwa kwa Roho ni roho.

7 μὴ usi- G3361 θαυμάσῃς staajabie G2296 ὅτι kwamba G3754 εἶπόν nilikuambia G3004 σοι, wewe G4771 Δεῖ Ni–lazima G1163 ὑμᾶς ninyi G4771 γεννηθῆναι kuzaliwa G1080 ἄνωθεν. tena–kutoka–juu G0509

Usishangae kwa sababu nilikuwambia, 'ni lazima kuzaliwa mara ya pili.'

8

τὸ	πνεῦμα	ὅπου	θέλει	πνεῖ,	καὶ	τὴν	φωνὴν	αὐτοῦ	ἀκούεις,	ἀλλ’
–hiyo	upepo	popote	unapenda	unavuma	na	–hiyo	sauti	yake	unasikia	lakini
G3588	G4151	G3699	G2309	G4154	G2532	G3588	G5456	G0846	G0191	G0235

οὐκ	οἶδας	πόθεν	ἔρχεται,	καὶ	ποῦ	ὑπάγει;	οὕτως	ἐστὶν	πᾶς	ὁ
hujui	hujua	kutoka–wapi	unakuja	na	wapi	unakwenda	hivyo	ni	kila	–yule
G3756	G1492	G4159	G2064	G2532	G4226	G5217	G3779	G1510	G3956	G3588

γεγεννημένος	ἐκ	τοῦ	Πνεύματος.
aliyezaliwa	kutoka–kwa	–huyo	Roho
G1080	G1537	G3588	G4151

Upepo huvuma popote upendapo na sauti yake mwaisikia, lakini hamjui utokako wala uendako. Ndivyo ilivyo hali ya kila aliyezaliwa na roho.

9

ἀπεκρίθη	Νικόδημος	καὶ	εἶπεν	αὐτῷ,	Πῶς	δύναται	ταῦτα	γενέσθαι?
akajibu	Nikódēmos	na	akasema	kwake	Jinsi–gani	yanaweza	haya	kutokea
G0611	G3530	G2532	G3004	G0846	G4459	G1410	G3778	G1096

Nikodemo akajibu, kwa kusema, “Mambo haya yawezekanaje?”

10

ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτῷ,	Σὺ	εἶ	ὁ	διδάσκαλος	τοῦ
akajibu	Iēsoûs	na	akasema	kwake	Wewe	u	–huyo	mwalimu	wa–huyo
G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G4771	G1510	G3588	G1320	G3588

Ἰσραὴλ,	καὶ	ταῦτα	οὐ	γινώσκεις?
Israēl	na	haya	hujui	hujua
G2474	G2532	G3778	G3756	G1097

Yesu akamjibu, “Wewe u mwalimu wa Israeli, hata hauyajui mambo haya?

11

ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	σοι,	ὅτι	ὃ	οἴδαμεν	λαλοῦμεν,	καὶ
amini	amini	ninakuambia	wewe	kwamba	tunachokijua	tunajua	tunasema	na
G0281	G0281	G3004	G4771	G3754	G3739	G1492	G2980	G2532

ὃ	ἑωράκαμεν	μαρτυροῦμεν;	καὶ	τὴν	μαρτυρίαν	ἡμῶν	οὐ	λαμβάνετε.
tulichokiona	tumeona	tunashuhudia	na	–huo	ushuhuda	wetu	ham-	pokei
G3739	G3708	G3140	G2532	G3588	G3141	G1473	G3756	G2983

Amini, amini, nakuambia, kile tunachokifahamu twakishuhudia kwa kile tulichokiona. Lakini hampokei ushuhuda wetu.

12

εἰ	τὰ	ἐπίγεια	εἶπον	ὑμῖν,	καὶ	οὐ	πιστεύετε,	πῶς	ἐὰν
ikiwa	–vile	vya–duniani	niliwaambia	ninyi	na	ham-	amini	jinsi–gani	ikiwa
G1487	G3588	G1919	G3004	G4771	G2532	G3756	G4100	G4459	G1437

εἴπω	ὑμῖν	τὰ	ἐπουράνια,	πιστεύσετε?
nitawaambia	ninyi	–vile	vya–mbinguni	mtaamini
G3004	G4771	G3588	G2032	G4100

Kama nimewambia mambo ya hapa duniani na hamuamini, mtawezaje kuamini kama nikiwambia mambo ya mbinguni?

13 καὶ na G2532 οὐδεὶς hakuna–mtu G3762 ἀναβέβηκεν amepanda G0305 εἰς kwenda G1519 τὸν –huo G3588 οὐρανὸν, mbingu G3772 εἰ isipokuwa G1487 μὴ si G3361 ὁ –yule G3588
ἐκ kutoka–kwa G1537 τοῦ –huo G3588 οὐρανοῦ mbingu G3772 καταβάς, aliyeshuka G2597 ὁ –huyo G3588 Υἱὸς Mwana G5207 τοῦ wa–huyo G3588 ἀνθρώπου, mwanadamu G0444 <ὁ –yule G3588 ὢν aliye G1510
ἐν katika G1722 τῷ –huo G3588 οὐρανῷ>. mbingu G3772

Maana hakuna aliyepanda juu kutoka mbinguni isipokuwa yeye aliyeshuka, Mwana wa Adamu.

14 καὶ na G2532 καθὼς kama G2531 Μωϋσῆς Mōysēs G3475 ὕψωσεν aliinua G5312 τὸν –huyo G3588 ὄφιν nyoka G3789 ἐν katika G1722 τῇ –ile G3588 ἐρήμῳ, jangwa G2048 οὕτως hivyo G3779 ὑψωθῆναι kuinuliwa G5312
δεῖ ni–lazima G1163 τὸν –huyo G3588 Υἱὸν Mwana G5207 τοῦ wa–huyo G3588 ἀνθρώπου, mwanadamu G0444

Kama vile Musa alivyomwinua nyoka jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu lazima ainuliwe,

15 ἵνα ili G2443 πᾶς kila G3956 ὁ –yule G3588 πιστεύων anayeamini G4100 ἐν ndani–yake G1722 αὐτῷ yeye G0846 ἔχῃ awe–na G2192 ζωὴν uzima G2222 αἰώνιον. wa–milele G0166

ili kwamba wote watakaomwamini wapate uzima wa milele.

16 Οὕτως Kwa–maana G3779 γὰρ hivyo G1063 ἠγάπησεν alipenda G0025 ὁ –huyo G3588 Θεὸς Mungu G2316 τὸν –huo G3588 κόσμον, ulimwengu G2889 ὥστε hata G5620 τὸν –huyo G3588 Υἱὸν, Mwana G5207
τὸν –huyo G3588 μονογενῆ, wa–pekee G3439 ἔδωκεν, alimtoa G1325 ἵνα ili G2443 πᾶς kila G3956 ὁ –yule G3588 πιστεύων anayeamini G4100 εἰς katika G1519 αὐτὸν, yeye G0846 μὴ asi- G3361 ἀπόληται, potee G0622
ἀλλ’ lakini G0235 ἔχῃ awe–na G2192 ζωὴν uzima G2222 αἰώνιον. wa–milele G0166

Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, kwamba akamtoa mwanae wa pekee, ili kwamba mtu yeyote amwaminiye asiangamie bali awe na uzima wa milele.

17 οὐ si G3756 γὰρ kwa–maana G1063 ἀπέστειλεν alimtuma G0649 ὁ –huyo G3588 Θεὸς Mungu G2316 τὸν –huyo G3588 Υἱὸν Mwana G5207 εἰς katika G1519 τὸν –huo G3588 κόσμον, ulimwengu G2889
ἵνα ili G2443 κρίνῃ auhukumu G2919 τὸν –huo G3588 κόσμον, ulimwengu G2889 ἀλλ’ lakini G0235 ἵνα ili G2443 σωθῇ uokolewe G4982 ὁ –huo G3588 κόσμος ulimwengu G2889 δι’ kupitia–yeye G1223
αὐτοῦ. yeye G0846

Kwa sababu Mungu hakumtuma mwanae duniani ili auhukumu ulimwengu, bali kwamba ulimwengu uokolewe katika yeye.

18 ὁ –yule G3588 πιστεύων anayeamini G4100 εἰς katika G1519 αὐτὸν yeye G0846 οὐ ha- G3756 κρίνεται; hukumiwi G2919 ὁ –yule G3588 ‹δὲ› lakini G1161 μὴ asi- G3361 πιστεύων, yeamini G4100 ἤδη tayari G2235 κέκριται, amehukumiwa G2919 ὅτι kwa–sababu G3754 μὴ haja- G3361 πεπίστευκεν amini G4100 εἰς katika G1519 τὸ –hilo G3588 ὄνομα jina G3686 τοῦ la–huyo G3588 μονογενοῦς wa–pekee G3439 Υἱοῦ Mwana G5207 τοῦ wa–huyo G3588 Θεοῦ. Mungu G2316

Amwaminiye Yeye hatahukumiwa. Yeye asiyemwamini tayari ameshahukumiwa kwa sababu hajaliamini jina la Mwana pekee wa Mungu.

19 αὕτη hii G3778 δέ na G1161 ἐστιν ndiyo G1510 ἡ –hiyo G3588 κρίσις, hukumu G2920 ὅτι kwamba G3754 τὸ –hiyo G3588 φῶς nuru G5457 ἐλήλυθεν imekuja G2064 εἰς katika G1519 τὸν –huo G3588 κόσμον, ulimwengu G2889 καὶ na G2532 ἠγάπησαν walipenda G0025 οἱ –wale G3588 ἄνθρωποι wanadamu G0444 μᾶλλον zaidi G3123 τὸ –hilo G3588 σκότος, giza G4655 ἢ kuliko G2228 τὸ –hiyo G3588 φῶς; nuru G5457 ἦν yalikuwa G1510 γὰρ kwa–maana G1063 αὐτῶν yao G0846 πονηρὰ mabaya G4190 τὰ –hayo G3588 ἔργα. matendo G2041

Hii ndiyo sababu ya hukumu, ya kwamba nuru imekuja ulimwenguni, lakini wanadamu wakapenda giza zaidi ya nuru kwa sababu matendo yao yalikuwa maovu.

20 πᾶς kila G3956 γὰρ kwa–maana G1063 ὁ –yule G3588 φαῦλα mabaya G5337 πράσσων, anayefanya G4238 μισεῖ anachukia G3404 τὸ –hiyo G3588 φῶς, nuru G5457 καὶ na G2532 οὐκ haji G3756 ἔρχεται haji G2064 πρὸς kwa G4314 τὸ –hiyo G3588 φῶς, nuru G5457 ἵνα ili G2443 μὴ yasi- G3361 ἐλεγχθῇ funuliwe G1651 τὰ –hayo G3588 ἔργα matendo G2041 αὐτοῦ; yake G0846

kila mtu atendaye mabaya huichukia nuru wala haji nuruni ili matendo yake yasije yakawekwa wazi.

21 ὁ –yule G3588 δὲ lakini G1161 ποιῶν anayefanya G4160 τὴν –hiyo G3588 ἀλήθειαν, kweli G0225 ἔρχεται anakuja G2064 πρὸς kwa G4314 τὸ –hiyo G3588 φῶς, nuru G5457 ἵνα ili G2443 φανερωθῇ yafunuliwe G5319 αὐτοῦ yake G0846 τὰ –hayo G3588 ἔργα, matendo G2041 ὅτι kwamba G3754 ἐν katika G1722 Θεῷ Mungu G2316 ἐστιν yamefanywa G1510 εἰργασμένα. yamefanywa G2038

Lakini, yeye atendaye kweli huja kwenye nuru ili matendo yake yaonekane kwamba yametendwa kwa utiifu wa Mungu.

22 Μετὰ Baada–ya G3326 ταῦτα haya G3778 ἦλθεν alikuja G2064 ὁ –huyo G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 καὶ na G2532 οἱ –wale G3588 μαθηταὶ wanafunzi G3101 αὐτοῦ, wake G0846 εἰς katika G1519 τὴν –hiyo G3588 Ἰουδαίαν Youdaía G2453 γῆν; nchi G1093 καὶ na G2532 ἐκεῖ huko G1563 διέτριβεν alikaa G1304 μετ’ pamoja–na G3326 αὐτῶν, wao G0846 καὶ na G2532 ἐβάπτιζεν. akabatiza G0907

Baada ya haya, Yesu pamoja na wanafunzi walienda katika nchi ya Yudea. Huko alitumia muda pamoja nao na alikuwa akibatiza.

23	ἦν	δὲ	καὶ	‹ὁ›	Ἰωάννης	βαπτίζων	ἐν	Αἰνὼν,	ἐγγὺς	τοῦ
	alikuwa	na	pia	–huyo	Iōánnēs	akibatiza	katika	Ainón	karibu–na	–hiyo
	G1510	G1161	G2532	G3588	G2491	G0907	G1722	G0137	G1451	G3588

Σαλείμ,	ὅτι	ὕδατα	πολλὰ	ἦν	ἐκεῖ;	καὶ	παρεγίνοντο	καὶ
Salēím	kwa–sababu	maji	mengi	yalikuwa	huko	na	walikuwa–wakija	na
G4530	G3754	G5204	G4183	G1510	G1563	G2532	G3854	G2532

ἐβαπτίζοντο.
wakabatizwa
G0907

Sasa Yohana pia alikuwa akibatiza huko Ainea karibu na Salim maana kulikuwa na maji mengi pale. Watu walikuwa wakija kwake na kubatizwa,

24	οὔπω	γὰρ	ἦν	βεβλημένος	εἰς	τὴν	φυλακὴν	‹ὁ›	Ἰωάννης.
	bado	kwa–maana	hakuwa	ametupwa	katika	–hiyo	gereza	–huyo	Iōánnēs
	G3768	G1063	G1510	G0906	G1519	G3588	G5438	G3588	G2491

kwa kuwa Yohana alikuwa hajatupwa gerezani.

25	Ἐγένετο	οὖν	ζήτησις	ἐκ	τῶν	μαθητῶν	Ἰωάννου,	μετὰ	Ἰουδαίου,
	Ikatokea	basi	ubishi	kutoka–kwa	–wale	wanafunzi	wa–Iōánnēs	na	Myahudi
	G1096	G3767	G2214	G1537	G3588	G3101	G2491	G3326	G2453

περὶ	καθαρισμοῦ.
kuhusu	utakaso
G4012	G2512

Kisha palitokea mabishano kati ya wanafunzi wa Yohana na Myahudi kuhusu sikukuuu za utakaso.

26	καὶ	ἦλθον	πρὸς	τὸν	Ἰωάννην	καὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Ῥαββί,	ὃς	ἦν
	na	wakaja	kwa	–huyo	Iōánnēs	na	wakasema	kwake	Rabbí	ambaye	alikuwa
	G2532	G2064	G4314	G3588	G2491	G2532	G3004	G0846	G4461	G3739	G1510

μετὰ	σοῦ	πέραν	τοῦ	Ἰορδάνου,	ᾧ	σὺ	μεμαρτύρηκας,	ἴδε
pamoja–na	wewe	ng'ambo	ya–huo	Iordánēs	ambaye	wewe	ulimshuhudia	tazama
G3326	G4771	G4008	G3588	G2446	G3739	G4771	G3140	G3708

οὗτος	βαπτίζει,	καὶ	πάντες	ἔρχονται	πρὸς	αὐτόν.
huyu	anabatiza	na	wote	wanakuja	kwa	yeye
G3778	G0907	G2532	G3956	G2064	G4314	G0846

Wakaenda kwa Yohana wakamwambia, “Rabi, yeye uliyekuwa naye ng'ambo ya Mto Yorodani, yeye uliyeshuhudia habari zake, tazama, anabatiza na wote wanaenda wanamfuata.”

27	ἀπεκρίθη	Ἰωάννης	καὶ	εἶπεν,	Οὐ	δύναται	ἄνθρωπος	λαμβάνειν,	οὐδὲ
	akajibu	Iōánnēs	na	akasema	Ha-	wezi	mtu	kupokea	wala
	G0611	G2491	G2532	G3004	G3756	G1410	G0444	G2983	G3761

‹ἓν›	ἐὰν	μὴ	ᾖ	δεδομένον	αὐτῷ	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ.
kimoja	isipokuwa	si	kiwe	amepewa	yeye	kutoka–kwa	–huo	mbinguni
G1520	G1437	G3361	G1510	G1325	G0846	G1537	G3588	G3772

Yohana akajibu mtu hawezi kupokea kitu chochote isipokuwa kama amepewa kutoka mbinguni.

28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον [ὅτι] Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ
ninyi wenyewe kwangu mnashuhudia kwamba nilisema kwamba Si mimi mimi
G0846 G4771 G1473 G3140 G3754 G3004 G3754 G3756 G1510 G1473

ὁ Χριστός, ἀλλ’ ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
–huyo Christós lakini kwamba Nimetumwa mimi mbele–yake yule
G3588 G5547 G0235 G3754 G0649 G1510 G1715 G1565

Ninyi wenyewe mwashuhudia kuwa nalisema kuwa, 'mimi sio Kristo', badala yake nilisema, 'nimetumwa mbele yake.'

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν; ὁ δὲ φίλος τοῦ
–Yule aliye–na –hiyo bibi–arusi bwana–arusi ndiye –huyo lakini rafiki wa–huyo
G3588 G2192 G3588 G3565 G3566 G1510 G3588 G1161 G5384 G3588

νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει
bwana–arusi –yule aliyesimama na akimsikiliza yeye kwa–furaha anafurahi
G3566 G3588 G2476 G2532 G0191 G0846 G5479 G5463

διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου, αὕτη οὖν, ἡ χαρὰ ἡ
kwa–sababu–ya –hiyo sauti ya–huyo bwana–arusi hii basi –hiyo furaha –hiyo
G1223 G3588 G5456 G3588 G3566 G3778 G3767 G3588 G5479 G3588

ἐμὴ, πεπλήρωται.
yangu imetimizwa
G1699 G4137

Yeye aliye na bibi arusi ni bwana harusi. Sasa rafiki wa bwana arusi, asimamaye na kusikiliza hufurahia sana kwa sababu ya sauti ya bwana arusi. Hii sasa ni furaha yangu iliyotimilika.

30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
yule ni–lazima aongezeke mimi lakini nipungue
G1565 G1163 G0837 G1473 G1161 G1642

Anapaswa kuzidi, nami napaswa kupungua.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς
–Yule kutoka–juu anayekuja juu–ya wote yuko –yule aliye kutoka–kwa –hiyo
G3588 G0509 G2064 G1883 G3956 G1510 G3588 G1510 G1537 G3588

γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστιν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ
nchi kutoka–kwa –hiyo nchi ni na kutoka–kwa –hiyo nchi anasema –yule
G1093 G1537 G3588 G1093 G1510 G2532 G1537 G3588 G1093 G2980 G3588

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν.
kutoka–kwa –huo mbingu anayekuja juu–ya wote yuko
G1537 G3588 G3772 G2064 G1883 G3956 G1510

Yeye atokaye juu, yu juu ya yote. Yeye aliye wa ulimwengu anatoka ulimwenguni na huongea mambo ya ki ulimwengu. Yeye atokaye mbinguni yuko juu ya yote.

32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ; καὶ τὴν μαρτυρίαν
alichokiona ameona na alisikia hiki anashuhudia na –huo ushuhuda
G3739 G3708 G2532 G0191 G3778 G3140 G2532 G3588 G3141

αὐτοῦ, οὐδεὶς λαμβάνει.
wake hakuna–mtu anapokea
G0846 G3762 G2983

Yeye hushuhudia yale aliyoyaona na kuyasikia, lakini hakuna apokeaye ushuhuda wake.

33	ὁ	λαβὼν	αὐτοῦ	τὴν	μαρτυρίαν,	ἐσφράγισεν,	ὅτι	ὁ	Θεὸς	
	–yule	aliyepokea	wake	–huo	ushuhuda	amethitibisha	kwamba	–huyo	Mungu	
	G3588	G2983	G0846	G3588	G3141	G4972	G3754	G3588	G2316	

ἀληθής	ἐστιν;	
mkweli	ni	
G0227	G1510	

Yeye aliye pokea ushuhuda wake amehakikisha kuwa Mungu ni mkweli.

34	ὃν	γὰρ	ἀπέστειλεν	ὁ	Θεὸς,	τὰ	ῥήματα	τοῦ	Θεοῦ
	ambaye	kwa–maana	alimtuma	–huyo	Mungu	–hayo	maneno	ya–huyo	Mungu
	G3739	G1063	G0649	G3588	G2316	G3588	G4487	G3588	G2316

λαλεῖ;	οὐ	γὰρ	ἐκ	μέτρου,	δίδωσιν	τὸ	Πνεῦμα.
anasema	si	kwa–maana	kwa–kipimo	kipimo	anatoa	–huyo	Roho
G2980	G3756	G1063	G1537	G3358	G1325	G3588	G4151

Kwa sababu yeye aliyetumwa na Mungu huongea maneno ya Mungu. Kwa kuwa hampi Roho kwa kipimo.

35	ὁ	Πατὴρ	ἀγαπᾷ	τὸν	Υἱόν,	καὶ	πάντα	δέδωκεν	ἐν	τῇ	χειρὶ
	–huyo	Baba	anampenda	–huyo	Mwana	na	vyote	ameweka	katika	–hiyo	mkono
	G3588	G3962	G0025	G3588	G5207	G2532	G3956	G1325	G1722	G3588	G5495

αὐτοῦ.	
wake	
G0846	

Baba humpenda Mwana na amempa vitu vyote mikononi mwake.

36	ὁ	πιστεύων	εἰς	τὸν	Υἱὸν	ἔχει	ζωὴν	αἰώνιον;	ὁ	δὲ	ἀπειθῶν
	–yule	anayeamini	katika	–huyo	Mwana	ana	uzima	wa–milele	–yule	lakini	asiyemtii
	G3588	G4100	G1519	G3588	G5207	G2192	G2222	G0166	G3588	G1161	G0544

τῷ	Υἱῷ,	οὐκ	ὄψεται	ζωήν,	ἀλλ’	ἡ	ὀργὴ	τοῦ	Θεοῦ	μένει
–huyo	Mwana	hata-	uona	uzima	lakini	–hiyo	ghadhabu	ya–huyo	Mungu	inakaa
G3588	G5207	G3756	G3708	G2222	G0235	G3588	G3709	G3588	G2316	G3306

ἐπ’	αὐτόν.
juu–yake	yeye
G1909	G0846

Yeye amwaminiye Mwana anao uzima wa milele, lakini kwa yeye asiye mtii Mwana hatauona uzima, bali ghadhabu ya Mungu hushikamana juu yake.

Chapter 4

1	Ὡς	οὖν	ἔγνω	ὁ	Ἰησοῦς,	ὅτι	ἤκουσαν	οἱ	Φαρισαῖοι,	ὅτι
	Wakati	basi	alijua	–huyo	Iēsoûs	kwamba	walisikia	–wale	Mafarisayo	kwamba
	G5613	G3767	G1097	G3588	G2424	G3754	G0191	G3588	G5330	G3754

Ἰησοῦς	πλείονας	μαθητὰς	ποιεῖ	καὶ	βαπτίζει	ἢ	Ἰωάννης,	
Iēsoûs	wengi–zaidi	wanafunzi	anafanya	na	anabatiza	kuliko	Iōánnēs	
G2424	G4119	G3101	G4160	G2532	G0907	G2228	G2491	

Basi Yesu alipofahamu kuwa Mafarisayo wamesikia kuwa Yesu alikuwa anafuasa na kuwabatiza zaidi ya Yohana,

2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ’ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
ingawa Iēsoûs mwenyewe haku- batiza lakini –wale wanafunzi wake
G2544 G2424 G0846 G3756 G0907 G0235 G3588 G3101 G0846

(ingawa Yesu mwenyewe alikuwa habatizi ila wanafunzi wake),

3 ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
aliiacha –hiyo Youdaía na akaondoka tena kwenda –hiyo Galilaía
G0863 G3588 G2449 G2532 G0565 G3825 G1519 G3588 G1056

alitoka Judea na akaenda Galilaya.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.
Ilimbidi na yeye kupitia kupitia –hiyo Samaréia
G1163 G1161 G0846 G1330 G1223 G3588 G4540

Hivyo ilikuwa muhimu kupitia Samaria.

5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ
anakuja basi katika mji wa–hiyo Samaréia uitwao Sychár, karibu–na –hilo
G2064 G3767 G1519 G4172 G3588 G4540 G3004 G4965 G4139 G3588

χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ ‹τῷ› Ἰωσὴφ, τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
shamba ambalo alimpa Iakób –huyo Iōséph –huyo mwana wake
G5564 G3739 G1325 G2384 G3588 G2501 G3588 G5207 G0846

Na akafika kwenye mji wa Samaria, unaoitwa Sikari, karibu na eneo ambalo Yakobo alimpa mwanae Yusufu.

6 ἦν δὲ ἐκεῖ, πηγὴ τοῦ Ἰακώβ; ὁ οὖν Ἰησοῦς, κεκοπιακὼς
kulikuwa na huko kisima cha–huyo Iakób –huyo basi Iēsoûs akiwa–amechoka
G1510 G1161 G1563 G4077 G3588 G2384 G3588 G3767 G2424 G2872

ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν
kutoka–kwa –hiyo safari aliketi hivyo juu–ya –hicho kisima saa ilikuwa
G1537 G3588 G3597 G2516 G3779 G1909 G3588 G4077 G5610 G1510

ὡς ἕκτη.
kama sita
G5613 G1623

Na kisima cha Yakobo kilikuwa hapo. Yesu alikuwa amechoka kwa ajili ya safari na akakaa karibu na kisima. Ilikuwa muda wa mchana.

7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ
anakuja mwanamke kutoka–kwa –hiyo Samaréia kuchota maji anamwambia yeye
G2064 G1135 G1537 G3588 G4540 G0501 G5204 G3004 G0846

ὁ Ἰησοῦς, Δός μοι πεῖν;
–huyo Iēsoûs Nipe mimi ninywe
G3588 G2424 G1325 G1473 G4095

Mwanamke Msamaria alikuja kuteka maji, na Yesu akamwambia, “Nipe maji ninywe.”

8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα
–wale kwa–maana wanafunzi wake walikuwa–wameondoka kwenda –huo mji, ili
G3588 G1063 G3101 G0846 G0565 G1519 G3588 G4172 G2443

τροφὰς ἀγοράσωσιν.
chakula wanunue
G5160 G0059

Kwa sababu wanafunzi wake walikuwa wameenda zao mjini kununua chakula.

9	λέγει	οὖν	αὐτῷ	ἡ	γυνὴ	ἡ	Σαμαρῖτις,	Πῶς	σὺ	
	anamwambia	basi	yeye	–huyo	mwanamke	–huyo	Msamaria	Jinsi–gani	wewe	
	G3004	G3767	G0846	G3588	G1135	G3588	G4542	G4459	G4771	

Ἰουδαῖος	ὢν,	παρ’	ἐμοῦ	πεῖν	αἰτεῖς,	γυναικὸς	Σαμαρίτιδος	
Myahudi	ukiwa	kutoka–kwangu	mimi	kunywa	unaomba	mwanamke	Msamaria	
G2453	G1510	G3844	G1473	G4095	G0154	G1135	G4542	

οὔσης?	οὐ	γὰρ	συνχρῶνται	Ἰουδαῖοι	Σαμαρίταις.	
nikiwa	hawa-	kwa–maana	shirikiani	Wayahudi	Wasamaria	
G1510	G3756	G1063	G4798	G2453	G4541	

Yule mwanamke akamwambia, “Inakuaje wewe Myahudi, kuniomba mimi mwanamke Msamaria, kitu cha kunywa?” Kwa sababu Wayahudi hawachangamani na Wasamaria.

10	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτῇ,	Εἰ	ᾔδεις	τὴν	δωρεὰν	τοῦ
	akajibu	Iēsoûs	na	akasema	kwake	Kama	ungejua	–hiyo	zawadi	ya–huyo
	G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G1487	G1492	G3588	G1431	G3588

Θεοῦ,	καὶ	τίς	ἐστιν	ὁ	λέγων	σοι,	Δός	μοι	πεῖν,	σὺ
Mungu	na	ni–nani	yule	–yule	anayekuambia	wewe	Nipe	mimi	ninywe	wewe
G2316	G2532	G5101	G1510	G3588	G3004	G4771	G1325	G1473	G4095	G4771

ἂν	ἤτησας	αὐτὸν,	καὶ	ἔδωκεν	ἄν	σοι	ὕδωρ
hata	ungemwomba	yeye	na	angekupa	hata	wewe	maji
G0302	G0154	G0846	G2532	G1325	G0302	G4771	G5204

ζῶν.		
yaliyo–hai		
G2198		

Yesu akamjibu, “Kama ungelijua karama ya Mungu, na yule anayekuambia 'Nipe maji, ' ungelimwomba, na angelikupa maji ya uzima.”

11	λέγει	αὐτῷ	‹ἡ	γυνή›,	Κύριε,	οὔτε	ἄντλημα	ἔχεις,	καὶ	τὸ
	anamwambia	yeye	–huyo	mwanamke	Bwana	hata	ndoo	huna	na	–hicho
	G3004	G0846	G3588	G1135	G2962	G3777	G0502	G2192	G2532	G3588

φρέαρ	ἐστὶν	βαθύ;	πόθεν	οὖν	ἔχεις	τὸ	ὕδωρ	τὸ	ζῶν?
kisima	ni	kirefu	kutoka–wapi	basi	una	–hayo	maji	–hayo	yaliyo–hai
G5421	G1510	G0901	G4159	G3767	G2192	G3588	G5204	G3588	G2198

Mwanamke akajibu, “Bwana hauna ndoo ya kuchotea, na kisima ni kirefu. Utayapata wapi Maji ya Uzima.?

12	μὴ	σὺ	μείζων	εἶ	τοῦ	πατρὸς	ἡμῶν	Ἰακώβ,	ὃς	ἔδωκεν
	je	wewe	mkubwa–zaidi	u	kuliko–huyo	baba	yetu	Iakṓb	ambaye	alitupa
	G3361	G4771	G3173	G1510	G3588	G3962	G1473	G2384	G3739	G1325

ἡμῖν	τὸ	φρέαρ,	καὶ	αὐτὸς	ἐξ	αὐτοῦ	ἔπιεν,	καὶ	οἱ	υἱοὶ
sisi	–hicho	kisima	na	yeye	kutoka–kwake	hicho	alinywa	na	–wale	wana
G1473	G3588	G5421	G2532	G0846	G1537	G0846	G4095	G2532	G3588	G5207

αὐτοῦ,	καὶ	τὰ	θρέμματα	αὐτοῦ?	
wake	na	–hizo	mifugo	yake	
G0846	G2532	G3588	G2353	G0846	

Je wewe ni mkuu, kuliko baba yetu Yakobo, ambaye alitupa kisima hiki, na yeye mwenyewe na watoto wake pamoja na mifugo yake wakanywa maji ya kisima hiki?”

13	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτῇ,	Πᾶς	ὁ	πίνων	ἐκ	τοῦ
	akajibu	Iēsoûs	na	akasema	kwake	Kila	–yule	anayekunywa	kutoka–kwa	–hayo
	G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G3956	G3588	G4095	G1537	G3588

ὕδατος	τούτου,	διψήσει	πάλιν;	
maji	haya	ataona–kiu	tena	
G5204	G3778	G1372	G3825	

Yesu akajibu, “Yeyote anywae maji haya atapata kiu tena,

14	ὃς	δ’	ἂν	πίῃ	ἐκ	τοῦ	ὕδατος	οὗ	ἐγὼ	δώσω	αὐτῷ,
	yeyote	lakini	hata	anywe	kutoka–kwa	–hayo	maji	ambayo	mimi	nitampa	yeye
	G3739	G1161	G0302	G4095	G1537	G3588	G5204	G3739	G1473	G1325	G0846

	οὐ	μὴ	διψήσει,	εἰς	τὸν	αἰῶνα.	ἀλλὰ	τὸ	ὕδωρ	ὃ	δώσω
	kamwe	si	ataona–kiu	hadi	–hiyo	milele	lakini	–hayo	maji	ambayo	nitampa
	G3756	G3361	G1372	G1519	G3588	G0165	G0235	G3588	G5204	G3739	G1325

αὐτῷ	γενήσεται	ἐν	αὐτῷ	πηγὴ	ὕδατος,	ἁλλομένου	εἰς	ζωὴν
yeye	yatakuwa	ndani–yake	yeye	chemchemi	ya–maji	yanayobubujika	hadi	uzima
G0846	G1096	G1722	G0846	G4077	G5204	G0242	G1519	G2222

αἰώνιον.
wa–milele
G0166

lakini yeye atakaye kunywa maji nitakayompa hatapata kiu tena. Badala yake maji nitakayompa yatakuwa chemchemi inayobubujika hata milele.”

15	λέγει	πρὸς	αὐτὸν	ἡ	γυνή,	Κύριε,	δός	μοι	τοῦτο	τὸ	ὕδωρ,
	anamwambia	kwa	yeye	–huyo	mwanamke	Bwana	nipe	mimi	haya	–hayo	maji
	G3004	G4314	G0846	G3588	G1135	G2962	G1325	G1473	G3778	G3588	G5204

ἵνα	μὴ	διψῶ,	μηδὲ	διέρχωμαι	ἐνθάδε	ἀντλεῖν.
ili	nisi-	one–kiu	wala	nije	hapa	kuchota
G2443	G3361	G1372	G3366	G1330	G1759	G0501

Yule mwanamke akamwambia, “Bwana, nayaomba maji hayo ili nisipate kiu, na nisihangaike kuja hapa kuchota maji.”

16	λέγει	αὐτῇ	Ὕπαγε,	φώνησον	τὸν	ἄνδρα,	σου	καὶ	ἐλθὲ	ἐνθάδε.
	anamwambia	yeye	Nenda	mwite	–huyo	mume	wako	na	uje	hapa
	G3004	G0846	G5217	G5455	G3588	G0435	G4771	G2532	G2064	G1759

Yesu akamwambia, “Nenda kamwite mumeo, kisha urudi.”

17	ἀπεκρίθη	ἡ	γυνὴ	καὶ	εἶπεν	‹αὐτῷ›,	Οὐκ	ἔχω	ἄνδρα.	λέγει
	akajibu	–huyo	mwanamke	na	akasema	kwake	Si-	na	mume	anamwambia
	G0611	G3588	G1135	G2532	G3004	G0846	G3756	G2192	G0435	G3004

αὐτῇ	ὁ	Ἰησοῦς,	Καλῶς	εἶπας	ὅτι,	Ἄνδρα	οὐκ	ἔχω;
yeye	–huyo	Iēsoûs	Vizuri	umesema	kwamba	Mume	si-	na
G0846	G3588	G2424	G2573	G3004	G3754	G0435	G3756	G2192

Mwanamke akamwambia, “Sina mume.” Yesu akajibu, “Umesema vyema, 'Sina mume;'

18	πέντε	γὰρ	ἄνδρας	ἔσχες,	καὶ	νῦν	ὃν	ἔχεις,	οὐκ	ἔστιν	σου
	watano	kwa–maana	waume	ulikuwa–na	na	sasa	ambaye	una	si	yeye	wako
	G4002	G1063	G0435	G2192	G2532	G3568	G3739	G2192	G3756	G1510	G4771

ἀνήρ;	τοῦτο	ἀληθὲς	εἴρηκας.
mume	hiki	kweli	umesema
G0435	G3778	G0227	G2046

kwa maana umekuwa na wanaume watano, na mmoja ambaye unaye sasa sio mume wako. Katika hili umesema kweli!”

19	λέγει	αὐτῷ	ἡ	γυνή,	Κύριε,	θεωρῶ	ὅτι	προφήτης	εἶ	σύ.
	anamwambia	yeye	–huyo	mwanamke	Bwana	ninaona	kwamba	nabii	u	wewe
	G3004	G0846	G3588	G1135	G2962	G2334	G3754	G4396	G1510	G4771

Mwanamke akamwambia, “Bwana naona yakuwa wewe ni nabii.

20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς
–wale baba–zetu wetu katika –hili mlima hili waliabudu na ninyi
G3588 G3962 G1473 G1722 G3588 G3735 G3778 G4352 G2532 G4771

λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν
mnasema kwamba katika Hierosolýma ni –huo mahali ambapo kuabudu
G3004 G3754 G1722 G2414 G1510 G3588 G5117 G3699 G4352

δεῖ.
ni–lazima
G1163

Baba zetu waliabudu katika mlima huu. Lakini ninyi mwasema ya kuwa Yerusalemu ndiyo sehemu ambayo watu wanapaswa kuabudu.”

21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα,
anamwambia yeye –huyo Iēsoûs Niamini mimi mwanamke kwamba inakuja saa
G3004 G0846 G3588 G2424 G4100 G1473 G1135 G3754 G2064 G5610

ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις, προσκυνήσετε
wakati wala katika –hili mlima hili wala katika Hierosolýma mtamwabudu
G3753 G3777 G1722 G3588 G3735 G3778 G3777 G1722 G2414 G4352

τῷ Πατρί.
–huyo Baba
G3588 G3962

Yesu akamjibu, “Mwanamke, niamini, wakati unakuja ambapo hamtamwabudu Baba katika mlima huu au Yerusalemu.

22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε; ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν;
ninyi mnaabudu ambacho ham- jui sisi tunaabudu ambacho tunakijua
G4771 G4352 G3739 G3756 G1492 G1473 G4352 G3739 G1492

ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.
kwa–sababu –hiyo wokovu kutoka–kwa –wale Wayahudi ni
G3754 G3588 G4991 G1537 G3588 G2453 G1510

Ninyi watu mwaabudu kile msichokijua, lakini sisi twaabudu tunachokijua, kwa sababu wokovu watoka kwa Wayahudi.”

23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
lakini inakuja saa na sasa iko wakati –wale wa–kweli waabudu
G0235 G2064 G5610 G2532 G3568 G1510 G3753 G3588 G0228 G4353

προσκυνήσουσιν τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ; καὶ γὰρ ὁ
watamwabudu –huyo Baba katika roho na kweli na kwa–maana –huyo
G4352 G3588 G3962 G1722 G4151 G2532 G0225 G2532 G1063 G3588

Πατὴρ τοιούτους ζητεῖ, τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.
Baba kama–hawa anatafuta –wale wanaomwabudu yeye
G3962 G5108 G2212 G3588 G4352 G0846

Hatahivyo, wakati unakuja, na sasa upo hapa, wakati waabuduo kweli watamwabudu Baba katika roho na kweli, kwa sababu Baba anawatafuta watu wa namna hiyo kuwa watu wake wanao mwabudu.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ‹αὐτὸν›, ἐν πνεύματι καὶ
Roho –huyo Mungu na –wale wanaomwabudu yeye katika roho na
G4151 G3588 G2316 G2532 G3588 G4352 G0846 G1722 G4151 G2532

ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
kweli ni–lazima wamuabudu
G0225 G1163 G4352

Mungu ni Roho, na wale wanaomwabudu wanapaswa kumwabudu kwa roho na kweli.”

25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ
anamwambia yeye –huyo mwanamke Ninajua kwamba Messías anakuja –yule
G3004 G0846 G3588 G1135 G1492 G3754 G3323 G2064 G3588

λεγόμενος Χριστός; ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα.
aitwaye Christós wakati atakuja yule atatueleza sisi yote
G3004 G5547 G3752 G2064 G1565 G0312 G1473 G0537

Mwanamke akamwambia, “Ninajua kuwa Masihi anakuja, (aitwaye Kristo). Huyo atakapokuja atatwambia yote.”

26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
anamwambia yeye –huyo Iēsoûs Mimi ndiye –yule ninayekuambia wewe
G3004 G0846 G3588 G2424 G1473 G1510 G3588 G2980 G4771

Yesu akamwambia, “Mimi unayesema nami ndiye.”

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι
Na juu–ya hili walikuja –wale wanafunzi wake na wakashangaa kwamba
G2532 G1909 G3778 G2064 G3588 G3101 G0846 G2532 G2296 G3754

μετὰ γυναικὸς ἐλάλει; οὐδεὶς μέντοι εἶπεν, Τί ζητεῖς?
pamoja–na mwanamke alikuwa–akizungumza hakuna–mtu hata–hivyo alisema Nini unatafuta
G3326 G1135 G2980 G3762 G3305 G2036 G5101 G2212

ἢ τί λαλεῖς μετ’ αὐτῆς?
au nini unazungumza pamoja–na yeye
G2228 G5101 G2980 G3326 G0846

Wakati huo huo wanafunzi wake wakarudi. Nao walishangaa kwa nini alikuwa akizungumza na mwanamke, lakini hakuna aliyethubutu kumuuliza, “Unataka nini?” au “Kwa nini unazungumza naye.?”

28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν
akaacha basi –hiyo mtungi wake –huyo mwanamke na akaondoka kwenda –huo
G0863 G3767 G3588 G5201 G0846 G3588 G1135 G2532 G0565 G1519 G3588

πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις,
mji na anawaambia –wale watu
G4172 G2532 G3004 G3588 G0444

Hivyo mwanamke akauacha mtungi wake na akaenda mjini na akawambia watu,

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα;
Njooni mwone mtu ambaye aliniambia mimi yote yote–ambayo nilifanya
G1205 G3708 G0444 G3739 G3004 G1473 G3956 G3745 G4160

μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός?
je huyu ndiye –huyo Christós
G3385 G3778 G1510 G3588 G5547

“Njooni mwone mtu aliyeniambia mambo yangu yote niliyoyatenda, je yawezekana akawa ndiye Kristo?”

30	ἐξῆλθον	ἐκ	τῆς	πόλεως,	καὶ	ἤρχοντο	πρὸς	αὐτόν.	
	wakatoka	kutoka–kwa	–huo	mji	na	wakaja	kwa	yeye	
	G1831	G1537	G3588	G4172	G2532	G2064	G4314	G0846	

Wakatoka mjini wakaja kwake.

31	Ἐν	τῷ	μεταξὺ	ἠρώτων	αὐτὸν	οἱ	μαθηταὶ,	λέγοντες,	
	Katika	–huo	wakati–huo–huo	walikuwa–wakimwomba	yeye	–wale	wanafunzi	wakisema	
	G1722	G3588	G3342	G2065	G0846	G3588	G3101	G3004	

Ῥαββί,	φάγε.
Rabbí	kula
G4461	G5315

Wakati wa mchana wanafunzi wake walimsihi wakisema, “Rabi kula chakula.”

32	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἐγὼ	βρῶσιν	ἔχω	φαγεῖν,	ἣν	ὑμεῖς	οὐκ	
	–huyo	lakini	akawaambia	wao	Mimi	chakula	nina	kula	ambacho	ninyi	ham-	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G1473	G1035	G2192	G5315	G3739	G4771	G3756	

οἴδατε.
jui
G1492

lakini yeye aliwambia, “Mimi ninacho chakula msichokijua ninyi.”

33	ἔλεγον	οὖν	οἱ	μαθηταὶ	πρὸς	ἀλλήλους,	Μή	τις
	walikuwa–wakisema	basi	–wale	wanafunzi	kwa	wao–kwa–wao	Je	mtu–yeyote
	G3004	G3767	G3588	G3101	G4314	G0240	G3361	G5100

ἤνεγκεν	αὐτῷ	φαγεῖν?
alimleteea	yeye	kula
G5342	G0846	G5315

Wanafunzi wakaambizana, hakuna aliyemletea kitu chochotekula,”Je walileta?”

34	λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἐμὸν	βρῶμά	ἐστιν	ἵνα	ποιήσω	τὸ
	anawaambia	wao	–huyo	Iēsoûs	Changu	chakula	ni	ili	nifanye	–hiyo
	G3004	G0846	G3588	G2424	G1699	G1033	G1510	G2443	G4160	G3588

θέλημα	τοῦ	πέμψαντός	με,	καὶ	τελειώσω	αὐτοῦ	τὸ	ἔργον.
mapenzi	ya–huyo	aliyenituma	mimi	na	nikamilishe	yake	–hilo	kazi
G2307	G3588	G3992	G1473	G2532	G5048	G0846	G3588	G2041

Yesu akawambia, “Chakula changu ni kufanya mapenzi yake yeye aliyenituma na kutimiza kazi yake.

35	οὐχ	ὑμεῖς	λέγετε,	ὅτι	Ἔτι	τετράμηνός	ἐστιν	καὶ	ὁ	θερισμὸς
	si	ninyi	mnasema	kwamba	Bado	miezi–minne	ni	na	–huo	mavuno
	G3756	G4771	G3004	G3754	G2089	G5072	G1510	G2532	G3588	G2326

ἔρχεται?	ἰδοὺ,	λέγω	ὑμῖν,	ἐπάρατε	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	ὑμῶν,	καὶ	
yanakuja	tazameni	ninawaambia	ninyi	inueni	–hizo	macho	yenu	na	
G2064	G3708	G3004	G4771	G1869	G3588	G3788	G4771	G2532	

θεάσασθε	τὰς	χώρας,	ὅτι	λευκαί	εἰσιν	πρὸς	θερισμόν	ἤδη.
tazameni	–hizo	mashamba	kwamba	meupe	ni	kwa	mavuno	tayari
G2300	G3588	G5561	G3754	G3022	G1510	G4314	G2326	G2235

Je, hamsemi, 'Bado miezi mitano na mavuno yatakuwa tayari?' Ninawambieni tazameni mashamba yalivyo tayari kwa mavuno!

36	ὁ	θερίζων	μισθὸν,	λαμβάνει	καὶ	συνάγει	καρπὸν	εἰς	ζωὴν	αἰώνιον,
	–yule	anavunaye	ujira	anapokea	na	anakusanya	matunda	kwa	uzima	wa–milele
	G3588	G2325	G3408	G2983	G2532	G4863	G2590	G1519	G2222	G0166

ἵνα	ὁ	σπείρων	ὁμοῦ	χαίρῃ,	καὶ	ὁ	θερίζων.
ili	–yule	anayepanda	pamoja	afurahi	na	–yule	anavunaye
G2443	G3588	G4687	G3674	G5463	G2532	G3588	G2325

Yeye avunaye hupokea mishahara na kukusanya matunda kwa ajili ya uzima wa milele, ili kwamba yeye apandaye naye avunaye wafurahi pamoja.

37	ἐν	γὰρ	τούτῳ	ὁ	λόγος	ἐστὶν	ἀληθινὸς,	ὅτι	ἄλλος	ἐστὶν
	katika	kwa–maana	hili	–hilo	neno	ni	kweli	kwamba	mwingine	ndiye
	G1722	G1063	G3778	G3588	G3056	G1510	G0228	G3754	G0243	G1510

ὁ	σπείρων,	καὶ	ἄλλος	ὁ	θερίζων.
–yule	anayepanda	na	mwingine	–yule	anavunaye
G3588	G4687	G2532	G0243	G3588	G2325

Kwa kuwa msemo huu ni wa kweli, 'Mmoja apanda na mwingine avuna.'

38	ἐγὼ	ἀπέστειλα	ὑμᾶς	θερίζειν	ὃ	οὐχ	ὑμεῖς	κεκοπιάκατε;	ἄλλοι
	mimi	niliwatuma	ninyi	kuvuna	ambacho	si	ninyi	mlifanyia–kazi	wengine
	G1473	G0649	G4771	G2325	G3739	G3756	G4771	G2872	G0243

κεκοπιάκασιν,	καὶ	ὑμεῖς	εἰς	τὸν	κόπον	αὐτῶν	εἰσεληλύθατε.
wamefanyia–kazi	na	ninyi	katika	–hiyo	kazi	yao	mmeingia
G2872	G2532	G4771	G1519	G3588	G2873	G0846	G1525

Niliwatuma kuvuna ambacho hamkukihangaikia, Wengine wamefanya kazi na ninyi mmeingia katika furaha ya kazi yao.”

39	Ἐκ	δὲ	τῆς	πόλεως	ἐκείνης,	πολλοὶ	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτὸν	τῶν
	Kutoka–kwa	na	–huo	mji	ule	wengi	waliamini	katika	yeye	wa–wale
	G1537	G1161	G3588	G4172	G1565	G4183	G4100	G1519	G0846	G3588

Σαμαριτῶν,	διὰ	τὸν	λόγον	τῆς	γυναικὸς	μαρτυρούσης	ὅτι,
Wasamaria	kwa–sababu–ya	–hilo	neno	la–hiyo	mwanamke	aliyeshuhudia	kwamba
G4541	G1223	G3588	G3056	G3588	G1135	G3140	G3754

Εἶπέν	μοι	πάντα	ἃ	ἐποίησα.
Aliniambia	mimi	yote	ambayo	nilifanya
G3004	G1473	G3956	G3739	G4160

Wasamaria wengi katika mji ule walimwani kwa sababu ya taarifa ya yule mwanamke aliyekuwa akishuhudia, “Aliyeniambia mambo yote niliyoyafanya.”

40	ὡς	οὖν	ἦλθον	πρὸς	αὐτὸν	οἱ	Σαμαρῖται,	ἠρώτων	αὐτὸν
	wakati	basi	walikuja	kwa	yeye	–wale	Wasamaria	walikuwa–wakimwomba	yeye
	G5613	G3767	G2064	G4314	G0846	G3588	G4541	G2065	G0846

μεῖναι	παρ’	αὐτοῖς,	καὶ	ἔμεινεν	ἐκεῖ	δύο	ἡμέρας.
akae	kwa	wao	na	akakaa	huko	mbili	siku
G3306	G3844	G0846	G2532	G3306	G1563	G1417	G2250

Hivyo Wasamaria walipokuja walimsihi akae pamoja nao na akakaa kwao kwa siku mbili.

41	καὶ	πολλῷ	πλείους	ἐπίστευσαν,	διὰ	τὸν	λόγον	αὐτοῦ;
	na	wengi–zaidi	wengi	waliamini	kwa–sababu–ya	–hilo	neno	lake
	G2532	G4183	G4119	G4100	G1223	G3588	G3056	G0846

Na wengi zaidi wakamwamini kwa sababu ya neno lake.

42	τῇ	τε	γυναικὶ	ἔλεγον,	ὅτι	Οὐκέτι	διὰ	τὴν	σὴν	
	–huyo	na	mwanamke	walimwambia	kwamba	Si–tena	kwa–sababu–ya	–hiyo	yako	
	G3588	G5037	G1135	G3004	G3754	G3765	G1223	G3588	G4674	
	λαλιὰν	πιστεύομεν;	αὐτοὶ	γὰρ	ἀκηκόαμεν,	καὶ	οἴδαμεν	ὅτι	οὗτός	
	kusema	tunaamini	wenyewe	kwa–maana	tumesikia	na	tunajua	kwamba	huyu	
	G2981	G4100	G0846	G1063	G0191	G2532	G1492	G3754	G3778	
	ἐστιν	ἀληθῶς	ὁ	Σωτὴρ	τοῦ	κόσμου,				
	ndiye	kweli	–huyo	Mwokozi	wa–huo	ulimwengu				
	G1510	G0230	G3588	G4990	G3588	G2889				

Wakamwambia yule mwanamke, “Tunaamini sio tu kwa maneno yako, kwa sababu sisi wenyewe tumesikia, na sasa twafahamu kuwa hakika yeye ni mwokozi wa ulimwengu.”

43	Μετὰ	δὲ	τὰς	δύο	ἡμέρας,	ἐξῆλθεν	ἐκεῖθεν,	εἰς	τὴν	Γαλιλαίαν;
	Baada–ya	na	–hizo	mbili	siku	akaondoka	kutoka–huko	kwenda	–hiyo	Galilaía
	G3326	G1161	G3588	G1417	G2250	G1831	G1564	G1519	G3588	G1056

Baada ya siku hizo mbili, akaondoka na kuelekea Galilaya.

44	αὐτὸς	γὰρ	Ἰησοῦς	ἐμαρτύρησεν,	ὅτι	προφήτης	ἐν	τῇ	ἰδίᾳ	
	yeye	kwa–maana	Iēsoûs	alishuhudia	kwamba	nabii	katika	–hiyo	yake	
	G0846	G1063	G2424	G3140	G3754	G4396	G1722	G3588	G2398	
	πατρίδι,	τιμὴν	οὐκ	ἔχει.						
	nchi	heshima	hana	hana						
	G3968	G5092	G3756	G2192						

Kwa sababu yeye mwenyewe alikuwa ametangaza kuwa nabii hana heshima katika nchi yake mwenyewe.

45	ὅτε	οὖν	ἦλθεν	εἰς	τὴν	Γαλιλαίαν,	ἐδέξαντο	αὐτὸν	οἱ	Γαλιλαῖοι,
	wakati	basi	alikuja	katika	–hiyo	Galilaía	walimpokea	yeye	–wale	Wagalilaya
	G3753	G3767	G2064	G1519	G3588	G1056	G1209	G0846	G3588	G1057
	πάντα	ἑωρακότες	ὅσα	ἐποίησεν	ἐν	Ἱεροσολύμοις,	ἐν	τῇ		
	yote	wakiwa–wameona	yote–ambayo	alifanya	katika	Hierosolýma	katika	–hiyo		
	G3956	G3708	G3745	G4160	G1722	G2414	G1722	G3588		
	ἑορτῇ;	καὶ	αὐτοὶ	γὰρ	ἦλθον	εἰς	τὴν	ἑορτήν.		
	sikukuu	na	wao	kwa–maana	walikuja	katika	–hiyo	sikukuu		
	G1859	G2532	G0846	G1063	G2064	G1519	G3588	G1859		

Alipokuja kutoka Galilaya, Wagalilaya walimkaribisha. Walikuwa wameona mambo yote aliyoyafanya Yerusalemu kwenye sikukuu, kwa sababu na wao pia walikuwa wamehudhuria kwenye sikukuu.

46	Ἦλθεν	οὖν	πάλιν	εἰς	τὴν	Κανὰ	τῆς	Γαλιλαίας,	ὅπου	ἐποίησεν	τὸ
	Akaja	basi	tena	katika	–hiyo	Kaná	ya–hiyo	Galilaía	ambapo	alifanya	–hayo
	G2064	G3767	G3825	G1519	G3588	G2580	G3588	G1056	G3699	G4160	G3588
	ὕδωρ	οἶνον.	Καὶ	ἦν	τις	βασιλικὸς,	οὗ	ὁ	υἱὸς	
	maji	mvinyo	Na	alikuwa	mmoja	afisa–wa–mfalme	ambaye	–huyo	mwana	
	G5204	G3631	G2532	G1510	G5100	G0937	G3739	G3588	G5207	
	ἠσθένει	ἐν	Καφαρναούμ.							
	alikuwa–mgonjwa	katika	Kapharnaoúm							
	G0770	G1722	G2584							

Alikuja tena Kana ya Galilaya huko alikoyabadilisha maji kuwa divai. Palikuwa na ofisa ambaye mwana wake alikuwa ni mgonjwa huko Kapernaumu.

47	οὗτος	ἀκούσας	ὅτι	Ἰησοῦς	ἥκει	ἐκ	τῆς	Ἰουδαίας	εἰς	τὴν
	huyu	akisikia	kwamba	Iēsoûs	amefika	kutoka–kwa	–hiyo	Youdaía	katika	–hiyo
	G3778	G0191	G3754	G2424	G2240	G1537	G3588	G2449	G1519	G3588

Γαλιλαίαν,	ἀπῆλθεν	πρὸς	αὐτὸν,	καὶ	ἠρώτα	ἵνα	καταβῇ,	καὶ
Galilaía	akaondoka	kwenda–kwa	yeye	na	akamwomba	ili	ashuke	na
G1056	G0565	G4314	G0846	G2532	G2065	G2443	G2597	G2532

ἰάσηται	αὐτοῦ	τὸν	υἱόν;	ἤμελλεν	γὰρ	ἀποθνήσκειν.
amponye	wake	–huyo	mwana	alikuwa–karibu	kwa–maana	kufa
G2390	G0846	G3588	G5207	G3195	G1063	G0599

Aliposikia kuwa Yesu alitoka Judea na kwenda Galilaya, alienda kwa Yesu na kumsihi atelemke amponye mwanawe, ambaye alikuwa karibu kufa.

48	εἶπεν	οὖν	ὁ	Ἰησοῦς	πρὸς	αὐτόν,	Ἐὰν	μὴ	σημεῖα	καὶ	τέρατα
	akasema	basi	–huyo	Iēsoûs	kwake	yeye	Isipokuwa	si	ishara	na	maajabu
	G3004	G3767	G3588	G2424	G4314	G0846	G1437	G3361	G4592	G2532	G5059

ἴδητε,	οὐ	μὴ	πιστεύσητε.
mwone	kamwe	si	mtaamini
G3708	G3756	G3361	G4100

Ndipo Yesu akamwambia, “Ninyi msipoona ishara na maajabu hamwezi kuamini.

49	λέγει	πρὸς	αὐτὸν	ὁ	βασιλικός,	Κύριε,	κατάβηθι	πρὶν	ἀποθανεῖν
	anamwambia	kwa	yeye	–huyo	afisa–wa–mfalme	Bwana	shuka	kabla	kufa
	G3004	G4314	G0846	G3588	G0937	G2962	G2597	G4250	G0599

τὸ	παιδίον	μου.
–huyo	mtoto	wangu
G3588	G3813	G1473

Kiongozi akasema, “ Bwana shuka chini kabla mwanangu hajafa.”

50	λέγει	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Πορεύου,	ὁ	υἱός	σου	ζῇ.
	anamwambia	yeye	–huyo	Iēsoûs	Nenda	–huyo	mwana	wako	anaishi
	G3004	G0846	G3588	G2424	G4198	G3588	G5207	G4771	G2198

ἐπίστευσεν	ὁ	ἄνθρωπος	τ�ῳ	λόγῳ	ὃν	εἶπεν	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	καὶ
akaamini	–huyo	mtu	–hilo	neno	ambalo	alisema	kwake	–huyo	Iēsoûs	na
G4100	G3588	G0444	G3588	G3056	G3739	G3004	G0846	G3588	G2424	G2532

ἐπορεύετο.
akaondoka
G4198

Yesu akamwambia, “Nenda mwanao ni mzima.” Yule mtu akaamini neno alilolisema Yesu na akaenda zake.

51	ἤδη	δὲ	αὐτοῦ	καταβαίνοντος,	οἱ	δοῦλοι	‹αὐτοῦ›	ὑπήντησαν	αὐτῷ,
	tayari	na	yeye	akishuka	–wale	watumwa	wake	walikutana–naye	yeye
	G2235	G1161	G0846	G2597	G3588	G1401	G0846	G5221	G0846

λέγοντες,	ὅτι	ὁ	παῖς	αὐτοῦ	ζῇ.
wakisema	kwamba	–huyo	mtoto	wake	anaishi
G3004	G3754	G3588	G3816	G0846	G2198

Alipokuwa akishuka, watumishi wake walimpokea na kumwambia mwana wake alikuwa mzima.

52 ἐπύθετο akauliza G4441 οὖν basi G3767 τὴν –hiyo G3588 ὥραν saa G5610 παρ’ kutoka–kwa G3844 αὐτῶν, wao G0846 ἐν ambayo G1722 ᾗ katika G3739 κομψότερον bora–zaidi G2866 ἔσχεν. akawa G2192

εἶπαν wakasema G3004 οὖν basi G3767 αὐτῷ kwake G0846 ὅτι, kwamba G3754 Ἐχθὲς Jana G5504 ὥραν saa G5610 ἑβδόμην, saba G1442 ἀφῆκεν ilimwacha G0863 αὐτὸν yeye G0846 ὁ –hiyo G3588

πυρετός. homa G4446

Hivyo akawauliza ni muda gani alipata nafuu. Wakajibu, “Jana muda wa saa saba homa ilipomwacha.”

53 ἔγνω akajua G1097 οὖν basi G3767 ὁ –huyo G3588 πατὴρ baba G3962 ὅτι kwamba G3754 [ἐν] katika G1722 ἐκείνῃ ile G1565 τῇ –hiyo G3588 ὥρᾳ saa G5610 ἐν katika G1722 ᾗ ambayo G3739

εἶπεν alisema G3004 αὐτῷ kwake G0846 ὁ –huyo G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Ὁ –Huyo G3588 υἱός mwana G5207 σου wako G4771 ζῇ. anaishi G2198 καὶ na G2532 ἐπίστευσεν akaamini G4100 αὐτὸς, yeye G0846

καὶ na G2532 ἡ –hiyo G3588 οἰκία nyumba G3614 αὐτοῦ yake G0846 ὅλη. yote G3650

Ndipo baba yake akatambua kuwa ni muda ule ule Yesu aliosema, “Mwana wako ni mzima.” Hivyo yeye na familia yake wakaamini.

54 Τοῦτο Hii G3778 δὲ na G1161 πάλιν tena G3825 δεύτερον pili G1208 σημεῖον ishara G4592 ἐποίησεν alifanya G4160 ὁ –huyo G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 ἐλθὼν akija G2064 ἐκ kutoka–kwa G1537

τῆς –hiyo G3588 Ἰουδαίας Youdaía G2449 εἰς kwenda G1519 τὴν –hiyo G3588 Γαλιλαίαν. Galilaía G1056

Hii ilikuwa ni ishara ya pili aliyoifanya Yesu alipotoka Yudea kwenda Galilaya.

Chapter 5

1 Μετὰ Baada–ya G3326 ταῦτα haya G3778 ἦν ilikuwa G1510 ἑορτὴ sikukuu G1859 τῶν ya–wale G3588 Ἰουδαίων, Wayahudi G2453 καὶ na G2532 ἀνέβη akapanda G0305 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 εἰς kwenda G1519

Ἱεροσόλυμα. Hierosolýma G2414

Baada ya hapo kulikuwa na sikukuu ya Wayahudi, na Yesu alipanda kwenda Yerusalemu.

2 Ἔστιν Iko G1510 δὲ na G1161 ἐν katika G1722 τοῖς –hayo G3588 Ἱεροσολύμοις Hierosolýma G2414 ἐπὶ karibu–na G1909 τῇ –ile G3588 προβατικῇ lango–la–kondoo G4262 κολυμβήθρα, birika G2861

ἡ –ile G3588 ἐπιλεγομένη iitwayo G1951 Ἑβραϊστὶ kwa–Kiebrania G1447 Βηθζαθά, Bēthzathá G0964 πέντε tano G4002 στοὰς baraza G4745 ἔχουσα. yenye G2192

Na kule Yerusalemu palikuwa na birika kwenye mlango wa kondoo, lililokuwa likiitwa kwa lugha ya Kiebrania Bethzatha, nalo lina matao matano.

3	ἐν	ταύταις	κατέκειτο	πλῆθος	τῶν	ἀσθενούντων,	τυφλῶν,	χωλῶν,	ξηρῶν,
	katika	hizi	walilala	umati	wa–wale	wagonjwa	vipofu	vilema	waliokauka
	G1722	G3778	G2621	G4128	G3588	G0770	G5185	G5560	G3584

ἐκδεχομένων	τὴν	τοῦ	ὕδατος	κίνησιν.
wakingoja	–hiyo	ya–hayo	maji	kuondolewa
G1551	G3588	G3588	G5204	G2796

Idadi kubwa ya wagonjwa ilikuwemo, vipofu, viwete, au waliopooza walikuwa wamelala katika matao hayo. {Zingatia: Maneno ya mstari wa 3 hayaonekani katika nakala nzuri za kale. “Wakisubiri maji kutibuliwa.”) Kwa hakikia wakati fulani malaika alishuka ndani ya Bwana na kuyatibua maji.

4	ἄγγελος	γὰρ	κατὰ	καιρὸν	κατέβαινεν	ἐν	τῇ	κολυμβήθρᾳ,	καὶ
	malaika	kwa–maana	kwa–wakati	wakati	alishuka	katika	–hiyo	birika	na
	G0032	G1063	G2596	G2540	G2597	G1722	G3588	G2861	G2532

ἐτάρασσε	τὸ	ὕδωρ.	ὁ	οὖν	πρῶτος	ἐμβὰς	μετὰ	τὴν	ταραχὴν
akayatibua	–hayo	maji	–yule	basi	wa–kwanza	aliyeingia	baada–ya	–hiyo	kutibuliwa
G5015	G3588	G5204	G3588	G3767	G4413	G1684	G3326	G3588	G5016

τοῦ	ὕδατος,	ὑγιὴς	ἐγίνετο,	ᾧ	δήποτε	κατείχετο	νοσήματι.
ya–hayo	maji	mzima	alikuwa	chochote	popote	alishikwa	ugonjwa
G3588	G5204	G5199	G1096	G3739	G1221	G2722	G3553

Kwahiyo, yule ambaye alikuwa wa kwanza kuingia ndani ya baada ya maji kutibuliwa alifanywa mzima kutokana na chochote kilichokuwa kimemshika kwa wakati huo.

5	ἦν	δέ	τις	ἄνθρωπος	ἐκεῖ,	τριάκοντα	καὶ	ὀκτὼ	ἔτη
	alikuwa	na	mmoja	mtu	huko	thelathini	na	nane	miaka
	G1510	G1161	G5100	G0444	G1563	G5144	G2532	G3638	G2094

ἔχων	ἐν	τῇ	ἀσθενείᾳ	αὐτοῦ.	
akiwa–na	katika	–hiyo	ugonjwa	wake	
G2192	G1722	G3588	G0769	G0846	

Na mtu mmoja aliyekuwa ameugua kwa muda wa miaka thelathini na minane alikuwa ndani ya matao.

6	τοῦτον	ἰδὼν	ὁ	Ἰησοῦς	κατακείμενον,	καὶ	γνοὺς	ὅτι	πολὺν
	huyu	akimwona	–huyo	Iēsoûs	amelala	na	akijua	kwamba	muda–mrefu
	G3778	G3708	G3588	G2424	G2621	G2532	G1097	G3754	G4183

ἤδη	χρόνον	ἔχει,	λέγει	αὐτῷ,	Θέλεις	ὑγιὴς	γενέσθαι?	
tayari	wakati	amekuwa	anamwambia	yeye	Unataka	mzima	kuwa	
G2235	G5550	G2192	G3004	G0846	G2309	G5199	G1096	

Yesu alipomwona amelala ndani ya matao na baada ya kutambua kuwa amelala pale kwa muda mrefu Yesu alimwambia, “Je unataka kuwa mzima?”

7	ἀπεκρίθη	αὐτῷ	ὁ	ἀσθενῶν,	Κύριε,	ἄνθρωπον	οὐκ	ἔχω,	ἵνα
	akajibu	yeye	–huyo	mgonjwa	Bwana	mtu	sina	sina	ili
	G0611	G0846	G3588	G0770	G2962	G0444	G3756	G2192	G2443

ὅταν	ταραχθῇ	τὸ	ὕδωρ,	βάλῃ	με	εἰς	τὴν	κολυμβήθραν;	ἐν	ᾧ	δὲ
wakati	yatibuliwe	–hayo	maji	anitupe	mimi	katika	–hiyo	birika	katika	ambayo	lakini
G3752	G5015	G3588	G5204	G0906	G1473	G1519	G3588	G2861	G1722	G3739	G1161

ἔρχομαι	ἐγὼ,	ἄλλος	πρὸ	ἐμοῦ	καταβαίνει.	
ninakuja	mimi	mwingine	kabla–yangu	mimi	anashuka	
G2064	G1473	G0243	G4253	G1473	G2597	

Yule mgonjwa akamjibu, “Bwana sina mtu, wa kuniweka katika birika wakati maji yanapotibuliwa. Wakati ninapojaribu kuingia mtu mwingine hunitangulia.”

8	λέγει	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἔγειρε,	ἆρον	τὸν	κράβαττόν	σου,	καὶ
	anamwambia	yeye	–huyo	Iēsoûs	Inuka	chukua	–hiyo	kitanda	chako	na
	G3004	G0846	G3588	G2424	G1453	G0142	G3588	G2895	G4771	G2532

περιπάτει.	
tembea	
G4043	

Yesu akamwambia, “Inuka na uchukue godoro lako na uende.”

9	καὶ	εὐθέως	ἐγένετο	ὑγιὴς	ὁ	ἄνθρωπος,	καὶ	ἦρεν	τὸν	κράβαττον
	na	mara	akawa	mzima	–huyo	mtu	na	akachukua	–hiyo	kitanda
	G2532	G2112	G1096	G5199	G3588	G0444	G2532	G0142	G3588	G2895

αὐτοῦ,	καὶ	περιεπάτει;	Ἦν	δὲ	σάββατον	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ἡμέρᾳ.
chake	na	akatembea	Ilikuwa	na	Sabato	katika	ile	–hiyo	siku
G0846	G2532	G4043	G1510	G1161	G4521	G1722	G1565	G3588	G2250

Mara yule mtu akaponywa, akachukua kintanda chake na akaenda. Na siku hiyo ilikuwa siku ya Sabato.

10	ἔλεγον	οὖν	οἱ	Ἰουδαῖοι	τῷ	τεθεραπευμένῳ,	Σάββατόν	ἐστιν,	
	walikuwa–wakisema	basi	–wale	Wayahudi	kwa–huyo	aliyeponywa	Sabato	ni	
	G3004	G3767	G3588	G2453	G3588	G2323	G4521	G1510	

καὶ	οὐκ	ἔξεστίν	σοι	ἆραι	τὸν	κράβαττον	[σου].
na	si–halali	hairuhusiwi	wewe	kuchukua	–hiyo	kitanda	chako
G2532	G3756	G1832	G4771	G0142	G3588	G2895	G4771

Hivyo Wayahudi wakamwambia yule mtu aliyeponywa, “Leo ni siku ya Sabato, na hauruhusiwi kubeba godoro lako.”

11	ὃς	δὲ	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς,	Ὁ	ποιήσας	με	ὑγιῆ,	ἐκεῖνός	μοι
	ambaye	lakini	akawajibu	wao	–Yule	aliyenifanya	mimi	mzima	yule	kwangu
	G3739	G1161	G0611	G0846	G3588	G4160	G1473	G5199	G1565	G1473

εἶπεν,	Ἆρον	τὸν	κράβαττόν	σου	καὶ	περιπάτει.	
alisema	Chukua	–hiyo	kitanda	chako	na	tembea	
G3004	G0142	G3588	G2895	G4771	G2532	G4043	

Akajibu, yeye aliyeniponya ndiye aliyeniambia, “Chukua godoro lako na uende.”

12	ἠρώτησαν	‹οὖν›	αὐτόν,	Τίς	ἐστιν	ὁ	ἄνθρωπος	ὁ	εἰπών	σοι,
	wakamuuliza	basi	yeye	Nani	ni	–huyo	mtu	–yule	aliyekuambia	wewe
	G2065	G3767	G0846	G5101	G1510	G3588	G0444	G3588	G3004	G4771

Ἆρον	καὶ	περιπάτει?	
Chukua	na	tembea	
G0142	G2532	G4043	

Wakauliza, “Ni nani aliyekuambia 'Chukua godoro lako na uende?'"

13	ὁ	δὲ	ἰαθεὶς	οὐκ	ᾔδει	τίς	ἐστιν,	ὁ	γὰρ	Ἰησοῦς
	–yule	lakini	aliyeponywa	haku-	jua	ni–nani	ni	–huyo	kwa–maana	Iēsoûs
	G3588	G1161	G2390	G3756	G1492	G5101	G1510	G3588	G1063	G2424

ἐξένευσεν,	ὄχλου	ὄντος	ἐν	τῷ	τόπῳ.	
alijiondoa	umati	ukiwa	katika	–huo	mahali	
G1593	G3793	G1510	G1722	G3588	G5117	

Ingawa, yule aliyeponywa hakumjua, kwa sababu Yesu alikuwa ameondoka kwa siri. Kwa kuwa kulikuwa na watu wengi katika sehemu hiyo.

14	Μετὰ	ταῦτα	εὑρίσκει	αὐτὸν	ὁ	Ἰησοῦς	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	καὶ	εἶπεν	
	Baada–ya	haya	anapata	yeye	–huyo	Iēsoûs	katika	–hilo	hekalu	na	akasema	
	G3326	G3778	G2147	G0846	G3588	G2424	G1722	G3588	G2411	G2532	G3004	

	αὐτῷ,	Ἴδε,	ὑγιὴς	γέγονας;	μηκέτι	ἁμάρτανε,	ἵνα	μὴ	χεῖρόν	σοί		
	kwake	Tazama	mzima	umekuwa	usi-	tende–dhambi	ili	si	mbaya–zaidi	wewe		
	G0846	G3708	G5199	G1096	G3371	G0264	G2443	G3361	G5501	G4771		

τι	γένηται.	
kitu	kikutokee	
G5100	G1096	

Baada ya hapo Yesu alimkuta yule mtu hekaluni na akamwambia, “Tazama, umepona! “Usitende dhambi tena usije ukapatwa na jambo baya zaidi.”

15	ἀπῆλθεν	ὁ	ἄνθρωπος,	καὶ	ἀνήγγειλεν	τοῖς	Ἰουδαίοις,	ὅτι	Ἰησοῦς			
	akaondoka	–huyo	mtu	na	akawaeleza	–wale	Wayahudi	kwamba	Iēsoûs			
	G0565	G3588	G0444	G2532	G0312	G3588	G2453	G3754	G2424			

	ἐστιν	ὁ	ποιήσας	αὐτὸν	ὑγιῆ.
	ndiye	–yule	aliyemfanya	yeye	mzima
	G1510	G3588	G4160	G0846	G5199

Yule mtu akaenda na kuwataarifu Wayahudi kuwa Yesu ndiye aliyemponya.

16	καὶ	διὰ	τοῦτο,	ἐδίωκον	οἱ	Ἰουδαῖοι	τὸν	Ἰησοῦν,	ὅτι			
	na	kwa–sababu–ya	hii	walimtesa	–wale	Wayahudi	–huyo	Iēsoûs	kwa–sababu			
	G2532	G1223	G3778	G1377	G3588	G2453	G3588	G2424	G3754			

	ταῦτα	ἐποίει	ἐν	σαββάτῳ.
	haya	alikuwa–akifanya	katika	Sabato
	G3778	G4160	G1722	G4521

Hivyo, kwa sababu ya mambo hayo Wayahudi walimtesa Yesu, kwa sababu alifanya mambo haya siku ya Sabato.

17	ὁ	δὲ	[Ἰησοῦς]	ἀπεκρίνατο	αὐτοῖς,	Ὁ	Πατήρ	μου,	ἕως	ἄρτι
	–huyo	lakini	Iēsoûs	akawajibu	wao	–Huyo	Baba	yangu	hadi	sasa
	G3588	G1161	G2424	G0611	G0846	G3588	G3962	G1473	G2193	G0737

	ἐργάζεται,	κἀγὼ	ἐργάζομαι.
	anafanya–kazi	na–mimi	ninafanya–kazi
	G2038	G2504	G2038

Yesu akawambia, “Baba yangu anafanya kazi hata sasa nami nafanya kazi.”

18	διὰ	τοῦτο	οὖν,	μᾶλλον	ἐζήτουν	αὐτὸν	οἱ	Ἰουδαῖοι		
	kwa–sababu–ya	hii	basi	zaidi	walikuwa–wakitafuta	yeye	–wale	Wayahudi		
	G1223	G3778	G3767	G3123	G2212	G0846	G3588	G2453		

	ἀποκτεῖναι,	ὅτι	οὐ	μόνον	ἔλυεν	τὸ	σάββατον,	ἀλλὰ	καὶ	Πατέρα
	kumuua	kwa–sababu	si	tu	alivunja	–hiyo	Sabato	lakini	pia	Baba
	G0615	G3754	G3756	G3440	G3089	G3588	G4521	G0235	G2532	G3962

	ἴδιον	ἔλεγεν	τὸν	Θεόν,	ἴσον	ἑαυτὸν	ποιῶν	τῷ	Θεῷ.
	wake	alikuwa–akimwita	–huyo	Mungu	sawa	mwenyewe	akijifanya	–huyo	Mungu
	G2398	G3004	G3588	G2316	G2470	G1438	G4160	G3588	G2316

Kwa sababu hiyo Wayahudi walizidi kumtafuta ili wamuue sio tu kwa sababu ya kuivunja Sabato, bali kwa kumwita Mungu Baba yake, akijifanya kuwa sawa na Mungu.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
Akajibu basi –huyo Iēsoûs na akawaambia wao Amini amini ninawaambia
G0611 G3767 G3588 G2424 G2532 G3004 G0846 G0281 G0281 G3004

ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐδὲν,
ninyi ha- wezi –huyo Mwana kufanya kutoka–kwake mwenyewe chochote
G4771 G3756 G1410 G3588 G5207 G4160 G0575 G1438 G3762

ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν Πατέρα ποιοῦντα; ἃ γὰρ ἂν
isipokuwa si kitu amwone –huyo Baba akifanya chochote kwa–maana hata
G1437 G3361 G5100 G0991 G3588 G3962 G4160 G3739 G1063 G0302

ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
yule afanye hivi pia –huyo Mwana vivyo–hivyo anafanya
G1565 G4160 G3778 G2532 G3588 G5207 G3668 G4160

Yesu akawajibu, “Amini, amini, Mwana hawezi kufanya kitu chochote isipokuwa kile ambacho amemwona Baba yake anakifanya, kwa kuwa chochote Baba akifanyacho ndicho na Mwana atakachofanya.

20 ὁ γὰρ Πατὴρ φιλεῖ τὸν Υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν
–huyo kwa–maana Baba anampenda –huyo Mwana na vyote anamwonyesha
G3588 G1063 G3962 G5368 G3588 G5207 G2532 G3956 G1166

αὐτῷ ἃ ἀμβαγο αὐτὸς ποιεῖ; καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ
yeye ambavyo yeye anafanya na makubwa–zaidi kuliko–hivi atamwonyesha yeye
G0846 G3739 G0846 G4160 G2532 G3173 G3778 G1166 G0846

ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.
kazi ili ninyi mstaajabie
G2041 G2443 G4771 G2296

Kwa kuwa Baba ampenda Mwana, na amwonyesha kila kitu anachokifanya na atamwonyesha mambo makubwa kuliko haya ili kwamba mzidi kushangaa.”

21 ὥσπερ γὰρ ὁ Πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,
kama kwa–maana –huyo Baba anawainua –wale wafu na anawahuisha
G5618 G1063 G3588 G3962 G1453 G3588 G3498 G2532 G2227

οὕτως καὶ ὁ Υἱὸς οὓς ἀμβαο θέλει, ζωοποιεῖ;
hivyo pia –huyo Mwana ambao anapenda anawahuisha
G3779 G2532 G3588 G5207 G3739 G2309 G2227

Kwa kuwa kama vile ambavyo Baba awafufuavyo wafu na kuwapa uzima, halikadhalika Mwana pia humpa yeyote ampendaye.

22 οὐδὲ γὰρ ὁ Πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
wala kwa–maana –huyo Baba hahukumu mtu–yeyote lakini –hiyo hukumu yote
G3761 G1063 G3588 G3962 G2919 G3762 G0235 G3588 G2920 G3956

δέδωκεν τῷ –huyo Υἱῷ, Mwana
amempa G1325 G3588 G5207

Kwa kuwa Baba hamhukumu yeyote, bali amempa Mwana hukumu yote

23 ἵνα ili G2443 πάντες wote G3956 τιμῶσι wamheshimu G5091 τὸν –huyo G3588 Υἱὸν, Mwana G5207 καθὼς kama G2531 τιμῶσι wanavyomheshimu G5091 τὸν –huyo G3588 Πατέρα. Baba G3962

ὁ –yule G3588 μὴ asi- G3361 τιμῶν yemheshimu G5091 τὸν –huyo G3588 Υἱὸν, Mwana G5207 οὐ ha- G3756 τιμᾷ mheshimu G5091 τὸν –huyo G3588 Πατέρα, Baba G3962 τὸν –yule G3588

πέμψαντα aliyemtuma G3992 αὐτόν. yeye G0846

ili kwamba wote wamuheshimu Mwana kama vile Mwana anavyomuheshimu Baba. Yeye asiyemuheshimu Mwana hamuheshimu Baba aliyemtuma.

24 ἀμὴν, amini G0281 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 ὅτι kwamba G3754 ὁ –yule G3588 τὸν –hilo G3588 λόγον neno G3056 μου langu G1473 ἀκούων, anayesikia G0191 καὶ na G2532

πιστεύων akiamini G4100 τῷ –yule G3588 πέμψαντί aliyenituma G3992 με, mimi G1473 ἔχει ana G2192 ζωὴν uzima G2222 αἰώνιον, wa–milele G0166 καὶ na G2532 εἰς katika G1519 κρίσιν hukumu G2920 οὐκ haji G3756

ἔρχεται, haji G2064 ἀλλὰ lakini G0235 μεταβέβηκεν amevuka G3327 ἐκ kutoka–kwa G1537 τοῦ –huo G3588 θανάτου mauti G2288 εἰς kwenda G1519 τὴν –huo G3588 ζωήν. uzima G2222

Amini, amini, yeye asikiaye neno langu na kumwamini yeye aliyenituma anao uzima wa milele na hatahukumiwa. Badala yake, amepita kutoka mautini na kuingia uzimani.

25 ἀμὴν amini G0281 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 ὅτι kwamba G3754 ἔρχεται inakuja G2064 ὥρα, saa G5610 καὶ na G2532 νῦν sasa G3568 ἐστιν, iko G1510 ὅτε wakati G3753

οἱ –wale G3588 νεκροὶ wafu G3498 ἀκούσουσιν watasikia G0191 τῆς –hiyo G3588 φωνῆς sauti G5456 τοῦ ya–huyo G3588 Υἱοῦ Mwana G5207 τοῦ wa–huyo G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 καὶ na G2532 οἱ –wale G3588

ἀκούσαντες waliosikia G0191 ζήσουσιν. wataishi G2198

Amini, amini, nawambia wakati unakuja na sasa upo ambao wafu watasikia sauti ya Mwana wa Mungu, na wote watakao sikia wataishi.

26 ὥσπερ kama G5618 γὰρ kwa–maana G1063 ὁ –huyo G3588 Πατὴρ Baba G3962 ἔχει ana G2192 ζωὴν uzima G2222 ἐν ndani–yake G1722 ἑαυτῷ, mwenyewe G1438 οὕτως hivyo G3779 καὶ pia G2532

τῷ –huyo G3588 Υἱῷ Mwana G5207 ἔδωκεν alimpa G1325 ζωὴν, uzima G2222 ἔχειν kuwa–na G2192 ἐν ndani–yake G1722 ἑαυτῷ, mwenyewe G1438

Kwa kuwa kama vile Baba alivyo na uzima ndani yake mwenyewe,

27 καὶ na G2532 ἐξουσίαν mamlaka G1849 ἔδωκεν alimpa G1325 αὐτῷ, yeye G0846 κρίσιν hukumu G2920 ποιεῖν, kufanya G4160 ὅτι kwa–sababu G3754 Υἱὸς Mwana G5207 ἀνθρώπου wa–mwanadamu G0444

ἐστίν. ndiye G1510

kadhalika amempa Mwana kuwa na uzima ndani yake, na Baba amempa Mwana mamlaka ili kwamba ahukumu kwa kuwa ni Mwana wa Adamu.

28	μὴ	θαυμάζετε	τοῦτο,	ὅτι	ἔρχεται	ὥρα,	ἐν	ᾗ	πάντες	οἱ
	msi-	staajabie	hili	kwa–sababu	inakuja	saa	katika	ambayo	wote	–wale
	G3361	G2296	G3778	G3754	G2064	G5610	G1722	G3739	G3956	G3588

ἐν	τοῖς	μνημείοις	ἀκούσουσιν	τῆς	φωνῆς	αὐτοῦ,
katika	–hizo	makaburi	watasikia	–hiyo	sauti	yake
G1722	G3588	G3419	G0191	G3588	G5456	G0846

Msishangazwe na hili, kwa kuwa wakati unakuja ambao wafu wote waliomo makaburini wataisikia sauti yake

29	καὶ	ἐκπορεύσονται,	οἱ	–wale	τὰ	–hayo	ἀγαθὰ	ποιήσαντες,	εἰς	ἀνάστασιν	ζωῆς;
	na	watatoka	G3588		G3588		mema	waliofanya	kwa	ufufuo	wa–uzima
	G2532	G1607					G0018	G4160	G1519	G0386	G2222

οἱ	‹δὲ›	τὰ	φαῦλα	πράξαντες,	εἰς	ἀνάστασιν	κρίσεως.
–wale	lakini	–hayo	mabaya	waliofanya	kwa	ufufuo	wa–hukumu
G3588	G1161	G3588	G5337	G4238	G1519	G0386	G2920

nao watatoka nje: kwa waliotenda mema kwa ufufuo wa uzima, na walio tenda mabaya kwa ufufuo wa hukumu.

30	Οὐ	δύναμαι	ἐγὼ	ποιεῖν	ἀπ’	ἐμαυτοῦ	οὐδέν;	καθὼς	ἀκούω,
	Si-	wezi	mimi	kufanya	kutoka–kwangu	mwenyewe	chochote	kama	ninavyosikia
	G3756	G1410	G1473	G4160	G0575	G1683	G3762	G2531	G0191

κρίνω;	καὶ	ἡ	κρίσις	ἡ	ἐμὴ	δικαία	ἐστίν,	ὅτι	οὐ
ninahukumu	na	–hiyo	hukumu	–hiyo	yangu	ya–haki	ni	kwa–sababu	si
G2919	G2532	G3588	G2920	G3588	G1699	G1342	G1510	G3754	G3756

ζητῶ	τὸ	θέλημα	τὸ	ἐμὸν,	ἀλλὰ	τὸ	θέλημα	τοῦ	πέμψαντός	με.
ninatafuta	–hiyo	mapenzi	–hiyo	yangu	lakini	–hiyo	mapenzi	ya–huyo	aliyenituma	mimi
G2212	G3588	G2307	G3588	G1699	G0235	G3588	G2307	G3588	G3992	G1473

Siwezi kufanya kitu chochote kutoka kwangu mwenyewe. Kama nisikiavyo, ndivyo ninavyo hukumu na hukumu yangu ni ya haki kwa kuwa sitafuti mapenzi yangu, bali mapenzi yake aliyenituma.

31	Ἐὰν	ἐγὼ	μαρτυρῶ	περὶ	ἐμαυτοῦ,	ἡ	μαρτυρία	μου	οὐκ	ἔστιν
	Ikiwa	mimi	ninashuhudia	kuhusu	mimi–mwenyewe	–huo	ushuhuda	wangu	si	ni
	G1437	G1473	G3140	G4012	G1683	G3588	G3141	G1473	G3756	G1510

ἀληθής.
wa–kweli
G0227

Kama nikijishuhudia mwenyewe, ushuhuda wangu usingelikuwa wa kweli.

32	ἄλλος	ἐστὶν	ὁ	μαρτυρῶν	περὶ	ἐμοῦ,	καὶ	οἶδα	ὅτι	ἀληθής
	mwingine	yuko	–yule	anayeshuhudia	kuhusu	mimi	na	ninajua	kwamba	wa–kweli
	G0243	G1510	G3588	G3140	G4012	G1473	G2532	G1492	G3754	G0227

ἐστιν	ἡ	μαρτυρία	ἣν	μαρτυρεῖ,	περὶ	ἐμοῦ.
ni	–huo	ushuhuda	ambao	anashuhudia	kuhusu	mimi
G1510	G3588	G3141	G3739	G3140	G4012	G1473

Kuna mwingine anayeshuhudia kuhusu mimi na ninajua kwa hakika ushuhuda anaonishuhudia ni wa kweli.

33	ὑμεῖς	ἀπεστάλκατε	πρὸς	Ἰωάννην,	καὶ	μεμαρτύρηκεν	τῇ	ἀληθείᾳ.
	ninyi	mlituma	kwa	Iōánnēs	na	ameshuhudia	–hiyo	kweli
	G4771	G0649	G4314	G2491	G2532	G3140	G3588	G0225

Mmetuma kwa Yohana naye ameishuhudia kweli.

34	ἐγὼ	δὲ	οὐ	παρὰ	ἀνθρώπου	τὴν	μαρτυρίαν	λαμβάνω,	ἀλλὰ	ταῦτα	
	mimi	lakini	si	kutoka–kwa	mwanadamu	–huo	ushuhuda	ninapokea	lakini	haya	
	G1473	G1161	G3756	G3844	G0444	G3588	G3141	G2983	G0235	G3778	
	λέγω	ἵνα	ὑμεῖς	σωθῆτε.							
	ninasema	ili	ninyi	mwokolewe							
	G3004	G2443	G4771	G4982							

Hatahivyo, ushuhuda ninaoupokea hautoki kwa mwanadamu. Ninayasema haya ili kwamba mweze kuokolewa.

35	ἐκεῖνος	ἦν	ὁ	λύχνος	ὁ	καιόμενος	καὶ	φαίνων;	ὑμεῖς	δὲ
	yule	alikuwa	–hiyo	taa	–ile	inayowaka	na	inayong'aa	ninyi	na
	G1565	G1510	G3588	G3088	G3588	G2545	G2532	G5316	G4771	G1161
	ἠθελήσατε	ἀγαλλιαθῆναι	πρὸς	ὥραν	ἐν	τῷ	φωτὶ	αὐτοῦ.		
	mlitaka	kufurahi	kwa	saa	katika	–hiyo	nuru	yake		
	G2309	G0021	G4314	G5610	G1722	G3588	G5457	G0846		

Yohana alikuwa ni taa iliyokuwa ikiwaka na kung'ara, na mlikuwa tayari kuifurahia kwa muda kitambo nuru yake.

36	ἐγὼ	δὲ	ἔχω	τὴν	μαρτυρίαν	μείζω	τοῦ	Ἰωάννου.	τὰ	
	mimi	lakini	nina	–huo	ushuhuda	mkubwa–kuliko	wa–huyo	Iōánnēs	–hayo	
	G1473	G1161	G2192	G3588	G3141	G3173	G3588	G2491	G3588	
	γὰρ	ἔργα	ἃ	δέδωκέν	μοι	ὁ	Πατὴρ	ἵνα	τελειώσω	αὐτά,	αὐτὰ
	kwa–maana	kazi	ambazo	amenipa	mimi	–huyo	Baba	ili	nizikamilishe	hizo	hizo
	G1063	G2041	G3739	G1325	G1473	G3588	G3962	G2443	G5048	G0846	G0846
	τὰ	ἔργα	ἃ	ποιῶ,	μαρτυρεῖ	περὶ	ἐμοῦ,	ὅτι	ὁ	Πατήρ	
	–hayo	kazi	ambazo	ninafanya	yanashuhudia	kuhusu	mimi	kwamba	–huyo	Baba	
	G3588	G2041	G3739	G4160	G3140	G4012	G1473	G3754	G3588	G3962	
	με	ἀπέσταλκεν.									
	mimi	amenituma									
	G1473	G0649									

Ushuhuda nilionao ni mkuu kuliko ule wa Yohana, kwa kazi ambazo Baba amenipa kuzikamilisha, hizo kazi nizifanyazo zashuhudia kuwa Baba amenituma.

37	καὶ	ὁ	πέμψας	με,	Πατὴρ	ἐκεῖνος,	μεμαρτύρηκεν	περὶ	ἐμοῦ.	οὔτε
	na	–yule	aliyenituma	mimi	Baba	yule	ameshuhudia	kuhusu	mimi	wala
	G2532	G3588	G3992	G1473	G3962	G1565	G3140	G4012	G1473	G3777
	φωνὴν	αὐτοῦ	πώποτε	ἀκηκόατε,	οὔτε	εἶδος	αὐτοῦ	ἑωράκατε.		
	sauti	yake	kamwe	mmesikia	wala	umbo	lake	mmeona		
	G5456	G0846	G4455	G0191	G3777	G1491	G0846	G3708		

Baba aliyenituma yeye mwenyewe ameshuhudia kuhusu mimi. Hamjawahi kusikia sauti yake wala kuona umbo lake wakati wowote.

38	καὶ	τὸν	λόγον	αὐτοῦ	οὐκ	ἔχετε	ἐν	ὑμῖν,	μένοντα	ὅτι
	na	–hilo	neno	lake	ham-	na	ndani–yenu	ninyi	linakaa	kwa–sababu
	G2532	G3588	G3056	G0846	G3756	G2192	G1722	G4771	G3306	G3754
	ὃν	ἀπέστειλεν	ἐκεῖνος,	τούτῳ	ὑμεῖς	οὐ	πιστεύετε.			
	ambaye	alimtuma	yule	huyu	ninyi	ham-	amini			
	G3739	G0649	G1565	G3778	G4771	G3756	G4100			

Hamna neno lake likikaa ndani yenu kwa kuwa hamumwamini yeye aliyetumwa.

39	ἐραυνᾶτε	τὰς	γραφάς,	ὅτι	ὑμεῖς	δοκεῖτε	ἐν	αὐταῖς	ζωὴν
	mnatafuta	–hizo	Maandiko	kwa–sababu	ninyi	mnadhani	ndani–yazo	hizo	uzima
	G2045	G3588	G1124	G3754	G4771	G1380	G1722	G0846	G2222

αἰώνιον	ἔχειν,	καὶ	ἐκεῖναί	εἰσιν	αἱ	μαρτυροῦσαι	περὶ	ἐμοῦ;
wa–milele	kuwa–na	na	hizo	ndizo	–hizo	zinazoshuhudia	kuhusu	mimi
G0166	G2192	G2532	G1565	G1510	G3588	G3140	G4012	G1473

Mnayachunguza maandiko mkidhani ndani yake mna uzima wa milele, na hayo maandiko yanashuhudia habari zangu na

40	καὶ	οὐ	θέλετε	ἐλθεῖν	πρός	με,	ἵνα	ζωὴν	ἔχητε.
	na	ham-	taki	kuja	kwangu	mimi	ili	uzima	muwe–na
	G2532	G3756	G2309	G2064	G4314	G1473	G2443	G2222	G2192

hamtaki kuja kwangu ili mpate uzima wa milele.

41	Δόξαν	παρὰ	ἀνθρώπων	οὐ	λαμβάνω;
	Utukufu	kutoka–kwa	wanadamu	si-	pokei
	G1391	G3844	G0444	G3756	G2983

Sipokei sifa kutoka kwa watu,

42	ἀλλὰ	ἔγνωκα	ὑμᾶς,	ὅτι	τὴν	ἀγάπην	τοῦ	Θεοῦ	οὐκ	ἔχετε
	lakini	nimewajua	ninyi	kwamba	–hiyo	upendo	wa–huyo	Mungu	ham-	na
	G0235	G1097	G4771	G3754	G3588	G0026	G3588	G2316	G3756	G2192

ἐν	ἑαυτοῖς.
ndani–yenu	wenyewe
G1722	G1438

lakini ninajua kuwa hamna upendo wa Mungu ndani yenu ninyi wenyewe.

43	ἐγὼ	ἐλήλυθα	ἐν	τῷ	ὀνόματι	τοῦ	Πατρός	μου,	καὶ	οὐ	λαμβάνετέ
	mimi	nimekuja	katika	–hilo	jina	la–huyo	Baba	yangu	na	ham-	nipokei
	G1473	G2064	G1722	G3588	G3686	G3588	G3962	G1473	G2532	G3756	G2983

με;	ἐὰν	ἄλλος	ἔλθῃ	ἐν	τῷ	ὀνόματι	τῷ	ἰδίῳ,	ἐκεῖνον	λήμψεσθε.
mimi	ikiwa	mwingine	aje	katika	–hilo	jina	–hilo	lake	yule	mtampokea
G1473	G1437	G0243	G2064	G1722	G3588	G3686	G3588	G2398	G1565	G2983

Nimekuja kwa jina la Baba yangu, hamukuweza kunipokea. Kama mwingine akija kwa jina lake mngempokea.

44	πῶς	δύνασθε	ὑμεῖς	πιστεῦσαι,	δόξαν	παρὰ	ἀλλήλων	λαμβάνοντες,
	jinsi–gani	mnaweza	ninyi	kuamini	utukufu	kutoka–kwa	wao–kwa–wao	mkipokea
	G4459	G1410	G4771	G4100	G1391	G3844	G0240	G2983

καὶ	τὴν	δόξαν	τὴν	παρὰ	τοῦ	μόνου	Θεοῦ,	οὐ	ζητεῖτε?
na	–huo	utukufu	–huo	kutoka–kwa	–huyo	pekee	Mungu	ham-	tafuti
G2532	G3588	G1391	G3588	G3844	G3588	G3441	G2316	G3756	G2212

Je mnawezaje kuamini ninyi ambao mnapokea sifa kutoka kwa kila mmoja wenu lakini hamtafuti sifa itokayo kwa Mungu wa pekee?

45	μὴ	δοκεῖτε	ὅτι	ἐγὼ	κατηγορήσω	ὑμῶν	πρὸς	τὸν	Πατέρα.	ἔστιν	ὁ
	msi-	dhani	kwamba	mimi	nitawashtaki	ninyi	kwa	–huyo	Baba	yuko	–yule
	G3361	G1380	G3754	G1473	G2723	G4771	G4314	G3588	G3962	G1510	G3588

κατηγορῶν	ὑμῶν,	Μωϋσῆς,	εἰς	ὃν	ὑμεῖς	ἠλπίκατε.
anayewashtaki	ninyi	Mōysēs	katika	ambaye	ninyi	mmetumaini
G2723	G4771	G3475	G1519	G3739	G4771	G1679

Msidhani mimi nitawashitaki mbele za Baba. Anayewashitaki ninyi ni Musa, ambaye ninyi mmeweka matumaini yenu kwake.

46	εἰ	γὰρ	ἐπιστεύετε	Μωϋσεῖ,	ἐπιστεύετε	ἂν	ἐμοί;	περὶ	
	ikiwa	kwa–maana	mngemwamini	Mōysēs	mngemwamini	hata	mimi	kuhusu	
	G1487	G1063	G4100	G3475	G4100	G0302	G1473	G4012	

γὰρ	ἐμοῦ	ἐκεῖνος	ἔγραψεν.
kwa–maana	mimi	yule	aliandika
G1063	G1473	G1565	G1125

Kama mngekuwa mnamwamini Musa, mngeniamini mimi kwa sababu aliandika kuhusu habari zangu.

47	εἰ	δὲ	τοῖς	ἐκείνου	γράμμασιν	οὐ	πιστεύετε,	πῶς	τοῖς	ἐμοῖς
	ikiwa	lakini	–hizo	za–yule	maandishi	ham-	amini	jinsi–gani	–hayo	yangu
	G1487	G1161	G3588	G1565	G1121	G3756	G4100	G4459	G3588	G1699

ῥήμασιν,	πιστεύσετε?
maneno	mtaamini
G4487	G4100

Kama hamuamini maandiko yake, mtawezaje kuamini maneno yangu.?

Chapter 6

1	Μετὰ	ταῦτα	ἀπῆλθεν	ὁ	Ἰησοῦς,	πέραν	τῆς	θαλάσσης	τῆς
	Baada–ya	haya	aliondoka	–	Iēsoûs	ng'ambo–ya	–	bahari	–
	G3326	G3778	G0565	G3588	G2424	G4008	G3588	G2281	G3588

Γαλιλαίας	τῆς	Τιβεριάδος,	
Galilaia	–	Tiberia	
G1056	G3588	G5085	

Baada ya mambo haya, Yesu alienda pande za Bahari ya Galilaya, pia huitwa Bahari ya Tiberia.

2	ἠκολούθει	δὲ	αὐτῷ	ὄχλος	πολύς,	ὅτι	ἐθεώρουν	τὰ	σημεῖα
	walikuwa–wakimfuata	na	yeye	umati	mkubwa	kwa–sababu	waliona	–	ishara
	G0190	G1161	G0846	G3793	G4183	G3754	G2334	G3588	G4592

ἃ	ἐποίει	ἐπὶ	τῶν	ἀσθενούντων.
ambazo	alifanya	juu–ya	–	wagonjwa
G3739	G4160	G1909	G3588	G0770

Mkutano mkubwa ulikuwa ukimfuata kwa sababu waliona ishara alizozifanya kwa waliokuwa wagonjwa.

3	ἀνῆλθεν	δὲ	εἰς	τὸ	ὄρος	Ἰησοῦς,	καὶ	ἐκεῖ	ἐκάθητο	μετὰ	τῶν
	alipanda	na	kwenye	–	mlima	Iēsoûs	na	huko	alikaa	pamoja–na	–
	G0424	G1161	G1519	G3588	G3735	G2424	G2532	G1563	G2521	G3326	G3588

μαθητῶν	αὐτοῦ.
wanafunzi	wake
G3101	G0846

Yesu alipanda juu hadi upande wa juu wa mlima na akakaa huko na wanafunzi wake

4	ἦν	δὲ	ἐγγὺς	τὸ	πάσχα,	ἡ	ἑορτὴ	τῶν	Ἰουδαίων.
	ilikuwa	na	karibu	–	Pasaka	–	sikukuu	ya–	Wayahudi
	G1510	G1161	G1451	G3588	G3957	G3588	G1859	G3588	G2453

(Na Pasaka, Sikukuu ya Wayahudi ilikuwa imekaribia).

5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς
akiinua basi – macho – Iēsoûs na akiona kwamba mkubwa
G1869 G3767 G3588 G3788 G3588 G2424 G2532 G2300 G3754 G4183

ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς Φίλιππον, Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους
umati unakuja kwake yeye anasema kwa Philippos Wapi tutanunua mikate
G3793 G2064 G4314 G0846 G3004 G4314 G5376 G4159 G0059 G0740

ἵνα φάγωσιν οὗτοι?
ili wale hawa
G2443 G5315 G3778

Yesu alipoinua macho yake juu na kuona umati mkubwa unakuja kwake, akamwambia Filipo, “Tutakwenda wapi kununua mikate ili hawa waweze kula”?

6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν; αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί
hili lakini alisema akimjaribu yeye yeye–mwenyewe kwa–maana alijua nini
G3778 G1161 G3004 G3985 G0846 G0846 G1063 G1492 G5101

ἔμελλεν ποιεῖν.
alikuwa–karibu kufanya
G3195 G4160

(Lakini Yesu aliyasema haya kwa Filipo kwa kumjaribu kwa kuwa yeye mwenyewe alijua atakachofanya).

7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων, ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν
alimjibu yeye – Philippos Mia–mbili dinari mikate si inatosha
G0611 G0846 G3588 G5376 G1250 G1220 G0740 G3756 G0714

αὐτοῖς ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ.
kwao ili kila–mmoja kidogo kitu apate
G0846 G2443 G1538 G1024 G5100 G2983

Filipo akamjibu, “Hata mikate ya thamani ya dinari mia mbili isingelitosha hata kila mmoja kupata hata kipande kidogo.”

8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς
anasema kwake mmoja kati–ya – wanafunzi wake Andreas – ndugu
G3004 G0846 G1520 G1537 G3588 G3101 G0846 G0406 G3588 G0080

Σίμωνος Πέτρου,
wa–Simōn Petros
G4613 G4074

Andrea, mmoja wa wanafunzi wake ndugu yake Simoni Petro akamwambia

9 Ἔστιν παιδάριον ὧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο
Yuko kijana hapa ambaye ana tano mikate ya–shayiri na mbili
G1510 G3808 G5602 G3739 G2192 G4002 G0740 G2916 G2532 G1417

ὀψάρια; ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους?
samaki–wadogo lakini hizi ni–nini ni kwa wengi–hivi
G3795 G0235 G3778 G5101 G1510 G1519 G5118

Yesu, “Kuna mvulana hapa ana mikate mitano na samaki wawili, lakini hii yafaa nini kwa watu wengi namna hii?”

10	εἶπεν	ὁ	Ἰησοῦς,	Ποιήσατε	τοὺς	ἀνθρώπους	ἀναπεσεῖν.	ἦν	δὲ		
	alisema	–	Iēsoûs	Wafanyeni	–	watu	wakae–chini	kulikuwa	na		
	G3004	G3588	G2424	G4160	G3588	G0444	G0377	G1510	G1161		
	χόρτος	πολὺς	ἐν	τῷ	τόπῳ;	ἀνέπεσαν	οὖν	οἱ	ἄνδρες,	τὸν	ἀριθμὸν
	nyasi	nyingi	katika	–	mahali	wakakaa–chini	basi	–	wanaume	–	idadi
	G5528	G4183	G1722	G3588	G5117	G0377	G3767	G3588	G0435	G3588	G0706
	ὡς	πεντακισχίλιοι									
	kama	elfu–tano									
	G5613	G4000									

Yesu akawambia, “Waketisheni watu chini” (kulikuwa na nyasi nyingi mahali pale). Hivyo wanaume wapata elfu tano wakakaa chini.

11	ἔλαβεν	οὖν	τοὺς	ἄρτους	ὁ	Ἰησοῦς,	καὶ	εὐχαριστήσας,	διέδωκεν	τοῖς	
	alichukua	basi	–	mikate	–	Iēsoûs	na	akishukuru	aligawa	kwa–	
	G2983	G3767	G3588	G0740	G3588	G2424	G2532	G2168	G1239	G3588	
	ἀνακειμένοις;	ὁμοίως	καὶ	ἐκ	τῶν	ὀψαρίων,	ὅσον	ἤθελον.			
	waliokaa	vivyo–hivyo	pia	kutoka–kwa	–	samaki–wadogo	kiasi	walivyotaka			
	G0345	G3668	G2532	G1537	G3588	G3795	G3745	G2309			

Kisha Yesu akachukua ile mikate mitano akashukuru akawawagawia wale waliokuwa wamekaa. Vivyo hivyo akawagawia samaki kwa kadiri ya vile wavyohitaji.

12	ὡς	δὲ	ἐνεπλήσθησαν,	λέγει	τοῖς	μαθηταῖς	αὐτοῦ,	Συναγάγετε	τὰ	
	waliposhiba	na	walishibishwa	anasema	kwa–	wanafunzi	wake	Kusanyeni	–	
	G5613	G1161	G1705	G3004	G3588	G3101	G0846	G4863	G3588	
	περισσεύσαντα	κλάσματα,	ἵνα	μή	τι	ἀπόληται.				
	vilivyobaki	vipande	ili	si	kitu	kipotee				
	G4052	G2801	G2443	G3361	G5100	G0622				

Watu waliposhiba, aliwambia wanafunzi wake, “Vikusanyeni vipande vya mabaki, vilivyobaki ili kwamba kisipotee chochote.”

13	συνήγαγον	οὖν,	καὶ	ἐγέμισαν	δώδεκα	κοφίνους	κλασμάτων	ἐκ	
	wakakusanya	basi	na	wakajaza	kumi–na–mbili	vikapu	vya–vipande	kutoka–kwa	
	G4863	G3767	G2532	G1072	G1427	G2894	G2801	G1537	
	τῶν	πέντε	ἄρτων	τῶν	κριθίνων,	ἃ	ἐπερίσσευσαν	τοῖς	βεβρωκόσιν.
	–	tano	mikate	–	ya–shayiri	ambayo	yalibaki	kwa–	waliokula
	G3588	G4002	G0740	G3588	G2916	G3739	G4052	G3588	G0977

Basi wakakusanya na kujaza vikapu kumi na viwili, vipande vya mikate mitano ya shayiri- vipande vilivyosazwa na wale waliokula.

14	Οἱ	οὖν	ἄνθρωποι,	ἰδόντες	ὃ	ἐποίησεν	σημεῖον,	ἔλεγον,	ὅτι	Οὗτός
	Basi	basi	watu	wakiona	ambayo	alifanya	ishara	walisema	kwamba	Huyu
	G3588	G3767	G0444	G3708	G3739	G4160	G4592	G3004	G3754	G3778
	ἐστιν	ἀληθῶς	ὁ	προφήτης	ὁ	ἐρχόμενος	εἰς	τὸν	κόσμον.	
	ni	kweli	–	nabii	–	anayekuja	katika	–	ulimwengu	
	G1510	G0230	G3588	G4396	G3588	G2064	G1519	G3588	G2889	

Kisha watu walipoona ishara hii aliyoifanya walisema, “Kweli huyu ndiye yule nabii ajaye ulimwenguni.”

15 Ἰησοῦς οὖν, γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα
Iēsoûs basi akijua kwamba wanakaribia kuja na kumnyakua yeye ili
G2424 G3767 G1097 G3754 G3195 G2064 G2532 G0726 G0846 G2443

ποιήσωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
wamfanye mfalme aliondoka tena kwenye – mlima yeye peke–yake
G4160 G0935 G0402 G3825 G1519 G3588 G3735 G0846 G3441

Yesu alipotambua kuwa walikuwa wanataka kumkamata ili wamfanye kuwa mfalme wao, alijitenga, tena na akaenda mlimani yeye peke yake.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
Ilipokuwa na jioni ikawa walishuka – wanafunzi wake kwenye –
G5613 G1161 G3798 G1096 G2597 G3588 G3101 G0846 G1909 G3588

θάλασσαν,
bahari
G2281

Ilipokuwa jioni, wanafunzi wake walishuka kwenda ziwani.

17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς
na wakiingia katika mashua walikuwa–wakienda ng'ambo–ya – bahari kwenda
G2532 G1684 G1519 G4143 G2064 G4008 G3588 G2281 G1519

Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὔπω ἐληλύθει
Kapharnaoum na giza tayari lilikuwa–limefika na bado–hajakuja alikuwa–amekuja
G2584 G2532 G4653 G2235 G1096 G2532 G3768 G2064

πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.
kwao wao – Iēsoûs
G4314 G0846 G3588 G2424

Wakapanda kwenye mtumbwi na walikuwa wakivuka kuelekea Kapernaumu. (Giza lilikuwa limeingia na Yesu alikuwa bado hajaja kwao).

18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο.
– na bahari upepo mkubwa ukivuma ilichafuka
G3588 G5037 G2281 G0417 G3173 G4154 G1326

Wakati huo upepo mkali ulikuwa ukivuma, na bahari ilikuwa ikendelea kuchafuka.

19 ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν
wakiwa–wamekwenda basi kama stadia ishirini tano au thelathini wanaona
G1643 G3767 G5613 G4712 G1501 G4002 G2228 G5144 G2334

τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
– Iēsoûs akitembea juu–ya – bahari na karibu ya– mashua
G3588 G2424 G4043 G1909 G3588 G2281 G2532 G1451 G3588 G4143

γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
akija na waliogopa
G1096 G2532 G5399

Tena wanafunzi wake walipokuwa wamepiga makasia kama ishirini na matano au thelathini, wakamwona Yesu akitembea juu ya bahari kuukaribia mtumbwi, na wakaogopa.

20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι; μὴ φοβεῖσθε.
– lakini anasema kwao Mimi ndimi msi ogope
G3588 G1161 G3004 G0846 G1473 G1510 G3361 G5399

Lakini akawambia, “Ni mimi! Msiogope.”

21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ
walitaka basi kumpokea yeye katika – mashua, na mara ikawa –
G2309 G3767 G2983 G0846 G1519 G3588 G4143 G2532 G2112 G1096 G3588

πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.
mashua kwenye – nchi ambayo ambako walikuwa–wakienda
G4143 G1909 G3588 G1093 G1519 G3739 G5217

Tena walikuwa tayari kumbeba kwenye mtumbwi, na mara mtumbwi ulifika kwenye nchi mahali walipokuwa wakienda.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς
Siku–ya–pili asubuhi – umati – uliokuwa–umesimama ng'ambo–ya –
G3588 G1887 G3588 G3793 G3588 G2476 G4008 G3588

θαλάσσης, εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο, οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ
bahari waliona kwamba mashua–ndogo nyingine si ilikuwa pale isipokuwa si
G2281 G3708 G3754 G4142 G0243 G3756 G1510 G1563 G1487 G3361

ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὁ Ἰησοῦς
moja na kwamba si hakuingia–pamoja na– wanafunzi wake – Iēsoûs
G1520 G2532 G3754 G3756 G4897 G3588 G3101 G0846 G3588 G2424

εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον;
katika – mashua, lakini peke–yao – wanafunzi wake waliondoka
G1519 G3588 G4143 G0235 G3441 G3588 G3101 G0846 G0565

Siku iliyofuata, mkutano uliokuwa umesimama upande wa bahari waliona kuwa hakuna mtumbwi mwingine isipokuwa ule ambayo Yesu na wanafunzi wake walikuwa hawajaupanda lakini wanafunzi wake walikuwa wameenda zao wenyewe.

23 ἀλλὰ ἦλθεν πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος, ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου
lakini zilikuja mashua–ndogo kutoka Tiberia karibu–na – mahali ambapo
G0235 G2064 G4142 G1537 G5085 G1451 G3588 G5117 G3699

ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου;
walikula – mkate Bwana–akishukuru – Bwana
G5315 G3588 G0740 G2168 G3588 G2962

(Ingawa, kulikuwa na baadhi ya mitumbwi iliyotoka Tiberia karibu na mahali walipokula mikate baada ya Bwana kutoa shukrani).

24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ
wakati basi aliona – umati kwamba Iēsoûs si yuko pale wala –
G3753 G3767 G3708 G3588 G3793 G3754 G2424 G3756 G1510 G1563 G3761 G3588

μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια, καὶ ἦλθον
wanafunzi wake waliingia wao–wenyewe katika – mashua–ndogo na wakaja
G3101 G0846 G1684 G0846 G1519 G3588 G4142 G2532 G2064

εἰς Καφαρναοὺμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.
kwenda Kapharnaoum wakimtafuta – Iēsoûs
G1519 G2584 G2212 G3588 G2424

Wakati makutano walipotambua kuwa sio Yesu wala wanafunzi wake walikuwa kule, wao wenyewe walipanda ndani ya mitumbwi wakaenda Kapernaumu wakimtafuta Yesu.

25	καὶ	εὑρόντες	αὐτὸν	πέραν	τῆς	θαλάσσης,	εἶπον	αὐτῷ,	Ῥαββί,	πότε
	na	wakimkuta	yeye	ng'ambo–ya	–	bahari	walisema	kwake	Rabbi	lini
	G2532	G2147	G0846	G4008	G3588	G2281	G3004	G0846	G4461	G4219

ὧδε	γέγονας?	
hapa	umekuja	
G5602	G1096	

Baada ya kumpata upande mwingine wa ziwa wakamuuliza, “Rabbi ulikuja lini huku?”

26	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν,	Ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,
	aliwajibu	wao	–	Iēsoûs	na	akasema	Amēn	amēn	ninawaambia	ninyi
	G0611	G0846	G3588	G2424	G2532	G3004	G0281	G0281	G3004	G4771

ζητεῖτέ	με,	οὐχ	ὅτι	εἴδετε	σημεῖα,	ἀλλ’	ὅτι	ἐφάγετε	
mnanitafuta	mimi	si	kwa–sababu	mliona	ishara	lakini	kwa–sababu	mlikula	
G2212	G1473	G3756	G3754	G3708	G4592	G0235	G3754	G5315	

ἐκ	τῶν	ἄρτων	καὶ	ἐχορτάσθητε.
kutoka–kwa	–	mikate	na	mkashiba
G1537	G3588	G0740	G2532	G5526

Yesu akawajibu, akawambia, Amini, amini, mnanitafuta mimi, sio kwa sababu mliziona ishara, bali kwa sababu mlikula mikate na kushiba.

27	ἐργάζεσθε	μὴ	τὴν	βρῶσιν	τὴν	ἀπολλυμένην,	ἀλλὰ	τὴν	βρῶσιν	τὴν
	fanyeni–kazi	si	–	chakula	–	kinachoharibika	lakini	–	chakula	–
	G2038	G3361	G3588	G1035	G3588	G0622	G0235	G3588	G1035	G3588

μένουσαν	εἰς	ζωὴν	αἰώνιον,	ἣν	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου	ὑμῖν
kinachokaa	hadi	uzima	wa–milele	ambacho	–	Mwana	wa–	Mtu	ninyi
G3306	G1519	G2222	G0166	G3739	G3588	G5207	G3588	G0444	G4771

δώσει;	τοῦτον	γὰρ	ὁ	Πατὴρ	ἐσφράγισεν,	ὁ	Θεός.	
atawapa	huyu	kwa–maana	–	Baba	alimtia–muhuri	–	Mungu	
G1325	G3778	G1063	G3588	G3962	G4972	G3588	G2316	

Acheni kukifanyia kazi chakula chenye kuharibika, bali mkifanyie kazi chakula kidumucho hata milele kile ambacho mwana wa Adamu atawapa, kwa kuwa Mungu Baba ameweka muhuri juu yake.”

28	εἶπον	οὖν	πρὸς	αὐτόν,	Τί	ποιῶμεν,	ἵνα	ἐργαζώμεθα	τὰ	ἔργα	τοῦ
	wakasema	basi	kwake	yeye	Nini	tufanye	ili	tufanye–kazi	–	kazi	za–
	G3004	G3767	G4314	G0846	G5101	G4160	G2443	G2038	G3588	G2041	G3588

Θεοῦ?
Mungu
G2316

Kisha wakamwambia, “Ni nini tunapaswa kufanya ili kuzifanya kazi za Mungu?”

29	ἀπεκρίθη	‹ὁ›	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τοῦτό	ἐστιν	τὸ	ἔργον	τοῦ
	alijibu	–	Iēsoûs	na	akawaambia	wao	Hiki	ndicho	–	kazi	ya–
	G0611	G3588	G2424	G2532	G3004	G0846	G3778	G1510	G3588	G2041	G3588

Θεοῦ,	ἵνα	πιστεύητε	εἰς	ὃν	ἀπέστειλεν	ἐκεῖνος.
Mungu	kwamba	mwamini	katika	yule	aliyemtuma	yeye
G2316	G2443	G4100	G1519	G3739	G0649	G1565

Yesu akajibu, “Hii ndiyo kazi ya Mungu: kwamba mmwamini yeye aliyemtuma.”

30 εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ
wakasema basi kwake Ni–nini basi unafanya wewe ishara ili tuone na
G3004 G3767 G0846 G5101 G3767 G4160 G4771 G4592 G2443 G3708 G2532

πιστεύσωμέν σοι? τί ἐργάζῃ?
tukuamini wewe nini unafanya–kazi
G4100 G4771 G5101 G2038

Basi wakamwambia, “Ni ishara zipi utakazofanya, kwamba tunaweza kuziona na kukuamini? Utafanya nini?

31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς
– baba–zetu yetu – mana walikula katika – jangwa kama–ilivyoandikwa
G3588 G3962 G1473 G3588 G3131 G5315 G1722 G3588 G2048 G2531

ἐστιν γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
imeandikwa imeandikwa Mkate kutoka – mbinguni aliwapa wao kula
G1510 G1125 G0740 G1537 G3588 G3772 G1325 G0846 G5315

Baba zetu walikula manna jangwani, kama ilivyo andikwa, “Aliwapa mikate kutoka mbinguni ili wale.”

32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ
akawaambia basi wao – Iēsoûs Amēn amēn ninawaambia ninyi si
G3004 G3767 G0846 G3588 G2424 G0281 G0281 G3004 G4771 G3756

Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; ἀλλ’ ὁ Πατήρ
Mōusēs amewapa ninyi – mkate kutoka – mbinguni lakini – Baba
G3475 G1325 G4771 G3588 G0740 G1537 G3588 G3772 G0235 G3588 G3962

μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
yangu anawapa ninyi – mkate kutoka – mbinguni – wa–kweli
G1473 G1325 G4771 G3588 G0740 G1537 G3588 G3772 G3588 G0228

Kisha Yesu akawajibu, “Amini, amini, sio Musa aliyewapa mkate kutoka mbinguni, bali Baba yangu ndiye awapaye mkate wa kweli kutoka mbinguni.

33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
– kwa–maana mkate wa– Mungu ni – anayeshuka kutoka –
G3588 G1063 G0740 G3588 G2316 G1510 G3588 G2597 G1537 G3588

οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
mbinguni na uzima akitoa kwa– ulimwengu
G3772 G2532 G2222 G1325 G3588 G2889

Kwa kuwa mkate wa Mungu ni ule ushukao kutoka mbinguni na kuupatia uzima ulimwengu.

34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
wakasema basi kwake yeye Bwana siku–zote tupe sisi – mkate huu
G3004 G3767 G4314 G0846 G2962 G3842 G1325 G1473 G3588 G0740 G3778

Basi wakamwambia, “Bwana tupatie huu mkate wakati wote.”

35 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς; ὁ
akawaambia wao – Iēsoûs Mimi ndimi – mkate wa– uzima –
G3004 G0846 G3588 G2424 G1473 G1510 G3588 G0740 G3588 G2222 G3588

ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ, οὐ μὴ πεινάσῃ; καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ,
anayekuja kwangu mimi si kamwe ataona–njaa na – anayeamini katika mimi
G2064 G4314 G1473 G3756 G3361 G3983 G2532 G3588 G4100 G1519 G1473

οὐ μὴ διψήσει πώποτε.
si kamwe ataona–kiu kamwe
G3756 G3361 G1372 G4455

Yesu akawambia, “Mimi ndiye mkate wa uzima, yeye ajaye kwangu hatapata njaa na yeye aniaminiye hatahisi kiu kamwe.”

36	ἀλλ’	εἶπον	ὑμῖν	ὅτι	καὶ	ἑωράκατέ	με,	καὶ	οὐ	πιστεύετε.
	lakini	nimewaambia	ninyi	kwamba	pia	mmeniona	mimi	na	si	mwaamini
	G0235	G3004	G4771	G3754	G2532	G3708	G1473	G2532	G3756	G4100

Ingawa niliwaambia kwamba, mmeniona, na bado hamuamini.

37	Πᾶν	ὃ	δίδωσίν	μοι	ὁ	Πατὴρ,	πρὸς	ἐμὲ	ἥξει,	καὶ	τὸν
	Wote	ambao	ananipa	mimi	–	Baba	kwangu	mimi	watakuja	na	–
	G3956	G3739	G1325	G1473	G3588	G3962	G4314	G1473	G2240	G2532	G3588

ἐρχόμενον	πρός	με,	οὐ	μὴ	ἐκβάλω	ἔξω.
anayekuja	kwangu	mimi	si	kamwe	nitamtupa–nje	nje
G2064	G4314	G1473	G3756	G3361	G1544	G1854

Wote ambao Baba anaonipa watakuja kwangu, na yeyote ajaye kwangu sitamtupa nje kabisa.

38	ὅτι	καταβέβηκα	ἀπὸ	τοῦ	οὐρανοῦ,	οὐχ	ἵνα	ποιῶ	τὸ	θέλημα
	kwa–sababu	nimeshuka	kutoka	–	mbinguni	si	ili	nifanye	–	mapenzi
	G3754	G2597	G0575	G3588	G3772	G3756	G2443	G4160	G3588	G2307

τὸ	ἐμὸν,	ἀλλὰ	τὸ	θέλημα	τοῦ	πέμψαντός	με.
–	yangu	lakini	–	mapenzi	ya–	aliyenituma	mimi
G3588	G1699	G0235	G3588	G2307	G3588	G3992	G1473

Kwa kuwa nimeshuka kutoka mbinguni, sio kwa ajili ya kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi yake aliyenituma.

39	τοῦτο	δέ	ἐστιν	τὸ	θέλημα	τοῦ	πέμψαντός	με,	ἵνα	πᾶν	ὃ
	haya	na	ndiyo	–	mapenzi	ya–	aliyenituma	mimi	kwamba	wote	ambao
	G3778	G1161	G1510	G3588	G2307	G3588	G3992	G1473	G2443	G3956	G3739

δέδωκέν	μοι,	μὴ	ἀπολέσω	ἐξ	αὐτοῦ,	ἀλλὰ	ἀναστήσω	αὐτὸ	ἐν	τῇ
amenipa	mimi	si	nipoteze	kati–yao	yeye	lakini	nimfufue	yeye	katika	–
G1325	G1473	G3361	G0622	G1537	G0846	G0235	G0450	G0846	G1722	G3588

ἐσχάτῃ	ἡμέρᾳ.
siku–ya–mwisho	siku
G2078	G2250

Na haya ndiyo mapenzi yake aliyenituma, kwamba nisimpoteze hata mmoja wa wale alionipa, bali nitawafufua siku ya mwisho.

40	τοῦτο	γάρ	ἐστιν	τὸ	θέλημα	τοῦ	Πατρός	μου,	ἵνα	πᾶς	ὁ
	haya	kwa–maana	ndiyo	–	mapenzi	ya–	Baba	yangu	kwamba	kila–mtu	–
	G3778	G1063	G1510	G3588	G2307	G3588	G3962	G1473	G2443	G3956	G3588

θεωρῶν	τὸν	Υἱὸν,	καὶ	πιστεύων	εἰς	αὐτὸν,	ἔχῃ	ζωὴν	αἰώνιον;
anayemwona	–	Mwana	na	akamwamini	katika	yeye	awe–na	uzima	wa–milele
G2334	G3588	G5207	G2532	G4100	G1519	G0846	G2192	G2222	G0166

καὶ	ἀναστήσω	αὐτὸν	ἐγὼ,	ἐν	τῇ	ἐσχάτῃ	ἡμέρᾳ.
na	nitamfufua	yeye	mimi	katika	–	siku–ya–mwisho	siku
G2532	G0450	G0846	G1473	G1722	G3588	G2078	G2250

Kwa kuwa haya ndiyo mapenzi ya Baba yangu, kwamba yeyote amtazamaye Mwana na kumwamini apate uzima wa milele; nami nitamfufua siku ya mwisho.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγώ εἰμι
Walinung'unika basi – Wayahudi kuhusu yeye kwa–sababu alisema Mimi ndimi
G1111 G3767 G3588 G2453 G4012 G0846 G3754 G3004 G1473 G1510

ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
– mkate – ulioshuka kutoka – mbinguni
G3588 G0740 G3588 G2597 G1537 G3588 G3772

Kisha wayahudi wakamnung`unikia kumhusu yeye kwa sababu alisema, “Mimi ni mkate ulioshuka kutoka mbinguni.”

42 καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς
na walisema Si huyu ni Iēsoûs – mwana wa–Iōsēph ambaye sisi
G2532 G3004 G3756 G3778 G1510 G2424 G3588 G5207 G2501 G3739 G1473

οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα? πῶς νῦν λέγει, ὅτι Ἐκ
tunawajua – baba na – mama Jinsi–gani sasa anasema kwamba Kutoka
G1492 G3588 G3962 G2532 G3588 G3384 G4459 G3568 G3004 G3754 G1537

τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα?
– mbinguni nimeshuka
G3588 G3772 G2597

Wakasema, “Huyu siyo Yesu mwana wa Yusuph, ambaye baba yake na mama yake tunamfahamu? Imekuwaje sasa anasema, 'Nimeshuka kutoka mbinguni`?”

43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
alijibu Iēsoûs na akawaambia wao Msi nung'unike kati yenu
G0611 G2424 G2532 G3004 G0846 G3361 G1111 G3326 G0240

Yesu akajibu, akawambia, “Msinung'unikiane miongoni mwenu wenyewe.

44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ Πατὴρ, ὁ
hakuna–mtu anaweza kuja kwangu mimi isipokuwa si – Baba –
G3762 G1410 G2064 G4314 G1473 G1437 G3361 G3588 G3962 G3588

πέμψας με, ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ
aliyenituma mimi amvute yeye na–mimi nitamfufua yeye katika –
G3992 G1473 G1670 G0846 G2504 G0450 G0846 G1722 G3588

ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
siku–ya–mwisho siku
G2078 G2250

Hakuna mtu ajaye kwangu asipovutwa na Baba yangu aliyenituma, nami nitamfufua siku ya mwisho.

45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες
imeandikwa imeandikwa katika – manabii Na watakuwa wote
G1510 G1125 G1722 G3588 G4396 G2532 G1510 G3956

διδακτοὶ Θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ
waliofundishwa na–Mungu kila–mtu – aliyesikia kutoka–kwa – Baba na
G1318 G2316 G3956 G3588 G0191 G3844 G3588 G3962 G2532

μαθὼν, ἔρχεται πρὸς ἐμέ.
kujifunza anakuja kwangu mimi
G3129 G2064 G4314 G1473

Kwa kuwa imeandikwa katika manabii, 'Watafundishwa na Mungu.' Kila aliyesikia na amejifunza kutoka kwa Baba, huja kwangu.

46 οὐχ ὅτι τὸν Πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν
si kwamba – Baba amemwona mtu–yeyote isipokuwa si – aliye
G3756 G3754 G3588 G3962 G3708 G5100 G1487 G3361 G3588 G1510

παρὰ τοῦ Θεοῦ; οὗτος ἑώρακεν τὸν Πατέρα.
kutoka–kwa – Mungu huyu amemwona – Baba
G3844 G3588 G2316 G3778 G3708 G3588 G3962

Sio kwamba kuna mtu aliyemwona Baba, isipokuwa yeye atokaye kwa Mungu- amemwona Baba.

47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
amēn amēn ninawaambia ninyi – anayeamini ana uzima wa–milele
G0281 G0281 G3004 G4771 G3588 G4100 G2192 G2222 G0166

Amini, amini yeye aaminiye anao uzima wa milele.

48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
mimi ndimi – mkate wa– uzima
G1473 G1510 G3588 G0740 G3588 G2222

Mimi ni mkate wa uzima.

49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον.
– baba–zenu yenu walikula katika – jangwa – mana na wakafa
G3588 G3962 G4771 G5315 G1722 G3588 G2048 G3588 G3131 G2532 G0599

mababa zenu walikula manna jangwani, na wakafa.

50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα
huu ni – mkate – kutoka – mbinguni unayoshuka ili
G3778 G1510 G3588 G0740 G3588 G1537 G3588 G3772 G2597 G2443

τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
mtu–yeyote kutoka–kwake yeye ale na si afe
G5100 G1537 G0846 G5315 G2532 G3361 G0599

Huu ndio mkate ushukao kutoka mbinguni, ili kwamba mtu aule sehemu yake ili asife.

51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς;
mimi ndimi – mkate – ulio–hai – kutoka – mbinguni ulioshuka
G1473 G1510 G3588 G0740 G3588 G2198 G3588 G1537 G3588 G3772 G2597

ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα;
kama mtu–yeyote atakula kutoka–kwa huu – mkate ataishi hadi – milele
G1437 G5100 G5315 G1537 G3778 G3588 G0740 G2198 G1519 G3588 G0165

καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ὑπὲρ
na – mkate na ambao mimi nitatoa – mwili wangu ni kwa–ajili–ya
G2532 G3588 G0740 G1161 G3739 G1473 G1325 G3588 G4561 G1473 G1510 G5228

τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
– wa– ulimwengu uzima
G3588 G3588 G2889 G2222

Mimi ni mkate uishio ambao umeshuka kutoka mbinguni. Kama mtu yeyote akila sehemu ya mkate huu, ataishi milele. Mkate nitakao utoa ni mwili wangu kwa ajili ya uzima wa ulimwengu.”

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, Πῶς δύναται
Waligombana basi kati yao – Wayahudi wakisema Jinsi–gani anaweza
G3164 G3767 G4314 G0240 G3588 G2453 G3004 G4459 G1410

οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα ‹αὐτοῦ› φαγεῖν?
huyu sisi kutupa – mwili wake kula
G3778 G1473 G1325 G3588 G4561 G0846 G5315

Wayahudi wakakasirika wenyewe kwa wenyewe na wakaanza kubishana wakisema, “Mtu huyu anawezaje kutupa mwili wake tuule?”

53	εἶπεν	οὖν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ἐὰν	μὴ	φάγητε	τὴν
	akawaambia	basi	wao	–	Iēsoûs	Amēn	amēn	ninawaambia	ninyi	msipo	si	kula	–
	G3004	G3767	G0846	G3588	G2424	G0281	G0281	G3004	G4771	G1437	G3361	G5315	G3588

σάρκα	τοῦ	Υἱοῦ	τοῦ	ἀνθρώπου,	καὶ	πίητε	αὐτοῦ	τὸ	αἷμα,	οὐκ	ἔχετε
mwili	wa–	Mwana	wa–	Mtu	na	kunywa	wake	–	damu	hamna	mna
G4561	G3588	G5207	G3588	G0444	G2532	G4095	G0846	G3588	G0129	G3756	G2192

ζωὴν	ἐν	ἑαυτοῖς.
uzima	ndani	yenu
G2222	G1722	G1438

Kisha Yesu akawambia, “Amini, amini, msipoula mwili wa Mwana wa Adamu na kuinywa damu yake, hamta kuwa na uzima ndani yenu.

54	ὁ	τρώγων	μου	τὴν	σάρκα,	καὶ	πίνων	μου	τὸ	αἷμα,	ἔχει	
	–	anayekula	wangu	–	mwili	na	anayekunywa	yangu	–	damu	ana	
	G3588	G5176	G1473	G3588	G4561	G2532	G4095	G1473	G3588	G0129	G2192	

ζωὴν	αἰώνιον,	κἀγὼ	ἀναστήσω	αὐτὸν	τῇ	ἐσχάτῃ	ἡμέρᾳ.
uzima	wa–milele	na–mimi	nitamfufua	yeye	–	siku–ya–mwisho	siku
G2222	G0166	G2504	G0450	G0846	G3588	G2078	G2250

Yeyote aulaye mwili wangu na kuinywa damu yangu anao uzima wa milele, nami nitamfufua siku ya mwisho.

55	ἡ	γὰρ	σάρξ	μου,	ἀληθής	ἐστιν	βρῶσις,	καὶ	τὸ	αἵμά	μου,
	–	kwa–maana	mwili	wangu	kweli	ni	chakula	na	–	damu	yangu
	G3588	G1063	G4561	G1473	G0227	G1510	G1035	G2532	G3588	G0129	G1473

ἀληθής	ἐστιν	πόσις.	
kweli	ni	kinywaji	
G0227	G1510	G4213	

Kwa kuwa mwili wangu ni chakula cha kweli, na damu yangu ni kinywaji cha kweli.

56	ὁ	τρώγων	μου	τὴν	σάρκα,	καὶ	πίνων	μου	τὸ	αἷμα,	ἐν
	–	anayekula	wangu	–	mwili	na	anayekunywa	yangu	–	damu	ndani
	G3588	G5176	G1473	G3588	G4561	G2532	G4095	G1473	G3588	G0129	G1722

ἐμοὶ	μένει,	κἀγὼ	ἐν	αὐτῷ.
yangu	anakaa	na–mimi	ndani	yake
G1473	G3306	G2504	G1722	G0846

Yeye aulaye mwili wangu na kuinywa damu yangu hukaa ndani yangu, nami ndani yake.

57	καθὼς	ἀπέστειλέν	με	ὁ	ζῶν	Πατὴρ,	κἀγὼ	ζῶ	διὰ
	kama–vile	aliyenituma	mimi	–	aliye–hai	Baba	na–mimi	ninaishi	kwa–sababu–ya
	G2531	G0649	G1473	G3588	G2198	G3962	G2504	G2198	G1223

τὸν	Πατέρα,	καὶ	ὁ	τρώγων	με,	κἀκεῖνος	ζήσει	δι’	ἐμέ.
–	Baba	na	–	anayenikula	mimi	na–yeye	ataishi	kwa–sababu–yangu	mimi
G3588	G3962	G2532	G3588	G5176	G1473	G2548	G2198	G1223	G1473

Kama Baba mwenye uzima alivyonituma, na kama niishivyo kwa sababu ya Baba, na yeye pia ataishi kwa sababu yangu.

58	οὗτός	ἐστιν	ὁ	ἄρτος	ὁ	ἐξ	οὐρανοῦ	καταβάς.	οὐ	καθὼς	ἔφαγον	οἱ	πατέρες
	huu	ni	–	mkate	–	kutoka	mbinguni	ulioshuka	si	kama–vile	walikula	–	baba–zenu
	G3778	G1510	G3588	G0740	G3588	G1537	G3772	G2597	G3756	G2531	G5315	G3588	G3962

καὶ	ἀπέθανον.	ὁ	τρώγων	τοῦτον	τὸν	ἄρτον	ζήσει	εἰς	τὸν	αἰῶνα.	
na	wakafa	–	anayekula	huu	–	mkate	ataishi	hadi	–	milele	
G2532	G0599	G3588	G5176	G3778	G3588	G0740	G2198	G1519	G3588	G0165	

Huu ndio mkate ushukao kutoka mbinguni, sio kama vile mababa walivyo kula wakafa. Yeye aulaye mkate huu ataishi milele.

59	Ταῦτα	εἶπεν	ἐν	συναγωγῇ,	διδάσκων	ἐν	Καφαρναούμ.
	Haya	alisema	katika	sinagogi	akifundisha	huko	Kapharnaoum
	G3778	G3004	G1722	G4864	G1321	G1722	G2584

Yesu aliyasema mambo haya ndani ya sinagogi alipokuwa akifundisha huko Kapernaumu.

60	Πολλοὶ	οὖν,	ἀκούσαντες,	ἐκ	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	εἶπαν,	Σκληρός	ἐστιν	ὁ
	Wengi	basi	wakisikia	kati–ya	–	wanafunzi	wake	walisema	Ngumu	ni	–
	G4183	G3767	G0191	G1537	G3588	G3101	G0846	G3004	G4642	G1510	G3588

λόγος	οὗτος;	τίς	δύναται	αὐτοῦ	ἀκούειν?	
neno	hili	nani	anaweza	yake	kusikia	
G3056	G3778	G5101	G1410	G0846	G0191	

Ndipo wengi wa wanafunzi wake waliposikia haya, wakasema, “Hili nifundisho gumu ni nani awezaye kulipokea?”

61	εἰδὼς	δὲ	ὁ	Ἰησοῦς	ἐν	ἑαυτῷ,	ὅτι	γογγύζουσιν	περὶ	τούτου	οἱ
	akijua	na	–	Iēsoûs	ndani	yake	kwamba	wananung’unika	kuhusu	hili	–
	G1492	G1161	G3588	G2424	G1722	G1438	G3754	G1111	G4012	G3778	G3588

μαθηταὶ	αὐτοῦ,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Τοῦτο	ὑμᾶς	σκανδαλίζει?		
wanafunzi	wake	aliwaambia	wao	Hili	ninyi	linawakwaza		
G3101	G0846	G3004	G0846	G3778	G4771	G4624		

Yesu kwa sababu alijua ya kuwa wanafunzi wake walikuwa wakilinung'unikia jambo hili, akawambia je jambo hili linawakwaza?

62	ἐὰν	οὖν	θεωρῆτε	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου,	ἀναβαίνοντα	ὅπου
	basi–kama	basi	mnaona	–	Mwana	wa–	Mtu	akipanda	mahali
	G1437	G3767	G2334	G3588	G5207	G3588	G0444	G0305	G3699

ἦν	τὸ	πρότερον?	
alikuwa	–	kwanza	
G1510	G3588	G4386	

Basi itakuaje mtakapomwona mwana wa Adamu akishuka kutoka alikokuwa kabla?

63	τὸ	πνεῦμά	ἐστιν	τὸ	ζωοποιοῦν;	ἡ	σὰρξ	οὐκ	ὠφελεῖ	οὐδέν.	τὰ
	–	roho	ndiyo	–	inayotoa–uzima	–	mwili	hau	faidishi	chochote	–
	G3588	G4151	G1510	G3588	G2227	G3588	G4561	G3756	G5623	G3762	G3588

ῥήματα	ἃ	ἐγὼ	λελάληκα	ὑμῖν,	πνεῦμά	ἐστιν,	καὶ	ζωή	ἐστιν.	
maneno	ambayo	mimi	nimewaambia	ninyi	roho	ni	na	uzima	ni	
G4487	G3739	G1473	G2980	G4771	G4151	G1510	G2532	G2222	G1510	

Ni Roho ndiye atoaye uzima. Mwili haufaidii kitu chochote. Maneno niliyoyasema kwenu ni roho na ni uzima.

64	ἀλλ’	εἰσὶν	ἐξ	ὑμῶν	τινες,	οἳ	οὐ	πιστεύουσιν.	ᾔδει	γὰρ	ἐξ
	lakini	wako	kati	yenu	baadhi	ambao	hawa	amini	alijua	kwa–maana	tangu
	G0235	G1510	G1537	G4771	G5100	G3739	G3756	G4100	G1492	G1063	G1537

ἀρχῆς	ὁ	Ἰησοῦς,	τίνες	εἰσὶν	οἱ	μὴ	πιστεύοντες,	καὶ	τίς	ἐστιν
mwanzo	–	Iēsoûs	ni–nani	wao–ni	–	wasio	amini	na	ni–nani	ni
G0746	G3588	G2424	G5101	G1510	G3588	G3361	G4100	G2532	G5101	G1510

ὁ	παραδώσων	αὐτόν.
–	atakayemsaliti	yeye
G3588	G3860	G0846

Bado kuna watu kati yenu wasioamini.” kwa sababu Yesu alijua tangu mwanzo yule ambaye asiyeweza kuamini na yeye ambaye angemsaliti.

65	καὶ	ἔλεγεν,	Διὰ	τοῦτο	εἴρηκα	ὑμῖν,	ὅτι	οὐδεὶς	δύναται
	na	alisema	Kwa–hiyo	hili	nimewaambia	ninyi	kwamba	hakuna–mtu	anaweza
	G2532	G3004	G1223	G3778	G2046	G4771	G3754	G3762	G1410

ἐλθεῖν	πρός	με,	ἐὰν	μὴ	ᾖ	δεδομένον	αὐτῷ	ἐκ	τοῦ
kuja	kwangu	mimi	isipokuwa	si	imekuwa	imepewa	yeye	kutoka–kwa	–
G2064	G4314	G1473	G1437	G3361	G1510	G1325	G0846	G1537	G3588

Πατρός.
Baba
G3962

Akawambia, ni kwa sababu hii niliwambia kwamba hakuna mtu awezaye kuja kwangu isipokuwa amepewa na Baba.”

66	Ἐκ	τούτου,	πολλοὶ	‹ἐκ›	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ	ἀπῆλθον	εἰς	τὰ
	Kutoka	wakati–huo	wengi	kati–ya	–	wanafunzi	wake	waliondoka	kwenda	–
	G1537	G3778	G4183	G1537	G3588	G3101	G0846	G0565	G1519	G3588

ὀπίσω,	καὶ	οὐκέτι	μετ’	αὐτοῦ	περιεπάτουν.
nyuma	na	hawaku–tembea–tena	pamoja–na	yeye	wakatembea
G3694	G2532	G3765	G3326	G0846	G4043

Baada ya haya wanafunzi wake wengi walirudi nyuma na hawakuambatana naye tena.

67	εἶπεν	οὖν	ὁ	Ἰησοῦς	τοῖς	δώδεκα,	Μὴ	καὶ	ὑμεῖς	θέλετε
	akasema	basi	–	Iēsoûs	kwa–	kumi–na–wawili	Je	pia	ninyi	mnataka
	G3004	G3767	G3588	G2424	G3588	G1427	G3361	G2532	G4771	G2309

ὑπάγειν?
kuondoka
G5217

Yesu akawambia wale kumi na wawili, “Je na ninyi mnataka kuondoka?”

68	ἀπεκρίθη	αὐτῷ	Σίμων	Πέτρος,	Κύριε,	πρὸς	τίνα	ἀπελευσόμεθα?	ῥήματα
	alimjibu	yeye	Simōn	Petros	Bwana	kwa	nani	tutaenda	maneno
	G0611	G0846	G4613	G4074	G2962	G4314	G5101	G0565	G4487

ζωῆς	αἰωνίου	ἔχεις;
ya–uzima	wa–milele	unayo
G2222	G0166	G2192

Simoni Petro akamjibu, “Bwana twende kwa nani kwani wewe unayo maneno ya uzima wa milele,

69	καὶ	ἡμεῖς	πεπιστεύκαμεν,	καὶ	ἐγνώκαμεν	ὅτι	σὺ	εἶ	ὁ	Ἅγιος
	na	sisi	tumeamini	na	tumejua	kwamba	wewe	ndiye	–	Mtakatifu
	G2532	G1473	G4100	G2532	G1097	G3754	G4771	G1510	G3588	G0040

τοῦ	Θεοῦ.	
wa–	Mungu	
G3588	G2316	

na tumeamini na kujua kuwa wewe ni Mtakatifu wa Mungu.”

70	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Οὐκ	ἐγὼ	ὑμᾶς	τοὺς	δώδεκα	ἐξελεξάμην,
	aliwajibu	wao	–	Iēsoûs	Si	mimi	ninyi	–	kumi–na–wawili	niliwachagua
	G0611	G0846	G3588	G2424	G3756	G1473	G4771	G3588	G1427	G1586

καὶ	ἐξ	ὑμῶν	εἷς	διάβολός	ἐστιν?
na	kati	yenu	mmoja	shetani	ni
G2532	G1537	G4771	G1520	G1228	G1510

Yesu akawambia, “Je mimi sikuwachagua ninyi, na mmoja wenu ni ibilisi?

71	ἔλεγεν	δὲ	τὸν	Ἰούδαν	Σίμωνος	Ἰσκαριώτου;	οὗτος	γὰρ	ἔμελλεν
	alisema	na	–	Ioudas	wa–Simōn	Iskariōt	huyu	kwa–maana	alikuwa–karibu
	G3004	G1161	G3588	G2455	G4613	G2469	G3778	G1063	G3195

παραδιδόναι	αὐτόν,	εἷς	ἐκ	τῶν	δώδεκα.	
kumsaliti	yeye	mmoja	kati–ya	–	kumi–na–wawili	
G3860	G0846	G1520	G1537	G3588	G1427	

Sasa alikuwa akiongea kuhusu Yuda, mwana wa Simoni Iskariote, kwa kuwa alikuwa ni yeye akiwa mmoja wa wale kumi na wawili, ambaye ndiye angemsaliti Yesu.

Chapter 7

1	Καὶ	μετὰ	ταῦτα,	περιεπάτει	ὁ	Ἰησοῦς	ἐν	τῇ	Γαλιλαίᾳ;	οὐ
	Na	baada–ya	haya	alitembea	–	Iēsoûs	katika	–	Galilaia	si
	G2532	G3326	G3778	G4043	G3588	G2424	G1722	G3588	G1056	G3756

γὰρ	ἤθελεν	ἐν	τῇ	Ἰουδαίᾳ	περιπατεῖν,	ὅτι	ἐζήτουν	αὐτὸν
kwa–maana	alitaka	katika	–	Yudea	kutembea	kwa–sababu	walitafuta	yeye
G1063	G2309	G1722	G3588	G2449	G4043	G3754	G2212	G0846

οἱ	Ἰουδαῖοι	ἀποκτεῖναι.
–	Wayahudi	kumuua
G3588	G2453	G0615

Na baada ya mambo haya Yesu alisafiri hivi katika Galilaya, kwa sababu hakupenda kwenda Uyahudi kwa sababu wayahudi walikuwa wakifanya mipango ya kumwua.

2	ἦν	δὲ	ἐγγὺς	ἡ	ἑορτὴ	τῶν	Ἰουδαίων,	ἡ	σκηνοπηγία.
	ilikuwa	na	karibu	–	sikukuu	ya–	Wayahudi	–	Vibanda
	G1510	G1161	G1451	G3588	G1859	G3588	G2453	G3588	G4634

Sasa sikukuu ya Wayahudi, sikukuu ya Vibanda, ilikuwa karibu.

3	εἶπον	οὖν	πρὸς	αὐτὸν	οἱ	ἀδελφοὶ	αὐτοῦ,	Μετάβηθι	ἐντεῦθεν,	καὶ	
	wakasema	basi	kwake	yeye	–	ndugu	zake	Ondoka	hapa	na	
	G3004	G3767	G4314	G0846	G3588	G0080	G0846	G3327	G1782	G2532	
	ὕπαγε	εἰς	τὴν	Ἰουδαίαν,	ἵνα	καὶ	οἱ	μαθηταί	σου	θεωρήσουσιν	«τὰ
	nenda	kwenda	–	Yudea	ili	pia	–	wanafunzi	wako	waone	–
	G5217	G1519	G3588	G2449	G2443	G2532	G3588	G3101	G4771	G2334	G3588
	ἔργα»	σοῦ	ἃ	ποιεῖς.							
	kazi	zako	ambazo	unafanya							
	G2041	G4771	G3739	G4160							

Ndipo ndugu zake walipomwambia, “Ondoka mahali hapa uende Uyahudi, ili kwamba wanafunzi wako vile vile wayaone matendo ufanyayo.

4	οὐδεὶς	γάρ	τι	ἐν	κρυπτῷ	ποιεῖ,	καὶ	ζητεῖ	αὐτὸς		
	hakuna–mtu	kwa–maana	kitu	kwa	siri	anafanya	na	anatafuta	yeye–mwenyewe		
	G3762	G1063	G5100	G1722	G2927	G4160	G2532	G2212	G0846		
	ἐν	παρρησίᾳ	εἶναι.	εἰ	ταῦτα	ποιεῖς,	φανέρωσον	σεαυτὸν	τῷ	κόσμῳ.	
	kwa	wazi	kuwa	kama	hivi	unafanya	jidhihirishe	mwenyewe	kwa–	ulimwengu	
	G1722	G3954	G1510	G1487	G3778	G4160	G5319	G4572	G3588	G2889	

Hakuna afanyaye lolote kwa siri iwapo yeye mwenyewe anataka kujulikana wazi. Iwapo unafanya mambo haya, jionyeshe mwenyewe kwa ulimwengu.”

5	οὐδὲ	γὰρ	οἱ	ἀδελφοὶ	αὐτοῦ	ἐπίστευον	εἰς	αὐτόν.
	hata	kwa–maana	–	ndugu	zake	hawakumwamini	katika	yeye
	G3761	G1063	G3588	G0080	G0846	G4100	G1519	G0846

Hata ndugu zake pia hawakumwamini.

6	λέγει	οὖν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Ὁ	καιρὸς	ὁ	ἐμὸς	οὔπω
	anawaambia	basi	wao	–	Iēsoûs	–	wakati	–	wangu	bado–haujafika
	G3004	G3767	G0846	G3588	G2424	G3588	G2540	G3588	G1699	G3768
	πάρεστιν,	ὁ	δὲ	καιρὸς	ὁ	ὑμέτερος	πάντοτέ	ἐστιν	ἕτοιμος.	
	upo	–	lakini	wakati	–	wenu	siku–zote	ni	tayari	
	G3918	G3588	G1161	G2540	G3588	G5212	G3842	G1510	G2092	

Ndipo Yesu alipowaambia, “Wakati wangu haujafika bado, lakini wakati wenu kila mara uko tayari.

7	οὐ	δύναται	ὁ	κόσμος	μισεῖν	ὑμᾶς;	ἐμὲ	δὲ	μισεῖ,	
	hauwezi	hauwezi	–	ulimwengu	kuwachukia	ninyi	mimi	lakini	unachukia	
	G3756	G1410	G3588	G2889	G3404	G4771	G1473	G1161	G3404	
	ὅτι	ἐγὼ	μαρτυρῶ	περὶ	αὐτοῦ,	ὅτι	τὰ	ἔργα	αὐτοῦ	πονηρά
	kwa–sababu	mimi	ninashuhudia	kuhusu	yeye	kwamba	–	kazi	zake	mbaya
	G3754	G1473	G3140	G4012	G0846	G3754	G3588	G2041	G0846	G4190
	ἐστιν.									
	ni									
	G1510									

Ulimwengu hauwezi kuwachukia ninyi, bali unanichukia mimi kwa sababu ninaushuhudia kuwa matendo yake ni maovu.

8 ὑμεῖς, ninyi G4771 ἀνάβητε pandeni G0305 εἰς kwenda G1519 τὴν – G3588 ἑορτήν. sikukuu G1859 ἐγὼ mimi G1473 οὐκ si G3756 ἀναβαίνω ninapanda G0305 εἰς kwenda G1519 τὴν – G3588 ἑορτὴν sikukuu G1859

ταύτην, hii G3778 ὅτι kwa–sababu G3754 ὁ – G3588 ἐμὸς wangu G1699 καιρὸς wakati G2540 οὔπω bado–haujatimia G3768 πεπλήρωται. umetimia G4137

Pandeni kwenda katika sikukuu; mimi siendi katika sikukuu hii kwa sababu muda wangu haujakamilika bado.”

9 ταῦτα haya G3778 δὲ na G1161 εἰπὼν akisema G3004 αὐτὸς, yeye G0846 ἔμεινεν alibaki G3306 ἐν katika G1722 τῇ – G3588 Γαλιλαίᾳ. Galilaia G1056

Baada ya kusema mambo hayo kwao, alibaki Galilaya.

10 Ὡς Walipopanda G5613 δὲ lakini G1161 ἀνέβησαν walipanda G0305 οἱ – G3588 ἀδελφοὶ ndugu G0080 αὐτοῦ zake G0846 εἰς kwenda G1519 τὴν – G3588 ἑορτήν, sikukuu G1859 τότε ndipo G5119

καὶ pia G2532 αὐτὸς yeye G0846 ἀνέβη, alipanda G0305 οὐ si G3756 φανερῶς, wazi G5320 ἀλλὰ bali G0235 ὡς kama G5613 ἐν kwa G1722 κρυπτῷ. siri G2927

Hata hivyo, ndugu zake walipokuwa wamekwenda katika sikukuu, ndipo naye alienda, siyo kwa wazi bali kwa siri.

11 οἱ – G3588 οὖν basi G3767 Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 ἐζήτουν walimtafuta G2212 αὐτὸν yeye G0846 ἐν katika G1722 τῇ – G3588 ἑορτῇ, sikukuu G1859 καὶ na G2532 ἔλεγον, walisema G3004

Ποῦ Yuko–wapi G4226 ἐστιν ni G1510 ἐκεῖνος? yule G1565

Wayahudi walikuwa wakimtafuta katika sikukuu na kusema, “Yuko wapi?”

12 καὶ na G2532 γογγυσμὸς manung’uniko G1112 περὶ kuhusu G4012 αὐτοῦ yeye G0846 ἦν kulikuwa G1510 πολὺς mengi G4183 ἐν kati–ya G1722 τοῖς – G3588 ὄχλοις. umati G3793 οἱ – G3588

μὲν baadhi G3303 ἔλεγον, walisema G3004 ὅτι kwamba G3754 Ἀγαθός Mzuri G0018 ἐστιν; yeye–ni G1510 ἄλλοι wengine G0243 δὲ lakini G1161 ἔλεγον, walisema G3004 Οὔ; Hapana G3756 ἀλλὰ bali G0235

πλανᾷ anapoteza G4105 τὸν – G3588 ὄχλον. umati G3793

Kulikuwa na majadiliano mengi miongoni mwa makutano juu yake. Wengine walisema, “Ni mtu mwema.” Wengine walisema, “Hapana, huwapotosha makutano.”

13 οὐδεὶς hakuna–mtu G3762 μέντοι hata–hivyo G3305 παρρησίᾳ wazi G3954 ἐλάλει alisema G2980 περὶ kuhusu G4012 αὐτοῦ, yeye G0846 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸν – G3588 φόβον hofu G5401

τῶν ya– G3588 Ἰουδαίων. Wayahudi G2453

Hata hivyo hakuna aliyezungumza wazi juu yake kwa kuwaogopa Wayahudi.

14	Ἤδη	δὲ	τῆς	ἑορτῆς	μεσούσης,	ἀνέβη	Ἰησοῦς	εἰς	τὸ	ἱερὸν,	καὶ
	Tayari	na	–	sikukuu	ikiwa–katikati	alipanda	Iēsoûs	kwenda	–	hekalu	na
	G2235	G1161	G3588	G1859	G3322	G0305	G2424	G1519	G3588	G2411	G2532

ἐδίδασκεν.	
akafundisha	
G1321	

Wakati sikukuu ilipofika katikati, Yesu alipanda kwenda Hekaluni na kuanza kufundisha.

15	ἐθαύμαζον	οὖν	οἱ	Ἰουδαῖοι,	λέγοντες,	Πῶς	οὗτος	γράμματα	οἶδεν,
	wakastaajabu	basi	–	Wayahudi	wakisema	Jinsi–gani	huyu	maandiko	anajua
	G2296	G3767	G3588	G2453	G3004	G4459	G3778	G1121	G1492

μὴ	μεμαθηκώς?
bila	kujifunza
G3361	G3129

Wayahudi walikuwa wakishangaa na kusema, “Kwa jinsi gani mtu huyu anajua mambo mengi? Hajasoma kamwe.”

16	ἀπεκρίθη	οὖν	αὐτοῖς	‹ὁ›	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν,	Ἡ	ἐμὴ	διδαχὴ	οὐκ
	alijibu	basi	wao	–	Iēsoûs	na	akasema	–	yangu	mafundisho	si
	G0611	G3767	G0846	G3588	G2424	G2532	G3004	G3588	G1699	G1322	G3756

ἔστιν	ἐμὴ,	ἀλλὰ	τοῦ	πέμψαντός	με.
ni	yangu	bali	ya–	aliyenituma	mimi
G1510	G1699	G0235	G3588	G3992	G1473

Yesu akawajibu na kuwaambia, “Mafundisho yangu siyo yangu, bali ni yake yeye aliyenituma.

17	ἐάν	τις	θέλῃ	τὸ	θέλημα	αὐτοῦ	ποιεῖν,	γνώσεται	περὶ	τῆς
	kama	mtu–yeyote	anataka	–	mapenzi	yake	kufanya	atajua	kuhusu	–
	G1437	G5100	G2309	G3588	G2307	G0846	G4160	G1097	G4012	G3588

διδαχῆς,	πότερον	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	ἐστιν,	ἢ	ἐγὼ	ἀπ’	ἐμαυτοῦ
mafundisho	kama	kutoka–kwa	–	Mungu	ni	au	mimi	kutoka	mwenyewe
G1322	G4220	G1537	G3588	G2316	G1510	G2228	G1473	G0575	G1683

λαλῶ.	
ninasema	
G2980	

Iwapo yeyote atapenda kufanya mapenzi yake yeye, atajua kuhusu mafundisho haya, kama yanatoka kwa Mungu, au kama ninazungumza kutoka kwangu mwenyewe.

18	ὁ	ἀφ’	ἑαυτοῦ	λαλῶν,	τὴν	δόξαν	τὴν	ἰδίαν	ζητεῖ;	ὁ	δὲ
	–	kutoka	mwenyewe	anayesema	–	utukufu	–	wake	anatafuta	–	lakini
	G3588	G0575	G1438	G2980	G3588	G1391	G3588	G2398	G2212	G3588	G1161

ζητῶν	τὴν	δόξαν	τοῦ	πέμψαντος	αὐτὸν,	οὗτος	ἀληθής	ἐστιν,	καὶ	
anayetafuta	–	utukufu	wa–	aliyemtuma	yeye	huyu	wa–kweli	ni	na	
G2212	G3588	G1391	G3588	G3992	G0846	G3778	G0227	G1510	G2532	

ἀδικία	ἐν	αὐτῷ	οὐκ	ἔστιν.
udhalimu	ndani	yake	hakuna	ni
G0093	G1722	G0846	G3756	G1510

Kila anayezungumza yatokayo kwake mwenywe hutafuta utukufu wake, bali kila atafutaye utukufu wake yeye aliyemtuma, mtu huyo ni wa kweli, na ndani yake hakuna kutotenda haki.

19	οὐ	Μωϋσῆς	δέδωκεν	ὑμῖν	τὸν	νόμον,	καὶ	οὐδεὶς	ἐξ	ὑμῶν	ποιεῖ
	si	Mōusēs	amewapa	ninyi	–	sheria	na	hakuna–mtu	kati	yenu	anafanya
	G3756	G3475	G1325	G4771	G3588	G3551	G2532	G3762	G1537	G4771	G4160

τὸν	νόμον?	τί	με	ζητεῖτε	ἀποκτεῖναι?
–	sheria	kwa–nini	mimi	mnanitafuta	kuniua
G3588	G3551	G5101	G1473	G2212	G0615

Musa hakuwapa nyinyi sheria? Lakini hakuna hata mmoja kati yenu atendaye sheria. Kwa nini mnataka kuniua?

20	ἀπεκρίθη	ὁ	ὄχλος,	Δαιμόνιον	ἔχεις;	τίς	σε	ζητεῖ	ἀποκτεῖναι?
	walijibu	–	umati	Pepo	una	nani	wewe	anakutafuta	kukuua
	G0611	G3588	G3793	G1140	G2192	G5101	G4771	G2212	G0615

Makutano wakajibu, “Una pepo. Nani anataka kukuua?”

21	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἓν	ἔργον	ἐποίησα,	καὶ	πάντες
	alijibu	Iēsoûs	na	akawaambia	wao	Kazi–moja	kazi	nilifanya	na	wote
	G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G1520	G2041	G4160	G2532	G3956

θαυμάζετε.
mnastaajabu
G2296

Yesu akajibu na akawaambia, “Nimetenda kazi moja, nanyi nyote mmeshangazwa kwa sababu yake.

22	διὰ	τοῦτο,	Μωϋσῆς	δέδωκεν	ὑμῖν	τὴν	περιτομήν,	οὐχ	ὅτι
	kwa–hiyo	hili	Mōusēs	amewapa	ninyi	–	tohara	si	kwamba
	G1223	G3778	G3475	G1325	G4771	G3588	G4061	G3756	G3754

ἐκ	τοῦ	Μωϋσέως	ἐστὶν,	ἀλλ’	ἐκ	τῶν	πατέρων,	καὶ	ἐν
kutoka–kwa	–	Mōusēs	ni	bali	kutoka–kwa	–	baba–zenu	na	katika
G1537	G3588	G3475	G1510	G0235	G1537	G3588	G3962	G2532	G1722

σαββάτῳ	περιτέμνετε	ἄνθρωπον.
Sabato	mnatahiri	mtu
G4521	G4059	G0444

Musa aliwapa tohara (siyo kwamba inatoka kwa Musa, bali ile inatoka kwa mababa), na katika Sabato mnamtahili mtu.

23	εἰ	περιτομὴν	λαμβάνει	(ὁ)	ἄνθρωπος	ἐν	σαββάτῳ,	ἵνα	μὴ	λυθῇ
	kama	tohara	anapokea	–	mtu	katika	Sabato	ili	isi	vunjwe
	G1487	G4061	G2983	G3588	G0444	G1722	G4521	G2443	G3361	G3089

ὁ	νόμος	Μωϋσέως,	ἐμοὶ	χολᾶτε	ὅτι	ὅλον	ἄνθρωπον	ὑγιῆ	
–	sheria	ya–Mōusēs	mimi	mnanikasirikia	kwa–sababu	mzima	mtu	mzima	
G3588	G3551	G3475	G1473	G5520	G3754	G3650	G0444	G5199	

ἐποίησα	ἐν	σαββάτῳ?
nilimfanya	katika	Sabato
G4160	G1722	G4521

Iwapo mtu atapokea tohara katika siku ya Sabato ili kwamba sheria ya Musa isivunjwe, kwa nini mnanikasirikia mimi kwa sababu nimemfanya mtu kuwa mzima kabisa katika Sabato?

24	μὴ	κρίνετε	κατ’	ὄψιν,	ἀλλὰ	τὴν	δικαίαν	κρίσιν	κρίνετε.
	msi	hukumu	kwa	sura	bali	–	ya–haki	hukumu	hukumuni
	G3361	G2919	G2596	G3799	G0235	G3588	G1342	G2920	G2919

Msihukumu kulingana na mwonekano, bali hukumuni kwa haki.

25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν
Wakasema basi baadhi kati–ya – Wajerusalemu Si huyu ni yule
G3004 G3767 G5100 G1537 G3588 G2415 G3756 G3778 G1510 G3739

ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι?
wanayemtafuta kumuua
G2212 G0615

Baadhi yao kutoka Yerusalemu wakasema, “Siye huyu wanayemtafuta kumwua?

26 καὶ ἴδε, παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν Μήˌ ποτε.
na tazama wazi anasema na chochote kwake wanasema Labda labda
G2532 G3708 G3954 G2980 G2532 G3762 G0846 G3004 G3361 G4219

ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός?
kweli wamejua – viongozi kwamba huyu ni – Christós
G0230 G1097 G3588 G0758 G3754 G3778 G1510 G3588 G5547

Na tazama, anaongea wazi wazi, na hawasemi chochote juu yake. Haiwezi ikawa kwamba viongozi wanajua kweli kuwa huyu ni Kristo, inaweza kuwa?

27 ἀλλὰ τοῦτον, οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ὁ δὲ Χριστὸς, ὅταν ἔρχηται,
lakini huyu tunamjua anatoka–wapi ni – lakini Christós wakati anakuja
G0235 G3778 G1492 G4159 G1510 G3588 G1161 G5547 G3752 G2064

οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.
hakuna–mtu atajua anatoka–wapi ni
G3762 G1097 G4159 G1510

Tunajua huyu mtu anatokea wapi. Kristo atakapokuja, hata hivyo, hakuna atakayejua wapi anakotoka.”

28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων,
alipaza–sauti basi katika – hekalu akifundisha – Iēsoûs na akisema
G2896 G3767 G1722 G3588 G2411 G1321 G3588 G2424 G2532 G3004

Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί; καὶ ἀπ’ ἐμαυτοῦ οὐκ
Na–mimi mnajua na mnajua ninatoka–wapi niko na kutoka mwenyewe si
G2504 G1492 G2532 G1492 G4159 G1510 G2532 G0575 G1683 G3756

ἐλήλυθα, ἀλλ’ ἔστιν ἀληθινὸς ὁ – πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
nimekuja lakini yuko wa–kweli – aliyenituma mimi ambaye ninyi hamjui mnajua
G2064 G0235 G1510 G0228 G3588 G3992 G1473 G3739 G4771 G3756 G1492

Yesu alikuwa akipaza sauti yake hekaluni, akifundisha na kusema, “Ninyi nyote mnanijua mimi na mnajua nitokako. Sikuja kwa nafsi yangu, bali yeye aliyenituma ni wa kweli, na hamumjui yeye.

29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ’ αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.
mimi ninamjua yeye kwa–sababu kutoka kwake niko na–yeye mimi alinituma
G1473 G1492 G0846 G3754 G3844 G0846 G1510 G2548 G1473 G0649

Ninamjua yeye kwa sababu nimetoka kwake na alinituma.”

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ’ αὐτὸν τὴν
Walitafuta basi yeye kumkamata na hakuna–mtu aliuweka juu yeye –
G2212 G3767 G0846 G4084 G2532 G3762 G1911 G1909 G0846 G3588

χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
mkono kwa–sababu bado–haijafika ilikuwa–imefika – saa yake
G5495 G3754 G3768 G2064 G3588 G5610 G0846

Walikuwa wanajaribu kumkamata, lakini hakuna hata mmoja aliyeinua mkono wake juu yake kwa sababu saa yake ilikuwa bado haijafika.

31	Ἐκ	τοῦ	ὄχλου	δὲ	πολλοὶ	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτόν,	καὶ	ἔλεγον,	Ὁ	
	Kati–ya	–	umati	lakini	wengi	walimwamini	katika	yeye	na	walisema	–	
	G1537	G3588	G3793	G1161	G4183	G4100	G1519	G0846	G2532	G3004	G3588	

Χριστὸς,	ὅταν	ἔλθῃ,	μὴ	πλείονα	σημεῖα	ποιήσει	ὧν	οὗτος	ἐποίησεν?	
Christós	wakati	akija	je	zaidi	ishara	atafanya	kuliko	huyu	amefanya	
G5547	G3752	G2064	G3361	G4119	G4592	G4160	G3739	G3778	G4160	

Hata hivyo, wengi katika makutano walimwamini. Walisema, “Kristo atakapokuja, atafanya ishara nyingi kuliko alizofanya mtu huyu?”

32	Ἤκουσαν	οἱ	Φαρισαῖοι	τοῦ	ὄχλου	γογγύζοντος	περὶ	αὐτοῦ	ταῦτα,	καὶ	
	Walisikia	–	Mafarisayo	–	umati	ukiung’unika	kuhusu	yeye	haya	na	
	G0191	G3588	G5330	G3588	G3793	G1111	G4012	G0846	G3778	G2532	

ἀπέστειλαν	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	Φαρισαῖοι	ὑπηρέτας,	ἵνα	πιάσωσιν	
wakatuma	–	makuhani–wakuu	na	–	Mafarisayo	askari	ili	wamkamate	
G0649	G3588	G0749	G2532	G3588	G5330	G5257	G2443	G4084	

αὐτόν.
yeye
G0846

Mafarisayo waliwasikia makutano wakinong'onezana mambo haya kuhusu Yesu, na wakuu wa makuhani na Mafarisayo wakatuma maafisa ili kumkamata.

33	εἶπεν	οὖν	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἔτι	χρόνον	μικρὸν	μεθ’	ὑμῶν	εἰμι,	καὶ
	akawaambia	basi	–	Iēsoûs	Bado	muda	mfupi	pamoja–na	ninyi	niko	na
	G3004	G3767	G3588	G2424	G2089	G5550	G3398	G3326	G4771	G1510	G2532

ὑπάγω	πρὸς	τὸν	πέμψαντά	με.	
ninaenda	kwa	–	aliyenituma	mimi	
G5217	G4314	G3588	G3992	G1473	

Ndipo Yesu aliposema, “Bado kuna muda kitambo niko pamoja nanyi, na baadaye nitakwenda kwake yeye aliyenituma.

34	ζητήσετέ	με,	καὶ	οὐχ	εὑρήσετέ	[με];	καὶ	ὅπου	εἰμὶ	ἐγὼ	ὑμεῖς
	mtanitafuta	mimi	na	hamtanipata	mtanipata	mimi	na	mahali	niko	mimi	ninyi
	G2212	G1473	G2532	G3756	G2147	G1473	G2532	G3699	G1510	G1473	G4771

οὐ	δύνασθε	ἐλθεῖν.	
hamwezi	mnaweza	kuja	
G3756	G1410	G2064	

Mtanitafuta wala hamtaniona; kule niendako, hamtaweza kuja.”

35	εἶπον	οὖν	οἱ	Ἰουδαῖοι	πρὸς	ἑαυτούς,	Ποῦ	οὗτος	μέλλει
	wakasema	basi	–	Wayahudi	kati	yao	Ataenda–wapi	huyu	anakaribia
	G3004	G3767	G3588	G2453	G4314	G1438	G4226	G3778	G3195

πορεύεσθαι	ὅτι	ἡμεῖς	οὐχ	εὑρήσομεν	αὐτόν	μὴ?	εἰς	τὴν	Διασποράν	
kwenda	kwamba	sisi	hatuta	mwpata	yeye	je	kwenda	–	Utawanyiko	
G4198	G3754	G1473	G3756	G2147	G0846	G3361	G1519	G3588	G1290	

τῶν	Ἑλλήνων	μέλλει	πορεύεσθαι,	καὶ	διδάσκειν	τοὺς	Ἕλληνας?	
wa–	Wagiriki	anakaribia	kwenda	na	kuwafundisha	–	Wagiriki	
G3588	G1672	G3195	G4198	G2532	G1321	G3588	G1672	

Kwa hiyo Wayahudi wakasemezana wao kwa wao, “Mtu huyu atakwenda wapi kwamba tusiweze kumuona? Ataenda kwa Waliotawanyika kati ya Wayunani na kuwafundisha Wayunani?

36	τίς	ἐστιν	ὁ	λόγος	οὗτος	ὃν	εἶπεν,	Ζητήσετέ	με,	καὶ	
	ni–nini	ni	–	neno	hili	ambalo	alisema	Mtanitafuta	mimi	na	
	G5101	G1510	G3588	G3056	G3778	G3739	G3004	G2212	G1473	G2532	

οὐχ	εὑρήσετέ	[με];	καὶ	ὅπου	εἰμὶ	ἐγὼ	ὑμεῖς	οὐ	δύνασθε	ἐλθεῖν?
hamtanipata	mtanipata	mimi	na	mahali	niko	mimi	ninyi	hamwezi	mnaweza	kuja
G3756	G2147	G1473	G2532	G3699	G1510	G1473	G4771	G3756	G1410	G2064

Ni neno gani hili alilolisema, 'Mtanitafuta wala hamtaniona; kule niendako hamtamweza kuja'?”

37	Ἐν	δὲ	τῇ	ἐσχάτῃ	ἡμέρᾳ,	τῇ	μεγάλῃ,	τῆς	ἑορτῆς	εἱστήκει
	Katika	na	–	siku–ya–mwisho	siku	–	kubwa	–	sikukuu	alisimama
	G1722	G1161	G3588	G2078	G2250	G3588	G3173	G3588	G1859	G2476

ὁ	Ἰησοῦς,	καὶ	ἔκραξεν,	λέγων,	Ἐάν	τις	διψᾷ,	ἐρχέσθω	πρός
–	Iēsoûs	na	alipaza–sauti	akisema	Kama	mtu–yeyote	ana–kiu	na–aje	kwangu
G3588	G2424	G2532	G2896	G3004	G1437	G5100	G1372	G2064	G4314

με	καὶ	πινέτω.	
mimi	na	anywe	
G1473	G2532	G4095	

Sasa katika siku ya mwisho, siku kubwa ya sikukuu, Yesu alisimama akapaza sauti, akisema, “Ikiwa yeyote ana kiu, na aje kwangu anywe.

38	ὁ	πιστεύων	εἰς	ἐμέ,	καθὼς	εἶπεν	ἡ	γραφή,	ποταμοὶ	ἐκ
	–	anayeamini	katika	mimi	kama–vile	iliandikwa	–	maandiko	mito	kutoka
	G3588	G4100	G1519	G1473	G2531	G3004	G3588	G1124	G4215	G1537

τῆς	κοιλίας	αὐτοῦ	ῥεύσουσιν	ὕδατος	ζῶντος.
–	tumbo	lake	itatiririka	ya–maji	yaliyo–hai
G3588	G2836	G0846	G4482	G5204	G2198

Yeye aniaminiye mimi, kama maandiko yalivyosema, kutoka ndani yake itatiririka mito ya maji ya uzima.”

39	τοῦτο	δὲ	εἶπεν	περὶ	τοῦ	Πνεύματος,	οὗ	ἔμελλον	λαμβάνειν
	hili	lakini	alisema	kuhusu	–	Roho	ambaye	walikuwa–karibu	kupokea
	G3778	G1161	G3004	G4012	G3588	G4151	G3739	G3195	G2983

οἱ	πιστεύσαντες	εἰς	αὐτόν;	οὔπω	γὰρ	ἦν	Πνεῦμα,	
–	walioamini	katika	yeye	bado–haijatokea	kwa–maana	kulikuwa	Roho	
G3588	G4100	G1519	G0846	G3768	G1063	G1510	G4151	

ὅτι	Ἰησοῦς	οὐδέπω	ἐδοξάσθη.
kwa–sababu	Iēsoûs	bado–hajakutukuzwa	alitukuzwa
G3754	G2424	G3764	G1392

Lakini aliyasema haya kuhusu Roho, ambaye wao wamwaminio watampokea; Roho alikuwa bado hajatolewa kwa sababu Yesu alikuwa hajatukuzwa bado.

40	Ἐκ	τοῦ	ὄχλου	οὖν,	ἀκούσαντες	τῶν	λόγων	τούτων,	ἔλεγον	(ὅτι),
	Kati–ya	–	umati	basi	wakisikia	–	maneno	haya	walisema	kwamba
	G1537	G3588	G3793	G3767	G0191	G3588	G3056	G3778	G3004	G3754

Οὗτός	ἐστιν	ἀληθῶς	ὁ	προφήτης.
Huyu	ni	kweli	–	nabii
G3778	G1510	G0230	G3588	G4396

Baadhi ya makutano, waliposikia maneno haya, walisema, “Kweli huyu ni nabii.”

41 ἄλλοι wengine G0243 ἔλεγον, walisema G3004 Οὗτός Huyu G3778 ἐστιν ni G1510 ὁ – G3588 Χριστός. Christós G5547 οἱ – G3588 δὲ lakini G1161 ἔλεγον, walisema G3004 Μὴ Je G3361

γὰρ kwa–maana G1063 ἐκ kutoka G1537 τῆς – G3588 Γαλιλαίας Galilaia G1056 ὁ – G3588 Χριστὸς Christós G5547 ἔρχεται? anakuja G2064

Wengine walisema, “Huyu ni Kristo.” Lakini wengine walisema, “nini, Kristo aweza kutoka Galilaya?

42 οὐχ si G3756 ἡ – G3588 γραφὴ maandiko G1124 εἶπεν, yaliandika G3004 ὅτι kwamba G3754 ἐκ kutoka G1537 τοῦ – G3588 σπέρματος uzao G4690 Δαυὶδ, wa–Dabid G1138 καὶ na G2532

ἀπὸ kutoka G0575 Βηθλεὲμ, Bēthleem G0965 τῆς – G3588 κώμης kijiji G2968 ὅπου ambapo G3699 ἦν alikuwa G1510 Δαυὶδ, Dabid G1138 ἔρχεται anakuja G2064 ὁ – G3588 Χριστός? Christós G5547

Maandiko hayajasema kuwa Kristo atatokea katika ukoo wa Daudi na kutoka Bethlehemu, kijiji ambacho Daudi alikuwa?

43 σχίσμα mgawanyiko G4978 οὖν basi G3767 ἐγένετο ukawa G1096 ἐν katika G1722 τῷ – G3588 ὄχλῳ umati G3793 δι’ kwa–sababu–yake G1223 αὐτόν. yeye G0846

Hivyo, pale ukainuka mgawanyiko katikati ya makutano kwa ajili yake.

44 τινὲς baadhi G5100 δὲ na G1161 ἤθελον walitaka G2309 ἐξ kati G1537 αὐτῶν yao G0846 πιάσαι kumkamata G4084 αὐτόν, yeye G0846 ἀλλ’ lakini G0235 οὐδεὶς hakuna–mtu G3762 ἐπέβαλεν aliuweka G1911

ἐπ’ juu G1909 αὐτὸν yeye G0846 τὰς – G3588 χεῖρας. mikono G5495

Wengine kati yao wangelimkamata, lakini hakuna aliyenyoosha mikono yake juu yake.

45 Ἦλθον Walikuja G2064 οὖν basi G3767 οἱ – G3588 ὑπηρέται askari G5257 πρὸς kwa G4314 τοὺς – G3588 ἀρχιερεῖς makuhani–wakuu G0749 καὶ na G2532 Φαρισαίους, Mafarisayo G5330 καὶ na G2532

εἶπον wakawaambia G3004 αὐτοῖς wao G0846 ἐκεῖνοι, wale G1565 Διὰ Kwa–nini G1223 τί nini G5101 οὐκ hamku G3756 ἠγάγετε mmleta G0071 αὐτόν? yeye G0846

Ndipo wale maofisa wakarudi kwa wakuu wa makuhani na Mafarisayo, nao wakawaambia, “Kwa nini hamjamleta?”

46 ἀπεκρίθησαν walijibu G0611 οἱ – G3588 ὑπηρέται, askari G5257 Οὐδέποτε Kamwe G3763 ἐλάλησεν hajanena G2980 οὕτως hivyo G3779 ἄνθρωπος, mtu G0444 ὡς kama G5613 οὗτος huyu G3778

λαλεῖ anavyonena G2980 ὁ – G3588 ἄνθρωπος. mtu G0444

Maofisa wakajibu, “Hakuna mtu aliyewahi kuzungumza kama huyu kabla.”

47 ἀπεκρίθησαν wakawajibu G0611 οὖν basi G3767 αὐτοῖς wao G0846 οἱ – G3588 Φαρισαῖοι, Mafarisayo G5330 Μὴ Je G3361 καὶ pia G2532 ὑμεῖς ninyi G4771 πεπλάνησθε? mmepotoshwa G4105

Ndipo Mafarisayo walipowajibu, “Na nyinyi pia mmepotoshwa?

48	μή	τις	ἐκ	τῶν	ἀρχόντων	ἐπίστευσεν	εἰς	αὐτὸν,	ἢ	ἐκ
	je	mtu–yeyote	kati–ya	–	viongozi	amemwamini	katika	yeye	au	kati–ya
	G3361	G5100	G1537	G3588	G0758	G4100	G1519	G0846	G2228	G1537

τῶν	Φαρισαίων?
–	Mafarisayo
G3588	G5330

Kuna yeyote kati ya watawala anayemwamini, au yeyote wa Mafarisayo?

49	ἀλλὰ	ὁ	ὄχλος	οὗτος,	ὁ	μὴ	γινώσκων	τὸν	νόμον,	ἐπάρατοί	εἰσιν.
	lakini	–	umati	huu	–	usio	ijua	–	sheria	wamelaaniwa	ni
	G0235	G3588	G3793	G3778	G3588	G3361	G1097	G3588	G3551	G1944	G1510

Bali hawa makutano wasiojua sheria - wamelaaniwa.”

50	λέγει	Νικόδημος	πρὸς	αὐτούς,	ὁ	ἐλθὼν	πρὸς	αὐτὸν,	[τὸ]	πρότερον	
	anawaambia	Nikódēmos	kwa	wao	–	aliyekuja	kwa	yeye	–	awali	
	G3004	G3530	G4314	G0846	G3588	G2064	G4314	G0846	G3588	G4386	

εἷς	ὢν	ἐξ	αὐτῶν,
mmoja	akiwa	kati	yao
G1520	G1510	G1537	G0846

Nikodemo akawaambia (yeye aliyemwendea Yesu zamani, akiwa mmoja wa Mafarisayo),

51	Μὴ	ὁ	νόμος	ἡμῶν	κρίνει	τὸν	ἄνθρωπον,	ἐὰν	μὴ	ἀκούσῃ
	Je	–	sheria	yetu	inahukumu	–	mtu	isipokuwa	si	isikia
	G3361	G3588	G3551	G1473	G2919	G3588	G0444	G1437	G3361	G0191

πρῶτον	παρ’	αὐτοῦ,	καὶ	γνῷ	τί	ποιεῖ?
kwanza	kutoka	kwake	na	ijue	nini	anafanya
G4412	G3844	G0846	G2532	G1097	G5101	G4160

“Je sheria yetu inamhukumu mtu isipokuwa amesikilizwa kwanza na kujua anachokifanya?”

52	ἀπεκρίθησαν	καὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Μὴ	καὶ	σὺ	ἐκ	τῆς	Γαλιλαίας	
	walijibu	na	wakamwambia	yeye	Je	pia	wewe	kutoka	–	Galilaia	
	G0611	G2532	G3004	G0846	G3361	G2532	G4771	G1537	G3588	G1056	

εἶ?	ἐραύνησον	καὶ	ἴδε,	ὅτι	ἐκ	τῆς	Γαλιλαίας	προφήτης	οὐκ
ni	tafuta	na	uone	kwamba	kutoka	–	Galilaia	nabii	ha
G1510	G2045	G2532	G3708	G3754	G1537	G3588	G1056	G4396	G3756

ἐγείρεται.
toki
G1453

Walijibu na kumwambia, “Na wewe pia unatokea Galilaya? Tafuta na uone kwamba hakuna nabii aliyetokea Galilaya.”

53	Καὶ	ἐπορεύθησαν	ἕκαστος	εἰς	τὸν	οἶκον	αὐτοῦ.
	Na	wakaenda	kila–mmoja	kwenda	–	nyumba	yake
	G2532	G4198	G1538	G1519	G3588	G3624	G0846

(Zingatia: Baadhi ya maneno ya Yohana 7: 53 - 8: 11 hayamo katika nakala bora za kale). Kisha kila mtu alienda nyumbani kwake.

Chapter 8

1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
Iēsoûs lakini alienda kwenda – mlima wa– Mizeituni
G2424 G1161 G4198 G1519 G3588 G3735 G3588 G1636

(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8: 11 hapo juu). Yesu alienda mlima wa Mizeituni.

2 Ὄρθρου δὲ, πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
Alfajiri na tena alifika katika – hekalu na watu–wote – watu
G3722 G1161 G3825 G3854 G1519 G3588 G2411 G2532 G3956 G3588 G2992

ἤρχετο πρὸς αὐτόν; καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
walikuja kwake yeye na akikaa–chini aliwafundisha wao
G2064 G4314 G0846 G2532 G2523 G1321 G0846

Mapema asubuhi akaja tena hekaluni, na watu wote wakamwendea; akakaa na kuwafundisha.

3 ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα
wakamleta na – waandishi na – Mafarisayo kwake yeye mwanamke
G0071 G1161 G3588 G1122 G2532 G3588 G5330 G4314 G0846 G1135

ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,
katika uzinzi aliyekamatwa na wakimsimamisha yeye katika katikati
G1909 G3430 G2638 G2532 G2476 G0846 G1722 G3319

Waandishi na Mafarisayo wakamletea mwanamke aliyekamatwa katika kitendo cha kuzini. Wakamweka katikati.

4 λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπ’
wanamwambia yeye Mwalimu huyu – mwanamke amekamatwa katika
G3004 G0846 G1320 G3778 G3588 G1135 G2638 G1909

αυτοφώρῳ, μοιχευομένη.
kitendo–chenyewe akizini
G1888 G3431

(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8: 11 hapo juu). Ndipo wakamwambia Yesu, “Mwalimu, mwanamke huyu amekamatwa katika uzinzi, katika kitendo kabisa.

5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ, Μωϋσῆς* ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας
katika na – sheria Mōusēs sisi alituamuru – wa–namna–hii
G1722 G1161 G3588 G3551 G3475 G1473 G1781 G3588 G5108

λιθάζειν; σὺ οὖν τί λέγεις?
kuwapiga–mawe wewe basi nini unasema
G3034 G4771 G3767 G5101 G3004

Sasa, katika sheria, Musa ametuamuru kuwaponda mawe watu kama hawa, unasemaje juu yake?

6 τοῦτο δὲ ἔλεγον, πειράζοντες αὐτόν ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ
hili lakini walisema wakimjaribu yeye ili wawe–na kumshitaki yeye –
G3778 G1161 G3004 G3985 G0846 G2443 G2192 G2723 G0846 G3588

δὲ Ἰησοῦς, κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν.
lakini Iēsoûs chini akiinamia kwa– kidole aliandika juu–ya – ardhi
G1161 G2424 G2736 G2955 G3588 G1147 G1125 G1519 G3588 G1093

Walisema haya ili kumtega ili kwamba wapate jambo la kumshitaki, lakini Yesu akainama chini akaandika katika ardhi kwa kidole chake.

7	ὡς	δὲ	ἐπέμενον	ἐρωτῶντες	αὐτόν,	ἀνέκυψεν	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,
	walipoendelea	na	kuendelea	kumuuliza	yeye	aliinuka	na	akawaambia	wao
	G5613	G1161	G1961	G2065	G0846	G0352	G2532	G3004	G0846

Ὁ	ἀναμάρτητος	ὑμῶν,	πρῶτος	τὸν	λίθον	«ἐπ’	αὐτῇ	βαλέτω».
–	Asiye–na–dhambi	kati–yenu	kwanza	–	jiwe	juu	yake	na–atupe
G3588	G0361	G4771	G4413	G3588	G3037	G1909	G0846	G0906

(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8: 11 hapo juu). Walipoendelea kumwuliza, alisimama na kuwaambia, “Yeye asiyekuwa na dhambi miongoni mwenu, awe wa kwanza kumponda mawe.”

8	καὶ	πάλιν	κάτω¦κύψας,	ἔγραφεν	εἰς	τὴν	γῆν.
	na	tena	chini–akiinamia	aliandika	juu–ya	–	ardhi
	G2532	G3825	G2955	G1125	G1519	G3588	G1093

Akainama tena chini, akaandika katika ardhi kwa kidole chake.

9	οἱ	δὲ	ἀκούσαντες,	καὶ	ὑπὸ	τῆς	συνειδήσεως	ἐλεγχόμενοι,	ἐξήρχοντο
	–	lakini	wakisikia	na	na	–	dhamiri	wakihukumiwa	walitoka
	G3588	G1161	G0191	G2532	G5259	G3588	G4893	G1651	G1831

εἷς	καθ᾽	εἷς,	ἀρξάμενοι	ἀπὸ	τῶν	πρεσβυτέρων	ἕως	τῶν
mmoja	kwa	mmoja	wakianzia	kutoka–kwa	–	wazee	hadi	–
G1520	G2596	G1520	G0756	G0575	G3588	G4245	G2193	G3588

ἐσχάτων,	καὶ	κατελείφθη	μόνος,	ὁ	Ἰησοῦς	καὶ	ἡ	γυνὴ	ἐν
wa–mwisho	na	aliachwa	peke–yake	–	Iēsoûs	na	–	mwanamke	katika
G2078	G2532	G2641	G3441	G3588	G2424	G2532	G3588	G1135	G1722

μέσῳ	οὖσα.
katikati	akiwa
G3319	G1510

(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 - 8: 11 hapo juu). Waliposikia hayo, waliondoka mmoja baada ya mwingine, kuanzia aliye mzee. Mwishowe Yesu aliachwa peke yake, pamoja na mwanamke aliyekuwa katikati yao.

10	ἀνακύψας	δὲ	ὁ	Ἰησοῦς,	καὶ	μηδένα	θεασάμενος,	πλὴν	τῆς
	akiinuka	na	–	Iēsoûs	na	hakuna–mtu	akimwona	isipokuwa	–
	G0352	G1161	G3588	G2424	G2532	G3367	G2300	G4133	G3588

γυναικὸς,	εἶπεν	αὐτῇ,	Ἡ	γύναι,	ποῦ	εἰσιν	ἐκεῖνοι	οἱ
mwanamke	akamwambia	yeye	–	Mwanamke	wako–wapi	wako	wale	–
G1135	G3004	G0846	G3588	G1135	G4226	G1510	G1565	G3739

κατήγοροί	σου?	οὐδείς	σε	κατέκρινεν?	
washtaki	wako	hakuna–mtu	wewe	amekuhukumu	
G2725	G4771	G3762	G4771	G2632	

Yesu alisimama na kumwambia, “Mwanamke, waliokushitaki wako wapi? Hakuna hata mmoja aliyekuhukumu?”

11	ἡ	δὲ	εἶπεν,	Οὐδείς,	κύριε.	εἶπεν	δὲ	αὐτῇ	ὁ	Ἰησοῦς,
	–	na	akasema	Hakuna–mtu	Bwana	akasema	na	yeye	–	Iēsoûs
	G3588	G1161	G3004	G3762	G2962	G3004	G1161	G0846	G3588	G2424

Οὐδὲ	ἐγώ	σε	κατακρίνω;	πορεύου,	καὶ	[ἀπὸ	τοῦ	νῦν]	μηκέτι
Wala	mimi	wewe	sikuhukumu	nenda	na	tangu	–	sasa	usi
G3761	G1473	G4771	G2632	G4198	G2532	G0575	G3588	G3568	G3371

ἁμάρτανε.
tende–dhambi–tena
G0264

Akasema, “Hakuna hata mmoja Bwana.” Yesu akasema, “Hata mimi sikuhukumu. Nenda njia yako; kuanzia sasa na kuendelea usitende dhambi tena.”

12	Πάλιν	οὖν	αὐτοῖς	ἐλάλησεν	ὁ	Ἰησοῦς,	λέγων,	Ἐγώ	εἰμι	τὸ	φῶς
	Tena	basi	kwao	aliwaambia	–	Iēsoûs	akisema	Mimi	ndimi	–	nuru
	G3825	G3767	G0846	G2980	G3588	G2424	G3004	G1473	G1510	G3588	G5457

	τοῦ	κόσμου;	ὁ	ἀκολουθῶν	ἐμοὶ	οὐ	μὴ	περιπατήσῃ	ἐν	τῇ	
	ya–	ulimwengu	–	anayenifuata	mimi	hata	kamwe	atatembea	katika	–	
	G3588	G2889	G3588	G0190	G1473	G3756	G3361	G4043	G1722	G3588	

	σκοτίᾳ,	ἀλλ’	ἕξει	τὸ	φῶς	τῆς	ζωῆς.
	giza	bali	atakuwa–na	–	nuru	ya–	uzima
	G4653	G0235	G2192	G3588	G5457	G3588	G2222

Tena Yesu akazungumza na watu akisema, “Mimi ni nuru ya ulimwengu; yeye anifuataye hatatembea gizani bali atakuwa na nuru ya uzima.”

13	εἶπον	οὖν	αὐτῷ	οἱ	Φαρισαῖοι,	Σὺ	περὶ	σεαυτοῦ	μαρτυρεῖς;	ἡ
	wakasema	basi	kwake	–	Mafarisayo	Wewe	kuhusu	mwenyewe	unashuhudia	–
	G3004	G3767	G0846	G3588	G5330	G4771	G4012	G4572	G3140	G3588

	μαρτυρία	σου	οὐκ	ἔστιν	ἀληθής.
	ushuhuda	wako	si	ni	wa–kweli
	G3141	G4771	G3756	G1510	G0227

Mafarisayo wakamwambia, “Unajishuhudia mwenyewe; ushuhuda wako siyo wa kweli.”

14	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Κἂν	ἐγὼ	μαρτυρῶ	περὶ
	alijibu	Iēsoûs	na	akawaambia	wao	Hata–kama	mimi	ninashuhudia	kuhusu
	G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G2579	G1473	G3140	G4012

	ἐμαυτοῦ,	ἀληθής	ἐστιν	ἡ	μαρτυρία	μου,	ὅτι	οἶδα	πόθεν
	mwenyewe	wa–kweli	ni	–	ushuhuda	wangu	kwa–sababu	ninajua	kutoka–wapi
	G1683	G0227	G1510	G3588	G3141	G1473	G3754	G1492	G4159

	ἦλθον	καὶ	ποῦ	ὑπάγω.	ὑμεῖς	δὲ	οὐκ	οἴδατε	πόθεν
	nilikuja	na	ninaenda–wapi	ninaenda	ninyi	lakini	hamjui	mnajua	kutoka–wapi
	G2064	G2532	G4226	G5217	G4771	G1161	G3756	G1492	G4159

	ἔρχομαι	ἢ	ποῦ	ὑπάγω.	
	ninakuja	au	ninaenda–wapi	ninaenda	
	G2064	G2228	G4226	G5217	

Yesu alijibu akawaambia, “Hata kama nitajishuhudia mwenyewe, ushuhuda wangu ni kweli. Ninajua mahali nilikotoka na kule ninakoenda, lakini ninyi hamjui mahali ninapotoka au kule ninakoenda.

15	ὑμεῖς	κατὰ	τὴν	σάρκα	κρίνετε;	ἐγὼ	οὐ	κρίνω	οὐδένα.
	ninyi	kwa	–	mwili	mnahukumu	mimi	si	ninahukumu	mtu–yeyote
	G4771	G2596	G3588	G4561	G2919	G1473	G3756	G2919	G3762

Nyinyi mnahukumu kimwili; mimi simhukumu yeyote.

16	καὶ	ἐὰν	κρίνω	δὲ	ἐγώ,	ἡ	κρίσις	ἡ	ἐμὴ	ἀληθινή	ἐστιν,
	na	kama	ninahukumu	na	mimi	–	hukumu	–	yangu	ya–kweli	ni
	G2532	G1437	G2919	G1161	G1473	G3588	G2920	G3588	G1699	G0228	G1510

	ὅτι	μόνος	οὐκ	εἰμί,	ἀλλ’	ἐγὼ	καὶ	ὁ	πέμψας	με,	‹πατήρ›.
	kwa–sababu	peke–yangu	si	niko	bali	mimi	na	–	aliyenituma	mimi	Baba
	G3754	G3441	G3756	G1510	G0235	G1473	G2532	G3588	G3992	G1473	G3962

Mimi hata nikihukumu, hukumu yangu ni kweli kwa sababu siko peke yangu, bali niko pamoja na baba aliyenituma.

17	καὶ	ἐν	τῷ	νόμῳ	δὲ	τῷ	ὑμετέρῳ	γέγραπται	ὅτι,	δύο
	na	katika	–	sheria	na	–	yenu	imeandikwa	kwamba	wawili
	G2532	G1722	G3588	G3551	G1161	G3588	G5212	G1125	G3754	G1417

ἀνθρώπων	ἡ	μαρτυρία	ἀληθής	ἐστιν.
watu	–	ushuhuda	wa-kweli	ni
G0444	G3588	G3141	G0227	G1510

Ndiyo, na katika sheria yenu imeandikwa kwamba ushuhuda wa watu wawili ni kweli.

18	ἐγώ	εἰμι	ὁ	μαρτυρῶν	περὶ	ἐμαυτοῦ,	καὶ	μαρτυρεῖ	περὶ	ἐμοῦ
	mimi	ndimi	–	ninayeshuhudia	kuhusu	mwenyewe	na	anashuhudia	kuhusu	mimi
	G1473	G1510	G3588	G3140	G4012	G1683	G2532	G3140	G4012	G1473

ὁ	πέμψας	με	Πατήρ.
–	aliyenituma	mimi	Baba
G3588	G3992	G1473	G3962

Mimi ndiye ninayejishuhudia, na Baba aliyenituma ananishuhudia.”

19	ἔλεγον	οὖν	αὐτῷ,	Ποῦ	ἐστιν	ὁ	Πατήρ	σου?	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς,
	wakasema	basi	kwake	Yuko-wapi	ni	–	Baba	yako	alijibu	Iēsoûs
	G3004	G3767	G0846	G4226	G1510	G3588	G3962	G4771	G0611	G2424

Οὔτε	ἐμὲ	οἴδατε,	οὔτε	τὸν	Πατέρα	μου.	εἰ	ἐμὲ	ᾔδειτε,	καὶ	τὸν
Wala	mimi	hamjui	wala	–	Baba	yangu	kama	mimi	mngejua	na	–
G3777	G1473	G1492	G3777	G3588	G3962	G1473	G1487	G1473	G1492	G2532	G3588

Πατέρα	μου	ἂν	ᾔδειτε.
Baba	yangu	mngeli	mjua
G3962	G1473	G0302	G1492

Wakamwambia, “Baba yako yuko wapi?” Yesu akajibu, “mimi hamnijui wala Baba yangu hammjui; mngelikuwa mnanijua mimi, mngemjua na Baba yangu pia.”

20	Ταῦτα	τὰ	ῥήματα	ἐλάλησεν	ἐν	τῷ	γαζοφυλακίῳ,	διδάσκων	ἐν	τῷ
	Haya	–	maneno	alisema	katika	–	hazina	akifundisha	katika	–
	G3778	G3588	G4487	G2980	G1722	G3588	G1049	G1321	G1722	G3588

ἱερῷ;	καὶ	οὐδεὶς	ἐπίασεν	αὐτόν,	ὅτι	οὔπω	ἐληλύθει
hekalu	na	hakuna-mtu	alimkamata	yeye	kwa-sababu	bado-haijafika	ilikuwa-imefika
G2411	G2532	G3762	G4084	G0846	G3754	G3768	G2064

ἡ	ὥρα	αὐτοῦ.
–	saa	yake
G3588	G5610	G0846

Alisema maneno haya akiwa karibu na hazina alipokuwa akifundisha hekaluni, na hakuna hata mmoja aliyemkamata kwa sababu saa yake ilikuwa bado haijafika.

21	Εἶπεν	οὖν	πάλιν	αὐτοῖς,	Ἐγὼ	ὑπάγω	καὶ	ζητήσετέ	με,	καὶ	ἐν
	Akasema	basi	tena	kwao	Mimi	ninaenda	na	mtanitafuta	mimi,	na	katika
	G3004	G3767	G3825	G0846	G1473	G5217	G2532	G2212	G1473	G2532	G1722

τῇ	ἁμαρτίᾳ	ὑμῶν	ἀποθανεῖσθε;	ὅπου	ἐγὼ	ὑπάγω,	ὑμεῖς	οὐ	δύνασθε
–	dhambi	yenu	mtakufa	mahali	mimi	ninaenda	ninyi	hamwezi	mnaweza
G3588	G0266	G4771	G0599	G3699	G1473	G5217	G4771	G3756	G1410

ἐλθεῖν.
kuja
G2064

Basi akawaambia tena, “Ninaenda zangu; mtanitafuta na mtakufa katika dhambi zenu. Kule niendako, hamuwezi kuja.”

22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς, οὐ δύνασθε ἐλθεῖν?

wakasema basi – Wayahudi Je atajiua mwenyewe kwa–sababu anasema Mahali mimi ninaenda ninyi hamwezi mnaweza kuja

G3004 G3767 G3588 G2453 G3385 G0615 G1438 G3754 G3004 G3699 G1473 G5217 G4771 G3756 G1410 G2064

Wayahudi wakasema, “Atajiua mwenyewe, yeye ambaye alisema, 'kule niendako hamuwezi kuja'?”

23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί; ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

na aliwaambia wao Ninyi kutoka – chini mko mimi kutoka – juu niko ninyi kutoka huu – ulimwengu mko mimi si niko kutoka – ulimwengu huu

G2532 G3004 G0846 G4771 G1537 G3588 G2736 G1510 G1473 G1537 G3588 G0507 G1510 G4771 G1537 G3778 G3588 G2889 G1510 G1473 G3756 G1510 G1537 G3588 G2889 G3778

Yesu akawaambia, “Mnatoka chini; mimi natoka juu. Ninyi ni wa Ulimwengu huu; mimi si wa ulimwengu huu.

24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν; ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

nimewaambia basi ninyi kwamba mtakufa katika – dhambi zenu kama kwa–maana hamu amini kwamba mimi ndimi mtakufa katika – dhambi zenu

G3004 G3767 G4771 G3754 G0599 G1722 G3588 G0266 G4771 G1437 G1063 G3361 G4100 G3754 G1473 G1510 G0599 G1722 G3588 G0266 G4771

Kwa hiyo, naliwaambieni kuwa mtakufa katika dhambi zenu. Vinginevyo muamini kuwa MIMI NDIYE, mtakufa katika dhambi zenu”.

25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ? εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ¦τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

wakasema basi kwake Wewe ni–nani ni akawaambia wao – Iēsoûs – Mwanzoni hilo ambalo ninasema ninyi

G3004 G3767 G0846 G4771 G5101 G1510 G3004 G0846 G3588 G2424 G3588 G0746 G3754 G2532 G2980 G4771

Kwa hiyo wakamwambia, “Wewe ni nani?” Yesu akawaambia, Yale niliyowaambia tangu mwanzo.

26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν, καὶ κρίνειν; ἀλλ’ ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ’ αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον.

mengi nina kuhusu ninyi kusema na kuhukumu lakini – aliyenituma mimi wa–kweli ni na–mimi ambayo nimesikia kutoka kwake hayo ninasema kwa – ulimwengu

G4183 G2192 G4012 G4771 G2980 G2532 G2919 G0235 G3588 G3992 G1473 G0227 G1510 G2504 G3739 G0191 G3844 G0846 G3778 G2980 G1519 G3588 G2889

Ninayo mambo mengi ya kuzungumza na kuhukumu juu yenu. Hata hivyo, yeye aliyenituma ni wa kweli; na mambo niliyoyasikia kutoka kwake, mambo haya nayasema kwa Ulimwengu.”

27	οὐκ	ἔγνωσαν	ὅτι	τὸν	Πατέρα	αὐτοῖς	ἔλεγεν.	
	hawakujua	walijua	kwamba	–	Baba	kwao	aliwaambia	
	G3756	G1097	G3754	G3588	G3962	G0846	G3004	

Hawakumuelewa kwamba alikuwa akiongea nao kuhusu Baba.

28	εἶπεν	οὖν	[αὐτοῖς]	ὁ	Ἰησοῦς,	Ὅταν	ὑψώσητε	τὸν	Υἱὸν	
	akawaambia	basi	wao	–	Iēsoûs	Mtakapomwinua	mtainua	–	Mwana	
	G3004	G3767	G0846	G3588	G2424	G3752	G5312	G3588	G5207	

τοῦ	ἀνθρώπου,	τότε	γνώσεσθε	ὅτι	ἐγώ	εἰμι,	καὶ	ἀπ’	ἐμαυτοῦ
wa–	Mtu	ndipo	mtajua	kwamba	mimi	ndimi	na	kutoka	mwenyewe
G3588	G0444	G5119	G1097	G3754	G1473	G1510	G2532	G0575	G1683

ποιῶ	οὐδέν,	ἀλλὰ	καθὼς	ἐδίδαξέν	με	ὁ	Πατὴρ,	ταῦτα	λαλῶ.
nifanya	chochote	bali	kama–vile	alinifundisha	mimi	–	Baba	hayo	ninasema
G4160	G3762	G0235	G2531	G1321	G1473	G3588	G3962	G3778	G2980

Yesu akasema, “Mtakapomwinua juu Mwana wa Mtu, ndipo mtakapojua kuwa MIMI NDIYE, na kwamba sifanyi lolote kwa nafsi yangu. Kama Baba alivyonifundisha, ninazungumza mambo haya.

29	καὶ	ὁ	πέμψας	με,	μετ’	ἐμοῦ	ἐστιν;	οὐκ	ἀφῆκέν	με
	na	–	aliyenituma	mimi	pamoja–na	mimi	yuko	hakuniacha	aliniacha	mimi
	G2532	G3588	G3992	G1473	G3326	G1473	G1510	G3756	G0863	G1473

μόνον,	ὅτι	ἐγὼ	τὰ	ἀρεστὰ	αὐτῷ	ποιῶ	πάντοτε.	
peke–yangu	kwa–sababu	mimi	–	yanayompendeza	yeye	ninafanya	siku–zote	
G3441	G3754	G1473	G3588	G0701	G0846	G4160	G3842	

Yeye aliyenituma yuko pamoja nami, na yeye hajaniacha peke yangu, kwani kila mara nafanya yale yanayompendeza.”

30	Ταῦτα	αὐτοῦ	λαλοῦντος,	πολλοὶ	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτόν.
	Haya	yeye	akisema	wengi	walimwamini	katika	yeye
	G3778	G0846	G2980	G4183	G4100	G1519	G0846

Wakati Yesu akisema mambo haya, wengi walimwamini.

31	Ἔλεγεν	οὖν	ὁ	Ἰησοῦς	πρὸς	τοὺς	πεπιστευκότας	αὐτῷ	Ἰουδαίους,	Ἐὰν
	Akawaambia	basi	–	Iēsoûs	kwa	–	waliomwamini	yeye	Wayahudi	Kama
	G3004	G3767	G3588	G2424	G4314	G3588	G4100	G0846	G2453	G1437

ὑμεῖς	μείνητε	ἐν	τῷ	λόγῳ	τῷ	ἐμῷ,	ἀληθῶς	μαθηταί	μού	ἐστε.
ninyi	mtakaa	katika	–	neno	–	langu	kweli	wanafunzi	wangu	ninyi–ni
G4771	G3306	G1722	G3588	G3056	G3588	G1699	G0230	G3101	G1473	G1510

Yesu akasema kwa wale Wayahudi waliomwamini, “Ikiwa mtakaa katika neno langu, ndipo mtakuwa wanafunzi wangu kweli,

32	καὶ	γνώσεσθε	τὴν	ἀλήθειαν,	καὶ	ἡ	ἀλήθεια	ἐλευθερώσει	ὑμᾶς.
	na	mtajua	–	ukweli	na	–	ukweli	utawaweka–huru	ninyi
	G2532	G1097	G3588	G0225	G2532	G3588	G0225	G1659	G4771

nanyi mtaijua kweli, na kweli itawaweka huru.”

33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ
walimjibu kwa yeye Uzao wa–Abraam sisi–ni na mtu–yeyote
G0611 G4314 G0846 G4690 G0011 G1510 G2532 G3762

δεδουλεύκαμεν πώποτε; πῶς σὺ λέγεις ὅτι, Ἐλεύθεροι γενήσεσθε?
hatujawahi–kumtumikia kamwe jinsi–gani wewe unasema kwamba Huru mtakuwa
G1398 G4455 G4459 G4771 G3004 G3754 G1658 G1096

Walimjibu, “Sisi ni uzao wa Ibrahimu na kamwe hatujawahi kwa chini ya utumwa wa yeyote; utasemaje, “Tutawekwa huru?”

34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς
aliwajibu wao – Iēsoûs Amēn amēn ninawaambia ninyi kwamba kila–mtu
G0611 G0846 G3588 G2424 G0281 G0281 G3004 G4771 G3754 G3956

ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας.
– anayefanya – dhambi mtumwa ni wa– dhambi
G3588 G4160 G3588 G0266 G1401 G1510 G3588 G0266

Yesu aliwajibu, “Amini, amini, nawaambia, kila atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi.

35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα; ὁ
– na mtumwa ha kaa katika – nyumba hadi – milele –
G3588 G1161 G1401 G3756 G3306 G1722 G3588 G3614 G1519 G3588 G0165 G3588

υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
mwana anakaa hadi – milele
G5207 G3306 G1519 G3588 G0165

Mtumwa hakai nyumbani wakati wote; mwana hudumu siku zote.

36 ἐὰν οὖν ὁ Υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
basi–kama basi – Mwana ninyi atawaweka–huru kweli huru mtakuwa
G1437 G3767 G3588 G5207 G4771 G1659 G3689 G1658 G1510

Kwa hiyo, ikiwa Mwana akiwaweka huru, mtakuwa huru kweli kabisa.”

37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε; ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ninajua kwamba uzao wa–Abraam ninyi–ni lakini mnanitafuta mimi kuniua
G1492 G3754 G4690 G0011 G1510 G0235 G2212 G1473 G0615

ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς, οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
kwa–sababu – neno – langu ha ingia ndani yenu
G3754 G3588 G3056 G3588 G1699 G3756 G5562 G1722 G4771

Ninajua kwamba ninyi ni uzao wa Ibrahimu; mnatafuta kuniua kwa sababu neno langu halina nafasi ndani yenu.

38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ Πατρὶ, λαλῶ; καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ
ambayo mimi nimeona kwa – Baba ninasema na ninyi basi ambayo
G3739 G1473 G3708 G3844 G3588 G3962 G2980 G2532 G4771 G3767 G3739

ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς, ποιεῖτε.
mmesikia kutoka–kwa – baba mnafanya
G0191 G3844 G3588 G3962 G4160

Ninasema mambo ambayo nimeyaona pamoja na Baba yangu, na ninyi vile vile mnafanya mambo ambayo mliyasikia kutoka kwa baba yenu.”

39	ἀπεκρίθησαν walimjibu G0611	καὶ na G2532	εἶπαν wakamwambia G3004	αὐτῷ, yeye G0846	Ὁ – G3588	πατὴρ baba G3962	ἡμῶν yetu G1473	Ἀβραάμ Abraam G0011	ἐστιν. ni G1510	
	λέγει anawaambia G3004	αὐτοῖς wao G0846	ὁ – G3588	Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424	Εἰ Kama G1487	τέκνα watoto G5043	τοῦ wa– G3588	Ἀβραάμ Abraam G0011	ἐστε, mngekuwa G1510	τὰ – G3588	ἔργα kazi G2041
	τοῦ za– G3588	Ἀβραὰμ Abraam G0011	ἐποιεῖτε; mngefanya G4160							

Walijibu na kumwambia, “Baba yetu ni Abrahamu.” Yesu akawaambia, Kama mngelikuwa watoto wa Ibrahimu, mngefanya kazi za Ibrahimu.

40	νῦν sasa G3568	δὲ lakini G1161	ζητεῖτέ mnanitafuta G2212	με mimi G1473	ἀποκτεῖναι, kuniua G0615	ἄνθρωπον mtu G0444	ὃς ambaye G3739	τὴν – G3588	ἀλήθειαν ukweli G0225	ὑμῖν ninyi G4771
	λελάληκα, nimewaambia G2980	ἣν ambao G3739	ἤκουσα nimesikia G0191	παρὰ kutoka–kwa G3844	τοῦ – G3588	Θεοῦ. Mungu G2316	τοῦτο hili G3778	Ἀβραὰμ Abraam G0011	οὐκ haku G3756	
	ἐποίησεν. fanya G4160									

Hata sasa mnatafuta kuniua, mtu aliyewaambia ukweli kwamba nilisikia kutoka kwa Mungu. Abrahamu hakufanya hivi.

41	ὑμεῖς ninyi G4771	ποιεῖτε mnafanya G4160	τὰ – G3588	ἔργα kazi G2041	τοῦ za– G3588	πατρὸς baba G3962	ὑμῶν. yenu G4771	εἶπαν wakasema G3004	[οὖν] basi G3767	αὐτῷ, kwake G0846	Ἡμεῖς Sisi G1473
	ἐκ kutoka–kwa G1537	πορνείας uzinzi G4202	οὐ hatuku G3756	γεγεννήμεθα; zaliwa G1080	ἕνα mmoja G1520	Πατέρα Baba G3962	ἔχομεν, tunaye G2192	τὸν – G3588	Θεόν. Mungu G2316	

Mnafanya kazi za baba yenu.” Wakamwambia, “Hatukuzaliwa katika uzinzi, tunaye Baba mmoja, Mungu.”

42	εἶπεν akawaambia G3004	αὐτοῖς wao G0846	ὁ – G3588	Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424	Εἰ Kama G1487	ὁ – G3588	Θεὸς Mungu G2316	Πατὴρ Baba G3962	ὑμῶν yenu G4771	ἦν, angekuwa G1510
	ἠγαπᾶτε mngenipenda G0025	ἂν mngeli G0302	ἐμέ, mimi G1473	ἐγὼ mimi G1473	γὰρ kwa–maana G1063	ἐκ kutoka–kwa G1537	τοῦ – G3588	Θεοῦ Mungu G2316	ἐξῆλθον nilitoka G1831	καὶ na G2532
	ἥκω; nimekuja G2240	οὐδὲ wala G3761	γὰρ kwa–maana G1063	ἀπ’ kutoka G0575	ἐμαυτοῦ mwenyewe G1683	ἐλήλυθα, nimekuja G2064	ἀλλ’ bali G0235	ἐκεῖνός yeye G1565	με mimi G1473	
	ἀπέστειλεν. alinituma G0649									

Yesu akawaambia, “Ikiwa Mungu ni Baba yenu, mngenipenda mimi, kwa maana nimetoka kwa Mungu; wala sikuja kwa nafsi yangu, bali yeye alinituma.

43	διὰ	τί	τὴν	λαλιὰν	τὴν	ἐμὴν	οὐ	γινώσκετε?	ὅτι	οὐ
	kwa–nini	nini	–	usemi	–	wangu	hamuelewi	mnaelewa	kwa–sababu	hamwezi
	G1223	G5101	G3588	G2981	G3588	G1699	G3756	G1097	G3754	G3756

δύνασθε	ἀκούειν	τὸν	λόγον	τὸν	ἐμόν.	
mnaweza	kusikia	–	neno	–	langu	
G1410	G0191	G3588	G3056	G3588	G1699	

Kwa nini hamyaelewi maneno yangu? Kwa sababu hamuwezi kuvumilia kuyasikia maneno yangu.

44	ὑμεῖς	ἐκ	τοῦ	πατρὸς	τοῦ	διαβόλου	ἐστὲ,	καὶ	τὰς	ἐπιθυμίας	τοῦ
	ninyi	kutoka–kwa	–	baba	–	Ibilisi	mko	na	–	tamaa	za–
	G4771	G1537	G3588	G3962	G3588	G1228	G1510	G2532	G3588	G1939	G3588

πατρὸς	ὑμῶν	θέλετε	ποιεῖν.	ἐκεῖνος	ἀνθρωποκτόνος	ἦν	ἀπ’	ἀρχῆς,	καὶ	
baba	yenu	mnataka	kufanya	yeye	muuaji	alikuwa	tangu	mwanzo	na	
G3962	G4771	G2309	G4160	G1565	G0443	G1510	G0575	G0746	G2532	

ἐν	τῇ	ἀληθείᾳ	οὐκ	ἔστηκεν,	ὅτι	οὐκ	ἔστιν	ἀλήθεια	ἐν	αὐτῷ.
katika	–	ukweli	haku	simama	kwa–sababu	hakuna	iko	ukweli	ndani	yake
G1722	G3588	G0225	G3756	G4739	G3754	G3756	G1510	G0225	G1722	G0846

ὅταν	λαλῇ	τὸ	ψεῦδος,	ἐκ	τῶν	ἰδίων	λαλεῖ;	ὅτι	
wakati	anasema	–	uongo	kutoka	–	yake–mwenyewe	anasema	kwa–sababu	
G3752	G2980	G3588	G5579	G1537	G3588	G2398	G2980	G3754	

ψεύστης	ἐστὶν,	καὶ	ὁ	πατὴρ	αὐτοῦ.	
mwongo	ni	na	–	baba	yake	
G5583	G1510	G2532	G3588	G3962	G0846	

Ninyi ni wa baba yenu, shetani, na mnataka kuzitenda tamaa za baba yenu. Alikuwa mwuaji tangu mwanzo na hawezi kusimama katika kweli kwa sababu kweli haimo ndani yake. Anapoongea uongo, anaongea kutoka kwenye asili yake kwa sababu ni mwongo na baba wa uongo.

45	ἐγὼ	δὲ	ὅτι	τὴν	ἀλήθειαν	λέγω,	οὐ	πιστεύετέ	μοι!
	mimi	lakini	kwa–sababu	–	ukweli	ninasema	hamniamini	mwaniamini	mimi
	G1473	G1161	G3754	G3588	G0225	G3004	G3756	G4100	G1473

Hata sasa, kwa sababu ninasema iliyo kweli, hamniamini.

46	τίς	ἐξ	ὑμῶν	ἐλέγχει	με	περὶ	ἁμαρτίας?	εἰ	ἀλήθειαν	λέγω,
	nani	kati	yenu	ananihukumu	mimi	kuhusu	dhambi	kama	ukweli	ninasema
	G5101	G1537	G4771	G1651	G1473	G4012	G0266	G1487	G0225	G3004

διὰ	τί	ὑμεῖς	οὐ	πιστεύετέ	μοι?	
kwa–nini	nini	ninyi	hamniamini	mwaniamini	mimi	
G1223	G5101	G4771	G3756	G4100	G1473	

Ni nani kati yenu anayenishuhudia kuwa nina dhambi? ikiwa ninasema iliyo kweli, kwa nini hamniamini?

47	ὁ	ὢν	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ,	τὰ	ῥήματα	τοῦ	Θεοῦ	ἀκούει;	διὰ
	–	aliye	kutoka–kwa	–	Mungu	–	maneno	ya–	Mungu	anasikia	kwa–hiyo
	G3588	G1510	G1537	G3588	G2316	G3588	G4487	G3588	G2316	G0191	G1223

τοῦτο	ὑμεῖς	οὐκ	ἀκούετε,	ὅτι	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ,	οὐκ	ἐστέ.	
hili	ninyi	hamsikii	mnasikia	kwa–sababu	kutoka–kwa	–	Mungu	hamko	mko	
G3778	G4771	G3756	G0191	G3754	G1537	G3588	G2316	G3756	G1510	

Yeye aliye wa Mungu huyasikia maneno ya Mungu; ninyi hamyasikii kwa sababu ninyi si wa Mungu.”

48 Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν
Walijibu – Wayahudi na wakamwambia yeye Si vizuri tunasema
G0611 G3588 G2453 G2532 G3004 G0846 G3756 G2573 G3004

ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις?
sisi kwamba Msamaria ni wewe na pepo una
G1473 G3754 G4541 G1510 G4771 G2532 G1140 G2192

Wayahudi wakamjibu na kumwambia, hatujasema kweli kuwa wewe ni Msamaria na una pepo?”

49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω; ἀλλὰ τιμῶ τὸν Πατέρα
alijibu Iēsoûs Mimi pepo sina nina bali ninamheshimu – Baba
G0611 G2424 G1473 G1140 G3756 G2192 G0235 G5091 G3588 G3962

μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.
yangu na ninyi mnanidharau mimi
G1473 G2532 G4771 G0818 G1473

Yesu akajibu, sina pepo; lakini namheshimu Baba yangu, nanyi hamniheshimu.

50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου; ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ
mimi lakini si ninatafuta – utukufu wangu yuko – anayetafuta na
G1473 G1161 G3756 G2212 G3588 G1391 G1473 G1510 G3588 G2212 G2532

κρίνων.
anayehukumu
G2919

Sitafuti utukufu wangu; kuna mmoja atafutaye na kuhukumu.

51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ,
amēn amēn ninawaambia ninyi kama mtu–yeyote – langu neno atashika
G0281 G0281 G3004 G4771 G1437 G5100 G3588 G1699 G3056 G5083

θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ, εἰς τὸν αἰῶνα.
mauti hata kamwe ataona hadi – milele
G2288 G3756 G3361 G2334 G1519 G3588 G0165

Amini, amini, nawaambia, iwapo yeyote atalishika neno langu, hataona mauti kamwe.”

52 εἶπον [οὖν] αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις.
wakasema basi kwake – Wayahudi Sasa tunajua kwamba pepo una
G3004 G3767 G0846 G3588 G2453 G3568 G1097 G3754 G1140 G2192

Ἀβραὰμ ἀπέθανεν, καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου
Abraam alikufa na – manabii na wewe unasema Kama mtu–yeyote – neno langu
G0011 G0599 G2532 G3588 G4396 G2532 G4771 G3004 G1437 G5100 G3588 G3056 G1473

τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου, εἰς τὸν αἰῶνα.
atashika hata kamwe ataonja mauti hadi – milele
G5083 G3756 G3361 G1089 G2288 G1519 G3588 G0165

Wayahudi wakamwambia, “Sasa tumejua kuwa una pepo. Abrahamu na mabii walikufa; lakini unasema, 'Ikiwa mtu atalishika neno langu, hataonja mauti'.

53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν?
je wewe mkuu–zaidi ni kuliko– baba yetu Abraam ambaye alikufa
G3361 G4771 G3173 G1510 G3588 G3962 G1473 G0011 G3748 G0599

καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον! τίνα σεαυτὸν ποιεῖς?
na – manabii walikufa nani mwenyewe unajifanya
G2532 G3588 G4396 G0599 G5101 G4572 G4160

Wewe si mkuu kuliko baba yetu Abrahamu aliyekufa, sivyo? Manabii pia walikufa. Wewe wajifanya kuwa nani?”

54	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς,	Ἐὰν	ἐγὼ	δοξάσω	ἐμαυτόν,	ἡ	δόξα	μου	οὐδέν
	alijibu	Iēsoûs	Kama	mimi	nitajitukuza	mwenyewe	–	utukufu	wangu	si–kitu
	G0611	G2424	G1437	G1473	G1392	G1683	G3588	G1391	G1473	G3762

ἐστιν;	ἔστιν	ὁ	Πατήρ	μου	ὁ	δοξάζων	με,	ὃν	ὑμεῖς	λέγετε
ni	yuko	–	Baba	yangu	–	anayenitukuza	mimi	ambaye	ninyi	mnasema
G1510	G1510	G3588	G3962	G1473	G3588	G1392	G1473	G3739	G4771	G3004

ὅτι,	Θεὸς	ἡμῶν	ἐστιν.
kwamba	Mungu	yetu	ni
G3754	G2316	G1473	G1510

Yesu akajibu, “Ikiwa nitajitukuza mwenyewe, utukufu wangu ni bure; ni Baba yangu anayenitukuza - yule mnayemsema kuwa ni Mungu wenu.

55	καὶ	οὐκ	ἐγνώκατε	αὐτόν,	ἐγὼ	δὲ	οἶδα	αὐτόν;	κἂν	εἴπω
	na	hamjamjua	mmemjua	yeye	mimi	lakini	ninamjua	yeye	na–kama	nikisema
	G2532	G3756	G1097	G0846	G1473	G1161	G1492	G0846	G2579	G3004

ὅτι	οὐκ	οἶδα	αὐτόν,	ἔσομαι	ὅμοιος	ὑμῖν,	ψεύστης.	ἀλλὰ	οἶδα
kwamba	simjui	ninamjua	yeye	nitakuwa	kama	ninyi	mwongo	lakini	ninamjua
G3754	G3756	G1492	G0846	G1510	G3664	G4771	G5583	G0235	G1492

αὐτὸν,	καὶ	τὸν	λόγον	αὐτοῦ	τηρῶ.
yeye	na	–	neno	lake	ninashika
G0846	G2532	G3588	G3056	G0846	G5083

Ninyi hamjamjua yeye, lakini mimi namjua yeye. Ikiwa nitasema, 'simjui,' nitakuwa kama nyinyi, muongo. Hata hivyo, ninamjua na maneno yake nimeyashika.

56	Ἀβραὰμ	ὁ	πατὴρ	ὑμῶν	ἠγαλλιάσατο	ἵνα	ἴδῃ	τὴν	ἡμέραν	τὴν	ἐμήν,
	Abraam	–	baba	yenu	alifurahi	ili	aone	–	siku	–	yangu
	G0011	G3588	G3962	G4771	G0021	G2443	G3708	G3588	G2250	G3588	G1699

καὶ	εἶδεν	καὶ	ἐχάρη.
na	aliona	na	akafurahi
G2532	G3708	G2532	G5463

Baba yenu Abrahamu alishangilia atakavyoiona siku yangu; aliiona na alifurahi.”

57	εἶπον	οὖν	οἱ	Ἰουδαῖοι	πρὸς	αὐτόν,	Πεντήκοντα	ἔτη	οὔπω	ἔχεις,
	wakasema	basi	–	Wayahudi	kwake	yeye	Hamsini	miaka	bado–huna	una
	G3004	G3767	G3588	G2453	G4314	G0846	G4004	G2094	G3768	G2192

καὶ	Ἀβραὰμ	ἑώρακας?
na	Abraam	umemwona
G2532	G0011	G3708

Wayahudi wakamwambia,”Haujafikisha umri wa miaka hamsini bado, nawe umemuona Ibrahimu?”

58	εἶπεν	αὐτοῖς	Ἰησοῦς,	Ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	πρὶν	Ἀβραὰμ
	akawaambia	wao	Iēsoûs	Amēn	amēn	ninawaambia	ninyi	kabla	Abraam
	G3004	G0846	G2424	G0281	G0281	G3004	G4771	G4250	G0011

γενέσθαι,	ἐγὼ	εἰμί.	
kuzaliwa	mimi	niko	
G1096	G1473	G1510	

Yesu akawaambia, “Amini, amini, nawaambia, kabla Abrahamu hajazaliwa, MIMI NIKO.”

59

ἦραν	οὖν	λίθους,	ἵνα	βάλωσιν	ἐπ’	αὐτόν;	Ἰησοῦς	δὲ	ἐκρύβη,	καὶ
wakachukua	basi	mawe	ili	wamtupe	juu	yeye	Iēsoûs	lakini	alijificha	na
G0142	G3767	G3037	G2443	G0906	G1909	G0846	G2424	G1161	G2928	G2532

ἐξῆλθεν	ἐκ	τοῦ	ἱεροῦ,	<διελθὼν	διὰ	μέσου	αὐτῶν,	καὶ	παρῆγεν
akatoka	kutoka	–	hekalu	akipita	katikati	katikati	yao	na	akaenda–zake
G1831	G1537	G3588	G2411	G1330	G1223	G3319	G0846	G2532	G3855

οὕτως>.
hivyo
G3779

Ndipo waliokota mawe wapate kumpiga, lakini Yesu alijificha na akatoka nje ya hekalu.

Chapter 9

1

Καὶ	παράγων,	εἶδεν	ἄνθρωπον	τυφλὸν	ἐκ	γενετῆς.
Na	akipita	alimwona	mtu	kipofu	tangu	kuzaliwa
G2532	G3855	G3708	G0444	G5185	G1537	G1079

Wakati, kama Yesu alipokuwa akipita, alimwona mtu kipofu tangu kuzaliwa kwake.

2

καὶ	ἠρώτησαν	αὐτὸν	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ	λέγοντες,	Ῥαββί,	τίς
na	walimuuliza	yeye	–	wanafunzi	wake	wakisema	Rabbi	nani
G2532	G2065	G0846	G3588	G3101	G0846	G3004	G4461	G5101

ἥμαρτεν,	οὗτος	ἢ	οἱ	γονεῖς	αὐτοῦ,	ἵνα	τυφλὸς	γεννηθῇ?
alitenda–dhambi	huyu	au	–	wazazi	wake	kwamba	kipofu	azaliwe
G0264	G3778	G2228	G3588	G1118	G0846	G2443	G5185	G1080

Wanafunzi wake wakamwuliza, “Rabi, nani aliyetenda dhambi, mtu huyu au wazazi wake, hata azaliwe kipofu?”

3

ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς,	Οὔτε	οὗτος	ἥμαρτεν,	οὔτε	οἱ	γονεῖς	αὐτοῦ;	ἀλλ’
alijibu	Iēsoûs	Wala	huyu	alitenda–dhambi	wala	–	wazazi	wake	bali
G0611	G2424	G3777	G3778	G0264	G3777	G3588	G1118	G0846	G0235

ἵνα	φανερωθῇ	τὰ	ἔργα	τοῦ	Θεοῦ	ἐν	αὐτῷ.
ili	zidhihirishwe	–	kazi	za–	Mungu	ndani	yake
G2443	G5319	G3588	G2041	G3588	G2316	G1722	G0846

Yesu akawajibu, “Siyo huyu mtu wala wazazi wake waliotenda dhambi, bali kazi za Mungu zipate kufunuliwa kupitia kwake.

4

ἡμᾶς	δεῖ	ἐργάζεσθαι	τὰ	ἔργα	τοῦ	πέμψαντός	με,	ἕως	ἡμέρα
sisi	ni–lazima	tufanye–kazi	–	kazi	za–	aliyenituma	mimi	wakati	mchana
G1473	G1163	G2038	G3588	G2041	G3588	G3992	G1473	G2193	G2250

ἐστίν;	ἔρχεται	νὺξ,	ὅτε	οὐδεὶς	δύναται	ἐργάζεσθαι.
ni	inakuja	usiku	wakati	hakuna–mtu	anaweza	kufanya–kazi
G1510	G2064	G3571	G3753	G3762	G1410	G2038

Tunapaswa kufanya kazi zake yeye aliyenituma wakati bado ni mchana. Usiku waja wakati ambapo hakuna atakayeweza kufanya kazi.

5

ὅταν	ἐν	τῷ	κόσμῳ	ὦ,	φῶς	εἰμι	τοῦ	κόσμου.
wakati	katika	–	ulimwengu	niko	nuru	ndimi	ya–	ulimwengu
G3752	G1722	G3588	G2889	G1510	G5457	G1510	G3588	G2889

Wakati niwapo ulimwenguni, mimi ni nuru ya ulimwengu.”

6	ταῦτα	εἰπὼν,	ἔπτυσεν	χαμαὶ,	καὶ	ἐποίησεν	πηλὸν	ἐκ	τοῦ
	haya	akisema	alitema–mate	chini	na	akafanya	tope	kutoka–kwa	–
	G3778	G3004	G4429	G5476	G2532	G4160	G4081	G1537	G3588

πτύσματος,	καὶ	ἐπέχρισεν	αὐτοῦ	τὸν	πηλὸν	ἐπὶ	τοὺς	ὀφθαλμούς.	
mate	na	alimpaka	yake	–	tope	juu–ya	–	macho	
G4427	G2532	G2025	G0846	G3588	G4081	G1909	G3588	G3788	

Baada ya Yesu kusema maneno haya, alitema kwenye ardhi, alifanya tope kwa mate, na akampaka yule mtu machoni na lile tope.

7	καὶ	εἶπεν	αὐτῷ,	Ὕπαγε,	νίψαι	εἰς	τὴν	κολυμβήθραν	τοῦ
	na	akamwambia	yeye	Nenda	kanawa	katika	–	bwawa	la–
	G2532	G3004	G0846	G5217	G3538	G1519	G3588	G2861	G3588

Σιλωάμ,	ὃ	ἑρμηνεύεται,	Ἀπεσταλμένος.	ἀπῆλθεν	οὖν	καὶ	ἐνίψατο,	καὶ	ἦλθεν
Silōam	ambalo	linatafsiriwa	Aliyetumwa	akaenda	basi	na	akanawa	na	akaja
G4611	G3739	G2059	G0649	G0565	G3767	G2532	G3538	G2532	G2064

βλέπων.
akiona
G0991

Akamwambia, nenda kaoge katika kisima cha Siloam (Inayotafsiriwa kama 'aliyetumwa').” Kwa hiyo huyo mtu alienda, akanawa, na akarudi, anaona.

8	Οἱ	οὖν	γείτονες,	καὶ	οἱ	θεωροῦντες	αὐτὸν	τὸ	πρότερον,
	–	Basi	majirani	na	–	waliokuwa–wakimwona	yeye	–	kabla
	G3588	G3767	G1069	G2532	G3588	G2334	G0846	G3588	G4386

ὅτι	προσαίτης	ἦν,	ἔλεγον,	Οὐχ	οὗτός	ἐστιν	ὁ	καθήμενος	καὶ
kwamba	omba–omba	alikuwa	walisema	Si	huyu	ni	–	aliyekuwa–amekaa	na
G3754	G4319	G1510	G3004	G3756	G3778	G1510	G3588	G2521	G2532

προσαιτῶν?
akiomba
G4319

Majirani wa yule mtu na wale waliomuona mwanzo kama mwombaji walisema, Je! huyu siye yule mtu aliyekuwa akikaa na kuomba?” wengine walisema, “Ni yeye.”

9	ἄλλοι	ἔλεγον,	ὅτι	Οὗτός	ἐστιν,	ἄλλοι,	ἔλεγον,	Οὐχί,	ἀλλὰ
	wengine	walisema	kwamba	Huyu	ndiye	wengine	walisema	Hapana	bali
	G0243	G3004	G3754	G3778	G1510	G0243	G3004	G3780	G0235

ὅμοιος	αὐτῷ	ἐστιν.	ἐκεῖνος	ἔλεγεν	ὅτι,	Ἐγώ	εἰμι	
anafanana–na	yeye	ni	yule	alisema	kwamba	Mimi	ndimi	
G3664	G0846	G1510	G1565	G3004	G3754	G1473	G1510	

Na wengine walisema, “Hapana, bali anafanana naye.” Lakini alikuwa akisema, “Ni mimi.”

10	ἔλεγον	οὖν	αὐτῷ,	Πῶς	οὖν	ἠνεῴχθησάν	σου	οἱ	ὀφθαλμοί?
	wakasema	basi	kwake	Jinsi–gani	basi	yalifunguliwa	yako	–	macho
	G3004	G3767	G0846	G4459	G3767	G0455	G4771	G3588	G3788

Wakamwambia, “Sasa macho yako yalifunguliwaje?”

11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν, καὶ
alijibu yule – mtu – aitwaye Iēsoûs tope alifanya na
G0611 G1565 G3588 G0444 G3588 G3004 G2424 G4081 G4160 G2532

ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς; καὶ εἶπέν μοι, ὅτι Ὕπαγε εἰς
alinipaka yangu – macho na akaniambia mimi kwamba Nenda kwenda
G2025 G1473 G3588 G3788 G2532 G3004 G1473 G3754 G5217 G1519

τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.
– Silōam na unawa nikienda basi na nikinawa nilianza–kuona
G3588 G4611 G2532 G3538 G0565 G3767 G2532 G3538 G0308

Alijibu, mtu aitwaye Yesu alifanya tope na kupaka macho yangu na kuniambia, 'Nenda Siloam ukanawe.' Kwa hiyo nilienda, na nikanawa, na nikapata kuona tena.”

12 καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος? λέγει, Οὐκ οἶδα.
na wakamwambia yeye Yuko–wapi ni yule anasema Si najua
G2532 G3004 G0846 G4226 G1510 G1565 G3004 G3756 G1492

Wakamwambia, “Yuko wapi?” Alijibu, “Sijui.”

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.
Wanamleta yeye kwa – Mafarisayo – wakati–fulani kipofu
G0071 G0846 G4314 G3588 G5330 G3588 G4218 G5185

Wakampeleka yule mtu aliyewahi kuwa kipofu kwa Mafarisayo.

14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς,
ilikuwa na Sabato siku ambayo siku – tope alifanya – Iēsoûs
G1510 G1161 G4521 G1722 G3739 G2250 G3588 G4081 G4160 G3588 G2424

καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
na akafungua yake – macho
G2532 G0455 G0846 G3588 G3788

Nayo ilikuwa siku ya Sabato wakati Yesu alipotengeneza tope na kuyafumbua macho yake.

15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ
tena basi walimuuliza yeye na pia – Mafarisayo jinsi–gani alianza–kuona – –
G3825 G3767 G2065 G0846 G2532 G3588 G5330 G4459 G0308 G3588

δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
na aliwaambia wao Tope aliweka yangu juu–ya – macho na
G1161 G3004 G0846 G4081 G2007 G1473 G1909 G3588 G3788 G2532

ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.
nikanawa na ninaona
G3538 G2532 G0991

Ndipo tena Mafarisayo wakamwuliza alipataje kuona. Aliwaambia, “Aliweka tope katika macho yangu, nikanawa, na sasa naweza kuona.”

16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ
wakasema basi kati–ya – Mafarisayo baadhi Si yuko huyu kutoka–kwa
G3004 G3767 G1537 G3588 G5330 G5100 G3756 G1510 G3778 G3844

Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι [δὲ]
Mungu – mtu kwa–sababu – Sabato ha shika wengine lakini
G2316 G3588 G0444 G3754 G3588 G4521 G3756 G5083 G0243 G1161

ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν?
walisema Jinsi–gani anaweza mtu mwenye–dhambi za–namna–hii ishara kufanya
G3004 G4459 G1410 G0444 G0268 G5108 G4592 G4160

καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
na mgawanyiko ulikuwa kati yao
G2532 G4978 G1510 G1722 G0846

Baadhi ya Mafarisayo wakasema, “Mtu huyu hajatoka kwa Mungu kwa sababu haishiki Sabato.” Wengine walisema, “Inawezekanaje mtu mwenye dhambi kufanya ishara kama hizo?” Kwa hiyo kukawa na mgawanyiko kati yao.

17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν, Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ,
wanamwambia basi – kipofu tena Nini wewe unasema kuhusu yeye
G3004 G3767 G3588 G5185 G3825 G5101 G4771 G3004 G4012 G0846

ὅτι ἠνέῳξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς? ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Προφήτης
kwamba alifungua yako – macho – na akasema kwamba Nabii
G3754 G0455 G4771 G3588 G3788 G3588 G1161 G3004 G3754 G4396

ἐστίν.
ni
G1510

Ndipo walipomwuliza yule kipofu tena, “Unasemaje juu yake kwa sababu aliyafungua macho yako?” Kipofu akasema, “Ni nabii.”

18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν
hawakuamini waliamini basi – Wayahudi kuhusu yeye kwamba alikuwa
G3756 G4100 G3767 G3588 G2453 G4012 G0846 G3754 G1510

τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ
kipofu na alianza–kuona mpaka wakati waliwaita – wazazi wake wa–
G5185 G2532 G0308 G2193 G3755 G5455 G3588 G1118 G0846 G3588

ἀναβλέψαντος.
aliyeanza–kuona
G0308

Hata wakati huu Wayahudi hawakumwamini kwamba alikuwa kipofu naye amepata kuona mpaka walipowaita wazazi wake yeye aliyepata kuona.

19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν
na waka wauliza wao wakisema Huyu ni – mwana wenu ambaye
G2532 G2065 G0846 G3004 G3778 G1510 G3588 G5207 G4771 G3739

ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη? πῶς οὖν βλέπει ἄρτι?
ninyi mnasema kwamba kipofu alizaliwa jinsi–gani basi anaona sasa
G4771 G3004 G3754 G5185 G1080 G4459 G3767 G0991 G0737

Waliwauliza wazazi, Je, huyu ni mtoto wenu mnayesema alizaliwa kipofu? amewezaje sasa kuona?”

20	ἀπεκρίθησαν	οὖν	οἱ	γονεῖς	αὐτοῦ	καὶ	εἶπαν,	Οἴδαμεν	ὅτι	οὗτός	
	walijibu	basi	–	wazazi	wake	na	wakasema	Tunajua	kwamba	huyu	
	G0611	G3767	G3588	G1118	G0846	G2532	G3004	G1492	G3754	G3778	

ἐστιν	ὁ	υἱὸς	ἡμῶν,	καὶ	ὅτι	τυφλὸς	ἐγεννήθη.	
ni	–	mwana	wetu	na	kwamba	kipofu	alizaliwa	
G1510	G3588	G5207	G1473	G2532	G3754	G5185	G1080	

Hivyo wazazi wake wakamjibu, “Tunajua kuwa huyu ni mtoto wetu na kwamba alizaliwa kipofu.

21	πῶς	δὲ	νῦν	βλέπει,	οὐκ	οἴδαμεν,	ἢ	τίς	ἤνοιξεν	αὐτοῦ	τοὺς
	jinsi-gani	lakini	sasa	anaona	hatujui	tunajua	au	nani	alifungua	yake	–
	G4459	G1161	G3568	G0991	G3756	G1492	G2228	G5101	G0455	G0846	G3588

ὀφθαλμοὺς,	ἡμεῖς	οὐκ	οἴδαμεν;	αὐτὸν	ἐρωτήσατε;	ἡλικίαν	ἔχει	αὐτὸς;	
macho	sisi	hatujui	tunajua	yeye	muulizeni	umri	ana	yeye-mwenyewe	
G3788	G1473	G3756	G1492	G0846	G2065	G2244	G2192	G0846	

περὶ	ἑαυτοῦ,	λαλήσει.	
kuhusu	mwenyewe	atasema	
G4012	G1438	G2980	

Jinsi gani sasa anaona, hatujui, na yeye aliyemfumbua macho yake, hatumjui. Mwulizeni yeye. Ni mtu mzima. Anaweza kujieleza mwenyewe.”

22	ταῦτα	εἶπαν	οἱ	γονεῖς	αὐτοῦ,	ὅτι	ἐφοβοῦντο	τοὺς	Ἰουδαίους;
	haya	walisema	–	wazazi	wake	kwa-sababu	waliwaogopa	–	Wayahudi
	G3778	G3004	G3588	G1118	G0846	G3754	G5399	G3588	G2453

ἤδη	γὰρ	συνετέθειντο	οἱ	Ἰουδαῖοι,	ἵνα	ἐάν	τις	
tayari	kwa-maana	walikuwa-wamekubaliana	–	Wayahudi	kwamba	kama	mtu-yeyote	
G2235	G1063	G4934	G3588	G2453	G2443	G1437	G5100	

αὐτὸν	ὁμολογήσῃ	Χριστόν,	ἀποσυνάγωγος	γένηται.	
yeye	atamkiri	Christós	atafukuzwa-sinagogini	atakuwa	
G0846	G3670	G5547	G0656	G1096	

Wazazi wake walisema mambo haya, kwa sababu waliwaogopa Wayahudi. Kwa vile Wayahudi walikuwa wamekubaliana tayari kuwa, ikiwa yeyote atakiri kuwa Yesu ni Kristo, atatengwa na Sinagogi.

23	διὰ	τοῦτο	οἱ	γονεῖς	αὐτοῦ	εἶπαν	ὅτι,	Ἡλικίαν	ἔχει,	αὐτὸν
	kwa-hiyo	hili	–	wazazi	wake	walisema	kwamba	Umri	ana	yeye
	G1223	G3778	G3588	G1118	G0846	G3004	G3754	G2244	G2192	G0846

ἐπερωτήσατε.
muulizeni
G1905

Kwa sababu hii, wazazi wake walisema, “Ni mtu mzima, mwulizeni yeye.”

24	Ἐφώνησαν	οὖν	τὸν	ἄνθρωπον	ἐκ	δευτέρου	ὃς	ἦν	τυφλὸς,	
	Walimuita	basi	–	mtu	kwa-mara-ya	pili	ambaye	alikuwa	kipofu	
	G5455	G3767	G3588	G0444	G1537	G1208	G3739	G1510	G5185	

καὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Δὸς	δόξαν	τῷ	Θεῷ;	ἡμεῖς	οἴδαμεν	ὅτι	οὗτος	
na	wakamwambia	yeye	Mpe	utukufu	–	Mungu	sisi	tunajua	kwamba	huyu	
G2532	G3004	G0846	G1325	G1391	G3588	G2316	G1473	G1492	G3754	G3778	

ὁ	ἄνθρωπος	ἁμαρτωλός	ἐστιν.	
–	mtu	mwenye-dhambi	ni	
G3588	G0444	G0268	G1510	

Kwa hiyo kwa mara ya pili, walimwita yule mtu aliyewahi kuwa kipofu na kumwambia, “Mpe Mungu utukufu. Tunajua kwamba mtu huyu ni mwenye dhambi.”

25	ἀπεκρίθη	οὖν	ἐκεῖνος,	Εἰ	ἁμαρτωλός	ἐστιν	οὐκ	οἶδα.	ἓν	οἶδα,	
	alijibu	basi	yule	Kama	mwenye–dhambi	ni	sijui	najua	kitu–kimoja	najua	
	G0611	G3767	G1565	G1487	G0268	G1510	G3756	G1492	G1520	G1492	

ὅτι	τυφλὸς	ὢν,	ἄρτι	βλέπω.	
kwamba	kipofu	nikiwa	sasa	ninaona	
G3754	G5185	G1510	G0737	G0991	

Ndipo yule mtu alijibu, “Awe ni mwenye dhambi, mimi sijui. Kitu kimoja ninachokijua: nilikuwa kipofu, na sasa ninaona.”

26	εἶπον	οὖν	αὐτῷ,	Τί	ἐποίησέν	σοι?	πῶς	ἤνοιξέν	σου	τοὺς	
	wakamwambia	basi	yeye	Nini	alikufanyia	wewe	jinsi–gani	alifungua	yako	–	
	G3004	G3767	G0846	G5101	G4160	G4771	G4459	G0455	G4771	G3588	

ὀφθαλμούς?	
macho	
G3788	

Ndipo walipomwambia, “Amekufanyia nini? Aliyafumbuaje macho yako?”

27	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς,	Εἶπον	ὑμῖν	ἤδη,	καὶ	οὐκ	ἠκούσατε.	τί	
	aliwajibu	wao	Nimewaambia	ninyi	tayari	na	hamkusikia	mlisikia	kwa–nini	
	G0611	G0846	G3004	G4771	G2235	G2532	G3756	G0191	G5101	

πάλιν	θέλετε	ἀκούειν?	μὴ	καὶ	ὑμεῖς	θέλετε	αὐτοῦ	μαθηταὶ	γενέσθαι?
tena	mnataka	kusikia	je	pia	ninyi	mnataka	wake	wanafunzi	kuwa
G3825	G2309	G0191	G3361	G2532	G4771	G2309	G0846	G3101	G1096

Alijibu, “Nimekwishawaambia tayari, na nyinyi hamkusikiliza! Kwa nini mnataka kusikia tena? Nanyi hamtaki kuwa wanafunzi wake pia, sivyo?

28	καὶ	ἐλοιδόρησαν	αὐτὸν,	καὶ	εἶπον,	Σὺ	μαθητὴς	εἶ	ἐκείνου;	ἡμεῖς	
	na	walimtukana	yeye,	na	wakasema	Wewe	mwanafunzi	ni	wa–yule	sisi	
	G2532	G3058	G0846	G2532	G3004	G4771	G3101	G1510	G1565	G1473	

δὲ	τοῦ	Μωϋσέως	ἐσμὲν	μαθηταί.	
lakini	wa–	Mōusēs	sisi–ni	wanafunzi	
G1161	G3588	G3475	G1510	G3101	

Walimtukana na kusema, “Wewe ni mwanafunzi wake, lakini sisi ni wanafunzi wa Musa.

29	ἡμεῖς	οἴδαμεν	ὅτι	Μωϋσεῖ	λελάληκεν	ὁ	Θεός;	τοῦτον	δὲ	οὐκ	
	sisi	tunajua	kwamba	Mōusēs	amesema–naye	–	Mungu	huyu	lakini	hatumjui	
	G1473	G1492	G3754	G3475	G2980	G3588	G2316	G3778	G1161	G3756	

οἴδαμεν	πόθεν	ἐστίν.	
tunamjua	anatoka–wapi	ni	
G1492	G4159	G1510	

Tunajua kwamba Mungu alizungumza na Musa, lakini kwa huyu mtu, hatujui kule atokako.”

30	ἀπεκρίθη	ὁ	ἄνθρωπος	καὶ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Ἐν	τούτῳ	γὰρ	τὸ
	alijibu	–	mtu	na	akawaambia	wao	Katika	hili	kwa–maana	–
	G0611	G3588	G0444	G2532	G3004	G0846	G1722	G3778	G1063	G3588

θαυμαστόν	ἐστιν,	ὅτι	ὑμεῖς	οὐκ	οἴδατε	πόθεν	ἐστίν,	καὶ	ἤνοιξέν
ajabu	ni	kwamba	ninyi	hamjui	mnajua	anatoka–wapi	ni	na	alifungua
G2298	G1510	G3754	G4771	G3756	G1492	G4159	G1510	G2532	G0455

μου	τοὺς	ὀφθαλμούς.
yangu	–	macho
G1473	G3588	G3788

Yule mtu akajibu na kuwaambia, “Kwa nini, hili ni jambo la kushangaza, kwamba hamjui anakotoka, na bado ameyafumbua macho yangu.

31	οἴδαμεν	ὅτι	«ὁ	Θεὸς»	ἁμαρτωλῶν	οὐκ	ἀκούει;	ἀλλ’	ἐάν	τις
	tunajua	kwamba	–	Mungu	wenye–dhambi	hawa	sikii	bali	kama	mtu–yeyote
	G1492	G3754	G3588	G2316	G0268	G3756	G0191	G0235	G1437	G5100

θεοσεβὴς	ᾖ,	καὶ	τὸ	θέλημα	αὐτοῦ	ποιῇ,	τούτου	ἀκούει.
mcha–Mungu	ni	na	–	mapenzi	yake	anafanya	huyu	anamsikia
G2318	G1510	G2532	G3588	G2307	G0846	G4160	G3778	G0191

Tunajua kuwa Mungu hawasikilizi wenye dhambi, lakini ikiwa mtu yeyote anamwabudu Mungu na hufanya mapenzi yake, Mungu humsikiliza.

32	ἐκ	τοῦ	αἰῶνος	οὐκ	ἠκούσθη,	ὅτι	ἠνέῳξέν	τις	ὀφθαλμοὺς
	tangu	–	milele	haiku	sikika	kwamba	alifungua	mtu–yeyote	macho
	G1537	G3588	G0165	G3756	G0191	G3754	G0455	G5100	G3788

τυφλοῦ	γεγεννημένου.
ya–kipofu	aliyezaliwa
G5185	G1080

Tangu kuanza kwa Ulimwengu haijawahi kamwe kusikiwa kwamba yeyote ameyafumbua macho ya mtu aliyezaliwa kipofu.

33	εἰ	μὴ	ἦν	οὗτος	παρὰ	Θεοῦ,	οὐκ	ἠδύνατο	ποιεῖν	οὐδέν.
	kama	si	angekuwa	huyu	kutoka–kwa	Mungu	hange	weza	kufanya	chochote
	G1487	G3361	G1510	G3778	G3844	G2316	G3756	G1410	G4160	G3762

Ikiwa mtu huyu hakutoka kwa Mungu, asingelifanya chochote.”

34	ἀπεκρίθησαν	καὶ	εἶπαν	αὐτῷ,	Ἐν	ἁμαρτίαις	σὺ	ἐγεννήθης	ὅλος,
	walijibu	na	wakamwambia	yeye	Katika	dhambi	wewe	ulizaliwa	kabisa
	G0611	G2532	G3004	G0846	G1722	G0266	G4771	G1080	G3650

καὶ	σὺ	διδάσκεις	ἡμᾶς?	καὶ	ἐξέβαλον	αὐτὸν	ἔξω.
na	wewe	unatufundisha	sisi	na	wakamfukuza–nje	yeye	nje
G2532	G4771	G1321	G1473	G2532	G1544	G0846	G1854

Walijibu na kumwambia, “Ulizaliwa katika dhambi kabisa, na wewe unatufundisha sisi?” Ndipo walipomfukuza kutoka katika sinagogi.

35	Ἤκουσεν	Ἰησοῦς	ὅτι	ἐξέβαλον	αὐτὸν	ἔξω,	καὶ	εὑρὼν	αὐτὸν
	Alisikia	Iēsoûs	kwamba	walimfukuza–nje	yeye	nje	na	akimkuta	yeye
	G0191	G2424	G3754	G1544	G0846	G1854	G2532	G2147	G0846

εἶπεν,	Σὺ	πιστεύεις	εἰς	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου?
akasema	Wewe	unamwamini	katika	–	Mwana	wa–	Mtu
G3004	G4771	G4100	G1519	G3588	G5207	G3588	G0444

Yesu alisikia kwamba wamemwondoa kwenye sinagogi. Alimpata na kumwambia, “Unamwamini Mwana wa Mtu?”

36	ἀπεκρίθη	ἐκεῖνος	καὶ	εἶπεν,	Καὶ	τίς	ἐστιν,	Κύριε,	ἵνα	πιστεύσω	εἰς
	alijibu	yule	na	akasema	Na	nani	ni	Bwana	ili	nimwamini	katika
	G0611	G1565	G2532	G3004	G2532	G5101	G1510	G2962	G2443	G4100	G1519

αὐτόν?	
yeye	
G0846	

Alijibu na kusema, “Ni nani, Bwana, ili nami nipate kumwamini?”

37	εἶπεν	αὐτῷ	ὁ	Ἰησοῦς,	Καὶ	ἑώρακας	αὐτὸν,	καὶ	ὁ
	akamwambia	yeye	–	Iēsoûs	Na	umemwona	yeye	na	–
	G3004	G0846	G3588	G2424	G2532	G3708	G0846	G2532	G3588

λαλῶν	μετὰ	σοῦ	ἐκεῖνός	ἐστιν.
anayesema–nawe	pamoja–na	wewe	yeye	ndiye
G2980	G3326	G4771	G1565	G1510

Yesu akamwambia, “Umeshamuona, naye unayezungumza naye ndiye.”

38	ὁ	δὲ	ἔφη,	Πιστεύω,	Κύριε;	καὶ	προσεκύνησεν	αὐτῷ.
	–	na	akasema	Ninaamini	Bwana	na	akamwabudu	yeye
	G3588	G1161	G5346	G4100	G2962	G2532	G4352	G0846

Yule mtu akasema, “Bwana, Naamini.” Ndipo akamsujudia.

39	καὶ	εἶπεν	ὁ	Ἰησοῦς,	Εἰς	κρίμα	ἐγὼ	εἰς	τὸν	κόσμον
	na	akasema	–	Iēsoûs	Kwa–hukumu	hukumu	mimi	katika	–	ulimwengu
	G2532	G3004	G3588	G2424	G1519	G2917	G1473	G1519	G3588	G2889

τοῦτον	ἦλθον,	ἵνα	οἱ	μὴ	βλέποντες,	βλέπωσιν;	καὶ	οἱ	βλέποντες,
huu	nilikuja	ili	–	wasio	ona	waone	na	–	wanaoona
G3778	G2064	G2443	G3588	G3361	G0991	G0991	G2532	G3588	G0991

τυφλοὶ	γένωνται.
vipofu	wawe
G5185	G1096

Yesu akasema, “Kwa hukumu nimekuja katika Ulimwengu huu ili kwamba wale wasioona wapate kuona na wale wanaoona wawe vipofu.”

40	ἤκουσαν	ἐκ	τῶν	Φαρισαίων	ταῦτα,	οἱ	μετ’	αὐτοῦ	ὄντες.
	walisikia	kati–ya	–	Mafarisayo	haya	–	waliokuwa–pamoja–naye	yeye	wakiwa
	G0191	G1537	G3588	G5330	G3778	G3588	G3326	G0846	G1510

καὶ	εἶπον	αὐτῷ,	Μὴ	καὶ	ἡμεῖς	τυφλοί	ἐσμεν?
na	wakasema	kwake	Je	pia	sisi	vipofu	sisi–ni
G2532	G3004	G0846	G3361	G2532	G1473	G5185	G1510

Baadhi ya Mafarisayo waliokuwa pamoja naye wakasikia maneno hayo na kumwuliza, “Na sisi pia ni vipofu?”

41 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς wao G0846 ὁ – G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Εἰ Kama G1487 τυφλοὶ vipofu G5185 ἦτε, mngekuwa G1510 οὐκ msingekuwa–na G3756 ἂν mngeli G0302 εἴχετε kuwa–na G2192 ἁμαρτίαν; dhambi G0266 νῦν sasa G3568 δὲ lakini G1161 λέγετε mnasema G3004 ὅτι, kwamba G3754 Βλέπομεν, Tunaona G0991 ἡ – G3588 ἁμαρτία dhambi G0266 ὑμῶν yenu G4771 μένει. inabaki G3306

Yesu akawaambia, “Kama mngelikuwa vipofu, msingelikuwa na dhambi. Hata hivyo, sasa mnasema, 'Tunaona,' dhambi yenu inakaa.”

Chapter 10

1 Ἀμὴν Amēn G0281 ἀμὴν amēn G0281 λέγω ninawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 ὁ – G3588 μὴ asiye G3361 εἰσερχόμενος ingia G1525 διὰ kupitia G1223 τῆς – G3588 θύρας, mlango G2374 εἰς katika G1519 τὴν – G3588 αὐλὴν zizi G0833 τῶν la– G3588 προβάτων, kondoo G4263 ἀλλὰ bali G0235 ἀναβαίνων anapanda G0305 ἀλλαχόθεν, mahali–pengine G0237 ἐκεῖνος yule G1565 κλέπτης mwizi G2812 ἐστὶν ni G1510 καὶ na G2532 λῃστής. mnyang'anyi G3027

Amin, Amini nawaambieni, yule asiyeingia kwa kupitia mlango wa zizi la kondoo, lakini anapanda kwa njia nyingine, mtu huyo ni mwizi na mnyang'anyi.

2 ὁ – G3588 δὲ lakini G1161 εἰσερχόμενος anayeingia G1525 διὰ kupitia G1223 τῆς – G3588 θύρας, mlango G2374 ποιμήν mchungaji G4166 ἐστιν ni G1510 τῶν wa– G3588 προβάτων. kondoo G4263

Yeye aingiaye mlangoni ni mchungaji wa kondoo.

3 τούτῳ huyu G3778 ὁ – G3588 θυρωρὸς mlinzi–wa–mlango G2377 ἀνοίγει, anamfungulia G0455 καὶ na G2532 τὰ – G3588 πρόβατα kondoo G4263 τῆς – G3588 φωνῆς sauti G5456 αὐτοῦ yake G0846 ἀκούει, wanasikia G0191 καὶ na G2532 τὰ – G3588 ἴδια wake G2398 πρόβατα kondoo G4263 φωνεῖ anawaita G5455 κατ’ kwa G2596 ὄνομα, jina G3686 καὶ na G2532 ἐξάγει anawatoa–nje G1806 αὐτά. wao G0846

Kwake mlinzi wa mlango humfungulia. Kondoo waisikia sauti yake na huwaita kondoo zake kwa majina yao na kuwatoa nje.

4 ὅταν wakati G3752 τὰ – G3588 ἴδια wake G2398 πάντα wote G3956 ἐκβάλῃ anawatoa–nje G1544 ἔμπροσθεν mbele G1715 αὐτῶν, yao G0846 πορεύεται; anatangulia G4198 καὶ na G2532 τὰ – G3588 πρόβατα kondoo G4263 αὐτῷ yeye G0846 ἀκολουθεῖ, wanamfuata G0190 ὅτι kwa–sababu G3754 οἴδασιν wanaijua G1492 τὴν – G3588 φωνὴν sauti G5456 αὐτοῦ. yake G0846

Atakapowatoa nje hao walio wake, huwatangulia, na kondoo humfuata, kwa sababu wanaijua sauti yake.

5	ἀλλοτρίῳ	δὲ	οὐ	μὴ	ἀκολουθήσουσιν,	ἀλλὰ	φεύξονται	ἀπ’	αὐτοῦ,	
	mgeni	lakini	hawa	kamwe	tamfuata	bali	watakimbia	kutoka	kwake	
	G0245	G1161	G3756	G3361	G0190	G0235	G5343	G0575	G0846	

ὅτι	οὐκ	οἴδασιν	τῶν	ἀλλοτρίων	τὴν	φωνήν.	
kwa–sababu	hawai	jui	ya–	wageni	–	sauti	
G3754	G3756	G1492	G3588	G0245	G3588	G5456	

Hawatamfuata mgeni lakini badala yake watamuepuka, kwa sababu hawazijui sauti za wageni.”

6	Ταύτην	τὴν	παροιμίαν	εἶπεν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς;	ἐκεῖνοι	δὲ	οὐκ
	Huu	–	mfano	aliwaambia	wao	–	Iēsoûs	wale	lakini	hawakujua
	G3778	G3588	G3942	G3004	G0846	G3588	G2424	G1565	G1161	G3756

ἔγνωσαν	τίνα	ἦν,	ἃ	ἐλάλει	αὐτοῖς.
walijua	ni–nini	yalikuwa	ambayo	aliwaambia	wao
G1097	G5101	G1510	G3739	G2980	G0846

Yesu alisema mfano huu kwao, lakini hawakuyaelewa mambo haya ambayo alikuwa akisema kwao.

7	Εἶπεν	οὖν	πάλιν	‹αὐτοῖς›	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,
	Akawaambia	basi	tena	wao	–	Iēsoûs	Amēn	amēn	ninawaambia	ninyi
	G3004	G3767	G3825	G0846	G3588	G2424	G0281	G0281	G3004	G4771

ὅτι	ἐγώ	εἰμι	ἡ	θύρα	τῶν	προβάτων.
kwamba	mimi	ndimi	–	mlango	wa–	kondoo
G3754	G1473	G1510	G3588	G2374	G3588	G4263

Yesu akasema nao tena, “Amini, amini, nawaambia, Mimi ni mlango wa kondoo.

8	πάντες	ὅσοι	ἦλθον	πρὸ	ἐμοῦ,	κλέπται	εἰσὶν	καὶ	λῃσταί;	ἀλλ’
	wote	wengi	walikuja	kabla–yangu	mimi	wezi	ni	na	wanyang'anyi	lakini
	G3956	G3745	G2064	G4253	G1473	G2812	G1510	G2532	G3027	G0235

οὐκ	ἤκουσαν	αὐτῶν	τὰ	πρόβατα.	
hawaku	wasikia	wao	–	kondoo	
G3756	G0191	G0846	G3588	G4263	

Wote walionitangulia ni wezi na wanyang'anyi, lakini kondoo hawakuwasikiliza.

9	ἐγώ	εἰμι	ἡ	θύρα;	δι’	ἐμοῦ	ἐάν	τις	εἰσέλθῃ	σωθήσεται,	καὶ
	mimi	ndimi	–	mlango	kupitia	mimi	kama	mtu–yeyote	ataingia	ataokolewa	na
	G1473	G1510	G3588	G2374	G1223	G1473	G1437	G5100	G1525	G4982	G2532

εἰσελεύσεται,	καὶ	ἐξελεύσεται,	καὶ	νομὴν	εὑρήσει.	
ataingia	na	atatoka	na	malisho	atapata	
G1525	G2532	G1831	G2532	G3542	G2147	

Mimi ni mlango. Yeyote aingiaye kupitia kwangu, ataokolewa; ataingia ndani na kutoka, naye atajipatia malisho.

10	ὁ	κλέπτης	οὐκ	ἔρχεται	εἰ	μὴ	ἵνα	κλέψῃ,	καὶ	θύσῃ,	καὶ
	–	mwizi	haji	anakuja	isipokuwa	si	ili	aibe	na	achinje	na
	G3588	G2812	G3756	G2064	G1487	G3361	G2443	G2813	G2532	G2380	G2532

ἀπολέσῃ.	ἐγὼ	ἦλθον	ἵνα	ζωὴν	ἔχωσιν,	καὶ	περισσὸν	ἔχωσιν.
aangamize	mimi	nilikuja	ili	uzima	wawe–na	na	kwa–wingi	wawe–na
G0622	G1473	G2064	G2443	G2222	G2192	G2532	G4053	G2192

Mwizi haji isipokuwa kuiba, kuua, na kuangamiza. Nimekuja ili kwamba wapate uzima na wawe nao tele.

11 ἐγώ mimi G1473 εἰμι ndimi G1510 ὁ – G3588 ποιμὴν mchungaji G4166 ὁ – G3588 καλός. mwema G2570 ὁ – G3588 ποιμὴν mchungaji G4166 ὁ – G3588 καλὸς, mwema G2570 τὴν – G3588

ψυχὴν uhai G5590 αὐτοῦ wake G0846 τίθησιν anatoa G5087 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 τῶν – G3588 προβάτων: kondoo G4263

Mimi ni mchungaji mwema. Mchungaji mwema huutoa uhai wake kwa ajili ya kondoo.

12 ὁ – G3588 μισθωτὸς mtu–wa–mshahara G3411 καὶ na G2532 οὐκ asiye G3756 ὢν kuwa G1510 ποιμήν, mchungaji G4166 οὗ ambaye G3739 οὐκ si G3756 ἔστιν ni G1510 τὰ – G3588

πρόβατα kondoo G4263 ἴδια, wake G2398 θεωρεῖ anaona G2334 τὸν – G3588 λύκον mbwa–mwitu G3074 ἐρχόμενον, akija G2064 καὶ na G2532 ἀφίησιν anawaacha G0863 τὰ – G3588 πρόβατα, kondoo G4263

καὶ na G2532 φεύγει; anakimbia G5343 καὶ na G2532 ὁ – G3588 λύκος mbwa–mwitu G3074 ἁρπάζει anawanyakua G0726 αὐτὰ, wao G0846 καὶ na G2532 σκορπίζει, anawatawanya G4650

Mtumishi aliyeajiriwa, na siyo mchungaji, ambaye kondoo si mali yake, huwaona mbwa mwitu wakija na huwaacha na kuwakimbia kondoo.

13 ὅτι kwa–sababu G3754 μισθωτός mtu–wa–mshahara G3411 ἐστιν, ni G1510 καὶ na G2532 οὐ ha G3756 μέλει jali G3199 αὐτῷ yeye G0846 περὶ kuhusu G4012 τῶν – G3588

προβάτων. kondoo G4263

Na mbwa mwitu huwakamata na kuwatawanya. Hukimbia kwa sababu ni mtumishi wa kuajiriwa na hawajali kondoo.

14 ἐγώ mimi G1473 εἰμι ndimi G1510 ὁ – G3588 ποιμὴν mchungaji G4166 ὁ – G3588 καλός; mwema G2570 καὶ na G2532 γινώσκω ninawajua G1097 τὰ – G3588 ἐμὰ, wangu G1699 καὶ na G2532

γινώσκουσί wananijua G1097 με mimi G1473 τὰ – G3588 ἐμά. wangu G1699

Mimi ni mchungaji mwema, na ninawajua walio wangu, nao walio wangu wananijua mimi.

15 καθὼς kama–vile G2531 γινώσκει ananijua G1097 με mimi G1473 ὁ – G3588 Πατὴρ, Baba G3962 κἀγὼ na–mimi G2504 γινώσκω ninamjua G1097 τὸν – G3588 Πατέρα; Baba G3962 καὶ na G2532 τὴν – G3588

ψυχήν uhai G5590 μου wangu G1473 τίθημι ninatoa G5087 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 τῶν – G3588 προβάτων. kondoo G4263

Baba ananijua, nami namjua Baba, nami nautoa uhai wangu kwa ajili ya kondoo.

16 | καὶ | ἄλλα | πρόβατα | ἔχω, | ἃ | οὐκ | ἔστιν | ἐκ | τῆς | αὐλῆς | ταύτης;
na | wengine | kondoo | ninao | ambao | si | ni | kutoka | – | zizi | hili
G2532 | G0243 | G4263 | G2192 | G3739 | G3756 | G1510 | G1537 | G3588 | G0833 | G3778

κἀκεῖνα | δεῖ | με | ἀγαγεῖν, | καὶ | τῆς | φωνῆς | μου | ἀκούσουσιν; | καὶ
na–wale | ni–lazima | mimi | niwalete | na | – | sauti | yangu | watasikia | na
G2548 | G1163 | G1473 | G0071 | G2532 | G3588 | G5456 | G1473 | G0191 | G2532

γενήσονται | μία | ποίμνη, | εἷς | ποιμήν.
watakuwa | kundi–moja | kundi | mchungaji–mmoja | mchungaji
G1096 | G1520 | G4167 | G1520 | G4166

Ninao kondoo wengine ambao si wa zizi hili. Hao pia, yanipasa kuwaleta, nao wataisikia sauti yangu ili kwamba pawepo na kundi moja na mchungaji mmoja.

17 | διὰ | τοῦτό, | με | ὁ | Πατὴρ | ἀγαπᾷ, | ὅτι | ἐγὼ | τίθημι | τὴν
kwa–hiyo | hili | mimi | – | Baba | ananipenda | kwa–sababu | mimi | ninatoa | –
G1223 | G3778 | G1473 | G3588 | G3962 | G0025 | G3754 | G1473 | G5087 | G3588

ψυχήν | μου, | ἵνα | πάλιν | λάβω | αὐτήν.
uhai | wangu | ili | tena | niupokee | yeye
G5590 | G1473 | G2443 | G3825 | G2983 | G0846

Hii ndiyo sababu Baba ananipenda: Niutoe uhai wangu halafu niutwae tena.

18 | οὐδεὶς | αἴρει | αὐτὴν | ἀπ’ | ἐμοῦ, | ἀλλ’ | ἐγὼ | τίθημι | αὐτὴν | ἀπ’
hakuna–mtu | anauondoa | yeye | kutoka | kwangu | bali | mimi | ninautoa | yeye | kutoka
G3762 | G0142 | G0846 | G0575 | G1473 | G0235 | G1473 | G5087 | G0846 | G0575

ἐμαυτοῦ. | ἐξουσίαν | ἔχω | θεῖναι | αὐτήν, | καὶ | ἐξουσίαν | ἔχω | πάλιν | λαβεῖν
mwenyewe | mamlaka | nina | kuutoa | yeye | na | mamlaka | nina | tena | kuupokea
G1683 | G1849 | G2192 | G5087 | G0846 | G2532 | G1849 | G2192 | G3825 | G2983

αὐτήν. | ταύτην | τὴν | ἐντολὴν | ἔλαβον | παρὰ | τοῦ | Πατρός | μου.
yeye | hii | – | amri | nilipokea | kutoka–kwa | – | Baba | yangu
G0846 | G3778 | G3588 | G1785 | G2983 | G3844 | G3588 | G3962 | G1473

Hakuna auchukuaye kutoka kwangu, lakini mimi nautoa mwenyewe. Ninayo mamlaka ya kuutoa, na ninayo mamlaka ya kuutwaa pia. Nimelipokea agizo hili kutoka kwa Baba.”

19 | Σχίσμα | πάλιν | ἐγένετο | ἐν | τοῖς | Ἰουδαίοις, | διὰ | τοὺς | λόγους
Mgawanyiko | tena | ukawa | kati–ya | – | Wayahudi | kwa–sababu–ya | – | maneno
G4978 | G3825 | G1096 | G1722 | G3588 | G2453 | G1223 | G3588 | G3056

τούτους;
haya
G3778

Mgawanyiko tena ukatokea kati ya wayahudi kwa sababu ya maneno haya.

20 | ἔλεγον | δὲ | πολλοὶ | ἐξ | αὐτῶν, | Δαιμόνιον | ἔχει, | καὶ | μαίνεται; | τί
wakasema | na | wengi | kati | yao | Pepo | ana | na | ana–wazimu | kwa–nini
G3004 | G1161 | G4183 | G1537 | G0846 | G1140 | G2192 | G2532 | G3105 | G5101

αὐτοῦ | ἀκούετε?
yeye | mnamsikia
G0846 | G0191

Wengi wao wakasema, “Ana pepo na ni kichaa. Kwa nini mnamsikiliza?”

21 ἄλλοι wengine G0243 ἔλεγον, walisema G3004 Ταῦτα Haya G3778 τὰ – G3588 ῥήματα maneno G4487 οὐκ si G3756 ἔστιν ni G1510 δαιμονιζομένου. ya–mtu–mwenye–pepo G1139 μὴ je G3361 δαιμόνιον pepo G1140 δύναται anaweza G1410 τυφλῶν vipofu G5185 ὀφθαλμοὺς macho G3788 ἀνοῖξαι? kufungua G0455

Wengine wakasema, “Haya siyo maneno ya mtu aliyepagawa na mapepo. Pepo linaweza kufungua macho ya kipofu?”

22 Ἐγένετο Ikawa G1096 τότε wakati–huo G5119 τὰ – G3588 ἐγκαίνια, Kumbukumbu G1456 ἐν katika G1722 τοῖς – G3588 Ἱεροσολύμοις. Yerusalemu G2414 χειμὼν baridi G5494 ἦν. ilikuwa G1510

Ndipo ikaja Sikukuu ya Kuwekwa Wakfu Yerusalemu.

23 καὶ na G2532 περιεπάτει alitembea G4043 ὁ – G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 ἐν katika G1722 τῷ – G3588 ἱερῷ, hekalu G2411 ἐν katika G1722 τῇ – G3588 στοᾷ ukumbi G4745 τοῦ wa– G3588 Σολομῶνος. Solomōn G4672

Ulikuwa wakati wa baridi, na Yesu alikuwa akitembea hekaluni katika ukumbi wa Selemani.

24 ἐκύκλωσαν walimzunguka G2944 οὖν basi G3767 αὐτὸν yeye G0846 οἱ – G3588 Ἰουδαῖοι, Wayahudi G2453 καὶ na G2532 ἔλεγον wakamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Ἕως Hadi G2193 πότε lini G4219 τὴν – G3588 ψυχὴν nafsi G5590 ἡμῶν yetu G1473 αἴρεις? unaiondoa G0142 εἰ kama G1487 σὺ wewe G4771 εἶ ndiye G1510 ὁ – G3588 Χριστός, Christós G5547 εἰπὲ tuambie G3004 ἡμῖν sisi G1473 παρρησίᾳ. wazi G3954

Ndipo Wayahudi walipomzunguka na kumwambia, “Mpaka lini utatuweka katika mashaka? kama wewe ni Kristo, tuambie wazi.

25 ἀπεκρίθη aliwajibu G0611 αὐτοῖς wao G0846 ὁ – G3588 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Εἶπον Nimewaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 καὶ na G2532 οὐ hamwamini G3756 πιστεύετε. mwaamini G4100 τὰ – G3588 ἔργα kazi G2041 ἃ ambazo G3739 ἐγὼ mimi G1473 ποιῶ ninafanya G4160 ἐν katika G1722 τῷ – G3588 ὀνόματι jina G3686 τοῦ la– G3588 Πατρός Baba G3962 μου, yangu G1473 ταῦτα hizi G3778 μαρτυρεῖ zinashuhudia G3140 περὶ kuhusu G4012 ἐμοῦ. mimi G1473

Yesu akawajibu, “Nimekwisha waambia lakini hamuamini. Kazi nizifanyazo kwa jina la Baba yangu, hizo zinashuhudia juu yangu.

26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων
lakini ninyi hamwamini mwaamini kwa–sababu hamko mko kati–ya – kondoo
G0235 G4771 G3756 G4100 G3754 G3756 G1510 G1537 G3588 G4263

τῶν ἐμῶν.
– wangu
G3588 G1699

Hata hivyo hamuamini kwa sababu ninyi si kondoo wangu.

27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ, τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, κἀγὼ γινώσκω
– kondoo – wangu – sauti yangu wanasikia na–mimi ninawajua
G3588 G4263 G3588 G1699 G3588 G5456 G1473 G0191 G2504 G1097

αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι;
wao na wananifuata mimi
G0846 G2532 G0190 G1473

Kondoo wangu waisikia sauti yangu; Nawajua, nao wanifuata mimi.

28 κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον; καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται, εἰς
na–mimi ninawapa wao uzima wa–milele na hawa kamwe potea hadi
G2504 G1325 G0846 G2222 G0166 G2532 G3756 G3361 G0622 G1519

τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
– milele na hata atawanyakua mtu–yeyote wao kutoka – mkono wangu
G3588 G0165 G2532 G3756 G0726 G5100 G0846 G1537 G3588 G5495 G1473

Nimewapa uzima wa milele; hawataangamia kamwe, na hakuna hata mmoja atakayewanyakuwa kutoka mkononi mwangu.

29 ὁ Πατήρ μου ὃ δέδωκέν μοι, πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ
– Baba yangu ambaye amenipa mimi kuliko–wote mkuu–zaidi ni na
G3588 G3962 G1473 G3739 G1325 G1473 G3956 G3173 G1510 G2532

οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Πατρός.
hakuna–mtu anaweza kunyakua kutoka – mkono wa– Baba
G3762 G1410 G0726 G1537 G3588 G5495 G3588 G3962

Baba yangu, aliyenipa hao, ni mkuu kuliko wengine wote, na hakuna hata mmoja aliye na uwezo wa kuwanyakua kutoka mkononi mwa Baba.

30 ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἕν ἐσμεν.
mimi na – Baba mmoja sisi–ni
G1473 G2532 G3588 G3962 G1520 G1510

Mimi na Baba tu mmoja.”

31 Ἐβάστασαν ‹οὖν› πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
Wakachukua basi tena mawe – Wayahudi ili wampige–mawe yeye
G0941 G3767 G3825 G3037 G3588 G2453 G2443 G3034 G0846

Wakabeba mawe ili wamponde tena.

32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ ἔργα «ἔδειξα ὑμῖν» καλὰ
aliwajibu wao – Iēsoûs Nyingi kazi nimewaonyesha ninyi njema
G0611 G0846 G3588 G2424 G4183 G2041 G1166 G4771 G2570

ἐκ τοῦ Πατρός; διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον, ἐμὲ λιθάζετε?
kutoka–kwa – Baba kwa–sababu–ya ipi kati–yao kazi mimi mnanipiga–mawe
G1537 G3588 G3962 G1223 G4169 G0846 G2041 G1473 G3034

Yesu akawajibu, “Nimeshawaonesha kazi nyingi nzuri kutoka kwa Baba. Kwa kazi zipi kati ya hizo mnataka kuniponda mawe?”

33	ἀπεκρίθησαν	αὐτῷ	οἱ	Ἰουδαῖοι,	Περὶ	καλοῦ	ἔργου	οὐ	
	walijibu	yeye	–	Wayahudi	Kwa–sababu–ya	njema	kazi	si	
	G0611	G0846	G3588	G2453	G4012	G2570	G2041	G3756	

λιθάζομέν	σε,	ἀλλὰ	περὶ	βλασφημίας,	καὶ	ὅτι	σὺ,	
tunakupiga–mawe	wewe	bali	kwa–sababu–ya	kufuru	na	kwa–sababu	wewe	
G3034	G4771	G0235	G4012	G0988	G2532	G3754	G4771	

ἄνθρωπος	ὢν,	ποιεῖς	σεαυτὸν	Θεόν.	
mtu	ukiwa	unajifanya	mwenyewe	Mungu	
G0444	G1510	G4160	G4572	G2316	

Wayahudi wakamjibu, “Hatukupondi mawe kwa kazi yoyote iliyo nzuri, lakini kwa kukufuru, kwa sababu wewe, uliye mtu, unajifanya kuwa Mungu.”

34	ἀπεκρίθη	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Οὐκ	ἔστιν	γεγραμμένον	ἐν	τῷ	νόμῳ
	aliwajibu	wao	–	Iēsoûs	Si	imeandikwa	imeandikwa	katika	–	sheria
	G0611	G0846	G3588	G2424	G3756	G1510	G1125	G1722	G3588	G3551

ὑμῶν	ὅτι,	Ἐγὼ	εἶπα,	Θεοί	ἐστε?	
yenu	kwamba	Mimi	nilisema	Miungu	ninyi–ni	
G4771	G3754	G1473	G3004	G2316	G1510	

Yesu akawajibu, “Haikuandikwa katika sheria yenu, 'Nilisema, “Ninyi ni miungu”'?”

35	εἰ	ἐκείνους	εἶπεν	θεοὺς,	πρὸς	οὓς	ὁ	λόγος	τοῦ	Θεοῦ	ἐγένετο,
	kama	wale	aliwaita	miungu	ambao	kwao	–	neno	la–	Mungu	lilikuja
	G1487	G1565	G3004	G2316	G4314	G3739	G3588	G3056	G3588	G2316	G1096

καὶ	οὐ	δύναται	λυθῆναι	ἡ	γραφή,	
na	haiwezi	inaweza	kuvunjwa	–	maandiko	
G2532	G3756	G1410	G3089	G3588	G1124	

Ikiwa aliwaita miungu, kwa wale ambao Neno la Mungu liliwajilia (na Maandiko hayawezi kuvunjwa),

36	ὃν	ὁ	Πατὴρ	ἡγίασεν	καὶ	ἀπέστειλεν	εἰς	τὸν	κόσμον,	ὑμεῖς
	ambaye	–	Baba	alimtakasa	na	akamtuma	katika	–	ulimwengu	ninyi
	G3739	G3588	G3962	G0037	G2532	G0649	G1519	G3588	G2889	G4771

λέγετε	ὅτι,	Βλασφημεῖς,	ὅτι	εἶπον,	Υἱὸς	τοῦ	Θεοῦ	εἰμι?
mnasema	kwamba	Unakufuru	kwa–sababu	nilisema	Mwana	wa–	Mungu	ndimi
G3004	G3754	G0987	G3754	G3004	G5207	G3588	G2316	G1510

mnasema juu ya yule ambaye Baba alimtoa na kumtuma katika ulimwengu, 'Unakufuru,' kwa sababu nilisema, 'mimi ni Mwana wa Mungu'?

37	εἰ	οὐ	ποιῶ	τὰ	ἔργα	τοῦ	Πατρός	μου,	μὴ	πιστεύετέ	μοι.
	kama	si	ninafanya	–	kazi	za–	Baba	yangu	msi	niamini	mimi
	G1487	G3756	G4160	G3588	G2041	G3588	G3962	G1473	G3361	G4100	G1473

“Ikiwa sifanyi kazi za Baba yangu, msiniamini.

38	εἰ	δὲ	ποιῶ,	κἂν	ἐμοὶ	μὴ	πιστεύητε,	τοῖς	ἔργοις	πιστεύετε,	
	kama	lakini	ninafanya	hata–kama	mimi	msi	niamini	–	kazi	ziamini	
	G1487	G1161	G4160	G2579	G1473	G3361	G4100	G3588	G2041	G4100	

ἵνα	γνῶτε,	καὶ	γινώσκητε	ὅτι	ἐν	ἐμοὶ	ὁ	Πατὴρ,	κἀγὼ	
ili	mjue	na	mwendelee–kujua	kwamba	ndani	yangu	–	Baba	na–mimi	
G2443	G1097	G2532	G1097	G3754	G1722	G1473	G3588	G3962	G2504	

ἐν	τῷ	Πατρί.
ndani	–	Baba
G1722	G3588	G3962

Hata hivyo, ikiwa ninazifanya, hata kama hamniamini, ziaminini kazi ili kwamba muweze kujua na kufahamu kwamba Baba yuko ndani yangu na mimi niko ndani ya Baba.”

39	Ἐζήτουν	οὖν	αὐτὸν	πάλιν	πιάσαι,	καὶ	ἐξῆλθεν	ἐκ	τῆς	χειρὸς
	Walitafuta	basi	yeye	tena	kumkamata	na	alitoka	kutoka	–	mkono
	G2212	G3767	G0846	G3825	G4084	G2532	G1831	G1537	G3588	G5495

αὐτῶν,	
wao	
G0846	

Wakajaribu tena kumkamata Yesu, lakini alienda zake kutoka mikononi mwao.

40	Καὶ	ἀπῆλθεν	πάλιν	πέραν	τοῦ	Ἰορδάνου,	εἰς	τὸν	τόπον	ὅπου
	Na	akaenda	tena	ng'ambo–ya	–	Yordani	kwenda	–	mahali	ambapo
	G2532	G0565	G3825	G4008	G3588	G2446	G1519	G3588	G5117	G3699

ἦν	Ἰωάννης	τὸ	πρῶτον	βαπτίζων.	καὶ	ἔμεινεν	ἐκεῖ.
alikuwa	Iōannēs	–	mwanzoni	akibatiza	na	akakaa	huko
G1510	G2491	G3588	G4413	G0907	G2532	G3306	G1563

Yesu akaenda zake tena ng'ambo ya Yordani sehemu ambayo Yohana alikuwa akibatiza kwanza, na akakaa huko.

41	καὶ	πολλοὶ	ἦλθον	πρὸς	αὐτὸν,	καὶ	ἔλεγον,	ὅτι	Ἰωάννης	μὲν
	na	wengi	walikuja	kwake	yeye	na	walisema	kwamba	Iōannēs	kwa–kweli
	G2532	G4183	G2064	G4314	G0846	G2532	G3004	G3754	G2491	G3303

σημεῖον	ἐποίησεν	οὐδέν;	πάντα	δὲ	ὅσα	εἶπεν	Ἰωάννης	περὶ	τούτου,
ishara	hakufanya	hata–moja	yote	lakini	ambayo	alisema	Iōannēs	kuhusu	huyu
G4592	G4160	G3762	G3956	G1161	G3745	G3004	G2491	G4012	G3778

ἀληθῆ	ἦν.
kweli	yalikuwa
G0227	G1510

Watu wengi wakaja kwa Yesu. Waliendelea kusema, “Yohana kweli hakufanya ishara yoyote, lakini mambo yote aliyoyasema Yohana juu ya huyu mtu ni ya kweli.”

42	καὶ	πολλοὶ	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτὸν	ἐκεῖ.
	na	wengi	walimwamini	katika	yeye	huko
	G2532	G4183	G4100	G1519	G0846	G1563

Watu wengi wakamwamini Yesu hapo.

Chapter 11

1	Ἦν	δέ	τις	ἀσθενῶν,	Λάζαρος	ἀπὸ	Βηθανίας,	ἐκ	τῆς	κώμης
	Alikuwa	na	mtu–fulani	mgonjwa	Lazaros	kutoka	Bēthania	kutoka	–ile	kijiji
	G1510	G1161	G5100	G0770	G2976	G0575	G0963	G1537	G3588	G2968

Μαρίας,	καὶ	Μάρθας,	τῆς	ἀδελφῆς	αὐτῆς.
cha–Maria	na	Martha	–ile	dada	yake
G3137	G2532	G3136	G3588	G0079	G0846

Basi mtu mmoja jina lake Lazaro alikuwa mgonjwa. Alitokea Bethania, kijiji cha Mariamu na dada yake Martha.

2	ἦν	δὲ	Μαριὰμ	ἡ	ἀλείψασα	τὸν	Κύριον	μύρῳ,			καὶ
	alikuwa	na	Mariam	–ile	aliyempaka	–yule	Bwana	mafuta–ya–manukato			na
	G1510	G1161	G3137	G3588	G0218	G3588	G2962	G3464			G2532

ἐκμάξασα	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ	ταῖς	θριξὶν	αὐτῆς,	ἧς	ὁ	ἀδελφὸς
aliyefuta	–ile	miguu	yake	kwa–ile	nywele	zake	ambaye	–yule	kaka
G1591	G3588	G4228	G0846	G3588	G2359	G0846	G3739	G3588	G0080

Λάζαρος	ἠσθένει.
Lazaros	alikuwa–mgonjwa
G2976	G0770

Alikuwa ni Mariamu yule yule aliyempaka Bwana Marhamu na kumfuta miguu yake kwa nywele zake, ambaye ndugu yake Lazaro alikuwa ni mgonjwa.

3	ἀπέστειλαν	οὖν	αἱ	ἀδελφαὶ	πρὸς	αὐτὸν,	λέγουσαι,	Κύριε,	ἴδε,	ὃν
	walituma	basi	–wale	dada	kwa	yeye	wakisema	Bwana	tazama	ambaye
	G0649	G3767	G3588	G0079	G4314	G0846	G3004	G2962	G3708	G3739

φιλεῖς	ἀσθενεῖ.
unampenda	ni–mgonjwa
G5368	G0770

Ndipo dada hawa walituma ujumbe kwa Yesu na kusema, “Bwana, angalia yule umpendaye anaumwa.”

4	ἀκούσας	δὲ,	ὁ	Ἰησοῦς	εἶπεν,	Αὕτη	ἡ	ἀσθένεια	οὐκ	ἔστιν	πρὸς
	aliposikia	na	–yule	Iēsoûs	alisema	Huu	–huu	ugonjwa	si	ni	kwa
	G0191	G1161	G3588	G2424	G3004	G3778	G3588	G0769	G3756	G1510	G4314

θάνατον,	ἀλλ’	ὑπὲρ	τῆς	δόξης	τοῦ	Θεοῦ,	ἵνα	δοξασθῇ	ὁ	Υἱὸς
kifo	bali	kwa–ajili–ya	–ile	utukufu	wa–yule	Mungu	ili	atukuzwe	–yule	Mwana
G2288	G0235	G5228	G3588	G1391	G3588	G2316	G2443	G1392	G3588	G5207

τοῦ	Θεοῦ	δι’	αὐτῆς.
wa–yule	Mungu	kwa–njia–yake	wake
G3588	G2316	G1223	G0846

Yesu aliposikia alisema, “Ugonjwa huu si wa mauti, lakini, badala yake ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu ili kwamba Mwana wa Mungu apate kutukuzwa katika huo Ugonjwa.”

5	ἠγάπα	δὲ	ὁ	Ἰησοῦς	τὴν	Μάρθαν,	καὶ	τὴν	ἀδελφὴν	αὐτῆς,	καὶ
	alimpenda	na	–yule	Iēsoûs	–yule	Martha	na	–yule	dada	yake	na
	G0025	G1161	G3588	G2424	G3588	G3136	G2532	G3588	G0079	G0846	G2532

τὸν	Λάζαρον.
–yule	Lazaros
G3588	G2976

Yesu alimpenda Martha na dada yake na Lazaro.

6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν
alipokuwa basi alisikia kwamba ni–mgonjwa ndipo hakika alikaa katika
G5613 G3767 G0191 G3754 G0770 G5119 G3303 G3306 G1722

ᾧ ἦν τόπῳ, δύο ἡμέρας.
mahali–pale alikuwa mahali siku–mbili siku
G3739 G1510 G5117 G1417 G2250

Aliposikia kuwa Lazaro ni mgonjwa, Yesu alikaa siku mbili zaidi mahali alipokuwa.

7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν
kisha baada–ya hili anasema kwa–wale wanafunzi Twende kwenda –ile
G1899 G3326 G3778 G3004 G3588 G3101 G0071 G1519 G3588

Ἰουδαίαν πάλιν.
Ioudaia tena
G2449 G3825

Ndipo baada ya hili aliwaambia wanafunzi wake, “Twendeni Uyahudi tena.”

8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε
wanasema kwake –wale wanafunzi Rabbî sasa walikuwa–wakitafuta wewe
G3004 G0846 G3588 G3101 G4461 G3568 G2212 G4771

λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ?
kukupiga–mawe –wale Wayahudi na tena unaenda huko
G3034 G3588 G2453 G2532 G3825 G5217 G1563

Wanafunzi wakamwambia, “Rabi, Wayahudi walikuwa wakijaribu kukuponda mawe, na wewe unataka kurudi huko tena?”

9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας? ἐάν τις
alijibu Iēsoûs Je–si kumi–na–mbili saa ziko za–ile mchana ikiwa mtu–yeyote
G0611 G2424 G3780 G1427 G5610 G1510 G3588 G2250 G1437 G5100

περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ
anatembea katika –ule mchana hajikwai hakwai kwa–sababu –ile nuru ya–huu
G4043 G1722 G3588 G2250 G3756 G4350 G3754 G3588 G5457 G3588

κόσμου τούτου βλέπει;
ulimwengu huu anaona
G2889 G3778 G0991

Yesu akawajibu, “Saa za mchana si kumi na mbili? Mtu anapotembea mchana hawezi kujikwaa, kwa sababu anaona kwa nuru ya mchana.

10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι
lakini–ikiwa na mtu–yeyote anatembea katika –ile usiku anakwaa kwa–sababu
G1437 G1161 G5100 G4043 G1722 G3588 G3571 G4350 G3754

τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
–ile nuru haiko ni ndani–yake mwake
G3588 G5457 G3756 G1510 G1722 G0846

Hata hivyo, ikiwa atatembea usiku, atajikwaa kwa sababu nuru haiko ndani yake.”

11 ταῦτα εἶπεν; καὶ μετὰ τοῦτο, λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
haya alisema na baada–ya hili anasema kwao Lazaros –yule rafiki yetu
G3778 G3004 G2532 G3326 G3778 G3004 G0846 G2976 G3588 G5384 G1473

κεκοίμηται; ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
amelala lakini ninaenda ili nimwamshe yeye
G2837 G0235 G4198 G2443 G1852 G0846

Yesu akasema mambo haya, na baada ya mambo haya, akawaambia, “Rafiki yetu Lazaro amelala, lakini ninakwenda ili kwamba nipate kumuamsha kutoka usingizini.”

12

εἶπαν	οὖν	οἱ	μαθηταὶ	αὐτῷ,	Κύριε,	εἰ	κεκοίμηται	σωθήσεται.
walisema	basi	–wale	wanafunzi	kwake	Bwana	ikiwa	amelala	atapona
G3004	G3767	G3588	G3101	G0846	G2962	G1487	G2837	G4982

Ndipo wanafunzi wakamwambia, “Bwana, kama amelala, ataamka.

13

εἰρήκει	δὲ	ὁ	Ἰησοῦς	περὶ	τοῦ	θανάτου	αὐτοῦ;	ἐκεῖνοι	δὲ
alikuwa–amesema	lakini	–yule	Iēsoûs	kuhusu	–ule	kifo	chake	wale	lakini
G2046	G1161	G3588	G2424	G4012	G3588	G2288	G0846	G1565	G1161

ἔδοξαν	ὅτι	περὶ	τῆς	κοιμήσεως	τοῦ	ὕπνου	λέγει.
walidhani	kwamba	kuhusu	–ile	kulala	kwa–ule	usingizi	anasema
G1380	G3754	G4012	G3588	G2838	G3588	G5258	G3004

Wakati huu Yesu alikuwa akizungumza habari za kifo cha Lazaro, lakini wao walidhani anazungumza juu ya kulala usingizi.

14

τότε	οὖν	εἶπεν	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς	παρρησίᾳ,	Λάζαρος	ἀπέθανεν.
ndipo	basi	alisema	kwao	–yule	Iēsoûs	waziwazi	Lazaros	amekufa
G5119	G3767	G3004	G0846	G3588	G2424	G3954	G2976	G0599

Ndipo Yesu akazungumza nao wazi wazi, “Lazaro amekufa.

15

καὶ	χαίρω	δι’	ὑμᾶς,	ἵνα	πιστεύσητε,	ὅτι	οὐκ	ἤμην	ἐκεῖ.
na	ninafurahi	kwa–ajili–yenu	yenu	ili	mwamini	kwamba	sikuwa	sikuwa	huko
G2532	G5463	G1223	G4771	G2443	G4100	G3754	G3756	G1510	G1563

ἀλλὰ	ἄγωμεν	πρὸς	αὐτόν.
lakini	twende	kwake	yeye
G0235	G0071	G4314	G0846

Nina furaha kwa ajili yenu, kwamba sikuwepo kule ili kwamba mpate kuamini. Twendeni kwake.”

16

εἶπεν	οὖν	Θωμᾶς,	ὁ	λεγόμενος	Δίδυμος	τοῖς	συμμαθηταῖς,	Ἄγωμεν
alisema	basi	Thōmâs	–yule	aitwaye	Didumos	kwa–wale	wanafunzi–wenzake	Twende
G3004	G3767	G2381	G3588	G3004	G1324	G3588	G4827	G0071

καὶ	ἡμεῖς,	ἵνα	ἀποθάνωμεν	μετ’	αὐτοῦ.
na	sisi	ili	tufe	pamoja–naye	yeye
G2532	G1473	G2443	G0599	G3326	G0846

Basi Tomaso, aliyeitwa Pacha, aliwaambia wanafunzi wenzake, “Nasi twendeni pia tukafe pamoja na Yesu.”

17

Ἐλθὼν	οὖν,	ὁ	Ἰησοῦς	εὗρεν	αὐτὸν,	τέσσαρας	ἤδη	ἡμέρας	ἔχοντα
Alipofika	basi	–yule	Iēsoûs	alimkuta	yeye	siku–nne	tayari	siku	akiwa
G2064	G3767	G3588	G2424	G2147	G0846	G5064	G2235	G2250	G2192

ἐν	τῷ	μνημείῳ.
katika	–le	kaburi
G1722	G3588	G3419

Wakati Yesu alipokuja, alikuta kwamba Lazaro tayari amekwishakuwa kaburini siku nne.

18

ἦν	δὲ	‹ἡ›	Βηθανία	ἐγγὺς	τῶν	Ἰεροσολύμων,	ὡς	ἀπὸ	σταδίων
ilikuwa	na	–ile	Bēthania	karibu–na	–ile	Hierosoluma	kama	umbali–wa	stadia
G1510	G1161	G3588	G0963	G1451	G3588	G2414	G5613	G0575	G4712

δεκαπέντε,
kumi–na–tano
G1178

Nayo Bethania ilikuwa karibu na Yerusalemu kama kilomita arobaini na tano hivi.

19

πολλοὶ	δὲ	ἐκ	τῶν	Ἰουδαίων	ἐληλύθεισαν	πρὸς	τὴν	Μάρθαν	καὶ
wengi	na	kutoka	–wale	Wayahudi	walikuwa–wamekuja	kwa	–yule	Martha	na
G4183	G1161	G1537	G3588	G2453	G2064	G4314	G3588	G3136	G2532

Μαριὰμ,	ἵνα	παραμυθήσωνται	αὐτὰς	περὶ	τοῦ	ἀδελφοῦ.
Mariam	ili	wawafariji	wao	kuhusu	–yule	kaka
G3137	G2443	G3888	G0846	G4012	G3588	G0080

Wengi kati ya Wayahudi wakaja kwa Martha na Mariamu kuwafariji kwa ajili ya ndugu yao.

20

ἡ	οὖν	Μάρθα,	ὡς	ἤκουσεν	ὅτι	Ἰησοῦς	ἔρχεται,	ὑπήντησεν
–yule	basi	Martha	aliposikia	alisikia	kwamba	Iēsoûs	anakuja	alikwenda–kumlaki
G3588	G3767	G3136	G5613	G0191	G3754	G2424	G2064	G5221

αὐτῷ;	Μαριὰμ	δὲ	ἐν	τῷ	οἴκῳ	ἐκαθέζετο.
yeye	Mariam	lakini	katika	–le	nyumba	alikaa
G0846	G3137	G1161	G1722	G3588	G3624	G2516

Ndipo Martha aliposikia kuwa Yesu anakuja, alienda kukutana naye, lakini Mariamu aliendelea kukaa nyumbani.

21

εἶπεν	οὖν	ἡ	Μάρθα	πρὸς	‹τὸν›	Ἰησοῦν,	Κύριε,	εἰ	ἦς	ὧδε,
alisema	basi	–yule	Martha	kwa	–yule	Iēsoûs	Bwana	kama	ungekuwa	hapa
G3004	G3767	G3588	G3136	G4314	G3588	G2424	G2962	G1487	G1510	G5602

οὐκ	ἂν	ἀπέθανεν	ὁ	ἀδελφός	μου.
asingekufa	hangeweza	asingekufa	–yule	kaka	yangu
G3756	G0302	G0599	G3588	G0080	G1473

Ndipo Martha akamwambia Yesu, “Bwana, kama ungelikuwa hapa, kaka yangu asingelikufa.

22

[ἀλλὰ]	καὶ	νῦν	οἶδα,	ὅτι	ὅσα	ἂν	αἰτήσῃ	τὸν
lakini	hata	sasa	ninajua	kwamba	chochote	utakachomwomba	utakachomwomba	–yule
G0235	G2532	G3568	G1492	G3754	G3745	G0302	G0154	G3588

Θεὸν,	δώσει	σοι	ὁ	Θεός.
Mungu	atakupa	wewe	–yule	Mungu
G2316	G1325	G4771	G3588	G2316

Hata sasa, najua ya kuwa lolote utakaloomba kutoka kwa Mungu, atakupatia.”

23

λέγει	αὐτῇ	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἀναστήσεται	ὁ	ἀδελφός	σου.
anasema	kwake	–yule	Iēsoûs	Atafufuka	–yule	kaka	yako
G3004	G0846	G3588	G2424	G0450	G3588	G0080	G4771

Yesu akamwambia, kaka yako atafufuka tena.”

24

λέγει	αὐτῷ	ἡ	Μάρθα,	Οἶδα	ὅτι	ἀναστήσεται,	ἐν	τῇ
anasema	kwake	–yule	Martha	Ninajua	kwamba	atafufuka	katika	–ile
G3004	G0846	G3588	G3136	G1492	G3754	G0450	G1722	G3588

ἀναστάσει,	ἐν	τῇ	ἐσχάτῃ	ἡμέρᾳ.
ufufuo	katika	–ile	ya–mwisho	siku
G0386	G1722	G3588	G2078	G2250

Martha akamwambia, najua kwamba atafufuka katika ufufuo siku ya mwisho.”

25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή; ὁ
alisema kwake –yule Iēsoûs Mimi ndimi –ile ufufuo na –ile uzima –yule
G3004 G0846 G3588 G2424 G1473 G1510 G3588 G0386 G2532 G3588 G2222 G3588

πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται;
anayeamini katika mimi hata–kama atakufa ataishi
G4100 G1519 G1473 G2579 G0599 G2198

Yesu akamwambia, “Mimi ni ufufuo na uzima; yeye aniaminiye, ingawa atakufa, hata hivyo atakuwa anaishi;

26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ
na kila–mtu –yule anayeishi na anayeamini katika mimi hatakufa kamwe
G2532 G3956 G3588 G2198 G2532 G4100 G1519 G1473 G3756 G3361

ἀποθάνῃ εἰς, τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο?
atakufa hadi –ule milele unaamini hili
G0599 G1519 G3588 G0165 G4100 G3778

na yeye aishiye na kuniamini mimi hatakufa. Unaamini hili?”

27 λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε; ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ
anasema kwake Ndiyo Bwana mimi nimeamini kwamba wewe ndiwe –yule
G3004 G0846 G3483 G2962 G1473 G4100 G3754 G4771 G1510 G3588

Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
Christós –yule Mwana wa–yule Mungu –yule anayekuja –ule ulimwengu anayekuja
G5547 G3588 G5207 G3588 G2316 G3588 G1519 G3588 G2889 G2064

Akamwambia, “Ndiyo, Bwana naamini kwamba wewe ni Kristo, Mwana wa Mungu, yeye ajaye katika ulimwengu.”

28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ, τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς,
na hili akisema aliondoka na akamwita Mariam –yule dada yake
G2532 G3778 G3004 G0565 G2532 G5455 G3137 G3588 G0079 G0846

λάθρᾳ, εἰποῦσα, Ὁ Διδάσκαλος πάρεστιν, καὶ φωνεῖ σε.
kwa–siri akisema –Yule Mwalimu yupo na anakuita wewe
G2977 G3004 G3588 G1320 G3918 G2532 G5455 G4771

Alipokwisha kusema hili, alienda zake na kumwita dada yake Mariamu faraghani. Akasema, “Mwalimu yuko hapa na anakuita.”

29 ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχὺ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν.
yule na aliposikia alisikia aliinuka haraka na alikuja kwake yeye
G1565 G1161 G5613 G0191 G1453 G5035 G2532 G2064 G4314 G0846

Mariamu aliposikia haya, aliinuka kwa haraka na kwenda kwa Yesu.

30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ’ ἦν ἔτι
bado na hakuwa–amefika –yule Iēsoûs katika –le kijiji bali alikuwa bado
G3768 G1161 G2064 G3588 G2424 G1519 G3588 G2968 G0235 G1510 G2089

ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.
katika –le mahali ambapo alimlaki yeye –yule Martha
G1722 G3588 G5117 G3699 G5221 G0846 G3588 G3136

Naye Yesu alikuwa hajaja bado ndani ya kijiji, bali alikuwa bado mahali alipokutana na Martha.

31 οἱ –wale G3588 οὖν basi G3767 Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 οἱ –wale G3588 ὄντες waliokuwa G1510 μετ’ pamoja–naye G3326 αὐτῆς yake G0846 ἐν katika G1722 τῇ –le G3588 οἰκίᾳ nyumba G3614

καὶ na G2532 παραμυθούμενοι wakimfariji G3888 αὐτήν, yeye G0846 ἰδόντες walipomwona G3708 τὴν –yule G3588 Μαριὰμ Mariam G3137 ὅτι kwamba G3754 ταχέως haraka G5030 ἀνέστη aliinuka G0450

καὶ na G2532 ἐξῆλθεν, akatoka G1831 ἠκολούθησαν walimfuata G0190 αὐτῇ, yeye G0846 δόξαντες wakidhani G1380 ὅτι kwamba G3754 ὑπάγει anaenda G5217 εἰς kwenye G1519 τὸ –le G3588

μνημεῖον, kaburi G3419 ἵνα ili G2443 κλαύσῃ alie G2799 ἐκεῖ. huko G1563

Ndipo Wayahudi waliokuwa na Mariamu katika nyumba na wale waliokuwa wakimfariji, walipomuona akiinuka haraka na kutoka nje, walimfuata; walidhani kuwa anaenda kaburini ili akalie huko.

32 ἡ –yule G3588 οὖν basi G3767 Μαριὰμ, Mariam G3137 ὡς alipofika G5613 ἦλθεν alifika G2064 ὅπου ambapo G3699 ἦν alikuwa G1510 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 ἰδοῦσα alipomwona G3708 αὐτὸν, yeye G0846

ἔπεσεν alianguka G4098 αὐτοῦ yake G0846 πρὸς kwenye G4314 τοὺς –ile G3588 πόδας, miguu G4228 λέγουσα akisema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Κύριε, Bwana G2962 εἰ kama G1487 ἦς ungekuwa G1510 ὧδε, hapa G5602

οὐκ asingekufa G3756 ἄν hangeweza G0302 μου yangu G1473 ἀπέθανεν asingekufa G0599 ὁ –yule G3588 ἀδελφός. kaka G0080

Ndipo Mariamu, alipofika pale Yesu alipokuwa alimuona na, alianguka chini ya miguu yake na kumwambia, “Bwana, kama ungelikuwa hapa, ndugu yangu asingelikufa.”

33 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 οὖν basi G3767 ὡς alipomwona G5613 εἶδεν alimwona G3708 αὐτὴν yeye G0846 κλαίουσαν, akilia G2799 καὶ na G2532 τοὺς –wale G3588

συνελθόντας waliokuja–pamoja–naye G4905 αὐτῇ yeye G0846 Ἰουδαίους Wayahudi G2453 κλαίοντας, wakilia G2799 ἐνεβριμήσατο alihuzunika–sana–rohoni G1690 τῷ –ule G3588 πνεύματι, roho G4151

καὶ na G2532 ἐτάραξεν akajisumbua G5015 ἑαυτόν. mwenyewe G1438

Yesu alipomuona analia, na Wayahudi waliokuja pamoja naye walikuwa wakilia pia, aliomboleza katika roho na kufadhaika;

34 καὶ na G2532 εἶπεν, alisema G3004 Ποῦ Mmemweka–wapi G4226 τεθείκατε mmemweka G5087 αὐτόν. yeye G0846 λέγουσιν wanasema G3004 αὐτῷ, kwake G0846 Κύριε, Bwana G2962 ἔρχου njoo G2064

καὶ na G2532 ἴδε. uone G3708

akasema, “Mmemlaza wapi? wakamwambia, Bwana, njoo utazame.”

35 ἐδάκρυσεν alilia G1145 ὁ –yule G3588 Ἰησοῦς. Iēsoûs G2424

Yesu akalia.

36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν!
walikuwa–wakisema basi –wale Wayahudi Tazama jinsi alivyompenda yeye
G3004 G3767 G3588 G2453 G3708 G4459 G5368 G0846

Ndipo Wayahudi wakasema, “Angalia alivyompenda Lazaro!”

37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν, Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ
wengine lakini miongoni–mwao wao walisema Je–hakuweza hakuweza huyu –yule
G5100 G1161 G1537 G0846 G3004 G3756 G1410 G3778 G3588

ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ
aliyefungua –yale macho ya yule kipofu, kufanya ili pia huyu asife
G0455 G3588 G3788 G3588 G5185 G4160 G2443 G2532 G3778 G3361

ἀποθάνῃ?
asife
G0599

Lakini wengine kati yao wakasema, “Siyo huyu, mtu aliyeyafumbua macho ya yule aliyekuwa kipofu, hakuweza kumfanya huyu mtu asife?”

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν, ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ
Iēsoûs basi tena akihuzunika–ndani katika mwenyewe anakuja kwenye –le
G2424 G3767 G3825 G1690 G1722 G1438 G2064 G1519 G3588

μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ’ αὐτῷ.
kaburi lilikuwa na pango na jiwe lilikuwa–limewekwa juu–yake lake
G3419 G1510 G1161 G4693 G2532 G3037 G1945 G1909 G0846

Ndipo Yesu, hali akiomboleza nafsini mwake tena, alienda kwenye kaburi. Sasa lilikuwa pango, na jiwe limewekwa juu yake.

39 λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ
anasema –yule Iēsoûs Ondoeni –lile jiwe anasema kwake –yule dada
G3004 G3588 G2424 G0142 G3588 G3037 G3004 G0846 G3588 G0079

τοῦ τετελευτηκότος, Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν.
wa–yule aliyekufa Martha Bwana tayari ananuka siku–nne kwa–sababu ni
G3588 G5053 G3136 G2962 G2235 G3605 G5066 G1063 G1510

Yesu akasema, “Liondoweni jiwe.” Martha, dada yake na Lazaro, yeye aliyekufa, akamwambia Yesu, “Bwana, kwa muda huu, mwili utakuwa umeoza, kwa sababu amekwishakuwa maiti kwa siku nne.”

40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν
anasema kwake –yule Iēsoûs Je–sikukuambia sikukuambia wewe kwamba ukiamini
G3004 G0846 G3588 G2424 G3756 G3004 G4771 G3754 G1437

πιστεύσῃς, ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
ukiamini utaona –ule utukufu wa–yule Mungu
G4100 G3708 G3588 G1391 G3588 G2316

Yesu akamwambia, “Mimi sikukuwaambia ya kwamba, kama ukiamini, utauona utukufu wa Mungu?”

41 ἦραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω,
waliondoa basi –lile jiwe –yule na Iēsoûs aliinua –yale macho juu
G0142 G3767 G3588 G3037 G3588 G1161 G2424 G0142 G3588 G3788 G0507

καὶ εἶπεν, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.
na alisema Baba nakushukuru wewe kwamba umenisikia mimi
G2532 G3004 G3962 G2168 G4771 G3754 G0191 G1473

Kwa hiyo wakaliondoa jiwe. Yesu akainua macho yake juu na kusema, “Baba, nakushukuru kwa kuwa unanisikiliza.

42	ἐγὼ	δὲ	ᾔδειν	ὅτι	πάντοτέ	μου	ἀκούεις;	ἀλλὰ	διὰ	τὸν
	mimi	na	nilijua	kwamba	siku-zote	mimi	unanisikia	lakini	kwa-sababu-ya	-ule
	G1473	G1161	G1492	G3754	G3842	G1473	G0191	G0235	G1223	G3588

ὄχλον	τὸν	περιεστῶτα	εἶπον,	ἵνα	πιστεύσωσιν	ὅτι	σύ	με
umati	-ule	uliosimama-karibu	nilisema	ili	waamini	kwamba	wewe	mimi
G3793	G3588	G4026	G3004	G2443	G4100	G3754	G4771	G1473

ἀπέστειλας.
umenituma
G0649

Nilijua kwamba unanisikia mara zote, lakini ni kwa sababu ya kusanyiko ambalo limesimama kunizunguka kwamba nimesema haya, ili kwamba wapate kuamini kuwa wewe umenituma.”

43	καὶ	ταῦτα	εἰπὼν,	φωνῇ	μεγάλῃ	ἐκραύγασεν,	Λάζαρε,	δεῦρο	ἔξω.
	na	haya	akisema	kwa-sauti	kubwa	alipiga-kelele	Lazare	njoo	nje
	G2532	G3778	G3004	G5456	G3173	G2905	G2976	G1204	G1854

Baada ya kusema haya, alilia kwa sauti kubwa, “Lazaro, toka nje!”

44	ἐξῆλθεν	ὁ	τεθνηκὼς,	δεδεμένος	τοὺς	πόδας,	καὶ	τὰς	χεῖρας	κειρίαις,
	akatoka	-yule	aliyekufa	amefungwa	-ile	miguu	na	-ile	mikono	kwa-vitambaa
	G1831	G3588	G2348	G1210	G3588	G4228	G2532	G3588	G5495	G2750

καὶ	ἡ	ὄψις	αὐτοῦ	σουδαρίῳ	περιεδέδετο.	λέγει	αὐτοῖς,	ὁ
na	-ule	uso	wake	kwa-kitambaa	ulikuwa-umefungwa	anasema	kwao	-yule
G2532	G3588	G3799	G0846	G4676	G4019	G3004	G0846	G3588

Ἰησοῦς	Λύσατε	αὐτὸν	καὶ	ἄφετε	αὐτὸν	ὑπάγειν.
Iēsoûs	Mfungueni	yeye	na	mwacheni	yeye	aende
G2424	G3089	G0846	G2532	G0863	G0846	G5217

Mfu alitoka nje amefungwa mikono na miguu kwa sanda za kuzikia, na uso wake ulifungwa na kitambaa.” Yesu akawaambia, “Mfungueni mkamwache aende.”

45	Πολλοὶ	οὖν	ἐκ	τῶν	Ἰουδαίων	οἱ	ἐλθόντες	πρὸς	τὴν	Μαριὰμ,	καὶ
	Wengi	basi	kutoka	-wale	Wayahudi	-wale	waliokuja	kwa	-yule	Mariam	na
	G4183	G3767	G1537	G3588	G2453	G3588	G2064	G4314	G3588	G3137	G2532

θεασάμενοι	ἃ	ἐποίησεν,	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτόν;
walioona	yale	aliyoyafanya	waliamini	katika	yeye
G2300	G3739	G4160	G4100	G1519	G0846

Ndipo Wayahudi wengi waliokuja kwa Mariamu na kuona Yesu alichofanya, walimwamini;

46	τινὲς	δὲ	ἐξ	αὐτῶν	ἀπῆλθον	πρὸς	τοὺς	Φαρισαίους,	καὶ
	wengine	lakini	miongoni-mwao	wao	waliondoka	kwa	-wale	Mafarisayo	na
	G5100	G1161	G1537	G0846	G0565	G4314	G3588	G5330	G2532

εἶπαν	αὐτοῖς	ἃ	ἐποίησεν	Ἰησοῦς.
wakawaambia	wao	yale	aliyoyafanya	Iēsoûs
G3004	G0846	G3739	G4160	G2424

lakini baadhi yao walienda kwa Mafarisayo na kuwaambia mambo aliyoyafanya Yesu.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ
Walikusanya basi –wale makuhani–wakuu na –wale Mafarisayo baraza na
G4863 G3767 G3588 G0749 G2532 G3588 G5330 G4892 G2532

ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν? ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
wakasema Tunafanya–nini tunafanya kwa–sababu huyu –yule mtu mengi
G3004 G5101 G4160 G3754 G3778 G3588 G0444 G4183

ποιεῖ σημεῖα.
anafanya ishara
G4160 G4592

Ndipo wakuu wa Makuhani na Mafarisayo wakakusanyika pamoja katika baraza na kusema, “Tutafanya nini? Mtu huyu anafanya ishara nyingi.

48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ
tukimwacha tukimwacha yeye hivyo wote wataamini katika yeye na
G1437 G0863 G0846 G3779 G3956 G4100 G1519 G0846 G2532

ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
watakuja –wale Warumi na wataondoa yetu hata –ule mahali na –ile
G2064 G3588 G4514 G2532 G0142 G1473 G2532 G3588 G5117 G2532 G3588

ἔθνος.
taifa
G1484

Ikiwa tutamwacha hivi peke yake, wote watamwamini; Warumi watakuja na kuchukua vyote mahali petu na taifa letu.”

49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν, Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
mmoja lakini mtu–fulani miongoni–mwao wao Kaiaphas kuhani–mkuu akiwa wa–ile
G1520 G1161 G5100 G1537 G0846 G2533 G0749 G1510 G3588

ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν!
mwaka ile alisema kwao Ninyi hamjui hamjui chochote
G1763 G1565 G3004 G0846 G4771 G3756 G1492 G3762

Hata hivyo, mtu mmoja kati yao, Kayafa, aliyekuwa kuhani Mkuu mwaka huo, akawaambia, “ Hamjui chochote kabisa.

50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ
wala hamfikiri kwamba ni–bora kwenu ili mtu–mmoja mtu afe
G3761 G3049 G3754 G4851 G4771 G2443 G1520 G0444 G0599

ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.
kwa–ajili–ya –le watu na si lote –le taifa liangamie
G5228 G3588 G2992 G2532 G3361 G3650 G3588 G1484 G0622

Hamfikirii kwamba yafaa kwa ajili yenu kwamba mtu mmoja yapasa kufa kwa ajili ya watu kuliko taifa lote kuangamia.”

51 τοῦτο δὲ ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
hili lakini kutoka mwenyewe hakusema hakusema bali kuhani–mkuu akiwa wa–ile
G3778 G1161 G0575 G1438 G3756 G3004 G0235 G0749 G1510 G3588

ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν
mwaka ile alitabiri kwamba alikuwa–karibu Iēsoûs kufa
G1763 G1565 G4395 G3754 G3195 G2424 G0599

ὑπὲρ τοῦ ἔθνους;
kwa–ajili–ya –le taifa
G5228 G3588 G1484

Haya hakuyasema kwa sababu yake mwenyewe, badala yake, kwa kuwa alikuwa kuhani mkuu mwaka ule, alitabiri kwamba Yesu atakufa kwa ajili ya taifa;

52	καὶ	οὐχ	ὑπὲρ	τοῦ	ἔθνους	μόνον,	ἀλλ’	ἵνα	καὶ	τὰ	τέκνα
	na	si	kwa–ajili–ya	–le	taifa	tu	bali	ili	pia	–wale	watoto
	G2532	G3756	G5228	G3588	G1484	G3440	G0235	G2443	G2532	G3588	G5043

τοῦ	Θεοῦ,	τὰ	διεσκορπισμένα,	συναγάγῃ	εἰς	ἕν.	
wa–yule	Mungu	–wale	waliotawanyika	awakusanye	kuwa	mmoja	
G3588	G2316	G3588	G1287	G4863	G1519	G1520	

na si kwa taifa peke yake, bali Yesu apate vile vile kuwakusanya watoto wa Mungu ambao wametawanyika sehemu mbali mbali.

53	ἀπ’	ἐκείνης	οὖν	τῆς	ἡμέρας,	ἐβουλεύσαντο	ἵνα	ἀποκτείνωσιν	αὐτόν.
	tangu	ile	basi	–ile	siku	walishauriana	ili	wamuue	yeye
	G0575	G1565	G3767	G3588	G2250	G1011	G2443	G0615	G0846

Kwa hiyo kuanzia siku hiyo na kuendelea wakapanga namna ya kumwua Yesu.

54	Ὁ	οὖν	Ἰησοῦς	οὐκέτι	παρρησίᾳ	περιεπάτει	ἐν		τοῖς
	–Yule	basi	Iēsoûs	tena–hakutembea	waziwazi	hakutembea	miongoni–mwa		–wale
	G3588	G3767	G2424	G3765	G3954	G4043	G1722		G3588

Ἰουδαίοις,	ἀλλὰ	ἀπῆλθεν	ἐκεῖθεν	εἰς	τὴν	χώραν	ἐγγὺς	τῆς	ἐρήμου,
Wayahudi	bali	aliondoka	kutoka–huko	kwenda	–ile	nchi	karibu–na	–ile	jangwa
G2453	G0235	G0565	G1564	G1519	G3588	G5561	G1451	G3588	G2048

εἰς	Ἐφραὶμ	λεγομένην	πόλιν,	κἀκεῖ	ἔμεινεν	μετὰ	τῶν	μαθητῶν.
kwenda	Ephraim	iitwayo	mji	na–huko	alikaa	pamoja–na	–wale	wanafunzi
G1519	G2187	G3004	G4172	G2546	G3306	G3326	G3588	G3101

Yesu hakutembea tena wazi wazi kati ya Wayahudi, bali aliondoka hapo na kwenda nchi iliyo karibu na jangwa katika mji uitwao Efraimu. Hapo alikaa na wanafunzi.

55	Ἦν	δὲ	ἐγγὺς	τὸ	πάσχα	τῶν	Ἰουδαίων,	καὶ	ἀνέβησαν	πολλοὶ
	Ilikuwa	na	karibu	–le	pasaka	ya–wale	Wayahudi	na	walipanda	wengi
	G1510	G1161	G1451	G3588	G3957	G3588	G2453	G2532	G0305	G4183

εἰς	Ἰεροσόλυμα	ἐκ	τῆς	χώρας	πρὸ	τοῦ	πάσχα,	ἵνα	ἁγνίσωσιν
kwenda	Hierosoluma	kutoka	–ile	nchi	kabla–ya	–le	pasaka	ili	wajitakase
G1519	G2414	G1537	G3588	G5561	G4253	G3588	G3957	G2443	G0048

ἑαυτούς.
wenyewe
G1438

Basi Pasaka ya Wayahudi ilikuwa karibu, na wengi wakapanda kwenda Yerusalemu nje ya mji kabla ya Pasaka ili wapate kujitakasa wenyewe.

56	ἐζήτουν	οὖν	τὸν	Ἰησοῦν,	καὶ	ἔλεγον	μετ’
	walikuwa–wakimtafuta	basi	–yule	Iēsoûs	na	walikuwa–wakisema	wao–kwa–wao
	G2212	G3767	G3588	G2424	G2532	G3004	G3326

ἀλλήλων	ἐν	τῷ	ἱερῷ	ἑστηκότες,	Τί	δοκεῖ	ὑμῖν,	ὅτι
wao–kwa–wao	katika	–le	hekalu	wamesimama	Mnaonaje	mnadhani	ninyi	kwamba
G0240	G1722	G3588	G2411	G2476	G5101	G1380	G4771	G3754

οὐ	μὴ	ἔλθῃ	εἰς	τὴν	ἑορτήν?	
hatakuja	kamwe	atakuja	kwenye	–le	sikukuu	
G3756	G3361	G2064	G1519	G3588	G1859	

Walikuwa wakimtafuta Yesu, na kuzungumza kila mmoja walipokuwa wamesimama hekaluni, “Mnafikiri nini? Kwamba hatakuja katika sikukuu?”

57	δεδώκεισαν	δὲ	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	Φαρισαῖοι	ἐντολὰς,	ἵνα	
	walikuwa–wametoa	na	–wale	makuhani–wakuu	na	–wale	Mafarisayo	amri	ili	
	G1325	G1161	G3588	G0749	G2532	G3588	G5330	G1785	G2443	

ἐάν	τις	γνῷ	ποῦ	ἐστιν,	μηνύσῃ,	ὅπως	πιάσωσιν	αὐτόν.
mtu–yeyote	mtu–yeyote	akijua	yuko–wapi	yuko	ajulishe	ili	wamkamate	yeye
G1437	G5100	G1097	G4226	G1510	G3377	G3704	G4084	G0846

Wakati huu wakuu wa makuhani na Mafarisayo walikuwa wametoa amri kwamba ikiwa mmoja atajua Yesu alipo, anapaswa kutoa taarifa ili kwamba wapate kumkamata.

Chapter 12

1	Ὁ	οὖν	Ἰησοῦς,	πρὸ	ἓξ	ἡμερῶν	τοῦ	πάσχα,	ἦλθεν	εἰς
	-Yule	basi	Iēsoûs	siku-sita	sita	siku	kabla-ya	pasaka	alikuja	kwenda
	G3588	G3767	G2424	G4253	G1803	G2250	G3588	G3957	G2064	G1519

Βηθανίαν,	ὅπου	ἦν	Λάζαρος,	ὃν	ἤγειρεν	ἐκ	νεκρῶν	Ἰησοῦς.
Bēthania	ambapo	alikuwa	Lazaros	ambaye	alimfufua	kutoka	wafu	Iēsoûs
G0963	G3699	G1510	G2976	G3739	G1453	G1537	G3498	G2424

Siku sita kabla ya Pasaka, Yesu alienda Bethania, alipokuwapo Lazaro, yeye ambaye alimfufua kutoka katika wafu.

2	ἐποίησαν	οὖν	αὐτῷ	δεῖπνον	ἐκεῖ,	καὶ	ἡ	Μάρθα	διηκόνει,	ὁ	δὲ
	walimfanyia	basi	yeye	karamu	huko	na	-yule	Martha	alihudumu	-yule	na
	G4160	G3767	G0846	G1173	G1563	G2532	G3588	G3136	G1247	G3588	G1161

Λάζαρος	εἷς	ἦν,	ἐκ	τῶν	ἀνακειμένων	σὺν	αὐτῷ.
Lazaros	mmoja	alikuwa	miongoni-mwa	-wale	walioketi-mezani	pamoja-naye	yeye
G2976	G1520	G1510	G1537	G3588	G0345	G4862	G0846

Basi wakamwandalia chakula cha jioni huko, na Martha akamtumikia, wakati huo Lazaro alikuwa mmoja wapo wa wale walioketi chakulani pamoja na Yesu.

3	ἡ	οὖν	Μαριὰμ,	λαβοῦσα	λίτραν	μύρου	νάρδου	πιστικῆς,		
	-yule	basi	Mariam	alichukua	ratili	ya-mafuta-ya-manukato	ya-nardo	halisi		
	G3588	G3767	G3137	G2983	G3046	G3464	G3487	G4101		

πολυτίμου,	ἤλειψεν	τοὺς	πόδας	τοῦ	Ἰησοῦ,	καὶ	ἐξέμαξεν	ταῖς	θριξὶν
ya-thamani-kubwa	alipaka	-ile	miguu	ya-yule	Iēsoûs	na	akafuta	kwa-zile	nywele
G4186	G0218	G3588	G4228	G3588	G2424	G2532	G1591	G3588	G2359

αὐτῆς	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ;	ἡ	δὲ	οἰκία	ἐπληρώθη	ἐκ	τῆς	ὀσμῆς
zake	-ile	miguu	yake	-ile	na	nyumba	ikajaa	kwa	-ile	harufu
G0846	G3588	G4228	G0846	G3588	G1161	G3614	G4137	G1537	G3588	G3744

τοῦ	μύρου.
ya-yale	mafuta-ya-manukato
G3588	G3464

Kisha Mariamu akachukua ratli ya manukato yaliyotengenezwa kwa nardo safi, yenye thamani kubwa, akampaka Yesu miguuni, na kumfuta miguu kwa nywele zake; nyumba yote ilijaa harufu ya manukato.

4 λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς [ἐκ] τῶν μαθητῶν
anasema lakini Ioudas -yule Iskariōtēs mmoja miongoni-mwa -wale wanafunzi
G3004 G1161 G2455 G3588 G2469 G1520 G1537 G3588 G3101

αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι,
wake -yule aliyekuwa-karibu yeye kumsaliti
G0846 G3588 G3195 G0846 G3860

Yuda Iskariote, mmoja wa wale wanafunzi wake, ambaye ndiye atakayemsaliti Yesu, akasema,

5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων
Kwa-nini nini haya -yale mafuta-ya-manukato hayakuuzwa hayakuuzwa mia-tatu
G1223 G5101 G3778 G3588 G3464 G3756 G4097 G5145

δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς?
dinari na yakapewa maskini
G1220 G2532 G1325 G4434

“Kwanini manukato haya yasingeuzwa kwa dinari mia tatu na wakapewa maskini?”

6 εἶπεν δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ’
alisema lakini hili si kwa-sababu kuhusu -wale maskini alimjali yeye bali
G3004 G1161 G3778 G3756 G3754 G4012 G3588 G4434 G3199 G0846 G0235

ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων, τὰ βαλλόμενα
kwa-sababu mwizi alikuwa na -ile sanduku-la-fedha akiwa-nalo -yale yaliyowekwa
G3754 G2812 G1510 G2532 G3588 G1101 G2192 G3588 G0906

ἐβάσταζεν.
alichukua
G0941

Naye aliyasema hayo, si kwa kuwahurumia maskini, bali kwa sababu alikuwa mwizi: yeye ndiye aliyeshika mfuko wa fedha na alikuwa anachukua baadhi ya vilivyowekwa humo kwa ajili yake mwenyewe.

7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν: ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ
alisema basi -yule Iēsoûs Mwache yeye ili kwa -ile siku ya-ule
G3004 G3767 G3588 G2424 G0863 G0846 G2443 G1519 G3588 G2250 G3588

ἐνταφιασμοῦ μου, τηρήσῃ αὐτό:
mazishi yangu alihifadhi hilo
G1780 G1473 G5083 G0846

Yesu alisema, “Mwache aweke alicho nacho kwa ajili ya siku ya maziko yangu.

8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ’ ἑαυτῶν; ἐμὲ δὲ οὐ
-wale maskini kwa-sababu siku-zote mnao pamoja-nanyi wenyewe mimi lakini si
G3588 G4434 G1063 G3842 G2192 G3326 G1438 G1473 G1161 G3756

πάντοτε ἔχετε.
siku-zote mnao
G3842 G2192

Maskini mtakuwa nao siku zote; lakini hamtakuwa nami siku zote.”

9 Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστιν;
Walijua basi -yule umati mkubwa wa -wale Wayahudi kwamba huko yuko
G1097 G3767 G3588 G3793 G4183 G1537 G3588 G2453 G3754 G1563 G1510

καὶ ἦλθον, οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ τὸν
na walikuja si kwa-sababu-ya -yule Iēsoûs tu bali ili pia -yule
G2532 G2064 G3756 G1223 G3588 G2424 G3440 G0235 G2443 G2532 G3588

Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
Lazaros wamwone ambaye alimfufua kutoka wafu
G2976 G3708 G3739 G1453 G1537 G3498

Basi umati mkubwa wa Wayahudi walipata kujua ya kuwa Yesu yuko huko, nao wakaja, si kwa ajili ya Yesu tu, ila wamwone na Lazaro ambaye Yesu alimfufua kutoka katika wafu.

10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν,
walishauriana lakini -wale makuhani-wakuu ili pia -yule Lazaros wamuue
G1011 G1161 G3588 G0749 G2443 G2532 G3588 G2976 G0615

Nao wakuu wa makuhani wakafanya shauri ili wamue Lazaro;

11 ὅτι πολλοὶ δι’ αὐτὸν, ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ
kwa-sababu wengi kwa-sababu-yake yeye waliondoka -wale Wayahudi na
G3754 G4183 G1223 G0846 G5217 G3588 G2453 G2532

ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.
waliamini katika -yule Iēsoûs
G4100 G1519 G3588 G2424

maana kwa ajili yake wengi katika Wayahudi walienda zao na wakamwamini Yesu.

12 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος, πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
Kesho-yake kesho-yake -yule umati mkubwa -yule uliokuja kwenye -ile sikukuu
G3588 G1887 G3588 G3793 G4183 G3588 G2064 G1519 G3588 G1859

ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ‹ὁ› Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,
waliposikia kwamba anakuja -yule Iēsoûs kwenda Hierosoluma
G0191 G3754 G2064 G3588 G2424 G1519 G2414

Na siku ya pili yake umati mkubwa walikuja kwenye sikukuu. Waliposikia ya kuwa Yesu anakuja Yerusalemu,

13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ,
walichukua -yale matawi ya-zile mitende na wakatoka kwenda kumlaki yeye
G2983 G3588 G0902 G3588 G5404 G2532 G1831 G1519 G5222 G0846

καὶ ἐκραύγαζον, Ὡσαννά! εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
na wakapiga-kelele Hōsanna amebarikiwa -yule anayekuja katika jina la-Bwana
G2532 G2905 G5614 G2127 G3588 G2064 G1722 G3686 G2962

καὶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ!
hata -yule Mfalme wa-yule Israēl
G2532 G3588 G0935 G3588 G2474

walichukua matawi ya miti ya mitende na kutoka nje kwenda kumlaki na wakapiga kelele, “Hosana! Amebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana, Mfalme wa Israeli.”

14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ’ αὐτό, καθώς
alipopata na -yule Iēsoûs mwana-punda aliketi juu-yake yake kama
G2147 G1161 G3588 G2424 G3678 G2523 G1909 G0846 G2531

ἐστιν γεγραμμένον,
imeandikwa imeandikwa
G1510 G1125

Yesu alimpata mwana-punda akampanda; kama vile ilivyoandikwa,

15 Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών; ἰδοὺ, ὁ Βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος
Usiogope usiogope binti Siōn tazama -yule Mfalme wako anakuja ameketi
G3361 G5399 G2364 G4622 G3708 G3588 G0935 G4771 G2064 G2521

ἐπὶ πῶλον ὄνου.
juu-ya mwana-punda wa-punda
G1909 G4454 G3688

“Usiogope, binti Sayuni; tazama, Mfalme wako anakuja, amepanda mwana-punda.”

16 Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ’
Haya hawakuelewa hawakuelewa wake -wale wanafunzi -ule mwanzoni bali
G3778 G3756 G1097 G0846 G3588 G3101 G3588 G4413 G0235

ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ’
wakati alitukuzwa Iēsoûs ndipo walikumbuka kwamba haya yaliandikwa juu-yake
G3753 G1392 G2424 G5119 G3403 G3754 G3778 G1510 G1909

αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
yake yaliandikwa na haya walimfanyia yeye
G0846 G1125 G2532 G3778 G4160 G0846

Wanafunzi wake hawakuyaelewa mambo haya hapo kwanza; lakini Yesu alipotukuzwa, ndipo walipokumbuka ya kuwa mambo haya aliandikiwa yeye na ya kwamba wametenda mambo haya kwake.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ’ αὐτοῦ, ὅτε τὸν
Ulishuhudia basi -yule umati -yule uliokuwa pamoja-naye yeye wakati -yule
G3140 G3767 G3588 G3793 G3588 G1510 G3326 G0846 G3753 G3588

Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
Lazaros alimwita kutoka -le kaburi na alimfufua yeye kutoka wafu
G2976 G5455 G1537 G3588 G3419 G2532 G1453 G0846 G1537 G3498

Basi lile kundi la watu waliokuwepo pamoja na Yesu wakati alipomwita Lazaro kutoka kaburini, wakashuhudia kwa wengine.

18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν
kwa-sababu-ya hili pia ulikuja-kumlaki yeye -yule umati kwa-sababu walisikia
G1223 G3778 G2532 G5221 G0846 G3588 G3793 G3754 G0191

τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
hilo yeye alifanya -ile ishara
G3778 G0846 G4160 G3588 G4592

Na ilikuwa kwa sababu hii pia kwamba kundi la watu walikwenda kumlaki kwasababu walisikia ya kwamba ameifanya ishara hiyo.

19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ
-wale basi Mafarisayo walisema wao-kwa-wao wenyewe Mnaona kwamba hamfaidi
G3588 G3767 G5330 G3004 G4314 G1438 G2334 G3754 G3756

ὠφελεῖτε οὐδέν? ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
hamfaidiki chochote tazameni -yule ulimwengu umemfuata yeye umeondoka
G5623 G3762 G3708 G3588 G2889 G3694 G0846 G0565

Mafarisayo wakasemezana wao kwa wao, “Tazama, sasa hamwezi kufanya lolote; tazama, ulimwengu umekwenda kwake.”

20 ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες, ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα
Walikuwa na Wagiriki baadhi miongoni-mwa -wale waliokwea ili
G1510 G1161 G1672 G5100 G1537 G3588 G0305 G2443

προσκυνήσωσιν, ἐν τῇ ἑορτῇ;
kuabudu katika -ile sikukuu
G4352 G1722 G3588 G1859

Sasa baadhi ya Wayunani walikuwa miongoni mwa wale waliokuwa wakienda kuabudu kwenye sikukuu.

21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ, τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
hawa basi walimjia Philippos -yule kutoka Bēthsaida ya Galilaia na
G3778 G3767 G4334 G5376 G3588 G0575 G0966 G3588 G1056 G2532

ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.
walimwomba yeye wakisema Bwana tunataka -yule Iēsoûs kumwona
G2065 G0846 G3004 G2962 G2309 G3588 G2424 G3708

Hawa walimwendea Filipo, ambaye alitoka Bethsaida ya Galilaya, wakamwomba wakisema, “Bwana, sisi tunatamani kumwona Yesu.”

22 ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ; ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ
anakuja -yule Philippos na anamwambia -yule Andreas wanakuja Andreas na
G2064 G3588 G5376 G2532 G3004 G3588 G0406 G2064 G0406 G2532

Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
Philippos na wanamwambia -yule Iēsoûs
G5376 G2532 G3004 G3588 G2424

Filipo akaenda akamwambia Andrea; Andrea na Filipo wakaenda na kumwambia Yesu.

23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
-yule na Iēsoûs anajibu wao akisema Imefika -ile saa ili
G3588 G1161 G2424 G0611 G0846 G3004 G2064 G3588 G5610 G2443

δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
atukuzwe -yule Mwana wa-yule mtu
G1392 G3588 G5207 G3588 G0444

Yesu akawajibu akasema, “Saa imefika kwa ajili ya Mwana wa Adamu kutukuzwa.

24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου,
amini amini ninawaambia ninyi isipokuwa si -lile punje ya-ule ngano
G0281 G0281 G3004 G4771 G1437 G3361 G3588 G2848 G3588 G4621

πεσὼν εἰς τὴν γῆν, ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει; ἐὰν δὲ
ikianguka katika -ile ardhi ikifa yenyewe peke-yake inabaki lakini-ikiwa na
G4098 G1519 G3588 G1093 G0599 G0846 G3441 G3306 G1437 G1161

ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
ikifa mengi matunda inazaa
G0599 G4183 G2590 G5342

Amini, amini, nawaambia, chembe ya ngano isipoanguka katika nchi ikafa, hukaa hali iyo hiyo peke yake; bali ikifa, itazaa matunda mengi.

25 ὁ -yule G3588 φιλῶν anayependa G5368 τὴν -ile G3588 ψυχὴν nafsi G5590 αὐτοῦ, yake G0846 ἀπολλύει anaipoteza G0622 αὐτήν, yake G0846 καὶ na G2532 ὁ -yule G3588 μισῶν anayeichukia G3404 τὴν -ile G3588 ψυχὴν nafsi G5590 αὐτοῦ yake G0846 ἐν katika G1722 τῷ -huu G3588 κόσμῳ ulimwengu G2889 τούτῳ, huu G3778 εἰς kwa G1519 ζωὴν uzima G2222 αἰώνιον wa-milele G0166 φυλάξει ataihifadhi G5442 αὐτήν. yake G0846

Yeye apendaye uhai wake ataupoteza; bali yeye auchukiaye uhai wake katika ulimemngu huu atausalimisha hata uzima wa milele.

26 ἐὰν mtu-yeyote G1437 ἐμοί mimi G1473 τις mtu-yeyote G5100 διακονῇ, akinihudumia G1247 ἐμοὶ mimi G1473 ἀκολουθείτω; anifuate G0190 καὶ na G2532 ὅπου mahali G3699 εἰμὶ nilipo G1510 ἐγὼ, mimi G1473 ἐκεῖ huko G1563 καὶ pia G2532 ὁ -yule G3588 διάκονος mtumishi G1249 ὁ -yule G3588 ἐμὸς wangu G1699 ἔσται. atakuwa G1510 ἐάν mtu-yeyote G1437 τις mtu-yeyote G5100 ἐμοὶ mimi G1473 διακονῇ, akinihudumia G1247 τιμήσει atamheshimu G5091 αὐτὸν yeye G0846 ὁ -yule G3588 Πατήρ. Baba G3962

Mtu yeyote akinitumikia mimi, na anifuate; nami nilipo, ndipo na mtumishi wangu atakapokuwapo. Mtu yeyote akinitumikia, Baba atamheshimu.

27 νῦν sasa G3568 ἡ -ile G3588 ψυχή nafsi G5590 μου yangu G1473 τετάρακται, imefadhaika G5015 καὶ na G2532 τί niseme-nini G5101 εἴπω? niseme G3004 Πάτερ, Baba G3962 σῶσόν niokoe G4982 με mimi G1473 ἐκ kutoka G1537 τῆς -ile G3588 ὥρας saa G5610 ταύτης. hii G3778 ἀλλὰ lakini G0235 διὰ kwa-sababu-ya G1223 τοῦτο hili G3778 ἦλθον nilikuja G2064 εἰς kwenye G1519 τὴν -ile G3588 ὥραν saa G5610 ταύτην. hii G3778

Sasa roho yangu imefadhaika: nami nisemeje? 'Baba, uniokoe katika saa hii'? Lakini ni kwa kusudi hii nimeifikia saa hii.

28 Πάτερ, Baba G3962 δόξασόν litukuze G1392 σου lako G4771 τὸ -le G3588 ὄνομα. jina G3686 ἦλθεν ilikuja G2064 οὖν basi G3767 φωνὴ sauti G5456 ἐκ kutoka G1537 τοῦ -le G3588 οὐρανοῦ, mbinguni G3772 Καὶ Nimelitukuza G2532 ἐδόξασα, nimelitukuza G1392 καὶ na G2532 πάλιν tena G3825 δοξάσω. nitalitukuza G1392

Baba, ulitukuze jina lako.” Kisha sauti ikaja kutoka mbinguni na kusema, “Nimelitukuza nami nitalitukuza tena.”

29 ὁ -yule G3588 οὖν basi G3767 ὄχλος umati G3793 ὁ -yule G3588 ἑστὼς uliosimama G2476 καὶ na G2532 ἀκούσας, kusikia G0191 ἔλεγεν, walisema G3004 βροντὴν ngurumo G1027 γεγονέναι. ilikuwa G1096 ἄλλοι wengine G0243 ἔλεγον, walisema G3004 Ἄγγελος Malaika G0032 αὐτῷ yeye G0846 λελάληκεν. amemsemesha G2980

Basi mkutano uliosimama karibu naye wakasikia, wakasema ya kwamba kumekuwa ngurumo. Wengine walisema, “Malaika amesema naye.”

30	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς,	καὶ	εἶπεν	Οὐ	δι’	ἐμὲ,	ἡ	φωνὴ	αὕτη
	alijibu	Iēsoûs	na	alisema	Si	kwa-ajili-yangu	mimi	-ile	sauti	hii
	G0611	G2424	G2532	G3004	G3756	G1223	G1473	G3588	G5456	G3778

γέγονεν,	ἀλλὰ	δι’	ὑμᾶς.
imekuja	bali	kwa-ajili-yenu	ninyi
G1096	G0235	G1223	G4771

Yesu akajibu na kusema, “Sauti hii haikuja kwa ajili yangu, bali kwa ajili yenu.

31	νῦν	κρίσις	ἐστὶν	τοῦ	κόσμου	τούτου;	νῦν	ὁ	ἄρχων	τοῦ
	sasa	hukumu	ni	ya-huu	ulimwengu	huu	sasa	-yule	mkuu	wa-huu
	G3568	G2920	G1510	G3588	G2889	G3778	G3568	G3588	G0758	G3588

κόσμου	τούτου	ἐκβληθήσεται	ἔξω.
ulimwengu	huu	atatupwa	nje
G2889	G3778	G1544	G1854

Sasa hukumu ya ulimwengu huu ipo: Sasa mkuu wa ulimwngu huu atatupwa nje.

32	κἀγὼ,	ἐὰν	ὑψωθῶ	ἐκ	τῆς	γῆς,	πάντας	ἑλκύσω	πρὸς
	na-mimi	nikinyanyuliwa	nikiinuliwa	kutoka	-ile	ardhi	wote	nitawavuta	kwangu
	G2504	G1437	G5312	G1537	G3588	G1093	G3956	G1670	G4314

ἐμαυτόν.
mwenyewe
G1683

Nami nikiinuliwa juu ya nchi, nitawavuta wote kwangu.”

33	τοῦτο	δὲ	ἔλεγεν,	σημαίνων	ποίῳ	θανάτῳ	ἤμελλεν	ἀποθνήσκειν.
	hili	na	alisema	akionyesha	kifo-gani	kifo	alikuwa-karibu	kufa
	G3778	G1161	G3004	G4591	G4169	G2288	G3195	G0599

Aliyanena hayo akionesha ni mauti gani atakayokufa.

34	ἀπεκρίθη	οὖν	αὐτῷ	ὁ	ὄχλος,	Ἡμεῖς	ἠκούσαμεν	ἐκ	τοῦ	νόμου,
	walijibu	basi	yeye	-yule	umati	Sisi	tulisikia	kutoka	-ule	sheria
	G0611	G3767	G0846	G3588	G3793	G1473	G0191	G1537	G3588	G3551

ὅτι	ὁ	Χριστὸς	μένει	εἰς	τὸν	αἰῶνα,	καὶ	πῶς	λέγεις	σὺ
kwamba	-yule	Christós	anakaa	hadi	-ule	milele	na	unasemaje	unasema	wewe
G3754	G3588	G5547	G3306	G1519	G3588	G0165	G2532	G4459	G3004	G4771

ὅτι,	δεῖ	ὑψωθῆναι	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	ἀνθρώπου?	τίς	ἐστιν	οὗτος
kwamba	lazima	anyanyuliwe	-yule	Mwana	wa-yule	mtu	ni-nani	ni	huyu
G3754	G1163	G5312	G3588	G5207	G3588	G0444	G5101	G1510	G3778

ὁ	Υἱὸς	τοῦ	ἀνθρώπου?
-yule	Mwana	wa-yule	mtu
G3588	G5207	G3588	G0444

Mkutano wakamjibu, “Sisi tumesikia katika sheria ya kwamba Kristo atadumu hata milele. Nawe wasemaje, 'Mwana Adamu lazima ainuliwe juu'? Huyu Mwana wa Mtu ni nani?”

35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον, τὸ φῶς ἐν
alisema basi kwao -yule Iēsoûs Bado kitambo-kidogo muda -ile nuru iko
G3004 G3767 G0846 G3588 G2424 G2089 G3398 G5550 G3588 G5457 G1722

ὑμῖν ἐστιν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς
nanyi iko tembeeni wakati -ile nuru mnayo ili isiwafikie giza ninyi
G4771 G1510 G4043 G5613 G3588 G5457 G2192 G2443 G3361 G4653 G4771

καταλάβῃ. καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδεν ποῦ
liwafikie na -yule anayetembea katika -le giza hajui hajui anaenda-wapi
G2638 G2532 G3588 G4043 G1722 G3588 G4653 G3756 G1492 G4226

ὑπάγει.
anaenda
G5217

Basi Yesu akawaambia, “Nuru ingalipo pamoja nanyi muda kidogo. Enendeni maadamu mnayo nuru, ili kwamba giza lisije likawaweza. Yeye aendaye gizani hajui aendako.

36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς
wakati -ile nuru mnayo aminini katika -ile nuru ili watoto wa-nuru
G5613 G3588 G5457 G2192 G4100 G1519 G3588 G5457 G2443 G5207 G5457

γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν, ἐκρύβη ἀπ’ αὐτῶν.
muwe Haya alisema Iēsoûs na akaondoka akajificha kutoka wao
G1096 G3778 G2980 G2424 G2532 G0565 G2928 G0575 G0846

Mngali mnayo nuru, iaminini nuru hiyo ili mpate kuwa wana wa nuru.” Yesu aliyasema haya na kisha akaenda zake akajificha wasimwone.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ
Ingawa na yeye ishara alifanya mbele-yao wao hawakuamini
G5118 G1161 G0846 G4592 G4160 G1715 G0846 G3756

ἐπίστευον εἰς αὐτόν,
hawakuamini katika yeye
G4100 G1519 G0846

Ingawa Yesu alifanya ishara nyingi namna hiyo mbele yao, bado hawakumwamini

38 ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, Κύριε,
ili -lile neno la-Ēsaias -yule nabii litimie ambalo alisema Bwana
G2443 G3588 G3056 G2268 G3588 G4396 G4137 G3739 G3004 G2962

τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν? καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι
ni-nani aliyeamini -ile habari yetu na -ule mkono wa-Bwana kwa-nani
G5101 G4100 G3588 G0189 G1473 G2532 G3588 G1023 G2962 G5101

ἀπεκαλύφθη?
umefunuliwa
G0601

ili litimie neno la nabii Isaya, alilosema: “Bwana, ni nani aliyezisadiki habari zetu? Na mkono wa Bwana amefunuliwa nani?”

39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν
kwa-sababu-ya hili hawakuweza hawakuweza kuamini kwa-sababu tena alisema
G1223 G3778 G3756 G1410 G4100 G3754 G3825 G3004

Ἠσαΐας,
Ēsaias
G2268

Ndio sababu wao hawakuamini, maana Isaya alisema tena,

40	Τετύφλωκεν	αὐτῶν	τοὺς	ὀφθαλμοὺς,	καὶ	ἐπώρωσεν	αὐτῶν	τὴν	καρδίαν,	ἵνα
	Ameyapofusha	yao	-yale	macho	na	ameifanya-migumu	yao	-ile	mioyo	ili
	G5186	G0846	G3588	G3788	G2532	G4456	G0846	G3588	G2588	G2443

μὴ	ἴδωσιν	τοῖς	ὀφθαλμοῖς,	καὶ	νοήσωσιν	τῇ	καρδίᾳ,	καὶ	στραφῶσιν,
wasione	wasione	kwa-yale	macho	na	wasielewa	kwa-ule	moyo	na	wasigeuke
G3361	G3708	G3588	G3788	G2532	G3539	G3588	G2588	G2532	G4762

καὶ	ἰάσομαι	αὐτούς.
na	niwaponye	wao
G2532	G2390	G0846

“Amewapofusha macho, na ameifanya migumu mioyo yao; wasije wakaona kwa macho yao na wakafahamu kwa mioyo yao, na wakaongoka nami nikawaponya.”

41	ταῦτα	εἶπεν	Ἠσαΐας,	ὅτι	εἶδεν	τὴν	δόξαν	αὐτοῦ,	καὶ	ἐλάλησεν
	haya	alisema	Ēsaias	kwa-sababu	aliuona	-ule	utukufu	wake	na	alisema
	G3778	G3004	G2268	G3754	G3708	G3588	G1391	G0846	G2532	G2980

περὶ	αὐτοῦ.
kuhusu	yeye
G4012	G0846

Isaya alisema maneno hayo kwa kuwa aliuona utukufu wa Yesu na akanena habari zake.

42	ὅμως	μέντοι	καὶ	ἐκ	τῶν	ἀρχόντων	πολλοὶ	ἐπίστευσαν	εἰς	αὐτόν,
	hata-hivyo	lakini	hata	miongoni-mwa	-wale	viongozi	wengi	waliamini	katika	yeye
	G3676	G3305	G2532	G1537	G3588	G0758	G4183	G4100	G1519	G0846

ἀλλὰ	διὰ	τοὺς	Φαρισαίους	οὐχ	ὡμολόγουν,	ἵνα	μὴ	ἀποσυνάγωγοι
lakini	kwa-sababu-ya	-wale	Mafarisayo	hawakukiri	hawakukiri	ili	wasifukuzwe-sinagogini	waliofukuzwa-sinagogini
G0235	G1223	G3588	G5330	G3756	G3670	G2443	G3361	G0656

γένωνται;
wasiwe
G1096

Walakini, hata wakuu wengi walimwamini Yesu; lakini kwa sababu ya Mafarisayo, hawakukiri ili wasije wakatengwa na sinagogi.

43	ἠγάπησαν	γὰρ	τὴν	δόξαν	τῶν	ἀνθρώπων	μᾶλλον	ἤπερ	τὴν	δόξαν
	walipenda	kwa-sababu	-ule	utukufu	wa-wale	watu	zaidi	kuliko	-ule	utukufu
	G0025	G1063	G3588	G1391	G3588	G0444	G3123	G2260	G3588	G1391

τοῦ	Θεοῦ.
wa-yule	Mungu
G3588	G2316

Walipenda sifa za wanadamu kuliko sifa zitokazo kwa Mungu.

44	Ἰησοῦς	δὲ	ἔκραξεν	καὶ	εἶπεν,	Ὁ	πιστεύων	εἰς	ἐμὲ,	οὐ
	Iēsoûs	na	alipaza-sauti	na	alisema	-Yule	anayeniamini	katika	mimi	haniamini
	G2424	G1161	G2896	G2532	G3004	G3588	G4100	G1519	G1473	G3756

πιστεύει	εἰς	ἐμὲ,	ἀλλὰ	εἰς	τὸν	πέμψαντά	με;
haniamini	katika	mimi	bali	katika	-yule	aliyenituma	mimi
G4100	G1519	G1473	G0235	G1519	G3588	G3992	G1473

Yesu akapaza sauti na kusema, “Yeye aniaminiye mimi, haniamini mimi tu bali na yeye aliyenituma mimi,

45	καὶ	ὁ	θεωρῶν	ἐμὲ,	θεωρεῖ	τὸν	πέμψαντά	με.
	na	-yule	anayeniona	mimi	anamwona	-yule	aliyenituma	mimi
	G2532	G3588	G2334	G1473	G2334	G3588	G3992	G1473

naye anionaye mimi anamuona yeye aliyenituma.

46	ἐγὼ	φῶς	εἰς	τὸν	κόσμον	ἐλήλυθα,	ἵνα	πᾶς	ὁ	πιστεύων	εἰς
	mimi	nuru	katika	-yule	ulimwengu	nimekuja	ili	kila-mtu	-yule	anayeniamini	katika
	G1473	G5457	G1519	G3588	G2889	G2064	G2443	G3956	G3588	G4100	G1519

ἐμὲ,	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ	μὴ	μείνῃ.
mimi	katika	-le	giza	asibaki	asibaki
G1473	G1722	G3588	G4653	G3361	G3306

Mimi nimekuja kama nuru ulimwenguni ili kila mtu aniaminiye mimi asikae gizani.

47	καὶ	ἐάν	τίς	μου	ἀκούσῃ	τῶν	ῥημάτων,	καὶ	μὴ
	na	mtu-yeyote	mtu-yeyote	yangu	akiyasikia	-yale	maneno	na	asiyashike
	G2532	G1437	G5100	G1473	G0191	G3588	G4487	G2532	G3361

φυλάξῃ,	ἐγὼ	οὐ	κρίνω	αὐτόν,	οὐ	γὰρ	ἦλθον	ἵνα	
asiyashike	mimi	simhukumu	simhukumu	yeye	si	kwa-sababu	nilikuja	ili	
G5442	G1473	G3756	G2919	G0846	G3756	G1063	G2064	G2443	

κρίνω	τὸν	κόσμον,	ἀλλ’	ἵνα	σώσω	τὸν	κόσμον.
niuhukumu	-yule	ulimwengu	bali	ili	niuokoe	-yule	ulimwengu
G2919	G3588	G2889	G0235	G2443	G4982	G3588	G2889

Ikiwa mtu yeyote atayasikia maneno yangu lakini asiyashike, mimi simhukumu; maana sikuja ili niuhukumu ulimwengu, bali niuokoe ulimwengu.

48	ὁ	ἀθετῶν	ἐμὲ	καὶ	μὴ	λαμβάνων	τὰ	ῥήματά	μου,	ἔχει
	-yule	anayenikataa	mimi	na	asiyeyapokea	asiyepokea	-yale	maneno	yangu	anaye
	G3588	G0114	G1473	G2532	G3361	G2983	G3588	G4487	G1473	G2192

τὸν	κρίνοντα	αὐτόν:	ὁ	λόγος	ὃν	ἐλάλησα,	ἐκεῖνος	κρινεῖ	αὐτὸν
-yule	amhukumuye	yeye	-lile	neno	ambalo	nililosema	lile	litamhukumu	yeye
G3588	G2919	G0846	G3588	G3056	G3739	G2980	G1565	G2919	G0846

ἐν	τῇ	ἐσχάτῃ	ἡμέρᾳ.
katika	-ile	ya-mwisho	siku
G1722	G3588	G2078	G2250

Yeye anikataye mimi na asiyeyakubali maneno yangu, anaye amhukumuye: neno hilo nililolinena ndilo litakalomhukumu siku ya mwisho.

49	ὅτι	ἐγὼ	ἐξ	ἐμαυτοῦ	οὐκ	ἐλάλησα,	ἀλλ’	ὁ	πέμψας	με
	kwa-sababu	mimi	kutoka	mwenyewe	sikusema	sikusema	bali	-yule	aliyenituma	mimi
	G3754	G1473	G1537	G1683	G3756	G2980	G0235	G3588	G3992	G1473

Πατὴρ	αὐτός,	μοι	ἐντολὴν --	δέδωκεν	τί	εἴπω,	καὶ	τί	
Baba	yeye	mimi	amri	amenipa	niseme-nini	niseme	na	niseme-nini	
G3962	G0846	G1473	G1785	G1325	G5101	G3004	G2532	G5101	

λαλήσω.
ninene
G2980

Maana mimi sikunena kwa nafsi yangu tu. Bali ni Baba aliyenipeleka, yeye mwenyewe ameniagiza nitakayonena na nitakayosema.

50	καὶ	οἶδα	ὅτι	ἡ	ἐντολὴ	αὐτοῦ	ζωὴ	αἰώνιός	ἐστιν.	ἃ	οὖν
	na	ninajua	kwamba	-ile	amri	yake	uzima	wa-milele	ni	yale	basi
	G2532	G1492	G3754	G3588	G1785	G0846	G2222	G0166	G1510	G3739	G3767

ἐγὼ	λαλῶ,	καθὼς	εἴρηκέν	μοι	ὁ	Πατήρ,	οὕτως	λαλῶ.
mimi	ninayosema	kama	ameniambia	mimi	-yule	Baba	hivyo	ninasema
G1473	G2980	G2531	G2046	G1473	G3588	G3962	G3779	G2980

Nami najua ya kuwa agizo lake ni uzima wa milele; basi hayo ninenayo mimi - kama Baba alivyoniambia, ndivyo ninenavyo kwao.”

Chapter 13

1	Πρὸ	δὲ	τῆς	ἑορτῆς	τοῦ	πάσχα,	εἰδὼς	ὁ	Ἰησοῦς	ὅτι	ἦλθεν
	Kabla-ya	na	-ile	sikukuu	ya-ile	pasaka	akijua	-yule	Iēsoûs	kwamba	imefika
	G4253	G1161	G3588	G1859	G3588	G3957	G1492	G3588	G2424	G3754	G2064

αὐτοῦ	ἡ	ὥρα,	ἵνα	μεταβῇ	ἐκ	τοῦ	κόσμου	τούτου,	πρὸς	τὸν
yake	-ile	saa	ili	ahame	kutoka	-huu	ulimwengu	huu	kwenda-kwa	-yule
G0846	G3588	G5610	G2443	G3327	G1537	G3588	G2889	G3778	G4314	G3588

Πατέρα,	ἀγαπήσας	τοὺς	ἰδίους	τοὺς	ἐν	τῷ	κόσμῳ,	εἰς	τέλος
Baba	akiwapenda	-wale	wake	-wale	walio	-huu	ulimwengu	hadi	mwisho
G3962	G0025	G3588	G2398	G3588	G1722	G3588	G2889	G1519	G5056

ἠγάπησεν	αὐτούς.
aliwapenda	wao
G0025	G0846

Sasa kabla ya sikukuu ya pasaka, kwa sababu Yesu alifahamu kuwa saa yake imefika ambayo atatoka katika dunia hii kwenda kwa baba, akiwa amewapenda watu wake ambao walikuwa duniani, aliwapenda upeo.

2	καὶ	δείπνου	γινομένου,	τοῦ	διαβόλου	ἤδη	βεβληκότος	εἰς	τὴν
	na	chakula-cha-jioni	kikiendelea	-yule	shetani	tayari	akiwa-ametia	katika	-ule
	G2532	G1173	G1096	G3588	G1228	G2235	G0906	G1519	G3588

καρδίαν	ἵνα	παραδοῖ	αὐτὸν,	Ἰούδας,	Σίμωνος	Ἰσκαριώτου,
moyo	ili	amsaliti	yeye	Ioudas	wa-Simōn	Iskariōtēs
G2588	G2443	G3860	G0846	G2455	G4613	G2469

Na ibilisi alikuwa amewekwa tayari katika moyo wa Yuda Isikariote, mwana wa simoni, kumsaliti Yesu.

3	εἰδὼς	ὅτι	πάντα	ἔδωκεν	αὐτῷ	ὁ	Πατὴρ	εἰς	τὰς	χεῖρας,	καὶ
	akijua	kwamba	vyote	alimpa	yeye	-yule	Baba	katika	-ile	mikono	na
	G1492	G3754	G3956	G1325	G0846	G3588	G3962	G1519	G3588	G5495	G2532

ὅτι	ἀπὸ	Θεοῦ	ἐξῆλθεν	καὶ	πρὸς	τὸν	Θεὸν	ὑπάγει,
kwamba	kutoka-kwa	Mungu	alitoka	na	kwenda-kwa	-yule	Mungu	anaenda
G3754	G0575	G2316	G1831	G2532	G4314	G3588	G2316	G5217

Yesu alifahamu kuwa baba ameweka vitu vyote katika mikono yake na kwamba ametoka kwa Mungu na alikuwa anakwenda tena kwa Mungu.

4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν
anainuka kutoka -ile chakula-cha-jioni na anaweka -yale mavazi na akichukua
G1453 G1537 G3588 G1173 G2532 G5087 G3588 G2440 G2532 G2983

λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν.
kitambaa akajifunga mwenyewe
G3012 G1241 G1438

Aliamka chakulani na akatandika chini vazi lake la nje. Kisha alichukua taulo na akajifunga mwenyewe.

5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας
kisha anamimina maji katika -le bakuli na akaanza kunawa -ile miguu
G1534 G0906 G5204 G1519 G3588 G3537 G2532 G0756 G3538 G3588 G4228

τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος,
ya-wale wanafunzi na kupangusa kwa-kile kitambaa ambacho alikuwa amejifunga
G3588 G3101 G2532 G1591 G3588 G3012 G3739 G1510 G1241

Kisha akatia maji katika bakuli na akaanza kuwaosha miguu wanafunzi wake na kuwafuta na taulo ambayo alijifunga yeye mwenyewe.

6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον, λέγει αὐτῷ, Κύριε, σύ μου νίπτεις
anakuja basi kwa Simōn Petros anasema kwake Bwana wewe yangu unanawa
G2064 G3767 G4314 G4613 G4074 G3004 G0846 G2962 G4771 G1473 G3538

τοὺς πόδας?
-ile miguu
G3588 G4228

Akaja kwa Simoni Petro, na Petro akamwambia, “Bwana, Unataka kuniosha miguu yangu?”

7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὃ Ninachofanya ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ
alijibu Iēsoûs na akasema kwake Ninachofanya mimi ninafanya wewe hujui
G0611 G2424 G2532 G3004 G0846 G3739 G1473 G4160 G4771 G3756

οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
hujui sasa utajua lakini baadaye haya
G1492 G0737 G1097 G1161 G3326 G3778

Yesu akajibu na kumwambia, “Nifanyalo hulijui sasa, lakini utaelewa baadaye.”

8 λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας, εἰς
anasema kwake Petros Hutanawa kamwe hutanawa yangu -ile miguu hadi
G3004 G0846 G4074 G3756 G3361 G3538 G1473 G3588 G4228 G1519

τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ
-ule milele alijibu Iēsoûs kwake Nisipokukunawa si nikikuosha wewe huna
G3588 G0165 G0611 G2424 G0846 G1437 G3361 G3538 G4771 G3756

ἔχεις μέρος μετ’ ἐμοῦ.
huna sehemu pamoja-nami mimi
G2192 G3313 G3326 G1473

Petro akamwambia, “Hutaniosha miguu yangu kamwe.” Yesu akamjibu, “Ikiwa sitakuosha, hutakuwa na sehemu pamoja nami.”

9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ
anasema kwake Simōn Petros Bwana si -ile miguu yangu tu bali
G3004 G0846 G4613 G4074 G2962 G3361 G3588 G4228 G1473 G3440 G0235

καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.
pia -ile mikono na -ule kichwa
G2532 G3588 G5495 G2532 G3588 G2776

Simoni Petro akamwambia, “Bwana, usinioshe miguu yangu tuu, bali pia na mikono na kichwa changu.”

10	λέγει	αὐτῷ	‹ὁ›	Ἰησοῦς,	Ὁ	λελουμένος	οὐκ	ἔχει	χρείαν,	εἰ
	anasema	kwake	-yule	Iēsoûs	-Yule	aliyeoga	hahitaji	hana	haja	isipokuwa
	G3004	G0846	G3588	G2424	G3588	G3068	G3756	G2192	G5532	G1487

μὴ	τοὺς	πόδας	νίψασθαι,	ἀλλ’	ἔστιν	καθαρὸς	ὅλος;	καὶ	ὑμεῖς	καθαροί
si	-ile	miguu	kunawwa	bali	ni	safi	mwili-wote	na	ninyi	safi
G3361	G3588	G4228	G3538	G0235	G1510	G2513	G3650	G2532	G4771	G2513

ἐστε,	ἀλλ’	οὐχὶ	πάντες.
mko	lakini	si	wote
G1510	G0235	G3780	G3956

Yesu akamwambia, “Yeyote ambaye amekwisha kuoga haitaji kuoga isipokuwa miguu yake, na amekuwa safi mwili wake wote; ninyi mmekuwa safi, lakini si nyote.”

11	ᾔδει	γὰρ	τὸν	παραδιδόντα	αὐτόν;	διὰ	τοῦτο	εἶπεν	ὅτι,
	alijua	kwa-sababu	-yule	atakayemsaliti	yeye	kwa-sababu-ya	hili	alisema	kwamba
	G1492	G1063	G3588	G3860	G0846	G1223	G3778	G3004	G3754

Οὐχὶ	πάντες	καθαροί	ἐστε.
Si	wote	safi	mko
G3780	G3956	G2513	G1510

Kwa kuwa Yesu alijua yule atakaye msaliti; hii ndiyo sababu alisema, si nyote mmekuwa safi.”

12	Ὅτε	οὖν	ἔνιψεν	τοὺς	πόδας	αὐτῶν,	καὶ	ἔλαβεν	τὰ	ἱμάτια
	Alipowaosha	basi	aliwanawa	-ile	miguu	yao	na	akachukua	-yale	mavazi
	G3753	G3767	G3538	G3588	G4228	G0846	G2532	G2983	G3588	G2440

αὐτοῦ,	καὶ	ἀνέπεσεν	πάλιν,	εἶπεν	αὐτοῖς,	Γινώσκετε	τί	πεποίηκα	ὑμῖν?
yake	na	akaketi-tena	tena	akasema	kwao	Mnajua	nini	nimewafanyia	ninyi
G0846	G2532	G0377	G3825	G3004	G0846	G1097	G5101	G4160	G4771

Wakati Yesu alipokuwa amewaosha miguu yao na akiisha chukua vazi lake na kukaa tena, aliwaambia, “Je Mnaelewa kile ambacho nimewafanyia?

13	ὑμεῖς	φωνεῖτέ	με	Ὁ	Διδάσκαλος	καὶ	ὁ	Κύριος,	καὶ	καλῶς	λέγετε,
	ninyi	mnaniita	mimi	-Yule	Mwalimu	na	-yule	Bwana	na	vizuri	mnasema
	G4771	G5455	G1473	G3588	G1320	G2532	G3588	G2962	G2532	G2573	G3004

εἰμὶ	γάρ.
ndimi	kwa-sababu
G1510	G1063

Mnaniita mimi “Mwalimu” na Bwana hii mnasema kweli, maana ndivyo nilivyo.

14	εἰ	οὖν	ἐγὼ	ἔνιψα	ὑμῶν	τοὺς	πόδας,	ὁ	Κύριος	καὶ	ὁ
	basi-ikiwa	basi	mimi	nimeiosha	yenu	-ile	miguu	-yule	Bwana	na	-yule
	G1487	G3767	G1473	G3538	G4771	G3588	G4228	G3588	G2962	G2532	G3588

Διδάσκαλος,	καὶ	ὑμεῖς	ὀφείλετε	ἀλλήλων	νίπτειν	τοὺς	πόδας.
Mwalimu	pia	ninyi	mnapaswa	ninyi-kwa-ninyi	kunawana	-ile	miguu
G1320	G2532	G4771	G3784	G0240	G3538	G3588	G4228

Ikiwa mimi Bwana na mwalimu, nimewaosha miguu yenu, ninyi pia imewapasa kuwaosha wenzenu miguu.

15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ
mfano kwa-sababu nimewapa ninyi ili kama mimi nilivyowafanyia ninyi pia
G5262 G1063 G1325 G4771 G2443 G2531 G1473 G4160 G4771 G2532

ὑμεῖς ποιῆτε.
ninyi mfanye
G4771 G4160

Kwa kuwa nimewapa mfano ili kwamba ninyi pia mfanye kama mimi nilivyo fanya kwenu.

16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
amini amini ninawaambia ninyi hakuna ni mtumwa mkubwa-kuliko -yule bwana
G0281 G0281 G3004 G4771 G3756 G1510 G1401 G3173 G3588 G2962

αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
wake wala mtume mkubwa-kuliko -yule aliyemtuma yeye
G0846 G3761 G0652 G3173 G3588 G3992 G0846

Amini, Amini, nawambia, mtumwa si mkuu kuliko bwana wake; wala yule ambaye ametumwa ni mkuu kuliko yule aliye mtuma.

17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
mkijua haya mnajua mmebarikiwa mko mkiyafanya mkiyafanya hayo
G1487 G3778 G1492 G3107 G1510 G1437 G4160 G0846

Ikiwa unafahamu mambo haya, umebarikiwa ukiyatenda.

18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω. ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην, ἀλλ’ ἵνα
si kuhusu wote ninyi ninasema mimi ninajua ambao niliwachagua bali ili
G3756 G4012 G3956 G4771 G3004 G1473 G1492 G5101 G1586 G0235 G2443

ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μου τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ’ ἐμὲ
-lile andiko litimie -Yule anayekula yangu -le mkate aliniinulia juu-yangu mimi
G3588 G1124 G4137 G3588 G5176 G1473 G3588 G0740 G1869 G1909 G1473

τὴν πτέρναν αὐτοῦ.
-ule kisigino chake
G3588 G4418 G0846

Sisemi kuhusu ninyi nyote, kwa kuwa nawajua wale ambao nimewachagua - bali nasema haya ili kwamba maandiko yaweze kutimilizwa: 'Yeye alaye mkate wangu ameniinulia kisigino chake.'

19 ἀπ’ ἄρτι λέγω ὑμῖν, πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν
tangu sasa ninawaambia ninyi kabla -le kutokea ili mwamini litakapotokea
G0575 G0737 G3004 G4771 G4253 G3588 G1096 G2443 G4100 G3752

γένηται, ὅτι ἐγώ εἰμι.
litokee kwamba mimi ndimi
G1096 G3754 G1473 G1510

Ninawambia hili sasa kabla halijatokea ili kwamba litakapotokea, muweze kuamini kuwa mimi NDIYE.

20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω,
amini amini ninawaambia ninyi -yule anayempokea yeyote yeyote nitakayemtuma
G0281 G0281 G3004 G4771 G3588 G2983 G0302 G5100 G3992

ἐμὲ λαμβάνει; ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
mimi ananipokea -yule na mimi anayenipokea anapokea -yule aliyenituma mimi
G1473 G2983 G3588 G1161 G1473 G2983 G2983 G3588 G3992 G1473

“Amini, amini, nawambia, anipokeaye mimi humpokea ambaye nina mtuma, na yule anipokeaye mimi humpokea yule aliye nituma mimi.”

21	Ταῦτα	εἰπὼν,	‹ὁ›	Ἰησοῦς	ἐταράχθη	τῷ	πνεύματι,	καὶ	ἐμαρτύρησεν	καὶ	
	Haya	akisema	-yule	Iēsoûs	alifadhaika	-ule	roho	na	akashuhudia	na	
	G3778	G3004	G3588	G2424	G5015	G3588	G4151	G2532	G3140	G2532	

εἶπεν,	Ἀμὴν	ἀμὴν	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	εἷς	ἐξ	ὑμῶν	
akasema	Amini	amini	ninawaambia	ninyi	kwamba	mmoja	miongoni-mwenu	ninyi	
G3004	G0281	G0281	G3004	G4771	G3754	G1520	G1537	G4771	

παραδώσει	με.
atanisaliti	mimi
G3860	G1473

Wakati Yesu aliposema haya, alisumbuka rohoni, alishuhudia na kusema, “Amini, amini, nawambia kwamba mmoja wenu atanisaliti.”

22	ἔβλεπον	εἰς	ἀλλήλους	οἱ	μαθηταὶ,	ἀπορούμενοι	περὶ	τίνος	
	walitazamana	katika	wao-kwa-wao	-wale	wanafunzi	wakishangaa	kuhusu	nani	
	G0991	G1519	G0240	G3588	G3101	G0639	G4012	G5101	

λέγει.	
anasema	
G3004	

Wanafunzi wake wakatazamana, wakishangaa ni kwa ajili ya nani alizungumza.

23	ἦν	ἀνακείμενος	εἷς	ἐκ	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	ἐν	τῷ	
	alikuwa	ameketi-mezani	mmoja	miongoni-mwa	-wale	wanafunzi	wake	katika	-le	
	G1510	G0345	G1520	G1537	G3588	G3101	G0846	G1722	G3588	

κόλπῳ	τοῦ	Ἰησοῦ,	ὃν	ἠγάπα	ὁ	Ἰησοῦς.
kifua	cha-yule	Iēsoûs	ambaye	alimpenda	-yule	Iēsoûs
G2859	G3588	G2424	G3739	G0025	G3588	G2424

Kulikuwa katika meza, mmoja wa wanafunzi wake ameegama kifuani mwa Yesu yule ambaye Yesu alimpenda.

24	νεύει	οὖν	τούτῳ	Σίμων	Πέτρος,	□καὶ	λέγει	αὐτῷ□,	πυθέσθαι	τίς
	anamashiria	basi	huyu	Simōn	Petros	na	akasema	kwake	aulize	ni-nani
	G3506	G3767	G3778	G4613	G4074	G2532	G3004	G0846	G4441	G5101

‹ἂν›	εἴη	περὶ	οὗ	λέγει?	
angeweza	awe	kuhusu	ambaye	anasema	
G0302	G1510	G4012	G3739	G3004	

Simoni Petro alimuuliza mwanafunzi huyu na kusema, “Twambie ni yupi ambaye kwake anazungumza.”

25	ἀναπεσὼν	[οὖν]	ἐκεῖνος	οὕτως	ἐπὶ	τὸ	στῆθος	τοῦ	Ἰησοῦ,	λέγει	
	akiegemea	basi	yule	hivyo	juu-ya	-le	kifua	cha-yule	Iēsoûs	anasema	
	G0377	G3767	G1565	G3779	G1909	G3588	G4738	G3588	G2424	G3004	

αὐτῷ,	Κύριε,	τίς	ἐστιν?	
kwake	Bwana	ni-nani	ni	
G0846	G2962	G5101	G1510	

Mwanafunzi yule aliye egama kifuani mwa Yesu na akamwambia, “Bwana, ni nani?”

26 ἀποκρίνεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ, βάψω τὸ
anajibu basi -yule Iēsoûs Ni-yule ni ambaye mimi nitakiloweka -kile
G0611 G3767 G3588 G2424 G1565 G1510 G3739 G1473 G0911 G3588

ψωμίον, καὶ δώσω. αὐτῷ βάψας οὖν τὸ ψωμίον, λαμβάνει καὶ
kipande na kumpa yeye akichovyisha basi -kile kipande anachukua na
G5596 G2532 G1325 G0846 G0911 G3767 G3588 G5596 G2983 G2532

δίδωσιν Ἰούδᾳ, Σίμωνος Ἰσκαριώτου.
anampa Ioudas wa-Simōn Iskariōtēs
G1325 G2455 G4613 G2469

Kisha Yesu alijibu, “Ni kwake yule nitakaye chovya kipande cha mkate na kumpatia.” Hivyo alipo kuwa amechovya mkate, alimpatia Yuda mwana wa Simon Iskariote.

27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς.
na baada-ya -kile kipande ndipo aliingia katika yule -yule Satanâs
G2532 G3326 G3588 G5596 G5119 G1525 G1519 G1565 G3588 G4567

λέγει οὖν αὐτῷ ‹ὁ› Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.
anasema basi kwake -yule Iēsoûs Unachofanya unafanya fanya haraka
G3004 G3767 G0846 G3588 G2424 G3739 G4160 G4160 G5032

Na baada ya mkate, Shetani alimuingia. Kisha Yesu akamwambia, “Kile ambacho unataka kukifanya ukifanye haraka.”

28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω, τῶν ἀνακειμένων, πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ;
hili na hakuna-mtu alijua -wale walioketi-mezani kwa nini alisema kwake
G3778 G1161 G3762 G1097 G3588 G0345 G4314 G5101 G3004 G0846

Sasa hakuna mtu katika meza alijua sababu ya Yesu kusema jambo hili kwake.

29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας,
wengine kwa-sababu walidhani kwa-kuwa -le sanduku-la-fedha alikuwa-nalo Ioudas
G5100 G1063 G1380 G1893 G3588 G1101 G2192 G2455

ὅτι λέγει αὐτῷ ‹ὁ› Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν, εἰς
kwamba anamwambia yeye -yule Iēsoûs Nunua yale haja tunayo kwa
G3754 G3004 G0846 G3588 G2424 G0059 G3739 G5532 G2192 G1519

τὴν ἑορτήν; ἢ τοῖς πτωχοῖς, ἵνα τι δῷ.
-ile sikukuu au kwa-wale maskini ili kitu-fulani awape
G3588 G1859 G2228 G3588 G4434 G2443 G5100 G1325

Baadhi yao walidhani kwamba, kwa sababu Yuda alishika mfuko wa fedha, Yesu alimwambia, “Nunua vitu tunavyohitaji kwa ajili ya sikukuu,” au kwamba anapaswa kutoa kitu kwa masikini.

30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον, ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς; ἦν δὲ νύξ.
akichukua basi -kile kipande yule alitoka mara ilikuwa na usiku
G2983 G3767 G3588 G5596 G1565 G1831 G2112 G1510 G1161 G3571

Baada ya Yuda kupokea mkate, alitoka nje harak; na ilikuwa usiku.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ
Alipotoka basi alitoka anasema Iēsoûs Sasa ametukuzwa -yule Mwana wa-yule
G3753 G3767 G1831 G3004 G2424 G3568 G1392 G3588 G5207 G3588

ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.
mtu na -yule Mungu ametukuzwa ndani-yake yeye
G0444 G2532 G3588 G2316 G1392 G1722 G0846

Wakati Yuda alipokuwa ameondoka, Yesu alisema, “Sasa mwana wa Adam ametukuzwa, na Mungu ametukuzwa katika yeye.

32	εἰ	ὁ	Θεὸς	ἐδοξάσθη	ἐν	αὐτῷ,	καὶ	ὁ	Θεὸς	δοξάσει
	ikiwa	-yule	Mungu	ametukuzwa	ndani-yake	yeye	pia	-yule	Mungu	atamtukuza
	G1487	G3588	G2316	G1392	G1722	G0846	G2532	G3588	G2316	G1392

αὐτὸν	ἐν	αὐτῷ,	καὶ	εὐθὺς	δοξάσει	αὐτόν.	
yeye	ndani-yake	mwenyewe	na	mara	atamtukuza	yeye	
G0846	G1722	G0848	G2532	G2112	G1392	G0846	

Mungu atamtukuza katika yeye mwenyewe, na atamtukuza haraka.

33	τεκνία,	ἔτι	μικρὸν	μεθ’	ὑμῶν	εἰμι.	ζητήσετέ	με;	καὶ,	
	watoto-wadogo	bado	kitambo-kidogo	pamoja-nanyi	ninyi	niko	mtanitafuta	mimi	na	
	G5040	G2089	G3398	G3326	G4771	G1510	G2212	G1473	G2532	

καθὼς	εἶπον	τοῖς	Ἰουδαίοις,	ὅτι	Ὅπου	ἐγὼ	ὑπάγω,	ὑμεῖς	
kama	nilivyowaambia	kwa-wale	Wayahudi	kwamba	Ninakoenda	mimi	ninaenda	ninyi	
G2531	G3004	G3588	G2453	G3754	G3699	G1473	G5217	G4771	

οὐ	δύνασθε	ἐλθεῖν;	καὶ	ὑμῖν	λέγω	ἄρτι.	
hamwezi	hamwezi	kuja	pia	ninyi	ninawaambia	sasa	
G3756	G1410	G2064	G2532	G4771	G3004	G0737	

Watoto wadogo, niko pamoja nanyi kitambo kidogo. Mtanitafuta, na kama nilivyowambia Wayahudi, 'Niendako, hamuwezi kuja.' sasa nawambia ninyi, pia.

34	ἐντολὴν	καινὴν	δίδωμι	ὑμῖν,	ἵνα	ἀγαπᾶτε	ἀλλήλους;	καθὼς	ἠγάπησα	
	amri	mpya	ninawapa	ninyi,	ili	mpendane	ninyi-kwa-ninyi	kama	nilivyowapenda	
	G1785	G2537	G1325	G4771	G2443	G0025	G0240	G2531	G0025	

ὑμᾶς,	ἵνα	καὶ	ὑμεῖς	ἀγαπᾶτε	ἀλλήλους.	
ninyi	ili	pia	ninyi	mpendane	ninyi-kwa-ninyi	
G4771	G2443	G2532	G4771	G0025	G0240	

Ninawapa amri mpya, kwamba mpendane; kama mimi nilivyo wapenda ninyi, vivyo hivyo nanyi pia imewapasa kupendana ninyi kwa ninyi.

35	ἐν	τούτῳ	γνώσονται	πάντες	ὅτι	ἐμοὶ	μαθηταί	ἐστε,	ἐὰν	ἀγάπην
	kwa	hili	watajua	wote	kwamba	wangu	wanafunzi	mko	mkiwa-na	upendo
	G1722	G3778	G1097	G3956	G3754	G1699	G3101	G1510	G1437	G0026

ἔχητε	ἐν	ἀλλήλοις.	
mkiwa-na	miongoni-mwenu	ninyi-kwa-ninyi	
G2192	G1722	G0240	

Kwa ajili ya hili watu watatambua kuwa ninyi ni wanafunzi wangu, ikiwa mna upendo kwa kila mmoja na mwingine.”

36	Λέγει	αὐτῷ	Σίμων	Πέτρος,	Κύριε,	ποῦ	ὑπάγεις?	ἀπεκρίθη	[αὐτῷ]	
	Anasema	kwake	Simōn	Petros	Bwana	unaenda-wapi	unaenda	alijibu	yeye	
	G3004	G0846	G4613	G4074	G2962	G4226	G5217	G0611	G0846	

Ἰησοῦς,	Ὅπου	ὑπάγω,	οὐ	δύνασαί	μοι	νῦν	ἀκολουθῆσαι;	ἀκολουθήσεις	
Iēsoûs	Ninakoenda	ninaenda	huwezi	huwezi	mimi	sasa	kunifuata	utanifuata	
G2424	G3699	G5217	G3756	G1410	G1473	G3568	G0190	G0190	

δὲ	ὕστερον.	
lakini	baadaye	
G1161	G5305	

Simoni Petro alimwambia, “Bwana, unakwenda wapi?” Yesu akajibu, “Mahali ninapokwenda kwa sasa hutaweza kunifuata, lakini utanifuata baadaye.”

37	λέγει	αὐτῷ	‹ὁ›	Πέτρος,	Κύριε,	διὰ	τί	οὐ	δύναμαί	σοι
	anasema	kwake	-yule	Petros	Bwana	kwa-nini	nini	siwezi	siwezi	wewe
	G3004	G0846	G3588	G4074	G2962	G1223	G5101	G3756	G1410	G4771

ἀκολουθῆσαι	ἄρτι?	τὴν	ψυχήν	μου	ὑπὲρ	σοῦ	θήσω.
kukufuata	sasa	-ile	nafsi	yangu	kwa-ajili-yako	wewe	nitaitoa
G0190	G0737	G3588	G5590	G1473	G5228	G4771	G5087

Petro akamwambia, “Bwana, kwa nini nisikufuate hata sasa? Mimi nitayatoa maisha yangu kwa ajili yako.”

38	ἀποκρίνεται	Ἰησοῦς,	Τὴν	ψυχήν	σου	ὑπὲρ	ἐμοῦ	θήσεις?	ἀμὴν	ἀμὴν
	anajibu	Iēsoûs	-Ile	nafsi	yako	kwa-ajili-yangu	mimi	utaitoa	amini	amini
	G0611	G2424	G3588	G5590	G4771	G5228	G1473	G5087	G0281	G0281

λέγω	σοι,	οὐ	μὴ	ἀλέκτωρ	φωνήσῃ,	ἕως	οὗ	ἀρνήσῃ	με
ninakuambia	wewe	hatawika	kamwe	jogoo	atawike	hadi	wakati	utanikataa	mimi
G3004	G4771	G3756	G3361	G0220	G5455	G2193	G3739	G0720	G1473

τρίς.
mara-tatu
G5151

Yesu akajibu, “Je utayatoa maisha yako kwa ajili yangu? Amini amini nakwambia, jogoo hatawika kabla hujanikana mara tatu.”

Chapter 14

1	Μὴ	ταρασσέσθω	ὑμῶν	ἡ	καρδία;	πιστεύετε	εἰς	τὸν	Θεόν,	καὶ
	Usifadhaike	usifadhaike	yenu	-ule	moyo	mnamwamini	katika	-yule	Mungu	pia
	G3361	G5015	G4771	G3588	G2588	G4100	G1519	G3588	G2316	G2532

εἰς	ἐμὲ	πιστεύετε.
katika	mimi	mniamini
G1519	G1473	G4100

“Usiruhusu moyo wako kuwa katika mahangaiko. Unamwamini Mungu niamini pia na mimi.

2	ἐν	τῇ	οἰκίᾳ	τοῦ	Πατρός	μου,	μοναὶ	πολλαί	εἰσιν;	εἰ	δὲ
	katika	-ile	nyumba	ya-yule	Baba	yangu,	makao	mengi	yapo	kama-sivyo	na
	G1722	G3588	G3614	G3588	G3962	G1473	G3438	G4183	G1510	G1487	G1161

μή,	εἶπον	ἂν	ὑμῖν	ὅτι,	πορεύομαι	ἑτοιμάσαι	τόπον	ὑμῖν?
si	ningewaambia	hangeweza	ninyi	kwamba	ninaenda	kuwaandalia	mahali	ninyi
G3361	G3004	G0302	G4771	G3754	G4198	G2090	G5117	G4771

Katika nyumba ya Baba yangu kuna makazi mengi ya kukaa; kama isingekuwa hivyo, ningekuwa nimekuambia, kwa vile ninakwenda kukuandalia mahali kwa ajili yako.

3	καὶ	ἐὰν	πορευθῶ	καὶ	ἑτοιμάσω	τόπον	ὑμῖν,	πάλιν	ἔρχομαι	καὶ
	na	nikienda	nikienda	na	kuwaandalia	mahali	ninyi	tena	nitarudi	na
	G2532	G1437	G4198	G2532	G2090	G5117	G4771	G3825	G2064	G2532

παραλήμψομαι	ὑμᾶς	πρὸς	ἐμαυτόν,	ἵνα	ὅπου	εἰμὶ	ἐγὼ,	καὶ	ὑμεῖς	ἦτε.
nitawapokea	ninyi	kwangu	mwenyewe	ili	mahali	nilipo	mimi	pia	ninyi	muwe
G3880	G4771	G4314	G1683	G2443	G3699	G1510	G1473	G2532	G4771	G1510

Kama nikienda na kuwaandalia mahali, nitakuja tena kuwakaribisha kwangu, ili mahali nilipo pia nanyi muwepo.

4	καὶ	ὅπου	ἐγὼ	ὑπάγω,	οἴδατε	τὴν	ὁδόν.	
	na	mahali	mimi	ninakoenda	mnajua	-ile	njia	
	G2532	G3699	G1473	G5217	G1492	G3588	G3598	

Mnajua njia mahali ninakoenda.”

5	Λέγει	αὐτῷ	Θωμᾶς,	Κύριε,	οὐκ	οἴδαμεν	ποῦ	ὑπάγεις;	πῶς	
	Anasema	kwake	Thōmâs	Bwana	hatujui	hatujui	unaenda-wapi	unaenda	tunawezaje	
	G3004	G0846	G2381	G2962	G3756	G1492	G4226	G5217	G4459	

δυνάμεθα	τὴν	ὁδὸν	‹εἰδέναι›?	
tunaweza	-ile	njia	kujua	
G1410	G3588	G3598	G1492	

Tomaso alimwambia Yesu, “Bwana, hatujui mahali unakoenda; Je! Tunawezaje kuijua njia?

6	λέγει	αὐτῷ	‹ὁ›	Ἰησοῦς,	Ἐγώ	εἰμι	ἡ	ὁδὸς,	καὶ	ἡ	ἀλήθεια,	καὶ
	anasema	kwake	-yule	Iēsoûs	Mimi	ndimi	-ile	njia	na	-ile	kweli	na
	G3004	G0846	G3588	G2424	G1473	G1510	G3588	G3598	G2532	G3588	G0225	G2532

ἡ	ζωή.	οὐδεὶς	ἔρχεται	πρὸς	τὸν	Πατέρα,	εἰ	μὴ	δι’
-ule	uzima	hakuna-mtu	anakuja	kwa	-yule	Baba	isipokuwa	si	kwa-njia-yangu
G3588	G2222	G3762	G2064	G4314	G3588	G3962	G1487	G3361	G1223

ἐμοῦ.
mimi
G1473

Yesu alimwambia, “ Mimi ndiye njia, kweli, na uzima; hakuna awezaye kuja kwa Baba isipokuwa kupitia kwangu.

7	εἰ	ἐγνώκειτέ	με,	καὶ	τὸν	Πατέρα	μου	‹ἂν	ᾔδειτε›;	ἀπ’	
	kama	mngenifahamu	mimi	pia	-yule	Baba	yangu	mngemjua	mngemjua	tangu	
	G1487	G1097	G1473	G2532	G3588	G3962	G1473	G0302	G1492	G0575	

ἄρτι	γινώσκετε	αὐτὸν,	καὶ	ἑωράκατε	‹αὐτόν›.
sasa	mnamjua	yeye	na	mmemwona	yeye
G0737	G1097	G0846	G2532	G3708	G0846

Kama mngeli nijua mimi, mngalikuwa mnamjua na Baba yangu pia; kuanzia sasa na kuendelea mnamjua na mmeshamuona yeye.”

8	Λέγει	αὐτῷ	Φίλιππος,	Κύριε,	δεῖξον	ἡμῖν	τὸν	Πατέρα,	καὶ	ἀρκεῖ
	Anasema	kwake	Philippos	Bwana	tuonyeshe	sisi	-yule	Baba	na	inatosha
	G3004	G0846	G5376	G2962	G1166	G1473	G3588	G3962	G2532	G0714

ἡμῖν.
sisi
G1473

Philipo alimwambia Yesu, “Bwana, tuonyeshe Baba, na hivyo itakuwa imetutosha.”

9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τοσούτῳ χρόνῳ μεθ’ ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε? ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακεν τὸν Πατέρα; πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα?

anasema kwake -yule Iēsoûs Muda-mrefu muda pamoja-nanyi ninyi nimekuwa na hujanijua hujanijua mimi Philippe -yule aliyeniona mimi amemwona -yule Baba unasemaje wewe unasema Tuonyeshe sisi -yule Baba

G3004 G0846 G3588 G2424 G5118 G5550 G3326 G4771 G1510 G2532 G3756 G1097 G1473 G5376 G3588 G3708 G1473 G3708 G3588 G3962 G4459 G4771 G3004 G1166 G1473 G3588 G3962

Yesu akamwambia, “Sijakuwa pamoja nanyi kwa muda mrefu, na bado hunijui mimi, Philipo? Yeyote aliyeniona mimi amemwona Baba; Jinsi gani unasema, 'Tuonyeshe Baba'?

10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν? τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἀπ’ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ; ὁ δὲ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων, ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

huamini huamini kwamba mimi niko-ndani-yake -yule Baba na -yule Baba yuko-ndani-yangu mimi yuko -yale maneno ambayo mimi ninawaambia ninyi kutoka mwenyewe sisemi sisemi -yule na Baba ndani-yangu mimi akaaye anafanya -yale kazi zake

G3756 G4100 G3754 G1473 G1722 G3588 G3962 G2532 G3588 G3962 G1722 G1473 G1510 G3588 G4487 G3739 G1473 G3004 G4771 G0575 G1683 G3756 G2980 G3588 G1161 G3962 G1722 G1473 G3306 G4160 G3588 G2041 G0846

Hamuamini kuwa mimi ni ndani ya Baba, na Baba yu ndani yangu? Maneno ninayoyasema kwenu sisemi kwa kusudi langu mwenyewe; badala yake, ni Baba anayeishi ndani yangu anayetenda kazi yake.

11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί; εἰ δὲ μή διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ, πιστεύετε.

niaminini mimi kwamba mimi niko-ndani-yake -yule Baba na -yule Baba yuko-ndani-yangu mimi kama-sivyo na si kwa-sababu-ya -yale kazi zenyewe aminini

G4100 G1473 G3754 G1473 G1722 G3588 G3962 G2532 G3588 G3962 G1722 G1473 G1487 G1161 G3361 G1223 G3588 G2041 G0846 G4100

Niamini mimi, kwamba niko ndani ya Baba, na Baba yuko ndani yangu; kadhalika niamini mimi kwa sababu ya kazi zangu hasa.

12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα πορεύομαι.

amini amini ninawaambia ninyi -yule anayeniamini katika mimi -yale kazi ambayo mimi ninayafanya yeye-pia atayafanya na makubwa-zaidi kuliko-haya atafanya kwa-sababu mimi ninaenda-kwa -yule Baba ninaenda

G0281 G0281 G3004 G4771 G3588 G4100 G1519 G1473 G3588 G2041 G3739 G1473 G4160 G2548 G4160 G2532 G3173 G3778 G4160 G3754 G1473 G4314 G3588 G3962 G4198

Amini, amini, nawaambia, yeye aniaminiye, mimi kazi zile nizifanyazo, atazifanya kazi hizi pia; na atafanya hata kazi kubwa kwasababu ninakwenda kwa Baba.

13	καὶ	ὅ¦τι	ἂν	αἰτήσητε	ἐν	τῷ	ὀνόματί	μου,	τοῦτο
	na	chochote	mtakachoomba	mtakachoomba	katika	-le	jina	langu	hilo
	G2532	G3754	G0302	G0154	G1722	G3588	G3686	G1473	G3778

ποιήσω,	ἵνα	δοξασθῇ	ὁ	Πατὴρ	ἐν	τῷ	Υἱῷ.
nitafanya	ili	atukuzwe	-yule	Baba	katika	-yule	Mwana
G4160	G2443	G1392	G3588	G3962	G1722	G3588	G5207

Chochote mkiomba katika jina langu, nitafanya ili kwamba Baba aweze kutukuzwa katika Mwana.

14	ἐάν	τι	αἰτήσητέ	με	ἐν	τῷ	ὀνόματί	μου,	ἐγὼ
	mkiniomba	chochote	mtakachoniomba	mimi	katika	-le	jina	langu	mimi
	G1437	G5100	G0154	G1473	G1722	G3588	G3686	G1473	G1473

ποιήσω.	
nitafanya	
G4160	

Kama mkiomba kitu chochote katika jina langu, hilo nitafanya.

15	Ἐὰν	ἀγαπᾶτέ	με,	τὰς	ἐντολὰς	τὰς	ἐμὰς	τηρήσετε.
	Mkipenda	mkinipenda	mimi	-zile	amri	-zile	zangu	mtazishika
	G1437	G0025	G1473	G3588	G1785	G3588	G1699	G5083

Kama mkinipenda, mtazishika amri zangu.

16	κἀγὼ	ἐρωτήσω	τὸν	Πατέρα,	καὶ	ἄλλον	Παράκλητον	δώσει	ὑμῖν,
	na-mimi	nitamwomba	-yule	Baba	na	mwingine	Mfariji	atawapa	ninyi
	G2504	G2065	G3588	G3962	G2532	G0243	G3875	G1325	G4771

ἵνα	ᾖ□	«μεθ’	ὑμῶν,	εἰς	τὸν	αἰῶνα»,	
ili	awe	pamoja-nanyi	ninyi	hadi	-ule	milele	
G2443	G1510	G3326	G4771	G1519	G3588	G0165	

Na nitamwomba Baba, Naye atawapa Msaidizi mwingine ili kwamba aweze kuwa pamoja nanyi milele,

17	τὸ	Πνεῦμα	τῆς	ἀληθείας,	ὃ	ὁ	κόσμος	οὐ	δύναται	λαβεῖν,
	-yule	Roho	wa-ile	kweli	ambaye	-yule	ulimwengu	hauwezi	hauwezi	kumpokea
	G3588	G4151	G3588	G0225	G3739	G3588	G2889	G3756	G1410	G2983

ὅτι	οὐ	θεωρεῖ	αὐτὸ,	οὐδὲ	γινώσκει.	ὑμεῖς	γινώσκετε	αὐτό,	
kwa-sababu	haumwoni	haumwoni	yeye	wala	haumjui	ninyi	mnamjua	yeye	
G3754	G3756	G2334	G0846	G3761	G1097	G4771	G1097	G0846	

ὅτι	παρ’	ὑμῖν	μένει,	καὶ	ἐν	ὑμῖν	ἔσται.	
kwa-sababu	kwenu	ninyi	anakaa	na	ndani-yenu	ninyi	atakuwa	
G3754	G3844	G4771	G3306	G2532	G1722	G4771	G1510	

Roho wa kweli. Ulimwengu hauwezi kumpokea yeye kwa sababu haumuoni, au kumjwa yeye. hata hivyo ninyi, mnamjua yeye, kwani anakaa pamoja nayi na atakuwa ndani yenu.

18	οὐκ	ἀφήσω	ὑμᾶς	ὀρφανούς;	ἔρχομαι	πρὸς	ὑμᾶς.
	sitawaacha	sitawaacha	ninyi	yatima	nitakuja	kwenu	ninyi
	G3756	G0863	G4771	G3737	G2064	G4314	G4771

Sitawaacha peke yenu; Nitarudi kwenu.

19	ἔτι	μικρὸν	καὶ	ὁ	κόσμος	με	οὐκέτι	θεωρεῖ,	ὑμεῖς	δὲ
	bado	kitambo-kidogo	na	-yule	ulimwengu	mimi	tena-haunioni	haunioni	ninyi	lakini
	G2089	G3398	G2532	G3588	G2889	G1473	G3765	G2334	G4771	G1161

θεωρεῖτέ	με;	ὅτι	ἐγὼ	ζῶ,	καὶ	ὑμεῖς	ζήσετε.
mnaniona	mimi	kwa-sababu	mimi	ninaishi	na	ninyi	mtaishi
G2334	G1473	G3754	G1473	G2198	G2532	G4771	G2198

Kwa muda kitambo, ulimwengu hautaniona tena, lakini ninyi mwaniona. Kwa sababu ninaishi, nanyi mtaishi pia.

20	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ἡμέρᾳ	γνώσεσθε	ὑμεῖς	ὅτι	ἐγὼ	ἐν	τῷ
	katika	ile	-ile	siku	mtajua	ninyi	kwamba	mimi	niko-ndani-yake	-yule
	G1722	G1565	G3588	G2250	G1097	G4771	G3754	G1473	G1722	G3588

Πατρί	μου,	καὶ	ὑμεῖς	ἐν	ἐμοὶ,	κἀγὼ	ἐν	ὑμῖν.
Baba	yangu	na	ninyi	mko-ndani-yangu	mimi	na-mimi	niko-ndani-yenu	ninyi
G3962	G1473	G2532	G4771	G1722	G1473	G2504	G1722	G4771

Katika siku hiyo mtajua kwamba mimi niko ndani ya Baba, na kwamba ninyi mko ndani yangu, na kwamba mimi niko ndani yenu.

21	ὁ	ἔχων	τὰς	ἐντολάς	μου	καὶ	τηρῶν	αὐτὰς,	ἐκεῖνός	ἐστιν	ὁ
	-yule	aliye-nazo	-zile	amri	zangu	na	anayezishika	hizo	huyo	ndiye	-yule
	G3588	G2192	G3588	G1785	G1473	G2532	G5083	G0846	G1565	G1510	G3588

ἀγαπῶν	με;	ὁ	δὲ	ἀγαπῶν	με,	ἀγαπηθήσεται	ὑπὸ	τοῦ	Πατρός
anayenipenda	mimi	-yule	na	anayenipenda	mimi	atapendwa	na	-yule	Baba
G0025	G1473	G3588	G1161	G0025	G1473	G0025	G5259	G3588	G3962

μου;	κἀγὼ	ἀγαπήσω	αὐτὸν,	καὶ	ἐμφανίσω	αὐτῷ	ἐμαυτόν.
yangu	na-mimi	nitampenda	yeye	na	nitajidhihirisha	kwake	mwenyewe
G1473	G2504	G0025	G0846	G2532	G1718	G0846	G1683

Yeyote azishikaye amri zangu na kuzitenda, ndiye mmoja ambaye anipenda mimi; na ambaye anipenda mimi atapendwa na Baba yangu, na Nitampenda na nitajionyesha mimi mwenyewe kwake.”

22	Λέγει	αὐτῷ	Ἰούδας,	οὐχ	ὁ	Ἰσκαριώτης,	Κύριε,	καὶ	τί	γέγονεν
	Anasema	kwake	Ioudas	si	-yule	Iskariōtēs	Bwana	na	ni-nini	imetokea
	G3004	G0846	G2455	G3756	G3588	G2469	G2962	G2532	G5101	G1096

ὅτι	ἡμῖν	μέλλεις	ἐμφανίζειν	σεαυτὸν,	καὶ	οὐχὶ	τῷ	κόσμῳ?
kwamba	sisi	unakusudia	kujidhihirisha	mwenyewe	na	si	kwa-yule	ulimwengu
G3754	G1473	G3195	G1718	G4572	G2532	G3780	G3588	G2889

Yuda (siyo Iskariote) akamwambia Yesu, “Bwana, Je! Ni nini kinatokea kwamba utajionyesha mwenyewe kwetu na siyo kwa ulimwengu?

23	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς	καὶ	εἶπεν	αὐτῷ,	Ἐάν	τις	ἀγαπᾷ	με,	τὸν
	alijibu	Iēsoûs	na	akasema	kwake	Mtu-yeyote	mtu-yeyote	akinipenda	mimi	-lile
	G0611	G2424	G2532	G3004	G0846	G1437	G5100	G0025	G1473	G3588

λόγον	μου	τηρήσει,	καὶ	ὁ	Πατήρ	μου	ἀγαπήσει	αὐτόν,	καὶ	πρὸς
neno	langu	atalishika	na	-yule	Baba	yangu	atampenda	yeye	na	kwake
G3056	G1473	G5083	G2532	G3588	G3962	G1473	G0025	G0846	G2532	G4314

αὐτὸν	ἐλευσόμεθα,	καὶ	μονὴν	παρ’	αὐτῷ	ποιησόμεθα.
yeye	tutakuja	na	makao	kwake	yeye	tutafanya
G0846	G2064	G2532	G3438	G3844	G0846	G4160

Yesu alijibu akamwambia, “Kama yeyote danipendaye, atalishika neno langu. Baba yangu atampenda, na tutakuja kwake na tutafanya makao yetu pamoja naye.

24	ὁ	μὴ	ἀγαπῶν	με,	τοὺς	λόγους	μου	οὐ	τηρεῖ;	καὶ		
	-yule	asiyenipenda	asiyenipenda	mimi	-yale	maneno	yangu	hayashiki	hayashiki	na		
	G3588	G3361	G0025	G1473	G3588	G3056	G1473	G3756	G5083	G2532		
	ὁ	λόγος	ὃν	ἀκούετε,	οὐκ	ἔστιν	ἐμὸς,	ἀλλὰ	τοῦ	πέμψαντός	με	
	-lile	neno	ambalo	mnalisikia	si	ni	langu	bali	la-yule	aliyenituma	mimi	
	G3588	G3056	G3739	G0191	G3756	G1510	G1699	G0235	G3588	G3992	G1473	
	Πατρός.											
	Baba											
	G3962											

Yeyote ambaye hanipendi mimi, hashiki maneno yangu. Neno ambalo mnasikia siyo langu bali la Baba ambaye alinituma.

25	Ταῦτα	λελάληκα	ὑμῖν,	παρ’	ὑμῖν	μένων;
	Haya	nimewaambia	ninyi	nikiwa	ninyi	nikiwa
	G3778	G2980	G4771	G3844	G4771	G3306

Nimeyasema mambo haya kwenu, wakati bado ninaishi miongoni mwenu.

26	ὁ	δὲ	Παράκλητος,	τὸ	Πνεῦμα	τὸ	Ἅγιον,	ὃ	πέμψει	ὁ		
	-yule	lakini	Mfariji	-yule	Roho	-yule	Mtakatifu	ambaye	atamtuma	-yule		
	G3588	G1161	G3875	G3588	G4151	G3588	G0040	G3739	G3992	G3588		
	Πατὴρ	ἐν	τῷ	ὀνόματί	μου,	ἐκεῖνος	ὑμᾶς	διδάξει	πάντα,	καὶ		
	Baba	katika	-le	jina	langu	yeye	ninyi	atawafundisha	yote	na		
	G3962	G1722	G3588	G3686	G1473	G1565	G4771	G1321	G3956	G2532		
	ὑπομνήσει	ὑμᾶς	πάντα	ἃ	εἶπον	ὑμῖν	ἐγώ.					
	atawakumbusha	ninyi	yote	ambayo	niliwaambia	ninyi	mimi					
	G5279	G4771	G3956	G3739	G3004	G4771	G1473					

Hata hivyo, Mfariji, Roho Mtakatifu, ambaye Baba atamtuma kwa jina langu, atawafundisha mambo yote na atawafanya mkumbuke yote ambayo niliyasema kwenu.

27	Εἰρήνην	ἀφίημι	ὑμῖν;	εἰρήνην	τὴν	ἐμὴν	δίδωμι	ὑμῖν;	οὐ	καθὼς	ὁ	
	Amani	ninawaachia	ninyi	amani	-ile	yangu	ninawapa	ninyi	si	kama	-yule	
	G1515	G0863	G4771	G1515	G3588	G1699	G1325	G4771	G3756	G2531	G3588	
	κόσμος	δίδωσιν,	ἐγὼ	δίδωμι	ὑμῖν.	μὴ	ταρασσέσθω	ὑμῶν	ἡ			
	ulimwengu	anavyotoa	mimi	ninatoa	ninyi	msifadhaike	msifadhaike	yenu	-ule			
	G2889	G1325	G1473	G1325	G4771	G3361	G5015	G4771	G3588			
	καρδία,	μηδὲ	δειλιάτω.									
	moyo	wala	msiogope									
	G2588	G3366	G1168									

Amani nawapa amani yangu ninyi. Siwapi hii kama ulimwengu utoavyo. Msiifanye mioyo yenu kuwa na mahangaiko, na woga.

28 ἠκούσατε mlisikia G0191 ὅτι kwamba G3754 ἐγὼ mimi G1473 εἶπον niliwaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 Ὑπάγω Ninaondoka G5217 καὶ na G2532 ἔρχομαι nitarudi G2064 πρὸς kwenu G4314 ὑμᾶς. ninyi G4771
εἰ kama G1487 ἠγαπᾶτέ mngependa G0025 με, mimi G1473 ἐχάρητε mngefurahi G5463 ἄν hangeweza G0302 ὅτι kwamba G3754 πορεύομαι ninaenda G4198 πρὸς kwa G4314 τὸν -yule G3588
Πατέρα, Baba G3962 ὅτι kwa-sababu G3754 ὁ -yule G3588 Πατὴρ Baba G3962 μείζων ni-mkubwa-kuliko G3173 μού mimi G1473 ἐστιν. ni G1510

Mlisikia vile nilivyowaambia, 'Ninaenda zangu, na nitarudi kwenu.' Kama mngelinipenda mimi, mngekuwa na furaha kwa sababu ninakwenda kwa Baba, kwa kuwa Baba ni mkuu kuliko mimi.

29 καὶ na G2532 νῦν sasa G3568 εἴρηκα nimewaambia G2046 ὑμῖν ninyi G4771 πρὶν kabla G4250 γενέσθαι, kutokea G1096 ἵνα ili G2443 ὅταν litakapotokea G3752 γένηται, litokee G1096
πιστεύσητε. mwamini G4100

Sasa nimekwisha kuwaambia kabla haijatokea ili kwamba, wakati ikitokea, mweze kuamini.

30 οὐκέτι tena-sisemi G3765 πολλὰ mengi G4183 λαλήσω nitasema G2980 μεθ’ pamoja-nanyi G3326 ὑμῶν; ninyi G4771 ἔρχεται anakuja G2064 γὰρ kwa-sababu G1063 ὁ -yule G3588 τοῦ wa-huu G3588
κόσμου ulimwengu G2889 ἄρχων, mkuu G0758 καὶ na G2532 ἐν ndani-yangu G1722 ἐμοὶ mimi G1473 οὐκ hana G3756 ἔχει hana G2192 οὐδέν; chochote G3762

Sitaongea nanyi maneno mengi, kwa kuwa mkuu wa dunia hii anakuja. Yeye hana nguvu juu yangu,

31 ἀλλ’ lakini G0235 ἵνα ili G2443 γνῷ ujue G1097 ὁ -yule G3588 κόσμος, ulimwengu G2889 ὅτι kwamba G3754 ἀγαπῶ ninampenda G0025 τὸν -yule G3588 Πατέρα, Baba G3962 καὶ na G2532 καθὼς kama G2531
ἐνετείλατο alivyoniamuru G1781 (ἔδωκέν) alivyonipa G1325 μοι mimi G1473 ὁ -yule G3588 Πατὴρ, Baba G3962 οὕτως hivyo G3779 ποιῶ. ninafanya G4160 Ἐγείρεσθε, Inukeni G1453 ἄγωμεν twende G0071
ἐντεῦθεν. kutoka-hapa G1782

lakini ili kwamba ulimwengu upate kujua kwamba nampenda Baba, nafanya ambacho Baba ananiagiza mimi, kama vile alivyonipa amri. Inukeni, na tutoke mahali hapa.

Chapter 15

1 Ἐγώ Mimi G1473 εἰμι ndimi G1510 ἡ -ile G3588 ἄμπελος mzabibu G0288 ἡ -ile G3588 ἀληθινή, wa-kweli G0228 καὶ na G2532 ὁ -yule G3588 Πατήρ Baba G3962 μου, yangu G1473 ὁ -yule G3588
γεωργός mkulima G1092 ἐστιν. ni G1510

Mimi ni mzabibu wa huu kweli, na baba yangu ni mkulima wa mzabibu.

2

πᾶν	κλῆμα	ἐν	ἐμοὶ	μὴ	φέρον	καρπὸν,	αἴρει	αὐτό;	καὶ
kila	tawi	ndani-yangu	mimi	lisilozaa	lisilozaa	matunda	analiondoa	hilo	na
G3956	G2814	G1722	G1473	G3361	G5342	G2590	G0142	G0846	G2532

πᾶν	τὸ	καρπὸν	φέρον,	καθαίρει	αὐτὸ,	ἵνα	καρπὸν	πλείονα	φέρῃ.
kila	-lile	matunda	linazaa	analisafisha	hilo	ili	matunda	zaidi	lizae
G3956	G3588	G2590	G5342	G2508	G0846	G2443	G2590	G4119	G5342

Kila tawi ndani yangu ambalo halizai tunda, na husafisha kila tawi ambalo huzaa tunda huliondoa ili kwamba liweze kuzaa zaidi.

3

ἤδη	ὑμεῖς	καθαροί	ἐστε,	διὰ	τὸν	λόγον	ὃν	λελάληκα	ὑμῖν.
tayari	ninyi	safi	mko	kwa-sababu-ya	-lile	neno	ambalo	nimewaambia	ninyi
G2235	G4771	G2513	G1510	G1223	G3588	G3056	G3739	G2980	G4771

Ninyi tayari mmekuwa safi kwa sababu ya ujumbe ambao nimekwisha waambia.

4

μείνατε	ἐν	ἐμοί,	κἀγὼ	ἐν	ὑμῖν.	καθὼς	τὸ	κλῆμα	οὐ
kaeni	ndani-yangu	mimi	na-mimi	ndani-yenu	ninyi	kama	-lile	tawi	haliwezi
G3306	G1722	G1473	G2504	G1722	G4771	G2531	G3588	G2814	G3756

δύναται	καρπὸν	φέρειν	ἀφ’	ἑαυτοῦ,	ἐὰν	μὴ	μένῃ	ἐν	τῇ
haliwezi	matunda	kuzaa	kutoka	lenyewe	isipokuwa	si	likikaa	ndani-ya	-ile
G1410	G2590	G5342	G0575	G1438	G1437	G3361	G3306	G1722	G3588

ἀμπέλῳ,	οὕτως	οὐδὲ	ὑμεῖς,	ἐὰν	μὴ	ἐν	ἐμοὶ	μένητε.
mzabibu	vivyo-hivyo	wala	ninyi	isipokuwa	si	ndani-yangu	mimi	mkikaa
G0288	G3779	G3761	G4771	G1437	G3361	G1722	G1473	G3306

Mkae ndani yangu, na mimi ndani yenu. Kama tawi lisivyoweza kuzaa peke yake lisipo kuwa katika mzabibu, kadhalika nayi, msipo kaa ndani yangu.

5

ἐγώ	εἰμι	ἡ	ἄμπελος;	ὑμεῖς	τὰ	κλήματα.	ὁ	μένων	ἐν	ἐμοὶ,
mimi	ndimi	-ile	mzabibu	ninyi	-yale	matawi	-yule	anayekaa	ndani-yangu	mimi
G1473	G1510	G3588	G0288	G4771	G3588	G2814	G3588	G3306	G1722	G1473

κἀγὼ	ἐν	αὐτῷ,	οὗτος	φέρει	καρπὸν	πολύν;	ὅτι	χωρὶς	ἐμοῦ
na-mimi	ndani-yake	yeye	huyu	anazaa	matunda	mengi	kwa-sababu	bila-mimi	mimi
G2504	G1722	G0846	G3778	G5342	G2590	G4183	G3754	G5565	G1473

οὐ	δύνασθε	ποιεῖν	οὐδέν.
hamwezi	hamwezi	kufanya	chochote
G3756	G1410	G4160	G3762

Mimi ni mzabibu; ninyi ni matawi. Adumuye ndani yangu na mimi ndani yake, mtu huyu huzaa matunda mengi, kwa kuwa pasipo mimi hamuwezi kufanya jambo lolote.

6

ἐὰν	μή	τις	μένῃ	ἐν	ἐμοί,	ἐβλήθη	ἔξω	ὡς	τὸ
mtu-yeyote	si	mtu-yeyote	akikaa	ndani-yangu	mimi	ametupwa	nje	kama	-lile
G1437	G3361	G5100	G3306	G1722	G1473	G0906	G1854	G5613	G3588

κλῆμα,	καὶ	ἐξηράνθη,	καὶ	συνάγουσιν	αὐτὰ,	καὶ	εἰς	τὸ	πῦρ
tawi	na	limekauka	na	wanayakusanya	hayo	na	katika	-le	moto
G2814	G2532	G3583	G2532	G4863	G0846	G2532	G1519	G3588	G4442

βάλλουσιν,	καὶ	καίεται.
wanayatupa	na	yanateketea
G0906	G2532	G2545

Ikiwa mtu yeyote hatasalia ndani yangu, atatupwa kama tawi na kukauka; watu hukusanya matawi na kuyatupa katika moto, na kuteketea.

7	ἐὰν	μείνητε	ἐν	ἐμοὶ,	καὶ	τὰ	ῥήματά	μου	ἐν	ὑμῖν
	mkikaa	mkikaa	ndani-yangu	mimi	na	-yale	maneno	yangu	ndani-yenu	ninyi
	G1437	G3306	G1722	G1473	G2532	G3588	G4487	G1473	G1722	G4771

μείνῃ,	ὃ	ἐὰν	θέλητε,	αἰτήσασθε,	καὶ	γενήσεται	ὑμῖν.
yakikaa	lolote	mtakalotaka	mtakalotaka	ombeni	na	mtapata	ninyi
G3306	G3739	G1437	G2309	G0154	G2532	G1096	G4771

Ikiwa mtadumu ndani yangu, na kama maneno yangu yakidumu ndani yenu, ombeni lolote mtakalo, nanyi mtafanyiwa.

8	ἐν	τούτῳ	ἐδοξάσθη	ὁ	Πατήρ	μου,	ἵνα	καρπὸν	πολὺν	φέρητε,	καὶ
	kwa	hili	ametukuzwa	-yule	Baba	yangu	ili	matunda	mengi	mzae	na
	G1722	G3778	G1392	G3588	G3962	G1473	G2443	G2590	G4183	G5342	G2532

γένησθε	ἐμοὶ	μαθηταί.
muwe	wangu	wanafunzi
G1096	G1699	G3101

Katika hili baba yangu ametukuzwa, kwamba mnazaa matunda mengi na kwamba ni wanafunzi wangu.

9	καθὼς	ἠγάπησέν	με	ὁ	Πατήρ,	κἀγὼ	ὑμᾶς	ἠγάπησα.	μείνατε	ἐν
	kama	alivyonipenda	mimi	-yule	Baba	na-mimi	ninyi	nimewapenda	kaeni	katika
	G2531	G0025	G1473	G3588	G3962	G2504	G4771	G0025	G3306	G1722

τῇ	ἀγάπῃ	τῇ	ἐμῇ.
-ule	upendo	-ule	wangu
G3588	G0026	G3588	G1699

Kama baba yangu alivyonipenda mimi, mimi pia nimewapenda ninyi; dumuni katika pendo langu.

10	ἐὰν	τὰς	ἐντολάς	μου	τηρήσητε,	μενεῖτε	ἐν	τῇ	ἀγάπῃ	μου,
	mkizishika	-zile	amri	zangu	mkizishika	mtakaa	katika	-ule	upendo	wangu
	G1437	G3588	G1785	G1473	G5083	G3306	G1722	G3588	G0026	G1473

καθὼς	ἐγὼ,	«τοῦ	Πατρός	μου»	«τὰς	ἐντολὰς»,	τετήρηκα,	καὶ	μένω	αὐτοῦ
kama	mimi	za-yule	Baba	yangu	-zile	amri	nimezishika	na	ninakaa	wake
G2531	G1473	G3588	G3962	G1473	G3588	G1785	G5083	G2532	G3306	G0846

ἐν	τῇ	ἀγάπῃ.
katika	-ule	upendo
G1722	G3588	G0026

Ikiwa mtashika amri zangu, mtadumu katika pendo langu kama nilivyo shika amri za baba yangu na kudumu katika pendo lake.

11	Ταῦτα	λελάληκα	ὑμῖν,	ἵνα	ἡ	χαρὰ	ἡ	ἐμὴ	ἐν	ὑμῖν	ᾖ,
	Haya	nimewaambia	ninyi	ili	-ile	furaha	-ile	yangu	ndani-yenu	ninyi	iwe
	G3778	G2980	G4771	G2443	G3588	G5479	G3588	G1699	G1722	G4771	G1510

καὶ	ἡ	χαρὰ	ὑμῶν	πληρωθῇ.
na	-ile	furaha	yenu	ijae
G2532	G3588	G5479	G4771	G4137

Nimesema mambo haya kwenu ili kwamba furaha yangu iwe ndani yenu na ili kwamba furaha yenu ifanyike kuwa timilifu.

12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
hii ndiyo -ile amri -ile yangu ili mpendane ninyi-kwa-ninyi kama
G3778 G1510 G3588 G1785 G3588 G1699 G2443 G0025 G0240 G2531

ἠγάπησα ὑμᾶς.
nilivyowapenda ninyi
G0025 G4771

Hii ndiyo amri yangu, kwamba mpendane ninyi kwa ninyi kama nilivyo wapenda ninyi.

13 μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν
kubwa-zaidi kuliko-huu upendo hakuna-mtu anaye ili mtu-fulani -ile nafsi
G3173 G3778 G0026 G3762 G2192 G2443 G5100 G3588 G5590

αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
yake aitoe kwa-ajili-ya -wale rafiki zake
G0846 G5087 G5228 G3588 G5384 G0846

Hakuna mtu aliye na upendo mkuu kuliko huu, kwamba ayatoe maisha yake kwa ajiliya rafiki zake.

14 ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
ninyi rafiki zangu mko mkifanya mkifanya yale mimi ninayowaamuru ninyi
G4771 G5384 G1473 G1510 G1437 G4160 G3739 G1473 G1781 G4771

Ninyi ni rafiki zangu ikiwa mtafanya yale niwaagizayo.

15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί
tena-siwaiti siwaiti ninyi watumwa kwa-sababu -yule mtumwa hajui hajui nini
G3765 G3004 G4771 G1401 G3754 G3588 G1401 G3756 G1492 G5101

ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα
anafanya wake -yule bwana ninyi lakini nimewaita rafiki kwa-sababu yote
G4160 G0846 G3588 G2962 G4771 G1161 G2046 G5384 G3754 G3956

ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ Πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.
ambayo nimeyasikia kutoka-kwa -yule Baba yangu nimewajulisha ninyi
G3739 G0191 G3844 G3588 G3962 G1473 G1107 G4771

Siwaiti watumwa, kwa kuwa mtumwa hajui kile afanyacho bwana wake. Nimewaita ninyi marafiki, kwa sababu nimewajulisheni mambo yote ambayo nimesikia kutoka kwa Baba.

16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ’ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα
si ninyi mimi mlioniochagua bali mimi niliwachagua ninyi na niliwaweka
G3756 G4771 G1473 G1586 G0235 G1473 G1586 G4771 G2532 G5087

ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν
ninyi ili ninyi mwende na matunda mzae na -yale matunda yenu
G4771 G2443 G4771 G5217 G2532 G2590 G5342 G2532 G3588 G2590 G4771

μένῃ; ἵνα ὅ¦τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ
yaendelee ili chochote mtakachomwomba mtakachomwomba -yule Baba katika -le
G3306 G2443 G3754 G0302 G0154 G3588 G3962 G1722 G3588

ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.
jina langu awape ninyi
G3686 G1473 G1325 G4771

Hamkunichagua mimi, bali mimi niliwachagua ninyi na kuwaweka mwende mazae matunda, na tunda lenu lipate kukaa. Hii liko hivi ili kwamba chochote muombacho kwa Baba kwa jina langu, atawapeni.

17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
haya ninawaamuru ninyi ili mpendane ninyi-kwa-ninyi
G3778 G1781 G4771 G2443 G0025 G0240

Mambo haya ninawaagiza, kwamba mpendane kila mtu na mwenzake.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
Kama -yule ulimwengu ninyi unawachukia jueni kwamba mimi kwanza ninyi
G1487 G3588 G2889 G4771 G3404 G1097 G3754 G1473 G4412 G4771

μεμίσηκεν.
umenichukia
G3404

Kama ulimwengu utawachukia, mjuwe kwamba ulinichukia mimi kabla haujawachukia ninyi.

19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον
kama kutoka -huu ulimwengu mngekuwa -yule ulimwengu hangeweza -lile lake
G1487 G1537 G3588 G2889 G1510 G3588 G2889 G0302 G3588 G2398

ἐφίλει; ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ’ ἐγὼ
ungependa kwa-sababu lakini kutoka -huu ulimwengu si-ninyi si-ninyi bali mimi
G5368 G3754 G1161 G1537 G3588 G2889 G3756 G1510 G0235 G1473

ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς
niliwachagua ninyi kutoka -huu ulimwengu, kwa-sababu-ya hili unawachukia ninyi
G1586 G4771 G1537 G3588 G2889 G1223 G3778 G3404 G4771

ὁ κόσμος.
-yule ulimwengu
G3588 G2889

Kama mngekuwa wa ulimwengu, ulimwengu ungewapenda kama wa kwao; Lakini kwa sababau ninyi sio wa ulimwengu na kwa sababu niliwachagua kutoka katika ulimwengu, ni kwa ajili hii ulimwengu huwachukia.

20 μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστιν δοῦλος
kumbukeni -lile neno ambalo mimi niliwaambia ninyi Hakuna ni mtumwa
G3421 G3588 G3056 G3739 G1473 G3004 G4771 G3756 G1510 G1401

μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν;
mkubwa-kuliko -yule bwana wake kama mimi walinitesa pia ninyi watawatesa
G3173 G3588 G2962 G0846 G1487 G1473 G1377 G2532 G4771 G1377

εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.
kama -lile neno langu walilishika pia -lile lenu watalishika
G1487 G3588 G3056 G1473 G5083 G2532 G3588 G5212 G5083

Kumbukeni neno ambalo niliwaambia, 'Mtumwa si mkuu kuliko bwana wake.' Ikiwa walinitesa mimi, watawateseni ninyi pia; Kama walishika neno langu, wangelishika la kwenu pia.

21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου,
lakini haya yote watawafanyia kwa ninyi kwa-sababu-ya -le jina langu
G0235 G3778 G3956 G4160 G1519 G4771 G1223 G3588 G3686 G1473

ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με.
kwa-sababu hawamjui hawamjui -yule aliyenituma mimi
G3754 G3756 G1492 G3588 G3992 G1473

Watawatendeeni mambo haya yote kwa ajili ya jina langu kwa sababu hawamjui yule aliyenituma.

22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ
kama si nilikuja na nikawasemesha wao dhambi wasingekuwa-nayo
G1487 G3361 G2064 G2532 G2980 G0846 G0266 G3756

εἴχοσαν; νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας
wasingekuwa-nayo sasa lakini udhuru hawana hawana kuhusu -ile dhambi
G2192 G3568 G1161 G4392 G3756 G2192 G4012 G3588 G0266

αὐτῶν.
yao
G0846

Kama nisingekuja na kuwaambia waambia, wasingalikuwa wamefanya dhambi; lakini sasa hawana udhuru kwa dhambi yao.

23 ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ.
-yule anayenichukia anayenichukia pia -yule Baba yangu anamchukia
G3588 G1473 G3404 G2532 G3588 G3962 G1473 G3404

Anichukiaye mimi humchukia Baba pia.

24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἁ
kama -yale kazi si nisingefanya miongoni-mwao wao ambazo
G1487 G3588 G2041 G3361 G4160 G1722 G0846 G3739

οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν;
hakuna-mtu-mwingine mwingine amefanya dhambi wasingekuwa-nayo wasingekuwa-nayo
G3762 G0243 G4160 G0266 G3756 G2192

νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν, καὶ μεμισήκασιν, καὶ ἐμὲ καὶ τὸν Πατέρα --
sasa lakini hata wameona na wamechukia hata mimi na -yule Baba
G3568 G1161 G2532 G3708 G2532 G3404 G2532 G1473 G2532 G3588 G3962

μου.
yangu
G1473

Ikiwa sijafanya kazi miongoni mwao ambayo hapana mmoja aliyeifanya, wangelikuwa hawana dhambi; lakini sasa wamefanya yote mawili wameona na wamenichukia mimi na Baba yangu.

25 ἀλλ’ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος
lakini ili litimie -lile neno -lile katika -ile sheria yao lililoandikwa
G0235 G2443 G4137 G3588 G3056 G3588 G1722 G3588 G3551 G0846 G1125

ὅτι, Ἐμίσησάν Walinichukia με mimi δωρεάν. bure
kwamba
G3754 G3404 G1473 G1432

Hili linatokea ili kwamba neno litimie ambalo limeandikwa katika sheria yao: 'Wananichukia mimi bila sababu.'

26 Ὅταν ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ
Atakapokuja atakapokuja -yule Mfariji ambaye mimi nitamtuma ninyi kutoka-kwa
G3752 G2064 G3588 G3875 G3739 G1473 G3992 G4771 G3844

τοῦ Πατρός, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς
-yule Baba -yule Roho wa-ile kweli ambaye kutoka-kwa -yule Baba
G3588 G3962 G3588 G4151 G3588 G0225 G3739 G3844 G3588 G3962

ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
anatoka yeye atashuhudia kuhusu mimi
G1607 G1565 G3140 G4012 G1473

Wakati mfariji amekuja, ambaye nitamtuma kwenu kutoka kwa Baba, huyu ndiye, Roho wa kweli, ambaye anatokea kwa Baba, atanishuhudia.

27	καὶ	ὑμεῖς	δὲ	μαρτυρεῖτε,	ὅτι	ἀπ’	ἀρχῆς	μετ’	ἐμοῦ	ἐστε.
	na	ninyi	pia	mnashuhudia	kwa-sababu	tangu	mwanzo	pamoja-nami	mimi	mko
	G2532	G4771	G1161	G3140	G3754	G0575	G0746	G3326	G1473	G1510

Ninyi pia mnanishuhudia kwa sababu mmekuwa pamoja nami tangu mwanzo.

Chapter 16

1	Ταῦτα	λελάληκα	ὑμῖν	ἵνα	μὴ	σκανδαλισθῆτε.	
	Mambo–haya	nimesema	kwenu	ili	msi	jikwae	
	G3778	G2980	G4771	G2443	G3361	G4624	

Nimewaambia mambo haya ili msiweze kukwazwa.

2	ἀποσυναγώγους	ποιήσουσιν	ὑμᾶς;	ἀλλ’	ἔρχεται	ὥρα,	ἵνα	πᾶς	ὁ	
	waliofukuzwa–sinagogini	watawafanya	ninyi	lakini	inakuja	saa	ili	kila	mtu–a	
	G0656	G4160	G4771	G0235	G2064	G5610	G2443	G3956	G3588	

ἀποκτείνας	ὑμᾶς,	δόξῃ	λατρείαν	προσφέρειν	τῷ	Θεῷ;	
kuua	ninyi	afikirie	ibada	kutoa	kwa	Mungu	
G0615	G4771	G1380	G2999	G4374	G3588	G2316	

Watawatoa nje ya masinagogi; hakika saa inakuja ambayo kila atakayewaua atafikiri kuwa anafanya kazi njema kwa ajili ya Mungu.

3	καὶ	ταῦτα	ποιήσουσιν,	ὅτι	οὐκ	ἔγνωσαν	τὸν	Πατέρα,	οὐδὲ	
	na	mambo–haya	watafanya	kwa–sababu	hawaku	mjua	huyo	Baba	wala	
	G2532	G3778	G4160	G3754	G3756	G1097	G3588	G3962	G3761	

ἐμέ.	
mimi	
G1473	

Watawatendea mambo haya kwa sababu hawamfahamu Baba wala hawanifahamu mimi.

4	ἀλλὰ	ταῦτα	λελάληκα	ὑμῖν,	ἵνα	ὅταν	ἔλθῃ	ἡ	ὥρα	αὐτῶν,
	lakini	mambo–haya	nimesema	kwenu	ili	wakati	itakapokuja	ile	saa	yao
	G0235	G3778	G2980	G4771	G2443	G3752	G2064	G3588	G5610	G0846

μνημονεύητε	αὐτῶν,	ὅτι	ἐγὼ	εἶπον	ὑμῖν.	ταῦτα	δὲ	ὑμῖν	ἐξ
myakumbuke	hayo	kwamba	mimi	nilisema	kwenu	mambo–haya	lakini	kwenu	tangu
G3421	G0846	G3754	G1473	G3004	G4771	G3778	G1161	G4771	G1537

ἀρχῆς	οὐκ	εἶπον,	ὅτι	μεθ’	ὑμῶν	ἤμην.
mwanzo	sikuwaambia	nilisema	kwa–sababu	pamoja–na	ninyi	nilikuwa
G0746	G3756	G3004	G3754	G3326	G4771	G1510

Nimewaambia mambo haya ili kwamba wakati ukifika wa haya kutokea, mnaweza kuyakumbuka na jinsi nilivyowaambia muweze wao. Sikuwaambia kuhusu mambo haya tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi.

5	νῦν	δὲ	ὑπάγω	πρὸς	τὸν	πέμψαντά	με,	καὶ	οὐδεὶς
	sasa	lakini	ninaenda	kwa	huyo	aliyenituma	mimi	na	hakuna–mtu
	G3568	G1161	G5217	G4314	G3588	G3992	G1473	G2532	G3762

ἐξ	ὑμῶν	ἐρωτᾷ	με,	Ποῦ	ὑπάγεις?	
miongoni–mwenu	ninyi	anayeniuliza	mimi	Wapi	unaenda	
G1537	G4771	G2065	G1473	G4226	G5217	

Japokuwa, sasa naenda kwa yule aliyenituma; lakini hakuna kati yenu anayeniuliza, “Unaenda wapi?”

6	ἀλλ’	ὅτι	ταῦτα	λελάληκα	ὑμῖν,	ἡ	λύπη	πεπλήρωκεν	ὑμῶν	
	lakini	kwa–sababu	mambo–haya	nimesema	kwenu	huzuni	huzuni	imejaza	yenu	
	G0235	G3754	G3778	G2980	G4771	G3588	G3077	G4137	G4771	

τὴν	καρδίαν.	
moyo	moyo	
G3588	G2588	

Kwa sababu nimesema maneno haya kwenu, huzuni imejaa mioyoni mwenu.

7	ἀλλ’	ἐγὼ	τὴν	ἀλήθειαν	λέγω	ὑμῖν,	συμφέρει	ὑμῖν	ἵνα	ἐγὼ
	lakini	mimi	ile	kweli	ninawaambia	ninyi	inafaa	kwenu	ili	mimi
	G0235	G1473	G3588	G0225	G3004	G4771	G4851	G4771	G2443	G1473

ἀπέλθω;	ἐὰν	γὰρ	μὴ	ἀπέλθω,	ὁ	Παράκλητος	οὐ	μὴ	ἔλθῃ	
niende	kama	kwa–maana	si	niende	huyo	Msaidizi	hata	kamwe	atakuja	
G0565	G1437	G1063	G3361	G0565	G3588	G3875	G3756	G3361	G2064	

πρὸς	ὑμᾶς;	ἐὰν	δὲ	πορευθῶ,	πέμψω	αὐτὸν	πρὸς	ὑμᾶς.
kwenu	ninyi	lakini–kama	lakini	nitaenda	nitamtuma	yeye	kwenu	ninyi
G4314	G4771	G1437	G1161	G4198	G3992	G0846	G4314	G4771

Hata hivyo, nawaambia ukweli: ni vyema kwenu nikiondoka; kwa maana nisipoondoka, mfariji hatakuja kwen; lakini nikienda ntamtuma kwenu.

8	καὶ	ἐλθὼν,	ἐκεῖνος	ἐλέγξει	τὸν	κόσμον	περὶ	ἁμαρτίας,	καὶ
	na	akija	yeye	ataushuhudia	ulimwengu	ulimwengu	kuhusu	dhambi	na
	G2532	G2064	G1565	G1651	G3588	G2889	G4012	G0266	G2532

περὶ	δικαιοσύνης,	καὶ	περὶ	κρίσεως:
kuhusu	haki	na	kuhusu	hukumu
G4012	G1343	G2532	G4012	G2920

Akija, huyo mfariji ataubitisha ulimwengu kuhusiana na dhambi, kuhusiana na haki na kuhusiana na hukumu.

9	περὶ	ἁμαρτίας	μέν,	ὅτι	οὐ	πιστεύουσιν	εἰς	ἐμέ;
	kuhusu	dhambi	kwa–upande–mmoja	kwa–sababu	hawaamini	hawaamini	katika	mimi
	G4012	G0266	G3303	G3754	G3756	G4100	G1519	G1473

Kuhusiana na dhambi, kwa sababu hawakuniamini mimi,

10	περὶ	δικαιοσύνης	δέ,	ὅτι	πρὸς	τὸν	Πατέρα	ὑπάγω,	
	kuhusu	haki	kwa–upande–mwingine	kwa–sababu	kwa	huyo	Baba	ninaenda	
	G4012	G1343	G1161	G3754	G4314	G3588	G3962	G5217	

καὶ	οὐκέτι	θεωρεῖτέ	με;
na	tena–hamta	niona	mimi
G2532	G3765	G2334	G1473

kuhusiana na haki, kwa sababu naenda kwa baba, na hamtaniona tena;

11	περὶ	δὲ	κρίσεως,	ὅτι	ὁ	ἄρχων	τοῦ	κόσμου	τούτου
	kuhusu	lakini	hukumu	kwa–sababu	huyo	mkuu	wa	ulimwengu	huu
	G4012	G1161	G2920	G3754	G3588	G0758	G3588	G2889	G3778

κέκριται.
amehukumiwa
G2919

na kuhusiana na hukumu kwa sababu mkuu wa ulimwengu huu amehukumiwa.

12 ῎Ετι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ’ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
Bado mengi nina kwenu kusema lakini hamwezi hamwezi kuyabeba sasa
G2089 G4183 G2192 G4771 G3004 G0235 G3756 G1410 G0941 G0737

Ninayo mengi ya kuwaambia, lakini hamtayaelewa sasa.

13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς
wakati lakini atakapokuja yeye huyo Roho wa kweli atawaongoza ninyi
G3752 G1161 G2064 G1565 G3588 G4151 G3588 G0225 G3594 G4771

ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ; οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ’ ἑαυτοῦ,
katika ile kweli yote kwa–maana–hata kwa–maana atasema kutoka–kwa nafsi–yake
G1722 G3588 G0225 G3956 G3756 G1063 G2980 G0575 G1438

ἀλλ’ ὅσα ἀκούσει, λαλήσει; καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
lakini yote atakayosikia atasema na mambo yajayo atawatangazia ninyi
G0235 G3745 G0191 G2980 G2532 G3588 G2064 G0312 G4771

Lakini, yeye, Roho wa kweli, akija, atawaongoza katika kweli yote; kwa kuwa hataongea kwa ajili yake mwenyewe; lakini yoyote atakayoyasikia, atayasema mambo hayo; na atayadhihirisha kwenu mambo yatakayokuja.

14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ
yeye mimi atanitukuza kwa–sababu kutoka–kwa yangu yangu atapokea na
G1565 G1473 G1392 G3754 G1537 G3588 G1699 G2983 G2532

ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
atawatangazia ninyi
G0312 G4771

Yeye atanitukuza mimi, kwa sababu atayachukua mambo yangu na atayatangaza kwenu.

15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ, ἐμά ἐστιν; διὰ τοῦτο, εἶπον
yote ambayo anayo huyo Baba yangu ni kwa–sababu–hiyo hiyo nilisema
G3956 G3745 G2192 G3588 G3962 G1699 G1510 G1223 G3778 G3004

ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
kwamba kutoka–kwa yangu yangu anapokea na atawatangazia ninyi
G3754 G1537 G3588 G1699 G2983 G2532 G0312 G4771

Vitu vyote alivyonavyo Baba ni vyangu; kwa hiyo, nimesema kwamba Roho atachukua mambo yangu na atayadhihirisha kwenu.

16 Μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με; καὶ πάλιν μικρὸν καὶ
Kitambo–kidogo na tena–hamta niona mimi na tena kitambo–kidogo na
G3398 G2532 G3765 G2334 G1473 G2532 G3825 G3398 G2532

ὄψεσθέ με, <ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα>.
mtaniona mimi, kwa–sababu ninaenda kwa huyo Baba
G3708 G1473 G3754 G5217 G4314 G3588 G3962

Bado muda mfupi, hamtaniona tena; na baada ya muda mfupi tena, mtaniona.”

17 Εἶπαν Wakasema G3004 οὖν basi G3767 ἐκ baadhi G1537 τῶν ya G3588 μαθητῶν wanafunzi G3101 αὐτοῦ wake G0846 πρὸς kwa G4314 ἀλλήλους, wao-kwa-wao G0240 Τί Ni-nini G5101 ἐστιν hiki G1510 τοῦτο hiki G3778 ὃ anachosema G3739 λέγει anasema G3004 ἡμῖν, kwetu G1473 Μικρὸν Kitambo-kidogo G3398 καὶ na G2532 οὐ hamta G3756 θεωρεῖτέ niona G2334 με; mimi G1473 καὶ, na G2532 πάλιν tena G3825 μικρὸν kitambo-kidogo G3398 καὶ na G2532 ὄψεσθέ mtaniona G3708 με? mimi G1473 καί na G2532 Ὅτι Kwa-sababu G3754 ὑπάγω ninaenda G5217 πρὸς kwa G4314 τὸν huyo G3588 Πατέρα? Baba G3962

Baadhi ya wanafunzi wake wakaambizana, “Ni nini anachotuambia, “muda mfupi, na hamtaniona tena,' na, kisha, mda mfupi mtaniona,' na, 'kwa sababu naenda kwa Baba?”

18 ἔλεγον wakasema G3004 οὖν, basi G3767 Τοῦτο Hiki G3778 «τί ni-nini G5101 ἐστιν» hiki G1510 ὃ anachosema G3739 λέγει, anasema G3004 τὸ hicho G3588 μικρόν? kitambo-kidogo G3398 οὐκ hatujui G3756 οἴδαμεν tunajua G1492 τί nini G5101 λαλεῖ. anasema G2980

Kwa hiyo wakasema, “Ni kitu gani anachosema, 'Bado mda mfupi'? Hatujui asemavyo.”

19 ἔγνω Alijua G1097 [ὁ] huyo G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 ὅτι kwamba G3754 ἤθελον walitaka G2309 αὐτὸν yeye G0846 ἐρωτᾶν, kumuuliza G2065 καὶ na G2532 εἶπεν akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Περὶ Kuhusu G4012 τούτου hiki G3778 ζητεῖτε mnatafuta G2212 μετ’ kati G3326 ἀλλήλων, yenu G0240 ὅτι kwamba G3754 εἶπον, nilisema G3004 Μικρὸν Kitambo-kidogo G3398 καὶ na G2532 οὐ hamta G3756 θεωρεῖτέ niona G2334 με; mimi G1473 καὶ na G2532 πάλιν, tena G3825 μικρὸν kitambo-kidogo G3398 καὶ na G2532 ὄψεσθέ mtaniona G3708 με? mimi G1473

Yesu aliona kuwa walitamani kumuuliza, naye akawaambia, “Mnajiuliza wenyewe kuhusu hili, nilivyosema, 'Bado muda mfupi, hamtaniona tena; na baada ya muda mfupi mtaniona'?

20 ἀμὴν amini G0281 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninawaambia G3004 ὑμῖν, ninyi G4771 ὅτι kwamba G3754 κλαύσετε mtalia G2799 καὶ na G2532 θρηνήσετε mtaomboleza G2354 ὑμεῖς, ninyi G4771 ὁ lakini G3588 δὲ lakini G1161 κόσμος ulimwengu G2889 χαρήσεται; utafurahi G5463 ὑμεῖς ninyi G4771 λυπηθήσεσθε, mtahuzunika G3076 ἀλλ’ lakini G0235 ἡ huzuni G3588 λύπη huzuni G3077 ὑμῶν yenu G4771 εἰς kuwa G1519 χαρὰν furaha G5479 γενήσεται. itakuwa G1096

Amin, amin, nawaambia, mtalia na kuomboleza, lakini ulimwengu utashangilia, mtakuwa na huzuni lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha.

21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ
mwanamke mwanamke wakati anapojifungua huzuni ana kwa-sababu imefika saa
G3588 G1135 G3752 G5088 G3077 G2192 G3754 G2064 G3588

ὥρα αὐτῆς; ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει
saa yake wakati lakini ameshazaa huyo mtoto hakumbuki-tena anakumbuka
G5610 G0846 G3752 G1161 G1080 G3588 G3813 G3765 G3421

τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
ile dhiki kwa-sababu-ya ile furaha kwamba amezaliwa mtu katika ulimwengu
G3588 G2347 G1223 G3588 G5479 G3754 G1080 G0444 G1519 G3588

κόσμον.
ulimwengu
G2889

Mwanamke anakuwa na huzuni wakati anapokuwa na uchungu kwa sababu wakati wa kujifungua umefika; lakini anapojifungua mtoto, hakumbuki tena maumivu kwa sababu ya furaha yake kwamba mtoto amezaliwa duniani.

22 καὶ ὑμεῖς οὖν, νῦν μὲν kwa-upande-mmoja λύπην ἔχετε; πάλιν δὲ ὄψομαι
na ninyi basi sasa huzuni mnayo tena lakini nitawaona
G2532 G4771 G3767 G3568 G3303 G3077 G2192 G3825 G1161 G3708

ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν, οὐδεὶς
ninyi na utafurahi wenu moyo moyo na furaha furaha yenu hakuna-mtu
G4771 G2532 G5463 G4771 G3588 G2588 G2532 G3588 G5479 G4771 G3762

αἴρει ἀφ’ ὑμῶν.
anaondoa kutoka-kwenu ninyi
G0142 G0575 G4771

Ninyi pia mna huzuni sasa, lakini nitawaona tena; na mioyo yenu itafurahi na hakuna atakayeweza kuiondoa furaha yenu.

23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν
na katika siku-ile ile siku mimi hamtaniuliza hamtaniuliza lolote amini
G2532 G1722 G1565 G3588 G2250 G1473 G3756 G2065 G3762 G0281

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε, τὸν Πατέρα «δώσει ὑμῖν»□,
amini ninawaambia ninyi lolote mtakalo mkaomba Baba Baba atawapa ninyi
G0281 G3004 G4771 G0302 G5100 G0154 G3588 G3962 G1325 G4771

«ἐν τῷ ὀνόματί μου».
kwa jina jina langu
G1722 G3588 G3686 G1473

Siku hiyo hamtaniuliza maswali. Amin, Amin, nawaambia, Mkiomba lolote kwa Baba, atawapa kwa jina langu.

24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου. αἰτεῖτε, καὶ
mpaka sasa hamku omba lolote kwa jina jina langu. ombeni na
G2193 G0737 G3756 G0154 G3762 G1722 G3588 G3686 G1473 G0154 G2532

λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
mtapokea ili furaha furaha yenu iwe kamili
G2983 G2443 G3588 G5479 G4771 G1510 G4137

Mpaka sasa hamjaomba lolote kwa jina langu; ombeni, nanyi mtapokea ili kwamba furaha yenu ikamilike.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν; ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν
Mambo–haya kwa mifano nimesema kwenu inakuja saa wakati tena–si kwa
G3778 G1722 G3942 G2980 G4771 G2064 G5610 G3753 G3765 G1722

παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ, περὶ τοῦ Πατρὸς ἀπαγγελῶ
mifano nitasema kwenu bali waziwazi kuhusu huyo Baba nitawatangazia
G3942 G2980 G4771 G0235 G3954 G4012 G3588 G3962 G0518

ὑμῖν.
ninyi
G4771

Nimezungumza na ninyi kwa lugha isiyoeleweka, lakini saa inakuja ambapo sitazungumza kwa lugha isiyoeleweka lakini badala yake nitawaambia waziwazi kuhusu Baba.

26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε; καὶ οὐ
katika siku–ile ile siku kwa jina jina langu mtaomba na si
G1722 G1565 G3588 G2250 G1722 G3588 G3686 G1473 G0154 G2532 G3756

λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα περὶ ὑμῶν,
ninawaambia ninyi kwamba mimi nitamwomba Baba Baba kwa–ajili–yenu ninyi
G3004 G4771 G3754 G1473 G2065 G3588 G3962 G4012 G4771

Siku hiyo mtaomba kwa jina langu, na siwaambii kwamba nitaomba kwa Baba kwa ajili yenu;

27 αὐτὸς γὰρ ὁ Πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ
yeye–mwenyewe kwa–maana huyo Baba anawapenda ninyi kwa–sababu ninyi mimi
G0846 G1063 G3588 G3962 G5368 G4771 G3754 G4771 G1473

πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.
mmenipenda na mmeamini kwamba mimi kutoka–kwa huyo Mungu nilitoka
G5368 G2532 G4100 G3754 G1473 G3844 G3588 G2316 G1831

Kwa kuwa Baba mwenyewe anawapenda kwa sababu mmenipenda mimi na kwa sababu mmeniamini kuwa nimetoka kwa Baba.

28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον; πάλιν
nilitoka kutoka–kwa huyo Baba na nimekuja katika ulimwengu ulimwengu tena
G1831 G1537 G3588 G3962 G2532 G2064 G1519 G3588 G2889 G3825

ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα.
ninauacha ulimwengu ulimwengu na ninaenda kwa huyo Baba
G0863 G3588 G2889 G2532 G4198 G4314 G3588 G3962

Nilitoka kwa Baba na nimekuja ulimwenguni; tena, naondoka ulimwenguni na ninaenda kwa Baba”.

29 Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε, νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς,
Wanasema wanafunzi wanafunzi wake Tazama sasa waziwazi waziwazi unasema
G3004 G3588 G3101 G0846 G3708 G3568 G1722 G3954 G2980

καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
na mfano wowote husemi
G2532 G3942 G3762 G3004

Wanafunzi wake wakamwambia, “Unaona, sasa unaongea wazi wazi na hautumii mafumbo.

30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις, ἵνα
sasa tunajua kwamba unajua yote na hauhitaji mtu yoyote una kwamba
G3568 G1492 G3754 G1492 G3956 G2532 G3756 G5532 G2192 G2443

τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
mtu-yeyote wewe akuulize kwa hili tunaamini kwa kwamba kutoka-kwa Mungu
G5100 G4771 G2065 G1722 G3778 G4100 G3754 G0575 G2316

ἐξῆλθες.
ulitoka
G1831

Sasa, tunajua kwamba unajua mambo yote, na hauhitaji mtu yoyote akuulize maswali. Kwa sababu hii tunaamini kuwa unatoka kwa Mungu.

31 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε?
Akawajibu wao Iēsoûs Sasa mnaamini
G0611 G0846 G2424 G0737 G4100

Yesu akawajibu, “Sasa mmeamini?”

32 ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε, ἕκαστος εἰς
tazameni inakuja saa na imeshafika ili mtawanyike kila-mmoja kwenda
G3708 G2064 G5610 G2532 G2064 G2443 G4650 G1538 G1519

τὰ ἴδια, κἀμὲ μόνον ἀφῆτε; καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι
kwake kwake na-mimi peke-yangu mnache lakini si mimi peke-yangu kwa-sababu
G3588 G2398 G2504 G3441 G0863 G2532 G3756 G1510 G3441 G3754

ὁ Πατὴρ μετ’ ἐμοῦ ἐστιν.
Baba Baba pamoja-na mimi yuko
G3588 G3962 G3326 G1473 G1510

Tazama, saa inakuja, ndiyo na hakika imefika, ambapo mtatawanyika kila mmoja na kwa wa kwao mtaniacha mwenyewe. Lakini siko peke yangu kwa sababu Baba yupo nami.

33 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ
mambo-haya nimesema kwenu ili katika mimi amani mpate katika ulimwengu
G3778 G2980 G4771 G2443 G1722 G1473 G1515 G2192 G1722 G3588

κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε. ἀλλὰ θαρσεῖτε; ἐγὼ νενίκηκα τὸν
ulimwengu dhiki mnayo lakini jipeni-moyo mimi nimeushinda ulimwengu
G2889 G2347 G2192 G0235 G2293 G1473 G3528 G3588

κόσμον.
ulimwengu
G2889

Nawaambia mambo haya ili kwamba ndani yangu muwe na amani. Duniani mna matatizo, lakini jipeni moyo, nimeushinda ulimwengu.

Chapter 17

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς
Mambo-haya alisema Iēsoûs na akiinua macho macho yake kuelekea
G3778 G2980 G2424 G2532 G1869 G3588 G3788 G0846 G1519

τὸν οὐρανὸν, εἶπεν, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα; δόξασόν σου τὸν
mbinguni mbingu akasema Baba imefika saa saa mtukuze wako Mwana
G3588 G3772 G3004 G3962 G2064 G3588 G5610 G1392 G4771 G3588

Υἱόν, ἵνα ὁ Υἱὸς δοξάσῃ σέ.
Mwana ili Mwana Mwana akutukuze wewe
G5207 G2443 G3588 G5207 G1392 G4771

Yesu aliyasema mambo haya; kisha akainua macho yake kuelelea mbinguni na akasema, “Baba, saa imewadia; mtukuze mwanao ili na mwana naye akutukuze wewe -

2

καθὼς	ἔδωκας	αὐτῷ	ἐξουσίαν	πάσης	σαρκός,	ἵνα	πᾶν	ὃ	δέδωκας
kama	ulivyompa	yeye	mamlaka	juu–ya–wote	mwili	ili	wote	ambao	ulimpa
G2531	G1325	G0846	G1849	G3956	G4561	G2443	G3956	G3739	G1325

αὐτῷ,	δώσῃ	αὐτοῖς	ζωὴν	αἰώνιον.
yeye	awape	wao	uzima	wa–milele
G0846	G1325	G0846	G2222	G0166

kama vile ulivyompatia mamlaka juu ya vyote vyenye mwili ili awape uzima wa milele wale wote uliompatia.

3

αὕτη	δέ	ἐστιν	ἡ	αἰώνιος	ζωὴ,	ἵνα	γινώσκωσιν	σὲ,	τὸν
huu	nao	ni	uzima	wa–milele	uzima	ili	wakujue	wewe	peke–yako
G3778	G1161	G1510	G3588	G0166	G2222	G2443	G1097	G4771	G3588

μόνον	ἀληθινὸν	Θεὸν,	καὶ	ὃν	ἀπέστειλας,	Ἰησοῦν	Χριστόν.
peke–yake	wa–kweli	Mungu	na	ambaye	ulimtuma	Iēsoûn	Christós
G3441	G0228	G2316	G2532	G3739	G0649	G2424	G5547

Huu ndio uzima wa milele: kwamba wakujue wewe, Mungu wa kweli na wa pekee, na yeye uliyemtuma, Yesu Kristo.

4

ἐγώ	σε	ἐδόξασα	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	τὸ	ἔργον	τελειώσας,	ὃ
mimi	wewe	nilikutukuza	juu–ya	dunia	dunia	kazi	kazi	nikimaliza	ambayo
G1473	G4771	G1392	G1909	G3588	G1093	G3588	G2041	G5048	G3739

δέδωκάς	μοι	ἵνα	ποιήσω.	
ulinipa	mimi	ili	nifanye	
G1325	G1473	G2443	G4160	

Nilikutukuza hapa duniani, na kuikamilisha kazi uliyonipa niifanye.

5

καὶ	νῦν	δόξασόν	με	σύ,	Πάτερ,	παρὰ	σεαυτῷ,	τῇ
na	sasa	nitukuze	mimi	wewe	Baba	pamoja–nawe	mwenyewe	kwa–utukufu
G2532	G3568	G1392	G1473	G4771	G3962	G3844	G4572	G3588

δόξῃ	ᾗ	εἶχον	πρὸ	τοῦ	τὸν	κόσμον,	εἶναι
utukufu	ambao	nilikuwa–nao	kabla–ya	ulimwengu	ulimwengu	ulimwengu	kuwepo
G1391	G3739	G2192	G4253	G3588	G3588	G2889	G1510

παρὰ	σοί.	
pamoja–nawe	wewe	
G3844	G4771	

Sasa, Baba, unitukuze mimi pamoja na wewe mwenyewe kwa utukufu ule niliokuwa nao pamoja na wewe kabla ya ulimwengu kuumbwa.

6

Ἐφανέρωσά	σου	τὸ	ὄνομα	τοῖς	ἀνθρώποις	οὓς	ἔδωκάς	μοι
Nimelidhihirisha	jina–lako	jina	jina	kwa–watu	watu	ambao	ulinipa	mimi
G5319	G4771	G3588	G3686	G3588	G0444	G3739	G1325	G1473

ἐκ	τοῦ	κόσμου.	σοὶ	ἦσαν,	κἀμοὶ	αὐτοὺς	ἔδωκας,	καὶ
kutoka	ulimwenguni	ulimwengu	walikuwa–wako	walikuwa	na–mimi	wao	ulinipa	na
G1537	G3588	G2889	G4674	G1510	G2504	G0846	G1325	G2532

τὸν	λόγον	σου	τετήρηκαν.
neno	neno	lako	wamelishika
G3588	G3056	G4771	G5083

Nilililifunua jina lako kwa watu ulionipa hapa duniani. Walikuwa watu wako; lakini ulinikabidhi mimi. nao wamelishika neno lako.

7	νῦν	ἔγνωκαν	ὅτι	πάντα	ὅσα	δέδωκάς	μοι,	παρὰ	σοῦ	εἰσιν;
	sasa	wamejua	kwamba	yote	ambayo	umenipa	mimi	kutoka–kwako	kwako	ni
	G3568	G1097	G3754	G3956	G3745	G1325	G1473	G3844	G4771	G1510

Sasa wanajua kuwa kila kitu ulichonipa mimi kinatoka kwako,

8	ὅτι	τὰ	ῥήματα	ἃ	ἔδωκάς	μοι,	δέδωκα	αὐτοῖς,	καὶ	αὐτοὶ
	kwa–sababu	maneno	maneno	ambayo	ulinipa	mimi	nimewapa	wao	na	wao
	G3754	G3588	G4487	G3739	G1325	G1473	G1325	G0846	G2532	G0846

ἔλαβον,	καὶ	ἔγνωσαν	ἀληθῶς	ὅτι	παρὰ	σοῦ	ἐξῆλθον;	καὶ
walipokea	na	wamejua	kweli	kwamba	kutoka–kwako	kwako	nilitoka	na
G2983	G2532	G1097	G0230	G3754	G3844	G4771	G1831	G2532

ἐπίστευσαν	ὅτι	σύ	με	ἀπέστειλας.
wameamini	kwamba	wewe	mimi	ulinituma
G4100	G3754	G4771	G1473	G0649

kwa maneno yale uliyonipatia mimi— Nimekwisha wapatia wao maneno hayo. Waliyapokea na kweli wakajua ya kuwa mimi nimetoka kwako, na wakaamini kuwa wewe ndiye uliyenituma.

9	Ἐγὼ	περὶ	αὐτῶν	ἐρωτῶ.	οὐ	περὶ	τοῦ	κόσμου	ἐρωτῶ,
	Mimi	kwa–ajili–yao	wao	ninaomba	si	kwa–ajili–ya	ulimwengu	ulimwengu	ninaomba
	G1473	G4012	G0846	G2065	G3756	G4012	G3588	G2889	G2065

ἀλλὰ	περὶ	ὧν	δέδωκάς	μοι,	ὅτι	σοί	εἰσιν.
bali	kwa–ajili–ya	wale	ulionipa	mimi	kwa–sababu	wako	ni
G0235	G4012	G3739	G1325	G1473	G3754	G4674	G1510

Ninawaombea wao. Siuombei ulimwaengu bali wale ulionipa kwa kuwa wao ni wako.

10	καὶ	τὰ	ἐμὰ	πάντα,	σά	ἐστιν;	καὶ	τὰ	σὰ,	ἐμά;	καὶ
	na	vyote	vyangu	vyote	vyako	ni	na	vyote	vyako	vyangu	na
	G2532	G3588	G1699	G3956	G4674	G1510	G2532	G3588	G4674	G1699	G2532

δεδόξασμαι	ἐν	αὐτοῖς.
nimetukuzwa	ndani–yao	wao
G1392	G1722	G0846

Vitu vyote ambavyo ni vyangu ni vyako, na vile ulivyonavyo wewe ni vyangu; nami ninatukuzwa katika hivyo.

11	καὶ	οὐκέτι	εἰμὶ	ἐν	τῷ	κόσμῳ,	καὶ	αὐτοὶ	ἐν	τῷ
	na	tena–siko	mimi	katika	ulimwengu	ulimwengu	lakini	wao	katika	ulimwengu
	G2532	G3765	G1510	G1722	G3588	G2889	G2532	G0846	G1722	G3588

κόσμῳ	εἰσίν,	κἀγὼ	πρὸς	σὲ	ἔρχομαι.	Πάτερ	ἅγιε,	τήρησον	αὐτοὺς
ulimwengu	wako	na–mimi	kwako	wewe	ninakuja	Baba	Mtakatifu	walinde	wao
G2889	G1510	G2504	G4314	G4771	G2064	G3962	G0040	G5083	G0846

ἐν	τῷ	ὀνόματί	σου,	ᾧ	δέδωκάς	μοι,	ἵνα	ὦσιν	ἓν,	καθὼς
katika	jina–lako	jina	lako	ambalo	umenipa	mimi	ili	wawe	moja	kama
G1722	G3588	G3686	G4771	G3739	G1325	G1473	G2443	G1510	G1520	G2531

ἡμεῖς.
sisi
G1473

Mimi simo tena ulimwenguni, bali wao wamo ulimwenguni, nami sasa naja kwako. Baba Mtakatifu, watunze kwa jina lako lile ulilonipa sisi ili wao nao wawe na umoja, kama vile mimi na wewe tulivyo na umoja.

12	ὅτε	ἤμην	μετ’	αὐτῶν,	ἐγὼ	ἐτήρουν	αὐτοὺς	ἐν	τῷ
	nilipokuwa	nilikuwa	pamoja–nao	wao	mimi	niliwahifadhi	wao	katika	jina–lako
	G3753	G1510	G3326	G0846	G1473	G5083	G0846	G1722	G3588

	ὀνόματί	σου,	ᾧ	δέδωκάς	μοι.	καὶ	ἐφύλαξα,	καὶ	οὐδεὶς
	jina	lako	ambalo	umenipa	mimi	na	niliwalinda	na	hakuna–hata–mmoja
	G3686	G4771	G3739	G1325	G1473	G2532	G5442	G2532	G3762

	ἐξ	αὐτῶν	ἀπώλετο,	εἰ	μὴ	ὁ	υἱὸς	τῆς	ἀπωλείας,	ἵνα
	miongoni–mwao	wao	alipotea	isipokuwa	tu	mwana	mwana	wa	upotevu	ili
	G1537	G0846	G0622	G1487	G3361	G3588	G5207	G3588	G0684	G2443

	ἡ	γραφὴ	πληρωθῇ.
	maandiko	maandiko	yatimizwe
	G3588	G1124	G4137

Nilipokuwa nao, niliwalinda kwa jina ulilonipa; Niliwalinda, na hakuna hata mmoja wao aliyepotea isipokuwa mwana wa upotevu, ili kwamba maandiko yatimie.

13	νῦν	δὲ	πρὸς	σὲ	ἔρχομαι;	καὶ	ταῦτα	λαλῶ	ἐν	τῷ
	sasa	lakini	kwako	wewe	ninakuja	na	mambo–haya	ninasema	katika	ulimwengu
	G3568	G1161	G4314	G4771	G2064	G2532	G3778	G2980	G1722	G3588

	κόσμῳ,	ἵνα	ἔχωσιν	τὴν	χαρὰν	τὴν	ἐμὴν	πεπληρωμένην	ἐν
	ulimwengu	ili	wawe–na	furaha	furaha	yangu	yangu	kamili	ndani–yao
	G2889	G2443	G2192	G3588	G5479	G3588	G1699	G4137	G1722

	ἑαυτοῖς.
	wenyewe
	G1438

Sasa ninakuja kwako; lakini ninasema haya ulimwenguni ili kwamba furaha yangu ikamilishwe ndani yao wenyewe.

14	ἐγὼ	δέδωκα	αὐτοῖς	τὸν	λόγον	σου,	καὶ	ὁ	κόσμος	ἐμίσησεν
	mimi	nimewapa	wao	neno	neno	lako	na	ulimwengu	ulimwengu	umewachukia
	G1473	G1325	G0846	G3588	G3056	G4771	G2532	G3588	G2889	G3404

	αὐτούς,	ὅτι	οὐκ	εἰσὶν	ἐκ	τοῦ	κόσμου,	καθὼς	ἐγὼ	οὐκ
	wao	kwa–sababu	si	wao	kutoka	ulimwengu	ulimwengu	kama	mimi	si
	G0846	G3754	G3756	G1510	G1537	G3588	G2889	G2531	G1473	G3756

	εἰμὶ	ἐκ	τοῦ	κόσμου.
	mimi	kutoka	ulimwengu	ulimwengu
	G1510	G1537	G3588	G2889

Nimewapa neno lako; ulimwengu imewachukia kwa sababu wao si wa ulimwengu, kama vile mimi nisivyokuwa wa ulimwengu

15	οὐκ	ἐρωτῶ	ἵνα	ἄρῃς	αὐτοὺς	ἐκ	τοῦ	κόσμου,	ἀλλ’	ἵνα
	siombi	ninaomba	ili	uwaondoe	wao	kutoka	ulimwengu	ulimwengu	bali	ili
	G3756	G2065	G2443	G0142	G0846	G1537	G3588	G2889	G0235	G2443

	τηρήσῃς	αὐτοὺς	ἐκ	τοῦ	πονηροῦ.
	uwalinde	wao	kutoka–kwa	yule	mwovu
	G5083	G0846	G1537	G3588	G4190

Siwaombei kwamba uwatoe ulimwenguni bali uwalinde na yule mwovu.

16

ἐκ	τοῦ	κόσμου	οὐκ	εἰσὶν,	καθὼς	ἐγὼ	οὐκ	εἰμὶ	ἐκ
kutoka	ulimwengu	ulimwengu	si	wao	kama	mimi	si	mimi	kutoka
G1537	G3588	G2889	G3756	G1510	G2531	G1473	G3756	G1510	G1537

τοῦ	κόσμου.
ulimwengu	ulimwengu
G3588	G2889

Wao si wa dunia kama vile mimi nisivyokuwa wa ulimwenguni.

17

ἁγίασον	αὐτοὺς	ἐν	τῇ	ἀληθείᾳ;	ὁ	λόγος	ὁ	σὸς	ἀλήθειά	ἐστιν.
watakase	wao	katika	kweli	kweli	neno	neno	lako	lako	kweli	ni
G0037	G0846	G1722	G3588	G0225	G3588	G3056	G3588	G4674	G0225	G1510

Uwaweke wakfu kwako mwenyewe katika Kweli; neno lako ndiyo kweli.

18

καθὼς	ἐμὲ	ἀπέστειλας	εἰς	τὸν	κόσμον,	κἀγὼ	ἀπέστειλα	αὐτοὺς	
kama	mimi	ulinituma	katika	ulimwengu	ulimwengu	na-mimi	nimewatuma	wao	
G2531	G1473	G0649	G1519	G3588	G2889	G2504	G0649	G0846	

εἰς	τὸν	κόσμον;
katika	ulimwengu	ulimwengu
G1519	G3588	G2889

Ulinituma ulimwenguni, nami nimewatuma ulimwenguni.

19

καὶ	ὑπὲρ	αὐτῶν	ἐγὼ	ἁγιάζω	ἐμαυτόν,	ἵνα	ὦσιν	καὶ	αὐτοὶ
na	kwa-ajili-yao	wao	mimi	ninajitakasa	nafsi-yangu	ili	wawe	pia	wao
G2532	G5228	G0846	G1473	G0037	G1683	G2443	G1510	G2532	G0846

ἡγιασμένοι	ἐν	ἀληθείᾳ.	
waliotakaswa	katika	kweli	
G0037	G1722	G0225	

Kwa ajili yao mimi mwenyewe ninajitoa kwako ili kwamba na wao wajitoe kwako kwa ile kweli.

20

Οὐ	περὶ	τούτων	δὲ	ἐρωτῶ	μόνον,	ἀλλὰ	καὶ	περὶ	τῶν
Si	kwa-ajili-ya	hawa	tu	ninaomba	peke-yao	bali	pia	kwa-ajili-ya	wale
G3756	G4012	G3778	G1161	G2065	G3440	G0235	G2532	G4012	G3588

πιστευόντων	διὰ	τοῦ	λόγου	αὐτῶν	εἰς	ἐμέ --	
watakaoniamini	kupitia	neno	neno	lao	kwangu	mimi	
G4100	G1223	G3588	G3056	G0846	G1519	G1473	

Si hawa tu ninaowaombea, bali na wale watakaoamini kupitia neno lao

21

ἵνα	πάντες	ἓν	ὦσιν,	καθὼς	σύ,	πάτερ,	ἐν	ἐμοὶ,	κἀγὼ
ili	wote	moja	wawe	kama	wewe	Baba	ndani-yangu	mimi	na-mimi
G2443	G3956	G1520	G1510	G2531	G4771	G3962	G1722	G1473	G2504

ἐν	σοί,	ἵνα	καὶ	αὐτοὶ	ἐν	ἡμῖν	ὦσιν,	ἵνα	ὁ
ndani-yako	wewe	ili	pia	wao	ndani-yetu	sisi	wawe	ili	ulimwengu
G1722	G4771	G2443	G2532	G0846	G1722	G1473	G1510	G2443	G3588

κόσμος	πιστεύῃ	ὅτι	σύ	με	ἀπέστειλας.
ulimwengu	uamini	kwamba	wewe	mimi	ulinituma
G2889	G4100	G3754	G4771	G1473	G0649

ili kwamba wao nao wawe na umoja, kama vila wewe Baba, ulivyo ndani yangu nami ndani yako. Nawaombea ili kwamba wao pia waweze kuwa ndani yetu ili ulimwengu uweze kuamini kuwa wewe ndiye uliyenituma.

22	κἀγὼ	τὴν	δόξαν	ἣν	δέδωκάς	μοι,	δέδωκα	αὐτοῖς,	ἵνα	ὦσιν
	na–mimi	utukufu	utukufu	ambao	umenipa	mimi	nimewapa	wao	ili	wawe
	G2504	G3588	G1391	G3739	G1325	G1473	G1325	G0846	G2443	G1510

ἓν,	καθὼς	ἡμεῖς	ἕν:
moja	kama	sisi	moja
G1520	G2531	G1473	G1520

Utukufu ule ulionipa mimi - nimewapa wao, ili kwamba waweze kuwa na umoja, kama vile sisi tulivyo umoja -

23	ἐγὼ	ἐν	αὐτοῖς,	καὶ	σὺ	ἐν	ἐμοί,	ἵνα	ὦσιν	τετελειωμένοι
	mimi	ndani–yao	wao	na	wewe	ndani–yangu	mimi	ili	wawe	wakamilishwa
	G1473	G1722	G0846	G2532	G4771	G1722	G1473	G2443	G1510	G5048

εἰς	ἕν,	ἵνα	γινώσκῃ	ὁ	κόσμος	ὅτι	σύ	με	ἀπέστειλας,
kuwa	moja	ili	ujue	ulimwengu	ulimwengu	kwamba	wewe	mimi	ulinituma
G1519	G1520	G2443	G1097	G3588	G2889	G3754	G4771	G1473	G0649

καὶ	ἠγάπησας	αὐτοὺς	καθὼς	ἐμὲ	ἠγάπησας.
na	umewapenda	wao	kama	mimi	ulinipenda
G2532	G0025	G0846	G2531	G1473	G0025

Mimi ndani yao, nawe ndani yangu, ili waweze kukamilishwa katika umoja; ili ulimwengu ujue kuwa hakika wewe ndiye uliyenituma, na kuwapenda, kama vile wewe ulivyonipenda, mimi.

24	πάτερ,	ὃ	δέδωκάς	μοι,	θέλω	ἵνα	ὅπου	εἰμὶ	ἐγὼ,	κἀκεῖνοι	ὦσιν
	Baba	hao	ulionipa	mimi	ninataka	ili	mahali	nilipo	mimi	wao–pia	wawe
	G3962	G3739	G1325	G1473	G2309	G2443	G3699	G1510	G1473	G2548	G1510

μετ’	ἐμοῦ,	ἵνα	θεωρῶσιν	τὴν	δόξαν	τὴν	ἐμὴν,	ἣν	δέδωκάς
pamoja–nami	mimi	ili	waone	utukufu	utukufu	wangu	wangu	ambao	umenipa
G3326	G1473	G2443	G2334	G3588	G1391	G3588	G1699	G3739	G1325

μοι	ὅτι	ἠγάπησάς	με	πρὸ	καταβολῆς	κόσμου.
mimi	kwa–sababu	ulinipenda	mimi	kabla–ya	kuumbwa	ulimwengu
G1473	G3754	G0025	G1473	G4253	G2602	G2889

Baba, kile ulichonipa mimi - Natamani kwamba wao pia waweze kuwa pamoja nami mahali nilipo ili waweze kuona utukufu wangu, ule ulionipa: kwa kuwa wewe ulinipenda mimi kabla ya kuumbwa kwa misingi ya ulimwengu.

25	Πάτερ	δίκαιε,	καὶ	ὁ	κόσμος	σε	οὐκ	ἔγνω,	ἐγὼ	δέ
	Baba	mwenye–haki	na	ulimwengu	ulimwengu	wewe	hauku	kujua	mimi	lakini
	G3962	G1342	G2532	G3588	G2889	G4771	G3756	G1097	G1473	G1161

σε	ἔγνων,	καὶ	οὗτοι	ἔγνωσαν	ὅτι	σύ	με	ἀπέστειλας.
wewe	nilikujua	na	hawa	wamejua	kwamba	wewe	mimi	ulinituma
G4771	G1097	G2532	G3778	G1097	G3754	G4771	G1473	G0649

Baba mwenye haki, ulimwengu haukukujua wewe, lakini mimi nakujua wewe; na wanajua kwamba ulinituma.

26	καὶ	ἐγνώρισα	αὐτοῖς	τὸ	ὄνομά	σου,	καὶ	γνωρίσω,	ἵνα	ἡ
	na	nimewajulisha	wao	jina	jina	lako	na	nitawajulisha	ili	upendo
	G2532	G1107	G0846	G3588	G3686	G4771	G2532	G1107	G2443	G3588

ἀγάπη	ἣν	ἠγάπησάς	με,	ἐν	αὐτοῖς	ᾖ,	κἀγὼ	ἐν	αὐτοῖς.
upendo	ambao	ulinipenda	mimi	ndani–yao	wao	uwe	na–mimi	ndani–yao	wao
G0026	G3739	G0025	G1473	G1722	G0846	G1510	G2504	G1722	G0846

Nililifanya jina lako lijulikane kwao, na nitalifanya lijulikane ili kwamba lile pendo ambalo kwalo ulinipenda mimi liweze kuwa ndani yao, na mimi niweze kuwa ndani yao.”

Chapter 18

1	Ταῦτα	εἰπὼν,	Ἰησοῦς	ἐξῆλθεν	σὺν	τοῖς	μαθηταῖς	αὐτοῦ
	Mambo–haya	akishasema	Iēsoûs	alienda	pamoja–na	wanafunzi	wanafunzi	wake
	G3778	G3004	G2424	G1831	G4862	G3588	G3101	G0846

πέραν	τοῦ	χειμάρρου	τοῦ	Κέδρων,	ὅπου	ἦν	κῆπος,	εἰς
ng'ambo–ya	bonde	bonde	la	Kédrōn	ambapo	kulikuwa–na	bustani	katika
G4008	G3588	G5493	G3588	G2748	G3699	G1510	G2779	G1519

ὃν	εἰσῆλθεν	αὐτὸς,	καὶ	οἱ	μαθηταὶ	αὐτοῦ.
ambayo	aliingia	yeye	na	wanafunzi	wanafunzi	wake
G3739	G1525	G0846	G2532	G3588	G3101	G0846

Baada ya Yesu kusema maneno haya, aliondoka na wanafunzi wake kuelekea bonde la Kidron, ambako kulikuwa na bustani, ambako yeye na wanafunzi wake wakaingia ndani yake.

2	ᾔδει	δὲ	καὶ	Ἰούδας,	ὁ	παραδιδοὺς	αὐτὸν,	τὸν	τόπον,	ὅτι
	alipajua	pia	na	Ioúdas	yule	alimsaliti	yeye	mahali	mahali	kwa–sababu
	G1492	G1161	G2532	G2455	G3588	G3860	G0846	G3588	G5117	G3754

πολλάκις	συνήχθη	Ἰησοῦς	ἐκεῖ,	μετὰ	τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ.
mara–nyingi	alikutana	Iēsoûs	pale	pamoja–na	wanafunzi	wanafunzi	wake
G4178	G4863	G2424	G1563	G3326	G3588	G3101	G0846

Sasa yule Yuda, aliyetaka kumsaliti, naye alilijua eneo hilo, kwani Yesu alikuwa akienda hili eneo mara kadhaa akiwa na wanafunzi wake.

3	ὁ	οὖν	Ἰούδας,	λαβὼν	τὴν	σπεῖραν,	καὶ	ἐκ	τῶν
	basi	basi	Ioúdas	akipokea	kikosi	kikosi	na	kutoka–kwa	makuhani–wakuu
	G3588	G3767	G2455	G2983	G3588	G4686	G2532	G1537	G3588

ἀρχιερέων	καὶ	ἐκ	τῶν	Φαρισαίων	ὑπηρέτας,	ἔρχεται	ἐκεῖ	μετὰ	na
makuhani–wakuu	na	kutoka–kwa	Mafarisayo	Mafarisayo	maafisa	akaja	pale	na
G0749	G2532	G1537	G3588	G5330	G5257	G2064	G1563	G3326

φανῶν,	καὶ	λαμπάδων,	καὶ	ὅπλων.
taa	na	mienge	na	silaha
G5322	G2532	G2985	G2532	G3696

Naye Yuda, baada ya kuwa amepata kundi la maaskari na maofisa toka kwa wakuu wa makuhani, wakaja wakiwa na taa, kurunzi na silaha.

4	Ἰησοῦς	οὖν	εἰδὼς	πάντα	τὰ	ἐρχόμενα	ἐπ’	αὐτὸν,	ἐξῆλθεν	καὶ
	Iēsoûs	basi	akijua	yote	mambo–ya	yajayo	juu–yake	yeye	alitoka	na
	G2424	G3767	G1492	G3956	G3588	G2064	G1909	G0846	G1831	G2532

λέγει	αὐτοῖς,	Τίνα	ζητεῖτε?
akawaambia	wao	Mnamtafuta	nani
G3004	G0846	G5101	G2212

Naye Yesu, hali akijua kila kitu kilichokuwa kikifanyika dhidi yake, alijitokeza mbele na akawauliza, “Ni nani mnayemtafuta?”

5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι.
Wakajibu yeye Iēsoûn yule Mnazarayo Akawaambia wao Mimi ndiye
G0611 G0846 G2424 G3588 G3480 G3004 G0846 G1473 G1510

εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ’ αὐτῶν.
alisimama pia na Ioúdas yule alimsaliti yeye pamoja–nao wao
G2476 G1161 G2532 G2455 G3588 G3860 G0846 G3326 G0846

Nao wakamjibu, “Yesu Mnazareth.” Yesu akawaambia, “Mimi ndiye” Naye Yuda aliyemsaliti, alikuwa amesimama pamoja na wale askari.

6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
basi basi aliposema wao Mimi ndiye walirudi nyuma nyuma nyuma na
G5613 G3767 G3004 G0846 G1473 G1510 G0565 G1519 G3588 G3694 G2532

ἔπεσαν χαμαί.
wakaanguka chini
G4098 G5476

Kwa hiyo alipowaambia, “Mimi ndiye” walirudi kinyume na kuanguka chini.

7 πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς, Τίνα ζητεῖτε? οἱ δὲ εἶπαν,
tena basi akawauliza wao Mnamtafuta nani wao nao wakasema
G3825 G3767 G1905 G0846 G5101 G2212 G3588 G1161 G3004

Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Iēsoûn yule Mnazarayo
G2424 G3588 G3480

Halafu akawauliza tena, “Ni nani mnayemtafuta? Nao wakamjibu tena “Yesu mnazareth.”

8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ
Akajibu Iēsoûs Nimewaambia ninyi kwamba mimi ndiye kama basi mimi
G0611 G2424 G3004 G4771 G3754 G1473 G1510 G1487 G3767 G1473

ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν;
mnanitafuta waacheni hawa waende
G2212 G0863 G3778 G5217

Yesu akawajibu, “Nimekwisha kuwaambia kuwa Mimi ndiye; kwa hiyo kama mnanitafuta mimi, waacheni hawa wengine waende.”

9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι, Οὓς δέδωκάς μοι,
ili litimizwe neno neno alilosema alilosema kwamba Wale ulionipa mimi
G2443 G4137 G3588 G3056 G3739 G3004 G3754 G3739 G1325 G1473

οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
sikupoteza nilipoteza miongoni–mwao wao hata–mmoja
G3756 G0622 G1537 G0846 G3762

Haya yalikuwa hivyo ili lile neno litimilike; pale aliposema; “Katika wale ulionipa, sikumpoteza hata mmoja.”

10 Σίμων οὖν Πέτρος, ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισεν
Símōn basi Pétros akiwa–na upanga aliuchomoa huo na akampiga
G4613 G3767 G4074 G2192 G3162 G1670 G0846 G2532 G3817

τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ
mtumishi–wa wa kuhani–mkuu mtumishi na akamkata yake sikio sikio la
G3588 G3588 G0749 G1401 G2532 G0609 G0846 G3588 G5621 G3588

δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ, Μάλχος.
kulia lilikuwa nalo jina la–mtumishi mtumishi Málchos
G1188 G1510 G1161 G3686 G3588 G1401 G3124

Ndipo Simon Petro, aliyekuwa na upanga, akaufuta na kumkata sikio la kulia mtumishi wa Kuhani mkuu. Na jina lake mtumishi yule lilikuwa Malko.

11	εἶπεν	οὖν	ὁ	Ἰησοῦς	τῷ	Πέτρῳ,	Βάλε	τὴν	μάχαιραν	εἰς
	Akamwambia	basi	Iēsoûs	Iēsoûs	Pétros	Pétros	Rudisha	upanga	upanga	katika
	G3004	G3767	G3588	G2424	G3588	G4074	G0906	G3588	G3162	G1519

τὴν	θήκην;	τὸ	ποτήριον	ὃ	δέδωκέν	μοι	ὁ	Πατήρ,	οὐ	μὴ
ala	ala	kikombe	kikombe	alichonipa	alinipa	mimi	Baba	Baba	si	kamwe
G3588	G2336	G3588	G4221	G3739	G1325	G1473	G3588	G3962	G3756	G3361

πίω	αὐτό?
ninywe	hicho
G4095	G0846

Yesu akamwambia Petro, “Rudisha upanga wako kwenye ala yake. Kwa nini nisikinywee kikombe kile alichonipa Baba?”

12	Ἡ	οὖν	σπεῖρα,	καὶ	ὁ	χιλίαρχος,	καὶ	οἱ	ὑπηρέται	τῶν
	Basi	basi	kikosi	na	jemadari	jemadari	na	maafisa	maafisa	wa
	G3588	G3767	G4686	G2532	G3588	G5506	G2532	G3588	G5257	G3588

Ἰουδαίων,	συνέλαβον	τὸν	Ἰησοῦν,	καὶ	ἔδησαν	αὐτὸν;	
Wayahudi	walimkamata	Iēsoûs	Iēsoûs	na	wakamfunga	yeye	
G2453	G4815	G3588	G2424	G2532	G1210	G0846	

Basi lile kundi la askari na jemedari, na watumishi wa Wayahudi, walimkamata Yesu na kumfunga.

13	καὶ	ἤγαγον	πρὸς	Ἄνναν	πρῶτον;	ἦν	γὰρ	πενθερὸς	τοῦ	Καϊάφα,
	na	wakampeleka	kwa	Ánnas	kwanza	alikuwa	kwa–maana	mkwe–wa	Kaïdáphas	Kaïdáphas
	G2532	G0071	G4314	G0452	G4412	G1510	G1063	G3995	G3588	G2533

ὃς	ἦν	ἀρχιερεὺς	τοῦ	ἐνιαυτοῦ	ἐκείνου.	
ambaye	alikuwa	kuhani–mkuu	wa	mwaka	ule	
G3739	G1510	G0749	G3588	G1763	G1565	

Nao wakamwongoza kwanza mpaka kwa Anasi, kwani yeye alikuwa mkwe wa Kayafa, ambaye ndiye aliyekuwa Kuhani mkuu kwa mwaka huo.

14	ἦν	δὲ	Καϊάφας	ὁ	συμβουλεύσας	τοῖς	Ἰουδαίοις,	ὅτι	συμφέρει
	alikuwa	naye	Kaïdáphas	yule	aliowashauri	Wayahudi	Wayahudi	kwamba	inafaa
	G1510	G1161	G2533	G3588	G4823	G3588	G2453	G3754	G4851

ἕνα	ἄνθρωπον	ἀποθανεῖν	ὑπὲρ	τοῦ	λαοῦ.	
mtu–mmoja	mtu	afe	kwa–ajili–ya	watu	watu	
G1520	G0444	G0599	G5228	G3588	G2992	

Sasa Kayafa ndiye aliyekuwa amewapa ushauri Wayahudi ya kwamba ilimpasa mtu mmoja afe kwa ajili ya watu.

15	Ἠκολούθει	δὲ	τῷ	Ἰησοῦ.	Σίμων	Πέτρος	καὶ	ἄλλος	μαθητής,	ὁ
	Alimfuata	naye	Iēsoûs	Iēsoûs	Símōn	Pétros	na	mwingine	mwanafunzi	huyo
	G0190	G1161	G3588	G2424	G4613	G4074	G2532	G0243	G3101	G3588

δὲ	μαθητὴς	ἐκεῖνος	ἦν	γνωστὸς	τῷ	ἀρχιερεῖ,	καὶ		
naye	mwanafunzi	yule	alikuwa	anayemjua	kuhani–mkuu	kuhani–mkuu	na		
G1161	G3101	G1565	G1510	G1110	G3588	G0749	G2532		

συνεισῆλθεν	τῷ	Ἰησοῦ	εἰς	τὴν	αὐλὴν	τοῦ	ἀρχιερέως.	
aliingia–pamoja	na–Iēsoûs	Iēsoûs	ndani–ya	ua	ua	wa	kuhani–mkuu	
G4897	G3588	G2424	G1519	G3588	G0833	G3588	G0749	

Simon Petro alimfuata Yesu, na vivyo hivyo mwanafunzi mwingine. Na yule mwanafunzi alikuwa akifahamika kwa kuhani mkuu, naye akaingia pamoja na Yesu katika behewa ya Kuhani mkuu;

16	ὁ	δὲ	Πέτρος	εἱστήκει	πρὸς	τῇ	θύρᾳ	ἔξω.	ἐξῆλθεν	οὖν
	lakini	naye	Pétros	alisimama	karibu–na	mlango	mlango	nje	akatoka	basi
	G3588	G1161	G4074	G2476	G4314	G3588	G2374	G1854	G1831	G3767

	ὁ	μαθητὴς	ὁ	ἄλλος,	ὁ	γνωστὸς	τοῦ	ἀρχιερέως,	καὶ	εἶπεν
	mwanafunzi	mwanafunzi	yule	mwingine	anayemjua	anayemjua	kuhani–mkuu	kuhani–mkuu	na	akamwambia
	G3588	G3101	G3588	G0243	G3588	G1110	G3588	G0749	G2532	G3004

	τῇ	θυρωρῷ,	καὶ	εἰσήγαγεν	τὸν	Πέτρον.				
	mlinzi–wa–mlango	mlinzi	na	akamingiza	Pétros	Pétros				
	G3588	G2377	G2532	G1521	G3588	G4074				

lakini Petro alikuwa amesimama nje ya mlango. Basi yule mwanafunzi aliyekuwa akifahamika kwa kuhani mkuu, alitoka nje akaenda kuongea na yule mwanamke mtumishi aliyekuwa akilinda mlango na kumwingiza Petro ndani.

17	λέγει	οὖν	τῷ	Πέτρῳ	ἡ	παιδίσκη,	ἡ	θυρωρός,	Μὴ	
	Akamwambia	basi	Pétros	Pétros	kijakazi	kijakazi	yule	mlinzi–wa–mlango	Je	
	G3004	G3767	G3588	G4074	G3588	G3814	G3588	G2377	G3361	

	καὶ	σὺ,	ἐκ	τῶν	μαθητῶν	εἶ	τοῦ	ἀνθρώπου	τούτου?	
	pia	wewe	miongoni–mwa	wanafunzi	wanafunzi	u	wa	mtu	huyu	
	G2532	G4771	G1537	G3588	G3101	G1510	G3588	G0444	G3778	

	λέγει	ἐκεῖνος,	Οὐκ	εἰμί.
	Akasema	yeye	Si	mimi
	G3004	G1565	G3756	G1510

Basi yule kijakazi aliyekuwa akilinda mlango, alimwambia Petro, “Je wewe si mmoja wa wafuasi wa huyu mtu?” Naye akasema, “Mimi siye.”

18	εἱστήκεισαν	δὲ	οἱ	δοῦλοι	καὶ	οἱ	ὑπηρέται,	ἀνθρακιὰν
	walisimama	nao	watumishi	watumishi	na	maafisa	maafisa	moto–wa–makaa
	G2476	G1161	G3588	G1401	G2532	G3588	G5257	G0439

	πεποιηκότες --	ὅτι	ψῦχος	ἦν --	καὶ	ἐθερμαίνοντο.	ἦν	δὲ	
	wakiwa–wameuwasha	kwa–sababu	baridi	ilikuwa	na	wakajipasha–moto	alikuwa	pia	
	G4160	G3754	G5592	G1510	G2532	G2328	G1510	G1161	

	καὶ	ὁ	Πέτρος	μετ’	αὐτῶν	ἑστὼς,	καὶ	θερμαινόμενος.
	na	Pétros	Pétros	pamoja–nao	wao	akisimama	na	akijipasha–moto
	G2532	G3588	G4074	G3326	G0846	G2476	G2532	G2328

Na wale watumishi na wakuu walikuwa wakisimama mahali pale; wamekoka moto wa kwa maana, kulikuwa na baridi, na hivyo walikuwa wakiota moto ili kupata joto. Naye Petro alikuwa nao, akiota moto akiwa amesimama.

19	Ὁ	οὖν	ἀρχιερεὺς	ἠρώτησεν	τὸν	Ἰησοῦν	περὶ	τῶν	μαθητῶν
	Basi	basi	kuhani–mkuu	akamwuliza	Iēsoûs	Iēsoûs	kuhusu	wanafunzi	wanafunzi
	G3588	G3767	G0749	G2065	G3588	G2424	G4012	G3588	G3101

	αὐτοῦ,	καὶ	περὶ	τῆς	διδαχῆς	αὐτοῦ.
	wake	na	kuhusu	mafundisho	mafundisho	yake
	G0846	G2532	G4012	G3588	G1322	G0846

Kuhani mkuu alimhoji Yesu juu ya wanafunzi wake na mafundisho yake.

20	ἀπεκρίθη	αὐτῷ	Ἰησοῦς,	Ἐγὼ	παρρησίᾳ	λελάληκα	τῷ	κόσμῳ;	ἐγὼ		
	Akajibu	yeye	Iēsoûs	Mimi	waziwazi	nimesema	kwa–ulimwengu	ulimwengu	mimi		
	G0611	G0846	G2424	G1473	G3954	G2980	G3588	G2889	G1473		
	πάντοτε	ἐδίδαξα	ἐν	συναγωγῇ	καὶ	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	ὅπου		
	sikuzote	nilifundisha	katika	sinagogi	na	katika	hekaluni	hekalu	ambapo		
	G3842	G1321	G1722	G4864	G2532	G1722	G3588	G2411	G3699		
	πάντες	οἱ	Ἰουδαῖοι	συνέρχονται,	καὶ	ἐν	κρυπτῷ	ἐλάλησα	οὐδέν.		
	Wayahudi–wote	Wayahudi	Wayahudi	hukutana	na	kwa	siri	sikusema	chochote		
	G3956	G3588	G2453	G4905	G2532	G1722	G2927	G2980	G3762		

Yesu akamjbu, “Nimeuambia waziwazi ulimwengu; Mimi nilifundisha mara kwa mara kwenye masinagogi na hekaluni mahali ambapo wayahudi hukusanyika. Nami sikusema lolote katika siri.

21	τί	με	ἐρωτᾷς?	ἐρώτησον	τοὺς	ἀκηκοότας	τί	ἐλάλησα	αὐτοῖς;	ἴδε,	
	kwa–nini	mimi	unaniuliza	waulize	wale	waliosikia	nini	nilisema	wao	tazama	
	G5101	G1473	G2065	G2065	G3588	G0191	G5101	G2980	G0846	G3708	
	οὗτοι	οἴδασιν	ἃ	εἶπον	ἐγώ.						
	hawa	wanajua	yote	niliyosema	mimi						
	G3778	G1492	G3739	G3004	G1473						

Kwa nini mliniuliza? Waulizeni walionisikiliza juu ya kile nilichosema. Hawa watu wanajua mambo yale niliyosema.

22	ταῦτα	δὲ	αὐτοῦ	εἰπόντος,	εἷς	παρεστηκὼς	τῶν	ὑπηρετῶν			
	mambo–haya	naye	yeye	aliposema	mmoja	aliyesimama–karibu	wa	maafisa			
	G3778	G1161	G0846	G3004	G1520	G3936	G3588	G5257			
	ἔδωκεν	ῥάπισμα	τῷ	Ἰησοῦ,	εἰπών,	Οὕτως	ἀποκρίνῃ	τῷ	ἀρχιερεῖ?		
	alimpiga	kofi	Iēsoûs	Iēsoûs	akisema	Hivyo	unajibu	kuhani–mkuu	kuhani–mkuu		
	G1325	G4475	G3588	G2424	G3004	G3779	G0611	G3588	G0749		

Yesu alipokwisha sema hivyo, mmoja wa wakuu aliyekuwa amesimama akampiga Yesu kwa mkono wake na kisha akasema, “Je, hivyo ndivyo inavyokupasa kumjibu kuhani mkuu?”

23	ἀπεκρίθη	αὐτῷ	Ἰησοῦς,	Εἰ	κακῶς	ἐλάλησα,	μαρτύρησον	περὶ	τοῦ	κακοῦ;	
	Akajibu	yeye	Iēsoûs	Kama	vibaya	nilisema	shuhudia	kuhusu	ubaya	ubaya	
	G0611	G0846	G2424	G1487	G2560	G2980	G3140	G4012	G3588	G2556	
	εἰ	δὲ	καλῶς,	τί	με	δέρεις?					
	lakini–kama	nao	vizuri	kwa–nini	mimi	unanipiga					
	G1487	G1161	G2573	G5101	G1473	G1194					

Naye Yesu akamjibu, “Kama nimesema jambo lolote baya basi uwe shahidi kwa ajili ya uovu, na kama nimemjibu vyema kwa nini kunipiga?

24	ἀπέστειλεν	οὖν	αὐτὸν	ὁ	Ἅννας,	δεδεμένον,	πρὸς	Καϊάφαν	
	Akamtuma	basi	yeye	Ánnas	Ánnas	akiwa–amefungwa	kwa	Kaïdáphas	
	G0649	G3767	G0846	G3588	G0452	G1210	G4314	G2533	
	τὸν	ἀρχιερέα.							
	kuhani–mkuu	kuhani–mkuu							
	G3588	G0749							

Ndipo Anasi alipompeleka Yesu kwa Kayafa kuhani mkuu akiwa amefungwa.

25 ἮνAlikuwaG1510 δὲnayeG1161 ΣίμωνSímōnG4613 ΠέτροςPétrosG4074 ἐστὼςakisimamaG2476 καὶnaG2532 θερμαινόμενος.akijipasha–motoG2328 εἶπονwakamwambiaG3004 οὖνbasiG3767 αὐτῷ,yeyeG0846 ΜὴJeG3361 καὶpiaG2532 σὺweweG4771 ἐκmiongoni–mwaG1537 τῶνwanafunziG3588 μαθητῶνwanafunziG3101 αὐτοῦwakeG0846 εἶ?uG1510 ἠρνήσατοAkakanaG0720 ἐκεῖνος,yeyeG1565 καὶnaG2532 εἶπεν,akasemaG3004 ΟὐκSiG3756 εἰμί.mimiG1510

Sasa Simoni Petro alikuwa amesimama akijipasha joto mwenyewe. Halafu wale watu wakamwambia. “Je, wewe pia si mmoja wa wanaafunzi wake?” Akakana akisema “Mimi siye.”

26 λέγειAkasemaG3004 εἷςmmojaG1520 ἐκmiongoni–mwaG1537 τῶνwatumishiG3588 δούλωνwatumishiG1401 τοῦwaG3588 ἀρχιερέως,kuhani–mkuuG0749 συγγενὴςjamaa–waG4773 ὧνakiwaG1510 οὗambayeG3739 ἀπέκοψενalimkataG0609 ΠέτροςPétrosG4074 τὸsikioG3588 ὠτίον,sikioG5621 ΟὐκJe–siG3756 ἐγώmimiG1473 σεweweG4771 εἶδονnilikuonaG3708 ἐνkatikaG1722 τῷbustaniG3588 κήπῳbustaniG2779 μετ’pamoja–nayeG3326 αὐτοῦ?yeyeG0846

Mmoja wa watumishi wa kuhani mkuu, ambaye alikuwa ndugu wa yule mwanaume ambaye Petro alimkata sikio, alisema, “Je si wewe niliyekuona naye kule bustanini?”

27 πάλινtenaG3825 οὖνbasiG3767 ἠρνήσατοakakanaG0720 Πέτρος,PétrosG4074 καὶnaG2532 εὐθέωςmaraG2112 ἀλέκτωρjogooG0220 ἐφώνησεν.akawikaG5455

Petro akakana tena, na mara Jogoo akawika.

28 ἌγουσινWakampelekaG0071 οὖνbasiG3767 τὸνIēsoûsG3588 ἸησοῦνIēsoûsG2424 ἀπὸkutoka–kwaG0575 τοῦKaïdáphasG3588 ΚαϊάφαKaïdáphasG2533 εἰςkwendaG1519 τὸikulu–yaG3588 πραιτώριον.ikuluG4232 ἦνlilikuwaG1510 δὲnaoG1161 πρωΐ.asubuhiG4404 καὶnaG2532 αὐτοὶwaoG0846 οὐκhawakuG3756 εἰσῆλθονingiaG1525 εἰςkatikaG1519 τὸikuluG3588 πραιτώριον,ikuluG4232 ἵναiliG2443 μὴwasiG3361 μιανθῶσιν,jitie–unajisiG3392 ἀλλὰbaliG0235 φάγωσινwaleG5315 τὸPasakaG3588 πάσχα.PasakaG3957

Kisha wakamchukua Yesu toka kwa Kayafa mpaka kwenye Praitorio. Ilikwa asubuhi na mapema. Wao wenyewe hawakuiingia ile Praitorio ili wasije wakanajisika na kuila pasaka.

29 ἐξῆλθενAkatokaG1831 οὖνbasiG3767 ὁPilâtosG3588 ΠιλᾶτοςPilâtosG4091 ἔξωnjeG1854 πρὸςkwaoG4314 αὐτοὺς,waoG0846 καὶnaG2532 φησίν,akasemaG5346 ΤίναMashtakaG5101 κατηγορίανmashtakaG2724 φέρετεmnamletaG5342 ‹κατὰ›dhidi–yaG2596 τοῦmtuG3588 ἀνθρώπουmtuG0444 τούτου?huyuG3778

Kwa hiyo Pilato akawaendea akisema. “Ni shitaka gani linalomhusu huyu mtu?”

30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν, ποιῶν
Wakajibu na wakamwambia yeye Kama si huyu huyu mwovu anayefanya
G0611 G2532 G3004 G0846 G1487 G3361 G1510 G3778 G2556 G4160

οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
tusingeli kamwe wewe kumkabidhi yeye
G3756 G0302 G4771 G3860 G0846

Wakamjibu na kumwambia, “Kama huyu mtu asingekuwa mtenda maovu, tusingemleta kwako.”

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ
Akawaambia basi wao Pilâtos Pilâtos Mchukueni yeye ninyi na
G3004 G3767 G0846 G3588 G4091 G2983 G0846 G4771 G2532

κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν, κρίνατε αὐτόν. εἶπον Wakamwambia αὐτῷ οἱ
kwa–mujibu–wa sheria sheria yenu mhukumuni yeye yeye Wayahudi
G2596 G3588 G3551 G4771 G2919 G0846 G0846 G3588

Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα;
Wayahudi Sisi hairuhusiwi kuruhusiwa kuua mtu–yeyote
G2453 G1473 G3756 G1832 G0615 G3762

Pilato akawaambia, “Mchukueni ninyi wenyewe, mkamhukumu kulingana na sheria yenu.” Nao Wayahudi wakamwambia, “Sheria haituruhusu sisi kumwua mtu yeyote.”

32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν ἐλεγεν, σημαίνων ποίῳ
ili neno neno la Iēsoûs litimizwe alilosema alisema akionyesha kifo–gani
G2443 G3588 G3056 G3588 G2424 G4137 G3739 G3004 G4591 G4169

θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
kifo angekufa kufa
G2288 G3195 G0599

Walisema haya ili neno la Yesu litimilike, neno ambalo alikuwa amekwisha sema juu ya aina ya kifo chake.

33 Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος, καὶ ἐφώνησεν
Akaingia basi tena katika ikulu ikulu Pilâtos Pilâtos na akamwita
G1525 G3767 G3825 G1519 G3588 G4232 G3588 G4091 G2532 G5455

τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν
Iēsoûs Iēsoûs na akamwambia yeye Wewe u Mfalme Mfalme wa
G3588 G2424 G2532 G3004 G0846 G4771 G1510 G3588 G0935 G3588

Ἰουδαίων?
Wayahudi
G2453

Basi Pilato akaingia tena Praitorio akumwita Yesu; akamwambia, “Je, wewe ni mfalme wa Wayahudi?”

34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι
Akajibu Iēsoûs Kutoka–kwako mwenyewe wewe hivi unasema au wengine
G0611 G2424 G0575 G4572 G4771 G3778 G3004 G2228 G0243

εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ?
walikuambia wewe kunihusu mimi
G3004 G4771 G4012 G1473

Yesu akamjibu, “Je, wewe waniuliza swali hili kwa Sababu wataka kujua au kwa sababu wengine wamekutuma ili uniulize mimi?”

35	ἀπεκρίθη	ὁ	Πιλᾶτος,	Μήτι	ἐγὼ	Ἰουδαῖός	εἰμι?	τὸ	ἔθνος	τὸ	σὸν,
	Akajibu	Pilâtos	Pilâtos	Je	mimi	Myahudi	ni	taifa	taifa	lako	lako
	G0611	G3588	G4091	G3385	G1473	G2453	G1510	G3588	G1484	G3588	G4674

καὶ	οἱ	ἀρχιερεῖς,	παρέδωκάν	σε	ἐμοί.	τί			
na	makuhani–wakuu	makuhani–wakuu	walikukabidhi	wewe	mimi	umefanya–nini			
G2532	G3588	G0749	G3860	G4771	G1473	G5101			

ἐποίησας?
umefanya
G4160

Naye Pilato akamjibu, “Mimi si Myahudi, au sivyo?” Taifa lako na kuhani mkuu ndio waliokuleta kwangu; wewe umefanya nini?

36	ἀπεκρίθη	Ἰησοῦς,	Ἡ	βασιλεία	ἡ	ἐμὴ,	οὐκ	ἔστιν	ἐκ
	Akajibu	Iēsoûs	Ufalme	ufalme	wangu	wangu	si	kutoka	ulimwengu
	G0611	G2424	G3588	G0932	G3588	G1699	G3756	G1510	G1537

τοῦ	κόσμου	τούτου;	εἰ	ἐκ	τοῦ	κόσμου	τούτου,	ἦν	
ulimwengu	ulimwengu	huu	kama	kutoka	ulimwengu	ulimwengu	huu	ungekuwa	
G3588	G2889	G3778	G1487	G1537	G3588	G2889	G3778	G1510	

ἡ	βασιλεία	ἡ	ἐμή,	οἱ	ὑπηρέται	ἄν	«οἱ	ἐμοὶ	
ufalme	ufalme	wangu	wangu	watumishi	watumishi	kamwe	wangu	wangu	
G3588	G0932	G3588	G1699	G3588	G5257	G0302	G3588	G1699	

ἠγωνίζοντο»	ἵνα	μὴ	παραδοθῶ	τοῖς	Ἰουδαίοις.	νῦν	δὲ	ἡ	
wangepigana	ili	ni	nisikabidhiwe	kwa–Wayahudi	Wayahudi	sasa	lakini	ufalme	
G0075	G2443	G3361	G3860	G3588	G2453	G3568	G1161	G3588	

βασιλεία	ἡ	ἐμὴ	οὐκ	ἔστιν	ἐντεῦθεν.	
ufalme	wangu	wangu	si	kutoka	hapa	
G0932	G3588	G1699	G3756	G1510	G1782	

Yesu akajibu; “Ufalme wangu si wa ulimwengu huu, kama ufalme wangu ungekuwa na sehemu katika ulimwengu huu watumwa wangu wangenipigania ili nisitolewe kwa wayahudi. Kwa kweli ufalme wangu hautoki hapa” Basi

37	εἶπεν	οὖν	αὐτῷ	ὁ	Πιλᾶτος,	Οὐκοῦν	βασιλεὺς	εἶ	σύ?	ἀπεκρίθη
	Akamwambia	basi	yeye	Pilâtos	Pilâtos	Basi	mfalme	u	wewe	Akajibu
	G3004	G3767	G0846	G3588	G4091	G3766	G0935	G1510	G4771	G0611

ὁ	Ἰησοῦς,	Σὺ	λέγεις	ὅτι	βασιλεύς	εἰμι	ἐγὼ.	εἰς	τοῦτο
Iēsoûs	Iēsoûs	Wewe	unasema	kwamba	mfalme	mimi	mimi	kwa–ajili–ya–hili	hili
G3588	G2424	G4771	G3004	G3754	G0935	G1510	G1473	G1519	G3778

γεγέννημαι,	καὶ	εἰς	τοῦτο	ἐλήλυθα	εἰς	τὸν	κόσμον,	ἵνα	
nilizaliwa	na	kwa–ajili–ya–hili	hili	nimekuja	katika	ulimwengu	ulimwengu	ili	
G1080	G2532	G1519	G3778	G2064	G1519	G3588	G2889	G2443	

μαρτυρήσω	τῇ	ἀληθείᾳ.	πᾶς	ὁ	ὢν	ἐκ	τῆς	ἀληθείας,	ἀκούει
niishuhudie	kweli	kweli	kila–mtu	aliye	akiwa	kutoka	kweli	kweli	anasikia
G3140	G3588	G0225	G3956	G3588	G1510	G1537	G3588	G0225	G0191

μου	τῆς	φωνῆς.
yangu	sauti	sauti
G1473	G3588	G5456

Pilato akamwambia, “Je, wewe basi u mfalme?” Yesu akajibu, “wewe ndivyo unanvyosema kuwa mimi ni mfalme, Kwa sababu hii mimi nilizaliwa na kwa sababu hii mimi nimekuja ulimwenguni ili niwe shahidi wa ile kweli. Yeyote aliye wa hiyo kweli huisikiliza sauti yangu.

38	λέγει Akamwambia G3004	αὐτῷ yeye G0846	ὁ Pilâtos G3588	Πιλᾶτος, Pilâtos G4091	Τί Kweli G5101	ἐστιν ni G1510	ἀλήθεια? nini G0225	Καὶ Na G2532	τοῦτο hivi G3778	εἰπὼν, akishasema G3004	
	πάλιν tena G3825	ἐξῆλθεν akatoka G1831	πρὸς kwenda–kwa G4314	τοὺς Wayahudi G3588	Ἰουδαίους, Wayahudi G2453	καὶ na G2532	λέγει akawaambia G3004	αὐτοῖς, wao G0846	Ἐγὼ Mimi G1473		
	οὐδεμίαν lolote G3762	εὑρίσκω sipati G2147	ἐν kwake G1722	αὐτῷ yeye G0846	αἰτίαν. kosa G0156						

Pilato akamwambia, “Kweli ni nini?” Naye alipokwisha sema haya akaenda kwa Wayahudi na kuwaambia “Siona katika lolote mtu huyu.

39	ἔστιν lakini–kuna G1510	δὲ nao G1161	συνήθεια desturi G4914	ὑμῖν, ninyi G4771	ἵνα ili G2443	ἕνα mtu–mmoja G1520	ἀπολύσω nimwachilie G0630	ὑμῖν, ninyi G4771	ἐν wakati–wa G1722		
	τῷ Pasaka G3588	πάσχα; Pasaka G3957	βούλεσθε mnataka G1014	οὖν basi G3767	ἀπολύσω nimwachilie G0630	ὑμῖν ninyi G4771	τὸν Mfalme G3588	Βασιλέα Mfalme G0935	τῶν wa G3588	Ἰουδαίων? Wayahudi G2453	

Ninyi mna utamaduni unaonifanya nimfunfungulie mfungwa mmoja wakati wa Pasaka. Je mnataka nimfungulie mfalme wa Wayahudi.”

40	ἐκραύγασαν Wakapiga–kelele G2905	οὖν basi G3767	πάλιν tena G3825	λέγοντες, wakisema G3004	Μὴ Si G3361	τοῦτον, huyu G3778	ἀλλὰ bali G0235	τὸν Barábbas G3588	Βαραββᾶν! Barábbas G0912		
	ἦν alikuwa G1510	δὲ naye G1161	ὁ Barábbas G3588	Βαραββᾶς Barábbas G0912	λῃστής. mnyang’anyi G3027						

Kisha walipiga kelele wakisema, siyo huyu, tufungulie Baraba.” Naye Baraba alikuwa mnyang'anyi.

Chapter 19

1	Τότε Ndipo G5119	οὖν basi G3767	ἔλαβεν akamchukua G2983	ὁ Pilâtos G3588	Πιλᾶτος Pilâtos G4091	τὸν Iēsoûs G3588	Ἰησοῦν, Iēsoûs G2424	καὶ na G2532	ἐμαστίγωσεν. akampiga–mijeledi G3146	

Basi Pilato alimchukua Yesu na kumchapa.

2	καὶ na G2532	οἱ askari G3588	στρατιῶται, askari G4757	πλέξαντες wakisuka G4120	στέφανον taji G4735	ἐξ ya G1537	ἀκανθῶν, miiba G0173	ἐπέθηκαν wakamvika G2007		
	αὐτοῦ kichwani–kwake G0846	τῇ kichwani G3588	κεφαλῇ, kichwa G2776	καὶ na G2532	ἱμάτιον joho G2440	πορφυροῦν la–zambarau G4210	περιέβαλον wakamvika G4016	αὐτόν, yeye G0846		

Wale maaskari wakasokota miiba na kutengeneza taji. Wakaiweka juu ya kichwa cha Yesu na kumvalisha vazi la rangi ya zambarau.

3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ Βασιλεὺς τῶν
na wakamjia kwake yeye na wakasema Salamu Mfalme Mfalme wa
G2532 G2064 G4314 G0846 G2532 G3004 G5463 G3588 G0935 G3588

Ἰουδαίων! καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.
Wayahudi na wakampiga yeye makofi
G2453 G2532 G1325 G0846 G4475

Wakamjia na kusema, “Wewe mfalme wa Wayahudi! na kisha kumpiga kwa mikono yao.

4 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε,
Na akatoka tena nje Pilâtos Pilâtos, na akawaambia wao Tazameni
G2532 G1831 G3825 G1854 G3588 G4091 G2532 G3004 G0846 G3708

ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν
ninamleta kwenu yeye nje ili mjue kwamba lolote kosa sipati kwake
G0071 G4771 G0846 G1854 G2443 G1097 G3754 G3762 G0156 G2147 G1722

αὐτῷ.
yeye
G0846

Kisha Pilato alitoka nje na kuwaambia watu, “Tazama nawaleteeni huyu mtu kwenu ili mjue kwamba mimi sikuona hatia yoyote ndani yake.”

5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ
Akatoka basi Iēsoûs Iēsoûs nje akiwa–amevaa taji–ya miiba taji na
G1831 G3767 G3588 G2424 G1854 G5409 G3588 G0174 G4735 G2532

τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον; καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος!
joho la–zambarau joho na akawaambia wao Tazameni mtu mtu
G3588 G4210 G2440 G2532 G3004 G0846 G3708 G3588 G0444

Kwa hiyo Yesu akatoka nje; alikuwa amevaa taji ya miiba na vazi la zambarau. Ndipo Pilato akawaambia, “Tazameni mtu huyu hapa!”

6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ
basi basi walipomwona yeye makuhani–wakuu makuhani–wakuu na maafisa
G3753 G3767 G3708 G0846 G3588 G0749 G2532 G3588

ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον! σταύρωσον! λέγει αὐτοῖς
maafisa wakapiga–kelele wakisema Msulubishe msulubishe Akawaambia wao
G5257 G2905 G3004 G4717 G4717 G3004 G0846

ὁ Πιλᾶτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε; ἐγὼ γὰρ οὐχ
Pilâtos Pilâtos Mchukueni yeye ninyi na msulubisheni mimi kwa–maana si
G3588 G4091 G2983 G0846 G4771 G2532 G4717 G1473 G1063 G3756

εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
sipati kwake yeye kosa
G2147 G1722 G0846 G0156

Kwa hiyo wakati kuhani mkuu na wakuu walipomwona Yesu, wakapiga kelele wakisema, “Msulubishe, msulubishe.” Pilato akawaambia, “Mchukueni ninyi wenyewe mkamsulubishe, kwa kuwa mimi sioni hatia ndani yake.”

7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ
Wakajibu yeye Wayahudi Wayahudi Sisi sheria tunayo na kwa–mujibu–wa
G0611 G0846 G3588 G2453 G1473 G3551 G2192 G2532 G2596

τὸν νόμον, ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι Υἱὸν Θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν.
sheria sheria inampasa afe kwa–sababu Mwana wa–Mungu nafsi–yake alijifanya
G3588 G3551 G3784 G0599 G3754 G5207 G2316 G1438 G4160

Wayahudi wakamjibu Pilato, “Sisi tunayo sheria, na kwa sheria hiyo inampasa kufa kwa sababu yeye alijifanya kuwa mwana wa Mungu.”

8	Ὅτε	οὖν	ἤκουσεν	ὁ	Πιλᾶτος	τοῦτον	τὸν	λόγον,	μᾶλλον	ἐφοβήθη.
	Basi	basi	aliposikia	Pilâtos	Pilâtos	neno–hili	neno	neno	zaidi	aliogopa
	G3753	G3767	G0191	G3588	G4091	G3778	G3588	G3056	G3123	G5399

Pilato aliposikia maneno haya alizidi kuogopa,

9	καὶ	εἰσῆλθεν	εἰς	τὸ	πραιτώριον	πάλιν,	καὶ	λέγει	τῷ	Ἰησοῦ,
	na	akaingia	katika	ikulu	ikulu	tena	na	akamwambia	Iēsoûs	Iēsoûs
	G2532	G1525	G1519	G3588	G4232	G3825	G2532	G3004	G3588	G2424

Πόθεν	εἶ	σύ?	ὁ	δὲ	Ἰησοῦς	ἀπόκρισιν	οὐκ	ἔδωκεν	αὐτῷ.
Umetoka–wapi	u	wewe	lakini	naye	Iēsoûs	jibu	hakumpa	hakumpa	yeye
G4159	G1510	G4771	G3588	G1161	G2424	G0612	G3756	G1325	G0846

akaingia Praitorio tena na kumwambia Yesu, “Wewe unatoka wapi? Hata hivyo, Yesu hakumjibu.

10	λέγει	οὖν	αὐτῷ	ὁ	Πιλᾶτος,	Ἐμοὶ	οὐ	λαλεῖς?	οὐκ	οἶδας
	Akamwambia	basi	yeye	Pilâtos	Pilâtos	Mimi	husemi–na	unasema	hujui	unajua
	G3004	G3767	G0846	G3588	G4091	G1473	G3756	G2980	G3756	G1492

ὅτι	ἐξουσίαν	ἔχω	ἀπολῦσαί	σε,	καὶ	ἐξουσίαν	ἔχω	σταυρῶσαί	σε?
kwamba	mamlaka	nina	kukuachilia	wewe	na	mamlaka	nina	kukusulubisha	wewe
G3754	G1849	G2192	G0630	G4771	G2532	G1849	G2192	G4717	G4771

Kisha Pilato akamwambia, “Je, wewe huongei na mimi? Je, wewe hujui kuwa mimi nina mamlaka ya kukufungua na mamlakaya kukusulubisha?”

11	ἀπεκρίθη	‹αὐτῷ›	Ἰησοῦς,	Οὐκ	εἶχες	ἐξουσίαν	κατ’	ἐμοῦ
	Akajibu	yeye	Iēsoûs	Usingekuwa–na	ulikuwa–na	mamlaka	juu–yangu	mimi
	G0611	G0846	G2424	G3756	G2192	G1849	G2596	G1473

οὐδεμίαν,	εἰ	μὴ	ἦν	δεδομένον	σοι	ἄνωθεν.	διὰ	τοῦτο,
yoyote	isipokuwa	tu	ulikuwa	umepewa	wewe	kutoka–juu	kwa–sababu–hiyo	hiyo
G3762	G1487	G3361	G1510	G1325	G4771	G0509	G1223	G3778

ὁ	παραδούς	μέ	σοι,	μείζονα	ἁμαρτίαν	ἔχει.	
aliye	alinisaliti	mimi	wewe	kubwa–zaidi	dhambi	ana	
G3588	G3860	G1473	G4771	G3173	G0266	G2192	

Yesu akamjibu, “Usingekuwa na nguvu dhidi yangu kama usingepewa toka juu. Kwa hiyo, mtu aliyenitoa kwako ana dhambi kubwa.”

12	ἐκ	τούτου	ὁ	Πιλᾶτος	ἐζήτει	ἀπολῦσαι	αὐτόν;	οἱ	δὲ	Ἰουδαῖοι
	kutoka	hapo	Pilâtos	Pilâtos	alitafuta	kumwachilia	yeye	lakini	nao	Wayahudi
	G1537	G3778	G3588	G4091	G2212	G0630	G0846	G3588	G1161	G2453

ἐκραύγασαν,	λέγοντες,	Ἐὰν	τοῦτον	ἀπολύσῃς,	οὐκ	εἶ	φίλος	τοῦ
wakapiga–kelele	wakisema	Ukimwachilia	huyu	ukimwachilia	si	u	rafiki	wa
G2905	G3004	G1437	G3778	G0630	G3756	G1510	G5384	G3588

Καίσαρος.	πᾶς	ὁ	βασιλέα	ἑαυτὸν	ποιῶν,	ἀντιλέγει	τῷ	Καίσαρι.
Kaisari	kila–mtu	anaye	mfalme	nafsi–yake	anayejifanya	anapinga	Kaisari	Kaisari
G2541	G3956	G3588	G0935	G1438	G4160	G0483	G3588	G2541

Kutokana na jibu hili, Pilato akataka kumwacha huru, lakini Wayahudi wakapiga kelele wakisema, “Kama utamwacha huru basi wewe si rafiki wa Kaisari: Kila ajifanyaye kuwa mfalme hunena kinyume cah kaisari.”

13 Ὁ Basi G3588 οὖν basi G3767 Πιλᾶτος, Pilâtos G4091 ἀκούσας akisikia G0191 τῶν maneno G3588 λόγων maneno G3056 τούτων, hayo G3778 ἤγαγεν akamleta G0071 ἔξω nje G1854 τὸν Iēsoûs G3588

Ἰησοῦν, Iēsoûs G2424 καὶ na G2532 ἐκάθισεν akaketi G2523 ἐπὶ juu-ya G1909 βήματος, kiti-cha-hukumu G0968 εἰς katika G1519 τόπον mahali G5117 λεγόμενον paitwapo G3004

Λιθόστρωτον; Sakafu-ya-Mawe G3038 Ἑβραϊστὶ, kwa-Kiebrania G1447 δὲ, nao G1161 Γαββαθα: Gabbathâ G1042

Pilato alipoyasikia maneno haya, akamleta Yesu nje kisha akakaa kwenye kiti cha hukumu mahali pale panapojulikana kama sakafu, lakini kwa Kiebrania, Gabatha.

14 ἦν ilikuwa G1510 δὲ nayo G1161 Παρασκευὴ Maandalio G3904 τοῦ ya G3588 πάσχα; Pasaka G3957 ὥρα saa G5610 ἦν ilikuwa G1510 ὡς kama G5613 ἕκτη. sita G1623 καὶ na G2532 λέγει akawaambia G3004

τοῖς Wayahudi G3588 Ἰουδαίοις, Wayahudi G2453 Ἴδε Tazameni G3708 ὁ Mfalme G3588 Βασιλεὺς Mfalme G0935 ὑμῶν! wenu G4771

Siku ya maandalizi ya pasaka ilipofika, panapo muda wa saa ya sita. Pilato akawaambia Wayahudi, “Tazameni mfalme wenu huyu hapa!”

15 ἐκραύγασαν, wakapiga-kelele G2905 οὖν basi G3767 ἐκεῖνοι wao G1565 Ἆρον, Ondoeni G0142 ἆρον! ondoeni G0142 σταύρωσον msulubishe G4717 αὐτόν! yeye G0846 λέγει Akawaambia G3004

αὐτοῖς wao G0846 ὁ Pilâtos G3588 Πιλᾶτος, Pilâtos G4091 Τὸν Mfalme G3588 Βασιλέα Mfalme G0935 ὑμῶν wenu G4771 σταυρώσω? nimsulubishe G4717 ἀπεκρίθησαν Wakajibu G0611

οἱ makuhani-wakuu G3588 ἀρχιερεῖς, makuhani-wakuu G0749 Οὐκ Hatuna G3756 ἔχομεν tunaye G2192 βασιλέα, mfalme G0935 εἰ isipokuwa G1487 μὴ tu G3361 Καίσαρα. Kaisari G2541

Wakapiga kelele, “Mwondoshe, mwondoshe, msulubishe!” Pilato akawaambia, “Je, nimsulubishe mfalme wenu?” Naye Kuhani mkuu akajibu, “Sisi hatuna mfalme isipokuwa Kaisari.”

16 τότε ndipo G5119 οὖν basi G3767 παρέδωκεν akamkabidhi G3860 αὐτὸν yeye G0846 αὐτοῖς, wao G0846 ἵνα ili G2443 σταυρωθῇ. asulubishwe G4717 Παρέλαβον Wakamchukua G3880 οὖν basi G3767 τὸν Iēsoûs G3588

Ἰησοῦν. Iēsoûs G2424

Ndipo Pilato alipomtoa Yesu kwao ili asulibiwe.

17 καὶ na G2532 βαστάζων akibeba G0941 ἑαυτῷ mwenyewe G1438 τὸν msalaba G3588 σταυρὸν, msalaba G4716 ἐξῆλθεν alitoka G1831 εἰς kwenda G1519 τὸν mahali G3588 λεγόμενον paitwapo G3004

Κρανίου, Fuvu-la-Kichwa G2898 τόπον, mahali G5117 ὃ ambapo G3739 λέγεται, panaitwa G3004 Ἑβραϊστὶ, kwa-Kiebrania G1447 Γολγοθᾶ; Golgothâ G1115

Nao wakamchukua Yesu, naye akatoka, hali ameubeba msalaba wake mwenyewe mpaka kwenye eneo liitwalo fuvu la kichwa, kwa Kihebrania huitwa Golgotha.

18	ὅπου	αὐτὸν	ἐσταύρωσαν,	καὶ	μετ’	αὐτοῦ	ἄλλους	δύο,	ἐντεῦθεν
	ambapo	yeye	walimsulubisha	na	pamoja–naye	yeye	wengine	wawili	upande–huu
	G3699	G0846	G4717	G2532	G3326	G0846	G0243	G1417	G1782

καὶ	ἐντεῦθεν,	μέσον	δὲ	τὸν	Ἰησοῦν.
na	upande–huu	katikati	naye	Iēsoûs	Iēsoûs
G2532	G1782	G3319	G1161	G3588	G2424

Ndipo walipomsulibisha Yesu, pamoja naye wanaume wawili, mmoja upende huu na mwingine upande huu, na Yesu katikati yao.

19	ἔγραψεν	δὲ	καὶ	τίτλον	ὁ	Πιλᾶτος,	καὶ	ἔθηκεν	ἐπὶ	τοῦ
	aliandika	pia	na	tangazo	Pilâtos	Pilâtos	na	akaliweka	juu–ya	msalaba
	G1125	G1161	G2532	G5102	G3588	G4091	G2532	G5087	G1909	G3588

σταυροῦ.	ἦν	δὲ	γεγραμμένον,	ΙΗΣΟΥΣ	ὁ	ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ,	ὁ	ΒΑΣΙΛΕΥΣ
msalaba	lilikuwa	nalo	limeandikwa	IĒSOÛS	yule	MNAZARAYO	yule	MFALME
G4716	G1510	G1161	G1125	G2424	G3588	G3480	G3588	G0935

ΤΩΝ	ΙΟΥΔΑΙΩΝ.	
WA	WAYAHUDI	
G3588	G2453	

Kisha Pilato akaandika alama na kuiwekwa juu ya msalaba. Hapo paliandikwa: YESU MNAZARETH, MFALME WA WAYAHUDI.

20	τοῦτον	οὖν	τὸν	τίτλον	πολλοὶ	ἀνέγνωσαν	τῶν	Ἰουδαίων,	ὅτι
	tangazo–hili	basi	hili	tangazo	wengi	walisoma	wa	Wayahudi	kwa–sababu
	G3778	G3767	G3588	G5102	G4183	G0314	G3588	G2453	G3754

ἐγγὺς	ἦν	ὁ	τόπος,	τῆς	πόλεως,	ὅπου	ἐσταυρώθη	ὁ	Ἰησοῦς;
karibu	palikuwa	mahali	mahali	na	mji	ambapo	alisulubishwa	Iēsoûs	Iēsoûs
G1451	G1510	G3588	G5117	G3588	G4172	G3699	G4717	G3588	G2424

καὶ	ἦν	γεγραμμένον	Ἑβραϊστί,	Ῥωμαϊστί,	Ἑλληνιστί.
na	lilikuwa	limeandikwa	kwa–Kiebrania	kwa–Kilatini	kwa–Kigiriki
G2532	G1510	G1125	G1447	G4515	G1676

Wengi wa Wayahudi waliisoma alama hiyo kwani mahali pale aliposulibishwa Yesu palikuwa karibu na mji. Alama hiyo iliadikwa kwa Kiebrania, kwa Kirumi na kwa Kiyunani.

21	ἔλεγον	οὖν	τῷ	Πιλάτῳ	οἱ	ἀρχιερεῖς	τῶν	Ἰουδαίων,
	wakamwambia	basi	Pilâtos	Pilâtos	makuhani–wakuu	makuhani–wakuu	wa	Wayahudi
	G3004	G3767	G3588	G4091	G3588	G0749	G3588	G2453

Μὴ	γράφε,	Ὁ	Βασιλεὺς	τῶν	Ἰουδαίων,	ἀλλ’	ὅτι	ἐκεῖνος	εἶπεν,
Usiandike	andika	Mfalme	Mfalme	wa	Wayahudi	bali	kwamba	yeye	alisema
G3361	G1125	G3588	G0935	G3588	G2453	G0235	G3754	G1565	G3004

Βασιλεύς	εἰμι.	«τῶν	Ἰουδαίων»	
Mfalme	mimi	wa	Wayahudi	
G0935	G1510	G3588	G2453	

Kisha wakuu wa makuhani wa Wayahudi wakamwambia Pilato, “Usiandike, 'Mfalme wa Wayahudi; bali yeye alisema mimi ni mfalme wa Wayahudi.”

22	ἀπεκρίθη	ὁ	Πιλᾶτος,	Ὃ	γέγραφα,	γέγραφα.
	Akajibu	Pilâtos	Pilâtos	Nilichoandika	nimeandika	nimeandika
	G0611	G3588	G4091	G3739	G1125	G1125

Naye Pilato akawajibu, “Niliyoandika nimeandika.”

23 Οἱ Basi G3588 οὖν basi G3767 στρατιῶται, askari G4757 ὅτε walipomsulubisha G3753 ἐσταύρωσαν walimsulubisha G4717 τὸν Iēsoûs G3588 Ἰησοῦν, Iēsoûs G2424 ἔλαβον walichukua G2983 τὰ mavazi G3588 ἱμάτια mavazi G2440 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 ἐποίησαν wakagawanya G4160 τέσσαρα sehemu–nne G5064 μέρη, sehemu G3313 ἑκάστῳ kila–askari G1538 στρατιώτῃ askari G4757 μέρος, sehemu G3313 καὶ na G2532 τὸν kanzu G3588 χιτῶνα. kanzu G5509 ἦν ilikuwa G1510 δὲ nayo G1161 ὁ kanzu G3588 χιτὼν kanzu G5509 ἄραφος, bila–mshono G0729 ἐκ kutoka G1537 τῶν juu G3588 ἄνωθεν juu G0509 ὑφαντὸς imefumwa G5307 δι’ kupitia G1223 ὅλου. yote G3650

Baada ya askari kumsulibisha Yesu, walichukua mavazi yake na kuyagawa katika mafungu manne, kila askari fungu moja, vivyo hivyo na kanzo, Sasa ile kanzu haikuwa imeshonwa bali ilkuwa imefumwa yote tokea juu.

24 εἶπαν wakasemezana G3004 οὖν basi G3767 πρὸς wao–kwa–wao G4314 ἀλλήλους, wao–kwa–wao G0240 Μὴ Tuisirarue G3361 σχίσωμεν tuirarue G4977 αὐτόν, hiyo G0846 ἀλλὰ bali G0235 λάχωμεν tupige–kura G2975 περὶ kuhusu G4012 αὐτοῦ, hiyo G0846 τίνος itakuwa–ya G5101 ἔσται; nani G1510 ἵνα ili G2443 ἡ maandiko G3588 γραφὴ maandiko G1124 πληρωθῇ, yatimizwe G4137 ‹ἡ yanayosema G3588 λέγουσα›, yanayosema G3004 Διεμερίσαντο Waligawana G1266 τὰ mavazi G3588 ἱμάτιά mavazi G2440 μου yangu G1473 ἑαυτοῖς, wao–wenyewe G1438 καὶ na G2532 ἐπὶ juu–ya G1909 τὸν vazi G3588 ἱματισμόν vazi G2441 μου langu G1473 ἔβαλον walipiga G0906 κλῆρον. kura G2819 Οἱ Basi G3588 μὲν kwa–upande–mmoja G3303 οὖν basi G3767 στρατιῶται askari G4757 ταῦτα mambo–haya G3778 ἐποίησαν. walifanya G4160

Kisha wakasemezana wao kwa wao, “Tusiipasue, bali tupigeni kura ili kuona itakuwa ya nani.” Hili lilitokea ili lile andiko litimizwe, lile lisemalo waligawanya nguo zangu, na vazi langu wakalipigia kura.”

25 εἱστήκεισαν walisimama G2476 δὲ nao G1161 παρὰ karibu–na G3844 τῷ msalaba G3588 σταυρῷ msalaba G4716 τοῦ wa G3588 Ἰησοῦ, Iēsoûs G2424 ἡ mama G3588 μήτηρ mama G3384 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na G2532 ἡ dada G3588 ἀδελφὴ dada G0079 τῆς ya G3588 μητρὸς mama G3384 αὐτοῦ, yake G0846 Μαρία María G3137 ἡ mke–wa G3588 τοῦ mke–wa G3588 Κλωπᾶ, Klōpâs G2832 καὶ na G2532 Μαρία María G3137 ἡ huyo G3588 Μαγδαληνή. Magdalēné G3094

Askari walifanya mambo haya. Mama yake Yesu, dada wa mama yake, Mariamu mke wa Kleopa na Mariamu Magdalena - wanawake hawa walikuwa wamesimama karibu na msalaba wa Yesu.

26 Ἰησοῦς οὖν, ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν
Iēsoûs basi akimwona mama mama na mwanafunzi mwanafunzi
G2424 G3767 G3708 G3588 G3384 G2532 G3588 G3101

παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί, Γύναι, ἴδε, ὁ υἱός σου.
aliyesimama–karibu ambaye alimpenda akamwambia mama Mwanamke tazama mwana wako
G3936 G3739 G0025 G3004 G3588 G3384 G1135 G3708 G3588 G5207 G4771

Yesu alipomwona mama yake pamoja na yule mwanafunzi aliyempenda wakisimama karibu, akamwambia mama yake, “Mwanamke, tazama, ona mwanao huyu hapa!”

27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ’
kisha akamwambia mwanafunzi mwanafunzi Tazama mama mama yako na tangu
G1534 G3004 G3588 G3101 G3708 G3588 G3384 G4771 G2532 G0575

ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν, εἰς τὰ
saa–ile saa saa alimchukua mwanafunzi mwanafunzi yeye kwenda nyumbani
G1565 G3588 G5610 G2983 G3588 G3101 G0846 G1519 G3588

ἴδια.
kwake
G2398

Kisha akamwambia yule mwanfunzi, “Tazama, huyu hapa mama yako. “Tokea saa hiyo yule mwanafunzi akamchukua kwenda nyumbani kwake.

28 Μετὰ τοῦτο, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα
Baada–ya hili akijua Iēsoûs Iēsoûs kwamba tayari yote yamekwisha ili
G3326 G3778 G1492 G3588 G2424 G3754 G2235 G3956 G5055 G2443

τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, Διψῶ.
yatimizwe maandiko maandiko akasema Ninaona–kiu
G5048 G3588 G1124 G3004 G1372

Baada ya hilo, Hali Yesu akijua kuwa yote yamekwisha kumalizika ili kutimiza maandiko, akasema, “Naona kiu.”

29 σκεῦος ἔκειτο. ὄξους μεστόν; σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους, ὑσσώπῳ
chombo kilikuwa siki kimejaa sponge basi iliyojaa siki siki juu–ya–hisopo
G4632 G2749 G3690 G3324 G4699 G3767 G3324 G3588 G3690 G5301

περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
wakiiweka walimletea yake mdomoni mdomo
G4060 G4374 G0846 G3588 G4750

Chombo kilichokuwa kimejaa Siki kilikuwa kimewekwa pale, kwa hiyo wakaweka sifongo iliyojaa siki juu ya ufito wa hisopo, wakamwekea mdomoni mwake.

30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Τετέλεσται; καὶ
basi basi alipopokea siki siki Iēsoûs Iēsoûs akasema Imekwisha na
G3753 G3767 G2983 G3588 G3690 G3588 G2424 G3004 G5055 G2532

κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.
akiinamisha kichwa kichwa akatoa roho roho
G2827 G3588 G2776 G3860 G3588 G4151

Naye Yesu alipoionja hiyo, akasema, “Imekwisha.” Kisha akainamisha kichwa chake, akaikabidhi roho yake.

31	Οἱ	οὖν	Ἰουδαῖοι,	ἐπεὶ	Παρασκευὴ	ἦν,	ἵνα	μὴ	μείνῃ	ἐπὶ
	Basi	basi	Wayahudi	kwa–sababu	Maandalio	ilikuwa	ili	misi	baki	juu–ya
	G3588	G3767	G2453	G1893	G3904	G1510	G2443	G3361	G3306	G1909

τοῦ	σταυροῦ	τὰ	σώματα	ἐν	τῷ	σαββάτῳ--	ἦν	γὰρ	μεγάλη
msalaba	msalaba	miili	miili	siku–ya	Sabato	Sabato	ilikuwa	kwa–maana	kubwa
G3588	G4716	G3588	G4983	G1722	G3588	G4521	G1510	G1063	G3173

ἡ	ἡμέρα	ἐκείνου	τοῦ	σαββάτου--	ἠρώτησαν	τὸν	Πιλᾶτον	ἵνα	κατεαγῶσιν
siku	siku	ile	ya	Sabato	walimwomba	Pilâtos	Pilâtos	ili	zivunjwe
G3588	G2250	G1565	G3588	G4521	G2065	G3588	G4091	G2443	G2608

αὐτῶν	τὰ	σκέλη,	καὶ	ἀρθῶσιν.
zao	miguu	miguu	na	waondolewe
G0846	G3588	G4628	G2532	G0142

Kwa vile ilikuwa ni wakati wa maandalio, na kwa sababu miili haikutakiwa kubaki juu ya msalaba wakati wa Sabato (kwa kuwa Sabato ilikuwa siku ya muhimu), wayahudi walimwomba Pilato kuwa miguu yao wale wliokuwa wamesulibishwa ivunjwe, na kwamba miili yao ishushwe.

32	ἦλθον	οὖν	οἱ	στρατιῶται,	καὶ	τοῦ	μὲν	πρώτου
	wakaja	basi	askari	askari	na	wa–kwanza	kwa–upande–mmoja	wa–kwanza
	G2064	G3767	G3588	G4757	G2532	G3588	G3303	G4413

κατέαξαν	τὰ	σκέλη,	καὶ	τοῦ	ἄλλου	τοῦ	συσταυρωθέντος	
wakavunja	miguu	miguu	na	wa–mwingine	mwingine	aliye	alisulubishwa–pamoja–naye	
G2608	G3588	G4628	G2532	G3588	G0243	G3588	G4957	

αὐτῷ;
yeye
G0846

Ndipo askari walipokuja na kuvunja miguu ya mtu wa kwanza na wa pili aliyekuwa amesulibiwa pamoja na Yesu.

33	ἐπὶ	δὲ	τὸν	Ἰησοῦν	ἐλθόντες,	ὡς	εἶδον	ἤδη	αὐτὸν
	lakini	naye	kwa–Iēsoûs	Iēsoûs	walipokuja	kama	walipomwona	tayari	yeye
	G1909	G1161	G3588	G2424	G2064	G5613	G3708	G2235	G0846

τεθνηκότα,	οὐ	κατέαξαν	αὐτοῦ	τὰ	σκέλη.
ameshakufa	hawaku	vunja	yake	miguu	miguu
G2348	G3756	G2608	G0846	G3588	G4628

Walipomfikia Yesu, walimkuta tayari alikuwa amekwisha kufa, kwa hiyo hawakuvunja miguu yake.

34	ἀλλ’	εἷς	τῶν	στρατιωτῶν	λόγχῃ	αὐτοῦ	τὴν	πλευρὰν	ἔνυξεν,	καὶ
	lakini	mmoja	wa	askari	kwa–mkuki	yake	ubavu	ubavu	alimchoma	na
	G0235	G1520	G3588	G4757	G3057	G0846	G3588	G4125	G3572	G2532

ἐξῆλθεν	εὐθὺς	αἷμα	καὶ	ὕδωρ.	
ikatoka	mara	damu	na	maji	
G1831	G2112	G0129	G2532	G5204	

Hata hivyo, mmoja wa askari alimchoma Yesu ubavuni kwa mkuki, na mara yakatoka maji na damu.

35 καὶ ó έωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ
na yule aliyeona ameshuhudia na kweli yake ni ushuhuda
G2532 G3588 G3708 G3140 G2532 G0228 G0846 G1510 G3588

μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς
ushuhuda na yeye anajua kwamba kweli anasema ili pia ninyi
G3141 G2532 G1565 G1492 G3754 G0227 G3004 G2443 G2532 G4771

πιστεύητε.
mwamini
G4100

Naye aliyeona hili ametoa ushuhuda, na ushuhuda wake ni wa kweli. Yeye anajua kuwa alichokisema ni cha kweli ili nanyi pia muamini.

36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ
yalitokea kwa–maana mambo–haya ili maandiko maandiko yatimizwe Mfupa wake
G1096 G1063 G3778 G2443 G3588 G1124 G4137 G3747 G3756

συντριβήσεται αὐτοῦ.
hautavunjwa wake
G4937 G0846

Mambo haya yalikuwa ili lile neno lililonenwa lipate kutimia, “Hakuna hata wake mmoja utakaovunjwa.”

37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὄψονται εἰς ὃν
na tena maandiko–mengine maandiko yanasema Watamtazama ambaye ambaye
G2532 G3825 G2087 G1124 G3004 G3708 G1519 G3739

ἐξεκέντησαν.
walimchoma
G1574

Tena andiko lingine husema, “Watamtazama yeye waliyemchoma”

38 Μετὰ δὲ ταῦτα, ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ [ó] ἀπὸ
Baada–ya nayo mambo–haya alimwomba Pilâtos Pilâtos Yōsḗph yule kutoka
G3326 G1161 G3778 G2065 G3588 G4091 G2501 G3588 G0575

Ἁριμαθαίας -- ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
Arimatháia akiwa mwanafunzi wa Iēsoûs aliyejificha lakini kwa–sababu–ya hofu
G0707 G1510 G3101 G3588 G2424 G2928 G1161 G1223 G3588

φόβον τῶν Ἰουδαίων -- ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ: καὶ ἐπέτρεψεν
hofu ya Wayahudi ili auondoe mwili mwili wa Iēsoûs na akamruhusu
G5401 G3588 G2453 G2443 G0142 G3588 G4983 G3588 G2424 G2532 G2010

ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ.
Pilâtos Pilâtos akaja basi na akauondoa mwili mwili wake
G3588 G4091 G2064 G3767 G2532 G0142 G3588 G4983 G0846

Baada ya mambo haya Yusufu wa Arimathaya, kwa vile alikuwa mwanafunzi wa Yesu, lakini kwa siri kwa kuwaogopa Wayahudi, alimwomba Pilato kwamba auchukue mwili wa Yesu. Naye Pilato akampa ruhusa. Kwa hiyo Yusufu akaja kuuondoa mwili wa Yesu.

39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ
akaja pia na Nikódēmos yule aliyekuja kwake yeye usiku mwanzoni
G2064 G1161 G2532 G3530 G3588 G2064 G4314 G0846 G3571 G3588

πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης, ὡς λίτρας ἑκατόν.
mwanzoni akileta mchanganyiko wa–manemane na udi kama ratili mia
G4413 G5342 G3395 G4666 G2532 G0250 G5613 G3046 G1540

Naye Nicodemo ambaye hapo awali alimfuata Yesu usiku naye akaja. Yeye alileta mchanganyiko wa manemane na udi, yapata uzito wa ratili mia moja.

40	ἔλαβον	οὖν	τὸ	σῶμα	τοῦ	Ἰησοῦ,	καὶ	ἔδησαν	αὐτὸ	ὀθονίοις,	
	wakachukua	basi	mwili	mwili	wa	Iēsoûs	na	wakaufunga	huo	kwa–sanda	
	G2983	G3767	G3588	G4983	G3588	G2424	G2532	G1210	G0846	G3608	

μετὰ	τῶν	ἀρωμάτων,	καθὼς	ἔθος	ἐστὶν	τοῖς	Ἰουδαίοις	ἐνταφιάζειν.	
pamoja–na	manukato	manukato	kama–ilivyo	desturi	ni	kwa	Wayahudi	kuzika	
G3326	G3588	G0759	G2531	G1485	G1510	G3588	G2453	G1779	

Kwa hiyo wakauchukua mwili wa Yesu wakaufanga kwenye sanda ya kitani na pamoja na yale manukato, kama ilivyokuwa desturi ya wayahudi wakati wa kuzika.

41	ἦν	δὲ	ἐν	τῷ	τόπῳ	ὅπου	ἐσταυρώθη	κῆπος,	καὶ	ἐν	
	palikuwa	nayo	katika	mahali	mahali	ambapo	alisulubishwa	bustani	na	katika	
	G1510	G1161	G1722	G3588	G5117	G3699	G4717	G2779	G2532	G1722	

τῷ	κήπῳ	μνημεῖον	καινόν,	ἐν	ᾧ	οὐδέπω	οὐδεὶς	ἦν	
bustani	bustani	kaburi	jipya	ambalo	ambalo	bado–hakuna	hakuna–mtu	alikuwa	
G3588	G2779	G3419	G2537	G1722	G3739	G3764	G3762	G1510	

τεθειμένος.
amelazwa
G5087

Mahali ambapo Yesu alisulibiwa kulikuwa na bustani; ndani ya ile bustani kulikuwa na kaburi jipya ambalo hakuna mtu alikuwa amawahi kuzikwa humo.

42	ἐκεῖ	οὖν,	διὰ	τὴν	Παρασκευὴν	τῶν	Ἰουδαίων,	ὅτι	ἐγγὺς
	pale	basi	kwa–sababu–ya	Maandalio	Maandalio	ya	Wayahudi	kwa–sababu	karibu
	G1563	G3767	G1223	G3588	G3904	G3588	G2453	G3754	G1451

ἦν	τὸ	μνημεῖον,	ἔθηκαν	τὸν	Ἰησοῦν.
lilikuwa	kaburi	kaburi	wakamlaza	Iēsoûs	Iēsoûs
G1510	G3588	G3419	G5087	G3588	G2424

Basi, kwa kuwa ilikuwa siku ya maandalio kwa Wayahudi, na kwa vile lile kaburi lilikuwa karibu, basi wakamlaza Yesu ndani yake.

Chapter 20

1	Τῇ	δὲ	μιᾷ	τῶν	σαββάτων,	Μαρία	ἡ	Μαγδαληνὴ	ἔρχεται
	Siku–ya	nayo	kwanza	ya	juma	María	María	Magdalēnḗ	anakuja
	G3588	G1161	G1520	G3588	G4521	G3137	G3588	G3094	G2064

πρωΐ,	σκοτίας	ἔτι	οὔσης,	εἰς	τὸ	μνημεῖον,	καὶ	βλέπει	
asubuhi–na–mapema	giza	bado	ilipokuwa	kwenye	kaburi	kaburi	na	akaona	
G4404	G4653	G2089	G1510	G1519	G3588	G3419	G2532	G0991	

τὸν	λίθον	ἠρμένον	ἐκ	τοῦ	μνημείου.	
jiwe	jiwe	limeondolewa	kutoka	kaburi	kaburi	
G3588	G3037	G0142	G1537	G3588	G3419	

Mapema siku ya kwanza ya juma, kungali bado giza, Mariamu Magdalena alikuja kaburini; akaliona lile jiwe limeondolewa kaburini.

2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν
akakimbia basi na akaja kwa Símōn Pétros na kwa mwanafunzi
G5143 G3767 G2532 G2064 G4314 G4613 G4074 G2532 G4314 G3588

ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
mwingine mwanafunzi ambaye alimpenda Iēsoûs Iēsoûs na akawaambia wao
G0243 G3101 G3739 G5368 G3588 G2424 G2532 G3004 G0846

Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ
Wamemwondoa Bwana Bwana kutoka kaburi kaburi na hatujui tunajua wapi
G0142 G3588 G2962 G1537 G3588 G3419 G2532 G3756 G1492 G4226

ἔθηκαν αὐτόν.
wamemlaza yeye
G5087 G0846

Kwa hiyo akakimbia mbio kwenda kwa Simon Petro na kwa yule mwanafunzi mwingine ambaye Yesu alimpenda, kisha akawaambia, “wamemchukua Bwana kaburini, nasi hatujui kule walikomlaza.”

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ
Akatoka basi Pétros Pétros na mwanafunzi mwingine mwanafunzi na
G1831 G3767 G3588 G4074 G2532 G3588 G0243 G3101 G2532

ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
wakaenda kwenye kaburi kaburi
G2064 G1519 G3588 G3419

Kisha Petro na yule mwanafunzi mwingine wakatoka, kuelekea kaburini.

4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς
walikimbia nao wote wawili pamoja na mwanafunzi mwingine mwanafunzi
G5143 G1161 G3588 G1417 G3674 G2532 G3588 G0243 G3101

προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς
alimkimbilia–mbele haraka–zaidi kuliko–Pétros Pétros na akafika kwanza kwenye
G4390 G5032 G3588 G4074 G2532 G2064 G4413 G1519

τὸ μνημεῖον.
kaburi kaburi
G3588 G3419

Wote walipiga mbio kwa pamoja; yule mwanafunzi mwingine alikimbia kwa kasi zaidi ya Petro nakufika kaburini wa kwanza.

5 καὶ παρακύψας, βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια; οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.
na akiinamia akaona zimelala sanda sanda lakini hakuingia aliingia
G2532 G3879 G0991 G2749 G3588 G3608 G3756 G3305 G1525

Akasimama na kisha kuangalia kaburini; akaiona ile sanda ya kitani imelala, lakini hakuingia ndani.

6 ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
akaja basi na Símōn Pétros akimfuata yeye na akaingia ndani–ya
G2064 G3767 G2532 G4613 G4074 G0190 G0846 G2532 G1525 G1519

τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
kaburi kaburi na akaona sanda sanda zimelala
G3588 G3419 G2532 G2334 G3588 G3608 G2749

Kisha Simon Petro naye akafika akaingia ndani ya Kaburi. Akaiona ile sanda ya kitani imelala pale

7	καὶ	τὸ	σουδάριον,	ὃ	ἦν	ἐπὶ	τῆς	κεφαλῆς	αὐτοῦ,	οὐ
	na	kitambaa	kitambaa	ambacho	kilikuwa	juu–ya	kichwa	kichwa	chake	si
	G2532	G3588	G4676	G3739	G1510	G1909	G3588	G2776	G0846	G3756

μετὰ	τῶν	ὀθονίων	κείμενον,	ἀλλὰ	χωρὶς	ἐντετυλιγμένον	εἰς	ἕνα
pamoja–na	sanda	sanda	kilala	bali	kando	kimekunjwa	mahali	pamoja
G3326	G3588	G3608	G2749	G0235	G5565	G1794	G1519	G1520

τόπον.	
pamoja	
G5117	

na ile leso iliyokuwa kichwani pake haikuwa imelala pamoja na zile sanda za kitani bali ilikuwa imelala pembeni peke yake.

8	τότε	οὖν	εἰσῆλθεν	καὶ	ὁ	ἄλλος	μαθητὴς,	ὁ	ἐλθὼν	πρῶτος
	ndipo	basi	akaingia	pia	mwanafunzi	mwingine	mwanafunzi	aliye	alikuja	kwanza
	G5119	G3767	G1525	G2532	G3588	G0243	G3101	G3588	G2064	G4413

εἰς	τὸ	μνημεῖον,	καὶ	εἶδεν	καὶ	ἐπίστευσεν;	
kwenye	kaburi	kaburi	na	akaona	na	akaamini	
G1519	G3588	G3419	G2532	G3708	G2532	G4100	

Ndipo yule mwanafunzi mwingine naye alipoingia ndani ya kaburi; akaona na kuamini.

9	οὐδέπω	γὰρ	ᾔδεισαν	τὴν	γραφὴν,	ὅτι	δεῖ	αὐτὸν
	kwa–maana–bado	kwa–maana	hawakujua	maandiko	maandiko	kwamba	ilimpasa	yeye
	G3764	G1063	G1492	G3588	G1124	G3754	G1163	G0846

ἐκ	νεκρῶν	ἀναστῆναι.
kutoka	wafu	kufufuka
G1537	G3498	G0450

Kwa kuwa hadi wakati huo walikuwa bado hawajayajua maandiko kwamba ilimlazimu Yesu afufuke tena katika wafu.

10	ἀπῆλθον	οὖν	πάλιν	πρὸς	αὐτοὺς	οἱ	μαθηταί.
	wakaenda	basi	tena	kwao	wao–wenyewe	wanafunzi	wanafunzi
	G0565	G3767	G3825	G4314	G0848	G3588	G3101

Kisha wanafunzi wakaenda tena nyumbani kwao.

11	Μαρία	δὲ	εἱστήκει	πρὸς	τῷ	μνημείῳ	ἔξω	κλαίουσα.	ὡς	οὖν
	María	lakini	alisimama	karibu–na	kaburi	kaburi	nje	akilia	basi	basi
	G3137	G1161	G2476	G4314	G3588	G3419	G1854	G2799	G5613	G3767

ἔκλαιεν,	παρέκυψεν	εἰς	τὸ	μνημεῖον,	
alipokuwa–analia	akainamia	ndani–ya	kaburi	kaburi	
G2799	G3879	G1519	G3588	G3419	

Hata hivyo, Mariamu alikuwa amesimama kaburini akilia, alivyokuwa akiendelea kulia alisimama kisha akatazama kaburini.

12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα
na akaona malaika malaika wawili wamevaa–nyeupe wameketi mmoja
G2532 G2334 G1417 G0032 G1722 G3022 G2516 G1520

πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο
upande–wa kichwa kichwa na mmoja upande–wa miguu miguu ambapo ulilazwa
G4314 G3588 G2776 G2532 G1520 G4314 G3588 G4228 G3699 G2749

τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
mwili mwili wa Iēsoûs
G3588 G4983 G3588 G2424

Akaona malaika wawili wenye sura nyeupe wamekaa mmoja kichwani na mwingine miguuni mahali ambapo Yesu alikuwa amelala.

13 καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις? λέγει αὐτοῖς,
na wakamwambia yeye wale Mwanamke kwa–nini unalia Akawaambia wao
G2532 G3004 G0846 G1565 G1135 G5101 G2799 G3004 G0846

ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν
kwa–sababu Wamemwondoa Bwana Bwana wangu, na sijui ninajua wapi wamemlaza
G3754 G0142 G3588 G2962 G1473 G2532 G3756 G1492 G4226 G5087

αὐτόν.
yeye
G0846

Nao wakamwambia, “Mwanamke, kwa nini unalia?” Naye akawaambia, “Ni kwa sababu wamemchukua Bwana wangu, nami sijui walikomweka.”

14 ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν
mambo–haya akishasema akageuka nyuma nyuma nyuma na akamwona Iēsoûs
G3778 G3004 G4762 G1519 G3588 G3694 G2532 G2334 G3588

Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.
Iēsoûs amesimama na hakujua alijua kwamba Iēsoûs ni
G2424 G2476 G2532 G3756 G1492 G3754 G2424 G1510

Alipokwisha sema hayo, aligeuka na kumwona Yesu akiwa amesimama. Lakini hakutambua kama huyo alikuwa Yesu.

15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις? τίνα ζητεῖς? ἐκείνη
Akamwambia yeye Iēsoûs Mwanamke kwa–nini unalia unamtafuta nani yeye
G3004 G0846 G2424 G1135 G5101 G2799 G5101 G2212 G1565

δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ, Κύριε,
akidhani kwamba mtunza–bustani mtunza–bustani ni akamwambia yeye Bwana
G1380 G3754 G3588 G2780 G1510 G3004 G0846 G2962

εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν
kama wewe umembeba yeye niambie mimi wapi umemlaza yeye na–mimi yeye
G1487 G4771 G0941 G0846 G3004 G1473 G4226 G5087 G0846 G2504 G0846

ἀρῶ.
nitamchukua
G0142

Naye Yesu akamwambia, “Mama, kwa nini unalia? Unamtafuta nani?” Naye huku akidhani kuwa ni mtunza bustani akamwambia, “Bwana, kama ni wewe uliyemchukua, niambie ulikomweka, nami nitamchukua.”

16 λέγει Akamwambia G3004 αὐτῇ yeye G0846 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Μαριάμ. Mariám G3137 στραφεῖσα Akageuka G4762 ἐκείνη yeye G1565 λέγει akamwambia G3004 αὐτῷ yeye G0846

Ἑβραϊστί, kwa-Kiebrania G1447 Ραββουνι, Rabboúní G4462 ὃ ambayo G3739 λέγεται, inaitwa G3004 Διδάσκαλε. Mwalimu G1320

Yesu akamwambia, “Mariamu.” Naye akageuka mwenyewe na kumwambia kwa Kiaramu, “Raboni,” yaani hii ni kusema, “Mwalimu.”

17 λέγει Akamwambia G3004 αὐτῇ yeye G0846 Ἰησοῦς, Iēsoûs G2424 Μή Usi G3361 μου mimi G1473 ἅπτου, nishike G0680 οὔπω kwa-maana-bado G3768 γὰρ kwa-maana G1063

ἀναβέβηκα sijapanda G0305 πρὸς kwa G4314 τὸν Baba G3588 Πατέρα; Baba G3962 πορεύου nenda G4198 δὲ lakini G1161 πρὸς kwa G4314 τοὺς ndugu G3588 ἀδελφούς ndugu G0080 μου, zangu G1473 καὶ na G2532

εἰπὲ uwaambie G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Ἀναβαίνω Ninapanda G0305 πρὸς kwa G4314 τὸν Baba G3588 Πατέρα Baba G3962 μου, yangu G1473 καὶ na G2532 Πατέρα Baba G3962 ὑμῶν, yenu G4771 καὶ na G2532

Θεόν Mungu G2316 μου, wangu G1473 καὶ na G2532 Θεὸν Mungu G2316 ὑμῶν. wenu G4771

Yesu akamwambia, “Usiniguse, kwani bado sijapaa kwenda kwa baba; bali uende kwa ndugu zangu ukawaambie kuwa nitapaa kwenda kwa Baba yangu ambaye pia ni Baba yenu, Mungu wangu na Mungu wenu.”

18 ἔρχεται akaja G2064 Μαριὰμ Mariám G3137 ἡ María G3588 Μαγδαληνὴ Magdalēnḗ G3094 ἀγγέλλουσα akiwaambia G0518 τοῖς wanafunzi G3588 μαθηταῖς wanafunzi G3101 ὅτι, kwamba G3754

Ἑώρακα Nimemwona G3708 τὸν Bwana G3588 Κύριον, Bwana G2962 καὶ na G2532 ταῦτα mambo-haya G3778 εἶπεν alimwambia G3004 αὐτῇ. yeye G0846

Mariamu Magdalena akaja kuwaambia wanafunzi, “Nimemwona Bwana,” na kwamba amemwambia mambo haya.

19 Οὔσης Ilipokuwa G1510 οὖν basi G3767 ὀψίας jioni G3798 τῇ siku G3588 ἡμέρᾳ siku G2250 ἐκείνῃ, ile G1565 τῇ siku-ya G3588 μιᾷ kwanza G1520 σαββάτων, juma G4521 καὶ na G2532

τῶν, milango G3588 θυρῶν milango G2374 κεκλεισμένων, imefungwa G2808 ὅπου ambapo G3699 ἦσαν walikuwa G1510 οἱ wanafunzi G3588 μαθηταὶ, wanafunzi G3101 διὰ kwa-sababu-ya G1223

τὸν hofu G3588 φόβον hofu G5401 τῶν ya G3588 Ἰουδαίων, Wayahudi G2453 ἦλθεν akaja G2064 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 καὶ na G2532 ἔστη akasimama G2476 εἰς katikati G1519 τὸ katikati G3588

μέσον, katikati G3319 καὶ na G2532 λέγει akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Εἰρήνη Amani G1515 ὑμῖν. kwenu G4771

Na ilipokuwa jioni, siku hiyo, siku ya kwanza ya juma, na milango ikiwa imefungwa mahali wanafunzi walipokuwapo kwa kuwahofia Wayahudi, Yesu alikuja na kusimama katikati yao na kuwaambia, “Amani iwe kwenu.”

20 καὶ na G2532 τοῦτο hivi G3778 εἰπὼν, akishasema G3004 ἔδειξεν akawaonyesha G1166 καὶ na G2532 τὰς mikono G3588 χεῖρας mikono G5495 καὶ na G2532 τὴν ubavu G3588 πλευρὰν ubavu G4125 αὐτοῖς. wao G0846 ἐχάρησαν wakafurahi G5463 οὖν basi G3767 οἱ wanafunzi G3588 μαθηταὶ, wanafunzi G3101 ἰδόντες walipomwona G3708 τὸν Bwana G3588 Κύριον. Bwana G2962

Alipokwisha sema haya akawaonesha mikono yake na ubavu wake. Nao wanafunzi walipomwona Bwana walifurahi.

21 εἶπεν Akawaambia G3004 οὖν basi G3767 αὐτοῖς wao G0846 ὁ Iēsoûs G3588 Ἰησοῦς Iēsoûs G2424 πάλιν, tena G3825 Εἰρήνη Amani G1515 ὑμῖν; kwenu G4771 καθὼς kama G2531 ἀπέσταλκέν Baba G0649 με alinituma G1473 ὁ mimi G3588 Πατήρ, Baba G3962 κἀγὼ na–mimi G2504 πέμπω ninawatuma G3992 ὑμᾶς. ninyi G4771

Kisha Yesu akawaambia tena, “Amani iwe nanyi. Kama vile Baba alivyonituma mimi, vivyo hivyo nami nawatuma ninyi.”

22 καὶ na G2532 τοῦτο hivi G3778 εἰπὼν akishasema G3004 ἐνεφύσησεν, akawapulizia G1720 καὶ na G2532 λέγει akawaambia G3004 αὐτοῖς, wao G0846 Λάβετε Pokeeni G2983 Πνεῦμα Roho G4151 Ἅγιον. Mtakatifu G0040

Yesu alipokwisha sema hayo, akawavuvia akawaambia, Pokeeni Roho Mtakatifu.

23 ἄν yeyote G0302 τινων ambaye G5100 ἀφῆτε mkimsamehe G0863 τὰς dhambi G3588 ἁμαρτίας, dhambi G0266 ἀφέωνται zimesamehewa G0863 αὐτοῖς; wao G0846 ἄν yeyote G0302 τινων ambaye G5100 κρατῆτε, mkizishika G2902 κεκράτηνται. zimeshikwa G2902

Yeyote mmsameheye dhambi, wamesamehewa; na wale mtakaowafungia watafungiwa.”

24 Θωμᾶς Thōmâs G2381 δὲ, lakini G1161 εἷς mmoja G1520 ἐκ miongoni–mwa G1537 τῶν wale G3588 δώδεκα, kumi–na–wawili G1427 ὁ aitwaye G3588 λεγόμενος aitwaye G3004 Δίδυμος, Pacha G1324 οὐκ hakuwa G3756 ἦν alikuwa G1510 μετ’ pamoja–nao G3326 αὐτῶν wao G0846 ὅτε wakati G3753 ἦλθεν alipokuja G2064 Ἰησοῦς. Iēsoûs G2424

Thomaso, mmoja wa wale kumi na wawili, aliyeitwa Didimas, hakuwa na wanafunzi wenzake Yesu alipokuja.

25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον.
wakamwambia basi yeye wanafunzi wengine wanafunzi Tumemwona Bwana Bwana
G3004 G3767 G0846 G3588 G0243 G3101 G3708 G3588 G2962

ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν
yeye lakini akawaambia wao Nisipomwona kama–si nione katika mikono mikono
G3588 G1161 G3004 G0846 G1437 G3361 G3708 G1722 G3588 G5495

αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς
yake alama alama ya misumari na nitie kidole kidole changu katika
G0846 G3588 G5179 G3588 G2247 G2532 G0906 G3588 G1147 G1473 G1519

τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν
alama alama ya misumari na nitie yangu mkono mkono katika ubavu
G3588 G5179 G3588 G2247 G2532 G0906 G1473 G3588 G5495 G1519 G3588

πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.
ubavu wake hata–kamwe kamwe sitaamini
G4125 G0846 G3756 G3361 G4100

Wale wanafunzi wengine waka mwambia baadaye, “Tumemwona Bwana.” Naye akawambia, “Kama sitaona alama za misumari katika mikono yake, na kuweka vidole vyangu kwenye hizo alama, na pia kuweka mkono wangu kwenye ubavu wake sitaamini.”

26 Καὶ μεθ’ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
Na baada–ya siku nane tena walikuwa ndani wanafunzi wanafunzi wake
G2532 G3326 G2250 G3638 G3825 G1510 G2080 G3588 G3101 G0846

καὶ Θωμᾶς μετ’ αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν
na Thōmâs pamoja–nao wao akaja Iēsoûs Iēsoûs milango milango
G2532 G2381 G3326 G0846 G2064 G3588 G2424 G3588 G2374

κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν.
imefungwa na akasimama katikati katikati katikati na akasema Amani kwenu
G2808 G2532 G2476 G1519 G3588 G3319 G2532 G3004 G1515 G4771

Baada ya siku nane wanafunzi walikuwa chumbani tena, naye Thomaso alikuwa pamoja nao. Wakati milango ilipokuwa imefungwa Yesu alisimama katikati yao. na akasema, “Amani na iwe nanyi.”

27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε
kisha akamwambia Thōmâs Thōmâs Lete kidole kidole chako hapa na uone
G1534 G3004 G3588 G2381 G5342 G3588 G1147 G4771 G5602 G2532 G3708

τὰς χεῖράς μου; καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν
mikono mikono yangu na lete mkono mkono wako na utie katika ubavu
G3588 G5495 G1473 G2532 G5342 G3588 G5495 G4771 G2532 G0906 G1519 G3588

πλευράν μου; καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.
ubavu wangu na usi kuwa asiyeamini bali mwenye–kuamini
G4125 G1473 G2532 G3361 G1096 G0571 G0235 G4103

Kisha akamwambia Thomaso, leta kidole chako na uone mikono yangu; leta hapa mikono yako na uweke kwenye ubavu wangu; wala usiwe asiyeamini bali aaminiye.”

28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ
Akajibu Thōmâs na akamwambia yeye Bwana Bwana wangu na Mungu
G0611 G2381 G2532 G3004 G0846 G3588 G2962 G1473 G2532 G3588

Θεός μου!
Mungu wangu
G2316 G1473

Naye Thomaso akajibu na kumwambia, “Bwana wangu na Mungu wangu.”

29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας;
Akamwambia yeye Iēsoûs Iēsoûs Kwa–sababu umeniona mimi umeamini
G3004 G0846 G3588 G2424 G3754 G3708 G1473 G4100

μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.
heri wale ambao–hawaku ona na wakaamini
G3107 G3588 G3361 G3708 G2532 G4100

Yesu akamwambia, Kwa kuwa umeniona, umeamini. Wamebarikiwa wao wanaoamini, pasipokuona.”

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς
Mengi kwa–upande–mmoja basi pia mengine ishara alifanya Iēsoûs Iēsoûs
G4183 G3303 G3767 G2532 G0243 G4592 G4160 G3588 G2424

ἐνώπιον τῶν μαθητῶν [αὐτοῦ], ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ
mbele–ya wanafunzi wanafunzi wake ambazo haziku ni andikwa katika kitabu
G1799 G3588 G3101 G0846 G3739 G3756 G1510 G1125 G1722 G3588

βιβλίῳ τούτῳ;
kitabu hiki
G0975 G3778

Kisha Yesu alifanya ishara nyingi mbele ya wanafunzi, ambazo hazijawahi kuandikwa katika kitabu hiki;

31 ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστός
mambo–haya lakini yameandikwa ili mwamini kwamba Iēsoûs ndiye Christós
G3778 G1161 G1125 G2443 G4100 G3754 G2424 G1510 G3588

Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες, ζωὴν ἔχητε ἐν
Christós Mwana Mwana wa Mungu na ili mkiamini uzima mpate katika
G5547 G3588 G5207 G3588 G2316 G2532 G2443 G4100 G2222 G2192 G1722

τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
jina jina lake
G3588 G3686 G0846

bali hizi zimeandikwa ili kwamba muweze kuamini kwamba Yesu ndiye Kristo, mwana wa Mungu, na kwamba muaminipo muwe na uzima katika jina lake.

Chapter 21

1 Μετὰ ταῦτα, ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ‹ὁ› Ἰησοῦς τοῖς
Baada–ya mambo–haya alijidhihirisha mwenyewe tena Iēsoûs Iēsoûs kwa–wanafunzi
G3326 G3778 G5319 G1438 G3825 G3588 G2424 G3588

μαθηταῖς, ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος. ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως:
wanafunzi kwenye bahari bahari ya Tiberias alijidhihirisha nayo hivi
G3101 G1909 G3588 G2281 G3588 G5085 G5319 G1161 G3779

Baada ya mambo hayo Yesu alijidhihirisha tena kwa wanafunzi katika Bahari ya Tiberia; hivi ndivyo alivyojidhihirisha mwenyewe:

2	ἦσαν	ὁμοῦ;	Σίμων	Πέτρος;	καὶ	Θωμᾶς	ὁ	λεγόμενος	Δίδυμος;	καὶ	
	walikuwa	pamoja	Símōn	Pétros	na	Thōmâs	aitwaye	aitwaye	Pacha	na	
	G1510	G3674	G4613	G4074	G2532	G2381	G3588	G3004	G1324	G2532	
	Ναθαναὴλ	ὁ	ἀπὸ	Κανᾶ	τῆς	Γαλιλαίας;	καὶ	οἱ	τοῦ	Ζεβεδαίου;	καὶ
	Nathanaél	kutoka	kutoka	Kána	ya	Galiláia	na	wana	wa	Zebedaîos	na
	G3482	G3588	G0575	G2580	G3588	G1056	G2532	G3588	G3588	G2199	G2532
	ἄλλοι	ἐκ		τῶν	μαθητῶν	αὐτοῦ,	δύο.				
	wengine	miongoni–mwa		wanafunzi	wanafunzi	wake	wawili				
	G0243	G1537		G3588	G3101	G0846	G1417				

Simon Petro alikuwa pamoja na Thomaso aitwaye Didimas, Nathanaeli wa kana ya Galilaya, wana wa Zebedayo na wanafunzi wengine wawili wa Yesu.

3	λέγει	αὐτοῖς	Σίμων	Πέτρος,	Ὑπάγω	ἁλιεύειν.		λέγουσιν	αὐτῷ,		
	Akawaambia	wao	Símōn	Pétros	Ninaenda	kuvua–samaki		Wakamwambia	yeye		
	G3004	G0846	G4613	G4074	G5217	G0232		G3004	G0846		
	Ἐρχόμεθα	καὶ	ἡμεῖς	σὺν	σοί.	ἐξῆλθον	καὶ	ἐνέβησαν	εἰς	τὸ	
	Tunakuja	pia	sisi	pamoja–nawe	wewe	wakatoka	na	wakapanda	ndani–ya	mashua	
	G2064	G2532	G1473	G4862	G4771	G1831	G2532	G1684	G1519	G3588	
	πλοῖον,	καὶ	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	νυκτὶ	ἐπίασαν	οὐδέν.			
	mashua	na	usiku	usiku–ule	ule	usiku	hawakupata	chochote			
	G4143	G2532	G1722	G1565	G3588	G3571	G4084	G3762			

Simon Petro akawaambia, “Mimi naenda kuvua samaki.” Nao wakamwambia, “Sisi, pia tutaenda nawe.” Wakaenda wakaingia kwenye mashua, lakini usiku huo wote hawakupata chochote.

4	πρωΐας	δὲ	ἤδη	γενομένης,	ἔστη	Ἰησοῦς	εἰς	τὸν	αἰγιαλόν;	
	asubuhi	nayo	tayari	ilipofika	akasimama	Iēsoûs	ufukweni	ufukweni	ufukwe	
	G4405	G1161	G2235	G1096	G2476	G2424	G1519	G3588	G0123	
	οὐ	μέντοι	ᾔδεισαν	οἱ	μαθηταὶ	ὅτι	Ἰησοῦς	ἐστιν.		
	lakini	hawaku	jua	wanafunzi	wanafunzi	kwamba	Iēsoûs	ni		
	G3756	G3305	G1492	G3588	G3101	G3754	G2424	G1510		

Na asubuhi kulipokucha, Yesu alisimama ufukweni, nao wanafunzi hawakutambua kuwa alikuwa Yesu.

5	λέγει	οὖν	αὐτοῖς	‹ὁ›	Ἰησοῦς,	Παιδία,	μή	τι	προσφάγιον	
	Akawaambia	basi	wao	Iēsoûs	Iēsoûs	Watoto	je	chochote	kitoweo	
	G3004	G3767	G0846	G3588	G2424	G3813	G3361	G5100	G4371	
	ἔχετε?	ἀπεκρίθησαν	αὐτῷ,	Οὔ.						
	mnayo	Wakajibu	yeye	La						
	G2192	G0611	G0846	G3756						

Kisha Yesu akawambia, “Vijana, mna chochote cha kula?” Nao wakamjibu, “Hapana.”

6	ὁ	δὲ	εἶπεν	αὐτοῖς,	Βάλετε	εἰς	τὰ	δεξιὰ	μέρη	τοῦ	
	Akawaambia	naye	akawaambia	wao	Tupeni	upande–wa	kulia	kulia	wa	mashua	
	G3588	G1161	G3004	G0846	G0906	G1519	G3588	G1188	G3313	G3588	
	πλοίου	τὸ	δίκτυον,	καὶ	εὑρήσετε.	ἔβαλον	οὖν,	καὶ	οὐκέτι	αὐτὸ	
	mashua	wavu	wavu	na	mtapata	wakatupa	basi	na	tena–hawaku	huo	
	G4143	G3588	G1350	G2532	G2147	G0906	G3767	G2532	G3765	G0846	
	ἑλκύσαι	ἴσχυον,		ἀπὸ	τοῦ	πλήθους	τῶν	ἰχθύων.			
	kuweza–kuvuta	waweze		kwa–sababu–ya	wingi	wingi	wa	samaki			
	G1670	G2480		G0575	G3588	G4128	G3588	G2486			

Akawambia, “Shusheni wavu upande wa kuume wa mashua, nanyi mtapata kiasi.” Kwa hiyo wakashusha wavu nao hawakuweza kulivuta tena kwa sababu ya wingi wa cha samaki.

7	λέγει	οὖν	ὁ	μαθητὴς	ἐκεῖνος	ὃν	ἠγάπα	ὁ	Ἰησοῦς
	Akamwambia	basi	mwanafunzi	mwanafunzi	yule	ambaye	alimpenda	Iēsoûs	Iēsoûs
	G3004	G3767	G3588	G3101	G1565	G3739	G0025	G3588	G2424

τῷ	Πέτρῳ,	Ὁ	Κύριός	ἐστιν.	Σίμων	οὖν	Πέτρος,	ἀκούσας	ὅτι
Pétros	Pétros	Ni	Bwana	ni	Símōn	basi	Pétros	aliposikia	kwamba
G3588	G4074	G3588	G2962	G1510	G4613	G3767	G4074	G0191	G3754

ὁ	Κύριός	ἐστιν,	τὸν	ἐπενδύτην	διεζώσατο,	ἦν	γὰρ	γυμνός,
ni	Bwana	ni	joho–lake	joho	akajifunga	alikuwa	kwa–maana	uchi
G3588	G2962	G1510	G3588	G1903	G1241	G1510	G1063	G1131

καὶ	ἔβαλεν	ἑαυτὸν	εἰς	τὴν	θάλασσαν.
na	akajitupa	mwenyewe	ndani–ya	bahari	bahari
G2532	G0906	G1438	G1519	G3588	G2281

Basi yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda akamwambia Petro, “Ni Bwana.” Naye Simon Petro aliposikia kuwa ni Bwana, akajifunga vazi lake (maana hakuwa amelivaa vizuri), kisha akajitupa baharini.

8	οἱ	δὲ	ἄλλοι	μαθηταὶ	τῷ	πλοιαρίῳ	ἦλθον,	οὐ	γὰρ
	lakini	nao	wengine	wanafunzi	kwa–mashua	mashua	walikuja	kwa–maana	kwa–maana
	G3588	G1161	G0243	G3101	G3588	G4142	G2064	G3756	G1063

ἦσαν	μακρὰν	ἀπὸ	τῆς	γῆς,	ἀλλὰ	ὡς	ἀπὸ	πηχῶν	διακοσίων,
hawakuwa	mbali	kutoka	nchi	nchi	bali	kama	umbali–wa	dhiraa	mia–mbili
G1510	G3112	G0575	G3588	G1093	G0235	G5613	G0575	G4083	G1250

σύροντες	τὸ	δίκτυον	τῶν	ἰχθύων.	
wakivuta	wavu	wavu	wa	samaki	
G4951	G3588	G1350	G3588	G2486	

Wale wanafunzi wengine wakaja kwenye mashua (kwani hawakuwa mbali na pwani, yapata mita mia moja kutoka ufukweni), nao walikuwa wakivuta zile nyavu zilizokuwa zimejaa samaki.

9	ὡς	οὖν	ἀπέβησαν	εἰς	τὴν	γῆν,	βλέπουσιν	ἀνθρακιὰν	κειμένην,
	basi	basi	walipotoka	nchi–kavu	nchi	nchi	wakaona	moto–wa–makaa	umewashwa
	G5613	G3767	G0576	G1519	G3588	G1093	G0991	G0439	G2749

καὶ	ὀψάριον	ἐπικείμενον,	καὶ	ἄρτον.	
na	samaki–mdogo	umewekwa–juu	na	mkate	
G2532	G3795	G1945	G2532	G0740	

Walipofika ufukweni, waliona moto wa mkaa pale na juu yake kulikuwa na samaki pamoja na mkate.

10	λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Ἐνέγκατε	ἀπὸ	τῶν	ὀψαρίων	ὧν
	Akawaambia	wao	Iēsoûs	Iēsoûs	Leteni	baadhi–ya	samaki	samaki	ambao
	G3004	G0846	G3588	G2424	G5342	G0575	G3588	G3795	G3739

ἐπιάσατε	νῦν.	
mmepata	sasa	
G4084	G3568	

Yesu akawambia, “Leteni baadhi ya samaki mliovua sasa hivi.”

11	ἀνέβη	‹οὖν›	Σίμων	Πέτρος,	καὶ	εἵλκυσεν	τὸ	δίκτυον	εἰς	τὴν	γῆν,
	Akapanda	basi	Símōn	Pétros	na	akavuta	wavu	wavu	nchi–kavu	nchi	nchi
	G0305	G3767	G4613	G4074	G2532	G1670	G3588	G1350	G1519	G3588	G1093

μεστὸν	ἰχθύων	μεγάλων,	ἑκατὸν	πεντήκοντα	τριῶν;	καὶ	τοσούτων	ὄντων,		
umejaa	samaki	wakubwa	mia	hamsini	na–tatu	na	ingawa–wengi	walikuwa		
G3324	G2486	G3173	G1540	G4004	G5140	G2532	G5118	G1510		

οὐκ	ἐσχίσθη	τὸ	δίκτυον.	
haukupasuka	ulipasuka	wavu	wavu	
G3756	G4977	G3588	G1350	

Basi Simon Petro akapanda na kuukokota ule wavu uliokuwa umejaa samaki wakubwa, kiasi cha samaki 153; japo walikuwa wengi, ule wavu haukuchanika.

12	λέγει	αὐτοῖς	ὁ	Ἰησοῦς,	Δεῦτε	ἀριστήσατε.	οὐδεὶς	‹δὲ›		
	Akawaambia	wao	Iēsoûs	Iēsoûs	Njooni	kifungua–kinywa	hakuna–hata–mmoja	lakini		
	G3004	G0846	G3588	G2424	G1205	G0709	G3762	G1161		

ἐτόλμα	τῶν	μαθητῶν	ἐξετάσαι	αὐτόν,	Σὺ	τίς	εἶ?	εἰδότες	ὅτι	
aliyethubutu	wa	wanafunzi	kumuuliza	yeye	Wewe	u	nani	wakijua	kwamba	
G5111	G3588	G3101	G1833	G0846	G4771	G5101	G1510	G1492	G3754	

ὁ	Κύριός	ἐστιν.	
ni	Bwana	ni	
G3588	G2962	G1510	

Yesu akawaambia, “Njoni mpate kifungua kinywa.” Hakuna hata mmoja wa wanfunzi aliyethubutu kumwuliza, “Wewe ni nani?” Walijua kuwa alikuwa ni Bwana.

13	ἔρχεται	‹ὁ›	Ἰησοῦς	καὶ	λαμβάνει	τὸν	ἄρτον	καὶ	δίδωσιν	αὐτοῖς,	καὶ
	Akaja	Iēsoûs	Iēsoûs	na	akachukua	mkate	mkate	na	akawapa	wao	na
	G2064	G3588	G2424	G2532	G2983	G3588	G0740	G2532	G1325	G0846	G2532

τὸ	ὀψάριον	ὁμοίως.	
samaki	samaki	vivyo–hivyo	
G3588	G3795	G3668	

Yesu akaja, akachukua ule mkate, kisha akawapa, akafanya vivyo hivyo na kwa wale samaki.

14	τοῦτο	ἤδη	τρίτον	ἐφανερώθη	‹ὁ›	Ἰησοῦς	τοῖς	μαθηταῖς,
	hii	tayari	mara–ya–tatu	alijidhihirisha	Iēsoûs	Iēsoûs	kwa–wanafunzi	wanafunzi
	G3778	G2235	G5154	G5319	G3588	G2424	G3588	G3101

ἐγερθεὶς	ἐκ	νεκρῶν.	
akiwa–amefufuka	kutoka	wafu	
G1453	G1537	G3498	

Hii ilikuwa mara ya tatu kwa Yesu kujidhihirisha kwa wanafunzi wake baada ya kufufuka toka wafu.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς,
Basi basi walipokwisha–kula akamwambia Símōn Símōn Pétros Iēsoûs Iēsoûs
G3753 G3767 G0709 G3004 G3588 G4613 G4074 G3588 G2424

Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων? λέγει αὐτῷ, Ναί,
Símōn mwana–wa–Iōánnēs unanipenda mimi zaidi–ya hawa Akamwambia yeye Ndiyo
G4613 G2491 G0025 G1473 G4119 G3778 G3004 G0846 G3483

Κύριε; σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, Βόσκε
Bwana wewe unajua kwamba ninakupenda wewe Akamwambia yeye Lisha
G2962 G4771 G1492 G3754 G5368 G4771 G3004 G0846 G1006

τὰ ἀρνία μου.
wana–kondoo wana–kondoo wangu
G3588 G0721 G1473

Baada ya kuwa wamefungua kinywa, Yesu akamwambia Simon Petro, “Simon mwana wa Yohana je, wanipenda mimi kuliko hawa?” Petro akajibu, “Ndiyo, Bwana; “Wewe wajua kuwa mimi nakupenda.” Yesu akamwambia, “Lisha wanakondoo wangu.”

16 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με?
Akamwambia yeye tena mara–ya–pili Símōn mwana–wa–Iōánnēs unanipenda mimi
G3004 G0846 G3825 G1208 G4613 G2491 G0025 G1473

λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε; σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.
Akamwambia yeye Ndiyo Bwana wewe unajua kwamba ninakupenda wewe
G3004 G0846 G3483 G2962 G4771 G1492 G3754 G5368 G4771

λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.
Akamwambia yeye Chunga kondoo kondoo wangu
G3004 G0846 G4165 G3588 G4263 G1473

Akamwambia mara ya pili, “Simon mwana wa Yona, je, wanipenda?” Petro akamwambia, “Ndiyo, Bwana; wewe wajua kuwa nakupenda. “Yesu akamwambia, “Chunga kondoo wangu.”

17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς
Akamwambia yeye mara–ya–tatu mara–ya–tatu Símōn mwana–wa–Iōánnēs unanipenda
G3004 G0846 G3588 G5154 G4613 G2491 G5368

με? ἐλυπήθη ὁ Πέτρος Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ
mimi Akahuzunika Pétros Pétros kwa–sababu alimwambia yeye mara–ya–tatu
G1473 G3076 G3588 G4074 G3754 G3004 G0846 G3588

τρίτον, Φιλεῖς με? καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, πάντα σὺ οἶδας;
mara–ya–tatu Unanipenda mimi na akamwambia yeye Bwana yote wewe unajua
G5154 G5368 G1473 G2532 G3004 G0846 G2962 G3956 G4771 G1492

σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ‹ὁ› Ἰησοῦς,
wewe unafahamu kwamba ninakupenda wewe Akamwambia yeye Iēsoûs Iēsoûs
G4771 G1097 G3754 G5368 G4771 G3004 G0846 G3588 G2424

Βόσκε τὰ πρόβατά μου.
Lisha kondoo kondoo wangu
G1006 G3588 G4263 G1473

Akamwambia tena mara ya tatu, “Simon, mwana wa Yohana, Je wanipenda?” Naye Petro alihuzunika kwa vile alivyomwambia mara ya tatu, “Je Wewe wanipenda?” Naye akamwambia, “Bwana, unajua yote; unajua kuwa nakupenda.” Yesu akamwambia, Lisha kondoo wangu.

18 ἀμὴν amini G0281 ἀμὴν amini G0281 λέγω ninakuambia G3004 σοι, wewe G4771 ὅτε ulipokuwa G3753 ἦς ulikuwa G1510 νεώτερος, kijana G3501 ἐζώννυες ulijifunga–mwenyewe G2224

σεαυτὸν, mwenyewe G4572 καὶ na G2532 περιεπάτεις ulitembea G4043 ὅπου mahali G3699 ἤθελες; ulipotaka G2309 ὅταν utakapokuwa–mzee G3752 δὲ lakini G1161 γηράσῃς, utakapokuwa–mzee G1095

ἐκτενεῖς utanyoosha G1614 τὰς mikono G3588 χεῖράς mikono G5495 σου, yako G4771 καὶ na G2532 ἄλλος mwingine G0243 ζώσει atakufunga G2224 σε, wewe G4771 καὶ na G2532 οἴσει atakupeleka G5342

ὅπου mahali G3699 οὐ usipo G3756 θέλεις. taka G2309

Amini, amini, nakuambia, ulipokuwa kijana ulizoea kuvaa nguo mwenyewe na kwenda kokote ulikotaka; lakini utakapokuwa mzee, utanyosha mikono yako, na mwingine atakuvalisha nguo na kukupeleka usikotaka kwenda.”

19 τοῦτο hivi G3778 δὲ nayo G1161 εἶπεν alisema G3004 σημαίνων akionyesha G4591 ποίῳ kifo–gani G4169 θανάτῳ kifo G2288 δοξάσει atamtukuza G1392 τὸν Mungu G3588 Θεόν. Mungu G2316 καὶ na G2532

τοῦτο hivi G3778 εἰπὼν, akishasema G3004 λέγει akamwambia G3004 αὐτῷ, yeye G0846 Ἀκολούθει Nifuate G0190 μοι. mimi G1473

Yesu alisema haya ili kuonesha ni aina gani ya kifo ambacho Petro angemtukuza Mungu. Baada ya kuwa amesema haya, akamwambia Petro, “Nifuate.”

20 ἐπιστραφεὶς, Akigeuka G1994 ὁ Pétros Pétros G3588 Πέτρος Pétros G4074 βλέπει akamwona G0991 τὸν mwanafunzi G3588 μαθητὴν mwanafunzi G3101 ὃν ambaye G3739 ἠγάπα alimpenda G0025

ὁ Iēsoûs Ἰησοῦς Iēsoûs G3588 G2424 ἀκολουθοῦντα, akimfuata G0190 ὃς ambaye G3739 καὶ pia G2532 ἀνέπεσεν aliegemea G0377 ἐν wakati–wa G1722 τῷ chakula–cha–jioni G3588

δείπνῳ chakula G1173 ἐπὶ juu–ya G1909 τὸ kifua G3588 στῆθος kifua G4738 αὐτοῦ, chake G0846 καὶ na G2532 εἶπεν, alisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 τίς nani G5101 ἐστιν ni G1510 ὁ anaye G3588

παραδιδούς kukusaliti G3860 σε? wewe G4771

Petro aligeuka na kumwona yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda akawafuata- Huyu ndiye aliyekuwa amajiegemeza kwenye kifua cha Yesu wakati wa chakula cha jioni na kumwuliza, “Bwana, ni nani atakayekusaliti?”

21 τοῦτον huyu G3778 οὖν basi G3767 ἰδὼν, akimwona G3708 ὁ Pétros Pétros G3588 Πέτρος Pétros G4074 λέγει akamwambia G3004 τῷ Iēsoûs Ἰησοῦ, Iēsoûs G3588 G2424 Κύριε, Bwana G2962 οὗτος huyu G3778

δὲ naye G1161 τί? nini G5101

Petro alimwona na kisha akamwuliza Yesu, “Bwana, Huyu mtu atafanya nini?”

22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ? σύ μοι ἀκολούθει!
Akamwambia yeye Iēsoûs Iēsoûs Kama yeye ninataka abaki mpaka nitakapokuja nini kwako wewe Wewe mimi nifuate
G3004 G0846 G3588 G2424 G1437 G0846 G2309 G3306 G2193 G2064 G5101 G4314 G4771 G4771 G1473 G0190

Yesu akamjibu, “Kama nataka abaki mpaka nitakapokuja, hilo linakuhusu nini?” Nifuate.”

23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, οὐκ ἀποθνήσκει. οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει; ἀλλ’, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ?
Ikaenea basi neno–hili neno neno kwa ndugu ndugu kwamba mwanafunzi mwanafunzi yule hatakufa kufa lakini–haku mwambia naye yeye Iēsoûs Iēsoûs kwamba hatakufa atakufa bali Kama yeye ninataka abaki mpaka nitakapokuja nini kwako wewe
G1831 G3767 G3778 G3588 G3056 G1519 G3588 G0080 G3754 G3588 G3101 G1565 G3756 G0599 G3756 G3004 G1161 G0846 G3588 G2424 G3754 G3756 G0599 G0235 G1437 G0846 G2309 G3306 G2193 G2064 G5101 G4314 G4771

Kwa hiyo habari hii ikaenea miongoni mwa wale ndugu, kwamba mwanafunzi huyo hatakufa. Lakini Yesu hakumwambia Petro kuwa, mwanafunzi huyo hafi, “Kama nataka yeye abaki mpaka nitakapokuja yakuhusu nini?”

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ ὁ γράψας ταῦτα: καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.
Huyu ndiye mwanafunzi anayeshuhudia kuhusu mambo–haya na anaye aliyeyaandika mambo–haya na tunajua kwamba kweli wake ushuhuda ni
G3778 G1510 G3588 G3101 G3588 G3140 G4012 G3778 G2532 G3588 G1125 G3778 G2532 G1492 G3754 G0227 G0846 G3588 G3141 G1510

Huyu ndiye mwanafunzi atoaye ushuhuda wa mambo haya, na ndiye aliye andika mambo haya, na tunajua ya kuwa ushuhuda wake ni kweli.

25 Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ’ ἕν, οὐδ’ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.
Kuna nayo pia mengine mengi ambayo alifanya Iēsoûs Iēsoûs ambayo kama yangeandikwa moja–moja moja–moja hata ulimwengu–wenyewe nadhani ulimwengu haungetosha vitabu vitabu vitabu
G1510 G1161 G2532 G0243 G4183 G3739 G4160 G3588 G2424 G3748 G1437 G1125 G2596 G1520 G3761 G0846 G3633 G3588 G2889 G5562 G3588 G1125 G0975

Kuna mambo mengine mengi ambayo Yesu aliyafanya. Kama kila moja lingeandikwa, nadhani kwamba ulimwengu wenyewe usingetosha kuviweka vitabu ambavyo vingeandikwa.

Acts

Chapter 1

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
–Ile kwa–kweli ya–kwanza habari niliandika kuhusu yote Ee Theofilo
G3588 G3303 G4413 G3056 G4160 G4012 G3956 G5599 G2321

ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,
ambayo alianza –huyu Yesu kufanya na–pia na kufundisha
G3739 G0756 G3588 G2424 G4160 G5037 G2532 G1321

Kitabu cha zamani nilikiandika, Theofilo, nikisema yote Yesu aliyoanza kufanya na kufundisha,

2 ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις, διὰ Πνεύματος
hadi ile siku baada–ya–kuwaagiza –wale mitume kwa Roho
G0891 G3739 G2250 G1781 G3588 G0652 G1223 G4151

Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήμφθη.
Mtakatifu ambao aliwachagua alichukuliwa–juu
G0040 G3739 G1586 G0353

mpaka siku ambayo Yeye alipokelewa juu. Hii ilikuwa baada ya kutoa amri kupitia Roho Mtakatifu kwa mitume aliokuwa amewachagua.

3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα, μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν,
ambao pia alijionyesha mwenyewe akiwa–hai baada–ya –hilo kuteseka yeye
G3739 G2532 G3936 G1438 G2198 G3326 G3588 G3958 G0846

ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι’ ἡμερῶν τεσσεράκοντα, ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ
katika nyingi uthibitisho kwa siku arobaini akiwaonekana kwao na
G1722 G4183 G5039 G1223 G2250 G5062 G3700 G0846 G2532

λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ:
akisema –mambo kuhusu –ya ufalme –wa Mungu
G3004 G3588 G4012 G3588 G0932 G3588 G2316

Baada ya mateso yake, Yeye alionekana kwao akiwa hai pia na vithibitisho vingi vikishuhudia. Kwa siku arobaini alijidhihirisha kwao, na alizungumza kuhusu ufalme wa Mungu.

4 καὶ συναλιζόμενος, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι,
na akikusanyika–nao aliwaamuru wao kutoka Yerusalemu si kuondoka
G2532 G4871 G3853 G0846 G0575 G2414 G3361 G5563

ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου.
bali kusubiri –hilo ahadi –ya Baba ambalo mlisikia kutoka–kwangu
G0235 G4037 G3588 G1860 G3588 G3962 G3739 G0191 G1473

Alipokuwa akikutana pamoja nao, aliwaamuru wasiondoke Yerusalemu, lakini wasubiri kwa ajili ya ahadi ya Baba, ambayo, alisema, “Mlisikia kutoka kwangu

5	ὅτι	Ἰωάννης	μὲν	ἐβάπτισεν	ὕδατι;	ὑμεῖς	δὲ	ἐν	Πνεύματι	
	kwamba	Yohana	kwa–kweli	alibatiza	kwa–maji	ninyi	lakini	katika	Roho	
	G3754	G2491	G3303	G0907	G5204	G4771	G1161	G1722	G4151	

βαπτισθήσεσθε	Ἁγίῳ,	οὐ	μετὰ	πολλὰς	ταύτας	ἡμέρας.		
mtabatizwa	Mtakatifu	si	baada–ya	nyingi	hizi	siku		
G0907	G0040	G3756	G3326	G4183	G3778	G2250		

kwamba Yohana alibatiza kabisa kwa maji, lakini mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu katika siku hizi chache.”

6	Οἱ	μὲν	οὖν	συνελθόντες,	ἠρώτων	αὐτὸν,	λέγοντες,	Κύριε,	εἰ	
	Wale	kwa–kweli	basi	walipokusanyika	walimuuliza	yeye	wakisema	Bwana	kama	
	G3588	G3303	G3767	G4905	G2065	G0846	G3004	G2962	G1487	

ἐν	τῷ	χρόνῳ	τούτῳ,	ἀποκαθιστάνεις	τὴν	βασιλείαν	τῷ	Ἰσραήλ?	
katika	–huu	wakati	huu	utarudisha	–huo	ufalme	kwa	Israeli	
G1722	G3588	G5550	G3778	G0600	G3588	G0932	G3588	G2474	

Na walipokuwa wamekutanika pamoja walimuuliza, “Bwana, hivi huu ndio muda utakaowarudishia Israeli ufalme?”

7	εἶπεν	‹δὲ›	πρὸς	αὐτούς,	Οὐχ	ὑμῶν	ἐστιν	γνῶναι	χρόνους	ἢ
	akasema	lakini	kwao	wao	Si	yenu	ni	kujua	nyakati	au
	G3004	G1161	G4314	G0846	G3756	G4771	G1510	G1097	G5550	G2228

καιροὺς,	οὓς	ὁ	Πατὴρ	ἔθετο	ἐν	τῇ	ἰδίᾳ	ἐξουσίᾳ.
wakati	ambao	–huyo	Baba	ameweka	katika	–ile	yake–mwenyewe	mamlaka
G2540	G3739	G3588	G3962	G5087	G1722	G3588	G2398	G1849

Yeye akawaambia, “Siyo sawa kwenu kujua wakati au majira ambayo Baba amekusudia kwa mamlaka yake mwenyewe.”

8	ἀλλὰ	λήμψεσθε	δύναμιν,	ἐπελθόντος	τοῦ	Ἁγίου	Πνεύματος	ἐφ’	ὑμᾶς,	
	lakini	mtapokea	nguvu	atakapokuja	–huyo	Mtakatifu	Roho	juu–ya	ninyi	
	G0235	G2983	G1411	G1904	G3588	G0040	G4151	G1909	G4771	

καὶ	ἔσεσθέ	μου	μάρτυρες,	ἔν	τε	Ἰερουσαλὴμ,	καὶ	ἐν	πάσῃ	τῇ
na	mtakuwa	wangu	mashahidi	katika	na–pia	Yerusalemu	na	katika	yote	–ya
G2532	G1510	G1473	G3144	G1722	G5037	G2419	G2532	G1722	G3956	G3588

Ἰουδαίᾳ,	καὶ	Σαμαρείᾳ,	καὶ	ἕως	ἐσχάτου	τῆς	γῆς.	
Yudea	na	Samaria	na	hadi	mwisho–wa	–ya	dunia	
G2449	G2532	G4540	G2532	G2193	G2078	G3588	G1093	

Lakini mtapokea nguvu, wakati Roho Mtakatifu atakapokuja juu yenu, na ninyi mtakuwa mashahidi wangu kote katika Yerusalemu na Uyahudi yote na Samaria mpaka mwisho wa nchi.”

9	καὶ	ταῦτα	εἰπὼν,	βλεπόντων	αὐτῶν,	ἐπήρθη,	καὶ	νεφέλη	ὑπέλαβεν	
	na	haya	baada–ya–kusema	wakitazama	wao	aliinuliwa	na	wingu	lilimchukua	
	G2532	G3778	G3004	G0991	G0846	G1869	G2532	G3507	G5274	

αὐτὸν	ἀπὸ	τῶν	ὀφθαλμῶν	αὐτῶν.
yeye	kutoka	–ya	macho	yao
G0846	G0575	G3588	G3788	G0846

Bwana Yesu alipokwisha yasema haya, wakiwa wanatazama juu, Yeye aliinuliwa juu, na wingu likamfunika wasimwone kwa macho yao.

10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν, εἰς τὸν οὐρανὸν,
na wakati wakitazama–kwa–makini walikuwa ndani–ya –hilo mbingu
G2532 G5613 G0816 G1510 G1519 G3588 G3772

πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς,
alipokuwa–akienda yeye na tazama wanaume wawili walisimama–karibu–nao wao
G4198 G0846 G2532 G3708 G0435 G1417 G3936 G0846

ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς,
katika mavazi meupe
G1722 G2066 G3022

Wakati wanatazama mbinguni kwa makini akienda, ghafla, watu wawili walisimama katikati yao wamevaa mavazi meupe.

11 οἳ καὶ εἶπαν, Ἄνδρες, Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς
ambao pia walisema Wanaume wa–Galilaya kwa–nini mnasimama mkitazama ndani–ya
G3739 G2532 G3004 G0435 G1057 G5101 G2476 G0991 G1519

τὸν οὐρανόν? οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ’ ὑμῶν
–hilo mbingu huyu –huyu Yesu –yule aliyechukuliwa–juu kutoka–kwenu ninyi
G3588 G3772 G3778 G3588 G2424 G3588 G0353 G0575 G4771

εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν
ndani–ya –hilo mbingu, vivyo–hivyo atakuja jinsi namna mlivyomwona yeye
G1519 G3588 G3772 G3779 G2064 G3739 G5158 G2300 G0846

πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
akienda ndani–ya –hilo mbingu
G4198 G1519 G3588 G3772

Walisema, “Enyi watu wa Galilaya, kwa nini mnasimama hapa mkitazama mbinguni?” Huyu Yesu aliyepaa juu mbinguni atarudi kwa namna ile ile kama mlivyomuona akienda mbinguni.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος,
Ndipo walirudi kwenda Yerusalemu kutoka mlima –ule unapoitwa Mizeituni
G5119 G5290 G1519 G2419 G0575 G3735 G3588 G2564 G1638

ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.
ambao ni karibu–na Yerusalemu, Sabato wenye njia
G3739 G1510 G1451 G2419 G4521 G2192 G3598

Ndipo wakarudi Yerusalemu kutoka kwenye mlima wa mizeituni, ambao uko karibu na Yerusalemu, mwendo wa siku ya Sabato.

13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπερῷον, ἀνέβησαν οὗ
na walipoingia waliingia ndani–ya –ile chumba–cha–juu walipanda mahali–ambapo
G2532 G3753 G1525 G1519 G3588 G5253 G0305 G3757

ἦσαν καταμένοντες ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἰάκωβος καὶ
walikuwa wakikaa –yule na–pia Petro na Yohana na Yakobo na
G1510 G2650 G3588 G5037 G4074 G2532 G2491 G2532 G2385 G2532

Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἁλφαίου,
Andrea Filipo na Tomaso Bartholomayo na Mathayo Yakobo wa–Alfayo
G0406 G5376 G2532 G2381 G0918 G2532 G3156 G2385 G0256

καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.
na Simoni –yule Zelote na Yuda wa–Yakobo
G2532 G4613 G3588 G2207 G2532 G2455 G2385

Walipofika walikwenda ghorofani walikokuwa wakikaa. Nao ni Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomaso, Batholomayo, Mathayo, Yakobo Mwana wa Alfayo, Simoni Zelote na Yuda Mwana wa Yakobo.

14 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ, σὺν
hawa wote walikuwa wakiendelea kwa–umoja katika maombi pamoja–na
G3778 G3956 G1510 G4342 G3661 G3588 G4335 G4862

γυναιξὶν, καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς
wanawake na Mariamu –yule mama –wa Yesu na pamoja–na –wale ndugu
G1135 G2532 G3137 G3588 G3384 G3588 G2424 G2532 G4862 G3588 G0080

αὐτοῦ.
wake
G0846

Wote waliungana kama mtu mmoja, kwa juhudi walikuwa wakiendelea katika maombi. Pamoja na hao walikuwepo wanawake, Mariamu Mama yake Yesu, na kaka zake.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν
Na katika –zile siku hizi akisimama Petro katika kati–ya –wa
G2532 G1722 G3588 G2250 G3778 G0450 G4074 G1722 G3319 G3588

ἀδελφῶν, εἶπεν, ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ὡσεὶ
ndugu alisema ulikuwa na–pia umati wa–majina jumla–ya –hiyo pamoja karibu
G0080 G3004 G1510 G5037 G3793 G3686 G1909 G3588 G0846 G5616

ἑκατὸν εἴκοσι,
mia ishirini
G1540 G1501

Katika siku zile Petro alisimama katikati ya ndugu, kama watu 120, akasema,

16 Ἄνδρες, ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν, ἣν προεῖπεν
Wanaume ndugu ilipasa kutimizwa –ile Maandiko ambayo alisema–mapema
G0435 G0080 G1163 G4137 G3588 G1124 G3739 G4277

τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, διὰ στόματος Δαυὶδ, περὶ Ἰούδα, τοῦ
–huyo Roho –huyo Mtakatifu kupitia kinywa Daudi kuhusu Yuda –yule
G3588 G4151 G3588 G0040 G1223 G4750 G1138 G4012 G2455 G3588

γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν;
aliyekuwa kiongozi kwa–wale waliomkamata Yesu
G1096 G3595 G3588 G4815 G2424

Ndugu, ilikuwa lazima kwamba maandiko yatimizwe, ambapo zamani Roho Mtakatifu alisema kwa kinywa cha Daudi kuhusiana na Yuda, ambaye aliwaelekeza wale waliomkamata Yesu.

17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν, καὶ ἔλαχεν τὸν
kwa–sababu alihesabiwa alikuwa miongoni–mwetu sisi na alipata –hilo
G3754 G2674 G1510 G1722 G1473 G2532 G2975 G3588

κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
fungu –la huduma hii
G2819 G3588 G1248 G3778

Kwa kuwa yeye alikuwa mmoja wetu na alipokea fungu lake la faida katika hii huduma.”

18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ
huyu kwa–kweli basi alinunua shamba kwa mshahara –wa udhalimu na
G3778 G3303 G3767 G2932 G5564 G1537 G3408 G3588 G0093 G2532

πρηνὴς γενόμενος, ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
kwa–uso akianguka alipasuka katikati na yalimwagika yote –ya matumbo
G4248 G1096 G2997 G3319 G2532 G1632 G3956 G3588 G4698

αὐτοῦ.
yake
G0846

(Sasa mtu huyu alinunua eneo kwa kile alichokipokea kwa uovu wake na hapo alianguka akitanguliza kichwa, mwili ukapasuka na matumbo yake yote yakawa wazi yakamwagika.

19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι
na julikana ikawa kwa–wote –wale wakaao Yerusalemu hata kuitwa
G2532 G1110 G1096 G3956 G3588 G2730 G2419 G5620 G2564

τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ’ ἔστιν,
–hilo shamba lile katika yao–wenyewe lugha yao Akeldama yaani ni
G3588 G5564 G1565 G3588 G2398 G1258 G0846 G0184 G3778 G1510

Χωρίον αἵματος.
Shamba la–Damu
G5564 G0129

Wote walioishi Yerusalemu walisikia kuhusu hili, hivyo eneo hilo wakaliita kwa lugha yao “Akeldama” hilo ni “shamba la damu.”)

20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ
imeandikwa kwa–maana katika kitabu cha–Zaburi Na–iwe –hilo makao yake
G1125 G1063 G1722 G0976 G5568 G1096 G3588 G1886 G0846

ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ; καί, Τὴν ἐπισκοπὴν
tupu na asiwe awe –yule anayekaa ndani–yake yeye na –Hilo uangalizi
G2048 G2532 G3361 G1510 G3588 G2730 G1722 G0846 G2532 G3588 G1984

αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος.
wake na–achukue mwingine
G0846 G2983 G2087

“Kwenye kitabu cha Zaburi imeandikwa, 'Ngoja eneo lake liwe hame na isiruhusiwe hata mmoja kuishi pale;' na, 'Ruhusu mtu mwingine achukue nafasi yake ya uongozi.'

21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν, ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ ἀφ’
ni–lazima basi –wa waliokusanyika nasi wanaume katika wakati–wote wakati ambao
G1163 G3767 G3588 G4905 G1473 G0435 G1722 G3956 G5550 G3739

εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ’ ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,
aliingia na alitoka kwa sisi –huyo Bwana Yesu
G1525 G2532 G1831 G1909 G1473 G3588 G2962 G2424

Hiyo ni muhimu, kwa hiyo, mmoja wa wanaume ambao waliambatana nasi wakati Bwana Yesu alipotoka na kuingia kati yetu,

22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς
akianza kutoka –hilo ubatizo wa–Yohana hadi –ile siku ambayo
G0756 G0575 G3588 G0908 G2491 G2193 G3588 G2250 G3739

ἀνελήμφθη ἀφ’ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν
alichukuliwa–juu kutoka–kwetu sisi shahidi –wa ufufuo wake pamoja–nasi
G0353 G0575 G1473 G3144 G3588 G0386 G0846 G4862

ἡμῖν, γενέσθαι ἕνα τούτων.
sisi kuwa mmoja wa–hawa
G1473 G1096 G1520 G3778

kuanzia kwenye ubatizo wa Yohana mpaka siku ile alipotwaliwa juu, lazima awe shahidi wa ufufuo pamoja nasi.

23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη
Na waliweka wawili Yosefu –yule aitwaye Barsaba ambaye aliitwa
G2532 G2476 G1417 G2501 G3588 G2564 G0923 G3739 G1941

Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν.
Yusto na Mathia
G2459 G2532 G3159

“Wakaweka mbele wanaume wawili, Yusufu aitwaye Barnaba, ambaye pia aliitwa Yusto na Mathia.

24 καὶ προσευξάμενοι, εἶπαν, Σὺ Κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον
na baada–ya–kuomba walisema Wewe Bwana mjuzi–wa–mioyo ya–wote onyesha
G2532 G4336 G3004 G4771 G2962 G2589 G3956 G0322

ὃν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα,
yule–ambaye umemchagua kutoka hawa –wale wawili mmoja
G3739 G1586 G1537 G3778 G3588 G1417 G1520

Wao waliomba wakisema, “Wewe, Bwana, ujuaye mioyo ya watu wote, hivyo weka wazi yupi kati ya wawili hawa ambaye umemchagua

25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ’ ἧς
kupokea –hilo nafasi –ya huduma hii na utume kutoka ambayo
G2983 G3588 G5117 G3588 G1248 G3778 G2532 G0651 G0575 G3739

παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.
aliipoteza Yuda kwenda katika –hilo mahali –hilo lake–mwenyewe
G3845 G2455 G4198 G1519 G3588 G5117 G3588 G2398

kuchukua nafasi katika huduma na utume, ambapo Yuda alitenda uovu na kwenda mahali pake.”

26 καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ
na walitoa kura kwao na ilianguka –ile kura juu–ya Mathia na
G2532 G1325 G2819 G0846 G2532 G4098 G3588 G2819 G1909 G3159 G2532

συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.
alihesabiwa–pamoja pamoja–na –wale kumi–na–moja mitume
G4785 G3326 G3588 G1733 G0652

Wakapiga kura kwa ajili yao, na kura ikamwangukia Mathia ambaye alihesabiwa pamoja na wale mitume kumi na moja.

Chapter 2

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν
Na katika –hilo kutimizwa –ile siku –ya Pentekoste walikuwa
G2532 G1722 G3588 G4845 G3588 G2250 G3588 G4005 G1510

πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.
wote pamoja katika –hilo mahali
G3956 G3674 G1909 G3588 G0846

Ilipofika siku ya Pentekoste, wote walikuwa pamoja sehemu moja.

2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὥσπερ φερομένης πνοῆς
na ikawa ghafula kutoka –hilo mbingu sauti kama ya–upepo pumzi
G2532 G1096 G0869 G1537 G3588 G3772 G2279 G5618 G5342 G4157

βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν
wenye–nguvu na ilijaza nyumba–yote –ile nyumba ambamo walikuwa
G0972 G2532 G4137 G3650 G3588 G3624 G3757 G1510

καθήμενοι.
wakiketi
G2521

Ghafla ikatokea muungurumo kutoka mbinguni kama upepo mkali. ukaijaza nyumba yote walimokuwa wameketi.

3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν
na zilionekana kwao zikigawanyika ndimi kama za–moto na zilikaa
G2532 G3708 G0846 G1266 G1100 G5616 G4442 G2532 G2523

ἐφ’ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.
juu–ya kila–moja kila–mtu wao
G1909 G1520 G1538 G0846

Hapo zikawatokea ndimi, kama ndimi za moto zimegawanyika, zikawa juu yao kila mmoja wao.

4 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις
na walijazwa wote Roho Mtakatifu na walianza kunena kwa–nyingine
G2532 G4130 G3956 G4151 G0040 G2532 G0756 G2980 G2087

γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.
lugha kama –huyo Roho alivyowapa kusema wao
G1100 G2531 G3588 G4151 G1325 G0669 G0846

Wao wote wakajazwa na Roho Mtakatifu na wakaanza kusema kwa lugha zingine, kama vile Roho alivyowajalia kusema.

5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς
Walikuwa lakini katika Yerusalemu wakikaa Wayahudi wanaume wa–dini
G1510 G1161 G1519 G2419 G2730 G2453 G0435 G2126

ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.
kutoka kila taifa –ya chini–ya –hilo mbingu
G0575 G3956 G1484 G3588 G5259 G3588 G3772

Sasa walikuwapo wayahudi waliokuwa wanaishi Yerusalemu, wacha Mungu, kutoka kila taifa chini ya mbingu.

6 γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ
ilipotokea lakini –ile sauti hii walikusanyika –huo umati na
G1096 G1161 G3588 G5456 G3778 G4905 G3588 G4128 G2532

συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
walichanganyikiwa kwa–sababu walisikia kila–moja kila–mtu katika yake–mwenyewe
G4797 G3754 G0191 G1520 G1538 G3588 G2398

διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.
lugha wakinena wao
G1258 G2980 G0846

Ngurumo hizi ziliposikiwa, kundi la watu likaja pamoja na wakiwa na wasiwasi kwa sababu kila mtu aliwasikia wakiongea kwa lugha yake mwenyewe.

7 ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες, Οὐχ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν,
walistaajabu na na wakashangaa wakisema Je tazama wote hawa ni
G1839 G1161 G2532 G2296 G3004 G3756 G3708 G3956 G3778 G1510

οἱ λαλοῦντες, Γαλιλαῖοι?
–wale wanaonena Wagalilaya
G3588 G2980 G1057

waliduwaa na kushangazwa, wao walisema, “Kweli, hawa wote wanaoongea siyo Wagalilaya?

8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν,
na namna–gani sisi tunasikia kila–mtu katika yake–mwenyewe lugha yetu
G2532 G4459 G1473 G0191 G1538 G3588 G2398 G1258 G1473

ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν?
katika ambayo tulizaliwa
G1722 G3739 G1080

Kwa nini sisi tunawasikia, kila mmoja katika lugha tulizozaliwa nazo?

9 Πάρθοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἐλαμῖται; καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν
Waparthi na Wamedi na Waelamu na –wale wakaao –ile
G3934 G2532 G3370 G2532 G1639 G2532 G3588 G2730 G3588

Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν, τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν;
Mesopotamia Yudea na–pia na Kapadokia Ponto na –ile Asia
G3318 G2449 G5037 G2532 G2587 G4195 G2532 G3588 G0773

Waparthia na Wamedi na Waelamu, na hao waishio Mesopotamia, Uyahudi, na Kapadokia, na katika Ponto na Asia,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς
Frigia na–pia na Pamfilia Misri na –zile sehemu –za Libya –ile
G5435 G5037 G2532 G3828 G0125 G2532 G3588 G3313 G3588 G3033 G3588

κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι;
karibu–na Kirene na –wale wageni Warumi
G2596 G2957 G2532 G3588 G1927 G4514

katika Frigia, Pamfilia, katika Misri, na sehemu ya Libya hata Kirene, na wageni kutoka Rumi,

11 Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων
Wayahudi na–pia na wageuzwa–dini Wakrete na Waarabu tunawasikia wakinena
G2453 G5037 G2532 G4339 G2912 G2532 G0690 G0191 G2980

αὐτῶν, ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις, τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ?
wao kwa zetu lugha –hizo makuu –ya Mungu
G0846 G3588 G2251 G1100 G3588 G3167 G3588 G2316

Wayahudi na waongofu, Wakrete na Waarabu, tunawasikia wakizungumza katika lugha zetu kuhusu kazi za uweza wa Mungu.”

12 ἐξίσταντο δὲ πάντες, καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες,
walistaajabu lakini wote na wakishangaa mwingine kwa mwingine wakisema
G1839 G1161 G3956 G2532 G1280 G0243 G4314 G0243 G3004

Τί θέλει τοῦτο εἶναι?
Nini inataka hii kuwa
G5101 G2309 G3778 G1510

Wote walikuwa wameduwaa na kutatanishwa; walisemezana wao kwa wao, “Hii ina maana gani?”

13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.
wengine lakini wakidhihaki walisema kwamba divai–tamu wamejawa ni
G2087 G1161 G5512 G3004 G3754 G1098 G3325 G1510

Lakini wengine walidhihaki wakisema, “Hawa wamejazwa kwa mvinyo mpya.”

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
Akisimama lakini –huyu Petro pamoja–na –wale kumi–na–moja aliinua –hilo sauti
G2476 G1161 G3588 G4074 G4862 G3588 G1733 G1869 G3588 G5456

αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες
yake na alisema–kwa–nguvu kwao Wanaume Wayahudi na –wale wakaao
G0846 G2532 G0669 G0846 G0435 G2453 G2532 G3588 G2730

Ἰερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά
Yerusalemu wote hii kwenu ijulikane na–iwe na sikilizeni –hayo maneno
G2419 G3956 G3778 G4771 G1110 G1510 G2532 G1801 G3588 G4487

μου:
yangu
G1473

Lakini Petro akasimama pamoja na wale kumi na mmoja, akapaza sauti, akawaambia, “Watu wa Yudea na wote mnaoishi hapa Yerusalemu, hili lijulikane kwenu, sikilizeni kwa makini maneno yangu.

15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ
si kwa–maana kama ninyi mnadhani hawa wamelewa ni kwa–maana
G3756 G1063 G5613 G4771 G5274 G3778 G3184 G1510 G1063

ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας;
saa ya–tatu –ya mchana
G5610 G5154 G3588 G2250

Watu hawa hawajalewa kama mnavyodhani, sababu saa hizi ni asubuhi saa tatu.

16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,
bali hii ni –hiyo iliyosemwa kupitia –huyo nabii Yoeli
G0235 G3778 G1510 G3588 G2046 G1223 G3588 G4396 G2493

Lakini hili lilikuwa limesemwa kupitia kwa nabii Yoeli:

17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ
Na itakuwa katika –zile za–mwisho siku asema –huyo Mungu nitamimina
G2532 G1510 G1722 G3588 G2078 G2250 G3004 G3588 G2316 G1632

ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα; καὶ προφητεύσουσιν οἱ
kutoka –wa Roho wangu juu–ya wote nyama na watatabiri –wale
G0575 G3588 G4151 G1473 G1909 G3956 G4561 G2532 G4395 G3588

υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν; καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις
wana wenu na –hizo binti wenu na –wale vijana wenu maono
G5207 G4771 G2532 G3588 G2364 G4771 G2532 G3588 G3495 G4771 G3706

ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται;
wataona na –wale wazee wenu ndoto wataota
G3708 G2532 G3588 G4245 G4771 G1798 G1797

Itakuwa katika siku za mwisho; Mungu asema, nitamwaga Roho wangu kwa watu wote. Wana wenu na binti zenu watatoa unabii, vijana wenu wataona maono, na wazee wenu wataota ndoto.

18 καί‿ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου, καὶ ἐπὶ τὰς δούλας
na–hata kwa–hakika juu–ya –wale watumwa wangu na juu–ya –hizo wajakazi
G2532 G1065 G1909 G3588 G1401 G1473 G2532 G1909 G3588 G1399

μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου,
wangu katika –zile siku zile nitamimina kutoka –wa Roho wangu
G1473 G1722 G3588 G2250 G1565 G1632 G0575 G3588 G4151 G1473

καὶ προφητεύσουσιν;
na watatabiri
G2532 G4395

Vilevile juu ya watumishi wangu na watumishi wangu wa kike katika siku hizo, nitamwaga Roho wangu, nao watatabiri.

19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς
na nitatoa maajabu katika –hilo mbingu juu na ishara juu–ya –ile dunia
G2532 G1325 G5059 G1722 G3588 G3772 G0507 G2532 G4592 G1909 G3588 G1093

κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
chini damu na moto na mvuke wa–moshi
G2736 G0129 G2532 G4442 G2532 G0822 G2586

Nitaonesha maajabu juu angani na ishara chini duniani, damu, moto, na mafusho ya moshi.

20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
–hilo jua litageuzwa kuwa giza na –hilo mwezi kuwa damu
G3588 G2246 G3344 G1519 G4655 G2532 G3588 G4582 G1519 G0129

πρὶν ‹ἢ› ἐλθεῖν ἡμέραν Κυρίου τὴν, μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.
kabla–ya au kuja siku ya–Bwana –ile kuu na yenye–utukufu
G4250 G2228 G2064 G2250 G2962 G3588 G3173 G2532 G2016

Na jua litabadilishwa kuwa giza na mwezi kuwa damu, kabla haijaja siku kuu na ya ajabu ya Bwana.

21 καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου
na itakuwa kila–mtu ambaye yeyote atakayeliitia –hilo jina la–Bwana
G2532 G1510 G3956 G3739 G1437 G1941 G3588 G3686 G2962

σωθήσεται.
ataokolewa
G4982

itakuwa ya kwamba kila mmoja ambaye huliitia jina la Bwana ataokoka.'

22 Ἄνδρες, Wanaume G0435 Ἰσραηλῖται, Waisraeli G2475 ἀκούσατε sikieni G0191 τοὺς –hayo G3588 λόγους maneno G3056 τούτους: haya G3778 Ἰησοῦν Yesu G2424 τὸν –yule G3588 Ναζωραῖον, Mnazareti G3480

ἄνδρα mtu G0435 ἀποδεδειγμένον aliyethibitishwa G0584 ἀπὸ kutoka G0575 τοῦ –kwa G3588 Θεοῦ Mungu G2316 εἰς kwenu G1519 ὑμᾶς ninyi G4771 δυνάμεσι kwa–nguvu G1411 καὶ na G2532 τέρασι maajabu G5059

καὶ na G2532 σημείοις, ishara G4592 οἷς ambazo G3739 ἐποίησεν alifanya G4160 δι’ kupitia G1223 αὐτοῦ yeye G0846 ὁ –huyo G3588 Θεὸς Mungu G2316 ἐν katika G1722 μέσῳ kati–ya G3319 ὑμῶν, ninyi G4771

καθὼς kama G2531 αὐτοὶ ninyi–wenyewe G0846 οἴδατε. mnajua G1492

Watu wa Israeli, sikieni maneno haya: Yesu wa Nazareti, mwanadamu aliyethibitishwa na Mungu kwenu kwa matendo ya uweza na maajabu, na ishara ambazo Mungu kupitia Yeye katikati yenu, kama ninyi wenyewe mnavyojua-

23 τοῦτον, huyu G3778 τῇ kwa G3588 ὡρισμένῃ iliyoamuliwa G3724 βουλῇ mpango G1012 καὶ na G2532 προγνώσει ujuzi–wa–mbele G4268 τοῦ –wa G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 ἔκδοτον aliyetolewa G1560

διὰ kwa G1223 χειρὸς mikono G5495 ἀνόμων, waasi G0459 προσπήξαντες mkimgongomea G4362 ἀνείλατε. mlimuua G0337

Kwa sababu ya mpango uliokusudiwa tangu mwanzo, na maarifa ya Mungu, alitolewa, na ninyi, kwa mikono ya watu wahalifu, mlimsulibisha na kumuua,

24 ὃν ambaye G3739 ὁ –huyo G3588 Θεὸς Mungu G2316 ἀνέστησεν, alimfufua G0450 λύσας akivunja G3089 τὰς –zile G3588 ὠδῖνας maumivu G5604 τοῦ –ya G3588 θανάτου, mauti G2288

καθότι kwa–sababu G2530 οὐκ haikuwa G3756 ἦν ilikuwa G1510 δυνατὸν inawezekana G1415 κρατεῖσθαι kushikwa G2902 αὐτὸν yeye G0846 ὑπ’ na G5259 αὐτοῦ. hiyo G0846

ambaye Mungu alimwinua, akauondoa uchungu wa mauti kwake, kwasababu haikuwezekana kwake kumilikiwa na huo.

25 Δαυὶδ Daudi G1138 γὰρ kwa–maana G1063 λέγει anasema G3004 εἰς kuhusu G1519 αὐτόν, yeye G0846 Προορώμην Nilimwona G4308 τὸν –huyo G3588 Κύριον Bwana G2962 ἐνώπιόν mbele–yangu G1799

μου mimi G1473 διὰ wakati–wote G1223 παντός, daima G3956 ὅτι kwa–sababu G3754 ἐκ katika G1537 δεξιῶν mkono–wa–kulia G1188 μού wangu G1473 ἐστιν, yuko G1510 ἵνα ili G2443 μὴ si G3361

σαλευθῶ. nisitikisike G4531

Hivyo Daudi anasema kuhusu yeye, 'Nilimwona Bwana daima mbele ya uso wangu, yeye yuko mkono wangu wa kulia hivyo basi sitasogezwa.

26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου «ἡ καρδία», καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά
kwa–hiyo hii ulifurahi wangu –huo moyo na ulishangilia –huo ulimi
G1223 G3778 G2165 G1473 G3588 G2588 G2532 G0021 G3588 G1100

μου; ἔτι δὲ, καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ’ ἐλπίδι,
wangu zaidi–ya–hayo na pia –hiyo nyama yangu itakaa katika tumaini
G1473 G2089 G1161 G2532 G3588 G4561 G1473 G2681 G1909 G1680

Kwa hiyo moyo wangu ulikuwa na furaha na ulimi wangu ulifurahishwa. Pia mwili wangu utaishi katika ujasiri.

27 ὅτι οὐκ ἐνκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ
kwa–sababu hutaacha hutaacha –huo roho wangu katika kuzimu wala
G3754 G3756 G1459 G3588 G5590 G1473 G1519 G0086 G3761

δώσεις τὸν Ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
hutamruhusu –yule Mtakatifu wako kuona kuoza
G1325 G3588 G3741 G4771 G3708 G1312

Hutaiacha nafsi yangu iende kuzimu, wala hutaruhusu Mtakatifu wako kuona uozo.

28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς; πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ
ulinijulisha mimi njia za–uzima utanijaza mimi furaha pamoja–na –wa
G1107 G1473 G3598 G2222 G4137 G1473 G2167 G3326 G3588

προσώπου σου.
uso wako
G4383 G4771

Wewe umedhihirisha kwangu njia za uzima; utanifanya nijae furaha mbele ya uso wako.'

29 Ἄνδρες, ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς, περὶ
Wanaume ndugu inaruhusiwa kusema kwa ujasiri kwenu ninyi kuhusu
G0435 G0080 G1832 G3004 G3326 G3954 G4314 G4771 G4012

τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ
–huyo mzazi–mkuu Daudi kwamba yeye alikufa na alizikwa na –hilo
G3588 G3966 G1138 G3754 G2532 G5053 G2532 G2290 G2532 G3588

μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.
kaburi lake lipo kati–yetu sisi hadi –ile siku hii
G3418 G0846 G1510 G1722 G1473 G0891 G3588 G2250 G3778

Ndugu, ninaweza kuzungumza kwenu kwa ujasiri kuhusu baba yetu Daudi: yeye alikufa na akazikwa, na kaburi lake liko pamoja nasi hata hivi leo.

30 προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ
nabii basi akiwa na akijua kwamba kwa–kiapo aliapa kwake –huyo
G4396 G3767 G5225 G2532 G1492 G3754 G3727 G3660 G0846 G3588

Θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον
Mungu kutoka tunda –la kiuno chake kukaa juu–ya –hilo kiti–cha–enzi
G2316 G1537 G2590 G3588 G3751 G0846 G2523 G1909 G3588 G2362

αὐτοῦ.
chake
G0846

Hivyo, alikuwa nabii na alijua kuwa Mungu alishaapa kwa kiapo kwake, kwamba ataweka mmoja katika uzao wake kwenye kiti cha enzi.

31 προϊδὼν, ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε
akiona–mbele alisema kuhusu –wa ufufuo –wa Kristo kwamba wala
G4308 G2980 G4012 G3588 G0386 G3588 G5547 G3754 G3777

ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην, οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν.
hakuachwa katika kuzimu wala –hiyo nyama yake haikuona kuoza
G1459 G1519 G0086 G3777 G3588 G4561 G0846 G3708 G1312

Aliliona hili mapema, na akasema kuhusu ufufuo wa Kristo, 'wala alikuwa hakuachwa kuzimu, wala mwili wake haukuoza.'

32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν
huyu –huyu Yesu alimfufua –huyo Mungu ambaye wote sisi ni
G3778 G3588 G2424 G0450 G3588 G2316 G3739 G3956 G1473 G1510

μάρτυρες.
mashahidi
G3144

Huyu Yesu - Mungu alimfufua, ambaye sisi wote ni mashahidi.

33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
kwa mkono–wa–kulia basi –wa Mungu akiinuliwa –hiyo na–pia ahadi –ya
G3588 G1188 G3767 G3588 G2316 G5312 G3588 G5037 G1860 G3588

Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, λαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο
Roho –huyo Mtakatifu akipokea kutoka–kwa –huyo Baba alimimina hii
G4151 G3588 G0040 G2983 G3844 G3588 G3962 G1632 G3778

ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
ambayo ninyi mna–pia mnaona na mnasikia
G3739 G4771 G2532 G0991 G2532 G0191

Kwa hiyo, akiwa ameinuliwa katika mkono wa kuume wa Mungu, na akiwa amepokea ahadi ya Roho Mtakatifu kutoka kwa Baba, yeye amemimina hii ahadi, ambaye ninyi mnaona na kusikia.

34 οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ
si kwa–maana Daudi hakupanda katika –hizo mbingu anasema lakini
G3756 G1063 G1138 G0305 G1519 G3588 G3772 G3004 G1161

αὐτός, Εἶπεν ‹ὁ› Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ
yeye–mwenyewe Alisema –huyo Bwana kwa Bwana wangu Keti kwenye
G0846 G3004 G3588 G2962 G3588 G2962 G1473 G2521 G1537

δεξιῶν μου,
mkono–wa–kulia wangu
G1188 G1473

Kwani Daudi hakupaa kwenda mbinguni, lakini anasema, 'BWANA alisema kwa Bwana wangu,

35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
hadi wakati nitaweka –hao adui wako kiti–cha–miguu –ya miguu yako
G2193 G0302 G5087 G3588 G2190 G4771 G5286 G3588 G4228 G4771

“keti mkono wangu wa kulia, mpaka nitakapowafanya adui zako kigoda kwa ajili ya miguu yako.

36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον αὐτὸν,
kwa–uhakika basi na–ijue yote nyumba ya–Israeli kwamba na–pia Bwana yeye
G0806 G3767 G1097 G3956 G3624 G2474 G3754 G2532 G2962 G0846

καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ Θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς
na Kristo alimfanya –huyo Mungu, huyu –huyu Yesu ambaye ninyi
G2532 G5547 G4160 G3588 G2316 G3778 G3588 G2424 G3739 G4771

ἐσταυρώσατε.
mlimsulubisha
G4717

Kwa hiyo nyumba yote ya Israeli na ijue kwa hakika kwamba Mungu amemfanya Yeye kuwa Bwana na Kristo, huyu Yesu ambaye mlimsulibisha.”

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν
Waliposikia lakini walichomwa –huo moyo wakasema na–pia kwa –huyu
G0191 G1161 G2660 G3588 G2588 G3004 G5037 G4314 G3588

Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες, ἀδελφοί?
Petro na –wale wengine mitume Nini tufanye wanaume ndugu
G4074 G2532 G3588 G3062 G0652 G5101 G4160 G0435 G0080

Sasa waliposikia hivyo, wakachomwa katika mioyo yao, wakamwambia Petro na mitume wengine, “Ndugu, tufanyeje?”

38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, [φησίν], καὶ βαπτισθήτω, ἕκαστος
Petro lakini kwa wao Tubuni [akasema] na abatizwe kila–mtu
G4074 G1161 G4314 G0846 G3340 G5346 G2532 G0907 G1538

ὑμῶν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν,
wenu katika –hilo jina la–Yesu Kristo kwa msamaha –ya dhambi zenu
G4771 G1909 G3588 G3686 G2424 G5547 G1519 G0859 G3588 G0266 G4771

καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
na mtapokea –hiyo zawadi –ya Mtakatifu Roho
G2532 G2983 G3588 G1431 G3588 G0040 G4151

Na Petro akawaambia, “Tubuni na Mbatizwe, kila mmoja wenu, katika jina la Yesu Kristo kwa ajili ya msamaha wa dhambi zenu, na mtapokea zawadi ya Roho Mtakatifu.

39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ
kwenu kwa–maana ni –hiyo ahadi na kwa watoto wenu na
G4771 G1063 G1510 G3588 G1860 G2532 G3588 G5043 G4771 G2532

πᾶσιν τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται Κύριος, ὁ Θεὸς
kwa–wote –wale walioko mbali wengi kadri atakapowaita Bwana –huyo Mungu
G3956 G3588 G1519 G3117 G3745 G0302 G4341 G2962 G3588 G2316

ἡμῶν.
wetu
G1473

Kwani kwenu ni ahadi na kwa watoto wenu na kwa wale wote walioko mbali, watu wengi kwa kadri Bwana Mungu wetu atakavyowaita.”

40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς,
kwa–mengine na–pia maneno mengi aliwashuhudia na aliwasihi wao
G2087 G5037 G3056 G4119 G1263 G2532 G3870 G0846

λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
akisema Okoeni kutoka –hiki kizazi –hiki kilichopotoka hiki
G3004 G4982 G0575 G3588 G1074 G3588 G4646 G3778

Kwa maneno mengi alishuhudia na kuwasihi; alisema, “Jiokoeni mtoke katika kizazi hiki kiovu.”

41	οἱ	μὲν	οὖν	ἀποδεξάμενοι	τὸν	λόγον	αὐτοῦ	ἐβαπτίσθησαν;	καὶ		
	wale	kwa–kweli	basi	waliopokea	–hilo	neno	lake	walibatizwa	na		
	G3588	G3303	G3767	G0588	G3588	G3056	G0846	G0907	G2532		
	προσετέθησαν	ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ	ἐκείνῃ,	ψυχαὶ	ὡσεὶ	τρισχίλιαι.			
	waliongezwa	katika	–ile	siku	ile	nafsi	karibu	elfu–tatu			
	G4369	G1722	G3588	G2250	G1565	G5590	G5616	G5153			

Ndipo wakayapokea maneno yake na wakabatizwa, hapo wakaongezeka katika siku hiyo kama nafsi elfu tatu.

42	ἦσαν	δὲ	προσκαρτεροῦντες	τῇ	διδαχῇ	τῶν	ἀποστόλων,	καὶ	τῇ	
	walikuwa	lakini	wakiendelea	katika	mafundisho	–ya	mitume	na	katika	
	G1510	G1161	G4342	G3588	G1322	G3588	G0652	G2532	G3588	
	κοινωνίᾳ,	τῇ	κλάσει	τοῦ	ἄρτου,	καὶ	ταῖς	προσευχαῖς.		
	ushirika	katika	kumega	–wa	mkate	na	katika	maombi		
	G2842	G3588	G2800	G3588	G0740	G2532	G3588	G4335		

Wakaendelea katika mafundisho ya mitume na ushirikiano, katika kuumega mkate na katika maombi.

43	Ἐγίνετο	δὲ	πάσῃ	ψυχῇ	φόβος,	πολλά	τε	τέρατα	καὶ	σημεῖα,	διὰ
	Ilikuwa	lakini	kwa–kila	nafsi	hofu	nyingi	na–pia	maajabu	na	ishara	kupitia
	G1096	G1161	G3956	G5590	G5401	G4183	G5037	G5059	G2532	G4592	G1223
	τῶν	ἀποστόλων	ἐγίνετο.								
	–wa	mitume	vilifanywa								
	G3588	G0652	G1096								

Hofu ikaja juu ya kila nafsi, na maajabu mengi na ishara zikafanyika kupitia mitume.

44	πάντες	δὲ	οἱ	πιστεύοντες	‹ἦσαν›	ἐπὶ	τὸ	αὐτὸ,	‹καὶ›	εἶχον
	wote	lakini	–wale	walioamini	walikuwa	katika	–hilo	pamoja	na	walikuwa–na
	G3956	G1161	G3588	G4100	G1510	G1909	G3588	G0846	G2532	G2192
	ἅπαντα	κοινά;								
	vyote	kwa–pamoja								
	G0537	G2839								

Wote walioamini walikuwa pamoja na kuwa na vitu vyao kwa pamoja,

45	καὶ	τὰ	κτήματα	καὶ	τὰς	ὑπάρξεις	ἐπίπρασκον,	καὶ	διεμέριζον	αὐτὰ
	na	–hizo	mali	na	–hizo	milki	waliuza	na	waligawanya	hizo
	G2532	G3588	G2933	G2532	G3588	G5223	G4097	G2532	G1266	G0846
	πᾶσιν,	καθότι	ἄν	τις	χρείαν	εἶχεν.				
	kwa–wote	kama	mtu–yeyote	mtu	hitaji	alikuwa–nalo				
	G3956	G2530	G0302	G5100	G5532	G2192				

na waliuza vitu na milki zao na kugawanya kwa wote kulingana na hitaji la kila mmoja.

46	καθ’	ἡμέραν	τε	προσκαρτεροῦντες	ὁμοθυμαδὸν	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	κλῶντές	
	kila	siku	na–pia	wakiendelea	kwa–umoja	katika	–hilo	hekalu	wakimega	
	G2596	G2250	G5037	G4342	G3661	G1722	G3588	G2411	G2806	
	τε	κατ’	οἶκον	ἄρτον,	μετελάμβανον	τροφῆς	ἐν	ἀγαλλιάσει	καὶ	ἀφελότητι
	na–pia	kwa	nyumba	mkate	walishiriki	chakula	kwa	furaha	na	unyofu
	G5037	G2596	G3624	G0740	G3335	G5160	G1722	G0020	G2532	G0858
	καρδίας,									
	wa–moyo									
	G2588									

Hivyo siku baada ya siku waliendelea wakiwa na lengo moja katika hekalu, na walimega mkate kwenye kaya, na walishiriki chakula kwa furaha na unyenyekevu wa moyo;

47	αἰνοῦντες	τὸν	Θεὸν,	καὶ	ἔχοντες	χάριν	πρὸς	ὅλον	τὸν	λαόν.	ὁ
	wakimsifu	–huyo	Mungu	na	wakiwa–na	neema	kwa	wote	–hao	watu	–huyo
	G0134	G3588	G2316	G2532	G2192	G5485	G4314	G3650	G3588	G2992	G3588

δὲ	Κύριος	προσετίθει	τοὺς	σῳζομένους	καθ’	ἡμέραν	ἐπὶ	τὸ	αὐτό.
lakini	Bwana	aliwaongeza	–wale	wanaookolewa	kila	siku	katika	–hilo	pamoja
G1161	G2962	G4369	G3588	G4982	G2596	G2250	G1909	G3588	G0846

walimsifu Mungu na wakiwa na kibali na watu wote. Bwana aliwaongeza siku kwa siku ambao walikuwa wakiokolewa.

Chapter 3

1	Πέτρος	δὲ	καὶ	Ἰωάννης	ἀνέβαινον	εἰς	τὸ	ἱερὸν	ἐπὶ,	τὴν
	Petro	lakini	na	Yohana	walipanda	kwenda	–hilo	hekalu	wakati–wa	–ile
	G4074	G1161	G2532	G2491	G0305	G1519	G3588	G2411	G1909	G3588

ὥραν	τῆς	προσευχῆς,	τὴν	ἐνάτην.
saa	–ya	maombi	–ile	ya–tisa
G5610	G3588	G4335	G3588	G1766

Sasa Peter na Yohana walikuwa wanaelekea katika hekalu wakati wa maombi, saa tisa.

2	καί	τις	ἀνὴρ,	χωλὸς	ἐκ	κοιλίας	μητρὸς	αὐτοῦ	ὑπάρχων,
	na	mtu–fulani	mtu	kilema	tangu	tumbo	la–mama	yake	akiwa
	G2532	G5100	G0435	G5560	G1537	G2836	G3384	G0846	G5225

ἐβαστάζετο,	ὃν	ἐτίθουν	καθ’	ἡμέραν	πρὸς	τὴν	θύραν	τοῦ	ἱεροῦ,
alibebwa	ambaye	walimweka	kila	siku	kwenye	–ile	mlango	–wa	hekalu
G0941	G3739	G5087	G2596	G2250	G4314	G3588	G2374	G3588	G2411

τὴν	λεγομένην	Ὡραίαν,	τοῦ	αἰτεῖν	ἐλεημοσύνην	παρὰ	τῶν
–ule	uitwao	Mzuri	ili	kuomba	sadaka	kutoka–kwa	–wale
G3588	G3004	G5611	G3588	G0154	G1654	G3844	G3588

εἰσπορευομένων	εἰς	τὸ	ἱερόν;
waingiao	ndani–ya	–hilo	hekalu
G1531	G1519	G3588	G2411

Mtu fulani, kiwete tangu kuzaliwa, alikuwa akibebwa kila siku na alikuwa akilazwa katika mlango wa hekalu uitwao mzuri, ili aweze kuomba sadaka kutoka kwa watu waliokuwa wakielekea hekaluni.

3	ὃς	ἰδὼν	Πέτρον	καὶ	Ἰωάννην	μέλλοντας	εἰσιέναι	εἰς	τὸ	ἱερὸν,
	ambaye	akiwaona	Petro	na	Yohana	wakaribu	kuingia	ndani–ya	–hilo	hekalu
	G3739	G3708	G4074	G2532	G2491	G3195	G1524	G1519	G3588	G2411

ἠρώτα	ἐλεημοσύνην	λαβεῖν.
aliomba	sadaka	kupokea
G2065	G1654	G2983

Alipowaona Petro na Yohana wanakaribia kuingia hekaluni, aliomba sadaka.

4	ἀτενίσας	δὲ	Πέτρος	εἰς	αὐτὸν,	σὺν	τῷ	Ἰωάννῃ,	εἶπεν,	Βλέψον
	akimtazama	lakini	Petro	kwake	yeye	pamoja–na	–yule	Yohana	alisema	Tutazame
	G0816	G1161	G4074	G1519	G0846	G4862	G3588	G2491	G3004	G0991

εἰς	ἡμᾶς.
kwetu	sisi
G1519	G1473

Petro, akimkazia macho, pamoja na Yohana, alisema,"tutazame sisi."

5	ὁ	δὲ	ἐπεῖχεν	αὐτοῖς,	προσδοκῶν	τι	παρ'	αὐτῶν	λαβεῖν.
	–yule	lakini	aliwakazia–macho	wao	akitarajia	kitu	kutoka–kwao	wao	kupokea
	G3588	G1161	G1907	G0846	G4328	G5100	G3844	G0846	G2983

Kiwete akawatazama, akitazamia kupokea kitu fulani kutoka kwao.

6	εἶπεν	δὲ	Πέτρος,	Ἀργύριον	καὶ	χρυσίον	οὐχ	ὑπάρχει	μοι,
	alisema	lakini	Petro	Fedha	na	dhahabu	sina	inakuwepo	kwangu
	G3004	G1161	G4074	G0694	G2532	G5553	G3756	G5225	G1473

ὃ	δὲ	ἔχω,	τοῦτό	σοι	δίδωμι:	ἐν	τῷ	ὀνόματι	Ἰησοῦ
lakini–nilichonacho	lakini	ninacho	hiki	wewe	nakupa	katika	–hilo	jina	la–Yesu
G3739	G1161	G2192	G3778	G4771	G1325	G1722	G3588	G3686	G2424

Χριστοῦ	τοῦ	Ναζωραίου,	[ἔγειρε	καὶ]	περιπάτει!
Kristo	–yule	Mnazareti	[simama	na]	tembea
G5547	G3588	G3480	G1453	G2532	G4043

Lakini Petro akasema, "fedha na dhahabu mimi sina, lakini kile nilichonacho nitatoa kwako. Katika jina la Yesu Kristo wa Nazareth, tembea."

7	καὶ	πιάσας	αὐτὸν	τῆς	δεξιᾶς	χειρὸς,	ἤγειρεν	αὐτόν;	
	na	akimshika	yeye	–wa	mkono–wa–kulia	mkono	alimsimamisha	yeye	
	G2532	G4084	G0846	G3588	G1188	G5495	G1453	G0846	

παραχρῆμα	δὲ	ἐστερεώθησαν	αἱ	βάσεις	αὐτοῦ,	καὶ	τὰ	σφυδρά.	
mara–moja	lakini	ziliimarishwa	–hizo	nyayo	zake	na	–hizo	vifundo–vya–miguu	
G3916	G1161	G4732	G3588	G0939	G0846	G2532	G3588	G4974	

Petro akamchukua kwa mkono wake wa kulia, na akamwinua juu: mara moja miguu yake na vifundo vya mifupa yake vikapata nguvu.

8	καὶ	ἐξαλλόμενος,	ἔστη	καὶ	περιεπάτει,	καὶ	εἰσῆλθεν	σὺν	αὐτοῖς
	na	akiruka	alisimama	na	alitembea	na	aliingia	pamoja–nao	wao
	G2532	G1814	G2476	G2532	G4043	G2532	G1525	G4862	G0846

εἰς	τὸ	ἱερὸν,	περιπατῶν,	καὶ	ἁλλόμενος,	καὶ	αἰνῶν	τὸν	Θεόν.
ndani–ya	–hilo	hekalu	akitembea	na	akiruka	na	akimsifu	–huyo	Mungu
G1519	G3588	G2411	G4043	G2532	G0242	G2532	G0134	G3588	G2316

Akiruka juu, mtu kiwete alisimama na akaanza kutembea; akaingia hekaluni pamoja na Petro na Yohana, akitembea, akiruka, na kumsifu Mungu.

9	καὶ	εἶδεν	πᾶς	ὁ	λαὸς	αὐτὸν	περιπατοῦντα	καὶ	αἰνοῦντα	τὸν	Θεόν.
	na	waliona	wote	–hao	watu	yeye	akitembea	na	akimsifu	–huyo	Mungu
	G2532	G3708	G3956	G3588	G2992	G0846	G4043	G2532	G0134	G3588	G2316

Watu wote walimwona akitembea na akimsifu Mungu.

10	ἐπεγίνωσκον	δὲ	αὐτὸν,	ὅτι	οὗτος	ἦν	ὁ	πρὸς	τὴν	ἐλεημοσύνην
	walimtambua	lakini	yeye	kwamba	huyu	alikuwa	–yule	kwenye	–ile	sadaka
	G1921	G1161	G0846	G3754	G3778	G1510	G3588	G4314	G3588	G1654

καθήμενος	ἐπὶ	τῇ	Ὡραίᾳ	Πύλῃ	τοῦ	ἱεροῦ;	καὶ	ἐπλήσθησαν	θάμβους
aliyeketi	kwenye	–ule	Mzuri	Lango	–wa	hekalu	na	walijazwa	mshangao
G2521	G1909	G3588	G5611	G4439	G3588	G2411	G2532	G4130	G2285

καὶ	ἐκστάσεως	ἐπὶ	τῷ	συμβεβηκότι	αὐτῷ.	
na	kushangaa	juu–ya	–hilo	lililomtokea	yeye	
G2532	G1611	G1909	G3588	G4819	G0846	

Wakatambua kwamba alikuwa ni yule mtu ambaye alikuwa akikaa akiomba sadaka kwenye mlango mzuri wa hekalu; walijawa na mshangao na kustaajabu kwa sababu ya kile kilichotokea kwake.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδραμεν
Alipokuwa–akimshika lakini yeye –yule Petro na –yule Yohana walikimbia–kwao
G2902 G1161 G0846 G3588 G4074 G2532 G3588 G2491 G4936

πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος,
wote –hao watu kwao wao kwenye –ile baraza –ile iitwayo ya–Solomoni
G3956 G3588 G2992 G4314 G0846 G1909 G3588 G4745 G3588 G2564 G4672

ἔκθαμβοι.
wakishangaa–sana
G1569

Namna alivyokuwa amewashikilia Petro na Yohana, watu wote kwa pamoja wakakimbilia kwenye ukumbi uitwao wa Sulemani, wakishangaa sana.

12 ἰδὼν δὲ, ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες, Ἰσραηλῖται,
akiona lakini –huyu Petro alijibu kwa –hao watu Wanaume Waisraeli
G3708 G1161 G3588 G4074 G0611 G4314 G3588 G2992 G0435 G2475

τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ? ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς
kwa–nini mnashangaa juu–ya huyu au sisi kwa–nini mnatutazama kana–kwamba
G5101 G2296 G1909 G3778 G2228 G1473 G5101 G0816 G5613

ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν?
kwa–yetu–wenyewe nguvu au utakatifu tulifanya ili kutembea yeye
G2398 G1411 G2228 G2150 G4160 G3588 G4043 G0846

Petro alipoliona hili, yeye akawajibu watu, “Enyi watu wa Israel, kwa nini mnashangaa? Kwa nini mnayaelekeza macho yenu kwetu, kama kwamba tumemfanya huyu atembee kwa nguvu zetu wenyewe au uchaji wetu?.”

13 ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ [ὁ θεὸς] Ἰσαὰκ, καὶ [ὁ θεὸς]
–huyo Mungu wa–Ibrahimu na [–huyo Mungu] wa–Isaka na [–huyo Mungu]
G3588 G2316 G0011 G2532 G3588 G2316 G2464 G2532 G3588 G2316

Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν Παῖδα αὐτοῦ,
wa–Yakobo –huyo Mungu –wa baba zetu alimtukuza –huyo Mtumishi wake
G2384 G3588 G2316 G3588 G3962 G1473 G1392 G3588 G3816 G0846

Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον
Yesu ambaye ninyi kwa–kweli mlimtoa na mlimkana mbele–ya uso
G2424 G3739 G4771 G3303 G3860 G2532 G0720 G2596 G4383

Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.
wa–Pilato alipoamua yeye kumwachilia
G4091 G2919 G1565 G0630

Mungu wa Ibrahimu, na wa Isaka, na wa Yakobo, Mungu wa Baba zetu, amemtukuza mtumishi wake Yesu. Huyu ndiye ambaye ninyi mlimkabidhi na kumkataa mbele ya uso wa Pilato, japo yeye alikuwa ameamua kumwachia huru.

14 ὑμεῖς δὲ τὸν Ἅγιον καὶ Δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα,
ninyi lakini –yule Mtakatifu na Mwenye–haki mlimkana na mliomba mtu
G4771 G1161 G3588 G0040 G2532 G1342 G0720 G2532 G0154 G0435

φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν;
muuaji apewe kwenu
G5406 G5483 G4771

Mlimkataa Mtakatifu na Mwenye Haki, na badala yake mkataka muuaji aachwe huru.

15 τὸν –yule G3588 δὲ lakini G1161 Ἀρχηγὸν Mkuu G0747 τῆς –wa G3588 ζωῆς uzima G2222 ἀπεκτείνατε, mlimuua G0615 ὃν ambaye G3739 ὁ –huyo G3588 Θεὸς Mungu G2316 ἤγειρεν alimfufua G1453

ἐκ kutoka G1537 νεκρῶν. wafu G3498 οὗ ambaye G3739 ἡμεῖς sisi G1473 μάρτυρές mashahidi G3144 ἐσμεν. ni G1510

Ninyi mlimuua Mfalme wa uzima, ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu - Sisi ni mashahidi wa hili.

16 καὶ na G2532 ἐπὶ juu–ya G1909 τῇ –hiyo G3588 πίστει imani G4102 τοῦ –ya G3588 ὀνόματος jina G3686 αὐτοῦ, lake G0846 τοῦτον huyu G3778 ὃν ambaye G3739 θεωρεῖτε mnamwona G2334 καὶ na G2532

οἴδατε mnajua G1492 ἐστερέωσεν; ilimtia–nguvu G4732 τὸ –hilo G3588 ὄνομα jina G3686 αὐτοῦ, lake G0846 καὶ na G2532 ἡ –hiyo G3588 πίστις imani G4102 ἡ –hiyo G3588 δι’ kupitia G1223 αὐτοῦ, yeye G0846

ἔδωκεν ilimpa G1325 αὐτῷ yeye G0846 τὴν –hii G3588 ὁλοκληρίαν afya–kamili G3647 ταύτην, hii G3778 ἀπέναντι mbele–ya G0561 πάντων wote G3956 ὑμῶν. ninyi G4771

Sasa, kwa imani katika jina lake, mtu huyu ambaye mnamwona na kujua, alifanywa kuwa na nguvu. Imani ambayo inapitia kwa Yesu imempa yeye afya hii kamilifu, mbele yenu ninyi nyote.

17 καὶ na G2532 νῦν, sasa G3568 ἀδελφοί, ndugu G0080 οἶδα najua G1492 ὅτι kwamba G3754 κατὰ kwa G2596 ἄγνοιαν kutojua G0052 ἐπράξατε, mlifanya G4238 ὥσπερ kama G5618 καὶ pia G2532 οἱ –wale G3588

ἄρχοντες watawala G0758 ὑμῶν; wenu G4771

Sasa, Ndugu, najua kwamba mlitenda katika ujinga, ndivyo pia walivyofanya viongozi wenu.

18 ὁ –huyo G3588 δὲ lakini G1161 Θεὸς Mungu G2316 ἃ yaliyotangazwa–mapema G3739 προκατήγγειλεν alitangaza–mapema G4293 διὰ kupitia G1223 στόματος midomo G4750

πάντων ya–wote G3956 τῶν –wa G3588 προφητῶν, manabii G4396 παθεῖν kuteseka G3958 τὸν –yule G3588 Χριστὸν Kristo G5547 αὐτοῦ, wake G0846 ἐπλήρωσεν alitimiza G4137 οὕτως. hivyo G3779

Lakini mambo ambayo Mungu aliwaambia mapema kwa vinywa vya manabii wote, kwamba huyu Kristo atateseka, sasa ameyatimiza.

19 μετανοήσατε tubuni G3340 οὖν basi G3767 καὶ na G2532 ἐπιστρέψατε, mgeuke G1994 πρὸς ili G4314 τὸ –hilo G3588 ἐξαλειφθῆναι kufutwa G1813 ὑμῶν zenu G4771 τὰς –hizo G3588

ἁμαρτίας, dhambi G0266

Kwa hiyo, tubuni na mgeuke, ili kwamba dhambi zenu ziweze kuondolewa kabisa, kusudi zije nyakati za kuburudika kutokana na uwepo wa Bwana;

20 ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,
ili wakati zije nyakati za–kuburudishwa kutoka uso –wa Bwana
G3704 G0302 G2064 G2540 G0403 G0575 G4383 G3588 G2962

καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν, Χριστὸν Ἰησοῦν.
na amtume –yule aliyechaguliwa–mapema kwenu Kristo Yesu
G2532 G0649 G3588 G4400 G4771 G5547 G2424

na kwamba aweze kumtuma Kristo ambaye ameshateuliwa kwa ajili yenu, Yesu.

21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι, ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως
ambaye ni–lazima mbingu kwa–kweli impokee hadi nyakati za–kurudishwa
G3739 G1163 G3772 G3303 G1209 G0891 G5550 G0605

πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ’
vyote ambavyo alisema –huyo Mungu kupitia midomo –wa watakatifu tangu
G3956 G3739 G2980 G3588 G2316 G1223 G4750 G3588 G0040 G0575

αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν.
zamani wake manabii
G0165 G0846 G4396

Yeye ndiye ambaye lazima mbingu zimpokee mpaka wakati wa kurejeshwa kwa vitu vyote, ambavyo Mungu alizungumzia zamani za kale kwa vinywa vya manabii watakatifu.

22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν, ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ
Musa kwa–kweli alisema kwamba Nabii kwenu atawainulia Bwana –huyo
G3475 G3303 G3004 G3754 G4396 G4771 G0450 G2962 G3588

Θεὸς [ὑμῶν] ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ: αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ
Mungu [wenu] kutoka –kwa ndugu zenu kama mimi yeye mtamsikia katika
G2316 G4771 G1537 G3588 G0080 G4771 G5613 G1473 G0846 G0191 G2596

πάντα, ὅσα ἂν ἀτακαπο λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.
yote yoyote atakapo kusema kwenu ninyi
G3956 G3745 G0302 G2980 G4314 G4771

Hakika Musa alisema, 'Bwana Mungu atainua nabii kama mimi kutoka katika ndugu zenu. Mtamsikiliza kila kitu ambacho atawaambia ninyi.

23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου
itakuwa lakini kila nafsi ambayo kama haitasikiliza atasikia –yule nabii
G1510 G1161 G3956 G5590 G3748 G1437 G3361 G0191 G3588 G4396

ἐκείνου, ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.
huyo ataangamizwa kutoka –kwa watu
G1565 G1842 G1537 G3588 G2992

Itatokea kwamba kila mtu ambaye hasikilizi kwa nabii huyo ataangamizwa kabisa atoke kati ya watu.'

24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ, καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι
na wote lakini –wale manabii kuanzia Samweli na –wale waliofuata wote
G2532 G3956 G1161 G3588 G4396 G0575 G4545 G2532 G3588 G2517 G3745

ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.
waliosema pia walitangaza –hizi siku hizi
G2980 G2532 G2605 G3588 G2250 G3778

Ndiyo, na manabii wote tokea Samweli na wale waliofuata baada yake, walizungumza na walitangaza siku hizi.

25	ὑμεῖς	ἐστε	οἱ	υἱοὶ	τῶν	προφητῶν,	καὶ	τῆς	διαθήκης	ἧς	«ὁ
	ninyi	ni	–wale	wana	–wa	manabii	na	–wa	agano	ambalo	–huyo
	G4771	G1510	G3588	G5207	G3588	G4396	G2532	G3588	G1242	G3739	G3588

Θεὸς»	διέθετο	πρὸς	τοὺς	πατέρας	ὑμῶν,	λέγων	πρὸς	Ἀβραάμ,	Καὶ	ἐν
Mungu	alifanya	na	–wale	baba	zenu	akisema	kwa	Ibrahimu	Na	katika
G2316	G1303	G4314	G3588	G3962	G4771	G3004	G4314	G0011	G2532	G1722

τῷ	σπέρματί	σου	ἐνευλογηθήσονται	πᾶσαι	αἱ	πατριαὶ	τῆς	γῆς.
–hilo	uzao	wako	zitabarikiwa	zote	–hizo	jamaa	–za	dunia
G3588	G4690	G4771	G1757	G3956	G3588	G3965	G3588	G1093

Ninyi ni wana wa manabii na wa agano ambalo Mungu alilifanya pamoja na mababu, kama alivyosema kwa Abrahamu, 'Katika mbegu yako familia zote za dunia zitabarikiwa.'

26	ὑμῖν	πρῶτον,	ἀναστήσας	ὁ	Θεὸς	τὸν	Παῖδα	αὐτοῦ,	ἀπέστειλεν	αὐτὸν,
	kwenu	kwanza	akimfufua	–huyo	Mungu	–yule	Mtumishi	wake	alimtuma	yeye
	G4771	G4412	G0450	G3588	G2316	G3588	G3816	G0846	G0649	G0846

εὐλογοῦντα	ὑμᾶς	ἐν	τῷ	ἀποστρέφειν	ἕκαστον	ἀπὸ	τῶν	πονηριῶν	ὑμῶν.
akiwabariki	ninyi	kwa	–hilo	kuwaondoa	kila–mtu	kutoka	–ya	maovu	yenu
G2127	G4771	G1722	G3588	G0654	G1538	G0575	G3588	G4189	G4771

Baada ya Mungu kumwinua mtumishi wake, alimtuma kwenu kwanza, ili awabariki ninyi kwa kugeuka kutoka katika uovu wenu.”

Chapter 4

1	Λαλούντων	δὲ	αὐτῶν	πρὸς	τὸν	λαὸν,	ἐπέστησαν	αὐτοῖς	οἱ
	Walipokuwa–wakinena	lakini	wao	kwa	–hao	watu	waliwajia	wao	–wale
	G2980	G1161	G0846	G4314	G3588	G2992	G2186	G0846	G3588

ἱερεῖς,	καὶ	ὁ	στρατηγὸς	τοῦ	ἱεροῦ,	καὶ	οἱ	Σαδδουκαῖοι,
makuhani	na	–yule	mkuu–wa–walinzi	–wa	hekalu	na	–wale	Masadukayo
G2409	G2532	G3588	G4755	G3588	G2411	G2532	G3588	G4523

Wakati Petro na Yohana walipokuwa wakizungumza na watu, makuhani na mlinzi wa hekalu na masadukayo waliwaendea.

2	διαπονούμενοι	διὰ	τὸ	διδάσκειν	αὐτοὺς	τὸν	λαὸν,	καὶ	καταγγέλλειν
	wakiudhika	kwa–sababu	–hilo	kufundisha	wao	–hao	watu	na	kutangaza
	G1278	G1223	G3588	G1321	G0846	G3588	G2992	G2532	G2605

ἐν	τῷ	Ἰησοῦ	τὴν	ἀνάστασιν,	τὴν	ἐκ	νεκρῶν;
katika	–yule	Yesu	–huo	ufufuo	–ule	kutoka	wafu
G1722	G3588	G2424	G3588	G0386	G3588	G1537	G3498

Walikuwa wameudhika sana kwa sababu Petro na Yohana walikuwa wanawafundisha watu kuhusu Yesu na kutangaza juu ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu.

3	καὶ	ἐπέβαλον	αὐτοῖς	τὰς	χεῖρας,	καὶ	ἔθεντο	εἰς	τήρησιν	εἰς
	na	waliwakamata	wao	–hizo	mikono	na	waliwaweka	ndani–ya	ulinzi	hadi
	G2532	G1911	G0846	G3588	G5495	G2532	G5087	G1519	G5084	G1519

τὴν	αὔριον;	ἦν	γὰρ	ἑσπέρα	ἤδη.
–ile	kesho	ilikuwa	kwa–maana	jioni	tayari
G3588	G0839	G1510	G1063	G2073	G2235

Waliwakamata na kuwaweka gerezani hadi asubuhi iliyofuata, kwani tayari ilikuwa jioni.

4	πολλοὶ	δὲ	τῶν	ἀκουσάντων	τὸν	λόγον,	ἐπίστευσαν,	καὶ	ἐγενήθη	‹ὁ›
	wengi	lakini	–wa	waliosikia	–hilo	neno	waliamini	na	ikawa	–huo
	G4183	G1161	G3588	G0191	G3588	G3056	G4100	G2532	G1096	G3588

ἀριθμὸς	τῶν	ἀνδρῶν	ὡς	χιλιάδες	πέντε.
hesabu	–ya	wanaume	karibu	maelfu	matano
G0706	G3588	G0435	G5613	G5505	G4002

Lakini watu wengi waliokuwa wamesikia ujumbe waliamini; na idadi ya wanaume waliokuwa wameamini walikadiliwa kuwa elfu tano.

5	Ἐγένετο	δὲ	ἐπὶ	τὴν	αὔριον	συναχθῆναι	αὐτῶν	τοὺς	ἄρχοντας	καὶ
	Ikawa	lakini	kesho–yake	–ile	kesho	kukusanyika	wao	–wale	watawala	na
	G1096	G1161	G1909	G3588	G0839	G4863	G0846	G3588	G0758	G2532

τοὺς	πρεσβυτέρους	καὶ	τοὺς	γραμματεῖς	ἐν	Ἰερουσαλήμ,
–wale	wazee	na	–wale	waandishi	katika	Yerusalemu
G3588	G4245	G2532	G3588	G1122	G1722	G2419

Hata ilipofika asubuhi siku iliyofuata, kwamba wakuu wao, wazee na waandishi, kwa pamoja walikusanyika Yerusalemu.

6	καὶ	Ἅννας	ὁ	ἀρχιερεὺς,	καὶ	Καϊάφας,	καὶ	Ἰωάννης,	καὶ	Ἀλέξανδρος,
	na	Anasi	–yule	kuhani–mkuu	na	Kayafa	na	Yohana	na	Aleksanda
	G2532	G0452	G3588	G0749	G2532	G2533	G2532	G2491	G2532	G0223

καὶ	ὅσοι	ἦσαν	ἐκ	γένους	ἀρχιερατικοῦ.
na	wote	waliokuwa	katika	ukoo	wa–makuhani–wakuu
G2532	G3745	G1510	G1537	G1085	G0748

Anasi kuhani mkuu alikuwepo, na Kayafa, na Yohana, na Iskanda, na wote waliokuwa ni ndugu wa kuhani mkuu.

7	καὶ	στήσαντες	αὐτοὺς	ἐν	τῷ	μέσῳ,	ἐπυνθάνοντο,	Ἐν	ποίᾳ	δυνάμει
	na	wakiwasimamisha	wao	katika	–hilo	kati	waliuliza	Kwa	gani	nguvu
	G2532	G2476	G0846	G1722	G3588	G3319	G4441	G1722	G4169	G1411

ἢ	ἐν	ποίῳ	ὀνόματι	ἐποιήσατε	τοῦτο	ὑμεῖς?
au	kwa	gani	jina	mlifanya	hii	ninyi
G2228	G1722	G4169	G3686	G4160	G3778	G4771

Walipokuwa wamewaweka Petro na Yohana katikati yao, waliwauliza, “Kwa uwezo gani, au kwa jina gani mmefanya hili?”

8	τότε	Πέτρος,	πλησθεὶς	Πνεύματος	Ἁγίου,	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Ἄρχοντες
	ndipo	Petro	akijazwa	Roho	Mtakatifu	alisema	kwao	wao	Watawala
	G5119	G4074	G4130	G4151	G0040	G3004	G4314	G0846	G0758

τοῦ	λαοῦ	καὶ	πρεσβύτεροι,
–wa	watu	na	wazee
G3588	G2992	G2532	G4245

Kisha, Petro, akiwa amejaa Roho Mtakatifu, akawaambia, “Ninyi wakuu wa watu, na wazee,

9	εἰ	ἡμεῖς	σήμερον	ἀνακρινόμεθα,	ἐπὶ	εὐεργεσίᾳ	ἀνθρώπου	ἀσθενοῦς,	ἐν
	kama	sisi	leo	tunahojiwa	kuhusu	wema	wa–mtu	mgonjwa	kwa
	G1487	G1473	G4594	G0350	G1909	G2108	G0444	G0772	G1722

τίνι	οὗτος	σέσωσται,
nini	huyu	ameponywa
G5101	G3778	G4982

kama sisi siku ya leo tunahojiwa kuhusu tendo jema lililofanywa kwa mtu huyu mgonjwa - kwa namna gani mtu huyu alifanywa mzima?

10 γνωστὸν ijulikane G1110 ἔστω na–iwe G1510 πᾶσιν kwa–wote G3956 ὑμῖν, ninyi G4771 καὶ na G2532 παντὶ kwa–wote G3956 τῷ –hao G3588 λαῷ watu G2992 Ἰσραὴλ, wa–Israeli G2474 ὅτι kwamba G3754

ἐν katika G1722 τῷ –hilo G3588 ὀνόματι jina G3686 Ἰησοῦ la–Yesu G2424 Χριστοῦ Kristo G5547 τοῦ –yule G3588 Ναζωραίου, Mnazareti G3480 ὃν ambaye G3739 ὑμεῖς ninyi G4771 ἐσταυρώσατε, mlimsulubisha G4717

ὃν ambaye G3739 ὁ –huyo G3588 Θεὸς Mungu G2316 ἤγειρεν alimfufua G1453 ἐκ kutoka G1537 νεκρῶν, wafu G3498 ἐν katika G1722 τούτῳ huyu G3778 οὗτος huyu G3778 παρέστηκεν anasimama G3936

ἐνώπιον mbele–yenu G1799 ὑμῶν ninyi G4771 ὑγιής. mzima G5199

Hebu lijulikane hilo kwenu na kwa watu wote katika Israel, kwamba kwa jina la Yesu Kristo wa Nazareti, ambaye mlimsulibisha, ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, ni kwa njia yake kwamba mtu huyu anasimama hapa mbele yenu akiwa mwenye afya.

11 οὗτός huyu G3778 ἐστιν ni G1510 ὁ –lile G3588 λίθος jiwe G3037 ὁ –lile G3588 ἐξουθενηθεὶς lililokataliwa G1848 ὑφ’ na G5259 ὑμῶν, ninyi G4771 τῶν –wale G3588 οἰκοδόμων, wajenzi G3618 ὁ –lile G3588

γενόμενος lililokuwa G1096 εἰς kuwa G1519 κεφαλὴν kichwa G2776 γωνίας. cha–pembe G1137

Yesu Kristo ni jiwe ambalo ninyi wajenzi mlilidharau, lakini ambalo limefanywa kuwa jiwe kuu la pembeni.

12 καὶ na G2532 οὐκ hakuna G3756 ἔστιν ipo G1510 ἐν katika G1722 ἄλλῳ mwingine G0243 οὐδενὶ yeyote G3762 ἡ –hiyo G3588 σωτηρία, wokovu G4991 οὐδὲ wala G3761 γὰρ kwa–maana G1063

ὄνομά jina G3686 ἐστιν lipo G1510 ἕτερον jingine G2087 ὑπὸ chini–ya G5259 τὸν –hilo G3588 οὐρανὸν, mbingu G3772 τὸ –hilo G3588 δεδομένον lililopewa G1325 ἐν miongoni–mwa G1722

ἀνθρώποις, wanadamu G0444 ἐν ambalo G1722 ᾧ katika G3739 δεῖ ni–lazima G1163 σωθῆναι kuokolewa G4982 ἡμᾶς. sisi G1473

Hakuna wokovu katika mtu mwingine awaye yote. Kwa maana hakuna jina jingine chini ya mbingu walilopewa watu, ambalo kwa hilo tunaweza kuokolewa.”

13 Θεωροῦντες Wakiona G2334 δὲ lakini G1161 τὴν –huo G3588 τοῦ –wa G3588 Πέτρου Petro G4074 παρρησίαν, ujasiri G3954 καὶ na G2532 Ἰωάννου, wa–Yohana G2491 καὶ na G2532

καταλαβόμενοι wakigundua G2638 ὅτι kwamba G3754 ἄνθρωποι watu G0444 ἀγράμματοί wasiojifunza G0062 εἰσιν, ni G1510 καὶ na G2532 ἰδιῶται, wa–kawaida G2399 ἐθαύμαζον. walishangaa G2296

ἐπεγίνωσκόν waliwatambua G1921 τε na–pia G5037 αὐτοὺς, wao G0846 ὅτι kwamba G3754 σὺν pamoja–na G4862 τῷ –yule G3588 Ἰησοῦ Yesu G2424 ἦσαν. walikuwa G1510

Sasa walipoona ujasiri wa Petro na Yohana, na wakagundua kwamba walikuwa ni watu wakawaida wasio na elimu, walishangaa, wakafahamu kwamba Petro na Yohana wamekuwa pamoja na Yesu.

14	τόν	τε	ἄνθρωπον	βλέποντες	σὺν	αὐτοῖς	ἑστῶτα,	τὸν
	–yule	na–pia	mtu	wakimwona	pamoja–nao	wao	akisimama	–yule
	G3588	G5037	G0444	G0991	G4862	G0846	G2476	G3588

τεθεραπευμένον,	οὐδὲν	εἶχον	ἀντειπεῖν.
aliyeponywa	hakuna–kitu	walikuwa–na	kupinga
G2323	G3762	G2192	G0483

Kwa sababu walimwona yule mtu aliyeponywa amesimama pamoja nao, hawakuwa na kitu cha kusema dhidi ya hili.

15	κελεύσαντες	δὲ	αὐτοὺς	ἔξω	τοῦ	συνεδρίου	ἀπελθεῖν,	συνέβαλλον
	wakiamuru	lakini	wao	nje	–wa	baraza	kwenda	walishauriana
	G2753	G1161	G0846	G1854	G3588	G4892	G0565	G4820

πρὸς	ἀλλήλους,	
wao–kwa–wao	wenyewe	
G4314	G0240	

Lakini walipokuwa wamekwisha kuwaamuru mitume waondoke mbele ya mkutano wa baraza, walizungumza wao kwa wao.

16	λέγοντες,	Τί	ποιήσωμεν	τοῖς	ἀνθρώποις	τούτοις?	ὅτι	μὲν	γὰρ
	wakisema	Nini	tufanye	kwa	watu	hawa	kwamba	kwa–kweli	kwa–maana
	G3004	G5101	G4160	G3588	G0444	G3778	G3754	G3303	G1063

γνωστὸν	σημεῖον	γέγονεν	δι’	αὐτῶν,	πᾶσιν	τοῖς	κατοικοῦσιν	Ἰερουσαλὴμ	
inajulikana	ishara	imefanyika	kupitia	wao	kwa–wote	–wale	wakaao	Yerusalemu	
G1110	G4592	G1096	G1223	G0846	G3956	G3588	G2730	G2419	

φανερόν,	καὶ	οὐ	δυνάμεθα	ἀρνεῖσθαι.
dhahiri	na	hatuwezi	tunaweza	kukana
G5318	G2532	G3756	G1410	G0720

Walisema, tutawafanyaje watu hawa? Ni kweli kwamba muujiza wa ajabu umefanyika kupitia wao unajulikana na kila mmoja anayeishi Yerusalemu; hatuwezi kulikataa hilo.

17	ἀλλ’	ἵνα	μὴ	ἐπὶ	πλεῖον	διανεμηθῇ	εἰς	τὸν	λαόν,
	lakini	ili	isienee	zaidi	zaidi	isienee	miongoni–mwa	–hao	watu
	G0235	G2443	G3361	G1909	G4119	G1268	G1519	G3588	G2992

ἀπειλησώμεθα	αὐτοῖς	μηκέτι	λαλεῖν	ἐπὶ	τῷ	ὀνόματι	τούτῳ	μηδενὶ
tuwaonye	wao	tena	kunena	katika	–hilo	jina	hili	mtu–yeyote
G0546	G0846	G3371	G2980	G1909	G3588	G3686	G3778	G3367

ἀνθρώπων.
wa–wanadamu
G0444

Lakini, ili kwamba jambo hili lisienee miongoni mwa watu, hebu tuwaonye wasinene tena kwa mtu yeyote kwa jina hili.

18	καὶ	καλέσαντες	αὐτοὺς,	παρήγγειλαν	‹τὸ›	καθόλου	μὴ	φθέγγεσθαι	μηδὲ
	na	wakiwaita	wao	waliwaagiza	–hilo	kabisa	kutosema	kusema	wala
	G2532	G2564	G0846	G3853	G3588	G2527	G3361	G5350	G3366

διδάσκειν,	ἐπὶ	τῷ	ὀνόματι	τοῦ	Ἰησοῦ.	
kufundisha	katika	–hilo	jina	–la	Yesu	
G1321	G1909	G3588	G3686	G3588	G2424	

Waliwaita Petro na Yohana ndani na kuwaamuru kamwe wasinene wala kufundisha kwa jina la Yesu.

19 ὁ –huyu G3588 δὲ lakini G1161 Πέτρος Petro G4074 καὶ na G2532 Ἰωάννης, Yohana G2491 ἀποκριθέντες, wakijibu G0611 εἶπον walisema G3004 πρὸς kwao G4314 αὐτούς, wao G0846 Εἰ Kama G1487 δίκαιόν haki G1342 ἐστιν ni G1510 ἐνώπιον mbele–ya G1799 τοῦ –huyo G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ὑμῶν ninyi G4771 ἀκούειν, kuwasikiliza G0191 μᾶλλον zaidi G3123 ἢ kuliko G2228 τοῦ –huyo G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 κρίνατε; amueni G2919

Lakini Petro na Yohana walijibu na kuwaambia, “Kama ni sahihi machoni pa Mungu kuwatii ninyi kuliko Mungu, hukumuni wenyewe.

20 οὐ hatuwezi G3756 δυνάμεθα tunaweza G1410 γὰρ kwa–maana G1063 ἡμεῖς, sisi G1473 ἃ yale–ambayo G3739 εἴδαμεν tuliyaona G3708 καὶ na G2532 ἠκούσαμεν, tuliyasikia G0191 μὴ si G3361 λαλεῖν. kusema G2980

Maana sisi hatuwezi kuacha kuyanena mambo ambayo tumeyaona na kuyasikia.”

21 οἱ wao G3588 δὲ lakini G1161 προσαπειλησάμενοι wakiwaongezea–vitisho G4324 ἀπέλυσαν waliwaachia G0630 αὐτούς, wao G0846 μηδὲν hakuna–kitu G3367 εὑρίσκοντες wakipata G2147 τὸ –hilo G3588 πῶς jinsi–gani G4459 κολάσωνται kuwaadhibu G2849 αὐτούς, wao G0846 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸν –hao G3588 λαόν, watu G2992 ὅτι kwa–sababu G3754 πάντες wote G3956 ἐδόξαζον walimtukuza G1392 τὸν –huyo G3588 Θεὸν Mungu G2316 ἐπὶ juu–ya G1909 τῷ –hilo G3588 γεγονότι; lililotokea G1096

Baada ya kuwaonya sana Petro na Yohana, waliwaacha waende. Hawakuweza kupata sababu yoyote ya kuwaadhibu, kwa sababu watu wote walikuwa wakimsifu Mungu kwa kile kilichokuwa kimetendeka.

22 ἐτῶν miaka G2094 γὰρ kwa–maana G1063 ἦν alikuwa G1510 πλειόνων zaidi–ya G4119 τεσσεράκοντα, arobaini G5062 ὁ –huyo G3588 ἄνθρωπος mtu G0444 ἐφ’ juu–yake G1909 ὃν ambaye G3739 γεγόνει ilitokea G1096 τὸ –hii G3588 σημεῖον ishara G4592 τοῦτο, hii G3778 τῆς –ya G3588 ἰάσεως. uponyaji G2392

Mtu aliyekuwa amepokea muujiza wa uponyaji alipata kuwa na umri zaidi ya miaka arobaini.

23 Ἀπολυθέντες Walipoachiwa G0630 δὲ, lakini G1161 ἦλθον walikwenda G2064 πρὸς kwa G4314 τοὺς –wale G3588 ἰδίους, wao–wenyewe G2398 καὶ na G2532 ἀπήγγειλαν waliwaeleza G0518 ὅσα yote G3745 πρὸς ambayo G4314 αὐτοὺς wao G0846 οἱ –wale G3588 ἀρχιερεῖς makuhani–wakuu G0749 καὶ na G2532 οἱ –wale G3588 πρεσβύτεροι wazee G4245 εἶπαν. walisema G3004

Baada ya kuwaacha huru, Petro na Yohana walikuja kwa watu wao na kuwataarifu yote ambayo makuhani wakuu na wazee walikuwa wamewaambia.

24	οἱ	δὲ	ἀκούσαντες,	ὁμοθυμαδὸν	ἦραν	φωνὴν	πρὸς	τὸν	Θεὸν,	καὶ
	wao	lakini	waliposikia	kwa–umoja	waliinua	sauti	kwa	–huyo	Mungu	na
	G3588	G1161	G0191	G3661	G0142	G5456	G4314	G3588	G2316	G2532

	εἶπαν,	Δέσποτα,	σὺ	ὁ	ποιήσας	τὸν	οὐρανὸν,	καὶ	τὴν	γῆν,	καὶ
	wakasema	Bwana–Mkuu	wewe	–yule	uliyeumba	–hilo	mbingu	na	–hiyo	dunia	na
	G3004	G1203	G4771	G3588	G4160	G3588	G3772	G2532	G3588	G1093	G2532

τὴν	θάλασσαν,	καὶ	πάντα	τὰ	ἐν	αὐτοῖς,
–hiyo	bahari	na	vyote	–hivyo	vilivyomo	ndani–yake
G3588	G2281	G2532	G3956	G3588	G1722	G0846

Walipoyasikia, walipaza sauti zao kwa pamoja kwa Mungu na kusema, “Bwana, wewe uliyeumba mbingu na dunia na bahari na kila kitu ndani yake,

25	ὁ	τοῦ,	πατρὸς	ἡμῶν,	διὰ	Πνεύματος	Ἁγίου	στόματος	Δαυὶδ
	–huyo	–wa	baba	yetu	kupitia	Roho	Mtakatifu	mdomo	wa–Daudi
	G3588	G3588	G3962	G1473	G1223	G4151	G0040	G4750	G1138

παιδός	σου	εἰπών,	Ἵνα‿	τί	ἐφρύαξαν	ἔθνη,	καὶ	λαοὶ
mtumishi	wako	ulisema	Kwa–nini	kwa–nini	walighadhibika	mataifa	na	watu
G3816	G4771	G3004	G2443	G5101	G5433	G1484	G2532	G2992

ἐμελέτησαν	κενά?
walifikiri	bure
G3191	G2756

wewe ambaye, kwa Roho Mtakatifu, kwa kinywa cha baba yetu Daudi, mtumishi wako, ulisema, “Kwanini watu wa mataifa wamefanya ghasia, na watu wametafakari mambo yasiyofaa?

26	παρέστησαν	οἱ	βασιλεῖς	τῆς	γῆς,	καὶ	οἱ	ἄρχοντες	συνήχθησαν	ἐπὶ,
	walisimama	–wale	wafalme	–wa	dunia	na	–wale	watawala	walikusanyika	pamoja
	G3936	G3588	G0935	G3588	G1093	G2532	G3588	G0758	G4863	G1909

τὸ	αὐτὸ	κατὰ	τοῦ	Κυρίου,	καὶ	κατὰ	τοῦ	Χριστοῦ	αὐτοῦ.
–hilo	pamoja	dhidi–ya	–huyo	Bwana	na	dhidi–ya	–huyo	Kristo	wake
G3588	G0846	G2596	G3588	G2962	G2532	G2596	G3588	G5547	G0846

Wafalme wa dunia wamejipanga pamoja, na watawala wamekusanyika kwa pamoja dhidi ya Bwana na dhidi ya masihi wake.”

27	συνήχθησαν	γὰρ	ἐπ’	ἀληθείας,	ἐν	τῇ	πόλει	ταύτῃ,	ἐπὶ	τὸν
	walikusanyika	kwa–maana	kwa	kweli	katika	–hii	mji	huu	dhidi–ya	–huyo
	G4863	G1063	G1909	G0225	G1722	G3588	G4172	G3778	G1909	G3588

ἅγιον	Παῖδά	σου	Ἰησοῦν,	ὃν	ἔχρισας,	Ἡρῴδης	τε	καὶ
mtakatifu	Mtumishi	wako	Yesu	ambaye	ulimtia–mafuta	Herode	na–pia	na
G0040	G3816	G4771	G2424	G3739	G5548	G2264	G5037	G2532

Πόντιος	Πιλᾶτος,	σὺν	ἔθνεσιν	καὶ	λαοῖς	Ἰσραήλ,	
Pontio	Pilato	pamoja–na	mataifa	na	watu	wa–Israeli	
G4194	G4091	G4862	G1484	G2532	G2992	G2474	

Ni hakika, wote Herode na Pontio Pilato, pamoja na watu wa mataifa na watu wa Israeli, walikusanyika kwa pamoja katika mji huu dhidi ya mtumishi wako mtakatifu Yesu, ambaye ulimpaka mafuta.

28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου, καὶ ἡ βουλὴ [σου] προώρισεν
kufanya yote –hilo mkono wako na –huo mpango [wako] uliamua–mapema
G4160 G3745 G3588 G5495 G4771 G2532 G3588 G1012 G4771 G4309

γενέσθαι.
kutokea
G1096

Walikusanyika kwa pamoja kufanya yote ambayo mkono wako na mapenzi yako yaliyaamuru tangu awali kabla hayajatokea.

29 καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς
na –hizo sasa Bwana angalia juu–ya –hizo vitisho vyao na wape –wale
G2532 G3588 G3568 G2962 G1896 G1909 G3588 G0547 G0846 G2532 G1325 G3588

δούλοις σου, μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
watumwa wako kwa ujasiri wote kusema –hilo neno lako
G1401 G4771 G3326 G3954 G3956 G2980 G3588 G3056 G4771

Sasa, Bwana, yaangalie matisho yao, na ukawajaalie watumishi wako kulinena neno lako kwa ujasiri wote. Ili

30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά ‹σου›, ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ
kwa –hilo –huo mkono [wako] kunyoosha wewe kwa uponyaji na ishara na
G1722 G3588 G3588 G5495 G4771 G1614 G4771 G1519 G2392 G2532 G4592 G2532

τέρατα γίνεσθαι, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου Παιδός σου, Ἰησοῦ.
maajabu kufanyika kupitia jina la mtumishi wako Yesu
G5059 G1096 G1223 G3588 G3686 G3588 G0040 G3816 G4771 G2424

kwamba unaponyosha mkono wako kuponya, ishara na maajabu viweze kutokea kupitia jina la mtumishi wako mtakatifu Yesu.”

31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν, ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ
na walipomaliza–kuomba wao palitikisika –hilo mahali ambapo ndani–yake
G2532 G1189 G0846 G4531 G3588 G5117 G1722 G3739

ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ
walikuwa wamekusanyika na walijazwa wote –wa Mtakatifu Roho na
G1510 G4863 G2532 G4130 G0537 G3588 G0040 G4151 G2532

ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.
walinena neno la Mungu kwa ujasili
G2980 G3588 G3056 G3588 G2316 G3326 G3954

Walipomaliza kuomba, eneo ambalo walikusanyika kwa pamoja likatikiswa, na wote wakajazwa na Roho Mtakatifu, na walinena neno la Mungu kwa ujasili.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων, ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ
–Wa lakini umati –wa walioamini walikuwa moyo na roho moja na
G3588 G1161 G4128 G3588 G4100 G1510 G2588 G2532 G5590 G1520 G2532

οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ’
wala hata–mmoja kitu –ya mali yake alisema yake–mwenyewe kuwa bali
G3761 G1520 G5100 G3588 G5225 G0846 G3004 G2398 G1510 G0235

ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά.
ilikuwa kwao vyote kwa–pamoja
G1510 G0846 G3956 G2839

Idadi kubwa ya wale walioamini walikuwa na moyo mmoja na roho moja: na hakuna hata mmoja wao aliyesema kwamba chochote alichomiliki kilikuwa cha kwake mwenyewe; badala yake walikuwa na vitu vyote shirika.

33	καὶ	δυνάμει	μεγάλῃ,	ἀπεδίδουν	τὸ	μαρτύριον	οἱ	ἀπόστολοι	«τοῦ
	na	kwa–nguvu	kuu	walitoa	–huo	ushuhuda	–wale	mitume	–wa
	G2532	G1411	G3173	G0591	G3588	G3142	G3588	G0652	G3588

Κυρίου	Ἰησοῦ»	«τῆς	ἀναστάσεως»;	χάρις	τε	μεγάλη	ἦν	ἐπὶ	πάντας
Bwana	Yesu	–wa	ufufuo	neema	na–pia	kuu	ilikuwa	juu–ya	wote
G2962	G2424	G3588	G0386	G5485	G5037	G3173	G1510	G1909	G3956

αὐτούς.
wao
G0846

Kwa nguvu kubwa mitume walikuwa wakiutangaza ushuhuda wao kuhusu ufufuo wa Bwana Yesu, na neema kubwa ilikuwa juu yao wote.

34	οὐδὲ	γὰρ	ἐνδεής	τις	ἦν	ἐν	αὐτοῖς;	ὅσοι
	wala	kwa–maana	mhitaji	mtu–yeyote	hakuwa	miongoni–mwao	wao	wote
	G3761	G1063	G1729	G5100	G1510	G1722	G0846	G3745

γὰρ	κτήτορες	χωρίων	ἢ	οἰκιῶν,	ὑπῆρχον	πωλοῦντες,	ἔφερον	τὰς
kwa–maana	wenye	mashamba	au	nyumba	walikuwa–na	waliuza	walileta	–hizo
G1063	G2935	G5564	G2228	G3614	G5225	G4453	G5342	G3588

τιμὰς	τῶν	πιπρασκομένων,
bei	–za	vilivyouzwa
G5092	G3588	G4097

Hapakuwa na mtu yeyote miongoni mwao aliyepungukiwa na mahitaji, kwa sababu watu wote waliokuwa na hati za viwanja au nyumba, waliviuza na kuleta pesa ya vitu waliyokuwa wameuza

35	καὶ	ἐτίθουν	παρὰ	τοὺς	πόδας	τῶν	ἀποστόλων;	διεδίδετο	δὲ
	na	waliweka	kwenye	–hizo	miguu	–ya	mitume	iligawanywa	lakini
	G2532	G5087	G3844	G3588	G4228	G3588	G0652	G1239	G1161

ἑκάστῳ	καθότι	ἄν	τις	χρείαν	εἶχεν.
kwa–kila–mtu	kama	mtu–yeyote	mtu	hitaji	alikuwa–nalo
G1538	G2530	G0302	G5100	G5532	G2192

na kuviweka chini ya miguu ya mitume. Na mgawanyo ulifanywa kwa kila muumini, kulingana na kila mmoja alivyokuwa na hitaji.

36	Ἰωσὴφ	δὲ	ὁ	ἐπικληθεὶς	Βαρνάβας,	ἀπὸ	τῶν	ἀποστόλων	ὅ	ἐστιν,
	Yosefu	lakini	–yule	aliyeitwa	Barnaba	na	–wale	mitume	ambalo	ni
	G2501	G1161	G3588	G1941	G0921	G0575	G3588	G0652	G3739	G1510

μεθερμηνευόμενον,	Υἱὸς	παρακλήσεως,	Λευίτης,	Κύπριος	τῷ	γένει,
likitafsiriwa	Mwana	wa–Faraja	Mlawi	Mkiprosi	kwa	uzao
G3177	G5207	G3874	G3019	G2953	G3588	G1085

Yusufu, mlawi, mtu kutoka Kipro, alipewa jina la Barnabasi na mitume (hiyo ikitafasiriwa, ni mwana wa faraja).

37	ὑπάρχοντος	αὐτῷ	ἀγροῦ,	πωλήσας,	ἤνεγκεν	τὸ	χρῆμα	καὶ	ἔθηκεν	πρὸς
	akiwa–na	yeye	shamba	akiliuza	alileta	–hizo	fedha	na	aliziweka	kwenye
	G5225	G0846	G0068	G4453	G5342	G3588	G5536	G2532	G5087	G4314

τοὺς	πόδας	τῶν	ἀποστόλων.
–hizo	miguu	–ya	mitume
G3588	G4228	G3588	G0652

Akiwa na shamba, aliliuza na akaleta fedha, akaziweka chini ya miguu ya mitume.

Chapter 5

1

Ἀνὴρ	δέ	τις,	Ἀνανίας	ὀνόματι,	σὺν	Σαπφίρῃ,	τῇ	γυναικὶ	αὐτοῦ,
Mtu	lakini	fulani	Anania	kwa–jina	pamoja–na	Safira	–yule	mke	wake
G0435	G1161	G5100	G0367	G3686	G4862	G4551	G3588	G1135	G0846

ἐπώλησεν	κτῆμα,
aliuza	mali
G4453	G2933

Hivyo, mtu mmoja aliyeitwa Anania, na Safira mkewe, waliuza sehemu ya mali,

2

καὶ	ἐνοσφίσατο	ἀπὸ	τῆς	τιμῆς,	συνειδυίης	καὶ	τῆς	γυναικός,	καὶ
na	aliiba	kutoka	–ile	bei	akijua	pia	–yule	mke	na
G2532	G3557	G0575	G3588	G5092	G4894	G2532	G3588	G1135	G2532

ἐνέγκας	μέρος	τι,	παρὰ	τοὺς	πόδας	τῶν	ἀποστόλων	ἔθηκεν.
akileta	sehemu	fulani	kwenye	–hizo	miguu	–ya	mitume	aliweka
G5342	G3313	G5100	G3844	G3588	G4228	G3588	G0652	G5087

na akaficha sehemu ya fedha waliyouza (mke wake pia alilijua hili), na akaleta sehemu iliyobakia na kuiweka kwenye miguu ya mitume.

3

εἶπεν	δὲ	ὁ	Πέτρος,	Ἀνανία,	διὰ	τί	ἐπλήρωσεν	ὁ	Σατανᾶς
alisema	lakini	–huyu	Petro	Anania	kwa–nini	kwa–nini	alijaza	–huyo	Shetani
G3004	G1161	G3588	G4074	G0367	G1223	G5101	G4137	G3588	G4567

τὴν	καρδίαν	σου,	ψεύσασθαί	σε	τὸ	Πνεῦμα	τὸ	Ἅγιον,	καὶ
–huo	moyo	wako	kumdanganya	wewe	–huyo	Roho	–huyo	Mtakatifu	na
G3588	G2588	G4771	G5574	G4771	G3588	G4151	G3588	G0040	G2532

νοσφίσασθαι	ἀπὸ	τῆς	τιμῆς	τοῦ	χωρίου?
kuiba	kutoka	–ile	bei	–ya	shamba
G3557	G0575	G3588	G5092	G3588	G5564

Lakini Petro akasema, “Anania, kwa nini shetani ameujaza moyo wako kusema uongo kwa Roho Mtakatifu na kuficha sehemu ya mali ya shamba?

4

οὐχὶ	μένον	σοὶ	ἔμενεν?	καὶ	πραθὲν,	ἐν	τῇ	σῇ	ἐξουσίᾳ	ὑπῆρχεν?
halikuwa	likibaki	lako	likibaki	na	liliuzwa	katika	–ile	yako	mamlaka	lilikuwa
G3780	G3306	G4771	G3306	G2532	G4097	G1722	G3588	G4674	G1849	G5225

τί	ὅτι	ἔθου	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	σου,	τὸ	πρᾶγμα	τοῦτο?
kwa–nini	kwamba	uliweka	katika	–huo	moyo	wako	–hilo	jambo	hili
G5101	G3754	G5087	G1722	G3588	G2588	G4771	G3588	G4229	G3778

οὐκ	ἐψεύσω	ἀνθρώποις,	ἀλλὰ	τῷ	Θεῷ.
hukumdanganya	ulidanganya	wanadamu	bali	–huyo	Mungu
G3756	G5574	G0444	G0235	G3588	G2316

Wakati lilipokuwa halijauzwa, halikuwa ni mali yako? Na baada ya kuuzwa, halikuwa chini ya uamuzi wako? Ilikuwaje uwaze jambo hili moyoni mwako? Hujawadanganya wanadamu, bali umemdanganya Mungu.”

5

ἀκούων	δὲ	ὁ	Ἀνανίας	τοὺς	λόγους	τούτους,	πεσὼν,	ἐξέψυξεν.	καὶ
akisikia	lakini	–huyu	Anania	–hayo	maneno	haya	akianguka	alikata–roho	na
G0191	G1161	G3588	G0367	G3588	G3056	G3778	G4098	G1634	G2532

ἐγένετο	φόβος	μέγας	ἐπὶ	πάντας	τοὺς	ἀκούοντας.
ikawa	hofu	kuu	juu–ya	wote	–wale	waliosikia
G1096	G5401	G3173	G1909	G3956	G3588	G0191

Katika kusikia maneno haya, Anania alidondoka chini na akakata roho. Na hofu kubwa iliwajia wote waliolisikia hili.

6	ἀναστάντες	δὲ,	οἱ	νεώτεροι	συνέστειλαν	αὐτὸν,	καὶ	ἐξενέγκαντες,	ἔθαψαν.
	wakisimama	lakini	–wale	vijana	walimfunika	yeye	na	wakimbeba–nje	walimzika
	G0450	G1161	G3588	G3501	G4958	G0846	G2532	G1627	G2290

Vijana wakaja mbele na kumtia katika sanda, na kumpeleka nje na kumzika.

7	Ἐγένετο	δὲ	ὡς	ὡρῶν	τριῶν	διάστημα,	καὶ	ἡ	γυνὴ	αὐτοῦ,	μὴ
	Ikawa	lakini	karibu	saa	tatu	muda	na	–yule	mke	wake	bila
	G1096	G1161	G5613	G5610	G5140	G1292	G2532	G3588	G1135	G0846	G3361

εἰδυῖα	τὸ	γεγονὸς,	εἰσῆλθεν.
kujua	–hilo	lililotokea	aliingia
G1492	G3588	G1096	G1525

Baada ya masaa matatu hivi, mke wake aliingia ndani, asijue ni nini kilichokuwa kimetokea.

8	ἀπεκρίθη	δὲ	πρὸς	αὐτὴν	Πέτρος,	Εἰπέ	μοι	εἰ	τοσούτου,	τὸ
	akamjibu	lakini	kwake	yeye	Petro	Niambie	mimi	kama	kiasi–hiki	–hilo
	G0611	G1161	G4314	G0846	G4074	G3004	G1473	G1487	G5118	G3588

χωρίον	ἀπέδοσθε?	ἡ	δὲ	εἶπεν,	Ναί,	τοσούτου.
shamba	mliuza	–yule	lakini	alisema	Ndiyo	kiasi–hiki
G5564	G0591	G3588	G1161	G3004	G3483	G5118

Petro akamwambia, “Niambie, kama mliuza shamba kwa thamani hiyo.” Akasema, “Ndiyo, kwa thamani hiyo.”

9	ὁ	δὲ	Πέτρος	πρὸς	αὐτήν,	Τί	ὅτι	συνεφωνήθη	ὑμῖν	πειράσαι
	–huyu	lakini	Petro	kwake	yeye	Kwa–nini	kwamba	mlikubaliana	ninyi	kumjaribu
	G3588	G1161	G4074	G4314	G0846	G5101	G3754	G4856	G4771	G3985

τὸ	Πνεῦμα	Κυρίου?	ἰδοὺ,	οἱ	πόδες	τῶν	θαψάντων	τὸν	ἄνδρα	σου
–huyo	Roho	wa–Bwana	tazama	–hizo	miguu	–ya	waliomzika	–yule	mume	wako
G3588	G4151	G2962	G3708	G3588	G4228	G3588	G2290	G3588	G0435	G4771

ἐπὶ	τῇ	θύρᾳ,	καὶ	ἐξοίσουσίν	σε.
kwenye	–ule	mlango	na	watakubeba–nje	wewe
G1909	G3588	G2374	G2532	G1627	G4771

Kisha Petro akamwambia, “Inakuwaje kwamba mmepatana kwa pamoja kumjaribu Roho wa Bwana? Angalia, miguu ya wale waliomzika mme wako iko mlangoni, na watakubeba na kukupeleka nje.”

10	ἔπεσεν	δὲ	παραχρῆμα	πρὸς	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ,	καὶ	ἐξέψυξεν.
	akaanguka	lakini	mara–moja	kwenye	–hizo	miguu	yake	na	alikata–roho
	G4098	G1161	G3916	G4314	G3588	G4228	G0846	G2532	G1634

εἰσελθόντες	δὲ,	οἱ	νεανίσκοι	εὗρον	αὐτὴν	νεκράν;	καὶ	ἐξενέγκαντες,	
wakiingia	lakini	–wale	vijana	walimkuta	yeye	amekufa	na	wakimbeba–nje	
G1525	G1161	G3588	G3495	G2147	G0846	G3498	G2532	G1627	

ἔθαψαν	πρὸς	τὸν	ἄνδρα	αὐτῆς.
walimzika	karibu–na	–yule	mume	wake
G2290	G4314	G3588	G0435	G0846

Ghafla akadondoka miguuni pa Petro, akakata roho, na wale vijana wakaja ndani wakamkuta ameshakufa. Wakambeba kumpeleka nje, na kumzika karibu na mmewe.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ’ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας
Na ikawa hofu kuu juu–ya yote –hiyo kanisa na juu–ya wote
G2532 G1096 G5401 G3173 G1909 G3650 G3588 G1577 G2532 G1909 G3956

τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.
–wale waliosikia haya
G3588 G0191 G3778

Hofu kubwa ikaja juu ya kanisa zima, na juu ya wote walioyasikia mambo haya.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα, καὶ τέρατα
Kupitia lakini –ya mikono –ya mitume zilifanywa ishara na maajabu
G1223 G1161 G3588 G5495 G3588 G0652 G1096 G4592 G2532 G5059

πολλὰ, ἐν τῷ λαῷ; καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν, ἅπαντες ἐν τῇ
mengi miongoni–mwa –hao watu na walikuwa kwa–umoja wote katika –ile
G4183 G1722 G3588 G2992 G2532 G1510 G3661 G0537 G1722 G3588

στοᾷ Σολομῶντος,
baraza ya–Solomoni
G4745 G4672

Ishara nyingi na maajabu vilikuwa vinatokea miongoni mwa watu kupitia mikono ya mitume. Walikuwa pamoja katika ukumbi wa Sulemani.

13 τῶν δὲ λοιπῶν, οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ’ ἐμεγάλυνεν
–wa lakini wengine hakuna–mtu alithubutu kujiunga nao lakini waliwatukuza
G3588 G1161 G3062 G3762 G5111 G2853 G0846 G0235 G3170

αὐτοὺς ὁ λαός;
wao –hao watu
G0846 G3588 G2992

Lakini, hakuna mtu mwingine tofauti aliyekuwa na ujasiri wa kuambatana nao; hata hivyo, walipewa heshima ya juu na watu.

14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε,
zaidi lakini waliongezwa walioamini –huyo Bwana makundi ya–wanaume na–pia
G3123 G1161 G4369 G4100 G3588 G2962 G4128 G0435 G5037

καὶ γυναικῶν;
na wanawake
G2532 G1135

Na pia, waamini wengi walikuwa wakiongezeka kwa Bwana, idadi kubwa ya wanaume na wanawake,

15 ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ
hata pia katika –hizo barabara kuleta –wale wagonjwa na kuwaweka juu–ya
G5620 G2532 G1519 G3588 G4113 G1627 G3588 G0772 G2532 G5087 G1909

κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου, κἂν ἡ σκιὰ
vitanda–vidogo na mikeka ili anapokuja Petro hata –hilo kivuli
G2826 G2532 G2895 G2443 G2064 G4074 G2579 G3588 G4639

ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.
kiwafunike mtu–fulani wao
G1982 G5100 G0846

kiasi kwamba hata waliwabeba wagonjwa mitaani, na kuwalaza vitandani na kwenye makochi, ili kwamba Petro akiwa anapita, kivuli chake kiweze kushuka juu yao.

16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος, τῶν πέριξ πόλεων Ἰερουσαλήμ, φέροντες
walikusanyika lakini pia –huo umati –wa jirani miji ya–Yerusalemu wakileta
G4905 G1161 G2532 G3588 G4128 G3588 G4038 G4172 G2419 G5342

ἀσθενεῖς, καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο
wagonjwa na wasumbuliwa na pepo wachafu, ambao waliponywa
G0772 G2532 G3791 G5259 G4151 G0169 G3748 G2323

ἅπαντες.
wote
G0537

Hapo pia, idadi kubwa ya watu walikuja kutoka miji iliyozunguka Yerusalem, wakiwaleta wagonjwa na wote waliopagawa na roho wachafu, na wote waliponywa.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ
Akisimama lakini –yule kuhani–mkuu na wote –wale pamoja–naye yeye –hii
G0450 G1161 G3588 G0749 G2532 G3956 G3588 G4862 G0846 G3588

οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου,
ikiwa kikundi –wa Masadukayo walijazwa wivu
G1510 G0139 G3588 G4523 G4130 G2205

Lakini kuhani mkuu aliinuka, na wote waliokuwa pamoja naye (ambao ni wa dhehebu la masadukayo); na walijawa na wivu

18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο
na waliwakamata –hizo mikono juu–ya –wale mitume na waliwaweka
G2532 G1911 G3588 G5495 G1909 G3588 G0652 G2532 G5087

αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.
wao katika ulinzi wa–umma
G0846 G1722 G5084 G1219

wakanyosha mikono yao kuwakamata mitume na kuwaweka ndani ya gereza la jumla.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου, διὰ νυκτὸς, ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς,
Malaika lakini wa–Bwana wakati–wa usiku alifungua –hizo milango –ya gereza
G0032 G1161 G2962 G1223 G3571 G0455 G3588 G2374 G3588 G5438

ἐξαγαγών τε αὐτοὺς, εἶπεν,
akiwatoa na–pia wao alisema
G1806 G5037 G0846 G3004

Na wakati wa usiku malaika wa Bwana akaifungua milango ya gereza na kuwaongoza nje na kusema,

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες, λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ
Nendeni na mkisimama neneni katika –hilo hekalu kwa watu yote –hayo
G4198 G2532 G2476 G2980 G1722 G3588 G2411 G3588 G2992 G3956 G3588

ῥήματα τῆς Ζωῆς ταύτης.
maneno –ya Uzima huu
G4487 G3588 G2222 G3778

“Nendeni, mkasimame hekaluni na kuwaambia watu maneno yote ya Uzima huu.”

21 ἀκούσαντες δὲ, εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὅρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ
waliposikia lakini waliingia karibu–na –ile alfajiri ndani–ya –hilo hekalu na
G0191 G1161 G1525 G5259 G3588 G3722 G1519 G3588 G2411 G2532

ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ,
walifundisha Akija lakini –yule kuhani–mkuu na –wale pamoja–naye yeye
G1321 G3854 G1161 G3588 G0749 G2532 G3588 G4862 G0846

συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
waliitisha –hilo baraza na yote –hiyo mkutano–wa–wazee –wa wana
G4779 G3588 G4892 G2532 G3956 G3588 G1087 G3588 G5207

Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.
wa–Israeli na walituma kwenda –hilo gereza waletwe wao
G2474 G2532 G0649 G1519 G3588 G1201 G0071 G0846

Waliposikia hili, waliingia hekaluni wakati wa kupambazuka na kufundisha. Lakini, kuhani mkuu alikuja na wote waliokuwa naye, na kuitisha baraza lote kwa pamoja, na wazee wote wa watu wa Israeli, na kuwatuma gerezani ili kuwaleta mitume.

22 οἱ δὲ παραγενόμενοι, ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ
wao lakini walifika watumishi hawakuwapata walipata wao katika –hilo
G3588 G1161 G3854 G5257 G3756 G2147 G0846 G1722 G3588

φυλακῇ; ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,
gereza wakirudi lakini waliripoti
G5438 G0390 G1161 G0518

Lakini watumishi waliokwenda, hawakuwakuta gerezani, walirudi na kutoa taarifa,

23 λέγοντες ὅτι, Τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον, ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ,
wakisema kwamba –Hilo gereza tulilikuta limefungwa kwa yote usalama
G3004 G3754 G3588 G1201 G2147 G2808 G1722 G3956 G0803

καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν; ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω
na –wale walinzi wamesimama kwenye –hizo milango tulipofungua lakini ndani
G2532 G3588 G5441 G2476 G1909 G3588 G2374 G0455 G1161 G2080

οὐδένα εὕρομεν.
hakuna–mtu tulimpata
G3762 G2147

“Tumekuta gereza limefungwa vizuri salama, na walinzi wamesimama langoni, lakini tulipokuwa tukifungua, hatukuona mtu ndani.”

24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, ὅ τε στρατηγὸς
waliposikia lakini walisikia –hayo maneno haya, –yule na–pia mkuu–wa–walinzi
G5613 G1161 G0191 G3588 G3056 G3778 G3588 G5037 G4755

τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί
–wa hekalu na –wale makuhani–wakuu walichanganyikiwa kuhusu wao nini
G3588 G2411 G2532 G3588 G0749 G1280 G4012 G0846 G5101

ἂν γένοιτο τοῦτο.
ingeweza kuwa hii
G0302 G1096 G3778

Sasa wakati jemedari wa hekalu na makuhani wakuu waliposikia maneno haya, waliingiwa na shaka kubwa kwa ajili yao wakiwaza litakuwaje jambo hili.

25 παραγενόμενος δέ, τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι Ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες
akija lakini mtu–fulani aliwaeleza wao kwamba Tazama –wale wanaume
G3854 G1161 G5100 G0518 G0846 G3754 G3708 G3588 G0435

οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ, ἑστῶτες καὶ
ambao mliwaweka katika –hilo gereza wako katika –hilo hekalu wakisimama na
G3739 G5087 G1722 G3588 G5438 G1510 G1722 G3588 G2411 G2476 G2532

διδάσκοντες τὸν λαόν!
wakifundisha –hao watu
G1321 G3588 G2992

Kisha mmoja akaja na kuwaambia, “Watu mliowaweka gerezani wamesimama hekaluni na wanafundisha watu.”

26 Τότε ἀπελθὼν, ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτούς,
Ndipo akienda –yule mkuu–wa–walinzi pamoja–na –wale watumishi aliwaleta wao
G5119 G0565 G3588 G4755 G4862 G3588 G5257 G0071 G0846

οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν μὴ λιθασθῶσιν.
bila kwa nguvu waliogopa kwa–maana –hao watu wasije wakawapiga–mawe
G3756 G3326 G0970 G5399 G1063 G3588 G2992 G3361 G3034

Hivyo jemedari alienda pamoja na watumishi, na wakawaleta, lakini bila ya kufanya vurugu, kwa sababu waliwaogopa watu wangeweza kuwapiga kwa mawe.

27 ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς, ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν
wakiwaleta lakini wao waliwaweka katika –hilo baraza na akawauliza
G0071 G1161 G0846 G2476 G1722 G3588 G4892 G2532 G1905

αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς,
wao –yule kuhani–mkuu
G0846 G3588 G0749

Walipokwisha kuwaleta, waliwaweka mbele ya baraza. Kuhani mkuu aliwahoji

28 λέγων, [οὐ] Παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
akisema [si] Kwa–amri tuliwaamuru ninyi kutofundisha kufundisha katika –hilo
G3004 G3756 G3852 G3853 G4771 G3361 G1321 G1909 G3588

ὀνόματι τούτῳ? καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς
jina hili na tazama mmejaza –hiyo Yerusalemu –ya mafundisho
G3686 G3778 G2532 G3708 G4137 G3588 G2419 G3588 G1322

ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ’ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου
yenu na mnataka kuleta juu–yetu sisi –hiyo damu –ya mtu
G4771 G2532 G1014 G1863 G1909 G1473 G3588 G0129 G3588 G0444

τούτου.
huyu
G3778

akisema, “Tuliwaamuru msifundishe kwa jina hili, na bado mmeijaza Yerusalemu kwa fundisho lenu, na kutamani kuleta damu ya mtu huyu juu yetu.”

29 ἀποκριθεὶς δὲ, Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν, Πειθαρχεῖν δεῖ
akijibu lakini Petro na –wale mitume walisema Kumtii ni–lazima
G0611 G1161 G4074 G2532 G3588 G0652 G3004 G3980 G1163

Θεῷ, μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.
Mungu zaidi kuliko wanadamu
G2316 G3123 G2228 G0444

Lakini Petro na mitume wakajibu, “Lazima tumtii Mungu kuliko watu.

30 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε,
–huyo Mungu –wa baba zetu alimfufua Yesu, ninyi mlimuua
G3588 G2316 G3588 G3962 G1473 G1453 G2424 G3739 G4771 G1315

κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.
mkimtundika juu–ya mti
G2910 G1909 G3586

Mungu wa baba zetu alimfufua Yesu, mliyemuua, kwa kumtundika juu ya mti.

31 τοῦτον ὁ Θεὸς, Ἀρχηγὸν καὶ Σωτῆρα, ὕψωσεν, τῇ δεξιᾷ
huyu –huyo Mungu Mkuu na Mwokozi alimwinua kwa mkono–wa–kulia
G3778 G3588 G2316 G0747 G2532 G4990 G5312 G3588 G1188

αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
wake ili kutoa toba kwa Israeli na msamaha wa dhambi
G0846 G3588 G1325 G3341 G3588 G2474 G2532 G0859 G0266

Mungu alimtukuza katika mkono wake wa kuume, na kumfanya kuwa Mkuu na mwokozi, kutoa toba kwa Israeli, na msamaha wa dhambi.

32 καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ
na sisi ni mashahidi wa mambo haya, na Roho –huyo
G2532 G1473 G1510 G3144 G3588 G4487 G3778 G2532 G3588 G4151 G3588

Ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.
Mtakatifu ambaye alimpa –huyo Mungu kwa–wale wanaomtii yeye
G0040 G3739 G1325 G3588 G2316 G3588 G3980 G0846

Sisi ni mashahidi wa mambo haya, na Roho Mtakatifu, ambaye Mungu amemtoa kwa wale wanaomtii.”

33 οἱ δὲ ἀκούσαντες, διεπρίοντο, καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς.
wao lakini waliposikia walikasirika–sana na walitaka kuwaua wao
G3588 G1161 G0191 G1282 G2532 G1014 G0337 G0846

Wajumbe wa baraza waliposikia hivi, walishikwa na hasira wakataka kuwaua mitume.

34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ, Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ,
Akisimama lakini mtu–fulani katika –hilo baraza Farisayo kwa–jina Gamalieli
G0450 G1161 G5100 G1722 G3588 G4892 G5330 G3686 G1059

νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς
mwalimu–wa–sheria mheshimiwa kwa–wote –hao watu aliamuru nje muda–mfupi –wale
G3547 G5093 G3956 G3588 G2992 G2753 G1854 G1024 G3588

ἀνθρώπους ποιῆσαι.
watu kuwaweka
G0444 G4160

Lakini pharisayo aliyeitwa Gamalieli, mwalimu wa sheria, aliyeheshimiwa na watu wote, alisimama na kuwaamuru mitume wachukuliwe nje kwa muda mfupi.

35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες, Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ
akasema na–pia kwao wao Wanaume Waisraeli jihadharini wenyewe kuhusu
G3004 G5037 G4314 G0846 G0435 G2475 G4337 G1438 G1909

τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν;
–hawa watu hawa nini mnakusudia kufanya
G3588 G0444 G3778 G5101 G3195 G4238

Kisha akawaambia, “Wanaume wa Israeli, iweni makini sana na kile mnachopendekeza kuwafanyia watu hawa.

36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί
kabla–ya kwa–maana hizi –hizo siku alisimama Theuda akisema kuwa
G4253 G1063 G3778 G3588 G2250 G0450 G2333 G3004 G1510

τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη, ἀνδρῶν ἀριθμὸς, ὡς τετρακοσίων;
mtu–fulani mwenyewe ambaye walijiunga–naye wanaume hesabu karibu mia–nne
G5100 G1438 G3739 G4346 G0435 G0706 G5613 G5071

ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες, ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν καὶ ἐγένοντο
ambaye aliuawa na wote wote waliomfuata yeye walitawanyika na wakawa
G3739 G0337 G2532 G3956 G3745 G3982 G0846 G1262 G2532 G1096

εἰς οὐδέν.
kuwa si–kitu
G1519 G3762

Kwa sababu, zamani zilizopita, Theuda aliinuka na kujidai kuwa mtu mkuu, na idadi ya watu, wapata mia nne walimfuata. Aliuawa, na wote waliokuwa wanamtii walitawanyika na kupotea.

37 μετὰ τοῦτον, ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
baada–ya huyu alisimama Yuda –yule Mgalilaya katika –zile siku –za
G3326 G3778 G0450 G2455 G3588 G1057 G1722 G3588 G2250 G3588

ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ; κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ
sensa na aliwavuta watu nyuma–yake yeye yeye–pia aliangamia na
G0582 G2532 G0868 G2992 G3694 G0846 G2548 G0622 G2532

πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
wote wote waliomfuata yeye walitawanyika
G3956 G3745 G3982 G0846 G1287

Baada ya mtu huyu, Yuda mgalilaya, aliinuka siku zile za kuandikwa sensa, akavuta watu wengi nyuma yake. Naye pia alipotea na wote waliokuwa wakimtii walitawanyika.

38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων,
na –hizo sasa nawaambia ninyi waacheni kutoka–kwa –hawa watu hawa
G2532 G3588 G3568 G3004 G4771 G0868 G0575 G3588 G0444 G3778

καὶ ἄφετε αὐτούς, ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων, ἡ
na waacheni wao kwa–sababu kama itakuwa kutoka–kwa wanadamu –huo
G2532 G0863 G0846 G3754 G1437 G1510 G1537 G0444 G3588

βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται;
mpango huu au –hilo kazi hii itaanguka
G1012 G3778 G2228 G3588 G2041 G3778 G2647

Sasa nawaambia, jiepusheni na watu hawa na muwaache wenyewe, kwa sababu, kama mpango huu au kazi hii ni ya watu itatupwa.

39 εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι
lakini–kama lakini kutoka–kwa Mungu ni hamtaweza mtaweza kuwaangamiza
G1487 G1161 G1537 G2316 G1510 G3756 G1410 G2647

αὐτούς, μήˇ ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.
wao msije labda hata wapigana–na–Mungu mkakutwa
G0846 G3361 G4219 G2532 G2314 G2147

Lakini kama ni ya Mungu, hamtaweza kuwazuia; mnaweza mkajikuta hata mnashindana na Mungu.” Hivyo, walishawishika na maneno yake.

40	ἐπείσθησαν	δὲ	αὐτῷ;	καὶ	προσκαλεσάμενοι	τοὺς	ἀποστόλους,	δείραντες,	παρήγγειλαν	μὴ	λαλεῖν
	walikubali	lakini	yeye	na	wakiwaita	–wale	mitume	wakiwapiga	waliwaagiza	kutosema	kunena
	G3982	G1161	G0846	G2532	G4341	G3588	G0652	G1194	G3853	G3361	G2980

ἐπὶ	τῷ	ὀνόματι	τοῦ	Ἰησοῦ,	καὶ	ἀπέλυσαν.		
katika	–hilo	jina	–la	Yesu	na	waliwaachia		
G1909	G3588	G3686	G3588	G2424	G2532	G0630		

Kisha, waliwaita mitume ndani na kuwachapa na kuwaamuru wasinene kwa jina la Yesu, na wakawaacha waende zao.

41	Οἱ	μὲν	οὖν	ἐπορεύοντο,	χαίροντες,	ἀπὸ	προσώπου	τοῦ	συνεδρίου,
	Wao	kwa–kweli	basi	walienda	wakifurahi	kutoka	uso	–wa	baraza
	G3588	G3303	G3767	G4198	G5463	G0575	G4383	G3588	G4892

ὅτι	κατηξιώθησαν	ὑπὲρ	τοῦ	Ὀνόματος	ἀτιμασθῆναι.		
kwa–sababu	walihesabiwa–wastahili	kwa–ajili–ya	–hilo	Jina	kuaibishwa		
G3754	G2661	G5228	G3588	G3686	G0818		

Waliondoka mbele ya baraza wakifurahi kwa sababu wamehesabiwa kuwa wamestahili kuteseka na kutoheshimiwa kwa ajili ya Jina hilo.

42	πᾶσάν	τε	ἡμέραν,	ἐν	τῷ	ἱερῷ	καὶ	κατ’	οἶκον,	οὐκ
	kila	na–pia	siku	katika	–hilo	hekalu	na	kwa	nyumba	hawakuacha
	G3956	G5037	G2250	G1722	G3588	G2411	G2532	G2596	G3624	G3756

ἐπαύοντο	διδάσκοντες	καὶ	εὐαγγελιζόμενοι	τὸν	Χριστὸν	Ἰησοῦν.	
waliisha	kufundisha	na	kuhubiri–habari–njema	–huyo	Kristo	Yesu	
G3973	G1321	G2532	G2097	G3588	G5547	G2424	

Kwa hiyo, kila siku, ndani ya hekalu na kutoka nyumba hadi nyumba waliendelea kufundisha na kuhubiri Yesu kuwa ni Masihi.

Chapter 6

1	Ἐν	δὲ	ταῖς	ἡμέραις	ταύταις,	πληθυνόντων	τῶν	μαθητῶν,	ἐγένετο
	Katika	lakini	–zile	siku	hizi	walipoongezeka	–wa	wanafunzi	ikawa
	G1722	G1161	G3588	G2250	G3778	G4129	G3588	G3101	G1096

γογγυσμὸς	τῶν	Ἑλληνιστῶν	πρὸς	τοὺς	Ἑβραίους,	ὅτι	παρεθεωροῦντο	
manung'uniko	–wa	Wagiriki	dhidi–ya	–wale	Waebrania	kwa–sababu	walipuuzwa	
G1112	G3588	G1675	G4314	G3588	G1445	G3754	G3865	

ἐν	τῇ	διακονίᾳ	τῇ	καθημερινῇ,	αἱ	χῆραι	αὐτῶν.	
katika	–ile	huduma	–ile	ya–kila–siku	–wale	wajane	wao	
G1722	G3588	G1248	G3588	G2522	G3588	G5503	G0846	

Sasa katika siku hizi, wakati idadi ya wanafunzi ilipokuwa inaongezeka, lalamiko la Wayahudi wa Kiyunani lilianza dhidi ya Waebrania, kwa sababu wajane wao walikuwa wanasahaulika katika mgao wa kila siku wa chakula.

2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα, τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπαν,
wakiwaita lakini –wale kumi–na–wawili –huo umati –wa wanafunzi walisema
G4341 G1161 G3588 G1427 G3588 G4128 G3588 G3101 G3004

Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν
Si vema ni sisi kuacha –hilo neno –la Mungu kuhudumia
G3756 G0701 G1510 G1473 G2641 G3588 G3056 G3588 G2316 G1247

τραπέζαις.
meza
G5132

Mitume kumi na wawili waliwaita kusanyiko lote la wanafunzi na kusema, “Siyo sahihi kwetu kuliacha neno la Mungu na kuhudumia mezani.

3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους, ἑπτὰ
chagueni lakini ndugu wanaume kutoka kwenu wenye–ushuhuda–mzuri saba
G1980 G1161 G0080 G0435 G1537 G4771 G3140 G2033

πλήρεις Πνεύματος, καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας
wamejaa Roho na hekima, ambao tutawaweka juu–ya –hii kazi
G4134 G4151 G2532 G4678 G3739 G2525 G1909 G3588 G5532

ταύτης.
hii
G3778

Kwa hiyo, ndugu, chagueni, wanaume saba, kutoka miongoni mwenu, watu wema, waliojaa Roho na hekima, ambao tunaweza kuwakabidhi huduma hii.

4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου
sisi lakini katika maombi na katika huduma –ya neno
G1473 G1161 G3588 G4335 G2532 G3588 G1248 G3588 G3056

προσκαρτερήσομεν.
tutaendelea
G4342

Na sisi, tutaendelea daima katika kuomba na katika huduma ya neno.”

5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους; καὶ ἐξελέξαντο
na lilipendeza –hilo neno mbele–ya wote –huo umati na walichagua
G2532 G0700 G3588 G3056 G1799 G3956 G3588 G4128 G2532 G1586

Στέφανον, ἄνδρα πλήρης πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ
Stefano mtu amejaa imani na Roho Mtakatifu, na Filipo, na
G4736 G0435 G4134 G4102 G2532 G4151 G0040 G2532 G5376 G2532

Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον
Prokoro na Nikanori, na Timoni, na Parmena, na Nikolao
G4402 G2532 G3527 G2532 G5096 G2532 G3937 G2532 G3532

προσήλυτον Ἀντιοχέα,
mgeuzwa–dini Mwantiokia
G4339 G0491

Hotuba yao ikaupendeza mkutano wote. Hivyo, wakamchagua Stefano, mtu aliyejaa imani na Roho Mtakatifu, na Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena, na Nikolao, mwongofu kutoka Antiokia.

6 οὓς ambao G3739 ἔστησαν waliwaweka G2476 ἐνώπιον mbele–ya G1799 τῶν –wale G3588 ἀποστόλων; mitume G0652 καὶ na G2532 προσευξάμενοι, baada–ya–kuomba G4336 ἐπέθηκαν waliwawekea G2007 αὐτοῖς wao G0846 τὰς –hizo G3588 χεῖρας. mikono G5495

Waumini waliwaleta watu hawa mbele ya mitume, walioomba na badaye wakawawekea mikono yao.

7 Καὶ Na G2532 ὁ –hilo G3588 λόγος neno G3056 τοῦ –la G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ηὔξανεν, lilikua G0837 καὶ na G2532 ἐπληθύνετο iliongezeka G4129 ὁ –hilo G3588 ἀριθμὸς hesabu G0706 τῶν –ya G3588 μαθητῶν wanafunzi G3101 ἐν katika G1722 Ἰερουσαλὴμ Yerusalemu G2419 σφόδρα; sana G4970 πολύς wengi G4183 τε na–pia G5037 ὄχλος umati G3793 τῶν –wa G3588 ἱερέων makuhani G2409 ὑπήκουον walitii G5219 τῇ –hiyo G3588 πίστει. imani G4102

Hivyo, neno la Mungu lilienea; na idadi ya wanafunzi ilizidi kuongezeka huko Yesrusalem; na idadi kubwa ya makuhani wakaitii imani.

8 Στέφανος Stefano G4736 δὲ, lakini G1161 πλήρης amejaa G4134 χάριτος neema G5485 καὶ na G2532 δυνάμεως, nguvu G1411 ἐποίει alifanya G4160 τέρατα maajabu G5059 καὶ na G2532 σημεῖα ishara G4592 μεγάλα kuu G3173 ἐν miongoni–mwa G1722 τῷ –hao G3588 λαῷ. watu G2992

Na Stefano, aliyejaa neema na nguvu, alikuwa akifanya maajabu na ishara kubwa miongoni mwa watu.

9 ἀνέστησαν walisimama G0450 δέ lakini G1161 τινες wengine G5100 τῶν –wa G3588 ἐκ kutoka G1537 τῆς –ile G3588 συναγωγῆς sinagogi G4864 τῆς –ile G3588 λεγομένης iitwayo G3004 Λιβερτίνων, ya–Walibertino G3032 καὶ na G2532 Κυρηναίων, Wakirene G2956 καὶ na G2532 Ἀλεξανδρέων, Waiskanderia G0221 καὶ na G2532 τῶν –wale G3588 ἀπὸ kutoka G0575 Κιλικίας, Kilikia G2791 καὶ na G2532 Ἀσίας, Asia G0773 συζητοῦντες wakijadiliana G4802 τῷ –yule G3588 Στεφάνῳ. Stefano G4736

Lakini hapo wakainuka baadhi ya watu wafuasi wa Sinagogi liitwalo Sinagogi la Mahuru, na la Wakirene na la Waeskanderia, na baadhi kutoka Kilikia na Asia. Watu hawa walikuwa wakihojiana na Stefano.

10 καὶ na G2532 οὐκ hawakuweza G3756 ἴσχυον waliweza G2480 ἀντιστῆναι kupinga G0436 τῇ –ile G3588 σοφίᾳ hekima G4678 καὶ na G2532 τῷ –huyo G3588 Πνεύματι Roho G4151 ᾧ ambaye G3739 ἐλάλει. alinena G2980

Lakini, hawakuweza kushindana na hekima na Roho ambayo Stefano alikuwa akitumia katika kuzungumza.

11 τότε ndipo G5119 ὑπέβαλον waliwashawishi–kwa–siri G5260 ἄνδρας, wanaume G0435 λέγοντας, wakisema G3004 ὅτι kwamba G3754 Ἀκηκόαμεν Tumemsikia G0191 αὐτοῦ yeye G0846 λαλοῦντος akinena G2980 ῥήματα maneno G4487 βλάσφημα ya–kukufuru G0989 εἰς dhidi–ya G1519 Μωϋσῆν Musa G3475 καὶ na G2532 τὸν –huyo G3588 Θεόν. Mungu G2316

Kisha waliwashawishi baadhi ya watu kwa siri kusema, “Tumesikia Stefano akizungumza maneno ya kufuru dhidi ya Musa na dhidi ya Mungu.”

12 συνεκίνησάν waliwachochea G4787 τε na–pia G5037 τὸν –hao G3588 λαὸν, watu G2992 καὶ na G2532 τοὺς –wale G3588 πρεσβυτέρους, wazee G4245 καὶ na G2532 τοὺς –wale G3588 γραμματεῖς, waandishi G1122 καὶ na G2532 ἐπιστάντες, wakimjia G2186 συνήρπασαν walimkamata G4884 αὐτὸν, yeye G0846 καὶ na G2532 ἤγαγον walimleta G0071 εἰς kwenye G1519 τὸ –hilo G3588 συνέδριον, baraza G4892

Waliwashurutisha watu, wazee, na waandishi, na kumwendea Stefano, wakamkamata, na kumleta mbele ya baraza.

13 ἔστησάν waliweka G2476 τε na–pia G5037 μάρτυρας mashahidi G3144 ψευδεῖς, wa–uongo G5571 λέγοντας, wakisema G3004 Ὁ –Huyu G3588 ἄνθρωπος mtu G0444 οὗτος, huyu G3778 οὐ haachi G3756 παύεται huacha G3973 λαλῶν kusema G2980 ῥήματα maneno G4487 κατὰ dhidi–ya G2596 τοῦ –hilo G3588 τόπου mahali G5117 τοῦ –hilo G3588 ἁγίου takatifu G0040 [τούτου], [hili] G3778 καὶ na G2532 τοῦ –hiyo G3588 νόμου; sheria G3551

waliwaleta mashahidi wa uongo, waliosema, “mtu huyu haachi kunena maneno mabaya dhidi ya eneo hili takatifu na sheria.

14 ἀκηκόαμεν tumemsikia G0191 γὰρ kwa–maana G1063 αὐτοῦ yeye G0846 λέγοντος, akisema G3004 ὅτι kwamba G3754 Ἰησοῦς Yesu G2424 ὁ –yule G3588 Ναζωραῖος Mnazareti G3480 οὗτος, huyu G3778 καταλύσει atapaangamiza G2647 τὸν –hilo G3588 τόπον mahali G5117 τοῦτον, hili G3778 καὶ na G2532 ἀλλάξει atabadilisha G0236 τὰ –hizo G3588 ἔθη desturi G1485 ἃ ambazo G3739 παρέδωκεν alitupatia G3860 ἡμῖν sisi G1473 Μωϋσῆς. Musa G3475

Kwani tumemsikia akisema kwamba huyu Yesu wa Nazareti atapaharibu mahali hapa na kuzibadili desturi tulizokabidhiwa na Musa.”

15 καὶ na G2532 ἀτενίσαντες wakimtazama–kwa–makini G0816 εἰς kwake G1519 αὐτὸν, yeye G0846 πάντες wote G3956 οἱ –wale G3588 καθεζόμενοι walioketi G2516 ἐν katika G1722 τῷ –hilo G3588 συνεδρίῳ baraza G4892 εἶδον waliona G3708 τὸ –huo G3588 πρόσωπον uso G4383 αὐτοῦ wake G0846 ὡσεὶ kama G5616 πρόσωπον uso G4383 ἀγγέλου. wa–malaika G0032

Kila mmoja aliyekuwa katika baraza, akaelekeza macho yake kumwangalia Stefano, nao wakauona uso wake ulikuwa kama uso wa malaika.

Chapter 7

1	Εἶπεν	δὲ	ὁ	ἀρχιερεύς,	Εἰ	ταῦτα	οὕτως	ἔχει?	
	Akasema	lakini	–yule	kuhani–mkuu	Je	mambo–haya	hivyo	ni	
	G3004	G1161	G3588	G0749	G1487	G3778	G3779	G2192	

Kuhani mkuu akasema,"mambo haya ni ya kweli"?

2	ὁ	δὲ	ἔφη,	Ἄνδρες,	ἀδελφοὶ,	καὶ	πατέρες,	ἀκούσατε!	Ὁ	Θεὸς
	–huyu	lakini	alisema	Wanaume	ndugu	na	baba	sikilizeni	–Huyo	Mungu
	G3588	G1161	G5346	G0435	G0080	G2532	G3962	G0191	G3588	G2316

τῆς	δόξης	ὤφθη	τῷ	πατρὶ	ἡμῶν	Ἀβραὰμ,	ὄντι	ἐν	τῇ
–wa	utukufu	alijionyesha	kwa	baba	yetu	Ibrahimu	alipokuwa	katika	–ile
G3588	G1391	G3708	G3588	G3962	G1473	G0011	G1510	G1722	G3588

Μεσοποταμίᾳ,	πρὶν	ἢ	κατοικῆσαι	αὐτὸν	ἐν	Χαρράν,	
Mesopotamia	kabla–ya	au	kukaa	yeye	katika	Harani	
G3318	G4250	G2228	G2730	G0846	G1722	G5488	

Stephano akasema, "Ndugu na mababa zangu, nisikilizeni mimi: Mungu wa utukufu alimtokea baba yetu Abrahamu wakati alipokuwa Mesopotamia, kabla hajaishi Harani,'

3	καὶ	εἶπεν	πρὸς	αὐτόν,	Ἔξελθε	ἐκ	τῆς	γῆς	σου,	καὶ	‹ἐκ›	τῆς
	na	akasema	kwake	yeye	Toka	kutoka	–ile	nchi	yako	na	[kutoka]	–ile
	G2532	G3004	G4314	G0846	G1831	G1537	G3588	G1093	G4771	G2532	G1537	G3588

συγγενείας	σου,	καὶ	δεῦρο	εἰς	τὴν	γῆν	ἣν	ἄν	σοι	δείξω.	
jamaa	yako	na	njoo	katika	–ile	nchi	ambayo	popote	wewe	nitakuonyesha	
G4772	G4771	G2532	G1204	G1519	G3588	G1093	G3739	G0302	G4771	G1166	

akamwambia,' Ondoka katika nchi yako na jamaa zako na uende katika nchi nitakayokuonyesha'.

4	τότε	ἐξελθὼν	ἐκ	γῆς	Χαλδαίων,	κατῴκησεν	ἐν	Χαρράν,	κἀκεῖθεν	
	ndipo	akitoka	kutoka	nchi	ya–Wakaldayo	alikaa	katika	Harani	na–kutoka–hapo	
	G5119	G1831	G1537	G1093	G5466	G2730	G1722	G5488	G2547	

μετὰ	τὸ	ἀποθανεῖν	τὸν	πατέρα	αὐτοῦ,	μετῴκισεν	αὐτὸν	εἰς	τὴν	γῆν	
baada–ya	–hilo	kufa	–yule	baba	yake	alimhamisha	yeye	katika	–hii	nchi	
G3326	G3588	G0599	G3588	G3962	G0846	G3351	G0846	G1519	G3588	G1093	

ταύτην,	εἰς	ἣν	ὑμεῖς	νῦν	κατοικεῖτε.	
hii	ndani–ya	ambayo	ninyi	sasa	mnakaa	
G3778	G1519	G3739	G4771	G3568	G2730	

Kisha akaondoka katika nchi ya Ukaldayo akaishi Harani, kutoka hapo, baada ya baba yake kufa, Mungu akamleta kwenye nchi hii, wanayoishi sasa.

5	καὶ	οὐκ	ἔδωκεν	αὐτῷ	κληρονομίαν	ἐν	αὐτῇ,	οὐδὲ	βῆμα	ποδός;	
	na	hakumpa	alimpa	yeye	urithi	ndani–yake	hiyo	wala	hatua	ya–mguu	
	G2532	G3756	G1325	G0846	G2817	G1722	G0846	G3761	G0968	G4228	

καὶ	ἐπηγγείλατο	δοῦναι	αὐτῷ	εἰς	κατάσχεσιν	αὐτὴν,	καὶ	τῷ	σπέρματι	
lakini	aliahidi	kumpa	yeye	kuwa	milki	hiyo	na	kwa	uzao	
G2532	G1861	G1325	G0846	G1519	G2697	G0846	G2532	G3588	G4690	

αὐτοῦ	μετ’	αὐτόν,	οὐκ	ὄντος	αὐτῷ	τέκνου.	
wake	baada–ya	yeye	ingawa–hakuwa–na	akiwa–na	yeye	mtoto	
G0846	G3326	G0846	G3756	G1510	G0846	G5043	

Hakumpa chochote kama urithi wake, hapakuwa na sehemu hata ya kuweka mguu. Lakini Abrahamu aliahidiwa hata kabla hajapata mtoto kuwa atapewa nchi kama miliki yake na uzao wake.

6	ἐλάλησεν	δὲ	οὕτως	ὁ	Θεὸς:	ὅτι	ἔσται	τὸ	σπέρμα	αὐτοῦ
	alisema	lakini	hivyo	–huyo	Mungu	kwamba	itakuwa	–huo	uzao	wake
	G2980	G1161	G3779	G3588	G2316	G3754	G1510	G3588	G4690	G0846

πάροικον	ἐν	γῇ	ἀλλοτρίᾳ,	καὶ	δουλώσουσιν	αὐτὸ,	καὶ	κακώσουσιν
wageni	katika	nchi	ya-kigeni	na	watawafanya-watumwa	wao	na	watawatesa
G3941	G1722	G1093	G0245	G2532	G1402	G0846	G2532	G2559

ἔτη	τετρακόσια;
miaka	mia-nne
G2094	G5071

Mungu alinena naye hivi, ya kwamba wazao wake wangeishi katika nchi ya ugeni, na kwamba wenyeji wa huko watawafanya kuwa watumwa wao na kuwatenda vibaya kwa muda wa miaka mia nne.

7	καὶ	τὸ	ἔθνος	ᾧ	ἐὰν	δουλεύσουσιν,		κρινῶ	ἐγώ,	ὁ	Θεὸς
	na	–hilo	taifa	ambalo	kama	watalifanyia-utumwa		nitalihukumu	mimi	–huyo	Mungu
	G2532	G3588	G1484	G3739	G1437	G1398		G2919	G1473	G3588	G2316

εἶπεν;	καὶ	μετὰ	ταῦτα	ἐξελεύσονται,	καὶ	λατρεύσουσίν	μοι	ἐν	τῷ
alisema	na	baada-ya	haya	watatoka	na	wataniabudu	mimi	katika	–hilo
G3004	G2532	G3326	G3778	G1831	G2532	G3000	G1473	G1722	G3588

τόπῳ	τούτῳ.
mahali	hili
G5117	G3778

Na Mungu akasema, nitalihukumu taifa ambalo litawafanya mateka, na baada ya hapo watatoka na kuniabudu katika sehemu hii.'

8	καὶ	ἔδωκεν	αὐτῷ	διαθήκην	περιτομῆς;	καὶ	οὕτως	ἐγέννησεν	τὸν	Ἰσαὰκ,
	na	akampa	yeye	agano	la-tohara	na	hivyo	akamzaa	–yule	Isaka
	G2532	G1325	G0846	G1242	G4061	G2532	G3779	G1080	G3588	G2464

καὶ	περιέτεμεν	αὐτὸν	τῇ	ἡμέρᾳ	τῇ	ὀγδόῃ;	καὶ	Ἰσαὰκ	τὸν	Ἰακώβ,
na	akamtahiri	yeye	katika	siku	–ile	ya-nane	na	Isaka	–yule	Yakobo
G2532	G4059	G0846	G3588	G2250	G3588	G3590	G2532	G2464	G3588	G2384

καὶ	Ἰακὼβ	τοὺς	δώδεκα	πατριάρχας.
na	Yakobo	–wale	kumi-na-wawili	wazazi-wakuu
G2532	G2384	G3588	G1427	G3966

Na akampa Abrahamu agano la tohara, hivyo Abrahamu akawa baba wa Isaka akamtahiri siku ya nane; Isaka akawa baba wa Yakobo, na Yakobo akawa baba wa mababu zetu kumi na wawili.

9	Καὶ	οἱ	πατριάρχαι,	ζηλώσαντες	τὸν	Ἰωσὴφ,	ἀπέδοντο	εἰς	Αἴγυπτον.
	Na	–wale	wazazi-wakuu	wakimwonea-wivu	–yule	Yosefu	walimuza	katika	Misri
	G2532	G3588	G3966	G2206	G3588	G2501	G0591	G1519	G0125

καὶ	ἦν	ὁ	Θεὸς	μετ’	αὐτοῦ,
lakini	alikuwa	–huyo	Mungu	pamoja-na	yeye
G2532	G1510	G3588	G2316	G3326	G0846

Mababu zetu wakamwonea wivu Yusufu wakamuuza katika nchi ya Misri, na Mungu alikuwa pamoja naye,

10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ; καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
na alimwokoa yeye kutoka zote –za dhiki zake na akampa yeye
G2532 G1807 G0846 G1537 G3956 G3588 G2347 G0846 G2532 G1325 G0846

χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ, βασιλέως Αἰγύπτου; καὶ κατέστησεν αὐτὸν
neema na hekima mbele–ya Farao mfalme wa–Misri na akamweka yeye
G5485 G2532 G4678 G1726 G5328 G0935 G0125 G2532 G2525 G0846

ἡγούμενον ἐπ’ Αἴγυπτον, καὶ [ἐφ’] ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.
kiongozi juu–ya Misri na [juu–ya] yote –hiyo nyumba yake
G2233 G1909 G0125 G2532 G1909 G3650 G3588 G3624 G0846

na akamwokoa katika mateso yake, na akampa fadhili na hekima mbele ya Farao mfalme wa Misri. Farao akamfanya awe mtawala juu ya Misri na juu ya nyumba yake yote.

11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ’ ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χανάαν, καὶ θλῖψις
ikaja lakini njaa juu–ya yote –hiyo Misri na Kanaani na dhiki
G2064 G1161 G3042 G1909 G3650 G3588 G0125 G2532 G5477 G2532 G2347

μεγάλη, καὶ οὐχ ηὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.
kuu na hawakupata walipata chakula –wale baba zetu
G3173 G2532 G3756 G2147 G5527 G3588 G3962 G1473

Basi kukawa na njaa kuu na mateso mengi katika nchi ya Misri na Kanani, na baba zetu hawakupata chakula.

12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ, ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν τοὺς
akisikia lakini Yakobo kuwa–kuna nafaka katika Misri, aliwatuma –wale
G0191 G1161 G2384 G1510 G4621 G1519 G0125 G1821 G3588

πατέρας ἡμῶν πρῶτον;
baba zetu mara–ya–kwanza
G3962 G1473 G4412

Lakini Yakobo aliposikia kuna nafaka Misri, aliwatuma baba zetu kwa mara ya kwanza.

13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ
na katika –ile ya–pili alitambuliwa Yosefu na ndugu zake na
G2532 G1722 G3588 G1208 G0319 G2501 G3588 G0080 G0846 G2532

φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος [τοῦ] Ἰωσήφ.
ikajulikana ikawa kwa Farao –huo ukoo [–wa] Yosefu
G5318 G1096 G3588 G5328 G3588 G1085 G3588 G2501

Katika safari ya pili Yusufu akajionyesha kwa ndugu zake, familia ya Yusufu ikajulikana kwa Farao.

14 ἀποστείλας δὲ, Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ, τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν
akituma lakini Yosefu aliwaita Yakobo –yule baba yake na yote
G0649 G1161 G2501 G3333 G2384 G3588 G3962 G0846 G2532 G3956

τὴν συγγένειαν, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε.
–hiyo jamaa wakiwa nafsi sabini na–tano
G3588 G4772 G1722 G5590 G1440 G4002

Yusufu akawatuma ndugu zake kwenda kumwambia Yakobo baba yao aje Misri, pamoja na jamaa yake, jumla ya watu wote ni sabini na tano.

15 καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐτελεύτησεν, αὐτὸς καὶ
na akashuka Yakobo kwenda Misri na akafa yeye–mwenyewe na
G2532 G2597 G2384 G1519 G0125 G2532 G5053 G0846 G2532

οἱ πατέρες ἡμῶν,
–wale baba zetu
G3588 G3962 G1473

Hivyo Yakobo akashuka Misri; kisha akafa yeye pamoja na baba zetu.

16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ
na walihamishwa kwenda Shekemu na waliwekwa katika –hilo kaburi ambalo
G2532 G3346 G1519 G4966 G2532 G5087 G1722 G3588 G3418 G3739

ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν
alinunua Ibrahimu kwa–bei ya–fedha kutoka–kwa –wale wana wa–Hamori katika
G5608 G0011 G5092 G0694 G3844 G3588 G5207 G1697 G1722

Συχέμ.
Shekemu
G4966

Wakachukuliwa hata Shekemu wakazikwa katika kaburi ambalo Abrahamu alilinunua kwa vipande vya fedha kutoka kwa wana wa Hamori huko Shekemu.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας, ἧς ὡμολόγησεν ὁ
Wakati lakini ulikaribia –huo wakati –wa ahadi ambayo aliahidi –huyo
G2531 G1161 G1448 G3588 G5550 G3588 G1860 G3739 G3670 G3588

Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ,
Mungu kwa Ibrahimu waliongezeka –hao watu na wakazidishwa katika Misri
G2316 G3588 G0011 G0837 G3588 G2992 G2532 G4129 G1722 G0125

Wakati wa ile ahadi ambayo Mungu alimwahidi Abrahamu ulipokaribia, watu wakiwa wameongezeka huko Misri,

18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ’ Αἴγυπτον, ὃς οὐκ
hadi wakati alisimama mfalme mwingine juu–ya Misri ambaye hakumjua
G0891 G3739 G0450 G0935 G2087 G1909 G0125 G3739 G3756

ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.
alimjua –yule Yosefu
G1492 G3588 G2501

wakati huo aliinuka mfalme mwingine juu ya Misri, mfalme asiyejua kuhusu Yusufu.

19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας [ἡμῶν], τοῦ
huyu akiwalaghai –huo ukoo wetu aliwatesa –wale baba [zetu] kwa
G3778 G2686 G3588 G1085 G1473 G2559 G3588 G3962 G1473 G3588

ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.
kufanya –wale watoto kutupwa wao ili –hilo wasishi kuishi
G4160 G3588 G1025 G1570 G0846 G1519 G3588 G3361 G2225

Huyo mfalme mwingine akawadanganya watu wetu na kuwatenda mabaya baba zetu, na kuwatupa watoto wao wachanga ili wasiishi.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ; ὃς
Katika –huo wakati alizaliwa Musa na alikuwa mzuri kwa Mungu ambaye
G1722 G3739 G2540 G1080 G3475 G2532 G1510 G0791 G3588 G2316 G3739

ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός.
alilelewa miezi mitatu katika –hiyo nyumba –ya baba
G0397 G3376 G5140 G1722 G3588 G3624 G3588 G3962

Katika kipindi kile Musa alizaliwa; alikuwa mzuri mbele za Mungu, akalelewa miezi mitatu katika nyumba ya baba yake.

21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ
alipotupwa lakini yeye alimchukua yeye –yule binti wa–Farao na
G1620 G1161 G0846 G0337 G0846 G3588 G2364 G5328 G2532

ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.
akamlea yeye kwake–mwenyewe kuwa mwana
G0397 G0846 G1438 G1519 G5207

Wakati alipotupwa, binti wa Farao alimchukua akamlea kama mwanaye.

22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς [ἐν] πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων; ἦν δὲ
na akafundishwa Musa [katika] yote hekima ya–Wamisri alikuwa lakini
G2532 G3811 G3475 G1722 G3956 G4678 G0124 G1510 G1161

δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ.
hodari katika maneno na matendo yake
G1415 G1722 G3056 G2532 G2041 G0846

Musa alifundishwa mafundisho yote ya Kimisri; alikuwa na nguvu katika maneno na matendo.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν
Wakati lakini ilitimizwa kwake miaka–arobaini umri iliinuka katika –huo
G5613 G1161 G4137 G0846 G5063 G5550 G0305 G1909 G3588

καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ;
moyo wake kuwatembelea ndugu zake –wale wana wa–Israeli
G2588 G0846 G1980 G3588 G0080 G0846 G3588 G5207 G2474

Lakini baada ya kutimiza miaka arobaini, ikamjia katika moyo wake kuwatembelea ndugu zake, wana wa Israeli.

24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
na akiona mtu–fulani akionewa alimsaidia na akafanya kisasi kwa–yule
G2532 G3708 G5100 G0091 G0292 G2532 G4160 G1557 G3588

καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον.
aliyeonewa akimpiga –yule Mmisri
G2669 G3960 G3588 G0124

Alipomwona Mwisraeli akitendewa mabaya, Musa alimtetea na kulipiza kisasi aliyekuwa akimwonea kwa kumpiga Mmisiri:

25 ἐνόμιζεν δὲ, συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς [αὐτοῦ], ὅτι ὁ Θεὸς διὰ
alidhani lakini wataelewa –wale ndugu [zake] kwamba –huyo Mungu kupitia
G3543 G1161 G4920 G3588 G0080 G0846 G3754 G3588 G2316 G1223

χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς. οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.
mkono wake anawapa wokovu wao wao lakini hawakuelewa walielewa
G5495 G0846 G1325 G4991 G0846 G3588 G1161 G3756 G4920

akifikiri kuwa ndugu zake watafahamu kwamba Mungu anawaokoa kwa mkono wake, lakini hawakufahamu.

26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ, ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ
katika na–pia ifuatayo siku alijitokeza kwao wakipigana na
G3588 G5037 G1966 G2250 G3708 G0846 G3164 G2532

συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε.
alijaribu–kuwapatanisha wao katika amani akisema Wanaume ndugu ni
G4900 G0846 G1519 G1515 G3004 G0435 G0080 G1510

ἵνα◡ τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους?
kwa–nini kwa–nini mnadhuriana wenyewe
G2443 G5101 G0091 G0240

Siku iliyofuata akaenda kwa baadhi ya Waisraeli waliokuwa wanagombana; akajaribu kuwapatanisha; akisema,' Mabwana, Ninyi ni ndugu; mbona mnakoseana ninyi kwa ninyi,?

27	ὁ	δὲ	ἀδικῶν	τὸν	πλησίον	ἀπώσατο	αὐτὸν,	εἰπών,	Τίς	σε	
	–yule	lakini	aliyemdhuru	–yule	jirani	alimsukuma	yeye	akisema	Nani	wewe	
	G3588	G1161	G0091	G3588	G4139	G0683	G0846	G3004	G5101	G4771	

κατέστησεν,	ἄρχοντα	καὶ	δικαστὴν	ἐφ’	ἡμῶν?	
alikuweka	mtawala	na	hakimu	juu–yetu	sisi	
G2525	G0758	G2532	G1348	G1909	G1473	

Lakini aliyemkosea jirani yake akamsukumia mbali, na kusema, 'Nani kakufanya mtawala na muhukumu wetu?

28	μὴ	ἀνελεῖν	με	σὺ	θέλεις,	ὃν	τρόπον	ἀνεῖλες	ἐχθὲς	τὸν
	Je	kuniua	mimi	wewe	unataka	jinsi	njia	ulivyomuua	jana	–yule
	G3361	G0337	G1473	G4771	G2309	G3739	G5158	G0337	G5504	G3588

Αἰγύπτιον?	
Mmisri	
G0124	

Wewe unataka kuniua, kama ulivyomuua Mmisri jana?”

29	ἔφυγεν	δὲ	Μωϋσῆς	ἐν	τῷ	λόγῳ	τούτῳ,	καὶ	ἐγένετο	πάροικος	ἐν
	akakimbia	lakini	Musa	kwa	–hilo	neno	hili	na	akawa	mgeni	katika
	G5343	G1161	G3475	G1722	G3588	G3056	G3778	G2532	G1096	G3941	G1722

γῇ	Μαδιάμ,	οὗ	ἐγέννησεν	υἱοὺς	δύο.
nchi	ya–Midiani	ambako	alizaa	wana	wawili
G1093	G3099	G3757	G1080	G5207	G1417

Musa akakimbia baada ya kusikia hivyo; akawa mgeni katika nchi ya Midiani, ambapo akawa baba wa wana wawili.

30	Καὶ	πληρωθέντων	ἐτῶν	τεσσεράκοντα,	ὤφθη	αὐτῷ	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ	τοῦ
	Na	zilipotimia	miaka	arobaini	alijitokeza	kwake	katika	–ile	jangwa	–la
	G2532	G4137	G2094	G5062	G3708	G0846	G1722	G3588	G2048	G3588

ὄρους	Σινᾶ,	ἄγγελος	ἐν	φλογὶ	πυρὸς	βάτου.
mlima	Sinai	malaika	katika	mwali	wa–moto	wa–kichaka
G3735	G4614	G0032	G1722	G5395	G4442	G0942

Baada ya miaka arobaini kupita, malaika akamtokea katika jangwa la mlima Sinai, katika mwali wa moto ndani ya kichaka.

31	ὁ	δὲ	Μωϋσῆς	ἰδὼν,	ἐθαύμαζεν	τὸ	ὅραμα;	προσερχομένου	δὲ	αὐτοῦ
	–huyu	lakini	Musa	akiona	alistaajabu	–hilo	ono	akikaribia	lakini	yeye
	G3588	G1161	G3475	G3708	G2296	G3588	G3705	G4334	G1161	G0846

κατανοῆσαι,	ἐγένετο	φωνὴ	Κυρίου:	
kuangalia	ikaja	sauti	ya–Bwana	
G2657	G1096	G5456	G2962	

Wakati Musa alipoona moto, alishangaa na kustaajabia kile alichokiona, na alipojaribu kukisogelea ili kukitazama, sauti ya Bwana ikamjia Ikisema,

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ,
Mimi –ni Mungu –wa baba zako –huyo Mungu wa–Ibrahimu na wa–Isaka
G1473 G3588 G2316 G3588 G3962 G4771 G3588 G2316 G0011 G2532 G2464

καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ, γενόμενος Μωϋσῆς, οὐκ ἐτόλμα
na wa–Yakobo akitetemeka lakini akiwa Musa hakuthubutu alithubutu
G2532 G2384 G1790 G1161 G1096 G3475 G3756 G5111

κατανοῆσαι.
kuangalia
G2657

'Mimi ni Mungu wa baba zako, Mungu wa Abrahamu, na wa Isaka, na wa Yakobo'. Musa alitetemeka na hakuthubutu kuangalia.

33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου,
akasema lakini kwake –huyo Bwana Vua –hizo viatu –ya miguu yako
G3004 G1161 G0846 G3588 G2962 G3089 G3588 G5266 G3588 G4228 G4771

ὁ γὰρ τόπος ἐφ’ ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν.
–hilo kwa–maana mahali ambalo umesimama ni nchi takatifu ni
G3588 G1063 G5117 G1909 G3739 G2476 G1093 G0040 G1510

Bwana akamwambia, 'Vua viatu vyako, sehemu uliposimama ni mahali patakatifu.

34 ἰδὼν, εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ
kuona nimeona –ya mateso –ya watu wangu –wale katika Misri na
G3708 G3708 G3588 G2561 G3588 G2992 G1473 G3588 G1722 G0125 G2532

τοῦ στεναγμοῦ αὐτοῦ ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς; καὶ νῦν
–ya kuugua kwao nimesikia na nimeshuka kuwaokoa wao na sasa
G3588 G4726 G0846 G0191 G2532 G2597 G1807 G0846 G2532 G3568

δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον.
njoo nikutume wewe kwenda Misri
G1204 G0649 G4771 G1519 G0125

Nimeona mateso ya watu wangu waliopo Misri; Nimesikia kuugua kwao, nami nimeshuka ili niwaokoe; sasa njoo, nitakutuma wewe Misri.'

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν
Huyu –huyu Musa ambaye walimkataa wakisema Nani wewe alikuweka
G3778 G3588 G3475 G3739 G0720 G3004 G5101 G4771 G2525

ἄρχοντα καὶ δικαστήν? τοῦτον ὁ Θεὸς καὶ ἀπέσταλκεν, σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
mtawala na hakimu huyu –huyo Mungu amemtuma mtawala na kwa mkono wa–malaika –yule aliyemtokea yeye katika –hilo kichaka
G0758 G2532 G1348 G3778 G3588 G2316 G2532 G0758 G2532 G3086 G0649 G4862 G5495 G0032 G3588 G3708 G0846 G1722 G3588

βάτῳ.
kichaka
G0942

Huyu Musa ambaye waliyemkataa, wakati waliposema, 'nani kakufanya kuwa mtawala na mwamuzi wetu?'_ alikuwa ndiye ambaye Mungu alimtuma awe mtawala na mkombozi. Mungu alimtuma kwa mkono wa malaika ambaye alimtokea Musa kichakani.

36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ,
huyu aliwatoa wao akifanya maajabu na ishara katika nchi ya–Misri
G3778 G1806 G0846 G4160 G5059 G2532 G4592 G1722 G1093 G0125

καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ Θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη
na katika Bahari–ya–Shamu na katika –hilo jangwa miaka arobaini
G2532 G1722 G2063 G2281 G2532 G1722 G3588 G2048 G2094

τεσσεράκοντα.
arobaini
G5062

Musa aliwaongoza kutoka Misri baada ya kufanya miujiza na ishara katika Misri na katika bahari ya Shamu, na katika jangwa kwa kipindi cha miaka arobaini.

37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Προφήτην
huyu ni –yule Musa ambaye alisema kwa wana wa–Israeli Nabii
G3778 G1510 G3588 G3475 G3588 G3004 G3588 G5207 G2474 G4396

ὑμῖν ἀναστήσει ὁ Θεὸς, ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ,
kwenu atawainulia –huyo Mungu kutoka –kwa ndugu zenu kama mimi
G4771 G0450 G3588 G2316 G1537 G3588 G0080 G4771 G5613 G1473

Ni Musa huyu ndiye aliyewambia watu wa Isiraeli kuwa, 'Mungu atawainulieni nabii kutoka miongoni mwa ndugu zenu, nabii kama mimi'.

38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
huyu ni –yule aliyekuwa katika –hiyo mkutano katika –hilo jangwa
G3778 G1510 G3588 G1096 G1722 G3588 G1577 G1722 G3588 G2048

μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ,
pamoja–na –yule malaika aliyesema naye katika –huo mlima Sinai na
G3326 G3588 G0032 G3588 G2980 G0846 G1722 G3588 G3735 G4614

καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν. ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν,
pamoja–na baba zetu sisi ambaye alipokea maneno hai kutupatia sisi
G2532 G3588 G3962 G1473 G3739 G1209 G3051 G2198 G1325 G1473

Huyu ni mtu ambaye alikuwa katika mkutano jangwani na malaika ambaye aliongea naye katika mlima Sinai. Huyu ndiye mtu ambaye alikuwa na baba zetu, huyu ni mtu ambaye alipokea neno lililo hai na kutupatia sisi.

39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ
ambaye hawakutaka walitaka watiifu kuwa –wale baba zetu bali
G3739 G3756 G2309 G5255 G1096 G3588 G3962 G1473 G0235

ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
walimsukuma na wakageuka katika –hizo mioyo yao kwenda Misri
G0683 G2532 G4762 G1722 G3588 G2588 G0846 G1519 G0125

Huyu ni mtu ambaye baba zetu walikataa kumtii; walimsukumia mbali, na katika mioyo yao waligeukia Misri.

40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν. ὁ
wakisema kwa Haruni Tufanyie sisi miungu ambao watatutangulia sisi –yule
G3004 G3588 G0002 G4160 G1473 G2316 G3739 G4313 G1473 G3588

γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ
kwa–maana Musa huyu ambaye alitutoa sisi kutoka nchi ya–Misri hatujui
G1063 G3475 G3778 G3739 G1806 G1473 G1537 G1093 G0125 G3756

οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
tunajua nini ilimtokea yeye
G1492 G5101 G1096 G0846

Katika kipindi hicho walimwambia Haruni.'tutengenezee miungu itakayotuongoza. Huyo Musa, aliyekuwa akituongoza kutoka katika nchi ya Misri, hatujui kilichompata.'

41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ
na walifanya–ndama katika –zile siku zile na wakatoa dhabihu kwa
G2532 G3447 G1722 G3588 G2250 G1565 G2532 G0321 G2378 G3588

εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
sanamu na wakafurahi katika –hayo matendo –ya mikono yao
G1497 G2532 G2165 G1722 G3588 G2041 G3588 G5495 G0846

Hivyo wakatengeneza ndama kwa siku hizo na wakatoa sadaka kwa hiyo sananmu na wakafurahi kwa sababu ya kazi ya mikono yao.

42 ἔστρεψεν δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ
akageuka lakini –huyo Mungu na akawaacha wao kuabudu –hilo jeshi
G4762 G1161 G3588 G2316 G2532 G3860 G0846 G3000 G3588 G4756

τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν: Μὴ
–la mbingu kama imeandikwa katika kitabu –wa manabii Je
G3588 G3772 G2531 G1125 G1722 G0976 G3588 G4396 G3361

σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι, ἔτη τεσσεράκοντα ἐν
wanyama–wa–kuchinja na dhabihu mlinileta mimi miaka arobaini katika
G4968 G2532 G2378 G4374 G1473 G2094 G5062 G1722

τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ?
–hilo jangwa nyumba ya–Israeli
G3588 G2048 G3624 G2474

Lakini Mungu aliwageuza na kuwapa waabudu nyota wa angani, kama ilivyoandikwa kwenye kitabu cha manabii, 'Je Mmenitolea mimi sadaka za wanyama mliowachinja jangwani kwa muda wa miaka arobaini, nyumba ya Israeli?

43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ
na mlichukua –hilo hema –la Moloki na –hilo nyota –la mungu
G2532 G0353 G3588 G4633 G3588 G3434 G2532 G3588 G0798 G3588 G2316

[ὑμῶν] Ῥαιφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ
[wenu] Refani –hizo sanamu ambazo mlifanya kuabudu wao na
G4771 G4481 G3588 G5179 G3739 G4160 G4352 G0846 G2532

μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.
nitawahamisha ninyi mbali–na Babeli
G3351 G4771 G1900 G0897

Mmekubali hema ya kukutania ya Moleki na nyota ya mungu refani, na picha mliyoitengeneza na kuwaabudu wao: na nitawapeleka mbali zaidi ya Babeli.'

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
–Hilo hema –la ushuhuda lilikuwa kwa baba zetu katika –hilo jangwa
G3588 G4633 G3588 G3142 G1510 G3588 G3962 G1473 G1722 G3588 G2048

καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν
kama aliagiza –yule aliyesema na Musa kulifanya hilo kulingana–na –hilo
G2531 G1299 G3588 G2980 G3588 G3475 G4160 G0846 G2596 G3588

τύπον ὃν ἑωράκει,
mfano ambao aliona
G5179 G3739 G3708

Baba zetu walikuwa na hema ya kukutania ya ushuhuda jangwani, kama Mungu alivyoamuru alipoongea na Musa, kwamba angeitengeneza kwa mfano wa ule aliouona.

45	ἣν	καὶ	εἰσήγαγον,	διαδεξάμενοι,	οἱ	πατέρες	ἡμῶν,	μετὰ	Ἰησοῦ
	ambalo	pia	walileta	wakipokelewa	–wale	baba	zetu	pamoja–na	Yoshua
	G3739	G2532	G1521	G1237	G3588	G3962	G1473	G3326	G2424

ἐν	τῇ	κατασχέσει	τῶν	ἐθνῶν,	ὧν	ἐξῶσεν	ὁ	Θεὸς	ἀπὸ
katika	–ile	milki	–ya	mataifa	ambayo	aliwafukuza	–huyo	Mungu	kutoka
G1722	G3588	G2697	G3588	G1484	G3739	G1856	G3588	G2316	G0575

προσώπου	τῶν	πατέρων	ἡμῶν,	ἕως	τῶν	ἡμερῶν	Δαυίδ,	
uso	–wa	baba	zetu	hadi	–ya	siku	za–Daudi	
G4383	G3588	G3962	G1473	G2193	G3588	G2250	G1138	

Hili ni hema ambalo baba zetu, kwa wakati wao, waliletwa katika nchi na Joshua. Hii ilitokea wakati walipoingia kumiliki taifa ambalo Mungu aliwafukuza kabla ya uwepo wa baba zetu. Hii ilikuwa hivi hadi siku za Daudi,

46	ὃς	εὗρεν	χάριν	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	ἠτήσατο	εὑρεῖν	σκήνωμα
	ambaye	alipata	neema	mbele–ya	–huyo	Mungu	na	aliomba	kupata	makao
	G3739	G2147	G5485	G1799	G3588	G2316	G2532	G0154	G2147	G4638

τῷ	οἴκῳ	Ἰακώβ.
kwa	nyumba	ya–Yakobo
G3588	G3624	G2384

ambaye alipata kibali machoni pa Mungu,' na akaomba kutafuta makao kwa Mungu wa Yakobo.

47	Σολομῶν	δὲ	οἰκοδόμησεν	αὐτῷ	οἶκον.
	Solomoni	lakini	alimjengea	yeye	nyumba
	G4672	G1161	G3618	G0846	G3624

Lakini Selemani alimjengea nyumba ya Mungu.

48	ἀλλ’	οὐχ	ὁ	Ὕψιστος	ἐν	χειροποιήτοις	κατοικεῖ;	καθὼς	
	lakini	si	–yule	Aliye–Juu–Sana	katika	vilivyofanywa–kwa–mikono	anakaa	kama	
	G0235	G3756	G3588	G5310	G1722	G5499	G2730	G2531	

ὁ	προφήτης	λέγει,
–yule	nabii	asema
G3588	G4396	G3004

Hata hivyo Aliye Juu haishi kwenye nyumba zilizojengwa kwa mikono; hii ni kama nabii alivyosema,

49	Ὁ	οὐρανός	μοι	θρόνος,	ἡ	δὲ	γῆ	ὑποπόδιον	τῶν	ποδῶν
	–Hilo	mbingu	ni–kwangu	kiti–cha–enzi	–hiyo	lakini	dunia	kiti–cha–miguu	–ya	miguu
	G3588	G3772	G1473	G2362	G3588	G1161	G1093	G5286	G3588	G4228

μου.	ποῖον	οἶκον	οἰκοδομήσετέ	μοι?	λέγει	Κύριος,	ἢ,	τίς	τόπος	τῆς
yangu	gani	nyumba	mtanijengea	mimi	asema	Bwana	au	gani	mahali	–pa
G1473	G4169	G3624	G3618	G1473	G3004	G2962	G2228	G5101	G5117	G3588

καταπαύσεώς	μου?	
pumziko	pangu	
G2663	G1473	

Mbingu ni kiti changu cha enzi, na dunia ni sehemu ya kuwekea miguu yangu. Nyumba ya aina gani mtanijengea?, asema Bwana: au ni wapi sehemu yangu ya kupumzikia?

50	οὐχὶ	ἡ	χείρ	μου	ἐποίησεν	ταῦτα	πάντα?
	Je–si	–huo	mkono	wangu	ulifanya	haya	yote
	G3780	G3588	G5495	G1473	G4160	G3778	G3956

Siyo mkono wangu uliofanya hivi vitu vyote?'

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ
Wenye–shingo–ngumu na wasiotahiriwa mioyo na katika masikio ninyi daima
G4644 G2532 G0564 G2588 G2532 G3588 G3775 G4771 G0104

τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε; ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ
–huyo Roho –huyo Mtakatifu mnampinga kama –wale baba zenu na
G3588 G4151 G3588 G0040 G0496 G5613 G3588 G3962 G4771 G2532

ὑμεῖς.
ninyi
G4771

Enyi watu wenye shingo ngumu msiotahiriwa mioyo na masikio, kila mara mnampinga Roho Mtakatifu,' mnatenda kama baba zenu walivyotenda.

52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν? καὶ
yupi –wa manabii hawakumtesa walimtesa –wale baba zenu na
G5101 G3588 G4396 G3756 G1377 G3588 G3962 G4771 G2532

ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Δικαίου,
waliwaua –wale waliotangaza–mapema kuhusu –ya kuja –kwa Mwenye–Haki
G0615 G3588 G4293 G4012 G3588 G1660 G3588 G1342

οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε!
ambaye sasa ninyi wasaliti na wauaji mmekuwa
G3739 G3568 G4771 G4273 G2532 G5406 G1096

Ni nabii gani katika manabii ambaye baba zenu hawakumtesa?. Waliwaua manabii wote waliotokea kabla ya ujio wa Mmoja mwenye Haki,'na sasa mmekuwa wasaliti na wauaji wake pia,

53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ
ambao mlipokea –hiyo sheria kama amri za–malaika na hamkuishika
G3748 G2983 G3588 G3551 G1519 G1296 G0032 G2532 G3756

ἐφυλάξατε.
mliishika
G5442

enyi watu mliopokea sheria ile iliyoagizwa na malaika lakini hamkuishika.”

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον
Waliposikia lakini haya walikasirika–sana katika mioyo yao na walisaga
G0191 G1161 G3778 G1282 G3588 G2588 G0846 G2532 G1031

τοὺς ὀδόντας ἐπ’ αὐτόν.
–hizo meno juu–yake yeye
G3588 G3599 G1909 G0846

Kisha wajumbe wa baraza waliposikia mambo haya, walichomwa mioyo yao, wakamsagia meno Stefano.

55 ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν
akiwa lakini amejaa Roho Mtakatifu, akitazama–kwa–makini katika –hilo
G5225 G1161 G4134 G4151 G0040 G0816 G1519 G3588

οὐρανὸν, εἶδεν δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν
mbingu aliona utukufu wa–Mungu na Yesu akisimama kwenye mkono–wa–kulia
G3772 G3708 G1391 G2316 G2532 G2424 G2476 G1537 G1188

τοῦ Θεοῦ,
–wa Mungu
G3588 G2316

Lakini yeye, akiwa amejaa Roho Mtakatifu, alitazama mbinguni kwa makini na akauona utukufu wa Mungu,' na kumwona Yesu amesimama mkono wa kuume wa Mungu.

56	καὶ	εἶπεν,	Ἰδοὺ,	θεωρῶ	τοὺς	οὐρανοὺς	διηνοιγμένους,	καὶ	τὸν	Υἱὸν
	na	akasema	Tazama	naona	–hizo	mbingu	zimefunguliwa	na	–yule	Mwana
	G2532	G3004	G3708	G2334	G3588	G3772	G1272	G2532	G3588	G5207

τοῦ	ἀνθρώπου	ἐκ	δεξιῶν	ἑστῶτα	τοῦ	Θεοῦ.
–wa	Mtu	kwenye	mkono–wa–kulia	akisimama	–wa	Mungu
G3588	G0444	G1537	G1188	G2476	G3588	G2316

Stefano akasema, “Angalia nimeona mbingu zimefunguka, na Mwana wa Adam amesimama mkono wa kuume wa Mungu.”

57	κράξαντες	δὲ	φωνῇ	μεγάλῃ,	συνέσχον	τὰ	ὦτα	αὐτῶν,	καὶ
	wakipiga–kelele	lakini	kwa–sauti	kuu	walifunika	–hizo	masikio	yao,	na
	G2896	G1161	G5456	G3173	G4912	G3588	G3775	G0846	G2532

ὥρμησαν	ὁμοθυμαδὸν	ἐπ’	αὐτόν.
wakakimbilia	kwa–umoja	juu–yake	yeye
G3729	G3661	G1909	G0846

Lakini wajumbe wa baraza wakapiga kelele kwa sauti za juu, wakaziba masikio yao, wakamkimbilia kwa pamoja,

58	καὶ	ἐκβαλόντες	ἔξω	τῆς	πόλεως,	ἐλιθοβόλουν.	καὶ	οἱ	μάρτυρες
	na	wakimtupa–nje	nje–ya	–huo	mji	walimpiga–mawe	na	–wale	mashahidi
	G2532	G1544	G1854	G3588	G4172	G3036	G2532	G3588	G3144

ἀπέθεντο	τὰ	ἱμάτια	αὐτῶν,	παρὰ	τοὺς	πόδας	νεανίου	καλουμένου	Σαύλου.
waliweka	–hizo	nguo	zao	kwenye	–hizo	miguu	ya–kijana	aitwaye	Sauli
G0659	G3588	G2440	G0846	G3844	G3588	G4228	G3494	G2564	G4569

wakamtupa nje ya mji na wakampiga mawe: na mashahidi wakavua nguo zao za nje na kuweka chini karibu na miguu ya kijana aliyeitwa Sauli.

59	καὶ	ἐλιθοβόλουν	τὸν	Στέφανον,	ἐπικαλούμενον	καὶ	λέγοντα,	Κύριε	Ἰησοῦ,
	na	walimpiga–mawe	–yule	Stefano	akiomba	na	akisema	Bwana	Yesu
	G2532	G3036	G3588	G4736	G1941	G2532	G3004	G2962	G2424

δέξαι	τὸ	πνεῦμά	μου.
pokea	–huo	roho	wangu
G1209	G3588	G4151	G1473

Walipokuwa wakimpiga mawe Stefano, aliendelea kumwita Bwana na kusema, “Bwana Yesu, pokea roho yangu,”.

60	θεὶς	δὲ	τὰ	γόνατα,	ἔκραξεν	φωνῇ	μεγάλῃ,	Κύριε,	μὴ
	akipiga–magoti	lakini	–hayo	magoti	akalia	kwa–sauti	kuu	Bwana	usiwahesabie
	G5087	G1161	G3588	G1119	G2896	G5456	G3173	G2962	G3361

στήσῃς	αὐτοῖς	ταύτην	τὴν	ἁμαρτίαν.	καὶ	τοῦτο	εἰπὼν,	ἐκοιμήθη.	
usiwahesabie	wao	hii	–hiyo	dhambi	na	hili	akisema	alilala	
G2476	G0846	G3778	G3588	G0266	G2532	G3778	G3004	G2837	

Akapiga magoti na kuita kwa sauti kubwa, “Bwana, usiwahesabie dhambi hii. “Aliposema haya, akakata roho.

Chapter 8

1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν
Sauli na- alikuwa akikubali kwa- kuuawa kwake Ikawa na- katika-
G4569 G1161 G1510 G4909 G3588 G0336 G0846 G1096 G1161 G1722

ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν
ile hiyo- siku mateso makubwa juu-ya- ile- kanisa lile- katika-
G1565 G3588 G2250 G1375 G3173 G1909 G3588 G1577 G3588 G1722

Ἰεροσολύμοις. πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ
Yerusalemu wote na- walitawanyika katika- hizo- nchi za- Yudea na-
G2414 G3956 G1161 G1289 G2596 G3588 G5561 G3588 G2449 G2532

Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.
Samaria isipokuwa wale- mitume
G4540 G4133 G3588 G0652

Sauli alikuwa kwenye makubaliano ya kifo chake. siku hiyo ndipo alipoanza kuwatesa kinyume cha kanisa lililokuwa Yerusalemu; na waaminio wote waliotawanyika katika majimbo ya Yudea na Samaria, isipokuwa mitume.

2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαν
walimbeba na- yule- Stefano wanaume wachamungu na- wakaomboleza
G4792 G1161 G3588 G4736 G0435 G2126 G2532 G4160

κοπετὸν μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ.
maombolezo makubwa juu-yake yeye
G2870 G3173 G1909 G0846

Watu wachamungu walimzika Stefano na kufanya maombolezo makubwa juu yake.

3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους
Sauli na- aliharibu lile- kanisa nyumba-kwa-nyumba hizo- nyumba
G4569 G1161 G3075 G3588 G1577 G2596 G3588 G3624

εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς
akiingia akiwaburuta na-pia- wanaume na- wanawake aliwatia katika-
G1531 G4951 G5037 G0435 G2532 G1135 G3860 G1519

φυλακήν.
gereza
G5438

Lakini Sauli alilidhuru sana kanisa. Alikwenda nyumba kwa nyumba na kuwaburuza nje wanawake na waume, na kuwatupia gerezani.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι, τὸν λόγον.
Wale- hakika basi waliotawanyika walipita wakihubiri lile- neno
G3588 G3303 G3767 G1289 G1330 G2097 G3588 G3056

waaminio ambao walikuwa wametawanyika bado walilihubiri neno.

5 Φίλιππος δὲ, κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν
Filipo na- alishuka kwenda- ile- mji wa- Samaria akawahubiria
G5376 G1161 G2718 G1519 G3588 G4172 G3588 G4540 G2784

αὐτοῖς τὸν Χριστόν.
wao yule- Kristo
G0846 G3588 G5547

Filipo akashuka katika mji wa Samaria na akamtangaza Kristo huko.

6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου
walikuwa–makini na– wale– makundi kwa– yaliyosemwa na– yule– Filipo
G4337 G1161 G3588 G3793 G3588 G3004 G5259 G3588 G5376

ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ
kwa–pamoja katika– hilo– kusikia wao na– kuona hizo– ishara ambazo
G3661 G1722 G3588 G0191 G0846 G2532 G0991 G3588 G4592 G3739

ἐποίει.
alifanya
G4160

Baada ya makutano kusikia na kuona ishara alizofanya Filipo; wakaweka umakini juu ya kile alichosema.

7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ
wengi kwa–maana– wa– waliokuwa–na– roho wachafu wakipiga–kelele sauti
G4183 G1063 G3588 G2192 G4151 G0169 G0994 G5456

μεγάλῃ, ἐξήρχοντο; πολλοὶ δὲ, παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ, ἐθεραπεύθησαν.
kubwa walitoka wengi na– waliopooza na– viwete waliponywa
G3173 G1831 G4183 G1161 G3886 G2532 G5560 G2323

Kutoka hapo watu wengi waliosikia, pepo wachafu waliwatoka watu huku wakilia kwa sauti kubwa, na wengi waliopooza na viwete waliponywa.

8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
ikawa na– furaha kubwa katika– ule– mji ule
G1096 G1161 G4183 G5479 G1722 G3588 G4172 G1565

Na kulikuwa na furaha kubwa katika mji.

9 Ἀνὴρ δέ τις, ὀνόματι Σίμων, προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων,
Mtu na– mmoja jina–lake Simoni alikuwemo katika– ule– mji akifanya–uchawi
G0435 G1161 G5100 G3686 G4613 G4391 G1722 G3588 G4172 G3096

καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
na– akiwashangaza hilo– taifa la– Samaria akisema kuwa fulani yeye–mwenyewe
G2532 G1839 G3588 G1484 G3588 G4540 G3004 G1510 G5100 G1438

μέγαν.
mkuu
G3173

Lakini palikuwa na mtu mmoja katika mji ule jina lake Simon, ambaye alikuwa akifanya uchawi; ambao aliutumia kuwashangaza watu wa taifa la Samaria, wakati akisema kuwa yeye ni mtu wa muhimu.

10 ᾧ προσεῖχον πάντες, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός
ambaye walimsikiliza wote kutoka– wadogo mpaka– wakubwa wakisema Huyu
G3739 G4337 G3956 G0575 G3398 G2193 G3173 G3004 G3778

ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ καλουμένη Μεγάλη.
ndiye ile– nguvu ya– Mungu ile– iitwayo Kubwa
G1510 G3588 G1411 G3588 G2316 G3588 G2564 G3173

Wasamaria wote tangu mdogo hata mkubwa, wakamsikiliza; wakasema;”mtu huyu ni ile nguvu ya Mungu ambayo ni kuu.”

11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις,
walimsikiliza na- yeye kwa-sababu- huo- muda mrefu kwa- uchawi
G4337 G1161 G0846 G1223 G3588 G2425 G5550 G3588 G3095

ἐξεστακέναι αὐτούς.
alikuwa-amewashangaza wao
G1839 G0846

Wakamsikiliza, kwa maana amewashangaza muda mrefu kwa uchawi wake.

12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ, εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας
lakini- na- walipoamini kwa- Filipo aliyehubiri kuhusu- huo- ufalme
G3753 G1161 G4100 G3588 G5376 G2097 G4012 G3588 G0932

τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε
wa- Mungu na- lile- jina la-Yesu Kristo walibatizwa wanaume na-pia-
G3588 G2316 G2532 G3588 G3686 G2424 G5547 G0907 G0435 G5037

καὶ γυναῖκες.
na- wanawake
G2532 G1135

Lakini wakati walipoamini kuwa Filipo alihubiri juu ya ufalme wa Mungu na juu ya jina la Yesu Kristo, walibatizwa, wanaume kwa wanawake.

13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς, ἦν
yule- na- Simoni na- yeye-mwenyewe aliamini na- akibatizwa alikuwa
G3588 G1161 G4613 G2532 G0846 G4100 G2532 G0907 G1510

προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ. θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας
akishikamana-na- yule- Filipo akiona na-pia- ishara na- miujiza mikubwa
G4342 G3588 G5376 G2334 G5037 G4592 G2532 G1411 G3173

γινομένας, ἐξίστατο.
ikifanyika alistaajabu
G1096 G1839

Na Simoni mwenyewe aliamini: baada ya kubatizwa, aliendelea kuwa na Filipo; alipoona ishara na miujiza iliyokuwa ikitendeka, alishangaa.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἰεροσολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέδεκται ἡ
Waliposikia na- wale- katika- Yerusalemu mitume kwamba imepokea hiyo-
G0191 G1161 G3588 G1722 G2414 G0652 G3754 G1209 G3588

Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ
Samaria lile- neno la- Mungu, waliwatuma kwao wao Petro na-
G4540 G3588 G3056 G3588 G2316 G0649 G4314 G0846 G4074 G2532

Ἰωάννην,
Yohana
G2491

Wakati mitume wa Yerusalemu waliposikia kuwa Samaria imepokea neno la Mungu, wakawatuma Petro na Yohana.

15 οἵτινες καταβάντες, προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσιν Πνεῦμα
ambao waliposhuka waliomba kwa-ajili-ya- wao ili- wapate Roho
G3748 G2597 G4336 G4012 G0846 G3704 G2983 G4151

Ἅγιον.
Mtakatifu
G0040

Wakati walipokuwa wakishuka wakawaombea; kwamba wampokee Roho Mtakatifu.

16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ’ οὐδενὶ. αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον
bado–hajakuwa kwa–maana– alikuwa juu–ya– yeyote wao ameanguka tu
G3764 G1063 G1510 G1909 G3762 G0846 G1968 G3440

δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
na– walibatizwa walikuwa katika– hilo– jina la– Bwana Yesu
G1161 G0907 G5225 G1519 G3588 G3686 G3588 G2962 G2424

Mpaka muda huo, Roho Mtakatifu alikuwa hajawashukia hata mmoja wao; walikuwa tu wamebatizwa kwa jina la Bwana Yesu.

17 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον.
ndipo waliweka hizo– mikono juu–ya– wao na– walipokea Roho Mtakatifu
G5119 G2007 G3588 G5495 G1909 G0846 G2532 G2983 G4151 G0040

Ndipo Petro na Yohana wakawawekea mikono, nao wakampokea Roho Mtakatifu.

18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν
alipoona na– yule– Simoni kwamba kwa– hizo– kuwekwa za– mikono za–
G3708 G1161 G3588 G4613 G3754 G1223 G3588 G1936 G3588 G5495 G3588

ἀποστόλων, δίδοται τὸ Πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,
mitume anatolewa yule– Roho aliwaleta wao fedha
G0652 G1325 G3588 G4151 G4374 G0846 G5536

Wakati Simoni alipoona kwamba Roho Mtakatifu ametolewa kupitia kuwekewa mikono na mitume; akataka kuwapa pesa,

19 λέγων, Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν
akisema Nipeni mimi–pia hii– mamlaka hii ili– yeyote–ambaye kama
G3004 G1325 G2504 G3588 G1849 G3778 G2443 G3739 G1437

ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον.
nimwekee hizo– mikono apokee Roho Mtakatifu
G2007 G3588 G5495 G2983 G4151 G0040

Akasema, “Nipeni hii nguvu, ili kila nitakayemwekea mikono apokee Roho Mtakatifu.”

20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου, σὺν σοὶ εἴη
Petro na– akasema kwake yeye Hizo– fedha zako pamoja–na– wewe ziwe
G4074 G1161 G3004 G4314 G0846 G3588 G0694 G4771 G4862 G4771 G1510

εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, ἐνόμισας διὰ χρημάτων
kuwa– uharibifu kwa–sababu– hii– zawadi ya– Mungu ulidhani kwa– fedha
G1519 G0684 G3754 G3588 G1431 G3588 G2316 G3543 G1223 G5536

κτᾶσθαι.
kupata
G2932

Lakini Petro akamwambia; pesa yako pamoja na wewe ipotelee mbali, kwa sababu umedhani kuwa karama ya Mungu inapatikana kwa pesa.

21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς, οὐδὲ κλῆρος, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ; ἡ
huna huna wewe sehemu wala urithi katika– hili– neno hili kwa–maana–
G3756 G1510 G4771 G3310 G3761 G2819 G1722 G3588 G3056 G3778 G3588

γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ Θεοῦ.
huo– moyo wako hauko hauko sawa mbele–ya– yule– Mungu
G1063 G2588 G4771 G3756 G1510 G2117 G1725 G3588 G2316

Hauna sehemu katika jambo hili, kwa sababu moyo wako si mnyoofu mbele za Mungu.

22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
tubu basi kutoka- hii- uovu wako huu na- mwombe yule-
G3340 G3767 G0575 G3588 G2549 G4771 G3778 G2532 G1189 G3588

Κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου;
Bwana kama labda utasamehewa wewe hii- nia ya- moyo wako
G2962 G1487 G0687 G0863 G4771 G3588 G1963 G3588 G2588 G4771

Hivyo basi tubu maovu yako na kumwomba Mungu labda utasamehewe fikra za moyo wako.

23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας, ὁρῶ
kwa-maana- katika- uchungu wa-uchungu na- kifungo cha-udhalimu ninakuona
G1519 G1063 G5521 G4088 G2532 G4886 G0093 G3708

σε ὄντα.
wewe ukiwa
G4771 G1510

Kwa maana naona uko katika sumu ya uchungu na kifungo cha dhambi.”

24 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Σίμων εἶπεν, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ, πρὸς
akajibu na- yule- Simoni akasema Mwombeni ninyi kwa-ajili-yangu mimi kwa-
G0611 G1161 G3588 G4613 G3004 G1189 G4771 G5228 G1473 G4314

τὸν Κύριον, ὅπως ιλι- μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ’ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
yule- Bwana ili- hata-kitu-kimoja kisije juu-yangu mimi ambayo mmesema
G3588 G2962 G3704 G3367 G1904 G1909 G1473 G3739 G2046

Simoni akajibu na kusema, “Mwombeni Bwana kwa ajili yangu, kwa kuwa mambo yote mliyozungumza yaweza kunitokea.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου,
Wao- hakika basi walipotoa-ushahidi na- walisema yule- neno la- Bwana
G3588 G3303 G3767 G1263 G2532 G2980 G3588 G3056 G3588 G2962

ὑπέστρεφον εἰς Ἰεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν
walirudi kwenda- Yerusalemu nyingi na-pia- vijiji vya- Wasamaria
G5290 G1519 G2414 G4183 G5037 G2968 G3588 G4541

εὐηγγελίζοντο.
walihubiri
G2097

Wakati Petro na Yohana walipokuwa wameshuhudia na kuhubiri neno la Bwana, walirudi Yerusalemu kwa njia hiyo; walihubiri injili katika vijiji vingi vya Wasamaria.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ
Malaika na- wa-Bwana alisema kwa- Filipo akisema Simama na-
G0032 G1161 G2962 G2980 G4314 G5376 G3004 G0450 G2532

πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ
nenda kuelekea- kusini katika- ile- njia ile- ishukayo kutoka-
G4198 G2596 G3314 G1909 G3588 G3598 G3588 G2597 G0575

Ἰερουσαλὴμ εἰς Γάζαν; αὕτη ἐστὶν ἔρημος.
Yerusalemu kwenda- Gaza hii ni jangwa
G2419 G1519 G1048 G3778 G1510 G2048

Basi malaika wa Bwana akanena na Filipo na kusema, “Angaza na uende kusini katika njia iendayo chini ya Yerusalemu kuelekea Gaza.” (Njia hii iko katika jangwa).

27 καὶ na– G2532 ἀναστὰς, akasimama G0450 ἐπορεύθη. akaenda G4198 καὶ na– G2532 ἰδοὺ, tazama G3708 ἀνὴρ mtu G0435 Αἰθίοψ, Mwethiopia G0128 εὐνοῦχος, towashi G2135 δυνάστης mkuu G1413

Κανδάκης, wa–Kandake G2582 βασιλίσσης malkia G0938 Αἰθιόπων, wa–Waethiopia G0128 ὃς ambaye G3739 ἦν alikuwa G1510 ἐπὶ juu–ya– G1909 πάσης yote G3956 τῆς hizo– G3588 γάζης hazina G1047

αὐτῆς, zake G0846 ὃς ambaye G3739 ἐληλύθει alikuja G2064 προσκυνήσων kuabudu G4352 εἰς katika– G1519 Ἰερουσαλήμ, Yerusalemu G2419

Akaangaza na kwenda. Tazama, kulikuwa na mtu wa Ethiopia, towashi mwenye mamlaka kuu chini ya kandase; malkia wa Ethiopia. Aliyewekwa juu ya hazina yake yote; naye alikuwa amekwenda Yerusalemu kuabudu.

28 ἦν alikuwa G1510 τε na–pia– G5037 ὑποστρέφων, akirudi G5290 καὶ na– G2532 καθήμενος akikaa G2521 ἐπὶ juu–ya– G1909 τοῦ hiyo– G3588 ἅρματος gari G0716 αὐτοῦ, lake G0846 καὶ na– G2532

ἀνεγίνωσκεν alikuwa–akisoma G0314 τὸν yule– G3588 προφήτην nabii G4396 Ἠσαΐαν. Isaya G2268

Alikuwa akirejea ameketi garini mwake akisoma chuo cha nabii Isaya.

29 εἶπεν akasema G3004 δὲ na– G1161 τὸ yule– G3588 Πνεῦμα Roho G4151 τῷ kwa– G3588 Φιλίππῳ, Filipo G5376 Πρόσελθε Sogea G4334 καὶ na– G2532 κολλήθητι jiunge–na– G2853 τῷ hilo– G3588

ἅρματι gari G0716 τούτῳ. hili G3778

Roho akasema na Filipo, “Sogea karibu na gari hili ukashikamane nalo.

30 προσδραμὼν akikimbia G4370 δὲ, na– G1161 ὁ yule– G3588 Φίλιππος Filipo G5376 ἤκουσεν alimsikia G0191 αὐτοῦ yeye G0846 ἀναγινώσκοντος akisoma G0314 Ἠσαΐαν Isaya G2268 τὸν yule– G3588

προφήτην, nabii G4396 καὶ na– G2532 εἶπεν, akasema G3004 Ἆρά Je G0686 γε kweli– G1065 γινώσκεις unaelewa G1097 ἃ hayo G3739 ἀναγινώσκεις? unayosoma? G0314

“Hivyo Filipo akaenda mbio, akamsikia akisoma katika chuo cha nabii Isaya; akasema, Je unafahamu unachosoma?”

31 ὁ yule– G3588 δὲ na– G1161 εἶπεν, akasema G3004 Πῶς Jinsi–gani G4459 γὰρ kwa–maana– G1063 ἂν yo–yote G0302 δυναίμην ningeweza G1410 ἐὰν kama G1437 μή si– G3361 τις mtu G5100

ὁδηγήσει ataniongoza G3594 με? mimi? G1473 παρεκάλεσέν akamwomba G3870 τε na–pia– G5037 τὸν yule– G3588 Φίλιππον, Filipo G5376 ἀναβάντα, akipanda G0305 καθίσαι kukaa G2523

σὺν pamoja–na– G4862 αὐτῷ. yeye G0846

Muethiopia akasema, “nitawezaje mtu asiponiongoza?” Akamsihi Filipo apande garini na kuketi pamoja naye.

32	ἡ	δὲ	περιοχὴ	τῆς	γραφῆς	ἣν	ἀνεγίνωσκεν	ἦν	αὕτη,	Ὡς	
	hii–	na–	sehemu	ya–	Maandiko	ambayo	alikuwa–akisoma	ilikuwa	hii	Kama–	
	G3588	G1161	G4042	G3588	G1124	G3739	G0314	G1510	G3778	G5613	

	πρόβατον	ἐπὶ	σφαγὴν	ἤχθη,	καὶ	ὡς	ἀμνὸς		ἐναντίον	τοῦ	
	kondoo	kwenda–	kuchinjwa	alipelekwa	na–	kama–	mwana–kondoo		mbele–ya–	yule–	
	G4263	G1909	G4967	G0071	G2532	G5613	G0286		G1726	G3588	

	κείραντος		αὐτὸν	ἄφωνος,	οὕτως	οὐκ	ἀνοίγει	τὸ	στόμα	αὐτοῦ.
	amkataye–manyoya		yeye	kimya	hivyo	hafungui	hafungui	hilo–	kinywa	chake
	G2751		G0846	G0880	G3779	G3756	G0455	G3588	G4750	G0846

Sasa fungu la maandiko alilokuwa akisoma Muethiopia ni hili; Aliongozwa kama kondoo kwenda machinjioni kuchinjwa; na kama kondoo alinyamaza kimya, hakufungua kinywa chake:

33	Ἐν	τῇ	ταπεινώσει	[αὐτοῦ],	ἡ	κρίσις	αὐτοῦ	ἤρθη.		τὴν	γενεὰν
	Katika–	hiyo–	unyenyekevu	wake	hiyo–	hukumu	yake	iliondolewa		huo–	uzao
	G1722	G3588	G5014	G0846	G3588	G2920	G0846	G0142		G3588	G1074

	αὐτοῦ,	τίς	διηγήσεται?	ὅτι	αἴρεται	ἀπὸ	τῆς	γῆς	ἡ	
	wake	ni–nani	atakayesimulia?	kwa–sababu–	inachukuliwa	kutoka–	hiyo–	nchi	hiyo–	
	G0846	G5101	G1334	G3754	G0142	G0575	G3588	G1093	G3588	

	ζωὴ	αὐτοῦ.
	uhai	wake
	G2222	G0846

Kwa kuhuzunishwa kwake hukumu yake iliondolewa: Nani ataeleza kizazi chake? maisha yake yameondolewa katika nchi.”

34	ἀποκριθεὶς	δὲ,	ὁ	εὐνοῦχος	τῷ	Φιλίππῳ	εἶπεν,	Δέομαί	σου,	περὶ	
	akajibu	na–	yule–	towashi	kwa–	Filipo	akasema	Nakuomba	wewe	kuhusu–	
	G0611	G1161	G3588	G2135	G3588	G5376	G3004	G1189	G4771	G4012	

	τίνος	ὁ	προφήτης	λέγει	τοῦτο?	περὶ	ἑαυτοῦ,	ἢ	περὶ
	nani	yule–	nabii	anasema	hili?	kuhusu–	yeye–mwenyewe	au	kuhusu–
	G5101	G3588	G4396	G3004	G3778	G4012	G1438	G2228	G4012

	ἑτέρου	τινός?
	mwingine	fulani?
	G2087	G5100

Hivyo towashi akamwuliza Filipo, na kusema, “nakuomba, ni nabii yupi ambaye anaongelewa habari zake, ni kuhusu yeye, au za mtu mwingine”?.

35	ἀνοίξας	δὲ	ὁ	Φίλιππος	τὸ	στόμα	αὐτοῦ,	καὶ	ἀρξάμενος	ἀπὸ	τῆς
	akifungua	na–	yule–	Filipo	hilo–	kinywa	chake	na–	akianza	kutoka–	hii–
	G0455	G1161	G3588	G5376	G3588	G4750	G0846	G2532	G0756	G0575	G3588

	γραφῆς	ταύτης,	εὐηγγελίσατο	αὐτῷ,	τὸν	Ἰησοῦν.
	Maandiko	hii	alimhubiria	yeye	yule–	Yesu
	G1124	G3778	G2097	G0846	G3588	G2424

Filipo alianza kuongea, alianza kwa andiko hili la Isaya kumhubiria habari za Yesu.

36	ὡς	δὲ	ἐπορεύοντο	κατὰ	τὴν	ὁδόν,	ἦλθον	ἐπί	τι	
	na–	na–	walipokuwa–wakienda	kando–ya–	ile–	njia	walikuja	kwenye–	fulani	
	G5613	G1161	G4198	G2596	G3588	G3598	G2064	G1909	G5100	

	ὕδωρ,	καί	φησιν	ὁ	εὐνοῦχος,	Ἰδοὺ	ὕδωρ;	τί	κωλύει	με
	maji	na–	akasema	yule–	towashi	Tazama	maji	nini	kinanikataza	mimi
	G5204	G2532	G5346	G3588	G2135	G3708	G5204	G5101	G2967	G1473

	βαπτισθῆναι?	
	kubatizwa?	
	G0907	

Wakiwa njiani, wakafika penye maji,' towashi akasema, “Tazama, pana maji hapa nini kinazuia nisibatizwe?,

37	{εἰπε	δὲ	ὁ	Φίλιππος,	Εἰ	πιστεύεις	ἐξ	ὅλης	τῆς	καρδίας,
	akasema	na–	yule–	Filipo	Kama	unaamini	kutoka–	wote	huo–	moyo
	G2036	G1161	G3588	G5376	G1487	G4100	G1537	G3650	G3588	G2588

	ἔξεστιν.	ἀποκριθεὶς	δὲ	εἶπε,	Πιστεύω	τὸν	ὑιὸν	τοῦ	Θεοῦ	εἰναι	τὸν
	inajuzu	akajibu	na–	akasema	Ninaamini	yule–	Mwana	wa–	Mungu	kuwa	yule–
	G1832	G0611	G1161	G2036	G4100	G3588	G5207	G3588	G2316	G1511	G3588

	Ἰησοῦν	Χριστόν}.
	Yesu	Kristo
	G2424	G5547

maneno haya, “Hivyo Muethiopia akajibu “naamini kwamba Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu,” hayamo kwenyemaandiko ya kale). Ndipo Muethiopia akaamuru gari lisimame.

38	καὶ	ἐκέλευσεν	στῆναι	τὸ	ἅρμα.	καὶ	κατέβησαν,	ἀμφότεροι	εἰς	τὸ
	na–	akaamuru	kusimama	hilo–	gari	na–	wakashuka	wote–wawili	katika–	hayo–
	G2532	G2753	G2476	G3588	G0716	G2532	G2597	G0297	G1519	G3588

	ὕδωρ,	ὅ	τε	Φίλιππος	καὶ	ὁ	εὐνοῦχος,	καὶ	ἐβάπτισεν	αὐτόν.
	maji	yule–	na–pia–	Filipo	na–	yule–	towashi	na–	akambatiza	yeye
	G5204	G3588	G5037	G5376	G2532	G3588	G2135	G2532	G0907	G0846

Walikwenda ndani ya maji, pamoja Filipo na towashi, Filipo akambatiza.

39	ὅτε	δὲ	ἀνέβησαν	ἐκ	τοῦ	ὕδατος,	Πνεῦμα	Κυρίου	ἥρπασεν
	walipopanda	na–	walipopanda	kutoka–	hayo–	maji	Roho	wa–Bwana	alimnyakua
	G3753	G1161	G0305	G1537	G3588	G5204	G4151	G2962	G0726

τὸν	Φίλιππον,	καὶ	οὐκ	εἶδεν	αὐτὸν	οὐκέτι	ὁ	εὐνοῦχος;	
yule–	Filipo	na–	hakumwona	hakumwona	yeye	tena	yule–	towashi	
G3588	G5376	G2532	G3756	G3708	G0846	G3765	G3588	G2135	

ἐπορεύετο	γὰρ	τὴν	ὁδὸν	αὐτοῦ,	χαίρων.	
aliendelea	kwa–maana–	ile–	njia	yake	akifurahi	
G4198	G1063	G3588	G3598	G0846	G5463	

Wakati walipotoka kwenye maji, Roho wa Bwana ikampeleka Filipo mbali; towashi hakumwona, akaenda njia yake akishangilia.

40	Φίλιππος	δὲ	εὑρέθη	εἰς	Ἄζωτον,	καὶ	διερχόμενος,	εὐηγγελίζετο	τὰς
	Filipo	na–	alipatikana	katika–	Azoto	na–	akipita	alihubiri	hizo–
	G5376	G1161	G2147	G1519	G0108	G2532	G1330	G2097	G3588

πόλεις	πάσας,	ἕως	τοῦ	ἐλθεῖν	αὐτὸν	εἰς	Καισάρειαν.	
miji	yote	mpaka–	yeye–	kufika	yeye	katika–	Kaisaria	
G4172	G3956	G2193	G3588	G2064	G0846	G1519	G2542	

Lakini Philipo akatokea Azoto. Alipita katika mkoa ule na kuhubiri injili katika miji yote mpaka alipofika Kaisaria.

Chapter 9

1	Ὁ	δὲ	Σαῦλος,	ἔτι	ἐμπνέων	ἀπειλῆς	καὶ	φόνου	εἰς	τοὺς
	Yule–	na–	Sauli	bado	akipumua	vitisho	na–	mauaji	dhidi–ya–	wale–
	G3588	G1161	G4569	G2089	G1709	G0547	G2532	G5408	G1519	G3588

μαθητὰς	τοῦ	Κυρίου.	προσελθὼν	τῷ	ἀρχιερεῖ,
wanafunzi	wa–	Bwana	alikwenda	kwa–	kuhani–mkuu
G3101	G3588	G2962	G4334	G3588	G0749

Lakini Sauli, aliendelea kusema vitisho hata vya kifo kwa wanafunzi wa Bwana, alikwenda kwa kuhani mkuu

2	ἠτήσατο	παρ’	αὐτοῦ	ἐπιστολὰς	εἰς	Δαμασκὸν,	πρὸς	τὰς	συναγωγάς,
	aliomba	kutoka–kwa–	yeye	barua	kwenda–	Dameski	kwa–	hizo–	masinagogi
	G0154	G3844	G0846	G1992	G1519	G1154	G4314	G3588	G4864

ὅπως	ἐάν	τινας	εὕρῃ	τῆς	Ὁδοῦ,	ὄντας	ἄνδρας	τε	καὶ
ili–	kama	wowote	atapata	wa–	Njia	waliokuwa	wanaume	na–pia–	na–
G3704	G1437	G5100	G2147	G3588	G3598	G1510	G0435	G5037	G2532

γυναῖκας,	δεδεμένους	ἀγάγῃ	εἰς	Ἰερουσαλήμ.
wanawake	wamefungwa	awalete	kwenda–	Yerusalemu
G1135	G1210	G0071	G1519	G2419

na kumwomba barua kwa ajili ya masinagogi huko Dameski, ili kwamba akimpata mtu aliye katika Njia ile, awe mwanaume au mwanamke, awafunge na kuwaleta Yerusalemu.

3	Ἐν	δὲ	τῷ	πορεύεσθαι,	ἐγένετο	αὐτὸν	ἐγγίζειν	τῇ	Δαμασκῷ,	ἐξαίφνης
	Katika–	na–	hilo–	kusafiri	ikawa	yeye	kukaribia	kwa–	Dameski	ghafla
	G1722	G1161	G3588	G4198	G1096	G0846	G1448	G3588	G1154	G1810

τε	αὐτὸν	περιήστραψεν	φῶς	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ.
na–pia–	yeye	ilimuangazia	nuru	kutoka–	hiyo–	mbingu
G5037	G0846	G4015	G5457	G1537	G3588	G3772

Hata alipokuwa akisafiri, ilitokea kwamba alipokaribia Dameski, ghafla ikamwangaza kotekote nuru kutoka mbinguni,'

4	καὶ	πεσὼν	ἐπὶ	τὴν	γῆν,	ἤκουσεν	φωνὴν	λέγουσαν	αὐτῷ,	Σαοὺλ,
	na–	akianguka	juu–ya–	hiyo–	nchi	alisikia	sauti	ikisema	kwake	Sauli
	G2532	G4098	G1909	G3588	G1093	G0191	G5456	G3004	G0846	G4549

Σαούλ,	τί	με	διώκεις?
Sauli	kwa–nini	mimi	unanitesa?
G4549	G5101	G1473	G1377

naye akaanguka chini na akasikia sauti ikimwambia,”Sauli, Sauli, mbona wanitesa mimi?”

5	εἶπεν	δέ,	Τίς	εἶ,	Κύριε?	ὁ	δέ,	Ἐγώ	εἰμι	Ἰησοῦς,	ὃν	σὺ
	akasema	na–	Nani	wewe	Bwana?	yule–	na–	Mimi	ndimi	Yesu	ambaye	wewe
	G3004	G1161	G5101	G1510	G2962	G3588	G1161	G1473	G1510	G2424	G3739	G4771

διώκεις.	{σκληρόν	σοι	πρὸς	κέντρα	λακτίζειν}.	{τρέμων	τε	καὶ
unamtesa	ni–ngumu	kwako	kupinga–	michokoo	kupiga–teke	akitetemeka	na–pia–	na–
G1377	G4642	G4771	G4314	G2759	G2979	G5141	G5037	G2532

θαμβῶν	εἶπε	Κύριε	τί	με	θέλεις	ποιῆσαι}
akistaajabu	akasema	Bwana	nini	mimi	unataka	nifanye?
G2284	G2036	G2962	G5101	G1473	G2309	G4160

Sauli akajibu, U nani wewe Bwana? Bwana akasema, “ Mimi ndiye Yesu unayeniudhi;

6	ἀλλὰ	ἀνάστηθι	καὶ	εἴσελθε	εἰς	τὴν	πόλιν,	καὶ	λαληθήσεταί	σοι	ὅ	
	lakini	simama	na–	uingie	katika–	ule–	mji	na–	utaambiwa	wewe	hilo	
	G0235	G0450	G2532	G1525	G1519	G3588	G4172	G2532	G2980	G4771	G3739	

τί	σε	δεῖ	ποιεῖν.
nini	wewe	ni–lazima	kufanya
G5101	G4771	G1163	G4160

Lakini inuka, ingia mjini, nawe utaambiwa yakupasayo kutenda

7	οἱ	δὲ	ἄνδρες	οἱ	συνοδεύοντες	αὐτῷ	εἱστήκεισαν	ἐνεοί,	ἀκούοντες
	wale–	na–	wanaume	wale–	waliosafiri–naye	yeye	walisimama	bubu	wakisikia
	G3588	G1161	G0435	G3588	G4922	G0846	G2476	G1769	G0191

μὲν	τῆς	φωνῆς,	μηδένα	δὲ	θεωροῦντες.
hakika	ile–	sauti	mtu–yeyote	lakini–	hawakuona
G3303	G3588	G5456	G3367	G1161	G2334

Wale watu waliosafiri pamoja na Sauli wakatulia kimya, wakisikiliza sauti, wasione mtu.

8	ἠγέρθη	δὲ	Σαῦλος	ἀπὸ	τῆς	γῆς,	ἀνεῳγμένων	δὲ	τῶν
	aliinuka	na–	Sauli	kutoka–	hiyo–	nchi	yakiwa–yamefunguliwa	na–	hayo–
	G1453	G1161	G4569	G0575	G3588	G1093	G0455	G1161	G3588

ὀφθαλμῶν	αὐτοῦ,	οὐδὲν	ἔβλεπεν.	χειραγωγοῦντες	δὲ	αὐτὸν,	εἰσήγαγον	
macho	yake	kitu–chochote	hakuona	wakimshika–mkono	na–	yeye	walimleta	
G3788	G0846	G3762	G0991	G5496	G1161	G0846	G1521	

εἰς	Δαμασκόν.
katika–	Dameski
G1519	G1154

Sauli akainuka katika nchi na alipofungua macho yake, hakuweza kuona kitu, wakamshika mkono wakamleta mpaka Dameski.

9	καὶ	ἦν	ἡμέρας	τρεῖς	μὴ	βλέπων,	καὶ	οὐκ	ἔφαγεν	οὐδὲ	ἔπιεν.
	na–	alikuwa	siku	tatu	si–	akiona	na–	hakula	hakula	wala	hakunywa
	G2532	G1510	G2250	G5140	G3361	G0991	G2532	G3756	G5315	G3761	G4095

Kwa siku tatu haoni, hali, wala hanywi.

10	Ἦν	δέ	τις	μαθητὴς	ἐν	Δαμασκῷ,	ὀνόματι	Ἀνανίας.	καὶ
	Alikuwepo	na–	mmoja	mwanafunzi	katika–	Dameski	jina–lake	Anania	na–
	G1510	G1161	G5100	G3101	G1722	G1154	G3686	G0367	G2532

εἶπεν	πρὸς	αὐτὸν	ἐν	ὁράματι	ὁ	Κύριος,	Ἀνανία.	ὁ	δὲ	εἶπεν,
akasema	kwake	yeye	katika–	ono	yule–	Bwana	Anania	yule–	na–	akasema
G3004	G4314	G0846	G1722	G3705	G3588	G2962	G0367	G3588	G1161	G3004

Ἰδοὺ,	ἐγώ,	Κύριε.	
Tazama	mimi	Bwana	
G3708	G1473	G2962	

Basi palikuwapo mwanafunzi Dameski jina lake Anania, Bwana alisema naye katika maono, “Anania.” Na akasema, “Tazama, nipo hapa, Bwana.

11	ὁ	δὲ	Κύριος	πρὸς	αὐτόν,	Ἀναστὰς,	πορεύθητι	ἐπὶ	τὴν	ῥύμην	τὴν
	yule–	na–	Bwana	kwake	yeye	Simama	nenda	katika–	ile–	barabara	ile–
	G3588	G1161	G2962	G4314	G0846	G0450	G4198	G1909	G3588	G4505	G3588

καλουμένην	Εὐθεῖαν,	καὶ	ζήτησον	ἐν	οἰκίᾳ	Ἰούδα	Σαῦλον	ὀνόματι,	
iitwayo	Nyofu	na–	umtafute	katika–	nyumba	ya–Yuda	Sauli	jina–lake	
G2564	G2117	G2532	G2212	G1722	G3614	G2455	G4569	G3686	

Ταρσέα.	ἰδοὺ	γὰρ	προσεύχεται,
Mtarso	tazama	kwa–maana–	anaomba
G5018	G3708	G1063	G4336

“Bwana akamwambia, “Inuka uenda zako katika mtaa uitwao Nyofu, na katika nyumba ya Yuda na ukaulize mtu kutoka Tarso aitwaye Sauli; maana angali anaomba;

12	καὶ	εἶδεν	ἄνδρα	‹ἐν	ὁράματι›,	Ἀνανίαν	ὀνόματι,	εἰσελθόντα	καὶ	ἐπιθέντα
	na–	aliona	mtu	katika–	ono	Anania	jina–lake	akiingia	na–	akimwekea
	G2532	G3708	G0435	G1722	G3705	G0367	G3686	G1525	G2532	G2007

αὐτῷ	[τὰς]	χεῖρας,	ὅπως	ἀναβλέψῃ.	
yeye	hizo–	mikono	ili–	aone–tena	
G0846	G3588	G5495	G3704	G0308	

na alimwona katika maono mtu jina lake Anania akiingia na kumwekea mikono juu yake ili kwamba apate kuona.

13	ἀπεκρίθη	δὲ	Ἀνανίας,	Κύριε,	ἤκουσα	ἀπὸ	πολλῶν	περὶ	τοῦ	
	akajibu	na–	Anania	Bwana	nimesikia	kutoka–kwa–	wengi	kuhusu–	huyu–	
	G0611	G1161	G0367	G2962	G0191	G0575	G4183	G4012	G3588	

ἀνδρὸς	τούτου,	ὅσα	κακὰ	τοῖς	ἁγίοις	σου	ἐποίησεν	ἐν	Ἰερουσαλήμ;
mtu	huyu	jinsi	mabaya	kwa–	watakatifu	wako	alifanya	katika–	Yerusalemu
G0435	G3778	G3745	G2556	G3588	G0040	G4771	G4160	G1722	G2419

Lakini Anania akajibu, “Bwana, nimesikia habari za mtu huyu kwa watu wengi, kwa kiasi gani alivyowatendea mabaya watakatifu wa huko Yerusalemu;

14	καὶ	ὧδε	ἔχει	ἐξουσίαν	παρὰ	τῶν	ἀρχιερέων,	δῆσαι	πάντας
	na–	hapa	ana	mamlaka	kutoka–kwa–	wale–	makuhani–wakuu	kuwafunga	wote
	G2532	G5602	G2192	G1849	G3844	G3588	G0749	G1210	G3956

τοὺς	ἐπικαλουμένους	τὸ	ὄνομά	σου.
wale–	wanaoliitia	hilo–	jina	lako
G3588	G1941	G3588	G3686	G4771

Hapa ana mamlaka kutoka kwa kuhani mkuu kumkamata kila mmoja anayeliitia jina lako.

15	εἶπεν	δὲ	πρὸς	αὐτὸν	ὁ	Κύριος,	Πορεύου,	ὅτι	σκεῦος
	akasema	na–	kwake	yeye	yule–	Bwana	Nenda	kwa–sababu–	chombo
	G3004	G1161	G4314	G0846	G3588	G2962	G4198	G3754	G4632

ἐκλογῆς	ἐστίν	μοι	οὗτος,	τοῦ	βαστάσαι	τὸ	ὄνομά	μου	ἐνώπιον	
cha–kuchaguliwa	ndiye	kwangu	huyu	ili–	kubeba	hilo–	jina	langu	mbele–ya–	
G1589	G1510	G1473	G3778	G3588	G0941	G3588	G3686	G1473	G1799	

(τῶν)	ἐθνῶν,	τε	καὶ	βασιλέων,	υἱῶν	τε	Ἰσραήλ:	
wale–	mataifa	na–pia–	na–	wafalme	wana	na–pia–	wa–Israeli	
G3588	G1484	G5037	G2532	G0935	G5207	G5037	G2474	

Lakini Bwana akamwambia, “Nenda, kwa maana yeye ni chombo teule kwangu, alichukue jina langu mbele ya Mataifa na wafalme na wana wa Israeli.

16	ἐγὼ	γὰρ	ὑποδείξω	αὐτῷ	ὅσα	δεῖ	αὐτὸν	ὑπὲρ	
	mimi	kwa–maana–	nitamwonyesha	yeye	ni–kiasi–gani	ni–lazima	yeye	kwa–ajili–ya–	
	G1473	G1063	G5263	G0846	G3745	G1163	G0846	G5228	

τοῦ	ὀνόματός	μου	παθεῖν.
hilo–	jina	langu	kuteseka
G3588	G3686	G1473	G3958

Maana nitawaonesha yalivyo mengi yatakayompasa kuteswa kwa ajili ya jina langu”.

17	Ἀπῆλθεν	δὲ	Ἀνανίας,	καὶ	εἰσῆλθεν	εἰς	τὴν	οἰκίαν;	καὶ
	Akaenda	na–	Anania	na–	akaingia	katika–	ile–	nyumba	na–
	G0565	G1161	G0367	G2532	G1525	G1519	G3588	G3614	G2532

ἐπιθεὶς	ἐπ’	αὐτὸν	τὰς	χεῖρας	εἶπεν,	Σαοὺλ	ἀδελφέ,	ὁ
akimwekea	juu–yake	yeye	hizo–	mikono	akasema	Sauli	ndugu	yule–
G2007	G1909	G0846	G3588	G5495	G3004	G4549	G0080	G3588

Κύριος	ἀπέσταλκέν	με,	Ἰησοῦς,	ὁ	ὀφθείς	σοι	ἐν	τῇ	ὁδῷ,
Bwana	amenituma	mimi	Yesu	yule–	aliyekuonekana	kwako	katika–	ile–	njia
G2962	G0649	G1473	G2424	G3588	G3708	G4771	G1722	G3588	G3598

ᾗ	ἤρχου,	ὅπως	ἀναβλέψῃς	καὶ	πλησθῇς	Πνεύματος
ambayo	ulikuja	ili–	uone–tena	na–	ujazwe	Roho
G3739	G2064	G3704	G0308	G2532	G4130	G4151

Ἁγίου.
Mtakatifu
G0040

Anania akaenda, akaingia mle nyumbani; Akamwekea mikono akasema, Ndugu Sauli, Bwana Yesu, aliyekutokea katika njia ulipokuwa unakuja, amenituma upate kuona tena na ujazwe Roho Mtakatifu.

18	καὶ	εὐθέως	ἀπέπεσαν	αὐτοῦ	ἀπὸ	τῶν	ὀφθαλμῶν	ὡς	λεπίδες,
	na–	mara–moja	vilianguka	yake	kutoka–	hayo–	macho	kama–	magamba
	G2532	G2112	G0634	G0846	G0575	G3588	G3788	G5613	G3013

ἀνέβλεψέν	τε.	καὶ	ἀναστὰς,	ἐβαπτίσθη;	
akaona–tena	na–pia–	na–	akasimama	akabatizwa	
G0308	G5037	G2532	G0450	G0907	

Ghafla vikaanguka machoni pake vitu kama magamba, akapata kuona, akasimama, akabatizwa; akala chakula na kupata nguvu.

19	καὶ	λαβὼν	τροφὴν,	ἐνίσχυσεν.	Ἐγένετο	δὲ	μετὰ	τῶν	ἐν
	na–	akipokea	chakula	akapata–nguvu	Akawa	na–	pamoja–na–	wale–	katika–
	G2532	G2983	G5160	G1765	G1096	G1161	G3326	G3588	G1722

Δαμασκῷ	μαθητῶν	ἡμέρας	τινὰς.	
Dameski	wanafunzi	siku	kadhaa	
G1154	G3101	G2250	G5100	

Akakaa pamoja na wanafunzi huko Dameski kwa siku nyingi.

20	καὶ	εὐθέως	ἐν	ταῖς	συναγωγαῖς	ἐκήρυσσεν	τὸν	Ἰησοῦν,	ὅτι
	na–	mara–moja	katika–	hizo–	masinagogi	alihubiri	yule–	Yesu	kwamba
	G2532	G2112	G1722	G3588	G4864	G2784	G3588	G2424	G3754

οὗτός	ἐστιν	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	Θεοῦ.
huyu	ndiye	yule–	Mwana	wa–	Mungu
G3778	G1510	G3588	G5207	G3588	G2316

Wakati huo huo akamtangaza Yesu katika masinagogi, akisema kwamba yeye ni Mwana wa Mungu.

21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν
walistaajabu na- wote wale- waliosikia na- wakasema Si- huyu ndiye
G1839 G1161 G3956 G3588 G0191 G2532 G3004 G3756 G3778 G1510

ὁ πορθήσας εἰς Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο?
yule- aliyeharibu katika- Yerusalemu wale- wanaoliitia hilo- jina hili?
G3588 G4199 G1519 G2419 G3588 G1941 G3588 G3686 G3778

καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους, αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς
na- hapa kwa- hili alikuja ili- wamefungwa wao awalete kwa- wale-
G2532 G5602 G1519 G3778 G2064 G2443 G1210 G0846 G0071 G1909 G3588

ἀρχιερεῖς.
makuhani-wakuu
G0749

Na wote waliosikia walishangaa na kusema, “Siyo mtu huyu aliyewaharibu wote walioita Jina hili huko Yerusalemu? Na hapa alikuja kwa kusudi la kuwafunga na kuwapeleka kwa makuhani.”

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυννεν ‹τοὺς› Ἰουδαίους τοὺς
Sauli na- zaidi aliongezeka-nguvu na- aliwavuruga wale- Wayahudi wale-
G4569 G1161 G3123 G1743 G2532 G4797 G3588 G2453 G3588

κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.
wanaoishi katika- Dameski akithibitisha kwamba huyu ndiye yule- Kristo
G2730 G1722 G1154 G4822 G3754 G3778 G1510 G3588 G5547

Lakini Sauli aliwezeshwa kuhubiri na kuwafanya Wayahudi waliokaa Dameski wachanganyikiwe na kuthibitisha ya kuwa huyu ndiye Kristo.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
Na- na- zilipotimia siku nyingi walishauriana wale- Wayahudi kumuua
G5613 G1161 G4137 G2250 G2425 G4823 G3588 G2453 G0337

αὐτόν,
yeye
G0846

Baada ya siku nyingi, Wayahudi wakafanya shauri pamoja ili wamuue.

24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ
ilijulikana na- kwa- Sauli hii- hila yao walikuwa-wakiviangalia na-
G1097 G1161 G3588 G4569 G3588 G1917 G0846 G3906 G1161

καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν;
pia- hizo- milango siku na-pia- na- usiku ili- yeye wamuue
G2532 G3588 G4439 G2250 G5037 G2532 G3571 G3704 G0846 G0337

Lakini mpango wao ukajulikana na Sauli. Wakamvizia mlangoni mchana na usiku wapate kumuua.

25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, διὰ τοῦ τείχους
wakimchukua na- wale- wanafunzi wake usiku kupitia- huo- ukuta
G2983 G1161 G3588 G3101 G0846 G3571 G1223 G3588 G5038

καθῆκαν αὐτὸν, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
walimshusha yeye wakimteremsha katika- kikapu
G2524 G0846 G5465 G1722 G4711

Lakini wanafunzi wake wakamchukua usiku wakamshusha kupitia ukutani, wakamtelemsha chini katika kapu.

26	Παραγενόμενος	δὲ	εἰς	Ἰερουσαλὴμ,	ἐπείραζεν	κολλᾶσθαι	τοῖς	μαθηταῖς.
	Alipofika	na–	katika–	Yerusalemu	alijaribu	kujiungana–na–	wale–	wanafunzi
	G3854	G1161	G1519	G2419	G3985	G2853	G3588	G3101

καὶ	πάντες	ἐφοβοῦντο	αὐτόν,	μὴ	πιστεύοντες	ὅτι	ἐστὶν	μαθητής.
na–	wote	walimwogopa	yeye	si–	wakiamini	kwamba	yeye–ni	mwanafunzi
G2532	G3956	G5399	G0846	G3361	G4100	G3754	G1510	G3101

Na Sauli alipofika Yerusalemu, alijaribu kujiunga na wanafunzi lakini walikuwa wakimuogopa, wasisadiki kuwa yeye ni mwanafunzi.

27	Βαρνάβας	δὲ,	ἐπιλαβόμενος	αὐτὸν,	ἤγαγεν	πρὸς	τοὺς	ἀποστόλους;	καὶ
	Barnaba	na–	akimshika	yeye	alimleta	kwa–	wale–	mitume	na–
	G0921	G1161	G1949	G0846	G0071	G4314	G3588	G0652	G2532

διηγήσατο	αὐτοῖς	πῶς	ἐν	τῇ	ὁδῷ	εἶδεν	τὸν	Κύριον;	καὶ	ὅτι
aliwaeleza	wao	jinsi	katika–	ile–	njia	alimwona	yule–	Bwana	na–	kwamba
G1334	G0846	G4459	G1722	G3588	G3598	G3708	G3588	G2962	G2532	G3754

ἐλάλησεν	αὐτῷ;	καὶ	πῶς	ἐν	Δαμασκῷ	ἐπαρρησιάσατο	ἐν	τῷ
alisema	kwake	na–	jinsi	katika–	Dameski	alizungumza–kwa–ujasiri	katika–	hilo–
G2980	G0846	G2532	G4459	G1722	G1154	G3955	G1722	G3588

ὀνόματι	‹τοῦ›	Ἰησοῦ.	
jina	la–	Yesu	
G3686	G3588	G2424	

Lakini Barnaba akamchukua na kumpeleka kwa mitume, Na akawaeleza jinsi Sauli alivyomuona Bwana njiani na Bwana alivyosema nae, na jinsi Sauli alivyohubiri kwa ujasiri kwa jina la Yesu huko Dameski.

28	καὶ	ἦν	μετ’	αὐτῶν,	εἰσπορευόμενος	καὶ	ἐκπορευόμενος	εἰς
	na–	alikuwa	pamoja–nao	wao	akiingia	na–	akitoka	katika–
	G2532	G1510	G3326	G0846	G1531	G2532	G1607	G1519

Ἰερουσαλήμ,	παρρησιαζόμενος	ἐν	τῷ	ὀνόματι	τοῦ	Κυρίου.	
Yerusalemu	akizungumza–kwa–ujasiri	katika–	hilo–	jina	la–	Bwana	
G2419	G3955	G1722	G3588	G3686	G3588	G2962	

Alikutana nao walipoingia na kutoka Yerusalemu. Akanena kwa ujasiri kwa jina la Bwana Yesu,

29	ἐλάλει	τε	καὶ	συνεζήτει	πρὸς	τοὺς	Ἑλληνιστάς;	οἱ	δὲ
	alisema	na–pia–	na–	akajadiliana	na–	wale–	Wayahudi–wa–Kigiriki	wao–	na–
	G2980	G5037	G2532	G4802	G4314	G3588	G1675	G3588	G1161

ἐπεχείρουν	ἀνελεῖν	αὐτόν.	
walijaribu	kumuua	yeye	
G2021	G0337	G0846	

akihojiana na Wayahudi wa Kiyunani lakini wakijaribu mara kwa mara kumuua.

30	ἐπιγνόντες	δὲ,	οἱ	ἀδελφοὶ	κατήγαγον	αὐτὸν	εἰς	Καισάρειαν,	καὶ
	walipojua	na–	wale–	ndugu	walimshusha	yeye	kwenda–	Kaisaria	na–
	G1921	G1161	G3588	G0080	G2609	G0846	G1519	G2542	G2532

ἐξαπέστειλαν	αὐτὸν	εἰς	Ταρσόν.	
wakamtuma	yeye	kwenda–	Tarso	
G1821	G0846	G1519	G5019	

Wakati ndugu walipojua jambo hilo, wakamchukua mpaka Kaisaria, na wampeleke aende Tarso.

31 Ἡ Hiyo– G3588 μὲν hakika G3303 οὖν basi G3767 ἐκκλησία kanisa G1577 καθ’ katika– G2596 ὅλης yote G3650 τῆς hiyo– G3588 Ἰουδαίας, Yudea G2449 καὶ na– G2532 Γαλιλαίας, Galilaya G1056 καὶ na– G2532

Σαμαρείας, Samaria G4540 εἶχεν ilikuwa–na– G2192 εἰρήνην; amani G1515 οἰκοδομουμένη ikijengwa G3618 καὶ na– G2532 πορευομένη ikienda G4198 τῷ katika– G3588 φόβῳ hofu G5401 τοῦ ya– G3588

Κυρίου, Bwana G2962 καὶ na– G2532 τῇ kwa– G3588 παρακλήσει faraja G3874 τοῦ ya– G3588 Ἁγίου yule– G0040 Πνεύματος Roho–Mtakatifu G4151 ἐπληθύνετο. iliongezeka G4129

Basi kanisa lote katika Uyahudi, Galilaya na Samaria, lilikuwa na amani, na likajengwa, na kutembea katika hofu ya Bwana na faraja ya Roho Mtakatifu, kanisa likakua kwa kuongezeka idadi.

32 Ἐγένετο Ikawa G1096 δὲ na– G1161 Πέτρον, Petro G4074 διερχόμενον akipita G1330 διὰ kupitia– G1223 πάντων, wote G3956 κατελθεῖν alishuka G2718 καὶ pia– G2532 πρὸς kwa– G4314 τοὺς wale– G3588

ἁγίους watakatifu G0040 τοὺς wale– G3588 κατοικοῦντας wanaoishi G2730 Λύδδα, Lida G3069

Kisha ilitokea Petro alipokuwa akizungukazunguka pande zote za mkoa, akawateremkia waumini waishio katika mji wa Lida.

33 εὗρεν alipata G2147 δὲ na– G1161 ἐκεῖ huko G1563 ἄνθρωπόν mtu G0444 τινα, mmoja G5100 ὀνόματι jina–lake G3686 Αἰνέαν, Ainea G0132 ἐξ kwa– G1537 ἐτῶν miaka G2094 ὀκτὼ minane G3638

κατακείμενον amelala G2621 ἐπὶ juu–ya– G1909 κραβάττου, kitanda G2895 ὃς ambaye G3739 ἦν alikuwa G1510 παραλελυμένος. amepooza G3886

Akamuona huko mtu mmoja jina lake Ainea, mtu huyo amekuwa kitandani miaka minane; maana alikuwa amepooza.

34 καὶ na– G2532 εἶπεν akasema G3004 αὐτῷ kwake G0846 ὁ yule– G3588 Πέτρος, Petro G4074 Αἰνέα, Ainea G0132 ἰᾶταί anakuponya G2390 σε wewe G4771 Ἰησοῦς Yesu G2424 Χριστός; Kristo G5547

ἀνάστηθι, simama G0450 καὶ na– G2532 στρῶσον ujitandike G4766 σεαυτῷ. wewe–mwenyewe G4572 καὶ na– G2532 εὐθέως mara–moja G2112 ἀνέστη. akasimama G0450

Petro akamwambia, “Ainea, Yesu Kristo akuponye; Amka na ujitandikia kitanda chako,” Mara akaamka.

35 καὶ na– G2532 εἶδαν walimwona G3708 αὐτὸν, yeye G0846 πάντες wote G3956 οἱ wale– G3588 κατοικοῦντες wanaoishi G2730 Λύδδα Lida G3069 καὶ na– G2532 τὸν huo– G3588 Σαρῶνα, Sharoni G4565

οἵτινες ambao G3748 ἐπέστρεψαν waligeuka G1994 ἐπὶ kwa– G1909 τὸν yule– G3588 Κύριον. Bwana G2962

Na watu wote waliokaa Lida na Sharoni walipomuona mtu huyo, walimgeukia Bwana.

36 Ἐν Katika– G1722 Ἰόππῃ Yopa G2445 δέ na– G1161 τις mmoja G5100 ἦν alikuwepo G1510 μαθήτρια, mwanafunzi–wa–kike G3102 ὀνόματι jina–lake G3686 Ταβιθά, Tabitha G5000 ἡ ambaye G3739

διερμηνευομένη ikitafsiriwa G1329 λέγεται inaitwa G3004 Δορκάς. Dorka G1393 αὕτη huyu G3778 ἦν alikuwa G1510 πλήρης amejaa G4134 ἔργων matendo G2041 ἀγαθῶν, mema G0018 καὶ na– G2532

ἐλεημοσυνῶν sadaka G1654 ὧν ambayo G3739 ἐποίει. alifanya G4160

Palikuwa na mwanafunzi Yafa aitwaye Tabitha, ambalo lilitafsiriwa kama “Dorcas” Huyu mwanamke alijaa kazi njema na matendo ya rehema aliyoyafanya kwa maskini.

37 ἐγένετο ikawa G1096 δὲ, na– G1161 ἐν katika– G1722 ταῖς hizo– G3588 ἡμέραις siku G2250 ἐκείναις, zile G1565 ἀσθενήσασαν, akiugua G0770 αὐτὴν yeye G0846 ἀποθανεῖν. akafa G0599

λούσαντες wakimwosha G3068 δὲ na– G1161 ἔθηκαν wakamweka G5087 ‹αὐτὴν› yeye G0846 ἐν katika– G1722 ὑπερῴῳ. chumba–cha–juu G5253

Ilitokea katika siku hizo aliugua na akafa; walipomsafisha, walimpandisha chumba cha juu na kumlaza..

38 ἐγγὺς karibu G1451 δὲ na– G1161 οὔσης ilipokuwa G1510 Λύδδας Lida G3069 τῇ kwa– G3588 Ἰόππῃ, Yopa G2445 οἱ wale– G3588 μαθηταὶ, wanafunzi G3101 ἀκούσαντες waliposikia G0191 ὅτι kwamba G3754

Πέτρος Petro G4074 ἐστὶν yuko G1510 ἐν katika– G1722 αὐτῇ, humo G0846 ἀπέστειλαν walimtuma G0649 δύο wanaume–wawili G1417 ἄνδρας wanaume G0435 πρὸς kwake G4314 αὐτὸν, yeye G0846

παρακαλοῦντες wakimwomba G3870 Μὴ Usi– G3361 ὀκνήσῃς sita G3635 διελθεῖν kuja G1330 ἕως mpaka– G2193 ἡμῶν. sisi G1473

Kwa vile Lida ilikuwa karibu na Yafa, na wanafunzi walisikia kwamba Petro alikuwa huko, waliwatuma watu wawili kwake, wakimsihi, “Njoo kwetu bila kuchelewa”.

39 ἀναστὰς akasimama G0450 δὲ, na– G1161 Πέτρος Petro G4074 συνῆλθεν akaenda–nao G4905 αὐτοῖς, wao G0846 ὃν ambaye G3739 παραγενόμενον, alipofika G3854 ἀνήγαγον walimleta G0321

εἰς kwenda– G1519 τὸ kile– G3588 ὑπερῷον. chumba–cha–juu G5253 καὶ na– G2532 παρέστησαν wakasimama G3936 αὐτῷ kwake G0846 πᾶσαι wote G3956 αἱ wale– G3588 χῆραι, wajane G5503

κλαίουσαι wakilia G2799 καὶ na– G2532 ἐπιδεικνύμεναι wakionyesha G1925 χιτῶνας kanzu G5509 καὶ na– G2532 ἱμάτια nguo G2440 ὅσα ambazo G3745 ἐποίει, alifanya G4160 μετ’ pamoja–nao G3326

αὐτῶν wao G0846 οὖσα, alipokuwa G1510 ἡ yule– G3588 Δορκάς. Dorka G1393

Petro akaamka na akaondoka pamoja nao. Alipofika, walimleta katika chumba cha juu. Na wajane wote walisimama karibu naye wakilia, wakimwonyesha koti na nguo ambazo Dorcas aliwashonea wakati akiwa pamoja nao.

40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, καὶ θεὶς τὰ γόνατα,
akiwatoa na- nje wote yule- Petro na- akipiga-magoti hayo- magoti
G1544 G1161 G1854 G3956 G3588 G4074 G2532 G5087 G3588 G1119

προσηύξατο. καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν, Ταβιθά, ἀνάστηθι! ἡ
aliomba na- akigeuka kwa- hilo- mwili akasema Tabitha simama! yeye-
G4336 G2532 G1994 G4314 G3588 G4983 G3004 G5000 G0450 G3588

δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισεν.
na- akafungua hayo- macho yake na- akimwona yule- Petro akakaa
G1161 G0455 G3588 G3788 G0846 G2532 G3708 G3588 G4074 G0339

Petro akawatoa wote nje ya chumba, akapiga magoti akaomba, kisha akaugekia mwili, akasema, “Tabitha, amka”. Akafungua macho yake na alipomwona Petro akakaa chini.

41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους
akimpa na- yeye mkono alimsimamisha yeye akiwaita na- wale- watakatifu
G1325 G1161 G0846 G5495 G0450 G0846 G5455 G1161 G3588 G0040

καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
na- wale- wajane akamweka yeye akiishi
G2532 G3588 G5503 G3936 G0846 G2198

Kisha Petro akampa mkono wake akamwinua, na alipowaita waamini na wajane, akawakabidhi kwao akiwa hai

42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ’ ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ
ilijulikana na- ikawa katika- yote hiyo- Yopa na- waliamini wengi kwa-
G1110 G1161 G1096 G2596 G3650 G3588 G2445 G2532 G4100 G4183 G1909

τὸν Κύριον.
yule- Bwana
G3588 G2962

Jambo hili likajulikana Yafa yote, na watu wengi wakamwamini Bwana.

43 Ἐγένετο δὲ, ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ, παρά τινι Σίμωνι,
Ikawa na- siku nyingi akikaa katika- Yopa kwa- mmoja Simoni
G1096 G1161 G2250 G2425 G3306 G1722 G2445 G3844 G5100 G4613

βυρσεῖ.
mshona-ngozi
G1038

Ilitokea Petro akakaa siku nyingi Yafa pamoja na mtu aitwaye Simoni, mtengeneza ngozi.

Chapter 10

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ, ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης, ἐκ
Mtu na- mmoja katika Kaisaria, jina-lake Kornelio, akida, kutoka
G0435 G1161 G5100 G1722 G2542 G3686 G2883 G1543 G1537

σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,
kikosi cha- kiitwacho cha-Kiitaliano,
G4686 G3588 G2564 G2483

Kulikuwa na mtu fulani katika mji wa kaisaria, jina lake aliitwa Kornelio, alikuwa mkuu wa kikosi cha Kiitalia.

2	εὐσεβὴς	καὶ	φοβούμενος	τὸν	Θεὸν	σὺν	παντὶ	τῷ	οἴκῳ
	mcha–Mungu	na	amchaye	huyo–	Mungu	pamoja–na	wote–wa	ile–	nyumba
	G2152	G2532	G5399	G3588	G2316	G4862	G3956	G3588	G3624

αὐτοῦ,	ποιῶν	ἐλεημοσύνας	πολλὰς	τῷ	λαῷ,	καὶ	δεόμενος	τοῦ	Θεοῦ
yake,	akitoa	sadaka	nyingi	kwa–	watu,	na	akimwomba	huyo–	Mungu
G0846	G4160	G1654	G4183	G3588	G2992	G2532	G1189	G3588	G2316

διὰ	παντός.
daima	siku–zote.
G1223	G3956

Alikuwa mchamungu na alimwabudu Mungu na nyumba yake yote; alitoa pesa nyingi kwa wayahudi na aliomba kwa Mungu siku zote.

3	εἶδεν	ἐν	ὁράματι	φανερῶς,	ὡσεὶ	περὶ	ὥραν	ἐνάτην	τῆς	ἡμέρας,
	aliona	katika	maono	wazi,	kama	karibu–na	saa	ya–tisa	ya–	mchana,
	G3708	G1722	G3705	G5320	G5616	G4012	G5610	G1766	G3588	G2250

ἄγγελον	τοῦ	Θεοῦ	εἰσελθόντα	πρὸς	αὐτὸν,	καὶ	εἰπόντα	αὐτῷ,	Κορνήλιε!
malaika	wa–	Mungu	akiingia	kwake	yeye,	na	akisema	kwake,	Kornelio!
G0032	G3588	G2316	G1525	G4314	G0846	G2532	G3004	G0846	G2883

Muda wa saa tisa za mchana, akaona maono Malaika wa Mungu anakuja kwake. Malaika akamwambia “Kornelio!

4	ὁ	δὲ,	ἀτενίσας	αὐτῷ,	καὶ	ἔμφοβος	γενόμενος,	εἶπεν,	Τί	ἐστιν,
	Huyo–	na–	akimtazama	kwake,	na	akiogopa	akawa,	akasema,	Ni–nini,	ni,
	G3588	G1161	G0816	G0846	G2532	G1719	G1096	G3004	G5101	G1510

Κύριε?	εἶπεν	δὲ	αὐτῷ,	Αἱ	προσευχαί	σου,	καὶ	αἱ	ἐλεημοσύναι	σου,
Bwana?	akasema	na–	kwake,	Zile–	sala	zako,	na	zile–	sadaka	zako,
G2962	G3004	G1161	G0846	G3588	G4335	G4771	G2532	G3588	G1654	G4771

ἀνέβησαν	εἰς	μνημόσυνον	ἔμπροσθεν	τοῦ	Θεοῦ.	
zimepanda	kwa	ukumbusho	mbele–ya	huyo–	Mungu.	
G0305	G1519	G3422	G1715	G3588	G2316	

Kornelio akamwangalia malaika na alikuwa na hofu kubwa sana akasema “Hii ni nini mkuu?” Malaika akamwambia “Maombi yako na zawadi zako kwa masikini zimepanda juu kama kumbukumbu kwenye uwepo wa Mungu”.

5	καὶ	νῦν	πέμψον	ἄνδρας	εἰς	Ἰόππην,	καὶ	μετάπεμψαι	Σίμωνά	τινα
	na	sasa	tuma	watu	kwenda	Yopa,	na	umwite	Simoni	mmoja
	G2532	G3568	G3992	G0435	G1519	G2445	G2532	G3343	G4613	G5100

ὃς	ἐπικαλεῖται	Πέτρος.
ambaye	anaitwa	Petro.
G3739	G1941	G4074

Sasa tuma watu kwenda mji wa Yafa kumleta mtu mmoja anayeitwa Simoni ambaye pia huitwa Petro.

6	οὗτος	ξενίζεται	παρά	τινι	Σίμωνι	βυρσεῖ,	ᾧ	ἐστιν	οἰκία
	huyu	anakaa	kwa	mmoja	Simoni	mtengenezaji–ngozi,	ambaye	ana	nyumba
	G3778	G3579	G3844	G5100	G4613	G1038	G3739	G1510	G3614

παρὰ	θάλασσαν;	{οὗτος	λαλήσει	σοι	τί	σε	δεῖ	ποιεῖν}.	
kando–ya	bahari;	{huyu	atakuambia	wewe	nini	wewe	inakupasa	kufanya}.	
G3844	G2281	G3778	G2980	G4771	G5101	G4771	G1163	G4160	

Anakaa na mtengenezaji wa Ngozi aitwaye Simoni ambaye nyumba yake iko kando ya bahari.”

7	ὡς	δὲ	ἀπῆλθεν	ὁ	ἄγγελος	ὁ	λαλῶν	αὐτῷ,	φωνήσας	δύο	τῶν
	wakati	na–	aliondoka	yule–	malaika	yule–	aliyesema	kwake,	akiita	wawili	wa–
	G5613	G1161	G0565	G3588	G0032	G3588	G2980	G0846	G5455	G1417	G3588

οἰκετῶν,	καὶ	στρατιώτην	εὐσεβῆ	τῶν,	προσκαρτερούντων	αὐτῷ,	
watumishi,	na	askari	mcha–Mungu	wa–	waliomhudumia	yeye,	
G3610	G2532	G4757	G2152	G3588	G4342	G0846	

Baada ya Malaika aliyekuwa akisema naye kuondoka, Kornelio akawaita watumishi wa nyumbani kwake wawili, na askari aliyekuwa akimwabudu Mungu kati ya maaskari waliokuwa wanamtumikia.

8	καὶ	ἐξηγησάμενος	ἅπαντα	αὐτοῖς,	ἀπέστειλεν	αὐτοὺς	εἰς	τὴν	Ἰόππην.
	na	akiwaeleza	yote	kwao,	aliwatuma	wao	kwenda	ile–	Yopa.
	G2532	G1834	G0537	G0846	G0649	G0846	G1519	G3588	G2445

Kornelio aliwaambia yote yaliyotokea na akawatuma Yafa.

9	Τῇ	δὲ	ἐπαύριον,	ὁδοιπορούντων	ἐκείνων	καὶ	τῇ	πόλει	ἐγγιζόντων,
	Siku–	na–	iliyofuata,	wao–wakisafiri	wale	na	ule–	mji	wakikaribia,
	G3588	G1161	G1887	G3596	G1565	G2532	G3588	G4172	G1448

ἀνέβη	Πέτρος	ἐπὶ	τὸ	δῶμα	προσεύξασθαι,	περὶ	ὥραν	ἕκτην.	
alipanda	Petro	juu–ya	lile–	dari	kusali,	karibu–na	saa	ya–sita.	
G0305	G4074	G1909	G3588	G1430	G4336	G4012	G5610	G1623	

Siku iliyofuata muda wa saa sita wakiwa njiani na wamekaribia mjini, Petro akapanda juu darini kuomba.

10	ἐγένετο	δὲ	πρόσπεινος,	καὶ	ἤθελεν	γεύσασθαι,	παρασκευαζόντων	δὲ
	ikawa	na–	mwenye–njaa,	na	alitaka	kula,	wakati–wakitayarisha	na–
	G1096	G1161	G4361	G2532	G2309	G1089	G3903	G1161

αὐτῶν,	ἐγένετο	ἐπ’	αὐτὸν	ἔκστασις,	
wao,	ikaja	juu–	yake	usingizi–mzito,	
G0846	G1096	G1909	G0846	G1611	

Na pia akawa na njaa na alihitaji kitu cha kula, lakini wakati watu wanapika chakula, akaonyeshwa maono,

11	καὶ	θεωρεῖ	τὸν	οὐρανὸν	ἀνεῳγμένον,	καὶ	καταβαῖνον	σκεῦός	τι,	ὡς
	na	akaona	hilo–	mbingu	limefunguliwa,	na	ikishuka	chombo	fulani,	kama
	G2532	G2334	G3588	G3772	G0455	G2532	G2597	G4632	G5100	G5613

ὀθόνην	μεγάλην,	τέσσαρσιν	ἀρχαῖς	καθιέμενον	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	
shuka	kubwa,	kwa–pembe	nne	ikiteremshwa	juu–ya	ile–	nchi,	
G3607	G3173	G5064	G0746	G2524	G1909	G3588	G1093	

akaona anga limefuguka na chombo kinashuka na kitu fulani kama nguo kubwa ikishuka chini kwenye ardhi katika kona zake zote nne.

12	ἐν	ᾧ	ὑπῆρχεν	πάντα	τὰ	τετράποδα,	καὶ	ἑρπετὰ	τῆς
	ndani–	yake	kulikuwa	wote–wa	wale–	wenye–miguu–minne,	na	vitambaavyo	vya–
	G1722	G3739	G5225	G3956	G3588	G5074	G2532	G2062	G3588

γῆς,	καὶ	πετεινὰ	τοῦ	οὐρανοῦ.
nchi,	na	ndege	wa–	mbinguni.
G1093	G2532	G4071	G3588	G3772

Ndani yake kulikuwa na aina zote za wanyama wenye miguu minne na watambaao juu ya ardhi, na ndege wa angani.

13	καὶ	ἐγένετο	φωνὴ	πρὸς	αὐτόν,	Ἀναστάς,	Πέτρε,	θῦσον	καὶ	φάγε!
	na	ikaja	sauti	kwake	yeye,	Simama,	Petro,	chinja	na	ule!
	G2532	G1096	G5456	G4314	G0846	G0450	G4074	G2380	G2532	G5315

Tena sauti ikasema kwake “Amka, Petro chinja na ule”.

14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Μηδαμῶς, Κύριε; ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον
Lakini– na– Petro akasema, La–hasha, Bwana; kwa–sababu kamwe sijala
G3588 G1161 G4074 G3004 G3365 G2962 G3754 G3763 G5315

πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.
chochote kichafu na najisi.
G3956 G2839 G2532 G0169

Lakini Petro akasema “Siyo hivyo, Bwana kwa sababu sijawahi kula kitu chochote najisi na kichafu.

15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἃ Θεὸς
na sauti tena kutoka mara–ya–pili kwake yeye, Yale ambayo– Mungu
G2532 G5456 G3825 G1537 G1208 G4314 G0846 G3739 G3588 G2316

ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου.
ametakasa, wewe usiite najisi.
G2511 G4771 G3361 G2840

Lakini sauti ikaja kwake tena kwa mara ya pili “Alichokitakasa Mungu usikiite najisi wala kichafu”.

16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος
hili na– likatokea mara tatu, na mara–moja kilichukuliwa kile– chombo
G3778 G1161 G1096 G1909 G5151 G2532 G2112 G0353 G3588 G4632

εἰς τὸν οὐρανόν.
kwenda ile– mbinguni.
G1519 G3588 G3772

Hii ilitokea mara tatu, na kile chombo kikawa kimechukuliwa tena angani.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη
Wakati na– ndani– yake alishangaa huyo– Petro, ni–nini yangekuwa ingekuwa
G5613 G1161 G1722 G1438 G1280 G3588 G4074 G5101 G0302 G1510

τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ
lile– ono ambalo aliliona, tazama, wale– watu wale– waliotumwa na huyo–
G3588 G3705 G3739 G3708 G3708 G3588 G0435 G3588 G0649 G5259 G3588

Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν
Kornelio, wakiuliza ile– nyumba ya– Simoni, wakasimama kwenye lile–
G2883 G1331 G3588 G3614 G3588 G4613 G2186 G1909 G3588

πυλῶνα.
lango.
G4440

Na wakati Petro akiwa katika hali ya kuchanganyikiwa juu ya hayo maono yanamaanisha nini, Tazama, watu waliokuwa wametumwa na Kornelio wakasimama mbele ya lango, wakiuliza njia ya kwenda kwenye nyumba.

18 καὶ φωνήσαντες, ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος, ἐνθάδε
na wakiita, wakauliza kama Simoni yule– aitwaye Petro, hapa
G2532 G5455 G4441 G1487 G4613 G3588 G1941 G4074 G1759

ξενίζεται.
anakaa.
G3579

Na wakaita na kuuliza kama Simoni ambaye pia aliitwa Petro kama alikuwa anakaa pale.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν ‹αὐτῷ› τὸ Πνεῦμα, Ἰδοὺ, ἄνδρες [τρεῖς] ζητοῦντές σε;

Wakati huo Petro alipokuwa akiwaza juu ya hayo maono, Roho akasema naye, “Tazama watu watatu wanakutafuta.

20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

Amka na ushuke chini na uende nao. Usiogope kwenda nao, kwa sababu nimewatuma.”

21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας, {τοῦς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν}, εἶπεν, Ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε; τίς ἡ αἰτία δι’ ἣν πάρεστε?

Petro akashuka chini kwao na kusema “Mimi ni yule mnayemtafuta. Kwa nini mmekuja?”

22 οἱ δὲ εἶπαν, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου, μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.

Wakasema, “Akida mmoja jina lake Kornelio, mtu wa haki na hupenda kumwabudu Mungu, na watu humsema vyema katika taifa lote la kiyahudi, ameambiwa na malaika wa Mungu kukutuma ili kwenda kwenye nyumba yake, ili asikie ujumbe kutoka kwako.”

23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς,
akiwakaribisha basi wao akawapatia–chakula. Siku– na– iliyofuata akisimama,
G1528 G3767 G0846 G3579 G3588 G1161 G1887 G0450

ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης
akatoka pamoja–na wao, na baadhi wa– ndugu wale– kutoka Yopa
G1831 G4862 G0846 G2532 G5100 G3588 G0080 G3588 G0575 G2445

συνῆλθον αὐτῷ.
wakaenda–pamoja naye.
G4905 G0846

Petro akawakaribisha kuingia ndani na kukaa pamoja naye. Asubuhi iliyofuata akaamka akaenda pamoja naye, na ndugu wachache kutoka Yafa wakaambatana naye.

24 τῇ δὲ ἐπαύριον, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν. ὁ δὲ Κορνήλιος
siku– na– iliyofuata, aliingia katika ile– Kaisaria. Huyo– na– Kornelio
G3588 G1161 G1887 G1525 G1519 G3588 G2542 G3588 G1161 G2883

ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς
alikuwa akiwangojea wao, akiwaita–pamoja wale– jamaa zake na wale–
G1510 G4328 G0846 G4779 G3588 G4773 G0846 G2532 G3588

ἀναγκαίους φίλους.
wa–lazima rafiki.
G0316 G5384

Siku iliyofuata walikuja Kaisaria. Na Kornelio alikuwa akiwasubiri; na alikuwa amewaita pamoja ndugu zake na marafiki zake wa karibu.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ
Wakati na– ikatokea ya– kuingia huyo– Petro, akikutana naye huyo–
G5613 G1161 G1096 G3588 G1525 G3588 G4074 G4876 G0846 G3588

Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.
Kornelio, akianguka juu–ya zile– miguu, akamsujudia.
G2883 G4098 G1909 G3588 G4228 G4352

Wakati Petro akiingia ndani, Kornelio akamlaki na kuinama hadi chini kwenye miguu yake kwa kumheshimu.

26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων, Ἀνάστηθι, καὶ ἐγὼ αὐτὸς
Lakini– na– Petro akamwinua yeye, akisema, Simama, na mimi mwenyewe
G3588 G1161 G4074 G1453 G0846 G3004 G0450 G2532 G1473 G0846

ἄνθρωπός εἰμι.
mwanadamu ndimi.
G0444 G1510

Lakini Petro akamwinua na kusema “Simama; mimi mwenyewe pia ni mwanadamu.”

27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς.
na akizungumza naye akaingia, na akawakuta waliokusanyika wengi.
G2532 G4926 G0846 G1525 G2532 G2147 G4905 G4183

Wakati Petro akiwa anaongea naye, alienda ndani akakuta watu wamekusanyika pamoja.

28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ
akasema na- kwao wao, Ninyi mnajua jinsi haijuzu ni kwa-mtu
G5346 G5037 G4314 G0846 G4771 G1987 G5613 G0111 G1510 G0435

Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ. κἀμοὶ ὁ, Θεὸς
Myahudi kujiambatanisha au kumkaribia mgeni. na-mimi huyo- Mungu
G2453 G2853 G2228 G4334 G0246 G2504 G3588 G2316

ἔδειξεν, μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.
amenionyesha, mtu-yeyote mchafu au najisi kumwita mwanadamu.
G1166 G3367 G2839 G2228 G0169 G3004 G0444

Akawaambia, “Ninyi wenyewe mnajua kuwa siyo sheria ya kiyahudi kushirikiana au kutembelewa na mtu ambaye si wa taifa hili. Lakini Mungu amenionesha mimi kuwa sipaswi kumwita mtu yeyote ni najisi au mchafu.

29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον, μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, Τίνι
kwa-hiyo na bila-kupinga nilikuja, nikiitwa. ninauliza basi, Kwa-nini
G1352 G2532 G0369 G2064 G3343 G4441 G3767 G5101

λόγῳ μετεπέμψασθέ με?
sababu mliniita mimi?
G3056 G3343 G1473

Na ndiyo maana nimekuja bila kubisha, nilipotumwa kwa ajili ya hiyo. Kwa hiyo niwaulize kwa nini mlitumwa kwa ajili yangu.”

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας, μέχρι ταύτης τῆς
Na huyo- Kornelio akasema, Tangu ya-nne siku, hadi hii ile-
G2532 G3588 G2883 G5346 G0575 G5067 G2250 G3360 G3778 G3588

ὥρας, ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου; καὶ
saa, nilikuwa ile- ya-tisa nikiomba katika ile- nyumba yangu; na
G5610 G1510 G3588 G1766 G4336 G1722 G3588 G3624 G1473 G2532

ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
tazama, mtu alisimama mbele-yangu mimi katika mavazi yanayong'aa,
G3708 G0435 G2476 G1799 G1473 G1722 G2066 G2986

Kornelio akasema, “Siku nne zilizopita, wakati kama huu nilikuwa naomba muda wa saa tisa mchana ndani ya nyumba yangu; Nikaona mbele yangu mtu amesimama akiwa na mavazi meupe,

31 καὶ φησίν, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ
na akasema, Kornelio, imesikiwa yako ile- sala na zile-
G2532 G5346 G2883 G1522 G4771 G3588 G4335 G2532 G3588

ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
sadaka zako zimekumbukwa mbele-ya huyo- Mungu.
G1654 G4771 G3403 G1799 G3588 G2316

Akaniambia “Kornelio maombi yako yamesikiwa na Mungu, na zawadi zako kwa masikini zimekuwa ukumbusho mbele za Mungu.

32 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται
tuma basi kwenda Yopa, na umwite Simoni, ambaye anaitwa
G3992 G3767 G1519 G2445 G2532 G3333 G4613 G3739 G1941

Πέτρος; οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος, βυρσέως παρὰ
Petro; huyu anakaa katika nyumba ya-Simoni, mtengenezaji-ngozi kando-ya
G4074 G3778 G3579 G1722 G3614 G4613 G1038 G3844

θάλασσαν;
bahari;
G2281

Kwa hiyo tuma mtu Yafa na akamwite mtu mmoja anayeitwa Simoni aje kwako, ambaye pia huitwa Petro. ambaye anaishi kwa mtengenezaji wa Ngozi mmoja aitwaye Simoni ambaye nyumba yake iko pembeni mwa bahari.

33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ; σύ τε καλῶς ἐποίησας,
mara–moja basi nilituma kwako wewe; wewe na– vizuri umefanya,
G1824 G3767 G3992 G4314 G4771 G4771 G5037 G2573 G4160

παραγενόμενος. νῦν οὖν, πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι
ukifika. sasa basi, wote sisi mbele–ya huyo– Mungu tupo, kusikia
G3854 G3568 G3767 G3956 G1473 G1799 G3588 G2316 G3918 G0191

πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου.
yote yale– yaliyoamriwa wewe na huyo– Bwana.
G3956 G3588 G4367 G4771 G5259 G3588 G2962

Zingatia: Msatri huu, “Naya atakapokuja atasema nanyi,” haumo kwenye maandiko ya kale.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν, Ἐπ’ ἀληθείας καταλαμβάνομαι,
Akifungua na– Petro kile– kinywa, akasema, Kwa– kweli naelewa,
G0455 G1161 G4074 G3588 G4750 G3004 G1909 G0225 G2638

ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ Θεός,
kwamba si yupo mpendelea–watu huyo– Mungu,
G3754 G3756 G1510 G4381 G3588 G2316

Ndipo Petro akafungua mdomo wake na kusema “Kweli, nimeamini kuwa Mungu hawezi kuwa na upendeleo.

35 ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει, ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην,
bali katika kila taifa, yule– amchaye yeye na atendaye haki,
G0235 G1722 G3956 G1484 G3588 G5399 G0846 G2532 G2038 G1343

δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν.
anakubalika kwake ni.
G1184 G0846 G1510

Badala yake, kila taifa mtu yeyote anayemwabudu na kufanya matendo ya haki anakubalika kwake.

36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος, εἰρήνην
Lile– neno ambalo alilituma kwa– watoto wa–Israeli, akihubiri, amani
G3588 G3056 G3739 G0649 G3588 G5207 G2474 G2097 G1515

διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ: οὗτός ἐστιν πάντων Κύριος,
kupitia Yesu Kristo: huyu ndiye wote–wa Bwana,
G1223 G2424 G5547 G3778 G1510 G3956 G2962

Unajua ujumbe alioutoa kwa watu wa Israel, alipokuwa akitangaza habari njema ya amani kupitia Yesu Kristo ambaye ni Bwana wa wote-

37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ’ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
ninyi mnajua lile– lililotokea jambo katika– yote–ya ile– Yudea, likianza
G4771 G1492 G3588 G1096 G4487 G2596 G3650 G3588 G2449 G0756

ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης:
kutoka ile– Galilaya, baada–ya lile– ubatizo ambao alihubiri Yohana:
G0575 G3588 G1056 G3326 G3588 G0908 G3739 G2784 G2491

ninyi wenyewe mnajua tukio lililotokea, ambalo limetokea Yudea yote na lilianzia Galilaya, baada ya ubatizo ambao Yohana alitangaza.

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι
Yesu yule– kutoka Nazareti, jinsi alimtia–mafuta yeye huyo– Mungu kwa–Roho
G2424 G3588 G0575 G3478 G5613 G5548 G0846 G3588 G2316 G4151

Ἁγίῳ καὶ δυνάμει; ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς
Mtakatifu na nguvu; ambaye alipita akitenda–mema na akiponya wote wale–
G0040 G2532 G1411 G3739 G1330 G2109 G2532 G2390 G3956 G3588

καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν
waliodhulumiwa na huyo– ibilisi, kwa–sababu huyo– Mungu alikuwa
G2616 G5259 G3588 G1228 G3754 G3588 G2316 G1510

μετ’ αὐτοῦ.
pamoja–na yeye.
G3326 G0846

tukio lililokuwa linamhusu Yesu Kristo jinsi Mungu alivyomtia mafuta kwa Roho Mtakatifu na kwa nguvu. Alienda akifanya mema na kuponya wote walioteswa na ibilsi, kwa kuwa Mungu alikuwa pamoja naye.

39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν
na sisi mashahidi wa–yote yale aliyoyafanya katika– na– ile– nchi ya–
G2532 G1473 G3144 G3956 G3739 G4160 G1722 G5037 G3588 G5561 G3588

Ἰουδαίων καὶ [ἐν] Ἰερουσαλήμ; ὃν καὶ ἀνεῖλαν, κρεμάσαντες ἐπὶ
Wayahudi na [katika] Yerusalemu; ambaye na walimuua, wakimtundika juu–ya
G2453 G2532 G1722 G2419 G3739 G2532 G0337 G2910 G1909

ξύλου.
mti.
G3586

Sisi ni mashahidi wa mambo yote aliyoyafanya katika nchi za Uyahudi na katika Yerusalemu- huyu ni Yesu waliyemuua na kumtundika mtini.

40 τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
huyu huyo– Mungu alimfufua katika ile– ya–tatu siku, na akampa yeye
G3778 G3588 G2316 G1453 G1722 G3588 G5154 G2250 G2532 G1325 G0846

ἐμφανῆ γενέσθαι,
kuonekana–wazi kuwa,
G1717 G1096

Huyu mtu Mungu alimfufua siku ya tatu na kumpa kujulikana,

41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ
si wote–wa wale– watu, bali mashahidi wale– waliochaguliwa–mapema na
G3756 G3956 G3588 G2992 G0235 G3144 G3588 G4401 G5259

τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ
huyo– Mungu, sisi, ambao tulikula na tulikunywa naye baada–ya lile–
G3588 G2316 G1473 G3748 G4906 G2532 G4844 G0846 G3326 G3588

ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
kufufuka yeye kutoka wafu.
G0450 G0846 G1537 G3498

si kwa watu wote, lakini kwa mashahidi waliochaguliwa kabla na Mungu. - sisi wenyewe, tulio kula naye na kunywa naye baada ya kufufuka kutoka kwa wafu.

42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι, ὅτι οὗτός
na alituamuru sisi kuhubiri kwa– watu, na kushuhudia, kwamba huyu
G2532 G3853 G1473 G2784 G3588 G2992 G2532 G1263 G3754 G3778

ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.
ndiye yule– aliyeteuliwa na huyo– Mungu Hakimu wa–walio–hai na wafu.
G1510 G3588 G3724 G5259 G3588 G2316 G2923 G2198 G2532 G3498

Ametuagiza kuhubiri kwa watu na kushuhudia kuwa huyu ndiye ambaye Mungu alimchagua kuwa mwamuzi wa walio hai na waliokufa.

43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ
huyu wote wale– manabii wanamshuhudia, msamaha wa–dhambi kupokea kwa
G3778 G3956 G3588 G4396 G3140 G0859 G0266 G2983 G1223

τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
lile– jina lake kila yule– amwaminiye katika yeye.
G3588 G3686 G0846 G3956 G3588 G4100 G1519 G0846

Katika yeye manabii wote washuhudie, ili kwamba kila anayeamini katika yeye atapokea msamaha wa dhambi kupitia jina lake.”

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα
Wakati akisema huyo– Petro yale– maneno haya, ukaanguka ule– Roho
G2089 G2980 G3588 G4074 G3588 G4487 G3778 G1968 G3588 G4151

τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.
ule– Mtakatifu juu–ya wote wale– wanaosikia lile– neno.
G3588 G0040 G1909 G3956 G3588 G0191 G3588 G3056

Wakati Petro akiendelea kusema haya, Roho Mtakatifu akawajaza wote waliokuwa wakisikiliza ujumbe wake.

45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ, ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ,
na wakashangaa wale– wa– tohara waaminio, wote waliokuja na– Petro,
G2532 G1839 G3588 G1537 G4061 G4103 G3745 G4905 G3588 G4074

ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη, ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου (τοῦ) Πνεύματος
kwamba hata juu–ya yale– mataifa, ile– zawadi ya– Mtakatifu (ule–) Roho
G3754 G2532 G1909 G3588 G1484 G3588 G1431 G3588 G0040 G3588 G4151

ἐκκέχυται.
imemwagwa.
G1632

Watu wale wanaohusika na kikundi cha waamini waliotahiriwa- wale wote waliokuja na Petro- walishangazwa, kwa sababu ya karama ya Roho Mtakatifu aliyemwagwa pia kwa wamataifa.

46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν.
walisikia kwa–sababu wao wakisema lugha, na wakimtukuza huyo– Mungu.
G0191 G1063 G0846 G2980 G1100 G2532 G3170 G3588 G2316

τότε ἀπεκρίθη Πέτρος,
ndipo akajibu Petro,
G5119 G0611 G4074

Kwa kuwa walisikia hawa wamataifa wanaongea kwa lugha zingine na kumwabudu Mungu. Petro akajibu,

47 Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον, ὡς καὶ ἡμεῖς?

Je ile– maji yanaweza kuzuia mtu ya– wasibatizwe kubatizwa hawa, ambao ule– Roho ule– Mtakatifu wamepokea, kama na sisi?

G3385 G3588 G5204 G1410 G2967 G5100 G3588 G3361 G0907 G3778 G3748 G3588 G4151 G3588 G0040 G2983 G5613 G2532 G1473

“Kuna mtu yeyote anaweza kuzuia maji ili watu wasibatizwe, Watu hawa wamempokea Roho Mtakatifu kama sisi?”

48 προσέταξεν δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

akaamuru na– wao katika lile– jina la–Yesu Kristo kubatizwa. ndipo wakamwomba yeye kukaa siku kadhaa.

G4367 G1161 G0846 G1722 G3588 G3686 G2424 G5547 G0907 G5119 G2065 G0846 G1961 G2250 G5100

Ndipo akawaamuru wabatizwe kwa jina la Yesu Kristo. Baadaye wakamwomba akae nao kwa siku kadhaa.

Chapter 11

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Wakasikia na– wale– mitume na wale– ndugu wale– waliokuwa katika– ile– Yudea, kwamba na yale– mataifa wamelipokea neno la– Mungu.

G0191 G1161 G3588 G0652 G2532 G3588 G0080 G3588 G1510 G2596 G3588 G2449 G3754 G2532 G3588 G1484 G1209 G3588 G3056 G3588 G2316

Mitume na ndugu wale waliokuwa huko Yudea walisikia kuwa wamataifa wamelipokea neno la Mungu.

2 Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,

Wakati na– alipanda Petro kwenda Yerusalemu, walibishana na yeye wale– wa– tohara,

G3753 G1161 G0305 G4074 G1519 G2419 G1252 G4314 G0846 G3588 G1537 G4061

Petro alipokuja huko Yerusalemu, lile kundi la watu waliotahiriwa wakaanza kumkosoa, Wakisema,

3 λέγοντες ὅτι, Εἰσῆλθες, πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.

wakisema kwamba, Uliingia, kwa watu kutotahiriwa wenye, na ukala nao.

G3004 G3754 G1525 G4314 G0435 G0203 G2192 G2532 G4906 G0846

“Umeshikamana na watu wasiotahiriwa na kula nao!”

4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος, ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων,

akianza na– Petro, aliwaeleza wao kwa–mpangilio akisema,

G0756 G1161 G4074 G1620 G0846 G2517 G3004

Lakini Petro alianza kueleza tukio kwa kina; akisema,

5	Ἐγὼ	ἤμην	ἐν	πόλει	Ἰόππῃ	προσευχόμενος,	καὶ	εἶδον	ἐν	
	Mimi	nilikuwa	katika	mji	Yopa	nikiomba,	na	nikaona	katika	
	G1473	G1510	G1722	G4172	G2445	G4336	G2532	G3708	G1722	

ἐκστάσει	ὅραμα,	καταβαῖνον	σκεῦός	τι	ὡς	ὀθόνην	μεγάλην,	τέσσαρσιν	
usingizi–mzito	ono,	ikishuka	chombo	fulani	kama	shuka	kubwa,	kwa–pembe	
G1611	G3705	G2597	G4632	G5100	G5613	G3607	G3173	G5064	

ἀρχαῖς	καθιεμένην	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ,	καὶ	ἦλθεν	ἄχρι	ἐμοῦ.
nne	ikiteremshwa	kutoka	ile–	mbingu,	na	ikaja	hadi	kwangu.
G0746	G2524	G1537	G3588	G3772	G2532	G2064	G0891	G1473

“Nilikuwa naomba katika mji wa Yafa, na nikaona maono ya chombo kikishuka chini kama nguo kubwa ikishuka kutoka mbinguni katika pembe zake zote nne. Kikashuka kwangu.

6	εἰς	ἣν	ἀτενίσας	κατενόουν,	καὶ	εἶδον	τὰ	τετράποδα	τῆς	
	ndani–	yake	nikitazama	niliangalia,	na	nikaona	wale–	wenye–miguu–minne	wa–	
	G1519	G3739	G0816	G2657	G2532	G3708	G3588	G5074	G3588	

γῆς,	καὶ	τὰ	θηρία,	καὶ	τὰ	ἑρπετὰ,	καὶ	τὰ	πετεινὰ	τοῦ
nchi,	na	wale–	wanyama–mwitu,	na	wale–	vitambaavyo,	na	wale–	ndege	wa–
G1093	G2532	G3588	G2342	G2532	G3588	G2062	G2532	G3588	G4071	G3588

οὐρανοῦ.
mbinguni.
G3772

Nilikitazama na kufikiri juu yake. Nikaona wanyama wenye miguu minne waishio katika nchi, na wanyama wa polini na wanyama watambaao na ndege wa angani.

7	ἤκουσα	δὲ	καὶ	φωνῆς	λεγούσης	μοι,	Ἀναστάς,	Πέτρε,	θῦσον	καὶ
	nikasikia	na–	pia	sauti	ikisema	kwangu,	Simama,	Petro,	chinja	na
	G0191	G1161	G2532	G5456	G3004	G1473	G0450	G4074	G2380	G2532

φάγε.
ule.
G5315

Kisha nikasikia sauti ikisema nami, “Amka, Petro, chinja naj ule!”

8	εἶπον	δέ,	Μηδαμῶς,	Κύριε,	ὅτι	κοινὸν	ἢ	ἀκάθαρτον,	οὐδέποτε
	nikasema	na–	La–hasha,	Bwana,	kwa–sababu	kichafu	au	najisi,	kamwe
	G3004	G1161	G3365	G2962	G3754	G2839	G2228	G0169	G3763

εἰσῆλθεν	εἰς	τὸ	στόμα	μου.	
hakuingia	ndani–ya	kile–	kinywa	changu.	
G1525	G1519	G3588	G4750	G1473	

Nikasema, “Siyo hivyo, Bwana, mdomoni mwangu hakujawahi kuingia kitu chochote kisicho kitakatifu au kichafu”

9	ἀπεκρίθη	δὲ	«ἐκ	δευτέρου»	φωνὴ	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ,	Ἃ	ὁ
	ikajibu	na–	kutoka	mara–ya–pili	sauti	kutoka	ile–	mbingu,	Yale	ambayo–
	G0611	G1161	G1537	G1208	G5456	G1537	G3588	G3772	G3739	G3588

Θεὸς	ἐκαθάρισεν,	σὺ	μὴ	κοίνου.	
Mungu	ametakasa,	wewe	usiite	najisi.	
G2316	G2511	G4771	G3361	G2840	

Lakini sauti ikajibu tena kutoka Mbinguni, kile Mungu alichokitangaza kuwa ni safi, usikiite najisi,

10	τοῦτο	δὲ	ἐγένετο	ἐπὶ	τρίς,	καὶ	ἀνεσπάσθη	πάλιν	ἅπαντα	εἰς	τὸν
	hili	na–	likatokea	mara	tatu,	na	likavutwa–juu	tena	yote	kwenda	ile–
	G3778	G1161	G1096	G1909	G5151	G2532	G0385	G3825	G0537	G1519	G3588

οὐρανόν.		
mbinguni.		
G3772		

Hii ilitokea mara tatu, na kila kitu kikachukuliwa mbinguni tena.

11	καὶ	ἰδοὺ,	ἐξαυτῆς	τρεῖς	ἄνδρες	ἐπέστησαν	ἐπὶ	τὴν	οἰκίαν	ἐν
	na	tazama,	mara–moja	watatu	watu	wakasimama	kwenye	ile–	nyumba	ambayo–
	G2532	G3708	G1824	G5140	G0435	G2186	G1909	G3588	G3614	G1722

ᾗ	ἦμεν,	ἀπεσταλμένοι	ἀπὸ	Καισαρείας	πρός	με.	
ndani–yake	tulikuwa,	waliotumwa	kutoka	Kaisaria	kwangu	mimi.	
G3739	G1510	G0649	G0575	G2542	G4314	G1473	

Tazama, wakati huo watu watatu walikuwa wamesimama mbele ya nyumba ile tulimokuwa; wametumwa kutoka Kaisaria kuja kwangu.

12	εἶπεν	δὲ	τὸ	Πνεῦμά,	μοι	συνελθεῖν	αὐτοῖς,	μηδὲν	διακρίναντα.
	akasema	na–	ule–	Roho,	kwangu	niende–pamoja	nao,	bila–kusita	chochote.
	G3004	G1161	G3588	G4151	G1473	G4905	G0846	G3367	G1252

ἦλθον	δὲ	σὺν	ἐμοὶ	καὶ	οἱ	ἓξ	ἀδελφοὶ	οὗτοι,	καὶ	εἰσήλθομεν
walikuja	na–	pamoja–na	mimi	na	hawa–	sita	ndugu	hawa,	na	tukaingia
G2064	G1161	G4862	G1473	G2532	G3588	G1803	G0080	G3778	G2532	G1525

εἰς	τὸν	οἶκον	τοῦ	ἀνδρός,
ndani–ya	ile–	nyumba	ya–	mtu,
G1519	G3588	G3624	G3588	G0435

Roho akaniambia kwenda nao, na nisitofautiane nao. Hawa wanaume sita wakaenda pamoja na mimi na tuliende kwenye nyumba ya mtu mmoja.

13	ἀπήγγειλεν	δὲ	ἡμῖν	πῶς	εἶδεν	τὸν	ἄγγελον	ἐν	τῷ	οἴκῳ	αὐτοῦ,
	akatuambia	na–	sisi	jinsi	aliona	yule–	malaika	katika	ile–	nyumba	yake,
	G0518	G1161	G1473	G4459	G3708	G3588	G0032	G1722	G3588	G3624	G0846

σταθέντα	καὶ	εἰπόντα,	Ἀπόστειλον	εἰς	Ἰόππην,	καὶ	μετάπεμψαι	Σίμωνα,
akisimama	na	akisema,	Tuma	kwenda	Yopa,	na	umwite	Simoni,
G2476	G2532	G3004	G0649	G1519	G2445	G2532	G3343	G4613

τὸν	ἐπικαλούμενον	Πέτρον,
yule–	aitwaye	Petro,
G3588	G1941	G4074

Alituambia vile alivyomwona malaika amesimama ndani ya nyumba yake akisema, “Nitume Yafa nikamlete simoni ambaye jina lake lingine ni Petro.

14	ὃς	λαλήσει	ῥήματα	πρὸς	σὲ,	ἐν	οἷς	σωθήσῃ	σὺ	καὶ
	ambaye	atasema	maneno	kwako	wewe,	ambayo–	ndani–yake	utaokolewa	wewe	na
	G3739	G2980	G4487	G4314	G4771	G1722	G3739	G4982	G4771	G2532

πᾶς	ὁ	οἶκός	σου.
wote–wa	ile–	nyumba	yako.
G3956	G3588	G3624	G4771

Atasema ujumbe kwako katika huo utaokoka wewe na nyumba yako yote.”

15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα τὸ
katika– na– lile– kuanza mimi kusema, ukaanguka ule– Roho ule–
G1722 G1161 G3588 G0756 G1473 G2980 G1968 G3588 G4151 G3588

Ἅγιον ἐπ’ αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
Mtakatifu juu– yao, kama na juu– yetu katika mwanzo.
G0040 G1909 G0846 G5618 G2532 G1909 G1473 G1722 G0746

Nilipoanza kusema nao, Roho mtakatifu akaja juu yao kama alivyokuja kwetu mwanzoni.

16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν
nikakumbuka na– lile– neno la– Bwana, jinsi alisema, Yohana kweli–
G3403 G1161 G3588 G4487 G3588 G2962 G5613 G3004 G2491 G3303

ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
alibatiza kwa–maji, ninyi lakini– mtabatizwa katika Roho Mtakatifu.
G0907 G5204 G4771 G1161 G0907 G1722 G4151 G0040

Nakumbuka maneno ya Bwana, alivyosema, “Yohana alibatiza kwa maji; lakini mtabatizwa katika Roho mtakatifu.”

17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς, ὡς καὶ ἡμῖν,
kama basi ile– sawa zawadi aliwapa wao huyo– Mungu, kama na sisi,
G1487 G3767 G3588 G2470 G1431 G1325 G0846 G3588 G2316 G5613 G2532 G1473

πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ, τίς ἤμην,
tuliomwamini juu–ya yule– Bwana Yesu Kristo, mimi, ni–nani nilikuwa,
G4100 G1909 G3588 G2962 G2424 G5547 G1473 G5101 G1510

δυνατὸς κωλῦσαι τὸν Θεόν?
mwenye–uwezo kumzuia huyo– Mungu?
G1415 G2967 G3588 G2316

Pia kama Mungu ametoa zawadi kama alizotupa sisi tulipoamini katika Bwana Yesu Kristo, mimi ni nani, kwamba naweza kumpinga Mungu?

18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, λέγοντες,
waliposikia na– haya wakanyamaza, na wakamtukuza huyo– Mungu, wakisema,
G0191 G1161 G3778 G2270 G2532 G1392 G3588 G2316 G3004

Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.
Kwa–kweli na kwa– mataifa huyo– Mungu ile– toba kwa uzima amewapa.
G0686 G2532 G3588 G1484 G3588 G2316 G3588 G3341 G1519 G2222 G1325

Waliposikia mambo haya, hawakurudisha, bali walimsifu Mungu na kusema, “Mungu ametoa toba kwa ajili ya wa mataifa pia”

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ
Wale– kweli– basi waliotawanyika kutoka ile– dhiki ile– iliyotokea juu–ya
G3588 G3303 G3767 G1289 G0575 G3588 G2347 G3588 G1096 G1909

Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινίκης, καὶ Κύπρου, καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ
Stefano, walipita hadi Foinike, na Kipro, na Antiokia, hakuna–mtu
G4736 G1330 G2193 G5403 G2532 G2954 G2532 G0490 G3367

λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.
wakisema lile– neno si tu Wayahudi.
G2980 G3588 G3056 G1487 G3361 G3440 G2453

Basi waamini ambao mateso yalianzia kwenye kifo cha Stephano walitawanyika kutoka Yerusalemu-waamini hawa walienda mbali, hadi mpaka Foinike, Kipro na Antiokia. Waliwaambia ujumbe kuhusu Yesu peke yake kwa wayahudi na si kwa mwingine awaye yote.

20

Walikuwa	na–	baadhi	kutoka	wao	watu,	wa–Kipro	na	wa–Kirene,	ambao
G1510	G1161	G5100	G1537	G0846	G0435	G2953	G2532	G2956	G3748

wakifika	katika	Antiokia,	walisema	pia	kwa	wale–	wa–Kiyunani,
G2064	G1519	G0490	G2980	G2532	G4314	G3588	G1675

wakihubiri–habari–njema–	ya–yule–	Bwana	Yesu.
G2097	G3588	G2962	G2424

Lakini baadhi yao ni watu kutoka Kipro na Krene, walikuja Antiokia na kusema na wayunani na kumhubiri Bwana Yesu.

21

na	ilikuwa	mkono	wa–Bwana	pamoja–na	wao;	wengi	na–	idadi	ile–
G2532	G1510	G5495	G2962	G3326	G0846	G4183	G5037	G0706	G3588

walioamini,	waligeuka	kwa	yule–	Bwana.	
G4100	G1994	G1909	G3588	G2962	

Na mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao, na watu wengi waliamini na kumgeukia Bwana.

22

Ikasikiwa	na–	lile–	neno	katika	yale–	masikio	ya–	kanisa	lile–	lililokuwa
G0191	G1161	G3588	G3056	G1519	G3588	G3775	G3588	G1577	G3588	G1510

katika	Yerusalemu,	kuhusu	wao;	na	wakamtuma	Barnaba	[apite]	hadi
G1722	G2419	G4012	G0846	G2532	G1821	G0921	G1330	G2193

Antiokia,
G0490

Habari zao zikafikia masikioni mwa kanisa la Yerusalem: na wakamtuma Barnaba aende mpaka Antiokia.

23

ambaye	akifika,	na	akiona	ile–	neema	ile–	ya–	Mungu,	akafurahi,	
G3739	G3854	G2532	G3708	G3588	G5485	G3588	G3588	G2316	G5463	

na	akawaonya	wote	kwa–	nia	ya–	moyo,	wakae	(katika)	yule–
G2532	G3870	G3956	G3588	G4286	G3588	G2588	G4357	G1722	G3588

Bwana.
G2962

Alipokuja na kuona karama ya Mungu alifurahi; na aliwatia moyo wote kubaki na Bwana katika mioyo yao.

24

kwa–sababu	alikuwa	mtu	mwema,	na	amejaa	Roho	Mtakatifu,	na
G3754	G1510	G0435	G0018	G2532	G4134	G4151	G0040	G2532

imani.	na	wakaongezwa	umati	mkubwa	kwa–	Bwana.
G4102	G2532	G4369	G3793	G2425	G3588	G2962

Kwa sababu alikuwa mtu mwema na amejazwa na Roho Mtakatifu na imani na watu wengi wakaongezeka katika Bwana.

25	ἐξῆλθεν	δὲ	εἰς	Ταρσὸν	ἀναζητῆσαι	Σαῦλον,	
	akatoka	na–	kwenda	Tarso	kumtafuta	Saulo,	
	G1831	G1161	G1519	G5019	G0327	G4569	

Baadaye Barnaba alienda Tarso kumwona Sauli.

26	καὶ	εὑρὼν,	ἤγαγεν	εἰς	Ἀντιόχειαν.	ἐγένετο	δὲ	αὐτοῖς	καὶ	ἐνιαυτὸν
	na	akimpata,	akamleta	kwenda	Antiokia.	ikatokea	na–	kwao	na	mwaka
	G2532	G2147	G0071	G1519	G0490	G1096	G1161	G0846	G2532	G1763

ὅλον	συναχθῆναι	ἐν	τῇ	ἐκκλησίᾳ,	καὶ	διδάξαι	ὄχλον	ἱκανόν.	
mzima	kukusanyika	katika	lile–	kanisa,	na	kufundisha	umati	mkubwa.	
G3650	G4863	G1722	G3588	G1577	G2532	G1321	G3793	G2425	

χρηματίσαι	τε	πρώτως	ἐν	Ἀντιοχείᾳ	τοὺς	μαθητὰς,	Χριστιανούς.	
kuitwa	na–	kwanza	katika	Antiokia	wale–	wanafunzi,	Wakristo.	
G5537	G5037	G4413	G1722	G0490	G3588	G3101	G5546	

Alipompata, akamleta Antiokia. Ikawa kwa mwaka mzima wakakusanyika pamoja na kanisa na kuwafundisha watu wengi. Na wanafunzi wakaitwa wakristo kwa mara ya kwanza huko Antiokia.

27	Ἐν	ταύταις	δὲ	ταῖς	ἡμέραις,	κατῆλθον	ἀπὸ	Ἱεροσολύμων	προφῆται
	Katika	hizo	na–	zile–	siku,	walishuka	kutoka	Yerusalemu	manabii
	G1722	G3778	G1161	G3588	G2250	G2718	G0575	G2414	G4396

εἰς	Ἀντιόχειαν.	
kwenda	Antiokia.	
G1519	G0490	

Na katika siku hizi manabii wakashuka kutoka Yerusalemu mpaka Antiokia.

28	ἀναστὰς	δὲ	εἷς	ἐξ	αὐτῶν,	ὀνόματι	Ἄγαβος,	ἐσήμανεν	διὰ	τοῦ
	akisimama	na–	mmoja	kutoka	wao,	jina–lake	Agabo,	alionyesha	kupitia	ule–
	G0450	G1161	G1520	G1537	G0846	G3686	G0013	G4591	G1223	G3588

Πνεύματος,	λιμὸν	μεγάλην	μέλλειν	ἔσεσθαι	ἐφ’	ὅλην	τὴν	οἰκουμένην--	
Roho,	njaa	kubwa	itakuwa	kuwa	juu–ya	yote–ya	ile–	dunia–	
G4151	G3042	G3173	G3195	G1510	G1909	G3650	G3588	G3625	

ἥτις	ἐγένετο	ἐπὶ	Κλαυδίου.
ambayo	ikatokea	wakati–wa	Klaudio.
G3748	G1096	G1909	G2804

Mmoja wao ni Agabo ndilo jina lake, akasimama akiashiriwa na Roho kuwa njaa kali itatokea ulimwenguni mwote. Hii ilitokea wakati wa siku za Klaudio.

29	τῶν	δὲ	μαθητῶν	καθὼς	εὐπορεῖτό	τις,	ὥρισαν	ἕκαστος	αὐτῶν,	εἰς
	Wale–	na–	wanafunzi	kama	alivyokuwa	mtu,	waliamua	kila–mmoja	wao,	kwa
	G3588	G1161	G3101	G2531	G2141	G5100	G3724	G1538	G0846	G1519

διακονίαν,	πέμψαι	τοῖς	κατοικοῦσιν	ἐν	τῇ	Ἰουδαίᾳ	ἀδελφοῖς,
huduma,	kutuma	kwa–	wakaao	katika	ile–	Yudea	ndugu,
G1248	G3992	G3588	G2730	G1722	G3588	G2449	G0080

Kwa hiyo, wanafunzi, kila mmoja alivyo fanikiwa, waliamua kupeleka misaada kwa ndugu walioko Uyahudi.

30 ὃ ambalo G3739 καὶ na G2532 ἐποίησαν, walifanya, G4160 ἀποστείλαντες wakituma G0649 πρὸς kwa G4314 τοὺς wale– G3588 πρεσβυτέρους, wazee, G4245 διὰ kwa G1223 χειρὸς mkono G5495 Βαρνάβα wa–Barnaba G0921 καὶ na G2532 Σαύλου. Saulo. G4569

Walifanya hivi; Walituma pesa kwa mkono wa Barnaba na Sauli.

Chapter 12

1 Κατ’ Katika– G2596 ἐκεῖνον ule G1565 δὲ na– G1161 τὸν ule– G3588 καιρὸν, wakati, G2540 ἐπέβαλεν alitia G1911 Ἡρῴδης Herode G2264 ὁ yule– G3588 βασιλεὺς mfalme G0935 τὰς zile– G3588 χεῖρας mikono G5495 κακῶσαί kuwadhuru G2559 τινας baadhi G5100 τῶν wa– G3588 ἀπὸ kutoka G0575 τῆς lile– G3588 ἐκκλησίας. kanisa. G1577

Wakati huo mfalme Herode akanyosha mkono wake kwa baadhi ya wale wanaotoka kwenye kusanyiko ili kuwatesa.

2 ἀνεῖλεν alimuua G0337 δὲ na– G1161 Ἰάκωβον, Yakobo, G2385 τὸν yule– G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 Ἰωάννου, wa–Yohana, G2491 μαχαίρῃ. kwa–upanga. G3162

Akamwuua Yakobo nduguye Yohana kwa upanga.

3 ἰδὼν akiona G3708 δὲ na– G1161 ὅτι kwamba G3754 ἀρεστόν kupendeza G0701 ἐστιν ni G1510 τοῖς kwa– G3588 Ἰουδαίοις, Wayahudi, G2453 προσέθετο akaongeza G4369 συλλαβεῖν kumkamata G4815 καὶ na G2532 Πέτρον. Petro. G4074 ἦσαν zilikuwa G1510 δὲ na– G1161 [αἱ] [zile–] G3588 ἡμέραι siku G2250 τῶν za– G3588 ἀζύμων -- mikate–isiyotiwa–chachu– G0106

Baada ya kuona kuwa inawapendeza Wayahudi, akamkamata na Petro tena. Hii ilikuwa wakati wa mikate isiyochachwa.

4 ὃν ambaye G3739 καὶ na G2532 πιάσας, akimkamata, G4084 ἔθετο akamweka G5087 εἰς ndani–ya G1519 φυλακήν, gereza, G5438 παραδοὺς akimkabidhi G3860 τέσσαρσιν vikundi–vinne G5064 τετραδίοις vya–wanne G5069 στρατιωτῶν askari G4757 φυλάσσειν kumlinda G5442 αὐτόν, yeye, G0846 βουλόμενος akikusudia G1014 μετὰ baada–ya G3326 τὸ lile– G3588 πάσχα Pasaka G3957 ἀναγαγεῖν kumleta G0321 αὐτὸν yeye G0846 τῷ kwa– G3588 λαῷ. watu. G2992

Alipomkamata, akamweka gerezani na akaweka vikosi vinne vya askari ili kumlinda, alikuwa akitarajia kumpeleka kwa watu baada ya Pasaka.

5 ὁ Huyo– G3588 μὲν kweli– G3303 οὖν basi G3767 Πέτρος Petro G4074 ἐτηρεῖτο alihifadhiwa G5083 ἐν katika G1722 τῇ ile– G3588 φυλακῇ; gereza; G5438 προσευχὴ sala G4335 δὲ lakini– G1161 ἦν ilikuwa G1510 ἐκτενῶς kwa–bidii G1619 γινομένη ikifanywa G1096 ὑπὸ na G5259 τῆς lile– G3588 ἐκκλησίας kanisa G1577 πρὸς kwa G4314 τὸν huyo– G3588 Θεὸν Mungu G2316 περὶ kuhusu G4012 αὐτοῦ. yeye. G0846

Petro akawekwa gerezani, lakini maombi yakafanywa kwa bidii na kusanyiko kwa ajili yake kwa Mungu.

6 Ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ,
Wakati na- alipokuwa kumleta yeye yule- Herode, ile- usiku ule,
G3753 G1161 G3195 G4254 G0846 G3588 G2264 G3588 G3571 G1565

ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος
alikuwa yule- Petro amelala kati–ya wawili askari, amefungwa
G1510 G3588 G4074 G2837 G3342 G1417 G4757 G1210

ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν.
kwa–minyororo miwili, walinzi na- mbele–ya ile- mlango walilinda ile- gereza.
G0254 G1417 G5441 G5037 G4253 G3588 G2374 G5083 G3588 G5438

Siku kabla Herode hajaenda kumtoa, Usiku huo Petro alikuwa amelala katikati ya maaskari wawili, akiwa amefungwa na minyororo miwili, na walinzi mbele ya mlango walikuwa wakilinda gereza.

7 καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ
na tazama, malaika wa–Bwana akasimama, na nuru ikang'aa katika lile–
G2532 G3708 G0032 G2962 G2186 G2532 G5457 G2989 G1722 G3588

οἰκήματι. πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων,
chumba. akimpiga na- ile- ubavu wa- Petro, akamwamsha yeye, akisema,
G3612 G3960 G1161 G3588 G4125 G3588 G4074 G1453 G0846 G3004

Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις, ἐκ τῶν χειρῶν.
Simama kwa haraka. na zikaanguka zake zile- minyororo, kutoka zile- mikono.
G0450 G1722 G5034 G2532 G1601 G0846 G3588 G0254 G1537 G3588 G5495

Tazama, malaika wa Bwana ghafla akamtokea na nuru ikang'aa ndani. Akampiga Petro ubavuni na kumwamsha akisema, “Amka haraka.”ndipo minyororo aliyokuwa amefungwa ikafunguka kutoka mikononi mwake.

8 εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, Ζῶσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ
akasema na- yule- malaika kwake yeye, Jifunge, na uvae zile-
G3004 G1161 G3588 G0032 G4314 G0846 G2224 G2532 G5265 G3588

σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ
viatu vyako. akafanya na- hivyo. na akasema kwake, Vaa lile-
G4547 G4771 G4160 G1161 G3779 G2532 G3004 G0846 G4016 G3588

ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.
joho lako, na nifuate mimi.
G2440 G4771 G2532 G0190 G1473

Malaika akamwambia, “Vaa nguo zako na vaa viatu vyako.” Petro akafanya hivyo. Malaika akamwambia, “Vaa vazi lako na unifuate.”

9 καὶ ἐξελθὼν, ἠκολούθει καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ
na akitoka, akamfuata na hakujua alijua kwamba kweli ni lile-
G2532 G1831 G0190 G2532 G3756 G1492 G3754 G0227 G1510 G3588

γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου; ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.
linaloendeka kupitia yule- malaika; alidhani na- ono anaona.
G1096 G1223 G3588 G0032 G1380 G1161 G3705 G0991

Hivyo Petro akamfuata Malaika na akatoka nje. Hakuamini kilichofanywa na malaika kama ni cha kweli. Alidhani anaona maono.

10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθαν ἐπὶ τὴν
wakipita na– wa–kwanza ulinzi na wa–pili, wakafika kwenye ile–
G1330 G1161 G4413 G5438 G2532 G1208 G2064 G1909 G3588

πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη
milango ile– ya–chuma ile– inayopeleka ndani–ya ule– mji, ambayo yenyewe
G4439 G3588 G4603 G3588 G5342 G1519 G3588 G4172 G3748 G0844

ἠνοίγη αὐτοῖς; καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως
ikafunguka kwao; na wakitoka wakaenda njia moja, na mara–moja
G0455 G0846 G2532 G1831 G4281 G4505 G1520 G2532 G2112

ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ’ αὐτοῦ.
akaondoka yule– malaika kutoka kwake.
G0868 G3588 G0032 G0575 G0846

Baada ya kupita lindo la kwanza na la pili, wakafika kwenye geti la chuma la kuingilia kwenda mjini, likafunguka lenyewe kwa ajili yao. Wakatoka nje wakashuka kwenye mtaa, mara Malaika akamwacha.

11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος, εἶπεν, Νῦν οἶδα ἀληθῶς
na yule– Petro ndani– yake akijitambua, akasema, Sasa najua kweli
G2532 G3588 G4074 G1722 G1438 G1096 G3004 G3568 G1492 G0230

ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ Κύριος, τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατό με
kwamba alimtuma yule– Bwana, yule– malaika wake, na akaniokoa mimi
G3754 G1821 G3588 G2962 G3588 G0032 G0846 G2532 G1807 G1473

ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν
kutoka mkono wa–Herode, na yote–ya ile– matarajio ya– watu wa–
G1537 G5495 G2264 G2532 G3956 G3588 G4329 G3588 G2992 G3588

Ἰουδαίων.
Wayahudi.
G2453

Petro alipojitambua, akasema, “Sasa nimeamini kuwa Bwana alimtuma Malaika wake ili kunitoa katika mikono ya Herode, na kwa matarajio ya watu wote wa uyahudi.”

12 συνιδών τε, ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς
akitambua na– akaja kwenye ile– nyumba ya– Maria ile– mama
G4894 G5037 G2064 G1909 G3588 G3614 G3588 G3137 G3588 G3384

Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι
wa–Yohana, yule– aitwaye Marko, ambako walikuwa wengi waliokusanyika
G2491 G3588 G1941 G3138 G3757 G1510 G2425 G4867

καὶ προσευχόμενοι.
na wanaomba.
G2532 G4336

Baada ya kujua haya, akaja kwenye nyumba ya Mariamu mama yake Yohana ambaye ni Marko; Wakristo wengi walikusanyika wakiomba.

13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθεν παιδίσκη
akibisha na– yeye ile– mlango wa– lango, akaja msichana
G2925 G1161 G0846 G3588 G2374 G3588 G4440 G4334 G3814

ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη.
kusikiliza, jina–lake Roda.
G5219 G3686 G4498

Alipobisha kwenye mlango wa kizuizi, mtumishi mmoja msichana anayeitwa Roda akaja kufungua.

14	καὶ	ἐπιγνοῦσα	τὴν	φωνὴν	τοῦ	Πέτρου,	ἀπὸ	τῆς	χαρᾶς	οὐκ
	na	akiitambua	ile–	sauti	ya–	Petro,	kwa	ile–	furaha	hakufungua
	G2532	G1921	G3588	G5456	G3588	G4074	G0575	G3588	G5479	G3756

	ἤνοιξεν	τὸν	πυλῶνα,	εἰσδραμοῦσα;	δὲ	ἀπήγγειλεν	ἑστάναι	τὸν	Πέτρον
	akafungua	lile–	lango,	akikimbia;	na–	akawaarifu	anasimama	yule–	Petro
	G0455	G3588	G4440	G1532	G1161	G0518	G2476	G3588	G4074

	πρὸ	τοῦ	πυλῶνος.
	mbele–ya	lile–	lango.
	G4253	G3588	G4440

Alipotambua ni sauti ya Petro, kwa furaha akashindwa kuufungua mlango; badala yake, akakimbia ndani ya chumba; na kuwajulisha kuwa Petro amesimama mbele ya Mlango.

15	οἱ	δὲ	πρὸς	αὐτὴν	εἶπαν,	Μαίνῃ.	ἡ	δὲ	διϊσχυρίζετο	οὕτως
	Wale–	na–	kwake	yeye	wakasema,	Unawazimu.	Yeye–	na–	akasisitiza	hivyo
	G3588	G1161	G4314	G0846	G3004	G3105	G3588	G1161	G1340	G3779

	ἔχειν.	οἱ	δὲ	ἔλεγον,	Ὁ	ἄγγελός	ἐστιν	αὐτοῦ.
	kuwa.	Wale–	na–	wakasema,	Huyo–	malaika	ni	wake.
	G2192	G3588	G1161	G3004	G3588	G0032	G1510	G0846

Hivyo, Wakasema kwake, “Wewe ni mwendawazimu” lakini alikazia kuwa ni kweli ni yeye. Wakasema “Huyo ni malaika wake.”

16	ὁ	δὲ	Πέτρος	ἐπέμενεν	κρούων;	ἀνοίξαντες	δὲ	εἶδαν	αὐτὸν,	καὶ
	Huyo–	na–	Petro	akaendelea	kubisha;	wakifungua	na–	wakamwona	yeye,	na
	G3588	G1161	G4074	G1961	G2925	G0455	G1161	G3708	G0846	G2532

	ἐξέστησαν.
	wakashangaa.
	G1839

Lakini Petro aliendelea kubisha, na walipofungua mlango, wakamwona na wakashangaa sana. Petro akawanyamazisha kwa mkono kimya kimya na akawaambia jinsi Bwana alivyomtoa kutoka Gerezani. akasema,

17	κατασείσας	δὲ	αὐτοῖς	τῇ	χειρὶ	σιγᾶν,	διηγήσατο	αὐτοῖς	πῶς	ὁ
	akiwaashiria	na–	wao	kwa–	mkono	wanyamaze,	akawaeleza	wao	jinsi	yule–
	G2678	G1161	G0846	G3588	G5495	G4601	G1334	G0846	G4459	G3588

	Κύριος	αὐτὸν	ἐξήγαγεν	ἐκ	τῆς	φυλακῆς.	εἶπέν	τε,	Ἀπαγγείλατε	Ἰακώβῳ
	Bwana	yeye	alimtoa	kutoka	ile–	gereza.	akasema	na–	Mwambieni	Yakobo
	G2962	G0846	G1806	G1537	G3588	G5438	G3004	G5037	G0518	G2385

	καὶ	τοῖς	ἀδελφοῖς	ταῦτα.	καὶ	ἐξελθὼν,	ἐπορεύθη	εἰς	ἕτερον	τόπον.
	na	wale–	ndugu	haya.	na	akitoka,	akaenda	kwenda	mahali–pengine	mahali.
	G2532	G3588	G0080	G3778	G2532	G1831	G4198	G1519	G2087	G5117

“Wajulishe haya mambo Yakobo na ndugu zake.” Kisha akaondoka akaenda sehemu nyingine.

18	Γενομένης	δὲ	ἡμέρας,	ἦν	τάραχος	οὐκ	ὀλίγος	ἐν	τοῖς
	Ilipokuwa	na–	mchana,	kulikuwa	msukosuko	si	mdogo	miongoni–mwa	wale–
	G1096	G1161	G2250	G1510	G5017	G3756	G3641	G1722	G3588

	στρατιώταις,	τί	ἄρα	ὁ	Πέτρος	ἐγένετο.
	askari,	ni–nini	basi	huyo–	Petro	alikuwa.
	G4757	G5101	G0686	G3588	G4074	G1096

Kulipokuwa mchana, kukawa na huzuni kubwa kati ya askari, kuhusiana na kilichotokea kwa Petro.

19	Ἡρῴδης	δὲ	ἐπιζητήσας	αὐτὸν,	καὶ	μὴ	εὑρὼν,	ἀνακρίνας	τοὺς	φύλακας,
	Herode	na–	akimtafuta	yeye,	na	bila	kumpata,	akiwahoji	wale–	walinzi,
	G2264	G1161	G1934	G0846	G2532	G3361	G2147	G0350	G3588	G5441

ἐκέλευσεν	ἀπαχθῆναι.	καὶ	κατελθὼν	ἀπὸ	τῆς	Ἰουδαίας	εἰς		
akaamuru	wapelekwe–kuuawa.	na	akishuka	kutoka	ile–	Yudea	kwenda		
G2753	G0520	G2532	G2718	G0575	G3588	G2449	G1519		

Καισάρειαν,	διέτριβεν.
Kaisaria,	akakaa.
G2542	G1304

Baada ya Herode kumtafuta na hakumwona akawauliza walinzi na akaamuru wauawe. Akaenda kutoka uyahudi mpaka Kaisaria na kukaa huko.

20	Ἦν	δὲ	θυμομαχῶν	Τυρίοις	καὶ	Σιδωνίοις;	ὁμοθυμαδὸν	δὲ	παρῆσαν	
	Alikuwa	na–	akiwaghadhibikia	wa–Tiro	na	wa–Sidoni;	kwa–pamoja	na–	walikuja	
	G1510	G1161	G2371	G5183	G2532	G4606	G3661	G1161	G3918	

πρὸς	αὐτόν,	καὶ	πείσαντες	Βλάστον --	τὸν	ἐπὶ	τοῦ	κοιτῶνος	
kwake	yeye,	na	wakimshawishi	Blasto–	yule–	aliye–juu–ya	ile–	chumba–cha–kulala	
G4314	G0846	G2532	G3982	G0986	G3588	G1909	G3588	G2846	

τοῦ	βασιλέως --	ἠτοῦντο	εἰρήνην,	διὰ	τὸ	τρέφεσθαι	αὐτῶν	τὴν	
cha–	mfalme–	wakaomba	amani,	kwa–sababu	ile–	kulishwa	wao	ile–	
G3588	G0935	G0154	G1515	G1223	G3588	G5142	G0846	G3588	

χώραν	ἀπὸ	τῆς	βασιλικῆς.	
nchi	kutoka	ile–	ya–kifalme.	
G5561	G0575	G3588	G0937	

Herode alikuwa na hasira juu ya watu wa Tiro na Sidoni. Wakaenda kwa pamoja kwake. Wakawa na urafiki na Blasto msaidizi wa mfalme, ili awasaidie. Kisha wakaomba amani, kwa sababu nchi yao ilipokea chakula kutoka katika nchi ya mfalme.

21	τακτῇ	δὲ	ἡμέρᾳ,	ὁ	Ἡρῴδης,	ἐνδυσάμενος	ἐσθῆτα	βασιλικὴν,	‹καὶ›
	iliyopangwa	na–	siku,	yule–	Herode,	akivaa	mavazi	ya–kifalme,	na
	G5002	G1161	G2250	G3588	G2264	G1746	G2066	G0937	G2532

καθίσας	ἐπὶ	τοῦ	βήματος,	ἐδημηγόρει	πρὸς	αὐτούς.	
akikaa	juu–ya	ile–	kiti–cha–enzi,	aliwahutubia	kwa	wao.	
G2523	G1909	G3588	G0968	G1215	G4314	G0846	

Siku iliyokusudiwa Herode alivaa mavazi ya kifalme na kukaa kwenye kiti chake cha kifalme, na akawahutubia.

22	ὁ	δὲ	δῆμος	ἐπεφώνει,	Θεοῦ	φωνὴ,	καὶ	οὐκ	ἀνθρώπου!
	Wale–	na–	watu	walipiga–kelele,	ya–Mungu	sauti,	na	si	ya–mwanadamu!
	G3588	G1161	G1218	G2019	G2316	G5456	G2532	G3756	G0444

Watu wakapiga kelele, “Hii ni sauti ya mungu wala si sauti ya mwanadamu!”

23	παραχρῆμα	δὲ	ἐπάταξεν	αὐτὸν	ἄγγελος	Κυρίου,	ἀνθ’	ὧν	οὐκ
	mara–moja	na–	akampiga	yeye	malaika	wa–Bwana,	kwa–sababu	ambayo	hakumpa
	G3916	G1161	G3960	G0846	G0032	G2962	G0473	G3739	G3756

ἔδωκεν	τὴν	δόξαν	τῷ	Θεῷ,	καὶ	γενόμενος	σκωληκόβρωτος,	ἐξέψυξεν.	
akampa	ile–	utukufu	kwa–	Mungu,	na	akawa	mliwa–na–minyoo,	akakata–roho.	
G1325	G3588	G1391	G3588	G2316	G2532	G1096	G4662	G1634	

Mara ghafla malaika akampiga, kwa sababu alikuwa hakumpa Mungu utukufu; akaliwa na chango na akafa

24 Ὁ Lile– G3588 δὲ na– G1161 λόγος neno G3056 τοῦ la– G3588 θεοῦ Mungu G2316 ηὔξανεν lilikua G0837 καὶ na G2532 ἐπληθύνετο. likaongezeka. G4129

Lakini neno la Mungu likakua na kusambaa.

25 Βαρνάβας Barnaba G0921 δὲ na– G1161 καὶ na G2532 Σαῦλος Saulo G4569 ὑπέστρεψαν walirudi G5290 εἰς kwenda G1519 Ἰερουσαλὴμ, Yerusalemu, G2419 πληρώσαντες wakimaliza G4137 τὴν ile– G3588 διακονίαν, huduma, G1248 συμπαραλαβόντες wakimchukua–pamoja G4838 Ἰωάννην, Yohana, G2491 τὸν yule– G3588 ἐπικληθέντα aitwaye G1941 Μάρκον. Marko. G3138

Baada ya Barnaba na Sauli kukamilisha huduma yao wakatoka pale wakarejea Yerusalemu, wakamchukua na Yohana ambaye jina la kuzaliwa ni Marko.

Chapter 13

1 Ἦσαν Walikuwa G1510 δὲ na– G1161 ἐν katika G1722 Ἀντιοχείᾳ, Antiokia, G0490 κατὰ katika– G2596 τὴν lile– G3588 οὖσαν lililokuwa G1510 ἐκκλησίαν, kanisa, G1577 προφῆται manabii G4396 καὶ na G2532 διδάσκαλοι, walimu, G1320 ὅ ambayo– G3588 τε na– G5037 Βαρνάβας Barnaba G0921 καὶ na G2532 Συμεὼν, Simoni, G4826 ὁ yule– G3588 καλούμενος aitwaye G2564 Νίγερ, Nigeri, G3526 καὶ na G2532 Λούκιος Lukio G3066 ὁ yule– G3588 Κυρηναῖος, wa–Kirene, G2956 Μαναήν Manaeni G3127 τε na– G5037 Ἡρῴδου wa–Herode G2264 τοῦ yule– G3588 τετραάρχου mtawala–wa–robo G5076 σύντροφος, mwenzi–wa–kulelewa, G4939 καὶ na G2532 Σαῦλος. Saulo. G4569

Sasa katika kanisa la Antiokia, palikuwa na baadhi ya manabii na walimu. Walikua Barnaba, Simeoni (aliyeitwa Nigeri). Lukio wa Kirene, Manaeni(ndugu asiye wa damu wa Herode kiongozi wa mkoa), na Sauli.

2 Λειτουργούντων Wakimhudumia G3008 δὲ na– G1161 αὐτῶν wao G0846 τῷ yule– G3588 Κυρίῳ Bwana G2962 καὶ na G2532 νηστευόντων, wakifunga, G3522 εἶπεν akasema G3004 τὸ ule– G3588 Πνεῦμα Roho G4151 τὸ ule– G3588 Ἅγιον, Mtakatifu, G0040 Ἀφορίσατε Nitengeni G0873 δή basi G1211 μοι mimi G1473 τὸν yule– G3588 Βαρνάβαν Barnaba G0921 καὶ na G2532 Σαῦλον, Saulo, G4569 εἰς kwa G1519 τὸ lile– G3588 ἔργον kazi G2041 ὃ ambayo G3739 προσκέκλημαι nimewaitia G4341 αὐτούς. wao. G0846

Walipokuwa wakimwabudu Bwana na kufunga, Roho Mtakatifu alisema, “Niteengeeni pembeni Barnaba na Sauli, waifanye kazi niliyo waitia.”

3 τότε ndipo G5119 νηστεύσαντες, wakifunga, G3522 καὶ na G2532 προσευξάμενοι, wakiomba, G4336 καὶ na G2532 ἐπιθέντες wakiweka G2007 τὰς zile– G3588 χεῖρας mikono G5495 αὐτοῖς, juu–yao, G0846 ἀπέλυσαν. wakawaruhusu. G0630

Baada ya Kanisa kufunga, kuomba, na kuweka mikono yao juu ya watu hawa, wakawaacha waende.

4	Αὐτοὶ	μὲν	οὖν	ἐκπεμφθέντες	ὑπὸ	τοῦ	Ἁγίου	Πνεύματος,	κατῆλθον		
	Wao	kweli–	basi	waliotumwa	na	ule–	Mtakatifu	Roho,	walishuka		
	G0846	G3303	G3767	G1599	G5259	G3588	G0040	G4151	G2718		
	εἰς	Σελεύκειαν.	ἐκεῖθέν	τε	ἀπέπλευσαν		εἰς	Κύπρον.			
	kwenda	Seleukia.	kutoka–hapo	na–	wakasafiri–kwa–meli		kwenda	Kipro.			
	G1519	G4581	G1564	G5037	G0636		G1519	G2954			

Kwa hiyo Barnabas na Sauli walimtii Roho Mtakatifu na walitelemka kuelekea Seleukia; Kutoka huko walisafiri baharini kuelekea kisiwa cha Kipro.

5	καὶ	γενόμενοι	ἐν	Σαλαμῖνι,	κατήγγελλον	τὸν	λόγον	τοῦ	Θεοῦ	ἐν	
	na	wakiwa	katika	Salamisi,	walitangaza	lile–	neno	la–	Mungu	katika	
	G2532	G1096	G1722	G4529	G2605	G3588	G3056	G3588	G2316	G1722	
	ταῖς	συναγωγαῖς	τῶν	Ἰουδαίων.	εἶχον	δὲ	καὶ	Ἰωάννην	ὑπηρέτην.		
	zile–	masinagogi	za–	Wayahudi.	walikuwa–na	na–	pia	Yohana	msaidizi.		
	G3588	G4864	G3588	G2453	G2192	G1161	G2532	G2491	G5257		

Walipokuwa katika mji wa Salami, walilitangaza neno la Mungu katika Masinagogi ya Wayahudi. Pia walikuwa pamoja na Yohana Marko kama msaidizi wao.

6	διελθόντες	δὲ	ὅλην	τὴν	νῆσον,	ἄχρι	Πάφου,	εὗρον	ἄνδρα--	τινὰ	μάγον,
	wakipita	na–	yote	ile–	kisiwa,	hadi	Pafo,	walipata	mtu–	mmoja	mchawi,
	G1330	G1161	G3650	G3588	G3520	G0891	G3974	G2147	G0435	G5100	G3097
	ψευδοπροφήτην,	Ἰουδαῖον--	ᾧ	ὄνομα	Βαριησοῦ,						
	nabii–wa–uongo,	Myahudi–	ambaye	jina	Bar–Yesu,						
	G5578	G2453	G3739	G3686	G0919						

Walipokwenda katika kisiwa chote mpaka Pafo, walikuta mtu fulani mchawi, Myahudi nabii wa uongo, ambaye jina lake lilikuwa Bar Yesu.

7	ὃς	ἦν	σὺν	τῷ	ἀνθυπάτῳ	Σεργίῳ	Παύλῳ,	ἀνδρὶ	συνετῷ.		
	ambaye	alikuwa	pamoja–na	yule–	liwali	Sergio	Paulo,	mtu	mwenye–akili.		
	G3739	G1510	G4862	G3588	G0446	G4588	G3972	G0435	G4908		
	οὗτος	προσκαλεσάμενος	Βαρνάβαν	καὶ	Σαῦλον,	ἐπεζήτησεν	ἀκοῦσαι	τὸν	λόγον		
	huyu	akiwaita	Barnaba	na	Saulo,	alitaka	kusikia	lile–	neno		
	G3778	G4341	G0921	G2532	G4569	G1934	G0191	G3588	G3056		
	τοῦ	Θεοῦ.									
	la–	Mungu.									
	G3588	G2316									

Mchawi huyu alishirikiana na Liwali Sergio Paulus, aliyekuwa mtu mwenye akili. Mtu huyu aliwaalika Barnaba na Sauli, kwa sababu alihitaji kusikia neno la Mungu.

8	ἀνθίστατο	δὲ	αὐτοῖς	Ἐλύμας	ὁ	μάγος --	οὕτως	γὰρ	μεθερμηνεύεται		
	alipinga	na–	wao	Elima	yule–	mchawi–	hivyo	kwa–sababu	linatafsiriwa		
	G0436	G1161	G0846	G1681	G3588	G3097	G3779	G1063	G3177		
	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ --	ζητῶν	διαστρέψαι	τὸν	ἀνθύπατον	ἀπὸ	τῆς	πίστεως.	
	lile–	jina	lake–	akitafuta	kumpotosha	yule–	liwali	kutoka	ile–	imani.	
	G3588	G3686	G0846	G2212	G1294	G3588	G0446	G0575	G3588	G4102	

Lakini Elima “yule mchawi” (hivyo ndivyo jina lake lilivyo tafsiriwa) aliwapinga; alijaribu kumgeuza yule liwali atoke kwenye imani.

9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς
Saulo na- yule- pia Paulo, akijazwa Roho Mtakatifu, akimtazama kwa
G4569 G1161 G3588 G2532 G3972 G4130 G4151 G0040 G0816 G1519

αὐτὸν,
yeye,
G0846

Lakini Sauli aliyeitwa Paulo, alikuwa amejazwa na Roho Mtakatikfu, akamkazia macho

10 εἶπεν, Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας,
akasema, Ee mwenye-kujaa kila-aina-ya hila na kila-aina-ya uovu,
G3004 G5599 G4134 G3956 G1388 G2532 G3956 G4468

υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς
mwana wa-ibilisi, adui wa-kila haki, hutaacha utaacha kupotosha zile-
G5207 G1228 G2190 G3956 G1343 G3756 G3973 G1294 G3588

ὁδοὺς τοῦ Κυρίου τὰς εὐθείας?
njia za- Bwana zile- nyofu?
G3598 G3588 G2962 G3588 G2117

na akasema “Ewe mwana wa Ibilisi, umejazwa na aina zote za udanganyifu na udhaifu. Wewe ni adui wa kila aina ya haki. Hautakoma kuzigeuza njia za Bwana, zilizonyooka, je utaweza?

11 καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ
na sasa tazama, mkono wa-Bwana juu- yako, na utakuwa kipofu, bila
G2532 G3568 G3708 G5495 G2962 G1909 G4771 G2532 G1510 G5185 G3361

βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς
kuona ile- jua hadi wakati. mara-moja na- ilianguka juu- yake ukungu
G0991 G3588 G2246 G0891 G2540 G3916 G1161 G4098 G1909 G0846 G0887

καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.
na giza, na akizunguka alitafuta waongozaji.
G2532 G4655 G2532 G4013 G2212 G5497

Sasa tazama, mkono wa Bwana upo juu yako, na utakuwa kipofu. Hautaliona Jua kwa muda” mara moja ukungu na giza vilianguka juu ya Elimas; alianza kuzunguka pale akiomba watu wamwongoze kwa kumshika mkono.

12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ
ndipo akiona yule- liwali lile- lililotokea, aliamini, akishangaa kwa
G5119 G3708 G3588 G0446 G3588 G1096 G4100 G1605 G1909

τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.
ile- mafundisho ya- Bwana.
G3588 G1322 G3588 G2962

Baada ya liwali kuona kilichotokea, aliamini, kwa sababu alishangazwa kwa mafundisho kuhusu Bwana.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ, Παῦλον ἦλθον εἰς
Wakisafiri na- kutoka ile- Pafo wale- kuhusu, Paulo wakaja kwenda
G0321 G1161 G0575 G3588 G3974 G3588 G4012 G3972 G2064 G1519

Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν
Perge ya- Pamfilia. Yohana na- akiondoka kutoka wao, akarudi
G4011 G3588 G3828 G2491 G1161 G0672 G0575 G0846 G5290

εἰς Ἱεροσόλυμα.
kwenda Yerusalemu.
G1519 G2414

Sasa Paulo na rafiki zake walisafiri majini kutoka Pafo na wakafika Perge katika Pamfilia. Lakini Yohana aliwaacha na kurudi Yerusalemu.

14	Αὐτοὶ	δὲ,	διελθόντες	ἀπὸ	τῆς	Πέργης,	παρεγένοντο	εἰς	Ἀντιόχειαν	τὴν	
	Wao	na–	wakipita	kutoka	ile–	Perge,	wakafika	katika	Antiokia	ile–	
	G0846	G1161	G1330	G0575	G3588	G4011	G3854	G1519	G0490	G3588	

Πισιδίαν,	καὶ	εἰσελθόντες	εἰς	τὴν	συναγωγὴν	τῇ	ἡμέρᾳ	τῶν	σαββάτων,	
ya–Pisidia,	na	wakiingia	ndani–ya	ile–	sinagogi	ile–	siku	za–	Sabato,	
G4099	G2532	G1525	G1519	G3588	G4864	G3588	G2250	G3588	G4521	

ἐκάθισαν.
wakaketi.
G2523

Paulo na rafiki yake walisafiri kutoka Perge na wakafika Antiokia ya Pisidia. Huko walikwenda katika sinagogi siku ya Sabato na kukaa chini.

15	μετὰ	δὲ	τὴν	ἀνάγνωσιν	τοῦ	νόμου	καὶ	τῶν	προφητῶν,	ἀπέστειλαν
	baada–ya	na–	ile–	kusoma	kwa–	sheria	na	za–	manabii,	walituma
	G3326	G1161	G3588	G0320	G3588	G3551	G2532	G3588	G4396	G0649

οἱ	ἀρχισυνάγωγοι	πρὸς	αὐτοὺς,	λέγοντες,	Ἄνδρες,	ἀδελφοί,	εἴ	τίς	
wale–	viongozi–wa–sinagogi	kwao	wao,	wakisema,	Watu,	ndugu,	ikiwa	kuna	
G3588	G0752	G4314	G0846	G3004	G0435	G0080	G1487	G5100	

ἐστιν	ἐν	ὑμῖν	λόγος	παρακλήσεως	πρὸς	τὸν	λαόν,	λέγετε.
ipo	ndani–yenu	ninyi	neno	la–faraja	kwa	wale–	watu,	semeni.
G1510	G1722	G4771	G3056	G3874	G4314	G3588	G2992	G3004

Baada ya kusoma sheria na manabii, viongozi wa sinagogi aliwatumia ujumbe wakisema, “Ndugu, kama mnao ujumbe wa kutia moyo watu hapa, semeni”

16	ἀναστὰς	δὲ	Παῦλος,	καὶ	κατασείσας	τῇ	χειρὶ,	εἶπεν,	Ἄνδρες,
	akisimama	na–	Paulo,	na	akiwaashiria	kwa–	mkono,	akasema,	Watu,
	G0450	G1161	G3972	G2532	G2678	G3588	G5495	G3004	G0435

Ἰσραηλῖται,	καὶ	οἱ	φοβούμενοι	τὸν	Θεόν,	ἀκούσατε.	
Waisraeli,	na	wale–	wamchao	huyo–	Mungu,	sikilizeni.	
G2475	G2532	G3588	G5399	G3588	G2316	G0191	

Kwa hiyo Paulo alisimama na kuwapungia mkono; alisema, “Wanaume wa Israeli na enyi mnao mtii Mungu, sikilizeni.

17	ὁ	Θεὸς	τοῦ	λαοῦ	τούτου	Ἰσραὴλ	ἐξελέξατο	τοὺς	πατέρας	ἡμῶν,	καὶ
	Huyo–	Mungu	wa–	watu	hawa	Israeli	aliwachagua	wale–	baba	zetu,	na
	G3588	G2316	G3588	G2992	G3778	G2474	G1586	G3588	G3962	G1473	G2532

τὸν	λαὸν	ὕψωσεν	ἐν	τῇ	παροικίᾳ	ἐν	γῇ	Αἰγύπτου,	καὶ	μετὰ	
wale–	watu	akawainua	katika	ile–	ugenini	katika	nchi	ya–Misri,	na	kwa	
G3588	G2992	G5312	G1722	G3588	G3940	G1722	G1093	G0125	G2532	G3326	

βραχίονος	ὑψηλοῦ,	ἐξήγαγεν	αὐτοὺς	ἐξ	αὐτῆς,	
mkono	ulioinuliwa,	akawatoa	wao	kutoka	humo,	
G1023	G5308	G1806	G0846	G1537	G0846	

Mungu wa hawa watu wa Israeli aliwachagua baba zetu na kuwafanya watu wengi walipokaa katika nchi Misri, na kwa mkono wake kuinuliwa aliwaongoza nje yake.

18	καί	ὡς	τεσσερακονταετῆ	χρόνον	ἐτροποφόρησεν	αὐτοὺς	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ,
	na	kama	miaka–arobaini	wakati	aliwabeba	wao	katika	ile–	jangwa,
	G2532	G5613	G5063	G5550	G5159	G0846	G1722	G3588	G2048

Kwa miaka arobaini aliwavumilia katika jangwa.

19	καὶ	καθελὼν	ἔθνη	ἑπτὰ	ἐν	γῇ	Χανάαν,	κατεκληρονόμησεν	τὴν
	na	akiangusha	mataifa	saba	katika	nchi	ya-Kanaani,	akawarithi	ile-
	G2532	G2507	G1484	G2033	G1722	G1093	G5477	G2624	G3588

γῆν	αὐτῶν--	
nchi	yao-	
G1093	G0846	

Baada ya kuyaharibu mataifa saba katika nchi ya Kaanani, aliwapa watu wetu nchi yao kwa urithi.

20	ὡς	ἔτεσιν	τετρακοσίοις	καὶ	πεντήκοντα.	καὶ	μετὰ	ταῦτα,	ἔδωκεν
	kwa	miaka	mia-nne	na	hamsini.	na	baada-ya	hayo,	akawapa
	G5613	G2094	G5071	G2532	G4004	G2532	G3326	G3778	G1325

κριτὰς	ἕως	Σαμουὴλ	‹τοῦ›	προφήτου.
waamuzi	hadi	Samweli	yule-	nabii.
G2923	G2193	G4545	G3588	G4396

Matukio haya yote yalitokea zaidi ya miaka mia nne na hamsini. Baada ya vitu hivi vyote, Mungu aliwapa waamuzi mpaka Samweli Nabii.

21	κἀκεῖθεν	ᾐτήσαντο	βασιλέα,	καὶ	ἔδωκεν	αὐτοῖς	ὁ	Θεὸς,	τὸν
	na-kutoka-hapo	wakaomba	mfalme,	na	akawapa	wao	huyo-	Mungu,	yule-
	G2547	G0154	G0935	G2532	G1325	G0846	G3588	G2316	G3588

Σαοὺλ	υἱὸν	Κίς,	ἄνδρα	ἐκ	φυλῆς	Βενιαμίν,	ἔτη	τεσσεράκοντα.
Sauli	mwana	wa-Kishi,	mtu	kutoka	kabila	la-Benyamini,	miaka	arobaini.
G4549	G5207	G2797	G0435	G1537	G5443	G0958	G2094	G5062

Baada ya haya, watu waliomba mfalme, hivyo Mungu aliwapa Sauli mwana wa Kishi, mtu wa kabila la Benjamini, kuwa mfalme kwa miaka arobaini.

22	καὶ	μεταστήσας	αὐτὸν,	ἤγειρεν	τὸν	Δαυὶδ	αὐτοῖς	εἰς	βασιλέα,	ᾧ
	na	akimwondoa	yeye,	akamwinua	yule-	Daudi	kwao	kuwa	mfalme,	ambaye
	G2532	G3179	G0846	G1453	G3588	G1138	G0846	G1519	G0935	G3739

καὶ	εἶπεν	μαρτυρήσας,	Εὗρον	Δαυὶδ	τὸν	τοῦ	Ἰεσσαί,	ἄνδρα	κατὰ	τὴν
na	akasema	akishuhudia,	Nimempata	Daudi	yule-	wa-	Yese,	mtu	kwa	ule-
G2532	G3004	G3140	G2147	G1138	G3588	G3588	G2421	G0435	G2596	G3588

καρδίαν	μου,	ὃς	ποιήσει	πάντα	τὰ	θελήματά	μου.	
moyo	wangu,	ambaye	atafanya	yote	yale-	mapenzi	yangu.	
G2588	G1473	G3739	G4160	G3956	G3588	G2307	G1473	

Kisha baada ya Mungu kumuondoa katika ufalme, alimwinua Daudi kuwa mfalme wao. Ilikuwa ni kuhusu Daudi kwamba Mungu alisema, 'Nimempata Daudi mwana wa Yese kuwa mtu apendezwaye na moyo wangu; ambaye atafanya kila kitu nipendacho.'

23	τούτου	ὁ	Θεὸς,	ἀπὸ	τοῦ	σπέρματος,	κατ’	ἐπαγγελίαν,	ἤγαγεν	τῷ
	huyu	huyo-	Mungu,	kutoka	ile-	uzao,	kwa	ahadi,	akaleta	kwa-
	G3778	G3588	G2316	G0575	G3588	G4690	G2596	G1860	G0071	G3588

Ἰσραὴλ	Σωτῆρα	Ἰησοῦν,	
Israeli	Mwokozi	Yesu,	
G2474	G4990	G2424	

Kutoka kwenye ukoo wa mtu huyu Mungu ameiletea Israeli mkombozi, Yesu, kama alivyoahidi kufanya.

24 προκηρύξαντος Ἰωάννου, πρὸ προσώπου, τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, βάπτισμα
alipotangaza–kabla Yohana, mbele–ya uso, wa– kuingia kwake, ubatizo
G4296 G2491 G4253 G4383 G3588 G1529 G0846 G0908

μετανοίας, παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ.
wa–toba, kwa–wote wale– watu wa–Israeli.
G3341 G3956 G3588 G2992 G2474

Hili lilianza kutokea, kabla ya Yesu kuja, Yohana kwanza alitangaza ubatizo wa toba kwa watu wote wa Israeli.

25 ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν, Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε
wakati na– alimaliza Yohana ile– mbio, alisema, Nini mimi mnadhani
G5613 G1161 G4137 G2491 G3588 G1408 G3004 G5101 G1473 G5282

εἶναι? οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ’ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ’ ἐμὲ, οὗ οὐκ
kuwa? si ndimi mimi, bali tazama, anakuja baada–ya mimi, ambaye sistahili
G1510 G3756 G1510 G1473 G0235 G3708 G2064 G3326 G1473 G3739 G3756

εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
mimi mwenye–kustahili kile– kiatu cha– miguu kufungua.
G1510 G0514 G3588 G5266 G3588 G4228 G3089

Naye Yohana alipokuwa akimalizia kazi yake, alisema, 'Mwanifikiri mimi ni nani? mimi si yule. Lakini sikilizeni, ajaye nyuma yangu, sisitahili kulegeza viatu vya miguu yake.'

26 Ἄνδρες, ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν
Watu, ndugu, watoto wa–uzao wa–Ibrahimu, na wale– miongoni–mwenu ninyi
G0435 G0080 G5207 G1085 G0011 G2532 G3588 G1722 G4771

φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη.
wamchao huyo– Mungu, kwetu lile– neno la– wokovu huu limetumwa.
G5399 G3588 G2316 G1473 G3588 G3056 G3588 G4991 G3778 G1821

Ndugu, watoto wa ukoo wa Abrahamu, na wale ambao kati yenu mnamwabudu Mungu, ni kwa ajili yetu kwamba ujumbe huu wa ukombozi umetumwa.

27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν,
wale– kwa–sababu wakaao katika Yerusalemu na wale– watawala wao,
G3588 G1063 G2730 G1722 G2419 G2532 G3588 G0758 G0846

τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν, τὰς κατὰ πᾶν
huyu wasimjue, na zile– sauti za– manabii, zile– kila kila
G3778 G0050 G2532 G3588 G5456 G3588 G4396 G3588 G2596 G3956

σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν.
Sabato zinazosomwa, wakihukumu walitimiza.
G4521 G0314 G2919 G4137

Kwa wale waishio Yerusalemu, na watawala wao, hawakumtambua kwa uhalisia, na wala hawakuutambua ujumbe wa manabii ambao husomwa kila Sabato; kwa hiyo walitimiliza ujumbe wa manabii kwa kumhukumu kifo Yesu.

28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ἠτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.
na bila–sababu sababu ya–kifo kupata, waliomba Pilato auawe yeye.
G2532 G3367 G0156 G2288 G2147 G0154 G4091 G0337 G0846

Japokuwa hawakupata sababu nzuri kwa kifo ndani yake, walimwomba Pilato amuue.

29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες
wakati na– walimaliza yote yale– kuhusu yeye yaliyoandikwa, wakimteremsha
G5613 G1161 G5055 G3956 G3588 G4012 G0846 G1125 G2507

ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον.
kutoka ule– mti, wakamweka ndani–ya kaburi.
G0575 G3588 G3586 G5087 G1519 G3419

Walipomaliza mambo yote yaliyoandikwa kuhusu yeye, walimshusha kutoka mtini na kumlaza kaburini.

30 ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
Lakini– na– Mungu alimfufua yeye kutoka wafu,
G3588 G1161 G2316 G1453 G0846 G1537 G3498

Lakini Mungu alimfufua kutoka wafu.

31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς
ambaye alionekana kwa siku nyingi kwa wale waliokuja–pamoja naye kutoka ile–
G3739 G3708 G1909 G2250 G4119 G3588 G4872 G0846 G0575 G3588

Γαλιλαίας εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
Galilaya kwenda Yerusalemu, ambao sasa ni mashahidi wake kwa wale–
G1056 G1519 G2419 G3748 G3568 G1510 G3144 G0846 G4314 G3588

λαόν.
watu.
G2992

Alionekana kwa siku nyingi kwa wale waliokwenda pamoja naye kutoka Galilaya kuelekea Yerusalemu. Watu hawa sasa ni mashahidi wa watu.

32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα, τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
na sisi ninyi tunawaletea–habari–njema, ile– kwa wale– baba ahadi
G2532 G1473 G4771 G2097 G3588 G4314 G3588 G3962 G1860

γενομένην,
iliyotolewa,
G1096

Hivyo tunawaletea habari njema kuhusu ahadi walizopewa mababu zetu.

33 ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκεν, τοῖς τέκνοις [αὐτῶν] ἡμῶν,
kwamba hii huyo– Mungu ameitimiza, kwa– watoto [wao] wetu,
G3754 G3778 G3588 G2316 G1603 G3588 G5043 G0846 G1473

ἀναστήσας Ἰησοῦν; ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ,
akimfufua Yesu; kama na katika ule– zaburi imeandikwa ule– wa–pili,
G0450 G2424 G5613 G2532 G1722 G3588 G5568 G1125 G3588 G1208

Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
Mwana wangu ndiwe wewe, mimi leo nimekuzaa wewe.
G5207 G1473 G1510 G4771 G1473 G4594 G1080 G4771

Mungu aliweka ahadi hizi kwetu, watoto wao, katika hilo alimfufua Yesu na kumrudisha tena katika uhai. Hili pia liliandikwa katika Zaburi ya pili: 'Wewe ni Mwanangu, leo nimekuwa Baba yako'

34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν
kwamba na– alimfufua yeye kutoka wafu, tena asiwe kurudi
G3754 G1161 G0450 G0846 G1537 G3498 G3371 G3195 G5290

εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν: ὅτι Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ,
katika kuoza, hivyo amesema: kwamba Nitakupa ninyi yale– matakatifu ya–Daudi,
G1519 G1312 G3779 G2046 G3754 G1325 G4771 G3588 G3741 G1138

τὰ πιστά.
yale– ya–kuaminika.
G3588 G4103

Pia kuhusu ukweli ni kwamba alimfufua kutoka wafu ili kwamba mwili wake usiharibike, ameongea hivi: 'Nitakupatia utakatifu na baraka halisi za Daudi'

35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Οὐ δώσεις τὸν Ὅσιόν
kwa–sababu na katika nyingine anasema, Hutamruhusu utamruhusu yule– Mtakatifu
G1360 G2532 G1722 G2087 G3004 G3756 G1325 G3588 G3741

σου ἰδεῖν διαφθοράν.
wako kuona kuoza.
G4771 G3708 G1312

Hii ndiyo sababu kasema pia katika zaburi nyingine, 'Hautaruhusu mtakatifu wako kuuona uozo.'

36 Δαυὶδ μὲν, γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ,
Daudi kweli– kwa–sababu katika–yake kizazi akihudumia ile– ya– Mungu kusudi,
G1138 G3303 G1063 G2398 G1074 G5256 G3588 G3588 G2316 G1012

ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν.
alilala, na akaongezwa kwa wale– baba zake, na akaona kuoza.
G2837 G2532 G4369 G4314 G3588 G3962 G0846 G2532 G3708 G1312

Kwa kuwa baada ya Daudi kutumikia mapenzi ya Mungu katika kizazi chake, alilala, alilazwa pamoja na baba zake, na aliuona uaharibifu,

37 ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν.
ambaye lakini– huyo– Mungu alimfufua hakuona kuona kuoza.
G3739 G1161 G3588 G2316 G1453 G3756 G3708 G1312

Lakini aliyefufuliwa na Mungu hakuuona uharibifu.

38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες, ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου, ὑμῖν
ijulikane basi iwe kwenu, watu, ndugu, kwamba kupitia huyu, kwenu
G1110 G3767 G1510 G4771 G0435 G0080 G3754 G1223 G3778 G4771

ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται,
msamaha wa–dhambi unatangazwa,
G0859 G0266 G2605

Hivyo na ifahamike kwenu, ndugu, kupitia mtu huyu, msamaha wa dhambi umehubiriwa.

39 καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως
na kutoka yote ambayo hamkuweza mliweza katika sheria ya–Musa
G2532 G0575 G3956 G3739 G3756 G1410 G1722 G3551 G3475

δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται.
kuhesabiwa–haki, katika huyu kila yule– amwaminiye anahesabiwa–haki.
G1344 G1722 G3778 G3956 G3588 G4100 G1344

Kwa yeye kila aaminiye anahesabiwa haki na mambo yote ambayo sheria ya Musa isingewapatia haki.

40 βλέπετε angalieni G0991 οὖν, basi, G3767 μὴ isije G3361 ἐπέλθῃ, likaja, G1904 τὸ lile- G3588 εἰρημένον lililosemwa G2046 ἐν katika G1722 τοῖς wale- G3588 προφήταις: manabii: G4396

Hivyo basi kuweni waangalifu kwamba kitu walichokiongelea manabii kisitokee kwenu:

41 Ἴδετε, Tazameni, G3708 οἱ wale- G3588 καταφρονηταί, wenye-kudharau, G2707 καὶ na G2532 θαυμάσατε shangaeni G2296 καὶ na G2532 ἀφανίσθητε; towekeni; G0853 ὅτι kwa-sababu G3754 ἔργον kazi G2041 ἐργάζομαι ninafanya G2038 ἐγὼ mimi G1473 ἐν katika G1722 ταῖς zile- G3588 ἡμέραις siku G2250 ὑμῶν, zenu, G4771 ἔργον kazi G2041 ὃ ambayo G3739 οὐ kamwe G3756 μὴ si G3361 πιστεύσητε, mtaamini, G4100 ἐάν hata-kama G1437 τις mtu G5100 ἐκδιηγῆται akieleza G1555 ὑμῖν. kwenu. G4771

'Tazama, enyi mnaodharau, na mkashangae na mkaangamie; kwa vile nafanya kazi katika siku zenu, Kazi ambayo hamwezi kuiamini, hata kama mtu atawaeleza."

42 Ἐξιόντων Wakitoka G1826 δὲ, na- G1161 αὐτῶν wao G0846 παρεκάλουν waliwasihi G3870 εἰς kwa G1519 τὸ ile- G3588 μεταξὺ kati G3342 σάββατον, Sabato, G4521 λαληθῆναι yasemwe G2980 αὐτοῖς kwao G0846 τὰ yale- G3588 ῥήματα maneno G4487 ταῦτα. haya. G3778

Wakati Paulo na Barnaba walipoondoka, watu wakawaomba waongee maneno haya siku ya Sabato ijayo.

43 λυθείσης ikiisha G3089 δὲ, na- G1161 τῆς ile- G3588 συναγωγῆς, sinagogi, G4864 ἠκολούθησαν wakafuata G0190 πολλοὶ wengi G4183 τῶν wa- G3588 Ἰουδαίων Wayahudi G2453 καὶ na G2532 τῶν wa- G3588 σεβομένων waabudu G4576 προσηλύτων wageuzwa-imani G4339 τῷ yule- G3588 Παύλῳ Paulo G3972 καὶ na G2532 τῷ yule- G3588 Βαρνάβᾳ, Barnaba, G0921 οἵτινες ambao G3748 προσλαλοῦντες wakisema-nao G4354 αὐτοῖς wao G0846 ἔπειθον waliwashawishi G3982 αὐτοὺς wao G0846 προσμένειν wakae G4357 τῇ katika- G3588 χάριτι neema G5485 τοῦ ya- G3588 Θεοῦ. Mungu. G2316

Wakati mkutano wa sinagogi ulipokwisha, Wayahudi wengi na waongofu thabiti waliwafuata Paulo na Barnaba, ambao waliongea nao na waliwahimiza waendelee katika neema ya Mungu.

44 Τῷ Ile- G3588 δὲ na- G1161 ἐρχομένῳ ijayo G2064 σαββάτῳ, Sabato, G4521 σχεδὸν karibu G4975 πᾶσα wote-wa G3956 ἡ ule- G3588 πόλις mji G4172 συνήχθη walikusanyika G4863 ἀκοῦσαι kusikia G0191 τὸν lile- G3588 λόγον neno G3056 τοῦ la- G3588 κυρίου. Bwana. G2962

Sabato iliyofuata, karibu mji mzima ulikusanyika kusikia neno la Mungu.

45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον
wakiona na- wale- Wayahudi wale- makutano, walijawa wivu, na walipinga
G3708 G1161 G3588 G2453 G3588 G3793 G4130 G2205 G2532 G0483

τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις, βλασφημοῦντες.
yale- na Paulo yaliyosemwa, wakikufuru.
G3588 G5259 G3972 G2980 G0987

Wayahudi walipoona makutano, walijawa na wivu na kuongea maneno yaliyopinga vitu vilivyosemwa na Paulo na walimtukana.

46 παρρησιασάμενοί τε, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν, Ὑμῖν
wakisema-kwa-ujasiri na- yule- Paulo na yule- Barnaba wakasema, Kwenu
G3955 G5037 G3588 G3972 G2532 G3588 G0921 G3004 G4771

ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ; ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε
ilikuwa muhimu kwanza kusemwa lile- neno la- Mungu; kwa-kuwa mnalikataa
G1510 G0316 G4412 G2980 G3588 G3056 G3588 G2316 G1894 G0683

αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς ἀιωνίου ζωῆς, ἰδοὺ, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
hilo, na hamjihesabu wenye-kustahili mnahukumu wenyewe wa- ya-milele uzima, tazama, tunageuka kwenda kwa- mataifa.
G0846 G2532 G3756 G0514 G2919 G1438 G3588 G0166 G2222 G3708 G4762 G1519 G3588 G1484

Lakini Paulo na Barnaba waliongea kwa ujasiri na kusema, “Ilikuwa ni muhimu kwamba neno la Mungu liongelewe kwanza kwenu. Kwa kuwa mnalisukumia mbali kutoka kwenu nakujiona kuwa hamkusitahili uzima wa milele, angalieni tutawageukia Mataifa.

47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος: Τέθεικά σε εἰς φῶς
hivyo kwa-sababu ametuamuru sisi yule- Bwana: Nimekuweka wewe kuwa nuru
G3779 G1063 G1781 G1473 G3588 G2962 G5087 G4771 G1519 G5457

ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
ya-mataifa, ya- kuwa wewe kuwa wokovu hadi mwisho wa- nchi.
G1484 G3588 G1510 G4771 G1519 G4991 G2193 G2078 G3588 G1093

Kama ambavyo Bwana ametuamuru, akisema, 'Nimewaweka ninyi kama nuru kwa watu wa mataifa, kwamba mlete wokovu kwa pande zote za dunia.”

48 ἀκούοντα δὲ, τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ
wakisikia na- yale- mataifa wakafurahi, na wakalitukuza lile- neno la-
G0191 G1161 G3588 G1484 G5463 G2532 G1392 G3588 G3056 G3588

Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
Bwana, na waliamini wote waliokuwa waliowekwa kwa uzima wa-milele.
G2962 G2532 G4100 G3745 G1510 G5021 G1519 G2222 G0166

Mataifa waliposikia hili, walifurahi na kulisifu neno la Bwana. Wengi waliochaguliwa kwa uzima wa milele waliamini.

49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’ ὅλης τῆς χώρας.
likaenea na- lile- neno la- Bwana katika- yote-ya ile- nchi.
G1308 G1161 G3588 G3056 G3588 G2962 G1223 G3650 G3588 G5561

Neno la Bwana lilienea nchi yote.

50 οἱ wale– G3588 δὲ na– G1161 Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 παρώτρυναν waliwachochea G3951 τὰς wale– G3588 σεβομένας waabudu G4576 γυναῖκας wanawake G1135 τὰς wale– G3588 εὐσχήμονας, wenye–heshima, G2158 καὶ na G2532 τοὺς wale– G3588 πρώτους wakuu G4413 τῆς wa– G3588 πόλεως, mji, G4172 καὶ na G2532 ἐπήγειραν wakaamsha G1892 διωγμὸν mateso G1375 ἐπὶ juu–ya G1909 τὸν yule– G3588 Παῦλον Paulo G3972 καὶ na G2532 Βαρνάβαν, Barnaba, G0921 καὶ na G2532 ἐξέβαλον wakawafukuza G1544 αὐτοὺς wao G0846 ἀπὸ kutoka G0575 τῶν zile– G3588 ὁρίων mipaka G3725 αὐτῶν, yao, G0846

Lakini wayahudi waliwasihi waliojitoa na wanawake muhimu, pia na viongozi wa mji. Haya yalichochea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na waliwatupa nje ya mipaka ya mji.

51 οἱ wale– G3588 δὲ na– G1161 ἐκτιναξάμενοι wakikung'uta G1621 τὸν ile– G3588 κονιορτὸν vumbi G2868 τῶν ya– G3588 ποδῶν miguu G4228 ἐπ’ juu– G1909 αὐτοὺς, yao, G0846 ἦλθον wakaja G2064 εἰς kwenda G1519 Ἰκόνιον. Ikonio. G2430

Lakini Paulo na Barnaba walikung'uta vumbi ya miguu yao. Kisha walienda kwenye mji wa Ikonia.

52 οἵ wale– G3588 τε na– G5037 μαθηταὶ wanafunzi G3101 ἐπληροῦντο walijawa G4137 χαρᾶς furaha G5479 καὶ na G2532 Πνεύματος Roho G4151 Ἁγίου. Mtakatifu. G0040

Na wanafunzi walijawa na furaha pamoja na Roho mtakatifu.

Chapter 14

1 Ἐγένετο Ikawa G1096 δὲ, na– G1161 ἐν katika– G1722 Ἰκονίῳ Ikonio G2430 κατὰ kwa– G2596 τὸ hilo– G3588 αὐτὸ lilo–hilo G0846 εἰσελθεῖν kuingia G1525 αὐτοὺς wao G0846 εἰς ndani–ya G1519 τὴν hilo– G3588 συναγωγὴν sinagogi G4864 τῶν la– G3588 Ἰουδαίων, Wayahudi G2453 καὶ na– G2532 λαλῆσαι kusema G2980 οὕτως hivyo G3779 ὥστε hata G5620 πιστεῦσαι, kuamini G4100 Ἰουδαίων Wayahudi G2453 τε na–pia G5037 καὶ na– G2532 Ἑλλήνων, Wagiriki G1672 πολὺ wingi G4183 πλῆθος. mkubwa G4128

Ikatokea ndani ya Ikonio kwamba Paulo na Barnaba waliingia pamoja ndani ya sinagogi la Wayahudi nakuongea namna ambayo kundi kubwa la watu Wayahudi na Wayunani waliamini.

2 οἱ wale– G3588 δὲ lakini– G1161 ἀπειθήσαντες waliokaidi G0544 Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 ἐπήγειραν walichochea G1892 καὶ na– G2532 ἐκάκωσαν wakawachukiza G2559 τὰς zile– G3588 ψυχὰς roho G5590 τῶν za– G3588 ἐθνῶν mataifa G1484 κατὰ dhidi–ya G2596 τῶν wale– G3588 ἀδελφῶν. ndugu G0080

Lakini wayahudi wasiotii waliwachochea akili wamataifa na kuwafanya kuwa wabaya dhidi ya ndugu.

3	ἱκανὸν	μὲν	οὖν	χρόνον	διέτριψαν,	παρρησιαζόμενοι,		ἐπὶ	τῷ	
	muda	kwa-kweli-	basi-	wakati	walikaa	wakisema-kwa-ujasiri		katika-	huyo-	
	G2425	G3303	G3767	G5550	G1304	G3955		G1909	G3588	
	Κυρίῳ,	τῷ	μαρτυροῦντι	ἐπὶ	τῷ	λόγῳ	τῆς	χάριτος	αὐτοῦ,	διδόντι
	Bwana	aliye-	ashuhudiaye	juu-ya	lile-	neno	la-	neema	yake	akitoa
	G2962	G3588	G3140	G1909	G3588	G3056	G3588	G5485	G0846	G1325
	σημεῖα	καὶ	τέρατα	γίνεσθαι,	διὰ	τῶν	χειρῶν	αὐτῶν.		
	ishara	na-	maajabu	kutokea	kwa-	zile-	mikono	yao		
	G4592	G2532	G5059	G1096	G1223	G3588	G5495	G0846		

Kwa hiyo walikaa huko kwa muda mrefu, wakiongea kwa ujasiri kwa nguvu ya Bwana, huku akitoa uthibitisho kuhusu ujumbe wa neema yake. Alifanya hivi kwa kutoa ishara na majaabu vifanywe kwa mikono ya Paulo na Barnaba.

4	ἐσχίσθη	δὲ	τὸ	πλῆθος	τῆς	πόλεως;	καὶ	οἱ	μὲν	ἦσαν
	likagawanyika	na-	lile-	kundi	la-	mji	na-	wengine-	kwa-kweli-	walikuwa
	G4977	G1161	G3588	G4128	G3588	G4172	G2532	G3588	G3303	G1510
	σὺν	τοῖς	Ἰουδαίοις,	οἱ	δὲ	σὺν	τοῖς	ἀποστόλοις.		
	pamoja-na	wale-	Wayahudi	wengine-	lakini-	pamoja-na	wale-	mitume		
	G4862	G3588	G2453	G3588	G1161	G4862	G3588	G0652		

Lakini eneo kubwa la mji liligawanyika: baadhi ya watu walikuwa pamoja na Wayahudi, na baadhi pamoja na mitume.

5	ὡς	δὲ	ἐγένετο	ὁρμὴ	τῶν	ἐθνῶν	τε	καὶ	Ἰουδαίων	σὺν,
	wakati-	na-	ikawa	shambulio	la-	mataifa	na-pia	na-	Wayahudi	pamoja-na
	G5613	G1161	G1096	G3730	G3588	G1484	G5037	G2532	G2453	G4862
	τοῖς	ἄρχουσιν	αὐτῶν,	ὑβρίσαι	καὶ	λιθοβολῆσαι		αὐτούς,		
	wale-	watawala	wao	kuwatukana	na-	kuwapiga-mawe		wao		
	G3588	G0758	G0846	G5195	G2532	G3036		G0846		

Wakati wamataifa na Wayahudi walipojaribu kuwashawishi viongozi wao kuwatendea vibaya na kuwaponda mawe Paulo na Barnaba,

6	συνιδόντες,	κατέφυγον	εἰς	τὰς	πόλεις	τῆς	Λυκαονίας,	Λύστραν,	καὶ	
	wakijua	walikimbilia	kuelekea-	ile-	miji	ya-	Likaonia	Listra	na-	
	G4894	G2703	G1519	G3588	G4172	G3588	G3071	G3082	G2532	
	Δέρβην,	καὶ	τὴν	περίχωρον,						
	Derbe	na-	ile-	nchi-jirani						
	G1191	G2532	G3588	G4066						

wakalitambua hilo na kukimbilia katika miji ya Likaonia, Listra na Derbe, na maeneo yanayozunguka pale,

7	κἀκεῖ	εὐαγγελιζόμενοι	ἦσαν.
	na-huko	wakihubiri-Injili	walikuwa
	G2546	G2097	G1510

na huko waliihubiri injili.

8	Καί	τις	ἀνὴρ	ἀδύνατος,	ἐν	Λύστροις,	τοῖς	ποσὶν,	ἐκάθητο,	
	Na-	mtu-mmoja	mwanaume	dhaifu	katika-	Listra	kwa-	miguu	aliketi	
	G2532	G5100	G0435	G0102	G1722	G3082	G3588	G4228	G2521	
	χωλὸς	ἐκ	κοιλίας	μητρὸς	αὐτοῦ,	ὃς	οὐδέποτε	περιεπάτησεν.		
	kilema	kutoka-	tumbo	la-mama	yake	ambaye-	kamwe	alitembea		
	G5560	G1537	G2836	G3384	G0846	G3739	G3763	G4043		

Na huko Listra palikuwa na mtu mmoja aliyekaa, hakuwa na nguvu miguuni mwake, kilema kutoka tumboni mwa mama yake, hajawahi kutembea.

9	οὗτος	ἤκουσεν	τοῦ	Παύλου	λαλοῦντος,	ὃς,	ἀτενίσας	αὐτῷ,	καὶ	ἰδὼν
	huyu	alisikia	huyo-	Paulo	akisema	ambaye-	akimtazama	yeye	na-	akiona
	G3778	G0191	G3588	G3972	G2980	G3739	G0816	G0846	G2532	G3708

ὅτι	ἔχει	πίστιν	τοῦ	σωθῆναι,
kwamba-	ana	imani	ya-	kuponywa
G3754	G2192	G4102	G3588	G4982

Mtu huyu alimsikia Paulo akiongea. Paulo alimkazia macho na akaona kwamba alikuwa na imani ya kuponywa.

10	εἶπεν	μεγάλῃ	φωνῇ,	Ἀνάστηθι	ἐπὶ	τοὺς	πόδας	σου	ὀρθός!	καὶ
	alisema	kwa-kubwa	sauti	Simama	juu-ya	ile-	miguu	yako	wima	na-
	G3004	G3173	G5456	G0450	G1909	G3588	G4228	G4771	G3717	G2532

ἅλατο	καὶ	περιεπάτει.
akaruka	na-	akatembea
G0242	G2532	G4043

Hivyo alisema kwake kwa sauti ya juu, “Simama kwa miguu yako.” Na yule mtu aliruka juu na kuanza kutembea.

11	οἵ	τε	ὄχλοι	ἰδόντες	ὃ	ἐποίησεν	Παῦλος,	ἐπῆραν	τὴν	φωνὴν
	na-	na-pia	makundi	wakiona	lile-	alifanya	Paulo	waliinua	ile-	sauti
	G3588	G5037	G3793	G3708	G3739	G4160	G3972	G1869	G3588	G5456

αὐτῶν	Λυκαονιστὶ	λέγοντες,	Οἱ	θεοὶ,	ὁμοιωθέντες	ἀνθρώποις,	κατέβησαν
yao	kwa-Kilikaonia	wakisema	Wale-	miungu	wakifanana-na	wanadamu	wameshuka
G0846	G3072	G3004	G3588	G2316	G3666	G0444	G2597

πρὸς	ἡμᾶς.
kuelekea-	sisi
G4314	G1473

Umati ulipoona alichokifanya Paulo, waliinua sauti zao, wakisema katika lahaja ya Kilikaonio, “miungu imetushukia kwa namna ya binadamu.”

12	ἐκάλουν	τε	τὸν	Βαρνάβαν,	Δία;	τὸν	δὲ	Παῦλον,	Ἑρμῆν,
	waliwaita	na-pia	huyo-	Barnaba	Zeu	na-huyo-	lakini-	Paulo	Herme
	G2564	G5037	G3588	G0921	G2203	G3588	G1161	G3972	G2060

ἐπειδὴ	αὐτὸς	ἦν	ὁ	ἡγούμενος	τοῦ	λόγου.
kwa-sababu-	yeye	alikuwa	yule-	kiongozi	wa-	neno
G1894	G0846	G1510	G3588	G2233	G3588	G3056

Walimwita Barnaba “Zeu,” na Paulo “Herme” kwa sababu alikuwa msemaji mkuu.

13	ὅ	τε	ἱερεὺς	τοῦ	Διὸς,	τοῦ	ὄντος	πρὸ	τῆς	πόλεως,
	na-yule-	na-pia	kuhani	wa-	Zeu	aliyekuwa-	mbele-ya	kabla-ya	ule-	mji
	G3588	G5037	G2409	G3588	G2203	G3588	G1510	G4253	G3588	G4172

ταύρους	καὶ	στέμματα	ἐπὶ	τοὺς	πυλῶνας	ἐνέγκας,	σὺν	τοῖς
ng'ombe-dume	na-	taji	kwenye-	ile-	milango	akileta	pamoja-na	wale-
G5022	G2532	G4725	G1909	G3588	G4440	G5342	G4862	G3588

ὄχλοις	ἤθελεν	θύειν.
makundi	alitaka	kutoa-dhabihu
G3793	G2309	G2380

Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa nje ya mji, alileta fahari la ng'ombe na mtungo wa maua mpaka kwenye lango la mji, yeye na umati walitaka kutoa sadaka.

14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ
wakisikia lakini– wale– mitume Barnaba na– Paulo wakiyararua yale–
G0191 G1161 G3588 G0652 G0921 G2532 G3972 G1284 G3588

ἱμάτια αὐτῶν, ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον κράζοντες,
mavazi yao waliruka–nje ndani–ya lile– kundi wakipiga–kelele
G2440 G0846 G1530 G1519 G3588 G3793 G2896

Lakini mitume, Barnaba na Paulo, walipolisikia hili, walirarua mavazi yao na kwa haraka walikwenda nje kwenye umati, wakilia

15 καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε? καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς
na– wakisema Wanaume kwa–nini– hivi mnafanya na– sisi wenye–hali–moja
G2532 G3004 G0435 G5101 G3778 G4160 G2532 G1473 G3663

ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων
tu kwenu wanadamu tukiwahubiri–Injili ninyi kutoka– hizi– za– ubatili
G1510 G4771 G0444 G2097 G4771 G0575 G3778 G3588 G3152

ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν
kugeuka kuelekea– Mungu aliye–hai ambaye– aliiumba ile– mbingu na– ile–
G1994 G1909 G2316 G2198 G3739 G4160 G3588 G3772 G2532 G3588

γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς;
nchi na– ile– bahari na– vyote vile– ndani–ya hayo
G1093 G2532 G3588 G2281 G2532 G3956 G3588 G1722 G0846

na kusema, “Enyi watu, kwanini mnafanya mambo haya? Na sisi pia ni binadamu wenye hisia kama za kwenu. Tunawaletea habari njema, kwamba mgeuke kutoka kwenye vitu hivi visivyofaa na kumwelekea Mungu aliye hai, aliyeumba mbingu, dunia na bahari na kila kitu kilichomo.

16 ὃς, ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς, εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη
ambaye– katika– zile– zilizopita vizazi aliruhusu yote yale– mataifa
G3739 G1722 G3588 G3944 G1074 G1439 G3956 G3588 G1484

πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
kwenda kwa– njia zao
G4198 G3588 G3598 G0846

Katika nyakati zilizopita, aliwaruhusu mataifa kutembea katika njia zao wenyewe.

17 καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν
ingawa– si– bila–ushahidi mwenyewe alijiwacha akitenda–mema kutoka–mbinguni kwenu
G2543 G3756 G0267 G0848 G0863 G0014 G3771 G4771

ὑετοὺς διδοὺς, καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης
mvua akitoa na– majira yenye–matunda akijaza chakula na– furaha
G5205 G1325 G2532 G2540 G2593 G1705 G5160 G2532 G2167

τὰς καρδίας ὑμῶν.
zile– mioyo yenu
G3588 G2588 G4771

Lakini bado, hakuondoka pasipo shahidi, katika hilo alifanya vizuri na akawapatia mvua kutoka mbinguni na nyakati za mazao, akiwajaza mioyo yenu kwa vyakula na furaha”

18 καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ
na– hivi wakisema kwa–shida waliyazuia yale– makundi ya– si–
G2532 G3778 G3004 G3433 G2664 G3588 G3793 G3588 G3361

θύειν αὐτοῖς.
kutoa–dhabihu kwao
G2380 G0846

Hata kwa maneno haya, Paulo na Barnaba kwa shida waliuzuia umati kuwatolea sadaka.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες
Walikuja lakini– kutoka– Antiokia na– Ikonio Wayahudi na– wakiwashawishi
G1904 G1161 G0575 G0490 G2532 G2430 G2453 G2532 G3982

τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,
yale– makundi na– wakimpiga–mawe huyo– Paulo walimburuta nje–ya ule– mji
G3588 G3793 G2532 G3034 G3588 G3972 G4951 G1854 G3588 G4172

νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι.
wakidhani yeye amekufa
G3543 G0846 G2348

Lakini baadhi ya Wayahudi kutoka Antiokia na Ikonio walikuja kuushawishi umati. Wakampiga mawe Paulo na kumburuta hadi nje ya mji, wakidhani alikuwa amekufa.

20 κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν, ἀναστὰς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν
wakimzunguka lakini– wale– wanafunzi yeye akisimama aliingia ndani–ya ule–
G2944 G1161 G3588 G3101 G0846 G0450 G1525 G1519 G3588

πόλιν. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.
mji Na– ile– kesho–yake alitoka pamoja–na huyo– Barnaba kwenda– Derbe
G4172 G2532 G3588 G1887 G1831 G4862 G3588 G0921 G1519 G1191

Hata hivyo wanafunzi walikuwa wamesimama karibu naye, aliamka, wakaingia mjini. Siku ya pili, aliende Derbe na Barnaba.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς,
Wakihubiri–Injili na–pia ule– mji ule na– wakifanya–wanafunzi wengi
G2097 G5037 G3588 G4172 G1565 G2532 G3100 G2425

ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν, καὶ εἰς Ἰκόνιον, καὶ εἰς
walirudi kuelekea– ile– Listra, na– kuelekea– Ikonio, na– kuelekea–
G5290 G1519 G3588 G3082 G2532 G1519 G2430 G2532 G1519

Ἀντιόχειαν,
Antiokia
G0490

Baada ya kufundisha injili katika mji ule na kuwafanya wanafunzi wengi, walirudi Listra, hadi Ikoniamu, na hadi Antiokia.

22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει,
wakiimarisha zile– roho za– wanafunzi wakiwahimiza kudumu katika– imani
G1991 G3588 G5590 G3588 G3101 G3870 G1696 G3588 G4102

καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων, δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν
na– kwamba– kupitia– nyingi dhiki, lazima sisi kuingia ndani–ya ule–
G2532 G3754 G1223 G4183 G2347 G1163 G1473 G1525 G1519 G3588

βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
ufalme wa– Mungu
G0932 G3588 G2316

Waliendelea kuimarisha nafsi za wanafunzi na kutiwa moyo kuendelea katika imani, akasema, “Lazima tuingie katika ufalme wa Mungu kwa kupitia mateso mengi.”

23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ’ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι,
wakiwaweka lakini- kwao kwa-kila- kanisa wazee wakiomba
G5500 G1161 G0846 G2596 G1577 G4245 G4336

μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ, εἰς ὃν
pamoja-na kufunga waliwakabidhi wao kwa- Bwana ambaye- ndani-
G3326 G3521 G3908 G0846 G3588 G2962 G1519 G3739

πεπιστεύκεισαν.
waliamini
G4100

Walipo wateua kwa ajili yao wazee wa kila kusanyiko la waaminio, na wakiwa wameomba na kufunga, waliwakabidhi kwa Bwana, ambaye wao walimwamini.

24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν,
na- wakipita ile- Pisidia walikuja kuelekea- ile- Pamfilia
G2532 G1330 G3588 G4099 G2064 G1519 G3588 G3828

Kisha walipita katika Pisidia, walifika Pamfilia.

25 καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν;
na- wakisema katika- Perge lile- neno walishuka kuelekea- Atalia
G2532 G2980 G1722 G4011 G3588 G3056 G2597 G1519 G0825

Wakati walipoongea maneno katika Perga, waliteremka kwenda Atalia.

26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν
na-kutoka-huko walisafiri-baharini kuelekea- Antiokia kutoka-pale- walikuwa
G2547 G0636 G1519 G0490 G3606 G1510

παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
wamekabidhiwa kwa- neema ya- Mungu kwa- lile- kazi ambalo- walitimiza
G3860 G3588 G5485 G3588 G2316 G1519 G3588 G2041 G3739 G4137

Kutoka huko walipanda meli hadi Antiokia ambako walikuwa wamejitoa kwa neema ya Mungu kwa ajili ya kazi ambayo sasa walikuwa wameikamilisha.

27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον ὅσα
Wakifika lakini- na- wakilikusanya lile- kanisa walitangaza yote-
G3854 G1161 G2532 G4863 G3588 G1577 G0312 G3745

ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ’ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν
alifanya huyo- Mungu pamoja-na wao na- kwamba- alifungua kwa- mataifa
G4160 G3588 G2316 G3326 G0846 G2532 G3754 G0455 G3588 G1484

θύραν πίστεως.
mlango wa-imani
G2374 G4102

Walipofika huko Antiokia, na kulikusanya kusanyiko la pamoja, wakatoa taarifa ya mambo ambayo Mungu amefanya kwao, na jinsi alivyowafungulia mlango wa imani kwa watu wa Mataifa.

28 διέτριβον δὲ, χρόνον οὐκ ὀλίγον, σὺν τοῖς μαθηταῖς.
walikaa lakini- wakati si- kidogo pamoja-na wale- wanafunzi
G1304 G1161 G5550 G3756 G3641 G4862 G3588 G3101

Walikaa kwa muda mrefu na wanafunzi.

Chapter 15

1 Καί Na– G2532 τινες baadhi G5100 κατελθόντες waliotoka G2718 ἀπὸ kutoka– G0575 τῆς ile– G3588 Ἰουδαίας, Uyahudi G2449 ἐδίδασκον walifundisha G1321 τοὺς wale– G3588 ἀδελφοὺς, ndugu G0080

ὅτι kwamba– G3754 Ἐὰν Kama– G1437 μὴ si– G3361 περιτμηθῆτε mtahiriwe G4059 τῷ kwa– G3588 ἔθει desturi G1485 τῷ ya– G3588 Μωϋσέως, Musa G3475 οὐ si– G3756 δύνασθε mwaweza G1410

σωθῆναι. kuokolewa G4982

Watu fulani walishuka kutoka Uyahudi na kuwafundisha ndugu, wakisema, “msipotahiriwa kama desturi ya Musa, hamwezi kuokolewa.”

2 γενομένης ikitokea G1096 δὲ lakini– G1161 στάσεως ugomvi G4714 καὶ na– G2532 ζητήσεως mjadala G2214 οὐκ si– G3756 ὀλίγης kidogo G3641 τῷ kwa– G3588 Παύλῳ Paulo G3972 καὶ na– G2532 τῷ kwa– G3588

Βαρνάβᾳ Barnaba G0921 πρὸς dhidi–ya G4314 αὐτοὺς, wao G0846 ἔταξαν walipanga G5021 ἀναβαίνειν, kwenda G0305 Παῦλον Paulo G3972 καὶ na– G2532 Βαρνάβαν, Barnaba G0921 καί na– G2532

τινας baadhi G5100 ἄλλους wengine G0243 ἐξ kutoka– G1537 αὐτῶν, wao G0846 πρὸς kwa– G4314 τοὺς wale– G3588 ἀποστόλους mitume G0652 καὶ na– G2532 πρεσβυτέρους, wazee G4245

εἰς kuelekea– G1519 Ἰερουσαλὴμ, Yerusalemu G2419 περὶ kuhusu– G4012 τοῦ hili– G3588 ζητήματος swali G2213 τούτου. hili G3778

Wakati Paulo na Barnaba walipokuwa na mapambano na mjadala pamoja nao, ndugu waliamua kwamba Paulo, Barnaba, na wengine kadhaa waende Yerusalem kwa mitume na wazee kwa ajili ya swali hili.

3 Οἱ Wale– G3588 μὲν kwa–kweli– G3303 οὖν basi– G3767 προπεμφθέντες waliosindikizwa G4311 ὑπὸ na– G5259 τῆς ile– G3588 ἐκκλησίας kanisa G1577 διήρχοντο walipita G1330 τήν ile– G3588

τε na–pia G5037 Φοινίκην Foinike G5403 καὶ na– G2532 Σαμάρειαν, Samaria G4540 ἐκδιηγούμενοι wakieleza G1555 τὴν ile– G3588 ἐπιστροφὴν kugeuka G1995 τῶν kwa– G3588 ἐθνῶν. mataifa G1484

καὶ na– G2532 ἐποίουν walileta G4160 χαρὰν furaha G5479 μεγάλην kubwa G3173 πᾶσιν kwa–wote G3956 τοῖς wale– G3588 ἀδελφοῖς. ndugu G0080

Kwa hiyo, kwa kutumwa kwao na kanisa, walipitia Foinike na Samaria wakitangaza kugeuzwa nia kwa wamataifa. Walileta furaha kuu kwa ndugu wote,

4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰεροσόλυμα, παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας
wakifika lakini katika Yerusalemu walipokelewa na ile kanisa
G3854 G1161 G1519 G2414 G3858 G0575 G3588 G1577

καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ
na wale mitume na wale wazee walitangaza na pia yote ambayo
G2532 G3588 G0652 G2532 G3588 G4245 G0312 G5037 G3745 G3588

Θεὸς ἐποίησεν μετ’ αὐτῶν.
Mungu alifanya pamoja nao
G2316 G4160 G3326 G0846

Walipokuja Yerusalem, walikaribishwa na Kanisa na mitume na wazee, na waliwasilisha taarifa ya mambo yote ambayo Mungu amefanya pamoja nao.

5 Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων
Walisimama lakini baadhi wa kutoka ile dhehebu la Mafarisayo
G1817 G1161 G5100 G3588 G0575 G3588 G0139 G3588 G5330

πεπιστευκότες, λέγοντες, ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε
walioamini wakisema kwamba lazima kuwatahiri wao kuamrisha na pia
G4100 G3004 G3754 G1163 G4059 G0846 G3853 G5037

τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.
kushika ile sheria ya Musa
G5083 G3588 G3551 G3475

Lakini watu fulani walioamini, waliokuwa katika kundi la Mafarisayo, walisimama nakusema, “ni muhimu kuwatahiri na kuwaamuru waishike sheria ya Musa.”

6 Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἰδεῖν περὶ
Walikusanyika na pia wale mitume na wale wazee kuona kuhusu
G4863 G5037 G3588 G0652 G2532 G3588 G4245 G3708 G4012

τοῦ λόγου τούτου.
hilo neno hili
G3588 G3056 G3778

Hivyo mitume na wazee walisimama pamoja kulifikiria hili swala.

7 Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς, Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς,
Wingi lakini wa mjadala ukitokea alisimama Petro alisema kwao Wanaume
G4183 G1161 G2214 G1096 G0450 G4074 G3004 G4314 G0846

Ἄνδρες, ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ’ ἡμερῶν ἀρχαίων, ἐν ὑμῖν,
ndugu ndugu ninyi mnajua kwamba kutoka siku za zamani kati ya ninyi
G0435 G0080 G4771 G1987 G3754 G0575 G2250 G0744 G1722 G4771

ἐξελέξατο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου, ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν
alichagua huyo Mungu kupitia hilo kinywa changu kusikia yale mataifa lile
G1586 G3588 G2316 G1223 G3588 G4750 G1473 G0191 G3588 G1484 G3588

λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.
neno la Injili na kuamini
G3056 G3588 G2098 G2532 G4100

Baada ya majadiliano marefu, Petro alisimama na kusema kwao, “Ndugu mwatambua kwamba kitambo kizuri kilichopita Mungu alifanya chaguo kati yenu, kwamba kwa mdomo wangu Mataifa wasikie neno la injili, na kuamini.

8 καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς τὸ Πνεῦμα
na– huyo– ajuaye–mioyo Mungu alishuhudia kwao akitoa huyo– Roho
G2532 G3588 G2589 G2316 G3140 G0846 G1325 G3588 G4151

τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν,
huyo– Mtakatifu kama– na– kwetu
G3588 G0040 G2531 G2532 G1473

Mungu, anayefahamu mioyo, anashuhudia kwao, anawapa Roho mtakatifu, kama alivyofanya kwetu;

9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει
na– hakuna alitofautisha kati–ya sisi na–pia na– wao kwa– imani
G2532 G3762 G1252 G3342 G1473 G5037 G2532 G0846 G3588 G4102

καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.
akizisafisha zile– mioyo yao
G2511 G3588 G2588 G0846

na hakutengeneza utofauti kati yetu na wao, akiifanya mioyo yao safi kwa imani.

10 νῦν οὖν, τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
sasa basi– kwa–nini– mnamjaribu huyo– Mungu kuweka nira juu–ya ile–
G3568 G3767 G5101 G3985 G3588 G2316 G2007 G2218 G1909 G3588

τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς,
shingo ya– wanafunzi ambayo– wala– wale– baba zetu wala– sisi
G5137 G3588 G3101 G3739 G3777 G3588 G3962 G1473 G3777 G1473

ἰσχύσαμεν βαστάσαι?
tuliweza kubeba
G2480 G0941

Kwa hiyo, kwa nini mnamjaribu Mungu kwamba muweke nira juu ya shingo za wanafunzi ambayo hata baba zetu wala sisi hatukuweza kustahimili?

11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, πιστεύομεν σωθῆναι, καθ’
bali– kupitia– ile– neema ya– Bwana Yesu tunaamini kuokolewa kwa–
G0235 G1223 G3588 G5485 G3588 G2962 G2424 G4100 G4982 G2596

ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.
ambayo– njia na–wao–pia
G3739 G5158 G2548

Lakini twaamini kwamba tutaokolewa kwa neema ya Bwana Yesu, kama walivyokuwa.”

12 Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου
Ilinyamaza lakini– lote lile– kundi na– walisikiliza Barnaba na– Paulo
G4601 G1161 G3956 G3588 G4128 G2532 G0191 G0921 G2532 G3972

ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς, σημεῖα καὶ τέρατα, ἐν τοῖς
wakieleza yote– alifanya huyo– Mungu ishara na– maajabu kati–ya wale–
G1834 G3745 G4160 G3588 G2316 G4592 G2532 G5059 G1722 G3588

ἔθνεσιν δι’ αὐτῶν.
mataifa kupitia– wao
G1484 G1223 G0846

Kusanyiko lote lilinyamaza walipokua wakimsikiliza Barnaba na Paulo walipokuwa wakitoa taarifa ya ishara na maajabu ambayo Mungu alifanya pamoja nao kati ya watu wa mataifa.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων, Ἄνδρες, ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.
Baada–ya lakini– hilo– kunyamaza wao alijibu Yakobo akisema Wanaume ndugu nisikilizeni mimi
G3326 G1161 G3588 G4601 G0846 G0611 G2385 G3004 G0435 G0080 G0191 G1473

Walipoacha kuongea, Yakobo alijibu akisema, “Ndugu nisikilizeni.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο, λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν, τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
Simeoni alieleza jinsi– kwanza huyo– Mungu alitembelea kuchukua kutoka– mataifa watu kwa– jina lake
G4826 G1834 G2531 G4412 G3588 G2316 G1980 G2983 G1537 G1484 G2992 G3588 G3686 G0846

Simoni ameelezea jinsi kwanza Mungu kwa neema aliwasaidia Mataifa ili kwamba ajipatie kutoka kwao watu kwa ajili ya jina lake.

15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται:
na– hilo yanakubaliana yale– maneno ya– manabii kama– imeandikwa
G2532 G3778 G4856 G3588 G3056 G3588 G4396 G2531 G1125

Maneno ya manabii yanakubaliana na hili kama lilivyoandikwa.

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν; καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,
Baada–ya hayo nitarudi na– nitalijenga–tena ile– hema ya–Daudi ile– iliyoanguka na– yale– yaliyobomolewa yake nitajenga–tena na– nitaisimamisha hiyo
G3326 G3778 G0390 G2532 G0456 G3588 G4633 G1138 G3588 G4098 G2532 G3588 G2679 G0846 G0456 G2532 G0461 G0846

'Baada ya mambo haya nitarudi na kuijenga tena hema ya Daudi, iliyoanguka chini; nitainua na kuhuisha uhararibifu wake,

17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ’ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ’ αὐτούς, λέγει Κύριος, ποιῶν ταῦτα,
ili– labda– wamtafute wale– waliobaki wa– wanadamu huyo– Bwana na– yote yale– mataifa juu–ya– ambao– limeitwa lile– jina langu juu–ya wao asema Bwana afanyaye hayo
G3704 G0302 G1567 G3588 G2645 G3588 G0444 G3588 G2962 G2532 G3956 G3588 G1484 G1909 G3739 G1941 G3588 G3686 G1473 G1909 G0846 G3004 G2962 G4160 G3778

ili kwamba watu waliobaki wamtafute Bwana, pamoja na watu wa Mataifa walioitwa kwa jina langu.'

18 γνωστὰ ἀπ’ αἰῶνος, <ἐστιν τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ>.
yanayojulikana tangu– zamani ni– kwa– Mungu yote yale– matendo yake
G1110 G0575 G0165 G1510 G3588 G2316 G3956 G3588 G2041 G0846

Hivi ndivyo asemavyo Bwana aliyefanya mambo haya yajulikanayo tangu enzi za zamani.

19 διὸ kwa-hiyo- G1352 ἐγὼ mimi G1473 κρίνω ninahukumu G2919 μὴ si- G3361 παρενοχλεῖν kuwasumbua G3926 τοῖς, wale- G3588 ἀπὸ kutoka- G0575 τῶν kwa- G3588 ἐθνῶν, mataifa G1484

ἐπιστρέφουσιν wanaogeuka G1994 ἐπὶ kuelekea- G1909 τὸν huyo- G3588 Θεόν; Mungu G2316

Hivyo basi, ushauri wangu ni, kwamba tusiwapatie shida watu wa Mataifa wamgeukiao Mungu;

20 ἀλλὰ bali- G0235 ἐπιστεῖλαι kuwaandikia G1989 αὐτοῖς wao G0846 τοῦ ya- G3588 ἀπέχεσθαι kujiepusha G0568 τῶν kutoka- G3588 ἀλισγημάτων unajisi G0234 τῶν wa- G3588 εἰδώλων, sanamu G1497

καὶ na- G2532 τῆς ya- G3588 πορνείας, uasherati G4202 καὶ na- G2532 ‹τοῦ› ya- G3588 πνικτοῦ, kilichonyongwa G4156 καὶ na- G2532 τοῦ ya- G3588 αἵματος. damu G0129

lakini tuandike kwao kwamba wajiepushe mbali na uharibifu wa sanamu, tamaa za uasherati, na vilivyonyongwa, na damu.

21 Μωϋσῆς Musa G3475 γὰρ kwa-maana- G1063 ἐκ kutoka- G1537 γενεῶν vizazi G1074 ἀρχαίων, vya-zamani G0744 κατὰ katika-kila- G2596 πόλιν mji G4172 τοὺς wale- G3588

κηρύσσοντας wanaomhubiri G2784 αὐτὸν, yeye G0846 ἔχει ana G2192 ἐν katika- G1722 ταῖς zile- G3588 συναγωγαῖς, masinagogi G4864 κατὰ kila- G2596 πᾶν kila- G3956 σάββατον Sabato G4521

ἀναγινωσκόμενος. akisomwa G0314

Kutoka vizazi vya wazee kuna watu katika kila mji wahubirio na kumsoma Musa katika masinagogi kila Sabato.”

22 Τότε Ndipo G5119 ἔδοξε iliwaonekana-vema G1380 τοῖς wale- G3588 ἀποστόλοις mitume G0652 καὶ na- G2532 τοῖς wale- G3588 πρεσβυτέροις, wazee G4245 σὺν pamoja-na G4862

ὅλῃ lote G3650 τῇ lile- G3588 ἐκκλησίᾳ, kanisa G1577 ἐκλεξαμένους wakichagua G1586 ἄνδρας wanaume G0435 ἐξ kutoka- G1537 αὐτῶν, wao G0846 πέμψαι kutuma G3992 εἰς kuelekea- G1519

Ἀντιόχειαν, Antiokia G0490 σὺν pamoja-na G4862 τῷ huyo- G3588 Παύλῳ Paulo G3972 καὶ na- G2532 Βαρνάβᾳ: Barnaba G0921 Ἰούδαν Yuda G2455 τὸν huyo- G3588 καλούμενον aitwaye G2564

Βαρσαββᾶν, Barsaba G0923 καὶ na- G2532 Σιλᾶν, Sila G4609 ἄνδρας wanaume G0435 ἡγουμένους viongozi G2233 ἐν kati-ya G1722 τοῖς wale- G3588 ἀδελφοῖς, ndugu G0080

Kwa hiyo ikaonekana kuwa imewapendeza mitume na wazee, pamoja na kanisa lote, kumchagua Yuda aliyeitwa Barsaba, na Silas, waliokuwa viongozi wa kanisa, na kuwatuma Antiokia pamoja na Paulo na Barnaba.

23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι,
wakiandika kwa- mkono wao Wale- mitume na- wale- wazee
G1125 G1223 G5495 G0846 G3588 G0652 G2532 G3588 G4245

ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν: ἀδελφοῖς
ndugu kwa- wale-wa- ile- Antiokia na- Siria na- Kilikia ndugu
G0080 G3588 G2596 G3588 G0490 G2532 G4947 G2532 G2791 G0080

τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
wale- kutoka- mataifa salamu
G3588 G1537 G1484 G5463

Waliandika hivi, “Mitume, wazee na ndugu, kwa ndugu wa Mataifa walioko Antiokia, Shamu na Kilikia, salamu.

24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ‹ἐξελθόντες›, ἐτάραξαν
Kwa-sababu- tumesikia kwamba- baadhi kutoka- sisi waliotoka waliwasumbua
G1894 G0191 G3754 G5100 G1537 G1473 G1831 G5015

ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, <λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ
ninyi kwa-maneno wakizivuruga zile- roho zenu wakisema kutahiriwa na-
G4771 G3056 G0384 G3588 G5590 G4771 G3004 G4059 G2532

τηρεῖν τὸν νόμον>, οἷς οὐ διεστειλάμεθα;
kushika ile- sheria ambao- si- tuliwaagiza
G5083 G3588 G3551 G3739 G3756 G1291

Tulisika kwamba watu fulani ambao hatukuwapatia amri hiyo, walitoka kwetu na wamewataabisha kwa mafundisho yaletayo shida nafsini mwenu.

25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας,
iliwaonekana-vema kwetu tukiwa-na-nia-moja kwa-umoja tukichagua wanaume
G1380 G1473 G1096 G3661 G1586 G0435

πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν, Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,
kutuma kwenu ninyi pamoja-na wale- wapendwa wetu Barnaba na- Paulo
G3992 G4314 G4771 G4862 G3588 G0027 G1473 G0921 G2532 G3972

Kwa hiyo imeonekana vyema kwetu sote kuchagua watu na kuwatuma kwenu pamoja na wapendwa wetu Barnaba na Paulo,

26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
wanadamu waliotoa zile- roho zao kwa-ajili-ya lile- jina la-
G0444 G3860 G3588 G5590 G0846 G5228 G3588 G3686 G3588

Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Bwana wetu Yesu Kristo
G2962 G1473 G2424 G5547

watu walio hatarisha maisha yao kwa ajili ya jina la Bwana Yesu Kristo.

27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σιλᾶν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
tumewatuma basi- Yuda na- Sila na- wao kwa- neno wakitangaza
G0649 G3767 G2455 G2532 G4609 G2532 G0846 G1223 G3056 G0518

τὰ αὐτά.
hayo- hayo-hayo
G3588 G0846

Kwa hiyo tumemtuma Yuda na Sila, watawaambia mambo yayo hayo.

28	ἔδοξεν	γὰρ	τῷ	Πνεύματι	τῷ	Ἁγίῳ	καὶ	ἡμῖν,	μηδὲν
	iliwaonekana–vema	kwa–maana–	huyo–	Roho	huyo–	Mtakatifu	na–	sisi	hakuna
	G1380	G1063	G3588	G4151	G3588	G0040	G2532	G1473	G3367

πλέον	ἐπιτίθεσθαι	ὑμῖν	βάρος,	πλὴν	τούτων	τῶν	ἐπάναγκες:	
zaidi	kuweka	juu–ya–ninyi	mzigo	isipokuwa–	hizo–	za–	lazima	
G4119	G2007	G4771	G0922	G4133	G3778	G3588	G1876	

Kwa kuwa ilionekana vyema kwa Roho Mtakatifu na kwetu, kutoweka juu yenu mzigo mkubwa kuliko mambo haya yaliyo ya lazima:

29	ἀπέχεσθαι	εἰδωλοθύτων,		καὶ	αἵματος,	καὶ	πνικτῶν,	καὶ
	kujiepusha	vilivyotolewa–kwa–sanamu		na–	damu	na–	vilivyonyongwa	na–
	G0568	G1494		G2532	G0129	G2532	G4156	G2532

πορνείας.	ἐξ	ὧν	διατηροῦντες	ἑαυτοὺς,	εὖ	πράξετε.	Ἔρρωσθε.
uasherati	kutoka–	ambavyo–	mkijilinda	nafsi–zenu	vema	mtafanya	Kwaheri
G4202	G1537	G3739	G1301	G1438	G2095	G4238	G4517

kwamba mgeuke kutoka kwenye vitu vitolewavyo kwa sanamu, damu, vitu vya kunyongwa, na uasherati. Kama mtajiweka mbali na hivi, itakuwa vyema kwenu. Kwa herini.”

30	Οἱ	μὲν	οὖν,	ἀπολυθέντες,	κατῆλθον	εἰς	Ἀντιόχειαν,	καὶ
	Wale–	kwa–kweli–	basi–	wakiachiliwa	walishuka	kuelekea–	Antiokia	na–
	G3588	G3303	G3767	G0630	G2718	G1519	G0490	G2532

συναγαγόντες	τὸ	πλῆθος,	ἐπέδωκαν	τὴν	ἐπιστολήν.	
wakilikusanya	lile–	kundi	walitoa	ile–	barua	
G4863	G3588	G4128	G1929	G3588	G1992	

Hivyo basi, walivyotawanyishwa, waliteremkia Antiokia; baada ya kukusanya kusanyiko pamoja, waliwasilisha barua.

31	ἀναγνόντες	δὲ,	ἐχάρησαν	ἐπὶ	τῇ	παρακλήσει.
	wakisoma	na–	walifurahi	kwa–	ile–	faraja
	G0314	G1161	G5463	G1909	G3588	G3874

Walipokua wameisoma, walifurahi kwa sababu ya kutiwa moyo.

32	Ἰούδας	τε	καὶ	Σιλᾶς,	καὶ	αὐτοὶ	προφῆται	ὄντες,	διὰ	λόγου
	Yuda	na–pia	na–	Sila	na–	wao–wenyewe	manabii	wakiwa	kwa–	neno
	G2455	G5037	G2532	G4609	G2532	G0846	G4396	G1510	G1223	G3056

πολλοῦ,	παρεκάλεσαν	τοὺς	ἀδελφοὺς,	καὶ	ἐπεστήριξαν.	
nyingi	waliwahimiza	wale–	ndugu	na–	wakawaimarisha	
G4183	G3870	G3588	G0080	G2532	G1991	

Yuda na Sila, na manabii, waliwatia moyo ndugu kwa maneno mengi na kuwatia nguvu.

33	ποιήσαντες	δὲ	χρόνον,	ἀπελύθησαν	μετ’	εἰρήνης	ἀπὸ	τῶν	ἀδελφῶν,
	wakifanya	lakini–	wakati	waliachiliwa	kwa–	amani	kutoka–	kwa–	ndugu
	G4160	G1161	G5550	G0630	G3326	G1515	G0575	G3588	G0080

πρὸς	τοὺς	ἀποστείλαντας	αὐτούς.	
kuelekea–	wale–	waliowatuma	wao	
G4314	G3588	G0649	G0846	

Baada ya kukaa muda fulani huko, walitawanyishwa kwa amani kutoka kwa ndugu kwa wale waliowatuma.

34	{ἔδοξε	δὲ	τῷ	Σίλᾳ	ἐπιμεῖναι	αὐτοῦ}.
	iliwaonekana–vema	lakini–	huyo–	Sila	kubaki	huko
	G1380	G1161	G3588	G4609	G1961	G0847

Lakini ilionekana vyema Sila kubaki huko

35	Παῦλος	δὲ	καὶ	Βαρνάβας	διέτριβον	ἐν	Ἀντιοχείᾳ,	διδάσκοντες	καὶ	
	Paulo	lakini–	na–	Barnaba	walikaa	katika–	Antiokia	wakifundisha	na–	
	G3972	G1161	G2532	G0921	G1304	G1722	G0490	G1321	G2532	

εὐαγγελιζόμενοι,	μετὰ	καὶ	ἑτέρων	πολλῶν,	τὸν	λόγον	τοῦ	Κυρίου.	
wakihubiri–Injili	pamoja–na	na–	wengine	wengi	lile–	neno	la–	Bwana	
G2097	G3326	G2532	G2087	G4183	G3588	G3056	G3588	G2962	

Lakini Paulo na wengine walikaa Antiokia pamoja na wengine wengi, ambapo walifundisha na kuhubiri neno la Bwana.

36	Μετὰ	δέ	τινας	ἡμέρας,	εἶπεν	πρὸς	Βαρνάβαν,	Παῦλος,
	Baada–ya	lakini–	siku–kadhaa	siku	alisema	kwa–	Barnaba	Paulo
	G3326	G1161	G5100	G2250	G3004	G4314	G0921	G3972

Ἐπιστρέψαντες	δὴ	ἐπισκεψώμεθα	τοὺς	ἀδελφοὺς	κατὰ	πόλιν	πᾶσαν,	
Turudi	tafadhali–	tuwatembelee	wale–	ndugu	katika–kila–	mji	wote	
G1994	G1211	G1980	G3588	G0080	G2596	G4172	G3956	

ἐν	αἷς	κατηγγείλαμεν	τὸν	λόγον	τοῦ	Κυρίου,	πῶς	ἔχουσιν.	
ambamo–	tulihubiri	lile–	neno	la–	Bwana	jinsi–	wako	wako	
G1722	G3739	G2605	G3588	G3056	G3588	G2962	G4459	G2192	

Baada ya siku kadhaa Paulo alisema kwa Barnaba, “Na turudi sasa na kuwatembelea ndugu katika kila mji tulipohubiri neno la Bwana, na kuwaona walivyo.

37	Βαρνάβας	δὲ	ἐβούλετο	συμπαραλαβεῖν,	καὶ	τὸν	Ἰωάννην	τὸν	
	Barnaba	lakini–	alitaka	kumchukua–pamoja	na–	huyo–	Yohana	huyo–	
	G0921	G1161	G1014	G4838	G2532	G3588	G2491	G3588	

καλούμενον	Μάρκον;	
aitwaye	Marko	
G2564	G3138	

Barnaba alihitaji pia kumchukua pamoja nao Yohana aliyeitwa Marko.

38	Παῦλος	δὲ	ἠξίου,	τὸν	ἀποστάντα	ἀπ’	αὐτῶν	ἀπὸ	Παμφυλίας,	καὶ
	Paulo	lakini–	alidhani	huyo–	aliyewaacha	kutoka–	wao	kutoka–	Pamfilia	na–
	G3972	G1161	G0515	G3588	G0868	G0575	G0846	G0575	G3828	G2532

μὴ	συνελθόντα	αὐτοῖς	εἰς	τὸ	ἔργον,	μὴ	συμπαραλαμβάνειν	τοῦτον.	
si–	aliyeshirikiana–nao	wao	ndani–ya	lile–	kazi	si–	kumchukua–pamoja	huyu	
G3361	G4905	G0846	G1519	G3588	G2041	G3361	G4838	G3778	

Lakini Paulo alifikiria haikuwa vizuri kumchukua Marko, aliyewaacha huko Pamfilia na hakuendelea nao katika kazi.

39	ἐγένετο	δὲ	παροξυσμός,	ὥστε	ἀποχωρισθῆναι	αὐτοὺς	ἀπ’	ἀλλήλων.	
	ikawa	lakini–	ugomvi–mkali	hata	kutengana	wao	kutoka–	kila–mmoja	
	G1096	G1161	G3948	G5620	G0673	G0846	G0575	G0240	

τόν	τε	Βαρνάβαν,	παραλαβόντα	τὸν	Μάρκον,	ἐκπλεῦσαι	εἰς	
na–huyo–	na–pia	Barnaba	akimchukua	huyo–	Marko	kusafiri–baharini	kuelekea–	
G3588	G5037	G0921	G3880	G3588	G3138	G1602	G1519	

Κύπρον;
Kipro
G2954

Kisha hapo kukatokea mabishano makubwa kwa hiyo walitengana, na Barnaba alimchukua Marko na kusafiri kwa meli mpaka Kipro,

40	Παῦλος	δὲ,	ἐπιλεξάμενος	Σιλᾶν,	ἐξῆλθεν,	παραδοθεὶς	τῇ	χάριτι	τοῦ	
	Paulo	lakini–	akimchagua	Sila	alitoka	akikabidhiwa	kwa–	neema	ya–	
	G3972	G1161	G1951	G4609	G1831	G3860	G3588	G5485	G3588	

Κυρίου	ὑπὸ	τῶν	ἀδελφῶν.	
Bwana	na–	wale–	ndugu	
G2962	G5259	G3588	G0080	

Lakini Paulo alimchagua Sila na kuondoka, baada ya kukabidhiwa na ndugu katika neema ya Bwana.

41	διήρχετο	δὲ	τὴν	Συρίαν	καὶ	‹τὴν›	Κιλικίαν,	ἐπιστηρίζων	τὰς	ἐκκλησίας.
	alipita	lakini–	ile–	Siria	na–	ile–	Kilikia,	akiyaimarisha	yale–	makanisa
	G1330	G1161	G3588	G4947	G2532	G3588	G2791	G1991	G3588	G1577

Na alienda kupitia Shamu na Kilikia, akiimarisha makanisa.

Chapter 16

1	Κατήντησεν	δὲ	καὶ	εἰς	Δέρβην	καὶ	εἰς	Λύστραν.	καὶ	ἰδοὺ,
	Alifika	lakini–	na–	kuelekea–	Derbe	na–	kuelekea–	Listra	na–	tazama
	G2658	G1161	G2532	G1519	G1191	G2532	G1519	G3082	G2532	G3708

μαθητής	τις	ἦν	ἐκεῖ,	ὀνόματι	Τιμόθεος,	υἱὸς	γυναικὸς	Ἰουδαίας	
mwanafunzi	mmoja	alikuwa	huko	jina–lake	Timotheo	mwana	wa–mwanamke	Myahudi	
G3101	G5100	G1510	G1563	G3686	G5095	G5207	G1135	G2453	

πιστῆς,	πατρὸς	δὲ	Ἕλληνος,
mwaminifu	baba	lakini–	Mgiriki
G4103	G3962	G1161	G1672

Paulo pia alipokuja Derbe na Lystra; na tazama, pale palikuwepo na mwanafunzi aitwaye Timotheo, ni Kijana aliyezaliwa na mama wa Kiyahudi ambaye ni muumini na baba yake ni Mgiriki.

2	ὃς	ἐμαρτυρεῖτο	ὑπὸ	τῶν	ἐν	Λύστροις	καὶ	Ἰκονίῳ	ἀδελφῶν.
	ambaye–	alishuhudiwa	na–	wale–	katika–	Listra	na–	Ikonio	ndugu
	G3739	G3140	G5259	G3588	G1722	G3082	G2532	G2430	G0080

Watu wa Listra na Ikonia walimshudia vizuri.

3	τοῦτον	ἠθέλησεν	ὁ	Παῦλος	σὺν	αὐτῷ	ἐξελθεῖν,	καὶ	λαβὼν,
	huyu	alitaka	huyo–	Paulo	pamoja–na	yeye	kutoka	na–	akimchukua
	G3778	G2309	G3588	G3972	G4862	G0846	G1831	G2532	G2983

περιέτεμεν	αὐτὸν,	διὰ	τοὺς	Ἰουδαίους	τοὺς	ὄντας	ἐν	τοῖς	
alimtahiri	yeye	kwa–sababu–ya	wale–	Wayahudi	wale–	waliokuwa	katika–	zile–	
G4059	G0846	G1223	G3588	G2453	G3588	G1510	G1722	G3588	

τόποις	ἐκείνοις;	ᾔδεισαν	γὰρ	ἅπαντες,	ὅτι	Ἕλλην	ὁ	πατὴρ	αὐτοῦ	
mahali	pale	walijua	kwa–maana–	wote	kwamba–	Mgiriki	huyo–	baba	yake	
G5117	G1565	G1492	G1063	G0537	G3754	G1672	G3588	G3962	G0846	

ὑπῆρχεν.	
alikuwa	
G5225	

Paulo alimtaka ili asafiri naye, hivyo akamchukua na kumtahiri kwa sababu ya Wayahudi waliokuwako huko kwani wote walimjua kuwa baba yake ni Mgiriki.

4	Ὡς	δὲ	διεπορεύοντο	τὰς	πόλεις,	παρεδίδοσαν	αὐτοῖς	φυλάσσειν,	τὰ	
	Wakati–	na–	walipita	ile–	miji	walitoa	kwao	kushika	yale–	
	G5613	G1161	G1279	G3588	G4172	G3860	G0846	G5442	G3588	

δόγματα	τὰ	κεκριμένα	ὑπὸ	τῶν	ἀποστόλων	καὶ	πρεσβυτέρων	τῶν	ἐν
maagizo	yale–	yaliyoamuliwa	na–	wale–	mitume	na–	wazee	wale–	katika–
G1378	G3588	G2919	G5259	G3588	G0652	G2532	G4245	G3588	G1722

Ἰερουσολύμοις.
Yerusalemu
G2414

Walipokuwa wakienda walipita kwenye miji na kutoa maagizo kwa makanisa ili kuyatii maagizo hayo yaliandikwa na mitume na wazee huko Yerusalemu.

5	Αἱ	μὲν	οὖν	ἐκκλησίαι	ἐστερεοῦντο	τῇ	πίστει,	καὶ	ἐπερίσσευον
	Yale–	kwa–kweli–	basi–	makanisa	yaliimarishwa	katika–	imani	na–	yaliongezeka
	G3588	G3303	G3767	G1577	G4732	G3588	G4102	G2532	G4052

τῷ	ἀριθμῷ	καθ’	ἡμέραν.
kwa–	idadi	kila–	siku
G3588	G0706	G2596	G2250

Hivyo makanisa yakaimarishwa katika imani na walioamini wakaongezeka kwa idadi kila siku.

6	Διῆλθον	δὲ	τὴν	Φρυγίαν,	καὶ	Γαλατικὴν	χώραν,	κωλυθέντες	ὑπὸ	τοῦ
	Walipita	na–	ile–	Frugia	na–	Galatia	nchi	wakizuiliwa	na–	huyo–
	G1330	G1161	G3588	G5435	G2532	G1054	G5561	G2967	G5259	G3588

Ἁγίου	Πνεύματος	λαλῆσαι	τὸν	λόγον	ἐν	τῇ	Ἀσίᾳ,	
Mtakatifu	Roho	kusema	lile–	neno	katika–	ile–	Asia	
G0040	G4151	G2980	G3588	G3056	G1722	G3588	G0773	

Paulo na mwenzake wakaenda Firigia na Galatia, kwani Roho wa Mungu aliwakataza kuhubiri neno huko kwenye jimbo la Asia.

7	ἐλθόντες	δὲ	κατὰ	τὴν	Μυσίαν,	ἐπείραζον	εἰς	τὴν	Βιθυνίαν
	wakifika	lakini–	karibu–na	ile–	Musia	walijaribu	kuelekea–	ile–	Bithinia
	G2064	G1161	G2596	G3588	G3465	G3985	G1519	G3588	G0978

πορευθῆναι;	καὶ	οὐκ	εἴασεν	αὐτοὺς	τὸ	Πνεῦμα	Ἰησοῦ;	
kwenda	na–	si–	aliruhusu	wao	huyo–	Roho	wa–Yesu	
G4198	G2532	G3756	G1439	G0846	G3588	G4151	G2424	

Walipokaribia Misia, walijaribu kwenda Bithinia, lakini Roho wa Yesu akawakataza.

8	παρελθόντες	δὲ	τὴν	Μυσίαν,	κατέβησαν	εἰς	Τρῳάδα.
	wakipita	lakini–	ile–	Musia	walishuka	kuelekea–	Troa
	G3928	G1161	G3588	G3465	G2597	G1519	G5174

Kwa hiyo wakapita Misia wakaja mpaka Mji wa Troa.

9	καὶ	ὅραμα	διὰ	[τῆς]	νυκτὸς	τῷ	Παύλῳ	ὤφθη:	ἀνὴρ	Μακεδών	τις	ἦν	ἑστὼς,
	na–	maono	kupitia–	ule–	usiku	kwa–	Paulo	yalionekana	mwanaume	Mmakedonia	mmoja	alikuwa	amesimama
	G2532	G3705	G1223	G3588	G3571	G3588	G3972	G3708	G0435	G3110	G5100	G1510	G2476

	καὶ	παρακαλῶν	αὐτὸν,	καὶ	λέγων,	Διαβὰς	εἰς	Μακεδονίαν,	βοήθησον	ἡμῖν.			
	na–	akimsihi	yeye	na–	akisema	Vuka	kuelekea–	Makedonia	tusaidie	sisi			
	G2532	G3870	G0846	G2532	G3004	G1224	G1519	G3109	G0997	G1473			

Maono yalimtokea Paulo usiku, kulikuwa na mtu wa Makedonia amesimama, akimwita na kusema “Njoni mtusaidie huku Makedonia”.

10	ὡς	δὲ	τὸ	ὅραμα	εἶδεν,	εὐθέως	ἐζητήσαμεν	ἐξελθεῖν	εἰς	Μακεδονίαν,	συμβιβάζοντες	ὅτι	προσκέκληται
	wakati–	na–	yale–	maono	aliona	mara–moja	tulitafuta	kutoka	kuelekea–	Makedonia	tukihitimisha	kwamba–	ametuita
	G5613	G1161	G3588	G3705	G3708	G2112	G2212	G1831	G1519	G3109	G4822	G3754	G4341

	ἡμᾶς	ὁ	Θεὸς	εὐαγγελίσασθαι	αὐτούς.								
	sisi	huyo–	Mungu	kuwahubiri–Injili	wao								
	G1473	G3588	G2316	G2097	G0846								

Paulo alipoona maono, mara tukajiandaa kwenda Makedonia, akijua kwamba Mungu alituita kwenda kuwahubiria injili.

11	Ἀναχθέντες	δὲ	ἀπὸ	Τρῳάδος,	εὐθυδρομήσαμεν	εἰς	Σαμοθρᾴκην,	τῇ	δὲ	ἐπιούσῃ,	εἰς	Νέαν	Πόλιν,
	Tukisafiri–baharini	na–	kutoka–	Troa	tulisafiri–moja–kwa–moja	kuelekea–	Samothrake	ile–	na–	inayofuata	kuelekea–	Neapolis	Mji
	G0321	G1161	G0575	G5174	G2113	G1519	G4543	G3588	G1161	G1966	G1519	G3501	G4172

Hivyo tukaondoka kutoka Troa, tukaenda moja kwa moja Samothrake, na siku iliyofuata tukafika mji wa Neapoli.

12	κἀκεῖθεν	εἰς	Φιλίππους,	ἥτις	ἐστὶν	πρώτη	τῆς	μερίδος	Μακεδονίας	πόλις,	κολωνία.	Ἦμεν	δὲ
	na–kutoka–huko	kuelekea–	Filipi	ambayo–	ni–	wa–kwanza	wa–	sehemu	ya–Makedonia	mji	koloni	Tulikuwa	na–
	G2547	G1519	G5375	G3748	G1510	G4413	G3588	G3310	G3109	G4172	G2862	G1510	G1161

	ἐν	ταύτῃ	τῇ	πόλει	διατρίβοντες	ἡμέρας	τινάς.						
	katika–	huo–	ule–	mji	tukikaa	siku	kadhaa						
	G1722	G3778	G3588	G4172	G1304	G2250	G5100						

Kutoka hapo tukaenda Filipi ambao ni moja ya mji wa Makedonia, mji muhimu katika wilaya na utawala wa Kirumi na tukakaa siku kadhaa.

13 τῇ ile– G3588 τε na–pia G5037 ἡμέρᾳ siku G2250 τῶν ya– G3588 σαββάτων, Sabato G4521 ἐξήλθομεν tulitoka G1831 ἔξω nje–ya G1854 τῆς ile– G3588 πύλης, lango G4439 παρὰ karibu–na G3844
ποταμὸν, mto G4215 οὗ ambapo– G3757 ἐνομίζομεν tulidhani G3543 προσευχὴν maombi G4335 εἶναι, kuwepo G1510 καὶ na– G2532 καθίσαντες, tukiketi G2523 ἐλαλοῦμεν tulisema G2980 ταῖς kwa– G3588
συνελθούσαις waliokusanyika G4905 γυναιξίν. wanawake G1135

Siku ya Sabato, tulikwenda nje ya lango kwa njia ya mto, sehemu ambayo tulidhania kutakuwa na mahali pa kufanyia maombi. Tulikaa chini na kuongea na akinamama waliokuja pamoja.

14 καί na– G2532 τις mmoja G5100 γυνὴ, mwanamke G1135 ὀνόματι jina–lake G3686 Λυδία, Lidia G3070 πορφυρόπωλις muuzaji–wa–zambarau G4211 πόλεως kutoka–mji G4172 Θυατείρων, wa–Thuatira G2363
σεβομένη amchaye G4576 τὸν huyo– G3588 Θεόν, Mungu G2316 ἤκουεν; alikuwa–akisikiliza G0191 ἧς ambaye– G3739 ὁ huyo– G3588 Κύριος Bwana G2962 διήνοιξεν alifungua G1272 τὴν ule– G3588
καρδίαν, moyo G2588 προσέχειν kusikiliza G4337 τοῖς yale– G3588 λαλουμένοις yaliyosemwa G2980 ὑπὸ na– G5259 ‹τοῦ› huyo– G3588 Παύλου. Paulo G3972

Mwanamke mmoja aitwaye Lidia, muuzaji wa zambarau, kutoka katika mji wa Tiatira, mwenye kumwabudu Mungu, alitusikiliza. Bwana alimfungua moyo wake na kuweka maanani maneno yaliyosemwa na Paulo.

15 ὡς wakati– G5613 δὲ na– G1161 ἐβαπτίσθη, alibatizwa G0907 καὶ na– G2532 ὁ ile– G3588 οἶκος nyumba G3624 αὐτῆς, yake G0846 παρεκάλεσεν, alitusihi G3870 λέγουσα, akisema G3004 Εἰ Kama– G1487
κεκρίκατέ mmenihukumu G2919 με mimi G1473 πιστὴν mwaminifu G4103 τῷ kwa– G3588 Κυρίῳ Bwana G2962 εἶναι, kuwa G1510 εἰσελθόντες mkiingia G1525 εἰς ndani–ya G1519 τὸν ile– G3588 οἶκόν nyumba G3624
μου, yangu G1473 μένετε. kaeni G3306 καὶ na– G2532 παρεβιάσατο alitushurutisha G3849 ἡμᾶς. sisi G1473

Baada ya kubatizwa, yeye na nyumba yake yote, alitusihi akisema “ kama mmeniona kuwa mimi ni mwaminifu katika Bwana, basi nawasihi muingie na kukaa kwangu”. Akatusihi sana.

16 Ἐγένετο Ikawa G1096 δὲ, na– G1161 πορευομένων tukienda G4198 ἡμῶν sisi G1473 εἰς kuelekea– G1519 τὴν ile– G3588 προσευχὴν, maombi G4335 παιδίσκην msichana–mtumwa G3814
τινὰ, mmoja G5100 ἔχουσαν mwenye G2192 πνεῦμα roho G4151 Πύθωνα, ya–uaguzi G4436 ὑπαντῆσαι kutukuta G5221 ἡμῖν, sisi G1473 ἥτις ambaye– G3748 ἐργασίαν faida G2039 πολλὴν nyingi G4183
παρεῖχεν aliwapa G3930 τοῖς wale– G3588 κυρίοις mabwana G2962 αὐτῆς wake G0846 μαντευομένη. akiagua G3132

Ikawa kwamba, tulipokuwa tunaenda mahali pa kuomba, msichana mmoja aliyekuwa na pepo la utambuzi akakutana nasi. Alimletea bwana wake faida nyingi kwa kubashiri.

17 αὕτη, huyu G3778 | κατακολουθοῦσα akimfuata G2628 | τῷ huyo- G3588 | Παύλῳ Paulo G3972 | καὶ na- G2532 | ἡμῖν sisi G1473 | ἔκραζεν, alipiga-kelele G2896 | λέγουσα, akisema G3004 | Οὗτοι Hawa G3778

οἱ wale- G3588 | ἄνθρωποι wanadamu G0444 | δοῦλοι watumwa G1401 | τοῦ wa- G3588 | Θεοῦ Mungu G2316 | τοῦ yule- G3588 | Ὑψίστου Aliye-juu-sana G5310 | εἰσίν, ni- G1510 | οἵτινες ambao- G3748

καταγγέλλουσιν wanatangaza G2605 | ὑμῖν kwenu G4771 | ὁδὸν njia G3598 | σωτηρίας. ya-wokovu G4991

Mwanamke huyu alimfuata Paulo pamoja na sisi, akipiga kelele na kusema “Hawa wanaume ni watumishi wa Mungu aliye Mkuu, wanaowatangazia ninyi habari ya wokovu”.

18 τοῦτο hili G3778 | δὲ na- G1161 | ἐποίει alifanya G4160 | ἐπὶ kwa- G1909 | πολλὰς nyingi G4183 | ἡμέρας. siku G2250 | διαπονηθεὶς akichukizwa G1278 | δὲ, na- G1161 | Παῦλος, Paulo G3972 | καὶ na- G2532

ἐπιστρέψας akigeuka G1994 | τῷ kwa- G3588 | πνεύματι, roho G4151 | εἶπεν, alisema G3004 | Παραγγέλλω Ninakuamuru G3853 | σοι wewe G4771 | ἐν kwa- G1722 | ὀνόματι jina G3686 | Ἰησοῦ la-Yesu G2424

Χριστοῦ Kristo G5547 | ἐξελθεῖν kutoka G1831 | ἀπ’ kutoka- G0575 | αὐτῆς. yeye G0846 | καὶ na- G2532 | ἐξῆλθεν ilitoka G1831 | αὐτῇ ile-ile G0846 | τῇ ile- G3588 | ὥρᾳ. saa G5610

Alifanya hivyo kwa siku nyingi, lakini Paulo akiwa amekasirishwa na tendo hilo, aligeuka nyuma na kumwambia pepo, “ Nakuamuru kwa Jina la Yesu umtoke ndani yake.” Naye akatoka na kumwacha mara moja.

19 Ἰδόντες Wakiona G3708 | δὲ na- G1161 | οἱ wale- G3588 | κύριοι mabwana G2962 | αὐτῆς, wake G0846 | ὅτι kwamba- G3754 | ἐξῆλθεν ilitoka G1831 | ἡ ile- G3588 | ἐλπὶς tumaini G1680 | τῆς la- G3588

ἐργασίας faida G2039 | αὐτῶν, yao G0846 | ἐπιλαβόμενοι wakimshika G1949 | τὸν huyo- G3588 | Παῦλον Paulo G3972 | καὶ na- G2532 | τὸν huyo- G3588 | Σιλᾶν, Sila G4609 | εἵλκυσαν waliwakokota G1670

εἰς ndani-ya G1519 | τὴν ile- G3588 | ἀγορὰν soko G0058 | ἐπὶ kwa- G1909 | τοὺς wale- G3588 | ἄρχοντας; watawala G0758

Mabwana zake walipoona ya kuwa tumaini la faida yao limeondoka, waliwakamata Paulo na Sila na kuwaburuza sokoni mbele ya wenye mamlaka.

20 καὶ na- G2532 | προσαγαγόντες wakiwaleta G4317 | αὐτοὺς wao G0846 | τοῖς kwa- G3588 | στρατηγοῖς, wakuu-wa-jeshi G4755 | εἶπαν, walisema G3004 | Οὗτοι Hawa G3778 | οἱ wale- G3588 | ἄνθρωποι wanadamu G0444

ἐκταράσσουσιν wanausumbua G1613 | ἡμῶν wetu G1473 | τὴν ule- G3588 | πόλιν, mji G4172 | Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 | ὑπάρχοντες, wakiwa G5225

Walipowafikisha kwa mahakimu, walisema, “Hawa wanaume ni Wayahudi na wanasababisha ghasia kubwa katika mji wetu.

21 καὶ na- G2532 | καταγγέλλουσιν wanatangaza G2605 | ἔθη, desturi G1485 | ἃ ambazo- G3739 | οὐκ si- G3756 | ἔξεστιν inaruhusiwa G1832 | ἡμῖν sisi G1473 | παραδέχεσθαι kupokea G3858 | οὐδὲ wala- G3761

ποιεῖν, kufanya G4160 | Ῥωμαίοις Warumi G4514 | οὖσιν. tukiwa G1510

Wanafundisha mambo ambayo siyo sheria sisi kuyapokea wala kuyafuata kama Warumi.”

22	καὶ	συνεπέστη	ὁ	ὄχλος	κατ’	αὐτῶν,	καὶ	οἱ	στρατηγοὶ
	na–	kilisimama–pamoja	lile–	kundi	dhidi–ya	wao	na–	wale–	wakuu–wa–jeshi
	G2532	G4911	G3588	G3793	G2596	G0846	G2532	G3588	G4755

περιρήξαντες	αὐτῶν	τὰ	ἱμάτια,	ἐκέλευον	ῥαβδίζειν.
wakiyararua	yao	yale–	mavazi	waliamuru	kupigwa–kwa–fimbo
G4048	G0846	G3588	G2440	G2753	G4463

Umati ukawainukia kinyume Paulo na Sila, mahakimu wakararua nguo zao na kuwavua na kuamuru wachapwe viboko

23	πολλάς	τε	ἐπιθέντες	αὐτοῖς	πληγὰς,	ἔβαλον	εἰς	φυλακήν,
	nyingi	na–pia	wakiweka	juu–yao	mapigo	waliwatupa	ndani–ya	gereza
	G4183	G5037	G2007	G0846	G4127	G0906	G1519	G5438

παραγγείλαντες	τῷ	δεσμοφύλακι	ἀσφαλῶς	τηρεῖν	αὐτούς.
wakimwamuru	yule–	mlinzi–wa–gereza	kwa–usalama	kuwalinda	wao
G3853	G3588	G1200	G0806	G5083	G0846

Baada ya kuwachapa viboko vingi, waliwatupa gerezani na kumuamuru askari wa gereza kuwalinda vyema.

24	ὃς	παραγγελίαν	τοιαύτην	λαβὼν,	ἔβαλεν	αὐτοὺς	εἰς	τὴν
	ambaye–	amri	kama–hiyo	akipokea	aliwatupa	wao	ndani–ya	ile–
	G3739	G3852	G5108	G2983	G0906	G0846	G1519	G3588

ἐσωτέραν	φυλακὴν,	καὶ	τοὺς	πόδας	ἠσφαλίσατο	αὐτῶν	εἰς	τὸ	ξύλον.
ya–ndani–zaidi	gereza	na–	ile–	miguu	aliifunga	yao	ndani–ya	ile–	mbao
G2082	G5438	G2532	G3588	G4228	G0805	G0846	G1519	G3588	G3586

Baada ya kupokea amri hiyo, askari wa gereza aliwatupa katika chumba cha ndani ya gereza na kuwafunga miguu yao kwenye sehemu alipowahifadhi.

25	Κατὰ	δὲ	τὸ	μεσονύκτιον,	Παῦλος	καὶ	Σιλᾶς,	προσευχόμενοι,	ὕμνουν
	Karibu–na	na–	ile–	usiku–wa–manane	Paulo	na–	Sila	wakisali	waliimba
	G2596	G1161	G3588	G3317	G3972	G2532	G4609	G4336	G5214

τὸν	Θεόν.	ἐπηκροῶντο	δὲ	αὐτῶν	οἱ	δέσμιοι.	
kwa–	Mungu	waliwasikia	na–	wao	wale–	wafungwa	
G3588	G2316	G1874	G1161	G0846	G3588	G1198	

Wakati wa usiku wa manane, Paulo na Sila wakawa wakiomba na kuimba nyimbo za kumsifu Mungu, huku wafungwa wengine wakiwasikiliza,

26	ἄφνω	δὲ	σεισμὸς	ἐγένετο	μέγας,	ὥστε	σαλευθῆναι	τὰ	θεμέλια
	ghafla	na–	tetemeko	lilitokea	kubwa	hata	kutikiswa	yale–	msingi
	G0869	G1161	G4578	G1096	G3173	G5620	G4531	G3588	G2310

τοῦ	δεσμωτηρίου.	ἠνεῴχθησαν	δὲ	παραχρῆμα	αἱ	θύραι	πᾶσαι,	καὶ	πάντων
ya–	gereza	zilifunguliwa	na–	mara–moja	zile–	milango	yote	na–	zote–za–
G3588	G1201	G0455	G1161	G3916	G3588	G2374	G3956	G2532	G3956

τὰ	δεσμὰ	ἀνέθη.	
yale–	minyororo	yalifunguliwa	
G3588	G1199	G0447	

Ghafla kukatokea tetemeko kuu na misingi ya gereza ikatikiswa, milango ya gereza ikafunguka, na minyororo ya wafungwa wote ikalegezwa.

27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς
akiamka na- akiwa yule- mlinzi-wa-gereza na- akiona imefunguliwa ile-
G1853 G1161 G1096 G3588 G1200 G2532 G3708 G0455 G3588

θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἤμελλεν ἑαυτὸν
milango ya- gereza akichomoa ule- upanga alikuwa-karibu mwenyewe
G2374 G3588 G5438 G4685 G3588 G3162 G3195 G1438

ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.
kujiua akidhani wametoroka wale- wafungwa
G0337 G3543 G1628 G3588 G1198

Mlinzi wa Gereza aliamka kutoka usingizini na akaona milango yote ya gereza imefunguliwa; hivyo akachukua upanga wake maana alitaka kujiua kwa sababu alifikiri wafungwa wote walikwishatoroka,

28 ἐφώνησεν δὲ «‹ὁ› Παῦλος»□, «μεγάλῃ φωνῇ», λέγων, Μηδὲν πράξῃς
alipiga-kelele na- huyo- Paulo kwa-kubwa sauti akisema Usijifanyie ulifanye
G5455 G1161 G3588 G3972 G3173 G5456 G3004 G3367 G4238

σεαυτῷ κακόν; ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.
mwenyewe uovu wote kwa-maana- tuko hapa
G4572 G2556 G0537 G1063 G1510 G1759

Lakini, Paulo akapiga kelele kwa sauti kuu, akisema “usijidhuru kwa sababu wote tuko mahali hapa”.

29 αἰτήσας δὲ φῶτα, εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος, προσέπεσεν
akiomba na- mwanga aliruka-ndani na- akitetemeka akiwa alianguka-mbele-ya
G0154 G1161 G5457 G1530 G2532 G1790 G1096 G4363

τῷ Παύλῳ καὶ ‹τῷ› Σιλᾷ.
huyo- Paulo na- huyo- Sila
G3588 G3972 G2532 G3588 G4609

Mlinzi wa gereza aliomba taa ziletwe na akaingia ndani ya gereza kwa haraka, akitetemeka na kuogopa, akawaangukia Paulo na Sila,

30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα
na- akiwaleta wao nje alisema Mabwana nini- mimi lazima kufanya ili-
G2532 G4254 G0846 G1854 G5346 G2962 G5101 G1473 G1163 G4160 G2443

σωθῶ?
niokolewa
G4982

na kuwatoa nje ya gereza na kusema, “Waheshimiwa, nifanye nini ili nipate kuokoka?”

31 οἱ δὲ εἶπαν, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ,
wale- na- walisema Mwamini katika- huyo- Bwana Yesu na- utaokolewa
G3588 G1161 G3004 G4100 G1909 G3588 G2962 G2424 G2532 G4982

σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.
wewe na- ile- nyumba yako
G4771 G2532 G3588 G3624 G4771

Nao wakamwambia, “Mwamini Bwana Yesu nawe utaokoka pamoja na nyumba yako.”

32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν
na- walisema kwake lile- neno la- Bwana pamoja-na wote wale- katika-
G2532 G2980 G0846 G3588 G3056 G3588 G2962 G4862 G3956 G3588 G1722

τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
ile- nyumba yake
G3588 G3614 G0846

Walinena neno la Bwana kwake, pamoja na watu wote wa nyumbani kwake,

33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν
na– akiwachukua wao katika– ile– ile– saa ya– usiku aliwaosha
G2532 G3880 G0846 G1722 G1565 G3588 G5610 G3588 G3571 G3068

ἀπὸ τῶν πληγῶν; καὶ ἐβαπτίσθη, αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες
kutoka– yale– majeraha na– alibatizwa yeye na– wale– wake wote
G0575 G3588 G4127 G2532 G0907 G0846 G2532 G3588 G0846 G3956

παραχρῆμα.
mara–moja
G3916

Mlinzi wa gereza aliwachukua usiku ule na kuwaosha sehemu walizoumia, yeye pamoja na watu wa nyumbani mwake wakabatizwa mara.

34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον, παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ
akiwaleta na–pia wao ndani–ya ile– nyumba aliweka meza na–
G0321 G5037 G0846 G1519 G3588 G3624 G3908 G5132 G2532

ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ, πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.
alifurahi–sana nyumba–yote akiamini huyo– Mungu
G0021 G3832 G4100 G3588 G2316

Akawaleta Paulo na Sila nyumbani kwake na kuwatengea chakula. Naye akawa na furaha kuu pamoja na watu wa nyumbani mwake kwa sababu walimwamini Mungu.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους,
Mchana na– ukitokea walituma wale– wakuu–wa–jeshi wale– wachukuaji–fimbo
G2250 G1161 G1096 G0649 G3588 G4755 G3588 G4465

λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
wakisema Waachilie wale– wanadamu wale
G3004 G0630 G3588 G0444 G1565

Ilipokuwa mchana, mahakimu walituma ujumbe kwa yule mlinzi wa gereza wakisema, “Waruhusu wale watu waende”,

36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν
alitangaza na– yule– mlinzi–wa–gereza hayo– maneno haya kwa– huyo–
G0518 G1161 G3588 G1200 G3588 G3056 G3778 G4314 G3588

Παῦλον ὅτι, Ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε. νῦν οὖν
Paulo kwamba– Wametuma wale– wakuu–wa–jeshi ili– mwachiliwe sasa basi–
G3972 G3754 G0649 G3588 G4755 G2443 G0630 G3568 G3767

ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.
mkitoka nendeni kwa– amani
G1831 G4198 G1722 G1515

Mlinzi wa gereza akamjulisha Paulo juu ya maneno hayo ya kuwa, “Mahakimu walituma ujumbe niruhusu mwondoke: hivyo tokeni nje na mwende kwa amani.”

37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ
huyo– lakini– Paulo alisema kwao wao Wakitupiga sisi hadharani
G3588 G1161 G3972 G5346 G4314 G0846 G1194 G1473 G1219

ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους, Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν,
bila–kuhukumiwa wanadamu Warumi tukiwa walitutupa ndani–ya gereza
G0178 G0444 G4514 G5225 G0906 G1519 G5438

καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν? οὐ γάρ; ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ,
na– sasa kwa–siri sisi wanaturemusha si– hapana bali– wakija wao–wenyewe
G2532 G3568 G2977 G1473 G1544 G3756 G1063 G0235 G2064 G0846

ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
sisi watutoe
G1473 G1806

Lakini Paulo akawaambia, “Walitupiga hadharani, watu ambao ni Warumi bila kutuhukumu na waliamua kututupa gerezani; halafu sasa wanataka kututoa kwa siri? Hapana, haitawezekana, wao wenyewe waje kututoa mahali hapa”.

38 ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα.
walitangaza na– kwa– wakuu–wa–jeshi wale– wachukuaji–fimbo hayo– maneno haya
G0518 G1161 G3588 G4755 G3588 G4465 G3588 G4487 G3778

ἐφοβήθησαν δὲ, ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν.
waliogopa na– wakisikia kwamba– Warumi wao–ni
G5399 G1161 G0191 G3754 G4514 G1510

Walinzi wakawajulisha mahakimu juu ya maneno hayo, mahakimu wakaogopa sana pale walipojua kuwa Paulo na Sila ni Warumi.

39 καὶ ἐλθόντες, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες, ἠρώτων ἀπελθεῖν
na– wakija waliwasihi wao na– wakiwatoa waliwaomba kuondoka
G2532 G2064 G3870 G0846 G2532 G1806 G2065 G0565

ἀπὸ τῆς πόλεως.
kutoka– ule– mji
G0575 G3588 G4172

Mahakimu wakaja na kuwasihi watoke, na walipowatoa nje ya gereza, waliwaomba Paulo na Sila watoke nje ya mji wao.

40 ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς, εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν; καὶ
wakitoka na– kutoka– ile– gereza waliingia kwa– ile– Lidia na–
G1831 G1161 G0575 G3588 G5438 G1525 G4314 G3588 G3070 G2532

ἰδόντες, παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐξῆλθαν.
wakiona waliwahimiza wale– ndugu na– walitoka
G3708 G3870 G3588 G0080 G2532 G1831

Kwa hiyo Paulo na Sila wakatoka nje ya gereza wakaja nyumbani kwa Lidia. Paulo na Sila walipowaona ndugu, waliwatia moyo na kisha kuondoka katika mji huo.

Chapter 17

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς
Wakipita na- ile- Amfipoli na- ile- Apolonia walifika kuelekea-
G1353 G1161 G3588 G0295 G2532 G3588 G0624 G2064 G1519

Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.
Thesalonike ambapo- kulikuwa sinagogi la- Wayahudi
G2332 G3699 G1510 G4864 G3588 G2453

Na walipopita katika miji ya Amfipoli na Apolonia, walikuja mpaka mji wa Thesalonike ambao kulikuwa na sinagogi la Wayahudi.

2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ, εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ
kwa- na- ile- desturi kwa- Paulo aliingia kwao wao na- kwa-
G2596 G1161 G3588 G1486 G3588 G3972 G1525 G4314 G0846 G2532 G1909

σάββατα τρία, διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,
Sabato tatu alijadiliana nao kutoka- zile- Maandiko
G4521 G5140 G1256 G0846 G0575 G3588 G1124

Kama ilivyo kawaida ya Paulo, alienda kwao, na kwa muda wa siku tatu za Sabato alijadiliana nao juu ya maandiko.

3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν, καὶ
akifungua na- akiweka-mbele kwamba- huyo- Kristo ilipasa kuteswa na-
G1272 G2532 G3908 G3754 G3588 G5547 G1163 G3958 G2532

ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός ὁ
kufufuka kutoka- wafu na- kwamba- huyu ni- huyo- Kristo huyo-
G0450 G1537 G3498 G2532 G3754 G3778 G1510 G3588 G5547 G3588

Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
Yesu ambaye- mimi ninatangaza kwenu
G2424 G3739 G1473 G2605 G4771

Alikuwa akiwafungulia maandiko na kuwaeleza kuwa, ilimpasa Kristo ateseke na kisha kufufuka tena kutoka kwa wafu. Aliwaambia, “Huyu Yesu ninayewaambia habari zake ndiye Kristo”

4 καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ
na- baadhi kutoka- wao walishawishiwa na- walijiunga na- Paulo
G2532 G5100 G1537 G0846 G3982 G2532 G4345 G3588 G3972

καὶ τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων, πλῆθος πολὺ, γυναικῶν τε
na- na- Sila wa- na-pia wamchao Wagiriki kundi kubwa wanawake na-pia
G2532 G3588 G4609 G3588 G5037 G4576 G1672 G4128 G4183 G1135 G5037

τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
wa- wa-kwanza si- wachache
G3588 G4413 G3756 G3641

Baadhi ya Wayahudi walishawishika na kuungana na Paulo na Sila, pamoja na Wagiriki wachamungu, akinamama wengi waongofu na kundi kubwa la watu.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων
Wakiwa-na-wivu na- wale- Wayahudi na- wakichukua wa- soko
G2206 G1161 G3588 G2453 G2532 G4355 G3588 G0060

ἄνδρας τινὰς πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν; καὶ
wanaume baadhi waovu na- wakikuza-umati walitia-vurugu ule- mji na-
G0435 G5100 G4190 G2532 G3792 G2350 G3588 G4172 G2532

ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν
wakishambulia ile- nyumba ya-Yasoni walitafuta wao kuwaleta kwa- lile-
G2186 G3588 G3614 G2394 G2212 G0846 G4254 G1519 G3588

δῆμον.
kusanyiko
G1218

Lakini baadhi ya Wayahudi wasioamini, waliojawa na wivu, walienda sokoni na kuwachukuwa baadhi ya watu waovu, wakakusanya umati wa watu pamoja, na kusababisha ghasia mjini, kisha wakaivamia nyumba ya Jason, wakitaka kuwakamata Paulo na Sila ilikuwaleta mbele za watu.

6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ
si- wakiwapata lakini- wao walimburuta Yasoni na- baadhi ndugu kwa-
G3361 G2147 G1161 G0846 G4951 G2394 G2532 G5100 G0080 G1909

τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι, Οἱ τὴν οἰκουμένην
wale- watawala-wa-mji wakipiga-kelele kwamba- Wale- ile- dunia
G3588 G4173 G0994 G3754 G3588 G3588 G3625

ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
walioisumbua hawa na- hapa wako
G0387 G3778 G2532 G1759 G3918

Lakini walipowakosa, walimkamata Yasoni na baadhi ya ndugu wengine na kuwapeleka mbele ya maofisa wa mji, wakipiga kelele, “ Hawa wanaume walioupindua ulimwengu wamefika mpaka huku pia,

7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων; καὶ οὗτοι πάντες, ἀπέναντι τῶν δογμάτων
ambao- amewapokea Yasoni na- hawa wote dhidi-ya yale- amri
G3739 G5264 G2394 G2532 G3778 G3956 G0561 G3588 G1378

Καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι: Ἰησοῦν.
ya-Kaisari wanafanya mfalme mwingine wakisema kuwepo Yesu
G2541 G4238 G0935 G2087 G3004 G1510 G2424

Wanaume hawa waliokaribishwa na Yasoni wanaihalifu sheria ya Kaisari, wanasema kuna mfalme mwingine anayeitwa Yesu”

8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον, καὶ τοὺς πολιτάρχας, ἀκούοντας ταῦτα.
walisumbua na- lile- kundi na- wale- watawala-wa-mji wakisikia hayo
G5015 G1161 G3588 G3793 G2532 G3588 G4173 G0191 G3778

Umati na maofisa wa mji waliposikia mambo hayo, waliingiwa na wasiwasi.

9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος, καὶ τῶν λοιπῶν
na- wakipokea ile- dhamana kutoka- huyo- Yasoni na- wale- wengine
G2532 G2983 G3588 G2425 G3844 G3588 G2394 G2532 G3588 G3062

ἀπέλυσαν αὐτούς.
waliwaachilia wao
G0630 G0846

Baada ya kuwa wamekwisha kuchukua fedha ya thamani ya ulinzi kutoka kwa Yason na wengine, waliwaachia waende.

10	Οἱ	δὲ	ἀδελφοὶ	εὐθέως	διὰ	νυκτὸς	ἐξέπεμψαν	τόν	τε	Παῦλον
	Wale–	na–	ndugu	mara–moja	kupitia–	usiku	walimtuma	huyo–	na–pia	Paulo
	G3588	G1161	G0080	G2112	G1223	G3571	G1599	G3588	G5037	G3972

καὶ	τὸν	Σιλᾶν	εἰς	Βέροιαν;	οἵτινες	παραγενόμενοι,	εἰς	τὴν
na–	huyo–	Sila	kuelekea–	Berea	ambao–	wakifika	ndani–ya	ile–
G2532	G3588	G4609	G1519	G0960	G3748	G3854	G1519	G3588

συναγωγὴν	τῶν	Ἰουδαίων	ἀπῆεσαν.
sinagogi	la–	Wayahudi	waliingia
G4864	G3588	G2453	G0549

Usiku ule ndugu walimtuma Paulo na Sila Beroya. Na walipofika kule walikwenda katika sinagogi la Wayahudi.

11	οὗτοι	δὲ	ἦσαν	εὐγενέστεροι	τῶν	ἐν	Θεσσαλονίκῃ,	οἵτινες
	hawa	lakini–	walikuwa	wenye–heshima–zaidi	kuliko–	wale–katika	Thesalonike	ambao–
	G3778	G1161	G1510	G2104	G3588	G1722	G2332	G3748

ἐδέξαντο	τὸν	λόγον	μετὰ	πάσης	προθυμίας,	τὸ	καθ’	ἡμέραν,	ἀνακρίνοντες
walilipokea	lile–	neno	kwa–	wote	shauku	ile–	kila–	siku	wakiyachunguza
G1209	G3588	G3056	G3326	G3956	G4288	G3588	G2596	G2250	G0350

τὰς	γραφὰς	εἰ	ἔχοι	ταῦτα	οὕτως.
yale–	Maandiko	kama–	ni	hayo	hivyo
G3588	G1124	G1487	G2192	G3778	G3779

Watu wale walikuwa wenye werevu mkubwa kuliko wale watu wa Thesalonike, kwa sababu walikuwa na utayari wa kulipokea neno kwa akili zao, na kuchunguza maandiko kila siku ili kuona kama maneno yaliyonenwa ndivyo yalivyo.

12	πολλοὶ	μὲν	οὖν	ἐξ	αὐτῶν	ἐπίστευσαν,	καὶ	τῶν	Ἑλληνίδων
	wengi	kwa–kweli–	basi–	kutoka–	wao	waliamini	na–	wa–	Wagiriki
	G4183	G3303	G3767	G1537	G0846	G4100	G2532	G3588	G1674

γυναικῶν	τῶν	εὐσχημόνων,	καὶ	ἀνδρῶν,	οὐκ	ὀλίγοι.
wanawake	wa–	wenye–heshima	na–	wanaume	si–	wachache
G1135	G3588	G2158	G2532	G0435	G3756	G3641

Kwa hiyo wengi wao waliamini, wakiwemo wanawake wenye ushawishi mkubwa wa Kigiriki na wanaume wengi.

13	Ὡς	δὲ	ἔγνωσαν	οἱ	ἀπὸ	τῆς	Θεσσαλονίκης	Ἰουδαῖοι,	ὅτι
	Wakati–	lakini–	walijua	wale–	kutoka–	ile–	Thesalonike	Wayahudi	kwamba–
	G5613	G1161	G1097	G3588	G0575	G3588	G2332	G2453	G3754

καὶ	ἐν	τῇ	Βεροίᾳ	κατηγγέλη	ὑπὸ	τοῦ	Παύλου	ὁ	λόγος	τοῦ
na–	katika–	ile–	Berea	lilihubiriwa	na–	huyo–	Paulo	lile–	neno	la–
G2532	G1722	G3588	G0960	G2605	G5259	G3588	G3972	G3588	G3056	G3588

Θεοῦ,	ἦλθον	κἀκεῖ,	σαλεύοντες	καὶ	ταράσσοντες	τοὺς	ὄχλους.
Mungu	walikuja	na–huko–pia	wakitikisa	na–	wakisumbua	yale–	makundi
G2316	G2064	G2546	G4531	G2532	G5015	G3588	G3793

Lakini Wayahudi wa Thesalonike walipogundua kwamba Paulo anatangaza neno la Mungu huko Beroya, walienda huko na kuchochea na kisha kuanzisha ghasia kwa watu.

14 εὐθέως δὲ τότε, τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ, πορεύεσθαι
mara–moja na– ndipo huyo– Paulo walimtuma wale– ndugu kwenda
G2112 G1161 G5119 G3588 G3972 G1821 G3588 G0080 G4198

ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν; ὑπέμειναν τε ὅ τε Σιλᾶς καὶ ὁ
hadi– kwa– ile– bahari walibaki na–pia huyo– na–pia Sila na– huyo–
G2193 G1909 G3588 G2281 G5278 G5037 G3588 G5037 G4609 G2532 G3588

Τιμόθεος ἐκεῖ.
Timotheo huko
G5095 G1563

Kwa haraka, ndugu wakampeleka Paulo kwa njia ya ziwa, lakini Sila na Timotheo wakabaki pale.

15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν; καὶ λαβόντες
wale– na– wakimwongoza huyo– Paulo walimleta hadi– Athene na– wakipokea
G3588 G1161 G2525 G3588 G3972 G0071 G2193 G0116 G2532 G2983

ἐντολὴν πρὸς τὸν Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα
amri kwa– huyo– Sila na– huyo– Timotheo ili– haraka– iwezekanavyo
G1785 G4314 G3588 G4609 G2532 G3588 G5095 G2443 G5613 G5033

ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν, ἐξῄεσαν.
waje kwake yeye waliondoka
G2064 G4314 G0846 G1826

Wale ndugu waliompeleka Paulo walienda naye hadi Athene, walipomwacha Paulo huko, walipokea maagizo kutoka kwake kuwa, Sila na Timotheo waje kwake kwa haraka iwezeanavyo.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις, ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο
Katika– na– ile– Athene akiwasubiri wao huyo– Paulo ilisumbuka
G1722 G1161 G3588 G0116 G1551 G0846 G3588 G3972 G3947

τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.
ile– roho yake ndani–ya yeye akiona imejaa–sanamu ukiwa ule– mji
G3588 G4151 G0846 G1722 G0846 G2334 G2712 G1510 G3588 G4172

Na wakati akiwasubiri huko Athene, roho yake ilikasirishwa ndani yake kwa jinsi alivyouona mji ulivyojaa sanamu nyingi.

17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς
alijadiliana kwa–kweli– basi– katika– ile– sinagogi na– Wayahudi na– na–
G1256 G3303 G3767 G1722 G3588 G4864 G3588 G2453 G2532 G3588

σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς
wamchao na– katika– ile– soko kila– kila– siku na– wale–
G4576 G2532 G1722 G3588 G0058 G2596 G3956 G2250 G4314 G3588

παρατυγχάνοντας.
waliokutana–naye
G3909

Hivyo akajadiliana katika sinagogi na wayahudi wale waliomcha Mungu na kwa wale wote aliokutana nao kila siku sokoni.

18	τινὲς	δὲ	καὶ	τῶν	Ἐπικουρείων	καὶ	Στοϊκῶν,	φιλοσόφων,	συνέβαλλον	αὐτῷ.	καί
	baadhi	na–	na–	wa–	Waepikureo	na–	Wastoiko	wanafalsafa	walijadiliana–naye	yeye	na–
	G5100	G1161	G2532	G3588	G1946	G2532	G4770	G5386	G4820	G0846	G2532

	τινες	baadhi	ἔλεγον,	walisema	Τί	Nini–	ἂν	labda–	θέλοι	angetaka	ὁ
	G5100		G3004		G5101		G0302		G2309		G3588

	huyu–	σπερμολόγος	mzungumzaji–bure	οὗτος	huyu	λέγειν?	kusema	οἱ	wale–	δέ,	lakini–
	G3588	G4691		G3778		G3004		G3588		G1161	

	Ξένων	Wa–geni	δαιμονίων.	miungu	δοκεῖ	anaonekana	καταγγελεὺς	mhubiri	εἶναι,	kuwa	ὅτι
	G3581		G1140		G1380		G2604		G1510		kwa–sababu–

	G3754	τὸν	huyo–	Ἰησοῦν	Yesu	καὶ	na–	τὴν	ile–	ἀνάστασιν	ufufuo
		G3588		G2424		G2532		G3588		G0386	

	εὐηγγελίζετο.	alihubiri									
	G2097										

Lakini baathi ya Wanafalsafa wa Waepikureo na Wastoiko wakamkabili. Na wengine wakasema, “ Ni nini anachokisema huyu mwongeaji mchanga? Wengine wakasema, “inaonekana anahubiri habari ya mungu mgeni,” kwasababu anahubiri habari ya Yesu na ufufuo.

19	ἐπιλαβόμενοί	τε	αὐτοῦ,	ἐπὶ	τὸν	Ἄρειον	πάγον	ἤγαγον,	λέγοντες,		
	wakimshika	na–pia	yeye	kwa–	ule–	Areo	Pago	walimleta	wakisema		
	G1949	G5037	G0846	G1909	G3588	G0697	G0697	G0071	G3004		

	Δυνάμεθα	γνῶναι	τίς	ἡ	καινὴ	αὕτη,	ἡ	ὑπὸ	σοῦ	λαλουμένη,	διδαχή?
	Tunaweza	kujua	nini–	hii–	mpya	hii	ile–	na–	wewe	inayosemwa	mafundisho
	G1410	G1097	G5101	G3588	G2537	G3778	G3588	G5259	G4771	G2980	G1322

Wakamchukua Paulo na kumleta Areopago, wakisema, “Twaweza kujua haya mafundisho mapya unayoyaongea?

20	ξενίζοντα	γάρ	τινα	εἰσφέρεις	εἰς	τὰς	ἀκοὰς	ἡμῶν.	βουλόμεθα	οὖν	
	za–kigeni	kwa–maana–	baadhi	unaleta	kwa–	yale–	masikio	yetu	tunataka	basi–	
	G3579	G1063	G5100	G1533	G1519	G3588	G0189	G1473	G1014	G3767	

	γνῶναι	τίνα	θέλει	ταῦτα	εἶναι.						
	kujua	nini–	yanataka	hayo	kuwa						
	G1097	G5101	G2309	G3778	G1510						

Kwasababu unaleta mambo mapya katika masikio yetu. Kwahivyo tunataka kujua haya mambo yana maana gani?”

21	Ἀθηναῖοι	δὲ	πάντες,	καὶ	οἱ	ἐπιδημοῦντες	ξένοι,	εἰς	οὐδὲν	ἕτερον	
	Waathene	na–	wote	na–	wale–	wakaao	wageni	kwa–	hakuna–kitu	kingine	
	G0117	G1161	G3956	G2532	G3588	G1927	G3581	G1519	G3762	G2087	

	ηὐκαίρουν,	walitumia–wakati	ἢ	isipokuwa–	λέγειν	kusema	τι,	kitu	ἢ	au–	ἀκούειν
	G2119		G2228		G3004		G5100		G2228		G0191

	τι	kitu	καινότερον.	kipya–zaidi							
	G5100		G2537								

(Na watu wote wa Athene pamoja na wageni waliopo kwao, hutumia muda wao aidha katika kuongea na kusikiliza juu ya jambo jipya.)

22	Σταθεὶς	δὲ	[ὁ]	Παῦλος	ἐν	μέσῳ	τοῦ	Ἀρείου	Πάγου,	ἔφη,	
	Akisimama	na–	huyo–	Paulo	katikati–ya	katikati	ya–	Areo	Pago	alisema	
	G2476	G1161	G3588	G3972	G1722	G3319	G3588	G0697	G0697	G5346	

	Ἄνδρες,	Ἀθηναῖοι,	κατὰ	πάντα	ὡς	δεισιδαιμονεστέρους	ὑμᾶς,	θεωρῶ;			
	Wanaume	Waathene	katika–	yote	kama–	wenye–dini–sana	ninyi	ninaona			
	G0435	G0117	G2596	G3956	G5613	G1174	G4771	G2334			

Kwa hiyo Paulo akasimama katikati ya watu wa Areopago na kusema, “Enyi watu wa Athene, naona kuwa ninyi ni watu wa dini kwa kila namna,

23	διερχόμενος	γὰρ	καὶ	ἀναθεωρῶν	τὰ	σεβάσματα	ὑμῶν,	εὗρον	καὶ	βωμὸν
	kupita	kwa–maana–	na–	kutazama	yale–	vitu–vya–kuabudiwa	yenu	nilipata	na–	madhabahu
	G1330	G1063	G2532	G0333	G3588	G4574	G4771	G2147	G2532	G1041

	ἐν	ᾧ	ἐπεγέγραπτο,	ΑΓΝΩΣΤΩ	ΘΕΩ.	ὃ	οὖν	ἀγνοοῦντες	εὐσεβεῖτε,	τοῦτο
	ambayo–	juu–yake	imeandikwa	KWA–ASIYEJULIKANA	MUNGU	hiyo–	basi–	msiyoijua	mnaiabudu	hiyo
	G1722	G3739	G1924	G0057	G2316	G3739	G3767	G0050	G2151	G3778

	ἐγὼ	καταγγέλλω	ὑμῖν.	
	mimi	ninatangaza	kwenu	
	G1473	G2605	G4771	

Kwani katika kupita kwangu na kuangalia vitu vyenu vya kuabudu, nimeona maneno yalioandikwa kwenye moja ya madhabahu yenu, ikisema “KWA MUNGU ASIYEJULIKANA”. Hivyo basi, huyo mnayemwabudu pasipokujua, ndiye ninayewajulisha ninyi.

24	ὁ	Θεὸς	ὁ	ποιήσας	τὸν	κόσμον	καὶ	πάντα	τὰ	ἐν
	Huyo–	Mungu	aliye–	aliyeumba	ulimwengu	ulimwengu	na–	vyote	vile–	ndani–ya
	G3588	G2316	G3588	G4160	G3588	G2889	G2532	G3956	G3588	G1722

	αὐτῷ,	οὗτος	οὐρανοῦ	καὶ	γῆς	ὑπάρχων	Κύριος,	οὐκ	ἐν
	huo	huyu	mbingu	na–	nchi	akiwa	Bwana	si–	katika–
	G0846	G3778	G3772	G2532	G1093	G5225	G2962	G3756	G1722

	χειροποιήτοις	ναοῖς	κατοικεῖ,
	vilivyotengenezwa–kwa–mikono	mahekalu	anakaa
	G5499	G3485	G2730

Mungu aliyeumba dunia na kila kitu kilichoko ndani, kwa kuwa ni Bwana wa mbingu na nchi, hawezi kukaa katika mahekalu yaliyotengenezwa na mikono.

25	οὐδὲ	ὑπὸ	χειρῶν	ἀνθρωπίνων	θεραπεύεται,	προσδεόμενός	τινος,	αὐτὸς	διδοὺς
	wala–	na–	mikono	ya–binadamu	anahudumiwi	akihitaji	kitu	yeye–mwenyewe	akitoa
	G3761	G5259	G5495	G0442	G2323	G4326	G5100	G0846	G1325

	πᾶσι	ζωὴν	καὶ	πνοὴν,	καὶ	τὰ	πάντα;
	kwa–wote	uhai	na–	pumzi	na–	yale–	yote
	G3956	G2222	G2532	G4157	G2532	G3588	G3956

Na pia hatumikiwi na mikono ya wanadamu kana kwamba anahitaji kitu kwao, kwani yeye mwenyewe huwapa watu uzima na pumzi na vitu vingine vyote.

26	ἐποίησέν	τε	ἐξ	ἑνὸς	πᾶν	ἔθνος	ἀνθρώπων,	κατοικεῖν	ἐπὶ
	aliiumba	na–pia	kutoka–	mmoja	kila–	taifa	la–wanadamu	kukaa	juu–ya
	G4160	G5037	G1537	G1520	G3956	G1484	G0444	G2730	G1909

	παντὸς	προσώπου	τῆς	γῆς,	ὁρίσας	προστεταγμένους	καιροὺς	καὶ	τὰς
	uso–wote	uso	wa–	nchi	akiamua	zilizopangwa	nyakati	na–	zile–
	G3956	G4383	G3588	G1093	G3724	G4367	G2540	G2532	G3588

	ὁροθεσίας	τῆς	κατοικίας	αὐτῶν,
	mipaka	ya–	makazi	yao
	G3734	G3588	G2733	G0846

Kupitia mtu mmoja, alifanya mataifa yote ya watu waishio juu ya uso wa dunia, na akawawekea nyakati na mipaka katika maeneo wanaoishi.

27 ζητεῖν kumtafuta G2212 τὸν huyo– G3588 Θεὸν, Mungu G2316 εἰ kama– G1487 ἄρα labda– G0687 γε na–kweli G1065 ψηλαφήσειαν wangempapasa G5584 αὐτὸν, yeye G0846 καὶ na– G2532

εὕροιεν. wangempata G2147 καί na– G2532 γε, na–kweli G1065 οὐ si– G3756 μακρὰν mbali G3112 ἀπὸ kutoka– G0575 ἑνὸς kila–mmoja G1520 ἑκάστου kila–mmoja G1538 ἡμῶν wetu G1473

ὑπάρχοντα. akiwa G5225

Kwa hiyo, wanatakiwa kumtafuta Mungu, na yamkini wamfikie na kumpata, na kwa uhakika hayupo mbali na kila mmoja wetu.

28 ἐν ndani–ya G1722 αὐτῷ yeye G0846 γὰρ kwa–maana– G1063 ζῶμεν tunaishi G2198 καὶ na– G2532 κινούμεθα tunasogea G2795 καὶ na– G2532 ἐσμέν; tupo G1510 ὡς kama– G5613 καί na– G2532

τινες baadhi G5100 τῶν ya– G3588 καθ’ kati–ya G2596 ὑμᾶς ninyi G4771 ποιητῶν washairi G4163 εἰρήκασιν, wamesema G2046 Τοῦ Wa– G3588 γὰρ kwa–maana– G1063 καὶ na– G2532 γένος uzao G1085 ἐσμέν. tupo G1510

Kwake tunaishi, tunatembea na kuwa na uzima wetu, kama vile mtunzi wenu mmoja wa shairi aliposema 'tu wazaliwa wake.'

29 γένος uzao G1085 οὖν basi– G3767 ὑπάρχοντες tukiwa G5225 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 οὐκ si– G3756 ὀφείλομεν tunapaswa G3784 νομίζειν kudhani G3543 χρυσῷ, kwa–dhahabu G5557 ἢ au– G2228

ἀργύρῳ, kwa–fedha G0696 ἢ au– G2228 λίθῳ, kwa–jiwe G3037 χαράγματι, sanamu–iliyochongwa G5480 τέχνης ustadi G5078 καὶ na– G2532 ἐνθυμήσεως mawazo G1761 ἀνθρώπου, ya–mwanadamu G0444

τὸ ule– G3588 Θεῖον Uungu G2304 εἶναι kuwa G1510 ὅμοιον. unafanana G3664

Kwa hiyo, ikiwa sisi ni wazaliwa wa Mungu, hatupaswi kufikiri kuwa uungu ni kama dhahabu, au shaba, au mawe, sanamu iliyochongwa kwa ustadi na mawazo ya watu.

30 τοὺς zile– G3588 μὲν kwa–kweli– G3303 οὖν basi– G3767 χρόνους nyakati G5550 τῆς za– G3588 ἀγνοίας ujinga G0052 ὑπεριδὼν akizipuuza G5237 ὁ huyo– G3588 Θεὸς, Mungu G2316 τὰ yale– G3588 νῦν sasa G3568

παραγγέλλει anaamuru G3853 τοῖς wale– G3588 ἀνθρώποις wanadamu G0444 πάντας wote G3956 πανταχοῦ kila–mahali G3837 μετανοεῖν, kutubu G3340

Kwa hiyo, Mungu alinyamazia nyakati zile za ujinga, lakini sasa anaamuru watu wote kila mahali wapate kutubu.

31 καθότι kwa–sababu– G2530 ἔστησεν ameweka G2476 ἡμέραν siku G2250 ἐν ambayo– G1722 ᾗ ndani–ya G3739 μέλλει atahukumu G3195 κρίνειν kuhukumu G2919 τὴν ile– G3588

οἰκουμένην dunia G3625 ἐν kwa– G1722 δικαιοσύνῃ, haki G1343 ἐν kwa– G1722 ἀνδρὶ mtu G0435 ᾧ ambaye– G3739 ὥρισεν, aliamua G3724 πίστιν imani G4102 παρασχὼν akitoa G3930

πᾶσιν kwa–wote G3956 ἀναστήσας akimfufua G0450 αὐτὸν yeye G0846 ἐκ kutoka– G1537 νεκρῶν. wafu G3498

Hii ni kwa sababu ameweka siku atakayo ihukumu dunia kwa haki kwa mtu ambaye alimchagua. Mungu alitoa uhakika wa mtu huyu kwa kila mtu pale alipomfufua katoka kwa wafu.

32	ἀκούσαντες	δὲ	ἀνάστασιν	νεκρῶν,	οἱ	μὲν	ἐχλεύαζον,	οἱ	
	wakisikia	lakini–	ufufuo	wa–wafu	wengine–	kwa–kweli–	walidhihaki	wengine–	
	G0191	G1161	G0386	G3498	G3588	G3303	G5512	G3588	

δὲ	εἶπαν,	Ἀκουσόμεθά	σου	περὶ	τούτου	καὶ	πάλιν.	
lakini–	walisema	Tutakusikia	wewe	kuhusu–	hilo	na–	tena	
G1161	G3004	G0191	G4771	G4012	G3778	G2532	G3825	

Na watu wa Athene waliposikia habari ya kufufuliwa kwa wafu, baadhi yao wakamdhihaki Paulo, ila wengine wakasema “Tutakusikiliza tena kwa habari ya jambo hili”

33	οὕτως	ὁ	Παῦλος	ἐξῆλθεν	ἐκ	μέσου	αὐτῶν.
	hivyo	huyo–	Paulo	alitoka	kutoka–	katikati–ya	wao
	G3779	G3588	G3972	G1831	G1537	G3319	G0846

Baada ya hapo, Paulo akawaacha.

34	τινὲς	δὲ	ἄνδρες,	κολληθέντες	αὐτῷ,	ἐπίστευσαν,	ἐν	οἷς	
	baadhi	lakini–	wanaume	wakijiunga–naye	yeye	waliamini	miongoni–mwa	ambao–	
	G5100	G1161	G0435	G2853	G0846	G4100	G1722	G3739	

καὶ	Διονύσιος	ὁ	Ἀρεοπαγίτης,	καὶ	γυνὴ	ὀνόματι	Δάμαρις,	καὶ	ἕτεροι
na–	Dionisio	yule–	Mwareopago	na–	mwanamke	jina–lake	Damari	na–	wengine
G2532	G1354	G3588	G0698	G2532	G1135	G3686	G1152	G2532	G2087

σὺν	αὐτοῖς.
pamoja–na	wao
G4862	G0846

Lakini baadhi ya watu waliungana naye wakaamini, akiwemo Dionisio Mwareopago, na Mwanamke anaitwa Damari na wengine pamoja nao.

Chapter 18

1	Μετὰ	ταῦτα,	χωρισθεὶς	ἐκ	τῶν	Ἀθηνῶν,	ἦλθεν	εἰς	Κόρινθον.
	Baada–ya	hayo	akiondoka	kutoka–	ile–	Athene	alifika	kuelekea–	Korintho
	G3326	G3778	G5563	G1537	G3588	G0116	G2064	G1519	G2882

Baada ya mambo hayo, Paulo aliondoka Athene kwenda Korintho.

2	καὶ	εὑρών	τινα	Ἰουδαῖον,	ὀνόματι	Ἀκύλαν	Ποντικὸν	τῷ	γένει,	προσφάτως
	na–	akipata	mmoja	Myahudi	jina–lake	Akwila	Mpontiko	kwa–	kizazi	hivi–karibuni
	G2532	G2147	G5100	G2453	G3686	G0207	G4193	G3588	G1085	G4373

ἐληλυθότα	ἀπὸ	τῆς	Ἰταλίας,	καὶ	Πρίσκιλλαν	γυναῖκα	αὐτοῦ,	διὰ	
aliyekuja	kutoka–	ile–	Italia	na–	Prisila	mke	wake	kwa–sababu–	
G2064	G0575	G3588	G2482	G2532	G4252	G1135	G0846	G1223	

τὸ	διατεταχέναι	Κλαύδιον	χωρίζεσθαι	πάντας	τοὺς	Ἰουδαίους	ἀπὸ	τῆς
huyo–	aliamuru	Klaudio	kuondoka	wote	wale–	Wayahudi	kutoka–	ile–
G3588	G1299	G2804	G5563	G3956	G3588	G2453	G0575	G3588

Ῥώμης.	προσῆλθεν	αὐτοῖς,	
Rumi	alikuja	kwao	
G4516	G4334	G0846	

Huko akampata Myahudi aitwaye Akwila mtu wa kabila la Ponto, yeye na mke wake aitwaye Prisila walikuja kutoka huko Italia, kwa sababu Klaudia aliamuru Wayahudi wote waondoke Roma; Paulo akaja kwao;

3	καὶ	διὰ	τὸ	ὁμότεχνον	εἶναι,	ἔμενεν	παρ’	αὐτοῖς	καὶ	ἠργάζετο;
	na–	kwa–sababu–	huyo–	wa–kazi–moja	kuwa	alikaa	kwa–	wao	na–	alifanya–kazi
	G2532	G1223	G3588	G3673	G1510	G3306	G3844	G0846	G2532	G2038

ἦσαν	γὰρ	σκηνοποιοὶ	τῇ	τέχνῃ.
walikuwa	kwa–maana–	waundaji–hema	kwa–	kazi
G1510	G1063	G4635	G3588	G5078

Paulo akaishi na kufanya kazi nao kwani yeye anafanya kazi inayofanana na yao. Wao walikuwa ni watengeneza mahema.

4	διελέγετο	δὲ	ἐν	τῇ	συναγωγῇ	κατὰ	πᾶν	σάββατον.	ἔπειθέν	τε
	alijadiliana	na–	katika–	ile–	sinagogi	kila–	kila–	Sabato	akiwashawishi	na–pia
	G1256	G1161	G1722	G3588	G4864	G2596	G3956	G4521	G3982	G5037

Ἰουδαίους	καὶ	Ἕλληνας.	
Wayahudi	na–	Wagiriki	
G2453	G2532	G1672	

Paulo akajadiliana nao katika sinagogi kila siku ya Sabato. Aliwashawishi Wayahudi pamoja na Wagiriki.

5	Ὡς	δὲ	κατῆλθον	ἀπὸ	τῆς	Μακεδονίας	ὅ	τε	Σιλᾶς	καὶ	ὁ
	Wakati–	na–	walishuka	kutoka–	ile–	Makedonia	huyo–	na–pia	Sila	na–	huyo–
	G5613	G1161	G2718	G0575	G3588	G3109	G3588	G5037	G4609	G2532	G3588

Τιμόθεος,	συνείχετο	τῷ	λόγῳ	ὁ	Παῦλος,	διαμαρτυρόμενος	τοῖς	
Timotheo	alikuwa–akishinikizwa	na–	neno	huyo–	Paulo	akishuhudia–kwa–nguvu	kwa–	
G5095	G4912	G3588	G3056	G3588	G3972	G1263	G3588	

Ἰουδαίοις,	εἶναι	τὸν	Χριστὸν	Ἰησοῦν.
Wayahudi	kuwa	huyo–	Kristo	Yesu
G2453	G1510	G3588	G5547	G2424

Lakini Sila na Timotheo walipokuja kutoka Makedonia, Paulo alisukumwa na Roho kuwashuhudia Wayahudi kuwa Yesu ndiye Kristo.

6	ἀντιτασσομένων	δὲ	αὐτῶν	καὶ	βλασφημούντων;	ἐκτιναξάμενος	τὰ	ἱμάτια,		
	wakipinga	na–	wao	na–	wakimkufuru	akiyakung'uta	yale–	mavazi		
	G0498	G1161	G0846	G2532	G0987	G1621	G3588	G2440		

εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,	Τὸ	αἷμα	ὑμῶν	ἐπὶ	τὴν	κεφαλὴν	ὑμῶν;	καθαρὸς
alisema	kwao	wao	Ile–	damu	yenu	juu–ya	ile–	kichwa	chenu	safi
G3004	G4314	G0846	G3588	G0129	G4771	G1909	G3588	G2776	G4771	G2513

ἐγώ.	ἀπὸ	τοῦ	νῦν,	εἰς	τὰ	ἔθνη	πορεύσομαι.	
mimi	kutoka–	ile–	sasa	kuelekea–	yale–	mataifa	nitakwenda	
G1473	G0575	G3588	G3568	G1519	G3588	G1484	G4198	

Wakati Wayahudi walipompinga na kumdhihaki, hivyo Paulo akakung'uta vazi lake mbele yao, na kuwaambia, “Damu yenu na iwe juu ya vichwa vyenu wenyewe; Mimi sina hatia. Kutoka sasa na kuendelea, nawaendea Mataifa”.

7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι
na– akiondoka kutoka–huko aliingia ndani–ya nyumba ya–mtu–mmoja jina–lake
G2532 G3327 G1564 G1525 G1519 G3614 G5100 G3686

Τιτίου Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν
Titio Yusto amchaye huyo– Mungu ambaye– ile– nyumba ilikuwa
G5103 G2459 G4576 G3588 G2316 G3739 G3588 G3614 G1510

συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.
karibu–na ile– sinagogi
G4927 G3588 G4864

Hivyo akaondoka kutoka pale akaenda kwenye nyumba ya Tito Yusto, Mtu anayemwabudu Mungu. Nyumba yake iko karibu na sinagogi.

8 Κρίσπος δὲ, ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἐπίστευσεν τῷ Κυρίῳ, σὺν ὅλῳ
Krispo na– yule– mkuu–wa–sinagogi aliamini kwa– Bwana pamoja–na yote
G2921 G1161 G3588 G0752 G4100 G3588 G2962 G4862 G3650

τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες, ἐπίστευον καὶ
ile– nyumba yake na– wengi wa– Wakorintho wakisikia waliamini na–
G3588 G3624 G0846 G2532 G4183 G3588 G2881 G0191 G4100 G2532

ἐβαπτίζοντο.
walibatizwa
G0907

Krispo, kiongozi wa sinagogi pamoja na watu wa nyumbani mwake wakamwamini Bwana. Watu wengi wa Korintho waliomsikia Paulo akiongea waliamini na kubatizwa.

9 Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος ἐν νυκτὶ δι’ ὁράματος τῷ Παύλῳ,
Alisema na– huyo– Bwana katika– usiku kupitia– maono kwa– Paulo
G3004 G1161 G3588 G2962 G1722 G3571 G1223 G3705 G3588 G3972

Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς,
Usiogope uogope bali– sema na– usi– unyamaze
G3361 G5399 G0235 G2980 G2532 G3361 G4623

Bwana akamwambia Paulo usiku kwa njia ya maono, “Usiogope, lakini ongea na usinyamaze.

10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι
kwa–sababu– mimi nipo pamoja–na wewe na– hakuna–mtu atakushambulia wewe
G1360 G1473 G1510 G3326 G4771 G2532 G3762 G2007 G4771

τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει
ya– kukudhuru wewe, kwa–sababu– watu ni– wangu wengi katika mji
G3588 G2559 G4771 G1360 G2992 G1510 G1473 G4183 G1722 G3588 G4172

ταύτῃ.
huu
G3778

Kwani Mimi niko pamoja nawe, na hakuna atakayejaribu kukudhuru, maana nina watu wengi katika mji huu”.

11 Ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον
Alikaa na– mwaka na– miezi sita akifundisha kati–ya wao lile– neno
G2523 G1161 G1763 G2532 G3376 G1803 G1321 G1722 G0846 G3588 G3056

τοῦ Θεοῦ.
la– Mungu
G3588 G2316

Paulo akakaa huko kwa muda wa mwaka mmoja na miezi sita akifundisha neno la Mungu miongoni mwao.

12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ
Galio na- liwali akiwa wa- Akaya, walishambulia kwa-pamoja wale-
G1058 G1161 G0446 G1510 G3588 G0882 G2721 G3661 G3588

Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,
Wayahudi huyo- Paulo na- walimleta yeye kwa- ile- kiti-cha-hukumu
G2453 G3588 G3972 G2532 G0071 G0846 G1909 G3588 G0968

Lakini Galio alipofanywa mtawala wa Akaya, Wayahudi walisimama pamoja kinyume na Paulo na kumpeleka mbele ya kiti cha hukumu,

13 λέγοντες ὅτι, Παρὰ τὸν νόμον, ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους
wakisema kwamba- Kinyume-na ile- sheria anawashawishi huyu wale- wanadamu
G3004 G3754 G3844 G3588 G3551 G0374 G3778 G3588 G0444

σέβεσθαι τὸν Θεόν.
kuabudu huyo- Mungu
G4576 G3588 G2316

wakisema, “Mtu huyu huwashawishi watu wamwabudu Mungu kinyume cha sheria”.

14 μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων
akikaribia na- huyo- Paulo kufungua ile- kinywa alisema huyo- Galio
G3195 G1161 G3588 G3972 G0455 G3588 G4750 G3004 G3588 G1058

πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι, ὦ ῥᾳδιούργημα
kwa- wale- Wayahudi Kama- kwa-kweli- ilikuwa kosa lolote au uhalifu
G4314 G3588 G2453 G1487 G3303 G1510 G0092 G5100 G2228 G4467

πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν;
mbaya Ee- Wayahudi kwa- sababu labda- ningewavumilia ninyi
G4190 G5599 G2453 G2596 G3056 G0302 G0430 G4771

Wakati Paulo alipokuwa akitaka kusema, Galio akawaambia Wayahudi, “Ninyi Wayahudi, kama ingelikuwa ni kosa au uhalifu, ingekuwa halali kuwashughulikia.

15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου, καὶ ὀνομάτων, καὶ νόμου
lakini-kama- ni- maswali ni- kuhusu- neno na- majina na- sheria
G1487 G1161 G2213 G1510 G4012 G3056 G2532 G3686 G2532 G3551

τοῦ καθ’ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί; κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι
ile- kati-ya ninyi mtaona ninyi-wenyewe hakimu mimi wa-hayo si- nataka
G3588 G2596 G4771 G3708 G0846 G2923 G1473 G3778 G3756 G1014

εἶναι.
kuwa
G1510

Lakini kwa sababu ni maswali, yanayohusu maneno na majina, na sheria zenu, basi hukumuni ninyi wenyewe. Mimi sitamani kuwa hakimu kwa habari ya mambo hayo.”

16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.
na- aliwafukuza wao kutoka- kile- kiti-cha-hukumu
G2532 G0556 G0846 G0575 G3588 G0968

Galio akawaamuru waondoke mbele ya kiti cha hukumu,

17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην, τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν
wakimshika na- wote Sosthene huyo- mkuu-wa-sinagogi walimpiga mbele-ya
G1949 G1161 G3956 G4988 G3588 G0752 G5180 G1715

τοῦ βήματος. καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.
kile- kiti-cha-hukumu na- hakuna-kitu cha-hayo kwa- Galio kilimjali
G3588 G0968 G2532 G3762 G3778 G3588 G1058 G3199

Hivyo, wakamkamata Sosthene, kiongozi wa sinagogi, wakampiga mbele ya kiti cha hukumu. Lakini Galio hakujali walichokifanya.

18 Ὁ δὲ Παῦλος, ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς
Huyo- na- Paulo bado akibaki siku nyingi wale- ndugu
G3588 G1161 G3972 G2089 G4357 G2250 G2425 G3588 G0080

ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ
akiwaga alisafiri-baharini kuelekea- ile- Siria na- pamoja-na yeye
G0657 G1602 G1519 G3588 G4947 G2532 G4862 G0846

Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλήν; εἶχεν
Prisila na- Akwila akinyoa katika- Kenkrea ile- kichwa alikuwa-na
G4252 G2532 G0207 G2751 G1722 G2747 G3588 G2776 G2192

γὰρ εὐχήν.
kwa-maana- nadhiri
G1063 G2171

Paulo, baada ya kukaa pale kwa muda mrefu, aliwaacha ndugu na kwenda kwa meli Siria pamoja na Prisila na Akwila. Kabla ya kuondoka bandarini, alinyoa nywele zake kwani alikuwa ameapa kuwa Mnadhiri.

19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ. αὐτὸς
walifika na- kuelekea- Efeso na-wale aliwaacha huko yeye-mwenyewe
G2658 G1161 G1519 G2181 G2548 G2641 G0847 G0846

δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις.
lakini- akiingia ndani-ya ile- sinagogi alijadiliana na- Wayahudi
G1161 G1525 G1519 G3588 G4864 G1256 G3588 G2453

Walipofika Efeso, Paulo alimwacha Prisila na Akwila pale, lakini yeye mwenyewe akaingia kwenye sinagogi na kujadiliana na Wayahudi.

20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι, οὐκ ἐπένευσεν,
wakimwomba na- wao kwa- muda-mrefu-zaidi wakati kubaki si- alikubali
G2065 G1161 G0846 G1909 G4119 G5550 G3306 G3756 G1962

Walipomwambia Paulo akae nao kwa muda mrefu, yeye alikataa.

21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος, καὶ εἰπών, <Δεῖ με πάντως, τὴν ἑορτὴν τὴν
bali- akiwaga na- akisema Lazima mimi kabisa ile- sikukuu ile-
G0235 G0657 G2532 G3004 G1163 G1473 G3843 G3588 G1859 G3588

ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα>; Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ
inayokuja kusherehekea katika- Yerusalemu Tena nitarudi kwenu ninyi huyo-
G2064 G4160 G1519 G2414 G3825 G0344 G4314 G4771 G3588

Θεοῦ θέλοντος. ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.
Mungu akitaka alisafiri-baharini kutoka- ile- Efeso
G2316 G2309 G0321 G0575 G3588 G2181

Lakini akaondoka kwao, akawaambia, “Nitarudi tena kwenu, ikiwa ni mapenzi ya Mungu”. Baada ya hapo, akaondoka kwa meli kutoka Efeso.

22	καὶ	κατελθὼν	εἰς	Καισάρειαν,	ἀναβὰς	καὶ	ἀσπασάμενος	τὴν	ἐκκλησίαν,	
	na–	akishuka	kuelekea–	Kaisaria	akipanda	na–	akiliamkia	lile–	kanisa	
	G2532	G2718	G1519	G2542	G0305	G2532	G0782	G3588	G1577	

κατέβη	εἰς	Ἀντιόχειαν.	
alishuka	kuelekea–	Antiokia	
G2597	G1519	G0490	

Paulo alipotua Kaisaria, alipanda kwenda kusalimia Kanisa la Yerusalemu, kisha akashuka chini kwa kanisa la Antiokia.

23	καὶ	ποιήσας	χρόνον	τινὰ,	ἐξῆλθεν,	διερχόμενος	καθεξῆς	τὴν	Γαλατικὴν	
	na–	akifanya	wakati	fulani	alitoka	akipita	kwa–mfuatano	ile–	Galatia	
	G2532	G4160	G5550	G5100	G1831	G1330	G2517	G3588	G1054	

χώραν	καὶ	Φρυγίαν,	στηρίζων	πάντας	τοὺς	μαθητάς.	
nchi	na–	Frugia	akiwaimarisha	wote	wale–	wanafunzi	
G5561	G2532	G5435	G1991	G3956	G3588	G3101	

Baada ya kukaa kwa muda pale, Paulo aliondoka kupitia maeneo ya Galatia na Frigia na kuwatia moyo wanafunzi wote.

24	Ἰουδαῖος	δέ	τις,	Ἀπολλῶς	ὀνόματι,	Ἀλεξανδρεὺς	τῷ	γένει,	ἀνὴρ
	Myahudi	lakini–	mmoja	Apolo	jina–lake	Mwiskandria	kwa–	kizazi	mwanaume
	G2453	G1161	G5100	G0625	G3686	G0221	G3588	G1085	G0435

λόγιος,	κατήντησεν	εἰς	Ἔφεσον.	δυνατὸς	ὢν	ἐν	ταῖς	
msemaji–mzuri	alifika	kuelekea–	Efeso	mwenye–nguvu	akiwa	katika–	zile–	
G3052	G2658	G1519	G2181	G1415	G1510	G1722	G3588	

γραφαῖς.	
Maandiko	
G1124	

Myahudi mmoja aitwaye Apolo, aliyezaliwa huko Alexandria, alikuja Efeso. Alikuwa na ufasaha katika kuongea na hodari katika Maandiko.

25	οὗτος	ἦν	κατηχημένος	τὴν	ὁδὸν	τοῦ	Κυρίου.	καὶ	ζέων	τῷ
	huyu	alikuwa	amefundishwa	ile–	njia	ya–	Bwana	na–	akiwa–na–bidii	kwa–
	G3778	G1510	G2727	G3588	G3598	G3588	G2962	G2532	G2204	G3588

πνεύματι,	ἐλάλει	καὶ	ἐδίδασκεν	ἀκριβῶς	τὰ	περὶ	τοῦ	Ἰησοῦ,	
roho	alisema	na–	alifundisha	kwa–usahihi	yale–	kuhusu–	huyo–	Yesu	
G4151	G2980	G2532	G1321	G0199	G3588	G4012	G3588	G2424	

ἐπιστάμενος	μόνον	τὸ	βάπτισμα	Ἰωάννου.	
akijua	tu	ile–	ubatizo	wa–Yohana	
G1987	G3440	G3588	G0908	G2491	

Apollo alikuwa ameelekezwa katika mafundisho ya Bwana. Kwa jinsi alivyokuwa na bidii katika roho, aliongea na kufundisha kwa usahihi mambo yanayomuhusu Yesu, ila alijua tu ubatizo wa Yohana.

26	οὗτός	τε	ἤρξατο	παρρησιάζεσθαι	ἐν	τῇ	συναγωγῇ.	ἀκούσαντες	δὲ	
	huyu	na–pia	alianza	kusema–kwa–ujasiri	katika–	ile–	sinagogi	wakimsikia	na–	
	G3778	G5037	G0756	G3955	G1722	G3588	G4864	G0191	G1161	

αὐτοῦ,	Πρίσκιλλα	καὶ	Ἀκύλας,	προσελάβοντο	αὐτὸν,	καὶ	ἀκριβέστερον	αὐτῷ	
yeye	Prisila	na–	Akwila	walimchukua	yeye	na–	kwa–usahihi–zaidi	kwake	
G0846	G4252	G2532	G0207	G4355	G0846	G2532	G0199	G0846	

ἐξέθεντο	τὴν	ὁδὸν	τοῦ	Θεοῦ.
walimweleza	ile–	njia	ya–	Mungu
G1620	G3588	G3598	G3588	G2316

Apolo akaanza kuzungumza kwa ujasiri katika hekalu. Lakini Prisila na Akwila walipomsikia, walifanya urafiki naye na wakamwelezea juu ya njia za Mungu kwa usahihi.

27	βουλομένου	δὲ	αὐτοῦ	διελθεῖν	εἰς	τὴν	Ἀχαΐαν,	προτρεψάμενοι	οἱ
	akitaka	na–	yeye	kuvuka	kuelekea–	ile–	Akaya	wakimtia–moyo	wale–
	G1014	G1161	G0846	G1330	G1519	G3588	G0882	G4389	G3588

ἀδελφοὶ	ἔγραψαν	τοῖς	μαθηταῖς	ἀποδέξασθαι	αὐτόν,	ὃς	παραγενόμενος,	
ndugu	waliandika	kwa–	wanafunzi	kumpokea	yeye	ambaye–	akifika	
G0080	G1125	G3588	G3101	G0588	G0846	G3739	G3854	

συνεβάλετο	πολὺ	τοῖς	πεπιστευκόσιν	διὰ	τῆς	χάριτος.	
alisaidia	sana	wale–	walioamini	kupitia–	ile–	neema	
G4820	G4183	G3588	G4100	G1223	G3588	G5485	

Alipotamani kuondoka kwenda Akaya, ndugu walimtia moyo na kuwaandikia barua wanafunzi walioko Akaya ili wapate kumpokea. Alipowasili, kwa neema aliwasaidia sana wale waliomini.

28	εὐτόνως	γὰρ	τοῖς	Ἰουδαίοις	διακατηλέγχετο	δημοσίᾳ,	ἐπιδεικνὺς	διὰ	
	kwa–nguvu	kwa–maana–	kwa–	Wayahudi	aliwashinda	hadharani	akionyesha	kupitia–	
	G2159	G1063	G3588	G2453	G1246	G1219	G1925	G1223	

τῶν	γραφῶν	εἶναι	τὸν	Χριστὸν	Ἰησοῦν.	
zile–	Maandiko	kuwa	huyo–	Kristo	Yesu	
G3588	G1124	G1510	G3588	G5547	G2424	

Kwa nguvu zake na maarifa, Apolo aliwazidi Wayahudi hadharani akionesha kupitia maandiko ya kuwa Yesu ndiye Kristo.

Chapter 19

1	Ἐγένετο	δὲ,	ἐν	τῷ	τὸν	Ἀπολλῶ	εἶναι	ἐν	Κορίνθῳ,	Παῦλον,
	Ikawa	na–	wakati–	huyo–	huyo–	Apolo	kuwa	katika–	Korintho	Paulo
	G1096	G1161	G1722	G3588	G3588	G0625	G1510	G1722	G2882	G3972

διελθόντα	τὰ	ἀνωτερικὰ	μέρη,	ἐλθεῖν	εἰς	Ἔφεσον,	καὶ	εὑρεῖν	τινας	
akipita	zile–	za–juu	sehemu	alifika	kuelekea–	Efeso	na–	kupata	baadhi	
G1330	G3588	G0510	G3313	G2064	G1519	G2181	G2532	G2147	G5100	

μαθητάς,
wanafunzi
G3101

Ikawa kwamba Apolo alipokuwa Korintho, Paulo akapita nyanda za juu na kufika katika mji wa Efeso, na akakuta wanafunzi kadhaa huko.

2 εἶπέν alisema G3004 τε na–pia G5037 πρὸς kwao G4314 αὐτούς, wao G0846 Εἰ Kama– G1487 Πνεῦμα Roho G4151 Ἅγιον Mtakatifu G0040 ἐλάβετε, mlipokea G2983 πιστεύσαντες? mkiamini G4100

οἱ wale– G3588 δὲ lakini– G1161 πρὸς kwake G4314 αὐτόν, yeye G0846 Ἀλλ’ Bali– G0235 οὐδ’ wala– G3761 εἰ kama– G1487 Πνεῦμα Roho G4151 Ἅγιον Mtakatifu G0040 ἔστιν, yupo G1510 ἠκούσαμεν. tumesikia G0191

Paulo akawaambia, “Je, mlipokea Roho Mtakatifu mlipoamini?” Wakamwambia, “Hapana, hatukuweza hata kusikia kuhusu Roho Mtakatifu.”

3 εἶπέν alisema G3004 τε, na–pia G5037 Εἰς Katika– G1519 τί nini– G5101 οὖν basi– G3767 ἐβαπτίσθητε? mlibatizwa G0907 οἱ wale– G3588 δὲ lakini– G1161 εἶπαν, walisema G3004 Εἰς Katika– G1519

τὸ ule– G3588 Ἰωάννου wa–Yohana G2491 βάπτισμα. ubatizo G0908

Paul alisema, “Sasa ninyi mlibatizwaje?” Wakasema, “Katika ubatizo wa Yohana.

4 εἶπεν alisema G3004 δὲ na– G1161 Παῦλος, Paulo G3972 Ἰωάννης Yohana G2491 ἐβάπτισεν alibatiza G0907 βάπτισμα ubatizo G0908 μετανοίας, wa–toba G3341 τῷ kwa– G3588 λαῷ watu G2992

λέγων, akisema G3004 εἰς katika– G1519 τὸν huyo– G3588 ἐρχόμενον anayekuja G2064 μετ’ baada–ya G3326 αὐτὸν, yeye G0846 ἵνα ili– G2443 πιστεύσωσιν, waamini G4100 τοῦτ’ huyo G3778 ἔστιν, ni– G1510

εἰς katika– G1519 τὸν huyo– G3588 Ἰησοῦν. Yesu G2424

Basi Paulo akajibu, “Yohana alibatiza kwa ubatizo wa toba. Akawaambia wale watu kwamba wanapaswa kumwamini yule ambaye angekuja baada yake, yaani, Yesu.”

5 ἀκούσαντες wakisikia G0191 δὲ, na– G1161 ἐβαπτίσθησαν walibatizwa G0907 εἰς katika– G1519 τὸ lile– G3588 ὄνομα jina G3686 τοῦ la– G3588 Κυρίου Bwana G2962 Ἰησοῦ. Yesu G2424

Watu waliposikia habari hii, wakabatizwa kwa jina la Bwana Yesu.

6 καὶ na– G2532 ἐπιθέντος akiweka G2007 αὐτοῖς juu–yao G0846 τοῦ huyo– G3588 Παύλου Paulo G3972 [τὰς] zile– G3588 χεῖρας, mikono G5495 ἦλθε alikuja G2064 τὸ huyo– G3588 Πνεῦμα Roho G4151 τὸ huyo– G3588

Ἅγιον Mtakatifu G0040 ἐπ’ juu–ya G1909 αὐτούς; wao G0846 ἐλάλουν walisema G2980 τε na–pia G5037 γλώσσαις kwa–lugha G1100 καὶ na– G2532 ἐπροφήτευον. walitabiri G4395

Na ikawa Paulo alipoweka mikono yake juu yao, Roho Mtakatifu akaja juu yao na wakaanza kunena kwa lugha na kutabiri.

7 ἦσαν walikuwa G1510 δὲ na– G1161 οἱ wale– G3588 πάντες wote G3956 ἄνδρες wanaume G0435 ὡσεὶ karibu– G5616 δώδεκα. kumi–na–mbili G1427

Jumla yao walikuwa wanaume wapatao kumi na wawili.

8	Εἰσελθὼν	δὲ	εἰς	τὴν	συναγωγὴν,	ἐπαρρησιάζετο,	ἐπὶ	μῆνας	τρεῖς,	
	Akiingia	na–	ndani–ya	ile–	sinagogi	alisema–kwa–ujasiri	kwa–	miezi	mitatu	
	G1525	G1161	G1519	G3588	G4864	G3955	G1909	G3376	G5140	

διαλεγόμενος,	καὶ	πείθων	[τὰ]	περὶ	τῆς	βασιλείας	τοῦ	Θεοῦ.	
akijadiliana	na–	akishawishi	yale–	kuhusu–	ule–	ufalme	wa–	Mungu	
G1256	G2532	G3982	G3588	G4012	G3588	G0932	G3588	G2316	

Paulo alienda katika sinagogi akanena kwa ujasiri kwa muda wa miezi mitatu. Alikuwa akiongoza majadiliano na kuwavuta watu kuhusu mambo yanayohusu ufalme wa Mungu.

9	ὡς	δέ	τινες	ἐσκληρύνοντο	καὶ	ἠπείθουν,	κακολογοῦντες	τὴν	Ὁδὸν,	
	wakati–	lakini–	baadhi	walishupaa	na–	wakakataa	wakiisema–vibaya	ile–	Njia	
	G5613	G1161	G5100	G4645	G2532	G0544	G2551	G3588	G3598	

ἐνώπιον	τοῦ	πλήθους,	ἀποστὰς	ἀπ’	αὐτῶν,	ἀφώρισεν,	τοὺς	μαθητάς,	καθ’	
mbele–ya	lile–	kundi	akiondoka	kutoka–	wao	aliwatenga	wale–	wanafunzi	kila–	
G1799	G3588	G4128	G0868	G0575	G0846	G0873	G3588	G3101	G2596	

ἡμέραν	διαλεγόμενος	ἐν	τῇ	σχολῇ	Τυράννου.	
siku	akijadiliana	katika–	ile–	ukumbi	wa–Tirano	
G2250	G1256	G1722	G3588	G4981	G5181	

Lakini Wayahudi wengine walikuwa wakaidi na wasiotii, walianza kusema mabaya kuhusu njia ya Kristo mbele ya umati. Basi Paulo aliachana nao na akawatenga waaminio mbali nao. Naye alianza kuongea kila siku katika ukumbi wa Tirano.

10	τοῦτο	δὲ	ἐγένετο	ἐπὶ	ἔτη	δύο,	ὥστε	πάντας	τοὺς	κατοικοῦντας	τὴν
	hili	na–	lilitokea	kwa–	miaka	miwili	hata	wote	wale–	wakaao	ile–
	G3778	G1161	G1096	G1909	G2094	G1417	G5620	G3956	G3588	G2730	G3588

Ἀσίαν	ἀκοῦσαι	τὸν	λόγον	τοῦ	Κυρίου,	Ἰουδαίους	τε	καὶ	Ἕλληνας.
Asia	kusikia	lile–	neno	la–	Bwana	Wayahudi	na–pia	na–	Wagiriki
G0773	G0191	G3588	G3056	G3588	G2962	G2453	G5037	G2532	G1672

Hii iliendelea kwa miaka miwili, kwa hiyo wote waliokuwa wanaishi katika Asia walisikia neno la Bwana, wote Wayahudi na Wayunani.

11	Δυνάμεις	τε	οὐ	τὰς	τυχούσας,	ὁ	Θεὸς	ἐποίει	διὰ	τῶν	χειρῶν
	Nguvu	na–pia	si–	zile–	za–kawaida	huyo–	Mungu	alifanya	kupitia–	zile–	mikono
	G1411	G5037	G3756	G3588	G5177	G3588	G2316	G4160	G1223	G3588	G5495

Παύλου,
ya–Paulo
G3972

Mungu alikuwa akifanya matendo makuu kwa mikono ya Paulo,

12	ὥστε	καὶ	ἐπὶ	τοὺς	ἀσθενοῦντας	ἀποφέρεσθαι	ἀπὸ	τοῦ	χρωτὸς	αὐτοῦ
	hata	na–	juu–ya	wale–	wagonjwa	kupelekwa	kutoka–	ule–	mwili	wake
	G5620	G2532	G1909	G3588	G0770	G0667	G0575	G3588	G5559	G0846

σουδάρια	ἢ	σιμικίνθια,	καὶ	ἀπαλλάσσεσθαι	ἀπ’	αὐτῶν	τὰς	νόσους,	
leso	au–	nguo–za–kazi	na–	kuondolewa	kutoka–	wao	zile–	magonjwa	
G4676	G2228	G4612	G2532	G0525	G0575	G0846	G3588	G3554	

τά	τε	πνεύματα	τὰ	πονηρὰ	ἐκπορεύεσθαι.	
na–	na–pia	roho	zile–	mbaya	kutoka	
G3588	G5037	G4151	G3588	G4190	G1607	

kwamba hata wagonjwa waliponywa, na roho chafu waliwatoka, wakati walipochukua leso na nguo zilizotoka mwilini mwa Paulo.

13 Ἐπεχείρησαν Walijaribu G2021 δέ lakini– G1161 τινες baadhi G5100 καὶ na– G2532 τῶν wa– G3588 περιερχομένων wazungukao G4022 Ἰουδαίων, Wayahudi G2453 ἐξορκιστῶν, watoa–pepo G1845

ὀνομάζειν kutaja G3687 ἐπὶ juu–ya G1909 τοὺς wale– G3588 ἔχοντας wenye G2192 τὰ zile– G3588 πνεύματα roho G4151 τὰ zile– G3588 πονηρὰ, mbaya G4190 τὸ lile– G3588 ὄνομα jina G3686 τοῦ la– G3588

Κυρίου Bwana G2962 Ἰησοῦ, Yesu G2424 λέγοντες, wakisema G3004 Ὁρκίζω Ninakuapisha G3726 ὑμᾶς, ninyi G4771 τὸν huyo– G3588 Ἰησοῦν, Yesu G2424 ὃν ambaye– G3739 Παῦλος Paulo G3972

κηρύσσει. anahubiri G2784

Lakini palikuwapo Wayahudi wapunga pepo wakisafiri kupitia eneo hilo, wakilitumia jina la Yesu kwa ajili ya matumizi yao wenyewe. Wakiwaambia wale walikuwa na pepo wachafu; Wakisema, “Ninawaamuru mtoke kwa jina la Yesu ambaye Paulo anamhubiri.”

14 ἦσαν walikuwa G1510 δέ lakini– G1161 τινος wa–mmoja G5100 Σκευᾶ, Skewa G4630 Ἰουδαίου Myahudi G2453 ἀρχιερέως, kuhani–mkuu G0749 ἑπτὰ saba G2033 υἱοὶ, wana G5207 τοῦτο hili G3778

ποιοῦντες. wakifanya G4160

Waliofanya haya walikuwa wana saba wa kuhani Mkuu wa Kiyahudi, Skewa.

15 ἀποκριθὲν akijibu G0611 δὲ, na– G1161 τὸ ile– G3588 πνεῦμα roho G4151 τὸ ile– G3588 πονηρὸν mbaya G4190 εἶπεν alisema G3004 αὐτοῖς kwao G0846 Τὸν, Huyo– G3588 [μὲν] kwa–kweli– G3303

Ἰησοῦν Yesu G2424 γινώσκω, ninamjua G1097 καὶ na– G2532 τὸν huyo– G3588 Παῦλον Paulo G3972 ἐπίσταμαι; ninamfahamu G1987 ὑμεῖς ninyi G4771 δὲ, lakini– G1161 τίνες ni–nani– G5101 ἐστέ? mko G1510

Roho wachafu wakawajibu, “Yesu namjua, na Paulo namjua; lakini ninyi ni nani? “

16 καὶ na– G2532 ἐφαλόμενος akiruka G2177 ὁ yule– G3588 ἄνθρωπος mtu G0444 ἐπ’ juu–ya G1909 αὐτοὺς, wao G0846 ἐν ndani–ya– G1722 ᾧ ambaye– G3739 ἦν alikuwa G1510 τὸ ile– G3588

πνεῦμα roho G4151 τὸ ile– G3588 πονηρὸν, mbaya G4190 κατακυριεύσας akiwashinda G2634 ἀμφοτέρων, wote–wawili G0297 ἴσχυσεν aliweza G2480 κατ’ dhidi–ya G2596 αὐτῶν, wao G0846 ὥστε hata G5620

γυμνοὺς uchi G1131 καὶ na– G2532 τετραυματισμένους wakijeruhiwa G5135 ἐκφυγεῖν kutoroka G1628 ἐκ kutoka– G1537 τοῦ ile– G3588 οἴκου nyumba G3624 ἐκείνου. ile G1565

Yule roho mchafu ndani ya mtu akawarukia wapunga pepo na akawashinda nguvu na kuwapiga. Ndipo wakakimbia kutoka ile nyumba wakiwa uchi na kujeruhiwa.

17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν. τοῖς
hili na- likawa lijulikana kwa-wote Wayahudi na-pia na- Wagiriki wale-
G3778 G1161 G1096 G1110 G3956 G2453 G5037 G2532 G1672 G3588

κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ
wakaao ile- Efeso na- ulianguka hofu juu-ya wote wao na-
G2730 G3588 G2181 G2532 G1968 G5401 G1909 G3956 G0846 G2532

ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
lilitukuzwa lile- jina la- Bwana Yesu
G3170 G3588 G3686 G3588 G2962 G2424

Jambo hili likajulikana kwa wote, Wayahudi na Wayunani, ambao waliishi huko Efeso. Wakawa na hofu sana, na jina la Bwana likazidi kuheshimiwa.

18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες
wengi na-pia wa- walioamini walikuja wakikiri na- wakitangaza
G4183 G5037 G3588 G4100 G2064 G1843 G2532 G0312

τὰς πράξεις αὐτῶν.
zile- matendo yao
G3588 G4234 G0846

Pia, wengi wa waumini walikuja na wakaungama na wakidhihirisha matendo mabaya waliyoyafanya.

19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους,
wengi na- wa- yale- uchawi waliofanya wakileta-pamoja zile- vitabu
G2425 G1161 G3588 G3588 G4021 G4238 G4851 G3588 G0976

κατέκαιον ἐνώπιον πάντων. καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον
walivichoma mbele-ya wote na- walihesabu zile- bei zake na- walipata
G2618 G1799 G3956 G2532 G4860 G3588 G5092 G0846 G2532 G2147

ἀργυρίου μυριάδας πέντε.
fedha elfu-hamsini elfu-tano
G0694 G3461 G4002

Wengi waliokuwa wakifanya uganga wakakusanya vitabu vyao, wakavichoma mbele ya kila mtu. Wakati wao walipohesabu thamani ya vitu hivyo, ilikuwa vipande hamsini elfu vya fedha.

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.
Hivyo kwa- nguvu la- Bwana lile- neno lilikua na- liliweza
G3779 G2596 G2904 G3588 G2962 G3588 G3056 G0837 G2532 G2480

Hivyo Neno la Bwana likaenea kwa upana sana katika nguvu.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι,
Wakati- na- yalitimizwa hayo aliamua huyo- Paulo katika- ile- roho
G5613 G1161 G4137 G3778 G5087 G3588 G3972 G1722 G3588 G4151

διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἰεροσόλυμα, εἰπών,
akipita ile- Makedonia na- Akaya kwenda kuelekea- Yerusalemu akisema
G1330 G3588 G3109 G2532 G0882 G4198 G1519 G2414 G3004

ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
kwamba- Baada-ya ile- kuwa mimi huko lazima mimi na- Rumi kuona
G3754 G3326 G3588 G1096 G1473 G1563 G1163 G1473 G2532 G4516 G3708

ya Paulo kukamilisha huduma yake kule Efeso, Roho akamwongoza kwenda Yerusalemu kupitia Makedonia na Akaya; Akasema, “Baada ya kuwako huko, yanipasa kuiona Rumi pia.”

22 ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν, δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
akituma na– kuelekea– ile– Makedonia wawili wa– watumishi wake
G0649 G1161 G1519 G3588 G3109 G1417 G3588 G1247 G0846

Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
Timotheo na– Erasto yeye–mwenyewe alikaa wakati katika– ile– Asia
G5095 G2532 G2037 G0846 G1907 G5550 G1519 G3588 G0773

Paul akawatuma Makedonia wanafunzi wake wawili, Timotheo na Erasto, ambao walikuwa wamemsaidia. Lakini yeye mwenyewe akabaki Asia kwa muda.

23 Ἐγένετο δὲ, κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς
Ikawa na– katika– ule– wakati ule machafuko si– kidogo kuhusu– ile–
G1096 G1161 G2596 G3588 G2540 G1565 G5017 G3756 G3641 G4012 G3588

Ὁδοῦ.
Njia
G3598

Wakati huo kulitokea ghasia kubwa huko Efeso kuhusu ile Njia.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς
Demetrio kwa–maana– mmoja jina–lake mfua–fedha akitengeneza mahekalu
G1216 G1063 G5100 G3686 G0695 G4160 G3485

ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν;
ya–fedha ya–Artemi alileta kwa– mafundi si– kidogo faida
G0693 G0735 G3930 G3588 G5079 G3756 G3641 G2039

Sonara mmoja jina lake Demetrio, ambaye aliyetengeneza visanamu vya fedha vya mungu Diana, alileta biashara kubwa kwa mafundi.

25 οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν,
ambao– akiwakusanya na– wale– kuhusu– ile– kazi–kama–hiyo wafanyakazi alisema
G3739 G4867 G2532 G3588 G4012 G3588 G5108 G2040 G3004

Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν
Wanaume mnajua kwamba– kutoka– hii– ile– biashara ile– utajiri wetu
G0435 G1987 G3754 G1537 G3778 G3588 G2039 G3588 G2142 G1473

ἐστιν.
upo
G1510

Hivyo akawakusanya mafundi wa kazi hiyo na kusema, “Waheshimiwa, mnajua kwamba katika biashara hii sisi tunaingiza pesa nyingi.

26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης
na– mnaona na– mnasikia kwamba– si– tu Efeso bali– karibu– yote
G2532 G2334 G2532 G0191 G3754 G3756 G3440 G2181 G0235 G4975 G3956

τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος, οὗτος πείσας, μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων
ile– Asia huyo– Paulo huyu akishawishi aligeuka wengi kundi akisema
G3588 G0773 G3588 G3972 G3778 G3982 G3179 G2425 G3793 G3004

ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ, οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
kwamba– si– ni– miungu wale– kwa– mikono inayotengenezwa
G3754 G3756 G1510 G2316 G3588 G1223 G5495 G1096

Mnaona na kusikia kwamba, si tu hapa Efeso, bali karibia Asia yote, huyu Paulo amewashawishi na kuwageuza watu wengi. Anasema kwamba hakuna miungu ambayo imefanywa kwa mikono.

27	οὐ	μόνον	δὲ	τοῦτο	κινδυνεύει	ἡμῖν,	τὸ	μέρος	εἰς	ἀπελεγμὸν
	si–	tu	lakini–	hii	inahatarisha	kwetu	ile–	sehemu	kuelekea–	kudharauliwa
	G3756	G3440	G1161	G3778	G2793	G1473	G3588	G3313	G1519	G0557

	ἐλθεῖν,	ἀλλὰ	καὶ	τὸ	τῆς	μεγάλης	θεᾶς	Ἀρτέμιδος	ἱερὸν,	εἰς
	kuja	bali–	na–	lile–	la–	mkubwa	mungu–mke	Artemi	hekalu	kuelekea–
	G2064	G0235	G2532	G3588	G3588	G3173	G2299	G0735	G2411	G1519

	οὐθὲν	λογισθῆναι,	μέλλειν	τε	καὶ	καθαιρεῖσθαι	τῆς	μεγαλειότητος	αὐτῆς,	
	si–kitu	kuhesabiwa	inakaribia	na–pia	na–	kuondolewa	ile–	ukuu	wake	
	G3762	G3049	G3195	G5037	G2532	G2507	G3588	G3168	G0846	

	ἣν	ὅλη	ἡ	Ἀσία	καὶ	ἡ	οἰκουμένη
	ambaye–	yote	ile–	Asia	na–	ile–	dunia
	G3739	G3650	G3588	G0773	G2532	G3588	G3625

	σέβεται.
	inamwabudu
	G4576

Na si tu iko hatari kwamba biashara yetu itakuwa haihitajiki tena, lakini pia na hekalu la mungu mke aliye mkuu Diana anaweza kuchukuliwa kuwa hana maana. Tena angeweza hata kupoteza ukuu wake, yeye ambaye Asia na dunia humwabudu.”

28	Ἀκούσαντες	δὲ,	καὶ	γενόμενοι	πλήρεις	θυμοῦ,	ἔκραζον	λέγοντες,	
	Wakisikia	na–	na–	wakiwa	wamejawa	hasira	walipiga–kelele	wakisema	
	G0191	G1161	G2532	G1096	G4134	G2372	G2896	G3004	

	Μεγάλη	ἡ	Ἄρτεμις	Ἐφεσίων.
	Mkubwa	ni–	Artemi	ya–Waefeso
	G3173	G3588	G0735	G2180

Waliposikia haya, walijawa na hasira na wakapiga kelele, wakisema, “Diana wa Waefeso ni mkuu.”

29	καὶ	ἐπλήσθη	ἡ	πόλις	τῆς	συγχύσεως;	ὥρμησάν	τε	ὁμοθυμαδὸν
	na–	ulijaa	ule–	mji	ya–	machafuko	walikimbilia	na–pia	kwa–pamoja
	G2532	G4130	G3588	G4172	G3588	G4799	G3729	G5037	G3661

	εἰς	τὸ	θέατρον,	συναρπάσαντες	Γάϊον	καὶ	Ἀρίσταρχον,
	ndani–ya	lile–	ukumbi–wa–michezo	wakiwakamata	Gayo	na–	Aristarko
	G1519	G3588	G2302	G4884	G1050	G2532	G0708

	Μακεδόνας,	συνεκδήμους	Παύλου.
	Wamakedonia	wasafiri–pamoja	wa–Paulo
	G3110	G4898	G3972

Mji wote ukajaa ghasia, na watu wakakimbia pamoja ndani ya ukumbi wa michezo. wakawakamata wasafiri wenzake na Paulo, Gayo na Aristariko, waliotoka Makedonia.

30	Παύλου	δὲ,	βουλομένου	εἰσελθεῖν	εἰς	τὸν	δῆμον;	οὐκ	εἴων
	Paulo	na–	akitaka	kuingia	ndani–ya	lile–	kusanyiko	si–	waliruhusu
	G3972	G1161	G1014	G1525	G1519	G3588	G1218	G3756	G1439

	αὐτὸν	οἱ	μαθηταί,
	yeye	wale–	wanafunzi
	G0846	G3588	G3101

Paulo alitaka kuingia katika umati wa watu, lakini wanafunzi walimzuia.

31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς
baadhi na- na- wa- viongozi-wa-Asia wakiwa kwake rafiki wakituma kwake
G5100 G1161 G2532 G3588 G0775 G1510 G0846 G5384 G3992 G4314

αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
yeye walimsihi si- kujiruhusu mwenyewe ndani-ya lile- ukumbi-wa-michezo
G0846 G3870 G3361 G1325 G1438 G1519 G3588 G2302

Pia, baadhi ya maafisa wa mkoa wa Asia ambao walikuwa marafiki zake wakampelekea ujumbe kwa nguvu kumwomba asiingie katika ukumbi wa michezo.

32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον; ἦν γὰρ ἡ
wengine kwa-kweli- basi- kingine kitu walipiga-kelele ilikuwa kwa-maana- ile-
G0243 G3303 G3767 G0243 G5100 G2896 G1510 G1063 G3588

ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα
kusanyiko ilichanganyika na- wale- wengi si- walijua kwa-nini- kwa-sababu
G1577 G4797 G2532 G3588 G4119 G3756 G1492 G5101 G1752

συνεληλύθεισαν.
wamekusanyika
G4905

Baadhi ya watu walikuwa wakisema kitu hiki na wengine jambo lile, kwa sababu umati wa watu ulikuwa umechanganyikiwa. Wengi wao hawakuweza hata kujua kwa nini walikuja pamoja.

33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν
kutoka- na- lile- kundi walimsukuma-mbele Aleksanda wakimtoa yeye
G1537 G1161 G3588 G3793 G4822 G0223 G4261 G0846

τῶν Ἰουδαίων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν
wale- Wayahudi huyo- na- Aleksanda akipunga ile- mkono alitaka
G3588 G2453 G3588 G1161 G0223 G2678 G3588 G5495 G2309

ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
kujitetea kwa- kusanyiko
G0626 G3588 G1218

Wayahudi wakamleta Iskanda nje ya umati wa watu na kumuweka juu mbele ya watu. Iskanda akatoa ishara kwa mkono wake kutoa maelezo kwa watu.

34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ
wakimtambua lakini- kwamba- Myahudi yeye-ni- sauti ilitokea moja kutoka-
G1921 G1161 G3754 G2453 G1510 G5456 G1096 G1520 G1537

πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.
wote kama- kwa- masaa mawili wakipiga-kelele Mkubwa ni- Artemi ya-Waefeso
G3956 G5613 G1909 G5610 G1417 G2896 G3173 G3588 G0735 G2180

Lakini walipotambua kuwa yeye ni Myahudi, wote wakapiga kelele kwa sauti moja kwa muda wa saa mbili, “Diana ni mkuu wa Wafeso.”

35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν, Ἄνδρες, Ἐφέσιοι,
akiwatuliza lakini- yule- karani lile- kundi alisema Wanaume Waefeso
G2687 G1161 G3588 G1122 G3588 G3793 G5346 G0435 G2180

τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων
ni-nani- kwa-maana- ni- mwanadamu ambaye- ha- anajua ule- wa-Waefeso
G5101 G1063 G1510 G0444 G3739 G3756 G1097 G3588 G2180

πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ διοπετοῦς?
mji mlinda-hekalu ukiwa wa- mkubwa Artemi na- ile- iliyoanguka-mbinguni
G4172 G3511 G1510 G3588 G3173 G0735 G2532 G3588 G1356

Baada ya karani wa mji kuunyamazisha umati, alisema, 'Enyi wanaume wa Efeso, ni nani asiyejua kwamba mji huu wa Efeso ni mtunzaji wa hekalu la Diana mkuu na ile picha ilivyoanguka kutoka mbinguni?

36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.
yasiyopingika basi– yakiwa hayo inafaa ni– ninyi kutulia kuwa na– hakuna haraka kufanya
G0368 G3767 G1510 G3778 G1163 G1510 G4771 G2687 G5225 G2532 G3367 G4312 G4238

Kuona Basi kwamba mambo haya hayatawezekana, tunapaswa kuwa na utulivu na msifanye chochote kwa haraka.

37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν.
mliwaleta kwa–maana– wale– wanaume hawa si– wezi–wa–hekalu wala– wanaomkufuru ile– mungu–mke wetu
G0071 G1063 G3588 G0435 G3778 G3777 G2417 G3777 G0987 G3588 G2316 G1473

Kwa maana mmewaita watu hawa hapa mahakamani ambao si wezi wa hekalu wala si wenye kumkufuru mungu wetu mke.

38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι, πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν; ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.
kama– kwa–kweli– basi– Demetrio na– wale– pamoja–na yeye mafundi wana dhidi–ya mtu–yeyote shauri soko zinafanywa na– maliwali wako washtaki kila–mmoja
G1487 G3303 G3767 G1216 G2532 G3588 G4862 G0846 G5079 G2192 G4314 G5100 G3056 G0060 G0071 G2532 G0446 G1510 G1458 G0240

Kwa hiyo, kama Demetrio na mafundi waliopamoja naye wana mashtaka dhidi ya mtu yeyote, mahakama ziko wazi na maliwali wapo. Na waletwe mbele ya shauri.

39 εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.
lakini–kama– kitu– kingine zaidi mnatafuta katika– ile– ya–sheria kusanyiko itaamuliwa
G1487 G1161 G5100 G4008 G1934 G1722 G3588 G1772 G1577 G1956

Lakini kama wewe ukitafuta chochote kuhusu mambo mengine, yatashughurikiwa katika kikao halali.

40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ, οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης.
na– kwa–maana– tunahatarisha kushtakiwa uasi kuhusu– la– leo hakuna– sababu ikiwepo kuhusu– ambayo– si– tutaweza kutoa hesabu kuhusu– hilo– ghasia hii
G2532 G1063 G2793 G1458 G4714 G4012 G3588 G4594 G3367 G0159 G5225 G4012 G3739 G3756 G1410 G0591 G3056 G4012 G3588 G4963 G3778

Kwa kweli tuko katika hatari ya kutuhumiwa kuhusu ghasia siku hii. Hakuna sababu ya machafuko haya, na hatutakuwa na uwezo wa kuyaeleza.

41 καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.
na– hayo akisema aliivunja ile– kusanyiko
G2532 G3778 G3004 G0630 G3588 G1577

Baada ya kusema haya, aliwatawanya makutano.

Chapter 20

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, μεταπεμψάμενος ὁ Παῦλος
Baada–ya na – kuisha – ghasia akiwaita – Paulo
G3326 G1161 G3588 G3973 G3588 G2351 G3343 G3588 G3972

τοὺς μαθητὰς, καὶ παρακαλέσας ἀσπασάμενος, ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς
– wanafunzi na akiwatia–moyo akiwaaga alitoka kwenda kwa–
G3588 G3101 G2532 G3870 G0782 G1831 G4198 G1519

Μακεδονίαν.
Makedonia
G3109

Baada ya ghasia kumalizika, Paulo aliwaita wanafunzi na kuwatia moyo. Kisha kuwaaga na akaondoka kwenda Makedonia.

2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
akipitia na – sehemu zile na akiwatia–moyo wao kwa–neno mengi
G1330 G1161 G3588 G3313 G1565 G2532 G3870 G0846 G3056 G4183

ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
alikuja kwa– – Ugiriki
G2064 G1519 G3588 G1671

Naye akiishakupita mikoa hiyo na alikuwa akiwatia moyo waamuni, akaingia Uyunani.

3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν
akifanya na miezi mitatu, ilipotokea hila kwake kutoka–kwa –
G4160 G5037 G3376 G5140 G1096 G1917 G0846 G5259 G3588

Ἰουδαίων, μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ
Wayahudi alipokuwa kuanza–safari kwa– – Siria ikawa uamuzi –
G2453 G3195 G0321 G1519 G3588 G4947 G1096 G1106 G3588

ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.
kurudi kupitia– Makedonia
G5290 G1223 G3109

Baada ya yeye kuwa pale kwa muda wa miezi mitatu, njama ziliundwa dhidi yake na Wayahudi alipokuwa akikaribia kusafiri kwa njia ya bahari kuelekea Shamu, hivyo aliazimu kurudi kupitia Makedonia.

4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου, Βεροιαῖος; Θεσσαλονικέων δὲ,
walimfuata na yeye Sopatero wa–Pyro Mberoya Wathesalonike na
G4902 G1161 G0846 G4986 G4450 G0961 G2331 G1161

Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος; καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος; Ἀσιανοὶ δὲ,
Aristarko na Sekundo na Gayo Mderbe na Timotheo wa–Asia na
G0708 G2532 G4580 G2532 G1050 G1190 G2532 G5095 G0774 G1161

Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος.
Tikiko na Trofimo
G5190 G2532 G5161

Walioandamana naye hadi Asia walikuwa Sopatro, mwana wa Pirho kutoka Berea; Aristariko na Sekundo, wote kutoka waamini wa Wathesalonike; Gayo wa Derbe; Timotheo; Tikiko na Trofimo kutoka Asia.

5	οὗτοι hawa G3778	δὲ na G1161	προελθόντες, wakitangulia G4281	ἔμενον walitungoja G3306	ἡμᾶς sisi G1473	ἐν katika– G1722	Τρῳάδι; Troa G5174	

Lakini watu hawa wamekwisha tangulia na walikuwa wanatungojea kule Troa.

6	ἡμεῖς sisi G1473	δὲ na G1161	ἐξεπλεύσαμεν, tulisafiri–kwa–meli G1602	μετὰ baada–ya G3326	τὰς – G3588	ἡμέρας siku G2250	τῶν za– G3588	ἀζύμων, mikate–isiyochachwa G0106

ἀπὸ kutoka– G0575	Φιλίππων, Filipi G5375	καὶ na G2532	ἤλθομεν tulikuja G2064	πρὸς kwao G4314	αὐτοὺς wao G0846	εἰς kwa– G1519	τὴν – G3588	Τρῳάδα; Troa G5174	ἄχρι hadi G0891	ἡμερῶν siku G2250

πέντε, tano G4002	ὅπου ambapo G3699	διετρίψαμεν tulikaa G1304	ἡμέρας siku G2250	ἑπτά. saba G2033

kwa njia ya Bahari kutoka Filipi baada ya siku za mikate isiyotiwa chachu, na katika siku tano tukawafikia huko Troa. Tulikaa huko kwa siku saba.

7	Ἐν Katika G1722	δὲ na G1161	τῇ – G3588	μιᾷ ya–kwanza G1520	τῶν ya– G3588	σαββάτων, sabato G4521	συνηγμένων tulipokusanyika G4863	ἡμῶν sisi G1473	κλάσαι kumega G2806	ἄρτον, mkate G0740

ὁ – G3588	Παῦλος Paulo G3972	διελέγετο aliwahubiria G1256	αὐτοῖς, wao G0846	μέλλων alipokuwa G3195	ἐξιέναι kuondoka G1826	τῇ – G3588	ἐπαύριον; kesho–yake G1887	παρέτεινέν alirefusha G3905

τε na G5037	τὸν – G3588	λόγον neno G3056	μέχρι hadi G3360	μεσονυκτίου. usiku–wa–manane G3317

Hata siku ya kwanza ya juma, tulipokuwa tumekusanyika pamoja ili kuumega mkate, Paulo alizungumza na Waamini. Alikuwa akipanga kuondoka kesho yake, hivyo akaendelea kuongea hadi usiku wa manane.

8	ἦσαν kulikuwa G1510	δὲ na G1161	λαμπάδες taa G2985	ἱκαναὶ nyingi G2425	ἐν katika– G1722	τῷ – G3588	ὑπερῴῳ, chumba–cha–juu G5253	οὗ ambapo G3757	ἦμεν tulikuwa G1510

συνηγμένοι. tumekusanyika G4863

Kulikuwa na taa nyingi katika chumba cha juu ambapo tulikuwa tumekusanyika pamoja.

9	καθεζόμενος alikuwa–ameketi G2516	δέ na G1161	τις mmoja G5100	νεανίας, kijana G3494	ὀνόματι jina–lake G3686	Εὔτυχος, Eutiko G2161	ἐπὶ kwenye– G1909	τῆς – G3588	θυρίδος, dirisha G2376

καταφερόμενος akishindwa–na G2702	ὕπνῳ usingizi G5258	βαθεῖ, mzito G0901	διαλεγομένου alipokuwa–akiongea G1256	τοῦ – G3588	Παύλου Paulo G3972	ἐπὶ kwa– G1909	πλεῖον, zaidi G4119

κατενεχθεὶς akishindwa G2702	ἀπὸ kutoka–kwa G0575	τοῦ – G3588	ὕπνου, usingizi G5258	ἔπεσεν alianguka G4098	ἀπὸ kutoka– G0575	τοῦ – G3588	τριστέγου ghorofa–ya–tatu G5152	κάτω, chini G2736

καὶ na G2532	ἤρθη aliinuliwa G0142	νεκρός. amekufa G3498

Katika dirisha alikuwa amekaa kijana mmoja jina lake Utiko, ambaye alielemewa na usingizi mzito. Hata Paulo alipokuwa akihutubu kwa muda mrefu, kijana huyu, akiwa amelala, akaanguka chini kutoka ghorofa ya tatu na aliokotwa akiwa amekufa.

10	καταβὰς	δὲ,	ὁ	Παῦλος	ἐπέπεσεν	αὐτῷ,	καὶ	συμπεριλαβὼν	εἶπεν,	
	akishuka	na	–	Paulo	alimwangukia	juu–yake	na	akimkumbatia	alisema	
	G2597	G1161	G3588	G3972	G1968	G0846	G2532	G4843	G3004	

Μὴ	θορυβεῖσθε;	ἡ	γὰρ	ψυχὴ	αὐτοῦ,	ἐν	αὐτῷ	ἐστιν.	
Msifanye	ghasia	–	kwa–maana	uhai	wake	ndani–	yake	uko	
G3361	G2350	G3588	G1063	G5590	G0846	G1722	G0846	G1510	

Lakini Paulo alishuka chini, alijinyoosha yeye mwenyewe juu yake, akamkumbatia. Kisha akasema, “Msikate tamaa, kwa kuwa yu hai.”

11	ἀναβὰς	δὲ,	καὶ	κλάσας	τὸν	ἄρτον,	καὶ	γευσάμενος,	ἐφ’	ἱκανόν
	akipanda	na	na	akimega	–	mkate	na	akionja	kwa–	muda–mrefu
	G0305	G1161	G2532	G2806	G3588	G0740	G2532	G1089	G1909	G2425

τε	ὁμιλήσας	ἄχρι	αὐγῆς,	οὕτως	ἐξῆλθεν.	
na	akiongea	hadi	mapambazuko	hivyo	alitoka	
G5037	G3656	G0891	G0827	G3779	G1831	

Kisha akapanda tena ghorofani na akaumega mkate, akala. Baada ya kuzungumza nao kwa muda mrefu hadi alfajiri, akaondoka.

12	ἤγαγον	δὲ	τὸν	παῖδα	ζῶντα,	καὶ	παρεκλήθησαν	οὐ	μετρίως.
	walimleta	na	–	mvulana	akiwa–hai	na	walifarijiwa	si	kidogo
	G0071	G1161	G3588	G3816	G2198	G2532	G3870	G3756	G3357

Wakamleta yule kijana akiwa hai wakafarijika sana.

13	Ἡμεῖς	δὲ,	προελθόντες	ἐπὶ	τὸ	πλοῖον,	ἀνήχθημεν	ἐπὶ	τὴν	Ἄσσον,
	Sisi	na	tukitangulia	kwa–	–	meli	tulianza–safari	kwa–	–	Aso
	G1473	G1161	G4281	G1909	G3588	G4143	G0321	G1909	G3588	G0789

ἐκεῖθεν	μέλλοντες	ἀναλαμβάνειν	τὸν	Παῦλον.	οὕτως	γὰρ	
kutoka–hapo	tukikusudia	kumpokea	–	Paulo	hivyo	kwa–maana	
G1564	G3195	G0353	G3588	G3972	G3779	G1063	

διατεταγμένος,	ἦν	μέλλων	αὐτὸς	πεζεύειν.	
alikuwa–amepanga	alikuwa	akikusudia	yeye–mwenyewe	kwenda–kwa–miguu	
G1299	G1510	G3195	G0846	G3978	

Sisi wenyewe tulitangulia mbele ya Paul kwa meli na tukaelekea Aso, ambapo sisi tulipanga kumchukua Paul huko. Hiki ndicho yeye mwenyewe alitaka kufanya, kwa sababu alipanga kwenda kupitia nchi kavu.

14	ὡς	δὲ	συνέβαλλεν	ἡμῖν	εἰς	τὴν	Ἄσσον,	ἀναλαβόντες	αὐτὸν,	
	alipoungana	na	na–sisi	kwetu	kwa–	–	Aso	tukimpokea	yeye	
	G5613	G1161	G4820	G1473	G1519	G3588	G0789	G0353	G0846	

ἤλθομεν	εἰς	Μιτυλήνην;	
tulikuja	kwa–	Mitilene	
G2064	G1519	G3412	

Alipotufikia huko Aso, tukampakia kwenye Meli tukaenda Mitilene.

15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου.
na–kutoka–hapo tukisafiri–kwa–meli – siku–inayofuata tulifika karibu–na Kio
G2547 G0636 G3588 G1966 G2658 G0481 G5508

τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον; τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
– na nyingine tulifika kwa– Samo; – na inayofuata tulikuja kwa–
G3588 G1161 G2087 G3846 G1519 G4544 G3588 G1161 G2192 G2064 G1519

Μίλητον.
Mileto
G3399

Kisha sisi tukatweka kutoka huko na siku ya pili tulifika upande wa pili wa kisiwa cha Kio. Siku iliyofuata, tukawasili kisiwa cha Samo, na kesho yake tukafika mji wa Mileto.

16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως
alikuwa–ameamua kwa–maana – Paulo kupita–kando–ya – Efeso ili
G2919 G1063 G3588 G3972 G3896 G3588 G2181 G3704

μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ; ἔσπευδεν γὰρ,
si itokee kwake kuchelewesha katika– – Asia alikuwa–akiharakisha kwa–maana
G3361 G1096 G0846 G5551 G1722 G3588 G0773 G4692 G1063

εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς
kama inawezekana ingekuwa kwake siku ya– Pentekoste kuwa katika–
G1487 G1415 G1510 G0846 G3588 G2250 G3588 G4005 G1096 G1519

Ἰεροσόλυμα.
Yerusalemu
G2414

Kwa sababu Paulo alikuwa ameamua kusafiri kupitia Efeso, ili kwamba asitumie muda wowote katika Asia; kwa maana alikuwa na haraka ya kuwahi Yerusalemu kwa ajili ya sikukuu ya Pentekoste, kama ingeliwezekana yeye kufanya hivyo.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου, πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς
Kutoka– na – Mileto akituma kwa– Efeso aliwaita –
G0575 G1161 G3588 G3399 G3992 G1519 G2181 G3333 G3588

πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.
wazee wa– kanisa
G4245 G3588 G1577

Kutoka Mileto akatuma watu hadi Efeso na akawaita wazee wa Kanisa.

18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε,
walipofika na kwake kwake yeye alisema kwao Ninyi mnajua
G5613 G1161 G3854 G4314 G0846 G3004 G0846 G4771 G1987

ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ’ ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς
tangu– ya–kwanza siku tangu– ambayo nilikanyaga katika– – Asia jinsi
G0575 G4413 G2250 G0575 G3739 G1910 G1519 G3588 G0773 G4459

μεθ’ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
pamoja–na ninyi – wakati–wote muda nilivyokuwa
G3326 G4771 G3588 G3956 G5550 G1096

Walipofika kwake, akawaambia, ninyi wenyewe mwajua tangu siku ya kwanza nilipokanyaga hapa Asia, jinsi nilivyokuwa kwenu muda wote.

19	δουλεύων	τῷ	Κυρίῳ	μετὰ	πάσης	ταπεινοφροσύνης,	καὶ	δακρύων,	καὶ	πειρασμῶν,	τῶν
	nikimtumikia	–	Bwana	kwa–	unyenyekevu–wote	unyenyekevu	na	machozi	na	majaribu	–
	G1398	G3588	G2962	G3326	G3956	G5012	G2532	G1144	G2532	G3986	G3588

συμβάντων	μοι	ἐν	ταῖς	ἐπιβουλαῖς	τῶν	Ἰουδαίων;		
yaliyonitokea	mimi	katika–	–	hila	za–	Wayahudi		
G4819	G1473	G1722	G3588	G1917	G3588	G2453		

Nimemtumikia Bwana kwa unyenyekevu wote na kwa machozi, na mateso yaliyonipata mimi kwa hila za Wayahudi.

20	ὡς	οὐδὲν	ὑπεστειλάμην	τῶν	συμφερόντων,	τοῦ	μὴ	ἀναγγεῖλαι	ὑμῖν,	καὶ	διδάξαι
	jinsi	hakuna	niliyoficha	ya–	yenye–faida	–	si	kuwatangazia	ninyi	na	kuwafundisha
	G5613	G3762	G5288	G3588	G4851	G3588	G3361	G0312	G4771	G2532	G1321

ὑμᾶς	δημοσίᾳ	καὶ	κατ’	οἴκους,	
ninyi	hadharani	na	kwa–	nyumba	
G4771	G1219	G2532	G2596	G3624	

Mwajua jinsi ambavyo sikujizuia kutangaza kwenu kitu chochote ambacho kilikuwa muhimu, na jinsi mimi nilivyowafundisha wazi wazi na pia kwenda nyumba kwa nyumba.

21	διαμαρτυρόμενος	Ἰουδαίοις	τε	καὶ	Ἕλλησιν,	τὴν	εἰς	Θεὸν	μετάνοιαν,	καὶ
	nikishuhudia	Wayahudi	na	na	Wagiriki	–	kwa–	Mungu	toba	na
	G1263	G2453	G5037	G2532	G1672	G3588	G1519	G2316	G3341	G2532

πίστιν	εἰς	τὸν	Κύριον	ἡμῶν,	Ἰησοῦν	{Χριστόν}.	
imani	kwa–	–	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	
G4102	G1519	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	

Mnajua jinsi mimi nilivyoendelea kuwaonya Wayahudi na Wayunani juu ya toba kwa Mungu na imani katika Bwana wetu Yesu.

22	καὶ	νῦν,	ἰδοὺ,	δεδεμένος	ἐγὼ	τῷ	πνεύματι,	πορεύομαι	εἰς	Ἰερουσαλήμ,
	na	sasa	tazama	nimefungwa	mimi	kwa–	roho	ninakwenda	kwa–	Yerusalemu
	G2532	G3568	G3708	G1210	G1473	G3588	G4151	G4198	G1519	G2419

τὰ	ἐν	αὐτῇ	συναντήσοντά	μοι,	μὴ	εἰδώς;
–	katika–	hiyo	yatakayonikuta	mimi	si	nikijua
G3588	G1722	G0846	G4876	G1473	G3361	G1492

Na sasa, angalieni, mimi, nikiwa ninamtii Roho Mtakatifu kuelekea Yerusalemu, nisiyajue mambo ambayo yatanitokea mimi huko,

23	πλὴν	ὅτι	τὸ	Πνεῦμα	τὸ	Ἅγιον	κατὰ	πόλιν	διαμαρτύρεταί	μοι,
	isipokuwa	kwamba	–	Roho	–	Mtakatifu	kwa–	mji	anishuhudia	mimi
	G4133	G3754	G3588	G4151	G3588	G0040	G2596	G4172	G1263	G1473

λέγον	ὅτι	δεσμὰ	καὶ	θλίψεις	με	μένουσιν.	
akisema	kwamba	vifungo	na	dhiki	mimi	zinaningojea	
G3004	G3754	G1199	G2532	G2347	G1473	G3306	

ila kwa kuwa Roho Mtakatifu hunishuhudia mimi katika kila mji na anasema kwamba minyororo na mateso ndivyo vinavyoningojea.

24 ἀλλ’ lakini G0235 οὐδενὸς kwa–chochote G3762 λόγου kwa–neno G3056 ποιοῦμαι siihesabu G4160 τὴν – G3588 ψυχὴν uhai G5590 τιμίαν wa–thamani G5093 ἐμαυτῷ, kwangu G1683 ὡς kama G5613

τελειῶσαι kumaliza G5048 τὸν – G3588 δρόμον mbio G1408 μου, zangu G1473 καὶ na G2532 τὴν – G3588 διακονίαν huduma G1248 ἣν ambayo G3739 ἔλαβον nilipokea G2983 παρὰ kutoka–kwa G3844

τοῦ – G3588 Κυρίου Bwana G2962 Ἰησοῦ, Yesu G2424 διαμαρτύρασθαι kushuhudia G1263 τὸ – G3588 εὐαγγέλιον injili G2098 τῆς ya– G3588 χάριτος neema G5485 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ. Mungu G2316

Lakini mimi si kufikiria kwamba maisha yangu ni kwa njia yoyote ya thamani kwangu, ili niweze kumaliza mwendo wangu na huduma niliyopokea kutoka kwa Bwana Yesu, kuishuhudia injili ya neema ya Mungu.

25 καὶ na G2532 νῦν, sasa G3568 ἰδοὺ, tazama G3708 ἐγὼ mimi G1473 οἶδα najua G1492 ὅτι kwamba G3754 οὐκέτι tena–hamta G3765 ὄψεσθε kuona G3708 τὸ – G3588 πρόσωπόν uso G4383

μου, wangu G1473 ὑμεῖς ninyi G4771 πάντες, wote G3956 ἐν miongoni–mwa G1722 οἷς ambao G3739 διῆλθον nilipitia G1330 κηρύσσων nikihubiri G2784 τὴν – G3588 βασιλείαν. ufalme G0932

Na sasa, tazama, najua kwamba wote, miongoni mwa wale nilioenda kuwahubiri Ufalme, hamtaniona uso tena.

26 διότι kwa–hiyo G1360 μαρτύρομαι ninawashuhudia G3143 ὑμῖν ninyi G4771 ἐν katika– G1722 τῇ – G3588 σήμερον leo G4594 ἡμέρᾳ, siku G2250 ὅτι kwamba G3754 καθαρός safi G2513

εἰμι niko G1510 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 τοῦ – G3588 αἵματος damu G0129 πάντων, ya–wote G3956

Kwa hiyo nawashuhudia leo hii, kwamba sina hatia kwa damu ya mtu yeyote.

27 οὐ si G3756 γὰρ, kwa–maana G1063 ὑπεστειλάμην nilijizuia G5288 τοῦ – G3588 μὴ si G3361 ἀναγγεῖλαι kuwatangazia G0312 πᾶσαν mapenzi–yote G3956 τὴν – G3588 βουλὴν mapenzi G1012

τοῦ ya– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ὑμῖν. ninyi G4771

Kwa maana sikujizuia kuwatangazia mapenzi yote ya Mungu.

28 προσέχετε jilindeni G4337 ἑαυτοῖς wenyewe G1438 καὶ na G2532 παντὶ kundi–lote G3956 τῷ – G3588 ποιμνίῳ, kundi G4168 ἐν ambalo G1722 ᾧ ambalo G3739 ὑμᾶς ninyi G4771 τὸ – G3588

Πνεῦμα Roho G4151 τὸ – G3588 Ἅγιον Mtakatifu G0040 ἔθετο amewaweka G5087 ἐπισκόπους, waangalizi G1985 ποιμαίνειν kuchunga G4165 τὴν – G3588 ἐκκλησίαν kanisa G1577 τοῦ la– G3588

Θεοῦ, Mungu G2316 ἣν ambalo G3739 περιεποιήσατο alilinunua G4046 διὰ kwa– G1223 τοῦ – G3588 αἵματος damu G0129 τοῦ – G3588 ἰδίου. yake–mwenyewe G2398

Kwa hiyo iweni waangalifu juu yenu ninyi wenyewe, na juu ya kundi lolote ambalo Roho Mtakatifu amewaweka ninyi kuwa waangalizi. Iweni waangalifu kulichunga kusanyiko la Bwana, ambalo alilinunua kwa damu yake mwenyewe.

29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου, λύκοι
mimi najua kwamba wataingia baada–ya – kuondoka kwangu mbwamwitu
G1473 G1492 G3754 G1525 G3326 G3588 G0867 G1473 G3074

βαρεῖς, εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,
wakali kati–yenu ninyi bila kulichunga – kundi
G0926 G1519 G4771 G3361 G5339 G3588 G4168

Najua kwamba baada ya kuondoka kwangu, mbwa mwitu wakali wataingia kwenu, na wasilihurumie kundi.

30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες
na kutoka–miongoni–mwenu ninyi wenyewe watasimama watu wakisema
G2532 G1537 G4771 G0846 G0450 G0435 G2980

διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν.
mambo–yaliyopotoka – kuwavuta – wanafunzi nyuma yao
G1294 G3588 G0645 G3588 G3101 G3694 G1438

Najua kwamba hata miongoni mwenu wenyewe baadhi ya watu watakuja na kusema mambo mapotovu, ili kuwavuta wanafunzi wawafuate wao.

31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν, νύκτα καὶ ἡμέραν,
kwa–hiyo kesheni mkikumbuka kwamba miaka–mitatu usiku na mchana
G1352 G1127 G3421 G3754 G5148 G3571 G2532 G2250

οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.
si niliacha kwa– machozi kuwonya mmoja kila–mtu
G3756 G3973 G3326 G1144 G3560 G1520 G1538

Kwa hiyo muwe macho. Kumbukeni kwamba kwa miaka mitatu sikuweza kuacha kuwafundisha kila mmoja wenu kwa machozi usiku na mchana.

32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, τῷ θεῷ, καὶ τῷ λόγῳ τῆς
na – sasa ninawakabidhi ninyi kwa– Mungu na kwa– neno la–
G2532 G3588 G3568 G3908 G4771 G3588 G2316 G2532 G3588 G3056 G3588

χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν
neema yake – linaweza kujenga na kutoa – urithi
G5485 G0846 G3588 G1410 G3618 G2532 G1325 G3588 G2817

ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
miongoni–mwa – waliotakaswa wote
G1722 G3588 G0037 G3956

Na sasa mimi nawakabidhi kwa Mungu, na kwa neno la neema yake, ambalo laweza kuwajenga na kuwapa urithi pamoja nao wote waliowekwa wakfu kwa Mungu.

33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα.
fedha au dhahabu au mavazi ya–mtu–yeyote sikutamani
G0694 G2228 G5553 G2228 G2441 G3762 G1937

Sikutamani fedha, dhahabu, au mavazi.

34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου, καὶ τοῖς οὖσιν
ninyi–wenyewe mnajua kwamba kwa– mahitaji yangu, na wale waliokuwa
G0846 G1097 G3754 G3588 G5532 G1473 G2532 G3588 G1510

μετ’ ἐμοῦ, ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.
pamoja–na mimi zilihudumia – mikono hizi
G3326 G1473 G5256 G3588 G5495 G3778

Mnajua ninyi wenyewe kwamba mikono hii imenipatia mahitaji yangu mwenyewe na mahitaji ya wale waliokuwa pamoja nami.

35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ
mambo–yote niliwaonyesha ninyi kwamba hivyo mkifanya–kazi–ngumu inampasa
G3956 G5263 G4771 G3754 G3779 G2872 G1163

ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου
kuwasaidia – walio–dhaifu kukumbuka na – maneno ya– Bwana
G0482 G3588 G0770 G3421 G5037 G3588 G3056 G3588 G2962

Ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν, Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον, διδόναι ἢ
Yesu kwamba Yeye–mwenyewe alisema Heri ni zaidi kutoa kuliko
G2424 G3754 G0846 G3004 G3107 G1510 G3123 G1325 G2228

λαμβάνειν.
kupokea
G2983

Katika mambo yote niliwapa mfano wa jinsi inavyopasa kuwasaidia wanyonge kwa kufanya kazi, na jinsi mnavyopaswa kukumbuka maneno ya Bwana Yesu, maneno ambayo yeye mwenyewe alisema: “Ni heri kutoa kuliko kupokea.”

36 καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς
na haya akisema akiweka – magoti yake pamoja–na wote wao
G2532 G3778 G3004 G5087 G3588 G1119 G0846 G4862 G3956 G0846

προσηύξατο.
aliomba
G4336

Baada ya kusema namna hii, alipiga magoti akaomba pamoja nao.

37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων; καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν
kikubwa na kilio kilikuwa cha–wote na wakimwangukia juu–ya –
G2425 G1161 G2805 G1096 G3956 G2532 G1968 G1909 G3588

τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν,
shingo ya– Paulo walimbusu yeye
G5137 G3588 G3972 G2705 G0846

Wote wakalia sana na kumwangukia Paulo shingoni na kumbusu.

38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι
wakihuzunika zaidi kwa– – neno ambalo alisema kwamba tena–hawata
G3600 G3122 G1909 G3588 G3056 G3739 G2046 G3754 G3765

μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ
wakikusudia – uso wake kuona walimsindikiza na yeye kwa– –
G3195 G3588 G4383 G0846 G2334 G4311 G1161 G0846 G1519 G3588

πλοῖον.
meli
G4143

Walihuzunika zaidi ya yote kwa sababu ya kile ambacho alikuwa amesema, kwamba kamwe hawatauona uso wake tena. Kisha wakamsindikiza merikebuni.

Chapter 21

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς, ἀποσπασθέντας ἀπ’ αὐτῶν,
Ilipoondoka na ilitokea kuanza-safari sisi tukijitenga kutoka-kwa wao
G5613 G1161 G1096 G0321 G1473 G0645 G0575 G0846

εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς
tukisafiri-moja-kwa-moja tulikuja kwa- – Kos – na siku-inayofuata kwa-
G2113 G2064 G1519 G3588 G2972 G3588 G1161 G1836 G1519

τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα.
– Rodo na-kutoka-hapo kwa- Patara
G3588 G4499 G2547 G1519 G3959

Wakati tulipokua tumeachana nao, na tunasafiri baharini, tukafika moja kwa moja kwenye mji wa Kosi, na kesho yake tukafika mji wa Rodo, na kutoka huko tukafika mji wa Patara.

2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες, ἀνήχθημεν.
na tukipata meli inayovuka kwa- Foinike tukipanda tulianza-safari
G2532 G2147 G4143 G1276 G1519 G5403 G1910 G0321

Tulipopata meli inayovuka kwenda Foinike, tulipanda tukasafiri.

3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον,
tukionekana na – Kipro na tukiiacha hiyo upande-wa-kushoto
G0398 G1161 G3588 G2954 G2532 G2641 G0846 G2176

ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον. ἐκεῖσε γὰρ
tulisafiri-kwa-meli kwa- Siria, na tulishuka kwa- Tiro huko kwa-maana
G4126 G1519 G4947 G2532 G2718 G1519 G5184 G1566 G1063

τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
– meli ilikuwa ikishusha-mizigo – shehena
G3588 G4143 G1510 G0670 G3588 G1117

Tulipofika mbele ya kisiwa cha Kipro, tukaiacha upande wa kushoto, tukasafiri hadi Siria, tukaweka nanga katika mji wa Tiro, kwa sababu huko ndiko meli ilikuwa ipakuliwe shehena yake.

4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά; οἵτινες τῷ
tukiwapata na – wanafunzi tulikaa hapo siku saba ambao kwa-
G0429 G1161 G3588 G3101 G1961 G0847 G2250 G2033 G3748 G3588

Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἰεροσόλυμα.
Paulo walisema kupitia- – Roho si kupanda kwa- Yerusalemu
G3972 G3004 G1223 G3588 G4151 G3361 G1910 G1519 G2414

Baada ya kuwaona wanafunzi, tukakaa huko siku saba. Wanafunzi hawa wakamwambia Paulo kupitia kwa Roho kwamba yeye asikanyage Yerusalemu.

5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες, ἐπορευόμεθα,
wakati na ilitokea kukamilisha sisi – siku tukitoka tulikwenda
G3753 G1161 G1096 G1822 G1473 G3588 G2250 G1831 G4198

προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς
wakitusindikiza sisi wote pamoja-na wake na watoto hadi nje-ya –
G4311 G1473 G3956 G4862 G1135 G2532 G5043 G2193 G1854 G3588

πόλεως. καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, προσευξάμενοι,
mji na tukiweka – magoti juu-ya – pwani tuliomba
G4172 G2532 G5087 G3588 G1119 G1909 G3588 G0123 G4336

Hata tulipotimiza siku zile, sisi tukaondoka tukaenda zetu. Wote pamoja, na wanawake zao na watoto wao, walitusindikiza katika njia zetu hadi tulipotoka nje ya mji. Kisha tukapiga magoti pwani, tukaomba, tukaagana kila mmoja.

6	ἀπησπασάμεθα	ἀλλήλους.	καὶ	ἐνέβημεν	εἰς	τὸ	πλοῖον;	ἐκεῖνοι	δὲ	
	tuliagana	kila–mtu	na	tuliingia	katika–	–	meli	wale	na	
	G0782	G0240	G2532	G0305	G1519	G3588	G4143	G1565	G1161	

ὑπέστρεψαν	εἰς	τὰ	ἴδια.	
walirudi	kwa–	–	yao	
G5290	G1519	G3588	G2398	

Tukapanda meli, huku nao wakarudi nyumbani kwao tena.

7	Ἡμεῖς	δὲ,	τὸν	πλοῦν	διανύσαντες	ἀπὸ	Τύρου,	κατηντήσαμεν	εἰς	
	Sisi	na	–	safari	tukimaliza	kutoka–	Tiro	tulifika	kwa–	
	G1473	G1161	G3588	G4144	G1274	G0575	G5184	G2658	G1519	

Πτολεμαΐδα,	καὶ	ἀσπασάμενοι	τοὺς	ἀδελφοὺς,	ἐμείναμεν	ἡμέραν	μίαν	παρ’	
Ptolemaisi	na	tukiwasifu	–	ndugu	tulikaa	siku	moja	pamoja–na	
G4424	G2532	G0782	G3588	G0080	G3306	G2250	G1520	G3844	

αὐτοῖς.	
wao	
G0846	

Hata tulipomaliza safari yetu kutoka Tiro, tukafika Tolemai. Pale tulisalimia ndugu, na kukakaa nao kwa siku moja.

8	τῇ	δὲ	ἐπαύριον,	ἐξελθόντες,	ἤλθομεν	εἰς	Καισάρειαν;	καὶ	εἰσελθόντες
	–	na	kesho–yake	tukitoka	tulikuja	kwa–	Kaisaria	na	tukiingia
	G3588	G1161	G1887	G1831	G2064	G1519	G2542	G2532	G1525

εἰς	τὸν	οἶκον	Φιλίππου	τοῦ	εὐαγγελιστοῦ,	ὄντος	ἐκ	
katika–	–	nyumba	ya–Filipo	–	mwinjilisti	aliyekuwa	kutoka–miongoni–mwa	
G1519	G3588	G3624	G5376	G3588	G2099	G1510	G1537	

τῶν	ἑπτὰ,	ἐμείναμεν	παρ’	αὐτῷ.	
–	saba	tulikaa	pamoja–na	yeye	
G3588	G2033	G3306	G3844	G0846	

Kesho yake tuliondoka tukaenda Kaisaria. Sisi tukaingia nyumbani mwa Filipo, mhubiri wa injili, aliyekuwa mmoja wa wale saba, nasi tukakaa pamoja naye.

9	τούτῳ	δὲ	ἦσαν	θυγατέρες	τέσσαρες,	παρθένοι,	προφητεύουσαι.
	huyu	na	alikuwa–na	binti	wanne	bikira	waliokuwa–wakitabiri
	G3778	G1161	G1510	G2364	G5064	G3933	G4395

Mtu huyu alikuwa na mabinti wanne mabikira ambao walitabiri.

10	Ἐπιμενόντων	δὲ	ἡμέρας	πλείους,	κατῆλθέν	τις	ἀπὸ	τῆς	Ἰουδαίας.
	Tulipokuwa–tukikaa	na	siku	nyingi	alishuka	mmoja	kutoka–	–	Yudea
	G1961	G1161	G2250	G4119	G2718	G5100	G0575	G3588	G2449

προφήτης,	ὀνόματι	Ἄγαβος;	
nabii	jina–lake	Agabo	
G4396	G3686	G0013	

Baada ya kukaa huko kwa siku kadhaa, akashuka kutoka Uyahudi nabii mmoja aitwaye Agabo.

11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας
na akija kwetu sisi na akichukua – mshipi wa– Paulo akifunga
G2532 G2064 G4314 G1473 G2532 G0142 G3588 G2223 G3588 G3972 G1210

ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα
yake–mwenyewe – miguu na – mikono alisema Hivi anasema – Roho
G1438 G3588 G4228 G2532 G3588 G5495 G3004 G3592 G3004 G3588 G4151

τὸ Ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσουσιν
– Mtakatifu – mtu ambaye ni – mshipi huu hivyo watamfunga
G3588 G0040 G3588 G0435 G3739 G1510 G3588 G2223 G3778 G3779 G1210

ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
katika– Yerusalemu – Wayahudi na watamtoa kwa– mikono ya–mataifa
G1722 G2419 G3588 G2453 G2532 G3860 G1519 G5495 G1484

Yeye alikuja kwetu na akautwaa mkanda wa Paulo. kwa huo alijifunga miguu na mikono yake mwenyewe na kusema, “Roho Mtakatifu asema hivi,” “Wayahudi wa Yerusalemu watamfunga mtu anayemiliki mkanda huu, nao watamkabidhi mikononi mwa watu wa mataifa.”

12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ
tuliposikia na haya tulimsihi sisi na – wenyeji
G5613 G1161 G0191 G3778 G3870 G1473 G5037 G2532 G3588

ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ.
– si kupanda yeye kwa– Yerusalemu tulimsihi
G1786 G3588 G3361 G0305 G0846 G1519 G2419

Tuliposikia mambo hayo, sisi na watu waliokuwa wakiishi mahali pale tulimsihi Paulo asipande kwende Yerusalemu.

13 τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ
ndipo alijibu – Paulo Mnafanya–nini mkifanya mkilia na
G5119 G0611 G3588 G3972 G5101 G4160 G2799 G2532

συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν? ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
mkivunja yangu – moyo mimi kwa–maana si tu kufungwa lakini
G4919 G1473 G3588 G2588 G1473 G1063 G3756 G3440 G1210 G0235

καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ, ἑτοίμως ἔχω, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
pia kufa katika– Yerusalemu niko–tayari nina kwa–ajili–ya – jina
G2532 G0599 G1519 G2419 G2093 G2192 G5228 G3588 G3686

τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
la– Bwana Yesu
G3588 G2962 G2424

Ndipo Paulo alijibu, “Mnafanya nini, mnalia na kunivunja moyo wangu? Kwa maana niko tayari, siyo tu kufungwa, lakini pia kufia huko Yerusalemu kwa ajili ya jina la Bwana Yesu.”

14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες, Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα
si akikubali na yeye tulinyamaza tukisema Ya– Bwana – mapenzi
G3361 G3982 G1161 G0846 G2270 G3004 G3588 G2962 G3588 G2307

γινέσθω.
na–yatendeke
G1096

Kwa vile Paulo hakutaka kushawishiwa, tuliacha na kusema, “ Basi mapenzi ya Bwana yafanyike.”

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς
Baada–ya na – siku hizi tukijiandaa tulipanda kwa–
G3326 G1161 G3588 G2250 G3778 G0643 G0305 G1519

Ἰεροσόλυμα.
Yerusalemu
G2414

Baada ya siku hizi, tulichukua mifuko yetu na tukapanda Yerusalemu.

16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες
walikuja na pia wa– wanafunzi kutoka– Kaisaria pamoja–na sisi wakileta
G4905 G1161 G2532 G3588 G3101 G0575 G2542 G4862 G1473 G0071

παρ’ ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι, Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.
kwa– ambaye tungefikia Mnasoni mmoja Mkipro wa–zamani mwanafunzi
G3844 G3739 G3579 G3416 G5100 G2953 G0744 G3101

Baadhi ya wanafunzi kutoka Kaisaria pia walifuatana nasi. Wakamleta mtu mmoja aitwaye Mnasoni, mtu wa Kipro, mwanafunzi wa zamani, ambaye tulikaa naye.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς, Ἰεροσόλυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ
Tulipofika na sisi kwa– Yerusalemu kwa–furaha walitupokea sisi –
G1096 G1161 G1473 G1519 G2414 G0780 G0588 G1473 G3588

ἀδελφοί.
ndugu
G0080

Tulipofika Yerusalemu, ndugu walitukaribisha kwa furaha.

18 τῇ δὲ ἐπιούσῃ, εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον,
– na siku–inayofuata aliingia – Paulo pamoja–na sisi kwa– Yakobo
G3588 G1161 G1966 G1524 G3588 G3972 G4862 G1473 G4314 G2385

πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
wote na walikuwepo – wazee
G3956 G5037 G3854 G3588 G4245

Kesho yake Paulo alienda pamoja nasi kwa Yakobo, na wazee wote walikuwepo.

19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο, καθ’ ἓν ἕκαστον, ὧν
na akiwasifu wao alielezea moja–moja kila–kimoja kila–mtu ambayo
G2532 G0782 G0846 G1834 G2596 G1520 G1538 G3739

ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.
alifanya – Mungu miongoni–mwa – mataifa kupitia– – huduma yake
G4160 G3588 G2316 G1722 G3588 G1484 G1223 G3588 G1248 G0846

Baada ya kuwasalimu, aliwapa taarifa moja baada ya nyingine ya mambo ambayo Mungu aliyotenda miongoni mwa mataifa kwa kupitia huduma yake.

20 οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἐδόξαζον τὸν Θεόν. εἶπόν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς,
– na wakisikia walimtukuza – Mungu walisema na kwake Unaona
G3588 G1161 G0191 G1392 G3588 G2316 G3004 G5037 G0846 G2334

ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων,
ndugu ngapi makumi-elfu kuna miongoni-mwa – Wayahudi ya- walioamini
G0080 G4214 G3461 G1510 G1722 G3588 G2453 G3588 G4100

καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν.
na wote wenye-bidii kwa- sheria wapo
G2532 G3956 G2207 G3588 G3551 G5225

Wakati waliposikia hayo, wakamsifu Mungu, na wakamwambia, “Unaona, ndugu, kuna maelfu wangapi wameamini miongoni mwa Wayahudi. Wao wote wana nia ya kushika sheria.

21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις, ἀπὸ
wameambiwa na kuhusu- wewe kwamba uasi unafundisha kutoka-kwa
G2727 G1161 G4012 G4771 G3754 G0646 G1321 G0575

Μωϋσέως, τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ
Musa – miongoni-mwa – mataifa wote Wayahudi ukisema si
G3475 G3588 G2596 G3588 G1484 G3956 G2453 G3004 G3361

περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν.
kutahiri wao – watoto wala kwa- desturi kuenenda
G4059 G0846 G3588 G5043 G3366 G3588 G1485 G4043

Wameambiwa kuhusu wewe, kwamba unafundisha Wayahudi wanaoishi kati ya mataifa kuachana na Musa, na kwamba unawaambia wasiwatahiri watoto wao, na wasifuate desturi za zamani.

22 τί οὖν ἐστιν? πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας.
nini basi ni hakika watasikia kwamba umekuja
G5101 G3767 G1510 G3843 G0191 G3754 G2064

Tunapaswa tufanye nini? Bila shaka watasikia kwamba wewe umekuja.

23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες,
hili basi fanya ambalo wewe tunakuambia tuna kwetu watu wanne
G3778 G3767 G4160 G3739 G4771 G3004 G1510 G1473 G0435 G5064

εὐχὴν ἔχοντες ἐφ’ ἑαυτῶν.
nadhiri wenye juu-yao wenyewe
G2171 G2192 G1909 G1438

Hivyo fanya kile sisi tunachokuambia sasa: tunao watu wanne ambao wameweka nadhiri.

24 τούτους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ’
hawa ukiwachukua jitakase pamoja-na wao na ulipiwe kwa-ajili-yao
G3778 G3880 G0048 G4862 G0846 G2532 G1159 G1909

αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν; καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν
wao ili wanyolewe – kichwa na watajua wote kwamba ambayo
G0846 G2443 G3587 G3588 G2776 G2532 G1097 G3956 G3754 G3739

κατήχηνται, περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς,
wameambiwa kuhusu- wewe hakuna si lakini unafuata pia wewe-mwenyewe
G2727 G4012 G4771 G3762 G1510 G0235 G4748 G2532 G0846

φυλάσσων τὸν νόμον.
ukishika – sheria
G5442 G3588 G3551

Wachukue watu hawa na ujitakase mwenyewe pamoja nao, na uwalipie gharama zao, ili waweze kunyoa vichwa vyao. Hivyo kila mmoja apate kujua kwamba mambo waliyoambiwa kuhusu wewe ni ya uongo. Watajifunza kwamba wewe pia unafuata sheria.

25	περὶ	δὲ	τῶν	πεπιστευκότων	ἐθνῶν,	ἡμεῖς	ἐπεστείλαμεν,	κρίναντες		
	kuhusu–	na	–	walioamini	mataifa	sisi	tuliandika	tukiamua		
	G4012	G1161	G3588	G4100	G1484	G1473	G1989	G2919		
	φυλάσσεσθαι	αὐτοὺς,	τό	τε	εἰδωλόθυτον,		καὶ	αἷμα,	καὶ	
	wajiepushe	wao	–	na	kilichotolewa–kwa–sanamu		na	damu	na	
	G5442	G0846	G3588	G5037	G1494		G2532	G0129	G2532	
	πνικτὸν,	καὶ	πορνείαν.							
	kilichonyongwa	na	uasherati							
	G4156	G2532	G4202							

Lakini kwa habari za mataifa ambao wamekuwa waumini, tuliandika na kutoa maagizo kwamba wanapaswa kujiepusha na vitu vilivyotolewa dhabihu kwa sanamu, na damu, kutokana na kile kilichonyongwa, na wajiepushe na uasherati.”

26	τότε	ὁ	Παῦλος,	παραλαβὼν	τοὺς	ἄνδρας,	τῇ	ἐχομένῃ	ἡμέρᾳ,	
	ndipo	–	Paulo	akiwachukua	–	watu	–	siku–inayofuata	siku	
	G5119	G3588	G3972	G3880	G3588	G0435	G3588	G2192	G2250	
	σὺν	αὐτοῖς	ἁγνισθεὶς,	εἰσῄει	εἰς	τὸ	ἱερόν,	διαγγέλλων	τὴν	
	pamoja–na	wao	akijitakasa	aliingia	katika–	–	hekalu	akitangaza	–	
	G4862	G0846	G0048	G1524	G1519	G3588	G2411	G1229	G3588	
	ἐκπλήρωσιν	τῶν	ἡμερῶν	τοῦ	ἁγνισμοῦ,	ἕως	οὗ	προσηνέχθη	ὑπὲρ	
	kukamilika	kwa–	siku	za–	utakaso	hadi	wakati	alitolewa	kwa–ajili–ya	
	G1604	G3588	G2250	G3588	G0049	G2193	G3739	G4374	G5228	
	ἑνὸς	ἑκάστου	αὐτῶν	ἡ	προσφορά.					
	kila–mmoja	kila–mtu	wao	–	sadaka					
	G1520	G1538	G0846	G3588	G4376					

Ndipo, Paulo aliwatwaa wanaume, na siku ya pili, akajitakasa mwenyewe pamoja nao, akaingia Hekaluni, kutangaza kipindi cha siku za kujitakasa, hadi sadaka itolewa kwa ajili ya kila mmoja wao.

27	Ὡς	δὲ	ἔμελλον	αἱ	ἑπτὰ	ἡμέραι	συντελεῖσθαι,	οἱ	ἀπὸ	τῆς	Ἀσίας
	Wakati	na	zilikaribia	–	saba	siku	kumalizika	–	kutoka–	–	Asia
	G5613	G1161	G3195	G3588	G2033	G2250	G4931	G3588	G0575	G3588	G0773
	Ἰουδαῖοι,	θεασάμενοι	αὐτὸν	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	συνέχεον	πάντα	τὸν	ὄχλον,	
	Wayahudi	wakimwona	yeye	katika–	–	hekalu	walicharua	wote	–	umati	
	G2453	G2300	G0846	G1722	G3588	G2411	G4797	G3956	G3588	G3793	
	καὶ	ἐπέβαλον	ἐπ’	αὐτὸν	τὰς	χεῖρας,					
	na	walimwekea	juu–yake	yeye	–	mikono					
	G2532	G1911	G1909	G0846	G3588	G5495					

Siku hizo saba zilipokaribia kumalizika, baadhi ya Wayahudi kutoka Asia wakamuona Paulo Hekaluni, na makutano wakakasirika, na wakamnyoshea mikono.

28 κράζοντες, Ἄνδρες, Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε! οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ,
wakipiga–kelele Watu Waisraeli saidieni huyu ni – mtu –
G2896 G0435 G2475 G0997 G3778 G1510 G3588 G0444 G3588

κατὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ τόπου τούτου. πάντας
dhidi–ya – taifa na – sheria na – mahali hapa wote
G2596 G3588 G2992 G2532 G3588 G3551 G2532 G3588 G5117 G3778 G3956

πανταχῇ διδάσκων; ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ
kila–mahali anafundisha zaidi–ya–hayo na pia Wagiriki aliwaleta katika– –
G3837 G1321 G2089 G5037 G2532 G1672 G1521 G1519 G3588

ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.
hekalu na amelinajisi – takatifu mahali hapa
G2411 G2532 G2840 G3588 G0040 G5117 G3778

Walikuwa wanapiga kelele, “Watu wa Israeli, tusaidieni. Huyu ni yule mtu anayewafundisha watu kila mahali mambo ambayo ni kinyume na watu, sheria, na mahali hapa. Pia amewaleta Wayunani katika Hekalu na kupanajisi mahali hapa patakatifu.”

29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει
walikuwa kwa–maana wamemwona–kabla Trofimo – Mwefeso katika– – mji
G1510 G1063 G4308 G5161 G3588 G2180 G1722 G3588 G4172

σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
pamoja–na yeye ambaye walidhani kwamba katika– – hekalu alimleta –
G4862 G0846 G3739 G3543 G3754 G1519 G3588 G2411 G1521 G3588

Παῦλος.
Paulo
G3972

Kwa kuwa mwanzoni walikuwa wamemwona Trofimo Muefeso akiwa pamoja naye mjini, nao walidhani kwamba Paulo alimleta hekaluni.

30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ. καὶ
ulichochewa na – mji wote na ilikuwa mkusanyiko wa– watu na
G2795 G5037 G3588 G4172 G3650 G2532 G1096 G4890 G3588 G2992 G2532

ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως
wakimshika – Paulo walimburuta yeye nje–ya – hekalu na mara–moja
G1949 G3588 G3972 G1670 G0846 G1854 G3588 G2411 G2532 G2112

ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
zilifungwa – milango
G2808 G3588 G2374

Mji wote ulikuwa na taharuki, na watu wakakimbia pamoja na kumkamata Paulo. Wakamtoa nje ya Hekalu, na milango mara ikafungwa.

31 Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης,
Wakitaka na yeye kumuua ilipanda habari kwa– jemadari wa– kikosi
G2212 G5037 G0846 G0615 G0305 G5334 G3588 G5506 G3588 G4686

ὅτι ὅλη συνχύννεται Ἰερουσαλήμ;
kwamba yote imechanganyikiwa Yerusalemu
G3754 G3650 G4797 G2419

Walipokuwa wakijaribu kumuua, habari zilimfikia mkuu wa jeshi la walinzi kuwa Yerusalemu yote ilikuwa imejaa ghasia.

32	ὃς	ἐξαυτῆς,	παραλαβὼν	στρατιώτας	καὶ	ἑκατοντάρχας,	κατέδραμεν	ἐπ’	αὐτούς.	οἱ
	ambaye	mara–moja	akiwachukua	askari	na	maakida	alikimbia–chini	kwao	wao	–
	G3739	G1824	G3880	G4757	G2532	G1543	G2701	G1909	G0846	G3588

δὲ	ἰδόντες	τὸν	χιλίαρχον	καὶ	τοὺς	στρατιώτας,	ἐπαύσαντο	τύπτοντες	τὸν	Παῦλον.
na	wakimwona	–	jemadari	na	–	askari	waliacha	kumpiga	–	Paulo
G1161	G3708	G3588	G5506	G2532	G3588	G4757	G3973	G5180	G3588	G3972

Mara hiyo akawachukua askari na jemadari akaukimbilia umati. Wakati Watu walipomwona mkuu wa jeshi na askari, wakaacha kumpiga Paulo.

33	τότε	ἐγγίσας,	ὁ	χιλίαρχος	ἐπελάβετο	αὐτοῦ,	καὶ	ἐκέλευσεν	δεθῆναι
	ndipo	akikaribia	–	jemadari	alimkamata	yeye	na	akaamuru	afungwe
	G5119	G1448	G3588	G5506	G1949	G0846	G2532	G2753	G1210

ἁλύσεσι	δυσί,	καὶ	ἐπυνθάνετο	τίς	εἴη,	καὶ	τί	ἐστιν	πεποιηκώς.
kwa–minyororo	miwili	na	aliuliza	ni–nani	angekuwa	na	nini	ni	alifanya
G0254	G1417	G2532	G4441	G5101	G1510	G2532	G5101	G1510	G4160

Kisha mkuu wa jeshi alimkaribia na akamshika Paulo, na akaamuru afungwe minyororo miwili. Akamuuliza yeye ni nani na amefanya nini.

34	ἄλλοι	δὲ,	ἄλλο	τι,	ἐπεφώνουν	ἐν	τῷ	ὄχλῳ.	μὴ	δυναμένου
	wengine	na	kingine	kitu	walipaza–sauti	katika–	–	umati	si	akiweza
	G0243	G1161	G0243	G5100	G2019	G1722	G3588	G3793	G3361	G1410

δὲ	αὐτοῦ	γνῶναι	τὸ	ἀσφαλὲς	διὰ	τὸν	θόρυβον,	ἐκέλευσεν	ἄγεσθαι
na	yeye	kujua	–	ukweli	kwa–sababu–ya	–	ghasia	aliamuru	apelekwe
G1161	G0846	G1097	G3588	G0804	G1223	G3588	G2351	G2753	G0071

αὐτὸν	εἰς	τὴν	παρεμβολήν.	
yeye	katika–	–	ngome	
G0846	G1519	G3588	G3925	

Baadhi ya watu kwenye umati walikuwa wanapayuka kitu hiki na wengine kingine. Kwa kuwa jemadari hakuweza kuwaambia chochote kwa sababu ya zile kelele, akaamuru Paulo aletwe ndani ya ngome.

35	ὅτε	δὲ	ἐγένετο	ἐπὶ	τοὺς	ἀναβαθμούς,	συνέβη	βαστάζεσθαι	αὐτὸν	ὑπὸ
	wakati	na	ilitokea	juu–ya	–	ngazi	ilitokea	kubebwa	yeye	na–
	G3753	G1161	G1096	G1909	G3588	G0304	G4819	G0941	G0846	G5259

τῶν	στρατιωτῶν,	διὰ	τὴν	βίαν	τοῦ	ὄχλου.
–	askari	kwa–sababu–ya	–	nguvu	ya–	umati
G3588	G4757	G1223	G3588	G0970	G3588	G3793

Basi alipofika kwenye ngazi, akachukuliwa na askari kwa sababu ya ghasia za umati.

36	ἠκολούθει	γὰρ	τὸ	πλῆθος	τοῦ	λαοῦ,	κράζοντες,	Αἶρε	αὐτόν.
	walifuata	kwa–maana	–	wingi	wa–	watu	wakipiga–kelele	Mwondoe	yeye
	G0190	G1063	G3588	G4128	G3588	G2992	G2896	G0142	G0846

Maana umati wa watu walimfuata na waliendelea kupiga kelele, “Mwondoeni huyu!”

37

Μέλλων	τε	εἰσάγεσθαι	εἰς	τὴν	παρεμβολὴν,	ὁ	Παῦλος	λέγει	τῷ
Alipokuwa	na	kupelekwa	katika–	–	ngome	–	Paulo	anasema	kwa–
G3195	G5037	G1521	G1519	G3588	G3925	G3588	G3972	G3004	G3588

χιλιάρχῳ,	Εἰ	ἔξεστίν	μοι,	εἰπεῖν	τι	πρὸς	σέ?	ὁ	δὲ	ἔφη,
jemadari	Kama	inaruhusiwa	mimi	kusema	kitu	kwako	wewe	–	na	alisema
G5506	G1487	G1832	G1473	G3004	G5100	G4314	G4771	G3588	G1161	G5346

Ἑλληνιστὶ	γινώσκεις?
Kigiriki	unajua
G1676	G1097

Paulo alipokuwa analetwa ndani ya ngome, alimwambia mkuu wa jeshi, “Naweza kukwambia kitu?” Yule mkuu wa jeshi akasema, “Je unaongea Kiyunani?

38

οὐκ	ἄρα	σὺ	εἶ	ὁ	Αἰγύπτιος,	ὁ	πρὸ	τούτων	τῶν	ἡμερῶν,
si	basi	wewe	ni	–	Mmisri	–	kabla–ya	hizi	–	siku
G3756	G0686	G4771	G1510	G3588	G0124	G3588	G4253	G3778	G3588	G2250

ἀναστατώσας	καὶ	ἐξαγαγὼν	εἰς	τὴν	ἔρημον	τοὺς	τετρακισχιλίους	ἄνδρας
uliyechochea	na	ukiwaongoza	kwa–	–	jangwa	–	elfu–nne	watu
G0387	G2532	G1806	G1519	G3588	G2048	G3588	G5070	G0435

τῶν	σικαρίων?
wa–	wauaji
G3588	G4607

Je, wewe si yule Mmisri ambaye awali aliongoza uasi na alichukua magaidi elfu nne nyikani?”

39

εἶπεν	δὲ	ὁ	Παῦλος,	Ἐγὼ	ἄνθρωπος	μέν	εἰμι	Ἰουδαῖος	Ταρσεὺς,
alisema	na	–	Paulo	Mimi	mtu	kwa–kweli	mimi–ni	Myahudi	Mtarso
G3004	G1161	G3588	G3972	G1473	G0444	G3303	G1510	G2453	G5018

τῆς	Κιλικίας,	οὐκ	ἀσήμου	πόλεως	πολίτης.	δέομαι	δέ	σου,	ἐπίτρεψόν
wa–	Kilikia	si	duni	mji	raia	ninakuomba	na	wewe	niruhusu
G3588	G2791	G3756	G0767	G4172	G4177	G1189	G1161	G4771	G2010

μοι	λαλῆσαι	πρὸς	τὸν	λαόν.
mimi	kusema	kwa–	–	watu
G1473	G2980	G4314	G3588	G2992

Paulo akasema, “Mimi ni Myahudi, kutoka mji wa Tarso ya Kilikia. Mimi ni raia wa mji maarufu. Nawaomba, mniruhusu nizungumze na watu.”

40

ἐπιτρέψαντος	δὲ	αὐτοῦ,	ὁ	Παῦλος,	ἑστὼς	ἐπὶ	τῶν	ἀναβαθμῶν
Aliporuhusu	na	yeye	–	Paulo	akisimama	juu–ya	–	ngazi
G2010	G1161	G0846	G3588	G3972	G2476	G1909	G3588	G0304

κατέσεισεν	τῇ	χειρὶ	τῷ	λαῷ;	πολλῆς	δὲ	σιγῆς	γενομένης,	προσεφώνησεν
alipunga	kwa–	mkono	kwa–	watu	kubwa	na	kimya	kilipokuwa	aliwahutubia
G2678	G3588	G5495	G3588	G2992	G4183	G1161	G4602	G1096	G4377

τῇ	Ἑβραΐδι	διαλέκτῳ,	λέγων,
kwa–	Kiebrania	lugha	akisema
G3588	G1446	G1258	G3004

Wakati jemadari alipompa ruhusa, Paulo akasimama penye ngazi na akatoa ishara kwa watu kwa mkono wake. Wakati kulipokuwa na ukimya sana, akaongea nao kwa Kihebrania. Akasema,

Chapter 22

1 Ἄνδρες, ἀδελφοὶ, καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ
Watu ndugu na baba sikieni yangu – kwenu ninyi sasa
G0435 G0080 G2532 G3962 G0191 G1473 G3588 G4314 G4771 G3570

ἀπολογίας.
utetezi
G0627

“Ndugu na baba zangu, sikilizeni utetezi wangu nitakaofanya kwenu sasa.”

2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον
waliposikia na kwamba kwa– Kiebrania lugha aliwahutubia wao zaidi
G0191 G1161 G3754 G3588 G1446 G1258 G4377 G0846 G3123

παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν,
walitoa kimya na anasema
G3930 G2271 G2532 G5346

Makutano walipo sikia Paulo akiongea nao kwa kiebrania, wakanyamaza. Akasema,

3 Ἐγώ εἰμι ἀνὴρ, Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας,
Mimi mimi–ni mtu Myahudi niliyezaliwa katika– Tarso ya– Kilikia
G1473 G1510 G0435 G2453 G1080 G1722 G5019 G3588 G2791

ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ,
niliyelelewa na katika– – mji huu karibu–na – miguu ya–Gamalieli
G0397 G1161 G1722 G3588 G4172 G3778 G3844 G3588 G4228 G1059

πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
nilifunzwa kulingana–na usahihi wa– ya–baba sheria mwenye–bidii nikiwa
G3811 G2596 G0195 G3588 G3971 G3551 G2207 G5225

τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον;
kwa– Mungu kama–vile ninyi–wote ninyi mlivyo leo
G3588 G2316 G2531 G3956 G4771 G1510 G4594

“Mimi ni myahudi, nimezaliwa mji wa Tarso eneo la Kilikia, ila nilipata elimu katika mji huu, miguuni pa Gamalieli. Nilifundishwa kulingana na njia sahihi za sheria za baba zetu. Mimi ninabidii ya Mungu, kama ninyi nyote mlivyo leo.

4 ὃς ταύτην τὴν Ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς
ambaye hii – Njia niliwatesa hadi kifo nikifunga na nikitoa
G3739 G3778 G3588 G3598 G1377 G0891 G2288 G1195 G2532 G3860

εἰς φυλακὰς, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας --
kwa– magereza wanaume na na wanawake
G1519 G5438 G0435 G5037 G2532 G1135

Niliwatesa kwa njia hii hadi kufa; nikawafunga wanaume na wanawake na kuwatupa gerezani.

5	ὡς	καὶ	ὁ	ἀρχιερεὺς	μαρτυρεῖ	μοι,	καὶ	πᾶν	τὸ	πρεσβυτέριον;
	kama	pia	–	kuhani–mkuu	anishuhudia	mimi	na	wote	–	baraza–la–wazee
	G5613	G2532	G3588	G0749	G3140	G1473	G2532	G3956	G3588	G4244

παρ’	ὧν	καὶ	ἐπιστολὰς,	δεξάμενος	πρὸς	τοὺς	ἀδελφοὺς,	εἰς	
kutoka–kwao	ambao	pia	barua	nilipokea	kwa–	–	ndugu	kwa–	
G3844	G3739	G2532	G1992	G1209	G4314	G3588	G0080	G1519	

Δαμασκὸν	ἐπορευόμην,	ἄξων	καὶ	τοὺς	ἐκεῖσε	ὄντας,	δεδεμένους	εἰς	
Dameski	nilikwenda	kupeleka	pia	–	huko	waliokuwa	wamefungwa	kwa–	
G1154	G4198	G0071	G2532	G3588	G1566	G1510	G1210	G1519	

Ἰερουσαλὴμ,	ἵνα	τιμωρηθῶσιν.	
Yerusalemu	ili	waadhibiwe	
G2419	G2443	G5097	

Hata kuhani mkuu na wazee wote wanaweza kutoa ushahidi kwamba nilipokea barua kutoka kwao kwa ajili ya ndugu walio Dameski, kwangu mimi kusafiri kwenda huko. Ilikuwa niwalete watu Yerusalemu wa njia ile ili wafungwe na kuadhibiwa.

6	Ἐγένετο	δέ	μοι	πορευομένῳ,	καὶ	ἐγγίζοντι	τῇ	Δαμασκῷ,	περὶ
	Ilitokea	na	mimi	nilipokuwa–nikisafiri	na	nikikusogea	–	Dameski	karibu–na
	G1096	G1161	G1473	G4198	G2532	G1448	G3588	G1154	G4012

μεσημβρίαν,	ἐξαίφνης	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ	περιαστράψαι	φῶς	ἱκανὸν	
adhuhuri	ghafula	kutoka–	–	mbingu	kuangaza	nuru	kubwa	
G3314	G1810	G1537	G3588	G3772	G4015	G5457	G2425	

περὶ	ἐμέ.	
kunizunguka–	mimi	
G4012	G1473	

Ilitokea kwamba pale nilipokua nikisafiri nakaribia Dameski, majira ya mchana ghafla nuru kuu ikatokea mbinguni ikaanza kuniangaza.

7	ἔπεσά	τε	εἰς	τὸ	ἔδαφος,	καὶ	ἤκουσα	φωνῆς	λεγούσης	μοι,
	nilianguka	na	kwa–	–	ardhi	na	nilisikia	sauti	ikisema	kwangu
	G4098	G5037	G1519	G3588	G1475	G2532	G0191	G5456	G3004	G1473

Σαοὺλ,	Σαούλ,	τί	με	διώκεις?	
Sauli	Sauli	kwa–nini	mimi	unanitesa	
G4549	G4549	G5101	G1473	G1377	

Nikaanguka chini na kusikia sauti ikiniambia, 'Sauli, Sauli kwanini unaniudhi?'

8	ἐγὼ	δὲ	ἀπεκρίθην,	Τίς	εἶ,	Κύριε?	εἶπέν	τε	πρὸς	ἐμέ,	Ἐγώ
	mimi	na	nilijibu	Ni–nani	wewe–ni	Bwana	alisema	na	kwangu	mimi	Mimi
	G1473	G1161	G0611	G5101	G1510	G2962	G3004	G5037	G4314	G1473	G1473

εἰμι	Ἰησοῦς	ὁ	Ναζωραῖος,	ὃν	σὺ	διώκεις.	
mimi–ni	Yesu	–	Mnazareti	ambaye	wewe	unamtesa	
G1510	G2424	G3588	G3480	G3739	G4771	G1377	

Nikajibu, 'wewe ni nani, Bwana?' Akaniambia, 'Mini ni Yesu Mnazareti, ambaye wewe unaniudhi.'

9	οἱ	δὲ	σὺν	ἐμοὶ	ὄντες,	τὸ	μὲν	φῶς	ἐθεάσαντο;	τὴν	δὲ
	–	na	pamoja–na	mimi	waliokuwa	–	kwa–kweli	nuru	waliona	–	lakini
	G3588	G1161	G4862	G1473	G1510	G3588	G3303	G5457	G2300	G3588	G1161

φωνὴν,	οὐκ	ἤκουσαν	τοῦ,	λαλοῦντός	μοι.	
sauti	hawakusikia	hawakuisikia	ya–	aliyekuwa–akisema	kwangu	
G5456	G3756	G0191	G3588	G2980	G1473	

Wale waliokuwa na mimi waliiona nuru, ila hawakusikia sauti ya yule alie ongea na mimi.

10 εἶπον δέ, Τί ποιήσω, Κύριε? ὁ δὲ Κύριος εἶπεν πρός με,
nilisema na Nini nifanye Bwana – na Bwana alisema kwangu mimi
G3004 G1161 G5101 G4160 G2962 G3588 G1161 G2962 G3004 G4314 G1473

Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων
Simama nenda kwa– Dameski na–huko wewe utaambiwa kuhusu– yote
G0450 G4198 G1519 G1154 G2546 G4771 G2980 G4012 G3956

ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.
ambayo yamepangwa wewe kufanya
G3739 G5021 G4771 G4160

Nikasema, 'Nifanye nini, Bwana?' Bwana akaniambia, 'Simama na uingie Dameski; huko utaambiwa kila kitu unachopaswa kufanya.'

11 ὡς δὲ, οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς
wakati na sikuona nilikuwa–simuoni kwa–sababu–ya – utukufu wa– nuru
G5613 G1161 G3756 G1689 G0575 G3588 G1391 G3588 G5457

ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς
ile nikiongozwa–kwa–mkono na– – waliokuwa–pamoja–nami mimi nilikuja kwa–
G1565 G5496 G5259 G3588 G4895 G1473 G2064 G1519

Δαμασκόν.
Dameski
G1154

Sikuweza kuona kwa sababu ya muangaza wa nuru ile, ndipo nikaenda Dameski kwa kuongozwa na mikono ya wale waliokuwa na mimi.

12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος
Anania na mmoja mtu mcha–Mungu kulingana–na – sheria akishuhudiwa
G0367 G1161 G5100 G0435 G2126 G2596 G3588 G3551 G3140

ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων,
na– wote – waliokuwa–wakikaa Wayahudi
G5259 G3956 G3588 G2730 G2453

Huko nikakutana na mtu aitwaye Anania, alikuwa mtu aliyeshika sheria na mwenye kuheshimika mbele ya Wayahudi wote walioishi huko.

13 ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς, εἶπέν μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ,
akija kwangu mimi na akisimama–karibu alisema kwangu Sauli ndugu
G2064 G4314 G1473 G2532 G2186 G3004 G1473 G4549 G0080

ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.
pata–kuona na–mimi hiyo – saa nilipata–kuona kwa– yeye
G0308 G2504 G0846 G3588 G5610 G0308 G1519 G0846

Akaja kwangu, akasimama mbele yangu, na kusema, 'Ndugu yangu Sauli, upate kuona.'Kwa muda ule ule nikamuona.

14	ὁ	δὲ	εἶπεν,	Ὁ	Θεὸς	τῶν	πατέρων	ἡμῶν	προεχειρίσατό	σε
	–	na	alisema	–	Mungu	wa–	baba–zetu	wetu	amekuchagua	wewe
	G3588	G1161	G3004	G3588	G2316	G3588	G3962	G1473	G4400	G4771

	γνῶναι	τὸ	θέλημα	αὐτοῦ,	καὶ	ἰδεῖν	τὸν	Δίκαιον,	καὶ	ἀκοῦσαι
	kujua	–	mapenzi	yake	na	kumwona	–	Mwenye–Haki	na	kusikia
	G1097	G3588	G2307	G0846	G2532	G3708	G3588	G1342	G2532	G0191

	φωνὴν	ἐκ	τοῦ	στόματος	αὐτοῦ.
	sauti	kutoka–	–	kinywa	chake
	G5456	G1537	G3588	G4750	G0846

Akasema, 'Mungu wa baba zetu amekuchagua wewe upate kujua mapenzi yake, kumuona yule mwenyehaki, na kusikia sauti itokayo kwenye kinywa chake.

15	ὅτι	ἔσῃ	μάρτυς	αὐτῷ	πρὸς	πάντας	ἀνθρώπους,	ὧν	ἑώρακας
	kwa–maana	utakuwa	shahidi	kwake	kwa–	watu–wote	binadamu	ya–	uliyoyaona
	G3754	G1510	G3144	G0846	G4314	G3956	G0444	G3739	G3708

	καὶ	ἤκουσας.
	na	uliyoyasikia
	G2532	G0191

Kwa sababu utakuwa shahidi kwake kwa watu wote juu ya uliyoyaona na kusikia.

16	καὶ	νῦν	τί	μέλλεις?	ἀναστὰς,	βάπτισαι	καὶ	ἀπόλουσαι	τὰς	ἁμαρτίας
	na	sasa	kwa–nini	unakawia	simama	ubatizwe	na	osha	–	dhambi
	G2532	G3568	G5101	G3195	G0450	G0907	G2532	G0628	G3588	G0266

	σου,	ἐπικαλεσάμενος	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ.
	zako	ukiliitia	–	jina	lake
	G4771	G1941	G3588	G3686	G0846

Basi sasa kwa nini unasubiri? Amka, ubatizwe, ukaoshe dhambi zako, ukiliita jina lake.'

17	Ἐγένετο	δέ	μοι,	ὑποστρέψαντι	εἰς	Ἰερουσαλὴμ,	καὶ	προσευχομένου
	Ilitokea	na	mimi	niliporudi	kwa–	Yerusalemu	na	nilipokuwa–nikiomba
	G1096	G1161	G1473	G5290	G1519	G2419	G2532	G4336

	μου	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	γενέσθαι	με	ἐν	ἐκστάσει,
	yangu	katika–	–	hekalu	kuwa	mimi	katika–	ndoto
	G1473	G1722	G3588	G2411	G1096	G1473	G1722	G1611

Baada ya kurejea Yerusalemu, na nilipokuwa nikisali ndani ya hekalu, ikatokea kwamba nikapewa maono.

18	καὶ	ἰδεῖν	αὐτὸν	λέγοντά	μοι,	Σπεῦσον	καὶ	ἔξελθε	ἐν	τάχει
	na	kumwona	yeye	akisema	kwangu	Fanya–haraka	na	utoke	kwa–	haraka
	G2532	G3708	G0846	G3004	G1473	G4692	G2532	G1831	G1722	G5034

	ἐξ	Ἰερουσαλήμ,	διότι	οὐ	παραδέξονταί	σου	μαρτυρίαν	περὶ	
	kutoka–	Yerusalemu	kwa–sababu	hawata	kupokea	yako	ushuhuda	kunihusu–	
	G1537	G2419	G1360	G3756	G3858	G4771	G3141	G4012	

	ἐμοῦ.
	mimi
	G1473

Nikamuona akiniambia, 'Hima na utoke Yerusalemu haraka, kwa sababu hawatakubali ushuhuda wako kuhusu mimi.'

19 κἀγὼ na–mimi G2504 εἶπον, nilisema G3004 Κύριε, Bwana G2962 αὐτοὶ wao–wenyewe G0846 ἐπίστανται wanajua G1987 ὅτι kwamba G3754 ἐγὼ mimi G1473 ἤμην nilikuwa G1510 φυλακίζων nikifunga–gerezani G5439 καὶ na G2532 δέρων, nikipiga G1194 κατὰ katika– G2596 τὰς – G3588 συναγωγὰς, masinagogi G4864 τοὺς – G3588 πιστεύοντας walioamini G4100 ἐπὶ juu– G1909 σέ. yako G4771

Nikasema, 'Bwana, wao wenyewe wanajua niliwafunga gerezani na kuwapiga wale waliokuamini katika kila sinagogi.

20 καὶ na G2532 ὅτε wakati G3753 ἐξεχύννετο ilipomwagwa G1632 τὸ – G3588 αἷμα damu G0129 Στεφάνου, ya–Stefano G4736 τοῦ – G3588 μάρτυρός shahidi G3144 σου, wako G4771 καὶ na G2532 αὐτὸς mimi–mwenyewe G0846 ἤμην nilikuwa G1510 ἐφεστὼς, nimesimama–karibu G2186 καὶ na G2532 συνευδοκῶν, nikikubali G4909 καὶ na G2532 φυλάσσων nikilinda G5442 τὰ – G3588 ἱμάτια mavazi G2440 τῶν ya– G3588 ἀναιρούντων waliomuua G0337 αὐτόν. yeye G0846

Na damu ya Stefano shahidi wako ilipomwagwa, Mimi pia nilikuwa nimesimama karibu na kukubali na nilikuwa nalinda nguo za wale waliomwua.'

21 καὶ na G2532 εἶπεν alisema G3004 πρός kwangu G4314 με, mimi G1473 Πορεύου, Nenda G4198 ὅτι kwa–sababu G3754 ἐγὼ mimi G1473 εἰς kwa– G1519 ἔθνη mataifa G1484 μακρὰν mbali G3112 ἐξαποστελῶ nitakutuma G1821 σε. wewe G4771

Lakini aliniambia, 'Enenda, kwa sababu mimi nitakutuma uende mbali kwa watu wa mataifa.'"

22 Ἤκουον Walimskiliza G0191 δὲ na G1161 αὐτοῦ yeye G0846 ἄχρι hadi G0891 τούτου hili G3778 τοῦ – G3588 λόγου, neno G3056 καὶ na G2532 ἐπῆραν walipaza G1869 τὴν – G3588 φωνὴν sauti G5456 αὐτῶν, zao G0846 λέγοντες, wakisema G3004 Αἶρε Mwondoeni G0142 ἀπὸ kutoka– G0575 τῆς – G3588 γῆς, nchi G1093 τὸν – G3588 τοιοῦτον. wa–namna–hii G5108 οὐ si G3756 γὰρ kwa–maana G1063 καθῆκεν inafaa G2520 αὐτὸν yeye G0846 ζῆν! kuishi G2198

Watu wakamruhusu aongee juu ya neno hili. Lakini baadaye walipaza sauti na kusema, “mwondoe mtu huyu katika nchi: kwa sababu sio sahihi aishi.”

23 κραυγαζόντων wakipiga–kelele G2905 τε na G5037 αὐτῶν, wao G0846 καὶ na G2532 ῥιπτούντων wakitupa G4495 τὰ – G3588 ἱμάτια, mavazi G2440 καὶ na G2532 κονιορτὸν vumbi G2868 βαλλόντων wakitupa G0906 εἰς kwa– G1519 τὸν – G3588 ἀέρα. hewa G0109

Walipokuwa wakipaza sauti, na kutupa mavazi yao na kutupa mavumbi juu,

24	ἐκέλευσεν	ὁ	χιλίαρχος	εἰσάγεσθαι	αὐτὸν	εἰς	τὴν	παρεμβολήν,	εἶπας	
	aliamuru	–	jemadari	apelekwe	yeye	katika–	–	ngome	akisema	
	G2753	G3588	G5506	G1521	G0846	G1519	G3588	G3925	G3004	

μάστιξιν	ἀνετάζεσθαι	αὐτὸν,	ἵνα	ἐπιγνῷ	δι’	ἣν	αἰτίαν	οὕτως	
kwa–mijeledi	achunguzwe	yeye	ili	ajue	kwa–sababu–ya	–	sababu	hivyo	
G3148	G0426	G0846	G2443	G1921	G1223	G3739	G0156	G3779	

ἐπεφώνουν	αὐτῷ.
walipaza–sauti	kwake
G2019	G0846

jemedari mkuu akaamuru Paulo aletwe ngomeni. Akaamuru aulizwe huku anapigwa mijeledi, ili yeye mwenyewe ajue kwa nini walikuwa wanampigia kelele namna ile.

25	ὡς	δὲ	προέτειναν	αὐτὸν	τοῖς	ἱμᾶσιν,	εἶπεν	πρὸς	τὸν
	wakati	na	walimnyosha	yeye	kwa–	kamba	alisema	kwa–	–
	G5613	G1161	G4385	G0846	G3588	G2438	G3004	G4314	G3588

ἑστῶτα	ἑκατόνταρχον,	ὁ	Παῦλος,	Εἰ	ἄνθρωπον,	Ῥωμαῖον	καὶ	
aliyekuwa–amesimama	akida	–	Paulo	Kama	mtu	Mrumi	na	
G2476	G1543	G3588	G3972	G1487	G0444	G4514	G2532	

ἀκατάκριτον,	ἔξεστιν	ὑμῖν	μαστίζειν?
bila–kuhukumiwa	inawezekana	ninyi	kumpiga
G0178	G1832	G4771	G3147

Hata walipokuwa wamemfunga kwa kamba, Paulo akamwambia yule akida aliye simama karibu naye, “Je! ni haki kwenu kumpiga mtu aliye Mrumi na bado hajahukumiwa?”

26	ἀκούσας	δὲ	ὁ	ἑκατοντάρχης,	προσελθὼν	τῷ	χιλιάρχῳ,	ἀπήγγειλεν,	λέγων,
	aliposikia	na	–	akida	akimwendea	–	jemadari	aliripoti	akisema
	G0191	G1161	G3588	G1543	G4334	G3588	G5506	G0518	G3004

Τί	μέλλεις	ποιεῖν?	ὁ	γὰρ	ἄνθρωπος	οὗτος	Ῥωμαῖός	ἐστιν.
Nini	unakusudia	kufanya	–	kwa–maana	mtu	huyu	Mrumi	ni
G5101	G3195	G4160	G3588	G1063	G0444	G3778	G4514	G1510

Yule akida aliposikia maneno haya, akaenda kwa jemedari mkuu na kumwambia, akisema, “Unataka kufanya nini? Kwa maana mtu huyu ni mrumi.”

27	προσελθὼν	δὲ,	ὁ	χιλίαρχος	εἶπεν	αὐτῷ,	Λέγε	μοι,	σὺ	Ῥωμαῖος
	akimwendea	na	–	jemadari	alisema	kwake	Niambie	mimi	wewe	Mrumi
	G4334	G1161	G3588	G5506	G3004	G0846	G3004	G1473	G4771	G4514

εἶ?	ὁ	δὲ	ἔφη,	Ναί.
wewe–ni	–	na	alisema	Ndiyo
G1510	G3588	G1161	G5346	G3483

Jemedari mkuu akaja na kumwambia, “Niambie, je wewe ni raia wa Rumi?” Paulo akasema, “Ndiyo.”

28	ἀπεκρίθη	δὲ	ὁ	χιλίαρχος,	Ἐγὼ	πολλοῦ	κεφαλαίου	τὴν	πολιτείαν
	alijibu	na	–	jemadari	Mimi	kwa–fedha–nyingi	kiasi	–	uraia
	G0611	G1161	G3588	G5506	G1473	G4183	G2774	G3588	G4174

ταύτην	ἐκτησάμην.	ὁ	δὲ	Παῦλος	ἔφη,	Ἐγὼ	δὲ	καὶ	γεγέννημαι.
huu	nilinunua	–	na	Paulo	alisema	Mimi	na	pia	nilizaliwa
G3778	G2932	G3588	G1161	G3972	G5346	G1473	G1161	G2532	G1080

Jemedari akamjibu, “Ni kupitia kiasi kikubwa cha pesa ndipo nilipata uraia.” Lakini Paulo akamwambia, “Mimi ni mrumi wa kuzaliwa.”

29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν
mara–moja basi waliondoka kutoka–kwake yeye – waliokuwa–wakikusudia yeye
G2112 G3767 G0868 G0575 G0846 G3588 G3195 G0846

ἀνετάζειν, καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός
kumchunguza na – jemadari na aliogopa alipotambua kwamba Mrumi
G0426 G2532 G3588 G5506 G1161 G5399 G1921 G3754 G4514

ἐστιν, καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς.
alikuwa na kwamba yeye alikuwa amemfunga
G1510 G2532 G3754 G0846 G1510 G1210

Basi wale waliokuwa tayari kwenda kumuuliza wakaondoka na kumwacha wakati huo huo. Na jemedari naye akaogopa, alipojua kuwa Paulo ni Mrumi, na kwa sababu amemfunga.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον, βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ τί
– na kesho–yake akitaka kujua – ukweli – kwa–nini
G3588 G1161 G1887 G1014 G1097 G3588 G0804 G3588 G5101

κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν καὶ ἐκέλευσεν
alikuwa–akishtakiwa na– – Wayahudi alimfungua yeye na aliamuru
G2723 G5259 G3588 G2453 G3089 G0846 G2532 G2753

συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον. καὶ καταγαγὼν
kukusanyika – makuhani–wakuu na wote – Sanhedrin na akimteremsha
G4905 G3588 G0749 G2532 G3956 G3588 G4892 G2532 G2609

τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.
– Paulo alimweka mbele–yao wao
G3588 G3972 G2476 G1519 G0846

Siku iliyofuatayo, jemedari mkuu alitaka kujua ukweli kuhusu mashtaka ya Wayahudi dhidi ya Paulo. Hivyo akamfungua vifungo vyake akaamuru wakuu wa makuhani na baraza lote wakutane. Akamleta Paulo chini, na kumweka katikati yao.

Chapter 23

1 ἀτενίσας δὲ ‹ὁ› Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν, Ἄνδρες, ἀδελφοί, ἐγὼ
akiwatazama na – Paulo – Sanhedrin alisema Watu ndugu mimi
G0816 G1161 G3588 G3972 G3588 G4892 G3004 G0435 G0080 G1473

πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ, πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς
kwa–dhamiri–yote dhamiri njema nimeishi kwa– Mungu hadi hii –
G3956 G4893 G0018 G4176 G3588 G2316 G0891 G3778 G3588

ἡμέρας.
siku
G2250

Paulo akawaangalia moja kwa moja watu wa baraza na kusema, “Ndugu zangu, nimeishi mbele za Mungu kwa dhamira nzuri hadi hivi leo.”

2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ,
– na kuhani–mkuu Anania aliamuru wale waliokuwa–wamesimama–karibu naye
G3588 G1161 G0749 G0367 G2004 G3588 G3936 G0846

τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
kumpiga yake – kinywa
G5180 G0846 G3588 G4750

Kuhani mkuu Anania akawaamuru wale waliosimama karibu naye wampige kinywa chake.

3	τότε	ὁ	Παῦλος	πρὸς	αὐτὸν	εἶπεν,	Τύπτειν	σε	μέλλει	ὁ	Θεός,
	ndipo	–	Paulo	kwake	yeye	alisema	Kukupiga	wewe	anakusudia	–	Mungu
	G5119	G3588	G3972	G4314	G0846	G3004	G5180	G4771	G3195	G3588	G2316

τοῖχε	κεκονιαμένε!	καὶ	σὺ,	κάθῃ	κρίνων	με	κατὰ	τὸν	νόμον,
ukuta	uliopakwa–rangi	na	wewe	unaketi	ukinihukumu	mimi	kulingana–na	–	sheria
G5109	G2867	G2532	G4771	G2521	G2919	G1473	G2596	G3588	G3551

καὶ	παρανομῶν,	κελεύεις	με	τύπτεσθαι?
na	ukivunja–sheria	unaamuru	mimi	kupigwa
G2532	G3891	G2753	G1473	G5180

Ndipo Paulo akamwambia, “Mungu atakupiga wewe, ukuta uliopakwa chokaa. Umekaa ukinihukumu kwa sheria, nawe unaamuru nipigwe kinyume cha sheria?”

4	οἱ	δὲ	παρεστῶτες	εἶπαν,	Τὸν	ἀρχιερέα	τοῦ	Θεοῦ
	–	na	waliokuwa–wamesimama–karibu	walisema	–	kuhani–mkuu	wa–	Mungu
	G3588	G1161	G3936	G3004	G3588	G0749	G3588	G2316

λοιδορεῖς?
unamtukana
G3058

Wale waliokuwa wamesimama karibu naye wakasema, “Hivi ndivyo unavyomtukana kuhani mkuu wa Mungu?”

5	ἔφη	τε	ὁ	Παῦλος,	Οὐκ	ᾔδειν,	ἀδελφοί,	ὅτι	ἐστὶν	ἀρχιερεύς;
	alisema	na	–	Paulo	Sikujua	nilijua	ndugu	kwamba	ni	kuhani–mkuu
	G5346	G5037	G3588	G3972	G3756	G1492	G0080	G3754	G1510	G0749

γέγραπται	γὰρ,	ὅτι	Ἄρχοντα	τοῦ	λαοῦ	σου,	οὐκ	ἐρεῖς	κακῶς.
imeandikwa	kwa–maana	kwamba	Mtawala	wa–	watu	wako	huta	sema	vibaya
G1125	G1063	G3754	G0758	G3588	G2992	G4771	G3756	G2046	G2560

Paulo akasema, “ndugu zangu, mimi sikujua kwamba huyu ni kuhani mkuu. Kwa kuwa imeandikwa, hutazungumza vibaya juu ya mtawala wa watu wako.”

6	γνοὺς	δὲ	ὁ	Παῦλος,	ὅτι	τὸ	ἓν	μέρος	ἐστὶν	Σαδδουκαίων,	τὸ
	akijua	na	–	Paulo	kwamba	–	moja	sehemu	ni	ya–Masadukayo	–
	G1097	G1161	G3588	G3972	G3754	G3588	G1520	G3313	G1510	G4523	G3588

δὲ	ἕτερον	Φαρισαίων,	ἔκραζεν	ἐν	τῷ	συνεδρίῳ,	Ἄνδρες,	ἀδελφοί,
na	nyingine	ya–Mafarisayo	alipaza–sauti	katika–	–	Sanhedrin	Watu	ndugu
G1161	G2087	G5330	G2896	G1722	G3588	G4892	G0435	G0080

ἐγὼ	Φαρισαῖός	εἰμι,	υἱὸς	Φαρισαίων;	περὶ	ἐλπίδος	καὶ	ἀναστάσεως
mimi	Farisayo	mimi–ni	mwana	wa–Mafarisayo	kuhusu–	tumaini	na	ufufuo
G1473	G5330	G1510	G5207	G5330	G4012	G1680	G2532	G0386

νεκρῶν	‹ἐγὼ›	κρίνομαι.	
wa–wafu	mimi	ninahukumiwa	
G3498	G1473	G2919	

Paulo alipoona ya kwamba upande mmoja wa baraza ni Masadukayo na wengine Mafarisayo, akapaza sauti na kusema, “ndugu zangu, mimi ni Mfarisayo, mwana wa Mfarisayo. Ni kwa sababu hii nategemea kwa ujasiri ufufuo wa wafu ninao hukumiwa nao.”

7	τοῦτο	δὲ	αὐτοῦ	λαλοῦντος,	ἐγένετο	στάσις	τῶν	Φαρισαίων	καὶ
	hili	na	yeye	alipokuwa–akisema	ilitokea	ugomvi	wa–	Mafarisayo	na
	G3778	G1161	G0846	G2980	G1096	G4714	G3588	G5330	G2532

Σαδδουκαίων,	καὶ	ἐσχίσθη	τὸ	πλῆθος.
Masadukayo	na	iligawanyika	–	wingi
G4523	G2532	G4977	G3588	G4128

Alipoyasema haya, malumbano makubwa yakatokea baina ya Mafarisayo na Masadukayo, na mkutano ukagawanyika.

8	Σαδδουκαῖοι	‹μὲν›	γὰρ	λέγουσιν	μὴ	εἶναι	ἀνάστασιν,	μήτε	
	Masadukayo	kwa–kweli	kwa–maana	wanasema	hakuna	kuwa	ufufuo	wala	
	G4523	G3303	G1063	G3004	G3361	G1510	G0386	G3383	

ἄγγελον,	μήτε	πνεῦμα;	Φαρισαῖοι	δὲ	ὁμολογοῦσιν	τὰ	ἀμφότερα.
malaika	wala	roho	Mafarisayo	na	wanakubali	–	vyote
G0032	G3383	G4151	G5330	G1161	G3670	G3588	G0297

Kwani Masadukayo husema hakuna ufufuo, malaika wala hakuna roho, ila Mafarisayo husema haya yote yapo.

9	ἐγένετο	δὲ	κραυγὴ	μεγάλη,	καὶ,	ἀναστάντες	τινὲς	τῶν	γραμματέων
	ilitokea	na	kelele	kubwa	na	wakisimama	wengine	wa–	waandishi
	G1096	G1161	G2906	G3173	G2532	G0450	G5100	G3588	G1122

τοῦ	μέρους	τῶν	Φαρισαίων,	διεμάχοντο,	λέγοντες,	Οὐδὲν	κακὸν	εὑρίσκομεν	ἐν
wa–	sehemu	ya–	Mafarisayo	walishindana	wakisema	Hakuna	uovu	tunayopata	katika–
G3588	G3313	G3588	G5330	G1264	G3004	G3762	G2556	G2147	G1722

τῷ	ἀνθρώπῳ	τούτῳ.	εἰ	δὲ	πνεῦμα	ἐλάλησεν	αὐτῷ,	ἢ	ἄγγελος?
–	mtu	huyu	kama	na	roho	ilimsemea	yeye	au	malaika
G3588	G0444	G3778	G1487	G1161	G4151	G2980	G0846	G2228	G0032

<μὴ	θεομαχῶμεν>
tusi	mpigane–na–Mungu
G3361	G2313

Ghasia kubwa ikatokea na baadhi ya waandishi waliokuwa upande wa Mafarisayo wakasimama na kujadili, wakisema, “hatujaona chochote kibaya dhidi ya mtu huyu. Vipi kama roho au malaika ameongea na yeye?”

10	πολλῆς	δὲ	γινομένης	στάσεως,	φοβηθεὶς	ὁ	χιλίαρχος,	μὴ	διασπασθῇ
	kubwa	na	ulipokuwa	ugomvi	akiogopa	–	jemadari	asije	araruliwe
	G4183	G1161	G1096	G4714	G5399	G3588	G5506	G3361	G1288

ὁ	Παῦλος	ὑπ’	αὐτῶν,	ἐκέλευσεν	τὸ	στράτευμα	καταβὰν,	ἁρπάσαι	αὐτὸν
–	Paulo	na–	wao	aliamuru	–	jeshi	kushuka	kumnyakua	yeye
G3588	G3972	G5259	G0846	G2753	G3588	G4753	G2597	G0726	G0846

ἐκ	μέσου	αὐτῶν,	ἄγειν	τε	εἰς	τὴν	παρεμβολήν.	
kutoka–	katikati	yao	kumpeleka	na	kwa–	–	ngome	
G1537	G3319	G0846	G0071	G5037	G1519	G3588	G3925	

Wakati kulitokea hoja kubwa, mkuu wa majeshi aliogopa kwamba Paulo angeraruliwa vipande vipande na wao, hivyo akaamuru wanajeshi washuke chini na kumchukua kwa nguvu kutoka kwa wajumbe wa baraza, na kumleta katika ngome.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ, ἐπιστὰς αὐτῷ, ὁ Κύριος εἶπεν,
– na siku–inayofuata usiku akisimama–karibu kwake – Bwana alisema
G3588 G1161 G1966 G3571 G2186 G0846 G3588 G2962 G3004

Θάρσει, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς
Jipe–moyo kama–vile kwa–maana ulivyoshuhudia – kunihusu– mimi katika–
G2293 G5613 G1063 G1263 G3588 G4012 G1473 G1519

Ἰερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.
Yerusalemu hivyo wewe inampasa pia katika– Roma kushuhudia
G2419 G3779 G4771 G1163 G2532 G1519 G4516 G3140

Usiku uliofuata Bwana alisimama karibu naye na kusema, “Usiogope, kwa kuwa umenishuhudia katika Yerusalemu, hivyo utatoa ushahidi pia katika Roma.”

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντες συστροφὴν, οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν
Ilipokuwa na siku wakifanya hila – Wayahudi walijifunga–kiapo
G1096 G1161 G2250 G4160 G4963 G3588 G2453 G0332

ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν
wenyewe wakisema wala kula wala kunywa hadi wakati watakapomuua –
G1438 G3004 G3383 G5315 G3383 G4095 G2193 G3739 G0615 G3588

Παῦλον.
Paulo
G3972

Kulipokucha, baadhi ya Wayahudi walifanya agano na kuita laana juu yao wenyewe: walisema ya kwamba hawatakula wala kunywa chochote mpaka watakapomuua Paulo.

13 Ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα, οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι,
walikuwa na zaidi–ya arobaini – hii – njama waliofanya
G1510 G1161 G4119 G5062 G3588 G3778 G3588 G4945 G4160

Kulikuwa na watu zaidi ya arobaini ambao walifanya njama hii.

14 οἵτινες, προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπαν,
ambao wakimwendea – makuhani–wakuu na – wazee walisema
G3748 G4334 G3588 G0749 G2532 G3588 G4245 G3004

Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι, ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν
Kwa–kiapo tumejifunga–kiapo wenyewe chochote kuonja hadi wakati tutakapomuua
G0331 G0332 G1438 G3367 G1089 G2193 G3739 G0615

τὸν Παῦλον.
– Paulo
G3588 G3972

wakaenda kwa wakuu wa makuhani na wazee na kusema, “Tumejiweka wenyewe kwenye laana kuu, tusile chochote hadi tutakapomwua Paulo.

15 νῦν οὖν ὑμεῖς, ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως
sasa basi ninyi mjulisheni – jemadari pamoja–na – Sanhedrin ili
G3568 G3767 G4771 G1718 G3588 G5506 G4862 G3588 G4892 G3704

καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ
amteremshie yeye kwenu ninyi kama mkikusudia kuchunguza kwa–usahihi –
G2609 G0846 G1519 G4771 G5613 G3195 G1231 G0199 G3588

περὶ αὐτοῦ; ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ
kuhusu– yeye sisi na kabla–ya – kukaribia yeye tayari tuko –
G4012 G0846 G1473 G1161 G4253 G3588 G1448 G0846 G2092 G1510 G3588

ἀνελεῖν αὐτόν.
kumuua yeye
G0337 G0846

Hivyo sasa, baraza limwambie jemadari mkuu amlete kwenu, kana kwamba mnaamua kesi yake kwa usahihi. Kwetu sisi tuko tayari kumwua kabla hajaja hapa.”

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου, τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος
Aliposikia na – mwana wa– dada ya–Paulo – hila akija
G0191 G1161 G3588 G5207 G3588 G0079 G3972 G3588 G1747 G3854

καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ.
na akiingia katika– – ngome aliripoti kwa– Paulo
G2532 G1525 G1519 G3588 G3925 G0518 G3588 G3972

Lakini mtoto wa dada yake na Paulo akasikia kwamba kulikuwa na njama, akaenda akaingia ndani ya ngome na kumwambia Paulo.

17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν, ἔφη, Τὸν
akimwita na – Paulo mmoja wa– maakida alisema –
G4341 G1161 G3588 G3972 G1520 G3588 G1543 G5346 G3588

νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον; ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι
kijana huyu mpeleke kwa– – jemadari ana kwa–maana kumwambia kitu
G3494 G3778 G0520 G4314 G3588 G5506 G2192 G1063 G0518 G5100

αὐτῷ.
yeye
G0846

Paulo akamwita akida mmoja akasema, “Mchukue kijana huyu kwa jemadari; maana ana neno la kumwambia.”

18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν, ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον, καὶ
– basi kwa–hiyo akimchukua yeye alimpeleka kwa– – jemadari na
G3588 G3303 G3767 G3880 G0846 G0071 G4314 G3588 G5506 G2532

φησίν, Ὁ δέσμιος Παῦλος, προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησεν τοῦτον τὸν
anasema – mfungwa Paulo akiniita mimi aliniomba huyu –
G5346 G3588 G1198 G3972 G4341 G1473 G2065 G3778 G3588

νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.
kijana kupeleka kwako wewe akiwa–na kitu kukuambia wewe
G3495 G0071 G4314 G4771 G2192 G5100 G2980 G4771

Basi akida akamchukua yule kijana akampeleka kwa jemedari mkuu akamwambia, “Paulo yule mfungwa aliniita akataka nikuletee kijana huyu kwako. Ana neno la kukuambia.”

19 ἐπιλαβόμενος akimshika G1949 δὲ na G1161 τῆς – G3588 χειρὸς mkono G5495 αὐτοῦ wake G0846 ὁ – G3588 χιλίαρχος, jemadari G5506 καὶ na G2532 ἀναχωρήσας akimchukua–kando G0402 κατ’ kwa– G2596 ἰδίαν, faragha G2398 ἐπυνθάνετο, aliuliza G4441 Τί Nini G5101 ἐστιν ni G1510 ὃ ambacho G3739 ἔχεις una G2192 ἀπαγγεῖλαί kuniambia G0518 μοι? mimi G1473

Yule jemadari mkuu akamshika kwa mkono akajitenga naye kando, na akamwuliza, “Ni kitu gani unachotaka kuniambia?”

20 εἶπεν alisema G3004 δὲ, na G1161 ὅτι kwamba G3754 Οἱ – G3588 Ἰουδαῖοι Wayahudi G2453 συνέθεντο wameafikiana G4934 τοῦ – G3588 ἐρωτῆσαί kukuomba G2065 σε, wewe G4771 ὅπως ili G3704 αὔριον kesho G0839 τὸν – G3588 Παῦλον, Paulo G3972 καταγάγῃς umteremshie G2609 εἰς kwa– G1519 τὸ – G3588 συνέδριον, Sanhedrin G4892 ὡς kama G5613 μέλλον wakikusudia G3195 τι kitu G5100 ἀκριβέστερον kwa–usahihi G0199 πυνθάνεσθαι kuuliza G4441 περὶ kuhusu– G4012 αὐτοῦ. yeye G0846

Kijana yule akasema, “Wayahudi wamepatana kukuomba umlete Paulo kesho kwenye baraza kana kwamba wanataka kupata habari zake kwa usahili zaidi.

21 σὺ wewe G4771 οὖν basi G3767 μὴ usi G3361 πεισθῇς kubaliwe G3982 αὐτοῖς. wao G0846 ἐνεδρεύουσιν wanamvizia G1748 γὰρ, kwa–maana G1063 αὐτὸν, yeye G0846 ἐξ kutoka–miongoni–mwao G1537 αὐτῶν wao G0846 ἄνδρες watu G0435 πλείους zaidi–ya G4119 τεσσεράκοντα, arobaini G5062 οἵτινες ambao G3748 ἀνεθεμάτισαν wamejifunga–kiapo G0332 ἑαυτοὺς, wenyewe G1438 μήτε wala G3383 φαγεῖν kula G5315 μήτε wala G3383 πιεῖν, kunywa G4095 ἕως hadi G2193 οὗ wakati G3739 ἀνέλωσιν watakapomuua G0337 αὐτόν; yeye G0846 καὶ na G2532 νῦν sasa G3568 εἰσιν wako G1510 ἕτοιμοι, tayari G2092 προσδεχόμενοι wakingojea G4327 τὴν – G3588 ἀπὸ kutoka– G0575 σοῦ wewe G4771 ἐπαγγελίαν. ahadi G1860

Basi wewe usikubali kwa maana watu zaidi ya arobaini wanamvizia. Wamejifunga kwa laana, wasile wala wasinywe hata watakapomwua. Hata sasa wako tayari, wakisubiria kibali toka kwako.”

22 ὁ – G3588 μὲν basi G3303 οὖν kwa–hiyo G3767 χιλίαρχος jemadari G5506 ἀπέλυσε alimwacha G0630 τὸν – G3588 νεανίσκον, kijana G3495 παραγγείλας, akimwamuru G3853 μηδενὶ yeyote G3367 ἐκλαλῆσαι kusema G1583 ὅτι kwamba G3754 ταῦτα haya G3778 ἐνεφάνισας umeniambia G1718 πρὸς kwangu G4314 ἐμέ. mimi G1473

Basi yule jemadari mkuu akamwacha kijana aende zake, baada ya kumwagiza “usimwambie mtu yeyote ya kwamba umeniarifu haya.”

23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν, εἶπεν, Ἑτοιμάσατε
Na akiwaita wawili wawili wa– maakida alisema Waandaeni
G2532 G4341 G5100 G1417 G3588 G1543 G3004 G2090

στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς
askari mia–mbili ili waende hadi Kaisaria, na wapanda–farasi
G4757 G1250 G3704 G4198 G2193 G2542 G2532 G2460

ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός.
sabini na walinzi mia–mbili kutoka– ya–tatu saa ya– usiku
G1440 G2532 G1187 G1250 G0575 G5154 G5610 G3588 G3571

Akawaita maakida wawili akasema watayarisheni askari mia mbili kwenda Kaisaria na askari wapanda farasi sabini, na wenye mikuki mia mbili, mtaondoka zamu ya tatu ya usiku.

24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον, διασώσωσι
wanyama na kuandaa ili wampandishe – Paulo wampeleke–salama
G2934 G5037 G3936 G2443 G1913 G3588 G3972 G1295

πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα,
kwa– Feliki – gavana
G4314 G5344 G3588 G2232

Akawaambia kuweka wanyama tayari ambaye Paulo atamtumia na kumchukua salama kwa Feliki Gavana.

25 γράψας ἐπιστολὴν, ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον:
akiandika barua yenye – muundo huu
G1125 G1992 G2192 G3588 G5179 G3778

Akaandika barua kwa namna hii,

26 Κλαύδιος Λυσίας, τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι, Φήλικι, χαίρειν.
Klaudio Lisia kwa– mstahiki gavana Feliki salamu
G2804 G3079 G3588 G2903 G2232 G5344 G5463

Klaudio Lisia kwa Liwali mtukufu Feliki, salamu.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον, συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα
– mtu huyu aliyekamatwa na– – Wayahudi na alipokuwa–akikusudia
G3588 G0435 G3778 G4815 G5259 G3588 G2453 G2532 G3195

ἀναιρεῖσθαι ὑπ’ αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι, ἐξειλάμην, μαθὼν
kuuawa na– wao nikija pamoja–na – jeshi nilimwokoa nikijua
G0337 G5259 G0846 G2186 G4862 G3588 G4753 G1807 G3129

ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν.
kwamba Mrumi ni
G3754 G4514 G1510

Mtu huyu alikamatwa na wayahudi wakawa karibu kumwua, ndipo nikaenda pamoja na kikosi cha askari nikamwokoa, nilipopata habari ya kuwa yeye ni raia wa kirumi.

28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ,
nikitaka na kujua – sababu kwa–sababu–ya – walimshtaki yeye
G1014 G5037 G1921 G3588 G0156 G1223 G3739 G1458 G0846

κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν,
nilimteremsha kwa– – Sanhedrin yao
G2609 G1519 G3588 G4892 G0846

Nilitaka kujua kwa nini wamemshtaki, hivyo nikampeleka kwenye baraza.

29	ὃν	εὗρον	ἐγκαλούμενον	περὶ	ζητημάτων	τοῦ	νόμου	αὐτῶν;	
	ambaye	nilimpata	akishtakiwa	kuhusu–	maswali	ya–	sheria	yao	
	G3739	G2147	G1458	G4012	G2213	G3588	G3551	G0846	
	μηδὲν	δὲ	ἄξιον	θανάτου	ἢ	δεσμῶν.	ἔχοντα	ἔγκλημα,	
	lakini–hakuna	na	inayostahili	kifo	au	vifungo	akiwa–na	mashtaka	
	G3367	G1161	G0514	G2288	G2228	G1199	G2192	G1462	

Nikaona kwamba alikuwa ameshitakiwa kwa ajili ya maswali ya sheria yao, wala hakushitakiwa neno lolote la kustahili kuuawa wala kufungwa.

30	μηνυθείσης	δέ	μοι	ἐπιβουλῆς	εἰς	τὸν	ἄνδρα	ἔσεσθαι,	ἐξαυτῆς
	ilipoelezwa	na	mimi	hila	dhidi–ya	–	mtu	itakuwa	mara–moja
	G3377	G1161	G1473	G1917	G1519	G3588	G0435	G1510	G1824
	ἔπεμψα	πρὸς	σέ,	παραγγείλας	καὶ	τοῖς	κατηγόροις	λέγειν	[τὰ]	πρὸς
	nilimtuma	kwako	wewe	nikiamuru	pia	–	washtaki	kusema	–	kwako
	G3992	G4314	G4771	G3853	G2532	G3588	G2725	G3004	G3588	G4314
	αὐτὸν	ἐπὶ	σοῦ.							
	yeye	mbele–ya	wewe							
	G0846	G1909	G4771							

Kisha ikajulikana kwangu kwamba kuna njama dhidi yake, hivyo kwa haraka nikamtuma kwako, na kuwaagiza wanaomshitaki pia walete mashitaka dhidi yake mbele yako. Wakaagana.”

31	Οἱ	μὲν	οὖν	στρατιῶται,	κατὰ	τὸ	διατεταγμένον	αὐτοῖς,	
	–	basi	kwa–hiyo	askari	kulingana–na	–	walivyoamriwa	wao	
	G3588	G3303	G3767	G4757	G2596	G3588	G1299	G0846	
	ἀναλαβόντες	τὸν	Παῦλον,	ἤγαγον	διὰ	νυκτὸς	εἰς	τὴν	Ἀντιπατρίδα.
	wakimchukua	–	Paulo	walimpeleka	kupitia–	usiku	kwa–	–	Antipatridi
	G0353	G3588	G3972	G0071	G1223	G3571	G1519	G3588	G0494

Basi wale askari wakatii amri: wakamchukua Paulo wakampeleka hata Antipatri usiku.

32	τῇ	δὲ	ἐπαύριον,	ἐάσαντες	τοὺς	ἱππεῖς	ἀπέρχεσθαι	σὺν	
	–	na	kesho–yake	wakiwaruhusu	–	wapanda–farasi	kwenda	pamoja–na	
	G3588	G1161	G1887	G1439	G3588	G2460	G0565	G4862	
	αὐτῷ,	ὑπέστρεψαν	εἰς	τὴν	παρεμβολήν --				
	yeye	walirudi	kwa–	–	ngome				
	G0846	G5290	G1519	G3588	G3925				

Siku iliyofuata, maaskari wengi wakawaacha wale wapanda farasi waende pamoja naye, nao wakarudi zao ngomeni.

33	οἵτινες	εἰσελθόντες	εἰς	τὴν	Καισάρειαν,	καὶ	ἀναδόντες	τὴν	ἐπιστολὴν
	ambao	wakiingia	katika–	–	Kaisaria	na	wakimtolea	–	barua
	G3748	G1525	G1519	G3588	G2542	G2532	G0325	G3588	G1992
	τῷ	ἡγεμόνι,	παρέστησαν	καὶ	τὸν	Παῦλον	αὐτῷ.		
	kwa–	gavana	walimweka	pia	–	Paulo	kwake		
	G3588	G2232	G3936	G2532	G3588	G3972	G0846		

Na wapanda farasi walipofika Kaisaria, na kumpa liwali ile barua, wakamweka Paulo mbele yake.

34 ἀναγνοὺς δὲ, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστὶν, καὶ
akisoma na na akiuliza kutoka– jimbo–gani jimbo ni na
G0314 G1161 G2532 G1905 G1537 G4169 G1885 G1510 G2532

πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,
akijua kwamba kutoka– Kilikia
G4441 G3754 G0575 G2791

Naye liwali alipoisoma barua, alimuuliza Paulo alitokea jimbo gani; alipojua ya kwamba ni mtu wa Kilikia,

35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται,
Nitakusikia wewe alisema wakati pia – washtaki wako watakapofika
G1251 G4771 G5346 G3752 G2532 G3588 G2725 G4771 G3854

κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.
akiamuru katika– – jumba–la–Herode la– Herode kulindwa yeye
G2753 G1722 G3588 G4232 G3588 G2264 G5442 G0846

akasema, “Nitakusikia wewe watakapo kuja wale waliokushitaki,” akaamuru awekwe katika ikulu ya Herode.

Chapter 24

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας, κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας, μετὰ
Baada–ya na tano siku alishuka – kuhani–mkuu Anania pamoja–na
G3326 G1161 G4002 G2250 G2597 G3588 G0749 G0367 G3326

πρεσβυτέρων τινῶν, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ
wazee wengine na wakili Tertulo mmoja ambao walimshtaki kwa–
G4245 G5100 G2532 G4489 G5061 G5100 G3748 G1718 G3588

ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.
gavana dhidi–ya – Paulo
G2232 G2596 G3588 G3972

Baada ya siku tano, Anania kuhani mkuu, baadhi ya wazee na msemaji mmoja aitwaye Tertulo, wakaenda pale. Watu hawa wameleta mashtaka dhidi ya Paulo kwa gavana.

2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων, Πολλῆς
alipoitwa na yeye alianza kumshtaki – Tertulo akisema Amani–kubwa
G2564 G1161 G0846 G0756 G2723 G3588 G5061 G3004 G4183

εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει,
amani tukipata kupitia– wewe na marekebisho yanayotokea kwa– taifa
G1515 G5177 G1223 G4771 G2532 G1357 G1096 G3588 G1484

τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας,
hili kupitia– – yako busara
G3778 G1223 G3588 G4674 G4307

Paulo alipo simama mbele ya gavana, Tertulo akaanza kumshitaki na kusema kwa gavana, “kwa sababu yako tuna amani kuu; na kwa maono yako yanaleta mageuzi mazuri katika taifa letu;

3 πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης
kila–mahali na na kila–mahali tunakubali mstahiki Feliki kwa– shukrani–zote
G3839 G5037 G2532 G3837 G0588 G2903 G5344 G3326 G3956

εὐχαριστίας.
shukrani
G2169

basi kwa shukurani yote tunapokea kila kitu ukifanyacho, Wasalam mheshimiwa Feliki.

4	ἵνα	δὲ	μὴ	ἐπὶ	πλεῖόν	σε	ἐνκόπτω,	παρακαλῶ	ἀκοῦσαί	σε	ἡμῶν
	ili	na	si	kwa–	zaidi	wewe	nikuzuie	ninakuomba	tusikilize	wewe	sisi
	G2443	G1161	G3361	G1909	G4119	G4771	G1465	G3870	G0191	G4771	G1473

συντόμως,	τῇ	σῇ	ἐπιεικείᾳ.
kwa–ufupi	kwa–	yako	upole
G4935	G3588	G4674	G1932

Lakini nisikuchoshe zaidi, nakusihi unisikilize maneno machache kwa fadhili zako.

5	εὑρόντες	γὰρ	τὸν	ἄνδρα	τοῦτον	λοιμὸν,	καὶ	κινοῦντα	στάσεις	πᾶσιν
	tukimpata	kwa–maana	–	mtu	huyu	tauni	na	akichochea	ghasia	wote
	G2147	G1063	G3588	G0435	G3778	G3061	G2532	G2795	G4714	G3956

τοῖς	Ἰουδαίοις	τοῖς	κατὰ	τὴν	οἰκουμένην,	πρωτοστάτην	τε	τῆς	τῶν
–	Wayahudi	–	katika–	–	ulimwengu	kiongozi	na	ya–	ya–
G3588	G2453	G3588	G2596	G3588	G3625	G4414	G5037	G3588	G3588

Ναζωραίων	αἱρέσεως;	
Wanazareti	uzushi	
G3480	G0139	

Kwa maana tumempata mtu huyu mkorofi, na anasababisha Wayahudi wote kuasi duniani. Tena ni kiongozi wa madhehebu ya Wanazorayo. (Zingatia: Sehemu ya maneno ya mstari huu 24: 6

6	ὃς	καὶ	τὸ	ἱερὸν	ἐπείρασεν	βεβηλῶσαι,	ὃν	καὶ	ἐκρατήσαμεν.	{καὶ
	ambaye	pia	–	hekalu	alijaribu	kulinajisi	ambaye	pia	tulimkamata	na
	G3739	G2532	G3588	G2411	G3985	G0953	G3739	G2532	G2902	G2532

κατὰ	τὸν	ἡμέτερον	νόμον	ἠθελήσαμεν	κρίνειν};	
kulingana–na	–	yetu	sheria	tulitaka	kumhukumu	
G2596	G3588	G2251	G3551	G2309	G2919	

Na tena alijaribu kulitia hekalu unajisi hivyo tukamkamata., haumo kwenye nakala bora za kale). (Zingatia: Mstari huu

7	{παρελθὼν	δὲ	Λυσίας,	ὁ	χιλιαρχος,	μετὰ	πολλῆς	βίας,	ἐκ	τῶν
	akija	na	Lisia	–	jemadari	kwa–	nguvu–kubwa	nguvu	kutoka–	–
	G3928	G1161	G3079	G3588	G5506	G3326	G4183	G0970	G1537	G3588

χειρῶν	ἡμῶν	ἀπήγαγε},	
mikono	yetu	alimchukua	
G5495	G1473	G0520	

Lisiasi, afisa, alikuja na akamchukua kwa nguvu mikononi mwetu., haumo kwenye nakala bora za maandiko ya kale).

8	{κελεύσας	τοὺς	κατηγόρους	αὐτοῦ	ἔρχεσθαι	ἐπὶ	σέ};	παρ’	οὗ
	akiamuru	–	washtaki	wake	kuja	mbele–	yako	kutoka–kwake	ambaye
	G2753	G3588	G2725	G0846	G2064	G1909	G4771	G3844	G3739

δυνήσῃ	αὐτὸς,	ἀνακρίνας	περὶ	πάντων	τούτων,	ἐπιγνῶναι	ὧν
utaweza	wewe–mwenyewe	ukimchunguza	kuhusu–	yote	haya	kujua	ambayo
G1410	G0846	G0350	G4012	G3956	G3778	G1921	G3739

ἡμεῖς	κατηγοροῦμεν	αὐτοῦ.
sisi	tunamshtaki	yeye
G1473	G2723	G0846

Ukimwuliza Paulo kuhusu mambo haya, hata utaweza kujifunza ni kitu gani tumemshtakia.”

9	συνεπέθεντο	δὲ	καὶ	οἱ	Ἰουδαῖοι,	φάσκοντες	ταῦτα	οὕτως	ἔχειν.	
	walikubaliana	na	pia	–	Wayahudi	wakisema	haya	hivyo	yako	
	G4934	G1161	G2532	G3588	G2453	G5335	G3778	G3779	G2192	

Wayahudi nao wakamshtaki Paulo, wakisema kwamba haya mambo yalikuwa kweli.

10	Ἀπεκρίθη	τε	ὁ	Παῦλος,	νεύσαντος	αὐτῷ	τοῦ	ἡγεμόνος,	λέγειν,	Ἐκ
	Alijibu	na	–	Paulo	alipoashiria	kwake	–	gavana	kusema	Kwa–
	G0611	G5037	G3588	G3972	G3506	G0846	G3588	G2232	G3004	G1537

πολλῶν	ἐτῶν,	ὄντα	σε	κριτὴν	τῷ	ἔθνει	τούτῳ,	ἐπιστάμενος,	εὐθύμως
miaka–mingi	miaka	ukiwa	wewe	hakimu	kwa–	taifa	hili	nikijua	kwa–furaha
G4183	G2094	G1510	G4771	G2923	G3588	G1484	G3778	G1987	G2115

τὰ	περὶ	ἐμαυτοῦ	ἀπολογοῦμαι.
–	kunihusu–	mimi–mwenyewe	ninajibu
G3588	G4012	G1683	G0626

Liwali alipompungia mkono ili Paulo aongee, Paulo alijibu, “Ninajua ya kwamba kwa miaka mingi umekua mwamuzi wa taifa hili, na nina furaha kujieleza mwenyewe kwako.

11	δυναμένου	σου	ἐπιγνῶναι	ὅτι	οὐ	πλείους	εἰσίν	μοι	ἡμέραι
	ukiweza	wewe	kujua	kwamba	si	zaidi–ya	ziko	mimi	siku
	G1410	G4771	G1921	G3754	G3756	G4119	G1510	G1473	G2250

δώδεκα,	ἀφ’	ἧς	ἀνέβην	προσκυνήσων	εἰς	Ἰερουσαλήμ.	
kumi–na–mbili	tangu–	ambayo	nilipanda	kuabudu	kwa–	Yerusalemu	
G1427	G0575	G3739	G0305	G4352	G1519	G2419	

Waweza kuhakikisha kuwa hazijapita siku zaidi ya kumi na mbili tangu nilipopanda kwenda kuabudu Yerusalemu.

12	καὶ	οὔτε	ἐν	τῷ	ἱερῷ	εὗρόν	με	πρός	τινα	διαλεγόμενον,
	na	wala	katika–	–	hekalu	hawakuona	mimi	na–	mtu–yeyote	nikibishana
	G2532	G3777	G1722	G3588	G2411	G2147	G1473	G4314	G5100	G1256

ἢ	ἐπίστασιν	ποιοῦντα	ὄχλου,	οὔτε	ἐν	ταῖς	συναγωγαῖς,	οὔτε	κατὰ	τὴν
au	fujo	nikifanya	umati	wala	katika–	–	masinagogi	wala	katika–	–
G2228	G1999	G4160	G3793	G3777	G1722	G3588	G4864	G3777	G2596	G3588

πόλιν.
mji
G4172

Na waliponikuta katika hekalu, sikubishana na mtu yeyote, na sikufanya fujo katika mkutano, wala katika masinagogi wala ndani ya mji;

13	οὐδὲ	παραστῆσαι	δύνανταί	σοι,	περὶ	ὧν	νυνὶ	κατηγοροῦσίν	μου.
	wala	kuthibitisha	wanaweza	kwako	kuhusu–	ambayo	sasa	wananishtaki	mimi
	G3761	G3936	G1410	G4771	G4012	G3739	G3570	G2723	G1473

na wala hawawezi kuhakikisha kwako mashitaka wanayoyashitaki dhidi yangu.

14	ὁμολογῶ	δὲ	τοῦτό	σοι,	ὅτι	κατὰ	τὴν	Ὁδὸν	ἣν	λέγουσιν
	ninakubali	na	hili	kwako	kwamba	kulingana–na	–	Njia	ambayo	wanaiita
	G3670	G1161	G3778	G4771	G3754	G2596	G3588	G3598	G3739	G3004

αἵρεσιν,	οὕτως	λατρεύω	τῷ	πατρῴῳ	Θεῷ,	πιστεύων	πᾶσι	τοῖς
uzushi	hivyo	ninamwabudu	–	ya–baba	Mungu	nikiamini	yote	–
G0139	G3779	G3000	G3588	G3971	G2316	G4100	G3956	G3588

κατὰ	τὸν	νόμον,	καὶ	τοῖς	ἐν	τοῖς	προφήταις,	γεγραμμένοις,
kulingana–na	–	sheria	na	–	katika–	–	manabii	yaliyoandikwa
G2596	G3588	G3551	G2532	G3588	G1722	G3588	G4396	G1125

Ila nakiri hili kwako, ya kwamba kwa njia ile ambayo wanaiita dhehebu, kwa njia iyo hiyo ninamtumikia Mungu wa baba zetu. Mimi ni mwaminifu kwa yote yaliyoko kwenye sheria na maandiko ya manabii.

15	ἐλπίδα	ἔχων	εἰς	τὸν	Θεόν,	ἣν	καὶ	αὐτοὶ	οὗτοι
	tumaini	nikiwa–na	kwa–	–	Mungu	ambalo	pia	wao–wenyewe	hawa
	G1680	G2192	G1519	G3588	G2316	G3739	G2532	G0846	G3778

προσδέχονται,	ἀνάστασιν	μέλλειν	ἔσεσθαι,	δικαίων	τε	καὶ	ἀδίκων.
wanakubali	ufufuo	utakuja	kuwa	wa–wenye–haki	na	na	wasio–haki
G4327	G0386	G3195	G1510	G1342	G5037	G2532	G0094

Nina ujasiri ule ule kwa Mungu ambao hata hao nao wanaungojea, kuja kwa ufufuo wa wafu, kwa wote wenye haki na wasio na haki pia;

16	ἐν	τούτῳ	καὶ	αὐτὸς	ἀσκῶ,	ἀπρόσκοπον	συνείδησιν	ἔχειν
	katika–	hili	pia	mimi–mwenyewe	ninajitahidi	bila–lawama	dhamiri	kuwa–na
	G1722	G3778	G2532	G0846	G0778	G0677	G4893	G2192

πρὸς	τὸν	Θεὸν	καὶ	τοὺς	ἀνθρώπους,	διὰ	παντός.
kwa–	–	Mungu	na	–	binadamu	daima	daima
G4314	G3588	G2316	G2532	G3588	G0444	G1223	G3956

na kwa hili, ninafanya kazi ili niwe na dhamira isiyo na hatia mbele za Mungu na mbele ya watu kupitia mambo yote.

17	δι’	ἐτῶν	δὲ	πλειόνων,	ἐλεημοσύνας	ποιήσων	εἰς	τὸ	ἔθνος	μου,
	kupitia–	miaka	na	mingi	sadaka	kutoa	kwa–	–	taifa	langu
	G1223	G2094	G1161	G4119	G1654	G4160	G1519	G3588	G1484	G1473

παρεγενόμην,	καὶ	προσφοράς,
nilikuja	na	matoleo
G3854	G2532	G4376

Sasa Baada ya miaka mingi nimekuja kuleta msaada kwa taifa langu na zawadi ya fedha.

18	ἐν	αἷς	εὗρόν	με	ἡγνισμένον	ἐν	τῷ	ἱερῷ,	οὐ	μετὰ	ὄχλου,
	wakati	ambao	waloniona	mimi	nimejitakasa	katika–	–	hekalu	si	na–	umati
	G1722	G3739	G2147	G1473	G0048	G1722	G3588	G2411	G3756	G3326	G3793

οὐδὲ	μετὰ	θορύβου.	τινὲς	δὲ	ἀπὸ	τῆς	Ἀσίας	Ἰουδαῖοι,
wala	na–	ghasia	wengine	na	kutoka–	–	Asia	Wayahudi
G3761	G3326	G2351	G5101	G1161	G0575	G3588	G0773	G2453

Nilipofanya hivi, Wayahudi fulani wa Asia wakanikuta ndani ya sherehe ya utakaso ndani ya hekalu, bila kundi la watu wala ghasia.

19	οὓς	ἔδει	ἐπὶ	σοῦ	παρεῖναι	καὶ	κατηγορεῖν,	εἴ	τι	ἔχοιεν
	ambao	iliwapasa	mbele–	yako	kuwepo	na	kushtaki	kama	kitu	wangekuwa–na
	G3739	G1163	G1909	G4771	G3918	G2532	G2723	G1487	G5100	G2192

πρὸς	ἐμέ.	
dhidi–	yangu	
G4314	G1473	

Watu hawa ambao imewapasa kuwapo mbele yako sasa hivi na waseme kile walichonacho juu yangu kama wana neno lo lote.

20	ἢ	αὐτοὶ	οὗτοι	εἰπάτωσαν,	τί	εὗρον	ἀδίκημα,	στάντος
	au	wao–wenyewe	hawa	waseme	nini	walipata	kosa	nilipokuwa–nimesimama
	G2228	G0846	G3778	G3004	G5101	G2147	G0092	G2476

μου	ἐπὶ	τοῦ	συνεδρίου --	
yangu	mbele–ya	–	Sanhedrin	
G1473	G1909	G3588	G4892	

Au watu hawa wenyewe na waseme ni kosa gani walililoliona kwangu niliposimama mbele za baraza la kiyahudi;

21	ἢ	περὶ	μιᾶς	ταύτης	φωνῆς,	ἧς	ἐκέκραξα	ἐν	αὐτοῖς
	au	kuhusu–	moja	hii	sauti	ambayo	nilipaza–sauti	miongoni–mwao	wao
	G2228	G4012	G1520	G3778	G5456	G3739	G2896	G1722	G0846

ἑστὼς	ὅτι:	Περὶ	ἀναστάσεως	νεκρῶν	ἐγὼ	κρίνομαι	σήμερον	
nimesimama	kwamba	Kuhusu–	ufufuo	wa–wafu	mimi	ninahukumiwa	leo	
G2476	G3754	G4012	G0386	G3498	G1473	G2919	G4594	

ἐφ’	ὑμῶν.	
mbele–	yenu	
G1909	G4771	

isipokuwa kwa ajili ya kitu kimoja nilichokisema kwa sauti niliposimama katikati yao, ' ni kwa sababu ya ufufuo wa wafu ninyi mnanihukumu.’"

22	Ἀνεβάλετο	δὲ	αὐτοὺς,	ὁ	Φῆλιξ,	ἀκριβέστερον	εἰδὼς	τὰ	περὶ	τῆς
	Aliahirisha	na	wao	–	Feliki	kwa–usahihi	akijua	–	kuhusu–	–
	G0306	G1161	G0846	G3588	G5344	G0199	G1492	G3588	G4012	G3588

Ὁδοῦ,	εἶπας,	Ὅταν	Λυσίας	ὁ	χιλίαρχος	καταβῇ,	διαγνώσομαι	τὰ	καθ’
Njia	akisema	Wakati	Lisia	–	jemadari	atakuja	nitaamua	–	kuhusu–
G3598	G3004	G3752	G3079	G3588	G5506	G2597	G1231	G3588	G2596

ὑμᾶς,		
ninyi		
G4771		

Feliki alikuwa ametaarifiwa vizuri kuhusu njia, na akauahirisha mkutano. Akasema, “Lisia jemedari atakapokuja chini kutoka Yerusalemu nitatoa maamuzi dhidi ya mashitaka yenu.”

23	διαταξάμενος	τῷ	ἑκατοντάρχῃ	τηρεῖσθαι	αὐτὸν,	ἔχειν	τε	ἄνεσιν,	καὶ
	akiamuru	–	akida	kulindwa	yeye	kuwa–na	na	uhuru	na
	G1299	G3588	G1543	G5083	G0846	G2192	G5037	G0425	G2532

μηδένα	κωλύειν	τῶν	ἰδίων	αὐτοῦ	ὑπηρετεῖν	αὐτῷ.
mtu–yeyote	kuzuia	wa–	wake	yeye	kumhudumia	yeye
G3367	G2967	G3588	G2398	G0846	G5256	G0846

Ndipo akamwamuru akida amlinde Paulo, ila awe na nafasi na hata asiwepo mtu wakuwakataza marafiki zake wasimsaidie wala wasimtembelee.

24	Μετὰ	δὲ	ἡμέρας	τινὰς,	παραγενόμενος	ὁ	Φῆλιξ	σὺν	Δρουσίλλῃ,	
	Baada–ya	na	siku	kadhaa	akija	–	Feliki	pamoja–na	Drusila	
	G3326	G1161	G2250	G5100	G3854	G3588	G5344	G4862	G1409	
	τῇ	ἰδίᾳ	γυναικὶ,	οὔσῃ	Ἰουδαίᾳ,	μετεπέμψατο	τὸν	Παῦλον,	καὶ	ἤκουσεν
	–	yake	mke	aliyekuwa	Myahudi	alimwita	–	Paulo	na	alimsikia
	G3588	G2398	G1135	G1510	G2453	G3343	G3588	G3972	G2532	G0191
	αὐτοῦ	περὶ	τῆς	εἰς	Χριστὸν	Ἰησοῦν	πίστεως.			
	yeye	kuhusu–	–	kwa–	Kristo	Yesu	imani			
	G0846	G4012	G3588	G1519	G5547	G2424	G4102			

Baada ya siku kadhaa, Feliki akarudi na Drusila mkewe aliyekuwa Myahudi, akatuma kumwita Paulo na akasikiliza toka kwake habari za imani ndani ya Kristo Yesu.

25	διαλεγομένου	δὲ	αὐτοῦ	περὶ	δικαιοσύνης,	καὶ	ἐγκρατείας,	καὶ	τοῦ	
	alipokuwa–akiongea	na	yeye	kuhusu–	haki	na	kujizuia	na	–	
	G1256	G1161	G0846	G4012	G1343	G2532	G1466	G2532	G3588	
	κρίματος;	τοῦ	μέλλοντος	ἔμφοβος	γενόμενος,	ὁ	Φῆλιξ	ἀπεκρίθη,	Τὸ	
	hukumu	–	ijayo	akiogopa	aliyekuwa	–	Feliki	alijibu	–	
	G2917	G3588	G3195	G1719	G1096	G3588	G5344	G0611	G3588	
	νῦν	ἔχον	πορεύου;	καιρὸν	δὲ	μεταλαβὼν,	μετακαλέσομαί	σε.		
	kwa–sasa	nikiwa	nenda	wakati	na	ukipata	nitakuita	wewe		
	G3568	G2192	G4198	G2540	G1161	G3335	G3333	G4771		

Ila Paulo alipokuwa akijadiliana naye kuhusu haki, kuwa na kiasi na hukumu itakayokuja, Feliki akapata hofu akajibu, “nenda mbali kwa sasa, ila nikipata muda tena, nitakuita.”

26	ἅμα	καὶ,	ἐλπίζων	ὅτι	χρήματα	δοθήσεται	αὐτῷ	ὑπὸ	τοῦ	
	wakati–huo–huo	na	akitumaini	kwamba	fedha	ataapewa	yeye	na–	–	
	G0260	G2532	G1679	G3754	G5536	G1325	G0846	G5259	G3588	
	Παύλου,	διὸ	καὶ	πυκνότερον	αὐτὸν	μεταπεμπόμενος,	ὡμίλει	αὐτῷ.		
	Paulo	kwa–hiyo	pia	mara–kwa–mara	yeye	akimwita	alizungumza	naye		
	G3972	G1352	G2532	G4437	G0846	G3343	G3656	G0846		

Muda uo huo, alitegemea kwamba Paulo atampa fedha kwa hiyo alimwita mara nyingi akaongea naye.

27	Διετίας	δὲ	πληρωθείσης,	ἔλαβεν	διάδοχον	ὁ	Φῆλιξ,	Πόρκιον	Φῆστον;	
	Miaka–miwili	na	ilipomalizika	alipokea	mrithi	–	Feliki	Porkio	Festo	
	G1333	G1161	G4137	G2983	G1240	G3588	G5344	G4201	G5347	
	θέλων	τε	χάριτα	καταθέσθαι	τοῖς	Ἰουδαίοις,	ὁ	Φῆλιξ	κατέλιπε	τὸν
	akitaka	na	fadhili	kufanya	kwa–	Wayahudi	–	Feliki	alimwacha	–
	G2309	G5037	G5485	G2698	G3588	G2453	G3588	G5344	G2641	G3588
	Παῦλον	δεδεμένον.								
	Paulo	amefungwa								
	G3972	G1210								

Ila miaka miwili ilipopita, Porkio Festo akawa Liwali baada ya Feliki, ila Feliki alitaka kujipendekeza kwa Wayahudi, hivyo akamwacha Paulo chini ya uangalizi.

Chapter 25

1	Φῆστος	οὖν	ἐπιβὰς	τῇ	ἐπαρχείᾳ,	μετὰ	τρεῖς	ἡμέρας	ἀνέβη	εἰς
	Festo	basi	akifika	–	jimbo	baada–ya	tatu	siku	alipanda	kwa–
	G5347	G3767	G1910	G3588	G1885	G3326	G5140	G2250	G0305	G1519

Ἰεροσόλυμα	ἀπὸ	Καισαρείας.
Yerusalemu	kutoka–	Kaisaria
G2414	G0575	G2542

Ndipo Festo alipoingia katika jimbo hilo na baada ya siku tatu alienda toka Kaisaria hadi Yerusalemu.

2	ἐνεφάνισάν	τε	αὐτῷ,	οἱ	ἀρχιερεῖς	καὶ	οἱ	πρῶτοι	τῶν	Ἰουδαίων,
	walimshtaki	na	yeye	–	makuhani–wakuu	na	–	wakuu	wa–	Wayahudi
	G1718	G5037	G0846	G3588	G0749	G2532	G3588	G4413	G3588	G2453

κατὰ	τοῦ	Παύλου,	καὶ	παρεκάλουν	αὐτὸν,
dhidi–ya	–	Paulo	na	walimsihi	yeye
G2596	G3588	G3972	G2532	G3870	G0846

Kuhani mkuu na Wayahudi mashuhuri walileta shutuma dhidi ya Paulo kwa Festo, na walizungumza kwa nguvu kwa Festo.

3	αἰτούμενοι	χάριν	κατ’	αὐτοῦ --	ὅπως	μεταπέμψηται	αὐτὸν	εἰς	Ἰερουσαλήμ --
	wakiomba	fadhili	dhidi–	yake	ili	amwite	yeye	kwa–	Yerusalemu
	G0154	G5485	G2596	G0846	G3704	G3343	G0846	G1519	G2419

ἐνέδραν	ποιοῦντες,	ἀνελεῖν	αὐτὸν	κατὰ	τὴν	ὁδόν.
hila	wakifanya	kumuua	yeye	katika–	–	njia
G1747	G4160	G0337	G0846	G2596	G3588	G3598

Na walimwomba Festo fadhili juu ya habari za Paulo apate kumwita Yerusalemu ili waweze kumwua njiani.

4	ὁ	μὲν	οὖν	Φῆστος	ἀπεκρίθη,	τηρεῖσθαι	τὸν	Παῦλον	εἰς
	–	basi	kwa–hiyo	Festo	alijibu	kulindwa	–	Paulo	katika–
	G3588	G3303	G3767	G5347	G0611	G5083	G3588	G3972	G1519

Καισάρειαν,	ἑαυτὸν	δὲ	μέλλειν	ἐν	τάχει	ἐκπορεύεσθαι.
Kaisaria	yeye–mwenyewe	na	akikusudia	kwa–	haraka	kutoka
G2542	G1438	G1161	G3195	G1722	G5034	G1607

Lakini Festo alijibu kwamba Paulo alikuwa mfungwa katika Kaisaria, na kwamba yeye mwenyewe atarudi huko haraka.

5	Οἱ	οὖν	ἐν	ὑμῖν,	φησίν,	δυνατοὶ	συνκαταβάντες,	εἴ	τί
	Wale	basi	miongoni–	mwenu	anasema	wenye–uwezo	wakishuka–pamoja	kama	kitu
	G3588	G3767	G1722	G4771	G5346	G1415	G4782	G1487	G5100

ἐστιν	ἐν	τῷ	ἀνδρὶ	ἄτοπον,	κατηγορείτωσαν	αὐτοῦ.
kipo	katika–	–	mtu	kibaya	wamshtaki	yeye
G1510	G1722	G3588	G0435	G0824	G2723	G0846

Alisema “Kwa hiyo, wale ambao wanaweza, wanaweza kwenda huko na sisi. Kama kuna kitu kibaya kwa mtu huyu, mnapaswa kumshtaki.”

6	Διατρίψας	δὲ	ἐν	αὐτοῖς	ἡμέρας,	οὐ	πλείους	ὀκτὼ	ἢ	δέκα,
	Akikaa	na	miongoni–mwao	wao	siku	si	zaidi–ya	nane	au	kumi
	G1304	G1161	G1722	G0846	G2250	G3756	G4119	G3638	G2228	G1176

καταβὰς	εἰς	Καισάρειαν,	τῇ	ἐπαύριον	καθίσας	ἐπὶ	τοῦ	βήματος,	
akishuka	kwa–	Kaisaria	–	kesho–yake	akiketi	juu–ya	–	kiti–cha–hukumu	
G2597	G1519	G2542	G3588	G1887	G2523	G1909	G3588	G0968	

ἐκέλευσεν	τὸν	Παῦλον	ἀχθῆναι.
aliamuru	–	Paulo	aletwe
G2753	G3588	G3972	G0071

Baada ya kukaa siku nane au kumi zaidi, akarudi Kaisaria. Na siku iliyofuata akakaa katika kiti cha hukumu na kuamuru Paulo aletwe kwake.

7	παραγενομένου	δὲ	αὐτοῦ,	περιέστησαν	αὐτὸν	οἱ	ἀπὸ	Ἱεροσολύμων
	alipofika	na	yeye	walimsimamia	yeye	–	kutoka–	Yerusalemu
	G3854	G1161	G0846	G4026	G0846	G3588	G0575	G2414

καταβεβηκότες	Ἰουδαῖοι,	πολλὰ	καὶ	βαρέα	αἰτιώματα	καταφέροντες,	ἃ	
walioshuka	Wayahudi	mengi	na	mazito	mashtaka	wakileta	ambayo	
G2597	G2453	G4183	G2532	G0926	G0157	G2702	G3739	

οὐκ	ἴσχυον	ἀποδεῖξαι.
hawakuweza	walishindwa	kuthibitisha
G3756	G2480	G0584

Alipofika, Wayahudi kutoka Yerusalemu wakasimama karibu, Wakatoa mashtaka mengi mazito ambayo hawakuweza kuyathibitisha.

8	τοῦ	Παύλου	ἀπολογουμένου	ὅτι:	Οὔτε	εἰς	τὸν	νόμον	τῶν	Ἰουδαίων,
	–	Paulo	akijibu	kwamba	Wala	dhidi–ya	–	sheria	ya–	Wayahudi
	G3588	G3972	G0626	G3754	G3777	G1519	G3588	G3551	G3588	G2453

οὔτε	εἰς	τὸ	ἱερὸν,	οὔτε	εἰς	Καίσαρά,	τι	ἥμαρτον.
wala	dhidi–ya	–	hekalu	wala	dhidi–ya	Kaisari	chochote	nimetenda–dhambi
G3777	G1519	G3588	G2411	G3777	G1519	G2541	G5100	G0264

Paulo alijitetea na kusema, 'Si dhidi ya jina la Wayahudi, si juu ya hekalu, na si juu ya Kaisari, nimefanya mabaya.'

9	ὁ	Φῆστος	δὲ,	θέλων	τοῖς	Ἰουδαίοις	χάριν	καταθέσθαι,	ἀποκριθεὶς	τῷ
	–	Festo	na	akitaka	kwa–	Wayahudi	fadhili	kufanya	akijibu	kwa–
	G3588	G5347	G1161	G2309	G3588	G2453	G5485	G2698	G0611	G3588

Παύλῳ,	εἶπεν,	Θέλεις	εἰς	Ἱεροσόλυμα,	ἀναβὰς,	ἐκεῖ	περὶ	τούτων	
Paulo	alisema	Unataka	kwa–	Yerusalemu	ukipanda	huko	kuhusu–	haya	
G3972	G3004	G2309	G1519	G2414	G0305	G1563	G4012	G3778	

κριθῆναι	ἐπ’	ἐμοῦ?	
kuhukumiwa	mbele–	yangu	
G2919	G1909	G1473	

Lakini Festo alitaka kujipendekeza kwa Wayahudi, na hivyo akamjibu Paulo kwa kusema, 'Je, unataka kwenda Yerusalemu na kuhukumiwa na mimi kuhusu mambo haya huko?'

10	εἶπεν	δὲ	ὁ	Παῦλος,	Ἑστὼς	«ἐπὶ	τοῦ	βήματος	Καίσαρος»	
	alisema	na	–	Paulo	Nimesimama	mbele–ya	–	kiti–cha–hukumu	cha–Kaisari	
	G3004	G1161	G3588	G3972	G2476	G1909	G3588	G0968	G2541	

εἰμι,	οὗ	με	δεῖ	κρίνεσθαι.	Ἰουδαίους	οὐδὲν	ἠδίκησα,	ὡς	
mimi–ni	ambapo	mimi	inampasa	kuhukumiwa	Wayahudi	hakuna	nimewakosea	kama	
G1510	G3757	G1473	G1163	G2919	G2453	G3762	G0091	G5613	

καὶ	σὺ	κάλλιον	ἐπιγινώσκεις.
pia	wewe	vizuri	unajua
G2532	G4771	G2566	G1921

Paulo alisema, 'ninasimama mbele ya kiti cha hukumu cha Kaisari ambapo napaswa kuhukumiwa. Sijawakosea Wayahudi, kama wewe ujuavyo vema.

11	εἰ	μὲν	οὖν	ἀδικῶ,	καὶ	ἄξιον	θανάτου	πέπραχά	τι,	οὐ
	kama	basi	kwa–hiyo	nimekosa	na	inayostahili	kifo	nimefanya	kitu	si
	G1487	G3303	G3767	G0091	G2532	G0514	G2288	G4238	G5100	G3756

παραιτοῦμαι	τὸ	ἀποθανεῖν;	εἰ	δὲ	οὐδέν	ἐστιν	ὧν	οὗτοι
ninakataa	–	kufa	kama	na	hakuna	ni	ya–	hawa
G3868	G3588	G0599	G1487	G1161	G3762	G1510	G3739	G3778

κατηγοροῦσίν	μου,	οὐδείς	με	δύναται	αὐτοῖς	χαρίσασθαι.	Καίσαρα	ἐπικαλοῦμαι!
wanayonishtaki	mimi	hakuna–mtu	mimi	anaweza	wao	kunitoa	Kaisari	ninakata–rufani
G2723	G1473	G3762	G1473	G1410	G0846	G5483	G2541	G1941

Ikiwa nimekosa na kama nimefanya kinachostahili kifo, sikatai kufa. Lakini kama shutuma zao si kitu, hakuna mtu anaweza kunikabidhi kwao. Ninamwomba Kaisari. '

12	τότε	ὁ	Φῆστος,	συλλαλήσας	μετὰ	τοῦ	συμβουλίου,	ἀπεκρίθη,	Καίσαρα	
	ndipo	–	Festo	akishauriana	na–	–	baraza	alijibu	Kaisari	
	G5119	G3588	G5347	G4814	G3326	G3588	G4824	G0611	G2541	

ἐπικέκλησαι,	ἐπὶ	Καίσαρα	πορεύσῃ!	
umekata–rufani	kwa–	Kaisari	utakwenda	
G1941	G1909	G2541	G4198	

Baada ya Festo kuongea na baraza akajibu, “ unamwomba Kaisari; utaenda kwa Kaisari.”

13	Ἡμερῶν	δὲ	διαγενομένων	τινῶν,	Ἀγρίππας	ὁ	βασιλεὺς	καὶ	Βερνίκη
	Siku	na	zilipopita	kadhaa	Agripa	–	mfalme	na	Bernike
	G2250	G1161	G1230	G5100	G0067	G3588	G0935	G2532	G0959

κατήντησαν	εἰς	Καισάρειαν,	ἀσπασάμενοι	τὸν	Φῆστον.
walifika	kwa–	Kaisaria	kumsifu	–	Festo
G2658	G1519	G2542	G0782	G3588	G5347

Baada ya siku kadhaa, mfalme Agripa na Bernike walifika Kaisaria kufanya ziara rasmi kwa Festo.

14	ὡς	δὲ	πλείους	ἡμέρας	διέτριβον	ἐκεῖ,	ὁ	Φῆστος	τῷ	βασιλεῖ	ἀνέθετο
	wakati	na	zaidi	siku	walikaa	huko	–	Festo	kwa–	mfalme	alieleza
	G5613	G1161	G4119	G2250	G1304	G1563	G3588	G5347	G3588	G0935	G0394

τὰ	κατὰ	τὸν	Παῦλον,	λέγων,	Ἀνήρ	τίς	ἐστιν	καταλελειμμένος	ὑπὸ	
–	kuhusu–	–	Paulo	akisema	Mtu	mmoja	kuna	aliyeachwa	na–	
G3588	G2596	G3588	G3972	G3004	G0435	G5100	G1510	G2641	G5259	

Φήλικος	δέσμιος,
Feliki	mfungwa
G5344	G1198

Baada ya kukaa hapo kwa siku nyingi, Festo aliwasilisha kesi ya Paulo kwa mfalme; Akasema, 'Mtu mmoja aliachwa hapa na Feliki kama mfungwa.

15 περὶ kuhusu– G4012 οὗ, ambaye G3739 γενομένου nilipokuja G1096 μου mimi G1473 εἰς kwa– G1519 Ἰεροσόλυμα, Yerusalemu G2414 ἐνεφάνισαν walimshtaki G1718 οἱ – G3588 ἀρχιερεῖς makuhani–wakuu G0749 καὶ na G2532 οἱ – G3588 πρεσβύτεροι wazee G4245 τῶν wa– G3588 Ἰουδαίων, Wayahudi G2453 αἰτούμενοι wakiomba G0154 κατ’ dhidi– G2596 αὐτοῦ yake G0846 καταδίκην; hukumu G2613

Nilipokuwa Yerusalemu makuhani wakuu na wazee wa Wayahudi walileta mashtaka juu ya mtu huyu kwangu, nao waliuliza juu ya hukumu dhidi yake.

16 πρὸς kwao G4314 οὓς ambao G3739 ἀπεκρίθην nilijibu G0611 ὅτι, kwamba G3754 οὐκ si G3756 ἔστιν ni G1510 ἔθος desturi G1485 Ῥωμαίοις kwa–Warumi G4514 χαρίζεσθαί kumtoa G5483 τινα mtu–yeyote G5100 ἄνθρωπον binadamu G0444 πρὶν kabla G4250 ἢ au G2228 ὁ – G3588 κατηγορούμενος, anayeshtakiwa G2723 κατὰ kwa– G2596 πρόσωπον uso G4383 ἔχοι awe–na G2192 τοὺς – G3588 κατηγόρους washtaki G2725 τόπον, nafasi G5117 τε na G5037 ἀπολογίας utetezi G0627 λάβοι apate G2983 περὶ kuhusu– G4012 τοῦ – G3588 ἐγκλήματος. mashtaka G1462

Kwa hili mimi niliwajibu kwamba si desturi ya Waroma kumtoa mtu kwa upendeleo badala yake, mtuhumiwa anapaswa kuwa na nafasi ya kuwakabili washitaki wake na kujitetea dhidi ya tuhuma hizo.

17 συνελθόντων walipokusanyika G4905 οὖν basi G3767 [αὐτῶν] wao G0846 ἐνθάδε, hapa G1759 ἀναβολὴν kucheleweshwa G0311 μηδεμίαν hakuna G3367 ποιησάμενος, nikifanya G4160 τῇ – G3588 ἑξῆς siku–inayofuata G1836 καθίσας nikiketi G2523 ἐπὶ juu–ya G1909 τοῦ – G3588 βήματος, kiti–cha–hukumu G0968 ἐκέλευσα niliamuru G2753 ἀχθῆναι aletwe G0071 τὸν – G3588 ἄνδρα, mtu G0435

Kwa hiyo, walipokuja pamoja hapa, sikuweza kusubiri, lakini siku iliyofuata niliketi katika kiti cha hukumu na kuamuru mtu huyo aletwe ndani.

18 περὶ kuhusu– G4012 οὗ, ambaye G3739 σταθέντες, wakisimama G2476 οἱ – G3588 κατήγοροι washtaki G2725 οὐδεμίαν hakuna G3762 αἰτίαν sababu G0156 ἔφερον, walileta G5342 ὧν ambayo G3739 ἐγὼ mimi G1473 ὑπενόουν nilidhani G5282 πονηρῶν. ya–uovu G4190

Wakati washitaki waliposimama na kumshtaki, nilifikiri kwamba hakuna mashtaka makubwa yaliyoletwa dhidi yake.

19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας, εἶχον πρὸς
maswali na kadhaa kuhusu– – yao dini walikuwa–na dhidi–
G2213 G1161 G5100 G4012 G3588 G2398 G1175 G2192 G4314

αὐτὸν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος
yake na kuhusu– mmoja Yesu aliyekufa ambaye alisema – Paulo
G0846 G2532 G4012 G5100 G2424 G2348 G3739 G5335 G3588 G3972

ζῆν.
yuhai
G2198

Badala yake, walikuwa na mabishano fulani pamoja naye kuhusu dini yao na kuhusu Yesu ambaye alikuwa amekufa, lakini Paulo anadai kuwa yu hai.

20 ἀπορούμενος δὲ, ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον, εἰ βούλοιτο
nikishindwa na mimi – kuhusu– haya uchunguzi nilisema kama angependa
G0639 G1161 G1473 G3588 G4012 G3778 G2214 G3004 G1487 G1014

πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.
kwenda kwa– Yerusalemu na–huko kuhukumiwa kuhusu– haya
G4198 G1519 G2414 G2546 G2919 G4012 G3778

Nilikuwa nimefumbwa jinsi ya kuchunguza suala hili, na nikamwuliza kama angeenda Yerusalemu kuhukumiwa kuhusu mambo haya.

21 τοῦ δὲ Παύλου, ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
– na Paulo alipokata–rufani kulindwa yeye kwa– – ya– Augusto
G3588 G1161 G3972 G1941 G5083 G0846 G1519 G3588 G3588 G4575

διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς
uamuzi niliamuru kulindwa yeye hadi wakati nitampeleka yeye kwa–
G1233 G2753 G5083 G0846 G2193 G3739 G0375 G0846 G4314

Καίσαρα.
Kaisari
G2541

Lakini Paulo alipoitwa awekwe chini ya ulinzi kwa ajili ya uamuzi wa Mfalme, niliamuru awekwe hata nitakapompeleka kwa Kaisari. '

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ
Agripa na kwa– – Festo Ningependa pia mimi–mwenyewe –
G0067 G1161 G4314 G3588 G5347 G1014 G2532 G0846 G3588

ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
mtu kumsikia Kesho anasema utamsikia yeye
G0444 G0191 G0839 G5346 G0191 G0846

Agripa alizungumza na Festo, “ningependa pia kumsikiliza mtu huyu.” “Festo, akasema, “kesho utamsikiliza.”

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης, μετὰ
– basi kesho–yake alipokuja – Agripa na – Bernike kwa–
G3588 G3767 G1887 G2064 G3588 G0067 G2532 G3588 G0959 G3326

πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σύν
fahari–kubwa fahari na wakiingia katika– – ukumbi–wa–mkutano pamoja–na
G4183 G5325 G2532 G1525 G1519 G3588 G0201 G4862

τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ’ ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ
na majemadari na watu – wa– umaarufu wa– mji na
G5037 G5506 G2532 G0435 G3588 G2596 G1851 G3588 G4172 G2532

κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.
akiamuru – Festo aliletwa – Paulo
G2753 G3588 G5347 G0071 G3588 G3972

Hivyo kesho yake, Agripa na Bernike walifika na sherehe nyingi; walifika katika ukumbi na maafisa wa kijeshi, na watu mashuhuri wa mji. Na Festo alipotoa amri, Paulo aliletwa kwao.

24 καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ
na anasema – Festo Agripa mfalme na wote –
G2532 G5346 G3588 G5347 G0067 G0935 G2532 G3956 G3588

συμπαρόντες ἡμῖν, ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ ἅπαν τὸ
waliokuwepo–pamoja nasi watu mnamwona huyu kuhusu– ambaye wote –
G4840 G1473 G0435 G2334 G3778 G4012 G3739 G0537 G3588

πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι, ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε,
wingi wa– Wayahudi waliniomba mimi katika– na Yerusalemu na hapa
G4128 G3588 G2453 G1793 G1473 G1722 G5037 G2414 G2532 G1759

βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι.
wakipiga–kelele si inampasa yeye kuishi tena
G0994 G3361 G1163 G0846 G2198 G3371

Festo akasema, “Mfalme Agripa, na watu wote ambao wapo hapa pamoja nasi, mnamwona mtu huyu; jumuiya yote ya Wayahudi huko Yerusalemu na hapa pia wametaka niwashauri, na wao wakapiga kelele kwangu kwamba asiishi.

25 ἐγὼ δὲ, κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι,
mimi na nilipata hakuna inayostahili yeye kifo kufanya
G1473 G1161 G2638 G3367 G0514 G0846 G2288 G4238

αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν,
yeye–mwenyewe na huyu alipokata–rufani – Augusto niliamua kumpeleka
G0846 G1161 G3778 G1941 G3588 G4575 G2919 G3992

Naliona kwamba hakufanya lolote linalostahili kifo; lakini kwa sababu amemwita Mfalme, niliamua kumpeleka kwake.

26 περὶ οὗ, ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ, οὐκ ἔχω. διὸ
kuhusu– ambaye hakika kitu kuandika kwa– bwana sina nina kwa–hiyo
G4012 G3739 G0804 G5100 G1125 G3588 G2962 G3756 G2192 G1352

προήγαγον αὐτὸν ἐφ’ ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
nimemleta yeye mbele– yenu na hasa mbele– yako mfalme Agripa
G4254 G0846 G1909 G4771 G2532 G3122 G1909 G4771 G0935 G0067

ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τί γράψω.
ili – uchunguzi ukitokea niwe–na nini kuandika
G3704 G3588 G0351 G1096 G2192 G5101 G1125

Lakini sina kitu dhahiri cha kuandika kwa Mfalme. Kwa sababu hii, nimemleta kwako, hasa kwako wewe, Mfalme Agripa, ili nipate kuwa na kitu cha kuandika kuhusu kesi.

27	ἄλογον	γάρ	μοι	δοκεῖ	πέμποντα	δέσμιον,	μὴ	καὶ	τὰς	
	si–na–mantiki	kwa–maana	kwangu	inaonekana	nikimpeleka	mfungwa	si	pia	–	
	G0249	G1063	G1473	G1380	G3992	G1198	G3361	G2532	G3588	

κατ’	αὐτοῦ	αἰτίας	σημᾶναι.
dhidi–	yake	mashtaka	kuonyesha
G2596	G0846	G0156	G4591

kwa kuwa naona haina maana kumpeleka mfungwa na bila kuonyesha mashitaka yanayomkabili.

Chapter 26

1	Ἀγρίππας	δὲ	πρὸς	τὸν	Παῦλον	ἔφη,	Ἐπιτρέπεταί	σοι	ὑπὲρ	
	Agripa	na–	kwa–	–	Paulo	alisema	Unaruhusiwa	wewe	kwa–ajili–ya–	
	G0067	G1161	G4314	G3588	G3972	G5346	G2010	G4771	G5228	

σεαυτοῦ	λέγειν.	τότε	ὁ	Παῦλος,	ἐκτείνας	τὴν	χεῖρα,	ἀπελογεῖτο:	
nafsi–yako	kusema	ndipo	–	Paulo	akinyoosha	–	mkono	alijitetea	
G4572	G3004	G5119	G3588	G3972	G1614	G3588	G5495	G0626	

Hivyo, Agripa akamwambia Paulo, `Unaruhusiwa kujitetea. ' Ndipo Paulo akanyoosha mkono wake akajitetea hivi.

2	Περὶ	πάντων	ὧν	ἐγκαλοῦμαι	ὑπὸ	Ἰουδαίων,	βασιλεῦ	Ἀγρίππα,	ἥγημαι
	Kuhusu–	yote	ambayo	ninashtakiwa	na–	Wayahudi	mfalme	Agripa	ninajiona
	G4012	G3956	G3739	G1458	G5259	G2453	G0935	G0067	G2233

ἐμαυτὸν	μακάριον	ἐπὶ	σοῦ,	μέλλων	σήμερον	ἀπολογεῖσθαι.	
mwenyewe	mwenye–baraka	mbele–ya–	wewe	nikiwa–karibu	leo	kujitetea	
G1683	G3107	G1909	G4771	G3195	G4594	G0626	

“Najiona mwenye furaha, Mfalme Agripa, ili kufanya kesi yangu mbele yako leo dhidi ya mashtaka yote ya Wayahudi.

3	μάλιστα	γνώστην	ὄντα	σε	πάντων	τῶν	κατὰ	Ἰουδαίους	ἐθῶν,	τε
	hasa	mjuzi	ukiwa	wewe	wa–yote	ya–	kulingana–na–	Wayahudi	desturi	na–
	G3122	G1109	G1510	G4771	G3956	G3588	G2596	G2453	G1485	G5037

καὶ	ζητημάτων;	διὸ	δέομαι,	μακροθύμως	ἀκοῦσαί	μου.	
na–	maswali	kwa–hiyo	naomba	kwa–uvumilivu	kunisikiliza	mimi	
G2532	G2213	G1352	G1189	G3116	G0191	G1473	

Hasa, kwa sababu wewe ni mtaalamu wa desturi za Wayahudi na maswali. Hivyo naomba unisikilize kwa uvumilivu.

4	Τὴν	μὲν	οὖν	βίωσίν	μου,	‹τὴν›	ἐκ	νεότητος,	τὴν	ἀπ’	ἀρχῆς
	–	kwa–kweli	basi	maisha	yangu	–	tangu–	ujana	–	tangu–	mwanzo
	G3588	G3303	G3767	G0981	G1473	G3588	G1537	G3503	G3588	G0575	G0746

γενομένην	ἐν	τῷ	ἔθνει	μου,	ἔν	τε	Ἱεροσολύμοις,	ἴσασι	πάντες
iliyokuwa	katika–	–	taifa	langu	katika–	na–	Yerusalemu	wanajua	wote
G1096	G1722	G3588	G1484	G1473	G1722	G5037	G2414	G1492	G3956

[οἱ]	Ἰουδαῖοι,
–	Wayahudi
G3588	G2453

Kweli, Wayahudi wote wanajua jinsi nilivyoishi tangu ujana wangu katika taifa langu huko Yerusalemu.

5	προγινώσκοντές	με	ἄνωθεν,	ἐὰν	θέλωσι	μαρτυρεῖν,	ὅτι	κατὰ	τὴν	ἀκριβεστάτην
	wakinijua	mimi	tangu–zamani	ikiwa	wanataka	kushuhudia	kwamba	kulingana–na–	–	kali–zaidi
	G4267	G1473	G0509	G1437	G2309	G3140	G3754	G2596	G3588	G0196

αἵρεσιν	τῆς	ἡμετέρας	θρησκείας,	ἔζησα	Φαρισαῖος.		
madhehebu	ya–	yetu	dini	niliishi	Mfarisayo		
G0139	G3588	G2251	G2356	G2198	G5330		

Wananijua tangu mwanzo na wanapaswa kukubali kwamba niliishi kama Mfarisayo, dhehebu lenye msimamo mkali kwenye dini yetu.

6	καὶ	νῦν	ἐπ’	ἐλπίδι	τῆς	εἰς	τοὺς	πατέρας	ἡμῶν	ἐπαγγελίας,
	na–	sasa	kwa–	tumaini	la–	kwa–	–	baba–zetu	wetu	ahadi
	G2532	G3568	G1909	G1680	G3588	G1519	G3588	G3962	G1473	G1860

γενομένης	ὑπὸ	τοῦ	Θεοῦ,	ἕστηκα	κρινόμενος,
iliyotolewa	na–	–	Mungu	nimesimama	nikihukumiwa
G1096	G5259	G3588	G2316	G2476	G2919

Sasa nimesimama hapa nihukumiwe kwa sababu mimi naliangalia ahadi ambayo Mungu aliifanya na baba zetu.

7	εἰς	ἣν	τὸ	δωδεκάφυλον	ἡμῶν	ἐν	ἐκτενείᾳ,	νύκτα	καὶ	
	kwa–	ambayo	–	makabila–kumi–na–mbili	yetu	kwa–	bidii	usiku	na–	
	G1519	G3739	G3588	G1429	G1473	G1722	G1616	G3571	G2532	

ἡμέραν,	λατρεῦον,	ἐλπίζει	καταντῆσαι;	περὶ	ἧς	ἐλπίδος	ἐγκαλοῦμαι	ὑπὸ	
mchana	yakiabudu	yanatarajia	kufikia	kuhusu–	ambayo	tumaini	ninashtakiwa	na–	
G2250	G3000	G1679	G2658	G4012	G3739	G1680	G1458	G5259	

Ἰουδαίων,	βασιλεῦ.
Wayahudi	mfalme
G2453	G0935

Hii ni ahadi ambayo makabila yetu kumi na mbili yanatumaini kupokea kama wakimwabudu Mungu kwa bidii usiku na mchana. Ni kwa ajili ya tumaini hili, mfalme Agripa, kwamba Wayahudi wananishitaki.

8	τί	ἄπιστον	κρίνεται	παρ’	ὑμῖν,	εἰ	ὁ	Θεὸς	νεκροὺς
	kwa–nini	isiyoaminika	inahukumiwa	kati–ya–	ninyi	ikiwa	–	Mungu	wafu
	G5101	G0571	G2919	G3844	G4771	G1487	G3588	G2316	G3498

ἐγείρει?
anafufua
G1453

Kwa nini yeyote kati yenu anafikiri ni ajabu kwamba Mungu hufufua wafu?

9	ἐγὼ	μὲν	οὖν	ἔδοξα	ἐμαυτῷ	πρὸς	τὸ	ὄνομα	Ἰησοῦ	τοῦ
	mimi	kwa–kweli	basi	nilifikiri	mwenyewe	dhidi–ya–	–	jina	la–Yesu	–
	G1473	G3303	G3767	G1380	G1683	G4314	G3588	G3686	G2424	G3588

Ναζωραίου,	δεῖν	πολλὰ	ἐναντία	πρᾶξαι.	
Mnazareti	ilinibidi	mengi	kinyume	kutenda	
G3480	G1163	G4183	G1727	G4238	

Wakati mmoja nilifikiria mwenyewe kwamba ningefanya mambo mengi dhidi ya jina la Yesu wa Nazareti.

10 ὃ ambayo G3739 καὶ na– G2532 ἐποίησα nilifanya G4160 ἐν katika– G1722 Ἰεροσολύμοις; Yerusalemu G2414 καὶ na– G2532 πολλούς wengi G4183 τε na– G5037 τῶν wa– G3588 ἁγίων watakatifu G0040 ἐγὼ mimi G1473 ἐν katika– G1722 φυλακαῖς magereza G5438 κατέκλεισα, nilifunga G2623 τὴν – G3588 παρὰ kutoka–kwa– G3844 τῶν – G3588 ἀρχιερέων makuhani–wakuu G0749 ἐξουσίαν mamlaka G1849 λαβών; nilipokea G2983 ἀναιρουμένων walipouawa G0337 τε na– G5037 αὐτῶν, wao G0846 κατήνεγκα nilitoa G2702 ψῆφον. kura G5586

Nilifanya haya katika Yerusalemu; Niliwafunga waamini wengi gerezani, na nilikuwa na mamlaka kutoka kwa wakuu wa makuhani kufanya hivyo; na wakati wanauawa, nilipiga kura dhidi yao.

11 καὶ na– G2532 κατὰ katika– G2596 πάσας zote G3956 τὰς – G3588 συναγωγὰς, masinagogi G4864 πολλάκις mara–nyingi G4178 τιμωρῶν nikiwaadhibu G5097 αὐτοὺς, wao G0846 ἠνάγκαζον niliwashurutisha G0315 βλασφημεῖν. kukufuru G0987 περισσῶς kupita–kiasi G4057 τε na– G5037 ἐμμαινόμενος nikiwakasirikia G1693 αὐτοῖς, wao G0846 ἐδίωκον niliwatesa G1377 ἕως hadi– G2193 καὶ na– G2532 εἰς hadi– G1519 τὰς – G3588 ἔξω nje G1854 πόλεις, miji G4172

Mara nyingi niliwaadhibu katika masinagogi yote na nilijaribu kuwafanya waikane imani yao. Nilikuwa na hasira sana juu yao na niliwafukuza hata katika miji ya ugenini.

12 Ἐν Katika– G1722 οἷς, ambayo G3739 πορευόμενος nikisafiri G4198 εἰς kwenda– G1519 τὴν – G3588 Δαμασκὸν, Dameski G1154 μετ’ na– G3326 ἐξουσίας mamlaka G1849 καὶ na– G2532 ἐπιτροπῆς kibali G2011 τῆς cha– G3588 τῶν – G3588 ἀρχιερέων, makuhani–wakuu G0749

Wakati nilipokuwa nikifanya haya, nilienda Dameski, nikiwa na mamlaka na maagizo kutoka kwa makuhani wakuu;

13 ἡμέρας mchana G2250 μέσης katikati G3319 κατὰ kwenye– G2596 τὴν – G3588 ὁδὸν njia G3598 εἶδον, niliona G3708 βασιλεῦ, mfalme G0935 οὐρανόθεν kutoka–mbinguni G3771 ὑπὲρ, kuliko– G5228 τὴν – G3588 λαμπρότητα mwangaza G2987 τοῦ wa– G3588 ἡλίου, jua G2246 περιλάμψαν likiniangazisha G4034 με, mimi G1473 φῶς; nuru G5457 καὶ na– G2532 τοὺς – G3588 σὺν pamoja–na– G4862 ἐμοὶ mimi G1473 πορευομένους. waliokuwa–wakisafiri G4198

nilipokuwa njiani wakati wa mchana, Mfalme, niliona mwanga kutoka mbinguni uliokuwa mkali kuliko jua na uling'aa kutuzunguka mimi na watu waliokuwa wakisafiri pamoja nami.

14	πάντων	τε	καταπεσόντων	ἡμῶν	εἰς	τὴν	γῆν,	ἤκουσα	φωνὴν,	λέγουσαν
	wote	na–	tulioanguka	sisi	juu–ya–	–	ardhi	nilisikia	sauti	ikisema
	G3956	G5037	G2667	G1473	G1519	G3588	G1093	G0191	G5456	G3004

πρός	με	τῇ	Ἑβραΐδι	διαλέκτῳ,	Σαοὺλ,	Σαούλ,	τί	με	διώκεις?
kwangu–	mimi	kwa–	Kiebrania	lahaja	Sauli	Sauli	kwa–nini	mimi	unanitesa
G4314	G1473	G3588	G1446	G1258	G4549	G4549	G5101	G1473	G1377

σκληρόν	σοι	πρὸς	κέντρα	λακτίζειν.
vigumu	kwako	dhidi–ya–	miiba	kupiga–mateke
G4642	G4771	G4314	G2759	G2979

Sisi sote tulipoanguka chini, nalisikia sauti ikizungumza na mimi ikisema katika lugha ya Kiebrania: `Sauli, Sauli! Kwa nini unanitesa? Ni vigumu kwako kuupiga teke mchokoo.

15	ἐγὼ	δὲ	εἶπα,	Τίς	εἶ,	Κύριε?	ὁ	δὲ	Κύριος	εἶπεν,	Ἐγώ
	mimi	na–	nilisema	Wewe–ni–nani	wewe–ni	Bwana	–	na–	Bwana	alisema	Mimi
	G1473	G1161	G3004	G5101	G1510	G2962	G3588	G1161	G2962	G3004	G1473

εἰμι	Ἰησοῦς,	ὃν	σὺ	διώκεις.
ndimi	Yesu	ambaye	wewe	unamtesa
G1510	G2424	G3739	G4771	G1377

Ndipo nikasema, 'Wewe ni nani, Bwana?' Bwana akajibu, 'Mimi ni Yesu ambaye unanitesa.

16	ἀλλὰ	ἀνάστηθι,	καὶ	στῆθι	ἐπὶ	τοὺς	πόδας	σου;	εἰς	τοῦτο	γὰρ,
	lakini	simama	na–	simama	juu–ya–	–	miguu	yako	kwa–	hili	kwa–maana
	G0235	G0450	G2532	G2476	G1909	G3588	G4228	G4771	G1519	G3778	G1063

ὤφθην	σοι,	προχειρίσασθαί	σε	ὑπηρέτην,	καὶ	μάρτυρα,	
nimekuonekea	kwako	kukuchagua	wewe	mtumishi	na–	shahidi	
G3708	G4771	G4400	G4771	G5257	G2532	G3144	

ὧν	τε	εἶδές	με,	ὧν	τε	ὀφθήσομαί	σοι,
wa–mambo–ambayo	na–	uliyoyaona	mimi	na–mambo–ambayo	na–	nitakuonekea	kwako
G3739	G5037	G3708	G1473	G3739	G5037	G3708	G4771

Sasa inuka usimame kwa miguu yako; sababu kwa kusudi hili mimi nimeonekana kwako, nimekuteua kuwa mtumishi na shahidi juu ya mambo ambayo unajua kuhusu mimi sasa na mambo nitakayokuonyesha baadaye;

17	ἐξαιρούμενός	σε	ἐκ	τοῦ	λαοῦ	καὶ	ἐκ	τῶν	ἐθνῶν,	εἰς
	nikikuokoa	wewe	kutoka–kwa–	–	watu	na–	kutoka–kwa–	–	mataifa	kwa–
	G1807	G4771	G1537	G3588	G2992	G2532	G1537	G3588	G1484	G1519

οὓς	ἐγὼ	ἀποστέλλω	σε,
ambao	mimi	ninakutuma	wewe
G3739	G1473	G0649	G4771

na Nitakuokoa kutoka kwa watu na watu wa Mataifa ambapo ninakutuma,

18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς,
kufungua macho yao, ili kugeuka kutoka giza kwenda nuru
G0455 G3788 G0846 G3588 G1994 G0575 G4655 G1519 G5457

καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς
na kutoka kwenye nguvu za shetani wamgeukie Mungu; ili wapate kupokea
G2532 G3588 G1849 G3588 G4567 G1909 G3588 G2316 G3588 G2983 G0846

ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ
msamaha wa dhambi na urithi ambao nimewapa wale niliowatenga kwa imani
G0859 G0266 G2532 G2819 G1722 G3588 G0037 G4102 G3588

εἰς ἐμέ.
iliyo kwangu.
G1519 G1473

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ;
Hivyo, mfalme Agripa, sikuweza kuasi maono ya mbinguni,
G3606 G0935 G0067 G3756 G1096 G0545 G3588 G3770 G3701

20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν, τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶσάν, τε
lakini kwa wale walio katika Dameski kwanza, na kisha Yerusalemu na
G0235 G3588 G1722 G1154 G4412 G5037 G2532 G2414 G3956 G5037

τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ
nchi yote ya Yudea, na pia kwa watu wa mataifa mengine, nilihubiri kwamba watubu na
G3588 G5561 G3588 G2449 G2532 G3588 G1484 G0518 G3340 G2532

ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.
kumgeukia kwa Mungu, wafanye matendo yanayostahili toba.
G1994 G1909 G3588 G2316 G0514 G3588 G3341 G2041 G4238

21 ἕνεκα τούτων, με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι, [ὄντα] ἐν τῷ
Kwa sababu hiyo Wayahudi walinikamata hekaluni, wakajaribu kuniua.
G1752 G3778 G1473 G2453 G4815 G1510 G1722 G3588

ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
hekalu walijaribu kuniua
G2411 G3987 G1315

22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας
msaada basi niliopata – kutoka–kwa– – Mungu hadi– – siku
G1947 G3767 G5177 G3588 G0575 G3588 G2316 G0891 G3588 G2250

ταύτης, ἕστηκα, μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν
hii nimesimama nikishuhudia kwa–wadogo na– na– kwa–wakubwa kitu–chochote
G3778 G2476 G3143 G3398 G5037 G2532 G3173 G3762

ἐκτὸς λέγων, ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι,
nje–ya– nikisema ambayo na– – manabii walisema yatakayotokea yakitokea
G1622 G3004 G3739 G5037 G3588 G4396 G2980 G3195 G1096

καὶ Μωϋσῆς:
na– Musa
G2532 G3475

Mungu amenisaidia mpaka sasa, hivyo nasimama na kushuhudia kwa watu wa kawaida na kwa wale wakubwa juu ya yale ambayo manabii na Musa walisema yatatokea na si vingine;

23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστός; εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως
ikiwa anayeteseka – Kristo ikiwa wa–kwanza kutoka–katika– ufufuo
G1487 G3805 G3588 G5547 G1487 G4413 G1537 G0386

νεκρῶν, φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ, καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
wa–wafu nuru atakuja kutangaza kwa– na– watu na– kwa– mataifa
G3498 G5457 G3195 G2605 G3588 G5037 G2992 G2532 G3588 G1484

kwamba Kristo lazima atateseka na atakuwa wa kwanza kufufuka kutoka kwa wafu na kutangaza mwanga kwa Wayahudi na watu wa mataifa.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
Haya na– yeye alipokuwa–akijitetea – Festo kwa–sauti–kubwa – sauti
G3778 G1161 G0846 G0626 G3588 G5347 G3173 G3588 G5456

φησιν, Μαίνῃ, Παῦλε! τὰ πολλά σε γράμματα, εἰς μανίαν περιτρέπει!
alisema Una–wazimu Paulo – mengi wewe masomo hadi– wazimu yanakugeuza
G5346 G3105 G3972 G3588 G4183 G4771 G1121 G1519 G3130 G4062

Paulo alipomaliza kujitetea, Festo alisema kwa sauti kubwa, 'Paulo, wewe ni mwendawazimu! masomo yako yamekufanya uwe mwendawazimu.

25 ὁ δὲ Παῦλος, Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας
– na– Paulo Sina wazimu alisema mtukufu Festo lakini kweli
G3588 G1161 G3972 G3756 G3105 G5346 G2903 G5347 G0235 G0225

καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.
na– busara maneno ninasema
G2532 G4997 G4487 G0669

Lakini Paulo akasema, Mimi si mwendawazimu, mheshimiwa Festo; lakini kwa ujasiri nasema maneno ya ukweli mtupu.

26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ
anajua kwa–maana kuhusu– haya – mfalme kwa– ambaye na–
G1987 G1063 G4012 G3778 G3588 G0935 G4314 G3739 G2532

παρρησιαζόμενος λαλῶ. λανθάνειν γὰρ αὐτὸν [τι] τούτων οὐ.
ninasema–kwa–ujasiri ninasema kusahau kwa–maana yeye kitu–chochote cha–haya si
G3955 G2980 G2990 G1063 G0846 G5100 G3778 G3756

πείθομαι οὐθέν οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον, τοῦτο.
ninaamini hakuna si kwa–maana ni katika– kona kilichofanywa hiki
G3982 G3762 G3756 G1063 G1510 G1722 G1137 G4238 G3778

Kwa kuwa mfalme anajua kuhusu mambo haya; na hivyo, ninaongea kwa uhuru kwake, kwa maana nina hakika kwamba hakuna lolote lililofichwa kwake; kwa kuwa hili halijafanywa pembeni.

27	πιστεύεις,	βασιλεῦ	Ἀγρίππα,	τοῖς	προφήταις?	οἶδα	ὅτι	πιστεύεις.	
	unaamini	mfalme	Agripa	kwa–	manabii	najua	kwamba	unaamini	
	G4100	G0935	G0067	G3588	G4396	G1492	G3754	G4100	

Je, unaamini manabii, Mfalme Agripa? Najua kwamba unaamini. '

28	ὁ	δὲ	Ἀγρίππας	πρὸς	τὸν	Παῦλον,	Ἐν	ὀλίγῳ	με	πείθεις
	–	na–	Agripa	kwa–	–	Paulo	Kwa–	kidogo	mimi	unanishawishi
	G3588	G1161	G0067	G4314	G3588	G3972	G1722	G3641	G1473	G3982

Χριστιανὸν	ποιῆσαι?	
Mkristo	kuwa	
G5546	G4160	

Agripa akamwambia Paulo, 'Kwa muda mfupi unaweza kunishawishi mimi na kunifanya Mkristo?

29	ὁ	δὲ	Παῦλος,	Εὐξαίμην	ἂν	τῷ	Θεῷ,	καὶ	ἐν	ὀλίγῳ	καὶ	ἐν
	–	na–	Paulo	Ningependa	–	kwa–	Mungu	na–	kwa–	kidogo	na–	kwa–
	G3588	G1161	G3972	G2172	G0302	G3588	G2316	G2532	G1722	G3641	G2532	G1722

μεγάλῳ,	οὐ	μόνον	σὲ	ἀλλὰ	καὶ	πάντας	τοὺς	ἀκούοντάς	μου	σήμερον,	
kubwa	si–	tu	wewe	lakini	na–	wote	–	wanaonisikia	mimi	leo	
G3173	G3756	G3440	G4771	G0235	G2532	G3956	G3588	G0191	G1473	G4594	

γενέσθαι	τοιούτους	ὁποῖος	καὶ	ἐγώ	εἰμι --	παρεκτὸς	τῶν	δεσμῶν	τούτων.
kuwa	kama–hawa	kama–vile	na–	mimi	nilivyo	isipokuwa–	–	minyororo	hii
G1096	G5108	G3697	G2532	G1473	G1510	G3924	G3588	G1199	G3778

Paulo akasema, '"Namwomba Mungu kwamba, kwa muda mfupi au mrefu, si wewe tu, bali pia wote wanaonisikia leo, wawe kama mimi, lakini bila hii minyororo ya gerezani."

30	Ἀνέστη	τε	ὁ	βασιλεὺς,	καὶ	ὁ	ἡγεμὼν,	ἥ	τε	Βερνίκη,	καὶ
	Akasimama	na–	–	mfalme	na–	–	liwali	–	na–	Bernike	na–
	G0450	G5037	G3588	G0935	G2532	G3588	G2232	G3588	G5037	G0959	G2532

οἱ	συνκαθήμενοι	αὐτοῖς,
–	waliokaa	nao
G3588	G4775	G0846

Ndipo mfalme alisimama, na liwali, na Bernike pia, na wale waliokuwa wamekaa pamoja nao,

31	καὶ	ἀναχωρήσαντες	ἐλάλουν	πρὸς	ἀλλήλους	λέγοντες	ὅτι,	Οὐδὲν	
	na–	walipoondoka	walizungumza	kwa–	kila–mmoja	wakisema	kwamba	Hakuna–kitu	
	G2532	G0402	G2980	G4314	G0240	G3004	G3754	G3762	

θανάτου,	ἢ	δεσμῶν	ἄξιον	‹τι›,	πράσσει	ὁ	ἄνθρωπος	οὗτος.	
cha–kifo	au	minyororo	kinachostahili	chochote	anafanya	–	mtu	huyu	
G2288	G2228	G1199	G0514	G5100	G4238	G3588	G0444	G3778	

walipoondoka ukumbini, walizungumzia wao kwa wao na kusema, 'Mtu huyu hastahili kifo wala kifungo.'

32	Ἀγρίππας	δὲ	τῷ	Φήστῳ	ἔφη,	Ἀπολελύσθαι	ἐδύνατο	ὁ	ἄνθρωπος
	Agripa	na–	kwa–	Festo	alisema	Kuachiliwa	angeweza	–	mtu
	G0067	G1161	G3588	G5347	G5346	G0630	G1410	G3588	G0444

οὗτος,	εἰ	μὴ	ἐπεκέκλητο	Καίσαρα.
huyu	ikiwa	si	alikata–rufaa	Kaisari
G3778	G1487	G3361	G1941	G2541

Agripa akamwambia Festo, “Mtu huyu angeweza kuwekwa huru kama asingekata rufani kwa Kaisari.”

Chapter 27

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν,
Wakati na– iliamuliwa – kusafiri–kwa–meli sisi kwenda– – Italia
G5613 G1161 G2919 G3588 G0636 G1473 G1519 G3588 G2482

παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ,
walimkabidhi – na– Paulo na– baadhi wengine wafungwa kwa–akida
G3860 G3588 G5037 G3972 G2532 G5100 G2087 G1202 G1543

ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης Σεβαστῆς.
jina–lake Yulio wa–kikosi cha–Augusto
G3686 G2457 G4686 G4575

Ilipoamuliwa kwamba tunatakiwa tusafiri kwa maji kwenda Italia, walimkabidhi Paulo na wafungwa wengine kwa afisa mmoja wa jeshi la Kiroma aliyeitwa Julio, wa Kikosi cha Agustani.

2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ
tulipopanda na– meli ya–Adramitio iliyokuwa–karibu kusafiri kwenda– – ya–
G1910 G1161 G4143 G0098 G3195 G4126 G1519 G3588 G2596

τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν -- ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου, Μακεδόνος
– Asia sehemu tuliondoka akiwa pamoja–na– sisi Aristarko Mmakedonia
G3588 G0773 G5117 G0321 G1510 G4862 G1473 G0708 G3110

Θεσσαλονικέως.
wa–Thesalonike
G2331

Tukapanda meli kutoka Adramitamu, ambayo ilikuwa isafiri kandokando ya pwani ya Asia. Hivyo tukaingia baharini. Aristaka kutoka Thesolanike ya Makedonia akaenda pamoja nasi.

3 τῇ τε ἑτέρᾳ, κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ
– na– siku–nyingine tulishuka katika– Sidoni kwa–upole na– –
G3588 G5037 G2087 G2609 G1519 G4605 G5364 G5037 G3588

Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι,
Yulio kwa– Paulo akimtendea alimruhusu kwenda–kwa– – rafiki akienda
G2457 G3588 G3972 G5530 G2010 G4314 G3588 G5384 G4198

ἐπιμελείας τυχεῖν.
matunzo kupata
G1958 G5177

Siku iliyofuata tukatua nanga katika mji wa Sidoni, ambapo Julio alimtendea Paulo kwa ukarimu na akamruhusu kwenda kwa rafiki zake kupokea ukarimu wao.

4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς
na–kutoka–hapo tulipoondoka tulisafiri–chini–ya– – Kipro, kwa–sababu – –
G2547 G0321 G5284 G3588 G2954 G1223 G3588 G3588

ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.
upepo ulikuwa kinyume
G0417 G1510 G1727

Kutoka hapo tukaenda baharini tukasafiri kuzunguka kisiwa cha Kipro ambacho kilikuwa kimeukinga upepo, kwa sababu upepo ulikuwa ukitukabili.

5	τό	τε	πέλαγος	τὸ	κατὰ	τὴν	Κιλικίαν	καὶ	Παμφυλίαν,	διαπλεύσαντες,
	–	na–	bahari–kuu	–	ya–	–	Kilikia	na–	Pamfilia	tulipovuka
	G3588	G5037	G3989	G3588	G2596	G3588	G2791	G2532	G3828	G1277

κατήλθομεν	εἰς	Μύρα	τῆς	Λυκίας.	
tulishuka	katika–	Mira	ya–	Likia	
G2718	G1519	G3460	G3588	G3073	

Baada ya kuwa tumesafiri katika maji yaliyo karibu na Kilikia na Pamfilia, tukaja Mira, mji wa Lisia.

6	Κἀκεῖ,	εὑρὼν	ὁ	ἑκατοντάρχης	πλοῖον	Ἀλεξανδρῖνον,	πλέον	εἰς	τὴν
	Na–huko	akipata	–	akida	meli	ya–Aleksandria	ikisafiri	kwenda–	–
	G2546	G2147	G3588	G1543	G4143	G0222	G4126	G1519	G3588

Ἰταλίαν,	ἐνεβίβασεν	ἡμᾶς	εἰς	αὐτό.	
Italia	alitupandisha	sisi	katika–	hiyo	
G2482	G1688	G1473	G1519	G0846	

Pale yule afisa wa jeshi la Kiroma, akaikuta meli kutoka Alexandria ambayo ilikuwa isafiri kuelekea Italia. Akatupandisha ndani yake.

7	ἐν	ἱκαναῖς	δὲ	ἡμέραις,	βραδυπλοοῦντες	καὶ	μόλις,	γενόμενοι	κατὰ
	kwa–	nyingi	na–	siku	tukisafiri–polepole	na–	kwa–shida	tulipofikia	karibu–na–
	G1722	G2425	G1161	G2250	G1020	G2532	G3433	G1096	G2596

τὴν	Κνίδον,	μὴ	προσεῶντος	ἡμᾶς	τοῦ	ἀνέμου,	ὑπεπλεύσαμεν	τὴν	Κρήτην,
–	Knido	si	ukituruhusu	sisi	–	upepo	tulisafiri–chini–ya–	–	Krete
G3588	G2834	G3361	G4330	G1473	G3588	G0417	G5284	G3588	G2914

κατὰ	Σαλμώνην.	
karibu–na–	Salmone	
G2596	G4534	

Baada ya kuwa tumesafiri polepole kwa siku nyingi na hatimaye tukawa tumefika kwa taabu karibu na Kinidas, upepo haukuturuhusu tena kuelekea njia hiyo, hivyo tukasafiri kandokando ya kivuli cha Krete tukiukinga upepo, mkabala na Salmone.

8	μόλις	τε	παραλεγόμενοι	αὐτὴν,	ἤλθομεν	εἰς	τόπον	τινὰ	καλούμενον
	kwa–shida	na–	tukiipita	hiyo	tulifika	katika–	sehemu	fulani	inayoitwa
	G3433	G5037	G3881	G0846	G2064	G1519	G5117	G5100	G2564

Καλοὺς	Λιμένας,	ᾧ	ἐγγὺς	ἦν	πόλις	Λασαία.
Bandari	Nzuri	ambayo	karibu	kulikuwa	mji	Lasea
G2570	G3040	G3739	G1451	G1510	G4172	G2996

Tukasafiri kandokando ya pwani kwa ugumu, mpaka tukafika mahali palipoitwa Fari Haveni ambayo iko karibu na mji wa Lasi.

9	Ἱκανοῦ	δὲ	χρόνου	διαγενομένου,	καὶ	ὄντος	ἤδη	ἐπισφαλοῦς	τοῦ	πλοὸς,
	Nyingi	na–	muda	uliopita	na–	ikiwa	tayari	hatari	–	safari
	G2425	G1161	G5550	G1230	G2532	G1510	G2235	G2000	G3588	G4144

διὰ	τὸ	καὶ	τὴν	Νηστείαν	ἤδη	παρεληλυθέναι,	παρήνει	ὁ	Παῦλος,
kwa–sababu	–	na–	–	Saumu	tayari	ilipita	aliwasihi	–	Paulo
G1223	G3588	G2532	G3588	G3521	G2235	G3928	G3867	G3588	G3972

Tulikuwa tumechukua muda mwingi sana, na muda wa mfungo wa Kiyahudi ulikuwa umepita pia, na sasa ilikuwa ni hatari kuendelea kusafiri. Hivyo Paulo akatuonya,

10	λέγων	αὐτοῖς,	Ἄνδρες,	θεωρῶ	ὅτι	μετὰ	ὕβρεως	καὶ	πολλῆς
	akisema	kwao	Watu	ninaona	kwamba	kwa–	madhara	na–	hasara–kubwa
	G3004	G0846	G0435	G2334	G3754	G3326	G5196	G2532	G4183

ζημίας,	οὐ	μόνον	τοῦ	φορτίου	καὶ	τοῦ	πλοίου,	ἀλλὰ	καὶ	τῶν	ψυχῶν
hasara	si–	tu	ya–	mizigo	na–	ya–	meli	lakini	na–	ya–	maisha
G2209	G3756	G3440	G3588	G5413	G2532	G3588	G4143	G0235	G2532	G3588	G5590

ἡμῶν,	μέλλειν	ἔσεσθαι	τὸν	πλοῦν.
yetu	itakuwa	kuwa	–	safari
G1473	G3195	G1510	G3588	G4144

na kusema, “Wanaume, naona safari ambayo tunataka tuichukue itakuwa na madhara na hasara nyingi, siyo tu ya mizigo na meli, lakini pia ya maisha yetu.”

11	ὁ	δὲ	ἑκατοντάρχης,	τῷ	κυβερνήτῃ	καὶ	τῷ	ναυκλήρῳ	μᾶλλον
	–	na–	akida	kwa–	nahodha	na–	kwa–	mmiliki–wa–meli	zaidi
	G3588	G1161	G1543	G3588	G2942	G2532	G3588	G3490	G3123

ἐπείθετο,	ἢ	τοῖς	ὑπὸ	Παύλου	λεγομένοις.	
alisikiliza	kuliko	–	yaliyosemwa–na–	Paulo	yaliyosemwa	
G3982	G2228	G3588	G5259	G3972	G3004	

Lakini afisa wa jeshi la Kiroma akamsikiliza zaidi bwana wake na mmiliki wa meli, kuliko mambo yale ambayo yalizungumzwa na Paulo.

12	ἀνευθέτου	δὲ	τοῦ	λιμένος	ὑπάρχοντος	πρὸς	παραχειμασίαν,		οἱ
	isiyofaa	na–	–	bandari	ikiwa	kwa–	kukaa–wakati–wa–baridi		–
	G0428	G1161	G3588	G3040	G5225	G4314	G3915		G3588

πλείονες	ἔθεντο	βουλὴν	ἀναχθῆναι	ἐκεῖθεν,	εἴ	πως	κατὰ	δύναιντο,	
wengi	walifanya	mpango	kuondoka	kutoka–hapo	ikiwa	kwa–namna–fulani		wangeweza	
G4119	G5087	G1012	G0321	G1564	G1487	G4459		G1410	

καταντήσαντες	εἰς	Φοίνικα,	παραχειμάσαι,		λιμένα	τῆς	Κρήτης,	βλέποντα	
wakifikia	katika–	Foinike	kukaa–wakati–wa–baridi		bandari	ya–	Krete	inayoelekea	
G2658	G1519	G5405	G3914		G3040	G3588	G2914	G0991	

κατὰ	λίβα	καὶ	κατὰ	χῶρον.	
upande–wa–	kusini–magharibi	na–	upande–wa–	kaskazini–magharibi	
G2596	G3047	G2532	G2596	G5566	

Kwa sababu bandari haikuwa sehemu rahisi kukaa wakati wa baridi, mabaharia wengi wakashauri tusafiri kutoka pale, ili kwa namna yoyote tukiweza kuufikia mji wa Foinike, tukae pale wakati wa baridi. Foinike ni bandari huko Krete, na inatazama kaskazini mashariki na kusini mashariki.

13	Ὑποπνεύσαντος	δὲ	νότου,	δόξαντες	τῆς	προθέσεως	κεκρατηκέναι,	
	Ulipovuma	na–	kusini	wakifikiri	–	kusudi	walikuwa–wameshinda	
	G5285	G1161	G3558	G1380	G3588	G4286	G2902	

ἄραντες,	ἆσσον	παρελέγοντο	τὴν	Κρήτην.	
walipoondoka	karibu–zaidi	walipita	–	Krete	
G0142	G0788	G3881	G3588	G2914	

Upepo wa kusini ulipoanza kuvuma polepole, mabaharia wakafikiri wamepata kile ambacho walikuwa wanakihitaji. Wakang'oa nanga na kusafiri kandokando ya Krete karibu na pwani.

14	μετ’	οὐ	πολὺ	δὲ,	ἔβαλεν	κατ’	αὐτῆς	ἄνεμος	τυφωνικὸς,
	baada–ya–	si	muda–mrefu	na–	ulivuma	dhidi–ya–	hiyo	upepo	wa–kimbunga
	G3326	G3756	G4183	G1161	G0906	G2596	G0846	G0417	G5189

ὁ	καλούμενος	Εὐρακύλων.
–	unaoitwa	Eurakulo
G3588	G2564	G2148

Lakini baada ya muda mfupi upepo mkali, ulioitwa Wa kaskazini mashariki, ukaanza kutupiga kutoka ng'ambo ya kisiwa.

15	συναρπασθέντος	δὲ	τοῦ	πλοίου,	καὶ	μὴ	δυναμένου	ἀντοφθαλμεῖν	τῷ
	ilipokamatwa	na–	–	meli	na–	si	ikiweza	kukabiliana	na–
	G4884	G1161	G3588	G4143	G2532	G3361	G1410	G0503	G3588

ἀνέμῳ,	ἐπιδόντες	ἐφερόμεθα.
upepo	tukijisalimisha	tulisukumwa
G0417	G1929	G5342

Wakati meli ilipolemewa na kushindwa kuukabili upepo, tukakubaliana na hali hiyo, tukasafirishwa nao.

16	νησίον	δέ	τι	ὑποδραμόντες,	καλούμενον	Καῦδα,	ἰσχύσαμεν	μόλις,	
	kisiwa	na–	kidogo	tulipopita–chini–ya–	kinachoitwa	Kauda	tuliweza	kwa–shida	
	G3519	G1161	G5100	G5295	G2564	G2802	G2480	G3433	

περικρατεῖς	γενέσθαι	τῆς	σκάφης;	
kudhibiti	kupata	ya–	mashua	
G4031	G1096	G3588	G4627	

Tukakimbia kupitia ule upande uliokuwa unaukinga upepo wa kisiwa kiitwacho Kauda; na kwa taabu sana tulifanikiwa kuuokoa mtumbwi.

17	ἣν	ἄραντες,	βοηθείαις	ἐχρῶντο,	ὑποζωννύντες	τὸ	πλοῖον.	φοβούμενοί	
	ambayo	walipoiinua	misaada	walitumia	wakiifunga	–	meli	wakiogopa	
	G3739	G0142	G0996	G5530	G5269	G3588	G4143	G5399	

τε	μὴ	εἰς	τὴν	Σύρτιν	ἐκπέσωσιν,	χαλάσαντες	τὸ	σκεῦος,	οὕτως
na–	isije	katika–	–	Sirti	waanguke	walishusha	–	tanga	hivyo
G5037	G3361	G1519	G3588	G4950	G1601	G5465	G3588	G4632	G3779

ἐφέροντο.
walisukumwa
G5342

Baada ya kuwa wameivuta, walitumia kamba kuifunga meli. Waliogopa kwamba tungeweza kwenda kwenye eneo la mchanga mwingi la Syiti, hivyo wakashusha nanga na waliendeshwa kandokando.

18	σφοδρῶς	δὲ	χειμαζομένων	ἡμῶν,	τῇ	ἐξῆς	ἐκβολὴν	ἐποιοῦντο,	
	kwa–nguvu	na–	tulipopigwa–na–dhoruba	sisi	–	kesho–yake	kutupa	walifanya	
	G4971	G1161	G5492	G1473	G3588	G1836	G1546	G4160	

Tulipigwa kwa nguvu sana na dhoruba, hivyo siku iliyofuata mabaharia wakaanza kutupa mizigo kutoka melini.

19	καὶ	τῇ	τρίτῃ,	αὐτόχειρες	τὴν	σκευὴν	τοῦ	πλοίου	ἔρριψαν.
	na–	–	ya–tatu	kwa–mikono–yao	–	vifaa	vya–	meli	walitupa
	G2532	G3588	G5154	G0849	G3588	G4631	G3588	G4143	G4496

Siku ya tatu, mabaharia wakaanza kuyatoa maji kwa mikono yao wenyewe.

20	μήτε	δὲ	ἡλίου	μήτε	ἄστρων	ἐπιφαινόντων	ἐπὶ	πλείονας	ἡμέρας,	χειμῶνός	
	wala–	na–	jua	wala–	nyota	kuonekana	kwa–	nyingi	siku	dhoruba	
	G3383	G1161	G2246	G3383	G0798	G2014	G1909	G4119	G2250	G5494	
	τε	οὐκ	ὀλίγου	ἐπικειμένου,	λοιπὸν	περιῃρεῖτο	ἐλπὶς	πᾶσα	τοῦ,	σῴζεσθαι	
	na–	si	ndogo	ikiendelea	mwishowe	iliondolewa	tumaini	lote	la–	kuokolewa	
	G5037	G3756	G3641	G1945	G3063	G4014	G1680	G3956	G3588	G4982	
	ἡμᾶς.										
	sisi										
	G1473										

Wakati ambapo jua na nyota hazikutuangazia kwa siku nyingi, bado dhoruba kubwa ilitupiga, na matumaini kwamba tungeokolewa yalitoweka.

21	Πολλῆς	τε	ἀσιτίας	ὑπαρχούσης,	τότε	σταθεὶς	ὁ	Παῦλος	ἐν	μέσῳ	
	Kubwa	na–	njaa	ilipokuwepo	ndipo	akisimama	–	Paulo	katikati–	katikati	
	G4183	G5037	G0776	G5225	G5119	G2476	G3588	G3972	G1722	G3319	
	αὐτῶν,	εἶπεν,	Ἔδει	μέν,	ὦ	ἄνδρες,	πειθαρχήσαντάς	μοι,	μὴ		
	yao	alisema	Ilipaswa	kwa–kweli	enyi	watu	mlingenitii	mimi	si		
	G0846	G3004	G1163	G3303	G5599	G0435	G3980	G1473	G3361		
	ἀνάγεσθαι	ἀπὸ	τῆς	Κρήτης,	κερδῆσαί	τε	τὴν	ὕβριν	ταύτην,	καὶ	τὴν
	kuondoka	kutoka–	–	Krete	na–kupata	na–	–	madhara	hii	na–	–
	G0321	G0575	G3588	G2914	G2770	G5037	G3588	G5196	G3778	G2532	G3588
	ζημίαν.										
	hasara										
	G2209										

Baada ya kuwa wameenda muda mrefu bila chakula, hapo Paulo akasimama katikati ya mabaharia akasema, “Wanaume, mlipaswa mnisikilize, na tusingengo'a nanga kutoka Krete, ili kupata haya madhara na hasara.

22	καὶ	τὰ	νῦν,	παραινῶ	ὑμᾶς	εὐθυμεῖν;	ἀποβολὴ	γὰρ	ψυχῆς		
	na–	–	sasa	ninawashauri	ninyi	kuwa–na–moyo	kupotea	kwa–maana	uhai		
	G2532	G3588	G3568	G3867	G4771	G2114	G0580	G1063	G5590		
	οὐδεμία	ἔσται	ἐξ	ὑμῶν,	πλὴν	τοῦ	πλοίου.				
	hata–mmoja	kutakuwa	kutoka–miongoni–mwa–	ninyi	isipokuwa–	–	meli				
	G3762	G1510	G1537	G4771	G4133	G3588	G4143				

Na sasa nawafariji mjitie moyo, kwa sababu hakutakuwa upotevu maisha kati yenu, isipokuwa hasara ya meli tu.

23	παρέστη	γάρ	μοι	ταύτῃ	τῇ	νυκτὶ	τοῦ,	Θεοῦ,	οὗ	εἰμι	[ἐγώ]
	alisimama	kwa–maana	kwangu	hii	–	usiku	wa–	Mungu	ambaye	ni	mimi
	G3936	G1063	G1473	G3778	G3588	G3571	G3588	G2316	G3739	G1510	G1473
	ᾧ	καὶ	λατρεύω,	ἄγγελος,							
	ambaye	na–	ninamtumikia	malaika							
	G3739	G2532	G3000	G0032							

Kwa sababu usiku uliopita malaika wa Mungu, ambaye huyo Mungu mimi ni wake, na ambaye ninamwabudu pia - malaika wake alisimama pembeni mwangu

24	λέγων,	Μὴ	φοβοῦ,	Παῦλε;	Καίσαρί	σε	δεῖ	παραστῆναι.	
	akisema	Usiogope	usiogope	Paulo	kwa-Kaisari	wewe	inakubidi	kusimama-mbele-ya	
	G3004	G3361	G5399	G3972	G2541	G4771	G1163	G3936	

	καὶ	ἰδοὺ,	κεχάρισταί	σοι	ὁ	Θεὸς,	πάντας	τοὺς	πλέοντας	μετὰ
	na-	tazama	amekupa	wewe	-	Mungu	wote	-	wanaosafiri	pamoja-na-
	G2532	G3708	G5483	G4771	G3588	G2316	G3956	G3588	G4126	G3326

σοῦ.
wewe
G4771

na kusema, “Usiogope Paulo. Lazima usimame mbele ya Kaisari, na tazama, Mungu katika wema wake amekupa hawa wote ambao wanasafiri pamoja nawe.

25	διὸ	εὐθυμεῖτε,	ἄνδρες,	πιστεύω	γὰρ	τῷ	Θεῷ,	ὅτι	οὕτως
	kwa-hiyo	jipeni-moyo	watu	ninamwamini	kwa-maana	-	Mungu	kwamba	hivyo
	G1352	G2114	G0435	G4100	G1063	G3588	G2316	G3754	G3779

ἔσται,	καθ’	ὃν	τρόπον	λελάληταί	μοι.	
itakuwa	kulingana-na-	jinsi	jinsi	nilivyoambiwa	mimi	
G1510	G2596	G3739	G5158	G2980	G1473	

Hivyo, wanaume, jipeni moyo, kwa sababu namwamini Mungu, kwamba itakuwa kama nilivyoambiwa.

26	εἰς	νῆσον	δέ	τινα,	δεῖ	ἡμᾶς	ἐκπεσεῖν.
	juu-ya-	kisiwa	na-	fulani	inabidi	sisi	tutupwe
	G1519	G3520	G1161	G5100	G1163	G1473	G1601

Lakini lazima tuumie kwa kupigwa katika baadhi ya visiwa.”

27	Ὡς	δὲ	τεσσαρεσκαιδεκάτη	νὺξ	ἐγένετο,	διαφερομένων	ἡμῶν	ἐν	
	Wakati	na-	kumi-na-nne	usiku	ulifika	tulipokuwa-tukisukumwa	sisi	katika-	
	G5613	G1161	G5065	G3571	G1096	G1308	G1473	G1722	

	τῷ	Ἀδρίᾳ.	κατὰ	μέσον	τῆς	νυκτὸς,	ὑπενόουν	οἱ	ναῦται,	προσάγειν
	-	Adria	karibu-na-	katikati	ya-	usiku	walidhani	-	mabaharia	inakaribia
	G3588	G0099	G2596	G3319	G3588	G3571	G5282	G3588	G3492	G4317

τινὰ	αὐτοῖς	χώραν,	
fulani	kwao	nchi	
G5100	G0846	G5561	

Ulipofika usiku wa kumi na nne, tulipokuwa tukiendeshwa huko na huko kwenye bahari ya Adratik, kama usiku wa manane hivi, mabaharia walifikiri kwamba wamekaribia nchi kavu.

28	καὶ	βολίσαντες,	εὗρον	ὀργυιὰς	εἴκοσι.	βραχὺ	δὲ	διαστήσαντες,	καὶ
	na-	wakipima-kina	walipata	pima	ishirini	kidogo	na-	walipoendelea	na-
	G2532	G1001	G2147	G3712	G1501	G1024	G1161	G1339	G2532

πάλιν	βολίσαντες,	εὗρον	ὀργυιὰς	δεκαπέντε.	
tena	wakipima-kina	walipata	pima	kumi-na-tano	
G3825	G1001	G2147	G3712	G1178	

Walitumia milio kupima kina cha maji na wakapata mita thelathini na sita, baada ya muda mfupi wakapima tena wakapata mita ishirini na saba.

29 φοβούμενοί wakiogopa G5399 τε na– G5037 μή isije G3361 που mahali–fulani G4225 κατὰ dhidi–ya– G2596 τραχεῖς miamba G5138 τόπους sehemu G5117 ἐκπέσωμεν, tukatupwa G1601 ἐκ kutoka– G1537 πρύμνης shetri G4403 ῥίψαντες walitupa G4496 ἀγκύρας nanga G0045 τέσσαρας, nne G5064 ηὔχοντο waliomba G2172 ἡμέραν mchana G2250 γενέσθαι. uje G1096

Waliogopa kwanza tunaweza kugonga miamba, hivyo wakashusha nanga nne kutoka katika sehemu ya kuwekea nanga na wakaomba kwamba asubuhi ingekuja mapema.

30 Τῶν – G3588 δὲ na– G1161 ναυτῶν, mabaharia G3492 ζητούντων wakitafuta G2212 φυγεῖν kukimbia G5343 ἐκ kutoka– G1537 τοῦ – G3588 πλοίου, meli G4143 καὶ na– G2532 χαλασάντων wakishusha G5465 τὴν – G3588 σκάφην mashua G4627 εἰς kwenda– G1519 τὴν – G3588 θάλασσαν, bahari G2281 προφάσει kwa–kisingizio G4392 ὡς kana–kwamba G5613 ἐκ kutoka– G1537 πρῴρης, mbele G4408 ἀγκύρας nanga G0045 μελλόντων wakitaka G3195 ἐκτείνειν, kutupa G1614

Wale mabaharia walikuwa wanatafuta namna ya kuitelekeza ile meli na walizishusha majini boti ndogo ndogo za kuokolea maisha, na wakajifanya kwamba wanatupa nanga kutoka sehemu ya mbele ya boti.

31 εἶπεν alisema G3004 ὁ – G3588 Παῦλος Paulo G3972 τῷ kwa– G3588 ἑκατοντάρχῃ akida G1543 καὶ na– G2532 τοῖς kwa– G3588 στρατιώταις, askari G4757 Ἐὰν Wasipobaki G1437 μὴ si G3361 οὗτοι hawa G3778 μείνωσιν wabaki G3306 ἐν katika– G1722 τῷ – G3588 πλοίῳ, meli G4143 ὑμεῖς ninyi G4771 σωθῆναι kuokolewa G4982 οὐ hamwezi G3756 δύνασθε. hamwezi G1410

Lakini Paulo akamwambia yule askari wa jeshi la Kiroma na wale askari, “Hamuwezi kuokoka isipokuwa hawa watu wanabaki kwenye meli”.

32 τότε ndipo G5119 ἀπέκοψαν walikata G0609 οἱ – G3588 στρατιῶται askari G4757 τὰ – G3588 σχοινία kamba G4979 τῆς za– G3588 σκάφης, mashua G4627 καὶ na– G2532 εἴασαν wakairuhusu G1439 αὐτὴν hiyo G0846 ἐκπεσεῖν. ianguke G1601

Kisha wale askari wakakata kamba za ile boti na ikaachwa ichukuliwe na maji.

33 Ἄχρι Hadi– G0891 δὲ na– G1161 οὗ wakati G3739 ἡμέρα mchana G2250 ἤμελλεν ulikuwa–karibu G3195 γίνεσθαι, kuja G1096 παρεκάλει aliwasihi G3870 ὁ – G3588 Παῦλος Paulo G3972 ἅπαντας, wote G0537 μεταλαβεῖν kula G3335 τροφῆς, chakula G5160 λέγων, akisema G3004 Τεσσαρεσκαιδεκάτην Siku–kumi–na–nne G5065 σήμερον leo G4594 ἡμέραν, siku G2250 προσδοκῶντες mkingojea G4328 ἄσιτοι bila–kula G0777 διατελεῖτε, mmeendelea G1300 μηθὲν chochote G3367 προσλαβόμενοι. bila–kuchukua G4355

Wakati mwanga wa asubuhi ulipokuwa unajitokeza, Paulo akawasihi wote angalau wale kidogo. Akasema, “Hii ni siku ya kumi na nne mnasuburi bila kula, hamjala kitu.

34	διὸ	παρακαλῶ	ὑμᾶς	μεταλαβεῖν	τροφῆς,	τοῦτο	γὰρ	πρὸς	τῆς	
	kwa–hiyo	ninawashauri	ninyi	kula	chakula	hii	kwa–maana	kwa–	–	
	G1352	G3870	G4771	G3335	G5160	G3778	G1063	G4314	G3588	

ὑμετέρας	σωτηρίας	ὑπάρχει;	οὐδενὸς	γὰρ	ὑμῶν	θρὶξ	ἀπὸ	
yenu	wokovu	ni	hakuna–hata–mmoja	kwa–maana	wenu	unywele	kutoka–	
G5212	G4991	G5225	G3762	G1063	G4771	G2359	G0575	

τῆς	κεφαλῆς	ἀπολεῖται.
–	kichwa	utapotea
G3588	G2776	G0622

Hivyo nawasihi mchukue chakula kidogo, kwa sababu hii ni kwa ajili ya kuishi kwenu; na hakuna hata unywele mmoja wa vichwa vyenu utakaopotea.

35	εἴπας	δὲ	ταῦτα,	καὶ	λαβὼν	ἄρτον,	εὐχαρίστησεν	τῷ	Θεῷ	ἐνώπιον
	akisema	na–	haya	na–	akichukua	mkate	alishukuru	kwa–	Mungu	mbele–ya–
	G3004	G1161	G3778	G2532	G2983	G0740	G2168	G3588	G2316	G1799

πάντων,	καὶ	κλάσας,	ἤρξατο	ἐσθίειν,	
wote	na–	akiumega	alianza	kula	
G3956	G2532	G2806	G0756	G2068	

Alipokwisha kusema hayo, akachukua mkate akamshukuru Mungu mbele ya macho ya kila mtu. Kisha akaumega mkate akaanza kula.

36	εὔθυμοι	δὲ	γενόμενοι,	πάντες	καὶ	αὐτοὶ	προσελάβοντο	τροφῆς.
	wenye–moyo	na–	wakiwa	wote	na–	wao–wenyewe	walichukua	chakula
	G2115	G1161	G1096	G3956	G2532	G0846	G4355	G5160

Kisha wote wakatiwa moyo na wao wakachukua chakula.

37	ἤμεθα	δὲ	αἱ	πᾶσαι	ψυχαὶ	ἐν	τῷ	πλοίῳ,	διακόσιαι	ἑβδομήκοντα
	tulikuwa	na–	–	jumla	nafsi	katika–	–	meli	mia–mbili	sabini
	G1510	G1161	G3588	G3956	G5590	G1722	G3588	G4143	G1250	G1440

ἕξ.
na–sita
G1803

Tulikuwa watu 276 ndani ya meli.

38	κορεσθέντες	δὲ	τροφῆς,	ἐκούφιζον	τὸ	πλοῖον,	ἐκβαλλόμενοι	τὸν	
	waliposhiba	na–	chakula	waliifanya–nyepesi	–	meli	wakitupa	–	
	G2880	G1161	G5160	G2893	G3588	G4143	G1544	G3588	

σῖτον	εἰς	τὴν	θάλασσαν.
ngano	kwenda–	–	bahari
G4621	G1519	G3588	G2281

Walipokwisha kula vya kutosha, waliifanya meli nyepesi kwa kutupa ngano ndani ya bahari.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον; κόλπον
Wakati na– mchana ulipofika – nchi hawakuitambua hawakuitambua ghuba
G3753 G1161 G2250 G1096 G3588 G1093 G3756 G1921 G2859

δέ τινα κατενόουν, ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ
na– fulani waliona yenye ufuo ambayo ambayo walikusudia ikiwa
G1161 G5100 G2657 G2192 G0123 G1519 G3739 G1011 G1487

δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
wangeweza kuisukuma – meli
G1410 G1856 G3588 G4143

Ilipokuwa mchana, hawakuitambua nchi kavu, lakini wakaona sehemu ya nchi kavu iliyoingia majini iliyokuwa na mchanga mwingi. wakajadiliana kama wanaweza kuiendesha meli kuelekea hapo.

40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες, εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
na– – nanga waliziondoa waliacha kwenda– – bahari wakati–huo–huo
G2532 G3588 G0045 G4014 G1439 G1519 G3588 G2281 G0260

ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα
wakifungua – kamba za– usukani na– wakiinua – tanga–la–mbele
G0447 G3588 G2202 G3588 G4079 G2532 G1869 G3588 G0736

τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.
kwa– upepo–uvumavyo walielekea kwenda– – ufuo
G3588 G4154 G2722 G1519 G3588 G0123

Hivyo wakazilegeza nanga wakaziacha baharini. Katika muda huo huo wakazilegeza kamba za tanga na wakaiinua sehemu ya mbele kuelekea kwenye upepo, hivyo wakaelekea kwenye hiyo sehemu ya mchanga mwingi.

41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπέκειλαν τὴν ναῦν;
wakianguka na– katika– sehemu yenye–bahari–pande–mbili waliisukuma – meli
G4045 G1161 G1519 G5117 G1337 G2027 G3588 G3491

καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα, ἔμεινεν ἀσάλευτος. ἡ δὲ πρύμνα
na– – kwa–kweli mbele ilipokwama ilibaki isiyotikisika – na– shetri
G2532 G3588 G3303 G4408 G2043 G3306 G0761 G3588 G1161 G4403

ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας [τῶν κυμάτων].
ilivunjwa na– – nguvu ya– mawimbi
G3089 G5259 G3588 G0970 G3588 G2949

Lakini wakaja mahali ambapo mikondo miwili ya maji inakutana, na meli ikaelekea mchangani. Na ile sehemu ya mbele ya meli ikakwama pale na haikuweza kutoka, lakini sehemu ya mbele ya meli ikaanza kuvunjika kwa sababu ya ukali wa mawimbi.

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν, βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν; μή
– na– askari mpango ulikuwa ili – wafungwa wawauwe isije
G3588 G1161 G4757 G1012 G1096 G2443 G3588 G1202 G0615 G3361

τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ.
mtu–yeyote akiogelea akatoroke
G5100 G1579 G1309

Mpango wa wale askari ulikuwa ni kuwaua wafungwa, ili kwamba hakuna ambaye angeogelea na kutoroka.

43	ὁ	δὲ	ἑκατοντάρχης,	βουλόμενος	διασῶσαι	τὸν	Παῦλον,	ἐκώλυσεν	αὐτοὺς
	–	na–	akida	akitaka	kumwokoa	–	Paulo	aliwazuia	wao
	G3588	G1161	G1543	G1014	G1295	G3588	G3972	G2967	G0846

τοῦ	βουλήματος,	ἐκέλευσέν	τε	τοὺς	δυναμένους	κολυμβᾶν,	ἀπορίψαντας	
kutoka–	kusudi	aliamuru	na–	–	wanaoweza	kuogelea	wajitupe	
G3588	G1013	G2753	G5037	G3588	G1410	G2860	G0641	

πρώτους,	ἐπὶ	τὴν	γῆν	ἐξιέναι;	
kwanza	kwenda–	–	nchi	kutoka	
G4413	G1909	G3588	G1093	G1826	

Lakini yule askari wa jeshi la Kiroma alitaka kumwokoa Paulo, hivyo akausimamisha mpango wao; na akawaamuru wale ambao wanaweza kuogelea, waruke kutoka melini kwanza na waende nchi kavu.

44	καὶ	τοὺς	λοιποὺς,	οὓς	μὲν	ἐπὶ	σανίσιν,	οὓς	δὲ	ἐπί
	na–	–	wengine	wengine	kwa–kweli	juu–ya–	mbao	wengine	na–	juu–ya–
	G2532	G3588	G3062	G3739	G3303	G1909	G4548	G3739	G1161	G1909

τινων	τῶν,	ἀπὸ	τοῦ	πλοίου;	καὶ	οὕτως	ἐγένετο,	πάντας	διασωθῆναι
baadhi	ya–	kutoka–	–	meli	na–	hivyo	ikawa	wote	waliokolewa
G5100	G3588	G0575	G3588	G4143	G2532	G3779	G1096	G3956	G1295

ἐπὶ	τὴν	γῆν.	
juu–ya–	–	nchi	
G1909	G3588	G1093	

Kisha wanaume wengine watafuata, wengine juu ya vipande vya mbao na wengine juu ya vitu vingine kutoka kwenye meli. Kwa njia hii ikatokea kwamba wote tutafika salama nchi kavu.

Chapter 28

1	Καὶ	διασωθέντες,	τότε	ἐπέγνωμεν	ὅτι	Μελίτη	ἡ	νῆσος	καλεῖται.
	Na–	tulipokolewa	ndipo	tulitambua	kwamba	Melita	–	kisiwa	kinaitwa
	G2532	G1295	G5119	G1921	G3754	G3194	G3588	G3520	G2564

Tulipofikishwa salama, tulitambua kwamba kisiwa kinaitwa Malta.

2	οἵ	τε	βάρβαροι	παρεῖχον	οὐ	τὴν	τυχοῦσαν	φιλανθρωπίαν	ἡμῖν;
	–	na–	washenzi	walitupa	si–	–	ya–kawaida	fadhili	sisi
	G3588	G5037	G0915	G3930	G3756	G3588	G5177	G5363	G1473

ἅψαντες	γὰρ	πυρὰν,	προσελάβοντο	πάντας	ἡμᾶς,	διὰ		τὸν
wakiwasha	kwa–maana	moto	walitupokea	sisi–wote	sisi	kwa–sababu–ya–		–
G0681	G1063	G4443	G4355	G3956	G1473	G1223		G3588

ὑετὸν	τὸν	ἐφεστῶτα,	καὶ	διὰ	τὸ	ψῦχος.
mvua	–	iliyokuwepo	na–	kwa–sababu–ya–	–	baridi
G5205	G3588	G2186	G2532	G1223	G3588	G5592

Watu wenyeji wa pale si tu kwamba walitupa ukarimu wa kawaida, bali waliwasha moto na kutukaribisha sote, kwa sababu ya mvua na baridi iliyokuwa ikiendelea.

3	συστρέψαντος	δὲ	τοῦ	Παύλου	φρυγάνων	τι	πλῆθος,	καὶ	ἐπιθέντος	
	alipokusanya	na–	–	Paulo	kuni	kiasi	wingi	na–	akiziweka	
	G4962	G1161	G3588	G3972	G5434	G5100	G4128	G2532	G2007	

ἐπὶ	τὴν	πυράν,	ἔχιδνα	ἀπὸ	τῆς	θέρμης	ἐξελθοῦσα,	καθῆψεν	τῆς
juu–ya–	–	moto	nyoka	kutoka–	–	joto	akitoka	aliushika	–
G1909	G3588	G4443	G2191	G0575	G3588	G2329	G1831	G2510	G3588

χειρὸς	αὐτοῦ.
mkono	wake
G5495	G0846

Lakini Paulo alipokuwa amekusanya mzigo wa kuni na kuuweka motoni, nyoka mdogo mwenye sumu akatoka kwenye zile kuni kwa sababu ya lile joto, na akajizungusha kwenye mkono wake.

4	ὡς	δὲ,	εἶδον	οἱ	βάρβαροι	κρεμάμενον	τὸ	θηρίον	ἐκ	τῆς
	wakati	na–	waliona	–	washenzi	uking'inia	–	mnyama	kutoka–	–
	G5613	G1161	G3708	G3588	G0915	G2910	G3588	G2342	G1537	G3588

χειρὸς	αὐτοῦ,	πρὸς	ἀλλήλους	ἔλεγον,	Πάντως	φονεύς	ἐστιν	ὁ	ἄνθρωπος
mkono	wake	kwa–	kila–mmoja	walisema	Hakika	muuaji	ni	–	mtu
G5495	G0846	G4314	G0240	G3004	G3843	G5406	G1510	G3588	G0444

οὗτος,	ὃν	διασωθέντα	ἐκ	τῆς	θαλάσσης,	ἡ	Δίκη	ζῆν	οὐκ	εἴασεν.
huyu	ambaye	akiokolewa	kutoka–	–	bahari	–	Haki	kuishi	haikumruhusu	haikumruhusu
G3778	G3739	G1295	G1537	G3588	G2281	G3588	G1349	G2198	G3756	G1439

Watu wenyeji wa pale walipoona mnyama ananing'inia kutoka kwenye mkono wake, wakasemezana wao kwa wao, “Mtu huyu hakika ni muuaji ambaye ametoroka baharini, lakini haki haimuruhusu kuishi.”

5	ὁ	μὲν	οὖν,	ἀποτινάξας	τὸ	θηρίον	εἰς	τὸ	πῦρ,	ἔπαθεν
	–	kwa–kweli	basi	akimtikisa	–	mnyama	kwenda–	–	moto	alipata
	G3588	G3303	G3767	G0660	G3588	G2342	G1519	G3588	G4442	G3958

οὐδὲν	κακόν.
hakuna	madhara
G3762	G2556

Lakini yeye akamtupia huyo mnyama katika moto na hakupata madhara yoyote.

6	οἱ	δὲ	προσεδόκων	αὐτὸν	μέλλειν	πίμπρασθαι,	ἢ	καταπίπτειν	ἄφνω
	–	na–	walitarajia	yeye	atakuwa–karibu	kuvimba	au	kuanguka	ghafla
	G3588	G1161	G4328	G0846	G3195	G4092	G2228	G2667	G0869

νεκρόν.	ἐπὶ	πολὺ	δὲ,	αὐτῶν	προσδοκώντων	καὶ	θεωρούντων	μηδὲν	
mfu	kwa–	muda–mrefu	na–	wao	wakitarajia	na–	wakitazama	hakuna–kitu	
G3498	G1909	G4183	G1161	G0846	G4328	G2532	G2334	G3367	

ἄτοπον	εἰς	αὐτὸν	γινόμενον,	μεταβαλόμενοι,	ἔλεγον	αὐτὸν	εἶναι	θεόν.
kibaya	kwake–	yeye	kikitokea	walibadilika	walisema	yeye	kuwa	mungu
G0824	G1519	G0846	G1096	G3328	G3004	G0846	G1510	G2316

Wao walimngojea avimbe kwa homa au aanguke ghafla na kufa. Lakini baada ya kumwangalia kwa muda mrefu na kuona kwamba hakuna jambo ambalo si la kawaida kwake, walibadilisha mawazo yao na kusema alikuwa mungu.

7	Ἐν	δὲ	τοῖς	περὶ	τὸν	τόπον	ἐκεῖνον,	ὑπῆρχεν	χωρία	τῷ	
	Katika–	na–	–	karibu–na–	–	sehemu	ile	kulikuwa	mashamba	ya–	
	G1722	G1161	G3588	G4012	G3588	G5117	G1565	G5225	G5564	G3588	

πρώτῳ	τῆς	νήσου,	ὀνόματι	Ποπλίῳ,	ὃς	ἀναδεξάμενος	ἡμᾶς	ἡμέρας	τρεῖς,	
mkuu	wa–	kisiwa	jina–lake	Publio	ambaye	akitupokea	sisi	siku	tatu	
G4413	G3588	G3520	G3686	G4196	G3739	G0324	G1473	G2250	G5140	

φιλοφρόνως	ἐξένισεν.
kwa–upole	alitukaribisha
G5390	G3579

Basi mahali pale karibu palikuwa na ardhi ambayo ilikuwa mali ya mkuu wa kisiwa, mtu aliyeitwa Pablio. Alitukaribisha na kutukarimu kwa siku tatu.

8	ἐγένετο	δὲ,	τὸν	πατέρα	τοῦ	Ποπλίου,	πυρετοῖς	καὶ	δυσεντερίῳ
	ikawa	na–	–	baba	wa–	Publio	homa	na–	kuhara–damu
	G1096	G1161	G3588	G3962	G3588	G4196	G4446	G2532	G1420

συνεχόμενον,	κατακεῖσθαι,	πρὸς	ὃν	ὁ	Παῦλος,	εἰσελθὼν	καὶ	
akishikwa	alilala	kwa–	ambaye	–	Paulo	akiingia	na–	
G4912	G2621	G4314	G3739	G3588	G3972	G1525	G2532	

προσευξάμενος,	ἐπιθεὶς	τὰς	χεῖρας	αὐτῷ,	ἰάσατο	αὐτόν.	
akisali	akiweka	–	mikono	kwake	alimponya	yeye	
G4336	G2007	G3588	G5495	G0846	G2390	G0846	

Ilitokea kwamba baba wa Pablio alishikwa na homa na ugonjwa wa kuhara. Na Paulo alipomwendea, aliomba, akaweka mikono juu yake, na kumponya.

9	τούτου	δὲ	γενομένου,	καὶ	οἱ	λοιποὶ	οἱ	ἐν	τῇ	νήσῳ	ἔχοντες
	hii	na–	ilipotokea	na–	–	wengine	–	katika–	–	kisiwa	wenye
	G3778	G1161	G1096	G2532	G3588	G3062	G3588	G1722	G3588	G3520	G2192

ἀσθενείας	προσήρχοντο	καὶ	ἐθεραπεύοντο,	
magonjwa	walikuja	na–	waliponywa	
G0769	G4334	G2532	G2323	

Baada ya hili kutokea, watu wengine pale kisiwani waliokuwa wanaumwa pia walikwenda na waliponywa.

10	οἳ	καὶ	πολλαῖς	τιμαῖς	ἐτίμησαν	ἡμᾶς,	καὶ	ἀναγομένοις,
	ambao	na–	heshima–nyingi	heshima	walituheshimu	sisi	na–	tulipoondoka
	G3739	G2532	G4183	G5092	G5091	G1473	G2532	G0321

ἐπέθεντο	τὰ	πρὸς	τὰς	χρείας.	
walituwekea	–	kwa–	–	mahitaji	
G2007	G3588	G4314	G3588	G5532	

Watu wakatuheshimu kwa heshima nyingi. Tulipokuwa tunajiandaa kusafiri, walitupa vile tulivyovihitaji.

11	Μετὰ	δὲ	τρεῖς	μῆνας,	ἀνήχθημεν	ἐν	πλοίῳ	παρακεχειμακότι
	Baada–ya–	na–	miezi–tatu	miezi	tuliondoka	kwa–	meli	iliyokaa–wakati–wa–baridi
	G3326	G1161	G5140	G3376	G0321	G1722	G4143	G3914

ἐν	τῇ	νήσῳ,	Ἀλεξανδρινῷ,	παρασήμῳ	Διοσκούροις.
katika–	–	kisiwa	ya–Aleksandria	yenye–alama	ya–Mapacha
G1722	G3588	G3520	G0222	G3902	G1359

Baada ya miezi mitatu, tulisafiri ndani ya meli ya Iskanda ambayo ilikuwa imepigwa baridi hapo kisiwani, ambayo viongozi wake walikuwa ndugu wawili mapacha.

12	καὶ	καταχθέντες	εἰς	Συρακούσας,	ἐπεμείναμεν	ἡμέρας	τρεῖς,	
	na–	tuliposhuka	katika–	Sirakusa	tulikaa	siku	tatu	
	G2532	G2609	G1519	G4946	G1961	G2250	G5140	

Baada ya kuwa tumetua katika mji wa Sirakusa, tulikaa pale siku tatu.

13	ὅθεν	περιελόντες,	κατηντήσαμεν	εἰς	Ῥήγιον.	καὶ	μετὰ	μίαν	
	kutoka–hapo	tukizunguka	tulifika	katika–	Regio	na–	baada–ya–	siku–moja	
	G3606	G4014	G2658	G1519	G4484	G2532	G3326	G1520	

ἡμέραν,	ἐπιγενομένου	νότου,	δευτεραῖοι	ἤλθομεν	εἰς	Ποτιόλους,	
siku	ulipovuma	kusini	siku–ya–pili	tulifika	katika–	Puteoli	
G2250	G1920	G3558	G1206	G2064	G1519	G4223	

Kutokea pale tulisafiri tukafika katika mji wa Regio. Baada ya siku moja upepo wa kusini ulitokea ghafla, na baada ya siku mbili tukafika katika mji wa Putoli.

14	οὗ	εὑρόντες	ἀδελφοὺς,	παρεκλήθημεν	παρ’	αὐτοῖς	ἐπιμεῖναι	ἡμέρας	ἑπτά.
	huko	tulipata	ndugu	tuliombwa	na–	wao	kukaa	siku	saba
	G3757	G2147	G0080	G3870	G3844	G0846	G1961	G2250	G2033

καὶ	οὕτως	εἰς	τὴν	Ῥώμην	ἤλθαμεν.	
na–	hivyo	kwenda–	–	Roma	tulifika	
G2532	G3779	G1519	G3588	G4516	G2064	

Huko tuliwakuta baadhi ya ndugu na tulikaribishwa kukaa nao kwa siku saba. Kwa njia hii tukaja Rumi.

15	κἀκεῖθεν	οἱ	ἀδελφοὶ,	ἀκούσαντες	τὰ	περὶ	ἡμῶν,	ἦλθαν	εἰς
	na–kutoka–hapo	–	ndugu	waliposikia	–	kuhusu–	sisi	walikuja	kwenda–
	G2547	G3588	G0080	G0191	G3588	G4012	G1473	G2064	G1519

ἀπάντησιν	ἡμῖν	ἄχρι	Ἀππίου	Φόρου	καὶ	Τριῶν	Ταβερνῶν;	οὓς	ἰδὼν
kukutana	nasi	hadi–	Apio	Soko	na–	Taverna	Tatu	ambao	akiwaona
G0529	G1473	G0891	G0675	G5410	G2532	G5140	G4999	G3739	G3708

ὁ	Παῦλος,	εὐχαριστήσας	τῷ	Θεῷ,	ἔλαβε	θάρσος.	
–	Paulo	akimshukuru	–	Mungu	alipata	ujasiri	
G3588	G3972	G2168	G3588	G2316	G2983	G2294	

Kutoka huko wale ndugu, baada ya kuwa wamesikia habari zetu, walikuja kutupokea huko soko la Apias na Hotel tatu. Paulo alipowaona wale ndugu alimshukuru Mungu akajitia ujasiri.

16	Ὅτε	δὲ	εἰσήλθομεν	εἰς	Ῥώμην,	<ὁ	ἑκατόνταρχος	παρέδωκεν	τοὺς
	Wakati	na–	tuliingia	kwenda–	Roma	–	akida	aliwakabidhi	–
	G3753	G1161	G1525	G1519	G4516	G3588	G1543	G3860	G3588

δεσμίους	τῷ	στρατοπεδάρχῃ>,	ἐπετράπη	τῷ	Παύλῳ	μένειν	καθ’	
wafungwa	kwa–	mkuu–wa–kambi	aliruhusiwa	–	Paulo	kukaa	peke–yake–	
G1198	G3588	G4759	G2010	G3588	G3972	G3306	G2596	

ἑαυτὸν,	σὺν	τῷ	φυλάσσοντι	αὐτὸν	στρατιώτῃ.	
mwenyewe	pamoja–na–	–	askari–aliyelinda	yeye	askari	
G1438	G4862	G3588	G5442	G0846	G4757	

Tulipoingia Roma, Paulo aliruhusiwa kuishi peke yake pamoja na yule askari aliyekuwa akimlinda.

17 Ἐγένετο δὲ, μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
Ikawa na– baada–ya– siku tatu kuwaita yeye – waliokuwa wa–
G1096 G1161 G3326 G2250 G5140 G4779 G0846 G3588 G1510 G3588

Ἰουδαίων πρώτους. συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, Ἐγώ,
Wayahudi viongozi walipokusanyika na– wao alisema kwao– wao Mimi
G2453 G4413 G4905 G1161 G0846 G3004 G4314 G0846 G1473

ἄνδρες, ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς
watu ndugu kitu–chochote kinyume–cha– nikiwa–nimefanya kwa– watu au kwa–
G0435 G0080 G3762 G1727 G4160 G3588 G2992 G2228 G3588

ἔθεσι τοῖς πατρῴοις; δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς
desturi – za–baba–zetu mfungwa kutoka– Yerusalemu nilikabidhiwa mikononi–mwa–
G1485 G3588 G3971 G1198 G1537 G2414 G3860 G1519

τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων,
– mikono ya– Warumi
G3588 G5495 G3588 G4514

Basi ilikuwa baada ya siku tatu Paulo aliwaita pamoja wale wanume waliokuwa viongozi kati ya Wayahudi. Walipokuja pamoja, alisema kwao, “Ndugu, pamoja na kwamba sijafanya kosa lolote kwa watu hawa au kufanya kinyume na taratibu za mababa zetu waliotutangulia, nilitolewa kama mfungwa kutoka Yerusalemu hadi kwenye mikono ya Warumi.

18 οἵτινες ἀνακρίναντές με, ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν
ambao waliponiuliza mimi walitaka kuniachia kwa–sababu – hakuna sababu
G3748 G0350 G1473 G1014 G0630 G1223 G3588 G3367 G0156

θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.
ya–kifo kuwepo ndani–ya– mimi
G2288 G5225 G1722 G1473

Baada ya kunihoji, walitamani kuniacha huru, kwa sababu kulikuwa hakuna sababu kwangu mimi ya kustahili adhabu ya kifo.

19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ
walipopinga na– – Wayahudi nililazimishwa kukata–rufaa Kaisari, si–
G0483 G1161 G3588 G2453 G0315 G1941 G2541 G3756

ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν.
kana–kwamba – taifa langu nikiwa–na– kitu–chochote kushtaki
G5613 G3588 G1484 G1473 G2192 G5100 G2723

Lakini wale Wayahudi walipoongea kinyume cha shauku yao, nililazimika kukata rufaa kwa Kaisaria, japokuwa haikuwa kana kwamba naleta mashtaka juu ya taifa langu.

20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἰδεῖν καὶ
kwa–sababu–ya– hii basi – sababu niliwaomba ninyi kuwaona na–
G1223 G3778 G3767 G3588 G0156 G3870 G4771 G3708 G2532

προσλαλῆσαι; ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ, τὴν ἅλυσιν
kuzungumza kwa–sababu–ya– kwa–maana – tumaini la– Israeli – mnyororo
G4354 G1752 G1063 G3588 G1680 G3588 G2474 G3588 G0254

ταύτην περίκειμαι.
huu ninaufunga
G3778 G4029

Kwa sababu ya kukata kwangu rufaa, hivyo, niliomba kuwaona na kuongea nanyi. Ni kwa sababu ya kile ambacho Israel anaujasiri kwacho, nimefungwa na kifungo hiki.

21	οἱ	δὲ	πρὸς	αὐτὸν	εἶπαν,	Ἡμεῖς	οὔτε	γράμματα	περὶ	σοῦ
	–	na–	kwake–	yeye	walisema	Sisi	wala–	barua	kuhusu–	wewe
	G3588	G1161	G4314	G0846	G3004	G1473	G3777	G1121	G4012	G4771

ἐδεξάμεθα	ἀπὸ	τῆς	Ἰουδαίας,	οὔτε	παραγενόμενός	τις	τῶν	ἀδελφῶν	ἀπήγγειλεν,	ἢ
hatukupokea	kutoka–	–	Uyahudi	wala–	aliyekuja	yeyote	wa–	ndugu	alitangaza	au
G1209	G0575	G3588	G2449	G3777	G3854	G5100	G3588	G0080	G0518	G2228

ἐλάλησέν	τι	περὶ	σοῦ	πονηρόν.	
alisema	kitu–chochote	kuhusu–	wewe	kibaya	
G2980	G5100	G4012	G4771	G4190	

Kisha wakamwambia, “Hatujawahi kupokea barua kutoka Yudea kukuhusu wewe, wala hakuna ndugu aliyekuja na kutoa taarifa au kusema neno lolote baya kuhusu wewe.

22	ἀξιοῦμεν	δὲ	παρὰ	σοῦ	ἀκοῦσαι	ἃ	φρονεῖς,	περὶ	μὲν
	tunastahili	na–	kutoka–kwako–	wewe	kusikia	yale	unayofikiri	kuhusu–	kwa–kweli
	G0515	G1161	G3844	G4771	G0191	G3739	G5426	G4012	G3303

γὰρ	τῆς	αἱρέσεως	ταύτης,	γνωστὸν	ἡμῖν	ἐστιν,	ὅτι	πανταχοῦ
kwa–maana	–	madhehebu	haya	inajulikana	kwetu	ni	kwamba	kila–mahali
G1063	G3588	G0139	G3778	G1110	G1473	G1510	G3754	G3837

ἀντιλέγεται.
yanapingwa
G0483

Lakini tunataka kusikia kutoka kwako unafikiri nini kuhusu hili kundi la watu hawa, kwa sababu inajulikana kwetu kwamba linaongea kinyume kila mahali.”

23	Ταξάμενοι	δὲ	αὐτῷ	ἡμέραν,	ἦλθον	πρὸς	αὐτὸν	εἰς	τὴν	ξενίαν
	Wakiteua	na–	kwake	siku	walikuja	kwa–	yeye	kwenda–	–	makazi
	G5021	G1161	G0846	G2250	G2064	G4314	G0846	G1519	G3588	G3578

πλείονες,	οἷς	ἐξετίθετο,	διαμαρτυρόμενος	τὴν	βασιλείαν	τοῦ	Θεοῦ,	πείθων	τε
wengi–zaidi	ambao	aliwaelezea	akishuhudia	–	ufalme	wa–	Mungu	akiwashawishi	na–
G4119	G3739	G1620	G1263	G3588	G0932	G3588	G2316	G3982	G5037

αὐτοὺς	περὶ	τοῦ	Ἰησοῦ,	ἀπό	τε	τοῦ	νόμου	Μωϋσέως,	καὶ
wao	kuhusu–	–	Yesu	kutoka–	na–	–	sheria	ya–Musa	na–
G0846	G4012	G3588	G2424	G0575	G5037	G3588	G3551	G3475	G2532

τῶν	προφητῶν,	ἀπὸ	πρωῒ	ἕως	ἑσπέρας.	
–	manabii	kutoka–	asubuhi	hadi–	jioni	
G3588	G4396	G0575	G4404	G2193	G2073	

Walipokuwa wametenga siku kwa ajili yake, watu wengi zaidi walimwijia mahali alipokuwa anaishi. Alisema lile jambo kwao na kushuhudia kuhusu ufalme wa Mungu. Alijaribu kuwashawishi kuhusu Yesu, kwa namna zote mbili kutoka katika sheria za Musa na kutoka kwa manabii, kuanzia asubuhi hadi jioni.

24	καὶ	οἱ	μὲν	ἐπείθοντο	τοῖς	λεγομένοις;	οἱ	δὲ	ἠπίστουν.
	na–	–	kwa–kweli	walishawishiwa	na–	yaliyosemwa	–	na–	hawakuamini
	G2532	G3588	G3303	G3982	G3588	G3004	G3588	G1161	G0569

Baadhi yao walishawishika kuhusu mambo yale yaliyosemwa, wakati wengine hawakuamini.

25	ἀσύμφωνοι	δὲ	ὄντες	πρὸς	ἀλλήλους,	ἀπελύοντο;	εἰπόντος	τοῦ	Παύλου	
	bila–kukubaliana	na–	wakiwa	kwa–	kila–mmoja	waliondoka	aliposema	–	Paulo	
	G0800	G1161	G1510	G4314	G0240	G0630	G3004	G3588	G3972	

ῥῆμα	ἓν	ὅτι:	Καλῶς	τὸ	Πνεῦμα	τὸ	Ἅγιον	ἐλάλησεν	διὰ	Ἡσαΐου
neno	moja	kwamba	Vema	–	Roho	–	Mtakatifu	alisema	kupitia–	Isaya
G4487	G1520	G3754	G2573	G3588	G4151	G3588	G0040	G2980	G1223	G2268

τοῦ	προφήτου	πρὸς	τοὺς	πατέρας	ὑμῶν,
–	nabii	kwa–	–	baba–zenu	ninyi
G3588	G4396	G4314	G3588	G3962	G4771

Waliposhindwa kukubaliana wao kwa wao, waliondoka baada ya Paulo kulisema jambo hili moja, “Roho Mtakatifu alisema vyema kupitia Isaya nabii kwa baba zenu.

26	λέγων,	Πορεύθητι	πρὸς	τὸν	λαὸν	τοῦτον,	καὶ	εἰπόν,	Ἀκοῇ	ἀκούσετε,
	akisema	Nenda	kwa–	–	watu	hawa	na–	sema	Kwa–kusikia	mtasikia
	G3004	G4198	G4314	G3588	G2992	G3778	G2532	G3004	G0189	G0191

καὶ	οὐ	μὴ	συνῆτε;	καὶ	βλέποντες	βλέψετε,	καὶ	οὐ	μὴ	ἴδητε.
na–	si–	kamwe	mtaelewa	na–	mkitazama	mtatazama	na–	si–	kamwe	mtaona
G2532	G3756	G3361	G4920	G2532	G0991	G0991	G2532	G3756	G3361	G3708

Alisema, 'Nenda kwa watu hawa useme, “Kwa masikio yenu mtasikia, lakini hamtaelewa; Na kwa macho yenu mtaona lakini hamtatambua.

27	ἐπαχύνθη	γὰρ	ἡ	καρδία	τοῦ	λαοῦ	τούτου,	καὶ	τοῖς	ὠσὶν
	Imekuwa–nzito	kwa–maana	–	moyo	wa–	watu	hawa	na–	kwa–	masikio
	G3975	G1063	G3588	G2588	G3588	G2992	G3778	G2532	G3588	G3775

βαρέως	ἤκουσαν,	καὶ	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	αὐτῶν	ἐκάμμυσαν,	μή	ποτε		
kwa–shida	wamesikia	na–	–	macho	yao	wameyafunga	isije–	wakati–wowote		
G0917	G0191	G2532	G3588	G3788	G0846	G2576	G3361	G4219		

ἴδωσιν	τοῖς	ὀφθαλμοῖς,	καὶ	τοῖς	ὠσὶν	ἀκούσωσιν,	καὶ	τῇ	καρδίᾳ	
wakaona	kwa–	macho	na–	kwa–	masikio	wakasikia	na–	kwa–	moyo	
G3708	G3588	G3788	G2532	G3588	G3775	G0191	G2532	G3588	G2588	

συνῶσιν,	καὶ	ἐπιστρέψωσιν,	καὶ	ἰάσομαι	αὐτούς.	
wakaelewa	na–	wakageuka	na–	nitawaponya	wao	
G4920	G2532	G1994	G2532	G2390	G0846	

Kwa ajili ya mioyo ya watu hawa imekuwa dhaifu, masikio yao yamesikia kwa taabu, wamefumba macho yao; ili kwamba wasijekutambua kwa macho yao, na kusikia kwa masikio yao, na kuelewa kwa mioyo yao, na kugeuka tena, na ningeliwaponya.”'

28	γνωστὸν	οὖν	ἔστω,	ὑμῖν	ὅτι	τοῖς	ἔθνεσιν	ἀπεστάλη	τοῦτο	τὸ
	inajulikana	basi	iwe	kwenu	kwamba	kwa–	mataifa	imetumwa	huu	–
	G1110	G3767	G1510	G4771	G3754	G3588	G1484	G0649	G3778	G3588

σωτήριον	τοῦ	Θεοῦ;	αὐτοὶ	καὶ	ἀκούσονται!
wokovu	wa–	Mungu	wao	na–	watasikia
G4992	G3588	G2316	G0846	G2532	G0191

Kwa hiyo, mnapaswa kujua kwamba huu wokovu wa Mungu umepelekwa kwa watu wa Mataifa, na watasikiliza.” (Zingatia: Mstari huu

29 <Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες
Na– haya yeye aliposema waliondoka – Wayahudi kubwa wakiwa–na–
G2532 G3778 G0846 G3004 G0565 G3588 G2453 G4183 G2192

ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν>.
miongoni–mwa– wao–wenyewe mjadala
G1722 G1438 G4803

“Wakati alipokuwa amesema mambo haya, wayahudi waliondoka, wakiwa na mashindano makubwa kati yao.,” haumo kwenye nakala bora za kale).

30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ
Alikaa na– miaka–miwili kamili katika– yake–mwenyewe nyumba–ya–kupanga na–
G1696 G1161 G1333 G3650 G1722 G2398 G3410 G2532

ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν,
aliwakaribisha wote – waliomjia kwa– yeye
G0588 G3956 G3588 G1531 G4314 G0846

Paulo alikaa katika nyumba yake ya kupanga kwa miaka yote miwili, na aliwakaribisha wote waliokuja kwake.

31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ
akihubiri – ufalme wa– Mungu na– akifundisha – kuhusu– –
G2784 G3588 G0932 G3588 G2316 G2532 G1321 G3588 G4012 G3588

Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.
Bwana Yesu Kristo kwa– ujasiri–wote ujasiri bila–kuzuiliwa
G2962 G2424 G5547 G3326 G3956 G3954 G0209

Alikuwa akihubiri ufalme wa Mungu na alikuwa akifundisha mambo juu ya Bwana Yesu Kristo kwa ujasiri wote. Hakuna aliyemzuia.

Romans

Chapter 1

1

Παῦλος,	δοῦλος	Χριστοῦ,	Ἰησοῦ	κλητὸς	ἀπόστολος,	ἀφωρισμένος	εἰς	
Paulo,	mtumwa	wa–Kristo,	Yesu	aliyeitwa	mtume,	aliyetengwa	kwa	
G3972	G1401	G5547	G2424	G2822	G0652	G0873	G1519	

εὐαγγέλιον	Θεοῦ,	
injili	ya–Mungu,	
G2098	G2316	

Paulo, mtumishi wa Yesu Kristo, aliyeitwa kuwa mtume, na kutengwa kwa ajili ya Injili ya Mungu.

2

ὃ	προεπηγγείλατο,	διὰ	τῶν	προφητῶν	αὐτοῦ,	ἐν	γραφαῖς	ἁγίαις,	
ambayo	aliahidi–kabla,	kupitia	–	manabii	wake,	katika	maandiko	matakatifu,	
G3739	G4279	G1223	G3588	G4396	G0846	G1722	G1124	G0040	

Hii ndio ile Injili aliyoiahidi zamani kupitia manabii wake katika maandiko matakatifu.

3

περὶ	τοῦ	Υἱοῦ	αὐτοῦ,	τοῦ	γενομένου	ἐκ	σπέρματος	Δαυὶδ,	κατὰ
kuhusu	–	Mwana	wake,	–	aliyezaliwa	kutoka	uzao	wa–Daudi,	kwa
G4012	G3588	G5207	G0846	G3588	G1096	G1537	G4690	G1138	G2596

σάρκα,	
mwili,	
G4561	

Ni kuhusu Mwana wake, aliyezaliwa kutoka ukoo wa Daudi kwa jinsi ya mwili.

4

τοῦ	ὁρισθέντος	Υἱοῦ	Θεοῦ	ἐν	δυνάμει,	κατὰ	πνεῦμα	ἁγιωσύνης,
–	aliyetangazwa	Mwana	wa–Mungu	kwa	nguvu,	kwa	roho	ya–utakatifu,
G3588	G3724	G5207	G2316	G1722	G1411	G2596	G4151	G0042

ἐξ	ἀναστάσεως	νεκρῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν;
kutoka	ufufuo	wa–wafu,	Yesu	Kristo,	–	Bwana	wetu;
G1537	G0386	G3498	G2424	G5547	G3588	G2962	G1473

Yeye alitangazwa kwa Mwana wa Mungu kwa nguvu ya Roho ya utakatifu kwa ufufuo wa wafu, Yesu Kristo Bwana wetu.

5

δι’	οὗ	ἐλάβομεν	χάριν	καὶ	ἀποστολὴν	εἰς	ὑπακοὴν	πίστεως,	
kupitia–	yeye	tulipokea	neema	na	utume	kwa	utii	wa–imani,	
G1223	G3739	G2983	G5485	G2532	G0651	G1519	G5218	G4102	

ἐν	πᾶσιν	τοῖς	ἔθνεσιν,	ὑπὲρ	τοῦ	ὀνόματος	αὐτοῦ,	
miongoni–mwa	mataifa	–	yote,	kwa–ajili–ya	–	jina	lake,	
G1722	G3956	G3588	G1484	G5228	G3588	G3686	G0846	

Kupitia yeye tumepokea neema na utume kwa utii wa imani kati ya mataifa yote, kwa ajili ya jina lake.

6	ἐν	οἷς	ἐστε	καὶ	ὑμεῖς	κλητοὶ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
	miongoni–mwa	ambao	mko	pia	ninyi	mlioitwa	wa–Yesu	Kristo.
	G1722	G3739	G1510	G2532	G4771	G2822	G2424	G5547

Kati ya mataifa haya, ninyi pia mmeitwa kuwa wa Yesu Kristo.

7	πᾶσιν	τοῖς	οὖσιν	ἐν	Ῥώμῃ,	ἀγαπητοῖς	Θεοῦ,	κλητοῖς	ἁγίοις:
	kwa–wote	–	walio	katika	Roma,	wapendwa	wa–Mungu,	walioitwa	watakatifu:
	G3956	G3588	G1510	G1722	G4516	G0027	G2316	G2822	G0040

χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη,	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς	ἡμῶν,	καὶ	Κυρίου	Ἰησοῦ
neema	kwenu	na	amani,	kutoka–kwa	Mungu	Baba	yetu,	na	Bwana	Yesu
G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962	G2424

Χριστοῦ.
Kristo.
G5547

Barua hii ni kwa wote walioko Rumi, wapendwao na Mungu, walioitwa kuwa watu watakatifu. Neema na iwe kwenu, na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo.

8	Πρῶτον	μὲν,	εὐχαριστῶ	τῷ	Θεῷ	μου,	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	περὶ
	Kwanza	kwa–kweli,	namshukuru	–	Mungu	wangu,	kupitia	Yesu	Kristo,	kuhusu
	G4412	G3303	G2168	G3588	G2316	G1473	G1223	G2424	G5547	G4012

πάντων	ὑμῶν,	ὅτι	ἡ	πίστις	ὑμῶν	καταγγέλλεται	ἐν	ὅλῳ	τῷ
ninyi	nyote,	kwa–sababu	–	imani	yenu	inatangazwa	katika	ulimwengu	–
G3956	G4771	G3754	G3588	G4102	G4771	G2605	G1722	G3650	G3588

κόσμῳ.
wote.
G2889

Kwanza, namshukuru Mungu wangu katika Yesu Kristo kwa ajili yenu nyote, kwa sababu imani yenu inahubiriwa katika dunia nzima.

9	μάρτυς	γάρ	μού	ἐστιν	ὁ	Θεός,	ᾧ	λατρεύω	ἐν	τῷ
	shahidi	kwa–maana	wangu	ni	–	Mungu,	ambaye	ninamtumikia	katika	–
	G3144	G1063	G1473	G1510	G3588	G2316	G3739	G3000	G1722	G3588

πνεύματί	μου	ἐν	τῷ	εὐαγγελίῳ	τοῦ	Υἱοῦ	αὐτοῦ,	ὡς	ἀδιαλείπτως
roho	yangu	katika	–	injili	ya–	Mwana	wake,	jinsi	bila–kukoma
G4151	G1473	G1722	G3588	G2098	G3588	G5207	G0846	G5613	G0089

μνείαν	ὑμῶν	ποιοῦμαι,
kumbukumbu	yenu	nifanyavyo,
G3417	G4771	G4160

Kwa maana Mungu ni shahidi wangu, ambaye ninamtumikia kwa roho yangu katika injili ya Mwana wake, jinsi ninavyodumu katika kuwataja.

10	πάντοτε	ἐπὶ	τῶν	προσευχῶν	μου	δεόμενος,	εἴ	πως	ἤδη
	siku–zote	katika	–	maombi	yangu	nikiomba,	kama	kwa–njia–fulani	sasa
	G3842	G1909	G3588	G4335	G1473	G1189	G1487	G4459	G2235

ποτὲ	εὐοδωθήσομαι	ἐν	τῷ	θελήματι	τοῦ	Θεοῦ,	ἐλθεῖν	πρὸς	ὑμᾶς.
hatimaye	nitafanikiwa	katika	–	mapenzi	ya–	Mungu,	kuja	kwenu	ninyi.
G4218	G2137	G1722	G3588	G2307	G3588	G2316	G2064	G4314	G4771

Daima naomba katika sala zangu kwamba kwa njia yoyote nipate mwishowe kuwa na mafanikio sasa kwa mapenzi ya Mungu katika kuja kwenu.

11	ἐπιποθῶ	γὰρ	ἰδεῖν	ὑμᾶς,	ἵνα	τι	μεταδῶ	χάρισμα	ὑμῖν
	ninatamani	kwa–maana	kuwaona	ninyi,	ili	karama	niwagawie	kipawa	kwenu
	G1971	G1063	G3708	G4771	G2443	G5100	G3330	G5486	G4771

πνευματικὸν,	εἰς	τὸ	στηριχθῆναι	ὑμᾶς;	
cha–kiroho,	kwa	–	kuimarishwa	kwenu;	
G4152	G1519	G3588	G4741	G4771	

Maana natamani kuwaona, ili nipate kuwapa ninyi baadhi ya karama za rohoni, nipate kuwaimarisha.

12	τοῦτο	δέ	ἐστιν,	συμπαρακληθῆναι	ἐν	ὑμῖν,	διὰ	τῆς	ἐν
	hii	ndio	ni,	kutiana–moyo–pamoja	miongoni	mwenu,	kupitia	–	katika
	G3778	G1161	G1510	G4837	G1722	G4771	G1223	G3588	G1722

ἀλλήλοις	πίστεως,	ὑμῶν	τε	καὶ	ἐμοῦ.	
kila–mmoja–wetu	imani,	yenu	na	na	yangu.	
G0240	G4102	G4771	G5037	G2532	G1473	

Yaani, natazamia kutiwa moyo pamoja nanyi, kwa njia ya imani ya kila mmoja wetu, yenu na yangu.

13	οὐ	θέλω	δὲ	ὑμᾶς	ἀγνοεῖν,	ἀδελφοί,	ὅτι	πολλάκις	προεθέμην	ἐλθεῖν
	sitaki	nitaka	lakini	ninyi	msijue,	ndugu,	kwamba	mara–nyingi	nilikusudia	kuja
	G3756	G2309	G1161	G4771	G0050	G0080	G3754	G4178	G4388	G2064

πρὸς	ὑμᾶς,	καὶ	ἐκωλύθην,	ἄχρι	τοῦ	δεῦρο,	ἵνα	τινὰ	καρπὸν	σχῶ
kwenu	ninyi,	na	nilizuiwa,	hadi	–	sasa,	ili	matunda	tunda	nipate
G4314	G4771	G2532	G2967	G0891	G3588	G1204	G2443	G5100	G2590	G2192

καὶ	ἐν	ὑμῖν,	καθὼς	καὶ	ἐν	τοῖς	λοιποῖς	ἔθνεσιν.	
pia	miongoni	mwenu,	kama	pia	miongoni–mwa	–	mataifa	mengine.	
G2532	G1722	G4771	G2531	G2532	G1722	G3588	G3062	G1484	

Sasa ndugu, sitaki mkose kufahamu kwamba, mara nyingi nimekusudia kuja kwenu, lakini nimezuiliwa mpaka sasa. Nilitaka hivi ili kuwa na matunda kwenu kama ilivyo pia miongoni mwa watu wa mataifa.

14	Ἕλλησίν	τε	καὶ	Βαρβάροις,	σοφοῖς	τε	καὶ	ἀνοήτοις,	ὀφειλέτης
	kwa–Wayunani	na	na	Washenzi,	wenye–hekima	na	na	wajinga,	mdeni
	G1672	G5037	G2532	G0915	G4680	G5037	G2532	G0453	G3781

εἰμί.	
mimi–ni.	
G1510	

Nadaiwa na Wayunani na wageni pia, werevu na wajinga.

15	οὕτως	τὸ	κατ’	ἐμὲ,	πρόθυμον	καὶ	ὑμῖν	τοῖς	ἐν	Ῥώμῃ,
	hivyo	–	kwa–upande	wangu,	shauku	pia	kwenu	ninyi	mlio	Roma,
	G3779	G3588	G2596	G1473	G4289	G2532	G4771	G3588	G1722	G4516

εὐαγγελίσασθαι.	
kuhubiri–injili.	
G2097	

Kwa hiyo, kwa upande wangu, mimi niko tayari kutangaza injili kwenu pia ninyi mlio huko Roma.

16 οὐ siionei G3756 γὰρ kwa–maana G1063 ἐπαισχύνομαι aibu G1870 τὸ – G3588 εὐαγγέλιον, injili, G2098 δύναμις nguvu G1411 γὰρ kwa–maana G1063 Θεοῦ ya–Mungu G2316

ἐστιν, ni, G1510 εἰς kwa G1519 σωτηρίαν wokovu G4991 παντὶ kwa–kila G3956 τῷ – G3588 πιστεύοντι, anayeamini, G4100 Ἰουδαίῳ kwa–Myahudi G2453 τε kwanza G5037 πρῶτον – G4412 καὶ na G2532

Ἕλληνι. kwa–Myunani. G1672

Kwa maana siionei haya injili, kwa kuwa ni uweza wa Mungu uletao wokovu kwa kila aaminiye, kwa Myahudi kwanza na kwa Myunani pia.

17 δικαιοσύνη haki G1343 γὰρ kwa–maana G1063 Θεοῦ ya–Mungu G2316 ἐν ndani G1722 αὐτῷ yake G0846 ἀποκαλύπτεται, inafunuliwa, G0601 ἐκ kutoka G1537 πίστεως imani G4102 εἰς hadi G1519

πίστιν; imani; G4102 καθὼς kama G2531 γέγραπται, imeandikwa, G1125 Ὁ – G3588 δὲ Lakini G1161 δίκαιος mwenye–haki G1342 ἐκ kwa G1537 πίστεως imani G4102 ζήσεται. ataishi. G2198

Kwa maana haki ya Mungu imedhihirishwa kutoka imani hata imani, kama ilivyo andikwa, “Mwenye haki ataishi kwa imani.”

18 Ἀποκαλύπτεται Inafunuliwa G0601 γὰρ kwa–maana G1063 ὀργὴ ghadhabu G3709 Θεοῦ ya–Mungu G2316 ἀπ’ kutoka G0575 οὐρανοῦ, mbinguni, G3772 ἐπὶ juu–ya G1909 πᾶσαν uasi G3956

ἀσέβειαν wote G0763 καὶ na G2532 ἀδικίαν udhalimu G0093 ἀνθρώπων, wa–wanadamu, G0444 τῶν ambao G3588 τὴν – G3588 ἀλήθειαν ukweli G0225 ἐν katika G1722 ἀδικίᾳ udhalimu G0093

κατεχόντων, wanazuia, G2722

Maana ghadhabu ya Mungu imedhihirishwa kutoka mbinguni dhidi ya uasi na uovu wote wa watu, ambao kwa njia ya udhalimu huificha kweli.

19 διότι kwa–sababu G1360 τὸ – G3588 γνωστὸν kinachojulikana G1110 τοῦ kuhusu– G3588 Θεοῦ, Mungu, G2316 φανερόν ni–wazi G5318 ἐστιν ni G1510 ἐν ndani G1722 αὐτοῖς, mwao, G0846

ὁ – G3588 θεὸς Mungu G2316 γὰρ kwa–maana G1063 αὐτοῖς kwao G0846 ἐφανέρωσεν. aliwadhihirishia. G5319

Hii ni kwa sababu, yote yanayoweza kujulikana juu ya Mungu ni wazi kwao. Maana Mungu amewafahamisha.

20 τὰ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 ἀόρατα visivyoonekana G0517 αὐτοῦ vyake G0846 ἀπὸ tangu G0575 κτίσεως uumbaji G2937 κόσμου, wa–ulimwengu, G2889 τοῖς kupitia– G3588

ποιήμασιν, vilivyofanywa, G4161 νοούμενα, vikieleweka, G3539 καθορᾶται; vinaonekana–wazi; G2529 ἥ – G3588 τε yaani G5037 ἀΐδιος ya–milele G0126 αὐτοῦ yake G0846 δύναμις nguvu G1411 καὶ na G2532

θειότης; uungu; G2305 εἰς kwa–hiyo G1519 τὸ – G3588 εἶναι kuwa G1510 αὐτοὺς wao G0846 ἀναπολογήτους. bila–udhuru. G0379

Maana mambo yake yasioonekana vizuri yamekuwa wazi tangu kuumbwa kwa ulimwengu. Yanaeleweka kupitia vitu vilivyoumbwa. Mambo haya ni uwezo wake wa milele na asili ya uungu. Matokeo yake, watu hawa hawana udhuru.

21	διότι	γνόντες	τὸν	Θεὸν,	οὐχ	ὡς	Θεὸν	ἐδόξασαν,	ἢ	
	kwa–sababu	wakimjua	–	Mungu,	hawaku–	kama	Mungu	mtukuza,	wala	
	G1360	G1097	G3588	G2316	G3756	G5613	G2316	G1392	G2228	

ηὐχαρίστησαν;	ἀλλὰ	ἐματαιώθησαν	ἐν	τοῖς	διαλογισμοῖς	αὐτῶν,	καὶ	ἐσκοτίσθη		
kumshukuru;	bali	walikuwa–bure	katika	–	mawazo	yao,	na	ilitiwa–giza		
G2168	G0235	G3154	G1722	G3588	G1261	G0846	G2532	G4654		

ἡ	ἀσύνετος	αὐτῶν	καρδία:
–	isiyoelewa	yao	moyo:
G3588	G0801	G0846	G2588

Hii ni kwa sababu, ingawa walijua kuhusu Mungu, hawakumtukuza yeye kama Mungu, wala hawakumpa shukrani. Badala yake, wamekuwa wapumbavu katika mawazo yao, na mioyo yao yenye ujinga ilitiwa giza.

22	φάσκοντες	εἶναι	σοφοὶ,	ἐμωράνθησαν,
	wakidai	kuwa	wenye–hekima,	wakawa–wajinga,
	G5335	G1510	G4680	G3471

Walijiita kuwa ni werevu, lakini wakawa wajinga.

23	καὶ	ἤλλαξαν	τὴν	δόξαν	τοῦ	ἀφθάρτου	Θεοῦ,	ἐν	ὁμοιώματι
	na	wakabadilisha	–	utukufu	wa–	asiyeharibika	Mungu,	katika	mfano
	G2532	G0236	G3588	G1391	G3588	G0862	G2316	G1722	G3667

εἰκόνος	φθαρτοῦ	ἀνθρώπου,	καὶ	πετεινῶν,	καὶ
wa–sanamu	inayoharibika	ya–mwanadamu,	na	ndege,	na
G1504	G5349	G0444	G2532	G4071	G2532

τετραπόδων,	καὶ	ἑρπετῶν.
wanyama–wenye–miguu–minne,	na	viumbe–vitambaavyo.
G5074	G2532	G2062

Waliubadili utukufu wa Mungu asie na uharibifu kwa mfano wa sura ya binadamu aliye na uharibifu, na ya ndege, ya wanyama wenye miguu minne, na ya viumbe vitambaavyo.

24	Διὸ	παρέδωκεν	αὐτοὺς	ὁ	Θεὸς,	ἐν	ταῖς	ἐπιθυμίαις	τῶν	καρδιῶν
	Kwa–hiyo	aliwatia	wao	–	Mungu,	katika	–	tamaa	za–	mioyo
	G1352	G3860	G0846	G3588	G2316	G1722	G3588	G1939	G3588	G2588

αὐτῶν,	εἰς	ἀκαθαρσίαν,	τοῦ	ἀτιμάζεσθαι	τὰ	σώματα	αὐτῶν	ἐν	αὐτοῖς;
yao,	katika	uchafu,	–	kuaibishwa	–	miili	yao	kati	yao;
G0846	G1519	G0167	G3588	G0818	G3588	G4983	G0846	G1722	G0846

Kwa hiyo Mungu aliwaacha wafuate tamaa za mioyo yao kwa uchafu, kwa miili yao kufedheheshwa baina yao.

25	οἵτινες	μετήλλαξαν	τὴν	ἀλήθειαν	τοῦ	Θεοῦ	ἐν	τῷ	ψεύδει,	καὶ
	ambao	walibadilisha	–	ukweli	wa–	Mungu	kwa	–	uongo,	na
	G3748	G3337	G3588	G0225	G3588	G2316	G1722	G3588	G5579	G2532

ἐσεβάσθησαν	καὶ	ἐλάτρευσαν	τῇ	κτίσει	παρὰ	τὸν	Κτίσαντα,	ὅς	ἐστιν	
wakaabudu	na	wakatumikia	–	kiumbe	badala–ya	–	Muumba,	ambaye	ni	
G4573	G2532	G3000	G3588	G2937	G3844	G3588	G2936	G3739	G1510	

εὐλογητὸς	εἰς	τοὺς	αἰῶνας!	ἀμήν.	
mbarikiwa	hata	–	milele!	Amina.	
G2128	G1519	G3588	G0165	G0281	

Ni wao walioibadili kweli ya Mungu kuwa uongo, na ambao waliabudu na kutumikia viumbe badala ya Muumbaji, ambaye anasifiwa milele. Amina.

26	Διὰ	τοῦτο	παρέδωκεν	αὐτοὺς	ὁ	Θεὸς	εἰς	πάθη	ἀτιμίας.	αἵ	–
	Kwa–sababu–ya	hii	aliwatia	wao	–	Mungu	katika	tamaa	za–aibu.	–	
	G1223	G3778	G3860	G0846	G3588	G2316	G1519	G3806	G0819	G3588	

τε	γὰρ	θήλειαι	αὐτῶν,	μετήλλαξαν	τὴν	φυσικὴν	χρῆσιν,	εἰς	τὴν	
hata	kwa–maana	wanawake	wao,	walibadilisha	–	ya–asili	matumizi,	kwa	–	
G5037	G1063	G2338	G0846	G3337	G3588	G5446	G5540	G1519	G3588	

παρὰ	φύσιν.
kinyume–cha	asili.
G3844	G5449

Kwa sababu hii, Mungu aliwaacha wafuate tamaa zao za aibu, kwa kuwa wanawake wao walibadilisha matumizi yao ya asili kwa kile kilicho kinyume na asili.

27	ὁμοίως	τε	καὶ	οἱ	ἄρσενες,	ἀφέντες	τὴν	φυσικὴν	χρῆσιν	τῆς
	vivyo–hivyo	pia	na	–	wanaume,	wakiacha	–	ya–asili	matumizi	ya–
	G3668	G5037	G2532	G3588	G0730	G0863	G3588	G5446	G5540	G3588

θηλείας,	ἐξεκαύθησαν	ἐν	τῇ	ὀρέξει	αὐτῶν	εἰς	ἀλλήλους --	ἄρσενες	
mwanamke,	waliwaka	katika	–	tamaa	yao	kwa	wao–kwa–wao	wanaume	
G2338	G1572	G1722	G3588	G3715	G0846	G1519	G0240	G0730	

ἐν	ἄρσεσιν --	τὴν	ἀσχημοσύνην	κατεργαζόμενοι,	καὶ	τὴν	ἀντιμισθίαν	ἣν
kwa	wanaume	–	aibu	wakifanya,	na	–	malipo	ambayo
G1722	G0730	G3588	G0808	G2716	G2532	G3588	G0489	G3739

ἔδει	τῆς	πλάνης	αὐτῶν,	ἐν	ἑαυτοῖς	ἀπολαμβάνοντες.
ilihitajika	ya–	upotevu	wao,	ndani	mwao–wenyewe	wakipokea.
G1163	G3588	G4106	G0846	G1722	G1438	G0618

Hali kadhalika, wanaume pia wakaacha matumizi yao ya asili kwa wanawake na kuwakwa na tamaa dhidi yao wenyewe. Hawa walikuwa wanaume ambao walifanya na wanaume wenzao yasiyo wapasa, na ambao walipokea adhabu iliyostahili upotovu wao.

28	Καὶ	καθὼς	οὐκ	ἐδοκίμασαν,	τὸν	Θεὸν	ἔχειν	ἐν	ἐπιγνώσει,	
	Na	kama	hawaku–	ona–vizuri,	–	Mungu	kumtambua	katika	maarifa,	
	G2532	G2531	G3756	G1381	G3588	G2316	G2192	G1722	G1922	

παρέδωκεν	αὐτοὺς	ὁ	Θεὸς	εἰς	ἀδόκιμον	νοῦν,	ποιεῖν	τὰ	μὴ
aliwatia	wao	–	Mungu	katika	akili–iliyoharibika	akili,	kufanya	–	yasiyofaa
G3860	G0846	G3588	G2316	G1519	G0096	G3563	G4160	G3588	G3361

καθήκοντα;
mambo;
G2520

Kwa sababu walikataa kuwa na Mungu katika fahamu zao, aliwaacha wafuate akili zao zisizofaa, wafanye mambo yale yasiyofaa.

29	πεπληρωμένους	πάσῃ	ἀδικίᾳ,	πονηρίᾳ,	πλεονεξίᾳ,	κακίᾳ;	μεστοὺς	φθόνου,
	wamejazwa	kwa–kila	udhalimu,	uovu,	uchoyo,	ubaya;	wamejaa	wivu,
	G4137	G3956	G0093	G4189	G4124	G2549	G3324	G5355

φόνου,	ἔριδος,	δόλου,	κακοηθείας;	ψιθυριστάς,	
mauaji,	ugomvi,	udanganyifu,	uovu;	wenye–kunong'ona,	
G5408	G2054	G1388	G2550	G5588	

Wamejawa na udhalimu wote, uovu, tamaa na ubaya. Wamejawa na wivu, uuaji, ugomvi, udanganyifu, na nia mbaya.

30	καταλάλους,	θεοστυγεῖς,	ὑβριστάς,	ὑπερηφάνους,	ἀλαζόνας;	
	wasingiziaji,	wenye–kumchukia–Mungu,	wenye–dharau,	wenye–kiburi,	wenye–kujisifu;	
	G2637	G2319	G5197	G5244	G0213	

ἐφευρετὰς	κακῶν,	γονεῦσιν	ἀπειθεῖς;
wabunifu	wa–uovu,	wasiotii	wazazi;
G2182	G2556	G1118	G0545

Wao pia ni wasengenyaji, wasingiziaji, na wenye kumchukia Mungu. Wenye vurugu, kiburi, na majivuno. Wao ni watunga mabaya, na wasiotii wazazi wao.

31	ἀσυνέτους,	ἀσυνθέτους,	ἀστόργους,	ἀνελεήμονας;
	wasio–na–ufahamu,	wasiovunja–ahadi,	wasio–na–upendo,	wasio–na–huruma;
	G0801	G0802	G0794	G0415

Wao hawana ufahamu; wasioaminika, hawana mapenzi ya asili, na wasio na huruma.

32	οἵτινες	τὸ	δικαίωμα	τοῦ	Θεοῦ	ἐπιγνόντες,	ὅτι	οἱ	τὰ	τοιαῦτα
	ambao	–	hukumu	ya–	Mungu	wakijua,	kwamba	–	wafanyao	–
	G3748	G3588	G1345	G3588	G2316	G1921	G3754	G3588	G3588	G5108

πράσσοντες,	ἄξιοι	θανάτου	εἰσίν,	οὐ	μόνον	αὐτὰ	ποιοῦσιν,	ἀλλὰ
mambo–kama–hayo,	wanastahili	kifo	ni,	si	tu	wenyewe	wanayafanya,	bali
G4238	G0514	G2288	G1510	G3756	G3440	G0846	G4160	G0235

καὶ	συνευδοκοῦσιν	τοῖς	πράσσουσιν.	
pia	wanakubaliana–nao	–	wafanyao.	
G2532	G4909	G3588	G4238	

Wanaelewa kanuni za Mungu, ya kwamba watu watendao mambo ya jinsi hiyo wanastahili kifo. Lakini si tu wanafanya mambo hayo, wao pia wanakubaliana na wale wanaofanya mambo hayo.

Chapter 2

1	Διὸ	ἀναπολόγητος	εἶ,	ὦ	ἄνθρωπε,	πᾶς	ὁ	κρίνων,	ἐν	
	Kwa–hivyo	huna–udhuru	wewe–ni	Ee	mtu	kila	huyo	anayehukumu	katika	
	G1352	G0379	G1510	G5599	G0444	G3956	G3588	G2919	G1722	

ᾧ	γὰρ	κρίνεις	τὸν	ἕτερον,	σεαυτὸν	κατακρίνεις;	τὰ	γὰρ	
hilo	kwa–maana	unahukumu	huyo	mwingine	mwenyewe	unajihukumu	hayo	kwa–maana	
G3739	G1063	G2919	G3588	G2087	G4572	G2632	G3588	G1063	

αὐτὰ	πράσσεις,	ὁ	κρίνων.	
hayo–hayo	unafanya	huyo	anayehukumu	
G0846	G4238	G3588	G2919	

Kwa hiyo hauna udhuru, wewe uhukumuye, kwa maana katika yale uhukumuyo mwingine wajitia hatiani mwenyewe. Kwa maana wewe uhukumuye unafanya mambo yale yale.

2	οἴδαμεν	δὲ	ὅτι	τὸ	κρίμα	τοῦ	Θεοῦ	ἐστιν	κατὰ	ἀλήθειαν,
	tunajua	lakini	kwamba	hilo	hukumu	ya–huyo	Mungu	ni	kulingana–na	kweli
	G1492	G1161	G3754	G3588	G2917	G3588	G2316	G1510	G2596	G0225

ἐπὶ	τοὺς	τὰ	τοιαῦτα	πράσσοντας.	
juu–ya	hao	hayo	mambo–kama–hayo	wanaofanya	
G1909	G3588	G3588	G5108	G4238	

Lakini twajua kwamba hukumu ya Mungu ni ya kweli juu yao wafanyao mambo kama hayo.

3	λογίζῃ	δὲ	τοῦτο,	ὦ	ἄνθρωπε,	ὁ	κρίνων	τοὺς	τὰ
	unadhani	lakini	hili	Ee	mtu	huyo	anayehukumu	hao	hayo
	G3049	G1161	G3778	G5599	G0444	G3588	G2919	G3588	G3588

τοιαῦτα	πράσσοντας,	καὶ	ποιῶν	αὐτά,	ὅτι	σὺ	ἐκφεύξῃ	τὸ	
mambo–kama–hayo	wanaofanya	na	kufanya	hayo	kwamba	wewe	utaepuka	hiyo	
G5108	G4238	G2532	G4160	G0846	G3754	G4771	G1628	G3588	

κρίμα	τοῦ	Θεοῦ?
hukumu	ya–huyo	Mungu
G2917	G3588	G2316

Lakini wewe tafakari hili, wewe ambaye unahukumu wale wanaotenda mambo hayo ingawa nawe unafanya mambo yayo hayo. Je utaepuka hukumu ya Mungu?

4	ἢ	τοῦ	πλούτου	τῆς	χρηστότητος	αὐτοῦ,	καὶ	τῆς	ἀνοχῆς,	καὶ	τῆς
	au	huo	utajiri	wa–hiyo	wema	wake	na	hiyo	uvumilivu	na	hiyo
	G2228	G3588	G4149	G3588	G5544	G0846	G2532	G3588	G0463	G2532	G3588

μακροθυμίας	καταφρονεῖς,	ἀγνοῶν	ὅτι	τὸ	χρηστὸν	τοῦ	Θεοῦ,	εἰς		
subira	unadharau	ukijua	kwamba	huo	wema	wa–huyo	Mungu	kwa		
G3115	G2706	G0050	G3754	G3588	G5543	G3588	G2316	G1519		

μετάνοιάν	σε	ἄγει?
toba	wewe	unakuongoza
G3341	G4771	G0071

Au unafikiri kidogo sana juu ya wingi wa wema wake, kuchelewa kwa adhabu yake, na uvumilivu wake? Je, hujui kwamba wema wake unapaswa kukuelekeza katika toba?

5	κατὰ	δὲ	τὴν	σκληρότητά	σου,	καὶ	ἀμετανόητον	καρδίαν,	θησαυρίζεις
	kwa	lakini	hiyo	ugumu	wako	na	isiyotubu	moyo	unajiwekea
	G2596	G1161	G3588	G4643	G4771	G2532	G0279	G2588	G2343

σεαυτῷ	ὀργὴν	ἐν	ἡμέρᾳ	ὀργῆς,	καὶ	ἀποκαλύψεως	δικαιοκρισίας	
mwenyewe	ghadhabu	katika	siku	ya–ghadhabu	na	ufunuo	wa–hukumu–ya–haki	
G4572	G3709	G1722	G2250	G3709	G2532	G0602	G1341	

τοῦ	Θεοῦ,	
ya–huyo	Mungu	
G3588	G2316	

Bali kwa kadiri ya ugumu wako na kwa moyo wako usio na toba wajiwekea mwenyewe akiba ya ghadhabu kwa siku ile ya ghadhabu, yaani, siku ile ya ufunuo wa hukumu ya haki ya Mungu.

6	ὃς	ἀποδώσει	ἑκάστῳ,	κατὰ	τὰ	ἔργα	αὐτοῦ:
	ambaye	atalipa	kila–mtu	kulingana–na	hayo	matendo	yake
	G3739	G0591	G1538	G2596	G3588	G2041	G0846

Yeye atamlipa kila mtu kipimo sawa na matendo yake:

7	τοῖς	μὲν	καθ’	ὑπομονὴν	ἔργου	ἀγαθοῦ,	δόξαν	καὶ	τιμὴν	καὶ
	kwa–hao	hakika	kwa	uvumilivu	wa–tendo	jema	utukufu	na	heshima	na
	G3588	G3303	G2596	G5281	G2041	G0018	G1391	G2532	G5092	G2532

ἀφθαρσίαν	ζητοῦσιν,	ζωὴν	αἰώνιον;	
kutokuharibika	wanaotafuta	uzima	wa–milele	
G0861	G2212	G2222	G0166	

kwa wale ambao kwa uthabiti wa matendo mema wametafuta sifa, heshima na kutokuharibika, atawapa uzima wa milele.

8	τοῖς	δὲ	ἐξ	ἐριθείας,	καὶ	ἀπειθοῦσι	τῇ	ἀληθείᾳ,	πειθομένοις	δὲ	
	kwa–hao	lakini	kutoka	ubinafsi	na	wasiitii	hiyo	kweli	wakitii	lakini	
	G3588	G1161	G1537	G2052	G2532	G0544	G3588	G0225	G3982	G1161	

τῇ	ἀδικίᾳ,	ὀργὴ	καὶ	θυμός;	
huo	udhalimu	ghadhabu	na	hasira	
G3588	G0093	G3709	G2532	G2372	

Lakini kwa wale ambao ni wabinafsi, wasioitii kweli bali hutii dhuluma, ghadhabu na hasira kali itakuja.

9	θλῖψις	καὶ	στενοχωρία,	ἐπὶ	πᾶσαν	ψυχὴν	ἀνθρώπου	τοῦ	κατεργαζομένου
	dhiki	na	msongo	juu–ya	kila	nafsi	ya–mtu	huyo	anayefanya
	G2347	G2532	G4730	G1909	G3956	G5590	G0444	G3588	G2716

τὸ	κακόν,	Ἰουδαίου	τε	πρῶτον,	καὶ	Ἕλληνος;	
hilo	baya	Myahudi	na	kwanza	na	Mgiriki	
G3588	G2556	G2453	G5037	G4412	G2532	G1672	

Mungu ataleta dhiki na shida juu ya kila nafsi ya binadamu aliyefanya uovu, kwa Myahudi kwanza, na kwa Myunani pia.

10	δόξα	δὲ,	καὶ	τιμὴ,	καὶ	εἰρήνη	παντὶ	τῷ	ἐργαζομένῳ	τὸ	ἀγαθόν,
	utukufu	lakini	na	heshima	na	amani	kwa–kila	huyo	anayefanya	hilo	jema
	G1391	G1161	G2532	G5092	G2532	G1515	G3956	G3588	G2038	G3588	G0018

Ἰουδαίῳ	τε	πρῶτον,	καὶ	Ἕλληνι.	
Myahudi	na	kwanza	na	Mgiriki	
G2453	G5037	G4412	G2532	G1672	

Lakini sifa, heshima na amani itakuja kwa kila mtu atendaye mema, kwa Myahudi kwanza, na kwa Myunani pia.

11	οὐ	γάρ	ἐστιν	προσωπολημψία	παρὰ	τῷ	Θεῷ.
	hapana	kwa–maana	kuna	upendeleo	kwa	huyo	Mungu
	G3756	G1063	G1510	G4382	G3844	G3588	G2316

Kwa maana hakuna upendeleo kwa Mungu.

12	Ὅσοι	γὰρ	ἀνόμως	ἥμαρτον,	ἀνόμως	καὶ	ἀπολοῦνται;	καὶ		
	Wote	kwa–maana	bila–sheria	waliotenda–dhambi	bila–sheria	pia	wataangamia	na		
	G3745	G1063	G0460	G0264	G0460	G2532	G0622	G2532		

ὅσοι	ἐν	νόμῳ	ἥμαρτον,	διὰ	νόμου	κριθήσονται,	
wote	katika	sheria	waliotenda–dhambi	kupitia	sheria	watahukumiwa	
G3745	G1722	G3551	G0264	G1223	G3551	G2919	

Kwa maana kama vile wengi waliokosa pasipo sheria watapotea pasipo sheria, na kama vile wengi waliokosa kulingana na sheria watahukumiwa kwa sheria.

13	οὐ	γὰρ	οἱ	ἀκροαταὶ	νόμου	δίκαιοι	παρὰ	τῷ	Θεῷ,	ἀλλ’	
	si	kwa–maana	hao	wasikilizaji	wa–sheria	wenye–haki	mbele–ya	huyo	Mungu	bali	
	G3756	G1063	G3588	G0202	G3551	G1342	G3844	G3588	G2316	G0235	

οἱ	ποιηταὶ	νόμου	δικαιωθήσονται.	
hao	watendaji	wa–sheria	watahesabiwa–haki	
G3588	G4163	G3551	G1344	

Maana si wasikiaji wa sheria walio wenye haki mbele za Mungu, bali ni wale waitendao sheria watakaohesabiwa haki.

14	ὅταν	γὰρ	ἔθνη,	τὰ	μὴ	νόμον	ἔχοντα,	φύσει	τὰ	τοῦ
	wakati	kwa–maana	mataifa	hayo	yasiyo–na	sheria	yalio–na	kwa–asili	hayo	ya–hiyo
	G3752	G1063	G1484	G3588	G3361	G3551	G2192	G5449	G3588	G3588

νόμου	ποιῶσιν,	οὗτοι	νόμον	μὴ	ἔχοντες	ἑαυτοῖς	εἰσιν	νόμος,
sheria	yanafanya	hawa	sheria	wasio–na	walio–na	wenyewe	ni	sheria
G3551	G4160	G3778	G3551	G3361	G2192	G1438	G1510	G3551

Kwa maana watu wa Mataifa, ambao hawana sheria, wanafanya kwa asili mambo ya sheria, wao, wamekuwa sheria kwa nafsi zao, ingawa wao hawana sheria.

15	οἵτινες	ἐνδείκνυνται	τὸ	ἔργον	τοῦ	νόμου,	γραπτὸν	ἐν	ταῖς	καρδίαις
	ambao	wanaonyesha	hilo	kazi	ya–hiyo	sheria	iliyoandikwa	katika	hizo	mioyo
	G3748	G1731	G3588	G2041	G3588	G3551	G1123	G1722	G3588	G2588

αὐτῶν,	συμμαρτυρούσης	αὐτῶν	τῆς	συνειδήσεως,	καὶ	μεταξὺ	ἀλλήλων,	τῶν
yao	ukishuhudia	yao	hiyo	dhamiri	na	kati–ya	wao–kwa–wao	hizo
G0846	G4828	G0846	G3588	G4893	G2532	G3342	G0240	G3588

λογισμῶν	κατηγορούντων	ἢ	καὶ	ἀπολογουμένων,
mawazo	yakishtaki	au	pia	yakitetea
G3053	G2723	G2228	G2532	G0626

Kwa hili wanaonesha kwamba matendo yanayohitajika kwa mujibu wa sheria yameandikwa ndani ya mioyo yao. Dhamiri zao pia zinawashuhudia wao, na mawazo yao wenyewe ama huwashitaki au huwalinda wao wenyewe

16	ἐν	ᾗ	ἡμέρᾳ,	‹ὅτε›	κρίνει	ὁ	Θεὸς	τὰ	κρυπτὰ	τῶν
	katika	hiyo	siku	wakati	atahukumu	huyo	Mungu	hayo	yaliyofichwa	ya–hao
	G1722	G3739	G2250	G3753	G2919	G3588	G2316	G3588	G2927	G3588

ἀνθρώπων,	κατὰ	τὸ	εὐαγγέλιόν	μου,	διὰ	Χριστοῦ	Ἰησοῦ.
wanadamu	kulingana–na	hiyo	injili	yangu	kupitia	Kristo	Yesu
G0444	G2596	G3588	G2098	G1473	G1223	G5547	G2424

na pia kwa Mungu. Haya yatatokea katika siku ambayo Mungu atazihukumu siri za watu wote, sawasawa na injili yangu, kwa njia ya Yesu Kristo.

17	Εἰ	δὲ	σὺ	Ἰουδαῖος	ἐπονομάζῃ,	καὶ	ἐπαναπαύῃ	νόμῳ,	καὶ	καυχᾶσαι
	Kama	lakini	wewe	Myahudi	unaitwa	na	unategemea	sheria	na	unajisifu
	G1487	G1161	G4771	G2453	G2028	G2532	G1879	G3551	G2532	G2744

ἐν	Θεῷ;
katika	Mungu
G1722	G2316

Tuseme kwamba unajiita mwenyewe Myahudi, aliyekaa katika sheria, shangilia kwa kujisifu katika Mungu,

18	καὶ	γινώσκεις	τὸ	θέλημα,	καὶ	δοκιμάζεις	τὰ	διαφέροντα,	κατηχούμενος
	na	unajua	hayo	mapenzi	na	unakubali	hayo	yaliyo–bora	ukifundishwa
	G2532	G1097	G3588	G2307	G2532	G1381	G3588	G1308	G2727

ἐκ	τοῦ	νόμου;
kutoka	hiyo	sheria
G1537	G3588	G3551

yajue mapenzi yake, na kupima mambo ambayo yanatofautiana nayo, baada ya kuagizwa na sheria.

19	πέποιθάς	τε	σεαυτὸν	ὁδηγὸν	εἶναι,	τυφλῶν,	φῶς	τῶν	ἐν	σκότει,
	umejiamini	na	mwenyewe	kiongozi	kuwa	wa–vipofu	nuru	ya–hao	walio	gizani
	G3982	G5037	G4572	G3595	G1510	G5185	G5457	G3588	G1722	G4655

Na tuseme kwamba una ujasiri kwamba wewe mwenyewe ni kiongozi wa kipofu, mwanga kwa wale walio gizani,

20	παιδευτὴν	ἀφρόνων,	διδάσκαλον	νηπίων,	ἔχοντα	τὴν	μόρφωσιν	τῆς	
	mwalimu	wa-wajinga	mwalimu	wa-watoto	mwenye	hiyo	umbo	la-hiyo	
	G3810	G0878	G1320	G3516	G2192	G3588	G3446	G3588	

γνώσεως	καὶ	τῆς	ἀληθείας	ἐν	τῷ	νόμῳ--
maarifa	na	ya-hiyo	kweli	katika	hiyo	sheria
G1108	G2532	G3588	G0225	G1722	G3588	G3551

msahihishaji wa wajinga, mwalimu wa watoto, na kwamba unayo katika sheria jinsi ya elimu na kweli.

21	ὁ	οὖν	διδάσκων	ἕτερον,	σεαυτὸν	οὐ	διδάσκεις?	ὁ	κηρύσσων,
	huyo	basi	anayefundisha	mwingine	mwenyewe	si	unajifundisha	huyo	anayehubiri
	G3588	G3767	G1321	G2087	G4572	G3756	G1321	G3588	G2784

μὴ	κλέπτειν,	κλέπτεις?
usiibe	kuiba	unaiba
G3361	G2813	G2813

Wewe basi, uhubiriye mwingine, je, hujifundishi mwenyewe? Wewe uhubiriye kutokuiba, je wewe huiba?

22	ὁ	λέγων	μὴ	μοιχεύειν,	μοιχεύεις?	ὁ	βδελυσσόμενος	τὰ	εἴδωλα,
	huyo	anayesema	usizini	kuzini	unazini	huyo	anayechukia	hayo	sanamu
	G3588	G3004	G3361	G3431	G3431	G3588	G0948	G3588	G1497

ἱεροσυλεῖς?
unaibia-hekalu
G2416

Wewe usemae usizini, je unazini? Wewe uchukiaye sanamu, je unaiba hekaluni?

23	ὃς	ἐν	νόμῳ	καυχᾶσαι,	διὰ	τῆς	παραβάσεως	τοῦ	νόμου,	τὸν
	ambaye	katika	sheria	unajisifu	kupitia	hiyo	kuvunja	ya-hiyo	sheria	huyo
	G3739	G1722	G3551	G2744	G1223	G3588	G3847	G3588	G3551	G3588

Θεὸν	ἀτιμάζεις?
Mungu	unamvunjia-heshima
G2316	G0818

Wewe ujisifuye katika sheria, je haumfedheheshi Mungu katika kuvunja sheria?

24	τὸ	γὰρ	ὄνομα	τοῦ	Θεοῦ	δι’	ὑμᾶς	βλασφημεῖται	ἐν
	hilo	kwa-maana	jina	la-huyo	Mungu	kwa-sababu-yenu	ninyi	linatukanwa	katika
	G3588	G1063	G3686	G3588	G2316	G1223	G4771	G0987	G1722

τοῖς	ἔθνεσιν,	καθὼς	γέγραπται.
hao	mataifa	kama	imeandikwa
G3588	G1484	G2531	G1125

Kwa maana “jina la Mungu linafedheheshwa kati ya watu wa mataifa kwa sababu yenu,” kama ilivyoandikwa.

25	περιτομὴ	μὲν	γὰρ	ὠφελεῖ,	ἐὰν	νόμον	πράσσῃς;	ἐὰν	δὲ
	tohara	hakika	kwa-maana	inafaidi	kama	sheria	unaitii	kama	lakini
	G4061	G3303	G1063	G5623	G1437	G3551	G4238	G1437	G1161

παραβάτης	νόμου	ᾖς,	ἡ	περιτομή	σου,	ἀκροβυστία	γέγονεν.	
mvunjaji	wa-sheria	uko	hiyo	tohara	yako	kutotahiriwa	imekuwa	
G3848	G3551	G1510	G3588	G4061	G4771	G0203	G1096	

Kwa maana Kutahiriwa kweli kwafaa kama ukitii sheria, lakini kama wewe ni mkiukaji wa sheria, kutahiriwa kwako kunakuwa kutokutahiriwa.

26	ἐὰν	οὖν	ἡ	ἀκροβυστία,	τὰ	δικαιώματα	τοῦ	νόμου	φυλάσσῃ,	οὐχ
	kama	basi	hiyo	kutotahiriwa	hayo	matakwa	ya–hiyo	sheria	anayashika	si
	G1437	G3767	G3588	G0203	G3588	G1345	G3588	G3551	G5442	G3756

ἡ	ἀκροβυστία	αὐτοῦ,	εἰς	περιτομὴν	λογισθήσεται?
hiyo	kutotahiriwa	yake	kwa	tohara	itahesabiwa
G3588	G0203	G0846	G1519	G4061	G3049

Basi, ikiwa, mtu asiyetahiriwa anaendelea kushika matakwa ya sheria, je kutokutahiriwa kwake hakutachukuliwa kana kwamba ametahiriwa?

27	καὶ	κρινεῖ	ἡ	ἐκ	φύσεως	ἀκροβυστία,	τὸν	νόμον,	τελοῦσα,	σὲ
	na	atahukumu	hiyo	kutoka	asili	kutotahiriwa	hiyo	sheria	anayeitimiza	wewe
	G2532	G2919	G3588	G1537	G5449	G0203	G3588	G3551	G5055	G4771

τὸν	διὰ	γράμματος	καὶ	περιτομῆς,	παραβάτην	νόμου?
huyo	kupitia	herufi	na	tohara	mvunjaji	wa–sheria
G3588	G1223	G1121	G2532	G4061	G3848	G3551

Na yeye asiyetahiriwa kwa asili hatakuhukumu kama akitimiza sheria? Hii ni kwa sababu una maandiko yaliyoandikwa na tohara pia lakini bado u mkiukaji wa sheria!

28	οὐ	γὰρ	ὁ	ἐν,	τῷ	φανερῷ	Ἰουδαῖός	ἐστιν;	οὐδὲ	ἡ	ἐν,
	si	kwa–maana	huyo	katika	hilo	wazi	Myahudi	ni	wala	hiyo	katika
	G3756	G1063	G3588	G1722	G3588	G5318	G2453	G1510	G3761	G3588	G1722

τῷ	φανερῷ	ἐν	σαρκὶ	περιτομή;
hilo	wazi	katika	mwili	tohara
G3588	G5318	G1722	G4561	G4061

Kwa maana yeye si Myahudi aliye kwa hali ya nje; wala kutahiriwa si kule ambako ni kwa nje tu katika mwili.

29	ἀλλ’	ὁ	ἐν	τῷ	κρυπτῷ	Ἰουδαῖος;	καὶ	περιτομὴ	καρδίας,	ἐν
	bali	huyo	katika	hilo	siri	Myahudi	na	tohara	ya–moyo	katika
	G0235	G3588	G1722	G3588	G2927	G2453	G2532	G4061	G2588	G1722

πνεύματι,	οὐ	γράμματι;	οὗ	ὁ	ἔπαινος	οὐκ	ἐξ	ἀνθρώπων,	ἀλλ’
roho	si	herufi	ambaye	huyo	sifa	si	kutoka	wanadamu	bali
G4151	G3756	G1121	G3739	G3588	G1868	G3756	G1537	G0444	G0235

ἐκ	τοῦ	Θεοῦ.
kutoka	huyo	Mungu
G1537	G3588	G2316

Lakini yeye ni Myahudi aliye kwa ndani, na tohara ni ya moyo, katika roho, si katika andiko. Sifa ya mtu wa namna hiyo haitokani na watu bali yatoka kwa Mungu.

Chapter 3

1	Τί	οὖν	τὸ	περισσὸν	τοῦ	Ἰουδαίου?	ἢ	τίς	ἡ	ὠφέλεια	τῆς
	Nini	basi	hiyo	faida	ya–huyo	Myahudi	au	nini	hiyo	faida	ya–hiyo
	G5101	G3767	G3588	G4053	G3588	G2453	G2228	G5101	G3588	G5622	G3588

περιτομῆς?
tohara
G4061

Kisha ni faida gani aliyo nayo Myahudi? Na faida ya tohara ni nini?

2

πολὺ	κατὰ	πάντα	τρόπον,	πρῶτον	μὲν	γὰρ	ὅτι	ἐπιστεύθησαν
nyingi	kwa	kila	njia	kwanza	hakika	kwa–maana	kwamba	walikabidhiwa
G4183	G2596	G3956	G5158	G4412	G3303	G1063	G3754	G4100

τὰ	λόγια	τοῦ	Θεοῦ.
hayo	maneno	ya–huyo	Mungu
G3588	G3051	G3588	G2316

Ni vyema sana kwa kila njia. Awali ya yote, Wayahudi walikabidhiwa ufunuo kutoka kwa Mungu.

3

τί	γάρ	εἰ	ἠπίστησάν	τινες?	μὴ	ἡ	ἀπιστία	αὐτῶν,	τὴν
nini	kwa–maana	kama	hawakuamini	wengine	je	hiyo	kutokuamini	kwao	hiyo
G5101	G1063	G1487	G0569	G5100	G3361	G3588	G0570	G0846	G3588

πίστιν	τοῦ	Θεοῦ	καταργήσει?
uaminifu	wa–huyo	Mungu	utabatilisha
G4102	G3588	G2316	G2673

Lakini, itakuwaje iwapo baadhi ya Wayahudi hawakuwa na imani? Je, kutokuamini kwao kutafanya uaminifu wa Mungu kuwa batili?

4

μὴ	γένοιτο!	γινέσθω	δὲ	ὁ	Θεὸς	ἀληθής,	πᾶς	δὲ	ἄνθρωπος
Hasha	isiwe–hivyo	awe	lakini	huyo	Mungu	wa–kweli	kila	lakini	mtu
G3361	G1096	G1096	G1161	G3588	G2316	G0227	G3956	G1161	G0444

ψεύστης,	καθὼς	γέγραπται,	Ὅπως	ἂν	δικαιωθῇς	ἐν	τοῖς	λόγοις
mwongo	kama	imeandikwa	Ili	kwamba	uhesabiwe–haki	katika	hayo	maneno
G5583	G2531	G1125	G3704	G0302	G1344	G1722	G3588	G3056

σου,	καὶ	νικήσεις	ἐν	τῷ	κρίνεσθαί	σε.
yako	na	ushinde	katika	hilo	kuhukumiwa	wewe
G4771	G2532	G3528	G1722	G3588	G2919	G4771

La hasha. Badala yake, acha Mungu aonekane kuwa kweli, hata kama kila mtu ni mwongo. Kama ilivyokuwa imeandikwa, “Ya kwamba uweze kuonekana kuwa mwenye haki katika maneno yako, na uweze kushinda uingiapo katika hukumu.”

5

εἰ	δὲ	ἡ	ἀδικία	ἡμῶν,	Θεοῦ	δικαιοσύνην	συνίστησιν,	τί
kama	lakini	hiyo	udhalimu	wetu	ya–Mungu	haki	inaonyesha	nini
G1487	G1161	G3588	G0093	G1473	G2316	G1343	G4921	G5101

ἐροῦμεν?	μὴ	ἄδικος	ὁ	Θεὸς,	ὁ	ἐπιφέρων	τὴν	ὀργήν?	κατὰ
tutasema	je	dhalimu	huyo	Mungu	huyo	aletaye	hiyo	ghadhabu	kwa–mtazamo–wa
G2046	G3361	G0094	G3588	G2316	G3588	G2018	G3588	G3709	G2596

ἄνθρωπον	λέγω.
mwanadamu	nasema
G0444	G3004

Lakini ikiwa uovu wetu unaonesha haki ya Mungu, tuseme nini? Mungu si dhalimu atoapo ghadhabu yake, je yupo hivyo? Naongea kutokana na mantiki ya kibinadamu.

6

μὴ	γένοιτο!	ἐπεὶ	πῶς	κρινεῖ	ὁ	Θεὸς	τὸν	κόσμον?
Hasha	isiwe–hivyo	kwa–kuwa	jinsi–gani	atahukumu	huyo	Mungu	huo	ulimwengu
G3361	G1096	G1893	G4459	G2919	G3588	G2316	G3588	G2889

La hasha! Ni jinsi gani basi Mungu atauhukumu ulimwengu?

7	εἰ	δὲ	ἡ	ἀλήθεια	τοῦ	Θεοῦ,	ἐν	τῷ	ἐμῷ	ψεύσματι,
	kama	lakini	hiyo	kweli	ya–huyo	Mungu	katika	hilo	langu	uongo
	G1487	G1161	G3588	G0225	G3588	G2316	G1722	G3588	G1699	G5582

ἐπερίσσευσεν	εἰς	τὴν	δόξαν	αὐτοῦ,	τί	ἔτι	κἀγὼ	ὡς	
ilizidi	kwa	hiyo	utukufu	wake	kwa–nini	bado	mimi–pia	kama	
G4052	G1519	G3588	G1391	G0846	G5101	G2089	G2504	G5613	

ἁμαρτωλὸς	κρίνομαι?
mwenye–dhambi	ninahukumiwa
G0268	G2919

Lakini ikiwa kweli ya Mungu kupitia uongo wangu hutoa sifa tele kwa ajili yake, kwa nini ningali bado nahukumiwa kama mwenye dhambi?

8	καὶ	μὴ,	καθὼς	βλασφημούμεθα,	καὶ	καθώς	φασίν	τινες	ἡμᾶς	λέγειν,
	na	si	kama	tunatukanwa	na	kama	wanasema	wengine	sisi	kusema
	G2532	G3361	G2531	G0987	G2532	G2531	G5346	G5100	G1473	G3004

ὅτι	Ποιήσωμεν	τὰ	κακὰ,	ἵνα	ἔλθῃ	τὰ	ἀγαθά?	ὧν	τὸ	κρίμα
kwamba	Tufanye	hayo	mabaya	ili	yaje	hayo	mema	ambao	hiyo	hukumu
G3754	G4160	G3588	G2556	G2443	G2064	G3588	G0018	G3739	G3588	G2917

ἔνδικόν	ἐστιν.
ya–haki	ni
G1738	G1510

Kwa nini tusiseme, kama tulivyosingiziwa na kama wengine wanavyothibitisha kwamba tunasema, “Tufanye uovu, ili mema yaje”? Hukumu juu yao ni ya haki.

9	Τί	οὖν?	προεχόμεθα?	οὐ	πάντως;	προῃτιασάμεθα	γὰρ,	Ἰουδαίους	
	Nini	basi	tuna–bora	hapana	kabisa	tumewashtaki–kabla	kwa–maana	Wayahudi	
	G5101	G3767	G4284	G3756	G3843	G4256	G1063	G2453	

τε	καὶ	Ἕλληνας,	πάντας	ὑφ’	ἁμαρτίαν	εἶναι.	
na	pia	Wagiriki	wote	chini–ya	dhambi	kuwa	
G5037	G2532	G1672	G3956	G5259	G0266	G1510	

Ni nini basi? Tunajitetea wenyewe? Hapana kabisa. Kwa kuwa sisi tayari tumewatuhumu Wayahudi na Wayunani wote pamoja, ya kuwa wapo chini ya dhambi.

10	καθὼς	γέγραπται,	ὅτι	Οὐκ	ἔστιν	δίκαιος,	οὐδὲ	εἷς;
	kama	imeandikwa	kwamba	Hapana	yuko	mwenye–haki	hata	mmoja
	G2531	G1125	G3754	G3756	G1510	G1342	G3761	G1520

Hii ni kama ilivyoandikwa: “Hakuna mwenye haki, hata mmoja.

11	οὐκ	ἔστιν	ὁ	συνίων;	οὐκ	ἔστιν	ὁ	ἐκζητῶν	τὸν	Θεόν.
	hapana	yuko	huyo	anayeelewa	hapana	yuko	huyo	anayemtafuta	huyo	Mungu
	G3756	G1510	G3588	G4920	G3756	G1510	G3588	G1567	G3588	G2316

Hakuna mtu ambaye anaelewa. Hakuna mtu ambaye anamtafuta Mungu.

12	πάντες	ἐξέκλιναν,	ἅμα	ἠχρεώθησαν;	οὐκ	ἔστιν	ὁ	ποιῶν	
	wote	wamepotoka	pamoja	wamekuwa–wasio–na–faida	hapana	yuko	huyo	anayefanya	
	G3956	G1578	G0260	G0889	G3756	G1510	G3588	G4160	

χρηστότητα,	οὐκ	ἔστιν	ἕως	ἑνός.	
wema	hapana	yuko	hata	mmoja	
G5544	G3756	G1510	G2193	G1520	

Wote wamegeuka. Wao kwa pamoja wamekuwa hawana maana. Hakuna atendaye mema, la, hata mmoja.

13 τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν; ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν;
kaburi lililo–wazi huo koo yao kwa–hizo ndimi zao walidanganya
G5028 G0455 G3588 G2995 G0846 G3588 G1100 G0846 G1387

ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν;
sumu ya–nyoka chini–ya hizo midomo yao
G2447 G0785 G5259 G3588 G5491 G0846

Makoo yao ni kaburi lililo wazi. Ndimi zao zimedanganya. Sumu ya nyoka ipo chini ya midomo yao.

14 ὧν τὸ στόμα, ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει;
ambao hilo kinywa laana na uchungu kimejaa
G3739 G3588 G4750 G0685 G2532 G4088 G1073

Vinywa vyao vimejaa laana na uchungu.

15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν, ἐκχέαι αἷμα;
haraka hizo miguu yao kumwaga damu
G3691 G3588 G4228 G0846 G1632 G0129

Miguu yao ina mbio kumwaga damu.

16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν;
uharibifu na taabu katika hizo njia zao
G4938 G2532 G5004 G1722 G3588 G3598 G0846

Uharibifu na mateso yapo katika njia zao.

17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν;
na njia ya–amani hawakujua hawakuijua
G2532 G3598 G1515 G3756 G1097

Watu hawa hawajajua njia ya amani.

18 οὐκ ἔστιν φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
hapana iko hofu ya–Mungu mbele–ya hizo macho yao
G3756 G1510 G5401 G2316 G0561 G3588 G3788 G0846

Hakuna hofu ya Mungu mbele ya macho yao.”

19 Οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ
Tunajua lakini kwamba yote hiyo sheria inasema kwa–hao walio katika–hiyo sheria
G1492 G1161 G3754 G3745 G3588 G3551 G3004 G3588 G1722 G3588 G3551

λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
inasema ili kila kinywa kifungwe na wenye–hatia wawe wote huo ulimwengu
G2980 G2443 G3956 G4750 G5420 G2532 G5267 G1096 G3956 G3588 G2889

τῷ Θεῷ.
mbele–ya–huyo Mungu
G3588 G2316

Sasa tunajua kwamba chochote sheria isemacho, husema na wale walio chini ya sheria. Hii ni ili kwamba kila kinywa kifungwe, na hivyo kwamba ulimwengu wote uweze kuwajibika kwa Mungu.

20 διότι ἐξ ἔργων νόμου, οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
kwa–sababu kutoka matendo ya–sheria hakuna atakayehesabiwa–haki yeyote mwili
G1360 G1537 G2041 G3551 G3756 G1344 G3956 G4561

ἐνώπιον αὐτοῦ; διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
mbele–yake yeye kupitia kwa–maana sheria maarifa ya–dhambi
G1799 G0846 G1223 G1063 G3551 G1922 G0266

Hii ni kwa sababu hakuna mwili utakaohesabiwa haki kwa matendo ya sheria mbele za macho yake. Kwa kuwa kupitia Sheria huja ufahamu wa dhambi.

21	Νυνὶ	δὲ,	χωρὶς	νόμου,	δικαιοσύνη	Θεοῦ	πεφανέρωται,	μαρτυρουμένη	ὑπὸ	
	Sasa	lakini	bila	sheria	haki	ya–Mungu	imefunuliwa	ikishuhudiwa	na	
	G3570	G1161	G5565	G3551	G1343	G2316	G5319	G3140	G5259	

τοῦ	νόμου	καὶ	τῶν	προφητῶν;
hiyo	sheria	na	hao	manabii
G3588	G3551	G2532	G3588	G4396

Lakini sasa pasipo sheria, haki ya Mungu imejulikana. Ilishuhudiwa kwa sheria na Manabii,

22	δικαιοσύνη	δὲ	Θεοῦ	διὰ	πίστεως	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	εἰς	πάντας	τοὺς
	haki	lakini	ya–Mungu	kupitia	imani	ya–Yesu	Kristo	kwa	wote	hao
	G1343	G1161	G2316	G1223	G4102	G2424	G5547	G1519	G3956	G3588

πιστεύοντας.	οὐ	γάρ	ἐστιν	διαστολή.
wanaoamini	hapana	kwa–maana	kuna	tofauti
G4100	G3756	G1063	G1510	G1293

hiyo ni, haki ya Mungu kupitia imani katika Yesu Kristo kwa wale wote wanaoamini. Maana hakuna tofauti.

23	πάντες	γὰρ	ἥμαρτον	καὶ	ὑστεροῦνται	τῆς	δόξης	τοῦ
	wote	kwa–maana	wametenda–dhambi	na	wanakosa	hiyo	utukufu	wa–huyo
	G3956	G1063	G0264	G2532	G5302	G3588	G1391	G3588

Θεοῦ,
Mungu
G2316

Kwa kuwa wote wamefanya dhambi, na kupungukiwa na utukufu wa Mungu.

24	δικαιούμενοι	δωρεὰν	τῇ	αὐτοῦ	χάριτι,	διὰ	τῆς	ἀπολυτρώσεως	τῆς
	wakihesabiwa–haki	bure	kwa–hiyo	yake	neema	kupitia	hiyo	ukombozi	hiyo
	G1344	G1432	G3588	G0846	G5485	G1223	G3588	G0629	G3588

ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,
katika	Kristo	Yesu
G1722	G5547	G2424

Wamehesabiwa haki bure kwa neema yake kwa njia ya ukombozi ulio katika Kristo Yesu.

25	ὃν	προέθετο	ὁ	Θεὸς	ἱλαστήριον,	διὰ	[τῆς]	πίστεως	ἐν	τῷ
	ambaye	aliweka	huyo	Mungu	upatanisho	kupitia	hiyo	imani	katika	hilo
	G3739	G4388	G3588	G2316	G2435	G1223	G3588	G4102	G1722	G3588

αὐτοῦ	αἵματι,	εἰς	ἔνδειξιν	τῆς	δικαιοσύνης	αὐτοῦ,	διὰ		τὴν
yake	damu	kwa	onyesho	la–hiyo	haki	yake	kwa–sababu–ya		hiyo
G0846	G0129	G1519	G1732	G3588	G1343	G0846	G1223		G3588

πάρεσιν	τῶν	προγεγονότων	ἁμαρτημάτων --
kusamehe	ya–hizo	zilizotangulia	dhambi
G3929	G3588	G4266	G0265

Kwa maana Mungu alimtoa Kristo Yesu awe upatanisho kwa njia ya imani katika damu yake. Alimtoa Kristo kama ushahidi wa haki yake, kwa sababu ya kuziachilia dhambi zilizopita

26	ἐν	τῇ	ἀνοχῇ	τοῦ	Θεοῦ;	πρὸς	τὴν	ἔνδειξιν	τῆς	δικαιοσύνης
	katika	hiyo	uvumilivu	wa–huyo	Mungu	kwa	hiyo	onyesho	la–hiyo	haki
	G1722	G3588	G0463	G3588	G2316	G4314	G3588	G1732	G3588	G1343

αὐτοῦ	ἐν	τῷ	νῦν	καιρῷ,	εἰς	τὸ	εἶναι	αὐτὸν	δίκαιον,	καὶ
yake	katika	hilo	sasa	wakati	kwa	hilo	awe	yeye	mwenye–haki	na
G0846	G1722	G3588	G3568	G2540	G1519	G3588	G1510	G0846	G1342	G2532

δικαιοῦντα	τὸν	ἐκ	πίστεως	Ἰησοῦ.	
amhesabuye–haki	huyo	kutoka	imani	ya–Yesu	
G1344	G3588	G1537	G4102	G2424	

katika uvumilivu wake. Haya yote yalitokea ili kuonesha haki yake wakati huu wa sasa. Hii ilikuwa ili aweze kujithibitisha mwenyewe kuwa haki, na kuonesha kwamba humhesabia haki mtu yeyote kwa sababu ya imani katika Yesu.

27	Ποῦ	οὖν	ἡ	καύχησις?	ἐξεκλείσθη.	διὰ	ποίου	νόμου?	τῶν	ἔργων?
	Wapi	basi	hiyo	kujisifu	imefungwa–nje	kupitia	ipi	sheria	ya–hizo	matendo
	G4226	G3767	G3588	G2746	G1576	G1223	G4169	G3551	G3588	G2041

οὐχί,	ἀλλὰ	διὰ	νόμου	πίστεως.	
hapana	bali	kupitia	sheria	ya–imani	
G3780	G0235	G1223	G3551	G4102	

Kuwapi basi kujisifu? Kumetengwa. Kwa misingi ipi? Misingi ya matendo? Hapana, lakini kwa misingi ya imani.

28	λογιζόμεθα	γὰρ	δικαιοῦσθαι	πίστει	ἄνθρωπον,	χωρὶς	ἔργων	
	tunahesabu	kwa–maana	kuhesabiwa–haki	kwa–imani	mtu	bila	matendo	
	G3049	G1063	G1344	G4102	G0444	G5565	G2041	

νόμου.	
ya–sheria	
G3551	

Hivyo tunahitimisha kwamba mtu huhesabiwa haki kwa imani pasipo matendo ya sheria.

29	ἢ	Ἰουδαίων	ὁ	Θεὸς	μόνον,	οὐχὶ	καὶ	ἐθνῶν?	ναὶ,	καὶ
	au	wa–Wayahudi	huyo	Mungu	tu	si	pia	wa–mataifa	ndiyo	pia
	G2228	G2453	G3588	G2316	G3440	G3780	G2532	G1484	G3483	G2532

ἐθνῶν,	
wa–mataifa	
G1484	

Au Mungu ni Mungu wa Wayahudi tu? Je yeye si Mungu wa watu wa Mataifa pia? Ndiyo, wa mataifa pia.

30	εἴπερ	εἷς	ὁ	Θεός	ὃς	δικαιώσει	περιτομὴν	ἐκ	
	kwa–kuwa	mmoja	huyo	Mungu	ambaye	atawahesabia–haki	waliotahiriwa	kutoka	
	G1512	G1520	G3588	G2316	G3739	G1344	G4061	G1537	

πίστεως,	καὶ	ἀκροβυστίαν	διὰ	τῆς	πίστεως.	
imani	na	wasiotahiriwa	kupitia	hiyo	imani	
G4102	G2532	G0203	G1223	G3588	G4102	

Ikiwa kwa kweli Mungu ni mmoja, atawahesabia haki walio wa tohara kwa imani, na wasiotahiriwa kwa njia ya imani.

31	νόμον	οὖν	καταργοῦμεν	διὰ	τῆς	πίστεως?	μὴ	γένοιτο!	ἀλλὰ	νόμον
	sheria	basi	tunabatilisha	kupitia	hiyo	imani	Hasha	isiwe–hivyo	bali	sheria
	G3551	G3767	G2673	G1223	G3588	G4102	G3361	G1096	G0235	G3551

ἱστάνομεν.	
tunaithibitisha	
G2476	

Je sisi twaibatilisha sheria kwa imani? La hasha! Kinyume cha hayo, sisi twaithibitisha sheria.

Chapter 4

1	Τί	οὖν	ἐροῦμεν,	εὑρηκέναι	Ἀβραὰμ,	τὸν	προπάτορα		ἡμῶν,	κατὰ
	Nini	basi	tuseme	alipata	Ibrahimu	–	baba–yetu–wa–kwanza		wetu	kwa
	G5101	G3767	G2046	G2147	G0011	G3588	G3962		G1473	G2596

σάρκα?	
mwili	
G4561	

Tutasema nini tena kwamba Abrahamu, baba yetu kwa jinsi ya mwili, amepatikana?

2	εἰ	γὰρ	Ἀβραὰμ	ἐξ	ἔργων	ἐδικαιώθη,		ἔχει	καύχημα,	ἀλλ’
	ikiwa	kwa–maana	Ibrahimu	kutoka	matendo	alihesabiwa–haki		ana	kujivuna	lakini
	G1487	G1063	G0011	G1537	G2041	G1344		G2192	G2745	G0235

οὐ	πρὸς	Θεόν.
si	mbele–ya	Mungu
G3756	G4314	G2316

Kwa maana ikiwa Abrahamu alihesabiwa haki kwa matendo, angekuwa na sababu ya kujisifu, lakini si mbele za Mungu.

3	τί	γὰρ	ἡ	γραφὴ	λέγει?	Ἐπίστευσεν	δὲ	Ἀβραὰμ	τῷ	Θεῷ,
	nini	kwa–maana	–	Maandiko	yanasema	Aliamini	lakini	Ibrahimu	–	Mungu
	G5101	G1063	G3588	G1124	G3004	G4100	G1161	G0011	G3588	G2316

καὶ	ἐλογίσθη	αὐτῷ	εἰς	δικαιοσύνην.	
na	ilihesabiwa	kwake	kwa	haki	
G2532	G3049	G0846	G1519	G1343	

Kwani maandiko yanasemaje? “Abrahamu alimwamini Mungu, na ikahesabiwa kwake kuwa haki.”

4	τῷ	δὲ	ἐργαζομένῳ,	ὁ	μισθὸς	οὐ	λογίζεται		κατὰ	χάριν,
	kwa–	lakini	anayefanya–kazi	–	mshahara	hauhesabiwi	hauhesabiwi		kama	neema
	G3588	G1161	G2038	G3588	G3408	G3756	G3049		G2596	G5485

ἀλλὰ	κατὰ	ὀφείλημα.
bali	kama	deni
G0235	G2596	G3783

Sasa kwa mtu afanyaye kazi, malipo yake hayahesabiwi kuwa ni neema, bali kuwa ni deni.

5	τῷ	δὲ	μὴ	ἐργαζομένῳ,	πιστεύοντι	δὲ	ἐπὶ	τὸν	δικαιοῦντα
	kwa–	lakini	asiye	anayefanya–kazi	anayeamini	lakini	juu–ya	–	anayemhesabia–haki
	G3588	G1161	G3361	G2038	G4100	G1161	G1909	G3588	G1344

τὸν	ἀσεβῆ,		λογίζεται	ἡ	πίστις	αὐτοῦ	εἰς	δικαιοσύνην,
–	asiyemcha–Mungu		inahesabiwa	–	imani	yake	kwa	haki
G3588	G0765		G3049	G3588	G4102	G0846	G1519	G1343

Lakini kwa mtu asiyefanya kazi bali anamwamini yeye ambaye amhesabia haki asiyekuwa mtaua, imani yake mtu huyo imehesabiwa kuwa haki.

6	καθάπερ	καὶ	Δαυὶδ	λέγει	τὸν	μακαρισμὸν	τοῦ	ἀνθρώπου	ᾧ	ὁ
	kama–vile	pia	Daudi	anasema	–	baraka	ya–	mtu	ambaye	–
	G2509	G2532	G1138	G3004	G3588	G3108	G3588	G0444	G3739	G3588

Θεὸς	λογίζεται	δικαιοσύνην	χωρὶς	ἔργων:	
Mungu	anahesabia	haki	bila	matendo	
G2316	G3049	G1343	G5565	G2041	

Daudi pia hunena baraka juu ya mtu ambaye Mungu amhesabia haki pasipo matendo.

7	Μακάριοι	ὧν	ἀφέθησαν	αἱ	ἀνομίαι,	καὶ	ὧν	ἐπεκαλύφθησαν,	αἱ
	Heri	ambao	wamesamehewa	–	makosa	na	ambao	zimefunikwa	–
	G3107	G3739	G0863	G3588	G0458	G2532	G3739	G1943	G3588

ἁμαρτίαι;
dhambi
G0266

Alisema, “Wamebarikiwa wale ambao maovu yao yamesamehewa na ambao dhambi zao zimefunikwa.

8	μακάριος	ἀνὴρ	οὗ,	οὐ	μὴ	λογίσηται	Κύριος	ἁμαρτίαν.
	heri	mtu	ambaye	kamwe	hata	atamhesabia	Bwana	dhambi
	G3107	G0435	G3739	G3756	G3361	G3049	G2962	G0266

Amebarikiwa mtu yule ambaye Bwana hamhesabii dhambi.”

9	ὁ	μακαρισμὸς	οὖν	οὗτος,	ἐπὶ	τὴν	περιτομὴν,	ἢ	καὶ	ἐπὶ	τὴν
	–	baraka	basi	hii	juu–ya	–	waliotahiriwa	au	pia	juu–ya	–
	G3588	G3108	G3767	G3778	G1909	G3588	G4061	G2228	G2532	G1909	G3588

ἀκροβυστίαν?	λέγομεν	γάρ,	Ἐλογίσθη	τῷ	Ἀβραὰμ	ἡ	πίστις	εἰς	
wasiotahiriwa	tunasema	kwa–maana	Ilihesabiwa	kwa–	Ibrahimu	–	imani	kwa	
G0203	G3004	G1063	G3049	G3588	G0011	G3588	G4102	G1519	

δικαιοσύνην.
haki
G1343

Basi je baraka hizi ni kwa wale waliotahiriwa tu, au pia kwa wale wasiotahiriwa? Kwa maana twasema, “kwa Abrahamu imani yake ilihesabiwa kuwa ni haki.”

10	πῶς	οὖν	ἐλογίσθη?	ἐν	περιτομῇ	ὄντι,	ἢ	ἐν	ἀκροβυστίᾳ?	οὐκ
	jinsi–gani	basi	ilihesabiwa	katika	tohara	akiwa	au	katika	kutokutahiriwa	si
	G4459	G3767	G3049	G1722	G4061	G1510	G2228	G1722	G0203	G3756

ἐν	περιτομῇ,	ἀλλ’	ἐν	ἀκροβυστίᾳ.
katika	tohara	bali	katika	kutokutahiriwa
G1722	G4061	G0235	G1722	G0203

Hivyo ilihesabiwaje basi? Wakati Abrahamu alikuwa katika tohara, au kabla hajatahiriwa? Haikuwa katika kutahiriwa, bali katika kutotahiriwa.

11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς
na ishara alipokea ya–tohara muhuri wa– haki ya– imani –
G2532 G4592 G2983 G4061 G4973 G3588 G1343 G3588 G4102 G3588

ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
katika – kutokutahiriwa ili – awe yeye baba wa–wote –
G1722 G3588 G0203 G1519 G3588 G1510 G0846 G3962 G3956 G3588

πιστευόντων δι’ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι [καὶ] αὐτοῖς τὴν
wanaoamini kupitia kutokutahiriwa ili – ihesabiwe pia kwao –
G4100 G1223 G0203 G1519 G3588 G3049 G2532 G0846 G3588

δικαιοσύνην;
haki
G1343

Abrahamu alipokea alama ya kutahiriwa. Huu ulikuwa muhuri wa ile haki ya imani aliyokuwa nayo tayari kabla hajatahiriwa. Matokeo ya ishara hii ni kwamba alifanyika kuwa baba wa wote waaminio, hata kama wapo katika kutotahiriwa. Hii ina maana kwamba haki itahesabiwa kwao.

12 καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ
na baba wa–waliotahiriwa kwa– si kutoka tohara tu bali pia
G2532 G3962 G4061 G3588 G3756 G1537 G4061 G3440 G0235 G2532

τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως, τοῦ πατρὸς
kwa– wanaofuata – nyayo za– katika kutokutahiriwa imani ya– baba
G3588 G4748 G3588 G2487 G3588 G1722 G0203 G4102 G3588 G3962

ἡμῶν Ἀβραάμ.
yetu Ibrahimu
G1473 G0011

Hii pia ilimaanisha kuwa Abrahamu alifanyika baba wa tohara si tu kwa wale wanaotokana na tohara, bali pia wale wanaozifuata nyayo za baba yetu Abrahamu. Na hii ndiyo imani aliyokuwa nayo kwa wasiotahiriwa.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ
Si kwa–maana kupitia sheria – ahadi kwa– Ibrahimu au kwa–
G3756 G1063 G1223 G3551 G3588 G1860 G3588 G0011 G2228 G3588

σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ
uzao wake – mrithi yeye awe wa–ulimwengu bali kupitia
G4690 G0846 G3588 G2818 G0846 G1510 G2889 G0235 G1223

δικαιοσύνης πίστεως.
haki ya–imani
G1343 G4102

Kwa maana haikuwa kwa sheria kwamba ahadi ilitolewa kwa Abrahamu na uzao wake, ahadi hii ya kwamba watakuwa warithi wa dunia. isipokuwa, ilikuwa kupitia haki ya imani.

14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ
ikiwa kwa–maana – kutoka sheria warithi imebatilishwa – imani na
G1487 G1063 G3588 G1537 G3551 G2818 G2758 G3588 G4102 G2532

κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
imevunjwa – ahadi
G2673 G3588 G1860

Kwa maana kama wale wa sheria ndio warithi, imani imekuwa bure, na ahadi imebatilika.

15	ὁ	γὰρ	νόμος	ὀργὴν	κατεργάζεται;	οὗ	δὲ	οὐκ	ἔστιν
	–	kwa–maana	sheria	ghadhabu	inaleta	ambapo	lakini	hakuna	kuna
	G3588	G1063	G3551	G3709	G2716	G3757	G1161	G3756	G1510

νόμος,	οὐδὲ	παράβασις.	
sheria	wala–hakuna	uvunjaji	
G3551	G3761	G3847	

Kwa sababu sheria huleta ghadhabu, lakini pale ambapo hakuna sheria, pia hakuna kutotii.

16	Διὰ	τοῦτο	ἐκ	πίστεως,	ἵνα	κατὰ	χάριν,	εἰς	τὸ	εἶναι	βεβαίαν,
	Kwa–hiyo	hiyo	kutoka	imani	ili	kwa	neema	ili	–	iwe	thabiti
	G1223	G3778	G1537	G4102	G2443	G2596	G5485	G1519	G3588	G1510	G0949

τὴν	ἐπαγγελίαν	παντὶ	τῷ	σπέρματι,	οὐ	τῷ	ἐκ	τοῦ	νόμου	μόνον,
–	ahadi	kwa–wote	–	uzao	si	kwa–	kutoka	–	sheria	tu
G3588	G1860	G3956	G3588	G4690	G3756	G3588	G1537	G3588	G3551	G3440

ἀλλὰ	καὶ	τῷ	ἐκ	πίστεως	Ἀβραάμ,	ὅς	ἐστιν	πατὴρ	πάντων	ἡμῶν,
bali	pia	kwa–	kutoka	imani	ya–Ibrahimu	ambaye	ni	baba	wa–wote	wetu
G0235	G2532	G3588	G1537	G4102	G0011	G3739	G1510	G3962	G3956	G1473

Kwa sababu hii hili hutokea kwa imani, ili iwe kwa neema. Matokeo yake, ahadi ni dhahiri kwa uzao wote. Na wazawa hawa si tu wale wanaojua sheria, bali pia wale ambao ni wa imani ya Abrahamu. Kwa maana yeye ni baba yetu sisi sote,

17	καθὼς	γέγραπται,	ὅτι	Πατέρα	πολλῶν	ἐθνῶν	τέθεικά	σε.	
	kama–ilivyoandikwa	imeandikwa	kwamba	Baba	wa–mataifa	mengi	nimekuweka	wewe	
	G2531	G1125	G3754	G3962	G4183	G1484	G5087	G4771	

κατέναντι	οὗ	ἐπίστευσεν	Θεοῦ,	τοῦ	ζωοποιοῦντος	τοὺς	νεκροὺς,	καὶ	
mbele–ya	ambaye	aliamini	Mungu	–	anayehuisha	–	wafu	na	
G2713	G3739	G4100	G2316	G3588	G2227	G3588	G3498	G2532	

καλοῦντος	τὰ	μὴ	ὄντα	ὡς	ὄντα;
anayeita	–	yasiyo	yaliyoko	kama	yaliyoko
G2564	G3588	G3361	G1510	G5613	G1510

kama ilivyoandikwa, “Nimekufanya wewe kuwa baba wa mataifa mengi.” Abrahamu alikuwa katika uwepo wa yule aliyemwamini, yaani, Mungu ambaye huwapa wafu uzima na kuyaita mambo ambayo hayapo ili yaweze kuwepo.

18	ὃς	παρ’	ἐλπίδα,	ἐπ’	ἐλπίδι	ἐπίστευσεν,	εἰς	τὸ	γενέσθαι	αὐτὸν
	ambaye	dhidi–ya	tumaini	kwa	tumaini	aliamini	ili	–	awe	yeye
	G3739	G3844	G1680	G1909	G1680	G4100	G1519	G3588	G1096	G0846

πατέρα	πολλῶν	ἐθνῶν,	κατὰ	τὸ	εἰρημένον,	Οὕτως	ἔσται	τὸ	σπέρμα
baba	wa–mataifa	mengi	kama	–	ilivyosemwa	Hivyo	utakuwa	–	uzao
G3962	G4183	G1484	G2596	G3588	G2046	G3779	G1510	G3588	G4690

σου.
wako
G4771

Licha ya hali zote za nje, Abrahamu kwa ujasiri alimuamini Mungu kwa siku zijazo. Hivyo akawa baba wa mataifa mengi, kulingana na kile kilichonenwa,”... Ndivyo utakavyokuwa uzao wako.”

19	καὶ	μὴ	ἀσθενήσας	τῇ	πίστει,	κατενόησεν	τὸ	ἑαυτοῦ	σῶμα	[ἤδη]	
	na	bila-ya	kudhoofika	katika-	imani	alitazama	-	wake	mwili	tayari	
	G2532	G3361	G0770	G3588	G4102	G2657	G3588	G1438	G4983	G2235	
	νενεκρωμένον,	ἑκατονταετής	που	ὑπάρχων,	καὶ	τὴν	νέκρωσιν	τῆς	μήτρας		
	uliokufa	karibu-miaka-mia	hivi	akiwa	na	-	kufa	kwa-	tumbo		
	G3499	G1541	G4225	G5225	G2532	G3588	G3500	G3588	G3388		
	Σάρρας,										
	la-Sara										
	G4564										

Yeye hakuwa dhaifu katika imani. Abrahamu alikiri kwamba mwili wake mwenyewe ulikwisha kufa - alikuwa na umri wa karibu miaka mia moja. Pia alikubaliana na hali ya kufa ya tumbo la Sara.

20	εἰς	δὲ	τὴν	ἐπαγγελίαν	τοῦ	Θεοῦ,	οὐ	διεκρίθη	τῇ	ἀπιστίᾳ,
	kuhusu	lakini	-	ahadi	ya-	Mungu	hakusita	hakusita	kwa-	kutokuamini
	G1519	G1161	G3588	G1860	G3588	G2316	G3756	G1252	G3588	G0570
	ἀλλὰ	ἐνεδυναμώθη	τῇ	πίστει,	δοὺς	δόξαν	τῷ	Θεῷ,		
	bali	alitiwa-nguvu	katika-	imani	akitoa	utukufu	kwa-	Mungu		
	G0235	G1743	G3588	G4102	G1325	G1391	G3588	G2316		

Lakini kwa sababu ya ahadi ya Mungu, Abrahamu hakusita katika kutokuamini. Bali, alitiwa nguvu katika imani na alimsifu Mungu.

21	καὶ	πληροφορηθεὶς	ὅτι	ὃ	ἐπήγγελται,	δυνατός	ἐστιν	καὶ	ποιῆσαι.
	na	akiwa-na-uhakika	kwamba	alichoahidi	alichoahidi	aweza	ni	pia	kutimiza
	G2532	G4135	G3754	G3739	G1861	G1415	G1510	G2532	G4160

Alikuwa akijua hakika ya kuwa kile ambacho Mungu ameahidi, alikuwa pia na uwezo wa kukikamilisha.

22	διὸ	καὶ	ἐλογίσθη	αὐτῷ	εἰς	δικαιοσύνην.
	kwa-hiyo	pia	ilihesabiwa	kwake	kwa	haki
	G1352	G2532	G3049	G0846	G1519	G1343

Kwa hiyo hii pia ilihesabiwa kwake kuwa ni haki.

23	Οὐκ	ἐγράφη,	δὲ	δι’	αὐτὸν	μόνον,	ὅτι	ἐλογίσθη	
	Haikuandikwa	imeandikwa	lakini	kwa-ajili-yake	yeye	peke-yake	kwamba	ilihesabiwa	
	G3756	G1125	G1161	G1223	G0846	G3440	G3754	G3049	
	αὐτῷ,								
	kwake								
	G0846								

Sasa haikuandikwa tu kwa faida yake, kwamba ilihesabiwa kwake.

24	ἀλλὰ	καὶ	δι’	ἡμᾶς,	οἷς	μέλλει	λογίζεσθαι,	τοῖς	πιστεύουσιν
	bali	pia	kwa-ajili-yetu	sisi	ambao	itahesabiwa	kuhesabiwa	-	tunaoamini
	G0235	G2532	G1223	G1473	G3739	G3195	G3049	G3588	G4100
	ἐπὶ	τὸν	ἐγείραντα	Ἰησοῦν,	τὸν	Κύριον	ἡμῶν,	ἐκ	νεκρῶν,
	juu-ya	-	aliyemfufua	Yesu	-	Bwana	wetu	kutoka	kwa-wafu
	G1909	G3588	G1453	G2424	G3588	G2962	G1473	G1537	G3498

Iliandikwa kwa ajili yetu pia, kwa waliowekewa kuhesabiwa, sisi ambao tunaamini katika yeye aliyemfufua Bwana wetu Yesu kutoka wafu.

25	ὃς	παρεδόθη	διὰ	τὰ	παραπτώματα	ἡμῶν,	καὶ	ἠγέρθη	διὰ	τὴν
	ambaye	alitiwa–mikononi	kwa–sababu–ya	–	makosa	yetu	na	alifufuliwa	kwa–ajili–ya	–
	G3739	G3860	G1223	G3588	G3900	G1473	G2532	G1453	G1223	G3588

δικαίωσιν	ἡμῶν.	
kuhesabiwa–haki	kwetu	
G1347	G1473	

Huyu ni yule ambaye alitolewa kwa ajili ya makosa yetu na kufufuliwa ili tupate kuhesabiwa haki.

Chapter 5

1	Δικαιωθέντες	οὖν	ἐκ	πίστεως,	εἰρήνην	ἔχομεν	πρὸς	τὸν	Θεὸν,	διὰ
	Tukihesabiwa–haki	basi	kutoka	imani	amani	tunayo	kwa	–	Mungu	kupitia
	G1344	G3767	G1537	G4102	G1515	G2192	G4314	G3588	G2316	G1223

τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,
–	Bwana	wetu	Yesu	Kristo
G3588	G2962	G1473	G2424	G5547

Kwa kuwa tumehesabiwa haki kwa njia ya imani, tuna amani na Mungu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo.

2	δι’	οὗ	καὶ	τὴν	προσαγωγὴν	ἐσχήκαμεν,	τῇ	πίστει,	εἰς	τὴν
	kupitia–	yeye	pia	–	kufikia	tumepata	kwa–	imani	katika	–
	G1223	G3739	G2532	G3588	G4318	G2192	G3588	G4102	G1519	G3588

χάριν	ταύτην,	ἐν	ᾗ	ἑστήκαμεν;	καὶ	καυχώμεθα	ἐπ’	ἐλπίδι	τῆς
neema	hii	ambayo	ambamo	tunasimama	na	tunajivuna	katika	tumaini	la–
G5485	G3778	G1722	G3739	G2476	G2532	G2744	G1909	G1680	G3588

δόξης	τοῦ	Θεοῦ.
utukufu	wa–	Mungu
G1391	G3588	G2316

Kupitia yeye sisi pia tuna fursa kwa njia ya imani katika neema hii ambayo ndani yake tunasimama. Tunafurahi katika ujasiri atupao Mungu kwa ajili ya baadaye, ujasiri ambao tutashiriki katika utukufu wa Mungu.

3	οὐ	μόνον	δέ,	ἀλλὰ	καὶ	καυχώμεθα	ἐν	ταῖς	θλίψεσιν,	εἰδότες
	si	tu	lakini	bali	pia	tunajivuna	katika	–	dhiki	tukijua
	G3756	G3440	G1161	G0235	G2532	G2744	G1722	G3588	G2347	G1492

ὅτι	ἡ	θλῖψις,	ὑπομονὴν
kwamba	–	dhiki	uvumilivu
G3754	G3588	G2347	G5281

κατεργάζεται;
inaleta
G2716

Siyo hili tu, lakini pia tunafurahi katika mateso yetu. Tunajua kwamba mateso huzaa uvumilivu.

4	ἡ	δὲ	ὑπομονὴ,	δοκιμήν;	ἡ	δὲ	δοκιμὴ,
	–	na	uvumilivu	kujaribiwa	–	na	kujaribiwa
	G3588	G1161	G5281	G1382	G3588	G1161	G1382

ἐλπίδα.
tumaini
G1680

Uvumilivu huzaa kukubalika, na kukubalika huzaa ujasiri kwa ajili ya baadaye.

5	ἡ	δὲ	ἐλπὶς	οὐ	καταισχύνει,	ὅτι	ἡ	ἀγάπη	τοῦ	Θεοῦ
	–	na	tumaini	haiaibishi	haiaibishi	kwa-sababu	–	upendo	wa-	Mungu
	G3588	G1161	G1680	G3756	G2617	G3754	G3588	G0026	G3588	G2316

ἐκκέχυται,	ἐν	ταῖς	καρδίαις	ἡμῶν,	διὰ	Πνεύματος	Ἁγίου,	τοῦ	δοθέντος
umemwagwa	katika	–	mioyo	yetu	kupitia	Roho	Mtakatifu	–	aliyepewa
G1632	G1722	G3588	G2588	G1473	G1223	G4151	G0040	G3588	G1325

ἡμῖν.
sisi
G1473

Ujasiri huu haukatishi tamaa, kwa sababu upendo wa Mungu umemwagwa katika mioyo yetu kupitia Roho Mtakatifu, ambaye alitolewa kwetu.

6	ἔτι	γὰρ	Χριστὸς,	ὄντων	ἡμῶν	ἀσθενῶν	ἔτι,	κατὰ	καιρὸν
	wakati	kwa-maana	Kristo	tulipokuwa	sisi	dhaifu	bado	katika	wakati
	G2089	G1063	G5547	G1510	G1473	G0772	G2089	G2596	G2540

ὑπὲρ	ἀσεβῶν	ἀπέθανεν.
kwa-ajili-ya	wasiomcha-Mungu	alikufa
G5228	G0765	G0599

Kwa tulipokuwa tungali tu dhaifu, kwa wakati muafaka Kristo alikufa kwa ajili ya waovu.

7	μόλις	γὰρ	ὑπὲρ	δικαίου	τις	ἀποθανεῖται;	ὑπὲρ	
	kwa-shida	kwa-maana	kwa-ajili-ya	mwenye-haki	mtu	atakufa	kwa-ajili-ya	
	G3433	G1063	G5228	G1342	G5100	G0599	G5228	

γὰρ	τοῦ	ἀγαθοῦ,	τάχα	τις	καὶ	τολμᾷ	ἀποθανεῖν.
kwa-maana	–	mwema	labda	mtu	pia	angethubutu	kufa
G1063	G3588	G0018	G5029	G5100	G2532	G5111	G0599

Kwa kuwa itakuwa vigumu mmoja kufa kwa ajili ya mtu mwenye haki. Hii ni kwamba, pengine mtu angethubutu kufa kwa ajili ya mtu mwema.

8	συνίστησιν	δὲ	τὴν	ἑαυτοῦ	ἀγάπην	εἰς	ἡμᾶς	ὁ	Θεὸς,	ὅτι	ἔτι
	anaonyesha	lakini	–	wake	upendo	kwetu	sisi	–	Mungu	kwamba	wakati
	G4921	G1161	G3588	G1438	G0026	G1519	G1473	G3588	G2316	G3754	G2089

ἁμαρτωλῶν	ὄντων	ἡμῶν,	Χριστὸς	ὑπὲρ	ἡμῶν	ἀπέθανεν.
wenye-dhambi	tulipokuwa	sisi	Kristo	kwa-ajili-yetu	sisi	alikufa
G0268	G1510	G1473	G5547	G5228	G1473	G0599

Lakini Mungu amehakikisha upendo wake mwenyewe kwetu, kwa sababu wakati tulipokuwa tungali wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu.

9	πολλῷ	οὖν	μᾶλλον,	δικαιωθέντες	νῦν	ἐν	τῷ	αἵματι	αὐτοῦ,
	zaidi-sana	basi	zaidi	tukihesabiwa-haki	sasa	katika	–	damu	yake
	G4183	G3767	G3123	G1344	G3568	G1722	G3588	G0129	G0846

σωθησόμεθα	δι’	αὐτοῦ	ἀπὸ	τῆς	ὀργῆς.	
tutaokolewa	kupitia-	yeye	kutoka	–	ghadhabu	
G4982	G1223	G0846	G0575	G3588	G3709	

Kisha zaidi ya yote, sasa kwa kuwa tumehesabiwa haki kwa damu yake, tutaokolewa kwa hiyo kutoka katika gadhabu ya Mungu.

10	εἰ	γὰρ,	ἐχθροὶ	ὄντες,	κατηλλάγημεν	τῷ	Θεῷ	διὰ	τοῦ	
	ikiwa	kwa–maana	adui	tulipokuwa	tulipatanishwa	na–	Mungu	kupitia	–	
	G1487	G1063	G2190	G1510	G2644	G3588	G2316	G1223	G3588	

θανάτου	τοῦ	Υἱοῦ	αὐτοῦ,	πολλῷ	μᾶλλον,	καταλλαγέντες,	σωθησόμεθα	ἐν	
kifo	cha–	Mwana	wake	zaidi–sana	zaidi	tukipatanishwa	tutaokolewa	katika	
G2288	G3588	G5207	G0846	G4183	G3123	G2644	G4982	G1722	

τῇ	ζωῇ	αὐτοῦ.
–	uzima	wake
G3588	G2222	G0846

Kwa kuwa, ikiwa wakati tulipokuwa maadui, tulipatanishwa na Mungu kwa njia ya kifo cha mwanae, zaidi sana, baada ya kuwa tumekwisha patanishwa, tutaokolewa kwa maisha yake.

11	οὐ	μόνον	δέ,	ἀλλὰ	καὶ	καυχώμενοι	ἐν	τῷ	Θεῷ,	διὰ	τοῦ
	si	tu	lakini	bali	pia	tunajivuna	katika	–	Mungu	kupitia	–
	G3756	G3440	G1161	G0235	G2532	G2744	G1722	G3588	G2316	G1223	G3588

Κυρίου	ἡμῶν	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	δι’	οὗ	νῦν	τὴν	καταλλαγὴν	ἐλάβομεν.
Bwana	wetu	Yesu	Kristo	kupitia–	yeye	sasa	–	upatanisho	tulipokea
G2962	G1473	G2424	G5547	G1223	G3739	G3568	G3588	G2643	G2983

Siyo hivi tu, bali pia tunafurahi katika Mungu kupitia Bwana Yesu Kristo, kupitia yeye ambaye sasa tumepokea upatanisho huu.

12	Διὰ	τοῦτο,	ὥσπερ	δι’	ἑνὸς	ἀνθρώπου	ἡ	ἁμαρτία	εἰς	τὸν
	Kwa–hiyo	hii	kama–vile	kupitia	mmoja	mwanadamu	–	dhambi	katika	–
	G1223	G3778	G5618	G1223	G1520	G0444	G3588	G0266	G1519	G3588

κόσμον	εἰσῆλθεν,	καὶ	διὰ	τῆς	ἁμαρτίας,	ὁ	θάνατος;	καὶ	οὕτως	εἰς
ulimwengu	iliingia	na	kupitia	–	dhambi	–	kifo	na	hivyo	kwa
G2889	G1525	G2532	G1223	G3588	G0266	G3588	G2288	G2532	G3779	G1519

πάντας	ἀνθρώπους	ὁ	θάνατος	διῆλθεν,	ἐφ’	ᾧ	πάντες	ἥμαρτον	--
wote	wanadamu	–	kifo	kilienea	kwa–sababu	ambayo	wote	walikosa	
G3956	G0444	G3588	G2288	G1330	G1909	G3739	G3956	G0264	

Kwa hiyo basi, kama kupitia mtu mmoja dhambi iliingia duniani, kwa njia hii kifo kiliingia kwa njia ya dhambi. Na kifo kikasambaa kwa watu wote, kwa sababu wote walifanya dhambi.

13	ἄχρι	γὰρ	νόμου,	ἁμαρτία	ἦν	ἐν	κόσμῳ;	ἁμαρτία	δὲ
	hadi	kwa–maana	sheria	dhambi	ilikuwa	katika	ulimwengu	dhambi	lakini
	G0891	G1063	G3551	G0266	G1510	G1722	G2889	G0266	G1161

οὐκ	ἐλλογεῖται,	μὴ	ὄντος	νόμου.	
haihesabiwi	haihesabiwi	ambapo–hakuna	ikiwa–hakuna	sheria	
G3756	G1677	G3361	G1510	G3551	

Kwa kuwa hadi sheria, dhambi ilikuwa duniani, lakini dhambi haihesabiki wakati hakuna sheria.

14	ἀλλὰ	ἐβασίλευσεν	ὁ	θάνατος	ἀπὸ	Ἀδὰμ	μέχρι	Μωϋσέως,	καὶ	ἐπὶ
	lakini	ilitawala	–	kifo	kutoka	Adamu	hadi	Musa	hata	juu–ya
	G0235	G0936	G3588	G2288	G0575	G0076	G3360	G3475	G2532	G1909

τοὺς	μὴ	ἁμαρτήσαντας	ἐπὶ	τῷ	ὁμοιώματι	τῆς	παραβάσεως		
–	ambao–hawakukosa	wasiokosa	katika	–	mfano	wa–	uvunjaji		
G3588	G3361	G0264	G1909	G3588	G3667	G3588	G3847		

Ἀδάμ,	ὅς	ἐστιν	τύπος	τοῦ	μέλλοντος.	
wa–Adamu	ambaye	ni	mfano	wa–	ajaye	
G0076	G3739	G1510	G5179	G3588	G3195	

Hata hivyo, kifo kilitawala kutoka Adamu hadi Musa, hata juu ya wale ambao hawakufanya dhambi kama kutotii kwa Adamu, ambaye ni mfano wa yeye ambaye angekuja.

15	Ἀλλ’	οὐχ	ὡς	τὸ	παράπτωμα,	οὕτως	καὶ	τὸ	χάρισμα.	εἰ	γὰρ	
	Lakini	si	kama	–	kosa	hivyo	pia	–	zawadi	ikiwa	kwa–maana	
	G0235	G3756	G5613	G3588	G3900	G3779	G2532	G3588	G5486	G1487	G1063	

τῷ	τοῦ	ἑνὸς,	παραπτώματι,	οἱ	πολλοὶ	ἀπέθανον,	πολλῷ	μᾶλλον	ἡ		
kwa–	–	mmoja	kosa	–	wengi	walikufa	zaidi–sana	zaidi	–		
G3588	G3588	G1520	G3900	G3588	G4183	G0599	G4183	G3123	G3588		

χάρις	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	ἡ	δωρεὰ	ἐν	χάριτι,	τῇ	τοῦ	ἑνὸς	ἀνθρώπου,
neema	ya–	Mungu	na	–	zawadi	katika	neema	–	ya–	mmoja	mtu
G5485	G3588	G2316	G2532	G3588	G1431	G1722	G5485	G3588	G3588	G1520	G0444

Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	εἰς	τοὺς	πολλοὺς	ἐπερίσσευσεν.	
Yesu	Kristo	kwa	–	wengi	imezidi	
G2424	G5547	G1519	G3588	G4183	G4052	

Lakini hata hivyo, zawadi ya bure si kama kosa. Kwa kuwa ikiwa kwa kosa la mmoja wengi walikufa, zaidi sana neema ya Mungu na zawadi kwa neema ya mtu mmoja, Yesu Kristo, imezidi kuongezeka kwa wengi.

16	καὶ	οὐχ	ὡς	δι’	ἑνὸς	ἁμαρτήσαντος,	τὸ	δώρημα.	τὸ	μὲν
	na	si	kama	kupitia	mmoja	aliyekosa	–	zawadi	–	hakika
	G2532	G3756	G5613	G1223	G1520	G0264	G3588	G1434	G3588	G3303

γὰρ	κρίμα,	ἐξ	ἑνὸς	εἰς	κατάκριμα;	τὸ	δὲ	χάρισμα	
kwa–maana	hukumu	kutoka	mmoja	kwa	hukumu–ya–adhabu	–	lakini	zawadi	
G1063	G2917	G1537	G1520	G1519	G2631	G3588	G1161	G5486	

ἐκ	πολλῶν	παραπτωμάτων,	εἰς	δικαίωμα.
kutoka	makosa	mengi	kwa	kuhesabiwa–haki
G1537	G4183	G3900	G1519	G1345

Kwa kuwa zawadi si kama matokeo ya yule ambaye alifanya dhambi. Kwa kuwa kwa upande mwingine, hukumu ya adhabu ilikuja kwa sababu ya kosa la mtu mmoja. Lakini kwa upande mwingine, kipawa cha bure kinachotoka katika kuhesabiwa haki kilikuja baada ya makosa mengi.

17	εἰ	γὰρ,	τῷ	τοῦ	ἑνὸς	παραπτώματι,	ὁ	θάνατος	ἐβασίλευσεν			
	ikiwa	kwa–maana	kwa–	–	mmoja	kosa	–	kifo	kilitawala			
	G1487	G1063	G3588	G3588	G1520	G3900	G3588	G2288	G0936			

διὰ	τοῦ	ἑνός,	πολλῷ	μᾶλλον	οἱ	τὴν	περισσείαν	τῆς	χάριτος,	καὶ	
kupitia	–	mmoja	zaidi–sana	zaidi	–	–	wingi	wa–	neema	na	
G1223	G3588	G1520	G4183	G3123	G3588	G3588	G4050	G3588	G5485	G2532	

τῆς	δωρεᾶς	τῆς	δικαιοσύνης	λαμβάνοντες,	ἐν	ζωῇ	βασιλεύσουσιν,	διὰ	
–	zawadi	ya–	haki	wanaopokea	katika	uzima	watatawala	kupitia	
G3588	G1431	G3588	G1343	G2983	G1722	G2222	G0936	G1223	

τοῦ	ἑνὸς,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
–	mmoja	Yesu	Kristo
G3588	G1520	G2424	G5547

Kwa maana, ikiwa kwa kosa la mmoja, kifo kilitawala kupitia mmoja, zaidi sana wale ambao watapokea neema nyingi pamoja na kipawa cha haki watatawala kupitia maisha ya mmoja, Yesu Kristo.

18	Ἄρα	οὖν,	ὡς	δι’	ἑνὸς	παραπτώματος,	εἰς	πάντας	ἀνθρώπους	εἰς
	Kwa–hiyo	basi	kama	kupitia	mmoja	kosa	kwa	wote	wanadamu	kwa
	G0686	G3767	G5613	G1223	G1520	G3900	G1519	G3956	G0444	G1519

κατάκριμα,	οὕτως	καὶ	δι’	ἑνὸς	δικαιώματος,	εἰς	πάντας	ἀνθρώπους	εἰς
hukumu–ya–adhabu	vivyo–hivyo	pia	kupitia	mmoja	tendo–la–haki	kwa	wote	wanadamu	kwa
G2631	G3779	G2532	G1223	G1520	G1345	G1519	G3956	G0444	G1519

δικαίωσιν	ζωῆς.		
kuhesabiwa–haki	ya–uzima		
G1347	G2222		

Hivyo basi, kama kupitia kosa moja watu wote walikuja kwenye hukumu, ingawa kupitia tendo moja la haki kulikuja kuhesabiwa haki ya maisha kwa watu wote.

19	ὥσπερ	γὰρ	διὰ	τῆς	παρακοῆς	τοῦ	ἑνὸς	ἀνθρώπου,	ἁμαρτωλοὶ
	kama–vile	kwa–maana	kupitia	–	kutotii	kwa–	mmoja	mtu	wenye–dhambi
	G5618	G1063	G1223	G3588	G3876	G3588	G1520	G0444	G0268

κατεστάθησαν	οἱ	πολλοί,	οὕτως	καὶ	διὰ	τῆς	ὑπακοῆς	τοῦ	ἑνὸς,
walifanywa	–	wengi	vivyo–hivyo	pia	kupitia	–	utii	wa–	mmoja
G2525	G3588	G4183	G3779	G2532	G1223	G3588	G5218	G3588	G1520

δίκαιοι	κατασταθήσονται	οἱ	πολλοί.
wenye–haki	watafanywa	–	wengi
G1342	G2525	G3588	G4183

Kwa kuwa kama kupitia kutotii kwa mtu mmoja wengi walifanywa wenye dhambi, hivyo kupitia utii wa mmoja wengi watafanywa wenye haki.

20	νόμος	δὲ	παρεισῆλθεν,	ἵνα	πλεονάσῃ	τὸ	παράπτωμα;	οὗ	δὲ
	sheria	lakini	iliingia–kando	ili	liongezeke	–	kosa	ambapo	lakini
	G3551	G1161	G3922	G2443	G4121	G3588	G3900	G3757	G1161

ἐπλεόνασεν	ἡ	ἁμαρτία,	ὑπερεπερίσσευσεν	ἡ	χάρις,	
iliongezeka	–	dhambi	ilizidi–sana	–	neema	
G4121	G3588	G0266	G5248	G3588	G5485	

Lakini sheria iliingia pamoja, ili kwamba kosa liweze kuenea. Lakini mahali ambapo dhambi ilizidi kuwa nyingi, neema iliongezeka hata zaidi.

21	ἵνα	ὥσπερ	ἐβασίλευσεν	ἡ	ἁμαρτία	ἐν	τῷ	θανάτῳ,	οὕτως	καὶ
	ili	kama–vile	ilitawala	–	dhambi	katika	–	kifo	vivyo–hivyo	pia
	G2443	G5618	G0936	G3588	G0266	G1722	G3588	G2288	G3779	G2532

ἡ	χάρις	βασιλεύσῃ	διὰ	δικαιοσύνης,	εἰς	ζωὴν	αἰώνιον,	διὰ	Ἰησοῦ
–	neema	itawale	kupitia	haki	kwa	uzima	wa–milele	kupitia	Yesu
G3588	G5485	G0936	G1223	G1343	G1519	G2222	G0166	G1223	G2424

Χριστοῦ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν.
Kristo	–	Bwana	wetu
G5547	G3588	G2962	G1473

Hii ilitokea ili kwamba, kama dhambi ilivyotawala katika kifo, ndivyo hata neema inaweza kutawala kupitia haki kwa ajili ya maisha ya milele kupitia Yesu Kristo Bwana wetu.

Chapter 6

1	Τί	οὖν	ἐροῦμεν?	ἐπιμένωμεν	τῇ	ἁμαρτίᾳ,	ἵνα	ἡ	χάρις	πλεονάσῃ?
	Nini	basi	tuseme	tuendelee	katika–	dhambi	ili	–	neema	izidi
	G5101	G3767	G2046	G1961	G3588	G0266	G2443	G3588	G5485	G4121

Tuseme nini basi? Tuendelee katika dhambi ili neema iongezeke?

2	μὴ	γένοιτο!	οἵτινες	ἀπεθάνομεν	τῇ	ἁμαρτίᾳ,	πῶς	ἔτι	ζήσομεν
	Hasha	isiwe	sisi–ambao	tulikufa	kwa–	dhambi	jinsi–gani	bado	tutaishi
	G3361	G1096	G3748	G0599	G3588	G0266	G4459	G2089	G2198

ἐν	αὐτῇ?	
katika	hiyo	
G1722	G0846	

La hasha. Sisi tuliokufa katika dhambi, tunawezaje tena kuishi katika hiyo?

3	ἢ	ἀγνοεῖτε	ὅτι,	ὅσοι	ἐβαπτίσθημεν	εἰς	Χριστὸν	Ἰησοῦν,	εἰς	τὸν
	au	hamjui	kwamba	sisi–wote	tulibatizwa	katika	Kristo	Yesu	katika	–
	G2228	G0050	G3754	G3745	G0907	G1519	G5547	G2424	G1519	G3588

θάνατον	αὐτοῦ	ἐβαπτίσθημεν?
kifo	chake	tulibatizwa
G2288	G0846	G0907

Je hamjui ya kuwa wale waliobatizwa katika Kristo walibatizwa katika mauti yake?

4	συνετάφημεν	οὖν	αὐτῷ,	διὰ	τοῦ	βαπτίσματος	εἰς	τὸν	θάνατον,
	Tulizikwa	basi	pamoja–naye	kupitia	–	ubatizo	katika	–	kifo
	G4916	G3767	G0846	G1223	G3588	G0908	G1519	G3588	G2288

ἵνα	ὥσπερ	ἠγέρθη	Χριστὸς	ἐκ	νεκρῶν,	διὰ	τῆς	δόξης	τοῦ
ili	kama–vile	alifufuka	Kristo	kutoka	kwa–wafu	kupitia	–	utukufu	wa–
G2443	G5618	G1453	G5547	G1537	G3498	G1223	G3588	G1391	G3588

Πατρός,	οὕτως	καὶ	ἡμεῖς	ἐν	καινότητι	ζωῆς	περιπατήσωμεν.
Baba	vivyo–hivyo	pia	sisi	katika	upya	wa–uzima	tuenende
G3962	G3779	G2532	G1473	G1722	G2538	G2222	G4043

Tulikuwa tumezikwa pamoja naye kupitia ubatizo katika kifo. Hii ilifanyika ili kwamba kama vile Kristo alivyoinuliwa kutoka mauti kupitia utukufu wa Baba, ili kwamba nasi tuweze kutembea katika upya wa maisha.

5	εἰ	γὰρ	σύμφυτοι	γεγόναμεν	τῷ	ὁμοιώματι	τοῦ	θανάτου	αὐτοῦ,
	ikiwa	kwa–maana	tumeungana	tumekuwa	na–	mfano	wa–	kifo	chake
	G1487	G1063	G4854	G1096	G3588	G3667	G3588	G2288	G0846

ἀλλὰ	καὶ	τῆς	ἀναστάσεως	ἐσόμεθα;	
hakika	pia	–	ufufuo	tutakuwa	
G0235	G2532	G3588	G0386	G1510	

Maana ikiwa tumeunganishwa pamoja naye katika mfano wa kifo chake, pia tutaunganishwa katika ufufuo wake.

6	τοῦτο	γινώσκοντες,	ὅτι	ὁ	παλαιὸς	ἡμῶν	ἄνθρωπος	συνεσταυρώθη,	
	hii	tukijua	kwamba	–	wa–zamani	wetu	mtu	alisulubiwa–pamoja	
	G3778	G1097	G3754	G3588	G3820	G1473	G0444	G4957	

ἵνα	καταργηθῇ	τὸ	σῶμα	τῆς	ἁμαρτίας,	τοῦ	μηκέτι	δουλεύειν	ἡμᾶς
ili	ubatilishwe	–	mwili	wa–	dhambi	ili	tusiwe–tena	watumwa	sisi
G2443	G2673	G3588	G4983	G3588	G0266	G3588	G3371	G1398	G1473

τῇ	ἁμαρτίᾳ.
kwa–	dhambi
G3588	G0266

Sisi tunajua hivi, utu wetu wa zamani ulisulubiwa pamoja naye, ili kwamba mwili wa dhambi uharibiwe. Hii ilitokea ili kwamba tusiendelee kuwa watumwa wa dhambi.

7	ὁ	γὰρ	ἀποθανὼν,	δεδικαίωται	ἀπὸ	τῆς	ἁμαρτίας.	
	–	kwa–maana	aliyekufa	amewekwa–huru	kutoka	–	dhambi	
	G3588	G1063	G0599	G1344	G0575	G3588	G0266	

Yeye aliyekufa amefanywa mwenye haki kulingana na dhambi.

8	εἰ	δὲ	ἀπεθάνομεν	σὺν	Χριστῷ,	πιστεύομεν	ὅτι	καὶ
	ikiwa	lakini	tulikufa	pamoja–na	Kristo	tunaamini	kwamba	pia
	G1487	G1161	G0599	G4862	G5547	G4100	G3754	G2532

συζήσομεν	αὐτῷ,
tutaishi–pamoja–naye	yeye
G4800	G0846

Lakini kama tumekufa pamoja na Kristo, tunaamini kwamba tutaishi pamoja naye pia.

9	εἰδότες	ὅτι	Χριστὸς,	ἐγερθεὶς	ἐκ	νεκρῶν,	οὐκέτι	ἀποθνῄσκει;
	tukijua	kwamba	Kristo	akifufuliwa	kutoka	kwa–wafu	hafi–tena	hafi
	G1492	G3754	G5547	G1453	G1537	G3498	G3765	G0599

θάνατος	αὐτοῦ	οὐκέτι	κυριεύει.
kifo	juu–yake	hakitawali–tena	hakitawali
G2288	G0846	G3765	G2961

Tunajua kwamba Kristo amefufuliwa kutoka katika wafu, na kwamba si mfu tena. Kifo hakimtawali tena.

10	ὃ	γὰρ	ἀπέθανεν,	τῇ	ἁμαρτίᾳ	ἀπέθανεν	ἐφάπαξ;	ὃ	δὲ
	alicho	kwa–maana	alikufa	kwa–	dhambi	alikufa	mara–moja	alichoishi	lakini
	G3739	G1063	G0599	G3588	G0266	G0599	G2178	G3739	G1161

ζῇ,	ζῇ	τῷ	Θεῷ.
anaishi	anaishi	kwa–	Mungu
G2198	G2198	G3588	G2316

Maana kwa habari ya kifo alichokufa kwa dhambi, alikufa mara moja kwa ajili ya wote. Hata hivyo, maisha anayoishi, anaishi kwa ajili ya Mungu.

11	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς,	λογίζεσθε	ἑαυτοὺς	εἶναι	νεκροὺς	μὲν	τῇ	ἁμαρτίᾳ,
	vivyo–hivyo	pia	nyinyi	jihesabieni	nafsi–zenu	kuwa	wafu	hakika	kwa–	dhambi
	G3779	G2532	G4771	G3049	G1438	G1510	G3498	G3303	G3588	G0266

ζῶντας	δὲ	τῷ	Θεῷ,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
hai	lakini	kwa–	Mungu	katika	Kristo	Yesu
G2198	G1161	G3588	G2316	G1722	G5547	G2424

Kwa njia iyo hiyo, nanyi pia mnapaswa kujihesabu kuwa wafu katika dhambi, bali hai kwa Mungu katika Kristo Yesu.

12	Μὴ	οὖν	βασιλευέτω	ἡ	ἁμαρτία	ἐν	τῷ	θνητῷ	ὑμῶν	σώματι,	εἰς
	Isiwe	basi	itawale	–	dhambi	katika	–	wenye–kufa	wenu	miili	ili
	G3361	G3767	G0936	G3588	G0266	G1722	G3588	G2349	G4771	G4983	G1519

τὸ	ὑπακούειν	ταῖς	ἐπιθυμίαις	αὐτοῦ.	
–	muitii	–	tamaa	zake	
G3588	G5219	G3588	G1939	G0846	

Kwa sababu hiyo usiruhusu dhambi itawale mwili wako ili kusudi uweze kuzitii tamaa zake.

13	μηδὲ	παριστάνετε	τὰ	μέλη	ὑμῶν,	ὅπλα	ἀδικίας	τῇ	ἁμαρτίᾳ,	
	wala–msiwe	mnatoa	–	viungo	vyenu	silaha	za–udhalimu	kwa–	dhambi	
	G3366	G3936	G3588	G3196	G4771	G3696	G0093	G3588	G0266	

ἀλλὰ	παραστήσατε	ἑαυτοὺς	τῷ	Θεῷ,	ὡσεὶ	ἐκ	νεκρῶν	ζῶντας,	καὶ	
bali	toeni	nafsi–zenu	kwa–	Mungu	kama	kutoka	kwa–wafu	hai	na	
G0235	G3936	G1438	G3588	G2316	G5616	G1537	G3498	G2198	G2532	

τὰ	μέλη	ὑμῶν,	ὅπλα	δικαιοσύνης	τῷ	Θεῷ.	
–	viungo	vyenu	silaha	za–haki	kwa–	Mungu	
G3588	G3196	G4771	G3696	G1343	G3588	G2316	

Usitoe sehemu za mwili wako katika dhambi kama vyombo visivyo na haki, bali jitoeni wenyewe kwa Mungu, kama walio hai kutoka mautini. Na zitoeni sehemu za miili yenu kama vyombo vya haki kwa Mungu.

14	ἁμαρτία	γὰρ	ὑμῶν	οὐ	κυριεύσει,	οὐ	γάρ	ἐστε	ὑπὸ	
	dhambi	kwa–maana	juu–yenu	haitatawala	haitatawala	si	kwa–maana	mko	chini–ya	
	G0266	G1063	G4771	G3756	G2961	G3756	G1063	G1510	G5259	

νόμον,	ἀλλὰ	ὑπὸ	χάριν.	
sheria	bali	chini–ya	neema	
G3551	G0235	G5259	G5485	

Msiiruhusu dhambi iwatawale. Kwa kuwa hamko chini ya sheria, bali chini ya neema.

15	Τί	οὖν?	ἁμαρτήσωμεν	ὅτι	οὐκ	ἐσμὲν	ὑπὸ	νόμον,	ἀλλὰ	ὑπὸ
	Nini	basi	tutende–dhambi	kwa–sababu	hatuko	tuko	chini–ya	sheria	bali	chini–ya
	G5101	G3767	G0264	G3754	G3756	G1510	G5259	G3551	G0235	G5259

χάριν?	μὴ	γένοιτο!	
neema	Hasha	isiwe	
G5485	G3361	G1096	

Nini basi? Tutende dhambi kwa kuwa hatupo chini ya sheria, bali chini ya neema? La hasha.

16	οὐκ	οἴδατε	ὅτι	ᾧ	παριστάνετε	ἑαυτοὺς,	δούλους	εἰς	ὑπακοήν,	
	hamjui	mnajua	kwamba	ambaye	mnajitolea	nafsi–zenu	watumwa	kwa	utii	
	G3756	G1492	G3754	G3739	G3936	G1438	G1401	G1519	G5218	

δοῦλοί	ἐστε	ᾧ	ὑπακούετε --	ἤτοι	ἁμαρτίας	εἰς	θάνατον,	ἢ	ὑπακοῆς
watumwa	mko	ambaye	mnamtii	iwe	ya–dhambi	kwa	kifo	au	ya–utii
G1401	G1510	G3739	G5219	G2273	G0266	G1519	G2288	G2228	G5218

εἰς	δικαιοσύνην?	
kwa	haki	
G1519	G1343	

Hamjui ya kuwa kwake yeye ambaye mnajitoa wenyewe kama watumishi ndiye ambaye ninyi mnakuwa watumishi wake, yeye mnayepaswa kumtii? Hii ni kweli hata kama ninyi ni watumwa katika dhambi ambayo inapelekea mauti, au watumwa wa utii unaopelekea haki.

17	χάρις	δὲ	τῷ	Θεῷ,	ὅτι	ἦτε	δοῦλοι	τῆς	ἁμαρτίας,	ὑπηκούσατε
	neema	lakini	kwa–	Mungu	kwamba	mlikuwa	watumwa	wa–	dhambi	mlitii
	G5485	G1161	G3588	G2316	G3754	G1510	G1401	G3588	G0266	G5219

δὲ	ἐκ	καρδίας,	εἰς	ὃν	παρεδόθητε	τύπον	διδαχῆς.	
lakini	kutoka	moyo	katika	ambao	mlikabidhiwa	mfumo	wa–mafundisho	
G1161	G1537	G2588	G1519	G3739	G3860	G5179	G1322	

Lakini ashukuriwe Mungu! Kwa kuwa mlikuwa watumwa wa dhambi, lakini mmetii kutoka moyoni ile namna ya fundisho mliopewa.

18	ἐλευθερωθέντες	δὲ	ἀπὸ	τῆς	ἁμαρτίας,	ἐδουλώθητε	τῇ	δικαιοσύνῃ.	
	mkiwekwa–huru	lakini	kutoka	–	dhambi	mkawa–watumwa	wa–	haki	
	G1659	G1161	G0575	G3588	G0266	G1402	G3588	G1343	

Mmefanywa huru kutoka kwenye dhambi, na mmefanywa watumwa wa haki.

19	ἀνθρώπινον	λέγω,	διὰ	τὴν	ἀσθένειαν	τῆς	σαρκὸς	ὑμῶν.	
	kwa–kibinadamu	nasema	kwa–sababu–ya	–	udhaifu	wa–	mwili	wenu	
	G0442	G3004	G1223	G3588	G0769	G3588	G4561	G4771	

ὥσπερ	γὰρ	παρεστήσατε	τὰ	μέλη	ὑμῶν	δοῦλα	τῇ	ἀκαθαρσίᾳ,
kama–vile	kwa–maana	mlitolea	–	viungo	vyenu	watumwa	kwa–	uchafu
G5618	G1063	G3936	G3588	G3196	G4771	G1401	G3588	G0167

καὶ	τῇ	ἀνομίᾳ	εἰς	τὴν	ἀνομίαν,	οὕτως	νῦν	παραστήσατε	τὰ	μέλη
na	–	uasi	kwa	–	uasi	vivyo–hivyo	sasa	toeni	–	viungo
G2532	G3588	G0458	G1519	G3588	G0458	G3779	G3568	G3936	G3588	G3196

ὑμῶν,	δοῦλα	τῇ	δικαιοσύνῃ	εἰς	ἁγιασμόν.
vyenu	watumwa	wa–	haki	kwa	utakatifu
G4771	G1401	G3588	G1343	G1519	G0038

Ninazungumza kama mtu kwa sababu ya madhaifu ya miili yenu. Kwa maana kama vile mlivyotoa viungo vya miili yenu kuwa watumwa kwa uchafu na uovu, kwa jinsi iyo hiyo, sasa toeni viungo vya miili yenu kuwa watumwa wa haki kwa utakaso.

20	ὅτε	γὰρ	δοῦλοι	ἦτε	τῆς	ἁμαρτίας,	ἐλεύθεροι	ἦτε	τῇ
	wakati	kwa–maana	watumwa	mlikuwa	wa–	dhambi	huru	mlikuwa	kutoka
	G3753	G1063	G1401	G1510	G3588	G0266	G1658	G1510	G3588

δικαιοσύνῃ.
haki
G1343

Kwa kuwa mlipokuwa watumwa wa dhambi, mlikuwa huru mbali na haki.

21	τίνα	οὖν	καρπὸν	εἴχετε	τότε,	ἐφ’	οἷς	νῦν
	nini	basi	tunda	mlikuwa–nalo	wakati–ule	juu–ya	mambo–ambayo	sasa
	G5101	G3767	G2590	G2192	G5119	G1909	G3739	G3568

ἐπαισχύνεσθε?	τὸ	γὰρ	τέλος	ἐκείνων	θάνατος.
mnaona–aibu	–	kwa–maana	mwisho	wa–hayo	kifo
G1870	G3588	G1063	G5056	G1565	G2288

Kwa wakati huo, mlikuwa na tunda lipi kwa mambo ambayo kwa sasa mnaona aibu kwayo? Kwa kuwa matokeo ya mambo hayo ni kifo.

22	νυνὶ	δέ,	ἐλευθερωθέντες	ἀπὸ	τῆς	ἁμαρτίας,	δουλωθέντες	δὲ	τῷ
	sasa	lakini	mkiwekwa–huru	kutoka	–	dhambi	mkifanywa–watumwa	lakini	kwa–
	G3570	G1161	G1659	G0575	G3588	G0266	G1402	G1161	G3588

Θεῷ,	ἔχετε	τὸν	καρπὸν	ὑμῶν	εἰς	ἁγιασμόν;	τὸ	δὲ	τέλος	ζωὴν
Mungu	mna	–	tunda	lenu	kwa	utakatifu	–	na	mwisho	uzima
G2316	G2192	G3588	G2590	G4771	G1519	G0038	G3588	G1161	G5056	G2222

αἰώνιον.
wa–milele
G0166

Lakini kwa kuwa sasa mmefanywa huru mbali na dhambi na mmefanyika watumwa kwa Mungu, mna tunda kwa ajili ya utakaso. Tokeo ni uzima wa milele.

23	τὰ	γὰρ	ὀψώνια	τῆς	ἁμαρτίας	θάνατος;	τὸ	δὲ	χάρισμα	τοῦ
	–	kwa–maana	mshahara	wa–	dhambi	kifo	–	lakini	zawadi	ya–
	G3588	G1063	G3800	G3588	G0266	G2288	G3588	G1161	G5486	G3588

Θεοῦ,	ζωὴ	αἰώνιος	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	τῷ	Κυρίῳ	ἡμῶν.
Mungu	uzima	wa–milele	katika	Kristo	Yesu	–	Bwana	wetu
G2316	G2222	G0166	G1722	G5547	G2424	G3588	G2962	G1473

Kwa kuwa mshahara wa dhambi ni mauti, bali zawadi ya bure ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu.

Chapter 7

1	Ἢ	ἀγνοεῖτε,	ἀδελφοί,	γινώσκουσιν	γὰρ	νόμον	λαλῶ,	ὅτι	ὁ
	Au	hamjui	ndugu	wanaojua	kwa–maana	sheria	nasema	kwamba	–
	G2228	G0050	G0080	G1097	G1063	G3551	G2980	G3754	G3588

νόμος	κυριεύει	τοῦ	ἀνθρώπου	ἐφ’	ὅσον	χρόνον	ζῇ?
sheria	inatawala	–	mtu	kwa	kadiri	wakati	anaishi
G3551	G2961	G3588	G0444	G1909	G3745	G5550	G2198

Au hamjui, ndugu zangu (kwa kuwa naongea na watu wanaoijua sheria), kwamba sheria humtawala mtu anapokuwa hai?

2	ἡ	γὰρ	ὕπανδρος	γυνὴ,	τῷ	ζῶντι	ἀνδρὶ	δέδεται	νόμῳ;
	–	kwa–maana	aliyeolewa	mwanamke	kwa–	aliye–hai	mume	amefungwa	kwa–sheria
	G3588	G1063	G5220	G1135	G3588	G2198	G0435	G1210	G3551

ἐὰν	δὲ	ἀποθάνῃ	ὁ	ἀνήρ,	κατήργηται	ἀπὸ	τοῦ	νόμου	τοῦ	ἀνδρός.
ikiwa	lakini	akifa	–	mume	amewekwa–huru	kutoka	–	sheria	ya–	mume
G1437	G1161	G0599	G3588	G0435	G2673	G0575	G3588	G3551	G3588	G0435

Kwa maana mwanamke aliyeolewa amefungwa na sheria kwa yule mme wake anapokuwa hai, lakini ikiwa mme wake atakufa, atakuwa amewekwa huru kutoka sheria ya ndoa.

3	ἄρα	οὖν,	ζῶντος	τοῦ	ἀνδρὸς,	μοιχαλὶς	χρηματίσει,	ἐὰν	γένηται	
	kwa–hiyo	basi	akiwa–hai	–	mume	mzinzi	ataitwa	ikiwa	akawa	
	G0686	G3767	G2198	G3588	G0435	G3428	G5537	G1437	G1096	

ἀνδρὶ	ἑτέρῳ;	ἐὰν	δὲ	ἀποθάνῃ	ὁ	ἀνήρ,	ἐλευθέρα	ἐστὶν	ἀπὸ	τοῦ
wa–mume	mwingine	ikiwa	lakini	akifa	–	mume	huru	ni	kutoka	–
G0435	G2087	G1437	G1161	G0599	G3588	G0435	G1658	G1510	G0575	G3588

νόμου;	τοῦ	μὴ	εἶναι	αὐτὴν	μοιχαλίδα,	γενομένην	ἀνδρὶ	ἑτέρῳ.
sheria	ili	asiwe	kuwa	yeye	mzinzi	akiwa	wa–mume	mwingine
G3551	G3588	G3361	G1510	G0846	G3428	G1096	G0435	G2087

Hivyo basi, wakati mme wake angali akiishi, ikiwa anaishi na mwanamme mwingine, ataitwa mzinzi. Lakini ikiwa mme wake akifa, yuko huru dhidi ya sheria, hivyo hatakuwa mzinzi ikiwa anaishi na mwanamme mwingine.

4	ὥστε,	ἀδελφοί	μου,	καὶ	ὑμεῖς	ἐθανατώθητε	τῷ	νόμῳ,	διὰ	τοῦ	
	Kwa–hiyo	ndugu	zangu	pia	nyinyi	mlifanywa–kufa	kwa–	sheria	kupitia	–	
	G5620	G0080	G1473	G2532	G4771	G2289	G3588	G3551	G1223	G3588	

σώματος	τοῦ	Χριστοῦ,	εἰς	τὸ	γενέσθαι	ὑμᾶς	ἑτέρῳ,	τῷ	ἐκ	
mwili	wa–	Kristo	ili	–	muwe	nyinyi	wa–mwingine	–	kutoka	
G4983	G3588	G5547	G1519	G3588	G1096	G4771	G2087	G3588	G1537	

νεκρῶν	ἐγερθέντι,	ἵνα	καρποφορήσωμεν	τῷ	Θεῷ.	
kwa–wafu	aliyefufuliwa	ili	tuzae–matunda	kwa–	Mungu	
G3498	G1453	G2443	G2592	G3588	G2316	

Kwa hiyo, ndugu zangu, ninyi pia mlifanywa wafu kwa sheria kwa njia ya mwili wa Kristo. Imekuwa hivi ili mpate kuunganishwa na mwingine, kwake yeye ambaye alifufuliwa kutoka wafu ili tuweze kumzalia Mungu matunda.

5	ὅτε	γὰρ	ἦμεν	ἐν	τῇ	σαρκί,	τὰ	παθήματα	τῶν	ἁμαρτιῶν,
	wakati	kwa–maana	tulikuwa	katika	–	mwili	–	tamaa	za–	dhambi
	G3753	G1063	G1510	G1722	G3588	G4561	G3588	G3804	G3588	G0266

τὰ	διὰ	τοῦ	νόμου,	ἐνηργεῖτο	ἐν	τοῖς	μέλεσιν	ἡμῶν,	εἰς	τὸ
–	kupitia	–	sheria	zilifanya–kazi	katika	–	viungo	vyetu	ili	–
G3588	G1223	G3588	G3551	G1754	G1722	G3588	G3196	G1473	G1519	G3588

καρποφορῆσαι	τῷ	θανάτῳ;	
kuzaa–matunda	kwa–	kifo	
G2592	G3588	G2288	

Kwa maana tulipokuwa katika hali ya mwili, tamaa za dhambi ziliamshwa katika viungo vyetu kwa njia ya sheria na kuizalia mauti matunda.

6	νυνὶ	δὲ	κατηργήθημεν	ἀπὸ	τοῦ	νόμου,	ἀποθανόντες	ἐν	ᾧ	
	sasa	lakini	tumewekwa–huru	kutoka	–	sheria	tukifa	katika	hiyo	
	G3570	G1161	G2673	G0575	G3588	G3551	G0599	G1722	G3739	

κατειχόμεθα,	ὥστε	δουλεύειν	ἡμᾶς	ἐν	καινότητι	πνεύματος,	καὶ	οὐ	
tuliyoshikwa	ili	tutumike	sisi	katika	upya	wa–roho	na	si	
G2722	G5620	G1398	G1473	G1722	G2538	G4151	G2532	G3756	

παλαιότητι	γράμματος.	
ukale	wa–herufi	
G3821	G1121	

Lakini sasa tumefunguliwa kutoka katika sheria. Tumeifia ile hali iliyotupinga. Ili sisi tupate kutumika katika hali mpya ya Roho, na si katika hali ya zamani ya andiko.

7	Τί	οὖν	ἐροῦμεν?	ὁ	νόμος	ἁμαρτία?	μὴ	γένοιτο!	ἀλλὰ	τὴν	ἁμαρτίαν
	Nini	basi	tuseme	–	sheria	dhambi	Hasha	isiwe	lakini	–	dhambi
	G5101	G3767	G2046	G3588	G3551	G0266	G3361	G1096	G0235	G3588	G0266

οὐκ	ἔγνων,	εἰ	μὴ	διὰ	νόμου;	τήν	τε	γὰρ	ἐπιθυμίαν,	
sikujua	sikujua	isipokuwa	hata	kupitia	sheria	–	–	kwa–maana	tamaa	
G3756	G1097	G1487	G3361	G1223	G3551	G3588	G5037	G1063	G1939	

οὐκ	ᾔδειν,	εἰ	μὴ	ὁ	νόμος	ἔλεγεν,	Οὐκ	ἐπιθυμήσεις.	
sikujua	sikujua	isipokuwa	hata	–	sheria	ilisema	Usitamani	usitamani	
G3756	G1492	G1487	G3361	G3588	G3551	G3004	G3756	G1937	

Tusemeje basi? Sheria ni dhambi? La hasha. Hata hivyo, nisingelitambua dhambi, isingelikuwa kwa njia ya sheria. Kwa kuwa nisingelijua kutamani kama sheria isingelisema, “Usitamani.”

8	ἀφορμὴν	δὲ	λαβοῦσα	ἡ	ἁμαρτία,	διὰ	τῆς	ἐντολῆς,	κατειργάσατο	
	fursa	lakini	ikipata	–	dhambi	kupitia	–	amri	ilileta	
	G0874	G1161	G2983	G3588	G0266	G1223	G3588	G1785	G2716	

ἐν	ἐμοὶ	πᾶσαν	ἐπιθυμίαν;	χωρὶς	γὰρ	νόμου,	ἁμαρτία	νεκρά.	
ndani–yangu	mimi	kila	tamaa	bila	kwa–maana	sheria	dhambi	imekufa	
G1722	G1473	G3956	G1939	G5565	G1063	G3551	G0266	G3498	

Lakini dhambi ilipata nafasi kwa ile amri na ikaleta ndani yangu kila aina ya kutamani. Kwa maana dhambi pasipo sheria imekufa.

9	ἐγὼ	δὲ	ἔζων	χωρὶς	νόμου	ποτέ;	ἐλθούσης	δὲ	τῆς	ἐντολῆς,	ἡ
	mimi	lakini	niliishi	bila	sheria	wakati–fulani	ilipokuja	lakini	–	amri	–
	G1473	G1161	G2198	G5565	G3551	G4218	G2064	G1161	G3588	G1785	G3588

ἁμαρτία	ἀνέζησεν,	ἐγὼ	δὲ	ἀπέθανον.
dhambi	iliishi–tena	mimi	lakini	nilikufa
G0266	G0326	G1473	G1161	G0599

Nami nilikuwa hai hapo kwanza bila sheria, lakini ilipokuja ile amri, dhambi ilipata uhai, nami nikafa.

10	καὶ	εὑρέθη	μοι	ἡ	ἐντολὴ,	ἡ	εἰς	ζωὴν,	αὕτη	εἰς	θάνατον.
	na	iligunduliwa	kwangu	–	amri	–	kwa	uzima	hii	kwa	kifo
	G2532	G2147	G1473	G3588	G1785	G3588	G1519	G2222	G3778	G1519	G2288

Ile amri na ambayo ingelileta uzima iligeuka kuwa mauti kwangu.

11	ἡ	γὰρ	ἁμαρτία,	ἀφορμὴν	λαβοῦσα,	διὰ	τῆς	ἐντολῆς,	ἐξηπάτησέν	
	–	kwa–maana	dhambi	fursa	ikipata	kupitia	–	amri	ilinidanganya	
	G3588	G1063	G0266	G0874	G2983	G1223	G3588	G1785	G1818	

με,	καὶ	δι’	αὐτῆς	ἀπέκτεινεν.	
mimi	na	kupitia–	hiyo	iliniua	
G1473	G2532	G1223	G0846	G0615	

Kwa maana dhambi ilipata nafasi kwa ile amri na ikanidanganya. Kupitia ile amri, iliniua.

12	ὥστε	ὁ	μὲν	νόμος	ἅγιος,	καὶ	ἡ	ἐντολὴ	ἁγία,	καὶ	δικαία,
	kwa–hiyo	–	hakika	sheria	takatifu	na	–	amri	takatifu	na	ya–haki
	G5620	G3588	G3303	G3551	G0040	G2532	G3588	G1785	G0040	G2532	G1342

καὶ	ἀγαθή.	
na	njema	
G2532	G0018	

Hivyo sheria ni takatifu, na ile amri ni takatifu, ya yaki, na njema.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν, ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος? μὴ γένοιτο! ἀλλὰ ἡ
– basi jema kwangu ikawa kifo Hasha isiwe lakini –
G3588 G3767 G0018 G1473 G1096 G2288 G3361 G1096 G0235 G3588

ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι, κατεργαζομένη
dhambi ili ionekane dhambi kupitia – jema kwangu inaleta
G0266 G2443 G5316 G0266 G1223 G3588 G0018 G1473 G2716

θάνατον; ἵνα γένηται καθ’ ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς, ἡ ἁμαρτία διὰ
kifo ili iwe kupita–kiasi kupita–kiasi ya–dhambi – dhambi kupitia
G2288 G2443 G1096 G2596 G5236 G0268 G3588 G0266 G1223

τῆς ἐντολῆς.
– amri
G3588 G1785

Hivyo basi ile iliyo njema ilikuwa mauti kwangu mimi? Isiwe hivyo kamwe. Lakini dhambi, ili ionekane kuwa ni dhambi hasa kupitia ile njema, ilileta mauti ndani yangu. Hii ilikuwa ili kwamba kupitia ile amri, dhambi izidi kuwa mbaya mno.

14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν; ἐγὼ δὲ σάρκινός
tunajua kwa–maana kwamba – sheria ya–kiroho ni mimi lakini wa–mwili
G1492 G1063 G3754 G3588 G3551 G4152 G1510 G1473 G1161 G4560

εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.
ni nimeuzwa chini–ya – dhambi
G1510 G4097 G5259 G3588 G0266

Kwa maana twajua ya kuwa sheria asili yake ni ya rohoni, lakini mimi ni mtu wa mwilini. Nimeuzwa chini ya utumwa wa dhambi.

15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω; οὐ γὰρ ὃ
ninachofanya kwa–maana ninafanya sijui sijui si kwa–maana ninachofanya
G3739 G1063 G2716 G3756 G1097 G3756 G1063 G3739

θέλω, τοῦτο πράσσω; ἀλλ’ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.
ninataka hiki ninafanya bali ninachochukia ninachukia hiki ninafanya
G2309 G3778 G4238 G0235 G3739 G3404 G3778 G4160

Maana nifanyalo, silielewi dhahiri. Kwa kuwa lile nilipendalo kutenda, silitendi, na lile nilichukialo, ndilo ninalolitenda.

16 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ
ikiwa lakini nisichotaka nisichotaka ninataka hiki ninafanya ninakubaliana na–
G1487 G1161 G3739 G3756 G2309 G3778 G4160 G4852 G3588

νόμῳ, ὅτι καλός.
sheria kwamba njema
G3551 G3754 G2570

Lakini kama nikilitenda lile nisilolipenda, nakubaliana na sheria ya kuwa sheria ni njema.

17 νυνὶ δὲ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ; ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν
sasa lakini si–tena mimi ninafanya hiyo bali – ikaayo ndani–yangu
G3570 G1161 G3765 G1473 G2716 G0846 G0235 G3588 G3611 G1722

ἐμοὶ ἁμαρτία.
mimi dhambi
G1473 G0266

Lakini sasa si mimi nafsi yangu ninayetenda hilo, bali ni ile dhambi ikaayo ndani yangu.

18	οἶδα	γὰρ	ὅτι	οὐκ	οἰκεῖ	ἐν	ἐμοί,	τοῦτ’	ἔστιν	ἐν	τῇ	σαρκί	μου --
	najua	kwa–maana	kwamba	haiishi	haiishi	ndani–yangu	mimi	hiyo	ni	katika	–	mwili	wangu
	G1492	G1063	G3754	G3756	G3611	G1722	G1473	G3778	G1510	G1722	G3588	G4561	G1473

	ἀγαθόν --	τὸ	γὰρ	θέλειν	παράκειταί	μοι,	τὸ	δὲ	κατεργάζεσθαι	τὸ	καλὸν,	οὔ.	
	jema	–	kwa–maana	kutaka	ipo	kwangu	–	lakini	kutenda	–	jema	la	
	G0018	G3588	G1063	G2309	G3873	G1473	G3588	G1161	G2716	G3588	G2570	G3756	

Kwa maana najua ya kuwa ndani yangu, yaani ndani ya mwili wangu, halikai jambo jema. Kwa kuwa tamaa ya lililo jema imo ndani yangu, lakini silitendi.

19	οὐ	γὰρ	ὃ	θέλω,	ποιῶ	ἀγαθόν;	ἀλλὰ	ὃ	οὐ	θέλω	κακὸν,	τοῦτο	πράσσω.
	si	kwa–maana	ninachotaka	ninataka	ninafanya	jema	bali	nisichotaka	nisichotaka	ninataka	baya	hiki	ninafanya
	G3756	G1063	G3739	G2309	G4160	G0018	G0235	G3739	G3756	G2309	G2556	G3778	G4238

Kwa maana lile jema nilipendalo silitendi, bali lile ovu nisilolipenda ndilo nilitendalo.

20	εἰ	δὲ	ὃ	οὐ	θέλω,	ἐγὼ	τοῦτο	ποιῶ,	οὐκέτι	ἐγὼ	κατεργάζομαι	αὐτὸ,	ἀλλὰ
	ikiwa	lakini	nisichotaka	nisichotaka	ninataka	mimi	hiki	ninafanya	si–tena	mimi	ninafanya	hiyo	bali
	G1487	G1161	G3739	G3756	G2309	G1473	G3778	G4160	G3765	G1473	G2716	G0846	G0235

	ἡ	οἰκοῦσα	ἐν	ἐμοὶ	ἁμαρτία.		
	–	ikaayo	ndani–yangu	mimi	dhambi		
	G3588	G3611	G1722	G1473	G0266		

Sasa kama natenda lile nisilolipenda, si mimi binafsi nilitendaye, bali ni ile dhambi ikaayo ndani yangu.

21	εὑρίσκω	ἄρα	τὸν	νόμον,	τῷ	θέλοντι	ἐμοὶ	ποιεῖν	τὸ	καλὸν,	ὅτι	ἐμοὶ	τὸ
	ninagundua	basi	–	sheria	kwa–	ninapotaka	mimi	kutenda	–	jema	kwamba	kwangu	–
	G2147	G0686	G3588	G3551	G3588	G2309	G1473	G4160	G3588	G2570	G3754	G1473	G3588

	κακὸν	παράκειται.	
	baya	ipo	
	G2556	G3873	

Nimefahama, tena, imo kanuni ndani yangu ya kutaka kutenda lililo jema, lakini uovu hakika umo ndani yangu.

22	συνήδομαι	γὰρ	τῷ	νόμῳ	τοῦ	Θεοῦ,	κατὰ	τὸν	ἔσω	ἄνθρωπον;			
	ninafurahia	kwa–maana	–	sheria	ya–	Mungu	kwa	–	wa–ndani	mtu			
	G4913	G1063	G3588	G3551	G3588	G2316	G2596	G3588	G2080	G0444			

Kwa maana naifurahia sheria ya Mungu kwa utu wa ndani.

23	βλέπω	δὲ	ἕτερον	νόμον	ἐν	τοῖς	μέλεσίν	μου,	ἀντιστρατευόμενον	τῷ			
	ninaona	lakini	nyingine	sheria	katika	–	viungo	vyangu	inayopigana–dhidi–ya	–			
	G0991	G1161	G2087	G3551	G1722	G3588	G3196	G1473	G0497	G3588			

	νόμῳ	τοῦ	νοός	μου,	καὶ	αἰχμαλωτίζοντά	με	ἐν	τῷ	νόμῳ	τῆς	ἁμαρτίας,	τῷ
	sheria	ya–	akili	yangu	na	inaniteka	mimi	katika	–	sheria	ya–	dhambi	–
	G3551	G3588	G3563	G1473	G2532	G0163	G1473	G1722	G3588	G3551	G3588	G0266	G3588

	ὄντι	ἐν	τοῖς	μέλεσίν	μου.		
	iliyo	katika	–	viungo	vyangu		
	G1510	G1722	G3588	G3196	G1473		

Lakini naona kanuni iliyo tofauti katika viungo vya mwili wangu. Inapiga vita dhidi ya kanuni mpya katika akili zangu. Inanifanya mimi mateka kwa kanuni ya dhambi iliyo katika viungo vya mwili wangu.

24	Ταλαίπωρος	ἐγὼ	ἄνθρωπος!	τίς	με	ῥύσεται,	ἐκ	τοῦ	σώματος	τοῦ	
	Maskini	mimi	mwanadamu	nani	mimi	ataniokoa	kutoka	–	mwili	wa–	
	G5005	G1473	G0444	G5101	G1473	G4506	G1537	G3588	G4983	G3588	

θανάτου	τούτου?	
kifo	hiki	
G2288	G3778	

Mimi ni mtu wa huzuni! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti?

25	χάρις	[δὲ]	τῷ	Θεῷ,	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν!	ἄρα
	neema	lakini	kwa–	Mungu	kupitia	Yesu	Kristo	–	Bwana	wetu	kwa–hiyo
	G5485	G1161	G3588	G2316	G1223	G2424	G5547	G3588	G2962	G1473	G0686

οὖν,	αὐτὸς	ἐγὼ,	τῷ	μὲν	νοῒ	δουλεύω	νόμῳ	Θεοῦ;	τῇ	δὲ	σαρκὶ,
basi	yeye	mimi	kwa–	hakika	akili	ninatumikia	sheria	ya–Mungu	kwa–	lakini	mwili
G3767	G0846	G1473	G3588	G3303	G3563	G1398	G3551	G2316	G3588	G1161	G4561

νόμῳ	ἁμαρτίας.
sheria	ya–dhambi
G3551	G0266

Lakini shukrani kwa Mungu kwa Yesu Kristo Bwana wetu! Hivyo basi. Mimi mwenyewe kwa akili zangu naitumikia sheria ya Mungu. Bali, kwa mwili naitumikia kanuni ya dhambi.

Chapter 8

1	Οὐδὲν	ἄρα	νῦν	κατάκριμα	τοῖς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	<μὴ	κατὰ	
	Hakuna	basi	sasa	hukumu–ya–adhabu	kwa–	walio–katika	Kristo	Yesu	wasio	kwa	
	G3762	G0686	G3568	G2631	G3588	G1722	G5547	G2424	G3361	G2596	

σάρκα	περιπατοῦσιν,	ἀλλὰ	κατὰ	πνεῦμα>.
mwili	waendao	bali	kwa	roho
G4561	G4043	G0235	G2596	G4151

Kwa hiyo basi hakuna hukumu ya adhabu juu yao walio katika Kristo Yesu.

2	ὁ	γὰρ	νόμος	τοῦ	Πνεύματος	τῆς	ζωῆς,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,
	–	kwa–maana	sheria	ya–	Roho	wa–	uzima	katika	Kristo	Yesu
	G3588	G1063	G3551	G3588	G4151	G3588	G2222	G1722	G5547	G2424

ἠλευθέρωσέν	σε	ἀπὸ	τοῦ	νόμου	τῆς	ἁμαρτίας,	καὶ	τοῦ	θανάτου.
imekuweka–huru	wewe	kutoka	–	sheria	ya–	dhambi	na	–	kifo
G1659	G4771	G0575	G3588	G3551	G3588	G0266	G2532	G3588	G2288

Kwa kuwa kanuni ya Roho wa uzima ule ulio katika Kristo Yesu imenifanya mimi kuwa huru mbali na kanuni ya dhambi na mauti.

3	τὸ	γὰρ	ἀδύνατον	τοῦ	νόμου,	ἐν	ᾧ	ἠσθένει	διὰ	τῆς	
	–	kwa–maana	kutoweza	kwa–	sheria,	ambapo	ambayo	ilikuwa–dhaifu	kupitia	–	
	G3588	G1063	G0102	G3588	G3551	G1722	G3739	G0770	G1223	G3588	

σαρκός,	ὁ	Θεὸς,	τὸν	ἑαυτοῦ	Υἱὸν	πέμψας,	ἐν	ὁμοιώματι	σαρκὸς		
mwili	–	Mungu	–	wake	Mwana	akimtuma	katika	mfano	wa–mwili		
G4561	G3588	G2316	G3588	G1438	G5207	G3992	G1722	G3667	G4561		

ἁμαρτίας,	καὶ	περὶ	ἁμαρτίας,	κατέκρινεν	τὴν	ἁμαρτίαν	ἐν	τῇ	σαρκί,	
wa–dhambi	na	kuhusu	dhambi	aliihukumu	–	dhambi	katika	–	mwili	
G0266	G2532	G4012	G0266	G2632	G3588	G0266	G1722	G3588	G4561	

Kwa maana kile ambacho sheria ilishindwa kufanya kwa sababu ilikuwa dhaifu katika mwili, Mungu alifanya. Alimtuma Mwana wake wa pekee kwa mfano wa mwili wa dhambi awe sadaka ya dhambi, na akaihukumu dhambi katika mwili.

4	ἵνα	τὸ	δικαίωμα	τοῦ	νόμου	πληρωθῇ	ἐν	ἡμῖν,	τοῖς	μὴ	κατὰ
	ili	–	sharti	la–	sheria	litimizwe	ndani–yetu	sisi	–	tusio	kwa
	G2443	G3588	G1345	G3588	G3551	G4137	G1722	G1473	G3588	G3361	G2596

σάρκα	περιπατοῦσιν,	ἀλλὰ	κατὰ	πνεῦμα.
mwili	tuendao	bali	kwa	roho
G4561	G4043	G0235	G2596	G4151

Alifanya hivi ili maagizo ya sheria yatimilizwe ndani yetu, sisi tusioenenda kwa kufuata mambo ya mwili, bali kwa kufuata mambo ya Roho.

5	οἱ	γὰρ	κατὰ	σάρκα	ὄντες,	τὰ	τῆς	σαρκὸς	φρονοῦσιν;	οἱ	δὲ
	–	kwa–maana	kwa	mwili	walio	–	ya–	mwili	wanafikiri	–	lakini
	G3588	G1063	G2596	G4561	G1510	G3588	G3588	G4561	G5426	G3588	G1161

κατὰ	πνεῦμα,	τὰ	τοῦ	πνεύματος.
kwa	roho	–	ya–	roho
G2596	G4151	G3588	G3588	G4151

Wale waufuatao mwili huyafikiri mambo ya mwili, lakini wale waifuatao Roho huyafikiri mambo ya Roho.

6	τὸ	γὰρ	φρόνημα	τῆς	σαρκὸς	θάνατος;	τὸ	δὲ	φρόνημα	τοῦ
	–	kwa–maana	mawazo	ya–	mwili	kifo	–	lakini	mawazo	ya–
	G3588	G1063	G5427	G3588	G4561	G2288	G3588	G1161	G5427	G3588

πνεύματος,	ζωὴ	καὶ	εἰρήνη.
roho	uzima	na	amani
G4151	G2222	G2532	G1515

Kwa kuwa nia ya mwili ni mauti, bali nia ya Roho ni uzima na amani.

7	διότι	τὸ	φρόνημα	τῆς	σαρκὸς	ἔχθρα	εἰς	Θεόν;	τῷ	γὰρ
	kwa–sababu	–	mawazo	ya–	mwili	uadui	dhidi–ya	Mungu	kwa–	kwa–maana
	G1360	G3588	G5427	G3588	G4561	G2189	G1519	G2316	G3588	G1063

νόμῳ	τοῦ	Θεοῦ	οὐχ	ὑποτάσσεται;	οὐδὲ	γὰρ	δύναται.
sheria	ya–	Mungu	hayatii	hayatii	wala–haiwezi	kwa–maana	haiwezi
G3551	G3588	G2316	G3756	G5293	G3761	G1063	G1410

Hii ni kwa sababu ile nia ya mwili ni uadui juu ya Mungu, kwa maana haitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kuitii.

8	οἱ	δὲ	ἐν	σαρκὶ	ὄντες,	Θεῷ	ἀρέσαι	οὐ	δύνανται.
	–	lakini	katika	mwili	walio	Mungu	kumpendeza	hawawezi	hawawezi
	G3588	G1161	G1722	G4561	G1510	G2316	G0700	G3756	G1410

Wale waufuatao mwili hawawezi kumpendeza Mungu.

9	Ὑμεῖς	δὲ	οὐκ	ἐστὲ	ἐν	σαρκὶ,	ἀλλὰ	ἐν	πνεύματι,	εἴπερ	Πνεῦμα
	Nyinyi	lakini	hamko	mko	katika	mwili	bali	katika	roho	kwa–kuwa	Roho
	G4771	G1161	G3756	G1510	G1722	G4561	G0235	G1722	G4151	G1512	G4151

Θεοῦ	οἰκεῖ	ἐν	ὑμῖν;	εἰ	δέ	τις	Πνεῦμα	Χριστοῦ	οὐκ	ἔχει,
wa–Mungu	anakaa	ndani–yenu	nyinyi	ikiwa	lakini	mtu	Roho	wa–Kristo	hana	hana
G2316	G3611	G1722	G4771	G1487	G1161	G5100	G4151	G5547	G3756	G2192

οὗτος	οὐκ	ἔστιν	αὐτοῦ.
huyu	si	ni	wake
G3778	G3756	G1510	G0846

Hata hivyo, hampo katika mwili bali katika Roho, kama ni kweli kwamba Roho wa Mungu huishi ndani yenu. Lakini kama mtu hana Roho wa Kristo, yeye si wake.

10	εἰ	δὲ	Χριστὸς	ἐν	ὑμῖν,	τὸ	μὲν	σῶμα	νεκρὸν	διὰ
	ikiwa	lakini	Kristo	ndani–yenu	nyinyi	–	hakika	mwili	umekufa	kwa–sababu–ya
	G1487	G1161	G5547	G1722	G4771	G3588	G3303	G4983	G3498	G1223

ἁμαρτίαν,	τὸ	δὲ	πνεῦμα	ζωὴ	διὰ	δικαιοσύνην.
dhambi	–	lakini	roho	uzima	kwa–sababu–ya	haki
G0266	G3588	G1161	G4151	G2222	G1223	G1343

Kama Kristo yumo ndani yenu, mwili umekufa kwa mambo ya dhambi, bali roho ni hai kwa mambo ya haki.

11	εἰ	δὲ	τὸ	Πνεῦμα	τοῦ	ἐγείραντος	τὸν	Ἰησοῦν	ἐκ	νεκρῶν	οἰκεῖ
	ikiwa	lakini	–	Roho	wa–	aliyemfufua	–	Yesu	kutoka	kwa–wafu	anakaa
	G1487	G1161	G3588	G4151	G3588	G1453	G3588	G2424	G1537	G3498	G3611

ἐν	ὑμῖν,	ὁ	ἐγείρας	«ἐκ	νεκρῶν»	Χριστὸν	Ἰησοῦν	ζωοποιήσει
ndani–yenu	nyinyi	–	aliyemfufua	kutoka	kwa–wafu	Kristo	Yesu	atahuisha
G1722	G4771	G3588	G1453	G1537	G3498	G5547	G2424	G2227

καὶ	τὰ	θνητὰ	σώματα	ὑμῶν,	διὰ	τοῦ	ἐνοικοῦντος	αὐτοῦ	Πνεύματος
pia	–	wenye–kufa	miili	yenu	kupitia	–	akaaye	wake	Roho
G2532	G3588	G2349	G4983	G4771	G1223	G3588	G1774	G0846	G4151

ἐν	ὑμῖν.
ndani–yenu	nyinyi
G1722	G4771

Ikiwa Roho wa yule aliyemfufua Yesu kutoka wafu huishi ndani yenu, yeye yule aliyemfufua Kristo kutoka katika wafu ataipa pia miili yenu ya mauti uhai kwa njia ya Roho wake, aishie ndani yenu.

12	Ἄρα	οὖν,	ἀδελφοί,	ὀφειλέται	ἐσμέν,	οὐ	τῇ	σαρκὶ,	τοῦ	κατὰ	σάρκα
	Kwa–hiyo	basi	ndugu	wadaiwa	tu	si	kwa–	mwili	ili	kwa	mwili
	G0686	G3767	G0080	G3781	G1510	G3756	G3588	G4561	G3588	G2596	G4561

ζῆν.	
kuishi	
G2198	

Hivyo basi, ndugu zangu, sisi tu wadeni, lakini si kwa mwili kwamba tuishi kwa jinsi ya mwili.

13	εἰ	γὰρ	κατὰ	σάρκα	ζῆτε,	μέλλετε	ἀποθνήσκειν;	εἰ	δὲ	πνεύματι,
	ikiwa	kwa–maana	kwa	mwili	mnaishi	mta	kufa	ikiwa	lakini	kwa–roho
	G1487	G1063	G2596	G4561	G2198	G3195	G0599	G1487	G1161	G4151

τὰς	πράξεις	τοῦ	σώματος	θανατοῦτε,	ζήσεσθε.	
–	matendo	ya–	mwili	mnaua	mtaishi	
G3588	G4234	G3588	G4983	G2289	G2198	

Maana ikiwa mnaishi kwa jinsi ya mwili, mpo karibu kufa, lakini ikiwa kwa Roho mnayafisha matendo ya mwili, nanyi mtaishi.

14	ὅσοι	γὰρ	Πνεύματι	Θεοῦ	ἄγονται,	οὗτοι	υἱοί	εἰσιν .	Θεοῦ
	wote	kwa–maana	kwa–Roho	wa–Mungu	wanaongozwa	hawa	wana	ni	wa–Mungu
	G3745	G1063	G4151	G2316	G0071	G3778	G5207	G1510	G2316

Maana kama ambavyo wengi wanaongozwa na Roho wa Mungu, hawa ni wana wa Mungu.

15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
si kwa–maana mlipokea roho ya–utumwa tena kwa hofu bali mlipokea
G3756 G1063 G2983 G4151 G1397 G3825 G1519 G5401 G0235 G2983

πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ! ὁ Πατήρ!
roho ya–kupitishwa–kuwa–wana ambayo ambayo tunaita Aba – Baba
G4151 G5206 G1722 G3739 G2896 G0005 G3588 G3962

Kwa kuwa hamkupokea roho wa utumwa tena hata muogope. Badala yake, mlipokea roho ya kufanywa kuwa wana, ambayo kwayo tunalia, “Abba, Baba!”

16 αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν
yeye – Roho anashuhudia–pamoja na– roho yetu kwamba tu
G0846 G3588 G4151 G4828 G3588 G4151 G1473 G3754 G1510

τέκνα Θεοῦ.
watoto wa–Mungu
G5043 G2316

Roho mwenyewe hushuhudia pamoja na roho zetu ya kuwa tu watoto wa Mungu.

17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι: κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συνκληρονόμοι
ikiwa lakini watoto pia warithi warithi hakika wa–Mungu warithi–pamoja
G1487 G1161 G5043 G2532 G2818 G2818 G3303 G2316 G4789

δὲ Χριστοῦ; εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.
lakini na–Kristo kwa–kuwa tunateswa–pamoja ili pia tutukuzwe–pamoja
G1161 G5547 G1512 G4841 G2443 G2532 G4888

Ikiwa tu watoto, basi tu warithi pia, warithi wa Mungu. Na sisi tu warithi pamoja na Kristo, ikiwa kwa kweli tunateseka na yeye ili tupate kutukuzwa pamoja naye.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν,
Nafikiri kwa–maana kwamba hayastahili kustahili – mateso ya– sasa
G3049 G1063 G3754 G3756 G0514 G3588 G3804 G3588 G3568

καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.
wakati kulinganishwa–na – utakaokuja utukufu kufunuliwa kwetu sisi
G2540 G4314 G3588 G3195 G1391 G0601 G1519 G1473

Kwa kuwa nayahesabu mateso ya wakati huu kuwa si kitu nikilinganisha na utukufu utakaofunuliwa kwetu.

19 ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως, τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν
– kwa–maana matarajio–makubwa ya– uumbaji – ufunuo wa– wana
G3588 G1063 G0603 G3588 G2937 G3588 G0602 G3588 G5207

τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.
wa– Mungu unaungojea
G3588 G2316 G0553

Kwa maana viumbe vyote pia vinatazamia kwa shauku nyingi kufunuliwa kwa wana wa Mungu.

20 τῇ γὰρ ματαιότητι, ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ
kwa– kwa–maana ubatili – uumbaji ulitiishwa si kwa–hiari bali
G3588 G1063 G3153 G3588 G2937 G5293 G3756 G1635 G0235

διὰ τὸν ὑποτάξαντα -- ἐφ’ ἐλπίδι,
kwa–sababu–ya – aliyeutiisha kwa tumaini
G1223 G3588 G5293 G1909 G1680

Kwa maana uumbaji pia ulitiishwa chini ya ubatili, si kwa hiari yake, ila kwa sababu yake yeye aliyevitiisha. Ni katika tumaini

21	ὅτι	καὶ	αὐτὴ	ἡ	κτίσις	ἐλευθερωθήσεται	ἀπὸ	τῆς	δουλείας	τῆς
	kwamba	pia	yenyewe	–	uumbaji	utawekwa–huru	kutoka	–	utumwa	wa–
	G3754	G2532	G0846	G3588	G2937	G1659	G0575	G3588	G1397	G3588

φθορᾶς,	εἰς	τὴν	ἐλευθερίαν	τῆς	δόξης	τῶν	τέκνων	τοῦ	Θεοῦ.
uharibifu	katika	–	uhuru	wa–	utukufu	wa–	watoto	wa–	Mungu
G5356	G1519	G3588	G1657	G3588	G1391	G3588	G5043	G3588	G2316

kwamba uumbaji wenyewe nao utawekwa huru na kutolewa katika utumwa wa uharibifu, na kuingizwa katika uhuru wa utukufu wa watoto wa Mungu.

22	οἴδαμεν	γὰρ	ὅτι	πᾶσα	ἡ	κτίσις	συστενάζει	καὶ
	tunajua	kwa–maana	kwamba	wote	–	uumbaji	unalia–pamoja	na
	G1492	G1063	G3754	G3956	G3588	G2937	G4959	G2532

συνωδίνει	ἄχρι	τοῦ	νῦν.
unaumwa–uchungu–pamoja	hadi	–	sasa
G4944	G0891	G3588	G3568

Kwa maana twajua ya kuwa uumbaji nao pia unaugua na kuteseka kwa uchungu pamoja hata sasa.

23	οὐ	μόνον	δέ,	ἀλλὰ	καὶ	αὐτοὶ,	τὴν	ἀπαρχὴν	τοῦ	Πνεύματος
	si	tu	lakini	bali	pia	sisi–wenyewe	–	malimbuko	ya–	Roho
	G3756	G3440	G1161	G0235	G2532	G0846	G3588	G0536	G3588	G4151

ἔχοντες,	ἡμεῖς	καὶ	αὐτοὶ	ἐν	ἑαυτοῖς	στενάζομεν,	
tulio–nayo	sisi	pia	sisi–wenyewe	ndani–yetu	sisi–wenyewe	tunalia	
G2192	G1473	G2532	G0846	G1722	G1438	G4727	

υἱοθεσίαν	ἀπεκδεχόμενοι,	τὴν	ἀπολύτρωσιν	τοῦ	σώματος	ἡμῶν.	
kupitishwa–kuwa–wana	tukingojea	–	ukombozi	wa–	miili	yetu	
G5206	G0553	G3588	G0629	G3588	G4983	G1473	

Si hivyo tu, ila na sisi wenyewe tulio na malimbuko ya Roho - sisi pia tunaugua katika nafsi zetu, tukisubiri kufanywa wana, yaani ukombozi wa miili yetu.

24	τῇ	γὰρ	ἐλπίδι	ἐσώθημεν;	ἐλπὶς	δὲ	βλεπομένη,	οὐκ	ἔστιν
	kwa–	kwa–maana	tumaini	tuliokolewa	tumaini	lakini	linalooonekana	si	ni
	G3588	G1063	G1680	G4982	G1680	G1161	G0991	G3756	G1510

ἐλπίς;	ὃ	γὰρ	βλέπει	τις,	τί	ἐλπίζει?	
tumaini	kinachoonekana	kwa–maana	anaona	mtu	kwa–nini	anatumainia	
G1680	G3739	G1063	G0991	G5101	G5101	G1679	

Kwa maana ni kwa taraja hili tuliokolewa. Lakini kitu kilichotarajiwa kikionekana hakuna taraja tena, kwa maana ni nani anayekitarajia kile akionacho?

25	εἰ	δὲ,	ὃ	οὐ	βλέπομεν,	ἐλπίζομεν,	δι’	ὑπομονῆς
	ikiwa	lakini	kisichoonekana	hatukioni	tunaona	tunatumainia	kwa	uvumilivu
	G1487	G1161	G3739	G3756	G0991	G1679	G1223	G5281

ἀπεκδεχόμεθα.
tunangojea
G0553

Bali tukikitarajia kitu tusichokiona, twakingojea kwa saburi.

26	Ὡσαύτως	δὲ	καὶ,	τὸ	Πνεῦμα	συναντιλαμβάνεται	τῇ	ἀσθενείᾳ	ἡμῶν;	
	Vivyo–hivyo	lakini	pia	–	Roho	anasaidia–pamoja	–	udhaifu	wetu	
	G5615	G1161	G2532	G3588	G4151	G4878	G3588	G0769	G1473	

τὸ	γὰρ	τί	προσευξώμεθα	καθὸ	δεῖ,	οὐκ	οἴδαμεν,	ἀλλὰ	
–	kwa–maana	nini	tuombe	kama	inavyopasa	hatujui	hatujui	lakini	
G3588	G1063	G5101	G4336	G2526	G1163	G3756	G1492	G0235	

αὐτὸ	τὸ	Πνεῦμα	ὑπερεντυγχάνει,	στεναγμοῖς	ἀλαλήτοις.	
yeye–mwenyewe	–	Roho	anaombea	kwa–kuugua	kusiyosemeka	
G0846	G3588	G4151	G5241	G4726	G0215	

Kwa jinsi iyo hiyo, Roho naye hutusaidia katika udhaifu wetu. Kwa maana hatujui kuomba jinsi itupasavyo, lakini Roho mwenyewe hutuombea kwa kuugua kusikoweza kutamkwa.

27	ὁ	δὲ	ἐραυνῶν	τὰς	καρδίας,	οἶδεν	τί	τὸ	φρόνημα	τοῦ
	–	na	anayechunguza	–	mioyo	anajua	nini	–	mawazo	ya–
	G3588	G1161	G2045	G3588	G2588	G1492	G5101	G3588	G5427	G3588

Πνεύματος,	ὅτι	κατὰ	Θεὸν,	ἐντυγχάνει	ὑπὲρ	ἁγίων.	
Roho	kwa–sababu	kwa	Mungu	anaombea	kwa–ajili–ya	watakatifu	
G4151	G3754	G2596	G2316	G1793	G5228	G0040	

Na yeye aichunguzaye mioyo huijua akili ya Roho, kwa sababu huomba kwa niaba yao walioamini kulingana na mapenzi ya Mungu.

28	Οἴδαμεν	δὲ	ὅτι	τοῖς	ἀγαπῶσιν	τὸν	Θεὸν,	πάντα	
	Tunajua	lakini	kwamba	kwa–	wanaompenda	–	Mungu	yote	
	G1492	G1161	G3754	G3588	G0025	G3588	G2316	G3956	

συνεργεῖ	(ὁ	θεὸς)	εἰς	ἀγαθόν,	τοῖς	κατὰ	πρόθεσιν	κλητοῖς
yanafanya–kazi–pamoja	–	Mungu	kwa	jema	kwa–	kwa	kusudi	walioitwa
G4903	G3588	G2316	G1519	G0018	G3588	G2596	G4286	G2822

οὖσιν.
walio
G1510

Nasi twajua ya kuwa kwa wote wampendao Mungu, yeye hufanya mambo yote pamoja kwa wema, kwa wale wote walioitwa kwa kusudi lake.

29	ὅτι	οὓς	προέγνω,	καὶ	προώρισεν	συμμόρφους	τῆς	εἰκόνος	
	kwa–sababu	ambao	aliwajua–kabla	pia	aliwaamua–kabla	walingane–na	–	mfano	
	G3754	G3739	G4267	G2532	G4309	G4832	G3588	G1504	

τοῦ	Υἱοῦ	αὐτοῦ,	εἰς	τὸ	εἶναι	αὐτὸν	πρωτότοκον	ἐν
wa–	Mwana	wake	ili	–	awe	yeye	mzaliwa–wa–kwanza	miongoni–mwa
G3588	G5207	G0846	G1519	G3588	G1510	G0846	G4416	G1722

πολλοῖς	ἀδελφοῖς.
wengi	ndugu
G4183	G0080

Kwa sababu wale wote aliowajua tangu asili, pia aliwachagua tangu asili wafananishwe na mfano wa Mwana wake, ili yeye awe mzaliwa wa kwanza miogoni mwa ndugu wengi.

30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν; καὶ οὓς ἐκάλεσεν, aliwaamua–kabla hawa pia aliwaita na ambao aliwaita
G3739 G1161 G4309 G3778 G2532 G2564 G2532 G3739 G2564

τούτους καὶ ἐδικαίωσεν; οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ hawa pia aliwahesabia–haki ambao lakini aliwahesabia–haki hawa pia
G3778 G2532 G1344 G3739 G1161 G1344 G3778 G2532

ἐδόξασεν.
aliwatukuza
G1392

Na wale aliowachagua tangu asili, hao aliwaita pia. Na wale aliowaita, hao aliwahesabia haki. Na wale aliowahesabia haki, hao pia akawatukuza.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα? εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς Nini basi tuseme kuhusu haya ikiwa – Mungu kwa–ajili–yetu sisi nani
G5101 G3767 G2046 G4314 G3778 G1487 G3588 G2316 G5228 G1473 G5101

καθ’ ἡμῶν?
dhidi–yetu sisi
G2596 G1473

Tuseme nini basi juu ya mambo haya? Mungu akiwa upande wetu, ni nani aliye juu yetu?

32 ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ yeye–ambaye hakika – wake–mwenyewe Mwana hakumhifadhi hakumhifadhi bali
G3739 G1065 G3588 G2398 G5207 G3756 G5339 G0235

ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν kwa–ajili–yetu sisi wote alimtoa yeye jinsi–gani je pia pamoja–naye
G5228 G1473 G3956 G3860 G0846 G4459 G3780 G2532 G4862

αὐτῷ, τὰ πάντα ἡμῖν, χαρίσεται?
yeye – vyote sisi atatupa
G0846 G3588 G3956 G1473 G5483

Yeye asiyemwachilia mwana wake mwenyewe bali alimtoa kwa ajili yetu sisi sote atakosaje kutukirimia na mambo yote pamoja naye?

33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ? Θεὸς ὁ δικαιῶν.
nani atashtaki dhidi–ya wateule wa–Mungu Mungu – anayehesabia–haki
G5101 G1458 G2596 G1588 G2316 G2316 G3588 G1344

Ni nani atakayewashitaki wateule wa Mungu? Mungu ndiye mwenye kuwahesabia haki.

34 τίς ὁ κατακρινῶν? Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ
nani – atayehukumu Kristo Yesu – aliyekufa zaidi–ya–hayo lakini
G5101 G3588 G2632 G5547 G2424 G3588 G0599 G3123 G1161

ἐγερθείς (ἐκ νεκρῶν), ὅς ‹καί› ἐστιν ἐν δεξιᾷ
alifufuliwa kutoka kwa–wafu ambaye pia yuko mkono–wa–kuume mkono–wa–kuume
G1453 G1537 G3498 G3739 G2532 G1510 G1722 G1188

τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.
wa– Mungu ambaye pia anaombea kwa–ajili–yetu sisi
G3588 G2316 G3739 G2532 G1793 G5228 G1473

Ni nani atakayewahukumia adhabu? Kristo Yesu ndiye aliyekufa kwa ajili yetu, na zaidi ya hayo, yeye pia alifufuliwa. Naye anatawala pamoja na Mungu mahali pa heshima, na tena ndiye anayetuombea sisi.

35	τίς	ἡμᾶς	χωρίσει	ἀπὸ	τῆς	ἀγάπης	τοῦ	Χριστοῦ?	θλῖψις,	ἢ	
	nani	sisi	atatutenga	kutoka	–	upendo	wa–	Kristo	dhiki	au	
	G5101	G1473	G5563	G0575	G3588	G0026	G3588	G5547	G2347	G2228	

	στενοχωρία,	ἢ	διωγμὸς,	ἢ	λιμὸς,	ἢ	γυμνότης,	ἢ	κίνδυνος,	ἢ	
	msongo	au	mateso	au	njaa	au	uchi	au	hatari	au	
	G4730	G2228	G1375	G2228	G3042	G2228	G1132	G2228	G2794	G2228	

	μάχαιρα?
	upanga
	G3162

Ni nani atakayetutenga na upendo wa Kristo? Dhiki, au shida, au mateso, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga?

36	καθὼς	γέγραπται,	ὅτι	Ἕνεκεν	σοῦ,	θανατούμεθα	ὅλην	
	kama–ilivyoandikwa	imeandikwa	kwamba	Kwa–ajili–yako	wewe	tunauawa	siku–yote	
	G2531	G1125	G3754	G1752	G4771	G2289	G3650	

	τὴν	ἡμέραν;	ἐλογίσθημεν	ὡς	πρόβατα	σφαγῆς.	
	–	siku	tumehesabiwa	kama	kondoo	wa–kuchinjwa	
	G3588	G2250	G3049	G5613	G4263	G4967	

Kama ilivyoandikwa, “Kwa faida yako tunauawa mchana kutwa. Tulihesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa.”

37	ἀλλ’	ἐν	τούτοις	πᾶσιν,	ὑπερνικῶμεν	διὰ	τοῦ	ἀγαπήσαντος	ἡμᾶς.	
	lakini	katika	haya	yote	tunashinda–kabisa	kupitia	–	aliyetupenda	sisi	
	G0235	G1722	G3778	G3956	G5245	G1223	G3588	G0025	G1473	

Katika mambo haya yote sisi tu zaidi ya washindi katika yeye aliyetupenda.

38	πέπεισμαι	γὰρ	ὅτι	οὔτε	θάνατος,	οὔτε	ζωὴ,	οὔτε
	ninaamini	kwa–maana	kwamba	wala–kifo	kifo	wala–uzima	uzima	wala–malaika
	G3982	G1063	G3754	G3777	G2288	G3777	G2222	G3777

	ἄγγελοι,	οὔτε	ἀρχαὶ,	οὔτε	ἐνεστῶτα,	οὔτε	μέλλοντα,			
	malaika	wala–watawala	watawala	wala–yaliyopo	yaliyopo	wala–yajayo	yajayo			
	G0032	G3777	G0746	G3777	G1764	G3777	G3195			

	οὔτε	δυνάμεις,
	wala–nguvu	nguvu
	G3777	G1411

Kwa maana nimekwisha kushawishika kwamba wala mauti, wala uzima, wala malaika, wala mamlaka, wala vitu vilivyopo, wala vitu vijavyo, wala nguvu,

39	οὔτε	ὕψωμα,	οὔτε	βάθος,	οὔτε	τις	κτίσις	ἑτέρα,	δυνήσεται
	wala–kimo	kimo	wala–kina	kina	wala–kiumbe	chochote	kiumbe	kingine	kitaweza
	G3777	G5313	G3777	G0899	G3777	G5100	G2937	G2087	G1410

	ἡμᾶς	χωρίσαι	ἀπὸ	τῆς	ἀγάπης	τοῦ	Θεοῦ,	τῆς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,
	sisi	kututenga	kutoka	–	upendo	wa–	Mungu	–	katika	Kristo	Yesu
	G1473	G5563	G0575	G3588	G0026	G3588	G2316	G3588	G1722	G5547	G2424

	τῷ	Κυρίῳ ἡμῶν.
	–	Bwana wetu
	G3588	G2962 G1473

wala yaliyo juu, wala yaliyo chini, wala kiumbe kinginecho chote, hakitaweza kututenga na upendo wa Mungu, ambaye ni Kristo Yesu Bwana wetu.

Chapter 9

1	Ἀλήθειαν	λέγω	ἐν	Χριστῷ.	οὐ	ψεύδομαι,	συμμαρτυρούσης	μοι	
	Ukweli	nasema	katika	Kristo	sidanganyi	sidanganyi	inashuhudia–pamoja	kwangu	
	G0225	G3004	G1722	G5547	G3756	G5574	G4828	G1473	

τῆς	συνειδήσεώς	μου,	ἐν	Πνεύματι	Ἁγίῳ,	
–	dhamiri	yangu	katika	Roho	Mtakatifu	
G3588	G4893	G1473	G1722	G4151	G0040	

Nasema ukweli katika Kristo. Sisemi uongo, na dhamira yangu hushuhudia pamoja nami katika Roho Mtakatifu,

2	ὅτι	λύπη	μοί	ἐστιν	μεγάλη,	καὶ	ἀδιάλειπτος	ὀδύνη	τῇ
	kwamba	huzuni	kwangu	iko	kubwa	na	isiyokoma	maumivu	katika–
	G3754	G3077	G1473	G1510	G3173	G2532	G0088	G3601	G3588

καρδίᾳ	μου,	
moyo	wangu	
G2588	G1473	

kwamba kuna huzuni kubwa na maumivu yasiyo koma ndani ya moyo wangu.

3	ηὐχόμην	γὰρ	ἀνάθεμα	εἶναι	αὐτὸς,	ἐγὼ	ἀπὸ	τοῦ
	ningetamani	kwa–maana	laana	kuwa	yeye	mimi	kutoka	–
	G2172	G1063	G0331	G1510	G0846	G1473	G0575	G3588

Χριστοῦ	ὑπὲρ	τῶν	ἀδελφῶν	μου,	τῶν	συγγενῶν	μου,	κατὰ
Kristo	kwa–ajili–ya	–	ndugu	zangu	–	jamaa	zangu	kwa
G5547	G5228	G3588	G0080	G1473	G3588	G4773	G1473	G2596

σάρκα;
mwili
G4561

Kwamba ningetamani mimi mwenyewe kulaaniwa na kutengwa mbali na Kristo kwa ajili ya ndugu zangu, wale wa jamii yangu katika mwili.

4	οἵτινές	εἰσιν	Ἰσραηλῖται,	ὧν	ἡ	υἱοθεσία,		καὶ	ἡ
	ambao	ni	Waisraeli	ambao	–	kupitishwa–kuwa–wana		na	–
	G3748	G1510	G2475	G3739	G3588	G5206		G2532	G3588

δόξα,	καὶ	αἱ	διαθῆκαι,	καὶ	ἡ	νομοθεσία,	καὶ	ἡ	λατρεία,
utukufu	na	–	maagano	na	–	kupewa–sheria	na	–	ibada
G1391	G2532	G3588	G1242	G2532	G3588	G3548	G2532	G3588	G2999

καὶ	αἱ	ἐπαγγελίαι;
na	–	ahadi
G2532	G3588	G1860

Wao ni Waisraeli. Walio na hali ya kufanyika watoto, wa utukufu, wa maagano, na zawadi ya sheria, kumwabudu Mungu, na ahadi.

5	ὧν	οἱ	πατέρες;	καὶ	ἐξ	ὧν	ὁ	Χριστὸς,	τὸ
	ambao	–	mababu	na	kutoka	ambao	–	Kristo	–
	G3739	G3588	G3962	G2532	G1537	G3739	G3588	G5547	G3588

κατὰ	σάρκα,	ὁ	ὢν	ἐπὶ	πάντων	Θεὸς,	εὐλογητὸς	εἰς
kwa	mwili	–	aliye	juu–ya	wote	Mungu	abarikiwe	milele
G2596	G4561	G3588	G1510	G1909	G3956	G2316	G2128	G1519

τοὺς	αἰῶνας!	ἀμήν.	
–	na–milele	amina	
G3588	G0165	G0281	

Wao ni watangulizi ambako Kristo amekuja kwa heshima kuvaa mwili huu - ambaye yeye ni Mungu wa vyote. Naye asifiwe milele. Amina.

6	Οὐχ	οἷον	δὲ,	ὅτι	ἐκπέπτωκεν	ὁ	λόγος	τοῦ	Θεοῦ.	οὐ	γὰρ	
	Si	kama	lakini	kwamba	limeanguka	–	neno	la–	Mungu	si	kwa–maana	
	G3756	G3634	G1161	G3754	G1601	G3588	G3056	G3588	G2316	G3756	G1063	

πάντες	οἱ	ἐξ	Ἰσραήλ,	οὗτοι	Ἰσραήλ.	
wote	–	kutoka	Israeli	hawa	Israeli	
G3956	G3588	G1537	G2474	G3778	G2474	

Lakini si kwamba ahadi za Mungu zimeshindwa kutimia. Maana si kila mtu aliye Israeli ni Mwiisraeli halisi.

7	οὐδ’	ὅτι	εἰσὶν	σπέρμα	Ἀβραάμ.	πάντες	τέκνα;	ἀλλ’,	Ἐν	Ἰσαὰκ	
	wala	kwa–sababu	wana	uzao	wa–Ibrahimu	wote	watoto	bali	Katika	Isaka	
	G3761	G3754	G1510	G4690	G0011	G3956	G5043	G0235	G1722	G2464	

κληθήσεταί	σοι	σπέρμα.	
utaitwa	kwako	uzao	
G2564	G4771	G4690	

Sivyo hata kwa uzao wa Abrahamu kuwa ni watoto wake halisi. Lakini, “ni kupitia Isaka uzao wako utaitwa.”

8	τοῦτ’	ἔστιν,	οὐ	τὰ	τέκνα	τῆς	σαρκὸς,	ταῦτα	τέκνα	τοῦ	Θεοῦ;	ἀλλὰ
	hiyo	ni	si	–	watoto	wa–	mwili	hawa	watoto	wa–	Mungu	bali
	G3778	G1510	G3756	G3588	G5043	G3588	G4561	G3778	G5043	G3588	G2316	G0235

τὰ	τέκνα	τῆς	ἐπαγγελίας	λογίζεται	εἰς	σπέρμα.
–	watoto	wa–	ahadi	wanahesabiwa	kama	uzao
G3588	G5043	G3588	G1860	G3049	G1519	G4690

Hii ni kwamba, watoto wa mwili si watoto wa Mungu. Lakini watoto wa ahadi wanatazamwa kuwa kama uzao.

9	ἐπαγγελίας	γὰρ,	ὁ	λόγος	οὗτος:	Κατὰ	τὸν	καιρὸν	τοῦτον,	ἐλεύσομαι,
	ya–ahadi	kwa–maana	–	neno	hili	Wakati	–	huu	huu	nitakuja
	G1860	G1063	G3588	G3056	G3778	G2596	G3588	G2540	G3778	G2064

καὶ	ἔσται	τῇ	Σάρρᾳ	υἱός.
na	atakuwa	kwa–	Sara	mwana
G2532	G1510	G3588	G4564	G5207

Maana hili ndilo neno la ahadi: “Katika majira haya nitakuja, na Sara atapewa mtoto.”

10	οὐ	μόνον	δέ,	ἀλλὰ	καὶ	Ῥεβέκκα,	ἐξ	ἑνὸς	κοίτην,	ἔχουσα	Ἰσαὰκ
	si	tu	lakini	bali	pia	Rebeka	kutoka	mmoja	mimba	alipata	Isaka
	G3756	G3440	G1161	G0235	G2532	G4479	G1537	G1520	G2845	G2192	G2464

τοῦ	πατρὸς	ἡμῶν,	
–	baba	yetu	
G3588	G3962	G1473	

Si hili tu, lakini baada ya Rebeka kupata mimba kwa mtu mmoja, Isaka baba yetu-

11	μήπω	γὰρ	γεννηθέντων,	μηδὲ	πραξάντων	τι	ἀγαθὸν	ἢ	φαῦλον,	
	kabla–ya	kwa–maana	kuzaliwa	wala	kufanya	chochote	jema	au	baya	
	G3380	G1063	G1080	G3366	G4238	G5100	G0018	G2228	G5337	

ἵνα	ἡ,	κατ’	ἐκλογὴν,	πρόθεσις	τοῦ	Θεοῦ	μένῃ,	
ili	–	kwa	uchaguzi	kusudi	la–	Mungu	lidumu	
G2443	G3588	G2596	G1589	G4286	G3588	G2316	G3306	

kwamba watoto walikuwa bado hawajazaliwa na alikuwa hajafanya jambo lolote zuri au baya, ili kwamba kusudi la Mungu kulingana na uchaguzi lisimame, wala si kwa matendo, lakini ni kwa sababu ya yule aitae.

12	οὐκ	ἐξ	ἔργων,	ἀλλ’	ἐκ	τοῦ	καλοῦντος,	ἐρρέθη	αὐτῇ	ὅτι,	Ὁ	
	si	kutoka	matendo	bali	kutoka	–	anayeita	ilisemwa	kwake	kwamba	–	
	G3756	G1537	G2041	G0235	G1537	G3588	G2564	G2046	G0846	G3754	G3588	

μείζων	δουλεύσει	τῷ	ἐλάσσονι.	
Mkubwa	atamtumikia	–	mdogo	
G3173	G1398	G3588	G1640	

Ilinenwa kwake, “Mkubwa atamtumikia mdogo.”

13	καθὼς	γέγραπται,	Τὸν	Ἰακὼβ	ἠγάπησα,	τὸν	δὲ	Ἠσαῦ	ἐμίσησα.	
	kama–ilivyoandikwa	imeandikwa	–	Yakobo	nilimpenda	–	lakini	Esau	nilimchukia	
	G2531	G1125	G3588	G2384	G0025	G3588	G1161	G2269	G3404	

Kama ilivyo kwisha andikwa: “Yakobo nilimpenda, lakini Esau nilimchukia.”

14	Τί	οὖν	ἐροῦμεν?	μὴ	ἀδικία	παρὰ	τῷ	θεῷ?	μὴ	γένοιτο!
	Nini	basi	tuseme	je	udhalimu	kwa	–	Mungu	Hasha	isiwe
	G5101	G3767	G2046	G3361	G0093	G3844	G3588	G2316	G3361	G1096

Basi tena tutasema nini? Je kuna udhalimu kwa Mungu? La hasha.

15	τῷ	Μωϋσεῖ	γὰρ	λέγει,	Ἐλεήσω	ὃν	ἂν	ἐλεῶ,	καὶ	
	kwa–	Musa	kwa–maana	anasema	Nitamhurumia	ambaye	–	ninamhurumia	na	
	G3588	G3475	G1063	G3004	G1653	G3739	G0302	G1653	G2532	

οἰκτιρήσω	ὃν	ἂν	οἰκτίρω.	
nitamwonea–huruma	ambaye	–	ninamwonea–huruma	
G3627	G3739	G0302	G3627	

Kwa kuwa anasema kwa Musa, “nitakuwa na rehema kwa yule nitakayemrehemu, na nitakuwa na huruma kwa yule nitakayemhurumia.”

16	ἄρα	οὖν,	οὐ	τοῦ	θέλοντος,	οὐδὲ	τοῦ	τρέχοντος,	ἀλλὰ	τοῦ
	kwa–hiyo	basi	si	ya–	anayetaka	wala–si	ya–	anayekimbia	bali	ya–
	G0686	G3767	G3756	G3588	G2309	G3761	G3588	G5143	G0235	G3588

ἐλεῶντος	Θεοῦ.
anayehurumia	Mungu
G1653	G2316

Kwa hiyo basi, si kwa sababu ya yeye atakaye, wala si kwa sababu ya yeye ambaye hukimbia, lakini kwa sababu ya Mungu, ambaye huonesha rehema.

17	λέγει	γὰρ	ἡ	γραφὴ	τῷ	Φαραὼ,	ὅτι	Εἰς	αὐτὸ	τοῦτο
	inasema	kwa–maana	–	Maandiko	kwa–	Farao	kwamba	Kwa	yenyewe	hii
	G3004	G1063	G3588	G1124	G3588	G5328	G3754	G1519	G0846	G3778

ἐξήγειρά	σε,	ὅπως	ἐνδείξωμαι	ἐν	σοὶ	τὴν	δύναμίν	μου,	καὶ	ὅπως
nilikuinua	wewe	ili	nionyeshe	kwako	wewe	–	nguvu	yangu	na	ili
G1825	G4771	G3704	G1731	G1722	G4771	G3588	G1411	G1473	G2532	G3704

διαγγελῇ	τὸ	ὄνομά	μου,	ἐν	πάσῃ	τῇ	γῇ.
litangazwe	–	jina	langu	katika	yote	–	nchi
G1229	G3588	G3686	G1473	G1722	G3956	G3588	G1093

Kwa kuwa maandiko husema kwa Farao, “Kwa kusudi hili maalumu nilikuinua, ili kwamba nioneshe nguvu zangu katika wewe, na ili kwamba jina langu litangazwe katika nchi yote.”

18	ἄρα	οὖν	ὃν	θέλει,	ἐλεεῖ,	ὃν	δὲ	θέλει,	
	kwa–hiyo	basi	ambaye	anataka	anahurumia	ambaye	lakini	anataka	
	G0686	G3767	G3739	G2309	G1653	G3739	G1161	G2309	

σκληρύνει.		
anafanya–moyo–kuwa–mgumu		
G4645		

Hivyo basi, Mungu huwa na rehema kwa yeyote ampendaye, na kwa ambaye humpenda, humfanya kuwa mkaidi.

19	Ἐρεῖς	μοι	οὖν,	Τί	‹οὖν›	ἔτι	μέμφεται?	τῷ	γὰρ	βουλήματι	
	Utaniambia	mimi	basi	Kwa–nini	basi	bado	analaumu	–	kwa–maana	mapenzi	
	G2046	G1473	G3767	G5101	G3767	G2089	G3201	G3588	G1063	G1013	

αὐτοῦ,	τίς	ἀνθέστηκεν?	
yake	nani	amepinga	
G0846	G5101	G0436	

Kisha utasema kwangu, “Kwa nini bado anaona kosa? Ni yupi ambaye alikwisha kustahimili matakwa yake?”

20	ὦ	ἄνθρωπε,	μενοῦνγε,	σὺ	τίς	εἶ	ὁ	ἀνταποκρινόμενος	τῷ	Θεῷ?	
	Ee	mwanadamu	hakika	wewe	nani	u	–	anayemjibu	–	Mungu	
	G5599	G0444	G3304	G4771	G5101	G1510	G3588	G0470	G3588	G2316	

μὴ	ἐρεῖ	τὸ	πλάσμα,	τῷ	πλάσαντι,	Τί	με	ἐποίησας	οὕτως?
je	itasema	–	kilichoumbwa	kwa–	aliyekiumba	Kwa–nini	mimi	uliniumba	hivyo
G3361	G2046	G3588	G4110	G3588	G4111	G5101	G1473	G4160	G3779

Kinyume chake, mwanadamu, wewe ni nani ujibue kinyume na Mungu? Kuna uwezekano wowote wa kilichofinyangwa kusema kwa mfinyanzi, “Kwanini ulinifanya hivi mimi?”

21	ἢ	οὐκ	ἔχει	ἐξουσίαν	ὁ	κεραμεὺς	τοῦ	πηλοῦ,	ἐκ	τοῦ	αὐτοῦ
	au	je–hana	ana	mamlaka	–	mfinyanzi	juu–ya	udongo	kutoka	–	hilo–hilo
	G2228	G3756	G2192	G1849	G3588	G2763	G3588	G4081	G1537	G3588	G0846

φυράματος	ποιῆσαι	ὃ	μὲν	εἰς	τιμὴν	σκεῦος,	ὃ	δὲ	εἰς	ἀτιμίαν?
donge	kufanya	–	hakika	kwa	heshima	chombo	–	lakini	kwa	aibu
G5445	G4160	G3739	G3303	G1519	G5092	G4632	G3739	G1161	G1519	G0819

Je mfinyazi huwa hana haki juu ya udongo kutengeneza chombo kwa matumizi maalumu kutokana na bonge lile lile, na chombo kingine kwa matumizi ya kila siku?

22	εἰ	δὲ	θέλων	ὁ	Θεὸς	ἐνδείξασθαι	τὴν	ὀργὴν,	καὶ	γνωρίσαι	τὸ
	ikiwa	lakini	akitaka	–	Mungu	kuonyesha	–	ghadhabu	na	kujulisha	–
	G1487	G1161	G2309	G3588	G2316	G1731	G3588	G3709	G2532	G1107	G3588

δυνατὸν	αὐτοῦ,	ἤνεγκεν	ἐν	πολλῇ	μακροθυμίᾳ,	σκεύη	ὀργῆς,	
nguvu	yake	alivumilia	kwa	wingi	wa–uvumilivu	vyombo	vya–ghadhabu	
G1415	G0846	G5342	G1722	G4183	G3115	G4632	G3709	

κατηρτισμένα	εἰς	ἀπώλειαν;	
vilivyotayarishwa	kwa	uharibifu	
G2675	G1519	G0684	

Vipi kama Mungu, ambaye ana utayari wa kuonesha gadhabu yake na kufanya nguvu yake kujulikana, alistahimili kwa uvumilivu wa kutosha vyombo vya gadhabu vilivyoandaliwa kwa kuangamiza?

23	καὶ	ἵνα	γνωρίσῃ	τὸν	πλοῦτον	τῆς	δόξης	αὐτοῦ,	ἐπὶ	σκεύη
	na	ili	ajulishe	–	utajiri	wa–	utukufu	wake	juu–ya	vyombo
	G2532	G2443	G1107	G3588	G4149	G3588	G1391	G0846	G1909	G4632

ἐλέους,	ἃ	προητοίμασεν	εἰς	δόξαν,	
vya–huruma	ambavyo	alitayarisha–kabla	kwa	utukufu	
G1656	G3739	G4282	G1519	G1391	

Vipi kama alifanya hivi ili kwamba aoneshe wingi wa utukufu wake juu ya vyombo vya rehema, ambavyo alikwisha kuviandaa kwa ajili ya utukufu?

24	οὓς	καὶ	ἐκάλεσεν,	ἡμᾶς	οὐ	μόνον	ἐξ	Ἰουδαίων,	ἀλλὰ	καὶ	ἐξ
	ambao	pia	aliwaita	sisi	si	tu	kutoka	kwa–Wayahudi	bali	pia	kutoka
	G3739	G2532	G2564	G1473	G3756	G3440	G1537	G2453	G0235	G2532	G1537

ἐθνῶν?
kwa–mataifa
G1484

Vipi kama alifanya hii pia kwetu, ambaye pia alituita, si tu kutoka kwa Wayahudi, lakini pia kutoka kwa watu wa Mataifa?

25	ὡς	καὶ	ἐν	τῷ	Ὡσηὲ	λέγει,	Καλέσω	τὸν	οὐ	λαόν	μου,	λαόν
	kama	pia	katika	–	Hosea	anasema	Nitawaita	–	si	watu	wangu	watu
	G5613	G2532	G1722	G3588	G5617	G3004	G2564	G3588	G3756	G2992	G1473	G2992

μου;	καὶ	τὴν	οὐκ	ἠγαπημένην,	ἠγαπημένην.
wangu	na	–	si	aliyependwa	aliyependwa
G1473	G2532	G3588	G3756	G0025	G0025

Kama asemavyo pia katika Hosea: “Nitawaita watu wangu ambao hawakuwa watu wangu, na mpendwa wake ambaye hakupendwa.

26	καὶ	ἔσται,	ἐν	τῷ	τόπῳ	οὗ	ἐρρέθη	αὐτοῖς,	Οὐ	λαός	μου
	na	itakuwa	katika	–	mahali	ambapo	ilisemwa	kwao	Si	watu	wangu
	G2532	G1510	G1722	G3588	G5117	G3739	G2046	G0846	G3756	G2992	G1473

ὑμεῖς,	ἐκεῖ	κληθήσονται	υἱοὶ	Θεοῦ	ζῶντος.	
nyinyi	hapo	wataitwa	wana	wa–Mungu	aliye–hai	
G4771	G1563	G2564	G5207	G2316	G2198	

Na itakuwa kwamba pale iliposemwa kwao, 'Ninyi si watu wangu,' pale wataitwa 'wana wa Mungu aliye hai.”'

27	Ἠσαΐας	δὲ	κράζει	ὑπὲρ	τοῦ	Ἰσραήλ,	Ἐὰν	ᾖ	ὁ	ἀριθμὸς	τῶν
	Isaya	lakini	anaita	kuhusu	–	Israeli	Ingawa	ni	–	idadi	ya–
	G2268	G1161	G2896	G5228	G3588	G2474	G1437	G1510	G3588	G0706	G3588

υἱῶν	Ἰσραὴλ,	ὡς	ἡ	ἄμμος	τῆς	θαλάσσης,	τὸ	ὑπόλειμμα	σωθήσεται.
wana	wa–Israeli	kama	–	mchanga	wa–	bahari	–	mabaki	wataokoka
G5207	G2474	G5613	G3588	G0285	G3588	G2281	G3588	G5275	G4982

Isaya analia kuhusiana na Israeli, “Kama hesabu ya wana wa Israeli ingekuwa kama mchanga wa bahari, itakuwa ni masalia ambao wataokolewa.

28	λόγον	γὰρ,	συντελῶν	καὶ	συντέμνων,	ποιήσει	Κύριος	ἐπὶ	τῆς	γῆς.
	neno	kwa–maana	akitimiza	na	akifupisha	atafanya	Bwana	juu–ya	–	nchi
	G3056	G1063	G4931	G2532	G4932	G4160	G2962	G1909	G3588	G1093

Kwa kuwa Bwana atalichukua neno lake juu ya nchi, mapema na kwa utimilifu.

29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας, Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν
na kama alisema–kabla Isaya Kama–si hata Bwana wa–majeshi alituachia
G2532 G2531 G4302 G2268 G1487 G3361 G2962 G4519 G1459

ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν
sisi uzao kama Sodoma – tungekuwa na kama Gomora –
G1473 G4690 G5613 G4670 G0302 G1096 G2532 G5613 G1116 G0302

ὡμοιώθημεν.
tungefanana
G3666

Na kama jinsi Isaya alivyosema awali, “Kama Bwana wa majeshi hakutuachia nyuma uzao kwa ajili yetu, tungekuwa kama Sodoma, na tungefanywa kama Gomora.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν? ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην,
Nini basi tuseme kwamba mataifa – yasiyofuatia yasiyofuatia haki
G5101 G3767 G2046 G3754 G1484 G3588 G3361 G1377 G1343

κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως;
yalipata haki haki lakini – kutoka imani
G2638 G1343 G1343 G1161 G3588 G1537 G4102

Tutasema nini basi? kwamba watu wa Mataifa ambao walikuwa hawatafuti haki, walipata haki, haki kwa imani.

31 Ἰσραὴλ δὲ, διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν.
Israeli lakini ikifuatia sheria ya–haki katika sheria haikufikia haikufikia
G2474 G1161 G1377 G3551 G1343 G1519 G3551 G3756 G5348

Lakini Israeli, ambaye alitafuta sheria ya haki, hakuifikia.

32 διὰ τί? ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ’ ὡς ἐξ ἔργων.
kwa nini kwa–sababu si kutoka imani bali kama kutoka matendo
G1223 G5101 G3754 G3756 G1537 G4102 G0235 G5613 G1537 G2041

προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,
walijikwaa kwa– jiwe la– kujikwaa
G4350 G3588 G3037 G3588 G4348

Kwanini si hivyo? Kwa sababu hawakuitafuta kwa imani, bali kwa matendo. Walijikwaa juu ya jiwe la kujikwaa,

33 καθὼς γέγραπται, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος,
kama–ilivyoandikwa imeandikwa Tazama ninaweka katika Sayuni jiwe la–kujikwaa
G2531 G1125 G3708 G5087 G1722 G4622 G3037 G4348

καὶ πέτραν σκανδάλου; καὶ ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ, οὐ
na mwamba wa–kukwaza na – anayeamini juu–yake yeye hata
G2532 G4073 G4625 G2532 G3588 G4100 G1909 G0846 G3756

καταισχυνθήσεται.
aibike
G2617

kama ilivyo kwisha andikwa, “Tazama, nimelaza jiwe la kujikwaa katika Sayuni na mwamba wa kukosa. Yeye ambaye huamini katika hili hataaibika.”

Chapter 10

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις
Ndugu, – kwa–kweli hamu ya– moyo–wangu, moyo, na – maombi
G0080 G3588 G3303 G2107 G3588 G1699 G2588 G2532 G3588 G1162

πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν.
kwa – Mungu, kwa–ajili–ya wao kwa wokovu.
G4314 G3588 G2316 G5228 G0846 G1519 G4991

Ndugu, nia ya moyo wangu na ombi langu kwa Mungu ni kwa ajili yao, kwa ajili ya wokovu wao.

2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ’ οὐ
ninashuhudia kwa–maana kwao, kwamba bidii ya–Mungu wanayo, lakini si
G3140 G1063 G0846 G3754 G2205 G2316 G2192 G0235 G3756

κατ’ ἐπίγνωσιν.
kwa maarifa.
G2596 G1922

Kwa kuwa nawashuhudia kwamba wanajuhudi kwa ajili ya Mungu, lakini si kwa ajili ya ufahamu.

3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν
wakijua kwa–maana – – ya–Mungu haki, na – yao–wenyewe
G0050 G1063 G3588 G3588 G2316 G1343 G2532 G3588 G2398

[δικαιοσύνην] ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ, οὐχ
haki wakitafuta kusimamisha, kwa– haki ya– Mungu, hawaku
G1343 G2212 G2476 G3588 G1343 G3588 G2316 G3756

ὑπετάγησαν.
jitiisha.
G5293

Kwa kuwa hawajui haki ya Mungu, na wanatafuta kujenga haki yao wenyewe. Hawakuwa watiifu kwa haki ya Mungu.

4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.
mwisho kwa–maana wa–sheria Kristo, kwa haki kwa–kila – anayeamini.
G5056 G1063 G3551 G5547 G1519 G1343 G3956 G3588 G4100

Kwa kuwa Kristo ndiye utimilifu wa sheria kwa ajili ya haki ya kila mtu aaminiye.

5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ ‹τοῦ›
Musa kwa–maana anaandika kwamba – haki – kutoka–kwa –
G3475 G1063 G1125 G3754 G3588 G1343 G3588 G1537 G3588

νόμου, [ὅτι] ὁ ποιήσας [αὐτὰ] ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτῇ.
sheria, kwamba – aliyeifanya hiyo mtu, ataishi katika hiyo.
G3551 G3754 G3588 G4160 G0846 G0444 G2198 G1722 G0846

Kwa kuwa Musa anaandika kuhusu haki ambayo huja kutokana na sheria: “Mtu ambaye hutenda haki ya sheria ataishi kwa haki hii.”

6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη, οὕτως λέγει: Μὴ εἴπῃς ἐν
– lakini kutoka–kwa imani haki, hivyo inasema: Usi seme katika
G3588 G1161 G1537 G4102 G1343 G3779 G3004 G3361 G3004 G1722

τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν? τοῦτ’ ἔστιν, Χριστὸν
– moyo wako, Nani atapanda kwenye – mbingu? yaani, ni, Kristo
G3588 G2588 G4771 G5101 G0305 G1519 G3588 G3772 G3778 G1510 G5547

καταγαγεῖν.
kumteremsha.
G2609

Lakini haki ambayo inatokana na imani husema hivi, “Usiseme moyoni mwako, 'Nani atapaa kwenda mbinguni?' (Hii ni kumleta Kristo chini).

7	ἤ,	Τίς	καταβήσεται	εἰς	τὴν	ἄβυσσον?	τοῦτ’	ἔστιν,	Χριστὸν	ἐκ	
	au,	Nani	atashuka	kwenye	–	kuzimu?	yaani,	ni,	Kristo	kutoka-kwa	
	G2228	G5101	G2597	G1519	G3588	G0012	G3778	G1510	G5547	G1537	

νεκρῶν	ἀναγαγεῖν.	
wafu	kumpandisha.	
G3498	G0321	

Na usiseme, 'Nani atashuka katika shimo?”' (Hii ni, kumleta Kristo juu kutoka kwa wafu).

8	ἀλλὰ	τί	λέγει?	Ἐγγύς	σου	τὸ	ῥῆμά	ἐστιν,	ἐν	τῷ	στόματί	σου,
	lakini	nini	inasema?	Karibu	nawe	–	neno	liko,	katika	–	kinywa	chako,
	G0235	G5101	G3004	G1451	G4771	G3588	G4487	G1510	G1722	G3588	G4750	G4771

καὶ	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	σου;	τοῦτ’	ἔστιν,	τὸ	ῥῆμα	τῆς	πίστεως	ὃ
na	katika	–	moyo	wako;	yaani,	ni,	–	neno	la-	imani	ambalo
G2532	G1722	G3588	G2588	G4771	G3778	G1510	G3588	G4487	G3588	G4102	G3739

κηρύσσομεν,	
tunahubiri,	
G2784	

Lakini inasema nini? “Neno liko karibu na wewe, katika kinywa chako na katika moyo wako.” Hilo ni neno la imani, ambalo tunatangaza.

9	ὅτι	ἐὰν	ὁμολογήσῃς	(τὸ	ῥῆμα)	ἐν	τῷ	στόματί	σου,	(ὅτι)
	kwamba	ikiwa	utakiri	–	neno	kwa	–	kinywa	chako,	kwamba
	G3754	G1437	G3670	G3588	G4487	G1722	G3588	G4750	G4771	G3754

Κύριον	Ἰησοῦν,	καὶ	πιστεύσῃς	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	σου,	ὅτι	ὁ	Θεὸς	
Bwana	Yesu,	na	utaamini	katika	–	moyo	wako,	kwamba	–	Mungu	
G2962	G2424	G2532	G4100	G1722	G3588	G2588	G4771	G3754	G3588	G2316	

αὐτὸν	ἤγειρεν	ἐκ	νεκρῶν,	σωθήσῃ.	
yeye	alimfufua	kutoka-kwa	wafu,	utaokolewa.	
G0846	G1453	G1537	G3498	G4982	

Kwa kuwa kama kwa kinywa chako unamkiri Yesu ya kuwa ni Bwana, na kuamini moyoni mwako kwamba Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, utaokoka.

10	καρδίᾳ	γὰρ	πιστεύεται	εἰς	δικαιοσύνην;	στόματι	δὲ	ὁμολογεῖται	
	kwa-moyo	kwa-maana	inaaminiwa	kwa	haki;	kwa-kinywa	na	inakiriwa	
	G2588	G1063	G4100	G1519	G1343	G4750	G1161	G3670	

εἰς	σωτηρίαν.
kwa	wokovu.
G1519	G4991

Kwa kuwa kwa moyo mtu huamini na kupata haki, na kwa kinywa hukiri na kupata wokovu.

11	λέγει	γὰρ	ἡ	γραφή,	Πᾶς	ὁ	πιστεύων	ἐπ’	αὐτῷ	οὐ	
	inasema	kwa-maana	–	Maandiko,	Kila	–	anayemwamini	juu-yake	yeye	hata	
	G3004	G1063	G3588	G1124	G3956	G3588	G4100	G1909	G0846	G3756	

καταισχυνθήσεται.	
aibishwe.	
G2617	

Kwa kuwa andiko lasema, “Kila amwaminiye hata aibika.”

12	οὐ	γάρ	ἐστιν	διαστολὴ	Ἰουδαίου	τε	καὶ	Ἕλληνος;	ὁ
	hakuna	kwa–maana	kuna	tofauti	ya–Myahudi	wala	na	Mgiriki;	–
	G3756	G1063	G1510	G1293	G2453	G5037	G2532	G1672	G3588

γὰρ	αὐτὸς	Κύριος	πάντων	πλουτῶν	εἰς	πάντας	τοὺς	ἐπικαλουμένους
kwa–maana	yeye–huyo	Bwana	wa–wote	akitajirika	kwa	wote	–	wanaoliitia
G1063	G0846	G2962	G3956	G4147	G1519	G3956	G3588	G1941

αὐτόν.
yeye.
G0846

kwa kuwa hakuna tofauti kati ya Myahudi na Myunani. Kwa kuwa Bwana yule yule ni Bwana wa wote, na ni tajiri kwa wote wamwitao.

13	Πᾶς	γὰρ,	ὃς	ἂν	ἐπικαλέσηται	τὸ	ὄνομα	Κυρίου,	σωθήσεται.
	Kila	kwa–maana,	yeyote	atakaye	liitia	–	jina	la–Bwana,	ataokolewa.
	G3956	G1063	G3739	G0302	G1941	G3588	G3686	G2962	G4982

Kwa kuwa kila mtu ambaye huliitia jina la Bwana ataokoka.

14	πῶς	οὖν	ἐπικαλέσωνται	εἰς	ὃν	οὐκ	ἐπίστευσαν?	πῶς	δὲ
	basi–vipi	basi	wamwitie	yeye	ambaye	hawaku	mwamini?	basi–vipi	na
	G4459	G3767	G1941	G1519	G3739	G3756	G4100	G4459	G1161

πιστεύσωσιν	οὗ	οὐκ	ἤκουσαν?	πῶς	δὲ	ἀκούσωσιν,	χωρὶς
waamini	ambaye	hawaku	msikia?	basi–vipi	na	wasikie,	bila
G4100	G3739	G3756	G0191	G4459	G1161	G0191	G5565

κηρύσσοντος?
mhubiri?
G2784

Kwa jinsi gani wanaweza kumwita yeye ambaye hawajamwamini? Na jinsi gani wanaweza kuamini katika yeye ambaye hawajamsikia? Na watasikiaje pasipo muhubiri?

15	πῶς	δὲ	κηρύξωσιν,	ἐὰν	μὴ	ἀποσταλῶσιν?	καθὼς	γέγραπται,	Ὡς
	basi–vipi	na	wahubiri,	ikiwa	hawa	kutumwa?	kama	imeandikwa,	Jinsi
	G4459	G1161	G2784	G1437	G3361	G0649	G2531	G1125	G5613

ὡραῖοι	οἱ	πόδες	<τῶν	εὐαγγελιζομένων	εἰρήνην>	τῶν	εὐαγγελιζομένων	‹τὰ›
nzuri	–	miguu	ya–	wanaohubiri	amani	ya–	wanaohubiri	–
G5611	G3588	G4228	G3588	G2097	G1515	G3588	G2097	G3588

ἀγαθά!
mema!
G0018

Na jinsi gani wanaweza kuhubiri, isipokuwa wametumwa? - Kama ilivyoandikwa, “Jinsi gani ni mizuri miguu ya wale ambao wanatangaza habari za furaha za mambo mema!”

16	Ἀλλ’	οὐ	πάντες	ὑπήκουσαν	τῷ	εὐαγγελίῳ.	Ἡσαΐας	γὰρ	λέγει,
	Lakini	si	wote	walitii	–	Injili.	Isaya	kwa–maana	anasema,
	G0235	G3756	G3956	G5219	G3588	G2098	G2268	G1063	G3004

Κύριε,	τίς	ἐπίστευσεν	τῇ	ἀκοῇ	ἡμῶν?
Bwana,	nani	aliamini	–	habari	yetu?
G2962	G5101	G4100	G3588	G0189	G1473

Lakini wote hawakusikiliza injili. Kwa kuwa Isaya hunena, “Bwana, ni nani aliyesikia ujumbe wetu?”

17	ἄρα	ἡ	πίστις	ἐξ	ἀκοῆς,	ἡ	δὲ	ἀκοὴ	διὰ	ῥήματος	Χριστοῦ.
	basi	–	imani	kutoka–kwa	kusikia,	–	na	kusikia	kwa	neno	la–Kristo.
	G0686	G3588	G4102	G1537	G0189	G3588	G1161	G0189	G1223	G4487	G5547

Hivyo imani huja kutokana na kusikia, na kusikia kwa neno la Kristo.

18	ἀλλὰ	λέγω,	μὴ	οὐκ	ἤκουσαν?	μενοῦνγε,	Εἰς	πᾶσαν	τὴν	γῆν,	
	lakini	ninasema,	je	hawaku	sikia?	kwa–kweli,	Katika	nchi–yote	–	dunia,	
	G0235	G3004	G3361	G3756	G0191	G3304	G1519	G3956	G3588	G1093	

ἐξῆλθεν	ὁ	φθόγγος	αὐτῶν;	καὶ	εἰς	τὰ	πέρατα	τῆς	οἰκουμένης,	τὰ
ulitoka	–	sauti	yao;	na	hadi	–	miisho	ya–	ulimwengu,	–
G1831	G3588	G5353	G0846	G2532	G1519	G3588	G4009	G3588	G3625	G3588

ῥήματα	αὐτῶν.
maneno	yao.
G4487	G0846

Lakini nasema, “Je hawakusikia?” Ndiyo, kwa hakika sana. “Sauti yao imekwisha toka nje katika nchi yote, na maneno yao kwenda miisho ya dunia.”

19	ἀλλὰ	λέγω,	μὴ	Ἰσραὴλ	οὐκ	ἔγνω?	πρῶτος,	Μωϋσῆς	λέγει,	Ἐγὼ
	lakini	ninasema,	je	Israeli	haku	jua?	kwanza,	Musa	anasema,	Mimi
	G0235	G3004	G3361	G2474	G3756	G1097	G4413	G3475	G3004	G1473

παραζηλώσω	ὑμᾶς,	ἐπ’	οὐκ	ἔθνει;	ἐπ’	ἔθνει	ἀσυνέτῳ,	παροργιῶ	
nitawafanya–wawe–na–wivu	ninyi,	kwa	si	taifa;	kwa	taifa	la–kijinga,	nitawakasirisha	
G3863	G4771	G1909	G3756	G1484	G1909	G1484	G0801	G3949	

ὑμᾶς.	
ninyi.	
G4771	

Zaidi ya yote, Ninasema, “Je Israel hakujua?” Kwanza Musa hunena, “Nitawachokoza kuwatia wivu kwa watu ambao si taifa. Kwa njia ya taifa lisilo na uelewa, nitawachochea hadi mkasirike.”

20	Ἡσαΐας	δὲ	ἀποτολμᾷ	καὶ	λέγει,	Εὑρέθην	‹ἐν›	τοῖς	ἐμὲ	μὴ
	Isaya	na	anathubutu	na	anasema,	Nilipatikana	na	–	mimi	wasi
	G2268	G1161	G0662	G2532	G3004	G2147	G1722	G3588	G1473	G3361

ζητοῦσιν;	ἐμφανὴς	ἐγενόμην,	τοῖς	ἐμὲ	μὴ	ἐπερωτῶσιν.
onitafutao;	wazi	nikawa,	kwa–	mimi	wasi	oniuulizao.
G2212	G1717	G1096	G3588	G1473	G3361	G1905

Na Isaya ni jasiri sana na husema, “Nilipatikana na wale ambao hawakunitafuta. Nilionekana kwa wale ambao hawakunihitaji.”

21	πρὸς	δὲ	τὸν	Ἰσραὴλ,	λέγει,	Ὅλην	τὴν	ἡμέραν,	ἐξεπέτασα	τὰς
	kwa	lakini	–	Israeli,	anasema,	Siku–yote	–	hiyo,	niliinyosha	–
	G4314	G1161	G3588	G2474	G3004	G3650	G3588	G2250	G1600	G3588

χεῖράς	μου,	πρὸς	λαὸν	ἀπειθοῦντα	καὶ	ἀντιλέγοντα.
mikono	yangu,	kwa	watu	wasiotii	na	wanaopinga.
G5495	G1473	G4314	G2992	G0544	G2532	G0483

Lakini kwa Israel husema, “Siku zote nilinyoosha mikono yangu kwa wasiotii na kwa watu wagumu.”

Chapter 11

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ? μὴ γένοιτο!
Ninasema basi, je aliwakataa – Mungu – watu wake? La hasha!
G3004 G3767 G3361 G0683 G3588 G2316 G3588 G2992 G0846 G3361 G1096

καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
kwa-maana hata mimi Mwisraeli mimi, kutoka-kwa uzao wa-Ibrahimu, kabila
G2532 G1063 G1473 G2475 G1510 G1537 G4690 G0011 G5443

Βενιαμίν.
ya-Benyamini.
G0958

Basi nasema, je, Mungu aliwakataa watu wake? Hata kidogo. Kwa kuwa mimi pia ni Mwiisraeli, wa ukoo wa Abrahamu, wa kabila la Benyamini.

2 οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς, τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ
haku wakataa – Mungu, – watu wake, ambao aliwajua-tangu-awali. au
G3756 G0683 G3588 G2316 G3588 G2992 G0846 G3739 G4267 G2228

οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή? ὡς ἐντυγχάνει τῷ
hamjui hamjua katika Eliya nini inasema – Maandiko? jinsi anavyomsihi –
G3756 G1492 G1722 G2243 G5101 G3004 G3588 G1124 G5613 G1793 G3588

Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ,
Mungu dhidi-ya Israeli,
G2316 G2596 G3588 G2474

Mungu hakuwakataa watu wake, aliowajua tangu mwanzo. Je hamjui andiko linasema nini kuhusu Eliya, jinsi alivyomsihi Mungu juu ya Israeli?

3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν; τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν;
Bwana, – manabii wako waliua; – madhabahu yako walibomoa;
G2962 G3588 G4396 G4771 G0615 G3588 G2379 G4771 G2679

κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου.
nami nimebaki peke-yangu, na wanatafuta – uhai wangu.
G2504 G5275 G3441 G2532 G2212 G3588 G5590 G1473

“Bwana, wamewaua manabii wako, nao wamebomoa madhabahu zako. Mimi peke yangu nimesalia, nao wanatafuta uhai wangu.”

4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός? Κατέλιπον ἐμαυτῷ
lakini nini inasema kwake – jibu-la-Mungu? Nimejiachia mwenyewe
G0235 G5101 G3004 G0846 G3588 G5538 G2641 G1683

ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.
elfu-saba wanaume, ambao hawaku piga goti kwa- Baali.
G2035 G0435 G3748 G3756 G2578 G1119 G3588 G0896

Lakini jibu la Mungu lasema nini kwako? “Nimetunza kwa ajili yangu watu elfu saba ambao hawampigii magoti Baali.”

5 οὕτως οὖν καὶ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ, λεῖμμα κατ’ ἐκλογὴν χάριτος
hivyo basi pia, katika – sasa wakati, mabaki kwa uchaguzi wa-neema
G3779 G3767 G2532 G1722 G3588 G3568 G2540 G3005 G2596 G1589 G5485

γέγονεν.
yamekuwepo.
G1096

Hata hivyo, wakati huu wa sasa pia kuna walio salia kwa sababu ya uchaguzi wa neema.

6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων; ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι
ikiwa na kwa–neema, si–tena kwa matendo; vinginevyo – neema si–tena
G1487 G1161 G5485 G3765 G1537 G2041 G1893 G3588 G5485 G3765

γίνεται χάρις; <Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶν χάρις; ἐπεὶ τὸ
ingekuwa neema; Ikiwa na kwa matendo, si–tena ni neema; vinginevyo –
G1096 G5485 G1487 G1161 G1537 G2041 G3765 G1510 G5485 G1893 G3588

ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον>.
tendo si–tena ni tendo.
G2041 G3765 G1510 G2041

Lakini ikiwa ni kwa neema, si tena kwa matendo. Vinginevyo neema haitakuwa tena neema.

7 Τί οὖν? ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν; ἡ δὲ
Nini basi? kile anachokitafuta Israeli, hicho hakiku pata; – lakini
G5101 G3767 G3739 G1934 G2474 G3778 G3756 G2013 G3588 G1161

ἐκλογὴ ἐπέτυχεν; οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν,
waliochaguliwa walipata; – na wengine walifanywa–wagumu,
G1589 G2013 G3588 G1161 G3062 G4456

Ni nini basi? Jambo ambalo Israeli alikuwa akitafuta, hakukipata, bali wateule walikipata, na wengine walitiwa uzito.

8 καθὼς γέγραπται, Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
kama imeandikwa, Aliwapa wao – Mungu roho ya–usingizi–mzito,
G2531 G1125 G1325 G0846 G3588 G2316 G4151 G2659

ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς
macho ya– kuto ona, na masikio ya– kuto sikia, hadi –
G3788 G3588 G3361 G0991 G2532 G3775 G3588 G3361 G0191 G2193 G3588

σήμερον ἡμέρας.
leo siku.
G4594 G2250

Ni kama ilivyoandikwa: “Mungu amewapa roho ya ubutu, macho ili wasione, na masikio ili wasisikie, mpaka leo hii.”

9 καὶ Δαυὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν, εἰς παγίδα, καὶ εἰς
na Daudi anasema, Iwe – meza yao, kuwa mtego, na kuwa
G2532 G1138 G3004 G1096 G3588 G5132 G0846 G1519 G3803 G2532 G1519

θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς;
windo, na kuwa kikwazo, na kuwa malipo kwao;
G2339 G2532 G1519 G4625 G2532 G1519 G0468 G0846

Naye Daudi anasema, “Acha meza zao na ziwe wavu, mtego, sehemu ya kujikwaa, na kulipiza kisasi dhidi yao.

10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον
yatiwe–giza – macho yao, ya– kuto ona, na – mgongo
G4654 G3588 G3788 G0846 G3588 G3361 G0991 G2532 G3588 G3577

αὐτῶν, διὰ παντὸς σύνκαμψον.
wao, kwa daima uuinamishe.
G0846 G1223 G3956 G4781

Acha macho yao yatiwe giza ili wasiweze kuona. Ukawainamishe migongo yao daima.”

11	Λέγω	οὖν,	μὴ	ἔπταισαν	ἵνα	πέσωσιν?	μὴ	γένοιτο!	ἀλλὰ	τῷ	αὐτῶν
	Ninasema	basi,	je	walijikwaa	ili	waanguke?	La	hasha!	lakini	kwa–	yao
	G3004	G3767	G3361	G4417	G2443	G4098	G3361	G1096	G0235	G3588	G0846

παραπτώματι,	ἡ	σωτηρία	τοῖς	ἔθνεσιν,	εἰς	τὸ	παραζηλῶσαι
kosa,	–	wokovu	kwa–	Mataifa,	ili	–	kuwafanya–wawe–na–wivu
G3900	G3588	G4991	G3588	G1484	G1519	G3588	G3863

αὐτούς.
wao.
G0846

Basi nasema, “Je, wamejikwaa hata kuanguka?” Isiwe hivyo kamwe. Badala yake, kwa kushindwa kwao, wokovu umefika kwa Mataifa, ili wao wenyewe watiwe wivu.

12	εἰ	δὲ,	τὸ	παράπτωμα	αὐτῶν,	πλοῦτος	κόσμου,	καὶ	τὸ	ἥττημα
	ikiwa	na,	–	kosa	lao,	utajiri	wa–ulimwengu,	na	–	kushindwa
	G1487	G1161	G3588	G3900	G0846	G4149	G2889	G2532	G3588	G2275

αὐτῶν,	πλοῦτος	ἐθνῶν,	πόσῳ	μᾶλλον	τὸ	πλήρωμα	αὐτῶν?
kwao,	utajiri	wa–Mataifa,	zaidi–sana	vipi	–	utimilifu	wao?
G0846	G4149	G1484	G4214	G3123	G3588	G4138	G0846

Sasa ikiwa kushindwa kwao ni utajiri wa ulimwengu, na kama hasara yao ni utajiri wa mataifa, ni kiasi gani zaidi itakuwa kukamilika kwao?

13	Ὑμῖν	δὲ	λέγω,	τοῖς	ἔθνεσιν,	ἐφ’	ὅσον	μὲν	οὖν	εἰμι
	Kwenu	lakini	ninasema,	–	Mataifa,	kwa–kadiri	ambayo	kwa–kweli	basi	mimi
	G4771	G1161	G3004	G3588	G1484	G1909	G3745	G3303	G3767	G1510

ἐγὼ	ἐθνῶν	ἀπόστολος,	τὴν	διακονίαν	μου	δοξάζω,
mimi	wa–Mataifa	mtume,	–	huduma	yangu	ninaitukuza,
G1473	G1484	G0652	G3588	G1248	G1473	G1392

Na sasa naongea nanyi watu wa Mataifa. Kwa kuwa nimekuwa mtume kwa watu wa Mataifa mengine, najivunia huduma yangu.

14	εἴ	πως	παραζηλώσω	μου	τὴν	σάρκα,	καὶ	σώσω	τινὰς
	ikiwa	labda	nitawafanya–wawe–na–wivu	wangu	–	watu–wa–mwili,	na	niokoe	baadhi
	G1487	G4459	G3863	G1473	G3588	G4561	G2532	G4982	G5100

ἐξ	αὐτῶν.
kutoka–kwa	wao.
G1537	G0846

Labda nitawatia wivu walio mwili mmoja na mimi. Labda tutawaokoa baadhi yao.

15	εἰ	γὰρ	ἡ	ἀποβολὴ	αὐτῶν	καταλλαγὴ	κόσμου,	τίς	ἡ
	ikiwa	kwa–maana	–	kukataliwa	kwao	kupatanishwa	kwa–ulimwengu,	nini	–
	G1487	G1063	G3588	G0580	G0846	G2643	G2889	G5101	G3588

πρόσλημψις,	εἰ	μὴ	ζωὴ	ἐκ	νεκρῶν?
kukubaliwa,	ikiwa	si	uhai	kutoka–kwa	wafu?
G4356	G1487	G3361	G2222	G1537	G3498

Maana ikiwa kukataliwa kwao ni maridhiano ya dunia, kupokelewa kwao kutakuwaje ila uhai toka kwa wafu?

16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα; καὶ εἰ ἡ
ikiwa na – malimbuko matakatifu, pia – donge; na ikiwa –
G1487 G1161 G3588 G0536 G0040 G2532 G3588 G5445 G2532 G1487 G3588

ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.
mzizi mtakatifu, pia – matawi.
G4491 G0040 G2532 G3588 G2798

Kama matunda ya kwanza ni akiba, ndivyo ilivyo kwa donge la unga. Kama mzizi ni akiba, matawi nayo kadhalika.

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ, ἀγριέλαιος ὢν,
Ikiwa na baadhi ya– matawi yalivunjwa, wewe na, mzeituni–mwitu ukiwa,
G1487 G1161 G5100 G3588 G2798 G1575 G4771 G1161 G0065 G1510

ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς
ulipandikizwa kati yao, na mshiriki wa– mzizi wa– unono wa–
G1461 G1722 G0846 G2532 G4791 G3588 G4491 G3588 G4096 G3588

ἐλαίας ἐγένου,
mzeituni ukawa,
G1636 G1096

Lakini kama baadhi ya matawi yamekatwa, kama wewe, tawi pori la mzeituni, ulipandikizwa kati yao, na kama ulishiriki pamoja nao katika mizizi ya utajiri wa mzeituni,

18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν
usi jisifu juu–ya– matawi. ikiwa na unajisifu, si wewe –
G3361 G2620 G3588 G2798 G1487 G1161 G2620 G3756 G4771 G3588

ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ.
mzizi unauchukua, bali – mzizi wewe.
G4491 G0941 G0235 G3588 G4491 G4771

usijisifu juu ya matawi. Lakini kama unajisifu, si wewe ambaye unaisaidia mizizi, bali mizizi inakusaidia wewe.

19 ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.
utasema basi, Yalivunjwa matawi, ili mimi nipandikizwe.
G2046 G3767 G1575 G2798 G2443 G1473 G1461

Basi utasema, “Matawi yalikatwa ili nipate kupandikizwa katika shina.”

20 καλῶς; τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ
vizuri; kwa– kutokuamini yalivunjwa, wewe na kwa– imani umesimama. Usi
G2573 G3588 G0570 G1575 G4771 G1161 G3588 G4102 G2476 G3361

ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ.
juu jifikirie, bali ogopa.
G5308 G5426 G0235 G5399

Hiyo ni kweli. Kwa sababu ya kutoamini kwao walikatwa, lakini wewe ulisimama imara kwa sababu ya imani yako. Usijifikirie mwenyewe kwa hali ya juu sana, bali ogopa.

21 εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων, οὐκ ἐφείσατο,
ikiwa kwa–maana – Mungu matawi ya– asili matawi, hakuya hurumia,
G1487 G1063 G3588 G2316 G3588 G2596 G5449 G2798 G3756 G5339

[μή πως] οὐδὲ σοῦ φείσεται.
labda pia wala wewe atakuhurumia.
G3361 G4459 G3761 G4771 G5339

Kwa maana ikiwa Mungu hakuyaachia matawi ya asili, hatakuhurumia wewe pia.

22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ: ἐπὶ μὲν τοὺς
ona basi wema na ukali wa-Mungu: juu-ya kwa-kweli –
G3708 G3767 G5544 G2532 G0663 G2316 G1909 G3303 G3588

πεσόντας, ἀποτομία; ἐπὶ δὲ σὲ, χρηστότης Θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς
walioanguka, ukali; juu-yako lakini wewe, wema wa-Mungu, ikiwa utaendelea
G4098 G0663 G1909 G1161 G4771 G5544 G2316 G1437 G1961

τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
katika- wema, vinginevyo pia wewe utakatwa.
G3588 G5544 G1893 G2532 G4771 G1581

Angalia, basi, matendo mema na ukali wa Mungu. Kwa upande mmoja, ukali ulikuja juu ya Wayahudi ambao walianguka. Lakini kwa upande mwingine, wema wa Mungu huja juu yako, kama utadumu katika wema wake. Vinginevyo wewe pia utakatiliwa mbali.

23 κἀκεῖνοι δέ ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται;
nao-pia na ikiwa hawata endelea katika- kutokuamini, watapandikizwa;
G2548 G1161 G1437 G3361 G1961 G3588 G0570 G1461

δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς.
anaweza kwa-maana yu – Mungu tena kuwapandikiza wao.
G1415 G1063 G1510 G3588 G2316 G3825 G1461 G0846

Na pia, kama hawataendelea katika kutoamini kwao, watapandikizwa tena. Maana Mungu anao uwezo wa kuwapandikiza tena.

24 εἰ γὰρ σὺ, ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου,
ikiwa kwa-maana wewe, kutoka-kwa – wa- asili ulikatwa mzeituni-mwitu,
G1487 G1063 G4771 G1537 G3588 G2596 G5449 G1581 G0065

καὶ, παρὰ φύσιν, ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι,
na, kinyume-na asili, ulipandikizwa katika mzeituni-mzuri, zaidi-sana vipi hawa,
G2532 G3844 G5449 G1461 G1519 G2565 G4214 G3123 G3778

οἱ κατὰ φύσιν, ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ?
– wa- asili, watapandikizwa katika- yao-wenyewe mzeituni?
G3588 G2596 G5449 G1461 G3588 G2398 G1636

Kwa maana ikiwa ninyi mlikatwa nje kwa ulio kwa asili mzeituni mwitu, na kinyume cha asili mlipandikizwa katika mzeituni ulio mwema, si zaidi sana hawa Wayahudi, ambao ni kama matawi ya asili kuweza kupandikizwa tena ndani ya mzeituni wao wenyewe?

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα
Si kwa-maana nataka ninyi msijue, ndugu, – siri hii, ili
G3756 G1063 G2309 G4771 G0050 G0080 G3588 G3466 G3778 G2443

μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι: ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους
msi we katika nafsi-zenu wenye-hekima: kwamba ugumu kutoka-kwa sehemu
G3361 G1510 G1722 G1438 G5429 G3754 G4457 G0575 G3313

τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ;
kwa- Israeli umekuwepo, hadi wakati – utimilifu wa- Mataifa uingie;
G3588 G2474 G1096 G0891 G3739 G3588 G4138 G3588 G1484 G1525

Kwa maana ndugu sitaki msijue, kuhusiana na siri hii, ili kwamba msiwe na hekima katika kufikiri kwenu wenyewe. Siri hii ni kwamba ugumu umetokea katika Israeli, hadi kukamilika kwa mataifa kutakapokuja.

26	καὶ	οὕτως	πᾶς	Ἰσραὴλ	σωθήσεται,	καθὼς	γέγραπται,	Ἥξει	ἐκ	
	na	hivyo	Israeli–wote	Israeli	wataokolewa,	kama	imeandikwa,	Atakuja	kutoka–kwa	
	G2532	G3779	G3956	G2474	G4982	G2531	G1125	G2240	G1537	

Σιὼν	ὁ	Ῥυόμενος,	ἀποστρέψει	ἀσεβείας	ἀπὸ	Ἰακώβ.
Sayuni	–	Mkombozi,	ataondoa	uasi	kutoka–kwa	Yakobo.
G4622	G3588	G4506	G0654	G0763	G0575	G2384

Hivyo Israeli wote wataokoka, kama ilivyoandikwa: “Kutoka Sayuni atakuja Mkombozi. Atauondoa uovu kutoka kwa Yakobo.

27	καὶ	αὕτη	αὐτοῖς,	ἡ	παρ’	ἐμοῦ	διαθήκη,	ὅταν	ἀφέλωμαι	τὰς
	na	hii	kwao,	–	kutoka–kwangu	mimi	agano,	nitakapo	ondoa	–
	G2532	G3778	G0846	G3588	G3844	G1473	G1242	G3752	G0851	G3588

ἁμαρτίας	αὐτῶν.	
dhambi	zao.	
G0266	G0846	

Na hili litakuwa agano langu pamoja nao, wakati nitakapoziondoa dhambi zao.”

28	κατὰ	μὲν	τὸ	εὐαγγέλιον,	ἐχθροὶ	δι’	ὑμᾶς;	κατὰ	δὲ	
	kuhusu	kwa–kweli	–	Injili,	maadui	kwa–sababu–yenu;	ninyi;	kuhusu	lakini	
	G2596	G3303	G3588	G2098	G2190	G1223	G4771	G2596	G1161	

τὴν	ἐκλογὴν,	ἀγαπητοὶ	διὰ	τοὺς	πατέρας.	
–	uchaguzi,	wapendwa	kwa–sababu–ya	–	mababu.	
G3588	G1589	G0027	G1223	G3588	G3962	

Kwa upande mmoja kuhusu injili, wanachukiwa kwa sababu yenu. Kwa upande mwingine kutokana na uchaguzi wa Mungu, wamependwa kwa sababu ya mababu.

29	ἀμεταμέλητα	γὰρ	τὰ	χαρίσματα	καὶ	ἡ	κλῆσις	τοῦ	Θεοῦ.
	zisizo–badilika	kwa–maana	–	karama	na	–	wito	wa–	Mungu.
	G0278	G1063	G3588	G5486	G2532	G3588	G2821	G3588	G2316

Kwa kuwa zawadi na wito wa Mungu haubadiliki.

30	ὥσπερ	γὰρ	ὑμεῖς	ποτε	ἠπειθήσατε	τῷ	Θεῷ,	νῦν	δὲ
	kama	kwa–maana	ninyi	zamani	hamkutii	–	Mungu,	sasa	lakini
	G5618	G1063	G4771	G4218	G0544	G3588	G2316	G3568	G1161

ἠλεήθητε,	τῇ	τούτων	ἀπειθείᾳ;	
mmehurumiwa,	kwa–	hawa	kutokutii;	
G1653	G3588	G3778	G0543	

Kwa kuwa awali ninyi mlikuwa mmemwasi Mungu, lakini sasa mmeipokea rehema kwa sababu ya kuasi kwao.

31	οὕτως	καὶ	οὗτοι	νῦν	ἠπείθησαν,	τῷ	ὑμετέρῳ	ἐλέει,	ἵνα	καὶ	αὐτοὶ
	hivyo	pia	hawa	sasa	hawakutii,	kwa–	yenu	rehema,	ili	pia	wao
	G3779	G2532	G3778	G3568	G0544	G3588	G5212	G1656	G2443	G2532	G0846

νῦν,	ἐλεηθῶσιν.	
sasa,	wahurumiwe.	
G3568	G1653	

Kwa njia iyo hiyo, sasa hawa Wayahudi wameasi. Matokeo yake ni kwamba kutokana na huruma mliyojaliwa ninyi wanaweza pia kupokea rehema.

32	συνέκλεισεν	γὰρ,	ὁ	Θεὸς	τοὺς	πάντας	εἰς	ἀπείθειαν,	ἵνα	τοὺς
	alifunga	kwa-maana,	–	Mungu	–	wote	katika	kutokutii,	ili	–
	G4788	G1063	G3588	G2316	G3588	G3956	G1519	G0543	G2443	G3588

πάντας	ἐλεήσῃ.	
wote	awarehemu.	
G3956	G1653	

Maana Mungu amewafunga watu wote katika uasi, ili aweze kuwahurumia wote.

33	Ὦ,	βάθος	πλούτου,	καὶ	σοφίας,	καὶ	γνώσεως	Θεοῦ!	ὡς
	Lo,	kina	cha-utajiri,	na	hekima,	na	maarifa	ya-Mungu!	jinsi
	G5599	G0899	G4149	G2532	G4678	G2532	G1108	G2316	G5613

ἀνεξεραύνητα	τὰ	κρίματα	αὐτοῦ,	καὶ	ἀνεξιχνίαστοι	αἱ	ὁδοὶ	αὐτοῦ!
yasivyochunguzika	–	hukumu	zake,	na	zisizofuatika	–	njia	zake!
G0419	G3588	G2917	G0846	G2532	G0421	G3588	G3598	G0846

Jinsi zilivyo kuu utajiri na hekima na maarifa ya Mungu! Hazichunguziki hukumu zake, na njia zake hazigunduliki!

34	Τίς	γὰρ	ἔγνω	νοῦν	Κυρίου,	ἢ	τίς	σύμβουλος	αὐτοῦ	ἐγένετο?
	Nani	kwa-maana	alijua	akili	ya-Bwana,	au	nani	mshauri	wake	alikuwa?
	G5101	G1063	G1097	G3563	G2962	G2228	G5101	G4825	G0846	G1096

“Maana ni nani aliyeijua nia ya Bwana? Au ni nani amekuwa mshauri wake?

35	ἢ	τίς	προέδωκεν	αὐτῷ,	καὶ	ἀνταποδοθήσεται	αὐτῷ?
	au	nani	alimpa-kwanza	yeye,	na	atalipwa	kwake?
	G2228	G5101	G4272	G0846	G2532	G0467	G0846

Au ni nani kwanza aliyempa kitu Mungu, ili alipwe tena?”

36	ὅτι	ἐξ	αὐτοῦ,	καὶ	δι’	αὐτοῦ,	καὶ	εἰς	αὐτὸν,
	kwa-sababu	kutoka-kwake,	yeye,	na	kupitia-kwake	yeye,	na	kwake	yeye,
	G3754	G1537	G0846	G2532	G1223	G0846	G2532	G1519	G0846

τὰ	πάντα.	αὐτῷ	ἡ	δόξα	εἰς	τοὺς	αἰῶνας!	ἀμήν.
–	vyote.	Kwake	–	utukufu	hadi	–	milele!	Amina.
G3588	G3956	G0846	G3588	G1391	G1519	G3588	G0165	G0281

Kwa maana kutoka kwake, na kwa njia yake na kwake, vitu vyote vipo. Kwake uwe utukufu milele. Amina.

Chapter 12

1	Παρακαλῶ	οὖν	ὑμᾶς,	ἀδελφοί,	διὰ	τῶν	οἰκτιρμῶν	τοῦ	Θεοῦ,	παραστῆσαι
	Ninawasihi	basi	ninyi,	ndugu,	kwa	–	huruma	za-	Mungu,	mtolee
	G3870	G3767	G4771	G0080	G1223	G3588	G3628	G3588	G2316	G3936

τὰ	σώματα	ὑμῶν	θυσίαν	ζῶσαν,	ἁγίαν,	«τῷ	Θεῷ»□,	εὐάρεστον,	τὴν
–	miili	yenu	dhabihu	iliyo-hai,	takatifu,	kwa-	Mungu	ya-kupendeza,	–
G3588	G4983	G4771	G2378	G2198	G0040	G3588	G2316	G2101	G3588

λογικὴν	λατρείαν	ὑμῶν.
ya-akili	ibada	yenu.
G3050	G2999	G4771

Kwa hiyo nawasihi, ndugu, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, inayokubalika kwa Mungu. Hii ndiyo ibada yenu yenye maana.

2	καὶ	μὴ	συσχηματίζεσθε	τῷ	αἰῶνι	τούτῳ,	ἀλλὰ	μεταμορφοῦσθε	τῇ	ἀνακαινώσει	τοῦ	νοός,
	na	msi	fuate–mfano–wa	–	ulimwengu	huu,	bali	mgeuzwe	kwa–	kufanywa–upya	kwa–	akili,
	G2532	G3361	G4964	G3588	G0165	G3778	G0235	G3339	G3588	G0342	G3588	G3563

	εἰς	τὸ	δοκιμάζειν	ὑμᾶς,	τί	τὸ	θέλημα	τοῦ	Θεοῦ,	τὸ	ἀγαθὸν,	καὶ
	ili	–	mpate–kujua	ninyi,	nini	–	mapenzi	ya–	Mungu,	–	yaliyo–mema,	na
	G1519	G3588	G1381	G4771	G5101	G3588	G2307	G3588	G2316	G3588	G0018	G2532

	εὐάρεστον,	καὶ	τέλειον.
	ya–kupendeza,	na	makamilifu.
	G2101	G2532	G5046

Wala msiifuatishe namna ya dunia hii, bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu. Fanyeni hivi mpate kujua mapenzi ya Mungu yaliyo mema, yakumpendeza na kamilifu.

3	Λέγω	γὰρ	διὰ	τῆς	χάριτος	τῆς	δοθείσης	μοι,	παντὶ	τῷ	ὄντι	ἐν
	Ninasema	kwa–maana	kwa	–	neema	–	niliyopewa	mimi,	kwa–kila	–	aliye	miongoni
	G3004	G1063	G1223	G3588	G5485	G3588	G1325	G1473	G3956	G3588	G1510	G1722

	ὑμῖν,	μὴ	ὑπερφρονεῖν	παρ’	ὃ	δεῖ	φρονεῖν;	ἀλλὰ	φρονεῖν	εἰς	τὸ	σωφρονεῖν,
	mwenu,	msi	jifikirie–juu	zaidi–ya	ya–hivyo	inavyopasa	kufikiri;	bali	kufikiri	kwa	–	kiasi,
	G4771	G3361	G5252	G3844	G3739	G1163	G5426	G0235	G5426	G1519	G3588	G4993

	ἑκάστῳ	ὡς	ὁ	Θεὸς	ἐμέρισεν	μέτρον	πίστεως.		
	kwa–kila–mtu	kama	–	Mungu	alivyomgawia	kipimo	cha–imani.		
	G1538	G5613	G3588	G2316	G3307	G3358	G4102		

Kwa maana nasema, kwa sababu ya neema niliyopewa, kwamba kila mtu ambaye yupo miongoni mwenu hapaswi kufikiri zaidi juu yake mwenyewe kuliko inavyompasa kufikiri. Bali, imempasa kufikiri kwa hekima, kama ambavyo Mungu amewapa kila mmoja kiasi fulani cha imani.

4	καθάπερ	γὰρ,	ἐν	ἑνὶ	σώματι	πολλὰ	μέλη	ἔχομεν,	τὰ	δὲ	μέλη	πάντα
	kama	kwa–maana,	katika	mwili–mmoja	mwili	viungo–vingi	viungo	tunayo,	–	na	viungo	vyote
	G2509	G1063	G1722	G1520	G4983	G4183	G3196	G2192	G3588	G1161	G3196	G3956

	οὐ	τὴν	αὐτὴν	ἔχει	πρᾶξιν;
	si	–	ile–ile	vina	kazi;
	G3756	G3588	G0846	G2192	G4234

Kwa kuwa tuna viungo vingi katika mwili mmoja, lakini si viungo vyote vina kazi moja.

5	οὕτως	οἱ	πολλοὶ,	ἓν	σῶμά	ἐσμεν	ἐν	Χριστῷ;	τὸ	δὲ	καθ’,	εἷς
	hivyo	–	wengi,	mwili–mmoja	mwili	sisi	katika	Kristo;	–	na	kila–mmoja,	mmoja
	G3779	G3588	G4183	G1520	G4983	G1510	G1722	G5547	G3588	G1161	G2596	G1520

	ἀλλήλων	μέλη,	
	viungo–kwa–kila–mwingine	viungo,	
	G0240	G3196	

Vivyo hivyo, sisi tulio wengi tu mwili mmoja katika Kristo, na viungo kila mmoja kwa mwenzake.

6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα:
tukiwa-na na karama kwa – neema – tuliyopewa sisi tofauti:
G2192 G1161 G5486 G2596 G3588 G5485 G3588 G1325 G1473 G1313

εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως;
iwe unabii, kwa – kipimo cha- imani;
G1535 G4394 G2596 G3588 G0356 G3588 G4102

Tuna karama zilizo mbalimbali kwa kadiri ya neema mliyopewa. Ikiwa karama ya mtu ni unabii, na itendeke kwa kadiri ya imani yake.

7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ; εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ
iwe huduma, katika – huduma; iwe – anayefundisha, katika –
G1535 G1248 G1722 G3588 G1248 G1535 G3588 G1321 G1722 G3588

διδασκαλίᾳ;
kufundisha;
G1319

Ikiwa karama ya mtu ni huduma, na atumike. Ikiwa mwingine ana karama ya kufundisha, basi, afundishe.

8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει; ὁ μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι;
iwe – anayeonya, katika – kuonya; – anayegawa, kwa ukarimu;
G1535 G3588 G3870 G1722 G3588 G3874 G3588 G3330 G1722 G0572

ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ; ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
– anayeongoza, kwa bidii; – anayehurumia, kwa furaha.
G3588 G4291 G1722 G4710 G3588 G1653 G1722 G2432

Ikiwa karama ya mtu ni faraja, basi, afariji. Ikiwa karama ya mtu ni kutoa, afanye hivyo kwa ukarimu. Ikiwa karama ya mtu ni kuongoza, na litendeke kwa uangalifu. Ikiwa karama ya mtu ni katika kuonesha huruma, na litendeke kwa furaha.

9 ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν; κολλώμενοι τῷ
– Upendo usio-na-unafiki. Mkichukia – uovu; mkishikamana-na –
G3588 G0026 G0505 G0655 G3588 G4190 G2853 G3588

ἀγαθῷ;
wema;
G0018

Pendo lisiwe na unafiki. Chukieni uovu; mshikilie yaliyo mema.

10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς, ἀλλήλους φιλόστοργοι; τῇ τιμῇ, ἀλλήλους
kwa- upendo-wa-kindugu kwa, kila-mmoja wenye-huruma; kwa- heshima, kila-mmoja
G3588 G5360 G1519 G0240 G5387 G3588 G5092 G0240

προηγούμενοι;
mkitanguliana;
G4285

Kuhusu upendo wa ndugu, pendaneni ninyi kwa ninyi. Kuhusu heshima, heshimianeni ninyi kwa ninyi.

11 τῇ σπουδῇ, μὴ ὀκνηροί τῷ πνεύματι, ζέοντες; τῷ Κυρίῳ
kwa- bidii, msi wavivu; kwa- roho, mkiwa-na-joto; kwa- Bwana
G3588 G4710 G3361 G3636 G3588 G4151 G2204 G3588 G2962

δουλεύοντες.
mkimtumikia.
G1398

Kuhusu bidii, msiwe walegevu. Kuhusu roho, iweni na shauku. Kuhusu Bwana, mtumikieni.

12 τῇ ἐλπίδι, χαίροντες; τῇ θλίψει, ὑπομένοντες; τῇ προσευχῇ,
kwa– tumaini, mkifurahi; kwa– dhiki, mkivumilia; kwa– maombi,
G3588 G1680 G5463 G3588 G2347 G5278 G3588 G4335

προσκαρτεροῦντες.
mkidumu.
G4342

Furahini katika ujasiri mlionao kuhusu siku zijazo. Muwe na subira katika matatizo yenu. Mdumu katika kuomba.

13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.
kwa– mahitaji ya– watakatifu mkishiriki, – ukarimu mkifuata.
G3588 G5532 G3588 G0040 G2841 G3588 G5381 G1377

Mshiriki katika mahitaji ya waumini. Tafuteni njia nyingi za kuonesha ukarimu.

14 εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας [ὑμᾶς]; εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.
wabarikieni – wanaowatesa ninyi; barikieni na msi laani.
G2127 G3588 G1377 G4771 G2127 G2532 G3361 G2672

Watakieni baraka wote wanaowatesa ninyi; muwabariki na wala msiwalaani.

15 χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων;
furahini pamoja–na wanaofurahi, lieni pamoja na wanaolia;
G5463 G3326 G5463 G2799 G3326 G2799

Furahini pamoja na wanaofurahi, lieni pamoja na wanaolia.

16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ
– yale–yale kwa kila–mmoja mkifikiri, msi – vya–juu fikiri, bali
G3588 G0846 G1519 G0240 G5426 G3361 G3588 G5308 G5426 G0235

τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ’ ἑαυτοῖς.
na– wanyenyekevu mkiambatana. Msi we wenye–hekima machoni mwenu.
G3588 G5011 G4879 G3361 G1096 G5429 G3844 G1438

Muwe na nia moja ninyi kwa ninyi. Msifikiri kwa kujivuna, lakini wakubalini watu wa hali ya chini. Msiwe na hekima juu ya mawazo yenu wenyewe.

17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον
kwa–mtu–yeyote ubaya badala–ya ubaya msilipe, mkitangulia mema mbele–ya
G3367 G2556 G0473 G2556 G0591 G4306 G2570 G1799

πάντων ἀνθρώπων.
watu–wote watu.
G3956 G0444

Msimlipe mtu yeyote ovu kwa ovu. Fanyeni mambo mema machoni pa watu wote.

18 εἰ δυνατόν τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
ikiwa inawezekana – kadiri–inavyowezekana kwenu, na watu–wote watu
G1487 G1415 G3588 G1537 G4771 G3326 G3956 G0444

εἰρηνεύοντες;
mkiwa–na–amani;
G1514

Kama inawezekana, kama ilivyowekwa kwenu, muwe na amani na watu wote.

19	μὴ	ἑαυτοὺς	ἐκδικοῦντες,	ἀγαπητοί,	ἀλλὰ	δότε	τόπον	τῇ	ὀργῇ;
	msi	wenyewe	jilipize-kisasi,	wapendwa,	bali	mpeni	nafasi	kwa-	ghadhabu;
	G3361	G1438	G1556	G0027	G0235	G1325	G5117	G3588	G3709

γέγραπται	γάρ,	Ἐμοὶ	ἐκδίκησις.	ἐγὼ	ἀνταποδώσω,	λέγει	Κύριος.		
imeandikwa	kwa-maana,	Kwangu	kisasi.	Mimi	nitalipa,	asema	Bwana.		
G1125	G1063	G1473	G1557	G1473	G0467	G3004	G2962		

Wapenzi, msijilipizie kisasi wenyewe, lakini ipisheni ghadhabu ya Mungu. Kwa maana imeandikwa, '' 'kisasi ni changu; Mimi nitalipa,' asema Bwana.”

20	ἀλλὰ	ἐὰν	πεινᾷ	ὁ	ἐχθρός	σου,	ψώμιζε	αὐτόν;	ἐὰν	διψᾷ,	πότιζε	
	bali	ikiwa	ana-njaa	–	adui	wako,	mlishe	yeye;	ikiwa	ana-kiu,	mnyweshe	
	G0235	G1437	G3983	G3588	G2190	G4771	G5595	G0846	G1437	G1372	G4222	

αὐτόν;	τοῦτο	γὰρ	ποιῶν,	ἄνθρακας	πυρὸς	σωρεύσεις	ἐπὶ	τὴν		
yeye;	hivi	kwa-maana	kwa-kufanya,	makaa	ya-moto	utakusanya	juu-ya	–		
G0846	G3778	G1063	G4160	G0440	G4442	G4987	G1909	G3588		

κεφαλὴν	αὐτοῦ.
kichwa	chake.
G2776	G0846

“Lakini ikiwa adui yako ana njaa, mlishe. Akiwa na kiu, mnyweshe. Kwa maana ukifanya hivyo, utampalia makaa ya moto juu ya kichwa chake.”

21	μὴ	νικῶ	ὑπὸ	τοῦ	κακοῦ,	ἀλλὰ	νίκα	ἐν	τῷ	ἀγαθῷ	τὸ	κακόν.
	Usi	shindwe	na	–	uovu,	bali	shinda	kwa	–	wema	–	uovu.
	G3361	G3528	G5259	G3588	G2556	G0235	G3528	G1722	G3588	G0018	G3588	G2556

Usishindwe na ubaya, bali ushinde ubaya kwa wema.

Chapter 13

1	Πᾶσα	ψυχὴ	ἐξουσίαις	ὑπερεχούσαις	ὑποτασσέσθω.	οὐ	γὰρ	ἔστιν				
	Kila	nafsi	mamlaka	zilizo-juu	na-zijitiishe.	si	kwa-maana	iko				
	G3956	G5590	G1849	G5242	G5293	G3756	G1063	G1510				

ἐξουσία,	εἰ	μὴ	ὑπὸ	Θεοῦ;	αἱ	δὲ	οὖσαι	ὑπὸ	Θεοῦ	
mamlaka,	ila	kwa	kutoka-kwa	Mungu;	na-zile	na	zilizo	kutoka-kwa	Mungu	
G1849	G1487	G3361	G5259	G2316	G3588	G1161	G1510	G5259	G2316	

τεταγμέναι	εἰσίν.
zimewekwa	ni.
G5021	G1510

Kila nafsi na iwe na utii kwa mamlaka ya juu, kwa kuwa hakuna mamlaka isipokuwa imetoka kwa Mungu. Na mamlaka zilizopo zimewekwa na Mungu.

2	ὥστε	ὁ	ἀντιτασσόμενος	τῇ	ἐξουσίᾳ,	τῇ	τοῦ	Θεοῦ	διαταγῇ	ἀνθέστηκεν;	
	hivyo	yule	anaye-pinga	ile	mamlaka,	ile	ya	Mungu	amri	amepinga;	
	G5620	G3588	G0498	G3588	G1849	G3588	G3588	G2316	G1296	G0436	

οἱ	δὲ	ἀνθεστηκότες,	ἑαυτοῖς	κρίμα	λήμψονται.	
na-wale	na	waliyo-pinga,	wenyewe	hukumu	watapokea.	
G3588	G1161	G0436	G1438	G2917	G2983	

Kwa hiyo ambaye anapinga mamlaka hiyo hupinga amri ya Mungu; na wale waipingao watapokea hukumu juu yao wenyewe.

3	οἱ	γὰρ	ἄρχοντες	οὐκ	εἰσὶν	φόβος	τῷ	ἀγαθῷ	ἔργῳ,	ἀλλὰ	
	na–watawala	kwa–maana	watawala	si	ni	hofu	kwa–ile	njema	kazi,	bali	
	G3588	G1063	G0758	G3756	G1510	G5401	G3588	G0018	G2041	G0235	

	τῷ	κακῷ.	θέλεις	δὲ	μὴ	φοβεῖσθαι	τὴν	ἐξουσίαν?	τὸ	ἀγαθὸν	ποίει,
	kwa–ile	mbaya.	unataka	na	kuto	kuogopa	ile	mamlaka?	ile	njema	fanya,
	G3588	G2556	G2309	G1161	G3361	G5399	G3588	G1849	G3588	G0018	G4160

	καὶ	ἔξεις	ἔπαινον	ἐξ	αὐτῆς.
	na	utakuwa–na	sifa	kutoka–kwake	yake.
	G2532	G2192	G1868	G1537	G0846

Kwa kuwa watawala si tishio kwa watendao mema, bali kwa watendao maovu. Je unatamani kutoogopa mamlaka? Fanya yaliyo mema, na utasifiwa nayo.

4	Θεοῦ	γὰρ	διάκονός	ἐστιν	σοὶ,	εἰς	τὸ	ἀγαθόν.	ἐὰν
	wa–Mungu	kwa–maana	mtumishi	ni	kwako,	kwa–ajili–ya	ile	njema.	lakini–kama
	G2316	G1063	G1249	G1510	G4771	G1519	G3588	G0018	G1437

	δὲ	τὸ	κακὸν	ποιῇς,	φοβοῦ;	οὐ	γὰρ	εἰκῇ	τὴν	μάχαιραν
	na	ile	mbaya	unafanya,	ogopa;	si	kwa–maana	bure	ile	upanga
	G1161	G3588	G2556	G4160	G5399	G3756	G1063	G1500	G3588	G3162

	φορεῖ:	Θεοῦ	γὰρ	διάκονός	ἐστιν,	ἔκδικος	εἰς	ὀργὴν	τῷ
	anabeba:	wa–Mungu	kwa–maana	mtumishi	ni,	mlipiza–kisasi	kwa–ajili–ya	ghadhabu	kwa–yule
	G5409	G2316	G1063	G1249	G1510	G1558	G1519	G3709	G3588

	τὸ	κακὸν	πράσσοντι.
	anaye	ubaya	afanyaye.
	G3588	G2556	G4238

Kwa kuwa ni mtumishi wa Mungu kwako kwa ajili ya mema. Bali kama utatenda yaliyo maovu, ogopa; kwa kuwa habebi upanga bila sababu. Kwa kuwa ni mtumishi wa Mungu, mlipa kisasi kwa ghadhabu juu ya yule afanyaye uovu.

5	διὸ	ἀνάγκη	ὑποτάσσεσθαι,	οὐ	μόνον	διὰ	τὴν	ὀργὴν,	ἀλλὰ	
	kwa–hiyo	lazima	kujitiisha,	si	tu	kwa–sababu–ya	ile	ghadhabu,	bali	
	G1352	G0318	G5293	G3756	G3440	G1223	G3588	G3709	G0235	

	καὶ	διὰ	τὴν	συνείδησιν.	
	pia	kwa–sababu–ya	ile	dhamiri.	
	G2532	G1223	G3588	G4893	

Kwa hiyo inakupasa utii, si tu kwa sababu ya gadhabu, bali pia kwa sababu ya dhamiri.

6	διὰ	τοῦτο	γὰρ,	καὶ	φόρους	τελεῖτε;	λειτουργοὶ	γὰρ	
	kwa–sababu–ya	hii	kwa–maana,	pia	kodi	mnalipa;	wahudumu	kwa–maana	
	G1223	G3778	G1063	G2532	G5411	G5055	G3011	G1063	

	Θεοῦ	εἰσιν,	εἰς	αὐτὸ	τοῦτο	προσκαρτεροῦντες.
	wa–Mungu	ni,	kwa–ajili–ya	hilo–hilo	hilo	wakidumu.
	G2316	G1510	G1519	G0846	G3778	G4342

Kwa ajili hii pia unalipa kodi. Kwa kuwa wenye mamlaka ni watumishi wa Mungu, ambao wanaendelea kufanya jambo hili.

7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς: τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον; τῷ τὸ
lipeni wote zile deni: kwa–yule ile kodi, ile kodi; kwa–yule ile
G0591 G3956 G3588 G3782 G3588 G3588 G5411 G3588 G5411 G3588 G3588

τέλος, τὸ τέλος; τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον; τῷ τὴν τιμὴν,
ushuru, ile ushuru; kwa–yule ile hofu, ile hofu; kwa–yule ile heshima,
G5056 G3588 G5056 G3588 G3588 G5401 G3588 G5401 G3588 G3588 G5092

τὴν τιμήν.
ile heshima.
G3588 G5092

Mlipeni kila mmoja ambacho wanawadai: kodi kwa astahiliye kodi; ushuru kwa astahiliye ushuru; hofu kwa astahiliye hofu; heshima kwa astahiliye heshima.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους: ἀγαπᾶν; ὁ
Mtu–yeyote chochote msidaiwe, ila kwa ile kila–mmoja: kupenda; yule
G3367 G3367 G3784 G1487 G3361 G3588 G0240 G0025 G3588

γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκεν.
kwa–maana anaye–penda yule mwingine, sheria ametimiza.
G1063 G0025 G3588 G2087 G3551 G4137

Msidaiwe na mtu kitu chochote, isipokuwa kupendana ninyi kwa ninyi. Kwa kuwa yeye ampendaye jirani yake ametimiliza sheria.

9 τὸ γάρ, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ
ile kwa–maana, Usi zini, Usi ue, Usi ibe, Usi
G3588 G1063 G3756 G3431 G3756 G5407 G3756 G2813 G3756

ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ
tamani, na kama yoyote nyingine amri, katika lile neno hili
G1937 G2532 G1487 G5100 G2087 G1785 G1722 G3588 G3056 G3778

ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ: Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
inajumlishwa, katika lile: Mpende yule jirani yako kama nafsi–yako.
G0346 G1722 G3588 G0025 G3588 G4139 G4771 G5613 G4572

Kwa kuwa, “Hautazini, hautaua, hautaiba, hautatamani,” na kama kuna amri nyingine pia, imejumlishwa katika sentensi hii: “Utampenda jirani yako kama wewe mwenyewe.”

10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται; πλήρωμα οὖν νόμου
ile upendo kwa–jirani jirani ubaya hai fanya; utimilifu basi wa–sheria
G3588 G0026 G3588 G4139 G2556 G3756 G2038 G4138 G3767 G3551

ἡ ἀγάπη.
ile upendo.
G3588 G0026

Upendo hamdhuru jirani wa mtu. Kwa hiyo, upendo ni ukamilifu wa sheria.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου
Na hili, mkijua ile wakati, kwamba saa tayari ninyi kutoka usingizi
G2532 G3778 G1492 G3588 G2540 G3754 G5610 G2235 G4771 G1537 G5258

ἐγερθῆναι; νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε
kuamshwa; sasa kwa–maana karibu–zaidi yetu ile wokovu, kuliko wakati–ule
G1453 G3568 G1063 G1452 G1473 G3588 G4991 G2228 G3753

ἐπιστεύσαμεν.
tuliamini.
G4100

Kwa sababu ya hili, mnajua wakati, kwamba tayari ni wakati wa kutoka katika usingizi. Kwa kuwa wokovu wetu umekaribia zaidi ya wakati ule tulio amini kwanza.

12	ἡ	νὺξ	προέκοψεν,	ἡ	δὲ	ἡμέρα	ἤγγικεν;	ἀποθώμεθα	οὖν	
	ile	usiku	umepita,	na–mchana	na	mchana	umekaribia;	tuvue	basi	
	G3588	G3571	G4298	G3588	G1161	G2250	G1448	G0659	G3767	

τὰ	ἔργα	τοῦ	σκότους,	ἐνδυσώμεθα	δὲ	τὰ	ὅπλα	τοῦ	φωτός.
zile	kazi	za	giza,	tuvae	na	zile	silaha	za	nuru.
G3588	G2041	G3588	G4655	G1746	G1161	G3588	G3696	G3588	G5457

Usiku umeendelea, na mchana umekaribia. Na tuweke pembeni matendo ya giza, na tuvae silaha za nuru.

13	ὡς	ἐν	ἡμέρᾳ,	εὐσχημόνως	περιπατήσωμεν;	μὴ	κώμοις	καὶ	μέθαις,	
	kama	katika	mchana,	kwa–staha	tuenende;	si–katika	karamu	na	ulevi,	
	G5613	G1722	G2250	G2156	G4043	G3361	G2970	G2532	G3178	

μὴ	κοίταις	καὶ	ἀσελγείαις,	μὴ	ἔριδι	καὶ	ζήλῳ.
si–katika	uzinzi	na	ufisadi,	si–katika	ugomvi	na	wivu.
G3361	G2845	G2532	G0766	G3361	G2054	G2532	G2205

Na tuenende sawa sawa, kama katika nuru, si kwa sherehe za uovu au ulevi. Na tusienende katika zinaa au tamaa isiyoweza kudhibitiwa, na si katika fitina au wivu.

14	ἀλλὰ	ἐνδύσασθε	τὸν	Κύριον	Ἰησοῦν	Χριστόν,	καὶ	τῆς	σαρκὸς	πρόνοιαν
	bali	mvaeni	yule	Bwana	Yesu	Kristo,	na	ya–ile	mwili	maandalizi
	G0235	G1746	G3588	G2962	G2424	G5547	G2532	G3588	G4561	G4307

μὴ	ποιεῖσθε,	εἰς	ἐπιθυμίας.	
msi	fanyie,	kwa–ajili–ya	tamaa.	
G3361	G4160	G1519	G1939	

Bali tumvae Bwana Yesu Kristo, na tusiweke nafasi kwa ajili ya mwili, kwa tamaa zake.

Chapter 14

1	Τὸν	δὲ	ἀσθενοῦντα	τῇ	πίστει,	προσλαμβάνεσθε,	μὴ	εἰς	
	Yule	na	aliye–dhaifu	katika–ile	imani,	mpokee,	si–kwa	kwa–ajili–ya	
	G3588	G1161	G0770	G3588	G4102	G4355	G3361	G1519	

διακρίσεις	διαλογισμῶν.
mabishano	ya–mawazo.
G1253	G1261

Mpokeeni yeyote ambaye ni dhaifu katika imani, bila kutoa hukumu kuhusu mawazo yake.

2	ὃς	μὲν	πιστεύει	φαγεῖν	πάντα;	ὁ	δὲ	ἀσθενῶν,	λάχανα	ἐσθίει.
	mmoja	kweli	anaamini	kula	vyote;	yule	na	aliye–dhaifu,	mboga	anakula.
	G3739	G3303	G4100	G5315	G3956	G3588	G1161	G0770	G3001	G2068

Mtu mmoja ana imani ya kula chochote, mwingine ambaye ni dhaifu anakula mboga tu.

3 ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω; ὁ δὲ μὴ
yule anaye–kula, yule asi–ye kula asi mdharau; na–yule na asi–ye
G3588 G2068 G3588 G3361 G2068 G3361 G1848 G3588 G1161 G3361

ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω: ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν
kula, yule anaye–kula asi mhukumu: yule Mungu kwa–maana yeye
G2068 G3588 G2068 G3361 G2919 G3588 G2316 G1063 G0846

προσελάβετο.
amempokea.
G4355

Mtu ambaye anakula kila kitu asimdharau yeye asiyekula kila kitu. Na yeye ambaye hali kila kitu asimuhukumu mwingine ambaye hula kila kitu. Kwa kuwa Mungu amekwisha mpokea.

4 σὺ τίς εἶ, ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην? τῷ
wewe ni–nani u, yule anaye–hukumu wa–mwingine mtumishi? kwa–bwana
G4771 G5101 G1510 G3588 G2919 G0245 G3610 G3588

ἰδίῳ κυρίῳ, στήκει ἢ πίπτει. σταθήσεται δέ; δυνατεῖ
wake–mwenyewe bwana, anasimama au anaanguka. atasimamishwa na; anaweza
G2398 G2962 G4739 G2228 G4098 G2476 G1161 G1414

γὰρ ὁ Κύριος στῆσαι αὐτόν.
kwa–maana yule Bwana kumsimamisha yeye.
G1063 G3588 G2962 G2476 G0846

Wewe ni nani, wewe ambaye unamuhukumu mtumishi ambaye ni miliki ya mtu mwingine? Ni mbele ya Bwana wake kwamba husimama au huanguka. Lakini atainuliwa, kwa kuwa Bwana anaweza kumfanya asimame.

5 ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ’ ἡμέραν; ὃς δὲ
mmoja kweli kwa–maana anahukumu siku kuliko siku; mwingine na
G3739 G3303 G1063 G2919 G2250 G3844 G2250 G3739 G1161

κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ,
anahukumu kila siku. kila–mmoja katika ile yake–mwenyewe akili,
G2919 G3956 G2250 G1538 G1722 G3588 G2398 G3563

πληροφορείσθω.
na–asadikishwe.
G4135

Mtu mmoja huthamini siku moja kuliko nyingine. Mwingine huthamini kila siku sawa sawa. Hebu kila mtu na ashawishike katika akili yake mwenyewe.

6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ; <καὶ ὁ μὴ φρονῶν
yule anaye–zingatia ile siku, kwa–Bwana anazingatia; <na yule asi–ye zingatia
G3588 G5426 G3588 G2250 G2962 G5426 G2532 G3588 G3361 G5426

τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ> ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει,
ile siku kwa–bwana ha zingatii> yule anaye–kula, kwa–Bwana anakula,
G3588 G2250 G2962 G3756 G5426 G3588 G2068 G2962 G2068

εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ; καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ
anamshukuru kwa–maana yule Mungu; na yule asi–ye kula, kwa–Bwana ha
G2168 G1063 G3588 G2316 G2532 G3588 G3361 G2068 G2962 G3756

ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.
kuli, na anamshukuru yule Mungu.
G2068 G2532 G2168 G3588 G2316

Yeye ambaye anashika siku, anashika kwa ajili ya Bwana. Na kwa yeye alaye, hula kwa ajili ya Bwana, kwa kuwa anampa Mungu shukrani. Yeye ambaye hali, hujizuia kutokula kwa ajili ya Bwana. Yeye pia hutoa shukrani kwa Mungu.

7	Οὐδεὶς	γὰρ	ἡμῶν	ἑαυτῷ	ζῇ,	καὶ	οὐδεὶς	ἑαυτῷ	ἀποθνήσκει.
	Hakuna	kwa–maana	kati–yetu	mwenyewe	anaishi,	na	hakuna	mwenyewe	anakufa.
	G3762	G1063	G1473	G1438	G2198	G2532	G3762	G1438	G0599

Kwa kuwa hakuna aishie kwa nafsi yake, na hakuna afae kwa ajili yake mwenyewe.

8	ἐάν	τε	γὰρ	ζῶμεν,	τῷ	Κυρίῳ	ζῶμεν;	ἐάν	τε	
	kama	au	kwa–maana	tunaishi,	kwa–yule	Bwana	tunaishi;	kama	au	
	G1437	G5037	G1063	G2198	G3588	G2962	G2198	G1437	G5037	

ἀποθνήσκωμεν,	τῷ	Κυρίῳ	ἀποθνήσκομεν.	ἐάν	τε	οὖν	ζῶμεν,	ἐάν	τε
tunakufa,	kwa–yule	Bwana	tunakufa.	kama	au	basi	tunaishi,	kama	au
G0599	G3588	G2962	G0599	G1437	G5037	G3767	G2198	G1437	G5037

ἀποθνήσκωμεν,	τοῦ	Κυρίου	ἐσμέν.
tunakufa,	wa–yule	Bwana	sisi–ni.
G0599	G3588	G2962	G1510

Kwa kuwa ikiwa tunaishi, tunaishi kwa ajili ya Bwana. Na ikiwa tunakufa, tunakufa kwa ajili ya Bwana. Basi ikiwa tunaishi au tunakufa tu mali ya Bwana.

9	εἰς	τοῦτο	γὰρ,	Χριστὸς	ἀπέθανεν	καὶ	ἔζησεν,	ἵνα	καὶ	νεκρῶν
	kwa–ajili–ya	hili	kwa–maana,	Kristo	alikufa	na	aliishi,	ili	pia	wafu
	G1519	G3778	G1063	G5547	G0599	G2532	G2198	G2443	G2532	G3498

καὶ	ζώντων	κυριεύσῃ.	
na	walio–hai	awatawale.	
G2532	G2198	G2961	

Kwa kuwa ni kwa kusudi hili Kristo alikufa na kuishi tena, kwamba awe Bwana wa wote wafu na waishio.

10	Σὺ	δὲ,	τί	κρίνεις	τὸν	ἀδελφόν	σου,	ἢ	καὶ	σὺ	τί
	Wewe	na,	kwa–nini	unamhukumu	yule	ndugu	yako,	au	pia	wewe	kwa–nini
	G4771	G1161	G5101	G2919	G3588	G0080	G4771	G2228	G2532	G4771	G5101

ἐξουθενεῖς	τὸν	ἀδελφόν	σου?	πάντες	γὰρ	παραστησόμεθα	τῷ
unamdharau	yule	ndugu	yako?	sote	kwa–maana	tutasimama–mbele	ya–kile
G1848	G3588	G0080	G4771	G3956	G1063	G3936	G3588

βήματι	τοῦ	Θεοῦ.
kiti–cha–hukumu	cha–yule	Mungu.
G0968	G3588	G2316

Lakini wewe, kwa nini unamuhukumu ndugu yako? Na wewe, kwa nini unamdharau ndugu yako? Kwa kuwa sisi sote tutasimama mbele ya kiti cha hukumu cha Mungu.

11	γέγραπται	γάρ,	Ζῶ	ἐγώ,	λέγει	Κύριος,	ὅτι	ἐμοὶ	κάμψει
	imeandikwa	kwa–maana,	Ninaishi	mimi,	anasema	Bwana,	kwamba	kwangu	kitapiga
	G1125	G1063	G2198	G1473	G3004	G2962	G3754	G1473	G2578

πᾶν	γόνυ,	καὶ	πᾶσα	γλῶσσα	ἐξομολογήσεται	τῷ	Θεῷ.
kila	goti,	na	kila	ulimi	itakiri	kwa–yule	Mungu.
G3956	G1119	G2532	G3956	G1100	G1843	G3588	G2316

Kwa kuwa imeandikwa, “Kama niishivyo,” asema Bwana, “Kwangu mimi kila goti litapigwa, na kila ulimi utatoa sifa kwa Mungu.”

12	ἄρα	οὖν,	ἕκαστος	ἡμῶν	περὶ	ἑαυτοῦ,	λόγον	δώσει	τῷ	Θεῷ.
	basi	hivyo,	kila–mmoja	wetu	kuhusu	nafsi–yake,	hesabu	atatoa	kwa–yule	Mungu.
	G0686	G3767	G1538	G1473	G4012	G1438	G3056	G1325	G3588	G2316

Hivyo basi, kila mmoja wetu atatoa hesabu yake mwenyewe kwa Mungu.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν; ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ
Basi–tusi basi kila–mmoja hukumiane; bali hili amueni zaidi, kuto kuto
G3371 G3767 G0240 G2919 G0235 G3778 G2919 G3123 G3588 G3361

τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.
kuweka kikwazo kwa–yule ndugu, au jambo–la–kujikwaa.
G5087 G4348 G3588 G0080 G2228 G4625

Kwa hiyo, tusiendelee tena kuhukumiana, lakini badala yake amua hivi, kwamba hakuna atakaye weka kikwazo au mtego kwa ndugu yake.

14 οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν
ninajua na nimesadikishwa katika Bwana Yesu, kwamba hakuna najisi
G1492 G2532 G3982 G1722 G2962 G2424 G3754 G3762 G2839

δι’ ἑαυτοῦ; εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ
kwa–yenyewe yenyewe; ila kwa kwa–yule anaye–hesabu kitu najisi kuwa, kwa–huyo
G1223 G1438 G1487 G3361 G3588 G3049 G5100 G2839 G1510 G1565

κοινόν.
najisi.
G2839

Ninajua na nimeshawishika katika Bwana Yesu, kwamba hakuna kitu kilicho najisi chenyewe. Ni kwa yeye tu anayedhani kuwa chochote ni najisi, kwa kuwa kwake ni najisi.

15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα, ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι
kama kwa–maana kwa–sababu–ya chakula, yule ndugu yako anahuzunika, tena–si
G1487 G1063 G1223 G1033 G3588 G0080 G4771 G3076 G3765

κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε,
kwa upendo unaenenda. usi kwa–ile chakula yako huyo mharibu,
G2596 G0026 G4043 G3361 G3588 G1033 G4771 G1565 G0622

ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν.
kwa–ajili–yake ambaye Kristo alikufa.
G5228 G3739 G5547 G0599

Ikiwa kwa sababu ya chakula ndugu yako anahuzunika, hautembei tena katika upendo. Usimharibu kwa chakula chako mtu ambaye kwa ajili yake Kristo alikufa.

16 μὴ βλασφημείσθω, οὖν, ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.
msi tukanwe, basi, yenu lile jema.
G3361 G0987 G3767 G4771 G3588 G0018

Hivyo msiruhusu matendo yenu mema yakasababisha watu kuwadhihaki.

17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις; ἀλλὰ
si kwa–maana ni ile ufalme wa–yule Mungu kula na kunywa; bali
G3756 G1063 G1510 G3588 G0932 G3588 G2316 G1035 G2532 G4213 G0235

δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
haki, na amani, na furaha katika Roho Mtakatifu.
G1343 G2532 G1515 G2532 G5479 G1722 G4151 G0040

Kwa kuwa ufalme wa Mungu si kwa ajili ya chakula na kinywaji, bali ni kwa ajili ya haki, amani, na furaha katika Roho Mtakatifu.

18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ
yule kwa–maana katika hili anaye–tumikia yule Kristo anakubalika kwa–yule
G3588 G1063 G1722 G3778 G1398 G3588 G5547 G2101 G3588

Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.
Mungu, na amethibitishwa kwa–wale wanadamu.
G2316 G2532 G1384 G3588 G0444

Kwa kuwa yeye amtumikiaye Kristo kwa jinsi hii amekubalika kwa Mungu na amekubalika kwa watu.

19 ἄρα οὖν, τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς
basi hivyo, zile za–ile amani tufuatie, na zile za–ile kujenga ile
G0686 G3767 G3588 G3588 G1515 G1377 G2532 G3588 G3588 G3619 G3588

εἰς ἀλλήλους.
kwa–ajili–ya kila–mmoja.
G1519 G0240

Kwa hiyo basi, na tufuate mambo ya amani na mambo ambayo humjenga mtu na mwingine.

20 μὴ ἕνεκεν βρώματος, κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν
usi kwa–sababu–ya chakula, bomoe ile kazi ya–yule Mungu. vyote kweli
G3361 G1752 G1033 G2647 G3588 G2041 G3588 G2316 G3956 G3303

καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
ni–safi, lakini mbaya kwa–yule mtu, anaye kwa kikwazo kula.
G2513 G0235 G2556 G3588 G0444 G3588 G1223 G4348 G2068

Usiharibu kazi ya Mungu kwa sababu ya chakula. Vitu vyote kwa kweli ni safi, lakini ni vibaya kwa mtu yule ambaye hula na kumsababisha yeye kujikwaa.

21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ
ni–vizuri kuto kuto kula nyama, wala kunywa mvinyo, wala katika kile–ambacho
G2570 G3588 G3361 G5315 G2907 G3366 G4095 G3631 G3366 G1722 G3739

ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ‹ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ›.
yule ndugu yako anajikwaa, <au anakwazwa au anadhoofika>.
G3588 G0080 G4771 G4350 G2228 G4624 G2228 G0770

Ni vyema kutokula nyama, wala kunywa divai, wala chochote ambacho kwa hicho ndugu yako hukwazwa.

22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεις, κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
wewe imani ile–ambayo unayo, kwa nafsi–yako weka mbele–ya yule Mungu.
G4771 G4102 G3739 G2192 G2596 G4572 G2192 G1799 G3588 G2316

μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.
heri yule asi–ye jihukumu mwenyewe katika kile anachokikubali.
G3107 G3588 G3361 G2919 G1438 G1722 G3739 G1381

Hizi imani maalumu ulizo nazo, ziweke kati yako mwenyewe na Mungu. Amebalikiwa yule ambaye hajihukumu mwenyewe katika kile anachokikubali.

23 ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ
yule na anaye–shuku, akila, akila, amehukumiwa, kwa–sababu si kutoka–kwa
G3588 G1161 G1252 G1437 G5315 G2632 G3754 G3756 G1537

πίστεως; πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.
imani; kila na kile–ambacho si kutoka–kwa imani, dhambi ni.
G4102 G3956 G1161 G3739 G3756 G1537 G4102 G0266 G1510

Aliye na mashaka amehukumiwa ikiwa anakula, kwa sababu haitokani na imani. Na chochote kisichotokana na imani ni dhambi.

Chapter 15

1 Ὀφείλομεν δὲ, ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ, τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων
Tunapaswa na, sisi wale wenye–nguvu, zile udhaifu za–wale wasio–na–nguvu
G3784 G1161 G1473 G3588 G1415 G3588 G0771 G3588 G0102

βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.
kubeba, na kuto sisi–wenyewe kujipendeza.
G0941 G2532 G3361 G1438 G0700

Sasa sisi tulio na nguvu tunapaswa kuuchukua udhaifu wa walio dhaifu, na hatupaswi kujipendeza wenyewe.

2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω, εἰς τὸ ἀγαθὸν,
kila–mmoja wetu kwa–yule jirani na–ampendeze, kwa–ajili–ya lile jema,
G1538 G1473 G3588 G4139 G0700 G1519 G3588 G0018

πρὸς οἰκοδομήν.
kwa–ajili–ya kujenga.
G4314 G3619

Kila mmoja wetu ampendeze jirani yake kwani ni jambo jema, kwa lengo la kumjenga.

3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν; ἀλλὰ,
pia kwa–maana yule Kristo hakujipendeza mwenyewe mwenyewe; bali,
G2532 G1063 G3588 G5547 G3756 G1438 G0700 G0235

καθὼς γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσαν ἐπ᾽
kama–ilivyo imeandikwa, Zile matusi za–wale wanao–kutukana wewe, zilianguka juu
G2531 G1125 G3588 G3680 G3588 G3679 G4771 G1968 G1909

ἐμέ.
yangu.
G1473

Kwani hata Kristo hakujipendeza mwenyewe. Badala yake, ilikuwa kama ilivyoandikwa, “Matusi ya wale waliokutukana yamenipata mimi.”

4 ὅσα γὰρ προεγράφη, (πάντα) εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν
yote kwa–maana yaliyoandikwa–awali, (yote) kwa–ajili–ya ile yetu mafundisho
G3745 G1063 G4270 G3956 G1519 G3588 G2251 G1319

ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν
yaliandikwa, ili kwa ile saburi na kwa ile faraja ya–zile
G1125 G2443 G1223 G3588 G5281 G2532 G1223 G3588 G3874 G3588

γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.
maandiko, tumaini tuwe–nayo.
G1124 G3588 G1680 G2192

Kwa chochote kilichotangulia kuandikwa, kiliandikwa kwa kutuelekeza, kwa kusudi kwamba kupitia uvumilivu na kupitia kutiwa moyo na maandiko tungekuwa na ujasiri.

5 ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ
yule na Mungu wa–ile saburi na wa–ile faraja, awape ninyi ile
G3588 G1161 G2316 G3588 G5281 G2532 G3588 G3874 G1325 G4771 G3588

αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν,
hilo–hilo kufikiri kati–ya kila–mmoja, kwa Kristo Yesu,
G0846 G5426 G1722 G0240 G2596 G5547 G2424

Sasa Mungu wa uvumilivu na wa kutia moyo awape kuwa na nia sawa kwa kila mmoja kulingana na Yesu Kristo.

6	ἵνα	ὁμοθυμαδὸν,	ἐν	ἑνὶ	στόματι,	δοξάζητε	τὸν	Θεὸν	καὶ	Πατέρα
	ili	kwa–umoja,	kwa	kinywa	kimoja,	mmtukuze	yule	Mungu	na	Baba
	G2443	G3661	G1722	G1520	G4750	G1392	G3588	G2316	G2532	G3962

τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
wa–yule	Bwana	wetu,	Yesu	Kristo.
G3588	G2962	G1473	G2424	G5547

Aweze kufanya hivi kwa nia moja muweze kumsifu kwa kinywa kimoja Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo.

7	Διὸ	προσλαμβάνεσθε	ἀλλήλους,	καθὼς	καὶ	ὁ	Χριστὸς	προσελάβετο
	Kwa–hiyo	pokeaneni	kila–mmoja,	kama–vile	pia	yule	Kristo	alivyo–wapokea
	G1352	G4355	G0240	G2531	G2532	G3588	G5547	G4355

ὑμᾶς,	εἰς	δόξαν	τοῦ	Θεοῦ.
ninyi,	kwa–ajili–ya	utukufu	wa–yule	Mungu.
G4771	G1519	G1391	G3588	G2316

Kwa hiyo mpokeeni kila mmoja, kama vile Kristo alivyowapokea, kwa utukufu wa Mungu.

8	λέγω	γὰρ,	Χριστὸν	διάκονον	γεγενῆσθαι	περιτομῆς	ὑπὲρ	ἀληθείας
	ninasema	kwa–maana,	Kristo	mtumishi	alikuwa	wa–tohara	kwa–ajili–ya	kweli
	G3004	G1063	G5547	G1249	G1096	G4061	G5228	G0225

Θεοῦ,	εἰς	τὸ	βεβαιῶσαι	τὰς	ἐπαγγελίας	τῶν	πατέρων,
ya–Mungu,	kwa–ajili–ya	kile	kuthibitisha	zile	ahadi	za–wale	baba,
G2316	G1519	G3588	G0950	G3588	G1860	G3588	G3962

Kwani nasema kwamba Kristo amefanywa mtumishi wa tohara kwa niaba ya ukweli wa Mungu. Alifanya hivi ili kwamba aweze kuthibitisha ahadi zilizotolewa kwa mababa,

9	τὰ	δὲ	ἔθνη,	ὑπὲρ	ἐλέους,	δοξάσαι	τὸν	Θεόν;	καθὼς
	na–zile	na	mataifa,	kwa–ajili–ya	rehema,	kumtukuza	yule	Mungu;	kama–ilivyo
	G3588	G1161	G1484	G5228	G1656	G1392	G3588	G2316	G2531

γέγραπται,	Διὰ	τοῦτο	ἐξομολογήσομαί	σοι	ἐν	ἔθνεσιν,	καὶ
imeandikwa,	Kwa–sababu–ya	hii	nitakukiri	wewe	miongoni–mwa	mataifa,	na
G1125	G1223	G3778	G1843	G4771	G1722	G1484	G2532

τῷ	ὀνόματί	σου	ψαλῶ.
kwa–jina	jina	lako	nitaimba–zaburi.
G3588	G3686	G4771	G5567

na kwa mataifa kumtukuza Mungu kwa neema yake. Kama ambavyo imeandikwa, “Kwa hiyo nitatoa sifa kwako miongoni mwa mataifa na kuimba sifa katika jina lako.”

10	καὶ	πάλιν	λέγει,	Εὐφράνθητε	ἔθνη,	μετὰ	τοῦ	λαοῦ	αὐτοῦ.
	na	tena	anasema,	Furahini	mataifa,	pamoja–na	wale	watu	wake.
	G2532	G3825	G3004	G2165	G1484	G3326	G3588	G2992	G0846

Tena inasema, “Furahini, ninyi watu wa mataifa, pamoja na watu wake.”

11	καὶ	πάλιν,	Αἰνεῖτε	πάντα	τὰ	ἔθνη,	τὸν	Κύριον;	καὶ	ἐπαινεσάτωσαν
	na	tena,	Msifuni	yote	ile	mataifa,	yule	Bwana;	na	na–wamsifu
	G2532	G3825	G0134	G3956	G3588	G1484	G3588	G2962	G2532	G1867

αὐτὸν,	πάντες	οἱ	λαοί.
yeye,	wote	wale	watu.
G0846	G3956	G3588	G2992

Na tena, “Msifuni Bwana, ninyi mataifa yote; acha watu wa mataifa yote wamsifu yeye.”

12 καὶ πάλιν, Ἡσαΐας λέγει, Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ
na tena, Isaya anasema, Itakuwepo ile mizizi ya–yule Yese, na yule
G2532 G3825 G2268 G3004 G1510 G3588 G4491 G3588 G2421 G2532 G3588

ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν; ἐπ’ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
anaye–inuka kutawala mataifa; juu yake mataifa watategemea.
G0450 G0757 G1484 G1909 G0846 G1484 G1679

Tena Isaya asema, “Kutakuwa na shina la Yese, na mmoja atakayeinuka kutawala juu ya mataifa. Mataifa watakuwa na tumaini katika yeye.”

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης,
Yule na Mungu wa–ile tumaini awajaze ninyi yote furaha na amani,
G3588 G1161 G2316 G3588 G1680 G4137 G4771 G3956 G5479 G2532 G1515

ἐν τῷ πιστεύειν; εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι,
katika ile kuamini; kwa–ajili–ya kile kuzidi ninyi katika ile tumaini,
G1722 G3588 G4100 G1519 G3588 G4052 G4771 G1722 G3588 G1680

ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.
katika nguvu ya–Roho Mtakatifu.
G1722 G1411 G4151 G0040

Sasa Mungu wa tumaini awajaze na furaha yote na amani kwa kuamini, ili kwamba muweze kuzidi katika tumaini, kwa nguvu ya Roho Mtakatifu.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν,
Nimesadikishwa na, ndugu zangu, pia mimi–mwenyewe mimi kuhusu ninyi,
G3982 G1161 G0080 G1473 G2532 G0846 G1473 G4012 G4771

ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς
kwamba pia ninyi–wenyewe mmejaa mko wema, mkiwa–mmejazwa yote ile
G3754 G2532 G0846 G3324 G1510 G0019 G4137 G3956 G3588

γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.
maarifa, mkiweza pia kila–mmoja kuonyesha.
G1108 G1410 G2532 G0240 G3560

Mimi mwenyewe pia nimeshawishiwa nanyi, ndugu zangu. Nimeshawishiwa kwamba pia ninyi wenyewe mmejazwa na wema, mmejazwa na maarifa yote. Ninashawishiwa kwamba, ninyi mwaweza pia kuhimizana kila mmoja na mwenzake.

15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων
kwa–ujasiri–zaidi na nimewaandikia ninyi, kwa–kiasi sehemu, kama nikiwakumbusha
G5112 G1161 G1125 G4771 G0575 G3313 G5613 G1878

ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
ninyi, kwa–sababu–ya ile neema ile iliyonipewa mimi kutoka–kwa yule Mungu,
G4771 G1223 G3588 G5485 G3588 G1325 G1473 G5259 G3588 G2316

Lakini ninaandika kwa ujasiri zaidi kwenu juu ya mambo fulani ili kuwakumbusha tena, sababu ya kipawa nilichopewa na Mungu.

16	εἰς	τὸ	εἶναί	με	λειτουργὸν	Χριστοῦ	Ἰησοῦ	εἰς	τὰ	ἔθνη,
	kwa–ajili–ya	kile	kuwa	mimi	mtumishi	wa–Kristo	Yesu	kwa–ajili–ya	zile	mataifa,
	G1519	G3588	G1510	G1473	G3011	G5547	G2424	G1519	G3588	G1484

ἱερουργοῦντα	τὸ	εὐαγγέλιον	τοῦ	Θεοῦ,	ἵνα	γένηται	ἡ	προσφορὰ
nikihudumu–kikuhani	ile	injili	ya–yule	Mungu,	ili	iwe	ile	sadaka
G2418	G3588	G2098	G3588	G2316	G2443	G1096	G3588	G4376

τῶν	ἐθνῶν	εὐπρόσδεκτος,	ἡγιασμένη	ἐν	Πνεύματι	Ἁγίῳ.
ya–zile	mataifa	inayokubaliwa,	iliyotakaswa	katika	Roho	Mtakatifu.
G3588	G1484	G2144	G0037	G1722	G4151	G0040

Kipawa hiki kilikuwa kwamba niweze kuwa mtumishi wa Yesu Kristo aliyetumwa kwa mataifa, kujitoa kama kuhani wa injili ya Mungu. Ningeweza kufanya hivi ili kujitoa kwangu kwa mataifa kuwe kumekubaliwa, kumetengwa na Mungu kwa njia ya Roho Mtakatifu.

17	ἔχω	οὖν	τὴν	καύχησιν	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	τὰ	πρὸς	τὸν	Θεόν.
	nina	basi	ile	kujisifu	katika	Kristo	Yesu,	zile	kwa–ajili–ya	yule	Mungu.
	G2192	G3767	G3588	G2746	G1722	G5547	G2424	G3588	G4314	G3588	G2316

Hivyo furaha yangu iko katika Kristo Yesu na katika mambo ya Mungu.

18	οὐ	γὰρ	τολμήσω	τι	λαλεῖν,	ὧν	οὐ	κατειργάσατο	Χριστὸς
	si	kwa–maana	nitathubutu	kitu	kusema,	za–vile	haku	fanya	Kristo
	G3756	G1063	G5111	G5100	G2980	G3739	G3756	G2716	G5547

δι’	ἐμοῦ,	εἰς	ὑπακοὴν	ἐθνῶν,	λόγῳ	καὶ	ἔργῳ,
kupitia	mimi,	kwa–ajili–ya	utii	wa–mataifa,	kwa–neno	na	kwa–tendo,
G1223	G1473	G1519	G5218	G1484	G3056	G2532	G2041

Kwani sitaweza kuthubutu kunena lolote isipokuwa kwamba Kristo amekamilisha kupitia kwangu utii wa mataifa. Haya mambo yametimizwa kwa neno na tendo,

19	ἐν	δυνάμει	σημείων	καὶ	τεράτων,	ἐν	δυνάμει	Πνεύματος	[θεοῦ];	ὥστε
	katika	nguvu	ya–ishara	na	maajabu,	katika	nguvu	ya–Roho	[Mungu];	hivyo
	G1722	G1411	G4592	G2532	G5059	G1722	G1411	G4151	G2316	G5620

με	ἀπὸ	Ἰερουσαλὴμ,	καὶ	κύκλῳ	μέχρι	τοῦ	Ἰλλυρικοῦ,	πεπληρωκέναι
mimi	kutoka	Yerusalemu,	na	kuzunguka	hadi	ile	Iliriko,	nimeitimiza
G1473	G0575	G2419	G2532	G2945	G3360	G3588	G2437	G4137

τὸ	εὐαγγέλιον	τοῦ	Χριστοῦ;
ile	injili	ya–yule	Kristo;
G3588	G2098	G3588	G5547

kwa nguvu za ishara na maajabu, na kwa nguvu za Roho Mtakatifu. Hii ilikuwa ili kwamba kutoka Yerusalem, na kuzungukia mbali kama Iliriko, niweze kuichukua nje kwa ukamilifu injili ya Kristo.

20	οὕτως	δὲ	φιλοτιμούμενον	εὐαγγελίζεσθαι,	οὐχ	ὅπου	ὠνομάσθη	Χριστός,
	hivyo	na	nikiazimia	kuhubiri,	si–mahali	mahali	alipotajwa	Kristo,
	G3779	G1161	G5389	G2097	G3756	G3699	G3687	G5547

ἵνα	μὴ	ἐπ’	ἀλλότριον	θεμέλιον	οἰκοδομῶ;
ili	nisi	juu–ya	wa–mwingine	msingi	nijenge;
G2443	G3361	G1909	G0245	G2310	G3618

Kwa njia hii, nia yangu imekuwa kuitangaza injili, lakini si mahali Kristo anajulikana kwa jina, ili kwamba nisiweze kujenga juu ya msingi wa mtu mwingine.

21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, Ὄψονται, «οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ
bali kama–ilivyo imeandikwa, Wataona, «wale hawakuambiwa ambao kuhusu
G0235 G2531 G1125 G3708 G3739 G3756 G0312 G4012

αὐτοῦ»; καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν.
yeye»; na wale hawakusikia ambao, wataelewa.
G0846 G2532 G3739 G3756 G0191 G4920

Kama ilivyoandikwa: “Ambao kwa yeye hawana habari zake alikuja watamwona, na wale ambao hawakumsikia watamfahamu.”

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
Kwa–hiyo pia nilizuiliwa zile mara–nyingi kile kuja kwenu ninyi.
G1352 G2532 G1465 G3588 G4183 G3588 G2064 G4314 G4771

Kwahiyo nilikuwa pia nimezuiliwa mara nyingi kuja kwenu.

23 νυνὶ δὲ, μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ
sasa na, si–tena mahali nikiwa–na katika zile sehemu hizi, hamu na
G3570 G1161 G3371 G5117 G2192 G1722 G3588 G2824 G3778 G1974 G1161

ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν,
nikiwa–na kile kuja kwenu ninyi, kwa miaka mingi,
G2192 G3588 G2064 G4314 G4771 G0575 G2425 G2094

Lakini sasa, sina tena sehemu yoyote katika mikoa hii, na nimekuwa nikitamani kwa miaka mingi kuja kwenu.

24 ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλπίζω γὰρ
wakati wakati–wowote nitakapo–safiri kwenda ile Hispania, natumaini kwa–maana
G5613 G0302 G4198 G1519 G3588 G4681 G1679 G1063

διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς; καὶ ὑφ’ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν
nikipitia kuwaona ninyi; na na–ninyi ninyi kupelekwa–mbele huko, kama
G1279 G2300 G4771 G2532 G5259 G4771 G4311 G1563 G1437

ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.
ninyi kwanza kwa–kiasi sehemu nitakapofurahishwa.
G4771 G4412 G0575 G3313 G1705

Hivyo mara zote nikienda Hispania, ninatumaini kuwaona nikipita, na kuweza kupelekwa njia yangu na ninyi, baada ya kuwa nimefurahia ushirika na ninyi kwa muda.

25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις.
sasa na ninasafiri kwenda Yerusalemu, nikihudumia wale watakatifu.
G3570 G1161 G4198 G1519 G2419 G1247 G3588 G0040

Lakini sasa ninakwenda Yerusalemu kuwahudumia waumini.

26 εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα, κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι
walipendezwa kwa–maana Makedonia na Akaya, ushirika fulani kufanya
G2106 G1063 G3109 G2532 G0882 G2842 G5100 G4160

εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ.
kwa–ajili–ya wale maskini wa–wale watakatifu wale walio–katika Yerusalemu.
G1519 G3588 G4434 G3588 G0040 G3588 G1722 G2419

Maana iliwapendeza watu wa Makedonia na Akaya kufanya changizo maalumu kwa masikini miongoni mwa waumini huko Yerusalemu.

27 εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν; εἰ γὰρ τοῖς
walipendezwa kwa–maana, na wadeni ni wao; kama kwa–maana zile
G2106 G1063 G2532 G3781 G1510 G0846 G1487 G1063 G3588

πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς
za–kiroho zao walishirikishwa zile mataifa, wanapaswa pia katika zile
G4152 G0846 G2841 G3588 G1484 G3784 G2532 G1722 G3588

σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.
za–kimwili kuwahudumia wao.
G4559 G3008 G0846

Ndiyo, ilikuwa kwa upendo wao, na hakika, wamekuwa wadeni wao. Maana ikiwa mataifa wameshiriki katika mambo yao ya kiroho, wanadaiwa na wao pia kuwahudumia katika mahitaji ya vitu.

28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον,
hili basi nikiisha–timiza, na nikiisha–tia–muhuri kwao zile matunda haya,
G3778 G3767 G2005 G2532 G4972 G0846 G3588 G2590 G3778

ἀπελεύσομαι δι’ ὑμῶν εἰς Σπανίαν.
nitaondoka kupitia ninyi kwenda Hispania.
G0565 G1223 G4771 G1519 G4681

Kwahiyo, wakati nimekamilisha hivi na kuwa na utoshelevu wa tunda hili kwao, mimi nitakwenda njiani pamoja nanyi huko Hispania.

29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας
ninajua na kwamba nikija kwenu ninyi, katika utimilifu wa–baraka
G1492 G1161 G3754 G2064 G4314 G4771 G1722 G4138 G2129

Χριστοῦ ἐλεύσομαι.
ya–Kristo nitakuja.
G5547 G2064

Najua kwamba, wakati nikija kwenu, nitakuja katika utimilifu wa baraka za Kristo.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
Nawasihi na ninyi, ndugu, kwa yule Bwana wetu, Yesu Kristo, na
G3870 G1161 G4771 G0080 G1223 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G2532

διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς
kwa ile upendo wa–yule Roho, kushindana–pamoja–nami mimi katika zile
G1223 G3588 G0026 G3588 G4151 G4865 G1473 G1722 G3588

προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν,
maombi kwa–ajili yangu kwa–yule yule Mungu,
G4335 G5228 G1473 G4314 G3588 G2316

Sasa ninawasihi, ndugu, kwa Bwana wetu Yesu Kristo, na kwa upendo wa Roho, kwamba mshiriki pamoja nami katika maombi yenu kwa Mungu kwa ajili yangu.

31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ
ili niokolewe kutoka–kwa wale wasio–amini walio–katika ile Yudea, na
G2443 G4506 G0575 G3588 G0544 G1722 G3588 G2449 G2532

ἡ διακονία μου, ἡ εἰς Ἰερουσαλὴμ, εὐπρόσδεκτος τοῖς
ile huduma yangu, ile kwa–ajili–ya Yerusalemu, ikubalike kwa–wale
G3588 G1248 G1473 G3588 G1519 G2419 G2144 G3588

ἁγίοις γένηται;
watakatifu iwe;
G0040 G1096

Ombeni kwamba niweze kuokolewa kutoka kwao wasio na utii katika Yudea, na kwamba huduma yangu huko Yerusalemu iweze kupokelewa na waumini.

32	ἵνα	ἐν	χαρᾷ,	ἐλθὼν	πρὸς	ὑμᾶς	διὰ	θελήματος	Θεοῦ,
	ili	kwa	furaha,	nikija	kwenu	ninyi	kwa	mapenzi	ya–Mungu,
	G2443	G1722	G5479	G2064	G4314	G4771	G1223	G2307	G2316

συναναπαύσωμαι	ὑμῖν.	
nipumzike–pamoja–nanyi	ninyi.	
G4875	G4771	

Ombeni kwamba ninaweza kuja kwenu kwa furaha kupitia mapenzi ya Mungu, na kwamba niweze kuwa pamoja nanyi, kupata kupumzika.

33	ὁ	δὲ	Θεὸς	τῆς	εἰρήνης	μετὰ	πάντων	ὑμῶν.	ἀμήν.
	yule	na	Mungu	wa–ile	amani	pamoja–na	ninyi–wote	ninyi.	Amina.
	G3588	G1161	G2316	G3588	G1515	G3326	G3956	G4771	G0281

Na Mungu wa amani awe pamoja nanyi nyote. Amina

Chapter 16

1	Συνίστημι	δὲ	ὑμῖν	Φοίβην,	τὴν	ἀδελφὴν	ἡμῶν,	οὖσαν	‹καὶ›
	Ninamwpendekeza	na	kwenu	Fibe,	ile	dada	yetu,	aliye	<pia>
	G4921	G1161	G4771	G5402	G3588	G0079	G1473	G1510	G2532

διάκονον	τῆς	ἐκκλησίας	τῆς	ἐν	Κενχρεαῖς,	
mtumishi	wa–ile	kanisa	ile	lililoko	Kenkrea,	
G1249	G3588	G1577	G3588	G1722	G2747	

Namkabidhi kwenu Fibi dada yetu, ambaye ni mtumishi wa kanisa ambalo liko Kenkrea,

2	ἵνα	αὐτὴν	προσδέξησθε	ἐν	Κυρίῳ,	ἀξίως	τῶν	ἁγίων,	καὶ
	ili	yeye	mmpokee	katika	Bwana,	kwa–staha	ya–wale	watakatifu,	na
	G2443	G0846	G4327	G1722	G2962	G0516	G3588	G0040	G2532

παραστῆτε	αὐτῇ	ἐν	ᾧ	ἂν	ὑμῶν	χρῄζῃ	πράγματι.	
mmsaidie	yeye	katika	kile–ambacho	itakachohitaji	kutoka–kwenu	mahitaji	jambo.	
G3936	G0846	G1722	G3739	G0302	G4771	G5535	G4229	

καὶ	γὰρ	αὐτὴ	προστάτις	πολλῶν	ἐγενήθη,	καὶ	ἐμοῦ	
pia	kwa–maana	yeye–mwenyewe	msaidizi	wa–wengi	amekuwa,	na	wangu	
G2532	G1063	G0846	G4368	G4183	G1096	G2532	G1473	

αὐτοῦ.
mimi–mwenyewe.
G0846

ili kwamba mnaweza kumpokea katika Bwana. Fanyeni hivi katika kicho cha thamani cha waumini, na msimame pamoja naye katika jambo lolote atakalokuwa na uhitaji nalo. Maana yeye mwenyewe amekuwa mhudumu wa wengi, na kwa ajili yangu mwenyewe.

3	Ἀσπάσασθε	Πρίσκαν	καὶ	Ἀκύλαν,	τοὺς	συνεργούς	μου	ἐν	Χριστῷ
	Wasalimuni	Priska	na	Akila,	wale	wafanya–kazi–pamoja	wangu	katika	Kristo
	G0782	G4251	G2532	G0207	G3588	G4904	G1473	G1722	G5547

Ἰησοῦ --
Yesu—
G2424

Msalimu Priska na Akila, watenda kazi pamoja nami katika Kristo Yesu,

4 οἵτινες wale–ambao G3748 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 τῆς ile G3588 ψυχῆς nafsi G5590 μου, yangu, G1473 τὸν ile G3588 ἑαυτῶν yao–wenyewe G1438 τράχηλον shingo G5137 ὑπέθηκαν, waliweka–chini, G5294 οἷς ambao G3739 οὐκ si G3756 ἐγὼ mimi G1473 μόνος peke–yangu G3441 εὐχαριστῶ, ninawashukuru, G2168 ἀλλὰ bali G0235 καὶ pia G2532 πᾶσαι zote G3956 αἱ zile G3588 ἐκκλησίαι makanisa G1577 τῶν ya–wale G3588 ἐθνῶν -- mataifa— G1484

ambao kwa maisha yangu waliyahatarisha maisha yao wenyewe. Ninatoa shukrani kwao, na siyo tu mimi, bali pia kwa makanisa yote ya mataifa.

5 καὶ na G2532 τὴν ile G3588 κατ’ lililoko G2596 οἶκον nyumbani G3624 αὐτῶν mwao G0846 ἐκκλησίαν. kanisa. G1577 ἀσπάσασθε msalimuni G0782 Ἐπαίνετον, Epaineto, G1866 τὸν yule G3588 ἀγαπητόν mpendwa G0027 μου, wangu, G1473 ὅς ambaye G3739 ἐστιν ni G1510 ἀπαρχὴ malimbuko G0536 τῆς ya–ile G3588 Ἀσίας Asia G0773 εἰς kwa–ajili–ya G1519 Χριστόν. Kristo. G5547

Lisalimie kanisa ambalo liko nyumbani kwao. Msalimie Epanieto mpendwa wangu, ambaye ni mzaliwa wa kwanza wa Kristo katika Asia.

6 ἀσπάσασθε msalimuni G0782 Μαριάν, Maria, G3137 ἥτις ambaye G3748 πολλὰ mengi G4183 ἐκοπίασεν alifanya–kazi G2872 εἰς kwa–ajili G1519 ὑμᾶς. yenu. G4771

Msalimie Mariamu ambaye ametenda kazi kwa bidii kwa ajili yenu.

7 ἀσπάσασθε msalimuni G0782 Ἀνδρόνικον Androniko G0408 καὶ na G2532 Ἰουνίαν, Yunia, G2458 τοὺς wale G3588 συγγενεῖς jamaa G4773 μου zangu G1473 καὶ, na, G2532 συναιχμαλώτους wafungwa–pamoja G4869 μου, wangu, G1473 οἵτινές wale–ambao G3748 εἰσιν ni G1510 ἐπίσημοι mashuhuri G1978 ἐν miongoni–mwa G1722 τοῖς wale G3588 ἀποστόλοις, mitume, G0652 οἳ ambao G3739 καὶ pia G2532 πρὸ kabla–yangu G4253 ἐμοῦ mimi G1473 γέγοναν walikuwa G1096 ἐν katika G1722 Χριστῷ. Kristo. G5547

Msalimie Androniko na Yunia, jamaa zangu, na wafungwa pamoja nami. Ni wa muhimu miongoni mwa mitume, ambao pia walitangulia kumjua Kristo kabla yangu.

8 ἀσπάσασθε msalimuni G0782 Ἀμπλιᾶτον, Ampliato, G0291 τὸν yule G3588 ἀγαπητόν mpendwa G0027 μου wangu G1473 ἐν katika G1722 Κυρίῳ. Bwana. G2962

Msalimie Ampliato, mpendwa wangu katika Bwana.

9 ἀσπάσασθε msalimuni G0782 Οὐρβανὸν, Urbano, G3773 τὸν yule G3588 συνεργὸν mfanya–kazi–pamoja G4904 ἡμῶν wetu G1473 ἐν katika G1722 Χριστῷ, Kristo, G5547 καὶ na G2532 Στάχυν Stakio G4720 τὸν yule G3588 ἀγαπητόν mpendwa G0027 μου. wangu. G1473

Msalimie Urbano, mtenda kazi pamoja nami katika Kristo, na Stakisi mpendwa wangu.

10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν, τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς
msalimuni Apele, yule aliye–thibitishwa katika Kristo. msalimuni wale
G0782 G0559 G3588 G1384 G1722 G5547 G0782 G3588

ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.
wa–nyumbani mwa Aristobulo.
G1537 G3588 G0711

Msalimie Apele, mwenye kukubaliwa katika Kristo. Wasalimie wote ambao walio katika nyumba ya Aristobulo.

11 ἀσπάσασθε Ἡρῳδίωνα, τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
msalimuni Herodioni, yule jamaa wangu. msalimuni wale wa–nyumbani mwa
G0782 G2267 G3588 G4773 G1473 G0782 G3588 G1537 G3588

Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.
Narkiso, wale walio katika Bwana.
G3488 G3588 G1510 G1722 G2962

Nisalimie Herodioni, jamaa yangu. Nisalimie wote walio katika nyumba ya Narkiso, ambao wako katika Bwana.

12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν, τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ.
msalimuni Trifaina na Trifosa, wale wanao–fanya–kazi katika Bwana.
G0782 G5170 G2532 G5173 G3588 G2872 G1722 G2962

ἀσπάσασθε Περσίδα, τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.
msalimuni Persida, ile mpendwa, ambaye mengi alifanya–kazi katika Bwana.
G0782 G4069 G3588 G0027 G3748 G4183 G2872 G1722 G2962

Nisalimie Trifaina na Trifosa, wanaotenda kazi kwa bidii katika Bwana. msalimie Persisi mpendwa, ambaye ametenda kazi zaidi kwa Bwana,

13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον, τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
msalimuni Rufo, yule mteule katika Bwana, na ile mama yake
G0782 G4504 G3588 G1588 G1722 G2962 G2532 G3588 G3384 G0846

καὶ ἐμοῦ.
na wangu.
G2532 G1473

Nisalimie Rufo, aliyechaguliwa katika Bwana na mama yake na wangu.

14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς
msalimuni Asinkrito, Flegoni, Herme, Patroba, Herma, na wale
G0782 G0799 G5393 G2060 G3969 G2057 G2532 G3588

σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς,
pamoja–na wao ndugu.
G4862 G0846 G0080

Msalimie Asinkrito, Flegon, Herme, Patroba, Herma, na ndugu wote walio pamoja nao.

15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
msalimuni Filologo na Yulia, Nereo na ile dada yake, na
G0782 G5378 G2532 G2456 G3517 G2532 G3588 G0079 G0846 G2532

Ὄλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
Olimpa, na wale pamoja–na wao wote watakatifu.
G3652 G2532 G3588 G4862 G0846 G3956 G0040

Nisalimie Filologo naYulia, Nerea na dada yake, na Olimpa, na waumini wote walio pamoja nao.

16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς, αἱ ἐκκλησίαι
salimianeni kila-mmoja kwa busu takatifu. yanawasalimu ninyi, zile makanisa
G0782 G0240 G1722 G5370 G0040 G0782 G4771 G3588 G1577

πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
yote ya-yule Kristo.
G3956 G3588 G5547

Nisalimie kila mmoja kwa busu takatifu. Makanisa yote katika Kristo yawasalimu.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας
Nawasihi na ninyi, ndugu, kuwaangalia wale wanao-sababisha mafarakano
G3870 G1161 G4771 G0080 G4648 G3588 G3588 G1370

καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε,
na zile vikwazo kinyume-cha ile mafundisho ile-ambayo ninyi mlijifunza,
G2532 G3588 G4625 G3844 G3588 G1322 G3739 G4771 G3129

ποιοῦντας; καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν.
wanao-sababisha; na jiepusheni kutoka-kwao wao.
G4160 G2532 G1578 G0575 G0846

Sasa nawasihi, ndugu, kutafakari juu ya hao ambao wanasababisha mgawanyiko na vipingamizi. Wanakwenda kinyume na mafundisho ambayo mmekwisha kujifunza. Geukeni mtoke kwao.

18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ, οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ
wale kwa-maana kama-hao, yule Bwana wetu Kristo, hawa tumikii, bali
G3588 G1063 G5108 G3588 G2962 G1473 G5547 G3756 G1398 G0235

τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ; καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας
ile yao-wenyewe tumbo; na kwa ile maneno-mazuri na baraka
G3588 G1438 G2836 G2532 G1223 G3588 G5542 G2532 G2129

ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
wanawadanganya zile mioyo ya-wale wasio-na-hatia.
G1818 G3588 G2588 G3588 G0172

Kwa maana watu kama hawa hawamtumikii Kristo Bwana, bali matumbo yao wenyewe. Kwa maneno yao laini na pongezi za uongo wanadanganya mioyo ya wasio na hatia.

19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ, εἰς πάντας ἀφίκετο. ἐφ' ὑμῖν, οὖν
ile kwa-maana yenu utii, kwa wote umefika. kwa ninyi, basi
G3588 G1063 G4771 G5218 G1519 G3956 G0864 G1909 G4771 G3767

χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς (μὲν) εἶναι, εἰς τὸ ἀγαθόν,
ninafurahi, nataka na ninyi wenye-hekima (kweli) kuwa, kwa-ajili-ya lile jema,
G5463 G2309 G1161 G4771 G4680 G3303 G1510 G1519 G3588 G0018

ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.
safi na kwa-ajili-ya lile baya.
G0185 G1161 G1519 G3588 G2556

Kwa mfano wa utii wenu mwamfikia kila mmoja. Kwa hiyo, nafurahi juu yenu, lakini nawataka ninyi mwe na busara katika hali ya wema, na kutokuwa na hatia mbele ya uovu.

20 ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας
yule na Mungu wa–ile amani atamponda yule Shetani chini–ya zile miguu
G3588 G1161 G2316 G3588 G1515 G4937 G3588 G4567 G5259 G3588 G4228

ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ‹Χριστοῦ› μεθ’
yenu kwa upesi. Ile neema ya–yule Bwana wetu Yesu <Kristo> pamoja–na
G4771 G1722 G5034 G3588 G5485 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G3326

ὑμῶν.
ninyi.
G4771

Mungu wa amani hatakawia kumwangamiza shetani chini ya nyayo zenu. Neema ya Bwana Yesu Kristo iwe pamoja nanyi.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος, ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος, καὶ
Anawasalimu ninyi Timotheo, yule mfanya–kazi–pamoja wangu, na Lukio, na
G0782 G4771 G5095 G3588 G4904 G1473 G2532 G3066 G2532

Ἰάσων, καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς μου.
Yasoni, na Sosipatero, wale jamaa zangu.
G2394 G2532 G4989 G3588 G4773 G1473

Timotheo, mtendakazi pamoja nami, awasalimu, na Lukio, Yasoni na Sospeter, jamaa zangu.

22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ, Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίῳ.
ninawasalimu ninyi mimi, Tertio, yule aliye–iandika ile barua, katika Bwana.
G0782 G4771 G1473 G5060 G3588 G1125 G3588 G1992 G1722 G2962

Mimi, Tertio, niliyeuandika waraka huu, nawasalimu katika jina la Bwana.

23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος, ὁ ξένος μου, καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας.
anawasalimu ninyi Gayo, yule mwenyeji wangu, na wa–yote ile kanisa.
G0782 G4771 G1050 G3588 G3581 G1473 G2532 G3650 G3588 G1577

ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος, ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος,
anawasalimu ninyi Erasto, yule mtunza–hazina wa–ile mji, na Kwarto,
G0782 G4771 G2037 G3588 G3623 G3588 G4172 G2532 G2890

ὁ ἀδελφός.
yule ndugu.
G3588 G0080

Gayo, aliyenitunza na kwa kanisa lote, lawasalimu. Erasto, mtunza hazina wa mji, awasalimu, pamoja na Kwarto aliye ndugu.

24 ‹Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάντων ὑμῶν.
<Ile neema ya–yule bwana wetu, Yesu Kristo, pamoja–na ninyi–wote ninyi.
G3588 G5485 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G3326 G3956 G4771

Ἀμήν›.
Amina>.
G0281

(Zingatia: Katika nakala halisi za kwanza, mstari huu haupo. Tazama Warumi 16: 20. “Neema ya Bwana Yesu Kristo ikae nanyi nyote. Amina.”)

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ
Kwa–Yule na awezaye ninyi kuwathibitisha, kwa ile injili yangu, na
G3588 G1161 G1410 G4771 G4741 G2596 G3588 G2098 G1473 G2532

τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου, χρόνοις αἰωνίοις
ile mahubiri ya–Yesu Kristo, kwa ufunuo wa–siri, nyakati za–milele
G3588 G2782 G2424 G5547 G2596 G0602 G3466 G5550 G0166

σεσιγημένου,
iliyofichwa,
G4601

Sasa kwake yeye aliye na uwezo kufanya msimame kulingana na injili na mafundisho ya Yesu Kristo, kulingana na ufunuo wa siri iliyofichwa kwa muda mrefu,

26 φανερωθέντος δὲ νῦν, διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ’ ἐπιταγὴν
ikiwa–imefunuliwa na sasa, kwa na maandiko ya–kinabii, kwa amri
G5319 G1161 G3568 G1223 G5037 G1124 G4397 G2596 G2003

τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ
ya–yule wa–milele Mungu, kwa–ajili–ya utii wa–imani, kwa–ajili–ya yote zile
G3588 G0166 G2316 G1519 G5218 G4102 G1519 G3956 G3588

ἔθνη γνωρισθέντος.
mataifa iliyojulishwa.
G1484 G1107

lakini sasa imekwisha funuliwa na kufanywa kujulikana na maandiko ya unabii kulingana na amri ya Mungu wa milele, kwa utii wa imani miongoni mwa mataifa yote?

27 μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα
kwa–peke–yake mwenye–hekima Mungu, kwa Yesu Kristo, kwake ile utukufu
G3441 G4680 G2316 G1223 G2424 G5547 G3739 G3588 G1391

εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.
kwa–ajili–ya zile milele <za milele> amina.
G1519 G3588 G0165 G3588 G0165 G0281

Kwa Mungu pekee mwenye hekima, kupitia Yesu Kristo, kuwe na utukufu milele yote. Amina

1 Corinthians

Chapter 1

1 Παῦλος, κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ, Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ
Paulo, aliyeitwa mtume wa–Kristo, Yesu kwa mapenzi ya–Mungu, na
G3972 G2822 G0652 G5547 G2424 G1223 G2307 G2316 G2532

Σωσθένης, ὁ ἀδελφὸς,
Sosthene, yule ndugu,
G4988 G3588 G0080

Paulo, aliyeitwa na Kristo Yesu kuwa mtume kwa mapenzi ya Mungu, na Sosthene ndugu yetu,

2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, «τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ»□, «ἡγιασμένοις
kwa–kanisa la–kanisa la Mungu, lililoko lililoko katika Korintho, waliotakaswa
G3588 G1577 G3588 G2316 G3588 G1510 G1722 G2882 G0037

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», κλητοῖς ἁγίοις σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις
katika Kristo Yesu, walioitwa watakatifu pamoja–na wote wale wanaoliitia
G1722 G5547 G2424 G2822 G0040 G4862 G3956 G3588 G1941

τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ
jina la–jina la Bwana wetu, Yesu Kristo, katika kila mahali, wao na
G3588 G3686 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G1722 G3956 G5117 G0846 G2532

ἡμῶν.
sisi.
G1473

kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho, kwa wale ambao wamewekwa wakfu katika Yesu Kristo, ambao wameitwa kuwa watu watakatifu. Tunawaandikia pia wale wote wanaoliitia jina la Bwana wetu Yesu Kristo katika mahali pote, Bwana wao na wetu.

3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου
neema kwenu na amani, kutoka–kwa Mungu Baba yetu, na Bwana
G5485 G4771 G2532 G1515 G0575 G2316 G3962 G1473 G2532 G2962

Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Yesu Kristo.
G2424 G5547

Neema na amani iwe kwenu kutoka kwa Mungu baba yetu na Bwana wetu Yesu Kristo.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ‹μου› πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι
Ninamshukuru yule Mungu wangu siku–zote kwa–ajili–ya ninyi, kwa ile neema
G2168 G3588 G2316 G1473 G3842 G4012 G4771 G1909 G3588 G5485

τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ya Mungu ile mliyopewa ninyi katika Kristo Yesu,
G3588 G2316 G3588 G1325 G4771 G1722 G5547 G2424

Siku zote namshukru Mungu wangu kwa ajili yenu, kwa sababu ya neema ya Mungu ambayo Kristo Yesu aliwapa.

5	ὅτι	ἐν	παντὶ	ἐπλουτίσθητε	ἐν	αὐτῷ,	ἐν	παντὶ	λόγῳ	καὶ	πάσῃ
	kwamba	katika	kila	mlitajirishwa	katika	yeye,	katika	kila	neno	na	kila
	G3754	G1722	G3956	G4148	G1722	G0846	G1722	G3956	G3056	G2532	G3956

γνώσει,
maarifa,
G1108

Amewafanya kuwa matajiri katika kila njia, katika usemi na pamoja maarifa yote.

6	καθὼς	τὸ	μαρτύριον	τοῦ	Χριστοῦ	ἐβεβαιώθη	ἐν	ὑμῖν,	
	kama–vile	ile	ushuhuda	wa	Kristo	ulivyothibitishwa	katika	ninyi,	
	G2531	G3588	G3142	G3588	G5547	G0950	G1722	G4771	

Amewafanya matajiri, kama ushuhuda kuhusu Kristo ya kwamba amethibitishwa kuwa kweli miongoni mwenu.

7	ὥστε	ὑμᾶς	μὴ	ὑστερεῖσθαι,	ἐν	μηδενὶ	χαρίσματι,	
	hivi–kwamba	ninyi	hamkupungukiwa	hamkupungukiwa	na	karama–yoyote	karama,	
	G5620	G4771	G3361	G5302	G1722	G3367	G5486	

ἀπεκδεχομένους	τὴν	ἀποκάλυψιν	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ;
mkingojea	ule	ufunuo	wa	Bwana	wetu,	Yesu	Kristo;
G0553	G3588	G0602	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547

Kwa hiyo hampungukiwi karama za kiroho, kama mlivyo na hamu ya kusubiri ufunuo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

8	ὃς	καὶ	βεβαιώσει	ὑμᾶς	ἕως	τέλους,	ἀνεγκλήτους	ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ
	yeye	pia	atawathibitisha	ninyi	hadi	mwisho,	bila–lawama	katika	ile	siku
	G3739	G2532	G0950	G4771	G2193	G5056	G0410	G1722	G3588	G2250

τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
ya	Bwana	wetu,	Yesu	Kristo.
G3588	G2962	G1473	G2424	G5547

Atawaimarisha ninyi pia hadi mwisho, ili msilaumiwe siku ya Bwana wetu Yesu Kristo.

9	πιστὸς	ὁ	Θεὸς,	δι’	οὗ	ἐκλήθητε	εἰς	κοινωνίαν	τοῦ	wa
	Mwaminifu	ni–yule	Mungu,	ambaye–kwa	yeye	mliitwa	katika	ushirika	wa	
	G4103	G3588	G2316	G1223	G3739	G2564	G1519	G2842	G3588	

Υἱοῦ	αὐτοῦ,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν.
Mwana	wake,	Yesu	Kristo,	yule	Bwana	wetu.
G5207	G0846	G2424	G5547	G3588	G2962	G1473

Mungu ni mwaminifu ambaye aliwaita ninyi katika ushirika wa mwana wake, Yesu Kristo Bwana wetu.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ
Nawasihi basi ninyi, ndugu, kwa jina la–jina la Bwana wetu, Yesu
G3870 G1161 G4771 G0080 G1223 G3588 G3686 G3588 G2962 G1473 G2424

Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ
Kristo, ili jambo lilo–hilo mseme ninyi–nyote, na pasiwe pasiwe
G5547 G2443 G3588 G0846 G3004 G3956 G2532 G3361 G1510

ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ
miongoni–mwenu miongoni–mwenu mafarakano, mwe bali muungane katika fikira
G1722 G4771 G4978 G1510 G1161 G2675 G1722 G3588

αὐτῷ νοΐ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.
zile–zile akili, na katika ile ile–ile nia.
G0846 G3563 G2532 G1722 G3588 G0846 G1106

Sasa nawasihi kaka na dada zangu, kupitia jina la Bwana wetu Yesu Kristo, kwamba wote mkubali, na kwamba kusiwe na migawanyiko miongoni mwenu. Nawasihi kwamba muungane pamoja katika nia moja na katika kusudi moja.

11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης,
Nimeambiwa kwa–maana mimi kuhusu ninyi, ndugu zangu, na–watu wa Kloe,
G1213 G1063 G1473 G4012 G4771 G0080 G1473 G5259 G3588 G5514

ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν.
kwamba mabishano miongoni–mwenu miongoni–mwenu yapo.
G3754 G2054 G1722 G4771 G1510

Kwani watu wa nyumba ya Kloe wamenitaarifu kuwa kuna mgawanyiko unaoendelea miongoni mwenu.

12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μέν εἰμι
Nasema basi hivi, kwamba kila–mmoja wenu anasema, Mimi kwa–kweli ni
G3004 G1161 G3778 G3754 G1538 G4771 G3004 G1473 G3303 G1510

Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.
wa–Paulo, Mimi basi wa–Apolo, Mimi basi wa–Kefa, Mimi basi wa–Kristo.
G3972 G1473 G1161 G0625 G1473 G1161 G2786 G1473 G1161 G5547

Nina maana hii: Kila mmoja wenu husema, “Mimi ni wa Paulo,” au “Mimi ni wa Apolo”, au “Mimi ni wa Kefa” au “Mimi ni wa Kristo”.

13 μεμέρισται ὁ Χριστός? μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν? ἢ
Je,–amegawanyika yule Kristo? Je Paulo alisulubiwa kwa–ajili–yenu ninyi? Au
G3307 G3588 G5547 G3361 G3972 G4717 G5228 G4771 G2228

εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε?
katika jina la–jina la–Paulo mlibatizwa?
G1519 G3588 G3686 G3972 G0907

Je! Kristo amegawanyika? Je! Paulo alisulubiwa kwa ajili yenu? Je! Mlibatizwa kwa jina la Paulo?

14 εὐχαριστῶ [τῷ θεῷ] ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ
Namshukuru yule Mungu kwamba hakuna–mtu wenu niliyembatiza, isipokuwa
G2168 G3588 G2316 G3754 G3762 G4771 G0907 G1487

μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον,
isipokuwa Krispo na Gayo,
G3361 G2921 G2532 G1050

Namshukuru Mungu kuwa sikumbatiza yeyote, isipokuwa Krispo na Gayo.

15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι, εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα,
ili mtu–yeyote asiseme kwamba katika jina langu la–jina
G2443 G3361 G5100 G3004 G3754 G1519 G3588 G1699 G3686

ἐβαπτίσθητε.
mlibatizwa.
G0907

Hii ilikuwa kwamba hakuna yeyote angesema mlibatizwa kwa jina langu.

16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον; λοιπὸν, οὐκ οἶδα εἴ
Nilibatiza pia pia nyumba ya–Stefana nyumba; zaidi–ya–hao, sijui sijui kama
G0907 G1161 G2532 G3588 G4734 G3624 G3063 G3756 G1492 G1487

τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
mtu–mwingine–yeyote mwingine nilimbatiza.
G5100 G0243 G0907

(Pia niliwabatiza wa nyumba ya Stephania. Zaidi ya hapo, sijui kama nilimbatiza mtu mwingine yeyote).

17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι;
Kwa–maana kwa–maana hakunituma mimi Kristo kubatiza, bali kuhubiri–injili;
G3756 G1063 G0649 G1473 G5547 G0907 G0235 G2097

οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
si kwa hekima ya–maneno, ili usiwe ubatilishwe ule msalaba wa Kristo.
G3756 G1722 G4678 G3056 G2443 G3361 G2758 G3588 G4716 G3588 G5547

Kwa kuwa, Kristo hakunituma kubatiza bali kuhubiri injili. Hakunituma kuhubiri kwa maneno ya hekima ya kibinadamu, ili kwamba nguvu ya msalaba wa Kristo isiondolewe.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ, τοῖς μὲν
Kwa–maana neno kwa–maana lile la msalaba, kwa–wale kwa–kweli
G3588 G3056 G1063 G3588 G3588 G4716 G3588 G3303

ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν; τοῖς δὲ σῳζομένοις, ἡμῖν, δύναμις
wanaopotea ni–upumbavu ni; lakini–kwa lakini wanaookolewa, sisi, ni–nguvu
G0622 G3472 G1510 G3588 G1161 G4982 G1473 G1411

Θεοῦ ἐστιν.
za–Mungu ni.
G2316 G1510

Kwa kuwa ujumbe wa msalaba ni upuuzi kwa wale wanaokufa. Lakini kwa wale ambao Mungu anawaokoa, ni nguvu ya Mungu.

19 γέγραπται γάρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,
Kwa–maana–imeandikwa kwa–maana, Nitaiharibu ile hekima ya–wale wenye–hekima,
G1125 G1063 G0622 G3588 G4678 G3588 G4680

καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
na ile akili ya–wale wenye–akili nitaikataa.
G2532 G3588 G4907 G3588 G4908 G0114

Kwa kuwa imeandikwa, “Nitaiharibu hekima ya wenye busara. Nitauharibu ufahamu wa wenye akili.”

20	ποῦ	σοφός?	ποῦ	γραμματεύς?	ποῦ	συζητητὴς	τοῦ
Yuko–wapi	mwenye–hekima?	Yuko–wapi	mwandishi?	Yuko–wapi	mbishanaji	wa
G4226	G4680	G4226	G1122	G4226	G4804	G3588

αἰῶνος	τούτου?	οὐχὶ	ἐμώρανεν	ὁ	Θεὸς	τὴν	σοφίαν	τοῦ
zama	hizi?	Je,–hakufanya	kuwa–upumbavu	yule	Mungu	ile	hekima	ya
G0165	G3778	G3780	G3471	G3588	G2316	G3588	G4678	G3588

κόσμου?
---
ulimwengu?
G2889

Yuko wapi mtu mwenye busara? Yuko wapi mwenye elimu? Yuko wapi msemaji mshawishi wa dunia hii? Je, Mungu hakuigeuza hekima ya dunia hii kuwa ujinga?

21	ἐπειδὴ	γὰρ,	ἐν	τῇ	σοφίᾳ	τοῦ	Θεοῦ,	οὐκ
Kwa–maana–kwa–kuwa	kwa–maana,	katika	ile	hekima	ya	Mungu,	hakumjua
G1894	G1063	G1722	G3588	G4678	G3588	G2316	G3756

ἔγνω	ὁ	κόσμος	διὰ	τῆς	σοφίας	τὸν	Θεόν,	εὐδόκησεν	ὁ	Θεὸς,
hakumjua	yule	ulimwengu	kwa	ile	hekima	yule	Mungu,	ilimpendeza	yule	Mungu,
G1097	G3588	G2889	G1223	G3588	G4678	G3588	G2316	G2106	G3588	G2316

διὰ	τῆς	μωρίας	τοῦ	κηρύγματος,	σῶσαι	τοὺς	πιστεύοντας,
kwa	ule	upumbavu	wa	mahubiri,	kuwaokoa	wale	wanaoamini,
G1223	G3588	G3472	G3588	G2782	G4982	G3588	G4100

Tangu dunia imekuwa katika hekima yake haikumjua Mungu, ilimpendeza Mungu katika ujinga wao wa kuhubiri ili kuokoa wale wanaoamini.

22	ἐπειδὴ	καὶ	Ἰουδαῖοι	σημεῖα	αἰτοῦσιν,	καὶ	Ἕλληνες	σοφίαν	ζητοῦσιν;
kwa–kuwa	pia	Wayahudi	ishara	wanataka,	na	Wagiriki	hekima	wanatafuta;
G1894	G2532	G2453	G4592	G0154	G2532	G1672	G4678	G2212

Kwa Wayahudi huuliza ishara za miujiza na kwa Wayunani hutafuta hekima.

23	ἡμεῖς	δὲ	κηρύσσομεν	Χριστὸν	ἐσταυρωμένον,	Ἰουδαίοις	μὲν
lakini–sisi	sisi	tunahubiri	Kristo	aliyesulubiwa,	kwa–Wayahudi	kwa–kweli
G1473	G1161	G2784	G5547	G4717	G2453	G3303

σκάνδαλον,	ἔθνεσιν	δὲ	μωρίαν;
kikwazo,	kwa–mataifa	lakini	upumbavu;
G4625	G1484	G1161	G3472

Lakini tunamhubiri Kristo aliyesulubiwa, aliye kikwazo kwa Wayahudi na ni ujinga kwa Wayunani.

24	αὐτοῖς	δὲ	τοῖς	κλητοῖς,	Ἰουδαίοις	τε	καὶ	Ἕλλησιν,	Χριστὸν
lakini–kwao	lakini	wale	walioitwa,	Wayahudi	na	na	Wagiriki,	Kristo
G0846	G1161	G3588	G2822	G2453	G5037	G2532	G1672	G5547

Θεοῦ	δύναμιν,	καὶ	Θεοῦ	σοφίαν.
ni–nguvu–za–Mungu	nguvu,	na	hekima–ya–Mungu	hekima.
G2316	G1411	G2532	G2316	G4678

Lakini kwa wale ambao waliitwa na Mungu, Wayahudi na Wayunani, tunamhubiri Kristo kama nguvu na hekima ya Mungu.

25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων
Kwa–sababu ule upumbavu wa Mungu, una–hekima–zaidi–kuliko wale wanadamu
G3754 G3588 G3474 G3588 G2316 G4680 G3588 G0444

ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων.
ni, na ile udhaifu wa Mungu, una–nguvu–zaidi–kuliko wale wanadamu.
G1510 G2532 G3588 G0772 G3588 G2316 G2478 G3588 G0444

Kwa kuwa ujinga wa Mungu una hekima kuliko ya wanadamu, na udhaifu wa Mungu una nguvu zaidi ya wanadamu.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ
Angalieni kwa–maana wito wenu wenu, ndugu, kwamba si wengi
G0991 G1063 G3588 G2821 G4771 G0080 G3754 G3756 G4183

σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς.
wenye–hekima kwa mwili, si wengi wenye–nguvu, si wengi wenye–cheo.
G4680 G2596 G4561 G3756 G4183 G1415 G3756 G4183 G2104

Angalia wito wa Mungu juu yenu, kaka na dada zangu. Si wengi wenu mlikuwa na hekima katika viwango vya kibinadamu. Si wengi wenu mlikuwa na nguvu. Si wengi wenu mlizaliwa katika ukuu.

27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου, ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα
Bali vitu vya–upumbavu vya ulimwengu, alivichagua yule Mungu, ili
G0235 G3588 G3474 G3588 G2889 G1586 G3588 G2316 G2443

καταισχύνῃ τοὺς σοφούς; καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου, ἐξελέξατο ὁ
awaaibishe wale wenye–hekima; na vitu dhaifu vya ulimwengu, alivichagua yule
G2617 G3588 G4680 G2532 G3588 G0772 G3588 G2889 G1586 G3588

Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά;
Mungu, ili awaaibishe wale wenye–nguvu;
G2316 G2443 G2617 G3588 G2478

Lakini Mungu alichagua vitu vijinga vya dunia ili kuviaibisha vyenye hekima. Mungu alichagua kilicho dhaifu katika dunia kukiaibisha chenye nguvu.

28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα, ἐξελέξατο ὁ
na vitu duni vya ulimwengu, na vitu vilivyodharauliwa, alivichagua yule
G2532 G3588 G0036 G3588 G2889 G2532 G3588 G1848 G1586 G3588

Θεός, (καὶ) τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ,
Mungu, na vitu visivyokuwepo visivyokuwepo, ili vile vilivyokuwepo avibatilishe,
G2316 G2532 G3588 G3361 G1510 G2443 G3588 G1510 G2673

Mungu alichagua kile kilicho cha hali ya chini na kilichodharauliwa katika dunia. Alichagua hata vitu ambavyo havikuhesabiwa kuwa kitu, kwa kuvifanya si kitu vitu vilivyo na thamani.

29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
ili mtu–yeyote asijisifu mwili–wote mwili mbele–ya yule Mungu.
G3704 G3361 G2744 G3956 G4561 G1799 G3588 G2316

Alifanya hivi ili asiwepo yeyote aliye na sababu ya kujivuna mbele zake.

30 ἐξ αὐτοῦ δὲ, ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία
Kutoka kwake basi, ninyi mko katika Kristo Yesu, aliyekuwa aliyekuwa hekima
G1537 G0846 G1161 G4771 G1510 G1722 G5547 G2424 G3739 G1096 G4678

ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις;
kwetu kutoka–kwa Mungu, na–haki na utakaso, na ukombozi;
G1473 G0575 G2316 G1343 G5037 G2532 G0038 G2532 G0629

Kwa sababu ya kile Mungu alichofanya, sasa mko ndani ya Kristo Yesu, ambaye amefanyika hekima kwa ajili yetu kutoka kwa Mungu. Alikuwa haki yetu, utakatifu na ukombozi.

31	ἵνα,	καθὼς	γέγραπται,	Ὁ	καυχώμενος,	ἐν	Κυρίῳ	
	ili,	kama–ilivyoandikwa,	kama–ilivyoandikwa,	Yule	anayejisifu,	katika	Bwana	
	G2443	G2531	G1125	G3588	G2744	G1722	G2962	

καυχάσθω.		
ajisifu.		
G2744		

Kama matokeo, kama andiko lisemavyo, “Anayejisifu, ajisifu katika Bwana.”

Chapter 2

1	Κἀγὼ,	ἐλθὼν	πρὸς	ὑμᾶς,	ἀδελφοί,	ἦλθον	οὐ	καθ’	ὑπεροχὴν	λόγου,
	Nami,	nilipokuja	kwenu	ninyi,	ndugu,	nilikuja	si	kwa	ubora	wa–maneno,
	G2504	G2064	G4314	G4771	G0080	G2064	G3756	G2596	G5247	G3056

ἢ	σοφίας,	καταγγέλλων	ὑμῖν	τὸ	μαρτύριον	τοῦ	Θεοῦ.
au	hekima,	nikiwatangazia	ninyi	ule	ushuhuda	wa	Mungu.
G2228	G4678	G2605	G4771	G3588	G3142	G3588	G2316

Nilipokuja kwenu kaka na dada zangu, sikuja kwa maneno ya ushawishi na hekima kama nilivyohubiri kweli iliyofichika kuhusu Mungu.

2	οὐ	γὰρ	ἔκρινά	τι	εἰδέναι	ἐν
	Kwa–maana–sikuamua	kwa–maana	sikuamua	kitu–chochote	kujua	miongoni–mwenu
	G3756	G1063	G2919	G5100	G1492	G1722

ὑμῖν,	εἰ	μὴ	Ἰησοῦν	Χριστὸν,	καὶ	τοῦτον	ἐσταυρωμένον.
miongoni–mwenu,	isipokuwa	isipokuwa	Yesu	Kristo,	na	huyu	aliyesulubiwa.
G4771	G1487	G3361	G2424	G5547	G2532	G3778	G4717

Niliamua kutojua chochote nilipokuwa miongoni mwenu isipokuwa Yesu Kristo, na yeye aliyesulubiwa.

3	κἀγὼ,	ἐν	ἀσθενείᾳ,	καὶ	ἐν	φόβῳ,	καὶ	ἐν	τρόμῳ	πολλῷ,
	Nami,	katika	udhaifu,	na	katika	hofu,	na	katika	kutetemeka	kukubwa,
	G2504	G1722	G0769	G2532	G1722	G5401	G2532	G1722	G5156	G4183

ἐγενόμην	πρὸς	ὑμᾶς.
nilikuwa	kwenu	ninyi.
G1096	G4314	G4771

Na nilikuwa nanyi katika udhaifu, na katika hofu, na katika kutetemeka sana.

4	καὶ	ὁ	λόγος	μου,	καὶ	τὸ	κήρυγμά	μου	οὐκ	ἐν
	Na	lile	neno	langu,	na	mahubiri	yangu	yangu	hayakuwa	katika
	G2532	G3588	G3056	G1473	G2532	G3588	G2782	G1473	G3756	G1722

πειθοῖς	σοφίας	λόγοις,	ἀλλ’	ἐν	ἀποδείξει	Πνεύματος	καὶ	
maneno–yenye–kushawishi	ya–hekima	maneno,	bali	katika	uthibitisho	wa–Roho	na	
G3981	G4678	G3056	G0235	G1722	G0585	G4151	G2532	

δυνάμεως;	
nguvu;	
G1411	

Na ujumbe wangu na kuhubiri kwangu hakukuwa katika maneno ya ushawishi na hekima. Badala yake, yalikuwa katika kumdhihirisha Roho na ya nguvu,

5	ἵνα	ἡ	πίστις	ὑμῶν,	μὴ	ᾖ	ἐν	σοφίᾳ	ἀνθρώπων,	ἀλλ’	ἐν
	ili	ile	imani	yenu,	isiwe	isiwe	katika	hekima	ya–wanadamu,	bali	katika
	G2443	G3588	G4102	G4771	G3361	G1510	G1722	G4678	G0444	G0235	G1722

δυνάμει	Θεοῦ.	
nguvu	za–Mungu.	
G1411	G2316	

ili kwamba imani yenu isiwe katika hekima ya wanadadamu, bali katika nguvu ya Mungu.

6	Σοφίαν	δὲ	λαλοῦμεν	ἐν	τοῖς	τελείοις;	σοφίαν	δὲ,	οὐ
	Hekima	lakini	tunaisema	miongoni–mwa	wale	walio–wakamilifu;	hekima	lakini,	si
	G4678	G1161	G2980	G1722	G3588	G5046	G4678	G1161	G3756

τοῦ	αἰῶνος	τούτου,	οὐδὲ	τῶν	ἀρχόντων	τοῦ	αἰῶνος	τούτου,	τῶν
ya	zama	hizi,	wala	ya–wale	watawala	wa	zama	hizi,	wale
G3588	G0165	G3778	G3761	G3588	G0758	G3588	G0165	G3778	G3588

καταργουμένων.
wanaobatilishwa.
G2673

Sasa tunaizungumza hekima miongoni mwa watu wazima, lakini si hekima ya dunia hii, au ya watawala wa nyakati hizi, ambao wanaopita.

7	ἀλλὰ	λαλοῦμεν	Θεοῦ	σοφίαν,	ἐν	μυστηρίῳ,	τὴν	ἀποκεκρυμμένην,
	Bali	tunaisema	hekima–ya–Mungu	hekima,	katika	siri,	ile	iliyofichwa,
	G0235	G2980	G2316	G4678	G1722	G3466	G3588	G0613

ἣν	προώρισεν	ὁ	Θεὸς	πρὸ	τῶν	αἰώνων,	εἰς	δόξαν	ἡμῶν,
ambayo	aliipanga	yule	Mungu	kabla–ya	zama	zama,	kwa	utukufu	wetu,
G3739	G4309	G3588	G2316	G4253	G3588	G0165	G1519	G1391	G1473

Badala yake, tunaizungumza hekima ya Mungu katika ukweli uliofichika, hekima iliyofichika ambayo Mungu aliichagua kabla ya nyakati za utukufu wetu.

8	ἣν	οὐδεὶς	τῶν	ἀρχόντων	τοῦ	αἰῶνος	τούτου,	ἔγνωκεν;
	ambayo	hakuna–mmoja	wa–wale	watawala	wa	zama	hizi,	aliyeijua;
	G3739	G3762	G3588	G0758	G3588	G0165	G3778	G1097

εἰ	γὰρ	ἔγνωσαν,	οὐκ	ἂν	τὸν	Κύριον
kwa–maana–kama	kwa–maana	wangalijua,	wasingalimsulubu	wasingalimsulubu	yule	Bwana
G1487	G1063	G1097	G3756	G0302	G3588	G2962

τῆς	δόξης	ἐσταύρωσαν,
wa	utukufu	wasingalimsulubu,
G3588	G1391	G4717

Hakuna yeyote wa watawala wa nyakati hizi aliyeijua hekima hii, Kama wangeifahamu katika nyakati zile, wasingelimsulubisha Bwana wa utukufu.

9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν,
Bali kama–ilivyoandikwa, kama–ilivyoandikwa, Mambo ambayo–jicho halikuona halikuona,
G0235 G2531 G1125 G3739 G3788 G3756 G3708

καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
na sikio haikusikia haikusikia, na katika moyo wa–mwanadamu hayakupanda
G2532 G3775 G3756 G0191 G2532 G1909 G2588 G0444 G3756

ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν--
hayakupanda, mambo–yote aliyoyaandaa yule Mungu kwa–wale wampendao yeye––
G0305 G3745 G2090 G3588 G2316 G3588 G0025 G0846

Lakini kama ilivyoandikwa, “Mambo mbayo hakuna jicho limeyaona, hakuna sikio lililoyasikia, mawazo hayakufikiri, mambo ambayo Mungu ameyaandaa kwa ajili ya wale wampendao yeye.”

10 ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος.
lakini–kwetu kwa–maana alitufunulia yule Mungu kwa njia–ya Roho.
G1473 G1063 G0601 G3588 G2316 G1223 G3588 G4151

τὸ γὰρ Πνεῦμα, πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ
Kwa–maana kwa–maana Roho, mambo–yote huchunguza, kwa hata vile vilindi vya
G3588 G1063 G4151 G3956 G2045 G2532 G3588 G0899 G3588

Θεοῦ.
Mungu.
G2316

Haya ni mambo ambayo Mungu ameyafunua kwetu kupitia Roho, Kwa kuwa Roho huchunguza kila kitu, hata mambo ya ndani ya Mungu.

11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου,
Ni–nani kwa–maana ajuaye miongoni–mwa–wanadamu mambo ya mwanadamu,
G5101 G1063 G1492 G0444 G3588 G3588 G0444

εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ?
isipokuwa isipokuwa roho ya–roho ya mwanadamu ile iliyo–ndani yake?
G1487 G3361 G3588 G4151 G3588 G0444 G3588 G1722 G0846

οὕτως καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν, εἰ μὴ τὸ
Vivyo–hivyo pia mambo ya Mungu hakuna–mtu ayajuaye, isipokuwa isipokuwa Roho
G3779 G2532 G3588 G3588 G2316 G3762 G1097 G1487 G3361 G3588

Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.
ya–Roho wa Mungu.
G4151 G3588 G2316

Kwa kuwa nani afahamuye mawazo ya mtu, isipokuwa roho ya mtu ndani yake? Hivyo pia, hakuna ajuaye mambo ya ndani ya Mungu, isipokuwa Roho wa Mungu.

12 ἡμεῖς δὲ, οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ
Sisi lakini, hatukupokea ile roho ya ulimwengu hatukupokea, bali ile
G1473 G1161 G3756 G3588 G4151 G3588 G2889 G2983 G0235 G3588

πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
Roho ile itokayo kwa Mungu, ili tuyajue mambo yaliyotolewa na Mungu
G4151 G3588 G1537 G3588 G2316 G2443 G1492 G3588 G5259 G3588 G2316

χαρισθέντα ἡμῖν;
kwetu–bure sisi;
G5483 G1473

Lakini hatukupokea roho ya dunia, lakini Roho ambaye anatoka kwa Mungu, ili kwamba tuweze kujua kwa uhuru mambo tuliyopewa na Mungu.

13	ἃ	καὶ	λαλοῦμεν,	οὐκ	ἐν	διδακτοῖς	ἀνθρωπίνης	
	Mambo	ambayo–pia	tunayasema,	si	kwa	maneno–yaliyofundishwa	na–wanadamu	
	G3739	G2532	G2980	G3756	G1722	G1318	G0442	

σοφίας	λόγοις,	ἀλλ’	ἐν	διδακτοῖς	Πνεύματος,	πνευματικοῖς	
hekima	maneno,	bali	kwa	yaliyofundishwa	na–Roho,	kwa–wale–wa–kiroho	
G4678	G3056	G0235	G1722	G1318	G4151	G4152	

πνευματικὰ	συνκρίνοντες.
mambo–ya–kiroho	tukiyalinganisha.
G4152	G4793

Tunasema mambo haya kwa maneno, ambayo hekima ya mtu haiwezi kufundisha, lakini ambayo Roho hutufundisha. Roho hutafasiri maneno ya kiroho kwa hekima ya kiroho.

14	ψυχικὸς	δὲ	ἄνθρωπος,	οὐ	δέχεται	τὰ	τοῦ	Πνεύματος
	Mtu–wa–kawaida	lakini	mwanadamu,	hayapokei	hayapokei	mambo	ya	Roho
	G5591	G1161	G0444	G3756	G1209	G3588	G3588	G4151

τοῦ	Θεοῦ;	μωρία	γὰρ	αὐτῷ	ἐστίν,	καὶ	οὐ	δύναται	γνῶναι,
wa	Mungu;	upumbavu	kwa–maana	kwake	ni,	na	hawezi	hawezi	kuyajua,
G3588	G2316	G3472	G1063	G0846	G1510	G2532	G3756	G1410	G1097

ὅτι	πνευματικῶς	ἀνακρίνεται.
kwa–sababu	kwa–njia–ya–kiroho	yanahukumiwa.
G3754	G4153	G0350

Mtu asiye wa kiroho hapokei mambo ambayo ni ya Roho wa Mungu, kwa kuwa hayo ni upuuzi kwake. Hawezi kuyajua kwa sababu yanatambuliwa kiroho.

15	ὁ	δὲ	πνευματικὸς,	ἀνακρίνει	τὰ	πάντα;	αὐτὸς	δὲ
	Lakini–yule	lakini	wa–kiroho,	anahukumu	mambo	yote;	yeye	mwenyewe–lakini
	G3588	G1161	G4152	G0350	G3588	G3956	G0846	G1161

ὑπ’	οὐδενὸς	ἀνακρίνεται.
na	mtu–yeyote	hahukumiwi.
G5259	G3762	G0350

Kwa yule wa kiroho huhukumu mambo yote. Lakini huhukumiwa na wengine.

16	τίς	γὰρ	ἔγνω	νοῦν	Κυρίου?	ὃς	συμβιβάσει	αὐτόν?	ἡμεῖς
	Ni–nani	kwa–maana	aliyejua	akili	ya–Bwana?	Nani	atakayemfundisha	yeye?	Lakini–sisi
	G5101	G1063	G1097	G3563	G2962	G3739	G4822	G0846	G1473

δὲ	νοῦν	Χριστοῦ	ἔχομεν.
sisi	akili	ya–Kristo	tunayo.
G1161	G3563	G5547	G2192

“Ni nani anaweza kuyajua mawazo ya Bwana, ambaye anaweza kumfundisha yeye?” Lakini tuna mawazo ya Kristo.

Chapter 3

1 Κἀγὼ ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ’
Nami ndugu, sikuweza sikuweza kusema nanyi kama watu–wa–kiroho, bali
G2504 G0080 G3756 G1410 G2980 G4771 G5613 G4152 G0235

ὡς σαρκίνοις; ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ.
kama watu–wa–mwili; kama watoto–wachanga katika Kristo.
G5613 G4560 G5613 G3516 G1722 G5547

Na mimi, kaka na dada zangu, sikusema nanyi kama watu kiroho, lakini kama na watu wa kimwili. Kama na watoto wadogo katika Kristo.

2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα; οὐ βρῶμα, οὔπω γὰρ
Maziwa niliwanywesha niliwanywesha; si chakula–kigumu, kwa–maana kwa–maana
G1051 G4771 G4222 G3756 G1033 G3768 G1063

ἐδύνασθε, Ἀλλ’ οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε;
hamkuweza, Hata sasa–bado bado sasa hamwezi;
G1410 G0235 G3761 G2089 G3568 G1410

Niliwanywesha maziwa na si nyama, kwa kuwa hamkuwa tayari kwa kula nyama. Na hata sasa hamjawa tayari.

3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν
bado kwa–maana wa–mwili ninyi. Kwa–maana–pale kwa–maana miongoni–mwenu mwenu
G2089 G1063 G4559 G1510 G3699 G1063 G1722 G4771

ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον
wivu na ugomvi, je,–hamko wa–mwili ninyi, na kufuatana–na wanadamu
G2205 G2532 G2054 G3780 G4559 G1510 G2532 G2596 G0444

περιπατεῖτε?
mwenendo?
G4043

Kwa kuwa ninyi bado ni wa mwilini. Kwa kuwa wivu na majivuno yanaonekana miongoni mwenu. Je, hamuishi kulingana na mwili, na je, hamtembei kama kawaida ya kibinadamu?

4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου,
Kwa–maana–wakati kwa–maana anasema mtu, Mimi kwa–kweli ni wa–Paulo,
G3752 G1063 G3004 G5100 G1473 G3303 G1510 G3972

ἕτερος δέ, Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε?
mwingine akasema, Mimi wa–Apolo, je,–hamko wanadamu tu?
G2087 G1161 G1473 G0625 G3756 G0444 G1510

Kwa kuwa mmoja husema, “Namfuata Paulo” Mwingine husema “Namfuata Apolo,” hamuishi kama wanadamu?

5 τί οὖν ἐστιν Ἀπολλῶς? τί δέ ἐστιν Παῦλος? διάκονοι δι’
Ni–nini basi ni Apolo? Ni–nini tena ni Paulo? Watumishi ambao–kwa
G5101 G3767 G1510 G0625 G5101 G1161 G1510 G3972 G1249 G1223

ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν?
wao mliamini, na kila–mmoja kama yule Bwana alivyompa?
G3739 G4100 G2532 G1538 G5613 G3588 G2962 G1325

Apolo ni nani? na Paulo ni nani? Watumishi wa yule mliyemwamini, kwa kila ambaye Bwana alimpa jukumu.

6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν; ἀλλὰ ὁ Θεὸς ηὔξανεν.
Mimi nilipanda, Apolo alimwagilia; lakini yule Mungu aliukuza.
G1473 G5452 G0625 G4222 G0235 G3588 G2316 G0837

Mimi nilipanda, Apolo akatia maji, lakini Mungu akakuza.

7	ὥστε	οὔτε	ὁ	φυτεύων	ἐστίν	τι,	οὔτε	ὁ	ποτίζων;	ἀλλ’	
	Hivyo	si–yeye	yule	apandaye	ni	kitu,	wala–si–yeye	yule	anayemwagilia;	bali	
	G5620	G3777	G3588	G5452	G1510	G5100	G3777	G3588	G4222	G0235	

ὁ	αὐξάνων	Θεός.
yule	akuzaye	Mungu.
G3588	G0837	G2316

Kwa hiyo, si aliye panda wala aliyetia maji ana chochote. Lakini ni Mungu anayekuza.

8	ὁ	φυτεύων	δὲ,	καὶ	ὁ	ποτίζων,	ἕν	εἰσιν;	ἕκαστος	δὲ
	Yule	apandaye	na,	na	yule	anayemwagilia,	ni–mmoja	wao;	kila–mmoja	lakini
	G3588	G5452	G1161	G2532	G3588	G4222	G1520	G1510	G1538	G1161

τὸν	ἴδιον	μισθὸν	λήμψεται,	κατὰ	τὸν	ἴδιον	κόπον.	
atapokea	yake–mwenyewe	ujira	atapokea,	kufuatana–na	yake	mwenyewe	kazi.	
G3588	G2398	G3408	G2983	G2596	G3588	G2398	G2873	

Sasa apandaye na atiaye maji wote ni sawa, na kila mmoja atapokea ujira wake kulingana na kazi yake.

9	Θεοῦ	γάρ	ἐσμεν	συνεργοί;	Θεοῦ
	Kwa–maana–sisi–ni–wa–Mungu	kwa–maana	sisi–ni	wafanyakazi–wenzake;	shamba–la–Mungu
	G2316	G1063	G1510	G4904	G2316

γεώργιον,	Θεοῦ	οἰκοδομή	ἐστε.
shamba,	jengo–la–Mungu	jengo	ninyi.
G1091	G2316	G3619	G1510

Kwa kuwa sisi tu watendakazi wa Mungu, ninyi ni bustani ya Mungu, jengo la Mungu.

10	Κατὰ	τὴν	χάριν	τοῦ	Θεοῦ	τὴν	δοθεῖσάν	μοι,	ὡς	σοφὸς
	Kwa	ile	neema	ya	Mungu	ile	niliyopewa	mimi,	kama	mjenzi
	G2596	G3588	G5485	G3588	G2316	G3588	G1325	G1473	G5613	G4680

ἀρχιτέκτων	θεμέλιον	ἔθηκα,	ἄλλος	δὲ	ἐποικοδομεῖ.	ἕκαστος	δὲ	
mwenye–hekima	msingi	niliweka,	mwingine	lakini	anajenga–juu–yake.	Kila–mmoja	lakini	
G0753	G2310	G5087	G0243	G1161	G2026	G1538	G1161	

βλεπέτω,	πῶς	ἐποικοδομεῖ.
aangalie,	jinsi	anavyojenga–juu–yake.
G0991	G4459	G2026

Kutokana na neema ya Mungu niliyopewa kama mjenzi mkuu, niliuweka msingi, na mwingine anajenga juu yake. Lakini mtu awe makini jinsi ajengavyo juu yake.

11	θεμέλιον	γὰρ	ἄλλον,	οὐδεὶς	δύναται	θεῖναι,	παρὰ	τὸν
	Msingi	kwa–maana	mwingine,	hakuna–mtu	anayeweza	kuweka,	zaidi–ya	ule
	G2310	G1063	G0243	G3762	G1410	G5087	G3844	G3588

κείμενον,	ὅς	ἐστιν	Ἰησοῦς	Χριστός.
uliowekwa,	ambao	ni	Yesu	Kristo.
G2749	G3739	G1510	G2424	G5547

Kwa kuwa hakuna mwingine awezaye kujenga msingi mwingine zaidi ya uliojengwa, ambao ni Yesu Kristo.

12	εἰ	δέ	τις	ἐποικοδομεῖ	ἐπὶ	τὸν	θεμέλιον	χρυσόν,	ἄργυρον,
	Kama	lakini	mtu–yeyote	anajenga–juu–ya	juu–ya	ule	msingi	dhahabu,	fedha,
	G1487	G1161	G5100	G2026	G1909	G3588	G2310	G5557	G0696

λίθους	τιμίους,	ξύλα,	χόρτον,	καλάμην,	
mawe	ya–thamani,	kuni,	majani,	mabua,	
G3037	G5093	G3586	G5528	G2562	

Sasa, kama mmoja wenu ajenga juu yake kwa dhahabu, fedha, mawe ya thamani, miti, nyasi, au majani,

13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται; ἡ γὰρ
kazi–ya–kila–mmoja ile kazi itaonekana–wazi itaonekana; kwa–maana kwa–maana
G1538 G3588 G2041 G5318 G1096 G3588 G1063

ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται; καὶ ἑκάστου τὸ
siku itaifunua, kwa–sababu katika moto itafunuliwa; na kazi–ya–kila–mmoja ile
G2250 G1213 G3754 G1722 G4442 G0601 G2532 G1538 G3588

ἔργον, ὁποῖόν ἐστιν, τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει.
kazi, ya–aina–gani ni, ule moto wenyewe utaijaribu.
G2041 G3697 G1510 G3588 G4442 G0846 G1381

kazi yake itafunuliwa, kwa mwanga wa mchana utaidhihirisha. Kwa kuwa itadhihirishwa na moto. Moto utajaribu ubora wa kazi wa kila mmoja alichofanya.

14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ, itabaki, ὃ ambayo ἐποικοδόμησεν, alijenga–juu–yake, μισθὸν ujira λήμψεται. atapokea.
Kama kazi–ya–mtu ile kazi
G1487 G5100 G3588 G2041 G3306 G3739 G2026 G3408 G2983

Kama chochote mtu alichojenga kitabaki, yeye atapokea zawadi.

15 εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται; αὐτὸς δὲ
Kama kazi–ya–mtu ile kazi itateketezwa, atapoteza; yeye mwenyewe–lakini
G1487 G5100 G3588 G2041 G2618 G2210 G0846 G1161

σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.
ataokolewa, lakini–hivyo lakini kama kupitia moto.
G4982 G3779 G1161 G5613 G1223 G4442

Lakini kama kazi ya mtu ikiteketea kwa moto, atapata hasara. Lakini yeye mwenyewe ataokolewa, kama vile kuepuka katika moto.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ
Je,–hamjui hamjui kwamba hekalu la–Mungu ninyi, na Roho ya–Roho wa Mungu
G3756 G1492 G3754 G3485 G2316 G1510 G2532 G3588 G4151 G3588 G2316

«ἐν ὑμῖν» οἰκεῖ?
ndani yenu anakaa?
G1722 G4771 G3611

Hamjui kuwa ninyi ni hekalu la Mungu na kwamba Roho wa Mungu anakaa ndani yenu?

17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον
Kama mtu–yeyote hekalu la–hekalu la Mungu analiharibu, Mungu–atamharibu huyu
G1487 G5100 G3588 G3485 G3588 G2316 G5351 G5351 G3778

ὁ Θεός; ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε
yule Mungu; kwa–maana kwa–maana hekalu la Mungu takatifu ni, ambalo ni
G3588 G2316 G3588 G1063 G3485 G3588 G2316 G0040 G1510 G3748 G1510

ὑμεῖς.
ninyi.
G4771

Kama mtu akiliharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu mtu yule. Kwa kuwa hekalu la Mungu ni takatifu, na hivyo na ninyi.

18 Μηδεὶς Mtu–yeyote–asijidanganye G3367 ἑαυτὸν mwenyewe G1438 ἐξαπατάτω: asijidanganye: G1818 εἴ kama G1487 τις mtu–yeyote G5100 δοκεῖ anadhani G1380 σοφὸς mwenye–hekima G4680 εἶναι kuwa G1510 ἐν miongoni G1722 ὑμῖν, mwenu, G4771 ἐν katika G1722 τῷ zama G3588 αἰῶνι za–zama G0165 τούτῳ, hizi, G3778 μωρὸς na–awe–mpumbavu G3474 γενέσθω, awe–mpumbavu, G1096 ἵνα ili G2443 γένηται awe G1096 σοφός. mwenye–hekima. G4680

Mtu asijidanganye mwenyewe, kama yeyote miongoni mwenu anadhani ana hekima katika nyakati hizi, awe kama “mjinga” ndipo atakuwa na hekima.

19 ἡ Kwa–maana G3588 γὰρ kwa–maana G1063 σοφία hekima G4678 τοῦ ya G3588 κόσμου ulimwengu G2889 τούτου, huu, G3778 μωρία upumbavu G3472 παρὰ mbele–ya G3844 τῷ yule G3588 Θεῷ Mungu G2316 ἐστιν. ni. G1510 γέγραπται Kwa–maana–imeandikwa G1125 γάρ, kwa–maana, G1063 Ὁ Yeye G3588 δρασσόμενος anayewakamata G1405 τοὺς wale G3588 σοφοὺς wenye–hekima G4680 ἐν katika G1722 τῇ ile G3588 πανουργίᾳ hila G3834 αὐτῶν. yao. G0846

Kwa kuwa hekima ya dunia hii ni ujinga mbele za Mungu, Kwa kuwa imeandikwa, “Huwanasa wenye hekima kwa hila zao”

20 καὶ Na G2532 πάλιν, tena, G3825 Κύριος Bwana G2962 γινώσκει anayajua G1097 τοὺς yale G3588 διαλογισμοὺς mawazo G1261 τῶν ya–wale G3588 σοφῶν, wenye–hekima, G4680 ὅτι kwamba G3754 εἰσὶν ni G1510 μάταιοι. ubatili. G3152

Na tena “Bwana anajua mawazo ya wenye busara ni ubatili.”

21 ὥστε Hivyo G5620 μηδεὶς mtu–yeyote G3367 καυχάσθω asijisifu G2744 ἐν katika G1722 ἀνθρώποις; wanadamu; G0444 πάντα kwa–maana–vyote G3956 γὰρ kwa–maana G1063 ὑμῶν ni–vyenu G4771 ἐστιν, ni, G1510

Hivyo mtu asijivunie wanadamu! Kwa kuwa vitu vyote ni vyenu.

22 εἴτε iwe G1535 Παῦλος, Paulo, G3972 εἴτε iwe G1535 Ἀπολλῶς, Apolo, G0625 εἴτε iwe G1535 Κηφᾶς, Kefa, G2786 εἴτε iwe G1535 κόσμος, ulimwengu, G2889 εἴτε iwe G1535 ζωὴ, uzima, G2222 εἴτε iwe G1535 θάνατος, mauti, G2288 εἴτε iwe G1535 ἐνεστῶτα, yaliyopo–sasa, G1764 εἴτε iwe G1535 μέλλοντα, yajayo, G3195 πάντα vyote G3956 ὑμῶν; ni–vyenu; G4771

Kama ni Paulo, au Apolo, au Kefa, au dunia, au maisha, au kifo, au vitu vilivyopo, au vitakavyokuwepo. Vyote ni vyenu,

23	ὑμεῖς	δὲ	Χριστοῦ;	Χριστὸς	δὲ	Θεοῦ.	
	ninyi	lakini	ni–wa–Kristo;	Kristo	na	ni–wa–Mungu.	
	G4771	G1161	G5547	G5547	G1161	G2316	

na ninyi ni wa Kristo na Kristo ni wa Mungu.

Chapter 4

1	Οὕτως	ἡμᾶς,	λογιζέσθω	ἄνθρωπος	ὡς	ὑπηρέτας	Χριστοῦ,	καὶ	οἰκονόμους	
	Hivyo	sisi,	mtu–atufikirie	mtu	kama	watumishi	wa–Kristo,	na	mawakili	
	G3779	G1473	G3049	G0444	G5613	G5257	G5547	G2532	G3623	

μυστηρίων	Θεοῦ.
wa–siri	za–Mungu.
G3466	G2316

Hivi ndivyo mtu atuhesabu sisi, kama watumishi wa Kristo na mawakili wa siri za kweli za Mungu.

2	ὧδε	λοιπὸν,	ζητεῖται	ἐν	τοῖς	οἰκονόμοις,	ἵνα	πιστός	τις	εὑρεθῇ.
	Hapa	basi,	inatakiwa	katika	wale	mawakili,	kwamba	mwaminifu	mtu	aonekane.
	G5602	G3063	G2212	G1722	G3588	G3623	G2443	G4103	G5100	G2147

Katika hili, kinachotakiwa kwa uwakili ni kwamba wawe wa kutumainiwa.

3	ἐμοὶ	δὲ	εἰς	ἐλάχιστόν	ἐστιν,	ἵνα	ὑφ’	ὑμῶν	ἀνακριθῶ,
	Kwangu–mimi	lakini	ni	jambo–dogo–sana	ni,	kwamba	na	ninyi	nihukumiwe,
	G1473	G1161	G1519	G1646	G1510	G2443	G5259	G4771	G0350

ἢ	ὑπὸ	ἀνθρωπίνης	ἡμέρας.	ἀλλ’	οὐδὲ	ἐμαυτὸν
au	na	mahakama–ya–wanadamu	ya–wanadamu.	Kwa–kweli	hata	mimi–mwenyewe
G2228	G5259	G0442	G2250	G0235	G3761	G1683

ἀνακρίνω.
sijihukumu.
G0350

Lakini kwangu mimi ni kitu kidogo sana kuwa ninahukumiwa na ninyi au hukumu ya kibinadamu. Kwa kuwa sijihukumu hata mimi mwenyewe.

4	οὐδὲν	γὰρ	ἐμαυτῷ	σύνοιδα,	ἀλλ’	οὐκ	ἐν	τούτῳ
	Kwa–maana–sifahamu–kitu	kwa–maana	mwenyewe	dhidi–yangu,	lakini	si	kwa	hili
	G3762	G1063	G1683	G4894	G0235	G3756	G1722	G3778

δεδικαίωμαι;	ὁ	δὲ	ἀνακρίνων	με	Κύριός	ἐστιν.	
nimehesabiwa–haki;	yule	lakini	anayenihukumu	mimi	ni–Bwana	ni.	
G1344	G3588	G1161	G0350	G1473	G2962	G1510	

Sijihukumu mimi mwenyewe, hii haina maana kuwa mimi ni mwenye haki. Ni Bwana anihukumuye.

5	ὥστε	μὴ	πρὸ	καιροῦ,	τι	κρίνετε,	ἕως	ἂν	ἔλθῃ	ὁ
	Hivyo	msihukumu	kabla–ya	wakati,	kitu–chochote	msihukumu,	hadi	atakapokuja	atakapokuja	yule
	G5620	G3361	G4253	G2540	G5100	G2919	G2193	G0302	G2064	G3588
	Κύριος,	ὃς	καὶ	φωτίσει	τὰ	κρυπτὰ	τοῦ	σκότους,	καὶ	φανερώσει
	Bwana,	ambaye	pia	atayaangaza	yale	yaliyofichwa	ya	giza,	na	atayafunua
	G2962	G3739	G2532	G5461	G3588	G2927	G3588	G4655	G2532	G5319
	τὰς	βουλὰς	τῶν	καρδιῶν;	καὶ	τότε	ὁ	ἔπαινος	γενήσεται	ἑκάστῳ
	makusudi	ya–makusudi	ya	mioyo;	na	wakati–huo	yule	sifa	itakuja	kwa–kila–mmoja
	G3588	G1012	G3588	G2588	G2532	G5119	G3588	G1868	G1096	G1538
	ἀπὸ	τοῦ	Θεοῦ.							
	kutoka–kwa	yule	Mungu.							
	G0575	G3588	G2316							

Kwa hiyo, msitamke hukumu juu ya lolote kabla ya wakati, kabla ya kuja kwa Bwana. Atayaleta nuruni mambo yaliyofichika gizani na kufunua makusudi ya mioyo. Ndipo kila mmoja atapokea sifa yake kutoka kwa Mungu.

6	Ταῦτα	δέ,	ἀδελφοί,	μετεσχημάτισα	εἰς	ἐμαυτὸν	καὶ	Ἀπολλῶν,	δι’	ὑμᾶς,
	Mambo–haya	lakini,	ndugu,	nimeyatumia	kwa	mimi–mwenyewe	na	Apolo,	kwa–ajili	yenu,
	G3778	G1161	G0080	G3345	G1519	G1683	G2532	G0625	G1223	G4771
	ἵνα	ἐν	ἡμῖν	μάθητε	τό,	Μὴ	ὑπὲρ	ἃ	γέγραπται,	ἵνα
	ili	katika	sisi	mjifunze	hili,	Msiende	zaidi–ya	yale	yaliyoandikwa,	ili
	G2443	G1722	G1473	G3129	G3588	G3361	G5228	G3739	G1125	G2443
	μὴ	εἷς,	ὑπὲρ	τοῦ	ἑνὸς,	φυσιοῦσθε	κατὰ	τοῦ	ἑτέρου.	
	mtu–yeyote	mmoja,	kwa–ajili–ya	yule	mmoja,	msijivune	dhidi–ya	yule	mwingine.	
	G3361	G1520	G5228	G3588	G1520	G5448	G2596	G3588	G2087	

Sasa, kaka na dada zangu, mimi mwenyewe na Apolo nimetumia kanuni hizi kwa ajili yenu. Ili kwamba kutoka kwetu mnaweza kujifunza maana ya usemi, “Usiende zaidi ya kilivyoandikwa.” Hii ni kwamba hakuna mmoja wenu ajivunaye juu ya mwingine.

7	τίς	γάρ	σε	διακρίνει?	τί	δὲ	ἔχεις	ὃ	οὐκ	ἔλαβες?
	Ni–nani	kwa–maana	anayekutofautisha	wewe?	Kitu–gani	basi	unacho	ambacho	hukupokea	hukupokea?
	G5101	G1063	G4771	G1252	G5101	G1161	G2192	G3739	G3756	G2983
	εἰ	δὲ	καὶ	ἔλαβες,	τί	καυχᾶσαι	ὡς	μὴ	λαβών?	
	Na–kama	lakini	pia	ulipokea,	kwa–nini	unajisifu	kama–kwamba	hukupokea	hukupokea?	
	G1487	G1161	G2532	G2983	G5101	G2744	G5613	G3361	G2983	

Maana ni nani aonaye tofauti kati yenu na mwingine? Ni nini ulicho nacho hukukipokea bure? Kama umekwisha kupokea bure, kwa nini mnajivuna kama hamkufanya hivyo?

8	ἤδη	κεκορεσμένοι	ἐστέ;	ἤδη	ἐπλουτήσατε;	χωρὶς	ἡμῶν	ἐβασιλεύσατε;	καὶ	ὄφελόν
	Tayari	mmeshiba	ninyi;	tayari	mmetajirika;	bila	sisi	mmetawala;	na	laiti
	G2235	G2880	G1510	G2235	G4147	G5565	G1473	G0936	G2532	G3785
	γε	ἐβασιλεύσατε,	ἵνα	καὶ	ἡμεῖς	ὑμῖν	συμβασιλεύσωμεν.			
	kwa–kweli	mngetawala,	ili	sisi–pia	sisi	pamoja–nanyi	tutawale–pamoja–nanyi.			
	G1065	G0936	G2443	G2532	G1473	G4771	G4821			

Tayari mnavyo vyote ambavyo mngetaka! Tayari mmekuwa na utajiri! Mmeanza kutawala-na kwamba mnamiliki zaidi yetu sisi! Kweli, nawatakia umililki mwema ili kwamba tumiliki pamoja nanyi.

9	δοκῶ	γάρ,	ὁ	Θεὸς	ἡμᾶς	τοὺς	ἀποστόλους	ἐσχάτους	ἀπέδειξεν,	
	Nadhani	kwa–maana,	yule	Mungu	sisi	wale	mitume	wa–mwisho	ametuonyesha,	
	G1380	G1063	G3588	G2316	G1473	G3588	G0652	G2078	G0584	

ὡς	ἐπιθανατίους,	ὅτι	θέατρον	ἐγενήθημεν	τῷ	κόσμῳ,	καὶ		
kama	waliohukumiwa–kufa,	kwa–sababu	tamasha	tumekuwa	kwa	ulimwengu,	na		
G5613	G1935	G3754	G2302	G1096	G3588	G2889	G2532		

ἀγγέλοις	καὶ	ἀνθρώποις.	
malaika	na	wanadamu.	
G0032	G2532	G0444	

Kwa hiyo ninadhani Mungu ametuweka sisi mitume kama kutuonyesha wa mwisho katika mustari wa maandamano na kama watu waliohukumiwa kuuawa. Tumekuwa kama tamasha kwa ulimwengu, kwa malaika na kwa wanadamu.

10	ἡμεῖς	μωροὶ	διὰ	Χριστόν,	ὑμεῖς	δὲ	φρόνιμοι	ἐν	Χριστῷ;	
	Sisi	wapumbavu	kwa–ajili–ya	Kristo,	ninyi	lakini	wenye–busara	katika	Kristo;	
	G1473	G3474	G1223	G5547	G4771	G1161	G5429	G1722	G5547	

ἡμεῖς	ἀσθενεῖς,	ὑμεῖς	δὲ	ἰσχυροί;	ὑμεῖς	ἔνδοξοι,	ἡμεῖς	δὲ
sisi	dhaifu,	ninyi	lakini	wenye–nguvu;	ninyi	wenye–heshima,	sisi	lakini
G1473	G0772	G4771	G1161	G2478	G4771	G1741	G1473	G1161

ἄτιμοι.
wenye–aibu.
G0820

Sisi ni wajinga kwa ajili ya Kristo, lakini ninyi ni wenye hekima katika Kristo. Tu wanyonge, lakini ninyi mna nguvu. Mnaheshimiwa, lakina sisi tunadharauliwa.

11	ἄχρι	τῆς	ἄρτι	ὥρας,	καὶ	πεινῶμεν	καὶ	διψῶμεν,	καὶ	γυμνιτεύομεν,
	Hadi	ile	sasa	saa,	sisi	tunaona–njaa	na	tunaona–kiu,	na	tuko–uchi,
	G0891	G3588	G0737	G5610	G2532	G3983	G2532	G1372	G2532	G1130

καὶ	κολαφιζόμεθα,	καὶ	ἀστατοῦμεν,	
na	tunapigwa–makofi,	na	hatuna–makazi.	
G2532	G2852	G2532	G0790	

Hata saa hii tuna njaa na kiu, hatuna nguo, tuna mapigo, na tena hatuna makazi.

12	καὶ	κοπιῶμεν,	ἐργαζόμενοι	ταῖς	ἰδίαις	χερσίν.	λοιδορούμενοι,	εὐλογοῦμεν;	
	Na	tunajitaabisha,	tukifanya–kazi	kwa	mikono	yetu.	Tukitukanwa,	tunabariki;	
	G2532	G2872	G2038	G3588	G2398	G5495	G3058	G2127	

διωκόμενοι,	ἀνεχόμεθα;	
tukiteswa,	tunavumilia;	
G1377	G0430	

Tunafanya kazi kwa bidii, kwa mikono yetu wenyewe. Tunapodharauliwa, twabariki. Wakati tunapoteswa, twavumilia.

13	δυσφημούμενοι,	παρακαλοῦμεν.	ὡς	περικαθάρματα	τοῦ	κόσμου	ἐγενήθημεν,	
	Tukisingiziwa,	tunaomba.	Kama	takataka	za	ulimwengu	tumekuwa,	
	G1426	G3870	G5613	G4027	G3588	G2889	G1096	

πάντων	περίψημα	ἕως	ἄρτι.
uchafu	wa–vyote	hadi	sasa.
G3956	G4067	G2193	G0737

Tunapotukanwa, twarudisha kwa upole. Tumekuwa, na tu bado tunahesabiwa kuwa kama kukataliwa na dunia na takataka kwa mambo yote.

14 Οὐκ Si G3756 ἐντρέπων kuwaaibisha G1788 ὑμᾶς ninyi G4771 γράφω ninaandika G1125 ταῦτα, haya, G3778 ἀλλ’ bali G0235 ὡς kama G5613 τέκνα watoto G5043 μου wangu G1473 ἀγαπητὰ, wapendwa, G0027

νουθετῶν. ninawaonya. G3560

Siandiki mambo haya kuwaaibisha ninyi, lakini kuwarudi ninyi kama watoto wangu niwapendao.

15 ἐὰν Kwa–maana–hata–kama G1437 γὰρ kwa–maana G1063 μυρίους kumi–elfu G3463 παιδαγωγοὺς walezi G3807 ἔχητε mkiwa–nao G2192 ἐν katika G1722 Χριστῷ, Kristo, G5547

ἀλλ’ lakini G0235 οὐ si G3756 πολλοὺς wengi G4183 πατέρας; baba; G3962 ἐν kwa–maana G1722 γὰρ kwa–maana G1063 Χριστῷ katika–Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu, G2424 διὰ kwa G1223

τοῦ njia–ya G3588 εὐαγγελίου, injili, G2098 ἐγὼ mimi G1473 ὑμᾶς ninyi G4771 ἐγέννησα. niliwazaa. G1080

Hata kama mna waalimu makumi elfu katika Kristo, hamna baba wengi. Kwa kuwa nimekuwa baba yenu katika Yesu Kristo kupitia injili.

16 παρακαλῶ Basi–nawasihi G3870 οὖν basi G3767 ὑμᾶς, ninyi, G4771 μιμηταί waigaji G3402 μου wangu G1473 γίνεσθε. mwe. G1096

Hivyo ninawasihi mniige mimi.

17 Διὰ Kwa–sababu G1223 τοῦτο hii G3778 αὐτὸ hii G0846 ἔπεμψα nilimtuma G3992 ὑμῖν kwenu G4771 Τιμόθεον, Timotheo, G5095 ὅς ambaye G3739 ἐστίν ni G1510 μου wangu G1473

τέκνον, mtoto, G5043 ἀγαπητὸν mpendwa G0027 καὶ na G2532 πιστὸν mwaminifu G4103 ἐν katika G1722 Κυρίῳ, Bwana, G2962 ὃς ambaye G3739 ὑμᾶς atawakumbusha

ἀναμνήσει atawakumbusha G0363 τὰς njia G3588 ὁδούς zangu G3598 μου zangu G1473 τὰς zile G3588 ἐν katika G1722 Χριστῷ Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu, G2424 καθὼς kama–ninavyofundisha G2531

πανταχοῦ kila–mahali G3837 ἐν katika G1722 πάσῃ kila G3956 ἐκκλησίᾳ kanisa G1577 διδάσκω. ninavyofundisha. G1321

Hiyo ndiyo sababu nilimtuma kwenu Timotheo, mpendwa wangu na mtoto mwaminifu katika Bwana. Atawakumbusheni njia zangu katika Kristo, kama ninavyofundisha kila mahali na kila kanisa.

18 ὡς Kana–kwamba G5613 μὴ siji G3361 ἐρχομένου siji G2064 δέ lakini G1161 μου mimi G1473 πρὸς kwenu G4314 ὑμᾶς, ninyi, G4771 ἐφυσιώθησάν wengine–wamejivuna G5448 τινες. wengine. G5100

Sasa baadhi yenu wanajisifu, wakitenda kana kwamba sitakuja kwenu.

19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ,
Lakini–nitakuja lakini upesi kwenu ninyi, Bwana–akipenda yule Bwana akipenda,
G2064 G1161 G5030 G4314 G4771 G1437 G3588 G2962 G2309

καὶ γνώσομαι, οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν
na nitajua, si maneno ya–maneno ya–wale waliojivuna, bali ile
G2532 G1097 G3756 G3588 G3056 G3588 G5448 G0235 G3588

δύναμιν.
nguvu.
G1411

Lakini nitakuja kwenu kitambo, kama Bwana akipenda. Ndipo nitajua si maneno yao tu wanaojisifu, lakini nitaona nguvu zao.

20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ’ ἐν
Kwa–maana–si kwa–maana katika maneno ufalme wa–ufalme wa Mungu, bali katika
G3756 G1063 G1722 G3056 G3588 G0932 G3588 G2316 G0235 G1722

δυνάμει.
nguvu.
G1411

Kwa kuwa ufalme wa Mungu hauwi katika maneno bali katika nguvu.

21 τί θέλετε? ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ,
Mnataka–nini? Mnataka? Kwa fimbo nije kwenu ninyi, au kwa upendo,
G5101 G2309 G1722 G4464 G2064 G4314 G4771 G2228 G1722 G0026

πνεύματί τε πραΰτητος?
na–roho ya upole?
G4151 G5037 G4240

Mnataka nini? Nije kwenu na fimbo au kwa upendo na katika roho ya upole?

Chapter 5

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία
Kwa–kweli inasikika miongoni mwenu uasherati, na uasherati–wa–namna uasherati
G3654 G0191 G1722 G4771 G4202 G2532 G5108 G4202

ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς
ambao hata miongoni–mwa wale mataifa, hivi–kwamba mke mtu wa baba
G3748 G3761 G1722 G3588 G1484 G5620 G1135 G5100 G3588 G3962

ἔχειν.
awe–naye.
G2192

Tumesikia taarifa kuwa kuna zinaa miongoni mwenu, aina ya zinaa ambayo haipo hata katikati ya watu wa Mataifa. Tuna taarifa kwamba mmoja wenu analala na mke wa baba yake.

2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε,
Na ninyi mmejivuna ninyi, na je,–hamkuomboleza badala–yake hamkuomboleza,
G2532 G4771 G5448 G1510 G2532 G3780 G3123 G3996

ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ, τὸ ἔργον τοῦτο, πράξας!
ili aondolewe kutoka kati yenu yule, aliyetenda tendo hili aliyetenda!
G2443 G0142 G1537 G3319 G4771 G3588 G3588 G2041 G3778 G4238

Nanyi mwajisifu! Badala ya kuhuzunika? Yule aliyefanya hivyo anapaswa kuondolewa miongoni mwenu.

3	ἐγὼ	μὲν,	γάρ	ἀπὼν	τῷ	σώματι,	παρὼν	δὲ	τῷ	πνεύματι;
	Mimi	kwa–kweli,	kwa–maana	ingawa–siko	kwa	mwili,	niko	lakini	kwa	roho;
	G1473	G3303	G1063	G0548	G3588	G4983	G3918	G1161	G3588	G4151

ἤδη	κέκρικα	ὡς	παρὼν,	τὸν	οὕτως	τοῦτο	κατεργασάμενον.
tayari	nimehukumu	kama–kwamba	niko,	yule	aliyetenda–hivyo	hili	aliyetenda.
G2235	G2919	G5613	G3918	G3588	G3779	G3778	G2716

Ingawa sipo pamoja nanyi kimwili lakini nipo nanyi kiroho, nimekwisha mhukumu yeye aliyefanya hivi, kama vile nilikuwepo.

4	ἐν	τῷ	ὀνόματι	τοῦ	Κυρίου	‹ἡμῶν›	Ἰησοῦ	συναχθέντων	ὑμῶν,	καὶ	τοῦ
	Katika	jina	la–jina	la	Bwana	wetu	Yesu	mkikusanyika	ninyi,	na	roho
	G1722	G3588	G3686	G3588	G2962	G1473	G2424	G4863	G4771	G2532	G3588

ἐμοῦ	πνεύματος,	σὺν	τῇ	δυνάμει	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν	Ἰησοῦ,
yangu	ya–roho,	pamoja–na	ile	nguvu	ya	Bwana	wetu	Yesu,
G1699	G4151	G4862	G3588	G1411	G3588	G2962	G1473	G2424

Mnapokutanika pamoja katika jina la Bwana wetu Yesu, na roho yangu ipo pale kama kwa nguvu za Bwana wetu Yesu, nimekwisha mhukumu mtu huyu.

5	παραδοῦναι	τὸν	τοιοῦτον	τῷ	Σατανᾷ	εἰς	ὄλεθρον	τῆς	σαρκός,
	kumtolea	mtu–huyu	mtu–kama–huyu	kwa	Shetani	kwa	uharibifu	wa	mwili,
	G3860	G3588	G5108	G3588	G4567	G1519	G3639	G3588	G4561

ἵνα	τὸ	πνεῦμα	σωθῇ	ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ	τοῦ	Κυρίου.
ili	roho	yake	iokolewa	katika	ile	siku	ya	Bwana.
G2443	G3588	G4151	G4982	G1722	G3588	G2250	G3588	G2962

Nimekwisha kumkabidhi mtu huyu kwa Shetani ili kwamba mwili wake uharibiwe, ili roho yake iweze kuokolewa katika siku ya Bwana.

6	Οὐ	καλὸν	τὸ	καύχημα	ὑμῶν.	οὐκ	οἴδατε	ὅτι	μικρὰ
	Si	nzuri	kujisifu	kujisifu	kwenu.	Je,–hamjui	hamjui	kwamba	chachu–kidogo
	G3756	G2570	G3588	G2745	G4771	G3756	G1492	G3754	G3398

ζύμη	ὅλον	τὸ	φύραμα	ζυμοῖ?
chachu	donge–zima	lile	donge	inachaisha?
G2219	G3650	G3588	G5445	G2220

Majivuno yenu si kitu kizuri. Hamjui chachu kidogo huharibu donge zima?

7	ἐκκαθάρατε	τὴν	παλαιὰν	ζύμην,	ἵνα	ἦτε	νέον	φύραμα,	καθὼς	ἐστε,
	Iondoeni	ile	ya–zamani	chachu,	ili	mwe	donge–jipya	donge,	kama	mlivyo,
	G1571	G3588	G3820	G2219	G2443	G1510	G3501	G5445	G2531	G1510

ἄζυμοι.	καὶ	γὰρ	τὸ	πάσχα	ἡμῶν	ἐτύθη,	Χριστός.
bila–chachu.	Kwa–maana	kwa–maana	yule	Pasaka	wetu	amechinjwa,	Kristo.
G0106	G2532	G1063	G3588	G3957	G1473	G2380	G5547

Jisafisheni ninyi wenyewe chachu ya kale, ili kwamba muwe donge jipya, ili kwamba mwe mkate usiochachuliwa. Kwa kuwa, Kristo, Mwana Kondoo wetu wa pasaka amekwisha kuchinjwa.

8	ὥστε	ἑορτάζωμεν,	μὴ	ἐν	ζύμῃ	παλαιᾷ,	μηδὲ	ἐν	ζύμῃ	κακίας
	Hivyo	tuadhimishe–sikukuu,	si	kwa	chachu	ya–zamani,	wala	kwa	chachu	ya–uovu
	G5620	G1858	G3361	G1722	G2219	G3820	G3366	G1722	G2219	G2549

καὶ	πονηρίας,	ἀλλ’	ἐν	ἀζύμοις	εἰλικρινείας	καὶ	ἀληθείας.
na	ubaya,	bali	kwa	mikate–isiyochachwa	ya–unyofu	na	ukweli.
G2532	G4189	G0235	G1722	G0106	G1505	G2532	G0225

Kwa hiyo tusherekee karamu si kwa chachu ya kale, chachu ya tabia mbaya na uovu. Badala yake, tusherekee na mkate usiotiwa chachu wa unyenyekevu na kweli.

9 ῎Εγραψα Niliwaandikia G1125 ὑμῖν ninyi G4771 ἐν katika G1722 τῇ ile G3588 ἐπιστολῇ, barua, G1992 μὴ msichanganyike G3361 συναναμίγνυσθαι msichanganyike G4874

πόρνοις; na-waasherati; G4205

Niliandika katika barua yangu kuwa msichangamane na wazinzi.

10 οὐ si G3756 πάντως kabisa G3843 τοῖς wale G3588 πόρνοις waasherati G4205 τοῦ wa G3588 κόσμου ulimwengu G2889 τούτου, huu, G3778 ἢ au G2228 τοῖς wale G3588 πλεονέκταις wenye-tamaa, G4123

καὶ au G2532 ἅρπαξιν, wanyang'anyi, G0727 ἢ au G2228 εἰδωλολάτραις -- waabudu-sanamu-- G1496 ἐπεὶ vinginevyo G1893 ὠφείλετε ingewapasa G3784 ἄρα basi G0686 ἐκ kutoka G1537 τοῦ katika G3588

κόσμου ulimwengu G2889 ἐξελθεῖν. kuondoka. G1831

Sina maana wazinzi wa dunia hii, au na wenye tamaa au wanyang'anyi au waabudu sanamu kwa kukaa mbali nao, basi ingewapasa mtoke duniani.

11 νῦν Sasa G3568 δὲ, lakini, G1161 ἔγραψα niliwaandikia G1125 ὑμῖν ninyi G4771 μὴ msichanganyike, G3361 συναναμίγνυσθαι, msichanganyike, G4874 ἐάν kama G1437 τις mtu-yeyote G5100

ἀδελφὸς ndugu G0080 ὀνομαζόμενος, anayeitwa, G3687 ᾖ akiwa G1510 πόρνος mwasherati G4205 ἢ au G2228 πλεονέκτης, mwenye-tamaa, G4123 ἢ au G2228 εἰδωλολάτρης mwabudu-sanamu G1496

ἢ au G2228 λοίδορος, mtukanaji, G3060 ἢ au G2228 μέθυσος, mlevi, G3183 ἢ au G2228 ἅρπαξ; mnyang'anyi; G0727 τῷ na-mtu G3588 τοιούτῳ kama-huyu G5108 μηδὲ hata G3366

συνεσθίειν. msile-naye. G4906

Lakini sasa nawaandikia kutojichanganya na yeyote anayeitwa kaka au dada katika Kristo, lakini anaishi katika uzinzi au ambaye ni mwenye kutamani, au mnyang'anyi, au mwabudu sanamu, au mtukanaji au mlevi. Wala msile naye mtu wa namna ile.

12 τί Ni-nini G5101 γάρ kwa-maana G1063 μοι kwangu G1473 τοὺς kuwahukumu-wale G3588 ἔξω walio-nje G1854 κρίνειν? kuwahukumu? G2919 οὐχὶ Je,-si-wale G3780 τοὺς wale G3588

ἔσω walio-ndani G2080 ὑμεῖς ninyi G4771 κρίνετε? mnaowahukumu? G2919

Kwa hiyo nitajihusishaje kuwahukumu walio nje ya Kanisa? Badala yake, ninyi hamkuwahukumu walio ndani ya kanisa?

13	τοὺς	δὲ	ἔξω	ὁ	Θεὸς	κρίνει.	ἐξάρατε	τὸν	πονηρὸν	
	Lakini–wale	lakini	walio–nje	yule	Mungu	anawahukumu.	Mwondoeni	yule	mwovu	
	G3588	G1161	G1854	G3588	G2316	G2919	G1808	G3588	G4190	
	ἐξ	ὑμῶν	αὐτῶν.							
	kutoka	miongoni	mwenu.							
	G1537	G4771	G0846							

Lakini Mungu anawahukumu walio nje. “Mwondoeni mtu mwovu miongoni mwenu”

Chapter 6

1	Τολμᾷ	τις	ὑμῶν,	πρᾶγμα	ἔχων	πρὸς	τὸν	ἕτερον,		
	Je,–anathubutu	mtu–yeyote	wenu,	shauri	akiwa–nalo	dhidi–ya	yule	mwingine,		
	G5111	G5100	G4771	G4229	G2192	G4314	G3588	G2087		
	κρίνεσθαι	ἐπὶ	τῶν	ἀδίκων,	καὶ	οὐχὶ	ἐπὶ	τῶν	ἁγίων?	
	kwenda–mahakamani	mbele–ya	wale	wasio–haki,	na–si	si	mbele–ya	wale	watakatifu?	
	G2919	G1909	G3588	G0094	G2532	G3780	G1909	G3588	G0040	

Mmoja wenu anapokuwa na tatizo na mwenzake, anathubutu kwenda kwa mahakama ya wasio haki kuliko mbele ya waumini?

2	ἢ	οὐκ	οἴδατε	ὅτι	οἱ	ἅγιοι	τὸν	κόσμον	κρινοῦσιν?	
	Au	je,–hamjui	hamjui	kwamba	wale	watakatifu	ulimwengu	ulimwengu	watahukumu?	
	G2228	G3756	G1492	G3754	G3588	G0040	G3588	G2889	G2919	
	καὶ	εἰ	ἐν	ὑμῖν	κρίνεται	ὁ	κόσμος,	ἀνάξιοί	ἐστε	
	Na	kama	kwa	ninyi	unahukumiwa	ule	ulimwengu,	je,–hamfai	ninyi	
	G2532	G1487	G1722	G4771	G2919	G3588	G2889	G0370	G1510	
	κριτηρίων	ἐλαχίστων?								
	kuhukumu–mashauri	madogo?								
	G2922	G1646								

Hamjui kuwa waumini watauhukumu ulimwengu? Na kama mtauhukumu ulimwengu, hamuwezi kuamua mambo yasiyo muhimu?

3	οὐκ	οἴδατε	ὅτι	ἀγγέλους	κρινοῦμεν?	μήτιγε	βιωτικά?
	Je,–hamjui	hamjui	kwamba	malaika	tutawahukumu?	Sembuse	mambo–ya–maisha–haya?
	G3756	G1492	G3754	G0032	G2919	G3386	G0982

Hamjui kuwa tutawahukumu malaika? Kwa kiasi gani zaidi, tunaweza kuamua mambo ya maisha haya?

4	βιωτικὰ	μὲν	οὖν,	κριτήρια	ἐὰν	ἔχητε,	τοὺς	
	Basi–mashauri–ya–maisha–haya	kwa–kweli	basi,	mahakama	mkiwa–nayo,	mkiwa–nayo,	wale	
	G0982	G3303	G3767	G2922	G1437	G2192	G3588	
	ἐξουθενημένους	ἐν	τῇ	ἐκκλησίᾳ!	τούτους	καθίζετε?		
	wanaodharauliwa	katika	kanisa	kanisa!	hao	mnawaweka?		
	G1848	G1722	G3588	G1577	G3778	G2523		

Kama tunaweza kuhukumu mambo ya maisha haya, kwa nini mnathubutu kupeleka mashitaka mbele ya wasiosimama kanisani?

5	πρὸς	ἐντροπὴν	ὑμῖν	λέγω.	οὕτως	οὐκ	ἔνι	ἐν	ὑμῖν	οὐδεὶς,
	Kwa	aibu	yenu	nasema.	Hivyo	hakuna	hakuna	miongoni	mwenu	hata–mmoja,
	G4314	G1791	G4771	G3004	G3779	G3756	G1762	G1722	G4771	G3762
	σοφὸς,	ὃς	δυνήσεται	διακρῖναι	ἀνὰ	μέσον	τοῦ	ἀδελφοῦ	αὐτοῦ?	
	mwenye–hekima,	ambaye	anaweza	kuamua	kati–ya	kati–ya	ndugu	yake	yake?	
	G4680	G3739	G1410	G1252	G0303	G3319	G3588	G0080	G0846	

Nasema haya kwa aibu yenu. Hakuna mwenye busara miongoni mwenu wa kutosha kuweka mambo sawa kati ya ndugu na ndugu?

6	ἀλλὰ	ἀδελφὸς	μετὰ	ἀδελφοῦ	κρίνεται,	καὶ	τοῦτο	ἐπὶ	
	Bali	ndugu	na	ndugu	wanapelekana–mahakamani,	na	hilo	mbele–ya	
	G0235	G0080	G3326	G0080	G2919	G2532	G3778	G1909	

ἀπίστων!
wasioamini!
G0571

Lakini kama ilivyo sasa, mwamini mmoja huenda mahakamani dhidi ya muumini mwingine, na mashitaka hayo huwekwa mbele ya hakimu asiyeamini!

7	ἤδη	μὲν	οὖν	ὅλως	ἥττημα	ὑμῖν	ἐστιν,	ὅτι	κρίματα	ἔχετε
	Tayari	kwa–kweli	basi	kabisa	ni–kushindwa	kwenu	ni,	kwamba	mashtaka	mnayo
	G2235	G3303	G3767	G3654	G2275	G4771	G1510	G3754	G2917	G2192

μεθ’	ἑαυτῶν.	διὰ	τί	οὐχὶ	μᾶλλον	ἀδικεῖσθε?	διὰ	τί	οὐχὶ
kati	yenu.	Kwa–nini	kwa–nini	si	afadhali	mkudhulumike?	Kwa–nini	kwa–nini	si
G3326	G1438	G1223	G5101	G3780	G3123	G0091	G1223	G5101	G3780

μᾶλλον	ἀποστερεῖσθε?
afadhali	mpokonywe?
G3123	G0650

Ukweli ni kwamba kuna matatizo katikati ya Wakristo yaliyoleta tayari usumbufu kwenu. Kwanini msiteseke kwa mabaya? Kwanini mnakubali kudanganywa?

8	ἀλλὰ	ὑμεῖς	ἀδικεῖτε	καὶ	ἀποστερεῖτε,	καὶ	τοῦτο	ἀδελφούς!
	Bali	ninyi	mnadhulumu	na	mnapokonya,	na	hilo	ndugu!
	G0235	G4771	G0091	G2532	G0650	G2532	G3778	G0080

Lakini mmetenda uovu na kudanganya wengine, na hao ni kaka na dada zenu!

9	ἢ	οὐκ	οἴδατε	ὅτι	ἄδικοι	Θεοῦ	βασιλείαν	οὐ
	Au	je,–hamjui	hamjui	kwamba	wadhalimu	ufalme–wa–Mungu	ufalme	hawatarithi
	G2228	G3756	G1492	G3754	G0094	G2316	G0932	G3756

κληρονομήσουσιν?	μὴ	πλανᾶσθε:	οὔτε	πόρνοι,	οὔτε	εἰδωλολάτραι,		
hawatarithi?	Msidanganyike:	msidanganyike:	wala	waasherati,	wala	waabudu–sanamu,		
G2816	G3361	G4105	G3777	G4205	G3777	G1496		

οὔτε	μοιχοὶ,	οὔτε	μαλακοὶ,	οὔτε	ἀρσενοκοῖται,
wala	wazinzi,	wala	walawiti,	wala	wakutana–na–wanaume,
G3777	G3432	G3777	G3120	G3777	G0733

Hamjui kwamba wasio haki hawataurithi ufalme wa Mungu? Msiamini uongo. Waasherati, waabudu sanamu, wazinzi, wafiraji, walawiti,

10	οὔτε	κλέπται,	οὔτε	πλεονέκται,	οὐ	μέθυσοι,	οὐ	λοίδοροι,	οὐχ	
	wala	wezi,	wala	wenye–tamaa,	wala	walevi,	wala	watukanaji,	wala	
	G3777	G2812	G3777	G4123	G3756	G3183	G3756	G3060	G3756	

ἅρπαγες,	βασιλείαν	Θεοῦ	κληρονομήσουσιν.
wanyang'anyi,	ufalme	wa–Mungu	hawatarithi.
G0727	G0932	G2316	G2816

wevi, wachoyo, walevi, wanyang'anyi, watukanaji-hakuna miongoni mwao atakayeurithi ufalme wa Mungu.

11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε; ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
Na hayo wengine–wenu mlikuwa; lakini mlioshwa, lakini mlitakaswa, lakini
G2532 G3778 G5100 G1510 G0235 G0628 G0235 G0037 G0235

ἐδικαιώθητε, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου (ἡμῶν) Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
mlihesabiwa–haki, katika jina la–jina la Bwana wetu Yesu Kristo, na
G1344 G1722 G3588 G3686 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G2532

ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
katika Roho ya–Roho wa Mungu wetu.
G1722 G3588 G4151 G3588 G2316 G1473

Na hao walikuwa baadhi yao ni ninyi. Lakini mmekwisha kutakaswa, lakini mmekwisha kuoshwa, lakini mmekwisha kutengwa kwa Mungu, lakini mmefanywa haki mbele za Mungu katika jina la Bwana Yesu Kristo na kwa Roho wa Mungu wetu.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει; πάντα
Mambo–yote yananiruhusu yananiruhusu, lakini si yote yanafaa; mambo–yote
G3956 G1473 G1832 G0235 G3756 G3956 G4851 G3956

μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.
yananiruhusu yananiruhusu, lakini sitakuwa mimi chini–ya–mamlaka ya–kitu chochote.
G1473 G1832 G0235 G3756 G1473 G1850 G5259 G5100

“Vitu vyote ni halali kwangu”, lakini si kila kitu kina faida. “Vitu vyote ni halali kwangu,” lakini sitatawaliwa na kimoja cha hivyo.

13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ. καὶ ἡ κοιλία τοῖς
Chakula vyakula ni–kwa–tumbo tumbo. na tumbo tumbo ni–kwa–vyakula
G3588 G1033 G3588 G2836 G2532 G3588 G2836 G3588

βρώμασιν; ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει.
vyakula; lakini–yule lakini Mungu hizi–zote hili na hivi ataviangamiza.
G1033 G3588 G1161 G2316 G2532 G3778 G2532 G3778 G2673

τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ
Lakini–mwili lakini mwili si kwa uasherati, bali kwa Bwana, na Bwana
G3588 G1161 G4983 G3756 G3588 G4202 G0235 G3588 G2962 G2532 G3588

Κύριος τῷ σώματι.
Bwana kwa mwili.
G2962 G3588 G4983

“Chakula ni kwa ajili ya tumbo, na tumbo ni kwa ajili ya chakula,” lakini Mungu atavitowesha vyote. Mwili haujaumbwa kwa ajili ya ukahaba, badala yake, mwili ni kwa ajili ya Bwana, na Bwana atauhudumia mwili.

14 ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρεν, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ, διὰ
Yule lakini Mungu alimfufua yule Bwana alimfufua, na sisi atatufufua, kwa
G3588 G1161 G2316 G2532 G3588 G2962 G1453 G2532 G1473 G1825 G1223

τῆς δυνάμεως αὐτοῦ,
nguvu za–nguvu zake,
G3588 G1411 G0846

Mungu alimfufua Bwana na sisi pia atatufufua kwa nguvu zake.

15 οὐκ Je,–hamjui G3756 οἴδατε hamjui G1492 ὅτι kwamba G3754 τὰ miili G3588 σώματα yenu G4983 ὑμῶν yenu G4771 μέλη ni–viungo G3196 Χριστοῦ vya–Kristo G5547 ἐστιν? ni? G1510

ἄρας Je,–nichukue G0142 οὖν basi G3767 τὰ vile G3588 μέλη viungo G3196 τοῦ vya G3588 Χριστοῦ, Kristo, G5547 ποιήσω nivifanye G4160 πόρνης viungo–vya–kahaba G4204 μέλη? viungo? G3196

μὴ Hasha G3361 γένοιτο! hasha! G1096

Hamjui kwamba miili yenu ina muunganiko na Kristo? Mwawezaje kuvitoa viungo vya Kristo na kwenda kuviunganisha na kahaba? Haiwezekani!

16 ἢ Au G2228 οὐκ je,–hamjui G3756 οἴδατε hamjui G1492 ὅτι kwamba G3754 ὁ yule G3588 κολλώμενος anayeungana G2853 τῇ na G3588 πόρνῃ, kahaba, G4204 ἓν ni–mwili G1520 σῶμά mwili G4983

ἐστιν? mmoja? G1510 Ἔσονται Kwa–maana–anasema, G1510 γάρ, kwa–maana, G1063 φησίν, anasema, G5346 οἱ Wale G3588 δύο wawili G1417 εἰς watakuwa G1519 σάρκα mwili G4561

μίαν. mmoja. G1520

Hamjui kwamba anayeungana na kahaba amekuwa mwili mmoja naye? Kama andiko lisemavyo, “Wawili watakuwa mwili mmoja.”

17 ὁ Lakini–yule G3588 δὲ lakini G1161 κολλώμενος anayeungana G2853 τῷ na G3588 Κυρίῳ, Bwana, G2962 ἓν ni–roho G1520 πνεῦμά roho G4151 ἐστιν. moja. G1510

Lakini anayeungana na Bwana anakuwa roho moja pamoja naye.

18 φεύγετε Ikimbieni G5343 τὴν uasherati G3588 πορνείαν. uasherati. G4202 πᾶν Kila G3956 ἁμάρτημα, dhambi, G0265 ὃ ambayo G3739 ἐὰν mtu G1437 ποιήσῃ anayoifanya G4160 ἄνθρωπος, mtu, G0444

ἐκτὸς nje–ya G1622 τοῦ mwili G3588 σώματός mwili G4983 ἐστιν, ni, G1510 ὁ lakini–yule G3588 δὲ lakini G1161 πορνεύων, anayefanya–uasherati, G4203 εἰς dhidi–ya G1519 τὸ mwili G3588

ἴδιον wake G2398 σῶμα mwili G4983 ἁμαρτάνει. anatenda–dhambi. G0264

Ikimbieni zinaa! “Kila dhambi aifanyayo mtu ni nje na mwili wake. Lakini zinaa, mtu hutenda dhambi dhidi ya mwili wake mwenyewe.

19 ἢ Au G2228 οὐκ je,–hamjui G3756 οἴδατε hamjui G1492 ὅτι kwamba G3754 τὸ mwili G3588 σῶμα wenu G4983 ὑμῶν wenu G4771 ναὸς ni–hekalu G3485 τοῦ, la, G3588 ἐν ndani G1722 ὑμῖν, yenu, G4771

Ἁγίου Roho G0040 Πνεύματός, Mtakatifu, G4151 ἐστιν, ni, G1510 οὗ ambaye G3739 ἔχετε mnaye G2192 ἀπὸ kutoka–kwa G0575 Θεοῦ? Mungu? G2316 καὶ Na G2532 οὐκ ninyi–si G3756 ἐστὲ si G1510

ἑαυτῶν, wenu–wenyewe, G1438

Hamjui kuwa miili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu, akaaye ndani yenu, yule ambaye mlipewa kutoka kwa Mungu? Hamjui kwamba si ninyi wenyewe?

20	ἠγοράσθητε	γὰρ	τιμῆς;	δοξάσατε	δὴ	τὸν	Θεὸν	ἐν	τῷ	σώματι	ὑμῶν,	<καὶ
	kwa–maana–mlinunuliwa	kwa–maana	kwa–bei;	basi–mtukuzeni	basi	yule	Mungu	katika	miili	yenu	yenu,	na
	G0059	G1063	G5092	G1392	G1211	G3588	G2316	G1722	G3588	G4983	G4771	G2532

ἐν	τῷ	πνεύματι	ὑμῶν,	ἅτινά	ἐστιν	τοῦ	θεοῦ>.
katika	roho	zenu	zenu,	ambayo	ni	ya	Mungu.
G1722	G3588	G4151	G4771	G3748	G1510	G3588	G2316

Kwamba mlinunuliwa kwa thamani. Kwa hiyo mtukuzeni Mungu kwa miili yenu.

Chapter 7

1	Περὶ	δὲ	ὧν	ἐγράψατε:	καλὸν	ἀνθρώπῳ,	γυναικὸς	μὴ	ἅπτεσθαι;
	Kuhusu	basi	mambo	mliyoandika:	ni–vizuri	kwa–mtu,	mwanamke	asimguse	asimguse;
	G4012	G1161	G3739	G1125	G2570	G0444	G1135	G3361	G0680

Kuhusu mambo mliyoniandikia: Kuna wakati ambapo ni vizuri mwanaume asilale na mke wake.

2	διὰ	δὲ	τὰς	πορνείας,	ἕκαστος	τὴν	ἑαυτοῦ	γυναῖκα
	Lakini–kwa–sababu–ya	lakini	uasherati	uasherati,	kila–mtu	mke	wake	mke
	G1223	G1161	G3588	G4202	G1538	G3588	G1438	G1135

ἐχέτω,	καὶ	ἑκάστη	τὸν	ἴδιον	ἄνδρα	ἐχέτω.
awe–naye,	na	kila–mwanamke	mume	wake	mume	awe–naye.
G2192	G2532	G1538	G3588	G2398	G0435	G2192

Lakini kwa sababu ya majaribu mengi ya zinaa kila mwanaume awe na mkewe, na kila mwanamke awe na mmewe.

3	τῇ	γυναικὶ,	ὁ	ἀνὴρ	τὴν	ὀφειλὴν	ἀποδιδότω,	ὁμοίως	δὲ	καὶ,
	Mke,	kwa–mke,	yule	mume	wajibu	wake	amtimilizie,	vivyo–hivyo	na	pia,
	G3588	G1135	G3588	G0435	G3588	G3782	G0591	G3668	G1161	G2532

ἡ	γυνὴ	τῷ	ἀνδρί.
yule	mke	kwa	mume.
G3588	G1135	G3588	G0435

Mume anapaswa kumpa mke haki yake ya ndoa, na vile vile mke naye kwa mmewe.

4	ἡ	γυνὴ,	τοῦ	ἰδίου	σώματος	οὐκ	ἐξουσιάζει,	ἀλλὰ	ὁ	ἀνήρ;
	Mke	mke,	juu–ya–mwili	wake	mwili	hana	mamlaka,	bali	yule	mume;
	G3588	G1135	G3588	G2398	G4983	G3756	G1850	G0235	G3588	G0435

ὁμοίως	δὲ,	καὶ	ὁ	ἀνὴρ,	τοῦ	ἰδίου	σώματος	οὐκ	ἐξουσιάζει,
vivyo–hivyo	na,	pia	yule	mume,	juu–ya–mwili	wake	mwili	hana	mamlaka,
G3668	G1161	G2532	G3588	G0435	G3588	G2398	G4983	G3756	G1850

ἀλλὰ	ἡ	γυνή.
bali	mke	mke.
G0235	G3588	G1135

Si mke aliye na mamlaka juu ya mwili wake, ni mme. Na vile vile, mme naye hana mamlaka juu ya mwili wake, bali mke anayo.

5 μὴ Msinyimane G3361 ἀποστερεῖτε msinyimane G0650 ἀλλήλους, wenyewe–kwa–wenyewe, G0240 εἰ isipokuwa G1487 μήτι labda G3385 ἂν mkipatana G0302 ἐκ kwa G1537
συμφώνου, makubaliano, G4859 πρὸς kwa G4314 καιρὸν, wakati, G2540 ἵνα ili G2443 σχολάσητε mjitoe–kwa–kusali G4980 τῇ kwa G3588 προσευχῇ; sala; G4335 καὶ kisha G2532 πάλιν, tena, G3825
ἐπὶ mwe–pamoja G1909 τὸ pamoja G3588 αὐτὸ, pamoja, G0846 ἦτε, mwe, G1510 ἵνα ili G2443 μὴ Shetani G3361 πειράζῃ asiwajaribu G3985 ὑμᾶς ninyi G4771 ὁ yule G3588 Σατανᾶς, Shetani, G4567
διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὴν kutokuwa G3588 ἀκρασίαν kujizuia G0192 ὑμῶν. kwenu. G4771

Msinyimane mnapolala pamoja, isipokuwa mmekubaliana kwa muda maalum. Fanyeni hivyo ili kupata muda wa maombi. Kisha mnaweza kurudiana tena pamoja, Ili kwamba Shetani asije akawajaribu kwa kukosa kiasi.

6 τοῦτο Hili G3778 δὲ basi G1161 λέγω nasema G3004 κατὰ kwa G2596 συγγνώμην, ruhusa, G4774 οὐ si G3756 κατ’ kwa G2596 ἐπιταγήν. amri. G2003

Lakini nasema haya mambo kwa hiari na si kama amri.

7 θέλω Ningependa G2309 δὲ lakini G1161 πάντας watu–wote G3956 ἀνθρώπους wanadamu G0444 εἶναι wawe G1510 ὡς kama G5613 καὶ mimi G2532 ἐμαυτόν. mwenyewe. G1683 ἀλλὰ Lakini G0235
ἕκαστος kila–mmoja G1538 ἴδιον karama G2398 ἔχει ana G2192 χάρισμα karama G5486 ἐκ kutoka–kwa G1537 Θεοῦ; Mungu; G2316 ὁ mmoja G3588 μὲν kwa–kweli G3303 οὕτως, hivi, G3779
ὁ mwingine G3588 δὲ lakini G1161 οὕτως. hivyo. G3779

Natamani kila mmoja angekuwa kama mimi nilivyo. Lakini kila mmoja ana karama yake kutoka kwa Mungu. Huyu ana karama hii, na yule ana karama ile.

8 Λέγω Nasema G3004 δὲ basi G1161 τοῖς kwa–wale G3588 ἀγάμοις wasio–na–ndoa G0022 καὶ na G2532 ταῖς wale G3588 χήραις, wajane, G5503 καλὸν ni–vizuri G2570 αὐτοῖς kwao G0846 ἐὰν wakibaki G1437
μείνωσιν wakibaki G3306 ὡς kama G5613 κἀγώ. mimi. G2504

Kwa wasioolewa na wajane ninasema kwamba, ni vizuri kwao kama wakibaki bila kuolewa, kama nilivyo mimi.

9 εἰ Lakini–kama G1487 δὲ lakini G1161 οὐκ hawawezi G3756 ἐγκρατεύονται, kujizuia, G1467 γαμησάτωσαν; na–waoe; G1060 κρεῖττον kwa–maana–ni–afadhali G2909
γάρ kwa–maana G1063 ἐστιν ni G1510 γαμῆσαι, kuoa, G1060 ἢ kuliko G2228 πυροῦσθαι. kuwaka. G4448

Lakini kama hawawezi kujizuia, wanapaswa kuolewa. Kwa kuwa heri kwao kuolewa kuliko kuwaka tamaa.

10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω -- οὐκ ἐγὼ, ἀλλὰ ὁ Κύριος --
Kwa–wale lakini waliokwisha–kuoa ninawaamuru–– si mimi, bali yule Bwana––
G3588 G1161 G1060 G3853 G3756 G1473 G0235 G3588 G2962

γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι;
mke asiachane–na mume asiachane–na asiachane;
G1135 G0575 G0435 G3361 G5563

Sasa kwa wale walioolewa nawapa amri, si mimi bali ni Bwana. “Mke asitengane na mme wake.”

11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ
Lakini–kama lakini pia ameachana, abaki bila–kuolewa, au na mume
G1437 G1161 G2532 G5563 G3306 G0022 G2228 G3588 G0435

καταλλαγήτω; καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
apatane; na mume mke asimwache asimwache.
G2644 G2532 G0435 G1135 G3361 G0863

Lakini kama akijitenga kutoka kwa mmewe, abaki hivyo bila kuolewa au vinginevyo apatane na mmewe. Na “Mme asimpe talaka mke wake.”

12 τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω -- ἐγώ οὐχ ὁ Κύριος -- εἴ τις
Kwa–wengine basi wengine nasema–– mimi si yule Bwana–– kama ndugu–yeyote
G3588 G1161 G3062 G3004 G1473 G3756 G3588 G2962 G1487 G5100

ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ’ αὐτοῦ,
ndugu mke ana asiyeamini, na huyu anakubali kuishi pamoja–na yeye,
G0080 G1135 G2192 G0571 G2532 G3778 G4909 G3611 G3326 G0846

μὴ ἀφιέτω
asimwache asimwache
G3361 G0863

αὐτήν.
yeye.
G0846

Lakini kwa waliobaki, nasema- mimi, si Bwana- kwamba kama ndugu yeyote ana mke asiyeamini na anaridhika kuishi naye, hapaswi kumwacha.

13 καὶ γυνὴ ‹εἴ› τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ
Na mke kama mwanamke–yeyote ana mume asiyeamini, na huyu anakubali
G2532 G1135 G1487 G5100 G2192 G0435 G0571 G2532 G3778 G4909

οἰκεῖν μετ’ αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα.
kuishi pamoja–na yeye, asimwache asimwache yule mume.
G3611 G3326 G0846 G3361 G0863 G3588 G0435

Kama mwanamke ana mme asiyeamini, na kama anaridhika kuishi naye, asimwache.

14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος, ἐν τῇ γυναικί; καὶ ἡγίασται ἡ
Kwa–maana–ametakaswa kwa–maana yule mume yule asiyeamini, kwa mke; na ametakaswa yule
G0037 G1063 G3588 G0435 G3588 G0571 G1722 G3588 G1135 G2532 G0037 G3588

γυνὴ ἡ ἄπιστος, ἐν τῷ ἀδελφῷ; ἐπεὶ ἄρα νῦν ἐστιν; τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.
mke yule asiyeamini, kwa yule ndugu; vinginevyo basi lakini watoto wenu wangekuwa–najisi ni; lakini–sasa lakini ni–watakatifu ni.
G1135 G3588 G0571 G1722 G3588 G0080 G1893 G0686 G3588 G5043 G4771 G0169 G1510 G3568 G1161 G0040 G1510

Kwa mme asiyeamini anatakaswa kwa sababu ya imani ya mkewe. Na mwanamke asiyeamini anatakaswa kwa sababu ya mmewe aaminiye. Vinginevyo watoto wenu wangekuwa si safi, lakini kwa kweli wametakaswa.

15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω; οὐ δεδούλωται ὁ
Lakini–kama lakini yule asiyeamini anaondoka, na–aondoke; yule hajafungwa yule
G1487 G1161 G3588 G0571 G5563 G5563 G3756 G1402 G3588

ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
ndugu au dada dada katika mambo kama–hayo. Katika lakini amani amewaita
G0080 G2228 G3588 G0079 G1722 G3588 G5108 G1722 G1161 G1515 G2564

ὑμᾶς ὁ Θεός.
ninyi yule Mungu.
G4771 G3588 G2316

Lakini mwenzi asiyeamini akiondoka na aende. Kwa namna hiyo, kaka au dada hafungwi na viapo vyao. Mungu ametuita tuishi kwa amani.

16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις? ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις?
Kwa–maana–unajuaje, kwa–maana unajua, mke, kama mume wako utamwokoa? Au unajuaje, mume, kama mke wako utamwokoa?
G5101 G1063 G1492 G1135 G1487 G3588 G0435 G4982 G2228 G5101 G1492 G0435 G1487 G3588 G1135 G4982

Unajuaje kama mwanamke, huenda utamwokoa mmeo? Au unajuaje kama mwanaume, huenda utamwokoa mkeo?

17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ, ὡς ἐμέρισεν ὁ Κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Θεός, οὕτως περιπατείτω; καὶ οὕτως ἐν ταῖς
Isipokuwa isipokuwa kwa–kila–mmoja, kama alivyomgawia yule Bwana, kila–mmoja kama alivyomwita Mungu, hivyo aenende; na hivyo katika makanisa
G1487 G3361 G1538 G5613 G3307 G3588 G2962 G1538 G5613 G2564 G3588 G2316 G3779 G4043 G2532 G3779 G1722 G3588

ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
yote yote ninaamuru.
G1577 G3956 G1299

Kila mmoja tu aishi maisha kama Bwana alivyowagawia, kila mmoja kama Mungu alivyowaita wao. Huu ni mwongozo wangu kwa makanisa yote.

18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω; ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις, μὴ περιτεμνέσθω.
Je,–mtu–aliyetahiriwa mtu aliitwa, asijifanye kutotahiriwa; katika kutokutahiriwa aliitwa mtu, asitahiriwe asitahiriwe.
G4059 G5100 G2564 G3361 G1986 G1722 G0203 G2564 G5100 G3361 G4059

Yupo aliyekuwa ametahiriwa alipoitwa kuamini? Asijaribu kuondoa alama ya tohara yake. Yupo yeyote aliyeitwa katika imani hajatahiriwa? Hapaswi kutahiriwa.

19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.
Kutahiriwa kutahiriwa si–kitu ni, na kutokutahiriwa kutokutahiriwa si–kitu ni, bali kuzishika amri za–Mungu.
G3588 G4061 G3762 G1510 G2532 G3588 G0203 G3762 G1510 G0235 G5084 G1785 G2316

Kwa hili aidha ametahiriwa wala asiye tahiriwa hakuna matatizo. Chenye matatizo ni kutii amri za Mungu.

20	ἕκαστος	ἐν	τῇ	κλήσει	ᾗ	ἐκλήθη,	ἐν	ταύτῃ	μενέτω.
	Kila–mmoja	katika	hali	ya–wito	ambayo	aliitwa,	katika	hiyo	abaki.
	G1538	G1722	G3588	G2821	G3739	G2564	G1722	G3778	G3306

Kila mmoja abaki katika wito alivyokuwa alipoitwa na Mungu kuamini.

21	δοῦλος	ἐκλήθης,	μή	σοι	μελέτω;	ἀλλ’	εἰ	καὶ	δύνασαι
	Je,–uliitwa–ukiwa–mtumwa	uliitwa,	usijali	wewe	usijali;	lakini	kama	pia	unaweza
	G1401	G2564	G3361	G4771	G3199	G0235	G1487	G2532	G1410

ἐλεύθερος	γενέσθαι,	μᾶλλον	χρῆσαι.
huru	kuwa,	afadhali	itumie.
G1658	G1096	G3123	G5530

Ulikuwa mtumwa wakati Mungu alipokuita? Usijali kuhusu hiyo. Lakini kama unaweza kuwa huru, fanya hivyo.

22	ὁ	γὰρ	ἐν	Κυρίῳ	κληθεὶς	δοῦλος,	ἀπελεύθερος
	Kwa–maana–yule	kwa–maana	katika	Bwana	aliyeitwa	mtumwa,	ni–mwachiliwa–huru
	G3588	G1063	G1722	G2962	G2564	G1401	G0558

Κυρίου	ἐστίν;	ὁμοίως	ὁ	ἐλεύθερος	κληθεὶς,	δοῦλός	ἐστιν	Χριστοῦ.
wa–Bwana	ni;	vivyo–hivyo	yule	aliyekuwa–huru	aliyeitwa,	ni–mtumwa	ni	wa–Kristo.
G2962	G1510	G3668	G3588	G1658	G2564	G1401	G1510	G5547

Kwa mmoja aliyeitwa na Bwana kama mtumwa ni mtu huru katika Bwana. Kama vile, mmoja aliye huru alipoitwa kuamini ni mtumwa wa Kristo.

23	τιμῆς	ἠγοράσθητε;	μὴ	γίνεσθε	δοῦλοι	ἀνθρώπων.
	Kwa–bei	mlinunuliwa;	msiwe	msiwe	watumwa	wa–wanadamu.
	G5092	G0059	G3361	G1096	G1401	G0444

Mmekwisha nunuliwa kwa thamani, hivyo msiwe watumwa wa wanadamu.

24	ἕκαστος	ἐν	ᾧ	ἐκλήθη,	ἀδελφοί,	ἐν	τούτῳ	μενέτω	παρὰ	Θεῷ.
	Kila–mmoja	katika	hali	aliyoitwa,	ndugu,	katika	hiyo	abaki	mbele–ya	Mungu.
	G1538	G1722	G3739	G2564	G0080	G1722	G3778	G3306	G3844	G2316

Kaka na dada zangu, katika maisha yoyote kila mmoja wetu tulipoitwa kuamini, tubaki kama vile.

25	Περὶ	δὲ	τῶν	παρθένων,	ἐπιταγὴν	Κυρίου	οὐκ	ἔχω;	γνώμην	δὲ
	Kuhusu	basi	wale	mabikira,	amri	ya–Bwana	sina	sina;	maoni	lakini
	G4012	G1161	G3588	G3933	G2003	G2962	G3756	G2192	G1106	G1161

δίδωμι,	ὡς	ἠλεημένος	ὑπὸ	Κυρίου,	πιστὸς	εἶναι.
ninatoa,	kama	aliyehurumiiwa	na	Bwana,	mwaminifu	kuwa.
G1325	G5613	G1653	G5259	G2962	G4103	G1510

Sasa, wale wote ambao hawajaoa kamwe, sina amri kutoka kwa Bwana. Lakini nawapa maoni yangu kama nilivyo. Kwa huruma za Bwana, zinazo aminika

26	Νομίζω	οὖν	τοῦτο	καλὸν	ὑπάρχειν,	διὰ	τὴν	ἐνεστῶσαν	ἀνάγκην,
	Nadhani	basi	hili	ni–vizuri	kuwa,	kwa–sababu–ya	dhiki	iliyopo–sasa	dhiki,
	G3543	G3767	G3778	G2570	G5225	G1223	G3588	G1764	G0318

ὅτι	καλὸν	ἀνθρώπῳ	τὸ	οὕτως	εἶναι.
kwamba	ni–vizuri	kwa–mtu	kubaki	hivyo	kuwa.
G3754	G2570	G0444	G3588	G3779	G1510

Kwa hiyo, ninafikiri hivyo kwa sababu ya usumbufu, ni vyema mwanaume abaki kama alivyo.

27	δέδεσαι Je,–umefungwa–na–mke? G1210	γυναικί? mke? G1135	μὴ Usitafute G3361	ζήτει usitafute G2212	λύσιν. kufunguliwa. G3080	λέλυσαι Je,–umefunguliwa–na–mke? G3089	
	ἀπὸ kutoka–kwa G0575	γυναικός? mke? G1135	μὴ Usitafute G3361	ζήτει usitafute G2212	γυναῖκα. mke. G1135		

Umefungwa kwa mwanamke na kiapo cha ndoa? Usitake uhuru kutoka kwa hiyo. Una uhuru kutoka kwa mke au hujaolewa? Usitafute mke.

28	ἐὰν Lakini–kama G1437	δὲ lakini G1161	καὶ pia G2532	γαμήσῃς, ukioa, G1060	οὐχ hukutenda–dhambi G3756	ἥμαρτες; hukutenda–dhambi; G0264	καὶ na G2532	ἐὰν kama G1437	
	γήμῃ bikira G1060	ἡ akiolewa G3588	παρθένος, bikira, G3933	οὐχ hakutenda–dhambi G3756	ἥμαρτεν; hakutenda–dhambi; G0264	θλῖψιν dhiki G2347	δὲ lakini G1161	τῇ kwa G3588	
	σαρκὶ mwili G4561	ἕξουσιν watakuwa–nayo G2192	οἱ wale G3588	τοιοῦτοι; kama–hao; G5108	ἐγὼ mimi G1473	δὲ lakini G1161	ὑμῶν ninawahurumia G4771	φείδομαι. ninawahurumia. G5339	

Lakini kama ukioa, hujafanya dhambi. Na kama mwanamke hajolewa akiolewa, hajafanya dhambi. Bado wale wanaoana wanapata masumbufu ya aina mbalimbali. Nami nataka niwaepushe hayo.

29	Τοῦτο Hili G3778	δέ lakini G1161	φημι, nasema, G5346	ἀδελφοί: ndugu: G0080	ὁ wakati G3588	καιρὸς umefupishwa G2540	συνεσταλμένος umefupishwa G4958	ἐστίν. ni. G1510	τὸ Tangu–sasa G3588
	λοιπὸν basi G3063	ἵνα, ili, G2443	καὶ wale G2532	οἱ wenye G3588	ἔχοντες wake G2192	γυναῖκας, wake, G1135	ὡς wawe–kama G5613	μὴ wasio–na G3361	ἔχοντες wasio–na–wake G2192
	ὦσιν; wake; G1510								

Lakini nasema hivi, kaka na dada zangu, muda ni mfupi. Tangu sasa na kuendelea, wale walio na wake waishi kama hawana.

30	καὶ na G2532	οἱ wale G3588	κλαίοντες, waliao, G2799	ὡς wawe–kama G5613	μὴ wasioliao G3361	κλαίοντες; wasioliao; G2799	καὶ na G2532	οἱ wale G3588	χαίροντες, wafurahio, G5463
	ὡς wawe–kama G5613	μὴ wasiofurahio G3361	χαίροντες; wasiofurahio; G5463	καὶ na G2532	οἱ wale G3588	ἀγοράζοντες, wanunuao, G0059	ὡς wawe–kama G5613	μὴ wasiomiliki G3361	
	κατέχοντες; wasiomiliki; G2722								

Wote walio na huzuni wajifanye kama walikuwa hawana huzuni, na wote wanaofurahi, kama walikuwa hawafurahi, na wote wanaonunua kitu chochote, kama hawakumiliki chochote.

31 καὶ na G2532 οἱ wale G3588 χρώμενοι wanaotumia G5530 τὸν ulimwengu G3588 κόσμον, ulimwengu, G2889 ὡς wawe–kama G5613 μὴ wasiotumia–kikamilifu G3361

καταχρώμενοι; wasiotumia–kikamilifu; G2710 παράγει kwa–maana–unapita G3855 γὰρ kwa–maana G1063 τὸ umbo G3588 σχῆμα la–umbo G4976 τοῦ la G3588 κόσμου ulimwengu G2889

τούτου. huu. G3778

Na wote wanaoshughulika na ulimwengu, wawe kama hawakushughulika nao. Kwa kuwa mitindo ya dunia inafikia mwisho wake.

32 θέλω Napenda G2309 δὲ lakini G1161 ὑμᾶς ninyi G4771 ἀμερίμνους bila–wasiwasi G0275 εἶναι. mwe. G1510 ὁ Yule G3588 ἄγαμος asiye–na–ndoa G0022 μεριμνᾷ anajishughulisha–na G3309

τὰ mambo G3588 τοῦ ya G3588 Κυρίου, Bwana, G2962 πῶς jinsi G4459 ἀρέσῃ ya–kumpendeza G0700 τῷ yule G3588 Κυρίῳ; Bwana; G2962

Ninataka muwe huru kwa masumbufu yote. Mwanaume asiyeoa anajihusisha na vitu vinavyo mhusu Bwana, namna ya kumpendeza yeye.

33 ὁ lakini–yule G3588 δὲ lakini G1161 γαμήσας, aliyeoa, G1060 μεριμνᾷ anajishughulisha–na G3309 τὰ mambo G3588 τοῦ ya G3588 κόσμου, ulimwengu, G2889 πῶς jinsi G4459

ἀρέσῃ ya–kumpendeza G0700 τῇ mke G3588 γυναικί. mke. G1135

Lakini mwanaume aliyeoa hujihusisha na mambo ya dunia, namna ya kumpendeza mkewe,

34 καὶ Tena G2532 μεμέρισται. amegawanyika. G3307 καὶ Na G2532 ἡ yule G3588 γυνὴ mke G1135 ἡ yule G3588 ἄγαμος asiye–na–ndoa G0022 καὶ na G2532 ἡ yule G3588 παρθένος, bikira, G3933

μεριμνᾷ anajishughulisha–na G3309 τὰ mambo G3588 τοῦ ya G3588 Κυρίου, Bwana, G2962 ἵνα ili G2443 ᾖ awe G1510 ἁγία, mtakatifu, G0040 καὶ kwa G2532 τῷ mwili G3588 σώματι mwili G4983

καὶ na G2532 τῷ roho G3588 πνεύματι; roho; G4151 ἡ lakini–yule G3588 δὲ lakini G1161 γαμήσασα, aliyeolewa, G1060 μεριμνᾷ anajishughulisha–na G3309 τὰ mambo G3588 τοῦ ya G3588

κόσμου, ulimwengu, G2889 πῶς jinsi G4459 ἀρέσῃ ya–kumpendeza G0700 τῷ yule G3588 ἀνδρί. mume. G0435

amegawanyika. Mwanawake asiyeolewa au bikira hujihusisha na vitu kuhusu Bwana, namna ya kujitenga katika mwili na katika roho. Lakini mwanamke aliyeolewa hujihusisha kuhusu vitu dunia, namna ya kumfurahisha mme wake.

35 τοῦτο δὲ, πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω: οὐχ ἵνα βρόχον
Hili lakini, kwa faida yenu wenyewe faida nasema: si kuweka tanzi
G3778 G1161 G4314 G3588 G4771 G0846 G4851 G3004 G3756 G2443 G1029

ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον, καὶ εὐπάρεδρον τῷ Κυρίῳ
juu–yenu juu–yenu, bali kwa kupata uadilifu, na kuwa–karibu–na yule Bwana
G4771 G1911 G0235 G4314 G3588 G2158 G2532 G2145 G3588 G2962

ἀπερισπάστως.
bila–kusumbuliwa.
G0563

Nasema hivi kwa faida yenu wenyewe, na siweki mtego kwenu. Nasema hivi kwa vile ni haki, ili kwamba mnaweza kujiweka wakfu kwa Bwana bila kikwazo chochote.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ
Lakini–kama lakini mtu–yeyote anadhani–anafanya–vibaya kwa bikira yake yake
G1487 G1161 G5100 G0807 G1909 G3588 G3933 G0846

νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει
anadhani, kama akiwa amepita–umri, na hivyo inapaswa kuwa, atakalo anayataka
G3543 G1437 G1510 G5230 G2532 G3779 G3784 G1096 G3739 G2309

ποιείτω; οὐχ ἁμαρτάνει; γαμείτωσαν.
na–afanye; hatendi–dhambi hatendi–dhambi; na–waoane.
G4160 G3756 G0264 G1060

Lakini kama mtu anafikiri hawezi kumtendea kwa heshima mwanawali wake, kwa sababu ya hisia zake zina nguvu sana, acha aoane naye kama apendavyo. Siyo dhambi.

37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων
Lakini–yule lakini amesimama katika moyo wake wake imara, bila kuwa–na
G3739 G1161 G2476 G1722 G3588 G2588 G0846 G1476 G3361 G2192

ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο
lazima, lakini–ana–mamlaka lakini ana juu–ya mapenzi yake mapenzi, na hili
G0318 G1849 G1161 G2192 G4012 G3588 G2398 G2307 G2532 G3778

κέκρικεν, ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς
ameamua, katika moyo wake wake, kumhifadhi bikira yake bikira, vizuri
G2919 G1722 G3588 G2398 G2588 G5083 G3588 G1438 G3933 G2573

ποιήσει.
atafanya.
G4160

Lakini kama amefanya maamuzi kutokuoa, na hakuna haja ya lazima, na kama anaweza kutawala hamu yake, atafanya vyema kama hatamwoa.

38 ὥστε καὶ, ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ; καὶ
Hivyo pia, yule anayemwoza bikira yake bikira, vizuri anafanya; na
G5620 G2532 G3588 G1061 G3588 G1438 G3933 G2573 G4160 G2532

ὁ μὴ γαμίζων, κρεῖσσον ποιήσει.
yule asiyemwoza asiyemwoza, vizuri–zaidi atafanya.
G3588 G3361 G1061 G2908 G4160

Hivyo, anayemwoa mwanamwali wake afanya vyema, na yeyote ambaye anachagua kutooa atafanya vyema zaidi.

39 Γυνὴ δέδεται ἐφ’ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς; ἐὰν
Mke amefungwa kwa–muda wote wakati anaishi yule mume wake; lakini–kama
G1135 G1210 G1909 G3745 G5550 G2198 G3588 G0435 G0846 G1437

δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι,
lakini mume–akilala yule mume, yuko–huru ni yeye–amtakaye amtakaye kuolewa,
G1161 G2837 G3588 G0435 G1658 G1510 G3739 G2309 G1060

μόνον ἐν Κυρίῳ.
tu katika Bwana.
G3440 G1722 G2962

Mwanamke amefungwa na mmewe wakati yu hai. Lakini kama mmewe akifa, yuko huru kuolewa na yeyote ampendaye, lakini katika Bwana tu.

40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν, ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην;
Lakini–ana–heri–zaidi lakini ni, akibaki hivyo akibaki, kwa maoni yangu maoni;
G3107 G1161 G1510 G1437 G3779 G3306 G2596 G3588 G1699 G1106

δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.
nadhani lakini mimi–pia Roho wa–Mungu ninaye.
G1380 G1161 G2504 G4151 G2316 G2192

Bado katika maamuzi yangu, atakuwa na furaha zaidi kama akiishi kama alivyo. Na ninafikiri kuwa nami pia nina Roho wa Mungu.

Chapter 8

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι, πάντες γνῶσιν
Kuhusu basi vile vilivyotolewa–kwa–sanamu, tunajua kwamba, sisi–sote maarifa
G4012 G1161 G3588 G1494 G1492 G3754 G3956 G1108

ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.
tunayo. Maarifa maarifa yanakujaza–kiburi, upendo lakini upendo unajenga.
G2192 G3588 G1108 G5448 G3588 G1161 G0026 G3618

Sasa kuhusu vyakula vilivyotolewa sadaka kwa sanamu: tunajua ya kwamba “sisi sote tuna maarifa.” Maarifa huleta majivuno, bali upendo hujenga.

2 εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ
Kama mtu–yeyote anadhani amejua kitu, bado–hajui hajajua kama inavyopasa
G1487 G5100 G1380 G1097 G5100 G3768 G1097 G2531 G1163

γνῶναι.
kujua.
G1097

Ikiwa mtu yeyote anadhani kwamba anajua jambo fulani, mtu huyo bado hajui kama impasavyo kujua.

3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ’
Lakini–kama lakini mtu–yeyote anampenda yule Mungu, huyu amejulikana na
G1487 G1161 G5100 G0025 G3588 G2316 G3778 G1097 G5259

αὐτοῦ.
yeye.
G0846

Lakini ikiwa mmoja wapo akimpenda Mungu, mtu huyo anajulikana naye.

4	Περὶ	τῆς	βρώσεως	οὖν	τῶν	εἰδωλοθύτων,		οἴδαμεν	ὅτι	οὐδὲν
	Kuhusu	kula	kula	basi	vile	vilivyotolewa–kwa–sanamu,		tunajua	kwamba	hakuna
	G4012	G3588	G1035	G3767	G3588	G1494		G1492	G3754	G3762

εἴδωλον	ἐν	κόσμῳ,	καὶ	ὅτι	οὐδεὶς	Θεὸς,	εἰ	μὴ	εἷς.
sanamu	katika	ulimwengu,	na	kwamba	hakuna	Mungu,	isipokuwa	isipokuwa	mmoja.
G1497	G1722	G2889	G2532	G3754	G3762	G2316	G1487	G3361	G1520

Basi kuhusu kula vyakula vilivyotolewa sadaka kwa sanamu: twajua kuwa “sanamu si kitu katika dunia hii,” na ya kuwa hakuna Mungu ila mmoja tu.”

5	καὶ	γὰρ	εἴπερ	εἰσὶν	λεγόμενοι	θεοὶ,	εἴτε	ἐν
	Kwa–maana–hata–kama	kwa–maana	hata–kama	wapo	wanaoitwa	miungu,	iwe	katika
	G2532	G1063	G1512	G1510	G3004	G2316	G1535	G1722

οὐρανῷ	εἴτε	ἐπὶ	γῆς,	ὥσπερ	εἰσὶν	θεοὶ	πολλοὶ,	καὶ	κύριοι
mbingu	iwe	katika	dunia,	kama	wanavyokuwako	miungu	mingi,	na	mabwana
G3772	G1535	G1909	G1093	G5618	G1510	G2316	G4183	G2532	G2962

πολλοί,
wengi,
G4183

Kwa maana kuna wengi waitwao miungu ikiwa ni mbinguni au duniani, kama vile walivyo “miungu na mabwana wengi.”

6	ἀλλ’	ἡμῖν	εἷς	Θεὸς,	ὁ	Πατήρ,	ἐξ	οὗ	τὰ	πάντα,
	lakini	kwetu	yupo–mmoja	Mungu,	yule	Baba,	ambaye–kutoka	kwake	vitu	vyote,
	G0235	G1473	G1520	G2316	G3588	G3962	G1537	G3739	G3588	G3956

καὶ	ἡμεῖς	εἰς	αὐτόν;	καὶ	εἷς	Κύριος,	Ἰησοῦς	Χριστός,	δι’
na	sisi	kwa–ajili	yake;	na	yupo–mmoja	Bwana,	Yesu	Kristo,	ambaye–kwa
G2532	G1473	G1519	G0846	G2532	G1520	G2962	G2424	G5547	G1223

οὗ	τὰ	πάντα,	καὶ	ἡμεῖς	δι’	αὐτοῦ.
yeye	vitu	vyote,	na	sisi	kwa	yeye.
G3739	G3588	G3956	G2532	G1473	G1223	G0846

“Ijapokuwa kwetu kuna Mungu mmoja tu ambaye ni Baba, vitu vyote vimetoka kwake, nasi tunaishi kwake, na Bwana mmoja Yesu Kristo, ambaye kwake vitu vyote vimekuwapo, na kwa yeye sisi tupo.”

7	ἀλλ’	οὐκ	ἐν	πᾶσιν	ἡ	γνῶσις;	τινὲς	δὲ,	τῇ	συνηθείᾳ	ἕως	ἄρτι,
	Lakini	si	kwa	wote	hayo	maarifa;	wengine	lakini,	kwa	mazoea	hadi	sasa,
	G0235	G3756	G1722	G3956	G3588	G1108	G5100	G1161	G3588	G4914	G2193	G0737

τοῦ	εἰδώλου,	ὡς	εἰδωλόθυτον	ἐσθίουσιν,	καὶ	ἡ	συνείδησις
ya	sanamu,	kama	ilivyotolewa–kwa–sanamu	wanakula,	na	dhamiri	zao
G3588	G1497	G5613	G1494	G2068	G2532	G3588	G4893

αὐτῶν,	ἀσθενὴς	οὖσα,	μολύνεται.
zao,	zikiwa–dhaifu	zikiwa,	zinachafuliwa.
G0846	G0772	G1510	G3435

Hata hivyo, ujuzi huu haupo ndani ya kila mmoja. Badala yake, wengine walishiriki ibada za sanamu hapo zamani, na hata sasa wanakula vyakula hivi kana kwamba ni kitu kilichotolewa sadaka kwa sanamu. Dhamiri zao zimepotoshwa kwa kuwa ni dhaifu.

8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ Θεῷ; οὔτε
Chakula lakini hakitatupeleka hakitatupeleka mbele–ya yule Mungu; wala–kama
G1033 G1161 G1473 G3756 G3936 G3588 G2316 G3777

ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα. οὔτε ἐὰν ‹μὴ› φάγωμεν,
kama hatukula hatukula, hatupungukiwi. Wala–kama kama tulikula tulikula,
G1437 G3361 G5315 G5302 G3777 G1437 G3361 G5315

περισσεύομεν;
hatuzidi;
G4052

Lakini chakula hakitatuthibitisha sisi kwa Mungu. Sisi sio wabaya sana kama tusipo kula, wala wema sana ikiwa tutakula.

9 βλέπετε δὲ, μή πως, ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη, πρόσκομμα
Angalieni lakini, isije kwa–njia–fulani, uhuru wenu wenu huu, ukawa–kikwazo
G0991 G1161 G3361 G4459 G3588 G1849 G4771 G3778 G4348

γένηται τοῖς ἀσθενέσιν.
ukawa kwa–wale dhaifu.
G1096 G3588 G0772

Lakini iweni makini ya kwamba uhuru wenu usiwe sababu ya kumkwaza aliye dhaifu katika imani.

10 ἐὰν γάρ, τις ἴδῃ σὲ, τὸν ἔχοντα γνῶσιν,
Kwa–maana–kama kwa–maana, mtu–yeyote akikuona wewe, yule mwenye maarifa,
G1437 G1063 G5100 G3708 G4771 G3588 G2192 G1108

ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς
katika hekalu–la–sanamu umeketi–mezani, je, dhamiri yake yake ikiwa–dhaifu
G1722 G1493 G2621 G3780 G3588 G4893 G0846 G0772

ὄντος, οἰκοδομηθήσεται, εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν?
ikiwa, haitajengwa, kula kula vile vilivyotolewa–kwa–sanamu kula?
G1510 G3618 G1519 G3588 G3588 G1494 G2068

Hebu fikiri kwamba mtu amekuona, wewe uliye na ujuzi, unakula chakula katika hekalu la sanamu. Dhamiri yake mtu huyo haitathibitika hata yeye naye ale vitu vilivyotolewa sadaka kwa sanamu?

11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν, ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ
Kwa–maana–anapotea kwa–maana yule dhaifu, kwa kwa maarifa yako maarifa, yule
G0622 G1063 G3588 G0770 G1722 G3588 G4674 G1108 G3588

ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.
ndugu ambaye–kwa–ajili–yake Kristo alikufa.
G0080 G1223 G3739 G5547 G0599

Kwa hiyo kwa sababu ya ufahamu wako wa ukweli juu ya asili ya sanamu, kaka au dada yako aliye dhaifu, ambaye pia Kristo alikufa kwa ajili yake, anaangamizwa.

12 οὕτως δὲ, ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν
Hivyo lakini, mkiwatendea–dhambi wale ndugu ndugu, na mkizipiga zao
G3779 G1161 G0264 G1519 G3588 G0080 G2532 G5180 G0846

τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.
dhamiri zao dhaifu, mnamtendea–dhambi Kristo mnamtendea–dhambi.
G3588 G4893 G0770 G1519 G5547 G0264

Hivyo, unapofanya dhambi dhidi ya kaka na dada zako na kuzijeruhi dhamiri zao zilizo dhaifu, mnatenda dhambi dhidi ya Kristo.

13	διόπερ	εἰ	βρῶμα	σκανδαλίζει	τὸν	ἀδελφόν	μου,	οὐ	μὴ	φάγω
	Kwa–hiyo	kama	chakula	kinamkwaza	yule	ndugu	wangu,	sitakula	sitakula	sitakula
	G1355	G1487	G1033	G4624	G3588	G0080	G1473	G3756	G3361	G5315

κρέα	εἰς	τὸν	αἰῶνα,	ἵνα	μὴ	τὸν	ἀδελφόν	μου	σκανδαλίσω.
nyama	milele	milele	milele,	ili	nisimkwaze	yule	ndugu	wangu	nisimkwaze.
G2907	G1519	G3588	G0165	G2443	G3361	G3588	G0080	G1473	G4624

Kwa hiyo, ikiwa chakula kinasababisha kumkwaza kaka au dada, sitakula nyama kamwe, ili nisimsababishe kaka au dada yangu kuanguka.

Chapter 9

1	Οὐκ	εἰμὶ	ἐλεύθερος?	οὐκ	εἰμὶ	ἀπόστολος?	οὐχὶ	Ἰησοῦν	τὸν	Κύριον
	Je,–si	mimi	huru?	Je,–si	mimi	mtume?	Je,–sikumwona	Yesu	yule	Bwana
	G3756	G1510	G1658	G3756	G1510	G0652	G3780	G2424	G3588	G2962

ἡμῶν,	ἑόρακα?	οὐ	τὸ	ἔργον	μου,	ὑμεῖς	ἐστε,	ἐν	Κυρίῳ.
wetu,	sikumwona?	Je,–si	kazi	yangu	yangu,	ninyi	ninyi,	katika	Bwana.
G1473	G3708	G3756	G3588	G2041	G1473	G4771	G1510	G1722	G2962

Mimi si huru? Mimi si mtume? Mimi sikumwona Yesu Bwana wetu? Ninyi si matunda ya kazi yangu katika Bwana?

2	εἰ	ἄλλοις	οὐκ	εἰμὶ	ἀπόστολος,	ἀλλά	γε	ὑμῖν	εἰμι;
	Kama	kwa–wengine	mimi–si	si	mtume,	lakini	kwa–kweli	kwenu	mimi;
	G1487	G0243	G3756	G1510	G0652	G0235	G1065	G4771	G1510

ἡ	γὰρ	σφραγίς	μου	τῆς	ἀποστολῆς,	ὑμεῖς	ἐστε	ἐν	Κυρίῳ.
kwa–maana	kwa–maana	muhuri	wangu	wa	utume,	ninyi	ninyi	katika	Bwana.
G3588	G1063	G4973	G1473	G3588	G0651	G4771	G1510	G1722	G2962

Ikiwa mimi si mtume kwa wengine, angalau ni mtume kwenu ninyi. Kwa maana ninyi ni uthibitisho wa utume wangu katika Bwana.

3	Ἡ	ἐμὴ	ἀπολογία	τοῖς	ἐμὲ	ἀνακρίνουσίν	ἐστιν	αὕτη:
	Utetezi	wangu	utetezi	kwa–wale	wanaonihoji	wanaonihoji	ni	huu:
	G3588	G1699	G0627	G3588	G1473	G0350	G1510	G3778

Huu ndio utetezi wangu kwa wale wanaonichunguza mimi.

4	μὴ	οὐκ	ἔχομεν	ἐξουσίαν	φαγεῖν	καὶ	πεῖν?
	Je,–hatuna	hatuna	hatuna	haki	ya–kula	na	kunywa?
	G3361	G3756	G2192	G1849	G5315	G2532	G4095

Je hatuna haki ya kula na kunywa?

5	μὴ	οὐκ	ἔχομεν	ἐξουσίαν	ἀδελφὴν,	γυναῖκα,	περιάγειν,	ὡς	καὶ
	Je,–hatuna	hatuna	hatuna	haki	dada,	mke,	ya–kupita–naye,	kama	pia
	G3361	G3756	G2192	G1849	G0079	G1135	G4013	G5613	G2532

οἱ	λοιποὶ	ἀπόστολοι,	καὶ	οἱ	ἀδελφοὶ	τοῦ	Κυρίου,	καὶ	Κηφᾶς?
wale	mitume–wengine	mitume,	na	ndugu	ndugu	wa	Bwana,	na	Kefa?
G3588	G3062	G0652	G2532	G3588	G0080	G3588	G2962	G2532	G2786

Hatuna haki kuchukua mke aliye amini kama wafanyavyo mitume wengine, na ndugu wa Bwana, na Kefa?

6	ἢ	μόνος	ἐγὼ	καὶ	Βαρνάβας,	οὐκ	ἔχομεν	ἐξουσίαν	μὴ
	Au	mimi–peke–yangu	mimi	na	Barnaba,	hatuna	hatuna	haki	ya–kutofanya
	G2228	G3441	G1473	G2532	G0921	G3756	G2192	G1849	G3361

ἐργάζεσθαι?	
kazi?	
G2038	

Au ni mimi peke yangu na Barnaba ambao tunapaswa kufanya kazi?

7	τίς	στρατεύεται	ἰδίοις	ὀψωνίοις	ποτέ?	τίς	φυτεύει	
	Ni–nani	anayepigana–vita	kwa–gharama	zake	mwenyewe?	Ni–nani	anayepanda	
	G5101	G4754	G2398	G3800	G4218	G5101	G5452	

ἀμπελῶνα,	καὶ	τὸν	καρπὸν	αὐτοῦ	οὐκ	ἐσθίει?	ἢ	τίς	
shamba–la–mizabibu,	na	matunda	yake	yake	hakuli	hakuli?	Au	ni–nani	
G0290	G2532	G3588	G2590	G0846	G3756	G2068	G2228	G5101	

ποιμαίνει	ποίμνην,	καὶ	ἐκ	τοῦ	γάλακτος	τῆς	ποίμνης,	οὐκ	ἐσθίει?
anayechunga	kundi,	na	maziwa	ya	maziwa	ya	kundi,	hakuli	hakuli?
G4165	G4167	G2532	G1537	G3588	G1051	G3588	G4167	G3756	G2068

Ni nani afanyaye kazi kama askari kwa gharama zake mwenyewe? Ni nani apandaye mzabibu na asile matunda yake? Au ni nani achungaye kundi asiyekunywa maziwa yake?

8	μὴ	κατὰ	ἄνθρωπον,	ταῦτα	λαλῶ?	ἢ	καὶ	ὁ	νόμος	ταῦτα
	Je,–kwa	kwa	mawazo–ya–kibinadamu,	haya	nasema?	Au	pia	sheria	sheria	haya
	G3361	G2596	G0444	G3778	G2980	G2228	G2532	G3588	G3551	G3778

οὐ	λέγει?
haisemi	haisemi?
G3756	G3004

Je ninasema haya kwa mamlaka ya kibinadamu? Sheria nayo haisemi haya?

9	ἐν	γὰρ	τῷ	Μωϋσέως	νόμῳ,	γέγραπται,	Οὐ
	Katika	kwa–maana	sheria	ya–Musa	sheria,	imeandikwa,	Usimfunge–kinywa
	G1722	G1063	G3588	G3475	G3551	G1125	G3756

κημώσεις	βοῦν	ἀλοῶντα.	μὴ	τῶν	βοῶν	μέλει	τῷ	
usimfunge–kinywa	ng'ombe	anayepura.	Je,–Mungu	ng'ombe	ng'ombe	anawajali	yule	
G5392	G1016	G0248	G3361	G3588	G1016	G3199	G3588	

Θεῷ?	
Mungu?	
G2316	

Kwa kuwa imeandikwa katika sheria ya Musa, “usimfunge ng'ombe kinywa apulapo nafaka.” Ni kweli kwamba hapa Mungu anajali ng'ombe?

10	ἢ	δι’	ἡμᾶς	πάντως	λέγει?	δι’	ἡμᾶς	γὰρ	ἐγράφη,	
	Au	kwa–ajili–yetu	sisi	kabisa	anasema?	Kwa–ajili–yetu	sisi	kwa–maana	iliandikwa,	
	G2228	G1223	G1473	G3843	G3004	G1223	G1473	G1063	G1125	

ὅτι	ὀφείλει,	ἐπ’	ἐλπίδι,	ὁ	ἀροτριῶν	ἀροτριᾶν,	καὶ	ὁ	ἀλοῶν,
kwamba	yampasa,	kwa	tumaini,	yule	anayelima	alime,	na	yule	anayepura,
G3754	G3784	G1909	G1680	G3588	G0722	G0722	G2532	G3588	G0248

ἐπ’	ἐλπίδι	τοῦ	μετέχειν.
kwa	tumaini	la	kushiriki.
G1909	G1680	G3588	G3348

Au je hasemi hayo kwa ajili yetu? imeandikwa kwa ajili yetu, kwa sababu yeye alimaye nafaka inampasa kulima kwa matumaini, naye avunaye inampasa avune kwa matarajio ya kushiriki katika mavuno.

11	Εἰ	ἡμεῖς	ὑμῖν	τὰ	πνευματικὰ	ἐσπείραμεν,	μέγα	εἰ	ἡμεῖς,	ὑμῶν
	Kama	sisi	tulipanda–kwenu	vitu	vya–kiroho	tulipanda,	ni–jambo–kubwa	kama	sisi,	vitu–vyenu
	G1487	G1473	G4771	G3588	G4152	G4687	G3173	G1487	G1473	G4771

τὰ	σαρκικὰ	θερίσομεν?		
vya	kimwili	tutavuna?		
G3588	G4559	G2325		

Ikiwa tulipanda vitu vya rohoni miongoni mwenu, Je! Ni neno kubwa kwetu tukivuna vitu vya mwilini kutoka kwenu?

12	εἰ	ἄλλοι	τῆς	ὑμῶν	ἐξουσίας	μετέχουσιν,	οὐ	μᾶλλον	ἡμεῖς?	ἀλλ’
	Kama	wengine	haki	juu–yenu	haki	wanashiriki,	si	zaidi	sisi?	Lakini
	G1487	G0243	G3588	G4771	G1849	G3348	G3756	G3123	G1473	G0235

οὐκ	ἐχρησάμεθα	τῇ	ἐξουσίᾳ	ταύτῃ;	ἀλλὰ	πάντα	στέγομεν,	ἵνα	μή
hatukuitumia	hatukuitumia	haki	hii	hii;	bali	yote	tunavumilia,	ili	tusiiwekee
G3756	G5530	G3588	G1849	G3778	G0235	G3956	G4722	G2443	G3361

τινα	ἐνκοπὴν	δῶμεν,	τῷ	εὐαγγελίῳ	τοῦ	Χριστοῦ.	
kikwazo–chochote	kikwazo	tusiiwekee,	injili	ya–injili	ya	Kristo.	
G5100	G1464	G1325	G3588	G2098	G3588	G5547	

Ikiwa wengine walipata haki hii kutoka kwenu, Je! Sisi si zaidi? Hata hivyo, hatukuidai haki hii. Badala yake, tulivumilia mambo yote badala ya kuwa kikwazo cha injili ya Kristo.

13	οὐκ	οἴδατε	ὅτι	οἱ	τὰ	ἱερὰ	ἐργαζόμενοι,	τὰ	ἐκ
	Je,–hamjui	hamjui	kwamba	wale	wanaofanya–kazi	hekaluni	wanaofanya–kazi,	vitu	kutoka
	G3756	G1492	G3754	G3588	G3588	G2413	G2038	G3588	G1537

τοῦ	ἱεροῦ	ἐσθίουσιν;	οἱ	τῷ	θυσιαστηρίῳ	παρεδρεύοντες,	τῷ	madhabahu
hekaluni	hekaluni	wanakula;	wale	wanaohudumu	madhabahuni	wanaohudumu,	madhabahu	
G3588	G2411	G2068	G3588	G3588	G2379	G4332	G3588	

θυσιαστηρίῳ	συμμερίζονται?	
madhabahuni	wanashiriki?	
G2379	G4829	

Hamjui ya kuwa wote wafanyao kazi hekaluni hupata chakula chao kutoka hekaluni? Hamjui ya kuwa wote watendao kazi madhabahuni hupata sehemu ya kile kilichotolewa madhabahuni?

14	οὕτως	καὶ,	ὁ	Κύριος	διέταξεν	τοῖς	τὸ	εὐαγγέλιον	καταγγέλλουσιν,	ἐκ
	Hivyo	pia,	yule	Bwana	aliamuru	wale	wanaohubiri	injili	wanaohubiri,	kutoka
	G3779	G2532	G3588	G2962	G1299	G3588	G3588	G2098	G2605	G1537

τοῦ	εὐαγγελίου	ζῆν.	
kwa	injili	waishi.	
G3588	G2098	G2198	

Kwa jinsi iyo hiyo, Bwana aliagiza ya kuwa wote wanaoitangaza injili sharti wapate kuishi kutokana na hiyo injili.

15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ, ταῦτα
Mimi lakini sijatumia sijatumia hata–moja ya–hizi. Sijaandika sijaandika lakini, haya
G1473 G1161 G3756 G5530 G3762 G3778 G3756 G1125 G1161 G3778

ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί; καλὸν γάρ μοι μᾶλλον
ili hivyo iwe kwangu kwangu; ni–afadhali kwa–maana kwangu zaidi
G2443 G3779 G1096 G1722 G1473 G2570 G1063 G1473 G3123

ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου, οὐδεὶς κενώσει.
kufa, kuliko kujisifu kwangu kwangu, mtu–yeyote kunibatilishia.
G0599 G2228 G3588 G2745 G1473 G3762 G2758

Lakini sijawadai haki zote hizi. Na siandiki haya ili jambo lolote lifanyike kwa ajili yangu. Ni heri mimi nife kuliko mtu yeyote kubatilisha huku kujisifu kwangu.

16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα; ἀνάγκη
Kwa–maana–kama kwa–maana ninahubiri–injili, hii–si si kwangu kujisifu; lazima
G1437 G1063 G2097 G3756 G1510 G1473 G2745 G0318

γάρ μοι ἐπίκειται; οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ
kwa–maana juu–yangu iko; ole kwa–maana wangu ni, kama sitahubiri
G1063 G1473 G1945 G3759 G1063 G1473 G1510 G1437 G3361

εὐαγγελίσωμαι.
sitahubiri–injili.
G2097

Maana ikiwa naihubiri injili, sina sababu ya kujisifu, kwa sababu ni lazima nifanye hivi. Na ole wangu nisipoihubiri injili!

17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω; εἰ
Kwa–maana–kama kwa–maana kwa–hiari hili ninafanya, ujira ninao; lakini–kama
G1487 G1063 G1635 G3778 G4238 G3408 G2192 G1487

δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.
lakini bila–hiari, uwakili nimekabidhiwa.
G1161 G0210 G3622 G4100

Kwa maana nikifanya hivi kwa hiari yangu, nina thawabu. Lakini ikiwa si kwa hiari, bado nina jukumu nililopewa kuwa wakili.

18 τίς οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός? ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον,
Basi–nini basi ujira–wangu wangu ni ujira? Kwamba nikihubiri–injili bure,
G5101 G3767 G1473 G1510 G3588 G3408 G2443 G2097 G0077

θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου,
niitoe injili injili, bila kutumia kutumia kutumia–vibaya haki yangu yangu,
G5087 G3588 G2098 G1519 G3588 G3361 G2710 G3588 G1849 G1473

ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
katika injili injili.
G1722 G3588 G2098

Basi thawabu yangu ni nini? Ya kuwa nihubiripo, nitaitoa injili pasipo gharama na bila kutumia kwa utimilifu wa haki yangu niliyonayo katika Injili.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν
Kwa–maana–nikiwa–huru kwa–maana nikiwa kutoka–kwa wote, kwa–wote
G1658 G1063 G1510 G1537 G3956 G3956

ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.
mimi–mwenyewe nilijifanya–mtumwa, ili wengi–zaidi wengi–zaidi niwapate.
G1683 G1402 G2443 G3588 G4119 G2770

Maana japo nimekuwa huru kwa wote, nilifanyika mtumwa wa wote, ili kwamba niweze kuwapata wengi zaidi.

20	καὶ	ἐγενόμην	τοῖς	Ἰουδαίοις,	ὡς	Ἰουδαῖος,	ἵνα	Ἰουδαίους
	Nikawa	nikawa	kwa–Wayahudi,	Wayahudi,	kama	Myahudi,	ili	Wayahudi
	G2532	G1096	G3588	G2453	G5613	G2453	G2443	G2453

κερδήσω;	τοῖς	ὑπὸ	νόμον,	ὡς	ὑπὸ	νόμον,	
niwapate;	kwa–wale	walio–chini–ya	sheria,	kama	nilivyo–chini–ya	sheria,	
G2770	G3588	G5259	G3551	G5613	G5259	G3551	

μὴ	ὢν	αὐτὸς	ὑπὸ	νόμον,	ἵνα	τοὺς
ingawa–mimi–mwenyewe	ingawa	mimi–mwenyewe	si–chini–ya	sheria,	ili	wale
G3361	G1510	G0846	G5259	G3551	G2443	G3588

ὑπὸ	νόμον	κερδήσω;
walio–chini–ya	sheria	niwapate;
G5259	G3551	G2770

Kwa Wayahudi nilikuwa kama Myahudi, ili niwapate Wayahudi. Kwa wale walio chini ya sheria, nilikuwa kama mmoja wao aliye chini ya sheria ili niwapate wale walio chini ya sheria. Nilifanya hivyo ingawa mimi binafsi sikuwa chini ya sheria.

21	τοῖς	ἀνόμοις,	ὡς	ἄνομος,	μὴ	ὢν
	kwa–wale	wasio–na–sheria,	kama	mtu–asiye–na–sheria,	ingawa–si	ingawa
	G3588	G0459	G5613	G0459	G3361	G1510

ἄνομος	Θεοῦ,	ἀλλ’	ἔννομος	Χριστοῦ,	ἵνα	κερδάνω	τοὺς
bila–sheria–ya–Mungu	Mungu,	bali	chini–ya–sheria–ya	Kristo,	ili	niwapate	wale
G0459	G2316	G0235	G1772	G5547	G2443	G2770	G3588

ἀνόμους.
wasio–na–sheria.
G0459

Kwa wale walio nje ya sheria, nilikuwa kama mmoja wao nje ya sheria, ingawa mimi binafsi sikuwa nje ya sheria ya Mungu, bali chini ya sheria ya Kristo. Nilifanya hivyo ili niwapate wale walio nje ya sheria.

22	ἐγενόμην	τοῖς	ἀσθενέσιν,	ἀσθενής,	ἵνα	τοὺς	ἀσθενεῖς	κερδήσω.	τοῖς
	Nilikuwa	kwa–wale	dhaifu,	dhaifu,	ili	wale	dhaifu	niwapate.	Kwa–wote
	G1096	G3588	G0772	G0772	G2443	G3588	G0772	G2770	G3588

πᾶσιν	γέγονα	πάντα,	ἵνα	πάντως,	τινὰς	σώσω.
wote	nimekuwa	yote,	ili	kwa–njia–yoyote,	wengine	niwaokoe.
G3956	G1096	G3956	G2443	G3843	G5100	G4982

Kwa walio wanyonge nilikuwa mnyonge, ili niwapate walio wanyonge. Nimekuwa hali zote kwa watu wote, ili kwa njia zote nipate kuwaokoa baadhi.

23	πάντα	δὲ	ποιῶ	διὰ	τὸ	εὐαγγέλιον,	ἵνα	συνκοινωνὸς	αὐτοῦ
	Yote	lakini	ninafanya	kwa–ajili–ya	injili	injili,	ili	mshiriki	wake
	G3956	G1161	G4160	G1223	G3588	G2098	G2443	G4791	G0846

γένωμαι.
niwe.
G1096

Nami nafanya mambo yote kwa ajili ya injili, ili nipate kushiriki katika baraka.

24 Οὐκ Je,–hamjui, G3756 οἴδατε, hamjui, G1492 ὅτι kwamba G3754 οἱ wale G3588 ἐν katika G1722 σταδίῳ uwanja–wa–mbio G4712 τρέχοντες, wanaokimbia, G5143 πάντες wote G3956

μὲν kwa–kweli G3303 τρέχουσιν, wanakimbia, G5143 εἷς mmoja G1520 δὲ tu G1161 λαμβάνει anapokea G2983 τὸ tuzo G3588 βραβεῖον? tuzo? G1017 οὕτως Hivyo G3779 τρέχετε, kimbieni, G5143 ἵνα ili G2443

καταλάβητε. mpate. G2638

Hamjui ya kuwa katika mbio wote washindanao hupiga mbio, lakini apokeaye tuzo ni mmoja? Hivyo pigeni mbio ili mpate tuzo.

25 πᾶς Kila–mtu G3956 δὲ lakini G1161 ὁ yule G3588 ἀγωνιζόμενος, anayeshindana, G0075 πάντα mambo–yote G3956 ἐγκρατεύεται; anajizuia; G1467 ἐκεῖνοι wao G1565 μὲν kwa–kweli G3303

οὖν, basi, G3767 ἵνα kwa–ajili–ya G2443 φθαρτὸν taji–inayoharibika G5349 στέφανον taji G4735 λάβωσιν, wapate, G2983 ἡμεῖς sisi G1473 δὲ lakini G1161 ἄφθαρτον. isiyoharibika. G0862

Mwana michezo hujizuia katika yote awapo katika mafunzo. Hao hufanya hivyo ili wapokee taji iharibikayo, lakini sisi tunakimbia ili tupate taji isiyoharibika.

26 ἐγὼ Mimi G1473 τοίνυν basi G5106 οὕτως hivyo G3779 τρέχω, ninakimbia, G5143 ὡς si G5613 οὐκ bila–lengo G3756 ἀδήλως; bila–lengo; G0084 οὕτως hivyo G3779 πυκτεύω, ninapigana–ngumi, G4438

ὡς si G5613 οὐκ kama G3756 ἀέρα hewa G0109 δέρων. ninapigaye. G1194

Kwa hiyo mimi sikimbii bila sababu au napigana ngumi kama kupiga hewa.

27 ἀλλὰ Bali G0235 ὑπωπιάζω ninauadhibu G5299 μου mwili–wangu G1473 τὸ wangu G3588 σῶμα, mwili, G4983 καὶ na G2532 δουλαγωγῶ, kuutia–utumwani, G1396 μή isije G3361

πως kwa–njia–fulani G4459 ἄλλοις wengine G0243 κηρύξας, baada–ya–kuwahubiria, G2784 αὐτὸς mimi–mwenyewe G0846 ἀδόκιμος kukataliwa G0096 γένωμαι. niwe. G1096

Lakini nautesa mwili wangu na kuufanya kama mtumwa, ili kwamba nijapokwisha kuwahubiri wengine, mimi mwenyewe nisiwe wa kukataliwa.

Chapter 10

1 Οὐ Sitaki G3756 θέλω sitaki G2309 γὰρ kwa–maana G1063 ὑμᾶς ninyi G4771 ἀγνοεῖν, mkose–kujua, G0050 ἀδελφοί, ndugu, G0080 ὅτι kwamba G3754 οἱ baba G3588 πατέρες zetu G3962 ἡμῶν, zetu, G1473

πάντες wote G3956 ὑπὸ walikuwa–chini–ya G5259 τὴν wingu G3588 νεφέλην wingu G3507 ἦσαν, walikuwa, G1510 καὶ na G2532 πάντες wote G3956 διὰ walipita G1223 τῆς katika G3588

θαλάσσης bahari G2281 διῆλθον, walipita, G1330

Nataka ninyi mjue kaka na dada zangu, ya kuwa baba zetu walikuwa chini ya wingu na wote walipita katika bahari.

2	καὶ	πάντες	εἰς	τὸν	Μωϋσῆν	ἐβαπτίσαντο,	ἐν	τῇ	νεφέλῃ,	καὶ	ἐν
	na	wote	kwa	Musa	Musa	walibatizwa,	katika	wingu	wingu,	na	katika
	G2532	G3956	G1519	G3588	G3475	G0907	G1722	G3588	G3507	G2532	G1722

τῇ	θαλάσσῃ,	
bahari	bahari,	
G3588	G2281	

Wote walibatizwa wawe wa Musa ndani ya wingu na ndani ya bahari,

3	καὶ	πάντες	τὸ	αὐτὸ	πνευματικὸν	βρῶμα	ἔφαγον,
	na	wote	chakula	kile–kile	cha–kiroho	chakula	walikula,
	G2532	G3956	G3588	G0846	G4152	G1033	G5315

na wote walikula chakula kile kile cha roho.

4	καὶ	πάντες	τὸ	αὐτὸ	πνευματικὸν	ἔπιον	πόμα;	ἔπινον	γὰρ
	na	wote	kinywaji	kile–kile	cha–kiroho	walinywa	kinywaji;	walinywa	kwa–maana
	G2532	G3956	G3588	G0846	G4152	G4095	G4188	G4095	G1063

ἐκ	πνευματικῆς	ἀκολουθούσης	πέτρας,	ἡ	πέτρα	δὲ	ἦν	ὁ
kutoka	mwamba–wa–kiroho	uliofuatana–nao	mwamba,	na	mwamba	ule	ulikuwa	Kristo
G1537	G4152	G0190	G4073	G3588	G4073	G1161	G1510	G3588

Χριστός.
Kristo.
G5547

Wote walikunywa kinywaji kile kile cha roho. Maana walikunywa kutoka katika mwamba wa roho uliowafuata, na mwamba ule ulikuwa ni Kristo.

5	ἀλλ’	οὐκ	ἐν	τοῖς	πλείοσιν	αὐτῶν,	εὐδόκησεν	ὁ	Θεός;
	Lakini	kwa	wengi	wao	wengi	wao,	hakupendezwa	yule	Mungu;
	G0235	G3756	G1722	G3588	G4119	G0846	G2106	G3588	G2316

κατεστρώθησαν	γὰρ	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ.	
walitupwa	kwa–maana	katika	jangwa	jangwa.	
G2693	G1063	G1722	G3588	G2048	

Lakini Mungu hakupendezwa sana na wengi wao, na maiti zao zilisambazwa jangwani.

6	Ταῦτα	δὲ,	τύποι	ἡμῶν	ἐγενήθησαν,	εἰς	τὸ	μὴ	εἶναι	ἡμᾶς,
	Mambo–haya	basi,	mifano	kwetu	yalikuwa,	ili	tusiwe	tusiwe	tusiwe	sisi,
	G3778	G1161	G5179	G1473	G1096	G1519	G3588	G3361	G1510	G1473

ἐπιθυμητὰς	κακῶν,	καθὼς	κἀκεῖνοι	ἐπεθύμησαν.
wenye–kutamani	mabaya,	kama	wao–pia	walivyotamani.
G1938	G2556	G2531	G2548	G1937

Basi mambo haya yote yalikuwa mifano kwetu, ili sisi tusiwe watu wa kutamani mabaya kama na wao walivyofanya.

7	μηδὲ	εἰδωλολάτραι	γίνεσθε,	καθώς	τινες	αὐτῶν;	ὥσπερ	γέγραπται,
	Wala	msiwe–waabudu–sanamu,	msiwe,	kama	wengine	wao;	kama	ilivyoandikwa,
	G3366	G1496	G1096	G2531	G5100	G0846	G5618	G1125

Ἐκάθισεν	ὁ	λαὸς	φαγεῖν	καὶ	πεῖν,	καὶ	ἀνέστησαν	παίζειν.
Watu	waliketi	waliketi	kula	na	kunywa,	kisha	wakasimama	kucheza.
G2523	G3588	G2992	G5315	G2532	G4095	G2532	G0450	G3815

Msiwe waabudu sanamu, kama wengine wao walivyokuwa. Hii ni kama ilivyoandikwa, “Watu walikaa chini wakila na kunywa, na waliinuka kucheza kwa tamaa za mapenzi.”

8	μηδὲ	πορνεύωμεν,	καθώς	τινες	αὐτῶν	ἐπόρνευσαν,	καὶ	ἔπεσαν	μιᾷ
	Wala	tusifanye–uasherati,	kama	wengine	wao	walivyofanya,	na	wakaanguka	siku
	G3366	G4203	G2531	G5100	G0846	G4203	G2532	G4098	G1520

ἡμέρᾳ	εἰκοσι	τρεῖς	χιλιάδες.
moja	ishirini	na–tatu	elfu.
G2250	G1501	G5140	G5505

Tusifanye uasherati kama wengi wao walivyofanya. Wakafa siku moja watu ishirini na tatu elfu kwa sababu hiyo.

9	μηδὲ	ἐκπειράζωμεν	τὸν	Χριστόν,	καθώς	τινες	αὐτῶν	ἐπείρασαν,	καὶ
	Wala	tusimjaribu	yule	Kristo,	kama	wengine	wao	walivyomjaribu,	wakafa
	G3366	G1598	G3588	G5547	G2531	G5100	G0846	G3985	G2532

ὑπὸ	τῶν	ὄφεων	ἀπώλλυντο.
na	nyoka	nyoka	wakafa.
G5259	G3588	G3789	G0622

Wala tusimjaribu Kristo, kama wengi wao walivyofanya na wakaharibiwa kwa nyoka.

10	μηδὲ	γογγύζετε,	καθάπερ	τινὲς	αὐτῶν	ἐγόγγυσαν,	καὶ	ἀπώλοντο
	Wala	msinung’unike,	kama	wengine	wao	walivyonung’unika,	wakafa	wakafa
	G3366	G1111	G2509	G5100	G0846	G1111	G2532	G0622

ὑπὸ	τοῦ	ὀλοθρευτοῦ.
na	mharibu	mharibu.
G5259	G3588	G3644

Na pia msinung'unike, kama wengi wao walivyonung'unika na kuharibiwa na malaika wa mauti.

11	ταῦτα	δὲ	τυπικῶς	συνέβαινεν	ἐκείνοις,	ἐγράφη	δὲ	πρὸς
	Mambo–haya	basi	kama–mifano	yaliwapata	wao,	yaliandikwa	lakini	kwa
	G3778	G1161	G5179	G4819	G1565	G1125	G1161	G4314

νουθεσίαν	ἡμῶν,	εἰς	οὓς	τὰ	τέλη	τῶν	αἰώνων	κατήντηκεν.
maonyo	yetu,	ambao	kwetu	mwisho	wa–mwisho	wa	zama	umefika.
G3559	G1473	G1519	G3739	G3588	G5056	G3588	G0165	G2658

Basi mambo hayo yalitendeka kama mifano kwetu. Yakaandikwa ili kutuonya sisi - tuliofikiliwa na miisho ya zamani.

12	Ὥστε	ὁ	δοκῶν	ἑστάναι,	βλεπέτω,	μὴ	πέσῃ.
	Hivyo	yule	anayedhani	amesimama,	aangalie,	asianguke	asianguke.
	G5620	G3588	G1380	G2476	G0991	G3361	G4098

Kwa hiyo kila ajionaye amesimama awe makini asije akaanguka.

13 πειρασμὸς Jaribu G3986 ὑμᾶς halikuwapata G4771 οὐκ halikuwapata G3756 εἴληφεν, halikuwapata, G2983 εἰ isipokuwa G1487 μὴ isipokuwa G3361 ἀνθρώπινος; la–kawaida; G0442

πιστὸς mwaminifu G4103 δὲ lakini G1161 ὁ ni G3588 Θεός, Mungu, G2316 ὃς ambaye G3739 οὐκ hatawaruhusu G3756 ἐάσει hatawaruhusu G1439 ὑμᾶς ninyi G4771 πειρασθῆναι kujaribiwa G3985

ὑπὲρ zaidi–ya G5228 ὃ mnavyoweza G3739 δύνασθε, mnavyoweza, G1410 ἀλλὰ bali G0235 ποιήσει, atafanya, G4160 σὺν pamoja–na G4862 τῷ jaribu G3588 πειρασμῷ, jaribu, G3986 καὶ pia G2532

τὴν njia G3588 ἔκβασιν, ya–kutoka, G1545 τοῦ ili G3588 δύνασθαι mweze G1410 ὑπενεγκεῖν. kustahimili. G5297

Hakuna jaribu lililowapata ninyi lisilo kawaida ya wanadamu. Ila Mungu ni mwaminifu. Hatawaacha mjaribiwe kupita uwezo wenu. Pamoja na jaribu yeye atawapa mlango wa kutokea, ili mweze kustahimili.

14 Διόπερ, Kwa–hiyo, G1355 ἀγαπητοί wapendwa G0027 μου, wangu, G1473 φεύγετε ikimbieni G5343 ἀπὸ ibada G0575 τῆς ya–sanamu G3588 εἰδωλολατρίας. ibada–ya–sanamu. G1495

Kwa hiyo, wapendwa wangu, ikimbieni ibada ya sanamu.

15 ὡς Nasema G5613 φρονίμοις kwa–wenye–busara G5429 λέγω; nasema; G3004 κρίνατε amueni G2919 ὑμεῖς ninyi G4771 ὅ nisemalo G3739 φημι. nisemalo. G5346

Nasema nanyi kama watu wenye akili, ili muamue juu ya ninalosema.

16 Τὸ Kikombe G3588 ποτήριον cha–kikombe G4221 τῆς cha G3588 εὐλογίας, baraka, G2129 ὃ ambacho G3739 εὐλογοῦμεν, tunabariki, G2127 οὐχὶ je,–si G3780 κοινωνία ushirika G2842 ἐστὶν ni G1510

τοῦ wa G3588 αἵματος damu G0129 τοῦ ya G3588 Χριστοῦ? Kristo? G5547 τὸν Mkate G3588 ἄρτον ule G0740 ὃν tunaouumega, G3739 κλῶμεν, tunaouumega, G2806 οὐχὶ je,–si G3780

κοινωνία ushirika G2842 τοῦ wa G3588 σώματος mwili G4983 τοῦ wa G3588 Χριστοῦ Kristo G5547 ἐστιν? ni? G1510

Kikombe cha baraka tubarikicho, si ushirika wa damu ya Kristo? Mkate ule tuumegao, si ushirika wa mwili wa Kristo?

17 ὅτι Kwa–sababu G3754 εἷς mkate G1520 ἄρτος, ni–mmoja, G0740 ἓν mwili G1520 σῶμα, ni–mmoja, G4983 οἱ sisi G3588 πολλοί wengi G4183 ἐσμεν; tu; G1510 οἱ sisi G3588 γὰρ kwa–maana G1063

πάντες, sote, G3956 ἐκ kutoka G1537 τοῦ mkate G3588 ἑνὸς ule–mmoja G1520 ἄρτου, mkate, G0740 μετέχομεν. tunashiriki. G3348

Kwa kuwa mkate ni mmoja, sisi tulio wengi tu mwili mmoja. Sisi sote twapokea mkate mmoja kwa pamoja.

18 βλέπετε Angalieni G0991 τὸν Israeli G3588 Ἰσραὴλ Israeli G2474 κατὰ kwa G2596 σάρκα: mwili: G4561 οὐχ je,–si G3756 οἱ wale G3588 ἐσθίοντες wanaokula G2068 τὰς dhabihu G3588 θυσίας, dhabihu, G2378

κοινωνοὶ washirika G2844 τοῦ wa G3588 θυσιαστηρίου madhabahu G2379 εἰσίν? ni? G1510

Watazameni watu wa Israeli: Je! Wale wote walao dhabihu si washiriki katika madhabahu?

19 τί οὖν φημι? ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν, ἢ
Nasema–nini basi nasema? Kwamba kilichotolewa–kwa–sanamu ni–kitu ni, au
G5101 G3767 G5346 G3754 G1494 G5100 G1510 G2228

ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν?
kwamba sanamu ni–kitu ni?
G3754 G1497 G5100 G1510

Nasema nini basi? Ya kuwa sanamu ni kitu? Au ya kuwa chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu ni kitu?

20 ἀλλ’ ὅτι ἃ θύουσιν (τὰ ἔθνη) δαιμονίοις, καὶ οὐ
Bali kwamba wanayoyatoa wanayoyatoa mataifa mataifa kwa–mashetani, na si
G0235 G3754 G3739 G2380 G3588 G1484 G1140 G2532 G3756

Θεῷ, θύουσιν. οὐ θέλω δὲ, ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων
kwa–Mungu, wanayatoa. Sitaki sitaki lakini, ninyi mwe–washirika wa mashetani
G2316 G2380 G3756 G2309 G1161 G4771 G2844 G3588 G1140

γίνεσθαι.
mwe.
G1096

Lakini nasema juu ya vitu vile wavitoavyo sadaka watu wapagani wa Mataifa, ya kuwa wanatoa vitu hivi kwa mapepo na sio kwa Mungu. Nami sitaki ninyi kushirikiana na mapepo!

21 οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων.
Hamwezi hamwezi kikombe cha–Bwana kunywa, na kikombe cha–mashetani.
G3756 G1410 G4221 G2962 G4095 G2532 G4221 G1140

οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων.
Hamwezi hamwezi meza ya–Bwana kushiriki, na meza ya–mashetani.
G3756 G1410 G5132 G2962 G3348 G2532 G5132 G1140

Hamwezi kunywea kikombe cha Bwana na kikombe cha mapepo. Hamwezi kuwa na ushirika katika meza ya Bwana na katika meza ya mapepo.

22 ἢ, παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον? μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ
Au, tunamchochea–wivu yule Bwana? Je,–tuna–nguvu–zaidi tuna–nguvu–zaidi kuliko–yeye
G2228 G3863 G3588 G2962 G3361 G2478 G0846

ἐσμεν?
tu?
G1510

Au twamtia Bwana wivu? Tuna nguvu zaidi yake?

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει; πάντα ἔξεστιν,
Mambo–yote yanaruhusiwa, lakini si yote yanafaa; mambo–yote yanaruhusiwa,
G3956 G1832 G0235 G3756 G3956 G4851 G3956 G1832

ἀλλ’ οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.
lakini si yote yanajenga.
G0235 G3756 G3956 G3618

“Vitu vyote ni halali,” lakini si vyote vifaavyo. “Vitu vyote ni halali,” lakini si vyote viwajengavyo watu.

24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου.
Mtu–yeyote faida yake asitafute, bali faida ya mwingine.
G3367 G3588 G1438 G2212 G0235 G3588 G3588 G2087

Hakuna hata mmoja angetafuta mazuri yake tu. Badala yake, kila mmoja angetafuta mazuri ya mwenzake.

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον, ἐσθίετε; μηδὲν ἀνακρίνοντες
Chochote kinachouzwa katika sokoni kinachouzwa, kuleni; bila-kuuliza bila-kuuliza
G3956 G3588 G1722 G3111 G4453 G2068 G3367 G0350

διὰ τὴν συνείδησιν.
kwa-sababu-ya dhamiri dhamiri.
G1223 G3588 G4893

Mnaweza kula kila kitu kiuzwacho sokoni bila kuuliza -uliza kwa ajili ya dhamiri.

26 τοῦ Κυρίου γὰρ ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα
Kwa-maana dunia-ya-Bwana kwa-maana dunia dunia, na vyote vilivyomo
G3588 G2962 G1063 G3588 G1093 G2532 G3588 G4138

αὐτῆς.
ndani-yake.
G0846

Maana “dunia ni mali ya Bwana, na vyote viijazavyo.”

27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε
Kama mtu-yeyote anawaalika ninyi miongoni-mwa wasioamini, na mnataka

πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν
kwenda, chochote kinachowekwa mbele-yenu mbele-yenu kuleni, bila-kuuliza
G4198 G3956 G3588 G3908 G4771 G2068 G3367

ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.
bila-kuuliza kwa-sababu-ya dhamiri dhamiri.
G0350 G1223 G3588 G4893

Na mtu asiyeamini akiwaalika kula, na mnataka kwenda, kuleni chochote awapacho pasipo kuuliza maswali ya dhamiri.

28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο
Lakini-kama lakini mtu-yeyote anawaambia anawaambia, Hiki
G1437 G1161 G5100 G4771 G3004 G3778

ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε, δι’ ἐκεῖνον τὸν
kimetolewa-dhabihu-kwa-sanamu ni, msile, msile, kwa-ajili-ya yule aliyekwambia
G1494 G1510 G3361 G2068 G1223 G1565 G3588

μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν; <Τοῦ γὰρ κυρίου ἡ
aliyekuambia, na dhamiri dhamiri; Kwa-maana kwa-maana dunia-ya-Bwana dunia
G3377 G2532 G3588 G4893 G3588 G1063 G2962 G3588

γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς>.
dunia, na vyote vilivyomo ndani-yake.
G1093 G2532 G3588 G4138 G0846

Lakini mtu akiwaambia, “Chakula hiki kimetokana na sadaka ya wapagani,” msile. Hii ni kwa ajili yake aliyewaambia, na kwa ajili ya dhamiri.

29 συνείδησιν δὲ, λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου;
Dhamiri lakini, nasema, si yako mwenyewe, bali ya yule mwingine;
G4893 G1161 G3004 G3780 G3588 G1438 G0235 G3588 G3588 G2087

ἵνα῾ τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης
kwa–nini kwa–nini kwa–maana uhuru wangu wangu uhukumiwe na dhamiri–ya–mtu
G2443 G5101 G1063 G3588 G1657 G1473 G2919 G5259 G0243

συνειδήσεως?
mwingine?
G4893

Nami simaanishi dhamiri zenu, bali dhamiri ya yule mwingine. Maana kwanini uhuru wangu uhukumiwe na dhamiri ya mtu mwingine?

30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι, ὑπὲρ οὗ
Kama mimi kwa–shukrani ninashiriki, kwa–nini ninenwe–vibaya, kwa–sababu–ya kitu
G1487 G1473 G5485 G3348 G5101 G0987 G5228 G3739

ἐγὼ εὐχαριστῶ?
ambacho–mimi ninashukuru?
G1473 G2168

Ikiwa mimi natumia chakula kwa shukrani, kwanini nitukanwe kwa kitu ambacho nimeshukuru kwacho?

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς
Basi–iwe basi mnakula, iwe mnakunywa, iwe mnafanya mnafanya, yote kwa
G1535 G3767 G2068 G1535 G4095 G1535 G5100 G4160 G3956 G1519

δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.
utukufu wa–Mungu fanyeni.
G1391 G2316 G4160

Kwa hiyo, chochote mnachokula au kunywa, au chochote mfanyacho, fanyeni yote kwa ajili ya utukufu wa Mungu.

32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε, καὶ Ἕλλησιν, καὶ τῇ
Msiwe–kikwazo kwa Wayahudi, msiwe, wala–kwa Wagiriki, wala–kwa kanisa
G0677 G2532 G2453 G1096 G2532 G1672 G2532 G3588

ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ.
la–kanisa la Mungu.
G1577 G3588 G2316

Msiwakoseshe Wayahudi au Wayunani, au kanisa la Mungu.

33 καθὼς κἀγὼ πάντα, πᾶσιν ἀρέσκω; μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ
Kama mimi–pia mambo–yote, kwa–wote ninawapendeza; si nikitafuta faida yangu
G2531 G2504 G3956 G3956 G0700 G3361 G2212 G3588 G1683

σύμφορον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.
faida, bali faida ya wengi, ili waokolewe.
G4851 G0235 G3588 G3588 G4183 G2443 G4982

Jaribuni kama mimi ninavyojaribu kuwapendeza watu wote kwa mambo yote. Sitafuti faida yangu mwenyewe, bali ya wengi. Nami nafanya hivi ili wapate kuokolewa.

Chapter 11

1 μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.
waigaji wangu kuweni, kama na–mimi wa–Kristo.
G3402 G1473 G1096 G2531 G2504 G5547

Nifuateni mimi, kama na mimi ninavyomfuata Kristo.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε; καὶ καθὼς
Nawasifuni na ninyi, kwa–sababu yote yangu mnakumbuka; na kama
G1867 G1161 G4771 G3754 G3956 G1473 G3403 G2532 G2531

παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.
nilivyowapa ninyi, hizo mapokeo mnashika.
G3860 G4771 G3588 G3862 G2722

Sasa nawasifu kwasababu ya vile mnavyonikumbuka katika mambo yote. Nawasifu kwasababu mmeyashika mapokeo kama nilivyoyaleta kwenu.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ, ὁ
Nataka na ninyi kujua, kwamba wa–kila mwanaume ile kichwa, huyo
G2309 G1161 G4771 G1492 G3754 G3956 G0435 G3588 G2776 G3588

Χριστός ἐστιν; κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ; κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ,
Kristo ni; kichwa na wa–mke huyo mume; kichwa na wa–huyo Kristo,
G5547 G1510 G2776 G1161 G1135 G3588 G0435 G2776 G1161 G3588 G5547

ὁ Θεός.
huyo Mungu.
G3588 G2316

Basi nataka mfahamu ya kuwa Kristo ni kichwa cha kila mwanaume, naye mwanaume ni kichwa cha mwanamke, na ya kuwa Mungu ni kichwa cha Kristo.

4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων,
kila mwanaume anayeomba au anayetabiri, juu–ya kichwa akiwa–na,
G3956 G0435 G4336 G2228 G4395 G2596 G2776 G2192

καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
anaaibisha hicho kichwa chake.
G2617 G3588 G2776 G0846

Kila mwanaume aombaye au atoae unabii akiwa amefunika kichwa anakiabisha kichwa chake.

5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα, ἀκατακαλύπτῳ τῇ
kila na mke anayeomba au anayetabiri, bila–kufunika hicho
G3956 G1161 G1135 G4336 G2228 G4395 G0177 G3588

κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς; ἓν γάρ ἐστιν, καὶ τὸ
kichwa, anaaibisha hicho kichwa chake; moja kwa–maana ni, na hiyo
G2776 G2617 G3588 G2776 G0846 G1520 G1063 G1510 G2532 G3588

αὐτὸ, τῇ ἐξυρημένῃ.
sawa, na–huyo aliyenyolewa.
G0846 G3588 G3587

Lakini kila mwanamke aombae au kutoa unabii hali kichwa chake kikiwa wazi anakiaibisha kichwa chake. Kwa maana ni sawa sawa na kama amenyolewa.

6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν
kama kwa–maana ha– –jifuniki mke, na anyolewe. kama na aibu
G1487 G1063 G3756 G2619 G1135 G2532 G2751 G1487 G1161 G0150

γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.
kwa–mke ile kunyolewa au kunyoa, ajifunike.
G1135 G3588 G2751 G2228 G3587 G2619

Ikiwa kama mwanamke hatafunika kichwa chake, na akatwe nywele zake ziwe fupi. Maana ikiwa ni aibu mwanamke kukata nywele zake au kunyolewa, basi afunike kichwa chake.

7	ἀνὴρ	μὲν	γὰρ	οὐκ	ὀφείλει	κατακαλύπτεσθαι	τὴν	κεφαλήν,	
	mwanaume	kwa–hakika	kwa–maana	ha–	–paswi	kufunika	hicho	kichwa,	
	G0435	G3303	G1063	G3756	G3784	G2619	G3588	G2776	

εἰκὼν	καὶ	δόξα	Θεοῦ	ὑπάρχων;	ἡ	γυνὴ	δὲ,	δόξα	ἀνδρός	ἐστιν.
mfano	na	utukufu	wa–Mungu	akiwa;	huyo	mke	na,	utukufu	wa–mume	ni.
G1504	G2532	G1391	G2316	G5225	G3588	G1135	G1161	G1391	G0435	G1510

Kwani haimpasi mwanamume kufunika kichwa chake, kwa sababu yeye ni mfano na utukufu wa Mungu. Lakini mwanamke ni utukufu wa mwanamume.

8	οὐ	γάρ	ἐστιν	ἀνὴρ	ἐκ	γυναικός,	ἀλλὰ	γυνὴ	ἐξ
	si	kwa–maana	ni	mwanaume	kutoka–kwa	mke,	bali	mke	kutoka–kwa
	G3756	G1063	G1510	G0435	G1537	G1135	G0235	G1135	G1537

ἀνδρός.
mwanaume.
G0435

Maana mwanamume hakutokana na mwanamke. Bali mwanamke alitokana na mwanamume.

9	καὶ	γὰρ	οὐκ	ἐκτίσθη	ἀνὴρ	διὰ	τὴν	γυναῖκα,
	na	kwa–maana	hakuumbwa	hakuumbwa	mwanaume	kwa–sababu–ya	huyo	mke,
	G2532	G1063	G3756	G2936	G0435	G1223	G3588	G1135

ἀλλὰ	γυνὴ	διὰ	τὸν	ἄνδρα.	
bali	mke	kwa–sababu–ya	huyo	mwanaume.	
G0235	G1135	G1223	G3588	G0435	

Wala mwanamume hakuumbwa kwa ajili ya mwanamke. Bali mwanamke aliumbwa kwa ajili ya mwanamume.

10	διὰ	τοῦτο,	ὀφείλει	ἡ	γυνὴ	ἐξουσίαν	ἔχειν	ἐπὶ	τῆς
	kwa–sababu–ya	hii,	inampasa	huyo	mke	mamlaka	kuwa–na	juu–ya	hicho
	G1223	G3778	G3784	G3588	G1135	G1849	G2192	G1909	G3588

κεφαλῆς,	διὰ	τοὺς	ἀγγέλους.	
kichwa,	kwa–sababu–ya	hao	malaika.	
G2776	G1223	G3588	G0032	

Hii ndio sababu mwanamke anapaswa kuwa na ishara ya mamlaka juu ya kichwa chake, kwa sababu ya malaika.

11	πλὴν,	οὔτε	γυνὴ	χωρὶς	ἀνδρὸς,	οὔτε	ἀνὴρ	χωρὶς	γυναικὸς,	ἐν
	lakini,	wala	mke	bila	mwanaume,	wala	mwanaume	bila	mke,	katika
	G4133	G3777	G1135	G5565	G0435	G3777	G0435	G5565	G1135	G1722

Κυρίῳ.
Bwana.
G2962

Hata hivyo, katika Bwana, mwanamke hayupo peke yake pasipo mwanamume, au mwanamume pasipo mwanamke.

12	ὥσπερ	γὰρ	ἡ	γυνὴ,	ἐκ	τοῦ	ἀνδρός;	οὕτως	καὶ	
	kama–vile	kwa–maana	huyo	mke,	kutoka–kwa	huyo	mwanaume;	vivyo–hivyo	na	
	G5618	G1063	G3588	G1135	G1537	G3588	G0435	G3779	G2532	

ὁ	ἀνὴρ	διὰ,	τῆς	γυναικός;	τὰ	δὲ	πάντα,	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ.
huyo	mwanaume	kupitia,	huyo	mke;	hayo	na	yote,	kutoka–kwa	huyo	Mungu.
G3588	G0435	G1223	G3588	G1135	G3588	G1161	G3956	G1537	G3588	G2316

Maana kama vile mwanamke alitoka kwa mwanamume, vile vile mwanamume alitoka kwa mwanamke. Na vitu vyote hutoka kwa Mungu.

13	ἐν	ὑμῖν	αὐτοῖς	κρίνατε:	πρέπον	ἐστὶν	γυναῖκα	ἀκατακάλυπτον,	τῷ	
	ndani–ya	ninyi	wenyewe	amueni:	inafaa	ni	mke	bila–kufunika,	kwa–huyo	
	G1722	G4771	G0846	G2919	G4241	G1510	G1135	G0177	G3588	

Θεῷ	προσεύχεσθαι?	
Mungu	kuomba?	
G2316	G4336	

Hukumuni wenyewe: Je! ni sahihi mwanamke amuombe Mungu hali kichwa chake kikiwa wazi?

14	οὐδὲ	ἡ	φύσις	αὐτὴ	διδάσκει	ὑμᾶς,	ὅτι	ἀνὴρ	μὲν	
	wala	hiyo	asili	yenyewe	inawafundisha	ninyi,	kwamba	mwanaume	kwa–hakika	
	G3761	G3588	G5449	G0846	G1321	G4771	G3754	G0435	G3303	

ἐὰν	κομᾷ,	ἀτιμία	αὐτῷ	ἐστιν?	
kama	akiwa–na–nywele–ndefu,	aibu	kwake	ni?	
G1437	G2863	G0819	G0846	G1510	

Je hata asili peke yake haiwafundishi ya kwamba mwanamume akiwa na nywele ndefu ni aibu kwake?

15	γυνὴ	δὲ	ἐὰν	κομᾷ,	δόξα	αὐτῇ	ἐστιν;	ὅτι	ἡ
	mke	na	kama	akiwa–na–nywele–ndefu,	utukufu	kwake	ni;	kwa–sababu	hizo
	G1135	G1161	G1437	G2863	G1391	G0846	G1510	G3754	G3588

κόμη	ἀντὶ,	περιβολαίου	δέδοται	αὐτῇ.
nywele	badala–ya,	kifuniko	zimepewa	kwake.
G2864	G0473	G4018	G1325	G0846

Je asili haiwafundishi ya kwamba mwanamke akiwa na nywele ndefu ni utukufu kwake? Maana amepewa zile nywele ndefu kama vazi lake.

16	Εἰ	δέ	τις	δοκεῖ	φιλόνεικος	εἶναι,	ἡμεῖς	τοιαύτην	συνήθειαν
	Kama	na	mtu–yeyote	anadhani	mpenda–ugomvi	kuwa,	sisi	namna–hiyo	desturi
	G1487	G1161	G5100	G1380	G5380	G1510	G1473	G5108	G4914

οὐκ	ἔχομεν,	οὐδὲ	αἱ	ἐκκλησίαι	τοῦ	Θεοῦ.	
hatuna,	hatuna,	wala	hizo	makanisa	ya–huyo	Mungu.	
G3756	G2192	G3761	G3588	G1577	G3588	G2316	

Lakini ikiwa mtu yeyote anataka kubishana juu ya hili, sisi hatuna namna nyingine, wala makanisa ya Mungu.

17	Τοῦτο	δὲ	παραγγέλλων,	οὐκ	ἐπαινῶ,	ὅτι	οὐκ	εἰς	τὸ	κρεῖσσον,
	Hili	na	nikiwaagiza,	sikusifii,	sikusifii,	kwa–sababu	si	kwa	hilo	bora,
	G3778	G1161	G3853	G3756	G1867	G3754	G3756	G1519	G3588	G2908

ἀλλὰ	εἰς	τὸ	ἧσσον,	συνέρχεσθε.	
bali	kwa	hilo	baya,	mnakusanyika.	
G0235	G1519	G3588	G2276	G4905	

Katika maagizo yafuatayo, mimi siwasifu. Maana mnapokusanyika, sio kwa faida bali kwa hasara.

18	πρῶτον	μὲν,	γὰρ	συνερχομένων	ὑμῶν	ἐν	ἐκκλησίᾳ,	ἀκούω
	kwanza	kwa–hakika,	kwa–maana	mkikusanyika	ninyi	katika	kanisa,	nasikia
	G4412	G3303	G1063	G4905	G4771	G1722	G1577	G0191

σχίσματα	ἐν	ὑμῖν	ὑπάρχειν,	καὶ	μέρος	τι	πιστεύω.
mafarakano	ndani–ya	ninyi	yapo,	na	sehemu	fulani	ninaamini.
G4978	G1722	G4771	G5225	G2532	G3313	G5100	G4100

Maana kwanza, nasikia ya kuwa mkutanikapo kanisani, kuna migawanyiko kati yenu, na kwa sehemu ninaamini.

19	δεῖ	γὰρ	καὶ	αἱρέσεις	ἐν	ὑμῖν	εἶναι,	ἵνα	καὶ	οἱ
	lazima	kwa–maana	pia	makundi	ndani–ya	ninyi	kuwa,	ili	pia	wale
	G1163	G1063	G2532	G0139	G1722	G4771	G1510	G2443	G2532	G3588

δόκιμοι,	φανεροὶ	γένωνται	ἐν	ὑμῖν.
waliokubaliwa,	dhahiri	wawe	ndani–ya	ninyi.
G1384	G5318	G1096	G1722	G4771

Kwa maana ni lazima iwepo misuguano kati yenu, ili kwamba wale waliokubaliwa wajulikane kwenu.

20	Συνερχομένων	οὖν	ὑμῶν,	ἐπὶ	τὸ	αὐτὸ,	οὐκ	ἔστιν	κυριακὸν
	Mkikusanyika	basi	ninyi,	mahali	pale	pamoja,	si	ni	chakula–cha–Bwana
	G4905	G3767	G4771	G1909	G3588	G0846	G3756	G1510	G2960

δεῖπνον	φαγεῖν.
karamu	kula.
G1173	G5315

Kwa maana mkutanikapo, mnachokula sio chakula cha Bwana.

21	ἕκαστος	γὰρ,	τὸ	ἴδιον	δεῖπνον,	προλαμβάνει	ἐν	τῷ	
	kila–mmoja	kwa–maana,	hiyo	yake–mwenyewe	karamu,	anachukua–kwanza	katika	huko	
	G1538	G1063	G3588	G2398	G1173	G4301	G1722	G3588	

φαγεῖν;	καὶ	ὃς	μὲν	πεινᾷ,	ὃς	δὲ	μεθύει.	
kula;	na	huyu	kwa–hakika	ana–njaa,	huyu	na	amelewa.	
G5315	G2532	G3739	G3303	G3983	G3739	G1161	G3184	

Mnapokula, kila mmoja hula chakula chake mwenyewe kabla wengine hawajala. hata huyu ana njaa, na huyu amelewa.

22	μὴ	γὰρ	οἰκίας	οὐκ	ἔχετε,	εἰς	τὸ	ἐσθίειν	καὶ	πίνειν?	ἢ
	je	kwa–maana	nyumba	hamna,	hamna,	kwa	huko	kula	na	kunywa?	au
	G3361	G1063	G3614	G3756	G2192	G1519	G3588	G2068	G2532	G4095	G2228

τῆς	ἐκκλησίας	τοῦ	Θεοῦ	καταφρονεῖτε,	καὶ	καταισχύνετε	τοὺς	μὴ	
hilo	kanisa	la–huyo	Mungu	mnalidharau,	na	mnawaaibishia	wale	wasio–na	
G3588	G1577	G3588	G2316	G2706	G2532	G2617	G3588	G3361	

ἔχοντας?	τί	εἴπω	ὑμῖν?	ἐπαινέσω	ὑμᾶς	ἐν	τούτῳ?	οὐκ	ἐπαινῶ!	
walioko?	nini	niseme	kwenu?	niwasifie	ninyi	katika	hili?	si–	–kusifii!	
G2192	G5101	G3004	G4771	G1867	G4771	G1722	G3778	G3756	G1867	

Je hamna nyumba za kulia na kunywea? Je mnalidharau kanisa la Mungu na kuwafedhehesha wasio na Kitu? Niseme nini kwenu? Niwasifu? Sitawasifu katika hili!

23	ἐγὼ	γὰρ	παρέλαβον	ἀπὸ	τοῦ	Κυρίου,	ὃ	καὶ	παρέδωκα	ὑμῖν:
	mimi	kwa–maana	nilipokea	kutoka–kwa	huyo	Bwana,	lile	na	niliwapa	ninyi:
	G1473	G1063	G3880	G0575	G3588	G2962	G3739	G2532	G3860	G4771

ὅτι	ὁ	Κύριος	Ἰησοῦς	ἐν	τῇ	νυκτὶ	ᾗ	παρεδίδετο,	ἔλαβεν	
kwamba	huyo	Bwana	Yesu	katika	ile	usiku	ambayo	alisalitiwa,	alichukua	
G3754	G3588	G2962	G2424	G1722	G3588	G3571	G3739	G3860	G2983	

ἄρτον,
mkate,
G0740

Maana nilipokea kutoka kwa Bwana kile ambacho nimewapa ninyi ya kuwa Bwana Yesu, usiku ule aliposalitiwa, alichukua mkate.

24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ εἶπεν, Τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα,
na akishukuru aliuvunja, na akasema, Huu wangu ni huo mwili,
G2532 G2168 G2806 G2532 G3004 G3778 G1473 G1510 G3588 G4983

τὸ ὑπὲρ ὑμῶν; τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
huo kwa–ajili–ya ninyi; hili fanyeni kwa hilo langu kumbukumbu.
G3588 G5228 G4771 G3778 G4160 G1519 G3588 G1699 G0364

Baada ya kushukuru, aliuvunja na kusema, “Huu ndio mwili wangu, ulio kwa ajili yenu. Fanyeni hivi kwa kunikumbuka mimi.”

25 ὡσαύτως καὶ, τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ
vivyo–hivyo na, hiki kikombe, baada–ya hiyo karamu, akisema, Hiki hiki
G5615 G2532 G3588 G4221 G3326 G3588 G1172 G3004 G3778 G3588

ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν, ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι; τοῦτο ποιεῖτε,
kikombe hilo agano–jipya agano ni, katika hilo langu damu; hili fanyeni,
G4221 G3588 G2537 G1242 G1510 G1722 G3588 G1699 G0129 G3778 G4160

ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
kila–mara mnapo– –kunywa, kwa hilo langu kumbukumbu.
G3740 G1437 G4095 G1519 G3588 G1699 G0364

Na vivi hivi akachukua kikombe baada ya kula, na kusema, “Kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu. Fanyeni hivi mara nyingi kila mywapo, kwa kunikumbuka mimi.”

26 ὁσάκις γὰρ, ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον
kila–mara kwa–maana, mnapo– –kula huu mkate huu, na hiki kikombe
G3740 G1063 G1437 G2068 G3588 G0740 G3778 G2532 G3588 G4221

πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ.
kunywa, huo kifo cha–huyo Bwana mnatangaza, hadi atakapo– –kuja.
G4095 G3588 G2288 G3588 G2962 G2605 G0891 G3739 G2064

Kwa kila muda mlapo mkate huu na kukinywea kikombe, mwaitangaza mauti ya Bwana mpaka atakapokuja.

27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον
kwa–hiyo yeyote ambaye akila huu mkate, au akinywa hiki kikombe
G5620 G3739 G0302 G2068 G3588 G0740 G2228 G4095 G3588 G4221

τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος, καὶ τοῦ
cha–huyo Bwana bila–kustahili, mwenye–hatia atakuwa wa–huo mwili, na wa–hiyo
G3588 G2962 G0371 G1777 G1510 G3588 G4983 G2532 G3588

αἵματος τοῦ Κυρίου.
damu ya–huyo Bwana.
G0129 G3588 G2962

Kwa hiyo, kila aulaye mkate au kukinywea kikombe hicho cha Bwana isivyostahili, atakuwa amejipatia hatia ya mwili na damu ya Bwana.

28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω,
ajipime na mtu mwenyewe, na hivyo kutoka huo mkate ale,
G1381 G1161 G0444 G1438 G2532 G3779 G1537 G3588 G0740 G2068

καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.
na kutoka hiki kikombe anywe.
G2532 G1537 G3588 G4221 G4095

Mtu ajihoji mwenyewe kwanza, na hivyo aule mkate, na kukinywea kikombe.

29	ὁ	γὰρ	ἐσθίων	καὶ	πίνων	κρίμα	ἑαυτῷ,	ἐσθίει	καὶ
	yule	kwa–maana	akulaye	na	akinywa	hukumu	kwake–mwenyewe,	anakula	na
	G3588	G1063	G2068	G2532	G4095	G2917	G1438	G2068	G2532

πίνει,	μὴ	διακρίνων	τὸ	σῶμα.	
ananywa,	bila	kutambua	huo	mwili.	
G4095	G3361	G1252	G3588	G4983	

Maana alaye na kunywa bila kuupambanua mwili, hula na kunywa hukumu yake mwenyewe.

30	διὰ	τοῦτο,	ἐν	ὑμῖν	πολλοὶ	ἀσθενεῖς	καὶ	ἄρρωστοι,	καὶ
	kwa–sababu–ya	hii,	ndani–ya	ninyi	wengi	wagonjwa	na	dhaifu,	na
	G1223	G3778	G1722	G4771	G4183	G0772	G2532	G0732	G2532

κοιμῶνται	ἱκανοί.
wanalala	wengi.
G2837	G2425

Hii ndiyo sababu watu wengi kati yenu ni wagonjwa na dhaifu, na baadhi yenu wamekufa.

31	εἰ	δὲ	ἑαυτοὺς	διεκρίνομεν,	οὐκ	ἂν
	kama	na	wenyewe	tungejipima,	si–	ambaye
	G1487	G1161	G1438	G1252	G3756	G0302

ἐκρινόμεθα.
–tungehukumiwa.
G2919

Lakini tukijichunguza wenyewe hatutahukumiwa.

32	κρινόμενοι	δὲ	ὑπὸ	τοῦ	Κυρίου,	παιδευόμεθα,	ἵνα	μὴ	σὺν	τῷ
	tukihukumiwa	na	na	huyo	Bwana,	tunarekebishwa,	ili	tusi–	pamoja–na	huo
	G2919	G1161	G5259	G3588	G2962	G3811	G2443	G3361	G4862	G3588

κόσμῳ	κατακριθῶμεν.
ulimwengu	–hukumiwe.
G2889	G2632

Ila tunapohukumiwa na Bwana, twarudiwa, ili tusije tukahukumiwa pamoja na dunia.

33	ὥστε,	ἀδελφοί	μου,	συνερχόμενοι	εἰς	τὸ	φαγεῖν,	ἀλλήλους
	kwa–hiyo,	ndugu	zangu,	mkikusanyika	kwa	huko	kula,	ninyi–kwa–ninyi
	G5620	G0080	G1473	G4905	G1519	G3588	G5315	G0240

ἐκδέχεσθε.
ngojeaneni.
G1551

Kwa hiyo, kaka na dada zangu, mkutanikapo mpate kula, ngojeaneni.

34	εἴ	τις	πεινᾷ,	ἐν	οἴκῳ	ἐσθιέτω,	ἵνα	μὴ	εἰς	κρίμα
	kama	mtu–yeyote	ana–njaa,	nyumbani	nyumbani	ale,	ili	msi–	kwa	hukumu
	G1487	G5100	G3983	G1722	G3624	G2068	G2443	G3361	G1519	G2917

συνέρχησθε;	Τὰ	δὲ	λοιπὰ,	ὡς	ἂν	ἔλθω,	διατάξομαι.
–kusanyike;	Hayo	na	mengine,	wakati	nitakapo–	–kuja,	nitayaagiza.
G4905	G3588	G1161	G3062	G5613	G0302	G2064	G1299

Mtu akiwa na njaa, na ale nyumbani kwake, ili kwamba mkutanikapo pamoja isiwe kwa hukumu. Na kuhusu mambo mengine mliyoandika, nitawaelekeza nitakapokuja.

Chapter 12

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
Kuhusu lakini hizo- vya-kiroho ndugu sipendi napenda ninyi msijue
G4012 G1161 G3588 G4152 G0080 G3756 G2309 G4771 G0050

Kuhusu karama za rohoni, kaka na dada zangu sitaki mkose kufahamu.

2 Οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.
Mnajua kwamba mlipokuwa mataifa mlikuwa kwa- hizo- sanamu hizo- bubu jinsi mlivyokuwa mkiongozwa mkichukuliwa
G1492 G3754 G3753 G1484 G1510 G4314 G3588 G1497 G3588 G0880 G5613 G0302 G0071 G0520

Mwajua ya kuwa mlipokuwa wapagani mliongozwa kufuata sanamu zisizoongea, kwa njia zozote mliongozwa nazo.

3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς, ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ΑΝΑΘΕΜΑ ΙΗΣΟΥΣ; καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
kwa-hiyo ninawajulisheni ninyi kwamba hakuna-mtu katika- Roho wa-Mungu akisema anasema LAANA YESU na- hakuna-mtu anaweza kusema BWANA YESU isipokuwa isipokuwa katika- Roho Mtakatifu
G1352 G1107 G4771 G3754 G3762 G1722 G4151 G2316 G2980 G3004 G0331 G2424 G2532 G3762 G1410 G3004 G2962 G2424 G1487 G3361 G1722 G4151 G0040

Kwa hiyo, nataka mfahamu kwamba hakuna yeyote anenaye kwa Roho wa Mungu akisema, “Yesu amelaaniwa.” Hakuna yeyote atakayesema, “Yesu ni Bwana,” isipokuwa katika Roho Mtakatifu.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα;
Kuna-mgawanyo lakini wa-karama kuna huyo- lakini yule-yule Roho
G1243 G1161 G5486 G1510 G3588 G1161 G0846 G4151

Basi kuna karama tofauti tofauti, bali Roho ni yeye yule.

5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος;
na- mgawanyo wa-huduma kuna na- huyo- yule-yule Bwana
G2532 G1243 G1248 G1510 G2532 G3588 G0846 G2962

Na kuna huduma tofauti tofauti, bali Bwana ni yeye yule.

6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, (καὶ) ὁ δὲ αὐτὸς Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα, ἐν πᾶσιν.
na- mgawanyo wa-matendo kuna (na-) huyo- lakini yule-yule Mungu yule- anayefanya-kazi hayo- yote katika- wote
G2532 G1243 G1755 G1510 G2532 G3588 G1161 G0846 G2316 G3588 G1754 G3588 G3956 G1722 G3956

Na kuna aina mbalimbali za kazi, lakini Mungu ni yeye yule azitendaye kazi zote katika wote.

7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος, πρὸς τὸ συμφέρον.
kwa-kila-mmoja lakini hupewa huo- udhihirisho wa- Roho kwa- hilo- faida-ya-wote
G1538 G1161 G1325 G3588 G5321 G3588 G4151 G4314 G3588 G4851

Basi kila mmoja hupewa ufunuo wa Roho kwa faida ya wote.

8	ᾧ	μὲν	γὰρ,	διὰ	τοῦ	Πνεύματος,	δίδοται	λόγος	σοφίας;	
	kwake	kwa–kweli	kwa–maana	kupitia–	huyo–	Roho	hupewa	neno	la–hekima	
	G3739	G3303	G1063	G1223	G3588	G4151	G1325	G3056	G4678	
	ἄλλῳ	δὲ,	λόγος	γνώσεως,	κατὰ	τὸ	αὐτὸ	Πνεῦμα;		
	kwa–mwingine	lakini	neno	la–maarifa	kwa–	huyo–	hilo–hilo	Roho;		
	G0243	G1161	G3056	G1108	G2596	G3588	G0846	G4151		

Maana mtu mmoja amepewa na Roho neno la hekima, na mwingine neno la maarifa kwa Roho yule yule.

9	ἑτέρῳ,	πίστις,	ἐν	τῷ	αὐτῷ	Πνεύματι;	ἄλλῳ	δὲ,	
	kwa–mwingine	imani	katika–	huyo–	yule–yule	Roho	kwa–mwingine	lakini	
	G2087	G4102	G1722	G3588	G0846	G4151	G0243	G1161	
	χαρίσματα	ἰαμάτων,	ἐν	τῷ	ἑνὶ	Πνεύματι;			
	karama	za–uponyaji	katika–	huyo–	mmoja	Roho;			
	G5486	G2386	G1722	G3588	G1520	G4151			

Kwa mwingine humpa imani kwa Roho yeye yule, na kwa mwingine karama ya uponyaji kwa Roho mmoja.

10	ἄλλῳ	δὲ,	ἐνεργήματα	δυνάμεων;	ἄλλῳ	δὲ,	προφητεία;	
	kwa–mwingine	lakini	kazi	za–nguvu	kwa–mwingine	lakini	unabii	
	G0243	G1161	G1755	G1411	G0243	G1161	G4394	
	ἄλλῳ	δὲ,	διακρίσεις	πνευμάτων;	ἑτέρῳ,	γένη	γλωσσῶν;	ἄλλῳ
	kwa–mwingine	lakini	utambuzi	wa–roho	kwa–mwingine	aina	za–lugha	kwa–mwingine
	G0243	G1161	G1253	G4151	G2087	G1085	G1100	G0243
	δὲ,	ἑρμηνεία	γλωσσῶν.					
	na,	tafsiri	lugha.					
	G1161	G2058	G1100					

Kwa mwingine matendo ya nguvu, na mwingine unabii. Na kwa mwingine uwezo wa kupambanua roho, mwingine aina mbalimbali za lugha, na kwa mwingnine tafsiri za lugha.

11	πάντα	δὲ	ταῦτα	ἐνεργεῖ	τὸ	ἓν	καὶ	τὸ	αὐτὸ	Πνεῦμα,
	yote	lakini	haya	anafanya–kazi	huyo–	mmoja	na–	huyo–	yule–yule	Roho
	G3956	G1161	G3778	G1754	G3588	G1520	G2532	G3588	G0846	G4151
	διαιροῦν	ἰδίᾳ	ἑκάστῳ	καθὼς	βούλεται.					
	akigawanya	binafsi	kila–mtu	kama	atakavyo.					
	G1244	G2398	G1538	G2531	G1014					

Lakini Roho ni yule yule atendaye kazi hizi zote, kumpa kila mtu karama kwa kadiri ya uchaguzi wake mwenyewe.

12	Καθάπερ	γὰρ	τὸ	σῶμα	ἕν	ἐστιν,	καὶ	μέλη	πολλὰ	ἔχει,	πάντα
	Kama–tu	kwa–maana	huo–	mwili	mmoja	ni	na–	viungo	vingi	una	vyote
	G2509	G1063	G3588	G4983	G1520	G1510	G2532	G3196	G4183	G2192	G3956
	δὲ	τὰ	μέλη	τοῦ	σώματος,	πολλὰ	ὄντα,	ἕν	ἐστιν	σῶμα;	
	lakini	hivyo–	viungo	vya–	mwili	vingi	vikijumlishwa	mmoja	ni	mwili;	
	G1161	G3588	G3196	G3588	G4983	G4183	G1510	G1520	G1510	G4983	
	οὕτως	καὶ	ὁ	Χριστός.							
	vivyo–hivyo	pia	–	Kristo.							
	G3779	G2532	G3588	G5547							

Kwa maana kama vile mwili ni mmoja, nao una viungo vingi, na viungo vyote ni vya mwili ule ule, vivyo hivyo na Kristo.

13	καὶ	γὰρ,	ἐν	ἑνὶ	Πνεύματι,	ἡμεῖς	πάντες	εἰς	ἓν	σῶμα
	na–	kwa–maana	katika–	mmoja	Roho	sisi	wote	katika–	mmoja	mwili
	G2532	G1063	G1722	G1520	G4151	G1473	G3956	G1519	G1520	G4983

ἐβαπτίσθημεν,	εἴτε	Ἰουδαῖοι	εἴτε	Ἕλληνες,	εἴτε	δοῦλοι	εἴτε	ἐλεύθεροι,	καὶ	na–
tulibatizwa	kama	Wayahudi	kama	Wagiriki	kama	watumwa	kama	huru	na–	
G0907	G1535	G2453	G1535	G1672	G1535	G1401	G1535	G1658	G2532	

πάντες	ἓν	Πνεῦμα	ἐποτίσθημεν.
wote	mmoja	Roho	tulinyweshwa.
G3956	G1520	G4151	G4222

Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja, kwamba tu Wayahudi au Wayunani, kwamba tu watumwa au huru, na wote tulinyweshwa Roho mmoja.

14	καὶ	γὰρ,	τὸ	σῶμα	οὐκ	ἔστιν	ἓν	μέλος,	ἀλλὰ	πολλά.
	na–	kwa–maana	huo–	mwili	si	ni	kimoja	kiungo	lakini	vingi.
	G2532	G1063	G3588	G4983	G3756	G1510	G1520	G3196	G0235	G4183

Kwa maana mwili si kiungo kimoja, bali ni vingi.

15	ἐὰν	εἴπῃ	ὁ	πούς,	Ὅτι	οὐκ	εἰμὶ	χείρ,	οὐκ	εἰμὶ	ἐκ	τοῦ
	kama	ukisema	huo–	mguu	Kwa–sababu	si	ni	mkono	si	ni	wa–	huo–
	G1437	G3004	G3588	G4228	G3754	G3756	G1510	G5495	G3756	G1510	G1537	G3588

σώματος:	οὐ	παρὰ	τοῦτο,	οὐκ	ἔστιν	ἐκ	τοῦ	σώματος.
mwili	si	kwa–sababu–ya	hili,	si	ni	wa–	–	mwili.
G4983	G3756	G3844	G3778	G3756	G1510	G1537	G3588	G4983

Ikiwa mguu utasema, “kwa kuwa mimi si mkono, mimi si sehemu ya mwili,” hiyo haiufanyi kutokuwa sehemu ya mwili.

16	καὶ	ἐὰν	εἴπῃ	τὸ	οὖς,	Ὅτι	οὐκ	εἰμὶ	ὀφθαλμός,	οὐκ	εἰμὶ
	na–	kama	ukisema	hilo–	sikio	Kwa–sababu	si	ni	jicho	si	ni
	G2532	G1437	G3004	G3588	G3775	G3754	G3756	G1510	G3788	G3756	G1510

ἐκ	τοῦ	σώματος:	οὐ	παρὰ	τοῦτο,	οὐκ	ἔστιν	ἐκ	τοῦ	σώματος.
wa–	huo–	mwili:	si	kwa–sababu–ya	hili,	si	ni	wa–	–	mwili.
G1537	G3588	G4983	G3756	G3844	G3778	G3756	G1510	G1537	G3588	G4983

Na ikiwa sikio litasema, “kwa kuwa mimi si jicho, mimi si sehemu ya mwili,” hiyo hailifanyi kutokuwa sehemu ya mwili.

17	εἰ	ὅλον	τὸ	σῶμα	ὀφθαλμός,	ποῦ	ἡ	ἀκοή?	εἰ	ὅλον	ἀκοή,	ποῦ
	kama	wote	huo–	mwili	jicho	wapi	hilo–	kusikia?	kama	wote	kusikia	wapi
	G1487	G3650	G3588	G4983	G3788	G4226	G3588	G0189	G1487	G3650	G0189	G4226

ἡ	ὄσφρησις?	
hilo–	kunusa?	
G3588	G3750	

Kama mwili wote utakuwa jicho, kungekuwa wapi kusikia? Kama mwili wote ukiwa sikio, kungekuwa wapi kunusa?

18	νυνὶ	δὲ,	ὁ	Θεὸς	ἔθετο	τὰ	μέλη,	ἓν	ἕκαστον	αὐτῶν	ἐν
	sasa	lakini	huyo–	Mungu	aliweka	hivyo–	viungo	kimoja	kila–kimoja	vyake	katika–
	G3570	G1161	G3588	G2316	G5087	G3588	G3196	G1520	G1538	G0846	G1722

τῷ	σώματι,	καθὼς	ἠθέλησεν.	
katika–	mwili,	kama	alivyotaka.	
G3588	G4983	G2531	G2309	

Lakini Mungu aliweka kila kiungo cha mwili mahali pake kama alivyopanga mwenyewe.

19

εἰ	δὲ	ἦν	τὰ	πάντα	ἓν	μέλος,	ποῦ	τὸ	σῶμα?
kama	lakini	kulikuwa	hivyo–	vyote	kimoja	kiungo	wapi	–	mwili?
G1487	G1161	G1510	G3588	G3956	G1520	G3196	G4226	G3588	G4983

Na kama vyote vingekuwa kiungo kimoja, mwili ungekuwa wapi?

20

νῦν	δὲ,	πολλὰ	μὲν	μέλη,	ἓν	δὲ	σῶμα.
sasa	lakini	vingi	kwa–kweli	viungo	kimoja	lakini	mwili
G3568	G1161	G4183	G3303	G3196	G1520	G1161	G4983

Hivyo sasa viungo ni vingi, lakini mwili ni mmoja.

21

οὐ	δύναται	δὲ	ὁ	ὀφθαλμὸς	εἰπεῖν	τῇ	χειρί,	Χρείαν	σου	οὐκ
hawezi	anaweza	lakini	hilo–	jicho	kusema	kwa–	mkono	Haja	yako	sina
G3756	G1410	G1161	G3588	G3788	G3004	G3588	G5495	G5532	G4771	G3756

ἔχω;	ἢ	πάλιν	ἡ	κεφαλὴ	τοῖς	ποσίν,	Χρείαν	ὑμῶν	οὐκ	ἔχω.
nina;	au	tena	–	kichwa	kwa–	miguu,	Haja	yenu	sina	mimi.
G2192	G2228	G3825	G3588	G2776	G3588	G4228	G5532	G4771	G3756	G2192

Jicho haliwezi kuuambia mkono, “sina haja na wewe.” Wala kichwa hakiwezi kuiambia miguu, sina haja na ninyi.”

22

ἀλλὰ	πολλῷ	μᾶλλον,	τὰ	δοκοῦντα	μέλη	τοῦ	σώματος	ἀσθενέστερα
lakini	zaidi–sana	zaidi	hivyo–	vinavyoonekana	viungo	vya–	mwili	dhaifu–zaidi
G0235	G4183	G3123	G3588	G1380	G3196	G3588	G4983	G0772

ὑπάρχειν,	ἀναγκαῖά	ἐστιν;
kuwepo,	lazima	ni;
G5225	G0316	G1510

Lakini viungo vya mwili vinavyoonekana kuwa na heshima kidogo vyahitajika zaidi.

23

καὶ	ἃ	δοκοῦμεν	ἀτιμότερα	εἶναι	τοῦ	σώματος,	τούτοις	τιμὴν
na–	hivyo	tunavyodhani	vya–heshima–ndogo	kuwa	vya–	mwili	hivyo	heshima
G2532	G3739	G1380	G0820	G1510	G3588	G4983	G3778	G5092

περισσοτέραν	περιτίθεμεν;	καὶ	τὰ	ἀσχήμονα	ἡμῶν,	εὐσχημοσύνην	περισσοτέραν
zaidi	tunavipa	na–	hivyo–	visivyofaa	vyetu	ustahivu	zaidi
G4053	G4060	G2532	G3588	G0809	G1473	G2157	G4053

ἔχει;
ina;
G2192

Na viungo vya mwili tunavyodhani vina heshima kidogo, twavipa heshima zaidi, na viungo vyetu visivyo na mvuto vina uzuri zaidi.

24

τὰ	δὲ	εὐσχήμονα	ἡμῶν,	οὐ	χρείαν	ἔχει.	ἀλλὰ	ὁ	θεὸς
hivyo–	lakini	vinavyofaa	vyetu	havihitaji	haja	vina	lakini	huyo–	Mungu
G3588	G1161	G2158	G1473	G3756	G5532	G2192	G0235	G3588	G2316

συνεκέρασεν	τὸ	σῶμα,	τῷ	ὑστερουμένῳ,	περισσοτέραν	δοὺς	τιμήν,
aliuchanganya	huo–	mwili	kwa–kile–	chenye–upungufu	zaidi	akitoa	heshima,
G4786	G3588	G4983	G3588	G5302	G4053	G1325	G5092

Na sasa viungo vyetu vilivyo na mvuto havina haja ya kupewa heshima, kwa kuwa tayari vina heshima. Lakini Mungu ameviunganisha viungo vyote pamoja, na amevipa heshima zaidi vile visivyo heshimiwa.

25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
ili kusiwepo na mfarakano katika- huo- mwili lakini hivyo- vile-vile
G2443 G3361 G1510 G4978 G1722 G3588 G4983 G0235 G3588 G0846

ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν, τὰ μέλη.
kwa-ajili-ya kila-mmoja wajishughulishe, - viungo.
G5228 G0240 G3309 G3588 G3196

Alifanya hivyo ili pasiwepo mgawanyiko katika mwili, bali viungo vyote vitunzane kwa upendo wa mmoja.

26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη; εἴτε
na- kama kinateseka kimoja kiungo vinateseka-pamoja vyote hivyo- viungo kama
G2532 G1535 G3958 G1520 G3196 G4841 G3956 G3588 G3196 G1535

δοξάζεται [ἓν] μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη.
kinatukuzwa [kimoja] kiungo inafurahi-pamoja yote - viungo.
G1392 G1520 G3196 G4796 G3956 G3588 G3196

Na wakati kiungo kimoja kikiumia, viungo vyote vyaumia kwa pamoja. Au wakati kiungo kimoja kikiheshimiwa, viungo vyote vifurahi kwa pamoja.

27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.
Ninyi lakini mko mwili wa-Kristo na- viungo kwa- sehemu.
G4771 G1161 G1510 G4983 G5547 G2532 G3196 G1537 G3313

Sasa ninyi ni mwili wa Kristo, na viungo kila kimoja peke yake.

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ: πρῶτον,
Na- wale kwa-kweli aliweka huyo- Mungu katika- hilo- kanisa kwanza
G2532 G3739 G3303 G5087 G3588 G2316 G1722 G3588 G1577 G4412

ἀποστόλους; δεύτερον, προφήτας; τρίτον, διδασκάλους; ἔπειτα, δυνάμεις; ἔπειτα,
mitume pili manabii tatu walimu kisha miujiza kisha
G0652 G1208 G4396 G5154 G1320 G1899 G1411 G1899

χαρίσματα ἰαμάτων; ἀντιλήμψεις; κυβερνήσεις; γένη γλωσσῶν.
karama za-uponyaji usaidizi; uongozi; aina lugha.
G5486 G2386 G0484 G2941 G1085 G1100

Na Mungu ameweka katika kanisa kwanza mitume, pili manabii, tatu waalimu, kisha wale wote watendao matendo makuu, kisha karama za uponyaji, wale wasaidiao, wale wafanyao kazi ya kuongoza, na wote walio na aina mbalimbali za lugha.

29 μὴ πάντες ἀπόστολοι? μὴ πάντες προφῆται? μὴ πάντες διδάσκαλοι? μὴ
si wote mitume? si wote manabii? si wote walimu? je
G3361 G3956 G0652 G3361 G3956 G4396 G3361 G3956 G1320 G3361

πάντες δυνάμεις?
wote miujiza?
G3956 G1411

Je sisi sote ni mitume? Sisi sote ni manabii? Sisi sote ni waalimu? Je sisi sote tunafanya matendo ya miujiza?

30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων? μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν? μὴ
si wote karama wana za-uponyaji? si wote kwa-lugha wanasema? je
G3361 G3956 G5486 G2192 G2386 G3361 G3956 G1100 G2980 G3361

πάντες διερμηνεύουσιν?
wote wanatafsiri?
G3956 G1329

Je sisi sote tuna karama ya uponyaji? Sisi sote tunaongea kwa lugha? Sisi sote tunatafsiri lugha?

31 ζηλοῦτε tamani G2206 δὲ lakini G1161 τὰ hizo- G3588 χαρίσματα karama G5486 τὰ hizo- G3588 μείζονα, kubwa-zaidi G3173 Καὶ Na- G2532 ἔτι, bado G2089 καθ’ kwa- G2596 ὑπερβολὴν kupita-kiasi G5236

ὁδὸν, njia, G3598 ὑμῖν ninyi G4771 δείκνυμι. nawaonyesha. G1166

Tafuteni sana karama zilizo kuu. Nami nitawaonesha njia iliyo bora zaidi.

Chapter 13

1 Ἐὰν Kama G1437 ταῖς kwa- G3588 γλώσσαις lugha G1100 τῶν za- G3588 ἀνθρώπων wanadamu G0444 λαλῶ, ninasema G2980 καὶ na- G2532 τῶν za- G3588 ἀγγέλων, malaika G0032 ἀγάπην upendo G0026

δὲ lakini G1161 μὴ sina G3361 ἔχω, nina G2192 γέγονα nimekuwa G1096 χαλκὸς shaba G5475 ἠχῶν, inayolia G2278 ἢ au G2228 κύμβαλον upatu G2950 ἀλαλάζον. unaovuma G0214

Tuseme kwamba ninanena kwa lugha za wanadamu na za malaika. Lakini kama sina upendo, nimekuwa shaba iliayo au upatu uvumao.

2 καὶ na- G2532 ἐὰν kama G1437 ἔχω nina G2192 προφητείαν, unabii G4394 καὶ na- G2532 εἰδῶ ninajua G1492 τὰ hayo- G3588 μυστήρια mafumbo G3466 πάντα, yote G3956 καὶ na- G2532 πᾶσαν yote G3956

τὴν hiyo- G3588 γνῶσιν, maarifa G1108 καὶ na- G2532 ἐὰν kama G1437 ἔχω nina G2192 πᾶσαν yote G3956 τὴν hiyo- G3588 πίστιν, imani G4102 ὥστε hata G5620 ὄρη milima G3735 μεθιστάναι, kuhamisha G3179

ἀγάπην upendo G0026 δὲ lakini G1161 μὴ sina G3361 ἔχω, nina G2192 οὐθέν si-kitu G3762 εἰμι. ni G1510

Na kwamba nina karama ya unabii na ufahamu wa kweli zilizofichika na maarifa, na kwamba ninayo imani ya kuhamisha milima. Lakini ikiwa sina upendo, mimi si kitu.

3 καὶ na- G2532 ἐὰν kama G1437 ψωμίσω nikilisha G5595 πάντα yote G3956 τὰ hayo- G3588 ὑπάρχοντά niliyo-nayo G5225 μου, yangu G1473 καὶ na- G2532 ἐὰν kama G1437 παραδῶ nikitoa G3860 τὸ huo- G3588

σῶμά mwili G4983 μου, wangu G1473 ἵνα ili G2443 καυθήσομαι, uteketezwe G2744 ἀγάπην upendo G0026 δὲ lakini G1161 μὴ sina G3361 ἔχω, nina G2192 οὐδὲν si-kitu G3762 ὠφελοῦμαι. ninafaidika G5623

Na tuseme kwamba ninatoa milki yangu yote na kuwalisha masikini, na kwamba ninautoa mwili wangu ili nichomwe moto. Lakini kama sina upendo, hainifaidii kitu.

4 Ἡ Huo- G3588 ἀγάπη upendo G0026 μακροθυμεῖ, huvumilia G3114 χρηστεύεται; ni-wa-fadhili G5541 ἡ huo- G3588 ἀγάπη upendo G0026 οὐ hauna G3756 ζηλοῖ; wivu G2206 ἡ huo- G3588 ἀγάπη upendo G0026

οὐ haujisifu G3756 περπερεύεται, haujivuni G4068 οὐ haujivuni G3756 φυσιοῦται, haujivuni G5448

Upendo huvumilia na hufadhili. Upendo haujisifu au kujivuna. Hauna kiburi

5	οὐκ	ἀσχημονεῖ;	οὐ	ζητεῖ	τὰ	ἑαυτῆς,	οὐ	παροξύνεται,	
	haufanyi	yasiyofaa	hautafuti	utafuta	hayo–	yake–mwenyewe	hauchokozwi	uchokozwa	
	G3756	G0807	G3756	G2212	G3588	G1438	G3756	G3947	
	οὐ	λογίζεται	τὸ	κακόν,					
	hauhesabu	huhesabu	hilo–	baya					
	G3756	G3049	G3588	G2556					

au ukorofi. Hautafuti mambo yake, hauoni uchungu haraka, wala hauhesabu mabaya.

6	οὐ	χαίρει	ἐπὶ	τῇ	ἀδικίᾳ,	συνχαίρει	δὲ	τῇ	ἀληθείᾳ;
	haufurahii	hufurahi	juu–ya–	ile–	udhalimu	unafurahi–pamoja	lakini	kwa–	kweli
	G3756	G5463	G1909	G3588	G0093	G4796	G1161	G3588	G0225

Haufurahii udhalimu. Badala yake, hufurahi katika kweli.

7	πάντα	στέγει,	πάντα	πιστεύει,	πάντα	ἐλπίζει,	πάντα	ὑπομένει.
	yote	unastahimili	yote	unaamini	yote	unatumaini	yote	unavumilia
	G3956	G4722	G3956	G4100	G3956	G1679	G3956	G5278

Upendo huvumilia mambo yote; huamini mambo yote, una ujasiri katika mambo yote, na hustahimili mambo yote.

8	Ἡ	ἀγάπη	οὐδέποτε	πίπτει;	εἴτε	δὲ	προφητεῖαι,	καταργηθήσονται;	εἴτε
	Huo–	upendo	kamwe	hauanguki	kama	lakini	unabii	utaondolewa	kama
	G3588	G0026	G3763	G4098	G1535	G1161	G4394	G2673	G1535
	γλῶσσαι,	παύσονται;	εἴτε	γνῶσις	καταργηθήσεται.				
	lugha	zitakoma	kama	maarifa	yataondolewa				
	G1100	G3973	G1535	G1108	G2673				

Upendo haukomi. Ikiwa kuna unabii, wote utapita. Ikiwa kuna lugha, zitakoma. Ikiwa kuna maarifa, yatapita.

9	ἐκ	μέρους	γὰρ,	γινώσκομεν;	καὶ	ἐκ	μέρους	προφητεύομεν;
	kwa–	sehemu	kwa–maana	tunajua	na–	kwa–	sehemu	tunatabiri
	G1537	G3313	G1063	G1097	G2532	G1537	G3313	G4395

Kwa kuwa tunajua kwa sehemu na tunafanya unabii kwa sehemu.

10	ὅταν	δὲ	ἔλθῃ	τὸ	τέλειον,	τὸ	ἐκ	μέρους	καταργηθήσεται.
	wakati	lakini	utakapokuja	huko–	ukamilifu	huko–	kwa–	sehemu	kutaondolewa
	G3752	G1161	G2064	G3588	G5046	G3588	G1537	G3313	G2673

Lakini ijapo ile iliyo kamili, ile isiyo kamili itapita.

11	ὅτε	ἤμην	νήπιος,	ἐλάλουν	ὡς	νήπιος,	ἐφρόνουν	ὡς	νήπιος,
	nilipokuwa	nilikuwa	mtoto	niliongea	kama	mtoto	nilifikiri	kama	mtoto
	G3753	G1510	G3516	G2980	G5613	G3516	G5426	G5613	G3516
	ἐλογιζόμην	ὡς	νήπιος;	ὅτε	γέγονα	ἀνήρ,	κατήργηκα	τὰ	τοῦ
	nilihesabu	kama	mtoto	nilipokuwa	nimekuwa	mtu–mzima	niliviacha	hayo–	ya–
	G3049	G5613	G3516	G3753	G1096	G0435	G2673	G3588	G3588
	νηπίου.								
	utoto								
	G3516								

Nilipokuwa mtoto, nilisema kama mtoto, nilifikiri kama mtoto, niliamua kama mtoto. Nilipokuwa mtu mzima, niliweka mbali nami mambo ya kitoto.

12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι, δι’ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι; τότε δὲ,
tunaona kwa–maana sasa kupitia– kioo katika– fumbo wakati–huo lakini
G0991 G1063 G0737 G1223 G2072 G1722 G0135 G5119 G1161

πρόσωπον πρὸς πρόσωπον; ἄρτι, γινώσκω ἐκ μέρους; τότε δὲ
uso kwa– uso sasa ninajua kwa– sehemu wakati–huo lakini
G4383 G4314 G4383 G0737 G1097 G1537 G3313 G5119 G1161

ἐπιγνώσομαι, καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
nitajua–kikamilifu kama pia nilivyojulikana–kikamilifu
G1921 G2531 G2532 G1921

Kwa kuwa sasa tunaona kama kwa kioo, kama sura gizani, lakini wakati ule tutaona uso kwa uso. Sasa ninajua kwa sehemu, lakini wakati ule nitajua sana kama na mimi ninavyojulikana sana.

13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα; μείζων δὲ
sasa lakini vinabaki imani tumaini upendo hivyo– vitatu hivi mkubwa lakini
G3570 G1161 G3306 G4102 G1680 G0026 G3588 G5140 G3778 G3173 G1161

τούτων ἡ ἀγάπη.
ya–hivi huo– upendo
G3778 G3588 G0026

Lakini sasa mambo haya matatu yanadumu: imani, tumaini lijalo, na upendo. Lakini lililo kuu zaidi ya haya ni upendo.

Chapter 14

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην; ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα
Fuateni huo– upendo tamani lakini hivyo– vya–kiroho zaidi lakini ili
G1377 G3588 G0026 G2206 G1161 G3588 G4152 G3123 G1161 G2443

προφητεύητε.
mtabiri
G4395

Utafuteni upendo na kutamani sana karama za rohoni, zaidi sana mpate kutoa unabii.

2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ
yule– kwa–maana anayesema kwa–lugha hasemi kwa–wanadamu anasema lakini
G3588 G1063 G2980 G1100 G3756 G0444 G2980 G0235

Θεῷ; οὐδεὶς γὰρ ἀκούει; πνεύματι δὲ, λαλεῖ μυστήρια.
kwa–Mungu hakuna–mtu kwa–maana anasikia kwa–roho lakini anasema mafumbo
G2316 G3762 G1063 G0191 G4151 G1161 G2980 G3466

Maana yeye anenaye kwa lugha hasemi na watu bali husema na Mungu. Maana hakuna aelewaye kwa sababu anena mambo yaliyofichika katika Roho.

3 ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν, καὶ παράκλησιν,
yule– lakini anayetabiri kwa–wanadamu anasema kujenga na– kutia–moyo
G3588 G1161 G4395 G0444 G2980 G3619 G2532 G3874

καὶ παραμυθίαν.
na– kufariji
G2532 G3889

Lakini yeye atoaye unabii, asema na watu na kuwajenga, kuwatia moyo, na kuwafariji.

4	ὁ	λαλῶν	γλώσσῃ,	ἑαυτὸν	οἰκοδομεῖ;	ὁ	δὲ	προφητεύων,	
	yule–	anayesema	kwa–lugha	mwenyewe	anajenga	yule–	lakini	anayetabiri	
	G3588	G2980	G1100	G1438	G3618	G3588	G1161	G4395	

ἐκκλησίαν	οἰκοδομεῖ.
kanisa	anajenga
G1577	G3618

Yeye anenaye kwa lugha hujijenga mwenyewe, lakini yeye atoaye unabii hulijenga kanisa.

5	θέλω	δὲ,	πάντας	ὑμᾶς	λαλεῖν	γλώσσαις,	μᾶλλον	δὲ	ἵνα
	napenda	lakini	ninyi–wote	ninyi	kusema	kwa–lugha	zaidi	lakini	ili
	G2309	G1161	G3956	G4771	G2980	G1100	G3123	G1161	G2443

προφητεύητε;	μείζων	δὲ	ὁ	προφητεύων,	ἢ	ὁ	λαλῶν	
mtabiri	mkubwa–zaidi	lakini	huyo–	anayetabiri	kuliko	yule–	anayesema	
G4395	G3173	G1161	G3588	G4395	G2228	G3588	G2980	

γλώσσαις,	ἐκτὸς	εἰ	μὴ	διερμηνεύῃ,	ἵνα	ἡ	ἐκκλησία	οἰκοδομὴν	
kwa–lugha	isipokuwa	kama	isipokuwa	anatafsiri	ili	hilo–	kanisa	kujenga	
G1100	G1622	G1487	G3361	G1329	G2443	G3588	G1577	G3619	

λάβῃ.
lipate
G2983

Sasa natamani kwamba ninyi nyote mnene kwa lugha. Lakini zaidi ya hayo, natamani ya kwamba mtoe unabii. Yeye atoaye unabii ni mkuu kuliko yeye anenaye kwa lugha (labda awepo wa kutafasiri), ili kwamba kanisa lipate kujengwa.

6	νῦν	δέ	ἀδελφοί,	ἐὰν	ἔλθω	πρὸς	ὑμᾶς	γλώσσαις	λαλῶν,	τί	ὑμᾶς
	sasa	lakini	ndugu	kama	nikija	kwenu	ninyi	kwa–lugha	nikisema	nini	ninyi
	G3568	G1161	G0080	G1437	G2064	G4314	G4771	G1100	G2980	G5101	G4771

ὠφελήσω,	ἐὰν	μὴ	ὑμῖν	λαλήσω,	ἢ	ἐν	ἀποκαλύψει,	ἢ	ἐν	
nitawafaidia	kama	isipokuwa	kwenu	niwaongeleshe	au	kwa–	ufunuo	au	kwa–	
G5623	G1437	G3361	G4771	G2980	G2228	G1722	G0602	G2228	G1722	

γνώσει,	ἢ	ἐν	προφητείᾳ,	ἢ	‹ἐν›	διδαχῇ?	
maarifa	au	kwa–	unabii	au	[kwa–]	mafundisho?	
G1108	G2228	G1722	G4394	G2228	G1722	G1322	

Lakini sasa, kaka na dada zangu, nikija kwenu na kunena kwa lugha, nitawafaidia nini ninyi? Siwezi, isipokuwa nasema nanyi kwa njia ya ufunuo, au kwa njia ya maarifa, au unabii, au kwa njia ya fundisho.

7	ὅμως	τὰ	ἄψυχα	φωνὴν	διδόντα,	εἴτε	αὐλὸς	εἴτε	κιθάρα,	ἐὰν	
	hata–hivyo	hivyo–	visivyo–na–uhai	sauti	vinavyotoa	kama	filimbi	kama	kinubi	kama	
	G3676	G3588	G0895	G5456	G1325	G1535	G0836	G1535	G2788	G1437	

διαστολὴν	τοῖς	φθόγγοις	μὴ	δῷ,	πῶς	γνωσθήσεται	τὸ	αὐλούμενον	
tofauti	kwa–	sauti	havitoi	vitoe	jinsi–gani	itajulikana	hilo–	linalopigwa–filimbi	
G1293	G3588	G5353	G3361	G1325	G4459	G1097	G3588	G0832	

ἢ	τὸ	κιθαριζόμενον?
au	hilo–	linalopigwa–kinubi?
G2228	G3588	G2789

Ikiwa vitu visivyo na uhai kama filimbi au kinubi visipotoa sauti zilizo na tofauti, itatambulikanaje ni chombo gani kinachezwa?

8	καὶ	γὰρ	ἐὰν	ἄδηλον	σάλπιγξ	φωνὴν	δῷ,	τίς	παρασκευάσεται
	na–	kwa–maana	kama	isiyojulikana	tarumbeta	sauti	itatoa	nani	atajiandaa
	G2532	G1063	G1437	G0082	G4536	G5456	G1325	G5101	G3903

εἰς	πόλεμον?	
kwa–	vita?	
G1519	G4171	

Kwa maana ikiwa baragumu itatoa sauti isiyojulikana, ni jinsi gani mtu atatambua ya kuwa ni muda wa kujiandaa kwa vita?

9	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς,	διὰ	τῆς	γλώσσης	ἐὰν	μὴ	εὔσημον
	vivyo–hivyo	pia	ninyi,	kupitia–	ile–	lugha	kama	msipotoa	wazi
	G3779	G2532	G4771	G1223	G3588	G1100	G1437	G3361	G2154

λόγον	δῶτε,	πῶς	γνωσθήσεται	τὸ	λαλούμενον?	ἔσεσθε	γὰρ	εἰς
neno	mtoe	jinsi–gani	itajulikana	hilo–	linalosemwa?	mtakuwa	kwa–maana	kwa–
G3056	G1325	G4459	G1097	G3588	G2980	G1510	G1063	G1519

ἀέρα	λαλοῦντες.
hewa	mnasema
G0109	G2980

Vivyo hivyo na ninyi. Mkitoa kwa ulimi neno lisilo dhahiri, ni jinsi gani mtu ataelewa mnachosema? Mtakuwa mkiongea, na hakuna atakayewaelewa.

10	τοσαῦτα	εἰ	τύχοι,	γένη	φωνῶν	εἰσιν	ἐν	κόσμῳ,	καὶ	οὐδὲν
	nyingi	kama	ikitokea	aina	za–sauti	ziko	katika–	ulimwengu	na–	hakuna
	G5118	G1487	G5177	G1085	G5456	G1510	G1722	G2889	G2532	G3762

ἄφωνον.	
bubu	
G0880	

Hakuna shaka kwamba kuna lugha nyingi mbalimbali duniani, na hakuna hata moja isiyo na maana.

11	ἐὰν	οὖν	μὴ	εἰδῶ	τὴν	δύναμιν	τῆς	φωνῆς,	ἔσομαι	τῷ	λαλοῦντι
	kama	basi	sijui	ninajua	ile–	maana	ya–	sauti	nitakuwa	kwa–	anayesema
	G1437	G3767	G3361	G1492	G3588	G1411	G3588	G5456	G1510	G3588	G2980

βάρβαρος;	καὶ	ὁ	λαλῶν,	ἐν	ἐμοὶ	βάρβαρος.
mgeni	na–	yule–	anayesema	kwangu	kwangu	mgeni
G0915	G2532	G3588	G2980	G1722	G1473	G0915

Lakini ikiwa sijui maana ya lugha, nitakuwa mgeni kwake yeye anenaye, naye anenaye atakuwa mgeni kwangu.

12	οὕτως	καὶ	ὑμεῖς,	ἐπεὶ	ζηλωταί	ἐστε	πνευμάτων,	πρὸς	τὴν
	vivyo–hivyo	pia	ninyi	kwa–kuwa	wenye–bidii	mko	kwa–roho	kwa–	hilo–
	G3779	G2532	G4771	G1893	G2207	G1510	G4151	G4314	G3588

οἰκοδομὴν	τῆς	ἐκκλησίας,	ζητεῖτε	ἵνα	περισσεύητε.
kujenga	la–	kanisa	tafuteni	ili	mzidi
G3619	G3588	G1577	G2212	G2443	G4052

Vivyo hivyo na ninyi. Kwa kuwa mnatamani sana kuona uthihirisho wa Roho, takeni kwamba mzidi sana kulijenga kanisa.

13	Διὸ	ὁ	λαλῶν	γλώσσῃ,	προσευχέσθω	ἵνα	διερμηνεύῃ.
	Kwa–hiyo	yule–	anayesema	kwa–lugha	na–asali	ili	atafsiri
	G1352	G3588	G2980	G1100	G4336	G2443	G1329

Hivyo, yeye anenaye kwa lugha na aombe apewe kutafasiri.

14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ
kama kwa–maana ninasali kwa–lugha hio– roho yangu inasali huyo–
G1437 G1063 G4336 G1100 G3588 G4151 G1473 G4336 G3588

δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν.
lakini akili yangu haina–tunda ni
G1161 G3563 G1473 G0175 G1510

Kwa maana nikiomba kwa lugha, roho yangu huomba, lakini akili zangu hazina matunda.

15 τί οὖν ἐστιν? προσεύξομαι τῷ πνεύματι; προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ
nini basi ni? nitasali kwa– roho nitasali lakini pia kwa–
G5101 G3767 G1510 G4336 G3588 G4151 G4336 G1161 G2532 G3588

νοΐ. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.
akili nitaimba kwa– roho nitaimba lakini pia kwa– akili
G3563 G5567 G3588 G4151 G5567 G1161 G2532 G3588 G3563

Nifanye nini? Nitaomba kwa roho yangu, lakini pia nitaomba kwa akili zangu. Nitaimba kwa roho yangu, na nitaimba kwa akili zangu pia.

16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς [ἐν] πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ
kwa–kuwa kama unabariki [kwa–] roho yule– anayejaza huo– mahali pa–
G1893 G1437 G2127 G1722 G4151 G3588 G0378 G3588 G5117 G3588

ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ Ἀμήν, ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ
asiyefahamu jinsi–gani atasema hilo– Amina juu–ya– hiyo– yako shukrani kwa–kuwa
G2399 G4459 G2046 G3588 G0281 G1909 G3588 G4674 G2169 G1894

τί λέγεις οὐκ οἶδεν?
nini unasema hajui anajua?
G5101 G3004 G3756 G1492

Vinginevyo, ukimsifu Mungu kwa roho, yeye aliye mgeni ataitikaje “Amina” utoapo shukurani, akiwa hayajui usemayo?

17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ’ ὁ ἕτερος οὐκ
wewe kwa–kweli kwa–maana vizuri unashukuru lakini yule– mwingine hajengwi
G4771 G3303 G1063 G2573 G2168 G0235 G3588 G2087 G3756

οἰκοδομεῖται.
anajengwa
G3618

Maana ni kweli wewe washukuru vema, lakini yule mwingine hajengwi.

18 εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον, γλώσσαις λαλῶ;
ninamshukuru huyo– Mungu ninyi–wote yenu zaidi kwa–lugha ninasema
G2168 G3588 G2316 G3956 G4771 G3123 G1100 G2980

Namshukuru Mungu kwa kuwa nanena kwa lugha zaidi ya ninyi nyote.

19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ, θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα
lakini katika– kanisa, napenda tano maneno kwa– akili yangu kusema ili
G0235 G1722 G1577 G2309 G4002 G3056 G3588 G3563 G1473 G2980 G2443

καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.
pia wengine niwafundishe kuliko kumi–elfu maneno kwa– lugha
G2532 G0243 G2727 G2228 G3463 G3056 G1722 G1100

Lakini katika kanisa ni heri ninene maneno matano kwa ufahamu wangu ili nipate kuwafundisha wengine, zaidi ya kunena maneno kumi elfu kwa lugha.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν. ἀλλὰ τῇ κακίᾳ,
Ndugu msiwe watoto kuweni kwa- akili lakini kwa- uovu
G0080 G3361 G3813 G1096 G3588 G5424 G0235 G3588 G2549

νηπιάζετε; ταῖς δὲ φρεσὶν, τέλειοι γίνεσθε.
kuweni-kama-watoto kwa- lakini akili wakamilifu kuweni
G3515 G3588 G1161 G5424 G5046 G1096

Kaka na dada zangu, msiwe watoto katika kufikiri kwenu. Badala yake, kuhusiana na uovu, iweni kama watoto wachanga. Lakini katika kufikiri kwenu mkawe watu wazima.

21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χείλεσιν
katika- ile- sheria imeandikwa kwamba Kwa- lugha-nyingine na- kwa- midomo
G1722 G3588 G3551 G1125 G3754 G1722 G2084 G2532 G1722 G5491

ἑτέρων, λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ’ οὕτως εἰσακούσονταί μου,
ya-wengine nitaongea kwa- watu hawa na- hata-hivyo hivyo hawatanisikia mimi
G2087 G2980 G3588 G2992 G3778 G2532 G3761 G3779 G1522 G1473

λέγει Κύριος.
anasema Bwana
G3004 G2962

Imeandikwa katika sheria, “Kwa watu wa lugha nyingine na kwa midomo ya wageni nitasema na watu hawa. Wala hata hivyo hawatanisikia,” asema Bwana.

22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ
kwa-hiyo hizo- lugha kwa- ishara ni si kwa-wale- wanaoamini lakini
G5620 G3588 G1100 G1519 G4592 G1510 G3756 G3588 G4100 G0235

τοῖς ἀπίστοις; ἡ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ
kwa-wale- wasioamini huo- lakini unabii si kwa-wale- wasioamini lakini
G3588 G0571 G3588 G1161 G4394 G3756 G3588 G0571 G0235

τοῖς πιστεύουσιν.
kwa-wale- wanaoamini
G3588 G4100

Hivyo, ndimi ni ishara, sio kwa walioamini, bali kwa wasioamini. Lakini kutoa unabii ni ishara, sio kwa wasioamini, bali kwa ajili yao waaminio.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη, ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ
Kama basi likikusanyika hilo- kanisa lote mahali-pamoja hapo- pamoja na-
G1437 G3767 G4905 G3588 G1577 G3650 G1909 G3588 G0846 G2532

πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ
wote wanasema kwa-lugha wakiingia lakini wasioelewa au wasioamini hawatasema
G3956 G2980 G1100 G1525 G1161 G2399 G2228 G0571 G3756

ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε?
watasema kwamba mmewazimu?
G2046 G3754 G3105

Haya, ikiwa kanisa lote limekusanyika pamoja na wote wanene kwa lugha, na wageni na wasioamini wameingia, je hawawezi kusema kwamba mna wazimu?

24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης,
kama lakini wote wanatabiri akiingia lakini mtu asiyeamini au asiyeelewa
G1437 G1161 G3956 G4395 G1525 G1161 G5100 G0571 G2228 G2399

ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
anasadikishwa na– wote anahukumiwa na– wote
G1651 G5259 G3956 G0350 G5259 G3956

Lakini ikiwa wote mnatoa unabii na asiyeamini au mgeni akaingia, atashawishiwa na yote asikiayo. Atahukumiwa na yote yasemwayo.

25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν
hayo– yaliyofichwa ya– moyo wake wazi yanakuwa na– hivyo akianguka
G3588 G2927 G3588 G2588 G0846 G5318 G1096 G2532 G3779 G4098

ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι Ὄντως, ὁ
juu–ya– uso ataabudu huyo– Mungu akitangaza kwamba Kweli huyo–
G1909 G4383 G4352 G3588 G2316 G0518 G3754 G3689 G3588

Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν.
Mungu miongoni– mwenu yuko
G2316 G1722 G4771 G1510

Siri za moyo wake zingefunuliwa. Matokeo yake, angeanguka kifudifudi na kumwabudu Mungu. Angekiri ya kwamba Mungu yu kati yenu.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί? ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει,
Nini basi ni ndugu? mnapokusanyika mnakusanyika kila–mmoja zaburi ana
G5101 G3767 G1510 G0080 G3752 G4905 G1538 G5568 G2192

διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει. πάντα πρὸς
mafundisho ana ufunuo ana lugha ana tafsiri ana yote kwa–
G1322 G2192 G0602 G2192 G1100 G2192 G2058 G2192 G3956 G4314

οἰκοδομὴν γινέσθω.
kujenga na–yafanyike
G3619 G1096

Nini kifuatacho basi, kaka na dada zangu? Mnapokutana pamoja, kila mmoja ana Zaburi, mafundisho, mafunuo, lugha au tafsiri. Fanyeni kila kitu ili kwamba mlijenge kanisa.

27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ
kama kwa–lugha mtu anasema wawili wawili au kwa– zaidi watatu na–
G1535 G1100 G5100 G2980 G2596 G1417 G2228 G3588 G4118 G5140 G2532

ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω.
kwa–zamu zamu na– mmoja atafsiri
G0303 G3313 G2532 G1520 G1329

Kama yeyote ananena kwa lugha, wawepo wawili au watatu, na kila mmoja katika zamu. Na mtu lazima atafasiri kilichosemwa.

28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ; ἑαυτῷ
kama lakini hakuna kuna mtafsiri anyamaze katika– kanisa kwa–nafsi–yake
G1437 G1161 G3361 G1510 G1328 G4601 G1722 G1577 G1438

δὲ λαλείτω, καὶ τῷ Θεῷ.
lakini na–aseme na– kwa– Mungu
G1161 G2980 G2532 G3588 G2316

Lakini kama hakuna mtu wa kutafasiri, basi kila mmoja wao akae kimya ndani ya kanisa. Basi kila mmoja aongee peke yake na kwa Mungu.

29	προφῆται	δὲ,	δύο	ἢ	τρεῖς	λαλείτωσαν,	καὶ	οἱ	ἄλλοι
	manabii	lakini	wawili	au	watatu	waseme	na–	wale–	wengine
	G4396	G1161	G1417	G2228	G5140	G2980	G2532	G3588	G0243

διακρινέτωσαν.	
wapambanue	
G1252	

Na manabii wawili au watatu wanene, na wengine wasikilize kwa kupambanua kilichosemwa.

30	ἐὰν	δὲ	ἄλλῳ	ἀποκαλυφθῇ	καθημένῳ,	ὁ	πρῶτος	σιγάτω.
	kama	lakini	kwa–mwingine	akifunuliwa	aliyeketi	yule–	wa–kwanza	anyamaze
	G1437	G1161	G0243	G0601	G2521	G3588	G4413	G4601

Lakini aliyeketi akifunuliwa jambo katika huduma, yule ambaye alikuwa ananena na anyamaze.

31	δύνασθε	γὰρ	καθ’	ἕνα	πάντες	προφητεύειν,	ἵνα	πάντες	μανθάνωσιν,
	mnaweza	kwa–maana	mmoja–	mmoja	wote	kutabiri	ili	wote	wajifunze
	G1410	G1063	G2596	G1520	G3956	G4395	G2443	G3956	G3129

καὶ	πάντες	παρακαλῶνται.
na–	wote	wahimizwe
G2532	G3956	G3870

Kwa kuwa kila mmoja wenu anaweza kutoa unabii mmoja baada ya mwingine ili kwamba kila mmoja aweze kujifunza na wote waweze kutiwa moyo.

32	καὶ	πνεύματα	προφητῶν,	προφήταις	ὑποτάσσεται.
	na–	roho	za–manabii	kwa–manabii	zinajitia–chini
	G2532	G4151	G4396	G4396	G5293

Kwa kuwa roho za manabii ziko chini ya uangalizi wa manabii.

33	οὐ	γάρ,	ἐστιν	ἀκαταστασίας	ὁ	Θεὸς,	ἀλλὰ	εἰρήνης.	Ὡς	ἐν
	si	kwa–maana	ni	wa–fujo	huyo–	Mungu	lakini	wa–amani	Kama	katika–
	G3756	G1063	G1510	G0181	G3588	G2316	G0235	G1515	G5613	G1722

πάσαις	ταῖς	ἐκκλησίαις	τῶν	ἁγίων,
yote	hayo–	makanisa	ya–	watakatifu
G3956	G3588	G1577	G3588	G0040

Kwa kuwa Mungu si Mungu wa machafuko, bali wa amani. Kama ilivyo katika makanisa yote ya waumini,

34	αἱ	γυναῖκες	ἐν	ταῖς	ἐκκλησίαις	σιγάτωσαν.	οὐ	γὰρ	ἐπιτρέπεται
	hao–	wanawake	katika–	hayo–	makanisa	wanyamaze	si	kwa–maana	hawaruhusiwi
	G3588	G1135	G1722	G3588	G1577	G4601	G3756	G1063	G2010

αὐταῖς	λαλεῖν;	ἀλλὰ	ὑποτασσέσθωσαν,	καθὼς	καὶ	ὁ	νόμος	λέγει.
kwao	kusema	lakini	wajitie–chini	kama	pia	ile–	sheria	inavyosema
G0846	G2980	G0235	G5293	G2531	G2532	G3588	G3551	G3004

imewapasa wanawake wakae kimya katika kanisa. Kwa kuwa hawaruhusiwi kuzungumza. Badala yake, wanapaswa kuwa katika unyenyekevu, kama pia sheria inavyosema.

35	εἰ	δέ	τι	μαθεῖν	θέλουσιν,	ἐν	οἴκῳ	τοὺς	ἰδίους	ἄνδρας
	kama	lakini	kitu	kujifunza	wanataka	nyumbani	nyumbani	wao–	wenyewe	waume
	G1487	G1161	G5100	G3129	G2309	G1722	G3624	G3588	G2398	G0435

ἐπερωτάτωσαν;	αἰσχρὸν	γάρ	ἐστιν	γυναικὶ	λαλεῖν	ἐν	ἐκκλησίᾳ.
wawaulize	ni–aibu	kwa–maana	ni	kwa–mwanamke	kusema	katika–	kanisa
G1905	G0150	G1063	G1510	G1135	G2980	G1722	G1577

Kama kuna chochote wanatamani kujifunza, basi wawaulize waume zao nyumbani. Kwa kuwa ni aibu kwa mwanamke kuongea katika kanisa.

36	Ἢ	ἀφ’	ὑμῶν	ὁ	λόγος	τοῦ	Θεοῦ	ἐξῆλθεν?	ἢ	εἰς	ὑμᾶς
	Au	kutoka–	kwenu	hilo–	neno	la–	Mungu	lilitoka?	au	kwa–	ninyi
	G2228	G0575	G4771	G3588	G3056	G3588	G2316	G1831	G2228	G1519	G4771

μόνους	κατήντησεν?	
peke–yenu	liliwajia?	
G3441	G2658	

Je neno la Mungu lilitoka kwenu? Je limewafikia ninyi tu?

37	Εἴ	τις	δοκεῖ	προφήτης	εἶναι,	ἢ	πνευματικός,	ἐπιγινωσκέτω	ἃ	
	Kama	mtu	anadhani	nabii	kuwa	au	wa–kiroho	atambue	hayo	
	G1487	G5100	G1380	G4396	G1510	G2228	G4152	G1921	G3739	

γράφω	ὑμῖν,	ὅτι	Κυρίου	ἐστὶν	ἐντολή.	
ninavyoandika	kwenu	kwamba	ya–Bwana	ni	amri	
G1125	G4771	G3754	G2962	G1510	G1785	

Kama mtu akijiona kuwa ni nabii au wa rohoni, inampasa ayatambue mambo ninayowaandikia ya kwamba ni maagizo ya Bwana.

38	εἰ	δέ	τις	ἀγνοεῖ,	ἀγνοεῖται.
	kama	lakini	mtu	hapambanui	anapambanua
	G1487	G1161	G5100	G0050	G0050

Lakini asipotambua haya, mwacheni asitambuliwe.

39	Ὥστε,	ἀδελφοί	μου,	ζηλοῦτε	τὸ	προφητεύειν;	καὶ	τὸ	λαλεῖν,	μὴ
	Kwa–hiyo	ndugu	zangu	tamani	hilo–	kutabiri	na–	hilo–	kusema	msikataze
	G5620	G0080	G1473	G2206	G3588	G4395	G2532	G3588	G2980	G3361

κωλύετε,	γλώσσαις.	
mnakataza	kwa–lugha	
G2967	G1100	

Hivyo basi, kaka na dada zangu, takeni sana kutoa unabii, na msimzuie mtu yeyote kunena kwa lugha.

40	πάντα	δὲ	εὐσχημόνως	καὶ	κατὰ	τάξιν	γινέσθω.
	yote	lakini	kwa–adabu	na–	kwa–	utaratibu	na–yafanyike
	G3956	G1161	G2156	G2532	G2596	G5010	G1096

Lakini mambo yote yatendeke kwa uzuri na kwa utaratibu.

Chapter 15

1	Γνωρίζω	δὲ	ὑμῖν;	ἀδελφοί,	τὸ	εὐαγγέλιον,	ὃ	εὐηγγελισάμην	ὑμῖν;
	Ninawajulisheni	lakini	ninyi	ndugu	hiyo–	injili	ambayo	niliyowahubirienii	ninyi
	G1107	G1161	G4771	G0080	G3588	G2098	G3739	G2097	G4771

ὃ	καὶ	παρελάβετε,	ἐν	ᾧ	καὶ	ἑστήκατε,	
ambayo	pia	mliipokea	katika–	ambayo	pia	mmesimama	
G3739	G2532	G3880	G1722	G3739	G2532	G2476	

Sasa ninawakumbusha, akina kaka na akina dada, juu ya injili niliyowahubiria, ambayo mliipokea na kusimama kwayo.

2 δι’ kupitia– G1223 οὗ ambayo G3739 καὶ pia G2532 σῴζεσθε, mnaokolewa G4982 τίνι kwa–neno–gani G5101 λόγῳ neno G3056 εὐηγγελισάμην niliyowahubirienii G2097 ὑμῖν; ninyi G4771 εἰ kama G1487 κατέχετε, mnashikilia G2722 ἐκτὸς isipokuwa G1622 εἰ kama G1487 μὴ, isipokuwa G3361 εἰκῇ bure G1500 ἐπιστεύσατε. mliamini G4100

Ni katika injili hii mmeokolewa, kama mkilishika imara neno nililowahubiri ninyi, isipokuwa mliamini bure.

3 παρέδωκα niliwakabidhi G3860 γὰρ kwa–maana G1063 ὑμῖν ninyi G4771 ἐν katika– G1722 πρώτοις, kwanza G4413 ὃ kile G3739 καὶ pia G2532 παρέλαβον, nilichopokea G3880 ὅτι kwamba G3754 Χριστὸς Kristo G5547 ἀπέθανεν alikufa G0599 ὑπὲρ kwa–ajili–ya– G5228 τῶν hizo– G3588 ἁμαρτιῶν dhambi G0266 ἡμῶν, zetu G1473 κατὰ kama–zilivyo– G2596 τὰς hizo– G3588 γραφάς; maandiko G1124

Kama kwanza nilivyo ipokea kwa umuhimu niliileta kwenu kama ilivyo: kwamba kutokana na maandiko, Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu,

4 καὶ na– G2532 ὅτι kwamba G3754 ἐτάφη; alizikwa G2290 καὶ na– G2532 ὅτι kwamba G3754 ἐγήγερται alifufuliwa G1453 τῇ ile– G3588 ἡμέρᾳ, siku G2250 τῇ ile– G3588 τρίτῃ, ya–tatu G5154 κατὰ kama–zilivyo– G2596 τὰς hizo– G3588 γραφάς; maandiko G1124

kutokana na maandiko alizikwa, na kwamba alifufuka siku ya tatu.

5 καὶ na– G2532 ὅτι kwamba G3754 ὤφθη alionekana G3708 Κηφᾷ, kwa–Kefa G2786 εἶτα kisha G1534 τοῖς kwa–wale– G3588 δώδεκα. kumi–na–wawili G1427

Na kwamba alimtokea Kefa, kisha kwa wale kumi na wawili.

6 ἔπειτα kisha G1899 ὤφθη alionekana G3708 ἐπάνω zaidi–ya– G1883 πεντακοσίοις mia–tano G4001 ἀδελφοῖς ndugu G0080 ἐφάπαξ, kwa–wakati–mmoja G2178 ἐξ ambao G1537 ὧν miongoni–mwao G3739 οἱ wale– G3588 πλείονες wengi G4119 μένουσιν wanabaki G3306 ἕως mpaka G2193 ἄρτι, sasa G0737 τινὲς baadhi G5100 δὲ lakini G1161 ἐκοιμήθησαν. wamelala G2837

Kisha aliwatokea kwa wakati mmoja akina kaka na akina dada zaidi ya mia tano. Wengi wao bado wako hai, lakini baadhi yao wamelala usingizi.

7 ἔπειτα kisha G1899 ὤφθη alionekana G3708 Ἰακώβῳ; kwa–Yakobo G2385 εἶτα kisha G1534 τοῖς kwa–wale– G3588 ἀποστόλοις mitume G0652 πᾶσιν; wote G3956

Kisha alimtokea Yakobo, kisha mitume wote.

8 ἔσχατον wa–mwisho G2078 δὲ lakini G1161 πάντων, wa–wote G3956 ὡσπερεὶ kama G5619 τῷ kwa–huyo– G3588 ἐκτρώματι, mwenye–kuzaliwa–kabla–ya–wakati G1626 ὤφθη alionekana G3708 κἀμοί. kwangu–pia G2504

Mwisho wa yote, alinitokea mimi, kama vile kwa mtoto aliye zaliwa katika wakati usio sahihi.

9	Ἐγὼ	γάρ	εἰμι	ὁ	ἐλάχιστος	τῶν	ἀποστόλων,	ὃς	οὐκ	εἰμὶ	
	Mimi	kwa–maana	ni	huyo–	mdogo–sana	wa–	mitume	ambaye	sistahili	nistahili	
	G1473	G1063	G1510	G3588	G1646	G3588	G0652	G3739	G3756	G1510	

ἱκανὸς	καλεῖσθαι	ἀπόστολος,	διότι	ἐδίωξα	τὴν	ἐκκλησίαν	τοῦ	Θεοῦ.	
stahili	kuitwa	mtume	kwa–sababu	nililifuatia	hilo–	kanisa	la–	Mungu	
G2425	G2564	G0652	G1360	G1377	G3588	G1577	G3588	G2316	

Kwa kuwa mimi ni mdogo kati ya mitume. Sistahili kuitwa mtume, kwa sababu nililitesa kanisa la Mungu.

10	χάριτι	δὲ	Θεοῦ,	εἰμι	ὅ	εἰμι,	καὶ	ἡ	χάρις	αὐτοῦ	ἡ
	kwa–neema	lakini	ya–Mungu	ni	kile	nilicho	na–	hii–	neema	Yake	hii–
	G5485	G1161	G2316	G1510	G3739	G1510	G2532	G3588	G5485	G0846	G3588

εἰς	ἐμὲ,	οὐ	κενὴ	ἐγενήθη,	ἀλλὰ	περισσότερον	αὐτῶν	πάντων	
kwangu	kwangu	haikuwa	bure	ilikuwa	lakini	zaidi–ya–	wao	wote	
G1519	G1473	G3756	G2756	G1096	G0235	G4053	G0846	G3956	

ἐκοπίασα,	οὐκ	ἐγὼ	δὲ,	ἀλλὰ	ἡ	χάρις	τοῦ	Θεοῦ	‹ἡ›	σὺν
nilifanya–kazi	si	mimi	lakini	lakini	hii–	neema	ya–	Mungu	[hii–]	pamoja–na–
G2872	G3756	G1473	G1161	G0235	G3588	G5485	G3588	G2316	G3588	G4862

ἐμοί.
mimi
G1473

Lakini kwa neema ya Mungu nipo kama nilivyo, na neema yake kwangu haikuwa bure. Badala yake, nilifanya bidii kuliko wote. Lakini haikuwa mimi, bali neema ya Mungu iliyo ndani yangu.

11	εἴτε	οὖν	ἐγὼ	εἴτε	ἐκεῖνοι,	οὕτως	κηρύσσομεν,	καὶ	οὕτως	ἐπιστεύσατε.
	kama	basi	mimi	kama	wao	hivyo	tunahubiri	na–	hivyo	mliamini
	G1535	G3767	G1473	G1535	G1565	G3779	G2784	G2532	G3779	G4100

Kwa hiyo kama ni mimi au wao, tuna hubiri hivyo na tunaamini hivyo.

12	Εἰ	δὲ	Χριστὸς	κηρύσσεται,	ὅτι	ἐκ	νεκρῶν	ἐγήγερται,	πῶς	
	Kama	lakini	Kristo	anahubiriwa	kwamba	kutoka–	wafu	amefufuliwa	jinsi–gani	
	G1487	G1161	G5547	G2784	G3754	G1537	G3498	G1453	G4459	

λέγουσιν	ἐν	ὑμῖν	τινες,	ὅτι	ἀνάστασις	νεκρῶν	οὐκ	ἔστιν?
wanasema	miongoni–	mwenu	baadhi	kwamba	ufufuo	wa–wafu	hakuna	kuna?
G3004	G1722	G4771	G5100	G3754	G0386	G3498	G3756	G1510

Sasa kama Kristo alihubiriwa kama aliyefufuka kwa wafu, iweje baadhi yenu mseme hakuna ufufuo wa wafu?

13	εἰ	δὲ	ἀνάστασις	νεκρῶν	οὐκ	ἔστιν,	οὐδὲ	Χριστὸς	ἐγήγερται;
	kama	lakini	ufufuo	wa–wafu	hakuna	kuna	wala	Kristo	hakufufuliwa
	G1487	G1161	G0386	G3498	G3756	G1510	G3761	G5547	G1453

Lakini kama hakuna ufufuo wa wafu, basi hata Kristo pia hakufufuka.

14	εἰ	δὲ	Χριστὸς	οὐκ	ἐγήγερται,	κενὸν	ἄρα	[καὶ]	τὸ	κήρυγμα
	kama	lakini	Kristo	hakufufuliwa	amefufuliwa	bure	basi	[pia]	hilo–	kuhubiri
	G1487	G1161	G5547	G3756	G1453	G2756	G0686	G2532	G3588	G2782

ἡμῶν,	κενὴ	καὶ	ἡ	πίστις	ὑμῶν.	
kwetu	bure	pia	hii–	imani	yenu	
G1473	G2756	G2532	G3588	G4102	G4771	

Na kama Kristo hakufufuka, hivyo mahubiri yetu ni bure, na imani yenu ni bure.

15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ; ὅτι
tunaonekana lakini pia mashahidi–wa–uongo wa– Mungu kwa–sababu
G2147 G1161 G2532 G5575 G3588 G2316 G3754

ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν, ὃν
tulishuhudia dhidi–ya– huyo– Mungu kwamba alimfufua huyo– Kristo ambaye
G3140 G2596 G3588 G2316 G3754 G1453 G3588 G5547 G3739

οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.
hakumfufua alimfufua kama kweli wafu hawafufuliwi wanafufuliwa
G3756 G1453 G1512 G0686 G3498 G3756 G1453

Na tumepatikana kuwa mashahidi wa uongo kumuhusu Mungu, kwa sababu tulimshushuhudia Mungu kinyume, kusema alimfufua Kristo, wakati hakumfufua.

16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται:
kama kwa–maana wafu hawafufuliwi wanafufuliwa wala Kristo hakufufuliwa
G1487 G1063 G3498 G3756 G1453 G3761 G5547 G1453

Kama ikiwa wafu hawafufuliwi, Yesu pia hakufufuliwa.

17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν (ἐστίν);
kama lakini Kristo hakufufuliwa amefufuliwa bure hii– imani yenu (ni)
G1487 G1161 G5547 G3756 G1453 G3152 G3588 G4102 G4771 G1510

ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
bado mko katika– hizo– dhambi zenu
G2089 G1510 G1722 G3588 G0266 G4771

Na kama Kristo hakufufuliwa, imani yenu ni bure na bado mko kwenye dhambi zenu.

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο.
basi pia wale– waliolala katika– Kristo wameangamia
G0686 G2532 G3588 G2837 G1722 G5547 G0622

Hivyo hata wale waliokufa katika Kristo pia wameangamia.

19 εἰ, ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ, ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον,
kama katika– hii– maisha haya katika– Kristo tumeweka–tumaini tuko tu
G1487 G1722 G3588 G2222 G3778 G1722 G5547 G1679 G1510 G3440

ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.
wa–huruma–zaidi wa–wote wanadamu tuko
G1652 G3956 G0444 G1510

Ikiwa kwa maisha haya peke yake tunaujasiri kwa wakati ujao ndani ya Kristo, watu wote, sisi niwakuhurumiwa zaidi ya watu wote.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν
Sasa lakini Kristo amefufuliwa kutoka–kwa wafu mazao–ya–kwanza ya–wale–
G3570 G1161 G5547 G1453 G1537 G3498 G0536 G3588

κεκοιμημένων.
waliolala
G2837

Lakini sasa Kristo amefufuka kutoka kwa wafu, matunda ya kwanza ya wale waliokufa.

21	ἐπειδὴ	γὰρ	δι’	ἀνθρώπου	θάνατος,	καὶ	δι’	ἀνθρώπου	
	kwa–kuwa	kwa–maana	kupitia–	mwanadamu	kifo	pia	kupitia–	mwanadamu	
	G1894	G1063	G1223	G0444	G2288	G2532	G1223	G0444	

ἀνάστασις	νεκρῶν.	
ufufuo	wa–wafu	
G0386	G3498	

Kwa kuwa kifo kilikuja kupitia mwanadamu, pia kupitia mwanadamu ufufuo wa wafu.

22	ὥσπερ	γὰρ	ἐν	τῷ	Ἀδὰμ	πάντες	ἀποθνήσκουσιν,	οὕτως	καὶ	
	kama	kwa–maana	katika–	huyo–	Adamu	wote	wanakufa	vivyo–hivyo	pia	
	G5618	G1063	G1722	G3588	G0076	G3956	G0599	G3779	G2532	

ἐν	τῷ	Χριστῷ,	πάντες	ζωοποιηθήσονται.
katika–	huyo–	Kristo	wote	watafanywa–hai
G1722	G3588	G5547	G3956	G2227

Kwa kuwa kama katika Adam wote wanakufa, hivyo pia katika Kristo wote watafanywa hai.

23	Ἕκαστος	δὲ	ἐν	τῷ	ἰδίῳ	τάγματι:	ἀπαρχὴ	Χριστός,	
	Kila–mmoja	lakini	katika–	hilo–	lake–mwenyewe	daraja	mazao–ya–kwanza	Kristo	
	G1538	G1161	G1722	G3588	G2398	G5001	G0536	G5547	

ἔπειτα	οἱ	τοῦ	Χριστοῦ,	ἐν	τῇ	παρουσίᾳ	αὐτοῦ,	
kisha	wale–	wa–	Kristo	katika–	huo–	kuja	Kwake	
G1899	G3588	G3588	G5547	G1722	G3588	G3952	G0846	

Lakini kila moja katika mpango wake: Kristo, matunda ya kwanza, na kisha wale walio wa Kristo watafanywa hai wakati wa kuja kwake.

24	εἶτα	τὸ	τέλος,	ὅταν	παραδιδῷ	τὴν	βασιλείαν	τῷ	Θεῷ	καὶ
	kisha	huo–	mwisho	wakati	atakapokabidhi	huo–	ufalme	kwa–	Mungu	na–
	G1534	G3588	G5056	G3752	G3860	G3588	G0932	G3588	G2316	G2532

Πατρί;	ὅταν	καταργήσῃ	πᾶσαν	ἀρχὴν,	καὶ	πᾶσαν	ἐξουσίαν,	καὶ	δύναμιν.
Baba	wakati	atakapoondoa	kila	utawala	na–	kila	mamlaka	na–	nguvu
G3962	G3752	G2673	G3956	G0746	G2532	G3956	G1849	G2532	G1411

Ndipo utakuwa mwisho, pale Kristo atakapo kabidhi ufalme kwa Mungu Baba. Hii ni pale atakapo komesha utawala wote na mamlaka yote na nguvu.

25	δεῖ	γὰρ	αὐτὸν	βασιλεύειν,	ἄχρι	οὗ	θῇ	πάντας	τοὺς
	ni–lazima	kwa–maana	Yeye	kutawala	mpaka	atakapo	weka	wote	hao–
	G1163	G1063	G0846	G0936	G0891	G3739	G5087	G3956	G3588

ἐχθροὺς	ὑπὸ	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ.
adui	chini–ya–	hizo–	nyayo	Zake
G2190	G5259	G3588	G4228	G0846

Kwa kuwa lazima atawale mpaka atakapoweka maadui zake wote chini ya nyayo zake.

26	ἔσχατος	ἐχθρὸς	καταργεῖται	ὁ	θάνατος.
	wa–mwisho	adui	ataondolewa	huo–	kifo
	G2078	G2190	G2673	G3588	G2288

Adui wa mwisho kuharibiwa ni kifo.

27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν, ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ
yote kwa–maana aliweka–chini chini–ya– hizo– nyayo Zake wakati lakini
G3956 G1063 G5293 G5259 G3588 G4228 G0846 G3752 G1161

εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ
atakaposema kwamba yote yamewekwa–chini ni–wazi kwamba isipokuwa huyo–
G3004 G3754 G3956 G5293 G1212 G3754 G1622 G3588

ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
aliyeyaweka–chini Kwake hayo– yote
G5293 G0846 G3588 G3956

Kwa kuwa “ameweka kila kitu chini ya nyayo zake.” Lakini inaposema “ameweka kila kitu,” ni wazi kwamba hii haihusishi wale walioweka kila kitu chini yake mwenyewe.

28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ
wakati lakini yatakapowekwa–chini Kwake hayo– yote wakati–huo pia
G3752 G1161 G5293 G0846 G3588 G3956 G5119 G2532

αὐτὸς Yeye–Mwenyewe G0846 ὁ huyo– G3588 Υἱὸς, Mwana G5207 ὑποταγήσεται atajiweka–chini G5293 τῷ kwa–Yule– G3588 ὑποτάξαντι aliyeyaweka–chini G5293 αὐτῷ Kwake G0846 τὰ hayo– G3588

πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς [τὰ] πάντα ἐν πᾶσιν.
yote ili awe huyo– Mungu [hayo–] yote katika– wote
G3956 G2443 G1510 G3588 G2316 G3588 G3956 G1722 G3956

Wakati vitu vyote vimewekwa chini yake, kisha Mwana mwenyewe atawekwa chini kwake Yeye ambaye aliviweka vitu vyote chini yake. Hii itatokea ili kwamba Mungu Baba awe yote katika vyote.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν, οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν? εἰ
Vinginevyo nini watafanya wale– wanaobatizwa kwa–ajili–ya– hao– wafu? kama
G1893 G5101 G4160 G3588 G0907 G5228 G3588 G3498 G1487

ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν?
kabisa wafu hawafufuliwi wanafufuliwa kwa–nini pia wanabatizwa kwa–ajili–ya– wao?
G3654 G3498 G3756 G1453 G5101 G2532 G0907 G5228 G0846

Au pia watafanya nini wale waliobatizwa kwa ajili ya wafu? Kama wafu hawafufuliwi kabisa, kwa nini tena wanabatizwa kwa ajili yao?

30 τί καὶ, ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν?
kwa–nini pia sisi tunajiweka–hatarini kila saa?
G5101 G2532 G1473 G2793 G3956 G5610

Na kwa nini tuko katika hatari kila saa?

31 καθ’ ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί ἣν ἔχω
kila– siku ninakufa naam kwa– yenu kujisifu ndugu ambako nina
G2596 G2250 G0599 G3513 G3588 G5212 G2746 G0080 G3739 G2192

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
katika– Kristo Yesu huyo– Bwana wetu
G1722 G5547 G2424 G3588 G2962 G1473

Kaka na dada zangu, kupitia kujisifu kwangu katika ninyi, ambayo ninayo katika Kristo Yesu Bwana wetu, natangaza hivi: nakufa kila siku.

32	εἰ	κατὰ	ἄνθρωπον,	ἐθηριομάχησα			ἐν	Ἐφέσῳ,	τί	μοι
	kama	kwa–	kibinadamu	nilipigana–na–wanyama–wa–mwitu			huko–	Efeso	nini	kwangu
	G1487	G2596	G0444	G2341			G1722	G2181	G5101	G1473

τὸ	ὄφελος?	εἰ	νεκροὶ	οὐκ	ἐγείρονται,	φάγωμεν	καὶ	πίωμεν,	αὔριον
hilo–	faida?	kama	wafu	hawafufuliwi	wanafufuliwa	tule	na–	tunywe	kesho
G3588	G3786	G1487	G3498	G3756	G1453	G5315	G2532	G4095	G0839

γὰρ	ἀποθνήσκομεν.
kwa–maana	tunakufa
G1063	G0599

Inanifaidia nini, katika mtazamo wa wanadamu, kama nilipigana na wanyama wakali huko Efeso, kama wafu hawafufuliwi? “Acha basi tule na kunywa, kwa kuwa kesho tunakufa.”

33	μὴ	πλανᾶσθε:	φθείρουσιν	ἤθη	χρηστὰ,	ὁμιλίαι	κακαί.
	msidanganywe	mnadanganywa	zinaharibu	tabia	njema	ushirikiano	mbaya
	G3361	G4105	G5351	G2239	G5543	G3657	G2556

Msidanganywe: “Makundi mabaya huharibu tabia njema.

34	ἐκνήψατε	δικαίως,	καὶ	μὴ	ἁμαρτάνετε;	ἀγνωσίαν	γὰρ
	amkeni	kwa–haki	na–	msitende–dhambi	mnatenda–dhambi	kutojua	kwa–maana
	G1594	G1346	G2532	G3361	G0264	G0056	G1063

Θεοῦ,	τινες	ἔχουσιν;	πρὸς	ἐντροπὴν	ὑμῖν	λαλῶ.
Mungu	baadhi	wana	kwa–	aibu	yenu	nasema
G2316	G5100	G2192	G4314	G1791	G4771	G2980

“Muwe na kiasi! muishi katika haki! msiendelee kutenda dhambi. Kwa kuwa baadhi yenu hamna maarifa ya Mungu. Nasema hivi kwa aibu yenu.

35	Ἀλλὰ	ἐρεῖ	τις,	Πῶς	ἐγείρονται	οἱ	νεκροί?	ποίῳ	δὲ
	Lakini	atasema	mtu	Jinsi–gani	wanafufuliwa	wale–	wafu?	kwa–mwili–gani	lakini
	G0235	G2046	G5100	G4459	G1453	G3588	G3498	G4169	G1161

σώματι	ἔρχονται?
mwili	wanakuja?
G4983	G2064

Lakini mtu mwingine atasema, “Jinsi gani wafu wanafufuliwa? Nao watakuja na aina gani ya mwili?”

36	ἄφρων	σὺ!	ὃ	σπείρεις,	οὐ	ζωοποιεῖται,	ἐὰν	μὴ
	mpumbavu	wewe!	kile	unapanda	hakifanyiki–hai	kinafanywa–hai	kama	isipokuwa
	G0878	G4771	G3739	G4687	G3756	G2227	G1437	G3361

ἀποθάνῃ.	
kife	
G0599	

Wewe ni mjinga sana! Kile ulichopanda hakiwezi kuanza kukua isipokuwa kimekufa.

37	καὶ	ὃ	σπείρεις,	οὐ	τὸ	σῶμα	τὸ	γενησόμενον	σπείρεις,	ἀλλὰ	γυμνὸν
	na–	kile	unapanda	si	huo–	mwili	huo–	utakaokuwa	unapanda	lakini	tupu
	G2532	G3739	G4687	G3756	G3588	G4983	G3588	G1096	G4687	G0235	G1131

κόκκον,	εἰ	τύχοι	σίτου,	ἤ	τινος	τῶν	λοιπῶν.
punje	kama	ikitokea	ya–ngano	au	ya–aina–nyingine	za–	nafaka
G2848	G1487	G5177	G4621	G2228	G5100	G3588	G3062

Na kile unachopanda sio mwili ambao utakuwa, bali ni mbegu iliyochipua. Inaweza kuwa ngano au kitu kingine.

38	ὁ	δὲ	Θεὸς	δίδωσιν	αὐτῷ	σῶμα,	καθὼς	ἠθέλησεν,	καὶ	ἑκάστῳ
	huyo–	lakini	Mungu	anaipa	hiyo	mwili	kama	alivyotaka	na–	kwa–kila–moja
	G3588	G1161	G2316	G1325	G0846	G4983	G2531	G2309	G2532	G1538

τῶν	σπερμάτων,	ἴδιον	σῶμα.	
ya–	mbegu	wake	mwili	
G3588	G4690	G2398	G4983	

Lakini Mungu ataipa mwili kama apendavyo, na katika kila mbengu mwili wake mwenyewe.

39	οὐ	πᾶσα	σὰρξ	ἡ	αὐτὴ	σάρξ,	ἀλλὰ	ἄλλη	μὲν	ἀνθρώπων,
	si	kila	mwili	ni–	ule–ule	mwili	lakini	mwingine	kwa–kweli	wa–wanadamu
	G3756	G3956	G4561	G3588	G0846	G4561	G0235	G0243	G3303	G0444

ἄλλη	δὲ	σὰρξ	κτηνῶν,	ἄλλη	δὲ	σὰρξ	πτηνῶν.	ἄλλη	δὲ
mwingine	lakini	mwili	wa–wanyama	mwingine	lakini	mwili	wa–ndege	mwingine	lakini
G0243	G1161	G4561	G2934	G0243	G1161	G4561	G4421	G0243	G1161

ἰχθύων.
wa–samaki
G2486

Miili yote haifanani. Isipokuwa, kuna mwili mmoja wa wanadamu, na mwili mwingine wa wanyama, na wili mwingine wa ndege, na mwingine kwa ajili ya samaki.

40	καὶ	σώματα	ἐπουράνια,	καὶ	σώματα	ἐπίγεια.	ἀλλὰ	ἑτέρα	μὲν	ἡ
	na–	miili	ya–mbinguni	na–	miili	ya–duniani	lakini	nyingine	kwa–kweli	huo–
	G2532	G4983	G2032	G2532	G4983	G1919	G0235	G2087	G3303	G3588

τῶν	ἐπουρανίων	δόξα,	ἑτέρα	δὲ	ἡ	τῶν	ἐπιγείων.
wa–	ya–mbinguni	utukufu	nyingine	lakini	huo–	wa–	ya–duniani
G3588	G2032	G1391	G2087	G1161	G3588	G3588	G1919

Pia kuna miili ya mbinguni na miili ya duniani. Lakini utukufu wa miili ya mbinguni ni aina moja na utukufu wa duniani ni mwingine.

41	ἄλλη	δόξα	ἡλίου,	καὶ	ἄλλη	δόξα	σελήνης,	καὶ	ἄλλη	δόξα
	mwingine	utukufu	wa–jua	na–	mwingine	utukufu	wa–mwezi	na–	mwingine	utukufu
	G0243	G1391	G2246	G2532	G0243	G1391	G4582	G2532	G0243	G1391

ἀστέρων;	ἀστὴρ	γὰρ	ἀστέρος	διαφέρει	ἐν	δόξῃ.
wa–nyota	nyota	kwa–maana	na–nyota	inatofautiana	katika–	utukufu
G0792	G0792	G1063	G0792	G1308	G1722	G1391

Kuna utukufu mmoja wa jua, na utukufu mwingine wa mwezi, na utukufu mwingine wa nyota. Kwa kuwa nyota moja inatofautiana na nyota nyingine katika utukufu.

42	οὕτως	καὶ	ἡ	ἀνάστασις	τῶν	νεκρῶν.	σπείρεται	ἐν	φθορᾷ,
	vivyo–hivyo	pia	huo–	ufufuo	wa–	wafu	unapandwa	katika–	uharibifu
	G3779	G2532	G3588	G0386	G3588	G3498	G4687	G1722	G5356

ἐγείρεται	ἐν	ἀφθαρσίᾳ.
unafufuliwa	katika–	kutokuharibika
G1453	G1722	G0861

Hivyo ndivyo ulivyo pia ufufuo wa wafu. Kinacho pandwa kinaharibika, na kinacho ota hakiharibiki.

43	σπείρεται	ἐν	ἀτιμίᾳ,	ἐγείρεται	ἐν	δόξῃ.	σπείρεται	ἐν	ἀσθενείᾳ,
	unapandwa	katika–	aibu	unafufuliwa	katika–	utukufu	unapandwa	katika–	udhaifu
	G4687	G1722	G0819	G1453	G1722	G1391	G4687	G1722	G0769

ἐγείρεται	ἐν	δυνάμει.
unafufuliwa	katika–	nguvu
G1453	G1722	G1411

Kimepandwa katika matumizi ya kawaida, kinaoteshwa katika utukufu. Kimepandwa katika udhaifu, kinaoteshwa katika nguvu.

44	σπείρεται	σῶμα	ψυχικόν,	ἐγείρεται	σῶμα	πνευματικόν.	Εἰ	ἔστιν	σῶμα
	unapandwa	mwili	wa–asili	unafufuliwa	mwili	wa–kiroho	Kama	kuna	mwili
	G4687	G4983	G5591	G1453	G4983	G4152	G1487	G1510	G4983

ψυχικόν,	ἔστιν	καὶ	πνευματικόν.
wa–asili	kuna	pia	wa–kiroho
G5591	G1510	G2532	G4152

Kimepandwa katika mwili wa asili, kinaoteshwa katika mwili wa kiroho. Kama kuna mwili wa asili, kuna mwili wa kiroho pia.

45	οὕτως	καὶ	γέγραπται,	Ἐγένετο	ὁ	πρῶτος	ἄνθρωπος	Ἀδὰμ	εἰς
	hivyo	pia	imeandikwa	Akawa	huyo–	wa–kwanza	mwanadamu	Adamu	kuwa–
	G3779	G2532	G1125	G1096	G3588	G4413	G0444	G0076	G1519

ψυχὴν	ζῶσαν;	ὁ	ἔσχατος	Ἀδὰμ	εἰς	πνεῦμα	ζωοποιοῦν.
nafsi	hai	huyo–	wa–mwisho	Adamu	kuwa–	roho	inayohuisha
G5590	G2198	G3588	G2078	G0076	G1519	G4151	G2227

Hivyo pia imeandikwa, “Mtu wa kwanza Adamu alifanyika roho inayo ishi.” Adamu wa mwisho alifanyika roho itoayo uhai.

46	ἀλλ’	οὐ	πρῶτον	τὸ	πνευματικὸν,	ἀλλὰ	τὸ	ψυχικόν,	ἔπειτα	τὸ
	lakini	si	kwanza	huo–	wa–kiroho	lakini	huo–	wa–asili	kisha	huo–
	G0235	G3756	G4412	G3588	G4152	G0235	G3588	G5591	G1899	G3588

πνευματικόν.
wa–kiroho
G4152

Lakini wa kiroho hakuja kwanza bali wa asili, na kisha wa kiroho.

47	ὁ	πρῶτος	ἄνθρωπος	ἐκ	γῆς,	χοϊκός;	ὁ	δεύτερος	ἄνθρωπος,
	huyo–	wa–kwanza	mwanadamu	kutoka–	ardhi	wa–udongo	huyo–	wa–pili	mwanadamu
	G3588	G4413	G0444	G1537	G1093	G5517	G3588	G1208	G0444

ἐξ	οὐρανοῦ.
kutoka–	mbingu
G1537	G3772

Mtu wa kwanza ni wa dunia, alitengenezwa kwa mavumbi. Mtu wa pili anatoka mbinguni.

48	οἷος	ὁ	χοϊκός,	τοιοῦτοι	καὶ	οἱ	χοϊκοί;	καὶ
	kama–alivyokuwa	huyo–	wa–udongo	hivyo	pia	wale–	wa–udongo	na–
	G3634	G3588	G5517	G5108	G2532	G3588	G5517	G2532

οἷος	ὁ	ἐπουράνιος,	τοιοῦτοι	καὶ	οἱ	ἐπουράνιοι.
kama–alivyokuwa	huyo–	wa–mbinguni	hivyo	pia	wale–	wa–mbinguni
G3634	G3588	G2032	G5108	G2532	G3588	G2032

Kama vile yule aliyetengenezwa kwa mavumbi, hivyo pia wale waliotengenezwa kwa mavumbi. Kama vile mtu wa mbinguni alivyo, hivyo pia wale wa mbinguni.

49	καὶ	καθὼς	ἐφορέσαμεν	τὴν	εἰκόνα	τοῦ	χοϊκοῦ,	φορέσομεν	καὶ	τὴν	
	na–	kama	tulivyoivaa	ile–	sura	ya–huyo–	wa–udongo	tutaivaa	pia	ile–	
	G2532	G2531	G5409	G3588	G1504	G3588	G5517	G5409	G2532	G3588	

εἰκόνα	τοῦ	ἐπουρανίου.	
sura	ya–huyo–	wa–mbinguni	
G1504	G3588	G2032	

Kama ambavyo tumebeba mfano wa mtu wa mavumbi, tutabeba pia mfano wa mtu wa mbinguni.

50	Τοῦτο	δέ	φημι,	ἀδελφοί,	ὅτι	σὰρξ	καὶ	αἷμα,	βασιλείαν	Θεοῦ	
	Hili	lakini	nasema	ndugu	kwamba	mwili	na–	damu	ufalme	wa–Mungu	
	G3778	G1161	G5346	G0080	G3754	G4561	G2532	G0129	G0932	G2316	

κληρονομῆσαι	οὐ	δύναται,	οὐδὲ	ἡ	φθορὰ,	τὴν	ἀφθαρσίαν	κληρονομεῖ.
kurithi	haiwezi	inaweza	wala	huo–	uharibifu	hilo–	kutokuharibika	haurithi
G2816	G3756	G1410	G3761	G3588	G5356	G3588	G0861	G2816

Sasa nawaambia, kaka na dada zangu, kwamba mwili na damu haviwezi kuurithi ufalme wa Mungu. Wala wakuharibika kurithi wakutoharibika.

51	ἰδοὺ,	μυστήριον	ὑμῖν	λέγω:	πάντες	οὐ	κοιμηθησόμεθα,	πάντες	
	tazama	siri	ninyi	ninawaambia	wote	hatutalala	tutalala	wote	
	G3708	G3466	G4771	G3004	G3956	G3756	G2837	G3956	

δὲ	ἀλλαγησόμεθα,	
lakini	tutabadilishwa	
G1161	G0236	

Tazama! Nawaambia ninyi siri ya kweli: Hatutakufa wote, bali wote tutabadilishwa.

52	ἐν	ἀτόμῳ,	ἐν	ῥιπῇ	ὀφθαλμοῦ,	ἐν	τῇ	ἐσχάτῃ	
	katika–	papo–hapo	katika–	kufumba–na–kufumbua	jicho	katika–	ile–	ya–mwisho	
	G1722	G0823	G1722	G4493	G3788	G1722	G3588	G2078	

σάλπιγγι;	σαλπίσει	γάρ,	καὶ	οἱ	νεκροὶ	ἐγερθήσονται	ἄφθαρτοι,	καὶ	
tarumbeta	italia	kwa–maana	na–	wale–	wafu	watafufuliwa	wasioharibika	na–	
G4536	G4537	G1063	G2532	G3588	G3498	G1453	G0862	G2532	

ἡμεῖς	ἀλλαγησόμεθα.	
sisi	tutabadilishwa	
G1473	G0236	

Tutabadilishwa katika wakati, katika kufumba na kufumbua kwa jicho, katika tarumbeta ya mwisho. Kwa kuwa tarumbeta italia, na wafu watafufuliwa na hali ya kutoharibika, na tutabadilishwa.

53	δεῖ	γὰρ	τὸ	φθαρτὸν	τοῦτο,	ἐνδύσασθαι	ἀφθαρσίαν;	καὶ	τὸ	
	ni–lazima	kwa–maana	huu–	unaoharibika	huu	kuvaa	kutokuharibika	na–	huu–	
	G1163	G1063	G3588	G5349	G3778	G1746	G0861	G2532	G3588	

θνητὸν	τοῦτο,	ἐνδύσασθαι	ἀθανασίαν.	
unaokufa	huu	kuvaa	kutokufa	
G2349	G3778	G1746	G0110	

Kwani huu wa kuharibika lazima uvae wa kutoharibika, na huu wa kufa lazima uvae wa kutokufa.

54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται (τὴν) ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ
wakati lakini huu- unaoharibika huu utakapovaa (hilo-) kutokuharibika na- huu-
G3752 G1161 G3588 G5349 G3778 G1746 G3588 G0861 G2532 G3588

θνητὸν, τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ
unaokufa huu utakapovaa kutokufa wakati-huo litatokea hilo- neno hilo-
G2349 G3778 G1746 G0110 G5119 G1096 G3588 G3056 G3588

γεγραμμένος: Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.
lililoandikwa Limemezwa huko- kifo katika- ushindi
G1125 G2666 G3588 G2288 G1519 G3534

Lakini wakati huu wa kuharibika ukivikwa wa kutokuharibika, na huu wa kufa ukivaa wa kutokufa, ndipo utakuja msemo ambao umeandikwa, “Kifo kimemezwa katika ushindi.”

55 ποῦ σου, θάνατε, τὸ νῖκος? ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον?
wapi wako kifo huo- ushindi? wapi wako kifo hilo- mchomo?
G4226 G4771 G2288 G3588 G3534 G4226 G4771 G2288 G3588 G2759

“Kifo, ushindi wako uko wapi? Kifo, uko wapi uchungu wako?”

56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία; ἡ δὲ δύναμις τῆς
huo- lakini mchomo wa- kifo ni- dhambi hii- lakini nguvu ya-
G3588 G1161 G2759 G3588 G2288 G3588 G0266 G3588 G1161 G1411 G3588

ἁμαρτίας, ὁ νόμος;
dhambi ni- sheria
G0266 G3588 G3551

Uchungu wa kifo ni dhambi, na nguvu ya dhambi ni sheria.

57 τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος, διὰ τοῦ
kwa- lakini Mungu shukrani kwa-Yule- anayetupa sisi huo- ushindi kupitia- huyo-
G3588 G1161 G2316 G5485 G3588 G1325 G1473 G3588 G3534 G1223 G3588

Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Bwana wetu Yesu Kristo
G2962 G1473 G2424 G5547

Lakini shukurani kwa Mungu, atupaye sisi ushindi kupitia Bwana wetu Yesu Kristo!

58 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες
Kwa-hiyo ndugu zangu wapendwa imara kuweni thabiti mkizidi
G5620 G0080 G1473 G0027 G1476 G1096 G0277 G4052

ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ
katika- hilo- kazi ya- Bwana daima mkijua kwamba huo- taabu yenu si
G1722 G3588 G2041 G3588 G2962 G3842 G1492 G3754 G3588 G2873 G4771 G3756

ἔστιν κενὸς. ἐν Κυρίῳ.
ni bure katika- Bwana
G1510 G2756 G1722 G2962

Kwa hiyo, wapendwa kaka na dada zangu, iweni imara na msitikisike. Daima itendeni kazi ya Bwana, kwa sababu mnajua kuwa kazi yenu katika Bwana siyo bure.

Chapter 16

1 Περὶ δὲ τῆς λογείας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς
Kuhusu lakini ile– mchango ile– kwa– wale– watakatifu kama nilivyoagiza hayo–
G4012 G1161 G3588 G3048 G3588 G1519 G3588 G0040 G5618 G1299 G3588

ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
makanisa ya– Galatia vivyo–hivyo pia ninyi fanyeni
G1577 G3588 G1053 G3779 G2532 G4771 G4160

Sasa kuhusu michango kwa ajili ya waumini, kama nilivyo elekeza makanisa ya Galatia, vivyo hivyo mwapaswa kufanya.

2 κατὰ μίαν σαββάτου, ἕκαστος ὑμῶν, παρ’ ἑαυτῷ τιθέτω,
kila– ya–kwanza ya–wiki kila–mmoja wenu kando– kwake–mwenyewe aweke
G2596 G1520 G4521 G1538 G4771 G3844 G1438 G5087

θησαυρίζων ὅ¦τι ἐὰν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε
akihifadhi kile kama anafanikiwa ili si nitakapokuja wakati–huo michango
G2343 G3754 G1437 G2137 G2443 G3361 G3752 G2064 G5119

λογεῖαι γίνωνται.
ifanyike kufanywa
G3048 G1096

Katika siku ya kwanza ya wiki, kila mmoja wenu aweke kitu fulani kando na kukihifadhi, kama muwezavyo. Fanyeni hivyo ili kwamba kusiwe na michango wakati nikija.

3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι’ ἐπιστολῶν
nitakapokuja lakini nikija wale kama mtakaowaidhinisha kwa– barua
G3752 G1161 G3854 G3739 G1437 G1381 G1223 G1992

τούτους πέμψω, ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ.
hawa nitawatuma kupeleka hiyo– zawadi yenu kwa– Yerusalemu
G3778 G3992 G0667 G3588 G5485 G4771 G1519 G2419

Na nitakapofika, yeyote mtakayemchagua, nitamtuma pamoja na barua kutoa sadaka yenu huko Yerusalem.

4 ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ
kama lakini inastahili kuna hilo– mimi–pia kwenda pamoja–na– mimi
G1437 G1161 G0514 G1510 G3588 G2504 G4198 G4862 G1473

πορεύσονται.
wataenda
G4198

Na kama ni sahihi kwa mimi kwenda pia, watakwenda pamoja nami.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω; Μακεδονίαν
Nitakuja lakini kwenu ninyi wakati Makedonia nitakapopitia Makedonia
G2064 G1161 G4314 G4771 G3752 G3109 G1330 G3109

γὰρ διέρχομαι.
kwa–maana ninapitia
G1063 G1330

Lakini nitakuja kwenu, wakati ninapitia Makedonia. Kwa kuwa nitapitia Makedonia.

6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα
kwenu ninyi lakini labda nitakaa au hata nitakaa–wakati–wa–baridi ili
G4314 G4771 G1161 G5177 G3887 G2228 G2532 G3914 G2443

ὑμεῖς, με προπέμψητε, οὗ ἐὰν πορεύωμαι.
ninyi mimi munisindikize popote kama nitakapokwenda
G4771 G1473 G4311 G3757 G1437 G4198

Labda naweza kukaa nanyi au hata kumaliza majira ya baridi, ili kwamba muweze kunisaidia katika safari yangu, popote niendako.

7	οὐ	θέλω	γὰρ,	ὑμᾶς	ἄρτι	ἐν	παρόδῳ	ἰδεῖν;	ἐλπίζω	
	sipendi	napenda	kwa–maana	ninyi	sasa	kwa–kupita	kupita	kuwaona	natumaini	
	G3756	G2309	G1063	G4771	G0737	G1722	G3938	G3708	G1679	

γὰρ,	χρόνον	τινὰ	ἐπιμεῖναι	πρὸς	ὑμᾶς,	ἐὰν	ὁ	Κύριος	ἐπιτρέψῃ.	
kwa–maana	muda	fulani	kukaa	kwenu	ninyi	kama	huyo–	Bwana	akiruhusu	
G1063	G5550	G5100	G1961	G4314	G4771	G1437	G3588	G2962	G2010	

Kwa kuwa sitarajii kuwaona sasa kwa muda mfupi. Kwani ninatumaini kukaa nanyi kwa muda fulani, kama Bwana ataniruhusu.

8	ἐπιμενῶ	δὲ	ἐν	Ἐφέσῳ	ἕως	τῆς	Πεντηκοστῆς.
	nitabaki	lakini	huko–	Efeso	mpaka	hiyo–	Pentekoste
	G1961	G1161	G1722	G2181	G2193	G3588	G4005

Lakini nitakaa Efeso mpaka Pentekoste,

9	θύρα	γάρ	μοι	ἀνέῳγεν	μεγάλη	καὶ	ἐνεργής,	καὶ	
	mlango	kwa–maana	kwangu	umefunguliwa	mkubwa	na–	wenye–matokeo	na–	
	G2374	G1063	G1473	G0455	G3173	G2532	G1756	G2532	

ἀντικείμενοι	πολλοί.	
wapinzani	wengi	
G0480	G4183	

kwa kuwa mlango mpana umefunguliwa kwa ajili yangu, na kuna maadui wengi wanipingao.

10	Ἐὰν	δὲ	ἔλθῃ	Τιμόθεος,	βλέπετε	ἵνα	ἀφόβως	γένηται	πρὸς	ὑμᾶς;	τὸ
	Kama	lakini	akija	Timotheo	angalieni	ili	bila–hofu	awe	kwenu	ninyi	hilo–
	G1437	G1161	G2064	G5095	G0991	G2443	G0870	G1096	G4314	G4771	G3588

γὰρ	ἔργον	Κυρίου	ἐργάζεται,	ὡς	κἀγώ.
kwa–maana	kazi	ya–Bwana	anafanya	kama	nami–pia
G1063	G2041	G2962	G2038	G5613	G2504

Sasa wakati Timotheo akija, muoneni kwamba yuko na ninyi pasipo kuogopa, anafanya kazi ya Bwana, kama ninavyofanya.

11	μή	τις	οὖν	αὐτὸν	ἐξουθενήσῃ;	προπέμψατε	δὲ	αὐτὸν	ἐν	εἰρήνῃ,
	mtu–yeyote	mtu	basi	yeye	asimtweze	msindikizeni	lakini	yeye	kwa–	amani
	G3361	G5100	G3767	G0846	G1848	G4311	G1161	G0846	G1722	G1515

ἵνα	ἔλθῃ	πρός	με;	ἐκδέχομαι	γὰρ	αὐτὸν,	μετὰ	τῶν	ἀδελφῶν.
ili	aje	kwangu	mimi	ninamngojea	kwa–maana	yeye	pamoja–na–	hao–	ndugu
G2443	G2064	G4314	G1473	G1551	G1063	G0846	G3326	G3588	G0080

Mtu yeyote asimdharau. Mumsaidie katika njia yake kwa amani, ili kwamba aweze kuja kwangu. Kwa kuwa ninamtarajia aje pamoja na ndugu.

12	Περὶ	δὲ	Ἀπολλῶ,	τοῦ	ἀδελφοῦ,	πολλὰ	παρεκάλεσα	αὐτὸν,	ἵνα	ἔλθῃ
	Kuhusu	lakini	Apolo	huyo–	ndugu	sana	nilimsihi	yeye	ili	aje
	G4012	G1161	G0625	G3588	G0080	G4183	G3870	G0846	G2443	G2064

πρὸς	ὑμᾶς	μετὰ	τῶν	ἀδελφῶν;	καὶ	πάντως	οὐκ	ἦν	θέλημα	ἵνα
kwenu	ninyi	pamoja–na–	hao–	ndugu	na–	kabisa	haikuwa	ilikuwa	mapenzi	ili
G4314	G4771	G3326	G3588	G0080	G2532	G3843	G3756	G1510	G2307	G2443

νῦν	ἔλθῃ;	ἐλεύσεται	δὲ	ὅταν	εὐκαιρήσῃ.	
sasa	aje	atakuja	lakini	wakati	atakapopata–nafasi	
G3568	G2064	G2064	G1161	G3752	G2119	

Sasa kuhusiana na ndugu yetu Apolo. Nilimtia moyo sana kuwatembelea ninyi pamoja na ndugu. Lakini aliamua kutokuja kwa sasa. Hata hivyo, atakuja wakati ana nafasi.

13 Γρηγορεῖτε; στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
Kesheni simameni katika– hiyo– imani kuweni–wanaume kuweni–imara
G1127 G4739 G1722 G3588 G4102 G0407 G2901

Muwe macho, simameni imara, mtende kama wanaume, muwe na nguvu.

14 πάντα ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
yote yenu katika– upendo na–yafanyike
G3956 G4771 G1722 G0026 G1096

Basi yote myafanyayo yafanyike katika upendo.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν
Ninawasihini lakini ninyi ndugu mnajua hiyo– nyumba ya–Stefana kwamba ni
G3870 G1161 G4771 G0080 G1492 G3588 G3614 G4734 G3754 G1510

ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις, ἔταξαν
mazao–ya–kwanza ya– Akaya na– kwa– huduma kwa–wale– watakatifu walijiweka
G0536 G3588 G0882 G2532 G1519 G1248 G3588 G0040 G5021

ἑαυτούς,
wenyewe
G1438

Mnaijua kaya ya Stefana. Mnajua kwamba walikuwa waamini wa kwanza huko Akaya, na kwamba walijiweka wenyewe kwenye huduma ya waumini. Na sasa nawasihi, kaka na dada zangu,

16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ
ili pia ninyi mjitie–chini kwa–wale– kama–hao na– kwa–kila–mtu– huyo–
G2443 G2532 G4771 G5293 G3588 G5108 G2532 G3956 G3588

συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.
anayeshirikiana na– anayefanya–kazi–kwa–bidii
G4903 G2532 G2872

kuweni wanyenyekevu kwa watu kama hao, na kwa kila mtu anayesaidia katika kazi na watenda kazi pamoja nasi.

17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ, καὶ Φορτουνάτου, καὶ
ninafurahi lakini juu–ya– huku– kuja kwa–Stefana na– Fortunato na–
G5463 G1161 G1909 G3588 G3952 G4734 G2532 G5415 G2532

Ἀχαϊκοῦ; ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα, οὗτοι ἀνεπλήρωσαν.
Akaiko kwa–sababu hilo– lenu upungufu hawa walijaza
G0883 G3754 G3588 G5212 G5303 G3778 G0378

Na ninafurahi kwa ujio wa Stefana, Fotunato, na Akiko. Wamesimama mahali ambapo ninyi mgepaswa kuwa.

18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν; ἐπιγινώσκετε οὖν
waliburudisha kwa–maana hiyo– yangu roho na– hilo– lenu watambueni basi
G0373 G1063 G3588 G1699 G4151 G2532 G3588 G4771 G1921 G3767

τοὺς τοιούτους.
wale– kama–hao
G3588 G5108

Kwa kuwa wameifurahisha roho yangu na yenu. Kwa hiyo sasa, watambueni watu kama hawa.

19	Ἀσπάζονται	ὑμᾶς,	αἱ	ἐκκλησίαι	τῆς	Ἀσίας.	ἀσπάζεται	ὑμᾶς	ἐν	Κυρίῳ
	Wanawasalimu	ninyi	hayo–	makanisa	ya–	Asia	anawasalimu	ninyi	katika–	Bwana
	G0782	G4771	G3588	G1577	G3588	G0773	G0782	G4771	G1722	G2962

πολλὰ,	Ἀκύλας	καὶ	Πρίσκα,	σὺν	τῇ,	κατ’	οἶκον	αὐτῶν,	ἐκκλησίᾳ.
sana	Akila	na–	Priska	pamoja–na–	hilo–	katika–	nyumba	yao	kanisa
G4183	G0207	G2532	G4251	G4862	G3588	G2596	G3624	G0846	G1577

Makanisa ya Asia wametuma salamu kwenu. Akila na Priska wanawasalimu katika Bwana, pamoja na kanisa lililoko nyumbani kwao.

20	ἀσπάζονται	ὑμᾶς,	οἱ	ἀδελφοὶ	πάντες.	Ἀσπάσασθε	ἀλλήλους	ἐν
	wanawasalimu	ninyi	wale–	ndugu	wote	salimianeni	wenyewe–kwa–wenyewe	kwa–
	G0782	G4771	G3588	G0080	G3956	G0782	G0240	G1722

φιλήματι	ἁγίῳ.
busu	takatifu
G5370	G0040

Kaka na dada zangu wote wanawasalimu. Salimianeni kwa busu takatifu.

21	Ὁ	ἀσπασμὸς,	τῇ	ἐμῇ	χειρὶ	Παύλου.
	Hii–	salamu	kwa–	yangu	mkono	Paulo
	G3588	G0783	G3588	G1699	G5495	G3972

Mimi, Paulo, naandika hivi kwa mkono wangu.

22	εἴ	τις	οὐ	φιλεῖ	τὸν	Κύριον,	ἤτω	ἀνάθεμα.	Μαράνα	θά!
	kama	mtu	hampendi	anapenda	huyo–	Bwana	na–awe	laana	Marana	tha!
	G1487	G5100	G3756	G5368	G3588	G2962	G1510	G0331	G3134	G3134

Kama yeyote hampendi Bwana, basi laana iwe juu yake. Bwana wetu, njoo!

23	ἡ	χάρις	τοῦ	Κυρίου	Ἰησοῦ	μεθ’	ὑμῶν.
	hii–	neema	ya–	Bwana	Yesu	iwe–pamoja–na–	ninyi
	G3588	G5485	G3588	G2962	G2424	G3326	G4771

Neema ya Bwana Yesu iwe nanyi.

24	ἡ	ἀγάπη	μου,	μετὰ	πάντων	ὑμῶν,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
	huo–	upendo	wangu	uwe–pamoja–na–	ninyi–wote	ninyi	katika–	Kristo	Yesu
	G3588	G0026	G1473	G3326	G3956	G4771	G1722	G5547	G2424

<Ἀμήν>.
<Amina>
G0281

Upendo wangu uwe pamoja nanyi katika Kristo Yesu.

2 Corinthians

Chapter 1

1	Παῦλος,	ἀπόστολος	Χριστοῦ	Ἰησοῦ	διὰ	θελήματος	Θεοῦ,	καὶ	Τιμόθεος,		
	Paulo,	mtume	wa–Kristo	Yesu	kwa–	mapenzi	ya–Mungu,	na	Timotheo,		
	G3972	G0652	G5547	G2424	G1223	G2307	G2316	G2532	G5095		

ὁ	ἀδελφὸς;	τῇ	ἐκκλησίᾳ	τοῦ	Θεοῦ	τῇ	οὔσῃ	ἐν	Κορίνθῳ,	σὺν
–	ndugu;	kwa–	kanisa	la–	Mungu	–	lililoko	katika–	Korintho,	pamoja–na
G3588	G0080	G3588	G1577	G3588	G2316	G3588	G1510	G1722	G2882	G4862

τοῖς	ἁγίοις	πᾶσιν,	τοῖς	οὖσιν	ἐν	ὅλῃ	τῇ	Ἀχαΐᾳ.	
–	watakatifu	wote,	–	walioko	katika–	nchi–yote	ya–	Akaya.	
G3588	G0040	G3956	G3588	G1510	G1722	G3650	G3588	G0882	

Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na Timotheo ndugu yetu, kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho, na kwa waumini wote walioko katika mkoa wote wa Akaya.

2	χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη,	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς	ἡμῶν,	καὶ	Κυρίου
	neema	kwenu	na	amani,	kutoka–kwa	Mungu	Baba	wetu,	na	Bwana
	G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962

Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
Yesu	Kristo.
G2424	G5547

Neema na iwe kwenu na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo.

3	Εὐλογητὸς	ὁ	Θεὸς	καὶ	Πατὴρ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ὁ
	Abarikiwe	–	Mungu	na	Baba	wa–	Bwana	wetu,	Yesu	Kristo,	–
	G2128	G3588	G2316	G2532	G3962	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G3588

Πατὴρ	τῶν	οἰκτιρμῶν,	καὶ	Θεὸς	πάσης	παρακλήσεως;
Baba	wa–	huruma,	na	Mungu	wa–kila	faraja;
G3962	G3588	G3628	G2532	G2316	G3956	G3874

Na asifiwe Mungu na Baba wa Bwana Yesu Kristo. Yeye ni Baba wa rehema na Mungu wa faraja yote.

4	ὁ	παρακαλῶν	ἡμᾶς	ἐπὶ	πάσῃ	τῇ	θλίψει	ἡμῶν,	εἰς	τὸ	δύνασθαι
	–	anayetufariji	sisi	katika–	kila	–	dhiki	yetu,	ili–	–	tuweze
	G3588	G3870	G1473	G1909	G3956	G3588	G2347	G1473	G1519	G3588	G1410

ἡμᾶς	παρακαλεῖν	τοὺς	ἐν	πάσῃ	θλίψει,	διὰ	τῆς	παρακλήσεως	ἧς
sisi	kuwafariji	wale	walio–katika	kila	dhiki,	kwa–	–	faraja	ambayo
G1473	G3870	G3588	G1722	G3956	G2347	G1223	G3588	G3874	G3739

παρακαλούμεθα	αὐτοὶ	ὑπὸ	τοῦ	Θεοῦ,	
tunafarijiwa	sisi–wenyewe	na–	–	Mungu,	
G3870	G0846	G5259	G3588	G2316	

Mungu hutufariji sisi katika mateso yetu yote, ili kwamba tuweze kuwafariji wale walio katika mateso. Tunawafariji wengine kwa faraja ileile ambayo Mungu alitumia kutufariji sisi.

5	ὅτι	καθὼς	περισσεύει	τὰ	παθήματα	τοῦ	Χριστοῦ	εἰς	ἡμᾶς,
	kwa–sababu	kama–vile	yanavyozidi	–	mateso	ya–	Kristo	kwetu–	sisi,
	G3754	G2531	G4052	G3588	G3804	G3588	G5547	G1519	G1473

οὕτως	διὰ	τοῦ	Χριστοῦ,	περισσεύει	καὶ	ἡ	παράκλησις	ἡμῶν.
vivyo–hivyo	kwa–	–	Kristo,	inazidi	pia	–	faraja	yetu.
G3779	G1223	G3588	G5547	G4052	G2532	G3588	G3874	G1473

Kwa kuwa kama vile mateso ya Kristo huongezeka kwa ajili yetu, vile vile faraja yetu huongezeka kupitia Kristo.

6	εἴτε	δὲ	θλιβόμεθα,	ὑπὲρ	τῆς	ὑμῶν	παρακλήσεως	καὶ	σωτηρίας;
	ikiwa	basi	tunateswa,	ni–kwa–ajili–ya	–	yenu	faraja	na	wokovu;
	G1535	G1161	G2346	G5228	G3588	G4771	G3874	G2532	G4991

εἴτε	παρακαλούμεθα,	ὑπὲρ	τῆς	ὑμῶν	παρακλήσεως,	τῆς	ἐνεργουμένης
ikiwa	tunafarijiwa,	ni–kwa–ajili–ya	–	yenu	faraja,	–	inayofanya–kazi
G1535	G3870	G5228	G3588	G4771	G3874	G3588	G1754

ἐν	ὑπομονῇ	τῶν	αὐτῶν	παθημάτων,	ὧν	καὶ	ἡμεῖς	πάσχομεν.
katika–	uvumilivu	wa–	yale–yale	mateso,	ambayo	pia	sisi	tunateswa.
G1722	G5281	G3588	G0846	G3804	G3739	G2532	G1473	G3958

Lakini kama tunataabishwa, ni kwa ajili ya faraja yenu na wokovu wenu. Na kama tunafarijiwa, ni kwa ajili ya faraja yenu. Faraja yenu inafanya kazi kikamilifu mnaposhiriki mateso kwa uvumilivu kama sisi pia tunavyoteseka.

7	καὶ	ἡ	ἐλπὶς	ἡμῶν	βεβαία	ὑπὲρ	ὑμῶν,	εἰδότες	ὅτι	ὡς
	na	–	tumaini	letu	limekuwa–imara	kwa–ajili	yenu,	tukijua	kwamba	kama
	G2532	G3588	G1680	G1473	G0949	G5228	G4771	G1492	G3754	G5613

κοινωνοί	ἐστε	τῶν	παθημάτων,	οὕτως	καὶ	τῆς	παρακλήσεως.
washirika	mlivyo	wa–	mateso,	vivyo–hivyo	pia	wa–	faraja.
G2844	G1510	G3588	G3804	G3779	G2532	G3588	G3874

Na ujasiri wetu juu yenu ni thabiti. Tunajua kwamba kama vile ambavyo mnashiriki mateso, vile vile mnashiriki faraja.

8	Οὐ	γὰρ	θέλομεν	ὑμᾶς	ἀγνοεῖν	ἀδελφοί,	ὑπὲρ	τῆς	θλίψεως	ἡμῶν
	Hatutaki	kwa–maana	kutaka	ninyi	msijue	ndugu,	kuhusu–	–	dhiki	yetu
	G3756	G1063	G2309	G4771	G0050	G0080	G5228	G3588	G2347	G1473

τῆς	γενομένης	ἐν	τῇ	Ἀσίᾳ,	ὅτι	καθ’	ὑπερβολὴν	ὑπὲρ	δύναμιν,
–	iliyotokea	katika–	–	Asia,	kwamba	kupita–	kiasi	zaidi–ya	nguvu,
G3588	G1096	G1722	G3588	G0773	G3754	G2596	G5236	G5228	G1411

ἐβαρήθημεν,	ὥστε	ἐξαπορηθῆναι	ἡμᾶς	καὶ	τοῦ	ζῆν.
tulilemewa,	hata	kukata–tamaa	sisi	hata	kwa–	kuishi.
G0916	G5620	G1820	G1473	G2532	G3588	G2198

Kwa kuwa hatutaki ninyi muwe wajinga, ndugu, kuhusu matatizo tuliyokuwa nayo huko Asia. Tulionewa zaidi ya vile tuwezavyo kubeba, kana kwamba hatukuwa hata na tumaini la kuishi tena.

9	ἀλλὰ	αὐτοὶ	ἐν	ἑαυτοῖς,	τὸ	ἀπόκριμα	τοῦ	θανάτου	ἐσχήκαμεν,	
	lakini	sisi–wenyewe	ndani–	yetu,	–	hukumu	ya–	kifo	tulikuwa–nayo,	
	G0235	G0846	G1722	G1438	G3588	G0610	G3588	G2288	G2192	

ἵνα	μὴ	πεποιθότες	ὦμεν	ἐφ’	ἑαυτοῖς,	ἀλλ’	ἐπὶ	τῷ	Θεῷ,	τῷ
ili	tusiwe	tukitumainia	tuwe	juu–ya	sisi–wenyewe,	bali	juu–ya	–	Mungu,	–
G2443	G3361	G3982	G1510	G1909	G1438	G0235	G1909	G3588	G2316	G3588

ἐγείροντι	τοὺς	νεκρούς;
afufuaye	–	wafu;
G1453	G3588	G3498

Kweli, tulikuwa na hukumu ya kifo juu yetu. Lakini hiyo ilikuwa ni kutufanya sisi tusiweke tumaini juu yetu wenyewe, badala yake tuweke tumaini katika Mungu, afufuaye wafu.

10	ὃς	ἐκ	τηλικούτου	θανάτου	ἐρρύσατο	ἡμᾶς,	καὶ	ῥύσεται;	εἰς
	ambaye	kutoka–	mkubwa–hivyo	kifo	alituokoa	sisi,	na	atatuokoa;	katika–
	G3739	G1537	G5082	G2288	G4506	G1473	G2532	G4506	G1519

ὃν	ἠλπίκαμεν,	ὅτι	καὶ	ἔτι	ῥύσεται;
ambaye	tumemtumainia,	kwamba	pia	bado	atatuokoa;
G3739	G1679	G3754	G2532	G2089	G4506

Alituokoa sisi kutoka hayo maafa ya mauti, na atatuokoa tena. Tumeweka ujasiri wetu katika yeye ya kwamba atatuokoa tena.

11	συνυπουργούντων	καὶ	ὑμῶν	ὑπὲρ	ἡμῶν	τῇ	δεήσει,	ἵνα	ἐκ
	mkisaidiana	pia	ninyi	kwa–ajili–ya	sisi	kwa–	maombi,	ili	kutoka–kwa
	G4943	G2532	G4771	G5228	G1473	G3588	G1162	G2443	G1537

πολλῶν	προσώπων,	τὸ	εἰς	ἡμᾶς	χάρισμα,	διὰ	πολλῶν,	εὐχαριστηθῇ	ὑπὲρ
wengi	nyuso,	–	kwa–	sisi	karama,	kwa–	wengi,	ishukuriwe	kwa–ajili
G4183	G4383	G3588	G1519	G1473	G5486	G1223	G4183	G2168	G5228

ἡμῶν.	
yetu.	
G1473	

Atafanya hivi kama vile ninyi pia mtusaidiavyo kwa maombi yenu. Hivyo wengi watatoa shukurani kwa niaba yetu kwa ajili ya upendeleo wa neema tuliyopewa sisi kupitia maombi ya wengi.

12	Ἡ	γὰρ	καύχησις	ἡμῶν	αὕτη	ἐστίν,	τὸ	μαρτύριον	τῆς	συνειδήσεως
	–	Kwa–maana	kujisifu	kwetu	huku	ni,	–	ushahidi	wa–	dhamiri
	G3588	G1063	G2746	G1473	G3778	G1510	G3588	G3142	G3588	G4893

ἡμῶν,	ὅτι	ἐν	ἁγιότητι	καὶ	εἰλικρινείᾳ	τοῦ	Θεοῦ,	[καὶ]	οὐκ	ἐν
yetu,	kwamba	katika–	utakatifu	na	uaminifu	wa–	Mungu,	[na]	si	katika–
G1473	G3754	G1722	G0572	G2532	G1505	G3588	G2316	G2532	G3756	G1722

σοφίᾳ	σαρκικῇ,	ἀλλ’	ἐν	χάριτι	Θεοῦ,	ἀνεστράφημεν	ἐν	τῷ	
hekima	ya–kimwili,	bali	katika–	neema	ya–Mungu,	tuliishi	katika–	–	
G4678	G4559	G0235	G1722	G5485	G2316	G0390	G1722	G3588	

κόσμῳ,	περισσοτέρως	δὲ	πρὸς	ὑμᾶς.
ulimwengu,	zaidi–sana	basi	kwenu–	ninyi.
G2889	G4057	G1161	G4314	G4771

Tunajivunia hili: ushuhuda wa dhamiri yetu. Kwa kuwa ni katika nia safi na usafi wa Mungu kwamba tulienenda wenyewe katika dunia. Tumefanya hivi hasa na ninyi, na sio katika hekima ya ulimwengu, lakini badala yake ni katika neema ya Mungu.

13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ’ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε,
si kwa–maana mengine tunaandika kwenu, isipokuwa yale ambayo mnasoma,
G3756 G1063 G0243 G1125 G4771 G0235 G2228 G3739 G0314

ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε; ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε,
au pia mnaelewa; natumaini basi kwamba hadi mwisho mtaelewa,
G2228 G2532 G1921 G1679 G1161 G3754 G2193 G5056 G1921

Hatuwaandikii chochote ambacho hamwezi kukisoma au kuelewa. Ninaujasiri

14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν,
kama–vile pia mlitufahamu sisi kwa– sehemu, kwamba fahari yenu tu–sisi,
G2531 G2532 G1921 G1473 G0575 G3313 G3754 G2745 G4771 G1510

καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ.
kama–vile pia ninyi yetu, katika– – siku ya– Bwana wetu, Yesu.
G2509 G2532 G4771 G1473 G1722 G3588 G2250 G3588 G2962 G1473 G2424

kwamba kwa sehemu mumekwisha kutuelewa. Na ninaujasiri kwamba katika siku ya Bwana Yesu tutakuwa sababu yenu kwa ajili ya kiburi chenu, kama vile mtakavyokuwa kwetu.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον, πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα
Na kwa–hii – ujasiri nilitaka kwanza, kwenu– ninyi kuja, ili
G2532 G3778 G3588 G4006 G1014 G4386 G4314 G4771 G2064 G2443

δευτέραν χάριν σχῆτε;
mara–ya–pili neema mpate;
G1208 G5485 G2192

Kwa sababu nilikuwa na ujasiri kuhusu hili, nilitaka kuja kwenu kwanza, ili kwamba muweze kupokea faida ya kutembelewa mara mbili.

16 καὶ δι’ ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ
na kupitia– kwenu kupita kwenda– Makedonia, na tena kutoka–
G2532 G1223 G4771 G1330 G1519 G3109 G2532 G3825 G0575

Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ’ ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν
Makedonia kuja kwenu– ninyi, na na– ninyi kusindikizwa kwenda– –
G3109 G2064 G4314 G4771 G2532 G5259 G4771 G4311 G1519 G3588

Ἰουδαίαν.
Yudea.
G2449

Nilikuwa napanga kuwatembelea wakati nikielekea Makedonia. Tena nilitaka kuwatembelea tena wakati nikirudi kutoka Makedonia, na kisha ninyi kunituma mimi wakati nikielekea Uyahudi.

17 τοῦτο οὖν βουλόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην? ἢ ἃ
hili basi nikikusudia, je labda kwa– wepesi nilitumia? au ambayo
G3778 G3767 G1014 G3385 G0686 G3588 G1644 G5530 G2228 G3739

βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ’ ἐμοὶ τό – Ναί, ναὶ,
nakusudia, kwa– mwili nakusudia, ili iwe kwangu– mimi – Ndiyo, ndiyo,
G1011 G2596 G4561 G1011 G2443 G1510 G3844 G1473 G3588 G3483 G3483

καὶ τὸ Οὔ, οὔ?
na – Hapana, hapana?
G2532 G3588 G3756 G3756

Nilipokuwa nafikiria namna hii, je, nilikuwa nasitasita? Je ninapanga mambo kulingana na viwango vya kibinadamu, ili kwamba niseme “Ndiyo, ndiyo” na “Hapana, hapana” kwa wakati mmoja?

18	πιστὸς	δὲ	ὁ	Θεὸς,	ὅτι	ὁ	λόγος	ἡμῶν	ὁ	πρὸς	ὑμᾶς,	
	mwaminifu	lakini	–	Mungu,	kwamba	–	neno	letu	–	kwenu–	ninyi,	
	G4103	G1161	G3588	G2316	G3754	G3588	G3056	G1473	G3588	G4314	G4771	

οὐκ	ἔστιν	Ναί	καὶ	Οὔ.
si	lilikuwa	Ndiyo	na	Hapana.
G3756	G1510	G3483	G2532	G3756

Lakini kama vile Mungu alivyo mwaminifu, hatusemi vyote “Ndiyo” na “Hapana.”

19	ὁ	τοῦ	Θεοῦ	γὰρ	Υἱὸς,	Χριστὸς	Ἰησοῦς,	ὁ	ἐν			
	–	wa–	Mungu	kwa–maana	Mwana,	Kristo	Yesu,	–	miongoni–mwenu			
	G3588	G3588	G2316	G1063	G5207	G5547	G2424	G3588	G1722			

ὑμῖν	δι’	ἡμῶν	κηρυχθείς,	δι’	ἐμοῦ,	καὶ	Σιλουανοῦ,	καὶ	Τιμοθέου,		
kwenu	kupitia–	sisi	aliyehubiriwa,	kupitia–	mimi,	na	Silvano,	na	Timotheo,		
G4771	G1223	G1473	G2784	G1223	G1473	G2532	G4610	G2532	G5095		

οὐκ	ἐγένετο	Ναί	καὶ	Οὔ,	ἀλλὰ	Ναί	ἐν	αὐτῷ	γέγονεν.
hakuwa	akawa	Ndiyo	na	Hapana,	bali	Ndiyo	ndani–yake	yeye	imekuwa.
G3756	G1096	G3483	G2532	G3756	G0235	G3483	G1722	G0846	G1096

Kwa kuwa mwana wa Mungu, Yesu Kristo, ambaye Silvano, Timotheo na mimi tulimtangaza miongoni mwenu, siyo “Ndiyo” na “Hapana.” Badala yake, yeye wakati wote ni “Ndiyo.”

20	ὅσαι	γὰρ	ἐπαγγελίαι	Θεοῦ,	ἐν	αὐτῷ	τὸ	Ναί.	διὸ
	nyingi–kadri	kwa–maana	ahadi	za–Mungu,	ndani–yake	yeye	–	Ndiyo.	kwa–hiyo
	G3745	G1063	G1860	G2316	G1722	G0846	G3588	G3483	G1352

καὶ	δι’	αὐτοῦ,	τὸ	Ἀμὴν,	τῷ	Θεῷ	πρὸς	δόξαν,	δι’	ἡμῶν.
pia	kupitia–	yeye,	–	Amina,	kwa–	Mungu	kwa–	utukufu,	kupitia–	sisi.
G2532	G1223	G0846	G3588	G0281	G3588	G2316	G4314	G1391	G1223	G1473

Kwa kuwa ahadi zote za Mungu ni “Ndiyo” katika yeye. Hivyo pia kupitia yeye tunasema “Amina” kwa utukufu wa Mungu.

21	ὁ	δὲ	βεβαιῶν	ἡμᾶς	σὺν	ὑμῖν	εἰς	Χριστὸν,	καὶ
	–	lakini	anayetuthibitisha	sisi	pamoja–na	ninyi	katika–	Kristo,	na
	G3588	G1161	G0950	G1473	G4862	G4771	G1519	G5547	G2532

χρίσας	ἡμᾶς,	Θεός,	
aliyetutia–mafuta	sisi,	ni–Mungu,	
G5548	G1473	G2316	

Sasa ni Mungu ambaye hututhibitisha sisi pamoja nanyi katika Kristo, na alitutuma sisi.

22	ὁ	καὶ	σφραγισάμενος	ἡμᾶς,	καὶ	δοὺς	τὸν	ἀρραβῶνα	τοῦ	Πνεύματος,	
	–	pia	aliyetutia–muhuri	sisi,	na	aliyetoa	–	dhamana	ya–	Roho,	
	G3588	G2532	G4972	G1473	G2532	G1325	G3588	G0728	G3588	G4151	

ἐν	ταῖς	καρδίαις	ἡμῶν.	
ndani–ya	–	mioyo	yetu.	
G1722	G3588	G2588	G1473	

Aliweka muhuri juu yetu na alitupa Roho katika mioyo yetu kama dhamana ya kile ambacho angetupatia baadaye.

23 Ἐγὼ δὲ, μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν,
Mimi lakini, shahidi – Mungu ninamwita juu–ya – yangu nafsi,
G1473 G1161 G3144 G3588 G2316 G1941 G1909 G3588 G1699 G5590

ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.
kwamba nikiwahurumia ninyi, sikuja–tena nilikuja kwenda– Korintho.
G3754 G5339 G4771 G3765 G2064 G1519 G2882

Badala yake, namsihi Mungu kunishuhudia mimi kwamba sababu iliyonifanya nisije Korintho ni kwamba nisiwalemee ninyi.

24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς
si kwamba tunatawala juu–ya – imani yenu, bali wasaidizi tu–sisi
G3756 G3754 G2961 G4771 G3588 G4102 G0235 G4904 G1510 G3588

χαρᾶς ὑμῶν; τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.
wa–furaha yenu; kwa–maana–kwa – imani mnasimama.
G5479 G4771 G3588 G1063 G4102 G2476

Hii sio kwa sababu tunajaribu kudhibiti jinsi imani yenu inavyotakiwa kuwa. Badala yake, tunafanya pamoja nanyi kwa ajili ya furaha yenu, kama mnavyosimama katika imani yenu.

Chapter 2

1 ἔκρινα γὰρ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς
niliamua kwa–maana mwenyewe hili, – si tena katika– huzuni kwenu–
G2919 G1063 G1683 G3778 G3588 G3361 G3825 G1722 G3077 G4314

ὑμᾶς ἐλθεῖν.
ninyi kuja.
G4771 G2064

Kwa hiyo niliamua kwa sehemu yangu mwenyewe kwamba nisingekuja tena kwenu katika hali ya uchungu.

2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ
kwa–maana–ikiwa kwa–maana mimi ninawahuzunisha ninyi, na nani –
G1487 G1063 G1473 G3076 G4771 G2532 G5101 G3588

εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ?
anayenifurahisha mimi, ikiwa si – aliyehuzunishwa na– mimi?
G2165 G1473 G1487 G3361 G3588 G3076 G1537 G1473

Kama niliwasababishia ninyi maumivu, ni nani angenifurahisha mimi, lakini ni yule ambaye aliumizwa na mimi?

3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν, λύπην σχῶ ἀφ’ ὧν
na niliandika hili lenyewe, ili si nikija, huzuni nipate kutoka–kwa ambao
G2532 G1125 G3778 G0846 G2443 G3361 G2064 G3077 G2192 G0575 G3739

ἔδει με χαίρειν; πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
ilipasa mimi kufurahi; nikiamini juu–ya wote ninyi, kwamba – yangu furaha
G1163 G1473 G5463 G3982 G1909 G3956 G4771 G3754 G3588 G1699 G5479

πάντων ὑμῶν ἐστιν.
ya–wote ninyi ni.
G3956 G4771 G1510

Niliandika kama nilivyofanya ili kwamba wakati nikija kwenu nisiweze kuumizwa na wale ambao wangekuwa wamenifanya nifurahi. Ninao ujasiri kuhusu ninyi nyote kwamba furaha yangu ni furaha ile ile mliyonayo ninyi nyote.

4	ἐκ	γὰρ	πολλῆς	θλίψεως,	καὶ	συνοχῆς	καρδίας,	ἔγραψα	ὑμῖν,	διὰ
	kutoka–katika	kwa–maana	nyingi	dhiki,	na	wasiwasi	wa–moyo,	niliwaandikia	ninyi,	kwa–
	G1537	G1063	G4183	G2347	G2532	G4928	G2588	G1125	G4771	G1223

πολλῶν	δακρύων;	οὐχ	ἵνα	λυπηθῆτε,	ἀλλὰ	τὴν	ἀγάπην	ἵνα	γνῶτε,	ἣν
machozi	mengi;	si	ili	mhuzunishwe,	bali	–	upendo	ili	mjue,	ambao
G4183	G1144	G3756	G2443	G3076	G0235	G3588	G0026	G2443	G1097	G3739

ἔχω	περισσοτέρως	εἰς	ὑμᾶς.	
ninao	zaidi–sana	kwenu–	ninyi.	
G2192	G4057	G1519	G4771	

Kwa kuwa niliwaandikia ninyi kutokana na mateso makubwa, na dhiki ya moyo, na kwa machozi mengi. Sikutaka kuwasababishia ninyi maumivu. Badala yake, nilitaka mjue upendo wa kina nilionao kwa ajili yenu.

5	Εἰ	δέ	τις	λελύπηκεν,	οὐκ	ἐμὲ	λελύπηκεν,	ἀλλὰ	ἀπὸ	μέρους,
	Lakini–ikiwa	lakini	mtu–yeyote	amehuzunisha,	si	mimi	amemhuzunisha,	bali	kwa–	sehemu,
	G1487	G1161	G5100	G3076	G3756	G1473	G3076	G0235	G0575	G3313

ἵνα	μὴ	ἐπιβαρῶ	πάντας	ὑμᾶς.	
ili	nisiwe	mzigo	kwa–wote	ninyi.	
G2443	G3361	G1912	G3956	G4771	

Kama kuna yeyote amesababisha maumivu, hajasababisha tu kwangu, lakini kwa kiwango fulani - bila kuweka ukali zaidi - kwenu ninyi nyote.

6	ἱκανὸν	τῷ	τοιούτῳ,	ἡ	ἐπιτιμία	αὕτη,	ἡ	ὑπὸ	τῶν	πλειόνων,
	inatosha	kwa–	huyo,	–	adhabu	hii,	–	kutoka–kwa	–	wengi,
	G2425	G3588	G5108	G3588	G2009	G3778	G3588	G5259	G3588	G4119

Hii adhabu ya mtu huyo kwa wengi inatosha.

7	ὥστε	τοὐναντίον	μᾶλλον	ὑμᾶς	χαρίσασθαι	καὶ	παρακαλέσαι,	μή	πως	τῇ
	hivyo	badala–yake	zaidi	ninyi	kumsamehe	na	kumfariji,	asije	labda	kwa–
	G5620	G5121	G3123	G4771	G5483	G2532	G3870	G3361	G4459	G3588

περισσοτέρᾳ	λύπῃ,	καταποθῇ	ὁ	τοιοῦτος.	
nyingi–zaidi	huzuni,	amezwe	–	huyo.	
G4053	G3077	G2666	G3588	G5108	

Kwa hiyo sasa badala ya adhabu, mnapaswa kumsamehe na kumfariji. Fanyeni hivi ili kwamba asiweze kushindwa na huzuni iliyozidi.

8	διὸ	παρακαλῶ	ὑμᾶς,	κυρῶσαι	εἰς	αὐτὸν	ἀγάπην.
	kwa–hiyo	nawasihi	ninyi,	kuthibitisha	kwake–	yeye	upendo.
	G1352	G3870	G4771	G2964	G1519	G0846	G0026

Kwa hiyo ninawatia moyo kuthibitisha upendo wenu hadharani kwa ajili yake.

9	εἰς	τοῦτο	γὰρ,	καὶ	ἔγραψα,	ἵνα	γνῶ	τὴν	δοκιμὴν	ὑμῶν,
	kwa–	hili	kwa–maana,	pia	niliandika,	ili	nijue	–	uthibitisho	wenu,
	G1519	G3778	G1063	G2532	G1125	G2443	G1097	G3588	G1382	G4771

εἰ	εἰς	πάντα	ὑπήκοοί	ἐστε.	
ikiwa	katika–	mambo–yote	watiifu	ninyi.	
G1487	G1519	G3956	G5255	G1510	

Hii ndiyo sababu niliandika, ili kwamba niweze kuwajaribu na kujua kuwa kama ni watii katika kila kitu.

10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ; καὶ γὰρ ἐγὼ; ὃ
ambaye lakini kitu–chochote mnamsamehe, mimi–pia; na kwa–maana mimi; kile
G3739 G1161 G5100 G5483 G2504 G2532 G1063 G1473 G3739

κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι’ ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ
nimesamehe, ikiwa kitu–chochote nimesamehe, kwa–ajili–ya ninyi, mbele–ya uso
G5483 G1487 G5100 G5483 G1223 G4771 G1722 G4383

Χριστοῦ;
wa–Kristo;
G5547

Kama mkimsamehe yeyote, na mimi pia namsamehe mtu huyo. Kile nilicho kisamehe - kama nimesamehe chochote-kimesamehewa kwa faida yenu katika uwepo wa Kristo.

11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ
ili tusiwe tukidanganywa na– – Shetani si kwa–maana yake –
G2443 G3361 G4122 G5259 G3588 G4567 G3756 G1063 G0846 G3588

νοήματα ἀγνοοῦμεν.
mipango hatuijui.
G3540 G0050

Hii ni kwamba Shetani asije akatufanyia madanganyo. Kwa kuwa sisi sio wajinga kwa mipango yake.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ
Nilipokuja lakini katika– – Troa kwa– – injili ya– Kristo, na
G2064 G1161 G1519 G3588 G5174 G1519 G3588 G2098 G3588 G5547 G2532

θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν Κυρίῳ,
mlango kwangu ukiwa–umefunguliwa katika– Bwana,
G2374 G1473 G0455 G1722 G2962

Mlango ulifunguliwa kwangu na Bwana nilipokuja kwenye mji wa Troa kuhubiri injili ya Kristo pale.

13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με
sikuwa–na sikuwa–na pumziko kwa– roho yangu, kwa– si kumpata mimi
G3756 G2192 G0425 G3588 G4151 G1473 G3588 G3361 G2147 G1473

Τίτον τὸν ἀδελφόν μου; ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς
Tito – ndugu yangu; bali nikiwaaga wao, nilitoka kwenda–
G5103 G3588 G0080 G1473 G0235 G0657 G0846 G1831 G1519

Μακεδονίαν.
Makedonia.
G3109

Hata hivyo, sikuwa na amani ya moyo, kwa sababu sikumkuta ndugu yangu Tito pale. Hivyo niliwaacha na nikarudi Makedonia.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν
Kwa– lakini Mungu shukrani, – siku–zote anayetuongoza–kwa–ushindi sisi katika–
G3588 G1161 G2316 G5485 G3588 G3842 G2358 G1473 G1722

τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ, φανεροῦντι δι’
– Kristo, na – harufu ya– maarifa yake, anayedhihirisha kupitia–
G3588 G5547 G2532 G3588 G3744 G3588 G1108 G0846 G5319 G1223

ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ.
sisi katika– kila mahali.
G1473 G1722 G3956 G5117

Lakini ashukuriwe Mungu, ambaye katika Kristo mara zote hutuongoza sisi katika ushindi. Kupitia sisi husambaza harufu nzuri ya maarifa yake mahala pote.

15	ὅτι	Χριστοῦ	εὐωδία	ἐσμὲν	τῷ	Θεῷ,	ἐν	τοῖς	
	kwa–sababu	ya–Kristo	manukato	tu–sisi	kwa–	Mungu,	miongoni–mwa	–	
	G3754	G5547	G2175	G1510	G3588	G2316	G1722	G3588	

σωζομένοις,	καὶ	ἐν	τοῖς	ἀπολλυμένοις;	
wanaookolewa,	na	miongoni–mwa	–	wanaopotea;	
G4982	G2532	G1722	G3588	G0622	

Kwa kuwa sisi kwa Mungu, ni harufu nzuri ya Kristo, wote kati ya wale waliookolewa na kati ya wale wanaoangamia.

16	οἷς	μὲν,	ὀσμὴ	ἐκ	θανάτου	εἰς	θάνατον,	οἷς	
	kwa–hawa	kwa–kweli,	harufu	kutoka–katika	kifo	kwenda–	kifo,	kwa–hawa	
	G3739	G3303	G3744	G1537	G2288	G1519	G2288	G3739	

δὲ,	ὀσμὴ	ἐκ	ζωῆς	εἰς	ζωήν;	καὶ	πρὸς	ταῦτα	τίς
lakini,	harufu	kutoka–katika	uzima	kwenda–	uzima;	na	kwa–	mambo–haya	nani
G1161	G3744	G1537	G2222	G1519	G2222	G2532	G4314	G3778	G5101

ἱκανός?
anayefaa?
G2425

Kwa watu ambao wanaangamia, ni harufu kutoka kifo hadi kifo. Kwa wale wanaookolewa, ni harufu nzuri kutoka uzima hadi uzima. Ni nani anayestahili vitu hivi?

17	οὐ	γάρ	ἐσμεν,	ὡς	οἱ	πολλοὶ,	καπηλεύοντες	τὸν	λόγον	τοῦ
	si	kwa–maana	tu–sisi,	kama	–	wengi,	wanaouza	–	neno	la–
	G3756	G1063	G1510	G5613	G3588	G4183	G2585	G3588	G3056	G3588

Θεοῦ,	ἀλλ’	ὡς	ἐξ	εἰλικρινείας,	ἀλλ’	ὡς	ἐκ	Θεοῦ,	
Mungu,	bali	kama	kutoka–katika	uaminifu,	bali	kama	kutoka–kwa	Mungu,	
G2316	G0235	G5613	G1537	G1505	G0235	G5613	G1537	G2316	

κατέναντι	Θεοῦ,	ἐν	Χριστῷ	λαλοῦμεν.	
mbele–ya	Mungu,	katika–	Kristo	tunasema.	
G2713	G2316	G1722	G5547	G2980	

Kwa kuwa sisi sio kama watu wengi wanaouza neno la Mungu kwa faida. Badala yake, kwa usafi wa nia, tunanena katika Kristo, kama vile tunavyotumwa kutoka kwa Mungu, mbele ya Mungu.

Chapter 3

1	Ἀρχόμεθα	πάλιν	ἑαυτοὺς	συνιστάνειν?	ἢ	μὴ	χρῄζομεν,	ὥς	τινες,	
	Tunaanza	tena	sisi–wenyewe	kujipendekezea?	au	si	tunahitaji,	kama	wengine,	
	G0756	G3825	G1438	G4921	G2228	G3361	G5535	G5613	G5100	

συστατικῶν	ἐπιστολῶν	πρὸς	ὑμᾶς,	ἢ	ἐξ	ὑμῶν?	
za–mapendekezo	barua	kwenu–	ninyi,	au	kutoka–kwenu	ninyi?	
G4956	G1992	G4314	G4771	G2228	G1537	G4771	

Je, tumeanza kujisifia wenyewe tena? Hatuhitaji barua ya mapendekezo kwenu au kutoka kwenu, kama baadhi ya watu, je twahitaji?

2	ἡ	ἐπιστολὴ	ἡμῶν	ὑμεῖς	ἐστε,	ἐνγεγραμμένη	ἐν	ταῖς	καρδίαις	ἡμῶν,	
	–	barua	yetu	ninyi	ni,	iliyoandikwa	ndani–ya	–	mioyo	yetu,	
	G3588	G1992	G1473	G4771	G1510	G1449	G1722	G3588	G2588	G1473	

γινωσκομένη	καὶ	ἀναγινωσκομένη	ὑπὸ	πάντων	ἀνθρώπων;	
inayojulikana	na	inayosomwa	na–	wote	wanadamu;	
G1097	G2532	G0314	G5259	G3956	G0444	

Ninyi wenyewe ni barua yetu ya mapendekezo, iliyoandikwa kwenye mioyo yetu, inayojulikana na kusomwa na watu wote.

3	φανερούμενοι	ὅτι	ἐστὲ	ἐπιστολὴ	Χριστοῦ,	διακονηθεῖσα	ὑφ’	ἡμῶν;		
	mkidhihirishwa	kwamba	ninyi–ni	barua	ya–Kristo,	iliyohudumiwa	na–	sisi;		
	G5319	G3754	G1510	G1992	G5547	G1247	G5259	G1473		

ἐνγεγραμμένη,	οὐ	μέλανι,	ἀλλὰ	Πνεύματι	Θεοῦ	ζῶντος --	οὐκ	ἐν	
iliyoandikwa,	si	kwa–wino,	bali	kwa–Roho	wa–Mungu	aliye–hai–	si	juu–ya	
G1449	G3756	G3188	G0235	G4151	G2316	G2198	G3756	G1722	

πλαξὶν	λιθίναις,	ἀλλ’	ἐν	πλαξὶν	καρδίαις	σαρκίναις.	
mbao	za–mawe,	bali	juu–ya	mbao	za–mioyo	ya–nyama.	
G4109	G3035	G0235	G1722	G4109	G2588	G4560	

Na mnaonesha kwamba ninyi ni barua kutoka kwa Kristo, iliyotolewa na sisi. Iliandikwa siyo kwa wino bali kwa Roho wa Mungu aliye hai. Haikuandikwa juu ya vibao vya mawe, bali juu ya vibao vya mioyo ya wanadamu.

4	Πεποίθησιν	δὲ	τοιαύτην,	ἔχομεν	διὰ	τοῦ	Χριστοῦ	πρὸς	τὸν	Θεόν.
	Ujasiri	lakini	wa–namna–hii,	tunao	kupitia–	–	Kristo	kwa–	–	Mungu.
	G4006	G1161	G5108	G2192	G1223	G3588	G5547	G4314	G3588	G2316

Na huu ndiyo ujasiri tulio nao katika Mungu kupitia Kristo.

5	οὐχ	ὅτι	ἀφ’	ἑαυτῶν	ἱκανοί	ἐσμεν,	λογίσασθαί	τι	ὡς
	si	kwamba	kutoka–	sisi–wenyewe	tunaweza	sisi,	kufikiri	chochote	kama
	G3756	G3754	G0575	G1438	G2425	G1510	G3049	G5100	G5613

ἐξ	ἑαυτῶν,	ἀλλ’	ἡ	ἱκανότης	ἡμῶν	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ,	
kutoka–	sisi–wenyewe,	bali	–	uwezo	wetu	unatoka–kwa	–	Mungu,	
G1537	G1438	G0235	G3588	G2426	G1473	G1537	G3588	G2316	

Hatujiamini wenyewe kwa kudai chochote kama kutoka kwetu. Badala yake, kujiamini kwetu kunatoka kwa Mungu.

6	ὃς	καὶ	ἱκάνωσεν	ἡμᾶς	διακόνους	καινῆς	διαθήκης;	οὐ
	ambaye	pia	alitufanya–wawezao	sisi	wahudumu	wa–agano–jipya	agano;	si
	G3739	G2532	G2427	G1473	G1249	G2537	G1242	G3756

γράμματος,	ἀλλὰ	πνεύματος;	τὸ	γὰρ	γράμμα	ἀποκτέννει,	τὸ	δὲ	
wa–herufi,	bali	wa–roho;	–	kwa–maana	herufi	inaua,	–	lakini	
G1121	G0235	G4151	G3588	G1063	G1121	G0615	G3588	G1161	

πνεῦμα	ζωοποιεῖ.	
roho	inahuisha.	
G4151	G2227	

Ni Mungu ambaye alitufanya tuweze kuwa watumishi wa agano jipya. Hili ni agano sio la barua bali ni la Roho. Kwa kuwa barua huua, lakini roho inatoa uhai.

7	Εἰ	δὲ	ἡ	διακονία	τοῦ	θανάτου,	ἐν	γράμμασιν	ἐντετυπωμένη	
	Lakini–ikiwa	lakini	–	huduma	ya–	kifo,	katika–	herufi	iliyochongwa	
	G1487	G1161	G3588	G1248	G3588	G2288	G1722	G1121	G1795	

	λίθοις,	ἐγενήθη	ἐν	δόξῃ,	ὥστε	μὴ	δύνασθαι	ἀτενίσαι,	τοὺς	υἱοὺς
	mawe,	ilikuja	katika–	utukufu,	hata	wasiweze	kuweza	kutazama,	–	wana
	G3037	G1096	G1722	G1391	G5620	G3361	G1410	G0816	G3588	G5207

Ἰσραὴλ	εἰς	τὸ	πρόσωπον	Μωϋσέως,	διὰ		τὴν	δόξαν	τοῦ
wa–Israeli	katika–	–	uso	wa–Musa,	kwa–sababu–ya		–	utukufu	wa–
G2474	G1519	G3588	G4383	G3475	G1223		G3588	G1391	G3588

προσώπου	αὐτοῦ,	τὴν	καταργουμένην;
uso	wake,	–	uliokuwa–ukipita;
G4383	G0846	G3588	G2673

Sasa kazi ya kifo iliyokuwa imechongwa katika herufi juu ya mawe ilikuja kwa namna ya utukufu kwamba watu wa Israeli hawakuangalia moja kwa moja kwenye uso wa Musa. Hii ni kwa sababu ya utukufu wa uso wake, utukufu ambao ulikuwa unafifia.

8	πῶς	οὐχὶ	μᾶλλον,	ἡ	διακονία	τοῦ	πνεύματος	ἔσται	ἐν	δόξῃ?
	jinsi–gani	si–zaidi	zaidi,	–	huduma	ya–	Roho	itakuwa	katika–	utukufu?
	G4459	G3780	G3123	G3588	G1248	G3588	G4151	G1510	G1722	G1391

Je, kazi ya Roho haitakuwa na utukufu zaidi?

9	εἰ	γὰρ	τῇ	διακονία	τῆς	κατακρίσεως	δόξα,	πολλῷ	
	kwa–maana–ikiwa	kwa–maana	–	huduma	ya–	hukumu	utukufu,	zaidi–sana	
	G1487	G1063	G3588	G1248	G3588	G2633	G1391	G4183	

μᾶλλον	περισσεύει	ἡ	διακονία	τῆς	δικαιοσύνης	δόξῃ.	
zaidi	inazidi	–	huduma	ya–	haki	kwa–utukufu.	
G3123	G4052	G3588	G1248	G3588	G1343	G1391	

Kwa kuwa kama huduma ya hukumu ilikuwa na utukufu, ni mara ngapi zaidi huduma ya haki huzidi sana katika utukufu!

10	καὶ	γὰρ,	οὐ	δεδόξασται	τὸ,	δεδοξασμένον	ἐν	τούτῳ	τῷ	
	na	kwa–maana,	si	imetukuzwa	–	iliyotukuzwa	katika–	jambo–hili	–	
	G2532	G1063	G3756	G1392	G3588	G1392	G1722	G3778	G3588	

μέρει,	εἵνεκεν	τῆς	ὑπερβαλλούσης	δόξης.	
sehemu,	kwa–sababu–ya	–	unaozidi	utukufu.	
G3313	G1752	G3588	G5235	G1391	

Ni kweli kwamba, kile kilichofanywa utukufu kwanza hakina utukufu tena katika heshima hii, kwa sababu ya utukufu unaouzidi.

11	εἰ	γὰρ	τὸ	καταργούμενον	διὰ	δόξης,	πολλῷ	μᾶλλον,	
	kwa–maana–ikiwa	kwa–maana	–	unaopita	kwa–	utukufu,	zaidi–sana	zaidi,	
	G1487	G1063	G3588	G2673	G1223	G1391	G4183	G3123	

τὸ	μένον	ἐν	δόξῃ.	
–	unaobaki	katika–	utukufu.	
G3588	G3306	G1722	G1391	

Kwa kuwa kama kile ambacho kilikuwa kinapita kilikuwa na utukufu, ni kwa kiasi gani zaidi kile ambacho ni cha kudumu kitakuwa na utukufu!

12	Ἔχοντες	οὖν	τοιαύτην	ἐλπίδα,	πολλῇ		παρρησίᾳ	χρώμεθα,
	Tukiwa–na	basi	la–namna–hii	tumaini,	kwa–ujasiri–mkubwa		ujasiri	tunatumia,
	G2192	G3767	G5108	G1680	G4183		G3954	G5530

Kwa kuwa tunajiamini hiyo, tunaujasiri sana.

13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς; ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ,
na si kama Musa; aliyeweka utaji juu–ya – uso wake,
G2532 G3756 G2509 G3475 G5087 G2571 G1909 G3588 G4383 G0846

πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, εἰς τὸ τέλος τοῦ
ili – wasiweze kutazama – wana wa–Israeli, katika– – mwisho wa–
G4314 G3588 G3361 G0816 G3588 G5207 G2474 G1519 G3588 G5056 G3588

καταργουμένου.
unaopita.
G2673

Hatuko kama Musa, aliyeweka utaji juu ya uso wake, ili kwamba watu wa Israel wasiweze kuangalia moja kwa moja kwenye mwisho wa utukufu ambao ulikuwa unatoweka.

14 ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν; ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας,
lakini ilikazwa – mawazo yao; hadi kwa–maana – leo siku,
G0235 G4456 G3588 G3540 G0846 G0891 G1063 G3588 G4594 G2250

τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει,
– ule–ule utaji juu–ya – kusoma kwa– ya–kale agano unabaki,
G3588 G0846 G2571 G1909 G3588 G0320 G3588 G3820 G1242 G3306

μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.
bila kufunuliwa, kwa–sababu katika– Kristo unaondolewa.
G3361 G0343 G3754 G1722 G5547 G2673

Lakini fahamu zao zilikuwa zimefungwa. Hata mpaka siku hii utaji uleule bado unabaki juu ya usomaji wa agano la kale. Haijawekwa wazi, kwa sababu ni katika Kristo pekee inaondolewa mbali.

15 ἀλλ’ ἕως σήμερον, ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν
bali hadi leo, wakati wowote asomapo Musa, utaji juu–ya –
G0235 G2193 G4594 G2259 G0302 G0314 G3475 G2571 G1909 G3588

καρδίαν αὐτῶν κεῖται.
moyo wao umelazwa.
G2588 G0846 G2749

Lakini hata leo, wakati wowote Musa asomwapo, utaji hukaa juu ya mioyo yao.

16 ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ
wakati lakini atakapomgeukia atakapomgeukia kwa– Bwana, unaondolewa –
G2259 G1161 G1437 G1994 G4314 G2962 G4014 G3588

κάλυμμα.
utaji.
G2571

Lakini mtu anapogeuka kwa Bwana, utaji unaondolewa.

17 ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστιν; οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου,
– lakini Bwana – Roho ni; na–mahali lakini – Roho wa–Bwana,
G3588 G1161 G2962 G3588 G4151 G1510 G3757 G1161 G3588 G4151 G2962

ἐλευθερία.
uhuru.
G1657

Sasa Bwana ni Roho. Palipo na Roho wa Bwana, kuna uhuru.

18 ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ, τὴν δόξαν Κυρίου
sisi lakini sote, kwa–uso–uliofunuliwa uso, – utukufu wa–Bwana
G1473 G1161 G3956 G0343 G4383 G3588 G1391 G2962

κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα, ἀπὸ δόξης εἰς
tukitazama–kama–kioo, katika– ile–ile sura tunabadilishwa, kutoka– utukufu kwenda–
G2734 G3588 G0846 G1504 G3339 G0575 G1391 G1519

δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου, Πνεύματος.
utukufu, kama–vile kutoka–kwa Bwana, Roho.
G1391 G2509 G0575 G2962 G4151

Sasa sisi sote, pamoja na nyuso zisizo wekewa utaji, huona utukufu wa Bwana. Tunabadilishwa ndani ya muonekano uleule wa utukufu kutoka shahada moja ya utukufu kwenda nyingine, kama ilivyo kutoka kwa Bwana, ambaye ni Roho.

Chapter 4

1 Διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,
Kwa–hiyo hili, tukiwa–na – huduma hii, kama–vile tulivyohurumia,
G1223 G3778 G2192 G3588 G1248 G3778 G2531 G1653

οὐκ ἐγκακοῦμεν.
hatulegei moyo.
G3756 G1573

Kwa hiyo, kwa sababu tuna huduma hii, na kama ambavyo tumeipokea rehema, hatukati tamaa.

2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν
bali tumekataa – mambo–ya–siri ya– aibu, si tukienenda katika–
G0235 G0550 G3588 G2927 G3588 G0152 G3361 G4043 G1722

πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ; ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς
hila, wala tukipotosha – neno la– Mungu; bali kwa– kudhihirisha –
G3834 G3366 G1389 G3588 G3056 G3588 G2316 G0235 G3588 G5321 G3588

ἀληθείας, συνιστάνοντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον
ukweli, tukijipendekezea sisi–wenyewe kwa– kila dhamiri ya–wanadamu mbele–ya
G0225 G4921 G1438 G4314 G3956 G4893 G0444 G1799

τοῦ Θεοῦ.
– Mungu.
G3588 G2316

Badala yake, tumekataa njia zote za aibu na zilizofichika. Hatuishi kwa hila, na hatulitumii vibaya neno la Mungu. Kwa kuwasilisha iliyo kweli, tunajionyesha wenyewe kwa dhamiri ya kila mtu mbele ya Mungu.

3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς
lakini–ikiwa lakini hata imefunikwa imefunikwa – injili yetu, kwa– –
G1487 G1161 G2532 G1510 G2572 G3588 G2098 G1473 G1722 G3588

ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον;
wanaopotea imefunikwa imefunikwa;
G0622 G1510 G2572

Lakini kama injili yetu imefichika, imefichika kwa wale tu wanaoangamia.

4	ἐν	οἷς	ὁ	θεὸς	τοῦ	αἰῶνος	τούτου,	ἐτύφλωσεν	τὰ	
	ambao–kwao	ambao	–	mungu	wa–	ulimwengu	huu,	amepofusha	–	
	G1722	G3739	G3588	G2316	G3588	G0165	G3778	G5186	G3588	

νοήματα	τῶν	ἀπίστων,	εἰς	τὸ	μὴ	αὐγάσαι	τὸν	φωτισμὸν	τοῦ
mawazo	ya–	wasioamini,	ili	–	wasisione	kuangaza	–	nuru	ya–
G3540	G3588	G0571	G1519	G3588	G3361	G0826	G3588	G5462	G3588

εὐαγγελίου	τῆς	δόξης	τοῦ	Χριστοῦ,	ὅς	ἐστιν	εἰκὼν	τοῦ	Θεοῦ.
injili	ya–	utukufu	wa–	Kristo,	ambaye	ni	sura	ya–	Mungu.
G2098	G3588	G1391	G3588	G5547	G3739	G1510	G1504	G3588	G2316

Katika uchaguzi wao, mungu wa ulimwengu huu amewapofusha fahamu zao zisizoamini. Matokeo yake, hawawezi kuona nuru ya injili ya utukufu wa Kristo, ambaye ni mfano wa Mungu.

5	οὐ	γὰρ	ἑαυτοὺς	κηρύσσομεν,	ἀλλὰ	Χριστὸν	Ἰησοῦν	Κύριον;	
	si	kwa–maana	sisi–wenyewe	tunahubiri,	bali	Kristo	Yesu	Bwana;	
	G3756	G1063	G1438	G2784	G0235	G5547	G2424	G2962	

ἑαυτοὺς	δὲ,	δούλους	ὑμῶν,	διὰ	Ἰησοῦν.	
sisi–wenyewe	lakini,	watumwa	wenu,	kwa–ajili–ya	Yesu.	
G1438	G1161	G1401	G4771	G1223	G2424	

Kwa kuwa hatujitangazi wenyewe, bali Kristo Yesu kama Bwana, na sisi wenyewe kama watumishi wenu kwa ajili ya Yesu.

6	ὅτι	ὁ	Θεὸς,	ὁ	εἰπών,	Ἐκ	σκότους	φῶς	λάμψει,
	kwa–sababu	–	Mungu,	–	aliyesema,	Kutoka–katika	giza	nuru	itaangaza,
	G3754	G3588	G2316	G3588	G3004	G1537	G4655	G5457	G2989

ὃς	ἔλαμψεν	ἐν	ταῖς	καρδίαις	ἡμῶν,	πρὸς	φωτισμὸν	τῆς	γνώσεως
ambaye	aliangaza	ndani–ya	–	mioyo	yetu,	kwa–	nuru	ya–	maarifa
G3739	G2989	G1722	G3588	G2588	G1473	G4314	G5462	G3588	G1108

τῆς	δόξης	τοῦ	Θεοῦ,	ἐν	προσώπῳ	[Ἰησοῦ]	Χριστοῦ.	
ya–	utukufu	wa–	Mungu,	katika–	uso	[wa–Yesu]	Kristo.	
G3588	G1391	G3588	G2316	G1722	G4383	G2424	G5547	

Kwa kuwa Mungu ndiye ambaye aliyesema, “Mwanga utaangaza toka gizani.” Ameangaza katika mioyo yetu, kutoa mwanga wa maarifa ya utukufu wa Mungu katika uwepo wa Yesu Kristo.

7	Ἔχομεν	δὲ	τὸν	θησαυρὸν	τοῦτον	ἐν	ὀστρακίνοις	σκεύεσιν,	ἵνα
	Tunao	lakini	–	hazina	hii	katika–	vyombo–vya–udongo	vyombo,	ili
	G2192	G1161	G3588	G2344	G3778	G1722	G3749	G4632	G2443

ἡ	ὑπερβολὴ	τῆς	δυνάμεως	ᾖ	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	μὴ	ἐξ	ἡμῶν;
–	wingi	wa–	nguvu	iwe	ya–	Mungu,	na	si	kutoka–kwetu	sisi;
G3588	G5236	G3588	G1411	G1510	G3588	G2316	G2532	G3361	G1537	G1473

Lakini tuna hazina hii katika vyombo vya udongo, ili kwamba ieleweke kuwa nguvu kuu sana ni ya Mungu na sio yetu.

8	ἐν	παντὶ	θλιβόμενοι,	ἀλλ’	οὐ	στενοχωρούμενοι;	ἀπορούμενοι,	ἀλλ’
	katika–	kila–jambo	tukiteswa,	lakini	si	tukibanwa;	tukishindwa,	lakini
	G1722	G3956	G2346	G0235	G3756	G4729	G0639	G0235

οὐκ	ἐξαπορούμενοι;
si	tukikata–tamaa;
G3756	G1820

Tunataabika katika kila hali, lakini hatusongwi. Twaona shaka lakini hatujawi na kukata tamaa.

9	διωκόμενοι,	ἀλλ’	οὐκ	ἐγκαταλειπόμενοι;	καταβαλλόμενοι,	ἀλλ’	οὐκ	
	tukifuatwa,	lakini	si	tukiachwa;	tukiangushwa,	lakini	si	
	G1377	G0235	G3756	G1459	G2598	G0235	G3756	

ἀπολλύμενοι;	
tukiangamizwa;	
G0622	

Tunateswa lakini hatujatelekezwa. Twatupwa chini lakini hatuangamizwi.

10	πάντοτε	τὴν	νέκρωσιν	τοῦ	Ἰησοῦ,	ἐν	τῷ	σώματι	περιφέροντες,	ἵνα
	siku–zote	–	kuuawa	kwa–	Yesu,	katika–	–	mwili	tukibeba,	ili
	G3842	G3588	G3500	G3588	G2424	G1722	G3588	G4983	G4064	G2443

καὶ	ἡ	ζωὴ	τοῦ	Ἰησοῦ,	ἐν	τῷ	σώματι	ἡμῶν	φανερωθῇ;
pia	–	uzima	wa–	Yesu,	katika–	–	mwili	wetu	udhihirishwe;
G2532	G3588	G2222	G3588	G2424	G1722	G3588	G4983	G1473	G5319

Siku zote tunabeba katika mwili wetu kifo cha Yesu, ili kwamba uzima wa Yesu uonekane pia katika miili yetu.

11	ἀεὶ	γὰρ,	ἡμεῖς	οἱ	ζῶντες,	εἰς	θάνατον	παραδιδόμεθα
	siku–zote	kwa–maana,	sisi	–	tulio–hai,	kwenda–	kifo	tunakabidhiwa
	G0104	G1063	G1473	G3588	G2198	G1519	G2288	G3860

διὰ	Ἰησοῦν,	ἵνα	καὶ	ἡ	ζωὴ	τοῦ	Ἰησοῦ	φανερωθῇ	ἐν	τῇ
kwa–ajili–ya	Yesu,	ili	pia	–	uzima	wa–	Yesu	udhihirishwe	katika–	–
G1223	G2424	G2443	G2532	G3588	G2222	G3588	G2424	G5319	G1722	G3588

θνητῇ	σαρκὶ	ἡμῶν.
nyama–inayokufa	mwili	wetu.
G2349	G4561	G1473

Sisi tulio hai siku zote tumetolewa kufa kwa ajili ya Yesu, ili kwamba uhai wa Yesu uonekane katika miili yetu ya kibinadamu.

12	ὥστε	ὁ	θάνατος	ἐν	ἡμῖν	ἐνεργεῖται,	ἡ	δὲ	ζωὴ	ἐν	ὑμῖν.
	hivyo	–	kifo	ndani–	yetu	kinafanya–kazi,	–	lakini	uzima	ndani–	yenu.
	G5620	G3588	G2288	G1722	G1473	G1754	G3588	G1161	G2222	G1722	G4771

Kwa sababu hii, kifo kinafanya kazi ndani yetu, bali uzima unafanya kazi ndani yenu.

13	ἔχοντες	δὲ	τὸ	αὐτὸ	πνεῦμα	τῆς	πίστεως,	κατὰ	τὸ	γεγραμμένον,
	tukiwa–na	lakini	–	ile–ile	roho	ya–	imani,	kama–	–	ilivyoandikwa,
	G2192	G1161	G3588	G0846	G4151	G3588	G4102	G2596	G3588	G1125

Ἐπίστευσα,	διὸ	ἐλάλησα;	καὶ	ἡμεῖς	πιστεύομεν,	διὸ	καὶ	λαλοῦμεν,	
Niliamini,	kwa–hiyo	nilisema;	na	sisi	tunaamini,	kwa–hiyo	pia	tunasema,	
G4100	G1352	G2980	G2532	G1473	G4100	G1352	G2532	G2980	

Lakini tuna roho ileile ya imani kulingana na kile kilicho andikwa: “Niliamini, na hivyo nilinena.” Sisi pia tunaamini, na hivyo pia tunanena.

14	εἰδότες	ὅτι	ὁ	ἐγείρας	τὸν	Κύριον	Ἰησοῦν,	καὶ	ἡμᾶς	σὺν
	tukijua	kwamba	–	aliyemfufua	–	Bwana	Yesu,	pia	sisi	pamoja–na
	G1492	G3754	G3588	G1453	G3588	G2962	G2424	G2532	G1473	G4862

Ἰησοῦ	ἐγερεῖ,	καὶ	παραστήσει	σὺν	ὑμῖν.
Yesu	atatufufua,	na	atatuwasilisha	pamoja–na	ninyi.
G2424	G1453	G2532	G3936	G4862	G4771

Tunajua kuwa yule aliye mfufua Bwana Yesu pia atatufufua sisi pamoja naye. Tunajua kuwa atatuleta sisi pamoja nanyi katika uwepo wake.

15 τὰ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 πάντα yote G3956 δι’ ni–kwa–ajili–ya G1223 ὑμᾶς, ninyi, G4771 ἵνα ili G2443 ἡ – G3588 χάρις neema G5485 πλεονάσασα ikiongezeka G4121 διὰ kupitia– G1223 τῶν – G3588 πλειόνων, wengi, G4119 τὴν – G3588 εὐχαριστίαν shukrani G2169 περισσεύσῃ izidi G4052 εἰς kwa– G1519 τὴν – G3588 δόξαν utukufu G1391 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ. Mungu. G2316

Kila kitu ni kwa ajili yenu ili kwamba, kwa kadri neema inavyo enea kwa watu wengi, shukurani zizidi kuongezeka kwa utukufu wa Mungu.

16 Διὸ Kwa–hiyo G1352 οὐκ hatulegei G3756 ἐγκακοῦμεν; moyo; G1573 ἀλλ’ bali G0235 εἰ hata–kama G1487 καὶ hata G2532 ὁ – G3588 ἔξω wa–nje G1854 ἡμῶν yetu G1473 ἄνθρωπος mtu G0444 διαφθείρεται, anaharibika, G1311 ἀλλ’ bali G0235 ὁ – G3588 ἔσω wa–ndani G2080 ἡμῶν yetu G1473 ἀνακαινοῦται anafanywa–mpya G0341 ἡμέρᾳ siku G2250 καὶ baada–ya G2532 ἡμέρᾳ. siku. G2250

Hivyo hatukati tamaa. Japokuwa kwa nje tunachakaa, kwa ndani tunafanywa upya siku hadi siku.

17 τὸ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 παραυτίκα ya–sasa G3910 ἐλαφρὸν nyepesi G1645 τῆς ya– G3588 θλίψεως dhiki G2347 ‹ἡμῶν›, yetu, G1473 καθ’ kupita– G2596 ὑπερβολὴν kiasi G5236 εἰς hadi– G1519 ὑπερβολὴν. kiasi. G5236 αἰώνιον wa–milele G0166 βάρος uzito G0922 δόξης, wa–utukufu, G1391 κατεργάζεται unatufanyia G2716 ἡμῖν, sisi, G1473

Kwa kipindi hiki kifupi, mateso haya mepesi yanatuandaa sisi kwa ajili ya umilele mzito wa utukufu uzidio vipimo vyote.

18 μὴ si G3361 σκοπούντων tukitazama G4648 ἡμῶν sisi G1473 τὰ – G3588 βλεπόμενα, vinavyoonekana, G0991 ἀλλὰ bali G0235 τὰ – G3588 μὴ visivyoonekana G3361 βλεπόμενα; visivyoonekana; G0991 τὰ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 βλεπόμενα vinavyoonekana G0991 πρόσκαιρα, vya–muda, G4340 τὰ – G3588 δὲ lakini G1161 μὴ visivyoonekana G3361 βλεπόμενα, visivyoonekana, G0991 αἰώνια. vya–milele. G0166

Kwa kuwa hatutazami kwa ajili ya vitu ambavyo vinaonekana, bali kwa ajili ya vitu visivyoonekana. Vitu tunavyoweza kuviona ni vya muda tu, bali vitu ambayo havionekani ni vya milele.

Chapter 5

1 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους
tunajua kwa–maana kwamba ikiwa – ya–duniani yetu nyumba ya– hema
G1492 G1063 G3754 G1437 G3588 G1919 G1473 G3614 G3588 G4636

καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον,
ikibomolewa, jengo kutoka–kwa Mungu tunalo, nyumba isiyojengwa–kwa–mikono,
G2647 G3619 G1537 G2316 G2192 G3614 G0886

αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ya–milele katika– – mbingu.
G0166 G1722 G3588 G3772

Tunajua kwamba kama maskani ya ulimwenguni ambayo tunaishi humo yanaharibiwa, tunalo jengo kutoka kwa Mungu. Ni nyumba isiyotengenezwa kwa mikono ya wanadamu, bali ni nyumba ya milele, katika mbingu.

2 καὶ γὰρ, ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν, τὸ ἐξ
na kwa–maana, katika– hili tunaugua, – makao yetu, – kutoka–
G2532 G1063 G1722 G3778 G4727 G3588 G3613 G1473 G3588 G1537

οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες.
mbinguni kuvikwa tukitamani.
G3772 G1902 G1971

Kwa kuwa katika hema hii tunaugua, tukitamani kuvikwa kwa maskani yetu mbinguni.

3 εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
ikiwa kweli hata tukiisha–kuvikwa, si uchi tutaonekana.
G1487 G1065 G2532 G1746 G3756 G1131 G2147

Tunatamani kwa ajili ya hii kwa sababu kwa kuivaa hatutaonekana kuwa tu uchi.

4 καὶ γὰρ, οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει, στενάζομεν, βαρούμενοι;
na kwa–maana, – tulio katika– – hema, tunaugua, tukiwa–na–mzigo;
G2532 G1063 G3588 G1510 G1722 G3588 G4636 G4727 G0916

ἐφ’ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ’ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ
kwa–sababu ambayo si tunataka kuvuliwa, bali kuvikwa, ili kimezwe
G1909 G3739 G3756 G2309 G1562 G0235 G1902 G2443 G2666

τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
– kinachokufa na– – uzima.
G3588 G2349 G5259 G3588 G2222

Kwa hakika wakati tuko ndani ya hema hii, twaugua tukilemewa. Hatutaki kuvuliwa. Badala yake, tunataka kuvalishwa, ili kwamba kile kilicho kufa kiweze kumezwa na uzima.

5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός, ὁ δοὺς
– lakini aliyetuandaa sisi kwa– jambo–hili lenyewe, Mungu, – aliyetupa
G3588 G1161 G2716 G1473 G1519 G0846 G3778 G2316 G3588 G1325

ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος.
sisi – dhamana ya– Roho.
G1473 G3588 G0728 G3588 G4151

Yule aliyetuandaa sisi kwa kitu hiki ni Mungu, ambaye alitupa sisi Roho kama ahadi ya kile kitakacho kuja.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι, ἐνδημοῦντες ἐν τῷ
Tukiwa–na–ujasiri basi siku–zote, na tukijua kwamba, tukikaa katika– –
G2292 G3767 G3842 G2532 G1492 G3754 G1736 G1722 G3588

σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου --
mwili, tuko–mbali kutoka–kwa – Bwana–
G4983 G1553 G0575 G3588 G2962

Kwa hiyo muwe na ujasiri siku zote. Muwe macho kwamba wakati tuko nyumbani katika mwili, tuko mbali na Bwana.

7	διὰ	πίστεως	γὰρ	περιπατοῦμεν,	οὐ	διὰ	εἴδους.	
	kwa–	imani	kwa–maana	tunaenenda,	si	kwa–	kuona.	
	G1223	G4102	G1063	G4043	G3756	G1223	G1491	

Kwa kuwa tunatembea kwa imani, sio kwa kuona. Kwa hiyo tunaujasiri.

8	θαρροῦμεν	δὲ,	καὶ	εὐδοκοῦμεν,	μᾶλλον	ἐκδημῆσαι	ἐκ	τοῦ	σώματος,	
	tuna–ujasiri	lakini,	na	tunapendezwa,	zaidi	kuondoka	kutoka–	–	mwili,	
	G2292	G1161	G2532	G2106	G3123	G1553	G1537	G3588	G4983	

καὶ	ἐνδημῆσαι	πρὸς	τὸν	Κύριον.
na	kukaa	na–	–	Bwana.
G2532	G1736	G4314	G3588	G2962

Ni bora tuwe mbali kutoka kwenye mwili na nyumbani pamoja na Bwana.

9	διὸ	καὶ	φιλοτιμούμεθα,	εἴτε	ἐνδημοῦντες	εἴτε	ἐκδημοῦντες,	
	kwa–hiyo	pia	tunajitahidi,	iwe	tukikaa	iwe	tukiwa–mbali,	
	G1352	G2532	G5389	G1535	G1736	G1535	G1553	

εὐάρεστοι	αὐτῷ	εἶναι.	
wenye–kupendeza	kwake	kuwa.	
G2101	G0846	G1510	

Kwa hiyo tunaifanya kuwa lengo letu, kama tukiwa nyumbani au mbali, tumpendeze yeye.

10	τοὺς	γὰρ	πάντας	ἡμᾶς,	φανερωθῆναι	δεῖ,	ἔμπροσθεν	τοῦ
	–	kwa–maana	sote	sisi,	kudhihirishwa	ni–lazima,	mbele–ya	–
	G3588	G1063	G3956	G1473	G5319	G1163	G1715	G3588

βήματος	τοῦ	Χριστοῦ,	ἵνα	κομίσηται	ἕκαστος	τὰ	διὰ	τοῦ	σώματος,	
kiti–cha–hukumu	cha–	Kristo,	ili	apokee	kila–mtu	–	kwa–	–	mwili,	
G0968	G3588	G5547	G2443	G2865	G1538	G3588	G1223	G3588	G4983	

πρὸς	ἃ	ἔπραξεν,	εἴτε	ἀγαθὸν	εἴτε	φαῦλον.
kulingana–na	yale	aliyoyafanya,	iwe	mema	iwe	mabaya.
G4314	G3739	G4238	G1535	G0018	G1535	G5337

Kwa kuwa lazima wote tuonekane mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kwamba kila mmoja aweze kupokea kile kinachostahili kwa mambo yaliyofanyika katika mwili, ikiwa ni kwa uzuri au kwa ubaya.

11	Εἰδότες	οὖν	τὸν	φόβον	τοῦ	Κυρίου,	ἀνθρώπους	πείθομεν	Θεῷ.
	Tukijua	basi	–	hofu	ya–	Bwana,	wanadamu	tunawashawishi	kwa–Mungu.
	G1492	G3767	G3588	G5401	G3588	G2962	G0444	G3982	G2316

δὲ	πεφανερώμεθα,	ἐλπίζω	δὲ	καὶ	ἐν	ταῖς	συνειδήσεσιν	ὑμῶν	
lakini	tumedhihirishwa,	natumaini	lakini	pia	katika–	–	dhamiri	zenu	
G1161	G5319	G1679	G1161	G2532	G1722	G3588	G4893	G4771	

πεφανερῶσθαι.
kudhihirishwa.
G5319

Kwa hiyo, kwa kuijua hofu ya Bwana, tunawashawishi watu. Jinsi tulivyo, inaonekana wazi na Mungu. Ninatumaini kuwa inaeleweka pia kwenye dhamiri zenu.

12 οὐ si G3756 πάλιν tena G3825 ἑαυτοὺς sisi–wenyewe G1438 συνιστάνομεν tunajipendekezea G4921 ὑμῖν, kwenu, G4771 ἀλλὰ bali G0235 ἀφορμὴν nafasi G0874 διδόντες tukiwapa G1325 ὑμῖν ninyi G4771

καυχήματος ya–kujisifu G2745 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 ἡμῶν, sisi, G1473 ἵνα ili G2443 ἔχητε mwe–nayo G2192 πρὸς kwa– G4314 τοὺς wale G3588 ἐν kwa– G1722 προσώπῳ uso G4383

καυχωμένους, wanaojisifu, G2744 καὶ na G2532 μὴ si G3361 ἐν kwa– G1722 καρδίᾳ. moyo. G2588

Hatujaribu kuwashawishi ninyi tena kutuona sisi kama wakweli. Badala yake, tunawapa ninyi sababu ya kujivuna kwa ajili yetu, ili kwamba muweze kuwa na jibu kwa wale wanaojivunia kuhusu mwonekano lakini sio kile kilicho ndani ya moyo.

13 εἴτε kwa–maana–ikiwa G1535 γὰρ kwa–maana G1063 ἐξέστημεν, tulikuwa–wazimu, G1839 Θεῷ; ni–kwa–Mungu; G2316 εἴτε ikiwa G1535 σωφρονοῦμεν tuna–akili–timamu G4993

ὑμῖν. ni–kwenu. G4771

Kwa kuwa ikiwa kama tumerukwa na akili, ni kwa ajili ya Mungu. Na kama tuko kwenye akili zetu timamu, ni kwa ajili yenu.

14 ἡ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 ἀγάπη upendo G0026 τοῦ wa– G3588 Χριστοῦ Kristo G5547 συνέχει unatubana G4912 ἡμᾶς, sisi, G1473 κρίναντας tukiamua G2919 τοῦτο, hili, G3778 ὅτι kwamba G3754

εἷς mmoja G1520 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 πάντων wote G3956 ἀπέθανεν, alikufa, G0599 ἄρα basi G0686 οἱ – G3588 πάντες wote G3956 ἀπέθανον. walikufa. G0599

Kwa kuwa upendo wa Kristo watushurutisha, kwa sababu tuna uhakika na hili: kuwa mtu mmoja alikufa kwa ajili ya wote, na kwa hiyo wote wamekufa.

15 καὶ na G2532 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 πάντων wote G3956 ἀπέθανεν, alikufa, G0599 ἵνα ili G2443 οἱ – G3588 ζῶντες, walio–hai, G2198 μηκέτι wasiishi–tena G3371

ἑαυτοῖς kwa–ajili–yao–wenyewe G1438 ζῶσιν, waishi, G2198 ἀλλὰ bali G0235 τῷ kwa– G3588 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 αὐτῶν wao G0846 ἀποθανόντι, aliyekufa, G0599 καὶ na G2532

ἐγερθέντι. aliyefufuliwa. G1453

Na Kristo alikufa kwa ajili ya wote, ili kwamba wale wanaoishi wasiishi tena kwa ajili yao wenyewe. Badala yake, lazima waishi kwa ajili yake yeye ambaye alikufa na alifufuliwa.

16 Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν, οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα.
Hivyo sisi tangu– – sasa, hatumjui–mtu–yeyote tunajua kwa– mwili.
G5620 G1473 G0575 G3588 G3568 G3762 G1492 G2596 G4561

εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι
hata–kama hata tulimjua kwa– mwili Kristo, bali sasa hatumjui–tena
G1487 G2532 G1097 G2596 G4561 G5547 G0235 G3568 G3765

γινώσκομεν.
tunajua.
G1097

Kwa sababu hii, kuanzia sasa na kuendelea hatumuhukumu mtu kulingana na viwango vya wanadamu, ingawa hapo kwanza tulimtazama Kristo katika namna hii. Lakini sasa hatumuhukumu yeyote kwa namna hii tena.

17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις. τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν;
hivyo ikiwa mtu–yeyote katika– Kristo, mpya kiumbe. – ya–kale yamepita;
G5620 G1487 G5100 G1722 G5547 G2537 G2937 G3588 G0744 G3928

ἰδοὺ, γέγονεν καινά.
tazama, yamekuwa mapya.
G3708 G1096 G2537

Kwa hiyo, ikiwa mtu yeyote yuko ndani ya Kristo, yeye ni kiumbe kipya. Mambo ya kale yamepita. Tazama, yamekuwa mapya.

18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς
– lakini yote yanatoka–kwa – Mungu, – aliyetupatanisha sisi
G3588 G1161 G3956 G1537 G3588 G2316 G3588 G2644 G1473

ἑαυτῷ, διὰ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς
na–yeye–mwenyewe, kupitia– Kristo, na aliyetupa sisi – huduma ya–
G1438 G1223 G5547 G2532 G1325 G1473 G3588 G1248 G3588

καταλλαγῆς:
upatanisho:
G2643

Vitu vyote hivi vyatoka kwa Mungu. Alitupatanisha sisi kwake mwenyewe kupitia Kristo, na ametupatia huduma ya upatanisho.

19 ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων
yaani kwamba Mungu alikuwa katika– Kristo ulimwengu akiupatanisha
G5613 G3754 G2316 G1510 G1722 G5547 G2889 G2644

ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ
na–yeye–mwenyewe, bila kuwahesabia wao – makosa yao, na
G1438 G3361 G3049 G0846 G3588 G3900 G0846 G2532

θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.
akiweka ndani– yetu – neno la– upatanisho.
G5087 G1722 G1473 G3588 G3056 G3588 G2643

Hiyo ni kusema, katika Kristo, Mungu anaupatanisha ulimwengu kwake mwenyewe, sio kuhesabu makosa yao dhidi yao. Anawekeza kwetu ujumbe wa upatanisho.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος
Kwa–ajili–ya Kristo basi tunajumuika, kana–kwamba – Mungu anasihi
G5228 G5547 G3767 G4243 G5613 G3588 G2316 G3870

δι’ ἡμῶν. δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ: καταλλάγητε τῷ Θεῷ.
kupitia– sisi. tunaomba kwa–ajili–ya Kristo: patanishweni na– Mungu.
G1223 G1473 G1189 G5228 G5547 G2644 G3588 G2316

Kwa hiyo tunateuliwa kama wawakilishi wa Kristo, kana kwamba Mungu alikuwa anafanya rufaa yake kupitia sisi. Tunawasihi ninyi kwa ajili ya Kristo: “Mpatanishwe kwa Mungu!”

21	τὸν	μὴ	γνόντα	ἁμαρτίαν,	ὑπὲρ	ἡμῶν	ἁμαρτίαν	ἐποίησεν,	ἵνα	ἡμεῖς	γενώμεθα	δικαιοσύνη
	–	asiyejua	asiyejua	dhambi,	kwa–ajili–ya	sisi	dhambi	alimfanya,	ili	sisi	tuwe	haki
	G3588	G3361	G1097	G0266	G5228	G1473	G0266	G4160	G2443	G1473	G1096	G1343

Θεοῦ	ἐν	αὐτῷ.
ya–Mungu	ndani–	yake.
G2316	G1722	G0846

Alimfanya Kristo kuwa sadaka kwa ajili ya dhambi zetu. Yeye ndiye ambaye hakutenda dhambi. Alifanya hivi ili tuweze kufanyika haki ya Mungu katika yeye.

Chapter 6

1	Συνεργοῦντες	δὲ	καὶ	παρακαλοῦμεν,	μὴ	εἰς	κενὸν	τὴν	χάριν	τοῦ	Θεοῦ	δέξασθαι
	Tukifanya–kazi–pamoja	lakini	pia	tunawasihi,	msiipokee	kwa–	bure	–	neema	ya–	Mungu	kupokea
	G4903	G1161	G2532	G3870	G3361	G1519	G2756	G3588	G5485	G3588	G2316	G1209

ὑμᾶς.	
ninyi.	
G4771	

Na kwa hiyo, kufanya kazi pamoja, tunawasihi ninyi msiipokee neema ya Mungu pasipo matokeo.

2	λέγει	γάρ,	Καιρῷ	δεκτῷ	ἐπήκουσά	σου,	καὶ	ἐν	ἡμέρᾳ	σωτηρίας	ἐβοήθησά	σοι.
	anasema	kwa–maana,	Wakati	uliokubalika	nilikusikiliza	wewe,	na	katika–	siku	ya–wokovu	nilikusaidia	wewe.
	G3004	G1063	G2540	G1184	G1873	G4771	G2532	G1722	G2250	G4991	G0997	G4771

ἰδοὺ,	νῦν	καιρὸς	εὐπρόσδεκτος;	ἰδοὺ	νῦν	ἡμέρα	σωτηρίας.		
tazama,	sasa	wakati	uliokubalika;	tazama	sasa	siku	ya–wokovu.		
G3708	G3568	G2540	G2144	G3708	G3568	G2250	G4991		

Kwa kuwa anasema, “Wakati uliokubalika nilikuwa makini kwenu, na katika siku ya wokovu niliwasaidia.” Tazama, sasa ni wakati uliokubalika. Tazama, sasa ni siku ya wokovu.

3	μηδεμίαν	ἐν	μηδενὶ	διδόντες	προσκοπήν,	ἵνα	μὴ	μωμηθῇ	ἡ
	tusiwe–na	katika–	jambo–lolote	tukitoa	kikwazo,	ili	isije	kulaumiwa	–
	G3367	G1722	G3367	G1325	G4349	G2443	G3361	G3469	G3588

διακονία.
huduma.
G1248

Hatuweki jiwe la kizuizi mbele ya mtu yeyote, kwa kuwa hatuitakii huduma yetu iletwe katika sifa mbaya.

4	ἀλλ’	ἐν	παντὶ,	συνιστάνοντες	ἑαυτοὺς	ὡς	Θεοῦ	διάκονοι,	
	bali	katika–	kila–jambo,	tukijipendekezea	sisi–wenyewe	kama	wa–Mungu	watumishi,	
	G0235	G1722	G3956	G4921	G1438	G5613	G2316	G1249	

ἐν	ὑπομονῇ	πολλῇ,	ἐν	θλίψεσιν,	ἐν	ἀνάγκαις,	ἐν	στενοχωρίαις,	
katika–	uvumilivu	mwingi,	katika–	dhiki,	katika–	shida,	katika–	taabu,	
G1722	G5281	G4183	G1722	G2347	G1722	G0318	G1722	G4730	

Badala yake, tunajihakiki wenyewe kwa matendo yetu yote, kwamba tu watumishi wa Mungu. Tu watumishi wake katika wingi wa ustahimilivu, mateso, dhiki, ugumu wa maisha,

5	ἐν	πληγαῖς,	ἐν	φυλακαῖς,	ἐν	ἀκαταστασίαις,	ἐν	κόποις,	ἐν	
	katika–	mapigo,	katika–	magereza,	katika–	machafuko,	katika–	kazi,	katika–	
	G1722	G4127	G1722	G5438	G1722	G0181	G1722	G2873	G1722	

ἀγρυπνίαις,	ἐν	νηστείαις;	
usiku–wa–kukesha,	katika–	kufunga;	
G0070	G1722	G3521	

kupigwa, vifungo, ghasia, katika kufanya kazi kwa bidii, katika kukosa usingizi usiku, katika njaa,

6	ἐν	ἀγνότητι,	ἐν	γνώσει,	ἐν	μακροθυμίᾳ,	ἐν	χρηστότητι,	ἐν	
	katika–	usafi,	katika–	maarifa,	katika–	uvumilivu,	katika–	wema,	katika–	
	G1722	G0054	G1722	G1108	G1722	G3115	G1722	G5544	G1722	

Πνεύματι	Ἁγίῳ,	ἐν	ἀγάπῃ	ἀνυποκρίτῳ;	
Roho	Mtakatifu,	katika–	upendo	usio–na–unafiki;	
G4151	G0040	G1722	G0026	G0505	

katika usafi, maarifa, uvumilivu, wema, katika Roho Mtakatifu, katika upendo halisi.

7	ἐν	λόγῳ	ἀληθείας,	ἐν	δυνάμει	Θεοῦ;	διὰ	τῶν	ὅπλων	τῆς
	katika–	neno	la–kweli,	katika–	nguvu	ya–Mungu;	kwa–	–	silaha	za–
	G1722	G3056	G0225	G1722	G1411	G2316	G1223	G3588	G3696	G3588

δικαιοσύνης	τῶν	δεξιῶν	καὶ	ἀριστερῶν;	
haki	za–	kulia	na	kushoto;	
G1343	G3588	G1188	G2532	G0710	

Tu watumishi wake katika neno la kweli, katika nguvu ya Mungu. Tuna silaha ya haki kwa ajili ya mkono wa kuuume na wa kushoto.

8	διὰ	δόξης	καὶ	ἀτιμίας,	διὰ	δυσφημίας	καὶ	εὐφημίας;	ὡς	
	kupitia–	utukufu	na	aibu,	kupitia–	kashfa	na	sifa;	kama	
	G1223	G1391	G2532	G0819	G1223	G1426	G2532	G2162	G5613	

πλάνοι,	καὶ	ἀληθεῖς;	
wadanganyifu,	lakini	wa–kweli;	
G4108	G2532	G0227	

Tunafanya kazi katika heshima na kudharauliwa, katika kashfa na sifa. Tunatuhumiwa kuwa wadanganyifu na wakati tu wakweli.

9	ὡς	ἀγνοούμενοι,	καὶ	ἐπιγινωσκόμενοι;	ὡς	ἀποθνήσκοντες,	καὶ	ἰδοὺ,		
	kama	wasiojulikana,	lakini	wanaojulikana;	kama	wanaokufa,	lakini	tazama,		
	G5613	G0050	G2532	G1921	G5613	G0599	G2532	G3708		

ζῶμεν;	ὡς	παιδευόμενοι,	καὶ	μὴ	θανατούμενοι;	
tunaishi;	kama	wanaoadhibiwa,	lakini	si	wanaouawa;	
G2198	G5613	G3811	G2532	G3361	G2289	

Tunafanya kazi kana kwamba hatujulikani na bado tunajulikana vizuri. Tunafanya kazi kama wanaokufa na - Tazama! - bado tunaishi. Tunafanya kazi kama tunaoadhibiwa kwa ajili ya matendo yetu lakini sio kama waliohukumiwa hata kufa.

10	ὡς	λυπούμενοι,	ἀεὶ	δὲ	χαίροντες;	ὡς	πτωχοὶ,	πολλοὺς		
	kama	wanaohuzunika,	lakini–siku–zote	lakini	tunafurahi;	kama	maskini,	lakini–wengi		
	G5613	G3076	G0104	G1161	G5463	G5613	G4434	G4183		

δὲ	πλουτίζοντες;	ὡς	μηδὲν	ἔχοντες,	καὶ	πάντα	κατέχοντες.	
lakini	tunawadhihirisha;	kama	tusio–na–kitu,	tukiwa–na,	lakini	vyote	tukimiliki.	
G1161	G4148	G5613	G3367	G2192	G2532	G3956	G2722	

Tunafanya kazi kama wenye masikitiko, lakini siku zote tuna furaha. Tunafanya kazi kama maskini, lakini tunatajirisha wengi. Tunafanya kazi kana kwamba hatupati kitu bali kama tunaomiliki kila kitu.

11	Τὸ	στόμα	ἡμῶν	ἀνέῳγεν	πρὸς	ὑμᾶς,	Κορίνθιοι;	ἡ	καρδία	ἡμῶν
	–	kinywa	chetu	kimefunguliwa	kwenu–	ninyi,	Wakorintho;	–	moyo	wetu
	G3588	G4750	G1473	G0455	G4314	G4771	G2881	G3588	G2588	G1473

πεπλάτυνται.	
umepanuliwa.	
G4115	

Tumezungumza ukweli wote kwenu, Wakorintho, na mioyo yetu imefunguka kwa upana.

12	οὐ	στενοχωρεῖσθε	ἐν	ἡμῖν,	στενοχωρεῖσθε	δὲ	ἐν	τοῖς
	hamjabana	hamjabana	ndani–	yetu,	mmebana	lakini	ndani–ya	–
	G3756	G4729	G1722	G1473	G4729	G1161	G1722	G3588

σπλάγχνοις	ὑμῶν;
matumbo	yenu;
G4698	G4771

mioyo yenu haizuiliwi na sisi, bali mnazuiliwa na hisia zenu wenyewe.

13	τὴν	δὲ	αὐτὴν	ἀντιμισθίαν,	ὡς	τέκνοις	λέγω,	πλατύνθητε	καὶ	ὑμεῖς.
	–	lakini	ile–ile	malipo,	kama	kwa–watoto	nasema,	panukeni	pia	ninyi.
	G3588	G1161	G0846	G0489	G5613	G5043	G3004	G4115	G2532	G4771

Sasa katika kubadilishana kwa haki - ninaongea kama kwa watoto - fungueni mioyo yenu kwa upana.

14	Μὴ	γίνεσθε	ἑτεροζυγοῦντες		ἀπίστοις;	τίς	γὰρ	μετοχὴ
	Msiwe	mkiwa	mkifungwa–nira–pamoja		na–wasioamini;	ni–nini	kwa–maana	ushirika
	G3361	G1096	G2086		G0571	G5101	G1063	G3352

δικαιοσύνῃ	καὶ	ἀνομίᾳ?	ἢ	τίς	κοινωνία	φωτὶ	πρὸς	σκότος?
kwa–haki	na	uasi?	au	ni–nini	ushirikiano	kwa–nuru	na–	giza?
G1343	G2532	G0458	G2228	G5101	G2842	G5457	G4314	G4655

Msifungamanishwe pamoja na wasioamini. Kwa kuwa kuna uhusiano gani kati ya haki na uasi? Na kuna ushirika gani kati ya nuru na giza?

15	τίς	δὲ	συμφώνησις	Χριστοῦ	πρὸς	Βελιάρ?	ἢ	τίς	μερὶς	πιστῷ
	ni–nini	lakini	makubaliano	ya–Kristo	na–	Beliari?	au	ni–nini	sehemu	ya–mwamini
	G5101	G1161	G4857	G5547	G4314	G0955	G2228	G5101	G3310	G4103

μετὰ	ἀπίστου?
pamoja–na	asiyeamini?
G3326	G0571

Ni makubaliano gani Kristo anaweza kuwa nayo na Beliari? Au yeye aaminiye ana sehemu gani pamoja na asiyeamini?

16 τίς δὲ συνκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων? ἡμεῖς
ni–nini lakini makubaliano ya–hekalu la–Mungu pamoja–na sanamu? sisi
G5101 G1161 G4783 G3485 G2316 G3326 G1497 G1473

γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐσμεν, ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς,
kwa–maana hekalu la–Mungu tu–sisi, aliye–hai, kama–vile alivyosema – Mungu,
G1063 G3485 G2316 G1510 G2198 G2531 G3004 G3588 G2316

ὅτι Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω; καὶ ἔσομαι αὐτῶν
kwamba Nitakaa miongoni– mwao, na nitatembea–kati–yao; na nitakuwa wao
G3754 G1774 G1722 G0846 G2532 G1704 G2532 G1510 G0846

Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός.
Mungu, na wao watakuwa wangu watu.
G2316 G2532 G0846 G1510 G1473 G2992

Na kuna makubaliano gani yapo kati ya hekalu la Mungu na sanamu? Kwa kuwa sisi ni hekalu la Mungu aliye hai, kama ambavyo Mungu alisema: “Nitakaa kati yao na kutembea kati yao. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu.”

17 διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ
kwa–hiyo tokeni kutoka– katikati yao na jitengeni, asema Bwana, na
G1352 G1831 G1537 G3319 G0846 G2532 G0873 G3004 G2962 G2532

ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε. κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς;
kitu–kichafu msiguse msiguse. na–mimi nitawapokea ninyi;
G0169 G3361 G0680 G2504 G1523 G4771

Kwa hiyo, “Tokeni kati yao, na mkatengwe nao,” asema Bwana. “Msiguse kitu kichafu, na nitawakaribisha ninyi.

18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς
na nitakuwa kwenu kuwa– Baba, na ninyi mtakuwa kwangu kuwa– wana
G2532 G1510 G4771 G1519 G3962 G2532 G4771 G1510 G1473 G1519 G5207

καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ.
na binti, asema Bwana Mwenyezi.
G2532 G2364 G3004 G2962 G3841

Nitakuwa Baba kwenu, nanyi mtakuwa wanangu wa kiume na wa kike,” asema Bwana Mwenyezi.

Chapter 7

1 ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς
hizi basi tukiwa–nazo – ahadi, wapenzi, tujisafishe sisi–wenyewe
G3778 G3767 G2192 G3588 G1860 G0027 G2511 G1438

ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν
kutoka– kila uchafu wa–mwili na roho, tukikamilisha utakatifu katika–
G0575 G3956 G3436 G4561 G2532 G4151 G2005 G0042 G1722

φόβῳ Θεοῦ.
hofu ya–Mungu.
G5401 G2316

Wapendwa wangu, kwa kuwa tuna ahadi hizi, na tujitakase wenyewe kwa kila jambo ambalo linatufanya kuwa wachafu katika miili yetu na katika roho. Na tuutafute utakatifu katika hofu ya Mungu.

2	Χωρήσατε	ἡμᾶς;	οὐδένα		ἠδικήσαμεν,	οὐδένα			
	Tupeni–nafasi	sisi;	hatukumdhuru–mtu–yeyote		tulidhuru,	hatukumharibu–mtu–yeyote			
	G5562	G1473	G3762		G0091	G3762			
	ἐφθείραμεν,	οὐδένα		ἐπλεονεκτήσαμεν.					
	tuliharibu,	hatukumdanganya–mtu–yeyote		tulidanganya.					
	G5351	G3762		G4122					

Fanyeni nafasi kwa ajili yetu! Hatujamkosea mtu yeyote. Hatukumdhuru mtu yeyote. Hatujajinufaisha kwa faida ya mtu yeyote.

3	πρὸς	κατάκρισιν	οὐ	λέγω;	προείρηκα	γὰρ,	ὅτι	ἐν	
	kwa–	hukumu	si	nasema;	nimekwisha–kusema	kwa–maana,	kwamba	ndani–ya	
	G4314	G2633	G3756	G3004	G4302	G1063	G3754	G1722	
	ταῖς	καρδίαις	ἡμῶν	ἐστε,	εἰς	τὸ	συναποθανεῖν,	καὶ	συζῆν.
	–	mioyo	yetu	ninyi–mko,	kwa–	–	kufa–pamoja,	na	kuishi–pamoja.
	G3588	G2588	G1473	G1510	G1519	G3588	G4880	G2532	G4800

Nasema hili siyo kwa kuwalaumu. Kwa kuwa nimeshasema kwamba mmo mioyoni mwetu, kwetu sisi kufa pamoja na kuishi pamoja.

4	πολλή	μοι	παρρησία	πρὸς	ὑμᾶς,	πολλή	μοι	καύχησις	ὑπὲρ
	mkubwa	kwangu	ujasiri	kwenu–	ninyi,	kubwa	kwangu	kujisifu	kwa–ajili–ya
	G4183	G1473	G3954	G4314	G4771	G4183	G1473	G2746	G5228
	ὑμῶν;	πεπλήρωμαι	τῇ	παρακλήσει;	ὑπερπερισσεύομαι	τῇ	χαρᾷ	ἐπὶ	πάσῃ
	ninyi;	nimejazwa	kwa–	faraja;	ninazidi–sana	kwa–	furaha	katika–	kila
	G4771	G4137	G3588	G3874	G5248	G3588	G5479	G1909	G3956
	τῇ	θλίψει	ἡμῶν.						
	–	dhiki	yetu.						
	G3588	G2347	G1473						

Nina ujasiri mwingi ndani yenu, na ninajivuna kwa ajili yenu. Nimejawa na faraja. Ninajawa na furaha hata katikati ya mateso yetu yote.

5	Καὶ	γὰρ,	ἐλθόντων	ἡμῶν	εἰς	Μακεδονίαν,	οὐδεμίαν	ἔσχηκεν	ἄνεσιν,
	Na	kwa–maana,	tulipokuja	sisi	katika–	Makedonia,	hakuna	ilikuwa–na	pumziko,
	G2532	G1063	G2064	G1473	G1519	G3109	G3762	G2192	G0425
	ἡ	σὰρξ	ἡμῶν;	ἀλλ’	ἐν	παντὶ	θλιβόμενοι;	ἔξωθεν	μάχαι,	ἔσωθεν
	–	mwili	wetu;	bali	katika–	kila–jambo	tuliteswa;	nje	mapigano,	ndani
	G3588	G4561	G1473	G0235	G1722	G3956	G2346	G1855	G3163	G2081
	φόβοι.									
	hofu.									
	G5401									

Tulikuja Makedonia, miili yetu haikuwa na pumziko. Badala yake, tulipata taabu kwa namna zote kwa kupigwa vita upande wa nje na hofu upande wa ndani.

6	ἀλλ’	ὁ	παρακαλῶν	τοὺς	ταπεινοὺς,	παρεκάλεσεν	ἡμᾶς,	ὁ	Θεὸς,	ἐν
	bali	–	anayewafariji	–	wanyonge,	alitufariji	sisi,	–	Mungu,	kwa–
	G0235	G3588	G3870	G3588	G5011	G3870	G1473	G3588	G2316	G1722
	τῇ	παρουσίᾳ	Τίτου,							
	–	kuja	kwa–Tito,							
	G3588	G3952	G5103							

Lakini Mungu, anayefariji waliokata tamaa, alitufariji kwa ujio wa Tito.

7 οὐ μόνον δὲ lakini ἐν kwa– τῇ – παρουσίᾳ kuja αὐτοῦ, kwake, ἀλλὰ bali καὶ pia ἐν kwa– τῇ –
G3756 G3440 G1161 G1722 G3588 G3952 G0846 G0235 G2532 G1722 G3588

παρακλήσει faraja ᾗ ambayo παρεκλήθη, alifarijiwa, ἐφ’ juu– ὑμῖν; yenu; ἀναγγέλλων akituambia ἡμῖν sisi τὴν – ὑμῶν yenu
G3874 G3739 G3870 G1909 G4771 G0312 G1473 G3588 G4771

ἐπιπόθησιν, shauku, τὸν – ὑμῶν yenu ὀδυρμόν, maombolezo, τὸν – ὑμῶν yenu ζῆλον bidii ὑπὲρ kwa–ajili–ya ἐμοῦ; mimi; ὥστε hata
G1972 G3588 G4771 G3602 G3588 G4771 G2205 G5228 G1473 G5620

με mimi μᾶλλον zaidi χαρῆναι. nikafurahi.
G1473 G3123 G5463

Haikuwa kwa ujio wake tu kwamba Mungu alitufariji. ilikuwa pia faraja zile Tito alizopokea kutoka kwenu. Yeye alituambia upendo mkuu mlionao, huzuni yenu, na mlivyokuwa na wasiwasi kwa ajili yangu. Hivyo nimezidi kuwa na furaha zaidi.

8 ὅτι kwa–sababu εἰ hata–kama καὶ hata ἐλύπησα niliwahuzunisha ὑμᾶς ninyi ἐν kwa– τῇ – ἐπιστολῇ, barua, οὐ sijuti
G3754 G1487 G2532 G3076 G4771 G1722 G3588 G1992 G3756

μεταμέλομαι. sijuti. εἰ hata–kama καὶ hata μετεμελόμην; nilijuta; βλέπω naona [γὰρ] [kwa–maana] ὅτι kwamba ἡ –
G3338 G1487 G2532 G3338 G0991 G1063 G3754 G3588

ἐπιστολὴ barua ἐκείνη, ile, εἰ hata–kama καὶ hata πρὸς kwa– ὥραν, saa, ἐλύπησεν iliwahuzunisha ὑμᾶς. ninyi.
G1992 G1565 G1487 G2532 G4314 G5610 G3076 G4771

Hata ingawa waraka wangu uliwafanya kusikitika, mimi siujutii. lakini ninaujutia wakati nilipoona waraka huo uliwafanya ninyi kuwa na huzuni. lakini mlikuwa na huzuni kwa muda mfupi.

9 νῦν sasa χαίρω, nafurahi, οὐχ si ὅτι kwamba ἐλυπήθητε, mlihuzunishwa, ἀλλ’ bali ὅτι kwamba ἐλυπήθητε mlihuzunishwa εἰς kwa–
G3568 G5463 G3756 G3754 G3076 G0235 G3754 G3076 G1519

μετάνοιαν; toba; ἐλυπήθητε mlihuzunishwa γὰρ kwa–maana κατὰ kwa– Θεόν, Mungu, ἵνα ili ἐν katika– μηδενὶ kitu–chochote
G3341 G3076 G1063 G2596 G2316 G2443 G1722 G3367

ζημιωθῆτε msipate–hasara ἐξ kutoka–kwetu ἡμῶν. sisi.
G2210 G1537 G1473

Sasa nina furaha, si kwa sababu mlikuwa na shida, lakini kwa sababu huzuni zenu iliwaleta kwenye toba. Mlipatwa na huzuni ya kiungu, hivyo mliteswa si kwa hasara kwa sababu yetu.

10 ἡ – γὰρ, kwa–maana, κατὰ kwa– Θεὸν Mungu λύπη, huzuni, μετάνοιαν toba εἰς kwa– σωτηρίαν, wokovu, ἀμεταμέλητον isiyojutika
G3588 G1063 G2596 G2316 G3077 G3341 G1519 G4991 G0278

ἐργάζεται; inazalisha; ἡ – δὲ lakini τοῦ ya– κόσμου ulimwengu λύπη, huzuni, θάνατον kifo κατεργάζεται. inazalisha.
G2038 G3588 G1161 G3588 G2889 G3077 G2288 G2716

Kwa kuwa huzuni ya kiungu huleta toba ambayo hukamilisha wokovu bila ya kuwa na majuto. Huzuni ya kidunia, hata hivyo, huleta mauti.

11	ἰδοὺ	γὰρ,	αὐτὸ	τοῦτο	τὸ,	κατὰ	Θεὸν	λυπηθῆναι,	
	tazama	kwa–maana,	jambo–hili–lenyewe	hili	–	kwa–	Mungu	kuhuzunishwa,	
	G3708	G1063	G0846	G3778	G3588	G2596	G2316	G3076	

πόσην	κατειργάσατο	ὑμῖν	σπουδήν,	ἀλλὰ	ἀπολογίαν,	ἀλλὰ	ἀγανάκτησιν,	ἀλλὰ	
ni–kiasi–gani	imezalisha	kwenu	bidii,	bali	utetezi,	bali	hasira,	bali	
G4214	G2716	G4771	G4710	G0235	G0627	G0235	G0024	G0235	

φόβον,	ἀλλὰ	ἐπιπόθησιν,	ἀλλὰ	ζῆλον,	ἀλλὰ	ἐκδίκησιν!	ἐν	παντὶ,
hofu,	bali	shauku,	bali	bidii,	bali	kisasi!	katika–	kila–jambo,
G5401	G0235	G1972	G0235	G2205	G0235	G1557	G1722	G3956

συνεστήσατε	ἑαυτοὺς	ἁγνοὺς	εἶναι,	τῷ	πράγματι.	
mmejidhihirisha	wenyewe	wasafi	kuwa,	katika–	jambo.	
G4921	G1438	G0053	G1510	G3588	G4229	

Angalieni huzuni hii ya kiungu ilizalisha azma gani kubwa ndani yenu. Jinsi gani azma ilikuwa kubwa ndani yenu kuthibitisha kuwa hamkuwa na hatia. Kwa jinsi gani uchungu wenu ulivyokuwa mkubwa, hofu yenu, matamanio yenu, bidii yenu, na shauku yenu kuona kwamba haki inapaswa kutendeka! Katika kila jambo mmethibitisha wenyewe kutokuwa na hatia.

12	ἄρα	εἰ	καὶ	ἔγραψα	ὑμῖν,	οὐχ	ἕνεκεν	τοῦ	ἀδικήσαντος,
	basi	hata–kama	hata	niliandika	kwenu,	si	kwa–sababu–ya	–	aliyedhuru,
	G0686	G1487	G2532	G1125	G4771	G3756	G1752	G3588	G0091

(ἀλλ')	οὐδὲ	ἕνεκεν	τοῦ	ἀδικηθέντος,	ἀλλ’	ἕνεκεν	τοῦ	φανερωθῆναι	
(bali)	wala	kwa–sababu–ya	–	aliyedhuriwa,	bali	kwa–sababu–ya	–	kudhihirishwa	
G0235	G3761	G1752	G3588	G0091	G0235	G1752	G3588	G5319	

τὴν	σπουδὴν	ὑμῶν,	τὴν	ὑπὲρ	ἡμῶν	πρὸς	ὑμᾶς	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ.
–	bidii	yenu,	–	kwa–ajili–ya	sisi	kwenu–	ninyi	mbele–ya	–	Mungu.
G3588	G4710	G4771	G3588	G5228	G1473	G4314	G4771	G1799	G3588	G2316

Ingawa niliwaandikia ninyi, sikuandika kwa ajili ya mkosaji, wala si kwa mtu aliyeteswa na maovu. Nimeandika ili kwamba udhati wa mioyo yenu kwa ajili yetu ifanywe kujulikana kwenu mbele ya macho ya Mungu.

13	διὰ	τοῦτο,	παρακεκλήμεθα.	Ἐπὶ	δὲ	τῇ	παρακλήσει	ἡμῶν,	
	kwa–hiyo	hili,	tumefarijiwa.	Juu–ya	lakini	–	faraja	yetu,	
	G1223	G3778	G3870	G1909	G1161	G3588	G3874	G1473	

περισσοτέρως	μᾶλλον	ἐχάρημεν	ἐπὶ	τῇ	χαρᾷ	Τίτου,	ὅτι	ἀναπέπαυται	
zaidi–sana	zaidi	tulifurahi	kwa–	–	furaha	ya–Tito,	kwa–sababu	imepumzishwa	
G4057	G3123	G5463	G1909	G3588	G5479	G5103	G3754	G0373	

τὸ	πνεῦμα	αὐτοῦ,	ἀπὸ	πάντων	ὑμῶν.	
–	roho	yake,	na–	ninyi–wote	ninyi.	
G3588	G4151	G0846	G0575	G3956	G4771	

Ni kwa ajili ya hii kwamba tunafarijika. Katika nyongeza ya faraja yetu wenyewe, tunafurahi pia, hata zaidi kwa sababu ya furaha ya Tito, kwa kuwa roho yake iliburudishwa na ninyi nyote.

14 ὅτι kwa–sababu G3754 εἴ ikiwa G1487 τι kitu–chochote G5100 αὐτῷ kwake G0846 ὑπὲρ kuhusu– G5228 ὑμῶν ninyi G4771 κεκαύχημαι, nimejisifu, G2744 οὐ sikuaibishwa G3756 κατῃσχύνθην; sikuaibishwa; G2617 ἀλλ’ bali G0235 ὡς kama G5613 πάντα yote G3956 ἐν katika– G1722 ἀληθείᾳ ukweli G0225 ἐλαλήσαμεν tulisema G2980 ὑμῖν, kwenu, G4771 οὕτως hivyo G3779 καὶ pia G2532 ἡ – G3588 καύχησις kujisifu G2746 ἡμῶν, kwetu, G1473 ‹ἡ› – G3588 ἐπὶ kuhusu– G1909 Τίτου, Tito, G5103 ἀλήθεια kweli G0225 ἐγενήθη. ilikuwa. G1096

Kwa kuwa kama nilijivuna kwake kuhusiana na ninyi, sikuwa na aibu. Kinyume chake, kama tu kila neno tulililolisema kwenu lilikuwa kweli, Majivuno yetu kuhusu ninyi kwa Tito yalithibitisha kuwa kweli.

15 καὶ na G2532 τὰ – G3588 σπλάγχνα matumbo G4698 αὐτοῦ yake G0846 περισσοτέρως zaidi–sana G4057 εἰς kwenu– G1519 ὑμᾶς ninyi G4771 ἐστιν, ni, G1510 ἀναμιμνῃσκομένου akikumbuka G0363 τὴν – G3588 πάντων ya–wote G3956 ὑμῶν ninyi G4771 ὑπακοήν, utii, G5218 ὡς jinsi G5613 μετὰ kwa– G3326 φόβου hofu G5401 καὶ na G2532 τρόμου, kutetemeka, G5156 ἐδέξασθε mlimpokea G1209 αὐτόν. yeye. G0846

Upendo wake kwa ajili yenu hata ni mkubwa zaidi, kama akumbukapo utii wenu nyote, jinsi mlivyomkaribisha yeye kwa hofu na kutetemeka.

16 χαίρω nafurahi G5463 ὅτι kwamba G3754 ἐν katika– G1722 παντὶ kila–jambo G3956 θαρρῶ nina–ujasiri G2292 ἐν ndani– G1722 ὑμῖν. yenu. G4771

Ninafurahi kwa sababu nina ujasiri kamili ndani yenu.

Chapter 8

1 Γνωρίζομεν Tunawajulisha G1107 δὲ lakini G1161 ὑμῖν, ninyi, G4771 ἀδελφοί, ndugu, G0080 τὴν – G3588 χάριν neema G5485 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ, Mungu, G2316 τὴν – G3588 δεδομένην iliyotolewa G1325 ἐν katika– G1722 ταῖς – G3588 ἐκκλησίαις makanisa G1577 τῆς ya– G3588 Μακεδονίας, Makedonia, G3109

Tunawataka ninyi mjue, kaka na dada, kuhusu neema ya Mungu ambayo imetolewa kwa makanisa ya Makedonia.

2 ὅτι kwamba G3754 ἐν katika– G1722 πολλῇ nyingi G4183 δοκιμῇ jaribu G1382 θλίψεως, la–dhiki, G2347 ἡ – G3588 περισσεία wingi G4050 τῆς wa– G3588 χαρᾶς furaha G5479 αὐτῶν, yao, G0846 καὶ na G2532 ἡ – G3588 κατὰ kwa– G2596 βάθους kina G0899 πτωχεία umaskini G4432 αὐτῶν, wao, G0846 ἐπερίσσευσεν ulizidi G4052 εἰς kwa– G1519 τὸ – G3588 πλοῦτος utajiri G4149 τῆς wa– G3588 ἁπλότητος ukarimu G0572 αὐτῶν. wao. G0846

Wakati wa jaribu kubwa la mateso, wingi wa furaha yao na ongezeko la umaskini wao umezaa utjiri mkubwa wa ukarimu.

3	ὅτι	κατὰ	δύναμιν,	μαρτυρῶ,	καὶ	παρὰ	δύναμιν,	αὐθαίρετοι,	
	kwamba	kwa–	uwezo,	nashuhudia,	na	kupita–	uwezo,	kwa–hiari–yao,	
	G3754	G2596	G1411	G3140	G2532	G3844	G1411	G0830	

Kwa maana nashuhudia kwamba walitoa kwa kadiri ya walivyoweza, na hata zaidi ya walivyoweza.

4	μετὰ	πολλῆς	παρακλήσεως	δεόμενοι	ἡμῶν,	τὴν	χάριν	καὶ	τὴν	κοινωνίαν
	kwa–	nyingi	masihi	wakituomba	sisi,	–	neema	na	–	ushirika
	G3326	G4183	G3874	G1189	G1473	G3588	G5485	G2532	G3588	G2842

τῆς	διακονίας	τῆς	εἰς	τοὺς	ἁγίους.
wa–	huduma	–	kwa–	–	watakatifu.
G3588	G1248	G3588	G1519	G3588	G0040

Na kwa hiari yao wenyewe kwa kutusihi kwingi, walituomba kwa ajili ya kushiriki katika huduma hii kwa waumini.

5	καὶ	οὐ	καθὼς	ἠλπίσαμεν,	ἀλλ’	ἑαυτοὺς	ἔδωκαν,	πρῶτον	τῷ
	na	si	kama–vile	tulivyotumaini,	bali	wao–wenyewe	walitoa,	kwanza	kwa–
	G2532	G3756	G2531	G1679	G0235	G1438	G1325	G4412	G3588

Κυρίῳ,	καὶ	ἡμῖν,	διὰ	θελήματος	Θεοῦ.	
Bwana,	na	kwetu,	kwa–	mapenzi	ya–Mungu.	
G2962	G2532	G1473	G1223	G2307	G2316	

Hii haikutokea kama tulivyokuwa tunatarajia. Badala yake, kwanza walijitoa wao wenyewe kwa Bwana. Kisha wakajitoa wao wenyewe kwetu kwa mapenzi ya Mungu.

6	εἰς	τὸ	παρακαλέσαι	ἡμᾶς	Τίτον,	ἵνα	καθὼς	προενήρξατο,	οὕτως
	ili	–	kumsihi	sisi	Tito,	ili	kama–vile	alivyoanza,	vivyo–hivyo
	G1519	G3588	G3870	G1473	G5103	G2443	G2531	G4278	G3779

καὶ	ἐπιτελέσῃ	εἰς	ὑμᾶς	καὶ,	τὴν	χάριν	ταύτην.	
pia	akamilishe	kwenu–	ninyi	pia,	–	neema	hii.	
G2532	G2005	G1519	G4771	G2532	G3588	G5485	G3778	

Hivyo tulimsihi Tito, aliyekuwa tayari ameanzisha kazi hii, kuleta katika utimilifu tendo hili la ukarimu juu yenu.

7	ἀλλ’	ὥσπερ	ἐν	παντὶ	περισσεύετε,	πίστει,	καὶ	λόγῳ,	καὶ	γνώσει,
	bali	kama–vile	katika–	kila–jambo	mnazidi,	imani,	na	usemi,	na	maarifa,
	G0235	G5618	G1722	G3956	G4052	G4102	G2532	G3056	G2532	G1108

καὶ	πάσῃ	σπουδῇ,	καὶ	τῇ,	ἐξ	ἡμῶν	ἐν	ὑμῖν,	ἀγάπῃ,	ἵνα
na	kila	bidii,	na	–	kutoka–kwetu	sisi	ndani–	yenu,	upendo,	ili
G2532	G3956	G4710	G2532	G3588	G1537	G1473	G1722	G4771	G0026	G2443

καὶ,	ἐν	ταύτῃ	τῇ	χάριτι,	περισσεύητε.	
pia,	katika–	hii	–	neema,	mzidi.	
G2532	G1722	G3778	G3588	G5485	G4052	

Lakini ninyi mna wingi katika kila kitu- katika imani, katika usemi, katika maarifa, katika bidii, na katika upendo wenu kwa ajili yetu. Hivyo hakikisheni kwamba ninyi mnakuwa na wingi pia katika tendo hili la ukarimu.

8	Οὐ	κατ’	ἐπιταγὴν	λέγω,	ἀλλὰ	διὰ	τῆς	ἑτέρων	σπουδῆς,	καὶ
	Si	kama–	amri	nasema,	bali	kupitia–	–	ya–wengine	bidii,	na
	G3756	G2596	G2003	G3004	G0235	G1223	G3588	G2087	G4710	G2532

τὸ	τῆς	ὑμετέρας	ἀγάπης	γνήσιον,	δοκιμάζων.	
–	ya–	wenu	upendo	ukweli,	nikijaribu.	
G3588	G3588	G5212	G0026	G1103	G1381	

Nasema hili si kama amri. Badala yake, nasema hili ili kupima uhalisi wa upendo wenu kwa kuulinganisha na shauku ya watu wengine.

9	γινώσκετε	γὰρ	τὴν	χάριν	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ὅτι	
	mnajua	kwa–maana	–	neema	ya–	Bwana	wetu	Yesu	Kristo,	kwamba	
	G1097	G1063	G3588	G5485	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G3754	

δι’	ὑμᾶς,	ἐπτώχευσεν,	πλούσιος	ὤν,	ἵνα	ὑμεῖς	τῇ	ἐκείνου	
kwa–ajili–ya	ninyi,	alifanyika–maskini,	tajiri	akiwa,	ili	ninyi	kwa–	wake	
G1223	G4771	G4433	G4145	G1510	G2443	G4771	G3588	G1565	

πτωχείᾳ,	πλουτήσητε.
umaskini,	mpate–utajiri.
G4432	G4147

Kwa maana mnajua neema ya Bwana wetu Yesu Kristo. Hata kama alikuwa tajiri, kwa ajili yenu alikuwa maskini. Ili kwamba kupitia umaskini wake mweze kuwa tajiri.

10	καὶ	γνώμην	ἐν	τούτῳ	δίδωμι,	τοῦτο	γὰρ	ὑμῖν	συμφέρει,	οἵτινες
	na	ushauri	katika–	jambo–hili	ninatoa,	hili	kwa–maana	kwenu	linawafaa,	ambao
	G2532	G1106	G1722	G3778	G1325	G3778	G1063	G4771	G4851	G3748

οὐ	μόνον	τὸ	ποιῆσαι,	ἀλλὰ	καὶ	τὸ	θέλειν,	προενήρξασθε	ἀπὸ
si	tu	–	kufanya,	bali	pia	–	kutaka,	mlianza	tangu–
G3756	G3440	G3588	G4160	G0235	G2532	G3588	G2309	G4278	G0575

πέρυσι.	
mwaka–jana.	
G4070	

Katika jambo hili nitawapa ushauri ambao utawasaidia. Mwaka mmoja uliopita, hamkuanza tuu kufanya jambo. Lakini mlitamani kulifanya.

11	νυνὶ	δὲ	καὶ	τὸ	ποιῆσαι	ἐπιτελέσατε;	ὅπως	καθάπερ	ἡ	προθυμία	τοῦ
	sasa	lakini	pia	–	kufanya	maliza;	ili	kama–vile	–	shauku	ya–
	G3570	G1161	G2532	G3588	G4160	G2005	G3704	G2509	G3588	G4288	G3588

θέλειν,	οὕτως	καὶ	τὸ	ἐπιτελέσαι,	ἐκ	τοῦ	ἔχειν.	
kutaka,	vivyo–hivyo	pia	–	kukamilisha,	kutoka–	–	kuwa–nacho.	
G2309	G3779	G2532	G3588	G2005	G1537	G3588	G2192	

Sasa likamilisheni. Kama tu kulivyokuwa na shauku na nia ya kulifanya, kisha, je, mngeweza pia kulileta katika ukamilifu, kwa kadri ya mnavyoweza.

12	εἰ	γὰρ	ἡ	προθυμία	πρόκειται,	καθὸ	ἐὰν
	kwa–maana–ikiwa	kwa–maana	–	shauku	iko,	kulingana–na	ikiwa
	G1487	G1063	G3588	G4288	G4295	G2526	G1437

ἔχῃ	εὐπρόσδεκτος,	οὐ	καθὸ	οὐκ	ἔχει.	
mtu–anacho	inakubalika,	si	kulingana–na	asichokuwa–nacho	anachokuwa–nacho.	
G2192	G2144	G3756	G2526	G3756	G2192	

Kwa kuwa mnashauku ya kufanya tendo hili, ni jambo zuri na linakubalika. Lazima lisimame juu ya kile alichonacho mtu, siyo juu ya asichokuwa nacho mtu.

13	οὐ	γὰρ	ἵνα	ἄλλοις	ἄνεσις,	ὑμῖν	θλῖψις;	ἀλλ’	ἐξ
	si	kwa–maana	ili	wengine	wapate–pumziko,	ninyi	dhiki;	bali	kutoka–
	G3756	G1063	G2443	G0243	G0425	G4771	G2347	G0235	G1537

ἰσότητος.	
usawa.	
G2471	

Kwa kuwa kazi hii siyo kwa ajili kwamba wengine waweze kupata nafuu na ninyi mweze kulemewa. Badala yake, kuwe na usawa.

14	ἐν	τῷ	νῦν	καιρῷ,	τὸ	ὑμῶν	περίσσευμα	εἰς	τὸ	ἐκείνων	ὑστέρημα,
	katika–	–	sasa	wakati,	–	wenu	wingi	kwa–	–	wao	uhaba,
	G1722	G3588	G3568	G2540	G3588	G4771	G4051	G1519	G3588	G1565	G5303

ἵνα	καὶ	τὸ	ἐκείνων	περίσσευμα	γένηται	εἰς	τὸ	ὑμῶν	ὑστέρημα,	ὅπως
ili	pia	–	wao	wingi	uwe	kwa–	–	wenu	uhaba,	ili
G2443	G2532	G3588	G1565	G4051	G1096	G1519	G3588	G4771	G5303	G3704

γένηται	ἰσότης.
kuwe	usawa.
G1096	G2471

Wingi wenu wa wakati wa sasa utasaidia kwa kile wanachohitaji. Hii ni hivyo pia ili kwamba wingi wao uweze kusaidia mahitaji yenu, na kwamba kuwe na usawa.

15	καθὼς	γέγραπται,	Ὁ	τὸ	πολὺ,	οὐκ	ἐπλεόνασεν;	καὶ	ὁ	τὸ
	kama–vile	imeandikwa,	–	–	mengi,	hakuwa–na	mengi–zaidi;	na	–	–
	G2531	G1125	G3588	G3588	G4183	G3756	G4121	G2532	G3588	G3588

ὀλίγον,	οὐκ	ἠλαττόνησεν.
kidogo,	hakuwa–na	kidogo–zaidi.
G3641	G3756	G1641

Hii ni kama ilivyoandikwa; “Yeye aliye na vingi hakuwa na kitu chochote kilichobaki na yeye aliyekuwa na kidogo hakuwa na uhitaji wowote.”

16	Χάρις	δὲ	τῷ	Θεῷ,	τῷ	διδόντι	τὴν	αὐτὴν	σπουδὴν	ὑπὲρ
	Shukrani	lakini	kwa–	Mungu,	–	anayetoa	–	ile–ile	bidii	kwa–ajili–ya
	G5485	G1161	G3588	G2316	G3588	G1325	G3588	G0846	G4710	G5228

ὑμῶν,	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	Τίτου.
ninyi,	ndani–ya	–	moyo	wa–Tito.
G4771	G1722	G3588	G2588	G5103

Lakini ashukuriwe Mungu, aliyeweka ndani ya moyo wa Tito moyo uleule wa bidii ya kujali ambyo ninayo kwa ajili yenu.

17	ὅτι	τὴν	μὲν	παράκλησιν	ἐδέξατο,	σπουδαιότερος	δὲ	ὑπάρχων,
	kwa–sababu	–	kwa–kweli	masihi	alipokea,	mwenye–bidii–zaidi	lakini	akiwa,
	G3754	G3588	G3303	G3874	G1209	G4705	G1161	G5225

αὐθαίρετος	ἐξῆλθεν	πρὸς	ὑμᾶς.
kwa–hiari–yake	alitoka	kwenda–kwenu	ninyi.
G0830	G1831	G4314	G4771

Kwa kuwa si tu alipokea maombi yetu, bali pia alikuwa na bidii kuhusiana na maombi hayo. Alikuja kwenu kwa hiari yake mwenyewe.

18	συνεπέμψαμεν	δὲ	μετ’	αὐτοῦ	τὸν	ἀδελφὸν,	οὗ	ὁ	ἔπαινος
	tulimtuma–pamoja	lakini	pamoja–na	yeye	–	ndugu,	ambaye	–	sifa
	G4842	G1161	G3326	G0846	G3588	G0080	G3739	G3588	G1868

ἐν	τῷ	εὐαγγελίῳ,	διὰ	πασῶν	τῶν	ἐκκλησιῶν;
katika–	–	injili,	katika–	makanisa–yote	–	makanisa;
G1722	G3588	G2098	G1223	G3956	G3588	G1577

Tumemtuma pamoja naye ndugu ambaye anasifiwa miongoni mwa makanisa kwa ajili ya kazi yake katika kutangaza injili.

19	οὐ	μόνον	δὲ,	ἀλλὰ	καὶ	χειροτονηθεὶς	ὑπὸ	τῶν	ἐκκλησιῶν	
	si	tu	lakini,	bali	pia	aliyechaguliwa	na–	–	makanisa	
	G3756	G3440	G1161	G0235	G2532	G5500	G5259	G3588	G1577	

	συνέκδημος		ἡμῶν,	σὺν	τῇ	χάριτι	ταύτῃ,	τῇ	διακονουμένῃ	ὑφ’
	mwenzetu–wa–safari		wetu,	pamoja–na	–	neema	hii,	–	inayohudumiwa	na–
	G4898		G1473	G4862	G3588	G5485	G3778	G3588	G1247	G5259

	ἡμῶν,	πρὸς	τὴν,	αὐτοῦ	τοῦ	Κυρίου,	δόξαν,	καὶ	προθυμίαν	ἡμῶν;
	sisi,	kwa–	–	wake	wa–	Bwana,	utukufu,	na	shauku	yetu;
	G1473	G4314	G3588	G0846	G3588	G2962	G1391	G2532	G4288	G1473

Si hivi tu, lakini pia alichaguliwa na makanisa kusafiri nasisi katika kulibeba sehemu mbalimbali tendo hili la ukarimu. Hii ni kwa utukufu wa Bwana mwenyewe na kwa shauku yetu ya kusaidia.

20	στελλόμενοι	τοῦτο,	μή	τις	ἡμᾶς	μωμήσηται,	ἐν	τῇ	ἁδρότητι	
	tukijilinda	hili,	asije	mtu–yeyote	sisi	kutulaumu,	katika–	–	ukarimu	
	G4724	G3778	G3361	G5100	G1473	G3469	G1722	G3588	G0100	

	ταύτῃ,	τῇ	διακονουμένῃ	ὑφ’	ἡμῶν;
	huu,	–	unaohudumiwa	na–	sisi;
	G3778	G3588	G1247	G5259	G1473

Tunaepuka uwezekano kwamba yeyote napaswa kulalamika kuhusiana na sisi kuhusiana na ukarimu huu ambao tunaubeba.

21	προνοοῦμεν	γὰρ	καλὰ,	οὐ	μόνον	ἐνώπιον	Κυρίου,	ἀλλὰ	καὶ	ἐνώπιον
	tunakusudia	kwa–maana	mema,	si	tu	mbele–ya	Bwana,	bali	pia	mbele–ya
	G4306	G1063	G2570	G3756	G3440	G1799	G2962	G0235	G2532	G1799

ἀνθρώπων.
wanadamu.
G0444

Tunachukua uangalifu kufanya kilicho cha heshima, sio tu mbele za Bwana, lakini pia mbele za watu.

22	συνεπέμψαμεν	δὲ	αὐτοῖς	τὸν	ἀδελφὸν	ἡμῶν,	ὃν	ἐδοκιμάσαμεν	ἐν
	tulimtuma–pamoja	lakini	nao	–	ndugu	yetu,	ambaye	tulimjaribu	katika–
	G4842	G1161	G0846	G3588	G0080	G1473	G3739	G1381	G1722

πολλοῖς	πολλάκις	σπουδαῖον	ὄντα,	νυνὶ	δὲ	πολὺ	σπουδαιότερον	
mambo–mengi	mara–nyingi	mwenye–bidii	akiwa,	sasa	lakini	zaidi–sana	mwenye–bidii–zaidi	
G4183	G4178	G4705	G1510	G3570	G1161	G4183	G4705	

πεποιθήσει	πολλῇ	τῇ	εἰς	ὑμᾶς.	
kwa–ujasiri	mkubwa	–	kwenu–	ninyi.	
G4006	G4183	G3588	G1519	G4771	

Pia tunamtuma ndugu mwingine pamoja nao. Tumempima mara nyingi, na tumemwona ni mwenye shauku for ajili ya kazi nyingi. Hata sasa ana bidii zaidi kwa sababu ya ujasiri mkubwa alionao ndani yenu.

23	εἴτε	ὑπὲρ	Τίτου,	κοινωνὸς	ἐμὸς	καὶ	εἰς	ὑμᾶς	συνεργός;	
	iwe	kuhusu–	Tito,	mshirika	wangu	na	kwenu–	ninyi	mtendaji–mwenzangu;	
	G1535	G5228	G5103	G2844	G1699	G2532	G1519	G4771	G4904	

εἴτε	ἀδελφοὶ	ἡμῶν,	ἀπόστολοι	ἐκκλησιῶν,	δόξα	Χριστοῦ.	
iwe	ndugu	zetu,	wajumbe	wa–makanisa,	utukufu	wa–Kristo.	
G1535	G0080	G1473	G0652	G1577	G1391	G5547	

Kwa habari ya Tito, yeye ni mshirika mwenza wangu na mtendakazi mwenzangu kwa ajili yenu. Kama kwa ndugu zetu, wanatumwa na makanisa. Ni waheshima kwa Kristo.

24	τὴν	οὖν	ἔνδειξιν	τῆς	ἀγάπης	ὑμῶν,	καὶ	ἡμῶν	καυχήσεως	ὑπὲρ	
	–	basi	uthibitisho	wa–	upendo	wenu,	na	wetu	kujisifu	kwa–ajili–ya	
	G3588	G3767	G1732	G3588	G0026	G4771	G2532	G1473	G2746	G5228	

ὑμῶν,	εἰς	αὐτοὺς	ἐνδεικνύμενοι,	εἰς	πρόσωπον	τῶν	ἐκκλησιῶν.	
ninyi,	kwao–	wao	onyesheni,	mbele–ya	uso	wa–	makanisa.	
G4771	G1519	G0846	G1731	G1519	G4383	G3588	G1577	

Hivyo, waonesheni upendo wenu, na muoneshe kwa makanisa sababu ya majivuno yetu kwa ajili yenu.

Chapter 9

1	Περὶ	μὲν	γὰρ	τῆς	διακονίας	τῆς	εἰς	τοὺς	ἁγίους,	περισσόν
	Kuhusu	kwa–kweli	kwa–maana	–	huduma	–	kwa–	–	watakatifu,	si–lazima
	G4012	G3303	G1063	G3588	G1248	G3588	G1519	G3588	G0040	G4053

μοί	ἐστιν	τὸ	γράφειν	ὑμῖν.	
kwangu	ni	–	kuandika	kwenu.	
G1473	G1510	G3588	G1125	G4771	

Kuhusiana na huduma kwa ajili ya waumini, ni bora zaidi kwangu kuwaandikia.

2	οἶδα	γὰρ	τὴν	προθυμίαν	ὑμῶν,	ἣν	ὑπὲρ	ὑμῶν	καυχῶμαι
	najua	kwa–maana	–	shauku	yenu,	ambayo	kwa–ajili–ya	ninyi	ninajisifu
	G1492	G1063	G3588	G4288	G4771	G3739	G5228	G4771	G2744

Μακεδόσιν,	ὅτι	Ἀχαΐα	παρεσκεύασται	ἀπὸ	πέρυσι,	καὶ	τὸ	
kwa–Wamakedonia,	kwamba	Akaya	imejiandaa	tangu–	mwaka–jana,	na	–	
G3110	G3754	G0882	G3903	G0575	G4070	G2532	G3588	

ὑμῶν	ζῆλος	ἠρέθισεν	τοὺς	πλείονας.	
yenu	bidii	imewachochea	–	wengi.	
G4771	G2205	G2042	G3588	G4119	

Ninajua kuhusu shauku yenu, ambayo nilijivunia kwa watu wa Makedonia. Niliwaambia kwamba Akaya imekuwa tayari tangu mwaka uliopita. Hamu yenu imewatia moyo wengi wao kutenda.

3	ἔπεμψα	δὲ	τοὺς	ἀδελφούς,	ἵνα	μὴ	τὸ	καύχημα,	ἡμῶν	τὸ
	niliwatuma	lakini	–	ndugu,	ili	isije	–	kujisifu,	kwetu	–
	G3992	G1161	G3588	G0080	G2443	G3361	G3588	G2745	G1473	G3588

ὑπὲρ	ὑμῶν,	κενωθῇ	ἐν	τῷ	μέρει	τούτῳ,	ἵνα	καθὼς	ἔλεγον,	
kwa–ajili–ya	ninyi,	kuwa–bure	katika–	–	sehemu	hii,	ili	kama–vile	nilivyosema,	
G5228	G4771	G2758	G1722	G3588	G3313	G3778	G2443	G2531	G3004	

παρεσκευασμένοι	ἦτε.	
mkiwa–tayari	mwe.	
G3903	G1510	

Sasa, nimewatuma ndugu ili kwamba majivuno yetu kuhusu ninyi yasiwe ya bure, na ili kwamba mngekuwa tayari, kama nilivyosema mngekuwa.

4 μή πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς
asije labda wakija wakija pamoja–na mimi Wamakedonia, na wakiwakuta ninyi
G3361 G4459 G1437 G2064 G4862 G1473 G3110 G2532 G2147 G4771

ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν
hamko–tayari, tuaibishwe sisi, ili tusiseme tusiseme ninyi, katika–
G0532 G2617 G1473 G2443 G3361 G3004 G4771 G1722

τῇ ὑποστάσει ταύτῃ.
– ujasiri huu.
G3588 G5287 G3778

Vinginevyo, kama mtu yeyote wa Makedonia akija pamoja nami na kuwakuta hamjawa tayari, tungeona haya — sisemi chochote kuhusu ninyi—kwa kuwa jasiri sana katika ninyi.

5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην, παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσιν
lazima basi niliona, kuwasihi – ndugu, ili watangulie
G0316 G3767 G2233 G3870 G3588 G0080 G2443 G4281

εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν
kwenda–kwenu ninyi, na waiandae–mapema – iliyoahidiwa–mapema baraka yenu
G1519 G4771 G2532 G4294 G3588 G4279 G2129 G4771

ταύτην. ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.
hii. tayari kuwa hivyo kama baraka, na si kama kulazimishwa.
G3778 G2092 G1510 G3779 G5613 G2129 G2532 G3361 G5613 G4124

Hivyo niliona ilikuwa muhimu kuwasihi ndugu kuja kwenu na kufanya mipango mapema kwa ajili ya zawadi mlizoahidi. Hii ni hivyo ili kwamba ziwe tayari kama baraka, na si kama kitu kilichoamriwa.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει; καὶ ὁ
Hili lakini, – anayepanda kidogo, kidogo pia atavuna; na –
G3778 G1161 G3588 G4687 G5340 G5340 G2532 G2325 G2532 G3588

σπείρων ἐπ’ εὐλογίαις, ἐπ’ εὐλογίαις καὶ θερίσει --
anayepanda kwa– baraka, kwa– baraka pia atavuna–
G4687 G1909 G2129 G1909 G2129 G2532 G2325

Wazo ni hili: mtu apandaye haba pia atavuna haba, na yeyote apandaye kwa lengo la baraka pia atavuna baraka.

7 ἕκαστος καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ; μὴ ἐκ λύπης, ἢ
kila–mtu kama–alivyokusudia alivyokusudia katika– moyo; si kwa– huzuni, wala
G1538 G2531 G4255 G3588 G2588 G3361 G1537 G3077 G2228

ἐξ ἀνάγκης; ἱλαρὸν γὰρ δότην, ἀγαπᾷ ὁ Θεός.
kwa– kulazimishwa; mtoaji–mwenye–furaha kwa–maana mtoaji, anampenda – Mungu.
G1537 G0318 G2431 G1063 G1395 G0025 G3588 G2316

Basi na kila mmoja atoe kama alivyopanga moyoni mwake. Basi naye asitoe kwa huzuni au kwa kulazimishwa. Kwa kuwa Mungu humpenda yule atoaye kwa furaha.

8 δυνατεῖ δὲ ὁ Θεὸς, πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα
anaweza lakini – Mungu, kila neema kuizidisha kwenu– ninyi, ili
G1414 G1161 G3588 G2316 G3956 G5485 G4052 G1519 G4771 G2443

ἐν παντὶ, πάντοτε, πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν
katika– kila–jambo, siku–zote, kila kujitosheleza mkiwa–nako, mzidi kwa– kila
G1722 G3956 G3842 G3956 G0841 G2192 G4052 G1519 G3956

ἔργον ἀγαθόν.
kazi njema.
G2041 G0018

Na Mungu anaweza kuizidishia kila baraka kwa ajili yenu, ili kwamba, kila wakati, katika mambo yote, muweze kupata yote mnayohitaji. Hii itakuwa ili kwamba mueze kuzidisha kila tendo jema.

9	καθὼς	γέγραπται,	Ἐσκόρπισεν,	ἔδωκεν	τοῖς	πένησιν,	ἡ	δικαιοσύνη	αὐτοῦ
	kama–vile	imeandikwa,	Ametawanya,	amewapa	–	maskini,	–	haki	yake
	G2531	G1125	G4650	G1325	G3588	G3993	G3588	G1343	G0846

μένει	εἰς	τὸν	αἰῶνα.	
inabaki	hadi–	–	milele.	
G3306	G1519	G3588	G0165	

Ni kama ilivyoandikwa: “Ametapanya utajiri wake na kuutoa kwa maskini. Haki yake yadumu milele.”

10	ὁ	δὲ	ἐπιχορηγῶν	σπόρον	τῷ	σπείροντι,	καὶ	ἄρτον	εἰς	βρῶσιν,
	–	lakini	anayetoa	mbegu	kwa–	mpandaji,	na	mkate	kwa–	chakula,
	G3588	G1161	G2023	G4703	G3588	G4687	G2532	G0740	G1519	G1035

χορηγήσει	καὶ	πληθυνεῖ	τὸν	σπόρον	ὑμῶν,	καὶ	αὐξήσει	τὰ	γενήματα	
atatoa	na	ataongeza	–	mbegu	yenu,	na	ataongeza	–	matunda	
G5524	G2532	G4129	G3588	G4703	G4771	G2532	G0837	G3588	G1081	

τῆς	δικαιοσύνης	ὑμῶν --	
ya–	haki	yenu–	
G3588	G1343	G4771	

Naye atoaye mbegu kwa mpanzi na mkate kwa ajili ya chakula, pia atatoa na kuzidisha mbegu yenu kwa ajili ya kupanda. Yeye ataongeza mavuno ya haki yenu.

11	ἐν	παντὶ	πλουτιζόμενοι	εἰς	πᾶσαν	ἁπλότητα,	ἥτις	κατεργάζεται,	
	katika–	kila–jambo	mkitajirishwa	kwa–	kila	ukarimu,	ambao	unazalisha,	
	G1722	G3956	G4148	G1519	G3956	G0572	G3748	G2716	

δι’	ἡμῶν,	εὐχαριστίαν	τῷ	Θεῷ.	
kupitia–	sisi,	shukrani	kwa–	Mungu.	
G1223	G1473	G2169	G3588	G2316	

Mtatajirishwa kwa kila namna ili kwamba muweze kuwa wakarimu. Hii italeta shukrani kwa Mungu kupitia sisi.

12	ὅτι	ἡ	διακονία	τῆς	λειτουργίας	ταύτης,	οὐ	μόνον	ἐστὶν
	kwa–sababu	–	huduma	ya–	ibada	hii,	si	tu	inajaza
	G3754	G3588	G1248	G3588	G3009	G3778	G3756	G3440	G1510

προσαναπληροῦσα	τὰ	ὑστερήματα	τῶν	ἁγίων,	ἀλλὰ	καὶ	περισσεύουσα	διὰ	
inajaza	–	mahitaji	ya–	watakatifu,	bali	pia	inazidi	kwa–	
G4322	G3588	G5303	G3588	G0040	G0235	G2532	G4052	G1223	

πολλῶν	εὐχαριστιῶν	τῷ	Θεῷ;	
nyingi	shukrani	kwa–	Mungu;	
G4183	G2169	G3588	G2316	

Kwa kufanya huduma hii sio tu inagusa mahitaji ya waumini. Pia huzidisha katika matendo mengi ya shukrani kwa Mungu.

13	διὰ	τῆς	δοκιμῆς	τῆς	διακονίας	ταύτης,	δοξάζοντες	τὸν	Θεὸν	ἐπὶ
	kupitia–	–	uthibitisho	wa–	huduma	hii,	wakimtukuza	–	Mungu	kwa–
	G1223	G3588	G1382	G3588	G1248	G3778	G1392	G3588	G2316	G1909

τῇ	ὑποταγῇ	τῆς	ὁμολογίας	ὑμῶν	εἰς	τὸ	εὐαγγέλιον	τοῦ	Χριστοῦ,	καὶ
–	utii	wa–	ungamo	lenu	kwa–	–	injili	ya–	Kristo,	na
G3588	G5292	G3588	G3671	G4771	G1519	G3588	G2098	G3588	G5547	G2532

ἁπλότητι	τῆς	κοινωνίας	εἰς	αὐτοὺς	καὶ	εἰς	πάντας;
ukarimu	wa–	ushirika	kwao–	wao	na	kwa–	wote;
G0572	G3588	G2842	G1519	G0846	G2532	G1519	G3956

Kwa sababu ya kupimwa kwenu na kuthibitishwa kwa huduma hii, pia mtamtukuza Mungu kwa utii kwa ukiri wenu wa injili ya Kristo. Pia mtamtukuza Mungu kwa ukarimu wa karama yenu kwao na kwa kila mmoja.

14	καὶ	αὐτῶν	δεήσει	ὑπὲρ	ὑμῶν,	ἐπιποθούντων	ὑμᾶς,	διὰ	
	na	wao	kwa-maombi	kwa-ajili-ya	ninyi,	wakiwatamania	ninyi,	kwa-sababu-ya	
	G2532	G0846	G1162	G5228	G4771	G1971	G4771	G1223	

τὴν	ὑπερβάλλουσαν	χάριν	τοῦ	Θεοῦ	ἐφ’	ὑμῖν.		
–	inayozidi	neema	ya-	Mungu	juu-	yenu.		
G3588	G5235	G5485	G3588	G2316	G1909	G4771		

Wanawatamani, na wanaomba kwa ajili yenu. Wanafanya hivi kwa sababu ya neema kubwa ya Mungu iliyo juu yenu.

15	Χάρις	τῷ	Θεῷ	ἐπὶ	τῇ	ἀνεκδιηγήτῳ	αὐτοῦ	δωρεᾷ!
	Shukrani	kwa-	Mungu	kwa-	–	isiyoelezeka	yake	zawadi!
	G5485	G3588	G2316	G1909	G3588	G0411	G0846	G1431

Shukrani ziwe kwa Mungu kwa karama yake isiyoelezeka!

Chapter 10

1	Αὐτὸς	δὲ	ἐγὼ,	Παῦλος,	παρακαλῶ	ὑμᾶς	διὰ	τῆς	πραΰτητος	καὶ
	Mimi-mwenyewe	lakini	mimi,	Paulo,	nawasihi	ninyi	kwa-	–	upole	na
	G0846	G1161	G1473	G3972	G3870	G4771	G1223	G3588	G4240	G2532

ἐπιεικείας	τοῦ	Χριστοῦ,	ὃς	κατὰ	πρόσωπον	μὲν	ταπεινὸς	ἐν	
ustahimilivu	wa-	Kristo,	ambaye	kwa-	uso	kwa-kweli	mnyenyekevu	kati-	
G1932	G3588	G5547	G3739	G2596	G4383	G3303	G5011	G1722	

ὑμῖν,	ἀπὼν	δὲ	θαρρῶ	εἰς	ὑμᾶς.	
yenu,	nisipokuwepo	lakini	nina-ujasiri	kwenu-	ninyi.	
G4771	G0548	G1161	G2292	G1519	G4771	

Mimi Paulo, mwenyewe nawasihi kwa unyenyekevu na upole wa Kristo. Mimi ni mpole wakati nikiwa mbele yenu, Lakini ninaujasiri kwenu wakati nikiwa mbali nanyi.

2	δέομαι	δὲ	τὸ,	μὴ	παρὼν,	θαρρῆσαι	τῇ	πεποιθήσει	ᾗ
	naomba	lakini	–	niwe-sina	nikiwepo,	kuwa-na-ujasiri	kwa-	ujasiri	ambao
	G1189	G1161	G3588	G3361	G3918	G2292	G3588	G4006	G3739

λογίζομαι,	τολμῆσαι	ἐπί	τινας	τοὺς	λογιζομένους	ἡμᾶς,	ὡς	κατὰ	
ninahesabu,	kuthubutu	kwa-	baadhi	–	wanaotuhesabu	sisi,	kana-kwamba	kwa-	
G3049	G5111	G1909	G5100	G3588	G3049	G1473	G5613	G2596	

σάρκα	περιπατοῦντας.
mwili	tunaenenda.
G4561	G4043

Nawaomba ninyi kwamba, wakati nikiwepo pamoja nanyi, sitahitaji kuwa jasiri na kujiamini kwangu mwenyewe. Lakini nafikiri nitahitaji kuwa jasiri wakati nikiwapinga wale wanaodhani kwamba tunaishi kwa jinsi ya mwili.

3	Ἐν	σαρκὶ	γὰρ	περιπατοῦντες,	οὐ	κατὰ	σάρκα	στρατευόμεθα.
	Katika-	mwili	kwa-maana	tukienenda,	si	kwa-	mwili	tunapigana-vita.
	G1722	G4561	G1063	G4043	G3756	G2596	G4561	G4754

Kwa kuwa hata kama tunatembea katika mwili, hatupigani vita kwa jinsi ya mwili.

4	τὰ	γὰρ	ὅπλα	τῆς	στρατείας	ἡμῶν	οὐ	σαρκικὰ,	ἀλλὰ	δυνατὰ
	–	kwa–maana	silaha	za–	vita	vyetu	si	vya–kimwili,	bali	vyenye–nguvu
	G3588	G1063	G3696	G3588	G4752	G1473	G3756	G4559	G0235	G1415

τῷ	Θεῷ	πρὸς	καθαίρεσιν	ὀχυρωμάτων;
kwa–	Mungu	kwa–	kubomoa	ngome;
G3588	G2316	G4314	G2506	G3794

Kwa kuwa silaha tunazotumia kupigana si za kimwili. Badala yake, zina nguvu ya kiungu ya kuharibu ngome. Zinaondosha kabisa mijadara inayopotosha.

5	λογισμοὺς	καθαιροῦντες,	καὶ	πᾶν	ὕψωμα	ἐπαιρόμενον	κατὰ	τῆς	γνώσεως	
	mawazo	tukibomoa,	na	kila	kiburi	kinachojinua	dhidi–ya	–	maarifa	
	G3053	G2507	G2532	G3956	G5313	G1869	G2596	G3588	G1108	

τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	αἰχμαλωτίζοντες	πᾶν	νόημα	εἰς	τὴν	ὑπακοὴν	τοῦ
ya–	Mungu,	na	tukiteka	kila	wazo	kwa–	–	utii	wa–
G3588	G2316	G2532	G0163	G3956	G3540	G1519	G3588	G5218	G3588

Χριστοῦ;
Kristo;
G5547

Pia, tunaharibu kila chenye mamlaka kijiinuacho dhidi ya maarifa ya Mungu. Tunalifanya mateka kila wazo katika utii kwa Kristo.

6	καὶ	ἐν	ἑτοίμῳ	ἔχοντες,	ἐκδικῆσαι	πᾶσαν	παρακοήν,	ὅταν	πληρωθῇ
	na	katika–	utayari	tukiwa,	kulipiza	kila	kutotii,	wakati	utakapokamilika
	G2532	G1722	G2092	G2192	G1556	G3956	G3876	G3752	G4137

ὑμῶν	ἡ	ὑπακοή.
wenu	–	utii.
G4771	G3588	G5218

Na tunapata utayari wa kuadhibu kila matendo lisilo na utii, mara tu utii wenu unapokuwa kamili.

7	Τὰ	κατὰ	πρόσωπον	βλέπετε.	εἴ	τις	πέποιθεν	ἑαυτῷ
	–	Kwa–	uso	tazameni.	ikiwa	mtu–yeyote	anaamini	mwenyewe
	G3588	G2596	G4383	G0991	G1487	G5100	G3982	G1438

Χριστοῦ	εἶναι,	τοῦτο	λογιζέσθω	πάλιν	ἐφ’	ἑαυτοῦ,	ὅτι	καθὼς	αὐτὸς
wa–Kristo	kuwa,	hili	ahesabu	tena	juu–ya	yeye–mwenyewe,	kwamba	kama–vile	yeye
G5547	G1510	G3778	G3049	G3825	G1909	G1438	G3754	G2531	G0846

Χριστοῦ,	οὕτως	καὶ	ἡμεῖς.
wa–Kristo,	vivyo–hivyo	pia	sisi.
G5547	G3779	G2532	G1473

Tazama kile kilichowazi mbele yenu. Kama yeyote anashawishika kwamba yeye ni wa Kristo, na hebu ajikumbushe yeye mwenyewe kwamba kama tu alivyo ni wa Kristo, hivyo ndiyo na sisi pia tuko hivyo.

8	ἐάν	τε	γὰρ	περισσότερόν	τι,	καυχήσωμαι	περὶ	τῆς
	hata–kama	hata	kwa–maana	zaidi	kidogo,	nitajisifu	kuhusu–	–
	G1437	G5037	G1063	G4053	G5100	G2744	G4012	G3588

ἐξουσίας	ἡμῶν,	ἧς	ἔδωκεν	ὁ	Κύριος	εἰς	οἰκοδομὴν,	καὶ	οὐκ	εἰς
mamlaka	yetu,	ambayo	alitoa	–	Bwana	kwa–	kujenga,	na	si	kwa–
G1849	G1473	G3739	G1325	G3588	G2962	G1519	G3619	G2532	G3756	G1519

καθαίρεσιν	ὑμῶν,	οὐκ	αἰσχυνθήσομαι,
kubomoa	ninyi,	sitaaibika	sitaaibika,
G2506	G4771	G3756	G0153

Kwa kuwa hata nikijivuna kidogo zaidi kuhusu mamlaka yetu, ambayo Bwana aliyatoa kwa ajili yetu kuwajenga ninyi na siyo kuwaharibu, sitaona haya.

9	ἵνα	μὴ	δόξω	ὡς	ἂν	ἐκφοβεῖν	ὑμᾶς,	διὰ	τῶν	
	ili	nisionekane	nionekane	kana–kwamba	ningeweza	kuwatisha	ninyi,	kwa–	–	
	G2443	G3361	G1380	G5613	G0302	G1629	G4771	G1223	G3588	

ἐπιστολῶν.
barua.
G1992

Sihitaji hili lionekane kwamba nawatisha ninyi kwa nyaraka zangu.

10	ὅτι	Αἱ	ἐπιστολαὶ,	μέν	φησίν,	βαρεῖαι	καὶ	ἰσχυραί,	ἡ
	kwa–sababu	–	barua,	kwa–kweli	wanasema,	ni–nzito	na	zenye–nguvu,	–
	G3754	G3588	G1992	G3303	G5346	G0926	G2532	G2478	G3588

δὲ	παρουσία	τοῦ	σώματος	ἀσθενὴς,	καὶ	ὁ	λόγος	ἐξουθενημένος.
lakini	uwepo	wa–	mwili	dhaifu,	na	–	usemi	umedharauliwa.
G1161	G3952	G3588	G4983	G0772	G2532	G3588	G3056	G1848

Kwa vile baadhi ya watu husema, “ Nyaraka zake ni kali na zina nguvu, lakini kimwili yeye ni dhaifu. Maneno yake hayastahili kusikilizwa.”

11	τοῦτο	λογιζέσθω	ὁ	τοιοῦτος,	ὅτι	οἷοί	ἐσμεν	τῷ	λόγῳ	δι’
	hili	ahesabu	–	huyo,	kwamba	tulivyo	tu–sisi	kwa–	neno	kupitia–
	G3778	G3049	G3588	G5108	G3754	G3634	G1510	G3588	G3056	G1223

ἐπιστολῶν	ἀπόντες,	τοιοῦτοι	καὶ	παρόντες	τῷ	ἔργῳ.
barua	hatukukuwepo,	vivyo–hivyo	pia	tulipokuwepo	kwa–	tendo.
G1992	G0548	G5108	G2532	G3918	G3588	G2041

Hebu watu wa jinsi hiyo waelewe kwamba kile tusemacho kwa waraka wakati tukiwa mbali, ni sawasawa na vile tutakavyotenda wakati tukiwa pale.

12	Οὐ	γὰρ	τολμῶμεν	ἐνκρῖναι,	ἢ	συνκρῖναι	ἑαυτούς,	τισιν
	Si	kwa–maana	tunathubutu	kujiainisha,	au	kujilinganisha	sisi–wenyewe,	na–baadhi
	G3756	G1063	G5111	G1469	G2228	G4793	G1438	G5100

τῶν	ἑαυτοὺς	συνιστανόντων;	ἀλλὰ	αὐτοὶ	ἐν	ἑαυτοῖς,	ἑαυτοὺς	
ya–	wenyewe	wanaojipendekeza;	bali	wao–wenyewe	kwa–	wao–wenyewe,	wenyewe	
G3588	G1438	G4921	G0235	G0846	G1722	G1438	G1438	

μετροῦντες,	καὶ	συνκρίνοντες	ἑαυτοὺς	ἑαυτοῖς,	οὐ	συνιᾶσιν.	
wakijipima,	na	wakijilinganisha	wenyewe	na–wao–wenyewe,	hawaelewi	hawaelewi.	
G3354	G2532	G4793	G1438	G1438	G3756	G4920	

Hatuendi mbali mno kama kujikusanya wenyewe au kujilinganisha wenyewe na wale ambao hujisifia wenyewe. Lakini wanapojipima wenyewe na kila mmoja wao, hawana akili.

13	ἡμεῖς	δὲ	οὐκ	εἰς	τὰ	ἄμετρα	καυχησόμεθα,	ἀλλὰ	κατὰ
	sisi	lakini	si	katika–	–	mambo–yasiyo–na–kipimo	tutajisifu,	bali	kwa–
	G1473	G1161	G3756	G1519	G3588	G0280	G2744	G0235	G2596

τὸ	μέτρον	τοῦ	κανόνος,	οὗ	ἐμέρισεν	ἡμῖν	ὁ	Θεὸς	μέτρου,
–	kipimo	cha–	mipaka,	ambayo	alitugawia	sisi	–	Mungu	kipimo,
G3588	G3358	G3588	G2583	G3739	G3307	G1473	G3588	G2316	G3358

ἐφικέσθαι	ἄχρι	καὶ	ὑμῶν.	
kuwafikia	hadi	hata	ninyi.	
G2185	G0891	G2532	G4771	

Sisi, hata hivyo, hatutajivuna kupita mipaka. Badala yake, tutafanya hivyo tu ndani ya mipaka ambayo Mungu ametupimia sisi, mipaka inayofika umbali kama wenu ulivyo.

14	οὐ	γὰρ,	ὡς	μὴ	ἐφικνούμενοι	εἰς	ὑμᾶς;	
	si	kwa–maana,	kana–kwamba	si	tuliwafikia	kwenda–kwenu	ninyi;	
	G3756	G1063	G5613	G3361	G2185	G1519	G4771	

ὑπερεκτείνομεν	ἑαυτούς,	ἄχρι	γὰρ	καὶ	ὑμῶν,	ἐφθάσαμεν	ἐν		
tunajinyoosha–kupita–kiasi	sisi–wenyewe,	hadi	kwa–maana	hata	ninyi,	tuliwafikia	katika–		
G5239	G1438	G0891	G1063	G2532	G4771	G5348	G1722		

τῷ	εὐαγγελίῳ	τοῦ	Χριστοῦ;
–	injili	ya–	Kristo;
G3588	G2098	G3588	G5547

Kwa kuwa hatukujizidishia wenyewe tulipowafikia ninyi. Tulikuwa wa kwanza kufika kwa umbali kama wenu kwa injili ya Kristo.

15	οὐκ	εἰς	τὰ	ἄμετρα	καυχώμενοι	ἐν	ἀλλοτρίοις	κόποις;
	si	katika–	–	mambo–yasiyo–na–kipimo	tukijisifu	katika–	za–wengine	kazi;
	G3756	G1519	G3588	G0280	G2744	G1722	G0245	G2873

ἐλπίδα	δὲ	ἔχοντες,	αὐξανομένης	τῆς	πίστεως	ὑμῶν,	ἐν	ὑμῖν	
tumaini	lakini	tukiwa–nalo,	ikizidi	–	imani	yenu,	kati–	yenu	
G1680	G1161	G2192	G0837	G3588	G4102	G4771	G1722	G4771	

μεγαλυνθῆναι	κατὰ	τὸν	κανόνα	ἡμῶν,	εἰς	περισσείαν,	
kupanuliwa	kwa–	–	mipaka	yetu,	kwa–	wingi,	
G3170	G2596	G3588	G2583	G1473	G1519	G4050	

Hatujajivuna kupita mipaka kuhusu kazi za wengine. Badala yake, tunatumaini kama imani yenu ikuwavyo kwamba eneo letu la kazi litapanuliwa sana, na bado ni ndani ya mipaka sahihi.

16	εἰς	τὰ	ὑπερέκεινα	ὑμῶν,	εὐαγγελίσασθαι,	οὐκ	ἐν	ἀλλοτρίῳ	κανόνι,
	katika–	–	maeneo–zaidi	yenu,	kuhubiri–injili,	si	katika–	za–mwingine	mipaka,
	G1519	G3588	G5238	G4771	G2097	G3756	G1722	G0245	G2583

εἰς	τὰ	ἕτοιμα	καυχήσασθαι.	
katika–	–	yaliyokwisha–kutayarishwa	kujisifu.	
G1519	G3588	G2092	G2744	

Tunatumaini kwa hili, ili kwamba tuweze kuhubiri injili hata kwenye mikoa zaidi yenu. Hatutajivuna kuhusu kazi inayofanywa katika maeneo mengine.

17	Ὁ	δὲ	καυχώμενος,	ἐν	Κυρίῳ	καυχάσθω.
	–	Lakini	anayejisifu,	katika–	Bwana	na–ajisifu.
	G3588	G1161	G2744	G1722	G2962	G2744

“Lakini yeyote ajivunaye, ajivune katika Bwana.”

18	οὐ	γὰρ	ὁ	ἑαυτὸν	συνιστάνων,	ἐκεῖνός	ἐστιν	δόκιμος,	
	si	kwa–maana	–	yeye–mwenyewe	anayejipendekezea,	huyo	ni	aliyekubaliwa,	
	G3756	G1063	G3588	G1438	G4921	G1565	G1510	G1384	

ἀλλὰ	ὃν	ὁ	Κύριος	συνίστησιν.	
bali	ambaye	–	Bwana	anampendekezea.	
G0235	G3739	G3588	G2962	G4921	

Kwa maana siyo yule ajithibitishaye mwenyewe anathibitishwa. Isipokuwa, ni yule ambaye Bwana humthibitisha.

Chapter 11

1	Ὄφελον	ἀνείχεσθέ	μου	μικρόν	τι	ἀφροσύνης;	ἀλλὰ	καὶ	ἀνέχεσθέ	μου.	
	Laiti	mngenivumilia	mimi	kidogo	kitu	cha–upumbavu;	bali	hata	mnanivumilia	mimi.	
	G3785	G0430	G1473	G3398	G5100	G0877	G0235	G2532	G0430	G1473	

Nahisi kwamba mngevumiliana na mimi katika baadhi ya upumbavu. Lakini kwa kweli mnavumiliana na mimi.

2	ζηλῶ	γὰρ	ὑμᾶς	Θεοῦ	ζήλῳ;	ἡρμοσάμην	γὰρ	ὑμᾶς	ἑνὶ	ἀνδρὶ,	παρθένον
	ninawionea	kwa–maana	ninyi	ya–Mungu	wivu;	niliwaposa	kwa–maana	ninyi	kwa–mtu–mmoja	mume,	bikira
	G2206	G1063	G4771	G2316	G2205	G0718	G1063	G4771	G1520	G0435	G3933

ἁγνὴν	παραστῆσαι	τῷ	Χριστῷ.			
safi	kuwasilisha	kwa–	Kristo.			
G0053	G3936	G3588	G5547			

Kwa kuwa ni mwenye wivu kuhusu ninyi. Nina wivu wa Mungu kwa ajili yenu, tangu nilipowaahidi ninyi kwenye ndoa ya mume mmoja. Niliahidi kuwaleta ninyi kwa Kristo kama bikra safi.

3	φοβοῦμαι	δὲ,	μή	πως	ὡς	ὁ	ὄφις	ἐξηπάτησεν	Εὔαν	ἐν	τῇ
	ninaogopa	lakini,	asije	labda	kama	–	nyoka	alimdanganya	Hawa	kwa–	–
	G5399	G1161	G3361	G4459	G5613	G3588	G3789	G1818	G2096	G1722	G3588

πανουργίᾳ	αὐτοῦ,	φθαρῇ	τὰ	νοήματα	ὑμῶν	ἀπὸ	τῆς	ἁπλότητος,	καὶ	
hila	yake,	ziharibiwe	–	mawazo	yenu	kutoka–	–	unyofu,	na	
G3834	G0846	G5351	G3588	G3540	G4771	G0575	G3588	G0572	G2532	

τῆς	ἁγνότητος,	τῆς	εἰς	‹τὸν›	Χριστόν.	
–	usafi,	–	kwa–	–	Kristo.	
G3588	G0054	G3588	G1519	G3588	G5547	

Lakini ninaogopa kwamba kwa namna fulani, kama nyoka alivyomdanganya Eva kwa hila yake, mawazo yenu yanaweza kupotoshwa mbali kutoka kwenye ibada halisi na safi kwa Kristo.

4	εἰ	μὲν	γὰρ,	ὁ	ἐρχόμενος,	ἄλλον	Ἰησοῦν	κηρύσσει,	ὃν	οὐκ
	kwa–maana–ikiwa	kwa–kweli	kwa–maana,	–	ajaye,	mwingine	Yesu	anahubiri,	ambaye	hatukumhubiri
	G1487	G3303	G1063	G3588	G2064	G0243	G2424	G2784	G3739	G3756

ἐκηρύξαμεν,	ἢ	πνεῦμα	ἕτερον	λαμβάνετε	ὃ	οὐκ	ἐλάβετε,	ἢ	εὐαγγέλιον	
hatukumhubiri,	au	roho	nyingine	mnapokea	ambayo	hamkupokea	hamkupokea,	au	injili	
G2784	G2228	G4151	G2087	G2983	G3739	G3756	G2983	G2228	G2098	

ἕτερον	ὃ	οὐκ	ἐδέξασθε,	καλῶς	ἀνέχεσθε.	
nyingine	ambayo	hamkupokea	hamkupokea,	vizuri	mnavumilia.	
G2087	G3739	G3756	G1209	G2573	G0430	

Kwa kuwa kwa mfano kwamba mtu fulani akaja na kutangaza Yesu mwingine tofauti na yule tuliyewahubiri. Au kwa mfano kwamba mkapokea roho mwingine tofauti na yule mliyempokea. Au kwa mfano kwamba mkapokea injili nyingine tofauti na ile mliyoipokea. Mkavumilia mambo haya vema inatosha!

5	λογίζομαι	γὰρ	μηδὲν,	ὑστερηκέναι	τῶν	ὑπερλίαν	ἀποστόλων.
	ninahesabu	kwa–maana	hakuna–kitu,	kupungukiwa	na–	wakubwa–sana	mitume.
	G3049	G1063	G3367	G5302	G3588	G5228	G0652

Kwa kuwa nadhani kwamba mimi si miongoni mwa walio duni kwa hao wanaoitwa mitume-bora.

6	εἰ	δὲ,	καὶ	ἰδιώτης	τῷ	λόγῳ,	ἀλλ’	οὐ	τῇ	γνώσει;	ἀλλ’
	hata–kama	lakini,	hata	asiyefunzwa	katika–	usemi,	bali	si	katika–	maarifa;	bali
	G1487	G1161	G2532	G2399	G3588	G3056	G0235	G3756	G3588	G1108	G0235

ἐν	παντὶ,	φανερώσαντες	ἐν	πᾶσιν	εἰς	ὑμᾶς.	
katika–	kila–jambo,	tuliidhihirisha	katika–	mambo–yote	kwenu–	ninyi.	
G1722	G3956	G5319	G1722	G3956	G1519	G4771	

Lakini hata kama mimi sijafundishwa katika kutoa hotuba, siko hivyo katika maarifa. Kwa kila namna na katika mambo yote tumelifanya hili kujulikana kwenu.

7	Ἢ	ἁμαρτίαν	ἐποίησα,	ἐμαυτὸν	ταπεινῶν,	ἵνα	ὑμεῖς	ὑψωθῆτε,
	Au	dhambi	nilifanya,	mimi–mwenyewe	nikijinyenyekeza,	ili	ninyi	mwinuliwe,
	G2228	G0266	G4160	G1683	G5013	G2443	G4771	G5312

ὅτι	δωρεὰν	τὸ	τοῦ	Θεοῦ	εὐαγγέλιον	εὐηγγελισάμην	ὑμῖν?	
kwa–sababu	bure	–	ya–	Mungu	injili	niliwahubiri	ninyi?	
G3754	G1432	G3588	G3588	G2316	G2098	G2097	G4771	

Je, nilifanya dhambi kwa kujinyenyekeza mwenyewe ili ninyi muweze kuinuliwa? Kwa kuwa nilihubiri kwa uhuru injili ya Mungu kwenu.

8	ἄλλας	ἐκκλησίας	ἐσύλησα,	λαβὼν	ὀψώνιον	πρὸς	τὴν	ὑμῶν	διακονίαν.
	nyingine	makanisa	nilipora,	nikipokea	mshahara	kwa–	–	yenu	huduma.
	G0243	G1577	G4813	G2983	G3800	G4314	G3588	G4771	G1248

Nilinyang'anya makanisa mengine kwa kupokea msaada kutoka kwao ili kwamba ningeweza kuwahudumia ninyi.

9	καὶ	παρὼν	πρὸς	ὑμᾶς	καὶ	ὑστερηθεὶς,	οὐ	κατενάρκησα
	na	nilipokuwepo	kwenu–	ninyi	na	nikihitaji,	sikuwa–mzigo	sikuwa–mzigo
	G2532	G3918	G4314	G4771	G2532	G5302	G3756	G2655

οὐθενός;	τὸ	γὰρ	ὑστέρημά	μου,	προσανεπλήρωσαν	οἱ	ἀδελφοὶ	
kwa–mtu–yeyote;	–	kwa–maana	uhitaji	wangu,	walijaza	–	ndugu	
G3762	G3588	G1063	G5303	G1473	G4322	G3588	G0080	

ἐλθόντες	ἀπὸ	Μακεδονίας,	καὶ	ἐν	παντὶ	ἀβαρῆ	ἐμαυτὸν
waliokuja	kutoka–	Makedonia,	na	katika–	kila–jambo	bila–mzigo	mimi–mwenyewe
G2064	G0575	G3109	G2532	G1722	G3956	G0004	G1683

ὑμῖν	ἐτήρησα,	καὶ	τηρήσω.	
kwenu	nilijilinda,	na	nitajilinda.	
G4771	G5083	G2532	G5083	

Wakati nilipokuwa nanyi na nilikuwa katika uhitaji, sikumlemea yeyote. Kwa kuwa mahitaji yangu yalitoshelezwa na ndugu waliokuja kutoka Makedonia. Katika kila kitu nimejizuia mwenyewe kutokuwa mzigo kwenu, na nitaendelea kufanya hivyo.

10	ἔστιν	ἀλήθεια	Χριστοῦ	ἐν	ἐμοὶ,	ὅτι	ἡ	καύχησις	αὕτη,	οὐ
	ipo	kweli	ya–Kristo	ndani–	yangu,	kwamba	–	kujisifu	huku,	hakutazuiliwa
	G1510	G0225	G5547	G1722	G1473	G3754	G3588	G2746	G3778	G3756

φραγήσεται	εἰς	ἐμὲ,	ἐν	τοῖς	κλίμασιν	τῆς	Ἀχαΐας.	
hakutazuiliwa	kwangu–	mimi,	katika–	–	sehemu	za–	Akaya.	
G5420	G1519	G1473	G1722	G3588	G2824	G3588	G0882	

Kama kweli ya Kristo ilivyo ndani yangu, huku kujisifu kwangu, hakutanyamazishwa katika sehemu za Akaya.

11	διὰ	τί?	ὅτι	οὐκ	ἀγαπῶ	ὑμᾶς?	ὁ	Θεὸς	οἶδεν!
	kwa–nini?	nini?	kwa–sababu	siwapendi	siwapendi	ninyi?	–	Mungu	anajua!
	G1223	G5101	G3754	G3756	G0025	G4771	G3588	G2316	G1492

Kwa nini? Kwa sababu siwapendi? Mungu anajua nawapenda.

12	Ὃ	δὲ	ποιῶ,	καὶ	ποιήσω,	ἵνα	ἐκκόψω	τὴν	ἀφορμὴν	τῶν
	Ambalo	lakini	ninafanya,	pia	nitafanya,	ili	nikatilie–mbali	–	nafasi	ya–
	G3739	G1161	G4160	G2532	G4160	G2443	G1581	G3588	G0874	G3588

θελόντων	ἀφορμήν,	ἵνα	ἐν	ᾧ	καυχῶνται,	εὑρεθῶσιν	καθὼς	καὶ	
wanaotaka	nafasi,	ili	katika–	ambalo	wanajisifia,	waonekane	kama–vile	pia	
G2309	G0874	G2443	G1722	G3739	G2744	G2147	G2531	G2532	

ἡμεῖς.
sisi.
G1473

Lakini kile ninachokifanya, nitakifanya pia. Nitakifanya ili kwamba niweze kuzuia nafasi ya wale wanaotamani nafasi ya kuwa kama tulivyo katika kile kile wanachojivunia.

13	οἱ	γὰρ	τοιοῦτοι	ψευδαπόστολοι,	ἐργάται	δόλιοι,
	–	kwa–maana	watu–wa–namna–hii	mitume–wa–uongo,	watendaji	wadanganyifu,
	G3588	G1063	G5108	G5570	G2040	G1386

μετασχηματιζόμενοι	εἰς	ἀποστόλους	Χριστοῦ.	
wakijigeuza	kuwa–	mitume	wa–Kristo.	
G3345	G1519	G0652	G5547	

Kwa kuwa watu wale ni mitume wa uongo na watendakazi wadanganyifu. Wanajigeuza wenyewe kama mitume wa Kristo.

14	καὶ	οὐ	θαῦμα;	αὐτὸς	γὰρ	ὁ	Σατανᾶς	μετασχηματίζεται
	na	si	ajabu;	yeye–mwenyewe	kwa–maana	–	Shetani	anajigeuza
	G2532	G3756	G2295	G0846	G1063	G3588	G4567	G3345

εἰς	ἄγγελον	φωτός.
kuwa–	malaika	wa–nuru.
G1519	G0032	G5457

Na hii haishangazi, kwa kuwa hata Shetani hujigeuza mwenyewe kama malaika wa nuru.

15	οὐ	μέγα	οὖν,	εἰ	καὶ	οἱ	διάκονοι	αὐτοῦ	μετασχηματίζονται	ὡς
	si	kitu–kikubwa	basi,	ikiwa	hata	–	watumishi	wake	wanajigeuza	kama
	G3756	G3173	G3767	G1487	G2532	G3588	G1249	G0846	G3345	G5613

διάκονοι	δικαιοσύνης,	ὧν	τὸ	τέλος	ἔσται,	κατὰ	τὰ	ἔργα	αὐτῶν.
watumishi	wa–haki,	ambao	–	mwisho	utakuwa,	kwa–	–	matendo	yao.
G1249	G1343	G3739	G3588	G5056	G1510	G2596	G3588	G2041	G0846

Hii haina mshangao mkubwa kama watumishi wake pia kujigeuza wenyewe kama watumishi wa haki. Hatma yao itakuwa kama matendo yao yastahilivyo.

16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι; εἰ δὲ
Tena nasema, mtu–asije mtu–yeyote mimi kuniona mpumbavu kuwa; ikiwa lakini
G3825 G3004 G3361 G5100 G1473 G1380 G0878 G1510 G1487 G1161

μή ¦γε κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι
la–sivyo hata kama mpumbavu nipokeni mimi, ili mimi–pia kidogo kitu
G1490 G2579 G5613 G0878 G1209 G1473 G2443 G2504 G3398 G5100

καυχήσωμαι.
nijisifu.
G2744

Nasema tena: Basi na asiwepo mtu yeyote anayefikiri mimi ni mpumbavu. Lakini kama mkifanya, nipokeeni mimi kama mpumbavu ili niweze kujisifu kidogo.

17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ Κύριον λαλῶ, ἀλλ’ ὡς ἐν
ninalolosema ninasema, si kwa– Bwana ninasema, bali kana–kwamba katika–
G3739 G2980 G3756 G2596 G2962 G2980 G0235 G5613 G1722

ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.
upumbavu, katika– huu – ujasiri wa– kujisifu.
G0877 G1722 G3778 G3588 G5287 G3588 G2746

Kile ninachosema kuhusu huku kujiamini kwa kujivuna hakuhukumiwi na Bwana, lakini nazungumza kama mpumbavu.

18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.
kwa–sababu wengi wanajisifu kwa– – mwili, mimi–pia nitajisifu.
G1893 G4183 G2744 G2596 G3588 G4561 G2504 G2744

Kwa vile watu wengi hujivuna kwa jinsi ya mwili, nitajivuna pia.

19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες!
kwa–furaha kwa–maana mnavumilia – wapumbavu, wenye–hekima mkiwa!
G2234 G1063 G0430 G3588 G0878 G5429 G1510

Kwa kuwa mlichukuliana kwa furaha na wapumbavu, ninyi wenyewe mna busara!

20 ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις
mnavumilia kwa–maana, ikiwa mtu–yeyote ninyi anawafanya–watumwa, ikiwa mtu–yeyote
G0430 G1063 G1487 G5100 G4771 G2615 G1487 G5100

κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις
anawala, ikiwa mtu–yeyote anachukua, ikiwa mtu–yeyote anajinua, ikiwa mtu–yeyote
G2719 G1487 G5100 G2983 G1487 G5100 G1869 G1487 G5100

εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει.
katika– uso ninyi anawapiga.
G1519 G4383 G4771 G1194

Kwa kuwa mnachukuliana na mtu kama akikutia utumwani, kama husababisha mgawanyiko kati yenu, kama akiwatumia ninyi kwa faida yake, kama akijiweka juu hewani, au kama akiwapiga usoni.

21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν! ἐν ᾧ
Kwa– aibu nasema, kana–kwamba kwamba sisi tulikuwa–dhaifu! katika– lolote
G2596 G0819 G3004 G5613 G3754 G1473 G0770 G1722 G3739

δ’ ἄν τις τολμᾷ -- ἐν ἀφροσύνῃ λέγω -- τολμῶ κἀγώ.
lakini iwe mtu–yeyote anathubutu– katika– upumbavu nasema– ninathubutu mimi–pia.
G1161 G0302 G5100 G5111 G1722 G0877 G3004 G5111 G2504

Nitasema kwa aibu yetu kwamba sisi tukuwa dhaifu sana kufanya hivyo. Na bado kama yeyote akijivuna—nazungumza kama mpumbavu— mimi pia nitajivuna.

22 Ἑβραῖοί Waebrania G1445 εἰσιν? ni? G1510 κἀγώ. mimi–pia. G2504 Ἰσραηλῖταί Waisraeli G2475 εἰσιν? ni? G1510 κἀγώ. mimi–pia. G2504 σπέρμα mbegu G4690 Ἀβραάμ ya–Abrahamu G0011 εἰσιν? ni? G1510 κἀγώ. mimi–pia. G2504

Je, wao ni Wayahudi? Na mimi ni hivyo. Je, wao ni Waisraeli? Na mimi ni hivyo. Je, wao ni uzao wa Abrahamu? Na mimi ni hivyo.

23 διάκονοι watumishi G1249 Χριστοῦ wa–Kristo G5547 εἰσιν? ni? G1510 παραφρονῶν nikizungumza–kama–mwendawazimu G3912 λαλῶ, nasema, G2980 ὑπὲρ zaidi G5228 ἐγώ; mimi; G1473 ἐν katika– G1722 κόποις kazi G2873 περισσοτέρως, zaidi–sana, G4057 ἐν katika– G1722 φυλακαῖς magereza G5438 περισσοτέρως, zaidi–sana, G4057 ἐν katika– G1722 πληγαῖς mapigo G4127 ὑπερβαλλόντως, kupita–kiasi, G5234 ἐν katika– G1722 θανάτοις vifo G2288 πολλάκις. mara–nyingi. G4178

Je, wao ni watumishi wa Kristo? {Nanena kama nilirukwa na akili zangu. } Mimi ni zaidi. Nimekuwa hata katika kazi ngumu zaidi, mbali zaidi ya kuwa vifungoni, katika kupigwa kupita vipimo, katika kukabili hatari nyingi za kifo.

24 ὑπὸ na– G5259 Ἰουδαίων, Wayahudi, G2453 πεντάκις, mara–tano, G3999 τεσσεράκοντα arobaini G5062 παρὰ ila– G3844 μίαν, moja, G1520 ἔλαβον. nilipokea. G2983

Kutoka kwa Wayahudi nimepokea mara tano “mapigo arobaini kutoa moja.”

25 τρὶς mara–tatu G5151 ἐραβδίσθην, nilipigwa–fimbo, G4463 ἅπαξ mara–moja G0530 ἐλιθάσθην, nilipigwa–mawe, G3034 τρὶς mara–tatu G5151 ἐναυάγησα, nilivunjikiwa–na–meli, G3489 νυχθήμερον usiku–na–mchana G3574 ἐν katika– G1722 τῷ – G3588 βυθῷ kilindi G1037 πεποίηκα; nimefanya; G4160

Mara tatu nilipigwa kwa fimbo. Mara moja nilipigwa mawe. Mara tatu nilinusurika melini. Nimetumia usiku na mchana katika bahari wazi.

26 ὁδοιπορίαις safari G3597 πολλάκις, mara–nyingi, G4178 κινδύνοις hatari G2794 ποταμῶν, za–mito, G4215 κινδύνοις hatari G2794 λῃστῶν, za–wanyang'anyi, G3027 κινδύνοις hatari G2794 ἐκ kutoka–kwa G1537 γένους, taifa–langu, G1085 κινδύνοις hatari G2794 ἐξ kutoka–kwa G1537 ἐθνῶν, mataifa, G1484 κινδύνοις hatari G2794 ἐν katika– G1722 πόλει, mji, G4172 κινδύνοις hatari G2794 ἐν katika– G1722 ἐρημίᾳ, jangwa, G2047 κινδύνοις hatari G2794 ἐν katika– G1722 θαλάσσῃ, bahari, G2281 κινδύνοις hatari G2794 ἐν kati–ya G1722 ψευδαδέλφοις; ndugu–wa–uongo; G5569

Nimekuwa katika safari za mara kwa mara, katika hatari za mito, katika hatari za majambazi, katika hatari kutoka kwa watu wangu mwenyewe, katika hatari kutoka kwa watu wa mataifa, katika hatari ya mji, katika hatari ya jangwa, katika hatari ya bahari, katika hatari kutoka kwa ndugu waongo.

27	κόπῳ	καὶ	μόχθῳ,	ἐν	ἀγρυπνίαις	πολλάκις,	ἐν	λιμῷ	καὶ	δίψει,		
	kazi	na	taabu,	katika–	usiku–wa–kukesha	mara–nyingi,	katika–	njaa	na	kiu,		
	G2873	G2532	G3449	G1722	G0070	G4178	G1722	G3042	G2532	G1373		
	ἐν	νηστείαις	πολλάκις,	ἐν	ψύχει	καὶ	γυμνότητι.					
	katika–	kufunga	mara–nyingi,	katika–	baridi	na	uchi.					
	G1722	G3521	G4178	G1722	G5592	G2532	G1132					

Nimekuwa katika kazi ngumu na katika maisha magumu, katika usiku mwingi wa kutolala, katika njaa na kiu, mara nyingi katika kufunga, katika baridi na uchi.

28	χωρὶς	τῶν	παρεκτὸς,	ἡ	ἐπίστασίς	μοι	ἡ	καθ’	ἡμέραν,	ἡ		
	mbali–na	–	mambo–mengine,	–	msongo	kwangu	–	kila–	siku,	–		
	G5565	G3588	G3924	G3588	G1999	G1473	G3588	G2596	G2250	G3588		
	μέριμνα	πασῶν	τῶν	ἐκκλησιῶν.								
	wasiwasi	wa–yote	–	makanisa.								
	G3308	G3956	G3588	G1577								

Mbali na kila kitu kingine, kuna msukumo wa kila siku juu yangu wa wasiwasi wangu kwa ajili ya makanisa.

29	τίς	ἀσθενεῖ,	καὶ	οὐκ	ἀσθενῶ?	τίς	σκανδαλίζεται,	καὶ	οὐκ	ἐγὼ
	nani	ni–dhaifu,	na	sidhoofu	sidhoofu?	nani	anakwazwa,	na	si	mimi
	G5101	G0770	G2532	G3756	G0770	G5101	G4624	G2532	G3756	G1473
	πυροῦμαι?									
	ninawaka?									
	G4448									

Nani ni dhaifu, na mimi siyo dhaifu? Nani amesababisha mwingine kuanguka dhambini, na mimi siungui ndani?

30	εἰ	καυχᾶσθαι	δεῖ,	τὰ	τῆς	ἀσθενείας	μου	καυχήσομαι.
	ikiwa	kujisifu	ni–lazima,	–	ya–	udhaifu	wangu	nitajisifu.
	G1487	G2744	G1163	G3588	G3588	G0769	G1473	G2744

Kama ni lazima nijivune, nitajivunia kuhusu kile kinachoonyesha udhaifu wangu.

31	ὁ	Θεὸς	καὶ	Πατὴρ	τοῦ	Κυρίου	Ἰησοῦ,	οἶδεν,	ὁ	ὢν	εὐλογητὸς
	–	Mungu	na	Baba	wa–	Bwana	Yesu,	anajua,	–	aliye	mbarikiwa
	G3588	G2316	G2532	G3962	G3588	G2962	G2424	G1492	G3588	G1510	G2128
	εἰς	τοὺς	αἰῶνας,	ὅτι	οὐ	ψεύδομαι.					
	hadi–	–	milele,	kwamba	sisemi	uongo.					
	G1519	G3588	G0165	G3754	G3756	G5574					

Mungu na Baba wa Bwana Yesu, yeye ambaye anatukuzwa milele, anajua kwamba mimi sidanganyi.

32	ἐν	Δαμασκῷ	ὁ	ἐθνάρχης	Ἀρέτα	τοῦ	βασιλέως	ἐφρούρει	τὴν	πόλιν
	katika–	Dameski	–	liwali	wa–Areta	wa–	mfalme	alilinda	–	mji
	G1722	G1154	G3588	G1481	G0702	G3588	G0935	G5432	G3588	G4172
	Δαμασκηνῶν,	πιάσαι	με.							
	wa–Wadameski,	kunishika	mimi.							
	G1153	G4084	G1473							

Kule Dameski, mkuu wa mkoa chini ya mfalme Areta alikuwa akiulinda mji wa Dameski ili kunikamata.

33	καὶ	διὰ	θυρίδος	ἐν	σαργάνῃ,	ἐχαλάσθην	διὰ	τοῦ	τείχους,	καὶ
	na	kupitia–	dirisha	katika–	kikapu,	niliteremshwa	kupitia–	–	ukuta,	na
	G2532	G1223	G2376	G1722	G4553	G5465	G1223	G3588	G5038	G2532

ἐξέφυγον	τὰς	χεῖρας	αὐτοῦ.
nikatoroka	–	mikono	yake.
G1628	G3588	G5495	G0846

Lakini niliwekwa kikapuni, kupitia dirishani katika ukuta, na nikanusurika kutoka mikononi mwake.

Chapter 12

1	Καυχᾶσθαι;	δεῖ	οὐ	συμφέρον	μέν.	ἐλεύσομαι	δὲ	εἰς	ὀπτασίας
	Kujisifu;	ni–lazima	si	ya–manufaa	kwa–kweli.	nitaendelea	lakini	kwa–	maono
	G2744	G1163	G3756	G4851	G3303	G2064	G1161	G1519	G3701

καὶ	ἀποκαλύψεις	Κυρίου.
na	ufunuo	wa–Bwana.
G2532	G0602	G2962

Ni lazima nijivune, lakini hakuna kinachoongezwa na hilo. Bali nitaendelea kwenye maono na mafunuo kutoka kwa Bwana.

2	οἶδα	ἄνθρωπον	ἐν	Χριστῷ,	πρὸ	ἐτῶν	δεκατεσσάρων--	εἴτε	ἐν
	namjua	mtu	katika–	Kristo,	kabla–ya	miaka	kumi–na–nne–	iwe	katika–
	G1492	G0444	G1722	G5547	G4253	G2094	G1180	G1535	G1722

σώματι,	οὐκ	οἶδα,	εἴτε	ἐκτὸς	τοῦ	σώματος,	οὐκ	οἶδα,	ὁ	Θεὸς	οἶδεν--
mwili,	sijui	sijui,	iwe	nje–ya	–	mwili,	sijui	sijui,	–	Mungu	anajua–
G4983	G3756	G1492	G1535	G1622	G3588	G4983	G3756	G1492	G3588	G2316	G1492

ἁρπαγέντα	τὸν	τοιοῦτον	ἕως	τρίτου	οὐρανοῦ.
akinyakuliwa	–	huyo	hadi	ya–tatu	mbingu.
G0726	G3588	G5108	G2193	G5154	G3772

Namjua mtu mmoja katika Kristo ambaye miaka kumi na minne iliyopita ambaye—ikiwa katika mwili, au nje ya mwili, mimi sijui, Mungu anajua—alinyakuliwa juu katika mbingu ya tatu.

3	καὶ	οἶδα	τὸν	τοιοῦτον	ἄνθρωπον--	εἴτε	ἐν	σώματι	εἴτε	χωρὶς	τοῦ
	na	namjua	–	huyo	mtu–	iwe	katika–	mwili	iwe	bila–	–
	G2532	G1492	G3588	G5108	G0444	G1535	G1722	G4983	G1535	G5565	G3588

σώματος,	οὐκ	οἶδα,	ὁ	Θεὸς	οἶδεν--
mwili,	sijui	sijui,	–	Mungu	anajua–
G4983	G3756	G1492	G3588	G2316	G1492

Na ninajua kwamba mtu huyu—ikiwa katika mwili, au nje ya mwili, mimi sijui, Mungu anajua—

4	ὅτι	ἡρπάγη	εἰς	τὸν	Παράδεισον,	καὶ	ἤκουσεν	ἄρρητα	ῥήματα,
	kwamba	alinyakuliwa	kwenda–	–	Paradiso,	na	alisikia	yasiyoelezeka	maneno,
	G3754	G0726	G1519	G3588	G3857	G2532	G0191	G0731	G4487

ἃ	οὐκ	ἐξὸν	ἀνθρώπῳ	λαλῆσαι.
ambayo	si	ruhusa	kwa–mtu	kusema.
G3739	G3756	G1832	G0444	G2980

alichukuliwa juu hadi paradiso na kusikia mambo matakatifu sana kwa mtu yeyote kuyasema.

5	ὑπὲρ	τοῦ	τοιούτου,	καυχήσομαι;	ὑπὲρ	δὲ	ἐμαυτοῦ,	οὐ	
	kwa–ajili–ya	–	huyo,	nitajisifu;	kwa–ajili–ya	lakini	mimi–mwenyewe,	sitajisifu	
	G5228	G3588	G5108	G2744	G5228	G1161	G1683	G3756	

καυχήσομαι,	εἰ	μὴ	ἐν	ταῖς	ἀσθενείαις.	
sitajisifu,	isipokuwa	si	katika–	–	udhaifu.	
G2744	G1487	G3361	G1722	G3588	G0769	

Kwa niaba ya mtu kama huyo nitajivuna. lakini kwa niaba yangu mwenyewe sitajivuna. Isipokuwa kuhusu udhaifu wangu.

6	ἐὰν	γὰρ	θελήσω	καυχήσασθαι,	οὐκ	ἔσομαι	ἄφρων;	ἀλήθειαν
	hata–kama	kwa–maana	nitataka	kujisifu,	sitakuwa	sitakuwa	mpumbavu;	ukweli
	G1437	G1063	G2309	G2744	G3756	G1510	G0878	G0225

γὰρ	ἐρῶ;	φείδομαι	δέ,	μή	τις	εἰς	ἐμὲ	λογίσηται	
kwa–maana	nitasema;	ninajizuia	lakini,	asije	mtu–yeyote	kwangu–	mimi	kunihesabia	
G1063	G2046	G5339	G1161	G3361	G5100	G1519	G1473	G3049	

ὑπὲρ	ὃ	βλέπει	με,	ἢ	ἀκούει	‹τι›	ἐξ	ἐμοῦ.
zaidi–ya	yale	anayoona	mimi,	au	anayosikia	kitu	kutoka–kwangu	mimi.
G5228	G3739	G0991	G1473	G2228	G0191	G5100	G1537	G1473

Kama nikitaka kujivuna, nisingekuwa mpumbavu, kwa kuwa ningekuwa ninazungumza ukweli. Lakini nitaacha kujivuna, ili kwamba asiwepo yeyote atakayenifikiria zaidi ya hayo kuliko kinachoonekana ndani yangu au kusikika kutoka kwangu.

7	καὶ	τῇ	ὑπερβολῇ	τῶν	ἀποκαλύψεων	διὸ	ἵνα	μὴ	ὑπεραίρωμαι,
	na	kwa–	wingi	wa–	ufunuo	kwa–hiyo	ili	nisije	kujinua,
	G2532	G3588	G5236	G3588	G0602	G1352	G2443	G3361	G5229

ἐδόθη	μοι	σκόλοψ	τῇ	σαρκί,	ἄγγελος	Σατανᾶ,	ἵνα	με	κολαφίζῃ,	
nilitolewa	kwangu	mwiba	katika–	mwili,	malaika	wa–Shetani,	ili	mimi	anipige,	
G1325	G1473	G4647	G3588	G4561	G0032	G4567	G2443	G1473	G2852	

ἵνα	μὴ	ὑπεραίρωμαι.
ili	nisije	kujinua.
G2443	G3361	G5229

Sitajivuna pia kwa sababu ya hayo mafunuo ya aina ya ajabu. Kwa hiyo, hivyo sitajawa na kiburi, mwiba uliwekwa ndani ya mwili wangu, mjumbe wa shetani kunishambulia mimi, ili nisigeuke kuwa mwenye majivuno.

8	ὑπὲρ	τούτου,	τρὶς	τὸν	Κύριον	παρεκάλεσα,	ἵνα	ἀποστῇ	ἀπ’
	kwa–ajili–ya	hili,	mara–tatu	–	Bwana	nilimsihi,	ili	aondoke	kwangu–
	G5228	G3778	G5151	G3588	G2962	G3870	G2443	G0868	G0575

ἐμοῦ,
mimi,
G1473

Mara tatu nilimsihi Bwana kuhusu hili, ili yeye kuundoa kutoka kwangu.

9	καὶ	εἴρηκέν	μοι,	Ἀρκεῖ	σοι	ἡ	χάρις	μου;	ἡ	γὰρ
	na	ameniambia	mimi,	Inakutosha	wewe	–	neema	yangu;	–	kwa–maana
	G2532	G2046	G1473	G0714	G4771	G3588	G5485	G1473	G3588	G1063

δύναμις	ἐν	ἀσθενείᾳ	τελεῖται.	Ἥδιστα	οὖν	μᾶλλον,	καυχήσομαι
nguvu	katika–	udhaifu	inakamilika.	Kwa–furaha–sana	basi	zaidi,	nitajisifu
G1411	G1722	G0769	G5055	G2236	G3767	G3123	G2744

ἐν	ταῖς	ἀσθενείαις	‹μου›,	ἵνα	ἐπισκηνώσῃ	ἐπ’	ἐμὲ	ἡ	δύναμις	τοῦ
katika–	–	udhaifu	wangu,	ili	ikae	juu–	yangu	–	nguvu	ya–
G1722	G3588	G0769	G1473	G2443	G1981	G1909	G1473	G3588	G1411	G3588

Χριστοῦ.
Kristo.
G5547

Naye akaniambia, “Neema yangu inatosha kwa ajili yako, kwa kuwa nguvu hufanywa kamili katika udhaifu. Hivyo, ningetamani zaidi kujivuna zaidi kuhusu udhaifu wangu, ili kwamba uwezo wa Kristo uweze kukaa juu yangu.

10	διὸ	εὐδοκῶ	ἐν	ἀσθενείαις,	ἐν	ὕβρεσιν,	ἐν	ἀνάγκαις,	ἐν
	kwa–hiyo	ninapendezwa	katika–	udhaifu,	katika–	matusi,	katika–	shida,	katika–
	G1352	G2106	G1722	G0769	G1722	G5196	G1722	G0318	G1722

διωγμοῖς,	καὶ	στενοχωρίαις	ὑπὲρ	Χριστοῦ;	ὅταν	γὰρ	ἀσθενῶ,	τότε
mateso,	na	taabu	kwa–ajili–ya	Kristo;	wakati	kwa–maana	ni–dhaifu,	ndipo
G1375	G2532	G4730	G5228	G5547	G3752	G1063	G0770	G5119

δυνατός	εἰμι.
mwenye–nguvu	mimi.
G1415	G1510

Kwa hiyo ninatosheka kwa ajili ya Kristo, katika udhaifu, katika matukano, katika shida, katika mateso, katika hali ya masikitiko. Kwa kuwa wakati nikiwa dhaifu, kisha nina nguvu.

11	Γέγονα	ἄφρων;	ὑμεῖς	με	ἠναγκάσατε.	ἐγὼ	γὰρ	ὤφειλον	ὑφ’
	Nimekuwa	mpumbavu;	ninyi	mimi	mlinilazimisha.	mimi	kwa–maana	nilipaswa	na–
	G1096	G0878	G4771	G1473	G0315	G1473	G1063	G3784	G5259

ὑμῶν	συνίστασθαι;	οὐδὲν	γὰρ	ὑστέρησα	τῶν	ὑπερλίαν
ninyi	kupendekezewa;	hakuna–kitu	kwa–maana	nilipungukiwa	na–	wakubwa–sana
G4771	G4921	G3762	G1063	G5302	G3588	G5228

ἀποστόλων,	εἰ	καὶ	οὐδέν	εἰμι.
mitume,	hata–kama	hata	si–kitu	mimi.
G0652	G1487	G2532	G3762	G1510

Mimi nimekuwa mpumbavu! ninyi mlinilazimisha kwa hili, kwa kuwa ningekuwa nimesifiwa na ninyi. Kwa kuwa sikuwa duni kabisa kwa hao waitwao mitume—bora, hata kama mimi si kitu.

12	τὰ	μὲν	σημεῖα	τοῦ	ἀποστόλου	κατειργάσθη	ἐν	ὑμῖν	ἐν	πάσῃ
	–	kwa–kweli	ishara	za–	mtume	zilifanywa	kati–	yenu	kwa–	kila
	G3588	G3303	G4592	G3588	G0652	G2716	G1722	G4771	G1722	G3956

ὑπομονῇ;	σημείοις	τε,	καὶ	τέρασιν,	καὶ	δυνάμεσιν.
uvumilivu;	ishara	hata,	na	maajabu,	na	nguvu.
G5281	G4592	G5037	G2532	G5059	G2532	G1411

Ishara za kweli za mtume zilifanyika katikati yenu kwa uvumilivu, ishara na maajabu na matendo makuu.

13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε, ὑπὲρ τὰς λοιπὰς
ni–nini kwa–maana kilichokuwa ambacho mlipungukiwa, zaidi–ya – mengine
G5101 G1063 G1510 G3739 G2274 G5228 G3588 G3062

ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα
makanisa, isipokuwa si kwamba mimi–mwenyewe mimi sikuwa–mzigo sikuwa–mzigo
G1577 G1487 G3361 G3754 G0846 G1473 G3756 G2655

ὑμῶν? χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην!
kwenu? nisameheni mimi – kosa hili!
G4771 G5483 G1473 G3588 G0093 G3778

Kwa namna gani mlikuwa wa muhimu wa chini kuliko makanisa yaliyobaki, isipokuwa kwamba sikuwa mzigo kwenu? Mnisamehe kwa kosa hili!

14 Ἰδοὺ, τρίτον τοῦτο, ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
Tazama, mara–ya–tatu hii, niko–tayari niko kuja kwenu– ninyi, na
G3708 G5154 G3778 G2093 G2192 G2064 G4314 G4771 G2532

οὐ καταναρκήσω; οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς;
sitakuwa–mzigo sitakuwa–mzigo; si kwa–maana ninatafuta – vyenu, bali ninyi;
G3756 G2655 G3756 G1063 G2212 G3588 G4771 G0235 G4771

οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ
si kwa–maana wanapaswa – watoto kwa– wazazi kuweka–akiba, bali –
G3756 G1063 G3784 G3588 G5043 G3588 G1118 G2343 G0235 G3588

γονεῖς τοῖς τέκνοις.
wazazi kwa– watoto.
G1118 G3588 G5043

Tazama! mimi niko tayari kuja kwenu kwa mara ya tatu. Sitakuwa mzigo kwenu, kwa kuwa sitaki kitu kilicho chenu. Nawataka ninyi. Kwa kuwa watoto hawapaswi kuweka akiba kwa ajili ya wazazi. Badala yake, wazazi wanapaswa kuweka akiba kwa ajili ya watoto.

15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω, καὶ ἐκδαπανηθήσομαι, ὑπὲρ τῶν
mimi lakini kwa–furaha–sana nitatumia na kutumiwa–kabisa, kwa–ajili–ya –
G1473 G1161 G2236 G1159 G2532 G1550 G5228 G3588

ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧσσον ἀγαπῶμαι?
nafsi zenu. ikiwa zaidi–sana ninyi nikiwapenda, kidogo napendwa?
G5590 G4771 G1487 G4057 G4771 G0025 G2276 G0025

Nitafurahi zaidi kutumia na kutumiwa kwa ajili ya nafsi zenu. Kama ninawapenda zaidi, natakiwa kupendwa kidogo?

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς; ἀλλὰ ὑπάρχων
Liwe–hivyo lakini, mimi sikuwa–mzigo sikuwa–mzigo kwenu; bali nikiwa
G1510 G1161, G1473 G3756 G2599 G4771 G0235 G5225

πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.
mjanja, kwa–hila ninyi niliwachukua.
G3835 G1388 G4771 G2983

Lakini kama ilivyo, sikuwalemea mzigo ninyi. Lakini kwa kuwa mimi ni mwerevu sana, mimi ni yule aliyewashika ninyi kwa nimekuwa ambaye aliyewapata kwa udanganyifu.

17 μή je G3361 τινα mtu–yeyote G5100 ὧν ambao G3739 ἀπέσταλκα nilimtuma G0649 πρὸς kwenu– G4314 ὑμᾶς, ninyi, G4771 δι’ kupitia– G1223 αὐτοῦ yeye G0846 ἐπλεονέκτησα niliwadanganya G4122 ὑμᾶς? ninyi? G4771

Je, nilichukua kwa kujifanyia faida kwa yeyote niliyemtuma kwenu?

18 παρεκάλεσα nilimsihi G3870 Τίτον, Tito, G5103 καὶ na G2532 συναπέστειλα nilimtuma–pamoja G4882 τὸν – G3588 ἀδελφόν. ndugu. G0080 μήτι je G3385 ἐπλεονέκτησεν aliwadanganya G4122 ὑμᾶς ninyi G4771 Τίτος? Tito? G5103 οὐ si G3756 τῷ kwa– G3588 αὐτῷ ile–ile G0846 Πνεύματι Roho G4151 περιεπατήσαμεν? tulienenda? G4043 οὐ si G3756 τοῖς kwa– G3588 αὐτοῖς zile–zile G0846 ἴχνεσιν? nyayo? G2487

Nilimsihi Tito kuja kwenu, na nilituma ndugu mwingine pamoja naye. Je, Tito aliwafanyia faida ninyi? Je, hatukutembea katika njia ile ile? Je, hatukutembea katika nyayo zile zile?

19 Πάλαι Zamani G3819 δοκεῖτε mnafikiri G1380 ὅτι kwamba G3754 ὑμῖν kwenu G4771 ἀπολογούμεθα? tunajitetea? G0626 κατέναντι mbele–ya G2713 Θεοῦ Mungu G2316 ἐν katika– G1722 Χριστῷ Kristo G5547 λαλοῦμεν; tunasema; G2980 τὰ – G3588 δὲ lakini G1161 πάντα, yote, G3956 ἀγαπητοί, wapenzi, G0027 ὑπὲρ ni–kwa–ajili–ya G5228 τῆς – G3588 ὑμῶν yenu G4771 οἰκοδομῆς. kujenga. G3619

Mnadhani kwa muda huu wote tumekuwa tukijitetea sisi wenyewe kwenu? Mbele za Mungu, na katika Kristo, tumekuwa tukisema kila kitu kwa ajili ya kuwaimarisha ninyi.

20 φοβοῦμαι ninaogopa G5399 γὰρ kwa–maana G1063 μή asije G3361 πως, labda, G4459 ἐλθὼν, nikija, G2064 οὐχ si G3756 οἵους mlivyo G3634 θέλω, ninavyotaka, G2309 εὕρω niwakute G2147 ὑμᾶς, ninyi, G4771 κἀγὼ na–mimi G2504 εὑρεθῶ niwe G2147 ὑμῖν kwenu G4771 οἷον wa–namna G3634 οὐ hamtaki G3756 θέλετε; hamtaki; G2309 μή asije G3361 πως labda G4459 ἔρις, ugomvi, G2054 ζῆλος, wivu, G2205 θυμοί, hasira, G2372 ἐριθεῖαι, ubinafsi, G2052 καταλαλιαί, masengenyo, G2636 ψιθυρισμοί, minong'ono, G5587 φυσιώσεις, majivuno, G5450 ἀκαταστασίαι; machafuko; G0181

Kwa kuwa nina hofu kwamba nitakapokuja naweza nisiwapate ninyi kama ninavyotamani. Nina hofu kwamba mnaweza msinipate mimi kama mnavyotamani. Nahofia kwamba kunaweza kuwa na majadiliano, wivu, milipuko ya hasira, tamaa ya ubinafsi, umbeya, kiburi, na ugomvi.

21 μὴ asije G3361 πάλιν tena G3825 ἐλθόντος nikija G2064 μου, mimi, G1473 ταπεινώσῃ aninyenyekeze G5013 με mimi G1473 ὁ – G3588 Θεός Mungu G2316 μου wangu G1473 πρὸς kwenu– G4314 ὑμᾶς, ninyi, G4771 καὶ na G2532 πενθήσω niomboleze G3996 πολλοὺς wengi G4183 τῶν wa– G3588 προημαρτηκότων, waliotenda–dhambi–kabla, G4258 καὶ na G2532 μὴ wasiokuwa G3361 μετανοησάντων wamekuwa–wametubu G3340 ἐπὶ kwa– G1909 τῇ – G3588 ἀκαθαρσίᾳ, uchafu, G0167 καὶ na G2532 πορνείᾳ, uasherati, G4202 καὶ na G2532 ἀσελγείᾳ, ufisadi, G0766 ᾗ ambao G3739 ἔπραξαν. walifanya. G4238

Nina hofu kwamba nitakaporudi tena, Mungu wangu anaweza kuninyenyekeza mbele yenu. Nina hofu kwamba ninaweza kuhuzunishwa na wengi ambao wamefanya dhambi kabla ya sasa, na ambao hawakutubu uchafu, na uasherati na mambo ya tamaa wanayoyatenda.

Chapter 13

1	Τρίτον	τοῦτο	ἔρχομαι	πρὸς	ὑμᾶς.	ἐπὶ	στόματος	δύο	μαρτύρων
	Mara–ya–tatu	hii	ninakuja	kwenu–	ninyi.	Kwa–	kinywa	cha–wawili	mashahidi
	G5154	G3778	G2064	G4314	G4771	G1909	G4750	G1417	G3144
	καὶ	τριῶν,	σταθήσεται	πᾶν	ῥῆμα.				
	au	watatu,	litathibitishwa	kila	neno.				
	G2532	G5140	G2476	G3956	G4487				

Hii ni mara ya tatu kwamba nakuja kwenu. “Kila shitaka lazima lijengwe na uthibitisho wa mashahidi wawili au watatu.”

2	προείρηκα	καὶ	προλέγω,	ὡς	παρὼν	τὸ			
	Nimekwisha–sema–mapema	na	ninasema–mapema,	kama–vile	nilipokuwepo	–			
	G4302	G2532	G4302	G5613	G3918	G3588			
	δεύτερον,	καὶ	ἀπὼν	νῦν	τοῖς	προημαρτηκόσιν,	καὶ	τοῖς	λοιποῖς
	mara–ya–pili,	na	nisipokuwepo	sasa	kwa–	waliotenda–dhambi–awali,	na	kwa–	wengine
	G1208	G2532	G0548	G3568	G3588	G4258	G2532	G3588	G3062
	πᾶσιν,	ὅτι	ἐὰν	ἔλθω	εἰς	τὸ	πάλιν,	οὐ	φείσομαι.
	wote,	kwamba	nikija	nikija	–	–	tena,	sitawahurumia	sitawahurumia.
	G3956	G3754	G1437	G2064	G1519	G3588	G3825	G3756	G5339

Nimekwishashasema kwa hao waliotenda dhambi kabla na kwa wengine wote wakati nilipokuwa huko mara ya pili, na ninasema tena: Nitakapokuja tena, sitawavumilia.

3	ἐπεὶ	δοκιμὴν	ζητεῖτε,	τοῦ	ἐν	ἐμοὶ	λαλοῦντος	Χριστοῦ,	ὃς
	kwa–kuwa	uthibitisho	mnataka,	wa–	ndani–	yangu	anayesema	Kristo,	ambaye
	G1893	G1382	G2212	G3588	G1722	G1473	G2980	G5547	G3739
	εἰς	ὑμᾶς	οὐκ	ἀσθενεῖ,	ἀλλὰ	δυνατεῖ	ἐν	ὑμῖν.	
	kwenu–	ninyi	si	dhaifu,	bali	ana–nguvu	ndani–	yenu.	
	G1519	G4771	G3756	G0770	G0235	G1414	G1722	G4771	

Nawaambia ninyi hili kwa sababu mnatafuta ushahidi kwamba Kristo ananena kupitia mimi. Yeye sio dhaifu kwenu, badala yake, yeye ni mwenye nguvu ndani yenu.

4	καὶ	γὰρ	ἐσταυρώθη	ἐξ	ἀσθενείας,	ἀλλὰ	ζῇ	ἐκ	δυνάμεως
	Kwa–maana	hata	alisulubiwa	kwa–	udhaifu,	lakini	anaishi	kwa–	nguvu
	G2532	G1063	G4717	G1537	G0769	G0235	G2198	G1537	G1411
	Θεοῦ;	καὶ	γὰρ	ἡμεῖς	ἀσθενοῦμεν	ἐν	αὐτῷ,	ἀλλὰ	ζήσομεν
	ya–Mungu.	Kwa–maana	hata	sisi	tu–dhaifu	ndani–	yake,	lakini	tutaishi
	G2316	G2532	G1063	G1473	G0770	G1722	G0846	G0235	G2198
	σὺν	αὐτῷ	ἐκ	δυνάμεως	Θεοῦ	εἰς	ὑμᾶς,		
	pamoja–na	yeye	kwa–	nguvu	ya–Mungu	kuelekea–	ninyi.		
	G4862	G0846	G1537	G1411	G2316	G1519	G4771		

Kwa kuwa alisulibiwa katika udhaifu, lakini yu hai kwa nguvu za Mungu. Kwa kuwa sisi pia tu dhaifu ndani yake, lakini tutaishi naye kwa nguvu za Mungu miongoni mwenu.

5 Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει; ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. ἢ
Wenyewe jijaribu kama mko katika– –imani; wenyewe jipimeni. Au
G1438 G3985 G1487 G1510 G1722 G3588 G4102 G1438 G1381 G2228

οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν, εἰ μήτι
ham– –jui wenyewe, kwamba Yesu Kristo ndani– yenu, isipokuwa labda
G3756 G1921 G1438 G3754 G2424 G5547 G1722 G4771 G1487 G3385

ἀδόκιμοί ἐστε?
hamkukubaliwa mko?
G0096 G1510

Jichunguzeni wenyewe muone kama mko katika imani. Jipimeni wenyewe. Hamgundui kwamba Yesu Kristo yu ndani yenu? Yeye yumo, vinginevyo kama hamjathibitishwa.

6 ἐλπίζω δὲ, ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν
natumaini lakini, kwamba mtajua kwamba sisi hatuku– –kuwa
G1679 G1161 G3754 G1097 G3754 G1473 G3756 G1510

ἀδόκιμοι.
tuliokosa–kukubaliwa.
G0096

Na nina ujasiri kwamba ninyi mtagundua kwamba sisi hatukukataliwa.

7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν Θεὸν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν; οὐχ
tunaomba lakini kwa– –Mungu, msi– –fanya ninyi baya lolote; si
G2172 G1161 G4314 G3588 G2316 G3361 G4160 G4771 G2556 G3367 G3756

ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ’ ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε; ἡμεῖς
ili sisi tuliokubaliwa tuonekane, bali ili ninyi –jema mfanye; sisi
G2443 G1473 G1384 G5316 G0235 G2443 G4771 G3588 G2570 G4160 G1473

δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.
lakini kama–vile tuliokosa–kukubaliwa tuwe.
G1161 G5613 G0096 G1510

Sasa tunaomba kwa Mungu kwamba msiweze kufanya chochote kibaya. Siombi kwamba sisi tuweze kuonekana tumepita jaribu, badala yake ninaomba kwamba muweze kufanya kilicho sahihi, Ingawa tunaweza kuonekana tumeshindwa jaribu.

8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ
Si kwa–maana tunaweza chochote dhidi–ya –kweli, bali kwa–ajili–ya
G3756 G1063 G1410 G5100 G2596 G3588 G0225 G0235 G5228

τῆς ἀληθείας.
– kweli.
G3588 G0225

Kwa kuwa sisi hatuwezi kufanya lolote kinyume na kweli, lakini ni kwa ajili ya kweli tu.

9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε.
tunafurahi kwa–maana wakati sisi tunapokuwa–dhaifu, ninyi lakini wenye–nguvu mko.
G5463 G1063 G3752 G1473 G0770 G4771 G1161 G1415 G1510

τοῦτο καὶ: εὐχόμεθα τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
Hili pia tunaomba, – yenu kukamilishwa.
G3778 G2532 G2172 G3588 G4771 G2676

Kwa kuwa tunafurahi wakati tunapokuwa dhaifu nanyi mkiwa na nguvu. Tunaomba pia kwamba muweze kufanywa wakamilifu.

10	Διὰ	τοῦτο	ταῦτα,	ἀπὼν	γράφω,	ἵνα	παρὼν,	μὴ	
	Kwa–sababu–ya	hili	mambo–haya,	nisipokuwepo	ninaandika,	ili	nikiwepo,	nisi–	
	G1223	G3778	G3778	G0548	G1125	G2443	G3918	G3361	

	ἀποτόμως	χρήσωμαι,	κατὰ	τὴν	ἐξουσίαν	ἣν	ὁ	Κύριος	ἔδωκέν
	–kali	nitumie,	kulingana–na	–	mamlaka	ambayo	–	Bwana	alinipa
	G0664	G5530	G2596	G3588	G1849	G3739	G3588	G2962	G1325

μοι,	εἰς	οἰκοδομὴν	καὶ	οὐκ	εἰς	καθαίρεσιν.	
mimi,	kwa–	kujenga,	na	si	kwa–	kubomoa.	
G1473	G1519	G3619	G2532	G3756	G1519	G2506	

Nayaandika mambo haya wakati nikiwa mbali nanyi, ili kwamba wakati nikiwa pamoja nanyi sihitaji kuwaonesha ukali ninyi. Sihitaji kutumia mamlaka Bwana aliyonipaa mimi niwajenge na siyo kuwaharibu chini.

11	Λοιπόν,	ἀδελφοί,	χαίρετε.	καταρτίζεσθε;	παρακαλεῖσθε;	τὸ	αὐτὸ	φρονεῖτε;	
	Mwishowe,	ndugu,	furahini.	Kamilishweni;	farijiweni;	–	sawa	fikiri;	
	G3063	G0080	G5463	G2675	G3870	G3588	G0846	G5426	

	εἰρηνεύετε.	καὶ	ὁ	Θεὸς	τῆς	ἀγάπης	καὶ	εἰρήνης	ἔσται
	ishini–kwa–amani.	Na	–	Mungu	wa–	upendo	na	amani	atakuwa
	G1514	G2532	G3588	G2316	G3588	G0026	G2532	G1515	G1510

μεθ’	ὑμῶν.		
pamoja–na	ninyi.		
G3326	G4771		

Hatimaye, ndugu wa kiume na wa kike, furahini! fanyeni kazi kwa ajili ya urejesho, mtiwe moyo, kubalianeni ninyi kwa ninyi, muishi katika amani. Na Mungu wa upendo na amani atakuwa pamoja nanyi.

12	Ἀσπάσασθε	ἀλλήλους	ἐν	ἁγίῳ	φιλήματι.
	Salimianeni	ninyi–kwa–ninyi	kwa–	takatifu	busu.
	G0782	G0240	G1722	G0040	G5370

Salimianeni kila mmoja kwa busu takatifu.

13	Ἀσπάζονται	ὑμᾶς,	οἱ	ἅγιοι	πάντες.
	Wanawasalimu	ninyi	–	watakatifu	wote.
	G0782	G4771	G3588	G0040	G3956

Waumini wote wanawasalimu.

14	Ἡ	χάρις	τοῦ	Κυρίου	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	καὶ	ἡ	ἀγάπη	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ
	–	Neema	ya–	Bwana	Yesu	Kristo,	na	–	upendo	wa–	Mungu,	na
	G3588	G5485	G3588	G2962	G2424	G5547	G2532	G3588	G0026	G3588	G2316	G2532

ἡ	κοινωνία	τοῦ	Ἁγίου	Πνεύματος,	μετὰ	πάντων	ὑμῶν.	<Ἀμήν>
–	ushirika	wa–	Mtakatifu	Roho,	uwe–pamoja–na	ninyi	nyote.	Amina.
G3588	G2842	G3588	G0040	G4151	G3326	G3956	G4771	G0281

Neema ya Bwana Yesu Kristo, upendo wa Mungu, na ushirika wa Roho Mtakatifu uwe pamoja nanyi nyote.

Galatians

Chapter 1

1

Παῦλος,	ἀπόστολος,	οὐκ	ἀπ’	ἀνθρώπων,	οὐδὲ	δι’	ἀνθρώπου,
Paulo	mtume	si	kutoka–kwa	wanadamu	wala	kwa–njia–ya	mwanadamu
G3972	G0652	G3756	G0575	G0444	G3761	G1223	G0444

ἀλλὰ	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	καὶ	Θεοῦ	Πατρὸς,	τοῦ	ἐγείραντος	αὐτὸν
bali	kwa–njia–ya	Yesu	Kristo	na	Mungu	Baba	–aliye	mfufuaji	yeye
G0235	G1223	G2424	G5547	G2532	G2316	G3962	G3588	G1453	G0846

ἐκ	νεκρῶν --
kutoka	wafu
G1537	G3498

Mimi ni Paulo mtume. Mimi sio mtume kutoka kwa wanadamu wala kupitia kwa mwanadamu, lakini kupitia kwa Yesu Kristo na Mungu Baba aliyemfufua kutoka kwa wafu.

2

καὶ	οἱ,	σὺν	ἐμοὶ,	πάντες	ἀδελφοί;	ταῖς	ἐκκλησίαις	τῆς
na	–wale	pamoja–na	mimi	ndugu–wote	ndugu	kwa–makanisa	makanisa	ya
G2532	G3588	G4862	G1473	G3956	G0080	G3588	G1577	G3588

Γαλατίας.
Galatia
G1053

Pamoja na ndugu wote na mimi, ninayaandikia makanisa ya Galatia.

3

χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς	ἡμῶν,	«καὶ	Κυρίου»	Ἰησοῦ
neema	kwenu	na	amani	kutoka	Mungu	Baba	wetu	na	Bwana	Yesu
G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962	G2424

Χριστοῦ,
Kristo
G5547

Neema iwe kwenu na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo,

4

τοῦ	δόντος	ἑαυτὸν	ὑπὲρ	τῶν	ἁμαρτιῶν	ἡμῶν,	ὅπως	ἐξέληται	ἡμᾶς
–aliye	jitoa	mwenyewe	kwa–ajili–ya	–za	dhambi	zetu	ili	atuokoe	sisi
G3588	G1325	G1438	G5228	G3588	G0266	G1473	G3704	G1807	G1473

ἐκ	τοῦ	αἰῶνος	τοῦ	ἐνεστῶτος	πονηροῦ,	κατὰ	τὸ	θέλημα	τοῦ
kutoka	–wa	ulimwengu	–huu	uliopo	mwovu	kwa–mujibu–wa	–ya	mapenzi	ya
G1537	G3588	G0165	G3588	G1764	G4190	G2596	G3588	G2307	G3588

Θεοῦ	καὶ	Πατρὸς	ἡμῶν;
Mungu	na	Baba	wetu
G2316	G2532	G3962	G1473

aliyejitoa mwenyewe kwa ajili ya dhambi zetu ili kwamba atukomboe na nyakati hizi za uovu, kutokana na mapenzi ya Mungu wetu na Baba.

5	ᾧ	ἡ	δόξα	εἰς	τοὺς	αἰῶνας,	τῶν	αἰώνων.	ἀμήν.
	ambaye–kwake	–hiyo	utukufu	hadi	–za	milele	za	milele	Amina
	G3739	G3588	G1391	G1519	G3588	G0165	G3588	G0165	G0281

Kwake uwe utukufu milele na milele.

6	Θαυμάζω	ὅτι	οὕτως	ταχέως,	μετατίθεσθε	ἀπὸ	τοῦ	καλέσαντος	ὑμᾶς
	Nastaajabu	kwamba	hivyo	haraka	mnaondoka	kutoka	–kwa	aliyewaita	ninyi
	G2296	G3754	G3779	G5030	G3346	G0575	G3588	G2564	G4771

ἐν	χάριτι,	Χριστοῦ,	εἰς	ἕτερον	εὐαγγέλιον,
katika	neema	ya–Kristo	kwenda	jingine	injili
G1722	G5485	G5547	G1519	G2087	G2098

Ninashangaa kwamba mnageukia haraka kwenye injili nyingine. Ninashangaa kwamba mnageukia mbali kutoka kwake yeye aliyewaita kwa neema ya Kristo.

7	ὃ	οὐκ	ἔστιν	ἄλλο,	εἰ	μή	τινές	εἰσιν	οἱ
	ambayo	si	ni	nyingine	isipokuwa	isipokuwa	wengine	wako	–wale
	G3739	G3756	G1510	G0243	G1487	G3361	G5100	G1510	G3588

ταράσσοντες	ὑμᾶς,	καὶ	θέλοντες	μεταστρέψαι	τὸ	εὐαγγέλιον	τοῦ	Χριστοῦ.
wanaowasumbua	ninyi	na	wanataka	kuigeuza	–ile	injili	ya	Kristo
G5015	G4771	G2532	G2309	G3344	G3588	G2098	G3588	G5547

Hakuna injili nyingine, lakini kuna baadhi ya watu wanao wasababishieni nyinyi matatizo na kutaka kubadilisha injili ya Kristo.

8	ἀλλὰ	καὶ	ἐὰν	ἡμεῖς,	ἢ	ἄγγελος	ἐξ	οὐρανοῦ,	εὐαγγελίζηται	ὑμῖν
	lakini	hata	kama	sisi	au	malaika	kutoka	mbinguni	angewahubiri	ninyi
	G0235	G2532	G1437	G1473	G2228	G0032	G1537	G3772	G2097	G4771

παρ’	ὃ	εὐηγγελισάμεθα	ὑμῖν,	ἀνάθεμα	ἔστω!
kinyume–na	ile	tuliowahubiri	ninyi	laana	iwe
G3844	G3739	G2097	G4771	G0331	G1510

Lakini hata kama ni sisi au malaika kutoka mbinguni atatangaza kwenu injili tofauti na ile tuliyoitangaza kwenu, na alaaniwe.

9	ὡς	προειρήκαμεν,	καὶ	ἄρτι	πάλιν	λέγω,	εἴ	τις	ὑμᾶς
	kama	tulivyosema–kabla	na	sasa	tena	nasema	kama	mtu–yeyote	ninyi
	G5613	G4302	G2532	G0737	G3825	G3004	G1487	G5100	G4771

εὐαγγελίζεται	παρ’	ὃ	παρελάβετε,	ἀνάθεμα	ἔστω!
anawahubiri	kinyume–na	ile	mliyoipokea	laana	iwe
G2097	G3844	G3739	G3880	G0331	G1510

Kama tulivyo sema mwanzoni, na sasa nasema tena, “Kama kuna mtu atawatangazia kwenu injili tofauti na mliyoipokea, na alaaniwe.”

10	Ἄρτι	γὰρ	ἀνθρώπους	πείθω,	ἢ	τὸν	Θεόν?	ἢ	ζητῶ	ἀνθρώποις
	Sasa	basi	wanadamu	nawasihi	au	–huyo	Mungu	au	ninataka	wanadamu
	G0737	G1063	G0444	G3982	G2228	G3588	G2316	G2228	G2212	G0444

ἀρέσκειν?	εἰ	ἔτι	ἀνθρώποις	ἤρεσκον,	Χριστοῦ	δοῦλος	οὐκ
kuwapendeza	kama	bado	wanadamu	ningewapendeza	wa–Kristo	mtumwa	si
G0700	G1487	G2089	G0444	G0700	G5547	G1401	G3756

ἂν	ἤμην.
ningekuwa	ningekuwa
G0302	G1510

Kwani sasa hivi ninatafuta uthibitisho wa watu au Mungu? Ninatafuta kuwafurahisha wanadamu? Kama ninaendelea kujaribu kuwafurahisha wanadamu, mimi sio mtumishi wa Kristo.

11	γνωρίζω	γὰρ	ὑμῖν,	ἀδελφοί,	τὸ	εὐαγγέλιον	τὸ	εὐαγγελισθὲν	ὑπ’	ἐμοῦ,	
	nawajulisha	basi	ninyi	ndugu	–ile	injili	–ile	iliyohubiriwa	na	mimi	
	G1107	G1063	G4771	G0080	G3588	G2098	G3588	G2097	G5259	G1473	

ὅτι	οὐκ	ἔστιν	κατὰ	ἄνθρωπον.
kwamba	si	ni	kwa–mujibu–wa	mwanadamu
G3754	G3756	G1510	G2596	G0444

Ndugu, ninataka ninyi mjue kwamba injili niliyoitangaza haitokani na wanadamu.

12	οὐδὲ	γὰρ	ἐγὼ	παρὰ	ἀνθρώπου	παρέλαβον	αὐτό,	οὔτε	ἐδιδάχθην,	ἀλλὰ
	wala	basi	mimi	kutoka–kwa	mwanadamu	niliipokea	hiyo	wala	nilifundishwa	bali
	G3761	G1063	G1473	G3844	G0444	G3880	G0846	G3777	G1321	G0235

δι’	ἀποκαλύψεως	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
kwa–njia–ya	ufunuo	wa–Yesu	Kristo
G1223	G0602	G2424	G5547

Sikuipokea kutoka kwa mtu, wala sikufundishwa. Badala yake, ilikuwa ni kwa ufunuo wa Yesu Kristo kwangu.

13	Ἠκούσατε	γὰρ	τὴν	ἐμὴν	ἀναστροφήν	ποτε	ἐν	τῷ	Ἰουδαϊσμῷ,	ὅτι
	Mlisikia	basi	–ya	yangu	mwenendo	zamani	katika	–wa	Uyahudi	kwamba
	G0191	G1063	G3588	G1699	G0391	G4218	G1722	G3588	G2454	G3754

καθ’	ὑπερβολὴν,	ἐδίωκον	τὴν	ἐκκλησίαν	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	ἐπόρθουν	αὐτήν.
kupita–kiasi	sana	nililitesa	–la	kanisa	la	Mungu	na	nililiharibu	hilo
G2596	G5236	G1377	G3588	G1577	G3588	G2316	G2532	G4199	G0846

Mmekwisha sikia juu ya maisha yangu ya nyuma katika dini ya Kiyahudi, jinsi nilivyokuwa nikilitesa kwa ukali kanisa la Mungu zaidi ya kipimo na kuliteketeza.

14	καὶ	προέκοπτον	ἐν	τῷ	Ἰουδαϊσμῷ,	ὑπὲρ	πολλοὺς	συνηλικιώτας	
	na	nilifanya–maendeleo	katika	–wa	Uyahudi	zaidi–ya	wengi	wenzangu	
	G2532	G4298	G1722	G3588	G2454	G5228	G4183	G4915	

ἐν	τῷ	γένει	μου,	περισσοτέρως	ζηλωτὴς	ὑπάρχων	τῶν	πατρικῶν	
katika	–la	taifa	langu	zaidi–sana	mwenye–bidii	nikiwa	za	za–baba–zangu	
G1722	G3588	G1085	G1473	G4057	G2207	G5225	G3588	G3967	

μου,	παραδόσεων.
zangu	mapokeo
G1473	G3862

Nilikuwa nimeendelea katika Dini ya Kiyahudi zaidi ya ndugu zangu wengi Wayahudi. Nilikuwa na bidii sana katika tamaduni za baba zangu.

15	Ὅτε	δὲ	εὐδόκησεν	ὁ	[θεὸς,	ὁ]	ἀφορίσας	με	ἐκ	κοιλίας
	Lakini–wakati	basi	alipendezwa	–huyo	Mungu	–huyo	aliniteuwa	mimi	tangu	tumbo
	G3753	G1161	G2106	G3588	G2316	G3588	G0873	G1473	G1537	G2836

μητρός	μου,	καὶ	καλέσας	διὰ	τῆς	χάριτος	αὐτοῦ,
la–mama	yangu	na	akaniita	kwa–njia–ya	–ya	neema	yake
G3384	G1473	G2532	G2564	G1223	G3588	G5485	G0846

Lakini Mungu alipendezwa kunichagua mimi kutoka tumboni mwa mama. Aliniita mimi kupitia neema yake

16 ἀποκαλύψαι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν
kunifunulia –huyo Mwana wake ndani yangu ili nimhubiri yeye
G0601 G3588 G5207 G0846 G1722 G1473 G2443 G2097 G0846

ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,
miongoni–mwa –za mataifa mara si nilishauriana na–mwili na damu
G1722 G3588 G1484 G2112 G3756 G4323 G4561 G2532 G0129

kumdhihirisha Mwanawe ndani yangu, ili kwamba nimtangaze yeye miongoni mwa watu wa mataifa. Wala sikutafuta ushauri wa mwili na damu

17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους,
wala nilipanda kwenda Yerusalemu kwa –wale kabla–yangu yangu mitume
G3761 G0424 G1519 G2414 G4314 G3588 G4253 G1473 G0652

ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
bali niliondoka kwenda Arabia na tena nikarudi kwenda Dameski
G0235 G0565 G1519 G0688 G2532 G3825 G5290 G1519 G1154

na sikupanda kwenda Yerusalem kwa wale waliokuwa mitume kabla yangu. Badala yake nilienda Uarabuni na baadae kurudi Damesiki.

18 Ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη, ἀνῆλθον εἰς Ἰεροσόλυμα, ἱστορῆσαι
Kisha baada–ya miaka–mitatu miaka nilipanda kwenda Yerusalemu kumjua
G1899 G3326 G5140 G2094 G0424 G1519 G2414 G2477

Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
Kefa na nilikaa kwa yeye siku kumi–na–tano
G2786 G2532 G1961 G4314 G0846 G2250 G1178

Kisha baada ya miaka mitatu nilipanda kwenda Yerusalemu kumtembelea Kefa, nikakaa naye kwa siku kumi na tano.

19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον,
mwingine basi wa mitume si nilimwona isipokuwa isipokuwa Yakobo
G2087 G1161 G3588 G0652 G3756 G3708 G1487 G3361 G2385

τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.
–huyo ndugu wa Bwana
G3588 G0080 G3588 G2962

Lakini sikuona mitume wengine isipokuwa Yakobo, ndungu yake na Bwana.

20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ
–hayo basi naandika kwenu, tazama mbele–ya –wa Mungu kwamba si
G3739 G1161 G1125 G4771 G3708 G1799 G3588 G2316 G3754 G3756

ψεύδομαι.
nasema–uongo
G5574

Tazama, mbele za Mungu, sidanganyi kwa kile niandikacho kwenu.

21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας, καὶ τῆς Κιλικίας.
kisha nilikwenda kwenda –za sehemu za Siria na za Kilikia
G1899 G2064 G1519 G3588 G2824 G3588 G4947 G2532 G3588 G2791

Kisha nilikwenda mikoa ya Shamu na Kilikia.

22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
nilikuwa basi nisiyejulikana kwa–uso uso kwa–makanisa makanisa ya
G1510 G1161 G0050 G3588 G4383 G3588 G1577 G3588

Ἰουδαίας, ταῖς ἐν Χριστῷ,
Yudea –yale katika Kristo
G2449 G3588 G1722 G5547

Sikuwa najulikana kwa macho kwa makanisa ya Uyahudi yale yaliyokuwa katika Kristo,

23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν
tu basi walisikia walikuwa kwamba Yule aliyetutesa sisi zamani sasa
G3440 G1161 G0191 G1510 G3754 G3588 G1377 G1473 G4218 G3568

εὐαγγελίζεται, τὴν ἣν πίστιν, ποτε ἐπόρθει.
anahubiri –ile imani ile zamani aliyoiharibu
G2097 G3588 G4102 G3739 G4218 G4199

lakini walikuwa wakisikia tu, “Yeye aliyekuwa akitutesa sasa anatangaza imani aliyokuwa akiiharibu.”

24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.
na walimtukuza katika mimi –huyo Mungu
G2532 G1392 G1722 G1473 G3588 G2316

Walikuwa wakimtukuza Mungu kwa ajili yangu.

Chapter 2

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν, πάλιν ἀνέβην εἰς Ἰεροσόλυμα
Kisha baada–ya miaka–kumi–na–minne miaka tena nilipanda kwenda Yerusalemu
G1899 G1223 G1180 G2094 G3825 G0305 G1519 G2414

μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον;
pamoja–na Barnaba nikimchukua–pia pia Tito
G3326 G0921 G4838 G2532 G5103

Baada ya miaka kumi na nne nilienda tena Yerusalemu pamoja na Barnaba. Pia nilimchukua Tito pamoja nami.

2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ
nilipanda basi kwa–mujibu–wa ufunuo na niliwapasha wao –ile
G0305 G1161 G2596 G0602 G2532 G0394 G0846 G3588

εὐαγγέλιον, ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν-- κατ’ ἰδίαν δὲ
injili ile niihubiriyo miongoni–mwa –za mataifa kwa–faragha faragha basi
G2098 G3739 G2784 G1722 G3588 G1484 G2596 G2398 G1161

τοῖς δοκοῦσιν-- μή πως εἰς κενὸν, τρέχω ἢ ἔδραμον.
kwa–wale wanaohesabiwa ili–isiwe labda kwenye ubatili ninakimbia au nilikimbia
G3588 G1380 G3361 G4459 G1519 G2756 G5143 G2228 G5143

Nilienda kwa sababu Mungu alijidhihirisha kwangu kwamba nilipaswa kwenda. Niliweka mbele yao Injili ambayo niliitangaza kwa watu wa mataifa. (Lakini niliongea kwa siri kwa waliosemekana kuwa viongozi muhimu). Nilifanya hivi ili kuhakikisha kwamba nilikuwa sikimbii, au nilikimbia bure.

3 ἀλλ’ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι.
lakini wala Tito –yule pamoja–na mimi Mgiriki akiwa alilazimishwa kutahiriwa
G0235 G3761 G5103 G3588 G4862 G1473 G1672 G1510 G0315 G4059

Lakini hata Tito, aliyekuwa pamoja nami, aliyekuwa Myunani, alilazimishwa kutahiriwa.

4	διὰ	δὲ	τοὺς	παρεισάκτους	ψευδαδέλφους,	οἵτινες	παρεισῆλθον	
	kwa–sababu–ya	basi	–wale	waingiliaji	ndugu–wa–uongo	ambao	waliingia–kwa–siri	
	G1223	G1161	G3588	G3920	G5569	G3748	G3922	

κατασκοπῆσαι	τὴν	ἐλευθερίαν	ἡμῶν,	ἣν	ἔχομεν	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	ἵνα
kupeleleza	–ile	uhuru	wetu	ile	tuliyo–nayo	katika	Kristo	Yesu	ili
G2684	G3588	G1657	G1473	G3739	G2192	G1722	G5547	G2424	G2443

ἡμᾶς	καταδουλώσουσιν;
sisi	watufanye–watumwa
G1473	G2615

Jambo hili lilitokea kwa sababu ya ndugu wa uongo waliokuja kwa siri kupeleleza uhuru tuliokuwa nao katika Kristo Yesu. Walitamani kutufanya sisi kuwa watumwa wa sheria.

5	οἷς	οὐδὲ	πρὸς	ὥραν	εἴξαμεν	τῇ	ὑποταγῇ,	ἵνα	ἡ	ἀλήθεια
	ambao–kwao	wala	kwa	saa	tuliwakubali	kwa	utii	ili	–hiyo	kweli
	G3739	G3761	G4314	G5610	G1502	G3588	G5292	G2443	G3588	G0225

τοῦ	εὐαγγελίου	διαμείνῃ	πρὸς	ὑμᾶς.
ya	injili	iendelee	kwa	ninyi
G3588	G2098	G1265	G4314	G4771

Hatukujitoa kuwatii hata kwa saa moja, ili kwamba injili ya kweli ibaki bila kubadilika kwenu.

6	ἀπὸ	δὲ	τῶν	δοκούντων	εἶναί	τι--	ὁποῖοί	ποτε	ἦσαν,	
	kutoka	basi	kwa–wale	wanaohesabiwa	kuwa	kitu	walivyokuwa	zamani	walikuwa	
	G0575	G1161	G3588	G1380	G1510	G5100	G3697	G4218	G1510	

οὐδέν	μοι	διαφέρει,	πρόσωπον,	ὁ	Θεὸς	ἀνθρώπου	οὐ	λαμβάνει--	
hakuna	kwangu	linanihusu	uso	–huyo	Mungu	wa–mwanadamu	ha	pokei	
G3762	G1473	G1308	G4383	G3588	G2316	G0444	G3756	G2983	

ἐμοὶ	γὰρ	οἱ	δοκοῦντες	οὐδὲν	προσανέθεντο.
kwangu	basi	–wale	wanaohesabiwa	hakuna	waliongeza
G1473	G1063	G3588	G1380	G3762	G4323

Lakini wale waliosemwa kuwa walikuwa viongozi hawakuchangia chochote kwangu. Chochote walichokuwa wakikifanya hakikuwa na maana kwangu. Mungu hakubali upendeleo wa wanadamu.

7	ἀλλὰ	τοὐναντίον,	ἰδόντες	ὅτι	πεπίστευμαι	τὸ	εὐαγγέλιον	τῆς
	bali	kinyume–chake	waliona	kwamba	nimekabidhiwa	–ile	injili	ya
	G0235	G5121	G3708	G3754	G4100	G3588	G2098	G3588

ἀκροβυστίας,	καθὼς	Πέτρος	τῆς	περιτομῆς --	
wasiotahiriwa	kama–vile	Petro	ya	waliotahiriwa	
G0203	G2531	G4074	G3588	G4061	

Badala yake, waliniona kwamba nimeaminiwa kuitangaza injili kwa wale ambao hawakutahiriwa. Ilikuwa kama Petro atangaze injili kwa waliotahiriwa.

8	ὁ	γὰρ	ἐνεργήσας	Πέτρῳ	εἰς	ἀποστολὴν	τῆς	περιτομῆς,
	–yule	basi	aliyemfanya–kazi	Petro	kwa	utume	wa	waliotahiriwa
	G3588	G1063	G1754	G4074	G1519	G0651	G3588	G4061

ἐνήργησεν	καὶ	ἐμοὶ	εἰς	τὰ	ἔθνη --	
alimfanya–kazi–pia	pia	mimi	kwa	–za	mataifa	
G1754	G2532	G1473	G1519	G3588	G1484	

Kwa maana Mungu, aliyefanya kazi ndani ya Petro kwa ajili ya utume kwa wale waliotahiriwa, pia alifanya kazi ndani yangu kwa watu wa mataifa.

9	καὶ	γνόντες	τὴν	χάριν	τὴν	δοθεῖσάν	μοι,	Ἰάκωβος	καὶ	Κηφᾶς	καὶ
	na	wakiitambua	–ile	neema	–ile	niliyopewa	mimi	Yakobo	na	Kefa	na
	G2532	G1097	G3588	G5485	G3588	G1325	G1473	G2385	G2532	G2786	G2532

Ἰωάννης,	οἱ	δοκοῦντες	στῦλοι	εἶναι,	δεξιὰς	ἔδωκαν	ἐμοὶ	καὶ	Βαρνάβα,
Yohana	–wale	wanaohesabiwa	nguzo	kuwa	kulia	walitoa	kwangu	na	Barnaba
G2491	G3588	G1380	G4769	G1510	G1188	G1325	G1473	G2532	G0921

κοινωνίας,	ἵνα	ἡμεῖς	εἰς	τὰ	ἔθνη;	αὐτοὶ	δὲ	εἰς	τὴν	περιτομήν.
ushirika	ili	sisi	kwa	–za	mataifa	wao	basi	kwa	–ile	waliotahiriwa
G2842	G2443	G1473	G1519	G3588	G1484	G0846	G1161	G1519	G3588	G4061

Wakati Yakobo, Kefa, na Yohana, waliotambulika kuwa waliojenga Kanisa, walifahamu neema niliyopewa mimi, walitupokea katika ushirika mimi na Barnaba. Walifanya hivi ili kwamba twende kwa watu wa mataifa, na ili kwamba waweze kwenda kwa wale waliotahiriwa.

10	μόνον	τῶν	πτωχῶν	ἵνα	μνημονεύωμεν,	ὃ	καὶ	ἐσπούδασα	αὐτὸ,	τοῦτο
	tu	wa	maskini	ili	tuwakumbuke	jambo	pia	nilijitahidi	hilo	hilo
	G3440	G3588	G4434	G2443	G3421	G3739	G2532	G4704	G0846	G3778

ποιῆσαι.	
kutenda	
G4160	

Pia walitutaka sisi kuwakumbuka masikini. Mimi pia nilikuwa natamani kufanya jambo hili.

11	Ὅτε	δὲ	ἦλθεν	Κηφᾶς	εἰς	Ἀντιόχειαν,	κατὰ	πρόσωπον	αὐτῷ
	Lakini–wakati	basi	alikuja	Kefa	kwenda	Antiokia	uso–kwa–uso	uso	yeye
	G3753	G1161	G2064	G2786	G1519	G0490	G2596	G4383	G0846

ἀντέστην,	ὅτι	κατεγνωσμένος	ἦν.
nilimpinga	kwa–sababu	alihukumiwa	alikuwa
G0436	G3754	G2607	G1510

Wakati Kefa alipokuja Antiokia, nilimpinga waziwazi kwa sababu alikuwa amekosea.

12	πρὸ	τοῦ	γὰρ,	ἐλθεῖν	τινας	ἀπὸ	Ἰακώβου,	μετὰ	τῶν	ἐθνῶν
	kabla	ya	basi	kuja	baadhi	kutoka	kwa–Yakobo	pamoja–na	–wa	mataifa
	G4253	G3588	G1063	G2064	G5100	G0575	G2385	G3326	G3588	G1484

συνήσθιεν;	ὅτε	δὲ	ἦλθον,	ὑπέστελλεν	καὶ	ἀφώριζεν	ἑαυτόν,	φοβούμενος
alikula–nao	wakati	basi	walikuja	alijiondoa	na	alijitenga	mwenyewe	akiwaogopa
G4906	G3753	G1161	G2064	G5288	G2532	G0873	G1438	G5399

τοὺς	ἐκ	περιτομῆς.	
–wale	kutoka	waliotahiriwa	
G3588	G1537	G4061	

Kabla ya watu kadhaa kuja kutoka kwa Yakobo, Kefa alikuwa akila pamoja na watu wa mataifa. Lakini hawa watu walipokuja, aliacha na kuondoka kutoka kwa watu wa mataifa. Alikuwa anaogopa watu ambao walihitaji tohara.

13	καὶ	συνυπεκρίθησαν	αὐτῷ	καὶ	οἱ	λοιποὶ	Ἰουδαῖοι,	ὥστε	καὶ
	na	walijionyesha–wanafiki–pamoja	naye	pia	–wale	wengine	Wayahudi	hata	hata
	G2532	G4942	G0846	G2532	G3588	G3062	G2453	G5620	G2532

Βαρνάβας	συναπήχθη	αὐτῶν	τῇ	ὑποκρίσει.	
Barnaba	alishawishiwa	yao	katika	unafiki	
G0921	G4879	G0846	G3588	G5272	

Vilevile Wayahudi wengine waliungana na unafiki huu pamoja na Kefa. Matokeo yake yalikuwa kwamba hata Barnaba alichukuliwa na unafiki wao.

14	ἀλλ’	ὅτε	εἶδον	ὅτι	οὐκ	ὀρθοποδοῦσιν,	πρὸς	τὴν	ἀλήθειαν	τοῦ
	lakini	wakati	niliona	kwamba	hawakuwa	wanaenenda–sawa	kwa	–ile	kweli	ya
	G0235	G3753	G3708	G3754	G3756	G3716	G4314	G3588	G0225	G3588

εὐαγγελίου,	εἶπον	τῷ	Κηφᾷ	ἔμπροσθεν	πάντων,	Εἰ	σὺ,	Ἰουδαῖος
injili	nilimwambia	–huyo	Kefa	mbele–ya	wote	Kama	wewe	Myahudi
G2098	G3004	G3588	G2786	G1715	G3956	G1487	G4771	G2453

ὑπάρχων,	ἐθνικῶς		καὶ	οὐκ	Ἰουδαϊκῶς	ζῇς,	πῶς		τὰ
ukiwa	kama–mtu–wa–mataifa		na	si	kama–Myahudi	unaishi	jinsi–gani		–za
G5225	G1483		G2532	G3756	G2452	G2198	G4459		G3588

ἔθνη	ἀναγκάζεις	ἰουδαΐζειν?
mataifa	unawashurutisha	kuwa–Wayahudi
G1484	G0315	G2450

Lakini nilipoona kwamba walikuwa hawafuati injili ya kweli, nilimwambia Kefa mbele yao wote, “Kama ninyi ni Wayahudi lakini mnaishi tabia za watu wa mataifa badala ya tabia za Kiyahudi, kwa nini mnawalazimisha watu wa mataifa kuishi kama Wayahudi?”

15	Ἡμεῖς,	φύσει	Ἰουδαῖοι,	καὶ	οὐκ	ἐξ	ἐθνῶν	ἁμαρτωλοί,
	Sisi	kwa–asili	Wayahudi	na	si	kutoka	mataifa	wenye–dhambi
	G1473	G5449	G2453	G2532	G3756	G1537	G1484	G0268

Sisi ambao ni Wayahudi kwa kuzaliwa na siyo “Watu wa mataifa wenye dhambi “

16	εἰδότες	δὲ	ὅτι	οὐ	δικαιοῦται	ἄνθρωπος	ἐξ	ἔργων	νόμου,
	tukijua	basi	kwamba	ha	huhesabiwa–haki	mwanadamu	kwa	matendo	ya–sheria
	G1492	G1161	G3754	G3756	G1344	G0444	G1537	G2041	G3551

ἐὰν	μὴ	διὰ	πίστεως	Χριστοῦ	Ἰησοῦ;	καὶ	ἡμεῖς	εἰς	Χριστὸν
isipokuwa	isipokuwa	kwa–njia–ya	imani	ya–Kristo	Yesu	na	sisi	katika	Kristo
G1437	G3361	G1223	G4102	G5547	G2424	G2532	G1473	G1519	G5547

Ἰησοῦν	ἐπιστεύσαμεν,	ἵνα	δικαιωθῶμεν	ἐκ	πίστεως	Χριστοῦ,	καὶ	οὐκ	ἐξ
Yesu	tuliamini	ili	tuhesabiwe–haki	kwa	imani	ya–Kristo	na	si	kwa
G2424	G4100	G2443	G1344	G1537	G4102	G5547	G2532	G3756	G1537

ἔργων	νόμου;	ὅτι	ἐξ	ἔργων	νόμου	οὐ	δικαιωθήσεται	πᾶσα
matendo	ya–sheria	kwa–sababu	kwa	matendo	ya–sheria	ha	atahesabiwa–haki	yeyote
G2041	G3551	G3754	G1537	G2041	G3551	G3756	G1344	G3956

σάρξ.
mwili
G4561

fahamu kwamba hakuna anayehesabiwa haki kwa matendo ya sheria. Badala yake, wanahesabiwa haki kwa imani ndani ya Yesu Kristo. Tulikuja kwa imani ndani ya Kristo Yesu ili kwamba tunahesabiwa haki kwa imani ndani ya Kristo na siyo kwa matendo ya sheria. Kwa matendo ya sheria hakuna mwili utakao hesabiwa haki.

17	εἰ	δὲ	ζητοῦντες	δικαιωθῆναι	ἐν	Χριστῷ,	εὑρέθημεν	καὶ	αὐτοὶ
	kama	basi	tukitafuta	kuhesabiwa–haki	katika	Kristo	tulionekana	pia	sisi
	G1487	G1161	G2212	G1344	G1722	G5547	G2147	G2532	G0846

ἁμαρτωλοί,	ἆρα	Χριστὸς	ἁμαρτίας	διάκονος?	μὴ	γένοιτο!	
wenye–dhambi	basi	Kristo	wa–dhambi	mtumishi	isiwe–hivyo	isiwe–hivyo	
G0268	G0686	G5547	G0266	G1249	G3361	G1096	

Lakini kama tunapomtafuta Mungu kwa kutuhesabia haki ndani ya Kristo, tunajikuta wenyewe pia kuwa wenye dhambi, je Kristo alifanywa mtumwa wa dhambi? Siyo hivyo!

18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν
kama basi yale niliyoyabomoa hayo tena ninayajenga mvunja-sheria mwenyewe
G1487 G1063 G3739 G2647 G3778 G3825 G3618 G3848 G1683

συνιστάνω.
najionyesha
G4921

Maana kama nikijenga tegemeo langu juu ya kutunza sheria, tegemeo ambalo nilikwisha liondoa, najionesha mwenyewe kuwa mvunja sheria.

19 ἐγὼ γὰρ, διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.
mimi basi kwa-njia-ya sheria kwa-sheria nilikufa ili kwa-Mungu niishi
G1473 G1063 G1223 G3551 G3551 G0599 G2443 G2316 G2198

Kupitia sheria nilikufa kwa sheria, kwa hiyo napaswa kuishi kwa ajili ya Mungu.

20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι. ζῶ δὲ, οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν
pamoja-na-Kristo nimesulubiwa naishi basi si-tena mimi anaishi basi ndani
G5547 G4957 G2198 G1161 G3765 G1473 G2198 G1161 G1722

ἐμοὶ Χριστός; ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ, τῇ
yangu Kristo -hilo basi sasa ninaishi katika mwili katika imani ninaishi -ya
G1473 G5547 G3739 G1161 G3568 G2198 G1722 G4561 G1722 G4102 G2198 G3588

τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν
ya Mwana wa Mungu, -aliye aliyenipenda mimi, na akajitoa mwenyewe
G3588 G5207 G3588 G2316 G3588 G0025 G1473 G2532 G3860 G1438

ὑπὲρ ἐμοῦ.
kwa-ajili-yangu mimi
G5228 G1473

Nimesulubiwa pamoja na Kristo. Si mimi tena ninayeishi, bali Kristo anaishi ndani yangu. Maisha ninayoishi katika mwili ninaishi kwa imani ndani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda na akajitoa kwa ajili yangu.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ; εἰ γὰρ διὰ νόμου
Si naikataa -ile neema ya Mungu kama basi kwa-njia-ya sheria
G3756 G0114 G3588 G5485 G3588 G2316 G1487 G1063 G1223 G3551

δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.
haki basi Kristo bure alikufa
G1343 G0686 G5547 G1432 G0599

Siikani neema ya Mungu, maana kama haki ilikuwepo kupitia sheria, basi Kristo angekuwa amekufa bure.

Chapter 3

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται! τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, <τῇ ἀληθείᾳ μὴ
Ee wajinga Wagalatia nani ninyi aliwaloga kwa-kweli kweli msi
G5599 G0453 G1052 G5101 G4771 G0940 G3588 G0225 G3361

πείθεσθαι> οἷς κατ’ ὀφθαλμοὺς, Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη
itii ambao-mbele-yenu mbele-ya macho Yesu Kristo alionyeshwa
G3982 G3739 G2596 G3788 G2424 G5547 G4270

ἐσταυρωμένος?
alisulubiwa
G4717

Wagalatia wajinga, ni jicho gani ovu lililowaharibu? Je Yesu Kristo hakuoneshwa kama msulubiwa mbele ya macho yenu?

2	τοῦτο	μόνον	θέλω	μαθεῖν	ἀφ’	ὑμῶν:	ἐξ	ἔργων	νόμου	τὸ
	hili	tu	nataka	kujifunza	kutoka	kwenu	kwa	matendo	ya-sheria	-huyo
	G3778	G3440	G2309	G3129	G0575	G4771	G1537	G2041	G3551	G3588

Πνεῦμα	ἐλάβετε,	ἢ	ἐξ	ἀκοῆς	πίστεως?
Roho	mlimpokea	au	kwa	kusikia	kwa-imani
G4151	G2983	G2228	G1537	G0189	G4102

Mimi nataka tu kufahamu hili kutoka kwenu. Je mlimpokea Roho kwa matendo ya sheria au kwa kuamini kile mlichosikia?

3	οὕτως	ἀνόητοί	ἐστε?	ἐναρξάμενοι	Πνεύματι,	νῦν	σαρκὶ	ἐπιτελεῖσθε?
	hivyo	wajinga	ninyi	mkianza	kwa-Roho	sasa	kwa-mwili	mnamalizia
	G3779	G0453	G1510	G1728	G4151	G3568	G4561	G2005

Je, ninyi ni wajinga kiasi hiki? Je mlianza katika Roho ili mmalize katika mwili?

4	τοσαῦτα	ἐπάθετε	εἰκῇ?	εἴ	γε	καὶ	εἰκῇ?
	mengi	mlipata	bure	kama	kweli	pia	bure
	G5118	G3958	G1500	G1487	G1065	G2532	G1500

Je mliteseka kwa mambo mengi bure, kama kweli yalikuwa ya bure?

5	ὁ	οὖν	ἐπιχορηγῶν	ὑμῖν	τὸ	Πνεῦμα,	καὶ	ἐνεργῶν	δυνάμεις	ἐν
	-yule	basi	anayewapa	ninyi	-huyo	Roho	na	anayefanya	miujiza	miongoni
	G3588	G3767	G2023	G4771	G3588	G4151	G2532	G1754	G1411	G1722

ὑμῖν,	ἐξ	ἔργων	νόμου	ἢ	ἐξ	ἀκοῆς	πίστεως?
mwenu	kwa	matendo	ya-sheria	au	kwa	kusikia	kwa-imani
G4771	G1537	G2041	G3551	G2228	G1537	G0189	G4102

Je yeye atoaye Roho kwenu na kutenda matendo ya nguvu kati yenu hufanya kwa matendo ya sheria au kwa kusikia pamoja na imani?

6	καθὼς	Ἀβραὰμ	ἐπίστευσεν	τῷ	Θεῷ,	καὶ	ἐλογίσθη	αὐτῷ	εἰς	
	kama-vile	Ibrahimu	aliamini	-huyo	Mungu	na	ilihesabiwa	kwake	kuwa	
	G2531	G0011	G4100	G3588	G2316	G2532	G3049	G0846	G1519	

δικαιοσύνην.
haki
G1343

Abraham “Alimwamini Mungu akahesabiwa kuwa mwenye haki”.

7	Γινώσκετε	ἄρα	ὅτι	οἱ	ἐκ	πίστεως,	οὗτοι	υἱοί	εἰσιν	Ἀβραάμ.
	Jueni	basi	kwamba	-wale	wa	imani	hawa	wana	ni	wa-Ibrahimu
	G1097	G0686	G3754	G3588	G1537	G4102	G3778	G5207	G1510	G0011

Kwa namna ile ile eleweni kwamba, wale ambao wanaamini ni watoto wa Abrahamu.

8	προϊδοῦσα	δὲ	ἡ	γραφὴ,	ὅτι	ἐκ	πίστεως	δικαιοῖ
	ikifahamu-mapema	basi	-hiyo	Maandiko	kwamba	kwa	imani	huwahesabia-haki
	G4308	G1161	G3588	G1124	G3754	G1537	G4102	G1344

τὰ	ἔθνη	ὁ	Θεὸς,	προευηγγελίσατο	τῷ	Ἀβραὰμ	ὅτι:
-za	mataifa	-huyo	Mungu	yalimhubiri-mapema	-huyo	Ibrahimu	kwamba
G3588	G1484	G3588	G2316	G4283	G3588	G0011	G3754

Ἐνευλογηθήσονται	ἐν	σοὶ,	πάντα	τὰ	ἔθνη.
Watabarikiwa	katika	wewe	yote	-za	mataifa
G1757	G1722	G4771	G3956	G3588	G1484

Andiko lilitabiri kwamba Mungu angewahesabia haki watu wa mataifa kwa njia ya imani. Injili ilihubiriwa kwanza kwa Abrahamu: “katika wewe mataifa yote yatabarikiwa”.

9	ὥστε,	οἱ	ἐκ	πίστεως	εὐλογοῦνται	σὺν	τῷ	πιστῷ	Ἀβραάμ.
	hivyo	–wale	wa	imani	wanabarikiwa	pamoja–na	–yule	mwaminifu	Ibrahimu
	G5620	G3588	G1537	G4102	G2127	G4862	G3588	G4103	G0011

Ili baadaye wale ambao wana imani wabarikiwe pamoja na Abrahamu, ambaye alikuwa na imani.

10	Ὅσοι	γὰρ	ἐξ	ἔργων	νόμου	εἰσὶν,	ὑπὸ	κατάραν	εἰσίν.	γέγραπται
	Wote	basi	wa	matendo	ya–sheria	walio	chini–ya	laana	wako	imeandikwa
	G3745	G1063	G1537	G2041	G3551	G1510	G5259	G2671	G1510	G1125

γὰρ	ὅτι,	Ἐπικατάρατος	πᾶς	ὃς	οὐκ	ἐμμένει	πᾶσιν	τοῖς
basi	kwamba	Amelaaniwa	kila–mtu	ambaye	ha	endelei	katika–yote	–yale
G1063	G3754	G1944	G3956	G3739	G3756	G1696	G3956	G3588

γεγραμμένοις	ἐν	τῷ	βιβλίῳ	τοῦ	νόμου,	τοῦ	ποιῆσαι	αὐτά.
yaliyoandikwa	katika	–la	kitabu	cha	sheria	cha	kuyatenda	hayo
G1125	G1722	G3588	G0975	G3588	G3551	G3588	G4160	G0846

Wale ambao wanategemea matendo ya sheria wako chini ya laana. Kwa kuwa imeandikwa, “Amelaaniwa kila mtu ambaye hashikamani na mambo yote yaliyoandikwa katika kitabu cha sheria, kuyatenda yote.”

11	ὅτι	δὲ	ἐν	νόμῳ,	οὐδεὶς	δικαιοῦται	παρὰ	τῷ	Θεῷ,	δῆλον;
	kwamba	basi	kwa	sheria,	hakuna	anahesabiwa–haki	mbele–ya	–huyo	Mungu	ni–wazi
	G3754	G1161	G1722	G3551	G3762	G1344	G3844	G3588	G2316	G1212

ὅτι,	Ὁ	δίκαιος	ἐκ	πίστεως	ζήσεται.
kwamba	Yule	mwenye–haki	kwa	imani	ataishi
G3754	G3588	G1342	G1537	G4102	G2198

Sasa ni wazi kwamba Mungu hamhesabii haki hata mmoja kwa sheria, kwa kuwa “Mwenye haki ataishi kwa imani”.

12	ὁ	δὲ	νόμος	οὐκ	ἔστιν	ἐκ	πίστεως;	ἀλλ’,	Ὁ	ποιήσας	αὐτὰ	ζήσεται
	–hiyo	basi	sheria	si	ni	ya	imani	bali	Yule	atendaye	hayo	ataishi
	G3588	G1161	G3551	G3756	G1510	G1537	G4102	G0235	G3588	G4160	G0846	G2198

ἐν	αὐτοῖς.
katika	hayo
G1722	G0846

Sheria haitokani na imani, lakini badala yake “Ambaye hufanya mambo haya katika sheria, ataishi kwa sheria.”

13	Χριστὸς	ἡμᾶς	ἐξηγόρασεν	ἐκ	τῆς	κατάρας	τοῦ	νόμου,	γενόμενος
	Kristo	sisi	alitununua	kutoka	–ile	laana	ya	sheria	akiwa
	G5547	G1473	G1805	G1537	G3588	G2671	G3588	G3551	G1096

ὑπὲρ	ἡμῶν	κατάρα,	ὅτι	γέγραπται,	Ἐπικατάρατος	πᾶς	ὁ
kwa–ajili–yetu	yetu	laana	kwa–sababu	imeandikwa	Amelaaniwa	kila–mtu	–yule
G5228	G1473	G2671	G3754	G1125	G1944	G3956	G3588

κρεμάμενος	ἐπὶ	ξύλου;
aliyening'inia	juu–ya	mti
G2910	G1909	G3586

Kristo alitukomboa sisi kutoka katika laana ya sheria wakati alipofanyika laana kwa ajili yetu. Kwa kuwa imeandikwa, “Amelaaniwa kila mtu aangikwaye juu ya mti.”

14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται, ἐν Ἰησοῦ
ili kwa –za mataifa –hiyo baraka ya Ibrahimu ifike katika Yesu
G2443 G1519 G3588 G1484 G3588 G2129 G3588 G0011 G1096 G1722 G2424

Χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν, διὰ τῆς πίστεως.
Kristo ili –ile ahadi ya Roho tuipokee kwa–njia–ya –ya imani
G5547 G2443 G3588 G1860 G3588 G4151 G2983 G1223 G3588 G4102

Lengo lilikuwa kwamba, baraka ambazo zilikuwa kwa Ibrahimu zingekuja kwa watu wa mataifa katika Kristo Yesu, ili kwamba tuweze kupokea ahadi ya Roho kupitia imani.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω, ὅμως ἀνθρώπου
Ndugu kwa–namna–ya–kibinadamu kibinadamu nasema hata ya–mwanadamu
G0080 G2596 G0444 G3004 G3676 G0444

κεκυρωμένην διαθήκην, οὐδεὶς ἀθετεῖ, ἢ ἐπιδιατάσσεται.
iliyothibitishwa agano hakuna anaikataa au anaongeza
G2964 G1242 G3762 G0114 G2228 G1928

Ndugu, ninazungumza kwa namna ya kibinadamu. Hata wakati ambapo agano la kibinadamu limekwisha kuwekwa imara, hakuna awezaye kupuuza au kuongezea.

16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ;
kwa basi Ibrahimu zilisemwa –hizo ahadi na kwa uzao wake
G3588 G1161 G0011 G2046 G3588 G1860 G2532 G3588 G4690 G0846

οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν; ἀλλ’ ὡς ἐφ’
ha yasemi Na kwa–wale mbegu kama juu–ya wengi bali kama juu–ya
G3756 G3004 G2532 G3588 G4690 G5613 G1909 G4183 G0235 G5613 G1909

ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός.
mmoja Na kwa uzao wako ambaye ni Kristo
G1520 G2532 G3588 G4690 G4771 G3739 G1510 G5547

Sasa ahadi zilisemwa kwa Ibrahim na kwa kizazi chake. Haisemi, “kwa vizazi,” kumaanisha wengi, bali badala yake kwa mmoja pekee, “kwa kizazi chako,” ambaye ni Kristo.

17 τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην, προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ
hili basi nasema agano lililothibitishwa–kabla na –huyo Mungu –hiyo
G3778 G1161 G3004 G1242 G4300 G5259 G3588 G2316 G3588

μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς, νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς
baada–ya miaka–mia–nne na thelathini miaka iliyokuja sheria hai batilishi ili
G3326 G5071 G2532 G5144 G2094 G1096 G3551 G3756 G0208 G1519

τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
–ile kuibatilisha –ile ahadi
G3588 G2673 G3588 G1860

Sasa nasema hivi, sheria ambayo ilikuja miaka 430 baadaye, haiondoi agano la nyuma lililowekwa na Mungu.

18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας; τῷ δὲ
kama basi kwa sheria –hiyo urithi si–tena kwa ahadi kwa basi
G1487 G1063 G1537 G3551 G3588 G2817 G3765 G1537 G1860 G3588 G1161

Ἀβραὰμ δι’ ἐπαγγελίας, κεχάρισται ὁ Θεός.
Ibrahimu kwa–njia–ya ahadi alimpa –huyo Mungu
G0011 G1223 G1860 G5483 G3588 G2316

Kwa kuwa kama urithi ungelikuja kwa njia ya sheria, usingekuwa tena umekuja kwa njia ya ahadi. Lakini Mungu aliutoa bure kwa Ibrahimu kwa njia ya ahadi.

19	Τί	οὖν	ὁ	νόμος?	τῶν	παραβάσεων	χάριν	προσετέθη,	
	Basi–sheria–ni–nini	basi	–hiyo	sheria	ya	makosa	kwa–sababu–ya	iliongezwa	
	G5101	G3767	G3588	G3551	G3588	G3847	G5484	G4369	

ἄχρις	οὗ	ἔλθῃ	τὸ	σπέρμα	ᾧ	ἐπήγγελται,	διαταγεὶς	
hadi	atakapokuja	afike	–huyo	uzao	ambaye–kwake	aliahidiwa	iliyoamriwa	
G0891	G3739	G2064	G3588	G4690	G3739	G1861	G1299	

δι’	ἀγγέλων	ἐν	χειρὶ	μεσίτου.	
kwa–njia–ya	malaika	kwa	mkono	wa–mpatanishi	
G1223	G0032	G1722	G5495	G3316	

Kwa nini sasa sheria ilitolewa? Iliongezwa kwa sababu ya makosa, mpaka mzao wa Ibrahimu aje kwa wale ambao kwao alikuwa ameahidiwa. Sheria iliwekwa katika shinikizo kupitia malaika kwa mkono wa mpatanishi.

20	ὁ	δὲ	μεσίτης	ἑνὸς	οὐκ	ἔστιν;	ὁ	δὲ	Θεὸς	εἷς	ἐστιν.
	–huyo	basi	mpatanishi	wa–mmoja	si	ni	–huyo	basi	Mungu	mmoja	ni
	G3588	G1161	G3316	G1520	G3756	G1510	G3588	G1161	G2316	G1520	G1510

Sasa mpatanishi humaanisha zaidi ya mtu mmoja, bali Mungu ni mmoja peke yake.

21	ὁ	οὖν	νόμος	κατὰ	τῶν	ἐπαγγελιῶν	τοῦ	Θεοῦ?	μὴ	γένοιτο!
	–hiyo	basi	sheria	kinyume–na	–za	ahadi	za	Mungu	isiwe–hivyo	isiwe–hivyo
	G3588	G3767	G3551	G2596	G3588	G1860	G3588	G2316	G3361	G1096

εἰ	γὰρ	ἐδόθη	νόμος	ὁ	δυνάμενος	ζωοποιῆσαι,	ὄντως	ἐκ	νόμου
kama	basi	ilitolewa	sheria	–hiyo	yenye–uwezo	kutoa–uzima	kweli	kwa	sheria
G1487	G1063	G1325	G3551	G3588	G1410	G2227	G3689	G1537	G3551

ἂν	ἦν	ἡ	δικαιοσύνη;
ingekuwa	ingekuwa	–hiyo	haki
G0302	G1510	G3588	G1343

Kwa hiyo je sheria iko kinyume na ahadi za Mungu? La hasha! Kwa kuwa kama sheria iliyokuwa imetolewa ilikuwa na uwezo wa kuleta uzima, haki ingepatikana kwa sheria.

22	ἀλλὰ	συνέκλεισεν	ἡ	γραφὴ	τὰ	πάντα	ὑπὸ	ἁμαρτίαν,	ἵνα	ἡ
	lakini	zilifunga	–hizo	Maandiko	–za	vitu–vyote	chini–ya	dhambi	ili	–hiyo
	G0235	G4788	G3588	G1124	G3588	G3956	G5259	G0266	G2443	G3588

ἐπαγγελία,	ἐκ	πίστεως	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	δοθῇ	τοῖς	πιστεύουσιν.	
ahadi	kwa	imani	ya–Yesu	Kristo	itolewe	kwa–wale	wanaoamini	
G1860	G1537	G4102	G2424	G5547	G1325	G3588	G4100	

Lakini badala yake, andiko limefunga mambo yote chini ya dhambi. Mungu alifanya hivi ili kwamba ahadi yake ya kutuokoa sisi kwa imani katika Yesu Kristo iweze kupatikana kwa wale wanao amini.

23	Πρὸ	τοῦ	δὲ	ἐλθεῖν	τὴν	πίστιν,	ὑπὸ	νόμον	ἐφρουρούμεθα,
	Kabla	ya	basi	kuja	–hiyo	imani	chini–ya	sheria	tulilindwa
	G4253	G3588	G1161	G2064	G3588	G4102	G5259	G3551	G5432

συνκλειόμενοι	εἰς	τὴν	μέλλουσαν	πίστιν	ἀποκαλυφθῆναι.	
tukifungwa	hadi	–ile	itakayokuja	imani	ifunuliwe	
G4788	G1519	G3588	G3195	G4102	G0601	

Lakini kabla ya imani katika Kristo haijaja, tulikuwa tumefungwa na kuwa chini ya sheria hadi uje ufunuo wa imani.

24 ὥστε ὁ νόμος, παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν, εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως
hivyo –hiyo sheria mlezi wetu ilikuwa hadi Kristo ili kwa imani
G5620 G3588 G3551 G3807 G1473 G1096 G1519 G5547 G2443 G1537 G4102

δικαιωθῶμεν.
tuhesabiwe–haki
G1344

Kwa hiyo sheria ilifanyika kiongozi wetu hadi Kristo alipokuja, ili kwamba tuhesabiwe haki kwa imani.

25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν;
baada–ya–kuja basi –ile imani si–tena chini–ya mlezi tuko
G2064 G1161 G3588 G4102 G3765 G5259 G3807 G1510

Sasa kwa kuwa imani imekuja, hatuko tena chini ya mwangalizi.

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε, διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ
Ninyi–nyote basi wana wa–Mungu ninyi kwa–njia–ya –ya imani katika Kristo
G3956 G1063 G5207 G2316 G1510 G1223 G3588 G4102 G1722 G5547

Ἰησοῦ.
Yesu
G2424

Kwa kuwa ninyi nyote ni watoto wa Mungu kupitia imani katika Kristo Yesu.

27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.
wote basi katika Kristo mliobatizwa Kristo mmemvaa
G3745 G1063 G1519 G5547 G0907 G5547 G1746

Wote ambao mlibatizwa katika Kristo mmejivika Kristo.

28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην; οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος;
hakuna tena Myahudi wala Mgiriki hakuna tena mtumwa wala huru
G3756 G1762 G2453 G3761 G1672 G3756 G1762 G1401 G3761 G1658

οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ; πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε, ἐν
hakuna tena mwanaume na mwanamke ninyi–wote basi ninyi mmoja ninyi katika
G3756 G1762 G0730 G2532 G2338 G3956 G1063 G4771 G1520 G1510 G1722

Χριστῷ Ἰησοῦ.
Kristo Yesu
G5547 G2424

Hakuna Myahudi wala Myunani, mtumwa wala huru, mwanaume wala mwanamke, kwa kuwa ninyi nyote ni mmoja katika Kristo Yesu.

29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ’
kama basi ninyi wa–Kristo basi wa Ibrahimu uzao ninyi kwa–mujibu–wa
G1487 G1161 G4771 G5547 G0686 G3588 G0011 G4690 G1510 G2596

ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.
ahadi warithi
G1860 G2818

Kama ninyi ni wa Kristo, basi ni uzao wa Ibrahimu, warithi kwa mujibu wa ahadi.

Chapter 4

1 Λέγω δέ, ἐφ’ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν
Nasema basi kwa-muda wowote wakati -yule mrithi mtoto akiwa hapana
G3004 G1161 G1909 G3745 G5550 G3588 G2818 G3516 G1510 G3762

διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν;
tofauti na-mtumwa bwana wa-wote akiwa
G1308 G1401 G2962 G3956 G1510

Ninasema kwamba maadamu mrithi ni mtoto, hana tofauti na mtumwa, hata ingawa ni mmiliki wa mali yote.

2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν, καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας
lakini chini-ya walezi yuko na wasimamizi hadi -wa wakati-uliopangwa
G0235 G5259 G2012 G1510 G2532 G3623 G0891 G3588 G4287

τοῦ πατρός.
wa baba
G3588 G3962

Badala yake, yuko chini ya waangalizi na wadhamini mpaka wakati uliowekwa na baba yake.

3 οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ
vivyo-hivyo pia sisi wakati tulikuwa watoto chini-ya -za nguvu za
G3779 G2532 G1473 G3753 G1510 G3516 G5259 G3588 G4747 G3588

κόσμου ἤμεθα δεδουλωμένοι.
ulimwengu tulikuwa tumefungwa-utumwani
G2889 G1510 G1402

Kadhalika pia na sisi, tulipokuwa watoto, tulishikiliwa katika utumwa wa kanuni za kwanza za ulimwengu.

4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς
wakati basi ulikuja -huo utimilifu wa wakati alimtuma -huyo Mungu
G3753 G1161 G2064 G3588 G4138 G3588 G5550 G1821 G3588 G2316

τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
-huyo Mwana wake aliyezaliwa na mwanamke aliyezaliwa chini-ya sheria
G3588 G5207 G0846 G1096 G1537 G1135 G1096 G5259 G3551

Lakini wakati sahihi ulipofika, Mungu alimtuma mwanawe, mzaliwa wa mwanamke, mzaliwa chini ya sheria.

5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.
ili -wale walio-chini-ya sheria awakomboa ili -ule uwana tuupokee
G2443 G3588 G5259 G3551 G1805 G2443 G3588 G5206 G0618

Alifanya hivi ili kuwakomboa wale waliokuwa chini ya sheria, ili kwamba tupokee hali ya kuwa kama wana.

6 Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ
Kwa-sababu basi ninyi wana alituma -huyo Mungu -huyo Roho wa
G3754 G1161 G1510 G5207 G1821 G3588 G2316 G3588 G4151 G3588

Υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον, Ἀββᾶ! ὁ Πατήρ!
Mwana wake ndani-ya -za mioyo yetu akilia Aba -huyo Baba
G5207 G0846 G1519 G3588 G2588 G1473 G2896 G0005 G3588 G3962

Kwa sababu ninyi ni wana, Mungu alimtuma Roho wa mwanawe ndani ya mioyo yetu, Roho aitaye, “Abba, Baba.”

7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός; εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος
hivyo si-tena wewe mtumwa bali mwana kama basi mwana pia mrithi
G5620 G3765 G1510 G1401 G0235 G5207 G1487 G1161 G5207 G2532 G2818

διὰ Θεοῦ.
kwa-njia-ya Mungu
G1223 G2316

Kwa sababu hii wewe si mtumwa tena bali mwana. Kama ni mwana, basi wewe pia ni mrithi kupitia Mungu.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ
Lakini wakati–ule kweli msi mjuao Mungu, mliwatumikia –wale kwa–asili si
G0235 G5119 G3303 G3756 G1492 G2316 G1398 G3588 G5449 G3361

οὖσιν θεοῖς;
walio miungu
G1510 G2316

Hata kabla, wakati hamkumjua Mungu, mlikuwa watumwa kwa wale ambao kwa asili si miungu kabisa.

9 νῦν δὲ, γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς
sasa basi mkimjua Mungu zaidi basi mkijulikana na Mungu, jinsi–gani
G3568 G1161 G1097 G2316 G3123 G1161 G1097 G5259 G2316 G4459

ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν
mnageuka tena kwenye –za dhaifu na maskini nguvu ambazo tena
G1994 G3825 G1909 G3588 G0772 G2532 G4434 G4747 G3739 G3825

ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε?
upya kuzitumikia mnataka
G0509 G1398 G2309

Lakini sasa kwamba mnamjua Mungu, au kwamba mnajulikana na Mungu, kwa nini mnarudi tena kwenye kanuni dhaifu za kwanza na zisizo za thamani? Je mnataka kuwa watumwa tena?

10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.
siku mnazishika na miezi, na nyakati na miaka
G2250 G3906 G2532 G3376 G2532 G2540 G2532 G1763

Mnashika kwa uangalifu siku maalumu, miandamo ya miezi, majira, na miaka. Ninaogopa kwa ajili yenu.

11 φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
nawaogopea ninyi labda labda bure nimejitaabisha kwa–ajili yenu
G5399 G4771 G3361 G4459 G1500 G2872 G1519 G4771

Ninaogopa kwamba kwa namna fulani nimejitaabisha bure.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί; δέομαι ὑμῶν:
Iweni kama mimi kwa–sababu mimi–pia kama ninyi ndugu nawasihi ninyi
G1096 G5613 G1473 G3754 G2504 G5613 G4771 G0080 G1189 G4771

οὐδέν με ἠδικήσατε.
hapana mimi mkunidhulumu
G3762 G1473 G0091

Ninawasihi, ndugu, muwe kama nilivyo, kwa kuwa pia nimekuwa kama mlivyo. Hamkunikosea.

13 οἴδατε δὲ ὅτι δι’ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς, εὐηγγελισάμην ὑμῖν
mnajua basi kwamba kwa–sababu–ya udhaifu wa mwili niliwahubiri ninyi
G1492 G1161 G3754 G1223 G0769 G3588 G4561 G2097 G4771

τὸ πρότερον;
–ile mara–ya–kwanza
G3588 G4386

Bali mnajua kwamba ilikuwa ni kwa sababu ya ugonjwa wa mwili kwamba nilihubiri injili kwenu kwa mara ya kwanza.

14	καὶ	τὸν	πειρασμὸν	ὑμῶν,	ἐν	τῇ	σαρκί	μου,	οὐκ	ἐξουθενήσατε,
	na	–ule	majaribu	yenu	katika	–wa	mwili	wangu	hamku	nidharau
	G2532	G3588	G3986	G4771	G1722	G3588	G4561	G1473	G3756	G1848

οὐδὲ	ἐξεπτύσατε;	ἀλλὰ	ὡς	ἄγγελον	Θεοῦ,	ἐδέξασθέ	με,	ὡς
wala	mkunitemea–mate	bali	kama	malaika	wa–Mungu	mlinipokea	mimi	kama
G3761	G1609	G0235	G5613	G0032	G2316	G1209	G1473	G5613

Χριστὸν	Ἰησοῦν.
Kristo	Yesu
G5547	G2424

Ingawa hali yangu ya mwili iliwaweka katika jaribu, hamkunidharau au kunikataa. Badala yake mlinipokea kama malaika wa Mungu, kana kwamba nilikuwa Kristo Yesu mwenyewe.

15	ποῦ	οὖν	ὁ	μακαρισμὸς	ὑμῶν?	μαρτυρῶ	γὰρ,	ὑμῖν	ὅτι,	εἰ
	wapi	basi	–ule	baraka	yenu	nashuhudia	basi	kwenu	kwamba	kama
	G4226	G3767	G3588	G3108	G4771	G3140	G1063	G4771	G3754	G1487

δυνατὸν,	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	ὑμῶν	ἐξορύξαντες,	ἐδώκατέ	μοι.
ingewezekana	–hayo	macho	yenu	mkiyatoa	mngenipa	mimi
G1415	G3588	G3788	G4771	G1846	G1325	G1473

Kwa hiyo, iko wapi sasa furaha yenu? kwa kuwa ninashuhudia kwenu kwamba, ikiwezekana, mungelin'goa macho yenu na kunipa mimi.

16	ὥστε	ἐχθρὸς	ὑμῶν	γέγονα,	ἀληθεύων	ὑμῖν?
	hivyo	adui	yenu	nimekuwa	nikiwaambieni–kweli	ninyi
	G5620	G2190	G4771	G1096	G0226	G4771

Hivyo sasa, je nimekuwa adui yenu kwa sababu ninawaambia ukweli?

17	ζηλοῦσιν	ὑμᾶς	οὐ	καλῶς,	ἀλλὰ	ἐκκλεῖσαι	ὑμᾶς.	θέλουσιν,	ἵνα
	wanawaonea–wivu	ninyi	si	vizuri	bali	kuwatenga	ninyi	wanataka	ili
	G2206	G4771	G3756	G2573	G0235	G1576	G4771	G2309	G2443

αὐτοὺς	ζηλοῦτε.
wao	mwawaonee–wivu
G0846	G2206

Wanawatafuta kwa shauku, bali si kwa mema. Wanataka kuwatenganisha ninyi na mimi ili muwafuate.

18	καλὸν	δὲ	ζηλοῦσθαι	ἐν	καλῷ	πάντοτε,	καὶ	μὴ	μόνον	ἐν	τῷ
	ni–vizuri	basi	kuoneana–wivu	katika	jema	siku–zote	na	si	tu	wakati	–ule
	G2570	G1161	G2206	G1722	G2570	G3842	G2532	G3361	G3440	G1722	G3588

παρεῖναί,	με	πρὸς	ὑμᾶς.
niwapo	mimi	pamoja–na	ninyi
G3918	G1473	G4314	G4771

Ni vyema daima kuwa na shauku kwa sababu zilizo njema, na si tu wakati ninapokuwa pamoja nanyi.

19	τέκνα	μου,	οὓς	πάλιν	ὠδίνω,	μέχρις	οὗ	μορφωθῇ
	watoto	wangu	ambao	tena	ninawaonea–utungu	hadi	atakapoundwa	aundwe
	G5043	G1473	G3739	G3825	G5605	G3360	G3739	G3445

Χριστὸς	ἐν	ὑμῖν --
Kristo	ndani	yenu
G5547	G1722	G4771

Wanangu wadogo, ninaumwa uchungu kwa ajili yenu tena mpaka Kristo aumbike ndani yenu.

20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου,
ningependa basi kuwapo kwa ninyi sasa na kuibadili –ule sauti yangu
G2309 G1161 G3918 G4314 G4771 G0737 G2532 G0236 G3588 G5456 G1473

ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
kwa–sababu nataabika kuhusu ninyi
G3754 G0639 G1722 G4771

Ningependa kuwepo pale pamoja nanyi sasa na kugeuza sauti yangu, kwa sababu ninamashaka juu yenu.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
Niambieni mimi –ninyi chini–ya sheria mnaotaka kuwa –ile sheria hamwi
G3004 G1473 G3588 G5259 G3551 G2309 G1510 G3588 G3551 G3756

ἀκούετε?
sikii
G0191

Niambieni, ninyi ambao mnatamani kuwa chini ya sheria, hamsikii sheria isemavyo?

22 γέγραπται γὰρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν; ἕνα ἐκ τῆς
imeandikwa basi kwamba Ibrahimu wawili wana alikuwa–nao mmoja kwa –yule
G1125 G1063 G3754 G0011 G1417 G5207 G2192 G1520 G1537 G3588

παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.
mjakazi na mmoja kwa –yule huru
G3814 G2532 G1520 G1537 G3588 G1658

Kwa kuwa imeandikwa kwamba Abrahamu alikuwa na wana wa kiume wawili, mmoja kwa yule mwanamke mtumwa na mwingine kwa mwanamke huru.

23 ἀλλ’ ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται; ὁ δὲ
lakini –yule kweli kwa –yule mjakazi, kwa–mwili mwili alizaliwa –yule basi
G0235 G3588 G3303 G1537 G3588 G3814 G2596 G4561 G1080 G3588 G1161

ἐκ τῆς ἐλευθέρας, δι’ τῆς ἐπαγγελίας --
kwa –yule huru kwa–njia–ya –ile ahadi
G1537 G3588 G1658 G1223 G3588 G1860

Hata hivyo, yule wa mtumwa alizaliwa kwa mwili tu, bali yule wa mwanamke huru alizaliwa kwa ahadi.

24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα: αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν
ambayo ni mfano hawa basi ni mbili maagano moja kweli
G3748 G1510 G0238 G3778 G1063 G1510 G1417 G1242 G1520 G3303

ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἁγάρ.
kutoka mlima Sinai kwa utumwa inazaa ambayo ni Hagari
G0575 G3735 G4614 G1519 G1397 G1080 G3748 G1510 G0028

Mambo haya yanaweza kuelezwa kwa kutumia mfano, kwa kuwa wanawake hawa wanafanana na maagano mawili. Mojawapo kutoka katika mlima Sinai. Huzaa watoto ambao ni watumwa. huyu ni Hajiri.

25 τὸ δὲ Ἁγὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν, ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ
–hilo basi Hagari Sinai mlima ni katika –ya Arabia inalingana basi na
G3588 G1161 G0028 G4614 G3735 G1510 G1722 G3588 G0688 G4960 G1161 G3588

νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς;
ya–sasa Yerusalemu inatumikia basi pamoja–na –wa watoto wake
G3568 G2419 G1398 G1063 G3326 G3588 G5043 G0846

Sasa Hajiri ni mlima Sinai ulioko Arabuni. Hufananishwa na Yerusalem ya sasa, kwa kuwa ni mtumwa pamoja na watoto wake.

26	ἡ	δὲ	ἄνω	Ἰερουσαλὴμ,	ἐλευθέρα	ἐστίν,	ἥτις	ἐστὶν	μήτηρ	ἡμῶν.
	–ile	basi	ya–juu	Yerusalemu	huru	ni	ambayo	ni	mama	yetu
	G3588	G1161	G0507	G2419	G1658	G1510	G3748	G1510	G3384	G1473

Bali Yerusalemu ambayo iko juu ni huru, na hii ndiyo mama yetu.

27	γέγραπται	γάρ,	Εὐφράνθητι,	στεῖρα	ἡ	οὐ	τίκτουσα;	ῥῆξον	καὶ	
	imeandikwa	basi	Furahi	tasa	–yule	usiye	zaa	paza–sauti	na	
	G1125	G1063	G2165	G4723	G3588	G3756	G5088	G4486	G2532	
	βόησον,	ἡ	οὐκ	ὠδίνουσα;	ὅτι	πολλὰ	τὰ	τέκνα	τῆς	ἐρήμου
	piga–kelele	–yule	usiye	onea–utungu	kwa–sababu	wengi	–wa	watoto	wa	aliyeachwa
	G0994	G3588	G3756	G5605	G3754	G4183	G3588	G5043	G3588	G2048
	μᾶλλον,	ἢ	τῆς	ἐχούσης	τὸν	ἄνδρα.				
	zaidi	kuliko	wa	aliye–na	–huyo	mume				
	G3123	G2228	G3588	G2192	G3588	G0435				

Kwa kuwa imeandikwa, “Furahi, wewe mwanamke uliye tasa, wewe usiye zaa. Paza sauti na upige kelele kwa furaha, wewe ambaye huna uzoefu wa kuzaa. kwa maana wengi ni watoto wa aliye tasa, zaidi ya wale wa yule ambaye ana mume.”

28	ὑμεῖς	δέ,	ἀδελφοί,	κατὰ	Ἰσαὰκ,	ἐπαγγελίας	τέκνα	ἐστέ.	
	ninyi	basi	ndugu	kwa–mujibu–wa	Isaka	wa–ahadi	watoto	ninyi	
	G4771	G1161	G0080	G2596	G2464	G1860	G5043	G1510	

Sasa ndugu, kama Isaka, ninyi ni watoto wa ahadi.

29	ἀλλ’	ὥσπερ	τότε	ὁ	κατὰ	σάρκα	γεννηθεὶς,	ἐδίωκεν	τὸν
	lakini	kama–vile	wakati–ule	–yule	kwa–mwili	mwili	aliyezaliwa	alimtesa	–yule
	G0235	G5618	G5119	G3588	G2596	G4561	G1080	G1377	G3588
	κατὰ	Πνεῦμα,	οὕτως	καὶ	νῦν.				
	kwa–Roho	Roho	vivyo–hivyo	pia	sasa				
	G2596	G4151	G3779	G2532	G3568				

Kwa wakati ule ambao mtu ambaye alizaliwa kwa mujibu wa mwili alimtesa yule aliyezaliwa kwa mujibu wa Roho. Kwa sasa ni vilevile.

30	ἀλλὰ	τί	λέγει	ἡ	γραφή?	Ἔκβαλε	τὴν	παιδίσκην	καὶ	τὸν	υἱὸν
	lakini	nini	yasema	–hayo	Maandiko	Mfukuze	–yule	mjakazi	na	–huyo	mwana
	G0235	G5101	G3004	G3588	G1124	G1544	G3588	G3814	G2532	G3588	G5207
	αὐτῆς;	οὐ	γὰρ	μὴ	κληρονομήσει	ὁ	υἱὸς	τῆς	παιδίσκης,	μετὰ	
	wake	ha	basi	ata	rithi	–huyo	mwana	wa	mjakazi	pamoja–na	
	G0846	G3756	G1063	G3361	G2816	G3588	G5207	G3588	G3814	G3326	
	τοῦ	υἱοῦ	τῆς	ἐλευθέρας.							
	–huyo	mwana	wa	huru							
	G3588	G5207	G3588	G1658							

Maandiko husemaje? “Muondoe mwanamke mtumwa pamoja na mwanawe wa kiume. Kwa kuwa mtoto wa mwanamke mtumwa hatarithi pamoja na mtoto wa mwanamke huru.”

31	διό,	ἀδελφοί,	οὐκ	ἐσμὲν	παιδίσκης	τέκνα,	ἀλλὰ	τῆς	ἐλευθέρας.
	kwa–hivyo	ndugu	si	sisi	wa–mjakazi	watoto	bali	wa	huru
	G1352	G0080	G3756	G1510	G3814	G5043	G0235	G3588	G1658

Kwa hiyo, ndugu, sisi si watoto wa mwanamke mtumwa, bali ni wa mwanamke huru.

Chapter 5

1	Τῇ	ἐλευθερίᾳ,	ἡμᾶς	Χριστὸς	ἠλευθέρωσεν;	στήκετε,	οὖν,	καὶ	μὴ	
	Kwa–uhuru	uhuru	sisi	Kristo	alitukomboa	simameni	basi	na	msi	
	G3588	G1657	G1473	G5547	G1659	G4739	G3767	G2532	G3361	

πάλιν	ζυγῷ	δουλείας	ἐνέχεσθε.
tena	kwa–nira	ya–utumwa	mfungwe
G3825	G2218	G1397	G1758

Ni kwa sababu Kristo alitupa uhuru ili tuwe huru. Hivyo, simameni imara wala msinaswe tena katika kongwa la utumwa.

2	Ἴδε,	ἐγὼ	Παῦλος	λέγω	ὑμῖν,	ὅτι	ἐὰν	περιτέμνησθε,	Χριστὸς	
	Tazama	mimi	Paulo	nawaambia	ninyi	kwamba	mkitahiriwa	mkitahiriwa	Kristo	
	G3708	G1473	G3972	G3004	G4771	G3754	G1437	G4059	G5547	

ὑμᾶς	οὐδὲν	ὠφελήσει.	
ninyi	hata–kidogo	hatawafaidia	
G4771	G3762	G5623	

Tazama, Mimi Paulo, ninawaambia kwamba ikiwa mtatahiriwa, Kristo hatawafaidia kwa njia yoyote ile.

3	μαρτύρομαι	δὲ	πάλιν	παντὶ	ἀνθρώπῳ	περιτεμνομένῳ,	ὅτι	ὀφειλέτης	
	nashuhudia	basi	tena	kwa–kila	mtu	anayetahiriwa	kwamba	mdaiwa	
	G3143	G1161	G3825	G3956	G0444	G4059	G3754	G3781	

ἐστὶν,	ὅλον	τὸν	νόμον	ποιῆσαι.	
yeye	yote	–ile	sheria	kuitenda	
G1510	G3650	G3588	G3551	G4160	

Tena, namshuhudia kila mwanaume aliyetahiriwa kwamba anapaswa kuwajibika kwa sheria yote.

4	κατηργήθητε	ἀπὸ	Χριστοῦ,	οἵτινες	ἐν	νόμῳ	δικαιοῦσθε;	τῆς	χάριτος	
	mmetengwa	na	Kristo	–ninyi	kwa	sheria	mnaohesabiwa–haki	kutoka	neema	
	G2673	G0575	G5547	G3748	G1722	G3551	G1344	G3588	G5485	

ἐξεπέσατε.	
mmeanguka	
G1601	

Mmetengwa mbali na Kristo, wale wote “mnaohesabiwa haki” kwa sheria. Mmeanguka mbali na neema.

5	ἡμεῖς	γὰρ,	Πνεύματι,	ἐκ	πίστεως,	ἐλπίδα	δικαιοσύνης	ἀπεκδεχόμεθα.
	sisi	basi	kwa–Roho	kwa	imani	tumaini	la–haki	tunalingojea
	G1473	G1063	G4151	G1537	G4102	G1680	G1343	G0553

Maana kwa njia ya Roho, kwa imani tunasubiri ujasiri wa haki.

6	ἐν	γὰρ	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	οὔτε	περιτομή	τι	ἰσχύει,	οὔτε
	katika	basi	Kristo	Yesu	wala	kutahiriwa	chochote	hakuna–nguvu	wala
	G1722	G1063	G5547	G2424	G3777	G4061	G5100	G2480	G3777

ἀκροβυστία;	ἀλλὰ	πίστις	δι’	ἀγάπης	ἐνεργουμένη.	
kutokutahiriwa	bali	imani	kwa–njia–ya	upendo	ifanyayo–kazi	
G0203	G0235	G4102	G1223	G0026	G1754	

Katika Kristo Yesu kutahiriwa au kutokutahiriwa hakuna maana yoyote. Ni imani pekee inayofanya kazi kupitia upendo ndiyo humaanisha kitu.

7	Ἐτρέχετε	καλῶς.	τίς	ὑμᾶς	ἐνέκοψεν,	‹τῇ›	ἀληθείᾳ	μὴ	πείθεσθαι?
	Mlikimbia	vizuri	nani	ninyi	aliwakatisha	kwa–kweli	kweli	msi	tii
	G5143	G2573	G5101	G4771	G1465	G3588	G0225	G3361	G3982

Mlikuwa mnapiga mbio vizuri. Nani aliwazuia kutokuitii kweli?

8	ἡ	πεισμονὴ	οὐκ	ἐκ	τοῦ	καλοῦντος	ὑμᾶς.
	–hiyo	kushawishika	si	kutoka–kwa	–yule	aliyewaita	ninyi
	G3588	G3988	G3756	G1537	G3588	G2564	G4771

Ushawishi wa kufanya hivyo hautoki kwake yeye anayewaita ninyi.

9	μικρὰ	ζύμη	ὅλον	τὸ	φύραμα	ζυμοῖ.
	kidogo	chachu	yote	–ilo	donge	huchachua
	G3398	G2219	G3650	G3588	G5445	G2220

Chachu kidogo huathiri donge zima.

10	ἐγὼ	πέποιθα	εἰς	ὑμᾶς	ἐν	Κυρίῳ,	ὅτι	οὐδὲν	ἄλλο	φρονήσετε.
	mimi	naamini	katika	ninyi	katika	Bwana	kwamba	chochote	kingine	hamtawaza
	G1473	G3982	G1519	G4771	G1722	G2962	G3754	G3762	G0243	G5426

ὁ	δὲ	ταράσσων	ὑμᾶς,	βαστάσει	τὸ	κρίμα,	ὅστις	ἐὰν	ᾖ.
–yule	basi	anayewasumbua	ninyi	atabeba	–ile	hukumu	yeyote	awe–naye	awe
G3588	G1161	G5015	G4771	G0941	G3588	G2917	G3748	G1437	G1510

Nina matumaini na ninyi katika Bwana kwamba hamtafikiri kwa njia nyingine yoyote. Yeyote yule atakayewapotosha atabeba hukumu yake yeye mwenyewe, yeyote yule.

11	Ἐγὼ	δέ,	ἀδελφοί,	εἰ	περιτομὴν	ἔτι	κηρύσσω,	τί	ἔτι	διώκομαι?
	Mimi	basi	ndugu	kama	kutahiriwa	bado	ninahubiri	kwa–nini	bado	ninateswa
	G1473	G1161	G0080	G1487	G4061	G2089	G2784	G5101	G2089	G1377

ἄρα	κατήργηται	τὸ	σκάνδαλον	τοῦ	σταυροῦ.
basi	imeondolewa	–ilo	kizuizi	cha	msalaba
G0686	G2673	G3588	G4625	G3588	G4716

Ndugu, kama naendelea kutangaza tohara, kwanini bado ninateswa? Kwa suala hilo kile ambacho ni kizuizi cha msalaba kitaweza kuharibiwa.

12	Ὄφελον	καὶ	ἀποκόψονται,	οἱ	ἀναστατοῦντες	ὑμᾶς.
	Laiti	hata	wangejikata	–wale	wanaowavuruga	ninyi
	G3785	G2532	G0609	G3588	G0387	G4771

Ni matakwa yangu kuwa wale wanaowaongoza vibaya watajihasi wenyewe.

13	Ὑμεῖς	γὰρ	ἐπ’	ἐλευθερίᾳ	ἐκλήθητε,	ἀδελφοί;	μόνον	μὴ	τὴν	ἐλευθερίαν
	Ninyi	basi	kwa	uhuru	mliitwa	ndugu	tu	msi	–ule	uhuru
	G4771	G1063	G1909	G1657	G2564	G0080	G3440	G3361	G3588	G1657

εἰς	ἀφορμὴν	τῇ	σαρκί.	ἀλλὰ	διὰ	τῆς	ἀγάπης,	δουλεύετε
kuwa	nafasi	kwa–mwili	mwili	bali	kwa–njia–ya	–wa	upendo	tumikianeni
G1519	G0874	G3588	G4561	G0235	G1223	G3588	G0026	G1398

ἀλλήλοις.
ninyi–kwa–ninyi
G0240

Mungu amewaiteni ninyi, ndugu, kwenye uhuru. Ila msiutumie uhuru wenu kama fursa kwa mwili. Badala yake kwa upendo mhudumiane ninyi kwa ninyi.

14	ὁ	γὰρ	πᾶς	νόμος	ἐν	ἑνὶ	λόγῳ	πεπλήρωται	ἐν	τῷ:	Ἀγαπήσεις
	–hiyo	basi	yote	sheria	katika	moja	neno	imetimizwa	katika	–hilo	Mpende
	G3588	G1063	G3956	G3551	G1722	G1520	G3056	G4137	G1722	G3588	G0025

τὸν	πλησίον	σου	ὡς	σεαυτόν.
–huyo	jirani	yako	kama	mwenyewe
G3588	G4139	G4771	G5613	G4572

Kwa kuwa sheria yote imekamilika katika amri moja; nayo ni “Ni lazima umpende jirani yako kama wewe mwenyewe.”

15	εἰ	δὲ	ἀλλήλους	δάκνετε	καὶ	κατεσθίετε,	βλέπετε	μὴ	ὑπ’
	kama	basi	ninyi–kwa–ninyi	mnaumana	na	mnalana	angalieni	msi	na
	G1487	G1161	G0240	G1143	G2532	G2719	G0991	G3361	G5259

ἀλλήλων	ἀναλωθῆτε.	
ninyi–kwa–ninyi	mliwe	
G0240	G0355	

Lakini kama mkiumana na kulana, jiangalieni kwamba msijiharibu ninyi kwa ninyi.

16	Λέγω	δέ,	Πνεύματι	περιπατεῖτε,	καὶ	ἐπιθυμίαν	σαρκὸς	οὐ,	μὴ	τελέσητε.
	Nasema	basi	kwa–Roho	enendeni	na	tamaa	ya–mwili	ha	mta	timizi
	G3004	G1161	G4151	G4043	G2532	G1939	G4561	G3756	G3361	G5055

Nasema, tembeeni kwa roho, na wala hamtazitimiza tamaa za mwili.

17	ἡ	γὰρ	σὰρξ	ἐπιθυμεῖ,	κατὰ	τοῦ	Πνεύματος,	τὸ	δὲ	Πνεῦμα
	–huo	basi	mwili	hutamani	kinyume–cha	–huyo	Roho	–huyo	basi	Roho
	G3588	G1063	G4561	G1937	G2596	G3588	G4151	G3588	G1161	G4151

κατὰ	τῆς	σαρκός;	ταῦτα	γὰρ	ἀλλήλοις	ἀντίκειται,	ἵνα	μὴ	ἃ
kinyume–cha	–wa	mwili	hivi	basi	ninyi–kwa–ninyi	vinapingana	ili	msi	–yale
G2596	G3588	G4561	G3778	G1063	G0240	G0480	G2443	G3361	G3739

ἐὰν	θέλητε	ταῦτα	ποιῆτε.
yoyote	mnapenda	hayo	myafanye
G1437	G2309	G3778	G4160

Kwa kuwa mwili una tamaa kubwa dhidi ya Roho, na Roho ina tamaa kubwa dhidi ya mwili. Hizi zinapingana kila moja na nyingine. Matokeo ni kwamba hamfanyi vitu mnavyotamani kuvifanya.

18	εἰ	δὲ	Πνεύματι	ἄγεσθε,	οὐκ	ἐστὲ	ὑπὸ	νόμον.
	kama	basi	kwa–Roho	mnaongozwa	hamko	ninyi	chini–ya	sheria
	G1487	G1161	G4151	G0071	G3756	G1510	G5259	G3551

Lakini kama Roho anawaongoza ninyi, hamko chini ya sheria.

19	φανερὰ	δέ	ἐστιν	τὰ	ἔργα	τῆς	σαρκός,	ἅτινά	ἐστιν	πορνεία,
	wazi	basi	ni	–za	matendo	ya	mwili	ambayo	ni	uzinzi
	G5318	G1161	G1510	G3588	G2041	G3588	G4561	G3748	G1510	G4202

ἀκαθαρσία,	ἀσέλγεια,
uchafu	ufisadi
G0167	G0766

Sasa matendo ya mwili yanaonekana. Nayo ni uasherati, uchafu, ufisadi,

20 εἰδωλολατρία, ibada–ya–sanamu G1495 φαρμακεία, uchawi G5331 ἔχθραι, uadui G2189 ἔρις, ugomvi G2054 ζῆλος, wivu G2205 θυμοί, hasira G2372 ἐριθεῖαι, ubinafsi G2052 διχοστασίαι, mafarakano G1370 αἱρέσεις, uzushi G0139

ibada ya sanamu, uchawi, uadui, ugomvi, husuda, kuwaka hasira, ushindani, faraka, mgawanyiko wa madhehebu,

21 φθόνοι, husuda G5355 μέθαι, ulevi G3178 κῶμοι, karamu G2970 καὶ na G2532 τὰ –za G3588 ὅμοια mfano G3664 τούτοις, za–hizi G3778 ἃ –hayo G3739 προλέγω nawaonya G4302 ὑμῖν, ninyi G4771 καθὼς kama–vile G2531 προεῖπον, nilivyosema–kabla G4302 ὅτι kwamba G3754 οἱ –wale G3588 τὰ –za G3588 τοιαῦτα kama–hizi G5108 πράσσοντες, wafanyao G4238 βασιλείαν ufalme G0932 Θεοῦ wa–Mungu G2316 οὐ hawata G3756 κληρονομήσουσιν. urithi G2816

wivu, ulevi, ulafi na mambo mengine kama haya. Nawaonya ninyi, kama nilivyowaonya mwanzoni, kwamba wale wanaofanya mambo kama hayo hawataurithi ufalme wa Mungu.

22 ὁ –ule G3588 δὲ basi G1161 καρπὸς tunda G2590 τοῦ la G3588 Πνεύματός Roho G4151 ἐστιν ni G1510 ἀγάπη, upendo G0026 χαρά, furaha G5479 εἰρήνη, amani G1515 μακροθυμία, uvumilivu G3115 χρηστότης, wema G5544 ἀγαθωσύνη, fadhili G0019 πίστις, uaminifu G4102

Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, ukarimu, utu wema, imani,

23 πραΰτης, upole G4240 ἐγκράτεια; kiasi G1466 κατὰ juu–ya G2596 τῶν –za G3588 τοιούτων, kama–hizi G5108 οὐκ hakuna G3756 ἔστιν ni G1510 νόμος. sheria G3551

upole, na kiasi. Hakuna sheria dhidi ya mambo kama hayo.

24 οἱ –wale G3588 δὲ basi G1161 τοῦ wa G3588 Χριστοῦ Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu G2424 τὴν –huo G3588 σάρκα mwili G4561 ἐσταύρωσαν, waliusulubu G4717 σὺν pamoja–na G4862 τοῖς –za G3588 παθήμασιν tamaa G3804 καὶ na G2532 ταῖς –za G3588 ἐπιθυμίαις. shauku G1939

Wale walio wa Kristo Yesu wameusulubisha mwili pamoja na shauku na tamaa zao mbaya.

25 Εἰ Kama G1487 ζῶμεν tunaishi G2198 Πνεύματι, kwa–Roho G4151 Πνεύματι kwa–Roho G4151 καὶ pia G2532 στοιχῶμεν. tuenende G4748

Kama tukiishi kwa Roho, pia tutembee kwa Roho.

26	μὴ	γινώμεθα	κενόδοξοι,	ἀλλήλους	προκαλούμενοι,	ἀλλήλοις	
	tusi	we	wenye–majivuno	ninyi–kwa–ninyi	tukichokozana	ninyi–kwa–ninyi	
	G3361	G1096	G2755	G0240	G4292	G0240	

φθονοῦντες.										
tukionenana										
G5354										

Tusiwe wa kujivuna, tusichokozane kila mmoja na mwenzake, wala tusioneane wivu.

Chapter 6

1	Ἀδελφοί,	ἐὰν	καὶ	προλημφθῇ	ἄνθρωπος	ἔν	τινι	παραπτώματι,		
	Ndugu	hata–kama	pia	atanaswa	mtu	katika	jambo–lolote	kosa		
	G0080	G1437	G2532	G4301	G0444	G1722	G5100	G3900		

ὑμεῖς,	οἱ	πνευματικοὶ,	καταρτίζετε	τὸν	τοιοῦτον	ἐν	πνεύματι	πραΰτητος,		
ninyi	–wa	wa–rohoni	mrudisheni	–huyo	kama–huyo	katika	roho	ya–upole		
G4771	G3588	G4152	G2675	G3588	G5108	G1722	G4151	G4240		

σκοπῶν	σεαυτόν,	μὴ	καὶ	σὺ	πειρασθῇς.					
ukijiangalia	mwenyewe	usi	pia	wewe	ujaribiwe					
G4648	G4572	G3361	G2532	G4771	G3985					

Ndugu, ikiwa mtu amekamatwa katika uovu, ninyi mlio wa kiroho, mnawiwa kumrejesha huyo ndugu katika roho ya upole. Huku mkijiangalia wenyewe ili msijaribiwe.

2	Ἀλλήλων	τὰ	βάρη	βαστάζετε,	καὶ	οὕτως	ἀναπληρώσετε	τὸν	νόμον	
	Ninyi–kwa–ninyi	–za	mizigo	bebeeni	na	hivyo	mtatimiza	–ile	sheria	
	G0240	G3588	G0922	G0941	G2532	G3779	G0378	G3588	G3551	

τοῦ	Χριστοῦ.									
ya	Kristo									
G3588	G5547									

Mchukuliane mizigo, na kwa hiyo mtaikamilisha sheria ya Kristo.

3	εἰ	γὰρ	δοκεῖ	τις	εἶναί	τι,	μηδὲν	ὤν,	φρεναπατᾷ	ἑαυτόν.
	kama	basi	anadhani	mtu	kuwa	kitu	si–kitu	akiwa	anajidanganya	mwenyewe
	G1487	G1063	G1380	G5100	G1510	G5100	G3367	G1510	G5422	G1438

Ikiwa mtu yeyote anajiona ni bora wakati si kitu, anajidanganya mwenyewe.

4	τὸ	δὲ	ἔργον	ἑαυτοῦ	δοκιμαζέτω	ἕκαστος,	καὶ	τότε	εἰς	ἑαυτὸν
	–ilo	basi	tendo	lake	na–ajaribu	kila–mmoja	na	ndipo	kwake	yeye–mwenyewe
	G3588	G1161	G2041	G1438	G1381	G1538	G2532	G5119	G1519	G1438

μόνον,	τὸ	καύχημα	ἕξει,	καὶ	οὐκ	εἰς	τὸν	ἕτερον.		
tu	–ilo	kujisifu	atakuwa–nalo	na	si	kwa	–huyo	mwingine		
G3441	G3588	G2745	G2192	G2532	G3756	G1519	G3588	G2087		

Kila mmoja na aipime kazi yake. Kisha atakuwa na kitu mwenyewe peke yake cha kujisifu, bila kujilinganisha mwenyewe na mtu yeyote.

5	ἕκαστος	γὰρ	τὸ	ἴδιον,	φορτίον	βαστάσει.
	kila–mmoja	basi	–ilo	lake	mzigo	atabeba
	G1538	G1063	G3588	G2398	G5413	G0941

Maana kila mtu atachukua mzigo wake mwenyewe.

6	Κοινωνείτω	δὲ	ὁ	κατηχούμενος	τὸν	λόγον,	τῷ	κατηχοῦντι,	ἐν	
	Na–ashirikiane	basi	–yule	anayefundishwa	–ilo	neno	na–yule	anayemfundisha	katika	
	G2841	G1161	G3588	G2727	G3588	G3056	G3588	G2727	G1722	

πᾶσιν	ἀγαθοῖς.	
yote	mema	
G3956	G0018	

Mtu aliyefundishwa neno lazima amshirikishe mazuri yote mwalimu wake.

7	Μὴ	πλανᾶσθε;	Θεὸς	οὐ	μυκτηρίζεται;	ὃ	γὰρ	ἐὰν	σπείρῃ	
	Msi	danganyike	Mungu	ha	dhihakiwi	–lile	basi	apandacho	atapanda	
	G3361	G4105	G2316	G3756	G3456	G3739	G1063	G1437	G4687	

ἄνθρωπος,	τοῦτο	καὶ	θερίσει.	
mtu	hilo	pia	atavuna	
G0444	G3778	G2532	G2325	

Msidanganyike. Mungu hadhihakiwi. Kila apandacho mtu, ndicho atakachovuna pia.

8	ὅτι	ὁ	σπείρων	εἰς	τὴν	σάρκα	ἑαυτοῦ,	ἐκ	τῆς	σαρκὸς
	kwa–sababu	–yule	apandaye	kwa	–wa	mwili	wake	kutoka	–wa	mwili
	G3754	G3588	G4687	G1519	G3588	G4561	G1438	G1537	G3588	G4561

θερίσει	φθοράν;	ὁ	δὲ	σπείρων	εἰς	τὸ	Πνεῦμα,	ἐκ	τοῦ	Πνεύματος
atavuna	uharibifu	–yule	basi	apandaye	kwa	–ule	Roho	kutoka	–wa	Roho
G2325	G5356	G3588	G1161	G4687	G1519	G3588	G4151	G1537	G3588	G4151

θερίσει	ζωὴν	αἰώνιον.	
atavuna	uzima	wa–milele	
G2325	G2222	G0166	

Kila apandaye mbegu katika asili yake ya dhambi atavuna uharibifu, lakini yeye apandaye mbegu katika Roho, atavuna uzima wa milele kutoka kwa Roho.

9	τὸ	δὲ	καλὸν	ποιοῦντες,	μὴ	ἐνκακῶμεν;	καιρῷ	γὰρ	ἰδίῳ,	θερίσομεν
	–ilo	basi	jema	tukifanya	tusi	choke	kwa–wakati	basi	wake	tutavuna
	G3588	G1161	G2570	G4160	G3361	G1573	G2540	G1063	G2398	G2325

μὴ	ἐκλυόμενοι.	
tusi	zirai	
G3361	G1590	

Tusichoke katika kutenda mema, maana kwa wakati wake tutavuna ikiwa hatutakata tamaa.

10	Ἄρα	οὖν,	ὡς	καιρὸν	ἔχομεν,	ἐργαζώμεθα	τὸ	ἀγαθὸν	πρὸς	πάντας,
	Basi	basi	kadiri	wakati	tunavyo	na–tufanye	–ilo	jema	kwa	wote
	G0686	G3767	G5613	G2540	G2192	G2038	G3588	G0018	G4314	G3956

μάλιστα	δὲ	πρὸς	τοὺς	οἰκείους	τῆς	πίστεως.
hasa	basi	kwa	–wa	wa–nyumba	ya	imani
G3122	G1161	G4314	G3588	G3609	G3588	G4102

Hivyo basi, wakati tutakapokuwa na nafasi, tutende mema kwa kila mmoja. Tutende mema zaidi hasa kwa walio ndani ya imani.

11	Ἴδετε	πηλίκοις	ὑμῖν	γράμμασιν	ἔγραψα	τῇ	ἐμῇ	χειρί.	
	Tazameni	herufi–kubwa–kiasi–gani	kwenu	kwa–herufi	niliandika	kwa–mkono	wangu	mkono	
	G3708	G4080	G4771	G1121	G1125	G3588	G1699	G5495	

Angalieni ukubwa wa barua nilizowaandikia kwa mkono wangu mwenyewe.

12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς
Wote wanataka kuonekana–vizuri katika mwili hawa wanawashurutisha ninyi
G3745 G2309 G2146 G1722 G4561 G3778 G0315 G4771

περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ (Ἰησοῦ) μὴ διώκωνται.
kutahiriwa tu ili kwa msalaba wa Kristo Yesu wasi teswe
G4059 G3440 G2443 G3588 G4716 G3588 G5547 G2424 G3361 G1377

Wale wanaotaka kufanya mema kwa mtazamo wa mwili ndiyo wenye kuwalazimisha mtahiriwe. Wanafanya hivyo kwa sababu wasiingie kwenye mateso ya msalaba wa Kristo.

13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν; ἀλλὰ θέλουσιν
wala basi –wale wanaotahiriwa wenyewe sheria hawaishiki bali wanataka
G3761 G1063 G3588 G4059 G0846 G3551 G5442 G0235 G2309

ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
ninyi mtahiriwe ili katika –wa yenu mwili wajisifu
G4771 G4059 G2443 G1722 G3588 G5212 G4561 G2744

Maana hata hao waliotahiriwa wenyewe hawaishiki sheria. Badala yake wanataka ninyi mtahiriwe ili waweze kujivunia miili yenu.

14 ἐμοὶ δὲ, μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ
kwangu basi usi we kujisifu isipokuwa isipokuwa katika –ule msalaba
G1473 G1161 G3361 G1096 G2744 G1487 G3361 G1722 G3588 G4716

τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι’ οὗ ἐμοὶ κόσμος
wa Bwana wetu Yesu Kristo ambao–kwake ambaye–kwake kwangu ulimwengu
G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G1223 G3739 G1473 G2889

ἐσταύρωται, κἀγὼ κόσμῳ.
umesulubiwa mimi–pia kwa–ulimwengu
G4717 G2504 G2889

Isitokee nikajivuna isipokuwa kwa msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo. Ni katika yeye ulimwengu umesulubiwa kwangu na mimi katika ulimwengu.

15 οὔτε γὰρ περιτομή τί ἐστιν, οὔτε ἀκροβυστία; ἀλλὰ καινὴ κτίσις.
wala basi kutahiriwa chochote ni wala kutokutahiriwa bali mpya kiumbe
G3777 G1063 G4061 G5100 G1510 G3777 G0203 G0235 G2537 G2937

Kwa kuwa haijalishi kutahiriwa au kutokutahiriwa kuwa ni kitu. Badala yake uzao mpya ni muhimu.

16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ’ αὐτοὺς, καὶ
na wote kwa–kipimo kipimo hiki watakaoenenda amani juu–yao wao na
G2532 G3745 G3588 G2583 G3778 G4748 G1515 G1909 G0846 G2532

ἔλεος; καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
huruma na juu–ya –huyo Israeli wa Mungu
G1656 G2532 G1909 G3588 G2474 G3588 G2316

Kwa wote wenye kuishi kwa kanuni hii, wawe na amani na rehema iwe juu yao wote, na juu ya Israel ya Mungu.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω; ἐγὼ γὰρ τὰ
Tangu–sasa baadaye taabu mimi mtu–yeyote asinisumbue mimi basi –za
G3588 G3064 G2873 G1473 G3367 G3930 G1473 G1063 G3588

στίγματα τοῦ Ἰησοῦ, ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
alama za Yesu katika –la mwili wangu ninazibeba
G4742 G3588 G2424 G1722 G3588 G4983 G1473 G0941

Tangu sasa mtu yeyote asinitaabishe, maana nimebeba chapa za Yesu mwilini mwangu.

18	Ἡ	χάρις	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	μετὰ	τοῦ	πνεύματος
	–Ile	neema	ya	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	pamoja–na	–wa	roho
	G3588	G5485	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G3326	G3588	G4151

ὑμῶν,	ἀδελφοί.	ἀμήν.
yenu	ndugu	Amina
G4771	G0080	G0281

Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe na roho zenu, ndugu. Amina.

Ephesians

Chapter 1

1	Παῦλος,	ἀπόστολος	Χριστοῦ	Ἰησοῦ	διὰ	θελήματος	Θεοῦ,	τοῖς	
	Paulo	mtume	wa–Kristo	Yesu	kwa	mapenzi	ya–Mungu	kwa–watakatifu	
	G3972	G0652	G5547	G2424	G1223	G2307	G2316	G3588	

ἁγίοις	τοῖς	οὖσιν	ἐν	Ἐφέσῳ,	καὶ	πιστοῖς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
watakatifu	walio	walio	katika	Efeso	na	waaminifu	katika	Kristo	Yesu
G0040	G3588	G1510	G1722	G2181	G2532	G4103	G1722	G5547	G2424

Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, kwa waliotengwa kwa ajili ya Mungu walioko Efeso na ambao ni waaminifu katika Kristo Yesu.

2	χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς	ἡμῶν	καὶ	Κυρίου	Ἰησοῦ
	neema	kwenu	na	amani	kutoka	kwa–Mungu	Baba	yetu	na	Bwana	Yesu
	G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962	G2424

Χριστοῦ.
Kristo
G5547

Neema iwe kwenu na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo.

3	Εὐλογητὸς	ὁ	Θεὸς	καὶ	Πατὴρ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ὁ
	Abarikiwe	huyo	Mungu	na	Baba	wa	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	aliye
	G2128	G3588	G2316	G2532	G3962	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G3588

εὐλογήσας	ἡμᾶς	ἐν	πάσῃ	εὐλογίᾳ	πνευματικῇ	ἐν	τοῖς	ἐπουρανίοις	ἐν
aliyetubariki	sisi	kwa	kila	baraka	ya–kiroho	katika	mahali	pa–mbinguni	katika
G2127	G1473	G1722	G3956	G2129	G4152	G1722	G3588	G2032	G1722

Χριστῷ;
Kristo
G5547

Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo apewe sifa. Ni yeye aliyetubariki kwa kila baraka za kiroho, katika mahali pa mbingu ndani ya Kristo.

4	καθὼς	ἐξελέξατο	ἡμᾶς	ἐν	αὐτῷ	πρὸ	καταβολῆς	κόσμου,	εἶναι	
	kama	alivyotuchagua	sisi	katika	yeye	kabla	ya–msingi	wa–ulimwengu	tuwe	
	G2531	G1586	G1473	G1722	G0846	G4253	G2602	G2889	G1510	

ἡμᾶς	ἁγίους	καὶ	ἀμώμους	κατενώπιον	αὐτοῦ;	ἐν	ἀγάπῃ,	
sisi	watakatifu	na	wasio–na–lawama	mbele	yake	katika	upendo	
G1473	G0040	G2532	G0299	G2714	G0846	G1722	G0026	

Kabla ya kuumbwa ulimwengu, Mungu alituchagua sisi ambao tunaamini katika Kristo. Alituchagua sisi ili tuweze kuwa watakatifu na tusiolaumika mbele yake.

5	προορίσας	ἡμᾶς	εἰς	υἱοθεσίαν	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	εἰς
	akitukusudia	sisi	kwa	kupitishwa–kuwa–wana	kupitia	Yesu	Kristo	kwa
	G4309	G1473	G1519	G5206	G1223	G2424	G5547	G1519

αὐτόν,	κατὰ	τὴν	εὐδοκίαν	τοῦ	θελήματος	αὐτοῦ,		
yeye–mwenyewe	kulingana–na	hii	furaha	ya	mapenzi	yake		
G0846	G2596	G3588	G2107	G3588	G2307	G0846		

Katika pendo Mungu alituchagua mwanzo kwa kututwaa kama watoto wake kwa njia ya Yesu Kristo. Alifanya hivi kwa sababu alipendezwa kufanya kile alichotamani.

6	εἰς	ἔπαινον	δόξης	τῆς	χάριτος	αὐτοῦ,	ἧς	ἐχαρίτωσεν	ἡμᾶς	ἐν
	kwa	sifa	ya–utukufu	wa	neema	yake	ambayo	alitujalia	sisi	katika
	G1519	G1868	G1391	G3588	G5485	G0846	G3739	G5487	G1473	G1722

τῷ	Ἠγαπημένῳ;	
huyo	Mpendwa	
G3588	G0025	

Matokeo yake ni kwamba Mungu anatukuzwa kwa neema ya utukufu wake. Hiki ndicho alichotupatia bure kwa njia ya mpendwa wake.

7	ἐν	ᾧ	ἔχομεν	τὴν	ἀπολύτρωσιν	διὰ	τοῦ	αἵματος	αὐτοῦ,	τὴν
	ambaye	ndani–yake	tunayo	hii	ukombozi	kupitia	kwa	damu	yake	hii
	G1722	G3739	G2192	G3588	G0629	G1223	G3588	G0129	G0846	G3588

ἄφεσιν	τῶν	παραπτωμάτων,	κατὰ	τὸ	πλοῦτος	τῆς	χάριτος	αὐτοῦ;
msamaha	wa	makosa	kulingana–na	huu	utajiri	wa	neema	yake
G0859	G3588	G3900	G2596	G3588	G4149	G3588	G5485	G0846

Kwa kuwa katika mpendwa wake, tunaukombozi kupitia damu yake, msamaha wa dhambi. Tunalo hili kwa sababu ya utajiri wa neema yake.

8	ἧς	ἐπερίσσευσεν	εἰς	ἡμᾶς	ἐν	πάσῃ	σοφίᾳ	καὶ	φρονήσει;
	ambayo	aliizidisha	kwetu	sisi	katika	hekima	yote	na	busara
	G3739	G4052	G1519	G1473	G1722	G3956	G4678	G2532	G5428

Alifanya neema hii kuwa nyingi kwa ajili yetu katika hekima na ufahamu.

9	γνωρίσας	ἡμῖν	τὸ	μυστήριον,	τοῦ	θελήματος	αὐτοῦ,	κατὰ	τὴν
	akitujulisha	sisi	hii	siri	ya	mapenzi	yake	kulingana–na	hii
	G1107	G1473	G3588	G3466	G3588	G2307	G0846	G2596	G3588

εὐδοκίαν	αὐτοῦ,	ἣν	προέθετο	ἐν	αὐτῷ,	
furaha	yake	ambayo	aliikusudia	katika	yeye	
G2107	G0846	G3739	G4388	G1722	G0846	

Mungu alifanya ijulikane kwetu ile kweli iliyofichika ya mpango, kutokana na hamu iliyodhihirishwa ndani ya Kristo.

10	εἰς	οἰκονομίαν	τοῦ	πληρώματος	τῶν	καιρῶν;	ἀνακεφαλαιώσασθαι	τὰ	πάντα
	kwa	mpango	wa	utimilifu	wa	nyakati	kuyaunganisha	hayo	yote
	G1519	G3622	G3588	G4138	G3588	G2540	G0346	G3588	G3956

ἐν	τῷ	Χριστῷ,	τὰ	ἐπὶ	τοῖς	οὐρανοῖς,	καὶ	τὰ	ἐπὶ	τῆς	γῆς;
katika	huyo	Kristo	hayo	yaliyo	katika	mbingu	na	hayo	yaliyo	juu–ya	ardhi
G1722	G3588	G5547	G3588	G1909	G3588	G3772	G2532	G3588	G1909	G3588	G1093

Wakati nyakati zimetimia kwa utimilifu wa mpango wake, Mungu ataviweka pamoja kila kitu cha mbinguni na cha juu ya nchi ndani ya Kristo.

11 ἐν katika G1722 αὐτῷ, yeye G0846 ἐν ambaye G1722 ᾧ ndani–yake G3739 καὶ pia G2532 ἐκληρώθημεν, tulichaguliwa G2820 προορισθέντες tukikusudiwa G4309 κατὰ kulingana–na G2596 πρόθεσιν kusudi G4286 τοῦ la G3588 τὰ yeye G3588 πάντα yote G3956 ἐνεργοῦντος, afanyaye G1754 κατὰ kulingana–na G2596 τὴν hii G3588 βουλὴν shauri G1012 τοῦ la G3588 θελήματος mapenzi G2307 αὐτοῦ; yake G0846

Katika Kristo tulikuwa tumechaguliwa na kukusudiwa kabla ya wakati. Hii ilikuwa ni kutokana na mpango wa anayefanya vitu vyote kwa kusudi la mapenzi yake.

12 εἰς ili G1519 τὸ hii G3588 εἶναι tuwe G1510 ἡμᾶς, sisi G1473 εἰς kwa G1519 ἔπαινον sifa G1868 δόξης ya–utukufu G1391 αὐτοῦ; wake G0846 τοὺς sisi G3588 προηλπικότας tuliotangulia–kutumaini G4276 ἐν katika G1722 τῷ huyo G3588 Χριστῷ; Kristo G5547

Mungu alifanya hivyo ili kwamba tuweze kuwapo kwa sifa ya utukufu wake. Tulikuwa wa kwanza kuwa na ujasiri ndani ya Kristo.

13 ἐν ambaye G1722 ᾧ ndani–yake G3739 καὶ pia G2532 ὑμεῖς, ninyi G4771 ἀκούσαντες mkiisikia G0191 τὸν hilo G3588 λόγον neno G3056 τῆς la G3588 ἀληθείας, kweli G0225 τὸ hiyo G3588 εὐαγγέλιον injili G2098 τῆς ya G3588 σωτηρίας wokovu G4991 ὑμῶν, wenu G4771 ἐν ambaye G1722 ᾧ ndani–yake G3739 καὶ, pia G2532 πιστεύσαντες, mkiamini G4100 ἐσφραγίσθητε mlitiwa–muhuri G4972 τῷ kwa–Roho G3588 Πνεύματι Roho G4151 τῆς wa G3588 ἐπαγγελίας, ahadi G1860 τῷ huyo G3588 Ἁγίῳ; Mtakatifu G0040

Ilikuwa kwa njia ya Kristo kwamba mlisikia neno la kweli, injili ya wokovu wenu kwa njia ya Kristo. Ilikuwa katika yeye pia kwamba mmeamini na kutiwa mhuri na Roho Mtakatifu aliye ahidiwa.

14 ὅ ambaye G3739 ἐστιν ni G1510 ἀρραβὼν dhamana G0728 τῆς ya G3588 κληρονομίας urithi G2817 ἡμῶν, wetu G1473 εἰς hadi G1519 ἀπολύτρωσιν ukombozi G0629 τῆς wa G3588 περιποιήσεως, milki G4047 εἰς kwa G1519 ἔπαινον sifa G1868 τῆς ya G3588 δόξης utukufu G1391 αὐτοῦ. wake G0846

Roho ndiyo dhamana ya urithi wetu mpaka umiliki utakapopatikana. Hii ilikuwa ni kwa sifa ya utukufu wake.

15 Διὰ Kwa–sababu–hii G1223 τοῦτο, hiyo G3778 κἀγώ, mimi–pia G2504 ἀκούσας nikiisikia G0191 τὴν hii G3588 καθ’ kuhusu G2596 ὑμᾶς ninyi G4771 πίστιν imani G4102 ἐν katika G1722 τῷ huyo G3588 Κυρίῳ Bwana G2962 Ἰησοῦ, Yesu G2424 καὶ na G2532 τὴν huu G3588 ἀγάπην upendo G0026 τὴν huu G3588 εἰς kwa G1519 πάντας watakatifu G3956 τοὺς wote G3588 ἁγίους, watakatifu G0040

Kwa sababu hii, tangu wakati niliposikia kuhusu imani yenu ndani ya Bwana Yesu na kuhusu pendo lenu kwa wale wote ambao wametengwa kwa ajili yake.

16	οὐ	παύομαι	εὐχαριστῶν	ὑπὲρ	ὑμῶν,	μνείαν	ποιούμενος	ἐπὶ	
	siachi	kushukuru	kwa–ajili–yenu	nikiwakumbuka	ninyi	kumbukumbu	nikifanya	katika	
	G3756	G3973	G2168	G5228	G4771	G3417	G4160	G1909	

τῶν	προσευχῶν	μου,
hizi	sala	zangu
G3588	G4335	G1473

Sijaacha kumshukuru Mungu kwa ajili yenu na kuwataja katika maombi yangu.

17	ἵνα	ὁ	Θεὸς	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ὁ	Πατὴρ	τῆς
	ili	huyo	Mungu	wa	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	huyo	Baba	wa
	G2443	G3588	G2316	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G3588	G3962	G3588

δόξης,	δώῃ	ὑμῖν	πνεῦμα	σοφίας	καὶ	ἀποκαλύψεως,	ἐν	ἐπιγνώσει	αὐτοῦ,
utukufu	awape	ninyi	roho	ya–hekima	na	ufunuo	katika	kumjua	yeye
G1391	G1325	G4771	G4151	G4678	G2532	G0602	G1722	G1922	G0846

Ninaomba kwamba Mungu wa Bwana wetu Yesu Kristo, baba wa utukufu, atawapeni roho ya hekima, mafunuo ya ufahamu wake.

18	πεφωτισμένους	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	τῆς	καρδίας	ὑμῶν,	εἰς	τὸ	εἰδέναι	ὑμᾶς,
	mkiangaziwa	hizi	macho	ya	moyo	wenu	ili	hii	kujua	ninyi
	G5461	G3588	G3788	G3588	G2588	G4771	G1519	G3588	G1492	G4771

τίς	ἐστιν	ἡ	ἐλπὶς	τῆς	κλήσεως	αὐτοῦ,	τίς	ὁ	πλοῦτος	τῆς	δόξης
nini	ni	hii	tumaini	la	wito	wake	nini	huu	utajiri	wa	utukufu
G5101	G1510	G3588	G1680	G3588	G2821	G0846	G5101	G3588	G4149	G3588	G1391

τῆς	κληρονομίας	αὐτοῦ,	ἐν	τοῖς	ἁγίοις,
wa	urithi	wake	katika	hawa	watakatifu
G3588	G2817	G0846	G1722	G3588	G0040

Ninaomba kwamba macho yenu ya moyoni yatiwe nuru kwa ninyi kujua ni upi ujasiri wa kuitwa kwenu. Naomba kwamba mjue utajiri wa utukufu wa urithi wake miongoni mwa wale waliotengwa kwa ajili yake.

19	καὶ	τί	τὸ	ὑπερβάλλον	μέγεθος	τῆς	δυνάμεως	αὐτοῦ,	εἰς	ἡμᾶς,	τοὺς
	na	nini	huu	upitao–kiasi	ukuu	wa	nguvu	yake	kwetu	sisi	hawa
	G2532	G5101	G3588	G5235	G3174	G3588	G1411	G0846	G1519	G1473	G3588

πιστεύοντας	κατὰ	τὴν	ἐνέργειαν	τοῦ	κράτους	τῆς	ἰσχύος	αὐτοῦ,
tuaminiao	kulingana–na	hii	kazi	ya	uweza	wa	nguvu	yake
G4100	G2596	G3588	G1753	G3588	G2904	G3588	G2479	G0846

Naomba kwamba ujue ukuu uzidio wa nguvu yake ndani yetu ambao tunaamini. Huu ukuu ni kutokana na kufanya kazi katika nguvu zake.

20	ἣν	ἐνήργηκεν	ἐν	τῷ	Χριστῷ,	ἐγείρας	αὐτὸν	ἐκ	νεκρῶν,	καὶ	
	ambayo	aliifanya	katika	huyo	Kristo	akimfufua	yeye	kutoka	kwa–wafu	na	
	G3739	G1754	G1722	G3588	G5547	G1453	G0846	G1537	G3498	G2532	

καθίσας	ἐν	δεξιᾷ	αὐτοῦ,	ἐν	τοῖς	ἐπουρανίοις,	
akimketisha	katika	mkono–wa–kuume	wake	katika	mahali	pa–mbinguni	
G2523	G1722	G1188	G0846	G1722	G3588	G2032	

Hii ni nguvu iliyofanya kazi ndani ya Kristo wakati Mungu alipomfufua kutoka kwa wafu na kumketisha katika mkono wake wa kuume katika mahali pa mbingu.

21 ὑπεράνω juu–ya G5231 πάσης ufalme G3956 ἀρχῆς, wote G0746 καὶ na G2532 ἐξουσίας, mamlaka G1849 καὶ na G2532 δυνάμεως, nguvu G1411 καὶ na G2532 κυριότητος, utawala G2963 καὶ na G2532 παντὸς kila G3956 ὀνόματος jina G3686 ὀνομαζομένου, linalotajwa G3687 οὐ si G3756 μόνον tu G3440 ἐν katika G1722 τῷ huu G3588 αἰῶνι ulimwengu G0165 τούτῳ, huu G3778 ἀλλὰ bali G0235 καὶ pia G2532 ἐν katika G1722 τῷ huu G3588 μέλλοντι; ujao G3195

Alimketisha Kristo juu mbali na utawala, mamlaka, nguvu, enzi, na kila jina litajwalo. Alimketisha Yesu si tu kwa wakati huu lakini kwa wakati ujao pia.

22 καὶ na G2532 πάντα vyote G3956 ὑπέταξεν aliviweka G5293 ὑπὸ chini–ya G5259 τοὺς hizi G3588 πόδας nyayo G4228 αὐτοῦ, zake G0846 καὶ na G2532 αὐτὸν yeye G0846 ἔδωκεν alimpa G1325 κεφαλὴν kichwa G2776 ὑπὲρ juu–ya G5228 πάντα vyote G3956 τῇ kwa–hii G3588 ἐκκλησίᾳ, kanisa G1577

Mungu amevitiisha vitu vyote chini ya miguu ya Kristo. Amemfanya yeye kichwa juu ya vitu vyote katika kanisa.

23 ἥτις ambayo G3748 ἐστὶν ndiyo G1510 τὸ hilo G3588 σῶμα mwili G4983 αὐτοῦ, wake G0846 τὸ huo G3588 πλήρωμα utimilifu G4138 τοῦ wa G3588 τὰ yeye G3588 πάντα, vyote G3956 ἐν katika G1722 πᾶσιν wote G3956 πληρουμένου. ajazaye G4137

Ni kanisa kwamba ndilo mwili wake, ukamilifu wake ambaye hujaza vitu vyote katika njia zote.

Chapter 2

1 καὶ na G2532 ὑμᾶς, ninyi G4771 ὄντας mliokuwa G1510 νεκροὺς wafu G3498 τοῖς kwa G3588 παραπτώμασιν, makosa G3900 καὶ na G2532 ταῖς kwa G3588 ἁμαρτίαις dhambi G0266 ὑμῶν, zenu G4771

Kama vile mlivyo kuwa mmekufa katika makosa na dhambi zenu.

2 ἐν ambamo G1722 αἷς mlipokuwa G3739 ποτε zamani G4218 περιεπατήσατε, mkitembea G4043 κατὰ kulingana–na G2596 τὸν huu G3588 αἰῶνα, ulimwengu G0165 τοῦ wa G3588 κόσμου ulimwengu G2889 τούτου, huu G3778 κατὰ kulingana–na G2596 τὸν huyu G3588 ἄρχοντα mkuu G0758 τῆς wa G3588 ἐξουσίας mamlaka G1849 τοῦ ya G3588 ἀέρος, hewa G0109 τοῦ huyo G3588 πνεύματος roho G4151 τοῦ anaye G3588 νῦν sasa G3568 ἐνεργοῦντος afanyaye–kazi G1754 ἐν katika G1722 τοῖς hawa G3588 υἱοῖς wana G5207 τῆς wa G3588 ἀπειθείας; uasi G0543

Ilikuwa katika haya kwamba kwanza mlienenda kulingana na nyakati za ulimwengu huu. Mlikuwa mkienenda kwa kufuata mtawala wa mamlaka ya anga. Hii ndiyo roho yake yule afanyaye kazi katika wana wa kuasi.

3	ἐν	οἷς	καὶ	ἡμεῖς	πάντες	ἀνεστράφημέν	ποτε,	ἐν	ταῖς		
	ambao	miongoni–mwao	pia	sisi	wote	tuliishi	zamani	katika	hizi		
	G1722	G3739	G2532	G1473	G3956	G0390	G4218	G1722	G3588		
	ἐπιθυμίαις	τῆς	σαρκὸς,	ἡμῶν	ποιοῦντες	τὰ	θελήματα	τῆς	σαρκὸς,	καὶ	τῶν
	tamaa	za	mwili	wetu	tukifanya	hizi	mapenzi	ya	mwili	na	ya
	G1939	G3588	G4561	G1473	G4160	G3588	G2307	G3588	G4561	G2532	G3588
	διανοιῶν;	καὶ	ἤμεθα	τέκνα,	φύσει,	ὀργῆς,	ὡς	καὶ	οἱ	λοιποί.	
	mawazo	na	tulikuwa	watoto	kwa–asili	wa–ghadhabu	kama	pia	hawa	wengine	
	G1271	G2532	G1510	G5043	G5449	G3709	G5613	G2532	G3588	G3062	

Sisi wote hapo mwanzo tulikuwa miongoni mwa hawa wasioamini. Tulikuwa tukitenda kwa namna ya tamaa mbaya za miili yetu. Tulikuwa tukifanya mapenzi ya mwili na ufahamu wetu. Tulikuwa kwa asili wana wa ghadhabu kama wengine.

4	ὁ	δὲ	Θεὸς,	πλούσιος	ὢν	ἐν	ἐλέει,	διὰ		τὴν	πολλὴν
	lakini	huyo	Mungu	tajiri	akiwa	katika	huruma	kwa–sababu–ya		huu	mkubwa
	G3588	G1161	G2316	G4145	G1510	G1722	G1656	G1223		G3588	G4183
	ἀγάπην	αὐτοῦ,	ἣν	ἠγάπησεν	ἡμᾶς,						
	upendo	wake	ambao	alitupenda	sisi						
	G0026	G0846	G3739	G0025	G1473						

Lakini Mungu ni mwingi wa rehema kwa sababu ya pendo lake kubwa alilotupenda sisi.

5	καὶ	ὄντας	ἡμᾶς	νεκροὺς	τοῖς	παραπτώμασιν,	συνεζωοποίησεν	τῷ
	hata	tulipokuwa	sisi	wafu	kwa	makosa	alituhuisha–pamoja–na	huyo
	G2532	G1510	G1473	G3498	G3588	G3900	G4806	G3588
	Χριστῷ,	χάριτί	ἐστε	σεσῳσμένοι,				
	Kristo	kwa–neema	mmeokolewa	mliokolewa				
	G5547	G5485	G1510	G4982				

Wakati tulipokuwa wafu katika makosa yetu, alituleta pamoja katika maisha mapya ndani ya Kristo. Ni kwa neema kwamba mmeokolewa.

6	καὶ	συνήγειρεν,	καὶ	συνεκάθισεν	ἐν	τοῖς	ἐπουρανίοις,	ἐν
	na	alitufufua–pamoja	na	akatukitisha–pamoja	katika	mahali	pa–mbinguni	katika
	G2532	G4891	G2532	G4776	G1722	G3588	G2032	G1722
	Χριστῷ	Ἰησοῦ,						
	Kristo	Yesu						
	G5547	G2424						

Mungu alitufufua pamoja na kutufanya kukaa pamoja katika mahali pa mbingu ndani ya Kristo Yesu.

7	ἵνα	ἐνδείξηται	ἐν	τοῖς	αἰῶσιν,	τοῖς	ἐπερχομένοις	τὸ	ὑπερβάλλον		
	ili	aonyeshe	katika	hizo	zama	hizo	zijazo	huu	upitao–kiasi		
	G2443	G1731	G1722	G3588	G0165	G3588	G1904	G3588	G5235		
	πλοῦτος	τῆς	χάριτος	αὐτοῦ,	ἐν	χρηστότητι	ἐφ’	ἡμᾶς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
	utajiri	wa	neema	yake	kwa	wema	kwetu	sisi	katika	Kristo	Yesu
	G4149	G3588	G5485	G0846	G1722	G5544	G1909	G1473	G1722	G5547	G2424

Alifanya hivi ili katika nyakati zijazo aweze kutuonesha utajiri mkuu wa neema yake. Hutuonesha sisi hili kwa njia ya wema wake ndani ya Kristo Yesu.

8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσῳσμένοι διὰ πίστεως; καὶ τοῦτο
kwa maana kwa–neema mmeokolewa mliokolewa kupitia imani na hii
G3588 G1063 G5485 G1510 G4982 G1223 G4102 G2532 G3778

οὐκ ἐξ ὑμῶν; Θεοῦ τὸ δῶρον --
si kutoka kwenu ni–ya–Mungu hii zawadi
G3756 G1537 G4771 G2316 G3588 G1435

Kwa neema mmeokolewa kwa njia ya imani. Na hii haikutoka kwetu. Ni zawadi ya Mungu.

9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται.
si kwa matendo ili mtu yeyote asijisifu
G3756 G1537 G2041 G2443 G3361 G5100 G2744

Haitokani na matendo. Matokeo yake, asiwepo mmoja wapo wa kujisifu.

10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις
wake kwa–maana sisi–ni kazi–yake tulioumbwa katika Kristo Yesu kwa matendo
G0846 G1063 G1510 G4161 G2936 G1722 G5547 G2424 G1909 G2041

ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς
mema ambayo Mungu–aliyatayarisha huyo Mungu ili ndani–yake yake
G0018 G3739 G4282 G3588 G2316 G2443 G1722 G0846

περιπατήσωμεν.
tutembee
G4043

Kwa sababu sisi tu kazi ya Mungu, tumeumbwa katika Kristo Yesu kutenda matendo mema. Ni matendo haya ambayo Mungu aliyapanga tangu zamani za kale kwa ajili yetu, ili tutembee katika hayo.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ
Kwa–hiyo kumbukeni kwamba zamani ninyi hao mataifa katika mwili wale
G1352 G3421 G3754 G4218 G4771 G3588 G1484 G1722 G4561 G3588

λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς, ἐν σαρκὶ
wanaoitwa wasiotahiriwa na wale wanaoitwa tohara katika mwili
G3004 G0203 G5259 G3588 G3004 G4061 G1722 G4561

χειροποιήτου--
iliyofanywa–kwa–mikono
G5499

Kwa hiyo kumbukeni kwamba hapo zamani mlikuwa watu wa Mataifa kwa jinsi ya mwili. Mnaitwa “msio na tohara” kwa kile kinachoitwa tohara ya mwili inayofanywa kwa mikono ya binadamu.

12 ὅτι ἦτε, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς
kwamba mlikuwa wakati ule ule bila Kristo mliotengwa na
G3754 G1510 G3588 G2540 G1565 G5565 G5547 G0526 G3588

πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα
uraia wa Israeli na wageni wa maagano ya ahadi tumaini
G4174 G3588 G2474 G2532 G3581 G3588 G1242 G3588 G1860 G1680

μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.
bila mkiwa na bila–Mungu katika huu ulimwengu
G3361 G2192 G2532 G0112 G1722 G3588 G2889

Kwa wakati huo mlikuwa mmetengwa na Kristo. Mlikuwa wageni kwa watu wa Israel. Mlikuwa wageni kwa agano la ahadi. Hamkuwa na uhakika wa wakati ujao. Mlikuwa bila Mungu katika ulimwengiu.

13	νυνὶ	δὲ	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	ὑμεῖς	οἵ	ποτε	ὄντες	μακρὰν,
	lakini–sasa	katika	Kristo	Yesu	Yesu	ninyi	ambao	zamani	mliokuwa	mbali
	G3570	G1161	G1722	G5547	G2424	G4771	G3588	G4218	G1510	G3112

ἐγενήθητε	ἐγγὺς	ἐν	τῷ	αἵματι	τοῦ	Χριστοῦ.	
mmeletwa	karibu	kwa	hiyo	damu	ya	Kristo	
G1096	G1451	G1722	G3588	G0129	G3588	G5547	

Lakini sasa katika Kristo Yesu ninyi ambao hapo mwanzo mlikuwa mbali na Mungu mmeletwa karibu na Mungu kwa damu ya Kristo.

14	Αὐτὸς	γάρ	ἐστιν	ἡ	εἰρήνη	ἡμῶν,	ὁ	ποιήσας	τὰ	ἀμφότερα	ἓν,
	Yeye	kwa–maana	ndiye	hii	amani	yetu	aliye	aliyefanya	hizi	zote–mbili	moja
	G0846	G1063	G1510	G3588	G1515	G1473	G3588	G4160	G3588	G0297	G1520

καὶ	τὸ	μεσότοιχον	τοῦ	φραγμοῦ	λύσας,	
na	huo	ukuta–wa–katikati	wa	uzio	akiuvunja	
G2532	G3588	G3320	G3588	G5418	G3089	

Kwa maana yeye ndiye amani yetu. Alifanya wawili kuwa mmoja. Kwa mwili wake aliuharibu ukuta wa utengano ambao ulikuwa umetutenganisha, huo uadui.

15	τὴν	ἔχθραν	ἐν	τῇ	σαρκὶ	αὐτοῦ,	τὸν	νόμον	τῶν	ἐντολῶν	ἐν
	huu	uadui	katika	huu	mwili	wake	hii	sheria	ya	amri	katika
	G3588	G2189	G1722	G3588	G4561	G0846	G3588	G3551	G3588	G1785	G1722

δόγμασιν	καταργήσας,	ἵνα	τοὺς	δύο,	κτίσῃ	ἐν	αὐτῷ,	εἰς	
maagizo	akiibatilisha	ili	hawa	wawili	awaumbe	katika	yeye–mwenyewe	kuwa	
G1378	G2673	G2443	G3588	G1417	G2936	G1722	G0848	G1519	

ἕνα	καινὸν	ἄνθρωπον,	ποιῶν	εἰρήνην;
mmoja	mpya	mtu	akifanya	amani
G1520	G2537	G0444	G4160	G1515

Kwamba alikomesha sheria ya amri na kanuni ili kwamba aumbe mtu mmoja mpya ndani yake. Akafanya amani.

16	καὶ	ἀποκαταλλάξῃ	τοὺς	ἀμφοτέρους	ἐν	ἑνὶ	σώματι	τῷ	Θεῷ,	διὰ
	na	awapatanishe	hawa	wote–wawili	katika	huu	mwili	kwa	Mungu	kupitia
	G2532	G0604	G3588	G0297	G1722	G1520	G4983	G3588	G2316	G1223

τοῦ	σταυροῦ,	ἀποκτείνας	τὴν	ἔχθραν	ἐν	αὐτῷ;	
huo	msalaba	akiuua	huu	uadui	katika	yeye	
G3588	G4716	G0615	G3588	G2189	G1722	G0846	

Alifanya hivi ili kuwapatanisha makundi mawili ya watu kuwa mwili mmoja kwa Mungu kupitia msalaba. Kwa njia ya msalaba aliufisha uadui.

17	καὶ	ἐλθὼν	εὐηγγελίσατο,	εἰρήνην	ὑμῖν	τοῖς	μακρὰν,	καὶ	εἰρήνην	τοῖς
	na	akija	alihubiri	amani	kwenu	ninyi	mliokuwa	mbali	na	amani
	G2532	G2064	G2097	G1515	G4771	G3588	G3112	G2532	G1515	G3588

ἐγγύς.	
walio	
G1451	

Yesu alikuja na kutangaza amani kwenu ninyi mliokuwa mbali na amani kwao wale waliokuwa karibu.

18 ὅτι δι’ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι, ἐν
kwa–maana kupitia yeye tunayo hii njia sisi wote–wawili katika
G3754 G1223 G0846 G2192 G3588 G4318 G3588 G0297 G1722

ἑνὶ Πνεύματι, πρὸς τὸν Πατέρα.
mmoja Roho kwa huyo Baba
G1520 G4151 G4314 G3588 G3962

Kwa maana kwa njia ya Yesu sisi wote wawili tuna nafasi kwa yule Roho mmoja kuingia kwa Baba.

19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται
basi hivyo hamko–tena ninyi–ni wageni na wakaaji bali ninyi–ni raia–wenzao
G0686 G3767 G3765 G1510 G3581 G2532 G3941 G0235 G1510 G4847

τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ,
wa watakatifu na wa–nyumba ya Mungu
G3588 G0040 G2532 G3609 G3588 G2316

Hivyo basi, ninyi watu wa mataifa si wasafiri na wageni tena. Bali ni wenyeji pamoja na wale waliotengwa kwa ajili ya Mungu na wajumbe katika nyumba ya Mungu.

20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος
mliojengwa juu–ya huo msingi wa mitume na manabii akiwa
G2026 G1909 G3588 G2310 G3588 G0652 G2532 G4396 G1510

ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ,
jiwe–kuu–la–pembeni yeye Kristo Yesu
G0204 G0846 G5547 G2424

Mmejengwa juu ya msingi wa mitume na manabii. Kristo Yesu mwenyewe alikuwa jiwe kuu la pembeni.

21 ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ, συναρμολογουμένη, αὔξει εἰς ναὸν,
ambaye ndani–yake jengo lote likiungana linakua kuwa hekalu
G1722 G3739 G3956 G3619 G4883 G0837 G1519 G3485

ἅγιον ἐν Κυρίῳ,
takatifu katika Bwana
G0040 G1722 G2962

Katika yeye jengo lote limeungamanishwa pamoja na kukua kama hekalu ndani ya Bwana.

22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον
ambaye ndani–yake pia ninyi mnaendelea–kujengwa–pamoja kuwa makao
G1722 G3739 G2532 G4771 G4925 G1519 G2732

τοῦ Θεοῦ, ἐν Πνεύματι.
ya Mungu katika Roho
G3588 G2316 G1722 G4151

Ni ndani yake ninyi nanyi mnajengwa pamoja kama mahali pa kuishi pa Mungu katika Roho.

Chapter 3

1 Τούτου χάριν, ἐγὼ Παῦλος, ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ,
Kwa–sababu–hii neema mimi Paulo huyu mfungwa wa Kristo Yesu
G3778 G5484 G1473 G3972 G3588 G1198 G3588 G5547 G2424

ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν,
kwa–ajili–yenu ninyi wa mataifa
G5228 G4771 G3588 G1484

Kwa sababu ya hii mimi, Paulo, ni mfungwa wa Yesu Kristo kwa ajili yenu Mataifa.

2

εἴ	γε	ἠκούσατε	τὴν	οἰκονομίαν	τῆς	χάριτος	τοῦ	Θεοῦ,	τῆς
ikiwa	kweli	mmesikia	huu	mpango	wa	neema	ya	Mungu	ile
G1487	G1065	G0191	G3588	G3622	G3588	G5485	G3588	G2316	G3588

δοθείσης	μοι	εἰς	ὑμᾶς;
iliyonipewa	mimi	kwa–ajili–yenu	ninyi
G1325	G1473	G1519	G4771

Na amini ya kwamba mmesikia juu ya kazi ya neema ya Mungu aliyo nipa kwa ajili yenu.

3

ὅτι	κατὰ	ἀποκάλυψιν	ἐγνωρίσθη	μοι	τὸ	μυστήριον,	καθὼς	προέγραψα
kwamba	kwa	ufunuo	nilijulishwa	mimi	hii	siri	kama	nilivyoandika
G3754	G2596	G0602	G1107	G1473	G3588	G3466	G2531	G4270

ἐν	ὀλίγῳ;
kwa	ufupi
G1722	G3641

Nawaandikieni kutokana na jinsi ufunuo ulivyo funuliwa kwangu. Huu ni ukweli uliyofichika ambao niliandika kwa kifupi kwenye barua nyingine.

4

πρὸς	ὃ	δύνασθε,	ἀναγινώσκοντες,	νοῆσαι	τὴν	σύνεσίν	μου	ἐν
ambayo	kwayo	mnaweza	mkisoma	kuelewa	huu	ufahamu	wangu	katika
G4314	G3739	G1410	G0314	G3539	G3588	G4907	G1473	G1722

τῷ	μυστηρίῳ	τοῦ	Χριστοῦ;
hii	siri	ya	Kristo
G3588	G3466	G3588	G5547

Usomapo kuhusu haya, utaweza kutambua busara yangu katika ukweli huu uliofichika kuhusu Kristo.

5

ὃ	ἑτέραις	γενεαῖς	οὐκ	ἐγνωρίσθη	τοῖς	υἱοῖς	τῶν	ἀνθρώπων,
ambayo	katika–vizazi	vingine	haikujulishwa	haikujulishwa	kwa	wana	wa	wanadamu
G3739	G2087	G1074	G3756	G1107	G3588	G5207	G3588	G0444

ὡς	νῦν	ἀπεκαλύφθη	τοῖς	ἁγίοις	ἀποστόλοις	αὐτοῦ,	καὶ	προφήταις;	ἐν
kama	sasa	ilivyofunuliwa	kwa	watakatifu	mitume	wake	na	manabii	katika
G5613	G3568	G0601	G3588	G0040	G0652	G0846	G2532	G4396	G1722

Πνεύματι.
Roho
G4151

Kwa vizazi vingine ukweli huu haukufanywa utambulike kwa wana wa watu. Ila kwa sasa umewekwa wazi kwa Roho kwa Mitume waliotengwa na Manabii.

6

εἶναι	τὰ	ἔθνη	συνκληρονόμα,	καὶ	σύσσωμα,	καὶ	συμμέτοχα	τῆς
yaani	hawa	mataifa	warithi–wenzao	na	mwili–mmoja	na	washiriki–wenzao	wa
G1510	G3588	G1484	G4789	G2532	G4954	G2532	G4830	G3588

ἐπαγγελίας	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	διὰ	τοῦ	εὐαγγελίου;
ahadi	katika	Kristo	Yesu	kupitia	hiyo	injili
G1860	G1722	G5547	G2424	G1223	G3588	G2098

Ukweli huu uliofichika ni kwamba watu wa Mataifa ni washiriki wenzetu na wajumbe wenzetu wa mwili. Niwashiriki pamoja na ahadi ya Kristo Yesu kupitia injili.

7 οὗ ambayo G3739 ἐγενήθην nilifanywa G1096 διάκονος mtumishi G1249 κατὰ kulingana–na G2596 τὴν hii G3588 δωρεὰν zawadi G1431 τῆς ya G3588 χάριτος neema G5485 τοῦ ya G3588 Θεοῦ Mungu G2316

τῆς, ile G3588 δοθείσης niliyopewa G1325 μοι, mimi G1473 κατὰ kulingana–na G2596 τὴν hii G3588 ἐνέργειαν kazi G1753 τῆς ya G3588 δυνάμεως nguvu G1411 αὐτοῦ. yake G0846

Na kwa hili nimefanyika mtumishi kwa zawadi ya neema ya Mungu iliyotolewa kwangu kupitia utendaji wa nguvu yake.

8 ἐμοὶ, kwangu–mimi G1473 τῷ huyu G3588 ἐλαχιστοτέρῳ mdogo–kuliko–wote G1647 πάντων wa–watakatifu G3956 ἁγίων, wote G0040 ἐδόθη nilipewa G1325 ἡ hii G3588 χάρις neema G5485

αὕτη, hii G3778 τοῖς kwa G3588 ἔθνεσιν mataifa G1484 εὐαγγελίσασθαι, kuhubiri G2097 τὸ huu G3588 ἀνεξιχνίαστον usiopimika G0421 πλοῦτος utajiri G4149 τοῦ wa G3588 Χριστοῦ; Kristo G5547

Mungu alitoa zawadi hii kwangu, japo kuwa mimi ni mtu mdogo wa wote katika wale waliotengwa kwa ajili ya Mungu. Zawadi hii ni kwamba inanipasa kuwatangazia mataifa injili yenye utajiri usiochunguzika wa Kristo.

9 καὶ na G2532 φωτίσαι kuangaza G5461 ‹πάντας›, wote G3956 τίς nini G5101 ἡ huu G3588 οἰκονομία mpango G3622 τοῦ wa G3588 μυστηρίου, siri G3466 τοῦ ile G3588

ἀποκεκρυμμένου iliyofichwa G0613 ἀπὸ tangu G0575 τῶν hizo G3588 αἰώνων zama G0165 ἐν katika G1722 τῷ huyo G3588 Θεῷ, Mungu G2316 τῷ aliye G3588 τὰ hivi G3588 πάντα vyote G3956

κτίσαντι, aliyeviumba G2936

inanipasa kuwaangazia watu wote juu ya nini ni mpango wa Mungu wa siri. Huu ni mpango ambao ulikuwa umefichwa kwa miaka mingi iliyopita, na Mungu ambaye aliviumba vitu vyote.

10 ἵνα ili G2443 γνωρισθῇ ijulishwe G1107 νῦν sasa G3568 ταῖς kwa G3588 ἀρχαῖς falme G0746 καὶ na G2532 ταῖς kwa G3588 ἐξουσίαις mamlaka G1849 ἐν katika G1722 τοῖς mahali G3588

ἐπουρανίοις, pa–mbinguni G2032 διὰ kupitia G1223 τῆς hilo G3588 ἐκκλησίας, kanisa G1577 ἡ hii G3588 πολυποίκιλος ya–namna–nyingi G4182 σοφία hekima G4678 τοῦ ya G3588 Θεοῦ; Mungu G2316

Hii ilikuwa kwamba, kupitia Kanisa, watawala na mamlaka katika sehemu za mbingu wapate kujua pande nyingi za asili ya hekima ya Mungu.

11 κατὰ kulingana–na G2596 πρόθεσιν kusudi G4286 τῶν la G3588 αἰώνων, milele G0165 ἣν ambalo G3739 ἐποίησεν alifanya G4160 ἐν katika G1722 τῷ huyo G3588 Χριστῷ Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu G2424

τῷ huyo G3588 Κυρίῳ Bwana G2962 ἡμῶν, wetu G1473

Haya yangetokea kupitia mpango wa milele ambao aliukamilisha ndani ya Kristo Yesu Bwana wetu.

12 ἐν ambaye G1722 ᾧ ndani–yake G3739 ἔχομεν tunayo G2192 τὴν hii G3588 παρρησίαν ujasiri G3954 καὶ na G2532 προσαγωγὴν njia G4318 ἐν katika G1722 πεποιθήσει, kutumaini G4006
διὰ kupitia G1223 τῆς hii G3588 πίστεως imani G4102 αὐτοῦ. yake G0846

Kwa kuwa katika Kristo tuna ujasiri na uwezo wa kuingia kwa ujasiri kwa sababu ya imani yetu kwake.

13 διὸ kwa–hiyo G1352 αἰτοῦμαι naomba G0154 μὴ msikate–tamaa G3361 ἐνκακεῖν katika G1573 ἐν dhiki G1722 ταῖς hizi G3588 θλίψεσίν zangu G2347 μου kwa–ajili–yenu G1473 ὑπὲρ ninyi G5228
ὑμῶν, ambayo G4771 ἥτις ndiyo G3748 ἐστὶν utukufu G1510 δόξα wenu G1391 ὑμῶν. wenu G4771

Kwa hiyo nawaomba msikate tamaa kwasababu ya mateso yangu kwa ajili yenu. Haya ni utukufu wenu.

14 Τούτου Kwa–sababu–hii G3778 χάριν neema G5484 κάμπτω napiga–magoti G2578 τὰ haya G3588 γόνατά magoti G1119 μου yangu G1473 πρὸς kwa G4314 τὸν huyo G3588 Πατέρα, Baba G3962 <τοῦ wa G3588
κυρίου Bwana G2962 ἡμῶν wetu G1473 Ἰησοῦ Yesu G2424 χριστοῦ>, Kristo G5547

Kwa sababu hii napiga magoti kwa Baba.

15 ἐξ ambaye G1537 οὗ kutoka–kwake G3739 πᾶσα kila G3956 πατριὰ jamaa G3965 ἐν katika G1722 οὐρανοῖς mbingu G3772 καὶ na G2532 ἐπὶ juu–ya G1909 γῆς ardhi G1093 ὀνομάζεται, inaitwa G3687

ambaye kwa yeye kila familia mbinguni na juu ya nchi imeitwa jina.

16 ἵνα ili G2443 δῷ awape G1325 ὑμῖν ninyi G4771 κατὰ kulingana–na G2596 τὸ huu G3588 πλοῦτος utajiri G4149 τῆς wa G3588 δόξης utukufu G1391 αὐτοῦ, wake G0846 δυνάμει, nguvu G1411
κραταιωθῆναι kuimarishwa G2901 διὰ kupitia G1223 τοῦ huyo G3588 Πνεύματος Roho G4151 αὐτοῦ, wake G0846 εἰς kwa G1519 τὸν huyu G3588 ἔσω wa–ndani G2080 ἄνθρωπον; mtu G0444

Ninaomba kwamba apate kuwanemesha, kutokana na utajiri wa utukufu wake, awafanye imara kwa nguvu kupitia Roho wake, ambaye yu ndani yenu.

17 κατοικῆσαι Kristo–akae G2730 τὸν huyo G3588 Χριστὸν, Kristo G5547 διὰ kupitia G1223 τῆς hii G3588 πίστεως, imani G4102 ἐν katika G1722 ταῖς hizi G3588 καρδίαις mioyo G2588 ὑμῶν, yenu G4771
ἐν katika G1722 ἀγάπῃ upendo G0026 ἐρριζωμένοι mkiwa–na–mizizi G4492 καὶ na G2532 τεθεμελιωμένοι, mkiwa–imara G2311

Ninaomba kwamba Kristo aishi ndani ya mioyo yenu kupitia imani.

18 ἵνα ili G2443 ἐξισχύσητε mweze G1840 καταλαβέσθαι kuelewa G2638 σὺν pamoja–na G4862 πᾶσιν watakatifu G3956 τοῖς wote G3588 ἁγίοις, watakatifu G0040 τί nini G5101 τὸ huu G3588
πλάτος, upana G4114 καὶ na G2532 μῆκος, urefu G3372 καὶ na G2532 ὕψος, urefu G5311 καὶ na G2532 βάθος, kina G0899

Ninaomba kwamba muwe na shina na msingi wa upendo wake. Muwe katika pendo lake ili muweze kuelewa, pamoja na wote waaminio, jinsi upana, na urefu na kimo na kina cha upendo wa Kristo.

19	γνῶναί	τε	τὴν,	ὑπερβάλλουσαν	τῆς	γνώσεως,	ἀγάπην	τοῦ	Χριστοῦ,	ἵνα	
	kujua	pia	huu	upitao	wa	maarifa	upendo	wa	Kristo	ili	
	G1097	G5037	G3588	G5235	G3588	G1108	G0026	G3588	G5547	G2443	

πληρωθῆτε	εἰς	πᾶν	τὸ	πλήρωμα	τοῦ	Θεοῦ.	
mjazwe	hadi	wote	huu	utimilifu	wa	Mungu	
G4137	G1519	G3956	G3588	G4138	G3588	G2316	

Ninaomba Kwamba mjue ukuu wa upendo wa Kristo, ambao unazidi ufahamu. Mfanye haya ili mjazwe na ukamilifu wote wa Mungu.

20	Τῷ	δὲ	δυναμένῳ	ὑπὲρ	πάντα	ποιῆσαι	ὑπερεκπερισσοῦ	ὧν
	Basi–kwake	yeye	awezaye	zaidi–ya	yote	kufanya	kupita–kiasi	kuliko
	G3588	G1161	G1410	G5228	G3956	G4160	G5228	G3739

αἰτούμεθα	ἢ	νοοῦμεν,	κατὰ	τὴν	δύναμιν	τὴν	ἐνεργουμένην	ἐν	
tunayoomba	au	tunayowaza	kulingana–na	hii	nguvu	hii	ifanyayo–kazi	ndani	
G0154	G2228	G3539	G2596	G3588	G1411	G3588	G1754	G1722	

ἡμῖν;
yetu
G1473

Na sasa kwake yeye awezaye kufanya kila jambo, zaidi ya yote tuyaombayo au tuyawazayo, kupitia nguvu yake itendayo kazi ndani yetu,

21	αὐτῷ	ἡ	δόξα	ἐν	τῇ	ἐκκλησίᾳ	καὶ	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	εἰς
	kwake	huu	utukufu	katika	hilo	kanisa	na	katika	Kristo	Yesu	hadi
	G0846	G3588	G1391	G1722	G3588	G1577	G2532	G1722	G5547	G2424	G1519

πάσας	τὰς	γενεὰς	τοῦ	αἰῶνος	τῶν	αἰώνων.	ἀμήν.	
vizazi	vyote	vya	wa	milele	ya	milele	amina	
G3956	G3588	G1074	G3588	G0165	G3588	G0165	G0281	

kwake yeye kuwe utukufu ndani ya kanisa na katika Kristo Yesu kwa vizazi vyote milele na milele. Amina.

Chapter 4

1	Παρακαλῶ	οὖν	ὑμᾶς,	ἐγὼ	ὁ	δέσμιος	ἐν	Κυρίῳ,	ἀξίως
	Nawasihi	basi	ninyi	mimi	huyu	mfungwa	katika	Bwana	kwa–ustahili
	G3870	G3767	G4771	G1473	G3588	G1198	G1722	G2962	G0516

περιπατῆσαι,	τῆς	κλήσεως	ἧς	ἐκλήθητε;
mwenende	wa	wito	ambao	mliitwa
G4043	G3588	G2821	G3739	G2564

Kwa hiyo, kama mfungwa kwa ajili ya Bwana, nawasihi mtembee sawasawa na wito ambao Mungu aliwaita.

2	μετὰ	πάσης	ταπεινοφροσύνης	καὶ	πραΰτητος,	μετὰ	μακροθυμίας,	
	kwa	unyenyekevu	wote	na	upole	kwa	uvumilivu	
	G3326	G3956	G5012	G2532	G4240	G3326	G3115	

ἀνεχόμενοι	ἀλλήλων	ἐν	ἀγάπῃ;	
mkichukuliana	ninyi–kwa–ninyi	katika	upendo	
G0430	G0240	G1722	G0026	

Muishi kwa unyenyekevu mkuu na upole na uvumilivu. Mkichukuliana katika upendo.

3	σπουδάζοντες	τηρεῖν	τὴν	ἑνότητα	τοῦ	Πνεύματος,	ἐν	τῷ	συνδέσμῳ	
	mkijitahidi	kuhifadhi	hii	umoja	wa	Roho	katika	huu	kifungo	
	G4704	G5083	G3588	G1775	G3588	G4151	G1722	G3588	G4886	

τῆς	εἰρήνης.	
cha	amani	
G3588	G1515	

Fanyeni bidii kuutunza umoja wa Roho katika kifungo cha amani.

4	ἓν	σῶμα	καὶ	ἓν	Πνεῦμα,	καθὼς	καὶ	ἐκλήθητε	ἐν	μιᾷ	ἐλπίδι,
	mmoja	mwili	na	mmoja	Roho	kama	pia	mliitwa	katika	moja	tumaini
	G1520	G4983	G2532	G1520	G4151	G2531	G2532	G2564	G1722	G1520	G1680

τῆς	κλήσεως	ὑμῶν --
la	wito	wenu
G3588	G2821	G4771

Kuna mwili mmoja na Roho moja, kama ambavyo pia mlikuwa mmeitwa katika uhakika wa taraja moja la wito wenu.

5	εἷς	Κύριος,	μία	πίστις,	ἓν	βάπτισμα;
	mmoja	Bwana	moja	imani	moja	ubatizo
	G1520	G2962	G1520	G4102	G1520	G0908

Na kuna Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja,

6	εἷς	Θεὸς	καὶ	Πατὴρ	πάντων,	ὁ	ἐπὶ	πάντων,	καὶ	διὰ	πάντων,
	mmoja	Mungu	na	Baba	wa–wote	aliye	juu–ya	wote	na	kupitia	wote
	G1520	G2316	G2532	G3962	G3956	G3588	G1909	G3956	G2532	G1223	G3956

καὶ	ἐν	πᾶσιν.
na	ndani–ya	wote
G2532	G1722	G3956

na Mungu mmoja na Baba wa wote. Yeye yuko juu ya yote, na katika yote na ndani ya yote.

7	Ἑνὶ	δὲ	ἑκάστῳ	ἡμῶν	ἐδόθη	ἡ	χάρις,	κατὰ	τὸ	μέτρον
	Lakini–kwa	kila	mmoja	wetu	alipewa	hii	neema	kulingana–na	huu	kipimo
	G1520	G1161	G1538	G1473	G1325	G3588	G5485	G2596	G3588	G3358

τῆς	δωρεᾶς	τοῦ	Χριστοῦ.
cha	zawadi	ya	Kristo
G3588	G1431	G3588	G5547

Kwa kila mmoja wetu amepewa kipawa kulingana na kipimo cha kipawa cha Kristo.

8	διὸ	λέγει,	Ἀναβὰς	εἰς	ὕψος,	ᾐχμαλώτευσεν	αἰχμαλωσίαν,	(καὶ)	ἔδωκεν
	kwa–hiyo	inasema	Alipopanda	juu	juu	aliteka	mateka	na	alitoa
	G1352	G3004	G0305	G1519	G5311	G0162	G0161	G2532	G1325

δόματα	τοῖς	ἀνθρώποις.
zawadi	kwa	wanadamu
G1390	G3588	G0444

Ni kama maandiko yasemavyo: “Alipopaa juu sana, aliongoza mateka katika utumwa. Akatoa vipawa kwa watu.”

9 τὸ δὲ, Ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ, κατέβη εἰς
hii lakini Alipanda nini ni isipokuwa kwamba pia alishuka alishuka hadi
G3588 G1161 G0305 G5101 G1510 G1487 G3361 G3754 G2532 G2597 G1519

τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς?
hizi za–chini sehemu za ardhi
G3588 G2737 G3313 G3588 G1093

Ni nini maana ya, “Alipaa,” isipokuwa kwamba alishuka pia pande za chini za dunia?

10 ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν
yeye aliyeshuka yeye–mwenyewe ndiye pia yeye aliyepanda juu–ya mbingu zote
G3588 G2597 G0846 G1510 G2532 G3588 G0305 G5231 G3956 G3588

οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.
zote ili ajaze hivi vyote
G3772 G2443 G4137 G3588 G3956

Yeye ambaye alishuka ni mtu yuleyule ambae pia alipaa mbali juu ya mbingu zote. Alifanya hivi ili uwepo wake uwe katika vitu vyote.

11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς
na yeye alitoa hawa wengine mitume, hawa wengine manabii, hawa
G2532 G0846 G1325 G3588 G3303 G0652 G3588 G1161 G4396 G3588

δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,
wengine wainjilisti hawa wengine wachungaji na walimu
G1161 G2099 G3588 G1161 G4166 G2532 G1320

Kristo alitoa vipawa kama hivi: mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji, na waalimu.

12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων; εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν
kwa hii kuwaandaa hawa watakatifu kwa kazi ya–huduma kwa kuujenga
G4314 G3588 G2677 G3588 G0040 G1519 G2041 G1248 G1519 G3619

τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
huu mwili wa Kristo
G3588 G4983 G3588 G5547

Alifanya hivi kuwawezesha waumini kwa ajili ya kazi ya huduma, kwa ajili ya kuujenga mwili wa Kristo.

13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες, εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς
hadi tufike sisi wote katika hii umoja ya imani na ya
G3360 G2658 G3588 G3956 G1519 G3588 G1775 G3588 G4102 G2532 G3588

ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας
kumjua huyo Mwana wa Mungu, kuwa mtu kamili, kuwa kipimo cha–kimo
G1922 G3588 G5207 G3588 G2316 G1519 G0435 G5046 G1519 G3358 G2244

τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ;
cha utimilifu wa Kristo
G3588 G4138 G3588 G5547

Anafanya hivi hadi sisi sote tufikie umoja wa imani na maarifa ya mwana wa Mungu. Anafanya hivi hadi tuweze kukomaa kama wale waliofikia kimo kamili cha Kristo.

14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
ili tusiwe–tena sisi watoto, tukitupwa–huku–na–huku na tukipeperushwa na–kila
G2443 G3371 G1510 G3516 G2831 G2532 G4064 G3956

ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
upepo wa mafundisho kwa hii hila ya wanadamu kwa ujanja
G0417 G3588 G1319 G1722 G3588 G2940 G3588 G0444 G1722 G3834

πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης;
kulingana–na hii mbinu ya upotovu
G4314 G3588 G3180 G3588 G4106

Hii ni ili kwamba tusiwe tena kama watoto, tusirushwerushwe huku na huko. Ili kwamba tusichukuliwe na kila aina ya upepo wa fundisho, kwa hila za watu katika ujanja wa udanganyifu uliopotoka.

15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς
bali–tukisema ukweli katika upendo tukue kuwa yeye hivi vyote ambaye
G0226 G1161 G1722 G0026 G0837 G1519 G0846 G3588 G3956 G3739

ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός;
ndiye hiki kichwa Kristo
G1510 G3588 G2776 G5547

Badala yake, tutaongea ukweli katika upendo na kukua zaidi katika njia zote ndani yake ambaye ndiye kichwa, Kristo.

16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ
kutoka kwake wote huu mwili, ukiunganishwa na ukishikamana kupitia
G1537 G3739 G3956 G3588 G4983 G4883 G2532 G4822 G1223

πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ’, ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς
kila kiungo cha ugavi kulingana–na kazi katika kipimo cha–kila
G3956 G0860 G3588 G2024 G2596 G1753 G1722 G3358 G1520

ἑκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ
mmoja sehemu, hii ukuaji wa mwili unafanya kwa kuujenga wenyewe
G1538 G3313 G3588 G0838 G3588 G4983 G4160 G1519 G3619 G1438

ἐν ἀγάπῃ.
katika upendo
G1722 G0026

Kristo ameunganisha, kwa pamoja, mwili wote wa waumini. Umeungamanishwa pamoja na kila kiungo ili kwamba mwili wote ukue na kujijenga wenyewe katika upendo.

17 Τοῦτο οὖν λέγω, καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς
Hivi basi nasema, na nashuhudia katika Bwana, tena–msiende ninyi
G3778 G3767 G3004 G2532 G3143 G1722 G2962 G3371 G4771

περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς
kuenenda kama pia hawa mataifa waendavyo katika ubatili wa akili
G4043 G2531 G2532 G3588 G1484 G4043 G1722 G3153 G3588 G3563

αὐτῶν.
yao
G0846

Kwa hiyo, nasema hili, na nawasihi katika Bwana: Msitembee tena kama watu wa mataifa wanavyotembea katika ubatili wa akili zao.

18	ἐσκοτωμένοι	τῇ	διανοίᾳ,	ὄντες	ἀπηλλοτριωμένοι	τῆς	ζωῆς	τοῦ	Θεοῦ,		
	wakiwa–giza	katika	ufahamu	wakiwa	waliotengwa	na	uzima	wa	Mungu		
	G4656	G3588	G1271	G1510	G0526	G3588	G2222	G3588	G2316		
	διὰ	τὴν	ἄγνοιαν	τὴν	οὖσαν	ἐν	αὐτοῖς,	διὰ		τὴν	
	kwa–sababu–ya	huu	ujinga	huu	ulio	ndani	yao	kwa–sababu–ya		huu	
	G1223	G3588	G0052	G3588	G1510	G1722	G0846	G1223		G3588	
	πώρωσιν	τῆς	καρδίας	αὐτῶν,							
	ugumu	wa	moyo	wao							
	G4457	G3588	G2588	G0846							

Wametiwa giza katika mawazo yao. Wamefukuzwa kutoka katika uzima wa Mungu kwa ujinga ulio ndani yao kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao.

19	οἵτινες	ἀπηλγηκότες,	ἑαυτοὺς	παρέδωκαν	τῇ	ἀσελγείᾳ,	εἰς	ἐργασίαν
	ambao	wakiisha–kufa–ganzi	wenyewe	wamejitoa	kwa	ufisadi	kwa	kufanya
	G3748	G0524	G1438	G3860	G3588	G0766	G1519	G2039
	ἀκαθαρσίας,	πάσης	ἐν	πλεονεξίᾳ.				
	uchafu	wote	kwa	tamaa				
	G0167	G3956	G1722	G4124				

Hawajisikii aibu. Wamejikabidhi wenyewe kwa ufisadi katika matendo machafu, katika kila aina ya uchoyo.

20	ὑμεῖς	δὲ	οὐχ	οὕτως	ἐμάθετε	τὸν	Χριστόν,
	Lakini–ninyi	hamkumjifunza	si	hivyo	Kristo	huyo	Kristo
	G4771	G1161	G3756	G3779	G3129	G3588	G5547

Lakini, hivi sivyo mlivyojifunza kuhusu Kristo.

21	εἴ	γε	αὐτὸν	ἠκούσατε	καὶ	ἐν	αὐτῷ	ἐδιδάχθητε,	καθώς	ἐστιν	ἀλήθεια
	ikiwa	kweli	yeye	mlimsikia	na	ndani	yake	mlifundishwa	kama	ukweli	ulivyo
	G1487	G1065	G0846	G0191	G2532	G1722	G0846	G1321	G2531	G1510	G0225
	ἐν	τῷ	Ἰησοῦ;								
	katika	huyo	Yesu								
	G1722	G3588	G2424								

Nadhani kwamba mmesikia kuhusu yeye. Nadhani kwamba mmekuwa mkifundishwa katika yeye, kama tu ukweli ulivyo ndani ya Yesu.

22	ἀποθέσθαι	ὑμᾶς,	κατὰ	τὴν	προτέραν	ἀναστροφὴν,	τὸν	παλαιὸν	
	kuuvua	ninyi	kulingana–na	hii	maisha–ya–zamani	mwenendo	huyo	mtu–wa–kale	
	G0659	G4771	G2596	G3588	G4386	G0391	G3588	G3820	
	ἄνθρωπον,	τὸν	φθειρόμενον,	κατὰ	τὰς	ἐπιθυμίας	τῆς	ἀπάτης;	
	mtu	huyo	anayeharibika	kulingana–na	hizi	tamaa	za	udanganyifu	
	G0444	G3588	G5351	G2596	G3588	G1939	G3588	G0539	

Lazima mvue mambo yote yanayoendana na mwenendo wenu wa zamani, utu wa zamani. Ni utu wa zamani unaooza kwa sababu ya tamaa za udanganyifu.

23	ἀνανεοῦσθαι	δὲ	τῷ	πνεύματι	τοῦ	νοὸς	ὑμῶν;
	kufanywa–upya	katika	huyo	roho	ya	akili	yenu
	G0365	G1161	G3588	G4151	G3588	G3563	G4771

Vueni utu wenu wa zamani ili kwamba mfanywe upya katika roho ya akili zenu.

24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα
na kumvaa huyo mpya mtu huyo kulingana–na Mungu aliyeumbwa
G2532 G1746 G3588 G2537 G0444 G3588 G2596 G2316 G2936

ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
katika haki na utakatifu wa kweli
G1722 G1343 G2532 G3742 G3588 G0225

Fanyeni hivi ili muweze kuvaa utu mpya, unaoendana na Mungu. Umeumbwa katika haki na utakatifu wa kweli.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ
Kwa–hiyo mkiuweka–kando huo uongo semeni kweli kila–mmoja na huyo
G1352 G0659 G3588 G5579 G2980 G0225 G1538 G3326 G3588

πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
jirani wake kwa–sababu sisi–ni wao–kwa–wao viungo
G4139 G0846 G3754 G1510 G0240 G3196

Kwa hiyo, weka mbali udanganyifu. “Ongeeni ukweli, kila mmoja na jirani yake,” kwa sababu tu washirika kwa kila mmoja kwa mwenzake.

26 ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε; ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ
kasirikeni lakini msitende–dhambi dhambi hii jua lisizame mkiwa–na juu–ya
G3710 G2532 G3361 G0264 G3588 G2246 G3361 G1931 G1909

[τῷ] παροργισμῷ ὑμῶν,
hii hasira yenu
G3588 G3950 G4771

Mwe na hasira, lakini msitende dhambi.” Jua lisizame mkiwa katika hasira zenu.

27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.
wala msimpe nafasi huyo shetani
G3366 G1325 G5117 G3588 G1228

Msimpe Ibilisi nafasi.

28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω; μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος ταῖς
yeye aibaye asiibe–tena tena bali ajitahidi ajitahidi akifanya–kazi kwa
G3588 G2813 G3371 G2813 G3123 G1161 G2872 G2038 G3588

ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.
zake mikono hilo jema ili awe–na cha–kugawana na–yeye mahitaji mwenye
G2398 G5495 G3588 G0018 G2443 G2192 G3330 G3588 G5532 G2192

Yeyote aibaye lazima asiibe tena. Badala yake ni lazima afanye kazi. Afanye kazi yenye manufaa kwa mikono yake, ili kwamba aweze kumhudumia mtu aliye na hitaji.

29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ,
kila neno bovu kutoka katika kinywa chenu lisitoke lisitoke bali
G3956 G3056 G4550 G1537 G3588 G4750 G4771 G3361 G1607 G0235

εἴ τις ἀγαθὸς, πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς
likiwa lolote jema kwa kujenga kwa mahitaji ili litoe neema kwa
G1487 G5100 G0018 G4314 G3619 G3588 G5532 G2443 G1325 G5485 G3588

ἀκούουσιν.
wasikiaji
G0191

Kauli mbaya isitoke kinywani mwenu. Badala yake, maneno lazima yatoke katika vinywa vyenu yafaayo kwa mahitaji, kuwapa faida wale wanaosikiliza.

30	καὶ	μὴ	λυπεῖτε	τὸ	Πνεῦμα	τὸ	Ἅγιον	τοῦ	Θεοῦ,
	wala	msimhuzunishe	msimhuzunishe	huyo	Roho	huyo	Mtakatifu	wa	Mungu
	G2532	G3361	G3076	G3588	G4151	G3588	G0040	G3588	G2316

ἐν	ᾧ	ἐσφραγίσθητε	εἰς	ἡμέραν	ἀπολυτρώσεως.	
ambaye	ndani–yake	mlitiwa–muhuri	hadi	siku	ya–ukombozi	
G1722	G3739	G4972	G1519	G2250	G0629	

Na msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu. Ni kwa Yeye kwamba mmewekewa muhuri kwa ajili ya siku ya ukombozi.

31	πᾶσα	πικρία,	καὶ	θυμὸς,	καὶ	ὀργὴ,	καὶ	κραυγὴ,	καὶ	βλασφημία,
	kila	uchungu	na	ghadhabu	na	hasira	na	kelele	na	matukano
	G3956	G4088	G2532	G2372	G2532	G3709	G2532	G2906	G2532	G0988

ἀρθήτω	ἀφ’	ὑμῶν,	σὺν	πάσῃ	κακίᾳ.	
yaondolewe	kutoka	kwenu	pamoja–na	uovu	wote	
G0142	G0575	G4771	G4862	G3956	G2549	

Lazima muweke mbali uchungu wote, ghadhabu, hasira, ugomvi, na matusi, pamoja na kila aina ya uovu. Iweni wema ninyi kwa ninyi.

32	γίνεσθε	δὲ	εἰς	ἀλλήλους	χρηστοί,	εὔσπλαγχνοι,
	lakini–iweni	ninyi–kwa–ninyi	wema	wenye–huruma	mkisameheana	ninyi–wenyewe
	G1096	G1161	G1519	G0240	G5543	G2155

χαριζόμενοι	ἑαυτοῖς,	καθὼς	καὶ	ὁ	Θεὸς	ἐν	Χριστῷ	ἐχαρίσατο	
kama	pia	huyo	Mungu	katika	Kristo	alivyowasamehe	ninyi	aliwasamehe	
G5483	G1438	G2531	G2532	G3588	G2316	G1722	G5547	G5483	

ὑμῖν.	
ninyi	
G4771	

Mwe na huruma. Msameheane ninyi kwa ninyi, kama vile Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi.

Chapter 5

1	γίνεσθε	οὖν	μιμηταὶ	τοῦ	Θεοῦ,	ὡς	τέκνα	ἀγαπητά,
	basi–iweni	waigaji	wa	Mungu	Mungu	kama	watoto	wapendwa
	G1096	G3767	G3402	G3588	G2316	G5613	G5043	G0027

Kwa hiyo muwe watu wa kumfuata Mungu, kama watoto wake wapendwao.

2	καὶ	περιπατεῖτε	ἐν	ἀγάπῃ,	καθὼς	καὶ	ὁ	Χριστὸς	ἠγάπησεν	ἡμᾶς,
	na	enendeni	katika	upendo	kama	pia	huyo	Kristo	alivyotupenda	sisi
	G2532	G4043	G1722	G0026	G2531	G2532	G3588	G5547	G0025	G1473

καὶ	παρέδωκεν	ἑαυτὸν	ὑπὲρ	ἡμῶν,	προσφορὰν	καὶ	θυσίαν	τῷ
na	akajitoa	mwenyewe	kwa–ajili–yetu	sisi	sadaka	na	dhabihu	kwa
G2532	G3860	G1438	G5228	G1473	G4376	G2532	G2378	G3588

Θεῷ,	εἰς	ὀσμὴν	εὐωδίας.
Mungu	kuwa	harufu	nzuri
G2316	G1519	G3744	G2175

Mtembee katika pendo, vilevile kama Kristo alivyotupenda sisi, alijitoa mwenyewe kwa ajili yetu. Yeye alikuwa sadaka na dhabihu, kuwa harufu nzuri ya kumfurahisha Mungu.

3	Πορνεία	δὲ,	καὶ	ἀκαθαρσία	πᾶσα,	ἢ	πλεονεξία,	μηδὲ	ὀνομαζέσθω	
	Lakini–uasherati	na	na	uchafu	wote	au	tamaa	wala	isitajwe	
	G4202	G1161	G2532	G0167	G3956	G2228	G4124	G3366	G3687	

ἐν	ὑμῖν,	καθὼς	πρέπει	ἁγίοις;
kati	yenu	kama	inavyofaa	watakatifu
G1722	G4771	G2531	G4241	G0040

Zinaa au uchafu wowote na tamaa mbaya lazima visitajwe kati yenu, kama inavyotakiwa kwa waaminio,

4	καὶ	αἰσχρότης,	καὶ	μωρολογία,	ἢ	εὐτραπελία,	ἃ	οὐκ	ἀνῆκεν;
	wala	aibu	wala	upuzi	au	utani–mchafu	ambayo	hayafai	hayafai
	G2532	G0151	G2532	G3473	G2228	G2160	G3739	G3756	G0433

ἀλλὰ	μᾶλλον	εὐχαριστία.
bali	zaidi	kushukuru
G0235	G3123	G2169

wala machukizo yasitajwe, mazungumzo ya kipumbavu, au mizaha ya udhalilishaji, ambayo siyo sawa, badala yake iwepo shukrani.

5	τοῦτο	γὰρ	ἴστε,	γινώσκοντες	ὅτι	πᾶς	πόρνος,	ἢ	ἀκάθαρτος,
	hii	kwa–maana	mnajua	mkijua	kwamba	kila	mwasherati	au	mchafu
	G3778	G1063	G1492	G1097	G3754	G3956	G4205	G2228	G0169

ἢ	πλεονέκτης,	ὅ	ἐστιν	εἰδωλολάτρης,	οὐκ	ἔχει	κληρονομίαν	ἐν
au	mwenye–tamaa	ambaye	ni	mwabudu–sanamu	hana	urithi	katika	huu
G2228	G4123	G3739	G1510	G1496	G3756	G2192	G2817	G1722

τῇ	βασιλείᾳ	τοῦ	Χριστοῦ,	καὶ	Θεοῦ.	
ufalme	wa	Kristo	na	Mungu	Mungu	
G3588	G0932	G3588	G5547	G2532	G2316	

Mnaweza kuwa na uhakika ya kwamba kuna zinaa, uchafu, wala atamaniye, huyo nimwabudu sanamu, hana urithi wowote katika ufalme wa Kristo na Mungu.

6	Μηδεὶς	ὑμᾶς	ἀπατάτω	κενοῖς	λόγοις;	διὰ	ταῦτα		
	Mtu–yeyote	asiwadanganye	ninyi	kwa–maneno	matupu	kwa–sababu–ya	haya		
	G3367	G4771	G0538	G2756	G3056	G1223	G3778		

γὰρ	ἔρχεται	ἡ	ὀργὴ	τοῦ	Θεοῦ,	ἐπὶ	τοὺς	υἱοὺς	τῆς	ἀπειθείας.
kwa–maana	inakuja	hii	ghadhabu	ya	Mungu	juu–ya	hawa	wana	wa	uasi
G1063	G2064	G3588	G3709	G3588	G2316	G1909	G3588	G5207	G3588	G0543

Mtu yote asikudanganye kwa maneno matupu, kwa sababu ya mambo haya hasira ya Mungu inakuja juu ya wana wasiotii.

7	μὴ	οὖν	γίνεσθε	συμμέτοχοι	αὐτῶν;
	basi	msiwe	washiriki	wenzao	wao
	G3361	G3767	G1096	G4830	G0846

Hivyo usishiriki pamoja nao.

8	ἦτε	γάρ	ποτε	σκότος,	νῦν	δὲ,	φῶς	ἐν	Κυρίῳ;	ὡς
	mlikuwa	kwa–maana	zamani	giza	lakini–sasa	nuru	katika	Bwana	Bwana	kama
	G1510	G1063	G4218	G4655	G3568	G1161	G5457	G1722	G2962	G5613

τέκνα	φωτὸς	περιπατεῖτε--	
watoto	wa–nuru	enendeni	
G5043	G5457	G4043	

Kwa kuwa ninyi mwanzo mlikuwa giza, lakini sasa mmekuwa nuru katika Bwana. Hivyo tembeeni kama watoto wa nuru.

9	ὁ	γὰρ	καρπὸς	τοῦ	φωτὸς	ἐν	πάσῃ	ἀγαθωσύνῃ,	καὶ	δικαιοσύνῃ,
	huyo	kwa–maana	tunda	la	nuru	katika	wema	wote	na	haki
	G3588	G1063	G2590	G3588	G5457	G1722	G3956	G0019	G2532	G1343

καὶ	ἀληθείᾳ--	
na	kweli	
G2532	G0225	

Kwa kuwa matunda ya nuru yanajumuisha uzuri wote, haki na ukweli.

10	δοκιμάζοντες	τί	ἐστιν	εὐάρεστον	τῷ	Κυρίῳ.
	mkijaribu	nini	ni	kumpendeza	huyo	Bwana
	G1381	G5101	G1510	G2101	G3588	G2962

Tafuta kile kinacho furahisha kwa Bwana.

11	καὶ	μὴ	συνκοινωνεῖτε	τοῖς	ἔργοις	τοῖς	ἀκάρποις	τοῦ	σκότους,
	wala	msishiriki	msishiriki	katika	matendo	hayo	yasiyozaa	ya	giza
	G2532	G3361	G4790	G3588	G2041	G3588	G0175	G3588	G4655

μᾶλλον	δὲ	καὶ	ἐλέγχετε;
bali	zaidi	pia	yakemueni
G3123	G1161	G2532	G1651

Usiwepo ushiriki katika kazi za giza zisizo na matunda, badala yake ziweke wazi.

12	τὰ	γὰρ	κρυφῇ	γινόμενα	ὑπ’	αὐτῶν,	αἰσχρόν	ἐστιν	καὶ
	hayo	kwa–maana	kwa–siri	yanayofanywa	na	wao	ni–aibu	hata	kuyasema
	G3588	G1063	G2931	G1096	G5259	G0846	G0150	G1510	G2532

λέγειν.
kuyasema
G3004

Kwa sababu mambo yanayofanywa na wao sirini ni aibu sana hata kuyaelezea.

13	τὰ	δὲ	πάντα	ἐλεγχόμενα	ὑπὸ	τοῦ	φωτὸς,	φανεροῦται	πᾶν	γὰρ;
	hayo	lakini	yote	yanayokemewa	na	hii	nuru	yanafunuliwa	kila	kwa–maana
	G3588	G1161	G3956	G1651	G5259	G3588	G5457	G5319	G3956	G1063

τὸ	φανερούμενον	φῶς	ἐστιν.	
hiki	kinachofunuliwa	nuru	ni	
G3588	G5319	G5457	G1510	

Mambo yote, yanapofichuliwa na nuru, huwa wazi,

14	διὸ	λέγει,	Ἔγειρε,	ὁ	καθεύδων,	καὶ	ἀνάστα	ἐκ	τῶν	νεκρῶν,
	kwa–hiyo	inasema	Amka	wewe	ulalave	na	ufufuke	kutoka	kwa	wafu
	G1352	G3004	G1453	G3588	G2518	G2532	G0450	G1537	G3588	G3498

καὶ	ἐπιφαύσει	σοι	ὁ	Χριστός.	
na	atakuangazia	wewe	huyo	Kristo	
G2532	G2017	G4771	G3588	G5547	

kwa kuwa Kila kitu kilichofichuliwa kinakuwa nuruni. Hivyo husema hivi, “Amka, wewe uliyelala, na inuka kutoka wafu na Kristo atang'aa juu yako.”

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι,
Basi–angalieni kwa–hiyo kwa–makini jinsi mnavyoenenda si kama wasio–na–hekima
G0991 G3767 G0199 G4459 G4043 G3361 G5613 G0781

ἀλλ’ ὡς σοφοί,
bali kama wenye–hekima
G0235 G5613 G4680

Hivyo iweni makini jinsi mtembeavyo, siyo kama watu wasio werevu bali kama werevu.

16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν.
mkiutumia–vizuri huu wakati kwa–sababu hizi siku ni–mbaya ni
G1805 G3588 G2540 G3754 G3588 G2250 G4190 G1510

Ukomboeni muda kwa kuwa siku ni za uovu.

17 διὰ τοῦτο, μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ
kwa–sababu–hii hiyo msiwe wapumbavu wapumbavu bali fahamu nini hii
G1223 G3778 G3361 G1096 G0878 G0235 G4920 G5101 G3588

θέλημα τοῦ Κυρίου.
mapenzi ya Bwana
G2307 G3588 G2962

Msiwe wajinga, badala yake, fahamuni nini mapenzi ya Bwana.

18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία. ἀλλὰ
wala msileve msiileve kwa–divai ambamo ndani–yake ni upotevu bali
G2532 G3361 G3182 G3631 G1722 G3739 G1510 G0810 G0235

πληροῦσθε ἐν Πνεύματι,
mjazwe katika Roho
G4137 G1722 G4151

Msilewe kwa mvinyo, huongoza kwenye uharibifu, badala yake mjazwe na Roho Mtakatifu.

19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς [ἐν] ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς;
mkisemezana ninyi–kwa–ninyi kwa zaburi na nyimbo na wimbo za–kiroho
G2980 G1438 G1722 G5568 G2532 G5215 G2532 G5603 G4152

ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ;
mkiimba na mkimsifu kwa moyo wenu kwa Bwana
G0103 G2532 G5567 G3588 G2588 G4771 G3588 G2962

Zungumzeni na kila mmoja wenu kwa zaburi, na sifa, na nyimbo za rohoni. Imbeni na sifuni kwa moyo kwa Bwana.

20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε, ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν,
mkishukuru daima kwa–ajili–ya yote katika jina la Bwana wetu
G2168 G3842 G5228 G3956 G1722 G3686 G3588 G2962 G1473

Ἰησοῦ Χριστοῦ; τῷ Θεῷ καὶ Πατρί;
Yesu Kristo kwa Mungu na Baba
G2424 G5547 G3588 G2316 G2532 G3962

Daima toa shukrani kwa mambo yote katika jina la Kristo Yesu Bwana wetu kwa Mungu Baba.

21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.
mkinyenyekeana ninyi–kwa–ninyi katika hofu ya–Kristo
G5293 G0240 G1722 G5401 G5547

Jitoeni wenyewe kila mmoja kwa mwingine kwa heshima ya Kristo.

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς τῷ Κυρίῳ,
Wake ninyi kwa waume zenu kama kwa Bwana
G3588 G1135 G3588 G2398 G0435 G5613 G3588 G2962

Wake, jitoeni kwa waume zenu, kama kwa Bwana.

23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς
kwa–sababu mume ni kichwa cha mke, kama pia huyo Kristo
G3754 G0435 G1510 G2776 G3588 G1135 G5613 G2532 G3588 G5547

κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας -- αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος.
ni–kichwa cha kanisa yeye–mwenyewe mwokozi wa mwili
G2776 G3588 G1577 G0846 G4990 G3588 G4983

Kwa sababu mume ni kichwa cha mke, kama Kristo alivyo kichwa cha kanisa. Ni mwokozi wa mwili.

24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ
lakini kama hilo kanisa linavyomtii huyo Kristo, vivyo–hivyo pia hawa
G0235 G5613 G3588 G1577 G5293 G3588 G5547 G3779 G2532 G3588

γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί.
wake kwa waume katika kila–kitu
G1135 G3588 G0435 G1722 G3956

Lakini kama kanisa lilivyo chini ya Kristo, vilevile wake lazima wafanye hivyo kwa waume zao katika kila jambo.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν
Waume ninyi wapendeni hawa wake kama pia huyo Kristo alivyolipenda
G3588 G0435 G0025 G3588 G1135 G2531 G2532 G3588 G5547 G0025

τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,
hilo kanisa, na akajitoa kwa–ajili–yake kwa–ajili–yake lake
G3588 G1577 G2532 G1438 G3860 G5228 G0846

Waume, wapendeni wake zenu kama vile Kristo alivyolipenda kanisa na akajitoa mwenyewe kwa ajili yake.

26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,
ili hilo alitakase akilisafisha kwa kuosha kwa maji katika neno
G2443 G0846 G0037 G2511 G3588 G3067 G3588 G5204 G1722 G4487

Alifanya hivyo ili liwe takatifu. Alilitakasa kwa kuliosha na maji katika neno.

27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν, μὴ
ili ajionyeshe yeye–mwenyewe yeye–mwenyewe tukufu hilo kanisa, bila
G2443 G3936 G0846 G1438 G1741 G3588 G1577 G3361

ἔχουσαν σπίλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων; ἀλλ’ ἵνα
kuwa–na waa au kunyanzi au kitu chochote cha–namna–hiyo bali ili
G2192 G4696 G2228 G4512 G2228 G5100 G3588 G5108 G0235 G2443

ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.
liwe takatifu na bila–lawama
G1510 G0040 G2532 G0299

Alifanya hivi ili kwamba aweze kujiwasilishia mwenyewe kanisa tukufu, pasipo na doa wala waa au kitu kifananacho na haya, badala yake ni takatifu lisilo na kosa.

28 οὕτως ὀφείλουσιν καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας,
vivyo–hivyo waume–wanastahili pia hawa waume kuwapenda hawa zao wake
G3779 G3784 G2532 G3588 G0435 G0025 G3588 G1438 G1135

ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν
kama hii yao miili yeye ampendaye huyo wake mke yeye–mwenyewe
G5613 G3588 G1438 G4983 G3588 G0025 G3588 G1438 G1135 G1438

ἀγαπᾷ.
anajipenda
G0025

Kwa njia ile ile, waume wanatakiwa kuwapenda wake zao kama miili yao. Yule ampendae mke wake anajipenda mwenyewe.

29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει
hakuna kwa–maana aliyeuchukia huyo wake mwili aliuchukia bali anaushawishi
G3762 G1063 G4218 G3588 G1438 G4561 G3404 G0235 G1625

καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν:
na anautunza yeye kama pia huyo Kristo hilo kanisa
G2532 G2282 G0846 G2531 G2532 G3588 G5547 G3588 G1577

Hakuna hata mmoja anayechukia mwili wake. Badala yake, huurutubisha na kuupenda, kama Kristo pia alivyolipenda kanisa.

30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, <ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
kwa–sababu viungo sisi–ni vya mwili wake kutoka katika mwili wake
G3754 G3196 G1510 G3588 G4983 G0846 G1537 G3588 G4561 G0846

καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ>.
na kutoka katika mifupa yake
G2532 G1537 G3588 G3747 G0846

Kwa kuwa sisi ni washiriki wa mwili wake.

31 ἀντὶ τούτου, καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα,
kwa–sababu–hii hiyo mtu atamwacha huyo baba na na huyo mama
G0473 G3778 G2641 G0444 G3588 G3962 G2532 G3588 G3384

καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο
na ataambatana na huyo mke wake na watakuwa hawa wawili
G2532 G4347 G4314 G3588 G1135 G0846 G2532 G1510 G3588 G1417

εἰς σάρκα μίαν.
kuwa mwili mmoja
G1519 G4561 G1520

“Kwa sababu hii mwanaume atamwacha baba yake na mama yake na ataungana na mke wake, na hao wawili watakuwa mwili mmoja”.

32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν; ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ
hii siri hii kubwa ni mimi lakini nasema kuhusu Kristo na
G3588 G3466 G3778 G3173 G1510 G1473 G1161 G3004 G1519 G5547 G2532

εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
kuhusu hilo kanisa
G1519 G3588 G1577

huu ulikuwa umefichika. Lakini ninasema kuhusu Kristo na kanisa.

33 πλὴν lakini G4133 καὶ pia G2532 ὑμεῖς ninyi G4771 οἱ hawa G3588 καθ’ kila G2596 ἕνα, mmoja G1520 ἕκαστος kila–mmoja G1538 τὴν huyo G3588 ἑαυτοῦ wake G1438 γυναῖκα, mke G1135 οὕτως vivyo–hivyo G3779 ἀγαπάτω ampende G0025 ὡς kama G5613 ἑαυτόν; yeye–mwenyewe G1438 ἡ huyo G3588 δὲ lakini G1161 γυνὴ, mke G1135 ἵνα amheshimu G2443 φοβῆται amheshimu G5399 τὸν huyo G3588 ἄνδρα. mume G0435

Walakini, kila mmoja wenu lazima ampende mke wake kama mwenyewe, na mke lazima amheshimu mumewe.

Chapter 6

1 Τὰ Ninyi–watoto G3588 τέκνα, watoto G5043 ὑπακούετε watiini G5219 τοῖς hawa G3588 γονεῦσιν wazazi G1118 ὑμῶν, wenu G4771 ἐν katika G1722 Κυρίῳ; Bwana G2962 τοῦτο hii G3778 γάρ kwa–maana G1063 ἐστιν ni G1510 δίκαιον. haki G1342

Watoto watiini wazazi wenu katika Bwana, kwa maana hii ni haki.

2 τίμα mheshimu G5091 τὸν huyo G3588 πατέρα baba G3962 σου yako G4771 καὶ na G2532 τὴν huyo G3588 μητέρα, mama G3384 ἥτις ambayo G3748 ἐστὶν ndiyo G1510 ἐντολὴ amri G1785 πρώτη, ya–kwanza G4413 ἐν yenye G1722 ἐπαγγελίᾳ, ahadi G1860

“Mheshimu baba yako na mama yako” (Maana hii ndiyo amri ya kwanza yenye ahadi),

3 ἵνα ili G2443 εὖ upate–kheri G2095 σοι wewe G4771 γένηται, uzidi G1096 καὶ na G2532 ἔσῃ uwe G1510 μακροχρόνιος mwenye–umri–mrefu G3118 ἐπὶ juu–ya G1909 τῆς hii G3588 γῆς. ardhi G1093

“ili iwe heri kwenu na muweze kuishi maisha marefu juu ya nchi.”

4 Καὶ Na–ninyi G2532 οἱ akina–baba G3588 πατέρες, baba G3962 μὴ msiwakasirikiishe G3361 παροργίζετε msiwakasirikiishe G3949 τὰ hawa G3588 τέκνα watoto G5043 ὑμῶν, wenu G4771 ἀλλὰ bali G0235 ἐκτρέφετε waleleni G1625 αὐτὰ wao G0846 ἐν katika G1722 παιδείᾳ malezi G3809 καὶ na G2532 νουθεσίᾳ maonyo G3559 Κυρίου. ya–Bwana G2962

Na ninyi akina baba, msiwakwaze watoto na kuwasababishia hasira, badala yake, waleeni katika maonyo na maagizo ya Bwana.

5 Οἱ Watumwa G3588 δοῦλοι, ninyi G1401 ὑπακούετε watiini G5219 τοῖς hawa G3588 κατὰ kulingana–na G2596 σάρκα mwili G4561 κυρίοις mabwana G2962 μετὰ kwa G3326 φόβου hofu G5401 καὶ na G2532 τρόμου, kutetemeka G5156 ἐν katika G1722 ἁπλότητι unyofu G0572 τῆς wa G3588 καρδίας moyo G2588 ὑμῶν, wenu G4771 ὡς kama G5613 τῷ kwa G3588 Χριστῷ; Kristo G5547

Enyi watumwa, iweni watiifu kwa mabwana zenu wa hapa duniani kwa heshima kubwa na kutetemeka kwa hofu itokayo mioyoni mwenu. muwe watiifu kwao kama vile mnavyomtii Kristo.

6	μὴ	κατ’	ὀφθαλμοδουλίαν	ὡς	ἀνθρωπάρεσκοι;	ἀλλ’	ὡς	δοῦλοι	
	si	kwa	utumishi–wa–macho	kama	wapendezao–wanadamu	bali	kama	watumwa	
	G3361	G2596	G3787	G5613	G0441	G0235	G5613	G1401	

Χριστοῦ,	ποιοῦντες	τὸ	θέλημα	τοῦ	Θεοῦ	ἐκ	ψυχῆς,	
wa–Kristo	mkifanya	hayo	mapenzi	ya	Mungu	kutoka	nafsi	
G5547	G4160	G3588	G2307	G3588	G2316	G1537	G5590	

Utii wenu usiwe tu pale mabwana zenu wanapowatazama ili kuwafurahisha. Badala yake, iweni watiifu kama watumwa wa Kristo. Fanyeni Mapenzi ya Mungu kutoka mioyoni mwenu,

7	μετ’	εὐνοίας	δουλεύοντες	ὡς	τῷ	Κυρίῳ,	καὶ	οὐκ	ἀνθρώποις;
	kwa	nia–njema	mkitumika	kama	kwa	Bwana	na	si	kwa–wanadamu
	G3326	G2133	G1398	G5613	G3588	G2962	G2532	G3756	G0444

watumikieni kwa mioyo yenu yote, kwa kuwa mnamtumikia Bwana na wala si wanadamu,

8	εἰδότες	ὅτι	ἕκαστος,	ἐάν	τι	ποιήσῃ	ἀγαθόν,	τοῦτο	κομίσεται
	mkijua	kwamba	kila–mmoja	akifanya	kitu	chochote	chema	hiki	atapokea
	G1492	G3754	G1538	G1437	G5100	G4160	G0018	G3778	G2865

παρὰ	Κυρίου,	εἴτε	δοῦλος	εἴτε	ἐλεύθερος.
kutoka	kwa–Bwana	awe	mtumwa	awe	huru
G3844	G2962	G1535	G1401	G1535	G1658

mnapaswa kujua kwamba katika kila tendo jema mtu analofanya, atapokea zawadi kutoka kwa Bwana, ikiwa ni mtumwa au mtu huru.

9	Καὶ	οἱ	κύριοι,	τὰ	αὐτὰ,	ποιεῖτε	πρὸς	αὐτούς,	ἀνιέντες	τὴν
	Na–ninyi	mabwana	mabwana	hayo	yaleyale	wafanyieni	wao	wao	mkiacha	hizo
	G2532	G3588	G2962	G3588	G0846	G4160	G4314	G0846	G0447	G3588

ἀπειλήν,	εἰδότες	ὅτι	καὶ	αὐτῶν	καὶ	ὑμῶν	ὁ	Κύριός	ἐστιν	ἐν
vitisho	mkijua	kwamba	wao	na	ninyi	ninyi	huyo	Bwana	yuko	katika
G0547	G1492	G3754	G2532	G0846	G2532	G4771	G3588	G2962	G1510	G1722

οὐρανοῖς,	καὶ	προσωπολημψία	οὐκ	ἔστιν	παρ’	αὐτῷ.
mbingu	na	upendeleo	hakuna	kwake	kwake	yeye
G3772	G2532	G4382	G3756	G1510	G3844	G0846

Na ninyi mabwana fanyeni vivyo hivyo kwa watumwa wenu. Msiwatishe mkijua kwamba yeye aliye Bwana wa wote ni yule aliye mbinguni. Mkijua kuwa hakuna upendeleo ndani yake.

10	Τοῦ	λοιποῦ,	ἐνδυναμοῦσθε	ἐν	Κυρίῳ,	καὶ	ἐν	τῷ	κράτει	τῆς
	Hatimaye	mwishowe	jifanyeni–hodari	katika	Bwana	na	katika	huu	uweza	wa
	G3588	G3064	G1743	G1722	G2962	G2532	G1722	G3588	G2904	G3588

ἰσχύος	αὐτοῦ.
nguvu	yake
G2479	G0846

Hatimaye, iweni na nguvu katika Bwana na katika uwezo wa nguvu zake.

11	ἐνδύσασθε	τὴν	πανοπλίαν	τοῦ	Θεοῦ,	πρὸς	τὸ	δύνασθαι	ὑμᾶς	στῆναι
	vaeni	hii	silaha–kamili	ya	Mungu	ili	hii	mweze	ninyi	kusimama
	G1746	G3588	G3833	G3588	G2316	G4314	G3588	G1410	G4771	G2476

πρὸς	τὰς	μεθοδείας	τοῦ	διαβόλου;	
dhidi–ya	hizi	hila	za	shetani	
G4314	G3588	G3180	G3588	G1228	

Vaeni silaha zote za Mungu, ili kwamba mpate kusimama kinyume na hila za shetani.

12 ὅτι kwa–sababu G3754 οὐκ si G3756 ἔστιν kwamba G1510 ἡμῖν sisi G1473 ἡ hii G3588 πάλη pigano G3823 πρὸς dhidi–ya G4314 αἷμα damu G0129 καὶ na G2532 σάρκα; mwili G4561 ἀλλὰ bali G0235

πρὸς dhidi–ya G4314 τὰς hizi G3588 ἀρχάς, falme G0746 πρὸς dhidi–ya G4314 τὰς hizi G3588 ἐξουσίας, mamlaka G1849 πρὸς dhidi–ya G4314 τοὺς hawa G3588 κοσμοκράτορας watawala–wa–ulimwengu G2888

τοῦ wa G3588 σκότους giza G4655 τούτου, hili G3778 πρὸς dhidi–ya G4314 τὰ hizi G3588 πνευματικὰ za–kiroho G4152 τῆς za G3588 πονηρίας uovu G4189 ἐν katika G1722 τοῖς mahali G3588

ἐπουρανίοις. pa–mbinguni G2032

kwa kuwa vita yetu si ya damu na nyama, bali ni dhidi ya falme na mamlaka ya roho na watawala wa ulimwengu wa uovu na giza, dhidi ya pepo katika sehemu za mbingu.

13 διὰ kwa–sababu–hii G1223 τοῦτο, hiyo G3778 ἀναλάβετε twaeni G0353 τὴν hii G3588 πανοπλίαν silaha–kamili G3833 τοῦ ya G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 ἵνα ili G2443 δυνηθῆτε mweze G1410

ἀντιστῆναι kupinga G0436 ἐν katika G1722 τῇ hiyo G3588 ἡμέρᾳ siku G2250 τῇ hiyo G3588 πονηρᾷ, mbaya G4190 καὶ na G2532 ἅπαντα mkiisha–kufanya–yote G0537

κατεργασάμενοι, kufanya–yote G2716 στῆναι. kusimama G2476

Kwa hiyo, vaeni silaha zote za Mungu, ili mpate kusimama imara dhidi ya uovu katika kipindi hiki kiovu. Baada ya kumaliza kila kitu, mtasimama imara.

14 στῆτε basi–simameni G2476 οὖν, imara G3767 περιζωσάμενοι mkijifunga G4024 τὴν hii G3588 ὀσφὺν viuno G3751 ὑμῶν, vyenu G4771 ἐν kwa G1722 ἀληθείᾳ, kweli G0225 καὶ na G2532

ἐνδυσάμενοι mkivaa G1746 τὸν hii G3588 θώρακα dirii G2382 τῆς ya G3588 δικαιοσύνης, haki G1343

Hatimaye simameni imara. Fanyeni hivi baada ya kuwa mmefunga mkanda katika kweli na haki kifuani.

15 καὶ na G2532 ὑποδησάμενοι mkivaa–viatu G5265 τοὺς hizi G3588 πόδας nyayo G4228 ἐν kwa G1722 ἑτοιμασίᾳ utayari G2091 τοῦ wa G3588 εὐαγγελίου injili G2098 τῆς ya G3588 εἰρήνης. amani G1515

Fanyini hivi mkiwa mmevaa utayari miguuni mwenu wa kutangaza injili ya amani.

16 ἐν katika G1722 πᾶσιν, yote G3956 ἀναλαβόντες mkitwaa G0353 τὸν hii G3588 θυρεὸν ngao G2375 τῆς ya G3588 πίστεως, imani G4102 ἐν ambayo G1722 ᾧ kwa–hiyo G3739

δυνήσεσθε mtaweza G1410 πάντα yote G3956 τὰ hayo G3588 βέλη mishale G0956 τοῦ ya G3588 πονηροῦ yule–mwovu G4190 τὰ hayo G3588 πεπυρωμένα, yenye–moto G4448 σβέσαι. kuyazima G4570

Katika kila hali mkichukua ngao ya imani, ambayo itakuwezesha kuizima mishale ya yule mwovu.

17	καὶ	τὴν	περικεφαλαίαν	τοῦ	σωτηρίου	δέξασθε,	καὶ	τὴν	μάχαιραν	τοῦ
	na	hii	chapeo	ya	wokovu	pokeeni	na	hii	upanga	wa
	G2532	G3588	G4030	G3588	G4992	G1209	G2532	G3588	G3162	G3588

Πνεύματος,	ὅ	ἐστιν	ῥῆμα	Θεοῦ;
Roho	ambao	ndio	neno	la–Mungu
G4151	G3739	G1510	G4487	G2316

Vaeni kofia ya wokovu na upanga wa Roho, ambayo ni neno la Mungu.

18	διὰ	πάσης	προσευχῆς	καὶ	δεήσεως,	προσευχόμενοι	ἐν	παντὶ	καιρῷ	ἐν
	kwa	kila	sala	na	maombi	mkisali	kwa	wakati	wote	katika
	G1223	G3956	G4335	G2532	G1162	G4336	G1722	G3956	G2540	G1722

Πνεύματι,	καὶ	εἰς	αὐτὸ,	ἀγρυπνοῦντες	ἐν	πάσῃ	προσκαρτερήσει,	καὶ	
Roho	na	kwa	hilo	mkikesha	kwa	kudumu	kwote	na	
G4151	G2532	G1519	G0846	G0069	G1722	G3956	G4343	G2532	

δεήσει,	περὶ	πάντων	τῶν	ἁγίων;	
maombi	kwa–ajili–ya	watakatifu	wote	watakatifu	
G1162	G4012	G3956	G3588	G0040	

pamoja na maombi na dua. Ombeni kwa Roho kila wakati. Kwa mtazamo huu iweni waangalifu kila wakati kwa uvumilivu wote na maombi kwa ajili ya waamini wote.

19	καὶ	ὑπὲρ	ἐμοῦ,	ἵνα	μοι	δοθῇ	λόγος	ἐν	ἀνοίξει	τοῦ
	na	kwa–ajili–yangu	mimi	ili	nipate	nipate	neno	katika	kufungua	kwa
	G2532	G5228	G1473	G2443	G1473	G1325	G3056	G1722	G0457	G3588

στόματός	μου,	ἐν	παρρησίᾳ	γνωρίσαι	τὸ	μυστήριον	τοῦ	εὐαγγελίου,	
kinywa	changu	kwa	ujasiri	kujulisha	hii	siri	ya	injili	
G4750	G1473	G1722	G3954	G1107	G3588	G3466	G3588	G2098	

Ombeni kwa ajili yangu, ili nipewe ujumbe ninapofungua mdomo wangu. Ombeni kwamba nieleweshe kwa ujasiri kweli iliyofichika ihusuyo injili.

20	ὑπὲρ	οὗ	πρεσβεύω	ἐν	ἁλύσει,	ἵνα	ἐν	αὐτῷ
	ambayo	kwa–ajili–yake	mimi–ni–balozi	katika	minyororo	ili	ndani–yake	yeye
	G5228	G3739	G4243	G1722	G0254	G2443	G1722	G0846

παρρησιάσωμαι,	ὡς	δεῖ	με	λαλῆσαι.	
niseme–kwa–ujasiri	kama	inavyonipasa	mimi	kusema	
G3955	G5613	G1163	G1473	G2980	

Ni kwa ajili ya injili mimi ni balozi niliyefungwa minyororo, ili kwamba ndani mwao niseme kwa ujasiri kama ninavyowiwa kusema.

21	Ἵνα	δὲ	εἰδῆτε	καὶ	ὑμεῖς,	τὰ	κατ’	ἐμέ,	τί	πράσσω,	πάντα
	Lakini–ili	pia	mjue	ninyi	ninyi	hayo	yanayonihusu	mimi	nini	nafanya	yote
	G2443	G1161	G1492	G2532	G4771	G3588	G2596	G1473	G5101	G4238	G3956

γνωρίσει	ὑμῖν	Τυχικὸς,	ὁ	ἀγαπητὸς	ἀδελφὸς,	καὶ	πιστὸς	διάκονος	ἐν
atawajulisha	ninyi	Tikiko	huyo	mpendwa	ndugu	na	mwaminifu	mtumishi	katika
G1107	G4771	G5190	G3588	G0027	G0080	G2532	G4103	G1249	G1722

Κυρίῳ;
Bwana
G2962

Lakini ninyi pia mjue mambo yangu na jinsi ninavyoendelea, Tikiko ndugu yangu kipenzi na mtumishi mwaminifu katika Bwana, atawajulisha kila kitu.

22	ὃν	ἔπεμψα	πρὸς	ὑμᾶς	εἰς	αὐτὸ	τοῦτο,	ἵνα	γνῶτε	τὰ
	ambaye	nimemtuma	kwenu	ninyi	kwa	hilo	hilo	ili	mjue	hayo
	G3739	G3992	G4314	G4771	G1519	G0846	G3778	G2443	G1097	G3588

περὶ	ἡμῶν,	καὶ	παρακαλέσῃ	τὰς	καρδίας	ὑμῶν.	
yanayotuhusu	sisi	na	awafariji	hizo	mioyo	yenu	
G4012	G1473	G2532	G3870	G3588	G2588	G4771	

Nimemtuma kwenu kwa kusudi hili maalumu, ili kwamba mjue mambo kuhusu sisi, aweze kuwafariji mioyo yenu.

23	Εἰρήνη	τοῖς	ἀδελφοῖς,	καὶ	ἀγάπη	μετὰ	πίστεως,	ἀπὸ	Θεοῦ	
	Amani	kwa	ndugu	na	upendo	pamoja–na	imani	kutoka	kwa–Mungu	
	G1515	G3588	G0080	G2532	G0026	G3326	G4102	G0575	G2316	

Πατρὸς,	καὶ	Κυρίου	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
Baba	na	Bwana	Yesu	Kristo
G3962	G2532	G2962	G2424	G5547

Amani na iwe kwa ndugu, na upendo pamoja na imani kutoka kwa Mungu baba na Bwana Yesu Kristo.

24	ἡ	χάρις	μετὰ	πάντων	τῶν	ἀγαπώντων	τὸν	Κύριον	ἡμῶν,	Ἰησοῦν
	hii	neema	iwe–na	wote	wale	wampendao	huyo	Bwana	wetu	Yesu
	G3588	G5485	G3326	G3956	G3588	G0025	G3588	G2962	G1473	G2424

Χριστὸν,	ἐν	ἀφθαρσίᾳ.	
Kristo	katika	kutokuharibika	
G5547	G1722	G0861	

Neema na iwe pamoja na wote wanampenda Bwana Yesu Kristo kwa pendo lile lisilo kufa.

Philippians

Chapter 1

1

Παῦλος	καὶ	Τιμόθεος,	δοῦλοι	Χριστοῦ	Ἰησοῦ;	πᾶσιν	τοῖς	ἁγίοις	ἐν
Paulo	na	Timotheo	watumwa	wa–Kristo	Yesu	kwa–wote	–wa	watakatifu	katika
G3972	G2532	G5095	G1401	G5547	G2424	G3956	G3588	G0040	G1722

Χριστῷ	Ἰησοῦ	τοῖς	οὖσιν	ἐν	Φιλίπποις,	σὺν	ἐπισκόποις	καὶ	διακόνοις:
Kristo	Yesu	–walio	walio	katika	Filipi	pamoja–na	waangalizi	na	mashemasi
G5547	G2424	G3588	G1510	G1722	G5375	G4862	G1985	G2532	G1249

Paulo na Timotheo, watumishi wa Kristo Yesu, Kwa wale walitengwa katika Kristo wanaoishi Filipi, pamoja na waangalizi na mashemasi.

2

χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη,	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς	ἡμῶν,	καὶ	Κυρίου	Ἰησοῦ
neema	kwenu	na	amani	kutoka	Mungu	Baba	wetu	na	Bwana	Yesu
G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962	G2424

Χριστοῦ.
Kristo
G5547

Neema na iwe kwenu na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana wetu Yesu Kristo.

3

Εὐχαριστῶ	τῷ	Θεῷ	μου	ἐπὶ	πάσῃ	τῇ	μνείᾳ	ὑμῶν,
Namshukuru	–huyo	Mungu	wangu	kwa	kila	–ile	kumbukumbu	yenu
G2168	G3588	G2316	G1473	G1909	G3956	G3588	G3417	G4771

Namshukuru Mungu wangu kila ninapowakumbuka ninyi nyote.

4

πάντοτε	ἐν	πάσῃ	δεήσει	μου	ὑπὲρ	πάντων	ὑμῶν,	μετὰ	χαρᾶς
siku–zote	katika	kila	maombi	yangu	kwa–ajili–ya	ninyi–wote	yenu	kwa	furaha
G3842	G1722	G3956	G1162	G1473	G5228	G3956	G4771	G3326	G5479

τὴν	δέησιν	ποιούμενος,
–hayo	maombi	nikifanya
G3588	G1162	G4160

Mara zote katika kila ombi langu kwa ajili yenu ninyi nyote, huwa na furahi ninapowaombea.

5

ἐπὶ	τῇ	κοινωνίᾳ	ὑμῶν	εἰς	τὸ	εὐαγγέλιον,	ἀπὸ	τῆς	πρώτης	ἡμέρας
kwa	–ule	ushirika	wenu	katika	–ile	injili	tangu	–ile	ya–kwanza	siku
G1909	G3588	G2842	G4771	G1519	G3588	G2098	G0575	G3588	G4413	G2250

ἄχρι	τοῦ	νῦν;
hadi	–wa	sasa
G0891	G3588	G3568

Nina shukrani nyingi kwa sababu ya ushirika wenu katika injili tangu siku ya kwanza mpaka leo.

6	πεποιθὼς	αὐτὸ	τοῦτο,	ὅτι	ὁ	ἐναρξάμενος	ἐν	ὑμῖν	ἔργον	
	nikiwa–na–hakika	hilo	hilo	kwamba	–yule	aliyeanza	ndani	yenu	tendo	
	G3982	G0846	G3778	G3754	G3588	G1728	G1722	G4771	G2041	

ἀγαθὸν,	ἐπιτελέσει	ἄχρι	ἡμέρας	Χριστοῦ;	Ἰησοῦ	
jema	atalimaliza	hadi	siku	ya–Kristo	Yesu	
G0018	G2005	G0891	G2250	G5547	G2424	

Nina hakika kuwa yeye aliyeanzisha kazi njema ndani yenu ataendelea kuikamilisha mpaka siku ya Bwana Yesu Kristo.

7	καθώς	ἐστιν	δίκαιον	ἐμοὶ	τοῦτο	φρονεῖν	ὑπὲρ	πάντων	ὑμῶν,	
	kama–vile	ni	haki	kwangu	hili	kuwaza	kwa–ajili–ya	ninyi–wote	yenu	
	G2531	G1510	G1342	G1473	G3778	G5426	G5228	G3956	G4771	

διὰ	τὸ	ἔχειν	με	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	ὑμᾶς;	ἔν	τε	τοῖς
kwa–sababu–ya	–ulo	kuwa–na	mimi	katika	–ulo	moyo	ninyi	katika	pia	–za
G1223	G3588	G2192	G1473	G1722	G3588	G2588	G4771	G1722	G5037	G3588

δεσμοῖς	μου,	καὶ	ἐν	τῇ	ἀπολογίᾳ	καὶ	βεβαιώσει	τοῦ	εὐαγγελίου,
minyororo	yangu	na	katika	–ule	utetezi	na	kuthibitisha	kwa	injili
G1199	G1473	G2532	G1722	G3588	G0627	G2532	G0951	G3588	G2098

συνκοινωνούς	μου,	τῆς	χάριτος	πάντας	ὑμᾶς	ὄντας.	
washirika	wangu	wa	neema	ninyi–wote	ninyi	mkiwa	
G4791	G1473	G3588	G5485	G3956	G4771	G1510	

Ni sawa kwangu kujisikia hivi juu yenu ninyi nyote kwa sababu nimewaweka moyoni wangu. Maana ninyi mmekuwa washirika wenza katika neema katika kifungo changu na katika utetezi na uthibitishaji wangu wa injili.

8	μάρτυς	γάρ	μου	ὁ	Θεός,	ὡς	ἐπιποθῶ	πάντας	ὑμᾶς	ἐν
	shahidi	basi	wangu	–huyo	Mungu	jinsi	ninavyowatamani	ninyi–wote	ninyi	katika
	G3144	G1063	G1473	G3588	G2316	G5613	G1971	G3956	G4771	G1722

σπλάγχνοις	Χριστοῦ	Ἰησοῦ.	
huruma	za–Kristo	Yesu	
G4698	G5547	G2424	

Mungu ni shahidi wangu, jinsi nilivyo na shauku juu ya yenu nyote katika undani wa pendo la Kristo Yesu.

9	καὶ	τοῦτο	προσεύχομαι,	ἵνα	ἡ	ἀγάπη	ὑμῶν,	ἔτι	μᾶλλον	καὶ	μᾶλλον
	na	hili	naomba	ili	–ule	upendo	wenu	bado	zaidi	na	zaidi
	G2532	G3778	G4336	G2443	G3588	G0026	G4771	G2089	G3123	G2532	G3123

περισσεύῃ,	ἐν	ἐπιγνώσει	καὶ	πάσῃ	αἰσθήσει,	
uzidi	katika	ufahamu	na	kila	utambuzi	
G4052	G1722	G1922	G2532	G3956	G0144	

Na ninaomba kwamba: upendo wenu uongezeke zaidi na zaidi katika maarifa na ufahamu wote.

10	εἰς	τὸ	δοκιμάζειν	ὑμᾶς	τὰ	διαφέροντα,	ἵνα	ἦτε	εἰλικρινεῖς	καὶ	
	ili	–hayo	kuyapima	ninyi	–yale	yaliyo–bora	ili	mwe	wasafi	na	
	G1519	G3588	G1381	G4771	G3588	G1308	G2443	G1510	G1506	G2532	

ἀπρόσκοποι,	εἰς	ἡμέραν	Χριστοῦ,	
wasio–na–lawama	hadi	siku	ya–Kristo	
G0677	G1519	G2250	G5547	

Ninaomba kwa ajili ya hili ili muwe na uwezo wa kupima na kuchagua mambo yaliyo bora sana. Pia ninawaombea ili muwe safi pasipokuwa na hatia yoyote katika siku ya Kristo.

11	πεπληρωμένοι	καρπὸν	δικαιοσύνης,	τὸν	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	εἰς	δόξαν	
	mkiwa–mmejaa	tunda	la–haki	–ile	kwa–njia–ya	Yesu	Kristo	kwa	utukufu	
	G4137	G2590	G1343	G3588	G1223	G2424	G5547	G1519	G1391	

καὶ	ἔπαινον	Θεοῦ.
na	sifa	ya–Mungu
G2532	G1868	G2316

Na pia ili mjazwe na tunda la haki lipatikanalo katika Yesu Kristo, kwa utukufu na sifa ya Mungu.

12	Γινώσκειν	δὲ	ὑμᾶς,	βούλομαι,	ἀδελφοί,	ὅτι	τὰ	κατ’	ἐμὲ,	μᾶλλον
	Kujua	basi	ninyi	nataka	ndugu	kwamba	–hayo	kuhusu	mimi	zaidi
	G1097	G1161	G4771	G1014	G0080	G3754	G3588	G2596	G1473	G3123

εἰς	προκοπὴν	τοῦ	εὐαγγελίου,	ἐλήλυθεν;
kwa	maendeleo	ya	injili	yamekuja
G1519	G4297	G3588	G2098	G2064

Sasa ndugu zangu, nataka mjue kuwa, mambo yaliyotokea kwangu yameifanya injili iendelee sana.

13	ὥστε	τοὺς	δεσμούς	μου,	φανεροὺς,	ἐν	Χριστῷ,	γενέσθαι	ἐν	ὅλῳ
	hivyo	–hayo	minyororo	yangu	dhahiri	katika	Kristo	yamekuwa	katika	yote
	G5620	G3588	G1199	G1473	G5318	G1722	G5547	G1096	G1722	G3650

τῷ	πραιτωρίῳ,	καὶ	τοῖς	λοιποῖς	πᾶσιν;
–lo	pretoriamu	na	kwa–wengine	wengine	wote
G3588	G4232	G2532	G3588	G3062	G3956

Ndiyo maana vifungo vyangu katika Kristo, vimejulikana kwa walinzi wa ikulu yote na kwa kila mtu pia.

14	καὶ	τοὺς	πλείονας	τῶν	ἀδελφῶν,	ἐν	Κυρίῳ	πεποιθότας		τοῖς
	na	–wengi	wengi	wa	ndugu	katika	Bwana	wakiwa–na–ujasiri		kwa
	G2532	G3588	G4119	G3588	G0080	G1722	G2962	G3982		G3588

δεσμοῖς	μου,	περισσοτέρως	τολμᾶν	ἀφόβως	τὸν	λόγον	τοῦ	Θεοῦ
minyororo	yangu	zaidi–sana	wanathubutu	bila–hofu	–ilo	neno	la	Mungu
G1199	G1473	G4057	G5111	G0870	G3588	G3056	G3588	G2316

λαλεῖν.
kusema
G2980

Na ndugu wengi katika Bwana, kwa sababu ya vifungo vyangu, wameshawishika na kuthubutu kulihubiri Neno pasipo hofu.

15	Τινὲς	μὲν,	καὶ	διὰ	φθόνον	καὶ	ἔριν,	τινὲς	δὲ	καὶ	δι’
	Wengine	kweli	pia	kwa–sababu–ya	wivu	na	ugomvi	wengine	basi	pia	kwa
	G5100	G3303	G2532	G1223	G5355	G2532	G2054	G5100	G1161	G2532	G1223

εὐδοκίαν --	τὸν	Χριστὸν	κηρύσσουσιν.
nia–njema	–huyo	Kristo	wanamhubiri
G2107	G3588	G5547	G2784

Baadhi kweli hata humtangaza Kristo kwa fitina na ugomvi, na pia wengine kwa nia njema.

16 οἱ –wale G3588 μὲν kweli G3303 ἐξ kwa G1537 ἀγάπης, upendo G0026 εἰδότες wakijua G1492 ὅτι kwamba G3754 εἰς kwa G1519 ἀπολογίαν utetezi G0627 τοῦ wa G3588 εὐαγγελίου injili G2098 κεῖμαι; nimewekwa G2749

Wale wanaomtangaza Kristo kwa upendo wanajua kuwa nimewekwa hapa kwa ajili ya utetezi wa injili.

17 οἱ –wale G3588 δὲ basi G1161 ἐξ kwa G1537 ἐριθείας ubinafsi G2052 τὸν –huyo G3588 Χριστὸν Kristo G5547 καταγγέλλουσιν, wanatangaza G2605 οὐχ si G3756 ἁγνῶς, kwa–usafi G0055 οἰόμενοι wakidhani G3633 θλῖψιν dhiki G2347 ἐγείρειν kuamsha G1453 τοῖς kwa G3588 δεσμοῖς minyororo G1199 μου. yangu G1473

Bali wengine wanamtangaza Kristo kwa ubinafsi na nia mbaya. Hudhani kuwa wanasababisha matatizo kwangu katika minyororo yangu.

18 τί nini G5101 γάρ? basi G1063 πλὴν lakini G4133 ὅτι kwamba G3754 παντὶ kwa–kila G3956 τρόπῳ, njia G5158 εἴτε iwe G1535 προφάσει kisingizio G4392 εἴτε iwe G1535 ἀληθείᾳ, kweli G0225 Χριστὸς Kristo G5547 καταγγέλλεται. anatangazwa G2605 καὶ na G2532 ἐν katika G1722 τούτῳ hili G3778 χαίρω. nafurahi G5463 ἀλλὰ, lakini G0235 καὶ pia G2532 χαρήσομαι. nitafurahi G5463

Kwa hiyo? Sijali, aidha njia ikiwa ni kwa hila au kwa kweli, Kristo anatangazwa, na katika hili ninafurahia! Ndiyo, nitafurahia.

19 οἶδα najua G1492 γὰρ basi G1063 ὅτι kwamba G3754 τοῦτό hili G3778 μοι kwangu G1473 ἀποβήσεται litageuka G0576 εἰς kuwa G1519 σωτηρίαν, wokovu G4991 διὰ kwa–njia–ya G1223 τῆς –ya G3588 ὑμῶν yenu G4771 δεήσεως, maombi G1162 καὶ na G2532 ἐπιχορηγίας msaada G2024 τοῦ wa G3588 Πνεύματος Roho G4151 Ἰησοῦ wa–Yesu G2424 Χριστοῦ; Kristo G5547

kwa kuwa ninajua ya kuwa hili litaleta kufunguliwa kwangu. Jambo hili litatokea kwa sababu ya maombi yenu na kwa msaada wa Roho wa Yesu Kristo.

20 κατὰ kwa–mujibu–wa G2596 τὴν –ile G3588 ἀποκαραδοκίαν matarajio G0603 καὶ na G2532 ἐλπίδα tumaini G1680 μου, langu G1473 ὅτι kwamba G3754 ἐν katika G1722 οὐδενὶ chochote G3762 αἰσχυνθήσομαι, sitaaibika G0153 ἀλλ’ bali G0235 ἐν katika G1722 πάσῃ kila G3956 παρρησίᾳ, ujasiri G3954 ὡς kama–vile G5613 πάντοτε, siku–zote G3842 καὶ pia G2532 νῦν, sasa G3568 μεγαλυνθήσεται atatukuzwa G3170 Χριστὸς Kristo G5547 ἐν katika G1722 τῷ –lo G3588 σώματί mwili G4983 μου, wangu G1473 εἴτε iwe G1535 διὰ kwa–njia–ya G1223 ζωῆς uzima G2222 εἴτε iwe G1535 διὰ kwa–njia–ya G1223 θανάτου. kifo G2288

Kulingana na matarajio yangu ya uhakika na kweli ni kwamba, sitaona aibu. Badala yake, kwa ujasiri wote, kama ambavyo siku zote na sasa, natarajia kuwa Kristo atainuliwa katika mwili wangu, ikiwa katika uzima au katika kifo.

21

Ἐμοὶ	γὰρ,	τὸ	ζῆν	Χριστὸς,	καὶ	τὸ	ἀποθανεῖν,	κέρδος.
Kwangu	basi	–ulo	kuishi	ni–Kristo	na	–ulo	kufa	faida
G1473	G1063	G3588	G2198	G5547	G2532	G3588	G0599	G2771

Kwa maana kwangu mimi, kuishi ni Kristo na kufa ni faida.

22

εἰ	δὲ	τὸ	ζῆν	ἐν	σαρκί,	τοῦτό	μοι	καρπὸς	ἔργου.	καὶ	τί
kama	basi	–ulo	kuishi	katika	mwili	hili	kwangu	tunda	la–kazi	na	nini
G1487	G1161	G3588	G2198	G1722	G4561	G3778	G1473	G2590	G2041	G2532	G5101

αἱρήσομαι?	οὐ	γνωρίζω!
nitachagua	si	najua
G0138	G3756	G1107

Lakini, kama kuishi katika mwili huzaa tunda katika kazi yangu, kwa hiyo sijui ni lipi la kuchagua.

23

συνέχομαι	δὲ	ἐκ	τῶν	δύο,	τὴν	ἐπιθυμίαν	ἔχων	εἰς	τὸ
ninasongwa	basi	kwa	–hizo	mbili	–ile	shauku	nikiwa–nayo	kwa	–ulo
G4912	G1161	G1537	G3588	G1417	G3588	G1939	G2192	G1519	G3588

ἀναλῦσαι,	καὶ	σὺν	Χριστῷ	εἶναι,	πολλῷ	γὰρ	μᾶλλον	κρεῖσσον;
kuondoka	na	pamoja–na	Kristo	kuwa	bora–sana	basi	zaidi	bora
G0360	G2532	G4862	G5547	G1510	G4183	G1063	G3123	G2908

Maana ninasukumwa sana na mawazo haya mawili. Nina hamu ya kuuacha mwili na kuwa pamoja na Kristo, kitu ambacho ni cha thamani sana sana.

24

τὸ	δὲ	ἐπιμένειν	‹ἐν›	τῇ	σαρκὶ,	ἀναγκαιότερον	δι’	ὑμᾶς.
–ulo	basi	kubaki	katika	–ule	mwili	ni–lazima–zaidi	kwa–ajili	yenu
G3588	G1161	G1961	G1722	G3588	G4561	G0316	G1223	G4771

Ingawa, kubaki katika mwili huu ni jambo la muhimu sana kwa ajili yenu.

25

καὶ	τοῦτο	πεποιθὼς,	οἶδα	ὅτι	μενῶ,	καὶ	παραμενῶ
na	hili	nikiwa–na–hakika	najua	kwamba	nitakaa	na	nitaendelea–kukaa
G2532	G3778	G3982	G1492	G3754	G3306	G2532	G3887

πᾶσιν	ὑμῖν;	εἰς	τὴν	ὑμῶν	προκοπὴν	καὶ	χαρὰν	τῆς	πίστεως;
nanyi–nyote	ninyi	kwa	–ile	yenu	maendeleo	na	furaha	ya	imani
G3956	G4771	G1519	G3588	G4771	G4297	G2532	G5479	G3588	G4102

Kwa kuwa nina uhakika juu ya hili, ninajua nitabaki na kuendelea kuwa pamoja nanyi nyote, kwa ajili ya maendeleo na furaha ya imani yenu.

26

ἵνα	τὸ	καύχημα	ὑμῶν	περισσεύῃ,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	ἐν	ἐμοὶ
ili	–ilo	kujisifu	kwenu	kizidi	katika	Kristo	Yesu	katika	mimi
G2443	G3588	G2745	G4771	G4052	G1722	G5547	G2424	G1722	G1473

διὰ	τῆς	ἐμῆς	παρουσίας	πάλιν	πρὸς	ὑμᾶς.
kwa–njia–ya	–wa	yangu	kuwepo	tena	kwenu	ninyi
G1223	G3588	G1699	G3952	G3825	G4314	G4771

Na hii italeta furaha yenu kubwa katika Kristo Yesu, kwasababu yangu itaongezeka, kwa sababu ya uwepo wangu tena pamoja nanyi.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα
Tu kwa–namna–inayostahili –ya injili ya Kristo ishini ili
G3440 G0516 G3588 G2098 G3588 G5547 G4176 G2443

εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
iwe nikija na nikiwaona ninyi iwe nisipokuwepo nisikia –hayo kuhusu ninyi
G1535 G2064 G2532 G3708 G4771 G1535 G0548 G0191 G3588 G4012 G4771

ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες,
kwamba mnasimama katika mmoja roho kwa–nafsi–moja nafsi mkipigana–pamoja
G3754 G4739 G1722 G1520 G4151 G1520 G5590 G4866

τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου;
kwa–imani imani ya injili
G3588 G4102 G3588 G2098

Mnatakiwa kuishi maisha yenu katika mwenendo mzuri uipasayo injili ya Kristo. fanyeni hivyo ili nikija kuwaona au nisipokuja, nisikie kuwa mmesimama imara katika roho moja. natamani kusikia kuwa mna roho moja, mkiishindania imani ya injili kwa pamoja.

28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν
na msi ogope katika chochote na –wa wapinzani ambayo ni
G2532 G3361 G4426 G1722 G3367 G5259 G3588 G0480 G3748 G1510

αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας; ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ;
kwao ishara ya–uharibifu kwenu basi ya–wokovu na hii kutoka Mungu
G0846 G1732 G0684 G4771 G1161 G4991 G2532 G3778 G0575 G2316

na msitishwe na kitu chochote kinachofanywa na maadui zenu. Hii kwao ni ishara ya uharibifu. Bali kwenu ni ishara ya wokovu kutoka kwa Mungu.

29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς
kwa–sababu ninyi mmepewa –hilo kwa–ajili–ya Kristo si tu –hilo katika
G3754 G4771 G5483 G3588 G5228 G5547 G3756 G3440 G3588 G1519

αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν;
yeye kuamini bali pia –hilo kwa–ajili–yake yake kuteseka
G0846 G4100 G0235 G2532 G3588 G5228 G0846 G3958

kwa maana ninyi mmepewa kwa ajili ya Kristo, si kumwamini tu, bali na kuteswa pia katika Yeye.

30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες, οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ
–ule huo–huo mapambano mkiwa–nayo kama–yale mliyoyaona ndani yangu na
G3588 G0846 G0073 G2192 G3634 G3708 G1722 G1473 G2532

νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.
sasa mnayasikia ndani yangu
G3568 G0191 G1722 G1473

kwa maana mna mgogoro uleule kama mliouona kwangu na mnasikia kwamba ninao hata sasa.

Chapter 2

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης,
Kama kuna basi faraja katika Kristo kama kuna kitulizo cha–upendo
G1487 G5100 G3767 G3874 G1722 G5547 G1487 G5100 G3890 G0026

εἴ τις κοινωνία Πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
kama kuna ushirika wa–Roho kama kuna huruma na rehema
G1487 G5100 G2842 G4151 G1487 G5100 G4698 G2532 G3628

Ikiwa kuna kutiwa moyo katika Kristo. Ikiwa kuna faraja kutoka katika pendo lake. Ikiwa kuna ushirika wa Roho. Ikiwa kuna rehema na huruma.

2 πληρώσατέ itimizeni G4137 μου yangu G1473 τὴν –ile G3588 χαρὰν, furaha G5479 ἵνα ili G2443 τὸ –hilo G3588 αὐτὸ hilo–hilo G0846 φρονῆτε, mwazo G5426 τὴν –huo G3588 αὐτὴν huo–huo G0846

ἀγάπην upendo G0026 ἔχοντες, mkiwa–nao G2192 σύμψυχοι, wenye–roho–moja G4861 τὸ –hilo G3588 ἓν moja G1520 φρονοῦντες. mkiwaza G5426

Ikamilisheni furaha yangu kwa kunia mamoja mkiwa na upendo mmoja, mkiwa wamoja katika roho, na kuwa na kusudi moja.

3 μηδὲν si–kitu G3367 κατ’ kwa G2596 ἐριθείαν ubinafsi G2052 μηδὲ wala G3366 κατὰ kwa G2596 κενοδοξίαν, majivuno G2754 ἀλλὰ bali G0235 τῇ kwa G3588 ταπεινοφροσύνῃ, unyenyekevu G5012

ἀλλήλους ninyi–kwa–ninyi G0240 ἡγούμενοι mkiwahesabu G2233 ὑπερέχοντας bora G5242 ἑαυτῶν, kuliko–ninyi G1438

Msifanye kwa ubinafsi na majivuno. Isipokuwa kwa unyenyekevu mkiwaona wengine kuwa bora zaidi yenu.

4 μὴ msi G3361 τὰ –hayo G3588 ἑαυτῶν, yenu G1438 ἕκαστοι kila–mmoja G1538 σκοποῦντες, mkiyatazama G4648 ἀλλὰ bali G0235 καὶ pia G2532 τὰ –hayo G3588 ἑτέρων, ya–wengine G2087

ἕκαστοι. kila–mmoja G1538

Kila mmoja wenu asiangalie tu mahitaji yake binafsi, bali pia ajali mahitaji ya wengine.

5 τοῦτο hili G3778 φρονεῖτε wazeni G5426 ἐν ndani G1722 ὑμῖν, yenu G4771 ὃ –ambalo G3739 καὶ pia G2532 ἐν ndani G1722 Χριστῷ Kristo G5547 Ἰησοῦ; Yesu G2424

Muwe na nia kama aliyonayo Kristo Yesu.

6 ὃς, ambaye G3739 ἐν katika G1722 μορφῇ umbo G3444 Θεοῦ la–Mungu G2316 ὑπάρχων, akiwa G5225 οὐχ si G3756 ἁρπαγμὸν kunyang'anya G0725 ἡγήσατο alihesabu G2233 τὸ –ulo G3588 εἶναι kuwa G1510

ἴσα sawa G2470 Θεῷ, na–Mungu G2316

Ingawaje yeye ni sawa na Mungu. Lakini hakujali kuwa sawa na Mungu ni kitu cha kushikamana nacho.

7 ἀλλὰ bali G0235 ἑαυτὸν mwenyewe G1438 ἐκένωσεν, alijifanya–bure G2758 μορφὴν umbo G3444 δούλου la–mtumwa G1401 λαβών, akichukua G2983 ἐν katika G1722 ὁμοιώματι mfano G3667

ἀνθρώπων wa–wanadamu G0444 γενόμενος. akiwa G1096

Badala yake, alijishusha mwenyewe. Alichukua umbo la mtumishi. Akajitokeza katika mfano wa wanadamu. Alionekana mwanadamu.

8 καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος
na kwa–sura akionekana kama mwanadamu alijinyenyekeza mwenyewe akiwa
G2532 G4976 G2147 G5613 G0444 G5013 G1438 G1096

ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.
mtii hadi kifo kifo basi cha–msalaba
G5255 G3360 G2288 G2288 G1161 G4716

Yeye alijinyeyekeza na kuwa mtii hadi kifo, kifo cha msalaba.

9 διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ
kwa–hiyo pia –huyo Mungu yeye alimwinua–sana na alimpa yeye –hilo
G1352 G2532 G3588 G2316 G0846 G5251 G2532 G5483 G0846 G3588

ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα,
jina –hilo zaidi–ya kila jina
G3686 G3588 G5228 G3956 G3686

Hivyo basi Mungu alimtukuza sana. Alimpa jina kuu lipitalo kila jina.

10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ, ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων
ili kwa –hilo jina la–Yesu kila goti lipige mbinguni na duniani
G2443 G1722 G3588 G3686 G2424 G3956 G1119 G2578 G2032 G2532 G1919

καὶ καταχθονίων,
na chini–ya–nchi
G2532 G2709

Alifanya hivyo ili kwamba katika jina la Yesu kila goti sharti liiname. Magoti ya walio mbinguni na walio juu ya ardhi na chini ya ardhi.

11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, εἰς
na kila ulimi ukiri kwamba BWANA YESU KRISTO kwa
G2532 G3956 G1100 G1843 G3754 G2962 G2424 G5547 G1519

δόξαν Θεοῦ Πατρός.
utukufu wa–Mungu Baba
G1391 G2316 G3962

Na alifanya hivyo ili kwamba kila ulimi sharti ukiri kwamba Yesu kristo ni Bwana, kwa utukufu wa Mungu Baba.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ
Hivyo wapendwa wangu kama–vile siku–zote mlitii si kama katika –ule
G5620 G0027 G1473 G2531 G3842 G5219 G3361 G5613 G1722 G3588

παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
kuwepo kwangu tu bali sasa zaidi–sana zaidi katika –ule kutokuwepo
G3952 G1473 G3440 G0235 G3568 G4183 G3123 G1722 G3588 G0666

μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε.
kwangu kwa hofu na kutetemeka –ule wenu wokovu utendeni
G1473 G3326 G5401 G2532 G5156 G3588 G1438 G4991 G2716

Kwa hiyo basi, wapendwa wangu kama mnavyotii siku zote, Si tu katika uwepo wangu lakini sasa ni zaidi sana hata pasipo uwepo wangu, uwajibikeni wokovu wenu wenyewe kwa hofu na kutetemeka.

13 Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν, καὶ τὸ θέλειν καὶ
Mungu basi ni –yule anayefanya–kazi ndani yenu na –ulo kutaka na
G2316 G1063 G1510 G3588 G1754 G1722 G4771 G2532 G3588 G2309 G2532

τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.
–ulo kutenda kwa–ajili–ya –ile radhi
G3588 G1754 G5228 G3588 G2107

Kwa kuwa ni Mungu anayetenda kazi ndani yenu ili kuwawezesha kunia na kutenda mambo yale yampendezayo yeye.

14	πάντα	ποιεῖτε	χωρὶς	γογγυσμῶν	καὶ	διαλογισμῶν,	
	yote	fanyeni	bila	kunun'gunika	na	kubishana	
	G3956	G4160	G5565	G1112	G2532	G1261	

Fanyeni mambo yote bila malalamiko na mabishano.

15	ἵνα	γένησθε	ἄμεμπτοι	καὶ	ἀκέραιοι,	τέκνα	Θεοῦ,	ἄμωμα	μέσον	
	ili	mwe	bila–lawama	na	wanyofu	watoto	wa–Mungu	wasio–na–waa	katikati	
	G2443	G1096	G0273	G2532	G0185	G5043	G2316	G0299	G3319	
	γενεᾶς	σκολιᾶς	καὶ	διεστραμμένης,	ἐν	οἷς	φαίνεσθε	ὡς		
	ya–kizazi	kilichopotoka	na	kilichopinduka	miongoni–mwa	ambao	mnaonekana	kama		
	G1074	G4646	G2532	G1294	G1722	G3739	G5316	G5613		
	φωστῆρες	ἐν	κόσμῳ,							
	mwanga	katika	ulimwengu							
	G5458	G1722	G2889							

Fanyeni hivyo ili kwamba msilaumike na kuwa watoto wa Mungu waaminifu wasiyo na lawama. Fanyeni hivyo ili kwamba muwe nuru ya dunia, katika kizazi cha uasi na uovu.

16	λόγον	ζωῆς	ἐπέχοντες,	εἰς	καύχημα	ἐμοὶ	εἰς	ἡμέραν	Χριστοῦ,	ὅτι
	neno	la–uzima	mkishikilia	kwa	kujisifu	kwangu	hadi	siku	ya–Kristo	kwamba
	G3056	G2222	G1907	G1519	G2745	G1473	G1519	G2250	G5547	G3754
	οὐκ	εἰς	κενὸν	ἔδραμον,	οὐδὲ	εἰς	κενὸν	ἐκοπίασα.		
	si	kwa	bure	nilikimbia	wala	kwa	bure	nilijitaabisha		
	G3756	G1519	G2756	G5143	G3761	G1519	G2756	G2872		

Shikani sana neno la uzima ili kwamba niwe na sababu ya kutukuza siku ya Kristo. Kisha nitafahamu kwamba sikupiga mbio bure wala sikutaabika bure.

17	Ἀλλὰ	εἰ	καὶ	σπένδομαι	ἐπὶ	τῇ	θυσίᾳ	καὶ	λειτουργίᾳ	τῆς
	Lakini	hata–kama	pia	ninaminwa	juu–ya	–ile	sadaka	na	ibada	ya
	G0235	G1487	G2532	G4689	G1909	G3588	G2378	G2532	G3009	G3588
	πίστεως	ὑμῶν,	χαίρω	καὶ	συνχαίρω	πᾶσιν	ὑμῖν.			
	imani	yenu	nafurahi	na	nafurahiana	nanyi–nyote	ninyi			
	G4102	G4771	G5463	G2532	G4796	G3956	G4771			

Lakini hata kama ninamiminwa kama sadaka juu ya dhabidhu na huduma ya imani yenu, ninafurahi, na ninafurahi pamoja nanyi nyote.

18	τὸ	δὲ	αὐτὸ	καὶ	ὑμεῖς	χαίρετε,	καὶ	συνχαίρετέ	μοι.
	–hilo	basi	hilo–hilo	pia	ninyi	furahini	na	furahianeni	nami
	G3588	G1161	G0846	G2532	G4771	G5463	G2532	G4796	G1473

Vilevile na ninyi pia mnafurahi, na mnafurahi pamoja nami.

19	Ἐλπίζω	δὲ	ἐν	Κυρίῳ	Ἰησοῦ,	Τιμόθεον	ταχέως	πέμψαι	ὑμῖν,	ἵνα	
	Natumaini	basi	katika	Bwana	Yesu	Timotheo	hivi–karibuni	kumtuma	kwenu	ili	
	G1679	G1161	G1722	G2962	G2424	G5095	G5030	G3992	G4771	G2443	
	κἀγὼ	εὐψυχῶ,	γνοὺς	τὰ	περὶ	ὑμῶν.					
	mimi–pia	nitie–moyo	nikijua	–hayo	kuhusu	ninyi					
	G2504	G2174	G1097	G3588	G4012	G4771					

Lakini natumaini katika Bwana Yesu kumtuma Timotheo kwenu hivi karibuni, ili kwamba niweze kutiwa moyo nitakapojua mambo yenu.

20	οὐδένα	γὰρ	ἔχω	ἰσόψυχον,	ὅστις	γνησίως	τὰ	περὶ	ὑμῶν
	hakuna	basi	nilivye–naye	mwenye–roho–moja	ambaye	kweli–kweli	–hayo	kuhusu	ninyi
	G3762	G1063	G2192	G2473	G3748	G1104	G3588	G4012	G4771

μεριμνήσει.		
atajali		
G3309		

Kwa kuwa sina mwingine aliye na mtazamo kama wake, mwenye nia ya kweli kwa ajili yenu.

21	οἱ	πάντες	γὰρ,	τὰ	ἑαυτῶν	ζητοῦσιν,	οὐ	τὰ	Χριστοῦ	Ἰησοῦ.
	–wale	wote	basi	–hayo	yao	wanatafuta	si	–hayo	ya–Kristo	Yesu
	G3588	G3956	G1063	G3588	G1438	G2212	G3756	G3588	G5547	G2424

Wengine wote ambao ningewatuma kwenu wanatafuta mambo yao binafsi tu, na siyo mambo ya Yesu Kristo.

22	τὴν	δὲ	δοκιμὴν	αὐτοῦ	γινώσκετε,	ὅτι,	ὡς	πατρὶ	τέκνον,	σὺν
	–hilo	basi	uthibitisho	wake	mnajua	kwamba	kama	kwa–baba	mtoto	pamoja–na
	G3588	G1161	G1382	G0846	G1097	G3754	G5613	G3962	G5043	G4862

ἐμοὶ	ἐδούλευσεν,	εἰς	τὸ	εὐαγγέλιον.	
mimi	alitumika	kwa	–ile	injili	
G1473	G1398	G1519	G3588	G2098	

Lakini mnaijua thamani yake, kwa sababu kama mtoto anavyomhudumia baba yake, ndivyo alivyotumika pamoja nami katika injili.

23	Τοῦτον	μὲν	οὖν	ἐλπίζω	πέμψαι,	ὡς	ἂν	ἀφίδω	τὰ	περὶ	ἐμὲ,
	Huyu	kweli	basi	natumaini	kumtuma	mara	pindi	nione	–hayo	kuhusu	mimi
	G3778	G3303	G3767	G1679	G3992	G5613	G0302	G0872	G3588	G4012	G1473

ἐξαυτῆς.		
mara		
G1824		

Kwa hiyo ninatumaini kumtuma haraka pindi tu nitakapofahamu nini kitatokea kwangu.

24	πέποιθα	δὲ	ἐν	Κυρίῳ,	ὅτι	καὶ	αὐτὸς	ταχέως	ἐλεύσομαι.
	naamini	basi	katika	Bwana	kwamba	pia	mimi–mwenyewe	hivi–karibuni	nitakuja
	G3982	G1161	G1722	G2962	G3754	G2532	G0846	G5030	G2064

Lakini nina hakika katika Bwana kwamba mimi mwenyewe pia nitakuja hivi karibuni.

25	ἀναγκαῖον	δὲ	ἡγησάμην,	Ἐπαφρόδιτον,	τὸν	ἀδελφὸν	καὶ
	lazima	basi	niliona	Epafrodito	–huyo	ndugu	na
	G0316	G1161	G2233	G1891	G3588	G0080	G2532

συνεργὸν	καὶ	συστρατιώτην	μου,	ὑμῶν	δὲ	ἀπόστολον	καὶ		
mfanya–kazi–mwenzangu	na	askari–mwenzangu	wangu	wenu	basi	mjumbe	na		
G4904	G2532	G4961	G1473	G4771	G1161	G0652	G2532		

λειτουργὸν	τῆς	χρείας	μου,	πέμψαι	πρὸς	ὑμᾶς,	
mtumishi	wa	haja	yangu	kumtuma	kwenu	ninyi	
G3011	G3588	G5532	G1473	G3992	G4314	G4771	

Lakini nafikiri ni muhimu kumrejesha kwenu Epafradito. Yeye ni ndugu yangu na mtenda kazi mwenzangu na askari mwenzangu, mjumbe na mtumishi wenu kwa ajili ya mahitaji yangu.

26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, (ἰδεῖν), καὶ ἀδημονῶν
kwa–sababu akiwatamani alikuwa ninyi–wote ninyi kuwaona na akisikitika
G1894 G1971 G1510 G3956 G4771 G3708 G2532 G0085

διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν.
kwa–sababu mlisikia kwamba aliugua
G1360 G0191 G3754 G0770

Kwa sababu alikuwa na hofu na alitamani kuwa pamoja nanyi nyote, kwa kuwa mlisikia kwamba alikuwa mgonjwa.

27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἠλέησεν
na kweli aliugua karibu na–kifo lakini –huyo Mungu alimhurumia
G2532 G1063 G0770 G3897 G2288 G0235 G3588 G2316 G1653

αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
yeye si yeye basi tu bali pia mimi ili ni–si huzuni juu–ya huzuni
G0846 G3756 G0846 G1161 G3441 G0235 G2532 G1473 G2443 G3361 G3077 G1909 G3077

σχῶ.
niwe–nayo
G2192

Maana hakika alikuwa mgonjwa sana kiasi cha kufa. Lakini Mungu alimhurumia, na wema huo haukuwa juu yake tu, lakini pia ulikuwa juu yangu, ili kwamba nisiwe na huzuni juu ya huzuni.

28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε,
kwa–haraka–zaidi basi nilimtuma yeye ili mkimwona yeye tena mfurahi
G4708 G3767 G3992 G0846 G2443 G3708 G0846 G3825 G5463

κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ.
mimi–pia nisiwe–na–huzuni niwe
G2504 G0253 G1510

Kwa hiyo ninamrejesha kweny haraka iwezekanavyo, Ili kwamba mtakapomwona tena mpate kufurahi na mimi nitakuwa nimeondolewa wasi wasi.

29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς
mpokeeni basi yeye katika Bwana kwa kila furaha na –wale
G4327 G3767 G0846 G1722 G2962 G3326 G3956 G5479 G2532 G3588

τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
kama–huyo heshimuni waheshimuni
G5108 G1784 G2192

Mkaribisheni Epafradito katika Bwana kwa furaha zote. Waheshimuni watu kama yeye.

30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ, μέχρι θανάτου ἤγγισεν, παραβολευσάμενος
kwa–sababu kwa–ajili–ya –hilo kazi ya–Kristo hadi kifo alikaribia akihatarisha
G3754 G1223 G3588 G2041 G5547 G3360 G2288 G1448 G3851

τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, τῆς
–ulo uhai ili akimilize –ule wenu upungufu wa
G3588 G5590 G2443 G0378 G3588 G4771 G5303 G3588

πρός με λειτουργίας.
kwangu mimi ibada
G4314 G1473 G3009

Kwa kuwa ilikuwa kwa ajili ya kazi ya Kristo kwamba alikaribia kufa. Alihatarisha maisha yake ili kuniokoa mimi na akafanya kile ambacho hamkuweza kufanya katika kunihudumia mimi kwa mko mbali nami.

Chapter 3

1	Τὸ	λοιπόν,	ἀδελφοί	μου,	χαίρετε	ἐν	Κυρίῳ.	τὰ	αὐτὰ	γράφειν
	–Ilo	baadaye	ndugu	zangu	furahini	katika	Bwana	–hayo	hayo–hayo	kuandika
	G3588	G3063	G0080	G1473	G5463	G1722	G2962	G3588	G0846	G1125

ὑμῖν,	ἐμοὶ	μὲν	οὐκ	ὀκνηρόν;	ὑμῖν	δὲ	ἀσφαλές.
kwenu	kwangu	kweli	si	kazi	kwenu	basi	salama
G4771	G1473	G3303	G3756	G3636	G4771	G1161	G0804

Hatimaye, ndugu zangu furahini katika Bwana. Sioni usumbufu kuwaandikia tena maneno yaleyale. Haya mambo yatawapa usalama.

2	Βλέπετε	τοὺς	κύνας;	βλέπετε	τοὺς	κακοὺς	ἐργάτας;	
	Jihadharini–na	–hao	mbwa	jihadharini–na	–hao	wafanya–kazi–wabaya	wabaya	
	G0991	G3588	G2965	G0991	G3588	G2556	G2040	

βλέπετε	τὴν	κατατομήν.
jihadharini–na	–hao	waliokatwa
G0991	G3588	G2699

Jihadharini na mbwa. Jihadharini na watenda kazi wabaya. Jihadharini na wale wajikatao miili yao.

3	ἡμεῖς	γάρ	ἐσμεν	ἡ	περιτομή,	οἱ	Πνεύματι	Θεοῦ	λατρεύοντες	καὶ
	sisi	basi	ndio	–hiyo	tohara	–sisi	kwa–Roho	wa–Mungu	tunaomtumikia	na
	G1473	G1063	G1510	G3588	G4061	G3588	G4151	G2316	G3000	G2532

καυχώμενοι	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	καὶ	οὐκ	ἐν	σαρκὶ	πεποιθότες,
tukijisifu	katika	Kristo	Yesu	na	si	katika	mwili	tukitumainia
G2744	G1722	G5547	G2424	G2532	G3756	G1722	G4561	G3982

Kwa kuwa sisi nndiyo tohara. Sisi ndiyo huwa tumwabudu Mungu kwa msaada wa Roho. Tujivuniao katika Kristo Yesu, na ambao hatuna ujasiri katika mwili.

4	καίπερ	ἐγὼ	ἔχων	πεποίθησιν	καὶ	ἐν	σαρκί.	Εἴ	τις	δοκεῖ
	ingawa	mimi	nikiwa–na	kutumainia	pia	katika	mwili	Kama	mtu–yeyote	anadhani
	G2539	G1473	G2192	G4006	G2532	G1722	G4561	G1487	G5100	G1380

ἄλλος	πεποιθέναι	ἐν	σαρκί,	ἐγὼ	μᾶλλον:
mwingine	kutumainia	katika	mwili	mimi	zaidi
G0243	G3982	G1722	G4561	G1473	G3123

Hata hivyo, kama kungekuwa na mtu wa kuutumainia mwili huu, mimi ningeweza kufanya hivyo zaidi.

5	περιτομῇ,	ὀκταήμερος,	ἐκ	γένους	Ἰσραήλ,	φυλῆς	Βενιαμίν;	Ἑβραῖος	ἐξ
	kwa–tohara	siku–ya–nane	wa	taifa	la–Israeli	kabila	la–Benyamini	Mwebrania	wa
	G4061	G3637	G1537	G1085	G2474	G5443	G0958	G1445	G1537

Ἑβραίων;	κατὰ	νόμον,	Φαρισαῖος;	
Waebrania	kwa–mujibu–wa	sheria	Farisayo	
G1445	G2596	G3551	G5330	

Kwani nilitahiriwa siku ya nane, nilizaliwa katika kabila la Waisraeli. Ni wa kabila la Benjamini. Ni Mwebrania wa waebrani. Katika kuitimiza haki ya sheria ya Musa, nilikuwa, Farisayo.

6 κατὰ kwa–mujibu–wa G2596 ζῆλος, bidii G2205 διώκων nikilitesa G1377 τὴν –hilo G3588 ἐκκλησίαν; kanisa G1577 κατὰ kwa–mujibu–wa G2596 δικαιοσύνην haki G1343 τὴν –hiyo G3588 ἐν katika G1722 νόμῳ, sheria G3551 γενόμενος nikiwa G1096 ἄμεμπτος. bila–lawama G0273

Kwa juhudi zangu nililitesa Kanisa. Kwa tuitii haki ya sheria, sikuwa na lawama kisheria.

7 Ἀλλὰ Lakini G0235 ἅτινα –hayo G3748 ἦν yaliyokuwa G1510 μοι kwangu G1473 κέρδη, faida G2771 ταῦτα hayo G3778 ἥγημαι, nimeyahesabu G2233 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸν –huyo G3588 Χριστὸν, Kristo G5547 ζημίαν. hasara G2209

Lakini katika mambo yote niliyoyaona kuwa ya faida kwangu mimi, niliyahesabu kama takataka kwa sababu ya kumfahamu Kristo.

8 ἀλλὰ lakini G0235 μὲν‿, kweli G3303 οὖν‿ basi G3767 γε, basi G1065 καὶ pia G2532 ἡγοῦμαι nahesabu G2233 πάντα yote G3956 ζημίαν hasara G2209 εἶναι kuwa G1510 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸ –ule G3588 ὑπερέχον ubora G5242 τῆς wa G3588 γνώσεως ujuzi G1108 Χριστοῦ wa–Kristo G5547 Ἰησοῦ Yesu G2424 τοῦ –huyo G3588 Κυρίου Bwana G2962 μου, wangu G1473 δι’ kwa–sababu–yake G1223 ὃν ambaye–kwa–sababu–yake G3739 τὰ –za G3588 πάντα vitu–vyote G3956 ἐζημιώθην, nilipoteza G2210 καὶ na G2532 ἡγοῦμαι nahesabu G2233 σκύβαλα, takataka G4657 ἵνα ili G2443 Χριστὸν Kristo G5547 κερδήσω, nimmpate G2770

Kwa kweli, nayahesabu mambo yote kuwa hasara kutokana ubora wa kumjua wa Kristo Yesu Bwana wangu. Kwa ajili yake nimeaacha mambo yote, nayahesabu kama takataka ili nimpate Kristo

9 καὶ na G2532 εὑρεθῶ nionekane G2147 ἐν ndani G1722 αὐτῷ, yake G0846 μὴ ni–si G3361 ἔχων nikiwa–na G2192 ἐμὴν yangu G1699 δικαιοσύνην, haki G1343 τὴν –hiyo G3588 ἐκ ya G1537 νόμου, sheria G3551 ἀλλὰ bali G0235 τὴν –hiyo G3588 διὰ kwa–njia–ya G1223 πίστεως imani G4102 Χριστοῦ, ya–Kristo G5547 τὴν –hiyo G3588 ἐκ kutoka G1537 Θεοῦ Mungu G2316 δικαιοσύνην, haki G1343 ἐπὶ juu–ya G1909 τῇ –ile G3588 πίστει; imani G4102

na nionekane ndani yake. Sina haki yangu binafisi kutoka katika sheria, bali ninayo haki ile ipatikanayo kwa imani katika Kristo, itokayo kwa Mungu, yenye msingi katika imani.

10 τοῦ –ya G3588 γνῶναι kumjua G1097 αὐτὸν, yeye G0846 καὶ na G2532 τὴν –ile G3588 δύναμιν nguvu G1411 τῆς ya G3588 ἀναστάσεως ufufuo G0386 αὐτοῦ, wake G0846 καὶ na G2532 [τὴν] –ule G3588 κοινωνίαν ushirika G2842 [τῶν] wa G3588 παθημάτων mateso G3804 αὐτοῦ, yake G0846 συμμορφιζόμενος nikifananishwa G4833 τῷ na G3588 θανάτῳ kifo G2288 αὐτοῦ; chake G0846

Sasa nataka kumfahamu yeye na nguvu ya ufufuo wake na ushirika wa mateso yake. Nataka kubadilishwa na Kristo katika mfano wa kifo chake,

11	εἴ	πως	καταντήσω	εἰς	τὴν	ἐξανάστασιν	τὴν	ἐκ	νεκρῶν.
	ikiwa	labda	nifikie	kwenye	–ule	ufufuo	–ule	kutoka	wafu
	G1487	G4459	G2658	G1519	G3588	G1815	G3588	G1537	G3498

angalau niweze kuwa na matumaini katika ufufuo wa wafu.

12	οὐχ	ὅτι	ἤδη	ἔλαβον,	ἢ	ἤδη	τετελείωμαι;	διώκω	δὲ,	εἰ
	si	kwamba	tayari	nimepokea	au	tayari	nimekamilishwa	nakimbilia	basi	kama
	G3756	G3754	G2235	G2983	G2228	G2235	G5048	G1377	G1161	G1487

καὶ	καταλάβω,	ἐφ’	ᾧ	καὶ	κατελήμφθην,	ὑπὸ	
pia	nikapate	kwa–sababu–ya	ambayo–kwa–sababu–yake	pia	nilikamatwa	na	
G2532	G2638	G1909	G3739	G2532	G2638	G5259	

Χριστοῦ	Ἰησοῦ.
Kristo	Yesu
G5547	G2424

Siyo kweli kwamba tayari nimeishayapata mambo hayo, au kwamba nimekuwa mkamilifu katika hayo. Bali najitahidi ili niweze kupata kile kupata kile nilichopatikana na Kristo Yesu.

13	ἀδελφοί,	ἐγὼ	ἐμαυτὸν	οὐ	λογίζομαι	κατειληφέναι.	ἓν	δέ:	τὰ	μὲν
	ndugu	mimi	mwenyewe	si	najihhesabu	kuwa–nimepata	moja	basi	–hayo	kweli
	G0080	G1473	G1683	G3756	G3049	G2638	G1520	G1161	G3588	G3303

ὀπίσω	ἐπιλανθανόμενος,	τοῖς	δὲ	ἔμπροσθεν	ἐπεκτεινόμενος,	
nyuma	nikiyasahau	kwa–hayo	basi	mbele	nikijinya–osha	
G3694	G1950	G3588	G1161	G1715	G1901	

Ndugu zangu, sidhani kwamba nimekwisha kupata mambo haya. Bali nafanya jambo moja: nasahau ya nyuma nayatazamia ya mbele.

14	κατὰ	σκοπὸν	διώκω	εἰς	τὸ	βραβεῖον,	τῆς	ἄνω	κλήσεως	τοῦ
	kwa–lengo	lengo	nakimbilia	kwenye	–hilo	tuzo	ya	juu	wito	wa
	G2596	G4649	G1377	G1519	G3588	G1017	G3588	G0507	G2821	G3588

Θεοῦ,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
Mungu	katika	Kristo	Yesu
G2316	G1722	G5547	G2424

Najitahidi kufikia lengo kusudi ili nipate tuzo ya juu ya wito wa Mungu katika Kristo Yesu.

15	Ὅσοι	οὖν	τέλειοι	τοῦτο	φρονῶμεν;	καὶ	εἴ	τι	ἑτέρως	φρονεῖτε,
	Wote	basi	waliokomaa	hili	na–tuwaze	na	kama	kitu	tofauti	mnawaza
	G3745	G3767	G5046	G3778	G5426	G2532	G1487	G5100	G2088	G5426

καὶ	τοῦτο	ὁ	Θεὸς	ὑμῖν	ἀποκαλύψει.
pia	hili	–huyo	Mungu	kwenu	atawafunulia
G2532	G3778	G3588	G2316	G4771	G0601

Sote tulio ukulia wokovu, tunapaswa kuwaza namna hii. Na ikiwa mwingine atafikiri kwa namna iliyotofauti kuhusu jambo lo lote, Mungu pia atalifunuao hiilo kwenu.

16	πλὴν	εἰς	ὃ	ἐφθάσαμεν,	τῷ	αὐτῷ	στοιχεῖν.	<κανόνι	τὸ	αὐτὸ
	lakini	katika	–hilo	tulilofikia	kwa	hilo–hilo	na–tuenende	kwa–kanuni	–hilo	hilo–hilo
	G4133	G1519	G3739	G5348	G3588	G0846	G4748	G2583	G3588	G0846

φρονεῖν>
kuwaza
G5426

Hata hivyo, hatua ifikia na tuenende katika mtindo huo.

17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω
Jifanyeni–waigaji–wenzangu wangu iweni ndugu na waangalieni –wale hivyo
G4831 G1473 G1096 G0080 G2532 G4648 G3588 G3779

περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.
waenendao kama–vile mlivyo–nao mfano sisi
G4043 G2531 G2192 G5179 G1473

Ndugu zangu, niigeni mimi. Waangalieni kwa makini wale wanaoenenda kwa mfano ulio wa jinsi yetu.

18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ
wengi basi wanaenenda ambao mara–nyingi niliwaambia ninyi sasa basi pia
G4183 G1063 G4043 G3739 G4178 G3004 G4771 G3568 G1161 G2532

κλαίων, λέγω τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ;
nikilia nawaambia –hao adui wa msalaba wa Kristo
G2799 G3004 G3588 G2190 G3588 G4716 G3588 G5547

Wengi wanaoishi niwale ambao mara nyingi nimewaambieni, na sasa nawaambia kwa machozi -wengi wanaishi kama maadui wa msalaba wa Kristo.

19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ
ambao –ule mwisho uharibifu ambao –huyo mungu –ile tumbo na –ule
G3739 G3588 G5056 G0684 G3739 G3588 G2316 G3588 G2836 G2532 G3588

δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν -- οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.
utukufu katika –ile aibu yao –wale –za za–duniani wawazao
G1391 G1722 G3588 G0152 G0846 G3588 G3588 G1919 G5426

Mwisho wao ni uharibifu. Kwa kuwa Mungu wao ni tumbo, na kiburi chao kiko katika aibu yao. Wanafikiria mambo ya kidunia.

20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ,
yetu basi –ule uraia mbinguni mbinguni upo kutoka ambako pia
G1473 G1063 G3588 G4175 G1722 G3772 G5225 G1537 G3739 G2532

Σωτῆρα, ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
Mwokozi tunamngojea Bwana Yesu Kristo
G4990 G0553 G2962 G2424 G5547

Bali uraia wetu uko mbinguni, ambako tunamtarajia mwokozi wetu Yesu Kristo.

21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, σύμμορφον τῷ
ambaye ataubadilisha –ulo mwili wa unyenyekevu wetu ufanane na
G3739 G3345 G3588 G4983 G3588 G5014 G1473 G4832 G3588

σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν,
mwili wa utukufu wake kwa–mujibu–wa –ule nguvu ya kuweza yake
G4983 G3588 G1391 G0846 G2596 G3588 G1753 G3588 G1410 G0846

καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.
pia kuvitiisha kwake –za vitu–vyote
G2532 G5293 G0848 G3588 G3956

Atabadilisha miili yetu dhaifu kuwa kama mwili wake wa utukufu; kwa uweza ule ule unaomwezesha kuvidhibiti vitu vyote.

Chapter 4

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου, ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου,
Hivyo ndugu zangu wapendwa na wanaotamaniwa furaha na taji yangu
G5620 G0080 G1473 G0027 G2532 G1973 G5479 G2532 G4735 G1473

οὕτως στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.
hivyo simameni katika Bwana wapendwa
G3779 G4739 G1722 G2962 G0027

Kwa hiyo wapendwa wangu, ambao nawatamani, ambao ni furaha na taji yangu. Simameni imara katika Bwana, enyi rafiki wapendwa.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
Euodia namsihi na Sintike namsihi –hilo hilo–hilo kuwaza katika
G2136 G3870 G2532 G4941 G3870 G3588 G0846 G5426 G1722

Κυρίῳ.
Bwana
G2962

Ninakusihi wewe Eudia, pia ninakusihi wewe Sintike, mrejeshe mahusiano ya amani kati yenu, kwa sababu ninyi, nyote wawili mliungana na Bwana.

3 ναὶ, ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες
ndiyo nakuomba pia wewe kweli–kweli mwenzangu wasaidie wao ambao
G3483 G2065 G2532 G4771 G1103 G4805 G4815 G0846 G3748

ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι; μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν
katika –ile injili walipigana–pamoja nami pamoja–na pia Klementi na –wa
G1722 G3588 G2098 G4866 G1473 G3326 G2532 G2815 G2532 G3588

λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.
wengine wafanya–kazi–wenzangu wangu ambao –za majina katika kitabu cha–uzima
G3062 G4904 G1473 G3739 G3588 G3686 G1722 G0976 G2222

Kwa kweli, niwasihi pia ninyi watenda kazi wenzangu, muwasaidie hawa wanawake kwa kuwa walitumika pamoja na mimi katika kueneza injili ya Bwana tukiwa na Kelementi pamoja na watumishi wengine wa Bwana, ambao majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima.

4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε; πάλιν ἐρῶ, χαίρετε!
Furahini katika Bwana siku–zote tena nasema furahini
G5463 G1722 G2962 G3842 G3825 G2046 G5463

katika Bwana siku zote. tena nitasema, furahini.

5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ Κύριος ἐγγύς.
–ule upole wenu ujulikane kwa–watu–wote watu –huyo Bwana yu–karibu
G3588 G1933 G4771 G1097 G3956 G0444 G3588 G2962 G1451

Upole wenu na ujulikane kwa watu wote. Bwana yuko karibu.

6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ’ ἐν παντὶ, τῇ προσευχῇ καὶ τῇ
si–kitu msumbukie bali katika kila–kitu kwa–maombi maombi na kwa–dua
G3367 G3309 G0235 G1722 G3956 G3588 G4335 G2532 G3588

δεήσει, μετὰ εὐχαριστίας, τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν
dua pamoja–na kushukuru –za haja zenu zijulishwe kwa –huyo
G1162 G3326 G2169 G3588 G0155 G4771 G1107 G4314 G3588

Θεόν.
Mungu
G2316

Msijisumbue kwa jambo lolote. Badala yake, fanyeni mambo yenu yote kwa njia ya kusali, kuomba na kushukuru. Na mahitaji yenu yajulikane kwa Mungu.

7	καὶ	ἡ	εἰρήνη	τοῦ	Θεοῦ	ἡ	ὑπερέχουσα	πάντα	νοῦν,	φρουρήσει	τὰς	
	na	–ule	amani	ya	Mungu	–hiyo	ipitayo	yote	akili	italinda	–za	
	G2532	G3588	G1515	G3588	G2316	G3588	G5242	G3956	G3563	G5432	G3588	

καρδίας	ὑμῶν,	καὶ	τὰ	νοήματα	ὑμῶν,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
mioyo	yenu	na	–za	fikira	zenu	katika	Kristo	Yesu
G2588	G4771	G2532	G3588	G3540	G4771	G1722	G5547	G2424

Basi amani ya Bwana iliyo kuu kuliko ufahamu wote, italinda mioyo na mawazo yenu kwa msaad Kristo Yesu.

8	Τὸ	λοιπόν,	ἀδελφοί,	ὅσα	ἐστὶν	ἀληθῆ,	ὅσα	σεμνά,	ὅσα	δίκαια,	ὅσα	
	–Ilo	baadaye	ndugu	yoyote	ni	kweli	yoyote	heshimu	yoyote	haki	yoyote	
	G3588	G3063	G0080	G3745	G1510	G0227	G3745	G4586	G3745	G1342	G3745	

ἁγνά,	ὅσα	προσφιλῆ,	ὅσα	εὔφημα;	εἴ	τις	ἀρετὴ,	καὶ	εἴ	τις	
safi	yoyote	ya–kupendeza	yoyote	sifa–njema	kama	kuna	wema	na	kama	kuna	
G0053	G3745	G4375	G3745	G2163	G1487	G5100	G0703	G2532	G1487	G5100	

ἔπαινος,	ταῦτα	λογίζεσθε.
sifa	haya	yazingatieni
G1868	G3778	G3049

Hatimaye, ndugu zangu; yatakafarini sana mambo yote yenye ukweli, heshima, haki, usafi, upendo, na yale yenye taarifa njema, yenye busara, pamoja na yale yanayohitaji kusifiwa.

9	ἃ	καὶ	ἐμάθετε,	καὶ	παρελάβετε,	καὶ	ἠκούσατε	καὶ	εἴδετε	ἐν	ἐμοί,
	–hayo	pia	mlijifunza	na	mlipokea	na	mlisikia	na	mliona	ndani	yangu
	G3739	G2532	G3129	G2532	G3880	G2532	G0191	G2532	G3708	G1722	G1473

ταῦτα	πράσσετε;	καὶ	ὁ	Θεὸς	τῆς	εἰρήνης	ἔσται	μεθ’	ὑμῶν.
hayo	tendeni	na	–huyo	Mungu	wa	amani	atakuwa	pamoja–na	ninyi
G3778	G4238	G2532	G3588	G2316	G3588	G1515	G1510	G3326	G4771

Yatekelezeni mambo yale mliojifunza, mliyopokea mliyoyasikia na yale mliyoyaona kwangu naye Baba yetu wa amani atakuwa nanyi.

10	Ἐχάρην	δὲ	ἐν	Κυρίῳ	μεγάλως,	ὅτι	ἤδη	ποτὲ	ἀνεθάλετε	τὸ
	Nilifurahi	basi	katika	Bwana	sana	kwamba	sasa	hatimaye	mmestawi–tena	–ule
	G5463	G1161	G1722	G2962	G3171	G3754	G2235	G4218	G0330	G3588

ὑπὲρ	ἐμοῦ	φρονεῖν;	ἐφ’	ᾧ	καὶ	ἐφρονεῖτε,	
kuniangalia	mimi	kuwaza	kwa–sababu–ya	ambayo–kwa–sababu–yake	pia	mlikuwa–mkiwaza	
G5228	G1473	G5426	G1909	G3739	G2532	G5426	

ἠκαιρεῖσθε	δέ.	
mlikosa–nafasi	basi	
G0170	G1161	

Ninayo furaha kubwa sana juu yenu katika Bwana kwa kuwa ninyi mmeonyesha tena nia ya kujihusisha kwenu juu ya mahitaji yangu. Kwa kweli, hapo awali mlitamani kunijali kwa mahitaji yangu japo hamkupata fursa ya kunisaidia.

11	οὐχ	ὅτι	καθ’	ὑστέρησιν	λέγω;	ἐγὼ	γὰρ	ἔμαθον	ἐν
	si	kwamba	kwa–sababu–ya	uhitaji	nasema	mimi	basi	nimejifunza	katika
	G3756	G3754	G2596	G5304	G3004	G1473	G1063	G3129	G1722

οἷς	εἰμι,	αὐτάρκης	εἶναι.
hali–yoyote	niliyomo	kujitosheleza	kuwa
G3739	G1510	G0842	G1510

Sisemi hivyo ili kujipatia kitu kwa ajili ya mahitaji yangu. Kwani nimejifunza kuridhika katika hali zote.

12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν. ἐν παντὶ, καὶ ἐν
najua pia kunyenyekea najua pia kuzidi katika kila–kitu na katika
G1492 G2532 G5013 G1492 G2532 G4052 G1722 G3956 G2532 G1722

πᾶσιν, μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν, καὶ
vyote nimefunzwa–siri pia kushiba pia kuona–njaa pia kuwa–na–wingi pia
G3956 G3453 G2532 G5526 G2532 G3983 G2532 G4052 G2532

ὑστερεῖσθαι.
kupungukiwa
G5302

Nafahamu kuishi katika hali ya kupungukiwa na pia katika hali ya kuwa na vingi. Katika mazingira yote haya mimi nimejifunza siri ya namna ya kula wakati wa shibe na jinsi ya kula wakati wa njaa, yaani vingi na kuwa mhihtaji.

13 πάντα ἰσχύω, ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με.
yote naweza katika –yule anayenitia–nguvu mimi
G3956 G2480 G1722 G3588 G1743 G1473

Ninaweza kufanya haya kwa kuwezeshwa na Yeye anitiaye nguvu.

14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.
lakini vizuri mlifanya mkishiriki–pamoja yangu katika dhiki
G4133 G2573 G4160 G4790 G1473 G3588 G2347

Hata hivyo, mlifanya vyema kushiriki nami katika dhiki zangu.

15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
mnajua basi pia ninyi Wafilipi kwamba katika mwanzo wa injili
G1492 G1161 G2532 G4771 G5374 G3754 G1722 G0746 G3588 G2098

ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
wakati nilipotoka kutoka Makedonia hakuna nami kanisa lililoshirikiana katika
G3753 G1831 G0575 G3109 G3762 G1473 G1577 G2841 G1519

λόγον δόσεως καὶ λήμψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι.
jambo la–kutoa na kupokea isipokuwa ninyi tu
G3056 G1394 G2532 G3028 G1487 G3361 G4771 G3441

Ninyi wafilipi mnafahamu kwamba mwanzo wa injili nilipoondoka Makedonia, hakuna Kanisa lililoniwezesha katika mambo yanayohusu utoaji na kupokea isipokuwa ninyi pekee yenu.

16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, εἰς τὴν
kwamba hata katika Thesalonike pia mara–moja na mara–mbili kwa –ile
G3754 G2532 G1722 G2332 G2532 G0530 G2532 G1364 G1519 G3588

χρείαν μοι ἐπέμψατε.
haja yangu mlituma
G5532 G1473 G3992

Hata nilipokuwa Thesaslonika, ninyi mlinitumia msaada zaidi ya mara moja kwa ajili ya mahitaji yangu.

17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν
si kwamba natafuta –hilo kipawa bali natafuta –hilo tunda –hilo
G3756 G3754 G1934 G3588 G1390 G0235 G1934 G3588 G2590 G3588

πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
linalozidi katika hesabu yenu
G4121 G1519 G3056 G4771

Simaanishi kwamba natafuta msaada. Bali nasema ili mpate matunda yaletayo faida kwenu.

18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω; πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου
ninayo basi yote na ninazidi nimejaa nikipokea kutoka Epafrodito
G0568 G1161 G3956 G2532 G4052 G4137 G1209 G3844 G1891

τὰ παρ’ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.
–hayo kutoka kwenu harufu nzuri sadaka inayokubalika ya–kupendeza kwa Mungu
G3588 G3844 G4771 G3744 G2175 G2378 G1184 G2101 G3588 G2316

Nimepokea vitu vyote, na sasa nimejazwa na vitu vingi. Nimepokea vitu vyenu kutoka kwa Epafradito. Ni vitu vizuri vyenye kunukia mithiri ya manukato, vyenye kukubalika ambavyo vyote ni sadaka inayompendeza Mungu.

19 ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν, κατὰ τὸ
–huyo basi Mungu wangu atatimiza kila haja yenu kwa–mujibu–wa –ulo
G3588 G1161 G2316 G1473 G4137 G3956 G5532 G4771 G2596 G3588

πλοῦτος αὐτοῦ, ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
utajiri wake katika utukufu katika Kristo Yesu
G4149 G0846 G1722 G1391 G1722 G5547 G2424

Kwa ajili hiyo, Mungu wangu atawajazeni mahitaji yenu kwa utajiri wa utukufu wake katikaYesu Kristo.

20 τῷ δὲ Θεῷ καὶ Πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
kwa basi Mungu na Baba yetu –ule utukufu hadi –za milele za
G3588 G1161 G2316 G2532 G3962 G1473 G3588 G1391 G1519 G3588 G0165 G3588

αἰώνων. ἀμήν.
milele Amina
G0165 G0281

Sasa kwa Mungu na Baba yetu uwe utukufu milele na milele. Amina.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς, οἱ
Wasalimieni kila mtakatifu katika Kristo Yesu wanawasalimu ninyi –wale
G0782 G3956 G0040 G1722 G5547 G2424 G0782 G4771 G3588

σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.
pamoja–na mimi ndugu
G4862 G1473 G0080

Salamu zangu zimfikie kila muumini katika Kristo Yesu. Wapendwa nilio nao hapa wanawasalimieni.

22 ἀσπάζονται ὑμᾶς, πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς
wanawasalimu ninyi wote –wa watakatifu hasa basi –wale wa –ya
G0782 G4771 G3956 G3588 G0040 G3122 G1161 G3588 G1537 G3588

Καίσαρος οἰκίας.
Kaisari nyumba
G2541 G3614

Pia waumini wote hapa wanawasalimieni, hususani wale wa familia ya Kaisari.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.
–Ile neema ya Bwana Yesu Kristo pamoja–na –wa roho yenu
G3588 G5485 G3588 G2962 G2424 G5547 G3326 G3588 G4151 G4771

<Ἀμήν>.
Amina
G0281

Na sasa neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe na roho zenu.

Colossians

Chapter 1

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ
Paulo mtume wa–Kristo Yesu kwa–njia–ya mapenzi ya–Mungu na
G3972 G0652 G5547 G2424 G1223 G2307 G2316 G2532

Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
Timotheo –huyo ndugu
G5095 G3588 G0080

Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na Timotheo ndugu yetu,

2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις, καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ:
kwa–wale katika Kolosai watakatifu na waaminifu ndugu katika Kristo
G3588 G1722 G2857 G0040 G2532 G4103 G0080 G1722 G5547

χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν.
neema kwenu na amani kutoka Mungu Baba wetu
G5485 G4771 G2532 G1515 G0575 G2316 G3962 G1473

kwa waumini na ndugu waaminifu katika Kristo walioko Kolosai. Neema iwe kwenu, na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ Πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε
Tunamshukuru –huyo Mungu Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo siku–zote
G2168 G3588 G2316 G3962 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G3842

περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,
kuhusu ninyi tukiomba
G4012 G4771 G4336

Tunatoa shukrani kwa Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, na tunawaombea mara kwa mara.

4 ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην ἣν
tukisikia –ya imani yenu katika Kristo Yesu na –ule upendo –ambao
G0191 G3588 G4102 G4771 G1722 G5547 G2424 G2532 G3588 G0026 G3739

ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
mlio–nao kwa wote –wa watakatifu
G2192 G1519 G3956 G3588 G0040

Tumesikia imani yenu katika Yesu Kristo na upendo mlionao kwa wale wote waliotengwa kwa ajili ya Mungu.

5 διὰ τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς;
kwa–sababu–ya –ule tumaini –hilo lililowekwa kwenu mbinguni mbinguni ambalo
G1223 G3588 G1680 G3588 G0606 G4771 G1722 G3588 G3772

ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας, τοῦ εὐαγγελίου,
mlilisikia–mapema katika –lo neno la kweli ya injili injili
G3739 G4257 G1722 G3588 G3056 G3588 G0225 G3588 G2098

Mna upendo huu kwa sababu ya taraja la uhakika lililohifadhiwa mbinguni kwa ajili yenu. Mlisikia kuhusu taraja hiyo ya uhakika kabla katika neno la kweli, injili,

6	τοῦ	παρόντος	εἰς	ὑμᾶς,	καθὼς	καὶ	ἐν	παντὶ	τῷ	κόσμῳ,	ἐστὶν
	–ile	iliyokuja	kwenu	ninyi	kama–vile	pia	katika	yote	–lo	ulimwengu	ni
	G3588	G3918	G1519	G4771	G2531	G2532	G1722	G3956	G3588	G2889	G1510

καρποφορούμενον	καὶ	αὐξανόμενον,	καθὼς	καὶ	ἐν	ὑμῖν,	ἀφ’	ἧς
yenye–kuzaa–matunda	na	inayokua	kama–vile	pia	ndani	yenu	tangu	–ile
G2592	G2532	G0837	G2531	G2532	G1722	G4771	G0575	G3739

ἡμέρας	ἠκούσατε	καὶ	ἐπέγνωτε	τὴν	χάριν	τοῦ	Θεοῦ	ἐν	ἀληθείᾳ;
siku	mliyosikia	na	mkajua	–ile	neema	ya	Mungu	katika	kweli
G2250	G0191	G2532	G1921	G3588	G5485	G3588	G2316	G1722	G0225

ambayo imekuja kwenu. Injili hii inazaa tunda na inaenea ulimwenguni kote. Imekuwa ikifanya hivi ndani yenu pia tangu siku mlipoisikia na kujifunza kuhusu neema ya Mungu katika kweli.

7	καθὼς	ἐμάθετε	ἀπὸ	Ἐπαφρᾶ,	τοῦ	ἀγαπητοῦ	συνδούλου	ἡμῶν,
	kama–vile	mlivyojifunza	kutoka	Epafra	–huyo	mpendwa	mtumishi–mwenzetu	wetu
	G2531	G3129	G0575	G1889	G3588	G0027	G4889	G1473

ὅς	ἐστιν	πιστὸς	ὑπὲρ	ὑμῶν,	διάκονος	τοῦ	Χριστοῦ,
ambaye	ni	mwaminifu	kwa–niaba	yenu	mtumishi	wa	Kristo
G3739	G1510	G4103	G5228	G4771	G1249	G3588	G5547

Hii ndiyo injili mliyojifunza kutoka kwa Epafra, mpendwa wetu mtumishi mwenzetu, ambaye ni mtumishi mwaminifu wa Kristo kwa niaba yetu.

8	ὁ	καὶ	δηλώσας	ἡμῖν	τὴν	ὑμῶν	ἀγάπην	ἐν	Πνεύματι.
	–yule	pia	aliyetujulisha	sisi	–ule	wenu	upendo	katika	Roho
	G3588	G2532	G1213	G1473	G3588	G4771	G0026	G1722	G4151

Epafra ameufanya ujulikane kwetu upendo wenu katika Roho.

9	Διὰ	τοῦτο	καὶ	ἡμεῖς,	ἀφ’	ἧς	ἡμέρας	ἠκούσαμεν,	οὐ
	Kwa–sababu–ya	hili	pia	sisi	tangu	–ile	siku	tuliyosikia	hatuachi
	G1223	G3778	G2532	G1473	G0575	G3739	G2250	G0191	G3756

παυόμεθα	ὑπὲρ	ὑμῶν	προσευχόμενοι,	καὶ	αἰτούμενοι	ἵνα	πληρωθῆτε	τὴν
kuacha	kwa–ajili	yenu	kuomba	na	kuomba	ili	mjazwe	–huo
G3973	G5228	G4771	G4336	G2532	G0154	G2443	G4137	G3588

ἐπίγνωσιν	τοῦ	θελήματος	αὐτοῦ,	ἐν	πάσῃ	σοφίᾳ	καὶ	συνέσει	πνευματικῇ,
ufahamu	wa	mapenzi	yake	katika	yote	hekima	na	ufahamu	wa–kiroho
G1922	G3588	G2307	G0846	G1722	G3956	G4678	G2532	G4907	G4152

Kwa sababu ya upendo huu, tangu siku tuliposikia hivi, hatujaacha kuwaombea. Tumekuwa tukiomba kwamba mtajazwa na maarifa ya mapenzi yake katika hekima yote na ufahamu wa kiroho.

10	περιπατῆσαι	ἀξίως	τοῦ	Κυρίου,	εἰς	πᾶσαν	ἀρεσκείαν,	ἐν
	kuenenda	kwa–namna–inayostahili	–huyo	Bwana	kwa	yote	kupendeza	katika
	G4043	G0516	G3588	G2962	G1519	G3956	G0699	G1722

παντὶ	ἔργῳ	ἀγαθῷ	καρποφοροῦντες,	καὶ	αὐξανόμενοι	τῇ	ἐπιγνώσει	τοῦ
kila	tendo	jema	mkizaa–matunda	na	mkikua	katika	ufahamu	wa
G3956	G2041	G0018	G2592	G2532	G0837	G3588	G1922	G3588

Θεοῦ;
Mungu
G2316

Tumekuwa tukiomba kwamba mtatembea kwa ustahimilivu wa Bwana katika njia zipendezazo. Tumekuwa tukiomba kwamba mtazaa tunda katika kila tendo jema na kwamba mtakua katika maarifa ya Mungu.

11	ἐν	πάσῃ	δυνάμει,	δυναμούμενοι	κατὰ	τὸ	κράτος	τῆς	δόξης	
	katika	yote	nguvu	mkitiwa–nguvu	kwa–mujibu–wa	–ule	uweza	wa	utukufu	
	G1722	G3956	G1411	G1412	G2596	G3588	G2904	G3588	G1391	

αὐτοῦ,	εἰς	πᾶσαν	ὑπομονὴν	καὶ	μακροθυμίαν	μετὰ	χαρᾶς;
wake	kwa	yote	uvumilivu	na	subira	pamoja–na	furaha
G0846	G1519	G3956	G5281	G2532	G3115	G3326	G5479

Tunaomba mweze kutiwa nguvu katika kila uwezo kulingana na nguvu za utukufu wake katika uvumilivu na ustahimilivu wote.

12	εὐχαριστοῦντες	τῷ	Πατρὶ,	τῷ	ἱκανώσαντι	ὑμᾶς	εἰς	τὴν	μερίδα	τοῦ
	mkimshukuru	–huyo	Baba	–huyo	aliyetuwezesha	ninyi	kwa	–ule	sehemu	ya
	G2168	G3588	G3962	G3588	G2427	G4771	G1519	G3588	G3310	G3588

κλήρου	τῶν	ἁγίων,	ἐν	τῷ	φωτί,
urithi	wa	watakatifu	katika	–ule	nuru
G2819	G3588	G0040	G1722	G3588	G5457

Tunaomba kwamba, kwa furaha, mtatoa shukrani kwa Baba, aliyewafanya ninyi mweze kuwa na sehemu katika urithi wa waumini katika nuru.

13	ὃς	ἐρρύσατο	ἡμᾶς	ἐκ	τῆς	ἐξουσίας	τοῦ	σκότους,	καὶ	μετέστησεν
	ambaye	alituokoa	sisi	kutoka	–ya	mamlaka	ya	giza	na	akatuhamisha
	G3739	G4506	G1473	G1537	G3588	G1849	G3588	G4655	G2532	G3179

εἰς	τὴν	βασιλείαν	τοῦ	Υἱοῦ	τῆς	ἀγάπης	αὐτοῦ:
kwenda	–ule	ufalme	wa	Mwana	wa	upendo	wake
G1519	G3588	G0932	G3588	G5207	G3588	G0026	G0846

Ametuokoa kutoka katika utawala wa giza na kutuhamishia katika ufalme wa Mwana wake mpendwa.

14	ἐν	ᾧ	ἔχομεν	τὴν	ἀπολύτρωσιν,	τὴν	ἄφεσιν	τῶν
	katika	ambaye–ndani–yake	tunayo	–huo	ukombozi	–ule	msamaha	wa
	G1722	G3739	G2192	G3588	G0629	G3588	G0859	G3588

ἁμαρτιῶν;
dhambi
G0266

Katika Mwanae tuna ukombozi, msamaha wa dhambi.

15	ὅς	ἐστιν	εἰκὼν	τοῦ	Θεοῦ	τοῦ	ἀοράτου,	πρωτότοκος
	ambaye	ni	mfano	wa	Mungu	–huyo	asiyeonekana	mzaliwa–wa–kwanza
	G3739	G1510	G1504	G3588	G2316	G3588	G0517	G4416

πάσης	κτίσεως;
wa–viumbe–vyote	viumbe
G3956	G2937

Mwana ni mfano wa Mungu asiyeonekana. Ni mzaliwa wa kwanza wa uumbaji wote.

16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ
kwa–sababu ndani yake viliumbwa –za vitu–vyote katika –za mbingu na
G3754 G1722 G0846 G2936 G3588 G3956 G1722 G3588 G3772 G2532

ἐπὶ τῆς γῆς; τὰ ὁρατὰ, καὶ τὰ ἀόρατα; εἴτε θρόνοι,
juu–ya –ya nchi –za vinavyoonekana na –za visivyoonekana iwe viti–vya–enzi
G1909 G3588 G1093 G3588 G3707 G2532 G3588 G0517 G1535 G2362

εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι: τὰ πάντα δι’ αὐτοῦ
iwe ubwana iwe falme iwe mamlaka –za vitu–vyote kwa–njia–yake yake
G1535 G2963 G1535 G0746 G1535 G1849 G3588 G3956 G1223 G0846

καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται.
na kwa–ajili–yake yake vimeumbwa
G2532 G1519 G0846 G2936

Kwakuwa kwa yeye vitu vyote viliumbwa, vile vilivyoko mbinguni na vilivyoko duniani, vitu vinavyoonekana na visivyoonekana. ikiwa ni vya enzi au mamlaka au utawala au wenye nguvu, vitu vyote viliumbwa na yeye na kwa ajili yake.

17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ
na yeye ni kabla–ya vyote na –za vitu–vyote ndani yake
G2532 G0846 G1510 G4253 G3956 G2532 G3588 G3956 G1722 G0846

συνέστηκεν.
vimeshikamana
G4921

Yeye amekuwepo kabla ya vitu vyote, na katika yeye vitu vyote vinashikamana pamoja.

18 καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας; ὅς ἐστιν
na yeye ni –hilo kichwa cha mwili –hilo kanisa ambaye ni
G2532 G0846 G1510 G3588 G2776 G3588 G4983 G3588 G1577 G3739 G1510

(ἡ) ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν
–hilo mwanzo mzaliwa–wa–kwanza kutoka –wa wafu ili awe katika yote
G3588 G0746 G4416 G1537 G3588 G3498 G2443 G1096 G1722 G3956

αὐτὸς, πρωτεύων;
yeye wa–kwanza
G0846 G4409

Na yeye ndiye kichwa cha mwili yaani kanisa, yeye ni mwanzo na mzaliwa wa kwanza kutoka miongoni mwa wafu, hivyo, ana nafasi ya kwanza miongoni mwa vitu vyote.

19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι,
kwa–sababu ndani yake ilipendeza yote –ule utimilifu ukae
G3754 G1722 G0846 G2106 G3956 G3588 G4138 G2730

Kwa kuwa Mungu alipendezwa kwamba utimilifu wake wote uishi ndani yake,

20 καὶ δι’ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν,
na kwa–njia–yake yake kuvipatanisha –za vitu–vyote kwake yeye
G2532 G1223 G0846 G0604 G3588 G3956 G1519 G0846

εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ -- δι’
akifanya–amani kwa–njia–ya –wa damu ya msalaba wake kwa–njia–yake
G1517 G1223 G3588 G0129 G3588 G4716 G0846 G1223

αὐτοῦ -- εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
yake iwe –za juu–ya –ya nchi iwe –za katika –za mbingu
G0846 G1535 G3588 G1909 G3588 G1093 G1535 G3588 G1722 G3588 G3772

na kupatanisha vitu vyote kwake kwa njia ya Mwanawe. Mungu alifanya amani kupitia damu ya msalaba wake. Mungu alipatanisha vitu vyote kwake mwenyewe, ikiwa ni vitu vya duniani au vitu vya mbinguni.

21	καὶ	ὑμᾶς,	ποτε	ὄντας	ἀπηλλοτριωμένους	καὶ	ἐχθροὺς	τῇ
	na	ninyi	wakati–fulani	mliokuwa	waliotengwa	na	adui	kwa–akili
	G2532	G4771	G4218	G1510	G0526	G2532	G2190	G3588

διανοίᾳ,	ἐν	τοῖς	ἔργοις	τοῖς	πονηροῖς,
akili	katika	–za	matendo	–za	mabaya
G1271	G1722	G3588	G2041	G3588	G4190

Nanyi pia, kwa wakati mmoja mlikuwa wageni kwa Mungu na mlikuwa maadui wake katika akili na matendo maovu.

22	νυνὶ	δὲ,	ἀποκατήλλαξεν	ἐν	τῷ	σώματι	τῆς	σαρκὸς	αὐτοῦ,	διὰ
	sasa	basi	amewapatanisha	katika	–lo	mwili	wa	mwili	wake	kwa–njia–ya
	G3570	G1161	G0604	G1722	G3588	G4983	G3588	G4561	G0846	G1223

τοῦ	θανάτου,	παραστῆσαι	ὑμᾶς	ἁγίους,	καὶ	ἀμώμους,	καὶ	ἀνεγκλήτους,	
–wa	kifo	kuwaonyesha	ninyi	watakatifu	na	bila–waa	na	bila–lawama	
G3588	G2288	G3936	G4771	G0040	G2532	G0299	G2532	G0410	

κατενώπιον	αὐτοῦ;	
mbele	yake	
G2714	G0846	

Lakini sasa amewapatanisha ninyi kwa mwili wake kupitia kifo. Alifanya hivi ili kuwaleta ninyi watakatifu, wasio na lawama na bila dosari mbele yake,

23	εἴ	γε	ἐπιμένετε	τῇ	πίστει,	τεθεμελιωμένοι	καὶ	ἑδραῖοι,	καὶ	
	ikiwa	kweli	mnaendelea	katika–imani	imani	mkiwa–na–msingi	na	imara	na	
	G1487	G1065	G1961	G3588	G4102	G2311	G2532	G1476	G2532	

μὴ	μετακινούμενοι	ἀπὸ	τῆς	ἐλπίδος	τοῦ	εὐαγγελίου	οὗ	ἠκούσατε,	τοῦ
msi	ondoshwe	kutoka	–ule	tumaini	la	injili	ambayo	mliyoisikia	–ile
G3361	G3334	G0575	G3588	G1680	G3588	G2098	G3739	G0191	G3588

κηρυχθέντος	ἐν	πάσῃ	κτίσει	τῇ	ὑπὸ	τὸν	οὐρανόν,	οὗ	ἐγενόμην
iliyohubiriwa	katika	yote	viumbe	–ya	chini–ya	–hilo	mbingu	ambayo	nilikuwa
G2784	G1722	G3956	G2937	G3588	G5259	G3588	G3772	G3739	G1096

ἐγὼ	Παῦλος	διάκονος.
mimi	Paulo	mtumishi
G1473	G3972	G1249

kama mkiendelea katika imani, mliyoimarishwa na kuwa thabiti, pasipo kuondoshwa mbali kutoka kwenye taraja la ujasiri la injili mliyoisikia. Hi ndiyo injili iliyotangazwa kwa kila mtu aliyeumbwa chini ya mbingu. Hii ndiyo injili ambayo kwayo mimi, Paulo, nimekuwa mtumishi.

24	Νῦν	χαίρω	ἐν	τοῖς	παθήμασιν	ὑπὲρ	ὑμῶν,	καὶ	ἀνταναπληρῶ	τὰ
	Sasa	nafurahi	katika	–za	mateso	kwa–ajili	yenu	na	ninakamilisha	–za
	G3568	G5463	G1722	G3588	G3804	G5228	G4771	G2532	G0466	G3588

ὑστερήματα	τῶν	θλίψεων	τοῦ	Χριστοῦ,	ἐν	τῇ	σαρκί	μου,	ὑπὲρ	
upungufu	wa	dhiki	za	Kristo	katika	–wa	mwili	wangu	kwa–ajili–ya	
G5303	G3588	G2347	G3588	G5547	G1722	G3588	G4561	G1473	G5228	

τοῦ	σώματος	αὐτοῦ,	ὅ	ἐστιν	ἡ	ἐκκλησία;
–lo	mwili	wake	–hilo	ni	–hilo	kanisa
G3588	G4983	G0846	G3739	G1510	G3588	G1577

Sasa nafurahia mateso yangu kwa ajili yenu. Nami natimiliza katika mwili wangu kinachopungua kwa mateso ya Kristo kwa ajili ya mwili wake, ambao ni kanisa.

25	ἧς	ἐγενόμην	ἐγὼ	διάκονος,	κατὰ	τὴν	οἰκονομίαν	τοῦ	Θεοῦ,	
	ambalo	nilikuwa	mimi	mtumishi	kwa–mujibu–wa	–ule	usimamizi	wa	Mungu	
	G3739	G1096	G1473	G1249	G2596	G3588	G3622	G3588	G2316	

τὴν	δοθεῖσάν	μοι	εἰς	ὑμᾶς,	πληρῶσαι	τὸν	λόγον	τοῦ	Θεοῦ,
–ule	ulionipewa	mimi	kwa–ajili	yenu	kulitimiza	–hilo	neno	la	Mungu
G3588	G1325	G1473	G1519	G4771	G4137	G3588	G3056	G3588	G2316

Mimi ni mtumishi wa kanisa hili, sawasawa na wajibu niliopewa kutoka kwa Mungu kwa ajili yenu, kulijaza neno la Mungu.

26	τὸ	μυστήριον	τὸ	ἀποκεκρυμμένον	ἀπὸ	τῶν	αἰώνων	καὶ	ἀπὸ	τῶν
	–hilo	siri	–hilo	lililofichwa	kutoka	–za	karne	na	kutoka	–za
	G3588	G3466	G3588	G0613	G0575	G3588	G0165	G2532	G0575	G3588

γενεῶν,	νῦν	δὲ	ἐφανερώθη	τοῖς	ἁγίοις	αὐτοῦ;	
vizazi	sasa	basi	limefunuliwa	kwa–watakatifu	watakatifu	wake	
G1074	G3568	G1161	G5319	G3588	G0040	G0846	

Huu ni ukweli wa siri iliyokuwa imefichwa kwa miaka mingi na kwa vizazi. Lakini sasa imefunuliwa kwa wote waaminio katika Yeye.

27	οἷς	ἠθέλησεν	ὁ	Θεὸς	γνωρίσαι	τί	τὸ	πλοῦτος	τῆς	δόξης
	ambao–kwao	alitaka	–huyo	Mungu	kujulisha	nini	–ule	utajiri	wa	utukufu
	G3739	G2309	G3588	G2316	G1107	G5101	G3588	G4149	G3588	G1391

τοῦ	μυστηρίου	τούτου,	ἐν	τοῖς	ἔθνεσιν,	ὅ	ἐστιν	Χριστὸς	ἐν
wa	siri	hii	miongoni–mwa	–za	mataifa	–hilo	ni	Kristo	ndani
G3588	G3466	G3778	G1722	G3588	G1484	G3739	G1510	G5547	G1722

ὑμῖν,	ἡ	ἐλπὶς	τῆς	δόξης;
yenu	–hilo	tumaini	la	utukufu
G4771	G3588	G1680	G3588	G1391

Ni kwa wale ambao Mungu alitaka kufunua kulivyo utajiri wa utukufu wa siri ya ukweli huu miongoni mwa Mataifa. Ni kwamba Kristo yumo ndani yenu, ujasiri wa utukufu ujao.

28	ὃν	ἡμεῖς	καταγγέλλομεν,	νουθετοῦντες	πάντα	ἄνθρωπον,	καὶ	διδάσκοντες	
	ambaye	sisi	tunamtangaza	tukimwonya	kila	mtu	na	tukimfundisha	
	G3739	G1473	G2605	G3560	G3956	G0444	G2532	G1321	

πάντα	ἄνθρωπον,	ἐν	πάσῃ	σοφίᾳ,	ἵνα	παραστήσωμεν	πάντα	ἄνθρωπον
kila	mtu	katika	yote	hekima	ili	tumwasilishe	kila	mtu
G3956	G0444	G1722	G3956	G4678	G2443	G3936	G3956	G0444

τέλειον	ἐν	Χριστῷ.	
mkamilifu	katika	Kristo	
G5046	G1722	G5547	

Huyu ndiye tunayemtangaza. Tunamwonya kila mtu, na kumfundisha kila mtu kwa hekima yote, ili kwamba tumlete kila mtu mkamilifu katika Kristo.

29	εἰς	ὃ	καὶ	κοπιῶ,	ἀγωνιζόμενος	κατὰ	τὴν	
	kwa–ajili–ya	ambayo–kwa–ajili–yake	pia	ninajitaabisha	nikipambana	kwa–mujibu–wa	–ule	
	G1519	G3739	G2532	G2872	G0075	G2596	G3588	

ἐνέργειαν	αὐτοῦ,	τὴν	ἐνεργουμένην	ἐν	ἐμοὶ,	ἐν	δυνάμει.
nguvu	yake	–ile	inayofanya–kazi	ndani	yangu	katika	uweza
G1753	G0846	G3588	G1754	G1722	G1473	G1722	G1411

Kwa jili hii, mimi najibidisha na kujitahidi kulingana na nguvu yake ifanyayo kazi ndani yangu katika uweza.

Chapter 2

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν,
Nataka basi ninyi mjue kubwa–kiasi–gani mapambano niliyo–nayo kwa–ajili yenu
G2309 G1063 G4771 G1492 G2245 G0073 G2192 G5228 G4771

καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν
na –wa katika Laodikia na wote ambao–hawaku ona –ule uso
G2532 G3588 G1722 G2993 G2532 G3745 G3756 G3708 G3588 G4383

μου, ἐν σαρκί,
wangu katika mwili
G1473 G1722 G4561

Kwa kuwa nataka mfahamu jinsi ambavyo nimekuwa na taabu nyingi kwa ajili yenu, kwa wote walioko Laodikia na kwa wote ambao hawajaona uso wangu katika mwili.

2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ, καὶ
ili zifarijiwe –za mioyo yao wakiungana katika upendo na
G2443 G3870 G3588 G2588 G0846 G4822 G1722 G0026 G2532

εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως; εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ
kwenye yote utajiri wa uhakika–kamili wa ufahamu kwenye ujuzi wa
G1519 G3956 G4149 G3588 G4136 G3588 G4907 G1519 G1922 G3588

μυστηρίου τοῦ Θεοῦ -- Χριστοῦ;
siri ya Mungu Kristo
G3466 G3588 G2316 G5547

Nafanya kazi ili kwamba mioyo yao iweze kufarijiwa kwa kuletwa pamoja katika upendo na katika utajiri wote wa wingi wa uhakika kamili wa maarifa, katika kuijua siri ya kweli ya Mungu, ambaye ni Kristo.

3 ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως
ndani ambaye–ndani–yake yamo yote –ya hazina za hekima na ujuzi
G1722 G3739 G1510 G3956 G3588 G2344 G3588 G4678 G2532 G1108

ἀπόκρυφοι.
zilizofichwa
G0614

Katika Yeye hazina zote za hekima na maarifa zimefichwa.

4 Τοῦτο λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.
Hili nasema ili mtu–yeyote ninyi asiwahadae kwa maneno–ya–kushawishi
G3778 G3004 G2443 G3367 G4771 G3884 G1722 G4086

Nasema hivi ili kwamba mtu yeyote asije akawafanyia hila kwa hotuba yenye ushawishi.

5 εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν
kama basi pia kwa mwili niko–mbali lakini kwa roho pamoja–na ninyi
G1487 G1063 G2532 G3588 G4561 G0548 G0235 G3588 G4151 G4862 G4771

εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς
niko nikifurahi na nikiona wenu –huo utaratibu na –ule uthabiti wa
G1510 G5463 G2532 G0991 G4771 G3588 G5010 G2532 G3588 G4733 G3588

εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
katika Kristo imani yenu
G1519 G5547 G4102 G4771

Na ingawa sipo pamoja nanyi katika mwili, lakini nipo nanyi katika roho. Ninafurahi kuona utaratibu wenu mzuri na nguvu ya imani yenu katika Kristo.

6	Ὡς	οὖν	παρελάβετε	τὸν	Χριστὸν	Ἰησοῦν	τὸν	Κύριον,	ἐν	αὐτῷ
	Kama–vile	basi	mlivyompokea	–huyo	Kristo	Yesu	–huyo	Bwana	ndani	yake
	G5613	G3767	G3880	G3588	G5547	G2424	G3588	G2962	G1722	G0846

περιπατεῖτε,	
enendeni	
G4043	

Kama mlivyompokea Kristo Bwana, tembeeni katika yeye.

7	ἐρριζωμένοι	καὶ	ἐποικοδομούμενοι	ἐν	αὐτῷ,	καὶ	βεβαιούμενοι	τῇ	
	mkiwa–na–mizizi	na	mkijengwa	ndani	yake	na	mkiimarishwa	katika–imani	
	G4492	G2532	G2026	G1722	G0846	G2532	G0950	G3588	

πίστει,	καθὼς	ἐδιδάχθητε,	περισσεύοντες	(ἐν	αὐτῇ)	ἐν	εὐχαριστίᾳ.	
imani	kama–vile	mlivyofundishwa	mkizidi	katika	hiyo	katika	shukurani	
G4102	G2531	G1321	G4052	G1722	G0846	G1722	G2169	

Mwimarishwe katika yeye, mjengwe katika yeye, mwimarishwe katika imani kama tu mlivyofundishwa, na kufungwa katika shukrani nyingi.

8	Βλέπετε	μή	τις	ὑμᾶς	ἔσται,	ὁ	συλαγωγῶν	διὰ	τῆς
	Jihadharini	mtu–yeyote	yeyote	ninyi	awe	–yule	anayewateka	kwa–njia–ya	–ya
	G0991	G3361	G5100	G4771	G1510	G3588	G4812	G1223	G3588

φιλοσοφίας	καὶ	κενῆς	ἀπάτης,	κατὰ	τὴν	παράδοσιν	τῶν	ἀνθρώπων,
falsafa	na	batili	hadaa	kwa–mujibu–wa	–ya	mapokeo	ya	wanadamu
G5385	G2532	G2756	G0539	G2596	G3588	G3862	G3588	G0444

κατὰ	τὰ	στοιχεῖα	τοῦ	κόσμου,	καὶ	οὐ	κατὰ	Χριστόν.
kwa–mujibu–wa	–za	nguvu	za	ulimwengu	na	si	kwa–mujibu–wa	Kristo
G2596	G3588	G4747	G3588	G2889	G2532	G3756	G2596	G5547

Angalieni ya kwamba mtu yeyote asiwanase kwa falsafa na maneno matupu ya udanganyifu kulingana na mapokeo ya wanadamu, kulingana na kanuni za kidunia, na sio kulingana na Kristo.

9	ὅτι	ἐν	αὐτῷ	κατοικεῖ	πᾶν	τὸ	πλήρωμα	τῆς	Θεότητος	σωματικῶς;
	kwa–sababu	ndani	yake	unakaa	wote	–ule	utimilifu	wa	Uungu	kimwili
	G3754	G1722	G0846	G2730	G3956	G3588	G4138	G3588	G2320	G4985

Kwa kuwa katika yeye ukamilifu wote wa Mungu unaishi katika mwili.

10	καὶ	ἐστὲ	ἐν	αὐτῷ	πεπληρωμένοι,	ὅς	ἐστιν	ἡ	κεφαλὴ	πάσης
	na	ninyi	ndani	yake	mmejazwa	ambaye	ni	–hilo	kichwa	cha–kila
	G2532	G1510	G1722	G0846	G4137	G3739	G1510	G3588	G2776	G3956

ἀρχῆς	καὶ	ἐξουσίας,	
uongozi	na	mamlaka	
G0746	G2532	G1849	

Nanyi mmejazwa katika yeye. Yeye ni kichwa cha kila uweza na mamlaka.

11	ἐν	ᾧ	καὶ	περιετμήθητε	περιτομῇ	ἀχειροποιήτῳ,			ἐν
	ndani	ambaye–ndani–yake	pia	mlitahiriwa	kwa–tohara	isiyofanywa–kwa–mikono			katika
	G1722	G3739	G2532	G4059	G4061	G0886			G1722

τῇ	ἀπεκδύσει	τοῦ	σώματος	τῆς	σαρκός,	ἐν	τῇ	περιτομῇ	τοῦ	Χριστοῦ;
–huo	kuondolewa	wa	mwili	wa	mwili	katika	–ile	tohara	ya	Kristo
G3588	G0555	G3588	G4983	G3588	G4561	G1722	G3588	G4061	G3588	G5547

Katika yeye pia mlitahiriwa kwa tohara isiyofanywa na wanadamu katika kuondolewa mwili wa nyama, lakini ni katika tohara ya Kristo.

12	συνταφέντες	αὐτῷ	ἐν	τῷ	βαπτισμῷ,	ἐν	ᾧ	καὶ	συνηγέρθητε,	διὰ	τῆς	πίστεως	τῆς	ἐνεργείας	τοῦ	Θεοῦ,	τοῦ
	mkizikwa–pamoja	naye	katika	–lo	ubatizo	katika	ambalo–ndani–lake	pia	mlifufuliwa–pamoja	kwa–njia–ya	–ya	imani	–ya	nguvu	ya	Mungu	–huyo
	G4916	G0846	G1722	G3588	G0909	G1722	G3739	G2532	G4891	G1223	G3588	G4102	G3588	G1753	G3588	G2316	G3588

ἐγείραντος	αὐτὸν	ἐκ	νεκρῶν.	
aliyemfufua	yeye	kutoka	wafu	
G1453	G0846	G1537	G3498	

Mlizikwa pamoja naye katika ubatizo. Na kwa njia ya imani katika yeye mlifufuliwa kwa uweza wa Mungu, aliyemfufua kutoka kwa wafu.

13	καὶ	ὑμᾶς,	νεκροὺς	ὄντας,	‹ἐν›	τοῖς	παραπτώμασιν	καὶ	τῇ	ἀκροβυστίᾳ	τῆς	σαρκὸς	ὑμῶν,	συνεζωοποίησεν	ὑμᾶς
	na	ninyi	wafu	mkiwa	katika	–za	makosa	na	–ule	kutokutahiriwa	wa	mwili	wenu	aliwafanya–hai–pamoja	ninyi
	G2532	G4771	G3498	G1510	G1722	G3588	G3900	G2532	G3588	G0203	G3588	G4561	G4771	G4806	G4771

σὺν	αὐτῷ,	χαρισάμενος	ἡμῖν	πάντα	τὰ	παραπτώματα;			
pamoja–na	yeye	akitusamehe	sisi	yote	–za	makosa			
G4862	G0846	G5483	G1473	G3956	G3588	G3900			

Na mlipokuwa mmekufa katika makosa yenu na kutokutahiriwa kwa miili yenu, aliwafanya hai pamoja naye na kutusamehe makosa yetu yote.

14	ἐξαλείψας	τὸ	καθ’	ἡμῶν	χειρόγραφον	τοῖς	δόγμασιν,	ὃ	ἦν	ὑπεναντίον	ἡμῖν;	καὶ	αὐτὸ	ἦρκεν	ἐκ
	akifuta	–hilo	lililokuwa–dhidi–yetu	yetu	hati	kwa–masharti	masharti	–hilo	lililokuwa	kinyume–na	sisi	na	hilo	aliondoa	kutoka
	G1813	G3588	G2596	G1473	G5498	G3588	G1378	G3739	G1510	G5227	G1473	G2532	G0846	G0142	G1537

τοῦ	μέσου,	προσηλώσας	αὐτὸ	τῷ	σταυρῷ;			
–wa	katikati	akilipigilia	hilo	kwa	msalaba			
G3588	G3319	G4338	G0846	G3588	G4716			

Alifuta kumbukumbu ya madeni iliyoandikwa, na taratibu zilizokuwa kinyume nasi. Aliiondoa yote na kuigongomea msalabani.

15	ἀπεκδυσάμενος	τὰς	ἀρχὰς	καὶ	τὰς	ἐξουσίας,	ἐδειγμάτισεν	ἐν	παρρησίᾳ,	θριαμβεύσας	αὐτοὺς	ἐν	αὐτῷ.		
	akiwavua	–za	falme	na	–za	mamlaka	aliwaonyesha–hadharani	kwa	ujasiri	akiwashinda	wao	kwa	hilo		
	G0554	G3588	G0746	G2532	G3588	G1849	G1165	G1722	G3954	G2358	G0846	G1722	G0846		

Aliziondoa nguvu na mamlaka. Aliyaweka wazi na kuyafanya kuwa sherehe ya ushidi kwa njia ya msalaba wake.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω -- ἐν βρώσει, καὶ ἐν πόσει,
Basi–mtu–yeyote basi yeyote ninyi asiwahukumu katika chakula na katika kinywaji
G3361 G3767 G5100 G4771 G2919 G1722 G1035 G2532 G1722 G4213

ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νεομηνίας, ἢ σαββάτων,
au katika sehemu ya–sikukuu au mwezi–mpya au Sabato
G2228 G1722 G3313 G1859 G2228 G3561 G2228 G4521

Kwa hiyo, mtu yeyote asiwahukumu ninyi katika kula au katika kunywa, au kuhusu siku ya sikukuu au mwezi mpya, au siku za Sabato.

17 ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων; τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.
ambayo ni kivuli cha yajayo –ule basi mwili wa Kristo
G3739 G1510 G4639 G3588 G3195 G3588 G1161 G4983 G3588 G5547

Hivi ni vivuli vya mambo yajayo, lakini kiini ni Kristo.

18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω, θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ, καὶ θρησκείᾳ
mtu–yeyote ninyi asiwanyime–tuzo akitaka katika unyenyekevu na ibada
G3367 G4771 G2603 G2309 G1722 G5012 G2532 G2356

τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς
ya malaika –hayo aliyoyaona akiyachunguza bure akijivuna na –wa akili
G3588 G0032 G3739 G3708 G1687 G1500 G5448 G5259 G3588 G3563

τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
ya mwili wake
G3588 G4561 G0846

Mtu awaye yote asinyang'anywe tuzo yake kwa kutamani unyenyekevu na kwa kuabudu malaika. Mtu wa jinsi hiyo huingia katika mambo aliyoyaona na kushawishiwa na mawazo yake ya kimwili.

19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν Κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ
na ha shikamani–na –hulo Kichwa kutoka ambayo–kutoka–kwake wote –ule
G2532 G3756 G2902 G3588 G2776 G1537 G3739 G3956 G3588

σῶμα, διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ
mwili kwa–njia–ya –za viungo na mishipa ukipewa na
G4983 G1223 G3588 G0860 G2532 G4886 G2023 G2532

συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.
ukishikamanishwa unakua –ile kukua kutoka Mungu
G4822 G0837 G3588 G0838 G3588 G2316

Yeye hakishikilii kichwa. Ni kutoka katika kichwa kwamba mwili wote kupitia viungo vyake na mifupa huungwa na kushikamanishwa kwa pamoja; na hukua kwa ukuaji utolewao na Mungu.

20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου,
Kama mlikufa pamoja–na Kristo kutoka –za nguvu za ulimwengu
G1487 G0599 G4862 G5547 G0575 G3588 G4747 G3588 G2889

τί ὡς ζῶντες, ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε?
kwa–nini kana–kwamba mkiishi katika ulimwengu mnazishika
G5101 G5613 G2198 G1722 G2889 G1379

Ikiwa mlikufa pamoja na Kristo kwa tabia za dunia, mbona mnaishi kama mnawajibika kwa dunia:

21 Μὴ ἅψῃ! μηδὲ γεύσῃ! μηδὲ θίγῃς!
Usi shike wala uonje wala uguse
G3361 G0680 G3366 G1089 G3366 G2345

“Msishike, wala kuonja, wala kugusa”?

22	ἅ	ἐστιν	πάντα	εἰς	φθορὰν	τῇ	ἀποχρήσει,	κατὰ	τὰ
	ambayo	ni	yote	kwa	kuharibika	kwa–kuitumia	matumizi	kwa–mujibu–wa	–za
	G3739	G1510	G3956	G1519	G5356	G3588	G0671	G2596	G3588

ἐντάλματα	καὶ	διδασκαλίας	τῶν	ἀνθρώπων,	
amri	na	mafundisho	ya	wanadamu	
G1778	G2532	G1319	G3588	G0444	

Haya yote yameamuriwa kwa ajili ya uharibifu ujao na matumizi, kutokana na maelekezo na mafundisho ya wanadamu.

23	ἅτινά	ἐστιν	λόγον	μὲν	ἔχοντα	σοφίας,	ἐν	ἐθελοθρησκίᾳ	καὶ
	ambayo	ni	neno	kweli	yenye	ya–hekima	katika	ibada–ya–kujichagulia	na
	G3748	G1510	G3056	G3303	G2192	G4678	G1722	G1479	G2532

ταπεινοφροσύνῃ	καὶ	ἀφειδίᾳ	σώματος,	οὐκ	ἐν	τιμῇ	τινι,	πρὸς
unyenyekevu	na	kutouangalia	mwili	si	katika	thamani	yoyote	dhidi–ya
G5012	G2532	G0857	G4983	G3756	G1722	G5092	G5100	G4314

πλησμονὴν	τῆς	σαρκός.
kutosheleza	kwa	mwili
G4140	G3588	G4561

Sheria hizi zina hekima ya dini zilizotengenezwa kwa ubinafsi na unyenyekevu na mateso ya mwili. Lakini hazina thamani dhidi ya tamaa za mwili.

Chapter 3

1	Εἰ	οὖν	συνηγέρθητε	τῷ	Χριστῷ,	τὰ	ἄνω	ζητεῖτε,	οὗ	ὁ
	Kama	basi	mlifufuliwa–pamoja	na	Kristo	–za	juu	tafuteni	ambako	–huyo
	G1487	G3767	G4891	G3588	G5547	G3588	G0507	G2212	G3757	G3588

Χριστός	ἐστιν	ἐν	δεξιᾷ	τοῦ	Θεοῦ	καθήμενος.
Kristo	yuko	mkono–wa–kulia	kulia	wa	Mungu	akiketi
G5547	G1510	G1722	G1188	G3588	G2316	G2521

Ikiwa tena Mungu amewafufua pamoja na Kristo, yatafuteni mambo ya juu ambako Kristo anakaa mkono wa kuume wa Mungu.

2	τὰ	ἄνω	φρονεῖτε,	μὴ	τὰ	ἐπὶ	τῆς	γῆς;
	–za	juu	wazeni	si	–za	juu–ya	–ya	nchi
	G3588	G0507	G5426	G3361	G3588	G1909	G3588	G1093

Fikirini kuhusu mambo ya juu, sio kuhusu mambo ya duniani.

3	ἀπεθάνετε	γάρ,	καὶ	ἡ	ζωὴ	ὑμῶν	κέκρυπται	σὺν	τῷ	Χριστῷ
	mlikufa	basi	na	–ule	uzima	wenu	umefichwa	pamoja–na	–huyo	Kristo
	G0599	G1063	G2532	G3588	G2222	G4771	G2928	G4862	G3588	G5547

ἐν	τῷ	Θεῷ.	
katika	–huyo	Mungu	
G1722	G3588	G2316	

Kwa kuwa mmekufa, na maisha yenu yamefichwa pamoja na Kristo katika Mungu.

4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς
wakati –huyo Kristo atakapofunuliwa –ule uzima wenu ndipo pia ninyi
G3752 G3588 G5547 G5319 G3588 G2222 G4771 G5119 G2532 G4771

σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
pamoja–na yeye mtafunuliwa katika utukufu
G4862 G0846 G5319 G1722 G1391

Wakati Kristo atakapoonekana, ambaye ni maisha yenu, ndipo nanyi pia mtaonekana naye katika utukufu.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,
Ueni basi –za viungo –za vya–duniani duniani nchi uasherati
G3499 G3767 G3588 G3196 G3588 G1909 G3588 G1093 G4202

ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν
uchafu tamaa shauku mbaya, na –ile ulafi ambayo ni
G0167 G3806 G1939 G2556 G2532 G3588 G4124 G3748 G1510

εἰδωλολατρία;
ibada–ya–sanamu
G1495

Kwa hiyo yafisheni mambo yaliyo katika nchi yaani, zinaa, uchafu, shauku mbaya, nia mbaya, na tamaa, ambayo ni ibada ya sanamu.

6 δι’ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ‹ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
kwa–sababu–ya –hayo inakuja –ile ghadhabu ya Mungu juu–ya –wa wana
G1223 G3739 G2064 G3588 G3709 G3588 G2316 G1909 G3588 G5207

τῆς ἀπειθείας›,
wa ukaidi
G3588 G0543

Ni kwa ajili ya mambo haya ghadhabu ya Mungu inakuja juu ya wana wasio tii.

7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζῆτε ἐν
katika ambayo pia ninyi mlienenda wakati–fulani wakati mlipoishi katika
G1722 G3739 G2532 G4771 G4043 G4218 G3753 G2198 G1722

τούτοις.
hayo
G3778

Ni kwa ajili ya mambo haya ninyi pia mlitembea kwayo mlipoishi kati yao.

8 νυνὶ δὲ, ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα: ὀργήν, θυμόν, κακίαν,
sasa basi yawekeni pia ninyi –za yote hasira ghadhabu uovu
G3570 G1161 G0659 G2532 G4771 G3588 G3956 G3709 G2372 G2549

βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.
matukano maneno–machafu kutoka –la kinywa chenu
G0988 G0148 G1537 G3588 G4750 G4771

Lakini sasa ni lazima myaondoe mambo haya yote. Yaani, ghadhabu, hasira, nia mbaya, matusi, na maneno machafu yatokayo vinywani mwenu.

9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον,
msi semene–uongo kwa ninyi–kwa–ninyi mkivua –huyo mzee mtu
G3361 G5574 G1519 G0240 G0554 G3588 G3820 G0444

σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,
pamoja–na –za matendo yake
G4862 G3588 G4234 G0846

Msidanganyane ninyi kwa ninyi, kwa kuwa mmeuvua utu wenu wa kale na matendo yake.

10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν,
na mkivaa –huyo mpya –huyo unaofanywa–upya kwa ufahamu
G2532 G1746 G3588 G3501 G3588 G0341 G1519 G1922

κατ’ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν;
kwa–mujibu–wa mfano wa aliyemuumba yeye
G2596 G1504 G3588 G2936 G0846

Mmevaa utu mpya, ambao unafanywa upya katika maarifa kutokana mfano wa yule aliye muumba.

11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην Mgiriki καὶ Ἰουδαῖος, Myahudi περιτομὴ tohara καὶ na ἀκροβυστία, kutokutahiriwa
ambako hakuna tena
G3699 G3756 G1762 G1672 G2532 G2453 G4061 G2532 G0203

βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος; ἀλλὰ bali ‹τὰ› –za πάντα vyote καὶ na ἐν katika πᾶσιν wote
mshenzi Mskithi mtumwa huru
G0915 G4658 G1401 G1658 G0235 G3588 G3956 G2532 G1722 G3956

Χριστός.
Kristo
G5547

Katika maarifa haya, hakuna Myunani na Myahudi, kutahiriwa na kutokutahiriwa, msomi, asiye msomi, mtumwa, asiye mtumwa, lakini badala yake Kristo ni mambo yote katika yote.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ na ἠγαπημένοι,
Vaeni basi kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwa
G1746 G3767 G5613 G1588 G3588 G2316 G0040 G2532 G0025

σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν;
huruma ya–huruma fadhili unyenyekevu upole uvumilivu
G4698 G3628 G5544 G5012 G4240 G3115

Kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwao, jivikeni utu wema, ukarimu, unyenyekevu, upole na uvumilivu.

13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς. ἐάν τις πρός
mkivumiliana ninyi–kwa–ninyi na mkisameheana wenyewe ikiwa mtu–yeyote dhidi–ya
G0430 G0240 G2532 G5483 G1438 G1437 G5100 G4314

τινα ἔχῃ μομφήν; καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ
mtu ana malalamiko kama–vile pia –huyo Bwana aliwasamehe ninyi hivyo pia
G5100 G2192 G3437 G2531 G2532 G3588 G2962 G5483 G4771 G3779 G2532

ὑμεῖς.
ninyi
G4771

Chukulianeni ninyi kwa ninyi. Hurumianeni kila mtu na mwenzake. Kama mtu analalamiko dhidi ya mwingine, amsamehe kwa jinsi ilele ambayo Bwana alivyo wasamehe ninyi.

14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις, τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς
juu–ya vyote basi hivi –huo upendo –huo ni kifungo cha
G1909 G3956 G1161 G3778 G3588 G0026 G3739 G1510 G4886 G3588

τελειότητος.
ukamilifu
G5047

Zaidi ya mambo haya yote, muwe na upendo, ambao ndio kigezo cha ukamilifu.

15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς
na –ile amani ya Kristo itawale katika –za mioyo yenu katika
G2532 G3588 G1515 G3588 G5547 G1018 G1722 G3588 G2588 G4771 G1519

ἣν ambayo–kwa–ajili–yake καὶ pia G3739 G2532 ἐκλήθητε, mliitwa G2564 ἐν katika G1722 ἑνὶ mmoja G1520 σώματι. mwili G4983 καὶ na G2532 εὐχάριστοι wenye–shukrani G2170

γίνεσθε.
iweni
G1096

Amani ya Kristo na iwaongoze mioyoni mwenu. Ilikuwa ni kwa ajili ya amani hii kwamba mliitiwa katika mwili mmoja. Iweni na shukrani.

16 ὁ –hilo G3588 λόγος neno G3056 τοῦ la G3588 Χριστοῦ Kristo G5547 ἐνοικείτω likae G1774 ἐν ndani G1722 ὑμῖν yenu G4771 πλουσίως, kwa–wingi G4146 ἐν katika G1722 πάσῃ yote G3956 σοφίᾳ hekima G4678

διδάσκοντες mkifundishana G1321 καὶ na G2532 νουθετοῦντες mkionyenana G3560 ἑαυτοὺς, wenyewe G1438 ψαλμοῖς, kwa–zaburi G5568 ὕμνοις, nyimbo G5215 ᾠδαῖς sifa G5603 πνευματικαῖς, za–kiroho G4152

ἐν katika G1722 τῇ –ile G3588 χάριτι neema G5485 ᾄδοντες, mkiimba G0103 ἐν katika G1722 ταῖς –za G3588 καρδίαις mioyo G2588 ὑμῶν, yenu G4771 τῷ kwa G3588 Θεῷ. Mungu G2316

Na Neno la Kristo likae ndani yenu kwa utajiri. Kwa hekima yote, fundishaneni na kushauriana ninyi kwa ninyi kwa Zaburi, nyimbo, na nyimbo za rohoni. Imbeni kwa shukrani mioyo yenu kwa Mungu.

17 καὶ na G2532 πᾶν, kila G3956 ὅ –cho G3739 τι chochote G5101 ἐὰν mkifanya G1437 ποιῆτε mkifanya G4160 ἐν kwa G1722 λόγῳ neno G3056 ἢ au G2228 ἐν kwa G1722 ἔργῳ, tendo G2041 πάντα vyote G3956

ἐν kwa G1722 ὀνόματι jina G3686 Κυρίου la–Bwana G2962 Ἰησοῦ, Yesu G2424 εὐχαριστοῦντες mkimshukuru G2168 τῷ –huyo G3588 Θεῷ Mungu G2316 Πατρὶ Baba G3962 δι’ kwa–njia–yake G1223

αὐτοῦ.
yake
G0846

Na chochote mfanyacho, katika maneno au katika matendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu. Mpeni shukrani Mungu baba kupitia Yeye.

18 Αἱ –Ninyi G3588 γυναῖκες, wake G1135 ὑποτάσσεσθε jitiisheni G5293 τοῖς kwa–waume G3588 ἀνδράσιν, waume G0435 ὡς kama G5613 ἀνῆκεν inavyofaa G0433 ἐν katika G1722 Κυρίῳ. Bwana G2962

Wake, wanyenyekeeni waume zenu, kama ipendezavyo katika Bwana.

19 Οἱ Ninyi G3588 ἄνδρες, waume G0435 ἀγαπᾶτε wapendeni G0025 τὰς –za G3588 γυναῖκας, wake G1135 καὶ na G2532 μὴ msi G3361 πικραίνεσθε wawe–na–uchungu G4087 πρὸς kwa G4314 αὐτάς. wao G0846

Nanyi waume, wapendeni wake zenu, na msiwe wakali dhidi yao.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν, κατὰ πάντα; τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν
Ninyi watoto watiini –hao wazazi katika yote hili basi linampendeza
G3588 G5043 G5219 G3588 G1118 G2596 G3956 G3778 G1063 G2101

ἐστιν ἐν Κυρίῳ.
ni katika Bwana
G1510 G1722 G2962

Watoto, watiini wazazi wenu katika mambo yote, maana ndivyo impendezavyo Bwana.

21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.
Ninyi baba msi wachokoze –hao watoto wenu ili wasi kata–tamaa
G3588 G3962 G3361 G2042 G3588 G5043 G4771 G2443 G3361 G0120

Akina baba msiwachokoze watoto wenu, ili kwamba wasije wakakata tamaa.

22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ
Ninyi watumwa watiini katika yote –hao kwa–mwili mwili mabwana si
G3588 G1401 G5219 G2596 G3956 G3588 G2596 G4561 G2962 G3361

ἐν ὀφθαλμοδουλίαις, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ’ ἐν ἁπλότητι καρδίας,
kwa utumishi–wa–macho kama wapendeza–watu bali kwa unyofu wa–moyo
G1722 G3787 G5613 G0441 G0235 G1722 G0572 G2588

φοβούμενοι τὸν Κύριον.
mkimcha –huyo Bwana
G5399 G3588 G2962

Watumwa, watiini mabwana zenu katika mwili kwa mambo yote, sio kwa huduma ya macho kama watu wa kufurahisha tu, bali kwa moyo wa kweli. Mwogopeni Mungu.

23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ
–cho chochote mkifanya kutoka nafsi tendeni kama kwa Bwana na si
G3739 G1437 G4160 G1537 G5590 G2038 G5613 G3588 G2962 G2532 G3756

ἀνθρώποις;
kama kwa wanadamu
G0444

Chochote mfanyacho, fanyeni kutoka nafsini mwenu kama kwa Bwana na si kama kwa wanadamu.

24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς
mkijua kwamba kutoka Bwana mtapokea –ule malipo ya
G1492 G3754 G0575 G2962 G0618 G3588 G0469 G3588

κληρονομίας. τῷ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.
urithi kwa Bwana Kristo tumikieni
G2817 G3588 G2962 G5547 G1398

Mnajua ya kwamba mtapokea tuzo ya umilkaji kutoka kwa Bwana. Ni Kristo Bwana mnayemtumikia.

25 ὁ γὰρ ἀδικῶν, κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν
–yule basi atendaye–vibaya atarudishiwa –hilo alilolifanya–vibaya na hakuna ni
G3588 G1063 G0091 G2865 G3739 G0091 G2532 G3756 G1510

προσωπολημψία.
upendeleo
G4382

Kwa sababu yeyote atendaye yasiyo haki atapokea hukumu kwa matendo yasiyo haki aliyoyafanya, na hakuna upendeleo.

Chapter 4

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις
Ninyi mabwana –hilo haki na –hile usawa kwa–watumwa watumwa
G3588 G2962 G3588 G1342 G2532 G3588 G2471 G3588 G1401

παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανῷ.
wapeni mkijua kwamba pia ninyi mna Bwana mbinguni mbinguni
G3930 G1492 G3754 G2532 G4771 G2192 G2962 G1722 G3772

Mabwana, toeni kwa watumwa mambo yaliyo haki na ya adili. Mnajua pia kwamba mnaye Bwana mbinguni.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν
Katika–maombi maombi dumuni mkikesha katika hayo kwa
G3588 G4335 G4342 G1127 G1722 G0846 G1722

εὐχαριστίᾳ;
shukurani
G2169

Endeleeni kuwa thabiti katika maombi. Kaeni macho katika hilo kwa shukrani.

3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ
mkiomba wakati–huo–huo pia kuhusu sisi ili –huyo Mungu atufungulie
G4336 G0260 G2532 G4012 G1473 G2443 G3588 G2316 G0455

ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ,
sisi mlango wa neno kuisema –ile siri ya Kristo
G1473 G2374 G3588 G3056 G2980 G3588 G3466 G3588 G5547

δι’ ὃ καὶ δέδεμαι,
ambayo–kwa–ajili–yake ambayo–kwa–ajili–yake pia nimefungwa
G1223 G3739 G2532 G1210

Ombeni pamoja kwa ajili yetu pia, ili kwamba Mungu afungue mlango kwa ajili ya neno, kunena siri ya ukweli ya Kristo. Kwa sababu ya hili nimefungwa minyororo.

4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
ili niidhihirishe hiyo kama inavyonipasa mimi kusema
G2443 G5319 G0846 G5613 G1163 G1473 G2980

Na ombeni kwamba niweze kuliweka wazi, kama inavyonipasa kusema.

5 Ἐν σοφίᾳ, περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Katika hekima enendeni kwa –wa walio–nje –huo wakati mkiutumia–vizuri
G1722 G4678 G4043 G4314 G3588 G1854 G3588 G2540 G1805

Enenda kwa hekima kwa wale walioko nje, na muukomboe wakati.

6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς
–hilo neno lenu siku–zote katika neema kwa–chumvi likikolezwa kujua jinsi–gani
G3588 G3056 G4771 G3842 G1722 G5485 G0217 G0741 G1492 G4459

δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
inavyowapasa ninyi kwa–kila–mmoja kila–mmoja kujibu
G1163 G4771 G1520 G1538 G0611

Maneno yenu na yawe na neema wakati wote, na yakolee chumvi majira yote, ili kwamba mweze kujua jinsi inavyowapasa kumjibu kila mtu.

7	Τὰ	κατ’	ἐμὲ	πάντα,	γνωρίσει	ὑμῖν	Τυχικὸς,	ὁ	ἀγαπητὸς	ἀδελφὸς,
	–Hayo	kuhusu	mimi	yote	atawajulisha	ninyi	Tikiko	–huyo	mpendwa	ndugu
	G3588	G2596	G1473	G3956	G1107	G4771	G5190	G3588	G0027	G0080

καὶ	πιστὸς	διάκονος,	καὶ	σύνδουλος	ἐν	Κυρίῳ;	
na	mwaminifu	mtumishi	na	mtumwa–mwenzangu	katika	Bwana	
G2532	G4103	G1249	G2532	G4889	G1722	G2962	

Kwa mambo yanayonihusu mimi, Tikiko atayafanya yajulikane kwenu. Yeye ni ndugu mpendwa, mtumishi mwaminifu, na mtumwa mwenzetu katika Bwana.

8	ὃν	ἔπεμψα	πρὸς	ὑμᾶς	εἰς	αὐτὸ	τοῦτο,	ἵνα	γνῶτε	τὰ	περὶ
	ambaye	nilimtuma	kwenu	ninyi	kwa–ajili–ya	hilo	hili	ili	mjue	–hayo	kuhusu
	G3739	G3992	G4314	G4771	G1519	G0846	G3778	G2443	G1097	G3588	G4012

ἡμῶν,	καὶ	παρακαλέσῃ	τὰς	καρδίας	ὑμῶν;	
sisi	na	azifariji	–za	mioyo	yenu	
G1473	G2532	G3870	G3588	G2588	G4771	

Namtuma kwenu kwa ajili ya hili, kwamba mweze kujua mambo kuhusu sisi na pia kwamba aweze kuwatia moyo.

9	σὺν	Ὀνησίμῳ,	τῷ	πιστῷ	καὶ	ἀγαπητῷ	ἀδελφῷ,	ὅς	ἐστιν	ἐξ
	pamoja–na	Onesimo	–huyo	mwaminifu	na	mpendwa	ndugu	ambaye	ni	wa
	G4862	G3682	G3588	G4103	G2532	G0027	G0080	G3739	G1510	G1537

ὑμῶν.	πάντα	ὑμῖν	γνωρίσουσιν	τὰ	ὧδε.	
ninyi	yote	ninyi	watawajulisha	–hayo	hapa	
G4771	G3956	G4771	G1107	G3588	G5602	

Namtuma pamoja na Onesimo, ndugu yetu mpendwa mwaminifu, na mmoja wenu. Watawaambia kila kitu kilichotokea hapa.

10	Ἀσπάζεται	ὑμᾶς,	Ἀρίσταρχος	ὁ	συναιχμάλωτός	μου,	καὶ	Μᾶρκος,		
	Anawasalimu	ninyi	Aristarko	–huyo	mfungwa–mwenzangu	wangu	na	Marko		
	G0782	G4771	G0708	G3588	G4869	G1473	G2532	G3138		

ὁ	ἀνεψιὸς	Βαρνάβα,	περὶ	οὗ	ἐλάβετε	ἐντολάς;	ἐὰν	ἔλθῃ	
–huyo	binamu	wa–Barnaba	kuhusu	ambaye	mlipokea	maelekezo	akija	atakapokuja	
G3588	G0431	G0921	G4012	G3739	G2983	G1785	G1437	G2064	

πρὸς	ὑμᾶς,	δέξασθε	αὐτόν,	
kwenu	ninyi	mpokeeni	yeye	
G4314	G4771	G1209	G0846	

Aristarko, mfungwa mwenzangu, anawasalimu, pia na Marko binamu yake na Barnaba mliyepokea utaratibu kutoka kwake, “kama akija kwenu, mpokeeni,”

11	καὶ	Ἰησοῦς	ὁ	λεγόμενος	Ἰοῦστος.	οἱ	ὄντες	ἐκ	περιτομῆς	οὗτοι
	na	Yesu	–yule	aitwaye	Yusto	–wale	walio	wa	waliotahiriwa	hawa
	G2532	G2424	G3588	G3004	G2459	G3588	G1510	G1537	G4061	G3778

μόνοι	συνεργοὶ	εἰς	τὴν	βασιλείαν	τοῦ	Θεοῦ,	οἵτινες	ἐγενήθησάν	
tu	wafanya–kazi–wenzangu	kwa	–ule	ufalme	wa	Mungu	ambao	wamekuwa	
G3441	G4904	G1519	G3588	G0932	G3588	G2316	G3748	G1096	

μοι	παρηγορία.	
kwangu	faraja	
G1473	G3931	

Na pia Yesu aitwaye Yusto. Hawa peke yao wa tohara ni watendakazi wenzangu kwa jili ya ufalme wa Mungu. Wamekuwa ni faraja kwangu.

12

ἀσπάζεται	ὑμᾶς,	Ἐπαφρᾶς	ὁ	ἐξ	ὑμῶν,	δοῦλος	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	πάντοτε
anawasalimu	ninyi	Epafra	–yule	wa	ninyi	mtumwa	wa–Kristo	Yesu	siku–zote
G0782	G4771	G1889	G3588	G1537	G4771	G1401	G5547	G2424	G3842

ἀγωνιζόμενος	ὑπὲρ	ὑμῶν	ἐν	ταῖς	προσευχαῖς,	ἵνα	σταθῆτε	τέλειοι	καὶ
akipambana	kwa–ajili	yenu	katika	–za	maombi	ili	msimame	wakamilifu	na
G0075	G5228	G4771	G1722	G3588	G4335	G2443	G2476	G5046	G2532

πεπληροφορημένοι	ἐν	παντὶ	θελήματι	τοῦ	Θεοῦ.
mkiwa–na–hakika–kamili	katika	yote	mapenzi	ya	Mungu
G4135	G1722	G3956	G2307	G3588	G2316

Epafra anawasalimu. Yeye ni mmoja wenu na mtumwa wa Kristo Yesu. Yeye hufanya bidii katika maombi kwa ajili, ili kwamba mweze kusimama kwa ukamilifu na kuhakishwa kikamilifu katika mapenzi yote ya Mungu.

13

μαρτυρῶ	γὰρ	αὐτῷ,	ὅτι	ἔχει	πολὺν	πόνον	ὑπὲρ	ὑμῶν,	καὶ
nashuhudia	basi	yeye	kwamba	ana	bidii–kubwa	bidii	kwa–ajili	yenu	na
G3140	G1063	G0846	G3754	G2192	G4183	G4192	G5228	G4771	G2532

τῶν	ἐν	Λαοδικείᾳ,	καὶ	τῶν	ἐν	Ἱερᾳ◡	πόλει.
–wa	katika	Laodikia	na	–wa	katika	Hierapoli	poli
G3588	G1722	G2993	G2532	G3588	G1722	G2413	G4172

Kwa kuwa ninamshuhudia, kwamba anafanya kazi kwa bidii kwa ajili yenu, kwa hao walioko Laodekia, na kwa hao walioko Hierapoli.

14

ἀσπάζεται	ὑμᾶς	Λουκᾶς,	ὁ	ἰατρὸς	ὁ	ἀγαπητὸς,	καὶ	Δημᾶς.
anawasalimu	ninyi	Luka	–huyo	tabibu	–huyo	mpendwa	na	Dema
G0782	G4771	G3065	G3588	G2395	G3588	G0027	G2532	G1214

Luka yule tabibu mpendwa, na Dema wanawasalimu.

15

Ἀσπάσασθε	τοὺς	ἐν	Λαοδικείᾳ	ἀδελφοὺς,	καὶ	Νύμφαν,	καὶ	τὴν	κατ’
Wasalimieni	–hao	katika	Laodikia	ndugu	na	Nimfa	na	–hilo	katika
G0782	G3588	G1722	G2993	G0080	G2532	G3564	G2532	G3588	G2596

οἶκον	αὐτῆς	ἐκκλησίαν.
nyumba	yake	kanisa
G3624	G0846	G1577

Wasalimu ndugu zangu walioko Laodekia, na Nimfa, na kanisa lile lililoko nyumbani kwake.

16

καὶ	ὅταν	ἀναγνωσθῇ	παρ’	ὑμῖν	ἡ	ἐπιστολή,	ποιήσατε	ἵνα	καὶ	ἐν
na	wakati	itakaposomwa	kwenu	ninyi	–hii	barua	fanyeni	ili	pia	katika
G2532	G3752	G0314	G3844	G4771	G3588	G1992	G4160	G2443	G2532	G1722

τῇ	Λαοδικέων	ἐκκλησίᾳ,	ἀναγνωσθῇ,	καὶ	τὴν	ἐκ	Λαοδικείας,	ἵνα	καὶ
–lo	la–Laodikia	kanisa	isomwe	na	–ile	kutoka	Laodikia	ili	pia
G3588	G2994	G1577	G0314	G2532	G3588	G1537	G2993	G2443	G2532

ὑμεῖς	ἀναγνῶτε.	
ninyi	misome	
G4771	G0314	

Barua hii itakapokuwa imesomwa miongoni mwenu, isomwe pia kwa kanisa la walaodekia, nanyi pia hakikisheni mnaisoma ile barua kutoka Laodekia.

17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν
na mwambieni Arkipo Angalia –huo huduma –ambao ulioipokea katika
G2532 G3004 G0751 G0991 G3588 G1248 G3739 G3880 G1722

Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
Bwana ili huo uitimize
G2962 G2443 G0846 G4137

Sema kwa Arkipo, "Angalia ile huduma ambayo umeipokea katika Bwana, kwamba unapaswa kuitimiza."

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ -- Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
–Hii salamu kwa–mkono wangu mkono Paulo Zikumbukeni zangu –za
G3588 G0783 G3588 G1699 G5495 G3972 G3421 G1473 G3588

δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ’ ὑμῶν. <Ἀμήν>.
minyororo –ile neema pamoja–na ninyi Amina
G1199 G3588 G5485 G3326 G4771 G0281

Salamu hii ni kwa mkono wangu mwenyewe - Paulo. Ikuumbukeni minyororo yangu. Neema na iwe nanyi.

1 Thessalonians

Chapter 1

1	Παῦλος,	καὶ	Σιλουανὸς,	καὶ	Τιμόθεος,	τῇ	ἐκκλησίᾳ	Θεσσαλονικέων,	ἐν	Θεῷ	Πατρὶ	καὶ	Κυρίῳ	Ἰησοῦ
	Paulo	na	Silvano	na	Timotheo	kwa–	kanisa	la–Wathesalonike	katika	Mungu	Baba	na	Bwana	Yesu
	G3972	G2532	G4610	G2532	G5095	G3588	G1577	G2331	G1722	G2316	G3962	G2532	G2962	G2424

	Χριστῷ:	χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη,	<ἀπὸ	θεοῦ	πατρὸς	ἡμῶν	καὶ	κυρίου	Ἰησοῦ	χριστοῦ>.	
	Kristo	neema	kwenu	na	amani	kutoka	Mungu	Baba	wetu	na	Bwana	Yesu	Kristo	
	G5547	G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962	G2424	G5547	

Paulo, Silwano na Timotheo kwa kanisa la Wathesalonike katika Mungu Baba na Bwana Yesu Kristo. Neema na amani iwe nanyi.

2	Εὐχαριστοῦμεν	τῷ	Θεῷ	πάντοτε	περὶ	πάντων	ὑμῶν,	μνείαν	ποιούμενοι	ἐπὶ	τῶν	προσευχῶν	ἡμῶν,	
	Tunamshukuru	–	Mungu	daima	kuhusu	wote	ninyi	ukumbusho	tukifanya	katika	–	maombi	yetu	
	G2168	G3588	G2316	G3842	G4012	G3956	G4771	G3417	G4160	G1909	G3588	G4335	G1473	

Tunatoa shukrani kwa Mungu kila mara kwa ajili yenu nyote, wakati tunapowataja katika maombi yetu.

3	ἀδιαλείπτως	μνημονεύοντες	ὑμῶν	τοῦ	ἔργου	τῆς	πίστεως,	καὶ	τοῦ	κόπου	τῆς	ἀγάπης,	καὶ	τῆς
	bila–kukoma	tukikumbuka	yenu	–	kazi	ya–	imani	na	–	jitihada	ya–	upendo	na	–
	G0089	G3421	G4771	G3588	G2041	G3588	G4102	G2532	G3588	G2873	G3588	G0026	G2532	G3588

	ὑπομονῆς	τῆς	ἐλπίδος	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ἔμπροσθεν	τοῦ	Θεοῦ	καὶ	Πατρὸς	ἡμῶν;
	uvumilivu	wa–	tumaini	la–	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	mbele–ya	–	Mungu	na	Baba	wetu
	G5281	G3588	G1680	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G1715	G3588	G2316	G2532	G3962	G1473

Tunaikumbuka bila kukoma mbele ya Mungu na baba yetu kazi yenu ya imani, juhudi ya upendo, na uvumilivu wenye ujasiri kwa ajili ya baadaye katika Bwana Yesu Kristo.

4	εἰδότες,	ἀδελφοὶ	ἠγαπημένοι	ὑπὸ	τοῦ	Θεοῦ,	τὴν	ἐκλογὴν	ὑμῶν,	
	mkijua	ndugu	wapendwa	na	–	Mungu	–	uchaguzi	wenu	
	G1492	G0080	G0025	G5259	G3588	G2316	G3588	G1589	G4771	

Ndugu Mnaopendwa na Mungu, tunajua wito wenu.

5	ὅτι	τὸ	εὐαγγέλιον	ἡμῶν	οὐκ	ἐγενήθη	εἰς	ὑμᾶς	ἐν	λόγῳ	μόνον,
	kwamba	–	injili	yetu	si	ilikuja	kwenu	ninyi	katika	neno	tu
	G3754	G3588	G2098	G1473	G3756	G1096	G1519	G4771	G1722	G3056	G3440

ἀλλὰ	καὶ	ἐν	δυνάμει	καὶ	ἐν	Πνεύματι	Ἁγίῳ,	καὶ	[ἐν]	πληροφορίᾳ
bali	pia	katika	nguvu	na	katika	Roho	Mtakatifu	na	katika	uhakika
G0235	G2532	G1722	G1411	G2532	G1722	G4151	G0040	G2532	G1722	G4136

πολλῇ,	καθὼς	οἴδατε	οἷοι	ἐγενήθημεν	ἐν	ὑμῖν	δι’	ὑμᾶς.
mkubwa	kama	mnavyojua	tulivyokuwa	tulikuwa	miongoni	mwenu	kwa–ajili	yenu
G4183	G2531	G1492	G3634	G1096	G1722	G4771	G1223	G4771

Na jinsi injili yetu ilivyokuja kwenu si kwa neno tu, bali pia katika nguvu, katika Roho Mtakatifu, na katika uhakika. Kwa namna hiyo, mnajua pia sisi tulikuwa watu wa namna gani miongoni mwenu kwa ajili yenu.

6	καὶ	ὑμεῖς,	μιμηταὶ	ἡμῶν	ἐγενήθητε,	καὶ	τοῦ	Κυρίου,	δεξάμενοι	τὸν	λόγον
	na	ninyi	waigaji	wetu	mkawa	na	wa–	Bwana	mkipokea	–	neno
	G2532	G4771	G3402	G1473	G1096	G2532	G3588	G2962	G1209	G3588	G3056

ἐν	θλίψει	πολλῇ,	μετὰ	χαρᾶς	Πνεύματος	Ἁγίου,
katika	dhiki	kubwa	pamoja–na	furaha	ya–Roho	Mtakatifu
G1722	G2347	G4183	G3326	G5479	G4151	G0040

Mlikuwa watu wa kutuiga sisi na Bwana, kama mlivyopokea neno katika taabu kwa furaha itokayo kwa Roho Mtakatifu.

7	ὥστε	γενέσθαι	ὑμᾶς	τύπον	πᾶσιν	τοῖς	πιστεύουσιν	ἐν	τῇ	Μακεδονίᾳ,
	hata	kuwa	ninyi	kielelezo	kwa–wote	–	waaminio	katika	–	Makedonia
	G5620	G1096	G4771	G5179	G3956	G3588	G4100	G1722	G3588	G3109

καὶ	ἐν	τῇ	Ἀχαΐᾳ.
na	katika	–	Akaya
G2532	G1722	G3588	G0882

Na matokeo yake, mkawa mfano kwa wote katika Makedonia na Akaiya ambao wanaamini.

8	ἀφ’	ὑμῶν	γὰρ	ἐξήχηται	ὁ	λόγος	τοῦ	Κυρίου,	οὐ	μόνον
	kutoka	kwenu	kwa–maana	limetangazwa	–	neno	la–	Bwana	si	tu
	G0575	G4771	G1063	G1837	G3588	G3056	G3588	G2962	G3756	G3440

ἐν	τῇ	Μακεδονίᾳ,	καὶ	[ἐν	τῇ]	Ἀχαΐᾳ,	ἀλλ’	ἐν	παντὶ	τόπῳ	ἡ
katika	–	Makedonia	na	katika	–	Akaya	bali	katika	kila	mahali	–
G1722	G3588	G3109	G2532	G1722	G3588	G0882	G0235	G1722	G3956	G5117	G3588

πίστις	ὑμῶν	ἡ	πρὸς	τὸν	Θεὸν	ἐξελήλυθεν,	ὥστε	μὴ	χρείαν	ἔχειν	ἡμᾶς
imani	yenu	–	kwa	–	Mungu	imetoka	hata	si	haja	kuwa	sisi
G4102	G4771	G3588	G4314	G3588	G2316	G1831	G5620	G3361	G5532	G2192	G1473

λαλεῖν	τι.
kusema	chochote
G2980	G5100

Kwa kuwa kutoka kwenu neno la Mungu limeenea kote, na si kwa Mekadonia na Akaiya peke yake. Badala yake, kwa kila mahali imani yenu katika Mungu imeenea kote. Na matokeo yake, hatuhitaji kusema chochote.

9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν
wenyewe kwa-maana kuhusu sisi wanatangaza namna-gani kuingia tulikuwa-na
G0846 G1063 G4012 G1473 G0518 G3697 G1529 G2192

πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων,
kwenu ninyi na jinsi mligeuka kwa - Mungu kutoka kwa- sanamu
G4314 G4771 G2532 G4459 G1994 G4314 G3588 G2316 G0575 G3588 G1497

δουλεύειν Θεῷ ζῶντι, καὶ ἀληθινῷ,
kumtumikia Mungu aliye-hai na wa-kweli
G1398 G2316 G2198 G2532 G0228

Kwa kuwa wao wenyewe wanaarifu ujio wetu ulikuwa wa namna gani kati yenu. Wanasimulia jinsi mulivyomgeukia Mungu kutoka katika sanamu na kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli.

10 καὶ ἀναμένειν τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν
na kumngoja - Mwana wake kutoka - mbinguni, ambaye alimfufua
G2532 G0362 G3588 G5207 G0846 G1537 G3588 G3772 G3739 G1453

ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς
kutoka kwa- wafu Yesu - atuokoaye sisi kutoka kwa- ghadhabu -
G1537 G3588 G3498 G2424 G3588 G4506 G1473 G1537 G3588 G3709 G3588

ἐρχομένης.
inayokuja
G2064

Walitoa habari kuwa mnamsubiri Mwana wake kutoka mbinguni, aliyefufuliwa kutoka kwa wafu. Na huyu ni Yesu, anayetuweka huru kutoka kwenye ghadhabu ijayo.

Chapter 2

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,
Wenyewe kwa-maana mnajua ndugu - kuingia kwetu - kwenu ninyi
G0846 G1063 G1492 G0080 G3588 G1529 G1473 G3588 G4314 G4771

ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν;
kwamba si bure imekuwa
G3754 G3756 G2756 G1096

Kwa kuwa ninyi wenyewe mnajua, ndugu, kuwa ujio wetu kwenu haukuwa wa bure.

2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις,
bali baada-ya-kuteseka na kutukanwa kama mnavyojua huko Filipi
G0235 G4310 G2532 G5195 G2531 G1492 G1722 G5375

ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον
tulikuwa-na-ujasiri katika - Mungu wetu kusema kwenu ninyi - injili
G3955 G1722 G3588 G2316 G1473 G2980 G4314 G4771 G3588 G2098

τοῦ Θεοῦ, ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
ya- Mungu katika mapambano mengi
G3588 G2316 G1722 G4183 G0073

Mnajua kwamba mwanzoni tuliteseka na walitutenda kwa aibu kule Filipi, kama mujuavyo. Tulikuwa na ujasiri katika Mungu kunena injili ya Mungu hata katika taabu nyingi.

3 ἡ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 παράκλησις maonyo G3874 ἡμῶν yetu G1473 οὐκ si G3756 ἐκ kutoka G1537 πλάνης, upotovu G4106 οὐδὲ wala G3761 ἐξ kutoka G1537 ἀκαθαρσίας, uchafu G0167

οὐδὲ wala G3761 ἐν katika G1722 δόλῳ; hila G1388

Kwa maana mahusia yetu hayatokani na ubaya, wala katika uchafu, wala katika hila.

4 ἀλλὰ bali G0235 καθὼς kama G2531 δεδοκιμάσμεθα tumejaribiwa G1381 ὑπὸ na G5259 τοῦ – G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 πιστευθῆναι kuaminiwa G4100 τὸ – G3588 εὐαγγέλιον, injili G2098

οὕτως hivyo G3779 λαλοῦμεν; tunasema G2980 οὐχ si G3756 ὡς kama G5613 ἀνθρώποις wanadamu G0444 ἀρέσκοντες, kuwapendeza G0700 ἀλλὰ bali G0235 Θεῷ, Mungu G2316 τῷ – G3588

δοκιμάζοντι anayejaribu G1381 τὰς – G3588 καρδίας mioyo G2588 ἡμῶν. yetu G1473

Badala yake, kama vile tulivyokubalika na Mungu na kuaminiwa injili, ndivyo tunenavyo. Tunanena, si kwa kuwafurahisha watu, lakini kumfurahisha Mungu. Yeye pekee ndiye achunguzaye mioyo yetu.

5 οὔτε wala G3777 γάρ kwa–maana G1063 ποτε wakati–wowote G4218 ἐν katika G1722 λόγῳ neno G3056 κολακείας la–kujipendekeza G2850 ἐγενήθημεν, tulikuwa G1096 καθὼς kama G2531

οἴδατε, mnavyojua G1492 οὔτε wala G3777 ἐν katika G1722 προφάσει kisingizio G4392 πλεονεξίας -- cha–tamaa G4124 Θεὸς Mungu G2316 μάρτυς; shahidi G3144

Kwa maana hatukutumia maneno ya kujipendekeza wakati wote wote, kama mjuavyo, wala ukutumia maneno kama kisingizio kwa tamaa, Mungu ni shahidi wetu.

6 οὔτε wala G3777 ζητοῦντες kutafuta G2212 ἐξ kutoka G1537 ἀνθρώπων kwa–wanadamu G0444 δόξαν, utukufu G1391 οὔτε wala G3777 ἀφ’ kutoka G0575 ὑμῶν, kwenu G4771 οὔτε wala G3777 ἀπ’ kutoka G0575

ἄλλων, kwa–wengine G0243 δυνάμενοι ingawa–tungeweza G1410 ἐν kuwa G1722 βάρει mzigo G0922 εἶναι, kuwa G1510 ὡς kama G5613 Χριστοῦ wa–Kristo G5547 ἀπόστολοι. mitume G0652

Wala hatukutafuta utukufu kwa watu, wala kutoka kwenu au kwa wengine. Tungeweza kudai kupendelewa kama mitume wa Kristo.

7 ἀλλὰ bali G0235 ἐγενήθημεν tulikuwa G1096 ἤπιοι wapole G3516 ἐν miongoni G1722 μέσῳ mwenu G3319 ὑμῶν, ninyi G4771 ὡς kama G5613 ἐὰν ikiwa G1437 τροφὸς mlezi G5162 θάλπῃ analea G2282 τὰ – G3588

ἑαυτῆς watoto G1438 τέκνα. wake G5043

Badala yake tulikuwa wapole kati yenu kama mama awafarijivyo watoto wake mwenyewe.

8 οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν, οὐ μόνον τὸ
hivyo tukiwatamani ninyi tunapendezwa kushiriki nanyi si tu –
G3779 G2442 G4771 G2106 G3330 G4771 G3756 G3440 G3588

εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ
injili ya– Mungu bali pia na maisha zetu kwa–sababu wapendwa
G2098 G3588 G2316 G0235 G2532 G3588 G1438 G5590 G1360 G0027

ἡμῖν ἐγενήθητε.
kwetu mkawa
G1473 G1096

Kwa njia hii tulikuwa na upendo kwenu. Tulikuwa radhi kuwashirikisha si tu injili ya Mungu bali pia na maisha yetu wenyewe. Kwa kuwa mmekuwa wapendwa wetu.

9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον: νυκτὸς
mnakumbuka kwa–maana ndugu – kazi yetu na – taabu usiku
G3421 G1063 G0080 G3588 G2873 G1473 G2532 G3588 G3449 G3571

καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν
na mchana tukifanya–kazi ili – tusi– kuwalemea yeyote wenu tulihubiri
G2532 G2250 G2038 G4314 G3588 G3361 G1912 G5100 G4771 G2784

εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.
kwenu ninyi – injili ya– Mungu
G1519 G4771 G3588 G2098 G3588 G2316

Kwa kuwa ndugu, mnakumbuka kazi na taabu yetu. Usiku na mchana tulikuwa tukifanya kazi kusudi tusije tukamlemea yeyote. Wakati huo, tuliwahubiria injili ya Mungu.

10 ὑμεῖς μάρτυρες, καὶ ὁ Θεός, ὡς ὁσίως, καὶ δικαίως, καὶ
ninyi mashahidi na – Mungu jinsi kwa–utakatifu na kwa–haki na
G4771 G3144 G2532 G3588 G2316 G5613 G3743 G2532 G1346 G2532

ἀμέμπτως, ὑμῖν, τοῖς πιστεύουσιν, ἐγενήθημεν;
bila–lawama kwenu – waaminio tulikuwa
G0274 G4771 G3588 G4100 G1096

Ninyi ni mashahidi, na Mungu pia, ni kwa utakatifu wa namna gani, haki, na bila lawama tulivyoenenda wenyewe mbele yenu mnaoamini.

11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ,
kama mnavyojua jinsi kila–mmoja wenu mmoja kama baba watoto wake
G2509 G1492 G5613 G1520 G1538 G4771 G5613 G3962 G5043 G1438

Vivyo hivyo, mnajua ni kwa namna gani kwa kila mmoja wenu, kama baba alivyo kwa wanawe tulivyowahimiza na kuwatia moyo. Tulishuhudia

12 παρακαλοῦντες ὑμᾶς, καὶ παραμυθούμενοι, καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ
tukiwafariji ninyi na kuwatia–moyo na kuwashuhudia ili –
G3870 G4771 G2532 G3888 G2532 G3143 G1519 G3588

περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ, τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς
kuenenda ninyi kwa–namna–inayostahili – Mungu – anayewaita ninyi katika
G4043 G4771 G0516 G3588 G2316 G3588 G2564 G4771 G1519

τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
– ufalme wake na utukufu
G3588 G1438 G0932 G2532 G1391

kwamba mlipaswa kuenenda kama ulivyo mwito wenu kwa Mungu, aliyewaita kwenye ufalme na utukufu wake.

13	Καὶ	διὰ	τοῦτο	καὶ,	ἡμεῖς	εὐχαριστοῦμεν	τῷ	Θεῷ	ἀδιαλείπτως,		
	Na	kwa–sababu	hii	pia	sisi	tunamshukuru	–	Mungu	bila–kukoma		
	G2532	G1223	G3778	G2532	G1473	G2168	G3588	G2316	G0089		
	ὅτι,	παραλαβόντες	λόγον	ἀκοῆς	παρ’	ἡμῶν	τοῦ	Θεοῦ,	ἐδέξασθε	οὐ	
	kwamba	mlipopokea	neno	la–kusikia	kutoka	kwetu	la–	Mungu	mlikubali	si	
	G3754	G3880	G3056	G0189	G3844	G1473	G3588	G2316	G1209	G3756	
	λόγον	ἀνθρώπων,	ἀλλὰ	καθὼς	ἀληθῶς	ἐστὶν,	λόγον	Θεοῦ,	ὃς	καὶ	
	neno	la–wanadamu	bali	kama	kweli	lilivyo	neno	la–Mungu	ambalo	pia	
	G3056	G0444	G0235	G2531	G0230	G1510	G3056	G2316	G3739	G2532	
	ἐνεργεῖται	ἐν	ὑμῖν	τοῖς	πιστεύουσιν.						
	linafanya–kazi	ndani	yenu	–	waaminio						
	G1754	G1722	G4771	G3588	G4100						

Kwa sababu hiyo twamshukuru Mungu pia kila wakati. Kwa kuwa wakati mlipo pokea kutoka kwetu ujumbe wa Mungu mliosikia, mlipokea si kama neno la wanadamu. Badala yake, mlipokea kama kweli ilivyo, neno la Mungu. Ni neno hili ambalo linalofanya kazi kati yenu mnaoamini.

14	ὑμεῖς	γὰρ,	μιμηταὶ	ἐγενήθητε,	ἀδελφοί,	τῶν	ἐκκλησιῶν	τοῦ	Θεοῦ,	τῶν	
	ninyi	kwa–maana	waigaji	mkawa	ndugu	wa–	makanisa	ya–	Mungu	–	
	G4771	G1063	G3402	G1096	G0080	G3588	G1577	G3588	G2316	G3588	
	οὐσῶν	ἐν	τῇ	Ἰουδαίᾳ,	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.	ὅτι	τὰ	αὐτὰ	
	yaliyo	katika	–	Yudea	katika	Kristo	Yesu	kwa–sababu	–	mambo–yale–yale	
	G1510	G1722	G3588	G2449	G1722	G5547	G2424	G3754	G3588	G0846	
	ἐπάθετε,	καὶ	ὑμεῖς	ὑπὸ	τῶν	ἰδίων	συμφυλετῶν,	καθὼς	καὶ	αὐτοὶ	ὑπὸ
	mliteseka	pia	ninyi	na	–	wenu	wananchi–wenzenu	kama	pia	wao	na
	G3958	G2532	G4771	G5259	G3588	G2398	G4853	G2531	G2532	G0846	G5259
	τῶν	Ἰουδαίων,									
	–	Wayahudi									
	G3588	G2453									

Kwa hivyo ninyi, ndugu, muwe watu wa kuiga makanisa ya Mungu yaliyoko katika Uyahudi katika Kristo Yesu. Kwa kuwa ninyi pia mliteseka katika mambo yale yale kutoka kwa watu wenu, kama ilivyo kuwa kutoka kwa wayahudi.

15	τῶν	καὶ	τὸν	Κύριον	ἀποκτεινάντων,	Ἰησοῦν,	καὶ	τοὺς	προφήτας;	καὶ
	–	pia	–	Bwana	waliomuua	Yesu	na	–	manabii	na
	G3588	G2532	G3588	G2962	G0615	G2424	G2532	G3588	G4396	G2532
	ἡμᾶς	ἐκδιωξάντων;	καὶ	Θεῷ	μὴ	ἀρεσκόντων;	καὶ	πᾶσιν	ἀνθρώποις	
	sisi	waliotufukuza	na	Mungu	wasi–	ompendeza	na	wote	wanadamu	
	G1473	G1559	G2532	G2316	G3361	G0700	G2532	G3956	G0444	
	ἐναντίων,									
	wanaopinga									
	G1727									

walikuwa ni Wayahudi ndiyo waliomuua Bwana Yesu pamoja na manabii. Ni Wayahudi ambao walitufukuza tutoke nje. Hawampendezi Mungu na ni maadui kwa watu wote.

16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι, ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι
wakituzuia sisi – mataifa kusema ili waokolewe ili – kujaza
G2967 G1473 G3588 G1484 G2980 G2443 G4982 G1519 G3588 G0378

αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ’ αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς
dhambi zao – daima imewajia lakini juu yao – ghadhabu hadi
G0846 G3588 G0266 G3842 G5348 G1161 G1909 G0846 G3588 G3709 G1519

τέλος.
mwisho
G5056

Walituzuia tusiseme na Mataifa ili wapate kuokolewa. Matokeo yake ni kwamba wanaendelea na dhambi zao. Mwisho ghadhabu imekuja juu yao.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ’ ὑμῶν, πρὸς καιρὸν ὥρας,
Sisi lakini ndugu tulipotengwa kutoka kwenu kwa wakati mfupi
G1473 G1161 G0080 G0642 G0575 G4771 G4314 G2540 G5610

προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν, τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν
uso si moyo zaidi tulijitahidi – uso wenu kuona
G4383 G3756 G2588 G4057 G4704 G3588 G4383 G4771 G3708

ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.
kwa hamu kubwa
G1722 G4183 G1939

Sisi, ndugu, tulikuwa tumetengana nanyi kwa muda mfupi, kimwili, si katika roho. Tulifanya kwa uwezo wetu na kwa shauku kuu kuona nyuso zenu.

18 διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος; καὶ ἅπαξ
kwa-sababu tulitaka kuja kwenu ninyi mimi naam Paulo mara-moja na
G1360 G2309 G2064 G4314 G4771 G1473 G3303 G3972 G2532 G0530

καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς.
mara-mbili lakini na alituzuia sisi – Shetani
G2532 G1364 G2532 G1465 G1473 G3588 G4567

Kwa kuwa tulitaka kuja kwenu, mimi Paulo, kwa mara moja na mara nyingine, lakini shetani alituzuia.

19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως? ἢ
ni-nani kwa-maana yetu tumaini au furaha au taji ya-kujisifu au
G5101 G1063 G1473 G1680 G2228 G5479 G2228 G4735 G2746 G2228

οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ
si pia ninyi mbele-ya – Bwana wetu Yesu katika – kuja
G3780 G2532 G4771 G1715 G3588 G2962 G1473 G2424 G1722 G3588 G0846

παρουσίᾳ?
kwake
G3952

Kwa kuwa kujiamini kwetu ni nini kwa baadaye, au furaha, au taji ya kujivunia mbele za Bwana wetu Yesu wakati wa kuja kwake? Je si ninyi zaidi kama walivyo wengine?

20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν, καὶ ἡ χαρά.
ninyi kwa-maana ni – utukufu wetu na – furaha
G4771 G1063 G1510 G3588 G1391 G1473 G2532 G3588 G5479

Kwa kuwa ninyi ni utukufu na furaha yetu.

Chapter 3

1	Διὸ	μηκέτι	στέγοντες,	εὐδοκήσαμεν	καταλειφθῆναι	ἐν	Ἀθήναις	μόνοι,		
	Kwa–hiyo	tusiweze	kustahimili	tulipendezwa	kuachwa	huko	Athene	peke–yetu		
	G1352	G3371	G4722	G2106	G2641	G1722	G0116	G3441		

Kwa hiyo, tulipo kuwa hatuwezi kuvumilia zaidi, tulifikiri kuwa ilikuwa vema kubaki kule Athene peke yetu.

2	καὶ	ἐπέμψαμεν	Τιμόθεον	τὸν,	ἀδελφὸν	ἡμῶν,	καὶ	συνεργὸν	τοῦ	
	na	tulimtuma	Timotheo	–	ndugu	yetu	na	mtumishi–mwenzetu	wa–	
	G2532	G3992	G5095	G3588	G0080	G1473	G2532	G4904	G3588	

Θεοῦ	ἐν	τῷ	εὐαγγελίῳ	τοῦ	Χριστοῦ,	εἰς	τὸ	στηρίξαι	ὑμᾶς,	καὶ
Mungu	katika	–	injili	ya–	Kristo	ili	–	kuwaimarisha	ninyi	na
G2316	G1722	G3588	G2098	G3588	G5547	G1519	G3588	G4741	G4771	G2532

παρακαλέσαι,	ὑπὲρ	τῆς	πίστεως	ὑμῶν,	
kuwafariji	kuhusu	–	imani	yenu	
G3870	G5228	G3588	G4102	G4771	

Tulimtuma Timotheo, ndugu yetu na mtumishi wa Mungu katika injili ya Kristo, kuwaimalisha na kuwafariji kuhusiana na imani yenu.

3	τὸ	μηδένα	σαίνεσθαι	ἐν	ταῖς	θλίψεσιν	ταύταις.	αὐτοὶ	γὰρ
	–	mtu–yeyote	asitetereke	katika	–	dhiki	hizi	wenyewe	kwa–maana
	G3588	G3367	G4525	G1722	G3588	G2347	G3778	G0846	G1063

οἴδατε	ὅτι	εἰς	τοῦτο	κείμεθα.	
mnajua	kwamba	kwa	hili	tumewekwa	
G1492	G3754	G1519	G3778	G2749	

Tulifanya haya ili kusudi asiwepo yeyote wa kuteteleka kutokana na mateso haya, kwa kuwa wenyewe mnajua kwamba tumekwisha teuliwa kwa ajili ya hili.

4	καὶ	γὰρ,	ὅτε	πρὸς	ὑμᾶς	ἦμεν,	προελέγομεν	ὑμῖν	ὅτι
	na	kwa–maana	tulipokuwa	kwenu	ninyi	tulikuwa	tuliwaambia–mapema	ninyi	kwamba
	G2532	G1063	G3753	G4314	G4771	G1510	G4302	G4771	G3754

μέλλομεν	θλίβεσθαι,	καθὼς	καὶ	ἐγένετο,	καὶ	οἴδατε.	
tutateseka	kudhikika	kama	pia	ilivyotokea	na	mnajua	
G3195	G2346	G2531	G2532	G1096	G2532	G1492	

Kwa kweli, wakati tulipokuwa pamoja nanyi, tulitangulia kuwaeleza ya kuwa tulikuwa karibu kupata mateso, na hayo yalitokea kama mjuavyo.

5	διὰ	τοῦτο	κἀγὼ,	μηκέτι	στέγων,	ἔπεμψα	εἰς	τὸ	γνῶναι	τὴν
	kwa–sababu	hii	mimi–pia	nisiweze	kustahimili	nilituma	ili	–	kujua	–
	G1223	G3778	G2504	G3371	G4722	G3992	G1519	G3588	G1097	G3588

πίστιν	ὑμῶν;	μή	πως	ἐπείρασεν	ὑμᾶς	ὁ	πειράζων,	καὶ	εἰς	
imani	yenu	labda	kwa–namna–fulani	aliwajaributia	ninyi	–	mjaribu	na	ikawa	
G4102	G4771	G3361	G4459	G3985	G4771	G3588	G3985	G2532	G1519	

κενὸν	γένηται	ὁ	κόπος	ἡμῶν.
bure	ikawa	–	kazi	yetu
G2756	G1096	G3588	G2873	G1473

Kwa sababu hii, nilipo kuwa siwezi kuvumilia tena, nilituma ilikusudi nipate kujua juu ya imani yenu. Huenda mjaribu alikuwa angalau amewajaribu, na kazi yetu ikawa ni bure.

6	Ἄρτι	δὲ,	ἐλθόντος	Τιμοθέου	πρὸς	ἡμᾶς	ἀφ’	ὑμῶν,	καὶ	
	Sasa	lakini	Timotheo–alipofika	Timotheo	kwetu	sisi	kutoka	kwenu	na	
	G0737	G1161	G2064	G5095	G4314	G1473	G0575	G4771	G2532	

εὐαγγελισαμένου	ἡμῖν	τὴν	πίστιν	καὶ	τὴν	ἀγάπην	ὑμῶν,	καὶ	ὅτι
akatuleta–habari–njema	kwetu	–	imani	na	–	upendo	wenu	na	kwamba
G2097	G1473	G3588	G4102	G2532	G3588	G0026	G4771	G2532	G3754

ἔχετε	μνείαν	ἡμῶν	ἀγαθὴν	πάντοτε,	ἐπιποθοῦντες	ἡμᾶς	ἰδεῖν,	καθάπερ	
mna	kumbukumbu	yetu	njema	daima	mkitamani	sisi	kuona	kama	
G2192	G3417	G1473	G0018	G3842	G1971	G1473	G3708	G2509	

καὶ	ἡμεῖς	ὑμᾶς.
pia	sisi	ninyi
G2532	G1473	G4771

Lakini Timotheo alikuja kwetu kutokea kwenu na akatuletea habari njema juu ya imani na upendo wenu. Alitwambia ya kuwa mnayo kumbukumbu nzuri juu yetu, na kuwa mnatamani kutuona kama ambavyo nasi twatamani kuwaona ninyi.

7	διὰ	τοῦτο	παρεκλήθημεν,	ἀδελφοί,	ἐφ’	ὑμῖν,	ἐπὶ	πάσῃ	τῇ	ἀνάγκῃ
	kwa–sababu	hii	tulifarijika	ndugu	juu	yenu	katika	yote	–	shida
	G1223	G3778	G3870	G0080	G1909	G4771	G1909	G3956	G3588	G0318

καὶ	θλίψει	ἡμῶν,	διὰ	τῆς	ὑμῶν	πίστεως.
na	dhiki	yetu	kwa	–	imani	yenu
G2532	G2347	G1473	G1223	G3588	G4771	G4102

Kwa sababu hii, ndugu tulifarijika sana na ninyi kwa sababu ya imani yenu, katika taabu na mateso yetu yote.

8	ὅτι	νῦν	ζῶμεν,	ἐὰν	ὑμεῖς	στήκετε	ἐν	Κυρίῳ.
	kwamba	sasa	tunaishi	ikiwa	ninyi	mnasimama–imara	katika	Bwana
	G3754	G3568	G2198	G1437	G4771	G4739	G1722	G2962

Kwa sasa tunaishi, kama mkisimama imara kwa Bwana,

9	τίνα	γὰρ	εὐχαριστίαν	δυνάμεθα	τῷ	Θεῷ	ἀνταποδοῦναι	περὶ	
	shukrani–gani	kwa–maana	shukrani	tunaweza	kwa–	Mungu	kurudisha	kuhusu	
	G5101	G1063	G2169	G1410	G3588	G2316	G0467	G4012	

ὑμῶν,	ἐπὶ	πάσῃ	τῇ	χαρᾷ	ᾗ	χαίρομεν	δι’	ὑμᾶς,	ἔμπροσθεν
ninyi	kwa	yote	–	furaha	ambayo	tunafurahi	kwa–ajili	yenu	mbele–ya
G4771	G1909	G3956	G3588	G5479	G3739	G5463	G1223	G4771	G1715

τοῦ	Θεοῦ	ἡμῶν.	
–	Mungu	wetu	
G3588	G2316	G1473	

Kwani ni shukurani zipi tumpe Mungu kwa ajili yenu, kwa furaha yote tuliyonayo mbele za Mungu juu yenu?

10	νυκτὸς	καὶ	ἡμέρας,	ὑπερεκπερισσοῦ	δεόμενοι	εἰς	τὸ	ἰδεῖν	ὑμῶν	τὸ
	usiku	na	mchana	kupita–kiasi	tukiomba	ili	–	kuona	nyuso	zenu
	G3571	G2532	G2250	G5228	G1189	G1519	G3588	G3708	G4771	G3588

πρόσωπον,	καὶ	καταρτίσαι	τὰ	ὑστερήματα	τῆς	πίστεως	ὑμῶν?
–	na	kukamilisha	–	upungufu	wa–	imani	yenu
G4383	G2532	G2675	G3588	G5303	G3588	G4102	G4771

Tunaomba sana usiku na mchana ili tuweze kuziona nyuso zenu na kuwaongezea kinachopungua katika imani yenu.

11	Αὐτὸς	δὲ	ὁ	Θεὸς	καὶ	Πατὴρ	ἡμῶν,	καὶ	ὁ	Κύριος	ἡμῶν,
	Yeye–mwenyewe	lakini	–	Mungu	na	Baba	wetu	na	–	Bwana	wetu
	G0846	G1161	G3588	G2316	G2532	G3962	G1473	G2532	G3588	G2962	G1473

Ἰησοῦς,	κατευθύναι	τὴν	ὁδὸν	ἡμῶν	πρὸς	ὑμᾶς.
Yesu	aiongoze	–	njia	yetu	kwenu	ninyi
G2424	G2720	G3588	G3598	G1473	G4314	G4771

Mungu wetu na Baba mwenyewe, na Bwana wetu Yesu atuongoze njia yetu tufike kwenu.

12	ὑμᾶς	δὲ,	ὁ	Κύριος	πλεονάσαι,	καὶ	περισσεύσαι,	τῇ	ἀγάπῃ	εἰς
	ninyi	lakini	–	Bwana	awaongeze	na	awafurike	katika–	upendo	kwa
	G4771	G1161	G3588	G2962	G4121	G2532	G4052	G3588	G0026	G1519

ἀλλήλους,	καὶ	εἰς	πάντας,	καθάπερ	καὶ	ἡμεῖς	εἰς	ὑμᾶς,
ninyi–kwa–ninyi	na	kwa	wote	kama	pia	sisi	kwenu	ninyi
G0240	G2532	G1519	G3956	G2509	G2532	G1473	G1519	G4771

Na Bwana awafanye muongezeke na kuzidi katika pendo, mkipendana na kuwapenda watu wote, kama tunavyowafanyia ninyi.

13	εἰς,	τὸ	στηρίξαι	ὑμῶν	τὰς	καρδίας,	ἀμέμπτους	ἐν	ἁγιωσύνῃ
	ili	–	kuziimarisha	mioyo	yenu	–	bila–lawama	katika	utakatifu
	G1519	G3588	G4741	G4771	G3588	G2588	G0273	G1722	G0042

ἔμπροσθεν	τοῦ	Θεοῦ	καὶ	πατρὸς	ἡμῶν,	ἐν	τῇ	παρουσίᾳ	τοῦ	Κυρίου
mbele–ya	–	Mungu	na	Baba	wetu	katika	–	kuja	kwa–	Bwana
G1715	G3588	G2316	G2532	G3962	G1473	G1722	G3588	G3952	G3588	G2962

ἡμῶν,	Ἰησοῦ,	μετὰ	πάντων	τῶν	ἁγίων	αὐτοῦ.	[ἀμήν].
wetu	Yesu	pamoja–na	watakatifu	wake	wote	–	Amina
G1473	G2424	G3326	G3956	G3588	G0040	G0846	G0281

Na afanye hivi ili kuiimarisha mioyo yenu iwe bila lawama katika utakatifu mbele za Mungu wetu na Baba yetu katika ujio wa Bwana Yesu pamoja na watakatifu wake wote.

Chapter 4

1	Λοιπὸν	οὖν,	ἀδελφοί,	ἐρωτῶμεν	ὑμᾶς	καὶ	παρακαλοῦμεν	ἐν	Κυρίῳ
	Hatimaye	basi	ndugu	tunawaomba	ninyi	na	kuwahimiza	katika	Bwana
	G3063	G3767	G0080	G2065	G4771	G2532	G3870	G1722	G2962

Ἰησοῦ,	ἵνα,	καθὼς	παρελάβετε	παρ’	ἡμῶν,	τὸ	πῶς	δεῖ	ὑμᾶς
Yesu	ili	kama	mlivyopokea	kutoka	kwetu	–	jinsi	inavyopasa	ninyi
G2424	G2443	G2531	G3880	G3844	G1473	G3588	G4459	G1163	G4771

περιπατεῖν	καὶ	ἀρέσκειν	Θεῷ,	καθὼς	καὶ	περιπατεῖτε,	ἵνα	περισσεύητε
kuenenda	na	kumpendeza	Mungu	kama	pia	mnavyoenenda	ili	mzidi
G4043	G2532	G0700	G2316	G2531	G2532	G4043	G2443	G4052

μᾶλλον.
zaidi
G3123

Hatimaye, ndugu, twawatia moyo na kuwasihi kwa Yesu Kristo. Kama mlivyopokea maelekezo toka kwetu namna iwapasavyo kuenenda na kumpendeza Mungu, kwa njia hiyo pia muenende na kutenda zaidi.

2	οἴδατε	γὰρ	τίνας	παραγγελίας	ἐδώκαμεν	ὑμῖν,	διὰ	τοῦ	Κυρίου
	mnajua	kwa–maana	maagizo–gani	maagizo	tuliwapa	ninyi	kwa	–	Bwana
	G1492	G1063	G5101	G3852	G1325	G4771	G1223	G3588	G2962

Ἰησοῦ.
Yesu
G2424

Kwa kuwa mwajua ni maelekezo gani tuliyowapa kupitia Bwana Yesu.

3	Τοῦτο	γάρ	ἐστιν	θέλημα	τοῦ	Θεοῦ,	ὁ	ἁγιασμὸς	ὑμῶν:	ἀπέχεσθαι
	Hii	kwa–maana	ni	mapenzi	ya–	Mungu	–	utakaso	wenu	kujiepusha
	G3778	G1063	G1510	G2307	G3588	G2316	G3588	G0038	G4771	G0568

ὑμᾶς	ἀπὸ	τῆς	πορνείας;
ninyi	na	–	uasherati
G4771	G0575	G3588	G4202

Kwa kuwa haya ndiyo mapenzi ya Mungu: utakaso wenu - kwamba muepuke zinaa,

4	εἰδέναι	ἕκαστον	ὑμῶν	τὸ	ἑαυτοῦ	σκεῦος,	κτᾶσθαι	ἐν	ἁγιασμῷ	καὶ
	kujua	kila–mmoja	wenu	–	mwili	wake	kuutawala	katika	utakaso	na
	G1492	G1538	G4771	G3588	G1438	G4632	G2932	G1722	G0038	G2532

τιμῇ,
heshima
G5092

Kwamba kila mmoja wenu anajua namna ya kumiliki mke wake mwenyewe katika utakatifu na heshima.

5	μὴ	ἐν	πάθει	ἐπιθυμίας,	καθάπερ	καὶ	τὰ	ἔθνη,	τὰ	μὴ	εἰδότα
	si	katika	tamaa	ya–shauku	kama	pia	–	mataifa	–	wasi–	omjua
	G3361	G1722	G3806	G1939	G2509	G2532	G3588	G1484	G3588	G3361	G1492

τὸν	Θεόν;
–	Mungu
G3588	G2316

Usiwe na mke kwa ajili ya tamaa za mwili (kama Mataifa wasiomjua Mungu).

6	τὸ	μὴ	ὑπερβαίνειν	καὶ	πλεονεκτεῖν	ἐν	τῷ	πράγματι,	τὸν	ἀδελφὸν
	–	asi–	vuke–mipaka	na	kumdhulumu	katika	–	jambo	–	ndugu
	G3588	G3361	G5233	G2532	G4122	G1722	G3588	G4229	G3588	G0080

αὐτοῦ;	διότι	ἔκδικος	Κύριος	περὶ	πάντων	τούτων,	καθὼς	καὶ
yake	kwa–sababu	mlipiza–kisasi	Bwana	kuhusu	hayo	yote	kama	pia
G0846	G1360	G1558	G2962	G4012	G3956	G3778	G2531	G2532

προείπαμεν	ὑμῖν,	καὶ	διεμαρτυράμεθα.
tuliwaambia–mapema	ninyi	na	tulishuhudia
G4302	G4771	G2532	G1263

Asiwepo mtu yeyote atakaye vuka mipaka na kumkosea nduguye kwa ajili ya jambo hili. Kwa kuwa Bwana ndiye mwenye kulipa kisasi kwa mambo yote haya, kama tulivyo tangulia kuwaonya na kushuhudia.

7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ’ ἐν
si kwa–maana alituita sisi – Mungu kwa uchafu bali katika
G3756 G1063 G2564 G1473 G3588 G2316 G1909 G0167 G0235 G1722

ἁγιασμῷ.
utakaso
G0038

Kwa kuwa Bwana hakutuita kwa uchafu, bali kwa utakatifu.

8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν, τὸν
kwa–hiyo – anayekataa si mwanadamu anakataa bali – Mungu –
G5105 G3588 G0114 G3756 G0444 G0114 G0235 G3588 G2316 G3588

καὶ διδόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον, εἰς ὑμᾶς.
pia anayetoa – Roho wake – Mtakatifu ndani yenu
G2532 G1325 G3588 G4151 G0846 G3588 G0040 G1519 G4771

Kwa hiyo anayelikataa hili hawakatai watu, bali anamkataa Mungu, anayewapa Roho Mtakatifu wake.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας, οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ
Kuhusu lakini – upendano hamna haja kuwa kuwaandikia ninyi wenyewe
G4012 G1161 G3588 G5360 G3756 G5532 G2192 G1125 G4771 G0846

γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε, εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
kwa–maana ninyi mmefundishwa–na–Mungu kuwa ili – kupendana ninyi–kwa–ninyi
G1063 G4771 G2312 G1510 G1519 G3588 G0025 G0240

Kuhusu upendo wa ndugu, hakuna haja ya mtu yeyote kukuandikia, kwa kuwa mmefundishwa na Mungu kupendana ninyi kwa ninyi.

10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ‹τοὺς› ἐν ὅλῃ
na kwa–maana mnafanya hivyo kwa wote – ndugu – katika yote
G2532 G1063 G4160 G0846 G1519 G3956 G3588 G0080 G3588 G1722 G3650

τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,
– Makedonia Tunawahimiza lakini ninyi ndugu kuzidi zaidi
G3588 G3109 G3870 G1161 G4771 G0080 G4052 G3123

Hakika, mlifanya haya yote kwa ndugu walioko Makedonia yote, lakini twawasihi, ndugu, mfanye hata na zaidi.

11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
na kujitahidi kuwa–watulivu na kufanya – mambo–yenu na
G2532 G5389 G2270 G2532 G4238 G3588 G2398 G2532

ἐργάζεσθαι ταῖς [ἰδίαις] χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν,
kufanya–kazi kwa– – mikono yenu kama ninyi tulivyowaagiza
G2038 G3588 G2398 G5495 G4771 G2531 G4771 G3853

Twawasihi mtamani kuishi maisha ya utulivu, kujali shughuli zenu, na kufanya kazi kwa mikono yenu, kama tulivyowaamuru.

12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν
ili mwenende kwa–heshima kwa – walio–nje na mtu–yeyote haja
G2443 G4043 G2156 G4314 G3588 G1854 G2532 G3367 G5532

ἔχητε.
msiwe–na
G2192

Fanya haya ili uweze kuenenda vizuri na kwa heshima kwa hao walio nje ya imani, ili usipungukiwe na hitaji lolote.

13	Οὐ	θέλομεν	δὲ	ὑμᾶς	ἀγνοεῖν,	ἀδελφοί,	περὶ	τῶν	κοιμωμένων,	ἵνα	
	Hatutaki	lakini	ninyi	–	kutofahamu	ndugu	kuhusu	–	wanaolala	ili	
	G3756	G2309	G1161	G4771	G0050	G0080	G4012	G3588	G2837	G2443	

μὴ	λυπῆσθε,	καθὼς	καὶ	οἱ	λοιποὶ,	οἱ	μὴ	ἔχοντες	ἐλπίδα.
msi–	huzunike	kama	pia	–	wengine	–	wasio	na	tumaini
G3361	G3076	G2531	G2532	G3588	G3062	G3588	G3361	G2192	G1680

Hatutaki ninyi muelewe isivyo sahihi, enyi ndugu, juu ya hao waliolala, ili msije mkahuzunika kama wengine wasio na uhakika kuhusu wakati ujao.

14	εἰ	γὰρ	πιστεύομεν	ὅτι	Ἰησοῦς	ἀπέθανεν	καὶ	ἀνέστη,	οὕτως		
	ikiwa	kwa–maana	tunaamini	kwamba	Yesu	alikufa	na	akafufuka	vivyo–hivyo		
	G1487	G1063	G4100	G3754	G2424	G0599	G2532	G0450	G3779		

καὶ	ὁ	Θεὸς,	τοὺς	κοιμηθέντας	διὰ	τοῦ	Ἰησοῦ,	ἄξει	σὺν	αὐτῷ.
pia	–	Mungu	–	waliolala	kwa	–	Yesu	atawaleta	pamoja	naye
G2532	G3588	G2316	G3588	G2837	G1223	G3588	G2424	G0071	G4862	G0846

Iwapo tunaamini kuwa Yesu alikufa na akafufuka tena, vivyo hivyo Mungu atawaleta pamoja na Yesu hao waliolala mauti katika yeye.

15	Τοῦτο	γὰρ	ὑμῖν	λέγομεν	ἐν	λόγῳ	Κυρίου,	ὅτι	ἡμεῖς	οἱ
	Hili	kwa–maana	ninyi	tunawaambia	katika	neno	la–Bwana	kwamba	sisi	–
	G3778	G1063	G4771	G3004	G1722	G3056	G2962	G3754	G1473	G3588

ζῶντες	οἱ	περιλειπόμενοι,	εἰς	τὴν	παρουσίαν	τοῦ	Κυρίου,	οὐ	μὴ	
walio–hai	–	tuliobaki	hadi	–	kuja	kwa–	Bwana	kamwe	hatu–	
G2198	G3588	G4035	G1519	G3588	G3952	G3588	G2962	G3756	G3361	

φθάσωμεν	τοὺς	κοιμηθέντας,
tawatangulia	–	waliolala
G5348	G3588	G2837

Kwa ajili ya hayo twawaambia ninyi kwa neno la Bwana, kwamba sisi tulio hai, tutakaokuwepo wakati wa kuja kwake Bwana, hakika hatutawatangulia wale waliolala mauti.

16	ὅτι	αὐτὸς	ὁ	Κύριος	ἐν	κελεύσματι,	ἐν	φωνῇ
	kwa–sababu	yeye–mwenyewe	–	Bwana	kwa	amri	kwa	sauti
	G3754	G0846	G3588	G2962	G1722	G2752	G1722	G5456

ἀρχαγγέλου,	καὶ	ἐν	σάλπιγγι	Θεοῦ.	καταβήσεται	ἀπ’	οὐρανοῦ,	καὶ	
ya–malaika–mkuu	na	kwa	tarumbeta	ya–Mungu	atashuka	kutoka	mbinguni	na	
G0743	G2532	G1722	G4536	G2316	G2597	G0575	G3772	G2532	

οἱ	νεκροὶ	ἐν	Χριστῷ	ἀναστήσονται	πρῶτον.	
–	wafu	katika	Kristo	watafufuka	kwanza	
G3588	G3498	G1722	G5547	G0450	G4412	

Kwa kuwa Bwana mwenyewe atashuka toka mawinguni. Atakuja na sauti kuu, pamoja na sauti ya malaika mkuu, pamoja na parapanda ya Mungu, nao waliokufa katika Kristo watafufuka kwanza.

17 ἔπειτα ήμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς,
kisha sisi – walio–hai – tuliobaki pamoja nao –
G1899 G1473 G3588 G2198 G3588 G4035 G0260 G4862 G0846

ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα; καὶ οὕτως πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.
tutanyakuliwa katika mawingu kumlaki – Bwana – hewani na hivyo daima pamoja–na Bwana – tutakuwa
G0726 G1722 G3507 G1519 G0529 G3588 G2962 G1519 G0109 G2532 G3779 G3842 G4862 G2962 G1510

Kisha sisi tulio hai, tuliobaki, tutaungana katika mawingu pamoja nao kumlaki Bwana hewani. Kwa njia hii tutakuwa na Bwana siku zote.

18 Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.
Kwa–hiyo farijianeni ninyi–kwa–ninyi kwa – maneno haya
G5620 G3870 G0240 G1722 G3588 G3056 G3778

Kwa hiyo, mfarijiane ninyi kwa ninyi kwa maneno haya.

Chapter 5

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε
Kuhusu lakini – nyakati na – majira ndugu hamna haja kuwa
G4012 G1161 G3588 G5550 G2532 G3588 G2540 G0080 G3756 G5532 G2192

ὑμῖν γράφεσθαι.
ninyi kuandikiwa
G4771 G1125

Sasa, kwa habari ya muda na nyakati, ndugu, hamna haja kwamba kitu chochote kiandikwe kwenu.

2 αὐτοὶ γὰρ, ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλέπτης
wenyewe kwa–maana vizuri mnajua kwamba siku ya–Bwana kama mwizi
G0846 G1063 G0199 G1492 G3754 G2250 G2962 G5613 G2812

ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται.
usiku – hivyo inakuja
G1722 G3571 G3779 G2064

Kwa kuwa ninyi wenyewe mwajua kwa usahihi ya kuwa siku ya Bwana inakuja kama mwizi ajapo usiku.

3 ὅταν λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται
wakisema – Amani na usalama ndipo ghafla juu–yao inawajia
G3752 G3004 G1515 G2532 G0803 G5119 G0160 G0846 G2186

ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ; καὶ οὐ μὴ
maangamizi kama – utungu kwa– – mjamzito – na kamwe hawata–
G3639 G5618 G3588 G5604 G3588 G1722 G1064 G2192 G2532 G3756 G3361

ἐκφύγωσιν.
okoka
G1628

Pale wasemapo kuna “Amani na usalama”, ndipo uharibifu huwajia ghafla. Ni kama utungu umjiavyo mama mwenye mimba. Hawataepuka kwa njia yeyote.

4 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς
ninyi lakini ndugu hamko katika giza – ili – siku ninyi kama
G4771 G1161 G0080 G3756 G1510 G1722 G4655 G2443 G3588 G2250 G4771 G5613

κλέπτης καταλάβῃ.
mwizi iwapate
G2812 G2638

Lakini ninyi, ndugu hampo kwenye giza hata ile siku iwajie kama mwizi.

5 πάντες γὰρ ὑμεῖς, υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας; Οὐκ ἐσμὲν
wote kwa–maana ninyi, wana wa–nuru mko na wana wa–mchana Si sisi–tu
G3956 G1063 G4771 G5207 G5457 G1510 G2532 G5207 G2250 G3756 G1510

νυκτὸς οὐδὲ σκότους.
wa–usiku wala wa–giza
G3571 G3761 G4655

Kwa maana ninyi nyote ni wana wa nuru na wana wa mchana. Sisi siyo wana wa usiku au wa gizani.

6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ
basi sasa tusi– lale kama – wengine bali tukesha na
G0686 G3767 G3361 G2518 G5613 G3588 G3062 G0235 G1127 G2532

νήφωμεν;
tuwe–na–kiasi
G3525

Hivyo basi, tusilale kama wengine walalavyo. Bali tukeshe na kuwa makini.

7 οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσιν; καὶ οἱ μεθυσκόμενοι,
– kwa–maana wanaolala usiku wanalala na – wanaolewa
G3588 G1063 G2518 G3571 G2518 G2532 G3588 G3182

νυκτὸς μεθύουσιν.
usiku wanalewa
G3571 G3184

Kwa kuwa wanaolala hulala usiku na wanao lewa hulewa usiku.

8 ἡμεῖς δὲ, ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ
sisi lakini wa–mchana tukiwa tuwe–na–kiasi tukivaa kifuani imani na
G1473 G1161 G2250 G1510 G3525 G1746 G2382 G4102 G2532

ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας;
upendo na kofia–ya–chuma tumaini la–wokovu
G0026 G2532 G4030 G1680 G4991

Kwa kuwa sisi ni wana wa mchana, tuwe makini. Tuvae ngao ya imani na upendo, na, kofia ya chuma, ambayo ni uhakika wa wokovu wa wakati ujao.

9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλὰ εἰς
kwa–sababu hakutuweka – sisi – Mungu kwa ghadhabu bali kwa
G3754 G3756 G5087 G1473 G3588 G2316 G1519 G3709 G0235 G1519

περιποίησιν σωτηρίας, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ;
kupata wokovu kwa – Bwana wetu Yesu Kristo
G4047 G4991 G1223 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547

Kwa kuwa Mungu hakutuchagua mwanzo kwa ajili ya gadhabu, bali kwa kupata wokovu kwa njia ya Bwana Yesu Kristo.

10	τοῦ	ἀποθανόντος	περὶ	ἡμῶν,	ἵνα	εἴτε	γρηγορῶμεν	εἴτε	καθεύδωμεν,	
	–	aliyekufa	kwa–ajili	yetu	ili	iwe	tukesha	iwe	tunalala	
	G3588	G0599	G4012	G1473	G2443	G1535	G1127	G1535	G2518	

ἅμα	σὺν	αὐτῷ	ζήσωμεν.	
pamoja	naye	–	tuishi	
G0260	G4862	G0846	G2198	

Yeye ndiye aliyetufia ili kwamba, tukiwa macho au tumelala, tutaishi pamoja naye.

11	Διὸ	παρακαλεῖτε	ἀλλήλους,	καὶ	οἰκοδομεῖτε	εἷς	τὸν	ἕνα,	
	Kwa–hiyo	farijianeni	ninyi–kwa–ninyi	na	jengeni	mmoja	–	mwingine	
	G1352	G3870	G0240	G2532	G3618	G1520	G3588	G1520	

καθὼς	καὶ	ποιεῖτε.	
kama	pia	mnavyofanya	
G2531	G2532	G4160	

Kwa hiyo, farijianeni na kujengana ninyi kwa ninyi, kama ambavyo tayari mnafanya.

12	Ἐρωτῶμεν	δὲ	ὑμᾶς,	ἀδελφοί,	εἰδέναι	τοὺς	κοπιῶντας
	Tunawaomba	lakini	ninyi	ndugu	kuwatambua	–	wanaofanya–kazi–kwa–bidii
	G2065	G1161	G4771	G0080	G1492	G3588	G2872

ἐν	ὑμῖν,	καὶ	προϊσταμένους	ὑμῶν	ἐν	Κυρίῳ,	καὶ	νουθετοῦντας	ὑμᾶς;
miongoni	mwenu	na	wanaowaongoza	ninyi	katika	Bwana	na	wanaowaonya	ninyi
G1722	G4771	G2532	G4291	G4771	G1722	G2962	G2532	G3560	G4771

Ndugu, twawaomba muwatambue wale wanaotumika miongoni mwenu na wale walio juu yenu katika Bwana na wale wanao washauri.

13	καὶ	ἡγεῖσθαι	αὐτοὺς	ὑπερεκπερισσοῦ	ἐν	ἀγάπῃ,	διὰ	τὸ	ἔργον
	na	kuwaheshimu	wao	kupita–kiasi	katika	upendo	kwa–sababu	ya–	kazi
	G2532	G2233	G0846	G5228	G1722	G0026	G1223	G3588	G2041

αὐτῶν.	εἰρηνεύετε	ἐν	ἑαυτοῖς.	
yao	ishini–kwa–amani	miongoni	mwenu	
G0846	G1514	G1722	G1438	

Tunawaomba pia muwatambue na kuwapa heshima katika upendo kwa sababu ya kazi yao. Muwe na amani miongoni mwenu ninyi wenyewe.

14	Παρακαλοῦμεν	δὲ	ὑμᾶς,	ἀδελφοί,	νουθετεῖτε	τοὺς	ἀτάκτους,	
	Tunawahimiza	lakini	ninyi	ndugu	waonyeni	–	wasio–na–utaratibu	
	G3870	G1161	G4771	G0080	G3560	G3588	G0813	

παραμυθεῖσθε	τοὺς	ὀλιγοψύχους,	ἀντέχεσθε	τῶν	ἀσθενῶν,	μακροθυμεῖτε	
wafarijini	–	walio–na–moyo–mdogo	wasaidieni	–	wadhaifu	kuweni–wavumilivu	
G3888	G3588	G3642	G0472	G3588	G0772	G3114	

πρὸς	πάντας.	
kwa	wote	
G4314	G3956	

Twawasihi, ndugu: muwaonye wasio kwenda kwa utaratibu, watieni moyo walio kata tamaa, Wasaidieni walio wanyonge, na muwe wavumilivu kwa wote.

15 ὁρᾶτε μή τις, κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε
angalieni mtu–yeyote asi– baya badala–ya baya yeyote alipe bali daima
G3708 G3361 G5100 G2556 G0473 G2556 G5100 G0591 G0235 G3842

τὸ ἀγαθὸν διώκετε, [καὶ] εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.
– jema fuateni na kwa ninyi–kwa–ninyi na kwa wote
G3588 G0018 G1377 G2532 G1519 G0240 G2532 G1519 G3956

Angalieni asiwepo mtu yeyote anayelipa baya kwa baya kwa mtu yeyote. Badala yake, fanyeni yaliyo mema kwa kila mmoja wenu na kwa watu wote.

16 Πάντοτε χαίρετε.
Daima furahini
G3842 G5463

Furahini siku zote.

17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.
bila–kukoma salini
G0089 G4336

Ombeni bila kukoma.

18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε; τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ
katika kila–jambo shukuruni hii kwa–maana mapenzi ya–Mungu katika Kristo
G1722 G3956 G2168 G3778 G1063 G2307 G2316 G1722 G5547

Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.
Yesu kwa ninyi
G2424 G1519 G4771

Mshukuruni Mungu kwa kila jambo, kwa sababu hayo ndiyo mapenzi ya Mungu kwenu katika Yesu Kristo.

19 τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε.
– Roho msi– izime
G3588 G4151 G3361 G4570

Msimzimishe Roho.

20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.
unabii msi– udharau
G4394 G3361 G1848

Msiudharau unabii.

21 πάντα δὲ δοκιμάζετε. τὸ καλὸν κατέχετε.
yote lakini jaribuni – jema shikeni
G3956 G1161 G1381 G3588 G2570 G2722

Yajaribuni mambo yote. Mlishike lililo jema.

22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
kutoka kila namna ya–uovu jiepusheni
G0575 G3956 G1491 G4190 G0568

Epukeni kila mwonekano wa uovu.

23 Αὐτὸς δὲ, ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς; καὶ
Yeye–mwenyewe lakini – Mungu wa– amani awatakase ninyi kabisa na
G0846 G1161 G3588 G2316 G3588 G1515 G0037 G4771 G3651 G2532

ὁλόκληρον, ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα, ἀμέμπτως
kikamilifu roho zenu – na – nafsi na – miili bila–lawama
G3648 G4771 G3588 G4151 G2532 G3588 G5590 G2532 G3588 G4983 G0274

ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, τηρηθείη.
katika – kuja kwa– Bwana wetu Yesu Kristo ihifadhiwe
G1722 G3588 G3952 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G5083

Mungu wa amani awakamilishe katika utakatifu. Roho, nafsi na mwili vitunzwe pasipo mawaa katika kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo.

24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
mwaminifu – anayewaita ninyi ambaye pia atafanya
G4103 G3588 G2564 G4771 G3739 G2532 G4160

Yeye aliyewaita ni mwaminifu, naye ndiye mwenye kutenda.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε, [καὶ] περὶ ἡμῶν.
Ndugu salini pia kwa–ajili yetu
G0080 G4336 G2532 G4012 G1473

Ndugu, tuombeeni pia.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
Wasalimuni – ndugu wote kwa busu takatifu
G0782 G3588 G0080 G3956 G1722 G5370 G0040

Wasalimuni ndugu wote kwa busu takatifu.

27 Ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς
Nawaapisha ninyi kwa– Bwana isomwe – barua kwa– ndugu
G3726 G4771 G3588 G2962 G0314 G3588 G1992 G3956 G3588

ἀδελφοῖς.
wote
G0080

Nawasihi katika Bwana kwamba barua hii isomwe kwa ndugu wote.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ’ ὑμῶν. <Ἀμήν>.
– Neema ya– Bwana wetu Yesu Kristo iwe–pamoja nanyi Amina
G3588 G5485 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G3326 G4771 G0281

Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe pamoja nanyi.

2 Thessalonians

Chapter 1

1 Παῦλος, καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν
Paulo na Silvano na Timotheo kwa– kanisa la–Wathesalonike katika
G3972 G2532 G4610 G2532 G5095 G3588 G1577 G2331 G1722

Θεῷ Πατρὶ ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.
Mungu Baba wetu, na Bwana Yesu Kristo.
G2316 G3962 G1473 G2532 G2962 G2424 G5547

Paulo, Silwano, na Timotheo, kwa kanisa la Wathesalonike katika Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo.

2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς [ἡμῶν], καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
neema kwenu na amani, kutoka Mungu Baba wetu, na Bwana Yesu
G5485 G4771 G2532 G1515 G0575 G2316 G3962 G1473 G2532 G2962 G2424

Χριστοῦ.
Kristo
G5547

Neema na iwe kwenu na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε, περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς
Kumshukuru tunapaswa – Mungu daima kuhusu ninyi ndugu kama
G2168 G3784 G3588 G2316 G3842 G4012 G4771 G0080 G2531

ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει
inavyostahili ni kwa–sababu inakua–sana – imani yenu na inaongezeka
G0514 G1510 G3754 G5232 G3588 G4102 G4771 G2532 G4121

ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων, ὑμῶν εἰς ἀλλήλους;
– upendo wa–mmoja wenu wote – kwa ninyi–kwa–ninyi
G3588 G0026 G1520 G1538 G3956 G4771 G1519 G0240

Imetupasa sisi kumshukuru Mungu siku zote kwa ajili yenu, ndugu. Maana hivi ndivyo itupasavyo, kwa kuwa imani yenu inakua sana, na upendo wenu kwa kila mtu uongezeke mwingi.

4 ὥστε αὐτοὺς, ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
hata wenyewe sisi kati yenu tunajisifu katika – makanisa ya–
G5620 G0846 G1473 G1722 G4771 G2744 G1722 G3588 G1577 G3588

Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς
Mungu kwa–sababu–ya – uvumilivu wenu na imani katika yote –
G2316 G5228 G3588 G5281 G4771 G2532 G4102 G1722 G3956 G3588

διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε;
mateso yenu na – dhiki ambazo mnavumilia
G1375 G4771 G2532 G3588 G2347 G3739 G0430

Hivyo sisi wenyewe tunaongea kwa fahari juu yenu katika makanisa ya Mungu. Tunazungumza habari ya saburi yenu na imani mliyo nayo katika mateso yote. Tunaongea kwa habari ya mateso mnayostahimili.

5	ἔνδειγμα	τῆς	δικαίας	κρίσεως	τοῦ	Θεοῦ	εἰς	τὸ	καταξιωθῆναι	ὑμᾶς
	ishara	ya–	haki	hukumu	ya–	Mungu	ili	–	mhesabiwe–kustahili	ninyi
	G1730	G3588	G1342	G2920	G3588	G2316	G1519	G3588	G2661	G4771

τῆς	βασιλείας	τοῦ	Θεοῦ,	ὑπὲρ	ἧς	καὶ	πάσχετε;
–	ufalme	wa–	Mungu	kwa–ajili–ya	ambao	pia	mnateseka
G3588	G0932	G3588	G2316	G5228	G3739	G2532	G3958

Hii ndiyo ishara ya hukumu ya haki ya Mungu. Matokeo ya haya ni kuwa ninyi mhesabiwe kuwa mwastahili kuuingia ufalme wa Mungu ambao kwa ajili yake mnateswa.

6	εἴπερ	δίκαιον	παρὰ	Θεῷ,	ἀνταποδοῦναι	τοῖς	θλίβουσιν	ὑμᾶς,	θλῖψιν,
	ikiwa–kweli	haki	kwa	Mungu	kuwalipa	–	wanaowadhiki	ninyi	dhiki
	G1512	G1342	G3844	G2316	G0467	G3588	G2346	G4771	G2347

Kwa kuwa ni haki kwa Mungu kuwalipa mateso wale wawatesao ninyi,

7	καὶ	ὑμῖν	τοῖς	θλιβομένοις,	ἄνεσιν	μεθ’	ἡμῶν,	ἐν	τῇ	ἀποκαλύψει
	na	ninyi	–	mnaodhikika	pumziko	pamoja	nasi	katika	–	ufunuo
	G2532	G4771	G3588	G2346	G0425	G3326	G1473	G1722	G3588	G0602

τοῦ	Κυρίου	Ἰησοῦ	ἀπ’	οὐρανοῦ,	μετ’	ἀγγέλων	δυνάμεως	αὐτοῦ,
wa–	Bwana	Yesu	kutoka	mbinguni	pamoja–na	malaika	wa–nguvu	zake
G3588	G2962	G2424	G0575	G3772	G3326	G0032	G1411	G0846

na kuwapa raha ninyi mteswao pamoja nasi. Atafanya hivi wakati wa kufunuliwa kwake Bwana Yesu kutoka mbinguni pamoja na malaika wa uweza wake.

8	ἐν	πυρὶ	φλογός,	διδόντος	ἐκδίκησιν	τοῖς	μὴ	εἰδόσιν	Θεὸν,	καὶ	τοῖς
	katika	moto	wa–mwali	akitoa	kisasi	kwa–	wasi–	omjua	Mungu	na	kwa–
	G1722	G4442	G5395	G1325	G1557	G3588	G3361	G1492	G2316	G2532	G3588

μὴ	ὑπακούουσιν	τῷ	εὐαγγελίῳ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ;
wasi–	oitii	–	injili	ya–	Bwana	wetu	Yesu
G3361	G5219	G3588	G2098	G3588	G2962	G1473	G2424

Katika mwali wa moto atawalipiza kisasi wao wasiomjua Mungu na wao wasioitii injili ya Bwana wetu Yesu.

9	οἵτινες	δίκην	τίσουσιν,	ὄλεθρον	αἰώνιον,	ἀπὸ	προσώπου	τοῦ	Κυρίου,
	ambao	adhabu	watalipa	maangamizi	ya–milele	kutoka	mbele–ya	–	Bwana
	G3748	G1349	G5099	G3639	G0166	G0575	G4383	G3588	G2962

καὶ	ἀπὸ	τῆς	δόξης	τῆς	ἰσχύος	αὐτοῦ;
na	kutoka	–	utukufu	wa–	nguvu	zake
G2532	G0575	G3588	G1391	G3588	G2479	G0846

Watateseka kwa maangamizi ya milele wakiwa wametengwa na uwepo wa Bwana na utukufu wa nguvu zake.

10	ὅταν	ἔλθῃ	ἐνδοξασθῆναι	ἐν	τοῖς	ἁγίοις	αὐτοῦ,	καὶ	θαυμασθῆναι
	atakapokuja	–	kutukuzwa	katika	–	watakatifu	wake	na	kushangiliwa
	G3752	G2064	G1740	G1722	G3588	G0040	G0846	G2532	G2296

ἐν	πᾶσιν	τοῖς	πιστεύσασιν,	ὅτι	ἐπιστεύθη	τὸ	μαρτύριον	ἡμῶν	ἐφ’
katika	wote	–	walioamini	kwa–sababu	iliaminiwa	–	ushuhuda	wetu	kwenu
G1722	G3956	G3588	G4100	G3754	G4100	G3588	G3142	G1473	G1909

ὑμᾶς,	ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ	ἐκείνῃ.
ninyi	katika	–	siku	ile
G4771	G1722	G3588	G2250	G1565

Atafanya wakati atakapokuja ili kutukuzwa na watu wake na kustaajabishwa na wote walioamini. Kwa sababu ushuhuda wetu kwenu ulisadikiwa kwenu.

11	Εἰς	ὃ	καὶ	προσευχόμεθα	πάντοτε	περὶ	ὑμῶν,	ἵνα	ὑμᾶς	
	Kwa	ambayo	pia	tunasali	daima	kuhusu	ninyi	ili	ninyi	
	G1519	G3739	G2532	G4336	G3842	G4012	G4771	G2443	G4771	

ἀξιώσῃ	τῆς	κλήσεως	ὁ	Θεὸς	ἡμῶν,	καὶ	πληρώσῃ	πᾶσαν	
awahesabie–kustahili	–	wito	–	Mungu	wetu	na	atimize	kila	
G0515	G3588	G2821	G3588	G2316	G1473	G2532	G4137	G3956	

εὐδοκίαν	ἀγαθωσύνης,	καὶ	ἔργον	πίστεως	ἐν	δυνάμει,	
kusudi–jema	la–wema	na	kazi	ya–imani	kwa	nguvu	
G2107	G0019	G2532	G2041	G4102	G1722	G1411	

Kwa sababu hii twawaombea ninyi siku zote. Twaomba kwamba Mungu wetu awahesabu kuwa mlistahili kuitwa. Twaomba kwamba apate kutimiza kila haja ya wema na kila kazi ya imani kwa nguvu.

12	ὅπως	ἐνδοξασθῇ	τὸ	ὄνομα	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ,	ἐν	ὑμῖν,	καὶ
	ili	litukuzwe	–	jina	la–	Bwana	wetu	Yesu	ndani	yenu	na
	G3704	G1740	G3588	G3686	G3588	G2962	G1473	G2424	G1722	G4771	G2532

ὑμεῖς	ἐν	αὐτῷ,	κατὰ	τὴν	χάριν	τοῦ	Θεοῦ	ἡμῶν,	καὶ	Κυρίου
ninyi	ndani	yake	kulingana–na	–	neema	ya–	Mungu	wetu	na	Bwana
G4771	G1722	G0846	G2596	G3588	G5485	G3588	G2316	G1473	G2532	G2962

Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
Yesu	Kristo
G2424	G5547

Tunaomba mambo haya ili mpate kulitukuza jina la Bwana Yesu. Tunaomba kwamba mpate kutukuzwa naye, kwa sababu ya neema ya Mungu na ya Bwana Yesu Kristo.

Chapter 2

1	Ἐρωτῶμεν	δὲ	ὑμᾶς,	ἀδελφοί,	ὑπὲρ	τῆς	παρουσίας	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,
	Tunawaomba	lakini	ninyi	ndugu	kuhusu	–	kuja	kwa–	Bwana	wetu
	G2065	G1161	G4771	G0080	G5228	G3588	G3952	G3588	G2962	G1473

Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	καὶ	ἡμῶν	ἐπισυναγωγῆς	ἐπ’	αὐτόν,	
Yesu	Kristo	na	yetu	kukusanyika	kwake	–	
G2424	G5547	G2532	G1473	G1997	G1909	G0846	

Sasa kuhusu kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanywa pamoja ili tuwe naye: tunawaomba ninyi ndugu zetu,

2	εἰς	τὸ	μὴ	ταχέως	σαλευθῆναι	ὑμᾶς	ἀπὸ	τοῦ	νοὸς,	μηδὲ	θροεῖσθαι,
	ili	–	msi–	haraka	kutikiswa	ninyi	kutoka	–	akili	wala	kusumbuka
	G1519	G3588	G3361	G5030	G4531	G4771	G0575	G3588	G3563	G3366	G2360

μήτε	διὰ	πνεύματος,	μήτε	διὰ	λόγου,	μήτε	δι’	ἐπιστολῆς,	ὡς	δι’	
iwe	kwa	roho	iwe	kwa	neno	iwe	kwa	barua	kama	kutoka	
G3383	G1223	G4151	G3383	G1223	G3056	G3383	G1223	G1992	G5613	G1223	

ἡμῶν,	ὡς	ὅτι	ἐνέστηκεν	ἡ	ἡμέρα	τοῦ	Κυρίου.	
kwetu	kama–kwamba	kwamba	imefika	–	siku	ya–	Bwana	
G1473	G5613	G3754	G1764	G3588	G2250	G3588	G2962	

kwamba msisumbuliwe wala kutabishwa kwa urahisi, kwa roho, au kwa ujumbe au kwa barua inayoonkana kuwa imetoka kwetu, ikisema ya kuwa siku ya Bwana tayari imekuja.

3	μή	τις	ὑμᾶς	ἐξαπατήσῃ	κατὰ	μηδένα	τρόπον,	ὅτι	
	mtu–yeyote	asiwa–	ninyi	danganywe	kwa–namna	yoyote	–	kwa–sababu	
	G3361	G5100	G4771	G1818	G2596	G3367	G5158	G3754	
	ἐὰν	μὴ	ἔλθῃ	ἡ	ἀποστασία	πρῶτον,	καὶ	ἀποκαλυφθῇ	ὁ
	isipokuwa	kwanza	ifike	–	kuasi	kwanza	na	afunuliwe	–
	G1437	G3361	G2064	G3588	G0646	G4412	G2532	G0601	G3588
	ἄνθρωπος	τῆς	ἀνομίας,	ὁ	υἱὸς	τῆς	ἀπωλείας;		
	mtu	wa–	uasi	–	mwana	wa–	uharibifu		
	G0444	G3588	G0458	G3588	G5207	G3588	G0684		

Mtu na asiwadanganye kwa namna yoyote. Kwa kuwa haitakuja mpaka lile anguko litokee kwanza na mtu wa uasi afunuliwe, yule mwana wa uharibifu.

4	ὁ	ἀντικείμενος	καὶ	ὑπεραιρόμενος	ἐπὶ	πάντα	λεγόμενον	Θεὸν	ἢ
	–	anayepinga	na	anayejiinua	juu–ya	kila–kitu	kinachoitwa	Mungu	au
	G3588	G0480	G2532	G5229	G1909	G3956	G3004	G2316	G2228
	σέβασμα,	ὥστε	αὐτὸν	εἰς	τὸν	ναὸν	τοῦ	Θεοῦ	καθίσαι,	ἀποδεικνύντα
	kinachosujudiwa	hata	yeye	katika	–	hekalu	la–	Mungu	akaketi	akijionyesha
	G4574	G5620	G0846	G1519	G3588	G3485	G3588	G2316	G2523	G0584
	ἑαυτὸν	ὅτι	ἔστιν	Θεός.						
	mwenyewe	kwamba	yeye–ni	Mungu						
	G1438	G3754	G1510	G2316						

Huyu ndiye apingaye naye hujiinua mwenyewe akimpinga Mungu na chochote kinachoabudiwa. Na matokeo yake, hukaa kwenye hekalu la Mungu na kujionyesha yeye kuwa kama Mungu.

5	Οὐ	μνημονεύετε	ὅτι,	ἔτι	ὢν	πρὸς	ὑμᾶς,	ταῦτα	ἔλεγον	ὑμῖν?
	Je	hamkumbuki	kwamba	bado	nikiwa	kwenu	ninyi	haya	niliwaambia	ninyi
	G3756	G3421	G3754	G2089	G1510	G4314	G4771	G3778	G3004	G4771

Je, hamkumbuki kuwa nilipokuwa nanyi niliwaambia juu ya mambo haya?

6	καὶ	νῦν	τὸ	κατέχον,	οἴδατε,	εἰς	τὸ	ἀποκαλυφθῆναι	αὐτὸν	ἐν
	na	sasa	–	kinachozuia	mnajua	ili	–	afunuliwe	yeye	katika
	G2532	G3568	G3588	G2722	G1492	G1519	G3588	G0601	G0846	G1722
	τῷ	ἑαυτοῦ	καιρῷ.							
	–	wakati	wake							
	G3588	G1438	G2540							

Sasa mnajua kile kinachomzuia, ili kwamba aweze kufunuliwa kwa wakati sahihi utakapowadia.

7	τὸ	γὰρ	μυστήριον,	ἤδη	ἐνεργεῖται,	τῆς	ἀνομίας;	μόνον	ὁ
	–	kwa–maana	siri	tayari	inafanya–kazi	ya–	uasi	tu	–
	G3588	G1063	G3466	G2235	G1754	G3588	G0458	G3440	G3588
	κατέχων	ἄρτι	ἕως	ἐκ	μέσου	γένηται.			
	anayezuia	sasa	mpaka	kutoka	katikati	aondolewe			
	G2722	G0737	G2193	G1537	G3319	G1096			

Kwa kuwa siri ya yule mtu mwenye kuasi inafanya kazi mpaka sasa, ila tu kuna anaye mzuia sasa mpaka atakapotolewa njiani.

8	καὶ	τότε	ἀποκαλυφθήσεται	ὁ	ἄνομος,	ὃν	ὁ	Κύριος	Ἰησοῦς	
	na	ndipo	atafunuliwa	–	muasi	ambaye	–	Bwana	Yesu	
	G2532	G5119	G0601	G3588	G0459	G3739	G3588	G2962	G2424	

ἀνελεῖ	τῷ	πνεύματι	τοῦ	στόματος	αὐτοῦ,	καὶ	καταργήσει	τῇ	
atamuangamiza	kwa–	pumzi	ya–	kinywa	chake	na	atamharibu	kwa–	
G0337	G3588	G4151	G3588	G4750	G0846	G2532	G2673	G3588	

ἐπιφανείᾳ	τῆς	παρουσίας	αὐτοῦ;
mng'ao	wa–	kuja	kwake
G2015	G3588	G3952	G0846

Ndipo yule mwenye kuasi atakapofunuliwa, amabaye Bwana Yesu atamwua kwa pumzi ya kinywa chake. Bwana atamfanya kuwa si chochote kwa ufunuo wa ujio wake.

9	οὗ	ἐστιν	ἡ	παρουσία,	κατ’	ἐνέργειαν	τοῦ	Σατανᾶ,	ἐν	πάσῃ
	ambaye	ni	–	kuja	kulingana–na	nguvu	ya–	Shetani	katika	kila
	G3739	G1510	G3588	G3952	G2596	G1753	G3588	G4567	G1722	G3956

δυνάμει,	καὶ	σημείοις,	καὶ	τέρασιν	ψεύδους,	
nguvu	na	ishara	na	maajabu	ya–uongo	
G1411	G2532	G4592	G2532	G5059	G5579	

Ujio wa yule mwenye kuasi utakuwa kwa sababu ya kazi ya shetani kwa nguvu zote, ishara na maajabu ya uongo,

10	καὶ	ἐν	πάσῃ	ἀπάτῃ	ἀδικίας,	τοῖς	ἀπολλυμένοις,	ἀνθ’	ὧν
	na	katika	kila	udanganyifu	wa–udhalimu	kwa–	wanaopotea	kwa–sababu	–
	G2532	G1722	G3956	G0539	G0093	G3588	G0622	G0473	G3739

τὴν	ἀγάπην	τῆς	ἀληθείας	οὐκ	ἐδέξαντο,	εἰς	τὸ	σωθῆναι	αὐτούς.
–	upendo	wa–	ukweli	hawaku–	upokea	ili	–	waokolewe	wao
G3588	G0026	G3588	G0225	G3756	G1209	G1519	G3588	G4982	G0846

na uongo wote wenye udhalimu. Mambo haya yatakuwepo kwa wale wanaopotea, kwa sababu hawakuupokea upendo wa kweli kwa ajili ya kuokolewa kwao.

11	καὶ	διὰ	τοῦτο	πέμπει	αὐτοῖς	ὁ	Θεὸς	ἐνέργειαν	πλάνης,	εἰς
	na	kwa–sababu	hii	anatuma	kwao	–	Mungu	nguvu	ya–upotovu	ili
	G2532	G1223	G3778	G3992	G0846	G3588	G2316	G1753	G4106	G1519

τὸ	πιστεῦσαι	αὐτοὺς	τῷ	ψεύδει;	
–	waamini	wao	–	uongo	
G3588	G4100	G0846	G3588	G5579	

Kwa sababu hiyo Mungu anawatumia kazi yenye uovu ili waamini uongo.

12	ἵνα	κριθῶσιν	πάντες	οἱ	μὴ	πιστεύσαντες	τῇ	ἀληθείᾳ,	ἀλλὰ
	ili	wahukumiwe	wote	–	wasi–	ouamini	–	ukweli	bali
	G2443	G2919	G3956	G3588	G3361	G4100	G3588	G0225	G0235

εὐδοκήσαντες	τῇ	ἀδικίᾳ.	
waliofurahia	–	udhalimu	
G2106	G3588	G0093	

Matokeo yake ni kwamba wote watahukumiwa, wale ambao hawakuamini ukweli bali wao hujifurahisha katika udhalimu.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ
Sisi lakini tunapaswa kumshukuru – Mungu daima kuhusu ninyi ndugu
G1473 G1161 G3784 G2168 G3588 G2316 G3842 G4012 G4771 G0080

ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ Θεὸς, ἀπ᾽ ἀρχῆς,
wapendwa na Bwana, kwa–sababu aliwachagua ninyi – Mungu, tangu mwanzo
G0025 G5259 G2962 G3754 G0138 G4771 G3588 G2316 G0575 G0746

εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας;
kwa wokovu katika utakaso wa–Roho na imani ya–ukweli
G1519 G4991 G1722 G0038 G4151 G2532 G4102 G0225

Lakini inatupasa tumshukuru Mungu kila mara kwa ajili yenu ndugu mpendwao na Bwana. Kwa sababu Bwana aliwachagua ninyi kama malimbuko ya wokovu kwa utakaso wa Roho na imani katika ile kweli.

14 εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς, διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς
kwa ambayo pia aliwaita ninyi kwa – injili yetu kwa
G1519 G3739 G2532 G2564 G4771 G1223 G3588 G2098 G1473 G1519

περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ.
kupata utukufu wa– Bwana wetu Yesu Kristo
G4047 G1391 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547

Hiki ndicho alichowaitieni ninyi, kwamba kupitia injili muweza kuupata utukufu wa Bwana wetu Yesu Kristo.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς
Basi sasa ndugu simameni–imara na shikeni – mapokeo ambayo
G0686 G3767 G0080 G4739 G2532 G2902 G3588 G3862 G3739

ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι’ ἐπιστολῆς ἡμῶν.
mlifundishwa iwe kwa neno iwe kwa barua yetu
G1321 G1535 G1223 G3056 G1535 G1223 G1992 G1473

Kwa hiyo, ndugu, simameni imara. Ueleweni ule utamaduni mliofundishwa, kwa neno au kwa barua yetu.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν, Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς,
Yeye–mwenyewe lakini – Bwana wetu Yesu Kristo na – Mungu
G0846 G1161 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G2532 G3588 G2316

ὁ Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν,
– Baba wetu – aliyetupenda sisi na akatupa faraja ya–milele
G3588 G3962 G1473 G3588 G0025 G1473 G2532 G1325 G3874 G0166

καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
na tumaini jema katika neema
G2532 G1680 G0018 G1722 G5485

Sasa, Bwana wetu Yesu Kristo mwenyewe, na Mungu Baba yetu aliyetupenda na kutupa faraja ya milele na ujasiri mwema kwa ajili ya maisha yajayo kupitia neema,

17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ
awafariji mioyo yenu – katika kila tendo na
G3870 G4771 G3588 G2588 G2532 G4741 G1722 G3956 G2041 G2532

λόγῳ ἀγαθῷ.
neno jema
G3056 G0018

awafariji na kuifanya imara mioyo yenu katika kila neno na kazi njema.

Chapter 3

1	Τὸ	λοιπὸν,	προσεύχεσθε,	ἀδελφοί,	περὶ	ἡμῶν,	ἵνα	ὁ	λόγος	τοῦ
	–	Hatimaye	salini	ndugu	kwa–ajili	yetu	ili	–	neno	la–
	G3588	G3063	G4336	G0080	G4012	G1473	G2443	G3588	G3056	G3588

Κυρίου	τρέχῃ	καὶ	δοξάζηται,	καθὼς	καὶ	πρὸς	ὑμᾶς;
Bwana	lienee	na	litukuzwe	kama	pia	kwenu	ninyi
G2962	G5143	G2532	G1392	G2531	G2532	G4314	G4771

Na sasa, ndugu, tuombeeni, kwamba neno la Bwana liweze kuenea na kutukuzwa, kama ilivyo pia kwenu.

2	καὶ	ἵνα	ῥυσθῶμεν	ἀπὸ	τῶν	ἀτόπων	καὶ	πονηρῶν	ἀνθρώπων;	οὐ
	na	ili	tuokoleewe	kutoka	kwa–	watu–waovu	na	waovu	–	si
	G2532	G2443	G4506	G0575	G3588	G0824	G2532	G4190	G0444	G3756

γὰρ	πάντων	ἡ	πίστις.
kwa–maana	ya–wote	–	imani
G1063	G3956	G3588	G4102

Ombeni kwamba tuweze kuokolewa kutoka katika uovu na watu waasi, kwa kuwa si wote wana imani.

3	Πιστὸς	δέ	ἐστιν	ὁ	Κύριος,	ὃς	στηρίξει	ὑμᾶς,	καὶ	φυλάξει
	Mwaminifu	lakini	ni	–	Bwana	ambaye	atawaimarisha	ninyi	na	atawalinda
	G4103	G1161	G1510	G3588	G2962	G3739	G4741	G4771	G2532	G5442

ἀπὸ	τοῦ	πονηροῦ.
kutoka	kwa–	yule–mwovu
G0575	G3588	G4190

Lakini Bwana ni mwaminifu, ambaye atawaimarisha ninyi na kuwalinda kutoka kwa yule mwovu.

4	πεποίθαμεν	δὲ	ἐν	Κυρίῳ,	ἐφ’	ὑμᾶς,	ὅτι	ἃ	παραγγέλλομεν,	καὶ
	tunaamini	lakini	katika	Bwana	kuhusu	ninyi	kwamba	yale	tunawaagiza	pia
	G3982	G1161	G1722	G2962	G1909	G4771	G3754	G3739	G3853	G2532

ποιεῖτε	καὶ	ποιήσετε.	
mnafanya	na	mtafanya	
G4160	G2532	G4160	

Tunaujasiri katika Bwana kwa ajili yenu, kwamba mnatenda na mtaendelea kutenda mambo ambayo tunawaagiza.

5	Ὁ	δὲ	Κύριος	κατευθύναι	ὑμῶν	τὰς	καρδίας	εἰς	τὴν	ἀγάπην	τοῦ
	–	Lakini	Bwana	aziongoze	mioyo	yenu	–	katika	–	upendo	wa–
	G3588	G1161	G2962	G2720	G4771	G3588	G2588	G1519	G3588	G0026	G3588

Θεοῦ,	καὶ	εἰς	τὴν	ὑπομονὴν	τοῦ	Χριστοῦ.	
Mungu	na	katika	–	uvumilivu	wa–	Kristo	
G2316	G2532	G1519	G3588	G5281	G3588	G5547	

Bwana aweze kuongoza mioyo yenu katika upendo na katika uvumilivu wa Kristo.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ‹ἡμῶν›, Ἰησοῦ
Tunawaagiza lakini ninyi ndugu katika jina la- Bwana wetu Yesu
G3853 G1161 G4771 G0080 G1722 G3686 G3588 G2962 G1473 G2424

Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
Kristo kujiepusha ninyi na kila ndugu anayeishi–bila–utaratibu
G5547 G4724 G4771 G0575 G3956 G0080 G0814

περιπατοῦντος, – καὶ μὴ κατὰ τὴν – παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ’
– na si kulingana–na – mapokeo ambayo mlipokea kutoka
G4043 G2532 G3361 G2596 G3588 G3862 G3739 G3880 G3844

ἡμῶν.
kwetu
G1473

Sasa tunawaagiza, ndugu, katika jina la Bwana Yesu Kristo, kwamba mwepuke kila ndugu ambaye anaishi maisha ya uvivu na siyo kwa kutokana na desturi ambazo mlipokea kutoka kwetu.

7 αὐτοὶ γὰρ, οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ
wenyewe kwa–maana mnajua jinsi inavyopasa kutuiga sisi, kwa–sababu hatuku–
G0846 G1063 G1492 G4459 G1163 G3401 G1473 G3754 G3756

ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν;
ishi–bila–utaratibu miongoni mwenu
G0812 G1722 G4771

Kwa kuwa ninyi wenyewe mnajua ni sawa kwenu kutuiga sisi. Hatukuishi miongoni mwenu kama wale ambao hawakuwa na nidhamu.

8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ’ ἐν κόπῳ καὶ
wala bure mkate tulikula kutoka kwa–mtu–yeyote bali katika kazi na
G3761 G1432 G0740 G5315 G3844 G5100 G0235 G1722 G2873 G2532

μόχθῳ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ – μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
taabu usiku na mchana kwa kazi ngumu na kwa shida, ili tusi– weze kuwa mzigo kwa yeyote
G3449 G3571 G2532 G2250 G2038 G4314 G3588 G3361 G1912 G5100

ὑμῶν.
wenu
G4771

Na hatukula chakula cha mtu yeyote bila kukilipia. Badala yake, tulifanya kazi usiku na mchana kwa kazi ngumu na kwa shida, ili tusiweze kuwa mzigo kwa yeyote katika ninyi.

9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ’ ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν,
si kwamba hatuna – haki bali ili wenyewe kielelezo tuwape ninyi
G3756 G3754 G3756 G2192 G1849 G0235 G2443 G1438 G5179 G1325 G4771

εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.
ili – mtuige sisi
G1519 G3588 G3401 G1473

Tulifanya hivi si kwa sababu hatuna mamlaka. Badala yake, tulifanya hivi ili tuwe mfano kwenu, ili kwamba mweze kutuiga sisi.

10 καὶ γὰρ, ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν,
na kwa–maana tulipokuwa tulikuwa kwenu ninyi hili tuliwaagiza ninyi,
G2532 G1063 G3753 G1510 G4314 G4771 G3778 G3853 G4771

ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.
kwamba kama mtu–yeyote hataki – kufanya–kazi wala asile
G3754 G1487 G5100 G3756 G2309 G2038 G3366 G2068

Wakati tulipokuwa pamoja nanyi tuliwaagiza, “Ikiwa mmoja wenu hataki kufanya kazi, na asile.”

11	ἀκούομεν	γάρ	τινας	περιπατοῦντας	ἐν	ὑμῖν	ἀτάκτως,	
	tunasikia	kwa–maana	wengine	wanaoenenda	miongoni	mwenu	bila–utaratibu	
	G0191	G1063	G5100	G4043	G1722	G4771	G0814	
	μηδὲν	ἐργαζομένους,	ἀλλὰ	περιεργαζομένους.				
	hawafanyi–kazi–yoyote	–	bali	wanajishughulisha–na–mambo–yasiyowahusu				
	G3367	G2038	G0235	G4020				

Kwa kuwa tunasikia kwamba baadhi wanaenenda kwa uvivu miongoni mwenu. Hawafanyi kazi lakini badala yake ni watu wasio na utaratibu.

12	τοῖς	δὲ	τοιούτοις,	παραγγέλλομεν	καὶ	παρακαλοῦμεν	ἐν	Κυρίῳ	Ἰησοῦ
	–	Lakini	hao	tunawaagiza	na	tunawahimiza	katika	Bwana	Yesu
	G3588	G1161	G5108	G3853	G2532	G3870	G1722	G2962	G2424
	Χριστῷ,	ἵνα	μετὰ	ἡσυχίας	ἐργαζόμενοι,	τὸν	ἑαυτῶν	ἄρτον	ἐσθίωσιν.
	Kristo	ili	kwa	utulivu	wakifanya–kazi	–	mkate	wao–wenyewe	wale
	G5547	G2443	G3326	G2271	G2038	G3588	G1438	G0740	G2068

Sasa hao nao tunaagiza na kuwaasa katika Bwana Yesu Kristo, kwamba lazima wafanye kazi kwa utulivu na kula chakula chao wenyewe.

13	Ὑμεῖς	δέ,	ἀδελφοί,	μὴ	ἐγκακήσητε	καλοποιοῦντες.
	Ninyi	lakini	ndugu	msi–	choke	kutenda–mema
	G4771	G1161	G0080	G3361	G1573	G2569

Lakini ninyi, ndugu, msizimie roho katika kufanya yaliyo sahihi.

14	εἰ	δέ	τις	οὐχ	ὑπακούει	τῷ	λόγῳ	ἡμῶν,	διὰ	τῆς
	kama	lakini	mtu–yeyote	hatii	–	–	neno	letu	kwa	–
	G1487	G1161	G5100	G3756	G5219	G3588	G3056	G1473	G1223	G3588
	ἐπιστολῆς,	τοῦτον	σημειοῦσθε	μὴ	συναναμίγνυσθαι	αὐτῷ,	ἵνα	ἐντραπῇ.		
	barua	huyu	mwekeni–alama	msi–	shirikiane	naye	ili	aaibishwe		
	G1992	G3778	G4593	G3361	G4874	G0846	G2443	G1788		

Ikiwa mtu yeyote hataki kutii neno letu katika waraka huu, mwe makini naye na msiwe na ushirika pamoja naye, ili kwamba aweze kuaibika.

15	καὶ	μὴ	ὡς	ἐχθρὸν	ἡγεῖσθε,	ἀλλὰ	νουθετεῖτε	ὡς	ἀδελφόν.
	na	msi–	kama	adui	mhesabie	bali	mwonyeni	kama	ndugu
	G2532	G3361	G5613	G2190	G2233	G0235	G3560	G5613	G0080

Msimchukulie kama adui, lakini mwonyeni kama ndugu.

16	Αὐτὸς	δὲ	ὁ	Κύριος	τῆς	εἰρήνης,	δῴη	ὑμῖν	τὴν	εἰρήνην	διὰ,
	Yeye–mwenyewe	lakini	–	Bwana	wa–	amani	awape	ninyi	–	amani	kwa
	G0846	G1161	G3588	G2962	G3588	G1515	G1325	G4771	G3588	G1515	G1223
	παντὸς	ἐν	παντὶ	τρόπῳ.	ὁ	Κύριος	μετὰ	πάντων	ὑμῶν.		
	kila–wakati	katika	kila	njia	–	Bwana	awe–pamoja	nanyi	wote		
	G3956	G1722	G3956	G5158	G3588	G2962	G3326	G3956	G4771		

Bwana wa amani mwenyewe awape amani wakati wowote katika njia zote. Bwana awe nanyi nyote.

17	Ὁ	ἀσπασμὸς	τῇ	ἐμῇ	χειρὶ --	Παύλου,	ὅ	ἐστιν	σημεῖον	ἐν
	–	Salamu	kwa–	mkono	wangu	Paulo	ambayo	ni	ishara	katika
	G3588	G0783	G3588	G1699	G5495	G3972	G3739	G1510	G4592	G1722
	πάσῃ	ἐπιστολῇ:	οὕτως	γράφω.						
	kila	barua	hivyo	naandika						
	G3956	G1992	G3779	G1125						

Hii ni salam yangu, Paulo, kwa mkono wangu mwenyewe, ambayo ni alama katika kila waraka. Hivi ndivyo niandikavyo.

18	ἡ	χάρις	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	μετὰ	πάντων	ὑμῶν.
	–	Neema	ya–	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	iwe–pamoja	nanyi	wote
	G3588	G5485	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G3326	G3956	G4771

<Ἀμήν>.
Amina
G0281

Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iweze kuwa nanyi nyote.

1 Timothy

Chapter 1

1	Παῦλος,	ἀπόστολος	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	κατ’	ἐπιταγὴν	Θεοῦ	Σωτῆρος	ἡμῶν,
	Paulo	mtume	wa–Kristo	Yesu	kwa	amri	ya–Mungu	Mwokozi	wetu
	G3972	G0652	G5547	G2424	G2596	G2003	G2316	G4990	G1473

καὶ	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	τῆς	ἐλπίδος	ἡμῶν,
na	Kristo	Yesu	–	tumaini	letu
G2532	G5547	G2424	G3588	G1680	G1473

Paulo, Mtume wa Kristo Yesu, kulingana na amri ya Mungu na Mwokozi wetu Yesu Kristo aliye ujasiri wetu,

2	Τιμοθέῳ,	γνησίῳ	τέκνῳ	ἐν	πίστει:	χάρις,	ἔλεος,	εἰρήνη	ἀπὸ	Θεοῦ
	kwa–Timotheo	mwana	halisi	katika	imani	neema	rehema	amani	kutoka	Mungu
	G5095	G1103	G5043	G1722	G4102	G5485	G1656	G1515	G0575	G2316

πατρὸς,	καὶ	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	τοῦ	κυρίου	ἡμῶν.	
Baba	na	Kristo	Yesu	–	Bwana	wetu	
G3962	G2532	G5547	G2424	G3588	G2962	G1473	

kwa Timotheo mwanangu wa kweli katika imani: Neema, rehema na amani zitokazo kwa Mungu Baba na Kristo Yesu Bwana wetu.

3	Καθὼς	παρεκάλεσά	σε	προσμεῖναι	ἐν	Ἐφέσῳ,	πορευόμενος	εἰς
	Kama	nilivyokuomba	wewe	kubaki	huko	Efeso	nilipokuwa–nikisafiri	kwenda
	G2531	G3870	G4771	G4357	G1722	G2181	G4198	G1519

Μακεδονίαν,	ἵνα	παραγγείλῃς	τισὶν	μὴ	ἑτεροδιδασκαλεῖν,	
Makedonia	ili	uwaagize	watu–fulani	wasi–	fundishe–mafundisho–mengine	
G3109	G2443	G3853	G5100	G3361	G2085	

Kama nilivyokusihi nilipoondoka kwenda Makedonia, ubaki Efeso ili kwamba uweze kuwaamru watu fulani wasifundishe mafundisho tofauti.

4	μηδὲ	προσέχειν	μύθοις	καὶ	γενεαλογίαις	ἀπεράντοις,	αἵτινες	ἐκζητήσεις
	wala	kujishughulisha	hadithi	na	nasaba	zisizo–na–mwisho	ambazo	mabishano
	G3366	G4337	G3454	G2532	G1076	G0562	G3748	G2214

παρέχουσιν,	μᾶλλον	ἢ	οἰκονομίαν	Θεοῦ,	τὴν	ἐν	πίστει.	
zinaleta	badala–ya	kuliko	mpango	wa–Mungu	–	ulio–katika	imani	
G3930	G3123	G2228	G3622	G2316	G3588	G1722	G4102	

Pia wasisikilize hadithi na orodha za nasaba zisizo na mwisho. Haya husababisha mabishano zaidi kuliko kuwasaidia kuendeleza mpango wa Mungu wa imani.

5 τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς, καρδίας
– Lakini lengo la– agizo ni upendo kutoka moyo safi
G3588 G1161 G5056 G3588 G3852 G1510 G0026 G1537 G2513 G2588

καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου;
na dhamiri njema na imani isiyo–na–unafiki
G2532 G4893 G0018 G2532 G4102 G0505

Basi lengo la agizo hili ni upendo utokao katika moyo safi, katika dhamiri nzuri na katika imani ya kweli.

6 ὧν τινες, ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,
ambayo wengine wakikosa wamepotea katika maneno–matupu
G3739 G5100 G0795 G1624 G1519 G3150

Baadhi ya watu wamelikosa lengo wakayaacha mafundisho haya na kugeukia mazungumzo ya kipumbavu.

7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν, μήτε
wakitaka kuwa walimu–wa–sheria wasi– oelewa wala yale wanayosema wala
G2309 G1510 G3547 G3361 G3539 G3383 G3739 G3004 G3383

περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
kuhusu nini wanayosisitiza
G4012 G5101 G1226

Wanataka kuwa waalimu wa sheria, lakini hawafahamu wanachosema au wanachosisitiza.

8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως
Tunajua lakini kwamba nzuri – sheria ikiwa mtu–yeyote yeye kwa–halali
G1492 G1161 G3754 G2570 G3588 G3551 G1437 G5100 G0846 G3545

χρῆται,
aitumie
G5530

lakini tunajua kwamba sheria ni njema kama mtu ataitumia kwa usahihi.

9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις
akijua hili kwamba kwa–mwenye–haki sheria haiku– wekwa kwa–wasio–na–sheria
G1492 G3778 G3754 G1342 G3551 G3756 G2749 G0459

δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
lakini na waasi kwa–wasiomcha–Mungu na wenye–dhambi
G1161 G2532 G0506 G0765 G2532 G0268

ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις,
kwa–wasio–na–utakatifu na wanajisi kwa–wauaji–wa–baba na wauaji–wa–mama
G0462 G2532 G0952 G3964 G2532 G3389

ἀνδροφόνοις,
kwa–wauaji
G0409

Tunajua kuwa, sheria haikutungwa kwa ajili ya mtu mwenye haki, bali kwa ajili ya wavunja sheria na waasi, watu wasio wataua na wenye dhambi, na ambao hawana Mungu na waovu. Imetungwa kwa ajili ya wauao baba na mama zao, kwa ajili ya wauaji,

10	πόρνοις,	ἀρσενοκοίταις,	ἀνδραποδισταῖς,					ψεύσταις,	
	kwa–wazinzi	kwa–walawiti	kwa–wafanya–biashara–ya–watu					kwa–waongo	
	G4205	G0733	G0405					G5583	

ἐπιόρκοις,	καὶ	εἴ	τι		ἕτερον,	τῇ		
kwa–waapaji–wa–uongo	na	kama	kitu–kingine–chochote		–	–		
G1965	G2532	G1487	G5100		G2087	G3588		
ὑγιαινούσῃ	διδασκαλίᾳ,		ἀντίκειται,					
mafundisho–yenye–afya	–		kinapinga					
G5198	G1319		G0480					

kwa ajili ya waasherati, kwa ajili ya watu wazinzi, kwa ajili ya wale wanaoteka watu na kuwafanya watumwa, kwa ajili ya waongo, kwa ajili ya mashahidi wa uongo, na yeyote aliye kinyume na maelekezo ya uaminifu.

11	κατὰ	τὸ	εὐαγγέλιον	τῆς	δόξης	τοῦ	μακαρίου	Θεοῦ,	ὃ	
	kulingana–na	–	injili	ya–	utukufu	wa–	mbarikiwa	Mungu	ambayo	
	G2596	G3588	G2098	G3588	G1391	G3588	G3107	G2316	G3739	

ἐπιστεύθην	ἐγώ.	
nilikabidhiwa	mimi	
G4100	G1473	

Malekezo haya yanatokana na injili yenye utukufu ya Mungu mwenye kubarakiwa ambayo nimeaminiwa.

12	Χάριν	ἔχω	τῷ	ἐνδυναμώσαντί	με,	Χριστῷ	Ἰησοῦ	τῷ	Κυρίῳ	ἡμῶν,
	Shukrani	nina	kwa–	aliyenitia–nguvu	mimi	Kristo	Yesu	–	Bwana	wetu
	G5485	G2192	G3588	G1743	G1473	G5547	G2424	G3588	G2962	G1473

ὅτι	πιστόν	με	ἡγήσατο,	θέμενος	εἰς	διακονίαν,	
kwa–sababu	mwaminifu	mimi	alinihesabu	akiniweka	katika	huduma	
G3754	G4103	G1473	G2233	G5087	G1519	G1248	

Ninamshukuru Yesu Kristo Bwana wetu. Alinitia nguvu, kwa kuwa alinihesabu mimi kuwa mwaminifu, na akaniweka katika huduma.

13	τὸ	πρότερον	ὄντα		βλάσφημον,	καὶ	διώκτην,	καὶ	ὑβριστήν;	ἀλλὰ
	–	zamani	ingawa–nilikuwa		mkufuru	na	mtesaji	na	mjeuri	lakini
	G3588	G4386	G1510		G0989	G2532	G1376	G2532	G5197	G0235

ἠλεήθην,	ὅτι	ἀγνοῶν,	ἐποίησα	ἐν	ἀπιστίᾳ.	
nilihurumiwa	kwa–sababu	bila–kujua	nilifanya	katika	kutokuamini	
G1653	G3754	G0050	G4160	G1722	G0570	

Nilikuwa mtu wa kukufuru, mtesaji na mtu wa vurugu. Lakini nilipata rehema kwa sababu nilitenda kwa ujinga kwa kutoamini.

14	ὑπερεπλεόνασεν	δὲ,	ἡ	χάρις	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	μετὰ	πίστεως	καὶ
	ilifurika	lakini	–	neema	ya–	Bwana	wetu	pamoja–na	imani	na
	G5250	G1161	G3588	G5485	G3588	G2962	G1473	G3326	G4102	G2532

ἀγάπης,	τῆς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.	
upendo	–	ulio–katika	Kristo	Yesu	
G0026	G3588	G1722	G5547	G2424	

Lakini neema ya Mungu wetu imejaa imani na upendo ulio katika Kristo Yesu.

15 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς
la-kuamini – neno na ya-kila kukubaliwa linastahili kwamba Kristo Yesu
G4103 G3588 G3056 G2532 G3956 G0594 G0514 G3754 G5547 G2424

ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι
alikuja katika – ulimwengu wenye-dhambi kuwaokoa ambao wa-kwanza mimi-ni
G2064 G1519 G3588 G2889 G0268 G4982 G3739 G4413 G1510

ἐγώ.
mimi
G1473

Ujumbe huu ni wa kuaminika na unastahili kupokelewa na wote, ya kuwa Kristo Yesu alikuja duniani kuokoa wenye dhambi. Mimi ni mbaya zaidi ya wote.

16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο, ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ, πρώτῳ, ἐνδείξηται
lakini kwa-sababu hii nilihurumiwa ili katika mimi wa-kwanza aonyeshe
G0235 G1223 G3778 G1653 G2443 G1722 G1473 G4413 G1731

Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν
Yesu Kristo – yote uvumilivu kwa mfano kwa-
G2424 G5547 G3588 G0537 G3115 G4314 G5296 G3588

μελλόντων πιστεύειν ἐπ’ αὐτῷ, εἰς ζωὴν αἰώνιον.
watakaomwamini – juu yake kwa uzima wa-milele
G3195 G4100 G1909 G0846 G1519 G2222 G0166

Lakini kwa sababu hii mimi nilipewa rehema ili kwamba ndani yangu mimi, awali ya yote, Kristo Yesu adhihirishe uvumilivu wote. Alifanya hivyo kama kielelezo kwa wote watakaomtumaini Yeye kwa ajili ya uzima wa milele.

17 Τῷ δὲ Βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ Θεῷ,
Kwa- lakini Mfalme wa- milele asiyeharibika asiyeonekana peke-yake Mungu
G3588 G1161 G0935 G3588 G0165 G0862 G0517 G3441 G2316

τιμὴ καὶ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
heshima na utukufu hadi – milele na- milele. Amina
G5092 G2532 G1391 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165 G0281

Na sasa kwa Mfalme asiye na ukomo, asiyekufa, asiyeonekana, Mungu pekee, iwe heshima na utukufu milele na milele. Amina.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς
Agizo hili – ninakukabidhi wewe mwana Timotheo kulingana-na –
G3778 G3588 G3852 G3908 G4771 G5043 G5095 G2596 G3588

προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν
unabii uliotangulia juu yako – ili upigane katika hizo
G4254 G1909 G4771 G4394 G2443 G4754 G1722 G0846 G3588

καλὴν στρατείαν,
– vita-vizuri
G2570 G4752

Ninaliweka agizo hili mbele yako Timotheo, mtoto wangu. Nafanya hivi kulingana na unabii uliotolewa hapo kwanza kukuhusu wewe, ili kwamba uhusike katika vita njema.

19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν; ἣν τινες, ἀπωσάμενοι, περὶ
ukiwa–na imani na njema dhamiri ambayo wengine wakiikataa kuhusu
G2192 G4102 G2532 G0018 G4893 G3739 G5100 G0683 G4012

τὴν πίστιν, ἐναυάγησαν;
– imani, wamevunjika–meli
G3588 G4102 G3489

Fanya hivyo ili kwamba uwe na imani na dhamiri njema. Baadhi ya watu wameyakataa haya wakaangamiza imani.

20 ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα
ambao ni Himenayo na Aleksanda ambao nimewakabidhi kwa– Shetani ili
G3739 G1510 G5211 G2532 G0223 G3739 G3860 G3588 G4567 G2443

παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.
wafundishwe kuto– kufuru
G3811 G3361 G0987

Kama vile Himeneyo na Alekizanda ambao nimempa shetani ili wafundishwe wasikufuru.

Chapter 2

1 Παρακαλῶ οὖν, πρῶτον πάντων, ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς,
Basi nashauri kwanza–kabla–ya–yote – kufanywe maombi sala
G3870 G3767 G4412 G3956 G4160 G1162 G4335

ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων;
dua shukrani kwa–ajili–ya wote wanadamu
G1783 G2169 G5228 G3956 G0444

Kwa hiyo awali ya yote, nahitaji maombi, na dua, na maombezi, na shukrani vifanyike kwa ajili ya watu wote,

2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα
kwa–ajili–ya wafalme na wote – walio–katika mamlaka – ili
G5228 G0935 G2532 G3956 G3588 G1722 G5247 G1510 G2443

ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν, ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι;
tutulivu na wa–amani maisha tuishi katika yote uchaji–Mungu na heshima
G2263 G2532 G2272 G0979 G1236 G1722 G3956 G2150 G2532 G4587

kwa ajili ya wafalme na wote ambao wako kwenye mamlaka, ili kwamba tuweze kuishi maisha ya amani na utulivu katika utauwa wote na heshima.

3 τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον, ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, Θεοῦ,
hili jema na linakubalika mbele–ya – Mwokozi wetu Mungu
G3778 G2570 G2532 G0587 G1799 G3588 G4990 G1473 G2316

Hili ni jema na lenye kukubalika mbele za Mungu Mwokozi wetu.

4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
anayetaka wote wanadamu – waokolewe na katika maarifa ya–ukweli
G3739 G3956 G0444 G2309 G4982 G2532 G1519 G1922 G0225

ἐλθεῖν.
wafike
G2064

Yeye hutamani kuwa watu wote waokolewe na wapate kuijua kweli.

5	εἷς	γὰρ	Θεός,	εἷς	καὶ	μεσίτης	Θεοῦ	καὶ	ἀνθρώπων --
	mmoja	kwa–maana	Mungu	mmoja	pia	mpatanishi	wa–Mungu	na	wanadamu
	G1520	G1063	G2316	G1520	G2532	G3316	G2316	G2532	G0444

ἄνθρωπος	Χριστὸς	Ἰησοῦς --
mwanadamu	Kristo	Yesu
G0444	G5547	G2424

Kwa kuwa kuna Mungu mmoja, na kuna mpatanishi mmoja kati ya Mungu na mwanadamu ambaye ni Kristo Yesu.

6	ὁ	δοὺς	ἑαυτὸν	ἀντίλυτρον	ὑπὲρ	πάντων,	τὸ	μαρτύριον
	–	aliyejitoa	mwenyewe	fidia	kwa–ajili–ya	wote	–	ushuhuda
	G3588	G1325	G1438	G0487	G5228	G3956	G3588	G3142

καιροῖς	ἰδίοις,
kwa–wakati	wake
G2540	G2398

Alijitoa mwenyewe kama fidia kwa wote, kama ushuhuda kwa wakati muafaka.

7	εἰς	ὃ	ἐτέθην	ἐγὼ,	κῆρυξ	καὶ	ἀπόστολος--	ἀλήθειαν	λέγω;	οὐ
	kwa	ambao	niliwekwa	mimi	mhubiri	na	mtume	ukweli	nasema	si
	G1519	G3739	G5087	G1473	G2783	G2532	G0652	G0225	G3004	G3756

ψεύδομαι--	διδάσκαλος	ἐθνῶν,	ἐν	πίστει	καὶ	ἀληθείᾳ.	
nadanganya	mwalimu	wa–mataifa	katika	imani	na	ukweli	
G5574	G1320	G1484	G1722	G4102	G2532	G0225	

Kwa sababu hii, mimi mwenyewe nilifanywa kuwa mjumbe wa injili na mtume. Nasema kweli. Sisemi uongo. Mimi ni mwalimu watu Mataifa katika imani na kweli.

8	Βούλομαι	οὖν,	προσεύχεσθαι	τοὺς	ἄνδρας	ἐν	παντὶ	τόπῳ,	ἐπαίροντας	
	Basi–nataka	sasa	kusali	–	wanaume	katika	kila	mahali	wakiinua	
	G1014	G3767	G4336	G3588	G0435	G1722	G3956	G5117	G1869	

ὁσίους	χεῖρας,	χωρὶς	ὀργῆς	καὶ	διαλογισμοῦ.
takatifu	mikono	bila	hasira	na	ubishi
G3741	G5495	G5565	G3709	G2532	G1261

Kwa hiyo, nataka wanaume kila mahali waombe na kuinua mikono mitakatifu bila ghadhabu na mashaka.

9	Ὡσαύτως	‹καὶ›	γυναῖκας,	ἐν	καταστολῇ	κοσμίῳ,	μετὰ	αἰδοῦς	καὶ
	Vivyo–hivyo	pia	wanawake	katika	mavazi	ya–staha	kwa	haya	na
	G5615	G2532	G1135	G1722	G2689	G2887	G3326	G0127	G2532

σωφροσύνης,	κοσμεῖν	ἑαυτάς,	μὴ	ἐν	πλέγμασιν,		καὶ	χρυσίῳ,	ἢ
kiasi	wajipambe	wenyewe	si	kwa	nywele–zilizosokotwa		na	dhahabu	au
G4997	G2885	G1438	G3361	G1722	G4117		G2532	G5553	G2228

μαργαρίταις,	ἢ	ἱματισμῷ	πολυτελεῖ,
lulu	au	mavazi	ya–bei–kubwa
G3135	G2228	G2441	G4185

Vivyo hivyo, nataka wanawake wajivike mavazi yanayokubalika, kwa heshima na kujizuia. Wasiwe na nywele zilizosukwa, au dhahabu, au Lulu, au mavazi ya gharama kubwa.

10 ἀλλ’ bali G0235 ὃ kwa–ambayo G3739 πρέπει yanastahili G4241 γυναιξὶν wanawake G1135 ἐπαγγελλομέναις wanaodai G1861 θεοσέβειαν, kumcha–Mungu G2317 δι’ kwa G1223 ἔργων matendo G2041 ἀγαθῶν. mema G0018

Pia nataka wavae mavazi yanayowastahili wanawake wanaokiri uchaji kwa kupitia matendo mema.

11 Γυνὴ Mwanamke G1135 ἐν katika G1722 ἡσυχίᾳ utulivu G2271 μανθανέτω ajifunze G3129 ἐν katika G1722 πάσῃ yote G3956 ὑποταγῇ; utii G5292

Mwanamke na ajifunze katika hali ya utulivu na kwa utii wote.

12 διδάσκειν kufundisha G1321 δὲ lakini G1161 γυναικὶ mwanamke G1135 οὐκ si– G3756 ἐπιτρέπω, naruhusu G2010 οὐδὲ wala G3761 αὐθεντεῖν kutawala G0831 ἀνδρός, mwanaume G0435 ἀλλ’ bali G0235 εἶναι awe G1510 ἐν katika G1722 ἡσυχίᾳ; utulivu G2271

Simruhusu mwanamke kufundisha, au kuwa na mamlaka juu ya mwanaume bali aishi katika hali ya ukimya.

13 Ἀδὰμ Adamu G0076 γὰρ kwa–maana G1063 πρῶτος kwanza G4413 ἐπλάσθη, aliumbwa G4111 εἶτα kisha G1534 Εὔα; Hawa G2096

Kwa kuwa Adamu aliumbwa kwanza, kisha Eva.

14 καὶ na G2532 Ἀδὰμ Adamu G0076 οὐκ haku– G3756 ἠπατήθη; danganywa G0538 ἡ – G3588 δὲ Lakini G1161 γυνὴ, mwanamke G1135 ἐξαπατηθεῖσα, akidanganywa G1818 ἐν katika G1722 παραβάσει kosa G3847 γέγονεν. ameanguka G1096

Adamu hakudanganywa, lakini mwanamke alidanganywa kabisa katika uasi.

15 σωθήσεται ataokolewa G4982 δὲ lakini G1161 διὰ kwa G1223 τῆς – G3588 τεκνογονίας, kuzaa–watoto G5042 ἐὰν wakiendelea G1437 μείνωσιν – G3306 ἐν katika G1722 πίστει, imani G4102 καὶ na G2532 ἀγάπῃ, upendo G0026 καὶ na G2532 ἁγιασμῷ, utakaso G0038 μετὰ pamoja–na G3326 σωφροσύνης. kiasi G4997

Hata hivyo, ataokolewa kwa kupitia kuzaa watoto, kama wataendelea katika imani na upendo na katika utakaso na akili njema.

Chapter 3

1 Πιστὸς La–kuamini G4103 ὁ – G3588 λόγος: neno G3056 εἴ kama G1487 τις mtu–yeyote G5100 ἐπισκοπῆς uangalizi G1984 ὀρέγεται, anatamani G3713 καλοῦ kazi G2570 ἔργου njema G2041 ἐπιθυμεῖ. anataka G1937

Usemi huu ni wakuaminika: Kama mtu anatamani kuwa Msimamizi, anatamani kazi njema.

2	δεῖ	οὖν	τὸν	ἐπίσκοπον	ἀνεπίλημπτον	εἶναι,	μιᾶς	γυναικὸς
	basi	inapasa	–	mwangalizi	awe–bila–lawama	–	wa–mke–mmoja	–
	G1163	G3767	G3588	G1985	G0423	G1510	G1520	G1135

ἄνδρα,	νηφάλιον,	σώφρονα,	κόσμιον,	φιλόξενον,	διδακτικόν;
mume	mwenye–kiasi	mwenye–busara	mwenye–heshima	mkarimu	mwenye–kufundisha
G0435	G3524	G4998	G2887	G5382	G1317

Kwa hiyo msimamizi ni lazima asiwe na lawama. Ni lazima awe mume wa mke mmoja. Ni lazima awe na kiasi,, busara, mwenye utaratibu, mkarimu. Ni lazima awe uwezo wa kufundisha.

3	μὴ	πάροινον,	μὴ	πλήκτην,	ἀλλὰ	ἐπιεικῆ,	ἄμαχον,	ἀφιλάργυρον;
	si	mlevi	si	mpiga–watu	bali	mpole	si–mgomvi	si–mpenda–fedha
	G3361	G3943	G3361	G4131	G0235	G1933	G0269	G0866

Asiwe anatumia mvinyo, asiwe mgomvi, bali mpole, mwenye amani. Ni lazima asiwe mwenye kupenda fedha.

4	τοῦ	ἰδίου	οἴκου	καλῶς	προϊστάμενον,	τέκνα	ἔχοντα	ἐν	ὑποταγῇ,	μετὰ
	–	nyumba	yake	vizuri	anayeisimamia	watoto	akiwa–na	katika	utii	kwa
	G3588	G2398	G3624	G2573	G4291	G5043	G2192	G1722	G5292	G3326

πάσης	σεμνότητος --
yote	heshima
G3956	G4587

Inampasa kuwasimamia vema watu wa nyumbani mwake mwenyewe, na watoto wake imewapasa kumtii kwa heshima zote.

5	εἰ	δέ	τις	τοῦ	ἰδίου	οἴκου	προστῆναι	οὐκ	οἶδεν,	πῶς
	kama	lakini	mtu–yeyote	–	nyumba	yake	kusimamia	ha–	jui	jinsi–gani
	G1487	G1161	G5100	G3588	G2398	G3624	G4291	G3756	G1492	G4459

ἐκκλησίας	Θεοῦ	ἐπιμελήσεται? --
kanisa	la–Mungu	atalitunza
G1577	G2316	G1959

Maana ikiwa mtu hajui kuwasimamia watu wa nyumbani mwake mwenyewe, atalileaje kanisa la Mungu?

6	μὴ	νεόφυτον,	ἵνα	μὴ	τυφωθεὶς,	εἰς	κρίμα	ἐμπέσῃ	τοῦ
	si	mwongofu–mpya	ili	asi–	jivune	katika	hukumu	aanguke	ya–
	G3361	G3504	G2443	G3361	G5187	G1519	G2917	G1706	G3588

διαβόλου.
ibilisi
G1228

Asiwe mwamini mpya, ili kwamba asije akajivuna na kuanguka katika hukumu kama yule mwovu.

7	δεῖ	δὲ	καὶ,	μαρτυρίαν	καλὴν	ἔχειν	ἀπὸ	τῶν	ἔξωθεν,	ἵνα	μὴ
	inapasa	lakini	pia	ushuhuda	mzuri	awe–na	kutoka	kwa–	walio–nje	ili	asi–
	G1163	G1161	G2532	G3141	G2570	G2192	G0575	G3588	G1855	G2443	G3361

εἰς	ὀνειδισμὸν	ἐμπέσῃ,	καὶ	παγίδα	τοῦ	διαβόλου.
katika	lawama	aanguke	na	mtego	wa–	ibilisi
G1519	G3680	G1706	G2532	G3803	G3588	G1228

Lazima pia awe na sifa njema kwa wote walioko nje, ili asije akaanguka kwenye aibu na mtego wa mwovu.

8	Διακόνους	ὡσαύτως,	σεμνούς,	μὴ	διλόγους,	μὴ	οἴνῳ	πολλῷ
	Mashemasi	vivyo–hivyo	wenye–heshima	si	wenye–ndimi–mbili	si	divai	nyingi
	G1249	G5615	G4586	G3361	G1351	G3361	G3631	G4183

προσέχοντας,	μὴ	αἰσχροκερδεῖς,	
wanaojishughulisha	si	wenye–tamaa–ya–fedha–chafu	
G4337	G3361	G0146	

Mashemasi, vilevile wanapaswa kuwa wenye kustahili heshima, wasiwe wenye kauli mbili. Wasitumie mvinyo kupita kiasi au kuwa na tamaa.

9	ἔχοντας	τὸ	μυστήριον	τῆς	πίστεως,	ἐν	καθαρᾷ	συνειδήσει.
	wakiishikilia	–	siri	ya–	imani	katika	safi	dhamiri
	G2192	G3588	G3466	G3588	G4102	G1722	G2513	G4893

Waweze kuitunza kwa dhamiri safi ile kweli ya imani iliyofunuliwa.

10	καὶ	οὗτοι	δὲ,	δοκιμαζέσθωσαν	πρῶτον;	εἶτα	διακονείτωσαν,	ἀνέγκλητοι
	na	hawa	lakini	wajaribiwe	kwanza	kisha	wahudumu	bila–lawama
	G2532	G3778	G1161	G1381	G4412	G1534	G1247	G0410

ὄντες.	
wakiwa	
G1510	

Wawe pia wamethibitishwa kwanza, halafu waweze kuhudumu kwa sababu hawana lawama.

11	γυναῖκας	ὡσαύτως	σεμνάς,	μὴ	διαβόλους,	νηφαλίους,	πιστὰς	ἐν
	wanawake	vivyo–hivyo	wenye–heshima	si	wasingiziaji	wenye–kiasi	waaminifu	katika
	G1135	G5615	G4586	G3361	G1228	G3524	G4103	G1722

πᾶσιν.	
yote	
G3956	

Wanawake vivyo hivyo wawe wenye heshima. Wasiwe wasingiziaji. Wawe na kiasi na waaminifu kwa mambo yote.

12	διάκονοι	ἔστωσαν	μιᾶς		γυναικὸς	ἄνδρες,	τέκνων	καλῶς
	mashemasi	wawe	wa–mke–mmoja		–	waume	wa–watoto	vizuri
	G1249	G1510	G1520		G1135	G0435	G5043	G2573

προϊστάμενοι	καὶ	τῶν	ἰδίων	οἴκων.
wanaosimamia	na	–	nyumba	zao
G4291	G2532	G3588	G2398	G3624

Mashemasi ni lazima wawe waume wa mke mmoja mmoja. Lazima waweze kuwasimamia vema watoto wao na wa nyumbani mwao.

13	οἱ	γὰρ	καλῶς	διακονήσαντες,		βαθμὸν	ἑαυτοῖς	καλὸν	περιποιοῦνται,
	–	kwa–maana	vizuri	waliohudumu		daraja	wenyewe	nzuri	wanajipatia
	G3588	G1063	G2573	G1247		G0898	G1438	G2570	G4046

καὶ	πολλὴν	παρρησίαν	ἐν	πίστει	τῇ	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
na	ujasiri	mkubwa	katika	imani	–	iliyo–katika	Kristo	Yesu
G2532	G4183	G3954	G1722	G4102	G3588	G1722	G5547	G2424

Kwa kuwa wale wanaotumika vizuri hupata msimamo mzuri na ujasiri mkubwa katika imani iliyo katika Kristo Yesu.

14	Ταῦτά	σοι	γράφω,	ἐλπίζων	ἐλθεῖν	πρὸς	σὲ	‹ἐν›	τάχει;
	Mambo–haya	kwako	naandika	nikiwa–na–tumaini	kuja	kwako	wewe	–	upesi
	G3778	G4771	G1125	G1679	G2064	G4314	G4771	G1722	G5034

Ninaandika mambo haya kwako, na ninatumaini kuja kwako hivi karibuni.

15	ἐὰν	δὲ	βραδύνω,	ἵνα	εἰδῇς	πῶς	δεῖ	ἐν	οἴκῳ	Θεοῦ
	lakini–ikiwa	lakini	ninakawia	ili	ujue	jinsi	inavyopasa	katika	nyumba	ya–Mungu
	G1437	G1161	G1019	G2443	G1492	G4459	G1163	G1722	G3624	G2316

ἀναστρέφεσθαι,	ἥτις	ἐστὶν	ἐκκλησία	Θεοῦ	ζῶντος,	στῦλος	καὶ	ἑδραίωμα
kuenenda	ambayo	ni	kanisa	la–Mungu	aliye–hai	nguzo	na	msingi
G0390	G3748	G1510	G1577	G2316	G2198	G4769	G2532	G1477

τῆς	ἀληθείας.
wa–	ukweli
G3588	G0225

Lakini ikiwa nitachelewa, ninaandika ili upate kujua namna ya kuenenda katika nyumba ya Mungu, ambalo ni kanisa la Mungu aliye hai, nguzo na msaada wa kweli.

16	καὶ	ὁμολογουμένως	μέγα	ἐστὶν	τὸ	τῆς	εὐσεβείας	μυστήριον:	Ὃς
	na	kukiri–wote	kubwa	ni	–	–	uchaji–Mungu	siri	Ambaye
	G2532	G3672	G3173	G1510	G3588	G3588	G2150	G3466	G3739

ἐφανερώθη	ἐν	σαρκί,	ἐδικαιώθη	ἐν	πνεύματι,	ὤφθη	ἀγγέλοις,
alidhihirishwa	katika	mwili	alihesabiwa–haki	katika	roho	alionekana	na–malaika
G5319	G1722	G4561	G1344	G1722	G4151	G3708	G0032

ἐκηρύχθη	ἐν	ἔθνεσιν,	ἐπιστεύθη	ἐν	κόσμῳ,	ἀνελήμφθη	ἐν
alihubiriwa	miongoni–mwa	mataifa	aliaminiwa	katika	ulimwengu	alipokewa–juu	katika
G2784	G1722	G1484	G4100	G1722	G2889	G0353	G1722

δόξῃ.
utukufu
G1391

Na haipingiki kwamba kweli ya Uungu uliyofunuliwa ni mkuu: “Alionekana katika mwili, akathibitishwa na Roho, akaonekana na malaika, akatangazwa miongoni mwa mataifa, akaaminiwa na ulimwengu, na akachukuliwa juu katika utukufu.”

Chapter 4

1	Τὸ	δὲ	πνεῦμα	ῥητῶς	λέγει,	ὅτι	ἐν	ὑστέροις	καιροῖς,
	–	Lakini	Roho	waziwazi	anasema	kwamba	katika	nyakati	za–baadaye
	G3588	G1161	G4151	G4490	G3004	G3754	G1722	G5306	G2540

ἀποστήσονταί	τινες	τῆς	πίστεως,	προσέχοντες	πνεύμασιν	πλάνοις,	καὶ
wataacha	wengine	–	imani	wakijishughulisha	roho	za–upotovu	na
G0868	G5100	G3588	G4102	G4337	G4151	G4108	G2532

διδασκαλίαις	δαιμονίων,
mafundisho	ya–mashetani
G1319	G1140

Sasa Roho anasema waziwazi kwamba katika nyakati zijazo baadhi ya watu wataiacha imani na kuwa makini kusikiliza roho zidanganyazo na mafundisho ya kipepo yatakayofundishwa

2	ἐν	ὑποκρίσει	ψευδολόγων,	κεκαυστηριασμένων	τὴν	ἰδίαν	συνείδησιν,
	kwa	unafiki	wa–waongo	walio–na–dhamiri–zilizochomwa	–	zao	–
	G1722	G5272	G5573	G2743	G3588	G2398	G4893

katika uongo na unafiki. Dhamiri zao zitabadilishwa.

3	κωλυόντων	γαμεῖν,	ἀπέχεσθαι	βρωμάτων	ἃ	ὁ	Θεὸς	ἔκτισεν	εἰς
	wakikataza	kuoa	kujiepusha	vyakula	ambavyo	–	Mungu	aliaumba	kwa
	G2967	G1060	G0568	G1033	G3739	G3588	G2316	G2936	G1519

μετάλημψιν,	μετὰ	εὐχαριστίας,	τοῖς	πιστοῖς,	καὶ	ἐπεγνωκόσι	τὴν	ἀλήθειαν.
kupokea	kwa	shukrani	na–	waaminio	na	wanaoufahamu	–	ukweli
G3336	G3326	G2169	G3588	G4103	G2532	G1921	G3588	G0225

Watawazuia kuoa na kupokea vyakula ambavyo Mungu aliviumba vitumiwe kwa shukrani miongoni mwao waaminio na wenye kuijua kweli.

4	ὅτι	πᾶν	κτίσμα	Θεοῦ	καλόν,	καὶ	οὐδὲν	ἀπόβλητον,	μετὰ
	kwa–sababu	kila	kiumbe	cha–Mungu	kizuri	na	hakuna	cha–kukataliwa	kwa
	G3754	G3956	G2938	G2316	G2570	G2532	G3762	G0579	G3326

εὐχαριστίας	λαμβανόμενον;
shukrani	kinapokewa
G2169	G2983

Kwa sababu kila kitu ambacho Mungu amekiumba ni chema. Hakuna ambacho tunapokea kwa shukrani kinastahili kukataliwa.

5	ἁγιάζεται	γὰρ	διὰ	λόγου	Θεοῦ	καὶ	ἐντεύξεως.
	kinatakaswa	kwa–maana	kwa	neno	la–Mungu	na	maombi
	G0037	G1063	G1223	G3056	G2316	G2532	G1783

Kwa sababu kinatakaswa kupitia neno la Mungu na kwa njia ya maombi.

6	Ταῦτα	ὑποτιθέμενος	τοῖς	ἀδελφοῖς,	καλὸς	ἔσῃ	διάκονος	Χριστοῦ
	Mambo–haya	ukiwakumbusha	–	ndugu	mzuri	utakuwa	mtumishi	wa–Kristo
	G3778	G5294	G3588	G0080	G2570	G1510	G1249	G5547

Ἰησοῦ,	ἐντρεφόμενος	τοῖς	λόγοις	τῆς	πίστεως,	καὶ	τῆς	καλῆς	διδασκαλίας
Yesu	ukilishwa	kwa–	maneno	ya–	imani	na	–	mema	mafundisho
G2424	G1789	G3588	G3056	G3588	G4102	G2532	G3588	G2570	G1319

ᾗ	παρηκολούθηκας.
ambayo	umeyafuata
G3739	G3877

Kama utayaweka mambo haya mbele ya ndugu, utakuwa mtumishi mzuri wa Yesu Kristo. Kwa sababu umestawishwa kwa maneno ya imani na kwa mafundisho mazuri ambayo umeyafuata.

7	τοὺς	δὲ	βεβήλους	καὶ	γραώδεις	μύθους	παραιτοῦ;	γύμναζε	δὲ
	–	Lakini	najisi	na	za–kikongwe	hadithi	zikatae	jizoeze	lakini
	G3588	G1161	G0952	G2532	G1126	G3454	G3868	G1128	G1161

σεαυτὸν	πρὸς	εὐσέβειαν;	
wewe–mwenyewe	kwa	uchaji–Mungu	
G4572	G4314	G2150	

Lakini zikatae hadithi za kidunia ambazo zinapendwa na wanawake wazee. Badala yake, jifunze mwenyewe katika utaua.

8	ἡ	γὰρ	σωματικὴ	γυμνασία,	πρὸς	ὀλίγον	ἐστὶν	ὠφέλιμος,	ἡ	δὲ	
	–	kwa–maana	ya–kimwili	mazoezi	kwa	kidogo	yanafaa	–	–	Lakini	
	G3588	G1063	G4984	G1129	G4314	G3641	G1510	G5624	G3588	G1161	

εὐσέβεια	πρὸς	πάντα	ὠφέλιμός	ἐστιν,	ἐπαγγελίαν	ἔχουσα	ζωῆς	τῆς	νῦν,	
uchaji–Mungu	kwa	yote	unafaa	–	ahadi	ukiwa–na	ya–uzima	–	sasa	
G2150	G4314	G3956	G5624	G1510	G1860	G2192	G2222	G3588	G3568	

καὶ	τῆς	μελλούσης.
na	–	ujao
G2532	G3588	G3195

Kwa maana mazoezi ya mwili yafaa kidogo, bali utauwa wafaa sana kwa mambo yote. Hutunza ahadi kwa maisha ya sasa na yale yajayo.

9	πιστὸς	ὁ	λόγος,	καὶ	πάσης	ἀποδοχῆς	ἄξιος.
	la–kuamini	–	neno	na	ya–kila	kukubaliwa	linastahili
	G4103	G3588	G3056	G2532	G3956	G0594	G0514

Ujumbe huu ni wakuaminiwa na unastahili kukubaliwa kabisa.

10	εἰς	τοῦτο	γὰρ	κοπιῶμεν	καὶ	ἀγωνιζόμεθα,	ὅτι	ἠλπίκαμεν
	kwa	hili	kwa–maana	tunajitahidi	na	tunajitahidi	kwa–sababu	tumetumaini
	G1519	G3778	G1063	G2872	G2532	G0075	G3754	G1679

ἐπὶ	Θεῷ	ζῶντι,	ὅς	ἐστιν	Σωτὴρ	πάντων	ἀνθρώπων,	μάλιστα	πιστῶν.
katika	Mungu	aliye–hai	ambaye	ni	Mwokozi	wa–wote	wanadamu	hasa	waaminio
G1909	G2316	G2198	G3739	G1510	G4990	G3956	G0444	G3122	G4103

Kwa kuwa ni kwa sababu hii tunataabika na kufanya kazi kwa bidii sana. Kwa kuwa tunao ujasiri katika Mungu aliye hai, ambaye ni Mwokozi wa watu wote, lakini hasa kwa waaminio.

11	Παράγγελλε	ταῦτα	καὶ	δίδασκε.
	Agiza	haya	na	ufundishe
	G3853	G3778	G2532	G1321

Uyaseme na kuyafundisha mambo haya.

12	μηδείς	σου	τῆς	νεότητος	καταφρονείτω,	ἀλλὰ	τύπος	γίνου	τῶν
	mtu–yeyote	ujana	–	wako	asidharau	bali	kielelezo	uwe	kwa–
	G3367	G4771	G3588	G3503	G2706	G0235	G5179	G1096	G3588

πιστῶν,	ἐν	λόγῳ,	ἐν	ἀναστροφῇ,	ἐν	ἀγάπῃ,	ἐν	πίστει,	ἐν	ἁγνείᾳ.
waaminio	katika	neno	katika	mwenendo	katika	upendo	katika	imani	katika	usafi
G4103	G1722	G3056	G1722	G0391	G1722	G0026	G1722	G4102	G1722	G0047

Mtu yeyote asiudharau ujana wako. Badala yake, uwe mfano kwa wote waaminio, katika usemi, mwenendo, upendo, uaminifu, na usafi.

13	ἕως	ἔρχομαι,	πρόσεχε	τῇ	ἀναγνώσει,	τῇ	παρακλήσει,	τῇ	διδασκαλίᾳ.
	mpaka	nije	jitolee	kwa–	kusoma	kwa–	kuonya	kwa–	kufundisha
	G2193	G2064	G4337	G3588	G0320	G3588	G3874	G3588	G1319

Mpaka nitakapokuja, dumu katika kusoma, katika kuonya, na katika kufundisha.

14	μὴ	ἀμέλει	τοῦ	ἐν	σοὶ	χαρίσματος,	ὃ	ἐδόθη	σοι	διὰ
	usi–	puuze	–	ndani	yako	karama	ambayo	ulipewa	wewe	kwa
	G3361	G0272	G3588	G1722	G4771	G5486	G3739	G1325	G4771	G1223

προφητείας,	μετὰ	ἐπιθέσεως	τῶν	χειρῶν	τοῦ	πρεσβυτερίου.	
unabii	pamoja–na	kuwekwa	kwa–	mikono	ya–	wazee	
G4394	G3326	G1936	G3588	G5495	G3588	G4244	

Usiipuuze karama iliyomo ndani yako, ambayo ulipewa kupitia unabii, kwa kuwekewa mikono na wazee.

15 ταῦτα μελέτα; ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν.
mambo–haya fikiria katika mambo–haya uwe ili maendeleo yako – yaonekane yawe kwa–wote
G3778 G3191 G1722 G3778 G1510 G2443 G4771 G3588 G4297 G5318 G1510 G3956

Uyajali mambo haya. Ishi katika hayo ili kukua kwako kuwe dhahiri kwa watu wote. Zingatia sana mwenendo wako na mafundisho.

16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. ἐπίμενε αὐτοῖς, τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.
jihadhari wewe–mwenyewe na – mafundisho endelea ndani–yake hili kwa–maana ukifanya na wewe–mwenyewe utajiokoa na – wanaokusikia wewe
G1907 G4572 G2532 G3588 G1319 G1961 G0846 G3778 G1063 G4160 G2532 G4572 G4982 G2532 G3588 G0191 G4771

Dumu katika mambo haya. Maana kwa kufanya hivyo utajiokoa mwenyewe na wale wanaokusikiliza.

Chapter 5

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα; νεωτέρους ὡς ἀδελφούς;
Mzee usi– mkemee bali msihi kama baba vijana kama ndugu
G4245 G3361 G1969 G0235 G3870 G5613 G3962 G3501 G5613 G0080

Usimkemee mwanamume mzee. Bali mtiye moyo kama baba yako. Uwatiye moyo vijana wa kiume kana kwamba ni ndugu zako.

2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας; νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.
wake–zake kama mama vijana–wa–kike kama dada katika yote usafi
G4245 G5613 G3384 G3501 G5613 G0079 G1722 G3956 G0047

Uwatiye moyo wanawake wazee kama mama zako, na wanawake vijana kama dada zako kwa usafi wote.

3 Χήρας τίμα, τὰς ὄντως χήρας;
Wajane waheshimu – kweli wajane
G5503 G5091 G3588 G3689 G5503

Waheshimu wajane, wale walio wajane kweli kweli.

4 εἰ δέ τις χήρα, τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις; τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
kama lakini mjane–yeyote – watoto au wajukuu ana wajifunze kwanza nyumba yao kuheshimu na malipo kurudisha kwa– wazazi hili kwa–maana ni linakubalika mbele–ya – Mungu
G1487 G1161 G5100 G5503 G5043 G2228 G1549 G2192 G3129 G4412 G3588 G2398 G3624 G2151 G2532 G0287 G0591 G3588 G4269 G3778 G1063 G1510 G0587 G1799 G3588 G2316

Lakini kama mjane ana watoto au wajukuu, waache kwanza wajifunze kuonesha heshima kwa watu wa nyumbani mwao wenyewe. Waache wawalipe wazazi wao mema, kwa kuwa hii inapendeza mbele za Mungu.

5	ἡ	δὲ	ὄντως	χήρα,	καὶ	μεμονωμένη,		ἤλπικεν	ἐπὶ	(τὸν)	Θεὸν,
	–	Lakini	kweli	mjane	na	aliyeachwa–peke–yake		ametumaini	katika	–	Mungu
	G3588	G1161	G3689	G5503	G2532	G3443		G1679	G1909	G3588	G2316

καὶ	προσμένει	ταῖς	δεήσεσιν,	καὶ	ταῖς	προσευχαῖς	νυκτὸς	καὶ	ἡμέρας.
na	anadumu	katika–	maombi	na	–	sala	usiku	na	mchana
G2532	G4357	G3588	G1162	G2532	G3588	G4335	G3571	G2532	G2250

Lakini mjane kweli kweli ni yule aliyeachwa peke yake. Naye huweka tegemeo lake kwa Mungu. Siku zote hudumu katika sala na maombi usiku na mchana.

6	ἡ	δὲ	σπαταλῶσα,	ζῶσα	τέθνηκεν.
	–	Lakini	anayejifurahisha	akiwa–hai	amekufa
	G3588	G1161	G4684	G2198	G2348

Hata hivyo, mwanamke yule aishiye kwa anasa amekufa, ingawaje yu hai.

7	καὶ	ταῦτα	παράγγελλε,	ἵνα	ἀνεπίλημπτοι	ὦσιν.
	na	mambo–haya	agiza	ili	bila–lawama	wawe
	G2532	G3778	G3853	G2443	G0423	G1510

Na uyahubiri haya mambo ili kwamba wasiwe na lawama.

8	εἰ	δέ	τις	τῶν	ἰδίων,	καὶ	μάλιστα	οἰκείων,	οὐ	προνοεῖ,	τὴν
	kama	lakini	mtu–yeyote	–	jamaa	zake	na–hasa	wa–nyumba	ha–	tunzi	–
	G1487	G1161	G5100	G3588	G2398	G2532	G3122	G3609	G3756	G4306	G3588

πίστιν	ἤρνηται,	καὶ	ἔστιν	ἀπίστου	χείρων.
imani	ameikana	na	ni	asiyeamini	mbaya–kuliko
G4102	G0720	G2532	G1510	G0571	G5501

Ila kama mtu asipowatunza ndugu zake, hususani wale walioko nyumbani mwake, ameikana imani na ni mmbaya kuliko mtu asiye amini.

9	Χήρα	καταλεγέσθω	μὴ	ἔλαττον	ἐτῶν	ἑξήκοντα,	γεγονυῖα	ἑνὸς
	Mjane	aandikishwe	asiye–chini–ya	–	miaka	sitini	aliyekuwa	wa–mme–mmoja
	G5503	G2639	G3361	G1640	G2094	G1835	G1096	G1520

ἀνδρὸς	γυνή,
–	mke
G0435	G1135

Basi mwanamke aandikishwe kwenye orodha kama mjane akiwa na umri usiopungua miaka sitini, na ni mke wa mume mmoja.

10	ἐν	ἔργοις	καλοῖς	μαρτυρουμένη:	εἰ	ἐτεκνοτρόφησεν,		εἰ			
	katika	matendo	mema	anayeshuhudiwa	kama	aliwalea		kama			
	G1722	G2041	G2570	G3140	G1487	G5044		G1487			

ἐξενοδόχησεν,	εἰ	ἁγίων	πόδας	ἔνιψεν,	εἰ	θλιβομένοις	ἐπήρκεσεν,	
aliwapokea–wageni	kama	wa–watakatifu	miguu	aliosha	kama	wanaoteseka	aliwasaidia	
G3580	G1487	G0040	G4228	G3538	G1487	G2346	G1884	

εἰ	παντὶ	ἔργῳ	ἀγαθῷ	ἐπηκολούθησεν.
kama	kila	tendo	jema	alifuata
G1487	G3956	G2041	G0018	G1872

Lazima awe amejulikana kwa matendo mema, ikiwa ni kwamba amewajali watoto, au ameshakuwa mkarimu kwa wageni, au ameosha miguu ya waaminio, au alimesaidia ambao wamekuwa wakiteswa, au alijitoa kwa kazi yeyote njema.

11	νεωτέρας	δὲ	χήρας	παραιτοῦ;	ὅταν	γὰρ	
	vijana–wa–kike	lakini	wajane	wakatae	wakati	kwa–maana	
	G3501	G1161	G5503	G3868	G3752	G1063	

καταστρηνιάσωσιν	τοῦ	Χριστοῦ,	γαμεῖν	θέλουσιν,	
wamepindana–na–Kristo–kwa–tamaa	–	–	kuolewa	wanataka	
G2691	G3588	G5547	G1060	G2309	

Lakini kwa wale wajane vijana, kataa kuwaandikisha kwenye orodha ya wajane. Kwa kuwa wakiingia kwenye matamanio ya kimwili dhidi ya Kristo, wanataka kuolewa.

12	ἔχουσαι	κρίμα	ὅτι	τὴν	πρώτην	πίστιν	ἠθέτησαν.
	wakiwa–na	hukumu	kwa–sababu	–	ya–kwanza	imani	wameikataa
	G2192	G2917	G3754	G3588	G4413	G4102	G0114

Kwa njia hii huingia kwenye hatia kwa kuwa huvunja kujitoa kwao kwa awali.

13	ἅμα	δὲ	καὶ	ἀργαὶ	μανθάνουσιν,	περιερχόμεναι	τὰς	οἰκίας;	οὐ
	wakati–huo–huo	lakini	pia	wavivu	wanajifunza	wakizunguka	–	nyumba	si
	G0260	G1161	G2532	G0692	G3129	G4022	G3588	G3614	G3756

μόνον	δὲ	ἀργαί,	ἀλλὰ	καὶ	φλύαροι	καὶ	περίεργοι,	λαλοῦσαι	τὰ
tu	lakini	wavivu	bali	pia	wapuuzi	na	wajishughulisho	wakisema	–
G3440	G1161	G0692	G0235	G2532	G5397	G2532	G4021	G2980	G3588

μὴ	δέοντα.	
yasi–	yofaa	
G3361	G1163	

Na pia huingia kwenye mazoea ya uvivu. Wao huzunguka nyumba kwa nyumba. Si tu kwamba ni wavivu, bali pia huwa wasengenyaji na na wenye kuingilia mambo ya wengine. Wao husema mambo wasiyopaswa kuyasema.

14	βούλομαι	οὖν	νεωτέρας	γαμεῖν,	τεκνογονεῖν,	οἰκοδεσποτεῖν,	μηδεμίαν
	basi–nataka	sasa	vijana–wa–kike	waolewe	wazae	wasimamie–nyumba	mtu–yeyote
	G1014	G3767	G3501	G1060	G5041	G3616	G3367

ἀφορμὴν	διδόναι	τῷ	ἀντικειμένῳ	λοιδορίας	χάριν.	
sababu	wasimpe	–	mpinzani	ya–matusi	kwa–sababu	
G0874	G1325	G3588	G0480	G3059	G5484	

Kwa hiyo mimi nataka wanawake vijana waolewe, wazae watoto, wasimamie nyumba zao, ili kutokumpa adui nafasi ya kutushitaki kwa kufanya dhambi.

15	ἤδη	γάρ	τινες	ἐξετράπησαν	ὀπίσω	τοῦ	Σατανᾶ.
	tayari	kwa–maana	wengine	wamepotea	kumfuata	–	Shetani
	G2235	G1063	G5100	G1624	G3694	G3588	G4567

Kwa sababu baadhi yao wameshamgeukia Shetani.

16	εἴ	τις	πιστὴ	ἔχει	χήρας,	ἐπαρκείτω	αὐταῖς,	καὶ	μὴ	βαρείσθω
	kama	mtu–yeyote	mwaminio	ana	wajane	awasaidie	wao	na	lisi–	lemeshwe
	G1487	G5100	G4103	G2192	G5503	G1884	G0846	G2532	G3361	G0916

ἡ	ἐκκλησία,	ἵνα	ταῖς	ὄντως	χήραις	ἐπαρκέσῃ.	
–	kanisa	ili	–	kweli	wajane	liwasaidie	
G3588	G1577	G2443	G3588	G3689	G5503	G1884	

Kama mwanamke yeyote aaminiye ana wajane, basi na awasaidie, ili kanisa lisilemewe, ili liweze kuwasaidia wale walio wajane kweli kweli.

17	Οἱ	καλῶς	προεστῶτες	πρεσβύτεροι,	διπλῆς	τιμῆς	ἀξιούσθωσαν,	
	–	Vizuri	wanaoongoza	wazee	maradufu	heshima	wahesabiwe–kustahili	
	G3588	G2573	G4291	G4245	G1362	G5092	G0515	

μάλιστα	οἱ	κοπιῶντες	ἐν	λόγῳ	καὶ	διδασκαλίᾳ.	
hasa	–	wanaojitahidi	katika	neno	na	mafundisho	
G3122	G3588	G2872	G1722	G3056	G2532	G1319	

Basi wazee wale watawalao vyema wahesabiwe kuwa wamestahili heshima maradufu, hasa wale wanaojishughulisha na kufundisha neno la Mungu.

18	λέγει	γὰρ	ἡ	γραφή,	Βοῦν	ἀλοῶντα	οὐ	φιμώσεις,	καί,
	inasema	kwa–maana	–	Maandiko	Ng'ombe	apuraaye	usi–	mfunge–kinywa	na
	G3004	G1063	G3588	G1124	G1016	G0248	G3756	G5392	G2532

Ἄξιος	ὁ	ἐργάτης	τοῦ	μισθοῦ	αὐτοῦ.
Anastahili	–	mfanyakazi	–	ujira	wake
G0514	G3588	G2040	G3588	G3408	G0846

Kwa kuwa maandiko yanasema, “Usimfumbe ng'ombe kinywa apulapo nafaka,” na “Mfanya kazi anastahili mshahara wake.”

19	κατὰ	πρεσβυτέρου	κατηγορίαν,	μὴ	παραδέχου,	ἐκτὸς	εἰ	μὴ	ἐπὶ
	dhidi–ya	mzee	mashtaka	usi–	pokee	isipokuwa	kama	si	kwa
	G2596	G4245	G2724	G3361	G3858	G1622	G1487	G3361	G1909

δύο	ἢ	τριῶν	μαρτύρων.
wawili	au	watatu	mashahidi
G1417	G2228	G5140	G3144

Usipokee mashitaka dhidi ya mzee isipokuwa kuna mashahidi wawili au watatu.

20	Τοὺς	(δὲ)	ἁμαρτάνοντας	ἐνώπιον,	πάντων	ἔλεγχε,	ἵνα	καὶ	οἱ
	–	Lakini	wanaotenda–dhambi	mbele–ya	wote	wakemee	ili	pia	–
	G3588	G1161	G0264	G1799	G3956	G1651	G2443	G2532	G3588

λοιποὶ,	φόβον	ἔχωσιν.
wengine	hofu	wawe–na
G3062	G5401	G2192

Waonye wakosaji mbele ya watu wote ili wengine waliobaki labda wataogopa.

21	διαμαρτύρομαι	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	καὶ	τῶν	ἐκλεκτῶν
	nakuamuru	mbele–ya	–	Mungu	na	Kristo	Yesu	na	–	malaika
	G1263	G1799	G3588	G2316	G2532	G5547	G2424	G2532	G3588	G1588

ἀγγέλων,	ἵνα	ταῦτα	φυλάξῃς,	χωρὶς	προκρίματος,	μηδὲν	ποιῶν	κατὰ	
wateule	ili	mambo–haya	uyashike	bila	upendeleo	chochote	ukifanya	kwa	
G0032	G2443	G3778	G5442	G5565	G4299	G3367	G4160	G2596	

πρόσκλισιν.
ubaguzi
G4346

Nakuagiza kwa dhati mbele ya Mungu, na mbele ya Kristo Yesu, na malaika wateule, kwamba uzitunze maagizo haya bila ubaguzi wowote, na kwamba usifanye jambo lolote kwa upendeleo.

22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις;
Mikono haraka mtu–yeyote usimwekee wala ushirikiane dhambi za–wengine
G5495 G5030 G3367 G2007 G3366 G2841 G0266 G0245

σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
wewe–mwenyewe safi jilinde
G4572 G0053 G5083

Usimwekee mtu yeyote mikono haraka. Usishiriki dhambi ya mtu mwingine. Yakupasa kujitunza mwenyewe uwe usafi.

23 Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχον, καὶ
Usi– nywe–maji–tu bali divai kidogo tumia kwa–sababu–ya – tumbo lako
G3371 G5202 G0235 G3631 G3641 G5530 G1223 G3588 G4751 G2532

τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας
na – mara–kwa–mara magonjwa
G3588 G4437 G4771 G0769

Hakupasi kunywa maji pekee. Badala yake, unywe mvinyo kidogo kwa ajili ya tumbo na magonjwa yako ya mara kwa mara.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς
Za–watu–wengine – – dhambi za–wazi ni zinazoongoza kwa
G5100 G0444 G3588 G0266 G4271 G1510 G4254 G1519

κρίσιν; τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.
hukumu za–wengine lakini pia zinafuata
G2920 G5100 G1161 G2532 G1872

Dhambi za baadhi ya watu hujulikana kwa uwazi, na huwatangulia hukumuni. Lakini baadhi ya dhambi hufuata baadaye.

25 ὡσαύτως καὶ, τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως
vivyo–hivyo pia – matendo – mema ya–wazi na – vinginevyo
G5615 G2532 G3588 G2041 G3588 G2570 G4271 G2532 G3588 G0247

ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύνανται.
yaliyo kufichwa ya– wezi
G2192 G2928 G3756 G1410

Vivyo hivyo, baadhi ya kazi njema hujulikana kwa uwazi, lakini hata zingine hazitafichika.

Chapter 6

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς
Wote walio chini–ya nira watumwa – mabwana zao ya–kila heshima
G3745 G1510 G5259 G2218 G1401 G3588 G2398 G1203 G3956 G5092

ἀξίους, ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία
wanastahili wawahesabie ili li–si– – jina la– Mungu na – mafundisho
G0514 G2233 G2443 G3361 G3588 G3686 G3588 G2316 G2532 G3588 G1319

βλασφημῆται.
tukanwe
G0987

Wale wote walio chini ya nira kama watumwa wawachukulie mabwana zao kama wenye heshima zote, wanatakiwa kufanya hivyo ili jina la Mungu na mafundisho yasitukanwe.

2	οἱ	δὲ	πιστοὺς	ἔχοντες	δεσπότας,	μὴ	καταφρονείτωσαν,	ὅτι	
	–	Lakini	waaminio	walio–na–	mabwana	wasi–	wadharau	kwa–sababu	
	G3588	G1161	G4103	G2192	G1203	G3361	G2706	G3754	

	ἀδελφοί	εἰσιν;	ἀλλὰ	μᾶλλον	δουλευέτωσαν,	ὅτι	πιστοί	εἰσιν,	καὶ
	ndugu	ni	bali	zaidi	wawahudumie	kwa–sababu	waaminio	ni	na
	G0080	G1510	G0235	G3123	G1398	G3754	G4103	G1510	G2532

	ἀγαπητοὶ,	οἱ	τῆς	εὐεργεσίας,	ἀντιλαμβανόμενοι.	Ταῦτα	δίδασκε	καὶ	
	wapendwa	–	–	wema	wanaopokea	Mambo–haya	fundisha	na	
	G0027	G3588	G3588	G2108	G0482	G3778	G1321	G2532	

	παρακάλει.
	himiza
	G3870

Watumwa wenye mabwana waaminio wasiwadharau kwa sababu wao ni ndugu. Badala yake, wawatumikie zaidi. Kwa sababu mabwana wanaosaidiwa kazi zao ni waamini na wanapendwa. Fundisha na kuyatangaza mambo haya.

3	εἴ	τις	ἑτεροδιδασκαλεῖ,		καὶ	μὴ	προσέρχεται	ὑγιαίνουσιν
	kama	mtu–yeyote	anafundisha–mafundisho–mengine		na	haku–	baliane	yenye–afya
	G1487	G5100	G2085		G2532	G3361	G4334	G5198

	λόγοις,	τοῖς	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	καὶ	τῇ
	maneno	–	ya–	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	na	–
	G3056	G3588	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G2532	G3588

	κατ’	εὐσέβειαν	διδασκαλίᾳ,
	kulingana–na	uchaji–Mungu	mafundisho
	G2596	G2150	G1319

Iwapo mtu fulani anafundisha kwa upotovu na hayapokei maelekezo yetu yenye kuaminika, ambayo ni maneno ya Bwana wetu Yesu Kristo, iwapo hawalikubali fundisho liongozalo kwenye utauwa.

4	τετύφωται,	μηδὲν	ἐπιστάμενος,	ἀλλὰ	νοσῶν	περὶ	ζητήσεις	καὶ	
	amejivuna	haelewi–chochote	–	bali	ana–ugonjwa	kuhusu	maswali	na	
	G5187	G3367	G1987	G0235	G3552	G4012	G2214	G2532	

	λογομαχίας,	ἐξ	ὧν	γίνεται	φθόνος,	ἔρις,	βλασφημίαι,	ὑπόνοιαι	
	ugomvi–wa–maneno	kutoka	ambazo	huletwa	wivu	ugomvi	matukano	mashaka	
	G3055	G1537	G3739	G1096	G5355	G2054	G0988	G5283	

	πονηραί,
	mabaya
	G4190

Mtu huyo anajivuna na hajui chochote. Badala yake, ana vurugu na mabishano juu ya maneno. Maneno haya huzaa wivu, ugomvi, matukano, shuku mbaya,

5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ
mizozo-ya-daima wa-watu-walio-na-akili-zilizoharibika – – akili na
G3859 G1311 G0444 G3588 G3563 G2532

ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν.
walionyimwa – ukweli wakidhani faida kuwa – uchaji-Mungu
G0650 G3588 G0225 G3543 G4200 G1510 G3588 G2150

<Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων>
Jiepushe na – hao
G0868 G0575 G3588 G5108

na vurugu za mara kwa mara kati ya watu wenye akili zilizoharibika. Wanaiacha kweli. Wanafikiri kwamba utauwa ni njia ya kuwa matajiri”

6 ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας.
ni lakini faida kubwa – uchaji-Mungu pamoja-na kuridhika
G1510 G1161 G4200 G3173 G3588 G2150 G3326 G0841

Sasa utauwa na kuridhika ni faida kubwa.

7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν
chochote kwa-maana tukuleta katika – ulimwengu wazi wala kutoa
G3762 G1063 G1533 G1519 G3588 G2889 G3754 G3761 G1627

τι δυνάμεθα.
chochote hatuwezi
G5100 G1410

Kwa maana hatukuja na chochote duniani. Wala hatuwezi kuchukua chochote kutoka duniani.

8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.
tukiwa-na lakini chakula na mavazi kwa-haya tutaridhika
G2192 G1161 G1305 G2532 G4629 G3778 G0714

Badala yake, tutosheke na chakula na mavazi.

9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν, καὶ παγίδα,
– Lakini wanataka kutajirika wanaanguka katika jaribu na mtego
G3588 G1161 G1014 G4147 G1706 G1519 G3986 G2532 G3803

καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς
na tamaa nyingi za-kipumbavu na za-kudhuru ambazo zinawazamisha –
G2532 G1939 G4183 G0453 G2532 G0983 G3748 G1036 G3588

ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
wanadamu katika maangamizi na uharibifu
G0444 G1519 G3639 G2532 G0684

Sasa hao watakao kuwa na mali huanguka katika majaribu, katika mtego. Huanguka katika upumbavu mwingi na tamaa mbaya, na katika kitu chochote kinachowafanya watu wazame katika maangamizi na uharibifu.

10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες
mzizi kwa-maana wa-maovu yote – ni – kupenda-fedha ambayo wengine
G4491 G1063 G3956 G3588 G2556 G1510 G3588 G5365 G3739 G5100

ὀρεγόμενοι, ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν
wakiitamani wamepotea kutoka – imani na wenyewe wamejichoma
G3713 G0635 G0575 G3588 G4102 G2532 G1438 G4044

ὀδύναις πολλαῖς.
maumivu mengi
G3601 G4183

Kwa kuwa kupenda fedha ni chanzo cha aina zote za uovu. Watu ambao hutamani hiyo, wamepotoshwa mbali na imani na wamejichoma wenyewe kwa huzuni nyingi.

11	Σὺ	δέ,	ὦ	ἄνθρωπε	Θεοῦ,	ταῦτα	φεῦγε;	δίωκε	δὲ
	Wewe	lakini	ee	mtu	wa–Mungu	mambo–haya	yakimbie	fuata	lakini
	G4771	G1161	G5599	G0444	G2316	G3778	G5343	G1377	G1161

δικαιοσύνην,	εὐσέβειαν,	πίστιν,	ἀγάπην,	ὑπομονήν,	πραϋπαθίαν.	
haki	uchaji–Mungu	imani	upendo	uvumilivu	upole	
G1343	G2150	G4102	G0026	G5281	G4240	

Lakini wewe mtu wa Mungu, yakimbie mambo hayo. Fuata haki, utauwa, uaminifu, upendo, usitahimilivu, na upole.

12	ἀγωνίζου	τὸν	καλὸν	ἀγῶνα	τῆς	πίστεως.	ἐπιλαβοῦ	τῆς	αἰωνίου	ζωῆς,
	pigana	–	nzuri	vita	ya–	imani	shika	–	wa–milele	uzima
	G0075	G3588	G2570	G0073	G3588	G4102	G1949	G3588	G0166	G2222

εἰς	ἣν	ἐκλήθης,	καὶ	ὡμολόγησας	τὴν	καλὴν	ὁμολογίαν	ἐνώπιον	πολλῶν
ambao	–	uliitwa	na	ukakiri	–	nzuri	kukiri	mbele–ya	wengi
G1519	G3739	G2564	G2532	G3670	G3588	G2570	G3671	G1799	G4183

μαρτύρων.
mashahidi
G3144

Piga vita vizuri vya imani. Shikilia uzima wa milele ulioitiwa. Ilikuwa ni kwa sababu hii kwamba ulitoa ushuhuda mbele ya mashahidi wengi kwa kile kilicho chema.

13	παραγγέλλω	‹σοι›	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ,	τοῦ	ζωογονοῦντος	τὰ	πάντα,	καὶ
	nakuamuru	wewe	mbele–ya	–	Mungu	–	anayehuisha	–	vyote	na
	G3853	G4771	G1799	G3588	G2316	G3588	G2225	G3588	G3956	G2532

Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	τοῦ	μαρτυρήσαντος	ἐπὶ	Ποντίου	Πιλάτου	τὴν	καλὴν	
Kristo	Yesu	–	aliyekiri	mbele–ya	Pontio	Pilato	–	nzuri	
G5547	G2424	G3588	G3140	G1909	G4194	G4091	G3588	G2570	

ὁμολογίαν,
kukiri
G3671

Nakupa amri hii mbele za Mungu, anayesababisha vitu vyote kuishi, na mbele ya Yesu Kristo, aliyenena iliyo kweli kwa Pontio Pilato:

14	τηρῆσαί	σε	τὴν	ἐντολὴν	ἄσπιλον	ἀνεπίλημπτον,	μέχρι	τῆς	ἐπιφανείας	τοῦ
	kulishika	wewe	–	amri	bila–doa	bila–lawama	mpaka	–	kuja	kwa–
	G5083	G4771	G3588	G1785	G0784	G0423	G3360	G3588	G2015	G3588

Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ;
Bwana	wetu	Yesu	Kristo
G2962	G1473	G2424	G5547

itunze amri kwa ukamilifu, pasipo mashaka, hadi ujio wa Bwana wetu Yesu Kristo.

15	ἣν	καιροῖς	ἰδίοις	δείξει	ὁ	μακάριος	καὶ	μόνος	Δυνάστης,
	ambayo	kwa–wakati	wake	ataonyesha	–	mbarikiwa	na	peke–yake	Mtawala
	G3739	G2540	G2398	G1166	G3588	G3107	G2532	G3441	G1413

ὁ	Βασιλεὺς	τῶν	βασιλευόντων,	καὶ	Κύριος	τῶν	κυριευόντων;	
–	Mfalme	wa–	wafalme	na	Bwana	wa–	mabwana	
G3588	G0935	G3588	G0936	G2532	G2962	G3588	G2961	

Mungu atadhihirisha ujio wake kwa wakati sahihi- Mungu, Mbarikiwa, nguvu pekee, Mfalme anayetawala, Bwana anayeongoza.

16	ὁ	μόνος	ἔχων	ἀθανασίαν,	φῶς	οἰκῶν	ἀπρόσιτον,	ὃν	εἶδεν	
	–	peke–yake	aliye–na	kutokufa	nuru	anayeishi	isiyokaribiwa	ambaye	alimuona	
	G3588	G3441	G2192	G0110	G5457	G3611	G0676	G3739	G3708	

	οὐδεὶς	ἀνθρώπων,	οὐδὲ	ἰδεῖν	δύναται;	ᾧ	τιμὴ,	καὶ	κράτος	αἰώνιον.
	mtu–yeyote	wa–wanadamu	wala	kuona	anaweza	kwake	heshima	na	nguvu	ya–milele
	G3762	G0444	G3761	G3708	G1410	G3739	G5092	G2532	G2904	G0166

	ἀμήν.	
	Amina	
	G0281	

Peke yake anaishi milele na akaaye katika mwanga usiokaribiriwa. Hakuna mtu awezaye kumwona wala awezaye kumtazama. Kwake iwe heshima na uweza wa milele. Amina.

17	Τοῖς	πλουσίοις	ἐν	τῷ	νῦν	αἰῶνι,	παράγγελλε	μὴ	ὑψηλοφρονεῖν,	
	Kwa–	matajiri	katika	–	sasa	ulimwengu	waagize	wasi–	jivune	
	G3588	G4145	G1722	G3588	G3568	G0165	G3853	G3361	G5309	

	μηδὲ	ἠλπικέναι	ἐπὶ	πλούτου	ἀδηλότητι;	ἀλλ’	ἐπὶ	Θεῷ,	τῷ	παρέχοντι
	wala	kutumaini	katika	utajiri	usio–na–uhakika	bali	katika	Mungu	–	anayetupatia
	G3366	G1679	G1909	G4149	G0083	G0235	G1909	G2316	G3588	G3930

	ἡμῖν	πάντα	πλουσίως	εἰς	ἀπόλαυσιν;
	sisi	vyote	kwa–wingi	kwa	kufurahia
	G1473	G3956	G4146	G1519	G0619

Waambie matajiri katika ulimwengu huu wasijivune, na wasitumaini katika utajiri, ambao siyo wa uhakika. Badala yake, wanapaswa kumtumaini Mungu. Ambaye hutupatia utajiri wote wa kweli ili tufurahie.

18	ἀγαθοεργεῖν,	πλουτεῖν	ἐν	ἔργοις	καλοῖς,	εὐμεταδότους	εἶναι,	κοινωνικούς,
	kutenda–mema	kutajirika	katika	matendo	mema	wenye–ukarimu	kuwa	wenye–kushiriki
	G0014	G4147	G1722	G2041	G2570	G2130	G1510	G2843

Waambie watende mema, watajirike katika kazi njema, wawe wakarimu, na utayari wa kutoa.

19	ἀποθησαυρίζοντας	ἑαυτοῖς	θεμέλιον	καλὸν,	εἰς	τὸ	μέλλον,	ἵνα	ἐπιλάβωνται
	wakijiwekea	wenyewe	msingi	mzuri	kwa	–	ujao	ili	washike
	G0597	G1438	G2310	G2570	G1519	G3588	G3195	G2443	G1949

	τῆς	ὄντως	ζωῆς.
	–	kweli	uzima
	G3588	G3689	G2222

Katika njia hiyo watajiwekea msingi mzuri kwa mambo yajayo, ili kwamba waweze kushika maisha halisi.

20	Ὦ	Τιμόθεε,	τὴν	παραθήκην	φύλαξον,	ἐκτρεπόμενος	τὰς	βεβήλους,
	Ee	Timotheo	–	amana	ilinde	ukiepuka	–	najisi
	G5599	G5095	G3588	G3866	G5442	G1624	G3588	G0952

	κενοφωνίας,	καὶ	ἀντιθέσεις	τῆς	ψευδωνύμου	γνώσεως,
	mazungumzo–matupu	na	upinzani	wa–	kinachoitwa–uongo	maarifa
	G2757	G2532	G0477	G3588	G5581	G1108

Timotheo, linda kile ulichopewa. Jiepushe na majadiliano ya kipumbavu na mabishano yenye kujipinga ambayo kwa kwa uongo huitwamaarifa.

21	ἥν	τινες	ἐπαγγελλόμενοι,	περὶ	τὴν	πίστιν	ἠστόχησαν.	Ἡ	χάρις
	ambayo	wengine	wakidai	kuhusu	–	imani	wamekosa–lengo	–	Neema
	G3739	G5100	G1861	G4012	G3588	G4102	G0795	G3588	G5485

μεθ’	ὑμῶν.	<Ἀμήν>.
iwe–pamoja	nanyi	Amina
G3326	G4771	G0281

Baadhi ya watu huyatangaza mambo haya, na hivyo wameikosa imani. Neema na iwe pamoja nawe.

2 Timothy

Chapter 1

1	Παῦλος,	ἀπόστολος	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	διὰ	θελήματος	Θεοῦ,	κατ’	
	Paulo	mtume	wa–Kristo	Yesu	kwa	mapenzi	ya–Mungu	kulingana–na	
	G3972	G0652	G5547	G2424	G1223	G2307	G2316	G2596	

ἐπαγγελίαν	ζωῆς	τῆς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,
ahadi	ya–uzima	–	ulio–katika	Kristo	Yesu
G1860	G2222	G3588	G1722	G5547	G2424

Paulo mtume wa Yesu Kristo kwa mapenzi ya Mungu, sawasawa na ahadi ya uzima ulio ndani ya Kristo Yesu,

2	Τιμοθέῳ	ἀγαπητῷ	τέκνῳ:	χάρις,	ἔλεος,	εἰρήνη	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς,	καὶ
	kwa–Timotheo	mpendwa	mwana	neema	rehema	amani	kutoka	Mungu	Baba	na
	G5095	G0027	G5043	G5485	G1656	G1515	G0575	G2316	G3962	G2532

Χριστοῦ	Ἰησοῦ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν.
Kristo	Yesu	–	Bwana	wetu
G5547	G2424	G3588	G2962	G1473

kwa Timotheo mwana mpendwa: Neema, rehema na amani toka kwa Mungu Baba na Kristo Yesu Bwana wetu.

3	Χάριν	ἔχω	τῷ	Θεῷ,	ᾧ	λατρεύω,	ἀπὸ	προγόνων,	ἐν	καθαρᾷ
	Shukrani	nina	kwa–	Mungu	ambaye	ninamtumikia	kutoka	kwa–mababu	katika	safi
	G5485	G2192	G3588	G2316	G3739	G3000	G0575	G4269	G1722	G2513

συνειδήσει,	ὡς	ἀδιάλειπτον	ἔχω	τὴν	περὶ	σοῦ	μνείαν,		ἐν	ταῖς
dhamiri	kama	bila–kukoma	nina	–	kuhusu	wewe	kumbukumbu		katika	–
G4893	G5613	G0088	G2192	G3588	G4012	G4771	G3417		G1722	G3588

δεήσεσίν	μου,	νυκτὸς	καὶ	ἡμέρας,
maombi	yangu	usiku	na	mchana
G1162	G1473	G3571	G2532	G2250

Ninamshukuru Mungu, ambaye ninamtumikia kwa nia njema kama walivyofanya baba zangu, ninapokumbuka daima katika maombi yangu. Usiku na

4	ἐπιποθῶν	σε	ἰδεῖν,	μεμνημένος	σου	τῶν	δακρύων,	ἵνα	χαρᾶς
	nikitamani	wewe	kuona	nikikumbuka	machozi	yako	–	ili	furaha
	G1971	G4771	G3708	G3403	G4771	G3588	G1144	G2443	G5479

πληρωθῶ;
nijazwe
G4137

mchana ninatamani kukuona, ili kwamba nijawe na furaha. Ninayakumbuka machozi yako.

5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν
kumbukumbu nikiwa–na ya– katika wewe isiyo–na–unafiki imani ambayo ilikaa
G5280 G2983 G3588 G1722 G4771 G0505 G4102 G3748 G1774

πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου, Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου, Εὐνίκῃ; πέπεισμαι
kwanza katika – bibi yako Loisi na – mama yako Eunike nimesadiki
G4412 G1722 G3588 G3125 G4771 G3090 G2532 G3588 G3384 G4771 G2131 G3982

δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
lakini kwamba pia katika wewe
G1161 G3754 G2532 G1722 G4771

Nimekuwa nikikumbushwa kuhusu imani yako halisi, ambayo hapo kwanza ilikaa kwa bibi yako Loisi na mama yako Yunisi. Na nina hakika ya kwamba imani hiyo inakaa ndani yako pia.

6 Δι’ ἣν αἰτίαν ἀναμιμνῄσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ
Kwa–sababu hiyo – ninakukumbusha wewe kuiamsha–upya – karama ya–
G1223 G3739 G0156 G0363 G4771 G0329 G3588 G5486 G3588

Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.
Mungu ambayo ni ndani yako kwa – kuwekwa kwa– mikono yangu
G2316 G3739 G1510 G1722 G4771 G1223 G3588 G1936 G3588 G5495 G1473

Hii ndiyo sababu nakukumbusha kuchochea karama ya Mungu iliyomo ndani yako kwa njia ya kuwekewa mikono yangu.

7 οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως,
si kwa–maana alitupa sisi – Mungu roho ya–woga bali ya–nguvu
G3756 G1063 G1325 G1473 G3588 G2316 G4151 G1167 G0235 G1411

καὶ ἀγάπης, καὶ σωφρονισμοῦ.
na ya–upendo na ya–kiasi
G2532 G0026 G2532 G4995

Kwa kuwa Mungu hakutupa roho ya woga, bali ya nguvu na upendo na nidhamu.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν
Basi–usi– sasa onee–aibu – ushuhuda wa– Bwana wetu wala mimi –
G3361 G3767 G1870 G3588 G3142 G3588 G2962 G1473 G3366 G1473 G3588

δέσμιον αὐτοῦ; ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ, κατὰ δύναμιν
mfungwa wake bali tesa–pamoja kwa– injili kulingana–na nguvu
G1198 G0846 G0235 G4777 G3588 G2098 G2596 G1411

Θεοῦ;
ya–Mungu
G2316

Kwa hiyo usiuonee haya ushuhuda kuhusu Bwana wetu, wala wangu mimi Paulo mfungwa wake. Bali ushiriki mateso kwa ajili ya injili sawasawa na uweza wa Mungu.

9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ
– aliyetuokoa sisi na aliyetuita wito mtakatifu si kulingana–na –
G3588 G4982 G1473 G2532 G2564 G2821 G0040 G3756 G2596 G3588

ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν
matendo yetu bali kulingana–na kusudi lake na neema – iliyotupewa
G2041 G1473 G0235 G2596 G2398 G4286 G2532 G5485 G3588 G1325

ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων;
sisi katika Kristo Yesu kabla–ya nyakati za–milele
G1473 G1722 G5547 G2424 G4253 G5550 G0166

Ni Mungu aliyetuokoa na kutuita kwa wito mtakatifu. Hakufanya hivi kulingana na kazi zetu bali kulingana na neema na mpango wake mwenyewe. Alitupatia mambo haya katika Kristo Yesu kabla ya nyakati kuanza.

10	φανερωθεῖσαν	δὲ	νῦν,	διὰ	τῆς	ἐπιφανείας	τοῦ	Σωτῆρος	ἡμῶν,	Χριστοῦ
	iliyodhihirishwa	lakini	sasa	kwa	–	kuonekana	kwa–	Mwokozi	wetu	Kristo
	G5319	G1161	G3568	G1223	G3588	G2015	G3588	G4990	G1473	G5547

Ἰησοῦ,	καταργήσαντος	μὲν	τὸν	θάνατον,	φωτίσαντος	δὲ	ζωὴν	καὶ
Yesu	aliyeiharibu	naam	–	mauti	akaletea–nuru	lakini	uzima	na
G2424	G2673	G3303	G3588	G2288	G5461	G1161	G2222	G2532

ἀφθαρσίαν,	διὰ	τοῦ	εὐαγγελίου;
kutokuharibika	kwa	–	injili
G0861	G1223	G3588	G2098

Lakini sasa wokovu wa Mungu umekwishafunuliwa kwa kuja kwa mwokozi wetu Kristo Yesu. Ni Kristo aliyeikomesha mauti na kuleta uzima usiokoma kwa nuru ya injili.

11	εἰς	ὃ	ἐτέθην	ἐγὼ	κήρυξ,	καὶ	ἀπόστολος,	καὶ	διδάσκαλος.
	kwa	ambayo	niliwekwa	mimi	mhubiri	na	mtume	na	mwalimu
	G1519	G3739	G5087	G1473	G2783	G2532	G0652	G2532	G1320

Kwa sababu hiyo nilichaguliwa kuwa mhubiri, mtume na mwalimu.

12	δι’	ἣν	αἰτίαν	καὶ	ταῦτα	πάσχω.	ἀλλ’	οὐκ	ἐπαισχύνομαι;
	kwa–sababu	hiyo	–	pia	mambo–haya	ninateseka	lakini	si–	naonea–aibu
	G1223	G3739	G0156	G2532	G3778	G3958	G0235	G3756	G1870

οἶδα	γὰρ	ᾧ	πεπίστευκα,	καὶ	πέπεισμαι	ὅτι	δυνατός	ἐστιν,	τὴν
najua	kwa–maana	ambaye	nimemwamini	na	nimesadiki	kwamba	anaweza	–	–
G1492	G1063	G3739	G4100	G2532	G3982	G3754	G1415	G1510	G3588

παραθήκην	μου	φυλάξαι,	εἰς	ἐκείνην	τὴν	ἡμέραν.
amana	yangu	kuilinda	hadi	ile	–	siku
G3866	G1473	G5442	G1519	G1565	G3588	G2250

Kwa sababu hii nateseka pia, lakini sioni haya kwa kuwa namjua yeye niliyekwisha kumuamini. Nina hakika kuwa yeye anaweza kukitunza kile nilichokikabidhi kwake hata siku ile.

13	ὑποτύπωσιν	ἔχε	ὑγιαινόντων	λόγων,	ὧν	παρ’	ἐμοῦ	ἤκουσας,
	kielelezo	shika	ya–maneno–yenye–afya	–	ambayo	kutoka	kwangu	ulisikia
	G5296	G2192	G5198	G3056	G3739	G3844	G1473	G0191

ἐν	πίστει	καὶ	ἀγάπῃ,	τῇ	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ.
katika	imani	na	upendo	–	ulio–katika	Kristo	Yesu
G1722	G4102	G2532	G0026	G3588	G1722	G5547	G2424

Ukumbuke mfano wa ujumbe wa uaminifu uliousikia toka kwangu, pamoja na imani na upendo ulio ndani ya Kristo Yesu.

14	τὴν	καλὴν	παραθήκην	φύλαξον,	διὰ	Πνεύματος	Ἁγίου,	τοῦ	ἐνοικοῦντος
	–	nzuri	amana	ilinde	kwa	Roho	Mtakatifu	–	anayekaa
	G3588	G2570	G3866	G5442	G1223	G4151	G0040	G3588	G1774

ἐν	ἡμῖν.
ndani	yetu
G1722	G1473

Yatunze Mambo mazuri aliyokukabidhi Mungu kupitia Roho Mtakatifu aishiye ndani yetu.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
Unajua hili kwamba waliniacha mimi wote – walio – Asia
G1492 G3778 G3754 G0654 G1473 G3956 G3588 G1722 G3588 G0773

ὧν ἐστιν Φύγελος, καὶ Ἑρμογένης.
ambao ni Figelo na Hemogene
G3739 G1510 G5436 G2532 G2061

Unajua ya kuwa, wote waishio katika Asia waliniacha. Kwenye kundi hili wamo Figelo na Hemogene.

16 δῴη ἔλεος ὁ Κύριος, τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις
ampe rehema – Bwana, kwa– Onesiforo nyumba kwa–sababu mara–nyingi
G1325 G1656 G3588 G2962 G3588 G3683 G3624 G3754 G4178

με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη;
mimi aliniburudisha na – minyororo yangu haku– ionee–aibu
G1473 G0404 G2532 G3588 G0254 G1473 G3756 G1870

Bwana airehemu nyumba ya Onesiforo kwa kuwa mara nyingi aliniburudisha na hakuionea aibu minyororo yangu.

17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν.
Badala alipokuwa Roma kwa bidii alinitafuta mimi na akanipata
G0235 G1096 G1722 G4516 G4709 G2212 G1473 G2532 G2147

Badala yake, alipokuwa Roma alinitafuta kwa bidii na akanipata.

18 δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος, εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου, ἐν ἐκείνῃ τῇ
ampe yeye – Bwana, kupata rehema kutoka kwa–Bwana katika ile –
G1325 G0846 G3588 G2962 G2147 G1656 G3844 G2962 G1722 G1565 G3588

ἡμέρᾳ! καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν βέλτιον, σὺ γινώσκεις.
siku na mengi–kiasi–gani huko Efeso alihudumu vizuri–zaidi wewe unajua
G2250 G2532 G3745 G1722 G2181 G1247 G0957 G4771 G1097

Mungu amjalie kupata rehema kutoka kwake siku ile. Kama alivyonisaidia nilipokuwa Efeso, wewe wajua vyema.

Chapter 2

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
Wewe basi mwana wangu uwe–imara katika – neema – iliyo–katika Kristo
G4771 G3767 G5043 G1473 G1743 G1722 G3588 G5485 G3588 G1722 G5547

Ἰησοῦ.
Yesu
G2424

Kwa hiyo, wewe mwanangu, utiwe nguvu katika neema iliyondani ya Kristo Yesu.

2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ’ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου
na yale uliyosikia kutoka kwangu kwa wengi mashahidi hayo wakabidhi
G2532 G3739 G0191 G3844 G1473 G1223 G4183 G3144 G3778 G3908

πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.
waaminifu watu ambao wenye–uwezo watakuwa pia wengine kuwafundisha
G4103 G0444 G3748 G2425 G1510 G2532 G2087 G1321

Na mambo uliyoyasikia kwangu miongoni mwa mashahidi wengi, uyakabidhi kwa watu waaminifu ambao wataweza kuwafundisha wengine pia.

3	συνκακοπάθησον	ὡς	καλὸς	στρατιώτης	Χριστοῦ	Ἰησοῦ.	
	tesa–pamoja	kama	mzuri	askari	wa–Kristo	Yesu	
	G4777	G5613	G2570	G4757	G5547	G2424	

Shiriki mateso pamoja nami, kama askari mwema wa Kristo Yesu.

4	οὐδεὶς	στρατευόμενος	ἐμπλέκεται	ταῖς	τοῦ	βίου	πραγματείαις,	ἵνα	
	mtu–yeyote	anayepigana–vita	anajishughulisha	kwa–	–	maisha	mambo	ili	
	G3762	G4754	G1707	G3588	G3588	G0979	G4230	G2443	

τῷ	στρατολογήσαντι,	ἀρέσῃ.
–	aliyemwandika–askari	ampendeze
G3588	G4758	G0700

Hakuna askari atumikae wakati huo huo akijihusisha na shughuli za kawaida za maisha haya, ili kwamba ampendeze ofisa wake mkuu.

5	ἐὰν	δὲ	καὶ	ἀθλῇ	τις,	οὐ	στεφανοῦται,	ἐὰν
	ikiwa	lakini	pia	anashindana	mtu–yeyote	hatavikwa–taji	–	isipokuwa
	G1437	G1161	G2532	G0118	G5100	G3756	G4737	G1437

μὴ	νομίμως	ἀθλήσῃ.
kwa–halali	–	ashindane
G3361	G3545	G0118

Pia kama mtu akishindana kama mwanariadha, hatapewa taji asiposhindana kwa kufuata kanuni.

6	τὸν	κοπιῶντα	γεωργὸν	δεῖ	πρῶτον	τῶν	καρπῶν	μεταλαμβάνειν.
	–	anayejitahidi	mkulima	anapaswa	kwanza	kwa–	matunda	kupokea
	G3588	G2872	G1092	G1163	G4412	G3588	G2590	G3335

Ni Muhimu kwamba mkulima mwenye bidii awe wa kwanza kupokea mgao wa mazao yake.

7	νόει	ὃ	λέγω;	δώσει	γάρ	σοι	ὁ	Κύριος	σύνεσιν	ἐν
	elewa	ninayosema	–	atakupa	kwa–maana	wewe	–	Bwana	ufahamu	katika
	G3539	G3739	G3004	G1325	G1063	G4771	G3588	G2962	G4907	G1722

πᾶσιν.
yote
G3956

Tafakari kuhusu nisemacho, kwa maana Bwana atakupa uelewa katika mambo yote.

8	Μνημόνευε	Ἰησοῦν	Χριστὸν,	ἐγηγερμένον	ἐκ	νεκρῶν,	ἐκ	σπέρματος
	Mkumbuke	Yesu	Kristo	aliyefufuliwa	kutoka	kwa–wafu	kutoka	uzao
	G3421	G2424	G5547	G1453	G1537	G3498	G1537	G4690

Δαυίδ,	κατὰ	τὸ	εὐαγγέλιόν	μου,
wa–Daudi	kulingana–na	–	injili	yangu
G1138	G2596	G3588	G2098	G1473

Mkumbuke Yesu Kristo, kutoka uzao wa Daudi, ambaye alifufuliwa kutoka kwa wafu. Hii ni kulingana na ujumbe wangu wa Injili,

9	ἐν	ᾧ	κακοπαθῶ,	μέχρι	δεσμῶν	ὡς	κακοῦργος.	ἀλλὰ	ὁ	λόγος
	katika	ambayo	ninateseka	hadi	minyororo	kama	mhalifu	lakini	–	neno
	G1722	G3739	G2553	G3360	G1199	G5613	G2557	G0235	G3588	G3056

τοῦ	Θεοῦ	οὐ	δέδεται!
la–	Mungu	halijafungwa	–
G3588	G2316	G3756	G1210

ambao kwa sababu ya huo ninateswa hata kufungwa minyororo kama mhalifu. Lakini neno la Mungu halifungwi kwa minyororo.

10	διὰ	τοῦτο,	πάντα	ὑπομένω	διὰ	τοὺς	ἐκλεκτούς,	ἵνα	καὶ	αὐτοὶ
	kwa–sababu	hii	yote	ninavumilia	kwa–ajili–ya	–	wateule	ili	pia	wao
	G1223	G3778	G3956	G5278	G1223	G3588	G1588	G2443	G2532	G0846

σωτηρίας	τύχωσιν,	τῆς	ἐν	Χριστῷ	Ἰησοῦ,	μετὰ	δόξης	αἰωνίου.
wokovu	wapate	–	ulio–katika	Kristo	Yesu	pamoja–na	utukufu	wa–milele
G4991	G5177	G3588	G1722	G5547	G2424	G3326	G1391	G0166

Kwa hiyo, navumilia mambo yote kwa ajili ya wale ambao Mungu amekwishawachagua, ili kwamba nao pia waupate wokovu ulio katika Kristo Yesu pamoja na utukufu wa milele.

11	Πιστὸς	ὁ	λόγος:	εἰ	γὰρ	συναπεθάνομεν,	καὶ	συζήσομεν;
	La–kuamini	–	neno	kama	kwa–maana	tulikufa–pamoja	pia	tutaishi–pamoja
	G4103	G3588	G3056	G1487	G1063	G4880	G2532	G4800

Usemi huu ni wakuaminika: “Ikiwa tumekufa pamoja naye, tutaishi pamoja naye pia,

12	εἰ	ὑπομένομεν,	καὶ	συμβασιλεύσομεν;	εἰ	ἀρνησόμεθα,	κἀκεῖνος	ἀρνήσεται
	kama	tunavumilia	pia	tutatawala–pamoja	kama	tutamkana	yeye–pia	atatukana
	G1487	G5278	G2532	G4821	G1487	G0720	G2548	G0720

ἡμᾶς;
sisi
G1473

kama tukivumilia, tutatawala pamoja naye pia, kama tukimkana yeye, naye pia atatukana sisi.

13	εἰ	ἀπιστοῦμεν,	ἐκεῖνος	πιστὸς	μένει;	ἀρνήσασθαι	γὰρ	ἑαυτὸν,
	kama	hatuamini	yeye	mwaminifu	anabaki	kujikana	kwa–maana	mwenyewe
	G1487	G0569	G1565	G4103	G3306	G0720	G1063	G1438

οὐ	δύναται.
ha–	wezi
G3756	G1410

kama hatutakuwa waaminifu, yeye atabaki kuwa mwaminifu, maana hawezi kujikana mwenyewe.”

14	Ταῦτα	ὑπομίμνῃσκε,	διαμαρτυρόμενος	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ	μὴ
	Mambo–haya	wakumbushe	ukiwaonya	mbele–ya	–	Mungu	wasi–
	G3778	G5279	G1263	G1799	G3588	G2316	G3361

λογομαχεῖν --	ἐπ’	οὐδὲν	χρήσιμον,	ἐπὶ	καταστροφῇ	τῶν	
gombane–kwa–maneno	–	kwa–kitu–chochote	yenye–faida	kwa	maangamizi	ya–	
G3054	G1909	G3762	G5539	G1909	G2692	G3588	

ἀκουόντων.
wanaosikia
G0191

Endelea kuwakumbusha juu ya mambo haya. Waonye mbele za Mungu waache kubishana kuhusu maneno. Kwa sababu hakuna manufaa katika jambo hili. Kutokana na hili kuna uharibifu kwa wale wanaosikiliza.

15	σπούδασον	σεαυτὸν,	δόκιμον	παραστῆσαι	τῷ	Θεῷ,	ἐργάτην
	jitahidi	wewe–mwenyewe	uliokubaliwa	kujionyesha	kwa–	Mungu	mfanyakazi
	G4704	G4572	G1384	G3936	G3588	G2316	G2040

ἀνεπαίσχυντον,	ὀρθοτομοῦντα	τὸν	λόγον	τῆς	ἀληθείας;
asiye–na–aibu	anayeligawanya–kwa–usahihi	–	neno	la–	ukweli
G0422	G3718	G3588	G3056	G3588	G0225

Fanya bidii kujionesha kuwa umekubalika kwa Mungu kama mtenda kazi asiye na sababu ya kulaumiwa. Litumie neno la kweli kwa usahihi.

16	τὰς	δὲ	βεβήλους,	κενοφωνίας	περιΐστασο,	ἐπὶ	πλεῖον	γὰρ
	–	Lakini	najisi	mazungumzo–matupu	epuka	kwa	zaidi	kwa–maana
	G3588	G1161	G0952	G2757	G4026	G1909	G4119	G1063

προκόψουσιν	ἀσεβείας;	
wataendelea	kutokumcha–Mungu	
G4298	G0763	

Jiepushe na majadiliano ya kidunia, ambayo huongoza kwa zaidi na zaidi ya uasi.

17	καὶ	ὁ	λόγος	αὐτῶν	ὡς	γάγγραινα	νομὴν	ἕξει;	ὧν
	na	–	neno	lao	kama	kidonda–kinachoenea	malisho	litakuwa–na	ambao
	G2532	G3588	G3056	G0846	G5613	G1044	G3542	G2192	G3739

ἐστιν	Ὑμέναιος,	καὶ	Φιλητός;	
ni	Himenayo	na	Fileto	
G1510	G5211	G2532	G5372	

Majadiliano yao yatasambaa kama donda ndugu. Miongoni mwao ni Himenayo na Fileto.

18	οἵτινες	περὶ	τὴν	ἀλήθειαν	ἠστόχησαν,	λέγοντες	[τὴν]	ἀνάστασιν	ἤδη
	ambao	kuhusu	–	ukweli	wamekosa–lengo	wakisema	–	ufufuo	tayari
	G3748	G4012	G3588	G0225	G0795	G3004	G3588	G0386	G2235

γεγονέναι;	καὶ	ἀνατρέπουσιν	τήν	τινων	πίστιν.	
umetokea	na	wanapindua	–	ya–wengine	imani	
G1096	G2532	G0396	G3588	G5100	G4102	

Hawa ni watu walioukosa ukweli. Wanasema ya kuwa ufufuo tayari umishatokea. Wanapindua imani ya baadhi ya watu.

19	ὁ	μέντοι,	στερεὸς	θεμέλιος	τοῦ	Θεοῦ	ἕστηκεν,	ἔχων	τὴν
	–	hata–hivyo	imara	msingi	wa–	Mungu	unasimama	ukiwa–na	–
	G3588	G3305	G4731	G2310	G3588	G2316	G2476	G2192	G3588

σφραγῖδα	ταύτην:	Ἔγνω	Κύριος	τοὺς	ὄντας	αὐτοῦ,	καί,	Ἀποστήτω	ἀπὸ
muhuri	huu	Aliwajua	Bwana	–	walio	wake	na	Ajiepushe	na
G4973	G3778	G1097	G2962	G3588	G1510	G0846	G2532	G0868	G0575

ἀδικίας	πᾶς	ὁ	ὀνομάζων	τὸ	ὄνομα	Κυρίου.	
udhalimu	kila–mtu	–	anayetaja	–	jina	la–Bwana	
G0093	G3956	G3588	G3687	G3588	G3686	G2962	

Hata hivyo, msingi imara wa Mungu unasimama, wenye uandishi huu, “Bwana anawajua walio wake, na kila alitajaye jina la Bwana ni lazima ajitenge na udhalimu.”

20	ἐν	μεγάλῃ	δὲ	οἰκίᾳ,	οὐκ	ἔστιν	μόνον	σκεύη	χρυσᾶ	καὶ
	katika	kubwa	lakini	nyumba	si	kuna	tu	vyombo	vya–dhahabu	na
	G1722	G3173	G1161	G3614	G3756	G1510	G3440	G4632	G5552	G2532

ἀργυρᾶ,	ἀλλὰ	καὶ	ξύλινα	καὶ	ὀστράκινα;	καὶ	ἃ	μὲν	εἰς	τιμὴν,
vya–fedha	bali	pia	vya–mti	na	vya–udongo	na	vingine	naam	kwa	heshima
G0693	G0235	G2532	G3585	G2532	G3749	G2532	G3739	G3303	G1519	G5092

ἃ	δὲ	εἰς	ἀτιμίαν.
vingine	lakini	kwa	aibu
G3739	G1161	G1519	G0819

Kwenye nyumba ya kitajiri, siyo kwamba vimo vyombo vya dhahabu na shaba tu. Pia kuna vyombo vya miti na udongo. Baadhi ya hivi ni kwa ajili ya matumizi ya heshima na baadhi yake ni kwa matumizi yasiyo ya heshima.

21	ἐὰν	οὖν	τις	ἐκκαθάρῃ	ἑαυτὸν	ἀπὸ	τούτων,	ἔσται	σκεῦος	εἰς
	kama	basi	mtu–yeyote	akijitakasa	mwenyewe	kutoka	kwa–hivi	atakuwa	chombo	kwa
	G1437	G3767	G5100	G1571	G1438	G0575	G3778	G1510	G4632	G1519

τιμήν,	ἡγιασμένον,	εὔχρηστον	τῷ	δεσπότῃ,	εἰς	πᾶν	ἔργον	ἀγαθὸν
heshima	kilichotakaswa	chenye–faida	kwa–	bwana	kwa	kila	tendo	jema
G5092	G0037	G2173	G3588	G1203	G1519	G3956	G2041	G0018

ἡτοιμασμένον.
kilichoandaliwa
G2090

Ikiwa mtu atajitakasa mwenyewe kutoka kwenye matumizi yasiyo ya heshima, yeye ni chombo chenye kuheshimika. Ametengwa maalumu, mwenye manufaa kwa Bwana, na ameandaliwa kwa kila kazi njema.

22	τὰς	δὲ	νεωτερικὰς	ἐπιθυμίας	φεῦγε;	δίωκε	δὲ	δικαιοσύνην,	πίστιν,
	–	Lakini	za–ujana	tamaa	zikimbie	fuata	lakini	haki	imani
	G3588	G1161	G3512	G1939	G5343	G1377	G1161	G1343	G4102

ἀγάπην,	εἰρήνην	μετὰ	τῶν	ἐπικαλουμένων	τὸν	Κύριον	ἐκ	καθαρᾶς
upendo	amani	pamoja–na	–	wanaoliita	–	Bwana	kutoka	moyo
G0026	G1515	G3326	G3588	G1941	G3588	G2962	G1537	G2513

καρδίας.
safi
G2588

Zikimbie tamaa za ujanani. Ukifuata haki, imani, upendo na amani pamoja na wale wamwitao Bwana kwa moyo safi.

23	τὰς	δὲ	μωρὰς	καὶ	ἀπαιδεύτους	ζητήσεις,	παραιτοῦ,	εἰδὼς	ὅτι
	–	Lakini	za–upumbavu	na	za–ujinga	maswali	yakatae	ukijua	kwamba
	G3588	G1161	G3474	G2532	G0521	G2214	G3868	G1492	G3754

γεννῶσιν	μάχας.
yanazaa	ugomvi
G1080	G3163

Lakini ukatae upumbavu na maswali ya kipuuzi. Kwani unajua ya kuwa huzaa ugomvi.

24	δοῦλον	δὲ	Κυρίου,	οὐ	δεῖ	μάχεσθαι,	ἀλλὰ	ἤπιον	εἶναι	πρὸς
	mtumwa	lakini	wa–Bwana	haipaswi	–	kugombana	bali	mpole	awe	kwa
	G1401	G1161	G2962	G3756	G1163	G3164	G0235	G2261	G1510	G4314

πάντας,	διδακτικόν,	ἀνεξίκακον,
wote	mwenye–kufundisha	mvumilivu
G3956	G1317	G0420

Mtumishi wa Bwana hapaswi kugombana, badala yake inampasa kuwa mpole kwa watu wote, awezaye kufundisha, na mvumilivu.

25	ἐν	πραΰτητι	παιδεύοντα	τοὺς	ἀντιδιατιθεμένους,	μή	ποτε	δώῃ
	kwa	upole	akiwafundisha	–	wanaopinga	labda	wakati–fulani	awape
	G1722	G4240	G3811	G3588	G0475	G3361	G4219	G1325

αὐτοῖς	ὁ	Θεὸς	μετάνοιαν,	εἰς	ἐπίγνωσιν	ἀληθείας,
wao	–	Mungu	toba	kwa	maarifa	ya–ukweli
G0846	G3588	G2316	G3341	G1519	G1922	G0225

Ni lazima awaelimishe kwa upole wale wampingao. Yamkini Mungu aweze kuwapatia toba kwa kuifahamu kweli.

26	καὶ	ἀνανήψωσιν	ἐκ	τῆς,	τοῦ	διαβόλου,	παγίδος	ἐζωγρημένοι,	ὑπ’	
	na	warudie–fahamu	kutoka	–	kwa–	ibilisi	mtego	walioshikwa	na	
	G2532	G0366	G1537	G3588	G3588	G1228	G3803	G2221	G5259	

αὐτοῦ	εἰς	τὸ	ἐκείνου	θέλημα.	
yeye	kwa	–	mapenzi	yake	
G0846	G1519	G3588	G1565	G2307	

Waweze kupata ufahamu tena na kuepuka mtego wa Shetani, baada ya kuwa wametekwa na yeye kwa ajili ya mapenzi yake.

Chapter 3

1	Τοῦτο	δὲ	γίνωσκε,	ὅτι	ἐν	ἐσχάταις	ἡμέραις	ἐνστήσονται	καιροὶ
	Hili	lakini	jua	kwamba	katika	za–mwisho	siku	zitakuja	nyakati
	G3778	G1161	G1097	G3754	G1722	G2078	G2250	G1764	G2540

χαλεποί;
ngumu
G5467

Lakini fahamu hili: katika siku za mwisho kutakuwa na nyakati ngumu.

2	ἔσονται	γὰρ	οἱ	ἄνθρωποι	φίλαυτοι,	φιλάργυροι,	ἀλαζόνες,
	watakuwa	kwa–maana	–	wanadamu	wapenda–nafsi	wapenda–fedha	wajisifu
	G1510	G1063	G3588	G0444	G5367	G5366	G0213

ὑπερήφανοι,	βλάσφημοι,	γονεῦσιν	ἀπειθεῖς,	ἀχάριστοι,	ἀνόσιοι,
wenye–kiburi	wakufuru	kwa–wazazi	wasiotii	wasio–na–shukrani	wasio–na–utakatifu
G5244	G0989	G1118	G0545	G0884	G0462

kwa sababu watu watakuwa wenye kujipenda wenyewe, wenye kupenda fedha, wenye kujisifu, wenye majivuno, wenye dhihaka, wasiotii wazazi wao, wasiokuwa na shukurani na waovu.

3	ἄστοργοι,	ἄσπονδοι,	διάβολοι,	ἀκρατεῖς,	ἀνήμεροι,
	wasio–na–upendo	wasio–na–maridhiano	wasingiziaji	wasio–na–kiasi	wakatili
	G0794	G0786	G1228	G0193	G0434

ἀφιλάγαθοι,
wasiopenda–jema
G0865

Wasio na upendo wa asili, wasiotaka kuishi kwa amani na yeyote, wachonganishi, wasingiziaji, wasioweza kujizuia, wenye vurugu, wasiopenda mema.

4	προδόται,	προπετεῖς,	τετυφωμένοι,	φιλήδονοι	μᾶλλον	ἢ	φιλόθεοι;
	wasaliti	wasiojali	waliojaa–kiburi	wapenda–starehe	badala–ya	kuliko	wapenda–Mungu
	G4273	G4312	G5187	G5369	G3123	G2228	G5377

Watakuwa wasaliti, wakaidi, wenye kujipenda wenyewe na wapenda anasa kuliko kumpenda Mungu.

5	ἔχοντες	μόρφωσιν	εὐσεβείας,	τὴν	δὲ	δύναμιν	αὐτῆς	ἠρνημένοι.	καὶ	
	wakiwa–na	sura	ya–uchaji–Mungu	–	lakini	nguvu	yake	wakiikana	na	
	G2192	G3446	G2150	G3588	G1161	G1411	G0846	G0720	G2532	

τούτους	ἀποτρέπου.
hawa	waepuke
G3778	G0665

Kwa nje watakuwa na sura ya ucha Mungu, lakini wataikana nguvu yake. Jiepushe na watu hao.

6	ἐκ	τούτων	γάρ,	εἰσιν	οἱ	ἐνδύνοντες	εἰς	τὰς	οἰκίας,	καὶ	
	kutoka	kwa–hawa	kwa–maana	ni	–	wanaopenyeza	katika	–	nyumba	na	
	G1537	G3778	G1063	G1510	G3588	G1744	G1519	G3588	G3614	G2532	

αἰχμαλωτίζοντες	γυναικάρια,	σεσωρευμένα	ἁμαρτίαις,	ἀγόμενα	ἐπιθυμίαις	
kuwahadaa	wanawake–wajinga	waliojazana	dhambi	wanaongozwa	tamaa	
G0163	G1133	G4987	G0266	G0071	G1939	

ποικίλαις,
mbalimbali
G4164

Kwa kuwa baadhi yao ni wanaume wanaoingia kwenye familia za watu na kushawishi wanawake wajinga. Hawa ni wanawake waliojawa dhambi na wenye kuongozwa na tamaa za kila aina.

7	πάντοτε	μανθάνοντα,	καὶ	μηδέποτε	εἰς	ἐπίγνωσιν	ἀληθείας	ἐλθεῖν	δυνάμενα.
	daima	wanaojifunza	na	kamwe	katika	maarifa	ya–ukweli	kufika	wanaoweza
	G3842	G3129	G2532	G3368	G1519	G1922	G0225	G2064	G1410

Wanawake hawa hujifunza siku zote, lakini kamwe hawawezi kuufikia ufahamu wa ile kweli.

8	ὃν	τρόπον	δὲ	Ἰάννης	καὶ	Ἰαμβρῆς	ἀντέστησαν	Μωϋσεῖ,	οὕτως	καὶ
	kama	jinsi	lakini	Yane	na	Yambre	waliompinga	Musa	vivyo–hivyo	pia
	G3739	G5158	G1161	G2389	G2532	G2387	G0436	G3475	G3779	G2532

οὗτοι	ἀνθίστανται	τῇ	ἀληθείᾳ,	ἄνθρωποι	κατεφθαρμένοι	τὸν	νοῦν,
hawa	wanaupinga	–	ukweli	watu	walio–na–akili–zilizoharibika	–	–
G3778	G0436	G3588	G0225	G0444	G2704	G3588	G3563

ἀδόκιμοι	περὶ	τὴν	πίστιν.	
wasio–na–kukubalika	kuhusu	–	imani	
G0096	G4012	G3588	G4102	

Kama vile ambavyo Yane na Yambre walisimama kinyume na Musa. Kwa njia hii walimu hawa wa uongo husimama kinyume na kweli. Ni watu walioharibiwa katika fikira zao, wasiokubalika kuhusiana na imani.

9	ἀλλ’	οὐ	προκόψουσιν	ἐπὶ	πλεῖον,	ἡ	γὰρ	ἄνοια	αὐτῶν
	lakini	hawata–	endelea	zaidi	–	–	kwa–maana	upumbavu	wao
	G0235	G3756	G4298	G1909	G4119	G3588	G1063	G0454	G0846

ἔκδηλος	ἔσται	πᾶσιν,	ὡς	καὶ	ἡ	ἐκείνων	ἐγένετο.
dhahiri	utakuwa	kwa–wote	kama	pia	–	wale	ulivyokuwa
G1552	G1510	G3956	G5613	G2532	G3588	G1565	G1096

Lakini hawataendelea mbali. Kwa kuwa upumbavu wao utawekwa wazi kwa watu wote, kama ulivyokuwa wa wale watu.

10	Σὺ	δὲ	παρηκολούθησάς	μου	τῇ	διδασκαλίᾳ,	τῇ	ἀγωγῇ,	τῇ
	Wewe	lakini	umefuata	yangu	–	mafundisho	–	mwenendo	–
	G4771	G1161	G3877	G1473	G3588	G1319	G3588	G0072	G3588

προθέσει,	τῇ	πίστει,	τῇ	μακροθυμίᾳ,	τῇ	ἀγάπῃ,	τῇ	ὑπομονῇ,
kusudi	–	imani	–	uvumilivu	–	upendo	–	ustahimilivu
G4286	G3588	G4102	G3588	G3115	G3588	G0026	G3588	G5281

Lakini wewe umeyafuata mafundisho yangu, mwenendo wangu, makusudi yangu, imani yangu, uvumilivu wangu, upendo wangu na ustahimilivu wangu,

11 τοῖς – G3588 διωγμοῖς, mateso G1375 τοῖς – G3588 παθήμασιν: maumivu G3804 οἷά yaliyonipata G3634 μοι mimi G1473 ἐγένετο – G1096 ἐν huko G1722 Ἀντιοχείᾳ, Antiokia G0490 ἐν huko G1722 Ἰκονίῳ, Ikonio G2430 ἐν huko G1722 Λύστροις; Listra G3082 οἵους mateso–namna–gani G3634 διωγμοὺς – G1375 ὑπήνεγκα; nilivumilia G5297 καὶ na G2532 ἐκ kutoka G1537 πάντων, yote G3956 με mimi G1473 ἐρρύσατο aliniokoa G4506 ὁ – G3588 Κύριος. Bwana G2962

mateso, maumivu na yaliyonipata kule Antiokia, Ikonio na Listra. Niliyavumilia mateso. Bwana aliniokoa katika yote hayo.

12 καὶ na G2532 πάντες wote G3956 δὲ, lakini G1161 οἱ – G3588 θέλοντες wanataka G2309 ζῆν kuishi G2198 εὐσεβῶς kwa–kumcha–Mungu G2153 ἐν katika G1722 Χριστῷ Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu G2424 διωχθήσονται. watateswa G1377

Wote wanaotaka kuishi katika maisha ya kumcha Mungu katika Kristo Yesu watateswa.

13 πονηροὶ waovu G4190 δὲ lakini G1161 ἄνθρωποι watu G0444 καὶ na G2532 γόητες wadanganyifu G1114 προκόψουσιν wataendelea G4298 ἐπὶ kwa G1909 τὸ – G3588 χεῖρον, baya–zaidi G5501 πλανῶντες wakidanganya G4105 καὶ na G2532 πλανώμενοι. wakidanganywa G4105

Watu waovu na wadanganyifu watazidi kuwa waovu zaidi. Watawapotosha wengine. Wao wenyewe wamepotoshwa.

14 σὺ wewe G4771 δὲ lakini G1161 μένε endelea G3306 ἐν katika G1722 οἷς yale G3739 ἔμαθες, uliyojifunza G3129 καὶ na G2532 ἐπιστώθης, uliyosadiki G4104 εἰδὼς ukijua G1492 παρὰ kutoka G3844 τίνων kwa–nani G5101 ἔμαθες; ulijifunza G3129

Lakini wewe, dumu katika mambo uliyojifunza na kuyaamini kwa uthabiti. Kwa kuwa unajua umejifunza kwa nani.

15 καὶ na G2532 ὅτι kwamba G3754 ἀπὸ tangu G0575 βρέφους utoto G1025 [τὰ] – G3588 ἱερὰ takatifu G2413 γράμματα maandiko G1121 οἶδας, unayajua G1492 τὰ – G3588 δυνάμενά yanayoweza G1410 σε wewe G4771 σοφίσαι kukupa–hekima G4679 εἰς kwa G1519 σωτηρίαν, wokovu G4991 διὰ kwa G1223 πίστεως, imani G4102 τῆς – G3588 ἐν iliyo–katika G1722 Χριστῷ Kristo G5547 Ἰησοῦ. Yesu G2424

Unatambua ya kuwa tangu utotoni mwako uliyajua maandiko matakatifu. Haya yanaweza kukuhekimisha kwa ajili ya wokovu kwa njia ya imani katika kristo Yesu.

16 πᾶσα yote G3956 γραφὴ Maandiko G1124 θεόπνευστος yaliyovuviwa–na–Mungu G2315 καὶ na G2532 ὠφέλιμος yanafaa G5624 πρὸς kwa G4314 διδασκαλίαν, mafundisho G1319 πρὸς kwa G4314 ἐλεγμόν, kukemea G1650 πρὸς kwa G4314 ἐπανόρθωσιν, kurekebisha G1882 πρὸς kwa G4314 παιδείαν kuadibisha G3809 τὴν – G3588 ἐν katika G1722 δικαιοσύνῃ, haki G1343

Kila andiko limetiwa pumzi na Mungu. Linafaa kwa mafundisho yenye faida, kwa kushawishi, kwa kurekebisha makosa, na kwa kufundishia katika haki.

17 ἵνα ili G2443 ἄρτιος kamili G0739 ᾖ awe G1510 ὁ – G3588 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ἄνθρωπος, mtu G0444 πρὸς kwa G4314 πᾶν kila G3956 ἔργον tendo G2041 ἀγαθὸν jema G0018 ἐξηρτισμένος. aliyekamilishwa G1822

Hii ni kwamba mtu wa Mungu awe kamili, akiwa amepewa nyenzo zote kwa ajili ya kutenda kila kazi njema.

Chapter 4

1 Διαμαρτύρομαι Nakuamuru G1263 ἐνώπιον mbele–ya G1799 τοῦ – G3588 Θεοῦ Mungu G2316 καὶ na G2532 Χριστοῦ Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu G2424 τοῦ – G3588 μέλλοντος atakayehukumu G3195 κρίνειν – G2919 ζῶντας walio–hai G2198 καὶ na G2532 νεκρούς, wafu G3498 καὶ na G2532 τὴν – G3588 ἐπιφάνειαν kuonekana G2015 αὐτοῦ, kwake G0846 καὶ na G2532 τὴν – G3588 βασιλείαν ufalme G0932 αὐτοῦ: wake G0846

Ninakupa agizo hili lenye uzito mbele za Mungu na Kristo Yesu, atakaye wahukumu walio hai na wafu, na kwa sababu ya kufunuliwa kwake na Ufalme wake:

2 κήρυξον hubiri G2784 τὸν – G3588 λόγον; neno G3056 ἐπίστηθι kuwa–tayari G2186 εὐκαίρως, wakati–unaofaa G2122 ἀκαίρως; wakati–usiofaa G0171 ἔλεγξον, karipia G1651 ἐπιτίμησον, kemea G2008 παρακάλεσον, himiza G3870 ἐν kwa G1722 πάσῃ yote G3956 μακροθυμίᾳ uvumilivu G3115 καὶ na G2532 διδαχῇ. mafundisho G1322

Hubiri Neno. Uwe tayari kwa wakati ufaao na usiofaa. Waambie watu dhambi zao, kemea, himiza, kwa uvumilivu wote na mafundisho.

3 ἔσται utakuja G1510 γὰρ kwa–maana G1063 καιρὸς wakati G2540 ὅτε wakati G3753 τῆς – G3588 ὑγιαινούσης yenye–afya G5198 διδασκαλίας mafundisho G1319 οὐκ hawata– G3756 ἀνέξονται; vumilia G0430 ἀλλὰ bali G0235 κατὰ kulingana–na G2596 τὰς – G3588 ἰδίας tamaa G2398 ἐπιθυμίας, zao G1939 ἑαυτοῖς wenyewe G1438 ἐπισωρεύσουσιν watajikusanyia G2002 διδασκάλους, walimu G1320 κνηθόμενοι wakiwa–na–masikio–yanayowasha G2833 τὴν – G3588 ἀκοήν; kusikia G0189

Kwa maana wakati utakuja ambao watu hawatachukuliana na mafundisho ya kweli. Badala yake, watajitafutia walimu wa kufundisha kulingana na tamaa zao. kwa njia hii masikio yao yatakuwa yametekenywa.

4	καὶ	ἀπὸ	μὲν	τῆς	ἀληθείας,	τὴν	ἀκοὴν	ἀποστρέψουσιν,	ἐπὶ	δὲ	τοὺς
	na	kutoka	naam	–	ukweli	–	masikio	watayageuza	kwa	lakini	–
	G2532	G0575	G3303	G3588	G0225	G3588	G0189	G0654	G1909	G1161	G3588

μύθους	ἐκτραπήσονται.	
hadithi	watapotea	
G3454	G1624	

Wataacha kusikiliza mafundisho ya kweli, na kugeukia hadithi.

5	σὺ	δὲ,	νῆφε	ἐν	πᾶσιν,	κακοπάθησον,	ἔργον	ποίησον	εὐαγγελιστοῦ,		
	wewe	lakini	kuwa–na–kiasi	katika	yote	tesa	kazi	fanya	ya–mwinjilisti		
	G4771	G1161	G3525	G1722	G3956	G2553	G2041	G4160	G2099		

τὴν	διακονίαν	σου	πληροφόρησον.
–	huduma	yako	itimize
G3588	G1248	G4771	G4135

Lakini wewe uwe mwaminifu katika mambo yote, vumilia magumu, fanya kazi ya mwinjilisti; timiza huduma yako.

6	Ἐγὼ	γὰρ	ἤδη	σπένδομαι,	καὶ	ὁ	καιρὸς	τῆς	ἀναλύσεώς	μου
	Mimi	kwa–maana	tayari	ninamiminiwa	na	–	wakati	wa–	kuondoka	kwangu
	G1473	G1063	G2235	G4689	G2532	G3588	G2540	G3588	G0359	G1473

ἐφέστηκεν.	
umefika	
G2186	

Kwa maana mimi tayari nimekwisha kumiminwa. Muda wa kuondoka kwangu umewadia.

7	τὸν	καλὸν	ἀγῶνα	ἠγώνισμαι;	τὸν	δρόμον	τετέλεκα;	τὴν	πίστιν	τετήρηκα.
	–	nzuri	vita	nimepigana	–	mbio	nimemaliza	–	imani	nimelinda
	G3588	G2570	G0073	G0075	G3588	G1408	G5055	G3588	G4102	G5083

Nimeshindana katika haki, Mwendo nimeumaliza, Imani nimeilinda.

8	λοιπὸν	ἀπόκειταί	μοι	ὁ	τῆς	δικαιοσύνης	στέφανος,	ὃν		
	sasa	imewekwa	kwa–ajili–yangu	–	ya–	haki	taji	ambayo		
	G3063	G0606	G1473	G3588	G3588	G1343	G4735	G3739		

ἀποδώσει	μοι	ὁ	κύριος,	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ἡμέρᾳ,	ὁ	δίκαιος	κριτής;
atanipa	mimi	–	Bwana	katika	ile	–	siku	–	mwenye–haki	hakimu
G0591	G1473	G3588	G2962	G1722	G1565	G3588	G2250	G3588	G1342	G2923

οὐ	μόνον	δὲ	ἐμοὶ,	ἀλλὰ	καὶ	πᾶσι	τοῖς	ἠγαπηκόσι	τὴν	ἐπιφάνειαν	
si	tu	lakini	mimi	bali	pia	wote	–	waliopenda	–	kuonekana	
G3756	G3440	G1161	G1473	G0235	G2532	G3956	G3588	G0025	G3588	G2015	

αὐτοῦ.	
kwake	
G0846	

Taji ya haki imewekwa kwa ajili yangu, ambayo Bwana, anayehukumu kwa haki, atanipa siku ile. Na siyo kwangu tu bali pia kwa wote wanaongojea kwa shauku kuonekana kwake.

9	Σπούδασον	ἐλθεῖν	πρός	με	ταχέως,	
	Jitahidi	kuja	kwangu	mimi	upesi	
	G4704	G2064	G4314	G1473	G5030	

Jitahidi kuja kwagu haraka.

10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ
Dema kwa–maana mimi ameniacha akipenda – sasa ulimwengu na
G1214 G1063 G1473 G1459 G0025 G3588 G3568 G0165 G2532

ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην; Κρήσκης εἰς Γαλατίαν; Τίτος εἰς
ameenda Thesalonike – Kreske Galatia – Tito Dalmatia
G4198 G1519 G2332 G2913 G1519 G1053 G5103 G1519

Δαλματίαν.
–
G1149

Kwa kuwa Dema ameniacha. Anaupenda ulimwengu wa sasa na amekwenda Thesalonike, Kreseni alikwenda Galatia, na Tito alikwenda Dalmatia.

11 Λουκᾶς ἐστιν μόνος μετ’ ἐμοῦ. Μᾶρκον, ἀναλαβὼν, ἄγε μετὰ σεαυτοῦ,
Luka ni peke–yake pamoja nami Marko mchukue mlete pamoja nawe
G3065 G1510 G3441 G3326 G1473 G3138 G0353 G0071 G3326 G4572

ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.
ni kwa–maana kwangu mwenye–faida kwa huduma
G1510 G1063 G1473 G2173 G1519 G1248

Luka tu ndiye yuko pamoja nami. Umchukue Marko uje naye kwani yeye ni muhimu kwangu katika huduma.

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.
Tikiko lakini nimemtuma Efeso –
G5190 G1161 G0649 G1519 G2181

Nimemtuma Tikiko Efeso.

13 τὸν φαιλόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε,
– joho ambalo niliacha huko Troa kwa Karpo unapokuja lilete
G3588 G5341 G3739 G0620 G1722 G5174 G3844 G2591 G2064 G5342

καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
na – vitabu hasa – ngozi
G2532 G3588 G0975 G3122 G3588 G3200

Lile joho ambalo nililiacha Troa kwa Karpo, utakapokuja lilete, pamoja na vile vitabu hasa vile vya ngozi.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς, πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο. ἀποδώσει αὐτῷ
Aleksanda – mfua–shaba mengi mabaya mimi – alinionyesha atamlipa
G0223 G3588 G5471 G4183 G1473 G2556 G1731 G0591 G0846

ὁ Κύριος, κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
yeye – Bwana kulingana–na – matendo
G3588 G2962 G2596 G3588 G2041 G0846

Alekizanda mfua chuma alinitendea maovu mengi. Bwana atamlipa kulingana na matendo yake.

15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις.
ambaye pia wewe mjihadhari sana kwa–maana alipinga – yetu maneno
G3739 G2532 G4771 G5442 G3029 G1063 G0436 G3588 G2251 G3056

Nawe pia jihadhari naye, kwani aliyapinga sana maneno yetu.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ, οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ
Katika – ya-kwanza yangu utetezi mtu-yeyote kwangu hakuja bali
G1722 G3588 G4413 G1473 G0627 G3762 G1473 G3854 G0235

πάντες με ἐγκατέλιπον. μὴ αὐτοῖς λογισθείη!
wote mimi waliniacha isi- wao hesabiwe
G3956 G1473 G1459 G3361 G0846 G3049

Katika utetezi wangu wa kwanza, hakuna mtu yeyote aliyesimama pamoja nami, badala yake, kila mmoja aliniacha. Mungu asiwahesabie hatia.

17 ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι’ ἐμοῦ
– Lakini Bwana kwangu alisimama na akanipatia-nguvu mimi ili kwa mimi
G3588 G1161 G2962 G1473 G3936 G2532 G1743 G1473 G2443 G1223 G1473

τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη; καὶ ἐρρύσθην
– ujumbe utimizwe na walisikia yote – mataifa na niliokolewa
G3588 G2782 G4135 G2532 G0191 G3956 G3588 G1484 G2532 G4506

ἐκ στόματος λέοντος.
kutoka kinywa cha-simba
G1537 G4750 G3023

Lakini Bwana alisimama pamoja nami, akanitia nguvu ili kwamba kupitia kwangu, neno linenwe kwa ukamilifu na mataifa wapate kusikia. Niliokolewa katika kinywa cha Simba.

18 ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει
ataniokoa mimi – Bwana kutoka kila tendo baya na ataniokoa
G4506 G1473 G3588 G2962 G0575 G3956 G2041 G4190 G2532 G4982

εἰς τὴν – βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον; ᾧ ἡ – δόξα εἰς τοὺς –
katika – ufalme wake – wa-mbinguni kwake – utukufu hadi –
G1519 G3588 G0932 G0846 G3588 G2032 G3739 G3588 G1391 G1519 G3588

αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
milele na- milele Amina
G0165 G3588 G0165 G0281

Bwana ataniepusha na matendo yote maovu na kuniokoa kwa ajili ya ufalme wake wa mbinguni. Utukufu uwe kwake milele na milele. Amen

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
Msalimie Priska na Akila, na nyumba ya Onesiforo
G0782 G4251 G2532 G0207 G2532 G3588 G3683 G3624

Msalimie Priska, Akila na nyumba ya Onesiforo.

20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ
Erasto alibaki huko Korintho, Trofimo lakini nilimuacha huko Mileto
G2037 G3306 G1722 G2882 G5161 G1161 G0620 G1722 G3399

ἀσθενοῦντα.
akiwa-mgonjwa
G0770

Erasto alibaki huko Korintho, lakini Trifimo nilimuacha Mileto akiwa mgonjwa.

21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὔβουλος, καὶ
Jitahidi kabla–ya majira–ya–baridi kuja Wanakusalimu wewe Eubulo na
G4704 G4253 G5494 G2064 G0782 G4771 G2103 G2532

Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
Pude na Lino na Klaudia na – ndugu wote
G4227 G2532 G3044 G2532 G2803 G2532 G3588 G0080 G3956

Fanya hima uje kabla ya kipindi cha baridi. Eubulo anakusalimu, pia Pude, Lino, Claudia na ndugu wote.

22 Ὁ Κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ’ ὑμῶν.
– Bwana awe–pamoja na– roho yako – Neema iwe–pamoja nanyi
G3588 G2962 G3326 G3588 G4151 G4771 G3588 G5485 G3326 G4771

<Ἀμήν>.
Amina
G0281

Mungu awe pamoja na roho yako, Neema iwe nawe.

Titus

Chapter 1

1 Παῦλος, Paulo G3972 δοῦλος mtumwa G1401 Θεοῦ, wa–Mungu G2316 ἀπόστολος mtume G0652 δὲ lakini G1161 Ἰησοῦ wa–Yesu G2424 Χριστοῦ, Kristo G5547 κατὰ kulingana–na G2596 πίστιν imani G4102

ἐκλεκτῶν ya–wateule G1588 Θεοῦ, wa–Mungu G2316 καὶ na G2532 ἐπίγνωσιν maarifa G1922 ἀληθείας, ya–ukweli G0225 τῆς – G3588 κατ’ kulingana–na G2596 εὐσέβειαν; uchaji–Mungu G2150

Paulo, mtumishi wa Mungu na mtume wa Yesu Kristo, kwa imani ya wateule wa Mungu na maarifa ya kweli iletayo utauwa.

2 ἐπ’ kwa G1909 ἐλπίδι tumaini G1680 ζωῆς la–uzima G2222 αἰωνίου, wa–milele G0166 ἣν ambao G3739 ἐπηγγείλατο aliahidi G1861 ὁ – G3588 ἀψευδὴς, asiyesema–uongo G0893 Θεὸς, Mungu G2316

πρὸ kabla–ya G4253 χρόνων nyakati G5550 αἰωνίων; za–milele G0166

Wapo katika tumaini la uzima wa milele ambao Mungu asiyeweza kusema uongo aliuahidi tangu milele.

3 ἐφανέρωσεν alidhihirisha G5319 δὲ, lakini G1161 καιροῖς kwa–wakati G2540 ἰδίοις, wake G2398 τὸν – G3588 λόγον neno G3056 αὐτοῦ, lake G0846 ἐν katika G1722 κηρύγματι kuhubiri G2782 ὃ ambako G3739

ἐπιστεύθην nilikabidhiwa G4100 ἐγὼ, mimi G1473 κατ’ kulingana–na G2596 ἐπιταγὴν amri G2003 τοῦ ya– G3588 Σωτῆρος Mwokozi G4990 ἡμῶν, wetu G1473 Θεοῦ; Mungu G2316

Kwa wakati muafaka, alilifunua neno lake katika ujumbe alionipa mimi kuhubiri. Ilinipasa kufanya hivi kwa amri ya Mungu mwokozi wetu.

4 Τίτῳ, kwa–Tito G5103 γνησίῳ mwana G1103 τέκνῳ, halisi G5043 κατὰ kulingana–na G2596 κοινὴν ya–pamoja G2839 πίστιν: imani G4102 χάρις neema G5485 καὶ na G2532 εἰρήνη amani G1515 ἀπὸ kutoka G0575

Θεοῦ Mungu G2316 Πατρὸς, Baba G3962 καὶ na G2532 Χριστοῦ Kristo G5547 Ἰησοῦ, Yesu G2424 τοῦ – G3588 Σωτῆρος Mwokozi G4990 ἡμῶν. wetu G1473

Kwa Tito, mwana wa kweli katika imani yetu. Neema, huruma na amani kutoka kwa Mungu Baba na Yesu Kristo mwokozi wetu.

5 Τούτου χάριν, ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα
Kwa–sababu hii nilikuacha wewe huko Krete ili – yaliyobaki
G3778 G5484 G0620 G4771 G1722 G2914 G2443 G3588 G3007

ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι
uyarekebishe na uweke katika–kila mji wazee kama mimi wewe
G1930 G2532 G2525 G2596 G4172 G4245 G5613 G1473 G4771

διεταξάμην,
nilivyokuagiza
G1299

Kwa sababu hii nalikuacha Krete, kwamba uyatengeneze mambo yote yaliyokuwa hayajakamilika na kuweka wazee wa kanisa kwa kila mji kama nilivyokuagiza.

6 εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων
kama mtu–yeyote ni bila–lawama wa–mke–mmoja – mume watoto akiwa–na
G1487 G5100 G1510 G0410 G1520 G1135 G0435 G5043 G2192

πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.
waaminio si katika mashtaka ya–ufisadi au waasi
G4103 G3361 G1722 G2724 G0810 G2228 G0506

Mzee wa kanisa lazima asiwe na lawama, mme wa mke mmoja, aliye na watoto waaminifu wasioshuhudiwa mabaya au wasio na nidhamu.

7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον;
inapasa kwa–maana – mwangalizi bila–lawama awe kama wa–Mungu msimamizi
G1163 G1063 G3588 G1985 G0410 G1510 G5613 G2316 G3623

μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ
si mjeuri si mwenye–hasira si mlevi si mpiga–watu si
G3361 G0829 G3361 G3711 G3361 G3943 G3361 G4131 G3361

αἰσχροκερδῆ;
mpenda–fedha–chafu
G0146

Ni muhimu kwa mwangalizi, kama msimamizi wa nyumba ya Mungu, asiwe na lawama. Asiwe mtu wa kelele au asiye jizuia. Lazima asiwe mwepesi wa hasira, asiwe mlevi, asiwe mtu wa kusababisha ugomvi, na asiwe mwenye tamaa.

8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ;
bali mkarimu mpenda–wema mwenye–busara mwenye–haki mtakatifu mwenye–kiasi
G0235 G5382 G5358 G4998 G1342 G3741 G1468

Badala yake: awe mtu mkaribishaji, apendaye wema. Lazima awe mtu mwenye akili timamu, mwenye haki, mcha Mungu, anayejitawala mwenyewe.

9 ἀντεχόμενον τοῦ, κατὰ τὴν διδαχὴν, πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς
anayeshikilia – kulingana–na – mafundisho la–kuamini neno ili aweze
G0472 G3588 G2596 G3588 G1322 G4103 G3056 G2443 G1415

ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς
awe pia kuonya katika – mafundisho – yenye–afya na –
G1510 G2532 G3870 G1722 G3588 G1319 G3588 G5198 G2532 G3588

ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.
wanaopinga kuwakemea
G0483 G1651

Awezaye kusimamia mafundisho ya kweli yaliyofundishwa, ili aweze kuwatia moyo kwa mafundisho mazuri na awezaye kuwarekebisha wote wanaompinga.

10	Εἰσὶν	γὰρ	πολλοὶ	‹καὶ›	ἀνυπότακτοι,	ματαιολόγοι,				καὶ
	Wapo	kwa–maana	wengi	pia	waasi	wazungumzaji–wa–maneno–matupu				na
	G1510	G1063	G4183	G2532	G0506	G3151				G2532

φρεναπάται,	μάλιστα	οἱ	ἐκ	τῆς	περιτομῆς,	
wadanganyifu	hasa	–	kutoka	–	tohara	
G5423	G3122	G3588	G1537	G3588	G4061	

Kwa kuwa kuna waasi wengi, hasa wale wa tohara. Maneno yao ni ya upuuzi. Wanadanganya na kuwaongoza watu katika upotovu.

11	οὓς	δεῖ	ἐπιστομίζειν,	οἵτινες	ὅλους	οἴκους	ἀνατρέπουσιν,	διδάσκοντες	
	ambao	lazima	wafungwe–vinywa	ambao	zima	nyumba	wanapindua	wakifundisha	
	G3739	G1163	G1993	G3748	G3650	G3624	G0396	G1321	

ἃ	μὴ	δεῖ,	αἰσχροῦ	κέρδους	χάριν.	
yale	yasi–	yopasa	ya–aibu	faida	kwa–sababu	
G3739	G3361	G1163	G0150	G2771	G5484	

Ni lazima kuwazuia watu kama hao. Wanafundisha yale wasiyopaswa kwa faida za aibu na kuharibu familia zote.

12	εἶπέν	τις	ἐξ	αὐτῶν,	ἴδιος	αὐτῶν,	προφήτης,	Κρῆτες	ἀεὶ	ψεῦσται,
	alisema	mmoja	wa	wao	wenyewe	wao	nabii	Wakrete	daima	waongo
	G3004	G5100	G1537	G0846	G2398	G0846	G4396	G2912	G0104	G5583

κακὰ	θηρία,	γαστέρες	ἀργαί.
wabaya	wanyama	matumbo	wavivu
G2556	G2342	G1064	G0692

Mmoja wao, mtu mwenye busara, alisema, “Wakrete wana uongo usio na mwisho, wabaya na wanyama wa hatari, wavivu na walafi.”

13	ἡ	μαρτυρία	αὕτη	ἐστὶν	ἀληθής;	δι’	ἣν	αἰτίαν	ἔλεγχε	αὐτοὺς
	–	ushuhuda	huu	ni	kweli	kwa–sababu	hiyo	–	wakemee	wao
	G3588	G3141	G3778	G1510	G0227	G1223	G3739	G0156	G1651	G0846

ἀποτόμως,	ἵνα	ὑγιαίνωσιν	ἐν	τῇ	πίστει,	
vikali	ili	wawe–na–afya	katika	–	imani	
G0664	G2443	G5198	G1722	G3588	G4102	

Haya maelezo ni ya kweli, kwa hiyo uwazuie kwa nguvu ili kwamba waweze kusema kweli katika imani.

14	μὴ	προσέχοντες	Ἰουδαϊκοῖς	μύθοις	καὶ	ἐντολαῖς	ἀνθρώπων,	ἀποστρεφομένων
	wasi–	jishughulishe	za–Kiyahudi	hadithi	na	amri	za–watu	wanaoigeuka
	G3361	G4337	G2451	G3454	G2532	G1785	G0444	G0654

τὴν	ἀλήθειαν.
–	ukweli
G3588	G0225

Wewe usijihusishe na hadithi zisizo za kweli za Kiyahudi au amri za watu, ambao hurudisha nyuma ukweli.

15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς; τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις,
vyote safi kwa– walio–safi kwa– lakini waliotiwa–uchafu na wasioamini
G3956 G2513 G3588 G2513 G3588 G1161 G3392 G2532 G0571

οὐδὲν καθαρόν; ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς, καὶ ἡ
hakuna safi bali wametiwa–uchafu akili zao – – na –
G3762 G2513 G0235 G3392 G0846 G2532 G3588 G3563 G2532 G3588

συνείδησις.
dhamiri
G4893

Kwa wote walio safi, vitu vyote ni visafi. Lakini kwa wote walio wachafu na wasioamini, hakuna kilicho kisafi. Kwa kuwa mawazo yao na dhamira zao zimechafuliwa.

16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι; τοῖς δὲ ἔργοις, ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες
Mungu wanadai–kumjua – kwa– lakini matendo wanamkana wa–kuchukiza wakiwa
G2316 G3670 G1492 G3588 G1161 G2041 G0720 G0947 G1510

καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, ἀδόκιμοι.
na wasiotii na kwa kila tendo jema wasio–na–kukubalika
G2532 G0545 G2532 G4314 G3956 G2041 G0018 G0096

Wanakiri kumjua Mungu, lakini kwa matendo yao wanamkana. Wao ni waovu na wasiotii. Hawakuthibitishwa kwa tendo lolote jema.

Chapter 2

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ:
Wewe lakini sema yale yanayostahili – yenye–afya mafundisho
G4771 G1161 G2980 G3739 G4241 G3588 G5198 G1319

Lakini wewe yaseme yale yanayoendana na maelekezo ya kuaminika.

2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ
wazee–wa–kiume wenye–kiasi wawe wenye–heshima wenye–busara wenye–afya katika–
G4246 G3524 G1510 G4586 G4998 G5198 G3588

πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ;
imani katika– upendo katika– uvumilivu
G4102 G3588 G0026 G3588 G5281

Wazee wawe na kiasi, heshima, busara, imani safi, katika upendo, na katika uvumilivu.

3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως, ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ
wazee–wa–kike vivyo–hivyo katika tabia wenye–heshima si wasingiziaji wala
G4247 G5615 G1722 G2688 G2412 G3361 G1228 G3366

οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,
divai nyingi waliotiwa–utumwa walimu–wa–mema
G3631 G4183 G1402 G2567

Vilevile wanawake wazee lazima daima wajioneshe wao wenyewe kama wenye kujiheshimu, na sio wasengenyaji. Lazima wasiwe watumwa wa pombe.

4 ἵνα σωφρονίζωσιν τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,
ili wawafundishe – vijana–wa–kike wapenda–waume kuwa wapenda–watoto
G2443 G4994 G3588 G3501 G5362 G1510 G5388

Wanapaswa kufundisha yaliyo mazuri ili kuwaandaa wasichana kwa busara kuwapenda waume zao na watoto wao.

5	σώφρονας,	ἁγνάς,	οἰκουργούς,	ἀγαθάς,	ὑποτασσομένας	τοῖς	ἰδίοις	ἀνδράσιν,	ἵνα
	wenye–busara	wasafi	waangalizi–wa–nyumba	wema	wanaojinyenyekeza	kwa–	waume	zao	ili
	G4998	G0053	G3626	G0018	G5293	G3588	G2398	G0435	G2443

μὴ	ὁ	λόγος	τοῦ	Θεοῦ	βλασφημῆται.		
li–si–	–	neno	la–	Mungu	tukanwe		
G3361	G3588	G3056	G3588	G2316	G0987		

Wanapaswa kuwafundisha kuwa na busara, wasafi, watunzaji wazuri wa nyumba zao, na watii kwa waume zao wenyewe. Inawalazimu kufanya mambo haya ili kwamba neno la Mungu lisitukanwe.

6	Τοὺς	νεωτέρους,	ὡσαύτως,	παρακάλει	σωφρονεῖν,
	–	Vijana–wa–kiume	vivyo–hivyo	wahimize	kuwa–wenye–busara
	G3588	G3501	G5615	G3870	G4993

katika namna iyo hiyo, watieni moyo vijana wa kiume wawe na busara.

7	περὶ	πάντα	σεαυτὸν	παρεχόμενος	τύπον	καλῶν	ἔργων;	ἐν
	kuhusu	yote	wewe–mwenyewe	ukijitoa	kielelezo	cha–matendo	mema	katika
	G4012	G3956	G4572	G3930	G5179	G2570	G2041	G1722

τῇ	διδασκαλίᾳ	ἀφθορίαν,	σεμνότητα,	
–	mafundisho	usafi	heshima	
G3588	G1319	G0861	G4587	

Katika njia zote jiwekeni wenyewe kuwa mfano katika kazi nzuri; na mfundishapo, onesheni uadilifu na heshima.

8	λόγον	ὑγιῆ,	ἀκατάγνωστον,	ἵνα	ὁ	ἐξ	ἐναντίας	ἐντραπῇ,	μηδὲν
	neno	lenye–afya	lisilo–na–lawama	ili	–	kutoka	upande–wa–pili	aaibike	chochote
	G3056	G5199	G0176	G2443	G3588	G1537	G1727	G1788	G3367

ἔχων	λέγειν	περὶ	ἡμῶν	φαῦλον.	
bila–kuwa–na	kusema	kuhusu	sisi	baya	
G2192	G3004	G4012	G1473	G5337	

Ongeeni ujumbe wenye afya na usio na dosari, ili kwamba yeyote apingaye aaibishwe kwa sababu hana baya la kusema juu yetu.

9	δούλους	ἰδίοις	δεσπόταις	ὑποτάσσεσθαι,	ἐν	πᾶσιν	εὐαρέστους	εἶναι,
	watumwa	kwa–mabwana	zao	wajinyenyekeze	katika	yote	wawapendeze	–
	G1401	G2398	G1203	G5293	G1722	G3956	G2101	G1510

μὴ	ἀντιλέγοντας;	
wasi–	pinge	
G3361	G0483	

Watumwa na wawatii mabwana zao katika kila kitu. Wanapaswa kuwafurahisha na sio kubishana nao.

10	μὴ	νοσφιζομένους,	ἀλλὰ	πᾶσαν	πίστιν	ἐνδεικνυμένους	ἀγαθήν,	ἵνα	τὴν
	wasi–	ibe	bali	yote	uaminifu	wakionyesha	mzuri	ili	–
	G3361	G3557	G0235	G3956	G4102	G1731	G0018	G2443	G3588

διδασκαλίαν	τὴν	τοῦ	Σωτῆρος	ἡμῶν,	Θεοῦ,	κοσμῶσιν	ἐν	πᾶσιν.
mafundisho	–	ya–	Mwokozi	wetu	Mungu	wayapambe	katika	yote
G1319	G3588	G3588	G4990	G1473	G2316	G2885	G1722	G3956

Hawapaswi kuiba. Badala yake, wanapaswa kuonesha imani yote nzuri ili kwamba katika njia zote wayapambe mafundisho yetu kumhusu Mungu mwokozi wetu.

11	Ἐπεφάνη	γὰρ	ἡ	χάρις	τοῦ	Θεοῦ,	σωτήριος	πᾶσιν	
	Imedhihirika	kwa–maana	–	neema	ya–	Mungu	ya–wokovu	kwa–wanadamu	
	G2014	G1063	G3588	G5485	G3588	G2316	G4992	G3956	

ἀνθρώποις;	
wote	
G0444	

Kwa kuwa neema ya Mungu imeonekana kwa watu wote.

12	παιδεύουσα	ἡμᾶς	ἵνα,	ἀρνησάμενοι	τὴν	ἀσέβειαν	καὶ	τὰς	κοσμικὰς
	ikitufundisha	sisi	ili	tukiikana	–	kutomcha–Mungu	na	–	za–kidunia
	G3811	G1473	G2443	G0720	G3588	G0763	G2532	G3588	G2886

ἐπιθυμίας,	σωφρόνως	καὶ	δικαίως	καὶ	εὐσεβῶς	ζήσωμεν,	ἐν	τῷ
tamaa	kwa–kiasi	na	kwa–haki	na	kwa–kumcha–Mungu	tuishi	katika	–
G1939	G4996	G2532	G1346	G2532	G2153	G2198	G1722	G3588

νῦν	αἰῶνι;
sasa	ulimwengu
G3568	G0165

Inatufundisha kukataa mambo yasiyo ya kimungu na tamaa za kidunia. Inatufundisha kuishi kwa busara, kwa haki, na katika njia za kimungu kwa wakati huu.

13	προσδεχόμενοι	τὴν	μακαρίαν	ἐλπίδα,	καὶ	ἐπιφάνειαν	τῆς	δόξης	τοῦ
	tukingojea	–	la–baraka	tumaini	na	kudhihirika	kwa–	utukufu	wa–
	G4327	G3588	G3107	G1680	G2532	G2015	G3588	G1391	G3588

μεγάλου	Θεοῦ	καὶ	Σωτῆρος	ἡμῶν,	Χριστοῦ	Ἰησοῦ;
mkuu	Mungu	na	Mwokozi	wetu	Kristo	Yesu
G3173	G2316	G2532	G4990	G1473	G5547	G2424

Wakati tunatarajia kupokea tumaini letu lenye baraka, mwonekano wa utukufu wa Mungu wetu mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo.

14	ὃς	ἔδωκεν	ἑαυτὸν	ὑπὲρ	ἡμῶν,	ἵνα	λυτρώσηται	ἡμᾶς	ἀπὸ	πάσης
	ambaye	alijitoa	mwenyewe	kwa–ajili	yetu	ili	atuokoe	sisi	kutoka	kwa–kila
	G3739	G1325	G1438	G5228	G1473	G2443	G3084	G1473	G0575	G3956

ἀνομίας,	καὶ	καθαρίσῃ	ἑαυτῷ	λαὸν	περιούσιον,	ζηλωτὴν	καλῶν	ἔργων.
uasi	na	ajitakase	mwenyewe	watu	wa–pekee	wenye–bidii	wa–matendo	mema
G0458	G2532	G2511	G1438	G2992	G4041	G2207	G2570	G2041

Yesu alijitoa mwenyewe kwa ajili yetu ili kutukomboa kutoka katika uasi na kutufanya wasafi, kwa ajili yake, watu maalumu walio na hamu ya kufanya kazi nzuri.

15	Ταῦτα	λάλει,	καὶ	παρακάλει,	καὶ	ἔλεγχε	μετὰ	πάσης	ἐπιταγῆς.
	Mambo–haya	sema	na	himiza	na	kemea	kwa	kila	mamlaka
	G3778	G2980	G2532	G3870	G2532	G1651	G3326	G3956	G2003

μηδείς	σου	περιφρονείτω.
mtu–yeyote	wewe	asikudharau
G3367	G4771	G4065

Yaseme na kuyasisitiza mambo haya. Kemea kwa mamlaka yote. Usikubali mtu yeyote akupuuze.

Chapter 3

1 Ὑπομίμνῃσκε Wakumbushe G5279 αὐτοὺς wao G0846 ἀρχαῖς, watawala G0746 ἐξουσίαις, mamlaka G1849 ὑποτάσσεσθαι, kujinyenyekeza G5293 πειθαρχεῖν; kutii G3980 πρὸς kwa G4314 πᾶν kila G3956

ἔργον tendo G2041 ἀγαθὸν, jema G0018 ἑτοίμους tayari G2092 εἶναι; kuwa G1510

Uwakumbushe kuwanyenyekea viongozi na mamlaka, kuwatii na kuwa tayari katika kila kazi njema.

2 μηδένα mtu-yeyote G3367 βλασφημεῖν, kutukana G0987 ἀμάχους si-wagomvi G0269 εἶναι, kuwa G1510 ἐπιεικεῖς, wapole G1933 πᾶσαν yote G3956 ἐνδεικνυμένους wakionyesha G1731

πραΰτητα upole G4240 πρὸς kwa G4314 πάντας wote G3956 ἀνθρώπους. wanadamu G0444

Wakumbushe kutokumtendea mtu yeyote ubaya, waepuke majibizano, wawape nafasi watu wengine katika kufanya maamuzi, na kuonesha unyenyekevu kwa watu wote.

3 Ἦμεν Tulikuwa G1510 γάρ kwa-maana G1063 ποτε wakati-fulani G4218 καὶ pia G2532 ἡμεῖς sisi G1473 ἀνόητοι, wajinga G0453 ἀπειθεῖς, wasiotii G0545 πλανώμενοι, tuliopotea G4105

δουλεύοντες tukitumikia G1398 ἐπιθυμίαις tamaa G1939 καὶ na G2532 ἡδοναῖς starehe G2237 ποικίλαις, mbalimbali G4164 ἐν katika G1722 κακίᾳ uovu G2549 καὶ na G2532 φθόνῳ wivu G5355

διάγοντες, tukiishi G1236 στυγητοί, wa-kuchukiza G4767 μισοῦντες tukichukiana G3404 ἀλλήλους. ninyi-kwa-ninyi G0240

Kwa kuwa sisi pia tulikuwa na mawazo potofu na wakaidi. Tulikuwa upotevuni na tulifanywa watumwa kwa tamaa nyingi na starehe. Tuliishi katika wivu na uovu. Tulichukiza na kuchukiana.

4 ὅτε wakati G3753 δὲ lakini G1161 ἡ – G3588 χρηστότης wema G5544 καὶ na G2532 ἡ – G3588 φιλανθρωπία upendo-kwa-wanadamu G5363 ἐπεφάνη, ilipodhihirika G2014 τοῦ ya- G3588

Σωτῆρος Mwokozi G4990 ἡμῶν, wetu G1473 Θεοῦ, Mungu G2316

Lakini wakati huruma ya Mungu mwokozi wetu na upendo wake kwa wanadamu ulipoonekana,

5 οὐκ si G3756 ἐξ kwa G1537 ἔργων matendo G2041 τῶν – G3588 ἐν katika G1722 δικαιοσύνῃ, haki G1343 ἃ ambayo G3739 ἐποιήσαμεν tulifanya G4160 ἡμεῖς, sisi G1473 ἀλλὰ bali G0235

κατὰ kulingana-na G2596 τὸ – G3588 αὐτοῦ rehema G0846 ἔλεος, yake G1656 ἔσωσεν alituokoa G4982 ἡμᾶς, sisi G1473 διὰ kwa G1223 λουτροῦ kuosha G3067 παλινγενεσίας, kwa-kuzaliwa-upya G3824

καὶ na G2532 ἀνακαινώσεως kufanywa-upya G0342 Πνεύματος kwa-Roho G4151 Ἁγίου; Mtakatifu G0040

haikuwa kwa matendo yetu ya haki tuliyofanya, bali alituokoa kwa neema yake. Alituokoa kwa kutuosha kwa kuzaliwa upya na katika kufanywa upya kwa Roho Mtakatifu.

6	οὗ	ἐξέχεεν	ἐφ’	ἡμᾶς	πλουσίως,	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	τοῦ	Σωτῆρος
	ambaye	alimimina	juu	yetu	kwa-wingi	kwa	Yesu	Kristo	–	Mwokozi
	G3739	G1632	G1909	G1473	G4146	G1223	G2424	G5547	G3588	G4990

ἡμῶν,	
wetu	
G1473	

Mungu alimwaga Roho Mtakatifu kwa wingi juu yetu kupitia Yesu Kristo mwokozi wetu.

7	ἵνα	δικαιωθέντες	τῇ	ἐκείνου	χάριτι,	κληρονόμοι	γενηθῶμεν,	κατ’	
	ili	tukihesabiwa-haki	kwa-	neema	yake	warithi	tufanywe	kulingana-na	
	G2443	G1344	G3588	G1565	G5485	G2818	G1096	G2596	

ἐλπίδα	ζωῆς	αἰωνίου.
tumaini	la-uzima	wa-milele
G1680	G2222	G0166

Alifanya hivi ili kwamba, tukiwa tumehesabiwa haki kwa neema yake, tuwe washirika katika uhakika wa maisha ya milele.

8	Πιστὸς	ὁ	λόγος,	καὶ	περὶ	τούτων	βούλομαί	σε	διαβεβαιοῦσθαι,
	La-kuamini	–	neno	na	kuhusu	mambo-haya	nataka	wewe	uyadhibitishe
	G4103	G3588	G3056	G2532	G4012	G3778	G1014	G4771	G1226

ἵνα	φροντίζωσιν	καλῶν	ἔργων	προΐστασθαι,	οἱ	πεπιστευκότες	Θεῷ.	
ili	wajishughulishe	kwa-matendo	mema	kuongoza	–	waliomwamini	Mungu	
G2443	G5431	G2570	G2041	G4291	G3588	G4100	G2316	

ταῦτά	ἐστιν	καλὰ	καὶ	ὠφέλιμα	τοῖς	ἀνθρώποις.
haya	ni	mema	na	yenye-faida	kwa-	wanadamu
G3778	G1510	G2570	G2532	G5624	G3588	G0444

Huu ni ujumbe wa kuaminika. Ninawataka myanene kwa ujasiri mambo haya, ili kwamba wale wanaomwamini Mungu wawe na dhamira juu ya kazi nzuri ambayo aliiweka mbele yao. Mambo haya ni mazuri na yanafaida kwa ajili ya watu wote.

9	μωρὰς	δὲ	ζητήσεις	καὶ	γενεαλογίας	καὶ	ἔρεις	καὶ	μάχας
	ya-upumbavu	lakini	maswali	na	nasaba	na	ugomvi	na	mabishano
	G3474	G1161	G2214	G2532	G1076	G2532	G2054	G2532	G3163

νομικὰς,	περιΐστασο;	εἰσὶν	γὰρ	ἀνωφελεῖς	καὶ	μάταιοι.	
ya-kisheria	epuka	ni	kwa-maana	yasiyo-na-faida	na	bure	
G3544	G4026	G1510	G1063	G0512	G2532	G3152	

Lakini jiepusheni na mijadala ya kipumbavu, nasaba, mashindano, na migongano kuhusu sheria. Mambo hayo hayana maana wala faida.

10	αἱρετικὸν	ἄνθρωπον,	μετὰ	μίαν	καὶ	δευτέραν	νουθεσίαν,	παραιτοῦ,	
	mgawanyiko	mtu	baada-ya	moja	na	ya-pili	onyo	mkatae	
	G0141	G0444	G3326	G1520	G2532	G1208	G3559	G3868	

Mkataeni yeyote anayesababisha migawanyiko kati yenu. Baada ya onyo moja ama mawili,

11	εἰδὼς	ὅτι	ἐξέστραπται	ὁ	τοιοῦτος,	καὶ	ἁμαρτάνει,	ὢν	
	ukijua	kwamba	amepotoshwa	–	mtu-kama-huyo	na	anatenda-dhambi	akiwa	
	G1492	G3754	G1612	G3588	G5108	G2532	G0264	G1510	

αὐτοκατάκριτος.	
amejihukumu-mwenyewe	
G0843	

jueni kwamba mtu wa jinsi hiyo ameiacha njia iliyo sahihi na anatenda dhambi na kujihukumu mwenyewe.

12	Ὅταν	πέμψω	Ἀρτεμᾶν	πρὸς	σὲ,	ἢ	Τυχικόν,	σπούδασον	ἐλθεῖν
	Nitakapomtuma	–	Artema	kwako	wewe	au	Tikiko	jitahidi	kuja
	G3752	G3992	G0734	G4314	G4771	G2228	G5190	G4704	G2064

πρός	με	εἰς	Νικόπολιν;	ἐκεῖ	γὰρ	κέκρικα	παραχειμάσαι.	
kwangu	mimi	huko	Nikopoli	huko	kwa–maana	nimeamua	kukaa–wakati–wa–baridi	
G4314	G1473	G1519	G3533	G1563	G1063	G2919	G3914	

Nitakapomtuma kwako Artemi au Tikiko, harakisha uje kwangu huku Nikopoli ambapo nimeamua kukaa kipindi cha baridi.

13	Ζηνᾶν	τὸν	νομικὸν	καὶ	Ἀπολλῶν	σπουδαίως	πρόπεμψον,	ἵνα	μηδὲν
	Zena	–	mwanasheria	na	Apolo	kwa–bidii	wapeleke–njiani	ili	chochote
	G2211	G3588	G3544	G2532	G0625	G4709	G4311	G2443	G3367

αὐτοῖς	λείπῃ.	
wao	wasikose	
G0846	G3007	

Harakisha na umtume Zena mtaalamu katika sheria, na Apolo, pasipo kupungukiwa na kitu.

14	μανθανέτωσαν	δὲ	καὶ	οἱ	ἡμέτεροι,	καλῶν	ἔργων	προΐστασθαι,	εἰς
	wajifunze	lakini	pia	–	wetu	kwa–matendo	mema	kuongoza	kwa
	G3129	G1161	G2532	G3588	G2251	G2570	G2041	G4291	G1519

τὰς	ἀναγκαίας	χρείας,	ἵνα	μὴ	ὦσιν	ἄκαρποι.	
–	za–lazima	mahitaji	ili	wasi–	kuwe	bila–matunda	
G3588	G0316	G5532	G2443	G3361	G1510	G0175	

Watu wetu lazima wajifunze kujishughulisha katika kazi nzuri ambazo zinagusa mahitaji muhimu ili kwamba wasije wakawa wasiozaa matunda.

15	Ἀσπάζονταί	σε,	οἱ	μετ’	ἐμοῦ	πάντες.	ἄσπασαι	τοὺς	φιλοῦντας
	Wanakusalimu	wewe	–	walio–pamoja	nami	wote	wasalimie	–	wanaotupenda
	G0782	G4771	G3588	G3326	G1473	G3956	G0782	G3588	G5368

ἡμᾶς	ἐν	πίστει.	Ἡ	χάρις	μετὰ	πάντων	ὑμῶν.	<Ἀμήν>.
sisi	katika	imani	–	Neema	iwe–pamoja	nanyi	wote	Amina
G1473	G1722	G4102	G3588	G5485	G3326	G3956	G4771	G0281

Wote walio pamoja nami wanakusalimu. Wasalimu wale watupendao katika imani. Neema iwe nanyi nyote.

Philemon

Chapter 1

1

Παῦλος,	δέσμιος	Χριστοῦ	Ἰησοῦ,	καὶ	Τιμόθεος,	ὁ	ἀδελφὸς;	Φιλήμονι,
Paulo	mfungwa	ya	Kristo	na	Timothei	ndugu	ndugu	Filimoni
G3972	G1198	G5547	G2424	G2532	G5095	G3588	G0080	G5371

τῷ	ἀγαπητῷ	καὶ	συνεργῷ	ἡμῶν;
yule	kupendwa	na	mfanyakazi–pamoja	yetu
G3588	G0027	G2532	G4904	G1473

Paulo, mfungwa wa Kristo Yesu, na ndugu Timotheo kwa Filemoni, mpendwa rafiki yetu na mtenda kazi pamoja nasi,

2

καὶ	Ἀπφίᾳ,	τῇ	ἀδελφῇ;	καὶ	Ἀρχίππῳ,	τῷ	συστρατιώτῃ
na	Apfia	kaka	kaka	na	Archipo	mfanyakazi–wa–jeshi	mfanyakazi–wa–jeshi
G2532	G0682	G3588	G0079	G2532	G0751	G3588	G4961

ἡμῶν;	καὶ	τῇ	κατ’	οἴκόν	σου	ἐκκλησίᾳ:
yetu	na	nyumbani	kwa	nyumba	yako	kanisa
G1473	G2532	G3588	G2596	G3624	G4771	G1577

na kwa Afia dada yetu, na kwa Arkipas askari mwenzetu, na kwa kanisa lile linalokutana nyumbani kwako.

3

χάρις	ὑμῖν	καὶ	εἰρήνη,	ἀπὸ	Θεοῦ	Πατρὸς	ἡμῶν,	καὶ	Κυρίου	Ἰησοῦ
neema	ninyi	na	amani	kutoka	Mungu	Baba	yetu	na	Bwana	Yesu
G5485	G4771	G2532	G1515	G0575	G2316	G3962	G1473	G2532	G2962	G2424

Χριστοῦ.
Kristo
G5547

Neema iwe kwenu na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo.

4

Εὐχαριστῶ	τῷ	Θεῷ	μου	πάντοτε,	μνείαν	σου	ποιούμενος	ἐπὶ	τῶν
Kuwashukuru	kwa	Mungu	yangu	kila–wakati	kumbuka	wewe	kufanya	kwa	ya
G2168	G3588	G2316	G1473	G3842	G3417	G4771	G4160	G1909	G3588

προσευχῶν	μου,
kusali	yangu
G4335	G1473

Wakati wote namshukuru Mungu. Ninakutaja katika maombi yangu.

5

ἀκούων	σου	τὴν	ἀγάπην	καὶ	τὴν	πίστιν	ἣν	ἔχεις	πρὸς	τὸν
kusikia	wewe	upendo	upendo	na	imani	imani	ambayo	kuwa–na	kwa	Bwana
G0191	G4771	G3588	G0026	G2532	G3588	G4102	G3739	G2192	G4314	G3588

Κύριον	Ἰησοῦν,	καὶ	εἰς	πάντας	τοὺς	ἁγίους,
Yesu	na	kwa	wote	mtu–mtakatifu	mtu–mtakatifu	watakatifu
G2962	G2424	G2532	G1519	G3956	G3588	G0040

Nimesikia upendo na imani uliyonayo katika Bwana Yesu na kwa ajili ya waumini wote.

6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου, ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει
tusikia kushiriki kushiriki ya imani yako kuwa-amili kuwa kwa kujua
G3704 G3588 G2842 G3588 G4102 G4771 G1756 G1096 G1722 G1922

παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν, εἰς Χριστόν.
kila jema ambayo kwa kami kwa Kristo
G3956 G0018 G3588 G1722 G1473 G1519 G5547

Ninaomba kwamba ushirika wa imani yenu iwe na ufanisi katika ujuzi wa kila jambo jema lililoko kati yetu katika Kristo.

7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον, καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου,
furaha kwa-sababu mengi kuwa-na na rafiki-karibu kwa upendo upendo yako
G5479 G1063 G4183 G2192 G2532 G3874 G1909 G3588 G0026 G4771

ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ,
kwa-sababu moyo ya mtu-mtakatifu mtu-mtakatifu kupumzika kwa wewe
G3754 G3588 G4698 G3588 G0040 G0373 G1223 G4771

ἀδελφέ.
ndugu
G0080

Kwa kuwa nimekuwa na furaha na faraja kwa sababu ya upendo wako, kwa sababu mioyo ya waumini imekuwa ikitulizwa nawe, ndugu.

8 Διό πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων, ἐπιτάσσειν σοι τὸ
kwa-hiyo mengi kwa Kristo ujasiri kuwa-na kuagiza wewe ambayo
G1352 G4183 G1722 G5547 G3954 G2192 G2004 G4771 G3588

ἀνῆκον,
lazima
G0433

Kwa hiyo, ingawa nina ujasiri wote katika Kristo kukuamuru wewe kufanya kile unachoweza kufanya,

9 διὰ τὴν ἀγάπην, μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν, ὡς Παῦλος
kwa upendo upendo zaidi-zaidi kuomba mwenye kuwa kama Paulo
G1223 G3588 G0026 G3123 G3870 G5108 G1510 G5613 G3972

πρεσβύτης, νυνὶ δὲ, καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ.
mzee sasa na pia mfungwa ya Kristo
G4246 G3570 G1161 G2532 G1198 G5547 G2424

lakini kwa sababu ya upendo, badala yake nakusihi - mimi, Paulo niliye mzee, na sasa ni mfungwa kwa ajili ya Kristo Yesu.

10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς
kuomba wewe juu-ya ya yangu mtoto ambaye kuzaa kwa ya
G3870 G4771 G4012 G3588 G1699 G5043 G3739 G1080 G1722 G3588

δεσμοῖς, Ὀνήσιμον;
mfungwa Onesimu
G1199 G3682

Ninakusihi kuhusu mwanangu Onesmo, niliyemzaa katika vifungo vyangu.

11 τόν ambaye G3588 ποτέ zamani G4218 σοι wewe G4771 ἄχρηστον, usiofaa G0890 νυνὶ sasa G3570 δὲ kwa–hiyo G1161 καὶ na G2532 σοὶ wewe G4771 καὶ na G2532 ἐμοὶ mimi G1473
εὔχρηστον; mfaa G2173

Kwa kuwa mwanzoni hakukufaa, lakini sasa anakufaa wewe na mimi.

12 ὃν ambaye G3739 ἀνέπεμψά kumrudisha G0375 σοι wewe G4771 αὐτόν -- yake G0846 τοῦτ’ hiyo G3778 ἔστιν kuwa G1510 τὰ moyo G3588 ἐμὰ yangu G1699 σπλάγχνα -- moyo G4698

Nimemtuma- yeye ambaye ni wa moyo wangu hasa - kurudi kwako.

13 ὃν ambaye G3739 ἐγὼ mimi G1473 ἐβουλόμην nataka G1014 πρὸς kwa G4314 ἐμαυτὸν mimi G1683 κατέχειν, kushikilia G2722 ἵνα kusikia G2443 ὑπὲρ kwa–ajili G5228 σοῦ wewe G4771 μοι mimi G1473
διακονῇ, huduma G1247 ἐν kwa G1722 τοῖς ya G3588 δεσμοῖς mfungwa G1199 τοῦ ya G3588 εὐαγγελίου; Injili G2098

Nataraji angeendelea kubaki pamoja nami, ili anitumikie badala yako, wakati niwako kifungoni kwa ajili ya injili.

14 χωρὶς bila G5565 δὲ kwa–hiyo G1161 τῆς ya G3588 σῆς yako G4674 γνώμης, kauli G1106 οὐδὲν kitu G3762 ἠθέλησα nataka G2309 ποιῆσαι, kufanya G4160 ἵνα kusikia G2443 μὴ si G3361 ὡς kama G5613
κατὰ kwa G2596 ἀνάγκην, dharura G0318 τὸ jema G3588 ἀγαθόν jema G0018 σου yako G4771 ᾖ, kuwa G1510 ἀλλὰ lakini G0235 κατὰ kwa G2596 ἑκούσιον; hiari G1595

Lakini sikutaka kufanya jambo lolote bila ruhusa yako. Nilifanya hivi ili kwamba jambo lolote zuri lisifanyike kwa sababu nilikulazimisha, bali kwa sababu ulipenda mwenyewe kulitenda.

15 τάχα labda G5029 γὰρ kwa–sababu G1063 διὰ kwa–sababu G1223 τοῦτο, hii G3778 ἐχωρίσθη kusimama G5563 πρὸς kwa G4314 ὥραν, muda–mfupi G5610 ἵνα kusikia G2443 αἰώνιον milele G0166
αὐτὸν yake G0846 ἀπέχῃς, kuwa–na G0568

Labda ni sababu alitengwa nawe kwa muda, ilikuwa hivyo ili uwe pamoja naye milele.

16 οὐκέτι si G3765 ὡς kama G5613 δοῦλον, mtumwa G1401 ἀλλὰ lakini G0235 ὑπὲρ juu–ya G5228 δοῦλον, mtumwa G1401 ἀδελφὸν ndugu G0080 ἀγαπητόν, kupendwa G0027 μάλιστα zaidi–zaidi G3122 ἐμοί, mimi G1473
πόσῳ kiasi–gani G4214 δὲ kwa–hiyo G1161 μᾶλλον zaidi G3123 σοὶ, wewe G4771 καὶ na G2532 ἐν kwa G1722 σαρκὶ mwili G4561 καὶ na G2532 ἐν kwa G1722 Κυρίῳ. Bwana G2962

Ili kwamba asiwe tena mtumwa, bali bora zaidi ya mtumwa, kama ndugu mpendwa, hasa kwangu, na zaidi sana kwako, katika mwili na katika Bwana.

17 εἰ kama G1487 οὖν kwa–hiyo G3767 με mimi G1473 ἔχεις kuwa–na G2192 κοινωνόν, mfanyakazi–pamoja G2844 προσλαβοῦ pokea G4355 αὐτὸν yake G0846 ὡς kama G5613 ἐμέ. mimi G1473

Na hivyo kama wanichukulia mimi mshirika, mpokee kama ambavyo ungenipokea mimi.

18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα.
kama kwa–hiyo kitu kumkosea wewe au kuwa–na–deni hii mimi hesabu
G1487 G1161 G5100 G0091 G4771 G2228 G3784 G3778 G1473 G1677

Lakini kama amekukosea jambo lolote, au unamdai kitu chochote, kidai hicho kutoka kwangu.

19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί; ἐγὼ ἀποτίσω; ἵνα μὴ λέγω
mimi Paulo kuandika kwa yangu mkono mimi kulipa kusikia si kusema
G1473 G3972 G1125 G3588 G1699 G5495 G1473 G0661 G2443 G3361 G3004

σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.
wewe kwa–sababu pia wewe mimi kufa–na–kufa–zaidi
G4771 G3754 G2532 G4572 G1473 G4359

Mimi Paulo, ninaandika kwa mkono wangu mwenyewe: mimi nitakulipa. Sisemi kwako kwamba nakudai maisha yako hasa.

20 ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ; ἀνάπαυσόν μου τὰ
ndio ndugu mimi wewe kupata–faida kwa Bwana kupumzika yangu moyo
G3483 G0080 G1473 G4771 G3685 G1722 G2962 G0373 G1473 G3588

σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
moyo kwa Kristo
G4698 G1722 G5547

Naam ndugu, acha nipate furaha ya Bwana toka kwako: uburudishe moyo wangu katika Kristo.

21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου, ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ
kumkamatia kwa utii yako kuandika wewe kujua kwa–sababu pia juu–ya
G3982 G3588 G5218 G4771 G1125 G4771 G1492 G3754 G2532 G5228

ἃ λέγω, ποιήσεις.
ambaya kusema kufanya
G3739 G3004 G4160

Nikiwa na imani kuhusu utii wako, nakuandikia nikijua kwamba utafanya hata zaidi ya vile ninavyokuomba.

22 ἅμα δὲ, καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν; ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ
hata kwa–hiyo na kuandaa mimi karimuni kutumaini kwa–sababu kwa–sababu ya
G0260 G1161 G2532 G2090 G1473 G3578 G1679 G1063 G3754 G1223

τῶν προσευχῶν ὑμῶν, χαρισθήσομαι ὑμῖν.
kusali ninyi nilikubali ninyi kuwa
G3588 G4335 G4771 G5483 G4771

Wakati huo huo andaa chumba cha wageni kwa ajili yangu, kwa kuwa ninatumaini kupitia maombi yako nitakutembelea hivi karibuni.

23 Ἀσπάζεταί σε, Ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
kusalimu wewe Epafru ambaye mfungwa–pamoja yangu kwa Kristo Yesu
G0782 G4771 G1889 G3588 G4869 G1473 G1722 G5547 G2424

Epafra, mfungwa mwenzangu katika Kristo Yesu anakusalimu,

24 Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.
Marko Aristarko Dema Luka mfanyakazi–pamoja mfanyakazi–pamoja yangu
G3138 G0708 G1214 G3065 G3588 G4904 G1473

na kama afanyavyo Marko, Aristarko, Dema, Luka, watendakazi pamoja nami.

25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.
Neema ya Bwana Yesu Kristo na ya Roho ninyi
G3588 G5485 G3588 G2962 G2424 G5547 G3326 G3588 G4151 G4771

<Ἀμήν>.
Amini
G0281

Neema ya Bwana Yesu Kristo iwe pamoja na roho yako. Amina.

Hebrews

Chapter 1

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, πάλαι, ὁ Θεὸς, λαλήσας τοῖς πατράσιν,
Mara–nyingi na– kwa–njia–nyingi zamani – Mungu akisema kwa– baba–zetu
G4181 G2532 G4187 G3819 G3588 G2316 G2980 G3588 G3962

ἐν τοῖς προφήταις;
kwa– – manabii
G1722 G3588 G4396

Nyakati zilizopita Mungu alizungumza na mababu zetu kupitia manabii mara nyingi na kwa njia nyingi.

2 ἐπ’ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων, ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ, ὃν
katika– mwisho wa– siku hizi amesema kwetu kwa– Mwana ambaye
G1909 G2078 G3588 G2250 G3778 G2980 G1473 G1722 G5207 G3739

ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι’ οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας,
amemweka mrithi wa–vitu–vyote kwa– yeye pia aliumba – ulimwengu
G5087 G2818 G3956 G1223 G3739 G2532 G4160 G3588 G0165

Lakini katika siku hizi tulizonazo, Mungu ameongea nasi kupitia Mwana, ambaye alimweka kuwa mrithi wa vitu vyote, na ambaye kupitia yeye pia aliumba ulimwengu.

3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως
ambaye akiwa mwangaza wa– utukufu na– chapa–halisi ya– asili–yake
G3739 G1510 G0541 G3588 G1391 G2532 G5481 G3588 G5287

αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως ‹δι’› αὐτοῦ,
yake akibeba na– – vyote kwa– neno la– uweza kwa– wake
G0846 G5342 G5037 G3588 G3956 G3588 G4487 G3588 G1411 G1223 G0846

καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς
utakaso wa– dhambi akifanya aliketi katika– mkono–wa–kulia wa–
G2512 G3588 G0266 G4160 G2523 G1722 G1188 G3588

Μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς.
Ukuu katika– juu
G3172 G1722 G5308

Mwanawe ni nuru ya utukufu wake, tabia pekee ya asili yake, na anayeendeleza vitu vyote kwa neno la nguvu zake. Baada ya kukamilisha utakaso wa dhambi, aliketi chini mkono wa kulia wa enzi huko juu.

4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ’
kwa–kiasi–hicho bora–zaidi akiwa kuliko– malaika, kadiri– tofauti–zaidi kuliko–
G5118 G2909 G1096 G3588 G0032 G3745 G1313 G3844

αὐτοὺς, κεκληρονόμηκεν ὄνομα.
wao amelirithi jina
G0846 G2816 G3686

Amekuwa bora kuliko malaika, kama vile jina alilolirithi lilivyo bora zaidi kuliko jina lao.

5	Τίνι	γὰρ	εἶπέν	ποτε	τῶν	ἀγγέλων,	Υἱός	μου	εἶ	
	Kwa–nani	kwa–maana	alisema	wakati–wowote	kwa–	malaika	Mwana	wangu	u–	
	G5101	G1063	G3004	G4218	G3588	G0032	G5207	G1473	G1510	

σύ;	ἐγὼ	σήμερον	γεγέννηκά	σε?	καὶ	πάλιν,	Ἐγὼ	ἔσομαι	αὐτῷ	εἰς
wewe	mimi	leo	nimekuzaa	wewe	na–	tena	Mimi	nitakuwa	kwake	kuwa–
G4771	G1473	G4594	G1080	G4771	G2532	G3825	G1473	G1510	G0846	G1519

Πατέρα,	καὶ	αὐτὸς	ἔσται	μοι	εἰς	Υἱόν?
Baba	na–	yeye	atakuwa	kwangu	kuwa–	Mwana
G3962	G2532	G0846	G1510	G1473	G1519	G5207

Kwa maana ni kwa malaika gani aliwahi kusema, “Wewe ni mwanangu, leo nimekuwa baba yako?” Na tena, “Nitakuwa baba kwake, naye atakuwa mwana kwangu?”

6	ὅταν	δὲ	πάλιν	εἰσαγάγῃ	τὸν	πρωτότοκον,	εἰς	τὴν	οἰκουμένην,
	wakati	lakini–	tena	anapomleta	–	mzaliwa–wa–kwanza	katika–	–	ulimwengu
	G3752	G1161	G3825	G1521	G3588	G4416	G1519	G3588	G3625

λέγει,	Καὶ	προσκυνησάτωσαν	αὐτῷ,	πάντες	ἄγγελοι	Θεοῦ.	
anasema	Na–	wamsujudie	yeye	malaika–wote	malaika	wa–Mungu	
G3004	G2532	G4352	G0846	G3956	G0032	G2316	

Tena, wakati Mungu alipomleta mzaliwa wa kwanza ulimwenguni, husema, “Malaika wote wa Mungu lazima wamwabudu.”

7	καὶ	πρὸς	μὲν	τοὺς	ἀγγέλους	λέγει,	Ὁ	ποιῶν	τοὺς
	na–	kwa–	kweli–	–	malaika	anasema	Yeye–anayewafanya	anayewafanya	–
	G2532	G4314	G3303	G3588	G0032	G3004	G3588	G4160	G3588

ἀγγέλους	αὐτοῦ	πνεύματα,	καὶ	τοὺς	λειτουργοὺς	αὐτοῦ,	πυρὸς	φλόγα;	
malaika	wake	roho	na–	–	watumishi	wake	moto	mwali	
G0032	G0846	G4151	G2532	G3588	G3011	G0846	G4442	G5395	

Kuhusu malaika asema, “Yeye ambaye hufanya malaika zake kuwa roho, na watumishi wake kuwa ndimi za moto.”

8	πρὸς	δὲ	τὸν	Υἱόν,	Ὁ	θρόνος	σου,	ὁ	Θεὸς,	εἰς	τὸν
	kwa–	lakini–	–	Mwana	–	Kiti–cha–enzi	chako	Ee–	Mungu	hata–	–
	G4314	G1161	G3588	G5207	G3588	G2362	G4771	G3588	G2316	G1519	G3588

αἰῶνα	τοῦ	αἰῶνος,	καὶ	ἡ	ῥάβδος	τῆς	εὐθύτητος,	ῥάβδος	τῆς	βασιλείας
milele	na–	milele	na–	–	fimbo	ya–	uadilifu	fimbo	ya–	ufalme
G0165	G3588	G0165	G2532	G3588	G4464	G3588	G2118	G4464	G3588	G0932

σου.
wako
G4771

Lakini kuhusu Mwana husema, “Kiti chako cha enzi, Mungu, ni cha milele na milele. Fimbo ya ufalme wako ni fimbo ya haki.

9	ἠγάπησας	δικαιοσύνην	καὶ	ἐμίσησας	ἀνομίαν;	διὰ	τοῦτο,	ἔχρισέν	σε	ὁ	Θεός,
	Umependa	haki	na–	umechukia	uovu	kwa–sababu–hiyo	hii	amekupaka	wewe	–	Mungu
	G0025	G1343	G2532	G3404	G0458	G1223	G3778	G5548	G4771	G3588	G2316

ὁ	Θεός	σου,	ἔλαιον	ἀγαλλιάσεως,	παρὰ	τοὺς	μετόχους	σου.		
–	Mungu	wako	mafuta	ya–furaha	zaidi–ya–	–	wenzako	wako		
G3588	G2316	G4771	G1637	G0020	G3844	G3588	G3353	G4771		

Umependa haki na kuchukia uvunjaji wa sheria, kwa hiyo Mungu, Mungu wako, amekupaka mafuta ya furaha kuliko wenzako.”

10	καί,	Σὺ	κατ’	ἀρχάς,	Κύριε,	τὴν	γῆν	ἐθεμελίωσας,	καὶ	ἔργα
	na–	Wewe	hapo–	mwanzo	Bwana	–	dunia	uliiweka–msingi	na–	kazi
	G2532	G4771	G2596	G0746	G2962	G3588	G1093	G2311	G2532	G2041

τῶν	χειρῶν	σού,	εἰσιν	οἱ	οὐρανοί.
za–	mikono	yako	ni–	–	mbingu
G3588	G5495	G4771	G1510	G3588	G3772

Hapo mwanzo, Bwana, uliweka msingi wa dunia. Mbingu ni kazi za mikono yako.

11	αὐτοὶ	ἀπολοῦνται;	σὺ	δὲ	διαμένεις;	καὶ	πάντες	ὡς	ἱμάτιον
	Hizo	zitaangamia	wewe	lakini–	utabaki	na–	vyote	kama–	vazi
	G0846	G0622	G4771	G1161	G1265	G2532	G3956	G5613	G2440

παλαιωθήσονται;	
vitachakaa	
G3822	

Zitatoweka, lakini wewe utaendelea. Zote zitachakaa kama vazi.

12	καὶ	ὡσεὶ	περιβόλαιον	ἑλίξεις	αὐτούς,	ὡς	ἱμάτιον	καὶ	ἀλλαγήσονται;
	na–	kama–	joho	utavivingirisha	vyo	kama–	vazi	na–	vitabadilishwa
	G2532	G5616	G4018	G1667	G0846	G5613	G2440	G2532	G0236

σὺ	δὲ	ὁ	αὐτὸς	εἶ,	καὶ	τὰ	ἔτη	σου	οὐκ	ἐκλείψουσιν.
wewe	lakini–	–	ule–ule	u–	na–	–	miaka	yako	haitaisha	kamwe
G4771	G1161	G3588	G0846	G1510	G2532	G3588	G2094	G4771	G3756	G1587

Utazikunjakunja kama koti, nazo zitabadilika kama vazi. Lakini wewe ni yuleyule, na miaka yako haitakoma.”

13	πρὸς	τίνα	δὲ	τῶν	ἀγγέλων	εἴρηκέν	ποτε,	Κάθου	ἐκ	δεξιῶν
	kwa–	nani	lakini–	kwa–	malaika	amesema	wakati–wowote	Keti	katika–	kulia
	G4314	G5101	G1161	G3588	G0032	G2046	G4218	G2521	G1537	G1188

μου,	ἕως	ἂν	θῶ	τοὺς	ἐχθρούς	σου,	ὑποπόδιον	τῶν	ποδῶν
kwangu	hadi–	–	nitawaweka	–	adui	zako	chini–ya–miguu	ya–	miguu
G1473	G2193	G0302	G5087	G3588	G2190	G4771	G5286	G3588	G4228

σου?	
yako	
G4771	

Lakini ni kwa malaika yupi Mungu alisema wakati wowote, “Keti mkono wangu wa kulia mpaka nitakapowafanya adui zako kuwa kiti cha miguu yako”?

14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα,
Je–si– wote ni– huduma roho kwa– utumishi wakitumwa
G3780 G3956 G1510 G3010 G4151 G1519 G1248 G0649

διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν?
kwa–ajili–ya– – watakaorithi kurithi wokovu
G1223 G3588 G3195 G2816 G4991

Je, malaika wote siyo roho zilizotumwa kuwahudumia na kuwatunza wale watakaourithi wokovu?

Chapter 2

1 Διὰ τοῦτο, δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν,
Kwa–sababu–hiyo hii lazima zaidi tusikilize sisi – mambo–tuliyosikia
G1223 G3778 G1163 G4057 G4337 G1473 G3588 G0191

μήˇ ποτε παραρυῶμεν.
isisije– wakati–wowote tukaanguka
G3361 G4219 G3901

Kwa hiyo ni lazima tuweke kipaumbele zaidi kwa yale tuliyosikia, ili kwamba tusije tukatengwa mbali nayo.

2 εἰ γὰρ ὁ, δι’ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος, ἐγένετο βέβαιος, καὶ
kama– kwa–maana – kwa– malaika iliyosemwa neno ilikuwa imara na–
G1487 G1063 G3588 G1223 G0032 G2980 G3056 G1096 G0949 G2532

πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,
kila– uvunjaji na– kutotii ilipokea haki malipo
G3956 G3847 G2532 G3876 G2983 G1738 G3405

Kwa maana ikiwa ujumbe uliozungumzwa na malaika ni halali, na kila kosa na uasi hupokea adhabu tu,

3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας? -- ἥτις ἀρχὴν
vipi sisi tutaepuka mkubwa–hivyo tukipuuza wokovu ambao mwanzo
G4459 G1473 G1628 G5082 G0272 G4991 G3748 G0746

λαβοῦσα, λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων, εἰς ἡμᾶς
uliokuwa kusemwa kwa– – Bwana na– – waliosikia kwetu– sisi
G2983 G2980 G1223 G3588 G2962 G5259 G3588 G0191 G1519 G1473

ἐβεβαιώθη;
ulithibitishwa
G0950

tutapataje kuepuka kama tusipojali wokovu huu mkuu? —wokuvu ambao kwanza ulitangazwa na Bwana na kuthibitishwa kwetu na wale waliousikia.

4 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν, καὶ
Mungu–akishuhudia–pamoja – Mungu kwa–ishara na– na– miujiza na–
G4901 G3588 G2316 G4592 G5037 G2532 G5059 G2532

ποικίλαις δυνάμεσιν, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ
mbalimbali nguvu, na– Roho Mtakatifu migawanyo, kwa– – yake
G4164 G1411 G2532 G4151 G0040 G3311 G2596 G3588 G0846

θέλησιν.
mapenzi
G2308

Mungu pia aliuthibitisha kwa ishara, maajabu, na kwa matendo makuu mbalimbali, na kwa zawadi za Roho Mtakatifu alizozigawa kulingana na mapenzi yake mwenyewe.

5	Οὐ	γὰρ	ἀγγέλοις	ὑπέταξεν	τὴν	οἰκουμένην	τὴν	μέλλουσαν,	περὶ	
	Si–	kwa–maana	malaika	aliuweka–chini	–	ulimwengu	–	ujao	kuhusu–	
	G3756	G1063	G0032	G5293	G3588	G3625	G3588	G3195	G4012	

ἧς	λαλοῦμεν;	
ambao	tunasema	
G3739	G2980	

Mungu hakuuweka ulimwengu ujao, ambao tunaongelea habari zake, chini ya malaika.

6	διεμαρτύρατο	δέ	πού	τις,	λέγων,	Τί	ἐστιν	ἄνθρωπος,	ὅτι	
	ameshuhudia	lakini–	mahali	mtu	akisema	Ni–nini	ni–	mwanadamu	hata–	
	G1263	G1161	G4225	G5100	G3004	G5101	G1510	G0444	G3754	

μιμνήσκῃ	αὐτοῦ,	ἢ	υἱὸς	ἀνθρώπου,	ὅτι	ἐπισκέπτῃ	αὐτόν?	
umkumbuke	yeye	au–	mwana	wa–mtu	hata–	umtembelee	yeye	
G3403	G0846	G2228	G5207	G0444	G3754	G1980	G0846	

Badala yake, mtu fulani ameshuhudia mahali fulani akisema, “Mtu ni nani, hata uweze kumkumbuka? Au mwana wa mtu, hata umtunze?

7	ἠλάττωσας	αὐτὸν,	βραχύ	τι	παρ’	ἀγγέλους;	δόξῃ	καὶ	τιμῇ,
	Ulimfanya–mdogo	yeye	kidogo	fulani	kuliko–	malaika	utukufu	na–	heshima
	G1642	G0846	G1024	G5100	G3844	G0032	G1391	G2532	G5092

ἐστεφάνωσας	αὐτόν,	(καὶ	κατέστησας	αὐτὸν	ἐπὶ	τὰ	ἔργα	τῶν	χειρῶν
ulimvika–taji	yeye	na–	ulimweka	yeye	juu–ya–	–	kazi	za–	mikono
G4737	G0846	G2532	G2525	G0846	G1909	G3588	G2041	G3588	G5495

σου);
yako
G4771

mtu kuwa mdogo kuliko malaika; umemvika taji ya utukufu na heshima. (Zingatia: Katika nakala halisi za kwanza, mstari huu haupo. “Na umemuweka juu ya kazi ya mikono yako.)

8	πάντα	ὑπέταξας	ὑποκάτω	τῶν	ποδῶν	αὐτοῦ.	ἐν	τῷ	γὰρ
	vyote	uliweka–chini	chini–ya–	–	miguu	yake	katika–	–	kwa–maana
	G3956	G5293	G5270	G3588	G4228	G0846	G1722	G3588	G1063

ὑποτάξαι	αὐτῷ	τὰ	πάντα,	οὐδὲν	ἀφῆκεν	αὐτῷ	ἀνυπότακτον.	νῦν		
kuweka–chini	kwake	–	vyote	hakuna–kitu	aliacha	kwake	kisichowekwa–chini	sasa		
G5293	G0846	G3588	G3956	G3762	G0863	G0846	G0506	G3568		

δὲ,	οὔπω	ὁρῶμεν	αὐτῷ	τὰ	πάντα	ὑποτεταγμένα.	
lakini–	bado	hatuoni	kwake	–	vyote	vimewekwa–chini	
G1161	G3768	G3708	G0846	G3588	G3956	G5293	

Umeweka kila kitu chini ya miguu yake.” Kwa hiyo Mungu ameweka kila kitu chini ya mtu. Hakuacha kitu chochote ambacho hakiko chini yake. Lakini sasa hivi hatuoni bado kila kitu kikiwa chini yake.

9	τὸν	δὲ	βραχύ	τι	παρ’	ἀγγέλους,	ἠλαττωμένον,	βλέπομεν,	Ἰησοῦν,		
	–	lakini–	kidogo	fulani	kuliko–	malaika	aliyefanywa–mdogo	tunamwona	Yesu		
	G3588	G1161	G1024	G5100	G3844	G0032	G1642	G0991	G2424		
	διὰ	τὸ	πάθημα	τοῦ	θανάτου,	δόξῃ	καὶ	τιμῇ	ἐστεφανωμένον;		
	kwa–sababu–ya–	–	mateso	ya–	kifo	utukufu	na–	heshima	amevikwa–taji		
	G1223	G3588	G3804	G3588	G2288	G1391	G2532	G5092	G4737		
	ὅπως	χάριτι	Θεοῦ,	ὑπὲρ	παντὸς	γεύσηται	θανάτου.				
	ili–	kwa–neema	ya–Mungu	kwa–ajili–ya–	kila–mtu	aionje	kifo				
	G3704	G5485	G2316	G5228	G3956	G1089	G2288				

Hata hivyo, tunaona ambaye alikuwa amefanywa kwa muda, chini kuliko malaika—Yesu, ambaye, kwa sababu ya mateso yake na kifo chake, amevikwa taji ya utukufu na heshima. Hivyo sasa kwa neema ya Mungu, Yesu ameonja kifo kwa ajili ya kila mtu.

10	Ἔπρεπεν	γὰρ	αὐτῷ,	δι’	ὃν	τὰ	πάντα,	καὶ	δι’	οὗ	τὰ
	Ilistahili	kwa–maana	kwake	kwa–	ambaye	–	vyote	na–	kwa–	yeye	–
	G4241	G1063	G0846	G1223	G3739	G3588	G3956	G2532	G1223	G3739	G3588
	πάντα,	πολλοὺς	υἱοὺς	εἰς	δόξαν	ἀγαγόντα,	τὸν	ἀρχηγὸν	τῆς	σωτηρίας	
	vyote	wengi	wana	kwa–	utukufu	akileta	–	mwanzilishi	wa–	wokovu	
	G3956	G4183	G5207	G1519	G1391	G0071	G3588	G0747	G3588	G4991	
	αὐτῶν,	διὰ	παθημάτων,	τελειῶσαι.							
	wao	kwa–	mateso	kumkamilisha							
	G0846	G1223	G3804	G5048							

Ilikuwa sahihi kwamba Mungu, kwa sababu kila kitu kipo kwa ajili yake na kupitia yeye, alipaswa kuwaleta watoto wengi katika utukufu, na kwamba alipaswa kumfanya kiongozi katika wokovu wao kuwa mkamilifu kupitia mateso yake.

11	ὅ	τε	γὰρ	ἁγιάζων,	καὶ	οἱ	ἁγιαζόμενοι,	ἐξ	ἑνὸς	πάντες;	
	Yeye	na–	kwa–maana	anayetakasa	na–	–	wanaotakaswa	kutoka–	mmoja	wote	
	G3588	G5037	G1063	G0037	G2532	G3588	G0037	G1537	G1520	G3956	
	δι’	ἣν	αἰτίαν,	οὐκ	ἐπαισχύνεται	ἀδελφοὺς	αὐτοὺς	καλεῖν,			
	kwa–sababu–hiyo	ambayo	sababu	ha–	aioni–aibu	ndugu	wao	kuwaita			
	G1223	G3739	G0156	G3756	G1870	G0080	G0846	G2564			

Kwa maana wote wawili yule anayeweka wakfu na wale ambao wanawekwa wakfu, wote wanatoka kwenye asili moja, Mungu. Kwa sababu hii yule anayewaweka wakfu kwa Mungu haoni aibu kuwaita ndugu.

12	λέγων,	Ἀπαγγελῶ	τὸ	ὄνομά	σου	τοῖς	ἀδελφοῖς	μου;	ἐν	μέσῳ	
	akisema	Nitatangaza	–	jina	lako	kwa–	ndugu	zangu	katikati–ya–	katikati	
	G3004	G0518	G3588	G3686	G4771	G3588	G0080	G1473	G1722	G3319	
	ἐκκλησίας	ὑμνήσω	σε.								
	kanisa	nitakuimbia	wewe								
	G1577	G5214	G4771								

Anasema, “Nitatangaza jina lako kwa ndugu zangu, nitaimba kuhusu wewe kutoka ndani ya kusanyiko.”

13	καὶ	πάλιν,	Ἐγὼ	ἔσομαι	πεποιθὼς	ἐπ’	αὐτῷ.	καὶ	πάλιν,	Ἰδοὺ,	ἐγὼ,
	na–	tena	Mimi	nitakuwa	nikimtumaini	katika–	yeye	na–	tena	Tazama	mimi
	G2532	G3825	G1473	G1510	G3982	G1909	G0846	G2532	G3825	G3708	G1473
	καὶ	τὰ	παιδία	ἃ	μοι	ἔδωκεν	ὁ	Θεός.			
	na–	–	watoto	ambao	mimi	amenipa	–	Mungu			
	G2532	G3588	G3813	G3739	G1473	G1325	G3588	G2316			

Tena asema, “Nitaamini katika yeye.” Na tena, “Tazama, hapa nipo na watoto ambao Mungu amenipa.”

14	ἐπεὶ	οὖν	τὰ	παιδία	κεκοινώνηκεν	αἵματος	καὶ	σαρκός	καὶ,	
	basi–kwa–kuwa–	kwa–hiyo	–	watoto	wameshiriki	damu	na–	mwili	pia–	
	G1893	G3767	G3588	G3813	G2841	G0129	G2532	G4561	G2532	

αὐτὸς	παραπλησίως	μετέσχεν	τῶν	αὐτῶν,	ἵνα	διὰ	τοῦ	θανάτου,	
yeye–mwenyewe	vivyo–hivyo	alishiriki	–	hizo	ili–	kwa–	–	kifo	
G0846	G3898	G3348	G3588	G0846	G2443	G1223	G3588	G2288	

καταργήσῃ	τὸν	τὸ	κράτος	ἔχοντα	τοῦ	θανάτου,	τοῦτ’	ἔστιν,	τὸν
amharibu	–	–	nguvu	aliye–na–	ya–	kifo	yaani–	ni–	–
G2673	G3588	G3588	G2904	G2192	G3588	G2288	G3778	G1510	G3588

διάβολον;
ibilisi
G1228

Kwa hiyo, kwa kuwa watoto wa Mungu wote hushiriki mwili na damu, kadhalika Yesu alishiriki vitu vilevile, ili kwamba kupitia kifo apate kumdhohofisha yule ambaye ana mamlaka juu ya mauti, ambaye ni ibilisi.

15	καὶ	ἀπαλλάξῃ,	τούτους	ὅσοι	φόβῳ	θανάτου,	διὰ	παντὸς	τοῦ
	na–	awaokoe	hawa	wote–ambao	kwa–hofu	ya–kifo	katika–	maisha–yote	ya–
	G2532	G0525	G3778	G3745	G5401	G2288	G1223	G3956	G3588

ζῆν,	ἔνοχοι	ἦσαν	δουλείας.
kuishi	walikuwa–chini	walikuwa	utumwa
G2198	G1777	G1510	G1397

Hii ilikuwa hivyo ili awaweke huru wale wote ambao kupitia hofu ya kifo waliishi maisha yao yote katika utumwa.

16	οὐ	γὰρ	δήˇ	που	ἀγγέλων	ἐπιλαμβάνεται,	ἀλλὰ	σπέρματος
	si–	kwa–maana	hakika–	popote	malaika	anawasaidia	bali–	uzao
	G3756	G1063	G1211	G4226	G0032	G1949	G0235	G4690

Ἀβραὰμ	ἐπιλαμβάνεται.
wa–Ibrahimu	anawasaidia
G0011	G1949

Kwa hakika siyo malaika anaowasaidia. Badala yake, anawasaidia wazao wa Abraham.

17	ὅθεν	ὤφειλεν,	κατὰ	πάντα	τοῖς	ἀδελφοῖς	ὁμοιωθῆναι,	ἵνα
	kwa–hiyo	ilimpasa	katika–	mambo–yote	kwa–	ndugu	kufanana–nao	ili–
	G3606	G3784	G2596	G3956	G3588	G0080	G3666	G2443

ἐλεήμων	γένηται,	καὶ	πιστὸς,	ἀρχιερεὺς	τὰ	πρὸς	τὸν	Θεόν,
mwenye–huruma	awe	na–	mwaminifu	kuhani–mkuu	katika–	kwa–	–	Mungu
G1655	G1096	G2532	G4103	G0749	G3588	G4314	G3588	G2316

εἰς	τὸ	ἱλάσκεσθαι	τὰς	ἁμαρτίας	τοῦ	λαοῦ;	
ili–	–	kufanya–upatanisho	za–	dhambi	za–	watu	
G1519	G3588	G2433	G3588	G0266	G3588	G2992	

Kwa hiyo, ilikuwa lazima yeye awe kama ndugu zake katika njia zote, ili aweze kuwa kuhani mkuu mwenye huruma na mwaminifu kwa vitu vya Mungu, na ili kwamba awe na uwezo wa kutoa msamaha kwa dhambi za watu.

18	ἐν	ᾧ	γὰρ	πέπονθεν	αὐτὸς,	πειρασθείς,	δύναται	τοῖς
	katika–	ambayo	kwa–maana	ameteseka	yeye–mwenyewe	akijaribiwa	anaweza	–
	G1722	G3739	G1063	G3958	G0846	G3985	G1410	G3588

πειραζομένοις	βοηθῆσαι.
wanaojaribiwa	kuwasaidia
G3985	G0997

Kwa sababu Yesu mwenyewe ameteseka, na kujaribiwa, ana uwezo wa kuwasaidia wale wanaojaribiwa.

Chapter 3

1	Ὅθεν,	ἀδελφοὶ	ἅγιοι,	κλήσεως	ἐπουρανίου	μέτοχοι,	κατανοήσατε	τὸν	
	Kwa–hiyo	ndugu	watakatifu	wito	wa–mbinguni	washiriki	mtafakarini	–	
	G3606	G0080	G0040	G2821	G2032	G3353	G2657	G3588	

Ἀπόστολον	καὶ	Ἀρχιερέα	τῆς	ὁμολογίας	ἡμῶν,	Ἰησοῦν,	
Mtume	na–	Kuhani–Mkuu	wa–	ungamo	letu	Yesu	
G0652	G2532	G0749	G3588	G3671	G1473	G2424	

Kwa hiyo, ndugu watakatifu, washiriki wa wito wa mbinguni, mumfikiri Yesu, Mtume na Kuhani Mkuu wa ukiri wetu.

2	πιστὸν	ὄντα	τῷ	ποιήσαντι	αὐτὸν,	ὡς	καὶ	Μωϋσῆς	ἐν	ὅλῳ	τῷ
	mwaminifu	akiwa	kwa–	aliyemweka	yeye	kama–	pia	Musa	katika–	yote	–
	G4103	G1510	G3588	G4160	G0846	G5613	G2532	G3475	G1722	G3650	G3588

οἴκῳ	αὐτοῦ.	
nyumba	yake	
G3624	G0846	

Alikuwa mwaminifu kwa Mungu aliyemteua, kama Musa alivyokuwa mwaminifu pia katika nyumba yote ya Mungu.

3	πλείονος	γὰρ	οὗτος	δόξης	παρὰ	Μωϋσῆν,	ἠξίωται,	καθ’
	zaidi	kwa–maana	huyu	utukufu	kuliko–	Musa	amehesabiwa–stahili	kadiri–
	G4119	G1063	G3778	G1391	G3844	G3475	G0515	G2596

ὅσον	πλείονα,	τιμὴν	ἔχει	τοῦ	οἴκου,	ὁ	κατασκευάσας	
kiasi–ambacho	zaidi	heshima	ana	kuliko–	nyumba	yeye–anayejenga	anayejenga	
G3745	G4119	G5092	G2192	G3588	G3624	G3588	G2680	

αὐτόν.	
hiyo	
G0846	

Kwa kuwa Yesu amehesabiwa kuwa na heshima kubwa kuliko aliyokuwa nayo Musa, kwa sababu yule anayejenga nyumba anahesabiwa kuwa na heshima kubwa kuliko nyumba yenyewe.

4	πᾶς	γὰρ	οἶκος	κατασκευάζεται	ὑπό	τινος;	ὁ	δὲ
	kila–	kwa–maana	nyumba	inajengwa	na–	mtu–fulani	yeye–aliyejenga	lakini–
	G3956	G1063	G3624	G2680	G5259	G5100	G3588	G1161

πάντα	κατασκευάσας	Θεός.
vyote	aliyejenga	Mungu
G3956	G2680	G2316

Kwa kuwa kila nyumba hujengwa na mtu fulani, lakini yule anayejenga kila kitu ni Mungu.

5	καὶ	Μωϋσῆς	μὲν	πιστὸς	ἐν	ὅλῳ	τῷ	οἴκῳ	αὐτοῦ,	ὡς
	na–	Musa	kweli–	mwaminifu	katika–	yote	–	nyumba	yake	kama–
	G2532	G3475	G3303	G4103	G1722	G3650	G3588	G3624	G0846	G5613

θεράπων,	εἰς	μαρτύριον	τῶν	λαληθησομένων;
mtumishi	kuwa–	ushuhuda	wa–	yatakayosemwa
G2324	G1519	G3142	G3588	G2980

Hakika Musa alikuwa mwaminifu kama mtumishi katika nyumba yote ya Mungu, akitoa ushuhuda kuhusu mambo yatakayosemwa wakati ujao.

6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν
Kristo lakini– kama– mwana juu–ya– – nyumba yake ambayo nyumba ni–
G5547 G1161 G5613 G5207 G1909 G3588 G3624 G0846 G3739 G3624 G1510

ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν, καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους
sisi ikiwa– – ujasiri na– – kujisifu kwa– tumaini hadi– mwisho
G1473 G1437 G3588 G3954 G2532 G3588 G2745 G3588 G1680 G3360 G5056

βεβαίαν κατάσχωμεν.
imara tukishikilia
G0949 G2722

Lakini Kristo ni Mwana katika usimamizi wa nyumba ya Mungu. Sisi ni nyumba yake kama tutashikilia haraka katika kujiamini na fahari ya kujiamini.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς
Kwa–hiyo kama– anasema – Roho – Mtakatifu Leo mkisikia– –
G1352 G2531 G3004 G3588 G4151 G3588 G0040 G4594 G1437 G3588

φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
sauti yake mkisikia
G5456 G0846 G0191

Kwa hiyo, ni kama Roho Mtakatifu asemavyo, “Leo, kama utasikia sauti yake,

8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
msi– fanyie–ugumu – mioyo yenu kama– katika– – uchungu
G3361 G4645 G3588 G2588 G4771 G5613 G1722 G3588 G3894

κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ,
katika– – siku ya– kujaribiwa katika– – jangwa
G2596 G3588 G2250 G3588 G3986 G1722 G3588 G2048

Usiufanye moyo wako kuwa mgumu kama Waisraeli walivyofanya katika uasi, katika wakati wa kujaribiwa nyikani.

9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ, καὶ εἶδον τὰ
ambapo walinijaribu – baba–zenu zenu kwa– mtihani na– waliona –
G3757 G3985 G3588 G3962 G4771 G1722 G1382 G2532 G3708 G3588

ἔργα μου, τεσσεράκοντα ἔτη.
kazi zangu miaka–arobaini miaka
G2041 G1473 G5062 G2094

Huu ulikuwa wakati ambao baba zenu waliniasi kwa kunijaribu, na wakati, kwa miaka arobaini, waliona matendo yangu.

10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ, καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ
kwa–hiyo nilichukizwa na– kizazi hicho na– nikasema Daima wanapotea katika–
G1352 G4360 G3588 G1074 G3778 G2532 G3004 G0104 G4105 G3588

καρδίᾳ; αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου;
moyo wao lakini– hawaku– zijua – njia zangu
G2588 G0846 G1161 G3756 G1097 G3588 G3598 G1473

Kwa hiyo sikufurahishwa na kizazi hicho. Nilisema, 'Wanapotea kila mara katika mioyo yao, na hawajui njia zangu.

11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς
kama– nilivyoapa katika– – hasira yangu Kamwe–hawata– kuingia katika–
G5613 G3660 G1722 G3588 G3709 G1473 G1487 G1525 G1519

τὴν κατάπαυσίν μου.
– pumziko langu
G3588 G2663 G1473

Ni kama vile nilivyoapa katika hasira yangu: hawataiingia raha yangu.”

12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν, καρδία
Angalieni ndugu isisije– wakati–wowote kuwa katika– yeyote wenu moyo
G0991 G0080 G3361 G4219 G1510 G1722 G5100 G4771 G2588

πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος.
mbaya wa–kutoamini katika– – kuondoka kutoka–kwa– Mungu aliye–hai
G4190 G0570 G1722 G3588 G0868 G0575 G2316 G2198

Muwe waangalifu, ndugu, ili kwamba usije ukawepo moyo mwovu wa kutokuamini kwa mmoja wenu, moyo ambao utakwenda mbali na Mungu aliye hai.

13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ’ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ
bali– tiana–moyo ninyi–wenyewe kila– kila siku mpaka– ambapo –
G0235 G3870 G1438 G2596 G1538 G2250 G0891 G3739 G3588

Σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν
Leo inaitwa ili– msi– fanyiwe–ugumu yeyote miongoni–mwenu wenu
G4594 G2564 G2443 G3361 G4645 G5100 G1537 G4771

ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας.
udanganyifu wa– dhambi
G0539 G3588 G0266

Badala yake, mhamasishane kila siku kila mmoja na mwenzie, ili kila iitwapo leo mtamani, ili kwamba mmoja kati yenu asifanywe kuwa mgumu kwa udanganyifu wa dhambi.

14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς
washiriki kwa–maana wa– Kristo tumekuwa ikiwa–kweli– – mwanzo wa–
G3353 G1063 G3588 G5547 G1096 G1437 G3588 G0746 G3588

ὑποστάσεως, μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν;
imani hadi– mwisho imara tunashikilia
G5287 G3360 G5056 G0949 G2722

Kwa maana tumekuwa washiriki wa Kristo ikiwa tutashikamana na uthabiti wetu kwa nguvu katika yeye kutoka mwanzo hadi mwisho.

15 ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, Μὴ
katika– – kusemwa Leo mkisikia– – sauti yake mkisikia Msi–
G1722 G3588 G3004 G4594 G1437 G3588 G5456 G0846 G0191 G3361

σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.
fanyie–ugumu – mioyo yenu kama– katika– – uchungu
G4645 G3588 G2588 G4771 G5613 G1722 G3588 G3894

Kuhusu hili imekwisha kusemwa, “Leo kama mtaisikiliza sauti yake, msiifanye mioyo yenu kuwa migumu, kama Waisraeli walivyofanya wakati wa uasi.”

16	τίνες	γὰρ	ἀκούσαντες	παρεπίκραναν?	ἀλλ’	οὐ	πάντες	οἱ
	ni–nani	kwa–maana	waliosikia	walichunguza	lakini–si–	–	wote	–
	G5101	G1063	G0191	G3893	G0235	G3756	G3956	G3588

ἐξελθόντες	ἐξ	Αἰγύπτου	διὰ	Μωϋσέως?	
waliotoka	kutoka–	Misri	kwa–	Musa	
G1831	G1537	G0125	G1223	G3475	

Ni akina nani hao waliomsikia Mungu na kuasi? Hawakuwa wale wote ambao Musa alikuwa amewaongoza kutoka Misri?

17	τίσιν	δὲ	προσώχθισεν	τεσσεράκοντα	ἔτη?	οὐχὶ	τοῖς	ἁμαρτήσασιν,
	kwa–nani	lakini–	alichukizwa	miaka–arobaini	miaka	si–	kwa–	waliotenda–dhambi
	G5101	G1161	G4360	G5062	G2094	G3780	G3588	G0264

ὧν	τὰ	κῶλα	ἔπεσεν	ἐν	τῇ	ἐρήμῳ?	
ambao	–	miili	ilianguka	katika–	–	jangwa	
G3739	G3588	G2966	G4098	G1722	G3588	G2048	

Na kina nani ambao Mungu aliwakasirikia kwa miaka arobaini? Siyo pamoja na wale waliotenda dhambi, ambao miili yao iliyokufa ililala jangwani?

18	τίσιν	δὲ	ὤμοσεν	μὴ	εἰσελεύσεσθαι	εἰς	τὴν	κατάπαυσιν	αὐτοῦ,
	kwa–nani	lakini–	aliapa	wasi–	kuingia	katika–	–	pumziko	lake
	G5101	G1161	G3660	G3361	G1525	G1519	G3588	G2663	G0846

εἰ	μὴ	τοῖς	ἀπειθήσασιν?
isipokuwa–	–	kwa–	wasioamini
G1487	G3361	G3588	G0544

Ni akina nani aliowaapia Mungu kwamba hawataingia katika raha yake, kama siyo wale ambao hawakumtii yeye?

19	καὶ	βλέπομεν	ὅτι	οὐκ	ἠδυνήθησαν	εἰσελθεῖν	δι’	ἀπιστίαν.
	na–	tunaona	kwamba	hawaku–	weza	kuingia	kwa–sababu–ya–	kutoamini
	G2532	G0991	G3754	G3756	G1410	G1525	G1223	G0570

Tunaona kwamba hawakuweza kuingia katika raha yake kwa sababu ya kutokuamini.

Chapter 4

1	φοβηθῶμεν	οὖν,	μή‿	ποτε	καταλειπομένης,	ἐπαγγελίας	εἰσελθεῖν	εἰς
	Tuogope	basi	isisije–	wakati–wowote	ikiwa–imebaki	ahadi	kuingia	katika–
	G5399	G3767	G3361	G4219	G2641	G1860	G1525	G1519

τὴν	κατάπαυσιν	αὐτοῦ,	δοκῇ	τις	ἐξ	ὑμῶν	ὑστερηκέναι.
–	pumziko	lake	aonekane	yeyote	miongoni–	mwenu	ameshindwa
G3588	G2663	G0846	G1380	G5100	G1537	G4771	G5302

Kwa hiyo, tunapaswa kuwa makini ili kwamba kati yenu asiwepo hata mmoja atakayeonekana kushindwa kufikia ahadi endelevu ya kuingia katika pumzika la Mungu.

2	καὶ	γάρ	ἐσμεν	εὐηγγελισμένοι	καθάπερ	κἀκεῖνοι;	ἀλλ’	
	na–	kwa–maana	tumekuwa	tumehubiriwa–habari–njema	kama–vile–	wao–pia	lakini–	
	G2532	G1063	G1510	G2097	G2509	G2548	G0235	

οὐκ	ὠφέλησεν	ὁ	λόγος	τῆς	ἀκοῆς	ἐκείνους,	μὴ	συγκεκερασμένους
haku–	wafaidisha	–	neno	la–	kusikia	wale	kwa–kuwa–si–	lililochanganywa
G3756	G5623	G3588	G3056	G3588	G0189	G1565	G3361	G4786

τῇ	πίστει	τοῖς	ἀκούσασιν.
na–	imani	kwa–	waliosikia
G3588	G4102	G3588	G0191

Kwani tumekuwa na habari njema kuhusu pumziko la Mungu lililotangazwa kwetu kama Waisrael walivyokuwa nayo, lakini ujumbe huo haukuwasaidia wale ambao waliusikia bila kuunganisha imani kwa hilo.

3	Εἰσερχόμεθα	γὰρ	εἰς	τὴν	κατάπαυσιν,	οἱ	πιστεύσαντες;	καθὼς
	Tunaingia	kwa–maana	katika–	–	pumziko	–	tulioamini	kama–
	G1525	G1063	G1519	G3588	G2663	G3588	G4100	G2531

εἴρηκεν,	Ὡς	ὤμοσα	ἐν	τῇ	ὀργῇ	μου,	Εἰ	εἰσελεύσονται
alivyosema	Kama–	nilivyoapa	katika–	–	hasira	yangu	Kamwe–hawata–	kuingia
G2046	G5613	G3660	G1722	G3588	G3709	G1473	G1487	G1525

εἰς	τὴν	κατάπαυσίν	μου;	καίτοι	τῶν	ἔργων	ἀπὸ	καταβολῆς
katika–	–	pumziko	langu	ingawa–	–	kazi	tangu–	kuwekwa–msingi
G1519	G3588	G2663	G1473	G2543	G3588	G2041	G0575	G2602

κόσμου	γενηθέντων.
ulimwengu	zilikuwa–zimekamilika
G2889	G1096

Kwa sisi, ambao tumekwisha amini-sisi ndio miongoni tutakaoingia katika lile pumuziko, Kama inavyosema, “Kama nilivyoapa kwa hasira yangu, Hawataingia katika pumziko mwangu.” Alisema hili, ingawa kazi zote alizotengeneza zilikuwa zimekamilika tangu mwanzo wa ulimwengu.

4	εἴρηκεν	γάρ	που	περὶ	τῆς	ἑβδόμης	οὕτως,	Καὶ
	amesema	kwa–maana	mahali–fulani	kuhusu–	–	siku–ya–saba	hivi	Na–
	G2046	G1063	G4225	G4012	G3588	G1442	G3779	G2532

κατέπαυσεν	ὁ	Θεὸς	ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ	τῇ	ἑβδόμῃ,	ἀπὸ	πάντων	τῶν
alipumzika	–	Mungu	katika–	–	siku	–	ya–saba	kutoka–	zote	–
G2664	G3588	G2316	G1722	G3588	G2250	G3588	G1442	G0575	G3956	G3588

ἔργων	αὐτοῦ;
kazi	zake
G2041	G0846

Kwani ameshasema sehemu fulani kuhusu siku ya saba, “Mungu alipumzika siku ya saba katika yote aliyoyafanya.”

5	καὶ	ἐν	τούτῳ	πάλιν,	Εἰ	εἰσελεύσονται	εἰς	τὴν	κατάπαυσίν
	na–	katika–	hii	tena	Kamwe–hawata–	kuingia	katika–	–	pumziko
	G2532	G1722	G3778	G3825	G1487	G1525	G1519	G3588	G2663

μου.
langu
G1473

Tena ameshasema, “Hawataingia kwenye pumziko langu.”

6	ἐπεὶ	οὖν	ἀπολείπεται	τινὰς	εἰσελθεῖν	εἰς	αὐτήν,	καὶ	οἱ
	basi–kwa–kuwa–	kwa–hiyo	imebaki	baadhi	kuingia	katika–	hiyo	na–	–
	G1893	G3767	G0620	G5100	G1525	G1519	G0846	G2532	G3588

πρότερον	εὐαγγελισθέντες,	οὐκ	εἰσῆλθον,	δι’	ἀπείθειαν,			
kwanza	waliohubiriwa	hawaku–	ingia	kwa–sababu–ya–	kutotii			
G4386	G2097	G3756	G1525	G1223	G0543			

Kwa sababu hiyo, tangu pumziko la Mungu bado ni akiba kwa ajili ya baadhi kuingia, na tangu Waisraeli wengi ambao walisikia habari njema kuhusu pumziko lake hawakuingia kwa sababu ya kutotii,

7	πάλιν	τινὰ	ὁρίζει	ἡμέραν,	Σήμερον,	ἐν	Δαυὶδ	λέγων,	μετὰ
	tena	fulani	anaamua	siku	Leo	katika–	Daudi	akisema	baada–ya–
	G3825	G5100	G3724	G2250	G4594	G1722	G1138	G3004	G3326

τοσοῦτον	χρόνον,	καθὼς	προείρηται,	Σήμερον,	ἐὰν	τῆς	φωνῆς	
muda–mrefu–hivyo	wakati	kama–	imesemwa–kabla	Leo	mkisikia–	–	sauti	
G5118	G5550	G2531	G4302	G4594	G1437	G3588	G5456	

αὐτοῦ	ἀκούσητε,	μὴ	σκληρύνητε	τὰς	καρδίας	ὑμῶν.	
yake	mkisikia	msi–	fanyie–ugumu	–	mioyo	yenu	
G0846	G0191	G3361	G4645	G3588	G2588	G4771	

Mungu aliweka tena siku fulani, iitwayo “Leo.” Yeye aliiongeza siku hii alipozungumza kupitia Daudi, ambaye alisema kwa muda mrefu baada ya yaliyosemwa kwanza, “Leo kama mtasikia sauti yake, msifanye mioyo yenu kuwa migumu.”

8	εἰ	γὰρ	αὐτοὺς	Ἰησοῦς	κατέπαυσεν,	οὐκ	ἂν	περὶ	ἄλλης
	kama–	kwa–maana	wao	Yoshua	aliwapumzisha	asingali–	–	kuhusu–	nyingine
	G1487	G1063	G0846	G2424	G2664	G3756	G0302	G4012	G0243

ἐλάλει,	μετὰ	ταῦτα	ἡμέρας.	
alitaja	baada–ya–	hizi	siku	
G2980	G3326	G3778	G2250	

Kwani kama Yoshua aliwapatia pumziko, Mungu asingelisema juu ya siku nyingine.

9	ἄρα	ἀπολείπεται	σαββατισμὸς,	τῷ	λαῷ	τοῦ	Θεοῦ.
	basi	imebaki	pumziko–la–Sabato	kwa–	watu	wa–	Mungu
	G0686	G0620	G4520	G3588	G2992	G3588	G2316

Kwa hiyo bado kuna Sabato ya pumziko iliyotunzwa kwa ajili ya watu wa Mungu.

10	ὁ	γὰρ	εἰσελθὼν	εἰς	τὴν	κατάπαυσιν	αὐτοῦ,	καὶ
	yeye–aliyeingia	kwa–maana	aliyeingia	katika–	–	pumziko	lake	pia
	G3588	G1063	G1525	G1519	G3588	G2663	G0846	G2532

αὐτὸς	κατέπαυσεν	ἀπὸ	τῶν	ἔργων	αὐτοῦ,	ὥσπερ	ἀπὸ	τῶν	
yeye–mwenyewe	amepumzika	kutoka–	–	kazi	zake	kama–vile–	kutoka–	–	
G0846	G2664	G0575	G3588	G2041	G0846	G5618	G0575	G3588	

ἰδίων,	ὁ	Θεός.	
zake–mwenyewe	–	Mungu	
G2398	G3588	G2316	

Kwani anayeingia katika pumziko la Mungu yeye mwenyewe pia amepumzika kutokana na matendo yake, kama Mungu alivyofanya katika yeye.

11 Σπουδάσωμεν Tujitahidi G4704 οὖν basi G3767 εἰσελθεῖν kuingia G1525 εἰς katika– G1519 ἐκείνην ile G1565 τὴν – G3588 κατάπαυσιν, pumziko G2663 ἵνα ili– G2443 μὴ, msi– G3361 ἐν katika– G1722 τῷ – G3588 αὐτῷ, ile–ile G0846 τις yeyote G5100 ὑποδείγματι, mfano G5262 πέσῃ, aanguke G4098 τῆς wa– G3588 ἀπειθείας. kutotii G0543

Kwa hiyo tuweni na shauku ya kuingia katika lile pumziko, ili kwamba asiwepo atakayeanguka katika aina ya uasi waliofanya.

12 Ζῶν Hai G2198 γὰρ kwa–maana G1063 ὁ – G3588 λόγος neno G3056 τοῦ la– G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 καὶ na– G2532 ἐνεργὴς, linafanya–kazi G1756 καὶ na– G2532 τομώτερος kali–zaidi G5114 ὑπὲρ kuliko– G5228 πᾶσαν kila– G3956 μάχαιραν upanga G3162 δίστομον, wenye–makali–pande–mbili G1366 καὶ na– G2532 διϊκνούμενος hupenya G1338 ἄχρι hadi– G0891 μερισμοῦ kugawanya G3311 ψυχῆς nafsi G5590 καὶ na– G2532 πνεύματος, roho G4151 ἁρμῶν viungo G0719 τε na– G5037 καὶ na– G2532 μυελῶν; uboho G3452 καὶ na– G2532 κριτικὸς hupambanua G2924 ἐνθυμήσεων mawazo G1761 καὶ na– G2532 ἐννοιῶν nia G1771 καρδίας. ya–moyo G2588

Kwa maana neno la Mungu li hai na lina nguvu na linaukali kuliko upanga wowote wenye makali kuwili. Na huchoma hata kufikia kugawanya nafsi na roho, na viungo kutika uboho. Na lenye kuweza kufahamu fikira za moyo nia yake.

13 καὶ na– G2532 οὐκ hakuna– G3756 ἔστιν kitu–kilichoumbwa G1510 κτίσις kiumbe G2937 ἀφανὴς kilichofichika G0852 ἐνώπιον mbele–za– G1799 αὐτοῦ; yake G0846 πάντα vyote G3956 δὲ lakini– G1161 γυμνὰ wazi G1131 καὶ na– G2532 τετραχηλισμένα vimefunuliwa G5136 τοῖς kwa– G3588 ὀφθαλμοῖς macho G3788 αὐτοῦ yake G0846 πρὸς kwa– G4314 ὃν ambaye G3739 ἡμῖν kwetu G1473 ὁ – G3588 λόγος. hesabu G3056

. Hakuna kilichoumbwa kilichojificha katika uso wa Mungu. Badala yake, kila kitu ni dhahiri na wazi kwa macho ya mmoja ambaye ni lazima tutoe hesabu.

14 Ἔχοντες Tukiwa–na– G2192 οὖν basi G3767 ἀρχιερέα kuhani–mkuu G0749 μέγαν, mkuu G3173 διεληλυθότα aliyepita G1330 τοὺς – G3588 οὐρανούς, mbingu G3772 Ἰησοῦν, Yesu G2424 τὸν – G3588 Υἱὸν Mwana G5207 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 κρατῶμεν tushikilie G2902 τῆς – G3588 ὁμολογίας. ungamo G3671

Baadaye kuwa na kuhani mkuu aliyeingia katika mbingu, Yesu Mwana wa Mungu, kwa uimara tushikilie imani zetu.

15 οὐ si– G3756 γὰρ kwa–maana G1063 ἔχομεν tuna G2192 ἀρχιερέα kuhani–mkuu G0749 μὴ asiye– G3361 δυνάμενον weza G1410 συμπαθῆσαι kuhurumia G4834 ταῖς – G3588 ἀσθενείαις udhaifu G0769 ἡμῶν; wetu G1473 πεπειρασμένον aliyejaribiwa G3985 δὲ lakini– G1161 κατὰ katika– G2596 πάντα yote G3956 καθ’ kwa– G2596 ὁμοιότητα; mfanano G3665 χωρὶς bila– G5565 ἁμαρτίας. dhambi G0266

Kwa kuwa hatuna kuhani mkuu ambaye hawezi kuhisi huruma kwa ajili udhaifu wetu, lakini yeye ambaye kwa njia zote amekuwa akijaribiwa kama sisi, isipokuwa yeye ambaye hana dhambi.

16 προσερχώμεθα Tukaribie G4334 οὖν basi G3767 μετὰ kwa– G3326 παρρησίας ujasiri G3954 τῷ – G3588 θρόνῳ kiti–cha–enzi G2362 τῆς cha– G3588 χάριτος, neema G5485 ἵνα ili– G2443 λάβωμεν tupokee G2983 ἔλεος, rehema G1656 καὶ na– G2532 χάριν neema G5485 εὕρωμεν, tuipate G2147 εἰς kwa– G1519 εὔκαιρον wakati–unaofaa G2121 βοήθειαν. msaada G0996

Na tuje kwa ujasiri katika kiti cha enzi cha neema, ili kwamba tupokee rehema na kupata neema ya kutusaidia wakati wa hitaji.

Chapter 5

1 Πᾶς Kila– G3956 γὰρ kwa–maana G1063 ἀρχιερεὺς, kuhani–mkuu G0749 ἐξ kutoka–miongoni–mwa– G1537 ἀνθρώπων wanadamu G0444 λαμβανόμενος, anayechukuliwa G2983 ὑπὲρ kwa–ajili–ya– G5228 ἀνθρώπων wanadamu G0444 καθίσταται, anawekwa G2525 τὰ – G3588 πρὸς kwa– G4314 τὸν – G3588 Θεόν, Mungu G2316 ἵνα ili– G2443 προσφέρῃ atoe G4374 δῶρά zawadi G1435 τε, na– G5037 καὶ na– G2532 θυσίας dhabihu G2378 ὑπὲρ kwa–ajili–ya– G5228 ἁμαρτιῶν; dhambi G0266

Kwani kila kuhani mkuu, aliyechaguliwa kutoka miongoni mwa watu, amechaguliwa kusimama badala yao katika vitu vinavyohusiana na Mungu, ili aweze kutoa kwa pamoja zawadi na dhabihu kwa ajili ya dhambi.

2 μετριοπαθεῖν kuweza–kustahamili G3356 δυνάμενος, akiweza G1410 τοῖς kwa– G3588 ἀγνοοῦσιν wasiojua G0050 καὶ na– G2532 πλανωμένοις, wanaopotea G4105 ἐπεὶ kwa–kuwa– G1893 καὶ pia G2532 αὐτὸς yeye–mwenyewe G0846 περίκειται amezungukwa G4029 ἀσθένειαν; udhaifu G0769

Anaweza kujishughulisha kwa upole na wajinga na wabishi kwa kuwa yeye mwenyewe pia amezungukwa na udhaifu.

3 καὶ na– G2532 δι’ kwa–sababu–ya– G1223 αὐτὴν huo G0846 ὀφείλει, lazima G3784 καθὼς kama– G2531 περὶ kwa–ajili–ya– G4012 τοῦ – G3588 λαοῦ, watu G2992 οὕτως vivyo–hivyo G3779 καὶ pia G2532 περὶ kwa–ajili–ya– G4012 αὐτοῦ, yeye–mwenyewe G0846 προσφέρειν kutoa G4374 περὶ kwa–ajili–ya– G4012 ἁμαρτιῶν. dhambi G0266

Kwa sababu ya hili, ana wajibu wa kutoa sadaka kwa ajili ya dhambi zake kama afanyavyo kwa dhambi za watu.

4	καὶ	οὐχ	ἑαυτῷ	τις	λαμβάνει	τὴν	τιμήν,	ἀλλὰ	καλούμενος	ὑπὸ	τοῦ
	na–	si–	mwenyewe	mtu	anachukua	–	heshima	bali–	akiitwa	na–	–
	G2532	G3756	G1438	G5100	G2983	G3588	G5092	G0235	G2564	G5259	G3588

Θεοῦ,	καθώσπερ	καὶ	Ἀαρών.	
Mungu	kama–vile–	pia	Haruni	
G2316	G2531	G2532	G0002	

Na hakuna mtu achukuaye heshima hii kwa ajili yake mwenyewe, lakini badala yake, lazima aitwe na Mungu, kama alivyokuwa Haruni.

5	Οὕτως	καὶ	ὁ	Χριστὸς	οὐχ	ἑαυτὸν		ἐδόξασεν	γενηθῆναι			
	Vivyo–hivyo	pia	–	Kristo	haku–	jitukuza–mwenyewe		jitukuza	kuwa			
	G3779	G2532	G3588	G5547	G3756	G1438		G1392	G1096			

ἀρχιερέα;	ἀλλ’	ὁ	λαλήσας	πρὸς	αὐτόν,	Υἱός	μου	εἶ	σύ,	
kuhani–mkuu	bali–	yeye–aliyesema	aliyesema	kwake–	yeye	Mwana	wangu	u–	wewe	
G0749	G0235	G3588	G2980	G4314	G0846	G5207	G1473	G1510	G4771	

ἐγὼ	σήμερον	γεγέννηκά	σε.	
mimi	leo	nimekuzaa	wewe	
G1473	G4594	G1080	G4771	

Hata Kristo hakujipa heshimu mwenyewe kwa kujifanya mwenyewe kuwa kuhani mkuu. Badala yake, Mungu alisema kwake, “ Wewe ni mwanangu, leo nimekuwa Baba yako.”

6	καθὼς	καὶ	ἐν	ἑτέρῳ	λέγει,	Σὺ	ἱερεὺς	εἰς	τὸν	αἰῶνα,	
	kama–vile–	pia	katika–	mahali–pengine	anasema	Wewe	kuhani	hata–	–	milele	
	G2531	G2532	G1722	G2087	G3004	G4771	G2409	G1519	G3588	G0165	

κατὰ	τὴν	τάξιν	Μελχισέδεκ;	
kwa–	–	taratibu	ya–Melkizedeki	
G2596	G3588	G5010	G3198	

Ni kama asemavyo pia sehemu nyingine, “ Wewe ni kuhani milele baada ya mfumo wa Melkizedeki.”

7	ὃς	ἐν	ταῖς	ἡμέραις	τῆς	σαρκὸς	αὐτοῦ,	δεήσεις	τε	καὶ	ἱκετηρίας,
	Yeye	katika–	–	siku	za–	mwili	wake	maombi	na–	na–	dua
	G3739	G1722	G3588	G2250	G3588	G4561	G0846	G1162	G5037	G2532	G2428

πρὸς	τὸν	δυνάμενον	σῴζειν	αὐτὸν	ἐκ	θανάτου,	μετὰ	κραυγῆς	ἰσχυρᾶς
kwa–	–	awezaye	kumwokoa	yeye	kutoka–	kifo	kwa–	kilio	kikubwa
G4314	G3588	G1410	G4982	G0846	G1537	G2288	G3326	G2906	G2478

καὶ	δακρύων	προσενέγκας,	καὶ	εἰσακουσθεὶς,	ἀπὸ	τῆς	εὐλαβείας.	
na–	machozi	akitoa	na–	alisikiwa	kwa–sababu–ya–	–	unyenyekevu	
G2532	G1144	G4374	G2532	G1522	G0575	G3588	G2124	

Wakati wa kipindi chake katika mwili, aliomba na kuombea, alimwomba Mungu kwa machozi, kwa yeye awezaye kumwokoa kutoka kwenye kifo. Kwa sababu ya unyenyekevu wake kwa Mungu, alisikiwa.

8	καίπερ	ὢν	Υἱός,	ἔμαθεν	ἀφ’	ὧν	ἔπαθεν,	τὴν	ὑπακοήν,	
	ingawa–	akiwa	Mwana	alijifunza	kutoka–	yale–ambayo	aliteseka	–	utii	
	G2539	G1510	G5207	G3129	G0575	G3739	G3958	G3588	G5218	

Ijapokuwa alikua mwana, alijifunza kutii kwa mambo yaliyomtesa.

9	καὶ	τελειωθεὶς,	ἐγένετο	πᾶσιν,	τοῖς	ὑπακούουσιν	αὐτῷ,	αἴτιος	σωτηρίας
	na–	akikamilishwa	akawa	kwa–wote	–	wanaomtii	yeye	sababu	ya–wokovu
	G2532	G5048	G1096	G3956	G3588	G5219	G0846	G0159	G4991

αἰωνίου;		
wa–milele		
G0166		

Alikamilishwa na kwa njia hii alifanyika kwa kila mtu amwaminiye kuwa sababu ya wokovu wa milele,

10	προσαγορευθεὶς	ὑπὸ	τοῦ	Θεοῦ	ἀρχιερεὺς,	κατὰ	τὴν	τάξιν	Μελχισέδεκ;
	akitajwa	na–	–	Mungu	kuhani–mkuu	kwa–	–	taratibu	ya–Melkizedeki
	G4316	G5259	G3588	G2316	G0749	G2596	G3588	G5010	G3198

kwa kutengwa na Mungu kama kuhani Mkuu baada ya zamu ya Melkizedeki.

11	Περὶ	οὗ	πολὺς	ἡμῖν	ὁ	λόγος,	καὶ	δυσερμήνευτος	λέγειν,	ἐπεὶ
	Kuhusu–	yeye	mengi	kwetu	–	maneno	na–	magumu–kueleza	kusema	kwa–kuwa–
	G4012	G3739	G4183	G1473	G3588	G3056	G2532	G1421	G3004	G1893

νωθροὶ	γεγόνατε	ταῖς	ἀκοαῖς.
wavivu	mmekuwa	katika–	kusikia
G3576	G1096	G3588	G0189

Tuna mengi ya kusema kuhusu Yesu, lakini ni vigumu kuwaelezea kwa kuwa ninyi ni wavivu wa kusikia.

12	καὶ	γὰρ,	ὀφείλοντες	εἶναι	διδάσκαλοι,	διὰ	τὸν	χρόνον,	πάλιν
	na–	kwa–maana	mngepaswa	kuwa	walimu	kwa–sababu–ya–	–	muda	tena
	G2532	G1063	G3784	G1510	G1320	G1223	G3588	G5550	G3825

χρείαν	ἔχετε	τοῦ,	διδάσκειν	ὑμᾶς	τινα	τὰ	στοιχεῖα	τῆς
haja	mna	ya–	kufundishwa	ninyi	mtu–fulani	–	mambo–ya–mwanzo	ya–
G5532	G2192	G3588	G1321	G4771	G5100	G3588	G4747	G3588

ἀρχῆς	τῶν	λογίων	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	γεγόνατε	χρείαν	ἔχοντες	γάλακτος,	[καὶ]
mwanzo	ya–	maneno	ya–	Mungu	na–	mmekuwa	haja	wenye	maziwa	na–
G0746	G3588	G3051	G3588	G2316	G2532	G1096	G5532	G2192	G1051	G2532

οὐ	στερεᾶς	τροφῆς;
si–	imara	chakula
G3756	G4731	G5160

Ijapokuwa kwa kipindi hiki mlipaswa kuwa walimu, bado kuna umuhimu wa mtu kuwafundisha mafundisho ya awali ya kanuni za neno la Mungu. Mnahitaji maziwa na si chakula kigumu.

13	πᾶς	γὰρ	ὁ	μετέχων	γάλακτος	ἄπειρος	λόγου	δικαιοσύνης;
	kila–mtu	kwa–maana	–	anayeshiriki	maziwa	hajui	neno	la–haki
	G3956	G1063	G3588	G3348	G1051	G0552	G3056	G1343

νήπιος	γάρ	ἐστιν;	
mtoto–mchanga	kwa–maana	ni–	
G3516	G1063	G1510	

Kwa kuwa yeyote anywaye maziwa tu hana uzoefu katika ujumbe wa haki, kwa kuwa bado ni mtoto.

14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν
waliokamilika lakini- ni- – imara chakula kwa- kwa-sababu-ya- – mazoea
G5046 G1161 G1510 G3588 G4731 G5160 G3588 G1223 G3588 G1838

τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων, πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε, καὶ
– hisia zimezoezesha waliozoezwa kwa- kupambanua jema na- na-
G3588 G0145 G1128 G2192 G4314 G1253 G2570 G5037 G2532

κακοῦ.
baya
G2556

Kwa upande mwingine, chakula kigumu ni cha watu wazima, wale ambao kwa sababu ya uzoefu wao katika kutofautisha haki na ubaya wamefundishwa kutambua jema na ovu.

Chapter 6

1 Διὸ, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα
Kwa-hiyo tukiacha – – mwanzo wa- Kristo neno kwa- – ukamilifu
G1352 G0863 G3588 G3588 G0746 G3588 G5547 G3056 G1909 G3588 G5047

φερώμεθα; μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
tuendelee si- tena msingi tukiweka ya-toba kutoka- mauti kazi
G5342 G3361 G3825 G2310 G2598 G3341 G0575 G3498 G2041

καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,
na- imani kwa- Mungu
G2532 G4102 G1909 G2316

Kwa hiyo, tukiacha tulichojifunza kwanza kuhusu ujumbe wa Kristo, twapaswa kuwa na juhudi kuelekea kwenye ukomavu, tusiweke tena misingi ya toba kutoka katika kazi zisizo na uhai na imani katika Mungu,

2 βαπτισμῶν διδαχὴν, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς ‹τε› νεκρῶν, καὶ
ubatizo mafundisho kuweka na- mikono ufufuo na- wafu na-
G0909 G1322 G1936 G5037 G5495 G0386 G5037 G3498 G2532

κρίματος αἰωνίου;
hukumu ya-milele
G2917 G0166

wala misingi ya mafundisho ya ubatizo, na kuwawekea mikono, ufufuo wa wafu, na hukumu ya milele.

3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός.
na- hivi tutafanya ikiwa-kweli- akiruhusu – Mungu
G2532 G3778 G4160 G1437 G2010 G3588 G2316

Na tutafanya hivi ikiwa Mungu ataruhusu.

4 Ἀδύνατον γὰρ, τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς
Haiwezekani kwa-maana – mara-moja walioangaliwa walioonja na- –
G0102 G1063 G3588 G0530 G5461 G1089 G5037 G3588

δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος Ἁγίου;
kipawa – cha-mbinguni na- washiriki wakawa wa-Roho Mtakatifu
G1431 G3588 G2032 G2532 G3353 G1096 G4151 G0040

Kwa kuwa haiwezekani kwa wale ambao waliipata nuru awali, ambao walionja kipawa cha mbinguni, na kufanywa kuwa washirika wa Roho Mtakatifu,

5 καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
na- jema walioonja la-Mungu neno nguvu na- ujao ulimwengu
G2532 G2570 G1089 G2316 G4487 G1411 G5037 G3195 G0165

na ambao walionja uzuri wa neno la Mungu na kwa nguvu za wakati ujao,

6	καὶ	παραπεσόντας,	πάλιν	ἀνακαινίζειν	εἰς	μετάνοιαν,	ἀνασταυροῦντας	ἑαυτοῖς	τὸν
	na–	wakaanguka	tena	kuwafanya–wapya	kwa–	toba	wakimsulubisha–tena	wao–wenyewe	–
	G2532	G3895	G3825	G0340	G1519	G3341	G0388	G1438	G3588

Υἱὸν	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	παραδειγματίζοντας.		
Mwana	wa–	Mungu	na–	kumwaibisha		
G5207	G3588	G2316	G2532	G3856		

na kisha wakaanguka - haiwezekani kuwarejesha tena katika toba. Hii ni kwa sababu wamemsulubisha Mwana wa Mungu mara ya pili kwa nafsi zao, wakimfanya kuwa chombo cha dhihaka hadharani.

7	γῆ	γὰρ	ἡ	πιοῦσα	τὸν,	ἐπ’	αὐτῆς	ἐρχόμενον	πολλάκις,	ὑετόν,
	nchi	kwa–maana	–	inywa	–	juu–yake–	yake	inayokuja	mara–nyingi	mvua
	G1093	G1063	G3588	G4095	G3588	G1909	G0846	G2064	G4178	G5205

καὶ	τίκτουσα	βοτάνην	εὔθετον	ἐκείνοις	δι’	οὓς	καὶ	γεωργεῖται,	
na–	ikizaa	mimea	yenye–manufaa	kwa–wale	kwa–ajili–ya–	ambao	pia	inalimwa	
G2532	G5088	G1008	G2111	G1565	G1223	G3739	G2532	G1090	

μεταλαμβάνει	εὐλογίας	ἀπὸ	τοῦ	Θεοῦ;
hupokea	baraka	kutoka–kwa–	–	Mungu
G3335	G2129	G0575	G3588	G2316

Kwa kuwa ardhi iliyopokea mvua inyeshayo mara kwa mara juu yake, na ikatoa mazao muhimu kwa hao waliofanya kazi katika ardhi, hupokea baraka kutoka kwa Mungu.

8	ἐκφέρουσα	δὲ	ἀκάνθας	καὶ	τριβόλους,	ἀδόκιμος	καὶ	κατάρας	ἐγγύς,
	ikizaa	lakini–	miiba	na–	michongoma	imekataliwa	na–	laana	karibu–na–
	G1627	G1161	G0173	G2532	G5146	G0096	G2532	G2671	G1451

ἧς	τὸ	τέλος	εἰς	καῦσιν.
ambayo	–	mwisho	ni–	kuchomwa
G3739	G3588	G5056	G1519	G2740

Lakini ikiwa huzaa miiba na magugu, haina tena thamani na ipo katika hatari ya kulaaniwa. Mwisho wake ni kuteketezwa.

9	Πεπείσμεθα	δὲ	περὶ	ὑμῶν,	ἀγαπητοί,	τὰ	κρείσσονα,	καὶ
	Tumeshawishika	lakini–	kuhusu–	ninyi	wapendwa	–	bora–zaidi	na–
	G3982	G1161	G4012	G4771	G0027	G3588	G2908	G2532

ἐχόμενα	σωτηρίας,	εἰ	καὶ	οὕτως	λαλοῦμεν.	
yanayoambatana–na–	wokovu	ingawa–	pia	hivi	tunasema	
G2192	G4991	G1487	G2532	G3779	G2980	

Ijapokuwa tunazungumza hivi, rafiki wapenzi, tunashawishiwa na mambo mazuri yawahusuyo ninyi na mambo yahusuyo wokovu.

10	οὐ	γὰρ	ἄδικος	ὁ	Θεὸς,	ἐπιλαθέσθαι	τοῦ	ἔργου	ὑμῶν,	καὶ	τῆς	
	si–	kwa–maana	dhalimu	–	Mungu	kusahau	–	kazi	yenu	na–	–	
	G3756	G1063	G0094	G3588	G2316	G1950	G3588	G2041	G4771	G2532	G3588	

ἀγάπης	ἧς	ἐνεδείξασθε	εἰς	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ,	διακονήσαντες	τοῖς	ἁγίοις,	
upendo	ambao	mlionyesha	kwa–	–	jina	lake	mkiwatumikia	–	watakatifu	
G0026	G3739	G1731	G1519	G3588	G3686	G0846	G1247	G3588	G0040	

καὶ	διακονοῦντες.	
na–	mkiendelea–kutumikia	
G2532	G1247	

Kwa kuwa Mungu si dhalimu hata asahau kazi yenu na kwa upendo mliouonesha kwa ajili ya jina lake, katika hili mliwatumikia waamini na bado mngali mnawatumikia.

11	ἐπιθυμοῦμεν	δὲ,	ἕκαστον	ὑμῶν	τὴν	αὐτὴν	ἐνδείκνυσθαι,	σπουδὴν,	πρὸς	
	tunatamani	lakini–	kila–mmoja	wenu	–	ile–ile	kuonyesha	bidii	kwa–	
	G1937	G1161	G1538	G4771	G3588	G0846	G1731	G4710	G4314	

τὴν	πληροφορίαν	τῆς	ἐλπίδος	ἄχρι	τέλους;	
–	uhakika	wa–	tumaini	hadi–	mwisho	
G3588	G4136	G3588	G1680	G0891	G5056	

Na tunatamani sana kwamba kila mmoja wenu aweze kuonesha bidii ile ile mpaka mwisho kwa uhakika wa ujasiri.

12	ἵνα	μὴ	νωθροὶ	γένησθε;	μιμηταὶ	δὲ	τῶν	διὰ	πίστεως	καὶ
	ili–	msi–	wavivu	kuwa	waigaji	lakini–	wa–	kwa–	imani	na–
	G2443	G3361	G3576	G1096	G3402	G1161	G3588	G1223	G4102	G2532

μακροθυμίας,	κληρονομούντων	τὰς	ἐπαγγελίας.	
uvumilivu	wanaorithi	–	ahadi	
G3115	G2816	G3588	G1860	

Hatutaki muwe wavivu, lakini muwe wafuasi wa wale warithio ahadi kwa sababu ya imani na uvumilivu.

13	Τῷ	γὰρ	Ἀβραὰμ	ἐπαγγειλάμενος,	ὁ	Θεός,	ἐπεὶ	κατ’	οὐδενὸς	
	Kwa–	kwa–maana	Ibrahimu	aliyeahidi	–	Mungu	kwa–kuwa–	kwa–	hakuna	
	G3588	G1063	G0011	G1861	G3588	G2316	G1893	G2596	G3762	

εἶχεν	μείζονος	ὀμόσαι,	ὤμοσεν	καθ’	ἑαυτοῦ,	
alikuwa	mkubwa–zaidi	kuapa	aliapa	kwa–	yeye–mwenyewe	
G2192	G3173	G3660	G3660	G2596	G1438	

Kwa maana Mungu alipompa Abrahamu ahadi, aliapa kwa nafsi yake, kwa kuwa asingeliapa kwa mwingine yeyote aliye mkubwa kuliko yeye.

14	λέγων,	Εἰ	μὴν	εὐλογῶν	εὐλογήσω	σε,	καὶ	πληθύνων	πληθυνῶ	
	akisema	Hakika–	kweli	nikibariki	nitakubariki	wewe	na–	nikizidisha	nitakuzidisha	
	G3004	G1487	G3375	G2127	G2127	G4771	G2532	G4129	G4129	

σε;
wewe
G4771

Alisema, “Hakika nitakubariki, na nitauongeza uzao wako zaidi.”

15	καὶ	οὕτως	μακροθυμήσας,	ἐπέτυχεν	τῆς	ἐπαγγελίας.
	na–	hivyo	akisubiri–kwa–uvumilivu	alipata	–	ahadi
	G2532	G3779	G3114	G2013	G3588	G1860

Kwa njia hii, Abrahamu alipokea kile alichoahidiwa baada ya kusubiria kwa uvumilivu.

16	ἄνθρωποι	γὰρ	κατὰ	τοῦ	μείζονος	ὀμνύουσιν,	καὶ	πάσης	αὐτοῖς
	wanadamu	kwa–maana	kwa–	–	mkubwa–zaidi	huapa	na–	kila–	kwao
	G0444	G1063	G2596	G3588	G3173	G3660	G2532	G3956	G0846

ἀντιλογίας	πέρας,	εἰς	βεβαίωσιν	ὁ	ὅρκος.	
mabishano	mwisho	kwa–	uthibitisho	–	kiapo	
G0485	G4009	G1519	G0951	G3588	G3727	

Maana wanadamu huapa kwa yeye aliye mkuu kuliko wao, na kwao ukomo wa mashindano yote ni kiapo kwa kuyathibitisha.

17	ἐν	ᾧ	περισσότερον	βουλόμενος	ὁ	Θεὸς,	ἐπιδεῖξαι	τοῖς
	katika–hili–	ambapo	zaidi	akitaka	–	Mungu	kuonyesha	kwa–
	G1722	G3739	G4053	G1014	G3588	G2316	G1925	G3588

κληρονόμοις	τῆς	ἐπαγγελίας,	τὸ	ἀμετάθετον	τῆς	βουλῆς	αὐτοῦ,
warithi	wa–	ahadi	–	kutobadilika	kwa–	kusudi	lake
G2818	G3588	G1860	G3588	G0276	G3588	G1012	G0846

ἐμεσίτευσεν	ὅρκῳ,
alithibitisha–kwa–kiapo	kiapo
G3315	G3727

Wakati Mungu alipoamua kuonesha kwa uwazi zaidi kwa warithi wa ahadi kusudi lake zuri lisilobadilika, alilithibitisha kwa kiapo.

18	ἵνα	διὰ	δύο	πραγμάτων	ἀμεταθέτων,	ἐν	οἷς	ἀδύνατον
	ili–	kwa–	vitu–viwili	mambo	yasiyobadilika	katika–	ambayo	haiwezekani
	G2443	G1223	G1417	G4229	G0276	G1722	G3739	G0102

ψεύσασθαι	[τὸν]	Θεόν,	ἰσχυρὰν	παράκλησιν	ἔχωμεν,	οἱ	καταφυγόντες,
kusema–uongo	–	Mungu	nguvu	faraja	tuwe–na–	–	tuliokimbilia
G5574	G3588	G2316	G2478	G3874	G2192	G3588	G2703

κρατῆσαι	τῆς	προκειμένης	ἐλπίδος,
kushikilia	–	mbele–yetu	tumaini
G2902	G3588	G4295	G1680

Alifanya hivyo ili kwa vitu viwili visivyoweza kubadilika, ambavyo katika hivyo Mungu hawezi kusema uongo, sisi tulioikimbilia hifadhi tupate kutiwa moyo kushikilia kwa nguvu tumaini lililowekwa mbele yetu.

19	ἣν	ὡς	ἄγκυραν	ἔχομεν,	τῆς	ψυχῆς,	ἀσφαλῆ	τε	καὶ	βεβαίαν;	καὶ
	ambalo	kama–	nanga	tunalo	ya–	nafsi	salama	na–	na–	imara	na–
	G3739	G5613	G0045	G2192	G3588	G5590	G0804	G5037	G2532	G0949	G2532

εἰσερχομένην	εἰς	τὸ	ἐσώτερον	τοῦ	καταπετάσματος,
linaingia	katika–	–	ndani	ya–	pazia
G1525	G1519	G3588	G2082	G3588	G2665

Tunao ujasiri huu kama nanga imara na ya kutegemea ya roho zetu, ujasiri ambao unaingia sehemu ya ndani nyuma ya pazia.

20	ὅπου	πρόδρομος	ὑπὲρ	ἡμῶν,	εἰσῆλθεν	Ἰησοῦς,	κατὰ	τὴν	τάξιν
	ambapo	mtangulizi	kwa–ajili–yetu	yetu	ameingia	Yesu	kwa–	–	taratibu
	G3699	G4274	G5228	G1473	G1525	G2424	G2596	G3588	G5010

Μελχισέδεκ,	ἀρχιερεὺς	γενόμενος	εἰς	τὸν	αἰῶνα.
ya–Melkizedeki	kuhani–mkuu	akiwa	hata–	–	milele
G3198	G0749	G1096	G1519	G3588	G0165

Yesu aliingia sehemu ile kama mtangulizi wetu, akisha kufanyika kuhani mkuu hata milele baada ya utaratibu wa Melkizedeki.

Chapter 7

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισέδεκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ
Huyu kwa–maana – Melkizedeki mfalme wa–Salemu kuhani wa– Mungu
G3778 G1063 G3588 G3198 G0935 G4532 G2409 G3588 G2316

τοῦ Ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς
– Aliye–Juu–Sana yeye aliyekutana–na– Ibrahimu alipokuwa–akirudi kutoka– –
G3588 G5310 G3588 G4876 G0011 G5290 G0575 G3588

κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν;
kuwashinda – wafalme na– kumbariki yeye
G2871 G3588 G0935 G2532 G2127 G0846

Ilikuwa hivi Melkizedeki, mfalme wa Salemu, Kuhani wa Mungu aliye juu, aliyekutana na Abrahamu akirudi kutoka kuwaua wafalme na akambariki.

2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ. πρῶτον μὲν
ambaye pia zaka kutoka– vyote alimgawia Ibrahimu kwanza kweli–
G3739 G2532 G1181 G0575 G3956 G3307 G0011 G4412 G3303

ἑρμηνευόμενος, βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ, βασιλεὺς Σαλήμ,
akitafsiriwa mfalme wa–haki kisha lakini–pia– na– mfalme wa–Salemu
G2059 G0935 G1343 G1899 G1161 G2532 G0935 G4532

ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης;
ambayo ni– mfalme wa–amani
G3739 G1510 G0935 G1515

Abrahamu alimpa moja ya kumi ya kila kitu alichokuwa amekiteka. Jina lake “Melkizedeki “ maana yake” mfalme wa haki” na pia “mflame wa Salemu” ambayo ni “mfalme wa amani.”

3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος; μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος
bila–baba bila–mama bila–nasaba wala– mwanzo wa–siku wala– uzima mwisho
G0540 G0282 G0035 G3383 G0746 G2250 G3383 G2222 G5056

ἔχων; ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ
alio–na– amefananishwa lakini– na– Mwana wa– Mungu anabaki kuhani hata– –
G2192 G0871 G1161 G3588 G5207 G3588 G2316 G3306 G2409 G1519 G3588

διηνεκές.
milele
G1336

Hana baba, hana mama, hana wazazi, hana mwanzo wa siku wala mwisho wa maisha yake. Badala yake, anabakia kuhani milele, kama mwana wa Mungu.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ [καὶ] δεκάτην Ἀβραὰμ
Angalieni lakini– mkubwa–namna–gani huyu ambaye pia zaka Ibrahimu
G2334 G1161 G4080 G3778 G3739 G2532 G1181 G0011

ἔδωκεν, ἐκ τῶν ἀκροθινίων, ὁ πατριάρχης.
alimpa kutoka– – mali–ya–vita – baba–mkubwa
G1325 G1537 G3588 G0205 G3588 G3966

Sasa fikiria jinsi huyu mtu alivyokuwa mkuu. Mzazi wetu Abrahamu alimpa moja ya kumi ya vitu vizuri alivyovichukua vitani.

5 καὶ οἱ μὲν, ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ, τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες,
na– – kweli– kutoka– – wana wa–Lawi – ukuhani wanaopokea
G2532 G3588 G3303 G1537 G3588 G5207 G3017 G3588 G2405 G2983

ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν, κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ’ ἔστιν, τοὺς
amri wana kutoza–zaka – watu kwa– – sheria yaani– ni– –
G1785 G2192 G0586 G3588 G2992 G2596 G3588 G3551 G3778 G1510 G3588

ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ.
ndugu zao ingawa– waliotoka kutoka– – viuno vya–Ibrahimu
G0080 G0846 G2539 G1831 G1537 G3588 G3751 G0011

Na hakika, ukoo wa Walawi waliopokea ofisi za kikuhani walikuwa na amri kutoka kwenye sheria kukusanya moja ya kumi kutoka kwa watu, ambayo ni, kutoka kwa Wairaeli wenzao, pamoja na kwamba wao, pia, ni ukoo kutoka kwa Abrahamu.

6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ; καὶ
yeye lakini– asiye– na–nasaba kutoka– wao alimtoza–zaka Ibrahimu na–
G3588 G1161 G3361 G1075 G1537 G0846 G1183 G0011 G2532

τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας, εὐλόγηκεν.
yeye–aliye–na– aliye–na– – ahadi amembariki
G3588 G2192 G3588 G1860 G2127

Lakini Melkizedeki, ambaye hakuwa wa ukoo kutoka kwa Walawi, alipokea moja ya kumi kutoka kwa Abrahamu, na akambariki, yeye aliyekuwa na ahadi.

7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.
bila– lakini– yoyote mabishano – mdogo na– – mkuu–zaidi hubarikiwa
G5565 G1161 G3956 G0485 G3588 G1640 G5259 G3588 G2909 G2127

Hapo haikataliwi kwamba mtu mdogo hubarikiwa na mkubwa.

8 καὶ ὧδε μὲν, δεκάτας, ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι, λαμβάνουσιν; ἐκεῖ δὲ,
na– hapa kweli– zaka wanaokufa watu wanapokea huko lakini–
G2532 G5602 G3303 G1181 G0599 G0444 G2983 G1563 G1161

μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ;
akishuhudiwa kwamba anaishi
G3140 G3754 G2198

Kwa jambo hili mtu apokeaye moja ya kumi atakufa siku moja, lakini kwa jambo jingine mmoja aliyepokea moja ya kumi kwa Abrahamu ikaelezwa kama anayeishi.

9 καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν: δι’ Ἀβραὰμ καὶ, Λευὶ, ὁ
na– kama– neno kusema kupitia– Ibrahimu pia– Lawi yeye–anayepokea
G2532 G5613 G2031 G3004 G1223 G0011 G2532 G3017 G3588

δεκάτας λαμβάνων, δεδεκάτωται.
anayepokea–zaka anayepokea amelipwa–zaka
G1181 G2983 G1183

Na kwa namna ya kuzungumza, Lawi aliyepokea moja ya kumi, pia alilipa moja ya kumi kwa Abrahamu,

10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν
bado kwa–maana katika– – viuno vya– baba alikuwa wakati– alimkutana
G2089 G1063 G1722 G3588 G3751 G3588 G3962 G1510 G3753 G4876

αὐτῷ Μελχισέδεκ.
yeye Melkizedeki
G0846 G3198

kwa sababu Lawi alikuwa katika viuno vya baba yake Abrahamu wakati Melkizedeki alipokutana na Abrahamu.

11 Εἰ μὲν οὖν, τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς
Kama– kweli– basi ukamilifu kwa– – Kilawi ukuhani ulikuwa – watu
G1487 G3303 G3767 G5050 G1223 G3588 G3020 G2420 G1510 G3588 G2992

γὰρ ἐπ’ αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν
kwa–maana juu–yake– huo walipewa–sheria ni–nini bado haja kwa– – taratibu
G1063 G1909 G0846 G3549 G5101 G2089 G5532 G2596 G3588 G5010

Μελχισέδεκ, ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν
ya–Melkizedeki mwingine kuinuka kuhani na– si– kwa– – taratibu ya–Haruni
G3198 G2087 G0450 G2409 G2532 G3756 G2596 G3588 G5010 G0002

λέγεσθαι?
kuitwa
G3004

Sasa kama ukamilifu uliwezekana kupitia ukuhani wa Lawi, (hivyo chini yake watu hupokea sheria), kulikuwa na hitaji gani zaidi kwa kuhani mwingine kuinuka baada ya mfumo wa Melkizedeki, na siyo kuitwa baada ya mpangilio wa Haruni?

12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ, νόμου μετάθεσις
ukibadilishwa kwa–maana – ukuhani kwa– lazima pia– sheria kubadilika
G3346 G1063 G3588 G2420 G1537 G0318 G2532 G3551 G3331

γίνεται.
hutokea
G1096

Kwa hiyo ukuhani ukibadilika, hapana budi sheria nayo kubadilika.

13 ἐφ’ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ’
kuhusu– ambaye kwa–maana husemwa hivi kabila nyingine alishiriki kutoka–
G1909 G3739 G1063 G3004 G3778 G5443 G2087 G3348 G0575

ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ.
ambayo hakuna aliyehudumu katika– madhabahu
G3739 G3762 G4337 G3588 G2379

Kwa mmoja ambaye mambo haya yalisemwa kuhusu kabila jingine, kutoka kwake hakuna aliyehudumu madhabahuni.

14 πρόδηλον γὰρ, ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν,
wazi kwa–maana kwamba kutoka– Yuda amechipuka – Bwana wetu
G4271 G1063 G3754 G1537 G2448 G0393 G3588 G2962 G1473

εἰς ἣν φυλὴν, περὶ ἱερέων, οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν.
kuhusu– ambayo kabila kuhusu– makuhani hakuna–kitu Musa alisema
G1519 G3739 G5443 G4012 G2409 G3762 G3475 G2980

Sasa ni wazi kwamba Bwana wetu alitoka katika Yuda, kabila ambalo Musa hakutaja kuhusu makuhani.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα
Na– zaidi bado wazi ni– kama– kwa– – mfanano
G2532 G4053 G2089 G2612 G1510 G1487 G2596 G3588 G3665

Μελχισέδεκ, ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,
wa–Melkizedeki anainuka kuhani mwingine
G3198 G0450 G2409 G2087

Na haya tusemayo ni wazi hasa ikiwa kuhani mwingine atatokea kwa mfano wa Melkizedeki.

16 ὃς ambaye G3739 οὐ si– G3756 κατὰ kwa– G2596 νόμον sheria G3551 ἐντολῆς ya–amri G1785 σαρκίνης, ya–kimwili G4560 γέγονεν, amekuwa G1096 ἀλλὰ bali– G0235 κατὰ kwa– G2596 δύναμιν nguvu G1411 ζωῆς ya–uzima G2222 ἀκαταλύτου. usioweza–kuharibika G0179

Kuhani huyu mpya siyo mmoja ambaye amekuwa kuhani juu ya msingi wa sheria zinazohusiana na uzao wa mtu, lakini katika msingi wa nguvu ya maisha yasiyoweza kuharibika.

17 μαρτυρεῖται inashuhudiwa G3140 γὰρ, kwa–maana G1063 ὅτι kwamba G3754 Σὺ Wewe G4771 ἱερεὺς kuhani G2409 εἰς hata– G1519 τὸν – G3588 αἰῶνα, milele G0165 κατὰ kwa– G2596 τὴν – G3588 τάξιν taratibu G5010 Μελχισέδεκ. ya–Melkizedeki G3198

Hivyo maandiko yanashuhudia kuhusu yeye: “Wewe ni kuhani milele baada ya mfumo wa Melkizedeki.”

18 ἀθέτησις kubatilika G0115 μὲν kweli– G3303 γὰρ kwa–maana G1063 γίνεται hutokea G1096 προαγούσης ya–awali G4254 ἐντολῆς, amri G1785 διὰ kwa–sababu–ya– G1223 τὸ – G3588 αὐτῆς yake G0846 ἀσθενὲς, udhaifu G0772 καὶ na– G2532 ἀνωφελές -- kutofaa G0512

Kwa kuwa amri iliyotangulia iliwekwa pembeni kwa sababu ilikuwa dhaifu na haifai.

19 οὐδὲν hakuna–kitu G3762 γὰρ kwa–maana G1063 ἐτελείωσεν ilikamilisha G5048 ὁ – G3588 νόμος sheria G3551 ἐπεισαγωγὴ kuletwa–ndani G1898 δὲ lakini– G1161 κρείττονος bora–zaidi G2909 ἐλπίδος, tumaini G1680 δι’ kwa– G1223 ἧς ambalo G3739 ἐγγίζομεν tunakaribia G1448 τῷ – G3588 Θεῷ. Mungu G2316

Hivyo sheria haikufanya chochote kikamilifu. Isipokuwa, kulikuwa na ujasiri mzuri kwa hayo tunamsogelea Mungu.

20 Καὶ Na– G2532 καθ’ kwa– G2596 ὅσον kadiri G3745 οὐ si– G3756 χωρὶς bila– G5565 ὁρκωμοσίας, kiapo G3728 οἱ – G3588 μὲν kweli– G3303 γὰρ kwa–maana G1063 χωρὶς bila– G5565 ὁρκωμοσίας, kiapo G3728 εἰσὶν wamekuwa G1510 ἱερεῖς makuhani G2409 γεγονότες, waliokuwa G1096

Na Ujasiri huu mzuri haukutokea pasipo kuzungumzia kiapo, kwa hili makuhani wengine hawakuchukua kiapo chochote.

21 ὁ yeye G3588 δὲ lakini– G1161 μετὰ kwa– G3326 ὁρκωμοσίας, kiapo G3728 διὰ kupitia– G1223 τοῦ – G3588 λέγοντος, anayesema G3004 πρὸς kwake– G4314 αὐτόν yeye G0846 Ὤμοσεν Ameapa G3660 Κύριος, Bwana G2962 καὶ na– G2532 οὐ hata– G3756 μεταμεληθήσεται, juta G3338 Σὺ Wewe G4771 ἱερεὺς kuhani G2409 εἰς hata– G1519 τὸν – G3588 αἰῶνα. milele G0165

Lakini Mungu alichukua kiapo wakati aliposema kuhusu Yesu, “Bwana ameapa na hatabadilisha mawazo yake.' wewe ni kuhani milele.”

22	κατὰ	τοσοῦτο	καὶ	κρείττονος	διαθήκης,	γέγονεν	ἔγγυος	Ἰησοῦς.	
	kwa–kadiri–hiyo	hivyo	pia	bora–zaidi	agano	amekuwa	mdhamini	Yesu	
	G2596	G5118	G2532	G2909	G1242	G1096	G1450	G2424	

Kwa hili Yesu pia amekuja kuwa dhamana ya agano bora.

23	Καὶ	οἱ	μὲν	πλείονές	εἰσιν	γεγονότες	ἱερεῖς,	διὰ	τὸ	
	Na–	–	kweli–	wengi	wamekuwa	waliokuwa	makuhani	kwa–sababu–ya–	–	
	G2532	G3588	G3303	G4119	G1510	G1096	G2409	G1223	G3588	

θανάτῳ	κωλύεσθαι	παραμένειν;
kifo	kuzuiliwa	kuendelea
G2288	G2967	G3887

Kwa hakika, kifo huzuia makuhani kuhudumu milele. Hii ni kwa sababu walikuwapo makuhani wengi, mmoja baada ya mwingine.

24	ὁ	δὲ	διὰ	τὸ	μένειν	αὐτὸν	εἰς	τὸν	αἰῶνα,
	yeye	lakini–	kwa–sababu–ya–	–	kubaki	yeye	hata–	–	milele
	G3588	G1161	G1223	G3588	G3306	G0846	G1519	G3588	G0165

ἀπαράβατον	ἔχει	τὴν	ἱερωσύνην,
usioweza–kuhamishwa	ana	–	ukuhani
G0531	G2192	G3588	G2420

Lakini kwa sababu Yesu anaishi milele, ukuhani wake haubadiliki.

25	ὅθεν	καὶ,	σῴζειν	εἰς	τὸ	παντελὲς	δύναται,	τοὺς	προσερχομένους,
	kwa–hiyo	pia–	kuokoa	kwa–	–	kikamilifu	anaweza	–	wanaomkaribia
	G3606	G2532	G4982	G1519	G3588	G3838	G1410	G3588	G4334

δι’	αὐτοῦ	τῷ	Θεῷ,	πάντοτε	ζῶν	εἰς	τὸ	ἐντυγχάνειν	ὑπὲρ
kupitia–	yeye	–	Mungu	daima	akiishi	kwa–	–	kuwaombea	kwa–ajili–ya–
G1223	G0846	G3588	G2316	G3842	G2198	G1519	G3588	G1793	G5228

αὐτῶν.
wao
G0846

Kwa hiyo yeye pia anaweza kwa ukamilifu kukamilisha kuwaokoa wanaomkaribia Mungu kupitia kwake, kwa kuwa yeye anaishi daima kwa kuomba kwa ajili yao.

26	Τοιοῦτος	γὰρ	ἡμῖν	καὶ	ἔπρεπεν	ἀρχιερεύς,	ὅσιος,	ἄκακος,	
	Kama–huyu	kwa–maana	kwetu	pia	ilistahili	kuhani–mkuu	mtakatifu	asiye–na–hatia	
	G5108	G1063	G1473	G2532	G4241	G0749	G3741	G0172	

ἀμίαντος,	κεχωρισμένος	ἀπὸ	τῶν	ἁμαρτωλῶν,	καὶ	ὑψηλότερος	τῶν		
asiye–na–unajisi	aliyetengwa	kutoka–	–	wenye–dhambi	na–	juu–zaidi–ya–	–		
G0283	G5563	G0575	G3588	G0268	G2532	G5308	G3588		

οὐρανῶν	γενόμενος;
mbingu	akiwa
G3772	G1096

Kwa hiyo kuhani mkuu wa namna hii anastahili kwetu. Asiye na dhambi, hatia, msafi, aliyetengwa kutoka kwa wenye dhambi, na amekuwa juu kuliko mbingu.

27	ὃς	οὐκ	ἔχει	καθ’	ἡμέραν	ἀνάγκην,	ὥσπερ	οἱ	ἀρχιερεῖς,		πρότερον
	ambaye	hana–	haja	kila–	siku	lazima	kama–	–	makuhani–wakuu		kwanza
	G3739	G3756	G2192	G2596	G2250	G0318	G5618	G3588	G0749		G4386
	ὑπὲρ	τῶν	ἰδίων		ἁμαρτιῶν,	θυσίας	ἀναφέρειν,	ἔπειτα	τῶν	τοῦ	
	kwa–ajili–ya–	–	zake–mwenyewe		dhambi	dhabihu	kutoa	kisha	za–	–	
	G5228	G3588	G2398		G0266	G2378	G0399	G1899	G3588	G3588	
	λαοῦ;	τοῦτο	γὰρ		ἐποίησεν	ἐφάπαξ,		ἑαυτὸν		ἀνενέγκας.	
	watu	hivi	kwa–maana		alifanya	mara–moja–kwa–wote		yeye–mwenyewe		akijitoa	
	G2992	G3778	G1063		G4160	G2178		G1438		G0399	

Yeye hakuwa na uhitaji, mfano wa makuhani wakuu, kutoa dhabihu kila siku, kwanza kwa dhambi yake mwenyewe, na baadaye kwa dhambi za watu. Alifanya hivi mara moja kwa wote, alipojitoa yeye mwenyewe.

28	ὁ	νόμος	γὰρ		ἀνθρώπους	καθίστησιν	ἀρχιερεῖς,		ἔχοντας		ἀσθένειαν;
	–	sheria	kwa–maana		wanadamu	huwaweka	makuhani–wakuu		wenye–		udhaifu
	G3588	G3551	G1063		G0444	G2525	G0749		G2192		G0769
	ὁ	λόγος	δὲ	τῆς	ὁρκωμοσίας,	τῆς	μετὰ	τὸν	νόμον,	Υἱόν	εἰς
	–	neno	lakini–	la–	kiapo	la–	baada–ya–	–	sheria	Mwana	hata–
	G3588	G3056	G1161	G3588	G3728	G3588	G3326	G3588	G3551	G5207	G1519
	τὸν	αἰῶνα,	τετελειωμένον.								
	–	milele	aliyekamilishwa								
	G3588	G0165	G5048								

Kwa sheria huwateua watu dhaifu kuwa makuhani wakuu, lakini neno la kiapo, lililokuja baada ya sheria, alimteua Mwana, aliyefanywa kuwa mkamilifu milele.

Chapter 8

1	Κεφάλαιον	δὲ	ἐπὶ	τοῖς	λεγομένοις,	τοιοῦτον	ἔχομεν	ἀρχιερέα,	
	Jambo–kuu	lakini–	kuhusu–	–	yanayosemwa	kama–huyu	tunaye	kuhani–mkuu	
	G2774	G1161	G1909	G3588	G3004	G5108	G2192	G0749	
	ὃς	ἐκάθισεν	ἐν	δεξιᾷ	τοῦ	θρόνου	τῆς	Μεγαλωσύνης	ἐν	τοῖς	
	ambaye	ameketi	katika–	kulia	kwa–	kiti–cha–enzi	cha–	Ukuu	katika–	–	
	G3739	G2523	G1722	G1188	G3588	G2362	G3588	G3172	G1722	G3588	
	οὐρανοῖς;										
	mbingu										
	G3772										

Sasa jambo ambalo tunasema ni hili: tunaye kuhani mkuu aliyekaa chini katika mkono wa kulia wa kiti cha enzi Mbinguni.

2	τῶν	ἁγίων	λειτουργὸς,	καὶ	τῆς	σκηνῆς	τῆς	ἀληθινῆς,	ἣν	ἔπηξεν
	wa–	takatifu	mtumishi	na–	wa–	hema	–	ya–kweli	ambayo	aliisimika
	G3588	G0040	G3011	G2532	G3588	G4633	G3588	G0228	G3739	G4078
	ὁ	Κύριος,	οὐκ	ἄνθρωπος.						
	–	Bwana	si–	mtu						
	G3588	G2962	G3756	G0444						

Yeye ni mtumishi katika mahali patakatifu, hema la kweli ambalo Bwana ameliweka, siyo mtu yeyote wa kufa.

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε, καὶ θυσίας,
Kila- kwa-maana kuhani-mkuu kwa- – kutoa zawadi na- na- dhabihu
G3956 G1063 G0749 G1519 G3588 G4374 G1435 G5037 G2532 G2378

καθίσταται; ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ
anawekwa kwa-hiyo lazima awe-na- kitu-fulani pia huyu ambacho
G2525 G3606 G0316 G2192 G5100 G2532 G3778 G3739

προσενέγκῃ.
atoe
G4374

Kwa maana kila kuhani mkuu huwekwa kutoa zawadi na dhabihu; kwa hiyo ni muhimu kuwa na kitu cha kutoa.

4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ’ ἂν ἦν ἱερεύς,
kama- kweli- basi alikuwa juu-ya- nchi hata-asingali- – kuwa kuhani
G1487 G3303 G3767 G1510 G1909 G1093 G3761 G0302 G1510 G2409

ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον, τὰ δῶρα;
wakiwepo- – wanaotoa kwa- sheria – zawadi
G1510 G3588 G4374 G2596 G3551 G3588 G1435

Sasa kama Kristo alikuwa juu ya nchi, yeye asingekuwa kuhani zaidi ya hapo. Kwa kuwa walikuwa tayari wale waliotoa vipawa kulingana na sheria.

5 οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς
ambao mfano na- kivuli wanahudumu ya- ya-mbinguni kama-
G3748 G5262 G2532 G4639 G3000 G3588 G2032 G2531

κεχρημάτισται Μωϋσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν; Ὅρα, γάρ
alionywa Musa alipokuwa-karibu- kumaliza – hema Angalia kwa-maana
G5537 G3475 G3195 G2005 G3588 G4633 G3708 G1063

φησίν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
anasema utafanya vyote kwa- – mfano – ulioonyeshwa wewe juu-ya- –
G5346 G4160 G3956 G2596 G3588 G5179 G3588 G1166 G4771 G1722 G3588

ὄρει.
mlima
G3735

Walihudumu kitu ambacho kilikuwa nakala na kivuli cha vitu vya mbinguni, sawa kama Musa alipoonywa na Mungu wakati alipotaka kujenga hema. “Ona,” Mungu akasema, “kwamba tengeneza kila kitu kulingana na muundo ulioonyeshwa juu ya mlima”.

6 νυνὶ δὲ, διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν
sasa lakini- bora-zaidi amepata huduma kadiri- pia bora-zaidi ni-
G3570 G1161 G1313 G5177 G3009 G3745 G2532 G2909 G1510

διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.
agano mpatanishi ambalo juu-ya- bora-zaidi ahadi limewekwa-sheria
G1242 G3316 G3748 G1909 G2909 G1860 G3549

Lakini sasa Kristo amepokea huduma bora zaidi kwa sababu yeye pia ni mpatanishi wa agano zuri, ambalo limekwisha kuimarishwa kwa ahadi nzuri.

7 εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν
kama- kwa-maana – la-kwanza lile lilikuwa lisilo-na-kosa haku- –
G1487 G1063 G3588 G4413 G1565 G1510 G0273 G3756 G0302

δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.
la-pili angetafutwa mahali
G1208 G2212 G5117

Hivyo kama agano la kwanza lisingekuwa na makosa, ndipo hakungekuwa na haja kutafuta agano la pili.

8 μεμφόμενος akiwalaumu G3201 γὰρ, kwa–maana G1063 αὐτοὺς wao G0846 λέγει, anasema G3004 Ἰδοὺ, Tazama G3708 ἡμέραι siku G2250 ἔρχονται, zinakuja G2064 λέγει asema G3004 Κύριος, Bwana G2962

καὶ na– G2532 συντελέσω nitakamilisha G4931 ἐπὶ juu–ya– G1909 τὸν – G3588 οἶκον nyumba G3624 Ἰσραὴλ, ya–Israeli G2474 καὶ na– G2532 ἐπὶ juu–ya– G1909 τὸν – G3588 οἶκον nyumba G3624

Ἰούδα, ya–Yuda G2448 διαθήκην agano G1242 καινήν; jipya G2537

Kwa kuwa wakati Mungu alipogundua makosa kwa watu alisema, “Tazama, siku zinakuja, 'asema Bwana, 'wakati nitakapotengeneza agano jipya pamoja na nyumba ya Israeli, na nyumba ya Yuda.

9 οὐ si– G3756 κατὰ kama– G2596 τὴν – G3588 διαθήκην agano G1242 ἣν ambalo G3739 ἐποίησα nilifanya G4160 τοῖς kwa– G3588 πατράσιν baba–zao G3962 αὐτῶν, wao G0846 ἐν katika– G1722

ἡμέρᾳ siku G2250 ἐπιλαβομένου nilipowashika G1949 μου mimi G1473 τῆς – G3588 χειρὸς mkono G5495 αὐτῶν, wao G0846 ἐξαγαγεῖν kuwatoa G1806 αὐτοὺς wao G0846 ἐκ kutoka– G1537 γῆς nchi G1093

Αἰγύπτου; ya–Misri G0125 ὅτι kwa–sababu– G3754 αὐτοὶ wao G0846 οὐκ hawaku– G3756 ἐνέμειναν baki G1696 ἐν katika– G1722 τῇ – G3588 διαθήκῃ agano G1242 μου, langu G1473 κἀγὼ nami G2504

ἠμέλησα niliwapuuza G0272 αὐτῶν, wao G0846 λέγει asema G3004 Κύριος. Bwana G2962

Halitakuwa kama agano nililofanya pamoja na baba zao siku ambayo niliwachukua kwa mkono kuwaongoza kutoka nchi ya Misri. Kwa kuwa hawakuendelea katika agano langu, nami sikuwajali tena,' asema Bwana.

10 ὅτι kwa–maana– G3754 αὕτη hili G3778 ἡ – G3588 διαθήκη agano G1242 ἣν ambalo G3739 διαθήσομαι nitafanya G1303 τῷ kwa– G3588 οἴκῳ nyumba G3624 Ἰσραὴλ, ya–Israeli G2474

μετὰ baada–ya– G3326 τὰς – G3588 ἡμέρας siku G2250 ἐκείνας, zile G1565 λέγει asema G3004 Κύριος, Bwana G2962 διδοὺς nikiweka G1325 νόμους sheria G3551 μου zangu G1473 εἰς katika– G1519 τὴν – G3588

διάνοιαν akili G1271 αὐτῶν, zao G0846 καὶ na– G2532 ἐπὶ juu–ya– G1909 καρδίας mioyo G2588 αὐτῶν yao G0846 ἐπιγράψω nitaziandika G1924 αὐτούς; hizo G0846 καὶ na– G2532 ἔσομαι nitakuwa G1510

αὐτοῖς kwao G0846 εἰς, kuwa– G1519 Θεόν, Mungu G2316 καὶ na– G2532 αὐτοὶ wao G0846 ἔσονταί watakuwa G1510 μοι kwangu G1473 εἰς, kuwa– G1519 λαόν. watu G2992

Kwa kuwa hili ndilo agano nitafanya kwa nyumba ya Israeli baada ya siku hizo,' asema Bwana. 'nitaweka sheria zangu mawazoni mwao, na nitaziandika mioyoni mwao. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu.

11 καὶ na– G2532 οὐ hawata– G3756 μὴ – G3361 διδάξωσιν mfundisha G1321 ἕκαστος kila–mtu G1538 τὸν – G3588 πολίτην jirani G4177 αὐτοῦ, yake G0846 καὶ na– G2532 ἕκαστος kila–mtu G1538 τὸν – G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 αὐτοῦ yake G0846 λέγων, akisema G3004 Γνῶθι Mjue G1097 τὸν – G3588 Κύριον; Bwana G2962 ὅτι kwa–sababu– G3754 πάντες wote G3956 εἰδήσουσίν watanijua G1492 με, mimi G1473 ἀπὸ kutoka– G0575 μικροῦ mdogo G3398 ἕως hadi– G2193 μεγάλου mkubwa G3173 αὐτῶν, wao G0846

Hawatafundishana kila mmoja na jirani yake, na kila mmoja na ndugu, yake, akisema, “Mjue Bwana,” hivyo wote watanijua mimi, kutoka mdogo hadi mkubwa wao.

12 ὅτι kwa–sababu– G3754 ἵλεως mwenye–huruma G2436 ἔσομαι nitakuwa G1510 ταῖς kwa– G3588 ἀδικίαις uovu G0093 αὐτῶν, wao G0846 καὶ na– G2532 τῶν – G3588 ἁμαρτιῶν dhambi G0266 αὐτῶν zao G0846 οὐ hata– G3756 μὴ – G3361 μνησθῶ kuzikumbuka G3403 ἔτι. tena G2089

Hivyo nitaonyesha rehema kwa matendo yao yasiyo ya haki, na sizitazikumbuka dhambi zao tena.”

13 ἐν katika– G1722 τῷ – G3588 λέγειν, kusema G3004 Καινὴν, Jipya G2537 πεπαλαίωκεν amelifanya–kuwa–kuu G3822 τὴν – G3588 πρώτην; la–kwanza G4413 τὸ – G3588 δὲ lakini– G1161 παλαιούμενον linalozeeka G3822 καὶ na– G2532 γηράσκον, kuisha G1095 ἐγγὺς karibu–na– G1451 ἀφανισμοῦ. kutoweka G0854

Kwa kusema “Mpya,” amelifanya agano la kwanza kuwa kuukuu. Na hilo ambalo amelitangaza kuwa kuukuu liko tayari kutoweka.

Chapter 9

1 Εἶχε Lilikuwa G2192 μὲν kweli– G3303 οὖν basi G3767 καὶ pia G2532 ἡ – G3588 πρώτη, la–kwanza G4413 δικαιώματα masharti G1345 λατρείας, ya–ibada G2999 τό – G3588 τε na– G5037 ἅγιον, takatifu G0040 κοσμικόν. ya–kidunia G2886

Sasa hata agano la kwanza lilikuwa na sehemu ya ibada hapa duniani na taratibu za ibada.

2 σκηνὴ hema G4633 γὰρ kwa–maana G1063 κατεσκευάσθη, ilijengwa G2680 ἡ – G3588 πρώτη, ya–kwanza G4413 ἐν katika– G1722 ᾗ ambayo G3739 ἥ – G3588 τε na– G5037 λυχνία, kinara G3087 καὶ na– G2532 ἡ – G3588 τράπεζα, meza G5132 καὶ na– G2532 ἡ – G3588 πρόθεσις kuwekwa G4286 τῶν ya– G3588 ἄρτων, mikate G0740 ἥτις ambayo G3748 λέγεται inaitwa G3004 Ἅγια; Takatifu G0040

Kwani katika hema kulikuwa na chumba kimeandaliwa, chumba cha nje, paliitwa mahali patakatifu. Katika eneo hili palikuwa na kinara cha taa, meza na mikate ya wonyesho.

3	μετὰ	δὲ	τὸ	δεύτερον	καταπέτασμα,	σκηνὴ	ἡ,	λεγομένη	Ἅγια
	baada–ya–	lakini–	–	la–pili	pazia	hema	–	inayoitwa	Takatifu
	G3326	G1161	G3588	G1208	G2665	G4633	G3588	G3004	G0040

ἁγίων,
ya–Takatifu
G0040

Na nyuma ya pazia la pili kulikuwa na chumba kingine, paliitwa mahali patakatifu zaidi.

4	χρυσοῦν	ἔχουσα	θυμιατήριον,	καὶ	τὴν	κιβωτὸν	τῆς	διαθήκης,
	dhahabu	iliyo–na–	chetezo	na–	–	sanduku	la–	agano
	G5552	G2192	G2369	G2532	G3588	G2787	G3588	G1242

περικεκαλυμμένην	πάντοθεν	χρυσίῳ,	ἐν	ᾗ	στάμνος	χρυσῆ	ἔχουσα	
lililofunikwa	pande–zote	kwa–dhahabu	katika–	ambalo	gudulia	la–dhahabu	lenye–	
G4028	G3840	G5553	G1722	G3739	G4713	G5552	G2192	

τὸ	μάννα,	καὶ	ἡ	ῥάβδος	Ἀαρὼν	ἡ	βλαστήσασα,	καὶ	αἱ	πλάκες
–	mana	na–	–	fimbo	ya–Haruni	–	iliyochipuka	na–	–	vibao
G3588	G3131	G2532	G3588	G4464	G0002	G3588	G0985	G2532	G3588	G4109

τῆς	διαθήκης.
vya–	agano
G3588	G1242

Mlikuwemo madhabahu ya dhahabu kwa kuvukizia uvumba. Pia mlikuwemo sanduku la agano, ambalo lilikuwa limejengwa kwa dhahabu tupu. Ndani yake kulikuwa na bakuli la dhahabu lenye manna, fimbo ya Haruni iliyoota majani, na zile mbao za mawe za agano.

5	ὑπεράνω	δὲ	αὐτῆς,	Χερουβὶν	δόξης,	κατασκιάζοντα	τὸ	ἱλαστήριον;
	juu–yake	lakini–	yake	makerubi	ya–utukufu	yakifunika–kivuli	–	kiti–cha–rehema
	G5231	G1161	G0846	G5502	G1391	G2683	G3588	G2435

περὶ	ὧν	οὐκ	ἔστιν	νῦν	λέγειν	κατὰ	μέρος.
kuhusu–	ambayo	si–	wakati	sasa	kusema	kwa–	undani
G4012	G3739	G3756	G1510	G3568	G3004	G2596	G3313

Juu ya sanduku la agano maumbo ya maserafi wa utukufu wafunika mabawa yao mbele ya kiti cha upatanisho, ambacho kwa sasa hatuwezi kuelezea kwa kina.

6	Τούτων	δὲ	οὕτως	κατεσκευασμένων,	εἰς	μὲν	τὴν	πρώτην	σκηνὴν
	Hivi	lakini–	hivyo	vikiwa–vimejengwa	katika–	kweli–	–	ya–kwanza	hema
	G3778	G1161	G3779	G2680	G1519	G3303	G3588	G4413	G4633

διὰ	παντὸς	εἰσίασιν	οἱ	ἱερεῖς,	τὰς	λατρείας	ἐπιτελοῦντες;
daima	wakati–wote	wanaingia	–	makuhani	–	ibada	wakimaliza
G1223	G3956	G1524	G3588	G2409	G3588	G2999	G2005

Baada ya vitu hivi kuwa vimekwisha andaliwa, Makuhani kawaida huingia chumba cha nje cha hema kutoa huduma zao.

7	εἰς	δὲ	τὴν	δευτέραν,	ἅπαξ	τοῦ	ἐνιαυτοῦ	μόνος,	ὁ	
	katika–	lakini–	–	ya–pili	mara–moja	kwa–	mwaka	peke–yake	–	
	G1519	G1161	G3588	G1208	G0530	G3588	G1763	G3441	G3588	

ἀρχιερεύς,	οὐ	χωρὶς	αἵματος,	ὃ	προσφέρει	ὑπὲρ	ἑαυτοῦ,	
kuhani–mkuu	si–	bila–	damu	ambayo	anatoa	kwa–ajili–ya–	yeye–mwenyewe	
G0749	G3756	G5565	G0129	G3739	G4374	G5228	G1438	

καὶ	τῶν	τοῦ	λαοῦ	ἀγνοημάτων --	
na–	–	ya–	watu	makosa–ya–ujinga	
G2532	G3588	G3588	G2992	G0051	

Lakini kuhani mkuu huingia kile chumba cha pili pekee mara moja kila mwaka, na pasipo kuacha kutoa dhabihu kwa ajili yake binafsi, na kwa dhambi za watu walizozitenda pasipo kukusudia.

8	τοῦτο	δηλοῦντος	τοῦ	Πνεύματος	τοῦ	Ἁγίου,	μήπω	πεφανερῶσθαι,	τὴν
	hivi	kuonyesha	–	Roho	–	Mtakatifu	bado	kudhihirishwa	–
	G3778	G1213	G3588	G4151	G3588	G0040	G3380	G5319	G3588

τῶν	ἁγίων	ὁδὸν;	ἔτι	τῆς	πρώτης	σκηνῆς	ἐχούσης	στάσιν;
ya–	takatifu	njia	bado	–	ya–kwanza	hema	ikiwa–na–	nafasi
G3588	G0040	G3598	G2089	G3588	G4413	G4633	G2192	G4714

Roho Mtakatifu anashuhudia kwamba, njia ya mahali patakatifu zaidi bado haijafunuliwa kwa vile ile hema la kwanza bado linasimama.

9	ἥτις	παραβολὴ	εἰς	τὸν	καιρὸν	τὸν	ἐνεστηκότα,	καθ’	ἣν
	ambayo	mfano	kwa–	–	wakati	–	wa–sasa	kwa–	ambayo
	G3748	G3850	G1519	G3588	G2540	G3588	G1764	G2596	G3739

δῶρά	τε	καὶ	θυσίαι	προσφέρονται,	μὴ	δυνάμεναι	κατὰ	συνείδησιν	τελειῶσαι
zawadi	na–	na–	dhabihu	zinatolewa	zisizo–	weza	kwa–	dhamiri	kumkamilisha
G1435	G5037	G2532	G2378	G4374	G3361	G1410	G2596	G4893	G5048

τὸν	λατρεύοντα,
–	anayeabudu
G3588	G3000

Hili ni kielelezo cha muda huu wa sasa. Vyote zawadi na dhabihu ambavyo vinatolewa sasa haviwezi kukamilisha dhamiri ya anayeabudu.

10	μόνον	ἐπὶ	βρώμασιν	καὶ	πόμασιν	καὶ	διαφόροις	βαπτισμοῖς,	δικαιώματα
	tu	kuhusu–	vyakula	na–	vinywaji	na–	mbalimbali	ubatizo	masharti
	G3440	G1909	G1033	G2532	G4188	G2532	G1313	G0909	G1345

σαρκὸς,	μέχρι	καιροῦ	διορθώσεως	ἐπικείμενα.	
ya–mwili	hadi–	wakati	wa–kurekebisha	yaliyowekwa	
G4561	G3360	G2540	G1357	G1945	

Ni vyakula na vinywaji pekee vimeunganishwa katika namna ya taratibu za ibada ya kujiosha. Vyote hivi vilikuwa taratibu za kimwili vilivyokuwa vimeandaliwa hadi ije amri mpya itakayowekwa mahali pake.

11	Χριστὸς	δὲ,	παραγενόμενος	ἀρχιερεὺς	τῶν	γενομένων	ἀγαθῶν,	διὰ	τῆς
	Kristo	lakini–	alipokuja	kuhani–mkuu	wa–	yaliyokuja	mema	kupitia–	–
	G5547	G1161	G3854	G0749	G3588	G1096	G0018	G1223	G3588

μείζονος	καὶ	τελειοτέρας	σκηνῆς,	οὐ	χειροποιήτου --		τοῦτ’	ἔστιν,	οὐ
kubwa–zaidi	na–	kamilifu–zaidi	hema	si–	iliyofanywa–kwa–mikono		yaani–	ni–	si–
G3173	G2532	G5046	G4633	G3756	G5499		G3778	G1510	G3756

ταύτης	τῆς	κτίσεως --
hii	–	uumbaji
G3778	G3588	G2937

Kristo alikuja kama kuhani mkuu wa mambo mazuri ambayo yamekuja. kupitia ukuu na ukamilifu wa hema kuu ambayo haikufanywa na mikono ya watu, ambayo si wa ulimwengu huu ulioumbwa.

12	οὐδὲ	δι’	αἵματος	τράγων	καὶ	μόσχων,	διὰ	δὲ	τοῦ	ἰδίου
	wala–si–	kwa–	damu	ya–mbuzi	na–	ndama	kupitia–	lakini–	–	yake–mwenyewe
	G3761	G1223	G0129	G5131	G2532	G3448	G1223	G1161	G3588	G2398

αἵματος,	εἰσῆλθεν	ἐφάπαξ	εἰς	τὰ	ἅγια,	αἰωνίαν	λύτρωσιν
damu	aliingia	mara–moja–kwa–wote	katika–	–	takatifu	ya–milele	ukombozi
G0129	G1525	G2178	G1519	G3588	G0040	G0166	G3085

εὑράμενος.
akipata
G2147

Ilikuwa si kwa damu ya mbuzi na ndama, bali kwa damu yake mwenyewe kwamba Kristo aliingia mahali patakatifu zaidi mara moja kwa kila mmoja na kutuhakikishia ukombozi wetu wa milele.

13	εἰ	γὰρ	τὸ	αἷμα	τράγων,	καὶ	ταύρων,	καὶ	σποδὸς	δαμάλεως,
	kama–	kwa–maana	–	damu	ya–mbuzi	na–	ng'ombe	na–	majivu	ya–ndama
	G1487	G1063	G3588	G0129	G5131	G2532	G5022	G2532	G4700	G1151

ῥαντίζουσα	τοὺς	κεκοινωμένους,	ἁγιάζει	πρὸς	τὴν	τῆς	σαρκὸς
yakinyunyiza	–	waliotiwa–unajisi	yanatakatifisha	kwa–	–	ya–	mwili
G4472	G3588	G2840	G0037	G4314	G3588	G3588	G4561

καθαρότητα,
usafi
G2514

Kama kwa damu ya mbuzi na mafahari na kunyunyiziwa kwa majivu ya ndama katika hao wasiosafi walitengwa kwa Mungu na kufanya miili yao safi,

14	πόσῳ	μᾶλλον	τὸ	αἷμα	τοῦ	Χριστοῦ,	ὃς	διὰ	Πνεύματος
	zaidi–kiasi–gani	zaidi	–	damu	ya–	Kristo	ambaye	kwa–	Roho
	G4214	G3123	G3588	G0129	G3588	G5547	G3739	G1223	G4151

αἰωνίου,	ἑαυτὸν	προσήνεγκεν	ἄμωμον	τῷ	Θεῷ,	καθαριεῖ	τὴν
ya–milele	yeye–mwenyewe	alijitoa	bila–hatia	kwa–	Mungu	itasafisha	–
G0166	G1438	G4374	G0299	G3588	G2316	G2511	G3588

συνείδησιν	ἡμῶν	ἀπὸ	νεκρῶν	ἔργων,	εἰς	τὸ	λατρεύειν	Θεῷ	ζῶντι!
dhamiri	yetu	kutoka–	mauti	kazi	kwa–	–	kumtumikia	Mungu	aliye–hai
G4893	G1473	G0575	G3498	G2041	G1519	G3588	G3000	G2316	G2198

Je si zaidi sana damu ya Kristo ambaye kupitia Roho wa milele alijitoa mwenyewe bila mawaa kwa Mungu, kuosha dhamiri zetu kutoka matendo mafu kumtumikia Mungu aliye hai?

15	Καὶ	διὰ	τοῦτο,	διαθήκης	καινῆς	μεσίτης	ἐστίν,	ὅπως,	θανάτου
	Na–	kwa–sababu–ya–	hii	agano	jipya	mpatanishi	yeye–ni–	ili–	kifo
	G2532	G1223	G3778	G1242	G2537	G3316	G1510	G3704	G2288

γενομένου,	εἰς	ἀπολύτρωσιν	τῶν	ἐπὶ	τῇ	πρώτῃ	διαθήκῃ	παραβάσεων,
kikitokea	kwa–	ukombozi	wa–	juu–ya–	–	la–kwanza	agano	makosa
G1096	G1519	G0629	G3588	G1909	G3588	G4413	G1242	G3847

τὴν	ἐπαγγελίαν	λάβωσιν	οἱ	κεκλημένοι,	τῆς	αἰωνίου	κληρονομίας.
–	ahadi	wapokee	–	walioitwa	ya–	milele	urithi
G3588	G1860	G2983	G3588	G2564	G3588	G0166	G2817

Kwa sababu hiyo, Kristo ni mjumbe wa agano jipya. Hii ndiyo sababu mauti imewaacha huru wote walio wa agano la kwanza kutoka katika hatia ya dhambi zao, ili kwamba wote walioitwa na Mungu waweze kupokea ahadi ya urithi wao wa milele.

16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.
pale- kwa-maana agano kifo lazima kuletwa cha- anayefanya-agano
G3699 G1063 G1242 G2288 G0318 G5342 G3588 G1303

Kama kuna agano linadumu, ni lazima kuthibitishwa kwa kifo cha mtu yule aliyelifanya.

17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή᾽ ποτε ἰσχύει,
agano kwa-maana juu-ya- wafu imara kwa-kuwa- kamwe- – halina-nguvu
G1242 G1063 G1909 G3498 G0949 G1893 G3361 G4218 G2480

ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.
wakati- anaishi – aliyefanya-agano
G3753 G2198 G3588 G1303

Kwani agano linakuwa na nguvu mahali kunatokea mauti, kwa sababu hakuna nguvu wakati mwenye kulifanya akiwa anaishi.

18 Ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη, χωρὶς αἵματος ἐνκεκαίνισται.
Kwa-hiyo wala- – la-kwanza bila- damu halikuletwa
G3606 G3761 G3588 G4413 G5565 G0129 G1457

Hivyo hata si lile agano la kwanza lilikuwa limewekwa pasipo damu.

19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωϋσέως
ilipotangazwa kwa-maana kila- amri kwa- – sheria na- Musa
G2980 G1063 G3956 G1785 G2596 G3588 G3551 G5259 G3475

παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων,
kwa-wote – watu akichukua – damu ya- ndama na- – mbuzi
G3956 G3588 G2992 G2983 G3588 G0129 G3588 G3448 G2532 G3588 G5131

μετὰ ὕδατος, καὶ ἐρίου κοκκίνου, καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ
pamoja-na- maji na- sufu nyekundu na- hisopo yenyewe na- –
G3326 G5204 G2532 G2053 G2847 G2532 G5301 G0846 G5037 G3588

βιβλίον, καὶ πάντα τὸν λαὸν, ἐράντισεν;
kitabu na- wote – watu alinyunyiza
G0975 G2532 G3956 G3588 G2992 G4472

Wakati Musa alipokuwa ametoa kila agizo la sheria kwa watu wote, alichukua damu ya ng'ombe na mbuzi, pamoja na maji, kitambaa chekundu, na hisopo, na kuwanyunyizia gombo lenyewe na watu wote.

20 λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ
akisema Hii – damu ya- agano ambalo aliagiza kwenu- ninyi –
G3004 G3778 G3588 G0129 G3588 G1242 G3739 G1781 G4314 G4771 G3588

Θεός.
Mungu
G2316

Kisha alisema, “Hii ni damu ya agano ambayo Mungu amewapa amri kwenu”.

21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, τῷ
na- – hema pia- na- vyote – vyombo vya- huduma kwa-
G2532 G3588 G4633 G1161 G2532 G3956 G3588 G4632 G3588 G3009 G3588

αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν;
damu vivyo-hivyo alinyunyiza
G0129 G3668 G4472

Katika hali ileile, aliinyunyiza damu juu ya hema na vyombo vyote vilivyotumiwa kwa huduma ya ukuhani.

22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται, κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς
na- karibu kwa- damu vyote vinasafishwa kwa- - sheria na- bila-
G2532 G4975 G1722 G0129 G3956 G2511 G2596 G3588 G3551 G2532 G5565

αἱματεκχυσίας, οὐ γίνεται ἄφεσις.
kumwaga-damu hakuna- msamaha unaotokea
G0130 G3756 G1096 G0859

Na kulingana na sheria, karibu kila kitu kinatakaswa kwa damu. Pasipo kumwaga damu hakuna msamaha.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις
Lazima basi - kweli- mifano ya- katika- - mbingu kwa-hizi
G0318 G3767 G3588 G3303 G5262 G3588 G1722 G3588 G3772 G3778

καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια, κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας.
kusafishwa yenyewe lakini- - ya-mbinguni bora-zaidi dhabihu kuliko- hizi
G2511 G0846 G1161 G3588 G2032 G2909 G2378 G3844 G3778

Kwa hiyo ilikuwa lazima kwamba nakala za vitu vya mbinguni sharti visafishwe kwa hii dhabihu ya wanyama. Hata hivyo, vitu vya mbinguni vyenyewe vilipaswa kusafishwa kwa dhabihu iliyo bora zaidi.

24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα
si- kwa-maana katika- zilizofanywa-kwa-mikono aliingia takatifu Kristo mifano
G3756 G1063 G1519 G5499 G1525 G0040 G5547 G0499

τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ’ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ
ya- ya-kweli bali- katika- yenyewe - mbingu sasa kuonekana mbele-za-
G3588 G0228 G0235 G1519 G0846 G3588 G3772 G3568 G1718 G3588

προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν.
uso wa- Mungu kwa-ajili-yetu yetu
G4383 G3588 G2316 G5228 G1473

Kwani Kristo hakuingia mahali patakatifu sana palipofanywa na mikono, ambayo ni nakala ya kitu halisi. Badala yake aliingia mbingu yenyewe, mahali ambapo sasa yuko mbele za uso wa Mungu kwa ajili yetu.

25 οὐδ’ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς
wala-si- ili- mara-nyingi ajitoe yeye-mwenyewe kama-vile- - kuhani-mkuu
G3761 G2443 G4178 G4374 G1438 G5618 G3588 G0749

εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ’ ἐνιαυτὸν, ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ;
anayeingia katika- - takatifu kila- mwaka kwa- damu ya-mwingine
G1525 G1519 G3588 G0040 G2596 G1763 G1722 G0129 G0245

Hakuingia kule kwa ajili ya kujitoa sadaka kwa ajili yake mara kwa mara, kama afanyavyo kuhani mkuu, ambaye huingia mahali patakatifu zaidi mwaka baada ya mwaka pamoja na damu ya mwingine,

26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν, ἀπὸ καταβολῆς
kwa-kuwa- ingelazimika yeye mara-nyingi kuteseka tangu- kuwekwa-msingi
G1893 G1163 G0846 G4178 G3958 G0575 G2602

κόσμου. νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν
wa-ulimwengu sasa lakini- mara-moja katika- mwisho wa- nyakati kwa- kuondoa
G2889 G3570 G1161 G0530 G1909 G4930 G3588 G0165 G1519 G0115

τῆς ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.
- dhambi kwa- - dhabihu yake amedhihirishwa
G3588 G0266 G1223 G3588 G2378 G0846 G5319

kama hiyo ilikuwa kweli, basi ingekuwa lazima kwake kuteswa mara nyingi zaidi tangu mwanzo wa ulimwengu. Lakini sasa ni mara moja hadi mwisho wa miaka aliyojifunua kuiondoa dhambi kwa dhabihu yake mwenyewe.

27	καὶ	καθ’	ὅσον	ἀπόκειται	τοῖς	ἀνθρώποις	ἅπαξ	ἀποθανεῖν,	μετὰ	δὲ	τοῦτο,
	na–	kwa–	kadiri	imewekwa	kwa–	wanadamu	mara–moja	kufa	baada–ya–	lakini–	hii
	G2532	G2596	G3745	G0606	G3588	G0444	G0530	G0599	G3326	G1161	G3778

κρίσις;		
hukumu		
G2920		

Kama ilivyo kwa kila mtu kufa mara moja, na baada ya hiyo huja hukumu,

28	οὕτως	καὶ	ὁ	Χριστός,	ἅπαξ	προσενεχθεὶς	εἰς	τὸ	πολλῶν	ἀνενεγκεῖν	ἁμαρτίας,
	hivyo	pia	–	Kristo	mara–moja	akitolewa	kwa–	–	wengi	kubeba	dhambi
	G3779	G2532	G3588	G5547	G0530	G4374	G1519	G3588	G4183	G0399	G0266

ἐκ	δευτέρου,	χωρὶς	ἁμαρτίας,	ὀφθήσεται	τοῖς	αὐτὸν	ἀπεκδεχομένοις	εἰς
mara–ya–	pili	bila–	dhambi	ataonekana	kwa–	yeye	wanaomngojea	kwa–
G1537	G1208	G5565	G0266	G3708	G3588	G0846	G0553	G1519

σωτηρίαν.
wokovu
G4991

ndivyo hivyo Kristo naye ambaye alitolewa mara moja kuziondoa dhambi za wengi, atatokea mara ya pili, si kwa kusudi la kushughulikia dhambi, bali kwa ukombozi kwa wale wamgojeao kwa saburi.

Chapter 10

1	Σκιὰν	γὰρ	ἔχων	ὁ	νόμος	τῶν	μελλόντων	ἀγαθῶν,	οὐκ	αὐτὴν	τὴν
	Kivuli	kwa–maana	ikiwa–na–	–	sheria	ya–	yajayo	mema	si–	yenyewe	–
	G4639	G1063	G2192	G3588	G3551	G3588	G3195	G0018	G3756	G0846	G3588

εἰκόνα	τῶν	πραγμάτων,	κατ’	ἐνιαυτὸν	ταῖς	αὐταῖς	θυσίαις,	ἃς	προσφέρουσιν
sura	ya–	mambo	kila–	mwaka	kwa–	zile–zile	dhabihu	ambazo	wanatoa
G1504	G3588	G4229	G2596	G1763	G3588	G0846	G2378	G3739	G4374

εἰς	τὸ	διηνεκὲς,	οὐδέποτε	δύναται	τοὺς	προσερχομένους	τελειῶσαι.
kwa–	–	daima	kamwe	haiwezi	–	wanaokaribia	kuwakamilisha
G1519	G3588	G1336	G3763	G1410	G3588	G4334	G5048

Kwa vile sheria ni kivuli cha mambo mema yajayo, si yale yaliyo halisi. Sheria kamwe haiwezi kuwakamilisha wale ambao wanaomkaribia Mungu kwa njia ya dhabihu zilezile ambazo makuhani waliendelea kutoa mwaka baada ya mwaka.

2	ἐπεὶ	οὐκ	ἂν	ἐπαύσαντο	προσφερόμεναι,	διὰ	τὸ	μηδεμίαν	ἔχειν	ἔτι	συνείδησιν
	kwa–kuwa–	hazing–	–	kusimama	kutolewa	kwa–sababu–ya–	–	hakuna	kuwa–na–	tena	dhamiri
	G1893	G3756	G0302	G3973	G4374	G1223	G3588	G3367	G2192	G2089	G4893

ἁμαρτιῶν,	τοὺς	λατρεύοντας	ἅπαξ	κεκαθαρισμένους?
ya–dhambi	–	wanaomwabudu	mara–moja	waliposafishwa
G0266	G3588	G3000	G0530	G2511

Au vinginevyo dhabihu hizo zisingeweza kukoma kutolewa? Kwa kigezo hicho waabuduo, wakiwa wamesafishwa mara moja, wasingelikuwa na utambuzi zaidi wa dhambi.

3	ἀλλ’	ἐν	αὐταῖς,	ἀνάμνησις	ἁμαρτιῶν	κατ’	ἐνιαυτόν.	
	lakini–	katika–	hizo	ukumbusho	ya–dhambi	kila–	mwaka	
	G0235	G1722	G0846	G0364	G0266	G2596	G1763	

Bali katika dhabihu hizo kuna ukumbusho wa dhambi zilizotendwa mwaka baada ya mwaka.

4	ἀδύνατον	γὰρ	αἷμα	ταύρων	καὶ	τράγων	ἀφαιρεῖν	ἁμαρτίας.
	haiwezekani	kwa–maana	damu	ya–ng'ombe	na–	mbuzi	kuondoa	dhambi
	G0102	G1063	G0129	G5022	G2532	G5131	G0851	G0266

Kwa kuwa haiwezekani kwa damu ya mafahari na mbuzi kuziondoa dhambi.

5	Διὸ	εἰσερχόμενος	εἰς	τὸν	κόσμον,	λέγει,	Θυσίαν	καὶ	προσφορὰν
	Kwa–hiyo	akiingia	katika–	–	ulimwengu	anasema	Dhabihu	na–	sadaka
	G1352	G1525	G1519	G3588	G2889	G3004	G2378	G2532	G4376

οὐκ	ἠθέλησας,	σῶμα	δὲ	κατηρτίσω	μοι.
hukutaka	hutaka	mwili	lakini–	umeniandalia	mimi
G3756	G2309	G4983	G1161	G2675	G1473

Wakati Kristo alipokuja duniani, alisema, “Hamkutamani matoleo au dhabihu, badala yake, mliandaa mwili kwa ajili yangu.

6	ὁλοκαυτώματα	καὶ	περὶ	ἁμαρτίας	οὐκ	εὐδόκησας.
	sadaka–za–kuteketezwa	na–	kwa–ajili–ya–	dhambi	hukuzipendelea	hutaka
	G3646	G2532	G4012	G0266	G3756	G2106

Hamkuwa na thamani katika matoleo yote ya kuteketezwa au dhabihu kwa ajili ya dhambi.

7	τότε	εἶπον,	Ἰδοὺ,	ἥκω --	ἐν	κεφαλίδι	βιβλίου	γέγραπται	περὶ
	ndipo	nilisema	Tazama	nimekuja	katika–	gombo	la–kitabu	imeandikwa	kuhusu–
	G5119	G3004	G3708	G2240	G1722	G2777	G0975	G1125	G4012

ἐμοῦ --	τοῦ	ποιῆσαι,	ὁ	Θεός,	τὸ	θέλημά	σου.
mimi	–	kufanya	Ee–	Mungu	–	mapenzi	yako
G1473	G3588	G4160	G3588	G2316	G3588	G2307	G4771

Kisha nilisema, “Ona, hapa ninayafanya mapenzi yako, Mungu, kama ilivyoandikwa kunihusu mimi katika gombo”.

8	ἀνώτερον	λέγων,	ὅτι	Θυσίας,	καὶ	προσφορὰς,	καὶ	ὁλοκαυτώματα,
	hapo–juu	akisema	kwamba	Dhabihu	na–	sadaka	na–	sadaka–za–kuteketezwa
	G0511	G3004	G3754	G2378	G2532	G4376	G2532	G3646

καὶ	περὶ	ἁμαρτίας,	οὐκ	ἠθέλησας;	οὐδὲ	εὐδόκησας --	αἵτινες	κατὰ
na–	kwa–ajili–ya–	dhambi	hukutaka	hutaka	wala–	kuzipenda	ambazo	kwa–
G2532	G4012	G0266	G3756	G2309	G3761	G2106	G3748	G2596

νόμον;	προσφέρονται
sheria	zinatolewa
G3551	G4374

Alisema kama ilivyo semwa hapo juu: “Hamkutamani dhabihu, matoleo, au sadaka ya kuteketezwa kwa ajili ya dhambi, wala hukuona furaha ndani yake” dhabihu ambazo zinatolewa kulingana na sheria.

9	τότε	εἴρηκεν,	Ἰδοὺ,	ἥκω,	τοῦ	ποιῆσαι	τὸ	θέλημά	σου.	ἀναιρεῖ	τὸ
	ndipo	amesema	Tazama	nimekuja	–	kufanya	–	mapenzi	yako	anaondoa	–
	G5119	G2046	G3708	G2240	G3588	G4160	G3588	G2307	G4771	G0337	G3588

πρῶτον,	ἵνα	τὸ	δεύτερον	στήσῃ;
la–kwanza	ili–	–	la–pili	aweke
G4413	G2443	G3588	G1208	G2476

Kisha alisema, “Ona, niko hapa kufanya mapenzi yako”. Ameweka pembeni taratibu zilizo za awali ili kuimarisha zile za pili.

10	ἐν	ᾧ	θελήματι,	ἡγιασμένοι	ἐσμὲν,	διὰ	τῆς	προσφορᾶς	τοῦ
	katika–	ambayo	mapenzi	tumetakaswa	sisi–ni–	kwa–	–	kutoa	kwa–
	G1722	G3739	G2307	G0037	G1510	G1223	G3588	G4376	G3588

σώματος	Ἰησοῦ	Χριστοῦ	ἐφάπαξ.	
mwili	wa–Yesu	Kristo	mara–moja–kwa–wote	
G4983	G2424	G5547	G2178	

Katika taratibu za pili, tumekwisha tengwa kwa Mungu kwa mapenzi yake kupitia kujitoa kwa mwili wa Yesu Kristo mara moja kwa nyakati zote.

11	Καὶ	πᾶς	μὲν	ἱερεὺς	ἕστηκεν	καθ’	ἡμέραν	λειτουργῶν,	καὶ	τὰς	αὐτὰς
	Na–	kila–	kweli–	kuhani	anasimama	kila–	siku	akihudumu	na–	–	zile–zile
	G2532	G3956	G3303	G2409	G2476	G2596	G2250	G3008	G2532	G3588	G0846

πολλάκις	προσφέρων	θυσίας,	αἵτινες	οὐδέποτε	δύνανται	περιελεῖν	ἁμαρτίας.
mara–nyingi	akitoa	dhabihu	ambazo	kamwe	haziwezi	kuondoa	dhambi
G4178	G4374	G2378	G3748	G3763	G1410	G4014	G0266

Ni kweli, kila kuhani husimama kwa huduma siku kwa siku, akitoa dhabihu ile ile, ambayo, kwa vyovyote, kamwe isingeweza kuziondoa dhambi.

12	οὗτος	δὲ,	μίαν	ὑπὲρ	ἁμαρτιῶν	προσενέγκας	θυσίαν	εἰς	τὸ
	huyu	lakini–	moja	kwa–ajili–ya–	dhambi	akitoa	dhabihu	hata–	–
	G3778	G1161	G1520	G5228	G0266	G4374	G2378	G1519	G3588

διηνεκὲς,	ἐκάθισεν	ἐν	δεξιᾷ	τοῦ	Θεοῦ;	
milele	aliketi	katika–	kulia	kwa–	Mungu	
G1336	G2523	G1722	G1188	G3588	G2316	

Lakini baada ya Kristo kutoa dhabihu mara moja kwa dhambi milele yote, aliketi mkono wa kuume wa Mungu,

13	τὸ	λοιπὸν	ἐκδεχόμενος	ἕως	τεθῶσιν	οἱ	ἐχθροὶ	αὐτοῦ	ὑποπόδιον	τῶν
	–	iliyobaki	akingojea	hadi–	wawekwe	–	adui	zake	chini–ya–miguu	ya–
	G3588	G3063	G1551	G2193	G5087	G3588	G2190	G0846	G5286	G3588

ποδῶν	αὐτοῦ.
miguu	yake
G4228	G0846

akisubiri mpaka maadui zake watiwe chini na kufanywa kiti kwa ajili ya miguu yake.

14	μιᾷ	γὰρ	προσφορᾷ,	τετελείωκεν	εἰς	τὸ	διηνεκὲς,	τοὺς
	kwa–moja	kwa–maana	sadaka	amewakamilisha	hata–	–	milele	–
	G1520	G1063	G4376	G5048	G1519	G3588	G1336	G3588

ἁγιαζομένους.
wanaotakaswa
G0037

Kwa kuwa kwa njia ya toleo moja amewakamilisha milele wale ambao wametengwa kwa Mungu.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; μετὰ γὰρ
Anashuhudia lakini- kwetu pia – Roho – Mtakatifu baada-ya- kwa-maana
G3140 G1161 G1473 G2532 G3588 G4151 G3588 G0040 G3326 G1063

τὸ εἰρηκέναι,
– kusema
G3588 G2046

Na Roho Mtakatifu pia ashuhudia kwetu. Kwa kuwa kwanza alisema,

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς, μετὰ τὰς ἡμέρας
Hili – agano ambalo nitafanya kwa- wao baada-ya- – siku
G3778 G3588 G1242 G3739 G1303 G4314 G0846 G3326 G3588 G2250

ἐκείνας, λέγει Κύριος: διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ
zile asema Bwana nikiweka sheria zangu juu-ya- mioyo yao na-
G1565 G3004 G2962 G1325 G3551 G1473 G1909 G2588 G0846 G2532

ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ἐπιγράψω αὐτούς;
juu-ya- – akili zao nitaziandika hizo
G1909 G3588 G1271 G0846 G1924 G0846

“Hili ni agano nitakalofanya pamoja nao baada ya siku hizo; asema Bwana: nitaweka sheria zangu ndani ya mioyo yao, na nitaziandika katika akili zao”.

17 καὶ, τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν, οὐ μὴ
na- – dhambi zao na- – uovu wao sitazi- –
G2532 G3588 G0266 G0846 G2532 G3588 G0458 G0846 G3756 G3361

μνησθήσομαι ἔτι.
kumbuka tena
G3403 G2089

Kisha alisema, “Hawatazikumbuka tena dhambi na matendo yao mafu”.

18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
pale- lakini- msamaha wa-hizi hakuna-tena sadaka kwa-ajili-ya- dhambi
G3699 G1161 G0859 G3778 G3765 G4376 G4012 G0266

Sasa mahali palipo na msamaha kwa hawa, hakuna tena dhabihu yoyote kwa ajili ya dhambi.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων, ἐν τῷ
Tukiwa-na- basi ndugu ujasiri kwa- – kuingia kwa- takatifu kwa- –
G2192 G3767 G0080 G3954 G1519 G3588 G1529 G3588 G0040 G1722 G3588

αἵματι Ἰησοῦ,
damu ya-Yesu
G0129 G2424

Kwa hiyo, ndugu, tunao ujasiri wa kuingia mahali patakatifu zaidi kwa damu ya Yesu.

20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον, καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ
ambayo ametuanzishia sisi njia mpya na- hai kupitia- –
G3739 G1457 G1473 G3598 G4372 G2532 G2198 G1223 G3588

καταπετάσματος, τοῦτ’ ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ;
pazia yaani- ni- – mwili wake
G2665 G3778 G1510 G3588 G4561 G0846

Hiyo ni njia ambayo ameifungua kwa ajili yetu kwa njia ya mwili wake, mpya na hai inayopitia kwenye pazia.

21	καὶ	ἱερέα	μέγαν,	ἐπὶ	τὸν	οἶκον	τοῦ	Θεοῦ,
	na–	kuhani	mkuu	juu–ya–	–	nyumba	ya–	Mungu
	G2532	G2409	G3173	G1909	G3588	G3624	G3588	G2316

Na kwa sababu tunaye kuhani mkuu juu ya nyumba ya Mungu,

22	προσερχώμεθα	μετὰ	ἀληθινῆς	καρδίας,	ἐν	πληροφορίᾳ	πίστεως;	ῥεραντισμένοι	
	tukaribie	kwa–	ya–kweli	moyo	katika–	uhakika	wa–imani	tukinyunyiziwa	
	G4334	G3326	G0228	G2588	G1722	G4136	G4102	G4472	
	τὰς	καρδίας,	ἀπὸ	συνειδήσεως	πονηρᾶς;	καὶ	λελουσμένοι	τὸ	σῶμα,
	–	mioyo	kutoka–	dhamiri	mbaya	na–	tukioshwa	–	mwili
	G3588	G2588	G0575	G4893	G4190	G2532	G3068	G3588	G4983
	ὕδατι	καθαρῷ.							
	kwa–maji	safi							
	G5204	G2513							

na tumkaribie na moyo wa kweli katika utimilifu wa uhakika wa imani tukiwa na mioyo iliyonyunyiziwa safi kutoka uovu wa dhamiri na kuwa na miili yetu iliyooshwa kwa maji safi.

23	κατέχωμεν	τὴν	ὁμολογίαν	τῆς	ἐλπίδος,	ἀκλινῆ;	πιστὸς	γὰρ	ὁ
	tushikilie	–	ungamo	la–	tumaini	bila–kuyumba	mwaminifu	kwa–maana	–
	G2722	G3588	G3671	G3588	G1680	G0186	G4103	G1063	G3588
	ἐπαγγειλάμενος;								
	aliyeahidi								
	G1861								

Basi na tushikilie kwa uthabiti katika ungamo la ujasiri wa tumaini letu, bila ya kugeuka, kwa sababu Mungu aliyeahidi ni mwaminifu.

24	καὶ	κατανοῶμεν	ἀλλήλους,	εἰς	παροξυσμὸν	ἀγάπης	καὶ	καλῶν	ἔργων;
	na–	tuangalie	kila–mmoja	kwa–	kuchochea	upendo	na–	njema	kazi
	G2532	G2657	G0240	G1519	G3948	G0026	G2532	G2570	G2041

Na tuzidi kutafakari namna ya kumtia moyo kila mmoja kupenda na matendo mema.

25	μὴ	ἐγκαταλείποντες	τὴν	ἐπισυναγωγὴν	ἑαυτῶν,	καθὼς	ἔθος	τισίν;	ἀλλὰ	
	tusi–	ache	–	kukusanyika	kwetu	kama–	desturi	ya–wengine	bali–	
	G3361	G1459	G3588	G1997	G1438	G2531	G1485	G5100	G0235	
	παρακαλοῦντες,	καὶ	τοσούτῳ	μᾶλλον,	ὅσῳ	βλέπετε	ἐγγίζουσαν	τὴν	ἡμέραν.	
	tukitiana–moyo	na–	zaidi	zaidi	kadiri–	mnaona	inakaribia	–	siku	
	G3870	G2532	G5118	G3123	G3745	G0991	G1448	G3588	G2250	

Na tusiache kukusanyika pamoja, kama wafanyavyo wengine. Badala yake, kutiana moyo kila mmoja zaidi na zaidi, kama muonavyo siku inakaribia.

26	Ἑκουσίως	γὰρ	ἁμαρτανόντων	ἡμῶν,	μετὰ	τὸ	λαβεῖν		
	Kwa–makusudi	kwa–maana	tukiendelea–kutenda–dhambi	sisi	baada–ya–	–	kupokea		
	G1596	G1063	G0264	G1473	G3326	G3588	G2983		
	τὴν	ἐπίγνωσιν	τῆς	ἀληθείας,	οὐκέτι	περὶ	ἁμαρτιῶν	ἀπολείπεται	
	–	ujuzi	wa–	ukweli	hakuna–tena	kwa–ajili–ya–	dhambi	iliyobaki	
	G3588	G1922	G3588	G0225	G3765	G4012	G0266	G0620	
	θυσία,								
	dhabihu								
	G2378								

Kama tukifanya makusudi kuendelea kutenda dhambi baada ya kuwa tumepokea elimu ya ukweli, Dhabihu nyingine ya dhambi haisalii tena.

27	φοβερὰ	δέ	τις	ἐκδοχὴ	κρίσεως,	καὶ	πυρὸς	ζῆλος	ἐσθίειν	μέλλοντος
	ya-kutisha	lakini-	fulani	matarajio	ya-hukumu	na-	moto	kisasi	kula	kinachokuja
	G5398	G1161	G5100	G1561	G2920	G2532	G4442	G2205	G2068	G3195

τοὺς	ὑπεναντίους.	
–	adui	
G3588	G5227	

Badala yake, kuna tarajio pekee la hukumu ya kutisha, na ukali wa moto ambao utawateketeza maadui wa Mungu.

28	ἀθετήσας	τις	νόμον	Μωϋσέως,	χωρὶς	οἰκτιρμῶν	ἐπὶ	δυσὶν	ἢ	τρισὶν
	akivunja	mtu	sheria	ya-Musa	bila-	huruma	juu-ya-	wawili	au-	watatu
	G0114	G5100	G3551	G3475	G5565	G3628	G1909	G1417	G2228	G5140

μάρτυσιν,	ἀποθνήσκει.
mashahidi	anakufa
G3144	G0599

Yeyote ambaye ameikataa sheria ya Musa hufa bila rehema mbele ya ushuhuda wa mashahidi wawili au watatu.

29	πόσῳ	δοκεῖτε	χείρονος,	ἀξιωθήσεται	τιμωρίας,	ὁ				τὸν
	zaidi-kiasi-gani	mnadhani	mbaya-zaidi	atastahili	adhabu	yeye-aliyemkanyaga				–
	G4214	G1380	G5501	G0515	G5098	G3588				G3588

Υἱὸν	τοῦ	Θεοῦ	καταπατήσας,	καὶ	τὸ	αἷμα	τῆς	διαθήκης	κοινὸν
Mwana	wa-	Mungu	aliyemkanyaga	na-	–	damu	ya-	agano	najisi
G5207	G3588	G2316	G2662	G2532	G3588	G0129	G3588	G1242	G2839

ἡγησάμενος,	ἐν	ᾧ	ἡγιάσθη,	καὶ	τὸ	Πνεῦμα	τῆς	χάριτος	
akihesabu	katika-	ambayo	alitakaswa	na-	–	Roho	wa-	neema	
G2233	G1722	G3739	G0037	G2532	G3588	G4151	G3588	G5485	

ἐνυβρίσας!	
akimdhulumu	
G1796	

kiwango gani zaidi cha adhabu unafikiri kinamstahiri kilammoja ambaye amemdharau mwana wa Mungu, yeyote aliyeitendea damu ya agano kama kitu kisicho kitakatifu, damu ambayo kwayo aliiweka wakfu kwa Mungu - yeyote ambaye amemtukana Roho wa neema?

30	οἴδαμεν	γὰρ	τὸν	εἰπόντα,	Ἐμοὶ	ἐκδίκησις;	ἐγὼ	ἀνταποδώσω,		καὶ
	tunamjua	kwa-maana	–	aliyesema	Kwangu	kisasi	mimi	nitalipa		na-
	G1492	G1063	G3588	G3004	G1473	G1557	G1473	G0467		G2532

πάλιν,	Κρινεῖ	Κύριος	τὸν	λαὸν	αὐτοῦ.
tena	Atahukumu	Bwana	–	watu	wake
G3825	G2919	G2962	G3588	G2992	G0846

Kwakuwa tunajua mmoja ambaye aliyesema, “Kisasi ni changu, nitalipa”. Na tena, “Bwana atawahukumu watu wake”.

31	φοβερὸν	τὸ	ἐμπεσεῖν	εἰς	χεῖρας	Θεοῦ	ζῶντος.
	ya-kutisha	–	kuanguka	katika-	mikono	ya-Mungu	aliye-hai
	G5398	G3588	G1706	G1519	G5495	G2316	G2198

Ni jambo la kuogofya mtu kuangukia katika mikono ya Mungu aliye hai!

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας ἐν αἷς, φωτισθέντες,
Kumbukeni lakini– – za–kwanza siku katika– ambazo mlipoangaliwa
G0363 G1161 G3588 G4386 G2250 G1722 G3739 G5461

πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων;
kubwa mapambano mlistahimili ya–mateso
G4183 G0119 G5278 G3804

Lakini kumbuka siku zilizopita, baada ya kutiwa kwenu nuru, ni jinsi gani mliweza kuvumilia maumivu makali.

33 τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι; τοῦτο δὲ,
hivi kweli– matukano na– na– dhiki mkifanywa–tamasha hivi lakini–
G3778 G3303 G3680 G5037 G2532 G2347 G2301 G3778 G1161

κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.
washiriki wa– hivyo wanaopitia mkawa
G2844 G3588 G3779 G0390 G1096

Mlikuwa mmewekwa wazi katika dhihaka ya matukano na mateso, na mlikuwa washiriki pamoja na wale waliopitia mateso kama hayo.

34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν
na– kwa–maana wa– wafungwa mlihurumia na– – kunyanganywa kwa–
G2532 G1063 G3588 G1198 G4834 G2532 G3588 G0724 G3588

ὑπαρχόντων ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς
mali yenu kwa– furaha mlipokea mkijua kuwa–na– ninyi–wenyewe
G5225 G4771 G3326 G5479 G4327 G1097 G2192 G1438

κρείττονα ὕπαρξιν, καὶ μένουσαν.
bora–zaidi mali na– ya–kudumu
G2909 G5223 G2532 G3306

Kwa kuwa mlikuwa na moyo wa huruma kwa hao waliokuwa wafungwa, na mlipokea kwa furaha adhabu ya urithi wenu, mkijua kwamba ninyi wenyewe mlikuwa na urithi bora na wa kudumu milele.

35 Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην
Msi– tupilie–mbali basi – ujasiri wenu ambao una kubwa
G3361 G0577 G3767 G3588 G3954 G4771 G3748 G2192 G3173

μισθαποδοσίαν.
thawabu
G3405

Kwa hiyo msiutupe ujasiri wenu, ulio na zawadi kuu.

36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
uvumilivu kwa–maana mnahitaji haja ili– – mapenzi ya– Mungu
G5281 G1063 G2192 G5532 G2443 G3588 G2307 G3588 G2316

ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.
mkiyafanya mpate – ahadi
G4160 G2865 G3588 G1860

Kwa kuwa mnahitaji uvumilivu, ili kwamba mpate kupokea ambacho Mungu amekiahidi, baada ya kuwa mmekwisha yatenda mapenzi yake.

37 ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ
bado kwa–maana kidogo–sana kidogo sana – anayekuja atakuja na– hata–
G2089 G1063 G3398 G3745 G3745 G3588 G2064 G2240 G2532 G3756

χρονίσει.
kuchelewa
G5549

Kwa kuwa baada ya kitambo kidogo, mmoja anayekuja, atakuja hakika na hatakawia.

38 ὁ δὲ δίκαιός μου, ἐκ πίστεως ζήσεται; καὶ ἐὰν
– lakini– mwenye–haki wangu kwa– imani ataishi na– akijiondoa–nyuma
G3588 G1161 G1342 G1473 G1537 G4102 G2198 G2532 G1437

ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.
akijiondoa–nyuma hai– furahii – nafsi yangu katika– yeye
G5288 G3756 G2106 G3588 G5590 G1473 G1722 G0846

Mwenye haki wangu ataishi kwa imani. Kama atarudi nyuma, sitapendezwa naye.”

39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς
sisi lakini– si– wa– kujiondoa–nyuma kwa– uharibifu bali– imani kwa–
G1473 G1161 G3756 G1510 G5289 G1519 G0684 G0235 G4102 G1519

περιποίησιν ψυχῆς.
kuokoa nafsi
G4047 G5590

Lakini sisi si kama wale warudio nyuma kwa kuangamia. Badala yake, sisi ni baadhi ya wale tulio na imani ya kuzilinda roho zetu.

Chapter 11

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ
Ni– lakini– imani yanayotumainiwa uhakika mambo ushahidi yasiyoonekana
G1510 G1161 G4102 G1679 G5287 G4229 G1650 G3756

βλεπομένων.
yasiyoonekana
G0991

Sasa imani ni hakika aliyo nayo mtu wakati atarajiapo kitu fulani kwa ujasiri. Ni hakika ya kitu ambacho bado hakijaonekana.

2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
katika– hii kwa–maana walishuhudiwa – wazee
G1722 G3778 G1063 G3140 G3588 G4245

Kwa sababu hii mababu zetu walithibitika kwa imani yao.

3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας, ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ
Kwa–imani tunaelewa kuumbwa – ulimwengu kwa–neno la–Mungu hivyo– –
G4102 G3539 G2675 G3588 G0165 G4487 G2316 G1519 G3588

μὴ ἐκ φαινομένων, τὸ βλεπόμενον γεγονέναι.
si– kutoka– vinavyoonekana – kinachoonekana kilifanywa
G3361 G1537 G5316 G3588 G0991 G1096

Kwa imani tunafahamu kwamba ulimwengu uliumbwa kwa amri ya Mungu, ili kwamba kile kinachoonekana hakikutengenezwa kutokana na vitu ambavyo vilikuwa vinaonekana.

4	Πίστει	πλείονα	θυσίαν,	Ἄβελ	παρὰ	Κάϊν	προσήνεγκεν	τῷ	Θεῷ;	δι’	
	Kwa–imani	bora–zaidi	dhabihu	Abeli	kuliko–	Kaini	alitoa	kwa–	Mungu	kwa–	
	G4102	G4119	G2378	G0006	G3844	G2535	G4374	G3588	G2316	G1223	

ἧς	ἐμαρτυρήθη	εἶναι	δίκαιος,	μαρτυροῦντος	ἐπὶ	τοῖς	δώροις	αὐτοῦ	
ambayo	alishuhudiwa	kuwa	mwenye–haki	akishuhudia	kuhusu–	–	zawadi	zake	
G3739	G3140	G1510	G1342	G3140	G1909	G3588	G1435	G0846	

τοῦ	Θεοῦ;	καὶ	δι’	αὐτῆς,	ἀποθανὼν,	ἔτι	λαλεῖ.	
–	Mungu	na–	kwa–	hiyo	akiwa–amekufa	bado	anasema	
G3588	G2316	G2532	G1223	G0846	G0599	G2089	G2980	

Ilikuwa kwa sababu ya imani kwamba Habili alimtolea Mungu sadaka ya kufaa kuliko alivyofanya Kaini. Ilikuwa ni kwa sababu hii kwamba alisifiwa kuwa mwenye haki. Mungu alimsifu kwa sababu ya zawadi alizoleta. Kwa sababu hiyo, Habili bado ananena, ingawa amekufa.

5	Πίστει	Ἐνὼχ	μετετέθη,	τοῦ	μὴ	ἰδεῖν	θάνατον,	καὶ	οὐχ	ηὑρίσκετο,
	Kwa–imani	Enoki	alihamishwa	–	asione–	asione	kifo	na–	haku–	onekana
	G4102	G1802	G3346	G3588	G3361	G3708	G2288	G2532	G3756	G2147

διότι	μετέθηκεν	αὐτὸν	ὁ	Θεός;	πρὸ	γὰρ	τῆς	μεταθέσεως,	
kwa–sababu–	alimhamisha	yeye	–	Mungu	kabla–ya–	kwa–maana	–	kuhamishwa	
G1360	G3346	G0846	G3588	G2316	G4253	G1063	G3588	G3331	

μεμαρτύρηται	εὐαρεστηκέναι	τῷ	Θεῷ.	
alishuhudiwa	kumpendeza	–	Mungu	
G3140	G2100	G3588	G2316	

Ilikuwa kwa imani kwamba Enoko alichukuliwa juu na hakuona mauti. “Hakuonekana, kwa sababu Mungu alimchukua” kwa vile ilinenwa juu yake kuwa alimpendeza Mungu kabla ya kuchukuliwa juu.

6	χωρὶς	δὲ	πίστεως,	ἀδύνατον	εὐαρεστῆσαι.	πιστεῦσαι	γὰρ	δεῖ	τὸν
	bila–	lakini–	imani	haiwezekani	kumpendeza	kuamini	kwa–maana	lazima	–
	G5565	G1161	G4102	G0102	G2100	G4100	G1063	G1163	G3588

προσερχόμενον	τῷ	Θεῷ,	ὅτι	ἔστιν,	καὶ	τοῖς	ἐκζητοῦσιν	αὐτὸν,
anayekaribia	–	Mungu	kwamba	yupo	na–	kwa–	wanaomtafuta	yeye
G4334	G3588	G2316	G3754	G1510	G2532	G3588	G1567	G0846

μισθαποδότης	γίνεται.	
mwenye–kuwatuza	anakuwa	
G3406	G1096	

Pasipo imani haiwezekani kumpendeza Mungu, kwa kuwa ajaye kwa Mungu lazima aamini kwamba Mungu anaishi na kwamba huwapatia zawadi wale wamtafutao.

| | | |

Hii ni kwa sababu alitarajia kuupata mji ambao mwenye kuubuni na mjenzi wake angelikuwa ni Mungu.

11	Πίστει	καὶ,	αὐτῇ	Σάρρᾳ	[στεῖρα],	δύναμιν	εἰς	καταβολὴν	
	Kwa–imani	pia–	yeye–mwenyewe	Sara	aliye–tasa	nguvu	kwa–	kupata	
	G4102	G2532	G0846	G4564	G4723	G1411	G1519	G2602	

	σπέρματος	ἔλαβεν,	καὶ	παρὰ	καιρὸν	ἡλικίας,	ἐπεὶ	πιστὸν	ἡγήσατο
	uzao	alipokea	na–	zaidi–ya–	wakati	wa–umri	kwa–kuwa–	mwaminifu	alimhesabu
	G4690	G2983	G2532	G3844	G2540	G2244	G1893	G4103	G2233

τὸν	ἐπαγγειλάμενον.	
–	aliyeahidi	
G3588	G1861	

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Ibrahimu, na Sara mwenyewe, walipokea nguvu ya kutunga mimba ingawa walikuwa wazee sana, kwa kuwa walimuona Mungu kuwa mwaminifu, ambaye aliwaahidia mtoto wa kiume.

12	διὸ	καὶ	ἀφ’	ἑνὸς,	ἐγεννήθησαν,	καὶ	ταῦτα	νενεκρωμένου,	καθὼς
	kwa–hiyo	pia	kutoka–	mmoja	walizaliwa	na–	hawa	aliye–kama–amekufa	kama–
	G1352	G2532	G0575	G1520	G1080	G2532	G3778	G3499	G2531

	τὰ	ἄστρα	τοῦ	οὐρανοῦ	τῷ	πλήθει,	καὶ	ὡς	ἡ	ἄμμος
	–	nyota	za–	mbingu	kwa–	idadi	na–	kama–	–	mchanga
	G3588	G0798	G3588	G3772	G3588	G4128	G2532	G5613	G3588	G0285

	παρὰ	τὸ	χεῖλος	τῆς	θαλάσσης,	ἡ	ἀναρίθμητος.	
	kando–ya–	–	ukingo	wa–	bahari	–	isiyo–na–hesabu	
	G3844	G3588	G5491	G3588	G2281	G3588	G0382	

Kwa hiyo pia kutoka kwa mtu huyu mmoja ambaye alikuwa amekaribia kufa wakazaliwa watoto wasiohesabika. Walikuwa wengi kama nyota za angani na wengi kama mbegu za mchanga katika ufukwe wa bahari.

13	Κατὰ	πίστιν	ἀπέθανον	οὗτοι	πάντες,	μὴ	κομισάμενοι	τὰς	ἐπαγγελίας,	ἀλλὰ
	Katika–	imani	walikufa	hawa	wote	bila–	kupokea	–	ahadi	bali–
	G2596	G4102	G0599	G3778	G3956	G3361	G2983	G3588	G1860	G0235

	πόρρωθεν	αὐτὰς	ἰδόντες,	καὶ	ἀσπασάμενοι,	καὶ	ὁμολογήσαντες	ὅτι	ξένοι
	kwa–mbali	hizo	wakiziona	na–	wakizikaribisha	na–	wakikiri	kwamba	wageni
	G4207	G0846	G3708	G2532	G0782	G2532	G3670	G3754	G3581

καὶ	παρεπίδημοί	εἰσιν	ἐπὶ	τῆς	γῆς.	
na–	wasafiri	wao–ni–	juu–ya–	–	nchi	
G2532	G3927	G1510	G1909	G3588	G1093	

Hawa wote walikufa katika imani pasipo kupokea ahadi. Isipokuwa, wakiwa wameziona na kuzikaribisha kwa mbali, walikiri kwamba walikuwa wageni na wapitaji juu ya nchi.

14	οἱ	γὰρ	τοιαῦτα	λέγοντες,	ἐμφανίζουσιν	ὅτι	πατρίδα
	–	kwa–maana	vitu–kama–hivyo	wanaosema	wanaonyesha	kwamba	nchi–ya–asili
	G3588	G1063	G5108	G3004	G1718	G3754	G3968

ἐπιζητοῦσιν.	
wanatafuta	
G1934	

Kwa wale wasemao mambo kama haya wanaweka bayana kuwa wanatafuta nchi yao wenyewe.

15	καὶ	εἰ	μὲν	ἐκείνης	ἐμνημόνευον,	ἀφ’	ἧς	ἐξέβησαν,	εἶχον
	na–	kama–	kweli–	ile	walikumbuka	kutoka–	ambayo	walitoka	wangalikuwa–na–
	G2532	G1487	G3303	G1565	G3421	G0575	G3739	G1545	G2192

ἂν	καιρὸν	ἀνακάμψαι;	
–	nafasi	kurudi	
G0302	G2540	G0344	

Kwa kweli, kama wangekuwa wakiifikiria nchi ambayo kwayo walitoka, wangelikuwa na nafasi ya kurejea.

16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ’ ἔστιν ἐπουρανίου; διὸ οὐκ
sasa lakini– bora–zaidi wanatamani yaani– ni– ya–mbinguni kwa–hiyo ha–
G3568 G1161 G2909 G3713 G3778 G1510 G2032 G1352 G3756

ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν; ἡτοίμασεν
aioni–aibu wao – Mungu Mungu kuitwa wao amewaandalia
G1870 G0846 G3588 G2316 G2316 G1941 G0846 G2090

γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
kwa–maana wao mji
G1063 G0846 G4172

Lakini kama ilivyo, wanatamani nchi iliyo bora, ambayo, ni ya kimbingu. Kwa hiyo Mungu haoni aibu kuitwa Mungu wao, kwa kuwa ametayarisha mji kwa ajili yao.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ; πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ
Kwa–imani alimtoa Ibrahimu – Isaka akijaribiwa na– – wa–pekee
G4102 G4374 G0011 G3588 G2464 G3985 G2532 G3588 G3439

προσέφερεν, ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος
alimtoa yeye–aliyepokea – ahadi aliyepokea
G4374 G3588 G3588 G1860 G0324

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Ibrahimu baada ya kujaribiwa, alimtoa Isaka. Ndiyo, yeye ambaye alipokea kwa furaha ahadi, alimtoa mwanawe wa pekee,

18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα;
kwa– ambaye ilisemwa kwamba Kupitia– Isaka utaitwa wewe uzao
G4314 G3739 G2980 G3754 G1722 G2464 G2564 G4771 G4690

ambaye juu yake ilinenwa, “Kutoka kwa Isaka uzao wako utaitwa.”

19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν -- δυνατὸς ὁ Θεός,
akifikiri kwamba pia kutoka– wafu kumfufua anaweza – Mungu
G3049 G3754 G2532 G1537 G3498 G1453 G1415 G3588 G2316

ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ, ἐκομίσατο.
kutoka–hapo yeye pia katika– mfano alimpokea
G3606 G0846 G2532 G1722 G3850 G2865

IbrahImU alijua kwamba Mungu alikuwa na uwezo wa kumfufua Isaka kutoka katika wafu, na kwa kuzungumza kwa lugha ya maumbo, alimpokea.

20 Πίστει καὶ περὶ μελλόντων, εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν
Kwa–imani pia kuhusu– yajayo aliwabariki Isaka – Yakobo na– –
G4102 G2532 G4012 G3195 G2127 G2464 G3588 G2384 G2532 G3588

Ἠσαῦ.
Esau
G2269

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Isaka alimbariki Yakobo na Esau kuhusu mambo yajayo.

21 Πίστει Ἰακὼβ, ἀποθνήσκων, ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν, καὶ
Kwa–imani Yakobo akifa kila–mmoja wa– wana wa–Yusufu aliwabariki na–
G4102 G2384 G0599 G1538 G3588 G5207 G2501 G2127 G2532

προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.
aliinama juu–ya– – ncha ya– fimbo yake
G4352 G1909 G3588 G0206 G3588 G4464 G0846

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Yakobo alipokuwa katika hali ya kufa, alimbariki kila mmoja wa watoto wa Yusufu. Yakobo akaabudu, akiegemea juu ya fimbo yake.

22	Πίστει	Ἰωσὴφ,	τελευτῶν,	περὶ	τῆς	ἐξόδου	τῶν	υἱῶν	Ἰσραὴλ
	Kwa–imani	Yusufu	akifa	kuhusu–	–	kutoka	kwa–	wana	wa–Israeli
	G4102	G2501	G5053	G4012	G3588	G1841	G3588	G5207	G2474

ἐμνημόνευσεν,	καὶ	περὶ	τῶν	ὀστέων	αὐτοῦ	ἐνετείλατο.	
alikumbuka	na–	kuhusu–	–	mifupa	yake	aliagiza	
G3421	G2532	G4012	G3588	G3747	G0846	G1781	

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Yusufu wakati wake wa mwisho ulipokaribia, alinena juu ya kutoka kwa wana wa Israel Misri na akawaagiza kuchukua pamoja nao mifupa yake.

23	Πίστει	Μωϋσῆς,	γεννηθεὶς,	ἐκρύβη	τρίμηνον	ὑπὸ	τῶν	πατέρων	αὐτοῦ,
	Kwa–imani	Musa	alipozaliwa	alifichwa	miezi–mitatu	na–	–	wazazi	wake
	G4102	G3475	G1080	G2928	G5150	G5259	G3588	G3962	G0846

διότι	εἶδον	ἀστεῖον	τὸ	παιδίον;	καὶ	οὐκ	ἐφοβήθησαν	τὸ
kwa–sababu–	waliona	mzuri	–	mtoto	na–	hawaku–	ogopa	–
G1360	G3708	G0791	G3588	G3813	G2532	G3756	G5399	G3588

διάταγμα	τοῦ	βασιλέως.
amri	ya–	mfalme
G1297	G3588	G0935

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Musa, alipozaliwa, alifichwa kwa miezi mitatu na wazazi wake kwa sababu walimuona kuwa ni mtoto mchanga aliyekuwa mzuri, na hawakutishwa na amri ya mfalme.

24	Πίστει	Μωϋσῆς,	μέγας	γενόμενος,	ἠρνήσατο	λέγεσθαι	υἱὸς	θυγατρὸς
	Kwa–imani	Musa	mkubwa	alipokuwa	alikataa	kuitwa	mwana	wa–binti
	G4102	G3475	G3173	G1096	G0720	G3004	G5207	G2364

Φαραώ;
wa–Farao
G5328

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Musa, alipokuwa mtu mzima, alikataa kuitwa mtoto wa binti Farao.

25	μᾶλλον	ἑλόμενος	συνκακουχεῖσθαι	τῷ	λαῷ	τοῦ	Θεοῦ,	ἢ	πρόσκαιρον
	zaidi	akichagua	kuteswa–pamoja	na–	watu	wa–	Mungu	kuliko–	ya–muda
	G3123	G0138	G4778	G3588	G2992	G3588	G2316	G2228	G4340

ἔχειν	ἁμαρτίας	ἀπόλαυσιν;	
kuwa–na–	dhambi	starehe	
G2192	G0266	G0619	

Badala yake, alichagua kushiriki mateso pamoja na watu wa Mungu badala ya kufurahia anasa za dhambi kwa kitambo.

26	μείζονα	πλοῦτον	ἡγησάμενος,	τῶν	Αἰγύπτου	θησαυρῶν,	τὸν	ὀνειδισμὸν
	kubwa–zaidi	utajiri	akihesabu	kuliko–	Misri	hazina	–	aibu
	G3173	G4149	G2233	G3588	G0125	G2344	G3588	G3680

τοῦ	Χριστοῦ;	ἀπέβλεπεν	γὰρ	εἰς	τὴν	μισθαποδοσίαν.	
ya–	Kristo	alitazama	kwa–maana	kwa–	–	thawabu	
G3588	G5547	G0578	G1063	G1519	G3588	G3405	

Alifikiri aibu ya kumfuata Kristo kuwa ni utajiri mkuu kuliko hazina za Misri kwa kuwa alikaza macho yake katika zawadi ya wakati wake ujao.

27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως; τὸν
Kwa–imani aliondoka Misri bila– kuogopa – hasira ya– mfalme –
G4102 G2641 G0125 G3361 G5399 G3588 G2372 G3588 G0935 G3588

γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν, ἐκαρτέρησεν.
kwa–maana asiyeonekana kama– anamwona alivumilia
G1063 G0517 G5613 G3708 G2594

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Musa alitoka Misri. Hakuhofia hasira ya Mfalme, kwa kuwa alivumilia kwa kutazama kwa asiyeonekana.

28 Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα
Kwa–imani alifanya – Pasaka na– – kunyunyizia kwa– damu ili–
G4102 G4160 G3588 G3957 G2532 G3588 G4378 G3588 G0129 G2443

μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.
– yeye–anayeangamiza anayeangamiza – wazaliwa–wa–kwanza asiwaguse wao
G3361 G3588 G3645 G3588 G4416 G2345 G0846

Ilikuwa ni kwa imani kwamba aliishika pasaka na kunyunyiza damu, ili kwamba mharibu wa mzaliwa wa kwanza asiweze kuwagusa wazaliwa wa kwanza wa kiume wa waisrael.

29 Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς; ἧς
Kwa–imani walivuka – Nyekundu Bahari kama– kupitia– kavu nchi ambayo
G4102 G1224 G3588 G2063 G2281 G5613 G1223 G3584 G1093 G3739

πεῖραν λαβόντες, οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.
jaribio walipofanya – Wamisri walimezwa
G3984 G2983 G3588 G0124 G2666

Ilikuwa ni kwa imani kwamba walipita katika bahari ya shamu kama katika nchi kavu. Wakati wamisri walipojaribu kupita, walimezwa.

30 Πίστει τὰ τείχη Ἰεριχὼ ἔπεσαν, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.
Kwa–imani – kuta za–Yeriko zilianguka zikizungukwa kwa– siku–saba siku
G4102 G3588 G5038 G2410 G4098 G2944 G1909 G2033 G2250

Ilikuwa ni kwa imani kwamba ukuta wa Yeriko ulianguka chini, baada ya kuuzunguka kwa siku saba.

31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη, οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν,
Kwa–imani Rahabu – kahaba haku– angamia–pamoja na– wasioamini
G4102 G4460 G3588 G4204 G3756 G4881 G3588 G0544

δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ’ εἰρήνης.
akiwapokea – wapelelezi kwa– amani
G1209 G3588 G2685 G3326 G1515

Ilikuwa ni kwa imani kwamba Rahabu yule kahaba hakuangamia pamoja na wale ambao hawakuwa watiifu, kwa sababu alikuwa amewapokea wapelelezi na kuwahifadhi salama.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω? ἐπιλείψει με γὰρ, διηγούμενον ὁ χρόνος,
Na– nini tena niseme utanishinda mimi kwa–maana kueleza – wakati
G2532 G5101 G2089 G3004 G1952 G1473 G1063 G1334 G3588 G5550

περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυίδ τε, καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν
kuhusu– Gideoni Baraki Samsoni Yefta Daudi na– na– Samweli na– –
G4012 G1066 G0913 G4546 G2422 G1138 G5037 G2532 G4545 G2532 G3588

προφητῶν;
manabii
G4396

Na niseme nini zaidi? Maana muda hautoshi kusimulia ya Gideoni, Barak, Samsoni, Yeftha, Daudi, Samwel na za manabii,

33	οἳ	διὰ	πίστεως	κατηγωνίσαντο	βασιλείας,	εἰργάσαντο	δικαιοσύνην,	ἐπέτυχον
	ambao	kwa–	imani	walishinda	falme	walifanya	haki	walipata
	G3739	G1223	G4102	G2610	G0932	G2038	G1343	G2013

ἐπαγγελιῶν,	ἔφραξαν	στόματα	λεόντων;	
ahadi	waliziba	vinywa	vya–simba	
G1860	G5420	G4750	G3023	

ambao kupitia imani walizishinda falme, walitenda haki, na wakapokea ahadi. Walizuia vinywa vya simba,

34	ἔσβεσαν	δύναμιν	πυρός,	ἔφυγον	στόματα	μαχαίρης,	ἐδυναμώθησαν	ἀπὸ
	walizima	nguvu	ya–moto	walikimbia	makali	ya–upanga	walipewa–nguvu	kutoka–
	G4570	G1411	G4442	G5343	G4750	G3162	G1412	G0575

ἀσθενείας,	ἐγενήθησαν	ἰσχυροὶ	ἐν	πολέμῳ,	παρεμβολὰς	ἔκλιναν	ἀλλοτρίων.	
udhaifu	walikuwa	hodari	katika–	vita	majeshi	walikimbusha	ya–kigeni	
G0769	G1096	G2478	G1722	G4171	G3925	G2827	G0245	

walizima nguvu za moto, walikwepa ncha ya upanga, waliponywa kutoka katika magonjwa, walikuwa mashujaa vitani, na walisababisha majeshi wageni kukimbia.

35	ἔλαβον	γυναῖκες	ἐξ	ἀναστάσεως	τοὺς	νεκροὺς	αὐτῶν;	ἄλλοι	δὲ
	walipokea	wanawake	kutoka–	ufufuo	–	wafu	wao	wengine	lakini–
	G2983	G1135	G1537	G0386	G3588	G3498	G0846	G0243	G1161

ἐτυμπανίσθησαν,	οὐ	προσδεξάμενοι	τὴν	ἀπολύτρωσιν,	ἵνα	κρείττονος	
waliteswa	bila–	kukubali	–	ukombozi	ili–	bora–zaidi	
G5178	G3756	G4327	G3588	G0629	G2443	G2909	

ἀναστάσεως	τύχωσιν.	
ufufuo	wapate	
G0386	G5177	

Wanawake walipokea wafu wao kwa njia ya ufufuo. Wengine waliteswa, bila kukubali kuachwa huru ili kwamba waweze kupata uzoefu wa ufufuo ulio bora zaidi.

36	ἕτεροι	δὲ	ἐμπαιγμῶν	καὶ	μαστίγων,	πεῖραν	ἔλαβον;	ἔτι,	δὲ	δεσμῶν
	wengine	lakini–	dharau	na–	mijeledi	jaribio	walipata	bado–	na–	minyororo
	G2087	G1161	G1701	G2532	G3148	G3984	G2983	G2089	G1161	G1199

καὶ	φυλακῆς.	
na–	jela	
G2532	G5438	

Wengine waliteswa kwa dhihaka na kwa vichapo, naam, hata kwa vifungo na kwa kutiwa gerezani.

37	ἐλιθάσθησαν,	⸀ἐπειράσθησαν⸁,	ἐπρίσθησαν,	ἐν	φόνῳ	μαχαίρης	ἀπέθανον;
	walipigwa–mawe	walijaribiwa	walipasuliwa	kwa–	kuuawa	kwa–upanga	walikufa
	G3034	G3985	G4249	G1722	G5408	G3162	G0599

περιῆλθον	ἐν	μηλωταῖς,	ἐν	αἰγείοις	δέρμασιν,	ὑστερούμενοι,	
walizunguka	katika–	ngozi–za–kondoo	katika–	mbuzi	ngozi	wakihitaji	
G4022	G1722	G3374	G1722	G0122	G1192	G5302	

θλιβόμενοι,	κακουχούμενοι;	
wakiteswa	wakitendewa–vibaya	
G2346	G2558	

Walipondwa mawe. Walikatwa vipande kwa misumeno. Waliuawa kwa upanga. Walikwenda kwa ngozi za kondoo na ngozi za mbuzi walikuwa wahitaji, wakiendelea katika maumivu na wakitendewa mabaya

38	ὧν	οὐκ	ἦν	ἄξιος	ὁ	κόσμος;	ἐπὶ	ἐρημίαις	πλανώμενοι,	
	ambao	haukuwa–	ulikuwa	ustahili	–	ulimwengu	katika–	jangwa	wakitangatanga	
	G3739	G3756	G1510	G0514	G3588	G2889	G1909	G2047	G4105	

καὶ	ὄρεσιν,	καὶ	σπηλαίοις,	καὶ	ταῖς	ὀπαῖς	τῆς	γῆς.	
na–	milima	na–	mapango	na–	–	mashimo	ya–	nchi	
G2532	G3735	G2532	G4693	G2532	G3588	G3692	G3588	G1093	

(ambayo ulimwengu haukustahili kuwa nao), wakitangatanga nyikani, milimani, katika mapango na katika mashimo ya ardhini.

39	Καὶ	οὗτοι	πάντες,	μαρτυρηθέντες	διὰ	τῆς	πίστεως,	οὐκ	ἐκομίσαντο	τὴν
	Na–	hawa	wote	wakishuhudiwa	kwa–	–	imani	hawaku–	pokea	–
	G2532	G3778	G3956	G3140	G1223	G3588	G4102	G3756	G2865	G3588

ἐπαγγελίαν;
ahadi
G1860

Ingawa watu wote hawa walikubaliwa na Mungu kwa sababu ya imani yao, hawakupokea alichoahidi.

40	τοῦ	Θεοῦ	περὶ	ἡμῶν	κρεῖττόν	τι	προβλεψαμένου,		ἵνα	μὴ
	–	Mungu	kuhusu–	sisi	bora–zaidi	kitu–fulani	akiwa–ameona–mbele		ili–	wasi–
	G3588	G2316	G4012	G1473	G2909	G5100	G4265		G2443	G3361

χωρὶς	ἡμῶν	τελειωθῶσιν.
bila–	sisi	kamilishwe
G5565	G1473	G5048

Mungu alitangulia kutupatia kitu kilichobora, ili kwamba bila sisi wasingeweza kukamilishwa.

Chapter 12

1	Τοιγαροῦν	καὶ	ἡμεῖς,	τοσοῦτον	ἔχοντες	περικείμενον		ἡμῖν	νέφος
	Kwa–hiyo	pia	sisi	kubwa–hivyo	tukiwa–na–	kinachotuzunguka		sisi	wingu
	G5105	G2532	G1473	G5118	G2192	G4029		G1473	G3509

μαρτύρων,	ὄγκον	ἀποθέμενοι	πάντα,	καὶ	τὴν	εὐπερίστατον		ἁμαρτίαν,
mashahidi	uzito	tukitupa	wote	na–	–	inayozunguka–kwa–urahisi		dhambi
G3144	G3591	G0659	G3956	G2532	G3588	G2139		G0266

δι’	ὑπομονῆς	τρέχωμεν	τὸν	προκείμενον	ἡμῖν	ἀγῶνα,	
kwa–	uvumilivu	tukimbie	–	mbele–yetu	sisi	mashindano	
G1223	G5281	G5143	G3588	G4295	G1473	G0073	

Kwahiyo, kwa kuwa tumezungukwa na wingu kubwa la mashaidi, na tutupe kila kitu kinacho tulemea pamoja na dhambi ambayo inatuzingira kwa urahisi. Tupige mbio kwa saburi katika mashindano yaliyowekwa mbele yetu.

2	ἀφορῶντες	εἰς	τὸν	τῆς	πίστεως	ἀρχηγὸν	καὶ	τελειωτὴν,	Ἰησοῦν:	
	tukimtazama	–	–	ya–	imani	mwanzilishi	na–	mkamilishaji	Yesu	
	G0872	G1519	G3588	G3588	G4102	G0747	G2532	G5051	G2424	

ὃς	ἀντὶ	τῆς	προκειμένης	αὐτῷ	χαρᾶς,	ὑπέμεινεν	σταυρὸν,	αἰσχύνης	
ambaye	badala–ya–	–	mbele–yake	yeye	furaha	alistahimili	msalaba	aibu	
G3739	G0473	G3588	G4295	G0846	G5479	G5278	G4716	G0152	

καταφρονήσας,	ἐν	δεξιᾷ	τε	τοῦ	θρόνου	τοῦ	Θεοῦ,	κεκάθικεν.	
akidharau	katika–	kulia	na–	kwa–	kiti–cha–enzi	cha–	Mungu	ameketi	
G2706	G1722	G1188	G5037	G3588	G2362	G3588	G2316	G2523	

Tuyaelekeze macho yetu kwa Yesu, aliye mwanzilishi na mwenye kutimiliza imani yetu, ambaye kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele yake alistahmili msalaba, akiidharau aibu yake, na akakaa chini mkono wa kulia wa kiti cha enzi cha Mungu.

3	ἀναλογίσασθε	γὰρ,	τὸν	τοιαύτην	ὑπομεμενηκότα	ὑπὸ	τῶν		
	fikirini	kwa–maana	–	kama–hiyo	aliyestahimili	kutoka–kwa–	–		
	G0357	G1063	G3588	G5108	G5278	G5259	G3588		
	ἁμαρτωλῶν	εἰς	ἑαυτὸν	ἀντιλογίαν,	ἵνα	μὴ	κάμητε,	ταῖς	ψυχαῖς
	wenye–dhambi	dhidi–ya–	yeye–mwenyewe	upinzani	ili–	msi–	choke	katika–	nafsi
	G0268	G1519	G1438	G0485	G2443	G3361	G2577	G3588	G5590
	ὑμῶν	ἐκλυόμενοι.							
	zenu	mkivunjika–moyo							
	G4771	G1590							

Maana mtafakarini yeye aliye stahimili maneno ya chuki kutoka kwa wenye dhambi, dhidi yake mwenyewe ili kwamba msije mkachoka au kuzimia mioyo yenu.

4	Οὔπω	μέχρις	αἵματος	ἀντικατέστητε,	πρὸς	τὴν	ἁμαρτίαν	ἀνταγωνιζόμενοι,
	Bado	hadi–	damu	hamjapigana	dhidi–ya–	–	dhambi	mkipigana
	G3768	G3360	G0129	G0478	G4314	G3588	G0266	G0464

Hamjataabika au kuteseka mkishindana na dhambi kiasi cha kuishiwa damu.

5	καὶ	ἐκλέλησθε	τῆς	παρακλήσεως,	ἥτις	ὑμῖν,	ὡς	υἱοῖς,	διαλέγεται:
	na–	mmesahau	–	faraja	ambayo	kwenu	kama–	wana	inazungumza
	G2532	G1585	G3588	G3874	G3748	G4771	G5613	G5207	G1256
	Υἱέ	μου,	μὴ	ὀλιγώρει	παιδείας	Κυρίου,	μηδὲ	ἐκλύου,	ὑπ’	αὐτοῦ
	Mwanangu	wangu	usi–	dharau	adhabu	ya–Bwana	wala–	kuchoka	na–	yeye
	G5207	G1473	G3361	G3643	G3809	G2962	G3366	G1590	G5259	G0846
	ἐλεγχόμενος;									
	unapokemewa									
	G1651									

Tena mmesahau kule kutiwa moyo ambako kunawaelekeza kama watoto wa kiume: “Mwanangu, usiyachukuwe kwa wepesi marudia ya Bwana, wala usikate tamaa unapo rekebishwa na yeye.”

6	ὃν	γὰρ	ἀγαπᾷ	Κύριος,	παιδεύει;	μαστιγοῖ	δὲ	πάντα	υἱὸν
	ambaye	kwa–maana	anampenda	Bwana	humrudi	humpiga	na–	kila–	mwana
	G3739	G1063	G0025	G2962	G3811	G3146	G1161	G3956	G5207
	ὃν	παραδέχεται.							
	ambaye	anampokea							
	G3739	G3858							

Kwa kuwa Bwana humrudi yeyote ambaye anampenda, na humwadhibu kila mwana ambaye humpokea.

7	εἰς	παιδείαν	ὑπομένετε,	ὡς	υἱοῖς	ὑμῖν	προσφέρεται	ὁ	Θεός;	τίς
	kwa–	adhabu	vumilieni	kama–	wana	kwenu	anawatendea	–	Mungu	ni–yupi
	G1519	G3809	G5278	G5613	G5207	G4771	G4374	G3588	G2316	G5101
	γὰρ	υἱὸς	ὃν	οὐ	παιδεύει	πατήρ?				
	kwa–maana	mwana	ambaye	ha–	adhibu	baba				
	G1063	G5207	G3739	G3756	G3811	G3962				

Stahimili majaribu kama kurudiwa. Mungu hushughulika nanyi kama anavyoshughulika na watoto, maana ni mtoto yupi ambaye baba yake hawezi kumrudi?

8	εἰ	δὲ	χωρίς	ἐστε	παιδείας,	ἧς	μέτοχοι	γεγόνασιν	πάντες,	ἄρα	
	kama–	lakini–	bila–	mko	adhabu	ambayo	washiriki	wamekuwa	wote	basi	
	G1487	G1161	G5565	G1510	G3809	G3739	G3353	G1096	G3956	G0686	

νόθοι	καὶ	οὐχ	υἱοί	ἐστε.	
haramu	na–	si–	wana	ninyi–ni–	
G3541	G2532	G3756	G5207	G1510	

Lakini kama hakuna kurudiwa, ambako sisi sote tunashiriki, basi ninyi ni haramu na si watoto wake.

9	εἶτα	τοὺς	μὲν	τῆς	σαρκὸς	ἡμῶν	πατέρας	εἴχομεν	παιδευτὰς,		
	zaidi–ya–hayo	–	kweli–	ya–	mwili	wetu	baba	tulikuwa–na–	wanaotufunza		
	G1534	G3588	G3303	G3588	G4561	G1473	G3962	G2192	G3810		

καὶ	ἐνετρεπόμεθα;	οὐ	πολὺ	[δὲ]	μᾶλλον,	ὑποταγησόμεθα	τῷ	Πατρὶ	τῶν	
na–	tuliwaheshimu	si–	zaidi	lakini–	zaidi	tutatii	–	Baba	wa–	
G2532	G1788	G3756	G4183	G1161	G3123	G5293	G3588	G3962	G3588	

πνευμάτων,	καὶ	ζήσομεν?	
roho	na–	tuishi	
G4151	G2532	G2198	

Zaidi ya yote, tulikuwa na baba zetu kidunia wa kuturudi, na tuliwaheshimu. Je haitupasi hata zaidi kumtii Baba wa kiroho na kuishi?

10	οἱ	μὲν	γὰρ	πρὸς	ὀλίγας	ἡμέρας,	κατὰ	τὸ	δοκοῦν	αὐτοῖς,
	–	kweli–	kwa–maana	kwa–	chache	siku	kwa–	–	walioona–vyema	wao
	G3588	G3303	G1063	G4314	G3641	G2250	G2596	G3588	G1380	G0846

ἐπαίδευον;	ὁ	δὲ	ἐπὶ	τὸ	συμφέρον,	εἰς	τὸ	μεταλαβεῖν	τῆς	
waliadhibu	yeye	lakini–	kwa–	–	faida	kwa–	–	kushiriki	–	
G3811	G3588	G1161	G1909	G3588	G4851	G1519	G3588	G3335	G3588	

ἁγιότητος	αὐτοῦ.	
utakatifu	wake	
G0041	G0846	

Kwa hakika baba zetu walituadhibu kwa miaka michache kama ilivyoonekana sawa kwao, lakini Mungu hutuadhibu kwa faida yetu ili tushiriki utakatifu wake.

11	πᾶσα.	δὲ	παιδεία,	πρὸς	μὲν	τὸ	παρὸν,	οὐ	δοκεῖ	χαρᾶς	εἶναι,
	kila–	lakini–	adhabu	kwa–	kweli–	–	sasa	haionekani–	kuwa	furaha	kuwa
	G3956	G1161	G3809	G4314	G3303	G3588	G3918	G3756	G1380	G5479	G1510

ἀλλὰ	λύπης;	ὕστερον	δὲ,	καρπὸν	εἰρηνικὸν,	τοῖς	δι’	αὐτῆς	γεγυμνασμένοις,	
bali–	huzuni	baadaye	lakini–	tunda	la–amani	kwa–	kwa–	hiyo	waliozoezesha	
G0235	G3077	G5305	G1161	G2590	G1516	G3588	G1223	G0846	G1128	

ἀποδίδωσιν	δικαιοσύνης.	
huleta	ya–haki	
G0591	G1343	

Hakuna adhabu inayofurahisha kwa wakati huo. Huwa na maumivu. Hata hivyo, baadaye huzaa tunda la amani ya utauwa kwa wale waliofundishwa nayo.

12	Διὸ	τὰς	παρειμένας	χεῖρας,	καὶ	τὰ	παραλελυμένα	γόνατα,	ἀνορθώσατε;	
	Kwa–hiyo	–	zilizodhoofika	mikono	na–	–	yaliyopooza	magoti	yanyosheni	
	G1352	G3588	G3935	G5495	G2532	G3588	G3886	G1119	G0461	

Kwa hiyo inueni mikono yenu iliyolegea na kufanya magoti yenu yaliyo dhaifu kuwa yenye nguvu tena;

13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν
na– njia nyofu fanyeni kwa– miguu yenu ili– msi– – kilicho–kilema
G2532 G5163 G3717 G4160 G3588 G4228 G4771 G2443 G3361 G3588 G5560

ἐκτραπῇ; ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.
kipotee kiponywe lakini– zaidi
G1624 G2390 G1161 G3123

nyosheni mapito ya nyayo zenu, ili kwamba yeyote aliye mlemavu hataongozwa upotevuni lakini apate kuponywa.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς, οὐδεὶς
Amani ifuateni pamoja–na– wote na– – utakatifu ambao bila– hakuna
G1515 G1377 G3326 G3956 G2532 G3588 G0038 G3739 G5565 G3762

ὄψεται τὸν Κύριον;
atakayemwona – Bwana
G3708 G3588 G2962

Tafuteni amani na watu wote, na pia utakatifu ambao bila huo hakuna atakayemwona Bwana.

15 ἐπισκοποῦντες, μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ;
mkiangalia msi– mtu anayepungukiwa kutoka– – neema ya– Mungu
G1983 G3361 G5100 G5302 G0575 G3588 G5485 G3588 G2316

μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ δι’ αὐτῆς
msi– – mzizi wa–uchungu juu ukichipuka usumbue na– kwa– huo
G3361 G5100 G4491 G4088 G0507 G5453 G1776 G2532 G1223 G0846

μιανθῶσιν οἱ πολλοί;
watiwe–unajisi – wengi
G3392 G3588 G4183

Muwe waangalifu ili kwamba asiwepo atakayetengwa mbali na neema ya Mungu, na kwamba lisije shina la uchungu litakalochipuka na kusababisha shida na kukengeusha wengi.

16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως
msi– mtu–yeyote mzinzi au– mnajisi kama– Esau ambaye kwa– chakula
G3361 G5100 G4205 G2228 G0952 G5613 G2269 G3739 G0473 G1035

μιᾶς, ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ.
kimoja aliuza – haki–za–mzaliwa–wa–kwanza zake
G1520 G0591 G3588 G4415 G1438

Angalieni kuwa hakuna zinaa au mtu asiye mtauwa kama vile Esau, ambaye kwa sababu ya mlo mmoja aliuza haki yake ya kuzaliwa.

17 ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα, θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν,
mnajua kwa–maana kwamba pia baadaye akitaka kurithi – baraka
G1492 G1063 G3754 G2532 G3347 G2309 G2816 G3588 G2129

ἀπεδοκιμάσθη; μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων
alikataliwa toba kwa–maana nafasi hakupata kupata ingawa– kwa– machozi
G0593 G3341 G1063 G5117 G3756 G2147 G2539 G3326 G1144

ἐκζητήσας αὐτήν.
aliitafuta hiyo
G1567 G0846

Kwa kuwa mnajua kwamba baadaye, alipotamani kurithi baraka, alikataliwa, kwa sababu hakupata fursa ya kutubu pamoja na baba yake, hata ingawa alitafuta sana kwa machozi.

18	Οὐ	γὰρ	προσεληλύθατε,	ψηλαφωμένῳ	καὶ	κεκαυμένῳ	πυρὶ,	καὶ	
	Si–	kwa–maana	mmekuja	unaogusika	na–	unaowaka	moto	na–	
	G3756	G1063	G4334	G5584	G2532	G2545	G4442	G2532	

γνόφῳ,	καὶ	ζόφῳ,	καὶ	θυέλλῃ,	
giza	na–	weusi	na–	dhoruba	
G1105	G2532	G2217	G2532	G2366	

Kwa kuwa hamkuja katika mlima ambao unaweza kuguswa, Mlima unaowaka moto, giza, kukatisha tamaa na dhoruba.

19	καὶ	σάλπιγγος	ἤχῳ,	καὶ	φωνῇ	ῥημάτων;	ἧς	οἱ	ἀκούσαντες,
	na–	tarumbeta	sauti	na–	sauti	ya–maneno	ambayo	–	waliosikia
	G2532	G4536	G2279	G2532	G5456	G4487	G3739	G3588	G0191

παρῃτήσαντο,	μὴ	προστεθῆναι	αὐτοῖς	λόγον;	
waliomba	isi–	ongezwe	kwao	neno	
G3868	G3361	G4369	G0846	G3056	

Hamkuja kwa sauti za tarumbeta, au kwa maneno yatokanayo na sauti ambayo ilisababisha kila wasikiao wasiombe neno lolote kusemwa kwao.

20	οὐκ	ἔφερον	γὰρ	τὸ	διαστελλόμενον:	Κἂν	θηρίον	θίγῃ	
	hawaku–	stahimili	kwa–maana	–	yaliyoamriwa	Hata–kama–	mnyama	akigusa	
	G3756	G5342	G1063	G3588	G1291	G2579	G2342	G2345	

τοῦ	ὄρους,	λιθοβοληθήσεται;	
–	mlima	atapigwa–mawe	
G3588	G3735	G3036	

Kwa kuwa hawakuweza kuvumilia kile kilichoamuliwa: “Ikiwa hata mnyama agusaye mlima, lazima apigwe kwa mawe.”

21	καί,	οὕτω	φοβερὸν	ἦν	τὸ	φανταζόμενον	Μωϋσῆς	εἶπεν,	Ἔκφοβός
	na–	hivyo	ya–kutisha	ilikuwa	–	kinachoonekana	Musa	alisema	Nina–hofu–sana
	G2532	G3779	G5398	G1510	G3588	G5324	G3475	G3004	G1630

εἰμι,	καὶ	ἔντρομος.	
mimi–ni–	na–	ninatetemeka	
G1510	G2532	G1790	

Ya kutisha zaidi aliyoyaona Musa alisema, “Nimeogopa sana kiasi cha kutetemeka”.

22	ἀλλὰ	προσεληλύθατε	Σιὼν	ὄρει;	καὶ	πόλει	Θεοῦ	ζῶντος,	Ἰερουσαλὴμ
	bali–	mmekuja	Sayuni	mlima	na–	mji	wa–Mungu	aliye–hai	Yerusalemu
	G0235	G4334	G4622	G3735	G2532	G4172	G2316	G2198	G2419

ἐπουρανίῳ;	καὶ	μυριάσιν	ἀγγέλων,	
ya–mbinguni	na–	maelfu–kwa–maelfu	malaika	
G2032	G2532	G3461	G0032	

Badala yake, mmekuja mlima Sayuni na katika mji wa Mungu aliye hai, Yerualem ya mbinguni, na kwa malaika elfu kumi wanaosherehekea.

23	πανηγύρει;	καὶ	ἐκκλησίᾳ	πρωτοτόκων,		ἀπογεγραμμένων	ἐν		
	kusanyiko–la–sherehe	na–	kanisa	la–wazaliwa–wa–kwanza		walioandikwa	katika–		
	G3831	G2532	G1577	G4416		G0583	G1722		

οὐρανοῖς;	καὶ	Κριτῇ	Θεῷ	πάντων;	καὶ	πνεύμασι	δικαίων	τετελειωμένων;
mbingu	na–	Hakimu	Mungu	wa–wote	na–	roho	za–wenye–haki	waliokamilishwa
G3772	G2532	G2923	G2316	G3956	G2532	G4151	G1342	G5048

Mmekuja katika kusanyiko la wazaliwa wa kwanza wote waliosajiliwa mbinguni, kwa Mungu hakimu wa wote, na kwa roho za watakatifu ambao wamekamilishwa.

24	καὶ	διαθήκης	νέας	μεσίτῃ,	Ἰησοῦ;	καὶ	αἵματι	ῥαντισμοῦ,	κρεῖττον
	na–	agano	jipya	mpatanishi	Yesu	na–	damu	ya–kunyunyiza	bora–zaidi
	G2532	G1242	G3501	G3316	G2424	G2532	G0129	G4473	G2909

λαλοῦντι	παρὰ	τὸν	Ἄβελ.
inayosema	kuliko–	–	Abeli
G2980	G3844	G3588	G0006

Mmekuja kwa Yesu mpatanishi wa agano jipya, na kwa damu iliyonyunyizwa ambayo hunena mema zaidi kuliko damu ya Habili.

25	Βλέπετε	μὴ	παραιτήσησθε	τὸν	λαλοῦντα.	εἰ	γὰρ	ἐκεῖνοι	οὐκ
	Angalieni	msi–	mkatae	–	anayesema	kama–	kwa–maana	wale	hawaku–
	G0991	G3361	G3868	G3588	G2980	G1487	G1063	G1565	G3756

ἐξέφυγον,	ἐπὶ	γῆς	παραιτησάμενοι	τὸν	χρηματίζοντα,	πολὺ	μᾶλλον	ἡμεῖς
epuka	juu–ya–	nchi	walimkataa	–	aliyewaonya	zaidi–sana	zaidi	sisi
G1628	G1909	G1093	G3868	G3588	G5537	G4183	G3123	G1473

οἱ	τὸν	ἀπ’	οὐρανῶν	ἀποστρεφόμενοι,
–	–	kutoka–	mbingu	tukimgeuka
G3588	G3588	G0575	G3772	G0654

Angalia kuwa usije ukamkataa mmoja ambaye anenaye. Kwa kuwa kama hawakuepuka walipomkataa mmoja aliye waonya duniani, kwa hakika hatutaepuka ikiwa tutageuka mbali kutoka kwa yule atuonyaye kutoka mbinguni.

26	οὗ	ἡ	φωνὴ	τὴν	γῆν	ἐσάλευσεν	τότε;	νῦν	δὲ	ἐπήγγελται,
	ambaye	–	sauti	–	nchi	ilitikisa	wakati–ule	sasa	lakini–	ameahidi
	G3739	G3588	G5456	G3588	G1093	G4531	G5119	G3568	G1161	G1861

λέγων,	Ἔτι	ἅπαξ	ἐγὼ	σείσω	οὐ	μόνον	τὴν	γῆν,	ἀλλὰ
akisema	Mara–moja–tena	mara–moja	mimi	nitatikisa	si–	tu	–	nchi	bali–
G3004	G2089	G0530	G1473	G4579	G3756	G3440	G3588	G1093	G0235

καὶ	τὸν	οὐρανόν.	
pia	–	mbingu	
G2532	G3588	G3772	

Kwa wakati huo sauti yake ilitikisa dunia. Lakini sasa ameahidi na kunena, “Bado mara nyingine tena sitatikisa dunia pekee, bali mbingu pia.”

27	τὸ	δὲ	Ἔτι	ἅπαξ,	δηλοῖ	τὴν	τῶν	σαλευομένων
	–	lakini–	Mara–moja–tena	mara–moja	inaonyesha	–	ya–	yanayotikisika
	G3588	G1161	G2089	G0530	G1213	G3588	G3588	G4531

μετάθεσιν,	ὡς	πεποιημένων,	ἵνα	μείνῃ	τὰ	μὴ	σαλευόμενα.
kuondolewa	kama–	yaliyofanywa	ili–	yabaki	–	yasiyotikisika	yasiyotikisika
G3331	G5613	G4160	G2443	G3306	G3588	G3361	G4531

Maneno haya, “Mara moja tena,” inaonesha kutoweshwa kwa vitu vile vitetemeshwavyo, hivi ni, vitu vile ambavyo vimeumbwa, ili kwamba vile vitu visivyotetemeshwa vibakie.

28	Διὸ	βασιλείαν	ἀσάλευτον	παραλαμβάνοντες,	ἔχωμεν	χάριν,	δι’	ἧς
	Kwa–hiyo	ufalme	usiotikisika	tukipokea	tuwe–na–	shukrani	kwa–	ambayo
	G1352	G0932	G0761	G3880	G2192	G5485	G1223	G3739

λατρεύωμεν	εὐαρέστως	τῷ	Θεῷ,	μετὰ	εὐλαβείας	καὶ	δέους.
tumtumikie	kwa–kupendeza	–	Mungu	kwa–	heshima	na–	hofu
G3000	G2102	G3588	G2316	G3326	G2124	G2532	G1169

Kwa hiyo, tupokee ufalme ambao hautetemeshwi, tufurahi katika hali ya kumwabudu Mungu kwa kukubali pamoja na kunyenyekea katika kicho,

29

καὶ	γὰρ	ὁ	Θεὸς	ἡμῶν	πῦρ	καταναλίσκον.
na–	kwa–maana	–	Mungu	wetu	moto	ulaao
G2532	G1063	G3588	G2316	G1473	G4442	G2654

kwa maana Mungu wetu ni moto ulao.

Chapter 13

1

Ἡ	φιλαδελφία	μενέτω;
Ile–	upendo–wa–ndugu	uendelee;
G3588	G5360	G3306

Basi upendo wa ndugu na uendelee.

2

τῆς	φιλοξενίας	μὴ	ἐπιλανθάνεσθε;	διὰ	ταύτης	γὰρ,	ἔλαθόν	τινες
ya–	ukarimu	usi–	sahau;	kwa–	hii	kwa–maana,	bila–kujua	wengine
G3588	G5381	G3361	G1950	G1223	G3778	G1063	G2990	G5100

ξενίσαντες	ἀγγέλους.
wakiisha–karibisha	malaika.
G3579	G0032

Msisahau kuwakaribisha wageni, maana kwa kufanya hivi, baadhi wamewakaribisha malaika pasipo kujua.

3

μιμνῄσκεσθε	τῶν	δεσμίων,	ὡς	συνδεδεμένοι;	τῶν	κακουχουμένων,	ὡς
wakumbukeni	wale–	wafungwa,	kama	mliofungwa–pamoja;	wale–	wanaoteswa,	kama
G3403	G3588	G1198	G5613	G4887	G3588	G2558	G5613

καὶ	αὐτοὶ	ὄντες	ἐν	σώματι.
pia	ninyi–wenyewe	mkiwa	katika	mwili.
G2532	G0846	G1510	G1722	G4983

Kumbuka wote waliomo gerezani, kana kwamba mulikuwa nao kule pamoja nao, na kama miili yenu ilitendewa kama wao.

4

Τίμιος	ὁ	γάμος	ἐν	πᾶσιν,	καὶ	ἡ	κοίτη	ἀμίαντος;	πόρνους
Heshimu	ni–	ndoa	kwa	wote,	na	ile–	kitanda	isiyo–najisi;	wazinzi
G5093	G3588	G1062	G1722	G3956	G2532	G3588	G2845	G0283	G4205

γὰρ	καὶ	μοιχοὺς,	κρινεῖ	ὁ	Θεός.
kwa–maana	na	wafanya–uzinzi,	atahukumu	yule–	Mungu.
G1063	G2532	G3432	G2919	G3588	G2316

Basi ndoa na iheshimiwe na wote na basi kitanda cha ndoa kifanywe kuwa safi, kwa maana Mungu atawahukumu waasherati na wazinzi.

5

Ἀφιλάργυρος	ὁ	τρόπος,	ἀρκούμενοι	τοῖς	παροῦσιν;	αὐτὸς
Bila–kupenda–fedha	uwe–	tabia,	mkiridhika	na–vile–	vilivyopo;	yeye–mwenyewe
G0866	G3588	G5158	G0714	G3588	G3918	G0846

γὰρ	εἴρηκεν,	Οὐ	μή	σε	ἀνῶ,	οὐδ’	οὐ	μή	σε
kwa–maana	amesema,	Si	kamwe	wewe	nitakuacha,	wala–si	si	kamwe	wewe
G1063	G2046	G3756	G3361	G4771	G0447	G3761	G3756	G3361	G4771

ἐγκαταλίπω.
nitakutelekeza.
G1459

Basi njia zenu za maisha ziwe huru katika upendo wa pesa. Muwe wanoridhika na vitu mulivyonavyo, kwani Mungu mwenyewe alisema, “Sitawaacha ninyi kamwe, wala kuwatelekeza ninyi.”

6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός, [καὶ] οὐ
hivyo tukiwa–na–ujasiri sisi kusema, Bwana kwangu msaidizi, [na] si
G5620 G2292 G1473 G3004 G2962 G1473 G0998 G2532 G3756

φοβηθήσομαι; τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος?
nitaogopa; nini atafanya kwangu mtu?
G5399 G5101 G4160 G1473 G0444

Basi tulidhikeni ili tusema kwa ujasiri, “Bawa ni msaidizi wangu; Sitaogopa. Mwanadamu aweza kunifanya nini?”

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ
Wakumbukeni wale– viongozi wenu, ambao walisema kwenu lile– neno la–
G3421 G3588 G2233 G4771 G3748 G2980 G4771 G3588 G3056 G3588

Θεοῦ; ὧν, ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν
Mungu; ambao, mkiangalia ile– mwisho wa– mwenendo, igeni ile–
G2316 G3739 G0333 G3588 G1545 G3588 G0391 G3401 G3588

πίστιν.
imani.
G4102

Wafikirieni wale walio waongoza, wale waliongea neno la Mungu kwenu, na kumbukeni matokeo ya mienendo yao; igeni imani zao.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς, καὶ σήμερον, ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
Yesu Kristo jana, na leo, ni– yuleyule, na hata vile– vizazi.
G2424 G5547 G5504 G2532 G4594 G3588 G0846 G2532 G1519 G3588 G0165

Yesu Kristo ni yeye jana, leo, na ata milele.

9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις, μὴ παραφέρεσθε; καλὸν γὰρ
mafundisho mbalimbali na mageni, msi– pelekwe; vyema kwa–maana
G1322 G4164 G2532 G3581 G3361 G3911 G2570 G1063

χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν; ἐν οἷς οὐκ
kwa–neema kuthbitishwa ile– moyo, si vyakula; katika ambavyo si
G5485 G0950 G3588 G2588 G3756 G1033 G1722 G3739 G3756

ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.
walifaidika wale– wanaotembea.
G5623 G3588 G4043

Usije ukaongozwa na mafundisho mbalimbali ya kigeni kwani ni vizuri kwamba moyo ujengwe kwa neema, na siyo kwa sheria kuhusu chakula hayo hayatawasaidia wale wanaoishi kwa hayo.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν, οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν, οἱ
Tunayo madhabahu kutoka ambayo kula, si wanayo haki, wale–
G2192 G2379 G1537 G3739 G5315 G3756 G2192 G1849 G3588

τῇ σκηνῇ λατρεύοντες;
katika–ile– hema wanaohudumu;
G3588 G4633 G3000

Tunayo madhabau ambayo wale wanaotumika ndani ya hekalu hawana haki ya kula.

11 ὧν ambayo G3739 γὰρ kwa–maana G1063 εἰσφέρεται inaletwa G1533 ζῴων ya–wanyama G2226 τὸ ile– G3588 αἷμα damu G0129 περὶ kuhusu G4012 ἁμαρτίας, dhambi, G0266 εἰς ndani–ya G1519 τὰ yale– G3588 ἅγια patakatifu G0040 διὰ kupitia G1223 τοῦ yule– G3588 ἀρχιερέως; kuhani–mkuu; G0749 τούτων ya–hizi G3778 τὰ zile– G3588 σώματα miili G4983 κατακαίεται inachomwa G2618 ἔξω nje G1854 τῆς ya– G3588 παρεμβολῆς. kambi. G3925

Kwa kuwa damu za wanyama, zilizotolewa dhabihu kwa ajili ya dhambi, ililetwa na kuhani mkuu ndani ya sehemu takatifu, lakini miili yao ilichomwa nje ya kambi.

12 διὸ kwa–hiyo G1352 καὶ pia G2532 Ἰησοῦς, Yesu, G2424 ἵνα ili G2443 ἁγιάσῃ awatakase G0037 διὰ kupitia G1223 τοῦ ya– G3588 ἰδίου yake–mwenyewe G2398 αἵματος damu G0129 τὸν wale– G3588 λαόν, watu, G2992 ἔξω nje G1854 τῆς ya– G3588 πύλης lango G4439 ἔπαθεν. aliteseka. G3958

Kwa hiyo Yesu naye aliteseka nje ya lango la mji, hili kwamba kuweka wakfu watu kwa Mungu kupitia damu yake.

13 τοίνυν basi G5106 ἐξερχώμεθα tutoke G1831 πρὸς kuelekea G4314 αὐτὸν, yeye, G0846 ἔξω nje G1854 τῆς ya– G3588 παρεμβολῆς, kambi, G3925 τὸν ile– G3588 ὀνειδισμὸν shutumu G3680 αὐτοῦ yake G0846 φέροντες; tukibeba; G5342

Na kwa hiyo twendeni kwake nje ya kambi, tukizibeba fadheha zake.

14 οὐ si G3756 γὰρ kwa–maana G1063 ἔχομεν tunao G2192 ὧδε hapa G5602 μένουσαν unaodumu G3306 πόλιν, mji, G4172 ἀλλὰ bali G0235 τὴν ule– G3588 μέλλουσαν ujao G3195 ἐπιζητοῦμεν. tunatafuta. G1934

Kwani hatuna makao ya kudumu katika mji huu. Badala yake tutafute mji ambao unakuja.

15 δι’ kupitia– G1223 αὐτοῦ yeye G0846 οὖν basi G3767 ἀναφέρωμεν tutoe G0399 θυσίαν dhabihu G2378 αἰνέσεως ya–sifa G0133 διὰ kupitia G1223 παντὸς daima G3956 τῷ kwa–yule– G3588 Θεῷ, Mungu, G2316 τοῦτ’ yaani– G3778 ἔστιν, ni, G1510 καρπὸν tunda G2590 χειλέων la–midomo G5491 ὁμολογούντων inayokiri G3670 τῷ kwa– G3588 ὀνόματι jina G3686 αὐτοῦ. lake. G0846

Kupitia Yesu mnapaswa mara kwa mara kujitoa sadaka ya kumtukuza Mungu, kumsifu kwamba tunda la midomo yetu likili jina lake.

16 τῆς ya– G3588 δὲ na– G1161 εὐποιΐας kufanya–mema G2140 καὶ na G2532 κοινωνίας, kushiriki, G2842 μὴ msi– G3361 ἐπιλανθάνεσθε; sahau; G1950 τοιαύταις kama–hizo G5108

γὰρ kwa–maana G1063 θυσίαις dhabihu G2378 εὐαρεστεῖται anapendezwa G2100 ὁ yule– G3588 Θεός. Mungu. G2316

Na usisahau kufanya mazuri na kusadiana ninyi kwa ninyi, kwa kuwa ni kwa sadaka kama hiyo ndiyo Mungu hupendezwa sana.

17 Πείθεσθε Watiini G3982 τοῖς wale– G3588 ἡγουμένοις viongozi G2233 ὑμῶν, wenu, G4771 καὶ na G2532 ὑπείκετε; watii; G5226 αὐτοὶ wao–wenyewe G0846 γὰρ kwa–maana G1063

ἀγρυπνοῦσιν wanakesha G0069 ὑπὲρ kwa–ajili–ya G5228 τῶν zile– G3588 ψυχῶν nafsi G5590 ὑμῶν, zenu, G4771 ὡς kama G5613 λόγον hesabu G3056 ἀποδώσοντες; watakaotoa; G0591 ἵνα ili G2443 μετὰ kwa– G3326

χαρᾶς furaha G5479 τοῦτο hili G3778 ποιῶσιν, wafanye, G4160 καὶ na G2532 μὴ si G3361 στενάζοντες, wakiugua, G4727 ἀλυσιτελὲς si–faida G0255 γὰρ kwa–maana G1063 ὑμῖν kwenu G4771 τοῦτο. hili. G3778

Tiini na kujishusha kwa viongozi wenu, kwani wanaendelea kuwalinda kwa ajili ya nafsi zenu, kama wale watakaotoa hesabu. Tiini ili kwamba viongozi wenu waweze kuwatunza kwa furaha, na sio kwa huzuni, ambayo haitawasaidia.

18 Προσεύχεσθε Tuombeeni G4336 περὶ kuhusu G4012 ἡμῶν; sisi; G1473 πειθόμεθα tunaamini G3982 γὰρ, kwa–maana, G1063 ὅτι kwamba G3754 καλὴν njema G2570 συνείδησιν dhamiri G4893

ἔχομεν, tunayo, G2192 ἐν katika G1722 πᾶσιν yote G3956 καλῶς vyema G2573 θέλοντες tukitaka G2309 ἀναστρέφεσθαι. kuishi. G0390

Tuombeni, kwani tuna uhakikwa kwamba tuna dhamira njema, tunatamani kuishi maisha ya heshima katika mambo yote.

19 περισσοτέρως zaidi–sana G4057 δὲ na– G1161 παρακαλῶ nawasihi G3870 τοῦτο hili G3778 ποιῆσαι, kufanya, G4160 ἵνα ili G2443 τάχιον upesi G5032 ἀποκατασταθῶ nirudishwe G0600 ὑμῖν. kwenu. G4771

Na nyote ninawatia moyo zaidi mfanye hivi, ili kwamba niweze kurudi kwenu hivi karibuni.

20 Ὁ Yule– G3588 δὲ na– G1161 Θεὸς Mungu G2316 τῆς wa– G3588 εἰρήνης, amani, G1515 ὁ yule– G3588 ἀναγαγὼν aliyemrudisha G0321 ἐκ kutoka G1537 νεκρῶν wafu G3498 τὸν yule– G3588

ποιμένα mchungaji G4166 τῶν wa– G3588 προβάτων kondoo G4263 τὸν yule– G3588 μέγαν, mkuu, G3173 ἐν katika G1722 αἵματι damu G0129 διαθήκης ya–agano G1242 αἰωνίου, la–milele, G0166 τὸν yule– G3588

Κύριον Bwana G2962 ἡμῶν wetu G1473 Ἰησοῦν, Yesu, G2424

Sasa Mungu wa amani, ambaye aliwaleta tena kutoka kwa wafu mchungaji mkuu wa kondoo, Bwana wetu Yesu, kwa damu ya agano la milele,

21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ,
awakamilishe ninyi katika kila jema, kwa ile– kufanya ile– mapenzi yake,
G2675 G4771 G1722 G3956 G0018 G1519 G3588 G4160 G3588 G2307 G0846

ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
akifanya ndani–ya sisi kile– kinachopendeza mbele–ya yeye, kupitia Yesu Kristo,
G4160 G1722 G1473 G3588 G2101 G1799 G0846 G1223 G2424 G5547

ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
ambaye ni– utukufu hata vile– vizazi vya– vizazi. Amina.
G3739 G3588 G1391 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165 G0281

Atawapa uwezo kwa kila jambo zuri kufanya mapenzi yake, akifanya kazi ndani yetu iliyo njema ya kupendeza machoni pake, kupitia Yesu Kristo, kwake uwe utukufu milele na milele. Amina.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως, καὶ
Nawasihi na– ninyi, ndugu, vumilieni lile– neno la– faraja, na
G3870 G1161 G4771 G0080 G0430 G3588 G3056 G3588 G3874 G2532

γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.
kwa–maana kupitia maneno–machache nimewaandikia ninyi.
G1063 G1223 G1024 G1989 G4771

Sasa ninakutia moyo, ndugu, kuchukualiana na neno la kutia moyo ambalo kwa ufupi nililiandika kwenu.

23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον; μεθ’ οὗ, ἐὰν
Jueni yule– ndugu wetu Timotheo ameachiliwa; pamoja–na– ambaye, kama
G1097 G3588 G0080 G1473 G5095 G0630 G3326 G3739 G1437

τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
upesi akija, nitawaona ninyi.
G5032 G2064 G3708 G4771

Fahamu kwamba ndugu yetu Timotheo ameshaachiwa huru, ambaye pamoja naye nitawaona kama atakuja hivi karibuni.

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους.
Wasalimuni wote wale– viongozi wenu, na wote wale– watakatifu.
G0782 G3956 G3588 G2233 G4771 G2532 G3956 G3588 G0040

Ἀσπάζονται ὑμᾶς, οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
Wanawasalimu ninyi, wale– kutoka kwa– Italia.
G0782 G4771 G3588 G0575 G3588 G2482

Salimia viongozi wako wote na waumini wote. Wale wanaotoka Italia wanakusalimia.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. <Ἀμήν>.
Ile– neema iwe–pamoja–na wote ninyi. <Amina>.
G3588 G5485 G3326 G3956 G4771 G0281

Na neema iwe nanyi nyote.

James

Chapter 1

1 Ἰάκωβος, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος; ταῖς
Yakobo wa–Mungu na wa–Bwana Yesu Kristo mtumwa kwa–makabila
G2385 G2316 G2532 G2962 G2424 G5547 G1401 G3588

δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ Διασπορᾷ: χαίρειν.
kumi–na–mbili makabila yaliyotawanyika katika Utawanyiko Utawanyiko salamu
G1427 G5443 G3588 G1722 G3588 G1290 G5463

Yakobo, mtumwa wa Mungu na wa Bwana Yesu Kristo, kwa makabila kumi na mbili yaliyotawanyika, salaam.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε
Hesabuni furaha hesabuni ndugu zangu, wakati majaribu mnaangukia
G3956 G5479 G2233 G0080 G1473 G3752 G3986 G4045

ποικίλοις,
mbalimbali
G4164

Hesabuni kuwa ni furaha zaidi, ndugu zangu, mnapopita katika matatizo mbali mbali,

3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται
mkijua kwamba kujaribiwa kujaribiwa kwa–yenu imani imani kunazalisha
G1097 G3754 G3588 G1383 G4771 G3588 G4102 G2716

ὑπομονήν.
saburi
G5281

mkijua kuwa kujaribiwa kwa imani yenu huwapa uvumilivu.

4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ
saburi lakini saburi kazi kamili iwe–na ili muwe wakamilifu na
G3588 G1161 G5281 G2041 G5046 G2192 G2443 G1510 G5046 G2532

ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.
wazima katika kitu–chochote msipungukiwe
G3648 G1722 G3367 G3007

Acheni uvumilivu uikamilishe kazi yake, kwamba muweze kukomaa kikamilifu, bila kupungukiwa katika lolote.

5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος,
Kama lakini yeyote wenu anapungukiwa hekima aombe kutoka Mungu anayetoa
G1487 G1161 G5100 G4771 G3007 G4678 G0154 G3844 G3588 G1325

Θεοῦ, πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
Mungu wote kwa–ukarimu na bila kukemea na atapewa yeye
G2316 G3956 G0574 G2532 G3361 G3679 G2532 G1325 G0846

Lakini kama mtu kati yenu anahitaji hekima, aiombe kutoka kwa Mungu, ambaye hutoa kwa ukarimu na pasipo kukemea kwa wote wamwombao, na atawapa hekima.

6	αἰτείτω aombe G0154	δὲ lakini G1161	ἐν kwa G1722	πίστει, imani G4102	μηδὲν pasipo G3367	διακρινόμενος. kusita G1252	ὁ kwa–maana G3588	γὰρ kwa–maana G1063	
	διακρινόμενος anayesita G1252	ἔοικεν anafanana–na G1503	κλύδωνι wimbi G2830	θαλάσσης, la–bahari G2281	ἀνεμιζομένῳ linalopepelushwa–na–upepo G0416	καὶ na G2532			
	ῥιπιζομένῳ. linalosukumwa G4494								

Lakini omba kwa imani, bila shaka, kwa kuwa mwenye kutia shaka ni kama mawimbi katika bahari, huchukuliwa na upepo na kutupwa huku na huko.

7	μὴ si G3361	γὰρ kwa–maana G1063	οἰέσθω adhani G3633	ὁ mtu G3588	ἄνθρωπος mtu G0444	ἐκεῖνος, huyo G1565	ὅτι kwamba G3754	λήμψεταί atapokea G2983	τι chochote G5100
	παρὰ kutoka G3844	τοῦ Bwana G3588	Κυρίου; Bwana G2962						

Kwa hakika mtu huyu asifikirie kwamba atapokelewa ombi lake kutoka kwa Bwana;

8	ἀνὴρ mtu G0435	δίψυχος, mwenye–nia–mbili G1374	ἀκατάστατος asiye–na–msimamo G0182	ἐν katika G1722	πάσαις njia–zake–zote G3956	ταῖς njia G3588	ὁδοῖς njia G3598	αὐτοῦ. zake G0846

mtu huyu ana nia mbili, si imara katika njia zake zote.

9	Καυχάσθω Ajisifu G2744	δὲ lakini G1161	ὁ ndugu G3588	ἀδελφὸς ndugu G0080	ὁ mnyenyekevu G3588	ταπεινὸς, mnyenyekevu G5011	ἐν katika G1722	τῷ kuinuliwa G3588
	ὕψει kuinuliwa G5311	αὐτοῦ; kwake G0846						

Ndugu maskini anapaswa kujivuna katika kusimama kwake juu,

10	ὁ tajiri G3588	δὲ lakini G1161	πλούσιος, tajiri G4145	ἐν katika G1722	τῇ kushushwa G3588	ταπεινώσει kushushwa G5014	αὐτοῦ, kwake G0846	ὅτι kwa–sababu G3754	ὡς kama G5613
	ἄνθος ua G0438	χόρτου, la–majani G5528	παρελεύσεται. atapita G3928						

wakati huo huo ndugu tajiri katika unyenyekevu wake, kwa sababu atatoweka kama ua la kondeni katika shamba analopita.

11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος, σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανεν τὸν
limechomoza kwa–maana jua jua na joto joto na lilikauka majani
G0393 G1063 G3588 G2246 G4862 G3588 G2742 G2532 G3583 G3588

χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου
majani na ua ua lake lilidondoka na uzuri uzuri wa uso
G5528 G2532 G3588 G0438 G0846 G1601 G2532 G3588 G2143 G3588 G4383

αὐτοῦ ἀπώλετο. οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ,
wake uliangamia hivyo na tajiri tajiri katika shughuli shughuli zake
G0846 G0622 G3779 G2532 G3588 G4145 G1722 G3588 G4197 G0846

μαρανθήσεται.
atanyauka
G3133

Jua huchomoza na joto la kuunguza kukausha mimea, na maua huanguka na uzuri wake hufa. Vivyo hivyo watu matajiri watachakaa katikati ya kazi zao.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν; ὅτι δόκιμος
Heri mtu ambaye anavumilia jaribu kwa–sababu akisha–thibitishwa
G3107 G0435 G3739 G5278 G3986 G3754 G1384

γενόμενος, λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς
akisha–thibitishwa atapokea taji taji ya uzima ambayo aliahidi kwa–wale
G1096 G2983 G3588 G4735 G3588 G2222 G3739 G1861 G3588

ἀγαπῶσιν αὐτόν.
wanaompenda yeye
G0025 G0846

Amebarikiwa mtu yule anayevumilia majaribu, kwa kuwa baada ya kushinda jaribu hilo, atapokea taji ya uzima, ambayo imeahidiwa kwa wale wampendao Mungu.

13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι Ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι. ὁ
Mtu–yeyote akijaribiwa asiseme kwamba Kutoka Mungu ninajaribiwa kwa–maana
G3367 G3985 G3004 G3754 G0575 G2316 G3985 G3588

γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν; πειράζει δὲ
kwa–maana Mungu hawezi–kujaribiwa ni na–ubaya anajaribu yeye–mwenyewe
G1063 G2316 G0551 G1510 G2556 G3985 G1161

αὐτὸς οὐδένα.
yeye–mwenyewe yeyote
G0846 G3762

Mtu yeyote hapaswi kusema anapojaribiwa, “Jaribu hili linatoka kwa Mungu,” kwa sababu Mungu hajaribiwi na uovu, na Mungu mwenyewe hamjaribu yeyote.

14 ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας,
kila–mtu lakini anajaribiwa na yake–mwenyewe yake–mwenyewe tamaa
G1538 G1161 G3985 G5259 G3588 G2398 G1939

ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος;
akivutwa na akidanganywa
G1828 G2532 G1185

Kila mtu hujaribiwa na tamaa zake mbaya zinazomshawishi na kumvuta mbali.

15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα. τίκτει ἁμαρτίαν; ἡ δὲ ἁμαρτία
kisha tamaa tamaa ikiisha–beba–mimba inazaa dhambi dhambi na dhambi
G1534 G3588 G1939 G4815 G5088 G0266 G3588 G1161 G0266

ἀποτελεσθεῖσα, ἀποκύει θάνατον.
ikiisha–kukua inazaa mauti
G0658 G0616 G2288

Ndipo baada ya tamaa ya dhambi kubeba mimba, dhambi huzaliwa, na baada ya dhambi kukomaa sawasawa, huishia katika mauti.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.
Msi danganyike ndugu zangu wapendwa
G3361 G4105 G0080 G1473 G0027

Ndugu zangu wapendwa, msidanganyike.

17 πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον
kila kipawa chema na kila zawadi kamilifu kutoka–juu ni ikishuka
G3956 G1394 G0018 G2532 G3956 G1434 G5046 G0509 G1510 G2597

ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, παρ’ ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ,
kutoka Baba Baba wa nuru ambaye–kwa ambaye hakuna hakuna kubadilika
G0575 G3588 G3962 G3588 G5457 G3844 G3739 G3756 G1762 G3883

ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.
au kugeuka kivuli
G2228 G5157 G0644

Kila zawadi iliyo nzuri na kila zawadi iliyokamilika hutoka juu, hushuka chini kutoka kwa Baba wa nuru. Kamwe habadiliki kama kivuli kibadilikavyo.

18 βουληθεὶς, ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
kwa–mapenzi–yake alituzaa sisi kwa–neno la–kweli ili tuwe tuwe sisi
G1014 G0616 G1473 G3056 G0225 G1519 G3588 G1510 G1473

ἀπαρχήν τινα, τῶν αὐτοῦ κτισμάτων,
malimbuko fulani ya yake viumbe
G0536 G5100 G3588 G0846 G2938

Mungu alichagua kutupa sisi uzima kwa Neno la kweli, ili kwamba tuweze kuwa kama uzao wa kwanza miongoni mwa viumbe vyake.

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς
Jueni ndugu zangu wapendwa kila–mtu na kila–mtu mtu awe–mwepesi
G1492 G0080 G1473 G0027 G1510 G1161 G3956 G0444 G5036

εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς
katika kusikia kusikia mwepesi–polepole katika kusema kusema mwepesi–polepole
G1519 G3588 G0191 G1021 G1519 G3588 G2980 G1021

εἰς ὀργήν;
katika hasira
G1519 G3709

Mnajua hili, ndugu zangu wapendwa. Kila mmoja anapaswa kuwa mwepesi wa kusikia, siyo mwepesi wa kuongea wala kukasirika,

20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιοσύνην Θεοῦ οὐκ ἐργάζεται.
hasira kwa–maana ya–mtu haki ya–Mungu hai fanya
G3709 G1063 G0435 G1343 G2316 G3756 G2038

kwa kuwa hasira ya mwanadamu haiwezi kutenda haki ya Mungu.

21 διὸ, kwa–hiyo G1352 ἀποθέμενοι mkiondoa G0659 πᾶσαν uchafu–wote G3956 ῥυπαρίαν uchafu G4507 καὶ na G2532 περισσείαν wingi G4050 κακίας, wa–ubaya G2549 ἐν kwa G1722

πραΰτητι upole G4240 δέξασθε pokeeni G1209 τὸν neno G3588 ἔμφυτον lililopandwa G1721 λόγον, neno G3056 τὸν lile G3588 δυνάμενον liwezalo G1410 σῶσαι kuziokoa G4982 τὰς roho G3588 ψυχὰς roho G5590

ὑμῶν. zenu G4771

Kwa hiyo wekeni mbali uchafu wa dhambi na ubaya wote ulio mahali popote, na kwa unyenyekevu lipokeeni neno lililopandwa ndani yenu, ambalo lina uwezo wa kuokoa roho zenu.

22 γίνεσθε kuweni G1096 δὲ lakini G1161 ποιηταὶ watendaji G4163 λόγου, wa–neno G3056 καὶ na G2532 μὴ si G3361 ἀκροαταὶ wasikiaji G0202 μόνον, tu G3440 παραλογιζόμενοι mkijidanganya G3884

ἑαυτούς. wenyewe G1438

Litiini neno, msilisikie tu, mkijidanganya nafsi zenu wenyewe.

23 ὅτι kwa–sababu G3754 εἴ kama G1487 τις mtu–yeyote G5100 ἀκροατὴς msikiaji G0202 λόγου wa–neno G3056 ἐστὶν, ni G1510 καὶ na G2532 οὐ si G3756 ποιητής, mtendaji G4163 οὗτος huyu G3778

ἔοικεν anafanana–na G1503 ἀνδρὶ mtu G0435 κατανοοῦντι anayeangalia G2657 τὸ uso G3588 πρόσωπον uso G4383 τῆς wa G3588 γενέσεως kuzaliwa G1078 αὐτοῦ wake G0846 ἐν katika G1722

ἐσόπτρῳ. kioo G2072

Kwa kuwa kama yeyote alisikiaye neno bila kulitendea kazi ni sawa na mtu ajiangaliaye uso wake halisi katika kioo.

24 κατενόησεν alijiangalia G2657 γὰρ kwa–maana G1063 ἑαυτὸν mwenyewe G1438 καὶ na G2532 ἀπελήλυθεν, aliondoka G0565 καὶ na G2532 εὐθέως mara G2112 ἐπελάθετο alisahau G1950

ὁποῖος alivyokuwa G3697 ἦν. alikuwa G1510

Hujitathimini uso wake, na huenda zake na baada ya muda mfupi husahau anavyofanana.

25 ὁ yule G3588 δὲ lakini G1161 παρακύψας aliyeangalia–kwa–makini G3879 εἰς katika G1519 νόμον sheria G3551 τέλειον, kamilifu G5046 τὸν ile G3588 τῆς ya G3588 ἐλευθερίας, uhuru G1657

καὶ na G2532 παραμείνας, akakaa G3887 οὐκ si G3756 ἀκροατὴς msikiaji G0202 ἐπιλησμονῆς wa–kusahau G1953 γενόμενος, akiwa G1096 ἀλλὰ bali G0235 ποιητὴς mtendaji G4163 ἔργου-- wa–kazi G2041

οὗτος huyu G3778 μακάριος atabarikiwa G3107 ἐν katika G1722 τῇ kutenda G3588 ποιήσει kutenda G4162 αὐτοῦ kwake G0846 ἔσται. atakuwa G1510

Bali mtu yule anayeiangalia kwa uangalifu sheria kamili, sheria ya uhuru, na kuendelea kuitii, si kwa sababu yeye ni msikilizaji anayesahau, huyu mtu atabarikiwa anapoitenda.

26	Εἴ	τις	δοκεῖ	θρησκὸς	εἶναι,	μὴ	χαλιναγωγῶν	γλῶσσαν	αὐτοῦ,	
	Kama	mtu-yeyote	anadhani	mcha-Mungu	kuwa	pasipo	kuuzuia	ulimi	wake	
	G1487	G5100	G1380	G2357	G1510	G3361	G5468	G1100	G0846	

ἀλλὰ	ἀπατῶν	καρδίαν	αὐτοῦ,	τούτου	μάταιος	ἡ	θρησκεία.	
bali	akiudanganya	moyo	wake	huyu	bure	dini	dini	
G0235	G0538	G2588	G0846	G3778	G3152	G3588	G2356	

Ikiwa mtu yeyote atafikiri mwenyewe kuwa ni mtu wa dini, lakini hawezi kuutawala ulimi wake, huudanganya moyo wake na dini yake ni bure.

27	θρησκεία	καθαρὰ	καὶ	ἀμίαντος	παρὰ	τῷ	Θεῷ	καὶ	Πατρὶ	αὕτη
	dini	safi	na	isiyo-na-uchafu	mbele-ya	Mungu	Mungu	na	Baba	hii
	G2356	G2513	G2532	G0283	G3844	G3588	G2316	G2532	G3962	G3778

ἐστίν:	ἐπισκέπτεσθαι	ὀρφανοὺς	καὶ	χήρας	ἐν	τῇ	θλίψει	αὐτῶν;	ἄσπιλον
ni	kuwatembelea	yatima	na	wajane	katika	dhiki	dhiki	zao	bila-waa
G1510	G1980	G3737	G2532	G5503	G1722	G3588	G2347	G0846	G0784

ἑαυτὸν	τηρεῖν	ἀπὸ	τοῦ	κόσμου.	
mwenyewe	kujilinda	kutoka	ulimwengu	ulimwengu	
G1438	G5083	G0575	G3588	G2889	

Dini iliyo safi na isiyoharibiwa mbele za Mungu wetu na Baba ni hii: kuwasaidia yatima na wajane katika mateso yao, na kujilinda wenyewe na ufisadi wa dunia.

Chapter 2

1	Ἀδελφοί	μου,	μὴ	ἐν	προσωπολημψίαις	ἔχετε	τὴν	πίστιν	τοῦ	Κυρίου
	Ndugu	zangu	msi	kwa	upendeleo	shikeni	imani	imani	ya	Bwana
	G0080	G1473	G3361	G1722	G4382	G2192	G3588	G4102	G3588	G2962

ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	τῆς	δόξης;
wetu	Yesu	Kristo	ya	utukufu
G1473	G2424	G5547	G3588	G1391

Ndugu zangu msiifuate imani ya Bwana Yesu Kristo, Bwana wa utukufu, kwa kupendelea watu fulani.

2	ἐὰν	γὰρ	εἰσέλθῃ	εἰς	συναγωγὴν	ὑμῶν,	ἀνὴρ	χρυσοδακτύλιος
	kama	kwa-maana	akiingia	katika	sinagogi	lenu	mtu	mwenye-pete-ya-dhahabu
	G1437	G1063	G1525	G1519	G4864	G4771	G0435	G5554

ἐν	ἐσθῆτι	λαμπρᾷ;	εἰσέλθῃ	δὲ	καὶ	πτωχὸς,	ἐν	ῥυπαρᾷ	ἐσθῆτι;
katika	mavazi	maridadi	akiingia	na	pia	maskini	katika	mavazi-machafu	mavazi
G1722	G2066	G2986	G1525	G1161	G2532	G4434	G1722	G4508	G2066

Kama mtu fulani akiingia kwenye mikutano yenu amevaa pete za dhahabu na mavazi mazuri, pia akaingia masikini mwenye mavazi machafu,

3 ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ
mkimtazama na yule yule avaye mavazi mavazi maridadi maridadi na
G1914 G1161 G1909 G3588 G5409 G3588 G2066 G3588 G2986 G2532

εἴπητε, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ
mkasema Wewe kaa hapa vizuri na kwa–maskini maskini mkasema Wewe
G3004 G4771 G2521 G5602 G2573 G2532 G3588 G4434 G3004 G4771

στῆθι, ἐκεῖ «ἢ, κάθου»□ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου,
simama pale au kaa chini–ya kiti–changu–cha–miguu kiti–changu–cha–miguu changu
G2476 G1563 G2228 G2521 G5259 G3588 G5286 G1473

na mkaonyesha kumjali zaidi yule mwenye mavazi mazuri na kusema, “Tafadhari wewe keti hapa mahali pazuri” lakini mkamwambia yule masikini, “Wewe simama pale,” au “Kaa chini ya miguu yangu.”

4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
hamja baguana miongoni–mwenu wenyewe na kuwa waamuzi wa–mawazo
G3756 G1252 G1722 G1438 G2532 G1096 G2923 G1261

πονηρῶν?
mabaya
G4190

Je, hamuhukumiani ninyi wenyewe, na kuwa waamuzi wenye mawazo mabaya?

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί: οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς
Sikilizeni ndugu zangu wapendwa haku Mungu Mungu achagua wale
G0191 G0080 G1473 G0027 G3756 G3588 G2316 G1586 G3588

πτωχοὺς τῷ κόσμῳ, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς
maskini ulimwenguni ulimwenguni matajiri katika imani na warithi wa
G4434 G3588 G2889 G4145 G1722 G4102 G2532 G2818 G3588

βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν?
ufalme ambao aliahidi kwa–wale wanaompenda yeye
G0932 G3739 G1861 G3588 G0025 G0846

Sikilizeni, ndugu zangu wapendwa, je, Mungu hakuwachagua masikini wa dunia kuwa matajiri katika imani na kurithi ufalme aliowaahidia wampendao?

6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι
ninyi lakini mmemvunjia–heshima maskini maskini si matajiri matajiri
G4771 G1161 G0818 G3588 G4434 G3756 G3588 G4145

καταδυναστεύουσιν ὑμῶν καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια?
wanaowakandamiza ninyi na wao–wenyewe wanawakokota ninyi kwenye mahakama
G2616 G4771 G2532 G0846 G1670 G4771 G1519 G2922

Lakini mmewadharau masikini! Je, sio matajiri wanaowatesa ninyi, na sio wao wanaowaburuta mahakamani?

7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα, τὸ ἐπικληθὲν ἐφ’ ὑμᾶς?
si wao wanalikufuru jina jema jina jile mlilioitwa juu yenu
G3756 G0846 G0987 G3588 G2570 G3686 G3588 G1941 G1909 G4771

Je, si matajiri wanaolitukana jina lile zuri ambalo kwalo mnaitiwa?

8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν, κατὰ τὴν γραφήν,
kama kweli sheria mnatimiza ya–kifalme kwa–kadri–ya Maandiko Maandiko
G1487 G3305 G3551 G5055 G0937 G2596 G3588 G1124

Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε.
Mpende jirani jirani yako kama nafsi–yako vizuri mnafanya
G0025 G3588 G4139 G4771 G5613 G4572 G2573 G4160

Hata hivyo, kama mwaitimiza ile sheria ya kifalme kama ilivyoandikwa katika maandiko, “Utampenda jirani yako kama wewe mwenyewe,” mwafanya vyema.

9	εἰ	δὲ	προσωπολημπτεῖτε,	ἁμαρτίαν	ἐργάζεσθε,	ἐλεγχόμενοι	ὑπὸ	τοῦ	
	lakini	kama	mnabagua	dhambi	mnatenda	mkikemewa	na	sheria	
	G1487	G1161	G4380	G0266	G2038	G1651	G5259	G3588	

νόμου	ὡς	παραβάται.	
sheria	kama	wavunja-sheria	
G3551	G5613	G3848	

Lakini kama mkipendelea baadhi ya watu, mnatenda dhambi, mwahukumiwa na sheria kuwa ni wavunja sheria.

10	ὅστις	γὰρ	ὅλον	τὸν	νόμον	τηρήσῃ,	πταίσῃ	δὲ	ἐν	ἑνί,
	kwa-maana	kwa-maana	sheria-yote	sheria	sheria	atashika	akijikwaa	lakini	moja	moja
	G3748	G1063	G3650	G3588	G3551	G5083	G4417	G1161	G1722	G1520

γέγονεν	πάντων	ἔνοχος.
amekuwa	yote	mwenye-hatia
G1096	G3956	G1777

Kwa kuwa yeyote atiiye sheria yote, na bado akajikwaa katika nukta moja tu, amekuwa na hatia ya kuvunja sheria yote!

11	ὁ	γὰρ	εἰπών,	Μὴ	μοιχεύσῃς,	εἶπεν	καί,	Μὴ	φονεύσῃς.
	kwa-maana	kwa-maana	aliyesema	Usi	zini	alisema	pia	Usi	ue
	G3588	G1063	G3004	G3361	G3431	G3004	G2532	G3361	G5407

εἰ	δὲ	οὐ	μοιχεύεις,	φονεύεις	δέ,	γέγονας	παραβάτης	νόμου.
kama	na	huzini	huzini	unaua	lakini	umekuwa	mvunja-sheria	wa-sheria
G1487	G1161	G3756	G3431	G5407	G1161	G1096	G3848	G3551

Kwa kuwa Mungu aliyesema, “Usizini,” ndiye pia aliyesema, “Usiue.” Kama hauzini, lakini una uwa, umekwishavunja sheria ya Mungu.

12	οὕτως	λαλεῖτε,	καὶ	οὕτως	ποιεῖτε,	ὡς	διὰ	νόμου	ἐλευθερίας,
	hivyo	semeni	na	hivyo	tendeni	kama	kwa-njia-ya	sheria	ya-uhuru
	G3779	G2980	G2532	G3779	G4160	G5613	G1223	G3551	G1657

μέλλοντες	κρίνεσθαι.
mtakaohukumiwa	mtakaohukumiwa
G3195	G2919

Kwa hiyo zungumzeni na kutii kama wale ambao mko karibu kuhukumiwa na sheria ya uhuru.

13	ἡ	γὰρ	κρίσις	ἀνέλεος	τῷ	μὴ	ποιήσαντι	ἔλεος.
	hukumu	kwa-maana	hukumu	bila-huruma	kwa-yule	asiye	onyesha	huruma
	G3588	G1063	G2920	G0448	G3588	G3361	G4160	G1656

κατακαυχᾶται	ἔλεος	κρίσεως.	
inashinda	huruma	hukumu	
G2620	G1656	G2920	

Kwa kuwa hukumu huja pasipo huruma kwa wale wasio na huruma. Huruma hujitukuza juu ya hukumu.

14	Τί	τὸ	ὄφελος,	ἀδελφοί	μου,	ἐὰν	πίστιν	λέγῃ	τις	ἔχειν,
	Faida-gani	faida	faida	ndugu	zangu	kama	imani	akisema	mtu	kuwa-nayo
	G5101	G3588	G3786	G0080	G1473	G1437	G4102	G3004	G5100	G2192

ἔργα	δὲ	μὴ	ἔχῃ?	μὴ	δύναται	ἡ	πίστις	σῶσαι	αὐτόν?
matendo	lakini	hana	hana	imani	inaweza	imani	imani	kumwokoa	yeye
G2041	G1161	G3361	G2192	G3361	G1410	G3588	G4102	G4982	G0846

Kuna uzuri gani, ndugu zangu, kama mtu anasema ninayo imani, lakini hana matendo? Je, imani hiyo yaweza kumwokoa?

15 ἐὰν kama G1437 ἀδελφὸς ndugu G0080 ἢ au G2228 ἀδελφὴ dada G0079 γυμνοὶ bila–nguo G1131 ὑπάρχωσιν, wako G5225 καὶ na G2532 λειπόμενοι bila G3007 τῆς chakula G3588

ἐφημέρου cha–kila–siku G2184 τροφῆς, chakula G5160

Kama ndugu wa kiume au wa kike ni muhitaji wa mavazi au chakula cha kila siku,

16 εἴπῃ akisema G3004 δέ lakini G1161 τις mmoja G5100 αὐτοῖς wao G0846 ἐξ kutoka G1537 ὑμῶν, kwenu G4771 Ὑπάγετε Nendeni G5217 ἐν kwa G1722 εἰρήνῃ; amani G1515 θερμαίνεσθε mkiota–moto G2328

καὶ na G2532 χορτάζεσθε; mkila G5526 μὴ hamwapi G3361 δῶτε hamwapi G1325 δὲ lakini G1161 αὐτοῖς wao G0846 τὰ vinavyo G3588 ἐπιτήδεια hitajika G2006 τοῦ mwili G3588 σώματος, mwili G4983

τί faida–gani G5101 τὸ faida G3588 ὄφελος? faida G3786

na mmoja wenu akawaambia, “Nendeni kwa amani, mkaote moto na mle vizuri,” lakini hamuwapi mahitaji muhimu ya mwili, hiyo yafaaa nini?

17 οὕτως hivyo G3779 καὶ pia G2532 ἡ imani G3588 πίστις, imani G4102 ἐὰν kama G1437 μὴ haina G3361 ἔχῃ haina G2192 ἔργα, matendo G2041 νεκρά imekufa G3498 ἐστιν. ni G1510 καθ’ yenyewe G2596

ἑαυτήν. yenyewe G1438

Hali kadhalika, imani pekee, kama haina matendo, imekufa.

18 ἀλλ’ lakini G0235 ἐρεῖ atasema G2046 τις, mtu G5100 Σὺ Wewe G4771 πίστιν imani G4102 ἔχεις, una G2192 κἀγὼ nami G2504 ἔργα matendo G2041 ἔχω. nina G2192 δεῖξόν nionyeshe G1166 μοι mimi G1473

τὴν imani G3588 πίστιν imani G4102 σου, yako G4771 χωρὶς bila G5565 τῶν matendo G3588 ἔργων, matendo G2041 κἀγώ nami G2504 σοι wewe G4771 δείξω nitakuonyesha G1166 ἐκ kutoka G1537

τῶν matendo G3588 ἔργων matendo G2041 μου, yangu G1473 τὴν imani G3588 πίστιν. imani G4102

Bado mtu fulani anaweza kusema, “ Una imani, na mimi ninayo matendo.” Nionyeshe imani yako pasipo matendo, nami nitakuonyesha imani yangu kwa matendo yangu.

19 σὺ wewe G4771 πιστεύεις unaamini G4100 ὅτι kwamba G3754 εἷς mmoja G1520 ἐστιν ni G1510 ὁ Mungu G3588 Θεός. Mungu G2316 καλῶς vizuri G2573 ποιεῖς! unafanya G4160 καὶ hata G2532 τὰ pepo G3588

δαιμόνια pepo G1140 πιστεύουσιν, wanaamini G4100 καὶ na G2532 φρίσσουσιν! wanatetemeka G5425

Waamini kuwa kuna Mungu mmoja; uko sahihi. Lakini mapepo nayo yanaamini hivyo na kutetemeka.

20	θέλεις	δὲ	γνῶναι,	ὦ	ἄνθρωπε	κενέ,	ὅτι	ἡ	πίστις	χωρὶς
	unataka	lakini	kujua	ewe	mtu	mpumbavu	kwamba	imani	imani	bila
	G2309	G1161	G1097	G5599	G0444	G2756	G3754	G3588	G4102	G5565

τῶν	ἔργων,	ἀργή	ἐστιν?
matendo	matendo	haina–kazi	ni
G3588	G2041	G0692	G1510

Je, unataka kujua, ewe mtu mpumbavu, namna ambavyo imani hiyo pasipo matendo isivyofaa?

21	Ἀβραὰμ	ὁ	πατὴρ	ἡμῶν,	οὐκ	ἐξ	ἔργων	ἐδικαιώθη,	ἀνενέγκας	Ἰσαὰκ
	Ibrahimu	baba	baba	yetu	si	kwa	matendo	alihesabiwa–haki	alipomtoa	Isaka
	G0011	G3588	G3962	G1473	G3756	G1537	G2041	G1344	G0399	G2464

τὸν	υἱὸν	αὐτοῦ	ἐπὶ	τὸ	θυσιαστήριον?
mwana	mwana	wake	juu–ya	madhabahu	madhabahu
G3588	G5207	G0846	G1909	G3588	G2379

Je, si baba yetu Abrahamu alihesabiwa haki kwa matendo alipomtoa mwanawe Isaka juu ya madhabahu?

22	βλέπεις	ὅτι	ἡ	πίστις	συνήργει	τοῖς	ἔργοις	αὐτοῦ;	καὶ
	unaona	kwamba	imani	imani	ilifanya–kazi–pamoja–na	matendo	matendo	yake	na
	G0991	G3754	G3588	G4102	G4903	G3588	G2041	G0846	G2532

ἐκ	τῶν	ἔργων,	ἡ	πίστις	ἐτελειώθη.
kutoka	matendo	matendo	imani	imani	ilikamilishwa
G1537	G3588	G2041	G3588	G4102	G5048

Mnaona kuwa imani yake ilifanya kazi na matendo yake, na kwa matendo yake, imani yake ilifikia kusudio lake.

23	καὶ	ἐπληρώθη	ἡ	Maandiko	γραφὴ	ἡ	λέγουσα,	Ἐπίστευσεν	δὲ	Ἀβραὰμ
	na	ilitimia	Maandiko	Maandiko	yasemayo	yasemayo	Ibrahimu	na	Ibrahimu
	G2532	G4137	G3588	G1124	G3588	G3004	G4100	G1161	G0011

τῷ	Θεῷ,	καὶ	ἐλογίσθη	αὐτῷ	εἰς	δικαιοσύνην,	καὶ	φίλος
Mungu	Mungu	alimwamini	na	kwake	ilihesabiwa	haki	na	rafiki
G3588	G2316	G2532	G3049	G0846	G1519	G1343	G2532	G5384

Θεοῦ	ἐκλήθη.	
wa–Mungu	aliitwa	
G2316	G2564	

Maandiko yalitimizwa yasemayo, “Abrahamu alimwamini Mungu, na akahesabiwa kuwa ni mwenye haki.” Hivyo Abrahamu aliitwa rafiki wa Mungu.

24	ὁρᾶτε	ὅτι	ἐξ	ἔργων	δικαιοῦται	ἄνθρωπος,	καὶ	οὐκ	ἐκ
	mnaona	kwamba	kwa	matendo	mtu	mtu	anahesabiwa–haki	na	si
	G3708	G3754	G1537	G2041	G1344	G0444	G2532	G3756	G1537

πίστεως	μόνον.	
imani	tu	
G4102	G3440	

Mwaona kuwa kwa matendo mtu huhesabiwa haki, na si kwa imani tu.

25	ὁμοίως	δὲ	καὶ	Ῥαὰβ	ἡ	πόρνη,	οὐκ	ἐξ	ἔργων	ἐδικαιώθη,
	vivyo–hivyo	na	pia	Rahabu	kahaba	kahaba	si	kwa	matendo	alihesabiwa–haki
	G3668	G1161	G2532	G4460	G3588	G4204	G3756	G1537	G2041	G1344

ὑποδεξαμένη	τοὺς	ἀγγέλους,	καὶ	ἑτέρᾳ	ὁδῷ	ἐκβαλοῦσα?
alipowakaribisha	wale	wajumbe	na	njia–nyingine	njia	akiwatoa
G5264	G3588	G0032	G2532	G2087	G3598	G1544

Hali kadhalika, je, hakuwa Rahabu yule kahaba alihesabiwa haki kwa matendo, alipowakaribisha wajumbe na kuwapeleka kwa barabara nyingine?

26	ὥσπερ	γὰρ	τὸ	σῶμα	χωρὶς	πνεύματος,	νεκρόν	ἐστιν;	οὕτως	καὶ	
	kama	kwa–maana	mwili	mwili	bila	roho	umekufa	ni	hivyo	na	
	G5618	G1063	G3588	G4983	G5565	G4151	G3498	G1510	G3779	G2532	

ἡ	πίστις	χωρὶς	ἔργων,	νεκρά	ἐστιν.	
imani	imani	bila	matendo	imekufa	ni	
G3588	G4102	G5565	G2041	G3498	G1510	

Kwa kuwa kama vile mwili usipokuwa na roho umekufa, vivyo hivyo imani pasipo matendo imekufa.

Chapter 3

1	Μὴ	πολλοὶ	διδάσκαλοι	γίνεσθε	ἀδελφοί	μου,	εἰδότες	ὅτι	μεῖζον	
	Msi	wengi	walimu	kuwa	ndugu	zangu	mkijua	kwamba	hukumu–kali	
	G3361	G4183	G1320	G1096	G0080	G1473	G1492	G3754	G3173	

κρίμα	λημψόμεθα.	
hukumu	tutapokea	
G2917	G2983	

Ndugu zangu, siyo wengi wenu mnapaswa kuwa walimu, mkijua kwamba tutapokea hukumu kubwa zaidi.

2	πολλὰ	γὰρ	πταίομεν	ἅπαντες.	εἴ	τις	ἐν	λόγῳ	οὐ
	mengi	kwa–maana	tunajikwaa	sisi–sote	kama	mtu–yeyote	katika	maneno	ha
	G4183	G1063	G4417	G0537	G1487	G5100	G1722	G3056	G3756

πταίει,	οὗτος	τέλειος	ἀνήρ,	δυνατὸς	χαλιναγωγῆσαι	καὶ	ὅλον	τὸ	σῶμα.
jikwai	huyu	mkamilifu	mtu	awezaye	kuudhibiti	pia	mwili–wote	mwili	mwili
G4417	G3778	G5046	G0435	G1415	G5468	G2532	G3650	G3588	G4983

Kwa kuwa wote tunakosea katika njia nyingi. Kama yeyote huwa hajikwai katika maneno yake, huyo ni mtu mkamilifu, aweza kudhibiti mwili wake wote pia.

3	εἰ	δὲ,	τῶν	ἵππων	τοὺς	χαλινοὺς	εἰς	τὰ	στόματα	βάλλομεν,
	tazama	lakini	farasi	farasi	lijamu	lijamu	katika	midomo	midomo	tunaweka
	G1487	G1161	G3588	G2462	G3588	G5469	G1519	G3588	G4750	G0906

εἰς	τὸ	πείθεσθαι	αὐτοὺς	ἡμῖν,	καὶ	ὅλον	τὸ	σῶμα	αὐτῶν	μετάγομεν.
ili	watutii	watutii	wao	sisi	na	miili–yote	miili	miili	yao	tunaigeuza
G1519	G3588	G3982	G0846	G1473	G2532	G3650	G3588	G4983	G0846	G3329

Sasa kama tunaweka lijamu za farasi katika vinywa vyao wanatutii, na tunaweza kuigeuza miili yao yote.

4	ἰδοὺ,	καὶ	τὰ	πλοῖα,	τηλικαῦτα	ὄντα,	καὶ	ὑπὸ	ἀνέμων	σκληρῶν
	tazama	na	meli	meli	kubwa–kiasi–hicho	zikiwa	na	upepo	upepo	mkali
	G3708	G2532	G3588	G4143	G5082	G1510	G2532	G5259	G0417	G4642

ἐλαυνόμενα,	μετάγεται	ὑπὸ	ἐλαχίστου	πηδαλίου,	ὅπου	ἡ	ὁρμὴ	τοῦ	
zikisukumwa	zinaongozwa	na	dogo–sana	usukani	popote	nia	nia	ya	
G1643	G3329	G5259	G1646	G4079	G3699	G3588	G3730	G3588	

εὐθύνοντος	βούλεται.	
anayeiendesha	inataka	
G2116	G1014	

Tambua pia kwamba meli, ingawa ni kubwa na husukumwa na upepo mkali, zinaongozwa kwa usukani mdogo sana kwenda popote anakotaka nahodha.

5	οὕτως	καὶ	ἡ	γλῶσσα	μικρὸν	μέλος	ἐστὶν,	καὶ	μεγάλα	
	hivyo	na	ulimi	ulimi	kiungo–kidogo	kiungo	ni	na	mambo–makubwa	
	G3779	G2532	G3588	G1100	G3398	G3196	G1510	G2532	G3173	

αὐχεῖ.	ἰδοὺ,	ἡλίκον	πῦρ,	ἡλίκην	ὕλην	ἀνάπτει;		
unajisifu	tazama	moto–mdogo–kiasi–gani	moto	msitu–mkubwa–kiasi–gani	msitu	unawasha		
G3166	G3708	G2245	G4442	G2245	G5208	G0381		

Vivyo hivyo, ulimi ni kiungo kidogo cha mwili, lakini hujisifia makuu sana. Angalia msitu mkubwa unavyoweza kuwashwa kwa cheche ndogo ya moto!

6	καὶ	ἡ	γλῶσσα	πῦρ,	ὁ	κόσμος	τῆς	ἀδικίας.	ἡ	γλῶσσα
	na	ulimi	ulimi	moto	ulimwengu	ulimwengu	wa	udhalimu	ulimi	ulimi
	G2532	G3588	G1100	G4442	G3588	G2889	G3588	G0093	G3588	G1100

καθίσταται	ἐν	τοῖς	μέλεσιν	ἡμῶν,	ἡ	σπιλοῦσα	ὅλον	τὸ	
umewekwa	miongoni–mwa	viungo	viungo	vyetu	unao	uchafua	mwili–wote	mwili	
G2525	G1722	G3588	G3196	G1473	G3588	G4695	G3650	G3588	

σῶμα,	καὶ	φλογίζουσα	τὸν	τροχὸν	τῆς	γενέσεως,	καὶ	φλογιζομένη	
mwili	na	unawasha	mzunguko	mzunguko	wa	maisha	na	ukiwashwa	
G4983	G2532	G5394	G3588	G5164	G3588	G1078	G2532	G5394	

ὑπὸ	τῆς	γεέννης.	
na	jehanamu	jehanamu	
G5259	G3588	G1067	

Ulimi pia ni moto, ni ulimwengu wa uovu, umewekwa miongoni mwa viungo vya mwili wetu, ambao hunajisi mwili wote na huiweka juu ya moto njia ya maisha, na wenyewe kuchomwa moto wa kuzimu.

7	πᾶσα	γὰρ	φύσις	θηρίων	τε	καὶ	πετεινῶν,	ἑρπετῶν	τε	καὶ
	kila	kwa–maana	aina	ya–wanyama	pia	na	ndege	watambaao	pia	na
	G3956	G1063	G5449	G2342	G5037	G2532	G4071	G2062	G5037	G2532

ἐναλίων,	δαμάζεται	καὶ	δεδάμασται	τῇ	φύσει	τῇ	ἀνθρωπίνῃ;	
wa–baharini	inafuliwa	na	imefuliwa	na	binadamu	binadamu	binadamu	
G1724	G1150	G2532	G1150	G3588	G5449	G3588	G0442	

Kila aina ya mnyama wa polini, ndege, kitambaacho na kiumbe cha baharini kinadhibitiwa na wanadamu.

8	τὴν	δὲ	γλῶσσαν	οὐδεὶς	δαμάσαι	δύναται	ἀνθρώπων;	ἀκατάστατον
	ulimi	lakini	ulimi	hakuna–mtu	anayeweza	anayeweza	kuufuga	ubaya
	G3588	G1161	G1100	G3762	G1150	G1410	G0444	G0182

κακόν,	μεστὴ	ἰοῦ	θανατηφόρου.	
ubaya	uliojaa	sumu	ya–kuua	
G2556	G3324	G2447	G2287	

lakini hakuna mwanadamu hata mmoja ambaye anaweza kudhibiti ulimi; ni uovu usiotulia, umejaa sumu ya kufisha.

9	ἐν	αὐτῇ	εὐλογοῦμεν	τὸν	Κύριον	καὶ	Πατέρα,	καὶ	ἐν	αὐτῇ
	kwa–ulimi	ulimi	tunambariki	Bwana	Bwana	na	Baba	na	kwa–ulimi	ulimi
	G1722	G0846	G2127	G3588	G2962	G2532	G3962	G2532	G1722	G0846

καταρώμεθα	τοὺς	ἀνθρώπους,	τοὺς	καθ’	ὁμοίωσιν	Θεοῦ	γεγονότας.	
tunawalaani	wale	wanadamu	wale	kwa–sura–ya	sura	Mungu	waliofanywa	
G2672	G3588	G0444	G3588	G2596	G3669	G2316	G1096	

Kwa ulimi twamtukuza Bwana na Baba yetu, na kwa huo twawalaani watu ambao wameumbwa kwa mfano wa Mungu.

10	ἐκ	τοῦ	αὐτοῦ	στόματος	ἐξέρχεται	εὐλογία	καὶ	κατάρα.	οὐ	
	kutoka	mdomo–ule–ule	mdomo	mdomo	unatoka	baraka	na	laana	haifai	
	G1537	G3588	G0846	G4750	G1831	G2129	G2532	G2671	G3756	

χρή,	ἀδελφοί	μου,	ταῦτα	οὕτως	γίνεσθαι.	
haifai	ndugu	zangu	mambo–haya	hivyo	kuwa	
G5534	G0080	G1473	G3778	G3779	G1096	

Katika kinywa hichohicho husema maneno ya baraka na laana. Ndugu zangu mambo haya hayapaswi kuwa.

11	μήτι	ἡ	πηγὴ	ἐκ	τῆς	αὐτῆς	ὀπῆς,	βρύει	τὸ
	je	chemchemi	chemchemi	kutoka	tundu–lile–lile	tundu	tundu	hutoa	maji–matamu
	G3385	G3588	G4077	G1537	G3588	G0846	G3692	G1032	G3588

γλυκὺ	καὶ	τὸ	πικρόν?	
matamu	na	maji–machungu	machungu	
G1099	G2532	G3588	G4089	

Je, kisima kimoja huweza kutoa maji matamu na machungu?

12	μὴ	δύναται,	ἀδελφοί	μου,	συκῆ	ἐλαίας	ποιῆσαι?	ἢ	ἄμπελος	σῦκα?
	inaweza	inaweza	ndugu	zangu	mtini	zeituni	kutoa	au	mzabibu	tini
	G3361	G1410	G0080	G1473	G4808	G1636	G4160	G2228	G0288	G4810

οὔτε	ἁλυκὸν,	γλυκὺ	ποιῆσαι	ὕδωρ.	
wala	chemchemi–ya–chumvi	maji–matamu	kutoa	maji	
G3777	G0252	G1099	G4160	G5204	

Ndugu zangu, Je, mti wa mtini unaweza kuzaa matunda ya mzeituni, au mzabibu unazaa matunda ya mtini? Wala chemchemi ya maji chumvi haitoi maji yasio na chumvi.

13	Τίς	σοφὸς	καὶ	ἐπιστήμων	ἐν	ὑμῖν;	δειξάτω	ἐκ
	Nani	mwenye–hekima	na	mwenye–maarifa	miongoni–mwenu	mwenu	aonyeshe	kwa
	G5101	G4680	G2532	G1990	G1722	G4771	G1166	G1537

τῆς	καλῆς	ἀναστροφῆς	τὰ	ἔργα	αὐτοῦ,	ἐν	πραΰτητι
mwenendo–mzuri	mwenendo	mwenendo	matendo	matendo	yake	kwa	upole
G3588	G2570	G0391	G3588	G2041	G0846	G1722	G4240

σοφίας;
wa–hekima
G4678

Ni nani miongoni mwenu aliye na hekima na ufahamu? Hebu mtu huyo na aoneshe maisha mema katika kazi zake kwa unyenyekevu utokanao na hekima.

14	εἰ	δὲ	ζῆλον	πικρὸν	ἔχετε,	καὶ	ἐριθείαν	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	ὑμῶν,
	lakini	kama	wivu–mkali	wivu	mna	na	ubinafsi	katika	mioyo	mioyo	yenu
	G1487	G1161	G2205	G4089	G2192	G2532	G2052	G1722	G3588	G2588	G4771

μὴ	κατακαυχᾶσθε	καὶ	ψεύδεσθε	κατὰ	τῆς	ἀληθείας.
msi	jisifu	na	kusema–uongo	dhidi–ya	kweli	kweli
G3361	G2620	G2532	G5574	G2596	G3588	G0225

Lakini kama mnao wivu mkali na nia ya ubinafsi mioyoni mwenu, msijivune na kusema uongo mkiupinga ukweli.

15 οὐκ si G3756 ἔστιν ni G1510 αὕτη hii G3778 ἡ hekima G3588 σοφία hekima G4678 ἄνωθεν kutoka–juu G0509 κατερχομένη, ishukayo G2718 ἀλλὰ bali G0235 ἐπίγειος, ya–kidunia G1919 ψυχική, ya–kibinadamu G5591 δαιμονιώδης. ya–kishetani G1141

Hii siyo hekima ile ishukayo kutoka juu, lakini badala yake ni ya kidunia, si ya kiroho, na ni ya kipepo.

16 ὅπου kwa–maana G3699 γὰρ kwa–maana G1063 ζῆλος wivu G2205 καὶ na G2532 ἐριθεία, ubinafsi G2052 ἐκεῖ huko G1563 ἀκαταστασία machafuko G0181 καὶ na G2532 πᾶν kila G3956 φαῦλον ovu G5337 πρᾶγμα. jambo G4229

Kwa kuwa palipo na wivu na ubinafsi upo, kuna vurugu na kila matendo maovu

17 ἡ hekima G3588 δὲ lakini G1161 ἄνωθεν kutoka–juu G0509 σοφία, hekima G4678 πρῶτον kwanza G4412 μὲν kwa–kweli G3303 ἁγνή safi G0053 ἐστιν, ni G1510 ἔπειτα kisha G1899 εἰρηνική, ya–amani G1516 ἐπιεικής, ya–pole G1933 εὐπειθής, ya–kutii G2138 μεστὴ imejaa G3324 ἐλέους huruma G1656 καὶ na G2532 καρπῶν matunda G2590 ἀγαθῶν, mema G0018 ἀδιάκριτος, bila–upendeleo G0087 ἀνυπόκριτος. bila–unafiki G0505

Lakini hekima itokayo juu, kwanza ni safi, kisha kupenda amani, upole na ukarimu, yenye kujaa rehema na matunda mema, bila kupendelea watu fulani, na kweli.

18 καρπὸς tunda G2590 δὲ na G1161 δικαιοσύνης la–haki G1343 ἐν katika G1722 εἰρήνῃ amani G1515 σπείρεται, linapandwa G4687 τοῖς kwa–wale G3588 ποιοῦσιν wanaofanya G4160 εἰρήνην. amani G1515

Na tunda la haki hupandwa katika amani kwa wale ambao wanatenda mambo ya amani.

Chapter 4

1 Πόθεν Zinatoka–wapi G4159 πόλεμοι vita G4171 καὶ na G2532 πόθεν zinatoka–wapi G4159 μάχαι ugomvi G3163 ἐν miongoni–mwenu G1722 ὑμῖν? mwenu G4771 οὐκ si G3756 ἐντεῦθεν, kutoka–hapa G1782 ἐκ kutoka G1537 τῶν anasa G3588 ἡδονῶν anasa G2237 ὑμῶν, zenu G4771 τῶν zinazopigana G3588 στρατευομένων zinazopigana G4754 ἐν katika G1722 τοῖς viungo G3588 μέλεσιν viungo G3196 ὑμῶν? vyenu G4771

Ugonvi na migogoro miongoni mwenu vyatoka wapi? Haviinuki kutoka katika tamaa zenu mbaya zinazoleta vita ndani ya washirika wenu?

2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε; φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ
mnatamani na hamna hamna mnaua na mnaona–wivu na hamwezi
G1937 G2532 G3756 G2192 G5407 G2532 G2206 G2532 G3756

δύνασθε ἐπιτυχεῖν; μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε, διὰ
hamwezi kupata mnapigana na mnafanya–vita hamna hamna kwa–sababu
G1410 G2013 G3164 G2532 G4170 G3756 G2192 G1223

τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.
hamwombi hamwombi hamwombi ninyi
G3588 G3361 G0154 G4771

Mnatamani kile msichokuwa nacho. Mnauwa na mnafukuzia kile msichoweza kuwa nacho. Mnapigana na kugombana, na bado hampati kwa sababu hamumwombi Mungu.

3 αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς
mnaomba na ham pokei kwa–sababu vibaya mnaomba ili katika anasa
G0154 G2532 G3756 G2983 G1360 G2560 G0154 G2443 G1722 G3588

ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.
anasa zenu mtumie
G2237 G4771 G1159

Mnaomba na hampokei kwa sababu mnaomba kwa ajili ya mambo mabaya, ili kwamba muweze kuvitumia kwa tamaa zenu mbaya.

4 μοιχαλίδες! οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ
wazinzi hamjui hamjui kwamba urafiki urafiki wa ulimwengu uadui na
G3428 G3756 G1492 G3754 G3588 G5373 G3588 G2889 G2189 G3588

Θεοῦ ἐστιν? ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς
Mungu ni kwa–hiyo kama basi anapenda rafiki kuwa wa ulimwengu adui
G2316 G1510 G3739 G1437 G3767 G1014 G5384 G1510 G3588 G2889 G2190

τοῦ Θεοῦ καθίσταται.
wa Mungu anakuwa
G3588 G2316 G2525

Enyi wazinzi! Hamjui kwamba urafiki na ulimwengu ni uadui dhidi ya Mungu? Kwa hiyo, yeyote aamuaye kuwa rafiki wa ulimwengu hujifanya mwenyewe adui wa Mungu.

5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, Πρὸς φθόνον
au mnadhani kwamba bure Maandiko Maandiko yanasema Kwa wivu
G2228 G1380 G3754 G2761 G3588 G1124 G3004 G4314 G5355

ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν?
anatamani roho roho ambayo alikaa ndani–yetu yetu
G1971 G3588 G4151 G3739 G2730 G1722 G1473

Au mnadhani maandiko hayana maana yasemapo kwamba Roho aliyoweka ndani yetu ana wivu sana kwa ajili yetu?

6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις
kubwa–zaidi lakini anatoa neema kwa–hiyo anasema Mungu Mungu wenye–kiburi
G3173 G1161 G1325 G5485 G1352 G3004 G3588 G2316 G5244

ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
anapinga wanyenyekevu lakini anawapa neema
G0498 G5011 G1161 G1325 G5485

Lakini Mungu hutoa neema zaidi, ndiyo maana maandiko husema, “Mungu humpinga mwenye kiburi, lakini humpa neema mnyenyekevu.”

7	ὑποτάγητε	οὖν	τῷ	Θεῷ.	ἀντίστητε	δὲ	τῷ	διαβόλῳ,	καὶ	φεύξεται
	jitiisheni	basi	Mungu	Mungu	mpingeni	lakini	ibilisi	ibilisi	na	atawakimbia
	G5293	G3767	G3588	G2316	G0436	G1161	G3588	G1228	G2532	G5343

ἀφ’	ὑμῶν.	
kutoka	kwenu	
G0575	G4771	

Hivyo, jitoeni kwa Mungu. Mpingeni ibilisi na yeye atakimbia kutoka kwenu.

8	ἐγγίσατε	τῷ	Θεῷ,	καὶ	ἐγγιεῖ	ὑμῖν.	καθαρίσατε	χεῖρας,	ἁμαρτωλοί,	
	mkaribieni	Mungu	Mungu,	na	atawakaribia	ninyi	safisheni	mikono	wenye–dhambi	
	G1448	G3588	G2316	G2532	G1448	G4771	G2511	G5495	G0268	

καὶ	ἁγνίσατε	καρδίας,	δίψυχοι.	
na	takaseni	mioyo	wenye–nia–mbili	
G2532	G0048	G2588	G1374	

Sogeeni karibu na Mungu, na yeye atakaribia karibu nanyi. Safisheni mikono yenu, enyi wenye dhambi, na takaseni mioyo yenu, enyi wenye nia mbili.

9	ταλαιπωρήσατε,	καὶ	πενθήσατε,	καὶ	κλαύσατε.	ὁ	γέλως	ὑμῶν,	εἰς	
	ombolezeni	na	huzunikeni	na	lieni	kicheko	kicheko	chenu	kigeuke	
	G5003	G2532	G3996	G2532	G2799	G3588	G1071	G4771	G1519	

πένθος	μετατραπήτω,	καὶ	ἡ	χαρὰ,	εἰς	κατήφειαν.	
kuwa–maombolezo	kigeuke	na	furaha	furaha	kuwa	huzuni	
G3997	G3344	G2532	G3588	G5479	G1519	G2726	

Huzunikeni, ombolezeni, na kuria! Geuzeni kicheko chenu kuwa huzuni na furaha yenu kuwa maombolezo.

10	ταπεινώθητε	ἐνώπιον	Κυρίου,	καὶ	ὑψώσει	ὑμᾶς.
	jinyenyekezeni	mbele–ya	Bwana	na	atawainua	ninyi
	G5013	G1799	G2962	G2532	G5312	G4771

Jinyenyekezeni wenyewe mbele za Bwana, na atawainua juu.

11	Μὴ	καταλαλεῖτε	ἀλλήλων,	ἀδελφοί.	ὁ	καταλαλῶν	ἀδελφοῦ,	ἢ
	Msi	semane–vibaya	kwa–kila–mmoja	ndugu	yule	anayemsema–vibaya	ndugu	au
	G3361	G2635	G0240	G0080	G3588	G2635	G0080	G2228

κρίνων	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ,	καταλαλεῖ	νόμου,	καὶ	κρίνει
anayemhukumu	ndugu	ndugu	wake	anaisema–vibaya	sheria	na	anaihukumu
G2919	G3588	G0080	G0846	G2635	G3551	G2532	G2919

νόμον.	εἰ	δὲ	νόμον	κρίνεις,	οὐκ	εἶ	ποιητὴς	νόμου,	ἀλλὰ	κριτής.
sheria	lakini	kama	sheria	unaihukumu	si	wewe	mtendaji	wa–sheria	bali	hakimu
G3551	G1487	G1161	G3551	G2919	G3756	G1510	G4163	G3551	G0235	G2923

Msineneane kinyume ninyi kwa ninyi, ndugu. Mtu anenaye kinyume na ndugu yake, au kumhukumu ndugu yake, hunena kinyume na sheria na huihukumu sheria ya Mungu. Mkiihukumu sheria, hamuitii sheria, bali mnaihukumu.

12	εἷς	ἐστιν	[ὁ]	νομοθέτης	καὶ	κριτής,	ὁ	δυνάμενος	σῶσαι	καὶ
	mmoja	ni	mtoaji–sheria	mtoaji–sheria	na	hakimu	yule	awezaye	kuokoa	na
	G1520	G1510	G3588	G3550	G2532	G2923	G3588	G1410	G4982	G2532

ἀπολέσαι.	σὺ	δὲ,	τίς	εἶ	ὁ	κρίνων	τὸν	πλησίον?
kuangamiza	wewe	lakini	nani	wewe	yule	unayemhukumu	jirani	jirani
G0622	G4771	G1161	G5101	G1510	G3588	G2919	G3588	G4139

Ni mmoja tu ambaye ni mtoa sheria na hakimu, Mungu, yeye ambaye ana uwezo wa kuokoa na kuangamiza. Wewe ni nani ambaye unamhukumu jirani yako?

13 Ἄγε νῦν, οἱ λέγοντες, Σήμερον ἢ αὔριον, πορευσόμεθα εἰς τήνδε
Njoni sasa ninyi msemao Leo au kesho tutaenda katika mji–fulani
G0071 G3568 G3588 G3004 G4594 G2228 G0839 G4198 G1519 G3592

τὴν πόλιν, καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν, καὶ ἐμπορευσόμεθα, καὶ
mji mji na tutakaa huko mwaka na tutafanya–biashara na
G3588 G4172 G2532 G4160 G1563 G1763 G2532 G1710 G2532

κερδήσομεν --
tutapata–faida
G2770

Sikilizeni, ninyi msemao, “Leo au kesho tutakwenda katika mji huu, na kukaa mwaka huko, na kufanya biashara, na kutengeneza faida.”

14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε ‹τὸ› τῆς αὔριον, ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν?
ninyi hamjui hamjui kesho kesho kesho ya–namna–gani uzima uzima wenu
G3748 G3756 G1987 G3588 G3588 G0839 G4169 G3588 G2222 G4771

ἀτμὶς γάρ ἐστε, ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ
mvuke kwa–maana ninyi unaonekana unaonekana kidogo unaonekana kisha na
G0822 G1063 G1510 G3588 G4314 G3641 G5316 G1899 G2532

ἀφανιζομένη,
unatoweka
G0853

Ni nani ajuaye nini kitatokea kesho, na maisha yenu ni nini hasa? Kwa kuwa mnafanana kama ukungu unaotokea kwa muda mfupi na kisha hupotea.

15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσομεν,
badala–ya kusema kusema ninyi Kama Bwana Bwana akitaka na tutaishi
G0473 G3588 G3004 G4771 G1437 G3588 G2962 G2309 G2532 G2198

καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.
na tutafanya hili au lile
G2532 G4160 G3778 G2228 G1565

Badala yake mngesema, “kama ni mapenzi ya Bwana, tutaishi na tutafanya hiki au kile.”

16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν. πᾶσα καύχησις
sasa lakini mnajisifu katika majivuno majivuno yenu kujisifu–kote kujisifu
G3568 G1161 G2744 G1722 G3588 G0212 G4771 G3956 G2746

τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
kama–huko ni–ubaya ni
G5108 G4190 G1510

Lakini sasa mnajivuna juu ya mipango yenu. Majivuno yote hayo ni uovu.

17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.
kwa–hiyo kwa–hiyo mema kufanya ajuaye na asiyefanya dhambi kwake ni
G1492 G3767 G2570 G4160 G2532 G3361 G4160 G0266 G0846 G1510

Kwahiyo, kwake yeye ajuaye kutenda mema lakini hayatendi, kwake huyo ni dhambi.

Chapter 5

1 Ἄγε νῦν, οἱ πλούσιοι, κλαύσατε, ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς
Njoni sasa ninyi matajiri lieni mkipiga–kelele kwa–sababu–ya taabu
G0071 G3568 G3588 G4145 G2799 G3649 G1909 G3588

ταλαιπωρίαις ὑμῶν, ταῖς ἐπερχομέναις.
taabu zenu zinazokuja zinazokuja
G5004 G4771 G3588 G1904

Njoni sasa, enyi mlio matajiri, lieni kwa sauti ya juu kwa sababu ya taabu inayokuja juu yenu.

2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν
utajiri utajiri wenu umeoza na mavazi mavazi yenu
G3588 G4149 G4771 G4595 G2532 G3588 G2440 G4771

σητόβρωτα γέγονεν.
yamekuwa–chakula–cha–nondo yamekuwa
G4598 G1096

Utajiri wenu umeharibiwa na mavazi yenu yametafunwa na wadudu waharibifu.

3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς
dhahabu dhahabu yenu na fedha fedha imeungua–kutu na kutu kutu
G3588 G5557 G4771 G2532 G3588 G0696 G2728 G2532 G3588 G2447

αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς
yake kwa ushahidi ninyi itakuwa na itakula miili miili yenu kama
G0846 G1519 G3142 G4771 G1510 G2532 G5315 G3588 G4561 G4771 G5613

πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.
moto mme–jilimbikizia–mali katika za–mwisho siku
G4442 G2343 G1722 G2078 G2250

Dhahabu zenu na fedha zenu zimekosa thamani, na uharibifu wake utashuhudia dhidi yenu na kuangamiza miili yenu kama moto. Mmejiwekea hazina yenu katika siku za mwisho.

4 ἰδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας
tazama ujira ujira wa wafanyakazi waliovuna waliovuna mashamba mashamba
G3708 G3588 G3408 G3588 G2040 G3588 G0270 G3588 G5561

ὑμῶν, ὁ ἀφυστερημένος ἀφ’ ὑμῶν, κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
yenu ambao umezuiliwa kutoka kwenu unapiga–kelele na kilio kilio cha
G4771 G3588 G0650 G0575 G4771 G2896 G2532 G3588 G0995 G3588

θερισάντων, εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
wavunaji kimefikia kimefikia masikio ya–Bwana wa–majeshi kimefikia
G2325 G1519 G3588 G3775 G2962 G4519 G1525

Tazameni, malipo ya watendakazi-wale ambao hamjawalipa kwa kuvuna katika mashamba yenu- wanalia! Na kilio cha wale waliovuna mazao yenu kimeyafikia masikio ya Bwana wa Majeshi.

5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε; ἐθρέψατε τὰς καρδίας
mmeishi–anasa juu–ya nchi nchi na mmestarehe mmelisha mioyo mioyo
G5171 G1909 G3588 G1093 G2532 G4684 G5142 G3588 G2588

ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς;
yenu katika siku ya–kuchinja
G4771 G1722 G2250 G4967

Mmeishi kwa anasa duniani na kujifurahisha ninyi wenyewe. Mmejinenepesha mioyo yenu kwa siku ya machinjo.

6	κατεδικάσατε,	ἐφονεύσατε,	τὸν	δίκαιον;	οὐκ	ἀντιτάσσεται	ὑμῖν.	
	mmemhukumu	mmemuua	mwenye-haki	mwenye-haki	hapingi	hapingi	ninyi	
	G2613	G5407	G3588	G1342	G3756	G0498	G4771	

Mmemhukumu na kumuua mwenye haki asiyeweza kuwapinga.

7	Μακροθυμήσατε	οὖν,	ἀδελφοί,	ἕως	τῆς	παρουσίας	τοῦ	Κυρίου.	ἰδοὺ,
	Vumilieni	basi	ndugu	hadi	kuja	kuja	kwa	Bwana	tazama
	G3114	G3767	G0080	G2193	G3588	G3952	G3588	G2962	G3708

ὁ	γεωργὸς	ἐκδέχεται	τὸν	τίμιον	καρπὸν	τῆς	γῆς,	μακροθυμῶν	
mkulima	mkulima	anasubiri	tunda	la-thamani	tunda	la	ardhi	akingoja-kwa-subira	
G3588	G1092	G1551	G3588	G5093	G2590	G3588	G1093	G3114	

ἐπ’	αὐτῷ	ἕως	λάβῃ	πρόϊμον	καὶ	ὄψιμον.	
juu	yake	hadi	apate	mvua-ya-kwanza	na	mvua-ya-mwisho	
G1909	G0846	G2193	G2983	G4406	G2532	G3797	

Kwa hiyo vumilieni, ndugu, mpaka ujio wa Bwana, kama mkulima husubiri mavuno ya thamani toka katika nchi, akisubiri kwa uvumilivu kwa ajili yake, mpaka mvua za kwanza na zile za mwisho zikinyesha.

8	μακροθυμήσατε	καὶ	ὑμεῖς;	στηρίξατε	τὰς	καρδίας	ὑμῶν,	ὅτι	ἡ
	vumilieni	na	ninyi	imarisheni	mioyo	mioyo	yenu	kwa-sababu	kuja
	G3114	G2532	G4771	G4741	G3588	G2588	G4771	G3754	G3588

παρουσία	τοῦ	Κυρίου	ἤγγικεν.
kuja	kwa	Bwana	kumekaribia
G3952	G3588	G2962	G1448

Pia ninyi muwe wavumilivu; kazeni mioyo yenu, kwa sababu kuja kwake Bwana ni karibu.

9	μὴ	στενάζετε	ἀδελφοί,	κατ’	ἀλλήλων,	ἵνα	μὴ	κριθῆτε.	ἰδοὺ,	ὁ
	msi	lalamikie	ndugu	dhidi-ya	kila-mmoja	ili	msi	hukumiwe	tazama	hakimu
	G3361	G4727	G0080	G2596	G0240	G2443	G3361	G2919	G3708	G3588

κριτὴς	πρὸ	τῶν	θυρῶν	ἕστηκεν.	
hakimu	mbele-ya	mlango	mlango	amesimama	
G2923	G4253	G3588	G2374	G2476	

Ndugu, msinung'unikiane ninyi kwa ninyi, kusudi msije mkahukumiwa. Tazama, hakimu anasimama mlangoni.

10	ὑπόδειγμα	λάβετε,	ἀδελφοί,	τῆς	κακοπαθίας	καὶ	τῆς	μακροθυμίας,	τοὺς
	mfano	chukulieni	ndugu	wa	kuteseka	na	uvumilivu	uvumilivu	wale
	G5262	G2983	G0080	G3588	G2552	G2532	G3588	G3115	G3588

προφήτας,	οἳ	ἐλάλησαν	ἐν	τῷ	ὀνόματι	Κυρίου.	
manabii	ambao	walisema	kwa	jina	jina	la-Bwana	
G4396	G3739	G2980	G1722	G3588	G3686	G2962	

Kwa mfano, ndugu, angalieni mateso na uvumilivu wa manabii walionena katika jina la Bwana.

11	ἰδοὺ,	μακαρίζομεν	τοὺς	ὑπομείναντας.	τὴν	ὑπομονὴν	Ἰὼβ	ἠκούσατε,	
	tazama	tunawaita-heri	wale	waliovumilia	uvumilivu	uvumilivu	wa-Ayubu	mmesikia	
	G3708	G3106	G3588	G5278	G3588	G5281	G2492	G0191	

καὶ	τὸ	τέλος	Κυρίου	εἴδετε,	ὅτι	πολύσπλαγχνός	ἐστιν	ὁ	
na	mwisho	mwisho	wa-Bwana	mmeona	kwamba	mwenye-huruma-nyingi	ni	Bwana	
G2532	G3588	G5056	G2962	G3708	G3754	G4184	G1510	G3588	

Κύριος	καὶ	οἰκτίρμων.	
Bwana	na	mwenye-rehema	
G2962	G2532	G3629	

Tazama, twawaita wale wanaovumilia, “heri.” Mmesikia uvumilivu wa Ayubu, na mnalijua kusudi la Bwana kwa ajili ya Ayubu, ni kwa jinsi gani Bwana amejaa huruma na rehema.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον; ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ Ναὶ, ναί, καὶ τὸ Οὒ, οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

Zaidi ya yote, ndugu zangu, msiape, aidha kwa mbingu ama kwa nchi, au kwa kiapo cha aina nyingine. Bali hebu “ndiyo” yenu na imaanishe “ndiyo” na “hapana” yenu na imaanishe “hapana,” ili kwamba msije kuangukia chini ya hukumu.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν? προσευχέσθω; εὐθυμεῖ τις? ψαλλέτω;

Kuna yeyote miongoni mwenu ana mateso? Lazima aombe. Je, mtu yeyote ni mwenye kuchangamka? Na aimbe sifa.

14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν? προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν, ἀλείψαντες ‹αὐτὸν› ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

Je, kuna yeyote miongoni mwenu aliye mgonjwa? Na awaite wazee wa kanisa, nao wazee wa kanisa waombe juu yake, wakimpaka mafuta katika jina la Bwana,

15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος; κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.

na maombi ya imani yatamponya mgonjwa, na Bwana atamwinua. Na kama atakuwa ametenda dhambi, Mungu atamsamehe.

16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

Kwa hiyo ungameni dhambi zenu ninyi kwa ninyi, na kuombeana kila mmoja na mwenzake, ili muweze kuponywa. Maombi ya mwenye haki huzaa matokeo makubwa.

17	Ἠλίας	ἄνθρωπος	ἦν	ὁμοιοπαθὴς	ἡμῖν;	καὶ	προσευχῇ	προσηύξατο				
	Eliya	mtu	alikuwa	kama–sisi	sisi	na	kwa–sala	alisali				
	G2243	G0444	G1510	G3663	G1473	G2532	G4335	G4336				
	τοῦ	μὴ	βρέξαι,	καὶ	οὐκ	ἔβρεξεν	ἐπὶ	τῆς	γῆς	ἐνιαυτοὺς		
	kwamba–isi	isi	nye	na	haikuinyesha	haikuinyesha	juu–ya	nchi	nchi	miaka		
	G3588	G3361	G1026	G2532	G3756	G1026	G1909	G3588	G1093	G1763		
	τρεῖς	καὶ	μῆνας	ἕξ.								
	mitatu	na	miezi	sita								
	G5140	G2532	G3376	G1803								

Eliya alikuwa mtu mwenye hisia kama zetu, aliomba kwa juhudi kwamba mvua isinyeshe, na haikunyesha katika nchi kwa muda wa miaka mitatu na miezi sita.

18	καὶ	πάλιν	προσηύξατο,	καὶ	ὁ	οὐρανὸς	ὑετὸν	ἔδωκεν,	καὶ	ἡ	γῆ	
	na	tena	alisali	na	mbingu	mbingu	mvua	ilitoa	na	nchi	nchi	
	G2532	G3825	G4336	G2532	G3588	G3772	G5205	G1325	G2532	G3588	G1093	
	ἐβλάστησεν	τὸν	καρπὸν	αὐτῆς.								
	ilitoa	matunda	matunda	yake								
	G0985	G3588	G2590	G0846								

Na Eliya aliomba tena, na mbingu zilimwaga mvua juu ya nchi na nchi ikatoa mavuno.

19	Ἀδελφοί	μου,	ἐάν	τις	ἐν	ὑμῖν	πλανηθῇ	ἀπὸ	τῆς
	Ndugu	zangu	kama	mtu–yeyote	miongoni–mwenu	mwenu	atapotea	kutoka	kweli
	G0080	G1473	G1437	G5100	G1722	G4771	G4105	G0575	G3588
	ἀληθείας,	καὶ	ἐπιστρέψῃ	τις	αὐτόν,				
	kweli	na	mtu	mtu	amrudishe				
	G0225	G2532	G1994	G5100	G0846				

Ndugu zangu, kama yeyote miongoni mwenu anapotoka kutoka kwenye ukweli, lakini mtu mwingine akamrejesha,

20	γινωσκέτω	ὅτι	ὁ	ἐπιστρέψας	ἁμαρτωλὸν	ἐκ	πλάνης	ὁδοῦ
	ajue	kwamba	yule	aliyemrudisha	mwenye–dhambi	kutoka	upotevu	wa–njia
	G1097	G3754	G3588	G1994	G0268	G1537	G4106	G3598
	αὐτοῦ,	σώσει	ψυχὴν	αὐτοῦ	ἐκ	θανάτου,	καὶ	καλύψει	πλῆθος	ἁμαρτιῶν.
	yake	ataokoa	roho	yake	kutoka	mauti	na	atafunika	wingi	wa–dhambi
	G0846	G4982	G5590	G0846	G1537	G2288	G2532	G2572	G4128	G0266

hebu na ajue kuwa yeyote amwongozaye mwenye dhambi kuondoka katika njia yake ya ukosaji ataponya nafsi yake kutoka katika mauti na atafunika wingi wa dhambi.

1 Peter

Chapter 1

1 Πέτρος, Petro G4074 ἀπόστολος mtume G0652 Ἰησοῦ wa–Yesu G2424 Χριστοῦ, Kristo G5547 ἐκλεκτοῖς kwa–wateule G1588 παρεπιδήμοις wageni G3927 Διασπορᾶς wa–Utawanyiko G1290

Πόντου, wa–Ponto G4195 Γαλατίας, Galatia G1053 Καππαδοκίας, Kapadokia G2587 Ἀσίας, Asia G0773 καὶ na G2532 Βιθυνίας, Bithinia G0978

Petro, mtume wa Yesu Kristo, kwa wageni wa utawanyiko, kwa wateule, katika Ponto yote, Galatia, Kapadokia, Asia, na Bithinia,

2 κατὰ kwa–kadri–ya G2596 πρόγνωσιν ujuzi–wa–kabla G4268 Θεοῦ wa–Mungu G2316 Πατρός, Baba G3962 ἐν katika G1722 ἁγιασμῷ utakaso G0038 Πνεύματος, wa–Roho G4151 εἰς kwa G1519

ὑπακοὴν utii G5218 καὶ na G2532 ῥαντισμὸν kunyunyiziwa G4473 αἵματος damu G0129 Ἰησοῦ ya–Yesu G2424 Χριστοῦ: Kristo G5547 χάρις neema G5485 ὑμῖν kwenu G4771 καὶ na G2532 εἰρήνη amani G1515

πληθυνθείη. viongezeke G4129

kutokana na ufahamu wa Mungu, Baba, kwa kutakaswa na Roho Mtakatifu, kwa utiifu wa Yesu Kristo, na kwa kunyunyuziwa damu yake. Neema iwe kwenu, na amani yenu iongezeke.

3 Εὐλογητὸς Abarikiwe G2128 ὁ Mungu G3588 Θεὸς Mungu G2316 καὶ na G2532 Πατὴρ Baba G3962 τοῦ wa G3588 Κυρίου Bwana G2962 ἡμῶν, wetu G1473 Ἰησοῦ Yesu G2424 Χριστοῦ, Kristo G5547

ὁ ambaye G3588 κατὰ kwa–kadri–ya G2596 τὸ wingi G3588 πολὺ wingi G4183 αὐτοῦ wake G0846 ἔλεος, huruma G1656 ἀναγεννήσας alituzaa–upya G0313 ἡμᾶς sisi G1473 εἰς kwa G1519 ἐλπίδα tumaini G1680

ζῶσαν, hai G2198 δι’ kwa–njia–ya G1223 ἀναστάσεως ufufuo G0386 Ἰησοῦ wa–Yesu G2424 Χριστοῦ Kristo G5547 ἐκ kutoka G1537 νεκρῶν, wafu G3498

Mungu Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo na abarikiwe. Katika ukuu wa rehema yake, alitupa kuzaliwa upya kwa ujasiri wa urithi kupitia ufufuo wa Yesu Kristo kutoka katika wafu,

4 εἰς kwa G1519 κληρονομίαν urithi G2817 ἄφθαρτον, usioharibika G0862 καὶ na G2532 ἀμίαντον, usio–na–uchafu G0283 καὶ na G2532 ἀμάραντον, usiofifia G0263 τετηρημένην uliohifadhiwa G5083

ἐν mbinguni G1722 οὐρανοῖς mbinguni G3772 εἰς kwa G1519 ὑμᾶς, ninyi G4771

kwa urithi usioangamia, hautakua na uchafu wala kupungua. Umehihifadhiwa mbinguni kwa ajili yenu.

5	τοὺς	ἐν	δυνάμει	Θεοῦ	φρουρουμένους	διὰ	πίστεως,	εἰς	
	ambao	kwa	nguvu	ya–Mungu	mnahifadhiwa	kwa–njia–ya	imani	kwa	
	G3588	G1722	G1411	G2316	G5432	G1223	G4102	G1519	

σωτηρίαν	ἑτοίμην	ἀποκαλυφθῆναι	ἐν	καιρῷ	ἐσχάτῳ.	
wokovu	ulio–tayari	kufunuliwa	katika	wakati	wa–mwisho	
G4991	G2092	G0601	G1722	G2540	G2078	

Kwa uwezo wa Mungu mnalindwa kupitia imani kwa wokovu ambao upo tayari kufunuliwa katika nyakati za mwisho.

6	ἐν	ᾧ	ἀγαλλιᾶσθε,	ὀλίγον	ἄρτι,	εἰ	δέον	[ἐστὶν]	λυπηθέντες
	katika	ambayo	mnafurahi–sana	kidogo	sasa	kama	lazima	ni	mkihuzunishwa
	G1722	G3739	G0021	G3641	G0737	G1487	G1163	G1510	G3076

ἐν	ποικίλοις	πειρασμοῖς,	
kwa	aina–mbalimbali	majaribu	
G1722	G4164	G3986	

Furahini katika hili, ingawaje sasa ni lazima kwenu kujisikia huzuni katika majaribu ya aina mbalimbali.

7	ἵνα	τὸ	δοκίμιον	ὑμῶν	τῆς	πίστεως,	πολυτιμότερον	χρυσίου
	ili	kujaribiwa	kujaribiwa	kwa–yenu	imani	imani	ya–thamani–zaidi	dhahabu
	G2443	G3588	G1383	G4771	G3588	G4102	G4186	G5553

τοῦ	ἀπολλυμένου,	διὰ	πυρὸς	δὲ	δοκιμαζομένου,	εὑρεθῇ	εἰς	
inayoangamia	inayoangamia	ingawa–kwa	moto	lakini	ikijaribiwa	ipatikane	kwa	
G3588	G0622	G1223	G4442	G1161	G1381	G2147	G1519	

ἔπαινον,	καὶ	δόξαν,	καὶ	τιμὴν,	ἐν	ἀποκαλύψει	Ἰησοῦ	Χριστοῦ;
sifa	na	utukufu	na	heshima	katika	ufunuo	wa–Yesu	Kristo
G1868	G2532	G1391	G2532	G5092	G1722	G0602	G2424	G5547

Hii, ni kwa sababu imani yenu iweze kujaribiwa, imani ambayo ni ya thamani kuliko dhahabu, ambayo inapotea katika moto ambao hujaribu imani yenu. Hii hutokea ili imani yenu ipate kuzaa sifa, utukufu, na heshima katika ufunuo wa Yesu Kristo.

8	ὃν	οὐκ	ἰδόντες,	ἀγαπᾶτε;	εἰς	ὃν	ἄρτι	μὴ
	ambaye	ingawa–hamku	mwona	mnampenda	ambaye	ambaye	sasa	ingawa–hamku
	G3739	G3756	G3708	G0025	G1519	G3739	G0737	G3361

ὁρῶντες,	πιστεύοντες	δὲ,	ἀγαλλιᾶσθε	χαρᾷ	ἀνεκλαλήτῳ	καὶ	δεδοξασμένῃ,	
mwona	mkiamini	lakini	mnafurahi–sana	kwa–furaha	isiyoelezeka	na	iliyojaa–utukufu	
G3708	G4100	G1161	G0021	G5479	G0412	G2532	G1392	

Hamjamuona yeye, lakini mnampenda. Hamumuoni sasa, lakini mnaamini katika yeye na mna furaha isiyoweza kuelezeka kwa furaha ambayo imejawa na utukufu.

9	κομιζόμενοι	τὸ	τέλος	τῆς	πίστεως	‹ὑμῶν›,	σωτηρίαν	ψυχῶν.
	mkipokea	matokeo	matokeo	ya–imani	imani	yenu	wokovu	wa–roho
	G2865	G3588	G5056	G3588	G4102	G4771	G4991	G5590

Sasa mnapokea wenyewe matokeo ya imani yenu, wokovu wa nafsi zenu.

10	περὶ	ἧς	σωτηρίας,	ἐξεζήτησαν	καὶ	ἐξηραύνησαν	προφῆται,	οἱ	
	kuhusu	wokovu	wokovu	walitafuta–kwa–bidii	na	walichunguza	manabii	wale	
	G4012	G3739	G4991	G1567	G2532	G1830	G4396	G3588	

περὶ	τῆς	εἰς	ὑμᾶς	χάριτος	προφητεύσαντες;	
kuhusu	neema	kwa	ninyi	neema	waliotabiri	
G4012	G3588	G1519	G4771	G5485	G4395	

Manabii walitafuta na kuuliza kwa umakini kuhusu wokovu huu, kuhusu neema ambayo ingekuwa yenu.

11 ἐραυνῶντες wakichunguza G2045 εἰς nini G1519 τίνα nani G5101 ἢ au G2228 ποῖον wakati–gani G4169 καιρὸν wakati G2540 ἐδήλου alionyesha G1213 τὸ Roho G3588 ἐν wa–Kristo G1722

αὐτοῖς ndani–yao G0846 Πνεῦμα Roho G4151 Χριστοῦ, wa–Kristo G5547 προμαρτυρόμενον akishuhudia–kabla G4303 τὰ mateso G3588 εἰς kwa G1519 Χριστὸν Kristo G5547 παθήματα, mateso G3804 καὶ na G2532

τὰς baadaye G3588 μετὰ baada–ya–hizi G3326 ταῦτα hizi G3778 δόξας; utukufu G1391

Walitafuta kujua ni aina gani ya wokovu ambao ungekuja. Walitafuta pia kujua ni muda gani Roho wa Kristo aliye ndani yao alikuwa anazungumza nini nao. Hii ilikua inatokea wakati alipokuwa anawaambia mapema kuhusu mateso ya Kristo na utukufu ambao ungemfuata.

12 οἷς ambao G3739 ἀπεκαλύφθη, ilifunuliwa G0601 ὅτι kwamba G3754 οὐχ si G3756 ἑαυτοῖς, wenyewe G1438 ὑμῖν ninyi G4771 δὲ bali G1161 διηκόνουν walihudumu G1247 αὐτά, hayo G0846 ἃ ambayo G3739

νῦν sasa G3568 ἀνηγγέλη yametangazwa G0312 ὑμῖν kwenu G4771 διὰ kwa–njia–ya G1223 τῶν wale G3588 εὐαγγελισαμένων waliowahubiria G2097 ὑμᾶς ninyi G4771 ἐν kwa G1722 Πνεύματι Roho G4151

Ἁγίῳ, Mtakatifu G0040 ἀποσταλέντι aliyetumwa G0649 ἀπ’ kutoka G0575 οὐρανοῦ; mbinguni G3772 εἰς ambayo G1519 ἃ ambayo G3739 ἐπιθυμοῦσιν wanatamani G1937 ἄγγελοι malaika G0032

παρακύψαι. kuangalia G3879

Ilifunuliwa kwa manabii kwamba walikua wanayatumikia mambo haya, na si kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yenu - masimulizi ya mambo haya kupitia wale wanaoleta injili kwenu kwa njia ya Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni, mambo ambayo hata malaika wanatamani kufunuliwa kwake.

13 Διὸ Kwa–hiyo G1352 ἀναζωσάμενοι mkijifunga–viuno G0328 τὰς viuno G3588 ὀσφύας viuno G3751 τῆς vya–akili G3588 διανοίας akili G1271 ὑμῶν, zenu G4771 νήφοντες, mkiwa–na–kiasi G3525

τελείως kikamilifu G5049 ἐλπίσατε tumaini G1679 ἐπὶ katika G1909 τὴν neema G3588 φερομένην inayoletwa G5342 ὑμῖν kwenu G4771 χάριν neema G5485 ἐν katika G1722 ἀποκαλύψει ufunuo G0602

Ἰησοῦ wa–Yesu G2424 Χριστοῦ; Kristo G5547

Kwa hiyo fungeni viuno vya akili zenu. Muwe watulivu katika fikra zenu. Muwe na ujasiri mkamilifu katika neema ambayo italetwa kwenu wakati wa kufunuliwa kwa Yesu Kristo.

14 ὡς kama G5613 τέκνα watoto G5043 ὑπακοῆς, wa–utii G5218 μὴ msi G3361 συσχηματιζόμενοι jilinganishe G4964 ταῖς na–zile G3588 πρότερον za–awali G4386 ἐν katika G1722 τῇ ujinga G3588

ἀγνοίᾳ ujinga G0052 ὑμῶν wenu G4771 ἐπιθυμίαις; tamaa G1939

Kama watoto watiifu, msifungwe wenyewe na tamaa ambazo mlizifuata wakati mlipokua hamna ufahamu.

15	ἀλλὰ	κατὰ	τὸν	καλέσαντα	ὑμᾶς	ἅγιον,	καὶ	αὐτοὶ	ἅγιοι	ἐν
	bali	kama	yule	aliyewaita	ninyi	mtakatifu	na	ninyi	watakatifu	katika
	G0235	G2596	G3588	G2564	G4771	G0040	G2532	G0846	G0040	G1722

πάσῃ	ἀναστροφῇ	γενήθητε;	
mwenendo–wote	mwenendo	kuweni	
G3956	G0391	G1096	

Lakini kama vile aliyewaita alivyo mtakatifu, nanyi, pia, muwe watakatifu katika tabia yenu yote maishani.

16	διότι	γέγραπται,	‹ὅτι›	Ἅγιοι	ἔσεσθε,	ὅτι	ἐγὼ	ἅγιος	[εἰμι].	
	kwa–sababu	imeandikwa	kwamba	Kuweni	watakatifu	kwa–maana	mimi	mtakatifu	ni	
	G1360	G1125	G3754	G0040	G1510	G3754	G1473	G0040	G1510	

Kwa kuwa imeandkwa, “Iweni watakatifu, kwa sababu Mimi ni mtakatifu.”

17	καὶ	εἰ	Πατέρα	ἐπικαλεῖσθε	τὸν	ἀπροσωπολήμπτως	κρίνοντα,	κατὰ		
	na	kama	Baba	mnamwita	yule	bila–upendeleo	anayehukumu	kwa–kadri–ya		
	G2532	G1487	G3962	G1941	G3588	G0678	G2919	G2596		

τὸ	ἑκάστου	ἔργον,	ἐν	φόβῳ	τὸν	τῆς	παροικίας	ὑμῶν	χρόνον
kila–mtu	kila–mtu	kazi	kwa	hofu	wakati	wa	ukaa–ugeni	wenu	wakati
G3588	G1538	G2041	G1722	G5401	G3588	G3588	G3940	G4771	G5550

ἀναστράφητε,
ishini
G0390

Na kama mkiita “Baba” yule ahukumuye kwa haki kulingana na kazi ya kila mtu, tumia muda wa safari yako katika unyenyekevu.

18	εἰδότες	ὅτι	οὐ	φθαρτοῖς --	ἀργυρίῳ	ἢ	χρυσίῳ --	ἐλυτρώθητε
	mkijua	kwamba	si	kwa–vitu–vinavyoharibika	fedha	au	dhahabu	mlikombolewa
	G1492	G3754	G3756	G5349	G0694	G2228	G5553	G3084

ἐκ	τῆς	ματαίας	ὑμῶν	ἀναστροφῆς	πατροπαραδότου;
kutoka	mwenendo	batili	wenu	mwenendo	wa–baba–zenu
G1537	G3588	G3152	G4771	G0391	G3970

Mnafahamu kwamba haikuwa kwa fedha au dhahabu - vitu vinavyoharibika- ambavyo mmekombolewa kutoka kwenye tabia zenu za ujinga ambazo mlijifunza kutoka kwa baba zenu.

19	ἀλλὰ	τιμίῳ	αἵματι,	ὡς	ἀμνοῦ	ἀμώμου,	καὶ	ἀσπίλου,
	bali	kwa–damu	damu	kama	mwana–kondoo	asiye–na–kasoro	na	asiye–na–waa
	G0235	G5093	G0129	G5613	G0286	G0299	G2532	G0784

Χριστοῦ;
ya–Kristo
G5547

Lakini mmekombolewa kwa damu ya heshima ya Kristo, kama ya kondoo asiye na hila wala doa.

20	προεγνωσμένου	μὲν	πρὸ	καταβολῆς	κόσμου,	φανερωθέντος
	aliyejulikana–kabla	kwa–kweli	kabla–ya	kuwekwa–msingi	wa–ulimwengu	lakini–alifunuliwa
	G4267	G3303	G4253	G2602	G2889	G5319

δὲ	ἐπ’	ἐσχάτου	τῶν	χρόνων,	δι’	ὑμᾶς,	
mwishoni	mwishoni	mwa–nyakati	nyakati	nyakati	kwa–ajili	yenu	
G1161	G1909	G2078	G3588	G5550	G1223	G4771	

Kristo alichaguliwa kabla ya misingi ya dunia, lakini sasa siku hizi za mwisho, amefunuliwa kwenu.

21	τοὺς	δι’	αὐτοῦ	πιστοὺς	εἰς	Θεὸν,	τὸν	ἐγείραντα	αὐτὸν	ἐκ
	ambao	kwa–njia	yake	mwamini	katika	Mungu	yule	aliyemfufua	yeye	kutoka
	G3588	G1223	G0846	G4103	G1519	G2316	G3588	G1453	G0846	G1537

νεκρῶν,	καὶ	δόξαν	αὐτῷ	δόντα;	ὥστε	τὴν	πίστιν	ὑμῶν,	καὶ	ἐλπίδα,	εἶναι
wafu	na	utukufu	kwake	alimpa	hivyo	imani	imani	yenu	na	tumaini	viwe
G3498	G2532	G1391	G0846	G1325	G5620	G3588	G4102	G4771	G2532	G1680	G1510

εἰς	Θεόν.
katika	Mungu
G1519	G2316

Mnamwamini Mungu kupitia yeye, ambaye Mungu alimfufua toka kwa wafu na ambaye alimpa utukufu ili kwamba imani yenu na ujasiri uwe katika Mungu.

22	Τὰς	ψυχὰς	ὑμῶν	ἡγνικότες	ἐν	τῇ	ὑπακοῇ	τῆς	ἀληθείας	εἰς
	Mkisha	roho	zenu	kuzitakasa	kwa	utii	utii	wa	kweli	kwa
	G3588	G5590	G4771	G0048	G1722	G3588	G5218	G3588	G0225	G1519

φιλαδελφίαν	ἀνυπόκριτον,	ἐκ	[καθαρᾶς]	καρδίας,	ἀλλήλους	ἀγαπήσατε	
upendo–wa–kindugu	usio–na–unafiki	kutoka	moyo	moyo	kwa–bidii	pendaneni	
G5360	G0505	G1537	G2513	G2588	G0240	G0025	

ἐκτενῶς.	
kwa–bidii	
G1619	

Mmefanya nafsi zenu kuwa safi kwa utii wa ile kweli, kwa dhumuni la pendo la kidugu lililo na unyofu, hivyo pendaneni kwa bidii toka moyoni.

23	ἀναγεγεννημένοι,	οὐκ	ἐκ	σπορᾶς	φθαρτῆς,	ἀλλὰ	ἀφθάρτου,	διὰ
	mkizaliwa–upya	si	kutoka	mbegu	inayoharibika	bali	isiyoharibika	kwa–njia–ya
	G0313	G3756	G1537	G4701	G5349	G0235	G0862	G1223

λόγου	ζῶντος	Θεοῦ,	καὶ	μένοντος.	
neno	hai	la–Mungu	na	linalo–dumu	
G3056	G2198	G2316	G2532	G3306	

Mmekwisha zaliwa mara ya pili, si kwa mbegu iharibikayo, lakini kutoka katika mbegu isiyoharibika, kupitia uzima na neno la Mungu lililosalia.

24	διότι	πᾶσα	σὰρξ	ὡς	χόρτος,	καὶ	πᾶσα	δόξα	αὐτῆς
	kwa–maana	mwili–wote	mwili	kama	majani	na	utukufu–wake–wote	utukufu	wake
	G1360	G3956	G4561	G5613	G5528	G2532	G3956	G1391	G0846

ὡς	ἄνθος	χόρτου.	ἐξηράνθη	ὁ	χόρτος,	καὶ	τὸ	ἄνθος	ἐξέπεσεν,
kama	ua	la–majani	yalikauka	majani	majani	na	ua	ua	lilidondoka
G5613	G0438	G5528	G3583	G3588	G5528	G2532	G3588	G0438	G1601

Kwa maana “ miili yote ni kama majani, na utukufu wake wote ni kama ua la jani. Jani hunyauka, na ua hudondoka,

25	τὸ	δὲ	ῥῆμα	Κυρίου	μένει	εἰς	τὸν	αἰῶνα.	τοῦτο	δέ	ἐστιν	τὸ
	neno	lakini	neno	la–Bwana	linadumu	milele	milele	milele	hili	na	ni	neno
	G3588	G1161	G4487	G2962	G3306	G1519	G3588	G0165	G3778	G1161	G1510	G3588

ῥῆμα	τὸ	εὐαγγελισθὲν	εἰς	ὑμᾶς.
neno	lililo	liliohubiriwa	kwa	ninyi
G4487	G3588	G2097	G1519	G4771

lakini neno la Bwana hubakia milele.” Huu ni ujumbe ambao ulitangazwa kama injili kwenu.

Chapter 2

1	Ἀποθέμενοι	οὖν	πᾶσαν	κακίαν,	καὶ	πάντα	δόλον,	καὶ	
	Mkiondoa	basi	ubaya–wote	ubaya	na	udanganyifu–wote	udanganyifu	na	
	G0659	G3767	G3956	G2549	G2532	G3956	G1388	G2532	

ὑποκρίσεις,	καὶ	φθόνους,	καὶ	πάσας	καταλαλιάς,		
unafiki	na	wivu	na	masingizio–yote	masingizio		
G5272	G2532	G5355	G2532	G3956	G2636		

Kwa hiyo wekeni pembeni uovu wote, udanganyifu, unafiki, wivu na kashifa.

2	ὡς	ἀρτιγέννητα	βρέφη,	τὸ	λογικὸν	ἄδολον	γάλα	
	kama	watoto–wachanga	watoto	maziwa	ya–kiroho	yasiyo–na–udanganyifu	maziwa	
	G5613	G0738	G1025	G3588	G3050	G0097	G1051	

ἐπιποθήσατε,	ἵνα	ἐν	αὐτῷ	αὐξηθῆτε,	εἰς	σωτηρίαν,	
yatamani	ili	kwa–hayo	hayo	mkue	kwa	wokovu	
G1971	G2443	G1722	G0846	G0837	G1519	G4991	

Kama watoto wachanga, mtamani maziwa safi ya kiroho, ili kwamba mweze kukua ndani ya wokovu,

3	εἰ	ἐγεύσασθε	ὅτι	χρηστὸς	ὁ	Κύριος,
	kama	mmeonja	kwamba	mwema	Bwana	Bwana
	G1487	G1089	G3754	G5543	G3588	G2962

kama mmeonja kwamba Bwana ni mwema.

4	πρὸς	ὃν	προσερχόμενοι,	λίθον	ζῶντα,	ὑπὸ	ἀνθρώπων	μὲν
	kwa	ambaye	mkija	jiwe	hai	lililokataliwa–na	wanadamu	kwa–kweli
	G4314	G3739	G4334	G3037	G2198	G5259	G0444	G3303

ἀποδεδοκιμασμένον,	παρὰ	δὲ	Θεῷ,	ἐκλεκτὸν	ἔντιμον,	
lililokataliwa	lakini–kwa	Mungu	Mungu	teule	la–thamani	
G0593	G3844	G1161	G2316	G1588	G1784	

Njoni kwake aliye jiwe hai linaloishi ambalo limekataliwa na watu, lakini hilo limechaguliwa na Mungu na ni la thamani kwake.

5	καὶ	αὐτοὶ,	ὡς	λίθοι	ζῶντες,	οἰκοδομεῖσθε,	οἶκος	πνευματικὸς,	εἰς
	na	ninyi	kama	mawe	hai	mnajengwa	nyumba	ya–kiroho	kuwa
	G2532	G0846	G5613	G3037	G2198	G3618	G3624	G4152	G1519

ἱεράτευμα	ἅγιον,	ἀνενέγκαι	πνευματικὰς	θυσίας	εὐπροσδέκτους	[τῷ]	Θεῷ	
ukuhani	mtakatifu	kutoa	za–kiroho	dhabihu	zinazokubaliwa	kwa	Mungu	
G2406	G0040	G0399	G4152	G2378	G2144	G3588	G2316	

διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.	
kwa–njia–ya	Yesu	Kristo	
G1223	G2424	G5547	

Ninyi pia ni kama mawe yaliyo hai yanayojengwa juu kuwa nyumba ya kiroho, ili kuwa ukuhani mtakatifu ambao hutoa dhabihu za kiroho zinazokubaliwa kwa Mungu kupitia Yesu Kristo.

6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ: Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν λίθον,
kwa–sababu imeandikwa katika Maandiko Tazama ninaweka katika Sayuni jiwe
G1360 G4023 G1722 G1124 G3708 G5087 G1722 G4622 G3037

ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον, ἔντιμον; καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ
teule jiwe–kuu–la–pembeni la–thamani na yule anayemwamini juu yake kamwe
G1588 G0204 G1784 G2532 G3588 G4100 G1909 G0846 G3756

μὴ καταισχυνθῇ.
kamwe hataaibishwa
G3361 G2617

Andiko husema hivi, “Tazama, nimeweka katika Sayuni jiwe la pembeni, kuu na lililochaguliwa na la thamani. Yeyote aaminiye katika yeye hataona aibu”.

7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ, τοῖς πιστεύουσιν; ἀπιστοῦσιν δὲ, λίθος
kwenu basi heshima heshima mnaoamini mnaoamini wasioamini lakini jiwe
G4771 G3767 G3588 G5092 G3588 G4100 G0569 G1161 G3037

ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;
lile walilolikataa wale wajenzi hili limekuwa kuwa kichwa cha–pembe
G3739 G0593 G3588 G3618 G3778 G1096 G1519 G2776 G1137

Hivyo heshima ni yenu kwenu ninyi mnaoamini. Lakini, “jiwe lililokataliwa na wajenzi, hili limekuwa jiwe kuu la pembeni”-

8 καὶ, λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου; οἳ προσκόπτουσιν
na jiwe la–kujikwaa na mwamba wa–kukwazika ambao wanajikwaa
G2532 G3037 G4348 G2532 G4073 G4625 G3739 G4350

τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.
neno neno wakiasi kwa ambalo na waliwekwa
G3588 G3056 G0544 G1519 G3739 G2532 G5087

na, “jiwe la kujikwaa na mwamba wa kujikwaa.”Wao hujikwaa, wanaolikataa neno, kwa lile ambalo pia walikuwa wameteuliwa kwalo.

9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς
ninyi lakini kizazi teule ukuhani wa–kifalme taifa takatifu watu wa–milki
G4771 G1161 G1085 G1588 G0934 G2406 G1484 G0040 G2992 G1519

περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε, τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς
wa–milki ili ukuu ukuu mwutangaze wa–yule kutoka giza ninyi
G4047 G3704 G3588 G0703 G1804 G3588 G1537 G4655 G4771

καλέσαντος, εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς;
aliyewaita kwa nuru ya–ajabu yake nuru
G2564 G1519 G3588 G2298 G0846 G5457

Lakini ninyi ni ukoo uliochaguliwa, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa miliki ya Mungu, ili kwamba mweze kutangaza matendo ya ajabu ya yule aliyewaita kutoka gizani kuja kwenye nuru yake ya ajabu.

10 οἳ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ; οἱ οὐκ
ambao wakati–fulani si watu sasa lakini watu wa–Mungu ambao hamku
G3739 G4218 G3756 G2992 G3568 G1161 G2992 G2316 G3588 G3756

ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
pata–huruma sasa lakini mmepata–huruma
G1653 G3568 G1161 G1653

Ninyi kwanza hamkuwa watu, lakini sasa ninyi ni watu wa Mungu. Ninyi hamkupokea rehema, lakini sasa mmepokea rehema.

11	Ἀγαπητοί,	παρακαλῶ	ὡς	παροίκους	καὶ	παρεπιδήμους,	ἀπέχεσθαι	τῶν	
	Wapendwa	nawasihi	kama	wageni	na	wasafiri	kujiepusha	na	
	G0027	G3870	G5613	G3941	G2532	G3927	G0568	G3588	
	σαρκικῶν	ἐπιθυμιῶν,	αἵτινες	στρατεύονται	κατὰ	τῆς	ψυχῆς;		
	za–mwili	tamaa	ambazo	zinapigana	dhidi–ya	roho	roho		
	G4559	G1939	G3748	G4754	G2596	G3588	G5590		

Wapendwa, nimewaita kama wageni na wazurujaji kujinyima kutoka kwenye tamaa mbaya za dhambi, ambazo zinapigana vita na roho zenu.

12	τὴν	ἀναστροφὴν	ὑμῶν	ἐν	τοῖς	ἔθνεσιν	ἔχοντες,	καλήν	ἵνα
	mwenendo	mwenendo	wenu	miongoni–mwa	mataifa	mataifa	mkiwa–na	mzuri	ili
	G3588	G0391	G4771	G1722	G3588	G1484	G2192	G2570	G2443
	ἐν	ᾧ	καταλαλοῦσιν	ὑμῶν	ὡς	κακοποιῶν,	ἐκ	τῶν	
	katika	wanawasema–vibaya	wanawasema–vibaya	ninyi	kama	wahalifu	kutoka	matendo	
	G1722	G3739	G2635	G4771	G5613	G2555	G1537	G3588	
	καλῶν	ἔργων	ἐποπτεύοντες,	δοξάσωσιν	τὸν	Θεὸν	ἐν	ἡμέρᾳ	ἐπισκοπῆς.
	mema	matendo	wakiona	wamtukuze	Mungu	Mungu	katika	siku	ya–kujiliwa
	G2570	G2041	G2029	G1392	G3588	G2316	G1722	G2250	G1984

Mnapaswa kuwa na tabia njema kati ya mataifa, ili kwamba, kama watawasema kama kwamba mmefanya mambo maovu, wataziangalia kazi zenu njema na kumsifu Mungu katika siku ya kuja kwake.

13	Ὑποτάγητε	πάσῃ	ἀνθρωπίνῃ	κτίσει	διὰ	τὸν	Κύριον;	εἴτε	
	Jitiisheni	kwa–kila	ya–kibinadamu	taasisi	kwa–ajili–ya	Bwana	Bwana	iwe	
	G5293	G3956	G0442	G2937	G1223	G3588	G2962	G1535	
	βασιλεῖ,	ὡς	ὑπερέχοντι;						
	kwa–mfalme	kama	mkuu						
	G0935	G5613	G5242						

Tii kila mamlaka ya mwanadamu kwa ajili ya Bwana, ikiwa mfalme kama mkuu,

14	εἴτε	ἡγεμόσιν,	ὡς	δι’	αὐτοῦ	πεμπομένοις,	εἰς	ἐκδίκησιν	
	iwe	kwa–watawala	kama	waliotumwa–naye	naye	waliotumwa	kuadhibu	kuadhibu	
	G1535	G2232	G5613	G1223	G0846	G3992	G1519	G1557	
	κακοποιῶν,	ἔπαινον	δὲ	ἀγαθοποιῶν;					
	wahalifu	sifa	lakini	watenda–mema					
	G2555	G1868	G1161	G0017					

ikiwa watawala waliotumwa kuwaadhibu watenda mabaya na kuwasifu wale wanaotenda mema.

15	ὅτι	οὕτως	ἐστὶν	τὸ	θέλημα	τοῦ	Θεοῦ:	ἀγαθοποιοῦντας,	φιμοῦν
	kwa–maana	hivyo	ni	mapenzi	mapenzi	ya	Mungu	mkitenda–mema	kuzuia
	G3754	G3779	G1510	G3588	G2307	G3588	G2316	G0015	G5392
	τὴν	τῶν	ἀφρόνων	ἀνθρώπων	ἀγνωσίαν.				
	ujinga	wa	wapumbavu	watu	ujinga				
	G3588	G3588	G0878	G0444	G0056				

Kwa kuwa ni mapenzi ya Mungu, kwamba kwa kufanya mema mwanyamazisha mazungumzo ya kipuuzi ya watu wapumbavu.

16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας, τὴν
kama watu–huru na si kama kifuniko mkitumia ubaya ubaya uhuru
G5613 G1658 G2532 G3361 G5613 G1942 G2192 G3588 G2549 G3588

ἐλευθερίαν, ἀλλ’ ὡς Θεοῦ δοῦλοι.
uhuru bali kama wa–Mungu watumwa
G1657 G0235 G5613 G2316 G1401

Kama watu huru, msiutumie uhuru wenu kama kifuniko kwa maovu, bali muwe kama watumishi wa Mungu.

17 πάντας τιμήσατε. τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. τὸν Θεὸν φοβεῖσθε. τὸν
wote waheshimuni udugu udugu upendeni Mungu Mungu mcheni mfalme
G3956 G5091 G3588 G0081 G0025 G3588 G2316 G5399 G3588

βασιλέα τιμᾶτε.
mfalme mheshimuni
G0935 G5091

Waheshimuni watu wote. Wapendeni ndugu. Mwogopeni Mungu. Mweshimuni mfalme.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς
Watumishi watumishi jitiisheni kwa heshima–yote heshima kwa–mabwana
G3588 G3610 G5293 G1722 G3956 G5401 G3588

δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς
mabwana si tu kwa–wale wema na wapole, bali pia kwa–wale
G1203 G3756 G3440 G3588 G0018 G2532 G1933 G0235 G2532 G3588

σκολιοῖς.
wakali
G4646

Watumwa, watiini bwana zenu kwa heshima yote, siyo tu bwana walio wazuri na wapole, lakini pia walio waovu.

19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν, Θεοῦ, ὑποφέρει
hii kwa–maana neema kama kwa–sababu–ya dhamiri ya–Mungu anavumilia
G3778 G1063 G5485 G1487 G1223 G4893 G2316 G5297

τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.
mtu huzuni akiteseka bila–haki
G5100 G3077 G3958 G0095

Kwa kuwa ni sifa kama yeyote atavumilia maumivu wakati anapoteseka pasipo haki kwa sababu ya dhamiri yake kwa Mungu.

20 ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε?
sifa–gani kwa–maana sifa kama mkitenda–dhambi na mkipigwa mnavumilia
G4169 G1063 G2811 G1487 G0264 G2532 G2852 G5278

ἀλλ’ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ.
lakini kama mkitenda–mema na mkiteseka mnavumilia hii neema kwa Mungu
G0235 G1487 G0015 G2532 G3958 G5278 G3778 G5485 G3844 G2316

Ni faida gani iliyopo kama mwadumu kutenda dhambi kisha mwendelee kuadhibiwa? Lakini kama mmefanya mema na ndipo mteseke kwa kuhukumiwa, hii ni sifa njema kwa Mungu.

21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ
kwa hili kwa–maana mliitwa kwa–sababu na Kristo aliteseka kwa–ajili
G1519 G3778 G1063 G2564 G3754 G2532 G5547 G3958 G5228

ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ;
yenu ninyi akiwaachia mfano ili mfuate hatua hatua zake
G4771 G4771 G5277 G5261 G2443 G1872 G3588 G2487 G0846

Kwa hili mliitwa, kwa sababu Kristo pia aliteswa kwa ajili yenu, amewaachia mfano kwa ajili yenu kufuata nyayo zake.

22	ὃς	ἁμαρτίαν	οὐκ	ἐποίησεν,	οὐδὲ	εὑρέθη	δόλος	ἐν
	ambaye	dhambi	hakufanya	hakufanya	wala	haukupatikana	udanganyifu	katika
	G3739	G0266	G3756	G4160	G3761	G2147	G1388	G1722

τῷ	στόματι	αὐτοῦ;
mdomo	mdomo	wake
G3588	G4750	G0846

Yeye hakufanya dhambi, wala haukuonekana udanganyifu wowote kinywani mwake.

23	ὃς,	λοιδορούμενος,	οὐκ	ἀντελοιδόρει;	πάσχων
	ambaye	alipotukaniwa	hakujibu–kwa–matukano	hakujibu–kwa–matukano	alipoteseka
	G3739	G3058	G3756	G0486	G3958

οὐκ	ἠπείλει;	παρεδίδου	δὲ	τῷ	κρίνοντι	δικαίως;
hakutishia	hakutishia	alijikabidhi	lakini	kwa–yule	anayehukumu	kwa–haki
G3756	G0546	G3860	G1161	G3588	G2919	G1346

Wakati yeye alipotukanwa, hakurudisha matukano, alipoteseka, hakutisha bali alijitoa mwenyewe kwake Yeye ahukumuye kwa haki.

24	ὃς	τὰς	ἁμαρτίας	ἡμῶν	αὐτὸς	ἀνήνεγκεν	ἐν	τῷ	σώματι
	ambaye	dhambi	dhambi	zetu	yeye–mwenyewe	alizibeba	katika	mwili	mwili
	G3739	G3588	G0266	G1473	G0846	G0399	G1722	G3588	G4983

αὐτοῦ	ἐπὶ	τὸ	ξύλον,	ἵνα,	ταῖς	ἁμαρτίαις	ἀπογενόμενοι,	τῇ	δικαιοσύνῃ
wake	juu–ya	mti	mti	ili	dhambi	dhambi	tukifa	haki	haki
G0846	G1909	G3588	G3586	G2443	G3588	G0266	G0581	G3588	G1343

ζήσωμεν;	οὗ	τῷ	μώλωπι	ἰάθητε.
tuishi	ambaye	kwa	majeraha	mliponywa
G2198	G3739	G3588	G3468	G2390

Yeye mwenyewe alizibeba dhambi zetu katika mwili wake kwenye mti, ili kwamba tusiwe na sehemu tena katika dhambi, na kwamba tuishi kwa ajili ya haki. Kwa kupigwa kwake ninyi mmepona.

25	ἦτε	γὰρ	ὡς	πρόβατα	πλανώμενοι,	ἀλλὰ	ἐπεστράφητε	νῦν	ἐπὶ
	mlikuwa	kwa–maana	kama	kondoo	waliopotea	lakini	mmerudi	sasa	kwa
	G1510	G1063	G5613	G4263	G4105	G0235	G1994	G3568	G1909

τὸν	Ποιμένα	καὶ	Ἐπίσκοπον	τῶν	ψυχῶν	ὑμῶν.	
Mchungaji	Mchungaji	na	Mlinzi	wa	roho	zenu	
G3588	G4166	G2532	G1985	G3588	G5590	G4771	

Wote mliokuwa mkitangatanga kama kondoo aliyepotea, lakini sasa mmerudi kwa mchungaji na mlinzi wa roho zenu.

Chapter 3

1 Ὁμοίως [αἱ] γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα,
Vivyo-hivyo wake wake jitiisheni kwa-waume wenu-wenyewe waume ili
G3668 G3588 G1135 G5293 G3588 G2398 G0435 G2443

καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν
hata kama baadhi hawaamini neno neno kwa-njia-ya mwenendo wa wake
G2532 G1487 G5100 G0544 G3588 G3056 G1223 G3588 G3588 G1135

ἀναστροφῆς, ἄνευ λόγου, κερδηθήσονται;
mwenendo bila neno watashindwa
G0391 G0427 G3056 G2770

Kwa njia hii, ninyi ambao ni wake mnapaswa kujitoa kwa waume zenu wenyewe, ili, hata kama baadhi yao hawajalitii neno, kupitia tabia za wake zao wanaweza kuvutwa pasipo neno,

2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν;
wakiona mwenendo kwa hofu safi mwenendo wenu
G2029 G3588 G1722 G5401 G0053 G0391 G4771

kwa sababu wao wenyewe watakuwa wameiona tabia yenu njema pamoja na heshima.

3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων,
ambao usiwe si wa-nje wa-nje kusuka nywele, na kuvaa dhahabu,
G3739 G1510 G3756 G3588 G1855 G1708 G2359 G2532 G4025 G5553

ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος;
au kuvaa mavazi urembo
G2228 G1745 G2440 G2889

Hii ifanyike siyo kwa mapambo ya nje—kusuka nywele, vito vya dhahabu, au mavazi ya mtindo.

4 ἀλλ’ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ
bali wa-ndani uliofichwa wa moyo mtu katika usioharibika usioharibika
G0235 G3588 G2927 G3588 G2588 G0444 G1722 G3588 G0862

τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
wa mpole na mtulivu roho ambayo ni mbele-ya Mungu Mungu
G3588 G4239 G2532 G2272 G4151 G3739 G1510 G1799 G3588 G2316

πολυτελές.
ya-thamani-kubwa
G4185

Lakini badala yake ifanyike kwa utu wa ndani wa moyo, na kuzidi katika uzuri wa unyenyekevu na utulivu wa moyo, ambao ni wa thamani mbele za Mungu.

5 οὕτως γάρ, ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι
hivyo kwa-maana wakati-fulani na wale watakatifu wanawake wale waliomtumaini
G3779 G1063 G4218 G2532 G3588 G0040 G1135 G3588 G1679

εἰς Θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν;
Mungu Mungu walijipamba wenyewe wakijitiisha kwa-waume wao-wenyewe waume
G1519 G2316 G2885 G1438 G5293 G3588 G2398 G0435

Kwa kuwa wanawake watakatifu walijipamba wenyewe kwa njia hii. Walikuwa na imani katika Mungu na waliwatii waume zao wenyewe.

6 ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα; ἧς
kama Sara alimtii Ibrahimu Ibrahimu bwana yeye akimwita ambaye
G5613 G4564 G5219 G3588 G0011 G2962 G0846 G2564 G3739

ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
mmekuwa watoto mkitenda–mema na msi ogope hofu–yoyote hofu
G1096 G5043 G0015 G2532 G3361 G5399 G3367 G4423

Kwa njia hii Sara alimtii Ibrahamu na kumwita yeye “bwana” wake. Ninyi sasa ni watoto wake kama mtafanya yaliyo mazuri na kama hamwogopi mabaya.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ
Waume waume vivyo–hivyo ishini–pamoja kwa–kadri–ya maarifa kama dhaifu–zaidi
G3588 G0435 G3668 G4924 G2596 G1108 G5613 G0772

σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμήν, ὡς καὶ συνκληρονόμοις
chombo cha–kike cha–kike mkiwapa heshima kama na warithi–wenza
G4632 G3588 G1134 G0632 G5092 G5613 G2532 G4789

χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
neema ya–uzima ili sala zisi zuiliwe sala zenu
G5485 G2222 G1519 G3588 G3361 G1465 G3588 G4335 G4771

Kwa njia hiyo hiyo, ninyi wanaume mnapaswa kuishi na wake zenu mkijua kuwa wao ni wenzi wa kike dhaifu, mkiwatambua wao kama wapokeaji wenzenu wa zawadi ya uzima. Fanyeni hivi ili kwamba maombi yenu yasizuiliwe.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
Hatimaye hatimaye hatimaye wote mwe–nia–moja wenye–huruma
G3588 G1161 G5056 G3956 G3675 G4835

φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες;
wapendanao–kama–ndugu wenye–upole wanyenyekevu
G5361 G2155 G5012

Hatimaye, ninyi nyote, muwe na nia moja, wenye huruma, upendo kama ndugu, wanyenyekevu, na wapole.

9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας;
msi lipizie ubaya kwa ubaya au tukano kwa tukano
G3361 G0591 G2556 G0473 G2556 G2228 G3059 G0473 G3059

τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες; ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν
kinyume–chake bali mkibariki kwa–sababu kwa hili mliitwa ili baraka
G5121 G1161 G2127 G3754 G1519 G3778 G2564 G2443 G2129

κληρονομήσητε.
murithe
G2816

Msilipe ovu kwa ovu, au tusi kwa tusi. Kinyume chake, mwendelee kubariki, kwa sababu hii mliitwa, ili kwamba muweze kurithi baraka.

10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς,
kwa–maana kwa–maana yule–anayetaka uzima kupenda na kuona siku njema
G3588 G1063 G2309 G2222 G0025 G2532 G3708 G2250 G0018

παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι
azuie ulimi ulimi kutoka ubaya na midomo kutosema kutosema kutosema
G3973 G3588 G1100 G0575 G2556 G2532 G5491 G3588 G3361 G2980

δόλον.
udanganyifu
G1388

“Yeye atakaye kupenda maisha na kuona siku njema lazima auzuie ulimi wake kwa mabaya na midomo yake kusema hila.

11	ἐκκλινάτω	δὲ	ἀπὸ	κακοῦ,	καὶ	ποιησάτω	ἀγαθόν.	ζητησάτω	εἰρήνην	καὶ	
	ageuke	na	kutoka	ubaya	na	atende	wema	atafute	amani	na	
	G1578	G1161	G0575	G2556	G2532	G4160	G0018	G2212	G1515	G2532	

διωξάτω	αὐτήν.	
aifuate	hiyo	
G1377	G0846	

Na ageuke na kuacha mabaya na kufanya yaliyo mazuri. Atafute amani na kuifuata.

12	ὅτι	ὀφθαλμοὶ	Κυρίου	ἐπὶ	δικαίους,	καὶ	ὦτα	αὐτοῦ	εἰς	
	kwa–maana	macho	ya–Bwana	yako–juu–ya	wenye–haki	na	masikio	yake	kwa	
	G3754	G3788	G2962	G1909	G1342	G2532	G3775	G0846	G1519	

δέησιν	αὐτῶν.	πρόσωπον	δὲ	Κυρίου	ἐπὶ	ποιοῦντας	κακά.	
maombi	yao	uso	lakini	wa–Bwana	dhidi–ya	watendao	uovu	
G1162	G0846	G4383	G1161	G2962	G1909	G4160	G2556	

Macho ya Bwana humwona mwenye haki na masikio yake husikia maombi yake. Lakini uso wa Bwana uko kinyume cha wale watendao uovu.”

13	Καὶ	τίς	ὁ	κακώσων	ὑμᾶς,	ἐὰν	τοῦ	ἀγαθοῦ,
	Na	nani	atakayewadhuru	atakayewadhuru	ninyi	mkiwa	wenye–bidii	wenye–bidii
	G2532	G5101	G3588	G2559	G4771	G1437	G3588	G0018

ζηλωταὶ	γένησθε?
wa–wema	mkiwa
G2207	G1096

Ni nani atakayewadhuru ninyi, ikiwa mwatamani lililo zuri?

14	ἀλλ’	εἰ	καὶ	πάσχοιτε	διὰ	δικαιοσύνην,	μακάριοι;	τὸν	δὲ	φόβον
	lakini	hata	kama	mkiteseka	kwa–ajili–ya	haki	heri	hofu	lakini	hofu
	G0235	G1487	G2532	G3958	G1223	G1343	G3107	G3588	G1161	G5401

αὐτῶν	μὴ	φοβηθῆτε,	μηδὲ	ταραχθῆτε;
yao	msi	ogope	wala	msi–sumbuliwe
G0846	G3361	G5399	G3366	G5015

Lakini kama mkiteseka kwa haki, mmebarikiwa. Msiogope yale ambayo wao wanayaogopa. Msiwe na wasiwasi.

15	Κύριον	δὲ	τὸν	Χριστὸν	ἁγιάσατε	ἐν	ταῖς	καρδίαις	ὑμῶν;	ἕτοιμοι
	Bwana	lakini	Kristo	Kristo	mtakaseni	katika	mioyo	mioyo	yenu	daima–tayari
	G2962	G1161	G3588	G5547	G0037	G1722	G3588	G2588	G4771	G2092

ἀεὶ	πρὸς	ἀπολογίαν	παντὶ	τῷ	αἰτοῦντι	ὑμᾶς	λόγον,	περὶ	τῆς	
daima	kutoa	jibu	kwa–kila–mtu	anaye	anaye	ninyi	sababu	kuhusu	tumaini	
G0104	G4314	G0627	G3956	G3588	G0154	G4771	G3056	G4012	G3588	

ἐν	ὑμῖν	ἐλπίδος;	ἀλλὰ	μετὰ	πραΰτητος	καὶ	φόβου,	
katika	ninyi	tumaini	lakini	kwa	upole	na	heshima	
G1722	G4771	G1680	G0235	G3326	G4240	G2532	G5401	

Badala yake, mmuweke Kristo Bwana katika mioyo yenu kama mtakatifu. Kila mara muwe tayari kumjibu kila mtu anayewauliza ninyi kwa nini mna tumaini katika Mungu. Fanyeni hivi kwa upole na heshima.

16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε,
dhamiri mkiwa–na njema ili katika wanawasema–vibaya wanawasema–vibaya
G4893 G2192 G0018 G2443 G1722 G3739 G2635

καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ
waaibishwe wale wanaodhulumu wenu mwenendo wema katika Kristo
G2617 G3588 G1908 G4771 G3588 G0018 G1722 G5547

ἀναστροφήν.
mwenendo
G0391

Muwe na dhamiri njema ili kwamba watu wanaotukana maisha yenu mema katika Kristo waweze kuaibika kwa sababu wanaongea kinyume dhidi yenu kama kwamba mlikuwa watenda maovu.

17 κρεῖττον γὰρ, ἀγαθοποιοῦντας εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
ni–bora kwa–maana mkitenda–mema kama akitaka mapenzi mapenzi ya Mungu
G2909 G1063 G0015 G1487 G2309 G3588 G2307 G3588 G2316

πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας;
kuteseka kuliko mkitenda–ubaya
G3958 G2228 G2554

Ni vizuri zaidi, ikiwa Mungu anatamani, kwamba mwateseka kwa kufanya mema kuliko kwa kufanya mabaya.

18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος
kwa–sababu na Kristo mara–moja kwa–ajili–ya dhambi aliteseka mwenye–haki
G3754 G2532 G5547 G0530 G4012 G0266 G3958 G1342

ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ; θανατωθεὶς μὲν
kwa–ajili–ya wasio–haki ili ninyi awalete kwa Mungu akiuawa kwa–kweli
G5228 G0094 G2443 G4771 G4317 G3588 G2316 G2289 G3303

σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι;
kimwili akifanywa–hai lakini kiroho
G4561 G2227 G1161 G4151

Kristo pia aliteseka mara moja kwa ajili ya dhambi. Yeye ambaye ni mwenye haki aliteseka kwa ajili yetu, ambao hatukuwa wenye haki, ili kwamba atulete sisi kwa Mungu. Alikufa katika mwili, lakini alifanywa mzima katika roho.

19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν, πορευθεὶς, ἐκήρυξεν;
katika ambayo na kwa–wale katika gerezani roho alienda akahubiri
G1722 G3739 G2532 G3588 G1722 G5438 G4151 G4198 G2784

Katika roho, alikwenda na kuzihubiri roho ambazo sasa ziko kifungoni.

20 ἀπειθήσασίν ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ
walioasi wakati–fulani wakati ilisubiri uvumilivu wa–Mungu wa–Mungu
G0544 G4218 G3753 G0553 G3588 G3588 G2316

μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε; κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν
uvumilivu katika siku za–Nuhu wakati–wa–kujengwa safina katika ambayo
G3115 G1722 G2250 G3575 G2680 G2787 G1519 G3739

ὀλίγοι, τοῦτ’ ἔστιν, ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι’ ὕδατος;
wachache yaani ni nane roho waliokolewa kwa–njia–ya maji
G3641 G3778 G1510 G3638 G5590 G1295 G1223 G5204

Hazikuwa tiifu wakati uvumilivu wa Mungu ulipokuwa unasubiri wakati wa Nuhu, siku za ujenzi wa safina, na Mungu aliokoa watu wachache—nafsi nane—kutoka katika maji.

21	ὃ	καὶ	ὑμᾶς	ἀντίτυπον	νῦν	σῴζει	βάπτισμα,	οὐ	σαρκὸς	ἀπόθεσις
	ambayo	na	ninyi	mfano	sasa	inawaokoa	ubatizo	si	mwili	kuondolewa
	G3739	G2532	G4771	G0499	G3568	G4982	G0908	G3756	G4561	G0595

ῥύπου,	ἀλλὰ	συνειδήσεως	ἀγαθῆς,	ἐπερώτημα	εἰς	Θεόν,	δι’	ἀναστάσεως
uchafu	bali	dhamiri	njema	ahadi	kwa	Mungu	kwa-njia-ya	ufufuo
G4509	G0235	G4893	G0018	G1906	G1519	G2316	G1223	G0386

Ἰησοῦ	Χριστοῦ;
wa-Yesu	Kristo
G2424	G5547

Hii ni alama ya ubatizo unaowaokoa ninyi sasa, siyo kama kuosha uchafu kutoka mwilini, lakini kama ombi la dhamiri njema kwa Mungu, kupitia ufufuo wa Yesu Kristo.

22	ὅς	ἐστιν	ἐν	δεξιᾷ	[τοῦ]	Θεοῦ,	πορευθεὶς	εἰς
	ambaye	yuko	mkono-wa-kuume	mkono-wa-kuume	wa	Mungu	akienda	mbinguni
	G3739	G1510	G1722	G1188	G3588	G2316	G4198	G1519

οὐρανόν,	ὑποταγέντων	αὐτῷ	ἀγγέλων,	καὶ	ἐξουσιῶν,	καὶ	δυνάμεων.
mbinguni	wakimtiishwa	yeye	malaika	na	mamlaka	na	nguvu
G3772	G5293	G0846	G0032	G2532	G1849	G2532	G1411

Yeye yuko mkono wa kuume wa Mungu. Alikwenda mbinguni. Malaika, mamlaka, na nguvu lazima vimtii yeye.

Chapter 4

1	Χριστοῦ	οὖν	παθόντος	σαρκὶ,	καὶ	ὑμεῖς	τὴν	αὐτὴν	ἔννοιαν	ὁπλίσασθε;
	Kristo	basi	akiisha-teseka	kimwili	na	ninyi	nia	iyo-hiyo	nia	jivikeni
	G5547	G3767	G3958	G4561	G2532	G4771	G3588	G0846	G1771	G3695

ὅτι	ὁ	παθὼν	σαρκὶ	πέπαυται	ἁμαρτίας;
kwa-sababu	yule	aliyeteseka	kimwili	ameacha	dhambi
G3754	G3588	G3958	G4561	G3973	G0266

Kwa hiyo, kwa kuwa Kristo aliteseka katika mwili, jivikeni silaha za nia ile ile. Yeye aliyeteseka katika mwili ameondokana na dhambi.

2	εἰς	τὸ	μηκέτι	ἀνθρώπων	ἐπιθυμίαις,	ἀλλὰ	θελήματι	Θεοῦ,
	ili	wakati	si-tena	tamaa-za-binadamu	tamaa	bali	mapenzi	ya-Mungu
	G1519	G3588	G3371	G0444	G1939	G0235	G2307	G2316

τὸν	ἐπίλοιπον	ἐν	σαρκὶ	βιῶσαι	χρόνον.
uliosalia	uliosalia	katika	mwili	kuishi	wakati
G3588	G1954	G1722	G4561	G0980	G5550

Mtu huyu haendelei tena kuishi katika tamaa za mwili, bali kwa mapenzi ya Mungu, kwa maisha yake yaliyosalia.

3	ἀρκετὸς	γὰρ	ὁ	παρεληλυθὼς	χρόνος	τὸ,	βούλημα	τῶν	ἐθνῶν
	unatosha	kwa–maana	wakati	uliopita	wakati	mataifa	mapenzi	ya	mataifa
	G0713	G1063	G3588	G3928	G5550	G3588	G1013	G3588	G1484

κατειργάσθαι,	πεπορευμένους	ἐν	ἀσελγείαις,	ἐπιθυμίαις,	οἰνοφλυγίαις,	κώμοις,	
kutimiza	mkitembea	katika	ufisadi	tamaa	ulevi	karamu	
G2716	G4198	G1722	G0766	G1939	G3632	G2970	

πότοις,	καὶ	ἀθεμίτοις	εἰδωλολατρίαις.
ulevi	na	haramu	ibada–za–sanamu
G4224	G2532	G0111	G1495

Kwa kuwa muda uliopita umetosha kutenda mambo ambayo wamataifa wanataka kufanya- ufisadi, nia mbaya, ulevi, ulafi, sherehe za kipagani na ibada za sanamu zenye machukizo.

4	ἐν	ᾧ	ξενίζονται,	μὴ	συντρεχόντων	ὑμῶν,	εἰς	τὴν	αὐτὴν
	katika	ambayo	wanashangaa	hamkimbie	hamkimbie	ninyi	katika	ile	iyo–hiyo
	G1722	G3739	G3579	G3361	G4936	G4771	G1519	G3588	G0846

τῆς	ἀσωτίας	ἀνάχυσιν,	βλασφημοῦντες,
ya	ufujaji	mafuriko	wakiwatukana
G3588	G0810	G0401	G0987

Wanafikiri ni ajabu mnapojiepusha kutenda mambo hayo pamoja nao, hivyo wananena maovu juu yenu.

5	οἳ	ἀποδώσουσιν	λόγον	τῷ	ἑτοίμως	ἔχοντι	κρῖναι	ζῶντας,
	ambao	watatoa	hesabu	kwa–yule	aliye–tayari	aliye–tayari	kuhukumu	walio–hai
	G3739	G0591	G3056	G3588	G2093	G2192	G2919	G2198

καὶ	νεκρούς.
na	wafu
G2532	G3498

Watatoa hesabu kwake aliye tayari kuhukumu walio hai na wafu.

6	εἰς	τοῦτο	γὰρ,	καὶ	νεκροῖς	εὐηγγελίσθη,	ἵνα	κριθῶσι	μὲν
	kwa	hili	kwa–maana	na	wafu	walihubiriwa	ili	wahukumiwe	kwa–kweli
	G1519	G3778	G1063	G2532	G3498	G2097	G2443	G2919	G3303

κατὰ	ἀνθρώπους	σαρκί;	ζῶσι	δὲ	κατὰ	Θεὸν	πνεύματι.
kwa–kadri–ya	wanadamu	kimwili	waishi	lakini	kwa–kadri–ya	Mungu	kiroho
G2596	G0444	G4561	G2198	G1161	G2596	G2316	G4151

Kwa kusudi hili injili ilihubiriwa kwao waliokwisha kufa, kwamba ijapokuwa walikwisha hukumiwa katika miili yao kama wanadamu, ili waweze kuishi kulingana na Mungu katika roho.

7	Πάντων	δὲ	τὸ	τέλος	ἤγγικεν.	σωφρονήσατε	οὖν,	καὶ
	Mwisho	lakini	wa–mambo–yote	mwisho	umekaribia	kuweni–na–akili–timamu	basi	na
	G3956	G1161	G3588	G5056	G1448	G4993	G3767	G2532

νήψατε	εἰς	προσευχάς;
kesha	kwa	maombi
G3525	G1519	G4335

Mwisho wa mambo yote unakuja. Kwa hiyo, mwe na ufahamu ulio sahihi, na iweni na nia njema kwa ajili ya maombi yenu.

8	πρὸ	πάντων,	τὴν	εἰς	ἑαυτοὺς	ἀγάπην	ἐκτενῆ	ἔχοντες,	
	kwanza–kabisa	kwanza–kabisa	upendo	kwa	wenyewe	upendo	wa–bidii	mkiwa–na	
	G4253	G3956	G3588	G1519	G1438	G0026	G1618	G2192	

ὅτι	ἀγάπη	καλύπτει	πλῆθος	ἁμαρτιῶν;	
kwa–sababu	upendo	unafunika	wingi	wa–dhambi	
G3754	G0026	G2572	G4128	G0266	

Kabla ya mambo yote, eweni na bidii katika upendo kwa kila mmoja, kwa kuwa upendo hautafuti kufunua dhambi za wengine.

9	φιλόξενοι	εἰς	ἀλλήλους,	ἄνευ	γογγυσμοῦ;	
	wakaribishaneni	bila	bila	bila	kunung’unika	
	G5382	G1519	G0240	G0427	G1112	

Onyesheni ukarimu kwa kila mmoja bila kunung'unika.

10	ἕκαστος	καθὼς	ἔλαβεν	χάρισμα,	εἰς	ἑαυτοὺς	αὐτὸ	διακονοῦντες,	ὡς
	kila–mtu	kama–alivyo	alipokea	karama	kwa	wenzake	hiyo	mkihudumiana	kama
	G1538	G2531	G2983	G5486	G1519	G1438	G0846	G1247	G5613

καλοὶ	οἰκονόμοι	ποικίλης	χάριτος	Θεοῦ.	
wema	mawakili	ya–aina–mbalimbali	neema	ya–Mungu	
G2570	G3623	G4164	G5485	G2316	

Kama ambavyo kila mmoja wenu alivyopokea karama, itumieni katika kuhudumiana, kama wasimamizi wema wa karama nyingi zilizotolewa bure na Mungu.

11	εἴ	τις	λαλεῖ,	ὡς	λόγια	Θεοῦ;	εἴ	τις	διακονεῖ,	ὡς	ἐξ
	kama	mtu	anasema	kama	maneno	ya–Mungu	kama	mtu	anahudumu	kama	kutoka
	G1487	G5100	G2980	G5613	G3051	G2316	G1487	G5100	G1247	G5613	G1537

ἰσχύος	ἧς	χορηγεῖ	ὁ	Θεός,	ἵνα	ἐν	πᾶσιν	δοξάζηται	ὁ	Θεὸς
nguvu	ambayo	Mungu	Mungu	anatoa	ili	katika	yote	atukuzwe	Mungu	Mungu
G2479	G3739	G5524	G3588	G2316	G2443	G1722	G3956	G1392	G3588	G2316

διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ᾧ	ἐστιν	ἡ	δόξα,	καὶ	τὸ	κράτος,
kwa–njia–ya	Yesu	Kristo	ambaye	ni	utukufu	utukufu	na	uwezo	uwezo
G1223	G2424	G5547	G3739	G1510	G3588	G1391	G2532	G3588	G2904

εἰς	τοὺς	αἰῶνας	τῶν	αἰώνων.	ἀμήν.	
milele	milele	milele	na	milele	amina	
G1519	G3588	G0165	G3588	G0165	G0281	

Kama mtu akiongea, na iwe kama mausia ya Mungu, na kama mtu akihudumu, na iwe kama uwezo aliopewa na Mungu, ili kwamba kwa kila jambo Mungu apate kutukuzwa kupitia Yesu Kristo. Utukufu na uweza vina Yeye milele na milele. Amina.

12	Ἀγαπητοί,	μὴ	ξενίζεσθε	τῇ	ἐν	ὑμῖν	πυρώσει	πρὸς	πειρασμὸν
	Wapendwa	msi	shangae	mateso	mateso	yanayowajia	yanayowajia	kwa	jaribu
	G0027	G3361	G3579	G3588	G1722	G4771	G4451	G4314	G3986

ὑμῖν	γινομένῃ,	ὡς	ξένου	ὑμῖν	συμβαίνοντος;	
ninyi	yanayowajia	kama	jambo–geni	ninyi	linawapata	
G4771	G1096	G5613	G3581	G4771	G4819	

Wapendwa, msihesabu jaribu ambalo huja kuwajaribu kama kitu kigeni, ingawa kuna kitu kigeni kilichokuwa kinatukia kwenu.

13	ἀλλὰ	καθὸ	κοινωνεῖτε	τοῖς	τοῦ	Χριστοῦ	παθήμασιν,	χαίρετε,	ἵνα	καὶ	
	bali	kwa–kadri	mnashiriki	mateso	ya	Kristo	mateso	furahini	ili	na	
	G0235	G2526	G2841	G3588	G3588	G5547	G3804	G5463	G2443	G2532	
	ἐν	τῇ	ἀποκαλύψει	τῆς	δόξης	αὐτοῦ,	χαρῆτε	ἀγαλλιώμενοι.			
	katika	ufunuo	ufunuo	wa	utukufu	wake	mfurahi	mkishangilia			
	G1722	G3588	G0602	G3588	G1391	G0846	G5463	G0021			

Lakini kwa kadri mnavyozidi kupata uzoefu wa mateso ya Kristo, furahini, ili kwamba mfurahi pia na kushangilia katika ufunuo wa utukufu wake.

14	εἰ	ὀνειδίζεσθε	ἐν	ὀνόματι	Χριστοῦ,	μακάριοι;	ὅτι	τὸ	τῆς		
	kama	mnatukanwa	kwa	jina	la–Kristo	heri	kwa–sababu	Roho	wa		
	G1487	G3679	G1722	G3686	G5547	G3107	G3754	G3588	G3588		
	δόξης,	καὶ	τὸ	τοῦ	Θεοῦ,	Πνεῦμα	ἐφ’	ὑμᾶς	ἀναπαύεται;	<κατὰ	μὲν
	utukufu	na	Roho	wa	Mungu	Roho	juu	yenu	anapumzika	kwa	kwa–kweli
	G1391	G2532	G3588	G3588	G2316	G4151	G1909	G4771	G0373	G2596	G3303
	αὐτοὺς	βλασφημεῖται,	κατὰ	δὲ	ὑμᾶς	δοξάζεται>.					
	wao	anakufuriwa	kwa	lakini	ninyi	anatukuzwa					
	G0846	G0987	G2596	G1161	G4771	G1392					

Iwapo mmetukanwa kwa ajili ya jina la Kristo, mmebarikiwa, kwa sababu ya Roho wa utukufu na Roho wa Mungu anakaa juu yenu.

15	μὴ	γάρ	τις	ὑμῶν	πασχέτω	ὡς	φονεὺς,	ἢ	κλέπτης,	ἢ	
	kwa–maana	kwa–maana	yeyote	wenu	asiteseke	kama	mwuaji	au	mwizi	au	
	G3361	G1063	G5100	G4771	G3958	G5613	G5406	G2228	G2812	G2228	
	κακοποιὸς,	ἢ	ὡς	ἀλλοτριεπίσκοπος;							
	mhalifu	au	kama	mwingiliano–wa–mambo–ya–wengine							
	G2555	G2228	G5613	G0244							

Lakini asiwepo yeyote mwenye kuteswa kama muuaji, mwizi, mtenda maovu, au ajishughulishaye na mambo ya wengine.

16	εἰ	δὲ	ὡς	Χριστιανός,	μὴ	αἰσχυνέσθω;	δοξαζέτω	δὲ	τὸν	Θεὸν
	lakini	kama	kama	Mkristo	asi	aibike	amtukuze	lakini	Mungu	Mungu
	G1487	G1161	G5613	G5546	G3361	G0153	G1392	G1161	G3588	G2316
	ἐν	τῷ	ὀνόματι	τούτῳ.						
	kwa	jina	jina	hili						
	G1722	G3588	G3686	G3778						

Lakini ikiwa mtu anateswa kama Mkristo, asione aibu, bali amtukuze Mungu katika jina hilo.

17	ὅτι	ὁ	καιρὸς	τοῦ	ἄρξασθαι	τὸ	κρίμα	ἀπὸ	τοῦ	οἴκου
	kwa–sababu	wakati	wakati	wa	kuanza	hukumu	hukumu	kutoka	nyumba	nyumba
	G3754	G3588	G2540	G3588	G0756	G3588	G2917	G0575	G3588	G3624
	τοῦ	Θεοῦ;	εἰ	δὲ	πρῶτον	ἀφ’	ἡμῶν,	τί	τὸ	τέλος	τῶν
	ya	Mungu	na	kama	kwanza	kutoka	kwetu	nini	mwisho	mwisho	wa–wale
	G3588	G2316	G1487	G1161	G4412	G0575	G1473	G5101	G3588	G5056	G3588
	ἀπειθούντων	τῷ	τοῦ	Θεοῦ	εὐαγγελίῳ?						
	wasioitii	Injili	ya	Mungu	Injili						
	G0544	G3588	G3588	G2316	G2098						

Kwa kuwa wakati umefika kwa hukumu kuanzia katika nyumba ya Mungu. Na kama inaanzia kwetu, itakuwaje kwa wale wasioitii injili ya Mungu?

18	καὶ	εἰ	ὁ	δίκαιος	μόλις	σώζεται,	ὁ	(δὲ)	ἀσεβὴς
	na	kama	mwenye–haki	mwenye–haki	kwa–shida	anaokolewa	mwovu	na	mwovu
	G2532	G1487	G3588	G1342	G3433	G4982	G3588	G1161	G0765

καὶ	ἁμαρτωλὸς	ποῦ	φανεῖται?
na	mwenye–dhambi	wapi	ataonekana
G2532	G0268	G4226	G5316

Na kama “mwenye haki anaokolewa kupitia magumu, itakuwaje kwa mtu asiyehaki na mwenye dhambi?”

19	ὥστε	καὶ,	οἱ	πάσχοντες	κατὰ	τὸ	θέλημα	τοῦ	Θεοῦ,
	hivyo	na	wale	wanaoteseka	kwa–kadri–ya	mapenzi	mapenzi	ya	Mungu
	G5620	G2532	G3588	G3958	G2596	G3588	G2307	G3588	G2316

πιστῷ	Κτίστῃ	παρατιθέσθωσαν	τὰς	ψυχὰς	αὐτῶν	ἐν	ἀγαθοποιΐᾳ.
mwaminifu	Muumba	waziache	roho	roho	zao	kwa	kutenda–mema
G4103	G2939	G3908	G3588	G5590	G0846	G1722	G0016

Kwa hiyo wote wanaoteseka kutokana na mapenzi ya Mungu wakabidhi nafsi zao kwa Muumba mwaminifu ili hali wakitenda mema.

Chapter 5

1	Πρεσβυτέρους	οὖν	ἐν	ὑμῖν,	παρακαλῶ,	ὁ	συμπρεσβύτερος,	καὶ	
	Wazee	basi	miongoni	mwenu	nawasihi	mimi	mzee–mwenzenu	na	
	G4245	G3767	G1722	G4771	G3870	G3588	G4850	G2532	

μάρτυς	τῶν	τοῦ	Χριστοῦ	παθημάτων,	ὁ	καὶ	τῆς	μελλούσης
shahidi	wa	mateso	ya–Kristo	mateso	ambaye	na	utukufu	ujao
G3144	G3588	G3588	G5547	G3804	G3588	G2532	G3588	G3195

ἀποκαλύπτεσθαι	δόξης	κοινωνός:
ujao	utukufu	mshiriki
G0601	G1391	G2844

Ninawasihi wazee waliomo miongoni mwenu, mimi, niliye mzee mwenzao na shahidi wa mateso ya Kristo, na ambaye vile vile ni mshirika katika utukufu utakaodhihirika.

2	ποιμάνατε	τὸ	ἐν	ὑμῖν	ποίμνιον	τοῦ	Θεοῦ,	‹ἐπισκοποῦντες›,	μὴ
	lichungeni	kundi	la–katika	ninyi	kundi	la	Mungu	mkilisimamia	si
	G4165	G3588	G1722	G4771	G4168	G3588	G2316	G1983	G3361

ἀναγκαστῶς,	ἀλλὰ	ἑκουσίως,	κατὰ	Θεόν;	μηδὲ	αἰσχροκερδῶς,	ἀλλὰ	
kwa–kulazimishwa	bali	kwa–hiari	kama	Mungu	si	kwa–tamaa–ya–fedha	bali	
G0317	G0235	G1596	G2596	G2316	G3366	G0147	G0235	

προθύμως;
kwa–shauku
G4290

Kwa hiyo, ninawatia moyo ninyi wazee, lichungeni kundi la Mungu lililo miongoni mwenu. Liangalieni, sio kwa sababu mnapaswa, lakini kwa sababu mnatamani hivyo, kulingana na Mungu. Liaangalieni, sio kwa kupenda pesa za aibu, lakini kwa kupenda.

3 μηδ’ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι
si kama wakitawala–kwa–nguvu waliowekwa waliowekwa bali mifano mkiwa
G3366 G5613 G2634 G3588 G2819 G0235 G5179 G1096

τοῦ ποιμνίου.
kwa kundi
G3588 G4168

Msijifanye mabwana juu ya watu waliyochini ya uangalizi wenu, lakini iweni mfano katika kundi.

4 καὶ φανερωθέντος τοῦ Ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον
na atakapoonekana Mchungaji–Mkuu Mchungaji–Mkuu mtapokea taji isiyo–fifia
G2532 G5319 G3588 G0750 G2865 G3588 G0262

τῆς δόξης στέφανον.
ya utukufu taji
G3588 G1391 G4735

Pale Mchungaji Mkuu atakapodhihirishwa, mtaipokea taji ya utukufu isiyopoteza uthamani wake.

5 Ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις; πάντες δὲ ἀλλήλοις
Vivyo–hivyo vijana jitiisheni kwa–wazee ninyi–nyote na kwa–kila–mmoja
G3668 G3501 G5293 G4245 G3956 G1161 G0240

τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε; ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις
unyenyekevu unyenyekevu jivikeni kwa–sababu Mungu Mungu wenye–kiburi
G3588 G5012 G1463 G3754 G3588 G2316 G5244

ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
anapinga wanyenyekevu lakini anawapa neema
G0498 G5011 G1161 G1325 G5485

Vilevile, nanyi vijana wadogo, nyenyekeni kwa wakubwa wenu. Ninyi nyote, uvaeni unyenyekevu na kuhudumiana ninyi kwa ninyi, kwani Mungu huwapinga wenye kiburi, lakini huwapa neema wanyenyekevu.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
Jinyenyekezeni basi chini–ya mkono wenye–nguvu mkono wa Mungu ili ninyi
G5013 G3767 G5259 G3588 G2900 G5495 G3588 G2316 G2443 G4771

ὑψώσῃ ἐν καιρῷ;
awainyue kwa wakati
G5312 G1722 G2540

Kwa hiyo nyenyekeni chini ya mkono wa Mungu uliyo hodari ili kwamba awainue kwa wakati wake.

7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ’ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ
wasiwasi–wote wasiwasi wasiwasi wenu mkimtupia juu yake, kwa–sababu yeye
G3956 G3588 G3308 G4771 G1977 G1909 G0846 G3754 G0846

μέλει περὶ ὑμῶν.
anajali kuhusu ninyi
G3199 G4012 G4771

Mwekeeni fadhaa zenu juu yake, kwa sababu anawajali.

8 Νήψατε; γρηγορήσατε; ὁ ἀντίδικος ὑμῶν, διάβολος, ὡς λέων
Kuweni–na–kiasi kesheni adui adui yenu ibilisi kama simba
G3525 G1127 G3588 G0476 G4771 G1228 G5613 G3023

ὠρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν τινα καταπιεῖν,
angurumaye anatembea akitafuta mtu kummeza
G5612 G4043 G2212 G5101 G2666

Iweni na busara, iweni waangalifu. Yule adui yenu, ibilisi, kama simba aungurumaye ananyatia, akisaka mtu wa kumrarua.

9	ᾧ	ἀντίστητε,	στερεοὶ	τῇ	πίστει,	εἰδότες	τὰ	αὐτὰ	τῶν	παθημάτων
	ambaye	mpingeni	imara	katika	imani	mkijua	mateso	yaleyale	ya	mateso
	G3739	G0436	G4731	G3588	G4102	G1492	G3588	G0846	G3588	G3804

τῇ	ἐν	τῷ	κόσμῳ,	ὑμῶν	ἀδελφότητι	ἐπιτελεῖσθαι.
katika	katika	ulimwengu	ulimwengu	wenu	ndugu	yanatimizwa
G3588	G1722	G3588	G2889	G4771	G0081	G2005

Simameni kinyume chake. Kuweni na nguvu katika imani yenu. Mkijua kwamba ndugu zenu walioko ulimwenguni wanapitia mateso kama hayo.

10	Ὁ	δὲ	Θεὸς	πάσης	χάριτος,	ὁ	καλέσας	ὑμᾶς	εἰς
	Mungu	na	Mungu	wa-neema-yote	neema	aliyewaita	aliyewaita	ninyi	kwa
	G3588	G1161	G2316	G3956	G5485	G3588	G2564	G4771	G1519

τὴν	αἰώνιον	αὐτοῦ	δόξαν	ἐν	Χριστῷ	[Ἰησοῦ],	ὀλίγον
utukufu	wa-milele	wake	utukufu	katika	Kristo	Yesu	baada-ya-kuteseka-kidogo
G3588	G0166	G0846	G1391	G1722	G5547	G2424	G3641

παθόντας,	αὐτὸς	καταρτίσει,	στηρίξει,	σθενώσει,
baada-ya-kuteseka	yeye-mwenyewe	atawakamilisha	atawaimarisha	atawatia-nguvu
G3958	G0846	G2675	G4741	G4599

θεμελιώσει.
atawaweka-imara
G2311

Baada ya kuteseka kwa muda kitambo, Mungu wa neema yote, aliyewaita katika utukufu wa milele ndani ya Kristo, atawakamilisha, atawaimarisha na kuwatia nguvu.

11	αὐτῷ	τὸ	κράτος,	εἰς	τοὺς	αἰῶνας	τῶν	αἰώνων	ἀμήν.
	kwake	uwezo	uwezo	milele	milele	milele	na	milele	amina
	G0846	G3588	G2904	G1519	G3588	G0165	G3588	G0165	G0281

Enzi iwe kwake milele na milele. Amina.

12	Διὰ	Σιλουανοῦ,	ὑμῖν	τοῦ	πιστοῦ	ἀδελφοῦ --	ὡς	λογίζομαι --
	Kwa-njia-ya	Silvano	kwenu	ndugu	mwaminifu	ndugu	kama	ninavyoona
	G1223	G4610	G4771	G3588	G4103	G0080	G5613	G3049

δι’	ὀλίγων	ἔγραψα,	παρακαλῶν	καὶ	ἐπιμαρτυρῶν
kwa-maneno-machache	kwa-maneno-machache	nimeandika	nikiwasihi	na	nikishuhudia
G1223	G3641	G1125	G3870	G2532	G1957

ταύτην	εἶναι	ἀληθῆ	χάριν	τοῦ	Θεοῦ,	εἰς	ἣν	στῆτε.
hii	kuwa	kweli	neema	ya	Mungu	ambayo	ambayo	simameni
G3778	G1510	G0227	G5485	G3588	G2316	G1519	G3739	G2476

Namthamini Silwano kama ndugu mwaminifu, na nimewaandikia ninyi kwa ufupi kupitia kwake. Ninawatia moyo na ninashuhudia kwamba nilichokiandika ni neema ya kweli ya Mungu. Simameni ndani yake.

13	Ἀσπάζεται	ὑμᾶς	ἡ	ἐν	Βαβυλῶνι,	συνεκλεκτὴ;	καὶ	Μάρκος,	ὁ
	Anawasalimu	ninyi	kanisa	katika	Babeli	wateule-wenza	na	Marko	mwanangu
	G0782	G4771	G3588	G1722	G0897	G4899	G2532	G3138	G3588

υἱός	μου.
mwanangu	wangu
G5207	G1473

Waamini waliloko Babeli, waliochaguliwa pamoja nanyi, wanawasalimu, na Marko mwanangu, anawasalimu.

14

ἀσπάσασθε	ἀλλήλους	ἐν	φιλήματι	ἀγάπης.	Εἰρήνη	ὑμῖν	πᾶσιν,	τοῖς
salimianeni	kwa–busu	kwa–busu	busu	la–upendo	Amani	kwenu	ninyi–nyote	mlio
G0782	G0240	G1722	G5370	G0026	G1515	G4771	G3956	G3588

ἐν	Χριστῷ.	<Ἀμήν>
katika	Kristo	Amina
G1722	G5547	G0281

Salimianeni kila mmoja kwa busu la upendo. Na amani iwe kwenu mliondani ya Kristo.

2 Peter

Chapter 1

1 Συμεὼν Simeoni G4826 Πέτρος, Petro G4074 δοῦλος mtumwa G1401 καὶ na G2532 ἀπόστολος mtume G0652 Ἰησοῦ wa-Yesu G2424 Χριστοῦ, Kristo G5547 τοῖς kwa-wale G3588 ἰσότιμον sawa-na-yetu G2472

ἡμῖν sisi G1473 λαχοῦσιν waliopata G2975 πίστιν, imani G4102 ἐν katika G1722 δικαιοσύνῃ haki G1343 τοῦ ya G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ἡμῶν wetu G1473 καὶ na G2532 Σωτῆρος, Mwokozi G4990 Ἰησοῦ Yesu G2424

Χριστοῦ: Kristo G5547

Simon Petro, Mtumwa na Mtume wa Yesu Kristo, Kwa wale walioipokea imani ile ile ya thamani kama tulivyoipokea sisi, imani iliyo ndani ya haki ya Mungu na mwokozi wetu Yesu Kristo.

2 χάρις neema G5485 ὑμῖν kwenu G4771 καὶ na G2532 εἰρήνη amani G1515 πληθυνθείη viongezeke G4129 ἐν katika G1722 ἐπιγνώσει kumjua G1922 τοῦ Mungu G3588 Θεοῦ, Mungu G2316 καὶ na G2532

Ἰησοῦ Yesu G2424 τοῦ Bwana G3588 Κυρίου Bwana G2962 ἡμῶν. wetu G1473

Neema iwe kwenu; amani iongezeke kupitia maarifa ya Mungu na Bwana wetu Yesu.

3 Ὡς Kwa-kuwa G5613 τὰ vyote G3588 πάντα, vyote G3956 ἡμῖν kwetu G1473 τῆς ya G3588 θείας ya-kimungu G2304 δυνάμεως nguvu G1411 αὐτοῦ, yake G0846 τὰ mambo G3588 πρὸς kwa G4314

ζωὴν uzima G2222 καὶ na G2532 εὐσέβειαν utauwa G2150 δεδωρημένης, imetupa G1433 διὰ kwa-njia-ya G1223 τῆς kumjua G3588 ἐπιγνώσεως kumjua G1922 τοῦ yeye G3588

καλέσαντος aliyetuita G2564 ἡμᾶς, sisi G1473 ἰδίᾳ kwa-yake-mwenyewe G2398 δόξῃ utukufu G1391 καὶ na G2532 ἀρετῇ, wema G0703

Kupitia maarifa ya Mungu tumepata mambo yake yote kwa ajili ya uchaji wamaisha, Toka kwa Mungu aliyetuita kwa ajili ya uzuri wa utukufu wake.

4 δι’ ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα
kwa–njia ambazo vile vya–thamani na vikubwa–sana kwetu ahadi
G1223 G3739 G3588 G5093 G2532 G3173 G1473 G1862

δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως,
ametupa ili kwa–njia–ya hizi mpate–kuwa wa–kimungu washirika asili
G1433 G2443 G1223 G3778 G1096 G2304 G2844 G5449

ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ, φθορᾶς.
mkiepuka ile katika ulimwengu ulimwengu katika tamaa uharibifu
G0668 G3588 G1722 G3588 G2889 G1722 G1939 G5356

Kwa njia hii alitutumainishia ahadi kuu za thamani. Alifanya hili ili kutufanya warith wa asili ya Mungu, kwa kadiri tunavyoendelea kuuacha uovu wa dunia hii.

5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν
na hilo–hilo hili lakini bidii yote mkiongeza ongezeni katika
G2532 G0846 G3778 G1161 G4710 G3956 G3923 G2023 G1722

τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
imani imani yenu wema wema katika na wema wema maarifa maarifa
G3588 G4102 G4771 G3588 G0703 G1722 G1161 G3588 G0703 G3588 G1108

Kwa sababu hii, fanyeni bidii kuongeza uzuri kwa njia ya imani yenu, kwa sababu ya uzuri, maarifa.

6 ἐν δὲ τῇ γνώσει, τὴν ἐγκράτειαν; ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ,
katika na maarifa maarifa kujizuia kujizuia katika na kujizuia kujizuia
G1722 G1161 G3588 G1108 G3588 G1466 G1722 G1161 G3588 G1466

τὴν ὑπομονήν; ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ, τὴν εὐσέβειαν;
saburi saburi katika na saburi saburi utauwa utauwa
G3588 G5281 G1722 G1161 G3588 G5281 G3588 G2150

Kupitia maarifa, kiasi, na kupitia kiasi saburi, na kupitia saburi, utauwa.

7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ, τὴν φιλαδελφίαν; ἐν δὲ
katika na utauwa utauwa upendo–wa–ndugu upendo–wa–ndugu katika na
G1722 G1161 G3588 G2150 G3588 G5360 G1722 G1161

τῇ φιλαδελφίᾳ, τὴν ἀγάπην.
upendo–wa–ndugu upendo–wa–ndugu upendo upendo
G3588 G5360 G3588 G0026

Kupitia utauwa upendo wa ndugu na kupitia upendo wa ndugu, upendo.

8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ
haya kwa–maana kwenu yakiwa na yakizidi si wavivu wala
G3778 G1063 G4771 G5225 G2532 G4121 G3756 G0692 G3761

ἀκάρπους καθίστησιν, εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ,
bila–matunda yanawafanya katika kumjua ya Bwana wetu Yesu Kristo
G0175 G2525 G1519 G3588 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547

ἐπίγνωσιν;
kumjua
G1922

Kama mambo haya yamo ndani yenu, yakiendelea kukua ndani yenu, basi ninyi hamtakuwa tasa au watu msiozaa matunda katika maarifa ya Bwana wetu Yesu Kristo.

9	ᾧ	γὰρ	μὴ	πάρεστιν	ταῦτα,	τυφλός	ἐστιν,	μυωπάζων,	
	ambaye	kwa–maana	hana	hayapo	haya	kipofu	ni	mwenye–kuona–karibu	
	G3739	G1063	G3361	G3918	G3778	G5185	G1510	G3467	

λήθην	λαβὼν	τοῦ	καθαρισμοῦ	τῶν	πάλαι	αὐτοῦ	ἁμαρτιῶν.	
kusahau	akipata	utakaso	utakaso	wa	zamani	zake	dhambi	
G3024	G2983	G3588	G2512	G3588	G3819	G0846	G0266	

Lakini yeyote asiyekuwa na mambo haya, huyaona mambo ya karibu tu; yeye ni kipofu. amesahau utakaso wa dhambi zake za kale.

10	διὸ	μᾶλλον,	ἀδελφοί,	σπουδάσατε,	βεβαίαν	ὑμῶν	τὴν	κλῆσιν	καὶ
	kwa–hiyo	zaidi	ndugu	jitahidini	imara	yenu	wito	wito	na
	G1352	G3123	G0080	G4704	G0949	G4771	G3588	G2821	G2532

ἐκλογὴν	ποιεῖσθαι,	ταῦτα	γὰρ	ποιοῦντες	οὐ	μὴ	πταίσητέ	ποτε.
uchaguzi	kufanya	haya	kwa–maana	mkifanya	kamwe	kamwe	hamtajikwaa	kamwe
G1589	G4160	G3778	G1063	G4160	G3756	G3361	G4417	G4218

Kwa hiyo, ndugu zangu, fanyeni juhudi ili kujihakikishia uteule na wito kwa ajili yenu. Kama mtayafanya haya, hamtajikwaa.

11	οὕτως	γὰρ	πλουσίως	ἐπιχορηγηθήσεται	ὑμῖν	ἡ	εἴσοδος	εἰς	τὴν
	hivyo	kwa–maana	kwa–wingi	mtapewa	ninyi	kuingia	kuingia	katika	ufalme
	G3779	G1063	G4146	G2023	G4771	G3588	G1529	G1519	G3588

αἰώνιον	βασιλείαν	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	καὶ	Σωτῆρος,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ.
wa–milele	ufalme	wa	Bwana	wetu	na	Mwokozi	Yesu	Kristo
G0166	G0932	G3588	G2962	G1473	G2532	G4990	G2424	G5547

Hivyo mtajipatia wingi wa lango la kuingilia katika ufalme wa milele wa Bwana wetu na mwokozi Yesu Kristo.

12	Διὸ	μελλήσω	ἀεὶ	ὑμᾶς,	ὑπομιμνῄσκειν	περὶ	τούτων,	καίπερ
	Kwa–hiyo	nitakuwa–tayari	daima	ninyi	kuwakumbusha	kuhusu	haya	ingawa
	G1352	G3195	G0104	G4771	G5279	G4012	G3778	G2539

εἰδότας	καὶ	ἐστηριγμένους	ἐν	τῇ	παρούσῃ	ἀληθείᾳ.
mkijua	na	mkiimarishwa	katika	kweli	iliyopo	kweli
G1492	G2532	G4741	G1722	G3588	G3918	G0225

Kwa hiyo mimi nitakuwa tayari kuwakumbusha mambo haya kila mara, hata kama mnayafahamu, na sasa mmekuwa imara katika kweli.

13	δίκαιον	δὲ	ἡγοῦμαι,	ἐφ’	ὅσον	εἰμὶ	ἐν	τούτῳ	τῷ	σκηνώματι,
	haki	lakini	naona	kwa–kadri	kwa–kadri	niko	katika	hili	hema	hema
	G1342	G1161	G2233	G1909	G3745	G1510	G1722	G3778	G3588	G4638

διεγείρειν	ὑμᾶς	ἐν	ὑπομνήσει;
kuwaamsha	ninyi	kwa	kukumbusha
G1326	G4771	G1722	G5280

Nafikiria kuwa niko sahihi kuwaamsha na kuwakumbusha juu ya mambo haya, ningali nimo katika hema hii.

14	εἰδὼς	ὅτι	ταχινή	ἐστιν	ἡ	ἀπόθεσις	τοῦ	σκηνώματός	μου,
	nikijua	kwamba	ya–haraka	ni	kuondolewa	kuondolewa	ya	hema	langu
	G1492	G3754	G5031	G1510	G3588	G0595	G3588	G4638	G1473

καθὼς	καὶ	ὁ	Κύριος	ἡμῶν,	Ἰησοῦς	Χριστὸς,	ἐδήλωσέν	μοι;
kama	na	Bwana	Bwana	wetu	Yesu	Kristo	alinionyesha	mimi
G2531	G2532	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547	G1213	G1473

Kwa maana najua kuwa si muda mrefu nitaiondoa hema yangu, kama Bwana Yesu Kristo alivyonionyesha.

15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε, ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν
nitajitahidi na pia wakati–wowote kuwa ninyi baada–ya kuondoka kwangu
G4704 G1161 G2532 G1539 G2192 G4771 G3326 G3588 G1699

ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.
kuondoka kumbukumbu hizi kumbukumbu kufanya
G1841 G3588 G3778 G3420 G4160

Nitajitahidi kwa bidii kwa ajili yenu ili mkumbuke mambo haya baada ya mimi kuondoka.

16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν
si kwa–maana hadithi–za–kubuni hadithi tukifuata tuliwajulisha ninyi
G3756 G1063 G4679 G3454 G1811 G1107 G4771

τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, δύναμιν καὶ παρουσίαν; ἀλλ’
nguvu ya Bwana wetu Yesu Kristo nguvu na kuja bali
G3588 G3588 G2962 G1473 G2424 G5547 G1411 G2532 G3952 G0235

ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.
mashahidi–wa–macho tulipokuwa wa yake ukuu
G2030 G1096 G3588 G1565 G3168

Kwa kuwa sisi hatukufuata hadithi zilizoingizwa kwa ustadi pale tulipowaeleza juu ya nguvu na kujidhihirisha kwa Bwana wetu Yesu Kristo, bali sisi tulikuwa mashahidi wa utukufu wake.

17 λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ Πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς
alipokea kwa–maana kutoka Mungu Baba heshima na utukufu sauti
G2983 G1063 G3844 G2316 G3962 G5092 G2532 G1391 G5456

ἐνεχθείσης αὐτῷ, τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης: Ὁ Υἱός
ilipokuja kwake kama–hii kutoka utukufu tukufu utukufu Huyu Mwana
G5342 G0846 G5107 G5259 G3588 G3169 G1391 G3588 G5207

μου, ὁ ἀγαπητός μου, οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ
wangu mpendwa mpendwa wangu huyu ni ambaye–katika ambaye mimi
G1473 G3588 G0027 G1473 G3778 G1510 G1519 G3739 G1473

εὐδόκησα.
nimependezwa
G2106

Yeye alipokea Utukufu na heshima toka kwa Mungu baba pale sauti iliposikika toka katika utukufu mkuu ikisema, “Huyu ndiye mwanangu, mpendwa wangu ambaye nimependezwa naye.”

18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐνεχθεῖσαν
na hii sauti sauti sisi tuliisikia kutoka mbinguni ikija
G2532 G3778 G3588 G5456 G1473 G0191 G1537 G3772 G5342

σὺν αὐτῷ, ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει.
pamoja–na yeye tulipokuwa katika mlima mtakatifu mlima
G4862 G0846 G1510 G1722 G3588 G0040 G3735

Tuliisikia sauti hii ikitokea mbinguni pale tulipokuwa naye kwenye ule mlima mtakatifu.

19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε
na tunayo imara–zaidi neno la–unabii neno ambalo vizuri mnafanya
G2532 G2192 G0949 G3588 G4397 G3056 G3739 G2573 G4160

προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ
mkilisikiliza kama taa inayoangaza katika mahali–penye–giza mahali hadi mchana
G4337 G5613 G3088 G5316 G1722 G0850 G5117 G2193 G3739

ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
siku ianze–kuangaza na nyota–ya–asubuhi ichomoke katika mioyo mioyo yenu
G2250 G1306 G2532 G5459 G0393 G1722 G3588 G2588 G4771

Tunalo hili neno la unabii lililothibitika, ambalo kwalo mwafanya vyema kulitekeleza. Ni kama taa ing'aayo gizani mpaka kuchapo na nyota za mawio zionekanazo katika mioyo yenu.

20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς
hili kwanza mkijua kwamba kila unabii wa–Maandiko
G3778 G4412 G1097 G3754 G3956 G4394 G1124

ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.
wa–mtu–mwenyewe tafsiri si unatokea
G2398 G1955 G3756 G1096

Tambueni haya ya kwamba, hakuna unabii unaoandikwa kwa sababu ya kujifikirisha kwa nabii mwenyewe.

21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ
si kwa–maana mapenzi ya–binadamu ulitolewa unabii kamwe bali
G3756 G1063 G2307 G0444 G5342 G4394 G4218 G0235

ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι, ἐλάλησαν ἀπὸ Θεοῦ ἄνθρωποι.
wakiongozwa–na Roho Mtakatifu wakiongozwa walisema kutoka Mungu watu
G5259 G4151 G0040 G5342 G2980 G0575 G2316 G0444

Kwa kuwa hakuna unabii uliokuja kwa mapenzi ya mwanadamu, isipokuwa wanadamu waliwezeshwa na Roho Mtakatifu aliyeongea toka kwa Mungu.

Chapter 2

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ
Walikuwepo pia na manabii–wa–uongo miongoni–mwa watu watu kama pia
G1096 G1161 G2532 G5578 G1722 G3588 G2992 G5613 G2532

ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις
miongoni–mwenu ninyi watakuwepo walimu–wa–uongo ambao wataingiza–kwa–siri uzushi
G1722 G4771 G1510 G5572 G3748 G3919 G0139

ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες
wa–uharibifu na yule aliyewanunua wao Bwana wakimkana wakijiletea
G0684 G2532 G3588 G0059 G0846 G1203 G0720 G1863

ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν.
wenyewe haraka maangamizi
G1438 G5031 G0684

Manabii wa uongo walijitokeza kwa Waisraeli, na walimu wa uongo watakuja pia kwenu. Kwa siri wataleta mafundisho ya uongo nao watamkana Bwana aliyewanunua. Wanajiletea uharibifu wa haraka juu yao wenyewe.

2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι’ οὓς
na wengi watafuata yao ufisadi ufisadi kwa–sababu–yao ambao
G2532 G4183 G1811 G0846 G3588 G0766 G1223 G3739

ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται.
njia njia ya kweli itanenwa–vibaya
G3588 G3598 G3588 G0225 G0987

Wengi watafuata njia zao za aibu na kupitia wao wataikufuru njia ya ukweli.

3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις, ὑμᾶς ἐμπορεύσονται; οἷς
na kwa tamaa maneno–ya–kubuni maneno ninyi watawatumia–kwa–faida ambao
G2532 G1722 G4124 G4112 G3056 G4771 G1710 G3739

τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν
hukumu hukumu zamani haikaa–bure haikaa–bure na maangamizi maangamizi yao
G3588 G2917 G1597 G3756 G0691 G2532 G3588 G0684 G0846

οὐ νυστάζει.
hayasinzii hayasinzii
G3756 G3573

Kwa uchoyo watawanyonya watu wakitumia maneno ya uongo Hukumu yao haitachelewa, uharibifu utawafuata.

4 εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων, οὐκ
kwa–maana kwa–maana Mungu Mungu malaika waliotenda–dhambi hakuwaachilia
G1487 G1063 G3588 G2316 G0032 G0264 G3756

ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρέδωκεν εἰς κρίσιν
hakuwaachilia bali kwa–minyororo ya–giza akiwatupa–jehanamu aliwakabidhi kwa hukumu
G5339 G0235 G4577 G2217 G5020 G3860 G1519 G2920

τηρουμένους;
wakihifadhiwa
G5083

Maana Mungu hakuwaacha malaika waliokengeuka. Bali aliwatupa kuzimu ili wafungwe minyororo mpaka hukumu itakapowajilia.

5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε
na ulimwengu–wa–kale ulimwengu hakuuachilia hakuuachilia bali wa–nane Nuhu
G2532 G0744 G2889 G3756 G5339 G0235 G3590 G3575

δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας;
haki mhubiri alimlinda gharika ulimwengu wa–waovu akileta
G1343 G2783 G5442 G2627 G2889 G0765 G1863

Wala Mungu hakuuvumilia ulimwengu wa zamani. Bali, alimhifadhi Nuhu, mwenye wito wa haki, pamoja na wengine saba, wakati alipoachila gharika juu ya ulimwengu ulioasi.

6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας, καταστροφῇ κατέκρινεν,
na miji ya–Sodoma na Gomora akiifanya–majivu kwa–kuangamiza alihukumu
G2532 G4172 G4670 G2532 G1116 G5077 G2692 G2632

ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβέσιν τεθεικώς;
mfano wa–yajayo kwa–waovu akiweka
G5262 G3195 G0765 G5087

Mungu aliihukumu miji ya Sodoma na Gomora kiasi cha kuwa majivu na uharibifu ili iwe mfano kwa ajili ya waovu katika siku za usoni

7	καὶ	δίκαιον	Λὼτ,	καταπονούμενον	ὑπὸ	τῆς,	τῶν	ἀθέσμων,	ἐν	
	na	mwenye-haki	Loti	aliyeteswa	na	wale	waasi	waasi	kwa	
	G2532	G1342	G3091	G2669	G5259	G3588	G3588	G0113	G1722	

ἀσελγείᾳ	ἀναστροφῆς,	ἐρρύσατο --
ufisadi	maisha	alimwokoa
G0766	G0391	G4506

Lakini alipofanya hilo, alimwokoa Lutu mtu wa haki, aliyekuwa amehuzunishwa na tabia chafu za wasiofuata sheria za Mungu.

8	βλέμματι	γὰρ	καὶ	ἀκοῇ,	ὁ	δίκαιος,	ἐνκατοικῶν	
	kwa-kuona	kwa-maana	na	kusikia	mwenye-haki	mwenye-haki	akikaa	
	G0990	G1063	G2532	G0189	G3588	G1342	G1460	

ἐν	αὐτοῖς,	ἡμέραν	ἐξ	ἡμέρας,	ψυχὴν	δικαίαν	
miongoni-mwao	wao	siku	baada-ya	siku	nafsi	yake-ya-haki	
G1722	G0846	G2250	G1537	G2250	G5590	G1342	

ἀνόμοις	ἔργοις --	ἐβασάνιζεν;	
kwa-matendo-maovu	matendo	alitesa	
G0459	G2041	G0928	

Kwa kuwa huyo mtu wa haki, aliyeishi nao siku kwa siku akiitesa nafsi yake kwa ajili ya yale aliyoyasikia na kuyaona.

9	οἶδεν	Κύριος	εὐσεβεῖς	ἐκ	πειρασμοῦ	ῥύεσθαι;	ἀδίκους	δὲ	εἰς	ἡμέραν
	anajua	Bwana	watauwa	kutoka	majaribu	kuwaokoa	wadhalimu	lakini	kwa	siku
	G1492	G2962	G2152	G1537	G3986	G4506	G0094	G1161	G1519	G2250

κρίσεως	κολαζομένους	τηρεῖν;
ya-hukumu	wakiadhibiwa	kuwaweka
G2920	G2849	G5083

Kwa hiyo Bwana anajua jinsi ya kuwaokoa watu wake wakati wa mateso na jinsi ya kuwavumilia waovu kwa ajili ya hukumu katika siku ya mwisho.

10	μάλιστα	δὲ	τοὺς	ὀπίσω	σαρκὸς	ἐν	ἐπιθυμίᾳ	μιασμοῦ	πορευομένους,
	hasa	wale	wale	wakifuata	mwili	kwa	tamaa	ya-unajisi	wakitembea
	G3122	G1161	G3588	G3694	G4561	G1722	G1939	G3394	G4198

καὶ	κυριότητος	καταφρονοῦντας.	τολμηταὶ,	αὐθάδεις,	δόξας	οὐ	
na	mamlaka	wakidharau	wajeuri	wenye-kiburi	utukufu	hawatetemeki	
G2532	G2963	G2706	G5113	G0829	G1391	G3756	

τρέμουσιν	βλασφημοῦντες;	
hawatetemeki	wakikufuru	
G5141	G0987	

Kwa hakika huu ndio ukweli kwa wale wanoendelea kuishi katika tamaa za mwili huu na kuyadharau mamlaka. Watu wa jinsi hii wana ujasiri katika dhamiri zao, Hawaogopi kuwakufuru watukufu.

11	ὅπου	ἄγγελοι,	ἰσχύϊ	καὶ	δυνάμει	μείζονες	ὄντες,	οὐ	φέρουσιν
	ambapo	malaika	nguvu	na	nguvu	wakubwa-zaidi	wao	hawalete	hawalete
	G3699	G0032	G2479	G2532	G1411	G3173	G1510	G3756	G5342

κατ’	αὐτῶν,	παρὰ	Κυρίῳ,	βλάσφημον	κρίσιν.	
dhidi	yao	mbele-ya	Bwana	hukumu-ya-kukufuru	hukumu	
G2596	G0846	G3844	G2962	G0989	G2920	

Ingawa malaika wana uwezo na nguvu kuliko wanadamu, lakini hawawezi kuleta hukumu dhidi yao kwa Bwana

12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα. γεγεννημένα φυσικὰ εἰς
hawa lakini kama wasio–na–akili wanyama waliozaliwa kwa–asili kukamatwa
G3778 G1161 G5613 G0249 G2226 G1080 G5446 G1519

ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν
kukamatwa na kuangamizwa katika mambo hawajui wakikufuru katika
G0259 G2532 G5356 G1722 G3739 G0050 G0987 G1722

τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται,
uharibifu uharibifu wao pia wataangamizwa
G3588 G5356 G0846 G2532 G5351

Lakini hawa wanyama wasio na akili wametengenezwa kwa asili ya kukamatwa na kuangamizwa.

13 ἀδικούμενοι, μισθὸν ἀδικίας; ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν;
wakidhulumiwa ujira wa–udhalimu starehe wakiona anasa katika mchana starehe
G0091 G3408 G0093 G2237 G2233 G3588 G1722 G2250 G5172

σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν,
madoa na aibu wakifurahia katika udanganyifu udanganyifu wao
G4696 G2532 G3470 G1792 G1722 G3588 G0539 G0846

συνευωχούμενοι ὑμῖν;
wakila–pamoja nanyi
G4910 G4771

Wanaumizwa kwa ujira wa maovu yao. Mchana kutwa huishi kwa anasa. Wamejaa uchafu na maovu. Hufurahia anasa za udanganyifu wanaposherehekea na wewe.

14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας,
macho yenye yamejaa uzinzi na isiyoacha dhambi
G3788 G2192 G3324 G3428 G2532 G0180 G0266

δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους; καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες--
wakivutia nafsi zisizo–imara mioyo iliyozoezwa tamaa yenye
G1185 G5590 G0793 G2588 G1128 G4124 G2192

κατάρας τέκνα!
laana watoto
G2671 G5043

Macho yao yamefunikwa na uzinzi; hawatosheki kutenda dhambi. Huwalaghai na kuwaangusha waumini wachanga katika dhambi. Wana mioyo iliyojaa tamaa, ni watoto waliolaaniwa.

15 καταλειπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ
wakiacha njia–iliyonyooka njia walipotea wakifuata njia njia
G2641 G2117 G3598 G4105 G1811 G3588 G3598

τοῦ Βαλαὰμ, τοῦ Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν;
ya Balaamu mwana–wa Beori ambaye ujira wa–udhalimu alipenda
G3588 G0903 G3588 G1007 G3739 G3408 G0093 G0025

Wameiacha njia ya kweli. wamepotoka na wameifuata njia ya Balaam mwana wa Beori, aliyependa kupata malipo ya udhalimu.

16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας, ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν
lakukanya lakini alipata lake–mwenyewe uasi punda bubu kwa
G1649 G1161 G2192 G2398 G3892 G5268 G0880 G1722

ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.
sauti–ya–binadamu sauti akisema aliuzuia wa nabii nabii uwendawazimu
G0444 G5456 G5350 G2967 G3588 G3588 G4396 G3913

Lakini alikemewa kwa ajili ya ukosai wake. Punda aliyekuwa bubu akiongea katika sauti ya binadamu, alizuia wazimu wa nabii..

17	οὗτοί	εἰσιν	πηγαὶ	ἄνυδροι,	καὶ	ὁμίχλαι	ὑπὸ	λαίλαπος
	hawa	ni	chemchemi	zisizo–na–maji	na	ukungu	unaopelekwa–na	dhoruba
	G3778	G1510	G4077	G0504	G2532	G0887	G5259	G2978

ἐλαυνόμεναι,	οἷς	ὁ	ζόφος	τοῦ	σκότους	τετήρηται.	
unaopelekwa	ambao	giza	giza	la	weusi	limehifadhiwa	
G1643	G3739	G3588	G2217	G3588	G4655	G5083	

Watu hawa ni kama chemichemi zisizo na maji. Ni kama mawingu yanayotoweshwa na upepo. Wingu zito limehifadhiwa kwa ajili yao.

18	ὑπέρογκα	γὰρ	ματαιότητος	φθεγγόμενοι,	δελεάζουσιν	ἐν	ἐπιθυμίαις	
	majivuno	kwa–maana	ya–ubatili	wakisema	wanavutia	kwa	tamaa	
	G5246	G1063	G3153	G5350	G1185	G1722	G1939	

σαρκὸς,	ἀσελγείαις,	τοὺς	ὀλίγως	ἀποφεύγοντας	τοὺς	ἐν	πλάνῃ
ya–mwili	ufisadi	wale	kwa–shida	wanaowakimbia	wale	katika	upotevu
G4561	G0766	G3588	G3641	G0668	G3588	G1722	G4106

ἀναστρεφομένους;
wanaoishi
G0390

Huongea kwa majivuno matupu. Huwaangusha watu kwa tamaa ya mwili. Huwalaghai watu wanaojaribu kuwakimbia wale waishio katika ukosaji.

19	ἐλευθερίαν	αὐτοῖς	ἐπαγγελλόμενοι,	αὐτοὶ	δοῦλοι	ὑπάρχοντες	τῆς	
	uhuru	wao	wakiwaahidi	wao–wenyewe	watumwa	wakiwa	wa	
	G1657	G0846	G1861	G0846	G1401	G5225	G3588	

φθορᾶς.	ᾧ	γάρ	τις	ἥττηται,	τούτῳ	‹καὶ›	δεδούλωται.	
uharibifu	ambaye	kwa–maana	mtu	ameshindwa	huyu	na	ni–mtumwa–wake	
G5356	G3739	G1063	G5100	G2274	G3778	G2532	G1402	

Huwaahidi watu uhuru wakati wao wenyewe ni watumwa wa dhambi ya ufisadi. Maana mwanadamu hufanywa kuwa mtumwa wa kile kinachomtawala.

20	εἰ	γὰρ	ἀποφυγόντες	τὰ	μιάσματα	τοῦ	κόσμου,	ἐν
	kwa–maana	kwa–maana	wakiepuka	uchafu	uchafu	wa	ulimwengu	kwa
	G1487	G1063	G0668	G3588	G3393	G3588	G2889	G1722

ἐπιγνώσει	τοῦ	Κυρίου	[ἡμῶν]	καὶ	Σωτῆρος	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	τούτοις	δὲ
kumjua	Bwana	Bwana	wetu	na	Mwokozi	Yesu	Kristo	hizi	lakini
G1922	G3588	G2962	G1473	G2532	G4990	G2424	G5547	G3778	G1161

πάλιν	ἐμπλακέντες	ἡττῶνται,	γέγονεν	αὐτοῖς	τὰ	ἔσχατα	χείρονα	
tena	wamenaswa	wanashindwa	yamekuwa	kwao	ya–mwisho	ya–mwisho	mabaya–zaidi	
G3825	G1707	G2274	G1096	G0846	G3588	G2078	G5501	

τῶν	πρώτων.
ya	ya–kwanza
G3588	G4413

Yeye ajiepushaye na uchafu wa ulimwengu kwa kutumia maarifa ya Bwana na mwokozi Yesu Kristo, na kisha akarudia uchafu huo tena, hali yake huwa mbaya kuliko ile ya mwanzo.

21 κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς, μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς
ingekuwa–bora kwa–maana ingekuwa kwao kuto kuijua njia njia ya
G2909 G1063 G1510 G0846 G3361 G1921 G3588 G3598 G3588

δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν, ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς
haki kuliko wakiijua kugeuka kutoka amri iliyokabidhiwa kwao
G1343 G2228 G1921 G5290 G1537 G3588 G3860 G0846

ἁγίας ἐντολῆς.
takatifu amri
G0040 G1785

Ingefaa watu hao kama wasingeifahamu njia ya haki kuliko kuifahamu na kisha tena kuziacha amri takatifu walizopewa.

22 συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας: Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ
imetokea kwao neno la kweli mithali Mbwa amerudi kwa
G4819 G0846 G3588 G3588 G0227 G3942 G2965 G1994 G1909

τὸ ἴδιον ἐξέραμα; καί, Ὗς λουσαμένη, εἰς κυλισμὸν
lake–mwenyewe lake–mwenyewe matapiko na Nguruwe aliyeoshwa kwa kujiviringisha
G3588 G2398 G1829 G2532 G5300 G3068 G1519 G2946

βορβόρου.
matope
G1004

Mithali hii huwa na ukweli kwao. “mbwa huyarudia matapishi yake. Na nguruwe aliyeoshwa hurudi tena kwenye matope.”

Chapter 3

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς
Hii sasa wapendwa ya–pili kwenu ninaandika barua katika ambazo
G3778 G2235 G0027 G1208 G4771 G1125 G1992 G1722 G3739

διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν,
ninazindua yenu kwa kukumbusha akili safi akili
G1326 G4771 G1722 G5280 G3588 G1506 G1271

Ssa, ninakuandikia wewe, mpendwa hii barua ya pili ili kukuamsha katika akili,

2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων, ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν,
kukumbuka maneno yaliyosemwa–kabla maneno na manabii watakatifu manabii
G3403 G3588 G4302 G4487 G5259 G3588 G0040 G4396

καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος;
na amri ya mitume yenu amri ya Bwana na Mwokozi
G2532 G3588 G3588 G0652 G4771 G1785 G3588 G2962 G2532 G4990

ili kwamba uweze kukumbuka maneno yaliyosemwa kabla na manabii watakatifu na kuhusu amri ya Bwana wetu na mwokozi kwa kutumia mitume.

3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ’ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν
hili kwanza mkijua kwamba watakuja katika za–mwisho siku siku
G3778 G4412 G1097 G3754 G2064 G1909 G2078 G3588 G2250

ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν
kwa dhihaka wadhihakaji kwa–kadri–ya zao–wenyewe zao–wenyewe tamaa wao
G1722 G1701 G1703 G2596 G3588 G2398 G1939 G0846

πορευόμενοι,
wakitembea
G4198

Ujue ili kwanza, kwamba wasaliti watakuja katika siku za mwisho kuwasaliti ninyi, wakienenda sawasawa na matakwa yao.

4 καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ? ἀφ’
na wakisema Iko–wapi ni ahadi ahadi ya kuja kwake tangu
G2532 G3004 G4226 G1510 G3588 G1860 G3588 G3952 G0846 G0575

ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει
baba–zetu kwa–maana baba–zetu baba–zetu walilala vyote hivyo vinaendelea
G3739 G1063 G3588 G3962 G2837 G3956 G3779 G1265

ἀπ’ ἀρχῆς κτίσεως.
tangu mwanzo wa–uumbaji
G0575 G0746 G2937

Na wakisema “Iko wapi ahadi ya kurudi? Baba zetu walikufa, Lakini vitu vyote vilikuwa hivyo tangu mwanzo wa uumbaji.

5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο, θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ
wanasahau–kwa–makusudi kwa–maana wao hili wakitaka kwamba mbingu
G2990 G1063 G0846 G3778 G2309 G3754 G3772

ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι’ ὕδατος συνεστῶσα,
zilikuwepo zamani na nchi kutoka maji na kwa–njia–ya maji ilisimama
G1510 G1597 G2532 G1093 G1537 G5204 G2532 G1223 G5204 G4921

τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ,
kwa neno la–Mungu neno
G3588 G3588 G2316 G3056

Wakajifanya kusahau kwamba nchi na mbingu vilianza kutokana na maji na kupitia maji zamani za kale, kwa neno la Mungu,

6 δι’ ὧν ὁ τότε κόσμος, ὕδατι κατακλυσθεὶς,
kwa–njia ambazo ulimwengu wa–wakati–ule ulimwengu kwa–maji ukifurikwa
G1223 G3739 G3588 G5119 G2889 G5204 G2626

ἀπώλετο.
uliangamia
G0622

na kwamba kupitia neno lake na maji yakawa ulimwengu kwa kipindi hicho, ikiwa imejaa maji, iliharibiwa.

7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, τῷ αὐτῷ λόγῳ
lakini lakini sasa mbingu na nchi nchi kwa neno–lile–lile neno
G3588 G1161 G3568 G3772 G2532 G3588 G1093 G3588 G0846 G3056

τεθησαυρισμένοι εἰσὶν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ
zimehifadhiwa ziko kwa–moto zikihifadhiwa kwa siku ya–hukumu na
G2343 G1510 G4442 G5083 G1519 G2250 G2920 G2532

ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.
maangamizi ya waovu watu
G0684 G3588 G0765 G0444

Lakini sasa mbingu na dunia zimetunzwa kwa neno hilo hilo kwa ajili ya moto. Vimehifadhiwa kwa ajili ya siku ya hukumu na maangamizi ya watu wasio wa Mungu

8 Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα
Jambo–moja lakini hili msi kusahau ninyi wapendwa kwamba moja siku
G1520 G1161 G3778 G3361 G2990 G4771 G0027 G3754 G1520 G2250

παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη; καὶ χίλια ἔτη, ὡς ἡμέρα μία.
kwa Bwana ni–kama elfu miaka na elfu miaka ni–kama siku moja
G3844 G2962 G5613 G5507 G2094 G2532 G5507 G2094 G5613 G2250 G1520

Hii haiwezi kuchenga ujumbe wako, wapendwa, kwamba siku moja kwa bwana ni kama miaka elfu moja. Na miaka elfu moja ni kama siku moja.

9 οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδύτητα ἡγοῦνται,
si anakawia Bwana ahadi ahadi kama wengine uchelewaji wanaona
G3756 G1019 G2962 G3588 G1860 G5613 G5100 G1022 G2233

ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας
bali anawavumilia ninyi si akitaka yeyote yeyote apotee bali wote
G0235 G3114 G1519 G4771 G3361 G1014 G5100 G0622 G0235 G3956

εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
kwa toba wafike
G1519 G3341 G5562

Si kwamba Bwana anafanya pole pole kutimiza ahadi, kama inavyofikiriwa kuwa, Lakini yeye ni mvumilivu kwa ajili yenu, yeye hatamani hata mmoja aangamie, Lakini hutamani kutoa muda ili wote wapate kutubu.

10 Ἥξει δὲ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ
Itakuja lakini siku ya–Bwana kama mwizi katika ambayo mbingu mbingu
G2240 G1161 G2250 G2962 G5613 G2812 G1722 G3739 G3588 G3772

ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ
kwa–kishindo zitapita vipengele na vikiwaka–moto vitafumuliwa na nchi
G4500 G3928 G4747 G1161 G2741 G3089 G2532 G1093

καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται.
na kazi katika yake kazi zitafunuliwa
G2532 G3588 G1722 G0846 G2041 G2147

Ingawa, siku ya Bwana itakuja kama mwizi, mbingu itapita kwa kupaza kelele. Vitu vitateketezwa kwa moto. Nchi na vitu vyote vilivyomo vitafunuliwa wazi.

11 Τούτων οὕτως πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν? ὑμᾶς ἐν
Hivi hivyo vyote vikifumuliwa namna–gani mnapaswa kuwa ninyi katika
G3778 G3779 G3956 G3089 G4217 G1163 G5225 G4771 G1722

ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,
maisha–matakatifu maisha na utauwa
G0040 G0391 G2532 G2150

Kwa kuwa vitu vyote vutateketezwa kwa njia hii. Je utakuwa mtu wa aina gani? Uishi kitakatifu na maisha ya kimungu.

12	προσδοκῶντας	καὶ	σπεύδοντας	τὴν	παρουσίαν	τῆς	τοῦ	Θεοῦ	ἡμέρας,	
	mkingoja	na	mkifanya–haraka	kuja	kuja	ya	siku	ya–Mungu	siku	
	G4328	G2532	G4692	G3588	G3952	G3588	G3588	G2316	G2250	

δι’	ἣν	οὐρανοὶ,	πυρούμενοι,	λυθήσονται,	καὶ	στοιχεῖα,	
kwa–sababu–yake	ambayo	mbingu	zikiwaka–moto	zitafumuliwa	na	vipengele	
G1223	G3739	G3772	G4448	G3089	G2532	G4747	

καυσούμενα,	τήκεται.	
vikiwaka–moto	vitayeyuka	
G2741	G5080	

Inakupasa kujua na kutambua haraka ujio wa siku ya Mungu. Siku hiyo mbingu itateketezwa kwa moto. Na vitu vitayeyushwa katika joto kali.

13	καινοὺς	δὲ	οὐρανοὺς,	καὶ	γῆν	καινὴν,	κατὰ	τὸ	ἐπάγγελμα	αὐτοῦ,
	mpya	lakini	mbingu	na	nchi	mpya	kwa–kadri–ya	ahadi	ahadi	yake
	G2537	G1161	G3772	G2532	G1093	G2537	G2596	G3588	G1862	G0846

προσδοκῶμεν,	ἐν	οἷς	δικαιοσύνη	κατοικεῖ.	
tunasubiri	katika	ambazo	haki	inakaa	
G4328	G1722	G3739	G1343	G2730	

Lakini kutokana na ahadi yake, tunasubiri mbingu mpya na nchi mpya, ambapo wenye haki wataishi

14	Διό,	ἀγαπητοί,	ταῦτα	προσδοκῶντες,	σπουδάσατε	ἄσπιλοι	καὶ	ἀμώμητοι	
	Kwa–hiyo	wapendwa	haya	mkisubiri	jitahidini	bila–waa	na	bila–lawama	
	G1352	G0027	G3778	G4328	G4704	G0784	G2532	G0298	

αὐτῷ	εὑρεθῆναι,	ἐν	εἰρήνῃ.	
naye	kuonekana	katika	amani	
G0846	G2147	G1722	G1515	

Hivyo wapendwa kwa kuwa tunatarajia vitu hivi, jitahidi kuwa makini na kutolaumika na kuwa na amani pamoja naye.

15	καὶ	τὴν	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν	μακροθυμίαν,	σωτηρίαν	ἡγεῖσθε;	καθὼς	καὶ
	na	uvumilivu	wa	Bwana	wetu	uvumilivu	wokovu	mwoneni	kama	na
	G2532	G3588	G3588	G2962	G1473	G3115	G4991	G2233	G2531	G2532

ὁ	ἀγαπητὸς	ἡμῶν	ἀδελφὸς	Παῦλος,	κατὰ	τὴν	δοθεῖσαν	αὐτῷ	
mpendwa	mpendwa	wetu	ndugu	Paulo	kwa–kadri–ya	hekima	iliyopewa	kwake	
G3588	G0027	G1473	G0080	G3972	G2596	G3588	G1325	G0846	

σοφίαν,	ἔγραψεν	ὑμῖν,	
hekima	aliandika	kwenu	
G4678	G1125	G4771	

Na zingatia uvumilivu wa Bwana wetu katika wokovu, kama mpendwa kaka yetu Paulo, alivyowaandikia ninyi, kutokana na hekima ambayo alipewa.

16	ὡς	καὶ	ἐν	πάσαις	‹ταῖς›	ἐπιστολαῖς,	λαλῶν	ἐν	αὐταῖς	περὶ	
	kama	na	katika	zote	barua	barua	akisema	ndani–yake	ndani–yake	kuhusu	
	G5613	G2532	G1722	G3956	G3588	G1992	G2980	G1722	G0846	G4012	

τούτων,	ἐν	αἷς	ἐστιν	δυσνόητά	τινα,	ἃ	οἱ	ἀμαθεῖς		
haya	katika	ambazo	kuna	mambo–magumu	baadhi	ambayo	wasio–jua	wasio–jua		
G3778	G1722	G3739	G1510	G1425	G5100	G3739	G3588	G0261		

καὶ	ἀστήρικτοι	στρεβλοῦσιν,	ὡς	καὶ	τὰς	λοιπὰς	γραφὰς,	πρὸς	
na	wasio–imara	wanapotosha	kama	na	mengine	mengine	Maandiko	kwa	
G2532	G0793	G4761	G5613	G2532	G3588	G3062	G1124	G4314	

τὴν	ἰδίαν	αὐτῶν	ἀπώλειαν.
yao–wenyewe	yao–wenyewe	wao	maangamizi
G3588	G2398	G0846	G0684

Paulo anaongelea hayo yote katika barua zake, kuna vitu ambavyo ni vigumu kuvielewa. Watu wasio na adabu na uimara wameviharibu vitu hivyo, Na kama wanavyofanya kwa maandiko. Kuelekea maangamizi yao.

17	Ὑμεῖς	οὖν,	ἀγαπητοί,	προγινώσκοντες,	φυλάσσεσθε,	ἵνα	μὴ	τῇ	τῶν	
	Ninyi	kwa–hiyo	wapendwa	mkijua–kabla	jihadharini	ili	msi	upotevu	wa	
	G4771	G3767	G0027	G4267	G5442	G2443	G3361	G3588	G3588	

ἀθέσμων	πλάνῃ	συναπαχθέντες,	ἐκπέσητε	τοῦ	ἰδίου	
waasi	upotevu	mkichukuliwa–pamoja	muanguke	yenu–wenyewe	yenu–wenyewe	
G0113	G4106	G4879	G1601	G3588	G2398	

στηριγμοῦ.
uthabiti
G4740

Hivyo, wapendwa kwa kuwa mnayafahamu hayo. Jilindeni wenyewe ili kwamba msipotoshwe na udanganyifu wa walaghai na kupoteza uaminifu.

18	αὐξάνετε	δὲ	ἐν	χάριτι,	καὶ	γνώσει	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν	καὶ	Σωτῆρος
	kukueni	lakini	katika	neema	na	maarifa	ya	Bwana	wetu	na	Mwokozi
	G0837	G1161	G1722	G5485	G2532	G1108	G3588	G2962	G1473	G2532	G4990

Ἰησοῦ	Χριστοῦ.	αὐτῷ	ἡ	δόξα	καὶ	νῦν	καὶ	εἰς	ἡμέραν	αἰῶνος.
Yesu	Kristo	kwake	utukufu	utukufu	na	sasa	na	kwa	siku	ya–milele
G2424	G5547	G0846	G3588	G1391	G2532	G3568	G2532	G1519	G2250	G0165

‹ἀμήν›.
amina
G0281

Lakini mkue katika neema na ufahamu wa Bwana na mwokozi Yesu Kristo. Na sasa utukufu una yeye sasa na milele. Amina.

1 John

Chapter 1

1 Ὃ Kile–ambacho G3739 ἦν kilikuwa G1510 ἀπ’ tangu G0575 ἀρχῆς; mwanzo G0746 ὃ kile–ambacho G3739 ἀκηκόαμεν; tumesikia G0191 ὃ kile–ambacho G3739

ἑωράκαμεν tumeona G3708 τοῖς kwa– G3588 ὀφθαλμοῖς macho G3788 ἡμῶν; yetu G1473 ὃ kile–ambacho G3739 ἐθεασάμεθα, tulitazama G2300 καὶ na G2532 αἱ – G3588 χεῖρες mikono G5495

ἡμῶν yetu G1473 ἐψηλάφησαν, ilishika G5584 περὶ kuhusu G4012 τοῦ – G3588 Λόγου Neno G3056 τῆς la– G3588 ζωῆς; uzima G2222

Kile kilichokuwapo tangu mwanzo-kile tulichokisikia, kile tulichokiona kwa macho yetu, kile tulichokitazama, na mikono yetu imekishika-kuhusu Neno la uzima.

2 καὶ na G2532 ἡ – G3588 ζωὴ uzima G2222 ἐφανερώθη, ulidhihirishwa G5319 καὶ na G2532 ἑωράκαμεν, tumeona G3708 καὶ na G2532 μαρτυροῦμεν, tunashuhudia G3140 καὶ na G2532

ἀπαγγέλλομεν tunatangaza G0518 ὑμῖν kwenu G4771 τὴν – G3588 ζωὴν uzima G2222 τὴν – G3588 αἰώνιον, wa–milele G0166 ἥτις ambao G3748 ἦν ulikuwa G1510 πρὸς kwa G4314 τὸν – G3588

Πατέρα, Baba G3962 καὶ na G2532 ἐφανερώθη ulidhihirishwa G5319 ἡμῖν; kwetu G1473

Na ule uzima ulifanywa kujulikana wazi, na tumeuona, na kuushuhudia, na kuwatangazia uzima wa milele, ambao ulikuwa kwa Baba na ulifanywa kujulikana kwetu.

3 ὃ kile–ambacho G3739 ἑωράκαμεν tumeona G3708 καὶ na G2532 ἀκηκόαμεν, tumesikia G0191 ἀπαγγέλλομεν tunatangaza G0518 καὶ pia G2532 ὑμῖν, kwenu G4771 ἵνα ili G2443 καὶ pia G2532

ὑμεῖς ninyi G4771 κοινωνίαν ushirika G2842 ἔχητε mwe–na G2192 μεθ’ pamoja–na G3326 ἡμῶν; sisi G1473 καὶ na G2532 ἡ – G3588 κοινωνία ushirika G2842 δὲ na G1161 ἡ – G3588 ἡμετέρα wetu G2251

μετὰ ni–pamoja–na G3326 τοῦ – G3588 Πατρὸς, Baba G3962 καὶ na G2532 μετὰ pamoja–na G3326 τοῦ – G3588 Υἱοῦ Mwana G5207 αὐτοῦ, wake G0846 Ἰησοῦ Yesu G2424 Χριστοῦ. Kristo G5547

Kile tulichokiona na kukisikia twakitangaza kwenu pia, ili kwamba muweze kujumuika pamoja nasi, na ushirika wetu pamoja na Baba na Mwanae Yesu Kristo.

4 καὶ Na G2532 ταῦτα haya G3778 γράφομεν tunaandika G1125 ἡμεῖς, sisi G1473 ἵνα ili G2443 ἡ – G3588 χαρὰ furaha G5479 ἡμῶν yetu G1473 ᾖ iwe G1510 πεπληρωμένη. imetimizwa G4137

Na tunawandikia mambo haya ninyi ili kwamba furaha yetu iwe timilifu.

5	Καὶ	ἔστιν	αὕτη	ἡ	ἀγγελία	ἣν	ἀκηκόαμεν	ἀπ’	αὐτοῦ,	καὶ	
	Na	ni	hii	–	habari	ambayo	tumesikia	kutoka	kwake	na	
	G2532	G1510	G3778	G3588	G0031	G3739	G0191	G0575	G0846	G2532	

ἀναγγέλλομεν	ὑμῖν,	ὅτι	ὁ	Θεὸς	φῶς	ἐστιν,	καὶ	σκοτία	ἐν	αὐτῷ,
tunatangaza	kwenu	kwamba	–	Mungu	ni–nuru	ni	na	giza	ndani	yake
G0312	G4771	G3754	G3588	G2316	G5457	G1510	G2532	G4653	G1722	G0846

οὐκ	ἔστιν	οὐδεμία.
hakuna	liko	hata–kidogo
G3756	G1510	G3762

Huu ndio ujumbe tuliousikia kutoka kwake na kuwatangazia: Mungu ni nuru na ndani yake hakuna giza hata kidogo.

6	Ἐὰν	εἴπωμεν	ὅτι	κοινωνίαν	ἔχομεν	μετ’	αὐτοῦ,	καὶ	ἐν	τῷ
	Ikiwa	tuseme	kwamba	ushirika	tunao	pamoja–naye	yeye	na	katika	–
	G1437	G3004	G3754	G2842	G2192	G3326	G0846	G2532	G1722	G3588

σκότει	περιπατῶμεν,	ψευδόμεθα,	καὶ	οὐ	ποιοῦμεν	τὴν	ἀλήθειαν.
giza	tunatembea	tunasema–uongo	na	hatufanyi	tunafanya	–	ukweli
G4655	G4043	G5574	G2532	G3756	G4160	G3588	G0225

Kama tukisema kwamba tunaushirika naye na twatembea gizani, twadanganya na hatutendi kweli.

7	ἐὰν	δὲ	ἐν	τῷ	φωτὶ	περιπατῶμεν,	ὡς	αὐτός	ἐστιν	ἐν	τῷ
	lakini–ikiwa	na	katika	–	nuru	tunatembea	kama	yeye	yupo	katika	–
	G1437	G1161	G1722	G3588	G5457	G4043	G5613	G0846	G1510	G1722	G3588

φωτί,	κοινωνίαν	ἔχομεν	μετ’	ἀλλήλων,	καὶ	τὸ	αἷμα	Ἰησοῦ,	τοῦ	Υἱοῦ
nuru	ushirika	tunao	na	sisi–kwa–sisi	na	–	damu	ya–Yesu	–	Mwana
G5457	G2842	G2192	G3326	G0240	G2532	G3588	G0129	G2424	G3588	G5207

αὐτοῦ,	καθαρίζει	ἡμᾶς	ἀπὸ	πάσης	ἁμαρτίας.
wake	inatusafisha	sisi	kutoka	kila	dhambi
G0846	G2511	G1473	G0575	G3956	G0266

Lakini tukitembea katika nuru kama alivyo katika nuru, twashirikiana sisi kwa sisi, na damu ya Yesu Kristo, mwanae yatutakasa kutoka dhambi zote.

8	ἐὰν	εἴπωμεν	ὅτι	ἁμαρτίαν	οὐκ	ἔχομεν,	ἑαυτοὺς	πλανῶμεν,	καὶ
	ikiwa	tuseme	kwamba	dhambi	hatuna	tunayo	sisi–wenyewe	tunajidanganya	na
	G1437	G3004	G3754	G0266	G3756	G2192	G1438	G4105	G2532

ἡ	ἀλήθεια	οὐκ	ἔστιν	ἐν	ἡμῖν.
–	ukweli	haupo	ndani	katika	yetu
G3588	G0225	G3756	G1510	G1722	G1473

Kama tukisema hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe, na kweli haimo ndani yetu.

9	ἐὰν	ὁμολογῶμεν	τὰς	ἁμαρτίας	ἡμῶν,	πιστός	ἐστιν	καὶ	δίκαιος,	ἵνα
	ikiwa	tukikiri	–	dhambi	zetu	mwaminifu	ni	na	mwenye–haki	ili
	G1437	G3670	G3588	G0266	G1473	G4103	G1510	G2532	G1342	G2443

ἀφῇ	ἡμῖν	τὰς	ἁμαρτίας,	καὶ	καθαρίσῃ	ἡμᾶς	ἀπὸ	πάσης	ἀδικίας.
atusamehe	sisi	–	dhambi	na	atusafishe	sisi	kutoka	kila	udhalimu
G0863	G1473	G3588	G0266	G2532	G2511	G1473	G0575	G3956	G0093

Lakini tukizitubu dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na haki kutusamehe dhambi zetu na kututakasa na uovu wote.

10	ἐὰν	εἴπωμεν	ὅτι	οὐχ	ἡμαρτήκαμεν,	ψεύστην	ποιοῦμεν	αὐτὸν,	καὶ
	ikiwa	tuseme	kwamba	hatuja	kutenda–dhambi	mwongo	tunamfanya	yeye	na
	G1437	G3004	G3754	G3756	G0264	G5583	G4160	G0846	G2532

ὁ	λόγος	αὐτοῦ	οὐκ	ἔστιν	ἐν	ἡμῖν.
–	neno	lake	halipo	ndani	katika	yetu
G3588	G3056	G0846	G3756	G1510	G1722	G1473

Tukisema kwamba hatujatenda dhambi, twamfanya yeye kuwa muongo, na neno lake halimo ndani yetu.

Chapter 2

1	Τεκνία	μου,	ταῦτα	γράφω	ὑμῖν,	ἵνα	μὴ	ἁμάρτητε;	καὶ
	Watoto–wangu–wadogo	wangu	haya	ninaandika	kwenu	ili	msi	tende–dhambi	na
	G5040	G1473	G3778	G1125	G4771	G2443	G3361	G0264	G2532

ἐάν	τις	ἁμάρτῃ,	Παράκλητον	ἔχομεν,	πρὸς	τὸν	Πατέρα,	Ἰησοῦν
ikiwa	mtu–yeyote	atende–dhambi	Mwombezi	tunaye	kwa	–	Baba	Yesu
G1437	G5100	G0264	G3875	G2192	G4314	G3588	G3962	G2424

Χριστὸν	δίκαιον;
Kristo	mwenye–haki
G5547	G1342

Watoto wangu wapendwa, nawaandikia mambo haya kwenu ili msitende dhambi. Lakini kama mmoja wenu akitenda dhambi, tunaye wakili aliye pamoja na Baba, Yesu Kristo- ambaye ni mwenye haki.

2	καὶ	αὐτὸς	ἱλασμός	ἐστιν	περὶ	τῶν	ἁμαρτιῶν	ἡμῶν;	οὐ	περὶ
	na	yeye	ni–upatanisho	ni	kwa–ajili–ya	–	dhambi	zetu	si	kwa–ajili–ya
	G2532	G0846	G2434	G1510	G4012	G3588	G0266	G1473	G3756	G4012

τῶν	ἡμετέρων	δὲ	μόνον,	ἀλλὰ	καὶ	περὶ	ὅλου	τοῦ	κόσμου.
–	zetu	na	tu	bali	pia	kwa–ajili–ya	yote	–	ulimwengu
G3588	G2251	G1161	G3440	G0235	G2532	G4012	G3650	G3588	G2889

Yeye ni mpatanishi kwa dhambi zetu, na si kwa dhambi zetu pekee, lakini pia kwa ulimwengu mzima.

3	καὶ	ἐν	τούτῳ	γινώσκομεν	ὅτι	ἐγνώκαμεν	αὐτόν,	ἐὰν	τὰς	ἐντολὰς
	Na	katika	hii	tunajua	kwamba	tumemjua	yeye	ikiwa	–	amri
	G2532	G1722	G3778	G1097	G3754	G1097	G0846	G1437	G3588	G1785

αὐτοῦ	τηρῶμεν.
zake	tunazishika
G0846	G5083

Kwa hili twajua kwamba twamjua yeye, kama tukizitunza amri zake.

4	ὁ	λέγων,	ὅτι	Ἔγνωκα	αὐτόν,	καὶ	τὰς	ἐντολὰς	αὐτοῦ	μὴ
	Yeye–asemaye	anayesema	kwamba	Nimemjua	yeye	na	–	amri	zake	hazi
	G3588	G3004	G3754	G1097	G0846	G2532	G3588	G1785	G0846	G3361

τηρῶν,	ψεύστης	ἐστίν,	καὶ	ἐν	τούτῳ	ἡ	ἀλήθεια	οὐκ	ἔστιν;
shiki	ni–mwongo	ni	na	katika	huyu	–	ukweli	haupo	ndani
G5083	G5583	G1510	G2532	G1722	G3778	G3588	G0225	G3756	G1510

Yeye asemaye, “Namjua Mungu,” lakini hazishiki amri zake, ni mwongo, na kweli haimo ndani yake.

5	ὃς	δ’	ἂν	τηρῇ	αὐτοῦ	τὸν	λόγον,	ἀληθῶς	ἐν	τούτῳ
	lakini–yeyote	na	–	anayeshika	lake	–	neno	kweli–kweli	katika	huyu
	G3739	G1161	G0302	G5083	G0846	G3588	G3056	G0230	G1722	G3778

	ἡ	ἀγάπη	τοῦ	Θεοῦ	τετελείωται.	Ἐν	τούτῳ	γινώσκομεν	ὅτι	ἐν
	–	upendo	wa–	Mungu	umekamilishwa	Katika	hii	tunajua	kwamba	katika
	G3588	G0026	G3588	G2316	G5048	G1722	G3778	G1097	G3754	G1722

	αὐτῷ	ἐσμεν:
	yeye	tumo
	G0846	G1510

Lakini yeyote ashikaye neno lake, kweli katika mtu yule upendo wa Mungu umekamilishwa. Katika hili twajua kwamba tuko ndani yake.

6	ὁ	λέγων	ἐν	αὐτῷ	μένειν,	ὀφείλει,	καθὼς	ἐκεῖνος
	Yeye–asemaye	anayesema	katika	yeye	anakaa	anapaswa	kama–vile	yeye
	G3588	G3004	G1722	G0846	G3306	G3784	G2531	G1565

	περιεπάτησεν,	καὶ	αὐτὸς	οὕτως	περιπατεῖν.
	alitembea	pia	yeye–mwenyewe	hivyo	kutembea
	G4043	G2532	G0846	G3779	G4043

Yeye asemaye anaishi ndani ya Mungu anapaswa mwenyewe pia kuenenda kama vile Yesu Kristo alivyoenenda.

7	Ἀγαπητοί,	οὐκ	ἐντολὴν	καινὴν	γράφω	ὑμῖν,	ἀλλ’	ἐντολὴν	παλαιὰν,	ἣν
	Wapendwa	si	amri	mpya	ninaandika	kwenu	bali	amri	ya–zamani	ambayo
	G0027	G3756	G1785	G2537	G1125	G4771	G0235	G1785	G3820	G3739

	εἴχετε	ἀπ’	ἀρχῆς.	ἡ	ἐντολὴ	ἡ	παλαιά	ἐστιν	ὁ	λόγος	ὃν
	mlikuwa–nayo	tangu	mwanzo	–	amri	–	ya–zamani	ni	–	neno	ambalo
	G2192	G0575	G0746	G3588	G1785	G3588	G3820	G1510	G3588	G3056	G3739

	ἠκούσατε.
	mlisikia
	G0191

Wapenzi, siwaandikii ninyi amri mpya, bali amri ya zamani ambayo mmekwisha kuwa nayo tangu mwanzo. Amri ya zamani ni neno ambalo mlilolisikia.

8	πάλιν	ἐντολὴν	καινὴν	γράφω	ὑμῖν,	ὅ	ἐστιν	ἀληθὲς	ἐν	αὐτῷ	καὶ
	tena	amri	mpya	ninaandika	kwenu	ambayo	ni	kweli	katika	yeye	na
	G3825	G1785	G2537	G1125	G4771	G3739	G1510	G0227	G1722	G0846	G2532

	ἐν	ὑμῖν,	ὅτι	ἡ	σκοτία	παράγεται,	καὶ	τὸ	φῶς	τὸ	ἀληθινὸν
	katika	ninyi	kwa–sababu	–	giza	linapita,	na	–	nuru	–	ya–kweli
	G1722	G4771	G3754	G3588	G4653	G3855	G2532	G3588	G5457	G3588	G0228

	ἤδη	φαίνει.
	tayari	inaangaza
	G2235	G5316

Hata hivyo ninawaandikia ninyi amri mpya, ambayo ni kweli katika Kristo na kwenu, kwa sababu giza linapita, na nuru ya kweli iko tayari inaangaza

9	Ὁ	λέγων	ἐν	τῷ	φωτὶ	εἶναι,	καὶ	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ
	Yeye–asemaye	anayesema	katika	–	nuru	yupo	na	–	ndugu	yake
	G3588	G3004	G1722	G3588	G5457	G1510	G2532	G3588	G0080	G0846

	μισῶν,	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ	ἐστὶν	ἕως	ἄρτι.
	anamchukia	katika	–	giza	yupo	hadi	sasa
	G3404	G1722	G3588	G4653	G1510	G2193	G0737

Yeye asemeye yuko kwenye nuru na amchukia ndugu yake yuko katika giza hata sasa.

10	ὁ	ἀγαπῶν	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ,	ἐν	τῷ	φωτὶ	μένει,	καὶ		
	yeye–ampendaye	anayempenda	–	ndugu	yake	katika	–	nuru	anakaa	na		
	G3588	G0025	G3588	G0080	G0846	G1722	G3588	G5457	G3306	G2532		

σκάνδαλον	ἐν	αὐτῷ	οὐκ	ἔστιν.
kikwazo	katika	yeye	hakuna	kipo
G4625	G1722	G0846	G3756	G1510

Yeye ampendaye ndugu yake anaishi katika nuru na hakuna jambo lolote liwezalo kumkwaza.

11	ὁ	δὲ	μισῶν	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ,	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ	ἐστὶν,
	lakini–yeye	na	anayemchukia	–	ndugu	yake	katika	–	giza	yupo
	G3588	G1161	G3404	G3588	G0080	G0846	G1722	G3588	G4653	G1510

καὶ	ἐν	τῇ	σκοτίᾳ	περιπατεῖ;	καὶ	οὐκ	οἶδεν	ποῦ	ὑπάγει,	ὅτι
na	katika	–	giza	anatembea	na	hajui	anajua	wapi	anaenda	kwa–sababu
G2532	G1722	G3588	G4653	G4043	G2532	G3756	G1492	G4225	G5217	G3754

ἡ	σκοτία	ἐτύφλωσεν	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	αὐτοῦ.
–	giza	limepofusha	–	macho	yake
G3588	G4653	G5186	G3588	G3788	G0846

Lakini yeye amchukiaye ndugu yake yuko gizani na anatembea gizani; Yeye hajui wapi aendako, kwa sababu giza limeyapofusha macho yake.

12	Γράφω	ὑμῖν,	τεκνία,	ὅτι	ἀφέωνται	ὑμῖν	αἱ	ἁμαρτίαι,	
	Ninaandika	kwenu	watoto–wadogo	kwa–sababu	mmesamehewa	ninyi	–	dhambi	
	G1125	G4771	G5040	G3754	G0863	G4771	G3588	G0266	

διὰ	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ.	
kwa–sababu–ya	–	jina	lake	
G1223	G3588	G3686	G0846	

Nawaandikia ninyi, watoto wapendwa, kwa sababu mmesamehewa dhambi zenu kwa ajili ya jina lake.

13	γράφω	ὑμῖν,	πατέρες,	ὅτι	ἐγνώκατε	τὸν	ἀπ’	ἀρχῆς.	
	ninaandika	kwenu	baba	kwa–sababu	mmemjua	yeye–aliyekuwa	tangu	mwanzo	
	G1125	G4771	G3962	G3754	G1097	G3588	G0575	G0746	

γράφω	ὑμῖν,	νεανίσκοι,	ὅτι	νενικήκατε	τὸν	πονηρόν.	ἔγραψα	ὑμῖν,	
ninaandika	kwenu	vijana	kwa–sababu	mmemshinda	–	mwovu	niliandika	kwenu	
G1125	G4771	G3495	G3754	G3528	G3588	G4190	G1125	G4771	

παιδία,	ὅτι	ἐγνώκατε	τὸν	Πατέρα.	
watoto	kwa–sababu	mmemjua	–	Baba	
G3813	G3754	G1097	G3588	G3962	

Nawaandikia ninyi, akina baba, kwa sababu mnamjua yeye aliye tangu mwanzo. Nawaandikia ninyi, vijana, kwa sababu mmemshinda yule mwovu. Nimewaandikia ninyi, watoto wadogo, kwa sababu mnamjua Baba.

14	ἔγραψα	ὑμῖν,	πατέρες,	ὅτι	ἐγνώκατε	τὸν	ἀπ’	ἀρχῆς.	
	niliandika	kwenu	baba	kwa–sababu	mmemjua	yeye–aliyekuwa	tangu	mwanzo	
	G1125	G4771	G3962	G3754	G1097	G3588	G0575	G0746	

ἔγραψα	ὑμῖν,	νεανίσκοι,	ὅτι	ἰσχυροί	ἐστε,	καὶ	ὁ	λόγος	τοῦ
niliandika	kwenu	vijana	kwa–sababu	wenye–nguvu	mko	na	–	neno	la–
G1125	G4771	G3495	G3754	G2478	G1510	G2532	G3588	G3056	G3588

Θεοῦ	ἐν	ὑμῖν	μένει,	καὶ	νενικήκατε	τὸν	πονηρόν.
Mungu	katika	ninyi	linakaa	na	mmemshinda	–	mwovu
G2316	G1722	G4771	G3306	G2532	G3528	G3588	G4190

Nimewaandikia ninyi, akina baba, kwa sababu mnamjua yeye aliye tangu mwanzo. Nimewaandikia ninyi, vijana, kwa sababu mko imara, na neno la Mungu linakaa ndani yenu, na mmemshinda yule mwovu.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν
Msi upende – ulimwengu wala – katika – ulimwengu ikiwa
G3361 G0025 G3588 G2889 G3366 G3588 G1722 G3588 G2889 G1437

τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς ἐν
mtu–yeyote anapenda – ulimwengu haupo ndani – upendo wa– Baba katika
G5100 G0025 G3588 G2889 G3756 G1510 G3588 G0026 G3588 G3962 G1722

αὐτῷ;
yeye
G0846

Msiipende dunia wala mambo ambayo yaliyo katika dunia. Iwapo yule ataipenda dunia, upendo wa kumpenda Baba haumo ndani yake.

16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς,
kwa–sababu kila–kitu kilicho katika – ulimwengu – tamaa ya– mwili
G3754 G3956 G3588 G1722 G3588 G2889 G3588 G1939 G3588 G4561

καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ
na – tamaa ya– macho na – kiburi cha– maisha si
G2532 G3588 G1939 G3588 G3788 G2532 G3588 G0212 G3588 G0979 G3756

ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν.
kutoka kutoka kwa– Baba bali kutoka kwa– ulimwengu ni
G1510 G1537 G3588 G3962 G0235 G1537 G3588 G2889 G1510

Kwani kila kitu kilichomo katika dunia- tamaa ya mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha uzima- havitokani na Baba lakini vinatokana na dunia.

17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ; ὁ δὲ
Na – ulimwengu unapita na – tamaa yake lakini–yeye na
G2532 G3588 G2889 G3855 G2532 G3588 G1939 G0846 G3588 G1161

ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
afanyaye – mapenzi ya– Mungu anakaa hadi – milele
G4160 G3588 G2307 G3588 G2316 G3306 G1519 G3588 G0165

Dunia na tamaa zake zinapita. Bali yeye afanyaye mapenzi ya Mungu huyo adumu milele.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστος
Watoto ya–mwisho saa ni na kama–vile mlisikia kwamba mpinga–kristo
G3813 G2078 G5610 G1510 G2532 G2531 G0191 G3754 G0500

ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν, ὅθεν γινώσκομεν ὅτι
anakuja na sasa wapinga–kristo wengi wamekuja kwa–hivyo tunajua kwamba
G2064 G2532 G3568 G0500 G4183 G1096 G3606 G1097 G3754

ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.
ya–mwisho saa ni
G2078 G5610 G1510

Watoto wadogo, ni wakati wa mwisho. Kama ambavyo mmesikia kwamba mpinga kristo anakuja, hata sasa wapinga kristo wamekuja, kwa hali hii tunajua kwamba ni wakati wa mwisho.

19	ἐξ	ἡμῶν	ἐξῆλθαν,	ἀλλ’	οὐκ	ἦσαν	ἐξ	ἡμῶν;	εἰ	
	kutoka	kwetu	walitoka	lakini	hawakuwa	walikuwa	kutoka	kwetu	kwa–maana–kama	
	G1537	G1473	G1831	G0235	G3756	G1510	G1537	G1473	G1487	
	γὰρ	ἐξ	ἡμῶν	ἦσαν,	μεμενήκεισαν	ἂν	μεθ’	ἡμῶν;	ἀλλ’	ἵνα
	maana	kutoka	kwetu	walikuwa	wangebaki	–	pamoja–na	sisi	lakini	ili
	G1063	G1537	G1473	G1510	G3306	G0302	G3326	G1473	G0235	G2443
	φανερωθῶσιν	ὅτι	οὐκ	εἰσὶν	πάντες	ἐξ	ἡμῶν.			
	wadhihirishwe	kwamba	si	wao–wote	wote	kutoka	kwetu			
	G5319	G3754	G3756	G1510	G3956	G1537	G1473			

Walikwenda zao kutoka kwetu, kwani hawakuwa wa kwetu. Kama vile wangekuwa wa kwetu wangeendelea kuwa pamoja nasi. Lakini wakati walipo kwenda zao, hicho kilionyesha hawakuwa wa kwetu.

20	καὶ	ὑμεῖς	χρῖσμα	ἔχετε,	ἀπὸ	τοῦ	Ἁγίου,	καὶ	οἴδατε	πάντες.
	Na	ninyi	upako	mna	kutoka	kwa–	Mtakatifu	na	mnajua	wote
	G2532	G4771	G5545	G2192	G0575	G3588	G0040	G2532	G1492	G3956

Lakini mumetiwa mafuta na yule Mtakatifu, nanyi nyote mnaijua kweli.

21	οὐκ	ἔγραψα	ὑμῖν	ὅτι	οὐκ	οἴδατε	τὴν	ἀλήθειαν,	ἀλλ’	ὅτι
	si	niliandika	kwenu	kwa–sababu	hamjui	mnajua	–	ukweli	bali	kwa–sababu
	G3756	G1125	G4771	G3754	G3756	G1492	G3588	G0225	G0235	G3754
	οἴδατε	αὐτήν,	καὶ	ὅτι	πᾶν	ψεῦδος,	ἐκ	τῆς	ἀληθείας	οὐκ	ἔστιν.
	mnajua	huo	na	kwamba	kila	uongo	kutoka	kwa–	ukweli	si	kutoka
	G1492	G0846	G2532	G3754	G3956	G5579	G1537	G3588	G0225	G3756	G1510

Sikuwaandikia ninyi kwa sababu hamuijui kweli, bali kwa sababu mnaijua na kwa sababu hakuna uongo wa ile kweli

22	Τίς	ἐστιν	ὁ	ψεύστης,	εἰ	μὴ	ὁ	ἀρνούμενος	ὅτι	Ἰησοῦς
	Nani	ni	–	mwongo	isipokuwa	–	–	anayekana	kwamba	Yesu
	G5101	G1510	G3588	G5583	G1487	G3361	G3588	G0720	G3754	G2424
	οὐκ	ἔστιν	ὁ	Χριστός?	οὗτός	ἐστιν	ὁ	ἀντίχριστος,	ὁ	ἀρνούμενος	τὸν
	si	ndiye	–	Kristo	huyu	ni	–	mpinga–kristo	–	anayekana	–
	G3756	G1510	G3588	G5547	G3778	G1510	G3588	G0500	G3588	G0720	G3588
	Πατέρα	καὶ	τὸν	Υἱόν.							
	Baba	na	–	Mwana							
	G3962	G2532	G3588	G5207							

Nani ni mwongo bali ni yeye anayepinga kwamba Yesu ni Kristo? Huyu mtu ni mpinga kristo, pale anapo mpinga Baba na Mwana.

23	πᾶς	ὁ	ἀρνούμενος	τὸν	Υἱὸν,	οὐδὲ	τὸν	Πατέρα	ἔχει.	ὁ
	Kila–mtu	–	anayemkana	–	Mwana	wala	–	Baba	hana	yeye–anayemkiri
	G3956	G3588	G0720	G3588	G5207	G3761	G3588	G3962	G2192	G3588
	ὁμολογῶν	τὸν	Υἱὸν,	καὶ	τὸν	Πατέρα	ἔχει.			
	anayemkiri	–	Mwana	pia	–	Baba	ana			
	G3670	G3588	G5207	G2532	G3588	G3962	G2192			

Hakuna anaye mpinga Mwana akawa na Baba. Yeyote anaye mkiri Mwana anaye Baba pia.

24	ὑμεῖς,	ὃ	ἠκούσατε	ἀπ’	ἀρχῆς,	ἐν	ὑμῖν	μενέτω.	ἐὰν	ἐν	
	Ninyi	kile–ambacho	mlisikia	tangu	mwanzo	katika	ninyi	na–kikae	ikiwa	katika	
	G4771	G3739	G0191	G0575	G0746	G1722	G4771	G3306	G1437	G1722	
	ὑμῖν	μείνῃ	ὃ	ἀπ’	ἀρχῆς	ἠκούσατε,	καὶ	ὑμεῖς	ἐν	τῷ	Υἱῷ
	ninyi	kinakaa	kile–ambacho	tangu	mwanzo	mlisikia	pia	ninyi	katika	–	Mwana
	G4771	G3306	G3739	G0575	G0746	G0191	G2532	G4771	G1722	G3588	G5207
	καὶ	ἐν	τῷ	Πατρὶ	μενεῖτε.						
	na	katika	–	Baba	mtakaa						
	G2532	G1722	G3588	G3962	G3306						

Kama kwa ajili yenu, kile mlichosikia toka mwanzo acha kiendelee kuwa ndani yenu. Kama kile mlichosikia toka mwanzo kitakaa ndani yenu, pia, mtakaa ndani ya Mwana na Baba.

25	καὶ	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	ἐπαγγελία	ἣν	αὐτὸς	ἐπηγγείλατο	ἡμῖν:	τὴν	ζωὴν
	Na	hii	ni	–	ahadi	ambayo	yeye	alituahidi	sisi	–	uzima
	G2532	G3778	G1510	G3588	G1860	G3739	G0846	G1861	G1473	G3588	G2222
	τὴν	αἰώνιον.									
	–	wa–milele									
	G3588	G0166									

Na hii ni ahadi aliyotupatia sisi: uzima wa milele.

26	Ταῦτα	ἔγραψα	ὑμῖν	περὶ	τῶν	πλανώντων	ὑμᾶς;	
	Haya	niliandika	kwenu	kuhusu	–	wanaowadanganya	ninyi	
	G3778	G1125	G4771	G4012	G3588	G4105	G4771	

Nimewaandikia haya ninyi kuhusu wale ambao wangewaongoza ninyi katika upotevu.

27	καὶ	ὑμεῖς,	τὸ	χρῖσμα	ὃ	ἐλάβετε	ἀπ’	αὐτοῦ,	μένει	ἐν	ὑμῖν,
	Na	ninyi	–	upako	ambao	mlipokea	kutoka	kwake	unakaa	ndani	yenu
	G2532	G4771	G3588	G5545	G3739	G2983	G0575	G0846	G3306	G1722	G4771
	καὶ	οὐ	χρείαν	ἔχετε,	ἵνα	τις	διδάσκῃ	ὑμᾶς;	ἀλλ’	ὡς	τὸ
	na	hamna	haja	mna	ili	mtu–yeyote	awafundishe	ninyi	bali	kama	–
	G2532	G3756	G5532	G2192	G2443	G5100	G1321	G4771	G0235	G5613	G3588
	αὐτοῦ	χρῖσμα,	διδάσκει	ὑμᾶς	περὶ	πάντων,	καὶ	ἀληθές	ἐστιν,	καὶ	οὐκ
	wake	upako	unawafundisha	ninyi	kuhusu	yote	na	ni–kweli	ni	na	si
	G0846	G5545	G1321	G4771	G4012	G3956	G2532	G0227	G1510	G2532	G3756
	ἔστιν	ψεῦδος;	καὶ	καθὼς	ἐδίδαξεν	ὑμᾶς,	μένετε	ἐν	αὐτῷ.		
	uongo	uongo	na	kama–vile	uliwafundisha	ninyi	kaeni	katika	yeye		
	G1510	G5579	G2532	G2531	G1321	G4771	G3306	G1722	G0846		

Na kwa ajili yenu, yale mafuta mliyoyapokea kutoka kwake yanakaa ndani yenu, na hamtahitaji mtu yeyote kuwafundisha. bali kama mafuta yake yanawafundisha kuhusu mambo yote na ni kweli na siyo uongo, na hata kama yameshawafundisha, kaeni ndani yake.

28	Καὶ	νῦν,	τεκνία,	μένετε	ἐν	αὐτῷ,	ἵνα	ἐὰν	φανερωθῇ	σχῶμεν	
	Na	sasa	watoto–wadogo	kaeni	katika	yeye	ili	wakati	atakapoonekana	tuwe–na	
	G2532	G3568	G5040	G3306	G1722	G0846	G2443	G1437	G5319	G2192	
	παρρησίαν,	καὶ	μὴ	αἰσχυνθῶμεν	ἀπ’	αὐτοῦ,	ἐν	τῇ	παρουσίᾳ	αὐτοῦ.	
	ujasiri	na	tusi	aibishwe	kutoka	kwake	katika	–	kuja	kwake	
	G3954	G2532	G3361	G0153	G0575	G0846	G1722	G3588	G3952	G0846	

Na sasa, watoto wapendwa, kaeni ndani yake, ili wakati atakapotokea, tuweze kuwa na ujasiri na siyo kujisikia aibu mbele yake katika kuja kwake.

29	ἐὰν	εἰδῆτε	ὅτι	δίκαιός	ἐστιν,	γινώσκετε	ὅτι	καὶ	πᾶς	ὁ
	ikiwa	mnajua	kwamba	mwenye–haki	ni	jua	kwamba	pia	kila–mtu	–
	G1437	G1492	G3754	G1342	G1510	G1097	G3754	G2532	G3956	G3588

ποιῶν	τὴν	δικαιοσύνην,	ἐξ	αὐτοῦ	γεγέννηται.	
afanyaye	–	haki	kutoka	kwake	amezaliwa	
G4160	G3588	G1343	G1537	G0846	G1080	

Kama mnajua kuwa yeye ni mwenye haki, mnajua kwamba kila mmoja atendaye haki amezaliwa na yeye.

Chapter 3

1	Ἴδετε	ποταπὴν	ἀγάπην	δέδωκεν	ἡμῖν	ὁ	Πατὴρ,	ἵνα	τέκνα	Θεοῦ
	Tazama	jinsi–gani	upendo	ametupa	sisi	–	Baba	ili	watoto	wa–Mungu
	G3708	G4217	G0026	G1325	G1473	G3588	G3962	G2443	G5043	G2316

κληθῶμεν,	καὶ	ἐσμέν.	διὰ	τοῦτο,	ὁ	κόσμος	οὐ	γινώσκει	
tuitwe	na	ndivyo–tulivyo	kwa–sababu–ya	hii	–	ulimwengu	hau	tutambui	
G2564	G2532	G1510	G1223	G3778	G3588	G2889	G3756	G1097	

ἡμᾶς,	ὅτι	οὐκ	ἔγνω	αὐτόν.
sisi	kwa–sababu	haku	mtambua	yeye
G1473	G3754	G3756	G1097	G0846

Oneni ni pendo la namna gani ametupatia Baba, kwamba tunaitwa watoto wa Mungu, na hivi ndivyo tulivyo. Kwa sababu hii ulimwengu haututambui kwa kuwa haukumtambua yeye.

2	Ἀγαπητοί,	νῦν	τέκνα	Θεοῦ	ἐσμεν,	καὶ	οὔπω	ἐφανερώθη	τί
	Wapendwa	sasa	watoto	wa–Mungu	tu	na	bado–haija	dhihirishwa	tutakavyokuwa
	G0027	G3568	G5043	G2316	G1510	G2532	G3768	G5319	G5101

ἐσόμεθα;	οἴδαμεν	ὅτι	ἐὰν	φανερωθῇ,	ὅμοιοι	αὐτῷ	ἐσόμεθα,	ὅτι	
tutakuwa	tunajua	kwamba	atakapo	onekana	kama–yeye	yeye	tutakuwa	kwa–sababu	
G1510	G1492	G3754	G1437	G5319	G3664	G0846	G1510	G3754	

ὀψόμεθα	αὐτὸν	καθώς	ἐστιν.	
tutamwona	yeye	kama–vile	alivyo	
G3708	G0846	G2531	G1510	

Wapendwa sisi sasa ni watoto wa Mungu, na haijadhihirika bado jinsi tutakavyokuwa. Twajua kwamba Kristo atakapoonekana, tutafanana naye, kwani tutamuona kama alivyo.

3	καὶ	πᾶς	ὁ	ἔχων	τὴν	ἐλπίδα	ταύτην	ἐπ’	αὐτῷ,	ἁγνίζει
	Na	kila–mtu	–	mwenye	–	tumaini	hili	katika	yeye	anajitakasa
	G2532	G3956	G3588	G2192	G3588	G1680	G3778	G1909	G0846	G0048

ἑαυτὸν,	καθὼς	ἐκεῖνος	ἁγνός	ἐστιν.	
mwenyewe	kama–vile	yeye	mtakatifu	alivyo	
G1438	G2531	G1565	G0053	G1510	

Na kila mmoja ambaye ana ujasiri huu kuhusu wakati ujao ulioelekezwa kwake, hujitakasa mwenyewe kama yeye alivyo mtakatifu.

4	Πᾶς	ὁ	ποιῶν	τὴν	ἁμαρτίαν,	καὶ	τὴν	ἀνομίαν	ποιεῖ;	καὶ	ἡ	
	Kila–mtu	–	afanyaye	–	dhambi	pia	–	uasi	anafanya	na	–	
	G3956	G3588	G4160	G3588	G0266	G2532	G3588	G0458	G4160	G2532	G3588	

ἁμαρτία	ἐστὶν	ἡ	ἀνομία.	
dhambi	ni	–	uasi	
G0266	G1510	G3588	G0458	

Kila mtu anayeendelea kutenda dhambi huvunja sheria. Kwa sababu dhambi ni uvunjaji sheria.

5	καὶ	οἴδατε	ὅτι	ἐκεῖνος	ἐφανερώθη,	ἵνα	τὰς	ἁμαρτίας	ἄρῃ;	καὶ	
	na	mnajua	kwamba	yeye	alidhihirishwa	ili	–	dhambi	aziondoe	na	
	G2532	G1492	G3754	G1565	G5319	G2443	G3588	G0266	G0142	G2532	

ἁμαρτία	ἐν	αὐτῷ	οὐκ	ἔστιν.
dhambi	katika	yeye	hakuna	ipo
G0266	G1722	G0846	G3756	G1510

Mnajua Kristo alidhihilishwa ili kuziondoa dhambi kabisa. Na ndani yake hamna dhambi.

6	πᾶς	ὁ	ἐν	αὐτῷ	μένων	οὐχ,	ἁμαρτάνει;	πᾶς	ὁ
	kila–mtu	–	katika	yeye	anayekaa	ha	tendi–dhambi	kila–mtu	–
	G3956	G3588	G1722	G0846	G3306	G3756	G0264	G3956	G3588

ἁμαρτάνων,	οὐχ	ἑώρακεν	αὐτὸν,	οὐδὲ	ἔγνωκεν	αὐτόν.
anayetenda–dhambi	haja	mwona	yeye	wala	haja	mjua
G0264	G3756	G3708	G0846	G3761	G1097	G0846

Hakuna hata mmoja adumue ndani yake na kuendelea kutenda dhambi. Hakuna mtu hata mmoja adumuye katika dhambi ikiwa amemuona au kumfahamu yeye.

7	Τεκνία,	μηδεὶς	πλανάτω	ὑμᾶς;	ὁ	ποιῶν	τὴν	δικαιοσύνην,	
	Watoto–wadogo	mtu–yeyote	asiwadanganye	ninyi	yeye	afanyaye	–	haki	
	G5040	G3367	G4105	G4771	G3588	G4160	G3588	G1343	

δίκαιός	ἐστιν,	καθὼς	ἐκεῖνος	δίκαιός	ἐστιν.	
mwenye–haki	ni	kama–vile	yeye	mwenye–haki	alivyo	
G1342	G1510	G2531	G1565	G1342	G1510	

Watoto wapendwa, msikubali kupotoshwa na mtu yeyote. Atendaye haki ni mwenye haki, kama vile Kristo naye alivyo mwenye haki.

8	ὁ	ποιῶν	τὴν	ἁμαρτίαν,	ἐκ	τοῦ	διαβόλου	ἐστίν;	ὅτι
	yeye–afanyaye	afanyaye	–	dhambi	kutoka	kwa–	ibilisi	ni	kwa–sababu
	G3588	G4160	G3588	G0266	G1537	G3588	G1228	G1510	G3754

ἀπ’	ἀρχῆς	ὁ	διάβολος	ἁμαρτάνει.	εἰς	τοῦτο	ἐφανερώθη	ὁ	
tangu	mwanzo	–	ibilisi	anatenda–dhambi	kwa–ajili–ya	hii	alidhihirishwa	–	
G0575	G0746	G3588	G1228	G0264	G1519	G3778	G5319	G3588	

Υἱὸς	τοῦ	Θεοῦ,	ἵνα	λύσῃ	τὰ	ἔργα	τοῦ	διαβόλου.
Mwana	wa–	Mungu	ili	aziharibu	–	kazi	za–	ibilisi
G5207	G3588	G2316	G2443	G3089	G3588	G2041	G3588	G1228

Atendaye dhambi ni wa ibilisi, kwa sababu ibilisi ni mtenda dhambi tangu mwanzo. Kwa sababu hii Mwana wa Mungu alidhihilishwa ili aweze kuziharibu kazi za ibilisi.

9	Πᾶς	ὁ	γεγεννημένος	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ,	ἁμαρτίαν	οὐ	ποιεῖ,	ὅτι	σπέρμα	αὐτοῦ
	Kila–mtu	–	aliyezaliwa	kutoka	kwa–	Mungu	dhambi	ha	fanya	kwa–sababu	mbegu	yake
	G3956	G3588	G1080	G1537	G3588	G2316	G0266	G3756	G4160	G3754	G4690	G0846

ἐν	αὐτῷ	μένει,	καὶ	οὐ	δύναται	ἁμαρτάνειν,	ὅτι	ἐκ	τοῦ
ndani	yake	inakaa	na	hawezi	aweza	kutenda–dhambi	kwa–sababu	kutoka	kwa–
G1722	G0846	G3306	G2532	G3756	G1410	G0264	G3754	G1537	G3588

Θεοῦ	γεγέννηται.	
Mungu	amezaliwa	
G2316	G1080	

Yeyote aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, kwa sababu mbegu ya Mungu hukaa ndani yake. Hawezi kuendelea kutenda dhambi kwa sababu amezaliwa na Mungu.

10	ἐν	τούτῳ,	φανερά	ἐστιν	τὰ	τέκνα	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	τὰ	τέκνα	τοῦ
	katika	hii	wazi	ni	–	watoto	wa–	Mungu	na	–	watoto	wa–
	G1722	G3778	G5318	G1510	G3588	G5043	G3588	G2316	G2532	G3588	G5043	G3588

διαβόλου:	πᾶς	ὁ	μὴ	ποιῶν	δικαιοσύνην,	οὐκ	ἔστιν	ἐκ	τοῦ	
ibilisi	kila–mtu	–	asi	yefanya	haki	si	kutoka	kutoka	kwa–	
G1228	G3956	G3588	G3361	G4160	G1343	G3756	G1510	G1537	G3588	

Θεοῦ;	καὶ	ὁ	μὴ	ἀγαπῶν	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ.
Mungu	wala	yeye	asi	yempenda	–	ndugu	yake
G2316	G2532	G3588	G3361	G0025	G3588	G0080	G0846

Katika hili watoto wa Mungu na watoto wa ibilisi wanafahamika. Yeyote asiyetenda kilicho cha haki, siyo wa Mungu, wala yule ambaye hawezi kumpenda ndugu yake.

11	ὅτι	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	ἀγγελία	ἣν	ἠκούσατε	ἀπ’	ἀρχῆς,	ἵνα
	Kwa–sababu	hii	ndiyo	–	habari	ambayo	mlisikia	tangu	mwanzo	ili
	G3754	G3778	G1510	G3588	G0031	G3739	G0191	G0575	G0746	G2443

ἀγαπῶμεν	ἀλλήλους;	
tupendane	sisi–kwa–sisi	
G0025	G0240	

Kwani huu ndio ujumbe mliousikia kutoka mwanzo, kwamba tunapaswa kupendana sisi kwa sisi,

12	οὐ	καθὼς	Κάϊν	ἐκ	τοῦ	πονηροῦ	ἦν,	καὶ	ἔσφαξεν	τὸν	ἀδελφὸν
	si	kama	Kaini	kutoka	kwa–	mwovu	alikuwa	na	alimuua	–	ndugu
	G3756	G2531	G2535	G1537	G3588	G4190	G1510	G2532	G4969	G3588	G0080

αὐτοῦ;	καὶ	χάριν	τίνος	ἔσφαξεν	αὐτόν?	ὅτι	τὰ	ἔργα	αὐτοῦ	
yake	na	kwa–sababu–ya	nini	alimuua	yeye	kwa–sababu	–	kazi	zake	
G0846	G2532	G5484	G5101	G4969	G0846	G3754	G3588	G2041	G0846	

πονηρὰ	ἦν;	τὰ	δὲ	τοῦ	ἀδελφοῦ	αὐτοῦ,	δίκαια.	
mbaya	zilikuwa	–	lakini	za–	ndugu	yake	za–haki	
G4190	G1510	G3588	G1161	G3588	G0080	G0846	G1342	

siyo kama Kaini ambaye alikuwa wa mwovu na alimuua ndugu yake. Na kwa nini alimuua? Kwa sababu matendo yake yalikuwa maovu, na yale ya ndugu yake yalikuwa ya haki.

13	[καὶ]	Μὴ	θαυμάζετε,	ἀδελφοί,	εἰ	μισεῖ	ὑμᾶς	ὁ	κόσμος.
	na	Msi	shangae	ndugu	ikiwa	anawachukia	ninyi	–	ulimwengu
	G2532	G3361	G2296	G0080	G1487	G3404	G4771	G3588	G2889

Ndugu zangu, msishangae, endapo ulimwengu utawachukia.

14 ἡμεῖς Sisi G1473 οἴδαμεν tunajua G1492 ὅτι kwamba G3754 μεταβεβήκαμεν tumepita G3327 ἐκ kutoka G1537 τοῦ katika– G3588 θανάτου mauti G2288 εἰς kuingia G1519 τὴν katika– G3588

ζωήν, uzima G2222 ὅτι kwa–sababu G3754 ἀγαπῶμεν tunawapenda G0025 τοὺς – G3588 ἀδελφούς. ndugu G0080 ὁ yeye–asiyependa G3588 μὴ asi G3361 ἀγαπῶν, yependa G0025 μένει anakaa G3306

ἐν katika G1722 τῷ – G3588 θανάτῳ. mauti G2288

Twajua tumekwisha toka mautini na kuingia uzimani, kwa sababu tunawapenda ndugu. Yeyote ambaye hana upendo hudumu katika mauti.

15 πᾶς kila–mtu G3956 ὁ – G3588 μισῶν anayemchukia G3404 τὸν – G3588 ἀδελφὸν ndugu G0080 αὐτοῦ, yake G0846 ἀνθρωποκτόνος muuaji G0443 ἐστίν; ni G1510 καὶ na G2532

οἴδατε mnajua G1492 ὅτι kwamba G3754 πᾶς kila G3956 ἀνθρωποκτόνος, muuaji G0443 οὐκ hana G3756 ἔχει ana G2192 ζωὴν uzima G2222 αἰώνιον wa–milele G0166 ἐν ndani G1722 αὐτῷ yake G0846

μένουσαν. unaokaa G3306

Mtu yeyote anaye mchukia ndugu yake ni muuaji. Na mnajua kuwa uzima wa milele haukai ndani ya muuaji.

16 Ἐν Katika G1722 τούτῳ hii G3778 ἐγνώκαμεν tumeujua G1097 τὴν – G3588 ἀγάπην, upendo G0026 ὅτι kwa–sababu G3754 ἐκεῖνος yeye G1565 ὑπὲρ kwa–ajili G5228 ἡμῶν yetu G1473 τὴν – G3588

ψυχὴν nafsi G5590 αὐτοῦ yake G0846 ἔθηκεν; aliweka G5087 καὶ na G2532 ἡμεῖς sisi G1473 ὀφείλομεν tunapaswa G3784 ὑπὲρ kwa–ajili G5228 τῶν ya– G3588 ἀδελφῶν, ndugu G0080 τὰς – G3588 ψυχὰς nafsi G5590

θεῖναι. kuweka G5087

Katika hili tunalijua pendo, kwa sababu kristo aliutoa uhai wake kwa ajili yetu. Nasi yatupasa kuyatoa maisha yetu kwa ajili ya ndugu.

17 ὃς lakini–yeyote G3739 δ’ na G1161 ἂν – G0302 ἔχῃ mwenye G2192 τὸν – G3588 βίον mali G0979 τοῦ ya– G3588 κόσμου, ulimwengu G2889 καὶ na G2532 θεωρῇ anamwona G2334 τὸν – G3588

ἀδελφὸν ndugu G0080 αὐτοῦ yake G0846 χρείαν ana–haja G5532 ἔχοντα, ana G2192 καὶ na G2532 κλείσῃ anafunga G2808 τὰ – G3588 σπλάγχνα huruma G4698 αὐτοῦ yake G0846 ἀπ’ kutoka G0575

αὐτοῦ, kwake G0846 πῶς jinsi–gani G4459 ἡ – G3588 ἀγάπη upendo G0026 τοῦ wa– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 μένει unakaa G3306 ἐν ndani G1722 αὐτῷ? yake G0846

Lakini yeyote aliye na vitu, na anamuona ndugu yake mwenye uhitaji, lakini huuzuia moyo wake wa huruma kwa ajili yake; je, upendo wa Mungu unakaaje ndani yake?

18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
Watoto–wadogo tusi pende kwa–neno wala kwa– ulimi bali kwa tendo
G5040 G3361 G0025 G3056 G3366 G3588 G1100 G0235 G1722 G2041

καὶ ἀληθείᾳ.
na ukweli
G2532 G0225

Watoto wangu wapenzi, tusipende kwa midomo wala kwa maneno matupu bali katika vitendo na kweli.

19 [καὶ] ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ
na katika hii tutajua kwamba kutoka kwa– ukweli tupo na
G2532 G1722 G3778 G1097 G3754 G1537 G3588 G0225 G1510 G2532

ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν ἡμῶν,
mbele yake tutayatuliza – mioyo yetu
G1715 G0846 G3982 G3588 G2588 G1473

Katika hili tunajua kwamba sisi tuko katika kweli, na mioyo yetu inathibitika katika yeye.

20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ
kwa–sababu ikiwa yanatuhukumu yetu – mioyo kwamba mkubwa ni –
G3754 G1437 G2607 G1473 G3588 G2588 G3754 G3173 G1510 G3588

Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
Mungu kuliko– mioyo yetu na anajua yote
G2316 G3588 G2588 G1473 G2532 G1097 G3956

Ikiwa kama mioyo yetu yatuhukumu, Mungu ni mkuu kuliko mioyo yetu, na yeye hujua mambo yote.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ‹ἡμῶν› «μὴ καταγινώσκῃ», παρρησίαν ἔχομεν
Wapendwa ikiwa – mioyo yetu hayatu hukumu ujasiri tunao
G0027 G1437 G3588 G2588 G1473 G3361 G2607 G3954 G2192

πρὸς τὸν Θεόν,
kwa – Mungu
G4314 G3588 G2316

Wapenzi, kama mioyo yetu haituhukumu, tunao ujasiri kwa Mungu.

22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι τὰς
na chochote tukiomba tunaomba tunapokea kutoka kwake kwa–sababu –
G2532 G3739 G1437 G0154 G2983 G0575 G0846 G3754 G3588

ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ, ποιοῦμεν.
amri zake tunazishika na – yapendezayo mbele yake, tunafanya
G1785 G0846 G5083 G2532 G3588 G0701 G1799 G0846 G4160

Na chochote tuombacho tutakipokea kutoka kwake, kwa sababu tunazishika amri zake na tunafanya mambo yanayopendeza mbele zake.

23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ
na hii ndiyo – amri yake, ili tuamini katika– jina la–
G2532 G3778 G1510 G3588 G1785 G0846 G2443 G4100 G3588 G3686 G3588

Υἱοῦ αὐτοῦ, Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς
Mwana wake Yesu Kristo na tupendane sisi–kwa–sisi kama–vile
G5207 G0846 G2424 G5547 G2532 G0025 G0240 G2531

ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.
alitupa amri sisi
G1325 G1785 G1473

Na hii ndiyo amri yake- ya kwamba yatupasa kuamini katika jina la Mwanaye Yesu Kristo na kupendana sisi kwa sisi-kama alivyotupatia amri yake.

24	καὶ	ὁ	τηρῶν	τὰς	ἐντολὰς	αὐτοῦ,	ἐν	αὐτῷ	μένει,	καὶ	
	na	yeye–anayeshika	anayeshika	–	amri	zake	ndani	yake	anakaa	na	
	G2532	G3588	G5083	G3588	G1785	G0846	G1722	G0846	G3306	G2532	

αὐτὸς	ἐν	αὐτῷ.	καὶ	ἐν	τούτῳ	γινώσκομεν	ὅτι	μένει	ἐν	ἡμῖν,
yeye	ndani	yake	na	katika	hii	tunajua	kwamba	anakaa	ndani	yetu
G0846	G1722	G0846	G2532	G1722	G3778	G1097	G3754	G3306	G1722	G1473

ἐκ	τοῦ	Πνεύματος	οὗ	ἡμῖν	ἔδωκεν.	
kutoka	kwa–	Roho	ambayo	sisi	alitupa	
G1537	G3588	G4151	G3739	G1473	G1325	

Anayezitii amri zake hudumu ndani yake, na Mungu hukaa ndani yake. Na kwa sababu hii twajua kuwa hukaa ndani yetu, Kwa yule Roho aliyetupa.

Chapter 4

1	Ἀγαπητοί,	μὴ	παντὶ	πνεύματι	πιστεύετε,	ἀλλὰ	δοκιμάζετε	τὰ	πνεύματα,	
	Wapendwa	msi	kila	roho	amini	bali	zipime	–	roho	
	G0027	G3361	G3956	G4151	G4100	G0235	G1381	G3588	G4151	

εἰ	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	ἐστιν,	ὅτι	πολλοὶ	ψευδοπροφῆται	ἐξεληλύθασιν
kama	kutoka	kwa–	Mungu	ni	kwa–sababu	wengi	manabii–wa–uongo	wametoka
G1487	G1537	G3588	G2316	G1510	G3754	G4183	G5578	G1831

εἰς	τὸν	κόσμον.
kuingia	katika–	ulimwengu
G1519	G3588	G2889

Wapendwa, msiiamini kila roho, lakini zijaribuni roho muone kama zinatokana na Mungu, kwa sababu manabii wengi wa uongo wametokea duniani.

2	Ἐν	τούτῳ	γινώσκετε	τὸ	Πνεῦμα	τοῦ	Θεοῦ:	πᾶν	πνεῦμα	ὃ
	Katika	hii	mnamjua	–	Roho	wa–	Mungu	kila	roho	ambayo
	G1722	G3778	G1097	G3588	G4151	G3588	G2316	G3956	G4151	G3739

ὁμολογεῖ	Ἰησοῦν	Χριστὸν	ἐν	σαρκὶ	ἐληλυθότα,	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	ἐστιν;
inakiri	Yesu	Kristo	katika	mwili	amekuja	kutoka	kwa–	Mungu	ni
G3670	G2424	G5547	G1722	G4561	G2064	G1537	G3588	G2316	G1510

Kwa hili mtamjua Roho wa Mungu - kila roho itakayokiri kuwa Yesu Kristo amekuja katika mwili ni ya Mungu,

3	καὶ	πᾶν	πνεῦμα	ὃ	μὴ	ὁμολογεῖ	τὸν	Ἰησοῦν,	<χριστὸν	ἐν	σαρκὶ
	na	kila	roho	ambayo	hai	kiri	–	Yesu	Kristo	katika	mwili
	G2532	G3956	G4151	G3739	G3361	G3670	G3588	G2424	G5547	G1722	G4561

ἐληλυθότα>	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	οὐκ	ἔστιν.	καὶ	τοῦτό	ἐστιν	τὸ	τοῦ
amekuja	kutoka	kwa–	Mungu	si	kutoka	na	hii	ni	–	ya–
G2064	G1537	G3588	G2316	G3756	G1510	G2532	G3778	G1510	G3588	G3588

ἀντιχρίστου,	ὃ	ἀκηκόατε	ὅτι	ἔρχεται,	καὶ	νῦν	ἐν	τῷ	κόσμῳ	
mpinga–kristo	ambayo	mmesikia	kwamba	inakuja	na	sasa	katika	–	ulimwengu	
G0500	G3739	G0191	G3754	G2064	G2532	G3568	G1722	G3588	G2889	

ἐστὶν	ἤδη.
ipo	tayari
G1510	G2235

na kila roho isiyomkiri Yesu si ya Mungu. Hii ni roho ya mpinga kristo, ambayo mliyoisikia kuwa inakuja, na sasa tayari iko duniani.

4	Ὑμεῖς	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	ἐστε,	τεκνία,		καὶ	νενικήκατε	αὐτούς,
	Ninyi	kutoka	kwa–	Mungu	mko	watoto–wadogo		na	mmewashinda	wao
	G4771	G1537	G3588	G2316	G1510	G5040		G2532	G3528	G0846

ὅτι	μείζων	ἐστὶν	ὁ	ἐν	ὑμῖν,	ἢ	ὁ	ἐν	τῷ	
kwa–sababu	mkubwa	ni	yeye–aliye	katika	ninyi	kuliko	yeye–aliye	katika	–	
G3754	G3173	G1510	G3588	G1722	G4771	G2228	G3588	G1722	G3588	

κόσμῳ.
ulimwengu
G2889

Ninyi ni wa Mungu, watoto wapendwa, na mmekwisha washinda kwa sababu yeye aliye ndani yenu ni mkuu kuliko yeye aliye katika ulimwengu.

5	αὐτοὶ	ἐκ	τοῦ	κόσμου	εἰσίν;	διὰ	τοῦτο	ἐκ	τοῦ	κόσμου
	Wao	kutoka	kwa–	ulimwengu	ni	kwa–sababu–ya	hii	kutoka	kwa–	ulimwengu
	G0846	G1537	G3588	G2889	G1510	G1223	G3778	G1537	G3588	G2889

λαλοῦσιν,	καὶ	ὁ	κόσμος	αὐτῶν	ἀκούει.	
wanasema	na	–	ulimwengu	wao	unawasikiliza	
G2980	G2532	G3588	G2889	G0846	G0191	

Wao ni wa ulimwengu, kwa hiyo wanachokisema ni cha ulimwengu, na ulimwengu unawasikiliza.

6	ἡμεῖς	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	ἐσμεν.	ὁ	γινώσκων	τὸν	Θεὸν,	ἀκούει
	Sisi	kutoka	kwa–	Mungu	tupo	yeye–amjuaye	anayemjua	–	Mungu	anatusikia
	G1473	G1537	G3588	G2316	G1510	G3588	G1097	G3588	G2316	G0191

ἡμῶν.	ὃς	οὐκ	ἔστιν	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ,	οὐκ	ἀκούει	ἡμῶν.	ἐκ
sisi	yeye–ambaye	si	kutoka	kutoka	kwa–	Mungu	hatu	sikilizi	sisi	kutoka
G1473	G3739	G3756	G1510	G1537	G3588	G2316	G3756	G0191	G1473	G1537

τούτου	γινώσκομεν	τὸ	πνεῦμα	τῆς	ἀληθείας	καὶ	τὸ	πνεῦμα	τῆς
katika–hii	tunajua	–	roho	ya–	ukweli	na	–	roho	ya–
G3778	G1097	G3588	G4151	G3588	G0225	G2532	G3588	G4151	G3588

πλάνης.
upotovu
G4106

Sisi ni wa Mungu. Yeye amjuaye Mungu hutusikiliza sisi. Yeye asiye wa Mungu hawezi kutusikiliza. Katika hili tunajua roho wa kweli na roho wa uongo.

7	Ἀγαπητοί,	ἀγαπῶμεν	ἀλλήλους;	ὅτι		ἡ	ἀγάπη	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ
	Wapendwa	tupendane	sisi–kwa–sisi	kwa–sababu		–	upendo	kutoka	kwa–	Mungu
	G0027	G0025	G0240	G3754		G3588	G0026	G1537	G3588	G2316

ἐστιν;	καὶ	πᾶς	ὁ	ἀγαπῶν,	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	γεγέννηται,	καὶ	
ni	na	kila–mtu	–	anayependa	kutoka	kwa–	Mungu	amezaliwa	na	
G1510	G2532	G3956	G3588	G0025	G1537	G3588	G2316	G1080	G2532	

γινώσκει	τὸν	Θεόν.	
anamjua	–	Mungu	
G1097	G3588	G2316	

Wapendwa, tupendane sisi kwa sisi, kwa vile upendo ni wa Mungu, na kila mmoja apendaye amezaliwa na Mungu na kumjua Mungu.

8	ὁ	μὴ	ἀγαπῶν,	οὐκ	ἔγνω	τὸν	Θεόν;	ὅτι	ὁ	Θεὸς
	yeye–asiyependa	asi	yependa	haku	mjua	–	Mungu	kwa–sababu	–	Mungu
	G3588	G3361	G0025	G3756	G1097	G3588	G2316	G3754	G3588	G2316

ἀγάπη	ἐστίν.
upendo	ni
G0026	G1510

Yeye asiyependa hamjui Mungu, kwa sababu Mungu ni upendo.

9	ἐν	τούτῳ	ἐφανερώθη	ἡ	ἀγάπη	τοῦ	Θεοῦ	ἐν	ἡμῖν,	ὅτι	τὸν
	katika	hii	ulidhihirishwa	–	upendo	wa–	Mungu	kwetu	sisi	kwamba	–
	G1722	G3778	G5319	G3588	G0026	G3588	G2316	G1722	G1473	G3754	G3588

Υἱὸν	αὐτοῦ,	τὸν	μονογενῆ,	ἀπέσταλκεν	ὁ	Θεὸς	εἰς	τὸν	κόσμον,
Mwana	wake	–	wa–pekee	alimtuma	–	Mungu	katika	–	ulimwengu
G5207	G0846	G3588	G3439	G0649	G3588	G2316	G1519	G3588	G2889

ἵνα	ζήσωμεν	δι’	αὐτοῦ.
ili	tuishi	kupitia	yeye
G2443	G2198	G1223	G0846

Katika hili pendo la Mungu lilifunuliwa miongoni mwetu, kwamba Mungu alimtuma Mwanae wa pekee ulimwenguni ili tuishi kupitia yeye.

10	ἐν	τούτῳ	ἐστὶν	ἡ	ἀγάπη,	οὐχ	ὅτι	ἡμεῖς	ἠγαπήκαμεν	τὸν	Θεόν,
	katika	hii	ni	–	upendo	si	kwamba	sisi	tulimpenda	–	Mungu
	G1722	G3778	G1510	G3588	G0026	G3756	G3754	G1473	G0025	G3588	G2316

ἀλλ’	ὅτι	αὐτὸς	ἠγάπησεν	ἡμᾶς,	καὶ	ἀπέστειλεν	τὸν	Υἱὸν	αὐτοῦ,
bali	kwamba	yeye	alitupenda	sisi	na	akamtuma	–	Mwana	wake
G0235	G3754	G0846	G0025	G1473	G2532	G0649	G3588	G5207	G0846

ἱλασμὸν	περὶ	τῶν	ἁμαρτιῶν	ἡμῶν.
upatanisho	kwa–ajili–ya	–	dhambi	zetu
G2434	G4012	G3588	G0266	G1473

Katika hili pendo, si kwamba tulimpenda Mungu, lakini yeye alitupenda, na akamtuma Mwanawe awe fidia ya dhambi zetu.

11	Ἀγαπητοί,	εἰ	οὕτως	ὁ	Θεὸς	ἠγάπησεν	ἡμᾶς,	καὶ	ἡμεῖς	ὀφείλομεν
	Wapendwa	ikiwa	hivyo	–	Mungu	alitupenda	sisi	pia	sisi	tunapaswa
	G0027	G1487	G3779	G3588	G2316	G0025	G1473	G2532	G1473	G3784

ἀλλήλους	ἀγαπᾶν.
sisi–kwa–sisi	kupendana
G0240	G0025

Wapendwa, ikiwa Mungu alitupenda sisi, vile vile tunapaswa kupendana sisi kwa sisi.

12	Θεὸν	οὐδεὶς	πώποτε	τεθέαται;	ἐὰν	ἀγαπῶμεν	ἀλλήλους,	ὁ
	Mungu	hakuna–mtu	wakati–wowote	amemwona	ikiwa	tunapendana	sisi–kwa–sisi	–
	G2316	G3762	G4455	G2300	G1437	G0025	G0240	G3588

Θεὸς	ἐν	ἡμῖν	μένει,	καὶ	ἡ	ἀγάπη	αὐτοῦ	τετελειωμένη	«ἐν	ἡμῖν»
Mungu	ndani	yetu	anakaa	na	–	upendo	wake	umekamilishwa	katika	sisi
G2316	G1722	G1473	G3306	G2532	G3588	G0026	G0846	G5048	G1722	G1473

ἐστιν.	
ni	
G1510	

Hakuna hata mmoja aliyemuona Mungu. Kama tukipendana sisi kwa sisi, Mungu anakaa ndani yetu na pendo lake limekamilika ndani yetu.

13	ἐν	τούτῳ	γινώσκομεν	ὅτι	ἐν	αὐτῷ	μένομεν,	καὶ	αὐτὸς	ἐν	ἡμῖν,
	katika	hii	tunajua	kwamba	ndani	yake	tunakaa	na	yeye	ndani	yetu
	G1722	G3778	G1097	G3754	G1722	G0846	G3306	G2532	G0846	G1722	G1473

ὅτι	ἐκ	τοῦ	Πνεύματος	αὐτοῦ	δέδωκεν	ἡμῖν.	
kwamba	kutoka	kwa–	Roho	wake	ametupa	sisi	
G3754	G1537	G3588	G4151	G0846	G1325	G1473	

Katika hili tunajua kuwa tunakaa ndani yake na yeye ndani yetu, kwa sababu ametupa Roho wake.

14	καὶ	ἡμεῖς	τεθεάμεθα	καὶ	μαρτυροῦμεν,	ὅτι	ὁ	Πατὴρ	ἀπέσταλκεν	τὸν	
	Na	sisi	tumeona	na	tunashuhudia	kwamba	–	Baba	amemtuma	–	
	G2532	G1473	G2300	G2532	G3140	G3754	G3588	G3962	G0649	G3588	

Υἱὸν	Σωτῆρα	τοῦ	κόσμου.
Mwana	Mwokozi	wa–	ulimwengu
G5207	G4990	G3588	G2889

Na tumeona na kushuhudia kuwa Baba amemtuma Mwana kuwa mwokozi wa ulimwengu.

15	ὃς	ἐὰν	ὁμολογήσῃ	ὅτι	Ἰησοῦς	(Χριστός)	ἐστιν	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	
	yeyote	atakayekiri	akiri	kwamba	Yesu	Kristo	ni	–	Mwana	wa–	
	G3739	G1437	G3670	G3754	G2424	G5547	G1510	G3588	G5207	G3588	

Θεοῦ,	ὁ	Θεὸς	ἐν	αὐτῷ	μένει,	καὶ	αὐτὸς	ἐν	τῷ	Θεῷ.
Mungu	–	Mungu	ndani	yake	anakaa	na	yeye	ndani	ya–	Mungu
G2316	G3588	G2316	G1722	G0846	G3306	G2532	G0846	G1722	G3588	G2316

Kila anayekiri kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu, Mungu anakaa ndani yake na yeye ndani ya Mungu.

16	καὶ	ἡμεῖς	ἐγνώκαμεν	καὶ	πεπιστεύκαμεν	τὴν	ἀγάπην	ἣν	ἔχει	ὁ	
	Na	sisi	tumeujua	na	tumeuamini	–	upendo	ambao	anao	–	
	G2532	G1473	G1097	G2532	G4100	G3588	G0026	G3739	G2192	G3588	

Θεὸς	ἐν	ἡμῖν.	Ὁ	Θεὸς	ἀγάπη	ἐστίν,	καὶ	ὁ	μένων	ἐν
Mungu	kwetu	sisi	–	Mungu	upendo	ni	na	yeye–anayekaa	anayekaa	ndani
G2316	G1722	G1473	G3588	G2316	G0026	G1510	G2532	G3588	G3306	G1722

τῇ	ἀγάπῃ,	ἐν	τῷ	Θεῷ	μένει,	καὶ	ὁ	Θεὸς	ἐν	αὐτῷ	μένει.
ya–	upendo	ndani	ya–	Mungu	anakaa	na	–	Mungu	ndani	yake	anakaa
G3588	G0026	G1722	G3588	G2316	G3306	G2532	G3588	G2316	G1722	G0846	G3306

Na tunajua na kuamini upendo alio nao Mungu ndani yetu. Mungu ni pendo, na yeye anayekaa ndani ya upendo anakaa ndani ya Mungu, na Mungu hukaa ndani yake.

17	Ἐν	τούτῳ	τετελείωται	ἡ	ἀγάπη	μεθ’	ἡμῶν,	ἵνα	παρρησίαν		
	Katika	hii	umekamilishwa	–	upendo	pamoja–na	sisi	ili	ujasiri		
	G1722	G3778	G5048	G3588	G0026	G3326	G1473	G2443	G3954		

ἔχωμεν	ἐν	τῇ	ἡμέρᾳ	τῆς	κρίσεως,	ὅτι	καθὼς	ἐκεῖνός	ἐστιν,	
tuwe–nao	katika	–	siku	ya–	hukumu	kwa–sababu	kama–vile	yeye	alivyo	
G2192	G1722	G3588	G2250	G3588	G2920	G3754	G2531	G1565	G1510	

καὶ	ἡμεῖς	ἐσμεν	ἐν	τῷ	κόσμῳ	τούτῳ.	
pia	sisi	tupo	katika	–	ulimwengu	huu	
G2532	G1473	G1510	G1722	G3588	G2889	G3778	

Katika pendo hili limekwisha kamilishwa kati yetu, ili tuwe na ujasiri siku ya hukumu, kwa sababu kama yeye alivyo, na sisi ndivyo tulivyo katika ulimwenngu huu.

18	φόβος	οὐκ	ἔστιν	ἐν	τῇ	ἀγάπῃ,	ἀλλ’	ἡ	τελεία	ἀγάπη	ἔξω
	hofu	haipo	ndani	katika	–	upendo	bali	–	mkamilifu	upendo	nje
	G5401	G3756	G1510	G1722	G3588	G0026	G0235	G3588	G5046	G0026	G1854

	βάλλει	τὸν	φόβον;	ὅτι		ὁ	φόβος	κόλασιν	ἔχει;	ὁ	δὲ
	unatupa	–	hofu	kwa–sababu		–	hofu	adhabu	ina	lakini–yeye	na
	G0906	G3588	G5401	G3754		G3588	G5401	G2851	G2192	G3588	G1161

	φοβούμενος,	οὐ	τετελείωται	ἐν	τῇ	ἀγάπῃ.
	anayeogopa	haja	kamilishwa	katika	–	upendo
	G5399	G3756	G5048	G1722	G3588	G0026

Hakuna hofu ndani ya pendo. Lakini pendo kamili huitupa hofu nje, kwa sababu hofu huhusiana na hukumu. Lakini yeye aogopaye hajakamilishwa katika pendo.

19	Ἡμεῖς	ἀγαπῶμεν	ὅτι	αὐτὸς	πρῶτος	ἠγάπησεν	ἡμᾶς.
	Sisi	tunapenda	kwa–sababu	yeye	kwanza	alitupenda	sisi
	G1473	G0025	G3754	G0846	G4413	G0025	G1473

Tunapenda kwa sababu Mungu alitupenda kwanza.

20	ἐάν	τις	εἴπῃ,	ὅτι	Ἀγαπῶ	τὸν	Θεόν,	καὶ	τὸν	ἀδελφὸν
	ikiwa	mtu–yeyote	aseme	kwamba	Ninampenda	–	Mungu	na	–	ndugu
	G1437	G5100	G3004	G3754	G0025	G3588	G2316	G2532	G3588	G0080

	αὐτοῦ	μισῇ,	ψεύστης	ἐστίν;	ὁ	γὰρ	μὴ	ἀγαπῶν	τὸν
	yake	anamchukia	ni–mwongo	ni	maana–yeye	maana	asi	yempenda	–
	G0846	G3404	G5583	G1510	G3588	G1063	G3361	G0025	G3588

	ἀδελφὸν	αὐτοῦ,	ὃν	ἑώρακεν,	τὸν	Θεὸν,	ὃν	οὐχ	ἑώρακεν,	οὐ
	ndugu	yake	ambaye	amemwona	–	Mungu	ambaye	haja	mwona	hawezi
	G0080	G0846	G3739	G3708	G3588	G2316	G3739	G3756	G3708	G3756

	δύναται	ἀγαπᾶν.
	aweza	kumpenda
	G1410	G0025

Ikiwa mmoja atasema, “Nampenda Mungu” lakini anamchukia ndugu yake, ni mwongo. Kwa sababu asiyempenda ndugu yake, anayemuona, hawezi kumpenda Mungu ambaye hajamuona.

21	καὶ	ταύτην	τὴν	ἐντολὴν	ἔχομεν	ἀπ’	αὐτοῦ,	ἵνα	ὁ
	na	hii	–	amri	tunayo	kutoka	kwake	ili	yeye–ampendaye
	G2532	G3778	G3588	G1785	G2192	G0575	G0846	G2443	G3588

	ἀγαπῶν	τὸν	Θεὸν,	ἀγαπᾷ	καὶ	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ.
	anayempenda	–	Mungu	ampende	pia	–	ndugu	yake
	G0025	G3588	G2316	G0025	G2532	G3588	G0080	G0846

Na hii ndiyo amri tuliyo nayo kutoka kwake: Yeyote ampendaye Mungu, anapaswa kumpenda ndugu yake pia.

Chapter 5

1	Πᾶς	ὁ	πιστεύων	ὅτι	Ἰησοῦς	ἐστιν	ὁ	Χριστὸς,	ἐκ	τοῦ	
	Kila–mtu	–	anayeamini	kwamba	Yesu	ni	–	Kristo	kutoka	kwa–	
	G3956	G3588	G4100	G3754	G2424	G1510	G3588	G5547	G1537	G3588	

Θεοῦ	γεγέννηται,	καὶ	πᾶς	ὁ	ἀγαπῶν	τὸν	γεννήσαντα,	ἀγαπᾷ		
Mungu	amezaliwa	na	kila–mtu	–	anayempenda	–	aliyemzaa	anampenda		
G2316	G1080	G2532	G3956	G3588	G0025	G3588	G1080	G0025		

‹καὶ›	τὸν	γεγεννημένον	ἐξ	αὐτοῦ.	
pia	–	aliyezaliwa	kutoka	kwake	
G2532	G3588	G1080	G1537	G0846	

Yeyote anayeamini kuwa Yesu ni Kristo amezaliwa na Mungu. Na yeyote ampendaye yeye ambaye ametoka kwa Baba pia huwapenda watoto wake.

2	ἐν	τούτῳ	γινώσκομεν	ὅτι	ἀγαπῶμεν	τὰ	τέκνα	τοῦ	Θεοῦ,	ὅταν
	katika	hii	tunajua	kwamba	tunawapenda	–	watoto	wa–	Mungu	wakati
	G1722	G3778	G1097	G3754	G0025	G3588	G5043	G3588	G2316	G3752

τὸν	Θεὸν	ἀγαπῶμεν,	καὶ	τὰς	ἐντολὰς	αὐτοῦ	ποιῶμεν.	
–	Mungu	tunampenda	na	–	amri	zake	tunazifanya	
G3588	G2316	G0025	G2532	G3588	G1785	G0846	G4160	

Kwa hili twajua kwamba twawapenda watoto wa Mungu — tunapompenda Mungu na kutekeleza amri zake.

3	αὕτη	γάρ	ἐστιν	ἡ	ἀγάπη	τοῦ	Θεοῦ,	ἵνα	τὰς	ἐντολὰς	αὐτοῦ
	hii	kwa–maana	ni	–	upendo	wa–	Mungu	ili	–	amri	zake
	G3778	G1063	G1510	G3588	G0026	G3588	G2316	G2443	G3588	G1785	G0846

τηρῶμεν;	καὶ	αἱ	ἐντολαὶ	αὐτοῦ	βαρεῖαι	οὐκ	εἰσίν.
tuzishike	na	–	amri	zake	nzito	si	ni
G5083	G2532	G3588	G1785	G0846	G0926	G3756	G1510

Hivi ndivyo tunavyompenda Mungu kwamba twazishika amri zake. Na amri zake ni nyepesi.

4	ὅτι	πᾶν	τὸ	γεγεννημένον	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ,	νικᾷ	τὸν
	kwa–sababu	kila–kitu	kilicho	zaliwa	kutoka	kwa–	Mungu	kinaushinda	–
	G3754	G3956	G3588	G1080	G1537	G3588	G2316	G3528	G3588

κόσμον;	καὶ	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	νίκη	ἡ	νικήσασα	τὸν	κόσμον --	ἡ
ulimwengu	na	hii	ndiyo	–	ushindi	–	ulioushinda	–	ulimwengu	–
G2889	G2532	G3778	G1510	G3588	G3529	G3588	G3528	G3588	G2889	G3588

πίστις	ἡμῶν.	
imani	yetu	
G4102	G1473	

Kwa kuwa kila aliyezaliwa na Mungu huushinda ulimwengu. Na huu ndio ushindi wa kuushinda ulimwengu, imani yetu.

5	τίς	‹δέ›	ἐστιν	ὁ	νικῶν	τὸν	κόσμον,	εἰ	μὴ	ὁ
	nani	lakini	ni	–	anayeushinda	–	ulimwengu	isipokuwa	–	–
	G5101	G1161	G1510	G3588	G3528	G3588	G2889	G1487	G3361	G3588

πιστεύων	ὅτι	Ἰησοῦς	ἐστιν	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	Θεοῦ?
anayeamini	kwamba	Yesu	ni	–	Mwana	wa–	Mungu
G4100	G3754	G2424	G1510	G3588	G5207	G3588	G2316

Ni nani aliyeushinda ulimwengu? Ni yule aaminiye kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu.

6 οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι’ ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός;
Huyu ni yeye–aliyekuja aliyekuja kupitia maji na damu Yesu Kristo
G3778 G1510 G3588 G2064 G1223 G5204 G2532 G0129 G2424 G5547

οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ’ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι.
si katika – maji tu bali katika – maji na katika – damu
G3756 G1722 G3588 G5204 G3440 G0235 G1722 G3588 G5204 G2532 G1722 G3588 G0129

καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ –
na – Roho ni – anayeshuhudia kwa–sababu – Roho ni –
G2532 G3588 G4151 G1510 G3588 G3140 G3754 G3588 G4151 G1510 G3588

ἀλήθεια.
ukweli
G0225

Huyu ndiye aliyekuja kwa maji na damu- Yesu Kristo. Hakuja tu kwa maji bali kwa maji na damu.

7 ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες {ἐν τῷ οὐρανῷ: ὁ πατήρ,
Kwa–sababu watatu ni – wanaoshuhudia katika – mbingu – Baba
G3754 G5140 G1510 G3588 G3140 G1722 G3588 G3772 G3588 G3962

ὁ λόγος, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα-- καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς, ἕν εἰσι};
– Neno na – Mtakatifu Roho na hawa – watatu mmoja ni
G3588 G3056 G2532 G3588 G0040 G4151 G2532 G3778 G3588 G5140 G1520 G1526

Kwa kuwa kuna watatu washuhudiao:

8 τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα-- καὶ οἱ τρεῖς εἰς
– Roho na – maji na – damu na – watatu katika
G3588 G4151 G2532 G3588 G5204 G2532 G3588 G0129 G2532 G3588 G5140 G1519

τὸ ἕν εἰσιν.
– moja wako
G3588 G1520 G1510

Roho, maji na damu. Hawa watatu hukubaliana. (Zingatia: Maneno haya “Baba, Neno, na Roho Mtakatifu” hayaonekani katika nakala bora za kale).

9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ
Ikiwa – ushuhuda wa– wanadamu tunapokea – ushuhuda wa– Mungu
G1487 G3588 G3141 G3588 G0444 G2983 G3588 G3141 G3588 G2316

μείζων ἐστίν. ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ὅτι
mkubwa ni kwa–sababu huu ni – ushuhuda wa– Mungu, kwamba
G3173 G1510 G3754 G3778 G1510 G3588 G3141 G3588 G2316 G3754

μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ.
ameshuhudia kuhusu – Mwana wake
G3140 G4012 G3588 G5207 G0846

Kama tunaupokea ushuhuda wa wanadamu ushuhuda wa Mungu ni mkuu kuliko huo. Kwa kuwa ushuhuda wa Mungu ni huu- kwamba anao ushuhuda kuhusiana na Mwanawe.

10	ὁ	πιστεύων	εἰς	τὸν	Υἱὸν	τοῦ	Θεοῦ,	ἔχει	τὴν	μαρτυρίαν
	yeye–anayeamini	anayeamini	katika	–	Mwana	wa–	Mungu	anao	–	ushuhuda
	G3588	G4100	G1519	G3588	G5207	G3588	G2316	G2192	G3588	G3141

ἐν	αὐτῷ;	ὁ	μὴ	πιστεύων	τῷ	Θεῷ,	ψεύστην	πεποίηκεν	αὐτόν,
ndani	yake	yeye–asiyeamini	asi	yeamini	–	Mungu	mwongo	amemfanya	yeye
G1722	G0848	G3588	G3361	G4100	G3588	G2316	G5583	G4160	G0846

ὅτι	οὐ	πεπίστευκεν	εἰς	τὴν	μαρτυρίαν	ἣν	μεμαρτύρηκεν	ὁ
kwa–sababu	haku	amini	katika	–	ushuhuda	ambao	ameshuhudia	–
G3754	G3756	G4100	G1519	G3588	G3141	G3739	G3140	G3588

Θεὸς,	περὶ	τοῦ	Υἱοῦ	αὐτοῦ.
Mungu	kuhusu	–	Mwana	wake
G2316	G4012	G3588	G5207	G0846

Yeye amwaminiye Mwana wa Mungu ana ushuhuda ndani yake mwenyewe. Na yeyote asiye mwamini Mungu amemfanya kuwa mwongo, kwa kuwa hakuuamini ushuhuda ambao Mungu ameuleta kuhusu Mwanawe.

11	καὶ	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	μαρτυρία,	ὅτι	ζωὴν	αἰώνιον	ἔδωκεν	«ὁ	Θεὸς»□,
	na	huu	ni	–	ushuhuda	kwamba	uzima	wa–milele	alitupa	–	Mungu
	G2532	G3778	G1510	G3588	G3141	G3754	G2222	G0166	G1325	G3588	G2316

ἡμῖν	καὶ	αὕτη	ἡ	ζωὴ	ἐν	τῷ	Υἱῷ	αὐτοῦ	ἐστιν.
sisi	na	huu	–	uzima	ndani	ya–	Mwana	wake	upo
G1473	G2532	G3778	G3588	G2222	G1722	G3588	G5207	G0846	G1510

Na ushuhuda ndio huu — kwamba Mungu alitupa uzima wa milele, na uzima huu umo ndani ya Mwanawe.

12	ὁ	ἔχων	τὸν	Υἱὸν,	ἔχει	τὴν	ζωήν:	ὁ	μὴ	ἔχων	τὸν
	yeye–mwenye	mwenye	–	Mwana	anao	–	uzima	yeye–asiye	asiye	na	–
	G3588	G2192	G3588	G5207	G2192	G3588	G2222	G3588	G3361	G2192	G3588

Υἱὸν	τοῦ	Θεοῦ,	τὴν	ζωὴν	οὐκ	ἔχει.
Mwana	wa–	Mungu	–	uzima	hana	ana
G5207	G3588	G2316	G3588	G2222	G3756	G2192

Aliye naye Mwana ana uzima. Asiyekuwa naye Mwana wa Mungu hana uzima.

13	Ταῦτα	ἔγραψα	ὑμῖν	ἵνα	εἰδῆτε	ὅτι	ζωὴν	ἔχετε	αἰώνιον,	τοῖς
	Haya	niliandika	kwenu	ili	mjue	kwamba	uzima	mnao	wa–milele	–
	G3778	G1125	G4771	G2443	G1492	G3754	G2222	G2192	G0166	G3588

πιστεύουσιν	εἰς	τὸ	ὄνομα	τοῦ	Υἱοῦ	τοῦ	Θεοῦ,	<καὶ	ἵνα	πιστεύητε
mnaoamini	katika	–	jina	la–	Mwana	wa–	Mungu	na	ili	muamini
G4100	G1519	G3588	G3686	G3588	G5207	G3588	G2316	G2532	G2443	G4100

εἰς	τὸ	ὄνομα	τοῦ	υἱοῦ	τοῦ	θεοῦ>.
katika	–	jina	la–	Mwana	wa–	Mungu
G1519	G3588	G3686	G3588	G5207	G3588	G2316

Nimewaandikia haya mweze kujua kwamba mnao uzima wa milele — ninyi mnaoamini katika jina la Mwana wa Mungu.

14	Καὶ	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	παρρησία	ἣν	ἔχομεν	πρὸς	αὐτόν,	ὅτι	ἐάν
	Na	hii	ndiyo	–	ujasiri	ambao	tunao	kwa	yeye	kwamba	ikiwa
	G2532	G3778	G1510	G3588	G3954	G3739	G2192	G4314	G0846	G3754	G1437

τι	αἰτώμεθα	κατὰ	τὸ	θέλημα	αὐτοῦ,	ἀκούει	ἡμῶν.
chochote	tunaomba	kulingana–na	–	mapenzi	yake	anatusikia	sisi
G5100	G0154	G2596	G3588	G2307	G0846	G0191	G1473

Na huu ndio ujasiri tulionao mbele zake, kwamba kama tukiomba kitu chochote sawa sawa na mapenzi yake, hutusikia.

15	καὶ	ἐὰν	οἴδαμεν	ὅτι	ἀκούει	ἡμῶν,	ὃ	ἐὰν	αἰτώμεθα,	
	na	ikiwa	tunajua	kwamba	anatusikia	sisi	chochote	tukiomba	tunaomba	
	G2532	G1437	G1492	G3754	G0191	G1473	G3739	G1437	G0154	

	οἴδαμεν	ὅτι	ἔχομεν	τὰ	αἰτήματα	ἃ	ᾐτήκαμεν	ἀπ’	αὐτοῦ.	
	tunajua	kwamba	tunayo	–	maombi	ambayo	tumeomba	kutoka	kwake	
	G1492	G3754	G2192	G3588	G0155	G3739	G0154	G0575	G0846	

Na kama tunajua kwamba hutusikia — chochote tumwombacho tunajua kwamba tunacho hicho tulichomwomba.

16	Ἐάν	τις	ἴδῃ	τὸν	ἀδελφὸν	αὐτοῦ	ἁμαρτάνοντα	ἁμαρτίαν	μὴ	
	Ikiwa	mtu–yeyote	amwone	–	ndugu	yake	akitenda–dhambi	dhambi	si	
	G1437	G5100	G3708	G3588	G0080	G0846	G0264	G0266	G3361	

	πρὸς	θάνατον,	αἰτήσει,	καὶ	δώσει	αὐτῷ	ζωήν --	τοῖς	ἁμαρτάνουσιν	μὴ
	ya	mauti	na–aombe	na	atampa	yeye	uzima	–	wanaotenda–dhambi	si
	G4314	G2288	G0154	G2532	G1325	G0846	G2222	G3588	G0264	G3361

	πρὸς	θάνατον.	ἔστιν	ἁμαρτία	πρὸς	θάνατον;	οὐ	περὶ	ἐκείνης	λέγω
	ya	mauti	ipo	dhambi	ya	mauti	si	kuhusu	hiyo	nasema
	G4314	G2288	G1510	G0266	G4314	G2288	G3756	G4012	G1565	G3004

	ἵνα	ἐρωτήσῃ.
	ili	aombe
	G2443	G2065

Kama mtu amwonaye ndugu yake anatenda dhambi isiyopelekea kifo, yampasa kuomba na Mungu atampa uzima. Ninasema kwa wale ambao dhambi yao ni ile isiyopelekea kifo — Kuna dhambi ipelekeayo kifo — sisemi kwamba anapaswa kuomba kwa ajilli ya dhambi hiyo.

17	πᾶσα	ἀδικία	ἁμαρτία	ἐστίν;	καὶ	ἔστιν	ἁμαρτία	οὐ	πρὸς	θάνατον.
	kila	udhalimu	ni–dhambi	ni	na	ipo	dhambi	si	ya	mauti
	G3956	G0093	G0266	G1510	G2532	G1510	G0266	G3756	G4314	G2288

Uasi wote ni dhambi — lakini kuna dhambi isiyopelekea kifo.

18	Οἴδαμεν	ὅτι	πᾶς	ὁ	γεγεννημένος	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	οὐχ	
	Tunajua	kwamba	kila–mtu	–	aliyezaliwa	kutoka	kwa–	Mungu	ha	
	G1492	G3754	G3956	G3588	G1080	G1537	G3588	G2316	G3756	

	ἁμαρτάνει,	ἀλλ’	ὁ	γεννηθεὶς	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	τηρεῖ	αὐτόν,	
	tendi–dhambi	bali	yeye–aliyezaliwa	aliyezaliwa	kutoka	kwa–	Mungu	anamlinda	yeye	
	G0264	G0235	G3588	G1080	G1537	G3588	G2316	G5083	G0846	

	καὶ	ὁ	πονηρὸς	οὐχ	ἅπτεται	αὐτοῦ.
	na	–	mwovu	ham	gusi	yeye
	G2532	G3588	G4190	G3756	G0680	G0846

Tunajua ya kuwa aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi. Bali aliyezaliwa na Mungu hutunzwa naye salama daima, na yule mwovu hawezi kumdhuru.

19	οἴδαμεν	ὅτι	ἐκ	τοῦ	Θεοῦ	ἐσμεν,	καὶ	ὁ	κόσμος	ὅλος,	ἐν
	tunajua	kwamba	kutoka	kwa–	Mungu	tupo	na	–	ulimwengu	wote	katika
	G1492	G3754	G1537	G3588	G2316	G1510	G2532	G3588	G2889	G3650	G1722

	τῷ	πονηρῷ	κεῖται.
	–	mwovu	umelala
	G3588	G4190	G2749

Tunajua kuwa sisi ni wa Mungu na tunajua kwamba ulimwengu wote uko chini ya utawala wa yule mwovu.

20	οἴδαμεν	δὲ	ὅτι	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	Θεοῦ	ἥκει,	καὶ	δέδωκεν	ἡμῖν
	tunajua	na	kwamba	–	Mwana	wa–	Mungu	amekuja	na	ametupa	sisi
	G1492	G1161	G3754	G3588	G5207	G3588	G2316	G2240	G2532	G1325	G1473

διάνοιαν,	ἵνα	γινώσκωμεν	τὸν	ἀληθινόν;	καὶ	ἐσμὲν	ἐν	τῷ	ἀληθινῷ,
ufahamu	ili	tumjue	–	wa–kweli	na	tupo	katika	–	wa–kweli
G1271	G2443	G1097	G3588	G0228	G2532	G1510	G1722	G3588	G0228

ἐν	τῷ	Υἱῷ	αὐτοῦ,	Ἰησοῦ	Χριστῷ.	οὗτός	ἐστιν	ὁ	ἀληθινὸς	Θεὸς,
katika	–	Mwana	wake	Yesu	Kristo	Huyu	ni	–	wa–kweli	Mungu
G1722	G3588	G5207	G0846	G2424	G5547	G3778	G1510	G3588	G0228	G2316

καὶ	ζωὴ	αἰώνιος.
na	uzima	wa–milele
G2532	G2222	G0166

Lakini twajua kwamba Mwana wa Mungu amekuja na ametupatia ujuzi, kwamba tunamjua yeye aliye kweli na kwamba tumo ndani yake yeye aliye kweli, hata katika Mwanawe Yesu Kristo. Ni Mungu wa kweli na uzima wa milele.

21	Τεκνία,	φυλάξατε	ἑαυτὰ	ἀπὸ	τῶν	εἰδώλων.	<Ἀμήν>
	Watoto–wadogo	jilindeni	wenyewe	kutoka	kwa–	sanamu	Amina
	G5040	G5442	G1438	G0575	G3588	G1497	G0281

Watoto wapenzi, jiepusheni na sanamu.

2 John

Chapter 1

1	Ὁ	πρεσβύτερος,	ἐκλεκτῇ	κυρίᾳ	καὶ	τοῖς	τέκνοις	αὐτῆς,	οὓς	ἐγὼ
	–	Mzee	teule	bibi	na	–	watoto	wake	ambao	mimi
	G3588	G4245	G1588	G2959	G2532	G3588	G5043	G0846	G3739	G1473

ἀγαπῶ	ἐν	ἀληθείᾳ,	καὶ	οὐκ	ἐγὼ	μόνος,	ἀλλὰ	καὶ	πάντες	οἱ
ninawapenda	katika	ukweli	na	si	mimi	peke–yangu	bali	pia	wote	–
G0025	G1722	G0225	G2532	G3756	G1473	G3441	G0235	G2532	G3956	G3588

ἐγνωκότες	τὴν	ἀλήθειαν --
wameujua	–	ukweli
G1097	G3588	G0225

Kutoka kwa mzee kwenda kwa mwanamke mteule na watoto wake, ambao niwapendao katika kweli na si mimi tu, bali na wote wale wanao ifahamu kweli,

2	διὰ	τὴν	ἀλήθειαν	τὴν	μένουσαν	ἐν	ἡμῖν,	καὶ	μεθ’	ἡμῶν
	kwa–sababu–ya	–	ukweli	–	unaokaa	ndani	yetu	na	pamoja–na	sisi
	G1223	G3588	G0225	G3588	G3306	G1722	G1473	G2532	G3326	G1473

ἔσται	εἰς	τὸν	αἰῶνα:	
utakuwa	hadi	–	milele	
G1510	G1519	G3588	G0165	

kwa sababu ya kweli iliyomo ndani yetu na itakayodumu pamoja nasi milele.

3	ἔσται	μεθ’	ἡμῶν	χάρις,	ἔλεος,	εἰρήνη	παρὰ	Θεοῦ	Πατρός,	καὶ
	itakuwa	pamoja–na	sisi	neema	rehema	amani	kutoka	kwa–Mungu	Baba	na
	G1510	G3326	G1473	G5485	G1656	G1515	G3844	G2316	G3962	G2532

παρὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	τοῦ	Υἱοῦ	τοῦ	Πατρός,	ἐν	ἀληθείᾳ	καὶ	ἀγάπῃ.
kutoka	kwa–Yesu	Kristo	–	Mwana	wa–	Baba	katika	ukweli	na	upendo
G3844	G2424	G5547	G3588	G5207	G3588	G3962	G1722	G0225	G2532	G0026

Neema, rehema, amani zitakuwa nasi kutoka kwa Mungu Baba na kutoka kwa Yesu Kristo, Mwana wa Baba, katika kweli na pendo.

4	Ἐχάρην	λίαν	ὅτι	εὕρηκα	ἐκ	τῶν	τέκνων	σου		
	Nilifurahi	sana	kwa–sababu	nimewakuta	kutoka	miongoni–mwa–	watoto	wako		
	G5463	G3029	G3754	G2147	G1537	G3588	G5043	G4771		

περιπατοῦντας	ἐν	ἀληθείᾳ,	καθὼς	ἐντολὴν	ἐλάβομεν	παρὰ	τοῦ	Πατρός.	
wakitembea	katika	ukweli	kama–vile	amri	tulipokea	kutoka	kwa–	Baba	
G4043	G1722	G0225	G2531	G1785	G2983	G3844	G3588	G3962	

Ninafurahi sana kwamba nimegundua baadhi ya watoto wanaenenda katika kweli, kama vile tu tulivyoipokea amri hii kutoka kwa Baba.

5	καὶ	νῦν	ἐρωτῶ	σε,	κυρία,	οὐχ	ὡς	ἐντολὴν	«γράφων	σοι»
	na	sasa	ninakuomba	wewe	bibi	si	kama	amri	ninakuandikia	wewe
	G2532	G3568	G2065	G4771	G2959	G3756	G5613	G1785	G1125	G4771

καινὴν,	ἀλλὰ	ἣν	εἴχομεν	ἀπ’	ἀρχῆς,	ἵνα	ἀγαπῶμεν	ἀλλήλους.
mpya	bali	ile	tuliyokuwa–nayo	tangu	mwanzo	ili	tupendane	sisi–kwa–sisi
G2537	G0235	G3739	G2192	G0575	G0746	G2443	G0025	G0240

Na sasa nakusihi wewe, mwanamke, siyo kwamba nakuandikia amri mpya, bali ile tuliyokuwa nayo tokea mwanzo, kwamba tunapaswa kupendana sisi kwa sisi. Na huu ndiyo upendo, tunaopaswa kuenenda, kulingana na amri yake.

6	καὶ	αὕτη	ἐστὶν	ἡ	ἀγάπη,	ἵνα	περιπατῶμεν	κατὰ	τὰς	ἐντολὰς
	na	hii	ndiyo	–	upendo	ili	tutembee	kulingana–na	–	amri
	G2532	G3778	G1510	G3588	G0026	G2443	G4043	G2596	G3588	G1785

αὐτοῦ.	αὕτη	ἡ	ἐντολή	ἐστιν	καθὼς,	ἠκούσατε	ἀπ’	ἀρχῆς,	ἵνα	ἐν
zake	hii	–	amri	ni	kama–vile	mlisikia	tangu	mwanzo	ili	katika
G0846	G3778	G3588	G1785	G1510	G2531	G0191	G0575	G0746	G2443	G1722

αὐτῇ	περιπατῆτε.
hiyo	mtembee
G0846	G4043

Hii ndiyo ile amri, kama mlivyoisikia tokea mwanzo, kwamba mnapaswa kuenenda katika hiyo.

7	ὅτι	πολλοὶ	πλάνοι	ἐξῆλθον	εἰς	τὸν	κόσμον,	οἱ	μὴ
	Kwa–sababu	wengi	wadanganyifu	wametoka	kuingia	katika–	ulimwengu	–	wasi
	G3754	G4183	G4108	G1831	G1519	G3588	G2889	G3588	G3361

ὁμολογοῦντες	Ἰησοῦν	Χριστὸν	ἐρχόμενον	ἐν	σαρκί.	οὗτός	ἐστιν	ὁ
omkiri	Yesu	Kristo	anakuja	katika	mwili	huyu	ni	–
G3670	G2424	G5547	G2064	G1722	G4561	G3778	G1510	G3588

πλάνος	καὶ	ὁ	ἀντίχριστος.
mdanganyifu	na	–	mpinga–kristo
G4108	G2532	G3588	G0500

Kwa kuwa wadanganyifu wengi wamesambaa katika ulimwengu, na hawakiri kwamba Yesu Kristo alikuja katika mwili. Huyu ndiye mdanganyifu na mpinga Kristo.

8	βλέπετε	ἑαυτούς,	ἵνα	μὴ	ἀπολέσητε	ἃ	εἰργασάμεθα,	ἀλλὰ	μισθὸν
	Jiangalieni	wenyewe	ili	msi	poteze	kile	tulichokifanyia–kazi	bali	ujira
	G0991	G1438	G2443	G3361	G0622	G3739	G2038	G0235	G3408

πλήρη	ἀπολάβητε.
kamili	mpokee
G4134	G0618

Jiangalieni wenyewe kwamba hampotezi mambo yale tuliyokwisha fanyia kazi, lakini ili kwamba mweze kuipokea tuzo kamili.

9	πᾶς	ὁ	προάγων,	καὶ	μὴ	μένων	ἐν	τῇ	διδαχῇ	τοῦ	
	kila–mtu	–	anayeendelea–mbele	na	asi	yekaa	katika	–	mafundisho	ya–	
	G3956	G3588	G4254	G2532	G3361	G3306	G1722	G3588	G1322	G3588	

Χριστοῦ,	Θεὸν	οὐκ	ἔχει.	ὁ		μένων	ἐν	τῇ	διδαχῇ,	οὗτος
Kristo	Mungu	hana	ana	yeye–anayekaa		anayekaa	katika	–	mafundisho	huyu
G5547	G2316	G3756	G2192	G3588		G3306	G1722	G3588	G1322	G3778

καὶ	τὸν	Πατέρα	καὶ	τὸν	Υἱὸν	ἔχει.
pia	–	Baba	na	–	Mwana	anaye
G2532	G3588	G3962	G2532	G3588	G5207	G2192

Yeyote aendeleae mbele na hadumu katika fundisho la Kristo, hana Mungu. Yeye adumuye katika fundisho anaye Baba na Mwana pia.

10	εἴ	τις	ἔρχεται	πρὸς	ὑμᾶς,	καὶ	ταύτην	τὴν	διδαχὴν	οὐ	φέρει,
	ikiwa	mtu–yeyote	anakuja	kwenu	ninyi	na	haya	–	mafundisho	ha	leti
	G1487	G5100	G2064	G4314	G4771	G2532	G3778	G3588	G1322	G3756	G5342

μὴ	λαμβάνετε	αὐτὸν	εἰς	οἰκίαν,	καὶ	χαίρειν	αὐτῷ	μὴ	λέγετε;
msi	mpokee	yeye	katika	nyumba	na	hujambo	yeye	msi	mwambie
G3361	G2983	G0846	G1519	G3614	G2532	G5463	G0846	G3361	G3004

Kama mtu anakuja kwenu na haleti fundisho hili, msimkaribishe katika nyumba zenu na msimsalimie.

11	ὁ	λέγων	γὰρ	αὐτῷ	χαίρειν	κοινωνεῖ	τοῖς	ἔργοις	αὐτοῦ
	maana–yeye	anayemwambia	maana	yeye	hujambo	anashiriki	katika–	kazi	zake
	G3588	G3004	G1063	G0846	G5463	G2841	G3588	G2041	G0846

τοῖς	πονηροῖς.
–	mbaya
G3588	G4190

Kwa kuwa amsalimuye hushiriki katika matendo yake maovu.

12	Πολλὰ	ἔχων	ὑμῖν	γράφειν,	οὐκ	ἐβουλήθην	διὰ	χάρτου	καὶ	μέλανος;
	Mengi	nikiwa–na	kwenu	kuandika	si	kunitaka	kupitia	karatasi	na	wino
	G4183	G2192	G4771	G1125	G3756	G1014	G1223	G5489	G2532	G3188

ἀλλὰ	ἐλπίζω	γενέσθαι	πρὸς	ὑμᾶς,	καὶ	στόμα	πρὸς	στόμα	λαλῆσαι,	ἵνα
bali	ninatumaini	kuja	kwenu	ninyi	na	mdomo	kwa	mdomo	kusema	ili
G0235	G1679	G1096	G4314	G4771	G2532	G4750	G4314	G4750	G2980	G2443

ἡ	χαρὰ	ἡμῶν	πεπληρωμένη	ᾖ.
–	furaha	yetu	itimizwe	iwe
G3588	G5479	G1473	G4137	G1510

Ninayo mambo mengi ya kukuandikia, na sikutaka kuyaandika kwa karatasi na wino. Lakini natumaini kuja kwenu na kuongea uso kwa uso, kwamba furaha yetu ipate kufanywa kamili.

13	Ἀσπάζεταί	σε,	τὰ	τέκνα	τῆς	ἀδελφῆς	σου	τῆς	ἐκλεκτῆς.	<Ἀμήν>
	Wanakusalimu	wewe	–	watoto	wa–	dada	yako	–	teule	Amina
	G0782	G4771	G3588	G5043	G3588	G0079	G4771	G3588	G1588	G0281

Watoto wa dada yenu mteule wanawasalimia.

3 John

Chapter 1

1	Ὁ	πρεσβύτερος,	Γαΐῳ	τῷ	ἀγαπητῷ,	ὃν	ἐγὼ	ἀγαπῶ	ἐν
	–	Mzee	kwa–Gayo	–	mpendwa	ambaye	mimi	ninampenda	katika
	G3588	G4245	G1050	G3588	G0027	G3739	G1473	G0025	G1722

ἀληθείᾳ.	
ukweli	
G0225	

Mzee, kwa Gayo mpenzi, ninayempenda katika kweli.

2	Ἀγαπητέ,	περὶ	πάντων	εὔχομαί	σε	εὐοδοῦσθαι	καὶ	ὑγιαίνειν,	καθὼς
	Mpendwa	kuhusu	yote	ninaomba	wewe	ufanikiwe	na	uwe–na–afya	kama–vile
	G0027	G4012	G3956	G2172	G4771	G2137	G2532	G5198	G2531

εὐοδοῦταί	σου	ἡ	ψυχή.
inafanikiwa	yako	–	nafsi
G2137	G4771	G3588	G5590

Mpendwa, nakuombea ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya njema, kama vile roho yako inavyofanikiwa.

3	ἐχάρην	γὰρ	λίαν,	ἐρχομένων	ἀδελφῶν	καὶ	μαρτυρούντων	σου	τῇ
	nilifurahi	maana	sana	walipokuja	ndugu	na	wakishuhudia	wako	–
	G5463	G1063	G3029	G2064	G0080	G2532	G3140	G4771	G3588

ἀληθείᾳ,	καθὼς	σὺ	ἐν	ἀληθείᾳ	περιπατεῖς.
ukweli	kama–vile	wewe	katika	ukweli	unatembea
G0225	G2531	G4771	G1722	G0225	G4043

Maana nilifurahi sana wakati nilipoambiwa na ndugu waliokuja na kutoa ushuhuda juu ya kweli yako, kama vile unavyoenenda katika kweli.

4	μειζοτέραν	τούτων	οὐκ	ἔχω	χαράν,	ἵνα	ἀκούω	τὰ	ἐμὰ	τέκνα	ἐν
	kubwa–kuliko	haya	sina	ninayo	furaha	ili	nisikia	–	wangu	watoto	katika
	G3173	G3778	G3756	G2192	G5479	G2443	G0191	G3588	G1699	G5043	G1722

τῇ	ἀληθείᾳ	περιπατοῦντα.
–	ukweli	wanatembea
G3588	G0225	G4043

Sina furaha kubwa zaidi ya hii, kusikia kwamba watoto wangu wanatembea katika kweli.

5	Ἀγαπητέ,	πιστὸν	ποιεῖς	ὃ,	ἐὰν	ἐργάσῃ,	εἰς	τοὺς
	Mpendwa	kwa–uaminifu	unafanya	chochote	ukifanya	unachofanya	kwa	–
	G0027	G4103	G4160	G3739	G1437	G2038	G1519	G3588

ἀδελφοὺς,	καὶ	τοῦτο	ξένους;
ndugu	na	hii	wageni
G0080	G2532	G3778	G3581

Mpendwa, unaenenda kwa uaminifu unapowahudumia ndugu na wageni,

6	οἳ	ἐμαρτύρησάν	σου	τῇ	ἀγάπῃ	ἐνώπιον	ἐκκλησίας,	οὓς	καλῶς
	ambao	walishuhudia	wako	–	upendo	mbele–ya	kanisa	ambao	vizuri
	G3739	G3140	G4771	G3588	G0026	G1799	G1577	G3739	G2573

ποιήσεις,	προπέμψας	ἀξίως	τοῦ	Θεοῦ;	
utafanya	ukiwasindikiza	kwa–njia–inayostahili	–	Mungu	
G4160	G4311	G0516	G3588	G2316	

ambao wametoa ushuhuda wa upendo wako mbele ya kanisa. Unafanya vizuri kuwasafirisha katika safari zao kwa namna ambayo inampendeza Mungu.

7	ὑπὲρ	γὰρ	τοῦ	Ὀνόματος	ἐξῆλθον,	μηδὲν	λαμβάνοντες
	kwa–ajili–ya	maana	–	Jina	walitoka	bila–kupokea–chochote	wakipokea
	G5228	G1063	G3588	G3686	G1831	G3367	G2983

ἀπὸ	τῶν	ἐθνικῶν.	
kutoka	kwa–	watu–wa–mataifa	
G0575	G3588	G1482	

Kwa sababu kwa ajili ya Jina, walienda bila kuchukua kitu chochote kutoka kwa watu wa Mataifa.

8	ἡμεῖς	οὖν	ὀφείλομεν	ὑπολαμβάνειν	τοὺς	τοιούτους,	ἵνα	συνεργοὶ
	Sisi	kwa–hivyo	tunapaswa	kuwasaidia	–	kama–hawa	ili	wafanyakazi–wenza
	G1473	G3767	G3784	G5274	G3588	G5108	G2443	G4904

γινώμεθα	τῇ	ἀληθείᾳ.
tuwe	kwa–	ukweli
G1096	G3588	G0225

Hivyo, tunatakiwa kuwakaribisha watu kama hawa, ili tuwe watenda kazi wenza kwa ajili ya kweli.

9	Ἔγραψά	τι	τῇ	ἐκκλησίᾳ;	ἀλλ’	ὁ	φιλοπρωτεύων	αὐτῶν,
	Niliandika	kitu–fulani	kwa–	kanisa	lakini	–	anayependa–kuwa–wa–kwanza	wao
	G1125	G5100	G3588	G1577	G0235	G3588	G5383	G0846

Διοτρεφὴς,	οὐκ	ἐπιδέχεται	ἡμᾶς.
Diotrefe	ha	tupokei	sisi
G1361	G3756	G1926	G1473

Nililiandikia kusanyiko jambo fulani, lakini Diotrofe, anayependa kuwa wa kwanza miongoni mwao, hakubaliani na sisi.

10	διὰ	τοῦτο,	ἐὰν	ἔλθω,	ὑπομνήσω	αὐτοῦ	τὰ	ἔργα	ἃ
	kwa–sababu–ya	hii	nikija	nitakuja	nitamkumbusha	yake	–	kazi	ambazo
	G1223	G3778	G1437	G2064	G5279	G0846	G3588	G2041	G3739

ποιεῖ,	λόγοις	πονηροῖς	φλυαρῶν	ἡμᾶς;	καὶ	μὴ	ἀρκούμενος	ἐπὶ
anafanya	kwa–maneno	mabaya	anapayuka	sisi	na	haki	shindwi	na
G4160	G3056	G4190	G5396	G1473	G2532	G3361	G0714	G1909

τούτοις,	οὔτε	αὐτὸς	ἐπιδέχεται	τοὺς	ἀδελφοὺς,	καὶ	τοὺς
haya	wala	yeye–mwenyewe	hawapokei	–	ndugu	na	–
G3778	G3777	G0846	G1926	G3588	G0080	G2532	G3588

βουλομένους,	κωλύει,	καὶ	ἐκ	τῆς	ἐκκλησίας	ἐκβάλλει.	
wanaotaka–kufanya–hivyo	anawakataza	na	kutoka	katika–	kanisa	anawafukuza	
G1014	G2967	G2532	G1537	G3588	G1577	G1544	

Hivyo, kama nikija nitayakumbuka matendo yake anayoyafanya, jinsi anavyosema maneno mabaya kinyume nasi. Hajaridhika na matendo haya, yeye mwenyewe hawapokei ndugu. Hata huwakataza wengine ambao wanatamani kuwakaribisha hao ndugu na kuwafukuza watoke kwenye kusanyiko.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν,
Mpendwa usi ige – baya bali – jema yeye–afanyaye afanyaye–jema
G0027 G3361 G3401 G3588 G2556 G0235 G3588 G0018 G3588 G0015

ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν; ὁ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακεν τὸν Θεόν.
kutoka kwa– Mungu ni yeye–afanyaye afanyaye–baya haja mwona – Mungu
G1537 G3588 G2316 G1510 G3588 G2554 G3756 G3708 G3588 G2316

Mpenzi, usiige kilicho kibaya, bali iga kilicho chema. Yeye atendaye mema ni wa Mungu; na yeye atendaye mabaya hajamwona Mungu.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας; καὶ
Demetrio ameshuhudiwa na wote na wenyewe – ukweli na
G1216 G3140 G5259 G3956 G2532 G5259 G0846 G3588 G0225 G2532

ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής
sisi pia tunashuhudia na unajua kwamba – ushuhuda wetu wa–kweli
G1473 G1161 G3140 G2532 G1492 G3754 G3588 G3141 G1473 G0227

ἐστιν.
ni
G1510

Demetrio ameshuhudiwa na wote na kweli yenyewe. sisi pia ni mashahidi, na unajua kuwa ushahuhuda wetu ni wa kweli.

13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ’ οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
Mengi nilikuwa–na kuandika kwako lakini si kupenda kupitia wino na
G4183 G2192 G1125 G4771 G0235 G3756 G2309 G1223 G3188 G2532

καλάμου σοι γράφειν;
kalamu kwako kuandika
G2563 G4771 G1125

Ninayo mambo mengi ya kukuandikia, lakini sipendi kukuandikia kwa kalamu na wino.

14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως, σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.
ninatumaini lakini upesi wewe kukuona na mdomo kwa mdomo tutasema
G1679 G1161 G2112 G4771 G3708 G2532 G4750 G4314 G4750 G2980

Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε, οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ’ ὄνομα.
Amani kwako wanakusalimu wewe, – rafiki wasalimu – rafiki kwa jina
G1515 G4771 G0782 G4771 G3588 G5384 G0782 G3588 G5384 G2596 G3686

Bali ninatarajia kukuona hivi karibuni, na tutaongea nawe ana kwa ana.

Jude

Chapter 1

1 Ἰούδας, Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν
Yuda wa–Yesu Kristo mtumwa ndugu na wa–Yakobo kwa–wale katika
G2455 G2424 G5547 G1401 G0080 G1161 G2385 G3588 G1722

Θεῷ Πατρὶ ἡγαπημένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς.
Mungu Baba waliopendwa na katika–Yesu Kristo waliohifadhiwa walioitwa
G2316 G3962 G0025 G2532 G2424 G5547 G5083 G2822

Yuda, mtumwa wa Yesu Kristo, na ndugu yake Yakobo, kwa wale ambao wameitwa, wapendwao katika Mungu Baba, na waliotunzwa kwa ajili ya Yesu Kristo:

2 ἔλεος ὑμῖν, καὶ εἰρήνη, καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
huruma kwenu na amani na upendo viongezeke
G1656 G4771 G2532 G1515 G2532 G0026 G4129

rehema na amani na upendo viongezwe kwenu.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς
Wapendwa juhudi–yote bidii nikifanya kuandika kwenu kuhusu ya–ile ya–pamoja
G0027 G3956 G4710 G4160 G1125 G4771 G4012 G3588 G2839

ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι
yetu wokovu ulazima nilikuwa–nao kuwaandikia ninyi nikiwasihi kupigania
G1473 G4991 G0318 G2192 G1125 G4771 G3870 G1864

τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
kwa–ile mara–moja iliyokabidhiwa kwa–wale watakatifu imani
G3588 G0530 G3860 G3588 G0040 G4102

Wapenzi, wakati nilipokuwa nikifanya kila juhudi kuwaandikia ninyi kuhusu wokovu wetu sote, ilinilazimu kuwaandikia kwa ajili ya kuwashauri ili mshindanie kwa uaminifu imani ambayo ilikuwa imekabidhiwa mara moja tu kwa waamini.

4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι
wameingia–kwa–siri kwa–maana watu–fulani wanadamu wale zamani walioandikwa–kabla
G3921 G1063 G5100 G0444 G3588 G3819 G4270

εἰς τοῦτο τὸ κρίμα; ἀσεβεῖς τὴν, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, χάριτα,
kwa hili hukumu hukumu waovu ile ya Mungu wetu neema
G1519 G3778 G3588 G2917 G0765 G3588 G3588 G2316 G1473 G5485

μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον Δεσπότην, καὶ Κύριον ἡμῶν,
wakiigeuza kuwa ufisadi na yule pekee Mwenye–enzi na Bwana wetu
G3346 G1519 G0766 G2532 G3588 G3441 G1203 G2532 G2962 G1473

Ἰησοῦν Χριστὸν, ἀρνούμενοι.
Yesu Kristo wakimkana
G2424 G5547 G0720

Kwa sababu watu fulani wamejiingiza kwa siri kati yenu - watu ambao walitiwa alama kwa ajili ya hukumu - watu wasio wataua ambao hubadili neema ya Mungu wetu kuwa ufisadi, na kumkana Bwana wetu pekee na Bwana Yesu Kristo.

5	Ὑπομνῆσαι	δὲ	ὑμᾶς	βούλομαι,	εἰδότας	‹ὑμᾶς›	ἅπαξ	«πάντα,	ὅτι	
	Kuwakumbusha	lakini	ninyi	nataka	mkijua	ninyi	mara–moja	yote	kwamba	
	G5279	G1161	G4771	G1014	G1492	G4771	G0530	G3956	G3754	

[ὁ]	Κύριος»	λαὸν	ἐκ	γῆς	Αἰγύπτου	σώσας,	τὸ	δεύτερον	τοὺς
Bwana	Bwana	watu	kutoka	nchi	ya–Misri	akiokoa	mara–ya	pili	wale
G3588	G2962	G2992	G1537	G1093	G0125	G4982	G3588	G1208	G3588

μὴ	πιστεύσαντας,	ἀπώλεσεν.
ambao–hawaku	amini	aliwaangamiza
G3361	G4100	G0622

Sasa napenda kuwakumbusha ninyi ingawa kuna wakati mlijua kwa ukamilifu kwamba Bwana aliwaokoa watu kutoka nchi ya Misri, lakini baadaye kuwaangamiza wale ambao hawakuamini.

6	ἀγγέλους	τε,	τοὺς	μὴ	τηρήσαντας	τὴν	ἑαυτῶν	ἀρχὴν,	ἀλλὰ
	malaika	pia	wale	ambao–hawaku	ihifadhi	ya–yao	wenyewe	mamlaka	bali
	G0032	G5037	G3588	G3361	G5083	G3588	G1438	G0746	G0235

ἀπολιπόντας	τὸ	ἴδιον	οἰκητήριον,	εἰς	κρίσιν	μεγάλης	ἡμέρας,	
walioiacha	yao	yenyewe	makao	kwa	hukumu	ya–kubwa	siku	
G0620	G3588	G2398	G3613	G1519	G2920	G3173	G2250	

δεσμοῖς	ἀϊδίοις	ὑπὸ	ζόφον	τετήρηκεν;
kwa–minyororo	ya–milele	chini–ya	giza	amewahifadhi
G1199	G0126	G5259	G2217	G5083

Na malaika ambao hawakuilinda enzi yao wenyewe lakini wakaacha makao yao maalum Mungu amewaweka katika minyororo ya milele, ndani ya giza, kwa ajili ya hukumu ya siku ile kuu.

7	ὡς	Σόδομα	καὶ	Γόμορρα,	καὶ	αἱ	περὶ	αὐτὰς	πόλεις,	τὸν	ὅμοιον
	kama	Sodoma	na	Gomora	na	zile	karibu–na	hizo	miji	kwa	njia–kama
	G5613	G4670	G2532	G1116	G2532	G3588	G4012	G0846	G4172	G3588	G3664

τρόπον	τούτοις	ἐκπορνεύσασαι,	καὶ	ἀπελθοῦσαι	ὀπίσω	σαρκὸς	ἑτέρας,	
namna	hizi	wakizini	na	wakifuata	nyuma–ya	mwili	mwingine	
G5158	G3778	G1608	G2532	G0565	G3694	G4561	G2087	

πρόκεινται	δεῖγμα,	πυρὸς	αἰωνίου	δίκην	ὑπέχουσαι.	
zimewekwa–mbele	mfano	wa–moto	wa–milele	adhabu	zikipata	
G4295	G1164	G4442	G0166	G1349	G5254	

Kama vile Sodoma na Gomora na miji iliyoizunguka, ambayo pia ilijiingiza yenyewe katika uasherati na wakafuata tamaa isiyo ya asili. Walioneshwa kama mifano ya wale ambao huteseka katika hukumu ya moto wa milele.

8	Ὁμοίως	μέντοι	καὶ	οὗτοι	ἐνυπνιαζόμενοι,	σάρκα	μὲν	μιαίνουσιν,
	Vivyo–hivyo	hakika	pia	hawa	waotaji	mwili	kwa–kweli	wanaunajisi
	G3668	G3305	G2532	G3778	G1797	G4561	G3303	G3392

κυριότητα	δὲ	ἀθετοῦσιν,	δόξας	δὲ	βλασφημοῦσιν.	
mamlaka	na	wanakataa	utukufu	na	wanakufuru	
G2963	G1161	G0114	G1391	G1161	G0987	

Hali kadhalika, kwa njia ile ile waota ndoto hawa pia huchafua miili yao, na hukataa mamlaka, na wananena uongo dhidi ya mtukufu.

9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος,
lakini Mikaeli Mikaeli yule malaika–mkuu wakati na ibilisi akishindana
G3588 G1161 G3413 G3588 G0743 G3753 G3588 G1228 G1252

διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν
alijadiliana kuhusu mwili wa–Musa mwili hakuthubutu hakuthubutu hukumu
G1256 G4012 G3588 G3475 G4983 G3756 G5111 G2920

ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι σοι, Κύριος.
kuleta ya–kufuru bali alisema Akukemee wewe Bwana
G2018 G0988 G0235 G3004 G2008 G4771 G2962

Lakini hata Mikaeli malaika mkuu, wakati alipokuwa akishindana na ibilisi na kuhojiana naye kwa ajili ya mwili wa Musa, hakuthubutu kuleta hukumu ya uongo dhidi yake, lakini badala yake alisema, “Bwana akukemee!”

10 οὗτοι δὲ, ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν; ὅσα δὲ
hawa lakini yote–yale kwa–kweli hawajui hawajui wanakufuru yote–yale lakini
G3778 G1161 G3745 G3303 G3756 G1492 G0987 G3745 G1161

φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῷα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
kwa–asili kama wale wasio–na–akili wanyama wanaelewa katika hayo wanaangamia
G5447 G5613 G3588 G0249 G2226 G1987 G1722 G3778 G5351

Lakini watu hawa huleta uongo dhidi ya chochote wasicho kifahamu. Na kile wasicho kifahamu- kile ambacho wanyama wasio na akili hujua kwa silika- haya ndiyo yaliyo waharibu.

11 οὐαὶ αὐτοῖς! ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ
ole wao kwa–maana katika–njia njia ya Kaini walienda na
G3759 G0846 G3754 G3588 G3598 G3588 G2535 G4198 G2532

τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ
katika–upotovu upotovu wa Balaamu kwa–ujira walijimimina na katika–uasi uasi
G3588 G4106 G3588 G0903 G3408 G1632 G2532 G3588 G0485

τοῦ Κόρε ἀπώλοντο.
wa Kora waliangamia
G3588 G2879 G0622

Ole wao! Kwa kuwa wametembea katika njia ya Kaini, na kulifuata kosa la Balaamu. Wameangamia katika uasi wa Kora.

12 Οὗτοί εἰσιν οἱ, ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν, σπιλάδες; συνευωχούμενοι
Hawa ni wale katika zile karamu–za–upendo zenu miamba wakila–pamoja
G3778 G1510 G3588 G1722 G3588 G0026 G4771 G4694 G4910

ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες; νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων
bila–hofu wenyewe wakijilisha mawingu yasiyo–na–maji yanayopeperushwa–na upepo
G0870 G1438 G4165 G3507 G0504 G5259 G0417

παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα,
yanayopeperushwa miti ya–mwisho–wa–msimu yasiyo–na–matunda mara–mbili iliyokufa
G3911 G1186 G5352 G0175 G1364 G0599

ἐκριζωθέντα;
iliyong'olewa
G1610

Hawa ni miamba katika sherehe zenu za upendo, wakisherehekea bila aibu, wakijilisha tu wenyewe. Ni mawingu yasiyo na maji, yanayobebwa na upepo, ni miti iliyopukutika isiyo na matunda iliyo kufa mara mbili, iliyong'olewa mizizi

13	κύματα	ἄγρια	θαλάσσης,	ἐπαφρίζοντα	τὰς	ἑαυτῶν	αἰσχύνας;	ἀστέρες	πλανῆται,	οἷς
	mawimbi	makali	ya–bahari	yakitoa–povu	aibu	zao–wenyewe	aibu	nyota	zinazotangatanga	ambao–kwa
	G2949	G0066	G2281	G1890	G3588	G1438	G0152	G0792	G4107	G3739

ὁ	ζόφος	τοῦ	σκότους	εἰς	αἰῶνα	τετήρηται.		
giza	giza	la	weusi	kwa	milele	limehifadhiwa		
G3588	G2217	G3588	G4655	G1519	G0165	G5083		

Ni mawimbi ya bahari yenye kelele yakitoa aibu yao wenyewe, Ni nyota zinazorandaranda ambazo weusi wa giza umetunzwa kwa ajili yao milele.

14	Προεφήτευσεν	δὲ	καὶ	τούτοις,	ἕβδομος	ἀπὸ	Ἀδὰμ,	Ἑνὼχ,	λέγων:	Ἰδοὺ,
	Alitabiri	na	pia	hawa	wa–saba	kutoka	Adamu	Enoki	akisema	Tazama
	G4395	G1161	G2532	G3778	G1442	G0575	G0076	G1802	G3004	G3708

ἦλθεν	Κύριος	ἐν	ἁγίαις	μυριάσιν	αὐτοῦ,	
amekuja	Bwana	pamoja–na	watakatifu	makumi–elfu	zake	
G2064	G2962	G1722	G0040	G3461	G0846	

Enoko, wa saba katika orodha ya Adamu, alitabiri kuhusu wao, akisema, “Tazama! Bwana anakuja na maelfu kwa maelfu ya watakatifu wake,

15	ποιῆσαι	κρίσιν	κατὰ	πάντων,	καὶ	ἐλέγξαι	πάντας	τοὺς	ἀσεβεῖς,	περὶ
	kutoa	hukumu	dhidi–ya	wote	na	kuwaonya	wote	wale	waovu	kuhusu
	G4160	G2920	G2596	G3956	G2532	G1651	G3956	G3588	G0765	G4012

πάντων	τῶν	ἔργων	ἀσεβείας	αὐτῶν,	ὧν	ἠσέβησαν,	καὶ	περὶ	πάντων
yote	ya	matendo	ya–uovu	yao	ambayo	walifanya–uovu	na	kuhusu	yote
G3956	G3588	G2041	G0763	G0846	G3739	G0764	G2532	G4012	G3956

τῶν	σκληρῶν,	ὧν	ἐλάλησαν	κατ’	αὐτοῦ	ἁμαρτωλοὶ	ἀσεβεῖς.
ya	magumu	ambayo	walisema	dhidi	yake	wenye–dhambi	waovu
G3588	G4642	G3739	G2980	G2596	G0846	G0268	G0765

ili afanye hukumu juu ya kila mtu, na kutia hatia wote wasiomcha Mungu juu ya matendo yao yote waliyokwishafanya katika njia zisizo za kitauwa, na kwa maneno yote ya ukali ambayo wasio watauwa wameyanena dhidi yake.”

16	Οὗτοί	εἰσιν	γογγυσταί,	μεμψίμοιροι,	κατὰ	τὰς	ἐπιθυμίας	αὐτῶν	πορευόμενοι;	καὶ
	Hawa	ni	walalamikaji	walalamikaji	kwa–kadri–ya	zile	tamaa	zao	wakitembea	na
	G3778	G1510	G1113	G3202	G2596	G3588	G1939	G0846	G4198	G2532

τὸ	στόμα	αὐτῶν	λαλεῖ	ὑπέρογκα,	θαυμάζοντες	πρόσωπα,	ὠφελείας	χάριν.
mdomo	mdomo	wao	unasema	majivuno	wakistaajabia	nyuso	kwa–faida	kwa–sababu–ya
G3588	G4750	G0846	G2980	G5246	G2296	G4383	G5622	G5484

Hawa ni wale wanung'unikao, walalamikao ambao hufuata tamaa zao za uovu, wajivunao mno, ambao kwa faida yao hudanganya wengine.

17	Ὑμεῖς	δέ,	ἀγαπητοί,	μνήσθητε	τῶν	ῥημάτων	τῶν	προειρημένων,	ὑπὸ	τῶν
	Ninyi	lakini	wapendwa	kumbukeni	maneno	maneno	yale	yaliyosemwa–kabla	na	wale
	G4771	G1161	G0027	G3403	G3588	G4487	G3588	G4302	G5259	G3588

ἀποστόλων	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,		
mitume	wa	Bwana	wetu	Yesu	Kristo		
G0652	G3588	G2962	G1473	G2424	G5547		

Lakini ninyi, wapenzi, kumbukeni maneno ambayo yalinenwa zamani na mitume wa Bwana Yesu Kristo.

18	ὅτι	ἔλεγον	ὑμῖν,	[ὅτι]	Ἐπ’	ἐσχάτου	τοῦ	χρόνου	ἔσονται
	kwamba	walikuambia	ninyi	kwamba	Katika	wa–mwisho	wa	wakati	watakuwepo
	G3754	G3004	G4771	G3754	G1909	G2078	G3588	G5550	G1510

ἐμπαῖκται,	κατὰ	τὰς	ἑαυτῶν	ἐπιθυμίας	πορευόμενοι,	τῶν	ἀσεβειῶν.
wadhihakaji	kwa–kadri–ya	zile	zao–wenyewe	tamaa	wakitembea	za	uovu
G1703	G2596	G3588	G1438	G1939	G4198	G3588	G0763

Walisema kwenu, “Katika wakati wa mwisho kutakuwa na watu wanaodhihaki ambao hufuata tamaa zao zisizo za kitauwa.”

19	Οὗτοί	εἰσιν	οἱ	ἀποδιορίζοντες,	ψυχικοί,	Πνεῦμα	μὴ	ἔχοντες.
	Hawa	ni	wale	wanaogawanya	wa–kidunia	Roho	bila	kuwa–naye
	G3778	G1510	G3588	G0592	G5591	G4151	G3361	G2192

Watu hawa ni watenganishaji, wanatawaliwa na tamaa za asili, na hawana Roho.

20	ὑμεῖς	δέ,	ἀγαπητοί,	ἐποικοδομοῦντες	ἑαυτοὺς,	τῇ	ἁγιωτάτῃ	ὑμῶν
	ninyi	lakini	wapendwa	mkijengana	wenyewe	katika–ile	takatifu–sana	yenu
	G4771	G1161	G0027	G2026	G1438	G3588	G0040	G4771

πίστει	ἐν	Πνεύματι	Ἁγίῳ	προσευχόμενοι;
imani	katika	Roho	Mtakatifu	mkisali
G4102	G1722	G4151	G0040	G4336

Lakini ninyi, wapenzi, kama mjijengavyo katika imani yenu takatifu sana, na kama muombavyo katika Roho Mtakatifu,

21	ἑαυτοὺς	ἐν	ἀγάπῃ	Θεοῦ	τηρήσατε,	προσδεχόμενοι	τὸ	ἔλεος	τοῦ
	wenyewe	katika	upendo	wa–Mungu	jilindeni	mkingoja	huruma	huruma	ya
	G1438	G1722	G0026	G2316	G5083	G4327	G3588	G1656	G3588

Κυρίου	ἡμῶν,	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	εἰς	ζωὴν	αἰώνιον.
Bwana	wetu	Yesu	Kristo	kwa	uzima	wa–milele
G2962	G1473	G2424	G5547	G1519	G2222	G0166

jitunzeni katika upendo wa Mungu, na msubiri rehema ya Bwana wetu Yesu Kristo ambayo huwapatia uzima wa milele.

22	καὶ	οὓς	μὲν	ἐλεᾶτε,	διακρινομένους;
	na	wengine	kwa–kweli	wahurumieni	wanaosita
	G2532	G3739	G3303	G1653	G1252

Onesheni rehema kwa wale walio na shaka.

23	‹οὓς	δὲ›	σῴζετε,	ἐκ	πυρὸς	ἁρπάζοντες;	οὓς	δὲ	ἐλεᾶτε
	wengine	lakini	waokoeni	kutoka	motoni	mkiwaokota	wengine	na	wahurumieni
	G3739	G1161	G4982	G1537	G4442	G0726	G3739	G1161	G1653

ἐν	φόβῳ,	μισοῦντες	καὶ	τὸν	ἀπὸ	τῆς	σαρκὸς	ἐσπιλωμένον	χιτῶνα.
kwa	hofu	mkichukia	hata	lile	kutoka	mwili	mwili	lililochafuliwa	vazi
G1722	G5401	G3404	G2532	G3588	G0575	G3588	G4561	G4695	G5509

Waokoeni wengine kwa kuwanyakua kutoka katika moto. Kwa wengine onesheni huruma kwa hofu, mkichukia hata vazi lililotiwa doa na mwili.

24	Τῷ	δὲ	δυναμένῳ	φυλάξαι	ὑμᾶς	ἀπταίστους,	καὶ	στῆσαι	
	Kwake	yeye	awezaye	kuwalinda	ninyi	bila–kujikwaa	na	kuwasimamisha	
	G3588	G1161	G1410	G5442	G4771	G0679	G2532	G2476	

κατενώπιον	τῆς	δόξης	αὐτοῦ,	ἀμώμους	ἐν	ἀγαλλιάσει,	
mbele–ya	utukufu	utukufu	wake	bila–lawama	katika	furaha–kuu	
G2714	G3588	G1391	G0846	G0299	G1722	G0020	

Sasa kwake awezaye kuwalinda msijikwae, na kuwasababisha msimame mbele ya utukufu wake, bila mawaa na kuwa na furaha kuu,

25	μόνῳ	Θεῷ	Σωτῆρι	ἡμῶν,	διὰ	Ἰησοῦ	Χριστοῦ	τοῦ	Κυρίου	ἡμῶν,
	peke–yake	Mungu	Mwokozi	wetu	kwa–njia–ya	Yesu	Kristo	Bwana	Bwana	wetu
	G3441	G2316	G4990	G1473	G1223	G2424	G5547	G3588	G2962	G1473

δόξα,	μεγαλωσύνη,	κράτος,	καὶ	ἐξουσία,	πρὸ	παντὸς	τοῦ	αἰῶνος	καὶ
utukufu	ukuu	uwezo	na	mamlaka	kabla–ya	wakati–wote	wa	milele	na
G1391	G3172	G2904	G2532	G1849	G4253	G3956	G3588	G0165	G2532

νῦν,	καὶ	εἰς	πάντας	τοὺς	αἰῶνας.	ἀμήν.
sasa	na	kwa	nyakati–zote	milele	milele	amina
G3568	G2532	G1519	G3956	G3588	G0165	G0281

kwake Mungu pekee mwokozi kupitia Yesu Kristo Bwana wetu, utukufu uwe kwake, ukuu, uwezo na nguvu kabla ya nyakati zote, na sasa na hata milele. Amina.

Revelation

Chapter 1

1	Ἀποκάλυψις	Ἰησοῦ	Χριστοῦ,	ἣν	ἔδωκεν	αὐτῷ	ὁ	Θεός,	δεῖξαι	
	Ufunuo	wa–Yesu	Kristo,	ambao	alimpa	Yeye	–	Mungu,	kuonyesha	
	G0602	G2424	G5547	G3739	G1325	G0846	G3588	G2316	G1166	

τοῖς	δούλοις	αὐτοῦ,	ἃ	δεῖ	γενέσθαι	ἐν	τάχει.	καὶ	
kwa–watumishi	watumishi	wake,	mambo–ambayo	lazima	yatokee	kwa	haraka.	Na	
G3588	G1401	G0846	G3739	G1163	G1096	G1722	G5034	G2532	

ἐσήμανεν,	ἀποστείλας	διὰ	τοῦ	ἀγγέλου	αὐτοῦ,	τῷ	δούλῳ	
aliashiria,	akituma	kwa–njia–ya	–	malaika	wake,	kwa–mtumishi	mtumishi	
G4591	G0649	G1223	G3588	G0032	G0846	G3588	G1401	

αὐτοῦ,	Ἰωάννῃ,
wake,	Yohana,
G0846	G2491

Huu ni ufunuo wa Yesu Kristo ambao Mungu alimpa ili kuwaonesha watumishi wake mambo ambayo lazima yatokee karibuni. Aliyafanya yajulikane kwa kumtuma malaika wake kwa mtumishi wake Yohana.

2	ὃς	ἐμαρτύρησεν	τὸν	λόγον	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	τὴν	μαρτυρίαν	Ἰησοῦ
	ambaye	alishuhudia	–	neno	la	Mungu,	na	–	ushuhuda	wa–Yesu
	G3739	G3140	G3588	G3056	G3588	G2316	G2532	G3588	G3141	G2424

Χριστοῦ,	ὅσα	εἶδεν.
Kristo,	yote–ambayo	aliona.
G5547	G3745	G3708

Yohana alitoa ushuhuda wa kila kitu alichoona kuhusiana na neno la Mungu na kwa ushuhuda uliotolewa kuhusu Yesu Kristo.

3	Μακάριος	ὁ	ἀναγινώσκων,	καὶ	οἱ	ἀκούοντες	τοὺς	λόγους	τῆς
	Heri	–	asomaye,	na	wale	wasikiao	–	maneno	ya
	G3107	G3588	G0314	G2532	G3588	G0191	G3588	G3056	G3588

προφητείας,	καὶ	τηροῦντες	τὰ	ἐν	αὐτῇ	γεγραμμένα;	ὁ	
unabii,	na	wayashikao	mambo–yaliyoandikwa	katika	huo	yaliyoandikwa;	–	
G4394	G2532	G5083	G3588	G1722	G0846	G1125	G3588	

γὰρ	καιρὸς	ἐγγύς.
kwa–maana	wakati	umekaribia.
G1063	G2540	G1451

Amebarikiwa yeye asomaye kwa sauti na wale wote wanaoyasikia maneno ya unabii huu na kutii kilichoandikwa humo, kwa sababu muda umekaribia.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ: χάρις ὑμῖν
Yohana kwa–makanisa saba makanisa yaliyo katika – Asia: neema kwenu
G2491 G3588 G2033 G1577 G3588 G1722 G3588 G0773 G5485 G4771

καὶ εἰρήνη, ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος;
na amani, kutoka–kwa – Aliye na – Aliyekuwa na – Ajaye;
G2532 G1515 G0575 G3588 G1510 G2532 G3588 G1510 G2532 G3588 G2064

καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ Πνευμάτων, ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου
na kutoka–kwa – Roho–saba Roho, walio mbele–ya – kiti–cha–enzi
G2532 G0575 G3588 G2033 G4151 G3739 G1799 G3588 G2362

αὐτοῦ;
chake;
G0846

Yohana, kwa makanisa saba yaliyoko Asia: neema iwe kwenu na amani kutoka kwake aliyepo, aliyekuwepo, na atakayekuja, na kutoka kwa roho saba walio mbele ya kiti chake cha enzi,

5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ
na kutoka–kwa Yesu Kristo, – shahidi – mwaminifu, –
G2532 G0575 G2424 G5547 G3588 G3144 G3588 G4103 G3588

πρωτότοκος τῶν νεκρῶν. καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς.
mzaliwa–wa–kwanza wa wafu. Na – mtawala wa wafalme wa dunia.
G4416 G3588 G3498 G2532 G3588 G0758 G3588 G0935 G3588 G1093

Τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
Kwake–yeye atupendaye, sisi, na aliyetuokoa sisi kutoka katika dhambi zetu,
G3588 G0025 G1473 G2532 G3089 G1473 G1537 G3588 G0266 G1473

ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,
kwa – damu yake,
G1722 G3588 G0129 G0846

na kutoka kwa Yesu Kristo ambaye ni shahidi mwaminifu, mzaliwa wa kwanza wa waliokufa, na mtawala wa wafalme wa dunia hii. Kwake yeye atupendaye na ametuweka huru kutoka katika dhambi zetu kwa damu yake,

6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτοῦ: αὐτῷ
na alitufanya sisi ufalme, makuhani kwa Mungu na Baba yake: kwake
G2532 G4160 G1473 G0932 G2409 G3588 G2316 G2532 G3962 G0846 G0846

ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
– utukufu, na – nguvu hata – milele na milele. Amina.
G3588 G1391 G2532 G3588 G2904 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165 G0281

ametufanya kuwa ufalme, makuhani wa Mungu na Baba yake - kwake kuwa utukufu na nguvu milele daima. Amina.

7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς,
Tazama, anakuja pamoja–na – mawingu, na atamwona yeye kila jicho,
G3708 G2064 G3326 G3588 G3507 G2532 G3708 G0846 G3956 G3788

καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ’ αὐτὸν
hata wale–ambao yeye walimchoma, na wataomboleza kwa–sababu–yake yeye
G2532 G3748 G0846 G1574 G2532 G2875 G1909 G0846

πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.
makabila–yote – makabila ya dunia. Ndiyo, Amina.
G3956 G3588 G5443 G3588 G1093 G3483 G0281

Tazama, anakuja na mawingu; kila jicho litamwona, pamoja na wote waliomchoma. Na kabila zote za dunia wataomboleza kwake. Ndiyo, Amina.

8	Ἐγώ	εἰμι	τὸ	Ἄλφα	καὶ	τὸ	Ὦ,	{ἀρχὴ	καὶ	τέλος}	λέγει	Κύριος
	Mimi	ni	–	Alfa	na	–	Omega,	{mwanzo	na	mwisho}	asema	Bwana
	G1473	G1510	G3588	G0001	G2532	G3588	G5598	G0746	G2532	G5056	G3004	G2962

ὁ	Θεός,	ὁ	ὢν,	καὶ	ὁ	ἦν,	καὶ	ὁ	ἐρχόμενος,	ὁ	
–	Mungu,	–	Aliye,	na	–	Aliyekuwa,	na	–	Ajaye,	–	
G3588	G2316	G3588	G1510	G2532	G3588	G1510	G2532	G3588	G2064	G3588	

Παντοκράτωρ.
Mwenyezi–Mungu.
G3841

“Mimi ni Alfa na Omega,” asema Bwana Mungu, “Yeye aliyepo, na aliyekuwepo, na ambaye anakuja, Mwenye nguvu.”

9	Ἐγὼ	Ἰωάννης,	ὁ	ἀδελφὸς	ὑμῶν,	καὶ	συνκοινωνὸς	ἐν	τῇ	θλίψει,	καὶ	
	Mimi	Yohana,	–	ndugu	yenu,	na	mshiriki	katika	–	dhiki,	na	
	G1473	G2491	G3588	G0080	G4771	G2532	G4791	G1722	G3588	G2347	G2532	

βασιλείᾳ,	καὶ	ὑπομονῇ,	ἐν	Ἰησοῦ,	ἐγενόμην	ἐν	τῇ	νήσῳ	τῇ		
ufalme,	na	saburi,	katika	Yesu,	nilikuwa	katika	–	kisiwa	–		
G0932	G2532	G5281	G1722	G2424	G1096	G1722	G3588	G3520	G3588		

καλουμένῃ	Πάτμῳ,	διὰ	τὸν	λόγον	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	τὴν	μαρτυρίαν	
kiitwacho	Patmo,	kwa–sababu–ya	–	neno	la	Mungu,	na	–	ushuhuda	
G2564	G3963	G1223	G3588	G3056	G3588	G2316	G2532	G3588	G3141	

Ἰησοῦ.
wa–Yesu.
G2424

Mimi, Yohana - ndugu yenu na mmoja anayeshiriki pamoja nanyi katika mateso na ufalme na uvumilivu thabiti ulio katika Yesu; nilikuwa katika kisiwa kiitwacho Patimo kwa sababu ya neno la Mungu na ushuhuda kuhusu Yesu.

10	ἐγενόμην	ἐν	Πνεύματι	ἐν	τῇ	κυριακῇ	ἡμέρᾳ,	καὶ	ἤκουσα	ὀπίσω	
	Nilikuwa	katika	Roho	siku	–	ya–Bwana	siku,	na	nikasikia	nyuma	
	G1096	G1722	G4151	G1722	G3588	G2960	G2250	G2532	G0191	G3694	

μου	φωνὴν	μεγάλην,	ὡς	σάλπιγγος,
yangu	sauti	kubwa,	kama	baragumu,
G1473	G5456	G3173	G5613	G4536

Nilikuwa katika Roho siku ya Bwana. Nilisikia nyuma yangu sauti ya juu kama ya tarumbeta,

11 λεγούσης, {Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω ὁ πρῶτος καὶ ὁ
ikisema, {Mimi ni – Alfa na – Omega – wa–kwanza na –
G3004 G1473 G1510 G3588 G0001 G2532 G3588 G5598 G3588 G4413 G2532 G3588

ἔσχατος; καὶ}, Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον
wa–mwisho; na}, Unaloliona unaona liandike katika kitabu, na lipeleke
G2078 G2532 G3739 G0991 G1125 G1519 G0975 G2532 G3992

ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις: εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς
kwa–makanisa saba makanisa: kwa Efeso, na kwa Smirna, na kwa
G3588 G2033 G1577 G1519 G2181 G2532 G1519 G4667 G2532 G1519

Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν,
Pergamo, na kwa Thiatira, na kwa Sardi, na kwa Filadelfia,
G4010 G2532 G1519 G2363 G2532 G1519 G4554 G2532 G1519 G5359

καὶ εἰς Λαοδίκειαν.
na kwa Laodikia.
G2532 G1519 G2993

ikisema, “andika katika kitabu unayo yaona, na uyatume kwa makanisa saba, kwenda Efeso, kwenda Smirna, kwenda Pergamo, kwenda Thiatira, kwenda Sardi, kwenda Philadelphia, na kwenda Laodikia.”

12 Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ’ ἐμοῦ. καὶ
Na nikageuka kuona – sauti iliyokuwa ikisema nami. nami. Na
G2532 G1994 G0991 G3588 G5456 G3748 G2980 G3326 G1473 G2532

ἐπιστρέψας, εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς,
nilipogeuka, nikaona vinara–saba vinara vya–dhahabu,
G1994 G3708 G2033 G3087 G5552

Nikageuka kuona ni sauti ya nani aliyekuwa akiongea nami, na nilipogeuka niliona kinara cha dhahabu cha taa saba.

13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν, ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον
na katikati kati ya vinara, mfano–wa Mwana wa–Adamu, amevaa
G2532 G1722 G3319 G3588 G3087 G3664 G5207 G0444 G1746

ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς, ζώνην χρυσᾶν.
joho–refu, na amejifunga kifuani kwake maziwa, mshipi wa–dhahabu.
G4158 G2532 G4024 G4314 G3588 G3149 G2223 G5552

Katikati ya kinara cha taa alikuwemo mmoja kama Mwana wa Adamu, amevaa kanzu ndefu iliyofika chini ya miguu yake, na mkanda wa dhababu kuzunguka kifua chake.

14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ, ὡς ἔριον, λευκόν ὡς
– Na kichwa chake na – nywele nyeupe, kama sufu, nyeupe kama
G3588 G1161 G2776 G0846 G2532 G3588 G2359 G3022 G5613 G2053 G3022 G5613

χιών; καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός;
theluji; na – macho yake kama mwali wa moto;
G5510 G2532 G3588 G3788 G0846 G5613 G5395 G4442

Kichwa chake na nywele zake zilikuwa nyeupe kama sufu nyeupe kama theluji, na macho yake yalikuwa kama mwali wa moto.

15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ
na – miguu yake kama shaba–iliyosuguliwa, kama katika tanuru
G2532 G3588 G4228 G0846 G3664 G5474 G5613 G1722 G2575

πεπυρωμένης; καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ, ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν;
iliyowashwa; na – sauti yake, kama sauti ya–maji mengi;
G4448 G2532 G3588 G5456 G0846 G5613 G5456 G5204 G4183

Nyayo zake zilikuwa kama shaba iliyosuguliwa sana, kama shaba ambayo imekwisha pitishwa katika moto, na sauti yake ilikuwa kama sauti ya maji mengi yanayotiririka kwa kasi.

16	καὶ	ἔχων	ἐν	τῇ	δεξιᾷ	χειρὶ	αὐτοῦ,	ἀστέρας	ἑπτά,	καὶ	
	na	akiwa–na	katika	–	mkono–wa–kuume	mkono	wake,	nyota	saba,	na	
	G2532	G2192	G1722	G3588	G1188	G5495	G0846	G0792	G2033	G2532	

ἐκ	τοῦ	στόματος	αὐτοῦ,	ῥομφαία	δίστομος	ὀξεῖα,	ἐκπορευομένη;		
kutoka	katika	kinywa	chake,	upanga	mkali–pande–mbili	unaotoka,	unaotoka;		
G1537	G3588	G4750	G0846	G4501	G1366	G3691	G1607		

καὶ	ἡ	ὄψις	αὐτοῦ,	ὡς	ὁ	ἥλιος	φαίνει	ἐν	τῇ	δυνάμει	αὐτοῦ.
na	–	uso	wake,	kama	–	jua	liangaza	katika	–	nguvu	yake.
G2532	G3588	G3799	G0846	G5613	G3588	G2246	G5316	G1722	G3588	G1411	G0846

Alikuwa ameshikilia nyota saba katika mkono wake wa kuume, na kutoka kinywani mwake kulikuwa na upanga mkali wenye makali kuwili. Uso wake ulikuwa uking'aa kama mwanga mkali wa jua.

17	Καὶ	ὅτε	εἶδον	αὐτόν,	ἔπεσα	πρὸς	τοὺς	πόδας	αὐτοῦ,	ὡς	
	Na	nilipomwona	niliona	yeye,	nilianguka	miguuni	–	miguu	yake,	kama	
	G2532	G3753	G3708	G0846	G4098	G4314	G3588	G4228	G0846	G5613	

νεκρός.	καὶ	ἔθηκεν	τὴν	δεξιὰν	αὐτοῦ	ἐπ’	ἐμὲ,	λέγων	Μὴ		
mfu.	Na	akaweka	–	mkono–wa–kuume	wake	juu	yangu,	akisema	Usiogope;		
G3498	G2532	G5087	G3588	G1188	G0846	G1909	G1473	G3004	G3361		

φοβοῦ;	ἐγώ	εἰμι	ὁ	πρῶτος	καὶ	ὁ	ἔσχατος;	
ogope;	Mimi	ni	–	wa–kwanza	na	–	wa–mwisho;	
G5399	G1473	G1510	G3588	G4413	G2532	G3588	G2078	

Nilipomwona, nikaanguka miguuni pake kama mtu aliyekufa. Akaweka mkono wake wa kulia juu yangu na kusema, “Usiogope! Mimi ni wa kwanza na wa Mwisho,

18	καὶ	ὁ	Ζῶν.	καὶ	ἐγενόμην	νεκρὸς,	καὶ	ἰδοὺ	ζῶν	εἰμι	εἰς
	na	–	Aliye–Hai.	Na	nilikuwa	mfu,	na	tazama	niko–hai	mimi	hata
	G2532	G3588	G2198	G2532	G1096	G3498	G2532	G3708	G2198	G1510	G1519

τοὺς	αἰῶνας	τῶν	αἰώνων,	καὶ	ἔχω	τὰς	κλεῖς	τοῦ	θανάτου.	καὶ	τοῦ
–	milele	na	milele,	na	nina	–	funguo	za	mauti.	na	za
G3588	G0165	G3588	G0165	G2532	G2192	G3588	G2807	G3588	G2288	G2532	G3588

ᾅδου.
kuzimu.
G0086

na ambaye ninaishi. Nalikuwa nimekufa, lakini tazama, ninaishi milele! Na ninazo funguo za mauti na kuzimu.

19	γράψον	οὖν	ἃ	εἶδες,	καὶ	ἃ	εἰσὶν,	καὶ	
	Basi–andika	basi	mambo–uliyoyaona	uliyaona,	na	mambo–yaliyopo	yaliyo,	na	
	G1125	G3767	G3739	G3708	G2532	G3739	G1510	G2532	

ἃ	μέλλει	γενέσθαι	μετὰ	ταῦτα.
mambo–yatakayokuwa	yatakayokuwa	baadaye	baada–ya	haya.
G3739	G3195	G1096	G3326	G3778

Kwa hiyo, yaandike uliyoyaona, yaliyopo sasa, na yale yatakayotokea baada ya haya.

20 τὸ – G3588 μυστήριον Siri G3466 τῶν ya G3588 ἑπτὰ nyota–saba G2033 ἀστέρων, nyota, G0792 οὓς ulizoona G3739 εἶδες uliona G3708 ἐπὶ juu–ya G1909 τῆς – G3588 δεξιᾶς mkono–wangu–wa–kuume G1188 μου, wangu, G1473 καὶ na G2532 τὰς – G3588 ἑπτὰ vinara–saba G2033 λυχνίας vinara G3087 τὰς – G3588 χρυσᾶς: vya–dhahabu: G5552 οἱ nyota–saba G3588 ἑπτὰ saba G2033 ἀστέρες, nyota, G0792 ἄγγελοι ni–malaika G0032 τῶν wa G3588 ἑπτὰ makanisa–saba G2033 ἐκκλησιῶν makanisa G1577 εἰσίν; ni; G1510 καὶ na G2532 αἱ – G3588 λυχνίαι vinara G3087 αἱ – G3588 ἑπτὰ, saba, G2033 ἑπτὰ ni–makanisa G2033 ἐκκλησίαι makanisa G1577 εἰσίν. saba. G1510

Kwa maana iliyojificha kuhusu nyota saba ulizoziona katika mkono wangu wa kuume, na kile kinara cha dhahabu cha taa saba: nyota saba ni malaika wa yale makanisa saba, na kinara cha taa saba ni yale makanisa saba.”

Chapter 2

1 Τῷ Kwa–malaika G3588 ἀγγέλῳ malaika G0032 τῆς wa G3588 ἐν kanisa–la G1722 Ἐφέσῳ Efeso G2181 ἐκκλησίας kanisa G1577 γράψον: andika: G1125 Τάδε Haya G3592 λέγει asema G3004 ὁ – G3588 κρατῶν ashikaye G2902 τοὺς – G3588 ἑπτὰ nyota–saba G2033 ἀστέρας nyota G0792 ἐν katika G1722 τῇ – G3588 δεξιᾷ mkono–wake–wa–kuume G1188 αὐτοῦ, wake, G0846 ὁ – G3588 περιπατῶν atembeaye G4043 ἐν katikati G1722 μέσῳ kati G3319 τῶν ya G3588 ἑπτὰ vinara–saba G2033 λυχνιῶν vinara G3087 τῶν – G3588 χρυσῶν: vya–dhahabu: G5552

“Kwa malaika wa kanisa la Efeso andika: 'Haya ni maneno ya yule anayeshikilia zile nyota saba katika mkono wake wa kuume. Yeye atembeaye kati ya vinara vya dhahabu vya taa saba asema hivi, “

2 Οἶδα Najua G1492 τὰ – G3588 ἔργα matendo G2041 σου, yako, G4771 καὶ na G2532 τὸν – G3588 κόπον taabu G2873 καὶ na G2532 τὴν – G3588 ὑπομονήν saburi G5281 σου, yako, G4771 καὶ na G2532 ὅτι kwamba G3754 οὐ huwezi G3756 δύνῃ kuwavumilia G1410 βαστάσαι kustahimili G0941 κακούς; waovu; G2556 καὶ na G2532 ἐπείρασας uliwajaribu G3985 τοὺς wale G3588 λέγοντας wajiitao G3004 ἑαυτοὺς wenyewe G1438 ἀποστόλους mitume G0652 καὶ na G2532 οὐκ hawakuwa G3756 εἰσίν, si, G1510 καὶ na G2532 εὗρες ukawakuta G2147 αὐτοὺς wao G0846 ψευδεῖς; waongo; G5571

'“Najua ambacho umetenda na bidii yako ya kazi na uvumilivu wako thabiti, na kwamba huwezi kuhusiana nao walio waovu, na umewajaribu wote wanaojiita kuwa mitume na kumbe siyo, na wameonekana kuwa waongo.

3 καὶ na G2532 ὑπομονὴν saburi G5281 ἔχεις, unayo, G2192 καὶ na G2532 ἐβάστασας umestahimili G0941 διὰ kwa–sababu–ya G1223 τὸ – G3588 ὄνομά jina G3686 μου langu G1473 καὶ na G2532 οὐ, hukuchoka, G3756 κεκοπίακες. hukuchoka. G2872

Najua una subira na uvumilivu, na umepitia mengi kwa sababu ya jina langu, na haujachoka bado.

4	ἀλλὰ	ἔχω	κατὰ	σοῦ,	ὅτι	τὴν	ἀγάπην	σου	τὴν	πρώτην,
	Lakini	nina	jambo–juu	yako,	kwamba	–	upendo	wako	–	wa–kwanza,
	G0235	G2192	G2596	G4771	G3754	G3588	G0026	G4771	G3588	G4413

ἀφῆκες.
umeacha.
G0863

Lakini hili ndilo nililonalo dhidi yako, umeuacha upendo wako wa kwanza.

5	μνημόνευε	οὖν	πόθεν	πέπτωκας,	καὶ	μετανόησον,	καὶ	τὰ	
	Kumbuka	basi	ulipoanguka	umeanguka,	na	tubu,	na	–	
	G3421	G3767	G4159	G4098	G2532	G3340	G2532	G3588	

πρῶτα	ἔργα	ποίησον.	εἰ	δὲ	μή,	ἔρχομαί	σοι,	καὶ	
matendo–ya–kwanza	matendo	uyafanye.	La–sivyo	basi	sivyo,	nitakuja	kwako,	na	
G4413	G2041	G4160	G1487	G1161	G3361	G2064	G4771	G2532	

κινήσω	τὴν	λυχνίαν	σου	ἐκ	τοῦ	τόπου	αὐτῆς,	ἐὰν	μὴ
nitakiondoa	–	kinara	chako	kutoka	–	mahali	pake,	isipokuwa	usipotubu
G2795	G3588	G3087	G4771	G1537	G3588	G5117	G0846	G1437	G3361

μετανοήσῃς.
utubu.
G3340

Kwa hiyo kumbuka ulipoanguka, ukatubu na kufanya matendo uliyofanya tangu mwanzo. Usipotubu, nitakuja kwako na kukiondoa kinara chako kutoka mahali pake.

6	ἀλλὰ	τοῦτο	ἔχεις,	ὅτι	μισεῖς	τὰ	ἔργα	τῶν	Νικολαϊτῶν,	ἃ
	Lakini	hili	unalo,	kwamba	unayachukia	–	matendo	ya	Wanikolai,	ambayo
	G0235	G3778	G2192	G3754	G3404	G3588	G2041	G3588	G3531	G3739

κἀγὼ	μισῶ.	
mimi–pia	nayachukia.	
G2504	G3404	

Lakini wewe una hili, unachukia yale ambayo Wanikolai wameyatenda, ambayo hata mimi nayachukia.

7	Ὁ	ἔχων	οὖς,	ἀκουσάτω	τί	τὸ	Πνεῦμα	λέγει	ταῖς
	–	Aliye–na	sikio,	na–asikie	nini	–	Roho	anasema	kwa–makanisa
	G3588	G2192	G3775	G0191	G5101	G3588	G4151	G3004	G3588

ἐκκλησίαις.	Τῷ	νικῶντι,	δώσω	αὐτῷ	φαγεῖν	ἐκ	τοῦ	ξύλου	τῆς
makanisa.	Kwa–ashindaye	ashindaye,	nitampa	yeye	kula	kutoka	–	mti	wa
G1577	G3588	G3528	G1325	G0846	G5315	G1537	G3588	G3586	G3588

ζωῆς,	ὅ	ἐστιν	ἐν	τῷ	Παραδείσῳ	τοῦ	Θεοῦ.	
uzima,	ulio	katika	katika	–	Paradiso	ya	Mungu.	
G2222	G3739	G1510	G1722	G3588	G3857	G3588	G2316	

Kama una sikio, sikiliza yale ambayo Roho anayaambia makanisa. Na kwa yeye ashindaye nitampa kibali cha kula kutoka katika mti wa uzima ulio katika paradiso ya Mungu.'

8	Καὶ	τῷ	ἀγγέλῳ	τῆς	ἐν	Σμύρνῃ	ἐκκλησίας	γράψον:	Τάδε	λέγει
	Na	kwa–malaika	malaika	wa	kanisa–la	Smirna	kanisa	andika:	Haya	asema
	G2532	G3588	G0032	G3588	G1722	G4667	G1577	G1125	G3592	G3004

ὁ	πρῶτος	καὶ	ὁ	ἔσχατος,	ὃς	ἐγένετο	νεκρὸς	καὶ	ἔζησεν:
–	wa–kwanza	na	–	wa–mwisho,	ambaye	alikuwa	mfu	na	akaishi:
G3588	G4413	G2532	G3588	G2078	G3739	G1096	G3498	G2532	G2198

“Kwa malaika wa kanisa la Smirna andika: 'Haya ni maneno ya yule ambaye ni mwanzo na mwisho ambaye alikufa na kuwa hai tena:

9	Οἶδά	σου	τὴν	θλῖψιν	καὶ	τὴν	πτωχείαν --	ἀλλὰ	πλούσιος	εἶ --	καὶ		
	Najua	yako	–	dhiki	na	–	umaskini--	lakini	tajiri	wewe--	na		
	G1492	G4771	G3588	G2347	G2532	G3588	G4432	G0235	G4145	G1510	G2532		
	τὴν	βλασφημίαν	ἐκ	τῶν	λεγόντων	Ἰουδαίους	εἶναι	ἑαυτούς,	καὶ				
	–	makufuru	kutoka–kwa	wale	wajiitao	Wayahudi	kuwa	wenyewe,	na				
	G3588	G0988	G1537	G3588	G3004	G2453	G1510	G1438	G2532				
	οὐκ	εἰσίν,	ἀλλὰ	συναγωγὴ	τοῦ	Σατανᾶ.							
	hawakuwa	si,	bali	sinagogi	la	Shetani.							
	G3756	G1510	G0235	G4864	G3588	G4567							

'“Nayajua mateso yako na umasikini wako (lakini wewe ni tajiri), na uongo wa wale wanaojiita ni wayahudi (lakini siyo - wao ni sinagogi la Shetani).

10	μηδὲν	φοβοῦ	ἃ		μέλλεις	πάσχειν.	ἰδοὺ,	μέλλει					
	Usiogope	kabisa	mambo–utakayoyapata		utakayoyapata	kuteswa.	Tazama,	atawatupa					
	G3367	G5399	G3739		G3195	G3958	G3708	G3195					
	βάλλειν	ὁ	διάβολος	ἐξ	ὑμῶν	εἰς	φυλακὴν,	ἵνα	πειρασθῆτε;	καὶ			
	kuwatupa	–	ibilisi	baadhi	yenu	gerezani,	gerezani,	ili	mjaribiwe;	na			
	G0906	G3588	G1228	G1537	G4771	G1519	G5438	G2443	G3985	G2532			
	ἔξετε	θλῖψιν	ἡμερῶν	δέκα.	γίνου	πιστὸς	ἄχρι	θανάτου,	καὶ	δώσω			
	mtakuwa–na	dhiki	siku	kumi.	Uwe	mwaminifu	hata	kufa,	na	nitakupa			
	G2192	G2347	G2250	G1176	G1096	G4103	G0891	G2288	G2532	G1325			
	σοι	τὸν	στέφανον	τῆς	ζωῆς.								
	wewe	–	taji	ya	uzima.								
	G4771	G3588	G4735	G3588	G2222								

Usiogope mateso yatakayokupata. Tazama! Ibilisi anataka kuwatupa baadhi yenu gerezani ili mpate kujaribiwa, na mtateseka kwa siku kumi. Iweni waaminifu hadi kufa, na nitawapa taji ya uzima.

11	Ὁ	ἔχων	οὖς,	ἀκουσάτω	τί	τὸ	Πνεῦμα	λέγει	ταῖς				
	–	Aliye–na	sikio,	na–asikie	nini	–	Roho	anasema	kwa–makanisa				
	G3588	G2192	G3775	G0191	G5101	G3588	G4151	G3004	G3588				
	ἐκκλησίαις.	Ὁ	νικῶν	οὐ	μὴ	ἀδικηθῇ	ἐκ	τοῦ	θανάτου	τοῦ			
	makanisa.	–	Ashindaye	kamwe	hatadhiriwa	hatadhiriwa	na	–	mauti	–			
	G1577	G3588	G3528	G3756	G3361	G0091	G1537	G3588	G2288	G3588			
	δευτέρου.												
	ya–pili.												
	G1208												

Kama una sikio, sikiliza Roho anavyoyaambia makanisa. Yeye ashindaye hatapata madhara ya mauti ya pili.'

12	Καὶ	τῷ	ἀγγέλῳ	τῆς	ἐν	Περγάμῳ	ἐκκλησίας	γράψον:	Τάδε	λέγει			
	Na	kwa–malaika	malaika	wa	kanisa–la	Pergamo	kanisa	andika:	Haya	asema			
	G2532	G3588	G0032	G3588	G1722	G4010	G1577	G1125	G3592	G3004			
	ὁ	ἔχων	τὴν	ῥομφαίαν	τὴν	δίστομον	τὴν	ὀξεῖαν:					
	–	aliye–na	–	upanga	–	mkali–pande–mbili	–	mkali:					
	G3588	G2192	G3588	G4501	G3588	G1366	G3588	G3691					

“Kwa malaika wa kanisa la Pergamo andika: 'Haya ndiyo anenayo yeye aliye nao huo upanga mkali, wenye makali kuwili.

13	Οἶδα	ποῦ	κατοικεῖς,	ὅπου	ὁ	θρόνος	τοῦ	Σατανᾶ;	καὶ	κρατεῖς
	Najua	unapoishi,	unaishi,	pale	–	kiti–cha–enzi	cha	Shetani;	na	unalishikilia
	G1492	G4226	G2730	G3699	G3588	G2362	G3588	G4567	G2532	G2902

τὸ	ὄνομά	μου,	καὶ	οὐκ	ἠρνήσω	τὴν	πίστιν	μου,	καὶ	ἐν	ταῖς
–	jina	langu,	na	hukuikana	hukuikana	–	imani	yangu,	hata	katika	–
G3588	G3686	G1473	G2532	G3756	G0720	G3588	G4102	G1473	G2532	G1722	G3588

ἡμέραις	Ἀντιπᾶς,	ὁ	μάρτυς	μου,	ὁ	πιστός	μου	ὃς	ἀπεκτάνθη
siku	Antipa,	–	shahidi	wangu,	–	mwaminifu	wangu	ambaye	aliuawa
G2250	G0493	G3588	G3144	G1473	G3588	G4103	G1473	G3739	G0615

παρ’	ὑμῖν,	ὅπου	ὁ	Σατανᾶς	κατοικεῖ.
kati	yenu,	pale	–	Shetani	anaishi.
G3844	G4771	G3699	G3588	G4567	G2730

'“Najua mahali unapoishi -mahali kilipo kiti cha enzi cha shetani. Hata hivyo wewe walishika sana jina langu, na hukuikana imani yako iliyo kwangu, hata siku zile za Antipasi shahidi wangu, mwaminifu wangu, aliyeuawa miongoni mwenu, hapo ndipo Shetani anaishi.

14	ἀλλ’	ἔχω	κατὰ	σοῦ	ὀλίγα;	ὅτι	ἔχεις	ἐκεῖ	κρατοῦντας
	Lakini	nina	mambo–machache–juu	yako	machache;	kwa–maana	una	huko	washikao
	G0235	G2192	G2596	G4771	G3641	G3754	G2192	G1563	G2902

τὴν	διδαχὴν	Βαλαάμ,	ὃς	ἐδίδασκεν	τῷ	Βαλὰκ	βαλεῖν
–	mafundisho	ya–Balaamu,	aliyemfundisha	aliyemfundisha	–	Balaki	kuweka
G3588	G1322	G0903	G3739	G1321	G3588	G0904	G0906

σκάνδαλον	ἐνώπιον	τῶν	υἱῶν	Ἰσραήλ,	φαγεῖν	εἰδωλόθυτα,	καὶ
kikwazo	mbele–ya	–	wana	wa–Israeli,	kula	vitu–vilivyotolewa–kwa–sanamu,	na
G4625	G1799	G3588	G5207	G2474	G5315	G1494	G2532

πορνεῦσαι.
kuzini.
G4203

Lakini nina mambo machache dhidi yako: unao huko watu washikao mafundisho ya Balaamu, yeye aliyemfundisha Balaki kuweka vikwazo mbele ya wana wa Israel, ili wale vyakula vilivyotolewa sadaka kwa miungu na kuzini.

15	οὕτως	ἔχεις	καὶ	σὺ,	κρατοῦντας	τὴν	διδαχὴν	τῶν	Νικολαϊτῶν
	Hivyo	una	pia	wewe,	washikao	–	mafundisho	ya	Wanikolai
	G3779	G2192	G2532	G4771	G2902	G3588	G1322	G3588	G3531

ὁμοίως.
vivyo–hivyo.
G3668

Katika hali iyo hiyo, hata wewe unao baadhi yao wanaoshika mafundisho ya Wanikolai.

16	μετανόησον	οὖν!	εἰ	δὲ	μή,	ἔρχομαί	σοι	ταχύ,	καὶ	πολεμήσω
	Basi–tubu	basi!	La–sivyo	basi	sivyo,	nitakuja	kwako	upesi,	na	nitapigana
	G3340	G3767	G1487	G1161	G3361	G2064	G4771	G5035	G2532	G4170

μετ’	αὐτῶν	ἐν	τῇ	ῥομφαίᾳ,	τοῦ	στόματός	μου.
nao	wao	kwa	–	upanga,	wa	kinywa	changu.
G3326	G0846	G1722	G3588	G4501	G3588	G4750	G1473

Basi tubu! Na usipofanya hivyo, naja upesi, na nitafanya vita dhidi yao kwa upanga utokao katika kinywa changu.

17	Ὁ	ἔχων	οὖς,	ἀκουσάτω	τί	τὸ	Πνεῦμα	λέγει	ταῖς	
	–	Aliye–na	sikio,	na–asikie	nini	–	Roho	anasema	kwa–makanisa	
	G3588	G2192	G3775	G0191	G5101	G3588	G4151	G3004	G3588	

ἐκκλησίαις.	Τῷ		νικῶντι,	δώσω	αὐτῷ	τοῦ	μάννα	τοῦ	κεκρυμμένου;	
makanisa.	Kwa–ashindaye		ashindaye,	nitampa	yeye	–	mana	–	iliyofichwa;	
G1577	G3588		G3528	G1325	G0846	G3588	G3131	G3588	G2928	

καὶ	δώσω	αὐτῷ	ψῆφον	λευκήν,	καὶ	ἐπὶ	τὴν	ψῆφον	ὄνομα	καινὸν
na	nitampa	yeye	jiwe	jeupe,	na	juu–ya	–	jiwe	jina	jipya
G2532	G1325	G0846	G5586	G3022	G2532	G1909	G3588	G5586	G3686	G2537

γεγραμμένον,	ὃ	οὐδεὶς	οἶδεν,	εἰ	μὴ	ὁ	λαμβάνων.	
lililoandikwa,	ambalo	hakuna–mtu	anayelijua,	isipokuwa	ila	–	apoliye.	
G1125	G3739	G3762	G1492	G1487	G3361	G3588	G2983	

Kama una sikio, sikiliza Roho anachowaambia makanisa. Yeye ashindaye, nitampa baadhi ya ile mana iliyofichwa, pia nitampa jiwe jeupe lililoandikwa jina jipya juu ya jiwe, jina ambalo hakuna alijuaye isipokuwa yeye alipokeaye.'

18	Καὶ	τῷ	ἀγγέλῳ	τῆς	ἐν	Θυατείροις	ἐκκλησίας	γράψον:	Τάδε	
	Na	kwa–malaika	malaika	wa	kanisa–la	Thiatira	kanisa	andika:	Haya	
	G2532	G3588	G0032	G3588	G1722	G2363	G1577	G1125	G3592	

λέγει	ὁ	Υἱὸς	τοῦ	Θεοῦ,	ὁ	ἔχων	τοὺς	ὀφθαλμοὺς	αὐτοῦ	ὡς
asema	–	Mwana	wa	Mungu,	–	aliye–na	–	macho	yake	kama
G3004	G3588	G5207	G3588	G2316	G3588	G2192	G3588	G3788	G0846	G5613

φλόγα	πυρός,	καὶ	οἱ	πόδες	αὐτοῦ	ὅμοιοι	χαλκολιβάνῳ.
mwali	wa–moto,	na	–	miguu	yake	kama	shaba–iliyosuguliwa.
G5395	G4442	G2532	G3588	G4228	G0846	G3664	G5474

“Kwa malaika wa kanisa la Thiatira andika: “Haya ndiyo maneno ya Mwana wa Mungu, yeye aliye na macho yake kama mwali wa moto, na nyayo kama shaba iliyosuguliwa sana:

19	Οἶδά	σου	τὰ	ἔργα,	καὶ	τὴν	ἀγάπην,	καὶ	τὴν	πίστιν,	καὶ	τὴν
	Najua	yako	–	matendo,	na	–	upendo,	na	–	imani,	na	–
	G1492	G4771	G3588	G2041	G2532	G3588	G0026	G2532	G3588	G4102	G2532	G3588

διακονίαν,	καὶ	τὴν	ὑπομονήν	σου;	καὶ	τὰ	ἔργα	σου,	τὰ	ἔσχατα	
huduma,	na	–	saburi	yako;	na	–	matendo	yako,	–	ya–mwisho	
G1248	G2532	G3588	G5281	G4771	G2532	G3588	G2041	G4771	G3588	G2078	

πλείονα	τῶν	πρώτων.	
ni–mengi–kuliko	–	ya–kwanza.	
G4119	G3588	G4413	

'“Najua ambacho umefanya - upendo wako na imani na huduma na uvumilivu wako thabiti, na kwamba kile ulichofanya hivi karibuni ni zaidi ya kile ulichofanya mwanzo.

20 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ
Lakini nina jambo–juu yako kwamba unamwacha – mwanamke Yezebeli, –
G0235 G2192 G2596 G4771 G3754 G0863 G3588 G1135 G2403 G3588

λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς
ajiitaye yeye–mwenyewe nabii, na anafundisha na kuwapoteza –
G3004 G1438 G4398 G2532 G1321 G2532 G4105 G3588

ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι, καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα.
watumishi–wangu watumishi kuzini, na kula vitu–vilivyotolewa–kwa–sanamu.
G1699 G1401 G4203 G2532 G5315 G1494

Lakini ninalo hili dhidi yako: unamvumilia mwanamke Yezebeli anayejiita mwenyewe nabii mke. Kwa mafundisho yake, anawapotosha watumishi wangu kuzini na kula chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu.

21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι
Na nilimpa yeye muda ili atubu, na hataki hataki kutubu
G2532 G1325 G0846 G5550 G2443 G3340 G2532 G3756 G2309 G3340

ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
kutoka – uasherati wake.
G1537 G3588 G4202 G0846

Nilimpa muda wa kutubu, lakini hayuko tayari kuutubia uovu wake.

22 ἰδοὺ, βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ’ αὐτῆς
Tazama, nitamtupa yeye juu–ya kitanda, na wale wazinaio naye yeye
G3708 G0906 G0846 G1519 G2825 G2532 G3588 G3431 G3326 G0846

εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων
katika dhiki kubwa, isipokuwa wasipotubu watubu kutoka – matendo
G1519 G2347 G3173 G1437 G3361 G3340 G1537 G3588 G2041

αὐτῆς.
yake.
G0846

Angalia! Nitamtupa kwenye kitanda cha maradhi, na wale watendao uasherati naye kwenye mateso makali, vinginevyo watubu kwa alichofanya.

23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ; καὶ γνώσονται πᾶσαι
Na – watoto wake nitawaua kwa mauti; na yatajua makanisa–yote
G2532 G3588 G5043 G0846 G0615 G1722 G2288 G2532 G1097 G3956

αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας; καὶ
– makanisa, kwamba mimi ni – achunguzaye figo na mioyo; na
G3588 G1577 G3754 G1473 G1510 G3588 G2045 G3510 G2532 G2588 G2532

δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.
nitampa ninyi kila–mmoja kwa–kadiri–ya – matendo yenu.
G1325 G4771 G1538 G2596 G3588 G2041 G4771

Nitawapiga wanawe wafe na makanisa yote watajua kwamba mimi ndiye niyachunguzaye mawazo na tamaa. Nitampa kila mmoja wenu kadiri ya matendo yake.

24	ὑμῖν	δὲ	λέγω,	τοῖς	λοιποῖς	τοῖς	ἐν	Θυατείροις,	ὅσοι	οὐκ
	Kwenu	lakini	nasema,	wengine	waliobaki	walio	katika	Thiatira,	ambao	hawana
	G4771	G1161	G3004	G3588	G3062	G3588	G1722	G2363	G3745	G3756

ἔχουσιν	τὴν	διδαχὴν	ταύτην,	οἵτινες	οὐκ	ἔγνωσαν	τὰ	
hawana	–	mafundisho	haya,	ambao	hawakufahamu	hawakufahamu	–	
G2192	G3588	G1322	G3778	G3748	G3756	G1097	G3588	

βαθέα		τοῦ	Σατανᾶ,	ὡς	λέγουσιν;	οὐ	βάλλω	ἐφ’	ὑμᾶς
mambo–ya–ndani–sana		ya	Shetani,	kama	wasemavyo;	sitatia	sitatia	juu	yenu
G0901		G3588	G4567	G5613	G3004	G3756	G0906	G1909	G4771

ἄλλο	βάρος.
mzigo–mwingine	mzigo.
G0243	G0922

Lakini kwa baadhi yenu mliosalia katika Thiatira, kwa wale wote msioshika fundisho hili, na msiojua kile ambacho baadhi huita mafumbo ya Shetani, nasema kwenu, 'sitaweka juu yenu mzigo wowote.'

25	πλὴν	ὃ	ἔχετε,	κρατήσατε	ἄχρι	οὗ	ἂν	ἥξω.
	Ila	mlicho–nacho	mlicho–nacho,	kishikeni	hata	nitakapokuja	nitakapokuja	nije.
	G4133	G3739	G2192	G2902	G0891	G3739	G0302	G2240

Kwa jambo lolote, lazima muwe imara mpaka nitakapokuja.

26	Καὶ	ὁ	νικῶν	καὶ	ὁ	τηρῶν	ἄχρι	τέλους	τὰ	ἔργα	μου,
	Na	–	ashindaye	na	–	ayashikaye	hata	mwisho	–	matendo	yangu,
	G2532	G3588	G3528	G2532	G3588	G5083	G0891	G5056	G3588	G2041	G1473

δώσω	αὐτῷ	ἐξουσίαν	ἐπὶ	τῶν	ἐθνῶν,	
nitampa	yeye	mamlaka	juu–ya	–	mataifa,	
G1325	G0846	G1849	G1909	G3588	G1484	

Yeyote ashindaye na kufanya kile nilichofanya hadi mwisho, kwake yeye nitampa mamlaka juu ya mataifa.

27	καὶ	ποιμανεῖ	αὐτοὺς	ἐν	ῥάβδῳ	σιδηρᾷ,	ὡς	τὰ	σκεύη	τὰ
	na	atawachunga	wao	kwa	fimbo	ya–chuma,	kama	–	vyombo	–
	G2532	G4165	G0846	G1722	G4464	G4603	G5613	G3588	G4632	G3588

κεραμικὰ	συντρίβεται;	ὡς	κἀγὼ	εἴληφα	παρὰ	τοῦ	Πατρός.	μου	
vya–udongo	vinavyovunjwa;	kama	mimi–pia	nilivyopokea	kutoka–kwa	–	Baba	yangu.	
G2764	G4937	G5613	G2504	G2983	G3844	G3588	G3962	G1473	

'Atawatawala kwa fimbo ya chuma, kama mabakuli ya udongo, atawavunja vipande vipande.'

28	καὶ	δώσω	αὐτῷ	τὸν	ἀστέρα	τὸν	πρωϊνόν.
	na	nitampa	yeye	–	nyota	–	ya–asubuhi.
	G2532	G1325	G0846	G3588	G0792	G3588	G4407

Kama nilivyopokea kutoka kwa Baba yangu, nitampa pia nyota ya asubuhi.

29	Ὁ	ἔχων	οὖς,	ἀκουσάτω	τί	τὸ	Πνεῦμα	λέγει	ταῖς
	–	Aliye–na	sikio,	na–asikie	nini	–	Roho	anasema	kwa–makanisa
	G3588	G2192	G3775	G0191	G5101	G3588	G4151	G3004	G3588

ἐκκλησίαις.
makanisa.
G1577

Ukiwa na sikio, sikiliza kile ambacho Roho anayaambia makanisa.'

Chapter 3

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον: Τάδε λέγει
Na kwa–malaika malaika wa kanisa–la Sardi kanisa andika: Haya asema
G2532 G3588 G0032 G3588 G1722 G4554 G1577 G1125 G3592 G3004

ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ Πνεύματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ
– aliye–na – Roho–saba Roho za Mungu, na – nyota–saba
G3588 G2192 G3588 G2033 G4151 G3588 G2316 G2532 G3588 G2033

ἀστέρας. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ
nyota. Najua yako – matendo, kwamba jina unalo kwamba u–hai, lakini
G0792 G1492 G4771 G3588 G2041 G3754 G3686 G2192 G3754 G2198 G2532

νεκρὸς εἶ.
mfu wewe.
G3498 G1510

Kwa malaika wa kanisa la Sardi andika: 'Maneno ya yule anayeshikilia zile roho saba za Mungu na nyota saba. “Najua ambacho umefanya. Una sifa ya kuwa hai, lakini u-mfu.

2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ, ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν;
Amka kesha, na uyaimarishe – mengine, ambayo yaliyokuwa kufa;
G1096 G1127 G2532 G4741 G3588 G3062 G3739 G3195 G0599

οὐ γὰρ εὕρηκά σου ‹τὰ› ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ
kwa–maana kwa–maana sikuona yako – matendo yamekamilika mbele–ya –
G3756 G1063 G2147 G4771 G3588 G2041 G4137 G1799 G3588

Θεοῦ μου.
Mungu wangu.
G2316 G1473

Amka na kuimarisha yaliyosalia, lakini yako karibu kufa, kwa sababu sikuyaona matendo yako yamekamilika machoni pa Mungu wangu.

3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας -- καὶ τήρει καὶ μετανόησον.
Kumbuka basi jinsi ulivyopokea na kusikia— na ushike na utubu.
G3421 G3767 G4459 G2983 G2532 G0191 G2532 G5083 G2532 G3340

ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ
Basi–kama basi hutokesha hutokesha, nitakuja kama mwizi, na kamwe hutajua
G1437 G3767 G3361 G1127 G2240 G5613 G2812 G2532 G3756 G3361

γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ.
hutajua saa–ipi saa nitakuja juu yako.
G1097 G4169 G5610 G2240 G1909 G4771

Kwa hiyo, kumbuka, yale uliyoyapokea na kusikia. Yatii na kutubu. Lakini usipoamka, nitakuja kama mwivi, na hutajua saa ipi nitakayokuja juu yako.

4 ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν
Lakini una wachache majina katika Sardi, ambao hawakuchafua
G0235 G2192 G3641 G3686 G1722 G4554 G3739 G3756 G3435

τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ’ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς,
– mavazi yao, na watatembea pamoja–nami nami katika mavazi–meupe,
G3588 G2440 G0846 G2532 G4043 G3326 G1473 G1722 G3022

ὅτι ἄξιοί εἰσιν.
kwa–maana wanastahili wao.
G3754 G0514 G1510

Lakini kuna majina machache ya watu katika Sardi ambao hawakuchafua nguo zao. Watatembea pamoja nami, wamevaa nguo nyeupe, kwa sababu wanastahili.

5 Ὁ νικῶν, οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς; καὶ οὐ μὴ
– Ashindaye, hivyo atavikwa katika mavazi meupe; na kamwe sitafuta
G3588 G3528 G3779 G4016 G1722 G2440 G3022 G2532 G3756 G3361

ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω
sitafuta – jina lake kutoka – kitabu cha uzima, na nitalikiri
G1813 G3588 G3686 G0846 G1537 G3588 G0976 G3588 G2222 G2532 G3670

τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
– jina lake mbele–ya – Baba yangu, na mbele ya malaika
G3588 G3686 G0846 G1799 G3588 G3962 G1473 G2532 G1799 G3588 G0032

αὐτοῦ.
wake.
G0846

Yeye ashindaye atavikwa mavazi meupe, na kamwe sitalifuta jina lake kutoka katika kitabu cha uzima, na nitalitaja jina lake mbele ya Baba yangu, na mbele ya malaika.

6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς
– Aliye–na sikio, na–asikie nini – Roho anasema kwa–makanisa
G3588 G2192 G3775 G0191 G5101 G3588 G4151 G3004 G3588

ἐκκλησίαις.
makanisa.
G1577

Ukiwa na sikio, sikiliza Roho ayaambiavyo makanisa.”

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον: Τάδε
Na kwa–malaika malaika wa kanisa–la Filadelfia kanisa andika: Haya
G2532 G3588 G0032 G3588 G1722 G5359 G1577 G1125 G3592

λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός; ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Δαυίδ; ὁ
asema – Mtakatifu, – Mkweli; – aliye–na – ufunguo wa–Daudi; –
G3004 G3588 G0040 G3588 G0228 G3588 G2192 G3588 G2807 G1138 G3588

ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς κλείσει; καὶ κλείων, καὶ οὐδεὶς
afunguaye, na hakuna–mtu atakayefunga; na afungaye, na hakuna–mtu
G0455 G2532 G3762 G2808 G2532 G2808 G2532 G3762

ἀνοίγει.
atakayefungua.
G0455

“Kwa malaika wa kanisa la Philadefia andika: Maneno ya aliye mtakatifu na kweli - aliye na funguo za Daudi, hufungua na hakuna afungaye, hufunga na hakuna awezaye kufungua.

8	Οἶδά	σου	τὰ	ἔργα.	ἰδοὺ,	δέδωκα	ἐνώπιόν	σου	θύραν	ἠνεῳγμένην,	
	Najua	yako	–	matendo.	Tazama,	nimeweka	mbele–yako	yako	mlango	uliofunguliwa,	
	G1492	G4771	G3588	G2041	G3708	G1325	G1799	G4771	G2374	G0455	
	ἣν	οὐδεὶς	δύναται	κλεῖσαι	αὐτήν,	ὅτι	μικρὰν	ἔχεις			
	ambao	hakuna–mtu	anayeweza	kuufunga	huo,	kwa–maana	nguvu–ndogo	unayo			
	G3739	G3762	G1410	G2808	G0846	G3754	G3398	G2192			
	δύναμιν,	καὶ	ἐτήρησάς	μου	τὸν	λόγον,	καὶ	οὐκ	ἠρνήσω	τὸ	ὄνομά
	nguvu,	na	umelishika	langu	–	neno,	na	hukuikana	hukuikana	–	jina
	G1411	G2532	G5083	G1473	G3588	G3056	G2532	G3756	G0720	G3588	G3686
	μου.										
	langu.										
	G1473										

Najua ambacho umetenda. Tazama, nimekuwekea mbele yako mlango uliofunguliwa ambao hakuna awezaye kuufunga. Najua unazo nguvu kidogo, lakini umelitii neno langu na hujalikana jina langu.

9	ἰδοὺ,	διδῶ	ἐκ	τῆς	συναγωγῆς	τοῦ	Σατανᾶ,	τῶν	λεγόντων	ἑαυτοὺς	
	Tazama,	nitatoa	kutoka	–	sinagogi	la	Shetani,	wale	wajiitao	wenyewe	
	G3708	G1325	G1537	G3588	G4864	G3588	G4567	G3588	G3004	G1438	
	Ἰουδαίους	εἶναι,	καὶ	οὐκ	εἰσὶν,	ἀλλὰ	ψεύδονται;	ἰδοὺ,	ποιήσω		
	Wayahudi	kuwa,	na	hawakuwa	si,	bali	wanaodanganya;	tazama,	nitawafanya		
	G2453	G1510	G2532	G3756	G1510	G0235	G5574	G3708	G4160		
	αὐτοὺς,	ἵνα	ἥξουσιν	καὶ	προσκυνήσουσιν	ἐνώπιον	τῶν	ποδῶν	σου,	καὶ	
	wao,	ili	waje	na	wasujudu	mbele–ya	–	miguu	yako,	na	
	G0846	G2443	G2240	G2532	G4352	G1799	G3588	G4228	G4771	G2532	
	γνῶσιν	ὅτι	ἐγὼ	ἠγάπησά	σε.						
	wajue	kwamba	mimi	nimekupenda	wewe.						
	G1097	G3754	G1473	G0025	G4771						

Angalia! Wote walio wa sinagogi la shetani, wale wasemao wao ni Wayahudi na kumbe siyo, badala yake wanadanganya. Nitawafanya waje na kusujudu mbele ya miguu yako, na watajua ya kuwa nilikupenda.

10	ὅτι	ἐτήρησας	τὸν	λόγον	τῆς	ὑπομονῆς	μου,	κἀγώ	σε		
	Kwa–sababu	umelishika	–	neno	la	saburi	yangu,	mimi–pia	wewe		
	G3754	G5083	G3588	G3056	G3588	G5281	G1473	G2504	G4771		
	τηρήσω	ἐκ	τῆς	ὥρας	τοῦ	πειρασμοῦ	τῆς	μελλούσης	ἔρχεσθαι	ἐπὶ	
	nitakulinda	kutoka	–	saa	ya	majaribu	–	yatakayokuja	kuja	juu–ya	
	G5083	G1537	G3588	G5610	G3588	G3986	G3588	G3195	G2064	G1909	
	τῆς	οἰκουμένης	ὅλης,	πειράσαι	τοὺς	κατοικοῦντας	ἐπὶ	τῆς	γῆς.		
	–	ulimwengu	wote,	kuwajaribu	wale	wakaao	juu–ya	–	dunia.		
	G3588	G3625	G3650	G3985	G3588	G2730	G1909	G3588	G1093		

Kwa kuwa umetunza amri yangu kwa uvumilivu wa uthabiti, nitakulinda pia katika saa yako ya kujaribiwa ambayo inakuja katika ulimwengu wote, kuwajaribu wale wote wanaoishi katika nchi.

11	ἔρχομαι	ταχύ.	κράτει	ὃ	ἔχεις,	ἵνα	μηδεὶς	λάβῃ	τὸν		
	Ninakuja	upesi.	Shikilia	ulicho–nacho	ulicho–nacho,	ili	asije–mtu	akachukua	–		
	G2064	G5035	G2902	G3739	G2192	G2443	G3367	G2983	G3588		
	στέφανόν	σου.									
	taji	yako.									
	G4735	G4771									

Naja upesi. Shikilia sana kile ulichonacho ili asiwepo mtu wa kuitwaa taji yako.

12	Ὁ	νικῶν,	ποιήσω	αὐτὸν	στῦλον	ἐν	τῷ	ναῷ	τοῦ	Θεοῦ	μου,	
	–	Ashindaye,	nitamfanya	yeye	nguzo	katika	–	hekalu	la	Mungu	wangu,	
	G3588	G3528	G4160	G0846	G4769	G1722	G3588	G3485	G3588	G2316	G1473	

	καὶ	ἔξω	οὐ	μὴ	ἐξέλθῃ	ἔτι;	καὶ	γράψω	ἐπ’	αὐτὸν	τὸ	ὄνομα
	na	nje	kamwe	hatatoka	hatatoka	tena;	na	nitaandika	juu	yake	–	jina
	G2532	G1854	G3756	G3361	G1831	G2089	G2532	G1125	G1909	G0846	G3588	G3686

	τοῦ	Θεοῦ	μου,	καὶ	τὸ	ὄνομα	τῆς	πόλεως	τοῦ	Θεοῦ	μου,	τῆς
	la	Mungu	wangu,	na	–	jina	la	mji	wa	Mungu	wangu,	–
	G3588	G2316	G1473	G2532	G3588	G3686	G3588	G4172	G3588	G2316	G1473	G3588

καινῆς	Ἰερουσαλήμ,	ἡ	καταβαίνουσα	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ	ἀπὸ	τοῦ	
mpya	Yerusalemu,	–	ushukao	kutoka	–	mbinguni	kutoka–kwa	–	
G2537	G2419	G3588	G2597	G1537	G3588	G3772	G0575	G3588	

Θεοῦ	μου,	καὶ	τὸ	ὄνομά	μου	τὸ	καινόν.
Mungu	wangu,	na	–	jina	langu	–	jipya.
G2316	G1473	G2532	G3588	G3686	G1473	G3588	G2537

Nitamfanya yeye ashindaye kuwa nguzo katika hekalu la Mungu wangu, na hatatoka nje kamwe. Nitaliandika kwake jina la Mungu wangu, jina la mji wa Mungu wangu (Yerusalemu mpya, ushukao chini toka mbinguni kwa Mungu wangu), na jina langu jipya.

13	Ὁ	ἔχων	οὖς,	ἀκουσάτω	τί	τὸ	Πνεῦμα	λέγει	ταῖς
	–	Aliye–na	sikio,	na–asikie	nini	–	Roho	anasema	kwa–makanisa
	G3588	G2192	G3775	G0191	G5101	G3588	G4151	G3004	G3588

ἐκκλησίαις.	
makanisa.	
G1577	

Yeye aliye na sikio, na asikie ambacho Roho anasema kwa makanisa.'

14	Καὶ	τῷ	ἀγγέλῳ	τῆς	ἐν	Λαοδικείᾳ	ἐκκλησίας	γράψον:	Τάδε
	Na	kwa–malaika	malaika	wa	kanisa–la	Laodikia	kanisa	andika:	Haya
	G2532	G3588	G0032	G3588	G1722	G2993	G1577	G1125	G3592

λέγει	ὁ	Ἀμήν,	ὁ	μάρτυς	ὁ	πιστὸς	καὶ	(ὁ)	ἀληθινός,	ἡ
asema	–	Amina,	–	shahidi	–	mwaminifu	na	(–)	mkweli,	–
G3004	G3588	G0281	G3588	G3144	G3588	G4103	G2532	G3588	G0228	G3588

ἀρχὴ	τῆς	κτίσεως	τοῦ	Θεοῦ.
mwanzo	wa	uumbaji	wa	Mungu.
G0746	G3588	G2937	G3588	G2316

“Kwa malaika wa kanisa la Laodikia andika: 'Maneno yake aliye Amina, wakutegemewa na shahidi mwaminifu, mtawala juu ya uumbaji wa Mungu.

15	Οἶδά	σου	τὰ	ἔργα,	ὅτι	οὔτε	ψυχρὸς	εἶ	οὔτε	ζεστός;	ὄφελον
	Najua	yako	–	matendo,	kwamba	si	baridi	wewe	wala	moto;	laiti
	G1492	G4771	G3588	G2041	G3754	G3777	G5593	G1510	G3777	G2200	G3785

ψυχρὸς	ἦς	ἢ	ζεστός.	
baridi	ungekuwa	au	moto.	
G5593	G1510	G2228	G2200	

Najua ambacho umefanya, na kwamba wewe si baridi wala moto, natamani kwamba ungekuwa wa baridi au moto!

16	οὕτως	ὅτι	χλιαρὸς	εἶ,	καὶ	οὔτε	ζεστὸς,	οὔτε	ψυχρός,	μέλλω
	Hivyo	kwa–sababu	uvuguvugu	wewe,	na	si	moto,	wala	baridi,	nitakutapika
	G3779	G3754	G5513	G1510	G2532	G3777	G2200	G3777	G5593	G3195

σε	ἐμέσαι	ἐκ	τοῦ	στόματός	μου.	
wewe	kutapika	kutoka	–	kinywa	changu.	
G4771	G1692	G1537	G3588	G4750	G1473	

Hivyo, kwa sababu wewe ni vuguvugu, si moto wala baridi, nitakutapika utoke kinywani mwangu.

17	ὅτι	λέγεις,	ὅτι	Πλούσιός	εἰμι,	καὶ	πεπλούτηκα,	καὶ	οὐδὲν	
	Kwa–sababu	unasema,	kwamba	Mimi–ni–tajiri	ni,	na	nimetajirika,	na	sihitaji	
	G3754	G3004	G3754	G4145	G1510	G2532	G4147	G2532	G3762	

χρείαν	ἔχω,	καὶ	οὐκ	οἶδας	ὅτι	σὺ	εἶ	ὁ	ταλαίπωρος,	καὶ	
kitu	chochote,	na	hujui	hujui	kwamba	wewe	ni	–	mwenye–taabu,	na	
G5532	G2192	G2532	G3756	G1492	G3754	G4771	G1510	G3588	G5005	G2532	

ἐλεεινὸς,	καὶ	πτωχὸς,	καὶ	τυφλὸς,	καὶ	γυμνός.
wa–kusikitikiwa,	na	maskini,	na	kipofu,	na	uchi.
G1652	G2532	G4434	G2532	G5185	G2532	G1131

Kwa kuwa unasema, “Mimi ni tajiri, nimekuwa na mali nyingi, na sihitaji chochote.” Lakini hujui kwamba wewe ni duni sana, wakuhuzunikiwa, maskini, kipofu na uchi.

18	συμβουλεύω	σοι	ἀγοράσαι	παρ’	ἐμοῦ	χρυσίον	πεπυρωμένον	ἐκ	
	Ninakushauri	wewe	kununua	kutoka–kwangu	kwangu	dhahabu	iliyosafishwa	kwa	
	G4823	G4771	G0059	G3844	G1473	G5553	G4448	G1537	

πυρὸς,	ἵνα	πλουτήσῃς;	καὶ	ἱμάτια	λευκὰ,	ἵνα	περιβάλῃ,	καὶ	μὴ
moto,	ili	utajrike;	na	mavazi	meupe,	ili	uvae,	na	aibu
G4442	G2443	G4147	G2532	G2440	G3022	G2443	G4016	G2532	G3361

φανερωθῇ	ἡ	αἰσχύνη	τῆς	γυμνότητός	σου;	καὶ	κολλούριον	ἐγχρῖσαι	
isitokeze	–	aibu	ya	uchi	wako;	na	dawa–ya–macho	kupaka	
G5319	G3588	G0152	G3588	G1132	G4771	G2532	G2854	G1472	

τοὺς	ὀφθαλμούς	σου,	ἵνα	βλέπῃς.	
–	macho	yako,	ili	uone.	
G3588	G3788	G4771	G2443	G0991	

Sikiliza ushauri kwangu: Nunua kwangu dhahabu iliyosafishwa kwa moto ili upate kuwa tajiri, na nguo nyeupe za kumetameta ili ujivike mwenyewe na usioneshe aibu ya uchi wako, na mafuta ya kupaka katika macho yako upate kuona.

19	ἐγὼ	ὅσους	ἐὰν	φιλῶ,	ἐλέγχω	καὶ	παιδεύω;	
	Mimi	wote–niwapendao	niwapendao	niwapendao,	nawakemea	na	kuwarudi;	
	G1473	G3745	G1437	G5368	G1651	G2532	G3811	

ζήλευε	οὖν	καὶ	μετανόησον.	
basi–uwe–na–bidii	basi	na	utubu.	
G2206	G3767	G2532	G3340	

Kila nimpendaye, namwelekeza na kuwafundisha namna iwapasavyo kuishi; kwa hiyo, kuwa mkweli na kutubu.

20 Ἰδοὺ, Tazama, G3708 ἕστηκα nimesimama G2476 ἐπὶ mlangoni G1909 τὴν – G3588 θύραν mlango G2374 καὶ na G2532 κρούω; ninabisha; G2925 ἐάν mtu–yeyote G1437 τις yeyote G5100

ἀκούσῃ akiisikia G0191 τῆς – G3588 φωνῆς sauti G5456 μου yangu G1473 καὶ na G2532 ἀνοίξῃ akafungua G0455 τὴν – G3588 θύραν, mlango, G2374 ‹καὶ› (na) G2532 εἰσελεύσομαι nitaingia G1525 πρὸς kwake G4314

αὐτὸν, yeye, G0846 καὶ na G2532 δειπνήσω nitakula–chakula–cha–jioni G1172 μετ’ pamoja–naye G3326 αὐτοῦ, yeye, G0846 καὶ na G2532 αὐτὸς yeye G0846 μετ’ pamoja–nami G3326

ἐμοῦ. nami. G1473

Tazama nasimama katika mlango na kubisha. Yeyote asikiaye sauti yangu na kufungua mlango, nitakuja na kuingia nyumbani kwake, na kula chakula naye na yeye pamoja nami.

21 Ὁ – G3588 νικῶν, Ashindaye, G3528 δώσω nitampa G1325 αὐτῷ yeye G0846 καθίσαι kuketi G2523 μετ’ pamoja–nami G3326 ἐμοῦ nami G1473 ἐν juu–ya G1722 τῷ – G3588

θρόνῳ kiti–changu–cha–enzi G2362 μου, changu, G1473 ὡς kama G5613 κἀγὼ mimi–pia G2504 ἐνίκησα, nilivyoshinda, G3528 καὶ na G2532 ἐκάθισα nikaketi G2523 μετὰ pamoja–na G3326 τοῦ – G3588

Πατρός Baba G3962 μου, yangu, G1473 ἐν juu–ya G1722 τῷ – G3588 θρόνῳ kiti–chake–cha–enzi G2362 αὐτοῦ. chake. G0846

Yeye ashindaye, nitampa haki ya kukaa chini pamoja nami juu ya kiti changu cha enzi, kama vile mimi nilivyoshinda na kukaa chini pamoja na Baba yangu juu ya kiti chake cha enzi.

22 Ὁ – G3588 ἔχων Aliye–na G2192 οὖς, sikio, G3775 ἀκουσάτω na–asikie G0191 τί nini G5101 τὸ – G3588 Πνεῦμα Roho G4151 λέγει anasema G3004 ταῖς kwa–makanisa G3588

ἐκκλησίαις. makanisa. G1577

Yeye aliye na sikio, na asikilize ambacho Roho ayaambia makanisa.”

Chapter 4

1 Μετὰ Baada–ya G3326 ταῦτα haya G3778 εἶδον, niliona, G3708 καὶ na G2532 ἰδοὺ, tazama, G3708 θύρα mlango G2374 ἠνεῳγμένη uliofunguliwa G0455 ἐν katika G1722 τῷ – G3588 οὐρανῷ, mbingu, G3772

καὶ na G2532 ἡ – G3588 φωνὴ sauti G5456 ἡ – G3588 πρώτη ya–kwanza G4413 ἣν niliyoisikia G3739 ἤκουσα niliyoisikia G0191 ὡς kama G5613 σάλπιγγος baragumu G4536 λαλούσης ikisema G2980

μετ’ nami, G3326 ἐμοῦ, nami, G1473 λέγων, ikisema, G3004 Ἀνάβα Panda G0305 ὧδε, huku, G5602 καὶ na G2532 δείξω nitakuonyesha G1166 σοι wewe G4771 ἃ mambo–yanayopasa G3739

δεῖ lazima G1163 γενέσθαι kutokea G1096 μετὰ baada–ya G3326 ταῦτα. haya. G3778

Baada ya mambo haya nilitazama, nikaona kuwa mlango ulikuwa umefunguliwa mbinguni. Ile sauti ya kwanza, ikizungumza nami kama tarumbeta, ikisema, “Njoo hapa, nitakuonesha yatakayotokea baada ya mambo haya.”

2	εὐθέως	ἐγενόμην	ἐν	Πνεύματι;	καὶ	ἰδοὺ,	θρόνος	ἔκειτο	
	Mara–moja	nilikuwa	katika	Roho;	na	tazama,	kiti–cha–enzi	kilikuwa–kimewekwa	
	G2112	G1096	G1722	G4151	G2532	G3708	G2362	G2749	

ἐν	τῷ	οὐρανῷ,	καὶ	ἐπὶ	τὸν	θρόνον	καθήμενος,	
katika	–	mbingu,	na	juu–ya	–	kiti–cha–enzi	ameketi,	
G1722	G3588	G3772	G2532	G1909	G3588	G2362	G2521	

Mara moja nilikuwa katika Roho, niliona kulikuwa na kiti cha enzi kimewekwa mbinguni, na mtu amekikalia.

3	καὶ	ὁ	καθήμενος,	ὅμοιος	ὁράσει	λίθῳ	ἰάσπιδι	καὶ	σαρδίῳ;	καὶ
	na	–	aketi,	mfano–wake	kuonekana	jiwe	la–yaspi	na	sardi;	na
	G2532	G3588	G2521	G3664	G3706	G3037	G2393	G2532	G4556	G2532

ἶρις	κυκλόθεν	τοῦ	θρόνου,	ὅμοιος	ὁράσει	σμαραγδίνῳ.	
upinde–wa–mvua	kukizunguka	–	kiti–cha–enzi,	mfano–wake	kuonekana	zumaridi.	
G2463	G2943	G3588	G2362	G3664	G3706	G4664	

Mmoja aliyekuwa amekikalia alionekana kama jiwe la yaspi na akiki. Kulikuwa na upinde wa mvua umekizunguka kiti cha enzi. Upinde wa mvua ulionekana kama zumaridi.

4	καὶ	κυκλόθεν	τοῦ	θρόνου,	θρόνους	εἴκοσι	τέσσαρες;	καὶ	ἐπὶ	τοὺς
	Na	kukizunguka	–	kiti–cha–enzi,	viti–vya–enzi	ishirini	na–vinne;	na	juu–ya	–
	G2532	G2943	G3588	G2362	G2362	G1501	G5064	G2532	G1909	G3588

θρόνους	εἴκοσι	τέσσαρας	πρεσβυτέρους	καθημένους,	περιβεβλημένους	ἐν		
viti–vya–enzi	ishirini	na–wanne	wazee	wameketi,	wamevikwa	katika		
G2362	G1501	G5064	G4245	G2521	G4016	G1722		

ἱματίοις	λευκοῖς;	καὶ	ἐπὶ	τὰς	κεφαλὰς	αὐτῶν,	στεφάνους	χρυσοῦς.
mavazi	meupe;	na	juu–ya	–	vichwa	vyao,	taji	za–dhahabu.
G2440	G3022	G2532	G1909	G3588	G2776	G0846	G4735	G5552

Kukizunguka kiti cha enzi kulikuwa na viti vya enzi vingine ishirini na vinne, na waliokaa kwenye viti vya enzi walikuwa wazee ishirini na wanne, wamevikwa mavazi meupe na taji za dhahabu vichwani mwao.

5	καὶ	ἐκ	τοῦ	θρόνου	ἐκπορεύονται	ἀστραπαὶ,	καὶ	φωναὶ,	καὶ
	Na	kutoka	–	kiti–cha–enzi	zinatoka	umeme,	na	sauti,	na
	G2532	G1537	G3588	G2362	G1607	G0796	G2532	G5456	G2532

βρονταί.	καὶ	ἑπτὰ	λαμπάδες	πυρὸς	καιόμεναι	ἐνώπιον	τοῦ	θρόνου,	
ngurumo.	Na	taa–saba	taa	za–moto	zinawaka	mbele–ya	–	kiti–cha–enzi,	
G1027	G2532	G2033	G2985	G4442	G2545	G1799	G3588	G2362	

ἅ	εἰσιν	τὰ	ἑπτὰ	Πνεύματα	τοῦ	Θεοῦ;
ambazo	ni	–	Roho–saba	Roho	za	Mungu;
G3739	G1510	G3588	G2033	G4151	G3588	G2316

Kutoka katika kiti cha enzi kulitoka miale ya radi, muungurumo na radi. Taa saba zilikuwa zikiwaka mbele ya kiti cha enzi, taa ambazo ni roho saba za Mungu.

6	καὶ	ἐνώπιον	τοῦ	θρόνου	ὡς	θάλασσα	ὑαλίνη,	ὁμοία	κρυστάλλῳ.	καὶ	
	na	mbele–ya	–	kiti–cha–enzi	kama	bahari	ya–kioo,	kama	bilauri.	Na	
	G2532	G1799	G3588	G2362	G5613	G2281	G5193	G3664	G2930	G2532	

ἐν	μέσῳ	τοῦ	θρόνου,	καὶ	κύκλῳ	τοῦ	θρόνου,	τέσσαρα	
katikati	kati	ya	kiti–cha–enzi,	na	kukizunguka	–	kiti–cha–enzi,	viumbe–hai–vinne	
G1722	G3319	G3588	G2362	G2532	G2945	G3588	G2362	G5064	

ζῷα,	γέμοντα	ὀφθαλμῶν	ἔμπροσθεν	καὶ	ὄπισθεν;
viumbe–hai,	vimejaa	macho	mbele	na	nyuma;
G2226	G1073	G3788	G1715	G2532	G3693

Tena mbele ya kiti cha enzi kulikuwa na bahari, iliyowazi kama kioo. Wote kuzunguka kiti cha enzi kulikuwa na wenye uhai wanne, waliojaa macho mbele na nyuma.

7	καὶ	τὸ	ζῷον	τὸ	πρῶτον,	ὅμοιον	λέοντι;	καὶ	τὸ	δεύτερον
	na	–	kiumbe–hai	–	cha–kwanza,	kama	simba;	na	–	cha–pili
	G2532	G3588	G2226	G3588	G4413	G3664	G3023	G2532	G3588	G1208

ζῷον,	ὅμοιον	μόσχῳ;	καὶ	τὸ	τρίτον	ζῷον,	ἔχων	τὸ	πρόσωπον
kiumbe–hai,	kama	ndama;	na	–	cha–tatu	kiumbe–hai,	chenye	–	uso
G2226	G3664	G3448	G2532	G3588	G5154	G2226	G2192	G3588	G4383

ὡς	ἀνθρώπου;	καὶ	τὸ	τέταρτον	ζῷον,	ὅμοιον	ἀετῷ	πετομένῳ.
kama	wa–mwanadamu;	na	–	cha–nne	kiumbe–hai,	kama	tai	arukaye.
G5613	G0444	G2532	G3588	G5067	G2226	G3664	G0105	G4072

Kiumbe wa kwanza mwenye uhai alikuwa kama simba, kiumbe wa pili mwenye uhai alikuwa kama ndama, kiumbe wa tatu mwenye uhai alikuwa na uso kama wa mwanadamu, na yule mwenye uhai wa nne alikuwa kama tai apaaye.

8	καὶ	τὰ	τέσσαρα	ζῷα,	ἓν	καθ’	ἓν	αὐτῶν,	ἔχων
	Na	–	viumbe–hai–vinne	viumbe–hai,	kila–kimoja	kimoja	kimoja	chao,	chenye
	G2532	G3588	G5064	G2226	G1520	G2596	G1520	G0846	G2192

ἀνὰ	πτέρυγας	ἕξ;	κυκλόθεν	καὶ	ἔσωθεν	γέμουσιν	ὀφθαλμῶν;	καὶ	
kila–kimoja	mabawa	sita;	kuzunguka	na	ndani	vimejaa	macho;	na	
G0303	G4420	G1803	G2943	G2532	G2081	G1073	G3788	G2532	

ἀνάπαυσιν	οὐκ	ἔχουσιν	ἡμέρας	καὶ	νυκτὸς,	λέγοντες:	Ἅγιος,	ἅγιος,
mapumziko	hawana	hawana	mchana	na	usiku,	wakisema:	Mtakatifu,	mtakatifu,
G0372	G3756	G2192	G2250	G2532	G3571	G3004	G0040	G0040

ἅγιος,	Κύριος	ὁ	Θεός	ὁ	Παντοκράτωρ,	ὁ	ἦν,	καὶ	ὁ
mtakatifu,	Bwana	–	Mungu	–	Mwenyezi–Mungu,	–	Aliyekuwa,	na	–
G0040	G2962	G3588	G2316	G3588	G3841	G3588	G1510	G2532	G3588

ὢν,	καὶ	ὁ	ἐρχόμενος.
Aliye,	na	–	Ajaye.
G1510	G2532	G3588	G2064

Viumbe wenye uhai wanne kila mmoja alikuwa na mabawa sita, wamejaa macho juu na chini yake. Usiku na mchana hawakomi kusema, “Mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu ni Bwana Mungu, mtawala juu ya wote, aliyekuwepo, na aliyepo na atakayekuja.”

9	Καὶ	ὅταν	δώσουσιν	τὰ	ζῷα	δόξαν,	καὶ	τιμὴν,	καὶ	εὐχαριστίαν,
	Na	wakati	watakapotoa	–	viumbe–hai	utukufu,	na	heshima,	na	shukrani,
	G2532	G3752	G1325	G3588	G2226	G1391	G2532	G5092	G2532	G2169

τῷ	καθημένῳ	ἐπὶ	τῷ	θρόνῳ,	τῷ	ζῶντι	εἰς	τοὺς	αἰῶνας	τῶν
kwake	aketiye	juu–ya	–	kiti–cha–enzi,	kwake	aishiye	hata	–	milele	na
G3588	G2521	G1909	G3588	G2362	G3588	G2198	G1519	G3588	G0165	G3588

αἰώνων,
milele,
G0165

Kila wakati viumbe wenye uhai walipotoa utukufu, heshima, na kushukuru mbele za aliyekuwa ameketi kwenye hicho kiti cha enzi, yeye aishiye milele na daima,

10	πεσοῦνται	οἱ	εἴκοσι	τέσσαρες	πρεσβύτεροι	ἐνώπιον	τοῦ	καθημένου
	wataanguka	–	wazee–ishirini	na–wanne	wazee	mbele–ya	–	aketiye
	G4098	G3588	G1501	G5064	G4245	G1799	G3588	G2521

ἐπὶ	τοῦ	θρόνου,	καὶ	προσκυνήσουσιν	τῷ	ζῶντι	εἰς	τοὺς	αἰῶνας
juu–ya	–	kiti–cha–enzi,	na	watamusujudia	–	aishiye	hata	–	milele
G1909	G3588	G2362	G2532	G4352	G3588	G2198	G1519	G3588	G0165

τῶν	αἰώνων,	καὶ	βαλοῦσιν	τοὺς	στεφάνους	αὐτῶν	ἐνώπιον	τοῦ	θρόνου,
na	milele,	na	watazitupa	–	taji	zao	mbele–ya	–	kiti–cha–enzi,
G3588	G0165	G2532	G0906	G3588	G4735	G0846	G1799	G3588	G2362

λέγοντες,
wakisema,
G3004

wazee ishirini na wanne walisujudu wenyewe mbele yake aliyekikalia kiti cha enzi. Waliinama chini kwake aishiye milele na daima na kutupa chini taji zao mbele ya kiti cha enzi wakisema,

11	Ἄξιος	εἶ,	ὁ	Κύριος	καὶ	ὁ	Θεὸς	ἡμῶν,	λαβεῖν	τὴν	δόξαν
	Unastahili,	wewe,	–	Bwana	na	–	Mungu	wetu,	kupokea	–	utukufu
	G0514	G1510	G3588	G2962	G2532	G3588	G2316	G1473	G2983	G3588	G1391

καὶ	τὴν	τιμὴν	καὶ	τὴν	δύναμιν;	ὅτι	σὺ	ἔκτισας	τὰ	πάντα,
na	–	heshima	na	–	nguvu;	kwa–maana	wewe	uliumba	–	vitu–vyote,
G2532	G3588	G5092	G2532	G3588	G1411	G3754	G4771	G2936	G3588	G3956

καὶ	διὰ	τὸ	θέλημά	σου	ἦσαν,	καὶ	ἐκτίσθησαν.	
na	kwa–sababu–ya	–	mapenzi	yako	vilikuwepo,	na	viliumbwa.	
G2532	G1223	G3588	G2307	G4771	G1510	G2532	G2936	

“Wastahili wewe, Bwana wetu na Mungu wetu, kupokea utukufu na heshima na nguvu. Kwa kuwa uliviumba vitu vyote, na kwa mapenzi yako, vilikuwepo na viliumbwa.”

Chapter 5

1	Καὶ	εἶδον	ἐπὶ	τὴν	δεξιὰν	τοῦ	καθημένου	ἐπὶ	τοῦ	
	Na	nikaona	katika	–	mkono–wa–kuume	wa	aketiye	juu–ya	–	
	G2532	G3708	G1909	G3588	G1188	G3588	G2521	G1909	G3588	

θρόνου	βιβλίον,	γεγραμμένον	ἔσωθεν	καὶ	ὄπισθεν,	κατεσφραγισμένον	σφραγῖσιν		
kiti–cha–enzi	kitabu,	kimeandikwa	ndani	na	nyuma,	kimefungwa	kwa–mihuri		
G2362	G0975	G1125	G2081	G2532	G3693	G2696	G4973		

ἑπτά.
saba.
G2033

Kisha nikaona katika mkono wa kulia wa yule aliyekuwa amekaa katika kiti cha enzi, gombo lililoandikwa mbele na nyuma, na lilikuwa limetiwa mihuri saba.

2	καὶ	εἶδον	ἄγγελον	ἰσχυρὸν,	κηρύσσοντα	ἐν	φωνῇ	μεγάλῃ,	Τίς	
	Na	nikaona	malaika	mwenye–nguvu,	akitangaza	kwa	sauti	kubwa,	Ni–nani	
	G2532	G3708	G0032	G2478	G2784	G1722	G5456	G3173	G5101	

ἄξιος	ἀνοῖξαι	τὸ	βιβλίον,	καὶ	λῦσαι	τὰς	σφραγῖδας	αὐτοῦ?
anayestahili	kukifungua	–	kitabu,	na	kuvunja	–	mihuri	yake?
G0514	G0455	G3588	G0975	G2532	G3089	G3588	G4973	G0846

Nilimwona malaika mwenye nguvu akihubiri kwa sauti kubwa, “Nani astahiliye kulifungua gombo na kuzivunja mihuri yake?”

3	καὶ	οὐδεὶς	ἐδύνατο	ἐν	τῷ	οὐρανῷ,	οὐδὲ	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	οὐδὲ
	Na	hakuna–mtu	aliyeweza	katika	–	mbingu,	wala	juu–ya	–	dunia,	wala
	G2532	G3762	G1410	G1722	G3588	G3772	G3761	G1909	G3588	G1093	G3761

ὑποκάτω	τῆς	γῆς,	ἀνοῖξαι	τὸ	βιβλίον,	οὔτε	βλέπειν	αὐτό.
chini–ya	–	dunia,	kukifungua	–	kitabu,	wala	kukitazama	hicho.
G5270	G3588	G1093	G0455	G3588	G0975	G3777	G0991	G0846

Hakuna mtu mbinguni au duniani au chini ya dunia aliyeweza kulifungua gombo au kulisoma.

4	καὶ	‹ἐγὼ›	ἔκλαιον	πολὺ,	ὅτι	οὐδεὶς	ἄξιος	εὑρέθη
	Na	(mimi)	nikalia	sana,	kwa–sababu	hakuna–mtu	aliyestahili	aliyeonekana
	G2532	G1473	G2799	G4183	G3754	G3762	G0514	G2147

ἀνοῖξαι	τὸ	βιβλίον,	οὔτε	βλέπειν	αὐτό.	
kukifungua	–	kitabu,	wala	kukitazama	hicho.	
G0455	G3588	G0975	G3777	G0991	G0846	

Nililia kwa uchungu kwa kuwa hakupatikana yeyote aliyestahili kulifungua gombo au kulisoma.

5	καὶ	εἷς	ἐκ	τῶν	πρεσβυτέρων	λέγει,	μοι,	Μὴ	κλαῖε.	ἰδοὺ,
	Na	mmoja	wa	–	wazee	akaniambia,	mimi,	Usilie.	Usilie.	Tazama,
	G2532	G1520	G1537	G3588	G4245	G3004	G1473	G3361	G2799	G3708

ἐνίκησεν	ὁ	Λέων	ὁ	ἐκ	τῆς	φυλῆς	Ἰούδα,	ἡ	Ῥίζα	Δαυίδ,
ameshinda	–	Simba	–	wa	–	kabila	la–Yuda,	–	Shina	la–Daudi,
G3528	G3588	G3023	G3588	G1537	G3588	G5443	G2448	G3588	G4491	G1138

ἀνοῖξαι	τὸ	βιβλίον,	καὶ	τὰς	ἑπτὰ	σφραγῖδας	αὐτοῦ.	
kukifungua	–	kitabu,	na	–	mihuri–saba	mihuri	yake.	
G0455	G3588	G0975	G2532	G3588	G2033	G4973	G0846	

Lakini mmoja wa wazee akaniambia, “Usilie. Tazama! Simba wa kabila ya Yuda, shina la Daudi, ameshinda, na anaweza kulifungua gombo na mihuri yake saba.”

6 Καὶ εἶδον, ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων
Na nikaona, katikati kati ya kiti–cha–enzi na – viumbe–hai–vinne
G2532 G3708 G1722 G3319 G3588 G2362 G2532 G3588 G5064

ζῴων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, Ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς
viumbe–hai, na katikati kati ya wazee, Mwana–Kondoo amesimama kama
G2226 G2532 G1722 G3319 G3588 G4245 G0721 G2476 G5613

ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ
aliyechinjwa, mwenye pembe saba, na macho saba, hizi ni roho
G4969 G2192 G2768 G2033 G2532 G3788 G2033 G3739 G1510 G3588

ἑπτὰ Πνεύματα τοῦ Θεοῦ, ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.
saba za Mungu, zilizotumwa katika dunia–yote – dunia.
G2033 G4151 G3588 G2316 G0649 G1519 G3956 G3588 G1093

Kati ya kiti cha enzi na wenye uhai wanne na miongoni mwa wazee, niliona mwanakondoo amesimama, akionekana kama aliye uawa. Alikuwa na pembe saba na macho saba - hizi ni roho saba za Mungu zilizotumwa duniani kote.

7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου
Na akaja na akakichukua kutoka – mkono–wa–kuume wa aketiye
G2532 G2064 G2532 G2983 G1537 G3588 G1188 G3588 G2521

ἐπὶ τοῦ θρόνου.
juu–ya – kiti–cha–enzi.
G1909 G3588 G2362

Akaenda akalichukua gombo kutoka katika mkono wa kuume wa yule aliye kaa katika kiti cha enzi.

8 Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ
Na alipokichukua alichukua – kitabu, – viumbe–hai–vinne viumbe–hai na
G2532 G3753 G2983 G3588 G0975 G3588 G5064 G2226 G2532

οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου,
– wazee–ishirini na–wanne wazee wakaanguka mbele–ya – Mwana–Kondoo,
G3588 G1501 G5064 G4245 G4098 G1799 G3588 G0721

ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας θυμιαμάτων,
wakiwa–na kila–mmoja kinubi na vitasa vya–dhahabu, vimejaa ubani,
G2192 G1538 G2788 G2532 G5357 G5552 G1073 G2368

αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.
ambazo ni – maombi ya watakatifu.
G3739 G1510 G3588 G4335 G3588 G0040

Alipolichukua gombo, wenye uhai wanne na wazee ishirini na wanne wakainama hadi nchi mbele ya mwanakondoo. Kila mmoja alikuwa na kinubi na bakuli ya dhahabu iliyojaa uvumba ambayo ni maombi ya waamini.

9 καὶ Na G2532 ᾄδουσιν wakaimba G0103 ᾠδὴν wimbo G5603 καινὴν, mpya, G2537 λέγοντες, wakisema, G3004 Ἄξιος Unastahili G0514 εἶ wewe G1510 λαβεῖν kukichukua G2983 τὸ – G3588 βιβλίον, kitabu, G0975
καὶ na G2532 ἀνοῖξαι kuvunja G0455 τὰς – G3588 σφραγῖδας mihuri G4973 αὐτοῦ; yake; G0846 ὅτι kwa–sababu G3754 ἐσφάγης, ulichinjwa, G4969 καὶ na G2532 ἠγόρασας uliwakomboa G0059
τῷ kwa–Mungu G3588 Θεῷ Mungu G2316 ἐν kwa G1722 τῷ – G3588 αἵματί damu G0129 σου, yako, G4771 ἐκ kutoka G1537 πάσης kila G3956 φυλῆς, kabila, G5443 καὶ na G2532 γλώσσης, lugha, G1100
καὶ na G2532 λαοῦ, watu, G2992 καὶ na G2532 ἔθνους, taifa, G1484

Waliimba wimbo mpya: “Unastahili kulitwaa gombo na kuzifungua muhuri zake. Kwa kuwa ulichinjwa, na kwa damu yako ukamnunulia Mungu watu wa kila kabila, lugha, jamaa na taifa.

10 καὶ na G2532 ἐποίησας umewafanya G4160 αὐτοὺς wao G0846 τῷ kwa–Mungu G3588 Θεῷ Mungu G2316 ἡμῶν, wetu, G1473 βασιλείαν ufalme G0932 καὶ na G2532 ἱερεῖς; makuhani; G2409
καὶ na G2532 βασιλεύσουσιν watatawala G0936 ἐπὶ juu–ya G1909 τῆς – G3588 γῆς. dunia. G1093

Ukawafanya ufalme na makuhani kwa ajili ya kumtumikia Mungu wetu, nao watatawala juu ya nchi.”

11 καὶ Na G2532 εἶδον, nikaona, G3708 καὶ na G2532 ἤκουσα nikasikia G0191 φωνὴν sauti G5456 ἀγγέλων ya–malaika G0032 πολλῶν wengi G4183 κύκλῳ kuzunguka G2945 τοῦ – G3588
θρόνου, kiti–cha–enzi, G2362 καὶ na G2532 τῶν – G3588 ζῴων, viumbe–hai, G2226 καὶ na G2532 τῶν – G3588 πρεσβυτέρων; wazee; G4245 καὶ na G2532 ἦν ilikuwa G1510 ὁ – G3588
ἀριθμὸς idadi G0706 αὐτῶν yao G0846 μυριάδες mamilioni G3461 μυριάδων, ya–mamilioni, G3461 καὶ na G2532 χιλιάδες maelfu G5505 χιλιάδων; ya–maelfu; G5505

Kisha nilitazama na nikasikia sauti ya malaika wengi kuzunguka kiti cha enzi - idadi yao ilikuwa 200, 000, 000 na wenye uhai na wazee.

12 λέγοντες wakisema G3004 φωνῇ kwa–sauti G5456 μεγάλῃ, kubwa, G3173 Ἄξιόν Anastahili G0514 ἐστιν yeye G1510 τὸ – G3588 Ἀρνίον Mwana–Kondoo G0721 τὸ – G3588 ἐσφαγμένον, aliyechinjwa, G4969
λαβεῖν kupokea G2983 τὴν – G3588 δύναμιν, nguvu, G1411 καὶ na G2532 πλοῦτον, utajiri, G4149 καὶ na G2532 σοφίαν, hekima, G4678 καὶ na G2532 ἰσχὺν, uweza, G2479 καὶ na G2532 τιμὴν, heshima, G5092
καὶ na G2532 δόξαν, utukufu, G1391 καὶ na G2532 εὐλογίαν! baraka! G2129

Wakasema kwa sauti kuu, “Astahili mwanakondoo ambaye amechinjwa kupokea uwezo, utajiri, hekima, nguvu, heshima, utukufu, na sifa.”

13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
Na kila kiumbe kilicho katika – mbingu, na juu–ya – dunia, na
G2532 G3956 G2938 G3739 G1722 G3588 G3772 G2532 G1909 G3588 G1093 G2532

ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ⸀ἐστίν⸁ καὶ τὰ
chini–ya – dunia, na juu–ya – bahari (vilivyomo) na –
G5270 G3588 G1093 G2532 G1909 G3588 G2281 G1510 G2532 G3588

ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας, Τῷ καθημένῳ ἐπὶ
vyote–vilivyomo ndani–yake vyote, nikawasikia wakisema, Kwake–aketiye aketiye juu–ya
G1722 G0846 G3956 G0191 G3004 G3588 G2521 G1909

τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ Ἀρνίῳ, ἡ εὐλογία, καὶ ἡ τιμὴ,
– kiti–cha–enzi, na kwa Mwana–Kondoo, – baraka, na – heshima,
G3588 G2362 G2532 G3588 G0721 G3588 G2129 G2532 G3588 G5092

καὶ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
na – utukufu, na – nguvu, hata – milele na milele.
G2532 G3588 G1391 G2532 G3588 G2904 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165

Nikasikia kila kilichoumbwa kilichokuwa mbinguni na duniani na chini ya nchi na juu ya bahari, kila kitu ndani yake kikisema, “Kwake yeye aketiye juu ya kiti cha enzi na kwa mwanakondoo, kuwe sifa, heshima, utukufu na nguvu ya kutawala milele na milele.”

14 καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα ἔλεγον, Ἀμήν; καὶ οἱ πρεσβύτεροι
Na – viumbe–hai–vinne viumbe–hai vikasema, Amina; na – wazee
G2532 G3588 G5064 G2226 G3004 G0281 G2532 G3588 G4245

ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν {ζῶντι εἰς τοὺς αἰωνας τῶν αἰώνων}.
wakaanguka na wakasujudu {kwa–aishiye hata – milele na milele}.
G4098 G2532 G4352 G2198 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165

Wenye uhai wanne wakasema, “Amina!” na wazee wakainama chini na kuabudu.

Chapter 6

1 Καὶ εἶδον, ὅτε ἤνοιξεν τὸ Ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ
Na nikaona, wakati alipofungua – Mwana–Kondoo mmoja wa – mihuri–saba
G2532 G3708 G3753 G0455 G3588 G0721 G1520 G1537 G3588 G2033

σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντος,
mihuri, na nikasikia kimoja cha – viumbe–hai–vinne viumbe–hai kikisema,
G4973 G2532 G0191 G1520 G1537 G3588 G5064 G2226 G3004

ὡς φωνῇ βροντῆς, Ἔρχου!
kama sauti ya–ngurumo, Njoo!
G5613 G5456 G1027 G2064

Nikatazama wakati mwanakondoo alipofungua moja ya zile muhuri saba, nikasikia mmoja wa wale wenye uhai wanne akisema kwa sauti iliyofanana na radi, “Njoo!”

2	καὶ	εἶδον,	καὶ	ἰδοὺ,	ἵππος	λευκός,	καὶ	ὁ	καθήμενος	ἐπ’	
	Na	nikaona,	na	tazama,	farasi	mweupe,	na	–	aliyempanda	juu–yake	
	G2532	G3708	G2532	G3708	G2462	G3022	G2532	G3588	G2521	G1909	

	αὐτὸν	ἔχων	τόξον;	καὶ	ἐδόθη	αὐτῷ	στέφανος,	καὶ	ἐξῆλθεν	νικῶν,	καὶ
	yeye	mwenye	upinde;	na	alipewa	yeye	taji,	na	akatoka	akishinda,	na
	G0846	G2192	G5115	G2532	G1325	G0846	G4735	G2532	G1831	G3528	G2532

	ἵνα	νικήσῃ.
	ili	ashinde.
	G2443	G3528

Nikatazama na palikuwa na farasi mweupe! Aliyempanda alikuwa na bakuli, na akapewa taji. Alitokea kama mshindi ashindaye ili ashinde.

3	Καὶ	ὅτε	ἤνοιξεν	τὴν	σφραγῖδα	τὴν	δευτέραν,	ἤκουσα	τοῦ		
	Na	alipofungua	alipofungua	–	muhuri	–	wa–pili,	nikasikia	–		
	G2532	G3753	G0455	G3588	G4973	G3588	G1208	G0191	G3588		

δευτέρου	ζῴου	λέγοντος,	Ἔρχου!
kiumbe–hai–cha–pili	kiumbe–hai	kikisema,	Njoo!
G1208	G2226	G3004	G2064

Wakati mwanakondoo alipofungua muhuri wa pili, nikasikia mwenye uhai wa pili akisema, “Njoo!”

4	καὶ	ἐξῆλθεν,	ἄλλος	ἵππος	πυρρός;	καὶ	τῷ	καθημένῳ	ἐπ’	αὐτὸν,	
	Na	akatoka,	mwingine	farasi	mwekundu;	na	–	aliyempanda	juu–yake	yeye,	
	G2532	G1831	G0243	G2462	G4450	G2532	G3588	G2521	G1909	G0846	

	ἐδόθη	αὐτῷ	λαβεῖν	τὴν	εἰρήνην	ἐκ	τῆς	γῆς,	καὶ	ἵνα	ἀλλήλους
	alipewa	yeye	kuondoa	–	amani	kutoka	–	dunia,	na	ili	watu–wauwane
	G1325	G0846	G2983	G3588	G1515	G1537	G3588	G1093	G2532	G2443	G0240

σφάξουσιν;	καὶ	ἐδόθη	αὐτῷ	μάχαιρα	μεγάλη.	
wauwane;	na	alipewa	yeye	upanga	mkubwa.	
G4969	G2532	G1325	G0846	G3162	G3173	

Kisha farasi mwingine akatokea - mwekundu kama moto. Aliye mpanda alipewa ruhusa ya kuondoa amani duniani, ili kwamba watu wachinjane. Huyu aliye mpanda alipewa upanga mkubwa.

5	Καὶ	ὅτε	ἤνοιξεν	τὴν	σφραγῖδα	τὴν	τρίτην,	ἤκουσα	τοῦ		
	Na	alipofungua	alipofungua	–	muhuri	–	wa–tatu,	nikasikia	–		
	G2532	G3753	G0455	G3588	G4973	G3588	G5154	G0191	G3588		

τρίτου	ζῴου	λέγοντος,	Ἔρχου;	καὶ	εἶδον,	καὶ	ἰδοὺ,	ἵππος
kiumbe–hai–cha–tatu	kiumbe–hai	kikisema,	Njoo;	na	nikaona,	na	tazama,	farasi
G5154	G2226	G3004	G2064	G2532	G3708	G2532	G3708	G2462

μέλας,	καὶ	ὁ	καθήμενος	ἐπ’	αὐτὸν,	ἔχων	ζυγὸν	ἐν	τῇ	χειρὶ	
mweusi,	na	–	aliyempanda	juu–yake	yeye,	mwenye	mizani	katika	–	mkono	
G3189	G2532	G3588	G2521	G1909	G0846	G2192	G2218	G1722	G3588	G5495	

αὐτοῦ.	
wake.	
G0846	

Wakati mwanakondoo alipofungua ule muhuri wa tatu, nikasikia mwenye uhai wa tatu akisema, “Njoo!” Nikaona farasi mweusi, na aliyempanda ana mizani mkononi mwake.

6	καὶ	ἤκουσα	ὡς	φωνὴν	ἐν	μέσῳ	τῶν	τεσσάρων	ζῴων,		
	Na	nikasikia	kama	sauti	katikati	kati	ya	viumbe-hai-vinne	viumbe-hai,		
	G2532	G0191	G5613	G5456	G1722	G3319	G3588	G5064	G2226		
	λέγουσαν,	Χοῖνιξ	σίτου	δηναρίου,	καὶ	τρεῖς	χοίνικες	κριθῶν			
	ikisema,	Kipimo	cha-ngano	kwa-dinari,	na	vipimo-vitatu	vipimo	vya-shayiri			
	G3004	G5518	G4621	G1220	G2532	G5140	G5518	G2915			
	δηναρίου;	καὶ	τὸ	ἔλαιον	καὶ	τὸν	οἶνον	μὴ	ἀδικήσῃς.		
	kwa-dinari;	na	–	mafuta	na	–	divai	usidhuru	usidhuru.		
	G1220	G2532	G3588	G1637	G2532	G3588	G3631	G3361	G0091		

Nikasikia sauti iliyoonekana kuwa ya mmoja wa wale wenye uhai ikisema, “kibaba cha ngano kwa dinari moja na vibaba vitatu vya shayiri kwa dinari moja. Lakini usiyadhuru mafuta na divai.”

7	Καὶ	ὅτε	ἤνοιξεν	τὴν	σφραγῖδα	τὴν	τετάρτην,	ἤκουσα	φωνὴν	τοῦ	
	Na	alipofungua	alipofungua	–	muhuri	–	wa-nne,	nikasikia	sauti	ya	
	G2532	G3753	G0455	G3588	G4973	G3588	G5067	G0191	G5456	G3588	
	τετάρτου	ζῴου	λέγοντος,	Ἔρχου!							
	kiumbe-hai-cha-nne	kiumbe-hai	kikisema,	Njoo!							
	G5067	G2226	G3004	G2064							

Wakati mwanakondoo alipofungua muhuri ya nne, nilisikia sauti ya mwenye uhai wa nne ikisema, “Njoo!”

8	καὶ	εἶδον,	καὶ	ἰδοὺ,	ἵππος	χλωρός,		καὶ	ὁ	καθήμενος	
	Na	nikaona,	na	tazama,	farasi	wa-rangi-ya-kijivu,		na	–	aliyempanda	
	G2532	G3708	G2532	G3708	G2462	G5515		G2532	G3588	G2521	
	ἐπάνω	αὐτοῦ,	ὄνομα	αὐτῷ	Ὁ	Θάνατος,	καὶ	ὁ	ᾅδης	ἠκολούθει	
	juu-yake	yeye,	jina	lake	–	Mauti,	na	–	Kuzimu	ilimfuata	
	G1883	G0846	G3686	G0846	G3588	G2288	G2532	G3588	G0086	G0190	
	μετ’	αὐτοῦ;	καὶ	ἐδόθη	αὐτοῖς	ἐξουσία	ἐπὶ	τὸ	τέταρτον	τῆς	
	pamoja-naye	yeye;	na	walipewa	wao	mamlaka	juu-ya	–	robo	ya	
	G3326	G0846	G2532	G1325	G0846	G1849	G1909	G3588	G5067	G3588	
	γῆς,	ἀποκτεῖναι	ἐν	ῥομφαίᾳ,	καὶ	ἐν	λιμῷ,	καὶ	ἐν	θανάτῳ,	καὶ	ὑπὸ
	dunia,	kuua	kwa	upanga,	na	kwa	njaa,	na	kwa	mauti,	na	kwa
	G1093	G0615	G1722	G4501	G2532	G1722	G3042	G2532	G1722	G2288	G2532	G5259
	τῶν	θηρίων	τῆς	γῆς.								
	–	wanyama-wakali	wa	dunia.								
	G3588	G2342	G3588	G1093								

Kisha nikaona farasi wa kijivu. Aliye mpanda aliitwa jina lake mauti, na kuzimu ilikuwa ikimfuata. Walipewa mamlaka juu ya robo ya nchi, kuua kwa upanga, kwa njaa na kwa ugonjwa, na kwa wanyama wa mwitu katika nchi.

9	Καὶ	ὅτε	ἤνοιξεν	τὴν	πέμπτην	σφραγῖδα,		εἶδον	ὑποκάτω	τοῦ	
	Na	alipofungua	alipofungua	–	muhuri-wa-tano	muhuri,		nikaona	chini-ya	–	
	G2532	G3753	G0455	G3588	G3991	G4973		G3708	G5270	G3588	
	θυσιαστηρίου	τὰς	ψυχὰς	τῶν	ἐσφαγμένων	διὰ		τὸν	λόγον	τοῦ	
	madhabahu	–	roho	za	waliochinjwa	kwa-sababu-ya		–	neno	la	
	G2379	G3588	G5590	G3588	G4969	G1223		G3588	G3056	G3588	
	Θεοῦ,	καὶ	διὰ	τὴν	μαρτυρίαν	ἣν		εἶχον;			
	Mungu,	na	kwa-sababu-ya	–	ushuhuda	waliyokuwa-nao		nao;			
	G2316	G2532	G1223	G3588	G3141	G3739		G2192			

Wakati mwanakondoo alipofungua muhuri ya tano, niliona chini ya madhabahu roho za wale waliokuwa wameuawa kwa sababu ya neno la Mungu na kutokana na ushuhuda walioushika kwa uthabiti.

10	καὶ	ἔκραξαν	φωνῇ	μεγάλῃ,	λέγοντες,	Ἕως	πότε,	ὁ	Δεσπότης,	ὁ	ἅγιος	καὶ	ἀληθινός,
	na	wakalia	kwa–sauti	kubwa,	wakisema,	Hata–lini,	lini,	Ee	Bwana–Mkuu,	–	Mtakatifu	na	Mkweli,
	G2532	G2896	G5456	G3173	G3004	G2193	G4219	G3588	G1203	G3588	G0040	G2532	G0228

	οὐ	κρίνεις,	καὶ	ἐκδικεῖς	τὸ	αἷμα	ἡμῶν,	ἐκ	τῶν	κατοικούντων	ἐπὶ	τῆς	γῆς?
	hutahukumu	hutahukumu,	na	kulipiza–kisasi	–	damu	yetu,	kutoka–kwa	–	wakaao	juu–ya	–	dunia?
	G3756	G2919	G2532	G1556	G3588	G0129	G1473	G1537	G3588	G2730	G1909	G3588	G1093

Wakalia kwa sauti kuu, “mpaka lini, Mtawala wa vyote, mtakatifu na mkweli, utahukumu wakaao juu ya nchi, na kulipiza kisasi damu yetu?”

11	καὶ	ἐδόθη	αὐτοῖς	ἑκάστῳ	στολὴ	λευκή;	καὶ	ἐρρέθη	αὐτοῖς	ἵνα	ἀναπαύσονται	ἔτι	χρόνον
	Na	walipewa	wao	kila–mmoja	joho	jeupe;	na	wakaambiwa	wao	kwamba	wapumzike	bado	muda
	G2532	G1325	G0846	G1538	G4749	G3022	G2532	G2046	G0846	G2443	G0373	G2089	G5550

	μικρόν,	ἕως	πληρωθῶσιν	καὶ	οἱ	σύνδουλοι	αὐτῶν,	καὶ	οἱ	ἀδελφοὶ	αὐτῶν,	οἱ	μέλλοντες
	mfupi,	hata	watimie	na	–	watumishi–wenzao	wao,	na	–	ndugu	zao,	wale	watakaouawa
	G3398	G2193	G4137	G2532	G3588	G4889	G0846	G2532	G3588	G0080	G0846	G3588	G3195

	ἀποκτέννεσθαι	ὡς	καὶ	αὐτοί.									
	watakaouawa	kama	pia	wao.									
	G0615	G5613	G2532	G0846									

Kisha kila mmoja alipewa kanzu nyeupe na wakaambiwa kuwa wanapaswa kusubiri kidogo hata itakapotimia hesabu kamili ya watumishi wenzao na ndugu zao wa kike na wa kiume itakapotimia ambao watauawa, kama vile ambavyo wao waliuawa.

12	Καὶ	εἶδον	ὅτε	ἤνοιξεν	τὴν	σφραγῖδα	τὴν	ἕκτην,	καὶ	σεισμὸς	μέγας	ἐγένετο,	καὶ
	Na	nikaona	alipofungua	alipofungua	–	muhuri	–	wa–sita,	na	tetemeko	kubwa	likatokea,	na
	G2532	G3708	G3753	G0455	G3588	G4973	G3588	G1623	G2532	G4578	G3173	G1096	G2532

	ὁ	ἥλιος	ἐγένετο	μέλας	ὡς	σάκκος	τρίχινος,	καὶ	ἡ	σελήνη	ὅλη	ἐγένετο	ὡς
	–	jua	likawa	jeusi	kama	gunia	la–manyoya,	na	–	mwezi	wote	ukawa	kama
	G3588	G2246	G1096	G3189	G5613	G4526	G5155	G2532	G3588	G4582	G3650	G1096	G5613

	αἷμα;	
	damu;	
	G0129	

Wakati mwanakondoo alipofungua muhuri ya sita, nilitazama na palikuwa na tetemeko kuu. Jua likawa jeusi kama gunia la singa, na mwezi mzima ukawa kama damu.

13	καὶ	οἱ	ἀστέρες	τοῦ	οὐρανοῦ	ἔπεσαν	εἰς	τὴν	γῆν,	ὡς	συκῆ	βάλλει	τοὺς
	na	–	nyota	za	mbingu	zikaanguka	juu–ya	–	dunia,	kama	mtini	uanguavyo	–
	G2532	G3588	G0792	G3588	G3772	G4098	G1519	G3588	G1093	G5613	G4808	G0906	G3588

	ὀλύνθους	αὐτῆς,	ὑπὸ	ἀνέμου	μεγάλου	σειομένη.	
	tini–zake–mbichi	zake,	ukitikiswa–na	upepo	mkubwa	ukitikiswa.	
	G3653	G0846	G5259	G0417	G3173	G4579	

Nyota za mbinguni zikaanguka katika nchi, kama mtini upukutishavyo matunda yake ya wakati wa baridi unapotikiswa na kimbunga.

14	καὶ	ὁ	οὐρανὸς	ἀπεχωρίσθη	ὡς	βιβλίον	ἑλισσόμενον,	καὶ	πᾶν	ὄρος	
	Na	–	mbingu	zikaondoka	kama	kitabu	kilichokunjwa,	na	kila	mlima	
	G2532	G3588	G3772	G0673	G5613	G0975	G1667	G2532	G3956	G3735	

καὶ	νῆσος	ἐκ	τῶν	τόπων	αὐτῶν	ἐκινήθησαν.
na	kisiwa	kutoka	–	mahali	pake	vikaondolewa.
G2532	G3520	G1537	G3588	G5117	G0846	G2795

Anga ilitoweka kama gombo lililoviringishwa. Kila mlima na kisiwa vilihamishwa mahali pake.

15	καὶ	οἱ	βασιλεῖς	τῆς	γῆς,	καὶ	οἱ	μεγιστᾶνες,	καὶ	οἱ	χιλίαρχοι,
	Na	–	wafalme	wa	dunia,	na	–	wakubwa,	na	–	majemadari,
	G2532	G3588	G0935	G3588	G1093	G2532	G3588	G3175	G2532	G3588	G5506

καὶ	οἱ	πλούσιοι,	καὶ	οἱ	ἰσχυροὶ,	καὶ	πᾶς	δοῦλος	καὶ	ἐλεύθερος,
na	–	matajiri,	na	–	wenye–nguvu,	na	kila	mtumwa	na	mtu–huru,
G2532	G3588	G4145	G2532	G3588	G2478	G2532	G3956	G1401	G2532	G1658

ἔκρυψαν	ἑαυτοὺς	εἰς	τὰ	σπήλαια,	καὶ	εἰς	τὰς	πέτρας	τῶν	ὀρέων;
wakajificha	wenyewe	katika	–	mapango,	na	katika	–	miamba	ya	milima;
G2928	G1438	G1519	G3588	G4693	G2532	G1519	G3588	G4073	G3588	G3735

Kisha wafalme wa nchi na watu maarufu na majemadari, matajiri, wenye nguvu, na kila mmoja aliye mtumwa na huru, wakajificha katika mapango na katika miamba ya milima.

16	καὶ	λέγουσιν	τοῖς	ὄρεσιν	καὶ	ταῖς	πέτραις,	Πέσετε	ἐφ’	ἡμᾶς,	καὶ
	na	wakayaambia	–	milima	na	–	miamba,	Tuangukieni	juu	yetu,	na
	G2532	G3004	G3588	G3735	G2532	G3588	G4073	G4098	G1909	G1473	G2532

κρύψατε	ἡμᾶς	ἀπὸ	προσώπου	τοῦ	καθημένου	ἐπὶ	τοῦ	θρόνου,	καὶ	
mtufiche	sisi	kutoka	uso	wa	aketiye	juu–ya	–	kiti–cha–enzi,	na	
G2928	G1473	G0575	G4383	G3588	G2521	G1909	G3588	G2362	G2532	

ἀπὸ	τῆς	ὀργῆς	τοῦ	Ἀρνίου;	
kutoka	–	ghadhabu	ya	Mwana–Kondoo;	
G0575	G3588	G3709	G3588	G0721	

Wakaiambia milima na miamba, “Tuangukieni! Tuficheni dhidi ya uso wake aketiye kwenye kiti cha enzi na kutoka hasira ya mwanakondoo.

17	ὅτι	ἦλθεν	ἡ	ἡμέρα	ἡ	μεγάλη	τῆς	ὀργῆς	αὐτῶν,	καὶ	τίς
	kwa–maana	imekuja	–	siku	–	kuu	ya	ghadhabu	yao,	na	ni–nani
	G3754	G2064	G3588	G2250	G3588	G3173	G3588	G3709	G0846	G2532	G5101

δύναται	σταθῆναι?
anayeweza	kusimama?
G1410	G2476

Kwa kuwa siku kuu ya gadhabu yao imewadia, na ni nani awezaye kusimama?”

Chapter 7

1 Μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς
Baada–ya hili nikaona malaika–wanne malaika wamesimama juu–ya –
G3326 G3778 G3708 G5064 G0032 G2476 G1909 G3588

τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς,
pembe–nne pembe za dunia, wakizishika – pepo–nne pepo za dunia,
G5064 G1137 G3588 G1093 G2902 G3588 G5064 G0417 G3588 G1093

ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε
ili isipige isipige upepo juu–ya – dunia, wala juu–ya – bahari, wala
G2443 G3361 G4154 G0417 G1909 G3588 G1093 G3383 G1909 G3588 G2281 G3383

ἐπὶ πᾶν δένδρον.
juu–ya mti wowote.
G1909 G3956 G1186

Baada ya haya niliona malaika wanne wamesimama kwenye kona nne za dunia, wamezuia pepo nne za nchi kwa nguvu ili kwamba pasiwe na upepo unaovuma katika nchi, juu ya bahari au dhidi ya mti wowote.

2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον, ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου,
Na nikaona malaika–mwingine, mwingine, akipanda kutoka mashariki–ya jua,
G2532 G3708 G0243 G0032 G0305 G0575 G0395 G2246

ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος; καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς
mwenye muhuri wa–Mungu aliye–hai; na akalia kwa–sauti kubwa kwa
G2192 G4973 G2316 G2198 G2532 G2896 G5456 G3173 G3588

τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν
malaika–wanne malaika ambao walipewa wao kudhuru – dunia na –
G5064 G0032 G3739 G1325 G0846 G0091 G3588 G1093 G2532 G3588

θάλασσαν,
bahari,
G2281

Nikaona malaika mwingine akija kutoka mashariki, aliyekuwa na muhuri wa Mungu aliye hai. Akalia kwa sauti kuu kwa malaika wanne ambao walipewa ruhusa ya kudhuru nchi na bahari:

3 λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ
akisema, Msidhuru msidhuru – dunia, wala – bahari, wala –
G3004 G3361 G0091 G3588 G1093 G3383 G3588 G2281 G3383 G3588

δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐπὶ τῶν
miti, hata tutakapowatia–muhuri – watumishi wa Mungu wetu, juu–ya –
G1186 G0891 G4972 G3588 G1401 G3588 G2316 G1473 G1909 G3588

μετώπων αὐτῶν.
vipaji–vya–nyuso zao.
G3359 G0846

“Msiidhuru nchi, bahari, au miti mpaka tutakapokuwa tumekwishaweka muhuri katika paji za vichwa vya watumishi wa Mungu wetu.”

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα
Na nikasikia – idadi ya waliotiwa–muhuri, mia–moja arobaini
G2532 G0191 G3588 G0706 G3588 G4972 G1540 G5062

τέσσαρες χιλιάδες, ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ;
na–nne elfu, waliotiwa–muhuri kutoka kila kabila la–wana wa–Israeli;
G5064 G5505 G4972 G1537 G3956 G5443 G5207 G2474

Nikasikia idadi ya wale waliotiwa muhuri: 144, 000, ambao walitiwa muhuri kutoka kila kabila ya watu wa Israel:

5 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Ἰούδα, la–Yuda, G2448 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες elfu G5505 ἐσφραγισμένοι; waliotiwa–muhuri; G4972 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443

Ῥουβὴν, la–Rubeni, G4502 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Γὰδ, la–Gadi, G1045 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505

12, 000 kutoka katika kabila ya Yuda walitiwa muhuri, 12, 000 kutoka katika kabila ya Rubeni, 12, 000 kutoka katika kabila ya Gadi.

6 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Ἀσὴρ, la–Asheri, G0768 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Νεφθαλὶμ, la–Naftali, G3508

δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Μανασσῆ, la–Manase, G3128 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505

12, 000 kutoka katika kabila ya Asheri, 12, 000 kutoka katika kabila ya Naftali, 12, 000 kutoka katika kabila ya Manase.

7 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Συμεὼν, la–Simeoni, G4826 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Λευὶ, la–Lawi, G3017

δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Ἰσσαχὰρ, la–Isakari, G2466 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505

12, 000 kutoka kabila ya Simioni, 12, 000 kutoka kabila ya Lawi, 12, 000 kutoka kabila ya Isakari,

8 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Ζαβουλὼν, la–Zabuloni, G2194 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Ἰωσὴφ, la–Yosefu, G2501

δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες; elfu; G5505 ἐκ kutoka G1537 φυλῆς kabila G5443 Βενιαμὶν, la–Benyamini, G0958 δώδεκα kumi–na–mbili G1427 χιλιάδες elfu G5505

ἐσφραγισμένοι. waliotiwa–muhuri. G4972

12, 000 kutoka kabila ya Zebuloni, 12, 000 kutoka kabila ya Yusufu, na 12, 000 kutoka kabila ya Benyamini walitiwa muhuri.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ, ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν
Baada–ya haya nikaona, na tazama, umati mkubwa, ambao kuuhesabu huo
G3326 G3778 G3708 G2532 G3708 G3793 G4183 G3739 G0705 G0846

οὐδεὶς ἐδύνατο; ἐκ παντὸς ἔθνους, καὶ φυλῶν, καὶ λαῶν, καὶ
hakuna–mtu aliyeweza; kutoka kila taifa, na makabila, na watu, na
G3762 G1410 G1537 G3956 G1484 G2532 G5443 G2532 G2992 G2532

γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ
lugha, wamesimama mbele–ya – kiti–cha–enzi na mbele–ya –
G1100 G2476 G1799 G3588 G2362 G2532 G1799 G3588

Ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς
Mwana–Kondoo, wamevikwa majoho meupe, na matawi–ya–mitende katika –
G0721 G4016 G4749 G3022 G2532 G5404 G1722 G3588

χερσὶν αὐτῶν;
mikono yao;
G5495 G0846

Baada ya mambo haya nilitazama, na kulikuwa na umati mkubwa ambao hapana mtu angeweza kuuhesabu - kutoka kila taifa, kabila, jamaa, na lugha - wamesimama mbele ya kiti cha enzi na mbele ya Mwanakondoo. Walikuwa wamevaa kanzu nyeupe na wana matawi ya mitende mikononi mwao,

10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ
na wakalia kwa–sauti kubwa, wakisema, – Wokovu kwa–Mungu Mungu
G2532 G2896 G5456 G3173 G3004 G3588 G4991 G3588 G2316

ἡμῶν, τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ Ἀρνίῳ!
wetu, – aketiye juu–ya – kiti–cha–enzi, na kwa Mwana–Kondoo!
G1473 G3588 G2521 G1909 G3588 G2362 G2532 G3588 G0721

na walikuwa wakiita kwa sauti ya juu: “Wokovu ni kwa Mungu ambaye ameketi katika kiti cha enzi, na kwa Mwanakondoo!”

11 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου,
Na malaika–wote – malaika walikuwa–wamesimama kuzunguka – kiti–cha–enzi,
G2532 G3956 G3588 G0032 G2476 G2945 G3588 G2362

καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν
na – wazee, na – viumbe–hai–vinne viumbe–hai, na wakaanguka
G2532 G3588 G4245 G2532 G3588 G5064 G2226 G2532 G4098

ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ
mbele–ya – kiti–cha–enzi juu–ya – nyuso zao, na wakamsujudia –
G1799 G3588 G2362 G1909 G3588 G4383 G0846 G2532 G4352 G3588

Θεῷ,
Mungu,
G2316

Malaika wote waliokuwa wamesimama kuzunguka kiti cha enzi na kuwazunguka wale wazee pamoja na wenye uhai wanne, wakainama chini ardhini na wakaweka nyuso zao juu ya ardhi mbele ya kiti cha enzi na wakamwabudu Mungu,

12 λέγοντες, Ἀμήν! ἡ εὐλογία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ
wakisema, Amina! – Baraka, na – utukufu, na – hekima, na
G3004 G0281 G3588 G2129 G2532 G3588 G1391 G2532 G3588 G4678 G2532

ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰσχὺς,
– shukrani, na – heshima, na – nguvu, na – uweza,
G3588 G2169 G2532 G3588 G5092 G2532 G3588 G1411 G2532 G3588 G2479

τῷ Θεῷ ἡμῶν, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων! ἀμήν.
kwa–Mungu Mungu wetu, hata – milele na milele! Amina.
G3588 G2316 G1473 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165 G0281

wakisema, “Amina! Sifa, utukufu, hekima, shukurani, heshima, uwezo na nguvu viwe kwa Mungu wetu milele na milele! Amina!”

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Οὗτοι οἱ
Na akajibu mmoja wa – wazee, akiniambia mimi, Hawa –
G2532 G0611 G1520 G1537 G3588 G4245 G3004 G1473 G3778 G3588

περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶν, καὶ πόθεν ἦλθον?
waliovikwa – majoho – meupe, ni–nani wao, na walitoka–wapi walitoka?
G4016 G3588 G4749 G3588 G3022 G5101 G1510 G2532 G4159 G2064

Kisha mmoja wa wale wazee akaniuliza, “hawa ni akina nani waliovaa kanzu nyeupe, na wametoka wapi?

14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ, Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι,
Na nikamwambia yeye, Bwana wangu, wewe unajua. Na akaniambia mimi,
G2532 G2046 G0846 G2962 G1473 G4771 G1492 G2532 G3004 G1473

Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν
Hawa ni wale watokao katika – dhiki – kuu, na wameyaosha
G3778 G1510 G3588 G2064 G1537 G3588 G2347 G3588 G3173 G2532 G4150

τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ
– majoho yao, na wakayafanya–meupe hayo katika – damu ya
G3588 G4749 G0846 G2532 G3021 G0846 G1722 G3588 G0129 G3588

Ἀρνίου.
Mwana–Kondoo.
G0721

Nikamwambia, “Bwana mkubwa, unajua wewe,” na akaniambia, “Hawa ni wale waliotoka katika dhiki kuu. Wamezifua kanzu zao na kuzifanya nyeupe kwa damu ya Mwanakondoo.

15 διὰ τοῦτό, εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ
Kwa–sababu–hiyo, hiyo, wako mbele–ya – kiti–cha–enzi cha Mungu, na
G1223 G3778 G1510 G1799 G3588 G2362 G3588 G2316 G2532

λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ; καὶ ὁ
wanamtumikia yeye mchana na usiku katika – hekalu lake; na –
G3000 G0846 G2250 G2532 G3571 G1722 G3588 G3485 G0846 G2532 G3588

καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ’ αὐτούς.
aketiye juu–ya – kiti–cha–enzi atawafunika juu yao.
G2521 G1909 G3588 G2362 G4637 G1909 G0846

Kwa sababu hii, wako mbele ya kiti cha enzi cha Mungu, na wanamwabudu yeye usiku na mchana katika hekalu lake. Yeye aliye keti juu ya kiti cha enzi atasambaza hema yake juu yao.

16	οὐ	πεινάσουσιν	ἔτι,	οὐδὲ	διψήσουσιν	ἔτι,	οὐδὲ	μὴ	πέσῃ	ἐπ’	αὐτοὺς
	Hawatakuwa–na	hawatakuwa–na–njaa	tena,	wala	hawatakuwa–na–kiu	tena,	wala	jua	halitawaangukia	juu	yao
	G3756	G3983	G2089	G3761	G1372	G2089	G3761	G3361	G4098	G1909	G0846

ὁ	ἥλιος,	οὐδὲ	πᾶν	καῦμα;			
–	jua,	wala	joto	lolote;			
G3588	G2246	G3761	G3956	G2738			

Hawataona njaa tena, wala kiu tena. Jua halitawachoma, wala joto la kuunguza.

17	ὅτι	τὸ	Ἀρνίον	τὸ	ἀνὰ	μέσον	τοῦ	θρόνου	ποιμανεῖ	αὐτούς,
	kwa–maana	–	Mwana–Kondoo	–	aliye	katikati	ya	kiti–cha–enzi	atawachunga	wao,
	G3754	G3588	G0721	G3588	G0303	G3319	G3588	G2362	G4165	G0846

καὶ	ὁδηγήσει	αὐτοὺς	ἐπὶ	ζωῆς	πηγὰς	ὑδάτων,	καὶ	ἐξαλείψει	
na	atawaongoza	wao	kwenye	uzima	chemchemi	za–maji,	na	atafuta	
G2532	G3594	G0846	G1909	G2222	G4077	G5204	G2532	G1813	

ὁ	Θεὸς	πᾶν	δάκρυον	ἐκ	τῶν	ὀφθαλμῶν	αὐτῶν.
–	Mungu	kila	chozi	kutoka	–	macho	yao.
G3588	G2316	G3956	G1144	G1537	G3588	G3788	G0846

Kwa kuwa Mwanakondoo aliye katikati ya kiti cha enzi atakuwa mchungaji wao, na atawaongoza katika chemchemi ya maji ya uzima, na Mungu atafuta kila chozi katika macho yao.”

Chapter 8

1	Καὶ	ὅταν	ἤνοιξεν	τὴν	σφραγῖδα	τὴν	ἑβδόμην,	ἐγένετο	σιγὴ	ἐν
	Na	alipofungua	alipofungua	–	muhuri	–	wa–saba,	kukawa	kimya	katika
	G2532	G3752	G0455	G3588	G4973	G3588	G1442	G1096	G4602	G1722

τῷ	οὐρανῷ	ὡς	ἡμιώριον.	
–	mbingu	kama	nusu–saa.	
G3588	G3772	G5613	G2256	

Wakati Mwanakondoo alipofungua muhuri ya saba, kukawa na ukimya mbinguni takribani nusu saa.

2	καὶ	εἶδον	τοὺς	ἑπτὰ	ἀγγέλους,	οἳ	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ
	Na	nikaona	–	malaika–saba	malaika,	ambao	mbele–ya	–	Mungu
	G2532	G3708	G3588	G2033	G0032	G3739	G1799	G3588	G2316

ἑστήκασιν,	καὶ	ἐδόθησαν	αὐτοῖς	ἑπτὰ	σάλπιγγες.	
wamesimama,	na	walipewa	wao	baragumu–saba	baragumu.	
G2476	G2532	G1325	G0846	G2033	G4536	

Kisha nikaona malaika saba wasimamao mbele za Mungu, na wakapewa tarumbeta saba.

3	Καὶ	ἄλλος	ἄγγελος	ἦλθεν	καὶ	ἐστάθη	ἐπὶ	τοῦ	θυσιαστηρίου,
	Na	malaika–mwingine	mwingine	akaja	na	akasimama	juu–ya	–	madhabahu,
	G2532	G0243	G0032	G2064	G2532	G2476	G1909	G3588	G2379

ἔχων	λιβανωτὸν	χρυσοῦν;	καὶ	ἐδόθη	αὐτῷ	θυμιάματα	πολλὰ,	ἵνα	δώσει	
mwenye	chetezo	cha–dhahabu;	na	alipewa	yeye	ubani	mwingi,	ili	autoe	
G2192	G3031	G5552	G2532	G1325	G0846	G2368	G4183	G2443	G1325	

ταῖς	προσευχαῖς	τῶν	ἁγίων	πάντων	ἐπὶ	τὸ	θυσιαστήριον		
pamoja–na–maombi	maombi	ya	watakatifu	wote	juu–ya	–	madhabahu		
G3588	G4335	G3588	G0040	G3956	G1909	G3588	G2379		

τὸ	χρυσοῦν	τὸ	ἐνώπιον	τοῦ	θρόνου.
–	ya–dhahabu	–	iliyo–mbele–ya	–	kiti–cha–enzi.
G3588	G5552	G3588	G1799	G3588	G2362

Malaika mwingine akaja, ameshikilia bakuli ya dhahabu yenye uvumba, amesimama madhabahuni. Akapewa uvumba mwingi ili kwamba autoe pamoja na maombi ya waamini wote katika madhabahu ya dhahabu mbele ya kiti cha enzi.

4	καὶ	ἀνέβη	ὁ	καπνὸς	τῶν	θυμιαμάτων	ταῖς	προσευχαῖς	τῶν	ya
	Na	ukapanda	–	moshi	wa	ubani	pamoja-na-maombi	maombi	ya	G3588
	G2532	G0305	G3588	G2586	G3588	G2368	G3588	G4335	G3588	

ἁγίων,	ἐκ	χειρὸς	τοῦ	ἀγγέλου,	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ.
watakatifu,	kutoka	mkono	wa	malaika,	mbele-ya	–	Mungu.
G0040	G1537	G5495	G3588	G0032	G1799	G3588	G2316

Moshi wa ule uvumba, pamoja na maombi ya waamini, ukapanda juu mbele za Mungu kutoka mkononi mwa malaika.

5	καὶ	εἴληφεν	ὁ	ἄγγελος	τὸν	λιβανωτόν,	καὶ	ἐγέμισεν	αὐτὸν	ἐκ	τοῦ
	Na	akachukua	–	malaika	–	chetezo,	na	akakijaza	hicho	kwa	–
	G2532	G2983	G3588	G0032	G3588	G3031	G2532	G1072	G0846	G1537	G3588

πυρὸς	τοῦ	θυσιαστηρίου,	καὶ	ἔβαλεν	εἰς	τὴν	γῆν;	καὶ	ἐγένοντο	
moto	wa	madhabahu,	na	akatupa	juu-ya	–	dunia;	na	kukawa	
G4442	G3588	G2379	G2532	G0906	G1519	G3588	G1093	G2532	G1096	

βρονταὶ,	καὶ	φωναὶ,	καὶ	ἀστραπαὶ,	καὶ	σεισμός.		
ngurumo,	na	sauti,	na	umeme,	na	tetemeko.		
G1027	G2532	G5456	G2532	G0796	G2532	G4578		

Malaika akatwaa bakuli la uvumba na akalijaza moto kutoka kwenye madhabahu. Kisha akalitupa chini juu ya nchi, na kukatokea sauti za radi, miale ya radi na tetemeko la nchi.

6	Καὶ	οἱ	ἑπτὰ	ἄγγελοι,	οἱ	ἔχοντες	τὰς	ἑπτὰ	σάλπιγγας,	
	Na	–	malaika-saba	malaika,	wenye	wenye	–	baragumu-saba	baragumu,	
	G2532	G3588	G2033	G0032	G3588	G2192	G3588	G2033	G4536	

ἡτοίμασαν	αὐτοὺς	ἵνα	σαλπίσωσιν.	
wakajiandaa	wenyewe	ili	wapige.	
G2090	G0848	G2443	G4537	

Wale malaika saba ambao walikuwa na tarumbeta saba wakawa tayari kuzipiga.

7	Καὶ	ὁ	πρῶτος	ἐσάλπισεν;	καὶ	ἐγένετο	χάλαζα,	καὶ	πῦρ	
	Na	–	wa-kwanza	akapiga;	na	kukawa	mvua-ya-mawe,	na	moto	
	G2532	G3588	G4413	G4537	G2532	G1096	G5464	G2532	G4442	

μεμιγμένα	ἐν	αἵματι,	καὶ	ἐβλήθη	εἰς	τὴν	γῆν;	καὶ	τὸ	τρίτον	
vilivyochanganyika	na	damu,	na	vikatupwa	juu-ya	–	dunia;	na	–	theluthi	
G3396	G1722	G0129	G2532	G0906	G1519	G3588	G1093	G2532	G3588	G5154	

τῆς	γῆς	κατεκάη,	καὶ	τὸ	τρίτον	τῶν	δένδρων	κατεκάη,	καὶ	
ya	dunia	ikateketezwa,	na	–	theluthi	ya	miti	ikateketezwa,	na	
G3588	G1093	G2618	G2532	G3588	G5154	G3588	G1186	G2618	G2532	

πᾶς	χόρτος	χλωρὸς	κατεκάη.	
nyasi-yote	nyasi	mabichi	yakateketezwa.	
G3956	G5528	G5515	G2618	

Malaika wa kwanza akaipiga tarumbeta yake, na kukatokea mvua ya mawe na moto uliochanganyikana na damu. Vikatupwa chini katika nchi ili kwamba theluthi yake iungue, theluthi ya miti ikaungua na nyasi zote za kijani zikaungua.

8	Καὶ	ὁ	δεύτερος	ἄγγελος	ἐσάλπισεν;	καὶ	ὡς	ὄρος	μέγα,	πυρὶ
	Na	–	malaika–wa–pili	wa–pili	akapiga;	na	kama	mlima	mkubwa,	kwa–moto
	G2532	G3588	G1208	G0032	G4537	G2532	G5613	G3735	G3173	G4442

καιόμενον,	ἐβλήθη	εἰς	τὴν	θάλασσαν,	καὶ	ἐγένετο	τὸ	τρίτον	τῆς
ukiwaka,	ukatupwa	ndani–ya	–	bahari,	na	ikawa	–	theluthi	ya
G2545	G0906	G1519	G3588	G2281	G2532	G1096	G3588	G5154	G3588

θαλάσσης	αἷμα;
bahari	damu;
G2281	G0129

Malaika wa pili akaipiga tarumbeta yake, na kitu kama mlima mkubwa uliokuwa unaungua kwa moto ukatupwa baharini. Theluthi ya bahari ikawa damu,

9	καὶ	ἀπέθανεν	τὸ	τρίτον	τῶν	κτισμάτων	τῶν	ἐν	τῇ	θαλάσσῃ
	na	wakafa	–	theluthi	ya	viumbe	–	vilivyokuwa	–	baharini
	G2532	G0599	G3588	G5154	G3588	G2938	G3588	G1722	G3588	G2281

τὰ	ἔχοντα	ψυχάς;	καὶ	τὸ	τρίτον	τῶν	πλοίων	διεφθάρησαν.
–	vilivyo–na	uhai;	na	–	theluthi	ya	meli	zikaharibika.
G3588	G2192	G5590	G2532	G3588	G5154	G3588	G4143	G1311

theluthi ya viumbe hai katika bahari vikafa, na theluthi ya meli zikaharibiwa.

10	Καὶ	ὁ	τρίτος	ἄγγελος	ἐσάλπισεν;	καὶ	ἔπεσεν	ἐκ	τοῦ
	Na	–	malaika–wa–tatu	wa–tatu	akapiga;	na	ikaanguka	kutoka	–
	G2532	G3588	G5154	G0032	G4537	G2532	G4098	G1537	G3588

οὐρανοῦ	ἀστὴρ	μέγας,	καιόμενος	ὡς	λαμπάς,	καὶ	ἔπεσεν	ἐπὶ	τὸ
mbingu	nyota	kubwa,	ikiwaka	kama	mwenge,	na	ikaanguka	juu–ya	–
G3772	G0792	G3173	G2545	G5613	G2985	G2532	G4098	G1909	G3588

τρίτον	τῶν	ποταμῶν,	καὶ	ἐπὶ	τὰς	πηγὰς	τῶν	ὑδάτων.
theluthi	ya	mito,	na	juu–ya	–	chemchemi	za	maji.
G5154	G3588	G4215	G2532	G1909	G3588	G4077	G3588	G5204

Malaika wa tatu akaipiga tarumbeta yake, na nyota kubwa ikaanguka kutoka mbinguni, ikimulika kama kurunzi, juu ya theluthi ya mito na chemichemi za maji.

11	καὶ	τὸ	ὄνομα	τοῦ	ἀστέρος	λέγεται	Ὁ	Ἄψινθος;	καὶ	ἐγένετο	τὸ
	Na	–	jina	la	nyota	linaitwa	–	Shayiri–Uchungu;	na	ikawa	–
	G2532	G3588	G3686	G3588	G0792	G3004	G3588	G0894	G2532	G1096	G3588

τρίτον	τῶν	ὑδάτων,	εἰς	ἄψινθον,	καὶ	πολλοὶ	τῶν	ἀνθρώπων	ἀπέθανον
theluthi	ya	maji,	yakawa	uchungu,	na	wengi	wa	watu	wakafa
G5154	G3588	G5204	G1519	G0894	G2532	G4183	G3588	G0444	G0599

ἐκ	τῶν	ὑδάτων,	ὅτι	ἐπικράνθησαν.
kwa–sababu–ya	–	maji,	kwa–maana	yalikuwa–machungu.
G1537	G3588	G5204	G3754	G4087

Jina la nyota ni pakanga. Theluthi ya maji ikawa pakanga, na watu wengi wakafa kutokana na maji yaliyokuwa machungu.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν; καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ
Na – malaika–wa–nne wa–nne akapiga; na ikapigwa – theluthi ya
G2532 G3588 G5067 G0032 G4537 G2532 G4141 G3588 G5154 G3588

ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων; ἵνα
jua, na – theluthi ya mwezi, na – theluthi ya nyota; ili
G2246 G2532 G3588 G5154 G3588 G4582 G2532 G3588 G5154 G3588 G0792 G2443

σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον
itiwe–giza – theluthi yake, na – mchana usimulkie usimulkie – theluthi
G4654 G3588 G5154 G0846 G2532 G3588 G2250 G3361 G5316 G3588 G5154

αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.
yake, na – usiku vivyo–hivyo.
G0846 G2532 G3588 G3571 G3668

Malaika wa nne alipiga tarumbeta yake, na theluthi ya jua ikapigwa, pamoja na theluthi ya mwezi na theluthi ya nyota. Kwa hiyo theluthi ya vyote ikageuka kuwa giza; theluthi ya mchana na theluthi ya usiku havikuwa na mwanga.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι,
Na nikaona, na nikasikia tai mmoja–arukaye katikati ya–mbingu,
G2532 G3708 G2532 G0191 G1520 G0105 G4072 G1722 G3321

λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, Οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ, τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
akisema kwa–sauti kubwa, Ole, ole, ole, kwa–wakaao wakaao juu–ya –
G3004 G5456 G3173 G3759 G3759 G3759 G3588 G2730 G1909 G3588

γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν
dunia, kwa–sababu–ya – sauti–zilizobaki sauti za baragumu ya malaika–watatu
G1093 G1537 G3588 G3062 G5456 G3588 G4536 G3588 G5140

ἀγγέλων, τῶν μελλόντων σαλπίζειν!
malaika, ambao watakaopiga kupiga!
G0032 G3588 G3195 G4537

Nilitazama, na nikasikia tai aliye kuwa anaruka katikati ya anga, akiita kwa sauti kuu, “Ole, ole, ole, kwa wale wakaao katika nchi, kwa sababu ya mlipuko wa tarumbeta iliyosalia ambayo imekaribia kupigwa na malaika watatu.”

Chapter 9

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν; καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ –
Na – malaika–wa–tano wa–tano akapiga; na nikaona nyota kutoka –
G2532 G3588 G3991 G0032 G4537 G2532 G3708 G0792 G1537 G3588

οὐρανοῦ, πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ
mbingu, iliyoanguka juu–ya – dunia, na alipewa yeye – ufunguo wa
G3772 G4098 G1519 G3588 G1093 G2532 G1325 G0846 G3588 G2807 G3588

φρέατος τῆς ἀβύσσου.
shimo la kuzimu.
G5421 G3588 G0012

Kisha malaika wa tano alipiga tarumbeta yake. Niliona nyota kutoka mbinguni iliyokuwa imeanguka kwenye dunia. Nyota ilipewa ufunguo wa shimo linaloelekea kwenye shimo lisilo na mwisho.

2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου; καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ
Na akafungua – shimo la kuzimu; na ukapanda moshi kutoka –
G2532 G0455 G3588 G5421 G3588 G0012 G2532 G0305 G2586 G1537 G3588

φρέατος, ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης; καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ
shimo, kama moshi wa–tanuru kubwa; na likatiwa–giza – jua na
G5421 G5613 G2586 G2575 G3173 G2532 G4656 G3588 G2246 G2532

ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.
– hewa kwa–sababu–ya – moshi wa shimo.
G3588 G0109 G1537 G3588 G2586 G3588 G5421

Alifungua shimo lisilo na kikomo, na moshi ukapanda juu kwa safu kutoka ndani ya shimo kama moshi kutoka katika tanuru kubwa. Jua na anga vilibadilika vikawa giza kwa sababu ya moshi uliotoka shimoni.

3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη
Na kutoka – moshi wakatoka nzige juu–ya – dunia, na walipewa
G2532 G1537 G3588 G2586 G1831 G0200 G1519 G3588 G1093 G2532 G1325

αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς;
wao mamlaka, kama walivyo–na mamlaka – nge wa dunia;
G0846 G1849 G5613 G2192 G1849 G3588 G4651 G3588 G1093

Ndani ya moshi nzige walitoka kuja juu ya dunia, nao walipewa nguvu kama ile ya nge juu ya dunia.

4 καὶ ἐρρέθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς
na wakaambiwa wao, kwamba wasidhuru wasidhuru – nyasi za
G2532 G2046 G0846 G2443 G3361 G0091 G3588 G5528 G3588

γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους
dunia, wala kitu kibichi, wala mti wowote, ila tu – watu
G1093 G3761 G3956 G5515 G3761 G3956 G1186 G1487 G3361 G3588 G0444

οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων.
ambao hawana hawana – muhuri wa Mungu juu–ya – vipaji–vya–nyuso.
G3748 G3756 G2192 G3588 G4973 G3588 G2316 G1909 G3588 G3359

Waliambiwa kutokudhuru majani katika nchi au mmea wowote wa kijani au mti, isipokuwa tu watu ambao hawakuwa na muhuri wa Mungu katika paji za nyuso zao.

5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ’ ἵνα
Na walipewa wao kwamba wasiwaue wao, lakini kwamba
G2532 G1325 G0846 G2443 G3361 G0615 G0846 G0235 G2443

βασανισθήσονται μῆνας πέντε; καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς
wawateshe miezi mitano; na – mateso yao kama mateso
G0928 G3376 G4002 G2532 G3588 G0929 G0846 G5613 G0929

σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.
ya–nge, anapomchoma anapomchoma mtu.
G4651 G3752 G3817 G0444

Hawakupewa ruhusa ya kuwaua hao watu, bali kuwatesa tu kwa miezi mitano. Uchungu wao ulikuwa kama ule wa kuumwa na nge amwumapo mtu.

6	καὶ	ἐν	ταῖς	ἡμέραις	ἐκείναις,	ζητήσουσιν	οἱ	ἄνθρωποι	τὸν	θάνατον,	
	Na	katika	–	siku	hizo,	watautafuta	–	watu	–	mauti,	
	G2532	G1722	G3588	G2250	G1565	G2212	G3588	G0444	G3588	G2288	
	καὶ	οὐ	μὴ	εὑρήσουσιν	αὐτόν;	καὶ	ἐπιθυμήσουσιν	ἀποθανεῖν,	καὶ		
	na	kamwe	hawatauona	hawatauona	huo;	na	watatamani	kufa,	na		
	G2532	G3756	G3361	G2147	G0846	G2532	G1937	G0599	G2532		
	φεύγει	ὁ	θάνατος	ἀπ’	αὐτῶν.						
	unawaepuka	–	mauti	kutoka–kwao	kwao.						
	G5343	G3588	G2288	G0575	G0846						

Katika siku hizo watu watatafuta kifo, lakini hawatakipata. Watatamani kufa, lakini kifo kitawakimbia.

7	καὶ	τὰ	ὁμοιώματα	τῶν	ἀκρίδων	ὅμοια	ἵπποις	ἡτοιμασμένοις	εἰς	πόλεμον,	
	Na	–	mfano	wa	nzige	kama	farasi	walioandaliwa	kwa	vita,	
	G2532	G3588	G3667	G3588	G0200	G3664	G2462	G2090	G1519	G4171	
	καὶ	ἐπὶ	τὰς	κεφαλὰς	αὐτῶν,	ὡς	στέφανοι,	ὅμοιοι	χρυσῷ;	καὶ	τὰ
	na	juu–ya	–	vichwa	vyao,	kama	taji,	kama	dhahabu;	na	–
	G2532	G1909	G3588	G2776	G0846	G5613	G4735	G3664	G5557	G2532	G3588
	πρόσωπα	αὐτῶν	ὡς	πρόσωπα	ἀνθρώπων;						
	nyuso	zao	kama	nyuso	za–watu;						
	G4383	G0846	G5613	G4383	G0444						

Nzige walifanana na farasi walioandaliwa kwa vita. Kwenye vichwa vyao kulikuwa na kitu kama taji ya dhahabu na nyuso zao zilikuwa kama za binadamu.

8	καὶ	εἶχον	τρίχας	ὡς	τρίχας	γυναικῶν;	καὶ	οἱ	ὀδόντες	αὐτῶν	
	na	walikuwa–na	nywele	kama	nywele	za–wanawake;	na	–	meno	yao	
	G2532	G2192	G2359	G5613	G2359	G1135	G2532	G3588	G3599	G0846	
	ὡς	λεόντων	ἦσαν;								
	kama	ya–simba	yalikuwa;								
	G5613	G3023	G1510								

Walikuwa na nywele kama za wanawake na meno yao yalikuwa kama ya simba.

9	καὶ	εἶχον	θώρακας	ὡς	θώρακας	σιδηροῦς;	καὶ	ἡ	φωνὴ	τῶν	
	na	walikuwa–na	vifuani	kama	vifuani	vya–chuma;	na	–	sauti	ya	
	G2532	G2192	G2382	G5613	G2382	G4603	G2532	G3588	G5456	G3588	
	πτερύγων	αὐτῶν	ὡς	φωνὴ	ἁρμάτων	ἵππων	πολλῶν,	τρεχόντων	εἰς		
	mabawa	yao	kama	sauti	ya–magari	ya–farasi	wengi,	wakikimbia	kwenda		
	G4420	G0846	G5613	G5456	G0716	G2462	G4183	G5143	G1519		
	πόλεμον;										
	vitani;										
	G4171										

Walikuwa na vifua kama vifua vya chuma na sauti ya mabawa yao ilikuwa kama sauti ya magari mengi ya vita na farasi wakimbiao kwenda vitani.

10	καὶ	ἔχουσιν	οὐρὰς	ὁμοίας	σκορπίοις,	καὶ	κέντρα;	καὶ	ἐν	ταῖς	οὐραῖς
	na	wana	mikia	kama	ya–nge,	na	miiba;	na	katika	–	mikia
	G2532	G2192	G3769	G3664	G4651	G2532	G2759	G2532	G1722	G3588	G3769
	αὐτῶν,	ἡ	ἐξουσία	αὐτῶν	ἀδικῆσαι	τοὺς	ἀνθρώπους	μῆνας	πέντε.		
	yao,	–	mamlaka	yao	kuwadhuru	–	watu	miezi	mitano.		
	G0846	G3588	G1849	G0846	G0091	G3588	G0444	G3376	G4002		

Walikuwa na mikia inayouma kama nge; katika mikia yao walikuwa na nguvu ya kudhuru watu kwa miezi mitano.

11	ἔχουσιν	ἐπ’	αὐτῶν	βασιλέα,	τὸν	ἄγγελον	τῆς	ἀβύσσου.	ὄνομα	αὐτῷ
	Wana	juu	yao	mfalme,	–	malaika	wa	kuzimu.	Jina	lake
	G2192	G1909	G0846	G0935	G3588	G0032	G3588	G0012	G3686	G0846

Ἑβραϊστί	Ἀβαδδών,	καὶ	ἐν	τῇ	Ἑλληνικῇ,	ὄνομα	ἔχει	Ἀπολλύων.
kwa–Kiebrania	Abadoni,	na	kwa	–	Kigiriki,	jina	lake	Apolioni.
G1447	G0003	G2532	G1722	G3588	G1673	G3686	G2192	G0623

Walikuwa naye kama mfalme juu yao malaika wa shimo lisilokuwa na mwisho. Jina lake katika Kiebrania ni Abadoni, na katika Kiyunani ana jina Apolioni.

12	Ἡ	Οὐαὶ	ἡ	μία	ἀπῆλθεν.	ἰδοὺ,	ἔρχεται	ἔτι	δύο	Οὐαὶ	μετὰ
	–	Ole	–	wa–kwanza	umepita.	Tazama,	zinakuja	bado	mbili	ole	baada–ya
	G3588	G3759	G3588	G1520	G0565	G3708	G2064	G2089	G1417	G3759	G3326

ταῦτα.
haya.
G3778

Ole ya kwanza imepita. Angalia! Baada ya hili kuna maafa mawili yaja.

13	Καὶ	ὁ	ἕκτος	ἄγγελος	ἐσάλπισεν;	καὶ	ἤκουσα	φωνὴν	μίαν,	ἐκ
	Na	–	malaika–wa–sita	wa–sita	akapiga;	na	nikasikia	sauti	moja,	kutoka
	G2532	G3588	G1623	G0032	G4537	G2532	G0191	G5456	G1520	G1537

τῶν	τεσσάρων	κεράτων	τοῦ	θυσιαστηρίου	τοῦ	χρυσοῦ,	τοῦ	ἐνώπιον	τοῦ
–	pembe–nne	pembe	za	madhabahu	–	ya–dhahabu,	iliyo	mbele–ya	–
G3588	G5064	G2768	G3588	G2379	G3588	G5552	G3588	G1799	G3588

Θεοῦ,
Mungu,
G2316

Malaika wa sita alipiga tarumbeta yake, na nikasikia sauti ikitoka katika pembe ya madhabahu ya dhahabu ambayo iko mbele za Mungu.

14	λέγοντα	τῷ	ἕκτῳ	ἀγγέλῳ,	ὁ	ἔχων	τὴν	σάλπιγγα,	Λῦσον
	ikisema	kwa	malaika–wa–sita	malaika,	–	aliye–na	–	baragumu,	Wafungue
	G3004	G3588	G1623	G0032	G3588	G2192	G3588	G4536	G3089

τοὺς	τέσσαρας	ἀγγέλους,	τοὺς	δεδεμένους	ἐπὶ	τῷ	ποταμῷ	τῷ	μεγάλῳ
–	malaika–wanne	malaika,	–	waliofungwa	kwenye	–	mto	–	mkubwa
G3588	G5064	G0032	G3588	G1210	G1909	G3588	G4215	G3588	G3173

Εὐφράτῃ.
Frati.
G2166

Sauti ilimwambia malaika wa sita aliyekuwa na tarumbeta, “Waachie malaika wanne ambao wamefungwa katika mto mkubwa Efrata.”

15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι, οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν
Na wakafunguliwa – malaika–wanne malaika, wale walioandaliwa kwa –
G2532 G3089 G3588 G5064 G0032 G3588 G2090 G1519 G3588

ὥραν, καὶ ἡμέραν, καὶ μῆνα, καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον
saa, na siku, na mwezi, na mwaka, ili wauwe – theluthi
G5610 G2532 G2250 G2532 G3376 G2532 G1763 G2443 G0615 G3588 G5154

τῶν ἀνθρώπων;
ya watu;
G3588 G0444

Malaika wale wanne waliokuwa wameandaliwa kwa saa hiyo maalumu, siku hiyo, mwezi huo, na mwaka huo, waliachiwa wawaue theluthi ya wanadamu.

16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες
na – idadi ya majeshi ya wapanda–farasi mia–mbili–milioni
G2532 G3588 G0706 G3588 G4753 G3588 G2461 G1364

(μυριάδες) μυριάδων; ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.
(milioni) milioni; nikasikia – idadi yao.
G3461 G3461 G0191 G3588 G0706 G0846

Idadi ya maaskari waliokuwa juu ya farasi ilikuwa 200, 000, 000. Nilisikia idadi yao.

17 καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους
Na hivyo nikawaona – farasi katika – maono, na wale waliwapanda
G2532 G3779 G3708 G3588 G2462 G1722 G3588 G3706 G2532 G3588 G2521

ἐπ’ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους, καὶ ὑακινθίνους, καὶ θειώδεις;
juu yao, wakiwa–na vifuani vya–moto, na vya–samawati, na vya–kiberiti;
G1909 G0846 G2192 G2382 G4447 G2532 G5191 G2532 G2306

καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν
na – vichwa vya farasi kama vichwa vya–simba, na kutoka –
G2532 G3588 G2776 G3588 G2462 G5613 G2776 G3023 G2532 G1537 G3588

στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ, καὶ καπνὸς, καὶ θεῖον.
vinywa vyao unatoka moto, na moshi, na kiberiti.
G4750 G0846 G1607 G4442 G2532 G2586 G2532 G2303

Hivi ndivyo nilivyoona farasi katika maono yangu na wale waliopanda juu yao: Vifua vyao vilikuwa vyekundu kama moto, bluu iliyoiva na njano isiyoiva. Vichwa vya farasi vilifanana na vichwa vya simba, na midomoni mwao ulitoka moto, moshi na salfa.

18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων, ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν
Kwa – mapigo–matatu mapigo haya, wakauawa – theluthi ya
G0575 G3588 G5140 G4127 G3778 G0615 G3588 G5154 G3588

ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς, καὶ τοῦ καπνοῦ, καὶ τοῦ θείου, τοῦ
watu, kwa – moto, na – moshi, na – kiberiti, –
G0444 G1537 G3588 G4442 G2532 G3588 G2586 G2532 G3588 G2303 G3588

ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.
uliotoka kutoka – vinywa vyao.
G1607 G1537 G3588 G4750 G0846

Theluthi ya wanadamu waliuawa na haya mapigo matatu: moto, moshi, na salfa iliyotoka katika midomo yao.

19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων, ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστιν; καὶ
– Kwa–maana mamlaka ya farasi, katika – vinywa vyao yako; na
G3588 G1063 G1849 G3588 G2462 G1722 G3588 G4750 G0846 G1510 G2532

ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν; αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι
katika – mikia yao; – kwa–maana mikia yao kama nyoka, yenye
G1722 G3588 G3769 G0846 G3588 G1063 G3769 G0846 G3664 G3789 G2192

κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν.
vichwa, na kwa hayo hudhuru.
G2776 G2532 G1722 G0846 G0091

Kwa kuwa nguvu ya farasi ilikuwa katika midomo yao na katika mikia yao—kwa kuwa mikia yao ilikuwa kama nyoka, na walikuwa na vichwa ambavyo walitumia kuwatia majeraha wanadamu.

20 ‹Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν
(Na – waliobaki wa watu ambao hawakuuawa hawakuuawa katika
G2532 G3588 G3062 G3588 G0444 G3739 G3756 G0615 G1722

ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν
– mapigo haya, hawakutubu hawakutubu kutoka – kazi za mikono
G3588 G4127 G3778 G3761 G3340 G1537 G3588 G2041 G3588 G5495

αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ εἴδωλα τὰ
yao, kwamba wasiabudu wasiabudu – mashetani, na – sanamu –
G0846 G2443 G3361 G4352 G3588 G1140 G2532 G3588 G1497 G3588

χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ, καὶ τὰ λίθινα, καὶ
za–dhahabu, na – za–fedha, na – za–shaba, na – za–mawe, na
G5552 G2532 G3588 G0693 G2532 G3588 G5470 G2532 G3588 G3035 G2532

τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν›.
– za–miti, ambazo haziwezi kuona haziwezi, wala kusikia, wala kutembea).
G3588 G3585 G3739 G3777 G0991 G1410 G3777 G0191 G3777 G4043

Watu waliobaki, wale ambao walikuwa hawajauawa na mapigo haya, hawakutubia matendo yao waliyokuwa wamefanya, wala hawakuacha kuabudu mapepo na miungu ya dhahabu, fedha, shaba, mawe na miti—vitu ambavyo haviwezi kuona, kusikia au kutembea.

21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν
Na hawakutubu hawakutubu kutoka – mauaji yao, wala kutoka –
G2532 G3756 G3340 G1537 G3588 G5408 G0846 G3777 G1537 G3588

φαρμάκων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν
uchawi wao, wala kutoka – uasherati wao, wala kutoka –
G5333 G0846 G3777 G1537 G3588 G4202 G0846 G3777 G1537 G3588

κλεμμάτων αὐτῶν.
wizi wao.
G2809 G0846

Wala hawakutubia uuaji wao, uchawi wao, uasherati wao au njia zao za wizi.

Chapter 10

1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν, καταβαίνοντα ἐκ τοῦ –
Na nikaona malaika–mwingine mwingine mwenye–nguvu, akishuka kutoka –
G2532 G3708 G0243 G0032 G2478 G2597 G1537 G3588

οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ – ἶρις ἐπὶ τὴν – κεφαλὴν
mbingu, amevikwa wingu, na – upinde–wa–mvua juu–ya – kichwa
G3772 G4016 G3507 G2532 G3588 G2463 G1909 G3588 G2776

αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ – ἥλιος, καὶ οἱ – πόδες αὐτοῦ
chake, na – uso wake kama – jua, na – miguu yake
G0846 G2532 G3588 G4383 G0846 G5613 G3588 G2246 G2532 G3588 G4228 G0846

ὡς στῦλοι πυρός,
kama nguzo za–moto,
G5613 G4769 G4442

Kisha nikaona malaika mwingine mkuu akishuka chini kutoka mbinguni. Alikuwa amefungwa katika wingu, na kulikuwa na upinde wa mvua juu ya kichwa chake. Uso wake ulikuwa kama jua na miguu yake ilikuwa kama nguzo za moto.

2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ
na akiwa–na katika – mkono wake kitabu–kidogo kilichofunguliwa. Na
G2532 G2192 G1722 G3588 G5495 G0846 G0974 G0455 G2532

ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ
akaweka – mguu wake wa–kuume juu–ya – bahari, – na
G5087 G3588 G4228 G0846 G3588 G1188 G1909 G3588 G2281 G3588 G1161

εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς;
wa–kushoto juu–ya – dunia;
G2176 G1909 G3588 G1093

Alishikilia gombo dogo katika mkono wake lililokuwa limefunuliwa, naye aliweka mguu wake wa kulia juu ya bahari na mguu wake wa kushoto juu ya nchi kavu.

3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν,
na akalia kwa–sauti kubwa kama simba angurumavyo. Na alipolia, alipolia,
G2532 G2896 G5456 G3173 G5618 G3023 G3455 G2532 G3753 G2896

ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, τὰς ἑαυτῶν φωνάς.
zilisema – ngurumo–saba ngurumo, – sauti–zao sauti.
G2980 G3588 G2033 G1027 G3588 G1438 G5456

Kisha alipaza sauti ya juu kama simba aungurumapo, na wakati alipopaza sauti radi saba ziliunguruma.

4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γράφειν;
Na ziliposema ziliposema – ngurumo–saba ngurumo, nilikuwa–karibu kuandika;
G2532 G3753 G2980 G3588 G2033 G1027 G3195 G1125

καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, Σφράγισον
na nikasikia sauti kutoka – mbingu, ikisema, Funga–kwa–muhuri
G2532 G0191 G5456 G1537 G3588 G3772 G3004 G4972

ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ
mambo–yaliyosemwa yaliyosemwa – ngurumo–saba ngurumo, na usiyaandike hayo
G3739 G2980 G3588 G2033 G1027 G2532 G3361 G0846

γράψῃς.
usiyaandike.
G1125

Wakati radi saba zilipounguruma, nilikuwa nakaribia kuandika, lakini nilisikia sauti kutoka mbinguni ikisema, “Tunza iwe siri kile ambacho radi saba zimesema. Usiiandike.”

5	Καὶ	ὁ	ἄγγελος	ὃν	εἶδον	ἑστῶτα	ἐπὶ	τῆς	θαλάσσης	
	Na	–	malaika	niliyemwona	niliyemwona	amesimama	juu–ya	–	bahari	
	G2532	G3588	G0032	G3739	G3708	G2476	G1909	G3588	G2281	

καὶ	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	ἦρεν	τὴν	χεῖρα	αὐτοῦ	τὴν	δεξιὰν	εἰς	τὸν
na	juu–ya	–	dunia,	akainua	–	mkono	wake	–	wa–kuume	kuelekea	–
G2532	G1909	G3588	G1093	G0142	G3588	G5495	G0846	G3588	G1188	G1519	G3588

οὐρανόν,
mbingu,
G3772

Kisha malaika niliyemwona amesimama juu ya bahari na nchi kavu, aliinua mkono wake juu mbinguni

6	καὶ	ὤμοσεν	ἐν	τῷ	ζῶντι	εἰς	τοὺς	αἰῶνας	τῶν	αἰώνων,	ὃς
	na	akaapa	kwa	–	aishiye	hata	–	milele	na	milele,	aliyeumba
	G2532	G3660	G1722	G3588	G2198	G1519	G3588	G0165	G3588	G0165	G3739

ἔκτισεν	τὸν	οὐρανὸν	καὶ	τὰ	ἐν	αὐτῷ,	καὶ	τὴν	γῆν	καὶ	τὰ
aliyeumba	–	mbingu	na	–	vilivyomo	ndani,	na	–	dunia	na	–
G2936	G3588	G3772	G2532	G3588	G1722	G0846	G2532	G3588	G1093	G2532	G3588

ἐν	αὐτῇ,	καὶ	τὴν	θάλασσαν	καὶ	τὰ	ἐν	αὐτῇ,	ὅτι	χρόνος
vilivyomo	ndani,	na	–	bahari	na	–	vilivyomo	ndani,	kwamba	muda
G1722	G0846	G2532	G3588	G2281	G2532	G3588	G1722	G0846	G3754	G5550

οὐκέτι	ἔσται!
hautakuwepo	tena!
G3765	G1510

na kuapa kwa yule aishiye milele na milele —aliyeumba mbingu na vyote vilivyomo, dunia na vyote vilivyomo, na bahari na vyote vilivyomo: “Hakutakuwepo kuchelewa tena.

7	ἀλλ’	ἐν	ταῖς	ἡμέραις	τῆς	φωνῆς	τοῦ	ἑβδόμου	ἀγγέλου,
	Lakini	katika	–	siku	za	sauti	ya	malaika–wa–saba	malaika,
	G0235	G1722	G3588	G2250	G3588	G5456	G3588	G1442	G0032

ὅταν	μέλῃ	σαλπίζειν,	καὶ	ἐτελέσθη	τὸ	μυστήριον	τοῦ
atakapokuwa–karibu	atakapokuwa–karibu	kupiga,	na	itatimizwa	–	siri	ya
G3752	G3195	G4537	G2532	G5055	G3588	G3466	G3588

Θεοῦ,	ὡς	εὐηγγέλισεν	τοὺς	ἑαυτοῦ	δούλους,	τοὺς	προφήτας.
Mungu,	kama	alivyowatangazia	–	watumishi–wake	watumishi,	–	manabii.
G2316	G5613	G2097	G3588	G1438	G1401	G3588	G4396

Lakini katika siku ile, wakati malaika wa saba atakapokaribia kupiga tarumbeta yake, ndipo siri ya Mungu itakuwa imetimizwa, kama alivyotangaza kwa watumishi wake manabii.”

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν
Na – sauti niliyoisikia niliyoisikia kutoka – mbingu tena ikisema
G2532 G3588 G5456 G3739 G0191 G1537 G3588 G3772 G3825 G2980

μετ’ ἐμοῦ, καὶ λέγουσαν, Ὕπαγε, λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἠνεῳγμένον
nami, nami, na ikisema, Nenda, chukua – kitabu – kilichofunguliwa
G3326 G1473 G2532 G3004 G5217 G2983 G3588 G0975 G3588 G0455

ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ
katika – mkono wa malaika – aliyesimama juu–ya – bahari, na
G1722 G3588 G5495 G3588 G0032 G3588 G2476 G1909 G3588 G2281 G2532

ἐπὶ τῆς γῆς.
juu–ya – dunia.
G1909 G3588 G1093

Sauti niliyosikia kutoka mbinguni iliniambia tena: “Nenda, chukua gombo dogo lililofunuliwa ambalo kiko katika mkono wa malaika aliyesimama juu ya bahari na juu ya nchi kavu.”

9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ
Na nikaenda kwa – malaika, nikimwambia yeye kunipa mimi –
G2532 G0565 G4314 G3588 G0032 G3004 G0846 G1325 G1473 G3588

βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι, Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό; καὶ
kitabu–kidogo. Na akaniambia mimi, Chukua na ukile hicho; na
G0974 G2532 G3004 G1473 G2983 G2532 G2719 G0846 G2532

πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ’ ἐν τῷ στόματί σου, ἔσται
kitafanya–uchungu tumbo – lako, lakini katika – kinywa chako, kitakuwa
G4087 G4771 G3588 G2836 G0235 G1722 G3588 G4750 G4771 G1510

γλυκὺ ὡς μέλι.
tamu kama asali.
G1099 G5613 G3192

Kisha nilikwenda kwa malaika na kumwambia anipe gombo dogo. Aliniambia, “Chukua gombo na ule. Litalifanya tumbo lako liwe na uchungu, lakini katika mdomo wako litakuwa tamu kama asali.”

10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ
Na nikachukua – kitabu–kidogo kutoka – mkono wa malaika, na
G2532 G2983 G3588 G0974 G1537 G3588 G5495 G3588 G0032 G2532

κατέφαγον αὐτό; καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου, ὡς μέλι γλυκύ;
nikakila hicho; na kilikuwa katika – kinywa changu, kama asali tamu;
G2719 G0846 G2532 G1510 G1722 G3588 G4750 G1473 G5613 G3192 G1099

καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.
na nilipokila nilipokila hicho, likawa–chungu – tumbo langu.
G2532 G3753 G5315 G0846 G4087 G3588 G2836 G1473

Nilichukua gombo dogo kutoka mkononi mwa malaika na kulila. Lilikuwa kitamu kama asali katika mdomo wangu, lakini baada ya kula, tumbo langu lilikuwa na uchungu.

11 καὶ λέγουσίν μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς, καὶ
Na wakaniambia mimi, Lazima wewe tena utabiri kuhusu watu, na
G2532 G3004 G1473 G1163 G4771 G3825 G4395 G1909 G2992 G2532

ἔθνεσιν, καὶ γλώσσαις, καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.
mataifa, na lugha, na wafalme wengi.
G1484 G2532 G1100 G2532 G0935 G4183

Kisha baadhi ya sauti ziliniambia, “Unapaswa kutabiri tena kuhusu watu wengi, mataifa, lugha, na wafalme.”

Chapter 11

1	Καὶ	ἐδόθη	μοι	κάλαμος	ὅμοιος	ῥάβδῳ,	λέγων,	Ἔγειρε,	καὶ	μέτρησον
	Na	nilipewa	mimi	mwanzi	kama	fimbo,	ikisema,	Inuka,	na	ulipime
	G2532	G1325	G1473	G2563	G3664	G4464	G3004	G1453	G2532	G3354

τὸν	ναὸν	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	τὸ	θυσιαστήριον,	καὶ	τοὺς	προσκυνοῦντας
–	hekalu	la	Mungu,	na	–	madhabahu,	na	–	waabuduo
G3588	G3485	G3588	G2316	G2532	G3588	G2379	G2532	G3588	G4352

ἐν	αὐτῷ.
ndani	yake.
G1722	G0846

Nilipewa mwanzi wa kutumia kama fimbo ya kupimia. Niliambiwa, “Ondoka na ukapime hekalu la Mungu na madhabahu, na wale wanaoabudu ndani yake.

2	καὶ	τὴν	αὐλὴν	τὴν	ἔξωθεν	τοῦ	ναοῦ,	ἔκβαλε	ἔξωθεν,	καὶ	μὴ
	Na	–	ua	–	wa–nje	wa	hekalu,	liache	nje,	na	usilipime
	G2532	G3588	G0833	G3588	G1855	G3588	G3485	G1544	G1855	G2532	G3361

αὐτὴν	μετρήσῃς;	ὅτι	ἐδόθη	τοῖς	ἔθνεσιν,	καὶ	τὴν	πόλιν	τὴν
hilo	usilipime;	kwa–maana	limepewa	–	mataifa,	na	–	mji	–
G0846	G3354	G3754	G1325	G3588	G1484	G2532	G3588	G4172	G3588

ἁγίαν,	πατήσουσιν	μῆνας	τεσσεράκοντα	[καὶ]	δύο.	
mtakatifu,	wataukanyaga	miezi	arobaini	[na]	miwili.	
G0040	G3961	G3376	G5062	G2532	G1417	

Lakini usipime eneo la ua wa nje ya hekalu, kwa kuwa wamepewa watu wa Mataifa. Wataukanyaga mji mtakatifu kwa muda wa miezi arobaini na miwili.

3	καὶ	δώσω	τοῖς	δυσὶν	μάρτυσίν	μου,	καὶ	προφητεύσουσιν
	Na	nitawapa	–	mashahidi–wangu–wawili	mashahidi	wangu,	na	watatoa–unabii
	G2532	G1325	G3588	G1417	G3144	G1473	G2532	G4395

ἡμέρας	χιλίας	διακοσίας	ἑξήκοντα,	περιβεβλημένοι	σάκκους.	
siku	elfu–moja	mia–mbili	na–sitini,	wakiwa–wamevikwa	magunia.	
G2250	G5507	G1250	G1835	G4016	G4526	

Nitawapa mashahidi wangu wawili mamlaka ya kutabiri kwa muda wa siku 1, 260, wakiwa wamevaa magunia.”

4	Οὗτοί	εἰσιν	αἱ	δύο	ἐλαῖαι,	καὶ	αἱ	δύο	λυχνίαι,
	Hawa	ni	–	miti–miwili	ya–mizeituni,	na	–	vinara–viwili	vinara,
	G3778	G1510	G3588	G1417	G1636	G2532	G3588	G1417	G3087

αἱ	ἐνώπιον	τοῦ	Κυρίου	τῆς	γῆς	ἑστῶτες.	
visimamavyo	mbele–ya	–	Bwana	wa	dunia	wamesimama.	
G3588	G1799	G3588	G2962	G3588	G1093	G2476	

Hawa mashahidi ni miti miwili ya mizeituni na vinara viwili ambavyo vimesimama mbele ya Bwana wa dunia.

5	καὶ	εἴ	τις	αὐτοὺς	θέλει	ἀδικῆσαι,	πῦρ	ἐκπορεύεται	ἐκ	τοῦ	–
	Na	kama	mtu–yeyote	wao	akitaka	kuwadhuru,	moto	unatoka	kutoka	–	
	G2532	G1487	G5100	G0846	G2309	G0091	G4442	G1607	G1537	G3588	

	στόματος	αὐτῶν,	καὶ	κατεσθίει	τοὺς	ἐχθροὺς	αὐτῶν.	καὶ	εἴ	τις	
	vinywa	vyao,	na	huwaangamiza	–	adui	zao.	Na	kama	mtu–yeyote	
	G4750	G0846	G2532	G2719	G3588	G2190	G0846	G2532	G1487	G5100	

	θελήσῃ	αὐτοὺς	ἀδικῆσαι,	οὕτως	δεῖ	αὐτὸν	ἀποκτανθῆναι.
	akitaka	wao	kuwadhuru,	hivyo	lazima	yeye	auawe.
	G2309	G0846	G0091	G3779	G1163	G0846	G0615

Kama mtu yeyote ataamua kuwadhuru, moto hutoka vinywani mwao na kuwadhuru adui zao. Yeyote anayetaka kuwadhuru lazima auawe kwa njia hii.

6	οὗτοι	ἔχουσιν	τὴν	ἐξουσίαν	κλεῖσαι	τὸν	οὐρανόν,	ἵνα	μὴ	ὑετὸς
	Hawa	wana	–	mamlaka	kuzifunga	–	mbingu,	ili	mvua	mvua
	G3778	G2192	G3588	G1849	G2808	G3588	G3772	G2443	G3361	G5205

	βρέχῃ	τὰς	ἡμέρας	τῆς	προφητείας	αὐτῶν;	καὶ	ἐξουσίαν	ἔχουσιν	ἐπὶ
	isinyeshe	–	siku	za	unabii	wao;	na	mamlaka	wana	juu–ya
	G1026	G3588	G2250	G3588	G4394	G0846	G2532	G1849	G2192	G1909

	τῶν	ὑδάτων,	στρέφειν	αὐτὰ	εἰς	αἷμα,	καὶ	πατάξαι	τὴν	γῆν	ἐν	πάσῃ
	–	maji,	kuyageuza	hayo	kuwa	damu,	na	kuipiga	–	dunia	kwa	kila
	G3588	G5204	G4762	G0846	G1519	G0129	G2532	G3960	G3588	G1093	G1722	G3956

	πληγῇ,	ὁσάκις	ἐὰν	θελήσωσιν.
	pigo,	mara–ngapi	wakitaka	wakitaka.
	G4127	G3740	G1437	G2309

Hawa mashahidi wana uwezo wa kufunga anga ili kwamba mvua isinyeshe wakati wanatabiri. Wana nguvu ya kubadili maji kuwa damu na kuipiga nchi kwa kila aina ya pigo wakati wowote wakitaka.

7	καὶ	ὅταν	τελέσωσιν	τὴν	μαρτυρίαν	αὐτῶν,	τὸ	θηρίον	τὸ
	Na	watakapomaliza	watakapomaliza	–	ushuhuda	wao,	–	mnyama	–
	G2532	G3752	G5055	G3588	G3141	G0846	G3588	G2342	G3588

	ἀναβαῖνον	ἐκ	τῆς	ἀβύσσου	ποιήσει	μετ’	αὐτῶν	πόλεμον,	καὶ	νικήσει	
	apandaye	kutoka	–	kuzimu	atafanya	nao	wao	vita,	na	atawashinda	
	G0305	G1537	G3588	G0012	G4160	G3326	G0846	G4171	G2532	G3528	

	αὐτοὺς,	καὶ	ἀποκτενεῖ	αὐτούς.
	wao,	na	atawaua	wao.
	G0846	G2532	G0615	G0846

Wakati watakapokuwa wamemaliza ushuhuda wao, yule mnyama anayetoka kwenye shimo lisilo na mwisho atafanya vita dhidi yao. Atawashinda na kuwaua.

8	καὶ	τὸ	πτῶμα	αὐτῶν	ἐπὶ	τῆς	πλατείας	τῆς	πόλεως	τῆς	μεγάλης,
	Na	–	maiti	yao	juu–ya	–	njia–kuu	ya	mji	–	mkubwa,
	G2532	G3588	G4430	G0846	G1909	G3588	G4113	G3588	G4172	G3588	G3173

	ἥτις	καλεῖται	πνευματικῶς	Σόδομα	καὶ	Αἴγυπτος,	ὅπου	καὶ	ὁ	Κύριος
	ambao	unaitwa	kiroho	Sodoma	na	Misri,	mahali	pia	–	Bwana
	G3748	G2564	G4153	G4670	G2532	G0125	G3699	G2532	G3588	G2962

	αὐτῶν	ἐσταυρώθη.
	wao	alisulubiwa.
	G0846	G4717

Miili yao italala katika mtaa wa mji mkuu (ambao kimfano unaitwa Sodoma na Misri) ambapo Bwana wao alisulubiwa.

9	καὶ	βλέπουσιν	ἐκ	τῶν	λαῶν,	καὶ	φυλῶν,	καὶ	γλωσσῶν,	καὶ	ἐθνῶν,	
	Na	wataona	kutoka	–	watu,	na	makabila,	na	lugha,	na	mataifa,	
	G2532	G0991	G1537	G3588	G2992	G2532	G5443	G2532	G1100	G2532	G1484	

τὸ	πτῶμα	αὐτῶν	ἡμέρας	τρεῖς	καὶ	ἥμισυ,	καὶ	τὰ	πτώματα	αὐτῶν	
–	maiti	yao	siku	tatu	na	nusu,	na	–	maiti	yao	
G3588	G4430	G0846	G2250	G5140	G2532	G2255	G2532	G3588	G4430	G0846	

οὐκ	ἀφίουσιν	τεθῆναι	εἰς	μνῆμα.	
hawataruhusu	hawataruhusu	kuwekwa	katika	kaburi.	
G3756	G0863	G5087	G1519	G3418	

Kwa siku tatu na nusu baadhi kutoka katika jamaa za watu, kabila, lugha na kila taifa watatazama miili yao na hawatatoa kibali kuwekwa katika kaburi.

10	καὶ	οἱ	κατοικοῦντες	ἐπὶ	τῆς	γῆς	χαίρουσιν	ἐπ’		αὐτοῖς,	
	Na	–	wakaao	juu-ya	–	dunia	watafurahi	kwa-sababu-yao		wao,	
	G2532	G3588	G2730	G1909	G3588	G1093	G5463	G1909		G0846	

καὶ	εὐφραίνονται,	καὶ	δῶρα	πέμψουσιν	ἀλλήλοις,	ὅτι	οὗτοι,	οἱ		
na	watashangilia,	na	zawadi	watatuma	wao-kwa-wao,	kwa-sababu	hawa,	–		
G2532	G2165	G2532	G1435	G3992	G0240	G3754	G3778	G3588		

δύο	προφῆται,	ἐβασάνισαν	τοὺς	κατοικοῦντας	ἐπὶ	τῆς	γῆς.	
manabii-wawili	manabii,	waliwatesa	–	wakaao	juu-ya	–	dunia.	
G1417	G4396	G0928	G3588	G2730	G1909	G3588	G1093	

Wale wanaoishi katika nchi watafurahi kwa ajili yao na kushangilia, hata kutumiana zawadi kwa sababu hao manabii wawili waliwatesa wale walioishi katika nchi.

11	καὶ	μετὰ	τὰς	τρεῖς	ἡμέρας	καὶ	ἥμισυ,	πνεῦμα	ζωῆς	ἐκ	
	Na	baada-ya	–	siku-tatu	siku	na	nusu,	roho	ya-uzima	kutoka-kwa	
	G2532	G3326	G3588	G5140	G2250	G2532	G2255	G4151	G2222	G1537	

τοῦ	Θεοῦ	εἰσῆλθεν	ἐν	αὐτοῖς,	καὶ	ἔστησαν	ἐπὶ	τοὺς	πόδας	αὐτῶν;
–	Mungu	iliingia	ndani	yao,	na	wakasimama	juu-ya	–	miguu	yao;
G3588	G2316	G1525	G1722	G0846	G2532	G2476	G1909	G3588	G4228	G0846

καὶ	φόβος	μέγας	ἐπέπεσεν	ἐπὶ	τοὺς	θεωροῦντας	αὐτούς.
na	hofu	kuu	ikawaangukia	juu-ya	wale	waliowaona	wao.
G2532	G5401	G3173	G1968	G1909	G3588	G2334	G0846

Lakini baada ya siku tatu na nusu pumzi ya uhai kutoka kwa Mungu itawaingia nao watasimama kwa miguu yao. Hofu kuu itawaangukia wale wanaowaona.

12	καὶ	ἤκουσαν	φωνῆς	μεγάλης	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ,	λεγούσης	αὐτοῖς,	Ἀνάβατε	
	Na	wakasikia	sauti	kubwa	kutoka	–	mbingu,	ikiwaambia	wao,	Pandeni	
	G2532	G0191	G5456	G3173	G1537	G3588	G3772	G3004	G0846	G0305	

ὧδε.	καὶ	ἀνέβησαν	εἰς	τὸν	οὐρανὸν	ἐν	τῇ	νεφέλῃ;	καὶ	ἐθεώρησαν	
huku.	Na	wakapanda	kwenda	–	mbingu	katika	–	wingu;	na	wakawaona	
G5602	G2532	G0305	G1519	G3588	G3772	G1722	G3588	G3507	G2532	G2334	

αὐτοὺς	οἱ	ἐχθροὶ	αὐτῶν.	
wao	–	adui	zao.	
G0846	G3588	G2190	G0846	

Kisha watasikia sauti kuu kutoka mbinguni ikiwaambia, “Njoni huku!” Nao watakwenda juu mbinguni katika wingu, wakati adui zao wakitazama.

13	Καὶ	ἐν	ἐκείνῃ	τῇ	ὥρᾳ	ἐγένετο	σεισμὸς	μέγας,	καὶ	τὸ	
	Na	katika	ile	–	saa	likatokea	tetemeko	kubwa,	na	–	
	G2532	G1722	G1565	G3588	G5610	G1096	G4578	G3173	G2532	G3588	

	δέκατον	τῆς	πόλεως	ἔπεσεν,	καὶ	ἀπεκτάνθησαν	ἐν	τῷ	σεισμῷ,		
	sehemu-ya-kumi	ya	mji	ikaanguka,	na	wakauawa	katika	–	tetemeko,		
	G1182	G3588	G4172	G4098	G2532	G0615	G1722	G3588	G4578		

ὀνόματα	ἀνθρώπων	χιλιάδες	ἑπτά.	καὶ	οἱ	λοιποὶ	ἔμφοβοι	ἐγένοντο,	καὶ	
watu	wa-watu	elfu	saba.	Na	–	waliobaki	wakaogopa	wakawa,	na	
G3686	G0444	G5505	G2033	G2532	G3588	G3062	G1719	G1096	G2532	

ἔδωκαν	δόξαν	τῷ	Θεῷ	τοῦ	οὐρανοῦ.
wakampa	utukufu	–	Mungu	wa	mbingu.
G1325	G1391	G3588	G2316	G3588	G3772

Katika saa hiyo kutakuwepo na tetemeko kuu la ardhi na moja ya kumi ya mji itaanguka. Watu elfu saba watauawa katika tetemeko na watakaobaki hai wataogopeshwa na kumpa utukufu Mungu wa mbinguni.

14	Ἡ	Οὐαὶ	ἡ	δευτέρα	ἀπῆλθεν.	ἰδοὺ,	ἡ	Οὐαὶ	ἡ	τρίτη	ἔρχεται
	–	Ole	–	wa-pili	umepita.	Tazama,	–	ole	–	wa-tatu	unakuja
	G3588	G3759	G3588	G1208	G0565	G3708	G3588	G3759	G3588	G5154	G2064

ταχύ.	
upesi.	
G5035	

Ole ya pili imepita. Angalia! Ole ya tatu inakuja upesi.

15	Καὶ	ὁ	ἕβδομος	ἄγγελος	ἐσάλπισεν;	καὶ	ἐγένοντο	φωναὶ	μεγάλαι		
	Na	–	malaika-wa-saba	wa-saba	akapiga;	na	zikawa	sauti	kubwa		
	G2532	G3588	G1442	G0032	G4537	G2532	G1096	G5456	G3173		

ἐν	τῷ	οὐρανῷ,	λέγοντες,	Ἐγένετο	ἡ	βασιλεία	τοῦ	κόσμου,	τοῦ	
katika	–	mbingu,	zikisema,	Umekuwa	–	ufalme	wa	ulimwengu,	wa	
G1722	G3588	G3772	G3004	G1096	G3588	G0932	G3588	G2889	G3588	

Κυρίου	ἡμῶν,	καὶ	τοῦ	Χριστοῦ	αὐτοῦ,	καὶ	βασιλεύσει	εἰς	τοὺς	αἰῶνας
Bwana	wetu,	na	wa	Kristo	wake,	na	atatawala	hata	–	milele
G2962	G1473	G2532	G3588	G5547	G0846	G2532	G0936	G1519	G3588	G0165

τῶν	αἰώνων.
na	milele.
G3588	G0165

Kisha malaika wa saba alipiga tarumbeta yake, na sauti kubwa zilinena mbinguni na kusema, “Ufalme wa dunia umeshakuwa ufalme wa Bwana wetu na wa Kristo wake. Atatawala milele na milele.”

16	καὶ	οἱ	εἴκοσι	τέσσαρες	πρεσβύτεροι,	οἱ	ἐνώπιον	τοῦ	Θεοῦ	
	Na	–	wazee–ishirini	na-wanne	wazee,	walio	mbele-ya	–	Mungu	
	G2532	G3588	G1501	G5064	G4245	G3588	G1799	G3588	G2316	

καθήμενοι	ἐπὶ	τοὺς	θρόνους	αὐτῶν,	ἔπεσαν	ἐπὶ	τὰ	πρόσωπα		
wameketi	juu-ya	–	viti-vyao-vya-enzi	vyao,	wakaanguka	juu-ya	–	nyuso		
G2521	G1909	G3588	G2362	G0846	G4098	G1909	G3588	G4383		

αὐτῶν,	καὶ	προσεκύνησαν	τῷ	Θεῷ,	
zao,	na	wakamsujudia	–	Mungu,	
G0846	G2532	G4352	G3588	G2316	

Kisha wazee ishirini na wanne waliokuwa wameketi kwenye viti vya enzi mbele ya Mungu walianguka wenyewe chini kwenye ardhi, nyuso zao zimeinama chini, nao walimwabudu Mungu.

17 λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεός ὁ Παντοκράτωρ, ὁ
wakisema, Tunakushukuru wewe, Bwana – Mungu – Mwenyezi–Mungu, –
G3004 G2168 G4771 G2962 G3588 G2316 G3588 G3841 G3588

ὢν, καὶ ὁ ἦν, {καὶ ὁ ἐρχόμενος} ὅτι εἴληφας τὴν
Aliye, na – Aliyekuwa, {na – Ajaye} kwa–maana umeichukua –
G1510 G2532 G3588 G1510 {G2532 G3588 G2064} G3754 G2983 G3588

δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.
nguvu yako – kuu, na umetawala.
G1411 G4771 G3588 G3173 G2532 G0936

Walisema, “Twatoa shukrani zetu kwako, Bwana Mungu, mtawala juu ya vyote, ambaye upo na ambaye ulikuwepo, kwa sababu umetwaa nguvu yako kuu na kuanza kutawala.

18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ
Na – mataifa yalikasirika, na imekuja – ghadhabu yako, na –
G2532 G3588 G1484 G3710 G2532 G2064 G3588 G3709 G4771 G2532 G3588

καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου,
wakati wa wafu kuhukumiwa, na kuwapa – ujira – watumishi wako,
G2540 G3588 G3498 G2919 G2532 G1325 G3588 G3408 G3588 G1401 G4771

τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
– manabii, na – watakatifu, na wale waliolicha – jina lako,
G3588 G4396 G2532 G3588 G0040 G2532 G3588 G5399 G3588 G3686 G4771

τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν
– wadogo na – wakubwa, na kuwaangamiza wale wanaoiharibu –
G3588 G3398 G2532 G3588 G3173 G2532 G1311 G3588 G1311 G3588

γῆν.
dunia.
G1093

Mataifa walikasirika, lakini gadhabu yako imekuja. Wakati umefika kwa wafu kuhukumiwa na wewe kuwazawadia watumishi wako manabii, waamini na wale walio na hofu ya jina lako, wote wawili wasiofaa kitu na wenye nguvu. Na wakati wako umefika wa kuwaharibu wale ambao wamekuwa wakiiharibu dunia.”

19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
Na likafunguliwa – hekalu la Mungu – lililoko – mbinguni, na
G2532 G0455 G3588 G3485 G3588 G2316 G3588 G1722 G3588 G3772 G2532

ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. καὶ
ikaonekana – sanduku la agano lake katika – hekalu lake. Na
G3708 G3588 G2787 G3588 G1242 G0846 G1722 G3588 G3485 G0846. G2532

ἐγένοντο ἀστραπαὶ, καὶ φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ χάλαζα
kukawa umeme, na sauti, na ngurumo, na tetemeko, na mvua–ya–mawe
G1096 G0796 G2532 G5456 G2532 G1027 G2532 G4578 G2532 G5464

μεγάλη.
kubwa.
G3173

Kisha hekalu la Mungu mbinguni lilifunuliwa na sanduku la agano lake lilionekana ndani ya hekalu lake. Kulikuwa na miali ya mwanga, kelele, ngurumo za radi, tetemeko la ardhi na mawe ya mvua.

Chapter 12

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ: γυνὴ περιβεβλημένη
Na ishara kuu ikaonekana katika – mbingu: mwanamke amevikwa
G2532 G4592 G3173 G3708 G1722 G3588 G3772 G1135 G4016

τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
– jua, na – mwezi chini–ya – miguu yake, na juu–ya –
G3588 G2246 G2532 G3588 G4582 G5270 G3588 G4228 G0846 G2532 G1909 G3588

κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα;
kichwa chake taji ya–nyota kumi–na–mbili;
G2776 G0846 G4735 G0792 G1427

Ishara kuu ilionekana mbinguni: mwanamke aliyefunikwa na jua, na akiwa na mwezi chini ya miguu yake; na taji ya nyota kumi na mbili ilikuwa juu ya kichwa chake.

2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα, καὶ
na akiwa mimba ana, na analia akiwa–na–uchungu–wa–kuzaa, na
G2532 G1722 G1064 G2192 G2532 G2896 G5605 G2532

βασανιζομένη τεκεῖν.
akiteseka kuzaa.
G0928 G5088

Alikuwa na mimba na alikuwa analia kwa ajili ya maumivu ya kuzaa—katika uchungu wa kujifungua.

3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ,
Na ikaonekana ishara–nyingine nyingine katika – mbingu, na tazama,
G2532 G3708 G0243 G4592 G1722 G3588 G3772 G2532 G3708

δράκων πυρρός, μέγας ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ κέρατα δέκα, καὶ
joka mwekundu, mkubwa mwenye vichwa saba, na pembe kumi, na
G1404 G4450 G3173 G2192 G2776 G2033 G2532 G2768 G1176 G2532

ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ, ἑπτὰ διαδήματα;
juu–ya – vichwa vyake, taji–saba taji;
G1909 G3588 G2776 G0846 G2033 G1238

Na ishara nyingine ilionekana mbinguni: Tazama! Kulikuwa na joka mwekundu mkubwa ambaye alikuwa na vichwa saba na pembe kumi, na kulikuwa na taji saba kwenye vichwa vyake.

4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ,
na – mkia wake unaburuta – theluthi ya nyota za mbingu,
G2532 G3588 G3769 G0846 G4951 G3588 G5154 G3588 G0792 G3588 G3772

καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον
na akazitupa hizo juu–ya – dunia. Na – joka alisimama mbele–ya
G2532 G0906 G0846 G1519 G3588 G1093 G2532 G3588 G1404 G2476 G1799

τῆς γυναικὸς, τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον
– mwanamke, – aliyekuwa–karibu kuzaa, ili wakati atakapozaa, – mtoto
G3588 G1135 G3588 G3195 G5088 G2443 G3752 G5088 G3588 G5043

αὐτῆς καταφάγῃ.
wake amle.
G0846 G2719

Mkia wake ulikokota theluthi moja ya nyota mbinguni na kuzitupa chini duniani. Joka alisimama mbele ya mwanamke aliyekuwa anakaribia kuzaa, ili kwamba wakati anazaa, apate kummeza mtoto wake.

5	καὶ	ἔτεκεν	υἱόν	ἄρσεν,	ὃς	μέλλει	ποιμαίνειν	πάντα	τὰ	
	Na	akamzaa	mwana	wa-kiume,	ambaye	atatawala	atawachunga	mataifa-yote	–	
	G2532	G5088	G5207	G0730	G3739	G3195	G4165	G3956	G3588	

	ἔθνη	ἐν	ῥάβδῳ	σιδηρᾷ;	καὶ	ἡρπάσθη	τὸ	τέκνον	αὐτῆς	πρὸς
	mataifa	kwa	fimbo	ya-chuma;	na	akapokolewa	–	mtoto	wake	kwenda-kwa
	G1484	G1722	G4464	G4603	G2532	G0726	G3588	G5043	G0846	G4314

	τὸν	Θεὸν,	καὶ	πρὸς	τὸν	θρόνον	αὐτοῦ.
	–	Mungu,	na	kwenda-kwa	–	kiti-chake-cha-enzi	chake.
	G3588	G2316	G2532	G4314	G3588	G2362	G0846

Alimzaa mwana, mtoto wa kiume, ambaye atayatawala mataifa yote kwa fimbo ya chuma. Mtoto wake alinyakuliwa juu kwa Mungu na kwenye kiti chake cha enzi,

6	καὶ	ἡ	γυνὴ	ἔφυγεν	εἰς	τὴν	ἔρημον,	ὅπου	ἔχει	ἐκεῖ	τόπον
	Na	–	mwanamke	akakimbia	kwenda	–	jangwani,	mahali	ana	huko	mahali
	G2532	G3588	G1135	G5343	G1519	G3588	G2048	G3699	G2192	G1563	G5117

	ἡτοιμασμένον	ἀπὸ	τοῦ	Θεοῦ,	ἵνα	ἐκεῖ	τρέφωσιν	αὐτὴν	ἡμέρας	χιλίας
	palipotayarishwa	na	–	Mungu,	ili	huko	wamlishe	yeye	siku	elfu-moja
	G2090	G0575	G3588	G2316	G2443	G1563	G5142	G0846	G2250	G5507

	διακοσίας	ἑξήκοντα.
	mia-mbili	na-sitini.
	G1250	G1835

na mwanamke alikimbilia nyikani, mahali ambapo Mungu alikuwa ameandaa eneo kwa ajili yake, ili aweze kuhudumiwa kwa siku 1, 260.

7	Καὶ	ἐγένετο	πόλεμος	ἐν	τῷ	οὐρανῷ:	ὁ	Μιχαὴλ	καὶ	οἱ	ἄγγελοι
	Na	kukawa	vita	katika	–	mbingu:	–	Mikaeli	na	–	malaika
	G2532	G1096	G4171	G1722	G3588	G3772	G3588	G3413	G2532	G3588	G0032

	αὐτοῦ	τοῦ	πολεμῆσαι	μετὰ	τοῦ	δράκοντος,	καὶ	ὁ	δράκων	ἐπολέμησεν,
	wake	–	kupigana	na	–	joka,	na	–	joka	akapigana,
	G0846	G3588	G4170	G3326	G3588	G1404	G2532	G3588	G1404	G4170

	καὶ	οἱ	ἄγγελοι	αὐτοῦ;
	na	–	malaika	wake;
	G2532	G3588	G0032	G0846

Sasa kulikuwa na vita mbinguni. Mikaeli na malaika zake wakapigana na yule joka; naye joka mkubwa na malaika zake wakapigana nao.

8	καὶ	οὐκ	ἴσχυσεν,	οὐδὲ	τόπος	εὑρέθη	αὐτῶν	ἔτι	ἐν
	na	hawakushinda	hawakushinda,	wala	mahali	hapakuonekana	pao	tena	katika
	G2532	G3756	G2480	G3761	G5117	G2147	G0846	G2089	G1722

	τῷ	οὐρανῷ.
	–	mbingu.
	G3588	G3772

Lakini joka hakuwa na nguvu za kutosha kushinda. Kwa hiyo haikuwepo tena nafasi mbinguni kwa ajili yake na malaika zake.

9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ
Na akatupwa – joka – mkubwa, – nyoka – wa-kale, –
G2532 G0906 G3588 G1404 G3588 G3173 G3588 G3789 G3588 G0744 G3588

καλούμενος Διάβολος, καὶ Ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην
aitwaye Ibilisi, na – Shetani, – adanganyaye – ulimwengu
G2564 G1228 G2532 G3588 G4567 G3588 G4105 G3588 G3625

ὅλην; ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ
wote; akatupwa juu-ya – dunia, na – malaika wake pamoja-naye yeye
G3650 G0906 G1519 G3588 G1093 G2532 G3588 G0032 G0846 G3326 G0846

ἐβλήθησαν.
wakatupwa.
G0906

Joka mkubwa—yule nyoka wa zamani aitwaye ibilisi au Shetani ambaye hudanganya - dunia nzima akatupwa chini katika dunia, na malaika zake wakatupwa chini pamoja naye.

10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν, Ἄρτι ἐγένετο
Na nikasikia sauti kubwa katika – mbingu, ikisema, Sasa umekuja
G2532 G0191 G5456 G3173 G1722 G3588 G3772 G3004 G0737 G1096

ἡ σωτηρία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ
– wokovu, na – nguvu, na – ufalme wa Mungu wetu, na
G3588 G4991 G2532 G3588 G1411 G2532 G3588 G0932 G3588 G2316 G1473 G2532

ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν
– mamlaka ya Kristo wake, kwa-maana ametupwa – mshitaki wa
G3588 G1849 G3588 G5547 G0846 G3754 G0906 G3588 G2725 G3588

ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
ndugu zetu, – awashitakiye wao mbele-ya – Mungu wetu,
G0080 G1473 G3588 G2723 G0846 G1799 G3588 G2316 G1473

ἡμέρας καὶ νυκτός.
mchana na usiku.
G2250 G2532 G3571

Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka mbinguni: “Sasa wokovu umekuja, nguvu—na ufalme wa Mungu wetu, na mamlaka ya Kristo wake. Kwa kuwa mshitaki wa ndugu zetu ametupwa chini—ambaye aliwashitaki mbele za Mungu wetu mchana na usiku.

11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ Ἀρνίου,
Na wao walimshinda yeye kwa-sababu-ya – damu ya Mwana-Kondoo,
G2532 G0846 G3528 G0846 G1223 G3588 G0129 G3588 G0721

καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν; καὶ οὐκ
na kwa-sababu-ya – neno la ushuhuda wao; na hawakuipenda
G2532 G1223 G3588 G3056 G3588 G3141 G0846 G2532 G3756

ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.
hawakuipenda – uhai wao hata kufa.
G0025 G3588 G5590 G0846 G0891 G2288

Walimshinda kwa damu ya Mwanakondoo na kwa neno la ushuhuda wao, kwa maana hawakupenda sana maisha yao, hata kufa.

12 διὰ Kwa–sababu–hiyo G1223 τοῦτο hiyo G3778 εὐφραίνεσθε furahini G2165 ‹οἱ› (ninyi) G3588 οὐρανοὶ, mbingu, G3772 καὶ na G2532 οἱ wale G3588 ἐν wakaao G1722 αὐτοῖς ndani G0846

σκηνοῦντες! mwake! G4637 οὐαὶ Ole G3759 τὴν – G3588 γῆν dunia G1093 καὶ na G2532 τὴν – G3588 θάλασσαν, bahari, G2281 ὅτι kwa–maana G3754 κατέβη ameshuka G2597 ὁ – G3588

διάβολος ibilisi G1228 πρὸς kwenu G4314 ὑμᾶς ninyi G4771 ἔχων, akiwa–na, G2192 θυμὸν hasira G2372 μέγαν, kuu, G3173 εἰδὼς akijua G1492 ὅτι kwamba G3754 ὀλίγον muda–mfupi G3641 καιρὸν wakati G2540

ἔχει. anao. G2192

Kwa hiyo, shangilieni, ninyi mbingu, na wote mnaokaa ndani yake. Lakini ole wa nchi na bahari kwa sababu mwovu ameshuka kwenu. Amejawa na hasira kali, kwa sababu anajua kwamba ana muda mchache tu.

13 Καὶ Na G2532 ὅτε alipoona G3753 εἶδεν alipoona G3708 ὁ – G3588 δράκων, joka, G1404 ὅτι kwamba G3754 ἐβλήθη ametupwa G0906 εἰς juu–ya G1519 τὴν – G3588 γῆν, dunia, G1093

ἐδίωξεν akamfuatia G1377 τὴν – G3588 γυναῖκα, mwanamke, G1135 ἥτις aliyemzaa G3748 ἔτεκεν aliyemzaa G5088 τὸν – G3588 ἄρσενα. mtoto–wa–kiume. G0730

Wakati joka alipotambua kuwa ametupwa chini kwenye nchi, alimfuata mwanamke ambaye alikuwa amezaa mtoto wa kiume.

14 καὶ Na G2532 ἐδόθησαν alipewa G1325 τῇ – G3588 γυναικὶ mwanamke G1135 αἱ – G3588 δύο mabawa–mawili G1417 πτέρυγες mabawa G4420 τοῦ ya G3588 ἀετοῦ tai G0105 τοῦ – G3588

μεγάλου, mkubwa, G3173 ἵνα ili G2443 πέτηται aruke G4072 εἰς kwenda G1519 τὴν – G3588 ἔρημον, jangwani, G2048 εἰς kwenda G1519 τὸν – G3588 τόπον mahali G5117 αὐτῆς, pake, G0846 ὅπου mahali G3699

τρέφεται analishwa G5142 ἐκεῖ huko G1563 καιρὸν, wakati, G2540 καὶ na G2532 καιροὺς, nyakati, G2540 καὶ na G2532 ἥμισυ nusu G2255 καιροῦ, ya–wakati, G2540 ἀπὸ kutoka–mbele–ya G0575

προσώπου uso G4383 τοῦ wa G3588 ὄφεως. nyoka. G3789

Lakini mwanamke alipewa mabawa mawili ya tai mkubwa, ili kwamba aweze kuruka hadi kwenye eneo lililoandaliwa kwa ajili yake kule jangwani, eneo ambalo angeweza kutunzwa, kwa wakati, nyakati na nusu wakati- mahali asipoweza kupafikia huyo nyoka.

15 καὶ Na G2532 ἔβαλεν akatupa G0906 ὁ – G3588 ὄφις, nyoka, G3789 ἐκ kutoka G1537 τοῦ – G3588 στόματος kinywa G4750 αὐτοῦ, chake, G0846 ὀπίσω nyuma–ya G3694 τῆς – G3588

γυναικὸς, mwanamke, G1135 ὕδωρ maji G5204 ὡς kama G5613 ποταμόν, mto, G4215 ἵνα ili G2443 αὐτὴν yeye G0846 ποταμοφόρητον amchukuliwe–na–mto G4216 ποιήσῃ. amfanye. G4160

Nyoka alimwaga maji kutoka mdomoni mwake kama mto, ili afanye gharika ya kumgharikisha.

16											
καὶ	ἐβοήθησεν	ἡ	γῆ	τῇ	γυναικί,	καὶ	ἤνοιξεν	ἡ	γῆ	τὸ
Na	ikamsaidia	–	dunia	–	mwanamke,	na	ikafungua	–	dunia	–
G2532	G0997	G3588	G1093	G3588	G1135	G2532	G0455	G3588	G1093	G3588

στόμα	αὐτῆς,	καὶ	κατέπιεν	τὸν	ποταμὸν,	ὃν	ἔβαλεν	ὁ	δράκων	ἐκ
kinywa	chake,	na	ikaumeza	–	mto,	ambao	alitupa	–	joka	kutoka
G4750	G0846	G2532	G2666	G3588	G4215	G3739	G0906	G3588	G1404	G1537

τοῦ	στόματος	αὐτοῦ.
–	kinywa	chake.
G3588	G4750	G0846

Lakini ardhi ilimsaidia mwanamke. Ilifunua kinywa chake na kuumeza mto alioutema joka kutoka kinywani mwake.

17									
καὶ	ὠργίσθη	ὁ	δράκων	ἐπὶ	τῇ	γυναικί,	καὶ	ἀπῆλθεν	
Na	alikasirika	–	joka	kwa–sababu–ya	–	mwanamke,	na	akaenda	
G2532	G3710	G3588	G1404	G1909	G3588	G1135	G2532	G0565	

ποιῆσαι	πόλεμον	μετὰ	τῶν	λοιπῶν	τοῦ	σπέρματος	αὐτῆς,	τῶν	τηρούντων
kufanya	vita	na	–	waliobaki	wa	uzao	wake,	wale	wazishikao
G4160	G4171	G3326	G3588	G3062	G3588	G4690	G0846	G3588	G5083

τὰς	ἐντολὰς	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ	ἐχόντων	τὴν	μαρτυρίαν	Ἰησοῦ.	καὶ
–	amri	za	Mungu,	na	walio–na	–	ushuhuda	wa–Yesu.	Na
G3588	G1785	G3588	G2316	G2532	G2192	G3588	G3141	G2424	G2532

ἐστάθη	ἐπὶ	τὴν	ἄμμον	τῆς	θαλάσσης.
akasimama	juu–ya	–	mchanga	wa	bahari.
G2476	G1909	G3588	G0285	G3588	G2281

Kisha joka akamkasirikia mwanamke naye aliondoka na kufanya vita na uzao wake wote—wale wanaotii amri za Mungu na kushikilia ushuhuda kuhusu Yesu.

Chapter 13

1										
Καὶ	εἶδον	ἐκ	τῆς	θαλάσσης	θηρίον	ἀναβαῖνον,	ἔχον	κέρατα	δέκα,
Na–	niliona	kutoka–	–	bahari	mnyama	akipanda	mwenye	pembe	kumi
G2532	G3708	G1537	G3588	G2281	G2342	G0305	G2192	G2768	G1176

καὶ	κεφαλὰς	ἑπτά,	καὶ	ἐπὶ	τῶν	κεράτων	αὐτοῦ,	δέκα	διαδήματα,	καὶ
na–	vichwa	saba	na–	juu–ya	–	pembe	zake	kumi	taji	na–
G2532	G2776	G2033	G2532	G1909	G3588	G2768	G0846	G1176	G1238	G2532

ἐπὶ	τὰς	κεφαλὰς	αὐτοῦ,	ὀνόματα	βλασφημίας.
juu–ya	–	vichwa	vyake	majina	ya-kufuru
G1909	G3588	G2776	G0846	G3686	G0988

Kisha nikaona mnyama akitoka kwenye bahari. Alikuwa na pembe kumi na vichwa saba. Katika pembe zake kulikuwa na taji kumi, na katika kichwa chake kulikuwa na maneno ya kufuru kwa Mungu.

2 καὶ na– G2532 | τὸ – G3588 | θηρίον mnyama G2342 | ὃ ambaye G3739 | εἶδον niliona G1708 | ἦν alikuwa G1510 | ὅμοιον mfano–wa G3664 | παρδάλει, chui G3917 | καὶ na– G2532 | οἱ – G3588 | πόδες miguu G4228 | αὐτοῦ yake G0846 | ὡς kama G5613 | ἄρκου, dubu G0715 | καὶ na– G2532 | τὸ – G3588 | στόμα kinywa G4750 | αὐτοῦ chake G0846 | ὡς kama G5613 | στόμα kinywa G4750 | λέοντος; cha-simba G3023 | καὶ na– G2532 | ἔδωκεν alimpa G1325 | αὐτῷ yeye G0846 | ὁ – G3588 | δράκων joka G1404 | τὴν – G3588 | δύναμιν nguvu G1411 | αὐτοῦ, yake G0846 | καὶ na– G2532 | τὸν – G3588 | θρόνον kiti-cha-enzi G2362 | αὐτοῦ, chake G0846 | καὶ na– G2532 | ἐξουσίαν mamlaka G1849 | μεγάλην. makubwa G3173

Huyu mnyama niliyemuona ni kama chui. Miguu yake ilikuwa kama ya dubu, na mdomo wake ulikuwa kama wa simba. Yule joka akampa nguvu, na katika kiti chake cha enzi, na mamlaka yenye nguvu sana ya kutawala.

3 καὶ na– G2532 | μίαν moja G1520 | ἐκ kati–ya G1537 | τῶν – G3588 | κεφαλῶν vichwa G2776 | αὐτοῦ vyake G0846 | ὡς kama G5613 | ἐσφαγμένην kilichochinjwa G4969 | εἰς hata– G1519 | θάνατον; kifo G2288 | καὶ na– G2532 | ἡ – G3588 | πληγὴ, jeraha G4127 | τοῦ la– G3588 | θανάτου kifo G2288 | αὐτοῦ, chake G0846 | ἐθεραπεύθη; liliponywa G2323 | καὶ na– G2532 | ἐθαυμάσθη ilishangaa G2296 | ὅλη yote G3650 | ἡ – G3588 | γῆ nchi G1093 | ὀπίσω nyuma–ya G3694 | τοῦ – G3588 | θηρίου. mnyama G2342

Kichwa cha mnyama mmojawapo kilionekana kuwa na jeraha kubwa ambalo lingesababisha mauti yake. Lakini jeraha lake likapona, na dunia yote ikashangazwa na ikamfuata mnyama.

4 καὶ na– G2532 | προσεκύνησαν walimwabudu G4352 | τῷ – G3588 | δράκοντι, joka G1404 | ὅτι kwa-sababu G3754 | ἔδωκεν alimpa G1325 | τὴν – G3588 | ἐξουσίαν mamlaka G1849 | τῷ – G3588 | θηρίῳ; mnyama G2342 | καὶ na– G2532 | προσεκύνησαν walimwabudu G4352 | τῷ – G3588 | θηρίῳ, mnyama G2342 | λέγοντες, wakisema G3004 | Τίς Ni-nani G5101 | ὅμοιος mfano–wa G3664 | τῷ – G3588 | θηρίῳ? mnyama G2342 | καὶ na– G2532 | τίς ni-nani G5101 | δύναται anaweza G1410 | πολεμῆσαι kupigana G4170 | μετ’ naye G3326 | αὐτοῦ? yeye G0846

Pia wakamwabudu joka, maana alimpa mamlaka yule mnyama. Wakamwabudu mnyama pia, na wakaendelea kusema, “Nani kama mnyama? na “Nani atapigana naye?”

5 καὶ na– G2532 | ἐδόθη alipewa G1325 | αὐτῷ yeye G0846 | στόμα kinywa G4750 | λαλοῦν kinachosema G2980 | μεγάλα makubwa G3173 | καὶ na– G2532 | βλασφημίας; matukano G0988 | καὶ na– G2532 | ἐδόθη alipewa G1325 | αὐτῷ yeye G0846 | ἐξουσία mamlaka G1849 | ποιῆσαι kutenda G4160 | μῆνας miezi G3376 | τεσσεράκοντα arobaini G5062 | [καὶ] na– G2532 | δύο. miwili G1417

Mnyama akapewa mdomo ili azungumze maneno ya kujisifu na matusi. Aliruhusiwa kuwa na mamlaka kwa miezi arobaini na miwili.

6	καὶ	ἤνοιξεν	τὸ	στόμα	αὐτοῦ,	εἰς	βλασφημίας	πρὸς	τὸν	Θεόν,	
	na–	alifungua	–	kinywa	chake	kwa–	matukano	dhidi–ya	–	Mungu	
	G2532	G0455	G3588	G4750	G0846	G1519	G0988	G4314	G3588	G2316	

	βλασφημῆσαι	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ,	καὶ	τὴν	σκηνὴν	αὐτοῦ,	τοὺς	ἐν	τῷ
	kumtukana	–	jina	lake	na–	–	maskani	yake	–	katika–	–
	G0987	G3588	G3686	G0846	G2532	G3588	G4633	G0846	G3588	G1722	G3588

	οὐρανῷ	σκηνοῦντας.
	mbingu	wanaokaa
	G3772	G4637

Hivyo mnyama alifungua mdomo wake kuongea matusi dhidi ya Mungu, akalitukana jina lake, eneo alililokuwa akiishi na wale wanaoishi mbinguni.

7	καὶ	ἐδόθη	αὐτῷ	ποιῆσαι	πόλεμον	μετὰ	τῶν	ἁγίων,	καὶ	νικῆσαι	
	na–	alipewa	yeye	kufanya	vita	dhidi–ya	–	watakatifu	na–	kuwashinda	
	G2532	G1325	G0846	G4160	G4171	G3326	G3588	G0040	G2532	G3528	

	αὐτούς;	καὶ	ἐδόθη	αὐτῷ	ἐξουσία	ἐπὶ	πᾶσαν	φυλὴν,	καὶ	λαὸν	καὶ
	wao	na–	alipewa	yeye	mamlaka	juu–ya	kila	kabila	na–	watu	na–
	G0846	G2532	G1325	G0846	G1849	G1909	G3956	G5443	G2532	G2992	G2532

	γλῶσσαν,	καὶ	ἔθνος;
	lugha	na–	taifa
	G1100	G2532	G1484

Mnyama aliruhusiwa kufanya vita na waamini na kuwashinda. Pia, alipewa mamlaka juu ya kila kabila, watu, lugha na taifa.

8	καὶ	προσκυνήσουσιν	αὐτὸν	πάντες	οἱ	–	κατοικοῦντες	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	οὗ
	na–	watamwabudu	yeye	wote	–	–	wakaao	juu–ya	–	nchi	ambao
	G2532	G4352	G0846	G3956	G3588	–	G2730	G1909	G3588	G1093	G3739

	οὐ	γέγραπται,	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ	ἐν	τῷ	βιβλίῳ	τῆς	ζωῆς	τοῦ
	hayaku	andikwa	–	jina	lake	katika–	–	kitabu	cha–	uzima	cha–
	G3756	G1125	G3588	G3686	G0846	G1722	G3588	G0975	G3588	G2222	G3588

	Ἀρνίου	τοῦ	ἐσφαγμένου,	ἀπὸ	καταβολῆς	κόσμου.
	Mwanakondoo	–	aliyechinjwa	tangu–	msingi	wa-ulimwengu
	G0721	G3588	G4969	G0575	G2602	G2889

Wote walioishi duniani watamwabudu yeye, kila mmoja ambaye jina lake halijaandikwa, toka uumbaji wa dunia, katika kitabu cha uzima, ambacho ni cha Mwana Kondoo, ambaye alichinjwa.

9	Εἴ	τις	ἔχει	οὖς,	ἀκουσάτω.
	Kama	mtu-yeyote	ana	sikio	na-asikie
	G1487	G5100	G2192	G3775	G0191

Ikiwa yeyote ana sikio, na asikilize.

10	εἴ	τις	εἰς	αἰχμαλωσίαν	εἰς	αἰχμαλωσίαν	ὑπάγει;	εἴ	τις		
	kama	mtu-yeyote	kwa–	utumwa	kwa–	utumwa	anaenda	kama	mtu-yeyote		
	G1487	G5100	G1519	G0161	G1519	G0161	G5217	G1487	G5100		

	ἐν	μαχαίρῃ	ἀποκτανθῆναι,	□δεῖ□	αὐτὸν	ἐν	μαχαίρῃ	ἀποκτανθῆναι.	Ὧδέ		
	kwa–	upanga	kuuawa	lazima	yeye	kwa–	upanga	kuuawa	Hapa		
	G1722	G3162	G0615	G1163	G0846	G1722	G3162	G0615	G5602		

	ἐστιν	ἡ	ὑπομονὴ	καὶ	ἡ	πίστις	τῶν	ἁγίων.
	iko	–	saburi	na–	–	imani	ya–	watakatifu
	G1510	G3588	G5281	G2532	G3588	G4102	G3588	G0040

Ikiwa mmojawapo amechukuliwa mateka, na kwenye mateka ataenda. Ikiwa mmojawapo ataua kwa upanga, kwa upanga atauawa. Huu ni mwito wa utulivu na uvumilivu na imani kwa hao walio watakatifu.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν
Na– niliona mwingine mnyama akipanda kutoka– – nchi na– alikuwa-na
G2532 G3708 G0243 G2342 G0305 G1537 G3588 G1093 G2532 G2192

κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων;
pembe mbili kama mwanakondoo na– alisema kama joka
G2768 G1417 G3664 G0721 G2532 G2980 G5613 G1404

Tena nikaona mnyama mwingine anakuja kutoka katika nchi. Alikuwa mwenye pembe mbili kama kondoo na akazungumza kama joka.

12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ,
na– – mamlaka ya– wa-kwanza mnyama yote anatenda mbele–ya yeye
G2532 G3588 G1849 G3588 G4413 G2342 G3956 G4160 G1799 G0846

καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας, ἵνα
na– anafanya – nchi na– – ndani– yake wakaao ili
G2532 G4160 G3588 G1093 G2532 G3588 G1722 G0846 G2730 G2443

προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ
wamwabudu – mnyama – wa-kwanza ambaye liliponywa – jeraha
G4352 G3588 G2342 G3588 G4413 G3739 G2323 G3588 G4127

τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
la– kifo chake
G3588 G2288 G0846

Alionyesha mamlaka yote katika mnyama yule wa kwanza katika uwepo wake, na kufanya katika dunia na wale walioishi wakimuabudu yule mnyama wa kwanza, yule ambaye jeraha lake limepona.

13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
na– anafanya ishara kubwa ili hata moto afanye kutoka– – mbingu
G2532 G4160 G4592 G3173 G2443 G2532 G4442 G4160 G1537 G3588 G3772

καταβαίνειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.
kushuka kwenye– – nchi mbele–ya – watu
G2597 G1519 G3588 G1093 G1799 G3588 G0444

Akafanya miujiza yenye nguvu, hata akafanya moto ushuke katika dunia kutoka mbinguni mbele ya watu,

14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ
na– anadanganya – wakaao juu–ya – nchi kwa-sababu–ya –
G2532 G4105 G3588 G2730 G1909 G3588 G1093 G1223 G3588

σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς
ishara ambazo alipewa yeye kufanya mbele–ya – mnyama akiwaambia –
G4592 G3739 G1325 G0846 G4160 G1799 G3588 G2342 G3004 G3588

κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει
wakaao juu–ya – nchi kutengeneza sanamu kwa– mnyama ambaye ana
G2730 G1909 G3588 G1093 G4160 G1504 G3588 G2342 G3739 G2192

τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης, καὶ ἔζησεν.
– jeraha la– upanga na– aliishi
G3588 G4127 G3588 G3162 G2532 G2198

na kwa ishara aliruhusiwa kufanya, akawadanganya hao wakaao katika dunia, akiwaambia kutengeneza sanamu kwa heshima ya mnyama ambaye alikuwa amejeruhiwa kwa upanga, lakini bado aliishi.

15	καὶ	ἐδόθη	αὐτῷ	δοῦναι	πνεῦμα	τῇ	εἰκόνι	τοῦ	θηρίου,	ἵνα	καὶ	
	na–	alipewa	yeye	kutoa	pumzi	kwa–	sanamu	ya–	mnyama	ili	hata	
	G2532	G1325	G0846	G1325	G4151	G3588	G1504	G3588	G2342	G2443	G2532	

λαλήσῃ	ἡ	εἰκὼν	τοῦ	θηρίου,	καὶ	ποιήσῃ	ἵνα	ὅσοι	ἐὰν	μὴ	
iseme	–	sanamu	ya–	mnyama	na–	ifanye	ili	wote	ambao	hawata	
G2980	G3588	G1504	G3588	G2342	G2532	G4160	G2443	G3745	G1437	G3361	

προσκυνήσωσιν	τῇ	εἰκόνι	τοῦ	θηρίου,	ἀποκτανθῶσιν.
mwabudu	–	sanamu	ya–	mnyama	wauawe
G4352	G3588	G1504	G3588	G2342	G0615

Aliruhusiwa kutoa pumzi katika ile sanamu ya mnyama ili sanamu iweze kusema na kusababisha wale wote waliokataa kumwabudu mnyama wauawe.

16	καὶ	ποιεῖ	πάντας	τοὺς	μικροὺς,	καὶ	τοὺς	μεγάλους;	καὶ	τοὺς	
	na–	anafanya	wote	–	wadogo	na–	–	wakubwa	na–	–	
	G2532	G4160	G3956	G3588	G3398	G2532	G3588	G3173	G2532	G3588	

πλουσίους,	καὶ	τοὺς	πτωχούς;	καὶ	τοὺς	ἐλευθέρους,	καὶ	τοὺς	δούλους;	ἵνα	
matajiri	na–	–	maskini	na–	–	huru	na–	–	watumwa	ili	
G4145	G2532	G3588	G4434	G2532	G3588	G1658	G2532	G3588	G1401	G2443	

δῶσιν	αὐτοῖς	χάραγμα	ἐπὶ	τῆς	χειρὸς	αὐτῶν	τῆς	δεξιᾶς,	ἢ	ἐπὶ	
wapewe	wao	chapa	juu–ya	–	mkono	wao	–	wa-kulia	au	juu–ya	
G1325	G0846	G5480	G1909	G3588	G5495	G0846	G3588	G1188	G2228	G1909	

τὸ	μέτωπον	αὐτῶν;
–	paji-la-uso	wao
G3588	G3359	G0846

Pia akalazimisha kila mmoja, asiye na thamani na mwenye nguvu, tajiri na maskini, huru na mtumwa, kupokea alama katika mkono wa kuume au katika paji la uso.

17	καὶ	ἵνα	μή	τις	δύνηται	ἀγοράσαι	ἢ	πωλῆσαι,	εἰ	μὴ	
	na–	ili	asiwe	mtu-yeyote	aweze	kununua	au	kuuza	isipokuwa	asiwe	
	G2532	G2443	G3361	G5100	G1410	G0059	G2228	G4453	G1487	G3361	

ὁ	ἔχων	τὸ	χάραγμα --	τὸ	ὄνομα	τοῦ	θηρίου,	ἢ	τὸν	ἀριθμὸν	
–	mwenye	–	chapa	–	jina	la–	mnyama	au	–	nambari	
G3588	G2192	G3588	G5480	G3588	G3686	G3588	G2342	G2228	G3588	G0706	

τοῦ	ὀνόματος	αὐτοῦ.
ya–	jina	lake
G3588	G3686	G0846

Ilikuwa haiwezekani kwa kila mtu kuuza au kununua isipokuwa mwenye alama ya mnyama, na hii ni namba yenye kuwakilisha jina lake.

18	Ὧδε	ἡ	σοφία	ἐστίν.	ὁ	ἔχων	νοῦν	ψηφισάτω	τὸν	ἀριθμὸν	τοῦ
	Hapa	–	hekima	iko	–	mwenye	akili	na-ahesabu	–	nambari	ya–
	G5602	G3588	G4678	G1510	G3588	G2192	G3563	G5585	G3588	G0706	G3588

θηρίου:	ἀριθμὸς	γὰρ	ἀνθρώπου	ἐστίν;	καὶ	ὁ	ἀριθμὸς	αὐτοῦ,	ἑξακόσιοι	
mnyama	nambari	kwa-maana	ya-mtu	ni	na–	–	nambari	yake	mia-sita	
G2342	G0706	G1063	G0444	G1510	G2532	G3588	G0706	G0846	G1812	

ἑξήκοντα	ἓξ.	
sitini	na-sita	
G1835	G1803	

Hii inahitaji busara. Ikiwa yeyote ana ufahamu, mwache aweze kufanya hesabu ya namba ya mnyama. Maana ni namba ya kibinadamu. Namba yake ni 666.

Chapter 14

1	Καὶ	εἶδον,	καὶ	ἰδοὺ,	τὸ	Ἀρνίον	ἑστὸς	ἐπὶ	τὸ	ὄρος	
	Na–	nikaona,	na–	tazama,	–	Mwanakondoo	amesimama	juu–ya	–	mlima	
	G2532	G3708	G2532	G3708	G3588	G0721	G2476	G1909	G3588	G3735	
	Σιών,	καὶ	μετ’	αὐτοῦ	ἑκατὸν	τεσσεράκοντα	τέσσαρες	χιλιάδες,	ἔχουσαι		
	Sayuni,	na–	pamoja–na	yeye	mia	arobaini	na–nne	elfu,	wenye		
	G4622	G2532	G3326	G0846	G1540	G5062	G5064	G5505	G2192		
	τὸ	ὄνομα	αὐτοῦ,	καὶ	τὸ	ὄνομα	τοῦ	Πατρὸς	αὐτοῦ,	γεγραμμένον	ἐπὶ
	–	jina	lake,	na–	–	jina	la–	Baba	yake,	limeandikwa	juu–ya
	G3588	G3686	G0846	G2532	G3588	G3686	G3588	G3962	G0846	G1125	G1909
	τῶν	μετώπων	αὐτῶν.								
	–	vipaji–vya–nyuso	vyao.								
	G3588	G3359	G0846								

Nilitazama na nikaona Mwana Kondoo amesimama mbele yangu juu ya Mlima Sayuni. Pamoja naye walikuwa 144, 000 wenye jina lake na jina la Baba yake limeandikwa katika vipaji vya nyuso zao.

2	καὶ	ἤκουσα	φωνὴν	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ,	ὡς	φωνὴν	ὑδάτων	πολλῶν,	καὶ
	na–	nikasikia	sauti	kutoka–	–	mbinguni,	kama	sauti	ya–maji	mengi,	na–
	G2532	G0191	G5456	G1537	G3588	G3772	G5613	G5456	G5204	G4183	G2532
	ὡς	φωνὴν	βροντῆς	μεγάλης.	καὶ	ἡ	φωνὴ	ἣν	ἤκουσα,	ὡς	
	kama	sauti	ya–ngurumo	kubwa.	na–	–	sauti	ambayo	nilisikia,	kama	
	G5613	G5456	G1027	G3173	G2532	G3588	G5456	G3739	G0191	G5613	
	κιθαρῳδῶν	κιθαριζόντων	ἐν	ταῖς	κιθάραις	αὐτῶν.					
	wapiga–vinubi	wakipiga	kwa–	–	vinubi	vyao.					
	G2790	G2789	G1722	G3588	G2788	G0846					

Nikasikia sauti kutoka mbinguni ikisikika kama ngurumo za maji mengi na sauti kubwa ya radi. Sauti niliyoisikia ni kama wapiga vinubi wapigao vinubi vyao.

3	καὶ	ᾄδουσιν	‹ὡς›	ᾠδὴν	καινὴν	ἐνώπιον	τοῦ	θρόνου,	καὶ	ἐνώπιον	
	na–	wanaimba	kama	wimbo	mpya	mbele–ya	–	kiti–cha–enzi,	na–	mbele–ya	
	G2532	G0103	G5613	G5603	G2537	G1799	G3588	G2362	G2532	G1799	
	τῶν	τεσσάρων	ζῴων,	καὶ	τῶν	πρεσβυτέρων.	καὶ	οὐδεὶς	ἐδύνατο		
	–	wanne	viumbe–hai,	na–	–	wazee.	na–	hakuna–mtu	aliweza		
	G3588	G5064	G2226	G2532	G3588	G4245	G2532	G3762	G1410		
	μαθεῖν	τὴν	ᾠδὴν,	εἰ	μὴ	αἱ	ἑκατὸν	τεσσεράκοντα	τέσσαρες	χιλιάδες,	
	kujifunza	–	wimbo,	isipokuwa	–	–	mia	arobaini	na–nne	elfu,	
	G3129	G3588	G5603	G1487	G3361	G3588	G1540	G5062	G5064	G5505	
	οἱ	ἠγορασμένοι	ἀπὸ	τῆς	γῆς.						
	–	walionunuliwa	kutoka–	–	nchi.						
	G3588	G0059	G0575	G3588	G1093						

Wakiimba wimbo mpya mbele za kiti cha enzi na mbele za wenye uhai wanne na wazee. Hakuna hata mwenye uwezo wa kujifunza huo wimbo isipokuwa kwa 144, 000 ambao wamekombolewa kutoka duniani.

4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν; παρθένοι γάρ
hawa ni ambao na– wanawake hawaku– jitia–unajisi; wabikira kwa–maana
G3778 G1510 G3739 G3326 G1135 G3756 G3435 G3933 G1063

εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ Ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι
wao–ni. hawa – wanaofuata – Mwanakondoo popote – aendapo. hawa
G1510 G3778 G3588 G0190 G3588 G0721 G3699 G0302 G5217 G3778

ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ, καὶ τῷ
walinunuliwa kutoka– – wanadamu malimbuko kwa– Mungu, na– kwa–
G0059 G0575 G3588 G0444 G0536 G3588 G2316 G2532 G3588

Ἀρνίῳ:
Mwanakondoo:
G0721

Hawa ni wale ambao hawakujichafua wenyewe kwa wanawake, maana walijitunza wenyewe dhidi ya matendo ya zinaa. Ni hawa ambao walimfuata Mwana Kondoo popote alipoenda. Hawa walikombolewa kutoka kwa wanadamu wakiwa matunda ya kwanza kwa Mungu na kwa Mwana Kondoo.

5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος; ἄμωμοί
na– katika– – vinywa vyao haku– kupatikana uongo; wasio–na–lawama
G2532 G1722 G3588 G4750 G0846 G3756 G2147 G5579 G0299

εἰσιν {ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ}.
wao–ni {mbele–ya – kiti–cha–enzi cha– Mungu}.
G1510 G1799 G3588 G2362 G3588 G2316

Hakuna uongo uliopatikana katika vinywa vyao; hawalaumiwi.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα
Na– nikaona mwingine malaika akiruka katika– katikati–ya–mbingu, mwenye
G2532 G3708 G0243 G0032 G4072 G1722 G3321 G2192

εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
injili ya–milele kuhubiri juu–ya – wakaapo juu–ya – nchi, na–
G2098 G0166 G2097 G1909 G3588 G2521 G1909 G3588 G1093 G2532

ἐπὶ πᾶν ἔθνος, καὶ φυλὴν, καὶ γλῶσσαν, καὶ λαόν;
juu–ya kila taifa, na– kabila, na– lugha, na– watu;
G1909 G3956 G1484 G2532 G5443 G2532 G1100 G2532 G2992

Nikaona malaika mwingine akiruka katikati ya mbingu, ambaye mwenye ujumbe wa mbinguni wa habari njema kwa kuwatangazia wenye kuishi duniani kwa kila taifa, kabila, lugha, na watu.

7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Φοβήθητε τὸν Θεὸν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν,
akisema kwa– sauti kubwa, Mwogopeni – Mungu, na– mpeni yeye utukufu,
G3004 G1722 G5456 G3173 G5399 G3588 G2316 G2532 G1325 G0846 G1391

ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ; καὶ προσκυνήσατε τῷ
kwa–sababu imekuja – saa ya– hukumu yake; na– mwabuduni –
G3754 G2064 G3588 G5610 G3588 G2920 G0846 G2532 G4352 G3588

ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ θάλασσαν, καὶ πηγὰς
aliyeumba – mbingu, na– – nchi, na– bahari, na– chemchemi
G4160 G3588 G3772 G2532 G3588 G1093 G2532 G2281 G2532 G4077

ὑδάτων.
za–maji.
G5204

Akawaita kwa sauti kuu, “Mwogopeni Mungu na mpeni utukufu. Kwa maana muda wa hukumu umekaribia. Mwabuduni yeye, yeye aliyeumba mbingu, na dunia, na bahari, na chemchemi za maji.”

8	Καὶ	ἄλλος,	ἄγγελος	δεύτερος	ἠκολούθησεν,	λέγων,	Ἔπεσεν,	ἔπεσεν
	Na–	mwingine,	malaika	wa–pili	akafuata,	akisema,	Imeanguka,	imeanguka
	G2532	G0243	G0032	G1208	G0190	G3004	G4098	G4098

Βαβυλὼν	ἡ	μεγάλη;	ἣ	ἐκ	τοῦ	οἴνου	τοῦ	θυμοῦ	τῆς
Babeli	–	ile–kubwa;	ambayo	kutoka–	–	divai	ya–	ghadhabu	ya–
G0897	G3588	G3173	G3739	G1537	G3588	G3631	G3588	G2372	G3588

πορνείας	αὐτῆς,	πεπότικεν	πάντα	τὰ	ἔθνη.
uasherati	wake,	imewakinyweshea	yote	–	mataifa.
G4202	G0846	G4222	G3956	G3588	G1484

Malaika mwingine - malaika wa pili - akafuata akisema, “Umeanguka, umeanguka Babeli mkuu, ambaye uliwanywesha mataifa divai ya ukahaba, divai ambayo ilileta ghadhabu juu yake.”

9	Καὶ	ἄλλος,	ἄγγελος,	τρίτος,	ἠκολούθησεν	αὐτοῖς,	λέγων	ἐν	φωνῇ
	Na–	mwingine,	malaika,	wa–tatu,	akawafuata	wao,	akisema	kwa–	sauti
	G2532	G0243	G0032	G5154	G0190	G0846	G3004	G1722	G5456

μεγάλῃ,	Εἴ	τις	προσκυνεῖ	τὸ	θηρίον	καὶ	τὴν	εἰκόνα	αὐτοῦ,	καὶ
kubwa,	Kama	mtu–yeyote	anaabudu	–	mnyama	na–	–	sanamu	yake,	na–
G3173	G1487	G5100	G4352	G3588	G2342	G2532	G3588	G1504	G0846	G2532

λαμβάνει	χάραγμα	ἐπὶ	τοῦ	μετώπου	αὐτοῦ,	ἢ	ἐπὶ	τὴν	χεῖρα	αὐτοῦ,
anapokea	chapa	juu–ya	–	paji–la–uso	wake,	au	juu–ya	–	mkono	wake,
G2983	G5480	G1909	G3588	G3359	G0846	G2228	G1909	G3588	G5495	G0846

Malaika mwingine - malaika wa tatu - aliwafuata, akasema kwa sauti kuu, “Yeyote atakayemwabudu huyo mnyama na sanamu yake, na kupokea alama katika paji lake la uso au mkononi,

10	καὶ	αὐτὸς	πίεται	ἐκ	τοῦ	οἴνου	τοῦ	θυμοῦ	τοῦ	Θεοῦ,	τοῦ
	na–	yeye	atakunywa	kutoka–	–	divai	ya–	ghadhabu	ya–	Mungu,	–
	G2532	G0846	G4095	G1537	G3588	G3631	G3588	G2372	G3588	G2316	G3588

κεκερασμένου	ἀκράτου	ἐν	τῷ	ποτηρίῳ	τῆς	ὀργῆς	αὐτοῦ;	καὶ	
iliyochanganywa	safi	katika–	–	kikombe	cha–	hasira	yake;	na–	
G2767	G0194	G1722	G3588	G4221	G3588	G3709	G0846	G2532	

βασανισθήσεται	ἐν	πυρὶ	καὶ	θείῳ,	ἐνώπιον	ἀγγέλων	ἁγίων,	καὶ	
atateswa	kwa–	moto	na–	kiberiti,	mbele–ya	malaika	watakatifu,	na–	
G0928	G1722	G4442	G2532	G2303	G1799	G0032	G0040	G2532	

ἐνώπιον	τοῦ	Ἀρνίου.	
mbele–ya	–	Mwanakondoo.	
G1799	G3588	G0721	

yeye pia atakunywa divai ya ghadhabu ya Mungu, divai ambayo imeandaliwa na kumwagwa bila kuchanganywa katika kikombe cha hasira yake. Mtu atakayekunywa atateswa kwa moto na moto wa kiberiti mbele za malaika zake watakatifu na mbele za Mwana Kondoo.

11 καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει;
na– – moshi wa– mateso yao hadi milele na–milele unapanda;
G2532 G3588 G2586 G3588 G0929 G0846 G1519 G0165 G0165 G0305

καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν, ἡμέρας καὶ νυκτός, οἱ προσκυνοῦντες τὸ
na– hawana wao pumziko, mchana na– usiku, – wanaoabudu –
G2532 G3756 G2192 G0372 G2250 G2532 G3571 G3588 G4352 G3588

θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα
mnyama na– – sanamu yake, na– kama mtu–yeyote anapokea – chapa
G2342 G2532 G3588 G1504 G0846 G2532 G1487 G5100 G2983 G3588 G5480

τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
ya– jina lake.
G3588 G3686 G0846

Na moshi wa maumivu yao ukaenda milele na milele, na hawakuwa na mapumziko mchana au usiku - hao waabuduo mnyama na sanamu yake, na kila mtu aliyepokea alama ya jina lake.

12 Ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ
Hapa – uvumilivu wa– watakatifu upo, – wanaoshika – amri za–
G5602 G3588 G5281 G3588 G0040 G1510 G3588 G5083 G3588 G1785 G3588

Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.
Mungu, na– – imani ya–Yesu.
G2316 G2532 G3588 G4102 G2424

Huu ni wito wa subira na uvumilivu kwa waamini, wale ambao hutii amri za Mungu na imani katika Yesu.”

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης Γράψον, Μακάριοι οἱ
Na– nikasikia sauti kutoka– – mbinguni, ikisema Andika, Heri –
G2532 G0191 G5456 G1537 G3588 G3772 G3004 G1125 G3107 G3588

νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνῄσκοντες ἀπ’ ἄρτι. ναί, λέγει τὸ
wafu – katika– Bwana wanaokufa tangu– sasa. Naam, asema –
G3498 G3588 G1722 G2962 G0599 G0575 G0737 G3483 G3004 G3588

Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν; τὰ γὰρ ἔργα
Roho, ili wapumzike kutoka– – kazi zao; – kwa–maana matendo
G4151 G2443 G0373 G1537 G3588 G2873 G0846 G3588 G1063 G2041

αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ’ αὐτῶν.
yao yanafuata pamoja–na wao.
G0846 G0190 G3326 G0846

Nilisikia sauti kutoka mbinguni ikisema, “Andika haya: Heri wafu wafao katika Bwana.” “Ndiyo,” asema Roho, “ili waweze kupumzika kutoka kwenye kazi zao, maana matendo yao yatawafuata.”

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ, νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον
Na– nikaona, na– tazama, wingu jeupe, na– juu–ya – wingu amekaa
G2532 G3708 G2532 G3708 G3507 G3022 G2532 G1909 G3588 G3507 G2521

ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον
kama mwana wa–mwanadamu, mwenye juu–ya – kichwa chake taji
G3664 G5207 G0444 G2192 G1909 G3588 G2776 G0846 G4735

χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.
ya–dhahabu, na– katika– – mkono wake mundu mkali.
G5552 G2532 G1722 G3588 G5495 G0846 G1407 G3691

Nilitazama na nikaona kulikuwa na wingu jeupe, na aliyeketi kwenye wingu ni mmoja aliyekuwa na mfano wa Mwana wa Mtu. Alikuwa na taji ya dhahabu katika kichwa chake na mundu mkali katika mkono wake.

15	Καὶ	ἄλλος	ἄγγελος	ἐξῆλθεν	ἐκ	τοῦ	ναοῦ,	κράζων	ἐν	φωνῇ
	Na–	mwingine	malaika	akatoka	kutoka–	–	hekalu,	akipaza–sauti	kwa–	sauti
	G2532	G0243	G0032	G1831	G1537	G3588	G3485	G2896	G1722	G5456

μεγάλῃ	τῷ	καθημένῳ	ἐπὶ	τῆς	νεφέλης,	Πέμψον	τὸ	δρέπανόν	σου	καὶ
kubwa	kwa–	aliyekaa	juu–ya	–	wingu,	Peleka	–	mundu	wako	na–
G3173	G3588	G2521	G1909	G3588	G3507	G3992	G3588	G1407	G4771	G2532

θέρισον;	ὅτι	ἦλθεν	ἡ	ὥρα	θερίσαι,	ὅτι	ἐξηράνθη	ὁ
uvune;	kwa–sababu	imekuja	–	saa	ya–kuvuna,	kwa–sababu	imeiva	–
G2325	G3754	G2064	G3588	G5610	G2325	G3754	G3583	G3588

θερισμὸς	τῆς	γῆς.
mavuno	ya–	nchi.
G2326	G3588	G1093

Malaika mwingine tena alikuja kutoka kwenye hekalu na aliita kwa sauti kuu kwenda kwa yule aliyekaa katika wingu: “Chukua mundu wako na uanze kuvuna. Kwa kuwa muda wa mavuno umeshawadia, maana mavuno yaliyo katika dunia yameshaiva.”

16	καὶ	ἔβαλεν	ὁ	καθήμενος	ἐπὶ	τῆς	νεφέλης,	τὸ	δρέπανον	αὐτοῦ
	na–	akatupa	–	aliyekaa	juu–ya	–	wingu,	–	mundu	wake
	G2532	G0906	G3588	G2521	G1909	G3588	G3507	G3588	G1407	G0846

ἐπὶ	τὴν	γῆν,	καὶ	ἐθερίσθη	ἡ	γῆ.
juu–ya	–	nchi,	na–	ikavunwa	–	nchi.
G1909	G3588	G1093	G2532	G2325	G3588	G1093

Tena yule aliyekuwa kwenye wingu aliupitisha mundu wake juu ya dunia, na dunia ikavunwa.

17	Καὶ	ἄλλος	ἄγγελος	ἐξῆλθεν	ἐκ	τοῦ	ναοῦ	τοῦ	ἐν	τῷ	οὐρανῷ,
	Na–	mwingine	malaika	akatoka	kutoka–	–	hekalu	–	katika–	–	mbinguni,
	G2532	G0243	G0032	G1831	G1537	G3588	G3485	G3588	G1722	G3588	G3772

ἔχων	καὶ	αὐτὸς	δρέπανον	ὀξύ.
mwenye	pia	yeye	mundu	mkali.
G2192	G2532	G0846	G1407	G3691

Na malaika mwingine akaja kutoka kwenye hekalu la mbinguni; naye alikuwa na mundu mkali.

18	Καὶ	ἄλλος	ἄγγελος	ἐξῆλθεν	ἐκ	τοῦ	θυσιαστηρίου,	ὁ	ἔχων
	Na–	mwingine	malaika	akatoka	kutoka–	–	madhabahu,	–	mwenye
	G2532	G0243	G0032	G1831	G1537	G3588	G2379	G3588	G2192

ἐξουσίαν	ἐπὶ	τοῦ	πυρός,	καὶ	ἐφώνησεν	φωνῇ	μεγάλῃ	τῷ	ἔχοντι
mamlaka	juu–ya	–	moto,	na–	akapaza–sauti	kwa–sauti	kubwa	kwa–	aliyekuwa–na
G1849	G1909	G3588	G4442	G2532	G5455	G5456	G3173	G3588	G2192

τὸ	δρέπανον	τὸ	ὀξὺ,	λέγων,	Πέμψον	σου	τὸ	δρέπανον	τὸ	ὀξὺ,
–	mundu	–	mkali,	akisema,	Peleka	wako	–	mundu	–	mkali,
G3588	G1407	G3588	G3691	G3004	G3992	G4771	G3588	G1407	G3588	G3691

καὶ	τρύγησον	τοὺς	βότρυας	τῆς	ἀμπέλου	τῆς	γῆς;	ὅτι	ἤκμασαν	αἱ
na–	ukate	–	vishada	vya–	mzabibu	wa–	nchi;	kwa–sababu	vimeiva	–
G2532	G5166	G3588	G1009	G3588	G0288	G3588	G1093	G3754	G0187	G3588

σταφυλαὶ	αὐτῆς.
zabibu	zake.
G4718	G0846

Na bado malaika mwingine akaja kutoka kwenye madhabahu, na malaika aliyekuwa na mamlaka juu ya moto. Akamwita kwa sauti kuu malaika ambaye alikuwa na mundu mkali, “Chukua mundu mkali na uyakusanye matawi ya mzabibu kutoka kwenye mzabibu wa nchi, kwa kuwa zabibu sasa zimeiva.”

19	καὶ	ἔβαλεν	ὁ	ἄγγελος	τὸ	δρέπανον	αὐτοῦ	εἰς	τὴν	γῆν,	καὶ	na–
	G2532	G0906	G3588	G0032	G3588	G1407	G0846	G1519	G3588	G1093	G2532	
	ἐτρύγησεν	τὴν	ἄμπελον	τῆς	γῆς,	καὶ	ἔβαλεν	εἰς	τὴν	ληνὸν		
	akakusanya	–	mzabibu	wa–	nchi,	na–	akatupa	ndani–ya	–	shinikizo–la–divai		
	G5166	G3588	G0288	G3588	G1093	G2532	G0906	G1519	G3588	G3025		
	τοῦ	θυμοῦ	τοῦ	Θεοῦ	τὸν	μέγαν;						
	la–	ghadhabu	ya–	Mungu	–	kubwa;						
	G3588	G2372	G3588	G2316	G3588	G3173						

Malaika alipeleka mundu wake katika dunia na alikusanya mavuno ya zabibu ya dunia na alirusha katika pipa kubwa la divai ya ghadhabu ya Mungu.

20	καὶ	ἐπατήθη	ἡ	ληνὸς	ἔξωθεν	τῆς	πόλεως,	καὶ	ἐξῆλθεν	αἷμα		
	na–	lilikanyagwa	–	shinikizo–la–divai	nje–ya	–	mji,	na–	ikatoka	damu		
	G2532	G3961	G3588	G3025	G1855	G3588	G4172	G2532	G1831	G0129		
	ἐκ	τῆς	ληνοῦ,	ἄχρι	τῶν	χαλινῶν	τῶν	ἵππων,	ἀπὸ	σταδίων		
	kutoka–	–	shinikizo–la–divai,	hadi	–	hatamu	za–	farasi,	kutoka–	stadia		
	G1537	G3588	G3025	G0891	G3588	G5469	G3588	G2462	G0575	G4712		
	χιλίων	ἑξακοσίων.										
	elfu	mia–sita.										
	G5507	G1812										

Chujio la divai lilipondwapondwa nje ya mji na damu ikamwagika kutoka katika hicho kimo cha hatamu ya farasi, kwa stadia 1, 600.

Chapter 15

1	Καὶ	εἶδον	ἄλλο	σημεῖον	ἐν	τῷ	οὐρανῷ,	μέγα	καὶ	θαυμαστόν:		
	Na–	nikaona	nyingine	ishara	katika–	–	mbinguni,	kubwa	na–	ya–ajabu:		
	G2532	G3708	G0243	G4592	G1722	G3588	G3772	G3173	G2532	G2298		
	ἀγγέλους	ἑπτὰ,	ἔχοντας	πληγὰς	ἑπτὰ --	τὰς	ἐσχάτας,	ὅτι	ἐν	αὐταῖς		
	malaika	saba,	wenye	mapigo	saba––	–	ya–mwisho,	kwa–sababu	katika–	hayo		
	G0032	G2033	G2192	G4127	G2033	G3588	G2078	G3754	G1722	G0846		
	ἐτελέσθη	ὁ	θυμὸς	τοῦ	Θεοῦ.							
	ilimalizwa	–	ghadhabu	ya–	Mungu.							
	G5055	G3588	G2372	G3588	G2316							

Tena nikaona ishara nyingine mbinguni, kubwa na yenye kushangaza; Kulikuwa na malaika saba wenye mapigo saba, ambayo yalikuwa mapigo ya mwisho (katika hayo hasira ya Mungu ilikuwa imetimilika).

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν, ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς
Na– nikaona kama bahari, ya–kioo iliyochanganywa na–moto, na– –
G2532 G3708 G5613 G2281 G5193 G3396 G4442 G2532 G3588

νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ; καὶ ἐκ
walishinda kutoka– – mnyama, na– kutoka– – sanamu yake; na– kutoka–
G3528 G1537 G3588 G2342 G2532 G1537 G3588 G1504 G0846 G2532 G1537

τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
– hesabu ya– jina lake, wamesimama juu–ya – bahari –
G3588 G0706 G3588 G3686 G0846 G2476 G1909 G3588 G2281 G3588

ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.
ya–kioo, wenye vinubi vya– Mungu.
G5193 G2192 G2788 G3588 G2316

Niliona kile kilichotokea kuwa bahari ya bilauri iliyochanganywa na moto, na ikasimama pembeni mwa bahari ambapo wale waliokuwa washindi dhidi ya mnyama na sanamu yake, na juu ya namba inayowakilisha jina lake. Walikuwa wameshikilia vinubi walivyopewa na Mungu.

3 καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως, τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν
na– wanaimba – wimbo wa–Musa, – mtumishi wa– Mungu, na– –
G2532 G0103 G3588 G5603 G3475 G3588 G1401 G3588 G2316 G2532 G3588

ᾠδὴν τοῦ Ἀρνίου, λέγοντες, Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου,
wimbo wa– Mwanakondoo, wakisema, Makubwa na– ya–ajabu – matendo yako,
G5603 G3588 G0721 G3004 G3173 G2532 G2298 G3588 G2041 G4771

Κύριε ὁ Θεός ὁ Παντοκράτωρ! δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
Bwana – Mungu – Mwenyezi! ya–haki na– ya–kweli – njia zako,
G2962 G3588 G2316 G3588 G3841 G1342 G2532 G0228 G3588 G3598 G4771

ὁ Βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν!
– Mfalme wa– mataifa!
G3588 G0935 G3588 G1484

Walikuwa wakiimba wimbo wa Musa, mtumishi wa Mungu, na wimbo wa Mwana Kondoo: “Kazi zako ni kubwa na zenye kushangaza, Bwana Mungu, utawalaye vyote. Mwaminifu na njia zako ni za kweli, Mfalme wa mataifa.

4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, Κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου? ὅτι
nani hata– – akuogope, Bwana, na– kulitukuza – jina lako? kwa–sababu
G5101 G3756 G3361 G5399 G2962 G2532 G1392 G3588 G3686 G4771 G3754

μόνος ὅσιος; ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν
peke–yako mtakatifu; kwa–sababu yote – mataifa yatakuja na– kusujudu
G3441 G3741 G3754 G3956 G3588 G1484 G2240 G2532 G4352

ἐνώπιόν σου; ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
mbele–yako; kwa–sababu – haki–zako za zimefunuliwa.
G1799 G4771 G3754 G3588 G1345 G4771 G5319

Nani atashindwa kukuhofu wewe Bwana na kulitukuza jina lako? Kwa kuwa wewe peke yako ni mtakatifu. Mataifa yote yatakuja na kukuabudu mbele zako kwa sababu u mwema na matendo yako yamejulikana.”

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ
Na– baada–ya hayo nikaona, na– likafunguliwa – hekalu la– hema ya–
G2532 G3326 G3778 G3708 G2532 G0455 G3588 G3485 G3588 G4633 G3588

μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ;
ushahidi katika– – mbinguni;
G3142 G1722 G3588 G3772

Baada ya mambo hayo nilitazama, na sehemu takatifu sana, ambapo palikuwa na hema ya ushuhuda, iliyofungukia mbinguni.

6	καὶ	ἐξῆλθον	οἱ	ἑπτὰ	ἄγγελοι	οἱ	ἔχοντες	τὰς	ἑπτὰ	πληγὰς	ἐκ	
	na–	wakatoka	–	saba	malaika	–	wenye	–	saba	mapigo	kutoka–	
	G2532	G1831	G3588	G2033	G0032	G3588	G2192	G3588	G2033	G4127	G1537	

τοῦ	ναοῦ,	ἐνδεδυμένοι	λίνον	καθαρὸν,	λαμπρὸν,	καὶ	περιεζωσμένοι	περὶ		
–	hekalu,	wamevikwa	kitani	safi,	king’aacho,	na–	wamefungwa	kuzunguka–		
G3588	G3485	G1746	G3043	G2513	G2986	G2532	G4024	G4012		

τὰ	στήθη,	ζώνας	χρυσᾶς.
–	vifua,	mikanda	ya–dhahabu.
G3588	G4738	G2223	G5552

Kutoka mahali patakatifu sana wakaja malaika saba wenye mapigo saba, wamevaa mavazi safi, kitani yenye kung'aa na mshipi wa dhahabu kuzunguka vifua vyao.

7	καὶ	ἓν	ἐκ	τῶν	τεσσάρων	ζῴων	ἔδωκεν	τοῖς	ἑπτὰ	ἀγγέλοις
	na–	mmoja	kutoka–	–	wanne	viumbe–hai	akawapa	–	saba	malaika
	G2532	G1520	G1537	G3588	G5064	G2226	G1325	G3588	G2033	G0032

ἑπτὰ	φιάλας	χρυσᾶς,	γεμούσας	τοῦ	θυμοῦ	τοῦ	Θεοῦ,	τοῦ	ζῶντος	εἰς
saba	bakuli	za–dhahabu,	zilizojaa	ya–	ghadhabu	ya–	Mungu,	–	aishiye	hadi
G2033	G5357	G5552	G1073	G3588	G2372	G3588	G2316	G3588	G2198	G1519

τοὺς	αἰῶνας	τῶν	αἰώνων.	
–	milele	ya–	milele.	
G3588	G0165	G3588	G0165	

Mmoja wa wale wenye uhai wanne akatoa kwa malaika saba mabakuli saba ya dhahabu yaliyojaa ghadhabu ya Mungu mwenye kuishi milele na milele.

8	καὶ	ἐγεμίσθη	ὁ	ναὸς	καπνοῦ	ἐκ	τῆς	δόξης	τοῦ	Θεοῦ,	καὶ
	na–	likajaa	–	hekalu	moshi	kutoka–	–	utukufu	wa–	Mungu,	na–
	G2532	G1072	G3588	G3485	G2586	G1537	G3588	G1391	G3588	G2316	G2532

ἐκ	τῆς	δυνάμεως	αὐτοῦ;	καὶ	οὐδεὶς	ἐδύνατο	εἰσελθεῖν	εἰς	τὸν
kutoka–	–	uweza	wake;	na–	hakuna–mtu	aliweza	kuingia	ndani–ya	–
G1537	G3588	G1411	G0846	G2532	G3762	G1410	G1525	G1519	G3588

ναὸν,	ἄχρι	τελεσθῶσιν	αἱ	ἑπτὰ	πληγαὶ	τῶν	ἑπτὰ	ἀγγέλων.
hekalu,	hadi	yatamalizwa	–	saba	mapigo	ya–	saba	malaika.
G3485	G0891	G5055	G3588	G2033	G4127	G3588	G2033	G0032

Mahali patakatifu sana kulijawa moshi kutoka kwenye utukufu wa Mungu na kutoka kwenye uwezo wake. Hakuna hata mmoja aliyeweza kuingia mpaka mapigo saba ya malaika saba yalipokamilika.

Chapter 16

1	Καὶ	ἤκουσα	μεγάλης	φωνῆς	ἐκ	τοῦ	ναοῦ,	λεγούσης	τοῖς	ἑπτὰ
	Na–	nikasikia	kubwa	sauti	kutoka–	–	hekalu,	ikisema	kwa–	saba
	G2532	G0191	G3173	G5456	G1537	G3588	G3485	G3004	G3588	G2033

ἀγγέλοις,	Ὑπάγετε,	καὶ	ἐκχέετε	τὰς	ἑπτὰ	φιάλας	τοῦ	θυμοῦ	τοῦ	Θεοῦ
malaika,	Nendeni,	na–	miminie	–	saba	bakuli	za–	ghadhabu	ya–	Mungu
G0032	G5217	G2532	G1632	G3588	G2033	G5357	G3588	G2372	G3588	G2316

εἰς	τὴν	γῆν.	
juu–ya	–	nchi.	
G1519	G3588	G1093	

Nikasikia sauti kubwa ikiita kutoka kwenye sehemu ya patakatifu na ikasema kwa wale malaika saba, “Nenda na ukamwage juu ya dunia mabakuli saba ya ghadhabu ya Mungu.”

2	Καὶ	ἀπῆλθεν	ὁ	πρῶτος,	καὶ	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	εἰς	τὴν
	Na–	akaenda	–	wa–kwanza,	na–	akamimina	–	bakuli	yake	juu–ya	–
	G2532	G0565	G3588	G4413	G2532	G1632	G3588	G5357	G0846	G1519	G3588

γῆν;	καὶ	ἐγένετο	ἕλκος,	κακὸν	καὶ	πονηρὸν,	ἐπὶ	τοὺς	ἀνθρώπους	τοὺς
nchi;	na–	ikawa	jipu,	baya	na–	ovu,	juu–ya	–	watu	–
G1093	G2532	G1096	G1668	G2556	G2532	G4190	G1909	G3588	G0444	G3588

ἔχοντας	τὸ	χάραγμα	τοῦ	θηρίου,	καὶ	τοὺς	προσκυνοῦντας	τῇ	εἰκόνι
wenye	–	chapa	ya–	mnyama,	na–	–	wanaoabudu	–	sanamu
G2192	G3588	G5480	G3588	G2342	G2532	G3588	G4352	G3588	G1504

αὐτοῦ.
yake.
G0846

Malaika wa kwanza alienda na kumwaga bakuli lake katika dunia; majeraha mabaya na yenye maumivu makali yalikuja kwa watu wenye alama ya mnyama, kwa wale ambao waliabudu sanamu yake.

3	Καὶ	ὁ	δεύτερος	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	εἰς	τὴν	θάλασσαν;
	Na–	–	wa–pili	akamimina	–	bakuli	yake	ndani–ya	–	bahari;
	G2532	G3588	G1208	G1632	G3588	G5357	G0846	G1519	G3588	G2281

καὶ	ἐγένετο	αἷμα,	ὡς	νεκροῦ;	καὶ	πᾶσα	ψυχὴ	ζωῆς	ἀπέθανεν,	τὰ
na–	ikawa	damu,	kama	ya–maiti;	na–	kila	kiumbe	hai	kikafa,	–
G2532	G1096	G0129	G5613	G3498	G2532	G3956	G5590	G2222	G0599	G3588

ἐν	τῇ	θαλάσσῃ.
katika–	–	bahari.
G1722	G3588	G2281

Malaika wa pili alimwaga bakuli lake katika bahari; ikawa kama damu ya mtu aliyekufa, na kila kiumbe hai katika bahari kilikufa.

4	Καὶ	ὁ	τρίτος	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	εἰς	τοὺς	ποταμοὺς,	καὶ
	Na–	–	wa–tatu	akamimina	–	bakuli	yake	ndani–ya	–	mito,	na–
	G2532	G3588	G5154	G1632	G3588	G5357	G0846	G1519	G3588	G4215	G2532

τὰς	πηγὰς	τῶν	ὑδάτων;	καὶ	ἐγένετο	αἷμα.
–	chemchemi	za–	maji;	na–	yakawa	damu.
G3588	G4077	G3588	G5204	G2532	G1096	G0129

Malaika wa tatu akamwaga bakuli lake katika mito na katika chemichemi za maji; zikawa damu.

5	Καὶ	ἤκουσα	τοῦ	ἀγγέλου	τῶν	ὑδάτων	λέγοντος,	Δίκαιος	εἶ,	ὁ
	Na–	nikamsikia	–	malaika	wa–	maji	akisema,	Mwenye–haki	wewe,	–
	G2532	G0191	G3588	G0032	G3588	G5204	G3004	G1342	G1510	G3588

ὢν,	καὶ	ὁ	ἦν,	ὁ	Ὅσιος,	ὅτι	ταῦτα	ἔκρινας.
uliyeko,	na–	–	uliyekuwa,	–	Mtakatifu,	kwa–sababu	haya	umehukumu.
G1510	G2532	G3588	G1510	G3588	G3741	G3754	G3778	G2919

Nikasikia malaika wa maji akisema, “Wewe ni mwaminifu - mmoja uliyepo na uliyekuwako, Mtakatifu - kwa sababu umezileta hukumu hizi.

6	ὅτι	αἷμα	ἁγίων	καὶ	προφητῶν	ἐξέχεαν,	καὶ	αἷμα	αὐτοῖς
	kwa-sababu	damu	ya-watakatifu	na-	manabii	walimwaga,	na-	damu	kwao
	G3754	G0129	G0040	G2532	G4396	G1632	G2532	G0129	G0846

δέδωκας	πιεῖν;	ἄξιοί	εἰσιν.
umewapa	kunywa;	wanastahili	wao-ni.
G1325	G4095	G0514	G1510

Kwa sababu walimwaga damu za waamini na manabii, umewapa wao kunywa damu; ndicho wanachostahili.”

7	Καὶ	ἤκουσα	τοῦ	θυσιαστηρίου	λέγοντος,	Ναί,	Κύριε	ὁ	Θεός	ὁ
	Na-	nikasikia	–	madhabahu	ikisema,	Naam,	Bwana	–	Mungu	–
	G2532	G0191	G3588	G2379	G3004	G3483	G2962	G3588	G2316	G3588

Παντοκράτωρ,	ἀληθιναὶ	καὶ	δίκαιαι	αἱ	κρίσεις	σου.
Mwenyezi,	za-kweli	na-	za-haki	–	hukumu	zako.
G3841	G0228	G2532	G1342	G3588	G2920	G4771

Nikasikia madhabahu ikijibu, “Ndiyo! Bwana Mungu mwenye kutawala juu ya vyote, hukumu zako ni kweli na za haki.”

8	Καὶ	ὁ	τέταρτος	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	ἐπὶ	τὸν	ἥλιον;	καὶ
	Na-	–	wa-nne	akamimina	–	bakuli	yake	juu-ya	–	jua;	na-
	G2532	G3588	G5067	G1632	G3588	G5357	G0846	G1909	G3588	G2246	G2532

ἐδόθη	αὐτῷ	καυματίσαι	τοὺς	ἀνθρώπους	ἐν	πυρί.
alilopewa	hilo	kuwaunguza	–	watu	kwa-	moto.
G1325	G0846	G2739	G3588	G0444	G1722	G4442

Malaika wa nne akamwaga kutoka kwenye bakuli lake juu ya jua, na likapewa ruhusa kuunguza watu kwa moto.

9	καὶ	ἐκαυματίσθησαν	οἱ	ἄνθρωποι	καῦμα	μέγα,	καὶ	ἐβλασφήμησαν	τὸ
	na-	waliunguzwa	–	watu	joto	kali,	na-	wakalitukana	–
	G2532	G2739	G3588	G0444	G2738	G3173	G2532	G0987	G3588

ὄνομα	τοῦ	Θεοῦ,	τοῦ	ἔχοντος	τὴν	ἐξουσίαν	ἐπὶ	τὰς	πληγὰς	ταύτας,
jina	la-	Mungu,	–	mwenye	–	mamlaka	juu-ya	–	mapigo	haya,
G3686	G3588	G2316	G3588	G2192	G3588	G1849	G1909	G3588	G4127	G3778

καὶ	οὐ	μετενόησαν	δοῦναι	αὐτῷ	δόξαν.
na-	hawaku-	tubu	kumpa	yeye	utukufu.
G2532	G3756	G3340	G1325	G0846	G1391

Waliunguzwa kwa joto lenye kutisha, na wakalikufuru neno la Mungu, mwenye nguvu juu ya mapigo yote. Hawakutubu wala kumpa yeye utukufu.

10	Καὶ	ὁ	πέμπτος	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	ἐπὶ	τὸν	θρόνον	τοῦ
	Na-	–	wa-tano	akamimina	–	bakuli	yake	juu-ya	–	kiti-cha-enzi	cha-
	G2532	G3588	G3991	G1632	G3588	G5357	G0846	G1909	G3588	G2362	G3588

θηρίου;	καὶ	ἐγένετο	ἡ	βασιλεία	αὐτοῦ	ἐσκοτωμένη;	καὶ	ἐμασῶντο	τὰς
mnyama;	na-	ikawa	–	ufalme	wake	umejaa-giza;	na-	walijitafuna	–
G2342	G2532	G1096	G3588	G0932	G0846	G4656	G2532	G3145	G3588

γλώσσας	αὐτῶν	ἐκ	τοῦ	πόνου;
ndimi	zao	kwa-sababu-ya	–	maumivu;
G1100	G0846	G1537	G3588	G4192

Malaika wa tano akamwaga kutoka kwenye bakuli lake katika kiti cha enzi cha mnyama, na giza likaufunika ufalme wake. Walisaga meno katika maumivu makali.

11	καὶ	ἐβλασφήμησαν	τὸν	Θεὸν	τοῦ	οὐρανοῦ	ἐκ	τῶν	πόνων	αὐτῶν,	καὶ
	na–	wakamtukana	–	Mungu	wa–	mbinguni	kwa–sababu–ya	–	maumivu	yao,	na–
	G2532	G0987	G3588	G2316	G3588	G3772	G1537	G3588	G4192	G0846	G2532

ἐκ	τῶν	ἑλκῶν	αὐτῶν;	καὶ	οὐ	μετενόησαν	ἐκ	τῶν	ἔργων
kwa–sababu–ya	–	majipu	yao;	na–	hawaku–	tubu	kutoka–	–	matendo
G1537	G3588	G1668	G0846	G2532	G3756	G3340	G1537	G3588	G2041

αὐτῶν.	
yao.	
G0846	

Wakamtukana Mungu wa mbinguni kwa sababu ya maumivu yao na majeraha yao, na bado waliendelea kutokutubu kwa kile walichotenda.

12	Καὶ	ὁ	ἕκτος	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	ἐπὶ	τὸν	ποταμὸν	τὸν
	Na–	–	wa–sita	akamimina	–	bakuli	yake	juu–ya	–	mto	–
	G2532	G3588	G1623	G1632	G3588	G5357	G0846	G1909	G3588	G4215	G3588

μέγαν	‹τὸν›	Εὐφράτην;	καὶ	ἐξηράνθη	τὸ	ὕδωρ	αὐτοῦ,	ἵνα	ἑτοιμασθῇ	ἡ
mkubwa	–	Frati;	na–	yakakauka	–	maji	yake,	ili	itayarishwe	–
G3173	G3588	G2166	G2532	G3583	G3588	G5204	G0846	G2443	G2090	G3588

ὁδὸς	τῶν	βασιλέων	τῶν	ἀπὸ	ἀνατολῆς	ἡλίου.	
njia	ya–	wafalme	–	kutoka–	mashariki	ya–jua.	
G3598	G3588	G0935	G3588	G0575	G0395	G2246	

Malaika wa sita alimwaga kutoka kwenye bakuli lake katika mto mkubwa, Frati, na maji yake yakakauka ili kuweza kuandaa njia kwa wafalme watakaokuja kutoka mashariki.

13	Καὶ	εἶδον	ἐκ	τοῦ	στόματος	τοῦ	δράκοντος,	καὶ	ἐκ	τοῦ	στόματος
	Na–	nikaona	kutoka–	–	kinywa	cha–	joka,	na–	kutoka–	–	kinywa
	G2532	G3708	G1537	G3588	G4750	G3588	G1404	G2532	G1537	G3588	G4750

τοῦ	θηρίου,	καὶ	ἐκ	τοῦ	στόματος	τοῦ	ψευδοπροφήτου,	
cha–	mnyama,	na–	kutoka–	–	kinywa	cha–	nabii–wa–uongo,	
G3588	G2342	G2532	G1537	G3588	G4750	G3588	G5578	

πνεύματα	τρία	ἀκάθαρτα,	ὡς	βάτραχοι;	
roho	tatu	wachafu,	kama	vyura;	
G4151	G5140	G0169	G5613	G0944	

Nikaona roho tatu chafu zilizoonekana kama chura watokao nje ya mdomo wa yule joka, yule mnyama, na yule nabii wa uongo.

14	εἰσὶν	γὰρ	πνεύματα	δαιμονίων	ποιοῦντα	σημεῖα,	ἃ	ἐκπορεύεται	ἐπὶ	τοὺς	βασιλεῖς
	wao–ni	kwa–maana	roho	za–pepo	wanaotengeneza	ishara,	ambazo	zinatoka	kwenda–kwa	–	wafalme
	G1510	G1063	G4151	G1140	G4160	G4592	G3739	G1607	G1909	G3588	G0935

τῆς	οἰκουμένης	ὅλης,	συναγαγεῖν	αὐτοὺς	εἰς	τὸν	πόλεμον	τῆς	ἡμέρας
wa–	ulimwengu	wote,	kuwakusanya	wao	kwa–	–	vita	ya–	siku
G3588	G3625	G3650	G4863	G0846	G1519	G3588	G4171	G3588	G2250

τῆς	μεγάλης	τοῦ	Θεοῦ	τοῦ	Παντοκράτορος.	
–	kuu	ya–	Mungu	–	Mwenyezi.	
G3588	G3173	G3588	G2316	G3588	G3841	

Ni roho za pepo zitendazo ishara na miujiza. Walikuwa wakienda kwa wafalme wa dunia yote ili kuweza kuwakusanya pamoja kwa vita katika siku kuu ya Mungu, mwenye kutawala juu ya vyote.

15	Ἰδοὺ,	ἔρχομαι	ὡς	κλέπτης.	μακάριος	ὁ	γρηγορῶν,	καὶ	τηρῶν	τὰ		
	Tazama,	ninakuja	kama	mwizi.	heri	–	akeshaye,	na–	akiyahifadhi	–		
	G3708	G2064	G5613	G2812	G3107	G3588	G1127	G2532	G5083	G3588		

ἱμάτια	αὐτοῦ,	ἵνα	μὴ	γυμνὸς	περιπατῇ,	καὶ	βλέπωσιν	τὴν	ἀσχημοσύνην	
mavazi	yake,	ili	a–	siende–uchi	akitembea,	na–	waione	–	aibu	
G2440	G0846	G2443	G3361	G1131	G4043	G2532	G0991	G3588	G0808	

αὐτοῦ.
yake.
G0846

(“Tazama! Ninakuja kama mwizi! Heri yule adumuye katika kukesha, atunzaye mavazi yake ili asiweze kwenda nje uchi na kuiona aibu yake.”)

16	καὶ	συνήγαγεν	αὐτοὺς	εἰς	τὸν	τόπον	τὸν	καλούμενον	Ἑβραϊστὶ
	na–	akawakusanya	wao	katika–	–	mahali	–	paitwalo	kwa–Kiebrania
	G2532	G4863	G0846	G1519	G3588	G5117	G3588	G2564	G1447

Ἀρ¦μαγεδών.
Har–Magedoni.
G0717

Waliwaleta pamoja katika sehemu iliyoitwa katika kiebrania Amagedoni.

17	Καὶ	ὁ	ἕβδομος	ἐξέχεεν	τὴν	φιάλην	αὐτοῦ	ἐπὶ	τὸν	ἀέρα;	καὶ
	Na–	–	wa–saba	akamimina	–	bakuli	yake	juu–ya	–	hewa;	na–
	G2532	G3588	G1442	G1632	G3588	G5357	G0846	G1909	G3588	G0109	G2532

ἐξῆλθεν	φωνὴ	μεγάλη	ἐκ	τοῦ	ναοῦ	ἀπὸ	τοῦ	θρόνου,	λέγουσα,	
ikatoka	sauti	kubwa	kutoka–	–	hekalu	kutoka–	–	kiti–cha–enzi,	ikisema,	
G1831	G5456	G3173	G1537	G3588	G3485	G0575	G3588	G2362	G3004	

Γέγονεν!
Imekwisha!
G1096

Malaika wa saba alimwaga kutoka kwenye bakuli lake katika anga. Kisha sauti kuu ikasikika kutoka pakatifu na kutoka kwenye kiti cha enzi, ikisema, “Imekwisha!”

18	καὶ	ἐγένοντο	ἀστραπαὶ,	καὶ	φωναὶ,	καὶ	βρονταί;	καὶ	σεισμὸς	ἐγένετο
	na–	ikawa	umeme,	na–	sauti,	na–	ngurumo;	na–	tetemeko	likawa
	G2532	G1096	G0796	G2532	G5456	G2532	G1027	G2532	G4578	G1096

μέγας,	οἷος	οὐκ	ἐγένετο,	ἀφ’	οὗ	ἄνθρωπος	ἐγένετο	ἐπὶ	
kubwa,	kama–ambalo	haiku–	wakuwako,	tangu–	wakati	mwanadamu	alipokuwa	juu–ya	
G3173	G3634	G3756	G1096	G0575	G3739	G0444	G1096	G1909	

τῆς	γῆς,	τηλικοῦτος	σεισμὸς,	οὕτω	μέγας.	
–	nchi,	kubwa–hivyo	tetemeko,	hivyo	kubwa.	
G3588	G1093	G5082	G4578	G3779	G3173	

Kulikuwa na miale ya mwanga wa radi, ngurumo, vishindo vya radi, na tetemeko la kutisha - tetemeko kubwa la ardhi ambalo halijawahi kutokea duniani tangu wanadamu wamekuwepo duniani, hivyo ni tetemeko kubwa zaidi.

19 καὶ na– G2532 ἐγένετο ikawa G1096 ἡ – G3588 πόλις mji G4172 ἡ – G3588 μεγάλη mkubwa G3173 εἰς katika– G1519 τρία tatu G5140 μέρη; sehemu; G3313 καὶ na– G2532 αἱ – G3588 πόλεις miji G4172 τῶν ya– G3588 ἐθνῶν mataifa G1484 ἔπεσαν; ikaanguka; G4098 καὶ na– G2532 Βαβυλὼν Babeli G0897 ἡ – G3588 μεγάλη ile–kubwa G3173 ἐμνήσθη ikakumbukwa G3403 ἐνώπιον mbele–ya G1799 τοῦ – G3588 Θεοῦ, Mungu, G2316 δοῦναι kumpa G1325 αὐτῇ yeye G0846 τὸ – G3588 ποτήριον kikombe G4221 τοῦ cha– G3588 οἴνου divai G3631 τοῦ ya– G3588 θυμοῦ ghadhabu G2372 τῆς ya– G3588 ὀργῆς hasira G3709 αὐτοῦ. yake. G0846

Mji mkuu uligawanyika katika sehemu tatu, na miji ya mataifa ikaanguka. Kisha Mungu akamkumbusha Babeli mkuu, na akaupa mji huo kikombe kilichokuwa kimejaa divai kutoka kwenye ghadhabu yake iliyo kali.

20 καὶ na– G2532 πᾶσα kila G3956 νῆσος kisiwa G3520 ἔφυγεν; kikakimbia; G5343 καὶ na– G2532 ὄρη milima G3735 οὐχ haiku– G3756 εὑρέθησαν; onekana; G2147

Kila kisiwa kikapotea na milima haikuonekana tena.

21 καὶ na– G2532 χάλαζα mvua–ya–mawe G5464 μεγάλη, kubwa, G3173 ὡς kama G5613 ταλαντιαία, ya–talanta, G5006 καταβαίνει inashuka G2597 ἐκ kutoka– G1537 τοῦ – G3588 οὐρανοῦ mbinguni G3772 ἐπὶ juu–ya G1909 τοὺς – G3588 ἀνθρώπους; watu; G0444 καὶ na– G2532 ἐβλασφήμησαν wakamtukana G0987 οἱ – G3588 ἄνθρωποι watu G0444 τὸν – G3588 Θεὸν, Mungu, G2316 ἐκ kwa–sababu–ya G1537 τῆς – G3588 πληγῆς pigo G4127 τῆς la– G3588 χαλάζης, mvua–ya–mawe, G5464 ὅτι kwa–sababu G3754 μεγάλη kubwa G3173 ἐστὶν ni G1510 ἡ – G3588 πληγὴ pigo G4127 αὐτῆς lake G0846 σφόδρα. sana. G4970

Mvua kubwa ya mawe, ikiwa na uzito wa talanta, ikashuka kutoka mbinguni juu ya watu, na wakamlaani Mungu kwa mapigo ya mvua ya mawe kwa sababu lile pigo lilikuwa baya sana.

Chapter 17

1 Καὶ Na– G2532 ἦλθεν akaja G2064 εἷς mmoja G1520 ἐκ kutoka– G1537 τῶν – G3588 ἑπτὰ saba G2033 ἀγγέλων malaika G0032 τῶν – G3588 ἐχόντων wenye G2192 τὰς – G3588 ἑπτὰ saba G2033 φιάλας, bakuli, G5357 καὶ na– G2532 ἐλάλησεν akasema G2980 μετ’ pamoja–nami, G3326 ἐμοῦ, nami, G1473 λέγων akisema G3004 Δεῦρο, Njoo, G1204 δείξω nitakuonyesha G1166 σοι wewe G4771 τὸ – G3588 κρίμα hukumu G2917 τῆς ya– G3588 πόρνης kahaba G4204 τῆς – G3588 μεγάλης, mkubwa, G3173 τῆς – G3588 καθημένης anayekaa G2521 ἐπὶ juu–ya G1909 ὑδάτων maji G5204 πολλῶν; mengi; G4183

Mmoja wa malaika saba aliyekuwa na vitasa saba alikuja na kuniambia, “Njoo, nitakuonesha hukumu ya kahaba mkuu akaaye juu ya maji mengi,

2 μεθ’ pamoja–naye G3326 ἧς ambaye G3739 ἐπόρνευσαν walizini G4203 οἱ – G3588 βασιλεῖς wafalme G0935 τῆς wa– G3588 γῆς; nchi; G1093 καὶ na– G2532 ἐμεθύσθησαν walilewa G3182

οἱ – G3588 κατοικοῦντες wakaao G2730 τὴν – G3588 γῆν nchi G1093 ἐκ kwa– G1537 τοῦ – G3588 οἴνου divai G3631 τῆς ya– G3588 πορνείας uasherati G4202 αὐτῆς. wake. G0846

ambaye wafalme wa nchi wamefanya mambo ya uzinzi naye na juu ya mvinyo wa uzinzi wake wakaao duniani wameleweshwa.”

3 καὶ na– G2532 ἀπήνεγκέν akanichukua G0667 με mimi G1473 εἰς ndani–ya G1519 ἔρημον jangwa G2048 ἐν katika– G1722 Πνεύματι; Roho; G4151 καὶ na– G2532 εἶδον nikaona G3708 γυναῖκα mwanamke G1135

καθημένην amekaa G2521 ἐπὶ juu–ya G1909 θηρίον mnyama G2342 κόκκινον, mwekundu, G2847 γέμοντα umejaa G1073 ὀνόματα majina G3686 βλασφημίας, ya–kufuru, G0988 ἔχων mwenye G2192

κεφαλὰς vichwa G2776 ἑπτὰ, saba, G2033 καὶ na– G2532 κέρατα pembe G2768 δέκα. kumi. G1176

Malaika akanichukua katika Roho mpaka nyikani, na nilimwona mwanamke amekaa juu ya mnyama mwekundu aliyejaa majina ya matukano. Mnyama alikuwa na vichwa saba na pembe kumi.

4 καὶ na– G2532 ἡ – G3588 γυνὴ mwanamke G1135 ἦν alikuwa G1510 περιβεβλημένη amevikwa G4016 πορφυροῦν zambarau G4210 καὶ na– G2532 κόκκινον, nyekundu, G2847 καὶ na– G2532

κεχρυσωμένη amepambwa G5558 χρυσίῳ kwa–dhahabu G5553 καὶ na– G2532 λίθῳ jiwe G3037 τιμίῳ la–thamani G5093 καὶ na– G2532 μαργαρίταις, lulu, G3135 ἔχουσα mwenye G2192

ποτήριον kikombe G4221 χρυσοῦν cha–dhahabu G5552 ἐν katika– G1722 τῇ – G3588 χειρὶ mkono G5495 αὐτῆς, wake, G0846 γέμον kimejaa G1073 βδελυγμάτων machukizo G0946 καὶ na– G2532 τὰ – G3588

ἀκάθαρτα uchafu G0169 τῆς wa– G3588 πορνείας uasherati G4202 αὐτῆς; wake; G0846

Mwanamke alivikwa nguo ya zambarau na nyekundu na amepambwa kwa dhahabu, mawe ya thamani, na lulu. Alikuwa ameshikilia mkononi mwake kikombe cha dhahabu kilichojaa vitu vya machukizo ya uchafu wa uasherati wake.

5 καὶ na– G2532 ἐπὶ juu–ya G1909 τὸ – G3588 μέτωπον paji–la–uso G3359 αὐτῆς wake G0846 ὄνομα jina G3686 γεγραμμένον, limeandikwa, G1125 μυστήριον siri G3466 ΒΑΒΥΛΩΝ BABELI G0897

ἡ – G3588 ΜΕΓΑΛΗ, MKUBWA, G3173 ἡ – G3588 ΜΗΤΗΡ MAMA G3384 ΤΩΝ WA– G3588 ΠΟΡΝΩΝ, MAKAHABA, G4204 ΚΑΙ NA– G2532 ΤΩΝ WA– G3588 ΒΔΕΛΥΓΜΑΤΩΝ MACHUKIZO G0946 ΤΗΣ YA– G3588

ΓΗΣ. NCHI. G1093

Juu ya paji la uso wake limeandikwa jina la siri: “BABELI MKUU, MAMA WA MAKAHABA NA YA VITU VYA MACHUKIZO YA NCHI.”

6	καὶ	εἶδον	τὴν	γυναῖκα	μεθύουσαν	ἐκ	τοῦ	αἵματος	τῶν	ἁγίων,
	na–	nikaona	–	mwanamke	amelewa	kwa–	–	damu	ya–	watakatifu,
	G2532	G3708	G3588	G1135	G3184	G1537	G3588	G0129	G3588	G0040

καὶ	ἐκ	τοῦ	αἵματος	τῶν	μαρτύρων	Ἰησοῦ.	Καὶ	ἐθαύμασα,	ἰδὼν	
na–	kwa–	–	damu	ya–	mashahidi	wa–Yesu.	Na–	nikashangaa,	nilipomwona	
G2532	G1537	G3588	G0129	G3588	G3144	G2424	G2532	G2296	G3708	

αὐτὴν,	θαῦμα	μέγα.
yeye,	mshangao	mkubwa.
G0846	G2295	G3173

Nikaona ya kuwa mwanamke huyo alikuwa amelewa kwa damu ya waumini na damu ya waliokufa kwa ajili ya Yesu. Wakati nilipomwona, nilikuwa na mshangao mkuu.

7	καὶ	εἶπέν	μοι	ὁ	ἄγγελος,	Διὰ	τί	ἐθαύμασας?	ἐγὼ	ἐρῶ
	na–	akaniambia	mimi	–	malaika,	Kwa–nini	nini	umeshangaa?	mimi	nitakuambia
	G2532	G3004	G1473	G3588	G0032	G1223	G5101	G2296	G1473	G2046

σοι	τὸ	μυστήριον	τῆς	γυναικὸς,	καὶ	τοῦ	θηρίου	τοῦ	βαστάζοντος	
wewe	–	siri	ya–	mwanamke,	na–	ya–	mnyama	–	anayembeba	
G4771	G3588	G3466	G3588	G1135	G2532	G3588	G2342	G3588	G0941	

αὐτήν,	τοῦ	ἔχοντος	τὰς	ἑπτὰ	κεφαλὰς,	καὶ	τὰ	δέκα	κέρατα.
yeye,	–	mwenye	–	saba	vichwa,	na–	–	kumi	pembe.
G0846	G3588	G2192	G3588	G2033	G2776	G2532	G3588	G1176	G2768

Lakini malaika akaniambia, “Kwa nini unashangaa? Nitakueleza maana ya mwanamke na mnyama amchukuaye (mnyama huyo mwenye vichwa saba na zile pembe kumi).

8	τὸ	θηρίον	ὃ	εἶδες	ἦν,	καὶ	οὐκ	ἔστιν,	καὶ	μέλλει
	–	mnyama	ambaye	uliuona	alikuwa,	na–	hayuko,	yupo,	na–	atapanda
	G3588	G2342	G3739	G3708	G1510	G2532	G3756	G1510	G2532	G3195

ἀναβαίνειν	ἐκ	τῆς	ἀβύσσου,	καὶ	εἰς	ἀπώλειαν	ὑπάγει;	καὶ		
kupanda	kutoka–	–	kuzimu,	na–	kwenda	maangamizi	anaenda;	na–		
G0305	G1537	G3588	G0012	G2532	G1519	G0684	G5217	G2532		

θαυμασθήσονται	οἱ	κατοικοῦντες	ἐπὶ	τῆς	γῆς,	ὧν	οὐ	γέγραπται	τὸ	
watashangaa	–	wakaao	juu–ya	–	nchi,	ambao	hali–	kuandikwa	–	
G2296	G3588	G2730	G1909	G3588	G1093	G3739	G3756	G1125	G3588	

ὄνομα	ἐπὶ	τὸ	βιβλίον	τῆς	ζωῆς,	ἀπὸ	καταβολῆς	κόσμου,	
jina	katika–	–	kitabu	cha–	uzima,	tangu–	mwanzo	wa–ulimwengu,	
G3686	G1909	G3588	G0975	G3588	G2222	G0575	G2602	G2889	

βλεπόντων	τὸ	θηρίον	ὅτι	ἦν,	καὶ	οὐκ	ἔστιν,	καὶ	παρέσται.	
wakiona	–	mnyama	kwamba	alikuwa,	na–	hayuko,	yupo,	na–	atakuwapo.	
G0991	G3588	G2342	G3754	G1510	G2532	G3756	G1510	G2532	G3918	

Mnyama uliyemwona alikuwepo, hayupo tena sasa, lakini yuko tayari kupanda kutoka katika shimo lisilo na mwisho. Kisha ataendelea na uharibifu. Wale wakaao juu ya nchi, wale ambao majina yao hayakuandikwa kwenye kitabu cha uzima tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu - watashangaa wamwonapo mnyama aliyekuwepo, kwamba hayupo sasa, lakini yupo karibu kuja.

9	Ὧδε	ὁ	νοῦς	ὁ	ἔχων	σοφίαν:	αἱ	ἑπτὰ	κεφαλαὶ,	ἑπτὰ	ὄρη	εἰσίν,
	Hapa	–	akili	–	yenye	hekima:	–	saba	vichwa,	saba	milima	ni,
	G5602	G3588	G3563	G3588	G2192	G4678	G3588	G2033	G2776	G2033	G3735	G1510

ὅπου	ἡ	γυνὴ	κάθηται	ἐπ’	αὐτῶν;	
ambapo	–	mwanamke	anakaa	juu–	yake;	
G3699	G3588	G1135	G2521	G1909	G0846	

Wito huu ni kwa ajili ya akili zilizo na hekima. Vichwa saba ni milima saba ambapo mwanamke alikaa juu yake.

10	καὶ	βασιλεῖς	ἑπτά	εἰσιν:	οἱ	πέντε	ἔπεσαν,	ὁ	εἷς	ἔστιν,	ὁ	
	na–	wafalme	saba	ni:	–	watano	wameanguka,	–	mmoja	yupo,	–	
	G2532	G0935	G2033	G1510	G3588	G4002	G4098	G3588	G1520	G1510	G3588	

ἄλλος	οὔπω	ἦλθεν;	καὶ	ὅταν	ἔλθῃ,	ὀλίγον	αὐτὸν	δεῖ	μεῖναι.
mwingine	bado	hakuja;	na–	wakati	atakapokuja,	kidogo	yeye	lazima	akae.
G0243	G3768	G2064	G2532	G3752	G2064	G3641	G0846	G1163	G3306

Nayo pia ni wafalme saba. Wafalme watano wameanguka, mmoja yupo, na mwingine hajaja bado; wakati atakapokuja, atakaa kwa muda mfupi tu.

11	καὶ	τὸ	θηρίον	ὃ	ἦν,	καὶ	οὐκ	ἔστιν,	καὶ	αὐτὸς	ὄγδοός
	na–	–	mnyama	ambaye	alikuwa,	na–	hayuko,	yupo,	na–	yeye	wa–nane
	G2532	G3588	G2342	G3739	G1510	G2532	G3756	G1510	G2532	G0846	G3590

ἐστιν,	καὶ	ἐκ	τῶν	ἑπτά	ἐστιν,	καὶ	εἰς	ἀπώλειαν	ὑπάγει.	
ni,	na–	kutoka–	–	saba	ni,	na–	kwenda	maangamizi	anaenda.	
G1510	G2532	G1537	G3588	G2033	G1510	G2532	G1519	G0684	G5217	

Mnyama aliyekuwepo, lakini sasa hayupo, yeye pia ni mfalme wa nane; lakini ni mmoja wa wale wafalme saba, na anaenda kwenye uharibifu.

12	καὶ	τὰ	δέκα	κέρατα	ἃ	εἶδες,	δέκα	βασιλεῖς	εἰσιν,	οἵτινες	βασιλείαν
	na–	–	kumi	pembe	ambazo	uliziona,	kumi	wafalme	ni,	ambao	ufalme
	G2532	G3588	G1176	G2768	G3739	G3708	G1176	G0935	G1510	G3748	G0932

οὔπω	ἔλαβον,	ἀλλὰ	ἐξουσίαν	ὡς	βασιλεῖς,	μίαν	ὥραν	λαμβάνουσιν,		
bado	hawajapokea,	lakini	mamlaka	kama	wafalme,	moja	saa	wanapokea,		
G3768	G2983	G0235	G1849	G5613	G0935	G1520	G5610	G2983		

μετὰ	τοῦ	θηρίου.	
pamoja–na	–	mnyama.	
G3326	G3588	G2342	

Zile pembe kumi ulizoziona ni wafalme kumi ambao hawajapokea ufalme, lakini watapokea mamlaka kama wafalme kwa saa moja pamoja na mnyama.

13	οὗτοι	μίαν	γνώμην	ἔχουσιν,	καὶ	τὴν	δύναμιν	καὶ	ἐξουσίαν	αὐτῶν,	τῷ
	hawa	moja	nia	wanayo,	na–	–	nguvu	na–	mamlaka	yao,	kwa–
	G3778	G1520	G1106	G2192	G2532	G3588	G1411	G2532	G1849	G0846	G3588

θηρίῳ	διδόασιν.	
mnyama	wanampa.	
G2342	G1325	

Hawa wana shauri moja, na watampa nguvu zao na mamlaka yule mnyama.

14 οὗτοι μετὰ τοῦ Ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ Ἀρνίον
hawa dhidi–ya – Mwanakondoo watapigana, na– – Mwanakondoo
G3778 G3326 G3588 G0721 G4170 G2532 G3588 G0721

νικήσει αὐτούς; ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ Βασιλεὺς
atawashinda wao; kwa–sababu Bwana wa–mabwana yeye–ni na– Mfalme
G3528 G0846 G3754 G2962 G2962 G1510 G2532 G0935

βασιλέων; καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ, κλητοὶ, καὶ ἐκλεκτοὶ, καὶ πιστοί.
wa–wafalme; na– – pamoja–naye yeye, walioitwa, na– wateule, na– waaminifu.
G0935 G2532 G3588 G3326 G0846 G2822 G2532 G1588 G2532 G4103

Watafanya vita baina yao na Mwana kondoo. Lakini Mwana kondoo atawashinda kwa sababu ni Bwana wa mabwana na Mfalme wa wafalme - na katika yeye tuliitwa, tulichaguliwa, waaminifu.”

15 Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται,
Na– akaniambia, mimi, – maji ambayo uliona, ambapo – kahaba anakaa,
G2532 G3004 G1473 G3588 G5204 G3739 G3708 G3757 G3588 G4204 G2521

λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
watu na– makutano ni, na– mataifa na– lugha.
G2992 G2532 G3793 G1510 G2532 G1484 G2532 G1100

Malaika akaniambia, “Yale maji uliyoyaona, hapo alipoketi yule kahaba ni watu, makutano, mataifa na lugha.

16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
na– – kumi pembe ambazo uliona, na– – mnyama, hawa watamchukia
G2532 G3588 G1176 G2768 G3739 G3708 G2532 G3588 G2342 G3778 G3404

τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ γυμνήν; καὶ τὰς
– kahaba, na– wamefanywa–ukiwa watamfanya yeye, na– uchi; na– –
G3588 G4204 G2532 G2049 G4160 G0846 G2532 G1131 G2532 G3588

σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί;
nyama yake wataila, na– yeye watamteketeza kwa– moto;
G4561 G0846 G5315 G2532 G0846 G2618 G1722 G4442

Zile pembe kumi ulizoziona - hizo na yule mnyama watamchukia yule kahaba. Nao watamfanya kuwa mpweke na uchi, watamla mwili wake, na watauteketeza kwa moto.

17 ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν
– kwa–maana Mungu ameweka ndani–ya – mioyo yao kutimiza –
G3588 G1063 G2316 G1325 G1519 G3588 G2588 G0846 G4160 G3588

γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
kusudi lake, na– kutimiza moja kusudi, na– kumpa – ufalme wao
G1106 G0846 G2532 G4160 G1520 G1106 G2532 G1325 G3588 G0932 G0846

τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ.
kwa– mnyama, hadi yatamalizwa – maneno ya– Mungu.
G3588 G2342 G0891 G5055 G3588 G3056 G3588 G2316

Maana Mungu ameweka mioyoni mwao kubeba kusudi lake kwa makubaliano ya kumpa mnyama nguvu zao kumtawala mpaka maneno ya Mungu yatakapotimia.

18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ
na– – mwanamke ambaye ulimwona ni – mji – mkubwa, –
G2532 G3588 G1135 G3739 G3708 G1510 G3588 G4172 G3588 G3173 G3588

ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.
wenye ufalme juu–ya – wafalme wa– nchi.
G2192 G0932 G1909 G3588 G0935 G3588 G1093

Yule mwanamke uliyemwona ni mji ule mkubwa utawalao juu ya wafalme wa nchi.”

Chapter 18

1	Μετὰ	ταῦτα	εἶδον	ἄλλον	ἄγγελον	καταβαίνοντα	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ,	
	Baada–ya	hayo	nikaona	mwingine	malaika	akishuka	kutoka–	–	mbinguni,	
	G3326	G3778	G3708	G0243	G0032	G2597	G1537	G3588	G3772	
	ἔχοντα	ἐξουσίαν	μεγάλην;	καὶ	ἡ	γῆ	ἐφωτίσθη	ἐκ	τῆς	δόξης	αὐτοῦ.
	mwenye	mamlaka	makubwa;	na–	–	nchi	ilimulikwa	kwa–	–	utukufu	wake.
	G2192	G1849	G3173	G2532	G3588	G1093	G5461	G1537	G3588	G1391	G0846

Baada ya vitu hivi nilimwona malaika mwingine akishuka chini kutoka mbinguni. Yeye alikuwa na mamlaka kuu, na nchi iliangazwa kwa utukufu wake.

2	καὶ	ἔκραξεν	ἐν	ἰσχυρᾷ	φωνῇ,	λέγων,	Ἔπεσεν,	ἔπεσεν	Βαβυλὼν	
	na–	akapaza–sauti	kwa–	nguvu	sauti,	akisema,	Imeanguka,	imeanguka	Babeli	
	G2532	G2896	G1722	G2478	G5456	G3004	G4098	G4098	G0897	
	ἡ	μεγάλη!	καὶ	ἐγένετο	κατοικητήριον	δαιμονίων,	καὶ	φυλακὴ	παντὸς	
	–	ile–kubwa!	na–	imekuwa	makao	ya–pepo,	na–	gereza	la–kila	
	G3588	G3173	G2532	G1096	G2732	G1140	G2532	G5438	G3956	
	πνεύματος	ἀκαθάρτου,	καὶ	φυλακὴ	παντὸς	ὀρνέου	ἀκαθάρτου,	‹καὶ	φυλακὴ	
	roho	mchafu,	na–	gereza	la–kila	ndege	mchafu,	<na–	gereza	
	G4151	G0169	G2532	G5438	G3956	G3732	G0169	G2532	G5438	
	παντὸς	θηρίου	ἀκαθάρτου›	καὶ	μεμισημένου.					
	la–kila	mnyama	mchafu>	na–	anayechukiwa.					
	G3956	G2342	G0169	G2532	G3404					

Alilia kwa sauti kuu, akisema, “Umeanguka, umeanguka, ule mji mkuu Babeli! Umekuwa sehemu yakaapo mapepo, na sehemu ikaapo kila roho chafu, na sehemu akaapo kila mchafu na ndege achukizaye.

3	ὅτι	ἐκ	τοῦ	οἴνου	τοῦ	θυμοῦ	τῆς	πορνείας	αὐτῆς,	πέπωκαν
	kwa–sababu	kutoka–	–	divai	ya–	ghadhabu	ya–	uasherati	wake,	yamekunywa
	G3754	G1537	G3588	G3631	G3588	G2372	G3588	G4202	G0846	G4095
	πάντα	τὰ	ἔθνη;	καὶ	οἱ	βασιλεῖς	τῆς	γῆς	μετ’	αὐτῆς	
	yote	–	mataifa;	na–	–	wafalme	wa–	nchi	pamoja–naye	yeye	
	G3956	G3588	G1484	G2532	G3588	G0935	G3588	G1093	G3326	G0846	
	ἐπόρνευσαν;	καὶ	οἱ	ἔμποροι	τῆς	γῆς	ἐκ	τῆς	δυνάμεως	τοῦ
	wamezini;	na–	–	wafanyabiashara	wa–	nchi	kutoka–	–	nguvu	ya–
	G4203	G2532	G3588	G1713	G3588	G1093	G1537	G3588	G1411	G3588
	στρήνους	αὐτῆς,	ἐπλούτησαν.							
	anasa	wake,	wametajirika.							
	G4764	G0846	G4147							

Kwa kuwa mataifa yote yamekunywa mvinyo ya tamaa ya uasherati wake ambayo humletea ghadhabu. Wafalme wa nchi wamezini naye. Wafanyabiashara wa nchi wamekuwa matajiri kwa nguvu ya maisha yake ya anasa.”

4	Καὶ	ἤκουσα	ἄλλην	φωνὴν	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ,	λέγουσαν,	Ἐξέλθατε	ὁ		
	Na–	nikasikia	nyingine	sauti	kutoka–	–	mbinguni,	ikisema,	Tokeni	–		
	G2532	G0191	G0243	G5456	G1537	G3588	G3772	G3004	G1831	G3588		
	λαός	μου,	ἐξ	αὐτῆς,	ἵνα	μὴ	συνκοινωνήσητε	ταῖς	ἁμαρτίαις	αὐτῆς,		
	watu	wangu,	kutoka–	kwake,	ili	m–	sishiriki	–	dhambi	zake,		
	G2992	G1473	G1537	G0846	G2443	G3361	G4790	G3588	G0266	G0846		
	καὶ	ἐκ	τῶν	πληγῶν	αὐτῆς,	ἵνα	μὴ	λάβητε;				
	na–	katika–	–	mapigo	yake,	ili	m–	sipokee;				
	G2532	G1537	G3588	G4127	G0846	G2443	G3361	G2983				

Kisha nilisikia sauti nyingine kutoka mbinguni iikisema, “Tokeni kwake watu wangu, ili msije mkashiriki katika dhambi zake, na ili msije mkapokea mapigo yake yoyote.

5	ὅτι	ἐκολλήθησαν	αὐτῆς	αἱ	ἁμαρτίαι	ἄχρι	τοῦ	οὐρανοῦ,	καὶ			
	kwa–sababu	zimefika	yake	–	dhambi	hadi	–	mbinguni,	na–			
	G3754	G2853	G0846	G3588	G0266	G0891	G3588	G3772	G2532			
	ἐμνημόνευσεν	ὁ	Θεὸς	τὰ	ἀδικήματα	αὐτῆς.						
	amekumbuka	–	Mungu	–	maovu	yake.						
	G3421	G3588	G2316	G3588	G0092	G0846						

Dhambi zake zimerundikana juu kama mbingu, na Mungu ameyakumbuka matendo yake maovu.

6	ἀπόδοτε	αὐτῇ	ὡς	καὶ	αὐτὴ	ἀπέδωκεν;	καὶ	διπλώσατε	τὰ	διπλᾶ,		
	mlipeni	yeye	kama	na–	yeye	alipolipa;	na–	rudiisheni	–	mara–mbili,		
	G0591	G0846	G5613	G2532	G0846	G0591	G2532	G1363	G3588	G1362		
	κατὰ	τὰ	ἔργα	αὐτῆς.	ἐν	τῷ	ποτηρίῳ	ᾧ	ἐκέρασεν,			
	kwa–kadiri–ya	–	matendo	yake.	katika–	–	kikombe	ambacho	alichanganya,			
	G2596	G3588	G2041	G0846	G1722	G3588	G4221	G3739	G2767			
	κεράσατε	αὐτῇ	διπλοῦν.									
	changanyeni	kwake	mara–mbili.									
	G2767	G0846	G1362									

Mlipeni kama alivyowalipa wengine, na mkamlipe mara mbili kwa jinsi alivyotenda; katika kikombe alichokichanganya, mchanganyishieni mara mbili kwa ajili yake.

7	ὅσα	ἐδόξασεν	αὐτὴν	καὶ	ἐστρηνίασεν,	τοσοῦτον	δότε	αὐτῇ				
	kwa–kadiri	alijitukuza	mwenyewe	na–	kuishi–kwa–anasa,	hivyo	mpeni	yeye				
	G3745	G1392	G0848	G2532	G4763	G5118	G1325	G0846				
	βασανισμὸν	καὶ	πένθος.	ὅτι	ἐν	τῇ	καρδίᾳ	αὐτῆς	λέγει	ὅτι,		
	mateso	na–	huzuni.	kwa–sababu	katika–	–	moyo	wake	anasema	kwamba,		
	G0929	G2532	G3997	G3754	G1722	G3588	G2588	G0846	G3004	G3754		
	Κάθημαι	βασίλισσα,	καὶ	χήρα	οὐκ	εἰμί,	καὶ	πένθος	οὐ	μὴ	ἴδω.	
	Ninakaa	malkia,	na–	mjane	si–	mimi,	na–	huzuni	si–	–	nitaona.	
	G2521	G0938	G2532	G5503	G3756	G1510	G2532	G3997	G3756	G3361	G3708	

Kama alivyojitukuza yeye mwenyewe, na aliishi kwa anasa, mpeni mateso mengi na huzuni. Kwa kuwa husema moyoni mwake, 'Nimekaa kama malkia; wala siyo mjane, na wala sitaona maombolezo.'

8	διὰ	τοῦτο,	ἐν	μιᾷ	ἡμέρᾳ	ἥξουσιν	αἱ	πληγαὶ	αὐτῆς,	θάνατος	καὶ	
	kwa-hiyo,	hiyo,	katika-	moja	siku	yatakuja	–	mapigo	yake,	kifo	na-	
	G1223	G3778	G1722	G1520	G2250	G2240	G3588	G4127	G0846	G2288	G2532	

πένθος	καὶ	λιμός,	καὶ	ἐν	πυρὶ	κατακαυθήσεται;	ὅτι	ἰσχυρὸς	
huzuni	na-	njaa,	na-	kwa-	moto	atateketezwa;	kwa-sababu	mwenye-nguvu	
G3997	G2532	G3042	G2532	G1722	G4442	G2618	G3754	G2478	

Κύριος	ὁ	Θεὸς	ὁ	κρίνας	αὐτήν.
Bwana	–	Mungu	–	aliyemhukumu	yeye.
G2962	G3588	G2316	G3588	G2919	G0846

Kwa hiyo ndani ya siku moja mapigo yake yatamlemea: kifo, maombolezo, na njaa. Ateteketezwa kwa moto, kwa kuwa Bwana Mungu ni mwenye nguvu, na ni mhukumu wake.”

9	καὶ	κλαύσουσιν	καὶ	κόψονται	ἐπ’	αὐτὴν,	οἱ	βασιλεῖς	τῆς	γῆς,	οἱ	
	na-	watalia	na-	wataomboleza	juu-	yake,	–	wafalme	wa-	nchi,	–	
	G2532	G2799	G2532	G2875	G1909	G0846	G3588	G0935	G3588	G1093	G3588	

μετ’	αὐτῆς	πορνεύσαντες	καὶ	στρηνιάσαντες,	ὅταν	βλέπωσιν	τὸν	
pamoja-naye	yeye	waliozini	na-	kuishi-kwa-anasa,	wakati	watakapoona	–	
G3326	G0846	G4203	G2532	G4763	G3752	G0991	G3588	

καπνὸν	τῆς	πυρώσεως	αὐτῆς,
moshi	wa-	kuungua	kwake,
G2586	G3588	G4451	G0846

Wafalme wa nchi waliozini na kuchanganyikiwa pamoja naye watalia na kumwombolezea watakapouona moshi wa kuungua kwake.

10	ἀπὸ	μακρόθεν	ἑστηκότες	διὰ	τὸν	φόβον	τοῦ	βασανισμοῦ	αὐτῆς,	
	kutoka-	mbali	wakisimama	kwa-sababu-ya	–	hofu	ya-	mateso	yake,	
	G0575	G3113	G2476	G1223	G3588	G5401	G3588	G0929	G0846	

λέγοντες,	Οὐαὶ,	οὐαί,	ἡ	πόλις	ἡ	μεγάλη,	Βαβυλὼν,	ἡ	πόλις	ἡ	
wakisema,	Ole,	ole,	–	mji	–	mkubwa,	Babeli,	–	mji	–	
G3004	G3759	G3759	G3588	G4172	G3588	G3173	G0897	G3588	G4172	G3588	

ἰσχυρά!	ὅτι	μιᾷ	ὥρᾳ	ἦλθεν	ἡ	κρίσις	σου.	
wenye-nguvu!	kwa-sababu	moja	saa	imekuja	–	hukumu	yako.	
G2478	G3754	G1520	G5610	G2064	G3588	G2920	G4771	

Watasimama mbali naye, kwa hofu ya maumivu yake wakisema, “Ole, ole kwa mji mkuu, Babeli, mji wenye nguvu! Kwa saa moja hukumu yako imekuja.”

11	καὶ	οἱ	ἔμποροι	τῆς	γῆς	κλαίουσιν	καὶ	πενθοῦσιν	ἐπ’	αὐτήν,
	na-	–	wafanyabiashara	wa-	nchi	wanalia	na-	wanaomboleza	juu-	yake,
	G2532	G3588	G1713	G3588	G1093	G2799	G2532	G3996	G1909	G0846

ὅτι	τὸν	γόμον	αὐτῶν,	οὐδεὶς	ἀγοράζει	οὐκέτι --	
kwa-sababu	–	bidhaa	zao,	hakuna-mtu	anayenunua	tena--	
G3754	G3588	G1117	G0846	G3762	G0059	G3765	

Wafanyabiashara wa nchi lieni na kuomboleza kwa ajili yake, kwa kuwa hakuna hata mmoja anunuaye bidhaa zake tena -

12 γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου, καὶ μαργαριτῶν, καὶ
bidhaa ya-dhahabu, na- fedha, na- jiwe la-thamani, na- lulu, na-
G1117 G5557 G2532 G0696 G2532 G3037 G5093 G2532 G3135 G2532

βυσσίνου, καὶ πορφύρας, καὶ σιρικοῦ, καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
kitani-safi, na- zambarau, na- hariri, na- nyekundu, na- kila mti
G1039 G2532 G4209 G2532 G4596 G2532 G2847 G2532 G3956 G3586

θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
wa-msonobari, na- kila chombo cha-pembe, na- kila chombo cha- mti
G2367 G2532 G3956 G4632 G1661 G2532 G3956 G4632 G1537 G3586

τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου,
wa-thamani-sana, na- shaba, na- chuma, na- marumaru,
G5093 G2532 G5475 G2532 G4604 G2532 G3139

bidhaa za dhahabu, fedha, mawe ya thamani, lulu, kitani nzuri, zambarau, hariri, nyekundu, aina zote za miti ya harufu nzuri, kila chombo cha pembe za ndovu, kila chombo kilichotengenezwa kwa miti ya thamani, shaba, chuma, jiwe,

13 καὶ κιννάμωμον, καὶ ἄμωμον, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον,
na- mdalasini, na- iliki, na- uvumba, na- manemane, na- ubani,
G2532 G2792 G2532 G0299 G2532 G2368 G2532 G3464 G2532 G3030

καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ
na- divai, na- mafuta, na- unga-laini, na- ngano, na- ng'ombe, na-
G2532 G3631 G2532 G1637 G2532 G4585 G2532 G4621 G2532 G2934 G2532

πρόβατα, καὶ ἵππων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.
kondoo, na- farasi, na- magari, na- miili, na- roho za-wanadamu.
G4263 G2532 G2462 G2532 G4480 G2532 G4983 G2532 G5590 G0444

mdalasini, viungo, uvumba, manemane, ubani, mvinyo, mafuta, unga mzuri, ngano, ng'ombe na kondoo, farasi na magari, na watumwa, na roho za watu.

14 καὶ ἡ ὀπώρα σου, τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ
na- – matunda yako, ya- tamaa ya- roho yameondoka kutoka-
G2532 G3588 G3703 G4771 G3588 G1939 G3588 G5590 G0565 G0575

σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ,
kwako, na- yote – ya-anasa na- – mazuri yameangamia kutoka- kwako,
G4771 G2532 G3956 G3588 G3045 G2532 G3588 G2986 G0622 G0575 G4771

καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν.
na- tena si- – hayo watayapata.
G2532 G3765 G3756 G3361 G0846 G2147

Matunda uliyoyatamani kwa nguvu zako yameondoka kutoka kwako. Anasa zako zote na mapambo yametoweka, hayatapatikana tena.

15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ
– wafanyabiashara wa-hayo, – waliotajirika kutoka- kwake, kutoka-
G3588 G1713 G3778 G3588 G4147 G0575 G0846 G0575

μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς,
mbali watasimama, kwa-sababu-ya – hofu ya- mateso yake,
G3113 G2476 G1223 G3588 G5401 G3588 G0929 G0846

κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,
wakilia na- wakiomboleza,
G2799 G2532 G3996

Wafanyabiashara wa vitu hivi waliopata utajiri kwa mapenzi yake watasimama mbali kutoka kwake kwa sababu ya hofu ya maumivu yake, wakilia na sauti ya maombolezo.

16 λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη
wakisema, Ole, ole, – mji – mkubwa, – uliokuwa–umevikwa
G3004 G3759 G3759 G3588 G4172 G3588 G3173 G3588 G4016

βύσσινον, καὶ πορφυροῦν, καὶ κόκκινον; καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ,
kitani–safi, na– zambarau, na– nyekundu; na– uliokuwa–umepambwa kwa– dhahabu,
G1039 G2532 G4210 G2532 G2847 G2532 G5558 G1722 G5553

καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρίτῃ!
na– jiwe la–thamani, na– lulu!
G2532 G3037 G5093 G2532 G3135

Wakisema, “Ole, ole mji ule mkuu uliovikwa kitani nzuri, zambarau, na nyekundu, na kupambwa kwa dhahabu, na vito vya thamani na lulu!”

17 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς
kwa–sababu moja saa umeharibika – mkubwa–hivyo utajiri. na– kila
G3754 G1520 G5610 G2049 G3588 G5118 G4149 G2532 G3956

κυβερνήτης, καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται, καὶ
nahodha, na– kila – kwenda mahali mwenye–kusafiri, na– mabaharia, na–
G2942 G2532 G3956 G3588 G1909 G5117 G4126 G2532 G3492 G2532

ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,
wote – bahari wanaofanya–kazi, kutoka– mbali walisimama,
G3745 G3588 G2281 G2038 G0575 G3113 G2476

Ndani ya saa moja utajiri wote huo ulitoweka. Kila nahodha wa meli, kila baharia, na wote wanamaji, na wote wafanyao kazi baharini, walisimama mbali.

18 καὶ ἔκραζον, βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,
na– wakapaza–sauti, wakiona – moshi wa– kuungua kwake, wakisema,
G2532 G2896 G0991 G3588 G2586 G3588 G4451 G0846 G3004

Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ?
Nani anayefanana na– mji – mkubwa?
G5101 G3664 G3588 G4172 G3588 G3173

Walilia walipouona moshi wa kuungua kwake. Walisema, “Ni mji gani unafanana na mji huu mkubwa?”

19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον,
na– wakaweka mavumbi juu–ya – vichwa vyao, na– wakapaza–sauti,
G2532 G0906 G5522 G1909 G3588 G2776 G0846 G2532 G2896

κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
wakilia na– wakiomboleza, wakisema, Ole, ole, – mji – mkubwa,
G2799 G2532 G3996 G3004 G3759 G3759 G3588 G4172 G3588 G3173

ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ
ndani– yake walitajirika wote – wenye – meli katika– – bahari
G1722 G3739 G4147 G3956 G3588 G2192 G3588 G4143 G1722 G3588 G2281

ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς! ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.
kutoka– – utajiri wake! kwa–sababu moja saa umeharibika.
G1537 G3588 G5094 G0846 G3754 G1520 G5610 G2049

Walitupa mavumbi juu ya vichwa vyao, na walilia, wakitokwa machozi na kuomboleza, “Ole, ole mji mkubwa mahali wote waliokuwa na meli zao baharini walikuwa matajiri kutokana na mali zake. Ndani ya saa moja umeangamizwa.”

20	Εὐφραίνου	ἐπ’	αὐτῇ,	οὐρανέ,	καὶ	οἱ	ἅγιοι,	καὶ	οἱ	ἀπόστολοι,	
	Furahini	juu–	yake,	mbingu,	na–	–	watakatifu,	na–	–	mitume,	
	G2165	G1909	G0846	G3772	G2532	G3588	G0040	G2532	G3588	G0652	

καὶ	οἱ	προφῆται;	ὅτι	ἔκρινεν	ὁ	Θεὸς	τὸ	κρίμα	ὑμῶν
na–	–	manabii;	kwa–sababu	amehukumu	–	Mungu	–	hukumu	yenu
G2532	G3588	G4396	G3754	G2919	G3588	G2316	G3588	G2917	G4771

ἐξ	αὐτῆς.
kutoka–	kwake.
G1537	G0846

“Furahini juu yake, mbingu, ninyi waumini, mitume, na manabii, kwa maana Mungu ameleta hukumu yenu juu yake!”

21	Καὶ	ἦρεν	εἷς	ἄγγελος	ἰσχυρὸς	λίθον,	ὡς	μύλινον	μέγαν,
	Na–	akainua	mmoja	malaika	mwenye–nguvu	jiwe,	kama	jiwe–la–kusagia	kubwa,
	G2532	G0142	G1520	G0032	G2478	G3037	G5613	G3458	G3173

καὶ	ἔβαλεν	εἰς	τὴν	θάλασσαν,	λέγων,	Οὕτως	ὁρμήματι	βληθήσεται
na–	akalitupa	ndani–ya	–	bahari,	akisema,	Hivyo	kwa–nguvu	itarushwa
G2532	G0906	G1519	G3588	G2281	G3004	G3779	G3731	G0906

Βαβυλὼν	ἡ	μεγάλη	πόλις,	καὶ	οὐ	μὴ	εὑρεθῇ	ἔτι.
Babeli	–	mkubwa	mji,	na–	si–	–	utaonekana	tena.
G0897	G3588	G3173	G4172	G2532	G3756	G3361	G2147	G2089

Malaika mwenye nguvu aliinua jiwe kama jiwe kuu la kusagia na alilitupa baharini, akisema, “Kwa njia hii, Babeli, ule mji mkuu, utatupwa chini kwa ukatili na hautaonekana tena.

22	καὶ	φωνὴ	κιθαρῳδῶν,	καὶ	μουσικῶν,	καὶ	αὐλητῶν,	καὶ
	na–	sauti	ya–wapiga–vinubi,	na–	wanamuziki,	na–	wapiga–filimbi,	na–
	G2532	G5456	G2790	G2532	G3451	G2532	G0834	G2532

σαλπιστῶν,	οὐ	μὴ	ἀκουσθῇ	ἐν	σοὶ	ἔτι;	καὶ	πᾶς	τεχνίτης
wapiga–tarumbeta,	si–	–	itasikika	ndani–	yako	tena;	na–	kila	fundi
G4538	G3756	G3361	G0191	G1722	G4771	G2089	G2532	G3956	G5079

πάσης	τέχνης,	οὐ	μὴ	εὑρεθῇ	ἐν	σοὶ	ἔτι;	καὶ	φωνὴ
wa–kila	ufundi,	si–	–	ataonekana	ndani–	yako	tena;	na–	sauti
G3956	G5078	G3756	G3361	G2147	G1722	G4771	G2089	G2532	G5456

μύλου,	οὐ	μὴ	ἀκουσθῇ	ἐν	σοὶ	ἔτι;	
ya–jiwe–la–kusagia,	si–	–	itasikika	ndani–	yako	tena;	
G3458	G3756	G3361	G0191	G1722	G4771	G2089	

Sauti ya vinanda, wanamuziki, wacheza filimbi, na tarumbeta hawatasikika tena kwenu. Wala fundi wa aina yoyote hataonekana kwenu. Wala sauti ya kinu haitasikika tena kwenu.

23 καὶ na– G2532 φῶς nuru G5457 λύχνου, ya–taa, G3088 οὐ si– G3756 μὴ – G3361 φάνῃ itaonekana G5316 ἐν ndani– G1722 σοὶ yako G4771 ἔτι; tena; G2089 καὶ na– G2532 φωνὴ sauti G5456

νυμφίου ya–bwana–arusi G3566 καὶ na– G2532 νύμφης, bibi–arusi, G3565 οὐ si– G3756 μὴ – G3361 ἀκουσθῇ itasikika G0191 ἐν ndani– G1722 σοὶ yako G4771 ἔτι; tena; G2089 ὅτι kwa–sababu G3754

οἱ – G3588 ἔμποροί wafanyabiashara G1713 σου wako G4771 ἦσαν walikuwa G1510 οἱ – G3588 μεγιστᾶνες wakuu G3175 τῆς wa– G3588 γῆς, nchi, G1093 ὅτι kwa–sababu G3754 ἐν kwa– G1722

τῇ – G3588 φαρμακείᾳ uchawi G5331 σου, wako, G4771 ἐπλανήθησαν walipotoshwa G4105 πάντα yote G3956 τὰ – G3588 ἔθνη. mataifa. G1484

Mwanga wa taa hautaangaza ndani yako. Sauti ya bwana harusi na bibi harusi hazitasikiwa tena ndani yako, maana wafanyabiashara wako walikuwa wakuu wa nchi, na wa mataifa, wamedanganywa kwa uchawi wako.

24 καὶ na– G2532 ἐν ndani– G1722 αὐτῇ, yake, G0846 αἷμα damu G0129 προφητῶν ya–manabii G4396 καὶ na– G2532 ἁγίων watakatifu G0040 εὑρέθη, ilipatikana, G2147 καὶ na– G2532 πάντων ya–wote G3956

τῶν – G3588 ἐσφαγμένων waliochinjwa G4969 ἐπὶ juu–ya G1909 τῆς – G3588 γῆς. nchi. G1093

Ndani yake damu ya manabii na waamini ilionekana, na damu ya wote waliouawa juu ya nchi.”

Chapter 19

1 Μετὰ Baada–ya G3326 ταῦτα hayo G3778 ἤκουσα nikasikia G0191 ὡς kama G5613 φωνὴν sauti G5456 μεγάλην kubwa G3173 ὄχλου ya–umati G3793 πολλοῦ mkubwa G4183 ἐν katika– G1722 τῷ – G3588

οὐρανῷ, mbinguni, G3772 λεγόντων, wakisema, G3004 Ἀλληλουϊά! Haleluya! G0239 ἡ – G3588 σωτηρία wokovu G4991 καὶ na– G2532 ἡ – G3588 δόξα utukufu G1391 καὶ na– G2532 ἡ – G3588

δύναμις nguvu G1411 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 ἡμῶν! wetu! G1473

Baada ya mambo haya nilisikia sauti kama ya mlio mkubwa wa kundi kubwa la watu mbinguni ikisema, “Haleluya. Wokovu, utukufu, na nguvu ni vya Mungu wetu.

2 ὅτι kwa–sababu G3754 ἀληθιναὶ za–kweli G0228 καὶ na– G2532 δίκαιαι za–haki G1342 αἱ – G3588 κρίσεις hukumu G2920 αὐτοῦ; zake; G0846 ὅτι kwa–sababu G3754 ἔκρινεν amehukumu G2919

τὴν – G3588 πόρνην kahaba G4204 τὴν – G3588 μεγάλην, mkubwa, G3173 ἥτις ambaye G3748 ἔφθειρεν aliiharibu G5351 τὴν – G3588 γῆν nchi G1093 ἐν kwa– G1722 τῇ – G3588 πορνείᾳ uasherati G4202

αὐτῆς, wake, G0846 καὶ na– G2532 ἐξεδίκησεν amelipiza G1556 τὸ – G3588 αἷμα damu G0129 τῶν ya– G3588 δούλων watumishi G1401 αὐτοῦ, wake, G0846 ἐκ kutoka– G1537 χειρὸς mkono G5495 αὐτῆς. wake. G0846

Hukumu zake ni kweli na za haki, kwa kuwa amemhukumu kahaba mkuu aliyeiharibu nchi kwa uzinzi wake. Amefanya kisasi kwa damu ya watumishi wake, ambayo aliimwaga yeye mwenyewe.”

3	καὶ	δεύτερον	εἴρηκαν,	Ἁλληλουϊά!	καὶ	ὁ	καπνὸς	αὐτῆς	ἀναβαίνει	εἰς
	na–	mara–ya–pili	wakasema,	Haleluya!	na–	–	moshi	wake	unapanda	hadi
	G2532	G1208	G2046	G0239	G2532	G3588	G2586	G0846	G0305	G1519

τοὺς	αἰῶνας	τῶν	αἰώνων.
–	milele	na–	milele.
G3588	G0165	G3588	G0165

Kwa mara ya pili walisema, “Haleluya! Moshi hutoka kwake milele na milele.”

4	καὶ	ἔπεσαν	οἱ	πρεσβύτεροι	οἱ	εἴκοσι	τέσσαρες,	καὶ	τὰ	τέσσαρα
	na–	wakaanguka	–	wazee	–	ishirini	na–wanne,	na–	–	wanne
	G2532	G4098	G3588	G4245	G3588	G1501	G5064	G2532	G3588	G5064

ζῷα,	καὶ	προσεκύνησαν	τῷ	Θεῷ,	τῷ	καθημένῳ	ἐπὶ	τῷ
viumbe–hai,	na–	wakamsujudia	–	Mungu,	–	aliyekaa	juu–ya	–
G2226	G2532	G4352	G3588	G2316	G3588	G2521	G1909	G3588

θρόνῳ,	λέγοντες,	Ἀμήν,	Ἁλληλουϊά!
kiti–cha–enzi,	wakisema,	Amina,	Haleluya!
G2362	G3004	G0281	G0239

Wale wazee ishirini na wanne na viumbe hai wanne wakasujudu na kumwabudu Mungu akaaye kwenye kiti cha enzi. Walikuwa wakisema, “Amina. Haleluya!”

5	καὶ	φωνὴ	ἀπὸ	τοῦ	θρόνου	ἐξῆλθεν,	λέγουσα,	Αἰνεῖτε	τῷ	Θεῷ
	na–	sauti	kutoka–	–	kiti–cha–enzi	ikatoka,	ikisema,	Msifuni	–	Mungu
	G2532	G5456	G0575	G3588	G2362	G1831	G3004	G0134	G3588	G2316

ἡμῶν,	πάντες	οἱ	δοῦλοι	αὐτοῦ,	‹καὶ›	οἱ	φοβούμενοι	αὐτόν,	οἱ
wetu,	wote	–	watumishi	wake,	<na–>	–	mnaomwogopa	yeye,	–
G1473	G3956	G3588	G1401	G0846	G2532	G3588	G5399	G0846	G3588

μικροὶ	καὶ	οἱ	μεγάλοι!
wadogo	na–	–	wakubwa!
G3398	G2532	G3588	G3173

Ndipo sauti ilitoka kwenye kiti cha enzi, ikisema, “Msifuni Mungu wetu, enyi watumishi wake wote, ninyi mnaomcha yeye, wote wasio na umuhimu na wenye nguvu.”

6	Καὶ	ἤκουσα	ὡς	φωνὴν	ὄχλου	πολλοῦ,	καὶ	ὡς	φωνὴν	ὑδάτων
	Na–	nikasikia	kama	sauti	ya–umati	mkubwa,	na–	kama	sauti	ya–maji
	G2532	G0191	G5613	G5456	G3793	G4183	G2532	G5613	G5456	G5204

πολλῶν,	καὶ	ὡς	φωνὴν	βροντῶν	ἰσχυρῶν,	λεγόντων,	Ἁλληλουϊά,
mengi,	na–	kama	sauti	ya–ngurumo	zenye–nguvu,	wakisema,	Haleluya,
G4183	G2532	G5613	G5456	G1027	G2478	G3004	G0239

ὅτι	ἐβασίλευσεν	Κύριος	ὁ	Θεός	ἡμῶν	ὁ	Παντοκράτωρ.
kwa–sababu	ametawala	Bwana	–	Mungu	wetu	–	Mwenyezi.
G3754	G0936	G2962	G3588	G2316	G1473	G3588	G3841

Ndipo nilisikia sauti kama sauti ya kundi kubwa la watu, kama sauti ya ngurumo ya maji mengi, na kama ngurumo ya radi, ikisema, “Haleluya! Bwana ni Mungu wetu, mtawala juu ya wote, hutawala.

7 χαίρωμεν tufurahi G5463 καὶ na– G2532 ἀγαλλιῶμεν, tushangilie, G0021 καὶ na– G2532 δώσομεν tumpe G1325 τὴν – G3588 δόξαν utukufu G1391 αὐτῷ; yeye; G0846 ὅτι kwa–sababu G3754

ἦλθεν umekuja G2064 ὁ – G3588 γάμος arusi G1062 τοῦ ya– G3588 Ἀρνίου, Mwanakondoo, G0721 καὶ na– G2532 ἡ – G3588 γυνὴ bibi–arusi G1135 αὐτοῦ wake G0846 ἡτοίμασεν amejiandaa G2090

ἑαυτήν. mwenyewe. G1438

Na tushangilie na kufurahi na kumpa utukufu kwa sababu harusi na sherehe ya Mwana Kondoo imekuja, na bibi harusi yuko tayari.”

8 καὶ na– G2532 ἐδόθη alipewa G1325 αὐτῇ yeye G0846 ἵνα ili G2443 περιβάληται avae G4016 βύσσινον, kitani–safi, G1039 λαμπρὸν; king’aacho; G2986 καθαρόν safi G2513 τὸ – G3588

γὰρ kwa–maana G1063 βύσσινον, kitani–safi, G1039 τὰ – G3588 δικαιώματα haki–za G1345 τῶν – G3588 ἁγίων watakatifu G0040 ἐστίν. ni. G1510

Aliruhusiwa kuvalishwa kitani safi na yenye kung'aa (kitani safi ni matendo ya haki ya waumini).

9 Καὶ Na– G2532 λέγει akaniambia, G3004 μοι, mimi, G1473 Γράψον, Andika, G1125 Μακάριοι Heri G3107 οἱ – G3588 εἰς kwa– G1519 τὸ – G3588 δεῖπνον karamu G1173 τοῦ ya– G3588 γάμου arusi G1062

τοῦ ya– G3588 Ἀρνίου Mwanakondoo G0721 κεκλημένοι. walioalikwa. G2564 καὶ na– G2532 λέγει akaniambia, G3004 μοι, mimi, G1473 Οὗτοι Haya G3778 οἱ – G3588 λόγοι maneno G3056

ἀληθινοὶ ya–kweli G0228 τοῦ ya– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 εἰσιν. ni. G1510

Malaika akasema nami, “Yaandike haya: Wamebarikiwa walioalikwa kwenye sherehe ya harusi ya Mwana kondoo.” Vilevile akaniambia, “Haya ni maneno ya kweli ya Mungu.”

10 καὶ na– G2532 ἔπεσα nikaanguka G4098 ἔμπροσθεν mbele–ya G1715 τῶν – G3588 ποδῶν miguu G4228 αὐτοῦ yake G0846 προσκυνῆσαι kumsujudia G4352 αὐτῷ. yeye. G0846 καὶ na– G2532

λέγει akaniambia, G3004 μοι, mimi, G1473 Ὅρα Jihadhari G3708 μή. usifanye. G3361 σύνδουλός mtumishi–mwenzako G4889 σού wako G4771 εἰμι, mimi–ni, G1510 καὶ na– G2532 τῶν wa– G3588

ἀδελφῶν ndugu G0080 σου, zako, G4771 τῶν – G3588 ἐχόντων wenye G2192 τὴν – G3588 μαρτυρίαν ushahidi G3141 Ἰησοῦ. wa–Yesu. G2424 τῷ – G3588 Θεῷ Mungu G2316 προσκύνησον; msujudie; G4352

ἡ – G3588 γὰρ kwa–maana G1063 μαρτυρία ushahidi G3141 Ἰησοῦ wa–Yesu G2424 ἐστιν ni G1510 τὸ – G3588 πνεῦμα roho G4151 τῆς ya– G3588 προφητείας. unabii. G4394

Nilisujudu mbele ya miguu yake nikamwabudu, lakini akaniambia, “Usifanye hivi! Mimi ni mtumishi mwenzako na wa ndugu zako mwenye kuushika ushuhuda wa Yesu. Mwabudu Mungu, kwa kuwa ushuhuda wa Yesu ni roho ya unabii.”

11	Καὶ	εἶδον	τὸν	οὐρανὸν	ἠνεῳγμένον,	καὶ	ἰδοὺ,	ἵππος	λευκός,	καὶ
	Na–	nikaona	–	mbingu	zimefunguliwa,	na–	tazama,	farasi	mweupe,	na–
	G2532	G3708	G3588	G3772	G0455	G2532	G3708	G2462	G3022	G2532

ὁ	καθήμενος	ἐπ’	αὐτὸν,	καλούμενος	Πιστὸς	καὶ	Ἀληθινός,	καὶ	ἐν
–	aliyekaa	juu–	yake,	aitwaye	Mwaminifu	na–	wa–Kweli,	na–	kwa–
G3588	G2521	G1909	G0846	G2564	G4103	G2532	G0228	G2532	G1722

δικαιοσύνῃ	κρίνει	καὶ	πολεμεῖ.	
haki	anahukumu	na–	anapigana.	
G1343	G2919	G2532	G4170	

Kisha niliona mbingu zimefunguka, na tazama kulikuwa na farasi mweupe! Na yule aliyekuwa amempanda anaitwa Mwaminifu na wa Kweli. Huhukumu kwa haki na kufanya vita.

12	οἱ	δὲ	ὀφθαλμοὶ	αὐτοῦ	[ὡς]	φλὸξ	πυρός,	καὶ	ἐπὶ	τὴν	κεφαλὴν
	–	na–	macho	yake	[kama]	mwali	wa–moto,	na–	juu–ya	–	kichwa
	G3588	G1161	G3788	G0846	G5613	G5395	G4442	G2532	G1909	G3588	G2776

αὐτοῦ	διαδήματα	πολλά,	ἔχων	ὄνομα	γεγραμμένον,	ὃ	οὐδεὶς	οἶδεν,	
chake	vilemba	vingi,	mwenye	jina	limeandikwa,	ambalo	hakuna–mtu	anayelijua,	
G0846	G1238	G4183	G2192	G3686	G1125	G3739	G3762	G1492	

εἰ	μὴ	αὐτός,	
isipokuwa	–	yeye–mwenyewe,	
G1487	G3361	G0846	

Macho yake ni kama mwali wa moto, na juu ya kichwa chake ana taji nyingi. Ana jina lililoandikwa juu yake asilolifahamu mtu yeyote isipokuwa yeye mwenyewe.

13	καὶ	περιβεβλημένος	ἱμάτιον	βεβαμμένον	αἵματι;	καὶ	κέκληται	τὸ	ὄνομα
	na–	amevikwa	vazi	lililochovywa	damu;	na–	anaitwa	–	jina
	G2532	G4016	G2440	G0911	G0129	G2532	G2564	G3588	G3686

αὐτοῦ,	Ὁ	Λόγος	τοῦ	Θεοῦ.	
lake,	–	Neno	la–	Mungu.	
G0846	G3588	G3056	G3588	G2316	

Amevaa vazi lililochovywa katika damu, na jina lake aliitwa Neno la Mungu.

14	καὶ	τὰ	στρατεύματα	τὰ	ἐν	τῷ	οὐρανῷ	ἠκολούθει	αὐτῷ
	na–	–	majeshi	–	katika–	–	mbinguni	yalikuwa–yakimfuata	yeye
	G2532	G3588	G4753	G3588	G1722	G3588	G3772	G0190	G0846

ἐφ’	ἵπποις	λευκοῖς,	ἐνδεδυμένοι	βύσσινον,	λευκὸν	καθαρόν.
juu–ya	farasi	weupe,	wamevikwa	kitani–safi,	jeupe	safi.
G1909	G2462	G3022	G1746	G1039	G3022	G2513

Majeshi ya mbinguni yalikuwa yakimfuata juu ya farasi weupe, walivalishwa kitani nzuri, nyeupe na safi.

15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
na– kutoka– – kinywa chake kinatoka upanga mkali, ili kwa–
G2532 G1537 G3588 G4750 G0846 G1607 G4501 G3691 G2443 G1722

αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη; καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
huo ayapige – mataifa; na– yeye atayachunga yao kwa– fimbo
G0846 G3960 G3588 G1484 G2532 G0846 G4165 G0846 G1722 G4464

σιδηρᾶ; καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
ya–chuma; na– yeye anakanyaga – shinikizo–la–divai la– divai ya– ghadhabu
G4603 G2532 G0846 G3961 G3588 G3025 G3588 G3631 G3588 G2372

τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος.
ya– hasira ya– Mungu – Mwenyezi.
G3588 G3709 G3588 G2316 G3588 G3841

Kinywani mwake hutoka upanga mkali ambao huyaangamiza mataifa, naye atawatawala kwa fimbo ya chuma. Naye hukanyaga vyombo vya mvinyo kwa hasira kali ya Mungu, hutawala juu ya wote.

16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ, ὄνομα
na– analo juu–ya – vazi na– juu–ya – paja lake, jina
G2532 G2192 G1909 G3588 G2440 G2532 G1909 G3588 G3382 G0846 G3686

γεγραμμένον, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΚΥΡΙΩΝ.
limeandikwa, MFALME WA–WAFALME NA– BWANA WA–MABWANA.
G1125 G0935 G0935 G2532 G2962 G2962

Naye ameandikwa juu ya vazi lake na katika paja lake jina, MFALME WA WAFALME NA BWANA WA MABWANA.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ; καὶ ἔκραξεν
Na– nikaona mmoja malaika amesimama katika– – jua; na– akapaza–sauti
G2532 G3708 G1520 G0032 G2476 G1722 G3588 G2246 G2532 G2896

ἐν φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν
kwa– sauti kubwa, akisema kwa–wote – ndege – warukao katika–
G1722 G5456 G3173 G3004 G3956 G3588 G3732 G3588 G4072 G1722

μεσουρανήματι, Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ,
katikati–ya–mbingu, Njooni mkusanyike kwa– – karamu – kubwa ya– Mungu,
G3321 G1205 G4863 G1519 G3588 G1173 G3588 G3173 G3588 G2316

Niliona malaika amesimama katika jua. Aliwaita kwa sauti kuu ndege wote warukao juu, “Njoni, kusanyikeni pamoja kwenye chakula kikuu cha Mungu.

18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας
ili mle nyama za–wafalme, na– nyama za–maakida, na– nyama
G2443 G5315 G4561 G0935 G2532 G4561 G5506 G2532 G4561

ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων, καὶ τῶν καθημένων ἐπ’ αὐτῶν, καὶ
za–wenye–nguvu, na– nyama za–farasi, na– za– wakaao juu– yao, na–
G2478 G2532 G4561 G2462 G2532 G3588 G2521 G1909 G0846 G2532

σάρκας πάντων, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
nyama za–wote, huru na– na– watumwa, na– wadogo na– wakubwa.
G4561 G3956 G1658 G5037 G2532 G1401 G2532 G3398 G2532 G3173

Njoni mle nyama ya wafalme, nyama ya majemedari, nyama ya watu wakubwa, nyama ya farasi na wapanda farasi, na nyama ya watu wote, walio huru na watumwa, wasio na umuhimu na wenye nguvu.”

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ
Na– nikaona – mnyama, na– – wafalme wa– nchi, na– –
G2532 G3708 G3588 G2342 G2532 G3588 G0935 G3588 G1093 G2532 G3588

στρατεύματα αὐτῶν, συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου
majeshi yao, yamekusanyika kufanya – vita dhidi–ya – aliyekaa
G4753 G0846 G4863 G4160 G3588 G4171 G3326 G3588 G2521

ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
juu–ya – farasi, na– dhidi–ya – jeshi lake.
G1909 G3588 G2462 G2532 G3326 G3588 G4753 G0846

Nilimwona mnyama na wafalme wa nchi pamoja na majeshi yao. Walikuwa wamejipanga kwa ajili ya kufanya vita na mmoja aliyepanda farasi na jeshi lake.

20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ’ αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης,
na– akakamatwa – mnyama, na– pamoja–naye yeye – nabii–wa–uongo,
G2532 G4084 G3588 G2342 G2532 G3326 G0846 G3588 G5578

ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς
– aliyefanya – ishara mbele–yake yeye, kwa– hizo aliwapoteza –
G3588 G4160 G3588 G4592 G1799 G0846 G1722 G3739 G4105 G3588

λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
waliopokea – chapa ya– mnyama, na– – wanaoiabudu – sanamu
G2983 G3588 G5480 G3588 G2342 G2532 G3588 G4352 G3588 G1504

αὐτοῦ. ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς, τῆς
yake. wakiwa–hai walitupwa – wawili ndani–ya – ziwa la– moto, –
G0846 G2198 G0906 G3588 G1417 G1519 G3588 G3041 G3588 G4442 G3588

καιομένης ἐν θείῳ;
linawaka kwa– kiberiti;
G2545 G1722 G2303

Mnyama alikamatwa na nabii wake wa uongo aliyezifanya ishara katika uwepo wake. Kwa ishara hizi aliwadanganya wale walioipokea chapa ya mnyama na walioisujudia sanamu yake. Wote wawili walitupwa wangali hai katika ziwa la moto liwakalo kwa kiberiti.

21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ
na– – waliobaki waliuawa kwa– – upanga wa– aliyekaa juu–ya
G2532 G3588 G3062 G0615 G1722 G3588 G4501 G3588 G2521 G1909

τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ; καὶ πάντα τὰ
– farasi – uliotoka kutoka– – kinywa chake; na– wote –
G3588 G2462 G3588 G1831 G1537 G3588 G4750 G0846 G2532 G3956 G3588

ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.
ndege wakashiba kutoka– – nyama zao.
G3732 G5526 G1537 G3588 G4561 G0846

Wale waliobaki waliuawa kwa upanga uliotoka kinywani mwa mmoja aliyepanda juu ya farasi. Ndege wote walikula mizoga ya miili yao.

Chapter 20

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν
Na– nikaona malaika akishuka kutoka– – mbinguni, mwenye – ufunguo
G2532 G3708 G0032 G2597 G1537 G3588 G3772 G2192 G3588 G2807

τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην, ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
wa– kuzimu, na– mnyororo mkubwa, katika– – mkono wake.
G3588 G0012 G2532 G0254 G3173 G1909 G3588 G5495 G0846

Kisha niliona malaika akishuka kutoka mbinguni, akiwa na ufunguo wa shimo lisilo na mwisho na mnyororo mkubwa mkononi mwake.

2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν
na– akamshika – joka, – nyoka – wa–kale, ambaye ni
G2532 G2902 G3588 G1404 G3588 G3789 G3588 G0744 G3739 G1510

Διάβολος καὶ Ὁ Σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη;
Ibilisi na– – Shetani, na– akamfunga yeye miaka–elfu miaka;
G1228 G2532 G3588 G4567 G2532 G1210 G0846 G5507 G2094

Alimshika yule joka, nyoka wa zamani, ambaye ni ibilisi au Shetani, na kumfunga miaka elfu.

3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν
na– akamtupa yeye ndani–ya – kuzimu, na– akafunga na– akatia–muhuri
G2532 G0906 G0846 G1519 G3588 G0012 G2532 G2808 G2532 G4972

ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι, τὰ ἔθνη ἄχρι τελεσθῇ τὰ
juu– yake, ili a– sipotoshe tena, – mataifa hadi itamalizwa –
G1883 G0846 G2443 G3361 G4105 G2089 G3588 G1484 G0891 G5055 G3588

χίλια ἔτη; μετὰ ταῦτα, δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.
miaka–elfu miaka; baada–ya hayo, lazima afunguliwe yeye kidogo wakati.
G5507 G2094 G3326 G3778 G1163 G3089 G0846 G3398 G5550

Alimtupa kwenye shimo lisilo na mwisho, akalifunga na kulitia mhuri juu yake. Hii ilikuwa hivyo ili kwamba asiwadanganye mataifa tena mpaka miaka elfu itakapoisha. Baada ya hapo, ataachiwa huru kwa muda mchache.

4 ‹Καὶ εἶδον θρόνους; καὶ ἐκάθισαν ἐπ’ αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη
<Na– nikaona viti–vya–enzi; na– wakakaa juu– yake, na– hukumu walipewa
G2532 G3708 G2362 G2532 G2523 G1909 G0846 G2532 G2917 G1325

αὐτοῖς; καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν
wao; na– – roho za– waliokatwa–vichwa kwa–sababu–ya – ushahidi
G0846 G2532 G3588 G5590 G3588 G3990 G1223 G3588 G3141

Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ
wa–Yesu, na– kwa–sababu–ya – neno la– Mungu, na– ambao hawaku–
G2424 G2532 G1223 G3588 G3056 G3588 G2316 G2532 G3748 G3756

προσεκύνησαν τὸ θηρίον, οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον
msujudia – mnyama, wala – sanamu yake, na– hawaku– pokea
G4352 G3588 G2342 G3761 G3588 G1504 G0846 G2532 G3756 G2983

τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν; καὶ
– chapa juu–ya – paji–la–uso, na– juu–ya – mkono wao; na–
G3588 G5480 G1909 G3588 G3359 G2532 G1909 G3588 G5495 G0846 G2532

ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη›.
wakaishi na– wakatawala pamoja–na – Kristo miaka–elfu miaka>.
G2198 G2532 G0936 G3326 G3588 G5547 G5507 G2094

Kisha niliona viti vya enzi. Waliokuwa wamevikalia ni wale ambao walikuwa wamepewa mamlaka ya kuhukumu. Vilevile niliona nafsi za wale ambao walikuwa wamekatwa vichwa kwa ajili ya ushuhuda kuhusu Yesu na kwa neno la Mungu. Walikuwa hawajamwabudu mnyama au sanamu yake, na walikataa kupokea alama juu ya paji za nyuso zao au mkono. Walikuja uzimani, na wakatawala pamoja na Kristo kwa miaka elfu.

5	οἱ	λοιποὶ	τῶν	νεκρῶν,	οὐκ	ἔζησαν,	ἄχρι	τελεσθῇ	τὰ	χίλια
	–	waliobaki	wa–	wafu,	hawaku–	ishi,	hadi	itamalizwa	–	miaka–elfu
	G3588	G3062	G3588	G3498	G3756	G2198	G0891	G5055	G3588	G5507

ἔτη.	αὕτη	ἡ	ἀνάστασις	ἡ	πρώτη.
miaka.	hii	–	ufufuo	–	wa–kwanza.
G2094	G3778	G3588	G0386	G3588	G4413

Wafu waliobaki hawakuja uzimani mpaka miaka elfu ilipokuwa imeisha. Huu ndio ufufuo wa kwanza.

6	μακάριος	καὶ	ἅγιος	ὁ	ἔχων	μέρος	ἐν	τῇ	ἀναστάσει	τῇ
	heri	na–	mtakatifu	–	mwenye	sehemu	katika–	–	ufufuo	–
	G3107	G2532	G0040	G3588	G2192	G3313	G1722	G3588	G0386	G3588

πρώτῃ!	ἐπὶ	τούτων	ὁ	δεύτερος	θάνατος	οὐκ	ἔχει	ἐξουσίαν,	ἀλλ’
wa–kwanza!	juu–ya	hawa	–	pili	kifo	haki–	na	mamlaka,	lakini
G4413	G1909	G3778	G3588	G1208	G2288	G3756	G2192	G1849	G0235

ἔσονται	ἱερεῖς	τοῦ	Θεοῦ	καὶ	τοῦ	Χριστοῦ,	καὶ	βασιλεύσουσιν
watakuwa	makuhani	wa–	Mungu	na–	wa–	Kristo,	na–	watatawala
G1510	G2409	G3588	G2316	G2532	G3588	G5547	G2532	G0936

μετ’	αὐτοῦ	τὰ	χίλια	ἔτη.
pamoja–naye	yeye	–	miaka–elfu	miaka.
G3326	G0846	G3588	G5507	G2094

Mbarikiwa na mtakatifu ni mtu yeyote ambaye achukua nafasi katika ufufuo wa kwanza! Mauti ya pili haina nguvu juu ya watu kama hawa. Patakuwa na makuhani wa Mungu na wa Kristo na watatawala na yeye kwa miaka elfu.

7	Καὶ	ὅταν	τελεσθῇ	τὰ	χίλια	ἔτη,	λυθήσεται	ὁ	Σατανᾶς	ἐκ
	Na–	wakati	itamalizwa	–	miaka–elfu	miaka,	atafunguliwa	–	Shetani	kutoka–
	G2532	G3752	G5055	G3588	G5507	G2094	G3089	G3588	G4567	G1537

τῆς	φυλακῆς	αὐτοῦ;
–	gereza	lake;
G3588	G5438	G0846

Wakati miaka elfu itakapofikia mwisho, Shetani atafunguliwa kutoka gerezani mwake.

8	καὶ	ἐξελεύσεται	πλανῆσαι	τὰ	ἔθνη	τὰ	ἐν	ταῖς	τέσσαρσιν	γωνίαις
	na–	atatoka	kupoteza	–	mataifa	–	katika–	–	nne	pembe
	G2532	G1831	G4105	G3588	G1484	G3588	G1722	G3588	G5064	G1137

τῆς	γῆς,	τὸν	Γὼγ	καὶ	Μαγώγ,	συναγαγεῖν	αὐτοὺς	εἰς	τὸν	πόλεμον,
za–	nchi,	–	Gogu	na–	Magogu,	kuwakusanya	wao	kwa–	–	vita,
G3588	G1093	G3588	G1136	G2532	G3098	G4863	G0846	G1519	G3588	G4171

ὧν	ὁ	ἀριθμὸς	αὐτῶν	ὡς	ἡ	ἄμμος	τῆς	θαλάσσης.
ambao	–	hesabu	yao	kama	–	mchanga	wa–	bahari.
G3739	G3588	G0706	G0846	G5613	G3588	G0285	G3588	G2281

Atakwenda nje kuwadanganya mataifa katika kona nne za dunia -Gogu na Magogu - kuwaleta pamoja kwa ajili ya vita. Watakuwa wengi kama mchanga wa bahari.

9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν
na– wakapanda juu–ya – upana wa– nchi, na– wakazingira –
G2532 G0305 G1909 G3588 G4114 G3588 G1093 G2532 G2944 G3588

παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην; καὶ κατέβη
kambi ya– watakatifu, na– – mji – uliopendwa; na– ukashuka
G3925 G3588 G0040 G2532 G3588 G4172 G3588 G0025 G2532 G2597

πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς;
moto kutoka– – mbinguni na– ukawateketeza wao;
G4442 G1537 G3588 G3772 G2532 G2719 G0846

Walikwenda juu kwenye tambarare ya nchi nao walizunguka kambi ya waumini, mji upendwao. Lakini moto ulikuja kutoka mbinguni na kuwaangamiza.

10 καὶ ὁ διάβολος, ὁ πλανῶν αὐτοὺς, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην
na– – ibilisi, – aliyewapoteza wao, akatupwa ndani–ya – ziwa
G2532 G3588 G1228 G3588 G4105 G0846 G0906 G1519 G3588 G3041

τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης;
la– moto na– kiberiti, ambapo pia – mnyama na– – nabii–wa–uongo;
G3588 G4442 G2532 G2303 G3699 G2532 G3588 G2342 G2532 G3588 G5578

καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
na– watateswa mchana na– usiku hadi – milele ya– milele.
G2532 G0928 G2250 G2532 G3571 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165

Shetani, ambaye aliwadanganya, alitupwa ndani ya ziwa liwakalo kiberiti, ambamo mnyama na nabii wa uongo walikuwa wameshatupwa. Watateswa mchana na usiku milele na milele.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ’ αὐτόν,
Na– nikaona kiti–cha–enzi kubwa jeupe, na– – aliyekaa juu– yake,
G2532 G3708 G2362 G3173 G3022 G2532 G3588 G2521 G1909 G0846

οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ
ambaye kutoka– – uso ilikimbia – nchi na– – mbingu, na–
G3739 G0575 G3588 G4383 G5343 G3588 G1093 G2532 G3588 G3772 G2532

τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς.
mahali haku– patikana kwao.
G5117 G3756 G2147 G0846

Kisha niliona kiti cha enzi kikubwa cheupe na yule ambaye alikaa juu yake. Dunia na mbingu zilikimbia mbali kutoka katika uwepo wake, lakini hapakuwako nafasi ya wao kwenda.

12 καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἑστῶτας
na– nikawaona – wafu, – wakubwa na– – wadogo, wamesimama
G2532 G3708 G3588 G3498 G3588 G3173 G2532 G3588 G3398 G2476

ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν; καὶ ἄλλο βιβλίον
mbele–ya – kiti–cha–enzi, na– vitabu vikafunguliwa; na– kingine kitabu
G1799 G3588 G2362 G2532 G0975 G0455 G2532 G0243 G0975

ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς. καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ
kikafunguliwa, ambacho ni cha– uzima. na– wakahukumiwa – wafu kutoka–
G0455 G3739 G1510 G3588 G2222 G2532 G2919 G3588 G3498 G1537

τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
– yaliyoandikwa katika– – vitabu, kwa–kadiri–ya – matendo yao.
G3588 G1125 G1722 G3588 G0975 G2596 G3588 G2041 G0846

Niliwaona waliokufa - hodari na wasio wa muhimu wamesimama katika kiti cha enzi, na vitabu vilifunuliwa. Kisha kitabu kingine kilifunguliwa - Kitabu cha Uzima. Wafu walihukumiwa kwa kile kilichoandikwa ndani ya vitabu, matokeo ya kile walichokifanya.

13	καὶ	ἔδωκεν	ἡ	θάλασσα	τοὺς	νεκροὺς	τοὺς	ἐν	αὐτῇ;	καὶ	ὁ	
	na–	ikatoa	–	bahari	–	wafu	–	ndani–	yake;	na–	–	
	G2532	G1325	G3588	G2281	G3588	G3498	G3588	G1722	G0846	G2532	G3588	

θάνατος	καὶ	ὁ	ᾅδης	ἔδωκαν	τοὺς	νεκροὺς	τοὺς	ἐν	αὐτοῖς;	καὶ
kifo	na–	–	kuzimu	wakatoa	–	wafu	–	ndani–	yao;	na–
G2288	G2532	G3588	G0086	G1325	G3588	G3498	G3588	G1722	G0846	G2532

ἐκρίθησαν	ἕκαστος	κατὰ	τὰ	ἔργα	αὐτῶν.
wakahukumiwa	kila–mmoja	kwa–kadiri–ya	–	matendo	yao.
G2919	G1538	G2596	G3588	G2041	G0846

Bahari iliwatoa wafu ambao walikuwa ndani yake. Kifo na kuzimu viliwatoa wafu ambao walikuwa ndani yake, na wafu walihukumiwa kulingana na walichofanya.

14	καὶ	ὁ	θάνατος	καὶ	ὁ	ᾅδης	ἐβλήθησαν	εἰς	τὴν	λίμνην	τοῦ
	na–	–	kifo	na–	–	kuzimu	wakatupwa	ndani–ya	–	ziwa	la–
	G2532	G3588	G2288	G2532	G3588	G0086	G0906	G1519	G3588	G3041	G3588

πυρός.	οὗτος	ὁ	θάνατος	ὁ	δεύτερός,	ἐστιν	ἡ	λίμνη	τοῦ	πυρός.
moto.	hiki	–	kifo	–	cha–pili,	ni	–	ziwa	la–	moto.
G4442	G3778	G3588	G2288	G3588	G1208	G1510	G3588	G3041	G3588	G4442

Kifo na kuzimu zilitupwa ndani ya ziwa la moto. Hii ni mauti ya pili - ziwa la moto.

15	καὶ	εἴ	τις	οὐχ	εὑρέθη	ἐν	τῇ	βίβλῳ	τῆς	ζωῆς
	na–	kama	mtu–yeyote	haku–	onekana	katika–	–	kitabu	cha–	uzima
	G2532	G1487	G5100	G3756	G2147	G1722	G3588	G0976	G3588	G2222

γεγραμμένος,	ἐβλήθη	εἰς	τὴν	λίμνην	τοῦ	πυρός.
ameandikwa,	akatupwa	ndani–ya	–	ziwa	la–	moto.
G1125	G0906	G1519	G3588	G3041	G3588	G4442

Kama jina la yeyote halikupatikana limeandikwa ndani ya Kitabu cha Uzima, alitupwa ndani ya ziwa la moto.*

Chapter 21

1	Καὶ	εἶδον	οὐρανὸν	καινὸν,	καὶ	γῆν	καινήν;	ὁ	γὰρ	πρῶτος
	Na–	nikaona	mbingu	mpya,	na–	nchi	mpya;	–	kwa–maana	kwanza
	G2532	G3708	G3772	G2537	G2532	G1093	G2537	G3588	G1063	G4413

οὐρανὸς	καὶ	ἡ	πρώτη	γῆ	ἀπῆλθαν,	καὶ	ἡ	θάλασσα	οὐκ	ἔστιν	ἔτι.
mbingu	na–	–	kwanza	nchi	zimepita,	na–	–	bahari	haipo	ipo	tena.
G3772	G2532	G3588	G4413	G1093	G0565	G2532	G3588	G2281	G3756	G1510	G2089

Kisha nikaona mbingu mpya na nchi mpya, kwa kuwa mbingu ya kwanza na nchi ya kwanza zimekwishapita, na bahari haikuwepo tena.

2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἰερουσαλὴμ καινὴν, εἶδον καταβαίνουσαν
na– – mji – mtakatifu, Yerusalemu mpya, nikaona ukishuka
G2532 G3588 G4172 G3588 G0040 G2419 G2537 G3708 G2597

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην
kutoka– – mbinguni, kutoka– – Mungu, umeandaliwa kama bibi–arusi
G1537 G3588 G3772 G0575 G3588 G2316 G2090 G5613 G3565

κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.
amepambwa kwa– mume wake.
G2885 G3588 G0435 G0846

Niliona mji mtakatifu, Yerusalemu mpya, ambao ulikuja chini kutoka mbinguni kwa Mungu, ulioandaliwa kama bibi harusi aliyepambwa kwa ajili ya mumewe.

3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου, λεγούσης, Ἰδοὺ, ἡ
na– nikasikia sauti kubwa kutoka– – kiti–cha–enzi, ikisema, Tazama, –
G2532 G0191 G5456 G3173 G1537 G3588 G2362 G3004 G3708 G3588

σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ’
hema ya– Mungu pamoja–na – wanadamu, na– atafanya–maskani pamoja–na
G4633 G3588 G2316 G3326 G3588 G0444 G2532 G4637 G3326

αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς
wao, na– wao watu wake watakuwa, na– yeye–mwenyewe – Mungu
G0846 G2532 G0846 G2992 G0846 G1510 G2532 G0846 G3588 G2316

μετ’ αὐτῶν ἔσται [αὐτῶν θεός].
pamoja–na wao atakuwa [wao Mungu].
G3326 G0846 G1510 G0846 G2316

Nilisikia sauti kubwa kutoka kwenye kiti cha enzi ikisema, “Tazama! Makao ya Mungu yapo pamoja na wanadamu, naye ataishi pamoja nao. Watakuwa watu wake, na Mungu mwenyewe atakuwa nao na atakuwa Mungu wao.

4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν; καὶ ὁ
na– atafuta kila chozi kutoka– – macho yao; na– –
G2532 G1813 G3956 G1144 G1537 G3588 G3788 G0846 G2532 G3588

θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος; οὐκ
kifo hakita– kuwepo tena, wala huzuni, wala kilio, wala maumivu; havita–
G2288 G3756 G1510 G2089 G3777 G3997 G3777 G2906 G3777 G4192 G3756

ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.
kuwepo tena, kwa–sababu – vya–kwanza vimepita.
G1510 G2089 G3754 G3588 G4413 G0565

Atafuta kila chozi kutoka katika macho yao, na hapatakuwa na kifo tena, au kuomboleza, au kulia, au maumivu. Mambo ya zamani yamekwishakupita.

5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἰδοὺ, καινὰ ποιῶ
na– akasema – aliyekaa juu–ya – kiti–cha–enzi, Tazama, vipya ninafanya
G2532 G3004 G3588 G2521 G1909 G3588 G2362 G3708 G2537 G4160

πάντα. καὶ λέγει, Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ
vyote. na– akasema, Andika, kwa–sababu haya – maneno ya–kuaminiwa na–
G3956 G2532 G3004 G1125 G3754 G3778 G3588 G3056 G4103 G2532

ἀληθινοί εἰσιν.
ya–kweli ni.
G0228 G1510

Yeye ambaye alikuwa ameketi juu ya kiti cha enzi alisema, “Tazama! Nafanya mambo yote kuwa mapya.” Alisema, “Andika hili kwa sababu maneno haya ni ya hakika na kweli.”

6	καὶ	εἶπέν	μοι,	Γέγοναν!	ἐγὼ	[εἰμι]	τὸ	Ἄλφα	καὶ	τὸ	Ὦ,
	na–	akaniambia,	mimi,	Yametimia!	mimi	[mimi–ni]	–	Alfa	na–	–	Omega,
	G2532	G3004	G1473	G1096	G1473	G1510	G3588	G0001	G2532	G3588	G5598

ἡ	ἀρχὴ	καὶ	τὸ	τέλος.	ἐγὼ	τῷ	διψῶντι	δώσω	ἐκ	τῆς
–	mwanzo	na–	–	mwisho.	mimi	kwa–	mwenye–kiu	nitampa	kutoka–	–
G3588	G0746	G2532	G3588	G5056	G1473	G3588	G1372	G1325	G1537	G3588

πηγῆς	τοῦ	ὕδατος	τῆς	ζωῆς	δωρεάν.
chemchemi	ya–	maji	ya–	uzima	bure.
G4077	G3588	G5204	G3588	G2222	G1432

Aliniambia, “Mambo haya yalikwisha kupita! Mimi ni Alfa na Omega, mwanzo na mwisho. Kwa yeyote aonaye kiu nitampatia kinywaji bila gharama kutoka katika chemchemi za maji ya uzima.

7	ὁ	νικῶν	κληρονομήσει	ταῦτα,	καὶ	ἔσομαι	αὐτῷ	Θεὸς,	καὶ	αὐτὸς
	–	ashindaye	atarithi	haya,	na–	nitakuwa	kwake	Mungu,	na–	yeye
	G3588	G3528	G2816	G3778	G2532	G1510	G0846	G2316	G2532	G0846

ἔσται	μοι	υἱός:
atakuwa	kwangu	mwana:
G1510	G1473	G5207

Yeye ashindaye atayarithi mambo haya, na nitakuwa Mungu wake, naye atakuwa mwanangu.

8	τοῖς	δὲ	δειλοῖς,	καὶ	ἀπίστοις,	καὶ	ἐβδελυγμένοις,	καὶ	φονεῦσιν,	καὶ
	kwa–	lakini	waoga,	na–	wasioamini,	na–	wachukizao,	na–	wauaji,	na–
	G3588	G1161	G1169	G2532	G0571	G2532	G0948	G2532	G5406	G2532

πόρνοις,	καὶ	φαρμάκοις,	καὶ	εἰδωλολάτραις,	καὶ	πᾶσιν	τοῖς	ψευδέσιν,	τὸ
wazinzi,	na–	wachawi,	na–	waabudu–sanamu,	na–	wote	–	waongo,	–
G4205	G2532	G5333	G2532	G1496	G2532	G3956	G3588	G5571	G3588

μέρος	αὐτῶν	ἐν	τῇ	λίμνῃ	τῇ	καιομένῃ	πυρὶ	καὶ	θείῳ,	ὅ
sehemu	yao	katika–	–	ziwa	–	liwakalo	kwa–moto	na–	kiberiti,	ambalo
G3313	G0846	G1722	G3588	G3041	G3588	G2545	G4442	G2532	G2303	G3739

ἐστιν	ὁ	θάνατος	ὁ	δεύτερος.
ni	–	kifo	–	cha–pili.
G1510	G3588	G2288	G3588	G1208

Lakini kama ilivyo kwa waoga, wasioamini, wachukizao, wauaji, wazinzi, wachawi, waabudu sanamu, na waongo wote, sehemu yao itakuwa katika ziwa la moto wa kiberiti uunguzao. Hiyo ndiyo mauti ya pili.”

9	Καὶ	ἦλθεν	εἷς	ἐκ	τῶν	ἑπτὰ	ἀγγέλων,	τῶν	ἐχόντων	τὰς	ἑπτὰ
	Na–	akaja	mmoja	kutoka–	–	saba	malaika,	–	wenye	–	saba
	G2532	G2064	G1520	G1537	G3588	G2033	G0032	G3588	G2192	G3588	G2033

φιάλας	τῶν	γεμόντων	τῶν	ἑπτὰ	πληγῶν	τῶν	ἐσχάτων,	καὶ	ἐλάλησεν
bakuli	–	zilizojaa	–	saba	mapigo	–	ya–mwisho,	na–	akasema
G5357	G3588	G1073	G3588	G2033	G4127	G3588	G2078	G2532	G2980

μετ’	ἐμοῦ,	λέγων,	Δεῦρο,	δείξω	σοι	τὴν	νύμφην,	τὴν
pamoja–nami,	mimi,	akisema,	Njoo,	nitakuonyesha	wewe	–	bibi–arusi,	–
G3326	G1473	G3004	G1204	G1166	G4771	G3588	G3565	G3588

γυναῖκα	τοῦ	ἀρνίου.
mke	wa–	mwanakondoo.
G1135	G3588	G0721

Mmoja wa malaika saba alikuja kwangu, mmoja ambaye alikuwa na mabakuli saba yaliyojaa mapigo saba ya mwisho na alisema, “Njoo hapa. Nitakuonesha bibi harusi, mke wa mwana kondoo.”

10	καὶ	ἀπήνεγκέν	με	ἐν	Πνεύματι	ἐπὶ	ὄρος	μέγα	καὶ	ὑψηλόν,	
	na–	akanichukua	mimi	katika–	Roho	juu–ya	mlima	mkubwa	na–	mrefu,	
	G2532	G0667	G1473	G1722	G4151	G1909	G3735	G3173	G2532	G5308	

	καὶ	ἔδειξέν	μοι	τὴν	πόλιν	τὴν	ἁγίαν	Ἰερουσαλὴμ,	καταβαίνουσαν		
	na–	akanionyesha	mimi	–	mji	–	mtakatifu	Yerusalemu,	ukishuka		
	G2532	G1166	G1473	G3588	G4172	G3588	G0040	G2419	G2597		

	ἐκ	τοῦ	οὐρανοῦ	ἀπὸ	τοῦ	Θεοῦ,
	kutoka–	–	mbinguni	kutoka–	–	Mungu,
	G1537	G3588	G3772	G0575	G3588	G2316

Kisha alinichukua mbali katika Roho kwenye mlima mkubwa na mrefu na alinionesha mji mtakatifu, Yerusalemu, ukishuka chini kutoka mbinguni kwa Mungu.

11	ἔχουσαν	τὴν	δόξαν	τοῦ	Θεοῦ.	ὁ	φωστὴρ	αὐτῆς	ὅμοιος	λίθῳ
	wenye	–	utukufu	wa–	Mungu.	–	mwanga	wake	kama	jiwe
	G2192	G3588	G1391	G3588	G2316	G3588	G5458	G0846	G3664	G3037

	τιμιωτάτῳ,	ὡς	λίθῳ	ἰάσπιδι	κρυσταλλίζοντι;
	la–thamani–sana,	kama	jiwe	la–yaspi	lisafilio;
	G5093	G5613	G3037	G2393	G2929

Yerusalemu ulikuwa na utukufu wa Mungu, na uzuri wake ulikuwa kama kito cha thamani, kama jiwe la kioo safi la yaspi.

12	ἔχουσα	τεῖχος	μέγα	καὶ	ὑψηλόν,	ἔχουσα	πυλῶνας	δώδεκα,	καὶ	ἐπὶ
	wenye	ukuta	mkubwa	na–	mrefu,	wenye	malango	kumi–na–mbili,	na–	juu–ya
	G2192	G5038	G3173	G2532	G5308	G2192	G4440	G1427	G2532	G1909

τοῖς	πυλῶσιν	ἀγγέλους	δώδεκα,	καὶ	ὀνόματα	ἐπιγεγραμμένα,	ἅ	ἐστιν
–	malango	malaika	kumi–na–wawili,	na–	majina	yameandikwa,	ambayo	ni
G3588	G4440	G0032	G1427	G2532	G3686	G1924	G3739	G1510

[τὰ	ὀνόματα]	τῶν	δώδεκα	φυλῶν	υἱῶν	Ἰσραήλ.	
[–	majina]	ya–	kumi–na–mbili	makabila	ya–wana	wa–Israeli.	
G3588	G3686	G3588	G1427	G5443	G5207	G2474	

Ulikuwa na ukuta mkubwa, mrefu wenye milango kumi na miwili, pamoja na malaika kumi na wawili milangoni. Juu ya milango palikuwa pameandikwa majina ya makabila kumi na mawili ya wana wa Israeli.

13	ἀπὸ	ἀνατολῆς,	πυλῶνες	τρεῖς;	καὶ	ἀπὸ	βορρᾶ,	πυλῶνες	τρεῖς;	καὶ	
	kutoka–	mashariki,	malango	matatu;	na–	kutoka–	kaskazini,	malango	matatu;	na–	
	G0575	G0395	G4440	G5140	G2532	G0575	G1005	G4440	G5140	G2532	

ἀπὸ	νότου,	πυλῶνες	τρεῖς;	καὶ	ἀπὸ	δυσμῶν,	πυλῶνες	τρεῖς.	
kutoka–	kusini,	malango	matatu;	na–	kutoka–	magharibi,	malango	matatu.	
G0575	G3558	G4440	G5140	G2532	G0575	G1424	G4440	G5140	

Upande wa mashariki palikuwa na milango mitatu, upande wa kusini milango mitatu, upande wa kaskazini milango mitatu, na upande wa magharibi milango mitatu.

14	καὶ	τὸ	τεῖχος	τῆς	πόλεως,	ἔχων	θεμελίους	δώδεκα,	καὶ	ἐπ’	
	na–	–	ukuta	wa–	mji,	mwenye	misingi	kumi–na–miwili,	na–	juu–	
	G2532	G3588	G5038	G3588	G4172	G2192	G2310	G1427	G2532	G1909	

αὐτῶν	δώδεκα	ὀνόματα	τῶν	δώδεκα	ἀποστόλων	τοῦ	Ἀρνίου.	
yake	kumi–na–mbili	majina	ya–	kumi–na–wawili	mitume	wa–	Mwanakondoo.	
G0846	G1427	G3686	G3588	G1427	G0652	G3588	G0721	

Kuta za mji zilikuwa na misingi kumi na miwili, na juu yake palikuwa na majina kumi na mawili ya mitume kumi na wawili wa Mwana Kondoo.

15	Καὶ	ὁ	λαλῶν	μετ’	ἐμοῦ	εἶχεν	μέτρον	κάλαμον	χρυσοῦν,	
	Na–	–	aliyesema	pamoja–nami	mimi	alikuwa–na	kipimo	mwanzi	wa–dhahabu,	
	G2532	G3588	G2980	G3326	G1473	G2192	G3358	G2563	G5552	

ἵνα	μετρήσῃ	τὴν	πόλιν,	καὶ	τοὺς	πυλῶνας	αὐτῆς,	καὶ	τὸ	τεῖχος	αὐτῆς.
ili	aupime	–	mji,	na–	–	malango	yake,	na–	–	ukuta	wake.
G2443	G3354	G3588	G4172	G2532	G3588	G4440	G0846	G2532	G3588	G5038	G0846

Mmoja aliyeongea nami alikuwa na kipimo cha fimbo iliyotengenezwa kwa dhahabu kwa ajili ya kupima mji, milango yake na kuta zake.

16	καὶ	ἡ	πόλις	τετράγωνος	κεῖται,	καὶ	τὸ	μῆκος	αὐτῆς	ὅσον	[καὶ]
	na–	–	mji	mraba	upo,	na–	–	urefu	wake	kadiri–ya	[na–]
	G2532	G3588	G4172	G5068	G2749	G2532	G3588	G3372	G0846	G3745	G2532

τὸ	πλάτος.	καὶ	ἐμέτρησεν	τὴν	πόλιν	τῷ	καλάμῳ,	ἐπὶ	σταδίων	
–	upana.	na–	akaupima	–	mji	kwa–	mwanzi,	juu–ya	stadia	
G3588	G4114	G2532	G3354	G3588	G4172	G3588	G2563	G1909	G4712	

δώδεκα	χιλιάδων.	τὸ	μῆκος,	καὶ	τὸ	πλάτος,	καὶ	τὸ	ὕψος	αὐτῆς,
kumi–na–mbili	elfu.	–	urefu,	na–	–	upana,	na–	–	kimo	wake,
G1427	G5505	G3588	G3372	G2532	G3588	G4114	G2532	G3588	G5311	G0846

ἴσα	ἐστίν.
sawa	ni.
G2470	G1510

Mji uliwekwa ndani ya mraba; urefu wake ulikuwa sawa na upana wake. Alipima mji kwa kipimio cha fimbo, stadia 12, 000 kwa urefu (urefu wake, upana, na kimo vilifanana).

17	καὶ	ἐμέτρησεν	τὸ	τεῖχος	αὐτῆς,	ἑκατὸν	τεσσεράκοντα	τεσσάρων	πηχῶν,
	na–	akaupima	–	ukuta	wake,	mia	arobaini	na–nne	dhiraa,
	G2532	G3354	G3588	G5038	G0846	G1540	G5062	G5064	G4083

μέτρον	ἀνθρώπου,	ὅ	ἐστιν	ἀγγέλου.
kipimo	cha–mwanadamu,	ambacho	ni	cha–malaika.
G3358	G0444	G3739	G1510	G0032

Vilevile alipima ukuta wake, unene wake ulikuwa dhiraa 144 kwa vipimo vya kibinadamu (ambavyo pia ni vipimo vya malaika).

18	καὶ	ἡ	ἐνδώμησις	τοῦ	τείχους,	αὐτῆς	ἴασπις;	καὶ	ἡ	πόλις	χρυσίον
	na–	–	ujenzi	wa–	ukuta,	wake	yaspi;	na–	–	mji	dhahabu
	G2532	G3588	G1739	G3588	G5038	G0846	G2393	G2532	G3588	G4172	G5553

καθαρὸν,	ὅμοιον	ὑάλῳ	καθαρῷ.	
safi,	kama	kioo	safi.	
G2513	G3664	G5194	G2513	

Ukuta ulikuwa umejengwa kwa yaspi na mji wenye dhahabu safi, kama kioo safi.

19	οἱ	θεμέλιοι	τοῦ	τείχους	τῆς	πόλεως,	παντὶ	λίθῳ	τιμίῳ	κεκοσμημένοι;	
	–	misingi	ya–	ukuta	wa–	mji,	kwa–kila	jiwe	la–thamani	wamepambwa;	
	G3588	G2310	G3588	G5038	G3588	G4172	G3956	G3037	G5093	G2885	

	ὁ	θεμέλιος	ὁ	πρῶτος,	ἴασπις;	ὁ	δεύτερος,	σάπφιρος;	ὁ	τρίτος,	
	–	msingi	–	wa–kwanza,	yaspi;	–	wa–pili,	yakuti–samawi;	–	wa–tatu,	
	G3588	G2310	G3588	G4413	G2393	G3588	G1208	G4552	G3588	G5154	

χαλκηδών;	ὁ	τέταρτος,	σμάραγδος;	
kalkedoni;	–	wa–nne,	zumaridi;	
G5472	G3588	G5067	G4665	

Misingi ya ukuta ilikuwa imepambwa na kila aina ya jiwe la thamani. La kwanza lilikuwa yaspi, la pili lilikuwa yakuti samawi, la tatu lilikuwa kalkedon, la nne zumaridi,

20	ὁ	πέμπτος,	σαρδόνυξ;	ὁ	ἕκτος,	σάρδιον;	ὁ	ἕβδομος,	χρυσόλιθος;	
	–	wa–tano,	sardoniki;	–	wa–sita,	akiki;	–	wa–saba,	krisolito;	
	G3588	G3991	G4557	G3588	G1623	G4556	G3588	G1442	G5555	

	ὁ	ὄγδοος,	βήρυλλος;	ὁ	ἔνατος,	τοπάζιον;	ὁ	δέκατος,	χρυσόπρασος;	ὁ
	–	wa–nane,	berili;	–	wa–tisa,	topazi;	–	wa–kumi,	krisoprasi;	–
	G3588	G3590	G0969	G3588	G1766	G5116	G3588	G1182	G5556	G3588

ἑνδέκατος,	ὑάκινθος;	ὁ	δωδέκατος,	ἀμέθυστος.
wa–kumi–na–moja,	hiakintho;	–	wa–kumi–na–mbili,	amethisto.
G1734	G5192	G3588	G1428	G0271

la tano sardoniki, la sita akiki, la saba krisolitho, la nane zabarajadi, la tisa yakuti ya manjano, la kumi krisopraso, la kumi na moja hiakintho, la kumi na mbili amethisto.

21	καὶ	οἱ	δώδεκα	πυλῶνες,	δώδεκα	μαργαρῖται;	ἀνὰ	εἷς	
	na–	–	kumi–na–mbili	malango,	kumi–na–mbili	lulu;	kila–moja	moja	
	G2532	G3588	G1427	G4440	G1427	G3135	G0303	G1520	

	ἕκαστος	τῶν	πυλώνων	ἦν	ἐξ	ἑνὸς	μαργαρίτου;	καὶ	ἡ	πλατεῖα	τῆς
	kila–moja	ya–	malango	ilikuwa	ya–	moja	lulu;	na–	–	barabara	ya–
	G1538	G3588	G4440	G1510	G1537	G1520	G3135	G2532	G3588	G4113	G3588

πόλεως	χρυσίον	καθαρὸν,	ὡς	ὕαλος	διαυγής.
mji	dhahabu	safi,	kama	kioo	angavu.
G4172	G5553	G2513	G5613	G5194	G1306

Milango kumi na miwili ilikuwa lulu kumi na mbili, kila mlango ulitengenezwa kutoka kwenye lulu moja. Mitaa ya mji ilikuwa dhahabu safi, ikionekana kama kioo safi.

22	Καὶ	ναὸν	οὐκ	εἶδον	ἐν	αὐτῇ;	ὁ	γὰρ	Κύριος	ὁ	Θεὸς
	Na–	hekalu	siku–	ona	ndani–	yake;	–	kwa–maana	Bwana	–	Mungu
	G2532	G3485	G3756	G3708	G1722	G0846	G3588	G1063	G2962	G3588	G2316

ὁ	Παντοκράτωρ,	ναὸς	αὐτῆς	ἐστιν --	καὶ	τὸ	Ἀρνίον.	
–	Mwenyezi,	hekalu	lake	ni––	na–	–	Mwanakondoo.	
G3588	G3841	G3485	G0846	G1510	G2532	G3588	G0721	

Sikuona hekalu lolote ndani ya mji, kwa kuwa Bwana Mungu, ambaye anatawala juu ya vyote, na Mwana Kondoo ni hekalu lake.

23 καὶ ή πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα
na– – mji hauna haja ya – jua, wala – mwezi, ili
G2532 G3588 G4172 G3756 G5532 G2192 G3588 G2246 G3761 G3588 G4582 G2443

φαίνωσιν αὐτῇ; ή γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ
uangazie huo; – kwa–maana utukufu wa– Mungu umeuangazia huo, na–
G5316 G0846 G3588 G1063 G1391 G3588 G2316 G5461 G0846 G2532

ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ Ἀρνίον.
– taa yake – Mwanakondoo.
G3588 G3088 G0846 G3588 G0721

Mji haukuhitaji jua au mwezi ili kungaza juu yake kwa sababu utukufu wa Mungu uliangaza juu yake, na taa yake ni Mwana Kondoo.

24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς; καὶ οἱ βασιλεῖς
na– yataenda – mataifa kwa– – nuru yake; na– – wafalme
G2532 G4043 G3588 G1484 G1223 G3588 G5457 G0846 G2532 G3588 G0935

τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν <καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν> αὐτῶν εἰς
wa– nchi wanaleta – utukufu <na– heshima ya– mataifa> wao ndani–
G3588 G1093 G5342 G3588 G1391 G2532 G5092 G3588 G1484 G0846 G1519

αὐτήν.
yake.
G0846

Mataifa watatembea kwa mwanga wa mji huo. Wafalme wa dunia wataleta fahari zao ndani yake.

25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας; νὺξ γὰρ
na– – malango yake hayata– – fungwa mchana; usiku kwa–maana
G2532 G3588 G4440 G0846 G3756 G3361 G2808 G2250 G3571 G1063

οὐκ ἔσται ἐκεῖ.
hauta– kuwepo huko.
G3756 G1510 G1563

Milango yake haitafungwa wakati wa mchana, na hapatakuwa na usiku pale.

26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.
na– wataleta – utukufu na– – heshima ya– mataifa ndani– yake.
G2532 G5342 G3588 G1391 G2532 G3588 G5092 G3588 G1484 G1519 G0846

Wataleta fahari na heshima ya mataifa ndani yake,

27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν, καὶ ὁ ποιῶν
na– hakita– – ingia ndani– yake chochote kichafu, na– – anayefanya
G2532 G3756 G3361 G1525 G1519 G0846 G3956 G2839 G2532 G3588 G4160

βδέλυγμα καὶ ψεῦδος; εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ
chukizo na– uongo; isipokuwa – – walioandikwa katika– – kitabu
G0946 G2532 G5579 G1487 G3361 G3588 G1125 G1722 G3588 G0975

τῆς ζωῆς τοῦ Ἀρνίου.
cha– uzima cha– Mwanakondoo.
G3588 G2222 G3588 G0721

na hakuna kichafu kitakachoingia ndani yake. Wala yeyote ambaye afanyaye jambo lolote la aibu au udanganyifu hataingia, bali ni wale tu ambao majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana Kondoo.

Chapter 22

1 καὶ na– G2532 ἔδειξέν alinionyesha G1166 μοι mimi G1473 ποταμὸν mto G4215 ὕδατος wa–maji G5204 ζωῆς, ya–uzima G2222 λαμπρὸν angavu G2986 ὡς kama G5613 κρύσταλλον, bilauri G2930

ἐκπορευόμενον ukitoka G1607 ἐκ kutoka– G1537 τοῦ kwa– G3588 θρόνου kiti-cha-enzi G2362 τοῦ cha– G3588 Θεοῦ Mungu G2316 καὶ na– G2532 τοῦ cha– G3588 Ἀρνίου. Mwanakondoo G0721

Kisha malaika akanionesha mto wa maji ya uzima, maji yalikuwa ya mng'ao kama wa bilauri. Yalikuwa yakitiririka kutoka katika kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana Kondoo

2 ἐν katika– G1722 μέσῳ katikati G3319 τῆς ya– G3588 πλατείας njia-kuu G4113 αὐτῆς, yake G0846 καὶ na– G2532 τοῦ ya– G3588 ποταμοῦ, mto G4215 ἐντεῦθεν upande-huu G1782 καὶ na– G2532

ἐκεῖθεν, upande-ule G1564 ξύλον mti G3586 ζωῆς, wa–uzima G2222 ποιοῦν uzaao G4160 καρποὺς matunda G2590 δώδεκα, kumi-na-mbili G1427 κατὰ kwa– G2596 μῆνα, mwezi G3376 ἕκαστον kila G1538

ἀποδιδοῦν ukitoa G0591 τὸν hilo– G3588 καρπὸν tunda G2590 αὐτοῦ; lake G0846 καὶ na– G2532 τὰ hayo– G3588 φύλλα majani G5444 τοῦ ya– G3588 ξύλου mti G3586 εἰς kwa– G1519 θεραπείαν uponyaji G2322

τῶν wa– G3588 ἐθνῶν. mataifa G1484

Kupitia katikati ya mtaa wa mji. Katika kila pembe ya mto palikuwa na mti wa uzima, unaozaa aina kumi na mbili za matunda, na huzaa matunda kila mwezi. Majani ya mti ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa.

3 καὶ na– G2532 πᾶν. kila G3956 κατάθεμα laana G2652 οὐκ si G3756 ἔσται itakuwa G1510 ἔτι; tena G2089 καὶ na– G2532 ὁ hicho– G3588 θρόνος kiti-cha-enzi G2362 τοῦ cha– G3588 Θεοῦ Mungu G2316

καὶ na– G2532 τοῦ cha– G3588 Ἀρνίου, Mwanakondoo G0721 ἐν ndani– G1722 αὐτῇ yake G0846 ἔσται; itakuwa G1510 καὶ na– G2532 οἱ hao– G3588 δοῦλοι watumishi G1401 αὐτοῦ Wake G0846

λατρεύσουσιν watamtumikia G3000 αὐτῷ. Yeye G0846

Wala hapatakuwa na laana yoyote tena. Kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana Kondoo kitakuwemo ndani ya mji, na watumishi wake watamtumikia.

4 καὶ na– G2532 ὄψονται wataona G3708 τὸ hilo– G3588 πρόσωπον uso G4383 αὐτοῦ; Wake G0846 καὶ na– G2532 τὸ hilo– G3588 ὄνομα jina G3686 αὐτοῦ Lake G0846 ἐπὶ juu–ya G1909 τῶν za– G3588

μετώπων vipaji-vya-nyuso G3359 αὐτῶν. zao G0846

Watamuona uso wake, na jina lake litakuwa juu ya vipaji vya nyuso zao.

5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου, καὶ
na– usiku si utakuwa tena na– si wana haja ya–nuru ya–taa na–
G2532 G3571 G3756 G1510 G2089 G2532 G3756 G2192 G5532 G5457 G3088 G2532

φωτὸς ἡλίου; ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίσει ἐπ’ αὐτούς, καὶ
nuru ya–jua kwa-sababu Bwana huyo– Mungu atawaangazia juu– yao na–
G5457 G2246 G3754 G2962 G3588 G2316 G5461 G1909 G0846 G2532

βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
watatawala hadi– hizo– milele za– milele
G0936 G1519 G3588 G0165 G3588 G0165

Hapatakuwa na usiku tena; wala hapatakuwa na hitaji la mwanga wa taa au jua kwa sababu Bwana Mungu ataangaza juu yao. Nao watatawala milele na milele.

6 Καὶ εἶπέν μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί; καὶ
Na– akasema kwangu Hizi ni– maneno ya-kuaminiwa na– ya-kweli na–
G2532 G3004 G1473 G3778 G3588 G3056 G4103 G2532 G0228 G2532

ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν, ἀπέστειλεν τὸν
huyo– Bwana huyo– Mungu wa– roho za– manabii alimtuma huyo–
G3588 G2962 G3588 G2316 G3588 G4151 G3588 G4396 G0649 G3588

ἄγγελον αὐτοῦ, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
malaika Wake kuonyesha kwa– watumishi Wake yale yanayopaswa kutokea kwa–
G0032 G0846 G1166 G3588 G1401 G0846 G3739 G1163 G1096 G1722

τάχει.
haraka
G5034

Malaika akaniambia, “Maneno haya ni ya kuaminika na kweli. Bwana Mungu wa roho za manabii alimtuma malaika wake kuwaonesha watumishi wake kitakachotokea hivi karibuni.”

7 καὶ Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
na– Tazama ninakuja upesi Heri huyo– anayeshika hayo– maneno ya–
G2532 G3708 G2064 G5035 G3107 G3588 G5083 G3588 G3056 G3588

προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
unabii wa– kitabu hiki
G4394 G3588 G0975 G3778

“Tazama! Ninakuja upesi! Amebarikiwa yeye anayeyatii maneno ya unabii wa kitabu hiki.”

8 Κἀγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. καὶ ὅτε ἤκουσα
Na-mimi Yohana huyo– anayesikia na– anayeona haya na– wakati nilisikia
G2504 G2491 G3588 G0191 G2532 G0991 G3778 G2532 G3753 G0191

καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ
na– niliona nilianguka kusujudu mbele–ya za– miguu ya– malaika huyo–
G2532 G0991 G4098 G4352 G1715 G3588 G4228 G3588 G0032 G3588

δεικνύοντός μοι ταῦτα.
aliyenionyesha mimi haya
G1166 G1473 G3778

Mimi, Yohana, ndiye niliyesikia na kuona mambo haya. Nilipoyasikia na kuyaona, nilianguka chini mwenyewe mbele ya miguu ya malaika kumwabudu, malaika aliyenionesha mambo haya.

9 καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή: σύνδουλός σού εἰμι, καὶ τῶν
na– anasema kwangu Angalia usiwe mtumishi-mwenzako wako mimi-ni na– wa–
G2532 G3004 G1473 G3708 G3361 G4889 G4771 G1510 G2532 G3588

ἀδελφῶν σου, τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου
ndugu zako wa– manabii, na– wa– wanaoshika hayo– maneno ya– kitabu
G0080 G4771 G3588 G4396 G2532 G3588 G5083 G3588 G3056 G3588 G0975

τούτου. τῷ Θεῷ προσκύνησον!
hiki kwa– Mungu sujudu
G3778 G3588 G2316 G4352

Akaniambia, “Usifanye hivyo! Mimi ni mtumishi mwenzako, pamoja na ndugu zako manabii, pamoja na wale wanaotii maneno ya kitabu hiki. Mwabudu Mungu!”

10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
Na– anasema kwangu Usiifunge usitie-muhuri hayo– maneno ya– unabii wa–
G2532 G3004 G1473 G3361 G4972 G3588 G3056 G3588 G4394 G3588

βιβλίου τούτου; ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.
kitabu hiki huo– wakati kwa-maana karibu ni
G0975 G3778 G3588 G2540 G1063 G1451 G1510

Akaniambia, “Usiyatie muhuri maneno ya unabii wa kitabu hiki, maana wakati umekaribia.

11 ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἔτι; καὶ ὁ ῥυπαρὸς, ῥυπανθήτω ἔτι;
huyo– mwenye-dhuluma na-adhulumu tena na– huyo– mchafu na-achafuliwe tena
G3588 G0091 G0091 G2089 G2532 G3588 G4508 G4510 G2089

καὶ ὁ δίκαιος, δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι; καὶ ὁ ἅγιος,
na– huyo– mwenye-haki haki na-atende tena na– huyo– mtakatifu
G2532 G3588 G1342 G1343 G4160 G2089 G2532 G3588 G0040

ἁγιασθήτω ἔτι.
na-atakaswe tena
G0037 G2089

Asiye mwenye haki, aendelee kutokuwa mwenye haki. Ambaye ni mchafu kimaadili, na aendelee kuwa mchafu kimaadili. Mwenye haki, na aendelee kuwa mwenye haki. Aliye mtakatifu, na aendelee kuwa mtakatifu.”

12 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ, καὶ, ὁ μισθός μου μετ’ ἐμοῦ, ἀποδοῦναι
Tazama ninakuja upesi na– huo– ujira Wangu pamoja–na Mimi kulipa
G3708 G2064 G5035 G2532 G3588 G3408 G1473 G3326 G1473 G0591

ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.
kila-mtu kama hiyo– kazi ilivyo yake
G1538 G5613 G3588 G2041 G1510 G0846

“Tazama! Naja upesi. Ujira wangu uko pamoja nami, kumlipa kila mmoja kulingana na alichokifanya.

13 ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,
Mimi ni– Alfa na– hiyo– Omega huyo– wa-kwanza na– huyo– wa-mwisho
G1473 G3588 G0001 G2532 G3588 G5598 G3588 G4413 G2532 G3588 G2078

ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
huo– mwanzo na– huo– mwisho
G3588 G0746 G2532 G3588 G5056

Mimi ni Alfa na Omega, wa Kwanza na wa Mwisho, Mwanzo na Mwisho.

14 μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία
Heri wale– wanaofua hizo– mavazi yao ili itakuwa huo– mamlaka
G3107 G3588 G4150 G3588 G4749 G0846 G2443 G1510 G3588 G1849

αὐτῶν, ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν, εἰσέλθωσιν εἰς
yao juu–ya huo– mti wa– uzima na– kwa– malango waingie ndani–ya
G0846 G1909 G3588 G3586 G3588 G2222 G2532 G3588 G4440 G1525 G1519

τὴν πόλιν.
hiyo– mji
G3588 G4172

Wamebarikiwa wale waoshao mavazi yao ili kwamba wapate haki ya kula kutoka katika mti wa uzima na kuuingia mji kupitia malangoni.

15 ἔξω οἱ κύνες, καὶ οἱ φάρμακοι, καὶ οἱ πόρνοι, καὶ οἱ φονεῖς,
nje ni– mbwa na– hao– wachawi na– hao– wazinzi na– hao– wauaji
G1854 G3588 G2965 G2532 G3588 G5333 G2532 G3588 G4205 G2532 G3588 G5406

καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
na– hao– waabudu-sanamu na– kila anayependa na– anayetenda uongo
G2532 G3588 G1496 G2532 G3956 G5368 G2532 G4160 G5579

Nje kuna mbwa, wachawi, wazinzi, wauwaji, waabudu sanamu, na kila apendaye na ashuhudiaye ushahidi wa uongo.

16 Ἐγὼ, Ἰησοῦς, ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου, μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ
Mimi Yesu nilimtuma huyo– malaika Wangu kushuhudia kwenu haya kwa–
G1473 G2424 G3992 G3588 G0032 G1473 G3140 G4771 G3778 G1909

ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ
hizo– makanisa Mimi ni huo– mzizi na– hicho– kizazi cha–Daudi huo– nyota
G3588 G1577 G1473 G1510 G3588 G4491 G2532 G3588 G1085 G1138 G3588 G0792

ὁ λαμπρός ὁ πρωϊνός.
huyo– angavu wa– asubuhi
G3588 G2986 G3588 G4407

Mimi, Yesu, nimemtuma malaika wangu kuwashuhudia kuhusu mambo haya kwa makanisa. Mimi ni mzizi wa uzao wa Daudi, Nyota ya Asubuhi ing'aayo.”

17 Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἔρχου! καὶ ὁ ἀκούων,
Na– huo– Roho na– hiyo– bibi-arusi wanasema Njoo na– huyo– anayesikia
G2532 G3588 G4151 G2532 G3588 G3565 G3004 G2064 G2532 G3588 G0191

εἰπάτω, Ἔρχου! καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω; ὁ θέλων, λαβέτω
na-aseme Njoo na– huyo– mwenye-kiu na-aje huyo– anayetaka na-achukue
G3004 G2064 G2532 G3588 G1372 G2064 G3588 G2309 G2983

ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
maji ya–uzima bure
G5204 G2222 G1432

Roho na Bibi harusi asema, “Njoo!” Na yeye asikiaye aseme, “Njoo!” Yeyote aliye na kiu, na aje, na yeyote anayetamani, na apate maji ya uzima bure.

18 Μαρτυρῶ Ninashuhudia G3140 ἐγὼ mimi G1473 παντὶ kwa-kila-mtu G3956 τῷ huyo– G3588 ἀκούοντι anayesikia G0191 τοὺς hayo– G3588 λόγους maneno G3056 τῆς ya– G3588 προφητείας unabii G4394
τοῦ wa– G3588 βιβλίου kitabu G0975 τούτου, hiki G3778 ἐάν kama G1437 τις mtu-yeyote G5100 ἐπιθῇ ataongeza G2007 ἐπ’ juu– G1909 αὐτά, yake G0846 ἐπιθήσει ataongeza G2007 ὁ huyo– G3588
Θεὸς Mungu G2316 ἐπ’ juu– G1909 αὐτὸν yake G0846 τὰς hizo– G3588 πληγὰς mapigo G4127 τὰς hayo– G3588 γεγραμμένας yaliyoandikwa G1125 ἐν katika– G1722 τῷ hicho– G3588 βιβλίῳ kitabu G0975 τούτῳ. hiki G3778

Namshuhudia kila mtu asikiaye maneno ya unabii wa kitabu hiki: Kama yeyote ataongeza katika hayo, Mungu atamuongezea mapigo yaliyoandikwa katika kitabu hiki.

19 καὶ na– G2532 ἐάν kama G1437 τις mtu-yeyote G5100 ἀφέλῃ ataondoa G0851 ἀπὸ kutoka– G0575 τῶν kwa– G3588 λόγων maneno G3056 τοῦ ya– G3588 βιβλίου kitabu G0975 τῆς cha– G3588
προφητείας unabii G4394 ταύτης, huu G3778 ἀφελεῖ ataondoa G0851 ὁ huyo– G3588 Θεὸς Mungu G2316 τὸ hilo– G3588 μέρος sehemu G3313 αὐτοῦ yake G0846 ἀπὸ kutoka– G0575 τοῦ kwa– G3588
ξύλου mti G3586 τῆς wa– G3588 ζωῆς, uzima G2222 καὶ na– G2532 ἐκ kutoka– G1537 τῆς kwa– G3588 πόλεως mji G4172 τῆς huo– G3588 ἁγίας, mtakatifu G0040 τῶν wa– G3588 γεγραμμένων yaliyoandikwa G1125
ἐν katika– G1722 τῷ hicho– G3588 βιβλίῳ kitabu G0975 τούτῳ. hiki G3778

Kama mtu yeyote atayaondoa maneno ya kitabu hiki cha unabii, Mungu ataondoa sehemu yake katika mti wa uzima na katika mji mtakatifu, ambayo habari zake zimeandikwa ndani ya kitabu hiki.

20 Λέγει Anasema G3004 ὁ huyo– G3588 μαρτυρῶν anayeshuhudia G3140 ταῦτα, haya G3778 Ναί, Ndiyo G3483 ἔρχομαι ninakuja G2064 ταχύ. upesi G5035 Ἀμήν. Amina G0281 ἔρχου, njoo G2064 Κύριε Bwana G2962
Ἰησοῦ! Yesu G2424

Yeye ashuhudiaye mambo haya asema, “Ndiyo! Naja upesi.” Amina! Njoo, Bwana Yesu!

21 Ἡ Hiyo– G3588 χάρις neema G5485 τοῦ ya– G3588 Κυρίου Bwana G2962 Ἰησοῦ Yesu G2424 (Χριστοῦ) Kristo G5547 μετὰ pamoja–na G3326 πάντων wote G3956 <ἁγίων. watakatifu G0040 Ἀμήν>. Amina G0281

Neema ya Bwana Yesu iwe na kila mtu. Amina.